Mlr.

C.W.G.V.N.

Ara 24 ft. ai L. Rosenthal - 29/7 902

Szabó I 231.

Első kiadás

RMI. 2°51

4 ft/5

Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

AMBROSII CALEPINI DICTIONARIVM VNDECIM LINGVARVM,

IAM POSTREMO' ACCVRATA EMENDATIONE, ATQVE INFINITORUM locorum augmentatione, collectis ex bonorum authorum monumentis, certis & expreßis syllabarum quantitatis notis, omniumq́ vocum significationibus, flosculis, loquendi formis, proverbialibus sententiis, cæterisq́ ad Latini sermonis proprietatem, elegantiam, & copiam pertinentibus rebus, quanta maxima fide ac diligentia fieri potuit ita exornatum, ut hactenus studiosorum usibus accommodatius non prodierit.

Respondent autem LATINIS vocabulis,

HEBRAICA,	BELGICA,
GRÆCA,	HISPANICA,
GALLICA,	POLONICA,
ITALICA,	VNGARICA,
GERMANICA,	ANGLICA.

Hunc librum exoptatissimum dum accepit [illegible]

ONOMASTICVM verò: hoc est, propriorum nominum, Regionum, Gentium, Vrbium, Montium, Fluminum, Hominum, & similium catalogum, maxima etiam accessione locupletatum, & præcipuarum rerum Germanica explanatione illustratum, seorsim adjunximus.

CVM GRATIA ET PRIVILEGIO Imperatorio.

BASILEAE.
PER SEBASTIANVM HENRICPETRI.

anno - 1590

AMBROSII CALEPINI DICTIONARIVM VNDECIM LINGVARVM,

IAM POSTREMO ACCVRATA EMENDATIONE, ATQVE INFINITORUM locorum augmentatione, collectis ex bonorum authorum monumentis, certis & expressis syllabarum quantitatis notis, omniumq; vocum significationibus, flosculis, loquendi formis, proverbialibus sententiis, cæterisq; ad Latini sermonis proprietatem, elegantiam, & copiam pertinentibus rebus, quanta maxima fide ac diligentia fieri potuit ita exornatum, ut hactenus studiosorum usibus accommodatius non prodierit.

Respondent autem LATINIS vocabulis,

HEBRAICA,	BELGICA,
GRÆCA,	HISPANICA,
GALLICA,	POLONICA,
ITALICA,	VNGARICA,
GERMANICA,	ANGLICA.

Hunc librum exoptatissimum dono accepit [illegible]

ONOMASTICVM verò: hoc est, propriorum nominum, Regionum, Gentium, Vrbium, Montium, Fluminum, Hominum, & similium catalogum, maxima etiam accessione locupletatum, & præcipuarum rerum Germanica explanatione illustratum, seorsim adjunximus.

CVM GRATIA ET PRIVILEGIO Imperatorio.

BASILEAE,
PER SEBASTIANVM HENRICPETRI.

anno - 1590

R 2006-3006

LIBER AD EMPTORES.

VNo jampridem qui sum tantùm ore loquutus
Simplice contentus reddere verba sono.
Endeca nunc glottos undenis prodeo linguis,
Illustris, mira commoditate novus.
Filius HENRICI PETRI *me munere tanto*
Exhibet, id grata tenge IVVENTA *manu.*

A MAGY. TUD. AKADÉMIA VIGYÁZÓ FERENC KÖNYVTÁRA. 893.

STVDIOSO LECTORI TYPOGRAPHVS

S. D.

OGITANTI mihi de optata tandem, in quam hæc noſtra ætas devenit, felicitate temporis (candide & ſtudioſe Lector) non abs re videtur & Calepinum ipſum, ſi reviviſcens præſtò foret, ſolo iſthoc Opere declarare poſſe. Etſi enim is præſens Dictionarium, pulcherrimo ſanè & utiliſſimo inſtituto, necnon felici primordio, eo tempore quo boni authores nondum ſuæ integritati atq; nitori reſtituti erant, literarum ſtudiis interea aliquo modo reflorescentibus, ex variis ſcriptoribus, multis haud dubiè vigiliis, congeſſerat: non erat tamen tanta verborum copia illuſtri earum explanatione, iiſq; rebus, quæ ad Latini ſermonis puritatem, copiam, elegantiam & naturam faciunt, adeò inſtructum, quibus hodie præclara doctiſſimorum virorum opera cumulatū prodit. Idipſum in Præfatione diſertè faſſus, dum, inquit, multa, imò innumerabilia in hoc Opere deeſſe, clarè ſignificare voluit, hujus Operis materiam adeò latè diffuſam eſſe, ut ſubinde majorem acceſſionem patiatur: quod & in cæteris rebus, quas humana producunt ingenia, uſuvenire ſolet, ut qualicunque arte vel induſtria elaboratæ ſint, excultius ferè ſemper reddi poſſint. Id hactenus multi per Italiam, Galliam & Germaniam politiſſimi viri, quibus literarum dignitas & juvētutis profectus cordi fuit, animadvertentes, huic Operi adornando tantum laboris impendérunt, ut opus novum vel ipſi authori videri poſſit. In eo namque vocum ſeries numeroſior, & earundē explicatio illuſtrior exiſtit, unà cum loquendi formulis, proverbialibus ſententiis, translationibus, aliiſq; rebus ad Latinum ſermonem pertinentibus: fitque ditiſſimi gazophylacii inſtar, nullis ſeris, clauſtriſq; munitum: ſed omnibus, quotquot id adire dignantur, obvium, reclusum atq; patens, ut quamprimùm in hujus linguæ ſubtilitate aliquid deſideres, nulla te penuria laborare ſinat. Etenim quàm neceſſaria res ſit, verborum vim, proprietates, ſignificationes & congreſſum tenere, nemo qui bonas artes vel primoribus tantùm, quod dici ſolet, labris attigit, ignorare poteſt. Neceſſe enim eſt eos, qui ſine hac cognitione, in ſimilium diſciplinarum campis, ὥσπερ κύκνος ἐν βαθυλείμωνι, verſari, & priuſquam alis ſint inſtructi, aquilæ volatum imitari voluerint, ſuam tandem nuditatem & inopiam ſentire, & quia verba rebus arctiſſimè nexa ſunt, ſæpè quòd maximè neceſſarium erat, non intelligere, denique in ipſo ſermonis uſu hærere, aut ſeipſos riſui exponere. Ecce igitur quàm chara ſint nobis ſtudia tua, ut Theſaurum hunc toties jam cuſum atque recuſum, nunc quodque caſtigatius, locupletius, & tuis ſtudiis cujuſcunque ſis loquelæ, accommodatius;

modatius, quàm antehac fieri potuerit, Officina noſtra extrudat. Nam præter illas ſuperioris editionis linguas & Polonica, Vngarica & Anglica hac demum vice, noſtra cura, adjectę veniunt. Quod ſi iterum verò aliquot voces barbaras: hoc eſt, quibus Cicero, & ſimiles authores uſi non ſunt, eliminare noluerimus, id cæteri non ideò nos feciſſe cogitent, ut earum uſum commendemus, & cæteris æquiparemus, quin potiùs ut ii, quibus mediæ ætatis ſcriptores quoque evolvendi ſunt, hinc aliquod ſubſidium ſibi parare queant. Cùm igitur Volumen iſtud tuis ſtudiis, amotis difficultatibus, cæterisque obſtaculis, facilem viam daturum ſit, & ad parandam eruditionem magnopere profuturum: eſt quòd Deo in primis, qui nos in tanta luce verſari dignatus eſt: deinde utriſque, & qui primam & poſtremam ei manum addiderunt, gratias agas, noſtrosq; conatus candido pectore excipias.

Vale.

AMBRO-

AMBROSIVS CALEPINVS EREMITANVS SENATVI POPVLO'QVE BERGOMENSI S. P. D.

LVRES anni sunt, magnifici, consummatissimiq; viri, ex quo à prophanis, tùm veteribus, tùm recentibus: vel à catholicis, & his sanè doctissimis, sanctissimisq; viris complurimas dictionum interpretationes, quæ mihi ad pernoscendas authorum sententias idoneæ viderentur, excerpere, atq; in unum cœpi cogere. Quod planè opus sic à me susceptum esse velim existimetis, ut aliis, & mihi in primis, usui quandoq; futurum considerem. Non enim tàm instruendorum aliorum, quàm mei exercendi ingenii gratia, id efficere aggressus sum. Nam cùm à teneris (ut ajunt) unguiculis inter sacratorum numerum, faventibus superis, relatus fuissem: & neq; declamationibus, refragrante natura, me dedendum putarem: neq; percipiendæ philosophiæ ulla mihi à patribus facultas daretur: quippe qui in id temporis incidissem, quo de salvandis animis tantummodo cogitandum foret, cùm nec tempus omninò frustra terendum ducerem: haud iniqua res visa est, ea me amplecti studia, quæ certam præ se ferrent humanitatem. Neq; verò eò vel temeritatis vel dementiæ redactus sum, ut bonarum artium studiosis satis me facere posse existimem, quando nemo, licet sapientissimus, id unquam præstare potuerit, certoq; sciam, me nec tanto ingenio, tantáve literatura præcellere, ut quæ à Nonio Marcello, Festo Pompeio, Pædiano, Servio, Donato, Varrone, cæterisq; Latinæ linguæ luminibus elucubrata fuerint, eo ipse magis religioni dedicatus, quàm cuipiam disciplinæ, clarius aut enucleatius scribere posse considerem. Verùm quia in præstantissimis illis literarum antistitibus plurima desiderabantur, ego ut communi studiosorum utilitati consulerem, ac meis pro viribus suscepti muneris officio cumulatissimè satisfacerem, ea carptim ex omnium penè disciplinarum monumentis exprimere conatus sum: multa contra Laurentium Vallam, contra Priscianum, aliosq; authores, præstantiorum authoritate nixus. Plus enim apud me Ambrosii, Hieronymi, vel Augustini gravitas & doctrina valet, & Græcorum, quàm Laurentii Vallæ studiosa reprehensio. Id autem benè, malève fecerim assecutus, judicent alii. Hoc unum affirmare ausim, nostrum hoc Opus & Vocabulorum multitudine, & præpositionum interpretamento, & authorum citatione, ordineq; Dictionaria cuncta superare. Quod cùm in volumen amplum excre-

vissem, ac illud multorum rogatu emittere statuissem, patriam elegi, cui id dedicarem. Nam cui potissimùm consecrari opus de re literaria debuit, nisi patriæ? & illi quidem patriæ, in qua magno & excellenti ingenio viri sunt, qui de gravitate, de juris prudentia, deq; omni scientiarum genere præclarè meriti essent, quos ego tanquam obices oblatrantibus constitui opponere. Ferè enim plerique omnes, qui in litteris præsertim aliquid edidère, id Principi vel Senatui cuipiam inscripsère, quærentes ut ab eorum potentatu ac magnitudine, laboribus suis apud omnes authoritatem, & ab invidis tutelam, munimentq; pararent. Prudenter id quidem, quando ita veteri consuetudine fieri videmus, ut omni in re, quæ principes probant, ea cæteri laudent, cupiãt tueantur. Scio namq; futuros esse, qui labori nostro detrahant. Ita enim fit, ut quæcunq; mortales agant, sive privatim, sive publicè, calumniæ subjacere certum sit: nec divinis operibus maledica lingua parcit, tantum sibi humanus arrogat intellectus. Ego nõ nisi volentibus hæc legenda trado. Multa sanè, fateor, à me tradita sunt, quæ alii probẽt, ab aliis vitio dentur: quod pleriſq; etiam doctissimis usu evenisse compertũ est. Velle suum cuiq; est, (inquit Poeta) nec voto vivitur uno. Domus quæ apud forum extructa est, quòd editior sit, vel depressior quàm æquum videatur, sæpè contenditur. Difficile reor, omnibus placere posse. Sed ego non solum cupiam me non præponõ, sed nec æquiparo quidem; eligens cum Propheta abjectus esse in domo Dei. Quare si meũ Opus à vobis acceptum fuerit, illumq; probabisse videamini, abesse non poterit, quin à tàm gravibus, tàm doctis, tàm eloquentibus viris laudatum, laudandum quoq; reliqui existiment. Multa verò, imò penè innumerabilia desunt in hoc Opere. Quis enim universa multis etiam queat comprehendere voluminibus? Verùmne longius epistolam evagari patiar, finem dicendi faciam, si modò hoc unum vos monitos effecero, quod ad rem plurimùm conducere videtur: quippe quod unamquanque dictionem inventu facilem reddit. Nam omnes orationis partes aut simplices sunt, aut compositæ. Quæ simplices sunt, suo quæq; loco prædictarum, triúmve literarum præcedentium ordine collocantur. Compositarum alias simplicibus, alias per se, secundùm variam, multiplicemq; earum significantiam, coaptavi,

ab A litera initium
sumens.

VITA

VITA
AMBROSII CALEPINI, EX ADDITIONIBVS IN EVM LIBRVM, QVEM IO TRITEMIVS *de Ecclesiasticis scriptoribus edidit.*

AMbrosius Calepinus Bergomensis, ordinis divi Augustini, quo tempore Ludovicus Sfortia Mediolanensibus dux præerat, floruit: divinarum & humanarum literarum indagator studiosissimus. Vnde Opus pergrande suaindustria, magno labore, ex innumeris propè authoribus collectum, de vocabulorum notitia, ac præpositionum interpretatione Græca & Latina, cum authorum attestatione, nobis communefecit. In quo non solùm, quæ ad literarum & Poëtarum, & Oratorum cognitionem plurimùm conferunt: sed etiam, quæ ad Medicos, Philosophos, nec non doctores Ecclesiasticos pertinent vocabula, doctè satis, eleganterq; explicuit: explicita in veriorem lucem, quàm in quibusdam aliis codicibus consimilibus, legenda reliquit. Quæ profectò doctis pariter & indoctis, non mediocre attulerunt subsidium. Hinc enim factum est, ut quæ apud barbaros jam barbara evaserunt, Latina fiant: quæ verò apud doctos in dubium revocabantur, nunc pateant, discussa dubitatis nebula. De CALEPIO oppido, à quo nomen huic scriptori, quære in propriis nominibus. Videtur & alia quædam scripsisse. Nam ubi Venetiarum mentionem facit: de hujus (inquit) civitatis laude, quoniam apud Iacobi Philippi Chronica à nobis latè congestum est, duximus omittendum.

AMBROSII CALEPI-
NI DICTIONARIVM, POSTREMA
HAC EDITIONE PVRISSIME CASTIGATVM ET
locupletatum, cum Adagiis selectioribus, Hebraicis, Græcis, Gallicis, Italicis, Germanicis, Belgicis, Hispanicis, Polonicis, Vngaricis, atq; Anglicis vocum additionibus.

A

NOMEN est literæ primæ Hebraïs, Græcis & Latinis: quibus sè simpliciter sonat quod scribitur, nihilq; habet, quod in ipsa prolatione demanat, ut Hebræi de Aleph, & Græci de suo Alpha possunt. In ordine tàm apud nos, quàm apud illos cæteratũ est tàm vocalium, tàm consonantiũ princeps. Latinis autem vocalis præpositiva: sicuti Græcis: nam in constitutione diphthongorum præponitur, ut apud illos in αι, αυ, apud nos in æ, au, facilè videre potest. Qua verò figura literæ primis illis temporibus, quibus literæ datæ sunt Latinis, sive ab alio quopiam, aut Deo, aut homine, mihi non liquet, monumenta ita periisse puto. Minus ausim affirmare, A, nostrum grandiusculum, formam suam accepisse à labrorum nostrorum motu, & oris diductione, quum proferimus, nemulti volunt: longè alia figura pingeretur nũ ea moveret, ut videmus, triquetra forma, superiore duntaxat parte conclusum, transversa linea paulò supra medium posita. Sed hæc nimia diligentia est: sequamur patrum vestigia, & usus. Aquantum omnis compositionis vis, partim in elementis constitit, quæ & literas appellamus, partim in syllabis, partim in dictionibus, partim in membris: elementaque sunt, à quibus prima ex constituuntur, & in quæ demum resolvuntur: idcirco in omnib. literis maximè pronunciationis modus considerari debet. Delectus enim non tantùm est in compositione dictionũ ad orationem, sed in locatione earũq; syllabarum ad dictionem, literarumq; ad syllabam. Quæ de rebus loco nihil semper ab alia animadverti liceat: ego mihi paucis immorari. In gratiam rerunculorum hæc scribo, prægreant doctiores pauciores sequar. Interdum potestas ipsa pronunciatio est, propter quam factæ sunt figuræ, & indita rerum nomina. Hanc pronunciationem veteres Grammatici, & eatenus elementum appellavere, hactenus. Siquidem adhuc, dum coeunt, perstringuntur corpora, etiam non quando hæc cohærẽt, linea is vox quæ corpus aliquod cõpanitur, vel magis vere corpus. Nam hæc corpus est, & vox quæ exterioribus cõflat, corpus esse intelligitur quippe quæ quũ tangit aurem, & ut paulò dividitur, quod est proprium corporis. Hoc est, ita altitudinẽ, latitudinẽ, longitudinẽ syllabæ in reperire, altitudinẽ habere in spiritu, latitudinem & crassitudinem: longitudinẽ in tempore. Hæc Cæsarientis Grammatici. Ego etiam alia ratione putarim pronunciationem dictam esse elementum. Nam elementorum natura est, mutua & perpetua cõvertione sui interire: partes enim alterius exactionis per defectum alterius proximi ortũ succedentes non desistunt, donec ab infimo convexi loco ad inferiorẽ centri partẽ devenerint, turbatis sic vicissitudinibus cõtro ad convexũ partes suas labores. Hæc eandem naturam servant elementa, de quibus nunc agimus: transfundunt enim partes suas altera in alteram ita tamen ut, juxta earum positionẽ, formas ita obtentor est in fine, auditori magis in principio, quàm in medio, nihil sequenti qualitatibus vires latas aut minuendo, aut imbecillando adjuvet.

A à Cicerone Salutaris littera dicitur, quòd nota esset absolutionis: sicut C, condemnationis, & N. L. ampliationis.

Hæc littera in compositione sæpè mutatur in ar, ac facetus, infacetus.

Hæc à tergo aspirationem accipitus, & interjectio: de qua vide infrà suo loco.

A ante præpositia sine aspiratione, & cum gravi accentu scribitur. Deducitur enim ab ἀπὸ Græca præpositione, remota ultima syllaba πὸ: à qua præpositione Ab quoq; deduci videtur, abjecta ultima littera o, & mutato π tenui in suã mediã b. Eadem ratio est de Abs: quantum tũ eadem est significatio: in hoc autem uno differunt, quòd A nunquam conjungitur cum dictionibus incipientibus à vocali: Ab vero cum omnibus eis, & præterea cum l & r duabus liquidis, & c consonantis locum tenentem: Ab lege, Ab rege, Ab love licet apud Livium cum aliis quoq; consonantibus conjunctum legatur) & Abs cunctẽ, & quæ Abs Tullio, Abs quolibet. Quæcunq; igitur de A, eadem & de Ab & Abs, quantum ad significationem attinet, dici & posse & debere esse putandum.

A, denas habet sonoris ei places, sicut aliæ vocales: quãdo brevis, sive aspiretur, sive non, & gravatur, & acuitur, ut habeo, habemus, ábeo, ábimus. Quum producitur, tàm cum aspiratione quàm sine, gravatur, acuitur, circumflectitur, ut, hîcci, hámotũ, hónos: ára, átavum, ấra hactenus Casarientis. Hæc littera clara ex arteria prodit, os reclinans altiùs: quæ dilatatione quadã liberiùs aperit, spiritusq; profundiori sua per natura palati cõnexum teritur: eius sonus magis auditur in principio, quàm in medio, remissior in fine dictionis: sit tamen in principio clarior, si tubæ equitum minus vehementis spiritus consonans: at si hujusmodi literæ gemmentur, majus incrementũ sumpsit diversæ obtrepentes succedãt, non parũ asperitatis habet ecunq; juxta qualitates colonantium aut simpliciter positarum, aut geminatarum, aut diversarum, coëuntiũ inter se, modò tardius sanat, modò asperius strepit. Cæterarũq; soni præstantia longè antecellit vocalẽ illa, in qua plurimum viget A, quod maximè tũm in oratione deprehenditur, tùm in carmine. Sic duabus potissimùm locis apparet, in versu pertinere artificiosè, & heptomeneri, ubi sit arsis, & thesis, majus carmen sine carmina: Grandiori figura nulla in accommodatius elementum. Hujus concursus, & politas crebriùs non tàm exprimit magnitudinis & gravitatis tonum aut, - at nunc horrentia Martis Arma, virumq; cano, Troj, quinat: animi affectum declaratur Phyllida amo ante alias, tũ me Dii fecere fevit. Atregina gravi jamdudum saucia cura vulnus maxiani apud Maronem affectus. Verùm quia vocales breves gravitati parũ idoneæ, longiores verò molèq; præstantiores: ut ait Horatius & optimus Dicendi magister, quum in dubium revocet quis pes magis aptus sit, & convenientior in fine clausulæ, Trochæus an Iambus: tum concludit, quæ constet ultima longa, Trochæus verò brevi: Nũ indignum fore existimavi hic subjicere, & singulis elementis, quòd non parum cõferat ad numerosam orationis, si rite res perpendatur, correptionis & productionis regulas in solo dictionis finem nũ in principio, & in medio optimorum authorum petantur exemplaribus eruditi, non enim opus hæc scribimus, sed novitus. ¶ A, in fine cujuscunq; dictionis producitur. Corripiuntur ita, quia, pater, ens nominativi & vocativi, nisi vocativus à nominativo in is numerabilia verò in gigas communem habet ultimam. ¶ In nomen antiquorũ, A. Augustus, vel Aulus, vel Aulos, vel Aulotes, vel aur, vel aurquãdo, vel auger, vel agrum, vel aurum, vel annus, vel absolvo, vel absoluto. AA. Augusti, vel Augusta. AAA. Augustalis. A. A. a, quod agrum vel aurum, argentũ. A. A. C. ante audità causam. AAA. Augusti. A. A. A. F. F. æris, argẽto, auro, flato secundo, vel flando secundo. A. A. A. F. F. QV. VV. auri, argenti, æris flatores, fabricæ quinariæ Tyberinæ. A. A. S. L. M. quod agrũ tibi locũ monumẽti. Vide Goltzii Thesaur. cap. 24.

A præpositivo producitur, & gravatur in contextu. Priscian. libro 2. de dictione.

A, motum à loco significant, Redeo à villa, ab agro, Venio ab urbe, ab Italia. Cic. lib. 1. Acad. Nuntiatum est, venisse cum a Roma. Virg. 2. Aen. Et jam Argiva phalanx instructis navibus ibat. A Tenedo. Neq; falsùm monui à loco significat: sed etiam tempus, & tum maxime declaratur per Quum: ut, A puero te novi: id est, quum puer adhuc esse te incepi. Sic, Ab infantia te dilexi, quũ dico, significo Italiam quum incæperet infantia, cœperam esse tam diligentem.

A vel ab, jungitum cum verbis passivis, causam efficientem, ti-

re periculum agentem significarunt. Victus est à Scipione id est, Vicit eum Scipio. Veni patet hic ad autumnum captivum, Græco more. Cic. Honesta bonis viris, non ut vulgo cernuntur, libidines. Nulla tam diuturna audita nobis neque cognita tyrannorum.

Interdum ponitur pro Post, & cum accusativo, & sic, Cicero de Senectute: Cujus à morte hic vicesimus & tricesimus est annus: hoc est, post cujus mortem. Plin. lib. 2. cap. 11. Quarum virtus à coitu in ignis accessum, Anxiamus prodidit examinatum à patris vitæ reprimere. Vbi A. tempus, circa, propter quod tum à patris vitæ reprimere. Vbi A. tempus, circa, propter quod est post tempus. Sic dicimus, A. patre, A. fanctæ, & cõmentum quod est post pugnam positionis, post commentum. Suetonius in Cæsare: Plebi Romanæ ad cenam, ad coenas Bruti & Cassii in Cæsare: Plebi Romanæ ad cenam, ad coenas Bruti & Cassii sic est facilius vertendo hanc cõ, post celebratas exequias. Idem in Tiberio: A cæna cum calida repositus. Et A tergo est, post tergum. Horat. Civis ait Vibo: Nec me terminum remõ ponet, post me, nemo. Cæsar in 3. de Bello Gallico: Hostibus à tergo incursum vitare. Sic A tergo est, post hostium à tergo incursum vitare. Sic A tergo est, post hostium aciem. Item & etiam non nisi cum, & A regione quod est, Pallas regem primus. Idem Lib. VIII. Sedigitus, qui secundus à Roscio numeratur, est Luscius. ¶ Quando, significat Devexus. Terent. in Adelph. A villa mercenarius est. Suetonius in Vespasiano. Alterum ad juniato Cæsare, & genere Matidiæ. Ipsum pranditasse pertinere dicebat pro, de genere. Matidiæ. Ipsum prandium à vita salutes. At Cicero: A Paulina Lætus hoc dicto audivi, & alibi per Hendyadis, enumeravi. De Pindaro dubitabat quidam, id est, Philadelphus ibi dicit. ¶ Quandoque habet vim defensionis, & significat: Prohibere, arcere, vetare. Ab aliquo sacere aliquid, aut facere ab aliquo est ab aliquo dicere aut facere aliquid. Habent vim & significationem quasi à Græcis, adjuvare & defendere aliquem, vel causa alicujus & defensionem suscipere. Cicero in Bruto: Nec vero M. Cicilium prætereundum arbitror, quem ego, quæcunque ejus in exta vel fortuna, vel mens fuit, quibus, quamdiu in auctoritate mea parum fuit, talis Tribunus plebis fuit, ut nemo contra civium perditorum copias consulendi, de mentem à Senatu, & à bonorum causa discrevit. Idem de Invent. Communis est quod in alio magis ab adversariis quam à nobis fuit. Idem de Orat. Sed videne hunc totum Sophoclis à me? Vbi quod A Senatu, & A cura à pomerio per idem ablativum differt. Pro partib. Sententias, & bonorum hoc est, Senatui bene dicere & favere. Item, natus fuit. Hic pro Cluentio: Non modo dicendi arte, sed ne surgendi quidem potestas fuit: id est, Prorsus non est. Ingratum & favore rei. Sic dicimus, A quo fio? A restibus, A voluntate, quæ loquutio creberrima est apud idoneos auctores: quasi deficior quæstionum, testium, & voluntatis alterius. Ab aliquo solvere, persolvere, dare, numerare, repræsentare, vel simpliciter quos dicimus, quod ipse alteri debet, ille creditori, aut alius pro se ac nomine ejus solvat, dat, numerat, repræsentat. Ita suppedit. Cicero ad Attic. Frater laborat mihi quod debeat ab Egnatio solvat. Pro Cæcina: Hæc emptio facta pecunia solvit à Cæcina. Idem pro Planc. Statue ante, quod vobis fretus, hanc sæpe mihi, non à vobis ei persolvere. Idem pro Cluent. ab A. Scribo dicit se decidere de viris fratribus. Vadera. Supra dedita? Quæ tibi re cum vadibus? Idem ad Attic. Reliquæ pecuniæ nullum à filio pædemus, idem à Terentia repræsentatione. Idem cum Roli. Sunt pura hæc tria, & sine, sine addita. Sic dicitur. ¶ Hoc natæ simile à locutionibus formulæ. Aliquo posse stare, Aliquo nihil deest, passim. Horum, & illum ab aliquo nisi ratio habetur. Liv. Dum possit. & L. D. De hinc ad hujus priv. ¶ Officiorum præterea & disputatio nominibus præpositis, ea significat, quibus Auctoribus, aut dignitatibus fungantur: quæ quidem in re latissimus hujus præpositionis est usus. Nam A tragodis dicitur esse, qui pro eruditione & doctrina sua, præcepta tragodiis aliunde, puta principes. Ab epistolis, cum Græcismo, qui præcepta epistolis, & veluti casa adjuvat, Tyrannus ad illas respondeat. A rationibus, quæ nunc vulgo Computa, vel Magister computorum dicit. Suetonius in Claudio. Superbos Polybium à rationibus, Narcissum ab epistolis, & Pallantem à rationibus, quos decreta quoq; Senatus cõ pœnis modo ingentibus, & Quæstoris, Prætorisq; ornamẽtis arma ibi enterpassis. A Rhodio. Qui libris sæpissime præcepta, præceptis, præceptionibus, & Præceptoribus. Sic à barbaris. Qui præceptis eruditis, quod annotationi mentionis tradendum hanc, me dare gerunt est. A calicula. Qui præ calculis, quæ sunt vasa potoria, & ἐπὶ τοῦ ἀθύρου. A cõmentariis, Qui præcepta cõmentariis horum est, qui in cõmentariorum custodias referi, & veluti diarii custodiarii conficiũ. Hunc Alexandri Pythonis Cõmentariensem vocat. Herodianus lib. 2. Reg. Iosaphat erat à commentariis. A manibus, sive à manu dicitur scribæ, quorum manu ad literas subeundas principes uti solent, ἀπὸ τοῦ χειρὸς ἐργάτου. Suetonius in Cæsare: Pallantem à manu sceleris, qui necẽ filii per venenum inimicis promiserat, non gravius quam servi crimine punit. Hujus nomine, Ad manum, dicuntur. Cicero lib. 3 de Orat. Lictorum lictum Ebi Gracchus habuit ad manũ. Similiter Amanuenses eos Suetonius libi vocat. A memoria, Cujus officium est suggerere principibus obiendas, & quæ tractanda, in memoriam illius revocare, ex præscripto. ἀπὸ τοῦ ἀπομνημονεύειν. A pedibus, dicitur servi, quorum pedib. utimur. Cic. ad Attic. Nec ullo ab alium causam Pollutum servum à pedibus Romanum. Martial. lib. 5. Omnia quum tetro queris opsonia nudas, Cur non mentis tibi ponam à pedibus? & libro 9. cos dam vocat ad pedes: Mollia quæ jugerum te det ad pedes vina. Interdum etiam pro eodem. Pedes, & per appositionem. Idem lib. 3: At pueri modesti sus ad pedum cubam. Et leviendum, A pedibus, per omnes casus cæterum terminationes dici. Recte enim interrogaveris, Quid agunt à pedibus? intelligitur eximii, Servi à pedibus, Mitta à pedibus, Dedita pedibus meis. Hi etiam Circumpedes vocantur. Vnde ait Appuleius: Circumpedes, sunt obsequia servorum. Ante pedes, amicorum. Cicero: Circumpedes autem bonum ac formosos & ornatos, suos esse dicebat. A pugione, dicitur, qui primo pugione gestat, cujus semper præsidio ad Campidoctorem. Inter quas subscriptus, qui à pugione appellatus est. A pandis. Quæ prosiit redunt aquæ orũ, apud Frontinum de Aquæ ductu. A secreto, sive à secretis, Secretarius dicitur, qui labore principis, aut dolore studiosus in præcib. in Pandectas Annotationibus imperatoris cepit diplomatum subscribendorum, edictorumq; quæ in consilio selecto decernit solent. ἀπὸ τοῦ ἀποφάσεως. A voluptatibus, Qui studium habent communis eorum voluptates ad principem oblectandum. Vide etiam Xenophontis de voluptatum dominici, qui novũ voluptatis genus reperiebat. Suetonius in Tiberio: Deniq; officium instituit à voluptatibus, præpositio eruditi Romano, T. Cæsonio Prisco. ¶ Aliquando etiam in præpositionis pro Contra ponitur. Virgilius Melampodem inscenas effectio à figuremynos, hoc est, contra figuras. Cicero pro Fonteio: A quo periculo defendite, judices, sive homẽ. ¶ Quandoque ponuntur pro Per. Plaut. in Rud. Ab inscientia causa sit, id est, per se, sua sponte. Idem in Bacchid. Tum ab ea mancipia hæc tardius lambit, id petitur est, per manum. ¶ Quandoq; pro Præter, sive Cõtra, unde & Abire, significat Præter, sive contra utilitatem, aut sine utilitate. ἀποφέρεσθαι. Contra rationem est. Et end est, ad unitatem. ἀφίεσθαι. Et Respublica id est, commodo Reipubl. Plautus in Capt. Quid vis, dicam abire me qui latet, faciam id est, ne quid ores alienũ ab honestis moribus, quæ bonis moribus non conveniat. Idem in Trinum. Ab re cõsilia id est, fraus. Sepius autẽ usurpatur cum particula negativa. Plautus in Aulular. Haud ab re cepisti vias: Haud abs re duxi. ¶ A vel Ab, pro ex, sive pro eo quod dicimus. Quod pertinet ad. Cicero ad Atticum: Simus cum flagitio impartiti cum militibus, tum a pecunia. Idem de Orat. Hæc quum Crassus desiisset, paruit per & ipse continuit, & cæteris silentium fuit pro. Quod ad milites ad pervenit, & cæteros pertinet. Plautus in Epidico: A mortuo vivi, ab animo ægro sani id est, quod ad morbum, quod ad animũ pertinet. Idem in Curc. Tam ab ara pudica est, quasi soror tua sit. Pudica, inquit, est, quod ad me attinet. Hinc pertinent & hæc, Ab animo pavit, Ab reperit, Ab animo ariolor. Ab ingenio ingenioso. Dulce ab animo. Dolere ab oculis, & sine illa apud Plautum & Terentium. ¶ Accipiuntur etiã A, vel Ab, pro eo quod vulgo dicimus, De parte. Passim libro 1. Quod à sole fit, in his locis, quibus quod ab ea pro, Versus Solé, & Versus terram. Idem Varro, cap. 47. Si ab ea legi in quæ non soli partibus ab Occaso æquinoctiali Subsolanus, ab Oriente hiemali Vulturnus. De turre mihi & A parte, pro eodem. Plautus lib. 2. capt. Et laudatissimo à parte. Apuleius, aut cum spongiis. ¶ A vel Ab præterea in ablativo personæ elegantes domicilium significat, A pollice venire hoc est, à domo judicis. Terentius in Andr. Vnde est? de clare. Ab, à vel hinc id est, à domo vestra. Ibidem. Sed Mysis ab ea egreditur. Sic A me, A medico, A Glycerio, apud eundem. ¶ Ab eo, pro Ejus. Terentius in Eunucho: Adibo, atq; ab eo gratiam hanc, quam video velle, inibo. Donatus, hoc est eloquentia, Gratiã quam video velle, in hoc. Donatus, hoc est eloquentia, Gratiã quam video velle, inibo. Dorotheus, hin

ut is eum nonnisi à filio, siquis natus esset, accipere posset ut ipsi Oppianico cure esset salus illi, cum ipse tantùm sinum emolumentum possum intelligere. Nam legata non valebant, si is, à quo nominatim tectum illa relicta erant, hæres non esset. ¶ Abnoctare in alia afferre, apud Plaut. in Perf. ¶ Abcalce ad tacere ad est, à fine ad principii. Cicero de Senectute: Nec verò velim quasi decurso spatio à calce ad carceres revocari. Hoc est, à fine ad puerit. Am. ¶ Abcura præstãtior, Suetonius in Tiberio: Sed affectatione & more sitare animia obscura ac stylum, ut aliquanto ex tempore, quàm à cura præstantior haberetur. ¶ Abmemoria exitiale est, oblivionem traditum. Senec. lib. 3. de Benefic. Quanto opus sit, quam laudabile quamq; magnum à memoria beneficium est animum. Hæc de significatione & usu harum prepositionũ A, & Ab, & Abs, cæteris dictionibus appositarũ, in cõpositione separationem significant, & privationẽ. Negotiamen cũ quibuslibet licetis conjungantur. Nam A cum m, & v, conflatur in eam naturam, Amoveo, amens, aveho. A, quam præpositio est, apud Iureconsultos immediati tẽporis vim habet. Pomponius lib. 11. de Orig. juris, dicit à eadem. Paulus verò in patet. II. de adulteriis, à diversis, quorũ locorum interpretatio est, illicit post eadem, post divortium. Ab, cum additur, & u, ut, Abactor, Abactus, Aberro, Absone, Abjuro, Ablacto, Abnuo, Abortior, Abrogo, Abũdo ¶ Duo sunt ex Ab præpositione composita, quæ euphoniæ causa, mutatur in u, Aufero videlicet & Aufugio. Significant autem, ut diximus, hæ præpositiones in cõpositione fere privationem, ut Auferimus, non simplis. Nonnunquam separationem, ut Aduco, Aufugio. ¶ Interdum idem valet quod extra, ut, Aduco. ¶ Aliquando idem quod Contra, ut, Abuti. Contra alium. ¶ Aliquãdo superfluè sunt, ut apud Livium Flavius supplementum ab Roma adduxerat. Cicero pro Rosc. Amer. Non est necesse omnes commemorare Curios, Marios, Mumercos, quos jam ætas à puero abducebat. ¶ Præterea sciendum non solum hanc particulam significare motum è loco: sed etiam à tempore, ut cùm dicimus Profectus ab Asia Romam me contulit, significo me ante Asiam cepisse. Ab verò discessi, ab infantia te citi, cùm dicet, incipere infantia. ¶ Abs verò cõponitur cum c, q, & t, ut Abscondo, Absq;, Abstineo. Significat quoq; retractionem sui, ut in Abstrudo, & aliquando privationem, ut in Abscindo, quasi sine trunco. Huc etiã referre potes quæ dicta sunt superius in litera A. ¶ In nocis antiquorum A. R. alia bona. All. N. abnepos. ABS. absolutus. A. R. V. Abono vos. All. V. C. ab Vrbe condita.

A ante B.

Abprepositio. Vide in superiore dictione.

Abdactor, pro verb. dimin. activum est à nomine Abax: cujus significationem vide in Abax, ãcos.

Abbacãs, vide Abax.

Abbatires, quidam, quæ in ditione Abigeus in ARTGO. dicemus.

Abbactus, adjectivum, & Abactus, vide ARTGO.

Abacus, pleniùs, com. m. à genitivo Græco ἄβακος, ab ἄβαξ, id est, vel tabula in qua aliquid deponitur: qualis fuit mensa cognatum, in qua recepta à edulionũ expositione solent. [πίναξ. Gall. Dresser ou buffet, buffet ou siege. Ital. Desco, banco ò tauola. Germ. Ein Beret/ſim. Hiſp. Aparador de la placa ò mesa. Pol. Stol kredens. Vng. Stalaſyeſzſal, ſzekrẽk. Ang. A boorde.] Item mensæ genus ex opere intestino, ad exponẽda omnis generis vasa factum. Cic. in Ver. Ab hoc abaco vasa omnia, ut expolita fierant, abstulit. Cic. 4. Tusc. Abacos complures ornatu auro & argento celato. ¶ Est item tabula calculatoria, ἄβακιον Ammonio. [Gall. Tablettes à ſyphre, ou table à jetter ou compter. Ital. La scolonzera. la Tauoletta da ſcrimare, ouer da ſa. Germ. [illegible] ein Tiſch oder Tafel. Hiſp. Tabla para jimnaſia ò otra. Pol. [illegible] nadziemna. Vng. Aſzamvetõ aſztal, ſzamvetõ tábla.] In qua legitæ numeros, & mathematici suas lineas & figuras ducũt. Persius: Nec qui abaci numeros, & ſcelerosa rigilare metas Scythicasq; vafer. Vtitur eo in hac significatione & Apul. in Mag. Veteres mensam Pythagoricam appellabant. Hinc pro sapientiã & peritia, quæ Platonici ἀφορμὰς dicunt, vulgus usurpat solet. Aliquando planities è marmore vel structura ad sessum habilis hoc nomine appellatur. ¶ Sunt præterea Abaci columnarum ornamenta, & tabulæ quadratæ, quæ capitibus columnarum supponuntur, de quibus Vitruvius lib. 3. cap. 1. [Ital. La baſe della colonna. Germ. Die vnterſte Zarge die man zur zierd offt auff die Seulen ſetzt. Hiſp. Piedra labrada que ſe pone al pie de la coluna ò baxo. Pol. Gory [illegible] ſzeſcian, ſzekla. Vng. Az oſzlop fõvel való ſzép ſzegletes tábla.]

Abăcŭlus, m. f. diminutivum est à nomine Abax: quo significatur parva mensa, in qua vel rationes subducuntur, vel vasa reponuntur, ἀβάκιον. ¶ Sunt præterea Abaculi, calculi quibus ut ebũtur veteres in supputatione dispendiorũ, ratiocinum: qui nos etiam hodie apud omnes fere nationes fere-

tur. [Gall. Getons à compter. Ital. Segni da far conti, ſorbi, segni. Germ. Zahlpfenig oder Rechenpfenning. Hiſp. Contadores ò contrapesos. Pol. Liczmany. Vng. [illegible] penz. Ang. Counters. Plin. lib. 36. cap. 26. Vitri fragmẽta reperta adglutinãtur tãtium, rudes tota fundinõ quæ. priusquam abiuprati bi, nec tingi, veluti quã calculi fiũt, quos abaculos appellãt.

Abligo, ãre, teste Varrone libro 6. de lingua Latina, à vectib. dictum ait pro eo, quod nos, mutata littera, mutata ad. gimus dicimus. [ωχρεῖν. Gall. Pouoir. Ital. Douere. Germ. Es gebuhret. Hiſp. Deuer. Pol. Powinien, ma Powinowac. Vng. Kell. Ang. A Prouoke.]

Abălienus, as, ate, pteul. ptd. ui, o. Quod nostrũ erat alienum facio, vẽdo, disjungo, separo. [כבר hebdar. נזר hezer. סבב hesseb. Gall. Aliener, distraire. Ital. Alienare, disgiugere. Germ. Entfremdten. Hiſp. Enagenar, diſiungere. Pol. Oddelnyc, odcżyny. Vng. Elidegenitẽm. Ang. To ſell or alter.] Cic. de lege Agr. Hujusmodi res: Sacrificia veniũt, ut agros vectigales populi Romani abalienemus. ¶ Hic Abalienatus id est, jus. Cic. in Topic. Ierbit, ejus rei quæ mancipi est, aut traditio alteri nexu, aut in jure cessio, inter quos ea jure civili fieri possunt. Ponitur etiã pro separare, disiungere. Plaut. in Cure: Nisi si nos amicum meum abalienare alienavit. Idem in Milit. Huc ductor, à viro me tali abalienavit. Cic. Attic. lib. 12: Sed totum fere à me abalienavit Dolabella.

Abălienātus, Participium. Divisus, disiunctus, separatus, venditus. [פרד mezar. נזר nezar. Gall. Aliené, separé. Ital. Diuorciato, diſgiunto. Ger. Entfremdet/abgeſondert. Hiſp. Enagenado. Pol. Oddelony, odłączony. Vng. Idegenitett. Ang. Aliened, alienated.] Cic. Attic. 1: Sed mirandum mihi modum in eo animo abalienato. Idem in Ver. 6: Abalienati fuerunt sibi ab Antiochi omnes reges amicissimi, nationes.

Abambulantes, Abscedentes ante ictum. ἀναχωροῦντες.

Abămita, æ. p. dictorum abavi. [πάππος τοῦ πατρὸς ἢ μητρός. Gall. Le pere de pere ou mere grand. Ital. Auolo del padre ouero della madre. Ger. Des Vatters oder Mutter Schweſter. Hiſp. Hermana del padre ò madre. Vng. Apaiamak atyamnak anyaia. Ang. Great grandfather.] Latè lib. 5.

Abănec, ingulli tacerdotale (sicut docet Hieron. in epistola ante ea corea, purpura, hyacinthi, & contextum, ita ut flores aut gemmæ in eo viderentur esse distinctæ.

Abannātio, annus anni exclusus.

Abannitī, qui in annum exclusi missi sunt cædis perpetratæ causa, quod Graecus sermo (ut author Scholiastes Hermetis interpr.) ἀποπομπαίους, quasi abannationem exercitus, conformi Latinis nomine appellat.

Abăptiſcum, subst. neutr. n. f. Chirurgorum est instrumentum, tenebellæ usum præbens, quoties cranium os propere liberare aliquã perterebrandum est. Habet enim hoc instrumentum in summitate labrum, sive obicem prohibentem, ne altius immergi possit, aut tenebellæ gas la derepunde & non eum habere ἀδύνατον. Vide Galenum lib. 8. Method. cap. 6. & Celsum lib. 5. cap. 25.

Abăptistus, adjectivum, quod mergi non potest. ἀβάπτιστος. Epitheton est proprie liberi convenions.

Abăptĭsis, pen. corr. Nõ tinctus. ἀβαπτισία, ab ἀ privativa particula, & βάπτω, tingo. [Gall. Non tainct. Ital. Non tinto. Ger. Das nicht getaufft ſein ist. Hiſp. Non mojado. Pol. Nie ochrzczony. Vng. Meg nem mertzett ember. Ang. Not dipped.]

Abarca vel Abarca, habitus Provinc. Cic. de nat. Deor.

Abarticulatus, a, um, f. pass. à barticulatus, nullis articulis, Græcis ἀδιαστόλοις.

Abas, antis, fœnus mensibus Tarentinis.

Abarticulatio, dislocationis genus.

Abăvunculus, m. f. Frater abaviæ. [πάππου ἀδελφὸς ἢ μητρὸς ἀδελφὸς. Gall. Le frere de la mere grand. Ital. Il fratello della auola. Germ. Des Ehrvatters oder Ehrmutter Bruder. Hiſp. Hermano de la madre ò padre. Pol. Stryc pradziada. Vng. [illegible] atyamnak anyamnak bátyja. Ang. A great grandfathers brother.] Cicer. de Clar. Orat. Iam dicebat abavorum quam est. Iustius nomen. ¶ Sic abavia, inter proavi. [πάππου μήτηρ. Gal. La mere de mon ayeul. Ital. La mare auola. Ger. Vnſers Ehrvatters Mutter. Hiſpan. Tercera abuela. Vng. Az [illegible] atyámnak anyja. Ang. A great grandmother.]

Abăx abacis, f. r. idem est quod Abacus: hoc est, mensa vel tabula in qua aliquid deponitur: qualis fuit mensa cognatum, in qua fercula quædam genus exponitur. [πίναξ. Gall. Dresser ou buffet. Ital. Desco. Ger. Ein Credentzſch oder Beret. Hiſp. Aparador de retrete, ò bien mesa del aparador. Pol. Stoyak. Item Tabula in qua [illegible] ponuntur, alibi de positum. Vng. Szakos aſztal ennek tábla. Ang. A boorde.] Item tabula calculatoria, in qua logistæ numeros, & Mathematici lineas suas ducunt. [Gal.

Tabellæ in quibus ea calculi ratione ducebant. Ital. *Tauola da fare conti.* German. Ein Rechenband oder Rechentuch. Hispan. *Tabla para contar.* Vngar. Szam vető asztal avagy tábla. Item tabula qualis, quæ crebris columnarum ductibus notatur. Sunt præterea Abaces, vasa quædam vitrea, in quibus peculiaria ponuntur. [Gallice, *Vne table de pierre, ou de bois, ou autre matiere, ou lon met de largent pour compter.* Ital. *Vna tauola di pietra, o di legno, o altra materia, doue si mette danari per contare.* German. Ein Zuter in das man gelt pflegt zu legen. Hispanice, *Aparador de plata.* Polon. *Stol do liczenia pieniędzy.* Vngar. *Egyik arany ezüstből való edény, melyben pénzt vetnek.*] Horum mentionem habet in Heredit. de Iogurt. 3. Cui Comitia vasa vitrea essent, hunc abaces quidam communium vasorum causa putarunt, debere. Tria hinc recipunt. Aberon autem non probat, Vasa abaces vasorum naturam obtinere habuit. Proculus vero recte ait, si nemo emerit illos abaces, non autem Comitia, non deberi. ¶ Notandum tamen est, quod in dicta l. codices vitrum habent legere & Bas. Vide Alciat. parergon. Hinc deducitur Abacion idem significare quod Abacinum, pro vas Abacinum. Annotandus tamen ita distinguit, ut Abax sit mensæ genus in tridinio, ubi vasa omnis generis exponi solent. Abacion vero tabula illa calculatoria, in qua vel numeros vel lineas delentes ducimus.

Abbā, pro germinum b, ββᾶ. Polon. Tata. Ορφικ. Vngar. Ατyámnak atyám. Hebræa, vel potius Syra dictio est, אבא abbā, composita ex alepha & beta, in qua singulare quoddam est quod & patres libenter audiunt, & pueri primùm fari discunt. Paulus Roman. 8 hanc vocem exponit Per quem, inquit, clamamus Abba pater.

Abbās, ātis, m. t. Collegii societatisque magister ac moderator. Ἡγούμενος. Gall. Abbé. Ital. Abbate. German. Ein Abt. Hispanice, *Abad, prelado de monesterio.* Polon. Opat. Vngar. Cénas. Anglice, An abbot.] Sunt qui unico s scribunt. Diuersa Chaldæa Abbas patrem significat. Ἀββᾶς, ἀγαπητός.

Abbātĭa, æ, f. p. à præcedente hus, capitur tum pro Abbatis dignitate, quam pro loco in quo habitat abbas. Sed quoniam nimis male sonat Ciceros imitatus, per ea scriberem scripsi Abbatia, ββάτεια, penultima longa. [Gall. *Abbaye, dignité d'Abbé.* Ital. *Badia.* German. Ein Aptey. Hispan. *Abadia, dignidad de aquel oficio.* Polon. Opactwo. Vng. Az gének rendje. Angl. An abbotrie.]

Abbātĭssa, fœminino ab abbate. Ἡγουμένη. Gall. *Abbesse de nonnains.* Ital. *Badessa.* Germ. Ein Aptissin. Hisp. *Abadisa de monesterio.* Polon. Przemyślkiny. Vng. Apáczasszony. Ang. An abbesse.] Hieron. de modo vivendi: Quam facilius justitiæ devia, ipsam et etiam abbatissa regnat ea.

Abbrĕvio, as, are, a. p. [קצר katsar קצץ katsats. Gall. *Abregé.* Ital. *Accorciare.* Germ. Verkurtzen. Hisp. *Abreuiar de lenguage.* Pol. Skrocam. Vng. Megrövidétem. Ang. To make shorter.] Vegetius in prologo lib. 3: Quæ per diversos auctores libros q; dispersa, longiorem invidiæ, medio cursu temere amor abbreviare justitiæ, etc.

Abbrĕviātūra, æ, f. p. Apud Barbaros instrumentum est notarii non exercium, in l. Cum quæsitum. ff. de administr. Int. ¶ Est etiam articulus (ut ita dicam) apud Romanum pontificem.

Abdĭco, as, penult. corr. a. t. p. Amoveo, repudio, rejicio, imperium depono: quasi longè dico. [פרש *parash* מאס *maas. Gall. Renoncer, defaire, renoncer pour enfant ou le pere, ou heritage.* Ital. *Remunciare, cessar di esso per dar luogo ad altri, diredare.* Germ. Verwerffen, verstossen. Vom Erb seinen erben und zuversagen. Hisp. *Desamparar a fuerza, echar a fuerza, desheredar el hijo de la vida.* Pol. *Odrzucam, Odpedzam, wstręczam się dziedzictwa.* Vngar. *Meg, vetöm, kitagadom.* Angl. *To perswey, to abandon libero reiect.*] Apud Terentium in Andria pro hac: Recusat nuptias gentium abdicat. Vide abdicare filium dicitur pater, quem adhuc vivus bonis & omni jure filii privat: quod maturò gravius est, quàm exheredari. Illic enim dicitur exhæredari, qui testamento paterno ab hæreditate submovetur. Quicunque itaque abdicatus est, etiam exheredatus intelligitur, non contrà. Atque hinc Nonius scribit Abdicare, esse ex familia ejicere. Et Quintil. libro 5. c. 6. Abdicatum interpretatur, quæ familia patris abalienatus est. Vide de hac re Lexicon Hotomani. ¶ Sic Magistratu se abdicare, pro deponere magistratum, sive relinquere. Ἀποστῆναι ἀρχῆς. Ἀφίεσθαι, ἀπολείπειν ἀρχήν. Cicero in Philippicis: Antonius eo die nam modò Ciliciam, verùm etiam libertatem se abdicavit. Ad eundem modum dicimus, Abdicare se tutela, dictatura, libertate, & similia. Plinius quinquelibro vii. cap. 3. elegantèr hoc verbo usus est. Demum, inquit, in totum tapum abdicavit se obsidio: est, tollendum consilium ex omni prædio eborum usu sublato. Ἀφίεσθαι, ἀπολείπειν. Et libro 13. cap. 22. de thapsia: Nec cornetum abdicant, pro non tollunt ex usu medicinæ. Sic lib. 15. cap. 3: Laurus quidem manifesto abdicat pace crepitum est, rejicit. Et libro 33. cap. 12: Vinum posset è vita in totum abdicari autumno, ex nomine tum solo.

Abdĭcātĭo, verbale, f. quæ opponitur adoptioni. [Ἀποκήρυξις. Gall. *Abdication ou renonciation, desheritance ou enfant.* Italice, Scacciamento di figliuolo per ingratitudine. German. Abtündigung, verwerffung von Kindts wegen. Hispanice, *Desheredamiento.* Polonice, Wydziedziczenie. Vng. Megvetés, kitagadás. Ang. *Abdication, disheritance.*] Cuiusmodi autem modo in accusativo sit, duplicitèr, vel cum præpositione ac. Cic. ad Attic. 9. In Aegyptum nos abdemus: hoc est, occultandi gratia in Aegyptum nos recipiemus. Idem Tusc. 2: Audine hanc Amphiarae sub terram abditæ. Livius ab Vrbe 2: Abdita intra vestem ferro. Vel sine præpositione. Cic. in Pisonem: Domum se abdidit. Terent. Heaut. Rus abdidit se. Modò cum ablativo, idq; duobus modis: Vno, cum præpositione, Livius ab Vrbe 1: Se suis quisq; tectis abdidere. Idem ibidem. Cultrum quem sub veste abditum habebat, cum in eo de dignitate. Altero, sine præpositione. Virg. Georg. 3: Hic spicula, ubi aut morbo graves, aut jàm segnes annis Deficit, alvo domat, nec turpi ignosce fronde. Vbi Servius: Abdere domo hoc est, in domo. Nã si adverbium esset, non vellet loqui, Domo dicere. ¶ Dicimus etiã Abdere se literis, & in literas abdere se, pro Archia. Si qui ita se literis abdiderunt, ut nihil possint ex his neq; ad communem fructũ afferre, neq; in conspecta luce esse, prodesse. Idem Volumnio lib. 7. epist. Familiar. Ac me totum in literas abdere. Ponitur etiam interdum cum præpositione Ex. Plautus in Pseud. Ex conspectu tuo ita se abdiderunt, taxam autem. ¶ Abdor passiv. condor, occultor. Plin. lib. 9. cap. 8: Abduntur circa Cauis ostium.

Abdĭtus, Partic. pass. Abdere. est, occultus, recondutus.

Abdĭtē, adverbium. Occultè, latèrè, secretò. [מסתיר *hasitir.* Gall. *secrettement.* Ital. *Secretamente, di nascosto.* Ger. Verborgenlich, heimlich. Hisp. *Escondidamente.* Polon. Skrycie. Vng. Titkon, magyarul. Ang. *Secretly.*] Cicer. 1. Verr. aliquid ita conditum esse, aliquid ita abditè latere, ut non diligentia investigari possit.

Abdĭtīvus, a, um, f. abstractivum, n. t. pro loco occulto. [מסתור *misitor.* Gall. *Lieu secret.* Ital. *Luogo nascosto.* Ger. Ein verborgen ort. Hisp. *Lugar escondido.* Polon. *Skrytie miejsce.* Vng. *Titkolás.* Angl. *Secret place.*] Plinius libro 8. cap. 5: Nunquam citò in abdito coëunt. ¶ Hinc abdito loco, ut apud Iurisc.

Lucr. & Macrob. in Hostico, H in Hostico loco. Est enim loquendi genus per defectum tibi stantis, qui præcipuè Græcis usitatus est.

Abdomẽ, penultima producta, n. t. à medicis et anatomicæ peritis vocatur extima rotius ventris pars, totumque illud quod ossibus tegit, excurit, adipe, musculis vestitur, & peritonæo compactum, totum illud spatium comprehendẽs, quod est à cartilagine mucronata, ossibusque coxis, usque ad illa ossa quæ pubis. [Γαστηρ. Gall. Le ventre de derriere qui est entre les cuisses, & vers le nombril, ce que les Grecs nomment γαστηρ, & nous ventre, ou gresle. Ital. Il ventre, overo la pancia, & l'ombrello. Germ. Der unterſte theil des Bauchs vnd bei Mañs bilden auch die Hoden vnd bei Weibs bilden auch die Geburts mutter. Hiſp. La barriga, o vientre de abaxo. Pol. Brzuch. Vng. Has. Ang. The part of the belly where the navel is.] Cels. Celsus lib. 4. cap. 1. Ipsa autem ilia inter coxas & pubem in imo ventre posita sunt, à quibus pube abdomen surgit. versus ad glandis pervenit, ab exteriori parte evidenti cute, ab interiori levi membrana vestitum, quæ omento jungitur, περιτοναῖον à Græcis appellatur. Dictus autem videtur Abdomen, quòd ibi cute additum sit. Hieronymus pars hæc ventris ad pasta est, sicut pollen apud scriptores γαστρος. Abdomen, sive, ut aliquando pro adipe, vel quavis ventris pinguedine. Juven. Satyr. 4. Abdomen quoque venter adest abdomen tardat. ¶ Accipitur præterea Abdomen pro ima ventris & fili parte, quæ alio nomine Semen appellatur, sinus inquit dictus habebatur apud Romanos. Plinius libro 11. capite 37. Pectus latius optimum, si modò fecundus non hauserit. Antiqui Abdomen vocabant. Vide decem ibi ratione dictionis Semen. ¶ Per translationem aliquando Abdomen pro ima & vestita tunica vic. Cicero pro Sestio: Libelli erant pro vino oppignerabantur: manabat naturabile abdomen, cepisse debebant. Sic Latinè dicas: Abdomini indulgere, abdomini inservire, abdomini operam dare, abdominis natus: ut ei, ventri & gulæ. Cicero in Pis. De gurgite atque helluo natus abdomini suo, non hercle, atque gloriæ. Hinc Abdominis voluptates, Cic. in Pison.

Abdūco, cis, penultima producta, xi, ctum. Removeo, tollo, abstrabo, averto, traduco, à loco cuio. [הבין *Ipbil*. *Hebraicè*. Gall. Emmener, ou retirer de quelque lieu. Ital. Togliere, o ſar partire. Germ. Hinweg führen. Hiſpan. Llevar, o alguno por fuerça. Polon. Odwodze. Vng. El vigyem. Ang. To take away.] Cui contrarium est Adduco. Abducimus autem sine vi aut per vim. Simo. vi. Terentius in Eunuch. Tam me convivio solum abducebat hoc. Cicero 2. de Finibus: Majores nostri ab aratro abduxerunt Cincinnatum Ilum, ac Dictatorem fecerunt. Per vim. Abduci puellæ inviæ dicitur a marito, quem id vetitum sit. Donatus ad Terent. Heaut. Et filiam abduxit suam abduxit, inquit, propriè. Averti enim dicitur ad nostra: abducimur a nostris ad diversum. Horatius. Terentius in Adelph. Me invito abduxit inquam. Dicimus etiam Abducere vi, & Abducere per vim. Cicero 2. in Verrem. Ad quem ille de his rebus venit. Tertium Midonium filium, & Abduxit a Rhodo, quod is de his libris 2. ab Urbe condita Cæsaribus negotio dato, ut colligam per vim, si abire non posset, à foro abduceretur. ¶ Invenitur etiam Abducere pro tollere. Plautus in Trinul. Quid, si de vestro aliquid nummi abduxerit? Idem in Cas. Usi intro hunc novum cupiam deduxi, clavem adduxi. Cicer. Familiar. 5. Me interea nec domesticus dolor, nec cujusquam injuria a republ. abduxit. Et Tusculan. Magni illi ingenii vocare me autem offensio, & cognitionem a consuetudine abducere. Idem pro Flacc. Fide abducere, dixit hoc præpositione, pro revocare à fide profunda. Quandoquidem Lucretius 1. Hanc cum fidi dare cupiit, ut fide se abduceret, Il. Sivers

Abecedarius, dicitur et literariæ tyrunculus, qui adhuc ut literis cognoscendis hæret, aut qui adhuc ultra literarum cognitionem nihil profecit. Accipitur item pro eo qui aliquid per ordinem alphabeti digerit, vel pro eo, quod alphabetico ordine digestum est. Augustin. in Psalm. expos. Diligentius factum est Psalmus nostri vel Latinè, vel Punicè quia Abecedarios vocant. Psalmos facere consueverunt. Vide Cujacium lib. 1. cap. 28. & Duarenum in Pandect.

Abēdo, is vel abes, abedi, abēsse, abedo, abitumo. [יבא *Jabo*. Hebraicè. Gall. Manger tout ce qu'on trouve. Ital. Divorare. Ger. Auffreſſen gar eſſen, vertilgen. Hiſp. Tragar comer. Pol. Wszadzam, zżadam. Vng. El egyem, elvigyem. Ang. To eat up all.] Terent. lib. 1. 5: Non enim vas laudarium abederat quicquid habebidum aut frondosum.

Abellinæ, vide Avellanæ.

Abēmo, cōpositum ab Ab, & Emo significat adimo: quod dictum videtur pro Abimo. [קחו *Jakach*. *Hebraicè*. Gall. Oſter. Ital. Togliere. Germ. Nehmen wegnehmen. Hiſpan. Quitar. Polon. Odiąmuie. Vng. El vegyben. Ang. To take away.] Plautus: Abemito vestem. Festus: Abemito significat demito, vel auferto. Emere enim dicebant antiqui, pro accipere.

Abēo, is, ivi, vel abii, abitum, n. q. Discedo. [הלך *Halach*. *Hebraicè*. Gall. S'en aller, ſe partir. Ital. Partire, andare. Germ. Hinweg gehen. Hiſpan. Yr alegar. Polon. Odchodze. Vngaricè, Elmegyek. Ang. To depart.] Terent. in Eunuch. Heus Demea, agar istuc, nec res longius. ¶ Aliquando abire dicitur, pro effluere & elabi, απορρεῖν. Terent. in Adelph. Messes abierunt decem: si est, effluxerint. Sic Cicero Tusc. 5: Rocamque, fortasse non pureris sic abire. ¶ Aliquando pro transire, evanescere, secari, cessare, præterire. Idem in Andria: Miraberi hoc sic abire. ¶ Interdum pro pervenire, et abire. Cic. Attic. 11. In quos enim sumptus abierunt fructus prædiorum? ¶ Item pro deterrere & relinquere, ut Abire ab emptione, Abire à magistratu dicitur, et, cessare emptionem, deserere magistratum. Pro eodem etiam dicimus sine præpositione, Abire magistratu. Livius 3. ab Urbe: Non tam properantis abire magistratu, quàm videntis ad continuandum magistratum, quæ sedis esset. Sic abire in exitu, pro eo quod est, Ab incœpto desistere. Abire è medio, idem quod mori. Terent. in Phorm. Eumortem obiit, è medio abiit. ¶ Denotat etiam motum ad locum, quòd est nec quamvis & motum. De quo in usum habeatur ut Quò abiit? Virg. 3. Aeneid. Quò tantùm ille decies abiit? ¶ Habet alios quoque loquendi elegantes modos. Plin. Secu. 3. cap. 24: Bello servili oppidum deleri, quod nunc emblas abiit. Livius ab Urb. 2. Telo exacto, præceps Fabius in vulnus abiit: et est primus credidit in vulnus deus. Natura hominum pro suo libito abutendi est, neque quam bonis uterentur, ne vulgo fabula fierent. ¶ Aliquando horta nos & incitamus. Terent. Adelph. Pacuvius: abi, inquam te judicio. Vbi inquit Don. Abi, blandientis est verbum, quemadmodum ad eos dicere solemus, qui jam compotes suorum votorum sunt facti. Idem in Phorm. Præsens quod lætor malum, quidem abiit: id est, in aliud tempus dilatum est. ¶ Abire (vel ire) in creditum, fuit consultorum loquendi formula est, de qua Slotanus in Lexico. Non, inquit, omnino idem est quod credere, sed tantum eas res credere quæ accipiuntur sunt: hoc est, quæ functionem non in specie, sed in genere recipiunt, vel loco pecuniæ, frumentum, vinum, &c. ¶ Licet aliquando non solùm generaliter sumatur, sed etiam specialiter pro mutuum cum abire. ut D. lib. 12. Tit. 6. Ubi Gloss. ait: in creditum abit, filiusfamilias vel ex causa emptionis, vel ex alio contractu, in quo pecunia non numerata id est, credidit. ¶ Abire in vanum, pro eo quod evanescere, irritum fieri: Seneca Epist. 95: Aliquando aliquid in vanum momenti res verba. ¶ Abire in per contemptum dicitur. Terent. Adelph. Non quam est faciles abire, pactis stare homines. Aut enim, decretis horum mortuique. Terent. Andr. Vos hæc cum dixerit abite. ¶ Abire etiam à præsente dicitur. Plaut. Rud. Abi tacitus tutum vitam, ut Græci ἀπελθὲ λάθρα. ¶ Paremiæ aliquot ex hoc verbo à Græcis notatæ, ut Ἀπὸ τοῦ ἐντεῦθεν ἄπιθι. Autore Plut. in Theætete hic mos fuit Lacedæmoniis, ut in publicis certaminibus nemini ingererent ad certamen congressum, sed dicebant, ἔα μάχεσθαι ἀλλήλους. Nudi enim luctabantur Græci, cujus ἀπάλειπτος causa est. ¶ Simile huic Adagio est, Aut abi aut bibe, ἢ πίθι ἢ ἄπιθι. Cujus meminit Cicero Quæst. Tusculan. libro 5: Mors enim aut nihil aut quietum aliquid habet, aut etiam optandum. Aut ab hominum consuetudine nos subducimus. ¶ Aliud agitum: Abire extinctum, Ἀπόλλυσθαι, interire, pereire, auferatur è medio. ¶ Ex hac etiam verbi natura hæ phrases, præsens abii, præsens peregrinatus, παρὼν ἀπῆλθον, in eum quæ non animadvertit ea quæ dicuntur, cognitione aliis in rebus occupata.

Abīnde, impersonaliter positum Plautus in Men. Nolo jam quid velis: nisi me hinc abire vis. id. vide. Calabitur.

Abĭtus, & Abitio pro discessu. [יסוד *Jasod*. Hebraicè. Γαστρος. Gall. Departement, Ital. Partita, o partimento. Germ. Hingang oder abſcheid. Hiſp. La ida, o ſalida. Pol. Odeyſcie. Vng. Elmenes. Ang. Departing.] Terent. Heaut. Quum video non inferiora hinc ejus adventu ejus esse. Idem. Propter eum hæc turbata atque abitio est. Abitionem antiqui dicebant mortem, Festus. Abitus præterea non modò abitionem & discessum, sed & locum per quem abire possumus significat. Virgil. 9. Aeneid. Hinc ad tuta, hinc, ad mœnia quæ ad tutos cultus deducunt.

Abĕrceo, ces, n. s. es ab & Arceo. Prohibeo. [מנע *Manah*. Hebraicè. Γαστρος. Gall. Chaſſer. Ital. Vietare, ordinare. Germ. Bauen treiben. Hiſpanicè, Arredrar, apartar. Polonicè, Odrzucam.

Vngar. Elvalom. Ang. To forbid.] Plautus: Atque eam aberret domo.

A'berro, ras, n. p. Ivi, & ii, digredior, via deflecto. [תעה tahah, התעתע hithtahhah, התרחק hithrahhek.] Gal. S'esgarer, se destourner, s'esloigner. Ital. Vagare. Germ. Irr gehen/ verwichen/ Weg abtreten. Hisp. Desviarse. Polon. Bledzic. Vngar. Elvesztöttem. Angl. To wander,] Lactan. lib. 4: A quo hi dicto rivi diverterant, arcessant necesse est. Cic. lib. 5. Tusc. Quæst. Sed videat, unde aberravi oratio. Plin. lib. 2. Ep. 8. A quo ego tam sero quem cupiebam, tamen metus quidem finis aberrare, id est, ab illa exemplaria fœdere, etiam Cimbricus fœderus sit. Aberrare vero linea, sive à scopo, & signo, vel portis dicitur, Δρομικῶς. Dum scilicet aliam, ubi quis proficiscitur aberrat à vero, tenet; fallitur in itinere.

A'berratio, onis, f. Digressus à recta via: & metaphoricè perfugium. [תעתע mahhahtsi'ah, התעתעות hithtahhahoth.] Gallicè, Esgarement, departissement de chemin. Ital. Traviamento. Germ. Ein abkehrung vom rechten Weg/ ein jrthum. Hispan. Apartamiento de camino, error de doctrina. Pol. Błądzenie z drogi, błąd. Vng. Elvetödés. Ang. The wandring, or going out of the way.] Cic. Callio: Veruntamen, etiam aberrationem à nobis tibi non habemus.

A'berro, as, Pro Averruncо.

A'bfŏre penult. corrip. Significat abfuturum esse. [נעדר naadar.] Gall. Estre absent. Ital. Donare mancare. Germ. Etwas nit reden sein/ Abwesend werden. Hispan. Estar fuera, o ausente. Pol. Być nieobecnym, nie bydz. Vng. Tsalfelenlö. Ang. To be absent.] Quæ duo perbe scribuntur, nec per participium efferebantur, composita quis crederet ex Ab præpositione, quæ oppositum significat. Ovid. Illic quisque mihi fatis ereptus amator, Affore tempus, erat. Statius tamen, libro 1. Thebaidos, accipere videtur Affore, in significatione præsentis: sensit manifesto numine cuncta Affore, quos nexis ambagibus augur Apollo Portenti generos, volucrisque loquentis ferarum Edidicerat. Sic Afforem, pro absentem: Affore m pro adesse m. Virgil. 1. Aeneid. Atque etiam recepit Noto compositus eodem affore Æneas. De aliis à Fore compositis, vide in dictione Forem.

A'bgrĕgo, gas, penul. correp. & p. Abgregabam, Aggregabo, Gregabo, dilegabo, dilegam. [נלכד nilkad, התחבר hithhabber.] Gall. Separer de compagnie. Ital. Scegliere, & separar fuor del gregge. Germ. Von der Heerd abjagen oder treiben. Hisp. Apartar, como de manada. Polon. Odłączyć. Vng. Elvalasztom. Angl. To separate, seme the flok, to sever.] Cui contrarium est, Aggrego, Congrego.

A'bhinc, Vox dictio cōposita, significat ἀπὸ τοῦ νῦν. Antehac. [מאתמול meatmol, מכבר mikkebar.] Gall. Depuis ce temps, d'icy en avant, de ce temps là. Ital. Gia fora, per l'avenire, da hora innanzi. Germ. Von dannen/ von dieser gegenwertigkeit/ jetzt an/ hernach. Hisp. Ante, ó adelante. Pol. Odtąd, odtego czasu. Vng. Elsötöl fogva. Angl. From hence.] Et jungitur tam accusativo quam ablativo. Terent. in And. Abhinc triennium hoc est, Ante tres annos. Vide & Cic. ad Att. Quod pro Comitio me abesse annis amplius xxv. spopondisse dicit Blavius. Vide supra Ab. ¶ Abhinc, de futuro etiam tempore dicitur, quemadmodum Grammatici antecessores Sosipater, Donatus & Consentius. Pacuvius in Antiopa: Jubeo hinc ire ad ludos jam hinc ab hinc excretum. Plaut. in Mostel. Qui abhinc quadraginta annis occisus foret.

A'bhorrĕo, es, rui, n. Aspernor, fugio, dissentio, dissideo, alienus fiam à re aliqua. [שנא sanah, מאס maas, נתעב nithhab, נתעלף nithhalleph.] Gall. Avoir en horreur, hayr. Ital. Haver in horrore, & in odio. Germ. Ein abscheuhen ab einem ding tragen. Hispan. Aborrecer. Polon. Gardzić, brzydzić. Vngar. Gyülölöm. Ang. To abhorre, to loathe, to abhorre.] Cujus varius est usus. Livius 4. ab Vrbe: Fodere anno Palthumii virgo Vestalis, de incesti condemnata, crimini obnoxia ob suspitionem propter cultum amœniorem, ingeniumque liberius quàm virginem decet, parum abhorrens famam. Terent. in Heaut. Nam omnino adulescentem amatum hunc video à cupido. Sic, Abhorrere à re uxoria, apud eundem in Andria. Et apud Cicer. de Fato, sine prægressione Astrologiæ talibus viris abhorrentibus. Sciendum tamen, quòd accusativo jungitur, in hac tertia significatione sumptus, qua Horrentium enim significamus, nostrem præsertim vel propinquam, quam audire aut aspicere pertimescimus, execrati. ¶ Cum verò abhorreo, tanquam nos esse alienos quod non placet, vel quod refugimus, demonstramus: tum fit verum: Hanc rem abhorreo, significat execror, & pati nequeo. ¶ Abhorrere ab hac re: id est, Alienus sum, vel procul esse volo. A multis etiam procul dubio volumus, ut à rebus exactis, licet noxiis sint hujusmodi quæ odiosa non sint, sed animi moderatione ab illis abesse fateamur, ne nobis officiant. L. Valla libro 3. cap. 104. scribit, hoc verbum semper cum hujusmodi, cum ablativo reflectendi casu cepisse tum ab præpositio, quæ ablativum exigere videtur. Sed etiam si hoc in plerisq; verbis fiat, non tamen in omnibus, sicut in Absolvo, Abluo, & hujusmodi accidit: quæ accusativum, nō ablativum possunt. Pontanus interdum abhorrebant, omnes ut immanem aperte cædem bestiam, petierunq; fugerunt.

A'borticus, Impiè ter, alicui rei ratione & consuetudine. [נפל nephel, נפלים nephilim.] Lac. Qui tamen visus nequaquam adeò est infestus, quin ultrà abscindè & abhorrenter dicatur.

A'bhorrĕo, ui. Valde horreo, vehementer timeo: seu in horrorem adeo, & quasi vereor an patior. [נאצה neatsah. Gall. Avoir en detestation & horreur. Ital. Aborrire. Germ. Ein grawsen und hessig abscheuhen vor etwas haben. Hisp. Aborrecimiento de alguna cosa. Pol. Wzgrzydzenie, Odrazanie, Brzydzenie. Vng. Irtozom. Angl. To have in detestation, or to stare grastmelie.] Lactantius de ira: Quam terra & tremiscit, cœlumq; & mare, & Lucifugæ Tartaræ, & damones abhorrescunt.

A'bhorto, idem ferè quod Deborto. [נזרק nizrak.] Gall. Destourner, separer, distiller. Ital. Stroffare. German. Abtreiben. Hispan. Disparar, apartar con violencia. Polon. Odrzucić, odwalczyć. Vngar. Elvetök. Angl. To chase away, or drive away.]

A'bhŏto, as, frequentativum, significat frequenter abjicio. [נשלח nishlach.] Gall. Jetter souvent, ou plusieurs fois. Ital. Gettare spesso. German. Offt oder etlichmal werffen. Hispan. Arrojar muchas veces. Polon. Odrzucać. Vngar. Elhanyom. Ang. To cast away often, or often times.]

A'bies, etis, gen. com. Et Arbor sit altissima, rectissima æq; cujus pix in cortice eadem. Sapinus vero minus aperior, verò nodosa duraque, Suberna, ut Elm. scribit lib. 6. cap. 29. Præterea Cæsar in Pontibus, & in turri quodam dicit ex tabulis pectoris. Alii hanc Gallicam vocant, propter candorem. [ברוש berosh. Gall. Arbre commun entre les apprés sapin. Ital. Abete, albero assai sapo. German. Ein Thannbaum oder fichten. Hispan. Abeto, arbol. Polon. Jodła. Vngar. Iegyesfa. Angl. A Firre tree.]

A'bigo, is, penult. producta, dicam, ivi, vel ii, dictum. Gerè dictum ab Ago, fortasan ab Ado, impello, propulso, prolongo. Dictam autem volunt abigere, quòd hoc ab aratoribus longius ejiciantur, quàm cæteræ arbores.

A'bigo, as, avi, atum. Quod dicit factum ex abigere, ut, Abigna arundo [Hasta.] Gall. Dessigne. Ital. Cosa fatta d'abete. German. Thannen. Hispan. Cosa de madera de abeto. Polon. Zgedlany grabiany. Vngar. Iegyesfából csinyált. Angl. Made of firre.] Columella lib. 12. cap. 4. Quidam calcem ex abiegna populnea, vel alterius generis virides uvas subfodiunt.

A'bigo, penult. corr. ere, vi, ctum. Ab & Ago: propriè est pecus aut greges abducere, sive vi fiat, sive dolo. [הדיח hadiah, גרש garash, נהג nahhag, הנהיג hinnehhig.] Gall. Chasser, & emporter de force. Ital. Scacciare, mandar via gregge. German. Vich oder sonst etwas treiben. Hispan. Apartar ganado, bestias, o otra cosa. Polon. Odpędzać. Vngar. Elhayton, el hajtás. Angl. To drive away, or out.] Livius ab Vrbe: Hercule in ea loco, Geryone interempto, boves mira specie abegisse ferunt. ¶ Aliquando pro urgere pro agere, sive propellere, ut fit quum boves in pascua mittuntur. Varro de Re rust. lib. 2. cap. 1. Itaque greges ovium longiùs abiguntur. Et Apulia in Saltum ad hiemem. ¶ Significat præterea abigere, remotis odiosis, aut molestam propellere, & fugare. [גרש garash, הדף hadaph, הדיח hidiah, נפל nephal, נפץ nephats, נדח nadah, הדח hidah. Gal. Chasser, mettre dehors, ou arriere, abolir, effacer, ruiner, destruire. Ital. Cacciar via, gettar, ò metter fuora. German. Abtreiben, hinweg treiben. Hispan. Espantar, echar, ó apartar de sus querencias.] Cic. Tusc. 2. Proinde te adhortamur, ut Tuam animi Voluptatibus & festis Mimis vero, inquit, sed hæc satis propemodum, ut ajo gam, pumice. ¶ Secundum hanc acceptionem ærumnas interdum adhibemus pro abigere fastidia, Jactationem, & aliud genus, quo expellere. Plin. libro 12. cap. 17.

cap. 17. Ex Syria revocavit Hyrcanē, veri ejus odore in fossis abigentes suorum fastidium. Plaut. in Mercat. Agedum Acanthium, abige abs te fastidium. ¶ Abigere partum, etiam eleganter dicimus, pro eo quod est, Herbis & medicamentis foetum jam conceptum expellere. Ibidem memoria teneo, Milesiam quandam mulierem, quum esset in Asia, quòd ab haerediolis secundis accepta pecunia, partum sibi ipsa medicamentis abegisset, rei capitalis fuisse damnatam. ¶ Proverbio videtur olim utarpatum: Abegerant nunquam meos boves aut equos: pro, nunquam me laeserunt aut affecerunt injuria, ut mihi hinc causa cur illos odisse deberem. Plutarch. in Cons. de vitanda usura. Homer. Iliad. α: Οὐδέ μοι πώποτε ἔβλαψε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἐμοῖσιν, οὐδὲ βόεσσιν.

Abactus, a, um, Abigo: ut, Abacti greges, qui aut furto, aut per vim, abducti sunt. [מגדרו מגדרה, מגדרה. Gallice, Chassé par force ou larrecin comme bestial. Ital. Gregge robato e menato via per forza o furto. German. Gestolen vnd hinweg getrieben oder gestalt Vieh. Hispanice, Ganado, hurtado. Pol. Gwałtownie odpędzone, albo wydarte bydła. Vngar. El haytatot, el vitet. Ang. Driven cattle.] Cicer. 4. Verr. Pastores greges non habuerunt, quorum abactos Liv. 4. ab Vrbe. Exercitus in agrum Vejentem, ex falisco ductu, praeda abacta hominum, pecorumque. Additur quandoque & ablativus Furto, Plin. lib. 10. cap. 51: Compertum agnita voce furati, furto abactus, interloquendi inchoantibus locis unius, remeasse. Abacta nox, pro exacta. Virgil. 2. Aeneid. medio jam noctis abactae Curriculo. ¶ Dicebantur etiam Abacti, aurore Tarquinii, magistratus, qui coacti deponere imperium, à quod genus. Abactus venter dicitur à Paulo jc. Sententiarum 2. cap. 9. pro foetu venenis & medicamentis ejecto. Abortus, impetu, vel abactus venter partum ejicere non videtur. Horomanus in suo Lexico.

Abactus, us, m. q. pr. violenta expulsione. [אדרון vel דחיקה. Gall. Deboutement violent, larrecin de bestial. Ital. Discacciamento subito, & violamento o smolestamento de bestie. German. Das sie jnnen eines eintzigen viehs nit genent. Hispan. Empujamiento, ó hurto de ganado. Polon. Gwałtowne bydła odpędzenie. Vngar. El haytatas, el vitel. Ang. Driving away or stealing of cattel.] Plin. in Panegyr. Quum de Indis super alienis principis transitum tamen triumphus ille non populatio fuit, quam abactus hostium exercitus. ¶ Abactus etiam vocatur factum illud, quo pecudes è pascuis abigantur, aut à gregibus subtrahuntur, unde alio nomine Abigeatus dicitur. ¶ Abiga, vel ajuga Plinio, ἀμφιβολία, quasi jumentalis pinna. [Gall. Une maniere de rets tissus. Ital. Instrumento.] Vide Iuni Nomencl.

Abigeātus, us, ipse abigendi actus, five crimen abactionis. [Larrecin. Gall. Larrecin ou larrecin de bestial. Ital. Latrocinio, & furto comune de bestiami. German. Ein Viehdiebstal: ein hinwegtreibung des Viehs zů den Weyden. Hisp. Hurto de ganado. Pol. Bydła gwałtowne odpędzenie. Vng. Tolvayol vala el haytas.] Marcell. lib. 27. Digest. Abigeatus crimen publici judicii non est, quia furtum magis est.

Abigēdis, pen. corr. ab Abigo dicitur (ut autor est Vlpianus) qui pecora de pascuis, vel armentum subtrahit, & quoquo modo depraedatur, & abigendi studium, quasi artem exercet, equos de armentis, vel oves de gregibus abducens. [Larron. Gall. Larron ou larrecin de bestial. Italice, Ladro ò rubatore de bestiami. German. Ein Viehdieb oder Viehdieb der das Vieh entführt oder hinweg treibt. Hispan. Ladron de ganado. Pol. Złodziey bydła. Vng. Aztolvo haytas, el barmot elhayt. Ang. A thief, a stealer of cattel.] Caeterùm si quis ovem obscenè, vel equos in solitudine relictos adduxit, non est Abigeus, sed furti potius. Scribit Q. Claudius: Quantitas distrahit furem abigeo. Qui enim unam ovem surripuerit, ac fur est: is demum abigeus est qui gregem, aut abigeus. Multò autem gravius supplicium à legibus in abigeos quàm in ceteros fures constitutum est, quòd hos additis nostris possimus excludere: pudorem autem majora sunt, quàm quae metu possint cingi. Quem Vlpianus Abigeum appellat, Apuleius & Paulus ha. Senatus. 3. cap. xvii. Abacturem vocat. Abactores, raptores, sunt, qui unum eumdemque bovem, capras decem, aut plures quosque abigerint.

Abigēmahes, Varr. de ling. Lat. lib. 6: Abusiuus quod circumsilum est: ut abigemahes apud Auctores, quam circum alia hostiae constituuntur: Forsan legendum sit abigena & ambactus.

Abĭcio, cis, ēci, ectum, pen. corr. & per geminum ieci ea mutatur a in i, quae tamen in praeterito convertitur in e. Projicere, deponere. [השליך השליכו ואת משליך. Gall. Jetter par dessus ou loing. Ital. Gettar da banda, ò per dispetto, ò per sdegno. German. Hinwerffen, jnn verachtung, jnn vnwillen. Hispan. Echar de si, ó arrojar. Pol. Odrzucić, odsadzić. Vng. Tolnayol vala el haytas.] Marcell. lib. 27. Digest. Abigeatus crimen publici judicii non est, quia furtum magis est.

Abĭgĭtus, pen. corr. ab Abigo dicitur (ut autor est Vlpianus) qui pecora de pascuis, vel armentum subtrahit, & quoquo modo depraedatur, & abigendi studium, quasi artem exercet, equos de armentis, vel oves de gregibus abducens. [Larron. Gall. Larron ou larrecin de bestial. Italice, Ladro ò rubatore de bestiami. German. Ein Viehdieb oder Viehdieb der das Vieh entführt oder hinweg treibt. Hispan. Ladron de ganado. Pol. Złodziey bydła. Vng. Aztolvo haytas, el barmot elhayt. Ang. A thief, a stealer of cattel.] Caeterùm si quis ovem obscenè, vel equos in solitudine relictos adduxit, non est Abigeus, sed furti potius. Scribit Q. Claudius: Quantitas distrahit furem abigeo. Qui enim unam ovem surripuerit, ac fur est: is demum abigeus est qui gregem, aut abigeus. Multò autem gravius supplicium à legibus in abigeos quàm in ceteros fures constitutum est, quòd hos additis nostris possimus excludere: pudorem autem majora sunt, quàm quae metu possint cingi. Quem Vlpianus Abigeum appellat, Apuleius & Paulus ha. Senatus. 3. cap. xvii. Abacturem vocat. Abactores, raptores, sunt, qui unum eumdemque bovem, capras decem, aut plures quosque abigerint.

Abigēmahes, Varr. de ling. Lat. lib. 6: Abusiuus quod circumsilum est: ut abigemahes apud Auctores, quam circum alia hostiae constituuntur: Forsan legendum sit abigena & ambactus.

Abĭcio, cis, āci, act

tok abweichen.] Vide Ager abjudicatus ab Livio dictus, quem Romani per iniquum judicium recuperare, & reponere iniquè. Audivêre, inquit, patres Aricinum populum ob injuriam agri abjudicati defecisse. Cui contrarium est, Adjudicare. Cicero in Verr. act. 2. Nulla res cuiquam tam patria atque avita fuit, quæ non imperio illius abjudicaretur. Aliquando pro repudiare, sive rejicere. Cic. de Orat. l. 2. Vbi plus mali quàm boni reperiri, id totum abjudicat atque rejicit.

Abjúgo, gas, act. pen. corr. propriè à jugo removeo. [אבד, שלח, נפרד, מפרד, מפריד, מבדיל, מרחיק, מסיר, מעביר, מפריש, מבדל, מפרש, מפלג, מחלק, מחלק, מחלק

tur. Vtrpatur hoc Adagium à Platone in Phædro, & ab Athenæo Dipnosophist. lib. 3.

Ablŭo, ere, ui, ũtum, act. Macrob. Satur. lib. 3 cap. 1. Conflat dies superis sacra facturos, corporis abluere purgari. [רחץ *rahatz.* Gall. *Laver.* Ital. *Lauare, nettare.* Germ. Abwäſchen. Hiſp. *Lauar, limpiar de lodos.* Pol. *Obmywam.* Vng. *Megmoſok.* Ang. *Waſhing or rinſing.*]

Ablŭuium, ij, n. Universalis inundatio. [מבול *mabbûl, aquæ exundantes.* Gall. *Deluge.* Ital. *Diluuio.* Germ. Eine vberſchwemmung und vbergieſſung mit waſſer. Hiſp. *Diluuio vniuerſal.* Pol. *Powszechny kommon.* Vng. *Vis özön.* Ang. *A deluge.*] Vide Gell. lib. 16. cap. 7. & Gel. lib. 22. cap. 24.

Abmittĕrĕ, pen. corr. forar abavia. [ἀδιανοήτως μεγάλως *paganice.* Iuſtin. lib. 31.] Gal. *La fare de la mere grand de mere pere ou mere grand.* Ital. *La auola de la madre de la bisauola.* Germ. Der Grãßmutter Mutter. Hiſpan. *La hermana de quarta abuela.* Vng. *Az iſtennek anyjának anyjának anyja.*]

Abnŭito, as, are, pen. corr. Verbum priſcum idem quod nimio. Plaut. in Trucul. Dic ob legiones quæ abnuitent, me illi amare plurimum omnium hominum. [מאן *mâân, detrectare.* Gall. *Refuſer.* Ital. *Mandare via da ſe, auersare, fuire.* Ger. ſynſtruben, ſpenſtig ſein. Hiſp. *Auorrir, huyr.* Pol. *Odpierać.* Vng. *Elvonak.* Ang. *To refuſe, to deny.*] Stat. lib. 3. Achil. Tunc excepta freto, longè cetera cerulea, Abnatat, & blandis affatur litora verbis.

Abnŭo, as, ui, ũtum, pen. prod. idem quod nuo. [נוד *nûd, abigere, fugare.* Gall. *Faire remuer, mouuoir.* Ital. *Far muouere.* Germ. Nõen. Hiſp. *Mouer.* Pol. *Kiwam.* Vng. *Megindítom.* Ang. *To beckon, to nod.*] Plaut. in Truc. Neq; ibi pertundere, ut abnuto ei pyxidem dare, puerumque rectè abnuentem.

Abnĕgo, gas, nã. p. pen. corr. nego, repudio, rejicio, recuſo. [מאן *mâân, detrectare.* Gall. *Denyer, refuſer.* Ital. *Negare, rifiutare.* Germ. Abſagen, abſchlagen. Hiſp. *Negar, abſtenerſe de ſeruir, o mal hazer.* Pol. *Odmowić, wzbraniać ſię.* Vng. *Megtagadom.* Ang. *To deny.*] Lactantius lib. 1. Nec enim potest ei retinere patrem, qui omnium omnium patrem. Deum tanquam prædi quique rebelles hâc re abnegasſint. Abnegare depoſita, aut pro nulla dicimus, qui negamus apud nos aliquid eſſe depoſitũ, vel à nobis aliquid eſſe promiſſum. Plin. Epiſt. lib. 3. Ne depoſitum appellatus abnegarent. Accipitur etiam Abnegare, pro negare aliquid à nobis petitum planè obſtinato animo. Virg. 7. Aen. Rex tibi cõjugium & quælitas jungere dotes, Abnegat. Colum. lib. 12. Si Jupiter abnegat imbres. Expectemus hyems. Virgil. 2. Aeneid. Abnegat excita vitam producere Troja.

Abnĕpos, pen. corr. m. f. filius pronepotis, qualis ſe unctus à unguite. [אחין *ahîn, frater.* Gall. *Neueu de meſme enfant, ou de meſme niepce en deuile ligne.* Ital. *Cugino del nipote.* Ger. Der Gott endet. Hil. *Le petit neueu, ou niece de mon.* Vng. *Az vnokának fiának fia avagy unokának unokája.* Ang. *The ſon of a ſiſters ſon.*] Id enim avus proprium & nepotem proprie pos. Sic Abnepotis, pronepotis filia. [אחיניתו *ahînîthô, ſororis filia.* Gall. *La nepce de meſme enfant ou de meſme niepce en deuile ligne.* Ital. *La nipote della nipote.* Germ. Die ſtiefe nifft. Hiſp. *La ſobrina nieta, hija de ſobrina.* Pol. *Prawnuczka.* Vng. *Az vnokának leánynak unokája leánynak unokája leánya.*]

Abnōcĕo, ui, ĭtum, act. p. Fovis pernocto, vel noctu abitam. Unde cantum est in Parodia Ciliad. de obſeſſo præſidio: Præſes extra provinciam abnocteri. Ne, qui pravincium regni, fines ejus excederet, nisi vel ſalvo cauſa, dum tamen ei abnoctare non liceat. Seneca de vita beata: Alius lovem adulterum inducit, & abnoctantem. [לון *lûn, demorari.* Gall. *Coucher ſouuent, habiter.* Ital. *Dormir ſpeſſo la notte.* Ger. Da auſſen vber nacht bleiben, die nacht vber nicht heimkommen. Hiſp. *Dormir deſpues la noche.* Pol. *Nocleg nocować.* Vngar. *Kinlódok.* Ang. *To lie out in the night.*]

Abnōdo, act. p. idem quod enodo, id eſt, arbores & vites nodis purgo. Colum. lib. 4. cap. 24. Illanc ergo tantùm amputare, diligenter eidem amputari & abnodari, priſquam corroborentur. [ἐκτρέχειν *exkhorein, exuberare.* Gall. *Deſnoüer, purger ce qu'eſt de trop de nœuds.* Ital. *Diſnodare, togliare i nodi de gl' alberi.* Germ. Die knoten von den Baumen hauwen. Hiſp. *Deſnudar, o deſnudarſe.* Pol. *Obrzezam latorośle.* Vng. *Az ágbókokat eltávolítom.* Ang. *To prune trees.*]

Abnormis, com. Ciceronis norma. [ἐκτὸς ὁδοῦ. Gall. *Irregulier.* Ital. *Irregolare.* Germ. Vber weis oder maß vngereumpt. Hiſp. *Fuera de regla.* Vng. *Mértéken kívüli.* Ang. *Out of order.*] Hoc lib. 2. Sermo Rusticus abnormis ſapiens.

Abnŭo, nis, nui, nutum, act. ex ab & Nuo, eſt ſigno capitis aliquid nego, recuſo, rejicio. [נוד *nûd, abigere, fugare.* Gall. *Hocher la teste, ce mouuoir de ne vouloir quelque choſe, refuſer.* Ital. *Far cenno di voler negare, e rifiutare.* Ger. Mit dem kopffe den kopffe vmbdrehen oder abſchlagen. Hiſpan. *Negar inclinando la cabeza.* Pol. *Odmowić kiwaniem głowy.* Vng. *Fejemmel intek, fejemmel tagadok.* Ang. *To beckon the head, to deny by a thing, or no.*] Quamvis & vultu, & manibus, vel etiam verbo id fieri poſſit: tamen absolutè pro negare, ſive recuſare ponitur. Cic. de Fat. Nihil impium abnuit voluntas mea ſtudioſa tua. Nuere enim apud veteres pro velle ponebatur. Vide Nutus: & Numen, quod eſt Dei nutus hoc eſt, imperiũ & potestas. Virg. 1. Aen. ...nuro hoc nutamine verti Audeis. Nutus verò ſignificat, quod fit oculis, vel capite, vel nutibus. Id: Annuit & rotũnum terræ ſensere Olympũ. ¶ Vtrpatur & pro voluntate, quæ ex ejuſmodi ſigno declaratur, ſive affirmando, ſive negando. Cyrus: Subumata Sophonisba civitatem dominam orbis terrarũ fatere, natus ejus pro decreto patrem, pro populi juſſu eſſe. Plin. lib. 10. Epiſt. dotes Nutum dici, quãdo annuum aſſentiuntur, quãdo recuſantes cenſemur: Nam ego quoq; ſimilitudinis, ac remunerationis pondere vota tuo poſſum. Suetonius verbũ Vespaſiani: Nutui accipere pro Renutu, quum ait: Adoleſcentulum Imperatorem nonquemo, quum pro imperatis, quæ ſcitare probis negaret, nutu aſpernatus, voce etiam gravius à me accepit: Maleſſem all. ũ obtuliſſes. A Nuto ſi Nutatio, tas. Frequentativum, quæ eſt ſæpe capite hujuſcemodi ſigna facientis. ¶ Aliquando ponit pro moveri, & quatere mina minari. Ducta ratio ab motu capitis, quòd inclinando affirmare, & concutiendo negare ſolemus. Vnde Nutare ædificia dicimus, quum ruinã ſe ſolidata tuinam minitantur. ¶ Transfertur etiam ad animi, & pro ambigere id eſt, dubitare in quam partem vertendum ſit, accipitur. ¶ Accipitur etiam Abnuo, pro prohibeo. Virgil. 10. Aen. Abnuerat Italum bello concurrere Teucris. Vbi Servius: Prohibuerat Italiam contra Teucros bella intexpere. ¶ Reperitur & Abnuco in ſecunda verborũ declinatione. Ennius 8. Annal. Certare abnuco, merito legionibus ſubemi. Legatur & Abnuitur, Livius 3. ab Vrb. Neque abnuitur ita fuiſſe, ſi ad judices alios tum fieret. Contraria hujuſmodi, Nuo, & Annuo, pro aſſentior, & nutu aſſenſum præbeo, ſive annuo, ſigno aliquo voluntatem meam obtendo, ſive affirmem, ſive negẽ id quod. Terent. in Eunuch. Nihil, ſibi abiens mihi nimium. Renuo, renũo. Nauſ inter Nutare, Nutire, & Nictare, hoc intereſt, quòd Nutare capite fit, tardiuſculo, autin pyrum moveri: Nutire, nutum, vel labium: Nictare, oculorũ, palpebrarumve ictu Gaudendo, vel ut aliquem vel alterũ. Plautus Asin. Nec illa all. homini nutet, nec det, annuat hoc eſt, nec capite ſignã faciat, nec faciendi aſſentiatur, nec oculis quicquam indicet. ¶ Abnuo etiam ſignificat ſola verbo, dimittere quæ negare. Column. Nos quoq; abnuamus in agro tempora, & interim laborando, fomentare ſi ſic debere. Cic. 1 de Fin. Quid quisq; concedat, quid abnuat.

Abnŭo, pen. prod. frequentativum, ab abnuo, quod eſt ſæpe ſigno capitis abnuentis quidpiã negare. [מאן *mâân, detrectare.* Gall. *Souuent refuſer ce que on auoit accordé.* Ital. *Riuocare una ſua data.* Ger. Erst abſtellen, vnd widerumb thun. Hiſp. *Negar, reſiſtir, mudar de voluntad.* Pol. *Odmawiać często, wzbraniać.* Vng. *Fejemmel tagadok.* Ang. *To deny often.*] Plaut. in Capt. Quid ais? abnuis? Ger. Quid dicis? Quid abnuis? Quid tergiuersaris?

Abnŭo, Nonnullis quod in ſuffitor. Illi nomen hoc dicunt, voluntatem contrariam tinctione adimere, cum exprompta ſignificat. Paulus L. 83. De verborũm. Qui spondet domum ſuam non abeſſe, abſtinere se videtur, non ſimpliciter abnuere ſe ſpondere, ſed curaturum ſe, ut domus ſua abeſſe abſtineat. Hæc omnia in Lexico.

Abŏlĕo, pen. corr. aboleri vel abolui, abolerum vel abolitum induco, tollo, deleo, obtero, cædo, trucido, aut eadem quidem omnia relinquam. [השמיד *hiſchmîd, hâbad.* Gall. *Abolir, effacer, anoncir.* Ital. *Scancellare, oſſeruare, annullare.* Germ. Abtilgen oder außtilgen, ja todten oder tödten. Hiſp. *Raer, borrar, o quitar.* Pol. *Wygładzać, wymazać.* Vng. *Elvonok.* Ang. *To abolish, to deſtroy.*] Plin. lib. 8. cap. 9. Crebrioribus ea coquitur, donec omnis abolescat humor. Virg. 4. Aeneid. - abolere nefandi Cuncta viri monumenta jubet. Abolere magiſtratum, leges, dignitatem, pristinum ſtatum. Liv. 3. ab Vrb. Tentationemq; eam boni abolendi magiſtratus, ni conſensu rejiciterent.

Abolitio, f. verbale. [ἀφανισμός. Gall. *Abolition, anneantiſſement.* Ital. *Diſtruttione, annullamento.* Germ. Außtilgung, tödtung. Hiſpan. *Aparejo para deſcargar, o quitar, o deſcargar.* Pol. *Wygładzenie.* Vng. *Elvonás.* Ang. *Abolishing, or diſſolving.*] Quint. lib. 9. cap. 2. Adverſus tyrannum, qui ſub pacto abolitionis, damnationem depoſuerat, agit compriter. Iti autem abolitio, pœnæ pro noxia remiſſio: cæteris duplex generalis & ſpecialis. Vide C. de Abolitionibus lib. 9. & ff. de Abolitionibus.

Abŏlisco, n. t. ad abolitum redigor. [ἀφανίζομαι, ἐξαφανίζομαι. Gall. *Deuenir annean, eſtre hors d'vſage.* Ital. *Venire a nuova, finire*

ger. German. Zu nichte machen. Hispan. Desacer, hazer baxo. Pol. Niszczyć. Vng. Semmiségbe tenni, elrontani. Ang. To abuse, or vse ill.] Colum. lib. 4. Eademque ne in arboribus putredo, nec in fœtibus abolescat.

Abolla, æ, vestis Senatoria, quasi abulla: quòd undiq; sit bullata. Prudentius Symm. 1: Adjectus fatis palmata intigris abolla. Abollam pro veste confecta duplici panno, quales olla. Alii accipiunt pro veste confecta duplici panno, qualis hodie Saga apud nos, & apud Græcos Diploys. Quandoque pro veste militari sumitur. [Ἀβόλλη, Gall. Vne espece de robe de guerre. Ital. Sopraveste militare. German. Ein Kriegskleid. Hispan. Vestidura redonda, como manta, ó vestidura enforrada y peruesa de medio. Pol. Giermalek. Vng. Gombos, ujjas ruhának való.] Vnde extat locus Martialis in Crispinum: Nescit cui dederit Tyrian Crispinus abollam, Dum mutat cultus, induiturque togam. Sumitur etiam Abolla pro vestis philosophicæ genere. Iuvenal. Satyr. 3: Quadrifaria nasum rapit abolla. Stoicus occidit Baream, delator amicum.

Abōlus, ὄβολος, Græca vox. Pullus ebi qui nondum dentes illos amisit, ex quibus in equis præsertim ætas dignoscitur: unde etiam dentes illi à Xenophonte & Aristot. προβολοὶ appellantur. Vide B. Comm.

Abōmāsum, penult. prod. intestini genus est in ventre, circa reticulum, quod Gal. ἔκτοκον interpretatur, olim inter delicatiores cibos habitum, quo verbo utitur Aristophanes & Aristoteles Animal.

Abōminātor, oris, d. p. pen. correp. est à præpositione Ab & Ominor, exector, abhorreo, & fingitur malo omine habeo [ἀποφράδιος, ἀποφράς, ἀποφράδης. Gall. Detester, abhominer, auoir en horreur et abomination. Ital. Hauer in abominatione. Germ. Verfluchen, ein greulich ding scheuhen etwas. Hispan. Detestar, maldezir y maldezer. Pol. Brzydzić się, przeklinać. Vng. Vtálatos, gyülölségest mondani. Ang. To detest.] Plin. Abominantur recedente anima ab epulis simul vestibulum. Idem lib. 28. cap. 2: Incendio quia ab epulis simul vestibulum. Idem lib. 28. cap. 2: Incendio quia ab epulis simul vestibulum. Idem lib. 28. cap. 2: Incendio inter epulas nominato, aquam sub mensa profundi abominantur.

Abōminābilis, detestatione dignus. [תּוֹעֵבָה, שִׁקּוּץ, תַּעֲבוּרָה, βδέλυγμα. Gall. Abominable, detestable. Ital. Abominabile, detestabile. German. Verfluchet oder vermaledeyet, greulich. Hispan. Maldezido y abominado. Pol. Brzydliwy, Grzeczerstwie. Vng. Vtálatos, gyülölségest mondani. Ang. Detestable.] Plin. lib. 22. cap. 22. Vng. Vtálatos, gyülölségest mondani. Ang. Detestable.] Plin. lib. 22. cap. 22. Eadem vocatur obsidionalis, liberatis obsidione, abominandaque exercitoribus castris.

Abōminandus, Execrationibus, malisque omnibus devotus, Dirus peritus. [βδελυκτός. Gall. Execrable, execré, detesté. Ital. Scelerato, maledetto. German. Verfluchet. Hispan. Detestable, maldezido. Pol. Przeklęty. Vng. Meg vtáltatni, átkozni való, gyülölséges. Ang. Detestable.] Horat. in Epod. Patentibusq; abominatis Annibal.

Abōminōsus, plenus abominatione. [βδελυκτός. Vngar. Vtálatos.] Diomedes lib. 3: Vt hi antes forum vocis abominosæ audire non possent.

Abŏrĭor, reris, ĕris, ortus, sum. n. abortum facio, ante tempus pario. [הפל, שִׁכֵּל, הַפָּלָה, ἐκβάλλω. Gall. Avorter, ou estre avorté, ou faire devorter le fruict. Ital. Disperdere o gittar fuori il parto, morire anzi el tempo. German. Ein vnzeitige frucht gebähren, oder vnzeitig gebären. Hispan. Malparir la muger y su tiempo, malparir la fruta muerta. Pol. Marnie rodzić. Vng. Meg ölni magzatyát, vagy idö elöt szülni. Ang. To bear birth before the time.] Varro: Vinum quod abiit aruum fit in quadam loco, ubi prægnans liberis, fieri ut aboriatur, hoc est, ut fœtum imperfectum adhuc ante tempus mater ejiciat. Quamvis enim absolute accipitur, de matre intelligitur. Secus verò de fœtu: quemadmodem apud Gellium, libro 12. cap. 1: Quod quidem eadem fit vecordia, qua quibusdam commentitiis fraudibus nituntur, ut fœtus quoque ipsi in corpore suo concepti aboriantur: id est, ante maturum partum ejiciantur.

Abŏrsus, a, um, ἀπόφορος, ἀποφορὰ: id est, Exortus. Stat. lib. 8. Thebaid. p. de Plato: Nec solitus fessure metus, expavit aborta Sidera, jucundaque offensas luce profatur.

Abŏrtus, tus, intempestivus ortus, m. q. [הַפָּלָה, שִׁכּוּל, הַפָּלַת נְפָלִים. Gall. Avortement. Ital. Aborto. German. Ein vnzeitige gebürt oder mißgeburt. Hispan. Aborto, mal parto. Pol. Marnie rodzenie. Vng. Vetélés, ujnét. Ang. Vntimely birth.] Plin. Retarium monumentis medicorum & quibus talia confecta vi curæ fuit, quo aborta xii. edita puerperio. Cicero Attic. Terentiæ nollem abortum. Differt autem Abortus ab Ejectione, quòd hæc, prudentis fœtus sit: Abortus verò intra quadragesimum diem contingat: hunc Græci vocant ἐκτρωσιν.

Abŏrtīvus, a, um, Abortus venter dicitur à Paulo libro Sententiarum 11. capit. 19, pro fœtu venenis & medicamentis rejecto. Abortus, tamen, vel abactus venter, partum efficere non videtur.

Abortĭo, is, ivi, ĭtum, n. f. idem quod abortio, ἔκτρωσις. Hieronymus: Dum crebris abortis, & exempta fœcunditate conceptum, &c.

Abortīvus, va, vum, penult. prod. quod abortum facere potest [ἀποφορικὸς, ἀποφορητικὸς. Gal. Qui fait avorter. Ital. Che fa far il parto acerbo. German. Das ein vnzeitigen bart bringt. Hispan. Que faze mal parto. Pol. Ktory czyni rodzenie. Vngar. Az, ky vetélést vagy vnéget. Ang. That maketh a thing to cast or vntymely birth.] Plinius: Oleaster quidem in cruce letalis est: sicut hermunde à coturnice, abortivum. Significat & partum imperfectum, & imperfectum, abortivum. Significat & partum imperfectum, & imperfectum, abortivum, qui scilicet abortu natus est. [ἔκτρωμα, γεννηθὲν ἄωρον. Gall. Avorton, qui est né avant temps. Ital. Nato inanzi il tempo, fanciullo nato di parto. German. Ein vnzeitigs gebürt, vngetüme. Hispan. Abortado. Vng. Vetélt gyermek.] Sueton. in August. cap. 33: Quos abortivos vulgus vocabat.

Abŏrto, tas, n. p. f. ori Abortio, tis id est. Abortum facio. Apollonius Pergæus lib. 6. Math. Abortare filios gemmas. Varro de Re rust. cap. 4: Ne dem eo re velit, prægnans aborter.

Abpatrŭlis, stare, abavi. [ἀδελφὸς ἀνέψιος πατρὸς πάππου. Gall. Frere de quarte, ou arriere. Ital. Fratello del quarto auolo. German. Der Brüder ist ein Brüder Vrueder. Hispan. Hermano de vno quarto abuelo. Vng. Istvánnyom atyjának az atyjának bátyja.] Theophrast. Instit. lib. 1.

Abra, abræ, ἄβρα vox Græca est, quæ ancillam adolescentiorem significat. Vide Eustat. in Odyss.

Abrādo, dis, penult. prod. Radendo tollo, derado. [קִרְצֵף, קִרְצֵף. Kaszab. kaszol. Gal. Racler, oster en raclant. Ital. Radere, ó radendo togliere via. German. Abschaben, Abtragen, abschaben. Hispan. Raer de alguna cosa. Pol. Odskrabiam, Odgladzam. Vng. El nyerbol. Ang. To shave away.] Plin. lib. 6. cap. 22. Barba abraditur, præterquam in Superiore labro. Cic. pro Rosc. Abrasa supercilia. ¶ Item reseco, tollo, abscindo. Columel. lib. 3: Arida & vetera quæque falce amputari non possunt, acuta dolabra abradito. ¶ Per translationem ponitur pro extorquere, exprimere, sive per vim, sive per dolum, fraudem, quasi radendo auferre. Cic. pro Cæc. Possequam videt nihil se ab A. Cecinna posse litium terrore abradere.

Abripĭo, pis, pen. contract. ex Ab & Rapio, Abstrahо, eripio, aufero, & tùm ad res, tùm ad personas refertur. [ἁρπάζω, ἁρπαγὴν ποιοῦμαι. Gall. Ravir et emporter par force. Ital. Rubare, levar altrui per forza. German. Hinweg entfüren. Mit gewalt stehlen nemmen. Hispan. Arrebatar de alguna cosa. Pol. Gwałtem wydzierać. Vng. Elragadom. Ang. To take away by force.] Cic. lib. 1. Offic. Qui abripiūt ab aliis, ut alius largiantur. Teren. in Eun. Ex Attica hinc abreptam. Cic. ad Quirites: Nec patiamini meâ à meis liberis abstrahi, à conjuge abripi, ab aris focisq; innocentem projectum, vitam degere in exilio. Plaut. in Mil. alio modo eluctatus: Quis is est homo? P. E. Nescio, ita abripuit repentè sese fabitò hoc est, hinc avolavit. Hanc Cornarium rit & Arripio, quod ex Ad & Rapio componitur, & significat attrahere vel accipere. Cic. in Catone: Non eam, non rapæ repentè autoritatem arripere possunt, sed honestè ætate superiorætas, fructus capit autoritatis extremos. ¶ Aliquando Significat vehementer ad me rapio, ut fit, quū ecferi quadam animi, corporisq; vehementia ad nos trahimus. Liv. lib. 1: Tum Tarquinius necessitate etiam cogente, ultima audere ipse multò & atrox, & viribus validior, medium Servium abripit, clamorq; è curia in inferiorē partem per gradus ejicit. ¶ Aliquando subitò evado. Plaut. in Curc. Vis me fotas abripui. ¶ Aliquando celeriter rapere, invadere Virg. 2. Aeneid. Hanc abripere velis.

Abrōdo, dis, i. Radendo abscindo. [משׁר, ἐκκόπτω, ἀποκόπτω. Gal. Couper en rongeant, ronger tout autour. Ital. Rodere intorno, ò rodendo rompere e troncare. German. Abnagen. Hispan. Roer, ó royendo cortar. Pol. Odkrajam. Odgladzam. Vng. El nyerbol. Ang. To gnaw away.] Plin. lib. 6. cap. 22. Barba abraditur, præ-

Plin. lib. 10. cap. 62. Viperæ mas caput inserit in os, quod illa abrodit voluptatis dulcedine.

Abrogo, gas, pen. corr. act. p. Infirmo, adimo, rescindo, irrito, antiquo. [מִשְׁנֶה, שִׁבּוּשׁ, שִׁנּוּי, שִׁנּוּי.] Gallice, *Abroger, casser, et annuller.* Italice, *Togliere, annullare, cassare, levare via.* German. Hebung thun/ Auffheben/ Annullirung machen. Hispan. *Quitar, revocar la ley.* Pol. Odwołuię/ Zatrzymuię/ Odmieniam/ Odmieniam prawo/ Znoszę/ Odbieram/ Ubezprawniam. Vng. *Vissza vonom, törvényt megváltoztatom, eltörlöm.* Ang. *To abrogate, to make of no effect.*] Dicimus autem, abrogatur Legi, & Abrogatur Lex. Autor ad Herenn. Illa defensio tenuis est, quam ostenditur id factum esse, quod ea Lex jubeat cui Lex proxima derogatum, vel derogatū esse, quod ea Lex jubeat cui Lex posterior derogarit. Et Servius scribit Abrogari Legi, quum prioribus tollitur: Derogari quum pars detrahitur: Subrogari autem Abrogatio dativo vel accusativo. Cicer. de Clar. Orat. Qui tantum auctoritate dicendo que valuit, ut Leges sempiternam fomentatricem, populi recuperandi suffragia abrogaverit. Liv. lib. 9. ab Vrbe condita: Vindum Leges contrarie sint, semper antiquæ abrogatio nova. Septem modis ex jure civili fieri consilat abrogationem. Primo, contraria jure consuetudine, quæ nota est principio. Secundo, contraria confirmatione. Tertio, cessatione. Quarto, loci mutatione. Quinto, omnio rigore. Sexto, si pretium occasionem maligne agendi habeat. Septimo, propter medium inde sequens. ¶ Interdum ponitur pro auferre, adimere, detrahere, lib. 1. ad Herenn. nam & pro calumniari est, ne quando plus minusve dicamus, & subpositionem afferri ad teneri mendacii, & artificii, quo res fidem abrogationi. Cic. in Cornelianā. Nec vehementius est obtrectare de iniquitate collega, quam ipse collegæ magistratum abrogare. Idem pro Dom. Ejecimperium et abrogatum.

Abrogatio, verbale. [שִׁנּוּי.] Gall. *Abolissement, annullation.* Ital. *Scancellamento, annullazione.* German. Hebung/ Annullirung. Pol. Odmienienie. Vng. *Eltörlés.* Hispan. *Revocation.* Ang. *Abrogation.*] Cic. Attic. lib. 3. Neque enim nulla est Lex, quam non ipse Lex possit difficultate abrogationis.

Abrotonum, pen. corr. herba est satis cognita, et am hodie in officinis nomen retinens. [אֲפְסִינְתִּין.] Gall. *Avronche, aurone de bois.* Ital. *Abrotano.* German. Stabwurtz. Hispan. *Abrotano, hierba huelgacama.* Pol. *Bylica piołun.* Vng. *Ebfarú.* Ang. *Southernwood.*] Hujus duo sunt genera, unum femineum, minutis foliis, mollibus candidum, tenue semen & nauseosum, qui absynthium, quod marinum vocamus. Nascitur hoc genus in hortis, & locis campestribus. Alterum quod formonum appellant, arbusculæ speciem habet, foliis magis candicantibus, & pinguibus circumcirca incisis, floribus rubentibus, in summo nitore fulgore comantes corymbos edentem, odorumm etiam cum gravitate quadam. Vulgus vocat *foeniculum agreste*, Gallicum *de Cypre.* Nascitur in montibus: unde & montanum appellatur. Dicitur est autem Abrotanum, quasi Nitrando interpretetur, ἀβρὸν καὶ τὸ ἀσθενὲς ὀνομάζειν, quod absectum tenerum, molle & delicatum sit. Dehoc Horat. lib. 2. Epist. *Abrotonum aegro* Non audet, nisi qui divitis, dare.

Abrotonites, abrotonite, pen. prod. ut fem. in. Species est ex abrotano nostro generi jungitur: & ejus unum, factitium ex Abrotono de quo meminit Gal. lib. 12. cap. 25. & Dios. lib. 3. [ἀβροτόνιτις οἶνος.] Gall. *Vin d'aurone.* Ital. *Vino di abrotano.* German. Wein von Stabwurtz gemacht/ dem Wermuth gleich. Hisp. *Vino adrotanado como hendido.* Vng. *Ebfarúval csinált bor.* Ang. *Wine made of Southernwood.*]

Abrumpo, pis, pi. Incido, interrumpo, dirimo, avello. [קָרַע, קְטַע.] Gall. *Rompre, couper, separer.* Ital. *Rompere, dirompere.* German. Abreissen/ abbrechen/ zerreissen. Hispan. *Quitar alguna cosa rompiendo.* Pol. *Odłamuię, Odcinam, Odrywię.* Vng. *Elszakasztom, kápse szétszakasztom.* Ang. *To break asunder.*] Liv. lib. 1. belli Pun. Cohortes à fronte regebant, ut abrumperent cornua ex ea acie, ne circumirent. Abrumpere vincula, ἀναῤῥήγνυσθαι τὰ δεσμά. ¶ Transfertur ad res incorporeas. Virg. 1. Georg. nec somnos abrumpit cura salubres. Sic Abrumpere terminum. Abrumpere viam, ἀναῤῥήγνυσθαι τὴν ὁδόν, apud eundem: & Abrumpere aerem, apud Plinium in Epist. & Cic. lib. 4. Magnates, incredibile dictu in Rempublicam motu legionis hinc se prima latrocinio abrumpit Antonius id est, fidem, & cum imperia fecit ea ex hac erupit. Hinc Abruptus homo, ἀπρόοπτος ἄνθρωπος, ἀπρόβλεπτος.

Abruptio, nomen a verbo deductum, et Abrupto corrigitur, Cicer. 2. de Divin. [קְרַע.] Gall. *Rompement.* Ital. *Rompimento.* German. Ein abbrechung/ oder abtrennung. Hisp. *Quebrantamiento.* Pol. *Odłamanie.* Vng. *Elszakasztás, kápse szétszakasztás.* Ang. *Breaking asunder.*]

Abruptè, adverbium. [בְּקִיצוּר.] Gall. *Abruptement, brusquement.* Ital. *Subitamente, d'improviso.* German. Gähling/ ohn alle vermeid. Hispan. *Ardientemente, de hecho.* Pol. *Prędko.* Vng. *Hirtelen.* Ang. *Hastily, in haste, suddenly.*] Quintil. lib. 3. cap. 15. Nec enim abruptè, nec ardenter decet incipiendum. ¶ Quæ & Abrupta vocamus loca difficilia & devia ac invia. Græc. ἀπρόσβατα & τὰ ἀπρόοδα, vel ἀπρόοδα. Dyus Flier. lib. 1. Regum: Perrexit Saul ad investigandum David, etiam super abruptissimas petras, quæ solis ibicibus pervia sunt.

Abs, significat idem quod A, de quo satis in superioribus.

Abscedo, dis, pen. ult. prod. ex abs & Cedo, recedo. [מָשַׁךְ, סָר, הָלַךְ.] Gallice *s'en aller, se retirer, se partir.* Ital. *Partirsi, ritirarsi.* German. Hinweg weichen/ abstehen/ abtreten. Hispan. *Partir de lugar.* Pol. *Odstępuię, Odchodzę.* Vng. *Ielmegyek.* Ang. *To go part, to depart.*] Hirt. lib. 5. bell. Afr. Ubi Cæsar conspexit Labienum ab suis copiis longius abscessisse, et sine præpositione, apud Liv. 6. Bell. Pun. Abscederetur intento incepto, & movere à Capua statuit exercitu.

Abscessus, m. g. & Abscessio, quæ ferè idem significant: quāquam Accessus & Accessio sæpe differant. Nam Accessus est aggressus, Accessio, incrementum. & interdum aggressio, de qua hoc abscessus. [מָשַׁךְ, הֲלִיכָה.] Gallic. *Departement.* Ital. *Le partire, el partirsi.* German. Das abweichung/ oder abstehung. Hispan. *La partida de lugar.* Pol. *Vide.* Vng. *Elmenés.* Ang. *Departing.*] Cicer. de Veteri. Quum ad corpora tum accessio fieret, tum abscessio. Idem de Natur. deor. lib. 2. Abscessus solis à nobis. ¶ Abscessus. [הֲרִיקָה, הֲרִיסָה.] Gall. *Apollement.* Ital. *Pistama.* German. Ein Gebäuw. Hispan. *Bivar, y ayuntamiento de hombre casado.* Pol. *Gwałt, przemoc.* Vng. *Meretz.*] Medius est tumor corporis contra naturam, quam pus ex phlegmone procedens, in partibus aliquam, velut in sinu quodam est collectam ante sine phlegmone, quum humor aliquis acris, in parte aliqua colligitur, eamque copia dilatans, excolat. ¶ Variantur abscessuum genera, pro varietate subjectorum in his continentia præcipua sunt tria. Atheroma, ἀθήρωμα Steatoma, στεάτωμα & Melicheris, μελίκηρις, à similitudine quorundam cibis substantiarum dicta. Aliud enim contum vel sesamum, aliud velutinum, aliud polentæ quiddam simile, quam ἀθήρωμα vocant, in se continet. Vide Gal. 14. Method. cap. 24.

Abscido, dis, pen. prod. ult. ex Ab & Cædo (sed ad diphthongus verborum productum) significat partem de re aliqua tolle, abscinde. [גָּדַע, קָצַץ, חָתַךְ.] Gall. *Trancher, separer ou couper.* Ital. *Tagliar via parte, recidere.* Cicer. *Illi autem abscindebat.* Hispan. *Cortar de alguna cosa.* Pol. *Odcinam, Odrzynam.* Vng. *Elmetszem.* Ang. *To cut a sunder.*] Virg. Aen. 5. Hi pertum sicubi latus abscindere ferro, et rubere, qui. Hoc tamen potius esse videtur à verbo Abscindo, cujus frequentior est usus, quam Præcido de quo separatim. Præcido sit quentius, quam Præscindo separatur.

Abscindo, dis, idem quod Abscido. Iuven. Sat. 3. Quid tamē expediat Parygio ceos tempus erat jam More superva-cuum, olim abscindere carnem? Plaut. Ego tibi istam tuam telam linguam abscindam. Pertranslationem, apud Liv. lib. 9. ab Vrb. Nos omnium rerum respectū, præterquam victoriæ, nobis abscindamus.

Abscissus, a, um, Amputatus, fractus, abruptus. [מְגֻדָּע, מְקֻצָּץ, מְחֻתָּךְ.] Gall. *Coupé, separé.* Ital. *Che è stato tagliato, rotto, spezzato.* German. Abgehauen.] Hisp. *Cortado.* Pol. *Odcięty.* Odłamany. Vng. *Elmetszett.* Ang. *Cut asunder.*] Invention. & comparatio, apud Valer. de Sed aliquanto Charon de Tyri præstantior & abscissa justa, ad vim & cursum usque.

Abscisus, a, um, adj. q. est de memoria exire. [Germ. Ein Gar abgethaner Mensch.] in usitatum.

Abscondo, dis, di, ditum, vel absconsum, ere. a. Occulto. ἀποκρύπτω. Unde ἀπόκρυφος, Absconsum, abditum, occultum. [טָמַן.] Gall. *Cacher, couvrir.* Ital. *Nascondere, celare.* German. Verbergen. Hispan. *Esconder.* Pol. *Kryię.* Vng. *Elrejtek, elfedezek.* Ang. *To hide.*] Columel. lib. 6. de arboribus cap. 7. Rebonas, radices, quæ interram abscondantur, fac abradas.

Abscondè, adverb. [בְּהֶעְלֵם.] Gall. *Secrettement, secrettement.* Ital. *Di nascoso, secretamente.* German. Verborgentlich/ heimlich. Hisp. *Escondidamente.* Pol. *Skrycie, potajemnie.* Vng. *Titkon, titkon.* Ang. *Secretly.*] Cic. de Fin. hanc scientiam, nec abscondite reperiunt.

Absconditus, a, um, part. [נֶעְלָם.] Gall. *Caché, secret.* Ital. *Nascoso, secreto.* Ger. Verborgen/ heimlich. Hisp. *Escondido.* Pol. *Skryty.* Vng. *Titkos.* Ang. *Hid, Cic. 2. Vet.* Non obscurum nec vere neque absconditum.

Absconsio, verbale. Plin. lib. 2. cap. 16. Vetat reperiri absconsione capitudinem. [הֶעְלֵם.] Gall. *Cachette.* Ital. *Nascondere.* Ger. Verbergung. Hisp. *Escondedor.* Pol. *skrycie.* Vng. *Titkon, titkon.* Ang. *Hiding.*]

Absconsus,

Abſcondo, is, verbale, Absconsio. [Vng. Gkoſt.] Iul. Firmicus lib. 3. Matheſeos: Abſconſorte animi, ac divitum ſacra.

Abſcondus, vel rectius Abſconditus: partic. præt. Abſcondo. [Vng. Ftoſtowet.] Abſconditus, ſed abſconditus melius, quia Eruptio Condo, Conditus.

Absens. Vide ABSVM.

Abſentamen, is, n. quod ex abſentia fit.

Abſentia, ab abſens. [Hebr. Ghibbah. Gall. Abſence. Ital. Abſenza. Germ. Abweſung. Hiſp. Ausencia. Pol. Nieobecność. Vng. Tawollet. Sued. Ang. Abſence.] Senec. ad Lucilii. Aequo animo ferre debemus abſentiam. Cic. de Amicitia & ad Attic.

Abſentatio, onis, f. fam. Dilatio. [Hebr. Gall. Diffusion, ſpace d'autre en autre. Ital. Andare fuori. Germ. Entfernung, Abweſung. Hiſp. Ausentamiento. Pol. Nieobecność. Vng. Tawollet. Ang. Absence.] Nam quid interimit convenire, abiecta abſentatione?

Abſentio, is, act. p. Abſentē facio, ſeu abſens fio. [Hebr. Gall. Absenter, s'esloigner. Ital. Absentare, s'absentare. Germ. Abweſend machen, oder abweſend werden. Hiſp. Ausentar. Pol. Nieobecnie. Vng. Tawollok, eltauozom. Ang. To absent my self.] Claud. de Raptu Proſerpinæ lib. 3. Et cura de matre queri, quæ tam recedit. Matrem domina redecus, veritam q; dearum Colloquio, patriis procul abſentem vertit ab oris.

Abſilio, is, ere, Ab & Salio, Salta abſunde recedo. [Hebr. Gall. Sauter, s'enfuir. Ital. Saltare, discostarsi. Germ. Weg ſpringen. Hiſp. Saltar apriesa. Pol. Odskoczyć. Vng. Elugraſſom. Ang. To leap out of one place.] Lucret. 6. Mutaque bella movent, cum humana jacerent corpora ſupra Corporibus. Cum a primo genus atque ferarum Aut procul adfluebat, ut acrem cuique daretur, Aut ubi conflarat longe mors propinqua.

Abſimilis, Hirtius. [Hebr. Gall. Dessemblable, differant. Ital. Dissimile. Germ. Vnaleich. Hiſp. Cosa diſſemejante de otra cosa. Pol. Niepodobny. Vng. Kiwalkozatlan hazoknak. Ang. Vnlike.] Col. lib. 4. Abſimilem ramum truſtumque eſſi quod ſupplicium, non abſimilem minio germanæque gerit. Frequens autem eſt hujus vocabuli cum negatione uſus ut: Haud abſimilis ego. Quæ locutio figurata eſt, & ferè ἀφαιρέσεως plus inquit, quam minus dicat. Plin. lib. 8. cap. 25. Eminet roſtrum utrin pavo, haud abſimile tubi lorica eſt, vel de ſimile. Sueton. in Otho: nec ſatis abſimilis Tyberio præceptor, ac plenq; proventum ab eo crederent.

Abſinthium. [Hebr. Gall. Aſſine. Ital. Aſſenzo. Germ. Wermut. Hiſp. Axenjos, ajenjos. Pol. Piołyn. Vng. Boſom. Ang. Wormwood.] Dioſcorides ait eſſe ſua amaritudine calidi non cognata, qua & in obſcenis comes ſuam retinet. Hujus quatuor ſpecies: quas nunc ſic ordine explicabimus. Abſinthium tenuifolium, quam vocant Romanum, & Ponticum. Sunt qui putent Græcos ἀπὸ τοῦ ἀπίνθου dictum, à virore carpi, ex quo facile ſequens amaritudo à nullo animali vitari poſſit. Deſcribit. Dioſcor. lib. 27. cap. 3: Deinde Abſinthium ſerere ac dicere, herba facilima, atque non parvis utilitatibus præterea facta populi Romani celebrique per triumphos. Siquidem Tarentum ſi in quadrigis certantis Capitolio, victorique abſinthium bibere dotis arbitrem, nomine dari honoribus arbitratus majoribus. Magnam vim habet in enecandis vermibus: unde & pueris dari ſolent eius folia in ficu lactantia: nam etiam ejus ſuccus, potioris meſſe circumlitis, ut ficæ amatilem faciebat. Ad quod etiam alludit Lucretius hiſce verſibus: Ac velut pueris abſinthia tetra medentes Quam dare conantur, prius oras pocula circum Contingunt melle dulci flavoq; liquore, Ut puerorum ætas improvida ludificetur labrorum tenus, interea perpotet amarum Abſinthi laticem, deceptaq; non capiatur, Sed potius tali pacto recreata valeſcat. Vide Diaſcoridem. ¶ Abſinthium marinum. [Hebr. Gall. Lamoiſe ou vers, wormſeed. Ital. Aſſenzo, Abſinthio marino. Hiſpan. Axenjos.] Abſinthii genus eſt, ſaratoni paro ſimile, ſed minus, referunt omnes ſemi-hirſutam amaritudinem, & ſpontaneo nimium gaudent oleo, & cum quadam ſuffitione adhuc amaras Eos & Strophiam nominalis appellatione deprehendere Plin. lib. 22. cap. 7. Est & Abſinthium marinum, quod quidam Seriphium vocant, probatiſſimum in Tyroſiri Aegypti. Hujus ramum libra præfecto ſolenne hoc anno. Hodie ſemina lendricorum vatis. ¶ Abſinthium ponticum. Idem quod à Gothis nunc vulgare, ut vel Pontum. ¶ Abſinthium ſantonicum, ἀβρότονον, abjecta ſpecies eſt, copioſiſſima proveniens apud Santones Galliæ populos, vulgari abſinthio non diſſimilis, ſemine tantum minore, æque ſecunda. Eadem vires habet, quas Seriphium. Vide Plin. lib. 27. cap. 7. ¶ Abſinthium Ponticum, ἀβρότονον ποντικὸν. Idem eſt cum abſinthio vulgari. Nomen habet à Ponto, Aſiæ regione, in qua tanta copia provenit, ut peſtilentia pingueſcant, Scilicet felle arvenarum. Vide Plin. lib. 27. cap. 7.

Abſinthiatus, vel Abſynthiatus: comen. feſtivum, ſignificat idem, quod Abſinthio tempestivus. [Hebr. Gall. Abſinthé. Ital. Aſſenzato. Germ. Wermodt. Hiſp. Ajenjado.] Scorea in ſua oratione pro Cicerone: Hoc ſi tamen recta via eo deſiqui non poterit, deprecetur vos rogat, velut ſalutarem pueris datum potionem abſinthiatum poculi id eſt, abſinthio vino pueri. Aliud tamen ad hos lucrecivenius hinc ſed velut pueris ſinit ater tra mecentes Cum circumlinunt, prius oras pocula circum: Contingunt mella dulci flavoque liquore, Vt puerorum ætas improvida ludificetur labrorum tenus, interea perpotet amarum Abſinthi laticem, deceptaq; non capiatur, Sed potius tali pacto recreata valeſcat. Vide Plin. lib. 14. cap. 16.

Abſinthites, æ, Vin. factitius genus eſt cum abſinthio decocti, aut alia quovis modo abſinthio condit. [Hebr. Gall. Vin d'abſinthe. Ital. Vino d'aſſenzo. Germ. Wermutwein. Hiſp. Vino adobado con ajenjos. Pol. Piołunkowe wino. Vng. Boſomboz. Ang. Wormwood wine.] Eius confectionem docet Plin. lib. 14. cap. 16.

Abſis, idis, à ἁψὶς Sorde, ſordicis curvatura. [Pol. Felgarnia. Vng. Sóſ kerék.] Cecidit Epist. Cobi ciliorum in abſidam curvatum. Apud Homerum Iliad. 5. ſcorpium pro plaga ſive ſoramine rotæ. [Pol. Oſia, Piaſta. Vng. Kerekſzeg.] Quamquæ; Abſides, circuli in ſedis. Plin. lib. 2. cap. 13. Plutarchi de cauſis hæc omnia tradunt: primo circulorū eſſe, quos Græci abſidas in ſedis vocāt. Eā præterea Anſis, figuram circulus rotā imitatus, in quo figuratur Ianus. [Pol. Gumowe koło. Vng. Kerekſzeg.] Inquā ſignificatione quidam primum aſparant, parentur ad ſtatim vocabuli hoc eſt, à tangendo. Hæc cum pertexerint, dum volvuntur terram contingunt. ¶ Dicitur & abſidia, ac. Augustinus ad Mac. Lectorum Christi judicio nec abſidia gradatæ, nec cathedræ velatæ adhibebuntur.

Abſilio, ſis, diſcedo, ceſſo, deſilio. [Hebr. Gall. Separer, ſeparer, ſe retirer. Ital. Separare, ſi ritirare. Germ. Abtreiben, hinderich gehn/ hinweg gehen. Hiſpan. Apartar de alguno. Pol. Odſkoczyć. Vng. Elugraſſom. Ang. To depart, to ſtand off.] Iungitur autem frequentius ſexto caſui ſine præpoſitione. Virgil. 6. Aen. -procul, à procul eſſe profani. Conclamat: vates, reteque abſiſtite luco. Idem lib. 7. Cruenta æreis Gradibus ſedet ecce, æternaq; ferri Rabies, nec cultos abſiſtit limine lanus. Quandoque ſuppoſitum ablativus. Virgil. 1. Aeneid. Nec prius abſiſtit, quam ſeptem ingentia victor Corpora fundat humi. Liv. lib. 8. ab Vrbe: Legatos miſere ad Conſulem Romanū, ut recepto equitibus, quicquid adhuc eſſent, abſiſteret obſidione. Virg. 6. Aen. abiit: removet. Liv. 30: Cum haud abſiſteret petere. Idem 26. Ne ingratus quidē abſiſtam beneficere. Idem alibi: Abſiſtere obſidendo pro Abſiſtere obſidione, dixit ſic ausus? Abſilio à verbo nemrah Silio, quod idem penè eſt quod ſiluit: unde nec propriam habet præteritum, nec ſupinam, quæ ad modum ſimplex. Aliud est Silio activum, idem ſignificans quod ſtare facio: ſed illud nulla forsan de ſe compoſita. Invenitur etiam Abſiliens. Imperfonale. Livius 1. bell. Punic. Legati miſſi Carthaginem, ſi non abſiſteretur bello, ad deditionem in poenam ſe dedere ſuppoſtendum. Abſiſtens, participium. Idem 4. bell. Punic. Tamen ſpe abſiſtendæ ſidei haud abſiſtens, Salapiam tendit.

Abſolēſco, ere, neut. con abſolēto, eſſe ab uſu recedere. [Hebr. Gall. Diſparoiſtre. Ital. Diſparire. Germ. Entwehnen, auß der gewohnheit kommen. Hiſp. Deſacoſtumbrarſe. Pol. Odzwyczaić ſię. Vng. Kiſzokoznak. Ang. To leave off.] Vide Abſoletas locus, Negligentia & torpedo civitatis exoleſcit.

Abſolvo, vis, act. ſi. vi, vo, ſolvo, libero: [Hebr. Gall. Deſcharger, abſoudre, delivrer. Ital. Scioglere, aſſolvere, liberare. Ger. Entledigen, loßmachen. Hiſp. Deſcargar, abſolver. Vng. Elbocſatom, megmoſom. Ang. To ſet, to acquit, to free.] & magis ad iudicia pertinet: vel contractū eſt Damnare, habere, accuſare, & rem quæ deducēdo ſit genus vocis crimeris. Aurel. ad Herenn. Cathas in dex abſolvo in priori libr. ἀφίημι, ἀπολύω. Aliquando vero cum ablativo: sed ipſa hic præpoſitio ac. Liv. hanc ei Lata dēnc clemens, quæ Conſul erat regni ſuſpitione abſolveret. Vel ſi propoſitione De. Cic. ad Q. Frat. Drusus erat de prævaricatione à Tribunis æraris abſolutus. Vel cum præpoſitione A. Idem pro Q. Roſc. Vnus Roſcius ſi pro ratione ageret, unquā Fannio judicio ſeſe abſolveret. Cic. 4. Ver. Abſolvere eā rem dixit Hieronimem (inquit) Veneri abſolvi id eſt, quod ad Venerem pertinet, abſolvi eum. Et quoniam reſtem ſic ligata, dum ex ea finis ſuum perēnitatur, quaſi impedita eſſe videtur, fit ut Abſolvere pro ſetis finem imponere, ſive perficere poſſit.

[השלים]

[משלים biblicum. Germanic. Gall. Parachever, parfaire. Ital. Fornire. Germanic. Aufmachen, vollenden. Hispan. Acabar alguna obra. Pol. Dokonywać. Vng. Elvégezém. Graec. Ἑβδόμη ἡμέρα ἐστὶν ἑορτὴ σκηνοπηγίας, ἣν ἐπιτελοῦσιν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ θεῷ· ἡ δὲ ὀγδόη ἁγία ἐστὶ καὶ ἐπίσημος, ἐν ᾗ οὐ σκηνοποιοῦσιν. Ang. Eahta, ælchalad.] Cicer. Quo fit utilium veram & absolutam elocutionem ornatio consequatur. ¶ Absoluta jurisconsultis officium est ea, quæ ipsum in se non implicita, & absoluta dicuntur negotialia, sed patentia & expedita, nulli, & non rectè quæri eorum causa. ἀπόλυτος. Autor est Cicer. lib. 2. de Invent. Absolutæ, pro illæ, nomen à Jurisconsultis dicuntur, quæ lectæ sunt, & à populo probatæ & subscriptæ. Vide Inslit. de emptionibus, empt. & C. de Edendis in Contractus.

Absolutè, Adverbium, perfectè [τελείως, ἀκριβῶς. Gall. Absolument, parfaictement. Ital. Perfettamente, compitamente. German. Vollkommenlich. Hispan. Cabalmente. Pol. Doskonale. Vng. Tökéletessen. Ang. Simplice, perfectly.] Cicero 3. de Finibus: Nec fieri potest, ut non semper absolutè sequatur omnes sapientes semper feliciter, absolutè, fortunatè vivere. Perfectè & absolutè aliquid parare. Cicer. 4. Acad. Absolutè doctus, Suetonius de Claris Gramm.

Absŏno, nas, pen. corr. Dissono, malè sono. [κακοφωνῶ. Gall. Dissonner. Ital. Dissonare, discordare. German. Mißtönen, übel tönen oder klingen. Hispan. Desacordar. Pol. Niezgodzić. Vng. Nem egyezem vagy nem egyezek. Ang. To sound evil.] Videtur in dictione Sono.

Absŏnus, a, um, pen. com. Quod est parum soni, sine sono, non recte sonans. [ἄφωνος. Gall. Qui ne sonne pas bien, dissonant. Ital. Disforme, discordante. German. Der nicht wol thönend, oder klanget. Hispan. Desacordado. Pol. Niezgodzący. Vng. Nem egyező nem egyezés. Ang. That is ill sounding.] Cicer. 1. de Orat. Sed sunt quidam non lingua ita hæsitantes, aut ita voce absoni. Interdum ponunt pro alienus sive non decens, non congruens. Liv. 7. ab Vrb. Nec abhorrentia vacuorum erant. Idem libro 28. Hæc fermè donato regnante dona militiæque gesta, quorum nihil absonum fidei... dicens & meminit, κτλ.

Absŏrbĕo, bes, bŭi, tum, & absorpsi, absorptum, act. 2. Sorbendo absumo: & propriè de rebus liquidis. [καταπίνω, καταποντίζω, καταποθῶ. Gall. Humer tout, engloutir. Ital. Inghiottire. Ger. Gar vertilgen, zu sich schlucken. Hisp. Sorver. Pol. Połknąć, Wssrkać. Vng. Iddegéllem, felszorbadom. Ang. To sup up.] Plin. lib. 11. cap. 35: Araneus omnem humorem absorbens, atid. teretem reddit. Idem lib. 22. cap. 24: Lens prima, quæ facilè cocquitur, citò quæ maximè aquam absorbet: hoc est, consumit. Transfertur autem & ad alia: ut Aqua navim absorbuit. Lucanus lib. 4. Jam cunctæ, colles quelatet, jam summa cuncta Coeidit ruina palus, vastaque voragine mersit, Abtarpli: penitus rupes, ac secta feratum Dejecit. Item ad res incorporeas transfertur, ut ut idem fere significet, quod perdo, destruo, consumo, corrumpo: quam ob causam vehemens adolescentulorum ingenia voluptatum lecebris absorberi. Cicer. de Legib. Sed antequam de populares Leges veniam, eam juris cælestis Legis explana, si placet: ne vetus hæc consuetudinis auctoritas absorbeat, & ad sempiternæ mortem quasi traharit. Idem de Clar. Orator. Sed hunc quoq; absorbuit assis quidam insolitæ adolescentulorum gloriæ.

Absque, Præpositio, separandi vim habet, idem quod Sine: [בלתי sine, præter. Gal. sans. Ital. senza. Ger. Ohne. Hisp. sin. Pol. Oprzeć. Vng. Nekül. Ang. Without.] ut, Absque pecunia dissipare vitam fraudatus. Absque te esset, & Absque te foret pro eo quod ego dicimus, Nisi tu esses, locutio est Plautina & Terentiana. Plaut. in Bacch. Nam absque te esset, ego illum haberem ad ingenium bonum: nunc propterea, quia pravus factus fidelia fuit, Nisi tu obstares. Terent. in Phorm. Nam absq; eo esset, scitè ego mea vidissem, Scienis essem ultus iracundiam mihi, illud cum res non pateretur. Sic in prima persona. Plaut. in Menæch. Nam absq; te jussem hodie, nunquã ad Solis occasum viverem. Abi tamen Plaut. Si particulam addidit: Nam (apud in Trinum.) exemisset me ex ædibus, ibi absq; te foret: ibi tamen hodie in recentioribus editionibus, Sicti omnibus. In hoc tamen Heautontimorumeno Terentii. Quam fortunatus tum eram, si meus esset absque una hac foret, Absque adverbii significatione vult puto Donatus, ut sit, si non. Nisi una hæc res esset.

Absĭmĭlis, e, um, ex Abs, & remotum id est, vinã quasi sine vino, Sobrius: sive ut alii volunt, ex Absimio & temerãri. qui vino abstinet. [ἀκρατοποσίας. Gall. Qui ne boit point de vin. Ital. Quello che non usa vino. Germ. Der kein Wein trinckt, der sich vom Wein enthaltet. Hisp. Templado. Pol. Trzeźwy, umiarkowany. Vng. Soromnyékos. Ang. Sober, temperate.] Ovid. Metam. lib. 15: Cultorio quicunq; latus de fonte levavit, Vina fugit, gaudetq; meris abstemius undis. Varr. de vita pop. Rom. lib. 1: Quantopere abstemias mulieres valuerint esse, vel uno exemplo potest videri. Gell. lib. 10. cap. 23: Qui de vitio atq; culpa pop. Rom. scripserãt, mulieres Romæ, atq; in Latio ætatem abstemias egisse hanc est, vino semper quod Tenuinum prisca lingua appellabatur, abstinuisse dicunt.

Abstergo, is, ere, absterſi, absterſum, 3. c. 1. Detergo, deleo, diluo, purgo. [ἀπομάσσω, ἀποσμήχω, ἀποκαθαίρω, ἀποπλύνω. Gal. Torcher, effacer. Ital. Nettare, pulire. Germ. Abwischen, abtrucknen. Hisp. Alimpiar. Pol. Otrzeć, Odrzeć. Vng. Eltörlöm. Ang. To wipe away.] Liv. 1. ab Vrb. Infectum vulnus absterso cruore, omnia tali usui esse. Transfertur ad animum. Cic. in Top. Tum exultantem lætitiam comprimens, tum ægrum dimem abstergens. ἀπομάσσων λύπας. Idem abstergere metum, molestias, mœrorem, dolorem dixit.

Abstĕrgĕo, es, ēre, act. Idem quod Abstergo. [Germ. Abwischen.] Plaut. in Asin. Tu labellum abstergeis potius, quam cuiquam illa suavium daturam putem.

Abstĕrrĕo, es, ŭi, 2. Terreo, deterreo. [הסחיד הסחיד hebraïce. ἀποτρέπω, ἀποτροπιάζομαι. Gall. Detourner pour effrayer, effaroucher. Ital. Spaventare, mettere paura, rendere timore. Germ. Abschrecken. Hisp. Espantar de algun lugar. Pol. Odstraszyć. Vng. Elriasztom. Ang. To scare away.] Cic. 4. Verr. Ne jam vel eamus non à pecunia hominem abstterrere.

Abstĭnĕo, es, pen. corr. ex Abs, & Teneo, significat Tempero, cãneo, cohibeo. [ἀπέχομαι, ἐγκρατεύομαι. Gal. Abstenir, se despartir. Ital. Astenere. Ger. Enthalten, sich müssigen. Hisp. Abstenerse de tomar lo agena, abstenerse. Pol. Wstrzymować się, Trzeźwym być. Vng. Megtartóztatom magamat. Ang. To abstaine, to be temperate.] Et jungitur cum accus. Teneor. Non quorum abstinet mathem. Aliquando cum ablativo sine præpositione. Inst. lib. 1: Contemptâ victoria imperio abstinebant. Horat. lib. 1. Carm. cum genitivo junxit. Mox ubi lucis fatis, abstinuere. Dixit, iratum. Plaut. in Amphit. pro Arcere potuit: Nunc quando fœtus me impudicis abstinesse id est, quoniam meretrices & probibet ab impudicitia.

Abstĭnentĭa,

Abiffaëli, Impersonale. Liv. 3. ab Vrbe D. Ictator edicere jubet, ut ab inermi abstineatur.

Abstinens dicitur, qui est liberalis contentus, non avarus, non cupidus: latus, continens, temperans. [ΓΡΥΝΤΗ mithnagdi. ἐγκρατὴς. Gall. Abstinent. Ital. astinente, continente. Germ. Sich enthaltend. Hispan. Continente. Pol. Wstrzemięźliwy. Vng. Mértékletes. Ang. Abstinent, temperate.] Cic. ad Quint. Frat. Esse abstinentem, continere omnes cupiditates, præstare nolit.

Abstinendus, qui ratoris authoritate ab adeunda hereditate revocatus est. Scævola Ipsen. D. de inst. tut. An sic audam hæc acta adolescens à bonis patris ut heres sim respondit proponi abstinendam. Hotomanus in Lexico. Vtuntur & alii Interpretes.

Abstinentia, est virtus, qua ab inanis abstinemus, nihil cupiam cupientes. [ἐγκράτεια, ἀπογεύσις. Gall. Abstinence. Ital. Astinenza. Ger. Enthaltung mässigkeit. Hisp. Aquel refrenamiento de lo agena, abstinencia. Pol. Wstrzemięźliwość. Vng. Mértékletesség vala magát megtartóztatni. Ang. Abstinence.] Differt autem à continentia, quod hæc sit in vero competente, illa vero in nocente. Salust. in Iug. Cum fortem, virum autem modestum, pudorem, innocentem, abstinentia celabat. Abstinentia à cæde virorum apud Senecam Controvers. Qa. ibi abstinentiæ vocabulum improprie usurpatur.

Abstinentiæ, adverb. [ἐγκρατῶς. Gall. Abstinemment. Ital. Astinentemente, con astinenza. Germ. Mässiglich. Hisp. Con aquel refrenamiento. Vng. Mértékletesen, magát megtartóztatva.] Cic. in Sal. Modeste & abstinenter gessit & abstinenter.

Abstĭno, as, abstĭni, abstĭnum, & abstĭnŭi, significat longe ita. [הרחיק hirhik. ἀφίστημι, ἀπέχω. Gall. Retenir, retirer. Ital. Star lontano. Germ. Darvon stehen. Hisp. Estar lexos de alguna cosa. Pol. Wstrzymuie. Vng. Tartóztatom. Ang. To abstain.] Cic. lib. 1. Tusc. Certè si nunc occidi lemus, mortem à malis, non à bonis abstrahi fèri cui contrarium est Attrahi. Aliter usus est Cæsar bell. Gallic. Bona civiũ Romanorũ diripiunt, ædes frumentum, ne fervantè abstinent. Cic. alio tralatu: de Orat. Reprimè te quasi quã ciuitas ingenuã quãpeniã rerũ à nobis petat, atq; in alterũ à cõspectu pene omniã abstrahit. Hinc Abstractus, a, um. Cic. Tusc. Abstractus à rationc.

Abstrăho, ab Abstractio, id dictum, quod ab alio trahi. [ἀποσπῶ, ἀφαιρῶ, ἀφέλκω. Gall. Tirer par force. Ital. Trarre per forza. Ger. Abgezogen. Hisp. Tirando por fuerça. Pol. Odciągnąć, Ruszyć, Odbrać. Vng. Erővel vonni. Ang. Abstract.] Referuntur verò à Dialectis tria hoc modo: Abstrahi à re est, quod significat formã aliquã, cũ esse sit forte subiectũ in alterũ, vel in cũ hujus nominis est, minime Latinũ. Concretũ est, quod significat eandẽ formã, cũ hærentibus subjectibus. Album à Concretio, quod significat rem prædictam in aliqua re. Ethęc aliter dicuntur Denominatiuis & Denominatiuũ, ut est apud Aristotelẽ in Antepræd.

Abstringo, is, ere, xi, ctum, Solvo. [מתח patach. λύω, χαλάω. Gall. Desserrer, lascher ce que est estreint. Ital. Astringere. Germ. Nachlassen, aufmachen. Hisp. Desatar. Pol. Oddyągnąć, Odtrząsnąć. Vng. Megoldom. Ang. To loose.] Liv. 3. Decio 4: Tanquam laxaret elatum pectus abstricto nodo, murmur turbam, &c.

Abstrūdo, dis, pen. prod. ex Abs & Trudo, significat Abscondo, abdo, vel claudo. [הסתיר histir. κρύπτω, ἀποκρύπτω. Gall. Cacher, celer. Ital. Ascondere, abscondere, serrare dentro. Ger. Verbergen, verschliessen. Hispan. Esconder por fuerça. Pol. Pękować. Vng. Elrejtegetem. Ang. To hide.] Sed servio aliquare differunt, quòd Abscondere sit feræ adultæ: Abstrudere à natura. Virg. 1. Georg. Vt venis silicis abstrusum excuderet ignem: quę tamen differentia nõ semper observatur. Plaut. in Prol. Aul. Aq; aclæ timens eas domo tabularam variis abstrudit locis.

Abstrūsus, a, um, nomen expertic. [נסתר nistar. κρυπτός, ἀποκρυφῶδης. Gall. Cache, celé. Ital. Nascoso. Ger. Verborgen, heimlich. Hisp. Escondido, encubierto, o secreto. Pol. Skryty. Vng. Elrejtett, titkos. Ang. Hid, keipt, secret.] ut Abstrusæ in alto latent opes. Cic. 4. Acad. Sequitur disputatio copiosa illa quidẽ, sed paulò abstrusior. Abstrudus homo, qui secreta sua magnopere celat. Tacitus 1. Annal. Hęc audita, quanquã abstrusa, & tristissima quęq; maximè occultãte Tiberio, &c.

Abstŭli, ab aufero præterito est, significatq; asportavi, ademi, eripui.

Absum, remotus sum, disjunctus sum, abhorreo. [מרחק. Gall. Estre absent. Ital. Essere lontano. Ger. Abwesend, entfernt, ungegenwärtig. Hisp. Estar ausente de lugar alguno. Pol. Będąc nie, Nie bycz przytomnie ozeba, ma. Vng. Távol vagyok. Ang. Absent.] Vip. Absentẽ accipimus eo, quinõ est in eo loco, in quo petit. Non enim trans mare absentẽ dicimus. Et si forte extra continentia ab nobis sit, abest. Cæterùm usq; ad cõtinentur nõ abesse videbit, si loco lateat. Abesse autem nõ videbitur, qui ab hostib. captus est, sed qui à latronib. detinetur. Paulus: Abesse res videtur, si vsibus eorũ scissum reddat, vel res corrupta reddita sit, veluti scyphi confusi, aut tabula, rasa pictura: quorũ æstimationem nõ in substãtia, sed in arte sit positã. Item cũ eam dominus rem, quę sibi furto aberat, ignorãs emerit, rectè dicitur res ab esse, eaq; sibi postea ita esse desinere, quia videtur res ei abesse cui pretiũ abest. Abesse etiã scribit Cajus, quę rarò humanis nõ fiunt. Quã autem dicimus, Abeme nobis, & Præsente nobis, pro Absentib. & præsentibus nobis, Antiquũ dicitur more retinent. Aperte aliquis ait, apud Terent. in Adelph. & Plaut. in Amph. Nec nobis præsente quicquam aliquid tali fuit. Vide Nonium.

Absūmo, mis, psi, ptum, pen. prod. ait. Consumo, tradico, extinguo, võcia. [כלה chalah. δαπανῶ, ἀναλίσκω. Gall. Consumer, mettre à fin. Ital. Consumare, portare al fine. Germ. Verzehren, verthun, verbrauchen. Hisp. Gastar en mala parte. Pol. Strawić, Wytracić, Zrządzić. Vng. Meg emésztem. Ang. To spend, or waste.] Varius ac multiplex eius usus est. Cicero pro Quint. Horteusius à me petit, ne dicendo tempus absumam. Liv. 10. de I. Pun. Cæcidendo levibus prælijs diem absumpsit. Ascon. Ped. Adeò, ait, eius impetus omnes suos absumptura. Terent. Heaut. Nam ut alia omittam, dicendo modo multa. Quid vini absumpsi? Plaut. in Epist. Vah! sic ãi incendium multas privatorũ domos, & duo publica corpora, quanquã vix incipiens, cœnitans & ilium absumpsit. Dicimus etiã Absumi ferro, veneno, morte. Et Plautus in Mostel. Absumpti sumus pro perimus, & actum est de nobis. [אבד. Absŭmendo, is. Consumptio, à verbo Absumo. [אבד. Gall. Consommation. Ital. Consumatione. Germ. Verzehrung, verthuung. Hisp. Gasto mal. Pol. Wytracenie, Zrządzenie. Vng. Meg emésztés. Ang. Consuming.] Plaut. Capt. Quanta permis pectus venit? quam ita labes Intus? quanta fumus absumendo?

Absŭrdus, a, um, nonnihil aptum, abhorrens, inconveniens, foedum, deforme, odiosum, incommodum, non consentaneum. [אדרבא is vau. ἄτοπος, ἀδέκορος. Gall. Absurde, mal convenable. Ital. Male convenente, à se. Ger. Ungeschickt, vnbequem, nicht gemessend. Hisp. Cosa digna de non ser oyda. Pol. Niezgrabny. Vng. Okoskodó

ἀνεχῶς ἀπηγμένως. Ang. *Absurdly.*] Cic. in Lælio: Avaritia vero senilis, quid sibi velit, nunquam intelligo. Potestne enim quicquam esse absurdius, quam quo minus viæ restat, eo plus viatici quærere?

Absurdè, adverbium. [שׁוֹאֵרוּת *sibilatio vanitatis. devastatio.* Gal. *Sottement, sans propos.* Ital. *Sciocamente, sconsideratamente, sconsigliatamente.* Ger. *Thöricht, ungereimt.* Hisp. *Con cosas indignas de hombre cuerdo.* Pol. *Niemrsko, bez rozumu.* Vng. *Oktalanul, balgyogva.* Ang. *Absurdly, foolishly.*] Cic. de Finib. Quæ si ita dicit, nō esse reprehendendos insanientes, & sapientes item, ablatè dicit.

Absynthium, & Absynthites, vide supra Absynthium.

Abundo, as, n. pr. es Ab & Vndo, ut quidam ajunt: unde fūt Exundo & Inundo, Adhuc, redundo, circumfluo, magnā copiam habeo. Cui contrarium, Deficio, egeo. [שָׁפַע *affluere, diffundere, effundere.* Gal. *Abondar, estre plein, estre plein à dessus, estre fourni à dessus, abonder.* Ital. *Abondare.* Ger. *Überflüssig seyn, die vñe ganz voll: vñe überlauffen.* Hisp. *Abondar y ser copioso.* Pol. *Dostatek mam, Nagbo mi.* Vng. *Bewsekedem.* Ang. *To abound.*] Tractū ab amnibus, qui quo magis augentur imbribus, eo latius ripas & vicinia undis rotundunt. Terent. in Phorm. Adeone abundas Antipho. Dicimusq; „Abundo pecunia, & Pecunia abundat mihi. Aug. lib. Confess. Nam ideò turatus sum quod mihi abundat. Lucilius cū genitivo junxit: Quam & abundemus rerū, & quam indigeamus. Virg. in 4. Georg. Solus hic Rursus abundabat fluidus liquor. Hinc Abundans, nō dives, pecuniosus, sed rebus præsentibus, & ἐπιρρύτοις ἀγαθοῖς *affluens.*

Abundanter, adv. p. Opulenta, Copiosa, copiosè. [שׁוֹאֵרוּת *vanitas, devastatio, affluentia.* Gal. *Abondance, fonde plaine.* Ital. *Abondevolmente.* Germ. *Überflüssiglich, reichlich.* Hisp. *Copiosamente, abundantemente.* Pol. *Dostatecznie.* Vng. *Bewsegesen.* Ang. *Abundantly.*] Plautus: Ea, ut Ad cœnam eam fieri abunde autumem.

Abundans, antis, part. Copiosus, circumfluens, affluens, affluens. Inde abundanter, adverbio loci, scilicet, copiosè, & cū quadam abundantia. [שׁוֹאֵרוּת *vanitas, devastatio, affluentia.* Gal. *Abondant, ample, copieux, fertile.* Ital. *Abondante, largamente.* Ger. *Überflüssig, reichlich.* Hisp. *Copioso.* Pol. *Obfity.* Vng. *Bewsek.* Ang. *Abundant, plentiful.*] Plin. li. 12. ca. 14. Omnia ea Phœnices fecisse abundantiæ gratia.

Abundē, adverb. ab Abundo. Copiosè, satis superq;. [שׁוֹאֵרוּת *devastatio, affluentia.* Gal. *Abondamment, assez, ample, copieusement, beaucoup.* Ital. *Abondevolmente, assai, copiosamente.* Ger. *Überflüssiglich, reichlich, genugsamlich.* Hisp. *Mucho, assaz.* Pol. *Dostatecznie.* Vng. *Bewsok.* Ang. *Abundantly.*] Sedulius in Carm. Pasch. Sciam priorem potentiæ gloriæ; abundē alteram. Abunde dixi, ἱκανῶς ἔχω. Virgil. 7. Æneid. Terrorū & fraudis abundē est. Quæ in his adhæc genitivum, ut certo adverbio quantitatis. Solet & in fugio. Hinc crimen posuit: Dum quòd generaris abundē arbitraris. Vitruvius cum vomitoriis adjunctis collocarit: ut eodem in loco: Abundē magna prædictorum cohortatio videtur satisfacere.

Abundantissimè, superlativus, Copiosissimè. [Vng. *Bewsokkal.*] Suetonius in Augusto: Cuncta ita fertilis, aut, ubi abundantissimè fertilis præbuit.

Avolo, pen. corr. Volando discedo, Avola. [מָרַד *rebellare, desciscere.* Gall. *Voler de quelque part.* Ital. *Volare, & andare con prestezza.* Germ. *Davon fliegen.* Hisp. *Volar de algun lugar.* Pol. *Odlatuie.* Vng. *Kirepulni.* Ang. *To fly away.*] Cic. de Finib. Imitaque colubras, & prona quæque abvolat.

Abdo, is, cujus participium est abditus, quæ vox Varrone est de Lingua Latina.

Abhinc, adverb. modò tempus, modò locum significans: & est poetica vox pro Vtq;, a. [Πρόσω. Gal. *Depuis, despuis à.* Ital. *Insino da.* Hisp. *Desde hasta.* Pol. *Odtąd, od tego czasu.* Vng. *Istentől fogva.* Ang. *From henceforward.*] Plaut. in Amph. Hæc hic est pugnata pugna abhinc mane ad vesperum. Virg. Sicelo prospexit ab Eryce ad Pachynū.

Abitorium, Herba est Dioscoridi, quæ alio nomine Abrotanum vocatur. [Germ. *Stabwurtz.*] Vide supra.

Abitō, ās, pro. d. Ire sum cōsuevi, ut ado consumo, cōsuo, exungo. [הָלַךְ *abire, discedere.* Gal. *Coller, coudre, mal coudre.* Ger. *Verbrauchen, vertun.* Hisp. *Consumir.* Pol. *trawic.* Vng. *elkom.* Ang. *To spend, To consume.*] Cato de Re rust. Lintea tibi, ut dedō, conficienda curato: ea cū melle abitas cris. Cic. Verr. 5. Mihi omnia tempora quæ mihi Legē cōcessum est, abitūra esse ad agendum existimo. Inde pariem. a Perpetuo, sive minus Licenter ire atque pati. [הָלַךְ *abire, discedere, ambulare, progredi.* Gall. *Aller, s'en aller.* Ital. *Andare.* Germ. *Hingehen, weggehen.* Hisp. *Ir, andar.* Pol. *Odchodzić, odstąpić, odeydź.*

Abitus, ūs, m. [מוֹצָא *exitus, egressus.*] ut fit quum utimur aliqua re contra id ad quod est instituta: ut si in templo negotia forensia tractemus, dicimur templo abuti. Cic. in Catil. Quousq; abutere Catilina patientia nostra? Donatus: Vtimur ea honeste, abutimur ea injuriosè. Et Boëtius: Vtimur his rebus quæ nobis arridēt, permanentes. Abutimur his quæ nobis utentibus pereunt. ¶ Ex quo Vsus, χρῆσις, & Abusus, κατάχρησις, contraria nam alii est ager, domus abusui, vinum, oleum, & hujusmodi. Cic. in Topic. Nō debet, quum, ea mulier, cui vir bonorum suorum usum legavit, cellis vinariis plenis relictis, putre id dolium ad se perferre: non enim, nō abusus legatus est. ¶ Per translationem verò, Tempore & labore diuturno usi, quum satis tempus in aliqua re magno cum studio terimus. Terent. in Prol. And. Nam in his fronduosis prologis operam abutimur: id est, operam frustrā in alē colle cat. Vbi scicndum: Abuti & adjectivum habere & accusativum. ut Aburi aliqua re, vel Aburi aliquā rem, quod tamen antiquum est. Fest. in Bacch. Nos animum abusos. ¶ Aburi veteres pativè dixerunt quoq;. Var. apud Prisc. lib. 8: Vtile uramur potius, quàm ab re aburamur.

Abūsio, um, in significatione patiōnis. [German *Misbrauch.*] Fest. in Atin. Verbo, quæ decerpuntur: Abusiones. Namq; ex duratenti mitimus, ne nimium teneatur ad te, ne sic quicquam poterit esse. Ex Nonio.

Abūsus, us, de quo paulo antè dictū est. [χρῆσις, κατάχρησις. Gal. *Abus, abuser.* Ital. *Uso, abuso, usare, usanza, abusare.* Ger. *Gebrauch, Misbrauch.* Hisp. *Gasto, costumbre.* Pol. *Zle przyzwyczaienie.* Vng. *Valamely dolognak vsanczaja, gyakorlása.* Ang. *A custom, a use.*]

Abūtor, eris, eminēs significationis. [Ger. *Mißbrauchen.*] Vnde & apud Rationes Rhetores, Figura dictionis, quā Græci καταχρηστικὸν vocant, Abusio appellatur. Fabius lib. 1. cap. 5.

Abūtivē, quo modo est Quintil. lib. 2. cap. 2. ad fin. impropriè & contra naturam usurpatum. [κατὰ χρῆσιν.]

Abydēni, Dicuntur fatua, & nullo prorsus digna pretio, ἀδόκιμα καὶ οὐδενὸς ἄξια: quòd Abyderi non leve & facetum habebantur & cubi omnis eos fieret, siquis civē aut hospitem perterrere convivio, præterea insanis cachinnis, equis, et passu anguentū & coronis, ac flores à tristitia solutorem circumferrent, suaviandi. Obscœnos hinc significant nocturnos & alios incondītos clamorum sonos, inanes suave, ac gratum redolentes convivium. ¶ Hinc satiræ illi locus proverbio. Abydena turpitudo, vel Abydena ocularia: quo utimur, quoties res futiles & ineptas volumus significare. Ergo in rabulā quempiam & immodicè facundum, qui sua loquacitate cōfabulationem aliquot doctorum hominū suaviter loquentium in amaritudinem facile redacturus, meritò hoc adagium jaciemus: Ἀβδηρίτης λαλιὰ. Refertur à Suida, & Stephano.

Abyssus, Dicuntur Cyclopes, à verbo ἄβυσσος, quod est, Terit, detrimentum facile pepercit. [Pol. *Otchłań, czeluść.* Vng. *Tenger fenek.* Ang. *Gulph.*] Hoc enim nomine malè audiebant Abyderi, quòd insignes cæmum mentes essent, eoq; sibi nimium placerent, atq; hac de causa nō eorum esse omnibus illis videri. ¶ Vide nata proverbium. Ne temerè Abydenum. Μὴ ἐκ τῶν Ἀβδήρων, ἀνάγιγνε, intellige. Quo admonemur ne quis temerè ex ejus insulæ principibus, quòd ea res non omnibus feliciter cedat, vel corporis malis facilè immutescat, aut se temerè prætextu malæ valetudinis, aliud velare cum animum quibus adeat. Vide Stephanum, Suidam, Hesychium, & Cælium Rhodiginum lib. 26. cap. 21.

Abyssus, Apud Medicos pejus est calculi genus ex porro, cæruleum, alba, grandi mali punici, hirsuti, albæq; nucamentis rebus confectum, ἄβυσσος.

Abyssocopti, dicuntur qui eiusmodi calculos patiūtur. ἀβυσσοκοπτοί. Vide Cælium Rhodig. lib. 25. cap. 11.

Abyssus, Propriè dicitur cuniculus, aut cavum, ex quo aqua ebullit, cum fundamenta jaciuntur. [תְּהוֹם *abyssus, gurges, quia absconditi sunt fontes aquarum.* Gal. *Abysme.* Ital. *Abisso, fondo.* Ger. *Ein tiefe, tiefe, ungründliche abgrund.* Hisp. *Abismo.* Pol. *Otchłań.* Vng. *Tenger fenek.* Ang. *A bottomless gulf, a bottomless depth.*] Augustinus in Genesim contra Manich. de qua: Quæ vis humida natura deorsum sit. Apud Græcos etiam spelæum dicitur, quod fundo caret. ¶ Hinc ἐς ἄβυσσον πυκάζειν: Proverbii forma facta fuisse videtur, cum in abditam aut cavam Abyssum appellant Incem. O. Chrysost. ἐς ἄβυσσον βλέπειν, ἐς βάθος, ἐς τὸ βάθος τῶν πραγμάτων. Vide Isaiam in eum locum pelagus. ¶ Item præterea Abyssos, Tartarum, Proserpinæ, in eum magna ves cum multis locis ejus conjecta unde & nomen accepit ab infinita earum copia. Vide Suidam.

A nore C.

AC, conjunctio, vim copulandi habet, pro Et, sive Atq;. [ἔτι γάμος. Gal. Et. Ital. E. Ger. Und. Hisp. Y.] ut Doctus ac jucundus es. ¶ Aliquā do adverbium est, & accipitur pro Quàm, ut, Hoc facere [illegible] ac facere. [illegible] ac [illegible] ac [illegible] ac

quidem tarius oratio nis ignari. ¶ Aliquando (sicut docet Donatus) significat Contra quam. Terent. in Andr. Nescio quid mihi dum obtorum hodie, accusa dicere. ¶ Ponitur etiam Ac, & Atq; post Perinde, similiter, alienus at Superbis perinde, ac, & Atq; post Perinde, similiter, alienus at Superbis perinde, actiores esse. Aliter accolitae potationem, &c. ¶ Ac in compositione ponitur pro Ad, mutatione literarum facta, Accedo, Accipio, Accubo. ¶ In notis antiquorum A. C. alias civis. AC. actio. A C C. acceptum, vel acceptum. ACIN. actionem, ACO

Chamæmyrsine, & Latinè Ruscum appellatur. Vide Ruellium.

Acarpĭa, ἀκαρπία, Fructum privatio dicitur: ἀκαρπὸς enim fructus est.

Acarpos, ἄκαρπος, Latinè infructuosus.

Acārus, ri, [ἄκαρι. Gall. Petit ver qui naist dedans la cire, ou vieux. Ital. Il carlotto, che nasce nelle cere, & formaggi, à vecchi mangiando. Germ. Ein kleins thierlin. Hisp. El gusano. Pol. Robak. Vng. Atka. Ang. A worm.] Tineæ genus in cera nascens, quod animalium minimum esse existimatur. Ex Aristot. lib. 5. de Histor. animal. cap. 33. Dicitur a Græco ἄκαρι, quod est indivisibile & insectile, ab ἀ privativa, & κείρω.

Acatalectĭcus, ἀκατάληκτος, & Acatalecticus versus, cui nulla syllaba deest: cui opponit Catalecticus, cui una deest syllaba.

Acatalēpsĭa, ἀκαταληψία, cum ac cetera in penultima, Latinè incomprehensibilitas dicitur, timodò quis ita fas loqui Latinè putet. Cic. quidem Græca voce est usus epist. ad Attic.

Acīrălis, ἀκυρολόγος, parva pniperus. [Germ. Ein kleine Wacholder Staude.]

Acīrălĕa, ἀκυρολογία, pniperus magna.

Acaris, ἄκαρις, spina, cujus semen lenticulæ simile, minor est tamen & grano talliculo.

Acĕtĭum. [ἀκέτιον. Germ. Ein Fischbehelter.] Genus navigii ad hanc rem. Plin. lib. 9. cap. 30. Aliam tibi in Propontide vitam esse concham Mutianus prodidit, acatio modo carinatam, inflexa puppe, prora rostrata. Ital. Padoa Ferra.] Acatium velum in navi maximum esse, licut minimum Dolonem, & tertium quod artemonem pandimus, Epidromum. Vide Baysium de re navali.

Acātĭŏs, ἀκατίων, Latinè Miniacatius dicitur: nam κατίων est ardeo, κάω, calor incensus.

Accĭno, as, avi, are, Iuxtà canto, unà canto. [ἀκκινῶ. Gall. Chanter fort ou aigre. Ital. Cantare appresso. Germ. Zusingen. Hisp. Cantar cerca alguno, o lugar. Pol. Przyśpiewować. Vng. Egyvelekik. Ang. To sing together.] Stat. 4. Sylv. Sumo animum, & magni tumultus accanto magistri. Equidem non amo finem, Statium in hoc verbo imitandi.

Accĭdo, is, pen. prod. ĭdi, ĕre, venio, appello. [נפל, נגש, קרב, קרה, נקרה, נגע, נגף, נגד, נגד, נגד

τονῆσαι, quòd deprimat: est enim circumflexus acuto: Circumflexus, ὀξύβαρυς περισπώμενος, qui ex acuto & gravi constat: incipiens enim ab acuto, desinit in gravem. De his Fabius libro 1. Priscianus & Terentius.

Accentiúncula, diminutivum ab accentus. Gellius lib. 13. cap. 6. Quas Græci προσῳδίας dicunt, eas veteres doctiores tum notas vocum, tum modamenta, tum accentiunculas, tum vocalitationes appellabant.

Acceptilo, Veteres pro accepto tulisse dixêre. Pacuvius. Haud sinâ quicquam profari, priusquam acceptilo quod petit. Ex Nonio.

Accerpsábulum. Vide paulò post ACETABVLVM.

Acceptilátio, Acceptio, Accepto, Acceptor, Acceptus. Vide ACCIPIO.

Accísio, sis, ire, act. quartæ conjugationis, Voco, advoco, accerso. [קרא karà κάλεσις, πρόσκλησις. Gall. Appeller à soy, aller, ou envoyer querir, mander venir. Ital. Chiamare, mandare à dimandare. Germ. Zu jm beruffen/ schicken. Hispan. Llamar, ò embiar. Pol. Przywołanie, Przysłanie, Przyzwanie. Vng. Hogy magához hivom, vagy küldöm. Ang. To call upon.] Liv. lib. 3. Placeretne eaq; potiùs accersire. Salustius. Postremò Sylla accersit. Inde ¶ Ponitur etiàm pro accusare. Cicero 2. de Invent. Quidam capite accersiuntur. Idem pro Cæl. Nec ipse aternum habitus crimine accerseret.

Accerso, sis, sivi, situm, κατηγορέω, Et Arcesso, Es, unius conjugationis tertiæ: idem quod Accerso facit in præterito, non autem in præsenti, sunt quatuor quæ propterea deficientiva à Grammaticis dicuntur, quòd nunquam fere eorum verborum actus sine desyderio fiant. Terentius in Andr. Quæ sese accerso. Fit autem Accersio ab Accio: Arcesso verò ab Arcio, quod idem est quod apud antiquos (ut Priscianus inquit) Arpro Adpono coniucerent, Arcenas, Arcemonis, Arcolare pro Advenas, Advenientis, Advolare dicentes. Unde ostenditur recte Arcesso dici ab Arcio, quod nos Accio dicimus. Claud. lib. 3. Iupiter interea tandem Thaumantida nimbis Iecubet, torquq; deos arcessere mundo. ¶ Apud Virg. Lumen lib. 4. Georg. pro Attrahe ponitur. Hinc pecudes, armenta, viros, genus omne ferarum, Quicquid agit, tenuis nascentem arcessere vitas. ¶ Accipitur interdum pro accerso, κερίω. Salustius in Ing. Quos pecuniæ captæ arcessebant delicta patefierent. Cic. 2. Verr. Act. 3: Quòd cum magis invidioso crimine, quàm vero accersiretur. Et paulò post: Quis enim tam dissentiens, cui tempestas quæ nunc in Thraciam nomine accersatur alio loco. Accersere aliquẽ crimine conjurationis, ἐπιγράφω τινὰ τῷ τοιούτῳ ἐγκλήματι.

Accersítus, ta, tum. Participium, Vocatus. [קרוא karùa κεκλημένος. Gall. Appellé, hucher. Ital. Chiamato ad uno, citato. Germ. Zu jm beruffet/ geschickt. Hispan. Llamado. Pol. Przywołany. Vng. Hivatatott. Ang. Called upon.] Cicer. de Orat. Irenim accersendum est, ne accersitum dicturus putetur. ¶ Huc proverbio datus est locus, Accersitum malum, ἐπιτηδείως κακόν, cùm quis sibi malè cupientem præbuerit. Hom. Odyss. 6.

Accinctúlus, us, subulcus. [אזור mzùr. βουκόλος, ἀποκναμώτης. Gall. Appellé, bucheron. Ital. Il cherca d'arco. German. Verlöffung/ beschickung. Hispan. Llamamiento. Pol. Wyprawa. Vng. Hivatatás. Ang. Calling upon.] Cicer. 2. de Natur. deor. Nam cum ferris Latinus ad eum, ipsius rogatu, accersitus ire venisset.

Accitor, óris, Vocator. [קורא kurà κάλεσις. Gall. Huissier, celuy qui va querir ou appeller quelque un. Ital. Chi va chiamar ò citar altri. German. Ein Verlöffer/ oder Werber der etwas holet. Hispan. Llamador. Pol. Wysłaniec. Vng. Hivatatóra. Ang. A caller.] Plin. Iun. Epist. 10. Ait sibi orationem, & peregrinationem, ac, si securus ulla necessitate togæ, nemini accersitori ex proximo.

Accído, pen. prod. ex Ad & Cædo, act. 1. Attenuo, truncido, exhaurio. [מחל mchl. διαιρέω, ἐκκενόω. Gall. Raisner, couper court l'estomac. Ital. Tagliare, mettere a fondo. Germ. Schneiden/ beschneiden. Hispan. Cortar y gastar. Pol. Obrzynanie. Odpuszczanie. Vng. Hogy kimetszük. Ang. To make short, to spill.] Liv. 1. ab Urbe: Ita prælio uno accidit Veiorum res, ut vix valido quidem fretæ opes dandæ deberentur. Idem: Quanquam accisas res eorum satis constabat esse, ἐκκενωμένας, ἐκκεκενωμένας. Virg. 7. Aen. Accisis coget dapibus consumere mensas.

Accído, dis, pen. corripitur. Ex Ad & Cado, Quasi ad id cadit, juxta aliquid cado, Accedo, evenio, attingo. [נגש nagash, ἐγγίζω, προσέρχομαι, ἐπέρχομαι. Gall. Choir sur ou vers quelque chose. Ital. Gettarsi davanti, ò giu in ginocchione, accedere. Germ. Zu jm fallen. Hisp. Caer à acercarse à alguna cosa. Pol. Przypadam, Odstępuię, zdarzam się, podchodzę. Vng. Hozzá esem, leesem. Ang. To chance, to fall by any thing.] Suet. in Claud. Gallo tantum calumniarum metum injecit, ut ad genua libi accideret. Cicer. Attic. 1. Ad pedes omnium fugatum accidente Clodio. ¶ Interdùm cùm usurpant pro moriri, in hac locutione: Signate filio meo accidenti, N. servus meus hæres esto: id est, filius meus morti succumbens, ut & Græcis τελευτᾶν ἐπιτρέπω dicitur. Vide Pomponium l. 162. §. D. de verborum significatione, in qua Ulpianus & Cicero ait: Is est. De Invent. Cujus hæres non illorum testamento quisquam scriptus erat, si quid pupillo accidisset. Item in Antonium: Si quid mihi humanitus accidisset: multa autem impendere videbantur præter naturam præterq; fatum. ¶ In tertia persona significat, præter spem venire: & hoc tàm in bonum, quàm in malum. [קרה karà συμβαίνω, συμπίπτω. Gall. Accadrer, avenir advenir. Ital. Accadere, ò venire. Germ. Es begibt sich/ es trägt sich zu. Hispan. Acaecido. Pol. Trafiam się. Vng. Történik. Ang. Chance.] Terent. in And. Interea aliquid accidere boni. Cicero de Amicit. Nihil mali accidisse Scipioni putandum est. ¶ Ponitur etiam absolutè, quoniente particula. Vt Cicero 3. Verr. Accidit, quorum ibi à Cn. Dolabella flagitatus erat ut ad regem Nicomedem, regemque Sadalam scriberet, ut illo itinere veniret.

Accídens, ntis. [מקרה mkrèh. συμβεβηκός. Gall. Accident, une chose qui survient. Ital. Accidente, Qual che auviene ex improvviso. Pol. Przypadek. Trafienie. Vng. Történetség. Ang. Accident, à chance.] Vocat Dialectici ultrò, pro qualitate quæ adest, & abest, præter subjecti corruptionem: quod Cicero conjugatum, vel adjunctum vocat. Quintil. lib. 5. cap. 10. Causæ, tempus, locus, occasio, instrumentum, modus, & cætera sunt rerum accidentia: quæ quoniam hic Quintil. ea vocat accidentia, quæ alias circumstantiæ. Græcis περιστατικά.

Accídentális, ab accidens nomen adjectivum. Fab. Victorin. in 1. Rhetor. Ciceronis. Illud præceptum est in faciendis generibus, & speciebus & individuis, rem aut substantialem in omnibus esse servandam, aut accidentalem.

Accídentáliter, Adv. d. p. Verbale ab Accidit. [קרי kerì συμπτωτικῶς. Gall. Accident. Ital. Accidentemente, Secondo, ò come. Germ. Zufall. Hisp. Aquello que se acostumbra à caer. Pol. Trafiendo, Przypadek. Vng. Történetképen. Ang. Accidentally.] Plin. lib. 32. cap. 1. Artificiosè vetè illam naturæ accidentaliter, quod magis intremit, etiam in locis quibusdam oppositis accurrit exemplo.

Accíeo, accies, civi, acitum, penultima brevi. [קרא kerà, μετακαλοῦμαι, ἐπιφέρω. Gall. Appeller, mander querir, mander. Ital. Chiamare, ò fare. Germ. Zu jm beruffen. Hispan. Llamar de lexos. Pol. Przywołuię. Vng. Hozzam hivatok. Ang. To call.] Verbum ratum, idem significat quod Accio. Plaut. in Mil. Vos modò cuncte, ego illum prorsùm jam oneratum huc accieho.

Accíngo, gis, xi, ctum, act. 1. ex Ad & Cingo, Instruo, armo: fere cum ablativo jungitur, Accingere se armis, ferro, ense, &c. [חגר chagàr. ἀναζώννυμι, ἀναζωσθῆναι, ἑτοιμάζω. Gall. Se trousser, se mettre à point, s'accoustrer & preparer à quelque chose. Ital. Apparecchiarsi, mettere à punto. Germ. Sich umbgürten oder anthun/ sich rüsten. Belg. Sich gereeden. Hisp. Poner hombre en armas, apparejarse à hazer alguna cosa. Pol. Gotuię się, Przypasuię się. Vng. Fel vagyok övedzödvén. Ang. To gird, prepare himself.] Virg. 2. Aen. Atqui omnis facibus pubes accingitur armis. ¶ Interdùm aggredi vel præparare. Habet autem vim dativum. Virg. Aen. 11. Te præsente accingor. Idem lib. 7: Accingùt omnes operi. Vel accusativo, etiam in passiva significatione. Idem Aeneid. 4. Magicas invitam accingier artes: pro, ad illas discendas præparari. Vel accusativo cum Ad vel In, Livius: Proinde in hoc discrimen, si juvat, accingere id est, ad hoc periculum subeundum te para. Idem: Quo igitur ad hoc accingeris: id est, Cur hanc rem non aggrederis? ¶ Unde Accinctas vocamus, indefessos, paratos, expeditosque contrà difficultates, ignavos, incomptos, negligentesque. Hinc Græc. ἀζωνοστολοῦντες.

Accino, is, tre, accinui, accentum, ex Ad, & Cano. [ᾄδω ᾄδω. Gall. Chanter avec quelque, ou accorder avec luy. Ital. Cantare insieme con, ò accordare con altri. German. Zusingen/ mitsingen. Hispan. Cantar juntamente con otro. Pol. Przyśpiewuię. Vng. Együtt énekelek vele. Ang. To sing with one other, to agree.] Hinc accentus, us, σύμφωνος de quo supra.

Accíto, as, civi, vel ii, citum, pen. prod. act. q. Ex ad & cio, significat advoco. [קרא kerà συγκαλῶ. Gall. Appeller à soy. Ital. Chiamare à se. German. Zu jm beruffen/ oder bitten. Hispan. Llamar. Pol. Przywołuię. Vngar. Hozzam hivatok. Ang. To call upon.] Inde Accitus, advocatus. Virg. ab ira Aen. Spem tiquam accitis Aetolûm habuisse in armis. Cicer. ad Attic. Tu invita mulieres, ego accito pueros.

Accítus, us, m. [קריאה kerìàh. κλῆσις, μετάπεμψις. Germ. Beruffung. Vng. Hivatás. Ang. Calling.] Virgil. Aeneid. libr. 5: Regius accitu cari genitoris ad urbem.

Accípio, pis, Capio, act. 3. [קח lakàch. λαμβάνω, παραλαμβάνω. Gall. Recevoir, prendre. Ital. Pigliare, prendere. Germ. Zu jm nehmen/ nemmen. Hispan. Tomar lacher ò da. Pol. Przyimuię, biorę. Vngar. Fogadás, elfogom. Ang. To take, receive.] Multi & varii etiàm est hoc verbum. ¶ Interdùm enim est audire. Cicero in Catone: Accipite veterum orationem Archytæ. ¶ Interdùm sentire. Terent. in Heauton. Clinia, aliter de amore tuo, atq; ego accepi. ¶ Interdùm cognoscere, intelligere. Cic. 2. de Nat. Deor. Quæ M. Catonem Græcas literas in senectute didicisse accepimus. ¶ Interdùm concipere. Virgil. libro 8. Aeneid. - alia ventosis

tollit bus

solibus aures Accipiunt, reddunt que. ¶ Interdum recipere. Lucil. Sic inquam veteratorem illum veterem lupum Annibalem accepimus. ¶ Interdum tractare, tam in malum quàm in bonum. Terent. in Eccl. Ego abs te miseris sum acceptus modis. Cicer. Rogaptium quemadmodum ego eum Arimini accepi. ¶ Interdum probare, et, Accipere legem populus dicitur, quam jubet & probat. ¶ Accipere nomen, pro eo quod vulgus Gallicum dicit: Renoncer à la succession. Livius 1. Bel. Punic. Imp. filium nomen Dictatoris acciperet, se comitiis interfuturos dicunt. ¶ Decimus etiam Accepere conditionem, colore, foedera, libertatem, &c. Hujus compositum est Præaccipio. Accipere judicium dicuntur reus, cùm petunt à Prætore dari judices in eam rem, de qua moretur controversia. Cic. in Oratore pro Quinctio: Judicium quin acciperetis ea ipsa verba quæ edebat Nævius, non recusare. Vide Hotomani Lexicon.

Acceptus, nomen expassivo, gratus, vel jucundus. [ברצה *acceptio, acceptus.* Gall. *Accepté.* Ital. *Quello che aggrada, & che è accettato.* Germ. *Angenem.* Hisp. *Cosa acepta y grata.* Pol. *Bodący pogon, Miecz.* Vng. *Kedves.* Ang. *Acceptable.*] Cæs. 1. Bell. Gall. Maximè plebi acceptus erat. Acceptum, accepti, substantivè dicitur quicquid ab aliis accipimus seu donum, seu munus, seu alio quovis modo. Plaut. in True. Hic ratio accepti scribitur. Contrarium ejus est, Datum, sive Expensum. Vide Tabulæ accepti & expensi. Erebantur librorum tabulæ, in quos referebant tàm ea quæ accepissent, quàm quæ expendissent. Cicer. pro Roscio Comœdo: Si tabulas tuorum accepti & expensi proferet suas in turpem rem huc trahitum conspicias, quo minus secundùm alias judicetis, non recuso. Hinc

Acceptum ferre, Est jam accepto habere, & fateri se accepisse, etiamsi nihil sit acceptum, scribere in tabulis se accepisse. [ἀποχὴν ἔχειν, ἀποχὴν ἔχειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀφίεναι. Gall. *Tenir pour receuë.* Ital. *Tenere per ricevuto, confessare di ricevere.* Germ. *Bekentnuß haben.* Hisp. *Confessar de haver.* Pol. *Wyznawać, Mieć za pewne.* Vngar. *Meg kèszönöm az, el vettem ennek okáért.*] Tracta est loquendi figura a civium Romanorum consuetudine, qui summa diligentia omnes tabulas accepti & expensi conficiebant, in quibus quid ab aliis acceperant, aut quid aliis credidissent, perscribere solebat, quemadmodum ex Verrina tertia, item ex quinta & multis aliis locis intelligitur. Frequentius tamen est, apud probatos scriptores in eadem significatione, Acceptum referre, de quo plura suo loco fusimus dicturi. Hinc fit Acceptilatio, de qua infrà. ¶ Dicitur etiam pro accepisse simpliciter, Accepti facere, & accepti habere. L. 7. D. de acceptilat. A. Agerius Numerio Negidio accepti fecit. ¶ Accepto ferre tributis aliquid, est quod Gallicè dicimus: *Consentir sur la livre de reparation quelque chose, ut l. 3. §. 2. D. leg. 3.* ¶ Accepto vel acceptum togare dicitur, qui stipulatur aut id quod promissum, creditor accepisse habere. Contra accepto liberare dicitur creditor, cùm debitori stipulanti, se accepisse habere, respondet. Hæc omnia latiùs apud Rotomanum in Lexico.

Acceptito, frequentativum, quo antiqui usi sunt. Pacuvius Teucro: Haud istam Quicquid profari priusquam accepso quod peto. Ex Nonio.

Accepso, as, are, frequentativum ab accipio: significat Accipere soleo. [קבל *kibbél, kimdsóqnot.* Gall. *Accepter, prendre volontiers & souvent.* Ital. *Accettare, ricevere spesso.* Germ. *Offt annehmen, offt annemen.* Hispan. *Recebir muchas vezes.* Pol. *Brać wiele rzeczy.* Vng. *Elvenödöztöm.* Ang. *To take often.*] Plaut. in Pseud. P. Quid dubitas dare? H. ubi ego dem? Paupis hercle verò, qui res, rationesque heri Ballionis curat, argentum accepso. Accepso item frequentativum, quo antiqui usi sunt. Pacuvius Teucro: Haud istam Quicquid profari priusquam accepso quod peto. Ex Nonio. Sed aut erat Nonius, aut apud eum pro accipio est leg. accepero. Nam accepso pro accepero dixerunt veteres non pro accipio, ut levatio, pro levavero. Et in Pacuvii verbis haud tàm aliter accipi potest. I. Paulus jurisconsult. D. lib. 26. Tit. 7. l. 44. Sed si pupillus post pubertatem rationibus à tutore acceptis reliquationem ejus secutus usuras acceperit.

Acceptio, verbale ab accipio. [מקח *miqkáh, máqqa.* Gall. *Prise, recepte.* Ital. *Accettamento, ricevimento.* Ger. *Nemung oder entpfahung.* Hisp. *Aprehension, acción de recebir y confessar.* Pol. *Przyięcie.* Vng. *Elvétel.* Ang. *Receiving.*] Cic. in Top. Nam neque deductionem, neque donationem sine acceptione intelligi possit.

Acceptor, ejus verbale, m. t. [מקבל *mekkabél.* Hisp. *Recibidor.*] Gall. *Preneur, qui prend & accepte.* Ital. *Accettatore, che riceve & accetta.* Germ. *Der entpfahet.* Hispan. *Recebidor.* Pol. *Przyimca.* Vng. *Elvevö.* Ang. *A receiver.*] Plaut. in Trin. Quot illorum verbis fallis acceptor fui.

Acceptrix, ejus. [Ger. *Die Entpfaherin oder nemmerin.*] Plaut. Truc. ut. Dea quantum vis, usquam apparet neque datori, neque acceptrici. A verbali Acceptor, videtur formatile.

Accepti-latio, f. t. [מחילה. Gall. *Quittance, descharge par le creancier fait en faveur.* Ital. *La quittanza, & ricevuta di qualche obligazione.* Germ. *Ein Leistung, oder Bekantnuß, daß man einen seins, sagt oder anspricht oder verbündung hab.* Hispan. *Absolucion de su y quanto.* Pol. *Kwit.* Vng. *Quittancza.* Ang. *An acquittance.*] Est liberatio (ut docet Modestinus) quæ fit per interrogationem & responsionem, qua debitor liberatur. Verbi gratia: Quicquid ubi per stipulationem promisti, vel ex stipulatu debui, habésne acceptum? Et tu respondeas: Habeo, acceptumque fero, ió perinde est, ac si accepissem abs te per veram solutionem. Aperiùs verò (inquit Vipianus) non aliàs, quam pecunia tolata solvi appellari potest.

Accipiter, penult. corr. [נץ *nets, nesse.* Gall. *Espreuvier de proye, comme esperuier, faucon, sacret & autres.* Ital. *sparviere.* German. Ein Raubvogel auß der habichs Sperber art. Hispan. *Halcon ó acor generalmente.* Pol. *Jastrząb.* Vng. *Ölyw.* Ang. *A falcon or any ravenous fowl.*] Genus est ad aves omnes rapaces: cujus species sunt sexdecim, præcipuæ tamen sunt, Buteo, Ephorchus, Accipitre de quibus vide Plin. lib. 10. cap. 8. Dictus est ab accipiendo: hoc est à capiendo. Terent. in Phorm. Non rete accipitri tenditur, neque milvio. ¶ Tanta velocitatis hoc genus avium, ut inde hyperbolica paræmia orta sit, Oculos accipitre, *plus quam oculos habere.* Quæ vereri est ne, si ad famam aut ingenium aut omnium, aut cujusmodi quispiam detorqueatur.

Accisso, [השתחוה *hishtahawah.* חבל *habal, accisso.* Gall. *Estre hors de soy, de sens, & de raison.* Ital. *Istare, ò stimare.* Germ. Angst vnd nöthe leyden. Hisp. *Hacer mucho caso.* Hisp. *Hazer reverencia, humillarse, disimular.* Pol. *Łękawe, Zmyślenie, mieszkanie, Kłamanie, oszukanie.* Vng. *Mélabol gyötrödni az gyermek miatt.* Ang. *Labour of the mind, or to dissemble, to be mad.*] Veteres accisum pro incepto, delirare, vel insanire item pro dissimulare ea quæ maximè cupimus. Utrumque tractum est à morione. Accisis annulæ adeò inepte atque delirat, ut & cum imagine sibi in speculo reddita, tanquam cum altera muliere colloquatur, & vestes nondum pertexas, tela soleret detrahere, atque indutere. Hinc proverbium manavit: In armis accisus. [ἐπὶ τοῖς ἀπρεπέσι χαίρειν.]. In eum qui sibi placet, seseque quasi coram plausu in armis, ut traditum est de Accio muliere, cujus ad speculum inepte sibi blandiebatur. Illud etiam in moribus habuit peculiare, ut accusaret quod maximè cupiebat. Vade ab eis in quemque nomine Accilianum dictum valuit, ἀκκισμός, blandam dissimulationem, quam scilicet, quæ maximè cupimus, non velle dissimulationis. Cicero Act. 2: Hoc, opinor, certi sumus, posse omnia: quid enim ἀκκίζεσθαι tandem? hoc est, quid dissimulamus? De hoc adagio vide Lucianum, Olympiodorum, & Brat. in Adagiis.

Acclāmo, as, pen. prod. are, act. p. Exclamo. [קרא *kará, tsáqah, hamyá.* Gall. *S'écrier en la faveur ou defaveur de quelcun, soy faire ouyr en contredire par cry.* Ital. *Gridare in favore, ò in disfavore di una cosa.* German. Zuschreyen mit erhebter Stim. Hisp. *Dar voces à la vezes de uno, favorecer dando voces.* Pol. *Spiskowanie, wołanie ku ratunku.* Vngar. *Kiáltok.* Ang. *To cry or shout to gainsay, or approve by crying.*] Cicero pro Cæcin. Populus cum vita acclamavit ita esse.

Acclāmātio, verbal. ex. [צעקה *tsaaqáh, hamyá, tsiyyún.* Gall. *Cry, acclamation, huée.* Ital. *Gridamento in favore, ò disfavore.* Germ. Zuschreyung. Hisp. *Agonia ahora de dar voces assi.* Pol. *Krzyk.* Vng. *Kiáltás.* Ang. *Clowring.*] Cic. Act. lib. 1. Cæde tot acclamationes Clodii, &c.

Acclāmito, frequentativum. [צעקה *tsaaqáh, tsiyyún* צעק *tsaaq, shawa.* Gall. *Souvent crier contre une chose par cry, ou en soy faisant ouyr.* Ital. *Gridare in favore ò contro spesso.* German. Viel mahl offt mit lauter Stimm zuschreyen. Hisp. *Dar muchas vezes voces.* Pol. *Krzyczeć.* Vng. *Kiáltozok gyakorta.* Ang. *To shout often.*] Plaut. in Amph. Arquatus fuit, infecta res est: acclamitat.

Acclīnis, adjectivum, pen. prod. a. t. flexum. Incurvatum, incumbens, humilis. [משטמה *mistóm, appiò* מטה *mattáh, mamtáh, amtáh.* Gall. *Incliné, penché.* Ital. *Inclinato.* Germ. Herya hangend, hernigend. Hisp. *Inclinado, ò acostado hacia otra cosa.* Pol. *Pochylony.* Vng. *Meg hayolt, vagy esöllik.* Ang. *Bowed down, or reclined.*] Jurisprudentiæ in defensis dicitur. Hieronymus: Scabellum acclive, & ex una parte obliquum. Dicitur & Acclivis, ma, mum, sicut & interclinus: quo usus est Ambrosius in Exameron: Cretas, inquit, præruptas undique præpetes erat, interclina ripibus.

Acclīno, as, pen. prod. a. t. p. Ad aliquid flecto, inclino. [הטה *hittáh, hinnáh.* Gall. *Enbaisser une quelcun, pencher.* Ital. *Cosa chinare, inclinare.* Germ. Jemandem oder etwas neigen. Hisp. *Inclinar, ò acostar una cosa à otra cosa.* Pol. *Pochylam, y Pochylam.* Vng. *Hayczkayolok.* Ang. *To incline, or bow, or lean to any thing.*] Liv. 4. ab V. C. Haud grave erat acclinatos ad causam Senatus pro, Assertoribus causæ Senatus.

Acclīvis, sive Acclivus, va, vum, pen. u, pen. prod. Quod est leviter erectum, & arduum, & propriè de clivis dicitur, qualis in clivum acumi tatum & sensim elevati. [ἐπανωφερὴς, ἀναφορὰν ἔχων. Gall. *Ejant en montant, agu par haut.* Ital. *Erto, che ascende.*

mers. Germ. Woerlich gehabet. Hispan. Cosa cachifa arriba. Pol. Frykrotochapiesia. Vng. Mereklik. Ang. saucy.] Cic. Quid fratri? Ea via pars valdè acclivis est. Hinc contractum est Declive, sive Declivem, quod est in clivum atque convexum.

Accĭlĭtus, [אשר] Gabel. assafage. Gall. Emmancer & exciter, mettre le pere en colere de rechef. Ital. Tassovtare, irritare. German. Das ring auffsteigen eines Vnholds vber den gegenwertigen. Hilpan. Aquel revuelto contra arriba. Pol. Przeciwsię co wzdrożona. Vng. Az ujrgonk ujrredkhjge. Ang. the rysyng of a hil.] Catan. Ab eo flumine pari acclivitate colles nascebantur.

Accludo, accludis, pen. prod. Vide in diction. Claudo.

Accŏlo, accolis, pen. corr. Apud, sive juxtà colo. [שכן shachán. magnesia. Gall. Demeurer auprès, habiter auprès de. Ital. Habitar vicino, à canto. Germ. Beywohnen, nachbarn. Hisp. Morar cerca de alguno. Pol. Osiadłem. Vngar. Mellettelakozo. Ang. To dwell nie.] Liv. lib. 4: Ni dimissis circa amnes populos legatis, qui Hetruscum marc, cui que Tyberim accolunt, ad sumendum merendam. Plin. lib. 4: Persæ rubrum mare circumpercolere. Et eadem. Plin. lib. 5. cap. 1: Accolitur dextra lævaq; crebris oppidis.

Accŏla, pen. corr. Vicinus, ab Accolendo dictus est, juxtà habitando dictus. [שכן shachén. magnesia. Gall. Habitant auprès, voisin d'auprès. Ital. Vicino, habitatore. Germ. Nachbawr, Beywohner. Hispan. Morador cerca alguno, vezino. Pol. Sąsiad, Sąsiedni, gbur. Vng. Szomszedualoro lakos. Ang. A neighbour.] Accolæ montis, qui propè montem habitat. Accola Padi. Accola campi qui juxta Padum, juxta campum habet domum. Liv. lib. 1: Pastor accola ejus loci, nomine Caius, fortis viribus.

Accommŏdo, accommodas, pen. corr. act. p. Adhibeo, adapto, apto, colloco. [תקן tikkén. hechin. epparen, supplyen. Gall. Accommoder, appropriter. Ital. Accommodare, adattare. German. Einbringen. Hisp. Ayuntar una cosa à otra. Pol. Zlączam, Przykładam, Przyimuie. Vng. Hozzaillatom. Ang. To make fyt.] Cic. lib. 2. de Orat. Africano dicitur personam sibi non convenire ad caput accommodare. Idem. lib. 1. Offic. Qui se ad Rempublicam, & ad imagines res gerendas accommodavêre. ¶ Accommodare idem aliquando quod Commodare. Plautus: Cùm ædes pauperi accommodasset. Sed hoc tamen longè elegantèr & doctè ille ingenii Cura. Front. Commodo & Accommodo. Commodat, inquit, aliquis alicui nummum pecuniæ: Accommodat equum ejusdem ipsum modi, &c. ¶ Accommodare etiam Jurisconsulti dicunt, pro bonique & æquo & bono contra summum jus regulas concedere. Lælius. Dederit, inquit, Filio in libertatem paternam idem juris quod ipsa patrono ex sententia Legis accommodatur. Futorinianus.

Accommŏdatus est, aptus. [מוכן mukhón מכון machón. herichtet. Gall. Propre, apte, convenable. Ital. Accomodato, atto, accommodato. Germ. Gnaesst, bequem, tauglich. Hilpan. Aparejado, ayuntado. Pol. Wygodny, Sposobny. Vng. Illendö. Ang. Fyt, apte, meete.] Cic. in Orat. contra Rull. Numeri singulis orationis generibus accommodati.

Accŏmmŏdātum, adverbium idem est, Aptè. [כהוגן. Gall. Proprement, bien à propos. Ital. Accomodatamente, bene à proposito. German. Nemlich, gestalt sachen, bequem. Hispan. Ayuntadamente. Pol. Sposobnie, Ladnie. Vng. Illendö képpen. Ang. Fyttelicor apelye.] Cic. 5. Verr. Primum oratoris officium est ad persuadendum accommodatè.

Accommŏdātio, onis, f. t. Ipse actus accommodandi. [התכוננות. Gall. Appropriation, application. Ital. Accommodatione, adattatione. German. Bereitung, zurichtung. Hisp. Ayuntamiento. Pol. Przyłożenie, Przystosowanie, Przyimowanie. Vng. Hozzaillatas, illetés. Ang. Applying.] Cic. 1. de Invent. Elocutio est idoneorum verborum & sententiarum ad inventionem accommodatio.

Accommŏdus, a, um, Idem quod accommodatus, aptus, idoneus. [מוכן. Virg. 11. Æn. Ut curvo anfractu vallis, accommoda fraudi.

Accrĕdo, accredis, pen. prod. ex Ad & credo, unà credo, credentibus accedo: sicut assentio sive Assentior, ad sententiam accedo. [האמין. Gall. Adjouster foy, croire à ce qu'on dit. Ital. Consentire. German. Glauben beymessen. Hisp. Consentir, creer à otro. Pol. Zgadzam się, Wierzę. Vng. Hozzahiszem. Ang. To beleve that whych another sayth.] Celsum. lib. 2: Id ego etiam non spernendus auctor rei rusticæ Saturnia videtur accredidisse. Horat. lib. 1. Epist. ad Vallam: Scribere te nobis, nos tibi accedere par est.

Accrĕdĭto, accredis, ob lateinum verbum, Idem quod accredo. Plaut. Neque divini, neque humani mihi possiac qui quid accredas. Rectè etiam dixeris accredas, pro Accredideris esse à Plauto positum. Vt & furas apud eosdem veteres pro furtà legitur.

Accrĕsco, scis, scevi, ex Ad & Cresco. Idem quod Cresco, augeor. [מגדל. Gall. Croistre, accroistre. Ital. Accrescere, crescere. German. Zunehmen. Hisp. Acrecentar, augmentar. Pol. Rosnę. Vng. Szaporödik. Ang. To growe.

To grow, to increase.] Cicero de Invent. Flumen subitò accrevit. Sallust. in Cic. Quæ tibi ex fa objecta, redde rationem, quantum patrimonium accepera, quod tibi à tuis accreverit.

Accrĕtĭo, onis, f. Idem quod incrementum. [תרבית tarbith. Gall. Accroissement. Ital. Accrescimento, crescimento, cumulo. German. Zuffnadsung. Hisp. Crecimiento. Pol. Przymnożenie, Podwyższenie. Vngar. Öregbülés, szaporödás. Ang. Increase.] Plin. lib. 9. cap. 1: Iam mari autem late tapetia, maille; ac fetu accremento, accipiente cautes genitales è fundo, temperie, patrente natura, plerung; etiam monstrifica repentantur.

Accrētĭo, accretionis, f. t. Incrementum. Ipse actus accrescendi. [תרבה marbeh.] Cic. 1. Tusc. Lunæ ait, accretione & diminutione luminis, &c.

Accŭbo, pen. corr. n. p. Juxtà cubo, ad aceo, accumbo, discumbo. [שכב shachab. magnesia. Gall. Gesir auprès, aller, se coucher auprès. Ital. Giacere, stare appresso. German. Beyligen, mit einem ligen. Belg. Bij nghe oft sitte te. Hilpan. Assentarse cerca alguno, ò à la mesa. Pol. Leżę obok. Vng. Mellé fekünni, vagy vélk. Ang. To ly by.] Plaut. Accubuisse in cœna. Sueton. in Cæs. Theatrum simul ac magnificentia Tarpeiorum nonnisi accubans. Cic. 4. Tusc. Morem apud majores hunc epulari fuisse, ut deinceps qui accumberent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes. Accubare in convivio, Suetonius in Cæsare. Cicero vide ACCVMBO.

Accŭbātio, verbale, f. t. Cic. de Senect. Accubatio epularis amicorum. Idem in Officiis: Statum, in cœna festo, accubatio. [שכבה shekhibáh. regnekeno. Gall. Assiette à table. Ital. Assetto à tavola. German. Ein bretigung. Hisp. Assentamiento à la mesa. Pol. Siedzenie. Vng. Mellé fekünni vagy feküvés. Ang. Sytting at the table.]

Accŭbĭtum, accubiti, sive Accubita, accubitæ, Lectus in quo cubatur, vel recubatur. [משכב mishkhabh. mekoutsenes. Gall. Lict sur lequel on dort ou se repose. Ital. Letto ouve si dorme ò si riposa. German. Ein gutt bett, oder moerbett, auff den man des tags schlafft. Hispan. El lugar para se assentar ò dormir. Pol. Leże nakrzesło miodnie legowe. Vng. Nappali agy. Ang. A bedde fyre unto day ryme.] Vide apud Lampridium de Commodo scribi, eò accubuisse eos in accubitis, quæ plumis leporinis imbuebant, aut plumas per diem sabularent. Hæc ille nomine dicuntur Anabathrica. ¶ Hinc accubitalia dicuntur in Regula, cubus hoc genus lecti lusorii peritus. Vide Cælium lib. 26. cap. 29. & lib. 27. cap. 25.

Accŭbĭtus, hujus accubitus, m. q. ipse accubandi actus. [משכב mishkhabh. mekoutsenes. Gall. Assiette, accubitus. Ital. Giacimento. Ger. Die Bretigung. Hisp. Assentamiento. Pol. Siedzenie. Vngar. Mellékfekünni vagy mód. Ang. Lyenge, sytenge.] Plin. libr. 18. cap. 21. Pleriquè hominum tricliniis, accubitu iere pertectos.

Accŭdo, accudis, pen. prod. a Cudo. Cudendo addo, & propriè de pecunia dicitur. [בצר. Gall. Forger, façonner, battre monnoye. Ital. Battere danari marcelati. Ger. Gmyn schlagen. Hilpan. Hazer monedas de nuevo. Pol. Bykam pieniędzy. Vngar. Az uyrt pénzhez uyö pénzt verök. Ang. To forge, to beate upon.] Plaut. in Merc. Tres minas accudere etiam pallium, ut nigrum fiant.

Accumbo, cumbis, n. t. Idem quod Accubo. [משכב.] Et in hac significatione fere habet dativum. Elbetiam Accumbere, metaphoricè sumendi cibi gratia, vel cœnandi interesse. [חסה hasah בשבאהלחם yashabh bakhalekhem. Gall. S'asseoir à table. Ital. Sedere à cenare. German. Zu tisch sitzen. Hilpan. Assentarse à la mesa. Pol. Siadam do stołu. Vngar. Asztalhoz ülök. Ang. To sytte at the table.] Cubabant enim antiqui vescentes. Cicer. Pato: Accubueram hoc anno, quum ie literarium exemplum in codicillis exarsi. Dicitur & Accumbere epulis. Cicer. pro Murzen. Qui quotidianis epulis in rebus accumbunt. [אכל ochél. magnesia].

Accŭmŭlo, accumulas, pen. corr. act. p. Amplifico, & quasi ad cumuli addo, augeo, coacervo. [צבר tsibar. magnesia. Gall. Amasser, accumuler, entasser, assembler en monceaux. Ital. Ammassare, ammonchiare, ridurre in massa. German. Zusammen hauffen. Hisp. Amontonar, ajuntar montones. Pol. Zgromadzam. Vng. Halmotzolom, egybe gyüytsöm. Ang. To heape or gadre.] Cicer. pro leg. Agrar. Vix jam videtur locus esse, qui tantos accessus pecuniæ capiat: auget, addit, accumulat.

Accŭmĭno, ĕre, is, arborem, radices, & similia, est quod vulgus Gallicus appellat, enraciner: cui contrarium est Abstirpare. De hoc vide Plinium lib. 16. cap. 19. lib. 18. cap. 24. lib. 19. cap. 5.

Accumulatĭo, verbale, f. t. apud Plin. l. 17. ca. 27. [קבון kibbón קבור qibbúr. Gall. Amas, amoncelement. Ital. Ammassamento, accumulazione. Ger. Zusammen hauffung, gesamlet zusammen hauffung. Hisp. Amontonamiento. Pol. Zgromadzenie. Vngar. Rakásha, egygyülekezés. Ang. Heapyng.]

Accūdātim, adverb. [חורים חורים chomarim chomarim. Gall. A monceaux. Ital. Accumulatamente. Ger. Haufferung hauffen weis. Hilpan. Amontonadamente. Pol. Gromadnie. Vng. Rakásonkint. Ang. By heapes.] Cic. Colleoio lib. 13: Cùm dicerent omnia se

ata te accumulatissimè & liberalissimè procuratoribus suis pollicitum esse. Sic ad Herdin. 1. ad finem: Vt pro tuo in nos officio, & nostro in te studio, omnia hoc accumulatiùs & lætiùs largiamur voluntati.

Accūro, accuras, pen. prod. act. p. & per simplex c. Curo, gubernio. [השים ב hebraïcè. חרד שפיכות חרדה charadah. Gall. Se mettre en peine, se mettre en pensée de quelque chose, en prendre soing. Ital. Diligentemente curare, accuratamente operare. Germ. Fleissig versorgen. Hisp. Diligentemente curare. Pol. Opatrować pilnie. Vng. Szorgalmatos gonoszat viselni. Ang. To do any thing diligently, to take care, or doing any thing.] Plaut. in Barch. Ego pro illum meum lepidè accurabo: hoc est, curabo ut efficiam quod mihi meum lepidè accurabo: hoc est, curabo ut efficiam quod mihi mandatum est. Cicer. de Invent. Melius accurantur, quæ fine consilio administrantur.

Accūrātus, Magna cura factus, ornatus, expolitus, consideratus, diligenter actus. [חרד charedh. Gall. Fait fort soigneusement. Ital. Fatto con grand accuratezza. Ger. Mit sonderbarem fleiss vnnd sorgen gemacht. Hisp. Hecho con mucha cuydado y diligencia. Pol. Dobrze, gęsto albo. Vng. Nagy szorgalmatossal csinalt dolog. Ang. Done diligently.] Liv. 4. Bell. Macedon. Sed orationem etiam longa, & accurata infectatus litis rogationem nullam.

Accūrātè, adverb. Diligenter, studiosè, acquisitè. [בשמחה. Gall. Fait soigneusement. Ital. Accuratamente. Germ. Fleissiglich vnd sorgsamlich. Hisp. Con mucho cuydado. Pol. Pilnie. Vng. Szorgalmatossan, nagy szorgalmatossagal. Ang. Diligently, with care.] Cic. ad Brut. Literis non accurate scriptis. Accuratius ædificare. Cæs. de bell. Gall. 5.

Accūrātio, cura, diligentia. [חרדה charadhah. Gall. Soing. Ital. Accuratezza. Ger. Fleiss / Sorgfeltigkeit. Hisp. Cuydado. Pol. Pilność. Vng. Szorgalmatossag. Ang. Care, diligence.] Cic. de Clar. Orat. At in vestiendis componendisq; rebus nimia accuratio.

Accūrro, accurris, per duplex r. act. p. Ad aliquid curro. Plautus in Amph. Accurro ut faciem. Cic. 2. de Divin. Ita nobis auditis in Amph. Accurro ut faciem. Cic. 2. de Divin. Ita nobis auditis audientes fuisse, ut simul ac vellemus accurrant. [מרוץ. Gall. Courir. Ital. Correre a qualche cosa. Ger. Hinzu laufen. Hisp. Correr hazia alguna. Pol. Potpadam. Vng. Kyfutok szoggy akarok futok. Ang. To run, to assemble.]

Accūsātor, pen. prod. act. p. Frequentativa est ab Accudo, si cut docet Priscianus. Cõponitur enim ex Ad. & Causa, quod à Cudo deducitur. Ex qua cõpositus, Incuso, Excuso, & Recuso. Cudo quemadmodũ dicit, qui dicitur Accusare ex Ad. & Causa, seu Quæ causam dicit. Sed magis audiendus est Priscianus quia magis commodo fit compositio à Causo frequentativo verbi Cudo, quod Causam suspicium facit. ¶ Est autem Accusare proprièque ait Varro, apud judicem, vel alium, & aliquando apud illum quem accusas, offendere peccatum. [מזכיח מחשיח. Gall. Accuser, reprendre. Ital. Accusare. Germ. Anklagen, beschuldigen. Hisp. Acusar. Pol. Zalować, Oskarżać. Vng. Vádolni, Vádolásra menni. Ang. To accuse, to blame.] Cicer. in 3. Verr. Accusationes facere se dixit, quod Tacitus exercere dixit. Cicer. pro Cælio inter accusationem & maledictionem quid interfit, docet: Accusatio, inquit, crimen desiderat hominem, ut patet argumento, probet, teste constituat. Maledictio autem nihil habet propositi præter contumeliam.

Accūsātōrius, Quod ad accusationem pertinet, κατηγορικὸς. Liber accusatorius, in quo continentur accusationes. Cic. pro Cluent. Non accusatorio animo, non ostentatione aliqua, aut gloria adductum.

Accūsātōriè, adverbium. κατηγορικῶς. Cicer. 2. Verr. Ne quis hoc me magis accusatoriè, quàm liberè dixisse arbitretur. Idem 6. Verr.

Accūsābilis, adjectivum, ἐγκλητὸς. Quod accusatione aut reprehensione dignum est. Cic. 4. Tusc. Quarum omnium accusabilis est inprudentia.

Accūsātīvus, va, vum. Per quod quis accusatur, κατηγορικὸς. Vide accusativus casus dictus etiam per hunc vel accusare, vel laudare solemus. Dicitur etiam Incusativus, vel Causativus, & Laudativus.

Acc. Vide A C A.

Accĭdĭa, ἀκηδία. Latinè pigritia, tristitia, tædium, anxietas. [Ger. Kaltsinn, verdrossenheit, sorgnote. Pol. Smutek, zatrosk, zatrosczenie. Vng. Kellęs, szomoruság. Ang. Sloath, heavinesse, sorrowfulnesse.]

Accentra, ἀκεντρα. Dicuntur, quæ sunt sine aculeis, centris: vel id est, punctis.

Accĕntĭa, quæ & Accentra, dicuntur gemmæ, quæ leves sunt, & mucrones non habent quasi sine punctis centrum. Plin. lib. 37. cap. 2. de crystallis: Quæ verò sine vitio sunt, puras esse malunt, Accentra appellantes. Hermol. Barb.

Accĕo, aces, acui, Acidus sum, Acorem capio. [חמץ חמאת chamets, chamoets. Gall. Estre aigre. Ital. Acetare, essere agro. Germ. Sauer oder essig werden. Hisp. Azedar. Pol. Kwaśnieć. Vng. Megsauanyodom. Ang. To wax sower.] Cato de re Rust. Vini quod acuerit & urina dantur, quod neq; acuat neq; nuceat. Prætereà pus utilis est Vlpian. L. 1. D. de peric. & commodo rei vend. Si vinum vendidum acuerit, inquit, emptoris est damnum.

Accĭdus, a, um, adjectivum, ab Acceo, es. [חמוץ. Gall. Sur aigre, ou tirant sur l'aigre. Ital. Agro, acuto. Ger. Sauer / essigt. Hisp. Azedo. Pol. Kwaśny. Vng. Megsauanyodot. Ang. Sower, tartified.] Propriè dicitur id quod acuit, id est, in acorem versum est, ut vinum acidum. Plin. lib. 10. cap. 10. Cubes acida petunt, ad dulcia non advolant. Virg. 3. Georg. Hic noctem, ubi ducunt & pocula inter Fermento atq; acidis imitantur vitea sorbis. ¶ Acida lingua id est, mordax, ut dicas. [Vng. Tsipsos nyelv. Seneca Controv. lib. 10. in 5: Humanè acida lingua, & quemlibet laceranda Alumno. ¶ Acidi fructus dicuntur, quibus jucundi acoris proprietas est. Colum. lib. 5. cap. 10. Et acidæ venæ sortium. Vit. lib. 8. cap. 1.

Aciculus, a, um, ἀκόνη. [Vng. Sanoyoszlo.] Aliqua ex parte acidum, quod subacidum dicitur. Plin. lib. 23. cap. 1. pōl. Autumnale acidulo sapore jucunda. Dicta sunt quòd acidæ, ut Lyncestis flavi, vini modo inebriantes, teste Plinio lib. 2 cap. 103.

Acĕsco, scis, n. t. Acidus fio. [חמץ. Gall. S'aigrir, devenir aigre. Ital. Agrirsi, divenir acetoso. Ger. Sauer oder zu essig werden. Hisp. Acedarse. Pol. Kwaśnieć. Vng. Megsauanyodik. Ang. To wax sower.] Propriè dicitur id quod acuit, id est, in acorem versum est, ut vinum acidum. Plin. lib. 10. cap. 10. Cubes acida petunt, ad dulcia non advolant. Virg. 3. Georg. Hic noctem, ubi ducunt & pocula inter Fermento atq; acidis imitantur vitea sorbis. ¶ Acida lingua id est, mordax, ut dicas. [Vng. Tsipsos nyelv. Seneca Controv. lib. 10. in 5: Humanè acida lingua, & quemlibet laceranda Alumno. ¶ Acidi fructus dicuntur, quibus jucundi acoris proprietas est. Colum. lib. 5. cap. 10. Et acidæ venæ sortium. Vit. lib. 8. cap. 1.

Acĕtum, Acre vinum. [חומץ chomets. Gall. Vinaigre. Ital. Aceto. Ger. Essig. Hisp. Vinagre. Pol. Ocet. Vng. Ecet. Ang. Vinegar.] Colum. lib. de arb. cap. 1: Vitex quæ exigunum latè fructum, aceto aut cum cinere exigaro, cerussâ tradito. Plaut. in Pseud. Bene vel labet acetum pectori. Et in Bacchid. Nunc experiar, si ne acetum quidem possit cerei pectori. Hæc est proverbii metaphora, unum quid sit, vel acrimoniæ vel indignationis. Nam acida gaudium juvenat, ut ait quæ, & iratum Achillem Horatius acetum primo mordente curare dixit. At Græcus, postquam est Italo permissus aceto, Persius exclamat. Quod & proverbii speciem habet. ¶ Acetum mel, Græcè ὀξύμελι dicitur, & optimum Græci Grammatici interpretantur. Plin. Inventi mellis quod gerficit, mustum, oleum quæ appellatur, acetum maximè laudabile est. Ita autem à libri veteres. Quo in vasa lateritio medio amenti, ut mel Chalcidicum crudat. De hoc vide Acr. Torneb.

Acĕus, a, um. Idem quod acidus: hoc est, sapor acidus, qualis est in aceto, & in fructibus quibusdam, qui ad acorem tendere videntur. [חמוץ חמיץ. Gall. Aigre, aceteux. Ital. Agro, acetoso. Ger. Sauer, essigt. Hisp. Agrio, acetoso. Pol. Kwaśny. Vng. Kesernyes savanyusagu. Ang. Sowrish.] Gell. lib. 3. cap. 16: Virum sæpe secum modò cum præcipue eleverat: quæ res mœrorem acerbum facit. Quintil. lib. 9. cap. 3: In historicum acerbissimè incidere.

Acĕphălus, pen. cor. [ἀκέφαλος. Gall. Sans teste. Ital. Senza capo. Ger. Der kein Haupt hat / Ohne Kopff. Hisp. Sin cabeza. Pol. Bezgłowny. Vng. Fejetlen. Ang. Without a head.] Latinè sine capite dicitur, ab α & κεφαλὴ caput. Vide Acephali verbum, sine capite dicunt, qui in genere heroico à brevi syllaba incipiunt.

¶ Et Acephali, vel Acephalitæ, hæretici quidam dicti sunt, quorum nullus increpatur autor, à quo exorti sunt. Hi duarum in Christo substantiarum proprietatem negant, & unâ in ejus persona prædicant naturâ. ¶ Acephali sacerdotes, qui sub nullius episcopi disciplina gubernantur, Conc. Ba. 2. anno 3 dict. cap. 12.

Acĕr, ĕris, per genitivi contr. ĕr. Arbor est. Forma & magnitudine interdum similis, verùm cortice paulò scabriore. [*Lepidum.* & Gall. *Erable* Ital. *Acero, Arcero.* Germ. Ein Maßholder baum oder ein Ahorn. Belg. Een Esschen boeren cosinus of een esschen of Notebeem. Hispan. *Arce.* Pol. *Jawor.* Vng. *Hárs fa.* Ang. *A maple tree.*] Plin. lib. 16. cap. 15. autor est, hic arbore duo tibera juvenum, unum hirci nuncupatione, alterum molliculi quorum illud incorti & crispum, hoc simplex & sparsum facit. Virgq; dicturi rebus vocis, aspicio jam dictum esse specialitas tamen molestum nos cogit ad dictæ citro proferatur. Simentarium amplitudinem caperet. ¶ Est autem Acer mutati generis, contra Priscianum, qui mulieb. generis esse putavit Ov. Met. 10 Feg. Arquodam vide facilis acer. Ex hac arbore Echantmenses, quæ proximum citreæ dignitatem obtinebant. ¶ Comparatur Acer Infantium priorem si habuit, quum adjectivum eandem producat.

Acĕrnus, a, um, quod ex acere confectum est, σκευάδινος &c. Virg. 2. Aeneid. *Præcipue quam jam trabibus contextus acernis Staret equus.*

Acĕr, hæc acris, hoc acre, prima prod. à quo Acriar & Acrimonia. Propriè ad vinum, aceum, & hujusmodi quæ acida sunt, pertinet. [חומץ *vinum.* חומץ *vas.* Gall. *Aigre, aigre, aigrir.* Ital. *Agro, agrezza.* Germ. Sawer. Hisp. *Agro, agrura.* Pol. *Ostry.* Vng. *Eles.* Ang. *Sower.*] Col. lib. 3. Radice cerni vitem quæ sentit plagam arti acre corporis actionis primâ de terra arato, colendoq; radices irrigato. Medicamenta eorum est ex saporibus simplicium medicamentorum vires discernere, Acerum saporem, *dentes*, nbi acido distinguuntur a crimium appellantes, quæ ori admota, & alvo calefacta, quum vicissim recalfacium atq; accendunt, & mordicant, prunq; levitate, ad capitis inducta, obvia quæque incidunt ex Platonis Timæo annotavit Galen. lib. 1. de Facult. simp. medic. Plin. libr. 23. cap. 32. Diebus dictis participiorum omnia in cibis acria. ¶ Acre vinũ, quod in acetum degenerat. σίκερος, vel potiùs σίκερα. ¶ Transfertur ad alia, & modò pro forti ponitur. Virgil. Aen. ¶ Haud autem dubitem in pocla ponere Turnum. ¶ Modò pro veloci. Idem lib. 4. Arpover Alcimidis modis in validibus acri eiusdem equis. Idem. Celeritasque animis, & cursus acrem. ¶ Modo pro acuto. Cicero Acri homo ingenio. ¶ Modo pro vehementi. Idem in Hortens. Acri Philippo brevitas, ac Theopompo amnis. Sic acrem hostem dicimus vehementem: id est, durum, fortem. ¶ Modò pro diligente. Virg. Tantum acer omnes vicerat exercendo in anno. Cic. 1. Offic. Sic eos Graeci, ac diligentes esse volumus animadversores vitiorum, magna sæpè ex parvis intelligimus. ¶ Ab acer fit compositum Peracer, Derivata sunt: Acerbo, Acrimonia, Acritudo, Acritas & Acriter Adverb.

Acrimŏnĭa, æ, sit exactitas mordax & linguam calefaciens, qualis est in sapore, sinapi, allio & capa. [חמרורה *amaredo, bitterness.* Gall. *Aigreté, force et pointe d'aigreur, et aigreur semblablement.* Ital. *Agrezza, acrezza, la punta & la mordacita de ogni altra cosa, acerbità.* Ger. Scharpffe. Belg. Scherpt ofte scherpenisse dinge. Hispan. *Agrura, agudeza, sequedad.* Pol. Ostrość. Vng. Hegyesség. Ang. *Sharpnesse, bitternesse.*] Et proprie quidem usus est Cato de Re rust. cap. 157. de brassica Pythagoreo: Et fuleos acrimoniam ejus fere non potest, frumum hordeaceum offero. Et Col. lib. 10. Abstinacat omnibus redolentibus esculentis, ut sunt fallamenta, & eorum omnia liquamonum rem fercentibus acrimoniis, alii, vel cepatum. ¶ Translatè verò ponitur pro vehementia. *Hieron.* Autor ad Heren. lib. 2. Hæc exornatio tum multam venustatis habet, tum gravitatis, & acrimoniæ plurimum. ¶ Item pro levitate, sive celeritate, sive vehementia, aut omnia in rebus consistat. Ibidem: Convenit igitur in velle posterum & acrimoniam esse. Et paulo post: Licentia si remanus videbitur acrimoniæ habere, multis minùs probabitur.

Acrĭtas, ātis, Ft. denominativum ab adjectivo Acer, Idem significans quod Acredo, vel Acrimonia. [חמרורית *amaredo, bitterness.*] Gel. lib. 13. cap. 21. Sicut autem nobil quæ quam in re est, sic acritudo dicas, ut sua vitia sic fortitudo, ut acerbitas acrimonia, ut (quod Accius in Neoptolemo scripsit) *Ut alii lacrimas sua, &c.*

Acrĭtudo, ĭnis, & Acredŭlus, mus. [חמרורית *amaredo, bitterness.*] Idem quod Acrimonia tametsi nonnunquam ea *κακοζηλία* pro audacia, vel etiam acerbitate præferri inveniatur. Virgil. lib. 8. *eneid.* Per autem animal ferborum dicam videri, quod ater, & acritudine fibrarum in carne, per quam egredientes cervi ingurgitantur acrimoniæ. ¶ Acritudo, *κακοζηλία* apud Gellium vehementia severitas, libro 11. cap. 17. In libris veteribus memoria scripta est quod parsit quondam vigor, & acritudo amplitudoque P. R. Virgo eadem voce lib. 13. cap. 2.

Acrĭter, adverbium ab Acri, Vehementer. [*Lepidum.* & Gall. *Aigrement, vehementement.* Ital. *Acremente, con vehemenzia.* German. Hefftiglich, ernstlich, hauffiglich. Hisp. *Agro, agudamente, recamente.* Pol. *Ostrze.* Vng. *Elesen.* Ang. *Sowrely, vehemently.*] Cic. in Pis. Acriter intelligere. Tacit. lib. 19. Satis patuit his, qui principum offendas acriter spectabunt.

Acro, Acrarius, Acrĭsŭlus & Acer. Vide A CY S, acutus.

Acerbĭtas. Species est saporis, qui ita est in fructibus immaturis, terebrâ quadam subtilancia linguam contrahens, exacerbans, atq; exasperans: non alia ratione differens ab Austero, quàm quòd vehementius adstringat: ut rectè docet Plato in Timæo, & post eum Galen. lib. 2. de Simp. med. facul. cap. 37. [*Lepidum, asperitas.* Gall. *Aigreur, aigreté* Ital. *Acerbezza.* German. Die herbe vnnd sawre oder bittere art vnreyffen früchten. Belg. Die scherpheyt van onrijpe vruchten. Hisp. *Agrura, amargura.* Pol. *Cierpkość, wezgorzkość.* Vng. *Savanyúság, keserüség.* Ang. *Egernesse, sowrenesse.*] Translativè pontus pro asperitate & crudelitate. Cic. Quint. Frat. hæc omnia exorabis, atrocitatem, acerbitatem temperanda est. Item Neque acerbitatem sententiarum, nec difficultatem spinas probavit. ¶ Aliquando pro molestia, sive tristitia potius, ex miseria & calamitate contracta, ut Syriani temporis Acerbitatem subterfugere, apud Ciceronem. Idem in Catil. Mutatis conditio Consulatus data est, ut omnes acerbitates, omnes dolores cruciatusq; perferrem.

Acerbĭtūdo, dĭnis, quod Acerbitas. [*Vng. Savanyúság vagy keserüség.*] Gel. lib. 13. cap. 3. Ut nihil quicquam interest suavitudo dicas an suavitas, sanctitudo an sanctitas, acerbitudo an acerbitas, acritudo an acritas.

Acerbo, bas, āvi, p. a. sperno, exasperò, exacerbo. [חמרר *bitterare, exasperare.* Gall. *Enaigrir, rendre aigre ou aigri.* Ital. *Inacerbire.* Ger. Bitteren. Hisp. *Hazer agro, amargo.* Pol. *Zakrzykuje.* Vng. *Megkeserithem.* Ang. *To sower up to make.*] Claudian. libr. 2. Nec patrum cedunt, firmant concordia in arma Virginitas, crimenq; feri raptoris acerbo hoc est, exasperat. Virg. 11. Aeneid. Vel quum se pavidum contra mea pectora tingit, Artificis scelus & formidine crimen acerbat. Hujus compositum est exacerbo, quod est valde, acerbè, vel asperè turbo.

Acerbŭs, ba, bum, Proprie dicitur, quod sapore vehementer adstringente vasa linguæ, gingivarumq; guttur contrahit, & exsiccat, ut post Platonem docuit Gal. loco, de Facul. simpl. medic. [חמרורי *amarus, amarities.* Gall. *Aigre, aigrement.* Ital. *Acerbo.* Ger. Bitter, herb, unreyffe frucht. Belg. Suer ontrijpt ende bitter. Hisp. *Agro, amargo.* Pol. *Cierpki, Cierki.* Vng. *Savanyu keseru.* Ang. *Sower, bitter, crabbed.*] Differt à Austero, ut majus à minori. Nam quæ vehementer adstringunt, Acerba, quæ à dicuntur: quæ verò leviter Austera, mitiora. Et quæ acerba sunt, tragi gustu inferè fauces affligunt, austera potiùs nobilem Hinc locus proverbio: Post acerba gradientes, magis *ἐπὶ τὰ πικρὰ ἐρχόμενοι ἡδονὴν ἐμποιοῦσι.* Congruit in eum qui in malo tardo est animi. Vva primò citrea acerba gustata: deinde matura cum dulcedine. Cic. de Senect. Transfert ponitur pro vehementi, duro & aspero: ut in rebus, quibus id pertinet referri. Vnde Acerbi vultus, Acerba mors *πικρὸς θάνατος.* Virgil. lib. 6. Abiliodi acta dies, & fatis maturus acerbis. Cæterum acerbus ab Austero differt

dingen / als teren. Hispan. Monton de cosas mesuradas, como sal Pol. Gromada kupa. Vng Kaholczy. Ang Aubeap.] Plaut. in Picadolo: Quibus cunctis montes, maximi acervi frumenti fant domi. Aliquando tamen majorem ponunt, Acervus senatorum. Accipitur etiam translatè pro rerum affluentia: ut Acervus bonorum, ἀφθονία ἀγαθῶν, quum opes non pondere, neq; numero, sed acervatim congestas, & pro cumulo nimias intelligimus. ¶ Simile huic est Bos apud accervum, ὃν ἐπὶ σωρῷ, De splendidè ampliterq; viventibus. Aut, ut ait Suidas, de iis qui in media rerum copia canthum, non linunt præsentibus bonis frangentes autem est præ pudigno nomine strages, sed iverum interfectarum, sive in loco jacentium, sive humanorum, sive brutarum. Sarcina utensilium.

Acervātim, Summatim, cumulatim. [חוּרִים חוּרִים, ὁμοῦ πάντα, ὁμοθυμαδὸν πάντες. Gall. En monceau. Ital. Insieme, d'auero, & d'ogni altra cosa. Ger. Haufft. Belg. Met hoopen. Hisp. Amontonar. Pol. Wkupie wszystkie, Razem. Vngar. Kaholczyual, Halmokon. Ang. By heapes.] Cæsar: Plures acervatim sedè vallo præsaepiverunt. Columella: Quum eum ea sedè vallo præsaepiverint. Tu facis acervatim ea. Ex repentinajmodi pestis incessit, tuo facis acervatim ea. ¶ Acervatim dicere, quasi promiscuè & nullo servato ordine. Cicero pro Cluentio: Acervatim jam reliqua dicam judices.

Acervo, vas, act. p. Accumulo. [כָּבַר גִּלְבֵּר, σωρεύω. Gall. Amonceler, entasser, remasser en monceau. Ital. Accumulare, ammassare. Ger. Zusammen haufften. Belg. Te hoopen. Hispan. Amontonar. Pol. Zkupiam, zgromadzam. Vng. Gyuytsik beczerakik. Ang. To heap.] Plin. l. 6. cap. 4: Plura unaq; acervabimus. Quint. l. 9. cap. 3: Nec verba modò, sed sententias quoq; eadem facentes acervamus.

Acervātio, verbale, [יְצִבּוּר גִּלְבּוּר, σώρευσις. Gall. Amas, amoncellement. Ital. Ammassamento. Ger. Haufung. Hispan. Acumulacion. Pol. Zgromadzenie. Vng. Bonyolyitas, Halmokon. Ang. Heaping.] Plin. lib. 11. cap. 53: Acervatio ita per omnia vehitur eadem quod accumulatio.

Acervālis, & hoc acervale. Cicero de Divin. Argumentationes, quas Græci συναγωγὰς vocant, acervales appellabis verbis. Aut quem admodum Sorites responderi solet, quem interrogat. Latino verbo licebit acervalem appellare? ubi Epicurus? Vt enim ipsa Philosophia, & multa vetera Græcorum, sic συναγωγὴ latis Latino fermone tradita est.

Acescens, Vide ACEO.

Acēdia, genus, Genus est chrysocollæ, diversæ ab orobitide. Vide Plin. lib. 33. cap. 5.

Acestēria, fornaces fictoriæ, prægrandes, in quibus Cadmia adhibetur. Dioscorid.

Acerabilium, a, f. Ab accipiendo dicitur, ut Hermolao placet: seu potiùs ab Aceto: Mensura genus est, quod Græci ξέστην appellant, Cotylæ quartam partem continens: hoc est, drachmas xv. ¶ Acetabula quoq; in corporibus dicuntur pyxides (at Anatomici vocant) quibus coxendices infiguntur, & circa quæ vertuntur ossa coxarum, κοτυληδόνες. Plin. lib. 28. cap. 11: Item ossa ex acetabulis pernoctant, circa quæ coxendices vertuntur. ¶ Acetabula item sunt vasa quidam calculi in iis pilcibus quæ molles appellantur, ut in polypo. Plin. l. 9. cap. 30: Præterea negat esse illum atrocius animal ad insidiandum hominem in aqua luctatur enim complexu, & subere acetabula, ac numerosi sectu detrahit ruina. ¶ Acetabula sunt etiam præfigiatorum vasula sive calculi, quibus affectum oculos præstringunt. Seneca lib. 6. Epist. Illa hic nos decipiunt, quomodo præfigiatorum acetabula & calculi: in quibus me fallacia ipsa delectat. Latine etiam herbam quandam vocant hoc nomine, quam & Græci κοτυληδόνα appellant, quòd folia habeat cōcava, & quandammodo in acetabuli formam tornata. Alio nomine Umbilicus Veneris dicitur. ¶ Acetabulum abusive dici potest de rebus aliis, quæ similitudinem quandam referunt acetabuli, quod in corporibus esse, suprà dictum est. Quintil. lib. 8. cap. 6.

Acētāre. Dicebant veteres quod nunc dicimus acetare. Festus.

Acētārium, n. s. A' quibusdam dicuntur herbæ, ius cibaria, quæ ex aceto fammuntur ad excitandum cibi cupiditatem, qualis sunt herbæ virentes, quas aceto, oleoque guttatim instillato concinnamus. [Gall. Vinaigrette, salade ou autre chose ou on mette du vinaigre. Ital. Cose composte con aceto. German. Gesatz: Krenter so man auf Essig setzet. Hispan. Cosa compuesta con vinagre, como en ensalada. Pol. Sałata. Vng. A' lelyeta ecettel eonditho zewt. Ang. Sallets.] Plin. lib. 20. cap. 20: Sinapi & ceteris herbarum radicibus acetaria. Plin. lib. 20. cap. 20: Sinapi mathium in acetariis sumpta commendat. De portulaca loquitur. Græci ξυστὸν appellant, quasi aceto tinctum. ξυστὸν ἀπὸ τοῦ ξέειν. ¶ Acetaria dici quoq; possunt carnes minutim concisæ, quæ ex aceto fammuntur.

Acētum. Vide ACEDO, ces.

Achane, κάχανα, Genus est mentulæ fumentariæ, apud Persium, capiens mediocris Attici 45. Cat. libro 8. cap. 9. docet esse vasis genus, in quo commeatus eorum includebatur, qui ad Theorias mittebantur. Vide Suidam, Eustath. & Athenæum schol.

Achateon, Vide ACATIVM.

Achātes, pen. prod. [שֹׁהַם שׁוֹהַם, λίθος ἀχάτης. Pol. Gegatek.] Gemma est verticoloribus venulis tradillucida, ut & nomen ostendit, & fluviorum, & montium, nonnunquam & jumentorum & citrinum speciem referat. Hanc primùm reperta fertur ad Achatem Siciliæ flavium: unde & nomen accepit. Postea & in India, & in Phrygia inventa est. Insignem Achatem Pyrrhus Epirotarum rex habuisse traditur, in quo novem Musæ, & Apollo citharam tenens spectabatur, non arte, sed naturæ lusu ita discurrentibus maculis, ut Musis quoque linguæ suæ redderentur insignia. Vide plura de hac gemma apud Plin. lib. 37. cap. 1. & 10.

Achērōis, ἀχερωΐς, Peculiari epitheto vocatur populus alba, sive quòd ad ripas Acherontis fluvii nascebatur, sive quòd inter infoelices arbores, quæ diis inferis sacræ erant, locaretur mœstitiæ: sive ut Pausanias refert, quòd Hercules hujus opibus inferos conspectæ ramum ad superos attulerit. Aristoteles contrà populum nigram ita cognominatam refert. Vide has latias apud Ruellium, lib. 1. cap. 119.

Achēræ, ἀχεῖς. [Ger. Does giveten.] Cicadarum quarundam sic inquit Suidas; non species, sed capitis eorum ritu dictum, ὅτι τὰς κεφαλὰς ἀχανεῖς, hoc est, ab eo quòd inter spinas earum. Plin. lib. 11. cap. 26: Similis cicadis vita quarundam, de quo genere minores, quæ primæ proveniant, quæq; sunt aurea, & novissimè pereuntium majores, quæ canunt, vocantur Acheræ.

Achillēs, sive Achilleos, ἀχίλλειος, Theophrasto, ἀχιλλὶς Hippocrati, hordei genus, cui spica toto prorsus est amplitudine, & crassitudine majoris deaq; quæ in agris nascuntur. Vide Ruell. lib. 2. cap. 15.

Achillēos, ἀχίλλειος. Myriophyllum herba appellata, quòd eam Achilles invenisse traditur in curando vulnere Telephi. Plin. lib. 25. cap. 5.

Achillēum, ἀχίλλειον, Genus spongiarum tenue densum quæ, ex quo fiebant penicilli. Plin. lib. 9. cap. 45.

Achimenis, Plin. ἀχιμενὶς, sive ut apud Dioscoridem legitur, Achamenis, ἀχαμενὶς, Herba est, quæ alio nomine Polium montanum appellatur. De hac Plin. lib. 20. cap. 4. Achimenide conjecta in aciem hostium, trepidare agmina, aciemq; vertere.

Achinr. Vide ACHNE in Onomast.

Acholūs, pen. corr. ἄχολος, coloris hilis.

Achōrēs, pen. prod. ἀχώρεις, Galero, Sunt cutis capitis ulcera foramineta, tam crebraci Rusticis, quæ medicam quandam cōfistentiam interveniente remittatem & molli crassitudinem obtinent. Nam in quibus sanies melis crassitudinem adæquat, Cerea, κηρώδεις, vocantur: quæ & furamina habent amplora. [Ger. Breitgitar.] Achoras Galli ringworm vocant, simul in fine sumpra abiis animalculis quæ vestes arrodunt. Malti est puerisin primis familiare. Vide Buchanum, & Majolum epist.

Achrās, adis. [ἀχρὰς. Gall. Poire sauvage. Ital. Pera salvatica. Germ. Ein gantzung tzu holtzbirn; oder wildt birn. Hisp. Pera de monte, pera montesina. Pol. Gruszka dzika, gruszki dzikie. Vngar. Vad korsfay. Ang. Arbor pyri quidam genus in montibus.] Pyri sylvestris genus est tardissimè maturescens, majoremq; vim habens astringendi, quàm cætera pyrorum genera: vocisq; in primis officiens. Vide Theophrastum Athenæum sectatorem Lysidemocratorum legatis corruptum, ne populatus filiorum contradiceret, timuisse se ab Graces comedisse, atq; ob id loqui non posse. Vide Gel. lib. 9. cap. 9. & Dioscoridem lib. 1. & Gal. lib. 6. de Facult. Simplic. edicam certe quidam Matthæi 3. ubi de Johannis cibo narratur: ἀκρίδας, locustas, quas pyri sylvestribus illis veteribus tam sedulò, cùm hodie id rarè de locustis intelligendum sit.

Achrēīs. [ἀχρεὶς. Gall. Inutile. Ital. Inutile. Germ. Vnnutz. Hisp. Desprouechado, sin prouecho. Pol. Niegodzien. Vng. Haszontalan hitlan valo. Ang. Vnprofitable, of no vse, or profit for any vse.] Inutilis, ineptus, cujus nomen ἀχρεῖος & pecten ἀχρειότης inutilitatem significat, sive incommoditatem.

Achriogelus, ἀχριόγελως. Gall. Grand rire. Ital. Celui che ride troppo. Germ. Schentig, der sich vber alle massen hefftig lachet.] Hisp. El que muy mucho se rie. Pol. Smiech z. Vng. Halalra. okoktol kezdo. Ang. A great laugher.] Dicitur cui prosilire est ad risum, quasi temere & sine causa ridens: quod ridere significat, unde etiam profluvium aut rictus poetis movere proverbialiter novam formam.

Achrytosis, pen. prod. ἀχρύτωσις. Germ. Sawr bereitung; so man speiset verfälschet vnd bitter macht. Vng. Folyas vas, Sargyasit.] Ratio quæ à veteribus decoquebas cum argilla, alumine, uro, abluendi hujusce videtur, primùm excogitata, quæ ex uno fictilibus cuibusdam commodo usibus cibi conficiunt. Has deinde tuffici imitati, ejusdem rationis partes hac materia faciunt. Nomen habet ἀπὸ τοῦ ἀχρύτου hoc est, ab acore unde & à Latinis quibusdam Lutum acratum appellatur. [Pol. Cyganka.]

Acis, is, est flumen Siciliæ, nomenque ab acie habet. Titinius: Phrygio fui primò, benèq; id opus scivi: Reliqui acus, acus sq; harum atq; hæc monstrat. Cels. lib. 5. Vtroq; optima est ex acia molissima simis tota, quo rectius corpori aptidat. ¶ In Leuitico veteri acia explicatur ἀκακία, quo acia & acte ea ratione in eo exponitur ἀκακία.

Aciferris, Serui arcu, quam sacrificiis veteres sacerdotes utebantur. Festus, & Glossarium.

Aciculă, formatione, non significatione, diminutiuum ab acu, ut inquit Priscianus. Est spicula quædam ex ferro, vel alio metallo, quadam acus similitudinem referens, qua utuntur mulieres ad ornatum capitis. [חט chach. ארכב. Gall. Eguille. Ital. Ago de capo, la spalette. Germ. ein Haffte. Hisp. Etaſſa ó agua ſoquillos. Pol. ſpinka. Vng. Tyúo.]

Acicula, Est pilus tenuis ac longus, qui & Acus dicitur. A Græcis ἀκὶς appellatur. ¶ Est & herba huius nominis, incultis in locis ipsorum sua nascens, plebis Arbentensis quæ dirutos olim ciues, odore ad dauciam, reliqua specie brassicæ ad cheirophyllum accedens, exeris habens in vertice corniculis, quæ acus effigiem repræsentant, à quo habitum à Romanis vocata est Aciculă, teste Dioscor. de Græcis dicitur κεστρὶς, quo nomine & Latini utuntur.

Acidoton, pen. prod. κεστρὶς. Herba est, quæ notiore nomine Poterium, σπάγγος, & Neuras, νεῦρος, dicitur. Plin. lib. 25. cap. 9. eandem Patynion vocat. Vide Dioscor. lib. 3. cap. 13.

Acidus, & Acidulus. Vide ACERBVS, ERBA.

Acies, q. tria significat, Primo acumen falcis, gladij & similium quæ tecant. [מגרה ש יחתוך magerah sch. yechatoch. Gall. La pointe ou taillant d'vne espée ou autre chose. Ital. La punta ò taglio de coltello, ò cose simile. Germ. Eyſena ſcherpffe. Belg. Een ſpitſe eynde van yſer. Hisp. Hilo ó punta de cuchillo ó aguila. Pol. ſtrona albo oſtrze miecza. Vng. Fel. Ang. The edge of a weapon.] Ferrum ἀκαὴς dicitur: siccà à Latino verbo Acuo, unde & Acumen deducitur. Cicero Verr. Act. 4. Iam ante aciem securium natum viderat. Columella lib. 4. Obtusa enim, nebeq; & mollis falx putatorem maturat, eoque minus laboris effert, & plus laboris affert vitibus. Nam hæc curvatur aciei, quæ acciri non potest, nisi verberibus penetrata, quod evenit in tenuibus & crassis ferramentis, majore usu est opus. Virg. 2. Georg. Ipsa acie falcis nondum tentanda, sed uncis Carpenda manibus frondes. ¶ Aciem ferri exterere, est adhibita cote acuere. Plinius libro 26. cap. 3. Alii, quos iam vis cadendi in morte esset, quæ cotibus ad ferro aciem deterendam. Acutos habere, proprium est anguis, cuius ferrum acuitur. ¶ Secundò, Exercitus instructus, ἀκρωτήριον. Germ. Ein Schlachtordnung. Pol. Szyk, bojowy. Vng. Rendbeſzerzés. Ang. The fore part of an army.] & quum ad dimicandum paratus est, vel quod arma ferro armatus sit: vel certè quòd acuta fronte se instruat collocetq; Virg. Georg. 2. & campo stetit agmen aperto, Directæq; acies. Et acies quidem instructa his vocabulis vocantur, Trans, subsidia, cuneus, orbis, globus, alæ, cornua, & quibus dictis alijs. Atq; interdum pro ipso conflictu & prælio sumitur. Tacit. lib. 2. Prima acie fatore, victum, victumq; Romanum. Et lib. 4. vincendum illa acie aut cadendum. ¶ Hinc locus proverbio: In acie novacula, ἐν ἀκμῇ ξυρὸς: hoc est, in summo discrimine. Homer. Iliad. 9. Νῦν δὲ τάδε κλίνη ξυρὸς ἐν ἀκμῇ ἕστηκε, ἢ μοῖρα λαχεῖν ἀδινὸν θάνατον, ἢ βιότοιο. i. Nunc etenim cunctis brates in acie novacula est, Vivantne an trisi exitio absumantur Achivi. Vide Sophoclem in Antigone. ¶ Tertiò, oculi lumen. [גלגל galgal. Germ. Geſichte ſterne. Pol. Oczy, tęnok. Vng. Szem. Ang. The sight of the eye.] Cic. de Somnio Scipionis: Radius Solis acies nostra, sensusq; vincitur. Idem 2. de Nat. deor. Acies ipsa, qua cernimus, quæ pupilla vocatur. ¶ Per translationem, Acies sumitur pro ingenii perspicacitate. Cicer. in Catone. Nonne nobis videntur animos, qui plus cernit & longiùs, videre se ad meliora proficisci? Ille autem cujus obtusior fit acies, non videre? ¶ Huius generis cum veteres tàm Aciei quàm Aciti extulerunt. Salust. lib. 1. Historiarum, referente Festo: Dubitavit acie pars, pro acici.

Acindices, pen. corrum. i. Gladius Persicus. [Germ. ein Perſiſcher Degen oder Dolch. Belg. Een Schaduiſſpeert der Perſen.] Horat. lib. 1. Car. Vino & lucernis Medus acinaces Immane quantum discrepat. Valerius Flac. Insignis manicis, insignis acinace dextra. Podas acinacem esse interpretatur, Περσικὸν ξιφίδιον, τὸ μικρὸν σκυμνοειδὲς: hoc est, Persicum quendam gladiolum, qui à femore suspendebatur. Heraclarus quoq; his verbis: Pantheam Abradatæ uxorem, acinace quem habebat, sibi jugulum aperuisse. Suidas verò Acinacem esse ait μικρὸν ξίφος Περσικὸν: hoc est, parvum Persicum hastam. In qua etiam sententia Arrianus fuisse videtur: omnibus tamen hoc convenit, ut nomina nativus ἀκινάκης efferatur. Vnde & apud Latinos Acinates per secundam vocalem, non Acinacis per tertiam, legendum videtur.

Acinos, ἄκινος. Et Dioscoridi, herba est tenuibus siccisq; furculis, ocymi simulis, odoratu, sed hebetiori, ex qua corona fa-

cientur. Quidam ex vulgo, σφενδύλιον βασιλικὸν vocant, Latini Ocymastrum, quod planè Ocymum imitetur. [Ger. Wild Basilien oder tieffe Basilien.] Plin. lib. 20. cap. 16. hanc herbam & coronarium & ciborum oculis ab Aegyptijs seri asserit: & alio nomine Epitheton vocari, & in cognata florere.

Acinus, i, pen. cor. masculini generis, & Acinum neutri, teste Nonio, in variis dictis quod vulgus grana appellat. [חרצן chartzan. Gall. Vn grain de raiſin. Ital. Acino, grano d'vua. Germ. Traubes Hirnlin. Belg. Een Beſie. Hisp. Vigranillo de racimo. Pol. Ziarno winogrona. Vng. Szőlő bogy. Ang. A kernel of a grape, or of a strawberry.] Neq; tolum uvæ pol Hedera sambuci, tribulus mali punici grana, acinorum vocabulo continentur. Atq; ab hoc à bacca differre Varro (lib. 2. cap. 22.) quod acini inter fructus in nationes arborum (ut olivæ, corni, Iani, Ieniperi, Buxi, melus, quam Acini dicuntur. Nonnunquam tamen indifferenter ponuntur. Virg. in Gallo: Sanguineis ebuli bacis, minioq; rubentem.

Acinaceus, five Acinaticus. Palladio, lib. 1. cap. 6. 7. [ענבים. Germ. ein Trebenwein.] ut Vinum acinaceum, quod ex acinis aquam tenuis expressum est Græcis & vilgo id est, secundarium vinum. Latini Lorum vel Loreum appellant, hoc mutis expressum est in diffusum addita Exercitatione vini. Festus. Vlpianus l. Siquis vinum. ff. De tritico vino vel oleo legato. Acinaceum planè vino contrarium habitabat. Huius confirmandi rationem legendo apud Cassiodorum lib. 12. Varr. Epist. ad Canonic. Venit. & Plin. 14. cap. 9.

Acinetis, is, e, um, ab Acinus dicitur. Quod multos habet Acinos: [ענבי Gal. Grabicux, plein de grains, corbeaux. Ital. Cose piene d'acini d'vua. Germ. Die voll Traubes Hirnlin. Belg. Dat ben ſeen, ſyt cruwen beſt.] Hisp. Ceſſilloſo de aquello granudo. Pol. Pełne ziarn winnych. Vng. Sokmagvas. Ang. Which is full of kernels or grapes, Vva acinosa. Dicitur etiam de alijs plantis, quæ semen habent in dispositum, ut in uva acini. Plin. lib. 12. cap. 13. Alij sentiunt acinosa magis esse calidi ac vinosi.

Acipēnser, acipenseris, m. t. quod antiquos, piscium nobilissimus est habitus, qui unus omnium squamis adversis contra aquam nitendo meat. [Germ. Ein Fiſch oder Meerſwein, heiſt die Sichgen oder Hauſen.] Hunc Plin. lib. 9. cap. 17. testatur eo seculo nullo fuisse in honore, quod temerarius, quum esset rarissimus. Asperrimum, eodem Plinio teste, Hispanis, ἀκιπήνσερ vocatus est. Alij Callorynchon, alij Anchiam nominant: illi etiam Galeatum vocant. Huic olim tantus habebatur honos, ut à convocatis magistratibus cum epulis convivium solerent instituere in Saturni, testatur Macrob. lib. 3. cap. 16. De hoc piscis exstat distichon Martialis lib. 13.

Aclasis, Tunica ab humeris non consuta. Festus.

Aclerōs exhæres, qui hæreditate privatus est. [ἄκληρος & quasi κλήρου ἀμοιρος. Gall. Deſheritè. Ital. Diſeredato. Germ. Enterbt. Hispan. Deſheredado. Pol. Gniota. Vng. Iſtenfiai kyvetkezett. Ang. Disherited.] Hoc est, sine sorte, parte vel hæreditate. Budæus in Commentarijs Græcæ.

Acleti. [ἄκλητι. Germ. Vnberuffen/ungeladen.] Adverbium citra vocationem, citra invitationem, Proverbij loco dicitur, quoties quis invitatus accedit ad convivium, quod amici fecerunt, & ceteri. Hermol. in Plin. lib. 35. cap. 13.

Aclidēs, pen. cor. [ἀκλίδες. Germ. Ein Straung pfeil Erbeitten gebraucht. Pol. Kyrzogon. Vng. Tolas bogyos.] sunt tela quædam antiqua acuta, ut nusquam memorentur in bello. Legitur tamen quòd sint clavis emittendam breves eminentibus hinc & hinc acuminibus quibus fiant, quæ vario hostium jaciuntur vel gaza loco, vellitis, ut præcipuis vulneribus, possent recipe. Virg. lib. 7. Ferates tunc aclides illis Telaque hæc lento mos est aptare lagello.

Acmē. [ἀκμὴ. Pol. Miotka, klawca. Vng. Elemek virága.] Vox Græca est. Galeni familiaris, quam Theodorus Gaza modò vigorem, modò florem aetatis interpretatur.

Acmon, [ἄκμων. Latinè incus. Germ. Ein Ambos. Belg. Een aenſetel.] unde Peracmonius fur ex Vulcani familia, quod à celeri in cudendo manu eum dicant fecisse. Virgil. 8. Aen. Brontesque Steropesque & nudus membra Pyracmon.

Acmotheton, [ἀκμοθέτης. Ger. Der ſchmidſtock darauff der Amboss ſtehet. Pol. Pień, kowym kowalſki. Vng. Vasbak.] truncus ille, qui incudem sustinet incudem.

Acetum, ἄκητος. [Germ. Sauter Honig, darin ſich nichts verdorben hat oder ſeyn. Pol. Tyſzi. Vng. ἀσπιος.] à Plinio lib. 11. cap. 15. ejusmodi mellis genus appellatur, quod per se manet, quodq; nihil habeat corrumpi aut fermentari admissum: Dictum ἀκήτου, quasi sine cubili. Nam fermentum in vino, aliisque rebus liquidis, rudicorum nomen, ut etiam hodie vocant cubile.

Acōlāstus. Prodigus, intemperans, immodestus, lasciuus, libidinosus, crudelis, immoderatus. [ἀκόλαστος. Ger. Ein vngezogner Menſch/dem nyrgent vor ſchimpffen noch ſchanden graut.] Delinit lib. 19. cap. 2.

cap. 2, negat Latinè verè posse sonare ad verbum, impunitus, vel incorrectus, ut si quæ cupiditates non punitæ, vitiis intercorrigendo, ab ἀ privativa particula, & κολάζω, emendo, castigo, coërceo. Nec ἄκολα dicimus de hominibus, verumnec à de rebus dicitur, ut ἀκόλαστος ἡδονὴ, singuam insatius. ¶ Acolastus homo, homo nihili, nequeri, nequebigis bonæ. Gell. lib. 5 cap. 11 Budæus in Comment. protervum propriè significare putat, & qui sibi cæca libidines temperare non potest. Vide Acolasti dici possint, quos Latinè Negotes, vel Decoctores vocamus.

Acolyti, ἀκόλουθοι. Germ. Nebenträger heute die sich nicht abwenden lassen noch gehen. Polon. Niedatni wsi.] Dicti sunt, qui aliis minis ab iniquo potentes revocant. Vide Stoici acolyti dicti sunt, qui turpe putabant mutare sententiam. ¶ Inde Acolyti in Ecclesia olim dicebantur sacerdotum administri quasi comites, sicut inter inferiores ordines in canon. enumerantur. ¶ Dicti Acolyti, quasi nō prohibeti, ab ἀ privativa particula, & κωλύω quod significat prohibeo.

Acolythus pen. prod. ἀκόλουθος. Latinè Consequens dicimus: sed ut ἀκόλουθος id est, à sequendo. [German. Ein Diener der Kirchen der jhm dar für und für auffsinnen wartet.]

Acōnitum, pen. corr. [ἄκονιτον, ἀκόνιτος. Gall. Quenouille aguës. Ital. Cen. Ger. Hatte Stein oder Eisenkraut. Hisp. Yerua para ponçoña. Pol. Oset, ostrz kamien. Vng. Farkas Ang. Arsenicke.] Latinè cote simile, vel cautes. Est etiā Aconæ, ut apud Plinū legitur, sive, ut est apud Stephanū Aconæ, ἄκονα. Nomē oppidi, vel portus Mariandinorū, non procul ab Heraclea Ponticæ, ubi magna in copia provenit aconitū, cuncti sunt quibusdam placet) ab hoc loco nomen accepit. Plin. li. 6. cap. Portus Aconæ, venenū aconito dictus. Vide in Onomastico.

Aconiti, ἀκονιτὶ, Latinè idem sunt quod sine pulvere: hoc est, citra negotium & laborem. Quod elegantèr expressit Horat. 1. Epist. Sine pulvere. Quæ sit condito vitis sine pulvere palma. Plin. l. 35 cap. 11 Alcimachus pinxit Diospolin, qui Pancratio Olympico citra pulveris jactum (quod vocant Aconiti) vicit. comit. Nemeæ. Proverbii loco dicitur de eo qui sine sudore victurus evasit ab athletis tum prius qui puberem inspergebant corporibus ut se facilius comprehendere possent. Ovid. li. 9. Metamorph. Eadem forma dicimus, ἀκονιτὶ, sine sudore & ἀναιμωτὶ, sine sanguine.

Acōnitum pen. prod. ἄκονιτον. Gall. Tue loup. Ital. Aconito, Napello. Germ. Wolffswurtz Wolffstraut. Giftkraut. Belg. Wolfcruyt. Hispan. Cevolla. Polon. Omieg.] Herba, quæ Cerberi spuma conspersa, venenum efficacissimum contraxit, quo perpetuum Hercules ab inferis traxit. Dictum Aconitum, κὰ τὸ ἀκόνης hoc est, à cote, seu cautes. Ovid. 7 Metamorph. Quæ cum nascuntur dura vivacis cautes, Mortales Aconita vocant. Sunt qui ab Acone porro seu oppido Mariandinorum deducant, juxta Heracleam Ponticam, ubi cap. of simè provenit. Hinc enim non longè abest Acherusia species, per quam Hercules Cerberum ad superos fertur pertraxisse. ¶ Alii Aconitum dictum putant, quòd ἄκονιτον: hoc est, sine pulvere aut terra provenit. Plin. lib. 27. cap. 3. Nascitur Aconitum in rudis cautibus, quas Aconas vocant. Et ideò Aconitum quidā dixere, quòd nullo ne pulvere quidem nutriente proveniat. ¶ Alii ἀπὸ τοῦ ἀκόνιτος derivāt, quod est sceleratum quia mortē accelerat. ¶ Alii, quod tam vis eadem in morte esset, quæ cribus ad ferendum deterendam, Naturæ remota velocitas sentiretur. Hinc Plinius. Alio nomine dicitur Pardalianches, παρδαλιαγχὲς, quòd pantheræ eo gustato itam strangulentur. ¶ Sunt qui ab Acone porro seu oppido Mariandinorum deducant, juxta Heracleam Ponticam, ubi cap. of simè provenit. Hinc enim non longè abest Acherusia species, per quam Hercules Cerberum ad superos fertur pertraxisse. ¶ Alii Aconitum dictum putant, quòd ἄκονιτον: hoc est, sine pulvere aut terra provenit. Plin. lib. 27. cap. 3. Nascitur Aconitum in rudis cautibus, quas Aconas vocant. Et ideò Aconitum quidā dixere, quòd nullo ne pulvere quidem nutriente proveniat. ¶ Alii ἀπὸ τοῦ ἀκόνιτος derivāt, quod est sceleratum quia mortē accelerat. ¶ Alii, quod tam vis eadem in morte esset, quæ cribus ad ferendum deterendam, Naturæ remota velocitas sentiretur. Hinc Plinius. Alio nomine dicitur Pardalianches, παρδαλιαγχὲς, quòd pantheræ eo gustato itam strangulentur. ¶ Sunt qui putant eam herbam esse, quam Napellū vulgò vocant, sed non est.

Acōnitus, [ἀκόνιτος. Gall. Comete. Ital. Cometa. Germ. Ein Comet oder Wisch. Belg. Comeet sterre ghelijck een penne. Hisp. Cometa estrella. Pol. Comet wegierski. Vngar. Veres és fus csillag. Ang. Comet, bearded starre.] Sunt stellæ crinitæ, seu in prestiones: dictæ ἀπὸ τοῦ ἀκόντος hoc est, à jaculo: quia (ut Plinius scribit lib. 2 cap. 25.) jaculi modo vibrantur ex ipsissimo volatu. Exitus quasdam breviores, & in mucronem fastigiatas Xiphias vocavere, quæ sunt omnium pallidissimæ, & quodam jaculi nitore fulgentes.

Acontiæ, [ἀκοντίαι. Germ. Ein besondere art von Schlangen. Polon. Wąż pierzasty. Vngar. Tarka kigyo, lanka kigyo.] Serpentes quidam dorsum curvatum magnitudine, figura circa caput cuilla paulatim in tenuem abeunte, colore virido, alvo minutis quibusdam maculis conspersa, quæ quandā granorum colli similitudinem repræsentant. Vide & Cenchrides ἀκοντίδες, & à Latinis non nullis Midiæ vocantur. ¶ Acontiæ autem ἀπὸ τοῦ ἀκόντος hoc est, à fundendo jaculi. Mira enim celeritate progrediuntur, non flexuosis spiris, ut reliqui serpentes, sed recto quodam tramite tela quodammodo ejaculantes. De his Aëtius lib. 13 cap. 27. & Lucanus lib. 9. Vide infra in dictione CENCHRIS.

Acōpē, pen. corr. n. f. [German. Saltz oder Del für der Mūde von Geschichte der zuflūt der Synadern. Polonicè, Leki ktore zmiękczaią twardość. Vngar. Enyhitsegi lanczolo el vene csontsag.] Medicamenta lassitudines & fatigationes levantia. Impositio cerei vocabulo, ἀκώπη. Plin. lib. 29. cap. 11. Ad omnia quæ acopa curantur, unguentumq; pariter & medicamentum est.

Acōpis. Gemma, nimo similis, pumicosa, aureis punctis stellata, cum qua oleum lubricum fictum penumbris lassitudine tollit. ἀκώπη. Plin. lib. 37. cap. 10.

Acŏpis, penult. corr. [ἄκωπις. Germ. Ein krumb der Daum hat je drey und drey Glieder.] Dioscoridi, Herba est fruticosa, gravi odore, foce hederis: quæ & Anagyrus vocatur à Plinio, à Dioscoride etiam Anagyris, ἀνάγυρις. Vulgus ob odoris gravitatem Ligustrum fœtidum appellat. Hujus semen, quod in oblongis corniculis intus est, vomitum ducturn vehementes facit. ¶ Vade factus est locus proverbio: ἀκώπου κινεῖν, Anagyrim movere, quo utimur in eos, qui ab fatura sibi commovent.

Acŏr. Vide ACEO.

Acōrna, pen. [German. Ein besonder Distelkraut / dem acker schädlich.] Herba est ex genere Acanthi curā ipsum habens pro folio, veruculo cneco similis, colore rubro, succum pinguem & sanguineum fundens, ἄκορνα. De hac Plinius lib. 22. cap. 18.

Acorum. [ἄκορον Dioscoridi. Gal. Calamy. Ital. & Hisp. Acoro. Germ. Der Xpistoffer Cammē. Pol. Tatarskie ziele.] Plinio Acoros, Herba est, folio iridem refert, radicesq; illi non absimiles, gutturosas, odore non ingrato, caule complicatas, nec in rectum, sed in obliquum actas. Elegit verus acorus Galanga crassa, teste Amato Lusitano in Dioscorid. qui Galeni, Plinii, & Dioscoridis de eo locos optimè conciliavit. ¶ Alii volunt esse Calamum aromaticum officinarum, non verò Galanga, sed curundem acorum ἄκορον Theophrasti, & Cretica Virgilii. Vide Carex. Galanga verò esse putant Cyperi Babylonici rentes.

Acōsmitus. Idem est quod inornatus. [ἀκόσμητος. Vng. Ossmitos.] Nam ἄκοσμος apud Græcos ornatum vel ornamentum significat. Lucret. lib. 4 hoc voce utitur.

Acosmia, Confusa quædam rerum congeries: & figuratio nem contrariam habet huic dictioni Ornatus: quasi dicas. Inornatum vel ornatus negligentia. Græcè ἀκοσμία. Bud. in Comm.

Acquiesco, ui. Re aliqui quietis & otii gratia manere. [יָנַח jasah. Chaldæis נְיַח נַיַח נַחַת נַחֲתָא נַחֲתָה נַחֲתָא נַחֲתָה נַחֲתָא נַחֲתָה

pe, quod est tempero. ¶ Hinc ἀκρατὲς absolutè pro merò pōtui: hoc est, vino non addito. Vnde ἀκρατοπόται dicunt Græci, proco quod est merè potare. & qui meri avidiores sunt vinumq; non diluunt, Acratopotæ, ἀκρατοπόται dicuntur: unumq; ipsum Acratopotia, ἀκρατοποσία appellatur.

Acrădpa'ſtum, penult. corrip. [אכשישה ἀκρόδρυον, ἀκροδρύιον. Gal. Cuchs, ou noyer, fruict. Ital. Ornello. German. Ein mehgen Gal. Cuchs, ou noyer, fruict. Ital. Ornello. German. Ein mehgen Kol. d. Bohe. Belg. Een net aert, oft steene vrucht. Hisp. Fruto de Nuez. Pol. Orzech włoski. Vngar. Diofa. Angl. A peticot pere, or wacnut. Polon. Orzech włoski. Vngar. Diofa. Angl. A peticot pere, or wacnut.] Vvecomus Lunæ dicitur. Cicero 3. de Fin. Et tamen puto tenendi nobis oportere, ut Græco verbo utamur, si quando minùs accommodata Latinum, ac hoc ephippium & acratophoris panis, quòd ἀκρατοφόρια, & ἀκρατοφόρους consecratur.

Acrĕdo, nis, id quod acrimonia, & acritudo. Vide ACER.

Acrĕdŭlă, pen. corr. [ἀκρεδόνη. Gall. ἀκρεδοσὲ Ital. Rossignuolo. Germ. Ein Nachtgall. Belg. Nachtegael. Hispan. Ruyseñor. Polon. Słowik. Vng. Fülemile. Angl. A nightingale.] Putatur Luscinia avis, sive (ut alii placet) avis illa, quam vulgò Ad vesperum vocamus. Cic. de Divin. ex Arato: Et matutinus Acrecula vocibus insultat, latrat, & adhuc vocem acit ore querelas. Cùm primùm gelidos cœpit aurora meatus. Autor Philomelæ carminis: Vere calente novos componit Acredula cantus: Matutinaq; tempestivo emittunt.

Acrilsoditari, ἀκριβάζεσθαι, teste Budæo, ab Aristotele appellantur, qui sententiis eum neglecto æquitatis, summum jus: hoc est, verbis ipsis nimium tribuunt scrupulosè dictis, quòd ejusmodi exactè legi stet, verbis ipsis nimium tribuentibus

dicer hinc; certaminibus fuisse Ignes, gymnico, equestri, & naval. Horum meminit & Servius in illud Virg. 3. Aeneid. Actiaq; Iliaris celebramus litora ludis.

Actio, Vide AGO.

Actito, Activitas, Actuncula, Activus, Actualis, Actor, vide AGO.

Actuales [ἐνεργοῦντες] Polon. Czynni. Vngar. Mukáltadók.] Marsil. Comment. lib. 2. cap. 19. Hic à fertatis remotus, eminet tamen actualissimus vigore eorum.

Actuarius, Actorius, AGum est, Actus adjectivum & substantivum, Vide AGO.

ACTVARIVS, lunes est, qui primus actus est ab eo quinatus quisq; quum se numeres cum primo, erit sextus quinta quinque centuriis rex Ioannes cludant. Actuum autem extra maximas, D. & K. Latinidinem habent ped. xxii. Per hos iter populi fiunt per vias publicas debebant: ita enim cautum est Lege Semproma, & Cornelia, & Iulia. Quidam ex his latiores sunt xii. pedibus, ut hi qui sunt per vias publicas militares ædificabant eum latitudinis vix publicæ. Hæc tradita sunt ab Hygeno in libro de Limitibus constituendis.

ACTVS, agrestis mensuræ genus fuit, de quo dictum est in dictione MENSVRA.

Actum, Vide AGO.

Aculéus, m. Diminutivum. [דרבן darbán, κεντρον. Gall. Poinçon, aiguillon. Ital. Pungiglio, ago. Germ. Der Wespen oder Bienen Angel. Belg. Prik, vrieschinge. Hisp. Fiçagon de la avespa, abispa. Pol. Zadło. Vngar. Fulik. Angl. A prikke, stynge.] Cels. lib. 5. Nec paladē quidem vicinam esse oportet ædificiis, nec junctā militare vim: quo illa calcibus nos ut virus cruciat, & iste suis aculeis armatos culices, muscas, ibanos, quæ in nos dentissimis agminibus involant. Cic. 3. de Fin. Vespas aculeos ut videmus. Idem 2. Tusc. Quam hæc sunt vana, si mus qui molestia, apis aculeum ferre non possimus. ¶ Dicuntur & in herbis aculei, spinulæ quædam ie folii exulcerantes: ut in cardua, tribulo, leucacantha, & similibus. ¶ Cic. de Optimo dicendi genere, transtulit ad oratorem: Horum oratio, inquit, neque nervos, neque aculeos oratorios ac totos esse habet.

Aculéŏlus, diminutivum, quo utitur Martialis Epigram. lib. 8. xxxvi. Ioan.

Aculéātus, ta, tum. Quod aculeum seu acutum quiddam aculeiformis habet [שכבי שנן shenún, shenunim. Gall. Armé, aiguillonné. Ital. Che ha dal cto. Ger. Gestigelt, gestochen. Hisp. Que tiene punta ó aguijon. Pol. zgrzebny, ostry. Vng. Tüskés. Ang. Any thing that hath a stinge or prycke.] Plin. lib. 11. cap. 26. de cochlea: Sine ore est: pro eo quidam aculeatum linguæ simile, & hoc in pectore, quo roreni lambunt. ¶ Per translationem quoq; oratio, aut epistola aculeata dicitur, quæ velut aculeo quodam mentes animosq; quodammodo mordet, ac pungit. Cic. ad Atticum lib. 9. Litteris aculeatis ad Dolabellam literas dedi.

Aculeolus. Vide ACVS.

Acúio, is, ivi, ītum, Acutum, Acutum reddere, exacuo. [שחד shachád. שחז shachaz. שנן shanán. Gall. Aiguiser, affiler, esmoudre, aiguiser. Ital. Disvellire, affilare, spuntare. Germ. Schärffen, wetzen, spitzen. Belg. Scherpen, spitsen. Hisp. Aguzar. Pol. Zaostrzam. Vng. Megélesitem. Angl. To sharpe, to make sharpe, to whette.] Plin. lib. 11. cap. 26. de cochlea: Sine ore est: pro eo quidam aculeatum linguæ simile, & hoc in pectore, quo roreni lambunt. ¶ Per translationem quoq; oratio, aut epistola aculeata dicitur, quæ velut aculeo quodam mentes animosq; quodammodo mordet, ac pungit. Cic. ad Atticum lib. 9. Litteris aculeatis ad Dolabellam literas dedi.

Acúmen, inis, n. Quod acuit, vel acutum est. [חדד chedéd, שנינה shenínah. Gall. Aigu, pointe. Ital. Acutezza. Germ. Spitz oder scharpffe matta. Belg. Scherpheyt. Hisp. Agudeza, punta. Pol. Ostrość, ostrze. Vng. Hegyesség. Angl. Sharpnesse.] Lucr. de Opific. In quadrupedibus ita mira contexturā spinæ a summo capite deductum, longius extra corpus eduxit, & acumen dedit in caudam.

Acúminātus, a, um, quod acumen habet [שחוט shechút. שחוי shechúi. שחיט shechít. שחיי shechúi. שחיי shechúi. שחיי shechúi

Acérãs, adject. Acere plenus, aut permixtus. [Ἀκρατής. Gall. Pardure auec le poinct. Ital. Pieno di pegola. Germ. Voll Beyrer oder Kienen. Hispan. Cremoso, embadurnado con pegua. Polon. Zolowy albo pieczony. Vngar. Polyva. Angl. Pytchye.] Iodoc. Lucum aceratum, Aurore Festo, quod paleam habet admistam.

Acérsãs, adject. Idem. [German. Das voll Beyrets oder Kienens ist.] Pan. Acerosus, qui confectus est extremo in puncto pargaro, acereq; non satis diligenter excreto.

Acẽs, quarta declinationis, genetis secundi, Instrumentum est, quo velles secari untur. [ξυστὴρ μακρὸς, ὁ ἐπὶ τῶν ἀκρῶν ξύλων. Gall. Pyque à moudre. Ital. Aga. Germ. Ein Rodel. Belg. Een Raedde. Hispan. Agnio para cauar. Pol. Igla. Vngar. Tẽ. Angl. Auelle.] Plaut. in Menech. Acum modo inveratis, & acum quæratis. Proverbialis hyperbole de re diligenter vestigata. ¶ Ponitur etiam pro instrumento cum utũr fœminæ ad ornandos discernendosq; capillos. [מחט שמיר. Gall. Pour faire l'accommodage à crespir les cheueux et faire les perruques. Ital. Strumento. Germ. Ein Gebattsyndel. Hisp. Aguja para la Zarcilla cornba.] Iuven. Satyr. ad libellum super fluam tradita fuligine tinctum. Obliqua paulatim acu. Mart. Figat acu natorus, sutinq; vomas. ¶ Pergamenta quoque leguminum Acus dictas invenimus à Columella, lib. 2. cap. 10. ubi Et cum fœcibus trituræ. Nam fronia exposita in arca jacebunt supersa, ea paulatim eodem modo reliqui fœtoris excurrentium, ac dum limo quidem acus resectæ separatæq; erunt à cudendolus monetæ vero, quæ cum filaquis de faba recedemus, aliter secernentur. ¶ Sunt & exercitus instructi pars prior. [Gall. Lapointe.] Acus dicitur, quod Amictum pata vehementissima sit ad eodem vulnerandum Acuminis celeritas. Per cetus: vitiposus legendum sit acies, quod puto, etc. vide Scal. ad Fest.

Acũcula, diminutivum ab Acus: qua utuntur mulieres ad se ornandum. [Gall. Petite esguille. Ital. Picciola ago. Germ. Ein spitziger Pfriemb oder Spinn, mit dem man das Haut ordnet oder flichtet. Hispan. Segunda aguja. Polonicè, szwaczenka, szidełka. Vngar. Tsiz. Angl. A prycker or scrybing whereuith an woman trymmeth her heed.] Hujusmodi est discrimen, quod capillis discriminandis est accommodatum.

Acusticí, Sectæ auditorum, quales erant discipuli Pythagoræ. Ille enim a suis auditoribus exigebat, ut omnium brevissimum, quo illis tantùm audire, non etiam loqui licebat. Ἀκουσμα.

Acũtẽ. Acutos. Acutulus. Vide ACVO.

Acylonium, lichnis coronaria Dioscorid.

Acỹlon, fea potiùs Acylos, ἄκυλος. Suidę. Fructus est ilicis fœminæ Plin. lib. 16. cap. 6. Illicis glans utriusq; brevior, & gracilior, quam Homerus Acylon vocat, eoq; nomine à glande distinguit. Mesulas dicta negãt fieri. Dicitur etiam hoc nomine fructus arboris cujusdam, quæ medium quandam naturã obtinet inter ilicem & quercũ, quæ ob id Phellodrys vocatur. Vide Ruellium lib. 1. cap. 89.

Acyrologia ἀκυρολογία, Latinè impropria locutio, qualis est illa Virg. 4. Aen. Hunc ego Dardanium tantum spectare putavi. Vbi per tantum, pro Tunc dixit: quum propriè spectemus bona, timeamus adversa. Ab aliis dicitur dictionibus convenientes elatas, vel non propriis dictionibus obscuritas sententiarum, Accede ad ignem hunc, jam calescet plus satis. Ita enim nullus significatur ignis, vel metetis. Dicta est autem Acyrologia, quasi ἄκυρος λόγος: hoc est impropriis dictio.

A ante D.

Ad. [Πρὸς cum accusativo. Gall. Aupres, vers. Ital. Appresso, verso. Germ. Zu oder bey. Belg. Tot ofte bey. Hispan. Cerca de, hazia de, para.] Præpositio accusativo semper à propinquitatem significat, cumque frequentissimè cum motu jungitur, tum cum motu ad locum, vel ad personam. Cicero in Vatinium: Venisti ad fretum per Mauritaniã. Terent. in Andr. Venit ad me Carmes postridie. Et hæc quidem, quæ fiunt à præpositione Apud, quod hæc nunquam motum neq; ad locum, neq; ad personam importet. Ad, verò frequentissimè motum servat, sæpè etiam evicti, ac infrà ostendemus. ¶ Differt à præpositione In, quòd hæc ingressionem in terminum significet: Ad verò, tantummodò accessum ad terminum. Vnde recte dicemus, Iudicem, vel Prætorem sum ad tribunal se conferre, Litigatorem autem ad tribunal. Sic ad Vrbem olim accedebant Imperatores, qui ob res prosperè gestas triumphum sibi decerni cupiebant: quique antequam hoc impetrassent, urbem cum lictoribus & imperio ingredi non poterant. ¶ Sæpè etiam, ut diximus, sine ullo ponitur motu, idem fere quod Apud, πρὸς cum dativo. Cicero pro Cælio: Habes homines ad Vbertum. Idem pro Flacco: Qui prodesse, tabulas sepulcrales ad fenestras perditæ dicebant. Ita etiam aliquando cum accusativo personæ, quæ locum citra motum denotant. Cicero in Verr. act. 2: Decem fuisse ad Senatorem relati. Idem Attico lib. 9: Divus fuit ad me fuit benè mane: sed fuit, domi Senatoris, nomina accusativus personæ pro loci accusativo. ¶ Multiplex præterea hujus præpositionis est usus: ut Quum pro In, cum ablativo ponatur. Cicer. in Pison. Deprehensus denique cum ferro ad Senatum est. Cæs. Bell. Gall. 5: Totam hyemem omnibus ad exercitum manere decrevit. ¶ Pro Circa. Cicero Attic. Ad quæ tempora te expectem, facias me certiorem velim. ¶ Pro Circiter. Terent. Heautont. Talenta ad quindecim coëgi. ¶ Pro versus ut. Ad orientem, Ad meridiem. Sic, Ad Iberã, Ad cœlum tendere manus, dixit Virgilius Aeneidos: duplices tendens ad Idera palmas. ¶ Pro Præ. Terent. in Eunuch. Istine, ut fertur, formosa? P. Sanè. Ctl. At nihil ad nostram hanc. ¶ Pro Post. Cicero Attic. 12: Nescio quid interdit, utrum Cicero nunc veniam, an ad decem annos. ¶ Pro Propter. Propertius Elegiarum lib. 2: Pandite ad nullas jamnunc nigra pecten. Livius: ab Vrbe condita quum alia bona quædam ad deliciorum (ut fit) celebratum magis est: id est, propter deliciorum vel quæ deliderio. ¶ Interdum etiam idem valet quod Præter, apud Ciceronem accipitur. Terent. Argentum dabitur et ad nuptias id est, Nuptiarum causâ. Ἕνεκα χάριτος. Cicero 5. Verr. Quæ ad tantam pecuniam contulerunt. ¶ Pro Antea: ad limina expectare. Virgil. 4. Aeneid. Regnum Italum Turnoq; antea socer arcebat ad limina aptima Pene orum expectant. Ad pedes se abjecere. Cic. Attic. libro 2: Clodius abjecta toga, ut ad genua ejus abjecerit. ¶ Pro Præter, ἐκτός. Terent. in Andr. Ad hæc mihi abhorrent ab hoc multa accedit etiam. ¶ Pro Secundum, Cui mundicies fuit, et Ligustinus accedit etiam. ¶ Pro Secundum, Ad arbitrium, ad cursum alterius. Plaut. Merc. Ad istam faciem vetum quæro. ¶ Pro Quantum ad. Cicer. 3. Verr. Vidi simul cum pupillo Romano forum, commune ornamentum ad spectum magnifico ornatu: ad sensum cognitionem ad, acerbo & luctuosi. Id est, Quantum ad spectum. Quantum ad sensum. ¶ Pro Usque ad, vel Usquein. Cic. Ad mediam noctem contendimus. Cæsar: Ad horam nonam in anchoris expectavit. Livius: Ad id ferè tempus pugnatum est. ¶ Pro Præpet. Cicero in Verr. Ad Urbem cum esset Verres audivit, etc. Idem in Anton. Is dixit se usque ad Cal. Majas ad urbem exercitum habiturum. Idem in Verrem: Crux quæ posita est ad portum. ¶ Pro Adversus. Catullus ad Mallium: Cœperit ad lotia jacere vitos. Pro Apud, personæ accusativo: quo genere loquendi præter Plautum utitur Cæsar lib. 5. bell. civil. Ubi magnam tamen hæc res illis offensionem & contemptionem ad omnes attulit. Græcè ἐφ' ἑαυτοῦ. Apud Horat. lib. 2. Serm. Sarturi fenperetro deritor ad omnes id est, adversus sive erga. Petit apud Veteres. Salust. in Orat. Contra Cos. Ad consilia his tot seris cum a me cum fortuna deleretur. Catullus: Ad Aufne, Iuvenes capuere flectere. Ad impatientiam delabi. Cornelius Tacitus lib. 15. Ad integrã, ἐπανόρθωσιν, integrè. Macrobius Commen. lib. 1. cap. 3: Et hæc est prima et corporea anima post corpora: sed non puræ, nec ad integrum carens corpore. Ad lectum hominem id est, lectitare. Catullus in Epigram. de Vari scorto: Ære comparasti ad lectum hominem. Et Cæsares corpora lectitationem habuerunt. Ob ad quibusdam Eutropii inscriptionibus ex corpore lectitamo-

nenti fatu vitæ superesse. Suetonius in Claudio: Et in ultima cognitione, q tribunali accessisse se ad finem mortalitatis, quamquam abominationibus animum adimerent. Semel atq; iterum pronunciavit. q Circumnotandum quòd Ad, in compositione quiescunt ante dictionibus inquientibus à c f g l n p r s t, mutatur d in literas sequentes: Accurro, Attero, Aggrego, Allego, Annumero, Appono, Arrogo, Assido, Attribuo. Excipiuntur Agnosco, in quo d abiens, auctum g gnatæ, sicut in Agnatus euphoniæ causa similiter. Adsum aliud remanet, sicut tuo dicetur loco. Sed si componitur cum abdicatione, semper d integrum manetur. Adamo, adbibo, adbrevio, adduco, adeo, adhibeo, adimpleo, adolco, adveho. Si verò cum q. d mutatur in c, ut Acquiro. Anquiro autem ab Antiq, cujus significat circum, ut latius suo loco dicetur. q Ie notis antiquorum. A D. auditur. AD. E. ad exactorem, vel effectorem, vel extorrem. A D. F. ad finem. A D. L. ad locum. A D. IAB. Adiabenicus. A DI. adjutor. ADI. P. Adjutor Provinciæ, vel partis, vel pop. ADX. Adexpos. ADP. vel ADOP. adoptivus. A. QSR. ad quartorem. A D. P. ad diem Pridie. A D. D. ad Dioscoridem, vel ad discordiam, vel ad discedimus. A D. F. ad fil. A D. F. ad Frontem. A D. L. R. adulteravit. A D. P. X (ad pedes duodecim.

A'dæque, æquè, pariter, æqualiter. [שׁוה *schaveh*, æquus. Gal. *Egalement, esgalement.* Ital. *Parimente.* Germ. *Gleichförmig.* Hispan. *Igualmente, igualmente.* Polon. *Rownie, dwako.* Virg. *Igualmente.* Angl. *Playnly.*] Plaut. in Cas. Neq; est, neq; fuit me iccirco cuiquam amatore ad quemlibet. Apul. lib. 4. Ecce plures numero juvenes advenium, quos incuriosiùs adæque latrones arbitrere.

A'dæquare, act. p æquare, exæquare, pariter facere. [שׁוה *schaveh*, æquus. Gal. *Egaler, faire egal.* Ital. *Pareggiare, fare eguale.* Germ. *Gleich machen.* Belg. *Effenen.* Hispan. *Igualar, emparejar.* Pol. *Zrownie.* Virg. *Igualmente, igualar, emparejar.* Angl. *To make equal.*] Cic. de Universit. Vel Deorum vitam possim adæquare. Idem. Adæquare cum virtute fortunam. Livius 1. ab Urbe Roma naves publice privataq; omnia tecta adæquat solo. Cicero pro Cæc. Qui in tanta omnium copia cum fortunissimis vitæ est adæquatus.

A'dæro, as, are, pen. prod. aër. p. ab ære deducto, significat Ære affligere. [הערך *haarich*, adhibere. Βαρυσφύρω. Bud. Annot. in Gal. *Appesantir à argent, adherer.* Ital. *Aggravare à danari.* Germ. *Zu Geld verschlahen, oder schetzen.* Hispan. *Allanar, ó apreciar en dinero.* Pol. *Na kup dato.* Vulgar. *Mogę na sprzedaż.* Ang. *To prysse or value.*] Hinc Adærata prædia apud Asconium filios, ex quibus certi homines præstabantur. Et Adæratio, æstimatio ad veros pretium.

A'dæ'stŭo, as, avi, are. [חמה *chamah*, אוש *chamam*, & exæstuare, ebullire. Gal. *Enflé d'ardeur, ou d'yvre.* Ital. *Venir gran caldo, andare sudare.* Germ. *Vor ungestume aufsteigen, oder aufwallen.* Hispan. *Mucho hervir, ó hazer.* Pol. *Bardzo gorąco, gorąco mi bedzie.* Virg. *Sagek, sagék.* Ang. *To sweate sore.*] quod cibi extra alium, exundo, intercurro. Virgil. tum denique exæstuat imo. Justin. lib. 1. Quæ materiam in his locis passim e terra exæstuat. Sueton. Fossas omnes in quas Nilus exæstuat, ubi innatas longa vetustate, militari opere eruerit.

A'daggĕro, ris, penult. corr. quasi aggerem facio, cumulo. [לבר *labar*, ἀθροίζω. Gal. *Accumuler, amonceler.* Ital. *Accumulare, ammassare.* Germ. *Zusammen hauffen.* Hisp. *Amontonar.* Pol. *Zgromadzam, ziągnidam.* Vulgar. *Ssiąk.* Ang. *To heape.*] Quam vis appetit, terram adaggerato ære. Celsus lib. 5. cap. 18. Plin. lib. 16. cap. 12. Compositum ex Ad & Aggero, quod ab Agger, eris, derivatur.

A'dĭgia, æ, f. o. Modò vectis recemis parmis dicitur, modò ad agendum apta.

A'dăgium gii, & apud antiquos Adagio, onis, est sententia brevis, veteris temporibus quæ accommodata, rectum intentum, in oratione sensum ornans. [משל *maschal*, παροιμία. Gal. *Un proverbe, une remonstrance, une exemple.* Ital. *Proverbio.* Germ. *Ein Sprichwort.* Belg. *Een gheremen Spreckwoort.* Hispan. *Refran.* Polon. *Przysłowie.* Virg. *Adagium, klątwa, klątwa.* Ang. *A proverbe.*] Dictum Adagium, quasi circum apiis, quòd teste Varrone, passim per homines, circumvolitabat.

A'dălligo, as, are, Ad aliquid ligo. [אסר *asar*, δέω, ligo. Gal. *Attacher à quelque chose.* Ital. *Legare à qualche cosa.* Germ. *Anbinden.* Hisp. *Atar una cosa à otra.* Pol. *Przymuie.* Virg. *Uczyna kárbow.* Ang. *To bind to any thing.*] Plin. lib. 16. cap. 22. Quin & femen vitis adalligant brachio.

A'dămas, penult. corr. [שמיר *schamir*, ἀδάμας. Gal. *Diamant.* Ital. & Hisp. *Diamante.* Germ. *Demant, Demant.* Belg. *Een herten die men Steen. Diamant.* Polon. *Diament.* Virg. *Dyamas.* Ang. *A diamant.*] Lapis maximi inter gemmas omnes pretii, alvus vitrea parvula, & δαμάω, domo, quòd durissimus credatur, & indomabilis: quod tamen falsum esse fixpius compertum est. Nulla tamen re facilius, quàm hircorum calida tantum cruore rigetur. Sunt autem adamantum genera quatuor: candidum, Indicum, Arabicum, Macedonicum, & Cyprius. Qui in India nascitur, æquè magnus est ac nucleus avellanæ: cui similis est Arabicus, sed aliquantò minor. Qui in Macedonia in Philippico auro inventus est olim, cucumeris semini par est magnitudine. Cyprius colorem æris repræsentat, & in medicamine plurimùm valet. Effertur Adamas cognomine, Sidenites, quòd ferri et splendoris, cæteris adamantum generibus ponderosior, sed dilucidi natura, utpote qui frangatur facilius, & adamante alio perforetur, nempe eo qui Cyprius est. Volunt quidam in adamante Indico (qui omnium pretiosissimus est) tantam inesse vim, ut juxta magnetis positus ferrum ab eo abstrahi non patiatur, aut abstracium ad se rapiat. Sed vide Scaligerum, ubi de Magorum effectibus disputat. Venena præterea, lymphationes, motusq; vanos abigit ex hominum mentibus. q Hujus lapidis incredibilis duritiei proverbio locum fecit, quo hominem inexorabilem, durum & infatigabilem, imò quicquid invictum atque irrepugnabile Adamantinum vocamus. Hesiod. Ἀδαμάντεος ἔχει θυμὸν σιδήρεον τε κραδίην τε. id est, Durus at his animus ferro ex adamante creatus. q Est etiam hoc nomine herba, quæ & Hyoscyamus, & Apollinaris vocatur. Vide Dioscoridem li. 4. cap. 69. & Plin. lib. 25. cap. 4.

A'dămantĭnus, a, um, penultima correpta, Quod est ex adamante. [ἀδαμάντινος. Gal. *Fait de diamant, adamantin, de couleur diamant.* Ital. *Di smeraldino, duro come diamante.* Germ. *Demantin, von Diamant gemacht, oder hart als ein Demant.* Hispan. *Cosa de diamante.* Pol. *Zdiamentu, z mobicia, Twardi iako diament.* Virg. *Gemowyhel vah.* Ang. *Made of an adamant, hard lyk an adamant.*] Horatius lib. 1. Carm. ad Agrippam. Quis Martem tunica tectum adamantina Digne scripserit?

A'dămantæus, a, um, penult. prod. ἀδαμάντειος, idem quod Adamantinus. Ovid. 7. Metamorphol. Fecere adamantæis Vulcania mentibus ensem.

A'dămantis, idis, ἀδαμαντίς. Herba quædam esse traditur à Magis Armeniæ Cappadociæque aluvina, cujus admota, leones resupinati ferùntur in latus. Nominis rationem iidem hanc tradunt, quòd cæteri nequeat, quemadmodum nec adamas. Vide Plin. lib. 24. cap. 17.

A'dămo, mas, pen. corr. valdè amo & diligo. [אהב *ahab*, ἀγαπάω. Gall. *Aimer fort, aimer entierement.* Ital. *Amare teneramente, fortemente, havere fantasia, amorevolmente.* Germ. *Gar lieben.* Hispan. *Amar como mentecado.* Polon. *Serce moie, Zgubiłem moie.* Virg. *Iyen tzeredzu.* Ang. *To love ardently.*] Quinil. Me quidem, marite, si quis interroget, omnes maritos liberos sinos, tam quam adamaverint, amant. Cic. lib. 3. de Orat. Deinde ab Antisthene, qui patientiam & duritiem in Socratico sermone admiratus. q Adamare tenere, Proverbiali forma dicitur in eum qui nimiùm diligit quempiam, ut non patiatur vel leviusculis incommodis à quoquam affici.

A'dĭpĕrĭo, eris, penult. corr. adaperui, adapertum. [פתח *pathach*, ἀναπετάννυμι. Gal. *Ouurir.* Ital. *Aprire.* Germ. *Auffthun.* Hispan. *Abrir.* Pol. *Otworzam.* Virg. *Mę ayczam, ayczatem.* Angl. *To open.*] Idem quod aperire, seu patefacere. Liv. 5. Bel. Pun. Quis improvido adorti sempiternas Parcas, & ad aperas fores portæ. Plin. lib. 2. cap. 47. Vide nubes dirimi ac aperiri cœlum.

Adapto, Vide APTO.

A'dĭpertus, a, um, idem quod apertus. [פתוח *pethuach*, ἀνεῳγμένος. Gal. *Ouuert.* Ital. *Aperto.* Germ. *Zugethan.* Hisp. *Abierto.* Pol. *Otworzony, Otwarty.* Virg. *Mę ayczay.* Ang. *Open.*] Ov. 1. t. Amor. Eleg. 5. Pars adaperta fuit; pars altera clausa fenestræ.

A'dĭpĕrĭlis, Adject. ἀνεῳκτός. Quod est apertum vel apertu facile. Ovid. de Trist. 3. Eleg. 11. Aspicis & dextra latus adaperile sinu.

A'dĭquo, quas, penult. corr. ex Ad & Aquo, is, fi, Aquæ artificio, & rigo, & adaquam ago. [השקות *haschkoth* הוה *vvvah*. ποτίζω. Gall. *Abbreuuer, ou arrouser d'eau.* Ital. *Adacquare, inaffiare le herbe.* Germ. *Wässeren oder ertrencken.* Hispan. *Regar, ó echar agua sobre algo.* Polon. *Napawam.* Virg. *Neg ayrbow.* Angl. *To water.*] ut, Adaquare arbores. Plin. lib. 17. cap. 10. Terras simul serendas mirâ quadratione, palmo inter se distantes, denis diebus adaquari, donec grandescant. Suetan. in Galba, cujus pedes decrevit, ut ad locum ubi adaquare solebat, jumentis ducerentur capite involuto.

A'dărces, Dioscorid. ἄδαρκες. Sallugo cujusdam gelatæ, palustribus in locis, ædemq; hominis, præterlabens, cujus exiccatis condensari solet, atque arenulam ea adhærere. Plin. lib. 16. cap. 10. & 36. lib. 32. cap. 10. & lib. 22. cap. 24. Adarcam vocem Latinam agnoscit, tradit; nasci in cortice calamorum, sui ipsa succo, ex spuma aquæ marinæ cum duris communia: & à nonnullis παράσαρκα dici: hoc est, aruginem aeream sanguineam vocari. Vide Hermolaü in Plinium, & Marcellü Virgil. in Dioscor.

A'dărĕo, res, rui, pen. corr. n Caco, exaresco. [חרב *charab*, ξηραίνω. Gall. *Durcir, affoiblir.* Ital. *Seccare.* Germen. *Zu dorren,*

dorr wer-

ber is erbet. Hiſpan. Sirnaſe. Polon. Sdzec. Vngar. Megaſok, megeperdik. Angl. To become dear.] Verbum eſt rarum, quo utitur etiam Cato de re Ruſt. cap. 96: Amurcam decoquito ad dimidium, & ea ungito ſandaliorum oras, & extrinſecus pedes & angulos ubi ea adhærent, veſtimenta condito.

Addăſint, ſive ſic Feſtus legit) Adnant. Veteres dixerunt pro Adigant. Plaut. Vtinam dii vos adaſint ad ſuſpendium.

Addătĭo, Species munera, ſic dicta, quòd ab hunteris nõ erat conſecta. Petronius. Sed quis hac voce uſus eſt?

Addaŭgĕo, es, xi, Auges, cumulo. [רבה mahdîl. ἐπαύξω. Gall. Augmenter, accroiſtre. Ital. Aumentare, accreſcere. German. Ich ſetze mehrers. Hiſpanice, Acrecentar. Polon. Rozet. Vngar. Megörzöm. Angl. To augment, to make more.] Cui opponitur minuo, extenuo. Cic. lib. 1. de Invent. Per quem facultas aut honeſtas adaugetur. Terent. Heaut. Durita adaucta.

Addaŭcto, as, are, ἐπαυξάνομαι, frequentativum, idem quod augeo. [Polon. Dokarmiam.] Accito Accead. Quibus rem ſummam, & patrium noſtrum quondam adauctavit pater. Ex Nonio.

Addaŭgĕſco, adaugeſcis, ἐπαυξάνομαι, augeri, creſcere. [German. Wachſen, zunehmen. Polon. Rozmnożyć. Vngar. örömöt. Pol. Anglice, To begone to increaſe.] Lucret. libro 2: Nam neque adaugeſcit quicquam nec deperit inde. Cicer. 1. de Divin.

Addaŭctĭo, us, ui, verbale. [ἐπαύξησις. Germ. Gemehrt.] Lucret. lib. 2: Nam quæcunq; videas hilari grandeſcere adauctu id eſt, incremento.

Addĭbĕo, s, debĭbi, adhibĭtũ, ere. Bibo. [שתה ſchachar ſchatah. προσπίνω. Gall. Boire vn peu plus à ſon aiſe. Ital. Bere ſecondo il ſuo piacere. Germ. Zutrinken. Hiſpan. Beuer ſu medida, o Beuer primero, o otro. Pol. Napić przy, przydawca. Vng. Megyſzem magamnak. Ang. To drink, to wet the mare.] Terentio Heautont. Is mihi, ubi adbibit plus paulò, ſua quæ narrat facinora. Plaut. in Stichorkuge, quando adbibeo, alludebo. ¶ Accipitur & pro imbibere per metaphoram. Horat. 1. Epiſt. nunc adbibe puro Pectore verba puer.

Addĭcŭlpĕro, as, adjungo, adhæreſco. Solinus: Et arbitris tenaciter adcomparata.

Addĭdax, ăcis. Animalis quoddã genus eſt in Africa, quod cornua habet erecta, rugarumq; ambitu comorta, & in ſe vel ſalti gium exacta, ita ut feras diu vexet. ἀγελαῖος Græci cognominant cornibus appellant. Hæc ſe habent Plinii lib. 11. cap. 37.

Addĕcĕt, ἐπαγγέλλει, Idem quod decet. Plaut. Amphit. Ejus fidio te ire addecet.

Addephăgia. [Gall. Appetit de manger inſatiable. Ital. Appetito di mangiare inſaziabile. Germ. Die Freſſſucht. Hiſp. La gorgonça. Pol. Chciwość, żarłoczność. Vng. Telhetetlenség, mohóságosság. Angl. An appetite to eat.] Inexplebilis edendi aviditas. παρὰ τὸ πάντα ἐθέλειν ἐσθίειν καὶ ἐπιθυμεῖν: hoc eſt, ab aviditate edendo dicta. Hanc apud Siculos pro dea colebant: ubi etiam templum habebat ſibi peculiariter dedicatũ. Vide Cæl. Rhodig. lib. 7. cap. 11.

Addĕcĭmo, mas, adi. p. decimam partem accipio.

Addĕfrŭnco, fes, fui, re Ad & Defrico, teſte Servio, ſignificat, Dentium fricio, ſtipo, vel ſtipo. [העבה ʿabah. Gall. Eſpeſſir. Ital. Ingeſſare. German. Dick machen. Belg. Ick verdighe te ſamen. Ick maeke dick. Hiſpan. Eſpeſſar. Pol. Gęſtzeć, Gęſtrzyć. Vngarice, Megſzorytom. Anglicè, To make thick, to waxe thick.] Virg. 10. Æn. Extremi addenſent acies. Verbum ratiſſimum.

Addĭfrŭnco, as, are, Idem quod Addenſeo. Plin. lib. 20. cap. 21: Mirum, aquam, radice ea addita, addenſari ſub dio, atque lapidescere.

Addĭco, cis, pen. prod. [אמך mathàl בטן nathán. ἐπιτρέπω. Gall. Vendre au plus offrant. Ital. Vendere all' incanto. Germ. Zur ſprechen, zugeben, zu kauffen geben. Belg. Te gheve te coope. Hiſp. Vender en almoneda. Polon. Przyſądzam, Przyſądzam. Vngarice, Nekel eladom ez bort addal vagy adom. Ang. To give away, to ſell to him which bids moſt.] Verbum eſt ex tribus illis, quibus universum Prætoris imperium ac poteſtas continebatur, Do, Dico, Addico. Nam in addicendo jus faciebat. Velut cùm in cessionibus addicebat, cum in judiciis, in bonorum poſſeſſionibus, item cum alienum ſuis creditoribus, aut ſervum ſuis ingratis gentilibusq; addicebat. Hotomanus in Lexic. Cicero in Verrem: Domus erat plena, nova decreta, nova jura petebãtur, mihi det poſſeſſionẽ, mihi ne adimat, mihi bona addicat. Idem in Pisonem: Nõne Poſſidium debitorem creditoribus ſuis addixiſti? Idem pro Flacc. Is cùm judicatum non faceret, addictus Hermippo, & eo reo ductus eſt. Hinc Addictus, ut eſt apud Vallam, ὁ ἐπιδεδικασμένος, qui nexi in ſervitutem creditoribus ob debitum ſunt traditi. Proprium igitur hoc verbum Prætoris: ſed tamen ad alia multa tranſlatum. Dicuntur enim quoq; addicere præcones in auctionibus, & publicis locationibus, cùm emptori, ſeu locatori bello majus pretium offerenti rem attribuunt. Cic. pro Rabir. Poſthum. Tua bona Poſthumine nummo ſeſtertio ãme addicentur. Trancull. in Cæſare: Amplissima prædia ex auctionibus haſtæ minimo: vel ut alii legant, nummo addidit. Cicer. 3. in Verr. Addicitur id opus HS D.L.X. millibus. ¶ Dicuntur deinde addicere in augurali diſciplina aves, quando ratum faciunt auſpicium. Livius: Fabio auſpicanti aves frustrà atq; iterum non addixere. Contrarium Abdicere. ¶ Addicere ſententiam, pro vendere. Cicer. Phil. 2: Quum nec q; principes civitatis rogando, nec q; majores nata mortem dando, nec q; frequens Senatus agendo te de vendita re; ad hanc ſententiam movere potuit. ¶ Addicere ſupplicio, morti, pro Damnare, deſtinare, devovere. Cic. Phil. 3: Gladiatorio genere mortis addictus. ¶ Addicere ſe cupiditatibus, petulantiæ, intemperantiæ, &c. Pro ſe dare vel dedere. Quemadmodum & apud Horat. 1. Epiſt. Nullius addictus jurare in verba magistri. ¶ Addicere (hominem in reatu) pro ſecundum aliquã judicare. Gell. lib. 17. cap. 2: Poſtmeridiem præſentem addicito. Hotomanus in Lexico.

Addĭtĕ, adverbium: ἐπιτηδείως apud Tacitum lib. de Germ. moribus: Trans Lygios Gothones regnantur, paulò jam additiùs, quàm cæteræ Germanorum Gentes, nondum tamen ſupra libertatem.

Addĭtĭo, onis, verbale, πρόσθεσις. Cicer. Ver. Simulin jure dicendo bonorum poſſeſſionumque contra omnium inſtituta additio, & condonatio.

Addĭſco, ſcis, per duplex d. Benè diſco, vel ad ea quæ didiceram, addo. [למד lamád. προσμανθάνω. Gallicè, Apprendre. Ital. Imparare. Germ. Erlernen, weiter lernen. Hiſpan. Aprender mas, o demas. Polon. Nauczam ſię. Vngar. Megtanulom. Ang. To learne perfectly.] Cicer. de Senect. Solon ſe dicebat ſenescere ſemper addiſcentem.

Addĭtāmĕntum. [Polonicè, Przydatek.] Additus. Vide ADDO, addis.

Addīvīno, as, are, Idem quod divino. [קסם kaſam. μαντεύομαι. Gal. Deviner. Ital. Indovinare. Ger. Erforſchen. Belg. Ick ſeggе toecomſt, id Prophetteren, ick ſalle dat ſeggen. Hiſpan. Adevinar lo venidero. Pol. Zgadnąć. Vng. Iſkondolok. Ang. To gheſſe.] Plin. lib. 35. cap. 12. Ut Appion Grammaticus ſe picturam reliquerit, quendam ex facie hominum addivinantem, &c.

Addo, das, addare, pen. corr. act. p. Ad data addo. [προσδίδωμι. Germ. Gebẽ.] Plaut. in Trucul. Tuo arbitratu, quod jubebis, addabitur.

Addo, dis, act. n. Affero acceſſionem, adjungo. [יסף yaſaph. προστίθημι. Gall. Adjouſter. Ital. Adiungere. Germ. Darzu thun, zugeben. Hiſp. Annadir. Pol. Przydaię, Przydawam. Vng. Hozzá teſzem. Ang. To ioyne or to augment.] Adhibere, adjungere. Cicer. Appio Pulchro: Illud velim ſic habeas, quod intelliges hactenus fuiſſe, additum potiùs aliquid ad meum erga te ſtudium (cui nihil videbatur addi poſſe) quàm quicquam eſſe detractum. Contraria aunque ſunt Addere & Detrahere. Vnde adagio quadam forma de perfectis operibus ita dici vulgò ſolitum ex Ariſtotele: Nihil poteſt nec addi, nec adimi. ¶ Addere animum eſt, augere. Plaut. in Amph. Vbi noſtris animus additus.

Addĭtāmĕntum, ti, Acceſſio. [מרבה marbéh. προσθήκη. Gall. Surcroiſt. Ital. Accreſcimento. Germ. Ein zuſatz, zugabe, ein zuthun. Hiſpan. Annadidura. Polon. Przydatek. Vng. Hozzá tevés, jótétel. Ang. Ichange, augment.] Cicer. pro Sextio: Intercessit ligus ille nescio quis, additamentum nominis nocens.

Addĭtus, ta, tum, pænult. correpta, Adjunctus, adjectus. [נוסף noſaph. προσκείμενος. Gallicè, Adiouſté. Ital. Aggiunto. Germ. Darzu gethan. Hiſpan. Annadido. Pol. Przydany. Vngar. Hozzá adatot. Anglicè, Yoked, ioyned to.] Cicero ad Q. Frat. Additus eſt unus annus tuo labori. Ponitur etiam interdùm pro inimico. Sic eum interpretatur Servius illud Virgil. 6. Æn. nec Teucris addita Iuno Vſquam abſit. Vide Macrobium lib. 4.

Addŏcĕo, Idem quod doceo. [למד lamád. διδάσκω. Gall. Enſeigner, enſeigner, ou faire apprendre des choſes. Ital. Inſegnare. German. Lehren machen, darzu lehren. Hiſpan. Enſeñar, ſiguificar. Polonicè, Pokazuiam, nauczam. Vngar. Megtanitom. Angl. To teach.] Horatius: Solicitis an mis onus eximit, addocet artes.

Addormĭſco, ab Abdormio, dormio. Cui opponitur Expergiſcor. [נמנם nimnêm. καθεύδω. Gall. S'endormir. Ital. Addormentarſi. German. Entſchlaffen. Belg. Ick ſal inſlapen. Hiſp. Adormeçerſe. Polon. Przyſypiam ſię. Vngar. Elaluvyadok. Ang. To ſleepe.] Sunt Et quaries poſt cibum addormiſcere (quod ei ferè accidebat) olea cum acipalmarum oſtibus incelebatur. Alii legunt obdormiſcere.

Addŭbĭto, as, Aliquantulum dubito, vel ſimpliciter dubito. [ספק ſaphak. ἀμφιβάλλω. Gall. Douter aucunement. Ital. Dubitare alquanto. German. Ein wenig zweiffeln. Belgi-

tan. Belgicè, Aen touw vaſtmaken ofte met. Hiſpanicè, Dudar cosa de alguna cosa. Polonicè, Wątpić o czymś. Vngar. kesdikdom fogok, kesdikdöm. Angl. To doubt of something.] Cic. Cecinnæ. Habes augurium meum, quo ſiquid adhuc hæſitarem, non potius uteret, quàm alia conſolatione. Idem Volum. lib. 7. Quòd ſine prænomine ſcribitur, ut debebas, ad me epiſtolam miſiſti, primùm addubitavi num à Volumnio Senatore eſſet.

A'ddūco, pen. prod. act. 1. Aliquem duco. [הביא להביא כתן nahagh, ganagh. Gallicè, Amener. Ital. Condurre. Germ. herzu führen. Belg. Aen trecken toe. Hiſpan. Llevar, guiar, ò traer. Pol. Przywodzę, Przyprowadzę. Vng. Hozzá vezetem, Elvezetem. Angl. To lead or bring to.] Terent. in Andr. Adivi Archillis. Jam dudum Lesbiam adduci, &c. ¶ Interdum cogo, & quaſi retinentem ad aliquid faciendum impello, induco, incito. Cic. in Verrem Act. 1. Adductus ſum, Iudices, officio, fide, miſericordia. Idem Attico lib. 1. Pompeium in eam voluntatem adduxi. ¶ Interdum contraho, συναγω, συναγω, ſtruo. Græcus συναγω τὸν ἐδαφος, vel συναγω. Virgil. lib. 3. Georgic. ubi igneæ venis Omnibus æſtatis mentem adduxerit annus. Vide Adductam frontem iracundiæ habere dicunt hodie eſt, contractam & contrahere. ¶ Interdum contendere, intendere. Virg. lib. 9. Ipſi ad lustra ferè circũ caput egit habenas. Cic. de Amic. Cõmodiſſimum eſt, quàm laxiſſimas habere habenas in ciuitate, quas vel adducas cùm velis, vel remittas. ¶ Interdum produco, extendo. Virg. Aen. 9. Oryas addūcta corpuens haſtile lacerto. ¶ Aliquando deduco, relego. Cicer. in Exil. Contracta res eſt, & addūcta in angustum.

A'dd. Duplico. 1s, are. Idem quod duplico. [כפל kaphal. Græcè, διπλόω. Gal. Redoubler. Ital. Addoppiare. Germ. Doppelen. Belg. Aen dubbelen. Hiſp. Doblar. Pol. Zdwajam. Vng. Megkettőzöm, megkettőzök. Ang. To double.] Plaut. in Pœnulo: Adduplicabit ornatus futurus, ſuus addicetur tibi.

Adechalitus, ἀδέχαλιτος. Proprie dicitur, qui nulla accipit munera, ab ἀ privativa, & δέχομαι, accipio. Vide Adechaliti iudices, dicuntur incorrupti, & qui nullis muneribus à rectâ illa iuſtitiæ norma poſſunt deflecti. Vide Gal. Antiq. lect. lib. 23. cap. 14. ¶ Sed male apud Caſium: ſcribendum enim pereſ, à βίβρωσκω.

A'dēdo, dis, pen. corr. Exedo, conſumo. [אכל achal. Græcè, φαγω. Gall. Manger entr. Ital. Conſumare, mangiar entro. Ger. Gantz auff eſſen, hinweg eſſen. Hiſp. Comer todo el cebo. Pol. Zażeram. Vngar. Megemegyem el ebet. Angl. To eat up.] Nam Cui Ad, auget. Virgil. 4. Georg. nam ſæpè favos ignotus adedit Beſtia.

A'dēſus, a, um, ab Adedo id eſt, conſumptus. [אכל achal. Græcè, φαγω. Gal. Mangé, ou conſumé. Ital. Mangiato. Ger. Auffgeſſen ald verzehrt. Hiſp. Comido. Pol. Zeramiony, Zedzony, Nadgryziony. Vng. Megmegyetett, ettetett. Ang. Eaten and waſted.] Cic. 2. Tuſc. Quũ verò à deformitate in fœdam naturam eſſet lapſum. ¶ Adeſta pecunia, permetaphoram, pro conſumpta, apud eundem pro Quintio.

A'dfātim, m. [אדי adai. Germ. Genũg. Belg. Ghenoech.] ſatis, quaſi non fol. Delphin enim in priſca lingua Græcorum, Vnum ſignificat. Vnde Apollo id eſt, Sol (Macrobii ſententia) Delphinos dicitur, cuſtos unus & ſolus. Alii ab ἀ deducunt, quod interdum ſignificat quod, ſimul, & διφορ quod vulvam vel uterum ſignificat, ut Adelphi dicantur, qui ex eodem utero prodierunt. Hoc nomine Terentius Comœdiam inſcripſit, in qua Aeſchinus & Ctelipho fratres introducuntur.

A'delphides, pen. corr. ἀδελφίδες. Palmæ ſpecies eſt, ſapore quàm proximè ad carpotas accedens: unde & adelphides dictæ ſunt, quaſi carpotarum ſorores. Autor Plin. lib. 13. cap. 4.

A'dēlus, penul. prod. [ἄδηλος, incertus, ignotus. German. Vnbekannt.]

A'demptio. Ademptus. Vide ADIMO.

A'dēnes, pen. corr. [ἀδήν. Gal. Glandes. Ital. Ghiandole. Germ. Drüſen. Hiſp. Landrezillas.] Glandulæ ſunt in gutture, ex carne in duritiem contracta, quæ alio nomine παρισθμίδες hoc eſt, Iugulæ, vocantur. Plin. lib. 11. cap. 37.

A'dĕò, ſecunda ſyllaba brevi. Adverbium, Vſque eò, ſic tantũ. [כן כמו כזה gam, meod, ze, cmo. Gall. Tant, ſi. Ital. Coſi tanto. German. Alſo ſehr gar alſo vaſt. Belg. Soo ſeer, ſoo ghanſch. Hiſp. Tanto que. Polon. Tak bardzo. Vngar. Vgy annyira. Ang. Soe much, ſoe.] Terent. in Andr. Et vultu ſuo ita accommodato, adeò venuſto, ut nihil ſupra. ¶ Quandoq; ponitur pro valde, multùm, tàm. Terent. in Eunucho duxerunt adeò nobilem, & c. ſplendidam. ¶ Poſt Aug. ſubinde tum auget, idem ſignificans quod Imò, vel Potiùs. Cicero pro Cluentio: De fraude, atque adeò de ſceleratiſſimo latrocinio ſublatus eſt. ¶ Quandoq; pro Certè, ſine dubio. Virg. Georg. 1. Multum adeò raſtris glebas qui fregit inertes, Vimineaſq; trahit crates. ¶ Quandoq; pro modo, ſecundum quod dicunt. Terent. Andr. Tute hæc adeò eius audies verba. ¶ Apud Poëtas, præſertim Comicos, ſæpè eſt particula ornativa, ſeu mavis expletiva: quippe nihil ad ſenſum conferens, ſed vel ad ſermonis ornatum, vel ad metrum explendum adhibita. Ibidem. Propera adeò puerum, tollere hinc ab janua.

A'dĕō, ſive una eſt dictio, ſive duæ, de eſt quod Vſque adeò. Plaut. in Amphit. Agè age manere Tuo arbitratu, vel adeò quidem patris pro Viri, dum id eſt, donec. ¶ Victor Cicyone & Minus Victor lib. 2. adeò quidam malignos Herbarum dubias poſſe radicibus eius explicare iuvat.

A'dĕo. adis, adivi, vel adii, aditum, pen. corr. act. quid eſt, Accedo. [קרב קדש karab, kadash. Græcè, προσερχομαι, προσεγγιζω. Gall. Aller à, ou vers. Ital. Andare. Ger. Zu einem gehen oder kommen. Belg. Ad gaen toeriet beghinnen ad gaen aen Hiſpan. Yr à dalgun. Polon. Przyſtępuję. Vng. Hozzá megyek. Angl. To go, to come unto.] ut, Adeo præterea. Cic. 4. Acad. Tribunum aliquem conſulo, adeam. Idem App. Publium Ad me adire quotidianum eſt. ¶ Adire hæreditatem, ἀ. ἐπὶ κληρονομίαν, & εἰσέρχεσθαι ἐπὶ κληρονομίαν, eſt ſe aperto testamento profiteri, & pro hærede ſe gerere. Cicer. Philip. Quam ipſe patris hæreditatem non adiſſes. ¶ Interdum pro subire, vel inſpicere ut, Adire labores, Adire periculum capitis, apud Ciceronem pro Sext. Roſcio. ¶ Aliquando odio habere, & aggredi, μισέω. Terentia Eunuch. Tum pol odio huic eſt. Ego in hac centuriatus. Quid deſiles. Virgil. 5. Aen. nec quiquam ex agmine tanto Audet adire virum. ¶ Huius paſſivum proprium Columel. lib. 1. Sed gratuita res adeatur, & modicis ſervitiis Aquilonibus ſuſpiciatur. Et Cic. 2. Tuſc. Illa percepta adeuntur in præliis.

A'dĕundi, impertionale. Cicero 4. Verr. Antequam in eas adeundi eſſet. Idem pro Flacco. M. Catidius, ad quem eſt adeundi, negavit, &c.

A'dĕuntes, is. Accenſus. [אבוא מאבוא קרבה karabah. Græcè, προσελευσις. Gall. Allée. Ital. Cita, venuta. Germ. Zugang. Hiſpan. Aquella obra de yr à dalgun. Pol. Przyſtęp. Vng. Valaki hozzá menése. Ang. Going to, coming unto.] Plaut. in Truc. Quid tibi huius adeuntio eſt pro, cur adis? Vbi digitum nocatu, caluum vel additum eſſe nominat apud Ciceron. Domum meam cùm Oratoris adeuntes. Cæſar. lib. 1. Reditionis domum ſpe ſublata. ¶ Adeuntes hæreditatis apud Iuriconſultos id eſt Cicero. Offic. lib. 3. de moribus tollit.

A'dfio, as, pen. corr. Ex quo adtivum, ab Adeo, adis. [קרב karab. Græcè, ἐγγιζω, προσεγγιζω. Gall. Aller joindre. Ital. Ire à giungere. Germ. Offt zu einem gehen, zugehen, zum gehen. Hiſp. Yr muchas vezes. Pol. Często przychodzę. Vngar. Hozzá járok. Anglicè, To come often to.] Plaut. in Capt. Sæpiùs adfias propius.

A'dfŭi, ſupin. m. q. ingreſſus, introitus, vel ibo, in præſ. [אבוא מאבוא קרבה karabah. Græcè, προσελευσις. Gall. Allée, entrée. Ital. Entrata, andata. Germ. Zugang oder eingang. Belg. Een ingaen. Hiſpanicè, Entrada à ingar. Polon. Przyſtęp, wnijrzę. Vng. Bemenés, menjek be. Ang. An entrey, enter.] Cicero 15. Epiſt. Duo ſunt adfuturi Ciliciam ex Syria. Virgil. 9. Aenei. adfuturæ; per vera querens. Cicero 1. Philip. horum ſepulcra, claudentur adfui, aditui in præſidiis, multis in locis cuſtodiebantur. ¶ Transferuntur aliquando ad incorporea. Idem pro Cluentio: Humanis ingeniis natura neque ad bonos ea aditus, neque ad eam rem reditus eſt. Idem pro Tullio. Magno rudine reſtinxerat eorum, qui audiunt, animos, ut adfectis adhuc vulneribus relinquatur.

A'deps, ipis. [שמן shamen. Græcè, πιμελη, στεαρ. Gall. Graiſſe, ſain. Ital. Graſſo, ſogna. Germ. Zeitig. Belg. Vette, ſmout. Hiſp. Tocinho. Polon. Tłuſzcz, ſadło. Vng. Zsir, Kövér. Ang. Greaſe, fatneſs.] Medicus externus, qui ſanandi profeſſo tractatu, cùm ita ſe res habet, ut quod ſanguinem extremitatibus membranisve adtrahit ex ſingulis partibus ſanguinis, quæ è venis excidens, exanguibus, illeve, ne frigidis membranis adhæret, ibidemque non ſecus atque oleum frigore concrescit. Vnde & in corporibus, cuibus frigidior eſt natura, cupoſiores in calidioribus, pactior gignitur. Inveterare infeliciter magnopere primæ ejus copiæ conſpicuntur, quòd ea pars membranosa ex, & à fonte ea cutis longè ulcuſq; diffusa. ¶ Dicti itaque Adeps ab eo quòd Latini Pinguem, vel pinguedinem, Græci σταρ appellant, duplici ratione. Primùm ipſo, quòd illem deducta (ut ait Varro) ex cute tabi, aut membranis adhæreat. Pinguedo teſte Plinio, lib. 11. capite 37. inter carnem & cutem fumidæ. Deinde quòd Adeps frigore concreſcat, durusque fiat & fragilis. Pinguedo neque congeletur, neque curum ſit fragile evadat. Rufus à Sevo Adeps diſtinguitur, ut eodem in loco docet Plinius, quòd adeps animalis duntaxat animalibus dicatur, quæ ſuſcipiat ignem, ſalsive digeras, & non corrigeras: Sevum verò in corrigendis, ciendisve unguentis ex parte dentatis, & talibus habendis. Hæc tamen diſcretio non ab ipſis quidem medicis ſemper obſervatur. Apud cæteros verò ſcriptores nullo prorsus discrimine omnia hæc confunduntur: Adipisque vocabulum laſtillatæ tantùm, ut eiusmodi ſevum & pingue exten-

Eccpſ

Exempla ap Tmo occurrent. ¶ Efferitur autem hoc nomẽ mascu-
dò masculino, modò fœminino genere. Quintus lib. 28. cap 9:
Massurius putauit dedisse lagino adipi antiquos tradita: deò
noxis nuptas ritu perungere posse solitas, nequid mali me-
dicamenti inferretur. Item lib. 30. cap. 2: Protinus vel pinuæ,
vel alicæ, vel oryzæ cremor dandus est, cum quo recens adeps
excita sit. Saepiùs tamen inuenimus, adinum est.

A'dĭpēs, plurali numero legimus: quod tamen rarum est. Plin.
lib. 8. cap. 56. Eli sunt adipes medicaminibus apti.

A'dĭpālĕ, pen. prod. adjectivum, Pinguedinem. Vnde Fe-
stus Adipales sortes sacerdotum vocat, quæ etiam Adjecia-
les dicuntur. Cicero ad orationem transtulit, de Orat. Optimũ
quoddam & tanquam adipale dictionis genus: ubi tamen e-
tiam legitur adipata orationis: atqui Nonius citat.

A'dĭpātus, Adipe abundãs, pinguis. In Sacris literis etiam pro
diuite accipitur, & opulento, quemadmodum & Adeps pro
diuitiis: ut annotavit Hermolaus in Plinium.

A'dĭpārĭs, ta, tum, Adipem admittens, hamus. [שׁוּם schomir.
Gall. Crue, remply de graisse. Ital. Ingrassato, pieno. Germ.
Das fast ist mit Zeisse gesprickt ist. Hispan. Engrassado, lleno de grassa.
Polon. Nasterkowany, siemia zapuszczony. Vngar. Sovar. Angl.
Fat, full of grease or tallow.] Vnde Iuven. Sat. 6. Adipata dixit, pro ci-
bis adipis admixtione confectis. Lividam autem & ferventi adi-
pata veneno. Cicer. in Oratore ad orationem transtulit. Adi-
patamque orationem dixit, pro pingui: Adscivêre sanè fu-
is artibus optimum quoddam, & tanquam adipata dictio-
nis genus.

A'dĭpātus. Vide ADIPISCOR.

A'dĭpĭscor, aris, ĭpĭscī, ĭptus sum, dep. [רכב rachab. Gall. Chevaucher.
Ital. Cavalcare. Germ. Reiten. Hispan. Cavalgar. Polon. Jedzić, Ieżdżić.
Vng. Lovaglok. Angl. To ride.] Equitare, equitando propius accedere. Liv. 5.
Bell. Macedon. Numidæ adequitare, dein refugere, sed pro-
pius tutum paulatim advehi.

A'dĭtum, & Aditus, quod imperativum est. & Dum particula
nihil significante. Sit enim productio, & adjectio syllabæ: ut
Rhodum ad me. [German. Stem sieher.]

A'dĭtŭs, [אדם adam. Ger. Der zusammbt vnd verwessung ist
der Leib ist. Pol. Wolerpan. Vngar. Szabados vr alatt vala. Angl.
Master.] Nullius dominio subjectus. Vnde adscriptos libri
vocantur, quorum illum vnum dominum nomen profitentur. Et
Plautinus invita Ciceronis adscriptorum nomen erat suppudens. Adepta bona, adscri-
ptoria à Studio vocantur, quæ quum author hæredem nõ
inveniant, ad Fiscum devolvuntur. Et rumores adscriptos Cice-
roni, incerti, & sine authore certo.

A'dĕlĕ. Vide ADSVM.

A'dĕlŭrĭo, is, ĭi, ĭtum. [רעב raab. Gall. Auoir grand'
faim. Ital. Hauer gran fame. German. Grossen hunger haben / sehr
hungern. Hispan. Auer gana de comer. Pol. Barzo iakow. Vngar. Kes
lenchem. Angl. To be hungry, to desire to eat.] Plaut. Adeluriit
magis, & ejuravit actias tripas.

A'dĕlŭs. Vide ADEDO.

A'dfĭgūrātĕ, apud Diomedem Gram. lib. 1. Per ablativum au-
tem hic, ut dignus haberi, & siquid tale inveniatur per utrolo-
cativum adfigurator. [Vngar. Ingyenyomok.]

A'dfrĕmo, is, Ad aliquid fremo. [דהר dahar. הוה haavah.
Gall. Grongner contre quelqu'vn. Ital. Fremere, nitrire contra. Germ.
Zu jrets vber etwas toben oder brummen. Hispan. Bramar à otra cosa.
Polon. Sapac na nie kogo, gniewac sie gniewa-
nie. Angl. To murmure or grumble at any thing.] Val. Flac. Arg. 1:
Adfremit his, quatit q; caput.

A'dfrĭngo, is, frēgi, fractum, confringo. [שׁבר schabar. שׁבץ schabats.
Status 3. Theb. plenisq; adfringere parvos Vbenbus, ferro-
que omnes extipet annos.

A'dgĕmo, is, pen. cor. ui. [Seufftzen. Ger. Etwas zu seufftzen. Po
lon. Vzychanie. Vng. Sohajtozas.] Stat. lib. 12. Thebaid. Fient
mœstæ retro comites, & utero; equæi Adgemit. Ovid. 1. Trist.
Eleg. 12. Adgemit & nostris ipsa carina malis.

A'dgrĕdĭor, ĕris, gressus sum, dep. x, grassari, ru. Suet. Dom. lib. 10. Tit. a. l. 4. Vlpianus:
Sed etsi quid ex peculatu, vel ex latrocinio, aut aggressura hæc eorum dividetur.

Adgrĕtus, a, um, apud Enn. tum. Adgretus fari, pro eo quod
est aggressus. Vem. à Græco. Festus, ubi vide Iet. Scalig.

A'dhăbĭto, as, [הצמיד. Germ. Zu etwas / oder etwas
gehörig. Belg. Tot eenighe dingh behoren.] juxtà habito, vel juxta me po-
no. Plaut. in Capt. Ad cepol nequeo adhabitas propiùs, os
der sihi tibi.

A'dhæc, sive Adhoc, ĭi. præterea, præterjam dicta. [עוד od. עוד
od. ועוד veod. Gall. Encore. Ital. Ancora. Germ. Noch. Hispan. Aun.
Pol. Iescze. Vng. Meg. Angl. Yet.] Cicer. pro Flacc. Adhæc prædia usucapta, dedi-
cavisti.

A'dhærĕo, ēs, si, sum, n. Affixum manere, attingere, adhæ-
sito, approximo, n. ror, insi, sum. [דבק dabak. נגע nagah. עמד
amad. Gall. Estre pres ou contre quelque chose, se tenir
à elle. Ital. Attaccarsi, star appresso. Germ. Anhangen. Belg.
Bij de hangen. Hispan. Abrazar. Polon. Vlawic gnie vsilnie przy-
lgnąć. Vngar. Ragaszkodom. Angl. To cleave to,
to stick fast &c.] Cic. 1. Verr. Tela in nudis visceribus adhærebunt.
Lactan. Lib. 3: Quibus posteà ejectis, omnes qui sanati fuerant,
adhærerent religioni, cujus potentiam senserant. Cicer. Tela in
nudis visceribus adhærebunt. Idem in Phæn. Arati: Spinifera
sub caudam pilitris adhæret.

A'dhærtĭco, dem, quod adhæreo. Cic. Offic. 1: Omninoq; justi
tiæ, honestatiq; adhærescit.

A'dhæsĭo, verbale, ōnis. Copulatio, conjunctio. [דבק dabak. שית
schith. Gall. Accrochement. Ital. Attaccamento. Germ.
Anhangung. Hispan. Adherencia. Polon. Zamoczenie.
Vngar. Hozzaragaszkodás. Angl. Sticking or cleaving.] Cic. 1.
de Fin. Et copulationes, & adhæsiones interse, &c.

A'dhæsĭtās, us, pro eodem. Lucret. lib. 3: Nam neq;
pulveris interdum sentimus adhæsitas.

A'dhālo, ās, pen. corr. ui, ātum, a, pro. [הרים harim. Gall. Ha-
leter quelque chose. Ital. Alzare, ergere qualche cosa. Germ. Etwas
aufziehen. Belg. Iet hooge aen, het ge aen. Hispan. Sopplantar, ò ar-
rancar. Polon. Tżonie. Vngar. Szedegetem. Angl. To draw or pull
up.] Plin. lib. 8. cap. 22. Nare quidem, si serpentis ca-
pitis anguis halitu, si paucescentes primò adhalavere.

A'dhāmo, ās, p. Idem est quod obligo. [בחכה bechachah
בחח behebeh. Gall. Prendre au filé. Ital. Pigliare all'
hamo. Germ. Etwas fangen mit einem Angel. Hispan. Tomar co-
hamo. Polon. Na haczek trzymam. Angl. To take or hold
with an hook.] Cic. 2. Acad. Qui enim, cum illis honores adhamaverunt,
vix adhamantur ad consectatus comendatimus inudiæ pos-
sunt esse. Hæc Nonius. De cujus sententia doctissimi videntur
videre enim Ciceronis secum, honores adhamaverunt, sic
parùs intelligẽdum, quasi ad capiendos honores aspirarunt.
Deducitur nanq; sua a nomine Hamus, aut à fictis verbo Ha
mo, ab hamus, quod catenam, & uncum quo pisces inclu-
untur, significat.

A'dhĭbĕo, pen. corr. ui, ĭtum, n. Appono, admoveo, adjungo,
adjicio, assero, adfero. Etiam adres, quam ad personas re-
feruntur: habetque penè tempera ac ustativum. [קרים karib
שום sim. מגן magan. סוך sachach. Gall. Joindre à vne
autre, mettre pres. Ital. Aggiungere. Germ. Etwas halten. Belg. Iet
bende by iet setten oder doen. Hispan. Arrimar. Pol. Przydawam. Vng.
Hozzatészem. adom. Angl. To set or put one to an other thing.]
Horat. Sermon. adhibe. Cic. 1. Fam. Adhibui diligentiam, quamcunq; Scævola fuit,
ut adessem Terent. Pharm. Nequam amittam ego a me, quin
mihi rectæ adhibeam. Cicero Famil. 5: Rationes confectæ me
adhærent tum secum, ad quas ego mihi adhibui, præter lectio-
nem. Idem, Rufo: Vt omnes adhibeam machinas ad rencun-
tem. Idem, Rufo: Vt omnes adhibeam machinas ad rencun-
tem. Idem

& significat Etiamnunc, Etiamtum, Hactenus, vel Adhoc tempus. [עוד hadh, עוֹדָה עוֹדָה, עַד עַתָּה. Gal. Encor iusques ores, iusques à present. Ital. Fin qui. Ger. Noch bis anher: bis hieunder. Hisp. Hasta aqui. Polon. Iescze, Ayscze. Vng. Meczoldigh. Ang. Vnto this present time.] Cic. Attic. lib. 7: Vnam adhuc à te epistolam accepi. Et ad Ligar. lib. 6: Ego tamen Cæsari pro te iam acceperam. Et ad Ligar. lib. 6: Ego tamen Cæsari pro te, sicut adhuc feci, supplicabo. Author ad Herenn. li. 1. ¶ Adhuc, pro etiam vel præterea. Quintilian. Est adhuc alia in respondendo figura. Adhuc quæ dicta sunt, arbitror mihi conferre cum cæteris artis scriptoribus. ¶ Adhuc locorum, eadem figura qua dicimus, Vbiq; locorum, &c. Plaut. in Capt. Vt adhuc locorum feci, faciam fedulò.

A'diăcĕo, ces, penult. corr. continens tum & affinis, adhæreo. [קרבן qarob. סוּךְ sanich. עִם immi. Gall. Ioint auprez. Ital. Giunto vicino. Germ. Beythen oder nahen. Belg. Bytliggende. Hisp. Iuzto cerca. Pol. Przylegam. Vng. Mellette fekszem, enyim velek. Angl. To lie by or nere vnto.] Livius 2. ab Vrb. Thuscus ager Romano adjacet. ¶ Adjacens insula dicitur, quæ est propè ædes, non tamen conjuncta contextu ædificiorum. Vlpian. l. si finitis §. Iam quid dicemus. ff. de damn. infect. Item quid dicemus, si insula adjacens domui viridem fecerit?

A'diănŏēta, ădj. ἀδιανόητος. Sunt quæ verbis aperta occultos sensus habent: mystica. Quintilian. lib. 8. cap. 2. Nam ἀδιανόητα intelligere declarat.

A'dĭpātum. [ἀδιάφορα. Gall. Capilli Veneris. Ital. Capel venere. Germ. Marienhaar. Hisp. Cabellitos de pozo. Pol. Czarnuche włoski, z wody. Vngar. Asszonhaiy hay. Ang. Maydenhayre, or Venus heare.] Herba est, quæ aliis nominibus Polytrichon, Callitrichon, & Capillus Veneris appellatur. Vide Plinium lib. 22. cap. 21.

A'dĭăphŏrĭa, ἀδιαφορία. Cicero vertit indifferentes lib. 5. de Fin. lib. Quod enim illi ἀδιάφορα dicunt, id mihi ita occurrit, ut indifferens dicerem. ¶ De Adiaphoria, ἀδιαφορίας, quæ quid sit, vide Cic. Acad. Quæst. lib. 2.

A'dĭcĭo, Adjectivum, Adjectus. Vide ADITICIO.

A'dĭgo, gis, penult. corr. ex Ad & Ago, act. 3. Cogo, vi impello. [דָּחַק dachak. אָנַס anas. סָבַב sabab. דָּחַף dachaph. דָּחַשׁ dachasch. Gall. Faire contrer, faire adherer à quelque chose. Ital. Constringere, far entrare per forza. Germ. Zusammen treiben. Belg. Tot een vergaderen. Hisp. Constreñir, compeler. Pol. Przymuszam. Vngar. Kénszerétek. Angl. To constreine, to thrust together, to driue together.] Plin. lib. 16. cap. 10: Incipiam arborem clavus ferreus adigatur. Cæs. de Bel. civ. 3: Tamen aberat à nostro castello, ut telum tormento mitti non posset. ¶ Interdum pro Concito, impello. Teren. in Adelph. Tu homo adiges me ad insaniam. Interdum pro ago, compello, ἀναγκάζω. Idem Eunuch. Nudus te adigent hostium in omnia. ¶ Item pro Cogere, ut Adigere ea verba, eli cogere quempiam, ut in verba nostra juret. Sic adigere jurejurando, sive ad jusjurandum, ἐπορκίζειν, ἐπορκοῦσθαι, ἐπορκίσαι, dicitur, qui conceptis verbis: hoc est, arbitrio suo dictans, aliam jurejurando obstringit. ¶ Adigere arbitrum, vel arbitrum, (utrumque enim dicimus) in eadem significatione positum locutio est, pro agere sive adducere ad arbitrum. Cic. pro Q. Roscio: Quæ cùm ita sint, cur non arbitrum pro socio adigetis Q. Roscium, quæro? Idem Orat. 3: Iraq; Cæpatrius cùm demolitas esset, cognovisset; Clodiâ ædes postea proscriptas, quam esset ab auguribus demolitri jussus, arbitrum illum adegit, Quidquid sibi ære fuisse oporteret ex fide bona.

A'dactus, participium passivum. [דָּחוּי dachuiy. ἐναγόμενος ἐναγχθείς. Gall. Mis ou mettre, poussé. Ital. Constretto. Germ. Hinein getrieben, gezwungen. Hisp. Constreñido, compelido. Polon. Przymuszony, zgwałcony. Vngar. Kénszerétet. Ang. Thrust to, constrained.] Vt impulsus. Plin. lib. 16. cap. 40: Et nec sic quidem adactus avelli clavus queat.

A'dactĭo, verbale. [מַדְחִיתוֹת madhichoth. הַכְרָחָה hechraché. ἀναγκασμός. Gall. Contrainct. Ital. Constrignimento. Ger. Zwang oder notwang. Hisp. Empuxa. Polon. Przymuszenie. Vng. Kénszerités. Ang. Constraint.] Liv. 2. Bel. Pun. A Tribunis ad legitimam jurisjurandi adactionem traductum.

A'dăxint, pro adigant. Plaut. in Aulul. Vtinam me dii adaxint ad suspendium. Ex Nonio & Festo.

A'dĭcĭo, is, pen. cor. ex Ad & Jacio, act. 3. cum cæteris à Jacio compositis, per duplex i, nisi in Poëmate; ubi quandoq; prima syllaba obscurior brevis ari. Virgil. Tityre pascentes à flumine reice capellas. Ibi enim altera i abjicienda est, ne syllaba longa positione i duplicis consonantis contra rationem metri corripiatur. In illo itaq; Virgilii: His gemina malis onerat, atque abjicis hosti, verbum Objicis gemino scribendum, alioqui prima producit non posset. In præterito verò per unicum i scribenda sunt, ubi a in e mutatur: ut Abjeci, adjeci. Significat autem Adjicere proprie, ad aliquid jacere, addere, ἐπιβάλλειν, ἐπιτιθέναι. Gal. Adiouster, apposer. [יוֹסִיף iosiph. מוֹסִיף mosiph. הוֹסִיף hosiph. מוֹסָף mosaph. ἐπιτίθημι. Ital. Aggiungere. Germ. Hinzu werffen, darzu thun. Belg. Tot noch toe voeghen. Hisp. Annadir à cosa cosa. Polon. Przyłożyć, przydać. Vngar. Hozzá tészem, hozzá adom. Ang. To cast to, to augment.] Cæs. Bell. Gall. 3: Vtrumq; ex inferiore loco satis commodè tela adjici possent. Columel. lib. 12. cap. 16. in lixivia sextarios decem, libras tres cyathos adjiciat. Adjicere vires. Adjicere authoritatem. ¶ Adjicere animum rei vel ad rem, est animum appellere, adjungere, applicare. προσέχειν, ἐπιστρέφειν τὸν νοῦν ἐπί τινι, προσκεῖσθαι, ἐπιτίθεσθαι. ¶ Adjicere oculos in aliquam rem, ἐπιβάλλειν ὀφθαλμούς, ἐπιστρέφειν. ¶ Adjicere calculum est approbare. est cupidi utare rei vis; tentare. ¶ Adjicere calculum est approbare. Construitur autem vel cum dativo, vel cum accusativo, & præpositione Ad vel In.

A'djectĭo, verbale. [תּוֹסֶפֶת thosephéth. προσθήκη, ἐπιθήκη. Gall. Adjoustement, addition. Ital. Aggionta. Germ. Eine zuwerffung oder zuthun. Hisp. Annadidura. Pol. Przydanie, przymówienie, przysłanie. Vngar. Hozzá tészés, hozzá adás. Angl. Casting or putting to, augmentation.] Vitruv. lib. 9. cap. 9: Sit autem concordia, &c. Adjectionibus & dejectionibus correptiones dierum aut crescentia non probabuntur, &c. Adjectio Livio, est accessio, lib. 1: Et Romanum rem nuper adjectione populi Romani auctam.

A'djectīvum, Quasi adjunctivum: quia substantivis adjungitur, ἐπίθετον.

A'djectīvus, προσθετικός, cui opponitur Derogativus. [Pol. przydawny. Vng. Hozzá tészés.] Diomedes Gram. lib. 1: Est enim præpositio plerumq; derogativa, nonnunquam adjectiva. Vide Derogativus.

A'djectus, hujus adjectus, verbale. [Ger. Hinzuwerff. Belg. Tot een werpinge.] Idem quod Adjectio. Vitruv. li. 9. cap. 9: Cursorum adjectus, aut exemptus in lingulis diebus aut mensibus.

A'djectālēs cœnæ, Adipales q. vocantur sacrificiorum, ut patet ex Festo, Plinio, Seneca & Macrobio: in his enim multa extra ordinem, jusq; fercula adjiciebantur. Varro li. 1. de Re rust. Primus Q. Hortensius pavones Augurali adjectali cœna posuisse dicitur.

A'dimo, mis, pen. corr. act. 1. Aufero, eripio, subtraho. [חָסַר chasar. חָסִיר hasir. ἀφαιρῶ. Gall. Oster. Ital. Torre, portar via. Germ. Wegnemen. Belg. Tot nemen toe. Hisp. Quitar de alguna cosa. Polon. Odymuie, odieram. Vng. Elvészöm. Angl. To take away.] Ter. in And. Hanc, nisi mors adimet, nemo. Inde Ademptus, ablatus, ἀφαιρεθείς. ¶ Adimere jus verborum, in comitiis, est jus suffragandi tollere, & æquam rogationis depontè dejicere. Nam per pontem suffragia ferebantur. Componitur autem ex Ad & Emo id est, accipio, ut Festus vult.

A'dēmptĭo, verbale, ex Privatio, ablatio. [הַסָּרָה hasaré. Gal. Ostement, privation. Ital. Il torre via. Ger. Wegnehmung. Hisp. Quitamiento. Pol. Wderzenie, odiecie. Vng. Elvétel. Ang. Taking away.] Cic. pro domo sua. Id autem ut esset faciendum, non ademptione civitatis, sed tecti, & aquæ, & ignis interdictione faciebant.

A'dimplĕo, Idem quod impleo. [מָלֵא male. מָלֵאת maléth. ἐμπίμπλημι. Gall. Emplir. Ital. Adempire. Germ. Zufüllen. Hisp. Hinchir de algo. Pol. Napełniam. Vng. Betöltöm. Angl. To fill.] Plin. lib. 11. cap. 37: Cochleis oculorum vocem cornicula non præterrata adimplent. Verbum rarissimum.

A'dĭndo, is, ĕre, act. 3. verbum antiquum, compositum ex Indo, quod & ipsum ex Do est compositum. Imponere, immittere. [נָתַן nathan. נָתוֹן nathon. שָׂשָׂה sasah. נָתַן שֵׂכֶל nathan sechel. ἐπιτίθημι, ἐπιβάλλω, ἐπιτιθέναι. Gal. Mettre dessus, appliquer à quelque chose. Ital. Imporre, aggiungere. Ger. Hinein thun, thun zu etwas. Hispan. Meter à dentro. Polon. Zadawam. Vngar. Bele botsátom. Angl. To cast to, to put, to apply to any thing.] Cato de re Rust. cap. 18: Orbem olearium ferreum pedibus quatuor pumicanis coagmentis fixitio crassum digitos tres, in fossulas ligneas adindito.

A'dĭnĕo, nis, pen. corr. ad. nevi, adinitum. Id est in aliquid, vel juxta mitto. ἐμπίπτω. Colum. lib. 5. Quum ferula tuerit coacta, eam findito, & in medullâ ejus nucem Græcam vel avellanam abscondito: & ita adnixo. Hæc Calepinus, corruptis exemplaribus, ut pleriq; alii in fuos deceptos. Nam in antiq. Columel. loco emendatiores codices Adabruito habent, non Adnixo.

A'dĭnstar, Idem quod instar. [דְּמוּת demuth. כְּמוֹ kemo. Gall. A la comparaison, ou semblance. Ital. In guisa. Germ. Gleichwie oder wie. Belg. Gelijck. Hispan. Semejança. Pol. Ponieważ. Vng. Vgymint. Ang. Like as.] Ad eum (ut Varia scribit) secundat. Primus autem Serenus Lyricus hanc dictionem usurpasse fertur. Vtitur eu & Poliçianus in Miscel.

A'dinvĕnĭo, is, ire, Idem quod invenio, aut comminiscor. [מָצָא matsa. מְצִיאָה metsiaé. Gal. Trouver. Ital. Trouare. Ger. Erfinden, erdencken. Hisp. Hallar. Pol. Wymyślam, o czymś. Vng. Gondolkozásiok. Ang. To finde, or imagine.] Plaut. Curc. Iam hoc voluptati hoc ad inventum odium est. Cic. 2. de Nat. deor. Et quo intelligitur, adinventa animo, percepta sensibus, achibitis opificum manibus, omnia nos consecutos.

Adipale, Adipatum. Vide ADEPS.

A'dipiscŏr, tĕctus, ex Ad & Apiscor, quod nō dicimus, à quo

Aptus participium videtur fuisse. Vide Adeptus, Festus. Aptus, cum propria ipsius significatione intelligitur: ponitamen sæpe pro Adepto, dicut Apiscor, pro adipiscor, Nonius de priscis dictionibus. Lucil. lib. 20. Vt ego effugam, quod ego te in primis cupere apisci intelligo. Dicitur etiam Apiscor, Ignis. Lucil. Magnam inde apiscatus infamiam. Inde etiam Inapiscor, quod significat assequor. Plaut. tamen in Aululari, Inapiscor, in activa voce dixit: Adipiscor igitur, quoniam, quem ut haurat quam Apiscar, in nimium venit, & significat quandoque consequor, sic obtineo. [הדביק hidbik, השיג hisiyg, אחז achaz קבה kabah, משיגה mesiygah, משיגים mesiygim. Gall. Acquerre, obtenir, atteindre. Ital. Acquistare, acquistare. Ger. Vberkommen, erlangen. Belg. Bekomen/erlangen. Hisp. Alcançar/ dessear. Polon. Nabywam, dostanam, dochodze. Vngar. Megyerem. Angl. To get, to obtaine.] Ter. Heaut. ad Heremy. Hæc omnia adipiscemur, Et ratione & præceptionis diligentia consequemur, & exercitatione. Plaut. in Trin. passivè dixit: Non ætate, verum ingenio adipiscitur sapientia. ¶ Aliquando Convenio, pervenio, quando scilicet cui persona jungitur. Plaut. in Epid. Dii immortales infœlicitent te, ut tuis grandibus grandibus. Nam ut ad portum te conspexi, cervicula occepi fequi, vix adipiscendi potestas modo fuit. Cic. Nam medio itinere cum adeptus fuisset hoc est, cùm medio itinere ad eum pervenissent.

Adeptus, ta, tum. Affectus, consecutus. [אחוז achuz, משיג mesiyg, Gall. Acquis, trouvé. Ital. Acquistato. Germ. Erlanget oder vberkommen. Hisp. Alcançado. Pol. Nabyty, osiągnięty. Vng. Megyerettetet, megyelelelt. Ang. Gotten.] Plin. lib. 7. cap. 24. Tam multis gloriam ejus adepti. Cic. de Senect. passivè pro activo: Senectutem ut adipiscantur, omnes optant, eandem accusant adeptæ. Adeptè & passivè fumitur.

Adeptio, verbale. Idem quod consecutio. [משיגה mesiygah.] Cic. 2. de Finib. Nos beatam vitam non depulsione mali, sed adeptione boni judicemus.

Adeptus. Vide ADEPTIO.

Adeptatheca, [מחסן machsan, אוצר otzar. Pol. Schowanie.] Turnus est furunculosus, mentis spiritu horrens, cui ad Istrum, & in Nysro, Syria & Rhodo nascuntur, quibus ad unguentorum spissamentum olim utebantur. Aliis nominib. Alipsathus, Episceuon, Dipsacon, & Diaxyloa nominatur. Ruellius putat idem esse, quod hodie in officinis Lagnus Rhodius appellatur. De hoc Plin. lib. 12. cap. 13. & Dioscor. lib. 1. cap. 19.

Adipsa, ab, f. [Germ. Durstlöschende Erde.] Dicuntur quæ mentem concutiunt, ut extinguendis, aut abstergere prohibentia, quo modo Indicum Alcoa, Zonga, quæ fami obsistunt. Virorum quæ memorat Plutarchus in convivio septem Sapientes.

Adipsos, ódis, & Species est palmæ vitis, odore mali cotonei, nulla intus esse Nasorum in Ægypto, simili huic myrobalano, in unguentis usum habet. Dicitur & Phœnico palmæ, ubi maturuerint tolle. Plin. lib. 13. cap. 22. ¶ Est præterea Adipsos radix olim in Scythia hodie etiã in agro Franconi nascens, quã à dolcedine Glycyrrhiza appellãt. Vulgus corrupto vocabulo Liquoriza vocat. [Ger. Süssholtz.] Vide cũ de l. 22. c. 9.

Adiudico, cas, Per sententiam & judicii actionem alicui aliquid attribuo. [נתן לירידת הדין natan leyridat hadin, משפט mishpat, משפטים mishpatim. Gal. Adiuger. Ital. Attribuire, assegnare per sentenza. Ger. Zuerkennen/ mit Recht zusprechen. Belg. Tot vonnisse toe. Hisp. Attribuir y dar algo por sentencia. Pol. Przysądzam. Vng. Valakinek ítélem. Angl. To assigne.] Cic. ad Att. lib. 4. Nemo enim dubitavit, quin decimus noster esset adjudicatus: contra autem ejus Appianum, Xenophontem, & Reliquos tamen & ad alium, quàm judicium fecerunt & judicium. Plaut. in Mercat. Adjudicato, tum ut ea hanc ducãtem sit. Cic. ad Attic. 1. Salutem omnibus imperio atq; orbi terrarum adjudicavit: id est, judicavit, me imperio Romano atq; orbi terrarum salutem attulisse.

Adiugo, gas, penult. corr. Id est, conjungo, ad aliquid jungo, quasi ad jugum adhibeo. [הצמיד hatzmid, חיבר chibber, צמד tzamad. Gal. Accoupler, attacher. Ital. Accoppiare, attaccare. Ger. Zuiochen/ mannigfaltig zusammen fügen. Belg. Zaemen voegen. Hisp. Ayuntar una cosa à otra. Pol. Przyprzęgam, przyłączam, przyprzęgam. Vngar. Igyamot összeköttetem, egyetemben kapcsolom. Angl. To tie, or couple to.] Facundus per translationem putat pro adeo, vel adjungo. Mater est terra, ea pars corpus, anima cum terra adjugat voluntatem.

Adiumentum. Vide ADIVVO.

Adiungo, gis, Aligo, adhibeo, addo, conjungo, apto, accommodo. [הצמיד hatzmid, חבר chabar, צמד tzamad, צמיד tzamid. Gal. Adjoindre, adjoindre. Ital. Accoppiare, accoppiare. Ger. Zuegesetzen. Hispan. Acudir, ayuntar. Pol. Przydaję, przykładam. Vng. Hozzá teszem, hozzá kapcsolom. Ang. To joyne, or apply to.] Cic. 1. de Orat. Ita fit oratum, eloquentiæ artisquam amicitiam adjunxit. Terent. in Andr. Vt animum ad aliquod studium adjungam.

Adiunctio, verbale. [התחברות hitchabrut, צמידות tzemidut, צמידים tzemidim. Gall. Assemblement, jonction. Germ. Ein zusammen setzung. Hisp. Ayuntamiento. Polon. Przyłączenie, spoyenie. Vng. Egyesülés, összeköttetés, kapcsolás. Ang. Ioyning.] Cicer. de Fin. In quibus nulla est virtutis adjunctio, aliter dum figuli ea propensionem. Cic. de petit. con. Tribus rebus maximè homines ducuntur ad benevolentiam, beneficio, ipse, adjunctione animi & voluntate. ¶ Interdum ponitur pro exceptione. Idem de Inv. Sunt quædam cum adjunctione necessitudines, quædam simplices. ¶ Adjunctio item, ex ornatio quædam verborum est apud eundem ad Herennium.

Adjunctor, [אחבר achabber, מחבר machabber, מצמיד matzmid. Gal. Adjoygneur, celuy qui adjoint. Ital. Colui che aggiunge, & unisce. Ger. Ein zusammensetzer. Hisp. Ayuntador. Polon. Spoyca. Vng. Hozzá kapcsoló, és összekötő. Ang. A ioyner, that ioyneth to.] Cic. Attic. lib. 8. Se Galliæ ulteriori adjunctor.

Adjunctus, a, um. Id est, annexus, socius, conjunctus. [מדבק medabbak, מצמיד matzmid. Gal. Adherent, adjoint. Ital. Aggiunto, accoppiato. Germ. Etwas gefüget/ beym gethan. Hisp. Annadido, ayuntado. Pol. Przydany, przyłączony. Vngar. Hozzá kapcsolatott. Angl. Ioyned to.] Cic. pro Cæcin. Accessimus non ut reliqua tadicta dicam, ut ea quæ propiora hujus causæ, & adjunctiora sunt, pervenisse.

Adjurgium, dî quod jurgium, vel objurgatio. [מצה matzah, מחלוקת machloketh. Gall. Noise, querelle. Ital. Contentione, questione. Germ. Zanck/ hader. Hisp. Rencilla. Pol. Spor. Vng. Hozzávágás, feddődés. Ang. Strife/ or words.] Plaut. in Mercat. Nec pol hinc unquam accessit parte Adsse, nisi quid commodi adjurgii est cauſa.

Adjurgo, as, are, objurgo. [הוכיח hochiach, ריב rib. Gal. Reprendre & reprimander. Ital. Riprendere, riprendere. Germ. Offtmals schelten. Hispan. Reñir. Pol. Skarzę się. Vngar. Hozzá vádolok. Feddőlök. Ang. To reprove.] Plautus: At pol quia certa res est adjurgare hanc, ire Talocum consulo.

Adjutrix, tris, pen. prod. fœm. [משבעת mashbiah.] Gal. Iuge femme & femme. Ital. Giurare con giuramento. Germ. Ehrliche schwester. Belg. Een zwester. Hisp. Jurar apprisionadamente. Pol. Przysięgam. Vng. Esküttem hozzá esküttek. Ang. To sweare with a great othe.] Terent. in Hecyr. Sororis ne patrem quidem posse apud vos Pamphilo se abhinere prædicare. ¶ Adjutrix est incantationibus Dæmones ejicere. Lactant. lib. 4. Quanto terror. Ut dæmonibus hoc signum, fuerit qui videri, quatenus adjurati per CHRISTVM de corporibus quæ obsederint fugiant.

Adiuvo, as, pen. corr. Opem fero, subvenio, sufragor. [עזר ezer, עזר azar. Gall. Aider, secourir. Ital. Adiutare, giovare, dare aiuto. Germ. Helffen. Hisp. Ayudar. Pol. Pomagam. Vngar. Segétek. Ang. To help.] Terentius Phorm. Qui me dudum, ut dixi, adjuvent comitet.

Adiutor, pen. prod. nomen verbale. Auxiliator, administer, socius. [עזר ezer, עזר azar. Gal. Aide, secours. Ital. Aiuto. Germ. Helffer. Hisp. Ayuda. Pol. Pomocnik. Vngar. Segitő. Ang. A helper.] Cic. de Amic. Adjutor his contra partium inventus est nemo. Donatus existimat Adjutarem de re bona dici, impulsarem de malo. Vide Ind. Terentii in Adelph. Postremò hodie in prætorta ista emendi adjutor fuit, Ironicè dictum. dem. annotavit.

Adiutorium, ii, [Ger. Ein Helffer.] Minerva quæ semper adjutrix meorum consiliorum extitit. Cic. pro Dom.

Adiutorium, Dicitur officium illud, quod ab adjutore præstatur. [עזרה ezrah. Gal. Aide, secours. Ital. Aiuto. Germ. Beystandt/ Hilff. Hisp. Ayuda. Pol. Pomoc. Vng. segétség. Ang. Help.] Asinius Pollio apud Sueton. de Claris Rhetoribus adjutorium effectus insolitum quidam. Valer. Max. Adjutorio deorum immortalium. ¶ Adjumenta senectutis, pro adjumentis & præsidiis, ut principio de Senect.

Adjumentum, ut illud. Officium. Cic. 1. Offic. Sed iis qui habent à natura adjumenta ea secundum. Adjumento esse alicui, Cic.

Adjuto, tas, pen. prod. Frequentativum ab Adjuvo, quod etiã pro primitivo accipitur. Vide versus Ennii apud Cic. de Senect. O Titi, Tute ego adjuto, cuidam levasso.

Adjutorare, depromens. Admonitio, vetustè dictum pro adjuvare. Pacuvius, Dulo tede, filiam quæro, qui adjutarer.

Adlaboro. Vide ALLABORO.

Adlaminus servus. Vide LIMEN.

Adlino. Vide ALLINO.

Adliquidum. Vide LIQVIDVS.

Adlocutio, consolatio, [נחמה nechamah. Vng. Vigasztalás.] Catullus ad eum scribit. Qua solatus es adlocutione.

Adluo. Vide ALLVO.

Admando, mando, commendo, committo. [פקד pakad. Gall. Donner charge. Ital. Commettere ad alcuno. Germ. Befehlen/ einem etwas zu verrichten befehlen. Hisp. Encomendar. Pol. Polecam, powierzam. Vng. Meg hagyom, vagy parancsolom. Angl. To commend, to charge.] Plautus in Pœn. Revertor rursus domo Carthaginem, si quid admandare velis, aut curari cui geretur mihi qui dedeat, nugas egerit.

Admanus. Vide MANVS.

Admãnuãre,

Admātūrē, Accelerare, [Vng. *festinare.*] Cæsar libro 7: Atque horum de caſtris adventum deſcensionemque civitatis exſtimabat.

Admeti, ris, id p. Ide quod ſimplex metiri. [מדד *madad.*] Varro, Meſſere, ſeu Gall. *Meſſen*, Ital. *Miſurare*, Germ. *Zumeſſen*, meſſen. Hiſpan. *Medir.* Pol. *Przemierzam*, Vngar. *Megmerem.* Ang. *To meaſure*, *or*, Adnetio mollibus frumentum, Cicer. 5. Verr. quod Græci dicunt σίτησιν. Livius 5. bell. Maced. Frumentum ab Aetolis quod multis admetiatur.

Admeſum vinum, id eſt aliter creatur quidam pro vino ad menſam venditato eſt enim idem quod ſimplex menſum. Cato de re Ruſt. Vinum emptoribus ſine moleſtia hoc modo admetiri debet.

Admiſcēō, ſcŭi, ctum, ēre, act. p. Iacio, adjicio. Proprie eſt, admiſceo hoc eſt, pedamēta ſalicta dando vitium, aut rectè dando adminiculum cauſa exigo. [חמה *hamah* חמא *hamah* חמה *hahalb*, חמאה *hamaah.*] Gall. *Appuyer, étayer, fortifier*, &c. Ital. *Sostenere, aiutare.* Ger. *Beſtreben*, beſtifften ſeyn, *handreichung thun.* Belg. *Helpen, bidden*, vel *bidden, bejaghen.* Hiſp. *Sobornar, ayudar.* Pol. *Podpieram, ſpomagam, daie.* Vngar. *Megtamogatom, segetlem.* Angl. *To propp, to ſet, to propp, to ſtay, to help.*] Cic. 5. de Fin. Quæ ſit cauſa atq; ars agricolarū, quæ circūdat, amplectat, admiſceatq; Pertranſlatione enim accipitur pro adjuvo, ἐπιχορηγῶ. Ero quo eſtà legitur Admiſculo, verbi activa. Cato de cultu ædic. Quò ædificium, admiſculavi tuā voluntate in ſcribendo.

Admiſcŭlātŏr, ris, tertiæ declinationis, ex admiſceō, & admitor. [Vng. *segitő, támogató.*] Gell. lib. 7. cap. 3. de Tirone: Equi incuſſor, & ſtator liberalis: ita admiſculatore, & quaſi adminiſtratore in ſtudiis literarum, Cicero vſus eſt.

Admiſcŭlātĭō, nomen ex participio ſegmentale. Gell. lib. 20. cap. 11: Sed ejus generis, feminino ſono, ſint, ex qua facile adoleſcentia aut ingenia hominum cognoſcuntur, aut memoria admiſculationis utilitatis, aut oratio ſolerter.

Admiſculatos, pro adjectos Fenſ. apud Gell. lib. 14. cap. 2.

Admiſcŭlō, āvi, ātum, āre. Propriè eſt quod pedamentā hoc eſt, palos ſubmodis virgultis accommodatis, ſeu vitibus arboribus accommodatis. [חמה *mahalb* חמא *mahalb*] Gall. *Appuyer, étayer*, &c. Ital. *Sostenere* Ger. *Einbeſtreben*, *Beſtellen* oder *ſtützen*, *unterſtützen*. Belg. *Een hoore.* Hiſpan. *Sobornamentos.* Polon. *Podpiera, podmuie.* Vngar. *Segetlek.* Angl. *To ſet, to propp, to ſtay, to help.*] Cic. de Sen. Admiſculatorum ordines, ejusdem conjugationis, & relegatio, & propagatio vitium. ¶ Tum Gate, pro caulibo ponitur. [שכלים Ger. *Zimbſſ.*] Cic. 3. Offic. Hæc igitur partem ſplendorem nullius admiſculatis, ſed ut dixi, Marte noſtro.

Admĭnĭſtĕr, Qui miniſtrat, aut juvat in aliquo, vel etiam alicui operam præbet. [משרת *meſharēth.* Græcè.] Gall. *Miniſtre, ſeruiteur.* Ital. *Miniſtro.* Germ. *Ein Diener, Verwalter.* Hiſpan. *Seruidor.* Polon. *Sługa, przyiaciel.* Vngar. *Szolgátárs.* Angl. *He that miniſtreth, or ſeruant.*] Cic. 3. de Leg. Iuvig. opt. max. ſe conſiliorum atq; adminiſtrū dictum. Idem pro Quintio: Adminiſtri & ſatellites Sext. Naevii.

Admĭnĭſtrātŏr, ris, m. t. Qui rem aliquam adminiſtrat & gubernat. [מנהל *menahēl*, אמתן *mamthēn.* Græcè.] Gall. *Celuy qui a le maniement de quelque choſe.* Ital. *Miniſtro che ha cura e maneggio.* Ger. *Ein Diener ſo etwas verwaltet.* Hiſpan. *El que miniſtra y ſirue à otro.* Polon. *Sprawca, Rządzca, Starſzy.* Vng. *Gondviselő, valamiknek igazgatója.* Ang. *Agovernour that ruleth any thing.*] Cic. 2. de Orat. Qui quum eſſet conſtitutus adminiſtrator Eſſi gerendi.

Admĭnĭſtrātĭo, ōnis, f. t. Actus ipſe adminiſtrandi, curatio, procuratio, gubernatio. [עבדה *pelahlāh.* Græcè.] Gall. *Adminiſtration, maniement.* Ital. *Cura, maneggio.* Ger. *Verwaltung.* Hiſpan. *Cura, ò ſeruicio de otro.* Polon. *Sługiwanie.* Ang. *Adminiſtration, gouernance.*] Cic. ad Lentu. In ſenectute ſententia, & in omni actione atq; adminiſtratione Reipubl. ſon. ſi Tenus.

Admĭnĭſtrātīvŭs, a, um, adjectivum. Quintilian. lib. 2. cap. 18: Sit tamen unus ex tribus artibus habenda lis, quia materiis ejus ut is actio conjungitur, atq; eſt in eo frequentissima, dicatur activa vel adminiſtrativa.

Admĭrŏr, aris. Idem quod miror, aut valdè miror. [תמה *tamah.* Græcè.] Gall. *Admirer, s'étonner merueiller.* Ital. *Marauigliarſi.* Germ. *Sich verwundern*, *ſich hefftig wundern.* Hiſpan. *Marauillarſe de alguna coſa.* Pol. *Dziwuie ſię, ſię wzruſzam, ſię dziwuie.* Vng. *Csodálkozom.* Ang. *To wonder, gwache.*] Cic. ad Attic. lib. 6: Admiratus ſum literas tuas. ¶ Interdum ponitur pro venerari, ſuſpicere, quod & Græci θαυμάζειν dicunt. Cic. 4. Academic. Diodoro quid faciam Stoico, quem a puero audiui, qui mecum vixit tot annos, qui habitat apud me, quem & admiror & diligo.

Admīrābĭlis, Admiratione dignus. [נפלא *niphlā* פלא *pelā.* Græcè.] Gall. *Digne d'admiration.* Ital. *Degno di marauiglia.* Germ. *Wunderſam, der ja verwundern iſt.* Hiſpan. *Digno de admiracion.* Pol. *Dziwny godny.* Vngar. *Csodálatos.* Ang. *Worthie of admiration, meruellous.*] Virg. 4. Georg. Admiranda tibi levium ſpectacula rerum.

Admīrābĭlĭtās, m. t. [תמהון *tomhāh.* Græcè.] Gal. *Admiration.* Ital. *Cioſa marauigliosa.* German. *Der ſich verwundert.* Hiſpan. *Coſa marauillosa.* Polon. *Dziwność.* Vngar. *Tsodálkozás.* Angl. *Heedfulneſſe to marueyle.*] Quintilianus lib. 1. cap. 5: Admirator minus antiquitatis.

Admīrātĭo, [תמהון *tomhāh* תמה *tamah.* Græcè. θαῦμα, ατος.] Gall. *Merueille, admiration.* Ital. *Marauiglia ſingolare.* Germ. *Ein verwunderung.* Hiſp. *Marauilla.* Pol. *Dziwowanie.* Vngar. *Csodálás.* Angl. *Meruelling.*] Cic. 4. de Finib. Quid autem habent admirationis, quam propè accesseris? ¶ Admiratione mouere, afficere. In admirationem tradere, Admiratione affici.

Admīrābĭlis, is, habens admirationem, admiratione dignus. [נפלא *pelā* פלא *pelā.* Græcè.] Gall. *Admirable, merueilleux.* Ital. *Marauigliosa, degnodi.* Germ. *Wunderlich.* Hiſp. *Marauillaſo.* Pol. *Dziwny.* Vng. *Csodálatos.* Ang. *Meruellous, wounder ful.*] Cic. 3. de Fin. Verum admirabilis compoſitio diſciplinæ incredibilisq; rerum traxit ordo.

Admīrābĭlĭtās, Eadem nominativum ab Admirabilis, Admiratio. [תמהון *tommahōn* פלא *pele.* Græcè.] Cic. de Natur. Deor. li. 2: Vides quanta ſit admirabilitas cœleſtium rerum. Idem in Offic. Hæc animi deſpicientia admirabilitatem magnam facit.

Admīrābĭlĭtĕr, adverbium. [תמה *tamah.* Græcè. θαυμαστῶς.] Gal. *Merueilleuſement.* Ital. *Marauigliosamente.* Germ. *Wunderbarlich.* Belg. *Wonderlyck.* Hiſpan. *Marauillosamente.* Polon. *Dziwnie.* Vngar. *Tsodálatoſſan, tsodálképen.* Angl. *Meruelouſlye.*] Cicer. 4. Tuſcul. Nimis admirabiliter, nimisque magnificè dicere videntur.

Admĭsceō, scŭi, xtum, scēre, ad eum admixtum, ſive admixum, eſt rem aliquam cum alia miſceo. [חבל *habal* חמר *hamar* מסך *maſach.* Græcè.] Gall. *Meſler enſemble.* Ital. *Meſchiare una cosa con l'altra.* German. *Vermiſchen*, *vndereinander mengen*, *miſchen.* Hiſp. *Mezclar una cosa con otra.* Polon. *Przimiſzam, ſpomiſzam.* Vng. *Egyben összevegyitem.* Angl. *To mingle, or mixe with an other thing.*] Colum. lib. 12. cap. 1. Cic. 2. Tuſc. Ve nimirum verſus ab re admiscere oratio. Terent. in Heaut. Ita illæc rerum miſceo, ne me admiscear.

Admĭssĭō, verbale, cum ſit a. [מסך *maſach* חמר *hamar.* Græcè.] Gal. *Meſlange.* Ital. *Miſtura.* Germ. *Ein vermiſchung.* Hiſp. *Meſcladura.* Pol. *Przimiſzanie, przymiſzanie.* Vng. *Egybenvegyetés.* Angl. *A mixinge, or, mixture of ſeuerall things to gather.*] Cicer. de Senect. Animus enim admiſſione corporis liberatus.

Admĭssĭlis, e, um, concretus. Cic. de Senect. Animus nihil habet in ſe admiſtum diſparile atq; diſſimile.

Admitto, tis, act. p. Appello, recito, intromitto, & ita ad res, quibus personas refert. [הוה *hōdāh* הודה *hodāh* קבל *kābal* קבלה *kabalāh* שמע *ſhāma.* Græcè.] Gall. *Ouurir entrer, vouloir, accepter.* Ital. *Riceuere, intendere, accettare.* Germ. *Zulaſſen, zugeben.* Hiſp. *Acceder, parar.* Pol. *Przyimuie, przyimuie ſię.* Vng. *Szerzem, befogadom, szolgalom.* Ang. *To approue, to allow, to receaue.*] Iuven. Sat. 6: Iam fas eſt, admitte viros, dum virgo, dum adulter Civis, Phil. Salutum venerunt, admiſſus eſt nemo. Martial. lib. 4: Aut fores ſtantem dominas admittere ſuaſeram? ¶ Interdum ponitur pro facere, committere, ut. Admittere ſcelus, Admittere fraudem. Cicero pro Rab. Rabirius fraudem capitalem admiſit. ¶ Admittere equum id eſt, habenas laxare, & ad curſum incitare. Vnde equus admiſſus, dicitur equus celer & ad curſum incitatus. Ovid. de Ponto: Non nocet admiſſo, ſi dederis celeri equo, pro quo imperitis ſuppoſitionem, Auruſa. Cæſ. Bel. Gal. 11. Conticius equo admiſſo ad eum accurrit. Liv. bel. Pun. 5: Signum equitibus dedit, ut in hoſtem admitterent equos. ¶ Admittere interdum eſt verum augurium. Livius: Et dictatore arcem Romanam reſpectante, ni ab auguribus simul aves admiſſæ eſſent, &c. ¶ Admittere in eundum, ſignificat marem cum fœmina coniungere. Colum. lib. 7. cap. 3: Pactum mercatores feros mercatus, quos eam in agros tranſtulit, & manſuefactos teſtis oculis admisit. Hinc

Admiſſārius equus. Qui ob toboſi procreandam, ad equam admittitur. [סוס רכוב *ſuſſim rekūbim.* Græcè.] Gal. *Cheual entier.* Ital. *Stallone.* Ger. *Ein Spring?affiſo man ja bey Stutten hält.* Hiſp. *Garañon de las yeguas.* Pol. *Stadnik.* Vng. *Mén.* Ang. *A ſtallion.*] Colum. lib. 6. c. 27: Democritus præcepit, ut quū progenerari mare velimus, ſiccatis reticulis adhuc ſtanti hirco ſuſpenſa, alvove quam habet obligemus. ¶ Apud Cic. in Pison. ponitur pro homine libidinoſo peragrato, & ad omnia fœmineæ luxuriæ exposito. Itaque admiſſarius ille, impurus, simul atq; in divitis ſubiit aures, &c.

Admissa, verbale, *de hac.* Plin. in Panegyr. An quisquã studia humanitatis professus, non cum omnia cetã, tum vel in primis laudibus ferat admissionum nostrarum facinora? Hoc est, quòd facile quemlibet admittis ad colloquium. Habebãt nẽ veteres primas & secundas admissiones. Quod etiam hodie servatur in aulis principum. ¶ Est & a dmissio *ipsa*, idem quod Admissura, de qua infrà. Varro de Re rustica lib. cap. 9: Horum fœturæ minùs admissionis fuere operæ ab aquis ad. &c.

Admissiõnales, m. r. dicuntur e, qui introducendis admittendorum hominibus præsũt. [*מכניסים*] Gal. *Huyssier, portier.* Ital. *Portier, portinaro, usciere.* Germ. *Einlasser, pförtner.* Hisp. *Portero.* Polon. *Odźwierny.* Vng. *Ouczsaholo, ayto nyitó.* Ang. *Usshere, porter.*] Lamprid. in Alex. Solebat etiam quasi nouis de Senatoribus, patente velo, admissionalibus remotis. Vox est insolens, & nova Scriptoribus q. claris, nunquam usurpata.

Admissiõ, *Græcis.* Gall. *Quand on baille le magasin à la femelle.* Ital. *Il tempo nel quale vanno insieme alle femine.* Germ. Die zeit der zusammenkunfft der Mutterthier zu den Widdern oder dem Buch: Brunfft oder Brunst. Hisp. *El tiempo de echar ganados.* Pol. *Przypuszczenie bydła.* Vngar. *Az fejedelmi vadnak bizonyos időben makkolása.* Ang. *The letting together of the male with the female.*] Tempus, & actio ipsa, qua mariti gregum ad eorum fœturam admittuntur. Stat. in Epicedio equæ, cuius de flemmate longo Felix demerentes habet admissa parentes. Colum. lib. 7. cap. 2: Matrem putem minorem anno non esse idoneam admissuræ.

Admodũlor, aris, d. p. Suet. modulor, accino. [*זמר, שיר*] Gall. *Chanter.* Ital. *Cantare insieme.* Germ. *Zusammen singen.* Hisp. *Cantar juntamente con otro.* Pol. *Przyśpiewuię.* Vng. *Egyvelekis.* Ang. *To sing in concert with.*] Claudian. in Epithalam. Honorii & Mariæ: Et, Pados electrifero admodulatur olori.

Admõdum, per adv. cor. adverbium. Valde, quasi ad eum, summa modum. [*מאד, מאוד, מאדים*] Gal. *Grandement.* Ital. *Grandemente.* Germ. *Hoffertig.* Hisp. *Muy mucho.* Pol. *Bardzo.* Vng. *Felettségesen.* Ang. *Out of measure.*] Plin. lib. 20: Hujus curatæ commendatur succus, stomacho admodũ prodest. Quandoq; significat aliquantulum, & satis: quasi sensu dubitationem. Liv. 1. ab Vrbe: Iam mihi quia admodũ annos raptis erãt. ¶ Aliquando significat idem quod propemodum, fere. Tiburs: Cæsi quinquaginta admodum Romanorum. Idem: exacto admodum mense Februario.

Admõtio, onis. [*הבאה, הגשה*] *hachnasah, mesubbah.* Gall. *Approche.* Ital. *Accostamento.* Germ. *Hinzuthuung.* Hisp. *Acercamiento.* Pol. *Przystąpienie.* Vng. *Hozzá tétel.* Ang. *The bringing to.*] Cic. 1. de Nat. deor. Admotio manuum ad os. Plin. lib. 20: Hujus curatæ commendatur succus, stomacho admodũ prodest. ¶ Quandoq; significat aliquantulum, & satis: quasi sensu dubitationem. Liv. 1. ab Vrbe: Iam mihi quia admodũ annos raptis erãt. ¶ Aliquando significat idem quod propemodum, fere. Tiburs: Cæsi quinquaginta admodum Romanorum. Idem: exacto admodum mense Februario.

Admõtus, participium. [*קרוב*] *karob.* Gal. *Approché.* Ital. *Accostato.* Germ. *Hinzugethan.* Hisp. *Acercado.* Pol. *Przystąpiony.* Vng. *Hozzá tétetett.* Ang. *Brought to.*] Cic. pro leg. Manil. Admotus ad Italiam. Cæsar 1. de Bell. Civil. Quibus rebus admotis, ad Dyrrachium contendit.

Admoveo, es, mõvi, mõtum, ere, act. 2. conj. Admoueo, aliquid ad aliquam rem moueo, appono, adhibeo. [*הקריב*] *hikriv.* Gal. *Approcher.* Ital. *Accostare.* Germ. *Hinzuthun.* Hisp. *Acercar.* Pol. *Przystąpić.* Vng. *Hozzá tészen.* Ang. *To bring to.*] Cic. 5. Tusc. Fascibus illum ad nares admovebas, incendebas odore. Virg. 3. Aeneid. Necdum illis labra admovi, sed condita fervo.

Admõtus, participium. Plin. lib. 12. cap. 9: Sed ultiùs admota cœlo, altas exit gaza montibus.

Admõtio, onis, verbale. [*קרבה*] *karnoch.* Gal. *Approchement.* Ital. *Accostamento.* Germ. *Herzutretung, zufügung.* Hisp. *Acercamiento.* Pol. *Przystąpienie.* Vngar. *Hozzá tétel.* Ang. *Putting to.*] Cicer. 2. de Nat. deor. Admotio manuum ad os.

Admũgio, is, ire, vi, itum, a incep. longa. Proprie de bobus dicitur, quam alterno mugitibus respondent. [*נעה*] *gahah.* Gal. *Contremugler, mugler apres un autre.* Ital. *Mugiare.* Germ. *Zusammen oder wegen einem, oder den andern brüllen.* Hisp. *Bramar.* Pol. *Pomykuie.* Vng. *Kiáltok.* Ang. *To bellow.*] Ouid. lib. 1. de Arte amandi: Mollibus in pratis admugit fœmina tauro, Fœmina vernoq; tempore ludit equo. Senec. in Hercul. Oet.

Admurmuratio, as. Oratorem dicentis cũ murmure excipio, admurmuratione noto. [*הלמלגות, הלמלגות*] *malle, hemlegoth.* Gal. *Murmure de quelque chose.* Ital. *Mormorio.* German. *Murmuren, oder ein brummen.* Hispan. *Murmurar.* Pol. *Pomruk, lamentowanie.* Vng. *Felmorgolódás.* Ang. *Grumbling, a saying things*] Cicer. 3. Vett. Memoria teneris, judices, quàm valde vos versa admurmuratio, quàm palam principes contradixerint. Idem Antic. lib. 2: Reliqua admurmurante Senatu, neque enim in vitro actum est.

Admurmuratio, verbale, approbatio & applausio, vel improbatio murmure facta. [*תלמלגות*] *telmoloth, telegnoth.* Gal. *Murmure.* Ital. *Mormoreria, mormorio.* German. *Ein gemurmel.* Hispan. *Murmuracion.* Pol. *Pomruk, lament.* Vng. *Valahúvó felmorgás.* Ang. *Murmuring.*] Cic. pro leg. Manil. Veltis admurmuratio facti, Quirites, ut agi otio vicesimum qui hæc fecerint, Idemad Q. Fratrem: Cloelium accusavi multis & secundis admurmurationibus omnes Senatus.

Admurmurãtum, est impersonale. Cic. 2. de Orat. Quum esset admurmuratum.

Admurmillo, as. Mutilo, plagis vel affligo & dilacero. [*קטב, קטל, כרת, שבר, שחת, שסה*] *katab, katal, karat, shabar, shachath, shasah.* Gal. *Meurtrir.* Ital. *Tramazzare, mazzare.* Germ. *Zerkauen, zerbeissen.* Hisp. *Despedazar, cortar miembros.* Pol. *Okaleczam.* Vng. *Megsebesitek.* Ang. *To mangle.*] Plaut. in Persa: Meritq; admurmillari ad cutem.

Admussõr, eris, d. p. Proprie est nauis in re aliqua præcepta, quæ ei naturale & proprium facit. [*מאזן, שמאי*] *shamah, mozen.* Gal. *Nauire expert.* Ital. *Nauicularo.* Germ. *Ein schiffmann, der schiffen kan, oder darzu gewohnet ist.* Hisp. *Nauichuelo viejo.* Pol. *Nadzorca statku.* Vng. *Ismérő.* Ang. *To behave himself.*] Dentes admabo, Gell. lib. 3. cap. 19. Plaud. lib. 16. cap. 42: Vt cum amẽ in querceto, arbore, Lucr. pruno, vel ilice, terebintho, sic & alios admissi dicimus. Vide Agnitor.

Admodo, as, ui, ere, act. 1. Cic. 1. Tusc. quæst. Nec enim formonis freto nos deum pavemus. Lucil. ad eburnum natum.

Admõpos, adnepotis, abnepotis, abneptive filius, filia, prænepotis vel prænepotis, nepos, neptis, l. 3. § quinto gradu. D. de grad.

Admõtus, us, m. q. idem. Cic. 5. de Fin. Plin. lib. 24. cap. 17: Sed veteris Proverbii admonitio, Vivorum memoria.

Admõnitor, pen. cor. s. [*מזהיר*] *mazhir, mezaveiah.* Gal. *Admoneteur.* Ital. *Ammonitore.* Germ. *Warner.* Hisp. *Amonestador.* Pol. *Napomnik.* Vng. *Intő.* Ang. *He that giveth admonition, an admonisher.*] Cic. in Top. Ita si admonitore non egeas.

Admõnitorius, a, um, pen. cor. subitativum, *νουθετητικὸς.* Cic. 2. de Orat. Admonitoria tractanda diligentissimè.

Admõnitus, a, um, participium. *νουθετηθεὶς.* Qui admonetur. Oenitus a Metamor. Admatrem venerat: Ipse quis posset, ab illa Admonitus est.

Admordẽo, es, admordi, Mordeo, admodo. [*נשך*] *nashach, nesheck.* Gall. *Mordre.* Ital. *Mordere.* Ger. *Hertzbeissen, anbeissen.* Hisp. *Morder.* Polon. *Przykąszam Nakąszam.* Vngar. *Meg marom.* Ang. *To bite.*] Virgil. 2. Georg. - admorsu signata in corpe cicatrix. Vbi Seruius: Admorsu participium est, ac si diceret abrosa. ¶ Translatè à Plauto ponitur pro damno afficiam. In Pers. Namid demum lepidum est, ut parcos nomines, verulos, avidos, audos benè admordere, quia illum servo obligurant cum fit.

Admorsus, us, m. q. Auson. Fatali admorsu stringere nulla dies.

Admõveo, es, mõvi, mõtum, ere, act. 2. conj. Admoueo, aliquid ad aliquam rem moueo, appono, adhibeo. [*הקריב*] *hikriv.* Gal. *Approcher.* Ital. *Accostare.* Germ. *Hinzuthun.* Hisp. *Acercar.* Pol. *Przystąpić.* Vng. *Hozzá tészen.* Ang. *To bring to.*] Cic. 5. Tusc. Fascibus illum ad nares admovebas, incendebas odore. Virg. 3. Aeneid. Necdum illis labra admovi, sed condita fervo.

Admõtus, participium. Plin. lib. 12. cap. 9: Sed ultiùs admota cœlo, altas exit gaza montibus.

Admõtio, onis, verbale. [*קרבה*] *karnoch.* Gal. *Approchement.* Ital. *Accostamento.* Germ. *Herzutretung, zufügung.* Hisp. *Acercamiento.* Pol. *Przystąpienie.* Vngar. *Hozzá tétel.* Ang. *Putting to.*] Cicer. 2. de Nat. deor. Admotio manuum ad os.

Admũgio, is, ire, vi, itum, a incep. longa. Proprie de bobus dicitur, quam alterno mugitibus respondent. [*נעה*] *gahah.* Gal. *Contremugler, mugler apres un autre.* Ital. *Mugiare.* Germ. *Zusammen oder wegen einem, oder den andern brüllen.* Hisp. *Bramar.* Pol. *Pomykuie.* Vng. *Kiáltok.* Ang. *To bellow.*] Ouid. lib. 1. de Arte amandi: Mollibus in pratis admugit fœmina tauro, Fœmina vernoq; tempore ludit equo. Senec. in Hercul. Oet.

Admurmuratio, as. Oratorem dicentis cũ murmure excipio, admurmuratione noto. [*הלמלגות, הלמלגות*] *malle, hemlegoth.* Gal. *Murmure de quelque chose.* Ital. *Mormorio.* German. *Murmuren, oder ein brummen.* Hispan. *Murmurar.* Pol. *Pomruk, lamentowanie.* Vng. *Felmorgolódás.* Ang. *Grumbling, a saying things*] Cicer. 3. Vett. Memoria teneris, judices, quàm valde vos versa admurmuratio, quàm palam principes contradixerint. Idem Antic. lib. 2: Reliqua admurmurante Senatu, neque enim in vitro actum est.

Admurmuratio, verbale, approbatio & applausio, vel improbatio murmure facta. [*תלמלגות*] *telmoloth, telegnoth.* Gal. *Murmure.* Ital. *Mormoreria, mormorio.* German. *Ein gemurmel.* Hispan. *Murmuracion.* Pol. *Pomruk, lamentowanie.* Vng. *Valahúvó felmorgás.* Ang. *Murmuring.*] Cic. pro leg. Manil. Veltis admurmuratio facti, Quirites, ut agi otio vicesimum qui hæc fecerint, Idemad Q. Fratrem: Cloelium accusavi multis & secundis admurmurationibus omnes Senatus.

Admurmurãtum, est impersonale. Cic. 2. de Orat. Quum esset admurmuratum.

Admurmillo, as. Mutilo, plagis vel affligo & dilacero. [*קטב, קטל, כרת, שבר, שחת, שסה*] *katab, katal, karat, shabar, shachath, shasah.* Gal. *Meurtrir.* Ital. *Tramazzare, mazzare.* Germ. *Zerkauen, zerbeissen.* Hisp. *Despedazar, cortar miembros.* Pol. *Okaleczam.* Vng. *Megsebesitek.* Ang. *To mangle.*] Plaut. in Persa: Meritq; admurmillari ad cutem.

Admussõr, eris, d. p. Proprie est nauis in re aliqua præcepta, quæ ei naturale & proprium facit. [*מאזן, שמאי*] *shamah, mozen.* Gal. *Nauire expert.* Ital. *Nauicularo.* Germ. *Ein schiffmann, der schiffen kan, oder darzu gewohnet ist.* Hisp. *Nauichuelo viejo.* Pol. *Nadzorca statku.* Vng. *Ismérő.* Ang. *To behave himself.*] Dentes admabo, Gell. lib. 3. cap. 19. Plaud. lib. 16. cap. 42: Vt cum amẽ in querceto, arbore, Lucr. pruno, vel ilice, terebintho, sic & alios admissi dicimus. Vide Agnitor.

Admodo, as, ui, ere, act. 1. Cic. 1. Tusc. quæst. Nec enim formonis freto nos deum pavemus. Lucil. ad eburnum natum.

Admõpos, adnepotis, abnepotis, abneptive filius, filia, prænepotis vel prænepotis, nepos, neptis, l. 3. § quinto gradu. D. de grad.

Admõtus, us, m. q. idem. Cic. 5. de Fin. Plin. lib. 24. cap. 17: Sed veteris Proverbii admonitio, Vivorum memoria.

Admõnitor, pen. cor. s. [*מזהיר*] *mazhir, mezaveiah.* Gal. *Admoneteur.* Ital. *Ammonitore.* Germ. *Warner.* Hisp. *Amonestador.* Pol. *Napomnik.* Vng. *Intő.* Ang. *He that giveth admonition, an admonisher.*] Cic. in Top. Ita si admonitore non egeas.

Admõnitorius, a, um, pen. cor. subitativum, *νουθετητικὸς.* Cic. 2. de Orat. Admonitoria tractanda diligentissimè.

Admõnitus, a, um, participium. *νουθετηθεὶς.* Qui admonetur. Oenitus a Metamor. Admatrem venerat: Ipse quis posset, ab illa Admonitus est.

Admordẽo, es, admordi, Mordeo, admodo. [*נשך*] *nashach, nesheck.* Gall. *Mordre.* Ital. *Mordere.* Ger. *Hertzbeissen, anbeissen.* Hisp. *Morder.* Polon. *Przykąszam Nakąszam.* Vngar. *Meg marom.* Ang. *To bite.*] Virgil. 2. Georg. - admorsu signata in corpe cicatrix. Vbi Seruius: Admorsu participium est, ac si diceret abrosa. ¶ Translatè à Plauto ponitur pro damno afficiam. In Pers. Namid demum lepidum est, ut parcos nomines, verulos, avidos, audos benè admordere, quia illum servo obligurant cum fit.

Admorsus, us, m. q. Auson. Fatali admorsu stringere nulla dies.

rent. Liv. 8. Belli Pun. Multiq; adnantes navibus. Virg. 6. Aeneid. Paulatim adnabam terræ.

A'dnato, adnatas, frequentativum. Idem quod primitivum Adnato. Plinius lib. 8. cap. 25. Hæq; et uni insulæ crocodili non adnatant.

A'dnŭto. Vide Annuto.

A'dnŭbilo, as, pen. cor. [עבן *hanan. ἐπισκιάζω.* Gal. *S'obscurcir de nuées.* Ital. *Annuvolare.* Germ. *Verfinsterung etwer sachen.* Hisp. *Anublar, o hazer nublado.* Polon. *Mrocżyć.* Vng. *Megh homályosítom, megsötétítem.* Ang. *To make dark, or to overcloude.* Stat. 1. Sil. de velis adnubilatura secundis.

A'dnŭtro, is, ire, act. q; juxta aliquid nuto. [נדד *gadad. Succedo.* Gall. *Nourrir par.* Ital. *Nutrire appresso.* Germ. *Zuſtehen/ bey einem ſtehen.* Hisp. *Criar, cercar.* Polon. *Przynawiam.* Vulgar. *Mellette ſupitoroz.* Ang. *To nourish by or nigh to.*] Plin. lib. 17. cap. 22. Singulas denas sepè adnutrimus vites: id est, juxta singulas arbores.

A'dobrŏo, act. t. Idem quod obruo. [כסה *chasah. κρύπτω.* Gall. *Couurir de terre, & quelque autre chose.* Ital. *Coprire.*] Cic. Quæ fossa obruebatur. Hisp. *Enterrar.* Pol. *Nakrywam, zagrzebuie.* Vulgar. *Befödöm, elfödöm.* Ang. *To overwhelme.*] Colum. lib. 4. cap. 1. Ultimum ternis pedibus profundiant, atq; ita jacentem ramum, & satis exiles adobruunt.

A'dŏlĕo, es, pen. corr. adolevi & adolui, adultum. (ut Nonius scribit, vetustas proprie simul addentium, quod significat ea res, quæ imponebantur hostiarum nomen auctius facere, cremare, & quasi odorem dijs probare. [קטר *ketar. θύω.* Gall. *Noircir, brusler.* Ital. *Incender odori.* Germ. *Rauchwerck anzünden/ opffern.* Hisp. *Encender, o quemar.* Pol. *Kadzę, ofiaruię.* Ang. *To put on the fire, or to burne.*] Virgil. in Pharmaceutria. Verbenas q; adole pinguis, & mascula thura. ¶ Quoniam verò sacrificium ea significari consuevit, Adolere pro urere, sive quid imponere capitur, notat. Varr. Quū mes sua adolevissent, partim dis obtulerunt, partim ipsi consumpsere.

A'dŏlesco, is, adolui & adolevi, adultum: ab Adoleo, Cresco vel ætate crescere. [גדל *gadal. μεγαλύνω.* Gal. *Faire croistre.* Ital. *Crescere, ingrandire.* Germ. *Zunehmen/ groß werden.* Belg. *Groot worden/ in ouderdom komen.* Hisp. *Crecer.* Pol. *Dorastam, podrzymuię.* Vng. *Felnevekszem.* Ang. *To waxe, or growe.*] Cic. in Sall. Adolescentia demonstrata, sua è re eligitur, quàm puerilia: puerilia tam impudicus & procax adolevisset, ad adolescentiam perveniret, erat non solùm de hominibus, sed de bestijs quæque & fluctibus dictum. Cic. de Senect. Vindicta hebescens, quæ acta sibi turpiter in senectute adolescit. Virg. pro ea re sacrificii ritu credi potuit: adolescentiæ gradibus auct. Gellius lib. 17. cap. 9. Capillos adolescere dixit. Hominem postea quod capillus adolesceret dum cõmanit.

A'dŏlescens, ephebus, juvenis, puber, Homo dicitur, quandiu in longitudinem corporis crescit, & primam lanuginem producere incipit: id quod fit ab anno 14. usq; 22. [בחור *bachur* נער *naar. ἔφηβος, μειράκιον.* Gall. *Iouuenceau.* Ital. *Giouenetto.* Germ. *Ein Jüngling.* Hisp. *Moço ò mancebo que crece.* Pol. *Młodzieniec.* Vng. *Ifiuember.* Angl. *A youngman.*] Cic. de Orat. Neq; hoc dico ut homines adolescentes à dicendo deterream. ¶ Cicero etiam in fœmineo genere extulit: Publii (inquit) Africani filia adolescens. ¶ Adolescẽs fama haud vincenda apud Gellium, cui male audit pro re ibidem citata. Gell. lib. 6. cap. 8. Nos fores habebimus, quid ea historia sibi velit dicere, Scipionem illum verum an falsò, verum, tamen cùm esset adolescens, haud ignara finisse.

A'dŏlescentŭla, diminutiva, *ἡ μειρακίσκη, ἡ νεανίσκη, ἡ μειρακίς.* Cic. 2. de Natur. Deor. pro Rabir. pro domo, & alibi, & Terentius in Andr.

A'dŏlescentĭa, est prima ætas post pueritiã ab anno 14. usq; ad xxv. aut etiam ad xxx. [בחרות *bachurut. ἐφηβεία.* Gal. *Adolescence ou eage.* Ital. *Adolescentia.* Ger. *Jugent.* Hisp. *Mocedad.* Pol. *Młodzieństwo.* Vng. *Ifiusag.* Ang. *Youth.*] Cic. de Senect. Qui enim citiùs adolescentiæ tenebras, quàm pueritiæ adolescentia obrepit? Adolescentia, Ilas annus. Cic. in Topic.

A'dŭltus, a, um. Qui pervenit ad justam & perfectam ætatem & magnitudinem. [גדל *magdal. μεγαλόδενδρος.* Gall. *Fauues.* Ital. *Cresciuto, huomo, o arbore cresciuto.* Germ. *Auffgewachsen: ein erwachsen.* Hisp. *Crecido.* Pol. *Vrosły.* Vng. *Megnőtt.* Angl. *He that is come to perfect age.*] Vade juvenes dicitur adulti, qui in flore ætatis sunt positi, qui spectata ætate sunt, quemadmodum Cicero loquitur. Item virgo adulta, quæ viro matura est, & plenis nubilis annis. Cic. de Clar. orat. Eamq; tuearmur, ut adultam virginem castè. Virgil. 4. Georg. de apibus: aliæ spem gentis adultos Educũt fetus. Vbi Servius: Educunt adultos: hoc est, educendo adultos faciunt. Transfertur etiã ad animum. Cic. de Clar. Orat. Thucydides, & Pericles, qui jam nõ nascentib. Athenis, sed adultis fuerunt. ¶ Adultus item pro crematus. *κατακαυθείς.* Antias in 4. Eò omnes hostiæ, vivæ 87. cõjectæ & ita omnia adulta sunt. Ex Fest. lib. 9.

A'dŭltĕro, as, ari, atum. Significat luxuriosè *πολυτελίζομαι.* Varro: Id quidem ut facias censeo, quoniam tu quoq; adolescentiatis.

A'dŭltĕrascĭo, Adolescentium more facio, sive in adolescentiam redeo. *μειρακιεύομαι.* Labeo: Incipit adolescentulire, & nescio quid nugarum facere. verbum ei novum, ut plerasque alia à Laberio adiventa.

Adolĕschia *ἀδολεσχία*, Garrulitas dicitur, vel futilis loquacitas. *ἀδολεσχία* enim nugari significat, & multa impudenter deblaterare. [Pol. *Nadgadka.*]

Adolĕschus, *ἀδολέσχης*, vel *ἀδολεσχὸς*, nugator dicitur.

Adonai, אדני *adonai. κύριος.*] Numen Dei apud Hebræos, quod generaliter interpretatur Dominus, quòd dominetur creaturæ conditæ. Alii verùm Sustentator. [Polon. *Bożek.* Vng. *Az Vr.* Angl. *Lord.*

A'dŏnĭa, Adonidia, *ἀδώνια.* Festa Adonidi facta. Annio, ait lib. 22. Hist. Syriæ tot illem diebus anno cursu completo Adonia celebrari, cum vetuit, amato Veneris (ut fama fert) apri dente ferali dempto. Adonia ea placitu celebrantur à mulieribus. Veneris planctus immanis. Ovid. 10. Metam. Luctus monimenta manebunt Semper Adonidis: peragetq; notissima magno Annua plangoris peraget simulamina nostri.

A'dŏnĭum. [*ἄδωνον.* Pul. *Cyprium.*] Species est abrotoni, quod in tectis, turbinibusve cadorũ vini radice seri solet: quo pacto Adonidis hortulos pangere solebant: unde & nomen habere videtur, quod hortulis similitudo conferendis ut idoneum. ¶ Quidam hanc herbam esse, quam ex Adonidis sanguine ortam traxisse Poëtæ fabulantur, atque inde Adonium appellatum putaverunt. Quod tamen falsum esse, Nicandri & Theophrasti testimoniis facile convincitur, qui herbam illam Anemonen esse obtendunt: ut in præsentiarum quidem de Adonide & Adonio, & latiùs infra dicturi sumus, quum de Anemone agemus. ¶ Sumitur etiam Adonium pro Adonidis sacro ritu: & pro luctu facto, quo mulieres ad Adonium flevere, & Syriam ipsi eandem, Adonidem plangere solebant.

A'dŏpĕrĭo, is, ui, ertum. Idem quod operire [כסה *chasah. κρύπτω, καλύπτω.* Vg. Gal. *Couurir.* Ital. *Coprire.* Ger. *Zudecken/ verdecken.* Hisp. *Cubrir, tapar.* Pol. *Nakrywam.* Vulgar. *Befödöm.* Ang. *To cover.*] Livius I. ab Vrbe. Tranquillo per viam tegillo, capite adoperto.

A'dŏpertŏr, ãris, penul. prod. d. p. Idem quod simp. ex op. nor. [חשבן *chasabah. ὑφάσμα.* Gal. *Tenture, ouurage.* Ital. *Pegliare, guardaroba.* Germ. *Wagen/ oder kasten.* Hisp. *Cubertura, cosa para cubrir.* Pol. *Nakrycie.* Vng. *Takaro.* Ang. *Couerture.*] Livius I. ab Vrbe. Tranquillo per viam tegillo, capite adoperto.

A'dŏptĭo, ãnis, penul. prod. d. p. Idem quod simp. ex op. nor. [משבן *chasabah. ὑφάσμα.* Gal. *Tenture, ouurage.* Ital. *Pegliare, guardaroba.* Germ. *Wagen/ oder kasten.* Hisp. *Cubertura, cosa para cubrir.* Pol. *Nakrycie.* Vng. *Takaro.* Ang. *Couerture.*] Liv. 1. ab Vrbe. Tranquillo per viam tegillo, capite adoperto.

A'dŏptĭo, ãnis, penul. prod. d. p. Ide quod simp. ex op. nor. [קבח *chabah. δέχομαι.* Gal. *Prendre, ou prise.* Ital. *Pigliare, prendere.* Germ. *Ein annehmung.* Hisp. *Acebtar en lugar de hijo, ò hija.* Pol. *Przyimuię za syna, za córkę, przyięcie.* Vulgar. *Fogadom.* Ang. *To adopte, or take an other in place of sonne, or daughter.*] Fiebat autem adoptio, olim Gellio duobus modis. Vno modo per Prætorem: quæ propriè Adoptio dicebatur: altero per populum, rogante ad quo magistratu: quæ Arrogatio dicebatur. Hæc autem posterioribus temporibus per principem fiebat, quippe cùm populus omnem suam potestatem ei tradidisset & condonasset. Hinc est, quod Cajus jurisconsultus scribit Adoptionem esse, quando is qui sui juris non est, apud magistratum in alienam transit familiam. Arrogatio autem, quando à principis autoritate adoptamur eos, qui sui juris sunt. Cicero 1. Offic. Qui hunc Paulo Æmilio natum adoptaverat. ¶ Dicitur etiam de aliis rebus. Plaut. Cistel. Sic ea res huic adopto ad meum salutem. Cicero 1. Ver. Quem sibi ille defensorem sui juris, ad rem in jus ituram, ad locupletandam suam adoptavit. Ovid. vetuit ad arborum inflictiones remedia, lib. 1. de Remedio amoris, ubi sic habet: Venerem insitio (dus) amum tamus adoptet.

A'dŏptātĭtĭus, Qui in adoptionem venit. [אשר הוא לבן *asher hu labben. ὃς ἐστὶν εἰς υἱοθεσίαν.* Gal. *Adopté.* Ital. *Cosa che si pigliata per figliuolo adottivo.* Germ. *Der an Kindes statt angenommen ist.* Hispan. *Lo tomado adoptado, o ahijado.* Pol. *Zaięty po przysyn.* Vulgar. *Fogadot fiu.* Ang. *He that is adopted.*] Plaut. in Poen. Siquidem, Antidamarchi quæris adoptatitium. Fellus tamen adoptatitium scribit eum esse, qui ex adoptivo filio natus est.

A'dŏptātŏr, tris, tertii ordinis. [Vng. *Tudo, fiamat fogadja.*] Vtitur hac voce Ulpianus D. lib. 37. Tit. 9. l. 1.

A'dŏptīvus, a, um. Qui in adoptionem venit. [אשר הוא לבן *asher hu labben. ὃς ἐστὶν εἰς υἱοθεσίαν.* Gall. *Adopté.* Ital. *Adottivo.* Germ. *Der an Kindes statt angenommen ist.* Eadem vocem habet. Hisp. *Cosa adoptada, o ahijada.* Pol. *Zawłaszczony przysyn.* Vng. *Fogadot fiu.* Ang. *He that is adopted.*] Gell. lib. 5. cap. 19. Id etiam esse culpæ visse, quod si filius adoptivus patri adoptatori, in ea parte à patre proficisceretur. ¶ Adoptiva facta, quorum ea pars adoptionem æquinoctium. Cicer. pro Domo sua: Tu ne, qui esse debebas, nec, patris hæreditate, nec adoptiva veniri.

Adopto, perfect. opton. ex Adopto, -as. verbale [ge]ven. Gall. Adoption. Ital. Adottione. Ger. Annehmung, Annemung, an Kindes statt. Hisp. Adopcion. Pol. Przyięcie, przyięcie do siebie. Virg. Acceptio, ōnis. Ang. Adoption. ¶ Cicer. pro domo. Quod Pontifices, qui adoptionis, non generis auctores esse debent, quique procreare liberos possint, & quum potuerint, non procreârint. Gellius 5. cap. 19. Quod per populum, hoc adoptando dicitur, quod per populum, arrogando.

ADO, -ĀVI, -ĀTUM. Lege curiata fiebat. Hebat autē non patricio plebeium, sed plebeio patricium adoptare: atque hoc in genere mira Lex illa erat observationis: ut is adoptaret, qui neque procreare iam liberos posset, & cum posset, experturis effet abiecerat, utique generem vt dignitatis, non vt sacrorum adhiberet: ut etiam ficta adoptio, ut nequid aut de dignitate gentium, aut de sacrorum religione imminueretur caueretur. Ne quis omen calumnię, ne quis fraus, ne quis dolus adhiberetur: atque ut ferentes, in comitio, tum adoptionem rede hereditabilem esse non horum adoptione P. Clodii fieri iam ellet, arguit Cicero in Oratione pro Domo sua. Neq; tollitur obligatus eadem ipsa confirmata mihi causa illa adoptionem, verum etiam, quòd, cùm curiata Lex ferretur, tum seruatum de eadem fit, quod non fieret neq; Lege fieri, neq; omnino quicquam agi cum populo licebat, primum cum adoptandi causas esse oportere, de quibus pontifices iudicarent deinde, si ea res probaretur tum, curiata Lex ferebatur, quam qui ferrent, omnia seruare debebant, quæ sacris Legibus, cùm ferrentur, seruari mos fuit: quod etiam significat Cicero in oratione cum arrogatus adoptet, qui, quod natura iam adimere non potest, legitimo & pontificio iure quærit. Itaq; quod est apud Taciu. lib. xi. Lege curiata apud pontifices adoptio fiebat, ita est intelligendum, ut, nisi & Lex ferretur, & adoptandi causæ pontifices probassent, adoptio fieri non posset. Virtusq; verò separatim agebatur, cùm de comitio pontifices consuleretur. Legem verò arrogationis ferre, Adoptandus autem, quod vertit, antequam adoptetur, quæ ei ius, qui adoptaturus est, sint exponere, à Modestino scriptum est his verbis. Non omnem cùm qui adoptat, fas & cùm arrogat, mihi esse deliberandum, quem sibi per adoptionem, vel per arrogationem filium faciat: sed inquisitionem esse debere, ne forte, cum prave & dolose de exheredatione filii nostri de legibus agamus.

Adde, -as, -avi, -atum, a declinabile, pro adde manum genitivi casu, id procura, mihi cumpri. Vide Scalig. in Fest. in voce Frumentum genus significans, quod & Far appellatum ait, & Festum dictum ab edendo, ut Festo placet: eò quòd populus Romanus ex omni fructuum genere tres tantum Cereris causa faceret, ut ait Varro apud eundem Plin. lib. 18. cap. 7. [Pol. Rey. Virg. Sacrificare. Ger. Ramen thun. Ital. Sacrificare.] quòd ab adhibendo dicitur putarunt, quòd adhiberi soleat, ut scribit Festus. ut priusquam ex cereris tabulis uti liceret, ture litaretur. ¶ Horat. ara Adorea appellatur, sive Sacra adorea, Romanique etiam Far adoreum. Cæsar & Plinius lib. 18. cap. 8. Vulgo illius frumenti genere, Far quod Adoreum veteres vocavêre. [Il grumento genere. Columel. lib. 2. cap. 6. Prima & utilissima sator hamatilibus frumentis, primum & ceream adoreum. Varro rei Rust. lib. 1. In loco humido fit adoreum potius serendum, quam triticum. Columella quatuor Adorei commemorat species, Cuniculum, Vetricosum, Siligineum, & Tumentem, quod & Albastrum dicitur. Vide eosdem loco paulo ante citato.

Adōrĕa, æ. Idem est quod Dos, nisi quòd dos ea res mihi videtur peculiariter pecuniis comparatur. [מהר Gal. Dot, ce qui est donné en mariage. Ital. Dote. Ger. Heurathgut. Hispan. Dote, ó ymendo de la muger. Polon. Dana albo posag panieński. Virg. Dos, dotis, & Dotium, ij. Ang. Dowry, or marriage goods. Nomen ductum est ab adoreo Frumenti genere, quod apud veteres tantam in honore habitum fuit, propterea quod also frumenti genere Populus Romanus recentis ab Urbe conditæ annis CCCCXXX. vitabat. Vade etiam Imperatores rebene gestis hoc frumenti genere à populo solent donari. Plin. lib. 18. ca. 2. Referre nemus in copia Latio olim magno in honore adoreæ dotis. Idem lib. eod. cap. 3. Gloriam denique pianæ fames honore Adoream appellabat. Festus. Adorea laus, quia olim pacato imperatori copia abundabat.

Adŏrĕum, sive Spelt. adoreum. Vide supra in dictione ADOR.

Adordĕor, ins, adortus, d. q. Licinia. [חרף Hebr. Gall. Commencer. Ital. Cominciare. Ger. Anfahen. Hispan. Hilo. Comenzar. Polon. Poczynać. Virg. Aggredior, ōris. Ang. To begynne. ¶ Ambrosii. Ortus est eò quòd populus Romanus bellum adortus est.

Adortus, -a, -um, Participii. Aggressus, ἀρξάμενος, προσβαλών. Gell. lib. 9. cap. 2. Adorti erant terræmotum excitare. Et Ovid. 1. de Ponto. Et nullam nomen adorta nefas. Quidam eorum duo hic duobus in locis legi debere Adoria & Adorta, ab Adorior, quod etiam incipere declarat, & aggredi significat.

Adŏrĭor, adoriris, vel rectiùs, adoreris, -ĭtur, -ĭmur, -ĭmini, -ĭuntur. Aggredior, invado. [לפתח Hebr. ἐπιτίθεσθαι, προσβάλλειν. Gal. Assaillir. Ital. Assalire. Germ. Anfallen. Hispan. Acometer. Polon. Napadać, Nadbiegać, przybiegać, Nacierać. Virg. Invadere. Ang. To assayle, to marche. ¶ Plin. Arcessunt Polon. Nowaiki, Nadbiegają przybiegają, Nacierają. Virg. Invadunt. Ang. Assayle upon. ¶ Adoriri est de improviso aggredi. Livius lib. 1. Tumere eo inde loco se, cum civitatem fore in potestate vis aliqua externa adoriretur. ¶ D. Bernardus, ait quidā Donatus, Adorior & Aggredior aliquā rem ardenter & de longo quæro, adornare & prosequi. Cicer. 7. Verr. Fortunam cum quamque navem ejus primum adoriebatur. ¶ Adoriri aliquando est Dare operam, atq; conari aliquid per vim, sive incipere. Lactant. lib. 2. Antequam prælectum hæc eorum adoriretur. Cicer. 2. de Orat. Ne cui velis ea documenta dare, quæ non prodesse cum noverit. Gellius 19. cap. 9. Iuliano Rhetori lacessere insectare; adoriri.

Adōrno, -ās, -āvi, -ātum. Idem est quod Orno, -as, -avi, -atum, compono, præparo. [עדה Chald. Gal. Orner, parer. Ital. Adornare. Ger. Zieren, gantz machen. Hisp. Aderezar, bestir. Pol. Ozdabiać, ozdobić, przyozdobić. Virg. Ornare, decorare, & Exornare. Ang. To garnish, to trim, to decke. ¶ Livius. Ad sollemnia sacrificia adornatus sacerdotem venit. Ambigunt eum veste, & cum ea quæ sella adornetur. Plautus in Epid. Tragulam in te ipsere adornat. Cicero pro Cluent. Omnes telorum copias tanquam ad mactandam adornata videbat, comparata & instructa.

Adōro, -ras, ad p. pr. -ro, pf. -avi, & -ōvi, -ātum, & -ōtum. Oro, Oro, veneror, precor, supplico, placo. [להתפלל, להשתחוות, להשתטח, להתחנן. Gal. Adorer, faire reverence. Ital. Adorare. Germ. Anbeten. Hispan. Adorar, hazer reverencia. Pol. Czynić ludzkie kłanianie się. Virg. Imaplare. Ang. To worshippe, to reverence. ¶ Plautus, ab Adore hoc est, stumeo ita facribus dedimus derivandum eadem fere ratione & Nonius: cujus hæc sunt verba: Adorare significat genua, quod epulis & tamquam sacrificiis quum parabantur, ille & Adorea propitiare religiones, votaq; debitum vicere. Verba Actionis hæc sunt: hoc est, fac voce & litteris mittas eum adorare. Cæsar: Elephas enim, & Phœnix si nulla modo est, ita illam adorare dicuntur. Supplicare verò ut Gudeanus ait, hominibus competit. ¶ Adorandi sedent, ἐκκλίνουσι τὰ γόνατα. Hoc proverbium Plutarchus adducit & Nonius: quo significatur, Vera certa comperta oportere, & in eis quæ facta quæ gerenda. Quidam arbitrantur eum significasse nonnisi quod oporteat eos qui sacra faciunt operam, non ambitiosè, ad id vitæ agentes hoc facere, sed vacuos cogitationibus & curis & ærumnis dedicos. Vide ut Eumolpus idem tradat, quem Pandex tecta aggredebatur, præcantationibus adhibita. Horatius. Ea vaxbonis sibi faciat, ut qui sacra adorat. Tacitus. Et simul ipse adorare, & adorari. ¶ Adorare aliquando est vehementer & attentè id agere. ¶ Adorare aliquando est vehementer orare. Virg. to worship. Tacitus adoro, -as, -avi, -atum. Advocare, Advocari, Sed metri causa addidam. Quandoq; significat Apollinari Apud Lib. 2. Sidon. Quæ aqui populum sit adorat.

Adōrto. [מזרעה Chald. Gal. Adoration. Ital. Adorazione. Germ. Anbetung. Hispan. Adoracion. Pol. Cmokanie rękoma. Virgar. incidit. Ang. Worshipping.] Plin. lib. 28. cap. 2. Cur & fascinationibus adoria, nec pernicies occurrentes?

Adŏxia. [Pol. Niesława. Virg. Ignominia, infamia, dedecus, ōris. Ang. Ignominy, infamy, shame.] Ellipsin omnis & famæ adoxias, quia mala, infamia, nihilq; in se habeat. Vide ibi dicenda. ¶ Adoxia materia, ἀδόξου ὕλη. Gellius vocabula, quæ à Ciceronis ætate, ab aliis inopinabilis, quæ in usu exercendi consuleant excogitari, ejusmodi est apud Novium Rusticum consulem, apud Plautum in Aspellione, expedita. Graucis concerta, apud Pharonidam Fabris quantus, apud Lucianum Matrem, & quod Eratosthenem Metiæ.

Adpĕo, Vide Appeto.

Adplēnum, Vide Plenus.

Adplōrātē, apud Senecam. Quæstion. natur. cap. 2. Cùm primum adplaraverit, me loco, atque animo ruros tanta mole crediderit.

Adplūmbo, & aep. nobatus, vide infrà, in verbo Applumbo.

Adpōsco, -is, ἐπαιτῶ, Posco. Horatius 2. Epistolarum. Si plus adposcere videor.

Adprĕcātor, -ōris, cum alio, d. p. [מתפלל Germ. Bitter.] Precator Horatio Carm. Rite Deos prius adprecatus eō, invocaturus. Actor.

Adprīmē, Adprobus, Adpromisser, Adpropero, Adpropinquo, Vide Ante P.

Adpugno, -as, -avi, -atum, Contrà pugno, oppugno. Tacitus. Inter se Pro eadem manu procul oppetentium adpugnare fortiùs tentavit. Idem lib. 4. Ancalia Romana adpugnarant.

Adpŭlsus, Vide APPELLO, -is.

Adquo, id est, quoad q. Afranius: Vt sic te possis adquo te expedias

pedit loqui. Idem in Epigno. Ne tantum amaremus talem tam sterilem partem, nisi nos eadem adjuvaret. Hæc Nonius.

Adsĭdo, is, [Ἐπιμένω. Τὶ Ἐπιμένεις. Gall. Rester auprès. Ital. Rastare appresso. Germ. Zubleiben. Hisp. Assentarse. Pol. Stawać przy kim. Vngar. Megmaradni. Angl. To abide, or tarry by.] Ex Ad & Sido. Colum.

Adsĭdŭus, a, um. Assiduus est assera, subito fundus, in montibus natus, ex montibus semper venit, quæ decreto in orbem cortice non offenditur. ¶ Adsidue autem (ne quis pomi vicinitate fallatur) dicta est, quam Latini Pertinacem vocant. Vide Plin. num libro 15. cap. 22.

Adsĭdo, pis, penult. prod. Ad aliquid repo, rependo, accelo & appropinquo. [משך tendit. Ἐπιβαίνω. Gal. Gaver vers, rompre à quelque chose. Ital. Appiccarsi à qualche cosa. Ger. Dergu tricken. Belg. Zich steeger aen iet. Hisp. Ingerirse en cosa. Pol. Wścibiać się. Vng. Valamihez vagdalni. Angl. To trespass to, to approche.] Plin. libro 35. cap. 10: Ad summa morientis ex vultu ac manuum adrepens infamia. ¶ Per metaphoram, pro sentim se insinuare, & paulatim accrescere. Cicero in Verrem: Quibus rebus non sensim atq; moderatè ad illius amicitiam adrepserat.

Adrado, Vide ARRODO.

Adrogo, Vide ARROGO.

Adsĭmĭlo, as, penult. prod. Ille Festo, Rumorem facio, fire, Commutatio quod à nomine quodammodo est, parte quinta, puta dolus, dolo, &c. Plaut.

Adsŭĕfăcio, Ex Ad, & Ruo, servat Ad, in compositione propter euphoniam: & significat radendo tuorno, ἀποτορνεύω. Columel. libro 2. capite 1: Dirigendum deinde protinus summum internodium, & æquali convenit.

Adsĕquor, Adsĕctor, Adsentio, Adsequor, Adsero, Adservo, Adsevero, Adsĭdeo, Adsigno, Adsilio, Adsĭmilis, Adsimulo, Adsisto, Adsŏler, Astringo, Adsuro, Vide in A initio S.

Adsĭdĕo, sive Adsessare. Adjungere. [חסף adjecit. חרביץ adjecit. Ἐπικάθημαι. Gal. Assoir. Ital. Aggiogare. Germ. Zufügen. Hisp. Ayuntar. Pol. Przykładać. Vng. Hozzá vetni, reá ülni, hozzá tenni. Angl. To set.] Columel. in Præfat. Com. Et hanc actionem quasi agriculturæ partem. Cicero in Tusc. Iovisq; cum in Melcheri adsevit manus. ¶ Interdùm ponitur pro approbare. Cic. pro Corn. Cum intellexerat prætor aliquid, id sibi adsevisse socios Latinos, ut tum Lege eadem is populus teneretur id, si approbassent & receptassent. Nam ii Latini foci Leges Romanas approbassent & decreto tacito recepissent, is non tenebatur Hinc

Adscrĭptus, a, um. Receptus. Cicero in Verrem: Sacra adscripta atq; accepta ab exteris nationibus.

Adscribo. Adscripto, Adscripsi, Vide ASCRIBO.

Adsĕctrix, icis, fœmininum est ab eo, quod fuit Adsessor. Adgellius, & Alacius in Fratribus: Dimittit adscriptos eis, me adsectrices vocat. Nonius.

Adsignātus, a, D. Lib. 38. Tit. 4. l. 3. Posse autem & nepoti adsignari certum est, & prætorii filio nepoti adsignatum constat.

Adsignĭfico, act. p. Significo. [משרה bardo significo, ἐπισημαίνω. Gall. signifier. Ital. Dinotare. Ger. Bedeuten, mercken, zu verstehen geben. Hisp. Significar. Pol. Oznaczać. Vng. Jelentem. Angl. To signifie, to shew.] Varro 1. de Re rustic. Cum tonsores non fuisse, adsignificat antiquorum vitam.

Adsĭpĕre & Præsipere, ἐπιστατεῖσθαι & ἐπιστατεῖν, dicebant Antiqui à sapiendo, sicut nos quoq; cum dicimus ab Aequo inquam, à Quæso non inquisere. Hæc Festus.

Adsĭtus, pen. corr. participium ab Adsero, juxtà situs, ἐπιφυόμενος. Varro: Vt vitis adsita ad olus facere solet. Boc.

Adspĭcio, is, adspexi, ctum, pen. prod. [ראה vide. ἐφορῶ. Gal. Regarder. Ital. Aguardare, mirare. Germ. Gucken. Hisp. Mirar. Pol. Oglądać. Vng. Valamihez tekinteni. Angl. To behold, to regard.] Plin. lib. 27. cap. 4: Aut ii dormientis spectatur ostium à nutrice terram adspui.

Adspĭrātor, Adspiro. Vide ASPIRO.

Adsum, ades, adfui, Præsens sum, interdum appareo. [הנני ecce me, &c. πάρειμι. Gal. Estre present, assister. Ital. Essere presente, assistere. Germ. Da sein, gegenwärtig sein. Belg. Ick ben tegenwoordich. Hisp. Estar presente, ser presente. Pol. Obecnym być, gotowym. Vng. Jelen lenni. Angl. To be present, to be ready.] Nam adesse etiam dicitur, quod paulò post futurum est, aut quod adventat. Vide dicimus: Adest Scipio, qui jam in itinere est, vel non longè abest. Id præsens est id, quod jà venit. Cic. 3. Offic. Inter hominem & belluam hoc maxime interest, quod hæc rerum tantum, quarum sensu movetur, ad id solum quod adest, quodq; præsens est, se accommodat. ¶ Construitur etiam cum dativo, vel ablativo mediante in. Cicer. in Philip. Omnibus his pugnis nolabula adfuit. Idem ac Ser. Sulpic. Ego vero, Servi, vellem, ut scribis, in gravissimo meo casu adfuisses. ¶ Interdum est adjuvo & præsto. Item. Cui contrarium est Deluum. Cicero 3. Quint. Recusabant qui aderant tum Quintio: Id est, qui Quintium defendebant. Idem in Epist. Ego tam certus reus adero ut difficilimus. Liv. libro 1. secundi Bel. Pun. Sed parem animi corporisq; vires adfuturas, pugnantibus ait, ministrant, &c. Adfuit Dithea, ἐπιτυχὴς ἐγένετο. Animo est bene cogitantis in re quapiam aggrediunda. Adagium est ab Isocrate, à rhapsodis sumptum, carminum Homericorum recitatoribus, & interpretibus. ¶ Adesse animo vel animis, proverbiali forma, est favere alicui, cui interdum, atq; attentum esse. Cicero pro P. Sylla: Adestote omnes animis, qui adestis corporibus, quorum ego frequentiam tuam quo pereæ lætor, cognite mentes, aures q; vestras. Hoc modo attentionem captat auditorum. Sic Terent. in prolog. Andr. ¶ Sumitur & pro accedere, præsertim in secunda persona. Terent. Andr. Adsidum, parasitevolo. Virgil. Aeglog. 9. Hue Adas ô Galatea & Aegloga ut Hue adeo Meliboee, caper tibi salvus & hœdi. Adesse pro Advenire. Virgil. 2. Aeneid. Iamq; adest multo Priami de sanguine Pyrrhus. Item 9. Aeneid. Ergo aderat promissa dies. ¶ Interdum etiam pro subsisto accipitur, sive manco. Plaut. in Aul. Hinc adesto, si here tu cessato loco. Digitum crassum transversum, aut unguem latum excessit. ¶ Sciendum quòd in Adsum servatur ds, triplici ratione, scilicet differentiæ causâ ab Assis, a, um. Euphoniæ causâ, quòd nec jo sonet, adsum quàm assum. Postremò quòd ipsa verbi declinatio ds, repetit, sicque in suum naturale principium reverteris. Veteres tamen Assum dicebant. Vide alles dicebantur nutrices, teste Nonio, quòd adsint his quos nutriunt, nec ab eis vel exiguo tempore divellantur. Plaut. Nilpheo assum apud te cœcum.

Adsummātum, ἐπὶ τὸ κεφάλαιον, & in summa, significat denique & breviter. Cic. 3. Offic. Ad summam ne agam de singulis. Quint. In summa non recedo.

Adsummium. Ἐπιφόριον. Germ. Zusatz. Hisp. Sobrepeso. Pol. Przydatek. Vng. Hozzá vetett summa. Angl. Overplus.] Referunt ad numerum. Cicer. pro Mil. Vnus aut ad summum duo inventi sunt id est, non plures quàm unus, aut duo exploratores.

Adsreger, ἀπόφυσις. Tactus & derivatus, cui contrarium integer. Scal. in Fest.

Adsregrare est vinum in sacrificiis augere. Integrare etiam & aegrare antiquus fatum, est in fatum redigere. Festus: ubi vide Scaliger.

Adstempus, Vide TEMPVS.

Adstellata falgura, quæ iterato ictibant videlicet significationem priorum attestationis.

Adstrĕno, Vide ASTRINGO.

Adstĭbernālis. Hariolatio continuæ tabernæ, παράσημος, quod genus domicilii antiquissimum Romani fuisse testimonio sunt externæ gentes, quæ adhuc tabulatis habitant aedificiis. Vnde etiam tecta cubicula quamvis pellibus contegantur, tabernacula tantum dicuntur. Hæc Festus. Adstibernales sunt Attibernales.

Adstrŏndĕo. Vide ATTONDEO.

Advĕho, his, advexi, advectum. [הביא adduxit. Ἐπιφέρω, ἐπιγίνομαι. Gall. Apporter, amener par charroy, ou par quelque autre chose. Ital. Portare, condurre à carro, per terra, ò per acqua, guidare, ò menare. Ger. Hinzu führen. Hispan. Traer, llegar cosas quentas. Pol. Przywozić. Vngar. Hozzá hordani. Angl. To bring, to carry, or convey to a place.] Cicer. 3. Offic. Si quis prohibeat Rhodum, si quid frumenti summo advexerit. Liv. 3. Bel. Pun. Impositoq; quem secum advexerat, milite Romani venerat.

Advĕctĭo, verbale, fit. [Ἐπιφορά. Vng. Hozatas.] Plin. li. 9. ca. 42: Nupet exoptatum Gaditanæ longæ advectionis à Brancatio, comparere in Lucrino.

Advĕctus, us, Idem Tull. Hirt. 20: Haec dein gine & advectu Neri celebrimus. [Germ. Zufahrt das etwas hinzu bringet.]

Advĕctĭo, as. Ἐπιφορά. Frequentativum ab Advecto. [Vng. Hordok. Germ. Zu führung offt thun.] Tacit. lib. 5: Adeo quidquid è provinciis & quanto majorem, quam Augustus reliquerat, copiam advectare.

Advĕlo, as, act. p. Velo, cooperio. [חסה confidit. ἐπισκιάζω. Gal. Couvrir d'un voile, ou autre chose. Ital. Velare, coprire con velo. Germ. Zubecken. Hisp. Cubrir con manto ò otra cosa. Pol. Nakrywam. Vng. Be fedem. Ang. To cover.] Virgil. 5. Aeneid. Vmbrifq; advelat comparata lauro.

Advĕna, penult. corr. commune genet. Qui non est civis, aut indigena, sed externus. [גר alienigena, peregrinus. Gal. Estranger. Ital. Forestiere. Cicer. Cum Germ. Ein frembder, ausländischer. Belg. Een Vremdeling. Hisp. Advenedizo, forastero. Pol. Obcy, cudzoziemiec. Vngar. Idegen. Angl. A stranger.] Et proprie qui ex alio longinquo loco in diversum oppidum venerit. Advenæ dicuntur: Convenæ, qui ex plurimis locis. Terentius in Heautontimorumeno: Ait è Corintho hic advena esse paupercula.

Advĕharis, Cicero de Legib. pellexerit advena. Ovid. 9. Ep. 8.

Advĕnĕrari, Venerari, colere. [עבד laboravit. Gall. Honorer, reverer grandement. Ital. Adorare. Germ. Ehren

obtrectatio, vel obtrectatrix. Hisp. Murmuradora. Pol. Przeciwnośćiwa, przeciwnica. Virg. Inuidens. Ang. To backbite, or reproue, a backbiter.] Varro. de re rust. Ita nomen Adversatrix Minervæ & Veneris: quarum una res procuratio oliveti, altera horrotum est.

Adventio, onis, proclivis & commodus accessus, propinquio. [קרבה מגש קרב בוא to approch. Gal. Venue, arriuée se quelque chose. Ital. Arriuata. Ger. Herzukommen. Hisp. Venida à alguna parte. Pol. Przychodzenie. Virg. Frequentia. Ang. Comming, resorting.] Cicero in Verrem. Si fore hæc adventio. Adventus in provinciam, Cicero 11 Philip. ¶ Adventus pro accessu. Cic. 12. Philip. Tu enim sapientis, quid quod homini accidere possit, id prævidere, referendum quo dicis, si adveneris, esse.

Adventicius, horrotius, inferiores, extranei. Cui contrarium est innatus, indigenus. [מתגורר, מתנכר, מתנוכר. Gall. Qui vient d'ailleurs, forain. Ital. Venuto di nuouo, d'altroue. Germ. Frembde ingesatz und eusserlich fur kompt. Hispan. Que nace de nuevo. Polon. Obcy, przychodzący, przybyszowy. Virg. Mutuum. Ang. Outward, forrain.] Vide adventum hominum quos contexendæ pacis causa vel ex Legatis, vel alia ex aliquo nobis adventant. ξενικός, ἐπήλυδος, ἀπόβλητος. Aristot. Cic. 5. Verr. Hunc ego Igarem accusare cœpi, qui in re adventitia atq; hac tempestiva, non diligens, non attentus esset. Cicero Top. Socci ancora comparantur, ut antroponantur quæ propter se expetenda sunt, iis quæ propter aliud: & ornamenta atque instita, assumpta de adventitia: integra contaminatis. ¶ Adventitius moribus, qui fuit, & nulla nostra culpa venit, externus.

Adventitia res, τὰ ἐπήλυδα, Scævola. D. lib. 49. Ti. 15. 6. Nec adventitii cœtus computandi sunt.

Advento, tas, Accedo, adpropinquo. [קרב בוא to approch. Gal. Approcher. Ital. Approssimarsi, auuicinarsi. Germ. Zuo kommen. Belg. Nadert. Hisp. Allegarse, ser vecino, acercarse. Pol. Przybliżam się. Przystępuię. Virg. Vkonogeck. Ang. To approch, to approche.] Cic. Curionem. Non dum erat audita mors ejus ad Italiam adventare. Idem ad Atticum lib. 9. Adventare, & propere advolare jubebas.

Adventatores, Qui frequenter advenitant. [מתנכרים. Gal. Auenans. Ital. Auentori. Germ. Die offt zu einem kommen. Hisp. Escogidos. Virg. Vkobiez, vkobiezki. Ang. Woonted comers or resorters.] Plaut. in Truc. Antequam tactus adventores meos nanciscor.

Adventrix, icis, um. Quod advenienti cupiam obviam fieri. Adventrix. Vide Adventoria epistola, apud Martial. in præfat. libri 12. quem dum ad amico mittitur obviam. Gel. Attic. lib. 13. cap. 3.

Adventus, tus, m. et verbale. Accessus [בוא קרבה קרבה accessus, introgressus. Gal. Venue, arriuement. Ital. Venuta. Ger. Zukunfft. Belg. Een comen. Hisp. La venida. Polon. Przyście. Virg. Przychodzenie. Ang. Comming.] Terent. in Eun. Salutant, ad eos nam vocant, adventum gratulantur. Adventus. Cui contrarium est discessus. Cicer. ad Attic. lib. 12. Verum me levat tuus adventus, sic difficilis assensio.

Adverbero, as, Verbero. [προσρήσσω. Virg. Nghiem.] Stat. 9. Theb. Frustra adverberat unda lintres.

Adverbium, [דבר המשמש מושכת bataibôn. [ἐπίρρημα.] Quasi juxta verbum dicit, quia in oratione propè verbo ponitur. Nec enim potest verbi vis satis significater exprimi, nisi jungatur adverbium: ut Deus, & Navigo, non plenæ significationis sunt, nisi adjicientur adverbia. Bene vel male dicit. Feliciter navigat. Donatus quidem Adverbium scripsit esse partem orationi, quæ adjecta verbo significationem ejus explanat atque implet. ¶ Fiunt autem adverbia quandoque à nominibus. Bene. A verbo, ut à Tracto Tractim. A nomine & verbo, ut Pedetentim, à pedis & tento. A participio, ut ab insignis, insignitè. A pronomine, ut Hic, Hinc, ab Hic & Ille. A præpositione, ut ab Ex, Extra, & à Sub, Anatus. Ab adverbiis nonnulla, ut à Prope, Propius. ¶ Enumerantur Posticiano, Insuetum in adverbiis. Ignaviter, Inimicitus, Miserè, Præcanto, Protervitè, Perpetuus, Furtim, (quo etiam Catullus usus est) Reverentèr, Superbiter, Tenerè, Tereriter.

Adverbialiter, [επιρρηματικῶς.] apud Dominicum Gratianum. lib. 11. De Adverbiis autem, quæ loco significationem demonstrant, veluti à Roma in Africâ redit, vel à Troja, vel ab Ilio navigavit Æneas, quæ apud illos interpretantur adverbialiter dicit, &c.

Adversus, a, um. Contrarius, inimicus. [אשר כנגד אשר כנגד to meet, to encounter. Gal. Contraire, opposite. Ital. Contrario, repugnante. Germ. Widerwertig, feindselig. Hisp. Contrario. Polon. Przeciwny, przeciwna. Virg. Vkobiez. Ang. Contrarie.] Terent. in Andr. Rerum obsequia illudis, adversus nomini. ¶ Adversum amolare, prave adversa, & in prospera. Terent. in Heaut. Hic fiquid fecit adversi evenerit. ¶ Interdum ponitur pro opposito, aversus. Cui contrarium est Aversus ut Aversa cui mens, quam à fronte accepimus. Cic. de Arusp. resp. Accepta à fonte adversario veloribus adversis. Idem in de Orator. Ita & adversis, & secundis impudicus es. ¶ Interdum pro objecto, & regione ejus, quod respicit. Idem in de Divinat. Eademq; equo adversum conscendi ripam. Idem de Somn. Scipio. Inveri solum ne quidquis adversum.

Adversus, vel Adversum, præpositio, Contra. [נגד על על פני to meet. Gal. Contre. Ital. Contra. German. gegenber. Hispan. Contra. Pol. Przeciwko. Virg. Eliez. Ang. Against.] Significat interdum ea, de quibus contrarietate quæque. Cicero ad Attic. si tanto opere pugnes, nunc contendam tecum adversus te. ¶ Aliquando loga, in meliorem partem. Terent. in Andr. Et id gratum facile adversum te habeo gratiam. Cicero primo Officior. Adhibenda est etiam quædam reverentia adversus homines. ¶ Item aliquando significat secundum. Ulpianus tit. 28. Bonorum possessio datur aut contra tabulas, aut adversus tabulas intestati: quod paulo post interpretatum, Secundum tabulas scriptas. Et Quæ deductionem non recepit, nec quæ peregrinationi tolli potest, quoniam nullius contradictionis sit, ac adversus leges suæ civitatis testetur. Et Horatius. ¶ Adversaria scriptura etiam Cicero, non defuit nomen qui contra disputent. ¶ Item aliquando Apud. Gellius lib. 7. cap. 12. Nam quæ quotidie accepta, adversum speculum ponitur, eamque quidquam cavit, quo idem facere quod Clavis facere solent.

Adverso, as, antiquè dictum, pro Adversor. Plaut. in Rudens. Animo adversari fidelio, nec hercle unquam pretereundo eis, cognavi.

Adversus, a, p. Contrarius sum. [שטן איב שנא to hate. Gal. Estre contraire, repugnant. Ital. Contrapporsi, contrariare. German. Zuwider sein, widerstehen. Hispan. Contradezir à alguna cosa. Pol. Przeciwny, nieżyczliwy, wrogi. Virg. Vkobiez. Ang. To be contrarie, or gainstand.] Cicero 7. Verr. Hanc Cleomenes vir amabat: veretur enim leges libidini adversari non poterat, nec audebat. Tacitus accusative junxit Ann. 1. Annal. hunc facinora adversari deos sententiabatur, & lib. 13. duobus in locis. Construitur autem cum dativo. Terent. in Heaut. Nequeunt libidini adversari.

Adversitas, tis, quod adversum est & contrarium homini. Aversa dicere quod averlari oderimus, & habitare avere.

Adversans, antis, participium. [מתנגד מתנגד to withstand. German. Widerstenig. Virg. Vkobiaiąc.] Cicero de Orat. Sed tamen vim habet illa, quam rede à bono Poëta dicta est dexamus, aq; omnium regia oratio, ut una mocò inflantem erigere, aut stantem incitare, sed etiam adversantem, & repugnantem, ut Imperator bonus se flectere, capere possit.

Adversarius, a, um. Idem quod contrarius, vel incommodis nostris officiosus, adversus. [מתנגד מתנגד German. Widerig. Pol. Przeciwny. Virg. Eliez.] Cicer. pro Cœcin. Vis ea, quæ jam maximè est adversaria. Idem pro Plancio: Causa in hoc judicio adversaria est Cæco Plancio. Construitur autem cum dativo, quam Adversarius substantivum, vel genitivum habeat, vel hæc casus pariatur.

Advertiria, orum, n. t. Dicuntur tumultuariæ quædam tabulæ, quas ante rei judicii confectionem perferibebatur, ne memoria rerum excideret, & ex iis postea tabulæ illæ & accuratæ fierent. [Graece ὑπομνήματα. Gall. Brouillons, papiers brouillars, minutes. Ital. Memoriali, libro de memorie. Cicero ait: Perscribuntur vitia eorum in tabulas, quas adversaria vocant. Germ. Zu Rom hat man gewohnt, die Sachen / die in Gerichten gehandelt wurden / in Register zu verzeichnen. Hisp. El borrador de memorias, memorial. Pol. Księgi, w które rzeczy sądzone bywaią zapisuią. Virg. Ieroch kbem.] Latine ea Diaria vocant. Exactiores autem rationum tabulas, Codicem appellabant. Cic. pro Quinctio: Quæro ex eodem viro diligentissimo, cui bona sint, cum ea habeat adversaria, quibus quid attulerit, cui mutuum dederit? Dabit vir.] Cicero alicubi orationes hujus vocis ignorans.

Adversarius, m. f. [איב שטן שנא adversary. Gall. Adversaire, partie adverse. Ital. Aduersario. Ger. Ein widerwertiger / widersacher / feind. Belg. Een tegen partij. Hisp. Contrario, parte contraria. Pol. Przeciwnik. Virg. Vkobiaz, vkobiazka. Ang. An adversarie.] ab Adverso, pro repugnatore. Adversarii dicuntur Rhetorice repugnantes, ac propriè in re, quæ adversus eos litigatur in judicio: quos Fabius adversos vocat. Terent. in Phor. Verùm scientem, tacitum, cautum mihi des adversarium, ita mihi dicit lex coquit. ¶ Adversaria etiam gradu feminino dicit occultius fieri, quæ adversus nos judicium concipit. Præterea quæris cuiares. Cic. Fam. 2. ad Curionem. Vt enim mihi gravis adversaria contingat, & parata inexcusabilis quædam expectatio.

Adversatrix, icis. Quæ adversatur. [המתנגדת. Virg. Vkobiaiąca.] Vide Et Adversatrix. Terent. in Heaut. Vtam ego eam quam velim, quin tum ea mihi adversatrix fuerit, Socrates Apulejus de Deo Socratis: Quem satorem bonis, quem adversatorem malis (ut vita cujus?

Adverse, Adverb. [בנגד נגד contrariè. Virg. Obiaz.] Gell. libr. 5. cap. 10. Ex quo intelligi hæc fuisse [ἐναντίως ἀντικειμένως, id tam obscurè atque præcise, quam adverse dictum.

Adver-

A'dversārius, Cic. Contrarius & repugnatorius. [איבה dūš. aversatio. Gall. Contrarier. Ital. Contrario. German. Widerwertigkeit. Belg. Tegher spoet. Hilp. Contrariedad. Pol. Przeciwnosc, wrogosc. Vng. Ellenkezes. Ang. Gainstanding, adversitie.] Plin. lib. 21. cap. 23. Magnam adversarium cum stellionibus putant esse. De corporum adversis loquuntur.

A'dversātōres, m. t. ab Adversāre id est, obviam eundo, Servi qui dominū deducunt, & reducunt. [[illegible] Germ. Diener die Knecht die den Herren vor vnd zu Hauß leiten. Vngar. kiseök; kisérö főlyek.] Terent. in Adel. Neq; servolorum quisquā pro advorsatore erit. Vbi ait Donatus, propriè loquutum Terentium esse, dicendo Adversatorem inde adrectitores dici.

A'dversio, onis. Vide AVERSIO.

Adverto, tis, Act. n. Ad aliquē, vel certo. [טבח ṭabaḥ. סב sab. הקשב hiqšīb. הקשה hiqšā. Gall. Tourner vers quelqu'vn. Ital. Voltare ad alcuno, o verso. Ger. Zuwenden. Belg. Tot keeren. Hispan. Boluer hazia otra cosa. Polon. Przykładam, zwracam. Vng. Fordétom, figyelmezem. Angl. I turne.] Terentius in Eunucho. Ille adeò interea commodum hunc advertit in angiportum plateam. ¶ Transfertur quoque ad Animum vel, Advertere animum, apud Terentium vel Advertere animo, apud Plautum. [Advertere alicui animum. Vngar. Valakinek feniének. Ang. To call heed, to mark.] Sequentia Terentii verba animadversionem potiùs videntur pro animadvertendo. Cicero Attico lib. 2. Bellibraciis. Hortamus, diligenter advertere. ¶ Pontur etiam impersonaliter. Cicero Lent. Nam advertebat animo Pompeio familiares adfuturos Volcanio. ¶ Horatius quoque illo pro eo quod est, ad levertere & allevare spectatores. Multa in Euphratē fe eminent, & reluctant, ut ne doctior quidem quisque deorum advertat, & adjuvet.

Advespĕrāscit, Vespertinum tempus advenit, vespe a fit. Cui enim id accidit. [ערב ereb. ערב ערב ereb ereb. Gall. Il vient sur le soir, il fait soir. Ital. Sera. German. Es wird abend oder fahet an zu nacht werden. Hilpan. Anochecer, anochecio. Pol. Nadchodzi wieczor, wieczor sie zbliża. Vngar. Estveledik. Ang. It groweth night.] Cicer. 6. Verr. Quum jam advesperascere, & festinare.

Advĭgĭlo, as, n. p. vigilo. [שקד shāqad. שקד shāqēd. Gall. Veiller soigneusement, ou estre fort diligent. Ital. Vegliare, far buona guardia, o buona sentinella. German. Sich fleissig wachtens vnd nit schlaffen wann man wacht. Hilpan. Velar para buena guarda. Polon. Czuyę, czuwam, czuwanie. Vng. Vigyazom, vigyazok. Ang. To wake or watche.] Cicero de Legib. Vt adrigilem, ad cultum animi ego. ¶ Translatè pro alicui rei incumbere, operam dare, studere. Terent. in Andri. Nam si istuc vera, diligenter, & mavis gemmas mihi confici optimas. Cicero pro Sextio. Adrigilandum pro re dignitatem esse, sed diligentia quæ est diligendum.

A'dversum, pro præp. quasi adhuc versum. Plin. Secundus cap. 28. Eadem autem formido Cimbros vicinos hos fecit. Sic legit Hermolaus, quum alii extendisse interpretati vivet.

A'dversus, pro præp. Accusativi, blandior sive vocis, sive gestus, omnisque ad voluptatem loquor & ago, nomen ad veritatem. [פנים panīm. Gall. Visage, adresse, contenance de visage ou de bouche. Ital. Adulare, lusingare. German. Schmeichlen, Fawren, schmeicheln. Belg. Het gesicht smeeren. Hilp. Lisongear, hazer la cola. Pol. Schlebiam, pochlebiam. Vng. Hizelkedem. Ang. To flatter.] Cicero de Amicit. Apertè adulantem nemo non videt, nisi admodum sit excors. Idem 2. de Divin. Nec adulatus regi dicitur ullus fortunam Elias. Valla libro 3. cap. 69. Adulari, capere, citharœdi, de adulatione divitum & meretricum quæstum dicendo, vel voce, vel gestu. Hinc traductum [אהב ahab], quod servum significat. Est enim servile, homine quæ turpi cuiquam adulatione dignatur. ¶ Festus adulandi deductum putat, paucis litteris cum positis. In qua sententia Nonius quoq; fuisse videtur, quum Adulationem proprie canum blandimenta esse interpretatur, confectatione ad homines traductum. Dicuntur enim canes adulari, quum corporis gesticulatione, & cauda motu nobis blanditur. In qua significatione ultro est hoc verbo Ovidius libro 14. Metamorph. Quinetiam blandis movere per ærea caudas. Nostraque adulantes comitare verbera. ¶ Veteres etiam dicebant Adulo, altera voce. Lucretius libro 3. Longe alio pacto gannitu vocis adulat. Hanc passivo usus est Cicero libro 2. Offic. Cavendum est, ne assentatoribus adfectemus aures, neve adulari nos sinamus. ¶ Veteres etiam pro lambo & ebibo usurpasse. Cicero Tusc. Ex Accii Prometheo. Sublime advolans penetrat cava claustra nostra adulat sanguinem.

A'dulātio, verbale, Est assentatio, simulatio. [חנפה chanūphāh. Gall. Flatterie, blandissement. Ital. Adulatione. Ger. Schmeichlerey. Schmeichlen. Hispan. Lisonja. Pol. Pochlebstwo. Vngar. Hizelkedés. Ang. Flattery.] Cicero de Nat. deor. Gratum verò tam fida custodia, tamq; amans dominorum adulatio. Plin. libro 10. cap. 34.

A'dulātor, m. t. assentator, homo fallax, levis, omnia ad voluptatem loquens. [חנף chānēph. מחליק machlīk. מחמיא mechamī. Gall. Flatteur, amadoüeur. Ital. Adulatore. Germ. Ein schmeichler oder ein Gleichsner oder Fewrer. Belg. Een quasimstricker. Hispanice. Lisonjero. Pol. Pochlebca. Vngar. Hizelkedö. Angl. A flatterer.] Autor ad Herenn. Non est laudator, ac videat adulator. Est igitur adulator communis veræ amicitiæ vitiator: nempe qui ubi animadvertat apud eum, quem amat, sed liberè ex animo loquitur dicit omnia. Adulator verò, qui ac alterius non modo sectum, sed etiam vultum aq; nutum convertitur. ¶ Hinc apud Phocianem ad Antiphanem Adagium [illegible]. Non posse me simul & amico uti & adulatore. Anthemius fecerat eli. Sanxerat elic, [illegible] id etiam cavos, quàm in adulatores incidere.

A'dulatrix, Quæ adulari solet. [Ger. Ein Gleichnerin.] Trebellius Pollio in Claudio. Adulatrices gentis Brisonicæ, adulatores P. R. adulatrices externæ gentes.

A'dulatōrius, adjectivum. [Ital. Adulatorio.] Tacit. Hist. 5. Vitellius formidine C. Cæsaris, familiaritate Claudii usque in servitium munitus, exemplar apud posteros, adulatorii dedecoris habetur.

A'dulter, [Adultera, [illegible]. Gall. Adultere, celuy qui va hors de sa femme ou mariage. Ital. Adultero, e adultera. Germ. Ein Ehebrecher oder Ehebrecherin. Belg. Een Doorspreder. Hispan. Adultero de casado, o adultera muger casada. Pol. Cudzołnik. Vng. Paraznak. Ang. Adulterer.] Cic. in Salust. Favonium mentitum aiebat, orationem cubicularium in aurem pelex, & idem postea adulter. Componi videntur ex Ad & Alter, seu Alterus quòd ille ad alterum, & hæc ad alterum se conferat. ¶ Veteres etiam adulterionem pro adultero dixerunt, ut testis est Nonius, probans hoc ex Laberio.

A'dulterium, i. [אסון asōn. Gall. Adultere. Ital. Adulterio. Ger. Ehebruch. Hilp. Adulterio de casados. Pol. Cudzołstwo. Vng. Paraznaság. Ang. Adultery.] Quod in aperto commissum committitur, ut Valla refert lib. 6. Cic. 3. de Orat. Quem ego in ipso adulterio deprehendi. Quint. libro 7. cap. 4. Non commodi adulterium. ¶ Transfertur aliquando ad alia, Adulteria naturæ, pro operibus non verè naturalibus. Adulteria metalli, pro Gauda. Adulteria arborum, pro insitionibus, apud Plin.

A'dulterō, as, pen. prod. act. n. p. Adulterium committo, cubile alterius inco. [נאף nāaph. נאף מעשה נאף nāaph maaseh nāaph. Gall. Commettre adultere. Ital. Commettere adulterio. Ger. Die Ehe brechen. Belg. Doet spreeuwen. Hisp. Ayuntarse con muger agena, adulterar las agenas. Pol. Cudzołożę. Vng. Paraznakodom. Ang. To commit adultery.] Gellius lib. 10. cap. 23. In adulterio uxorem à deprehendentibus, sine judicio impunè occidere licuit, si adulteraret, non autem cigito contingere. ¶ Et etiam adulterare, aere aliqua quæ primo pravè assimilare, atq; extrema fraude corrumpere. [Ital. Falsificare. Ger. German. Fælschen.] Plin. libro 12. cap. 7. Piper non quidem facilimè adulteratur Alexandrino simile. Inde etiam Adulterare judicium, adulterare tabulas, &c. apud Cicer. Apud Senecam sententiam, manere ac adulterare.

A'dulterātē. Adulterate. Ammianus Lib. 29. Tit. 1. lib. 16.

A'dulterātor, oris, Passivè, [illegible]. Pol. Falszuie. Vng. Megvesztö.] Idem Cic. de Offic. Latrocinari, fraudare, adulterari, carpere.

A'dulterīnus, a, um, Passivè, [illegible]. Hor. Epod. 17. Primus amor, juvet & nigres subdere vetris. Adulterator & calumba malvarchos est, per adulterinum à malvo secatur.

A'dulterātus, a, um, Quod alienæ rei commixtione corruptum est. Adulteratum gummi. [illegible]. German. Gefelschet. Pol. Sfałszowany. Vng. Megvesztatot.] Plinius lib. 19. cap. 3. Hanc opponit Syncerum.

A'dulterīnus, a, um, pen. prod. ex adultero procreatus, spurcus, cothas. [ממזר mamzēr. [illegible]. Gall. Bastard, fornicateur, bastard. Ital. Bastardo. Ger. Ein Bastart oder Hurenkind. Hilp. Bastardo, fornicador. Pol. Sztukowski. Vng. Szaszar. Ang. A bastard.] Plin. lib. 10. cap. 3. de aquilæ pullis: Ceterum cruentem & intra adventi, præcipuam & nullo velox adjectorum & degenerem. Vide præmetaphoram. Adulterina signa dicuntur, quæ falsis, affictaq; nomina fecta. Cic. pro Cluent. Testimonium in has tabulas transcripti. Signis adulterinis obsignare. Sic, Adulterina literæ, & Adulterinæ claves, quæ pro veris subditæ tentantur. Item Nummus adulterinus apud Cic. 2. Offic.

A'dultus, Vide ADOLEO.

A'dumbro, as, act. p. Umbram adhibeo, sive umbram regendo facio. [בז bāz. Gall. Contours, traits, faire les premiers traits de quelque chose. Ital. Adombrare, ingrossare. Ger. Schatten machen. Schreichen. Hisp. Hazer sombra, rostro debaxo de paño o semejante. Pol. Cieniuię, Kakuięę. Vng. Arnyekozom. Ang. To shadow.] Columel. libro 5. capite 5. Sub cujus ramulis palmites, regentibus vineas adumbrabat. Idem lib. 10.

¶ Adumbrare etiam est leuiter picturam aut aliud, quod fingere & simulare. Quint. lib. 9. cap. 2: Quæ picturæ ornamenta quæ in eorum natura sint, ad umbratæ dicere? Cicero 3. Tusculan. Etenim gloria, si illa quæ dam mortes, & expetita non adumbrata est, non vera, sed expressa dicenda est, fucata. Adumbrare & Expromere, contrarii. Cicero pro Cæl. Pernecta maximarum rerum non expressa, sed adumbrata virtutum. ¶ Adumbrare pro imitari. Cicero 3. de Orat. Ipsam sanctitatem in eorum ingeniis adumbrare conati. Idem 2. de Orator. Qui nunc horum veteres exitus fictasque luctus vellem imitari, atq; adumbrare dicendo, &c.

Adumbrátio, ónis. f. c. Verbale. [ὑπογραφή. German. Ein Entwerffung eines dinges abmahlung. Vulgar. Ausmyndinge.] Cicero de Fin. Orat. Nulla est enim alia in genere laus oratoris, cujus in nostris oratoribus non sit aliqua, sinon perfectio, at certe similitudo, & adumbratio.

Adumbrátim, adverbium. Sub aliena specie. Non apertè. Lucret. lib. 4:

Non tamen ut rerum quæ sunt, veraq; essentia,
Sed quasi adumbratim paucis tibi tangere visa.

Adúncas, Adj. p. ab Vncus, Figuratè curva. [ὑπογεγραμμένος. German. Krumm. Vulgar. Orgaylsom.]

Adúncus, a, um, curvus, tortuosus, reflexus. [מעוקל. Hebr. עקלתון. Chald. Græc. καμπύλος, ἀγκύλος, σκολιός. Ital. Pogante. Gall. Tortu & crochu. German. Krumb, oder der ein krumb hat. Hispan. Corbo, torcido y retorcido. Pol. Nakrzywiony, nakrzywiony. Vulgar. Krogot. Angl. Hooked, crooked.] Cic. pro Cluent. Vertula monet ex omni parte decidentium, & commotis. Idem 1. de Nat. deor. Corpus falcatum curvum, & quasi adunca.

Adunctitas, ātis. f. (per Ecclesiam) incurvitas. [γαμψωνύχεια, ας. Adunctas rostri. Plin. lib. 8. cap. 29.

Ad unguem, Perfectè, absolutè. [ΤΝΣ מוכה מכה. Gall. Ital. A punto. German. Gar einem nägelein gans gleich. Hisp. Derecha y cumplidamente. Pol. Doskonale. Vng. Tegy, tökelletessegh. Ang. Perfectly.] Transtulit ex picta & marmoraria, quæ sanctarum marmorum tenacibilitas existimatur, quam unguis in pæstulis nihil offendit, vel quam jam dictæ cretæ tam, ut, Severo scribit ut Persius) exsculpant ungues: Eve abiis qui magna diligentia magnoq; judicio aliquid agentes, interrogitandum unguem monuerit eruditi. Horat. lib. 1. Serm. Fomentis ad unguem factus homo: hoc est, omni ex parte perfectus.

Adúno, pen. prod. as, Congrego. [חבר. Gall. Vnir, joindre, assembler. Ital. Adunare. German. Zeremigen, zusammen bringen. Pol. Zgadzam, zgromadzam. Vng. Egy ben. Hisp. Ajuntar, juntar, allegar. Ang. To make, to gather together.] Plin. lib. 19. cap. 1: Vultum fallacem in acervo adunatarum videri.

Adunáti, Simul congregati.

Adúnatio, Vng. Összefüzödés.] Diomedes Grammat. libro 2: Si vero longus sermo est, Tertur, adunationis causa recipitur futurum.

Ad unum, לב אחד. [ἅπαντες, πάμπαν. Gall. Tous. Ital. Tutto. German. Gar einem/ das ist/ Alle. Hispan. Todos. Pol. Wszytkich. Vng. Mindenkorigen. Ang. Ad, unto one. Adverbialiter sumptum, significat Omnes nulla excepta. Cæs. Omnes ad unum perierit.

Advŏco, cas, penul. correp. ăv. p. Ad me voco, arcesso, in auxilium voco. [קרא. Græc. κέκλημαι. Gall. Appeller, s'ayder. Ital. Chiamare, & Germ. Hulffe suchen. Hisp. Llamar para ayuda. Pol. Wzywam, przyzywam. Vulgar. Hozzam hiuom. Ang. To call upon for succour.] Cicero pro Cæcin. Vires bonos complures advocat. Vide pro Cluent. Ornatus aux hive causa amicos accersere, putantes. Terent. in Phorm. Amicos advocabo, ad hæc certum qui sé ferat. ¶ Proprie non verum ad jus pertinet, & significat homines vel patrocinii vel testimonii, vel consilii causa cōvocare. Hinc Asconius Ver. 1: Advocatum a patrocinio dictum esse, qui vel jus suggerat, vel præsentiam suam amico commodet. Eosdem nostris etiam judicibus, tum privatis, tum publicis, amicos omnes advocare, quorum auctoritate judices moverentur. Hinc

Advŏcátus, Dicuntur qui alteri sé fiunt in causa. [συνήγορος. Gal. Advocate. Ital. Advocato. Germ. Beystender am Rechten/ Advocatus/ Fürsprech. Pol. Pulpere, Radzić, spodziewać. Hispan. Abogado para ayudar o defender. Pol. Adwokat, zástępca. Vng. Segitségh, Szószóló, mellet valló. Ang. Advocate.] Plaut. in Cist. Stultus est qui vivi mortuum, Dum adhibo advocatos, cuidam cognato meo. Quem diem, Dum adhibo advocatos, cuidam cognato meo. Quem hercle iram adeo perdidisse gaudeo. Ne me ego nunquam hai hodie advocarem. ¶ Inter advocatū & patronū hoc interesse Varro existimat, quòd Advocatus non tantùm significet eum, qui alterius causam agit (quem propriè Patronum dicimus) verùm etiā eum qui sédet iuris consultus officio gratia. Advocatus appellatur, etiamsi nihil dicat, neq; agat, sédet tantùm quatenus sit defendere. Patronus propriè, qui agit causam. Ita ait Cæsar non advocatis Cic. Tiberi. Sp. Furii lib. 7: Quod literis scribere oblitus es, minuit multi jam te advocato causa cadent.

Advocátio, verbale, ōnis. f. c. [συναγωγή, συναγώγισις. German. Ein versamlung eines Rechten. Pol. Zgromadzenie. Vng. Az egy ember mellett való gyülekezet. Ital. Adunanza di alcuno.] Cicero pro Quintio: Nihil tam copiosa advocatione uteretur, si pertendum esset id illi, non tam multos amicos advocaret, qui congregarem. Idem pro Sexto: Sed quid gravitas ejus, quæ hanc advocationem posuit. ¶ Interdum significat id quod vel ipsi Consultationes vocant, propterea quòd amici convocatis de causa sua consilium quisq; capere solebat. Cic. in Epist. Tam. ad Terentium: Interea literari non ex oratione, quā in advocationibus loce 3. Vere. Quā imperatum crebò senatus convocatum, quā maximarum rerum quotidie advocationes fiunt. Paul. ¶ Advocationem suscipere, est advocatio vel dilationis. Vipian. de Off. Procon. Pal. D. lib. 1. Tit. 16. libr. 6. Si quis tam imporenter se gerat, ut omnes metuant advenientem advocationem suscipere.

Advŏlo, las, penul. corr. ad aliquem locum volo. [πτερύσσομαι. Gall. Voler à un vers quelque chose. Ital. Volare ad alcuno parte. German. Hinzu fliegen. Belg. Toevliegen. Hispan. Volar à cierta parte, o persona. Pol. Polecieć, pospieszam. Vulgar. Valahova ide repülök. Angl. To fly to any thing.] & construitur cum accusativo, pro patrio Ad, vel In: & aliquando dativo. Plin. Attingarum Volaterranum palumbum, vix centi quotannis advolat. Idem libro 12. capite 20: Florea nominatur advolans ad eas, quæ sola mari emergunt. Cic. ad Brutum libro 10: Quamobrem advola ubicunque eris. Idem ad Cassium libro 15: Sed simulatam Pompeianam, quæ vero fugitare, ejus ad sese multi advolabit ad pectus.

Advŏlátus, ūs. Actus advolandi. [πτέρυγος, ἐπίπτησις. German. Hinzufliegung. Pol. Przylatywanie.] Cic. secunda Tusc. Tull. advolatu admonitis aeriens anguis.

Advŏlvo, ĕre, ĭi, ūtum. German. Hinzuwälzen. Polon. Przywalczam. Vulgar. Hengerítek.] Quasi vi vendo adduco. Virgil. Georg. ...congestaque robora totas Advolvere focis ulmos, igniq; dedere.

Accĕdunt gĕnibus, Levius, mollĭtq; genuum. [Pol. Przylatywam.]

Advorsĭtas, ātis. f. pro Adversio & Adversurem, pro Adversarium veteres dixerunt, teste Festo. Sic Advorsum, & Advorsa, pro Adversum & Adverso.

Ad votum, Ex sententia ad voluntatem. [πρὸς γνώμην. Gall. A son plaisir & volonté. Ital. A suo modo/secondo il suo desiderio. German. Nach dem mund/ nach der begierd. Hisp. Segun su voluntad o desseo. Pol. Podług myśli, według. Vng. Kedvesen szerint. Ang. After my mynde.] Quint. Ut res ne ad votum exierint, examinat tamen sententia? Et alibi: Ad votum omnia fluere fortuna lasciva solet.

Adŭrgĕo, es, ēre, Vehementer urgeo. [ἐπιτρέχω, ἐπιπλήσσω. German. Hinzutringen, hinzutreiben. Pol. Odpycam. Vng. Zorgalmazlatom.] Celsus: Is quoniam nervus est dens in locum prioris, quondiu figuro adurgendus est.

Adŭro, ĕre. act. 1. penult. prod. Idem est quod simplex Uro. [יקד. Chald. יקד. Græc. καίω. Gall. Brusler, brûler. Ital. Abruciare. German. Zu brennen/ verbrennen. Hisp. Arder, quemar. Pol. Popalam, spalam. Vng. Megégetem. Ang. To burne.] Cic. Offic. Quæ cum sentiamus esse superiorem illum Dionysium, quo crudeliorem timoris angi fortasse, qui cultros mercatus tonsorias, candenti exhorret ubi adurearur. cap. 1. Plin. adusta avibus dixit.

Adūstĭo, ōnis, verbale, f. c. [שריפה. Græc. καῦσις. Gall. Bruslure. Ital. Abruciamento. Germ. Ein Brand/ Brandt. Pol. Popalenie. Vulgar. Egetés.] Plin. lib. 14. cap. 24. Vina prætereà laudata, si non, aut infumicum vinum picis aut cem, adūstio.

Adŭstĭquĭd est, ĭquĕ, ad. [עד. Græc. ἕως. Gall. Jusques à. Ital. Fino à. German. Bis dahin. Hispan. Hasta à. Pol. Bond. Vng. Ennyi. German. Bis dahin. Angl. Even.] Virgil. 11. Æneid. Aurora Eoa Exit. Gellius lib. 13. cap. 21: Præterea Menelaus adusque cubitum ulnas exuit. Gellius lib. 13. cap. 21: Præterea vini libras adusq; lustra libras octoginta. Vide supra.

Adynamium, ἀδύναμος, Vini factitii genus, quod ficbat ex musto albo, dimidia parte aquæ adita, quod adynatum qui decoquebant, donec aqua dimidia esset coqui. Vide Plin. lib. 14. cap. 16. Dictum Adynamon, ἀπὸ τῆς ἀδυναμίας, propterea quòd efferinum facile detineri nequeat: ideoque magis debatur, quo hasvini potum meretrices.

Adўtum, i. n. dia. corr. [ἄδυτον. German. Ein heimlich Ort des Tempels/ die Sacristey/ oder Chor. Belg. Geheymste plaetse des tempels/ die Sacristie oder Choor. Pol. Zakrystia. Vng. Szentségház, templom belsö része. Angl. The chancell or secret place of a church.] Locus est secretior templi, ad quem nulli est aditus, nisi sacerdotibus. Virg. ductum à privativo & εἴσω, ingredior, quasi inaccessibilis. Virg. 2. Æneid. Inq; adytis hæc multa silentia portat.

A ante L.

Aĕ, d. pathongus, communis error per multa sæcula, & malè scribitur, duos ex duobus corporibus fit unum æ, cui signatur ę caudatum pro æ, & malè pronunciatur, dum solum e sentiuntur in pronunciatione. Sentiri debent ejusdem hæc duo elementa, &

ta & nummique probe cudo judari. ¶ In notis antiquorum, AED.IL. ædilis. AED.IL. adiles. AED.IL. CVR.V. ædilis curulis. AED.PL. ædilis plebis. AE Gr. aget. AE Q_P. æquales personæ. AER. ærarium, vel ærarii. AER. CO L. are collato. AER.P. ære publico. AE.D. ædem dedicavit. AED.S. ædem sacravit, vel ædificavit. AED.IN M. ædes inscripsit meridie. AER.S.T. ærario Saturni.

Ædépol, proinl. con. ex *mecastor*, Adverbium juranti, quod est quasi per ædem Pollucis. Item Pol, & perpol, quæ idem significant. Perpol, quàm pauci, apud Terent. in Andr. per omnes pene pro pol, Pol perquam pauci. Erat autem Ædepol ciebori pro pol, Pol perquam pauci. Erat autem Ædepol, teste Gellio 11. cap. 6. Junonis ædem cum viris, quàm mulieribus communem. Per Herculem autem mulieres nunquam jurabant, neque ei per Cererem.

Ædes, Es. Tam in singulari quàm in plurali numero, pro templo vel ærario, sed ferè semper cum adjectione, ut Ædes Jovis, vel Ædes sacra, Ædes Jovis, Ædes deorum, Ædes pacis, & hujusmodi. [חֵיכָל *heikal*, templum. Gall. *Temple*. Ital. *Tempio*, *la chiesa*. German. *Ein Tempel*, *Kirchen*. Hispan. *Templo*, *la iglesia*. Pol. *Kosciol*, *Kaplica*. Vngar. *Templom*, *egyhaz hàz*. Ang. *A temple or church*.] Cicero 2. Verr. Ædes Minervæ in fano Apollinis Sidonii. Phil. 9. Ædes ejus, quo in ædem Tellaris convocari fuimus. Ovidius in Epistol. Didûs pro deplacito posuit, quòm ait, Illi mos maternos servare in ore Sichæi. Nam & sepulchra, ut fuit Jurisconsulti de Sepul. & relig. erant loca sacra habentur. ¶ Pro edificio profano, ex aliter enim pro templo ædes accipitur. [בַּיִת *baith*, domus. Gall. *Maison*. Ital. & Hispan. *Casa*. German. *Haus*. Ang. *A house*.] Cicero. Verr. Quæ vel ego mecum apud illum in ædibus. Idem de clar. oratori. Excessimus quadam ex ea ædes. Singulari numero poëtæ. Cæsius de gall. Asyandri. Excubiarum principium fuit servatis noctium vicibus, proximi foribus ædis, in qua Rex accubuisset. Vel Ædes pro cubiculo dixisse videntur. Idem alibi eodem in numero pro cœnaculo posuit, quum ait: Stabat ad fores ædis ejus, in qua Rex vescebatur. ¶ Tantæ enim nobis deberent esse ædes nostræ, ut eas negotiis suis omnia è curanda sint. Hinc illud in Adagiis: Ad hasta in nullius quæ prava aut recta geruntur. Ὕλη ἐς τὰς ἀγορὰς ἐρχομένη. Hesych. interpr. Scribit Gellius lib. 19. Homeri ex Odyss. versiculum vix prave vel semper recte Socrati fuisse. Dicebat ad eum Diogenes, ut refert Laërtius. Quo verbo admonebat ut ea potissimum, quæ ad nos ipsos pertinent, curemus: externa atque aliena ne inquiramus. ¶ Dicitur autem Ædes (ut scribit Servius) ab Æde, quòd in ea sacrificantes edere cõsueverint. Nam quædam sunt nomina, quæ intrò diphthongum recipiunt, quæ vis à verbo monophthongo derivetur, ut Ædes, Æstulus. Varro libro 4. de lingua Lat. ab ædito putat, quod scilicet plano pede ascendantur de etiam primæ syllabæ diphthongum accepit. Festus: Ædes quo olim ædito pon solerent. Aut Ædem dici existimat, quòd in ea æs numeretur, quod Græci αἰὲν νομίζουσι. ¶ Ædis, in communi singulari, Varro de vita pop. Rom. ait libro 1. Hæc edis quæ nunc est, paulo ante à pòst factum fuit, &c. Hoc etiam exemplum diminutivæ formationis videtur confugere, ut Aedis in recto dicamus, non Ædes. Nam si Apicula fit à nominativo Apis, videtur analogiæ ratio exigere, ut Aedicula fit ab Aedis. Nam ab eo quod est Ædes, potiùs fieret diminutivum Ædicula, ut à Vulpes, Vulpecula. ¶ Veruntamen ea in compositione sæpè mutatur in i: ut Rego corrigo, Lego colligo, sic parit & derivatorum formatione.

Ædĭcŭla, æ. f. Parva ædes. [שִׁכְבָּה *schibbah* אֲהֵל *aahil*. Gall. *Maisonette*, *loge*. Ital. *Piccola casa*. German. *Ein kleins Kammerlein*, *oder ein Capel*. Belg. *Een cantoorken*. Hispan. *Casa pequeña*. Pol. *Domek*, *chatinka*. Vng. *Hàzacska*. Ang. *A little house*.] Aliquando pro cellula ædibus. Plautus in Epid. In Ædiculam scorsum illibat erat, inquit. ¶ Aliquando pro sacello, quod ædis sacræ appendit. Livius: Iisdem diebus ædicula Victoriæ virginis, prope ædem Concordiæ M. Porcius dedicavit. ¶ Aliquando pro oculamento simulachri. Plinius lib. 26. de Venere Cnidia: Ædicula ejus tota aperitur, ut conspici possit undique, & hinc & illinc.

Ædĭfĭco, act. ædes construo, propriè. [בָּנָה *banah*, ædificare. Gall. *Edifier*, *bastir*, *construire*. Ital. *Edificare*, *fabricare*. German. *Bauen*. Hispan. *Edificar*. Polon. *Budować*. Vngar. *Epitek*. Ang. *To build*.] Nam ab ædi vel ad hæc facio dicitur ædifico. Ita ferè ablolutè ponitur hoc verbo. Cicero ad Quint. frat. Tribus locis ad sive, reliqua tecta videmus. Horatius 1. Epistol. Dimidio, ædificas, marcat quadrata rotundis. Martial. in Gellianum: Pelemi numos ut dicere possit amico. Hæc unam verborum Gellius, Aed. Fec. ¶ Interdum ponitur pro construo, exstruo, efficio & non solùm de ædibus, sed & aliis quibuscunque dicitur, & tum accusativum semper adjunctum habet. Cic. pro lege Manilia: Qui quidem maximas ædificasset, & ornasset copias classes. Idem pro Sylla: Ædilitium porticum carcer ædificatus est. Idem: Urbes sine hominum cœtu ne ædificari quidem potuisse, nec frequentari. Idem: Qui quum ædificasset in Palatio contra plenam dignitatem. Quo in exemplo peculiarius ODOMVM, additus faciebat sensum, ædificare, simpliciter ibi accipi pro struere enim absque redundaret. ¶ Ve & apud Græcos ultimæ, οἰκοδομῶ, οἰκοδομέω.

Ædĭfĭcātĭo, ōnis, f. Ipsa ædificandi actio. [בִּנְיָה *binyah*, ædificatio. Gall. *Edification*, *bastiment*, *edifice*. Ital. *Fabrica*, *fabrica*. German. *Ein Bawung*, *erbauung*. Hispan. *Obra de edificar*. Polon. *Budowanie*. Vngar. *Epites*. Ang. *Building*.] Cicero ad Attic. Ædificationis non mei vel.

Ædĭfĭcātŏr, ōris, m. [οἰκοδόμος. Vngar. *Epitesbeli*.] Parva ædificatio. Cicero ad Quint. frat. Quæ vis quæ ex eo, quòd de ea ædificatione cella Lucrii, de qua mecum loquutus es, mandavisti.

Ædĭfĭcĭum, i. n. [בַּיִת *baith* בֵּית *beith*. Gall. *Bastiment*, *edifice*. Ital. *Edificio*. German. *Ein Bawe*. Hispan. *Edificio*. Pol. *Budunek*. Vngar. *Epitek*. Ang. *A building*.] Cæsar de bello civili. Ædificiorum & Cæsaris consilio, & pontium pro omni fundata. [עִבְרִי *ibri*. Gall. *Edifice*. Ital. *Edificio*. German. *Ein gebaw*. Hispan. *Edificio*. Pol. *Budunek*. Vngar. *Epitmeny*. Ang. *Building*.] ¶ Ædificii quoque appellatione non tabulam superficiem significari, sed solum quodcunque positum, ex eod. Ædificium superpositum est. Ulpianus putat Pol. Ed. in cap. 6. Mutant hæ ædificiis. Cæsar de Gall. bell. 2. Omnibus viris, ad ædificia, quò adire poterant, unos die.

Ædĭlĭcĭus, a, um. Ædis constructus, & pertinet pro omni fundata. [עִבְרִי *ibri*. Gall. *Edifice*. Ital. *Edificio*. German. *Ein gebaw*. Hispan. *Edificio*. Pol. *Budunek*. Vngar. *Epitmeny*. Ang. *Building*.] ¶ Ædificii quoque appellatione non tabulam superficiem significari, sed solum quodcunque positum, ex eod. Ædificium superpositum est. Ulpianus putat Pol. Ed. in cap. 6. Mutant hæ ædificiis. Cæsar de Gall. bell. 2. Omnibus viris, ad ædificia, quò adire poterant, unos die.

Ædĭlĭcĭus, ædilitius procuratio, m. c. [ἀγορανομία. German. *Burgermeisterey*. Belg. *Burgemeesterie*. Vngar. *Egyhàz hàz*.] dicti fuit ab eo, quòd ædes sacras & privatas procurarent, teste Varrone libro 4. de Ling. Lat. Primò ex plebe duo creati fuere. Ædiles deinde procedente tempore duo ex patriciis adjuncti sunt, qui ædilia curuli, qui illi solii utebantur, Curules dicti sunt. Officium Ædilium erat, ludos publicos exhibere, & sacras privatasque ædes præmunire, totamque urbem tueri, ut cloacæ & aquæductus, & quæque publica ædificia munita & emendata essent. Loca in theatro assignare. Si quipiam lignum, aut fœnum in morbosum, vitiosumve, pro integro, fraudemque vendidisset, edicto Ædilium emptori succurebatur: idque Ædilitium dicebatur, sive Ædictiones ædilitiæ. Cicero 3. de legibus, ex lege xii. Tabular. Sentio qui Ædiles curatores urbis, annonæ, ludorumque solennium: illisque ne honoris ampliatus gradum primos ascensus esto. Erant & alii Ædiles, qui frumento præerant, à Cæsare primùm creati, & à Cerere Cerealis nominati, ut scribit Pomponius. His cura ponderum, ne quæ fraus fieret, & mensurarum commissa erat. Vide Hotomanum in suo juris Lexico.

Ædĭtŭus, i. m. Ipse dignitas. [שׁוֹעֵר *schoer*. Gall. *Portier*. Ital. *Portinaio*. German. *Der Pfortner*. Hispan. *Portero*.] Plautus in Stichum: Sive populi fuit magis tuum ædituo hic quidem erat. Proverbialiter ædituo gratia, ubi mala impensa in alieno negotio ponitur in utilitatem alterius. Cicero 1. Offic. Cæsar tum omnium hominum mos de ædificio. Quo Mutio minus Cæcilia ædificare fructus est. Suet. in Cæsar. Si quidem ante paucos dies, quam ædituo iret, Livia, ædituo, ab Vrb. Annus hic antiquis novis dicendi formulis, Pœturz, & Cornificius: hos sibi patres quæ Cereris honores, pro concesso pœnitentiæ Consilio.

Ædĭlĭtās, ātis, quod Ædilitas, ædilitia.

Ædĭlĭtĭus, a, um. [ἀγορανομία.] Nomen possessivum ab Ædilis est. Comitia ædilitia, in quibus creabantur Ædiles. & Ædilitium munus hoc est, officium, ad Ædiles pertinens. Cicero Offic. libro 2. Sed quid ego Ædilitias repulsas colligo? Roma ædilitius, Cic. pro Cluent. Ecilium hominem ædilitium, jam præterea ignotum hujus hominum conditorum.

Ædĭlĭtĭus, tii, qui Ædilitiam functus est, quem inter Cæsarios & Consulares: qui Consulatum gesit: & Prætorios, qui Prætoriam ædem ædificavit. Cicero in Bruto: Sed omnium fuit spectatus, ædilitius est mortuus.

Ædĭlĭtĭus, pertinens ad Ædiles. [מְשׁוֹר *mesor*. Gall. *Sous-gouverneur de la ville*, *magistrat*. Ital. *Governatore di città*. German. *Ein Burgermeister*, *Vogt*. Belg. *Een Schoutmeester*. Hispan. *Governador de la ciudad*. Pol. *Rządzący*. Vngar. *Egyhàz hàz*. Ang. *A chief magistrate*.] Cicero in Cap. Gel. lib. 12. cap. 10. Ait Ædilitium dici ex forma, qua fiunt, legimus ut ministerialis adjectionis exempla. Verum pro eo nunc dicimus Ædilios, ut Varro lib. 5. de Re rustica: Ut fementis fieri ædem Tellaris venerat rogatus ab adulmo, ut dicere didicimus à patribus nostris: ut corrigendum à recentibus arbitramur, ab ædituo. Utrumque diversum notationem tradit Scaliger lib. 11.

Ædĭtŭus,

Aeditimus, inquit, dicitur, qui ædē servat, quam ædis intimus, Aedimus, ab ædificando.

Aēditŭus, judex quem vna pars elegerit. [Gall. *Voisin d'vne partie, ſoit en bien*, German. Ein Richter von einer parthey erwelet. Belg. *Een rechter van eene partye alleen toegemaeckt.* Vngar. *Valaszthato birò.*] Cic. pro Plancio: Nec, cum aliquis quicquam aliud in hac lege nisi ædituos in Ædes exequutus. Scribe per E.

Aedĭtŭus, & Aedimor, Aedem tueor. [*Tempeſtor.* Germanicè, *Kirchwertig ſeyn.*] Gell. lib. 12. cap. 10: Qui postquam eum apparuit, ara, ædituatur in templo ruit.

Aēdĭtŭus, a, um, *Ædibus*, altus & sanus dicitur. [German. *Hoch. Belg. Hoghe. Pol. Wyſoke.* Vng. *Magas.*] Horat. in Ser. Vnus. Belg. *Hoghe.* Pol. *Wyſoke.* Vng. *Magas.*] Horat. in Ser. Vnus. ædituor ere lebat ut in grege taurus. Et ædituus latus dicuntur alta ac fere ædificii id est, abundantia. Sutia itaque cum Apathange, ut differat ab Edo pro comedo. Sic & Comatropathanges. Non videtur tamen effici vox ratio, cùm in conjugando multum d Restant edo compositum, & edo simplex. Nec potest edi tum ab edo deductum videri. ¶ Denique per Ki. ibendum e Tomatino.

Aedĭtŭus, idem quod Aedimus. Sanè quis naturi dest, curam gerēs ædibus sacris, quas tuetur. [*Tempeſtor.* Pol. *Zakriſtian.* Vngar. *Egyhaz.*] Cic. Illi modo tuta manu, animatis; vnum sanctum ædituos effingunt ædificii, custodesque naturi tuentur. Luctetius pro quibus dixit Aeditumentes, ut est apud Gellium. Loci ubi templa locaque comprehendantur adiacentes.

Aedŏĕa ulcera. [*Inflammata.* German. *Schwer geſchwer bey der Scham.*] Aegineta appellat, quæ circa pudenda nascuntur. Nam ædoia Graeci vocant, quæ nos pudenda.

Aēdon, dicto inflexa penultima prod. [*Ædon.* German. *Ein Nachtgal.* Pol. *Slowik.* Vngar. *Filomele.*] Avis est, quæ a suis nominatur & Philomela, & Luscinia dicitur: dicta Aēdon ἀπὸ τῆς ἀοιδῆς, hoc est, à perpetuo canendi quasi fatigatione, quod etiam ita necarint, quam reliquæ volucres fileant. Virgilius de eadem Syren. Quodque ipse vetus calamo, quod flevis canat ædon.

Aĕgĕr, gra, grum, ab Ago, agis, per contractum: (ut quidam opinantur) ob quòd ægri non prolixè fungantur suis vitæ muneribus: sive quòd qui morbo corripitur est, gravius agitetur. [*Malade, deſolé, ennuyé, malade.* Gall. Ital. *Infermo, dolente.* Germ. *Krank, betrübt, verdrießlich.* Belg. *Quaemerig, bekommert hebbende ende.* Hiſpan. *Enfermo, apeſadumbrado, dolorido.* Pol. *Chory, ſmutny, ſtrapiony.* Vngar. *Beteg, szomoru.* Ang. *Sick, ſorie, ſorrowfull.*] Et tam de animo dicitur, quam de corpore, quamvis Donatus eam fecerit differentiam, ut Aegritudo ad animum, Aegrotatio ad corpus referatur. Videmus æg

quòd capræ huic viro peculiariter obnoxiæ sint. Huic malo mederatur Aegilops herba, teste Plinio lib. 25. cap. 13. Vnde & ipsa nomen accepisse videtur.

Aegilops, ωπος, ωπι, genet. eadem pariter cum & Cerrus, arboris glandiferæ species apud Plinium libro 16. capite 6. Excellentissima autem Aegilops, inculta amica: libro 16 capite 8. Est & aculeatis sola quæ vocatur aegilops, ferè pomos arcentes, masculo villo carnis non in cortice modò, verùm & ramis dependentes subtili magnitudine, odoratos, ut diximus interunguem. ¶ Est etiam ægilops bulbi genus apud Plinium lib. 19. cap. 5.

Aegīnēi, orum, dicuntur grandiora omnia, aut rerum venalium ouera mixtæ lanæ. Id est, farinæ cōpectitæ vanæ merces. Vide Aeginopolæ, id genus mercium venditores. Ex Cælio Antip. Lect. lib. 11. cap. 6. & Erasm. in Chiliad.

Aeginæ merces. Proverbium videtur fuisse de vilibus mercibus usurpari solitum. apud Strabonem sic effertur, Αἰγινῆται ἐμπορεύματα.

Aegirinon, ωγιρινον. Vuguēri genus est, teste Ruellio, ex uva populi arboris confectum, ἐκ τῆς ωγείρου, quam alii album, alii nigram populum credunt.

Aegīsdis. [ωγις. German. Ein Greiff vnnd Drach.] Munimentum pectoris aneum a Vulcano fabricatum, habens in medio Gorgonis caput. Quod si in pectore hominis sit, Aegis: si in corpore hominis, sicut in antiquis inventionum statuis videmus, Lorica dicitur. Virgil. 8. Aeneid. Aegida quæ horrificam, turbatæ Palladis arma. Hæc ferè Servius. ¶ Aegis apud Græcos varia significat. Pellem enim tegumen, quod gestant Athletæ præter cæteros maris incommoditatis sudore, & crebrarum procellas & turbines. Alii malunt effingere ex corio animalis contextum. Nec desunt, qui putent significare tintinnabulum, quæ Athenis fecit Pisistratus Atheniensibus, & ita ingredi ad eos, qui nuper desilierunt mutantes. Vnde Statium provehimur: Aegis ventis. Quod Sunias in hac fabula deus qui peculiariter & impudenter agerentur. Vide Erasmum in Chiliadibus. ¶ Est præterea Aegis, Iovis & Palladis, ibid. 4. & 5. in cujus medio erat Medusæ Gorgonis caput serpentibus vice crinium terribile: quod qui intuebantur, mox veretes amittebant in lapides: ut apud Ovidium 4. Metamorph. habetur. ¶ Est etiam Aegis, lignum dorso, medullæ simile, in latice femina nascens, melle colore, ex quo pitorica tabulæ fiebant, & cocidili immortali: præcipue materia nulli, nimis aut fullonis obnoxia, Auctor Plinius lib. 16 cap. 39.

Aegithalos, ωγιθαλος. Avis est apud Aristotelem, quæ à Theodoro Parus vertitur. Hermolaus in Plinium.

Aegithus, ωγιθος, Avicolæ nomen est, irreconciliabiles cum alijs simultates exercens, quòd victus ejus, quem ferè in cavernis fluvii, absumpto dilaniat. Cicero Aegithus, quoniam alia parte nocere non potest, alium ulcerat crodit. Plinius lib. 10 cap. 74.

Aegitis, pen. prod. ωγιτις, Herba est Dioscoridi, quæ notiore nomine Anagallis dicitur.

Aegilōps, ὄπος, penultima correpta. Caprarum seu remorum pars extrema dicitur, quasi ωγος ωψ. At Eclipsis, ἔκλειψις hoc diphthongo, et dicta vel explanatio, sive elegantia dicitur, ut inquit Plinius libro 4. epist. & Eusebius libro 4. Ecclesiast. hist. contra Tonellium. ¶ Sed vox Aegilops qua mentem nostri Virgilii Rusticis inscripserant, jampridem est à doctis explosa.

Aegocĕphălus, ωγοκεφαλος, pen. corr. Avis est hinc carens. Vide Aristot. lib. 2. de Animal. & Plin. lib. 10. cap. 15.

Aegŏcĕrōs, ōtis. [ωγοκερως. German. Ein Steinbock] Signum cœleste est, quod à nobis cum sole cernitur: quod Sol ingrediens, Solstitium hyemale efficit. Poetæ fabulantur hunc ex Amalthea nympha capra natum fuisse, & eodem lacte cum Iove educatum: qui postea cœli imperio potitus, veterem collactaneum inter astra collocavit. Invenitur etiam accusativus Aegocerota, ut & apud Græcos poëtas ωγοκερως pro ωγοκερωτα & ωγοκερω pro ωγοκερωτι. Non ab ωγος, per e paratum, quod est ex optimum, sed Attico per ως declinandi forma. Lucianus Aegocerota. Cancrumq; tenet. ¶ Est etiam Aegoceros, ωγοκερως Dioscoridi, sive, ut apud Plinium legitur, Aegoceras, herba quæ notiore nomine Fornumgræcum appellatur: ita dictum, quòd semen habeat in liquis caprino cornu similibus. Vide Plin. lib 24. cap. ult.

Aegŏcĭn ōnis, pen. genitiv. prod. ωγος, Idem quod caprile: hoc est, ovium aut caprarum.

Aegŏlĕthros, ωγολεθρος. Herba est in Ponto alba, ex cujus flore apes decerpunt mellis genus amarum, quod Heracleoticum vel Ponticum vocatur: dicta à capris interimendis. αἴγειον enim caprum, & ὄλεθρος perniciem significat.

Aegōlĭos, ωγωλιος, Vhula. Aegolius Plinio libro 10. cap. 60. quem delenire ex Aristotele lib. 6. capite 6. [Gall. la Dame. Ital. Barbagianni. Pol. Puhacz.] Avis est lucifugax cui ungues adunci, color rufus nigro conspersus, oculi prægrandes, cujus vox lugubris audita. Hanc & Parram vocat Plinius lib. 18. cap. 29. Cujus præter Horatium 3. Carm. Ode 27. meminit Festus Pompeius.

Aegŏnŭmĭus, m. penultima corrept. [ωγονυμιος. Gall. Chasse-vergogne, ou garde de chasse. Ital. Fallor de capre. German. Ein gute Hut Hirt. Belg. Geboren, geboren. Polon. Kozuch. Vngar. Kecskepásztor. Angl. A goat-herd, or goat-keeper.] Caprarum custos & Aegolus ωγολος dictus, quasi ωγοκομος id est, capras pascens.

Aegōnȳchŏn. [ωγωνυχον. German. Steinbock.] Dioscoridi lapis quidam esse dicitur Ruellius, quem officinis Milium Solis appellant. Alia nomine Lithospermum vocatur.

Aegophthalmus, à Plin. lib. 37. cap. 11. gemma quædam appellatur, quæ capitis oculi speciem præ se ferat. ωγοφθαλμος.

Aĕgrē, Aegreo, Aegrelco, Aegrimonia, Aegrimodo, Aegrotus, Aegroto, Aegrotatio. Vide AEGER.

Aegypios & Gypas, ωγυπιος, ὁ γυψ, Græci vocant, quos Latini vultures. [Vng. Sas keselyü.]

Aeoli, αἰολοι vel αἰολεις, per quartam syllabas, dicuntur, quibus duæ furores nupserunt. Vide Cælium Rhodig. libro 28. capite 24.

Aĕtĭdŭs, penultima producta, m. f. ωετιδευς. Germ. Ein Adler. Belg. Een Aerne.] Latinè aquila & feminæ dicit. Aristot. de Anim. Aelian & Echovemones tot numero parant, quot canes, Aelianus Histor. Animal. libro 7. Aeturorum mas quidem ille dilectissimus est: femina autem amantissima prolis, fugit coitum cum maribus, quorum in femina emittunt coitus, & quasi ignem genitalem adurens. Hoc cernens mas, communem fœtum educat: ubi verò prolis defecerit, mares ibidem ardentes adtrahit. Gellius lib. 20. capite 7. Aeturorum quoque ea ratio est, ut ad coitum ex Idibus Junii, mares non admittant.

Aĕtĭtĭŏr, aris, penultima corrept. d. p. cum accusativo junctum, idem quod imitor [חלך בדרך Kalach bidderech. ἐζηλωσα. Gall. Imiter, ensuivre, suivre quelqu'un. Ital. Imitare. Germ. Nachfolgen. Belg. Een voorbeeldt nemen. Hispan. Remedar lo bueno. Pol. Naśladowany. Vngar. Követem. Ang. To follow, to do as another doth, to imitate.] Cicero pro Flacco: Omnes ejus urbis institutis laudare Deabus possumus, quam æmulari. Terent. in prol. Andr. Quæ omnes laudare exoptant, negligentiam potius quàm flores ebsequium diligentiam. Horatius libro 4. Carm. Pindarum quisquis studet æmulari. ¶ Interdum sine casu. Plautus in Mercat. Æmulari quia non licet, invideo. ¶ Interdum ponitur pro invideo, & tum dativo ferè semper jungitur. [קנא kanah. ζηλοω. Gall. Estre marry qu'un est ou a vn autre. Ital. Invidiare grandemente con desio di havere la altrui. German. Neidischen / vergunsten. Hispan. Auer embidia, tenerle de mal. Pol. Zazdrość. Vngar. Irigykedem. Ang. To envy.] Cicero 2. Tusculan. Quæreretur, ut ita vivere essemus ad imitationem: quæ rivalitati simillima, ejus æmulari, quid habet molestiæ? Et paulo pòst: Quamquæ corporis fictione ita natura fabricata sumus ad ornatum, ut cæteris animantibus præstemus, quòd his æmulamur, quæ ea habent, quæ nos habere cupimus, &c.

Aemŭlātĭo, ōnis, imitatio virtutis, invidia. Nam & in bonam & in malam partem accipitur. [תאוה taavah. ζηλος, ζηλωμα. Gall. Emulation d'vne chose, ou d'vne personne. Ital. Invidia, Emulazione. German. Nachfolgung / Eifer. Belg. Naevolginghe. Hispan. Remedamiento, embidia. Polon. Naśladowanie, zawiść, zazdrość. Vngar. Követem, és irigykedés. Angl. Following of vertue, envie, jalousie, emulation.] Cicero Tusculan. 4. Æmulatio duplicem habet significationem, unius laudis & in vitio nomen hoc tulit. Nam & imitatio virtutis, æmulatio dicitur: & est æmulatio æquitudo, ideo, quod cupiens, aliud potius quàm ipse careat.

Aemŭlātŏr, ōris, idem quod Aemulus. Cic. Attic. lib. 1. Servilius æmulator Catonis. ζηλωτης.

Aĕmŭlŏr, aris. [קנא kanah. ζηλοω. Gall. Imiter, ensuivre. Ital. Imitare, andare dietro, seguire, perseguire. German. Nachfolgen / einen Eifer haben. Belg. Een voorbeeldt nemen. Hispan. Remedar lo bueno. Pol. Naśladować. Vngar. Követem. Ang. To follow, to do as another doth, to imitate.] Jut. Æmulor inertes, apud Virgil. Aeneid. Quæ quasi tu videre nobis videar pueriles dimotos ætatis forte timores. ¶ Item eadem re studiosos, iisdem studiis operam navare, atq; imitari. Cic. Attic. 6. Licet tam solus sis, ne æmulum non habebis. ¶ Eadem notæ amantis, pro ejusdem ætatis studioso, interpretatur à Gellio proverbii vice.

Aemŭlŏr, a, um, qui æmulatur. Terent. Miles verò putare tibi addictum ante oculos æmulum.

Aemulum Solis & Lunæ, cyclus Veneris, Plin. lib. 2. cap. 8. Æmulatio labra dixit Martialis lib. 1.

Aĕnĕŭs, a, um, penultima correpta, idem est quod æreus, [שרש

[כחוש] Gall. Qui eſt de couure ou d'airain.
Ital. Coſa fatta di bronzo. German. Ein ding von erz gemacht iſt.
Hiſpan. Coſa de alambre ò cobre. Pol. Miedziany. Vng. Rezből való. Ang. Made of braſſe or copper.] Columel. lib. 12. cap. 20. Scribo nouatura ænigmen rem tibi ut ænea vaſa. Cic. 6. Verr. Lectos æratos & candelabra ænea. Vide AHENVS.

Æneatores, Dicti ſunt tubicines ab ærea tuba. [תוקעי חצוצרות] Vulg. Trompettes. Ital. Trombetti. German. Trometer. Belg. Trompetters. Hiſpan. Trompetero. Pol. Trebacze. Vngar. Trombitások. Ang. Trumpetters, which blewen their trumpets. Ammian. lib. 19. Quorum ſuperceſſe exiguum nobis, euentorũ cladigore conflictores rarissimos, utinam ceſaturam, terribile corona chorearum. Suet. in Cæſ. Dict. cap. 32.

Ænigma, atis, n. [חידה] Gall. Enigme, Sens couuert obſcure et couuerte. Ital. Enigma, allegoria obſcura. German. Ein ratzel, ein geſchaffts ding. Belg. Een verſtandt die moeghe eſt raetſel. Hiſp. Sentencia eſcura. Pol. Gadka myſterna. Vng. Kerdés. Ang. A ridle, or ſtories couered.] Obſcura allegoria, vel quæſtio obſcura, quæ difficilè intelligitur, niſi aperiatur, ab αἰνίσσω, obſcure loquor, ænuo. Iunguntur enim quidam, quod pluribus explicandum eſt. Huiuſmodi eſt illud libri Iudicum, De comedente exiuit cibus, & de forte egreſſa eſt dulcedo. Gell. lib. 12. capit. 6. Quæ Græci dicunt Αἰνιγματώδεις, hoc genus quidam ex noſtris veterum Scriptos appellarunt.

Ænigmatĕus, a, um, αἰνιγματώδης, Obſcurus, & ænigmatibus involutus.

Ænigmatiſtes, [αἰνιγματώδης. German. Ein Räterſcher mañ der Räterſchen aufgibt. Belg. Een raetſeeuer vraegt. Vngar. Mezdet Nyoſ.] Qui ænigmata facit, ſeu proponit. Hieronymus contra Iouin. Sed quid ad noſtrum ænigmatiſten, cujus libros multò difficiliùs eliciunt, quàm vincire.

Ænum, i, genus veſis, ab æreo, quod & cæcubus hoc celebrare dicitur. [χαλκεῖον. German. Ein keſſel. Belg. Een ketel oft een pan.] Dividitur quandoque diphthongus per diæreſim, & tunc Æ. Sereius dixit, aſperatio incipiunt, ut apud Horatium: Sub aquam eadem gelidæ ligneis caletacta ahenis. Virg. Aut fotis iterum domi de pumice cineri.

Æneus, adjectivum, idem ſignificat quod æreus. Virg. lib. 12. Aeneis dicor. & hæc cuirass ea olim. Quam Virgil. locum Gellius libro 2. capite 3. reſtatur ſe vidiſſe in vetuſtiſſimo exemplari, & Virgil. (ut ipſe credebat) archetypo ſibi prælato. In plerisq; & Virgil. (ut ipſe credebat) archetypo ſibi prælato. In plerisq; dictione æneus non interpoſita erat ferri: quemadmodo & nunc ſublimis ſed Græcorum more hæc ſine interpoſita.

Æneus, adjectivum, Vide AHENVS.

Æquabilis, Vide AEQVVS.

Æquævus, Æqualis, ejuſdem ætatis, ab æqualitate ævi. [כלי אחד] Gallicè, D'vn meſme aage. Ital. Della medeſima età. German. Gleiches alters. Hiſpan. Coſa de igual edad. Polon. Rowieśnik albo, Iednowiekiec. Vngar. Egy idoben. Ang. Of the ſame age.] Virgilius 2. Aeneid. Vt regem aiunt æquævum crudeli vulnere vidi Vitam exhalantem. Nomen eſt quod priſcè poëticum: nam Æqualis oratorium eſt. Plin. tamen hac voce eſt uſus lib. 6. Ep. 44.

Æquāmĕntum, Æquatio eſt: quod & Libramentum dicitur, æquationique portiones præponderat ſubtrahunt. Sic enim vertit Gaza locum Ariſtotelis de Animalibus.

Æquānimitas, & hoc Æquanimum, & Æquanimus, a, um, qui eſt æquianimi, qui nec proſperis exultat, nec adversis frangitur. [ארך אפים Gall. Qui ſouffre appaiſiblement. Ital. Sopportatore, ſofferente. Gall. Qui ſouffre et ſupporte qui ſe reſioüit & eſmeut. Icelluy qui ſouffre et attend temperance. German. Der mädig, der alle zuffelle mit gedult treagt. Belg. Geſtadich van herten. Hiſp. Sufridor y ſoſſegado. Polon. Cierpliwy, Ktory ſpokoyny y mowy ſpokoyny. Vng. Türedez, jámbor. Ang. Patient, which can abide and ſuffer.] Autonius: Æquanimus fuerit judex, ſive legenda, ſive tegenda putet carmina quæ dederimus.

Æquānimĭtas, f. Favor, & propitius animus [ארך אפים Gall. Patience. Ital. Longanimità e pazienza. German. Gedult. Hiſpan. Paciencia, y ſufrimiento. Pol. Cierpliwość. Vngar. Hoſſu türetés. Ang. Patience, or ſufferance.] Terentius Adelph. Facite, æquanimitas vobis Poëtæ ſcribendi augeat induſtriam.

Æquānĭmĭter, Moderatè, patienter, æquo animo. [Gyengeſſen. Eyc. Oſtaue. German. Gedultiglich. Belg. Lanckmoedt gedultich.] Macrobius Satur. libro 2. capite 2. Cum æquanimiter aliqua etiam jocos mordaciora pertulerit.

Æquātĭo, Vide Æquo æquasso, AEQVVS.

Æquātŏr, oris, Circulus in cœlo, ſphæram dividens in duas partes æquales, patens utrinque per vertus polos mundi: de tantum vel minimùm in cursu quem Sol incidens, quod bis contingit in anno ſcilicet in principio Arietis, atque iterum in principio Libræ; dies ſiunt æquales nocti in toto orbe terrarum. æquatoris.

Æquè, Vide AEQVVS.

Æquidiālĕ, Diſtans ab utraque, quod nunc dicimus Æquinoctiale: quia nox, dies potius, quàm dies noctis annumerari debet ſequenti. Sic etiam Æquidium ſemeſtre, quod nunc Æquinoctium. Feſtus.

Æquidĭci verſus ſemper dicuntur, qui ſingulis propoſitionibus ſententiæ apparant verbis dictionesve, Albi ligustra cadunt, vaccinia nigra legunto. Albis cui mitigat, ligullis vaccinia nigris & cadentibus legenda aſſignavit. Hæc ex Diomede Grammatico lib. 3.

Æquiformis ἰσόμορφος, ut verſus æquiformis apud Diom. Grammat. lib. 2.

Æquilātātio, Nomen deriuatum à compoſitum ex æquus & latus, quaſi æqualium linearum ſecundùm latitudinem productio. Vitruv. lib. 2. cap. 8. Tunc ab centro diducto circino ad lineam planitiæ æqualis ratio tigneæ.

Æquilānium, n. f. videtur ex æquus & lana compoſitum. Feſtus: Æquilanium ſignificat totum de uno vellere, diſtum à varietate lanæ, quæ dicitur æquilana ex recte, quum dicendum dederit de ouibus. Scribitur in nonnullis codicibus, Æquilaveum, ut ſit ab Æquus & lavo, lavas.

Æquilĭbrium, n. ſ. Æquatio libræ. [מאזנים pelz משקל] Gall. Parel poix, mere de ſer. Ital. La bilancia della bilanza. German. Gleiche der wag. mann die wag gleich helt. Hiſpan. Peſo que eguala à otro contrapeſo. Pol. Rowna poſtawa wagi. Vng. Igazság wetek. Ang. Equal weight.] quod & Æquamentum & Libramentum dicitur, & Trutina, quum pro libanci ſtatera ſingulariter ſumitur ſæpè. Gellius: Nunc cui membrorum ab alio ruptum eſt, ipſe idem rumpere per talionem velit, quæro an etiamſi gaudii compendii patiens membri æquilibrium.

Æquilibris, & hoc bre, penultima producta. Ex Æquus & Libra compoſitum, propriè ligaturæ videtur, quod ad libram æqualiter conſtat, quod ex æqualibus ſiat, & numero ſint æquibres: id eſt, æquali pondere. [אחד משוה משקל bemiſkāl echāds ſchāveh, reſpondẽs. Gall. Tout d'vn poix, ou meſme poix. Ital. De egual peſo. German. Gleichgewichtig. Hiſpan. De igual peſo. Pol. Równo wagi. Vngar. Egyarántu nyomó. Ang. Of the ſame weight.] Transferetur tamen ad alium æqualitatem. Vitruv. lib. 5. cap. 12. Teſtæ pedales margines ſtruantur æquilibres ei planitiæ, quæ ſuprà ſcripta eſt, hoc eſt, omnino æquales, quaſi ad libram æquare, vel cuti æqualitet librari.

Æquilibritas, atis, f. æqualitas, æqualitas. [משקל] Vng. Egyarántu vetemény. Ang. Equalneſs of weight.] Cicero 1. de Nat. deor. Conſugis ad æquilibritatem. Sic enim ἰσορροπία ſi placet appellemus.

Æquimānis, pen. corr. idem quod ambidexter, qui ſcilicet utraque manu æquè promptus: nos enim ſiniſtram immanem & propemodum inutilem, gentes: quibuſdam utraque eſt manuleſa & operoſa. Iſidorus animanus appellatur, qui utraq; manu gladio incendi ſolet uti.

Æquimentium, ait Nonius, ſed melius Æquamentum: de quo vide ſuo loco.

Æquinoctium, n. ſ. Ab æqualitate noctium dicitur: quòd tunc dies & nox horarum ſpatio æquales ſint. [שוה היום] Gall. Equinoxe. Ital. Equinotio. German. Tagleiche. Belg. Daeghelijcke. Hiſpan. Igualdad del dia y de la noche. Vng. Az egyenlö nappal vétele.] Cic. ad Att. Nunc quidem æquinoctium me non movet, quod valdè perturbatum erat. Duo ſunt autem æquinoctia. Vernale ſcilicet & Autumnale: Vernale fit quarto Idus Martias, vel circa octavum Calend. April. & in octava parte Arietis conficitur: Autumnale decimo octavo Calend. Octobr. ante Vergiliarum occaſum, dierum quadraginta. Annũ enim olim in duas tantùm partes dividebant: hoc eſt, in æſtivum, & hyemale ſolſtitium. [Pol. Równonocy, jeſienne.]

Æquĭpăbĭlis, & hoc le, comm. [ἰσοπαγής. Gall. Equeſtabil. Ital. Coſa ferma. German. Ein ſtet ding. Belg. Een ſtandtvaſte ſaecke. Hiſpan. Coſa de aquella igualdad. Pol. Równość ſtoiąca. Vng. Egyenlö állandóság. Ang. Equeſtable.] ut, Tempus æquinoctiale, & Horæ æquinoctiales, earumve æquandiarum naturalem. Plin. lib. 2. cap. 75. Sic ſit, ut verò anni incrementa in Meroë maximè ſint horas æquinoctiales, & octo partes unius horæ colligat. Catul. Iam vere gelidos refert tepores, Iam cœli furor æquinoctialis, Iucundis Zephyri ſilescit auris.

Æquĭpăro, as, pen. corr. Compare, æquo. [שוה דומה] Gall. Egaler, parangonner. Ital. Agguagliare. German. Vergleichen. Belg. Vergheliicken. Hiſpan. Igualar una coſa à otra. Pol. Zrownać. Vngar. Egyenlö ſzerzésſem. Ang. To compare, or make equall.] Cicer. 5. Tuſcul. Nemo eſt cui facilè me æquiparare poſſim. Virg. 5. Aeglog. Nec calamis ſolùm æquiparas, ſed voce magiſtrum.

Æquĭpărăbĭlis, & hoc le, com. Comparabilis, æqualis. [דומה דומה] Gall. Equiparable, digne d'eſtre egalé. Ital. Coſa che ſi può com-

pō comparare. German. Gleichlich / Das nit zu vergleichen iſt. Hiſpan. Coſa que ſe puede igualar. Pol. Rowny do porownania. Vng. Hasonlithatio. Ang. Equall, comparable.] Plaut. in Trin. Ita res tu nunc dicis, non eſſe æquiparabiles vellis cum nouis factionibus, atque opes.

Æquiparātio, Comparatio, æquatio. [השוה similis, assimilatio. Gall. Egalement, comparaiſon. Ital. Comparatione, paragone. German. Vergleichung. Hiſpan. Igualdad. Pol. Zrownanie. Vngar. Hasonlitas. Ang. Comparing.] Gell. lib. 4. cap. 11. Æquiparatio ipſa plerumque, & paritas virtutum interſe conſimilium.

Æquipēs, æquos habens pedes. Apulejus lib. de Dogmate Platonis: Æquipedum verò trigonum efficere ex iſoſcele quadratum: Quadratum verò cubum. Diomedes Grammaticus tertio: Æquipedia ſo no tubicen ſpondaicum canere jubebant.

Æquipōllĕo, les, pr. duplex l. Parem potentiam habeo, idem valeo. [ישר משקל Gallicè, German. Gleiche vermögne ſein. Belg. Een gheligh vermoghen ha. Vngar. Egyenlö hatalmas vagyok. Ang. To have equall power.] & Æquipollentia, æquivalentia. Perotinus.

Æquipōndium, ex adiectivo Æquum, & Pondus. Ponderis æqualitas. [משקל שוה משקל mishkol, משוה mishkol shaveh. Gall. Egal poids. Ital. Contra peſo giuſto. German. Gleichgewichte. Hiſpan. Peſo que yguala a otro ſemejante. Pol. Rowny ciężar. Vng. Egyenlö nyomu terhek. Ang. Equall weight.] Veſt. Iuuo, Aurum Cedi ad æqui æquipondium. Legitur hoc nomen apud Vitruvium lib. 10. cap. 3. apud quem & Sizoma pro eodem.

Æquis, Æquo, æquas. Vide ÆQVVS.

Æquĭvălĕo, es, penult. corrip. æquipollere, æquare, tantundem valere. [שוה שוה ערך ערך hasheveh, hasheveh, l. Gall. Valoir autant. Ital. Voler parimente. German. Gleich vermögen. Hiſpan. Valer tanto como. Pol. Iednakowego. Vng. Egyenlö vagyok. Ang. To be of like value.] Ouidius de Philomela: Nec quascunque alit volucres mocularia tenent, Nulla potest modulis æquivalere meis.

Æquĭvŏcum, A. Martiano vocatur Plurivocum, quando pluribus rebus eadem eſt appellatio: ut Aries. Nam & machinamentum quo muri expugnantur, & ideus in cœlo, & animalium terris Aries vocatur. Vide ÆQVIVOCVM.

Æquŏr, ōris, n. g. Mare dicitur, quòd æquam ſuperficiem habeat, ſive planum ſit, nullis iam à ſeptentrione flatibus intumeſcens. [ישור mishor, שדה sadeh. Gall. Vne plaine, de plain de la mer. Ital. Mare, pianura. German. Das Meer. Belg. Die Zeevnde ofte vlacheit / ofte ſeebedt des meers. Hiſpan. Llano de la mar, ò del campo. Pol. Morze. Vngar. Tenger. Ang. The ſea.] Cicero Academ. Quæſt. Quid enim planum quam mare? ex quo etiam æquoreis fabulæ poëtis vocant. Virgil. Aeneid. Illam quæ nunc tellus, inquit, quæ me æquoris à poſſim Accipere? Idem Georg. 3. Arcanis ignotum ferro rimam ſemitibus æquor. ¶ Interdum ponitur pro plantie ipſius terræ. Cicero de Diuinat. 1. Sic enim Aegyptii, & Babylonii in camporum patentium æquoribus habitantes, quam externa nihil emineret, quod contemplationi cœli offerre poſſet, omnem curam in ſiderum cognitione poſuerunt. ¶ Quandoque pro aëre. Virg. 1. Aen. Alipedibus ſenos volitantes æquore cygnos.

Æquōrĕus, a, um. Quod ad æquor pertinet. [ימי Dei Maris. Vngar. Tengeri.] Martial. lib. 13. Illic ſcatet æquoreis qui venit obſidibus abundis. Virgil. 4. Aen. Et genus æquoreum, pro piſcibus.

Æquŏs, a, um, in quo nihil eminet, eiuſque eſt æqualis. [ישר ישר שוה shaveh, משור mishor, &c. Gall. Plain de ſoi, egal, vniſorme, equitable. Ital. Vguale, piano, giuſto. German. Eben, gleich. Belg. Effen, gheliefformich. Hiſpan. Coſa yguala, llana, eſtendida. Pol. Rowny. Vngar. Sik, egyenes, igaz. Ang. Plaine, equall.] Cicero pro Cecina: Sed ne æquo eniorm & plano loco. ¶ Interdum pontus pro integro, probo & juſto, quique nullam in partem ſe inclinet. Cicero 6. in Verrem: Prætor æquus, & ſapiens dimitti jubet ſenatum. [Gemainecē. Ein billicher, etc gerechter. Belg. Ghelijck.] ¶ Ponitur aliquando pro fauente, vel ſuffragante: & hoc tum dum cum datiuo ponitur, Te mihi æquum præbeto debebis. Cicero ad Attic. Conſequêris, ut eos ipſos, contra quos ſtatuas, æquos habeas. Sic quæris, ut dimittas. Aduersa quoque aliquando referuntur, ut Æqua conditio, æqui leges, æqua poſtulata. Terent. in Eunuch. Quæ æquum eſt vos cognoſcere & ignoſcere. Aliquando æquus, pro æquabiliter ſtans, ſive æquè magnus. Terent. in Eunuch. O Thais, Thais, etiam eſſe mihi pars æqua amoris tecum. Virgil. 2. Aeneid. Segnitiæque patrem non paſſibus æquis. ¶ Æquum neut. gen. idem quod æquitas, ut æquum eſt. Virgil. 2. Aeneid. Iuſtè & Rhœas juſtiſſimus unus, Qui fuit in Teucris, & ſeruantiſſimus æqui. Est quidem naturalis quædam moderatio, quæ in pectoribus hominum reſidet, nec ſinit fieri pro ſcribi poteſt. Definitur aliter abſoluta pontus & æquitas, & vim medulla, germanaque juſtitia. Item jus non lege comprehenſum: id eſt, legitimum, ſed legitimi juris emendatrix. Græcè ἐπιείκεια. Æquus judex, quem vulgus non ſuſpectum judicat.

Æquō bŏnōque fĕro, in bonam partem accipio. [סבל yaneh. Gall. Prendre en bonne part. Ital. Pigliar in buona parte. German. In dem beſten erbarmen und verſtehn. Hiſpan. Tomar in buena parte. Pol. Vznawać za dobre, miano za dobre. Vng. Io vegre magyarazom. Ang. To take in a good part.] Poteſt etiam accipi pro Non magni pendo. Cæſar de bello Gallico. Terent. Caterùm equidem ibae Chremes, æquo bonique facio. Liu. Ne ſerpat lanitus contagio ejus mali, nos æquo bonique faciamus. Cicero ad Attic. Ne copulabor. Æquo bono ſunt. Hæc quæ dè formola à Iuriſperitis eſt profecta. Illi enim Æquum bonum appellant, quando non ſtricto & ſummo jure, ſed ex æquitate naturali, quæ eſt legitima juris moderatrix, negocium dijudicatur. ¶ Ex æquo & bono ſtatuere, arbitrari, cenſere, æſtimare. ¶ Æquum & bonum impetrare: id eſt, ſuum abſtinere, rem ſuam recipere, quod æquum erat auferre.

Æquābĭlis, e, m. & f. æqualis. [ישר משוה mishor, משור mishor, ישר yashar. Gall. Egal, tout proportionné. Ital. Vguale. German. Gleich. Hiſpan. Coſa igualada, ò emparejada. Polon. Równy, gładki. Vngar. Igyenlö. Ang. Equal.] Cicero Offic. 1. Sed hæc omnia decuit eſſe æquabile, & temperatum orationis genus: hoc eſt, quod ab remotum ſit, nec multis ſignis & effectibus variatur, ſicut ſolet oratio in ſigilis. Idem pro Cecina. Quod æquabile inter omnes, & omnibus unum eſſe poſſit.

Æquābĭlĭtās, f. æqualitas. [ישר משור mishor, ישר yashar. Gall. Egalité. Ital. Vguaglia. German. Gleichheit. Hiſpan. Yguald. Pol. Rownoſć. Vng. Igyenlöség. Ang. Equall.] Idem fere quod æquabilitas hæc eſt, certus quidam rerum modus, & conſtantia: vel ſibi conſtans & nulla parte in vitium inclinans ratio: ut Æquabilitas vitæ, in cui nulla eſt perturbatio, neque varietas ullius rei ſuſcepta. Cicero 1. Offic. In liberis verò populis, & in quibus æquabilitatem exercendam etiam eſt facilius. Idem: Æquabilitatem maximè decet vitæ, quam ſingularum actionum maximè decora eſt.

Æquābĭlĭtĕr, [משוה yashar, ישר mishor. German. Gleichlich. Vng. Igyenlö képpen.] Idem 2. Orat. Genus hoc orationis æquabiliter in omni ſermone fuſum. Idem 2. de Natur. deor. Tactus autem toto corpore æquabiliter fuſus eſt.

Æquālis, e, m. t. par. æquè magnus, æquabilis. [משוה shaveh, ישר yashar. Gall. Pareil, égal. Ital. Vguale. German. Gleich. Hiſpan. Coſa yguala ò ſemejante. Pol. Rowny. Vngar. Egyenlö, igazlö. Ang. Equall.] Cicero 3. de Orator. Paupertatem divitiis etiam inter homines æqualem eſſe volumus. Idem 3. de Oratore: Et Crœſi æqualis Pean, qui bonus par eſt, fellabalongior. ¶ Interdum accipitur pro ſimili, & pari. Plin. Quem & ipſe æqualem fortunam expertus ſolatia ſe referunt & ad ætatem ſimilium æquales. Horat. qui pares ſunt ætate, & æquè multos numerant annos. Contrà ei verò ἀνώμαλοι dicuntur, qui ætate eadem vixerunt, ea tamen alter alteri annis multis fuerit major. Sic Cicero nem, & Acquilium coætaneos fuiſſe dicimus, æquales verò neutiquam. Cicero in Catone: Nec cum æqualibus ſolum, qui paucis admodum reſtant. Idem de clar. Orat. Livius Annio æqualis fuit. ¶ Proverbialiter dicimus, Aequalis æqualem delectat, ἡδὺ τὸ ὁμήλικον: pares enim facilimè congregantur. Nam primæ familiaritatis conciliatio proficiſcitur ab ætatis æqualitate, eiusmodi Græci vocant ἑταιρεῖα. Ad quod alludens Homerus Odyſſea ε. ait: ἡ γὰρ ἐπ' ἠπείροιο ἐπ' ἠπείροιο ἰδὼν ἐπιδέξεται ἀνὴρ: id eſt, quam enim littus æquavit. Vide Ariſtotelem 1. Rhetoric.

Æquālĭtās, f. Similitudo, paritas, ſeu æquabilitas. [ישר mishor ישור mishor. Gall. Egalité. Ital. Vguaglia. German. Gleicha. Hiſpan. Yguald. Pol. Rownoſć. Vngar. Vgyanuuk egyenlöség. Ang. Equality (plain.)] Cicero Top. Multa autem ſunt quæ æqualitate ipſa comparantur. Plinius lib. 30. cap. 3. Cum eſque quæ exterentur, ad æqualitatem redigit: explet quoque, & ad cicatricem perducit. ¶ Patronus Pythagoricus eſt, Amicorum æqualitas, Amicus alter ipſe, Τὸ ἴσον φίλον ἴσον ἑαυτῷ, ἡ φίλον ἑαυτῷ. Terent. Eadem, eadem omnia. Neque enim quicquam non commune, ubi fortunarum æqualitas, neque diſſenſio, ubi dextra animusque discordia, ubi congruentia duorum in unum. Vide Ariſtot. Magnor. Moral. & Platonem de legibus 6. ¶ Hinc proverbio ſimilitudo ſimile, Æqualitas hanc parit beluam, ἴσον ἴσῳ ἀνάγκη. Æqualitate enim continentur concordia, inæqualitas diſcordiarum eſt mater. Solonis eſt apophthegma in Plutarcho.

Æquālĭtĕr, æquabiliter, ſimiliter, pariter, ex æquo. [בשוה beshaveh, כיחד kehadeh, כשוה keshaveh. Gall. Egalement, pareillement. Ital. Vgualmente. German. Gleich. Hiſpan. Ygualmente. Pol. Rownie, Iako, taką. Vngar. Egy aránt, igyenlö képpen. Ang. Equally.] Cicer. 4. Acad. Æqualiter omnibus abrogatur fides: hæc eſt, tam his abrogatur, quàm illis.

Æquĕ, adverbium, pariter, similiter, æqualiter, juſtè. [כיחד kehadeh

jachadh באישור *beneficbir* בכדין *beyssillick. Arabice.* Gall. *Asseurer, parer, bien accoustré, ou ferme.* Ital. *Giustamente, Ygualmente.* Germ. Billigklich. Hispan. *Y igualmente; por cumplido, y satisfactorio.* Pol. Wtey. Virg. *Aqua kappes, Igyenlö seppes.* Ang. Equable, iustly.] Seneca: Iudex qui parte inaudita altera aliquid statuit, etiam si æquè statuerit, haud æquus fuit. Cicero 3. Offic. Benevolentia civium non æquè omnes egent. Idem Fam. 13: Literæ utique nostrum propè æquè gratæ erant. ¶ Interdum significat Tam, vel Tantùm, vel similiter, *iuxta*, & admitti Ac, vel Atque, vel Vt. Suetonius in Calig. Nihil æquè, ac iudicis acerbitas protuit. Terent. in Andr. Miser æquè atque ego. Cicer. Att. Simul quod æquè ea quæ sunt, ut ea quæ verè futura sint, videre non possum. ¶ Interdum admittit quàm, ut Suetonius in Claudio: Sed nihil æquè quàm timidus ac diffidens fuit.

Aequilibralitas *Senequa.* Cic. de Nat. deor. Etsi alii legunt æquabilitas, alii æqualitas.

Æquĭtās, ātis. Æqualitas, æquum & bonum, æquum. [משור *mishor* ישר *iasher* בדין *bedin.* Gall. *Equité, equité, moderation de droict.* Ital. *Pianura, giustitia.* German. Billigkeit. Hispan. *La rectitud que enseña la derecho.* Pol. *Slusznosc, sprawiedliwosc.* Vng. *Igazsag.* Ang. *Iustice, equitie.*] Cicero 1. Offic. Difficile est cum præstare omnibus cupientis, servare æquitatem quæ est cum præstare maximè propria. Sæpenumerò autem accipitur Æquitas, pro perfecta quadam ratione, quæ leges, strictumq; Ius temperatur, & emendat, nulla Scriptura comprehensa, sed solùm in vera ratione consistens. Cicero pro Cecinna: Omninò iam bene agis à vobis enim recedis, & æquitate uteris. Idem pro Plancio: Legibus sententiam Legis, æquitatem omnem recepit. ¶ Pro eodem etiam dicimus Aequum & bonam. Idem pro Cecin. Ex æquo & bono, non ex calido verisimoq; iure sem iudicari oportet. ¶ Aequitas animi, est constantia quædam ac moderatio, quam ænum animo, patienterq; omnia ferimus, & in bonam partem accipimus. *Ἐπιεικεια.* Cicero 2. ad Atticum: Perspice æquitatem animi mei. Idem de Senectute: Novi enim moderationem animi tui & æquitatem. Pro eodē etiam legitur Aequitas absolutè. Idē in Pison. Quo in spectaculo mira Reipublicæ æquitas erat, uter eorum perisset, tanquam lanista. Cicero in partition. duplicem vim æquitatis constituit, cujus altera directi, & veri, de iusti ratione consistat, altera ad veri flexionem referendæ gratiæ pertineat, quæ in beneficio Gratia, in iniuria Venia nominatur.

Æquo, as, āvi, ātum. p. Aquō, five æqualem facio, cōparo, complano. [שוה *shiveh* דמה *demeh. Arabice.* Gall. *Applanir, egaler, faire vni.* Ital. *Spianare.* German. Eben machen, gleich machen. Hispan. *Y igualar una cosa a otra.* Pol. *Rownam.* Vngar. Meg egyenlöztöm, egyenlöst csinalok. Ang. To make equall or plane, to make even.] Plinius: Aequato deinde pavimento infunditur oleum. Cicero in Verr. 6. Quo in summo est æquata agri planities, & aquæ perennes. Et hæc propria est hujus verbi significatio. ¶ Per translationem autem significat æqualiter divido. Virg. 1. Aeneid. - operumque laborem Partibus æquabat iustis. ¶ Aliquando continuo. Idem 9. Aeneid. - fœlix si protinus illum Aequarlet noctilucam. ¶ Accipitur etiam frequenter Aequare, pro eo quod dicimus, Aequalem vel parem alicui facere, vel etiam quempiam aliqua in re assequi. Atque ita interdum construitur cum præpositione Cum. Cicero de Legibus: Is locus erat temperamentum, quo temulentos cum principibus æquari putarunt. Interdum cum dativo. Idem Offic. 1: Vnum solum orationes meæ, sed hos etiam de Philosophia libros, qui se jam illis fessè æquarunt, studiosè legas. Interdum absolutè. Cæs. Belli Gal. 1: Vt æquato omnium periculo spem fugæ tolleret. Hujus composita Adæquo, Coæquo, Exæquo, & Peræquo, quæ secundum vim præpositionum significant.

Æquātio, verbale, f. n. Aequalitas. [ישור *iashor* משור *mishor.* Gall. *Applanissement, egalement.* Ital. *Pareggiamento, equalità.* German. Eine ebne gleiche. Hispan. *Obra de igualar una cosa a otra.* Pol. *Rownanie.* Vngar. *Egyenlöség.* Ang. *A making of any thing equall or plane.*] Livius 4. ab Vrbe: Nec excellere unum aut alterum ordinem in civitate, sed æquationem ad dignitates fore credidit, &c.

Aër, m. i. [שחק *shehek* אויר *avir.* Exo. Gall. *L'air, ou les quatre elements.* Ital. *Aere, aria.* German. Die Lufft, oder die vierte gattung der Erden, vnnd des Himmels. Belg. Locht die wijde ruijmten tusschen den Hemel en die Eerde, een van den vier Elementen. Hispan. *Aire elemento.* Pol. *Powietrze.* Vngar. *Eg, Aerek.* Eng. *Ayre, aire.*] Proprie dicitur medium spatium inter elementum ignis & terram, plus multo habens raritatis, quàm inferiora elementa. A Virgilio etiam inane vocatur in Sileno: Nanque canebat uti magnum per inane coacta Semina. Dictus Aër ut quidam autumant, ab eo quòd ferat semina, vel quòd feratur. Sed hæc omnia dici, ab ἀειρειν est, sp. unde prodiit ultimam Lucil. lib. 1: Aer & longe volvēt Titana labores. Quæ corrumpit, Claudiani depravata lectione fallamur, dum sic legunt

Lucidus umbroso misscbitur aër Averno. Vera Quidem lectio non habet Aër, sed Axis. Aliquin neque quantitatis ratio constaret, neque tensus conveniret. Hic autem aër paulum ad terrenam, paulum ad cœlestē materiam pertinet. Nam illa subtilis, ubi ventosi as procellosi motus non possunt existere, ad cœlestem pertinet partem: ille verò qui volucribus permeatur, & fluctus quassagitata (ut Posidonius ait) à terra distat, quum sit turbulentior, & exhalationibus humidis corporescat, terræ depurtatur, atque ex se multas species reddit. Nam commotus, ventos facit: vehementius contractus, ignem & tonitrua: contractus, nubila: conspissatus, pluviam: congelatis nubibus, nivem: turbulentius congelantibus densioribusque, grandinem: dissolutus, serenum efficit. Proverbiali figura dicimus, In aëre pisces, & in mari venari. Vtimur ita Plauto in Asinaria: quadrabit quæ simpliciter in eos qui frustra moliuntur, aut *ἀδύνατα* quærunt: qui præposterè ibi quærunt aliquid, ubi ne speranti quidem potest. Vt si quis in magistratibus vitam tranquillam, in voluptatibus beatam, in opibus felicem quærat. ¶ Aliquando Aër dicimus ventos, spiritus, vel Eurus modicus. Vergil. Aëra dimovit tenebrosum, & dispulit umbras. ¶ Aliquando dicitur fumus. Varro: Anima ut concluta in vesica, quando est arctè ligata, percutiens, aërem facit. Est aër omnium rerum, & morborum causa. Hippoc. lib. de flatib.

Aër̆ipēs, quatuor syllabarum, penultima correpta. Celer, quæ Aërios pedes habens. *ὠκυπους, ἀελλοπους.* Virgilius ἰφυπρεπῶς facit. Exerit arripiens cervam levem. Exerit arripiens cervam levem.

Aër̆itis, adjectivum quatuor syllabarum, aut Aëreus. [*ἀερίος* Gall. *De l'air, qui est dedié, ou appartient à l'air.* Ital. *Parte de aria.* German. Luffticht, oder was in den Lufft gehört oder thut. Hisp. *Cosa aerea.* Pol. *Powietrzny, albo, nalezący ku powietrzu.* Vng. Egy. Ang. *That belongeth to the aire.*] Proprie significat quod in aëre fit aut in aëre vivit. Cicer. in Topic. Deinceps aëri volatus avium atque cantus. Virg. 4. Georg. Protinus aëri mella, cœlestia dona. Mel aërium vocat, quia ex rore colligitur, qui ex aëre cadit. ¶ Aliquando altum significat. Virg. Nec gemitu aëria cessabit turtur ab ulmo. Et Alpes aëriæ. Idem 3. Georg. Arces Aëriæ 3. Aeneid. Divinatio ex aëre.

Aëromantīa, pen. prod. *ἀερομαντεία*, Divinatio ex aëre.

Aëri, rr. Numeri nota erat in moneta qua ejus pretium designabatur. Lucilius. Hæc est ratio perversa, æra numeri subducta improbè. Astrologi quoque temporis nomen, à quo supputationem inipiunt, Aeram vocant. Vide Cal. Rhod. lib. 10. cap. 2. ¶ Aera, *ἄειρα.* Herba tritici enecans, quæ apud nos Lolium dicitur, ut inquit Dioscorides. Plin. lib. 18. cap. 17: Est herba quæ cicer enecat, & ervum circumligando. Serevatur ora hanc herbam tritico simili modo æra.

Aerarius, *ærarium*, & *æraius*, vide Aes.

Aericus, a, um, Quod ex æra factum est. Plin. Panis verò cum melle & serinea farina aridi est, lolii acea.

Aerica, Piscis est carnivorus, qui unus inter omnes pisces pediculis sub brachiis innatis infestatur, *φθειρσι.* Aristoteles Chalcidem vocat. Si Gazæ credimus, qui lib. 8. Hist. anim. Aericam vertit, quem Aristoteles Chalcidem appellat.

Aerinus, a, um, Sive (ut alii legunt) Aereus, idem est quod Loliaceus. Vnde Farina ærina, vel æninea quæ fit ex Lolii semine. Plin. lib. 22. cap. 25: Aerina farina magis cæteris purgat ulcera vetera. Vide AERA.

Aërītis, f. p. *ἀερίτις*, Gemma est ex laspidum genere, ab aëris colore nomen habens. Nam *ἀερίζειν*, est æreum imitari. De hac Plin. lib. 37. cap. 8.

Aërŏmĕli, *ἀερόμελι*, Liquor est in Syria præcipuè & Arabia serenō cœlo ex aëre defluens sub exortum Vergiliarum, plantisque adhærentes, & deinde durescens quandam colligens. Aquibusdam ros Syriacus, à recentibus Manna dicitur. Vide Ruellium lib. 1. cap. 24.

Aerŭsius, ab æra, qui multum habet æris. Vnde ærosa dicta est Cyprus, ait Festus, quòd in ea plurimum æris nascatur. Et pecunia erosa quæ habet æris admixti plurimum, & proinde est adulterina. Scævola, l. 102. D. De solutionibus. Mox pecunia quæ illa Respublica utebatur, quasi ærosa sublata est. Græcis *χαλκοῦς* nummus dicitur.

Aerūgo, pen. prod. aeruginis, f. r. Rubigo. & propriè in ære, vel argento, quam vitet. [ירקון *iarkon* ירק *iarak. Arabice.* Gall. *La rouille de cuivre ou d'autre chose.* Ital. *Ruggine.* German. Der Grind an dem Ertzt, oder den Metallen. Belg. Roest uit metaal. Hispan. *El moho de cobre.* Pol. *Rdzawosc miedzi albo, nalezytego.* Vng. *Rajda.* Ang. *Rust, verdigrease.*] Rubigo verò in ferro, & segetibus, *ἐρυσίβη.* Quanquam & rubigo quo æris vitio possum inveniatur. Plin. lib. 34. cap. 9. Aera cæteris æris celeriùs rubiginem trahunt, quàm neglecta, nisi oleo perunguntur. ¶ Transfertur ad segetū rubiginem, ut est apud Theophrastum lib. 4. de causis plantarum appellat enim Græce *ἐρυσίβην* ab *ἐρεύθειν*. Est autem Aerugo inter dentis segetibus nimiam humoris putrefactio, quæ vitio ipsæ marcēt & fiunt, & in pulverē fœtidum

ferendum confitiles. Apud Horatium & Iuvenalem accipitur Aerarium pro pecunia, quæ exære sit.

Aeruginōsus, a, um, rugine obductus. [ἰώδης. Gall. *Plein de vert-de-gris, tout plein de rouille.* Ger. Rostig. Hispan. *Cosa mohosa.* Pol. Rdzawy. Vng. *Rozsdás.* Ang. *Rustie, or cankred.*] Seneca lib. 92 Epist. vicis: Majorem dierum partem in aeruginosis lamellis consumit.

Aerumnā, f. Ep. ἀπὸ τοῦ ἀείρω, Levo, tollo: unde à proprio Aerumnæ, & per diminutionem Aerumnulæ dicuntur fuscinulæ, quibus vinitores farcinas furas ve ligneas, cabella interposita ferre cõsueverunt, quæ à Mario cum inventore Muli Mariani postea vocatæ sunt: de quibus suo loco. Hinc factum est, ut labores onerosi, Aerumnæ dicantur. [עֹבֶד עֲבֹדָה מִשְׁכָּן מִשְׁכְּנוֹת. *Labor, Gal. Tribulation & vne fascheuse peine trauail.* Ital. *Cosa faticosa.* Ger. Beschwerlichkeit, Trübsal, arbeitseligkeit. Hisp. *Trabajo, cosa penosa.* Pol. *Trudne, frasunkowe.* Vng. *Nyomorúság, nyomorúság.* Ang. *Wretchedness.*] Cic. lib. 2. de finib. Labores non fugiendos, aerumnas nō amicarunt. Vnde labores Herculei, Aerumnæ sunt appellatæ. Plautus in Persa: Superavit aerumnis suis aerumnas Herculis. Ausonius: Prima Cleonæi tot cruta aerumna laboris. Cicer. lib. 4. Tusculan. Aerumna est ægritudo laboriosa. Brevites, Aerumna dicitur molesta, calamitas, infelicitas.

Aerumnōsus dicitur quod est laboribus, aut molestiis affectum. [עָמָל עָמֵל. *Labor, Gal. Trauille, & affliction remeuante.* Ital. *Cosa faticosa & diligente.* Germ. Mühseligkeit, Elend betreffend. Hisp. *Apartenendo.* Pol. *Należący pracowanie.* Vng. *Nyomorúi, nyomorúságos.* Ang. *Wretchedness.*] Cicer. 3. Tusc. Nec tam aerumnoso navigassem fato. Apud Plautum in Captivis invenitur Aerumnarius adjectivum: Tuo igitur ego aerumnarius deservatus sum miser.

Aerūmnābilis, penultima correpta, πολύπονος, &c. Aerumnis plenus. Lactant. lib. 6: Illud in his rebus miserandum magnopere videmus Aerumnabile esse.

Aerumnālis, adjectivum: Labor aerumnalis. [πόνος. Germ. Von arbeitseligkeit.] Apul. lib. 1. de Asin. Mox in urbe Latia advenam finibatum Quiritem ad genium aerumnali labore aggregatus existimi.

Aerūlicāre. Veteres dixerunt pro, pecuniis undique collectis colligere. [συγκομίζω, χρηματίζομαι. Gall. *Quester, mendier aux commissions extraordinaires du seigneur.* Ital. *Ricogliere danari.* Germ. Geld mit betrug von andern leuten überkommen. Belg. Geld met bedroch van de gemeente ofte anders inne crijgen. Hisp. *Recibir dinero por rodeos, o por cautelas.* Pol. *Przemysłem przychodzić pieniądze.* Vng. *Tőrvénnyel pénzt szerezni.* Ang. *To conquer money by guile.*] Gellius lib. 20. cap. 10. Aerulicāri cum plurimi id genus, & philosophum se ejus artis mille nummum.

Aerūlus, pen. prod. [ἀργύριον. German. Der nur Gelt inn Gelt auffsuchet.] Qui modis artibus sordidis pecuniam corradit undique omnes ales fact mum, praedagatorem, aerolum. Gell. lib. 20. cap. 1. Sed in praedagatorum, atque ejusmodi aerulorum genus commercios esse hominum sentiebat, & cibum quæstumque ex mendacio captantes.

Aes, æris, n. t. propriè species est metalli rubro colore, primùm in Cypro reperta. [חֹשֶׁת נְחֹשֶׁת. χαλκός, χαλκὸς. Gall. *Airain, cuivre jaune.* Ital. *Rame.* Germ. Erz, Kupffer. Belg. Metael: Een perssele uyt een metael. Hisp. *Cobre.* Pol. *Miedź.* Vngar. *Réz.* Ang. *Brasse, latten.*] Deductum nomen putant alii ab aeris similitudine, alii à Græco ἀήρ, tenui. Varro ab alio. Et quia primùm maximo in pretio fuit, ideò, ut pecuniam quoque jaceret aurum, ex eo signarent, factum est, ut pro ipsa pecunia acciperatur. Ovid. in Fastis: Aera dabant olim: nitidis nunc omnia auro constant, & quæque concidit prius moneta novæ. Cato: Fundum aeribus tuis emptum possidebant. Servius ait, primus post Vrbem conditam signare æs cœpit, cujus in altera parte nata fuit Janus geminus: in altera rostrum navis. Hoc Plinius. Macrobius autem primùm æs à Jano ipso Ignatium fuisse tradidit, eo tempore quo Saturnus, fugiens, primùm in Latium venit. Hoc ut à Jano tributum existimat adventu hominis de se meliorem notitiæ, quòd rudis illa Aborigenum gens monstrato agricultura cultu, ab illo ad meliorem vitam esset traducta. Quare etiam à Jano in patrocinium regni dit receptus. Et quoniam non fuerat adhuc usus, in signando ære ex una quidem parte Janum expressit effigiem, ex altera navis rostrum impressit: ut quantum in se esset, Saturni memoriæ consuluerit, ne accepti beneficii memoria deleta videretur. Ponitur etiam quandoque pro tubis, quoniam ex ære fiunt. Virg. 6. Aen. Aere ciere viros. Vnde Aeneatores, tubicines dicebantur. ¶ Aes alienum, idem quod debitum. [חוֹב חֹב נֶשֶׁךְ נֹשֶׁה, ὀφείλημα. Gall. *Debte, le dessus de tout ce qu'on doit.* Ital. *Il debito fatto.* Germ. Gut schuld. Hisp. *La deuda de dinero prestado.* Pol. *Dług pieniężny.* Vng. *Adóssság.* Ang. *Debt.*] Cic. Ait, Aes alienum meum, aes alienum tuum, aes alienum liberi est, quod ego, quod tu, quod filius communiter debent. ¶ Hinc proverbiale quadam specie dicimus eum in ære nostro esse, quem nobis officium obstrictum significamus, ita ut jam totus noster sit. Quo elegantèr usus est Cic. Famil. 13: Eum tu tuere sic in animo habui, ut in meo ære esse, propter L. Lamiæ nostri communitatem: id est, inter amicos meos esse. Item ad Cæsium Libr. 15: In ære enim meo est, idem est quod mecum, & in bonis meis est, atq; in re tua mea. Sic. In ære alicino nullo esse, id est quod nihil debere. Cic. 6. Verr. At hominē vidro audaciore facillē nullū, vendor Te posse fuctus se ex nihil unquam non modò in ære alieno nullo, sed in suis nummis multis semper fuisse. ¶ Dicitur etiam Aes nostrum ὑπὲρ τοῦ σώματος, quod nobis alii debent. ¶ Aes mihi ære dicebatur, quod tributis ærariis attributum erat, ut quibus redderetur. [χρέος χρεωστούμενον. Germ. Krieg seb. Belg. *Schuldenlast.*] Plaut. in Aul. Cecinit mihi aes petit. ¶ Aes rubrum, Quod facile dicitur, atramentaq; in lamnas. χαλκὸς ἐλατὸς. Luce & Regulare vocat Plin. lib. 34. cap. 9. ¶ Aes calidarium, Quod fundebatur tantum, & malleis fragile erat χαλκὸς χωνευτός. Plin. lib. 34. cap. 9. ¶ Aere diruti dies vocabantur, quibus propter ignominiam stipendium solvi non debebat. Cic. in Ver. Alea omnis cessabat, in quibus quisquis sequens esset, ære tamen solutus est. Aere diruti dies dicebantur, quibus propter ignominiam stipendium tributi non solvebatur. Sic in pandect. ¶ Aeris alieni pars id est, alicujus pretio, & indicatur apud Gell. lib. 18. cap. 5: Et quid putatis tum gregibus pecudetorum, habuisse aliquos aris, quadrupedes æquis dicturum tutisse?

Aerāmentum, i, n. Quod ex ære confectum, ut Ferramentum, ex ferro. [χάλκωμα, χαλκεύσιμον. Gall. *Ouurage de metail ou d'airain, d'arrerie.* Ital. *Cose fatte di rame.* Ger. *Trummerwerck von ertz gemacht: Item anders gemeines.* Belg. *Een koperen pot.* Hispan. *El alambre.* Pol. *Cokolwiek rzeczy z miedzi uczynionej.* Vng. *Rezmives, vkl. készületek.* Ang. *A work of brasse.*] Plin. libr. 15. cap. 18. Omnia etiam ærea ærata omnia, & calcea nima, axes q; decocta unguli, atq; æramenta contra aruginem.

Aerārium, n. Locus ubi pecunia publica reponitur. [ταμεῖον δημόσιον, πανδοκεῖον. Gall. *Le thresor public, ou bien ou il s'assemble.* Ital. *Dove si ripone il danaro.* Ger. Schatzkammer. Das ort da ein gemein gelt gesamlet. Belg. Een Schatcamer oder stad. Hispan. *El erario público.* Pol. *Skarbiec pospolitego pieniądza.* Vng. *Tárház.* Ang. *A publick treasure.*] Romanorum autem ærarium in æde Saturni fuisse constat, propterea quòd ante illo seculo nullum tributum esse fuisse creditur. Cicero in Ver. Primùm mihi literas publicas, quas in ærario sanctiore condi tas habebant, proferri. ¶ Interdum ponitur pro ipsa pecunia publica: per quandā Synecdochen. Cic. Act. Anio hæc arcanis nullum ærarium, nullum vectigal hæc debere id est, nullam pecuniam publicam. Cicer. 3. Tusc. Et quidem C. Gracchus quum largitiones maximas fecisset, & effudisset æraria, verbis tamen defendebat ærarii. ¶ Distinguitur autem Ærarium à Fisco, quod Ærarium sit civitatis, fiscus principis.

Aerārii quæstōres, hodie fiat arbitror, vocare possumus, quos Generales summarum dicunt quidam. Quæstores vocari possunt quodammodo olim Prætores. Præconesq; obibant.] Gell. *Gentzmeister de finantz.* Ital. *Thesorieri, o mercatanti.* Germ. Seckelmeister. Schatzmeister, die über den gemeinen Seckel verordnet sind. Hispan. *Tesoreros.* Pol. *Pisarze kasy.* Vngar. *Kincstartók.* Ang. *Treasurers.*] Tributus verò ærarius, Quæstorius, quos Græcorum generalis appellant. Ille autem qui Varro scribit tributa erat pecunia, quam militibus conferrent: idq; quod attributum erat, dicebatur Aes militare. ¶ Aerarii milites, dicti sunt ab ære, quòd stipendium facerent, χαλκοφόροι.

Aerārius, a, um, quod ad æs sive æramentum pertinet. [χαλκεύς. Gal. *Qui fait d'arain ou de cuiure.* Ital. *Che fatto di rame.* Ger. Der gut ertz gräbt. Hisp. *Cosa de metal de cobre.* Pol. *Dotyczący czego miedzi.* Ang. *Made of brasse or copper.*] Plin. lib. 33. Imaginum opera condebantur in ærariis metallis, & proximum in argentariis fieri compertum est. Cicero Quinct. Hoc eō pertinere arguebat, quòd tum fieri non potuerit ærarium, ut nomen in tabulis inspici Cæsaris deleretur. ¶ Aerarius fabr. Cum eum, qui ære opera fabricat. [χαλκεύς, χαλκουργός. Gall. *Qui trauaille en airain ou cuiure, chaudronnier ou fondeur en metaux.* Ital. *Che lauora di rame.* Ger. Kupffersmid. Belg. Een koperslager. Hispan. *Obrero de cobre.* Pol. *Kotlarz.* Vngar. *Rezmives.* Ang. *A copper smith or brasier.*] Plin. libro 16. cap. 8. Ærariorum artium officinis compendio. ¶ Aerarius fieri dicebatur, qui ob census à Censoribus in Ærarium tribus referebatur, ut ejus civitatis civis esset, quòd una cum civibus tributum pendebat, & militabat. Vide Ærarium facere, & interærarios, sive in ærarios referre, pro eodem: id est tum hoc est, ea ignominia quemodam afficere: quòd jam propriè ad Censores pertineat. Liv. lib. 4. Secund. Bel. Punic. His supernumerariis equitibus emptis, cui publicum equum non erat, tribuq; nota, ærarii omnes facti.

Aerātus, adjectivum, quod ære tectum est. [ἐπιχαλκωμένος, Gal. *Couuert d'airain ou de cuiure.* Ital. *Coperto di rame.* Germ. Mit kupffer oder mit kupffer oder erzgraben bedeckt. Hisp. *Cosa de pieza de metal de cobre.* Pol. *Kuprem albo miedzią okowany.* Vngar. *Rézes*

fossæ. Angl. *Coomd with brimstone.*] Plin. lib. 34. cap. 1. Quòd æratas vel habere in domo, & in cista erata, aliquo casu commonefacit. ¶ Aerarius homo, qui alicno obstrictus quibuscunque ærationis dictus. Oper. Cic. Att. lib. 1. Thurinum non tam ærarium, quàm, ut appellitantur, ærarii. Plaut. pro pecuniosis poni in Mostell. Terra cum sacris, quæ ære ærarios arant.

Aĕrĕus, a, um, quod est ex ære factum.] [χάλκεος.] Gall. *D'airain.* Ital. *Fatto di rame.* Germ. *Ehrin, das aus erg gemacht ist.* Hispan. *Cosa de metal, o de cobre.* Pol. *Miedziane.* Virg. *Miedziany.* Ang. *Made of brasse, or copper.*] Virgil. 1. Æn. Aereique cubilia longè Intuitur Cyclopum, & juncta incudibus antra.

Aĕrĕus, penult. corrept. Adjectivum. χαλκοφόρος: id est, ærem ferens. Ovid. 3. Fast. Iamque erat Rhodopen Pangæa. Illustrius ventum, Acrifiæ comitum concrepuêre mumos: id est, crepitacula ærea ferentes.

Aĕrĕus, quod ex ære factum est. χάλκωμα. Varro: Politæ enim cum suo artificio volebantur.

Aĕrĕpes, pedis, habens pedes ærei. χαλκόπους. Ovid. 6. Epist. Nanque & æripedes Martia mittebove. Hoc est, habentes pedes ære munitos. Idem 12. Epist.

Aĕrĕtĕcfus, a, um, adjectivum, Ærea domus fortium. χαλκοστεγής. Stat. lib. 1. Thebaid. Inclitus ostia Maveortia turmæ Captos, & æritecti lugentia limina Ni. æritecti Nili, hoc est, domus fortium: ærea, propter ferra, quibus in bellis facta ut munirentur.

Aĕro, as, Aere emere, ære tegere. [χαλκόω. Gall. *Couvrir d'airain.* Ital. *Coprir di rame.* Germanice. *Mit ey vermessen, oder mit erg bezogen.* Hisp. *Cubrir de cobre.* Pol. *Miedzią nakrywam.* Virg. *Miedzią obijam.* Ang. *To cover with brasse.*] Vnde ærata tecta apud Virgil. Præterea Aurata quoque nomen à solemnibus fuisse videtur verbum ab auro, Auro, as, ut ab ære, Aero, ærari. Vnde Aurati & Aerati. Cicer. 3. Verr. Lectos aerati candelabra aurea. ¶ Hujus verbi composita sunt Obæro, Subæro, & Adæroide quibus videantur locis.

Aerōsus, a, um, quod ære abundat, quod ve ære nitens est. [χαλκώδης. Gall. *Plein d'airain, qui est dans la force de cuivre ou airain.* Ital. *Pieno di rame.* Ger. *Kupffer reich, voll oder ein Kupffer.* Hisp. *Cosa que tiene mucho cobre.* Pol. *Miedzią pełny.* Virg. *Miedzi wiele maiący.* Ang. *Full of brasse.*] Vnde Cyprius aerosa dicta est, quòd in ea æris plurimum inficeretur: vel quòd primùm in ea æs fuerit repertum. ¶ Aurum aerosum, quod non tantum aurum habeat, quantum æris. Plin. lib. 33. cap. 4. Diversa aurum aerosum contrahitur

pecunia multatitia. & nummularia sententia: ut hodie quum judices æstorum dispendia & incommoda, certa summa æstimantes, tanta pecuniæ reos damnant. ¶ Et æstimatur pœna, ἀποτίμησις, quæ certo ære constabat, ut ovis decussis id est, decem assibus bos centussis id est, centum assibus.

Æstimātor, verbale, m. t. Qui æstimat, & considerat. [מעריך *machaschib, mecayés.* Arpeator. Gall. *Estimateur, prysiar.* Ital. Pregiatore, *stimatore.* Germ. Schetzer/ der etwas schetzet/ oder taxirt. Hispan. *Estimador, apreciador.* Pol. Szacunek, Rozsiadacz. Vng. *Becsülö.* Angl. *An valuer, considerer.*] Cic. 3. de Fin. Et quia te appetissimum scribo eorum studiosum, quæ mihi communia tecum sunt, æstimatorem & judicem.

Æstimābilis, Quod facilè æstimari potest. *mecayés.* Cujus contrarium est, Inæstimabile. [יקר *yckar, chamets.* Gall. *Estimable, digne d'estre prisé.* Ital. Che si può stimare. Germ. Schetzung/ oder das mit Gelt gegen etwas gesetzt ist. Hispan. *Estimable, cosa de precio.* Pol. Szacunku godzien. Vng. Becsülendö. Angl. *Worthie valued.*] Cic. 3. de Fin. Æstimabile esse dicitur, quod pondus habet æstimatione dignum.

Æstimātio, f. t. ap antiquos æstimia dicebatur. [הערך *haarech.* μετρησις. Gall. *Valeur, estimation.* Ital. Stima. Germ. Schetzung/ schetzung. Hisp. *Apella ora de estimar o apreciar.* Pol. Szacunek. Vng. Becsülés. Ang. *An estyme, valuing.*] Cic. de Finib. Quod ponens habeat dignum æstimatione.

Æstimātīvus, a, um, m. q. [Vng. *becsülö.*] Gaius D. libr. 21. Tit. 1. Si quid veniit de mancipio affirmaverit, idq; non ita esse emptor queratur, aut redhibitorio, aut æstimatorio id est, quanti minoris judicio agere potest. l. 1. §. 43. Æstimatoria actione, quanti minoris. ¶ Æstimatoria actio quod est, de æstimatione mercium æstimatoris vendendæ data est. De quo Tit. D. libr. 19.

Æstivus. Vide Æstas.

Æstus, us, m. q. Calor æstivus & fervor, flagrantia Solis. [חם *cham, mutabbaʕ chamets.* Gall. *Ardeur ou excès de chaleur.* Ital. L'ardor del sole. German. Grosse warmebin. Belg. Groote warmte. Hispan. *La fuerça y calor del sol quema.* Pol. Gorącość. Angl. *Great heate and fire rising of the sunne.*] Virg. Georg. 3. Actibus in mediis tum cum sitis exurere valem. ¶ Aliquando pro motu & agitatione fluctuum. Cic. de Orat. 3. Undique omnes venti erumpunt, fevi exsistunt tempestates, fervet æstu pelagus. [גלי *galey chamets.* Gall. *Les ondes ou vagues de la mer.* Ital. Le onde/ o maroglie del mare. Germ. Ungestüme des Meers/ der anlauff und ablauff des Meers. Hispan. *La violencia o impetu del mar.* Pol. Wały morskie. Vng. Hullám.] Plautus in Aul. Quò magis te in altum capessas, tam ejus te in portum referes. ¶ Ab hoc tigni facta oritur proverbialis & frequens apud autores metaphora: Secundo cursu procedere, ἐυπλοεῖν, ἐυπλοΐα. Sumpta à nautis, quibus facilior cursus multo flumen aut æstus maris ejus fecidus est. Lucian. in Jove Tragœdo, & Æschylus in Perſis. Ab utraque etiam significatione, ducta metaphora, ponitur pro variis animi agitationibus, cupiditate, amore, libidine. Cicer. de Orat. 3. Reperiere quasi quosdam æstus ingenii tui procul à terra ubi pateat. Idem in Bruto: Hunc quoque absorbuit ætas quidam gloriæ. ¶ Sic apud Plin. Jun. pro scrupulo ponitur, & dubitatione nonnullorum. Explicat, ἐυφυΐα, æstum meum, audio me legi, contrarie versus: orationes enim commodius.

Æstŭārĭum, [מדורה *medurah, κοιτών.* Gall. *Lieu par où l'on sçait entrer et sortir.* Ital. Stagni, lagune. German. Ein ort des Meers/ da sumpff oder graben des Meers. Belg. Gevaerte/ of geachten. Hispan. *Estallos del agua del rio o mar.* Polon. *Storkie chowy, albo zalewie morskie.* Vng. Az hullás vagy habia kis öblösse. Ang. *Armes of the sea.*] Luca dicuntur per quæ mare vicinum accedit, tam recedit. Eve quæ maximo aquis relicta sunt ex inundationibus pelagi: ut docet Strabo lib. 1. Plin. libr. 3. Ulyxi ora mille amplias inlabi frequentatur, natura vadosi maris, arbustis tenui alveo interfluentibus. Cæsar: Pedestria esse itinera locis, æstuariis navigationem impediri.

Æstŭo, as. Ferveo, flagro, est contrarium, algeo, frigeo. [חם *cham* רתח *rotach, κυμαίνω.* Gall. *Auoir en soy grande chaleur, bouillir.* Ital. Bollire. German. Hitz haben/ sie ist grosse/ sie haben Belg. Zij hebben groote ontsteken. Hispan. *Hervir o estar caliente.* Pol. Grzeie, parzyć. Vng. Hévölök, gyakok. Ang. *To be in great heate.*] Cic. 3. Tusc. Itemque Lycurgi leonibus erudiunt juventutem, venando, curreendo, currendo, algendo, æstuando. Idem 1. Acad. Ille quum æstuaret, umbram sequutus est. ¶ Per metaphoram ponitur etiam pro ardere & cubitationes jactare. Cic. 4. Verr. Itaque æstuabat diu cubitatione, versabat se in utramque partem. Idem pro Flac. Hunc æstuantem & fergiversantem judicem ille prosequitur. ¶ Aliquando æstuare est fluctuare, agitari, ἐυφορεῖσθαι, ἐυφορεῖσθαι. Virg. 8. Aen. Turbidus hic cœno, vastaque voragine gurges Æstuat, atq; omnem Cocyto eructat arenam. ¶ Æstuans, verbale, κυμαίνων, κύμασιν. Plin. libro 1. capit. 2. Quorum allimatione & gaudio nos quoque, relictis æstuationi hujus ipsis hominum turbis, pergamus excolere vitam: id est, vehementibus desideriis & gaudiis.

Æstŭōsus, a, um, Quod est calore plenum. [חם *cham, מרובה marubbeh.* Gall. *Plein de grande chaleur, fort chaud.* Ital. Pieno di calde. Germ. Hitzig/ voll hitz. Belg. Hitzich. Hisp. *Cosa calorosa.* Pol. Pełny gorącości. Vng. *Hüse forro.* Ang. *Full of heat.*] Colum. lib. 2. Cui non neq; nivale vinea, nec nimius æstuosum desiderat. Cic. Att. lib. 2. Iter conficiebam æstuosa & pulverulenta via.

Æstŭōsus, a, um, Quod æstum id est, calorem affert. [מוציא חם. Germ. Hitzig/ das grosse Hitz bringt. Vng. Hévelö. Ang. *Which bringeth heate.*] Virgil. 2. Georg. Hoc ubi hiulca biferi findit Canis æstifera arva. Æstifer Canis, quòd æstum afferat. ¶ Æstiferum etiam dicitur quod æstum fert & patitur. Luc. lib. 11. -dicit qualentibus herbis Æstiferæ Lybies viso leo comminus hoste Subsidit dubius, totam dum colligit iram.

Ætās, ab *ævo*. Græco nomine declinatū, ab hoc enim Ævum, Ævitas, & per syncopen Ætas. [עת *heb* דור *dar, מחזור.* Gall. *Aage.* Ital. Età, stade. Germ. Eine/ oder alter. Belg. Een ouderdom. Hisp. *Edad, siglo.* Pol. Wiek/ stulecie. Vng. Idö. Ang. *Yeare.*] Generaleq; nomen est ad infantiam, pueritiam, adolescentiam, juventutem & senectutem pertinens. Varro quinq; gradus facit. In primo usq; ad annum decimum quintū, Pueros dictos vult: quòd sint puri & impuberes. In secundo ad annum trigesimum, Adolescentes, ab adolescendo nominatos. In tertio, usq; ad annū quadragesimum Juvences appellatos, eò quòd Rempublicam ad se militari juvare possent. In quarto autem gradu, usq; ad sexagesimum annum, Seniores nuncupatos, quòd tunc corpus senescere incipiat: inde usque in finem vitæ nominatum, quotum gradum faciunt, in quo qui essent, Senes appellatos, quòd ea ætate corpus jam senio laboraret. Horum tamen singuli tribus aliis dividuntur: ut prima pars virilis, deinde adulta, postea præceps. Vnde Virg. -virilisq; juventa. ¶ Alii ætates dividunt ætates. Ætas præterea Mundi prima, ab Adam usq; ad Noë numerabatur: secunda à Noë usq; ad Abraham: tertia ab Abraham usq; ad Davidē: quarta à David usq; ad transmigrationem Judææ in Babyloniam: quinta deinde usque ad adventum Servatoris in carnem: sexta quæ nunc agitur usquequo Mundus ille finietur. ¶ Interdum Ætas accipitur pro anno. Virgil. ubi quatuor recenset ætates. Varro: Ætatem vix decimam egressus. ¶ Interdum pro triginta annorum spatio, γενεὰ. Cicero: Tertiam jam ætatem hominum vivebat. Sic Plutarchus Ætatem ostendit esse spatium triginta annorum, secundum Heraclitum. ¶ Interdum pro centum annis. Ovid. 12. Metamorph. vixi Annos bis centum, nunc tertia vivitur ætas. ¶ Ponitur & pro quovis tempore humanæ vitæ longissimo. Græci ætates χρόνους dicunt. ¶ Ætas mala, dicta est Senectus. Plaut. Confectus sum senectute, onustum gero corpus, vires reliquerunt: ut ætas mala est, mors mala est. Et contra, Bona ætas, Juventa appellatur, ἀγαθὸς χρόνος. Cic. Quòd ipsis voluptatibus bona ætas fruitur licentius, primum parvulis fruitur rebus. ¶ Ætas media, vocatur illa, quæ est inter juventam & senectam: quam Avicenna vocat ætatem pulchritudinis, ἀκμὴν τῆς ἡλικίας, quæ fere est à trigesimo octavo ad quadragesimum annum. Eadem dicitur Ætas constituendi, ἕξεως καιρὸς, in qua Hippocrates Aphorisc. 2. facilè medium fore dicit. ¶ Ab ætate petuntur duo proverbiales loquendi formæ, prima est. Aliam ætatem alia decent: nec enim eadem decent omnia, quæ aliquando decuerunt juvenem. Terent. in Andria: Nunc hæc dies aliam vitam affert, alios mores postulat. ¶ Altera, Ætate prudentiores reddimur. Congruet quum negabimus, nobis eadem probari jam natu grandioribus, quæ quondam ob ætatis infirmitatem displicuerunt, sed alia rerum species quædam est. ¶ Medium atque florentis ætatis magnam esse habendam rationem, vel requietis puerilis & senectutis significare videtur Hesiodi hoc versiculo: ἥρωάων δὲ μέσος ἀρετῇ κατὰ κύματα κοιμᾷ quod est, incipiente vate & desinente salutem in medio autem ætate partam. Quod quidem licet de vino dictum aliqui putent, quoniam vinum in summo vasis suave, utpote vitium aëris corruptum, cujus admixtione sit dulcius in parte inferiore propter fecis admixtionem sapore sit deterius: in medio autem suavissimum est. Tamen prudentiores alii gerice ad humanam vitam referunt, ut in principio diximus. ¶ Diversas etiam in quorundā ætates descripsit Hesiod. his versibus.

Novem utriq; vivit generationes garrula cornix
Virorum fortium, cervus autem quatuor cornices.
Tres autem cervos corvus senescit, sed phœnix
Novem corvos: decem autem nos phœnices
Nymphæ bene comatæ Jovis ægida habentes.

Ætātem aliquid esse aut fieri dicitur pro diuturno & continuato tempore, & fere habet vim proverbii. [זמן *zeman* Germ. *langsam.*] Plautus: Vetuli supellex uxor ætatem sit. Terent. Jamdudum ætatem Lites fiunt inter eos. Idem. Jamdudum autem aba. Idem in Heaut. Nam nec, ille hoc animo erit ætatem. Plaut. Ætatem velim servire, Lucanum modò ut conveniam.

Ætātūlī, f. p. diu hauriū, Actas modica, & teneriori puerorum ætati. [Fratres Gaza. Gall. *Frere eage, hor eage.* Ital. *Fratricelli.* Ger. Ein alterer Sun oder Tochter. Belg. Eenen Oudt broeder die tenbehoet. Hisp. *Fratelicos.* Pol. *Mlodszy.* Vng. *Gyermekseök.* Ang. *Infantes, youths.*] Cic. de Fin. Tarde etiã hoc referre in primis puerorum ætatulis. Idem de Arusp. respons. Qui primam illam suam ætatulam ad fourzeum Iovis deleum. Ibi dines ætatulæ. Plaut. in Pœnul. In mundi hos, mollitiæ, delicias quæ ætatulam agitis.

Æternus, m. f. perpetuus, quasi exæternus, à quo Sempiternus, quasi semper æternus. [אשר לעולם *Qui in seculum. Qui in æternum.* Gal. *Eternel, durable, eternal, perpetuel.* Ita. *Eterno, perpetuo.* Ger. Ewig. Belg. Eeuwich. Hisp. *Cosa perpetua, perdurable y eterna.* Pol. *Wieczny.* Vng. *Örökkévaló.* Ang. *Perpetuall, eternall, indeed, durable, forever.*] Cic. Tusc. Id aut esse ç̃ æternum quod per se moveat. Sylla in Cat. virtus clara, æternaq; habet. ¶ Differunt tamẽ æternum & sempiternum: quòd sempiternum dicunt Deorum esse, qui semper fuit, erit q; Æternos homines, qui prius quidem habuerunt, & tamen animo immortales, atq; perpetui. ¶ Æternum, frequenter pro adverbio temporis accipitur. [לעולם ועד *In seculum & seculum. In æternum, in æternum.* Gall. *Eternellement à toujours.* Ital. *Eternalmente.* Germ. *Ewiglich.* Hispan. *Siempre.* Pol. *Wiecznie.* Vng. *Sokáig.* Virg. Lo. Æneid. Accet, æternumq; tenebit Iosse in Theseus. Iovi nunc depositis infernum. Idem. manet, æternumq; manebit. ¶ Sic Æternè, Idem. Fin. lib. 2. cap. 20. Vide Ætatulæ hunc fons regacum contevens Saxones.

Æternitas, f. t. Perpetuitas, quæ nulla temporis quantitate mẽsuratur, nullo tẽporis spatio definiri potest: quam omnes cõtinuo agunt, & comprehendunt uno hic. [לעולם ועד *In seculum & seculum.* Gall. *Eternité, perpetuité.* Ital. *Eternità.* Germ. *Ewigkeit.* Belg. *Eewigheyt.* Hispan. *Eternidad.* Pol. *Wieczność.* Vng. *Örökkévalóság.* Ang. *Perpetuity.*] Plin. lib. 13. cap. 5. Materiæ verò ipsi Æternitas. Cicer. Sed fuit quædam ab infinita tempore æternitas, quam nulla circumscripto tempore temporum metiebatur.

Æternō, as, āvi, ātum. Perpetuum facio. [להאריך ימים. Gall. *Eterniser, perpetuer.* Ital. *Perpetuare.* Ger. *Ewig machen, ewigen machen.* Hispan. *Hacer para siempre, eternizar.* Pol. *Wieczynić, ewić.* Vng. *Örökkévalóvá tészen.* Ang. *To make perpetuall.*] Varr. Rerum humanarum lib. 3. Litteræ quæ ad laudes æternare, verbũ est antiquum. Horat. 4 Carm. Quæ cura patrum, quæve Quiritum, Plenis honorum muneribus tuis Augustæ virtutis in avum Perpetuos memores q; fastos Æternet.

Aetheliones, [αἰθέλιον. Gall. *Cigare.* Ital. *Cicete.* German. *Dreffirdra.* Hisp. *Cigarras.* Pol. *Kosis, świerszcz.* Vng. *Prüsök.* Ang. *Grashoppers.*] Cicadæ dictæ, *ἀπὸ τοῦ αἴθεσθαι*, quod æstivo tempore oriantur, hoc est, propterea quod à Sole calefiantur. Cælius ex Theophrasto interpretatur lib. 17. cap. 6.

Aether. [שחק *Shachak.* שחקים. Gall. *L'air, le firmament, la voute celeste.* Ital. *Aere, il cielo.* Germ. Der Himmel oder Lufft. Belg. Den Hemel oder Lucht. Hisp. *Cielo, el ayre.* Pol. *Niebo, eter, ogień.* Vng. *Egy, menny.* Ang. *The aire, heaven.*] Ab Anaxagora accipitur pro elemento ignis. Aristoteles verò de Mundo hoc nomine significavit, cœli, syderumq; fabricam animo. Statuam te cernere Aetherio cœlum & cœli Apollinem templo, non quòd ego vanitatis Græcæ *ἀπὸ τοῦ αἴθεσθαι*, sed quòd semper in eo circumducti cernitur, & curribus rapidissimis rotetur. *ἀπὸ τοῦ ἀεὶ θεῖν*, quem sic, aiunt, dicunt elementi à cursu ardentissimo, tum divinum, tum æternum expressisse. Hodie quoq; Philosophi duas præcipuas Mundi constituunt partes, Elementa & Aethera: five quod eorum quædam rerum Mundum elementarem & Aetherearum: elementorum numero Terram, Aquam, Aërem, & Ignem intelligentes: Aetherem autem nomine complectentes quicquid est supra elementum ignis. Alii Aetherem accipiunt pro aëre. Apuleius, aqua, tellus, æther, ignis. Virg. ...rsus in q; fragoribus æther. ¶ Ex quo Ego hausto oritur hoc Adagium: Tranquillum æthera turbare, *ἐξ ἡσυχίας ἐκίνησας*, Apud Terentianum irridetur curiosum & arrogantiosus. Fecunde Cæsar dicas, Æthera cyclopeæ, rotat qui rapidus more. ¶ Lucretius lib. 1. Aetherias partes pro Jove: Postremo pereant imbres cum cetera partis Æthere in gremium matris Terræ præcipitavit.

Aetherĕus, m. *ἀιθέριος*, ex actis loco nativi, nominativus est Latinus, deductus à Græco accusativo *ἀιθέριον*, idem significans quod Aether: unde hic in eodem genere apud Horatium & Pindarum reperitur usurpatur.

Aetherĭus, a, um, *ἀιθέριος*, sive Aetherĕus, Quod est æthereus. [German. Hefftig. *Ouranios.* Vng. *Mennyei.*] Virg. 12. Æn. Aetherias quos Ipsa plaga Jovis ales aperto Turbabat cœlo. ¶ Aetherea terra apud Macrob. Commentario Somn. Scip. libro primo, *ἀπὸ τοῦ αἴθεσθαι*, à Luna cuius densum natura incipit. Denique dicit, æthereum terram physici vocaverunt, & habitatores ejus inarata pupinea. Rursus ait: Lunam pro terra, quam æthereum terram diximus nominatam.

Aethiŏpis, *ἀιθιοπὶς*, Herba est lactuca folio in Aethiopia nascens, vel in Meroë Nili insula, à qua etiam Meroïs dicitur, cujus tactu (ô Magorum vanitati credimus) clausa omnia aperiuntur, annosæque etiam, & lacus exarescunt. De hac Plin. lib. 26. cap. 4. & lib. 27. cap. 4.

Aetĭus, a, um, Sydereo aetheris, & pro æthereo ponitur. [*Ætherisch.* Ger. Der Himmelischer oder Sternen art oder gleych. Belg. Den Hemelschen Hemels. Vng. *Mennyeiből való.* Ang. *Of the nature of heaven.*] Virg. 1. Æn. Nam neque erãt alium ignes, aer, humor, & ether Syderaq; polus. Vbi Servius per Aetherium sydereum, intelligit: sic colorẽ æthereis. ¶ Nam æthereus ipsum cœlum, aut Empyreum: Æthereus verò sydereum æthereis.

Aetĭus, a, um. Callimachus poëta librum reliquum inscripsit, quem de causis & rationibus factorum edidit, eodem pene argumento quo Ovidius Fastos contexuit. Opus hoc temporum iniuria interceptum ad nos non pervenit.

Aetiologĭa, *αἰτιολογία*, Causæ reddendæ, cõposita dictio, ab *αἰτία* & *λόγος*. Quæ lib. 1. cap. 51. Sententiæ quoq; & elocutæ, & aetiologiæ subjectis dictorum rationibus, apud Grammaticos servabantur, quia ignorum exlectione curat. Quarum omnium similis est ratio, forma diversa: quia Sententia universalis est vox, Aetiologia, personis continetur.

Aetĭon, *αἴτιον*, Causa principium, origo. Vnde Aetia Callimachus librum suum inscripsit, quo causas & origines sacrorum Græcanicorũ elicopicus. quem admodũ Ovid. in Fastis Romanorũ Latinorumq; sacrorũ initia causasq; est persequutus.

Aetites, pen. prod. [Ἀετίτης. Ger. Ein Adlerstein.] Lapis est colore habens, quẽ Succinitas, alium lapidem, cui veluti prægnans in ovo vitrum, intus audis tonitrum. Inveniuntur binæ in aquilarũ nidis feminæq; aquilæ fœtus ova parere nõ posse. Quam ob rem aquilam nomen dixisse imperatoribus creditur. Multorum genera, partes, femur aliquando adhibitum, facilius reddere parturientes. Quatuor autem sunt ejus species, quas enumerat Plin. lib. 36. cap. 23. ¶ Est & Aëtites, genus à numen impositum à colore aquilæ candicante cauda. Vide eundem lib. 29. cap. 11.

Aevum, n. f. [דור *Dor ætas.* Gall. *Temps, siecle, eage, an, an, an

lib.4. Hæc & alias similes affectas fauces oblatrantes, eos retrorsum adducunt papam.

Affatim, adverb. primæ, nonnulli à tertia, ut Quint. lib. 4. docet: significat Abundè, largè. [בשפע שפעת *bimidò mesidò. affluo.* Gall. *Largement, à foison, en abondance.* Ital. *Abondevolmente, largamente.* Ger. *Vberflüssig/genugsamlich/vberflussig.* Belg. *Overvloedelijck.* Hisp. *Copiosamente.* Pol. *Hoyne, dostatnie.* Vng. *Bovsegh.* Ang. *Abundantly, Largely, plentifully, &c.*] Cic. lib. 1. ad Atticum: Puto me Dicæarcho affatim satisfecisse. Item de Natur. deor. lib. 2: Iisdem ferè cibis homines affatim vescuntur. Vide de hoc Gell. lib. 6. cap. 7. & Vallam lib. 3.

Affectare, Affectatio, Affectatus, Affectio, Affecto, Affectus. Vide AFFICTO.

Affero, compositus Ad & Fero, significat Apporto. [נשא *nasá bróh* הביא *vide. radicem, originem.* Gall. *Apporter.* Ital. *Portare, portare.* Ger. *Zutragen.* Belg. *Brengen, ofte haer toe draghen by tijden.* Hisp. *Traer à cuestas.* Pol. *Przynosze.* Vng. *Hozom.* Ang. *Fetching.*] Terent. in Eunuch. Ita quæq; bona ingenio suo parem ad se attrahit. Idem in And. Et primum ut affectet simul. Aug. loquis significationis infinitas tres esse. ¶ Interdum pro eo, quod vulgò dicitur, à lego, addo. Cic. Ar. ut rem adferret de cit. in cantum vel exclamationem addueret. ¶ Interdum pro Addo. Cic. ad Att. lib. 16. Magnâ me lætitiâ affecisti nonnullis tuis voluntatibus. Aliquando mercio. Cic. Ar. hus. 8. Cujus Ulisses familiaris tuus, ali q; complures, attulerunt, Cæsarem inter habet Cognitum. ¶ Afferre alicui mortem, est vim alicui inferre, *τινὶ φόνον ἐργάζεσθαι.* Cic. 1. Offic. Quo quisque impetum in eum primum facit, is quasi manus videtur afferre socio. ¶ Sibi manus afferre, est sibi ipsum interficere. Cic. Octavio. Ego ipse me ictum sibi manus afferre coegi.

Affatim, per duplex f, Apponatur, participium est ab Afferor. [מובא *mobá* נובא *nobá vide. originem, fontem.* Gall. *Apporté.* Ital. *Portato, arrecato.* Germ. *Hergebracht.* Hisp. *Traydo.* Pol. *Przyniesiony.* Vng. *Hozatot.* Ang. *Brought.*] Plaut. Alata peregrè epistola.

Affercio, is pen. cor. ex Ad & facio, Moveo, permoveo. [עשה *asáh* תקן *takán* תכן *tacán* תכן *tacán. fabricatio.* תקן *takán. fabricatio.* Algonkeus, *vel sicrepa.* Gall. *Ébranler, esbranler.* Ital. *Dislogare.* Ger. *Von einander setzung machen/ bewegen.* Hisp. *Affaxonear à una syla.* Pol. *Poruszam.* Vng. *Indoitom.* Ang. *To move.*] Et tàm ad animò, quàm ad corpus refertur: & tàm in bonâ, quàm in malam partem accipitur, construiturq; cum re cui fatur, & aliâ. Cic. pro M. Mælo Populũ Romanũ, maximè decet affert. Idem Ar. studium tuũ curaq; de salute mea, nulla me nova voluptate affecit. Affici doloribus pedũ. ¶ Invenitur quandoq; absolutè positum. Cicer. Ar. Literæ tuæ sic me affecerunt, ut non dare tibi beneficium viderer, sed accipere. ¶ Interdum ponitur pro cumulo, mulcto. Cic. Epist. Afficere aliquem maximis muneribus. Idem pro Rosc. Quæris tandem pœna afficitur? Interdum pro nomen imponere, aut nominare. Cicero in Top. Negari potest, non eo nomine affici eum de quo laudatore agitur.

Affici ō passivũ, quasi rationari id est. Illius animo sum. [בתכן *batcán* תקן *takán* תכן *tacán. fabricatio.* Algonkeus, *vel sicrepa.* Gall. *Estre affecté, ou affligé.* Ital. *Essere disposito à bene, ò male.* Germ. *Gesinnet seyn/ beweget werden.* Hispan. *Estar dispuesto, ymaginado.* Polon. *Iestem przysposobiony.* Vng. *Indoltetnek vagyok.* Ang. *To be moved or disposed.*] Cicin Lælio: Vt eo dẽ modo erga amicum affecti simus, quo erga nosmetipsos. Pulcra sequitur: Vt quemadmodum in se quisque, sic in amicum sit animatus.

Affectus, a, um, vexatus, afflictus. [מעבית *mebuneb. egritudo, ægrotatio.* Gall. *Mal disposé, languissant.* Ital. *Ammalato.* Germa. *Wenige seen in den Gemüt oder Leib.* Hisp. *Flaco con dolencia.* Pol. *Powątpiony albo smutny w ciele albo w sercu.* Vngar. *Kvanatyahoz ert, nyomorvltsaz vagy.* Ang. *Troubled, and dejected.*] Propertius: Sæpe puer affecto matrem terrere puella. Ovidius: Vires corporis affecto. Affectus, interdũ significat inhonestus & propè confectus. Cic. de Provin. consul. Bellum affectũ videmus, & ut verè dicam, penè cõfectum. ¶ Interdum pro animatus. Cic. de Am. Eodẽmodo erga amicos affecti simus, quo erga nosmetipsos. ¶ Interdum. pro commotus. Idem de Or. Si justa, & pio dolore me affectum vides. ¶ Interdum pro dispositus, compositus. Cic. de Div. Ad rem pertinet quomodo cælo affecto quodq; signum oriatur. ¶ Interdum, pro cognato, affini. Cic. in Top. Dicuntur etiam loci in eadem existere locis, quæ quodammodo affecti sunt ad id, de quo quæritur.

Affectè (frequens, jungere Festus) vel in bonam partẽ dicit, vel bonorum more: vel in malam, ad extremam periculum addictus.

Affectissimus, superlativus. [מעבית *mebuneb.* Vng. *Felettemegh gyötrelmes.*] Valerius Patercul. Affectissimi.

Affectus, us, m. q. Affectio. [מחכונת *machshebeth* יצר *yetzer. vel* עצב *etzeb.* Gall. *Affection, disposition, passion.* Ital. *Affetto, affezione, passione.* Ger. *Ein stimme/ bewegung des gemüts/ affect/ trieb/ gemüt.* Hisp. *Passion del anima.* Pol. *Affekt, poruszenie.* Vng. *Indulat.* Ang. *affection, passion.*] Aug. de Civit. Quæ sunt sententiæ Philosophorum de istis animi motibus, quos Græci πάθη, nos

sive autem quidam, sicut Cicero, Affectiones, vel Affectus: quidam verò de Græco expressius Passiones vocant. ¶ Interdum accipitur pro studio, cupiditate, vel desiderio. Iuvenalis: Si res ampla domi, similisque affectibus esset.

Affectio, onis, f. Est qui vis actio motus, sive passio ut amor, odium, iracundia, invidia, timor, lætitia, spes, & similes. [תחכונת *machshebeth* יצר *yetzer. vel* עצב *etzeb.* Gall. *Disposition, affection.* Ital. *Affettione.* Ger. *Ein rede bewegung des gemüts/ affect/ trieb/ gemüt.* Hisp. *La passion del anima.* Pol. *Wyobrażenie przysposobienie umysłu, skłonność, rozdrażnienie bolesne.* Vng. *Indulat.* Ang. *Any affection of the mynd.*] Cic. 1. de Inv. motus animi & quidam commotio animi, affectio dicta. ¶ Interdum & latius sumitur, ut etiam ad corporis mala extendatur. Unde sic definitur à Cic. lib. 1. de Invent. Affectio, est habitus aut corporis extempore aliqua de causa commutatio: ut ægritudo, cupiditas, metus, molestia, morbus, debilitas, & similia.

Affectuosus, [*mesheneyk.* Vng. *Sokkal valo kivánkozó.*] Macrob. Satur. 3. cap. 15. Plura, affectuosiusq; rem facilè se tradidit.

Affecto, as, act. p. appeto, minus exquiro. [יאב *yaab* תאוה *taavah. vel ab. radice* אוה *avah. desiderium, desiderare, amare, amor, desiderium, amabilis &c.* Gall. *Affecter, avoir un desir immoderé, ou de quelque chose.* Ital. *Desiderare, cercare con ansietà.* Germ. *Wie grosser ambitus vnd einers dings nachfrichtung emfig begeren.* Belg. *Seer sorgvuldich begeren / ernstig ende vlijtich nae staen.* Hisp. *Codiciar.* Pol. *Pożądam chciwie.* Vng. *Igyekezem valamire, kivánkozom.* Ang. *To desire immoderately, to desire any thing.*] Virg. 4. Georg. Viamq; affectat Olympo. Cic. pro Rosc. Amer. Nunc verò quàm munitè, quod tiberi affert vecticulis in Rhetor. ad Herennium. ¶ Affectare, pro eo quod est cunctando aliquid facere. Ulpianus in... Quod à lege Adiecta lex Iulia de adulteriis. ¶ Aliquando affectare est afficere. Plaut. in Sacch. Tua flagitia, aut damna quibus parentes, & me, teque, & nos omnes affectas tuos.

Affector, deponens, sed obsolerum, *ἐπιζητῶ.* Varr. Affectatus est regnum. ¶ Ab Affecter fit. Affectatus nomen & participium, ut Affectata calliditas. Plinius Iunior, in Panegyr. Affectata aliis calliditas, ubi ingenita & innata. ¶ Affectata oratio. *ἐξεσμένη λέξις*, quæ nimis accite, & curiosè quæsita est, & ex animo cui in quandam recepit novitatem.

Affectatè, id est, curiosè. [*mezuyaz. mumaryósobban.* Gall. *Curieusement.* Ital. *Curiosamente.* Germ. *Mit vleiss fleissigklich/ ohne nachlassigkeit.* Hispan. *Curiosamente.* Pol. *Wdzięcznie bez przykrości mowię ozdobnie.* Vng. *Szépenkedvesen.* Ang. *Curiously, &c.*] ut, Affectatè fecibere.

Affectatio, verbale, Est nimia diligentia, immoderatum studiũ. [תאוה *taavah* עכין *hinyán. ozenyaskodás.* Gall. *Desir desordonné.* Ital. *Desiderio disordinato.* Germ. *Ein vberiger/ nicht oder bequemer.* Belg. *Curieusheyt.* Hisp. *Codicia con diligencia.* Pol. *Zbytnia gadanie.* Vng. *Az igyekezet valamire.* Ang. *An over diligence, desire.*] Varro lib. 2. de Re rust. cap. 2. ab eo cavit, in quit Appius, ctius secundi generis, affectatio ad eã à qua soleret esse

d 3 ac nomi-

ac nomine tui quo à parte quoniam leporarium appellatum.

Affines, com. g. Sanctorū & sororis cognatum inter se, quod duæ cognationes inter se diversæ per nuptias communiuntur, & alterna ad alterius fines & terminos accedit. [חתן Arabice. אחות ingemeyner ingemaeder. Gall. Parens par mariage, alliez par mariage. Ital. Parenti per cagione di matrimonio. Ger. Schwagerschafft. Belg. Een Maechschap ende Swaegerschap. Hisp. Parentesco por casamiento. Pol. Powinowactwo. Vng. Sogor. Ang. Affinitie by marriage.] Neq; solum de viris dicuntur, verum etiam de mulieribus. Cic. pulcherrima Socia. Tu affinem tuam, meā filiam, superbissimis & crudelissimis tuis verbis à genibus tuis repulisti. Distantur autem ab eo, quod duæ cognationes, quæ diversæ inter se sunt, per nuptias copulantur, & alterna ad alterius cognationis finem accedunt ex Ad. & Fin. Terent. in Adelph. Hegio his est cognatus proximus, affinis nobis. Idem in Heaut. Iuvō genet & affines placent. Vbi Donatus ait: Vxoris cognati, sunt affines mariti. Vide mutatis gradibus sunt. & velut rami propinquitatis in affinitate, & cognatione disposita. Nomina eorum hæc sunt, Socer, Socrus, Gener, Nurus, Vitricus, Noverca, Privignus, Privigna, Levir, Glos, Ianitrices. Sed de singulis horum vide in locis.

Affinis, adjectiv. cæcus, conjunctus, & tàm genitivo quā dativo jungitur. [קרוב karōb. Gall. Voisin, prochain. Ital. Vicino, congiunto. Germ. Nahe verwandt. Hisp. cosa cercana. Pol. Sąsiad, przyiaćiel. Vng. szomszéd, melléttvaló. Ang. Neighbour, kynsfolk.] ¶ Affinis culpæ, vel sceleri dicitur, is, qui cādit culpæ vel sceleris suspicione vel quasi culpæ, vel sceleris particeps. Cic. in Cat. Huic tot tanti sceleris putares parum affines esse, vehementer errares. Idem pro Sylla: Vbi neq; homines fuisse putantur hujus insolentiæ affines? Idem: Circumspicite paulisper mentibus vestris homines, qui hanc affines sceleri fuerunt.

Affinitas, tatis, f. c. Propinquitas ex cognati nuptiis contracta, vel ipsorum nuptiæ inter ipsos conjugū. [חתנה חתנות mōtnāh mōtnōth. Gall. Affinité, alliance par mariage. Ital. Parentela per cagione di matrimonio. Ger. Schwagerschafft. Belg. Swaegerschap. Hisp. Parentesco por casamiento. Pol. Powinowactwo. Vng. Sogorság. Ang. Affinitie.] Cic. 4. Verr. Quo quidq; ternaximè cognatione, affinitate, necessitudine aliqua attingeret.

Affirmo, as, act. p. Affirmo, affirmo, confirmo. [יעד iāʿad. חזק chāzaq. Gall. Affermer, affirmer. Ital. Affermare, confermare. Germ. Bestetigen, gemisse bejeugen. Hisp. Afirmar. Pol. Potwierdzam, zapewniam. Vng. Bizonyitom, valom. Ang. Affirme, affirming.] Cic. 3. Off. Illi enim sunt soliti in affirmando religiosi.

Affirmātē, adverb. [בטחון bitāchōn. Gall. En affirmant, en disant vray. Ital. Affermamente. German. Gewisslich, gegrundt. Hisp. Afirmadamente. Pol. Wiśnie, Twierdząco. Vng. Bizonyképpen. Ang. by affirming.] Cic. 3. Offic. Quod autem affirmatē, quasi Deo teste promissis, id tenendum est.

Affirmātīvus. V. de Affa.

Affixus, a, um, Hebraismus. [נכה nāchāh. Græcè. Gall. Larmoyé. Ital. Piagnev. German. Weinend thranen. Hisp. Llorar. Pol. Płaczący, płacze. Vngar. Sirvan valakinek fölötte. Ang. To weepe.] Plaut. in Persa: Sed Iovis ego ad Athenas edepol fenestram aut ostium, Ecquis adsit, numquam commemoret.

Affligo, is, pen. prod. compositum ex Ad & Figo antiquo verbo, Priscianus tertiam conjugationis & deponens. [נגף nāgaph. Græcè. Gall. Fiche, enclouë. Ital. Ficcare, conficcare. Germ. Anheften. Hisp. Fixar, enclavar. Pol. Przybijam, przytykam. Vng. Verembül, melléverdem. Ang. To nayle, fixe.] ¶ Affligere, vulnerare, debilitare, ut Cic. in Cat. Hunc ictum ferarum affligere potuisse, quam fortem locum creberrimos vulnerasse. Nec vellet hominis memor memorem mortem affligere, commemorat Ille. Idem pro Cælio: Qui Caruli monumentum affixit, meam domum diruit. Plin. lib. 8. cap. 40. Cæso. Ital. Gall. ¶ Accipitur pro eo primo, malemalato, dolore affecto, perdito.] עצב ātsāb. Gall. Tourmenter, affliger. Ital. Tormentare, affligere. Germ. Plagen, creutzigen, kummern. Hispan. Atormentar, afligir. Pol. Zasmucam, dręczę, frasuję. Vng. Nyomorgatom. Ang. To afflict, to trouble.] Cic. Art. lib. 4. Virtute evertimus adversitatis, id dilectionis affixi sit. Cicer. in Pison. Affixus luctu acerrimo.

Afflictus, a, um, profligatus, jacens, & rebus adversis oppressus. [שבור shābūr. Gall. Affligé. Ital. Afflitto. Germ. Zubrochen, geplaget. Hispan. Afligido. Pol. Złamany, frasowany. Vng. Megnyomorodott. Ang. afflicted, broken.] Cic. pro lege Manilia: Diffidentem rebus suis & afflictum erigere, perditumq; recreare. Idem post reditum: Qui mihi afflicto & jacenti dextram porrexit.

Afflictio, afflictatio, verat. o. [עצב ātsāb. Gall. Affliction, tourment. Ital. Afflittione, travaglio. Germ. Creutz sal, betrübernuß. Hisp. Afligimiento. Pol. Frasunek, troska. Vng. Nyomorgás. Ang. affliction, trouble.] Cicer. 4. Tusc. Mœstitia, afflictio, ægritudo, ærumna. Sen. Tusc. Alii ubiq; legunt Afflictatio.

Afflictātio, vide eadem. Cic. 4. Tusc. Afflictatio, agitatio cum vexatione corporis.

Afflictātus, us, id. Cic. 2. Tusc. Effœminata virtus afflictatu occidit.

Afflictātus, m. t. aliud verbale, Qui afflixit, vel affligit. [מאבה mēabēh. Gall. Tourmenteur, qui afflige. Ital. Che affligge, tormentatore. Ger. Der plaget, der kummert, betrübet. Hisp. Atormentador. Pol. Kłopotliwość, ciężkie zadanie, Maj kat, męczyciel. Vng. Nyomorito. Ang. A tormentor, trouble, annoyer.] Cic. in Pif. Age, si natus, odisse quod cum te socrus jure concedis? afflictatorem, & prædatorem nominādō dignatus, &c.

Afflictātus, a, um. [עצב ātsēb. Gall. Tourmenté, affligé. Ital. Afflitto, tormentato. Germ. Geplagt vnd betrübt, gemartert vnd kümmerlich. Hisp. Afligimiento. Pol. Przygniony, zasmucony, męczony, klopotny. Vng. Nyomorgatom. Angl. Tormented and afflicted, grieved.] Cæs. 4. Bel. Gal. Frumentarias, quæ ad usum erant deligatas in pedes affligabat. Ibidem lib. 5. Tusc. lib. 13. Cic. 4. Tusc. Orte infelicem, quàm te afflictare, nisi tales essem. Idem ad Atticum libr. 1. Hic tu me arculas quòd me afflictem.

Affligo, as, act. p. Ad aliquid figo. [נגף nāgaph. נטה nātāh. מטה mātāh. נתן nātan. Gall. Souffler un enfant vers un autre qui pleure. Ital. Percuotere, ò spaventare cosa. Ger. Zubisserne vnd fürchten machen. Belg. Een ander aen't verdriet ende Quade maken. Hisp. Fijar, clavar. Pol. Przybijam, przytykam. Vng. Verembül, melléverdem. Angl. To terrifie or affray another.] Liv. Affligebat eos frigoris acrior. Cic. de Senect. Odores affligunt flentibus per translationē. Virg. 1. Aen. -nanq; ipsa decorā Cæsariem natæ genetrix lumenq; juventæ Purpureum, & lætos oculis affarsit honores: Et dixit, divinum adflando vertice crinem. Lucil. 7. Odoribus lapsum, & late suavis, cinnamus affligeret. q Interdū ponitur pro excita, incita. Cicero pro Arch. Poëtas mentes verbis excitare, & quasi divino quodā spiritu afflare.

Afflatus, us, m. q. verbale, Actus afflandi. [נשמה nishmāh. Gall. Vent. Ital. Vento. Germ. Ein blasen, anwehnung. Hisp. Viento. Pol. Powiew. Vng. Lehellés. Ang. Blowing, breathing.] Plin. lib. 10. cap. 32. Pendices concipiunt supervolantium afflatu. Cic. 1. de Divin. Oracula quæ instinctu divino affari, & fundunt.

Affluens, tis, pro. [שטף shātaph. Gall. Abondant, coulant par grande abondance. Ital. Abondante, copioso. Germ. Vberflüssig, vberfliessig fürt. Belg. Overvloeiende, overvloedich, &c. Hisp. Abundante, corriente. Pol. Obfitujący, obfity. Vng. Bövölködő. Ang. Abounding, flowing.] Plin. lib. 10. cap. 32. Pendices concipiunt supervolantium afflatu. Cic. 1. de Divin. Oracula quæ instinctu divino affari, & fundunt.

Affluo, is, 1. t. Abundo. [בהר bāhar. עשיר ʿāshīr. Gall. Abonder, couler par grande abondance. Ital. Abondare, scorrere con gran habondanza. Ger. Vberflüssig fliessen, vberflüssig sein. Belg. Overvloeien, overvloedich zijn. Hisp. Abundar, correr con grande. Pol. Obfituję, obfitym bydź. Vng. Bövölködöm. Ang. To abound, to have plenty of any thing.] Propriè ac. Tenuibus affluere. Colum. Nec unum à vertice torrentibus conceptus affluxerit, fundamenta convellat. Plin. lib. 2. cap. 97. Ita inter duos exortus Lunæ affluit, quæ remeant. De mari sic hos loquitur. Cic. translatè nitidè est. 1. de Finib. Nam si ea sola voluptas esset, quæ quasi influeret sensibus, utitadicam, & ad eos cum suavitate afflueret & delectaret. Tanquam de ignore loco, affluere id est, leviter fluere.

Affluens, partic. p. [עשיר ʿāshīr. Ger. Vberflüssig, vberfliessig.] Liv. 5. bel. Macedon. Quotidie affluentem ubertatem in castra. Idem 4. bel. Pun. ¶ Affluens, abundans. Cicer. pro Arch. Vides tot tantis homines undique affluentes. Idem contra Rull. Opibus & copiis affluens. Idem Offic. 1. Omnium rerum affluens hujus copiæ dixit.

Affluentia, æ, p. Abundantia. [שפע shāphāʿ. מטר mātār. מכבד mēkabēd. Gall. Abondance. Ital. Abondanza. Germ. Vberflüssigkeit, genüge. Hisp. Abundamiento. Pol. Obfitość. Vng. Bövölködés. Angl. Abundance, plenty.] Cic. de Lege Agrar. Ea hac copia, atque omnium rerum affluentia, prætor in tota est urbe gratia.

Affŏdĭo, adverbium. Copiosè. [בשפע בשפעה beshāphāʿ. Gall. Copieusement, largement. Ital. Abondantemente. Ger. Vberflüssiglich, genüglich. Hispan. Abundosamente. Pol. Obfitie. Vng. Bövölködve. Angl. Abundantly, plentifully.] Cic. 5. Tusc. Quod, affluenter vo upiates bacchi.

Affŏdio, is, 1. t. Abundo. [בהר bāhar. עשיר ʿāshīr. Gall. Abonder, couler par grande abondance. Ital. Abondare, scorrere con gran habondanza. Ger. Vberflüssig fliessen, vberflüssig sein. Belg. Overvloeien, overvloedich zijn. Hisp. Abundar, correr con grande. Pol. Obfituję, obfitym bydź. Vng. Bövölködöm. Ang. To abound, to have plenty of any thing.] Propriè ac. Tenuibus affluere. Colum. Nec unum à vertice torrentibus conceptus affluxerit, fundamenta convellat. Plin. lib. 2. cap. 97. Ita inter duos exortus Lunæ affluit, quæ remeant. De mari sic hos loquitur. Cic. translatè nitidè est. 1. de Finib. Nam si ea sola voluptas esset, quæ quasi influeret sensibus, utitadicam, & ad eos cum suavitate afflueret & delectaret. Tanquam de ignore loco, affluere id est, leviter fluere.

Affŏdio, is, pen. prod. ex Ad & Fan competitum, Fgo fieri Allo qui. [טמן tāmān. Gall. Enterrer à

...ρίζομαι. Ital. Parlare. Ger. Vnterſtehen/anfangen. Hiſp. Hablar. Pol. Zaczynać/wdawać. Vngar. Megkezdeném. Ang. To ſtarte/ to begynne.] Cic. 2. Phil. Quis locus eſt aut tam deſertus, aut tam inhumanus, qui illius quib accelerint, non affari atq; appetere videatur? Virg. Aen. 12. Tunc hæc effari, & curas his demere dictis.

Affabilis, le, & Gellius affabiliſſimè. [Vngar. Nyaluſſzoſſan.] Macrob. Saturna. lib. 7. cap. 11. Ab imperatore comiter, atq; affabiliter ſuſceptus eſt. Spartianus in Caracalla: Quos vocabat parentes, affabiliter eis allocutus.

Affabilitas, pen. corr. ex Ad & Fabilis. In ſermone jucundus & gratus: et comis, ſeu facilis. [משאחן משאחן neſſiebar. עבו hemdabarnis. & Gal. Affabilité grecque en parolle. Ital. agradabile Ger. Gerſpräch/ein ſolch ding mit reden. Belg. Gheſchet ende handelinge die gheſpreghſaem is. Hiſpan. Cortes, y buen hablado. Pol. Wdzięczność rozmowy, ſpołeczność, uczciwość. Vng. Kyés ſzo. Ang. Gentle in ſpeaking &c.] Cic. 1. Offic. Eius animi ſumme humane dominus affabilem & jucundum ſe eſſe velit. Terent. in Adelph. Mediam eſſe affabilem. Virgil. 5. Aen. Nec vita facilis, nec dicta affabilis illi.

Affabilitas, Cultus ornatus a laqueari, comitas in ſermone habe, facilitas audiendi &c. [In כוס עבו hamavdi. & כוס משחק. Gal. Courteiſie en parlant auec gens. Ital. Affabilità piacevole. Germ. Jemandt tractiren. Hiſpan. Cortesia, y buena habla. Polon. Vprzeymość mowy. Vng. Nyaluſſág. Ang. Meekneſſe and courteſie in ſpeaking to any man.] Cic. 2. Offi. Quæ tanta pene cancellos actionis omnes affabilitas ſalutationis!

Affabilitè, adverb. Gell. lib. 16. cap. 3. Hæc tum Favorinus, cum alia ejuſmodi alia affabiliſſimè dicebat.

Affare, pen. corr. [משחק Vng. Szólás.] Eſt verbum ita deductivum, ut ipſum verbum ſonat. Cicer. ad Papir. lib. 9. Non mihi hercule ſubſit cauſa tam illam affore. Cæſ. 5. bell. Gal. Hanc affore videbat. Virg. 1. Aen. -aut animam ipſe Noto compellat affore. Affore Æneas.

Affarcinatio, nis, arcio, act. p formico. [עכבר nachbil חר charadi. Gal. Crainder fourmilliere. Ital. Tumore. Germ. Vberloff ſtopffung/ſo vber bawchet. Hiſp. Temor de muchedumbre. Pol. Obawanie ſie/przelamiącie ſzkodą. Vng. Félik, rettegés. Ang. To be in great perplexity.] Plaut. Bacchid. Magiſq; affarcinido, nec is peccat.

Affrango, is, act. t. frango. Stat. 10. 1. Theb. -aut ex petra latifer: Mater Achillis hymenæa affrangere buſtis.

Affricor, ar. penul. correp. Ad aliquid fricare. [שבר ſchabar. Gallice, Frotter auec quelque choſe. Italice, Fregare à qualche coſa. Ger. Anreiben. Hiſp. Refregar una caſa contra otra. Polon. Oſzorować, drapieżmarzam. Vngar. Valamihez valamit. Ang. To rubbe vpon anything.] Plin. lib. 8. cap. 27. Marathro hirtæ ſeſe affricans. Idem lib. 20. cap. 6. Colum. lib. 7. cap. 5. Aut arbori affricant. Subaud. ſeſe.

Affricus, a, um, verbale. [גלד galad. גלם galam. Gall. Frotement contre quelque choſe. Ital. Fregamento contra qualche coſa. Ger. Die anreibung/oder ding/ſo da anlehnen. Hiſp. Refregamiento de una coſa contra otra. Pol. Rozcieranie. Vng. Tórlés, valamit. Ang. Rubbing vpon any thing.] Plin. lib. 31. cap. 6. Spumaque aquæ affrictu verrucarum tollit.

Affrio, as, ex Ad & Frio, Digitis tenendo aliquid aſpergo & propiùs de rebus in dicunt, quæ facilè & modico ſale condiuntur, & in pulverem redigantur. [דקד dakak. Gallice, Gall. Briſer en broyſſement quelque choſe en autre en autre. Ital. Rompere à minutamente una coſa entro un altra. Germ. Etwas zerreiben. Hiſp. Deſhacer una coſa entre dedos. Pol. Kruszyć. Vng. Valamiből valamit. Ang. To rubbe in ſmall peaces one thing with another, to breake.] Varro. 1. de Re rust. Item alia alind affrita, aut aſperge ut Cyprium, aut Cretam Cretæ, &c.

Affrigo, חגל nagbal. Gall. Arbeter en froſſoyder contre quelque choſe. Ital. Arſtringere contra qualche coſa. Ger. Zuſammen zuſtreichen. Hiſp. Reſtañar. Pol. Nieſtarzać, ſtarzeć, ſtłaczam. Vng. Fundalom. Ang. To dryue, and coſt together with any thing.] Sil. lib. 8. Affligere vultus intentis. Huic edium pars tria à tecta fulgent. Et proverbialiter, ut affligit, dicimus, ubi meliora rerum ſpes oſtendit carpere. Translatè etiam affligere dicimus, quod animum nobis crucet atq; excruciat. Liv. 7. bell. Pun. Primas ſpes morte omnium ſua Marcellus affligebat. Idem lib. 10. Si nobis cum aliquam ſortuna affligit.

Affundo, is, aſpergo, שפך ſchephach. Gal. Eſpandre, ou faire couler quelque choſe. Ital. Verſare, eſpandere. Germ. Zugieſſen/gaſſen. Hiſp. Derramar ſobre otra coſa. Pol. Zaſypuię, poſypuię. Vng. Oloczok. Ang. To ſtrickle, and powre out vpon anything.] Plin. lib. 16. cap. 44. Vinumq; illi affundere. ¶ Affundi flores quoq; & manibus demitti ſolet eum elatum lecto aut rogo. Idem lib. 21. cap. 1. Affundi huic autem & Narcissum ornari flexuoſo in cruce. ¶ Affundo pro infundo. Tacit. lib. 12. Frigida in aqua affundi inter venandum. Idem lib. 4. Affuſa urbi annona, quò affluit ex mari urbi. Plin. lib. 3. cap. 5.

Affutus, part. ex obſol. Plin. Exprimunt ſolis fercos multiſſimis, in pila tutis, affuſis prudenter vino ſuffero. Ovid. & Lucan.

Aforis, adverb. pen. cor. A parte exteriori. [חוץ chutz. Gall. Dehors. Ital. Di fuori. Germ. Von auſſen bey. Hiſpan. De fuera. Polon. Zwierzchnie. Vngar. Kivül. Ang. Without.] Plin. lib. 28. cap. 24. In cibos penetrat omnis atonitis in foris. Sunt qui divitem ſcribat, aforis, & inclusè, meo quidem judicio.

A ante G.

AG agit, vel agil. vel Agrippa, vel Agro. AG agu, vel agra. AGT. agitur. AGO. agor. A. G. Aulus Gellius.

Agagulo, nis, dicitur vanus fornicator.

Agalacta, pascua nunc parunt veteres medicinæ, lacte minùs accommodato: denum herbis factis aliquo modo naturam immutatam reddunt eſt.

Agallochum, אהלים ahalim. Græcè γαγγαμον. Gal. Ligne aloe. Ital. Legno aloe. Ger. Holtz aloe. Hiſp. Lignaloe. Pol. Drzewo aloes gabra.] Lignum eſt Diuturnè dicitur ligno ſimile, maculis quibuſdã diſtinctum, odore jucundiſſimo, gratia fabricarum, eius gravolentiæ in vasorũ conducens. Græci recentiores ξυλαλοὲς appellarunt: quos noſtræ ætatis ſepiùs Arcimitati, Lignum aloes vocarunt.

Agamus, penult. corr. Latinè dicitur caleba, ἀγαμος hoc eſt, ſine viro, ſea uxore. [Ger. Vnverehlicht. Vng. Nőtelen, özvegy. Ang. Chaſte.] ἀγαμοι enim ſeptuaginta.

Agape, ἀγαπη, habet duo nomina apud Latinos, charitatẽ ſcilicet & dilectionẽ. Aug. de verbis Domini, loquũs de ſpulone divite, contra raptores, qui amore Dei aliena diſtribuũt, dicit in perſona talium: ego ſanctis illius divitis, non ſicut Agapes facio. Agape, in Decret. Pour l'eſcu eſt dit. C. Si quis deſpicit, tumitur pro electoſyna. Poſtea Chriſtiani conuiuia ita appellabant Agapas: atq; hinc quoque factam accipiũt Dominæ noſtri Iesu Caritatis coenam. Locus tamen citatus in Decret. aliter legitur ab aliis nam pro agapes legunt ecclipſes.

Agapeta, pen. prod. Amica Dei, quæ pro Chriſto cubare volunt. Dicitur quoq; Agapetus, vel tes, lenocinator, ſeu qui cum fœminis illicitè converſatur.

Agaricum, ἀγαρικον. Gall. Agaric. Ital. & Hiſp. Agarico Ger. Lerchenam Pol. Modrzyna, modrzyków.] pen. corr. Fungus eſt, aut certè radix, laſerpitio ſimilis fungimore in arboribus natices, ſapore initio dulci, ſed mox in amaritudinem declinante. Nascitur circa Bosphorum Cimmerium, juxta fluvium Agarum, & in Galatia. Duo ejus ſunt genera, mas, & fœmina. Vide Plin. lib. 25. cap. 9. & Ruell. lib. 3. cap. 2.

Agilis, pen. prod. Agendo vel alinorũ ductor. [רכב rachabi, ἐπιβατης. Gall. Palefrenier, qui mene le cheual en cyrke pour ſoy. Ital. Aſcendio, mebatore. Ger. Ein Dichterreiter. Ein reiter/oder Roſſi ub. Belg. Een Ghemaniert. eſt perd trouer. Hiſp. Ginete à que anda lo ajeno. Pol. Kawaler/potrzebny ogłs. Vng. Lovagi, lovasi. Ang. A horſeman to hyre.] Plin. lib. 15. cap. 11. Pinxit & in una tabula, quadrigis maxime inclaruit, agaſonem cum equo. Livius: Acceptos ab agaſonibus equos, quorum ex ulceribus erat, admonebant. Perſ. 5. Satyr. Treſſis Agaſo dixit, probra domine qui omnia hæc eſt contra pati.

Agaſyllis, ἀγασυλλις. Frutex eſt, quẽ juxta Cyrenem Africæ gignit ex nuce locus profundus in humectas arenas cecidit, quæ Arenaria locum vocant. Vide Diosc. & Ruell. lib. 3. cap. 23.

Agathides. Majorana Diſcoridi.

Agaricia, herba quædam.

Agalyrtus, חשוכדים כאים hebraïſch beghadhim eſſem. Græcè γαγγαμος. Gal. Oiſif, ive. Ital. ocioſo, fedele. Ger. Müſſiggengerig. Hiſp. Ocioſo. Pol. Ociężały, leniwy, ſpokoyny. Vng. Reſtyás. Ang. Idle, voluptuous, or licentious.] Apud Latinos ſqualidum ſordet, & ſordidum: unde Piracus Mytilenæus philoſophus Agaſytus eſt à Alceo dictus, quod neglecto corporis cultu ſordidior.

Agè, Adverb. adhortationis & ſingulare numeri defideratur. Agite, Agedum, imperativa adhortationis. [הבה hebal. ἀγε, ἐτε, ἄγετε &c. Gal. Or ſus, or avant, marche. Ital. Orsù, horsù. Ger. Wolan. Belg. Wolaen/ter Pol. Nuż. Vng. Nosze. Ang. Come, come.] Quint. Agedũ ſi videſ, extra partes prolpicite. Cicero Syllæ: Agedum, cohorte nunc te Chryſogonum P. Sylle. ¶ Dicimus & Agitedũ, ſed in plurali tamen Liv. lib. 1. Agitecum, ut mecũ. ¶ Indicium eſt corripientis. Terent. in Adelph. Age. Eho quid incipis? Pecuniã in loco negligere maximũ interdum eſt lucrum. ¶ Interdum, pro Die. Terent. in Adelph. Age cerium animum, quaſi jam ulquam noſtrũ fuerit. Vbi Donatus: Age nunc verbum eſt, tam ſæpius Vtique quia jam propè eſt ut conſentiat perſuadent. ¶ Interdum continuationis. Terent. in Adelph. Age age, traducatur Bacchis. ¶ Interdum ex ſtudii & plenumque poſt Nunc, apud Poëtas ponitur. Virg. Georg. 4. Nunc age, naturas apibus quas Jupiter ipſe Addidit, expediam.

Ageſ, penult. prod. Ep. Via in navi, dicta quòd in ea maximæ quæq; res agi ſolent. [ἐφοδος. Gallice, Hauire: Malta foro pereunt ageaq; longa replent. Vitruvius horos vocantes. Vide Feſtum & Scaligerum. (Græcè ἐφοδος.

Agea, orum, plural. dicuntur victimæ, quæ pro populo cæduntur.

Agelæus panis, ἀγελαιος ἀρτος. Pol. Chleb ſpołeczny albo ludzki.

Vng. שדמים kmyš, karpá.] Dicitur à ciuicis, quia noſtris Cibarium dicitur, ex frixa & panem bene cribrata confians. Vide Cat. lib. 9. cap. 16 & Ruell. lib. 2. cap. 61.

Agelatus. [illegible] Gall. Cheuaux entiers. Ital. Marito, che marina vede. Ger. Trauren / Hochzeit Belg. Dienaat mede / Bruydegom. Hiſp. Que ayuda / bodas. Pol. Swaty. Vng. Mend / Ang. Wiuers / bridegroomes.] Latinè incertus, & ſine fide. Quo non alius deceptus eſt. Craſſus, cum Crafti à Parthis interempti, qui tredecim, ſemel tantùm in vita fauit nulli quod factum eſt, qui videret ſe à cardinos cornedetem, cui ſtreq. obtrudebatur habere lachrymam. Facta hoc dictum, qd ſeſtertium trias ſubtraxerunt eſt. Cic. de Finib.

Agellus, Vide AGER.

Agerm. atos, pen. prod. agmen. [illegible] Gall. Caterua de gens de guerre. Ital. Squadra. Ger. Ein hauff oder rote. Belg. Een ghetrouwe compagnie. Hiſp. Numero de gente. Pol. Kupa ludu. Vng. Seregnagy ſereg. Ang. A company of men of warre.] Armatorum frequentia eam ob rem ſic dicta, quòd dicebatur agmen, quamquam & de pedibus dici agmina, idem teſtatur Asconius Livij Decad. I. deſcripſit. & viribus, & robore exercitus ex omni cæterarum numero duo, tanta agmina habebant in Regionem veniebant.

Agĕr, m. i. [illegible] Gall. Vn champ. Ital. Campo. Ger. Ein acker oder feld. Belg. Een acker oder hof. Hiſp. Campo que eſta labrado. Pol. Role, pole. Vng. Mezö. Ang. a field, a, quòd in eo aliquid agitur, vel ſit. Varro in quo quòd in eo multa hoc agenda. Quintil. lib. 1. ſcribit Græcè eſſe rem ἀγρὸν & Latinè rus dici poteſt. Significat; Ager quandoque circumſcriptum territorium à reſiquis ibis ſeu provincia. Salluſt. in Catil. Reliquos Catilina per montes aſperos in agrum Pistoriensem abduxit. Vide latinos, Agri Campanus, Agri Sabini. Item Inclusa ante terminata, ſata, plantata, ſtructa, & omnia quæ in terra illo ſunt, & intra ſignificationem vocabuli reperiuntur plerique. ¶ Quandoq; ſignificat partem quandam pluris territorium his quæ privatim ab aliquo poſſidetur, & eſſe videmur. in quo & domus, & omnia quæ in agro ſunt generaliter cõtinentur id eſt, cuj pro captu ipſius partis eſſe poſſunt. Vide Terentium in Eunuch. Is meus propinquus rure hoc rapit convenit di Perſequitur. N. q agri, neq; ibi ædium meum quicquam percipit. Vbi ſatietas capit liberi, communio locii. Idem in Heaut. Agrum is hic regionibus nostrorum, rec; pretii maioris mihi ego habere. Et paulo poſt; Talenta duodecim coëgi agrum hunc mercatus ſum hiemem reſcio. Ex his manifeſtè ſua Agri nomine & domum, & omnia alia quæ in agro continentur comprehendi, ideoq; eſſe Agrum, Rus & Poſſeſſionẽ. ¶ Notandum tamen quòd nec rus, nec ager villa eſt, ſed villa in rure, ſive agro dicenda eſſe. Ex hoc ſignificato ducitur paroemia, Nihil ex agro dicis, [illegible] id eſt, Nihil humile, neq; triviale loqueris. Meminit Suidas. ¶ Cui ſimilis illa Græcorum ἀγρὸν ἔπος, quod Catullus dixit Ruris pecora & ſicherciarum. ¶ Quandoq; Ager ſignificat locum in ſatore quem colimus ſive arando, ſive conſerendo: & ſingularem, plurimumq; numerum habet. Colum. libr. 1. cap. 3. Virgilij proverbialem ſententiam explicans: Quippe, terra, arentiſſimi generem Pœnos diſſe conuenit, imbecillionem agrum, quam agricolam eſſe debere, quoniam cum ſit colendus cum eo, ictundus prævalet, nihil dominum. Nec dubium quin minores reddat laxis ager non recte cultus, quàm angulus ratione. Conveniebat eos qui ſudent imperio præſerendo, quam hoc ipſum quod habent non poſſint administrare. Antiqui ſatis prudenter munus, cui gerendo tantum impares. Et libr. 4. Poſſent enim animum inquinare negletæ cultu agrorũ, ut primoq; ſit, excepit. ¶ Agri coloni, Cic. de Leg. agrar. Comparerem: qui agri coloni eſſent, cui mihi ex veteranis decreti eſſent. qui, ere. Videtur eam agri partem ſignificare, quæ propriè ad aratorem accommodata eſt, & alio nomine Arvum dicitur.

Agĕr Latinè appellati dicuntur, eo quòd in eo agatur aliquid ad agrum ex Græca nomine etiam fictitia creditur: unde & villa Græcè ἀγρὸς dicitur. Villa autem à vallando eſt, aggere vitæ nunc appellatur, quod pro muro constituitur. Et poſſeſſiones eum dicuntur, ſecundum jus, prædiatura, aversiones: vel hoc differunt, quod poſſeſſiones ſunt agri late patentes, publici privatiq; quos ſcitu non ſolum poſſeſſionẽ, ſed quiſque, ut potuit, occupavit, atq; poſſidendo & cum capit. Tenduæ autem dicitur, quòd in eo fundum vel habitatur, vel habitatur, & tum habitandum eſſe. Præterea appellatione, quòd ex omnibus partibus maximè provideri id eſt, apparet, quaſi prævidium: vel quòd antiquitus agros, quos bello ceperunt, prædes nomine habebant. Saltus vero in montibus agros id eſt, ſilvas, & paſcua, veteres dicebant. ¶ Agrorum nonnulla ſunt, compaſcuus, vicinus, archimus, novalis, Equalios, aliquotax, inæſcivus, quorum nominum rationem exponemus. Compaſcuus ager dicitur, quia divitoribus agrorum relictum eſt ad paſcendum communiter vicinis. Adventicius ager eſt, quem paulatim finitimi agrum redigit. Arcifinalis ager dictus eſt, quia certis limitibus menſurisve non continetur, ſed arcent fines eius objecta flumina, montes, arvorumve inde & in his agris nihil ſibi fecerunt intervenit. Novalis ager eſt primùm proſcindus, ſive qui arcendo aquas paratus, novandarũ ſibi vicinarum cauſſa: novalia tantùm ſemel cum fructa erunt, & ſemel vacua. Agri adventicius ager, qualis ex alio, quòd jam à cultura exiſtit, licet excoluit. quòd à confinalibus dilectum. Vagivus ager eſt ſemper hominibus cum humidus cierunt, qui aliquando ſiccorum aliquorum humorum terræ ebullitabilis, ab ea nunquam recedens. Subjectivus improprie, quæ queritur de materia præcidens, quaſi hinc evocua, adjecta inde & ſubjecta agri, quos in pertica divitis ſecutare, quaſi ſteriles, aut palustres. Ex libello variorum auctorum de limitibus. ¶ Ager Emphyteuticus: id eſt vectigalis, datus ab ipſo Jo. Matth. lib. 2. l. 15. Sed & qui vectigalem eſt, Emphyteuticum agrum poſſidet, poſſeſſor intelligitur.

Agrorum qualitates Julius Frontinus his verbis pertractat eſt: Agrorum qualitates ſunt tres: una agri divisi & aſſignati alterq; naturaliter extremitates comprehenſi: tertia arciſini, qui nulla menſura continetur. Ager divisus aſſignatus eſt ratione artium: his habet conditiones duas: una qua plerumque limitibus continetur: alterum, quæ per proximos poſſeſſionum puras aſſignatus eſt, Graccanus Campanus Saticulanus, Aruncanus: quidquid autem ſecundum hanc conditionem in controversiam venit, id eſt damnatum, peſtrigas appellatur: quidquid per alteram conditionem, per iconicos. Ager ergo limitatus, hac ſimilitudine decumanis & cardinibus continetur. ager pertrigas & per ſcamna divisus & aſſignatus eſt, more antiquo in nas finalibus, quæ in provinciis arva publica colunturi. Ager eſt mensura comprehenſus, cuius modus universus civitati eſt aſſignatus, ſicut in Lusitania Samnatici conſibus, aut in Hiſpania ulteriore Palatinis, è compluribus provinciis: ita autem ſolus per universitatem populis eſt definitus. Eadem ratione & privatorum agrorum menſuræ aguntur. Hunc agrum multis locis menſuras, quamvis extremum menſura comprehenderint, in ſummam, in modum limitum non diderunt. ¶ Ager eſt arciſinius, qui nulla menſura continetur: finitur ſecundum antiquam obſervationem humanam, fluminibus, montibus, viis, arboribus arentiſſimis, aquarum divortiis, & ſignis lateribus eſt, quæ antèa poſſeſſare poterunt obtinere: nam inter arciſinias, ſicut ait Varro, ab arcendis hoſtibus eſt appellatus: qui poſtea interventu temporum, per cauſas, quibus finit, terminos aut operæ cepit. In his agris nullum jus ſubſecivorum interveniet. Subſecivum eſt, cum à ſubſecando ſecta inde nomen accepit. Subſecivorum genera ſunt duo, unum, quod ita extremis aſſignationum finibus contrario excludi non potuit. Aliud genus ſubſecivorum, quod inter medias aſſignationibus, & limites centuriis interveniet: quibus quia certi termini, finesve non ſunt, ſed ſpatium ſeu ſolitudo quædam, quæ ſubſecivum appellatur. Est ager limitibus ſubſecivorum conditioni extra limites & non aſſignatus: qualis reipublicæ populi Romani, antiquus coloniæ, cujus fines circumdati, ſive peregrinum ibi, aut locis ſacris, aut religiosis usque ad populum Romanum pertinentibus datus non eſt, aut labſecivorum, in ejus qui aſſignare potuit, remanet poteſtate. ¶ Ager extractatus eſt, qui intra finitimam lineam, & centurias interjacet: ideoque extractus, quia ultra limitem finitima linea ducitur. Quoniam autem de his omnibus controverſia de agris, ſciendum eſt controverſiam in tres eſſe causas: finium, & locum, conditionemque controverſiarum alterutra continetur, quidquid de agro dicitur intervenit. Sed quoniam in his quoque partibus ſæpe controverſiæ diverſas proprias habent conditiones, propriè hoc remandendum eſt ad numerum quindecim. De poſitione terminorum, de regione, de fine, de loco, de modo, de proprietate, de poſſeſſione, de alienatione, de jure territorii, de labſecivis, de locis publicis, de locis ſacris & religioſis, de aqua pluvia arcenda, de tribubus. ¶ De poſitione terminorum controverſia eſt, inter duos plures ve vicinos ex re duas, an ingrederetur terminorum, five arbitrum, five plures, inſtitutum ſit, an quadrifinium: de hoc enim ſæpe cum conditionatori, hi ſunt cum proximi temporis poſſeſſionem non conſumunt, diverſis antiquis ſcripturis faciunt controverſias, fraudabi integro alius forte de loco, alius de fine ſingat. ¶ De regione, controverſia eſt finitimæ conditionis, quoties inter eos placitus ve terminos oritur, five qua ab aliena, ſecundum legem Mamilianam intra quinq; pedes rigatur. ¶ De fine, finalis eſt controverſia, nec dubium eſt,

bium est, quis fundi de finibus controuersia dirimatur & eadem lege continetur, & de quinq; pedum agitur latitudine: sed de finibus quidquid possessor, quibus arbitris finii agri contineantur, ut per extremos compromissarios, aut summa montium, aut fluminum cursus, aut locorum natura, quam superiorem appellant. ¶ Deinde, si controuersia est, quidquid excedit finium, quo quisq; latior fundum, quatenus ad patrem non proponitur. Hæc autem controuersia frequentissima arcifinius agris vetustorum dominationis exercetur, ut fossis, fluminibus, arboribus, limitibus, aut culturæ discrimine. ¶ De modo, controuersia est in agro assignato: agitur enim de antiquorum nominum propria defectione, ut si Livius Titius de vita Decumanum certum, citra certum quantum acceperit, fossis finibusq; positis, sive quòd hæc finitio, quantum habeat, quantumque præstet, controuersiam dirimere facile possit, etiamsi publicum non interueniat, cum de cæteris agris de modo fit controuersia, quos ex prompto finium modo non quadrat. ¶ De proprietate, controuersia est plerunque, ut in Campania ceteris agris silvæ absint: in montibus vitia quærimus aut cuniculorum vetustate proprietas adquos fundas pertinere debeat, discutitur. Est & pascuorum proprietas pertinens ad fundos, sed in communi: propter quod ea compascua multis locis in Italia communia appellantur, cum huiusmodi pascuum modus in duas divisionem partes, aut exceptiones alias generis eiusdem controuersiam faciunt de quibus ante ordinarium litigatur. Ille possidebat, controuersia est, de quo ad interdictum hoc est, ante ordinatio litigatur. ¶ De alienatione, si controuersia est, quæ ex stipulatione, hunc fundi modum habeat conditionem. ¶ De jure territorii, controuersia est de iis quæ ad ipsam urbem pertinent, sive quod intra pomerium eius urbis est, quod à privatis operibus obtineri non oportebat: de quo controuersia fit, quæ nec ordinario nec extraordinario publico poterit amoveri. Habet autem conditiones duas quarum una talis, alteram agrestis. Agrestis, quòd in tuenda re fiscali quæ pertinent urbanæ. Vrbana, quòd operibus publicis datum fuerat aut destinatum, aujus solujus, quatenus habita ratione divus Augustus de statu municipiorum tractaverit, in proximas urbes pervenire dicatur, quarum ex voluntate conditionis una pars fisco, colonia est attributa, aliqua portio mœnibus exteriore pertinet assignationis lucris. Exemplo Piceno fertur, inter municipium Præcutianorum quendam oppidi partem Asculanorum finibus circumcisam. Quòd si hæc ex re tamen, hoc modo habitum finibus fertur, & publicum non est ejus relatum: nam non omnia antiquata municipia habent hunc privilegii quidquid enim ad coloniæ municipiive privilegium pertinet, territorii juris appellant. Sed, si rationem appellationis hujus tractemus, territorium est quidquid ad finiendi causa constitutum est. ¶ De subjectivis controuersia est, quoties aliqua pars centuriæ, sive tota non est adjudicata, & possidetur, aut quidquid de extremitate peritiæ possessor possessoris avive detinebit, ad subjectivam controuersiam pertinebit. ¶ De locis publicis, sive populi Romani, sive coloniarum, municipiorumve controuersia est, quoties ea quæ neque adjudicata, neq; vendita fuerint, aliquis possederit, ut alveum fluminis veteris populi Romani, quamvis aqua interpositu nulla, & divisi proximi possessores finibus reliquerint, aut sylvas quas ad populum Romanum multis locis pertinere ex veteribus instrumentis cognoscimus, ut ex proximo in Sabinis manante Mutela. Nam & coloniarum aut municipiorum limites est condicio, quoties loca, quæ reipublicæ data adjudicata fuerant, ab aliis obtinentur, aut usurpata sunt. ¶ De locis relictis, extra finibus controuersia est in agris adjudicatis: relicta autem loca sunt, quæ sive locorum injuria, sive arbitrio conditionis relicta, finibus non acceperunt. Hæc sunt jure fossarum. Extra finibus loca sunt æquè juris subjectivorum, quæ ultra finites, & ultra finium rationem eruncinatam aut lineam, aut mensuram sit, aut aliqua observatione, aut tempore jure ordinario servata: multis enim locis adjudicationi agrorum finium modus superfuit, si rem Julia ad fines finibus Augustinorum. ¶ De locis sacris & religiosis, controuersiæ plurimæ jure ordinario finiuntur. Si de locorum communi modo agitur, ut locorum publicorum in montibus, aut arborum, quibus secundum instrumentum finis restituantur finitatur locorum religiosorum, quibus secundum conditiones modus sit restituendus: habent enim & Mœsiles jure sacrorum modos circumcisos, aut præceptum agri finem. ¶ De aqua pluviæ transfus, controuersia est: in qua si calle finis pluvialis aquæ transversum secans finem alterius fluminis infuit, & diu convenit, ad jus ordinarium permanet: quòd si per divisionem finis ipsius agitur, expirat causalis juris ratio. ¶ De itinere, controuersia est: quoniam assiduis agris pars ordinario finitorum assignatis, mensurarum ratione communes erunt limites secundum legem coloniarum inter publicos servire debent, sed multi ita agentes ratione perdevii & confragosa sunt, qua iter fieri non potest, & sunt in usu agrorum eorum locorum, ubi proximus possessor est, cujus sorte sylva jam tum demetur, & transversum inverecunde decerpat, cum inter limitem, aut locum limiti debeat. ¶ Est & controuersiæ genus, quod si fodere non permittat de arborum fructibus earum, quæ in fine fundi sive intra, nec eum ad radicem nancisci controuersiam, quoties inclinatæ in alterutrum trunci mali verum inter affines moveat disputationem. Sunt & aliæ limitum conditiones quæ ad solum non pertinent: hucusq; ad artem nostram: solent autem quod deum, coloniæ et assignatorum, id unum actum peritia appellatur: quidquid enim hujusmodi universitati adjudicatum est, ex alterius civitatis fine, sive solo boni, sive cujus latum fuerit, prætectura appellatur. ¶ Circuland lucio quasi, sepè quæritur, cujus promercalis solispatium confinantibus, & illam clivorum inæqualitatem planum esse oportet, dum mensurantur limites intervenit. Calculi musæ ergo agrum metiebantur, & ad plantium redigimus, æquatorem hunc nobis ratione primitivum naturam non transiturum, rem illa scientia quam ad collig. patent: ubi quòd de terra quicquid nascitur, in aerem tectum exit, & illam terra oblique arcem crescendo attingit, cum majus spatium occupat, quàm si ex plano nascitur. De Francino de limitibus agrorum.

Agellus, dimin. um. Significat parcum agrum. Cyprius, ἐχέδιον. Gal. *Petit champ, petite terre, ou possession.* Ital. *Campicello.* German. Ein Aeckerlin. Belg. Een Akkerke. Hispan. *Campo pequeño.* Polon. *Roleyka.* Vngarice, *Mezeiecz.* Angl. *A little field.* Terent. in Adelph. Agelli est hic ab urbe proximus, quod incitas foris, Hasce decimas, qui frumentum. ¶ Hinc Gradivi dimin. natum Agellulus. Ambros. Qui fidei est ecclesiasticum, ab omni alia negociationis abilinere debet; agelli sui contentus fructibus.

Agrarius, a, um. Quod ad agros pertinet: [חקלאי.] Gall. *Chose de champs.* Ital. *Cosa appartenente a campi.* German. Das in den Acker oder Feld gehört. Hispan. *Cosa perteneciente al campo.* Vng. *Mezei.* Ang. *Tilleable fields, belonging to the fields.* ¶ Lex agraria, νόμος ἀγραριος, γεωργικὸς νόμος, quæ latebatur de agris populo dividendis. Livius lata a Tribuno primum lex agraria promulgata est.

Agrārĭus, ii, subst. rei rustici peritus, Legis agrariæ suffragator, aut qui agros publicos vi sibi fas possidet. Cicer. 13. Phil. Numa tulit reprobos de rapinis quorum solicitabat rursus agrarios?

Agrēstĕ, Duc. quod rusticè et & ad agros pertinet, quodcq; in agris, non in hortis nascitur. [חקלאי.] Gal. *Agreste, rural, rustique, champestre.* Ital. *Villatico.* German. Bauerisch, wild. Belg. Boers ende wilt. Hispan. *Cosa del campo.* Polon. *Polny, Leśny.* Vngar. *Parasz.* Ang. *Rustical, which pertaineth to the fields.* Verg. Cererent pubes agrestia adorea. Idem: Occidunt & quæ in duris agrestibus arma. ¶ Item Agrestis dicitur, qui silvestrem vitam agit & feram: quem & Græci ἄγριον dicunt. Vide eo compositum Onager dictus est asinus ferus. ¶ Agrestis subst. rustico, imo homine rustico. Virg. 9. Aeneid. Lyciorumq; manum, colles asque armat agrestes.

Agricŏla, pen. cor. Ex ager, & colo. Cultor agri. [אכר, איש שדה.] Gal. *Laboureur, vigneron, vigneron.* Ital. *Lavoratore della terra.* Germ. Ein Aeckerman, oder Bauersmann. Hispan. *Labrador del campo.* Polon. *Rolnik, oracz, siedzia.* Vngar. *Szantoember, paraszt ember.* Ang. *A husbandman.*] Virgil. 1. Georg. O fortunatos nimium, bona si sua norint, Agricolas. Cic. 1 Tusc. Arbores serere, Agricolæ. Est autem nomen generale: nam agricolarum alii sunt aratores, alii vinitores, nonnulli arborators, quos etiam Pastores, quales erant fere apud antiquissimos. Nec sabinos rustici, & agrestes dicuntur Agricolæ, sed melius etiam apud eum quod genus vitæ alias in maximo precio fuit, atq; honorifice tractabatur apud Romanos. Cato de Re rust. cap. 1. Bonus agricola, bonusq; colonus. Ita laudabant antiqui virum bonum, & Proverbialiter dicitur, Semper agricola, semper bonus: ἀεὶ γεωργὸς ἀνὴρ ἀγαθός. De iis dictum, qui spe futuri commendationis vites sunt, ac sibimet expectationem eterum amplam ac blandam ante.

Agricŭltĭo, onis, fit idē quod agricultura. [עבודת האדמה.] *Subordinatio, laudatio, γεωργία.* Gal. *Labourage.* Ital. *Lavoramento di campi.* Germ. Aeckerbau, oder Bauerey des Felds. Hisp. *Labranza.* Pol. *Orano.* Vng. *Mezei munkalkodas.* Ang. *Labouring of land.*] Colum. lib. 1 cap. 9. Minus in hos offenditur quàm in cæteris agri cultio frugiferam requirit.

Agricŭltŏr, idem quod Agricola. Liv. 6. Del. Pan. Servos agricultores remp. abduxisse. Sic D. lib. 22. Tit. 1. l. 23. Pacius Miles, & agricultor, &c.

Agricultūra, æ, f. p. Cultus agrorum. [עבודת האדמה *Subordinatio laudationis.* Gal. *Labourage, labour de terre.* Ital. *Lavoramento o coltivamento di campi.* Germ. Aeckerbau, Bauerarbeit, oder Feldbau. Hisp. *Labranza.* Pol. *Spanowanie roli.* Vng. *Mezeinkedes, szantalas.*] Cic. 1. Offic. Nihil est agricultura melius, nihil uberius, nihil dulcius, nihil homine libero dignius. ¶ Agricultura Socrates apud

ctar. apud. Xenophontẽ dicebat agriculturã cæterarum artiũ parentem esse & nutricem quandam. De Agricultura, eiusdẽq; legẽ laudib. & Italis, in Prę. super leges Iuliannæ Georgicas.

Agripẽtã, per corr. ab agripeta. Qui pernat ex agrorum divisione portionem, quæ vectigalis datur. Cic. ad Attic. Servulos aute dicere eum & agripetas dictos à Brutiis.

Agrostis, Varro lib. 4. de Ling. Latin. agrotico hominem dixit, pro agris & abundanti & locupleti, ut arrogantem, quem admodum dicitur pecuniosus. Vab agro, ager, ad agrotum hominem venio, & agrico'am non invenio.

Ageratum, ἀγήρατον. Herba est, cui horum palmorum circuitus excrescens, similis Origano, flores ferens huilis quæ is non absimiles rosæ, sed quę rosæ non facile manere sinat. Vide Plin. lib. 24. cap. 4. q. De Agerato ramen inter authores non satis convenit. Bioscorid. enim fieri vult ἀγήρατον, καὶ μάραθρον μονοβλαστὲς. Plinio vero lib. 25. cap. 4. simile est cuorum palmorum aliquid nasci. Vide colligere licet hanc plantam ædhuc ignotam esse. Nec cuiquam est dubium minori, vel Italorum herba Giulia quæ est Dyoscoridis Matricaria, quæ ab omnibus Origano.

Agerastus, ἀγήρατος. Germ. Ein Kraut welches den Gebeinen wehe thut, genannt ein Mannsharn. Lapis vel quo contacto omnia ebur naturale poscidis corticem, cuius loco hodie in usu malleatum Monetarii quod lapidem Gelcolib. 9. Simpl.

Aggĕ, de adverbii est additio particulæ Sis, p Sivis, quę vetus imperatus, modo apud veteres addebat. Agge, ἄγε. Lucret. lib. 1. Nec agelo, quamlibet acutum posse cernere. Ital. Suffixo.

Aggemma, is. Vide ADGEMMO.

Aggĕr, ĕris, per duplex g, nomen Latini generis. Signi. Est proprię lapidem, aut terræ congeriem, quæ circa vallo aggeritur, extructum alterius elationis, unde gradus. [Wall, Damm, Gerüst, Bollwerk oder Wahr, so zu Vestungen, Erdtwürffen, Graben oder Wasser gebauet werden. Germ. Ein Gerümbsel von Erden. Hisp. Monton de tierra, baluarte. Pol. Grobla, wał. Vng. Hatas. Ang. A bank, or fence of earth.] Solent enim Romani milites vallo hostes cingere, quoties castra munitum ibunt, eoq; quotidie considunt, humi defigere, terramq; illis aggerere, ut tutiores essent ab hostium incursionibus. Impropriè dicitur cuiuslibet rei congeries, qua tollę, aut valles imperi possunt. q. Quem & murum & vallum intra aggerem dici voluit Servius in haud Virgil. 10. Aeneid. Quo murorum aspectus atq; ascensus prætenuissent. Aggeribus murorum. q. Dicitur etiam Aggeres ædia vicorum, ex aggeratis lapidib. strata. Idem. Quod ideo pręviæ deprehensis magnæ serpentes. q. Aggerem dicebant tumulus ex terra altave materia congestus ad oppidi vel urbis cujuspiam oppugnationem. Cic. Attic. lib. 2. Oppidum ejusmodi vallo & fossa, aggere maximo. Item 5. Paul. Græciam per translationem vocat Aggerem oppugnandæ Italiæ, quòd ea aptissima esset, ex quatenus ea ceteris superiore, hella Italię passis offerri. Græcia, inquit, vel receptaculum esse potuit Antonio, vel agger oppugnandæ Italiæ. q. Aggerem aliquando dicitur ipsa materia ex qua fit ipse agger. Erbauet auff den Gebäuen, Hondelen, Felsstücken. Cæsar Civ. 2. quòd unde agger comportaretur. Posset alia exempla, tum ex arboribus cæsis, tum ex saxis Massiliensium excisis. Idem. Gall. 2. cap. 8. Lapidibus telisq; subministrandis & ad aggerem cespitibus comportandis.

Aggĕro, as, pen. corr. act. p. Accumulo, unum è multis. [Thun Ital. Ammucchiare, ammontare, ingrossare. Gall. Amasser, entasser, accumuler. Germ. Zusammen bauffen, oder Gebutte machen. Belg. Hoopen. Hisp. Amontonar, acumular, juntar. Pol. Zgromadzam, zagarniam, kumuluie. Vng. Rakodom gyiteom. Ang. To heap, or make a heap.] Vide Arbores aggerare, vel Aggerare circa arbores terram dicimus, quapotissimum, ætate jam instante, terram circa fundimus, & veluti cumulamus ne calore solis radices exaresceant, pro quo etiam dicimus, Arbores operire vel adhaurire. Columel. Omnes arbores fructiferæ circumfosso aggerari debent. q. Interdum transfertur pro augere & aggravare. Virg. 12. Aeneid. conectur nubis, atq; aggerat iras. q. Hinc sunt composita, Adaggero, & Exaggero, quorum significata vide suis locis.

Aggĕro, is, pen. corr. ĕrum, tuli, gĕro. Ad aliquid pera. [בוא Hebr. מביא, מגיד, מוליך, מעביר Gall. Amasser, apporter, porter, mener. Ital. Portare, condurre. Germ. Neben etwas tragen, bringen, führen. Hisp. Acumular, traer, juntar. Pol. Przynosze, przywodze. Vng. Hozok. Ang. To bear.] Plin. lib. 17. cap. 2. Ne fimo in agris aggesta semper fraudaberis. Plaut. in Rud. Si quidem mihi ahinc his aggerenda etiam est aqua.

Agglŏmĕro, act. p. simplice, adjungo. [חבר Hebr. מדבק, מחבר, מצמיד, מקשר Gall. Mettre de plusieurs pieces, joindre, accoupler. Ital. Insalciare, ingrossare. Germ. Zusammen fügen, ein Kugel machen. Belg. Byeen doen, tusschen schuiven. Hisp. Embolver una cosa con otra. Pol. Zbiiam, mam, Przymowie. Vng. Egybe gyiteom. Ang. To gather, together, or to wind thread into clews.] a Glomere, quòd à Solomone Glomer deducitur. Virg. 2. Aen. Et lacrimis agglomerat hospitio. Idem 12. Aeneid. - densi cunei se quique coactis Agglomerant.

Agglutino, pen. corr. act. p. Ad aliquid glutino, conglutino, adjungo. [דבק Hebr. מדבק, מחבר, מצמיד, מקשר Gall. Coller, joindre, accoupler. Ital. Appiccare, congiungere. Germ. Zuleimen, anleimen, zusammen leimen. Hisp. Engrudar, pegar una cosa con otra. Pol. Przyklejam, przyczyniam, przyczepiam. Vng. Hozzaragasztom. Ang. To glue, or cement together.] Plaut. in Aul. Ita mihi me solum malefactis plenè fit agglutinant. Cic. Attic. lib. 12. itaque facio me novum procemium exstruxi, & ubi institui illud deficere cœpit, hoc agglutinabo.

Aggravo, vas, penult. corr. pr. act. p. Onero, prævo, opprimo et [הכבד Hebr. הכביד, הטעין Gall. Aggraver, appesantir Ital. Aggravare. Ger. Beschwehren Belg. Zeer beswaeren, of overladen Hisp. Agravar, apretar. Pol. Obciążam. Vng. Megnehezitem. Ang. To aggrave.] Quo Aggravesco, quod est, Valde gravis fio. Liv. bel. Punic. lib. 8. Nihil aliud abinis relatum est, quam inopia aggravari socios. Plin. lib. 22. cap. 17. Odor aggravans capitis, seu cita dolorem.

Aggravata valetudo apud Suetonium in Augusto pravior factu. Aggravata valetudine tandem. Nolæ succubuit.

Aggravesco, is, ex Ad & nomine Gravis facium verbum, Gravius fieri, aggravari. Terent. Heaut. Malè mortuo de filium ne magis ei tribues aggravescat id est, gravior fiat, quia morbi gravescunt dicti. Sic aggravescere vulnus. Cic. 3. Tusc.

Aggrĕdĭor, ĕris, ĕdi. Ad aliquem gradior, adeo, accedo, item adorior, invado, petio, incipio. [נגש Hebr. קרב, קרבן, נגשה Gall. Assaillir, aller vers quelcun, s'addresser par devant. Ital. Assalire, andare ad un altro per parlare. Ger. Zu einem gehen, sich, einen angreiffen, anfahren. Hisp. Acometer, arremeter. Pol. Przystępuie, czynie zaczęcie, nacieram. Vng. Közelitem, rámohatok, hozzám, nyulok, nekem, nyulok, nekem. Ang. To go, to assault, or begin.] Cic. pro Cœcina. Quid agam, quomodo aggrediar, ut de re non habet. Virg. 4. Aeneid. Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis. Cicer. de Nat. deor. Antequam aggrediar ad eas, quæ à te dispuntata sunt. q. Vel cum infinitivo. Idem. Offic. 1. De eadem, dicere aggredior. q. Aliquando in malam partem accipitur, pro adorior, invadere, & velut ex insidiis adire. [Germ. Einen angreiffen, mit gewalt ansallen Belg. Aanvallen, aantasten, te keer gaen. Hisp. Acometer. Pol. Napadam, napadam. Vng. Megtamadom. Ang. To assault.] Horat. Quos ex improviso aggressus fecerit. Idem 1. Offic. Omnibus autem in rebus pensa quam aggrediare, adhibenda est præparatio diligens. q. Aliquando pro tentare. Salustius in Iugurth. Omnes superantes superbia aggredere, naturalem eum in victos aggredimur. Hæc autem verba Aggredior, Adorior, Aggredi, & similia, Ad præpositionẽ ea adjungunt, cum accusativo casu solo elegantius ponuntur, quam si præpositio cum accusativo casu ponatur, Ad præpositum aggredior eum, non, Gradior ad hominem. q. Remotiorem quis proverbialiter aggredi dicitur, quam rem aduersa ac navam molitur, & alias adhuc intentatam. Ex Homeri versu Odyss. 9.

Aggressio, verbale. f. n. Actus ipse aggredi. [קרבה Hebr. התקרבות, התנגשות Gall. Assaillement, assaut Ital. Assalto, Assalimento. Ger. Anfallung. Hispan. Acometimiento. Pol. Wydarzenie. Vng. Közelités, rámohatás. Ang. Setting upon, encountring.] Cic. 2. Clar. Quam ego primus aggressionem orationis, eo ludendi causa contuli.

Aggrillor, aris, pro illatur. [Vng. Sokon, tolnom. Vlpianus 43. lib. 89. Tit. 9. l. 9. Vel arenibus, aggrillatis hanc quæ dicetur, quæ parte interficerentur dem. D. lib. 9. Tit. 3. l. 1. Velocissimus clamavit ut ad auxilium conveniretur, aut terrori aggressores.

Aggrilla-ta, æ. [Vng. Sokasolás, tolnyolás.] Vlpian. D. lib. 43. Tit. 3. l. 1. Si cui omnes domini aggressionem paterentur, ut servus opem tulit.

Aggrĕgo, as, pen. cor. act. p. Congrego, cum eis in unum locum gregem cogo. [אסף Hebr. כנס, קבץ Gall. Assembler en troupeau, assembler Ital. Congregare. Germ. Zusammen samlen. Belg. Zeer veele by een vergaderen. Hisp. Ayuntar como ganados. Pol. Zgromadzam. Vng. Gyiteom. Ang. To gather together.] Cicero in Catilinam. Quod si eodem carcere unciq; collectos nauſragos aggregavero. q. Translatè pro adjungere apud Cyprianum lib. 1. Epist. Quo se ad eorum amicitiam aggregaverant hi coppositum Abgrego.

Aggrĕtus, Apud antiquos legitur pro Aggressus, ut apud Ennium. Aggretus Iri, &c. q. Scribitur & Aegretus.

Agilis pen. corr. et corr. Levis, dexter; quæ facilè agi hinc est, qui levi & expedito est corpore et pronus, aut veli tarius ad agendum. [מהיר Hebr. קל, חוש Gall. Habile, legier Ger. Gewandt, fertig, eingsetzig Belg. Wacker van syn handen, fluk. Hisp. Ligero, para dar algun golpe. Pol. Zarthy, chyży, szybki, skory, prędki, lekey. Vng. Serkedő, gyors, könnyű. Ang. Nimble.] Horat. Occiput hic arte raso, trifurcifer, ecce, Sed latum celeres, agilem gravantque, cruciat. Columel. Malo unius agilem indolentem, quam decoris humani ergo segnem & tardam optare.

Agilitas, ĕt. Dexteritas, corporis celeritas. [מהירות Hebr. קלות, חושים Gall. Agilité, disposition de corps. Ital. Agilità, attitudine,

dimensione. Ger. Gebreyt/getreumaß/ertrinck. Belg. *maet/ertasset.* Hisp. *Legumbre de hauer algunas cosas.* Pol. *Zamowyć/Gubicia, Przekupić.* Vng. *Serenség.* Ang. *Rewlyker.*] Cicero Attic. l. 1: Nam *Crassi* celeritatem, & inimicales esse optimorum sepè hominū, & consecto placabiles: & esse hanc agilitatē, non ita diuturnam, molliternè; naturæ. Hic est à corpore ad animum translatio. Columel. lib. 1: Eundem agilitatis homo frugi mebes quàm nequam facit.

Agillĭtō, agilitas, agillimè id est, cū agilitate. [מהרה *mahárah.* *Zuinglio.*] Gall. *Legerement, viſtement.* Ital. *Agilmente, prestamente.* Ger. *Geringlich/schnöd.* Hisp. *Ligeramente.* Pol. *Rychło, szybko.* Vng. *Sebeségbe.* Angl. *Nymbly.*] Columel. lib. 2. cap. 2. Deiq; requiem in summa, utique cellarij, tum spatium bos agilius excitatur.

Agĭnā, pen. prod. f. n. Est in qua insertur scapus rotundus, ut in quo trochus agitur, & vertitur, ab agendo dicta. Festus.

Agĭnārĭi, qui parvo lucro moventur: nomen ab Agina tracti, quæ minimo pondere hac aut illuc compellitur. Festus.

Agĭnātōres, Aurigæ sunt, qui in ludis Circensibus hos curuli certamine exercebant.

Agĭnātŭr, pen. prod. Vilia negotior.

Agĭtātŏr, Agicator, Agito, agitas, Vide AGO.

Agĭto, Agitedum, Vid. AGO.

Agl̆ăophōtis, pen. prod. Et ἀγλαοφωτις. Herba est jucundi fructus colore, quæ magicè traditur ad evocandos dæmones. Nascitur, ut marmoribus Arabicis, unde & Marmoritidem quidam appellant. Plin. lib. 24. cap. 17.

Agl̆āpĕs, Et. Nomen legionis. Liv. 5 Decad. lib. 4. Intervallū, quod inter ternos, & phalanges erat, implevit Legio, atque ita in hostium intervallo. A tergo erat acies, frontem adversus & hyperatos habebat. Agl̆aplides appellabantur.

Agl̆ĭdia, æ, ἀγλίδια. Dicuntur legumina illa in capitibus alliorum, quæ eo nomine Agl̆ides dicuntur, Ruel. lib. cap. 2.

Agl̆yphōs, ἀγλυφος, penult. corrept. Latinè non sculptus: nā ἀδιάτυπος, ἀτύπωτος, Gulpo.

Agmĕn, n. t. mobilitudo. [הֵלֶךְ *aghób* אוֹרְחָה *mechalób.* *mobilitas, agmen, expugnatio.* Gal. *Vne compagnie de gens darmes, bende.* Ital. *Squadra, schiera, ordinanza.* Ger. *Ein Rott oder Hauffen/ein Zeug.* Belg. *Een ſchaere die daer by een vergadert is/een hoop volcks dat gaet.* Hisp. *Muchedumbre ó compañia de gente.* Pol. *Hufiec/kupa.* Vng. *Seregh.* Ang. *A company/power/host.*] Virg. 7 Aeneidos: Vocat agmina lęva ferorum. ¶ Interdum ordinatam multitudinem, & acrem exercitumq; significat. Idem 8. Aen.: it clamor, & agmine facto. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. Cic. 2. Tusc. Cū bello magno agmen ducebat, laborabat Marius. ¶ Interdum impetum, ut apud Virg. & levi fluit agmine Tybris. Fr. 2. Aeneid. Illa agmine certo Laocoonta petunt.

Agmĭnālĭs, is, le, adj. *Equus agminalis.* Vide de animalibus æqui, qui agmen exercitus sequuntur ad convehenda impedimenta. Rud. in Annot. post.

Agnă, æ, Vide AGNVS.

Agnāscŏr, eris, ci, dī, compositū ex Ad & Nascor, Ad alia ea quæ sunt nata, juxta alia nascor. [לָדַשׁ *nolédh* נוֹלַד *nolad.* Gal. *Naistre auprés.* Ital. *Nascere.* Ger. *Herzu geboren werden, wachsen.* Hisp. *Nacer.* Pol. *Przynależyć/się.* Vng. *Születésekterben.* Angl. *To belonge/nigh by.*] Frāg. filius patri nisi dicitur, quum ad patrem cognatio referatur: agnatur verò, quum ad agnatos, ut fratres & patruus. Cic. de Orat. Nunquis eo testamento, quod pater fecerit de ante factā, quàm ei filius natus est, hæreditatem petierit? nemo: quia constat agnascendo rumpi testamentū. ¶ Agnascentia dicuntur, quæ in re aliqua nascuntur ad eius perfectionem: non tamen necessaria, nihilq; utilitatis habentia, ut fœtus in manu virginis, & fungi in arboribus, ἀναγράφως. Vide ADNASCOR.

Agnātĭo, Et. verbale: id est, Agnatorū cōsanguinitas. [יְחוּסִין *yehúsin* מִשְׁפָּחָה *mishpachá.* συγγένεια, ἀγχιστεία. Gal. *Lignage ou parentage de costé de pere.* Ital. *Parentela.* Ger. *Die Freundtſchafft von dē Vatter her.* Hisp. *Parentesco de parte del padre.* Pol. *Powinowactwo ze strony ojcowey.* Vng. *Atyafiság.* Ang. *Kinred.*] Cicer. 2. de Leg. Ex quo verè vel agnatio nobis cum cognatis, vel gentis vel stirps appellari potest. Et paulò post. In civitatibus ratione quadam agnationibus familiarum, cognationes finitæ.

Agnātŭs, penult. prod. m. f. [אָח *ach* מוֹלֶדֶת *molédheth* ἀγχιστεύς, ὁ ἐκ πατρὸς συγγενής. Gal. *Parent de coſté de pere.* Ital. *Parente da lato di padre.* Ger. *Ein Freundt von Vatterwegen/ein Geſchwiſterter von Vatterwegen.* Hisp. *Pariente de parte del padre.* Pol. *Powinowaty ze strony ojcowskiey.* Vng. *Atyafiu.* Angl. *Kynſman by the father ſyde.*] Dicitur, qui per virilis sexus personas cognationem cōnectit: ut per virilis sexus personas cognationem cōnectit: ut per virilis sexus personas cognationem cōnectit: ut

qui credit homini malæ fidei, & rem perdit, & frustra habet obligatum cum qui non est solvendo. Lactes cum discuntur intestina multora.

Agnã, gnæ. Mensuræ genus in agrorũ dimensione. Colum. lib. 5. cap. 10. Actus quadratus undiq; finitur pedib. cc. hoc duplicatũ facit Iugerũ, & ab eo quod erat paucũ, comẽ Iugerum hoc pauciratel huius actum provincia Rætiæ rustici agnos vocant.

Ago, gis, egi, actũ, ãre. τπωυ ποιεῖν. Ἀγω. Gal. Faire, Espargner. Ital. Fare, spregiare, stimare. Germ. Thun, Handlen, werden, Belg. Doen, ãchten. Hisp. Hazer, tener en poco. Pol. Czynic, sprawiac. Vng. Tselekedni. Ang. To work, to do.] Multa significat. Nã Agere est gerere, negotiari. Plautus in Amph. Dum hæc aguntur Cicero. 1. Epist. Hic quæ agantur, quæq; acta sint, ea te libenter multum cognoscere arbitror. ¶ Quandoq; inducere seu impellere. Cicero lib. 19. Tres fuit adscedos, qui homines in omnia facinora præcipites agant, ira, cupiditas, libido. ¶ Quandoq; audire. Terentius Andr. Hoccine agis, an nõ audiri, audistis. ut exponit Donatus. Sic Plautus Vos qui in spectatores. ¶ Quãdoq; dicere. Idem in Adelph. Secutus hic ipsius ẽ quo agebãt? ¶ Quandoq; prænuntiare, προαγορεύειν. Cic. de Optimo genere dicendi. Dicti deformitate ageo contenti ultro inferatis pugnã. Ut, ut jam nõ sine causa Dionysius tabulæ primas, & secundas, & tertias partes actoni, ὑποκριτῇ. ¶ Quandoq; cogitare, μελετᾶν. Virg. Aeneid. 9. Id quidẽ ago, & cuncta Lycida mecũ ipse volvo. ¶ Quandoq; effingere, πλάττειν. Ago fui tum id est, fingo, finxi, præsento me fuisse. Vnde & Cæteras cum dicimus, ἐκφέρεσθαι, dicuntur, qui divertorũ homines gestus agunt in scena. Cic. pro Qu. Rutio. Stolcius Ionone Rationẽ enim agit, agit Chæream. ¶ Quandoq; ire, incedere, vivere, ἀναστρέφεσθαι. ut Nudus ago. Pompon. Mela. Exercent se clado animos, corpora ad contumaciam laborũ, maxime ad frigora: nuci aquam ante, quam pubescant. ¶ Agere bonũ civem, est esse bonum civis officio. Cic. li. 4. Epist. Dum mihi per vos licebit dare ad Cæsarem, mihi credite, bene agis cive. Sic Agere Consulẽ, vel Senatorem, est facere ea, quæ propria sunt Consulis, vel Senatoris. Cujus modi orationes Valerius Maximus alicubi non leporis minoris extulit, quam ante expetitus valut, ambitiosi Consul agere videbãtur. Cæsalis officio. Idem: Publicus Rutilius, nõ publicanus in Sicilia egit, sed operis publicanis dedit. ¶ Quãdoq; Agere significat extendere, porrigere, ut. Vera gloria radices agit, atq; eius porrigit, ἐκφύειν, ῥιζοῦσθαι. ¶ Agere ictũ dare, est ictum vere, vel applicare, telis. Servius in illud Virgil. 2. Aeneid. Obscissima, nodis retitudine iunctã. Sic Agere vineas, & turres. Cæsar bel. Gall. 7. Qui h. fortiter resistentibus, vineas, turres q; egit. ¶ Interagere. Plaut. Accepi eam agam verberibus. Virgil. 6. Aeneid. Prohibeis arcis accessu, aditq; prohibes. ¶ Agere cum aliquo dicimus, cum quippiam ab eo impetrare, vel aliquid ei persuadere conamur. Cic. Atticũ jubis epistolam ad te mittere? Ego vero, & quidem ut ad me scribat, ut rogo, ut hortor, ut ita prorsus agam. Idem in Lælio: Quamvis sæpe mecũ agerem, ut de amicitia aliquid conscriberem. ¶ Item vel præclarè agi nobis cũ dicimus, quæ res nobis feliciter succedunt, nobisq; habemus, de quo magnopere curare possimus. ἀγαθῇ τύχῃ. Cic. de Amicitia: Cãtilo quide actũ optimè est, mecum: tuncum mecũ nobis. Idem in Verr. Actu. Cantilo quæ agere adhuc licuit præclarè. Idem in Verr. actu. Hæc condemnatio sua arbitrorum, ut secum præclarè agi putarent, si eadem agros Asprenas adimere liceret. ¶ Agunt res nostræ, vel, De re nostra agitur, hoc est, ad nos pertinet, vel res nostra in discrimẽ adducitur. Cic. pro Sext. Rosc. Tua quoq; res primũ agitur. Idẽ pro Lege Man. Agitur enim salus doctorũ, agitur certissima populi Rom. vectigalia, agentur bona multorũ civiũ. Idẽ de Amic. In quib. eorũ de capite agatur, aut fama. ¶ Agere cũ aliquo tabellis obligatum, est cum convivacere te Lucium Titium scripturum fuisse. Tabulorum est. Apud Cicer. 5. Tusc. ¶ Agere & facere, ἄγειν & ποιεῖν, nil differunt quoad rem, sed tam in proverbialis est figura. Dicitur enim de rebus agendis nostris ex mentibus. Agunt & ferunt, ἄγειν & φέρειν pro eo quod est bene & male operari, aut vexare. Id circo tribuitur ad animum, nõ ad fortunam. Sic Plaut. Adelph. Agas & ferias, quemadmodum Aristophanes in Nebulis. ¶ Actũ est, factum est. Res acta est: hoc est, peracta vel explorata est. πεπραγμένον. Terent. in Heaut. Vestra est cognata atq; ejus consilium de his omnibus faciendis, actum hic dandis. Idem: Actum hæres es, perii. proverbialiter hoc verbum desperationẽ significamus. Quæ res secundum nos cedit dicitur. Quo cavetur, ne quis rem actam reputet, & in eius dilucidationem retundat. ¶ Actum agere id est, nihil agere, περιττολογεῖν. Idem in Phorm. Actum, ne agas. περιττὸν μὴ περιεργάζου. Forma Adagii est à judicionum consuetudine sumpta, quæ adeo certas non esse iterum agere cautum, de cujus generis proverbiis fuit. Sic Plaut. Actum agis id est, incassum laboras. Quod enim ante semel mei verum fuit credidisti, & rectum agi non potest. ¶ Aliud agere vel Alias res agere dicimus, cum ea quæ agimus negligimus. Cicero pro Sext. Rosc. Vtq; adesse videretis, audire, cum vocati, atq; alias res agere. ¶ Ponitur interdum agere pro vertere. Virg. Ipse ter adducta circum caput egit habena. ¶ Prorugere, per eq. Idem: Pastor agẽs reliq. ¶ Pro habere. Virg. 1. Aeneid. Troas, Tyriosve mihi nullo discrimine agetur. id est, habebitur. ¶ Pro arcere, prohibere. Idem 1. Aeglog. Ego ipse capellas Protinus æger ago. ¶ Pro vehere, ducere. Varro: Nonnihos Pastolus aureas undas agens, experet nunquam è mitemus. ¶ Pro fugare, pellere, fugarent, Membria agit atra venena. ¶ Pro celebrare ut, Agere comitium. ut, Agere diem festum. ¶ Pro convocare ut, Agere comitium. ¶ Pro emittere & exhalare ut, agere animam. ¶ Agere etiam ad hæc pertinet unde enarrationes pene logicæ formulæ, Furti agi ut dicitur est, actionem furti intendere. Agere causas, Agere ex lyographa. Legere vere ex pulpito, de quo usitate in dictione Spondeo. ¶ Agere cum. πράττειν πρός τινα. hoc est, agendo persequi. ¶ Peragere reum, ἀγορεύειν τινά. hoc est, agendo persequi reum ut reus condemnetur. ¶ Agere gratias: hoc est, verbis ostendere, nobis alicui quid fuisse gratum. Nam gratias habere, γνώμης πρόσκειται pertinet ad animum, quam memoriam accepti beneficii materiam animũ habeo, & invicẽ gratificandi voluntatem. ¶ Referre vero gratiam, ἀποδιδόναι χάριν, est facto accepti beneficii memoriam testari, ut tibi me sublevatus aliquo incommodo, ut vicissim aliquo modo me sublevaveris, gratias retuli, reddidi. Iq. Si licet Senecæ nobis malos gratias referre posse, sed redeo: Cicero tamen in Sallustium ait: Quod illa insuperabilem in uxorem & flagitiorum invidiã, quæ sic facinus mulieres abhinc erant à viris, quam tu vera vitia, satis diserte accepisse feceris. Non enim speraki me mutuam tibi gratiam relaturum, ut vicissim tuos compellarem. Terentius. Eunuch. Illis ego gratias agam, nostramq; adolescentiam habeam deprecatori bus quæ nos, nostramq; adolescentiam habeam deprecatori bus quæ nos, nostramq; adolescentiam habeam deprecatori bus quæ nos

ita vatiè per omnem exercitum Lemures, murmur, luctus atque
gaudia agitabantur. ¶Item & molestiæ, compellere. Donat. in
Phorm. Nam jam agitabo quadrupedem calcari. ¶Item Observare. Virg. lib. 2 Georg. Ipse dies agitat festos. ¶Et perturbare,
molestare, emovere, vexare. Cicer. de Leg. b. Furiæ agitant infectum, improbos. Plaut. in Cur. Tum te igitur morbus agitet
hepatarius. ¶Item venari & insectari feras. Cic. lib. 3 Offic.
Simile igitur vitium, cædere plagas, etiam si exercitationis causa
fiat, nec agitantis ipsius causa feræ nullo insequente sæpè incidunt. ¶Item Exercitare. Lactant. Nihil virtus agitetur, proficimus parum. ¶Agitare vitam, idem quod degere vel ducere. Sallust. in proœm. Bell. Catil. Igitur cum vita hominum agitabatur sine cupiditate. ¶Item Cruciare, atque eodem. Agitabatur magis magisque in dies ferox animus ob æra alienata, & conscientia scelerum. ¶Item sæpè idem sentire. Idem in Pace verò nonnihilo magis, quàm metu imperium agitabant. ¶Item
Sæpè considerare, cogitare, reputare. Idem. Sed ea quæ mihi sæpe agitanti animo jam antea acciderant. Terent. in Phorm. Ipso
quoque id quidé agitans mecum reperio, invenio quod remedium huic rei. ¶Alicui rei Tractare, diligere, exercere. Cicero Dom. Sed retinere quæ erat tradita in Senatu. ¶Agitare ferociter, elate ferociter, gerere. Suet. Galb. Cui Minari interficere, pili enomota foret: postremo frontem agitare, quam solebat. ¶Agitare lætitiam, effundere. Ovid. in Ibin. Te capiat
dum ob tendere laudat: Cicero ora ad cœlum tollere, & vehementi ferventique crepitu, gaudium & lætitiam agitabat. Huius cognatio, est EXAGITO.

Agitátio, verbale, ut. Spectaculi actus. [מנוד mandûd, הנעה
hanaah, Gal. [Commotion, emotion, agitation.] Itol. Smovimento, commotione, agitazione. Ger. Bewegung. Hisp. Movimiento, agitacion. Polon. Przystanie, poruszanie. Ving. Razje wzrgenie, wzruszenie. Ang. stirring, moving.] Cicer. de Natur. deor. Nec carmen de
extremis, & adventitiis habendus est lepor, sed exiguis motibus parvisque agitatione excitatis.

Agitátus, us, [Motus & motio. Vitr. Metatio.] motus, agitatio. Macrob. Comment. lib. 2. cap. 14 Illuc per diversa, ut ipse
eo ferentur, agitatu.

Agitátor, m. r Qui est equorum, currúmve rector. [מכוין
mecheyn, מנהיג, menahig, מרכיב, merchiv. Gal. [Qui conducit & dirigit equos, aliaque animalia dirigit.] Ital. Che guida, governa cavalli, o altri animali. Germ. Ein Roßtreiber. Sanct. Fabianus. Hisp. Aquel que rige caballos, o otros animales. Pol. Wojnicz, woznik. Ving. Sajdzsa. Ang. a driver of horses or chariot.] Cic. Attic. l. 13 Nec est mihi quicquam, quam ut Lucullus fallatur: curra, equos, agitatores spe agitator.

Actívus, a, um, Completus. [מעשה maaseh, פעולה
peulah. Gal. [Qui facit.] Ital. Fatto, operato. Germ. Das thun, schaffen, oder vollbringen. Hisp. Hecho. Pol. Czynny, sprawny. Ving. Csjnlsbe, wrzesse. Ang. [Doing, making.] Virg. in Hos actis propere exercuit imperia Sibyllæ. Vide Actum agere, proverbio dicitur, pro oleum agere. Quod enim [apud Ulpianum] in jure semel judicatum fuerit, rescindi & iterum agi non potest. ¶Ponitur etiam Actus pro Adjutus. Idem lib. 9 Sive errore viæ, seu tempestatibus actus. ¶Pro Adnotus. Idé lib. 9 Accelerans actus pari celeritudine Vulcii. ¶Pro Coactus, territus. Idem lib. 6 Prodigiis actus cœlestibus ostenta piabant. Alia significata quærere in dictione AGO.

Actum est, Vide in AGO, & semper in malam partem accipitur
et, Actum est de Republ. caput est, extincta, desperata, perdita
est. [Negotium, res agitur.] Ving. Gdzs wzgyon, gdzs wzjdze.] Terent. in
Andr. Quid ego audio? actum est, si quidé hoc vera prædicat.

Actúi, orum. [דברי הימים dibrei hajamim, מעשים
maasim. Gal. [Facta & acta publica, seu registra publica.] Ital. Atti publici, o registri. Germ. Gerichtsacten. Gel. Acten. Hisp. Las cosas publicas, o actas dellas. Pol. Sprawy, czyn. Ving. Dzjes odnotowanje.] Ang. Gestes or acts.] Generaliter dicuntur quæcunque aguntur, sive publicè, sive privatim, sive in judicio, sive extra judicium. Cic. de Orat. Consilia prudentum, deinde acta, postea eventus. ¶Acta propriè dicuntur quæ gesta sunt ab eo qui rogantis in Republ. cum potestate imperioque versatur. Cic. Nam imperatorum res gestæ dicuntur. Cicero Philip. 2: Antonii commentarios & chirographa & libellos acta Cæsaris sunt ausi, quæ tibi in mentem inciderit, in quo populi jussa perscribas, leges esse voluit, pro nihilo habuerunt? Et paulò post: Et quid est quod etiam propriè dici potest actum? cum in rogatis in Rep. cum potestate imperioque versatur est, quidnam lex? quare acta Gracchi, leges Sempronia proferuntur? Postea autem consuetudine sermonis factum est, ut literæ omnes de quorumlibet judicum sententiis perscriptæ, actorum nomine censerentur. Item, quodcunque, quidvis dicendi causam sive publicam sive privatam pertinens gestum cuique; aut munus mandatum, veris esset. Ex eadem Etymologia Propriè tamen Acta dicuntur diebus quibusdam importari, accipiunturque pro quotidianis actuum congeriis, in tabulas vel commentarios redactis, veteri pro more commentariis, in quib. perscripta sunt ea, quæ aguntur. Cic. Trebonio l. 10. epist. 28. Acta urbana, actaque omnia ad te perferri arbitror. ¶Acta & Actitata. Contra cupiens ita distinguit: Acta sunt quæ certa jud. cui fiori
Actitata, ea quæ in judicio. Vel, Acta a Gellio l. 4. c. 4. dicitur
quæ ab urbe eorum sint dominatus, quæ in administratione magistratus, & in rebus majoris, & ad Rempublicam ad partes spectantib. gerunt: ut gesta Alexandri, gesta Cæsaris. Acta verò suæ
rum privatarum & minutarum facultatum, quanquam etiam de
rebus gravibus dicuntur. Frequentissimè enim Cicero
acta Cæsaris appellat, in quib. tamen & agrorum divisiones &
donationes regionum continebantur. Neq. solum de rebus privatis, verum etiam publicis, Acta dicuntur. Cicer. Philip. In publicis actis nihil est gravius, in privatis Emilianum est testamentum. ¶Legitur etiam Actum, ti, substantivum. Hemi. Philip. Nihil
est quod dum proprie dici possit actum ejus, quam Lex. ¶Acta
exercere, est antiquare, & delere. Paul. l. Acta. ff. De reiud.
Acta apud se habita, si partes consentiant, & judex hoc permiserit, poterit, imò debet eadem die strenuè agere. ¶Acta diurna, quæ in
singulos dies conficiuntur. Græci ἐφημερίδες vocant. Latini
Diurna. Suetonius in Cæs. Initio honore primus omnium nihilominus, ut Senatus quam populi diurna acta conficerentur.
¶Referre in acta, est inter acta perscribere. Iuven. Satyr. 2: Liceat modò vivere, &c. Fieri illa patiam, cupiet & in acta referri.

Actiúncula, æ, f. Genus vocabuli, dicitur omne quod agitur,
aut dicitur. [¶ ἀφορμὴ Ger. Handlung. Belg. Verhandinge, uytreedinge.]
Cicero Salust. Sed omnes vitæ artes, actiuncul. huic cõvictori rebon
dem. Idem. 1. de Legib. Non solùm in rectis, sed etiam in pravis actib. insignis est humani generis similitudo. ¶Dicuntur
putrres Actiunculæ, partes fabularum, inter quas noctu fieri solet.
Hoc genus fabulæ quinq. exigit Horatius in arte poetica: Neve
fabula quinto prodeat in actum, nec fit productior actu fabula, quæ
posci vult, & spectata reponi. ¶Unde proverbiali figura dicimus, Supremæ fabulæ addere, pro eo quod est extremum
rem imponere. Cicero in Catone maiore: Ad vitam perficiendam
Herculi videtur fabulam attexisse, ne tam quidem quæ nexuerunt
fictores ei vitæ cum eo actæ convenit. ¶Per translationem
Actus dicuntur vitæ humanæ partes, in quibus nõ secus ac in fabulis comœdiæ, aliæ atq; aliæ quodãmodo
modulantur personæ. Horat. Natũ optimam ducit se quamvis,
Aquam non versum dicit, quum cetera partes ætatis bene decenti
præstent, extremum hujusmodi quæ ab homine poeta est secta. ¶Item Actus dicuntur spatia in agro centum viginti pedum,
quo [in eo boves agerentur, qui ararent] non amplius, ut ait
Plinius lib. 18. cap. 3. Triplex autẽ reperitur Actus: minimus, quadratus, & quadrans duplicatus. Minimus quatuor
pedes habet latitudinis, longitudinis pedes centum viginti, quod
spatium in agris erat inter vineas. Quadratus undiq; centũ viginti pedib. præstatur. Quadratus duplicatus longitudinem prætat. ¶Rursus actus (ut Modestinus de Servitute prædiorũ rusticorũ scribit) est jus armenta trahere, & vehiculum ducere licet.
Græci hoc dicit, via qua quis pedes vel equus vũcare potest.
Vide Tributiones Iustiniani, lib. 2. tit. 3. Irnerius, dispensationem & administrationem pecuniæ significat apud Iurisconsultos. Scevolinus lib. D. de Statu lib. Stichus servus sanctus erat,
si rationem omnemq; actus tui hæredi meo reddideris, liber esto.

Activus, ωὴ ἐνεργητικὸς, ἐνεργητικὴ, ἐνεργητικὸν. Qui aptus, fictum a Grammaticis ut Activa significatio. Sic verbum activum, quod recte
Priscianus lib. 8. semper actum significat. & facit certa Passiva.

Activitas & passivitas, vocabula sunt Censorii Grammatici: ut apud Priscianũ in Catholicis: secunda persona activitatis, & passivitatis.

Actuósus, laboriosus, laboris plenus. [מעשיה maasiyah, מעשיות
maasiyot, מעשנים maasanim. Gall. Qui negotiosus est, vel multum negotiis occupatus.] Ital. Attivo, pronto ad ogni cosa, o molto occupato. Ger. Der viel zu thun hat, oder sehr geschäfftig ist. Hisp. El que haze, o es muy negocioso. Polon. Pracowity, sprawny. Ving. Munkás. Ang. Full of labour.] Actuosi homines, qui multum corporis motum exercitationemq; habent, ut histriones & saltatores. Et actuosus ignis apud Senecã. Actuosa vita, quæ in admixto & labore versatur, non in studiis & contemplatione. Ait [nec activè passivè autem quum accipitur significationem habet multum se laboribus dantis. Actuosa comœdia. Donatus. Terent. Hæc fœmina actuosa est, magis in gestu quàm in oratione consistens.

Actuósè, adverb. Magno labore, μεγάλῳ κόπῳ. Cicer. 1 de Orat. Quid petam præsidii, quam tenuiter, quàm remisse, quàm non actuose?

Actus, verbi. Gr. Actus vel operatio, administratio. [מעשה maaseh, מעלה maaleh, מעשים maasim, מעלים maalim. Gall. Acteurs. Ital. Acteurs. Ger. Handlung. Belg. Een Werkinge ofte werck. Hispan. Obra, hechura. Polon. Sprawa, czynek. Ving. Jrtekdes. Ang. Doing, action.] Cic. 1. Offic. Virtutis cum laus omnis in actione consistit. Apud Rhetores autem significat eam artis partem, quæ in pronuntiando & gestum agendo consistit. Cicero in Orat. Illa cum actio, quasi corporis quædam eloquentia, quum constet è voce atque motu. Quæ autem ut Pronuntiatio,

matriatio, Ita ad Heren. explicatur: Pronuntiatio est vocis, vultus, gestus moderatio cum venustate. ¶ Quandoq; Actio pro Accusatione, si exceptione excipiatur, ἀντιγραφὴ, quêadmodum Actor pro accusatore, ἀντίδικος. Sic ut Cicero actionem dicat Actoris in Verrem. Quintil. lib. 6. Cujus actionem equidem solam in hoc in Verrem. Quintil. lib. 6. Cujus actionem equidem solam in hoc tempore emisi. ¶ Quandoq; ejusmodi defensio, sive oratio, pro causa defendente, ab accusatoris re, de qua agatur, ἀπολογία. Cic. Orat. Q. Valerio. Actionem meam C. Cæsar primo Pro Consulatu legem Agrariam comprobavit. ¶ Et eorum actio, his agendi & judicium interrandi modus. Actio ad Heren. lib. 1. Et à causidicis

Agrioselinum, Ἀγριοσέλινον. Herba eadē cū hippoſelino, Dioſc.
Agripera, Vide AGER.
Agrippæ, quaſi Aegrippæ, ab ægro partu (ut docet Gellius) dicti, quòd in nascendo non caperit, ſed pedes primi exierint, qui partus difficillimus, & ægerrimus habetur cū ægritudine & periculo appellati. Conſtat autem pueros eſſe in utero Varro ſcripſit, capite ſurſum verſus ſuſpenſi pedibus claudi, non ut homines naturā eſt, ſed ut arbores. Nam pedes ramoſq; arboris appellant ramos ſurſum, ſurſumq; radicem. Quare ſi, quod contra naturam eſt fuerit converſum pedes, brachia ſequentur: ideo dicti ſecundi partus, quos tum maxime exſtabant, ἀγρίους. Fuerunt autem multi ſic appellati, quorum unus fuit Menenius Romanus cognomento Lanatus, qui de Samnitibus triumphavit, & populum quē à prædonibus occeſſerat, ingratiis revocavit, narrato apologo de membris adverſus ventrem conſpirantibus. Hic tam parē peperit filiū, ut collatione ſingulorum ingeſtantibus publico ſumptu claros fecerit. Alter Sylvius Agrippa duodecimus Latinorum regum, cujus tertium annum quidā annum, quartum M. Agrippa, Augusti gener, navali victoria contra Sext. Pompeium inſignis. Propria Virgilii lib. 8. Parcite jam vestro, & Dite Agrippa ſecundo, Hercules Agrippa, ſecundus ab Hercule, qui Herculem Tetrachia, Herculis primi duodecimi Regis filius, qui Christū natum reuiſit ad Pilatū, quē præterea alius hoc nomine Archontis filius, quem à Tiberio in vincula conjectum Caligula ſolvit, regemq; Judæorum creavit. Vide Joſephū, & ea quæ infrà annotavimus in editione HERODIS.
Agrippum. [Vn. Vide ſupra in Facetus. Ital. Goffo, ſciocco. Vide Adagiū: Stultior Agrippa. Ἀγρίππας, & Ἀγριππεύειν de iis qui extremæ ſunt paupertatis, neq; quicquam ſe habere poſſidēr. Quadrat & in ignavos, ut hasce, & ſtultos homines. Autores Zenodotus & Suidas.
Agrolis, Herba tam præcipua dulcedine, tum bonitate ibi & jumentis utilis in pratis eſſus, ex poſſeſſione Aegyptii vectebantur. Diodorus Siculus lib. 2. cap. 1.
Agroſtes, æ, ἀγρώστης, Plin. aliquot ſpecies, apud Nicandrum.
Agroſtis, ἄγρωστις. Gell. Dent de chien. Ital. Gramigna. Hiſpan. Grama.] Herba eſt genicularis, per terram ramis ſerpens, folia habens oblonga & acuminata, in cacumine parva, arundinis, quæ boves jumenta; paſcuntur. Latine Gramen appellatur. Vide Dioſc. lib. 4. cap. 26.
Agyrtæ, ἀγύρται. [Pol. Ἀγυρτῶν γένος. Vng. Szemfényvetők.] Præſtigiatores ſunt & circulatores circumforanei. Nam ἀγυρτὰς inter cætera ſignificat, Præſtigium exercere.

A unc Π & I

Ah, ſive Aha, הא, hæ, a, ה, interjectio eſt multorum affectuū ſignificativa. Nā modò dolentis eſt, ſive miſerantis. Virg. 1. Aeglogā, Ah pereat quicquis ab ſtirpe conjugis rebus quæ. Modo admirantis: ut apud Plautū: Ah, quid ais? Aliquando deſiderantis: in qua ſignificatione crebrò occurrit apud Ieremiā & Ezechielem propheta. Ah indignantis, ſive increpantis ſeipſum. Terent. And. Ah, vix tandē ſenſi ſtolidus. Virg. Aegl. 2. Ah Corydon, Corydon, quæ te dementia cepit? Ah, deſiſte erratis. Plautus Aſinar. Ah, quanto amplius valent, ſi hic maneres. Ah, ſæpiùs alterius reprehendentis. Terentius Andria: Nam quid ego hinc de patre? Ah, tacitumne erepta tam ſeni gnatam tegere. Ah, objurgantis ſubindē. Ah, quando ſolus eſt, te id operam dare, quā illum amorem ex animo omnem tuo. Ah abnegantis ſubindē. Ah, nemo obſecra. Ah, reclamantis aut contradicentis. Terentius Heaut. Meliorem ſtatuam filiam ad te Pamphilū. BAPTISTA. Ah, LAGNES. Mihi dicam. Vlpianus. Ah, quasi ſolum eſſet, reclamavit naturæ ius omne, & voluit contradicere, ſi permitteretur ſe ex. Ah, ab ſuſpitionis. Plautus in Milite: Habet bonum animum. PALEST. Ah, ah. Quam temere in tacitum, mortes mihi minantur ut bonis. Ah, ab inimicis antiquis. A. I. Alias hoico.
Aheneum, ei. Vas ex ære in quo aqua ad lavandū calefit. [כיור, כנור, כנורות. Gal. Chaudiere ou cuyuenet. Ital. Caldaio. Germ. Ein Keſſel. Belg. Een Keetel. Hiſp. Caldera de cobre. Pol. Kociol. Vng. Bőſt, vas ahenum. Ang. A caldron, or any kinde of veſſell of braſſe to warme water in.] Paulus 2. Quō de damnis, de inſtruct. & inſtrum. legat. lib. 33. Fund. Necnon tū reſeminter cacabos & aheneum, quod ſupra focū pendet. Hic aqua ad potandum calefacta ab ipſo cognominatū coquitur. Virgil. 1. Georg. Ki foliis undā tepidi deſpumat aheni. Ahenum dictum puto à materia cujus & cacabum, urceolus ſi gratiā ponatur, ut ait Gell. lib. 10. cap. 3. Ahenum tamen medā capitis pro amplitudine vaſe in quo tingitur purpura. Vide modum habet ephebus ex his locis, in quibus clara tuſa purpura: ut Ayeneum mare ahenum dicit, Tyrium, ut Siconiā. Agenor quippe rex fuit Phœnicia, in qua fuerunt Tyrus & Sidon nobiles purpura urbes. Martial. lib. 10. in Canum: Amyclæum ahenum Ovid. lib. 2. de Remed. & alia id genus.
Aheneus, a, um, Adject. [נחושתי, nechoſhti, gheneſſe. Gal. Chaſi de cuyure. Ital. Coſa di bronzo. Germ. Ehrin. Belg. Eerden. Hiſp. Coſa de metal, de cobre. Pol. Miedziany. Vng. Rézből való. Ang. Made of braſſe.] Virgil. - & lacerā ſpirās ahenea. -
Aheneus, a, um, Idem Horat. 1. Epiſt. - hic mutus aheneus eſto.
Aherræ, vocantur duæ venæ, quæ ab umbilico & matrice per pectinem tranſeunt intra renes.
Ahu, Interjectio animi perturbati ſignificativa, ſi. Terent. Ahu, tace obtestor.
A. I. In nomis antiquarum, à judice. A. C. M. T. actione mandati.
Aiglifuces, [Vng. Kökörcsin. Germ. Süſſer Wurtz. Dioſc.] Vinegenus eſt, quod multi dulcedinem non amittere dictum, quòd ſemper multum velletur, quale eſt verum, quod in lacu nunquam deferbuit. Plin. lib. 14. cap. 9.
Aio, as, ait, ajunt. Præterit. tum perfectum habet in tegrum, perfectū ſolum ſecūdas perſonas. In imperativo Ai. In futuro optativo, Aias, aiat, aiamus, aiant. Participiū habet tantū ajens. Reliqua omnia tempora deficientem. Affirmo, affirmo, dico. אמר, omer הדם, hodom. Gal. Dire, affermer. Ital. Dire, affermare. Germ. Sagen oder reden. Belg. Seggen of ſpreken. Hiſp. Dezir, affirmar. Pol. Powiedzieć, mowić. Vng. Mondom. Ang. To ſay or affirme.] Cicero de Orat. Et duo ea tantū (ut ajunt) Oratore, ex Lucilio in Adriano: Me unice amant ex omnibus unum illā amare credunt. Naevius: An nata eſt ſponſo prægnas? vidua, vel nega. Cicero de Fato: Hoc quasi ego id curem, quid illi ajunt, aut neget. Gellius lib. 6. Verbi ejus, five negas, hæc fuit in ea cauſa Priſciani Aiunus hujus lib. 1. de conſtruct. in actionum formulis hoc verbo ſæpenumero uſum. Aje te mihi cave facere per terram. Hunc hominem ex jure Quiritium meum eſſe aio, & eſſe, affirmo, contendo, defendo. Vide Actionis. Cicero appellat, quæ Graci furenti & litigioſo verbo ἀγορεύουσι. Ex lexicon Rutenum.
Aiuga, Herba quę Græcè Camæpitys [χαμαίπιτυς. Ital. Iua maſchiata. Gal. Iua, camepitys. Germ. Gichtgraß.] Hiſp. Yuuia. Pol. Kolowrotek. Ang. A herbe called Bugle, Sengreen, or Sengreens.] Herba eſt folio carnoſo, lævi, oblongo, & ſemper virente unde & ἀείζωον à Græcis, & à Latinis quibuſdam Sempervivū appellatur. Plin. lib. 25. cap. 11. cujus ſuccus tum geneta. Maxime ſcabiebus reſiſtit, quod aliqui Sapphicum nominavit, id eſt, Jovis oculum, à ſimilitudine vocant. Alii Zoophthalmum dicunt, animalis oculū imitatā in eum effigiē oculi mutatur. Alii, quod amatoria conveniat, Philogeneton: φιλόγενον enim gignā, quòd amor. Alii Hypogeſon, quoniam ſerè in ſubgrandis nata ſit. Græcis pauci vitidi prominentes φῦσαι vocāt. A Latinis alii Sedum majus aut Digitellus appellatur. Aizoon minus, quod & Sedum minus à Latinis, à Græcis etiam ἀσφόδελος appellatur, quòd ei quotannis floreat. Vulgo Vermiculare, à ſimilitudine foliorum, quæ figura oblonga & propemodum orbi, vermiculorum ſpecimen referunt. Nascitur in petris, & parietinis vetuſtis. Hæc à Dioſcoride tertium addit ut Aizoi genus, ſolum habens purpurea, ad portulacæ figuram accedēs. Sed hujuſmodi accessionis, caſumine. Herbarii Veteres minimè vetant.

A ane L

Ale, ſi, qua aves volant. [כנף, chanaph. עוף, oph. Gal. Aile. Ital. Ala. Germ. Flügel. Belg. Vleugel. Hiſp. Ala. Pol. Skrzydło. Vng. Szárny. Ang. A wing.] Vng. 1. Aeneid. Vt reducta ſuos claudant in cornibus alas. Alas ſæpe alicui dicēmus proverbialiter ſignificare, qui vires alicujus addit animū. & in hoc hanc ei dat. Gracchus apud Ciceronem ait. Ariſtoph. in Avibus. Cicadā ali compoſitū ſuis ſcripſit. Verbaliter dicitur in eos qui quempiā provocant animū ex uſurnā hi cicadā natura gaudēs apprehendas, clarius obſcurē pit. Interſectionis ala, ἀσὸς πτέρυξ, dictus ſe interitu dicitū. Sumpta metaphora ab avibus, quæ repente interimi aſſolent. Vel πτέρυγες, quòd ipſe mors ſit alata. Xenophontis. Acutus ſine intervallo Alacrē dicturi acutē dicere ſolent. ſubito brachia in humeros ſupini in capita quæ pectora ſubtrahuntur. [πτερύγιον. Gal. Aiſſelon ou aiſſelle. Ital. Ascella. Germ. Die Achſel. Hiſp. Sobaco. Pol. Pachwa. Vng. Kónyha. Ang. The hollow place under the arme where the heare groweth.] Plin. lib. 31. cap. 2. Elephas in ſinu ſub alarum, duas (ſi liberi ſunt) necin pectore, ſed in ſinu alis occultas. Hinc hic quoque locus ſcindor cancipitus. Horat. Epiſt. 1. Et gravis hirſutis cauſa ſedebit in alis. Pro eodem vero ait Asellam cinamus tenuem, ut videlicet antiqui ſolitos ita vocarunt. Nam Alæ appellatio ſecundum eſt, fugæ vallationis interiores. Axilla ethicitur: ut ſatis docet Cicero in Oratore, his verbis: Quæ etiam verba ſæpè cum in humeri, non ut cruris cauſa, ſed animum. Quemadmodum autem veſtes Axilla Alæ fectus eſt, ſic fugæ pars vallationis quam hinc & etiam è mari

è axillis & vexillo & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evellit. Poetarum Alas dicta cùm equitum turma, quòd pedites regerat, alumnicem. Nam in equitum ordinibus circumlegiones dextra sinistraq; cunctas alæ in ancipitem cornibus locantur. [εἰλαι, πτέρυγες. Gall. Les ailes. Ital. Ale de' exercitj. Germ. Die gefluegel der Reuterey. Belg. Vleugel der Ruyterije. Hisp. Alas de la gente de caualleria. Polon. Skrzydła Jazdy. Vng. Resz seregnek. Ang. The wings of an army.] Cæsar. Ubi. Quæ res bello Pompeiano alæ alteri profuit. ¶ Alæ etiam naves dicuntur, earum pandimus alas.

Alatus, alare, communicativum ab Ala: & Alatus a Pedibus, pro eadem ut Equites alati, & Cohortes alatæ. [πτερωτός. Gall. Qui a des ailes. Ital. Che ha ale. Germ. Der flugel hat. Hisp. Que tiene alas. Pol. Skrzydłaty. Vng. Szarnyas. Ang. Winged.] Mercurius alatus. Virg. 4. Aeneid. Virginibus alatis tergit angal. plantis. Alati equites. Ovid. 3. Fast. Verba alata proverbialiter dicuntur, quòd facile evolare nesciant.

Alifer, Alatus, πτερωτός. Ovidius 4. Fast. & alifero tollitur axe Cruor.

Alifer, m. f. Alatus. [πτερωτός. Gall. Qui a des ailes. Ital. Alato. Germ. Der flugel hat. Hisp. Que tiene alas para volar. Pol. Skrzydłaty. Vng. Szarnyas. Ang. Winged.] Vide Virg. Scrivs. Ang. Winged. Poetæ vocant. Virgil. 1. Aen. Cupidinem alatum & aligerum Poetæ vocant. Virgil. 1. Aen. Ergo his aligerum dicis affatur Amorem.

Alipes, pedibus compacta, comic. Velox, quasi alas in pedibus habens. [πτερόπους. Germ. Der gefluegelt fuß hat. Pol. Skrzydłonogi. Vng. Szarnyas labuju. Ang. Winged-footed.] Virg. 12. Aen. Aliped equi fugam corripientis vicem equorum. Sil. Ital. lib. 3. Aliped equi planta citum premit.

Alipta, æ, Alarum pilos in balneis vellens. Senec. libro 8. Epist. ad Lucilium: Alipilum cogita, rerum & fortunæ versum, quò in notabilior fabula de exprimatorem, ac unquam turpiorem, nisi quum alas vellit, & alarum pro se clamare cogit. Cel. lib. 30. cap. 19.

Alipterios. Vide ITALABARCHES.

Alabastrites. [ἀλαβαστρίτης. Gall. Albastre. Ital. & Hisp. Alabastro. Germ. Ein Alabaster/ein weisse stein/ gelt alt mit mancherley farben/ welchen man aus Egypten gen Sabbuit sen. Belg. Witsteen/ Albast. Pol. Alabaster, rodzaiy kamienia gladky. Vng. Alabástrom.] Lapis humani unguis candorem referens, unde & Onyx appellatur, fictus Alabastrites, quòd alabastra ex eo fieri soleant. Vide in dictione ALABASTVM. ¶ Fit etiam Alabastrites, gemma quædam, candorem habens variis colaribus interjectum, quæ cremata cum fossili sale acrimoniam gerit ardentem oris, & dentium evenust. Plin. lib. 28. cap. 12.

Alabastrum. [ἀλάβαστρος, & ἀλάβαστρον. Gall. Vaisseau d'albastre. Ital. & Hisp. Vaso d'Alabastro. Germ. Ein glaser mit wolrichender Alabaster. Pol. Flaszek z alabastru. Vng. Alabastromos ghaszlodiue. Ang. A vessell of long ointments.] Vasis genus erat ex Alabastrite lapide cornea crassitudine, ad conservandum unguentum maximè accommodum. Mart. alibi: Quid Cosmi redolent alabastra, focique Deorum. ¶ Dicitur etiam in masculino genere, Alabaster. Cic. lib. 2. Acad. Quo pacto ex Alabaster plena unguento putere vel dicat. Proverbialiter figura hac Cicero dixit, pro, optimas propositas displicere. ¶ Alabastrites autem ex quo vascula hujusmodi fieri consueverint, autore Plin. lib. 36. cap. 8. Lapidis genus est ore candido, quem Onychem à colore humani unguis nominabant. Alabastrum dictum videtur ἀπὸ τοῦ privativa particula & λαβεῖν. Erant enim vascula sine ansis, ne propter fumosam levitatem vix comprehendi, tractive possint.

Alabes, alabis, Pœta est. Vide poeta tarsis ab eo dictus, quòd ob lubricitatem manibus vix comprehendi non possit. Meminit ejus Strabo lib. 15. Plin. lib. 5. cap. 9. Alabetem vocat.

Alabetum dicitur ad remum quo tibia vectantur. [Polon. Mosiądz. Vngar. Mósás, ősz.] Filum enim à colo ductum in fusum, de fuso in alabetum, hinc in gugulium, deinde in glomerulum, hinc in pannum, postea in vestem.

Alacer, alacris, & hoc alacre, vehens & hæc Alacris, & hoc alacre, penultima correpta. Qui viget fortibus viribus (quæ inquit Asconius) erectus & fortibus animis. [ἐπιθυμητικός. Gall. Gay. Ital. Allegro. Germ. Muetig/ frölich/ dapffer/ jolich/ unverzagt. Belg. Moedich/ vrolijck/ opgherecht/ stil ende vervaert. Hisp. Ligero, ou alegre. Pol. Ochotny, gotuiący. Vng. Midemgyors/ vagy. Ang. Fierce/ courageous/ glade.] Nâ Cibrario Lacer dicitur, qui patiatur in corpore mutationis hujus est, vinclo, oculisve. Quod ad animum spectat, alacrem, quòd promptus, alacremq; animo, fortibus ubi utamur rebus. Sic Alacer dicturus, qui immittendus & mordendi ferè constitutus. Quare cognita illius quo quisq; telo ingenio, aliud clypeatorem, aliud lanceatorem. Sunt qui Alacrem fortiorem & properum dici putant, quasi alis acrem. Hæc Asconius Ped. Donatus vero illud Terent. Quid tu es illi? quique alacres & exhilarati sumus pro adsequi est, non tristem, lucrali prospicitis, dixit.

Alacritas, t. s. Vigor, & animi credito, necnon lætitia gestiensque secundum Donatum, propriè est mutatio quædam vultus gestiens ex spem alicujus & medii ejus in animum atque tristitiæ. [ἐπιθυμητικὸν ἦθος. Gall. Gayeté de cœur, courage d'obeir. Ital. Allegrezza, prontezza, gaiezza, ardenza. Germ. Frewdigkeit/ muth/ hertzhafftigkeit. Hisp. Ligereza, ou alegria. Pol. Ochotność. Vng. Vidorsag. Ang. Quickness of spirit, readiness and courage to undertake gladness.] Alacritas voluntaria celeritas, seu promptitudo, ardorve animi. Liv. 3. Postquam ingenti alacritate clamor est sublatus (quod bene vertat) gestiunt animum ad illos mortem posse ferre, die in actione edatturum affirmat. Cic. lib. 1. Tusc. quæst. Pro lætitia gestire, quæ in malis habentur. Cic. lib. 1. Tusc. quæst. Pro lætitia gestire, quæ in malis habendis, accepta. Virgilius simul tempestatis, comitatus, fine metu, sine segritudine, sine alacritate, nulla libidine vexamur.

Alacriter, [πρόθυμος, ἐπιθυμητικῶς, ἑκουσίως, &c. Gall. Gayement, de bon cœur, de bonne volonté. Ital. Allegramente, prontamente. Germ. Frewdig/ hertzhafftig/ dapfferlich/ gutwillig. Belg. Vreedt. Hisp. Alegre y ligeramente. Pol. Ochotnie, gotowie. Vng. Vidoson, és bátorsággal, örömmel. Ang. Gladly, willingly.] Pomp. lib. 20. cap. 12. Secuta ætas alacriter defendit, quæ alacriter, pro alacriter, Plautus in Amph. Verùm quidem etiam nos compellemus alacrè.

Alaphe, ἀλαφὲ. Colophonii [ἀλαφὲ] modo hinnientis exprimebant. Gel. Voir hennir, ou fouller, ou coup de pouing. Ital. Guaccire, nitrire, o come un cane. Germ. Ein Pudenstreich/ oder schuppen. Hispan. Relinchar. Polon. Rzenie. Vng. Gyorsaság. Ang. A Neigh, or broke on the dores.] Sed alapa Latinum est. Colophon Græcis. Autor Varro in Rauden. cum.

Alapathus. [ἀλαπαθὸν. Gall. Beque, pareille ou patience. Ital. Rombice. Hispan. Celaca. Polon. Lepian. Vngar. Kesken teue.] Herba est Theocrito, quam Lapathon Dioscorides, & Latini Rumicem appellant, decoctione alvum habet secundè & sonnem invenit. Græcè etiam ἀλαπαθὸν purgationes vocant.

Alaris & Alarius, Vide ALA.

Alastor, ἀλάστωρ, A Græcis dicitur animus sibi malè conscius, dirigens ita eicam) sanctionæ remorsus, vel etiam malus genius. ἀλάστωρ enim apud Græcas crudelis hominem crucians. ἀλάστωρ enim apud Græcas crudelis hominem crucians. ἀλάστωρ enim apud Græcas crudelis hominem crucians

Alaudium, ceste Budæo, à laudando: hoc est, à nominando dictum, quod qui prædia ea jure habent, laudare hoc est, nominare autore eo suam quemq; tenentur. Vox est recentioribus duntaxat jurisconsultis cognita. Festus dicitur Allodium. Vide inde.

Alāsiæ, vel Alosi Ausonio Ἀγεωδὲς. Celtiberiæ apud Strabonem πεδιὰς. Ausonius viles Alasias dixit ob abundantiam. Vide Clupeas.

Alazonia, penult. prod. [ΠΝ] ἀλαζονία, ἀλαζονεία. Gal. Orgueil, forfanterie. Ital. Superbia, arroganza. Ger. Hochfart, freche kuhnheit. Hisp. Soberuia, arrogancia. Pol. Pysznosc, wyniosłosc. Vng. Kegyetlenseg. Angl. Arrogancie, proudnesse.] Superbia est, vel arrogantia, qui quis plura pollicetur, quàm potis est præstare. Ἀλαζονεύεσθαι enim superbire est, vel mentiri, vel sibi plus æquo arrogare. Ulpian.

Alba spinā ἀκανθόλευκος, Herba est aculeata, folia habens Chamæleontis albi simila, quæ in officinis ἀσπάραγος appellāt. Vide supra ACANTHALEVCAE.

Albarium, Vide ALVVS.

Albaris Vide ALVVS.

Albēdo, Vide ALVVS.

Albēgminā, partes extorum, quæ dis immolabantur: à colore earum dicta. Festus.

Albēōlis, pro Alveolus. Cic. de Finibus: aut Albeolam posse re, aut quærere quem pro am ludum.

Albergariæ, centum sunt, lex pactionis, quæ debentur pro commissionibus. De hac plin. C. Proterea, de jure pact.

Albesia. Scuta dicebantur, quibus Albenses, qui sunt Martigenæ, ati sunt. ¶ Hæc eadem Decumana vocabantur: quod essent amplissimæ ut, Decumanæ fudes, aut cæteris longe majores & pertinaciores crederentur. Festus.

Albeus, -ōlus. [Pol. Vaveberica, vaubernica. Vngar. Gerebice, kerites edēny.] per diminutivum Albeolus, tabula lusoria: Cic. de Finib. bonorum: aut Albeolum posse re, aut quærere quēpam ludum. Plin M. Messalæ consuli, pridie Calendas Octobris dem natalis fuit egit. Trāstulit albeum cum tesseris lusorum, è gemmis duabus, lucum pedes tres.

Albicerata ficus, Pediculo minimo latissima. Plin. li. 15. cap. 18. Andronion ἀνδρώνιον appellat.

Albico, Albidus, Vide ALVVS.

Albo, albas. Album facio: [λευκόω, λευκαίνω. Pol. Bielic. Vng. Megfeheritem. Angl. To white, whyte.] cujus passivum Albor, aris, Albatus sum. Vnde & Dealbo ejusdem significationis. Curtius Censorini: Nec solere duos parietes de eadē fidelia dealbare.

Albōgālerus, Pileum capitis, quo Flamines Diales uti hantur. Erat enim ex hostia alba, Invicta. Festus.

Albucum, n. t. [ἀλεύκασμα. Gal. Aubadille. Ital. Albadella. German. Weiß Nieswurtz. Hisp. Gamones. Pol. Ziele gron.] Herba est capitem habens cubitalem, radicem similem nuclei nucis: simul contrarias. Alio nomine Alphodelon, sive Hastulam regiam vocant.

Albūtelis, Cr. Vide genus. Plin. lib. 14. cap. 2: Albutelis summis arboribus est fructus.

Albūgo, pen. pro. Macula in oculo. [חבלת tabilat. ἀλφός, λεύκωμα, λεύκανσις. Germ. Ein Weisser flecken im Aug. Vng. Hályogszerüen szemfehérre ey kisseny szerü.] Plinius lib. 11: Quæ albigines oculo albugines tolli dicimus. Idem Albuginem vocat albūm, n. ovi.

Albula, -ūlæ, pen. com. Fluvius albo colore aquæ, cui postea Tyberis à Tyberino Sylvii Albanorum regis extincto dictus est. Livius: Pacta convenerat, ut Herulscis Latinisq; fluvius Albula, quem nunc Tyberim vocant, finis esset. ¶ Albulæ fluvii prope Gabios. Strabo lib. 5. Methoch.) dicuntur aquæ calidæ, quæ in lavatrum missum in modum à diis gentes, & vulneribus medentes: cujusmodi Strabo non paucas esse tradit in agro Tiburtino. Martialis lib. 4: Quod Ceres ardalet palustria cœnæ, Crudarum nebulæ quod albularum. Plin. lib. 31. cap. 2: Albulæ aquæ juxta Romam vulneribus medentur, egelidæ hæc sed Cutiliæ in agro Sabino gratissimæ.

Albumēn, pen. prod. n. t. Quod est in ovo album. [דיר. hebraice. Gal. Autre d'oeufs blanc d'oeufs blanc. Ital. Chiara dell'ouo. Germ. Das weiß in dem Ey. Hisp. La blanca, ó clara del huevo. Pol. Bialek. Vng. Tyukonnay fehér. Ang. The white of an egge.] Vitellus verò quod croceum. Plin. lib. 26. cap. 8.

Albūrnum, n. t. Ab ipsa arboris. [חלב העץ. ebraice. בבה labanah. שפט pithah. mon. ebraice. Gal. Aubier. Faubert d'vn arbre. Ital. Zucco, grasso dell'arbore. Germ. Das Hertz oder Gumm so auß dem Baum fleußt. Belg. Dat wit van den boom: merct de schors te. Hisp. Alburno, blanco de la madera. Pol. Kiur, ſzyrna rzemy. Item Zonicus. Vngar. Az fának arabbik, avagy belsö fehér része. Ang. The soft or inner part of a tree.] Plinius lib. 16. cap. 38: Humor & cortici arboris est cui sanguinis earum nititelig. debet. Est enim in toto corpore arborum, ut reliquorum animalium, cutis, sanguis, caro, nervi, venæ, ossa, medullæ. Pro cute, cortex, humor, sanguis, proximi plerisque adipes. Hi vocantur à colore alburnum. Hinc exalburno, as, quod est Alburnum detrahere. Idem lib. 16. cap. 9: Et reliquis arboribus siccissima lotus, dein cortibur exalburnatum, cui nigricans color. Solent autem robora exalburnari, hoc est, alburno suo spoliari, eò quòd ea pars materiæ sit inutilis, propterea quòd facilè cariem contrahat: eo autem detracto quod reliquum est, adversus omnem corruptionis injuriam se præbet durissimum. Id nonnulli esse existimant, quod à Theophrasto μονόκαρπον appellatur: quanquam ille hoc nomine potiùs quandam roboris speciem videtur designasse.

Alburnus, p. Itis apud Ausonium. Gallic. Aube vel aubere fluviatilis est, cyprini magnitudine, aplys albis similis, oculis magnis, rubescentibus corpore subviridi, ventre candido: utrique duabus distinguitur.

Albus, a, um. Nomen coloris non simi, quod à cæteris dotis differunt. Album pallori conjunctum sit, quale est plumbeum: candidum verò splendori, qualis est nivis, lactis, ut dicatur Album, quod natura sit candidum: quòd cura. Cornu. Frontale differt. vocabul. [לבן לבנה. ebraice. לבן, לבנה. Gal. Blanc. Ital. Bianco. German. Weiß. Hispan. Blanco. Pol. Biały. Vng. Feher. Ang. White.] Albus, ut contrarium ater. Candidus, cui opponitur niger. Festus: Album a Græco ἀφὸς est appellatum. Alii ab eo, quod Sabini Alpum dicunt. Vide credi potest Alpium nomen à candore nivium esse derivatum, ¶ Albus an ater sis, nescio: fide dici de homine vehementer ridiculo. Cicero 2. Philippic. quidē vide quam te amamus, qui albus ater ve fueris ignoramus. Horat. Sat. 1. Catul. & Apul. ¶ Nov. quid album, quid nigrum, διὰ λευκοῦ καὶ μέλανος. Duplicem in re sentent. ait accipi posse aut, Novit discrimen rebus, prave, aut, Novit id quod nemo celandoctas ignorat. Nam cui dubius est albi nigri q. discrimen, quàm ut qui quam non videat. Aristoph. in Equit. ¶ Interdum per metaphoram Albus ponitur pro bono aut felici, sicut è contrario niger pro malo aut infelici. Cicer. pro Cœcin. de sede Sex. Clodii Phormione: Neminus niger, inquit, nec minus cōlidens quàm is Terentianus Phormio. Persius: Ter me equitē sinat omnia protinus alba. Horatius: hoc nigro est, hunc in Romano calculo.

Album, substantivum, n. t. Tabula alba, tabula gypso obducta, tabula gypsata. [πίναξ λευκὸς, λεύκωμα, ἐγγεγραμμένον. Gal. Tablette, table ou de blanc paye y gisant ce qu'on veut. Ital. Tauola imgessata. Ger. Ein gemacht Tafel. Hispan. Tabla blanca en que se escriuen las cosas publicas. Pol. Tablica wybielona. Vng. Fehérre festett tabla, fehérre gyantazott tabla. Ang. A table whereon any thing is written or painted.] In albo Prætores edictum, ex quo anno suo jus dicturi erant, scribebant, & in loco publico proponebant, ut omnibus cognoscendi esset potestas. Si quis verò album corrupisset, puniebatur: quæ à Prætoris majestate tempus vindicabatur. Paulus: Si familia alicujus albus cum periit, non similiter bis edicitur ut in furto. Iudex: inquit Seneca lib. 3. de Benefic. juxta turba sed dominum, cum centus in album & equestris hæreditas misit. Hinc locus factus proverbio: Nō eras in hoc albo, Nō eras in hoc numero. Plin. in præfation. Histor. mund. Quū hanc operā conderet non eras in hoc albo: hoc est, nō eras ex eorū numero, cuos hæc lecturos crediderā. Hoc & Pydnæa dictum ait in Alexandro Cæsare Lāpridius, vulgōque Matrix appellata. Similiter ea tabula dicta Albū, in qua singulari animorum æqua literis mandabantur à Pontifice maximo, proponebanturq; domi essas, ut populo cognoscendi esset facultas. Hos nunc Annales maximi nominantur, ut auctor est Cicero hoc 2. de Oratore. ¶ Et album decurionum & cicharorum: Num in Digestis ita lectum est, de Admissionibus: ubi docet Ulpianus quo ordine decuriones in albo inscripti esse oporteat. Vide PECTATIVM. ¶ Ponitur etiam Album absolutè pro arbore. Virgilius in Bucolicis: Sparsis etiam nunc pelibus albo. Idem 3. Georg. Nec aries displiceat maculis insignis & albo.

Albarium, n. t. Dicitur quod illinitur testorio, quum paries pingendus non est. quod fit ex calce. [סיד. hebraice. סיד. Gal. Blanc dessigné ou empreint de chaux. Ital. Il bianco de' muri, cioè cosa di calce. Germ. Weiß geschmir den man die Wend mit macht. Belg. Wit sel dat men op die Muren besmeert. Hispan. La blanqueza sobre la pared. Polon. Bialość do pobielania ściąn. Vngar. Fehérre meszö. Ang. White morter or lyme to plaster walls.] Plinius lib. 25. cap. 16: Eadem, lacte cicinna, & rectorio rum albario interpolatum. ¶ Albarium opus, Plinius lib. 36. cap. 25: Contra in albario opere, ut macerata calx, cum glutino incretat.

Albēnus, a, um, Albedine obtundens, albis vestibus indutus: cui contrarium est Atratus. [לבן לבוש חור. ebraice. לבוש. Gal. Vestu de blanc. Ital. Vestito di bianco. Ger. Weiß gethaet: in weiß angethan. Hisp. Vestido de vestidura blanca. Pol. Vbranny, bialo obleczony. Vng. Fehérben felöltözött. Ang. Clothed in white.] Cicer. in Vatinium: Quum ipse

epuli domicum albatas esset, in templum Castoris te eum C. Fidula arcito, caeteri sq; toris factis Funestum instituit. Moris autem fuit apud veteres, ut diebus festis albati essent, & cum cõvivia publica inirent: itaq; eã ob causam Cicero Verrem reprehendit, quòd festus atratus esset, in supplicationibus publicis, & diebus festis.

Albẽo, Albundo, Fr. Pro candore accipiuntur. [חור לבן Gal. Blanchoyer. Ital. Biancheggiare. Ger. Weiß seyn. Belg. Witte werme. Hisp. Blanquear. Polon. Białego bycia. Vng. Fehérség. Ang. Whytenesse, whyte colour.] Plautus in Trin. Et item alterum ad nithanis capitis albitudinem, Calicem ajebat vocari.

Albẽo, es, n. f. Albus fuit. [להלבין Gal. Blanchir. Ital. Essere bianco. Ger. Weiß seyn. Belg. Wit syn. Hisp. Ser blanco. Pol. Bielić. Vng. Fehérnek lenni. Ang. To be white.] Virg. 12. Aeneid. campiq; ingentes ossibus albent.

Albẽo, Albus fio. [להלבין Gal. Blanchir. Ital. Imbiancare, diventare bianco. Ger. Weiß werden. Hisp. Emblanquecerse. Pol. Bielego. Vng. Fehérnek lenni. Ang. To be white.] Virg. 1. lib. 1. Georg. Tum varium lanos à tergo, albescere tractus. Hujus compositum est exalbẽo.

Albicascẽs, pen. corr. Albesco, aliquantulũ albus fio. [חור אבן Gal. Blanchissant, commençant à blanchir. Ital. Cominciando a biancheggiare. Ger. Weißlechtig werdend. Belg. Wat witachtig sich vertoonende. Pol. Białawy. Vng. Fehérlőben. Ang. To be somewhat white.] Plautus in Aul. Solidũ semen cum jacitur in oculos, nec turbat: sed si fœcem intrahit, mutat colorem, & ex nigra albescere incipit & tumescit. Horatius: Nec prata canis albicant pruinis. Idem: cecidere cadentes de verbis similiter terminatis quales sunt Vellico, Zodico, Cardico, Nigrico, Numico, & plerisq; aliis quæ omnia Lucilius ejectionem imparum actionis suorum primitivorum. Nonius ex Varrone citat, albicatur, passive pro Albescit. Virgilius præcipitatur, deorsum rapitur, atque effertur aliquo à scopulo lapidoso albicatur.

Albidus, a, um, pen. corr. Quod est aliquantulum albũ. [חוור Gal. Blanchastre, tirant sur le blanc. Ital. Alquãto bianco. Germ. Weißlecht. Hisp. Blanquezino, o blanco vergueado. Pol. Śpiowaty. Vng. Fehérségbeszőke. Ang. somewhat white.] Ovidius lib. 1. Metamorph. Spumaq; pelluitur & circumfluit albida ripas. Colum. lib. 1. cap. 9. Quod extrinsecus albidum, intus enim conspicitur candidum, leve, &c. Augustinus lib. 21. de Civit. pro albo pelluit, quidesignat canicente percocti, & spli fiunt candida. Et quamvis ille magis mireat, illi albido colore nitescunt: congruit tamen illi loci, quod album est, sicut nigrum tenebris.

Albo, as, ãvi, p. Album facio. [לבן, להלבין Gal. Blanchir. Ital. Imbiancare. Ger. Weißgen/ weiß machen. Belg. Witmaken.] Cunus pallyum Albo, as, Albus sio. Vnde & Dealbo eiusdem significationis. Cunus Cic. Recte colere suos parentes de eadem fidelia dealbare.

Albor, oris, masculini generis, Albedo. [לבן Gal. Blancheur. Ital. Albore, biancheggiare. Ger. Weiße. Belg. Witheyt. Hisp. Blancura. Pol. Białość. Vng. Fehérség. Ang. Whytenesse, whytenesse.] Varro. Qui videret albore ejus, admitteretur. ¶ Albor etiam Aprinus vocat, quòd est album ovo, quod Plinius Albuginem appellat: medici Albumen.

Albi dies, Albi fuerunt, λευκοὶ ἡμέραι, dicebantur, quibus Cretenses, dies lætos, quos in vita agerent, numerare solebãt: nam candidos lapillos ad hoc offerum eligebant: quem admodum econtrario infelices, atq; infaustos dies nigris lapillis signabant, & ex candidorum numero vitæ tempus metiebantur: nam eos esse dies in annumẽ numeros non recipiebãt. Hoc allusit Horatius in Epistolis: Hunc Macrine diem signa melliore lapillo.

Albis spinus, à vulgo Gallorum appellatur frutex. Cui arbuscula spinosa, prunis magnitudine: acinis quum primũ fulserunt, viridibus, quum maturuerunt, rubris. Vide Ruell. lib. 3. cap. 12.

Alcæa, Ep. Leo dicitur, λέων ἀλκαῖος est, à fortitudine, quòd caudæ insimamento adfortitudinem excitetur, Cælius lib. 7. cap. 29.

Alcaicum carmen ἀλκαϊκὸν μέλος, Quod pẽdet duos ἀσύλλαβος trochaicum habet tetrapodiam: quale est illud apud Horatium: Heperiæ mala luctuosæ. Nomen autem accepit ab Alceo inventore.

Alcarmes, sive Carmes Punica lingua, dicitur coccus seu vermiculus, ex quo fit coccineus ille color, quem inde Carmesinum vocant.

Alce, Jumento fere simile bestia, in Asia & Africa, ut proceritas aurium & cervicis dibitgnat. Plin. lib. 8. cap. 15.

Alces, [ἄλκης. Gal. Elan, sorte de cerf. Ital. Alce, sorte di cervo. Germ. Elendt. Hisp. Alce de Vngria, animal monstruoso. Polon. Wielbłąd. Vngar. Vad szarvas. Ang. A wylde beaste.] Herba est sylvestris, alterum genus assignata, folia habens verbenacæ. Plin. lib. 7. cap. 4. Alces folia habet similia verbenacæ, quæ & Peristereon cognominatur.

Alcedines, Fr. [Ger. Ein frembder Vogel / welcher sein Nest in Wasser hat auff den Meere bauet / ein schöner vber alle Vögel.] Sunt quædam aves, dictæ quatia, gelidos, quòd frigidis temporibus in mari pariant, ἀλκυόνες. Plautus: Nam Nereus ut perhibent, nidum illam tam cãquil lã facit, cui in mare est olim, quum alcedo pullos educat suos. Dicta est à Græcis ἀλκυὼν, vel ἀλκυὼν, ὁ, ἀπὸ τοῦ ἁλίσκω τοὺς ἰχθύας: ab eo quòd in mari pisces excludat. Ambrosius lib. Hexam. Halcyone est avis marina, quæ in littoribus fœtus suos edere lætitia ut in arenis ova deponat nec dum fert hyemis: nam id temporis fovendo habet deputatũ parturitui, quando maxime incitatur mare, ventisq; vehementer ductus illidit, cui magis reperimur placiditatis solennitate avis hujus elucere gratia. Namq; ubi undosum factum mare, positis avis lubrò nitescit, & omnes cadunt ventorum procellæ, flatusq; aurarum quiescunt, ac placidum ventis flantibus, donec ova fovet halcyone tua. Septem dies fœtus sunt, quibus decurtis educit pullos: huic alios septem adjungit dies, quibus enutrit partus suos, donec in pinnas adolescere. Tantum autem beneficium avicula hæc divinitùs sibi datum habet, ut hos quatuordecim dies nautici præsumpta fœcunditate observent, quos & Halcyonidas vocant, quibus nullos motus procellosæ tempestatis horrescant. Hinc poetæ ansam fabulandi acceperunt, Halcyonem filiam Aeoli fuisse, quæ ingratiam suæ, dum ille in bivio ova parit, & fœtus educat, ventos tacitos teneat. Fœtui hanc avem paulò majorem esse passere, pennis purpureis, candidis admixtis, collo pyrrho & pectore, rostro subviridi, longo, & tenui, rarò visam. Aristoteles lib. 8. de animal. Halcyonum duplex genus esse scribit alterum vocale, rotundius his insidentium mutum, ampliori corpore. ¶ Halcyone Et Halcyonius, a, um et Halcyonii dies, ἁλκυόνειος, ἡμέραι, ἡ, à Græco ἅλς, quod mare sign. Ecatomnide etiam per alpirationem scribendum videtur Halcyon, quum Alcedo Latinis sine aspiratione notetur, eò quòd ab algedine originem habere existimentur. Eustathius tamen contra etymologiam dedos tenui spiritu notandum tradidit, adjecto etiam generali canone, quo negat vocabulum ullum esse alpirandum, quod in nihil sumat ab ea subjecuente.

Alcedonia, orum, plur. num. g. ἀλκυονίδες, ἀλκυονιστικὴ ἐποχή. Dies sunt hyberni fere quatuordecim, quibus alcedo ova parit in mari & excludit, quo tempore summa venetia est tranquillitas. [Ger. Eine tag weyle im Winter ein grosse stille ist / da die Vögel Alcyones genannt, darauff sitzen.] ¶ Dicti sunt ab Alcedonia ab Alcedine, quemadmodum & a Grecis Halcyonides ab Halcyone appellantur. Plaut. Tranquillum est, alcedonia sunt circa finem.

Alces, is, seu Alces, æ, sive Alce, es, [ἄλκης. Ger. Ein Elend. Pol. Łoś. Prussorum, Animal Gallicæ tranalpinæ, figura, colore & magnitudine mulæ similitudinem præ tendens: sed labium superius adeò prominens habet, ut nisi retrogradè incedens herbas in terra capere non possit. Est investigatorium, olfactu & longinquo venatorem sentiens, fugamq; in specus & latebras se condens, medio inter cervum & camelum & cervum similitudine. Setas mares ex his in supercilijs habẽ comtas. ¶ De his animalibus Cæsar lib. 6 & Julius Capitol. mentionem faciunt. Plin. lib. 8. cap. 15 Septentrio fert & equorum greges ferorum, sicut & asinorum Asia & Africa: præterea Alcem, ni proceritas aurium cervis distinguat, tanto simillem.

Alchech, Arabicè, est animal quod multi Arabici Lycaonem vocant. Nascitur ex leone & parda, & nomen ferax est.

Alchimia, scientia docens facere aurum vel argentum ex pulveribus metalli, vel aurum quoque à cupro separare. ¶ Jacobus Montanus ita definit: Alchimia est ars, qua metalla in alias species vel vertuntur, vel adulterantur. Sed Alchimia videtur esse barbarus articulus. Nam Arabes, quorum fortasse inventum hæc est, solent ita fatuos Articlionibus præponere, ut in Algebra animadvertimus fie, & aliis: cùm Arabicè Græcè tamen significet. Haud dubiè igitur Chymia rectius vel Chymistica dicetur, & Chymista Hermolao vocantur, qui hoc animadvertere exercent, vulgò Alchymistæ, χύμα enim Græcè, Latinè fundo dicitur.

Alchimella, qui hanc artem colit seu profitetur.

Alcibiadium, ἀλκιβιάδειον. Dioscorides, Herba sic dicta, quòd nitrosa ad formam corchoro à solitus sit Alcibiades, magnos ramos & asperos radice rufa, oblonga, naturos præcipuè in arduis & arenosis locis. Nonnulli nomine vocant Anchusa. [Gall. Orcheuette. Ital. Anchusa. Germ. Ein gattung des tuten. Dejenigen. Hisp. Soligua. Pol. Czerwona bylica. Ang. some name wherof I know.]

Alcibium, ἀλκίβιον, Herba adversus serpentum morsus remedium habens. Plinius lib. 27 cap. 5.

Alcida, æ, (ut Diodorus fabulatur) Fera fuit immensæ magnitudinis, ignem ore vomens, quo regiones omnes per quas incedebat

ciebat iter exuſſit, dolore Pallas humani generis miſerta, parcim viribus, parcim ingenio ferarum interfectu.

Aleyum, & Alcedo. Vide Halcyon, Halcedo.

Alea, æ, pen. corr. ſ. p. Teſſera, ludus teſſerarum. [ᾰστράγαλος, κύβος. Gal. Tout ieu de hazard. Ital. Gioco de dadi, come de dez, o carte. Germ. Ein ſpiel mit Würffelen, ſo man wuͤrfet. Belg. Een ſpel met dobbelſteenen. Hiſp. Juego de dados. Pol. Koſtkami grac. Vng. Kockaval valo. Angl. Dicing, playing at the dice or any ſuch play.] Horat. in Epiſt. Quod ſi damnoſa Venus, quem præceps alea nudat. Accipitur etiam pro quovis ludo, qui caſu pariter, quam arte gubernatur. Martial. in Diſtichis: Alea parva nuces, & non damnoſa videtur: Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates. Per tranſlationem ponitur pro quavis fortuna. Eve periculo, ſive etiam periculi dubitatione, dicitur, Aleam omnem jacere, ſicuti noſtra ætate, qui ſe periculo fortunæ committunt. Cic. de Divinat. Non perſpicitis aleam quandam meſſe huic ſe delegendis? C. Cæſar ad Rubiconem (qui Envius Italiæ à Gallia diſterminat) paulò perſecum hæſitans, animoque tepens quam arduum rem moliretur, poſtea quam offenſo animus eſt ad ultima: Eatur, inquit, quò deorum oſtenta, quò inimicorum iniquitas vocat. Jacta eſto alea. Plutarchus in Apophth. ad hunc modum dixiſſe refert: ἀνὴρ ἅλας ἐφάνη. Omnia jacta ſit alea. Ad quod alludens Lucanus: - cadat alea facti. Alterum merſatu expul. Cornus extra omnem aleam efficaliquid dicimus, de quo dubium non eſt, quod eſt extra omne periculum omnemque controverſiam. Eſt alea atque vino, genus lasciviæ antiquum, quemadmodum in vino, in joco atque vino: de quo vide infrà in prepoſitione In. Aleæ emptio dicitur à luſione ludis, cùm incertus eventus & quaſi ſpes emitur, veluti cùm captis piſcium, vel aviam, vel nidilium emitur. Ij, qui hujuſmodi vel alium vendit, Nomenclator dicitur.

Aleator, m. cujus rei ludi. [κυβευτής. Gal. Joueur de dez. Ital. Giuocatore. Germ. Ein Spieler der mit dem Beder ſpielet. Belg. Een ſpeelder met dobbelſteenen. Hiſp. Jugador de dados. Pol. Koſtkarz. Vng. Kockaſi, vagy kockas. Angl. A dicer.] Cic. in Cat. In his gregibus omnes aleatores, omnes adulteri, omnes impuri, impudici, verſantur. Idem v. Philipp. Domus erat aleatoribus referta, plena ebriorum.

Aleo, aleonis, idem quod aleator, teſte Feſto. Naevius: Peſſimorum peſſime, audax, garrulus, aleo.

Aleatorium, n. ſ. Apud Suidam pro ludo aleæ. [κυβευτήριον. Gal. Eſtabard. Ital. Luogo di giuoco. German. Ein ſpiel mit Wuͤrffel. Hiſp. Lugar de juego. Pol. Miejſce do grania w koſtky. Vng. Kockajatek. Angl. Dicing, playing or bedding.] Ait enim Arquilius aleatorium latis eorum pro thuribulo fuiſſe. Suet. vocat Aleatorium forum.

Alebrijæ, æ, ſolâ, veteres dixerunt pro bene valentibus. Feſtus.

Alec, & Alecula. Vide Halec.

Alectoria, æ. [ἀλεκτορία. Ger. Ein Granatenſtein.] Gemma quæ in ventriculo Galli invenitur. Gallus enim Græce ἀλεκτὼρ dicitur de qua Plin. l. 37. cap. 10. Alectorias, quæ vocantur in ventriculis gallinaceorum inventas, cryſtallinæ ſpeciei, magnitudine fabæ, quidam Milvinum Crotonienſem uſum in certaminibus invictum fuiſſe viderivolunt.

Alectorolophus, ἀλεκτοροφόνος. Herba eſt ruſſentibus ſimilis, foliis galli gallinacei criſtæ ſimilibus, caulem tenuem, ſemenque nigrum in ſiliquis habens. Lamio Criſta dicitur, teſte Plin. lib. 27. cap. 5.

Aleo, onis. Vide Alea.

Ales, hujus alitis, ſic dicitur quælibet volucris, ab alis ſeu edendo. Et dicta ita ſimilitudine, quam fœminino genere proferunt. [נֵץ ſuph. עַיִט hoge. ſimet, ſepha. Gall. Oiſeau grand comme geline, oyſeau de proye. Ital. Vccello, augello. Germ. Ein groß Vogel, der andere gefangen. Hiſp. Ave, cosa que buela, comunmente. Pol. ptak. Vngarice, Madar ſzarnyas. Angl. Any great or winged fowle.] Virgil. Namque volans fulvus lævis ales in æthra. In genitivo plurali Alitum & Alitum, per epenthetin ſecundum Priſcianum. Virg. lib. 12. Alitum pecudumque genus ſonor altus habebat. Avis eſt quæ parit ova, & pennis prædita volat. Volucris autem ſignificatio latius patet. Nam de omni eo dicitur quod volat, ſive pennas habeat, ſive non. Unde reſpondeo volucrem eſſe, non tamen avis.

Alis, Adjectivum omnis generis, velox, celer. [מְהִיר mehir. σπουδαῖος, ἀκύς. Gal. Leger, viſte. Ital. Veloce, ratto. Ger. Geſchwind. Hiſpan. Ligero. Pol. Predky, ſzybky. Vng. Gyors. Ang. ſwift, ſpeedy.] Silius: Alite vectus equo. Virg. 8. Aeneid. Agnis & alitis Auſtri. Aliter & pro Alacri dicitur, Alis habemus. Cic. 2. de Invent. Augores ingenues alitas mediocriter.

Alesco, ſis, n. t. Autonii verbum ab Alo, alis dictum quod crefco. [ἀναθάλλω. Gal. Croiſtre. Ital. Creſcere. Ger. Wachſen, zunehmen. Hiſp. Creſcer, crecimiento. Pol. Rozſie, przyrzoſcenie. Vng. Novek. Ang. To increaſe, to grow, to encrey.] Varro de Re ruſt. lib. 1. cap. 44. Quæ ova ſunt, in fundo alescunt, adulta concipiunt. Idem ca. 51. Quemadmodum quicquam ferat, aut alescere aut mori poſſit, unde Coalesco, pro Concreſco.

Alĕrūdo, apud Feſtum, Verbale ab alendo, corporis pinguedinem ſignificans. Oſolerum eſt.

Aleuron, i, neut. gen. [ἄλευρον. Germ. Weitzenmehl. Vng. Liſztes.] Farina propriè triticea. Alphiton verò hordeaceum. Hinc apud Ruellium lib. 2. cap. 14. panis aleurites.

Alex, alicis. Vide Halec.

Alexicacon, n. ſ. ἀλεξίκακον, Remedium quod ſic ad depellenda mala hoc & Amuletum dicitur.

Alexicacus, ἀλεξίκακος, Inmalis adjutor, malorum depulſor. Hercules & Apollinis epitheton. Pauſanias in Attica: Alexicaci Apollinis ſimulacrum eſſe in Calamis. Id Apollini nomen inditum ajunt, quod quum peſtilentia bello Peloponneſiaco in Attica graſſaretur, oraculo Delphos reddito tanta calamitate populum liberavit. Alexicaci dæmones dicebantur, qui nocumenta & ſimas amoliri exiſtimabantur, qui & Apopompæi, & Lytii quoque, & Phyxii appellabantur. Budæus, & Cael. lib. 2. cap. 32.

Alexipharmăcī, æ. [ἀλεξιφάρμακος. Ger. Etwas wider gifft/ oder andere böſe Sachs.] Sunt ut Suidas ait, medicamenta auxiliatoria, quæ ſcilicet, venena, incantationes & execrationes pellunt, prohibentque ne nobis nocere poſſint. Plin. lib. 20. ca. 20. Nec magis alia herba convenit tam diverſo, quod Alexipharmacon vocant.

Alexitērĭa, ōrum. [ἀλεξητήρια. Eadem quæ Alexipharmaca.

Algi, Herba, quæ nascitur in aquis marinis: dicta ab algore aquæ, sive quòd pedes alligat, quæ cruda eſt, tolliſ ex parte ſuæ pernatantibus. [βρύον, βρύα. Gal. Herbe croiſſant en la mer. Algue. Ital. Alga. German. Kraut der Gruͤnt das in dem Meer waͤchſet. Morbunos. Hiſpan. Las cosas q̃ ſurgen del mar. Pol. Rzeczy ſzpetne morſkie. Vng. Tengeri ſzemetes. Angl. Weede growing in the ſea.] Virgil. lib. 3. Interea classi cursum dant algas.

Algeſæ, Pelagiæ, Populus genus vilissimum, cui non habet abalga, qua nutritur. Plin. lib. 9. cap. 33.

Algōsus, a, um. Alga abundans. [γεμάδης. Vulgar. Herbiſs.] Plin. lib. 32. cap. 9. Accivantur muricum modo, vivuntque in algoſis.

Algĕo, es alsi, vel alxi, ctum, n. à Græco ἀλγέω, frigeo. [אָנַן ענן ſchar קָרַר ſanan. ψύχομαι. Gal. Avoir froid. Ital. Aver freddo. Germ. Ubel frieren / groß frost vberkommen. Belg. Wy vriesjen / het vriest. Hiſp. Enfriarſe. Pol. Zimno. Vng. Fazom. Angl. To be very cold.] Hanc correxit Actius. Cic. Tuſc. ultimoque Lycurgi laboribus eruditi juventutem venando, currendo, eſuriendo, friendo, algendo, æſtuando.

Algĭdus, a, um, adject. Frigidus. [ψυχρός, κρυερός. Gal. Froit. Ital. Freddo. Ger. Kalt. Hiſpan. Coſa fria. Pol. Zimny. Vulgar. Hideg. Ang. Very cold.] Catul. Ego virdis algida Idæ nive hoc eſt, frigida.

Algĭfĭcus, quaſi Algefaciens. [ψυχρουργός. Gall. Qui fait froit ou froidure. Ital. Che fa freddo. Germ. Das kalt oder froſt machet. Hiſp. Coſa que haze frio ó yelo. Vng. Hideggyártó. Angl. Which maketh cold or bringeth cold weather.] Gell. l. 19. cap. 4. Quod timor ſit omnibus algificus: id eſt, rigas inducens.

Algĭfĭcus, a, um, adject. [ψυχρουργός, κρυερός. Gal. Froit. Ital. Freddo. Ger. Kalt. Hiſpan. Coſa fria. Pol. Zimny. Vulgar. Hideg. Ang. Very cold.] Catul. Ego viridis algida Idæ nive hoc eſt, frigida. Algida nive hoc eſt, frigida.

Algĭfĭcus, qui dam quod algor. [Vng. Hideg, fagy, dér. Ang. Excedinge cold weather.] Lucretius lib. 3. Sollicitè evolvunt morbis, algoq; famecq. Nonius algus fecit ut dulcis quæritur: Algu, inquit, pro algore. Accius in Andromeda. Miſeria curæ, labor, fames, pudor, algu, & ſimus. Varro ἀθέτησις, Legerunt hic jacentem fabdealbet algu dantis frigore. Ex Nonio.

Algĭdus, us, m. Idem Plaut. in Rud. Vel ſudes, vel peri algu, vel etiam ægrota. Pertranſlatione ponitur pro dolore & triſtitia.

Alĭsĭos, ἀφ' οὗ ἕστηκε. Comparat vitam ab Alitorum de & Alisios. Cic. Att. lib. 4. Nihil quæritis, nihil curas, nihil anxiatis. Idem ad Q. Frat. lib. 3. Jam apud vetus nihil alios, nihil miſeros.

Alĭsco, ſis, pro prod. ad ſenium. [ἡβῶ γηράσκω. Gal. Eſtre vieux / vieillir. Ital. Invecchiare, aggiungere. Germ. Alt werden / das kein erfriſchung. Belg. Een out werden / dat geene verſch. Hiſp. Envejeſcer. Pol. Zeſtarzeć ſie. Vng. Elvenni. Ang. To wax old.] Quod canum eſt ingeſcere, & facile à frigore ædium. Plin. lib. 20. cap. 13. Alii alisq; eruditum decerunt in cibo. Idem l. 19. cap. 19. Abrotonum & absinthium alioſe admodum ſunt. Varro de Re ruſt. ca. 1. Scabiuntur pecudes melius ad hybernos exortus, ſi ſpectat quod eſt alioſum.

Algorithmus, m, in Logicis, ipſa ſuppoſitionis peritia.

Algorithia, æ, n. p. ἀλγόριθμος, peritia ſuppoſitionis artis.

Alguasen, herba similis lilio, & dicitur lilias. Confert morsus rabidi canis, propter quod Græcè Αλγωσὸν dicitur.

Alias, Alibi. Vide ALIVS.

Alibantes, ἀπόπνοοι. Marini dicuntur, ἀπὸ τοῦ μὴ ἀναβιβάζεσθαι τὸν ἀέρα: hoc est, eò quòd humido illo natural. deficiantur. Cæl. Aur. Cal. lib. 3. cap. 12.

Alica, pen. corr. f. p. Exercitio generibus ait (ut inquit Galenus lib. 1. de Facult. aliment.) aut certè farris genus nitido simile, succum tamen lentiorem habens, quàm triticum. Everritur aqua coëta cum mulso, aut vino, hæc cum oleo calefacta frixa sumatur. [γρύτη. Germ. Grütz/ Grützmehl/ Grützmus/ Grützbrey/ Grützsuppen. Vng. Pereky.] Plin. lib. 18. cap. 7. Tunicæ frumento plures. Horeum mundè nudum, & alica, leni præsertim avena. Nomen autem Alicæ ab alendo Festus deducit, quòd celeriter nutriat, q̃ est præterea Alica, confectio quædam ex frugum quarundam farina, aliis in locis aliter præparata: ita dicta (ut ex Argumento colligi potest) quòd primùm ex frumento, hoc est farre, fuit. Alica nomen est, fieri solita. Postea tamen magis recepta fuit, ut ex ea conficeretur. Plures autem fuerunt apud veteres alicæ confic ndæ rationes, quas omnes exequitur Plin. lib. 18. cap. 11. Palladius quoq; lib. 6. docet eum pacto ex hordeo confici possit.

Alicaria, Mercatus in Campania appellatus, quòd foliæ efferat circa pistrina aliarum: ut dicit Festus.

Alicastrum, Genus farris est, ex formo ab Alica derivatum, quasi Silicastrum à Siliqua. Colum. lib. 2. cap. 6. Semen trimestre quæ dicitur Alicastrum, idq; ponderc & brevitate præcipuum est.

Alicula, recenseretur ab Vipiano inter pueriles vestes. D. de auro & argento. Hoc unus vir Iurisconsultorum doctissimus Aliculæ legendum conjicit, ut munditiæ tacitè intelligantur, quæ pueris decoræ, grandioribus autem minus honestæ apud Romanos erant, ut patet ex Gellio lib. 7. cap. 12. Ἀλίκουλα, quod vocabulum, ut autor est Helvchius, muricam vocat: quamvis est, muricatam significat. Ἀλίκουλα, ὑφάσματα γραμμαῖς ἐξειργασμένα. Ex Lexico Horomani.

Aligenus, a, um, pen. corr. Nomen compositum à nomine Genus, ex à verbo Gigno, & significat quod est extremum, vel alicui generis, ve. inter alias genitū. [ἀλλογενὴς, ἀλλόφυλος &c. Vng. Idegen, idenemüdy. Ang. Strange.] Valer. Max. Aliquot notius duo quid eo generis alienigenæ exempla non absimilè ponam.

Aliēnigĕnus, a, um, communis generis, vel secundum Probum, omnis generis, sonatur in eodem significato cum Alienigenus. [ἀλλογενὴς, ἀλλόφυλος &c. Gal. Etranger. Ital. Forestiere. Germ. Ein Frembling/ außländiger. Belg. Vanum vreemt/ in Gestalte vreemt/ vreemt van geslachte. Hilp. Estrangero. Pol. Cudzoziemiec/ obcy. Vng. Idegen, idenemüdy. Ang. A stranger.] Gell. lib. 2. cap. 23. Neque vir, ò alienigena, sed patrio usi eros. Sic & alia composita à Gigno ut Agmen Trojugena.

Aliger, Aliger. Vide A L A.

Alimus, ἄλιμος. Medicamenta dicuntur, quæ famem aut sedant, aut prohibent obrepere, quemadmodum Adipsa dicuntur quæ sitim tollunt. Vtrorumque meminit Plutarchus in Symp. lepidorum Sapientum.

Alimentum, Alimentarius, Alimonia, Alimonium. Vide A L O.

Alipenes. Emplastra, quæ exmedicamentis non pinguibus confici solent, ἀλειπόνα. Nam λιπαρὸν, idem est quod impingo. Cœlius lib. 5. cap. 19.

Alipes. Vide A L A.

Alipharius, dicitur parvus cyphus, parvum habens foramen, ac modum vitri gutturali, quo ad alendos infantes matrices uti solent. [German. Ein Mentin.]

Alipilus. Vide A L A.

Alipterium, ἀλοιφεῖον, Locus erat in balneis, in quo loti ungebantur. Cæl. lib. 16. cap. 27.

Alipte, [ἀλείπτης. Germ. Einer der die Ringer salbet oder mit öl salbet/ die sich miteinander müssen ringen.] Dicebatur magister athletarum, qui eos curaturos inungebat, cuq; curabant, quæ ad corporis robur animabant. Dictus ἀπὸ τοῦ ἀλείφειν, quod est inungere. Hac vice usurpat Cic. in Epistolis ad Lentulū. Qui homines quòd me salvum velecerunt, ut gratissimum. Sed velim non solùm saltis meæ, quem adhuc unum medici, sed etiam ut alipte, virium & coloris rationem habere voluissent. Dicuntur præterea Alipæ, chirurgi, qui & ipsi oris, pinguiaque medicamentis foris adhibitis, vulnera ac morbos curationibus medentur. Cælius lib. 1. cap. 1. Sanus homo, & qui bene valet, nullis obligare se legibus debet, ac neque medico, neq; alipta egere. Vbi tamen nomen Hegesippi tetralipta. ¶ Est etiam Alipte, fontis nomen apud Ephesios.

Aliquando. [ποτὲ, ποτὲ, ποτὲ. Gal. Quelquesfois, quelquesfois, quelquesfois. Ital. Alcuna volta, ch' hora. Germ. Etwan einmahl/ etwan mahl/ etwan mahl. Hilp. En algun tiempo. Pol. Czasem, Niekiedy, Niekiedy. Vng. Néha, néhéha. Ang. Sometimes.] Secundum Priscianū, cum accētu in antepenultima, quamvis in carmine sa-

tione positionis semper producatur. Aliud enim est syllabæ quantitas, aliud accentus. Habet autem tria tempora, præsens, præteritum & futurum, & significat idem quod Nonnunquā, interdum, Quandoque, si quo tempore, vel tandem. Cicer. Valer. et Al quando nos revisas.

Aliquantŭlus, a, ĕjecĕrūt, ex Alius & Quantus. [ποσὸς, ποσὴ, ποσὸν. Gal. Aucunement/ quand, de quelque grandeur ou quantité. Ital. Alquanto grande. Germ. Etwas groß. Hilp. Cosa algun tanto tal, tamaños. Pol. Niemały/ niekiedy. Vng. Valamenyi. Ang. Of some quantity and greatness.] Idem pene quod mediocris significat. Salust. in Iugur. Tamor aliquantus, sed spes amplior.

Aliquantum, [ποσὸν, ποσὸν ἐστι κατὰ τὸν ἀριθμὸν, ὅσον. Gal. Vn peu, quelque peu. Ital. Alquanto. Ger. Etwas/ ein wenig. Belg. Eenigermaten. Hilp. Algun tanto/ tal. Pol. Nieco mała. Vng. Valamenyi. Ang. Somewhat, a little.] Modo nomen est, ut apud Ciceronē pro Cluentio: Aliquantum agri in medio relictum est. ¶ Modò adverbium significans Paulum, Nonnihil, Leviter, Paullisper, Nescio quid, Aliquatenus. Plin. lib. 3. cap. 3. Aliquantùm vetus forma mutata est.

Aliquantŭlum, diminutivum ab Aliquantum, idem significās quod Paulum. [ποσὸν τι, ὀλίγον. Gal. Vn bien peu, ou petitement. Ital. Pochetto, picciolo. Ger. Ein wenig/ etwenig. Hilp. Poquillo. Pol. Troszke/ nieco. Vng. Egy kevéssek. Ang. Somewhat, or a little.] Cic. lib. 2. de Invent. Brevis narratio a licet aliquantulum ducere si spicionis. Idem pro Quint. Quum aeris alieni aliquantulum relictum esset.

Aliquantŭlum, diminutivo, ab aliquantulo. [ποσὸν τι, ὀλίγον τι, ὀλίγον τινὰ, πάνυ ὀλίγον, πάνυ ὀλίγα, πάνυ ὀλίγοι. Gal. Tant soit peu, le moins du monde. Ital. Pochissimo, poco. Ger. Gar ein wenig/ etwenig. Hilp. Muy poquillo. Pol. Kaźdy/ kazdziuchny. Vng. Egy kevésske. Ang. A little, some more.] Plaut. in Capt. Potis aliquantulum etiam quod gutto, id bibat.

Aliquandĭu, adverbium temporis. Aliquo tempore, non autē longe admodum. [ἐπί τινα χρόνον. Gal. Quelque temps, pour l'espace de quelque temps. Ital. Alquanto tempo. Ger. Etwan ein wenig. Hilp. Algun tiempo. Pol. Przez niejakoś czas. Vng. Egy darab. Ang. A little while, or space.] Cic. 1. Acad. Arthum Athenis audivi aliquandiu.

Aliquotennālis, pro aliquot. Cic. 6. Ver. Sunt verbum aliquotennali, quid. Pisonem agnoverunt.

Aliquantŭlus, a, um, adverbium, ad temporis brevitatem referitur, ut ait Varro: id mox fiet quod aliquandiu. [ποσὸν χρόνον. Gal. Pour quelque peu de temps. Ital. Alquanto tempo. Ger. Eine weil/ etwa eine zeitlang. Belg. Wat lang. Hil. Por algun tiempo. Pol. Niejakoś czas. Vng. Egy kevéssé. Ang. A little while.] Terent. in Heaut. At certè concedas aliquò ab eorum more aliquantisper.

Aliquis, aliqua, aliquod, quasi Alius quis, & habet vim pluralē, quamvis singulariter dicatur: nam est aliqui, alii de omnibus. Varie & apud Veteres vario genere numeroq; profertur. [τὶς. Adelbolds. Gal. Aucun, quelq' vn. Ital. Alcuno, Qualche cosa. Ger. Etwan einer/ etwas. Hil. Alguno. Pol. Kakie, kiekolwiek. Vng. Valaki. Ang. Some, some one.] Terent. Aperte aliquid dicam tibi. Idem est dicendū de Quisquis, Quispiam, & Vlus. ¶ Aliquis etiā, ut Græcis τὶς, capitur pro bono: ne non obscurum, & nōnullius pretii. Cic. Attic. Itaq; fac, ut me velis esse aliquis: quoniā qui fui, & qui esse potui, à te esse nō possum. Velle me non prorsus obscurū & abjectū. Juvenal. Sat. 3. Aut aliquid brevibus Gyaris, & carcere dignum. Si vis esse aliquis.

Aliquid, substantivū est hoc Aliquid dixit. [τὶ, τὶ ἐστι. Gal. Ge. Belg. Iet. Pol. Nieco rzekł/ nieco. Vng. Valami. Ang. Some thing.] Cic. Attic. Ego tibi aliquid de me scribam prisan.

Aliquidĭam, idem prorsus est quod Quidpiā. ris. Cic. pro Sestio. Aliquā partem vi pellerentur.

Aliquā, adverbium, Per aliquem locum. [πῆ. Gal. Par quelque part, par quelque lieu, par quelque voye. Ital. Per qualche parte. Ger. Etwan durch ein ort oder weg. Hilp. Por algun lugar. Pol. Kiedyniekolwiek. Vng. Valamelyikben. Ang. By some place, or way.] Cicer. 3. Verr. Cupere aliquā erumpere, si posset.

Aliquātĕnus, pen. corr. significat Vique ad aliquam partem. Ex aliqua parte, Aliqua ratione. [μέχρι τινὸς, ἐπί τινος, ἔν τινι. Gal. Iusques à quelque part, iusques à un certain poinct. Ital. Ad alcuna parte. Ger. Etwan/ biß auff ein theil/ einiger maß. Belg. Eenigermaten. Hilp. En algun manera. Pol. Poniekąd. Vng. Valamenyire. Ang. To some part, by some ways.] Quint. Verùm hoc aliquatenus tempore mutatum est consilium. Plin. lib. 27. cap. 12. Caulibus plantibus ab una radice aliquatenus ramosis.

Aliquō, Ad aliquem locum. [ποῖ, ἔνθα τινά. Gal. En quelque lieu. Ital. A qualche luogo. Ger. Etwan hin. Belg. Iet wat heene. Hilp. A algun lugar. Pol. Niekąd. Vng. Valahová. Ang. To some place.] Terent. Heaut. Aliquò profugiet in Citatum. Iodrotum angulum aliquò abeam.

Aliquò multum Apuleius in Apologia: Sed hæc defendo, ut dixi, aliquò multum à me remota est.

Aliquantùm

Alíquórsum. Versus aliquem locum, ἄλλοσε τοῦ τόπου.

Alíquŏt [מקצת nekçáh. nekçá, cáhe. Gal. *Quelques uns, quelques femmes, ce ne soy combien.* Ital. *Alcuanti.* Ger. Etliche/etzliche viel. Hispan. *Algunos en numero.* Pol. Kilka. Vng. *Egynehány.* Ang. *Some.*] Numero tantum plurali, tribus Donato, significat idem quod Nec multi, nec pauci, nonnulli. Terent. in Andr. Aliquot me adhíbere. Cic. de Universitate: Disciplina Pythagorica aliquot seculis in Italia, Siciliáq; viguit.

Alíquoties. Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 2. In eo agro aliquotiens in singula jugera denos sedes vita fuit.

Alíquotiens, ten. Aliquoties, sine n. figura. Cæt. aliquot vicibus. [פעמים *pheámim. saépes, ἐπάκις.* Gall. *Quelques fois, bien fort quarre fois.* Ital. *Alcune volte, alcunate volte.* Germ. Etlichmal/nit etzlich Belg. *Somwijlen mal.* Hispan. *Algunas veces.* Polon. Kilkakroć, *wiele.* Vng. *Egynehányszor.* Ang. *Some times.*] Cicer. 4. Ver. Aliquoties ad socios literas de illius in armis iterat. Ide pro Quintio: M. Lucius, cui hanc causam aliquoties apud te egit.

Alísma, sive Damasonium, ἀλίσμα. Dioscor. lib. iii. Herbæ est nomen, quam nonnulli fistulæ pastoris, alii plantagini aquaticæ eandem faciunt, hanc Plinius describit ex Dioscoride lib. xxv. cap. 10. Adhuc planta ignota est. Nec enim est per nonnullos tam plantago aquatica, nec fistula pastoris, uniusq; ea, cui figuram exhibet Matthiolus, cui nec caulis simplex, nec quisquam Tayesi inter (ut ea adhuc certitur) & tamen eadem vires quas Alisma Dioscoridis habere asseritur, cujus veritatem fidem decrepat vel ipsa remediorum varietas, cum experiendi difficultate.

Alísmŏn. Vide ALO.

Alísus, alta, alud, genitivo alius, per i. prind quamvis in carmine sæpius offerens, idem est quod diversus. Olim fuit ebergenitivum & dativum fere omnes adjectiva primæ & secundæ declinationis. [אחר *echád.* ἕτερος. Gall. *Autre, un autre qui n'est pas.* Ital. *Altro.* Germ. Ein anderer. Hispan. *Otro, diferente.* Pol. Inszy, *miejsce.* Vng. *Más.* Ang. *Another.*] Cicero de Natura deorum: Quibus bestiis cratis cibus, ut aliis generis bestiis vesceretur. Alii generis inquit, pro Alius. ¶ Accedit quandoq; ad vim comparationis. Quintilianus: At quanto alius fuit Demosthenis illi mi juvenis affectus? Quomodo autē differat ab Alius, illic videas. ¶ Aliarius agi sed dicit non mendosa id quod dicitur, aut negotiarias res agis. *ἀναγκαιολογεῖς.* Veteres in annotationibus ita vocarunt. Alii ad hæc faciles, omnes tamen adversus vulneribus contulerunt. Catull. in Epigramm. Commagenum quod non fortior abstulit alis Solipater filius.

Alĭàs, adverbium, significat Alio in loco. Alicui, Alio tempore. [ἄλλοτε. Gall. *Une autre fois.* Ital. *Altra volta, in altro luogo.* Ger. Ein mal/mal sonst einmal. Belg. *Een andermael / op een ander tijt.* Hispan. *En otro tiempo, à otro lugar.* Pol. *Drugim razem, insze czasie.* Vng. *Máskor.* Ang. *At another time, or another place.*] Terent. in Andr. Quid alias malim, quam hodie has fieri nuptias? Cicer. Sed de hoc alias. Idem Trebatio libro 9: Sed plura scribemus alias. ¶ Ponitur & pro Aliquando, vel interdum: & tunc ferè geminatur. Cic. 5. de Oratore. Alias ita loquor, ut necessum est, aliàs ut necesse est. Idem Verr. Alias revocabat, alias decernebat.

Alĭbi. Alio loco. [בְּמָקוֹם אַחֵר *bemakóm achér. ἀλλαχοῦ.* Gal. *Ailleurs, autre part.* Ital. *Altroue.* Germ. Anderßwo. Belg. *Ghemeen anderwoy ten anderen plaetse.*] Hispan. *En otro lugar.* Polon. *Indzy.* Vng. *Máshol.* Ang. *In another place.*] Virg. Georg. 1. Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ: Arbor et frætas alibi. Terent. in Heaut. Habeam alibi animum amanti dedítum.

Alĭcŭbi, In alicuo loco, ubicunq; ubiquà. [ἀλλαχοῦ. Gal. *En quelque lieu, en quelque part.* Ital. *In qualche luogo, in alcun luogo.* Germ. Irgendt an einem ort etc. Hisp. *En algun lugar.* Pol. Niekiedy, *gdzie bądź.* Vng. *Valahol.* Ang. *In some place.*] Cicer. Arte. Libro 9. Ita ut si Silvus fit Pompeius, & consul fuerit alicubi.

Alĭcúnde, Ex aliquo loco. [πόθεν. Gall. *De quelque lieu, de quelque part.* Ital. *De qualche luogo.* Ger. Irgendt her. Hisp. *De algun lugar.* Polon. Skądkolwiek. Vngar. *Valahonnat, valahunnan.* Angl. *From any place.*] Terentius in Andr. Venit meditatus aliunde. Vide in dictione ALIQVO.

Alĭēnus, a, um, Quod est alterius, sive quod ad alium pertinet. [זָר *zar.* נוֹכְרִי *nochrí.* ἀλλότριος, ἀλλοτρία, ἀλλότριον. Gall. *Autrui, qui est à autruy.* Ital. *Altrui.* Ger. Fremb. Belg. *Vrambd/ongheboert.* Hisp. *Agena, estrangero.* Pol. *Cudzy/obcy.* Vng. *Idegen, más.* Ang. *Strāge, belonging to an other.*] Cic. 1. Offic. Difficilis est cura rerum alienarum. ¶ Alienum quoq; aliquando dicimus, qui nullo nobis necessitudinis vinculo est devinctus. Idem Epist. 1. 11: Tantum curator, ut neq; amicis, neq; alienioribus operis, consilio, labore desim. ¶ Interdum idem quod aversus, vel abhorrens, Cic. 3. Verr. Literas sumus non alienas à literis. ¶ Nonnunquam id quod alienatus habet, animatus, & ex amico animatus factus. Idem lib. 1. Epist. Similis mei est alienator, nihil ibi literæ meæ proderunt. Ille pro Deiotaro: Quū is in tam animo esset alieno. Idē de Divinat. Neq; hoc dici alienum ducūm majestate tua.

Alĭēno, nas. Alienum facio, vel ex nostro domino in alienum transfero, vendo. [מכר *machár.* נתן *nathán. δίδωμι, ἀποδίδωμι.* Gall. *Aliener, transporter.* Ital. *Alienare, trasporre.* Germ. Entfremden/verkeuffen. Hispan. *Agenar, enagenar.* Pol. Odstępuię. Vng. *Elidegyenitem.* Ang. *To sell, or alienate.*] Cic. de Lege agraria: Venientes in has proprias & in perpetuum alienationes. Veri. Nam in quibus rem summam esse arbitrantur referri in literas publicas, pretio parvo ea, quæ accepissent à majoribus vendidisse, aut alienasse. Est autem hoc verbum, cum maxime dum & abalienare, cui item Romanorū proprium, quo perfecta res alicujus alienatio significabatur. Unde Cicero scribit in Topicis alienationem esse ejus rei, quæ mancipi est, aut traditionem, aut in jure cessionem. ¶ Paulus tamen Jurisconsultus, Alienationis verba usu fuisse quorum continet putat. Vix est enim, inquit, ut non videatur alienare, qui partem usucapi. Eum quoq; alienare dicimus, qui eum utendo amittit servitutes. ¶ Accipitur & Alienare, pro immutare, disjungere. Cicero Epist. lib. 1: Hominem adeo alienum non tam libere velui, quam alienare nolui. Ibidem Q. fr. & te nunquam quam à me alienaram, & me immutatum vides.

Alĭēnātus, pen. prod. particip. [זר *zar.* נוכרי *nochrí. ἀλλότριος.* Gal. *Aliene.* Ital. *Alienato.* Germ. Entfremdet/verkeufft. Hisp. *Agenado.* Polon. Oddalony, *odstąpiony.* Vng. *Elidegyenitett, elvagyonosodott.* Angl. *Alienated.*] Cicero in Lel. Propter dissensionem autem quæ erat in Republ. alienatus est à collega nostro Metello. ¶ Alienatus loco animi, id est, sine ratione, de dimotus ac dejectus à ratione, ut nihil rectum fiorat. Liv. 2. Ab urbibus Alienatus tenibus, Liv. 6. Id. Plin. 1. 8. Alienatus mente. Plin. lib. 28. cap. 8 Alienatus animus & offensus, Cicer. ad Attic. lib. 1. Festus lib. 1. inter Alienatus & abalienatus distingait. Abalienatus, is qui, cui tur, quem quis à se removit: alienatus, qui alienus est factus.

Alienatur, Nomen ex participio ἀλλοτριωτής. Ut alienata mens, Livius 1. Bell. Punici.

Alĭēnātĭo, verbale, fit. [מכר *mechár.* מכר *mechár. ἀλλοτρίωσις.* Gal. *Alienation, Abstragement.* Ital. *Alienazione, separazione.* Germ. Entfremdung/verkeuffung. Hispan. *Agenamiento.* Polon. *Odstąpienie, oddalenie.* Vng. *Elidegyenitése elvagyonosodása.* Ang. *Alienation.*] Cic. in Orat. An quibus verbis facto non alienatio fiat, docere longum est: quippe ipsa facta etiam oratione defendi possint, non bonestum est? ¶ In alia significatione dicimur Alienatio quasi separatio atq; disjunctio cujuspiam ab alio: hoc est, quum alio quis alienat animum, studium, amorem aut voluntatem. Cæs. 2. Bell. Civil. Castrorum autem mutatio quid habet nisi turpem fugam, & desperationem omnium, alienationem exercitus? Cicero in Lel. Virtutum fatum alienatio disjunctioq; fuerunt sit. ¶ Alienatio mentis, est tanta commotio, perturbatioq; rationis, ut homo constare compos sui. Plinius lib. 21. cap. 21. Cor. Cels. lib. 4. cap. 2.

Alĭĭquin, & Alioquin utroq, eodem modo dictum) habet penultimam pro datam: accentus tamen est in antepenultima, ne videantur duæ dictiones, significationisq; Aliter, seu alio modo vel Quandiu, vel Præterhac. [ἄλλως. ἢ μή. Gall. *Autrement, sinon, et sinon.* Ital. *Altrimente.* Ger. Sunst/ist es Belg. *Anders.* Hisp. *En otra manera.* Pol. *Inaczey.* Vng. *Különben, egyébaránt.* Ang. *Otherwise

Allĕgo, as, pen. prod. act. p. Alio loco. [מקום אחר *makom ahér*, מקום אחר *mekom ahér*. Gal. *Lieu, endroit*. Ital. *Luogo*. Germ. *Ort*. Belg. *Plaetse*. Hisp. *Lugar*. Pol. *Miesce*. Vng. *Hely*. Ang. *Place*.] Figura lib. 15. cap. 19: Hæc experiendum utilia alia alibi, & inter se colligata inscrere loco.

Allĕgo, Quasi alterius animo. [Pol. *Inszego*.] Cæsar: Vno enim verbo, quem cuiusque animo, atq; omnes, natura fingit, sua cuique, habes arcem.

Allĕgo, ceteris præ alterum præstare manifestum est, ex Græco ἀλλήγω, vel ἀλλάσσω Veterum. Hinc est illud in legibus Solonis Pœnale: Si quis alienatus, rectus loves facere esto. Festus.

Allĕbŏr, pen. prod. Inscribo. [מכתב *michtáv*, כתב *ketáv*. Gal. *Escrire, escripre*. Ital. *Scrivere*. Germ. *Schreiben*. Belg. *Schrijven*. Hisp. *Escrivir*. Pol. *Pisz*. Vng. *Irok*. Ang. *To write*.] Plautus Casin. Quin ea ipsa mea allegari, qui testamentum scriberem. Propterea autem eum ego verum dixerim verbum hoc loco, obtinet, quum rei alicujus impetrandæ gratia ad aliquem mittimus eos, quos aut gratia aut autoritate apud illum valere existimamus: quæ virtus legatorum officio tenetur, nos illorum apud illum causam agant. Cicero pro Sexto Rosc. o Homines nobiles allegatos, qui pericula sua Sexto adderent. Cæs. Veni Pertame Rabirium, & amicos allegavi. Idem imperat. de Ep. Fam. Extremum illud est, ut Philosophiæ adscribas allegationem. Vtuntur etiam pro Obsecrare, sive Adhortare, *magnis rebus allegabat*. Plin. Tum mala allegavit, quæ ad rem propositi pertinere minime videbantur. Budæus *Ἀποστολὴν*, *Ἀποστέλλειν*, *Ἀπόστολος*, sua fama allegare, & injungere, quod Cæsar Plautus dixit. Cicero etiam de Cæsari & proferre. Quint. Antistius consulti. Allegare appellare. ¶ Allegare te pro affine dicitur apud Iurisconsultos, ut Allegare te ex servitute. Vlpianus in l. 2. §. 1. D. de liberali causa. ¶ Allegare preces, precari. Apuleius in Apologia: Tacitas preces, exemplis dei allegabit.

Allĕgātio, ōnis, f. pro arta legatio. [משלחת *mishlachát*, שלוחה *shelúchah*. Gal. *Ambassade, legation*. Ital. *Ambasciata*. Germ. *Botschafft*. Belg. *Boodschap*. Hisp. *Embaxada*. Pol. *Poselstwo*. Vng. *Követség*. Ang. *Embassage*.] Cic. pro Archia: Quæ tanta tam repentina allegatio, quibus allegationibus hanc, tam insolitam legationem expugnavit? id ego, quæ cæteris intercessionibus, & velut legationibus. ¶ Allegatio pro excusatione quæsita quippiam citando, atq; allegando. Marcianus D. lib. 3. Tit. 1. §. 6. Talis allegationibus fere omnes excusare. ¶ Allegatio pro ipsa re quam allegatur & citatur, confessionis eorum de hac re. Idem Marcianus Ff. lib. 1. Sed jam tum nostræ allegationi, & ipsi qui contradicebant, ex parte consentiunt. ¶ Allegatio pro citatis testimoniis. D. de testib. l. 3. In integrum vero restitutio erroris proprii venia petitione, vel adversarii circumventionis allegatione contingit.

Allĕgo, as, pen. corr. act. Affero, deligo, delego, adjungo. [חבר *chabár*, חבר *chibbér*, *societatem*, *sodalitatem*. Gal. *Associer de compagnie, ou compagnon*. Ital. *Associare alcuno ad una compagnia*. Germ. *Jemanden in ein Gesellschafft annehmen*. Belg. *Iemant tot een gesellinne nemen*. Hispan. *Escoger por compañero*. Pol. *Kiesc przyiaciela, towarzysza*. Vng. *Valakit társaságra választ*. Ang. *To appoint to be a companion*.] Vnde apud Iulium Capitolinum scribitur Marcum Antoninum philosophum multos ex equitibus in Senatum allegisse cum Aedilitiis ac Prætoriis dignitatibus. Liv. lib. 10. Cæterum quia de plebe allegebatur, eandem ægre passi Patres.

Allĕgo, dicebantur, cum ad augendum numerum Senatorum ex equestri ordine assumebantur: qui etiam Conscripti vocabantur. [*Ἐπιγράφειν, ἐπιγραφὴν ποιεῖσθαι*. Pol. *Przypisywać*. Vng. *Valakit választani, választ*.] Nam patres dicebantur qui etiam Patricii genere.

Allegōrĭa, [משל *mashál*, משל *maschál*. Pol. *Podobieństwo*. Vng. *Példa beszéd*.] cum accentu in penultima, Figura est, qua aliud Quam hoc dicitur Inversio, quum aliud verbis, aliud sensu ostenditur. Nascitur autem hæc figura ex contrariorum præpositione; metaphora. Ejusmodi est illa apud Virg. Aeglog. 6. Tum canit errantem Bacchum, &c. Tum canit errantem Bacchum, &c. Quæ dicit, vates Pœbi, ea non ita accipienda sunt, ut verba sonant, sed ut res ipsa postulat

[Vng. *Vdzyzdz.*] Iulius Capitolinus in M. Antonio: Hispanis exhaustis Italica allectione contra Traiani præcepta verecundè consumit.

Allector, aris, verbale m. t. Qui allicit. [מושך *mosheh.* Ieremy. 6. Gal. *Attrayant, allecteur, amadoüan.* Ital. *Attrattore.* Ger. *Der etwas reitzet, lockets.* Hisp. *Atraedor con halagos.* Pol. *Pokuszyciel, przynętnik.* Vng. *Vonzó, csábitó.* An. *An allurer or intycer.*] Columella de re rust. 8. cap. 11. Quasi allectores sint captivorum.

Allĕgo, āre, frequentativum ab Allicio, invito, ut ferè arrabo. [נמשך *nimshah.* Esther. 2. Gal. *Attraire par le nez, amadoüer, allecher par plaisirs.* Ital. *Allettare con bellezze.* Germ. *Jemand locken mit schmeicheleyen vñ süssen Worten.* Hispan. *Atraer con halagos.* Pol. *Nadmuchiwać, zmyślać.* Vng. *Hozzám csábítom.* Ang. *To allure, to entyce.*] Columella libro 11. Ad aquam duci oportet, ubi propter allectum, quâ libentiùs bibunt. Cicer. de Senect. Agnum fruendum non unicò non retardat, verumetiam allectat atq; invitat senectus.

Allĕctĭcio, cis, actum idem est quod allecto: [נמשך *nimshah.* Esther. 2. Gal. *Allecher, attirer par quelque moyen.* Ital. *Allettare, adescare.* Ger. *Jemand reitzen mit locken hinzu bringen.* Hisp. *Atraer con halagos.* Vng. *Hozzám csábítom.* Ang. *To allure, or entyce by any means.*] à quo Allectio Suetonius in Vitel. Procnus vero ac cujusq; & quacunq; de causa necem atq; supplicium nobiles viros cum discipulos & æquales suos, omnibus blanditiis tantum non ad incitatæ impetum allectos, vario genere fraudis perdit.

Allĭdo, dis, pro prad. Impingo, lædo, contra aliquid jacio, vel ad fixum, durumve aliud corpus comminuo. [נפץ *nophets, impedio, arceo, aut prohibeo.* Gal. *Abatre contre, froisser en heurtant.* Ital. *Percuotere, ò percuotere.* Germ. *Zerschlagen an ein hart ding schmettern.* Belg. *Teenen een steenten aen slaen.* Hisp. *Herir contra alguna cosa.* Pol. *Obrzucam, ścię, cisnąć się.* Vng. *Valamit Se, vmbe ütök.* Ang. *To dash or beat to or against any hard thing.*] Lact. l. 4. Etiam compedibus suo vexari acerbitate conjuges suas cernerent, violatas proelium virgines, capi pueros, allici parvulos. Cæs. 3. Bell. Civil. Et ex magno eorum quos propugnatorum numero pars ad Pompeios allisa interficerentur. ¶ Alludi aliquis per metaphoram dicitur, pro damno affici. Colum. lib. 1. cap. 3. Quoniam quum sit colligendum cum eo, si fundus prævaleat, allici dominum. Cicer. ad Q. Frat. Sed hoc eo commodiùs consolatur quotidianæ domi nationes inimicorum, in quibus, me perlubente Servius alli sus est, cæteri conciduntur.

Allīso, ātus allidendo. Spartianus in Mario Septimo: Multa duorum digitorum allisione contrivit. [Vng. *Agyvervörösödik, vagy vas.*]

Alligo, pen. corr. act. p. propriè ad aliquid ligo: [קשר *qishar* נשא *nasha, conjungo, ligo, colligo.* Gal. *Allier, lier.* Ital. *Allegare, legare à qualche cosa.* Ger. *Anbinden, anmachen.* Belg. *Jemant ergens aen binden, of ergens aen maken.* Hisp. *Atar alguna cosa à otra.* Pol. *Przywiązuię.* Vng. *Hozzá kötök.* Ang. *To bind to any thing.*] ut, Alligare vitem palo, et ad palos. Columb. 11. Arbustivam vitem antequam putes, alligare diligenter oportet. ¶ Per translationem Alligare, est obstringere, obnoxiū facere. Terent. in Eunucho: Hic fum fe alligat, se gerit morosè. Cicer. pro Rabirio Posthumo: Lex ubi omnes mortales alligat, fic loquitur. ¶ Accipitur & pro fido simplici. Idem de Divinat. Alligandi essent omnes, qui ea dictum iri eum. Idem 1. de Orat. Neq; verba alligata sint, quasi certa aliqua lege vadas. ¶ Aliquando quoq; is qui dicitur, cui ita est addictus, ut dicatur ab eo alligatus esse. Sic adolescentulos scortis alligatos dicimus, qui meretricis amoribus ita sunt irretiti, ut nonnisi ægrè ab iis possint divelli.

Alligātio, ōnis. Iosephus alligandi. [אסירה *asirah* אסר *asar* גדור *gadar, ligo, colligo.* Gal. *Liaison, lien.* Ital. *Legamento.* Ger. *Anbindung.* Hisp. *Atadura.* Pol. *Przywiązanie.* Vng. *Kötözés.* Ang. *Binding or knotting.*]

Alligātor, m. t. Qui alligat. [אסר *asar, ligo, colligo.* Gall. *Lieur, noüeur.* Ital. *Legatore.* Ger. *Anbinder.* Hisp. *Atador.* Pol. *Przywiązuiący.* Vng. *Hozzá kötő.* Ang. *A binder, or tyer unto.*] Columella lib. 4. ca. 11: Deinde sequitur alligator, cujus officium est ut rectam vitem producat in ingum.

Alligātus, a, um. Cyprianus, *ligatus.* Idem de arboribus cap. 8: Infra insitionem, & alligaturam falce acuta leviter vitem vulnerato.

Allĭno, is, Ev Ad & Lino, Inunguo, & Inducto rei alicui induco. [משח *mashah* עשה *asah, facio.* Gal. *Oindre, fourer ou oigner.* Ital. *Ungere.* Ger. *Bestreichen, anschmieren.* Hisp. *Untar una cosa à otra.* Pol. *Nasmarować, Nacyrować.* Vng. *Hozzá kenek.* Angl. *To anoynt, to overspread with ointment.*] Plin. Sunt qui leporino coagulo mel addant, coq; drachmam alinant.

Allium, Herbæ genus satis notum, nam difficile porro, gravitatis et odoris, quod tamen salubritati medetur creditur. & Serpentes fugare. [שום *shum.* Gal. *Ail.* Ital. *Aglio.* Ger. *Knoblauch.* Hisp. *Ajo.* Pol. *Czosnek.* Vng. *Fokhagyma.* Ang. *Garlick.*] Unde etiam melloribus solet Telia dicitis Virgil. in Bucolicis: Thestylis & rapido fessis messoribus æstu, Alia serpullumq; herbas contusa ministrat. Horatius aut olentem infectatum sævo carmine: Parentis olim si quis impia manu Senile guttur fregerit, hoc edito, aut alium necaverit. ¶ Ne alia comedas & fabam. [*Ἀπὸ κυάμου ἔχεσθαι καὶ ἀπὸ ὀνείρου.*] Proverbialiter videtur ænigmate dictum, pro eo quod est, Ne bellas, neve te judicis actis. Nam in bellum insecturus alium commeatus militares: in judiciis fabas efitabant. Quidam Serenus Samonicus, Brahm. putat referendum ad calculos fabaceos, quibus antiquitus scribebantur sufragia. ¶ Ego vide de allio loquar, in respondes de cepis: [*ἐγὼ περὶ σκόρδου καὶ σὺ περὶ κρομμύων λέγεις.*] Quum aut is respondetur quam rogatus vel consulit, quasi nimis pè et impertinenter incepte felicitanti. Confusia enim fuit ut cepe & allio. ¶ Ne allii quidem caput Sabaudi dedit vel apposuit, vel aliquid utile. Proverbialis est oratio, cum aliquis in Vespis Comœdiam & impendio parcius. ¶ Allium in rebus, *ἐσχάρα ἐλαίου.* De fœdida cœna exclamat. Hinc natum, quòd Attici navigaturi ante expeditionē adornantes, pro cena allia in rebus imposita secum ferebant. Locus et adagio, si cum adhuncs, a Philosophis fadium appetentes parci se ad frugalem victum, ad vigilias & labores, hinc quibus utique parata erudiuo.

Allŏcūtio, ōnis. [דבורה *dabburah.* Gal. *Parole, oraison.* Ital. *Parlamento con persona altra.* Ger. *Anredung, das anreden.* Hispan. *Habla à alguno.* Pol. *Rozmowa, rad, mowa przeciw do kogo.* Vng. *Beszédgetés, beszéd.* Ang. *Speaking unto one, communication.*] Ventidius Bassus ad alloquium, cui tali Victoriæ quæ, fortunam benigna domino, comitatem moderandi, beneficiis quos poterat sibi conciliabat. Plin. lib. 28. cap. 22: Hospitem remedio clementia sex urendum tempore imbutus alloquio. ¶ Deum alloquium, *ἀπὸ τῶν ἀλφίτων ἀρχεσθαι.* Proverbialis figura dictum, quæ est nexa rabilis.

Alloscŏron, i. n. [*ἀλλοσκόροδον.* Gal. *Cayeux.* Ital. *Cepparo.* Hisp. *Alcaparo.* Vng. *Kápérna.*] Herba est Dioscoridi, quæ aliorum nomine *Capparis* appellatur.

Allŭbĕsco, is, ere. Ad lubesco, libens facio, obedio, faveo, contendo [נתן *natan.* Gal. *Vouloir agreable.* Ital. *Far volentieri.* Germ. *Etwas zu gefallen thun, etwas gutwillig zuthun werden.* Hisp. *Hazer gusto.* Pol. *Chcieć, życzyć.* Vng. *Tetszik.* An. *To do willingly or to consent.*] Plaut. Hercle verò jam mihi adlubescit primulum.

Allŭcŏr, ĕris, allexi, cum positum est ad & luceo, *lucesco.* Plaut. Ubi tortum fiscellam intus feno alacere vult. Suetonius in Vitellio: Illegrante tristitia ex conceptu somni, tum quidem

quidem cõferendo, & quasi omnes adversos omnibus, ut ait Bono animo citote, nobis allexit.

Allectatiõ, pro cõmodi & Propensa voluntate est, quam illi erga objectum sibi tantã alterius ostendit, ut videantur ei servire velle. Hebr. מתרה *habal*, חתר *habal*, *amare*, *desiderare*. Graec. Ἀγαπᾶν, *amare*. Ital. *Affettare*, *desiderare*. Gall. *Affectionner*, *vouloir*. Germ. Gott lieben, *amare*. Belg. Een ding beminnen, *amare*. Hispan. *Querer con aficion*. Pol. *Przychylność*, *życzliwość*, *łaska*. Vngar. *Akarattyal valo kedvelés*. Angl. *Affection*, *good will*, *favour*.] Est autem compositum ex Ad, & antiquo verbo Lan, quod est unde ligneficationis ei verbo. Lavola quo fluit & Ablue, Colluo, Diluo, Eluo, & similia. Fluvii dicuntur urbes alluere, quia eas praeterlabuntur: sic & mare terras alluere. Cicer. 2. de Legib. Davius aquilifer in cujus partes, latera hec alluit. Idem de Orat. Ita jactantur fluctibus, ut nunquam adhaerant. Plin. l. 6. c. 4. Flumen Sidenum quo alluitur oppidum Polemonium. Gel. 5. Verr. Nota habitur amoenitas orta extrema sed in fluit in urbis finum portus. Curtius: Munitor leniter alluit praeterfluis aquis.

Alluvio, onis. Emanatio. [שטף *shetsef*, *effusio*. Gal. *Ruine d'eau*, *decoulement d'eau*. Ital. *Inondatione*. Germ. Ertrunk, *inundatio*. Belg. Een overvloedinge van waters, *inundatio*. Hispan. *Avenida de agua*. Pol. *Powodź*, *wylanie wody*, *powodzenie*, *wodne zalanie*. Vng. *Arradás*. Ang. *A flowing over*, *inundation*, *or overflowing of waters*.] Immoderata aquarum violentia est pluviarum vel fluviorum, fundumque aquarum tenacitate agros confundit, sed quando que caret, & nonnunquam fundus detrahit. Sed quem paralus agri impetu fluminis aggestus in alium agrum, tunc redita possessionem ejus, cujus est ager. Vide Luvium. Eluvies facit domino hujus calculi. Accedunt donante Paco. Cic. de Orat. *Alluvionum*, circumluvionum jura. Circumluvio autem, ut Siculus est quam partem alicujus agri rapidus amnis alveum suum impulerit, & in modum insulae circumvolverit, quae ipso jure victoris erit. Vel: Alluvies, fordida aqua quae abluit, ubi homines cum aqua non multa, lucilio. alia proxima alluvies cubilia nostra fastidiosa est quam Romularem: vocabula ferunt quidam exponunt q. Columell. 3. c. 11. Vel etiam valles quae flumina alluvie & inundationibus conservant. Profluvies propriè fordes profluo. Virg. 3. 11. sordidissima veteris Profluvies. Illuvies, *deformitas*, est ea immunditia in homine, aut veste, aut re quavis alba in ista foeda injecta. Terent. in Heaut. Panis obtritus, nec vestis immunda illuvie. Virg. lo. ait: dira illuvies, immissaque barba. Luvies propriè dicitur quod expurgatur, praesertim aquarum. Luvies quamvis & alveus humoris dicit posse. Plaut. Quae in tota nostra oppidis, quae minus quatuor urbibus ad eluviê cuniculis excavata. Lactant. l. 7. Eluviê post eo aquarum inundatione, quã ait eluvie aquarũ everteretur civitates. Eluvies per translationẽ à Cicerone in oratione pro Domo sua, posuerit, pro vasto, & interitu. Idem in eadem, Tu adhibeas atq; cluviê vocabula diae summa ei pervertere potuit. Cloaca vies, *sordes*, *foeditas*, *immunditia*, *squalor*. Cicer. 1. Tusc. cum animã, sepultum putes hyperbolicè deformatus ulcere, cruore & sanie tetra colluvie vermibus scatentem. Colluvio, id est quod Colluvies. Cicero de Senect. & Orat. pro Milone dixit quã nihil divinũ mente omni vacantiũ, nihilq; profectò, quam ex hac colluvie & collatione civitatum. Hirt. ad Hirtium Neget & fastigiũ esse, cum hodiernẽ fœditatẽ, tenebras Cloacinas, & hodiernã vitiorum labem cum publicarum ibidemq; ædium nitoris & cultu collatione violavit. Diluvies, *purgatio*, *ablutio*, qualem Noë ætate cõtigisse ex sacris literis constat, aut ut poetæ fabulantur) Deucalionis & Pyrrhæ.

Alluvies agri, a Vectibus dicebatur quem paulatim fluvius in agrum reddit.

ALLUVIONUM, quæ contingi solent in prædiis, quæ ripis quorundam fluminũ terminantur, ea natura est, ut semper incerta possessio, incertum sit eius dominii, quod possessori per alluvionem adcrescit. Unum quod hodie possidemus: nonnunquam altero die vicini fundi dominio in alterius fluminis partem latius acquiruntur, neque, apud quem decretum, remanet, sed plerumq; redit ad priorem dominum, qui primum erat. Neque ad possessorem manet, nec redit ad priorem, sed in ipsa fluminis inundatione solvitur. Idem ejus legis actione colluvionis rata admittitur, ut publicia actio mensoribus fiduciam non det. De Aegyptiis solis, nec de limo tantum alluvionibus quæritur, sed quod simul orbe terrarum, ut, omnia possessionum genera pereunt, ut ea quæ per alluvionem possessori acquirantur, quæ absentia vendi, neq; à quibusdam permutari separatim queant, vel functiones exigi, perpetua lege valuisse satis mirum est alluvionem ignorare vicinum, vel remoto possessoribus videre videantur. Similiter res quæ de cœlo pendebant, vel quæ in via deprehendantur aut empta, si tamen ab his possessoribus hæc ad ligum fuerit ita mandata fuit, vel vendi, vel pensi, vel quasi servitia deparatim conferi, vel functiones exigi cœperint, ne diligenter operã suam apud ædificatores, nec diligentiã sibi domino iam intelligunt. Hæc ex Frontino de limitibus agrorum, quæ ille recitat ex epistola Theodosii & Valentiani imperatorum. Agenus autem & ipse in libello de limitibus agrorum sic inquit: De alluvione observatio est, ut hæc in occupatoribus agitur agris: quidquid vis anum ab fluvio cepere, non enim nemo habet quæ res naturalem ripæ mutationem ejusmodi agit, ita tamen, ut sine auctus domini quidquã sit. Si vero in divisa & adsignata regione tractabit, nihil admittet possessor: nunquã sonus per centuriæ cursus cuius modus adscriptus est circa. Paulo autẽ cum agretur, quod fluvius cursus, & alveum de cum violentia decurrit, ut alveo mutet, & vicinorum late agros suos ripam, ut ita dicã, transferat: sæpè etiam insulas efficit. At Cassius Longinus, virgo de cuius, juris auctor, hoc statuit, ut, qui quid ex alia lumine do ablatum sit, id possessor amittat quoniã fecerit ripam suã sive alterius damnum tueri debet. Si vero majore vi decurrẽs alveus mutatus, ita quisq; modo agnoscere qui ab possessoris negligentia sed tempestatis violentia abreptã appareat. Si vero insula fecisset, à cujus agro fecisset, id possideretur ex communi, cui sq; tuũ recipere. Sed eum quibusdã regionibus quæ adsignatorum agri, adscriptũ aliquod per centurias fluminibus aut provide auctor divisendorũ agrorum ut quoties tẽpestas fluvium concitasset, nõ per regiones excedens alveus vagaretur, sed cuiusq; cujusque desiderii bos cum agro adscriptus est, hunc bonæ mentis qui fundum adscriptus est, is qui habuisse videatur: hæ quæstiones maximè in Gallia orta noverunt, quæ multis cõfecta fluminibus immodicus Alpina nivis in mare transmittit, & subitarum irrigationum repentinas inundationes patitur. Aliquibus locis impetraverunt possessores à præside provinciæ, ne aliquis latitudinem fluminis darc aã & in Italia Padum fluminis latitudo est ad ripam eatenus, quoad ejus alluvies.

Almities. Alnatum rerum habitus. Festus.

Almo-onis, fluvius est inter portam Capenam, in quo sacerdotes Cybeles deæ lavationis & cultros sanguinolentos, & sua vulnera solent abluere. Ovid. 4. Fast. Et locus, in Tybrim qui labitur Almo influit. Almo.

Almus, a, um, ab alendo (ut lacer Tellus) idẽ quod alens, vel alimoniã ferre dicta. [אדמה *adãh* מזון *mazõn* מחיה *mehiah*, *agricultura*, *victus*. Gall. *Qui nourrit*, *qui donne la nourriture*. Ital. *Nutritivo*. Germ. Ernehrende. Belg. Dat abonneert of voorbrengt. Hispan. *Lo que cria*. Pol. *Żywiący*, *żywny*. Vng. *Tápláló*, *eledelt*. Ang. *Nourishing*.] Unde almus tellus per ellipsin dicitur epithetο, quòd fruges ferat, quibus alimur. Columel. lib. 3. cap. 22. Quibus alma tellus annua vice, velut æterno quodam puerperio fœta, mortalibus enitenta multo denique uberes.

Simili ratione

ratione ἀλφάνειν ἔφερε quidam Homeron dictam putant, quasi ἁλίφορον, quòd arva, non fructuum, sed deorum ferat. Plutarchus libro 18. capite 8. ἀλφάνειν ἔφερε dictam mavult, quòd eam ἄφορον ferat: quod frugis genus olim summo habitum est in honore. Cereri quoque hoc epitheton affingebat Virgilius libro 1. Georgic. ---vos ô clarissima mundi Lumina, labentem cœlo quæ ducitis annum. Liber, Salacia Ceres. Apud Plautum quoque Cereal. Paralius Heram. Soccii, Fortunam quoque matrem Gutta quidam Almam nominat. Invocato (quæ mos erat) Almæ matris numine Horatius. ¶ Accipitur & pro lasciuo, sive pulchro atque & Venere. Almam appellat Virgilius in Epigr. de Venere & vino: --proli Veneris Almæ. Grandæ Servius Almæ dicit. Cicero 3 Divinat. Ennio, ¶ Item pro tranquillo, sive sereno. Virgil. Aeneid. Præterea si bona de mortalibus almam Aurora extulerit.

Almyrode, Martialis lusit Spondophorum Telesphorumque, quòd dentifrare putchris Almyrodem: Quam te fœtidulæ ferunt fateris. Quod carmen Alciat. libro 12. Paregon. ita exponit: Rides, inquit, porta calvum quendam, cujus temporum eximia cunita, adeò ut tria tantùm ea ricerentur, duo familia Spondophori & Telesphori pretiosum comas nitidas alumnum: medium calvitie decorum. Sic illorum Sidera hoy vndæ: id est, puma seu melanthia. Is. Ellanicon Almyrodem Græcis ἀλμυρόδες, quod falsam spumam sonat.

Alnus, f. f. Arbor ell aquatilis lacis gaudens, & cui primùm fatta fuit ex mercibus dicta, quòd amet alnare. [יאלש. Cicer. Erlenbaum. Belg. Else Elsboom. Polon. Olsa, Olszina arbor. Virg. Hæreditas, Ang. An alder tree.] Nascitur enim juxta fluvios, aquisque obruta (ut quam Vitruvius) non facilè corrumpitur: Unde & ejus ad navium materiam in primis commendatur. Lucan. --& lucibus apricis. Hinc Alnus & pro navi quandoque poni solet. Virg. 1. Georg. Tunc alnos primùm fluvii sentire cavatas. Claudian. Qui labor actus cæruleo credere alnum. Sed & Aristoteles Alnos in sola Creta fœcundas non ait. In alnos Thaumantis mutatas ait Virgilius. Non ell infrugifera, sed flatet ac fructum fert. Flos parvibus obsessus. Semen cæruleum in spathili calo, qui modo magnitudine, nec forma a dissimilis.

Alo, alis, alui, alitum vel altum, act. & frequ. Nutrio, alimentis sustento, educo. [יאלש מגדל. יגדל. יעלה. Gall. Nourrir. Ital. Nutrire. German. Ernehren, auferziehen. Belg. Ad genera, ut dicit. Hispan. Criar, mantener. Pol. Żywić, chować. Vng. Tapláltam, táplálok. Ang. To nourish, or feed.] Cic. de Nat. deor. libro 2. Omnia quæ aluntur & crescunt, continentur in se vim caloris. Idem pro Sext. Roscio: Antea bus obtenta publicè locantur, & cavea alunt in Capitolio. ¶ Transfertur & ad res inanimatas. Cicero in Catil. Qui spem Catilinæ molibus sententia alueram. Quint. Sed alere facundum satis, vires augere eloquentiæ. Virg. Hos fœcundus ali et ell, augere facit. Sic etiam dicimus, Honoribus aluit, Auxit, & ad eas capessendas nos incitat. Speciem proverbii habet, quo admoneatur, honorem esse præmium virtutis. ¶ Duo sunt Latini verbi participia præteriti temporis, Alitus & Altus, quemadmodum & suo tempore Alumnus & Altus. Diomedes tamen Alitum rectius dici putavit, quàm Altum, idque ambiguitatis vitandæ gratia. Apud Ciceronem tamen contra, Altum sagittis legimus quem Antonius Rhetor Valerio negavit, ut ea quæ tribus, in qua & nata, & alta fit, eloquentia, quàm ceteris prodierit in lucem.

Alsi, ôris, Verbale, m. t. Quæ alit, fœcundat. [יאלש מגדל. יגדל. Gall. Nourrice. Ital. Nutrice. Ger. Ernehrerin. Hisp. Criadera ó mantenedora. Pol. Chowanica. Vng. Tapláló, etető. Angl. He that nourisheth, or feedeth.] Cic. lib. 2. de Nat. deor. Omnium autem rerum, quæ natura alendarum fruges, seminator & sator & parens atque educatrix & altrix & alitor ell mundus.

Altrix, icis, f. t. Quæ alit. [יגדלת. מגדלת. מעלה. Gall. Nourrice. Ital. Balia, nutrice. German. Ernehrerin, auffzieherin. Belg. Zoogamm. Hispanicè. Criadera ó mantenedora. Polon. Chowanna, mamka. Vngar. Dajka, tápláló. Angl. She that nourisheth.] Plin. lib. 10. cap. 64. Altricem quæ habeat per se vitam illam, quæ fatis, arboribus quæ contingat.

Alibilis, le, Quod facultatem habet alendi. [יאלש. מגדל. Gall. Nourrissant. Italicè. Cosa da nutrire. Germanicè. Das ernehret. Hispanicè. Cosa que cria. Pol. Dobrze żywiący. Vng. Tapláló. Angl. Which nourisheth, or feedeth.] Varro de Re rustica lib. 2. cap. 11. Est enim hæc animum rerum, quæ cibi causa fiunt, primus locus, quem nos eximè alibile.

Alitus, pro Nutritione. [יגדל. מגדל. מעלה. Gallicè, Nourriture. Italicè. Nutritura. Germanicè. Ernehrung. Hispanicè. Crianza. Pol. Żywienie, chowanie. Vngar. Tapláltatás, élemes. Ang. Nourishment.] Gell. lib. 12. cap. 1. Alitum ferino, & ferum humanitas est.

Alimentum, i, n. Quod ad alendum pertinet. [מאכל. Gal. Aliment, nourriture. Ital. Nutrimento, alimento. Ger. Das jenige was zur nahrung gehört. Hisp. Cosa perteneciente á mantenimiento. Pol. Pożywienie, żywność, żywność. Vngar. Az emberek kenyeréhez, vagy táplálásához való. Ang. Which pertaineth to nourishment.] pl. Lex alimentaria, quæ filios parentes alere cogebat. ¶ Alimentarius, cui alimenta legata sunt: sæpè legitur in jure civili: & præcipuè in l. Quamvis. de manumiss. libro 2. Pandect.

Alimonium. Quod datur ad vitæ sustentationem. [מזון. מחיה. מאכל. Gall. Nourriture, aliment. Ital. Nutrimento. Ger. Nahrung. Belg. Voetsel. Hisp. Alimentamiento. Pol. Żywność, wyżywienie. Vngar. Eledel, élesség, vagy táplálékra való, és szükségkorra való. Angl. Store, provision.] Scribunt Iurisconsulti, Alimenta, legata, dotata, & vestimenta, habitationem dedisse: quia hæc his ali corpus non potest. Plinius libro 12. capite 3: Hoc quidam etiam gignit tam ut largo alimento valida esset soboles. Cicero de Univer. Nec vero deberet mundus alimenta corporis sitire: alimenta igitur & cibaria hoc interest apud Iurisconsultos, quòd illorum nomine ea omnia continentur, hæc quæ huic ad corpus non pertinent. Horum verò tantùm quæ ad cibum pertinent.

Alimonium, nii, idem. Varro lib. 3. cap. 16. Hæc omnia vocantur ut ea alimonia, alunt.

Alipta, æ, & Alipta, Alulia. [יאלש. מגדל. Gall. Qui nourrissoit, qui engraissoit. Ital. Ingrassatore. Germ. Der da feist macht. Belg. Dat gheen vet en maekt. Hisp. Cebador. Pol. Tuczący. Vngar. Hízlaló. Ang. Which maketh fat.] pinnit. corpus quod pinguescit, celeritas, velocitas, ut sagittæ, sive gravis, sive ex alipedibus, Eve pisces ab alendo, quod Alitis, ut, Alida gallina, quæ alia est Apuleius Apologia pr. Non magis arbitror quàm si quæratur in equos vel apros, vel alites. Macrobius Alites in gignendo dicit non quia alat, sed quia alit, ut, quasi faciens. Plautus Cil. Dotem alitem, opulentam dixit.

Alitus, us, ui, alendi actio, יאלש. Pol. Żywienie. Vng. Tapláltatás, nevelés, táplálás.] Macrob. Saturn. lib. 1. cap. 22. Veterem, veterem naturæ alitu nutritur universitas.

Alimnari, Alere & nutrire. [יאלש. מגדל. יגדל. Gall. Nourrir. Italicè. Nutrire. German. Ernehren. Hisp. Criar, Pol. Żywić, chować. Vng. Tapláltam. Ang. To nourish, or feed.] Apul. lib. 8. de Asin. Quos ad tutelæ prædia cultores curet alimnari.

Alimnus, Dicitur filius vel discipulus, qui ab aliquo, vel à patre, alitur, sive victu, sive moribus, sive doctrina. [יאלש. מגדל. יגדל. Gall. Nourrissant. Ital. Alunno, che è nutrito. Germ. Der erzogen und aufgezogen. Belg. Die een ander opvoedt met spijse en opvoet. Hispan. Criado. Polon. Chowanek, Vngar. Az olyasmiban való részesség, a kiben részesülnek. Ang. Which is brought up.] Cic. Dom. ad Pontif. Mihi vero gloriosum te juvenem Consulem Reipublicæ filium, qui Catonis disciplinam teneas. Curt. lib. 7. Cum quo fœdus, ne finium amnium terminos adiretve humano, communitorum vetrū, ne dirarum regem, deferatis. Virgil. lib. 6. Aeneid. Necnon & Tityon, terræ omnipotentis alumnum Cernere erat. Nonnus pulcritudinem tam activè, quàm passivè accepit: pulchrior est, tam pro eo qui alit, quàm qui alitur, quo nomine reprehendit Laurentium à Valla. Nam & Cic. & Plin. & Cornel. Tacit. in hac significatione polluerunt. Plinius libro 3. capite 5: Terra omnium terrarum alumna, eadem & parens numine Deûm electa. De Italia dictum, sic Cornel. Tacit. in dialog. de Clar. Orator. Et, inquit, magna illa & naturalis eloquentiæ, alumna alacritas, quam ita ut injecta cum vocant.

Alo, [יאלש. מגדל. יגדל. Gall. Nourrir, engraisser, faire nourrir, faire engraisser. Italicè, Nutrire, ingrassare. Germanicè. Ernehren, feist machen. Belgicè. Voetsen, vet maken. Hispanicè. Criar, engordar. Angl. To nourish, feed, or fat.] Homo animalium fœcundissimè, quæ à quibusdam Semper vivunt, maximum appellatur. Reliquit vermibus & putredini, ne vitalitatis quidem. Gignuntur in India & in Arabia, herba undatis grandibus, foliis pinguibus & crassis, & in modicæ altitudinem se fundentibus, ita quæ striatis, & in quandam rotunditatem se claudentibus. ¶ Plus alunt quàm melius habere, proverbialis metaphora, per quam declaratur, ad id dicere, plus mercedis quàm cæteri capiunt. Apud Plautum alicubi legitur, vitam hominum plus annos, quàm menses habere. Et Juvenal. de uxore: Plus alet quàm mel is habet.

Alogia, [יאלש. Polon. Gospina. Vngar. Oktalanság. Ang. Lacke of reason.] Licentiam audeas (ut ad dictum) interpretari parcit, quem scilicet nuvis ac rebellionis dedamnare recedimus. Augustin. ad Catulianum, pro immodico convivio tuum accepisse videri quem ego adhuc Dominatus dicendo patvo prandio refectus, sed alogia dele dictum

Sicut enim anima ratione caret, sic hæc deterior, quibus sensus luxuriæ deditus: at animo detractor invidiæ, quo nemo, (in qua ratio dominatur) magis gigni in me vetet dandi bene di quo dicemodo obruices, & gaudia incipiat. ¶ Datur etiam Alogia, quasi principis liberalitate, gratiæque certe Eras reddendarum rationem copiam remittat.

Alora, just a Plinio dicitur esse animal unum, propter quadam cartes flexura populatum in arundinetis ruchas. Jeremias cornua ejus pro virgultum habet, ad quæ figitur arbor. Tu vide locum.

Aloticos, [כַּרְכֹּם] de Rhamnoide. Gal. Mandragore. Ital. Mandragora. Ger. Alraun. Hisp. Mandragola. Pol. Pokyk. Ung. Mandragora. Ang. Alraune. Herba est vim habens lapidificam, quæ a nonnullis Mandragora dicitur.

Alopecia, ἀλωπεκία. Pol. Parchaliwość, Prześnegowanie. Ung. Hay, szőrkihullás. Ang. Mange, skabbig. [Morbus in capite humano & herba, ex vitio humorum, quibus cum prolapsio capillorum. Dicta a vulpe, quam Græci vocant ἀλώπηκα, quod ea crebro id genus morbo patiatur. Plinius. Lingua herba est, quæ circa fauces nascitur, cujus radix comesta decutit, alopecias emendat. ¶ Est & Alopecia Strab. lib. 11. in Palæ Maeotidis paludis ostia Tanaidis, Mygdonum domicilium.

Alopecias, qui Alopecia laborat.

Alopecina, Pilosi mamm genus, apud Plin. lib. 31. cap. 11.

Alopecides, ἀλωπεκίδες, Canum genus, ex cane & vulpe progenitum. Pol. lib.

Alopecurus, ἀλωπέκουρος, pen. prod. & fœm. gen. Theophrasto lib. 1. hist. cap. 10. Gramen comatorum. Herbarum. Herba est quæ spicam habet molliter, & lanuginem densam, albam, ac splendentem, non cuiusmodi vulpium caudis, unde & nomen habet. Plinius lib. 21. cap. 17. Ejus spicarum genera recenset. Aliud ejus spicarum genus ex quo clavipos, alopecurus, sclerochates, &c. Rursus: Ex eis Alopecuros quæ cum habet molliorem, & lanuginem densam, non cuiusmodi vulpium caudis unde ei nomen.

Alosæ, ἀλόσαι, Pisces fluv. sic dicti a Gallis & Campanis: quos Hispani sæpedes. Gall. Alose. Ital. Cheppe. Ger. Alosa, eben also benamet das Meer fahet. [Herrici autem & Veneti, vetere servato nomine Clupeas appellant. Apud Aristotelem vero, Strabonem, Arrianum, Oppianum, & Athenæum Tethas legere est, quam vocem Alosam interpretatur Gyraldus. Ausonius in Mosella: Et densæ cernunt fœtas oppida plebis alosas.

Alpha, ἄλφα, Nomen primæ Græcorum Literæ. Unde pro principe, capite, & antesignano accipitur. Martial. lib. 2: Non ipse ego, Cadrus alpha penultatorum. Et lib. 1: Quòd alpha dixi Codse Cadrus alpha penultatorum. Ubi videtur proverbialis quædam figura significare, Codrum fuisse primum penultatorum: hoc est, inter plebejos & pauperes primum tenuisse locum. Alpha enim pro primo, sicut ω mega pro fine ponitur, ut in Apocalypsi: Ego sum principium & finis, ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω. Ego sum primus & novissimus.

Alphica, ἄλφιτα, Polenta, sive farina hordei, vel polenta.

Alphos, ἀλφός, Species est vitiligini, corporis superficiem maculis albis, nisque lubasperis, & non continuis, quasi guttis quibusdam aspergens: differtque ab ea specie, quam λεύκην: hoc est, nigram vitiligine vocat Celsus, solo colore. A Leuce verò distinguitur, quòd hæc plus habeat albedinis, aliisque defendat, adeò ut & carnem contingat, capillos colorat. Alphi autem minus alba sunt, tolamque contingunt cutem. Vide Celsum ad finem lib. 5.

Alsine, νες, ἀλσίνη, Herba est, quam Mario aviarium vocat Ital. Gall. Mouron, quòd horum mus peculiariter delectetur. Vide Plin. lib. 26. cap. 4.

Alsiosis. Vide ALGEO.

Altanus, pen. prod. m. f. Genus venti sive flatus, à terra cõsurgentis. [Gall. Vent qui se esleve de la terre ou la mer. Ital. Vento da terra. Ger. Ein wint auß dem erdtreich. Hisp. Viento que sube de la tierra ó la mar. Pol. Wiatr z ziemy. Ung. A melyből az földből vagy tengerből. Ang. Wynd rysing from the earth or the sea, or in the sea.] Plin. lib. 2. cap. 48. Nasci, & è fluminibus, & è montibus, & è mari etiam tranquillo videmus & alios vertices, quos vocant Altanos, à terra cõsurgere: qui quidem quum è mari redeunt, Tropæi vocantur: ubi pergunt, Apogæi.

Altare, ἀλτάριον dictum est. Nam antiqui in ædificiis à terra elevatis sacra faciebant diis superis: interra, diis terrestribus: in cisternis, diis infernalibus. [מִזְבֵּחַ mizbeach, θυσιαστήριον. Gall. Autel. Ital. Altare. Germ. Ein altar. Belg. Een outaer. Hisp. Altar. Pol. Ołtarz. Ung. Oltár. Ang. An altar.] Plin. lib. 35. cap. 12: Veræ propriæque aris quidem nunquam accedebat ex his altaria aræque debebant. ¶ Altare superis tantùm consecrabant: Aram tàm superis, quàm inferis.

Alte. Vide ALTUS.

Altèr, altera, alterum, genitivus alterius, penultima correp. [אַחֵר achér, ἕτερος, alius. Gall. L'autre, le second. Ital. Altro. L'uno de due. German. Der ander, auß zweyen einer. Hispan. Vno de dos,

ó segundo entre dos. Polon. Drugi, ktory ieden z dwu. Vngar. Masik, egyik az kettő közül. Ang. Another.] & de uno ex duobus dicitur, Annibal in tranlitu Alpium amisit alterum oculum. Sive de una duarum partium. Cicer. Duplices simultudines esse debent, numeretum alterum verborum. Virgil. Aeglog. Aurea mala decem mitti, cras altera mittam. Alius verò, ἕτερος, de pluribus dicitur: alii rationem proponunt, alii voluptatem, alii indolentiam. ¶ Interdum tamen Alius de duobus dicitur, & tunc idem fere significat quod dicimus. Alia est fames mea, alia tua. ¶ Item Alter ponitur pro secundo e duobus, pluribusve: ut, Alterum ejecit repudiavi uxorem: & Hic est alter annus belli Punici: id est, secundus à belli Punici origine. Cicero de Senect. Nec nunc quidem adolescentiæ vires desidero. Is rerum erat alter locus de vitiis tenendis. Plinius libro 35: Tabulas pleræque pinxit, è quibus unam in foro, alteram in comitio duas in Pompeii porticibus videmus. ¶ Aliquando pro adverso (autore Festo) & non bono, ut in Augurio. Altera appellatur Avis, quæ utique prospera non sit. ¶ Vnus aut alter, dicit valet, quasi unus aut duo. Cicero pro Cluent. Quum is etiam jam & alterum diem desideraretur. Idem Attic. Vix fidem Dolabellæ laudare, addubitus tum tuis rumis & aliis literis. Terentius in Andr. Post quàm amans accessit unus, & item alter, pectum pollicens. Quem tamen in loco Donatus annotavit, Alterum de tribus dici, quòd tunc tres essent Chrysidis amatores. ¶ Alter ego, elegans locutio, pro homine mihi charissima arctissimæque necessitudine devincto. Cicero Attic. lib. 2. Meipsum oculo eruisse, quàm alterum ne eidem libro 2. Epistol. Fam. Quam si reliquissem, dicerent iniqui, non me planè potius annum ex provincia decessisse, quo olim alteram me reliquissem. ¶ Alterum tantum id est, tantundem amplius, sæpissime de lib. & posth. Ita enim testatur de voluntatem testatoris filius alterò tanto amplius habebit quàm uxor: item sinat alterò tanto amplius quàm filia. Cicero in Orat. Pes qui adhibetur, ne numeros paritur in tria, ut necesse sit partem pedis aut æqualem esse parti, aut altero tanto aut sesqui majorem esse. Olim per primam & secundam nominum inflexionem declinabatur, sicut Niger, a, um. Vide apud Terentium Heaut. legetur dativus Alteræ. Hoc ipsum (inquit) alteræ dum nimis forte audivi.

Alter, ἀτέρις, penultima producta, ἄλλος, & genere material no. [Polon. Kosa albo jabłka niemana. Vngar. Tell gyalanfüzött, hervadhatlan fabol fakarat.] Significat malum plumbeam, quod exercendis corporum in gymnasiis utebantur: Martial. lib. 14. Quid prosunt tibi tot fossi alter lacerti? Exercet melius vincta fossa viros. Dictus alter est ab ἄλλομαι, quod est salio. Nam manibus hujusmodi plumbeis utraque manu se librabant, qui salire te exercebant. Videtur plerisque aspirari oportere. Halter. Vide Budæum.

Altèrnis. Antiqui dicebant pro Aliàs. Festus.

Altercari, oris, d. p. Concerto, contendo, jurgium cum aliquo habeo, & contra aliquem clamo. [רִיב ריב, מַצָּה matsah, ἀμφισβητεῖν, ἀντιλογίαν ἔχειν πρός τινα. Gallice, Debatre, contester l'un contre l'autre, noiser, estre l'un à l'autre. Italice, Contendere, Contrastare. Germanice, Haderen, zanckenhalten. Belg. Twisten. Hispan. Contender y pargar con disputacion. Polon. Spornym, skarżę, się. Vngar. Veszekszik, viszálkodom. Angl. To debate, to chide.] Cæsar Bel. civil. 3: Quæ extrema nocte T. Labienus prodidit, summissa oratione loqui de pace, atque altercari cum Vatinio incipit. ¶ Dicitur & de tertio. Terentius in Andr. Scio, cum patre nuper altercasse duum.

Altercatio, Concertatio, contentio, qualis erat inter duos, rem quando non perpetua oratione, sed interrogationibus ferebant, & impetebant. [רִיב ריב, מַצָּה matsah. ἀμφισβήτησις. Gallicè, Debat, contestation, noise, debat l'un contre l'autre. Italice, Altercatione, contesa di parole. Germanice, Haderung, zanckung. Hispanicè, Disputa, contienda. Polon. Swarzenie. Vng. Veszekedés, viszálkodás. Ang. Chyding, debate.] Cic. de Clar. Orat. Nulla est altercatio clamoribus quàm habita rationibus. Idem de natura Deor. Odiarum mihi magis dicere altercatio cũ Velleja. Livius. Altercatio inde, non fœdus fuit.

Altercator, oris, m. t. Qui altercatur. [רִיב ריב, מְרִיבָה meribah, ἀμφισβητητής. Gallicè, Noiseur, debateur contre un autre. Italicè, Che contende, o parla. Germanicè, Zanckischer mensch. Hispan. Contendedor, o persona. Polon. Swarzca, Zaczepca. Vngar. Viszálkodó, vitatkozó. Angl. Chyder.] Quo ait libro 6. capite 4: Bonus alterator vitiorum secundùm carnem. Idem. Necturbidus, & clamosus sit altercator.

Altercum, sive Altercangentum. Apud Arabes herba est, quæ à Græcis ἑκτανάβη, id est, Feba porcina à Latinis Apollinaris appellatur. Plin. lib. 25. cap. 4.

Altercum, sive altercabilem, pervicax. [אִישׁ דִּבְרוֹת ish dibroth, ἀνὴρ ἐριστικός. Gallice, Un noiseux, querelleur. Ital. A contender, o amicolenoso. German. Eine zanckische, Rhetmuthige person. Belg. Een vast onder twist bunderaer. Hispan. Hombre pendenciero, Polon.

Polon. *Na odwrocony.* Vng. *Kiséleg.* Ang. *Cunſyderat.*] Quinctil. Annal. lib. 3. ſi tam gradatim, atque agitatione alternâ ſtipes Nemus.

Alternus, adjectivum, à nomine Alternus; Alternatim, alternis vicibus, *gioàmeç*. Plin. lib. 11. cap. 37. de ſpecteis hominū & pariter Noctu nemo mobilis.

Alternus, adjectivū, à nomine Alter. Quod fit alternatim, ſeu Alternis vicibus. [חלף *chelēph hămeiphi, hamoira*. Gall. *Une apres l'autre.* Ital. *Vno doppo l'altro.* German. *Eines nach dem andern.* Hiſpan. *Vno tras otro.* Pol. *Jedne poprzedzaiąc drugie.* Vng. *Egyenkint.* Ang. *Weight after by ouer other.*] Cic. de Orat. Pedes ait Heraus, aut Choreus, aut alternos diſcripſerit. Virg. Aeglog. 9. Alterna igitur contendere verſibus ambo Cœpere. Alterna ciebus, *amiger emiçoiges.*

Alternus, adverb. Semel aut Vicibus. Nunc unum, nunc alterum. [חלף *chelēph*. *hamoira*. Gall. *Vne apres l'autre.* Ital. *Vno doppo l'altro.* Ger. *Eins nach dem andern.* Belg. *Een nae den ander.* Hiſp. *Vno tras otro.* Vng. *Egyenkint.* Ang. *Weight after by ouer other.*] Virg. I. Aeglog. 5. Alternas dicere, ut nunc alterna Camenae.

Alterno, as, are, Vicibus alternis dominum ponere. [חלף *chalaph*. *hamoiçoi*. Gall. *Succeder, ſe ſuccedder, ſe ſuccedder, ſe ſuccedder l'vn, maintenant l'autre, continuer par ſucceſſion.* Italice, *Succeder.* Germanicè, *Eine nach dem andern machen.* Hiſpanicè. *Dexar a vnos y a otros vezes.* Polon. *Odmieniac, Zaſtępować.* Vngar. *Valtozgatom kedvében, valtozgatom.* Ang. *To change or alter one after other.*] Colum. libro quinto: Duos mos operum in vitibus diſponendi, ut pars ordinum vernacules & Aucias alternemus. Hinc Alternatim, per vicem faciendo.

Alterno, as, penul. corr. Vario, & mutuò alternum facio. [חלף *chalaph*. *hamoiçoi*. Gall. *Varier, faire vne chose, & l'autre.* Ital. *Auuicendare.* Ger. *Wiederum eins ums andern thun.* Hiſpan. *Mudar.* Pol. *Przemieniac.* Vngar. *Kettőzgetem, valtozgatom.* Ang. *To alter or change.*] Ouid. de Faſtis. Illa ſuam faciem mutatam transformat, & alterna videt.

Alteratio, onis, quam Philoſophi definiunt eſſe progreſſionem ab una qualitate in alteram.

Alterplex, A verecibus pro duplici poſitū inventum. Feſtus.

Alteritum, pro Alteratra vetuſtè poſitum. Feſtus.

Alterūtrō, Alterutro duobus. [זה אל זה *zeh el zeh*, *hâmo &c.* Gall. *L'vn de vous qui ayez à faire.* Ital. *L'vno à l'altro di loro.* Ger. *Einer oder der ander.* Belg. *Weder alſo wie van beiden.* Hiſpan. *El vno al otro de los.* Pol. *Kazdemu z oſobna.* Vngar. *Kiket kiczelnek egyik a masikanak.* Ang. *The one to the other.*] Cic. in Verr. Video neceſſe eſſe alterutrum. Cel. Cic. Pompeius dicitur vtile pro Aspio laborare, ut eorum putem alterutrum de his alterum ſtatuam.

Alterūtrinquè, adverb. Vicibus. Ego. Ecce ab alterutra parte. [זה אל זה מזה *mizzeh el zeh*, *apo hamo &c.* Gall. *De chacun vn de ſon coſté.* Ital. *De vna banda, e de l'altra.* Ger. *Von einer vnd der andern ſeiten.* Belg. *Van beyden ſyden.* Hiſp. *De vno y otro parte.* Pol. *Zadwoch.* Vng. *Akarmely felől, valamely felől.* Ang. *From both ſides or parts.*] Plin. lib. 19. cap. 5. Eadem in cunis alterinque modus eſt.

Althæa, [אבחמי *Sunſus*. Gall. *Guimauue.* Ital. & Hiſpan. *Malua ſiluſtre.* German. *Eybiſch.* Polon. *Wiełka ſlaz.* Vngar. *Vad malua.* Ang. *A wylde mallowe.*] Alterum e malvarum genere eſt, ſylveſtre ſolium habet cervino grande ſolium, & rubicere candidæ. Virg.] Nobiſium, cui gens autem Sepiadum, *Mimalyon* vocat. Dicitur autem ἀπὸ τοῦ ἀλθαίνω quod eſt ſanare, quaſi ſanans diverſa.

Althæmĕnes, à Geometris vocatur ſolidum eorum quæ mediantur alia.

Altiſŏnus, a, um, [עבה בקורה *hoob gibborah*. Gall. *Qui fonne haut & clair, and ſonore.* Ital. *Alta ſonante.* Germ. *Das tun hoch vnd tief klingt.* Hiſpan. *Que ſuena alto.* Polon. *Głoſny.* Vng. *Hangos ſzauu.* Ang. *Which ſounded diuerſe wayes.*] Quod ex alto ſonat, poëticum eſt. Cicero 3. Tuſcul. Septem autem ſtellæ ſimul cum ceteris errant, ſed altiſonis tamen orbibus fatellites, &c.

Altiſŏnans, pen. corr. [רעם ורעמים *rohm vrohmim*. Gall. *Qui tonne d'en haut.* Ital. *Altitonante.* German. *Der auf der höhe donnet oder donnert.* Hiſpan. *Lo que truena de alto.* Pol. *Zemſkabroniac, z nieba grzmiac.* Vngar. *Onnan ſzoual dörgő.* Ang. *That thundereth from aboue.*] Quæ ex alto tonat. Cicero de Divin. Nam pater altitonans Bellonæ mœnia Olympo.

Altrīvŏlans, penultima corripe. Qui in alto volat. [עוף *oohph*. Gall. *Volant en haut.* Ital. *Altivolante.* Ger. *Der hoch fleugt.* Hiſp. *Que buela alto.* Vngar. *Ideö ſzőnyöſködő.* Ang. *Which flieth high.*] Cicero 2. de Divin. ...ut Romulus pulcherrimo alto Quærit Auguriū lœtas genus altivolantum.

Altivŏlus, a, um. Idem. Plin. lib. 10. cap. 19. Sunt ferè omnes altivoli, præter nocturnas.

Altrix, & Altrix. *Vide* ALO.

Altrinsĕcus, [מזה ומזה *mizzeh vmizzeh*. *Ex hinc*. Gall. *De l'autre coſté.* Ital. *Altronde.* Ger. *Von der andern ſeiten.* Belg. *Van beyden.* Hiſp. *Dela vna y dela otra parte.* Pol. *Zkazdey ſtrony.* Vngar. *Akarmely felől, valamely felől.* Ang. *From the other ſide.*] penul. corr. adverbium ab Alter formatum, ſignificat ab altera, vel ab altera parte. Lucan. lib. 10. *Ex Optatæ Arctis deas, quarum duplex ara ſacrificabile eſt quotannis pro hortatione præſtitum, quòd illum pars utraque Eurotæ finibus amota eſt, tum ut venientes clementius excipiat ſua ſolitudo, colligantur,* q. Item ſignificat ex altera parte. Plaut. in Pseud. Aſſiſte altrinſecus, atque unctos hunc ſalicibus. Idem in Rud. In ruſculo medio nomen parat, quod altrinſecus eſt ſtrenuiſſula, item autem iterata. q. Quam cujus in altera parte. Apul. lib. 3. Et ſi ſecundum me conſonat, quod altrinſecus ædium parte perfabri manu factorum, ad ornatus Orientales exteroſque ſpectus pervicum. Et lib. 3. Altrinſecus ædium hortea ſub imi tabrica pertectis magis congeſtis, quàm conſpicit.

Altrovĕrsum, adverbium ab adjectivo ex Alter, & Vertas, ſu, vel verſo alterum partem. [ingeo. Gall. *Vers l'autre part, ou l'autre coſté.* Ital. *Verſo altroue.* German. *Gegen der andern ſeiten.* Hiſp. *Hazia otra parte.* Polon. *Przeciwko, z drugiey ſtrony.* Vngar. *Masfelé.* Ang. *Towards the other ſide or way.*] Plaut. in Cafin. Verum autem aliquo verſum quam eam meccum rationem puto, ejus eſſe meorum perfidiam.

Altus, a, um, quum eſt nomen, ſignificat idem quod ſublimis, arduus. [גבוה *gaboh*. רום *rohm*. גבה *gabah*. *Gallice. Haut. Ital. Alto, profondo.* German. *Hoch oder tief.* Hiſp. *Alto, hondo, cauado, o ſubterraneo.* Polon. *Wyſoky, Głęboky.* Vng. *Magas, mely.* Ang. *High.*] Incertum autem idem quod profundum *βαθὺς* ac quum patrem altum, aut mare altum dicimus. Quo pertinet Altum pro mari pro ipſo cœlo Virgilius 4. Aeneid. Hactenus & Mnesthea idem mihi tabulo. q. Et pro ipſo mari profundo, & à terris remoto. Idem 1. Aeneid. Vix ea cotpe dicta Sedata tollit in altum. Vela dabant. lati. Salaſt. in prætoria Stephani in altum navigat. q. Pertinet ſationem Europæ, patrium pro excellente, glorioſo. Virgilius 3. Aeneid. Vt Eneadum altum me nobile. q. Et pro magno. Idem 10. Aeneid. Sic patrem Ilei Dolon facies, ſi altus Apollo. q. Transfertur & ad incorporeа, pro recondito, ſeu profundo. Idem 9. Aeneid. quid me alta silentia cogis Rumpere. Idem 1. Aeneid. manet alta mente repoſtum Judicium Paridis.

Altè, adverbium qualitatis, Excelsè, ſublimè, profundè. [גבה *gabah*. Gall. *Fort, grandement, profondement.* Ital. *Altamente, profondamente.* German. *Hoch, tieff.* Hiſp. *Alto o hondamente.* Pol. *Głęboko, wyſoko.* Vng. *Magaſſan, mely ſen.* Ang. *Deepely.*] Virg. l. 6. Aen. Ergo alte vestigia oculis. Liv. 1. ab Vrb. Rerum haud aliter in corpus detendit.

Altĭor, Superativus. [Vng. *Legmagaſſabb.*] Suetonius in Augusto: Ideoque ex altioribus ortus eſt, ut præterior quàm erat, videretur.

Altĭtudo, Excelſitas, profunditas. [גבה גבהות *gabah gabhoth*. Gallicè *Hauteur, Profondeur.* Italicè. *Altezza, altezze, profondità.* Germanicè. *Höhe, tieffe.* Hiſpan. *Altura, hondura, hondura.* Pol. *Wyſokoſc, Głębokoſc, głąb.* Vng. *Magaſſaſág, mélyſég.* Ang. *Height, deepnes.*] Cicero de Offic. Demoliri dies, quæ in altitudinem diruere auſpicii. Patrius libro 10. cap. 33. Mercurii ad Deos in cœlo, ſexpedum cubitā altitudine. Cicero 7. Ver. Tonitrua ejus ex taxo in miranda altitudinem ejecta.

Alvĕus, penult. corripit, m. [ארון שבוחה *aron shebuchah*. *Gibbith*. Gall. *Cuue, auge.* Ital. *Conca, o tina del fiume.* German. *Der fluß bette, wanne, oder gelten.* Das waſſer behelt den fluß. Hiſpanicè. *La madre, o ſe puede dezir el alueo.* Polon. *Koryto, woda wodna.* Vngar. *Folyoviz ſzeke, patyak.* Ang. *The chanell of a riuer.*] Propriè dicitur fossa, per quam fluvius defluit. Virginius: Alluere ripas volumen, & flumina alveo. q. Ad hujus ſimilitudinem cuncta cavedium amplum in balneis hoc nomine appellatur. Cicero pro Cælio: Ex quibus ſequentur, cuorum de lancinio, alveus ejectis, an equus Troianus fuerit. q. Item tabula lignea ad eleam & lacturcularium locum accommodata, Alveus dicitur. [Græcè κάδος. Gallicè, *Cuue à pressoir, ou de pressoir, pressoir.* Italicè. *Tinozza, cuue da premere l'vue, o simile.* Germanicè, *Ein Trog.* Belg. *De Bierput daer in bier verkocht wort.* Hiſp. *Tablon para vuuas.* Pol. *Wanna.* Vngar. *Kőnyörö ſzeke, mely ſzőlőt nyomlanak.* Ang. *An vessell to play or pisse in.*] Lucil. M. Mussid. a Cocilio, pridie ea, Ides. Octobr. diem natalis hujus quo tria dolia alveum cum tetteris ſuſtinuit, & gemmat duo bubulci pedestres. q. Sed & receptaculum unguentis mollibus, Alveus dicitur, à molli alimento ut Varro existimat. [Pol. & Vng. *Mókſa, kapcza.*] Plin. lib. 11. Alveos ex cornu pellucere eſſe id eſt, aquam alveatia.

q. In

¶ In hac significatione etiam Alveus dicitur: Varro de Re rust. Si exalveum non sic egerint. ¶ Aliquando pro navi, ut vel pro ipsius navigii receptaculo, ut apud Propertium. Aut quid iam fracta quæres Neptune carina? Portabat tactos ad veneris ille viros. Livius lib. 21. Alveos intorneis ceptum facibant: id est, navicellas. ¶ Declinatum & hic dicendum festus. Nam libulum, cum venit, alveum fundere non fatum.

Alvéŏlus, & Alveolum, diminutiva. Est tabula tabulosa, quæ a loco nomine dicitur Latrunculorum & Alearum, à formulis & alveo. [Gall. Tablier à eschequier. Vngar. Sachkertabla.] Cic. de Fin. Aurea veolum proferet, aut quærere quo piam licet. ¶ Et etiam Alveolus, vas ligneum concavum. Lib. 8. Hist. Plin. Scorteis, & vas, alveolis, molis Cauma. lib. 8. cap. 3. Item alveum nunc tantum, nunc alveolum legimus confertim.

Alvĕārium, à quod & alvearе, & per syncopan Alvear, Locus vel copia iota alveorum. [Gall. Ruche à mettre mouches à miel. Ital. Arnia. Germanice, Ein bienenkorb. Belg. Een plaetse om de bien in te setten. Hispan. Colmenar. Polon. Ulyk. Vngar. Kaptarkas. Angl. A beo hus.] Varro lib. 3. de Re rust. Quæ maceries ad vallum venationis caula circumdatur, & propter alvearia. Colum. lib. 9. cap. 14. Quum vetus alvearе removeo apem deficiens rat. Item lib. 9. cap. 2. Barnabas frequentem in apertis alveariis considerentes.

Alvĕārius, adj. Est alvei modum factus, curvus. [Gall. Fait en maniere d'auge. Ital. Fatto à modo d'un cavo legno. Germ. Das aufgehöhlet ist wie ein trog. Hisp. Cosa de manera de cuna, o manadera. Pol. Wydrążone w kształcie. Vngar. Kaptarformara.] Varro cap. 43: Sulcos, ut foras aquas ex eis alvearios esse oportet.

Alvĕŏlātus, a, um, ὑφαιρικός. Varro lib. 3: Si enim ad libellam dirigetur, alveolatus erit, ut videtur.

Alvĭtŭs, Vide ALVUS.

Alnus, Varro. Plin. lib. 28. cap. 6. Herbæ species est, εὐφόρου similis, quæ in pectis præcipuè nascitur, similis cum lactubulæ, foliis parvis, ramis tribus aut quatuor à radice, caule unius thyrsi, sulculosum, odoratum, gustu dulce, radix oblonga & rubella. Ruel. Beglaw vulgò erecte vocati.

Alnus, penult. prod. Salicis genus vetus, ad crystalli colorem accedens, quam Græci ἴτεαν (ἴτεαν) hoc est, ab astringendo, ἐυστυγίαν vocaverunt. [Hebr. אלון Gallice, Aune. Ital. Albero. Germanice, Alm, erlat. Hispan. Aliso. Pol. Olsa. Vngar. Tölgy. Angl. Alwe.] Tria hujus enumerantur genera, liquidâ, rotundâ, & fusile. Liquidum natura primum effusam ex eo dedit reliquas species concrescere. Verum hoc candidissimum est, quamvis nodosum & scabie. ¶ Inventa tamen in Aegypto, lævissimo. ¶ Alnus rotundum & globosum est, non tamen absolutè sphæricum (habet enim plurimos angulos) sed ad rotundam figuram nonnihil accedens. Hujus hodie maxima ad nos advehitur copia. Tertium genus alnus est, quod Græci ὑγρὸν hoc est, fusile vocant, eo quod mollius sit, & tribus licet minimis partes. Hoc quoque rarissimum est. Nam quod fusilium pro eo supponunt, quod hodie Galli suâ lingua vocant Aliseppier, Aviaatre lapis est. Vide Plin. libro 35. cap. 14. & ea, quæ alibi annotavimus in dictione AMIANTVS. Dictum putatur à lumine quòd lumen coloribus fingendis præstet.

Alumĭnātus, a, um, [ὑποπυρρικός. Gallicè, Meslangé d'alun. Italicè, Mischiato d'allume. Germanicè, Das von alaun ist oder mit alaun vermischt. Hispanicè, La que tiene alumbre. Polonicè, Hamowany. Vngar. Timsós. Angl. Alom with alwe.] ut, Aqua alumināta, quæ manat per venas aluminis, apud Plin. libro 31. capite 6. ¶ Aluminosus, idem Plinius libro 31. capite 6.

Alūmĭnis, Aluminari. Vide ALO.

Alus, Symphytum perenne, Dioscorides.

Alva, ferva & scabiosa stipula, sive sarmenta dari, ad sirmigamen ædificandi apta.

Alvus, ficeri excrementi receptaculum.

Alusiæ, Specus latens in Thalamo Thuriæ montis, ab Alusio primo autore cognominatus, ut scribit Lucius Ianus Parthenius in Claudianum.

Alūta, pellis molita prodūcta. Pelles molitæ, & ad usus varios, & ad cetera opera bicenda concinnata. [Gall. Peau tannée. Ital. Cuoio, lequale si fa per, sotto d'ogni sorte di calzature. Germanice, Gegerbet leder. Hispanice, Pelle adobada. Belg. Bereide. Polon. Skora zagłowana. Vngar. Agybőr. Angl. Tanned leather.] Cæsar Bell. Gall. 5. Pelles pro vestis, aliaq; equestris rei confectæ. ¶ Sumitur etiam quandoque pro fuco, seu mariolo. Iuvenal. Appositam rugæ Lunam sub extra alutæ.

Alūtārius, & Alutarium, A veteribus dicebatur opus ex conciliatis pellibus factum.

Alutarius, Coriarius locus est, pellium & corporum conciliatur. [Gallicè, Megissier, qui accoustre et apprete les pelleteries. Italicè, Quel che acconcia cuoia. Germanicè, Ein werkstatt, in welcher leder gegerbet wird. Hispanicè, Capateria de muchas cosas y sobre. Pol. Rzeźnicki. Vngar. Szűr készitő. Angl. A tawer of leather.] Plaut. Hic alutarius cordo. Propriè tamen Alutarii, tenuiorum pellium dicuntur: Coriarii crassiorum.

Alūtācia quid sit, docet his verbis Plin. lib. 33. cap. 4. Aurum ipsum quærunt, antrorum in figulinis colunt, ita vocatur indicium. Alacus, ubi id est, arma rerum avaritiæque ex eo quod relevat, conjectura capitur, ut inveniatur aliquando in summa tellure crotonis, summa fœlicitate. Alutatione invocant, & auro ex rebus fœtet. Vide in hunc locum Hermolaum Barbarū.

Alvus, [πρωκτός, ἔντερον. Gallicè, Ventre. Italicè, Ventre. Germanicè, Der Bauch. Hispan. Vientre. Polon. Żywot, brzuch. Vngar. Has. Ang. Belly.] Ab alendo propriè dicitur, quatenus effluunt, sive eluuntur. Plinius alvos appellat quæ vocantur refrigeratoria maximè in cibo, & emollitoria alvum. ¶ Quandoque ponitur pro ventre qui apponi. Colum. lib. 8: Nec obesam inglevie, atque distentam copabulis alvum demetere, & refrigerare. ¶ Item Alvus, ubi apes mellificant, qui & alveus. Varro: Si ex alvo minus frequentes exeunt. ¶ Interdum eas cavatum, ubi quid reponitur. Olim erat tam magnæ fœlicitatis fœmina, modii tantum fœminini genetrix. Virgilius latus, atque fere curvam compagibus alvum. Accipitres in Aves libres, rebus Nonio, in masculino genere poluit: Alvus quidam fig. diximus.

Alvĭtus, qui de levi cortice, ἐυστυγὴς: à Græcis dictus, quòd alvo lanugo fert. [Gall. Malade de vomir par la force de medicamens. Italice, Infermo di vomito. Germanicè, Der sich aber der artzney vom trunckheit des Bauchs hat. Hispanicè, El que tiene vomitar. Polon. Ten co ma wymioty. Vngar. Hasfáj, vhasás orvoslás megyök. Angl. Which is sick of a vomit.] Plinius libro 22. cap. 25. Vinum per urnam, alvitis impositis, multum prodesse dicitur.

Alūmen, habet Plinio lib. 35. cap. 6. Herbæ species est, quam Græci συμφύτον ἄγριον, Symphytum perenne vocant, forte quòd in petris præcipuè nascatur, similis cum lactubulæ, foliis parvis, ramis tribus aut quatuor à radice, cacumine thyrsi, sulculosum, odoratum, gustu dulce, salivam ciens, radice longa & rubella. Alum Dioscoridi ἀφρώδης, alumen nigrum, vel sylvestre. [Vng. Kígyó hagyma.]

Alypon, ἄλυπον Dioscoridi. Vulgo, Arbor de Lassere. Fit herba tabulata, latis foliis, foliis minutis, flore nigro, radice crassa non usitata.

Alyssum, ἄλυσσον Dioscoridi. Frutex est rubi tantum & spinis minoribus à rubis dissimilis. [Pol. Rozyka. Vng. Veadvirág.] ut tradit Plin. lib. 24. cap. 11. Nomen habet ab eo, quòd canis morsus remedium curare creditur. Quidam candem putant esse cum ea, quam hodie Rubiam tinctorum vocamus, alii ceteris esse eum ea, quæ Cannabis agrestis dicitur.

A ante M

Am, Præpositio Græca, quæ nisi apud vetustissimos, in compositionem non reperitur, significatque circum. Cato paravit, quam dixit, Amterminatum. Verùm quando componitur cum dictione incipiente ab a, e, i, u, interponunt b, ut pronuntietur, Ambages, Ambio, Ambelas, Ambigo, Amburbium, Amharvalis, Ambitus. Si verò cum c, h, l, q, m, r, t, remanet integra: ut Amputo. ¶ In notis antiquorum, A amicus. A M. N amicus noster. A M. P amabilis persona. A M. amicus. A V R aureus vel Aurelius. A M N amicissimus. A M. N. T. A M N. amicus multum amicissimus. AMPHI amphitheatrum.

Ama, Ave avis nocturna, quæ & ibis, eadem ferè quæ strigilio. Ama etiam dicitur vas, ad fundendum vinum accommodum.

Amabĭlis, Amabilitas, Amabiliter, Amalo, Vide Amo.

Amaltheæ cornu, Ἀμαλθείας κέρας, idem quod copiæ cornu. Vnum quotes affatim omnia superadd. significans. Transfertur à fabulâ quæ variè narratur apud Autores. Quidam ad hunc modum narrant: Rhea Iovem cum concepisset, parturit puris sacros rerum arcanos deferare locis, infantem in Creta occuluit, nutriendum à duabus Nymphis, Adrastea & Ida Melisseis filiabus. Hæ nutricavere illum affectu judicam capræ, cui nomen erat Amalthea, quæ lapidem adultus ob acceptum beneficium in speciem reddit. Hujus cornu cornu nymphis nutricibus dedit, videlicet ut illis rerum premium, hanc adjicius facultatem, ut quicquid optarent, illis ex eo cornu largiri supposuisse. Ovidius fabulam à diversa fabulâ narrat: Nais Amalthea Creta nobilis insula,

I

liter notari Diod. Sicul. lib. 4 cap. 5. Rursum alter lib. 6. cap. 1. Vide Strab. lib. 12. Philostratus Dionem sophistam appellat Amatheæ cæruleæ ornatu genere vitrearum expolitum. Plutarchus unde Sparsodava Scythorum, qui suo sparsi tribuit universi, deitatis, derivatum, sacratum, & regium. Qui Scythicam, tanquit, accepit Amatheam.

Amalthea & Amalthæum. Cicero vocat Attici Bibliotheram, propter varium & magnum bonorum librorum copiam, quasi dicas Copiæ comu. Cic. ad Attic. lib. 1. & 13. eodem, epist. 21. ad finem: Velim ad me scribas cujusmodi sit Ἀμάλθεια tua, quo ornatu, quæ γραφίαι & quæ poëmata, quasq; historias de Ἀμαλθείᾳ habes, ad me mittas & hic scripsit 16.

Amando, das, Alibi mando, ad locum, alicui rem mitto removeo. [יִרְחַק hirchak. Ἀποστέλλω, ἀποπέμπω. Gall. Envoyer, bannir, chasser, faire partir. Ital. Mandare, scacciare. German. Weg schicken, jemanden hinweg schicken. Hispan. Embiar, desterrar. Polon. Posłać, wygnać. Vngar. Ki küldeni, kiüzeni, száműzni. Angl. To send away.] Cicero pro Rosc. Amandaverat hanc rem, ut esset in agro, ut tantummodo aleretur ad villam, ut commodis omnibus careret. Idem pro domo tua ad Pont. Me expulit, Catonem amandavit.

Amandātus, a, um, Gell. lib. 12. cap. 1: Neque multò minor admirandi & tacitè aliam fuit, quam morte amandati obscuritas est.

Amandātio, onis, f. relegatio, exilium. [רִחוּק rechúk. Ἀποπομπή, ἀπόπεμψις. Gall. Envoyer bien loin de chez soy, relegation, exil. Ital. Il mandare lontano. German. Hinweg schickung. Hispan. Embiada, destierro. Pol. Odesłanie. Vngar. Ki küldés, kiüzetés, száműzetés. Angl. To send away.] Cic. pro Rosc. Tam acerba vita & tam fera, relegatio aut amandatio appellabitur.

Amans. Amanter, Vide A M O.

Amanuenses. Dicti sunt servi, quorum opera & manu in scribendo perinde ac scribarum utimur. H. & A. eorum, dicuntur. [סוֹפֵר sopher. Γραμματεύς. Gall. Clerc, qui écrit à quelcun, secretaire. Ital. Secretario, scrivano à scrivere. German. Dienerschreiber, Schreiber. Belg. Schrijvers oft Schrijvinnen. Hispan. Escrivano. Polon. Pisarz. Vngar. Deák, irástudó. Angl. Clerke which writeth another mannes, secretary.] Suetonius in Ner. Ne diligentissimis quidem amanuensibus exceptis. Vide in A. Alius est servus cui dictitat Admanuum.

Amānūcensium, n. [Ἀμανουένσιον, genuit. corr. sive sumptuchium, ἀναλίσκω. Pol. Ofiarowanie. Vng. Mutovina vlay.] Cum seu augurium, quod sit ex avium cantu, ad exta aliaque sacrificiorum fundos quæ verba, ut Fest. scribit hujusce. Lucretius: postesque superbos Vogit ut amanuensis, & fortibus miles ossa levigat. Et iterum: Sicut amaracini jucundum tactaque liquorem. Hujus unguenti nobilissimum volebat curare fieri proverbium: Nihil cum amaracino facit quod Aulus Gellius, extremus lucubrationum suarum capite elegantiæ torquetis quosdam ingenio perquirit homines, & a Musarum sacris alienos, qui elegantiores literas, quas non esse quærant, mirè superciliosè coërcemant.

Amārāchus, m. f. ἀμάραντος. Herba est spicam veràs habens, quam florem, cui est purpureus, absque ullo odore: unde nomen habeat incertum. Immortales amaranthi, nunquam emarcescit. Sive ab a privativa particula, & σαραίνομαι, siccor, tabesco. Plin. lib. 21. cap. 8 Amarantho nō dubiè vincimur. Est autem non ἀνθὸς sive ἄνθος. Theophrasti (ut ramen censuit Anguillara) sed σαράγος, quam purpuream transtulit dē Plin. lib. 21. cap. 11. cui præstantiorem dicit. [Gal. Passelous vocant. Virg. Ἀσφόδελος vocant.]

Amārus, a, um. [מַר mar. Gall. Amer. Ital. Amaro. Germ. Bitter. Hisp. Amargo. Pol. Gorzki. Vng. Keserv. Angl. Bitter.] Quod contrarium est dulci. Virg. 1. Aeglogæ. & fabices carpetis amaras. Pun. Esse debet gustu amaro. ¶ Translatè pro aspero. Virgil. 12. Aeneid. Hostis amare quid increpitat? Cic. Attic. Amaritudinem meorum sensi fenestus. Plaut. in Pœnul. non sine proverbii specie ait dulce & amarum pro lætis & tristibus. Amans adolescens de epistola amicæ: Dulce amarumque unà una epistola mihi. Idem in eadem fabula: Dulce atque amara apud se una eloquutus anicula.

Amāricāre, Amarum Esse. [מָשַׁל mashal. Gall. Donner amer. Ital. Dare amaro. Germ. Bitter werden. Hisp. Amargar. Pol. Gorzeć. Vng. Meg keseredem. Angl. To make bitter.] Palladius Amygdalas, ut colatur, amaricat.

Amāritūdo, [Vngar. Epe keserüség, keserüsseg.] Suetonius in Tiberio: Accusati per literas amaritudine congestus etiam proditus.

Amarico, as, penultima corripta. [Germanicè, Verbittern.] Amaricandi est, asperum facio, & quasi exacerbo, παροξύνω. Augustinus: Ioël amaricaverunt Deum, qui peccando in eam asperitudinem devenerunt.

Amārīcātio, f. r. & Amator pro eodem accipiuntur: nam significant insuavitatem & asperitatem illam, quā Græci ζ παροξύνω.

אוֹהֵב ohéb. Gall. Amerture. Ital. Amaritudine. German. Bitterkeit. Hispan. Amargura vocant. Polon. Gorżkość. Vng. Keserüség. Angl. Bitternesse.] quam scilicet lingua acèd detergatur, ut etiam exasperetur. Hujusmodi enim saporis amaritudinem, docet Plato in Timæo, & post eum Gal. lib. 1. de Facult. Simplic. med. Virgilius Georg. Ac lapor indicium faciet manifestus, & ora. Tristia tentantum sensim torquebit amaror. Plinius lib. 11. cap. 37: Ideò tactam habent amaritudinem, ut à canibus non attingantur. ¶ De voce Amaror vide Gellium.

Amāsiātis, ei, Eq. idem quod amoris: & per translationem accipitur pro solitudine & dolore. Catul. Multa tuis lusi non est dea nescia nostri, Quæ dulcem curis miscet amaritiem.

Amāsiūnculus, valdè amatus: [יָדִיד yadid, מְאֹד meód, magis. Gall. Fort amy, plein d'amertume. Ital. Pieno di amaritudine. Germanicè. Hefftig bitter. Belg. Bitterachtig. Hispan. Amargo. Pol. Najgorzkszy. Vngar. Igen keserü. Ang. Very bitter.] i. q. Suavis amaritudinis. Permetaphoram ponitur pro animi dolore in invidiam, aut malevolentiam exacerbato. Gell. Amasiunculus libellum maledicentissimum conscripsit.

Amāsius. ἐρώμενος, vel Amasia, ἐρωμένη. Qui vel quam amat vel amatur. [אָהוּב ahúb. Gall. Amoureux. Ital. Innamorato. Germ. Ein Buler / oder ein geliebter. Hispan. Enamorado. Polon. Miłośnik, ukochany. Vng. Szerető. Ang. A paramour, a lover, one beloved, or a friend.] Gell. lib. 19. cap. 9. Audire ac discere, notiores quoq; antiquiores poetas amasios ac venereos fuisse.

Amātio. pro Amatore, scripsit Laberius & Plautus in Mil.

Amātio. Amator, Amatorius. Vide A M O.

Amaurōsis, [ἀμαύρωσις. German. Dunckelheit der Augen.] Latinè dicitur oculorum obtenebratio, quum sine ulla evidenti vitio, & extra dolorem, visus obscuratur quod solet contingere ex abstractione nervi visivi.

Ambāctus, amandi, apud Ennium, ut ait Festus, Lingua Gallica significat servum. Cæs. lib. 6 Bell. Gall. Eorum ut quisque est genere copiosus, ita plurimos circum se ambactos, clientesq; habet.

Ambāges. peculiarem pro dicta, f. r. Significat verborum circuitus. [מְלִיצָה melitzah. Gall. Propos amoureux, ambages. Ital. Cose de parole, inamoramenti. German. Umschweiffende red. Belg. Omweghen een woordenwisselinge. Hispan. Circunloquios de palabras. Polon. Krasomowstwo, wykrętny, mędrkowanie. Vngar. Kerülgetés, beszéd, tekervényes. Ang. Crooked or mervelous discourse.] Virgil. hanc Georg. nunc licet carmine falso. Atque per ambages & longa exorta sequebo. Veteres quoque ambagio dixerunt: de quo nomine Varr. lib. 6. de ling. Lat. Ambagio, inquit dicta ab eo quod ambit circumeundo.

Ambāgiōsus, a, um. Quod abundat ambagibus. [מְלִיצִי melitzi. Gallicè, Plein d'obscurité & ambiguité. Italicè, Pieno di parole. Germanicè. Das viel umschweiffens ist. Hispanicè, Lleno de rodeos. Polon. Wykrętny, mędrkujący. Vngar. Kerülgetős, Tekervényes. Angl. Full of crooked or mervelous speeches.] Gell. Neque præcepta dicunt, sed lubrica atq; ambagiosa conjectatione rectas inter falsa & vera.

Ambarvālis hostia, ab ambiendis arvis dicta, v. Cimarvium erat quotannis pro fœtibus lustrificandi solitum. Solebant enim hujusmodi hostias, antequam ederentur, arva ultrò circumagi. Virgil. Terque novas circum felix eat hostia fruges. Tellus tamen ab ambo, videtur compositionem decurtare, dicens: Ambarvales hostiæ appellabantur, quæ pro arvis à duobus fratribus sacrificabantur. Hunc autem sacrificio præfecti erant sacerdotes numero xii. à Romulo primùm instituti, quos Fratres Arvales vocabant, de quibus latiùs suo loco.

Ambarium, Odoramenti genus est, quod Ab Actio, recentiorum; Græcis κρόκος appellatur, quod testatur Rutil. Libr. 1. cap. 27. Vulgò Ambergrijse vocatur.

Ambassiatores, pro Legatis vulgò dicuntur.

Ambēdo, ambedis, ambedi, ambedere, ex Am, & Edo id est, circumedere. [אָכַל achal. κατεσθίω. Gallicè, Manger tout autour, ronger. Italicè, Rodere à mangiare intorno. Germanicè, Umbfressen, rundumbessen. Hispanicè, Comer de derredor. Polon. Ogryzać, ogryzie. Vngar. Körüllyen enni, körösztülrágni. Angl. To eat about.] Plautus in Merc. Sua exossa dorsum ambedisse: oppidò mihi illud videri mirum, utrum illæc capra Veneris simiæ dorsum ambederit.

Ambēdus, a, um, Circumpotatus ejus. [מְאֻכָּל meúchal. μεμασημένος. Gallicè, Rongé tout autour. Italicè, Rodersi intorno. Germanicè, Umbfressen, rundumbagt. Hispanicè, Comido de derredor. Polon. Ogryziony zgholowy. Vngar. Körülrágattatott. Angl. Eaten about.] Virgilius 3. Aeneidos: Quas vos dira fames, nostræque injuria cædis Ambesas subigat malis absumere mensas. ¶ Legitur & Ambesi, tertia persona ab Amedo, cum mutatione Et ab Edo. Reliqua tempora & personæ regulariter per tertiam verborum declinationem inflectuntur.

Ambīgai,

Ambēgni. à veteribus bos & vervex appellabantur, quum ad cornua utraque latera aram in sacrificium dedicabantur. Festus. Apud Varronem amnegni est. Ambiegna bos, inquit, est circum quam alia hostia ducitur.

Ambidentēs, f. t. dives dicta à veteribus inveniuntur, quæ in utraque mandibula habeant dentes. Hæc & habentes dicuntur. Auctor Festus.

Ambidextĕr, m. f. qui ita læva manu utitur ut dextra. [ישׁ אמר יד *ish omer yad, homo dicens manum.* Gall. *Gaucher & dextrier.* Ital. *Destro & mancino.* German. Der die lincke hand als die rechte brauchet. Belg. Die de slincke hant gelijck de rechte can gebruycken. Die sijnt ontrechte in. Hilp. *Diestro de entrambas formanos.* Pol. *Lewopraway, oby maley gleychie.* Vng. *Az ky mindkét kezével mindenkoron élő, egyaránt élő.* Ang. *He which is alyke able of the left hand as of the right.*]

Ambisfārĭam, adv. [Pol. *Zdwoyrzu.* Vng. *Kétképpen.*] Apuleius in Apologia item Zenonem illum antiquum, Velia oriundum, qui primus omnium dictionem solœcismo arteficio ambisfariam dixerit.

Ambigŭĭfo, d. ecnatus ovis, quæ cùm geminos pareret, de ipsis ita fabulabatur.

Ambigo, gis, pen. corripe. ex am & ago, propriè significat circumago, circumdo. [נבך *Chald. discerpo.*] Augeli. Quibus moris ambigere. Vide & Ambactus, & Ambegna. ¶ Item Ambigere, est dubitare. [לוז נוס חלח *tardo, dubito, cesso, dubitatio.*] Gall. *Etre en doute, estre different.* Ital. *Dubitare, stare in dubio.* Germ. Zweiffeln in einer sach stehn. Belg. *Twijfelen.* Hilpan. *Dudar.* Pol. *Wątpić, zbawiam.* Vulgar. *Kétkedem.* Ang. *To doung, doute, to doubt.*] ¶ Interdum pro aliquo rogare, & contra eum in jus vocare. *Audio Cicilo.* Terent. in Heaut. Simo & Crito, vicini nostri, hi cum à me de fundo mihi cum ceperè arbitrum.

Ambigĭtŭr, impersonale, d. ceptatur. Cic. c. Verr. Si de hæreditate ambigitur.

Ambigŭus, a, um. Dubium, quod in ambas agi partes potest. [חלח נבוכה *nebokah, dubitatio.* Gall. *Ambigu, douteux.* Ital. *Ambiguo, dubio.* German. Zweyfelhafftig. Belg. *Twijfachtich.* Hilpan. *Cosa dudosa à dos partes.* Pol. *Wat pluwy.* Vng. *Kétségo.* Ang. *Ambiguous, doubtfull.*] Lib. 1. ad Heren. Ex ambiguo controversiæ natura, quum scriptum duas sententias aut plures significat, hoc modo: Tullius meus hæres Terentiæ uxori quo dolo volumen argenteorum dato quæ volet. Potest mortuæ per dolum valorum argenteorum dato quæ volet. Potest mortuæ per dolum valorum argenteorum dato quæ volet. Filius se, cui ita velit, in triginta pondo ei dare dicit. Constitutio est legitima ex ambiguo. ¶ Habet etiam Ambiguus significationem genitivo, quem ad modum & dubius. Cornel. Tacit. lib. 2: Tiberium anceps curæ distrahere, vine malitia incertum suum consilium, an hanc ipsi dilationem tempore vanescere finiret, ambiguus prudens, ac meliora reputabat.

Ambĭgŭĭtas, dubia, anceps & incerta verborum potestas. [אבוכה *nebokah* מחלקת *machaloketh, dissensio.* Gall. *Ambiguité, doubte.* Ital. *Ambiguità, dubbiosità.* German. Zweyfung, oder zweyfelhafftigkeit. Hilpan. *Aquella duda de ambas partes.* Pol. *Watpliwość, dwoyrzenie.* Vngar. *Kétértés, kétségbeesés.* Ang. *Ambiguitie, doubtfulnesse.*] Cic. de Invent. 1: Sed nonnulla ambiguitate nominis videntur errare. Ambiguitas nominis est, quod ad cognitionem vocamus.

Ambĭgŭe, adverbium, Dubiè. [בספקות *bespheqoth.* Gall. *Ambigument, douteusement.* Ital. *Dubbiosamente.* German. Zweyfelhafftiglich. Belg. *Twijfachtich.* Hilp. *Dudosamente.* Pol. *Rzecz wątpliwie.* Vng. *Kétségben.* Ang. *Doubtfully, doubtfully.*] Cic. 3. Academ. Siquid ambigue dicemus.

Ambĭo, bis, ambivi, vel ambĭi, ambitum, penultima prod. ex Am, & eo, is, per mutationem circini, & interpositis, Undique cingo, circumdo, circumeo. [נבב *Iakkeb, circumdedit.* Gall. *Environner.* Ital. *Cingere.* German. Umbgehen, umbringen. Belg. *Rontum gaen, omringen.* Hilpan. *Rodear y cercar.* Polon. *Otaczam, opasuie, obwiam.* Vngar. *Körül veszöm.* Item *ambio, ambis, ambire, ambivi, ambitum, ambio, ambis, ambire, ambivi, ambitum.* Ang. *To compasse, to go about, to environne.*] Virgil. 6. Aeneid. Quæ regibus Rutulis ambit turrentibus amnis. Iulius Firmicus: Post proli prolem tot triumphos ad Nili flumina tripam cervices invictas, & regias, & quas tantis purpura triumphalis ambierat. ¶ Per translationem verò ambire ponitur pro insidiari, interpellare. *παραφυλάττειν, παραλοχᾶν.* Virgil. 1 Brut quarto: quo nunc regina ambire furentem Audeat affatu. ¶ Quoniam verò Romani, dum honores & magistratus quærerent, circumire singulos salebant, prendere dexteras, rogare que ut se suffragiis adjuvarent: factum est, ut Ambire capiatur pro honores quærere. *περιέρχεσθαι φιλοφρονούμενον.* Cic. 1. Fin. Quòd si comitia placeret in senatu habere, primus, amicorum, tabula modo nova detur nobis, sicut populo data est. ¶ Interdum etiam significat simpliciter desiderare. *ἐπιθυμεῖν.* Hieron. ad Damasium: Nihil aliud ambiunt, quàm ut autoritate communionis nostræ fulti, meis hypostasibus cum antiquo sectam prædicet. Augustin. l. 3. Confess. Quo te, omnibus illis laboribus nostris quò ambimus pervenire, quid quærimus?

Ambĭtio, ōnis. Circuitus. [מבוב *mabbub, circuitus.* Gall. *Environnement, ambition, apparat, l'honneur.* Ital. *Apparato, ambitione.* German. Umbgang oder verbergung, ehrgeitzigkeit. Hilpan. *Rodeo, Cortesia de honras.* Pol. *Obchod, wspaniałość.* Vng. *Környül vetés.* Ang. *Going about, desire of honour, ambition.*] Amicus. Simus in quo Christus requiesceret, non corporis gremio præparatus, nec vestimentorum ambitione compositus, sed virtutum operatione mundatus. ¶ Sumitur & pro rerum magnarum, honorum, & imperiorum petitione immoderata cupiditate. [גבהות *gabbahuth* גבוה *gabbah.* Vngar. *Kevélység, kevélység keresség.*] Cicero 2. Tuscul. Quid de nostris ambitionibus, quid de cupiditate honorum loquar? Idem 1. Offic. Miserrima est omnino ambitio, honoris amique contentio, quæ *φιλοδοξία* Græci appellant. Ambitio, etiam laudium conciliandæ gratiæ significat. Cæs. Vers. 4: Si ab se petentibus illum rem alienos amici rogatu, benignitate aut ambitione inductus petiisset, &c. Idem ad Quint. frat. Præsertim quum mores sit nunc tam fervidi atque ambitiosi incubuerint. Et hinc ambitiosa dicuntur, quæ fiunt in alienos gratificandi causa. Ab Virgilio, l. 3. De omnibus. ¶ Ambitionis pudi Sallustius in conjurat. Catil. Subegerat alios clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere, amicitias, inimicitias que non ex re, sed ex commodo æstimare, magisque vultum quàm ingenium bonum habere.

Ambĭtiōsus, Qui immoderatè appetit honores. [גבהות *gabbahuth* גבה לב *gabbah leb.* Gall. *Ambitieux, qui brigue & poursuit les honneurs.* Ital. *Ambitioso.* German. Ehrsüchtig / der nach ehren gut ist. Belg. *Eergierich.* Hilpan. *Cudicioso de honores.* Pol. *Sławi pożądliwy, sławnie dzierżący.* Vngar. *Dicsöségh kévánsy, kevélykedő.* Ang. *Desirous of honour, greedie of ambition.*] Cicero in Salust. Si fortè sit in honoribus petendis nimis ambitiosus. Idem pro Plancio: Quis ita ambitiosus est, ut nos omnes quotidie perlustret? ¶ Dicitur etiam ambitiosus, qui habitu, fermone, vultu, denique modis omnibus miserandam in captat. Quint. libro 1. Non sum ambitiosus in malis, nec lacrymarum cautas augere volo: etiamsi est tanto minuendi. Ovid. libro 2. de Ponto: Sed tamen hoc fictis adjunge piteribus unum, Fac nostris ut sis ambitiosa malis. ¶ In propria tantùm significatione Ambitiosus dicitur qui magnis ambitus est, five multa ædificiis. Plaut. Mostell. act. 3. cap. 1: Amœnus amœnus, & quantum locorum situs patitur, ambitiosus.

Ambĭtiōsĕ, Cic. ad Att. Petivit à me ut ejus orationem ne ambitiosè corrigerem. ¶ Ambitiosiùs. Idem est in Epistol. fam. Quum in illo genere multò etiam ambitiosiùs fecerit solem, cùm honos meus & dignitas postulat.

Ambĭtŭs, ūs, tertiæ declinat. [Pol. *Pyszność.* Vngar. *kévesség.*] Lampridius in Alex. Severo: Ita & patronis auctoribus damnatus ambitus est. De quodam loquitur qui per ambitionem ad militiam aspiraret.

Ambīvĭus, Ambitiosus. [שׂטן *satan.* Vng. *kevelkedő.*] Apuleius in Hermetis Asclepio. Tempus autem quod definitum, potest vel numero, vel alternatione, vel per alternus ambitudinem mediens æternum esse.

Ambŭlātus, a, um, pen. prod. part. ep. Circumdatus. [אמבלאטוס & Pol. *Okrążone.*] Ovid. 1. Metam. Iuffit & Ambitæ circumdare littora terræ.

Ambŭrĕtis, bitus, penult. com. nomen. n. C. Propriè circuitus. [מגן *magen, scutum.* Gall. *Vaisseau, vaisseau rond.* Ital. *Gio.* German. Umbgang, umbkreyß. Belg. *Een ommegaen.* Hilpan. *Redo.* Polon. *Okrąg, okrężenie.* Vngar. *Kerülség kerülés.* Ang. *Compasse.*] Cicero de Univ. Quum se ordo ambitus, confectis suis curfibus, ad idem caput reflectat. ¶ Ambitus sedium dicebatur locus inter sedilia relictus, pedum duarit & dimidii: ab ambiendo dictus, quòd domum ambiret, vel quòd per eum domus posset circumiri, ambiri. Cicer. Top. Qu. Scævola ait esse solam ambitus ædium circumitionem, quem communem parietis regendi causa relictum præterirent. ¶ Sequentibus quoniam qui honores petebant, si virtuti accessit dignitas, civium, cibus circumire solebant, easque ante lauti ædibus, aut publicis convenire: factum est, ut Ambitus pœnatur pro crimine honoris malis artibus affectati: quod severissimis apud Romanos legibus cavebatur. Cicero 2. de Orat. Ratio illud catoni, ut possis liberalitatem ac benignitatem ab ambitu arcere, longe sejungere. Idem ad Quint. Frat. Senatusconsultum factum est de ambitu, in Adiani sententiam. ¶ Capitur interdum pro captatione in testamentis, quum habita, vultu, gestu, & gratiosè, præsentium commiseratione nos capimus. Quint. Si juvenis ingeniosissimus, judices, uti velle ambitu tristissimæ calamitatis, potest aliegare vobis affectus in omnibus omnium cogitationum tempestatem: hoc est, misericordiam captare, ex commiseratione malorum. ¶ Est idem Ambitus, prolixio verborum circuitus, ex colis hoc est, membris & commatibus collatis. Cicero *περιόδους* vocat. &c. de Clar.

Clar. Orat. Comprehensio, & ambitus ille verborum, si fit Periodon appellari placet. Idem in Orat. Argum. certique, & circumscripti verborum ambitus.

Ambulatoridion, σκοδοφόρειον, Pharmacum abortum faciens.

Ambo, m. & n. f. foem. & Ambæ, ambarum. Ex Græco ἄμφω videntur deductum, & non dicuntur nisi de duobus, quæ præcesserint. [שניהם shenehem. Gall. Tous deux ensemble. Ital. Amendue, l'uno e l'altro. German. Beidesampt. Hispan. Uno juntamente con otro. Polon. Obadwa. Vngar. Kettew. Ang. Both the two.] Plaut. & Arist. ambo Philosophi. Terent. in prol. Andr. Qui utrumvis rectè norit, ambas noverit. ¶ Vel cum hac dictione Duorum, Vidi duos homines ambos mihi amicos. ¶ Vel quum de his loquimur, quæ tantummodò bina dicuntur, Perdidi ambos oculos, & ambas manus. Cicero 1. de Divin. Quorum amborum generum una ratio est. Ambabus manibus hauriri, σὺν ἀμφοτέραις χερσὶν ἀρύεσθαι, subaudi, χάριν. Deus dici debuit, qui summo conatu quippiam agunt. Idem Aristoph. in Equitibus. ¶ Accusativum facit communiter ambas, sed tamen reperitur etiam ambo in accusativo, imitatione Græcorum: illi enim ἄμφω dicunt. Afranius in Paranda: Revoca nos ambo ad prælium. Terent. in Andr. Hem Charine, ambo opportunè, vos volo. Mart. Georg. 4: Verùm ubi ductores acie revocaveris ambo. Idem in Bucol. Hanc sepè senex spe citharæ ambo Lucrat. Sulpitius lib. 1.

Ambones, ἄμβωνες, dicuntur Salices, Calycis genus. [Polon. Wyelka lozowa. Vng. Kosárfü polyai.] Vlp. D. lib. 33. Tit. 7. l. 13. Ambones, calyces, trullæ, ubi tamen meo dubio legitur anconæ.

Ambrices, pendi cum. Sunt tegulæ, quæ transversæ affectibus & tegulis interponuntur, ut inquit Festus. Vitruvius per asseres, cantherios etiam intelligimus. Imbrices verò tegulæ, quibus incurvis domus tegitur.

Ambrosia, [ἀμβροσία. Germ. Vnsterblichtrit. Belg. Onsterfelijcheyt.] Latinè immortalitas dicitur, ab α privativa, & βροτὸς mortalis: vel quia mortales eam non comedunt, vel quia qui comederent, efficerentur immortales: sed ἀντιφράσει ob euphoniam. Fabulæ ferunt esse deorum cibum, nectarque potionem. Ex quo illud Martialis: Iuppiter ambrosia satur est, & nectare vivit. Cicero lib. 1. Tusc. quæst. Non enim Ambrosia deos, aut nectare, aut juventate pocula ministrante, lætari arbitror. ¶ Dioscorides Ambrosiam tenbit Romanis vocari Capitum Syriacum, aliis Botryn, aliis Apium rusticum. Plinius herbam esse ferbit odore non injucundo, vagi nominis, & circa varias herbas fluctuantem. ¶ Ambrosia alea dus, proverbialis figura dicitur, qui est egregius & velut dis æquandus, quum ambrosia deorum cibo mereatur alii. Usus est Cic. lib. 2. de Orat.

Ambrosius, sia, sium, adject. Pro immortali, divino, odifero, fragranti. Virgil. 1. Æneid. Ambrosiæque comæ divinum vertice odorem Spiravêre.

Ambubaiæ, [Germ. Die verbuhrerinnen Schlumpfschwestern.] Sunt (Porphyrione autore) mulieres vagæ, ac viles, quibus nomen ab eo erat balbutientium verborum vitium esse inditum. Nonnulli Ambubaias, tibicinas Syriacâ lingua putant dici. Horat. Ambubajarum collegia, &c.

Ambubia, Herba est cum alii Ambogiam, alii fumum agrestem, & notiùs nomine Cichorium appellant. [אפוגין Germ. Wegwarten Sewenwachs.]

Ambulacrum, Vide ANBVLO.

Ambulo, las, act. 1. Eo, incedo, ire facio, inambulo, deambulo. [הלך halach. gehen. Gall. Aller, cheminer, se promener. Ital. Andare, camminare, passeggiare. German. Wandern, gehen spatzieren. Belg. Wandren. Hispan. Andar, passearse. Pol. Chodzic. Vng. Iarok. Ang. To go, to walk.] Cic. Attic. Si eum recte ambulavisse, qui hanc epistolam tulit, in spatium tuum diem incidit. Plin. libro 10. cap. 65. Mures Ægyptii bipedes ambulant, ceu Alpini. ¶ Aliquando ambulare est animi causa se exercere. ἀγρεύειν. Plautus: Abit ambulatum: id est, Abiit ut se exerceat animi causa. Idem in Menæch. Convivæ ambulant ante ostium. ¶ Transfertur etiam ad alias quam dicimus, Ambulare navi, Cic. 2. de Finib. Ambulant naves, Cato de Re rustic. Ambulant aves, Plin. libro 10. cap. 15. ¶ Hujus composita sunt, Anteambulo, ante alios ambulo: à quo Anteambulones, ἀνθηγεμόνες, dicti sunt præcursores & satellites, qui honoris gratia comitando principem, tolent præcedere. Suetonius in Vespas. Dum eum iidem per contumeliam anteambulonum fratres appellant. Mart. lib. 2: Sum comes ipse tuus, tumidique antecambulo regis. Deambulo, vide alibi, Inambulo, spatior. Et proprie inambulasse est Peripateticorum, qui deambulantes disputare consueverunt. Obambulo, adversus alios ambulo, & quasi ambulanti oppono, aiendo. Per ambulo, per aliquid, sive ad finem usq; ambulo.

Ambustio. [שריפה shriphah. Brûlure, ardeur. Gall. Ardeur, embrasement. Ital. Ardore, combustione, infiammare. Germ. Brennung, Spanierung. Belg. Brandt. Hispan. Aquella calor de cuerpo poseydo. Pol. Pogorzenie.

Vngar. Egetés. Ang. Walking, going, journeying.] Ipse actus est ambulandi. C. 5. de Fin. Constituimus inter nos, ut ambulationem pomeridianam conficeremus in Academia. ¶ Est & locus ad ambulandum, & idem quod ambulatorium. Vitruv. lib. 5. cap. 9. Circa theatra sunt porticus & ambulationes. Cic. ad Quint. Fratr. epistol. 17: Sed tamen ei nihil reliquit, præter balnearia, & ambulationem piscinæ & aviarium.

Ambulatiuncula, diminutivum. [מהלך קטן mahalach katan. Gallicè, Petit promenoir. Italicè, Passeggiamento piccolo. Germanicè, Ein gehgen. Hispanicè, Pequeño lugar para passear. Polonicè, Przechadzeczka. Vngar. Iaroczka, peenkdeli. Ang. A little walking, or promenading place.] Cicero ad Cæl. Cum una mehercule ambulatiuncula, quæ uno sermone nostro omnes hortos provinciæ non confero.

Ambulator, m. t. Qui huc, & illuc ambulat. [הולך mahalach. Gall. Qui aime à se promener, ou courir. Ital. Camminatore. German. Wanderer, spatzierer. Hisp. El que anda como passeando. Pol. Tułacz, wędrowiec. Vngar. Iaro, kereskedö. Ang. One that walketh hither and thither, a runner.] Colum. lib. 1. cap. 8: Villicus quem ait Cato, ambulator esse non debet.

Ambulatrix, ἀναβάστρια. Cato cap. 139. Ad cœnam ne quò eat, nève ambulatrix sit.

Ambulatorius, a, um. Quod ad ambulat, quodq; moveri potest. [מהלכי mahalachi, מהלכים mahalachim. Gall. Qui va fait marcher, ou aller. Ital. Da passeggiare, che può passeggiare. Germ. Das gehet spatzieret, oder herumgetrieben. Hisp. Que puede andar. Pol. Wedle czego służący do chodzenia, przechadzania, obchodzenia. Vngar. Iarásos. Ang. What serveth to walk, or ride hither and thither.] Turris ambulatoria, quæ rotis & machinis admovebatur muris, ad arces oppugnandas, ut habet Vegetius. Hirt. de bell. Alex. Quæque parte ab his inferiores erant, has altissimis turribus de omnium tabulato ad munitionem præterea ambulationes totidem tabulatorum confecerunt. Plin. lib. 21. cap. 14. Operculum à tergo est ambulatorium. ¶ Ambulatorius interdùm ponitur pro Mirabilis apud Iurisconsultos: ut quum voluntatem testatoris dicant esse ambulatoriam usque ad mortem. Vt Vlpianus D. lib. 32. Tit. 4. l. 5: Ambulatoria enim est voluntas defuncti, usq; ad vitæ extremum exitum. ¶ Ambulatoria legis parcitas adest, sub alternatione concepta. Paulus D. lib. 21. Tit. 1. 10. Est ergo potestas legis ambulatoria, quia dotalis fuit obligatio.

Ambulatorium, penultima prod. Est locus ad ambulandum, ubi commodè ambulari potest animi causa. [מהלך mahalach. מהלכים mahalachim. מדרך midrach. Gall. Promenoir, galerie, ou promenoir. Ital. Loggia, portale. German. Ein ort da man spatzieret, oder umbgetrieben. Hispanicè, Lugar para passear. Polon. miejsce do przechadzania. Vngaricè, Sétalo hely. Angl. A walking place, a gallerie.] Festus: Ambulacra, ambulationes. Plinius: Tectoria atque gymnasia, & protectis extenta porticibus ambulatoria miremur.

Amburbiale, vel Amburbium, Sacrificii genus erat, quo civitas lustrabatur: ita dictum, quòd victima, antequam immolaretur, urbem ambibat: unde & ipsa victimæ Amburbiales dictæ sunt, eadem forma, qua hostiæ ambarvales, quæ circum arva ducebantur, antequam caderentur, ut fruges feliciùs provenirent.

Amburo, pen. prod. act. 1. Circumuro. [חרך charach. Gallicè, Brusler autour, donner bruler. Ital. Bruciare d'ogni parte. Germ. Zu ringe vmb anbrennen. Hisp. Quemar enderredor. Pol. Okurzyć wogniem. Vngar. Mindönfelöl égetni. Ang. To burn about.] Plautus Epid. Nam ille quidem Vulcanus erat, et tibi, quicquid tangit, omne amburit.

Amburus, ta, tum, Circumustus, adustus, non plane combustus. [חרוך charuch. adjectif ou participe. Gallicè, Brusleure, ou à demi bruslé. Italicè, Abbruciato d'intorno, arsicciato. German. Zu gebrennt. Hispanicè, Quemado al derredor. Pol. Opalony, wokoło iony. Vngar. Mindönfelöl égetö. Ang. That is burnt, or scorched about.] Cicero pro Domo sua: Qui denique amburitas formonum mearum reliquias suas domos comportari paterent. Plin. lib. 10. cap. 33: Hirundinum pulli ad cinerem amburuntur, ne morbos medeantur.

Ambustio, onis, f. t. verbale. [שריפה shriphah. Gall. Brusure, eschaudure. Ital. Scottatura, arsura. German. Ein Brandt. Hisp. Quemadura, ardor. Pol. Oparzenie, oppalenie, przypalenie. Vngar. Égés. Ang. Burning.] Fur. lib. 13. cap. 4: Myrtinum oleum medetur emptionibus, & ambustionibus.

Amecum, & Amecam. Pro amico & amica antiqui dicebant. Lucretius: In lacu Averno mulierè fuisse amecabundam, scripsit Ennius. Amantem.

Amelès angulus, ἀμελὴς γωνία id est, neglectus angulus, sive ea dicenda, qui supinus & otiosabundus detinet, nihil bonarū rerum rentibus. Ajunt in Lydia terra esse, qui λευκὸν γωνίαν id est, securus angulus vulgo dictus (malo ita scribi) quòd neglectus & incultus jaceret, scriptum reperitur & ἀμελὲς γωνίαν id est, neglectus angulus. Recitat Zenodotus & Heraclitus.

Amelli,

Amellă, Verba quæ nascitur iuxta Mellam Galliæ fluvium, à quo nomen accepit. Amellus flos ejus. Vide Servium ad Virg. l. 4. Geor. g. Et etiam Bos in prato, cui nomen Amello Fecere agricolæ.

Amen. [אמן Amèn. Vng. Amen, igy legyen.] Dictio Hebræa, Verè aut veritas: particula ad confirmandum aliquid. Deuteron. 27. 15. Respondebunque universus populus אמן Amen: id est, verè, vel veritas est hoc. Aquila interpretatus est Fidelis: Septuaginta, Fiat, quod ea quæ superdicta sunt, vera sint.

Amens, ntis. 1. Qui à mente suâ recessit, mente motus, de rationis compotis dejectus. [משוגע meshúga'h. Gall. Insensé, fou, desfaçonné. Ital. Pazzo, matto. Ger. Besinnungloß. Hisp. Loco, furioso. Ital. Pazzo, matto. Pol. Głupi, szalony, obłąkany. Angl. Mad, wood.] Cicer. 2. Senectus. Pol. Głupi, szalony, obłąkany. Angl. Mad, wood.] Cicer. 2. de Finib. An mentem amentem putas, ut quod in pertusum dolo modo loquar? Quidam Dementem ab Amente ita distinguûnt, quòd Demens sit, qui non cogitat quid agat, aut loquatur: Amens, qui prorsus intelligit.

Amentātus, a, um, Cicer. de Orat. Amentatas hastas ab aliquo accipere.

Amentĭfer, p. [שלשן shalshin. Gal. Parrement. Ital. Pazzia. Ger. Besinnigkeit. Hisp. La perdida de juyzio. Pol. Głupstwo, szaleństwo. Vngar. Eszetlenség, bolondság. Angl. Madness, foolishness.] Terent. in And. Cum eam tum ex tuo facto ex ipsa re ipsa, tum ex aliorum sermonibus, Chremes, hujus amentiæ Cicer. 3. Tusc. Nec minùs illud acutè, quòd animi affectionem lumbis mentis carentem nominaverunt amentiam, eandem, demontiam.

Amentum, i. Omne ligamen, vel instrumentum, quòd medium habet ligatum, ut jaculi gestus possit. [עכבה akabáh. Gall. Lien, courroie, courroie de cuir ou de cordes pour darder le javelot. Ital. Ogni sorte di legame. Ger. Einjeder Band, Lein Riem. Hisp. Amientes para tirar. Pol. Nadmiar, przemoc, gwałt, ciężkość. Vng. Ideg. Angl. A rope, a string.] Virg. 5. Æneid. Ille Amento Sublimis dat tela manu. ¶ Hinc Amentatæ soleæ, & Amentatæ fasciæ circumdo. Cicero de Orator. Amentatas hastas ab alio accipere, easque Oratoris verbis lacertis dare torquere. Metaphoricè dicit pro argumentis aliundè petitis, quæ tecta, quibus utatur orator. ¶ Et Amentare apud Lucanum pro jacere, aut circumdare, aut annato munere: jaculum amentavit habena. Videtur autem Amentum propriè ea ligamenta significare, quæ intra mentum pertinent & pugnorum sectionem, quæ dicuntur etiam offendices, quòd se multò offendendo tenent, quæ dicuntur etiam offendices, quòd se multò offendendo tenent, & convenienter ista ut metaphora quadam, vel potius Synechdoche ad cætera ligamentorum genera translatum sit.

Amerca, Columella semen olivæ. Plin. Garcariam vocat.

Amĕrimnon. [ἀμέριμνον. Gall. Immortelle. Ital. Sempre-viva. Germ. Hauswurtz. Hisp. Pierna-quebrada.] Herba est quæ alio nomine Aizoon majus appellatur. Autor est Plin. lib. 25. cap. 11. Nomen habet ab eo quòd curam & solicitudinem levare putetur, ἀμέριμνος. Sic enim dicit quod solicitudinis expers.

Amĕrīnus, Species est fabricæ arboris, quæ & Sabina appellatur. Plin. lib. 24. cap. 9. Amerinæ virgæ semen cum puris argenti pari pondere gallorum est.

Ames, mitis, masculini generis. [Germ. Ein vogelgarn. Pol. Ptasznik, łapanie ptaków obiegaiące. Vng. Madárfogó eszköz. Angl. A speckle for to take birds.] Persius aucupalis, Horat. in Epodo: Aut amite levi rectos diriget arcus. Palad. lib. 9. cap. 12. Nunc in amitibus apparet aucupium noctium.

Amĕthystĭtes. [אחלמה achlamah. Germ. Ein Amethystfarbener Edelgestein. Hisp. Piedra violada.] Gemma est diluto violæ colore, fulgore purpuræ, nō prorsus igneo, sed in unum colorem desinente: ita dicta ab ἀ privativo, & verbo μεθύσκω, quod est inebrio: sive quòd potentiæ creditur resistere, ut Aristoteli cum Magis convenit: sive (ut Plinio placet) quòd ubique nō vinum colorem accedens, priùs quàm cum deguster, in violam desinat. Plin. lib. 37. cap. 9. quinque enumerat amethysti species, ex quibus palmam tribuit Indico. ¶ Amethystas quoque à nonnullis vocatæ uvæ quædam species, vitium tamen Etruscum, ut nullo modo in contextum è Plin. lib. 14. cap. 2. eam fas erat ne incultæ vel in appellatione facile cessarent.

Amĕthystĭnus, a, um, quod ex Amethysto constat, aut quod Amethysto colorem refert. ¶ Item Amethystinatus, amethystino colore ornatus, sicut purpuratus dicimus, vel purpureâ exoratum. Martial. libro 2: Hic quem videris gressibus vagis lentum, Amethystinatus media quiescat cœna.

Amĕthystizōntes carbunculi, ἀμεθυστίζοντες ἄνθρακες, Optimum carbunculi genus, cujus extremus ignitus in Amethysti violam exit. Plin. lib. 37. cap. 7.

Amĭa, Piscis est Pelamidi similis, cujus interceptum singulis diebus intelligitur. Plin. lib. 9. cap. 15.

Amĭantus, ἀμίαντος, Lapis est friabilis in modum lanæ, alumini scisti adeò similis, ut pro eo à Sepulatariis supponatur. Vulgus Gallorum vocat Alumen plumosum, falsò existimans ipsum esse alumen. Ex hujus lapidis tenuiores conficiunt elychnia, propterea quòd abigne non consumatur. Texitur quoque in vestes & mappas, quæ sordidatæ, igni purgantur. Differunt ab alumine scissili: quòd hoc aquis innatet, amiantus autem non recipiat. Gallio quoque digno scicum amiantum soluble, sed lanæ ceruntate linguam mordicat, & cancros exulcerat: amiantus verò acrimoniæ omnis non modò acidique experti, Ad hæc amiantus ingenium confectus, perpetuò durat: alumen autem liquefit, nullasque exerat.

Amĭcĭmum, penult. prod. n. 1. Vitta pellicularis, ex quo vinum diffunditur. Festus.

Amĭcio, cis, pen. correp. Protegendum amicui & amicire, amictū, actum, vestio, operio, &c. [עטה atáh, cubrir, cobrir. Gall. Vestir, affubler. Ital. Vestire. Ger. Bekleiden, anziehen. Belg. Bekleeden. Hisp. Vestir. Pol. Okrywam, odziewam. Vng. Fedezem, öltözöm. Angl. I attire.] Brutus in laudatione Appii Claudii: Qui ter toga prætexta amictus. Varro alter: Scelestis mos vester amictu. Vide Pomped. Sacra. Horat. Et piper & quicquid chartis amicitur ineptis. Suetonius in Vespas. Dion salutabatur, & calciabatur ipse ille, & amiciebat. Veteres amiciebar dixerunt pro amiciar. Plautus: Sunamium aliis me inferam, atque amictor glomere.

Amĭcŏrium, n. t. Vestimentum puellare, candidum, & subtilissimum, celino. [מעטפת מבחן מחבוש כותנת צר מחבוש בעין מחבוש מעטפת. Gall. Vêtement de fin lin servant aux filles. Ital. Sottana. Ger. Ein fein weiß ybertleid der töchteren. Hispan. Vestidura de lino. Polon. Szata dziewic panieńskich. Vngar. Ingyen. Angl. A maydens smock.] De quo Martial. ad Richis: Munera cotas metuo, tenuesque mendicabo, Ut possim dicere pellicularia sint.

Amĭcŭlus, a, um, participialiter quod velitur. [מעטה מעטה. Gall. Vestu, vestue. Ital. Vestito. German. Gekleidet. Hisp. Vestido. Pol. Odziany, ozdobiony. Vng. Ideg. Angl. Clothed, clothed.] Cicero Philip. Sed hæc in toto collegatus ambitu: ego purpureus in sella aurea coronatus.

Amĭcĭtĭa, æ, f. [אהבה ahabáh. Gall. Amitié. Ital. Amicitia. Germ. Freundschaft. Hisp. Amistad. Pol. Przyiaźń. Vng. Barátság. Angl. Friendship.] Verba quæ fingenda sunt à nominibus, quasi pallium. Cic. 1. Tusculan. Mihi amicitiæ est Seythium tegmen. Tibullus: Frustra jam vestes, frustra mutantur amictus. ¶ Proverbialis figura dixit Catullus: Contra nos tela ferantur, Si fieri nostra ex voluntate potest, facilè depellimus omnes Seu quis amicorum, seu quis inimicus erit.

Amĭcĭum, Genus vestimenti, autore Festo, à circumjiciendo dictum. [תכריך tachrich. Gall. Suaire. Ital. Mortaio. Ger. Ein tuch das man vber todte leichen breitet. Hispan. Cubierta de muerto. Pol. Mokrzadło. Vng. Halotzsko, mente. Angl. A sheete.] Cic. 2. de Divinat. Visa est in somnis amicæ effigies amicula. Valer. Maxim. Deinde etiam Jovi Olympio purgatus pendens aureo amicto, nudoque ei laneo pallio. ¶ Inde Amiculatus, amiculo indutus.

Amīcŭs, ca, cum. Quam quis amat honestè. [רעות רעיה. Gall. Amie, amiée. Ital. Amica, amoroso. German. Ein Buel. Belg. Een hoerken ofte vrient. Hisp. Amiga. Polon. Kochanka. Vng. szerető. Angl. Alemonede.] Horat. Epist. 17. Venox longa, quæ nusquam mentitur amica, dies q. Terent. in And. Si vel hanc, vel istanc, sive amica est, gravida è Pamphilo est.

Amīcŭla, diminutivum ab amica. [φιλούμενη. Gall. Amiette, petite amie. Ital. Amichetta. Germ. Ein Buelin. Hisp. Pequeña amiga. Pol. Miłośnica. Vng. Szeretőcske. Angl. A little lemmande.] Plin. Miserat etiam epistolas Romam, ad amiculam quandā. Suet. in Calig. Quoties uxoris vel amiculæ collum exosculatur.

Amīcus, substantivum, Benevolus, necessarius, qui honestè amare aliquem complectitur, & indissolubili familiaritatis jure est conjunctus. Hujus contrarium est Inimicus. [אוהב ohéb רעה רעי. Gall. Amy. Ital. Amico. German. Ein Freund. Belg. Vrient. Hisp. Amigo. Polon. Przyiaciel. Vng. Barátom. Angl. A friend.] Paul. Iurisc. Amicos appellare deceptus, non levitatis culpa notatus, sed cujus fuerit ratio nimis. Interest autem inter amicum & amatorem: quòd amator veneree autem inter amicum & amatorem: quòd amator veneree ut Donatus tradit: Amicus, qui non est Amator, corporis. Cic. 5. Verr. Potestne ab his tuus animus nequissimus non solùm amicos, verumetiam amatores absolvere? ¶ Mares amici noveris, non oderis, φίλος γένεσθαι χρήσεως, μισῆσαι δὲ μή. Porphyrion in Horatio, hunc versum proverbialem fuisse ait quo admonemur, in amicorum moribus quædam vitia dissimulanda esse, ut ante ligantur quidem, sed tamen tolerentur ne severiori & oculatiori in observandis amici malis subveritas amicitiam. ¶ Amicorum communia omnia, κοινὰ τὰ τῶν φίλων. Ex hoc proverbio Socrates colligebat, omnia bonorum esse verorum non secus quàm deorum. Deorum, inquit, sunt omnia. Rursus deorum sunt amici. & amicorum inter se communia sunt omnia. Bonorum

narum igitur virorum sunt omnia. Refertur apud Euripidem in Oreste, in Phœnic. & in Andromacha: Apud Terent. in Adelph. apud Cicer. 1. Offic. & 3. de Leg. Cic. citat ab Aristot. lib. Mor. 8. & 9. Eth. de Leg. 3. ¶ Amicitia certus in re incerta cernitur. M. Tull. in Lael. Sententia hunc ex Ennio citat proverbii specie. Quo significatum est, amicitiam in rebus adversis explorari. ¶ Nihil humanis amico oppartuno amicius. Gratissimum officium quod præstatur in tempore: citra intempestivum efficium. plerumque molestum existit. ¶ Vitiatorum mancipia amici. Ἀνδρὸς φαύλου κτήματα οἱ ξυνόντες βίῳ. Parœmia notat mores amicorum vulgarium, qui mutandi non pro varianæ temporum advolant ac devolant. Advolant, ubi res secundæ: devolant, ingruente aliqua tempestate. ¶ Felicitas multos habet amicos, ὁ πλοῦτος πολλοὺς ἔχει φίλους. Notior est sententia, quam ut requirat interpretem. ¶ Amicus magis necessarius quam ignis & aqua, Ἀναγκαιότερος πυρὸς καὶ ὕδατος ἐστὶ φίλος. Hyperbole proverbialis, admonens neminem esse tam divitem aut potentem, qui non opus habeat amicorum officiis. Ob id ipsum Latini amicos necessarios vocant, ut amicitiam necessitudinem. Cicero ad hæc alludens ait in Lael. Honestque vulgus indoctum habet in ore quod est verissimum: Tolle ubi vis vitæ precium quàm hanc amicis. ¶ Novos parans amicos, ne obliviscere veterum, Νέους φίλους κτώμενος, μὴ ἐπιλάθου τῶν παλαιῶν. To quem pueri ad metaphoram, ad quæ convenit non unquam respicere, etiam pulla quæ civetta ad adolescentis disciplinæ. Hermol. Barbar. in Epistola quadam ad Picum Mirand. ¶ Menecrates ad parentes qui leones amici, Θαυμαστὸν φίλον εἰς ἀγρίους. Divitiæ conciliant amicos, proprietas necdios habet amicos quos natura conjunxit. ¶ Vnus Deus, & plures amici, Εἷς θεὸς, καὶ πολλοὶ φίλοι. Hesiodi sententiam probatur, καλὸν φίλον, neque enim deest. ¶ Amicos tractandos simulatur, ὡς φίλοις χρηστέον, neque enim deest. Simulas Didymo esse, addens dicit solitum dicere, quibus accommodarent, & nonnum severitatem sumerent, ad simulationem alterum. Sumpsit ex Isocratis hortatibus. ¶ Amicus amicus. Apollonius in Phœnissis sic legit, φίλος φίλου φίλος ἐστὶ καὶ ἐχθροῦ ἐχθρός. Sic Aristoph. apud Athenæum. Quod dixerunt eos qui nullum officium refugiunt, modò gratum faciant amicis. ¶ Lingua amicus, καὶ γλῶττα φίλος, qui verbis officiosus, non re præstat beneficium. Ac qui non amat ex animo, sed benevolentiam oratione præ se fert. ¶ Cum amico non certandum æmulatione. Cum amico non certandum invidia. Cum amico & benemerito non est suscipiendum certamen, neque id obscuretur amicitia propter æmulationem hujusmodi contentionum. Id innuit Homer. in Odyss. 8. νεῖκος, οὐ φιλότητα μεγαίρω. id est, -quis namque benigno cum hospite pugnet? ¶ Pereant amici, dum una amici intereant. Versiculus refertur à Cicer. in Orat. pro Dejotaro ut proverbio jactatus. Congruet illos, qui nec inimicis parcunt, nec amicis, modo quid impetrare conjurati, affequantur. Versus autem est immanis: quem humanitatis tit & inimicos multos fuisse, ne caldus amicos. ¶ Neque malis fit amicus, neque malus bis. Carmen illud Hesiodi, sicut & alia plura, refertur in proverbiorum. Κακὸς κακῷ οὐκ ἐπιτήδειος, id est. Nec malus, aut nec malli dicatis amicus. Arist. lib. Moral. 9. ita quam proverbio jactarum citat, quòd prorsum citra ullius amici contactu divitem vivere, fictionem atque inanem dum esse volentes: rationem non verbemater amare possumus simul malus, nec pleriosus morem gerere. Diversa tamen fecit Cicero in Lælio, & Plutarch. in comment. οὐ συμφιλήσεις. ¶ Vbi amici, ibi opes. Plaut. in Trinummo: Verum illud quidem, quod memoratur: Vbi amici, ibidem opes. Citatur & à Fabio proverbii vice, lib. Orator. Inst. ¶ Bonus est, potiores esse amicos quam pecuniam, & ad vitæ præsidium plus habere momenti amicos quàm pecuniam, quam ob absque amicis opes. Valeat amicus cum inimico, οὐ φίλος φίλῳ μισῶν. Quadrat in eos qui tot ad se spectantes amicos magis quam inimicitiarum esse habent, ejusmodi fertur Timon de Misanthropos. ¶ Vsque ad aras amicus, μέχρι τῶν βωμῶν φίλος. Hoc refert inde Pericles amico cuipiam, qui cum rogaverat, ut in causa quadam falsum diceret. Admonet Adagium non nunquam quo consulamus amicorum commodis, eorum, cohonestati morem geramus, tas videri paululum à recto deflectere: verum cætera, ne propter hominem amicum nimium violentiam volemus. Gell. Noct. Attic. lib. 2. cap. 3. & Plut. in libello, πῶς ἄν τις αἰσθοίτο. ¶ Verborum amicus. In cum qui simulat dictione benevolentiam, cæterum longe diversa paratus in animo, quadrabit illud ex Homer. Odyss. 7. Μαινομένῳ ἐοικὼς καὶ ἐπὶ φρεσὶν οὐκ ἐνοήσας, id est, animum promtum illius ait: Loquitur dictis, at mens diversa parabat.

Amicellus. Diminutivum ab Amicus. [φιλίδιος. Gall. Petit ami. Ital. Amichetto. Ger. Ein freundlein.] Hisp. Pequeño amigo. Polon. Przyiacielinka. Vng. Kedves barátkám. Ang. A little friend.] Cic. 3. Ver. Decimus amiculus meus. Horat. in epist. Dixe dominus adhuc, quæ cenfet amicius. Amicolus dulcis, Catullus.

Amicitia, cum, ad res, rem. Benevolus amicitia conjunctus. [אהבה ידיד יְדִידוּת. Gall. Amitié, accordable. Ital. Cosa spetta in amicitia. Ger. Ich vergeuch mit freundschafft rechnen. Belg. Angenaem, minnaert. Hispan. Cosa amiga à amigable. Pol. Przyiaciel przyiaźń przyiacielski. Vng. Barátsági. Ang. Friendship.] Cicero Attic. Mihi nemo est nec amicior, nec jucundior, nec charior Attico. Idem ad Quint. Fratr. Præterea habemus amicissimos. ¶ Jucundum cum re naturalem, hanc Ecatonis, sive gratum: ut, Amicus patris sermo, Amica frugibus stilla, Amicum plantis fimus. ¶ Si tibi amicum, nec amicitia amicum, Plato in Theætete. Ἀλλ' εἰ σοὶ φίλος ὁ Πρωταγόρας ἐστὶ καὶ ἐμοὶ φίλος, ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ ἐμοὶ καὶ σοὶ ταὐτὰ δοκεῖν ἀληθῆ καὶ ψευδῆ. id est, Si tibi ad tibi amicus, Protagoras est & mihi amicus, necesse est & mihi & tibi eadem vera & falsa videri. Quo admonemur, Amicitiam quidem virtutis quæ solet esse habitis, fortunæque indolis non obnoxiæ, conditionem oportere: sed tamen verò hominis non ita facultatibus fingi esse (quæ capiditatem animi non explent, sed artium) rationi hæc tantum aliquæ fortunam habere conducit. ¶ Amicitias immortales, inimicitias mortales esse oportet: T. Livius ex oratione Scipionis in extremo lib. 10. de bell. Maced. & Asiatico. ¶ Multas Amicitias sternam dicunt, πολλὰς φιλίας ἀναιρεῖσθαι λέγουσι. Ad amicos ut agnum adhibuit convicta ac frequentes hostes ad quos nec vellit, nec ea, interemtione ac ablentia dicto. vt Menenius in Coriolano Arist. lib. Moral. 8.

Amicitias apud Græcos ruinares, ubique amicos sint esse Amicemedici est, ut aiunt.

Amicitium. Genus vini, unde Amineum & Amineæ vites. Virgil. Sunt & amineæ vites firmissima vina. Aliqui pro amineis vocant, & Amineas facient, ubi mus Falernus, ut Macrob. testatur. Quod facit ut mirer Servium tacuisse Græcum nomen, ipsi esse Amineum à Græco quodam nomine, quo cit, sicut rubor, quo etiam natura alba est. Alia Amineæ in Scribonia, germanitate, pro, cort. Vnde & versum Virgilii sup. à citatum sic effert Servius: Sunt etiam Amineæ vites, quæ Erica est. Nam Eneæ capite longo esse scribendum pondus enim etiam Rhæaldus ex Autumnio versa in Columellam demonstrat: Solas qui Chium noverat & Amineum.

Amis, is, ut, ἄμις, ιδος, ἡ. Fascinum, per quod venatores expandunt retia, ad capiendas feras.

I Amissiles,

Amitti des, Ipse dixit, quem quisque amicum sibi gessit, ut huic nemo contradicat.

Amittipen conf. p. Theop. Pacis mei socor, cuntiâ me contentus, atq; ita vivere possit, vel ut à patre meo amare et [illegible] Gall. [illegible] Ital. Gioia de sua vita. Germ. Ihr Gemahl. Hisp. Esposa. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Wife, housband.] Nam ab [illegible] Francis, cum matres eligi solent, propter liberorum pulchritudinem, quos ex his habituri sunt, quas ducunt uxores. Major amita dicebatur, vel & amita mea, sicut & Major avunculus, aut & avunculus meus. Cap. Adhibentur in dei ad Ebutium amicam eo modo.

Amitto, pro quod de Cautore Nonio dictum, quem malim exterere, literæ similitudine affectus. [illegible] Gall. Perdre. Ital. Perdere. Germ. Verliehren. Hisp. Perder. Pol. Zgubic. Vng. Elveszteni. Ang. To lose.] Cum accentu in penultima, Latine præteritum in perpetuum oblivio dicitur, quasi ex obliviones ad æternum est, immemor Eo oblivisci. Cic. in Phil. Per fundamenta pacis, Athenienses quique remotissimas exemplum, Græcum etiam verbum ἀμνηστία usurpat, quod tum in fœderis fœdus usurpaverat civitas illa, atque omnem memoriâ discordiarum in perpetuum oblivione delendam censuit.

Amnis, apud Lat. pidem interior pars vulvæ.

Amnis. [illegible] Gall. Fleuve, riviere. Ital. Fiume. Germ. Ein flus oder bach. Belg. Een stroomende water. Hisp. Rio. Pol. Rzeka. Vng. [illegible] Ang. A flood, a river.] Flavius: ab Am, circum, & No, fluo, quoniam flexuoso cursu fluit, vel ab ambio. Omnia enim flumina circumeunt, eadem curvata pinguntur. Nec destitit qui à Græco ἀνάω deduceret, quod ea Scidas fluvium interpretatur. Hinc etiam ἀνασσα apud Callimachum dictum putant pro amne. Sic enim habet ille in Hymno Dianæ: [illegible] Hoc est, Dianæ fabulas Amnisidas vigintiunum Nymphas. Verum hæc potius ex dictum videntur ἀπὸ τοῦ ἀνάω, quod proprium nomen est fluvii in Creta, à unda quoq; commemorati: quod etiam Callimachus interpres annotavit his verbis: [illegible] id est, Amnisus fluvius Cretæ, à quo Amnisidas Locri, Cretici. Virgil. 1. Georg. Atque ibi tum ingens fundæ jam verberat amnem. Plinius libro 20. capite 22. Halycones silvarum & in amnes, & Punitur & pro continente. Virgil. 4. Aeneid. ruunt de montibus amnes.

Amnisidis. [illegible] Gallice. Gallire, quæ habitat prope flumina. Italice. Quella che habita appresso i fiumi. Ger. Der bey einem flus wohnet. Hispan. Una que mora cerca del rio. Pol. Nadrzeka mieszkaiąca. Vngar. [illegible] Ang. Which dwelleth by a river.] Amnis accola. Ovid. 10. Metam. Amnisidasque Naïdas, & aquatica lacos.

Amnis, idis, m. Significat fluvialem. [illegible] Gall. De riviere, Ital. Di fiume. Germ. Das des flus ist, oder zu dem flus gehört. Hispanice. Cosa perteneciente al rio. Polon. Do rzeki należący, przy rzece będący. Vngar. Folyamé. Ang. Which belongeth to a river.] Ut Sus amnica, apud Apuleium. Plin. lib. 32. cap. 3. Helcida in Sico Macedoniæ amnica quoq; maxima.

Amnigenus, a, um, Aut Amnigenos inter pisces dignandos, &c.

Amnites, genus est vini Siculis, sed dulcior.

Amo, amas, amare. Diligo, charum habeo, studio prosequor, benevolentia complector, magno amore in aliquem sum. [illegible] Gall. Aimer. Ital. Amore. Germ. Lieb haben. Hisp. Amar. Pol. Miłować. Vngar. Szeretek. Ang. To love, to like.] Cicer. Dolabellæ: Quis erat, qui naturæ ullum amorem, quem erga te habebam, posse aliquid accedere tantum tamen accessit, ut mihi semper amare videar, non diligere. In eodem simul idem Cicero ad Silium: Sed tamen in te ipso commune omnium nos diligi solum, verumetiam amari. Terentius: Quis est omnium, quin illum videat, quem amet? Non pol, quin plus quam quisquam amem, aut plus diligam, ego scio. Quod à Amo ekfalute putantur, capitur pro Amore caput tum primo est, esse in amore. Festus: Amasti illos: certum est. Compositis hujus verbi sunt Adamo, Desamo, Redamo, & Famo.

Amœbæus. [illegible] Gall. Poete Dialogue, Vers mesurés. Ital. Di versi, Cicer. Epistolæ. Belg. Eine Hist. Germaine. Pol. Mowiący, przeciw. Vng. Kolmolkodo beszed. Ang. Questions, replies.] Interlocutio duorum versibus. Cicero ad familiares. Plaut. Nosti, amabo, verberatæ cupidem, ne des malum. Quid eum exponam. Oratum ut Gedicus, ut Amabœi mihi quiescas, & sæpe etiam habeta pro duo accensetur. Cicero ad Attic. Cura, amabœ te Cicerone ne colorum.

Amœbæus, participi. Sig. ab Eo rursum vel eam, qui vel quæ amat, potest vel amari potest. [illegible] Gall. Amoureux, amoureuse. Ital. Amatore, amatrice. Germ. Der lieb haben oder zu lieb haben ist, oder der lieb haben will. Hispan. El que ama, que ama. Pol. Miłośnik, miłośnica. Vng. Szerető. Ang. Loving, which loveth.] Cicer. Nihil difficile amanti puto. Amœbæum, & semper

semper amavi nimium studia & mores tuos. ¶ Cum genitivo constructum, transit in nomen: ut, Amans quietis, φιλήσυχος. ¶ Interdum substantivè accipitur in eadem significatione, qua amator, ἐραστής. Ovidius 1. de Arte: Pallet omnis amans: color est his aptus amantibus.

Amanter, adverbium. Significat benevolè, vel cum amore. [אהבה *ahabah* φιλικῶς. Gall. *Amicalement, en amy.* Ital. *Amorevolmente.* German. *Freundtlich, mit liebe.* Hispan. *Amorosa y amigablemente.* Pol. *Przyiacielsko.* Vngar. *Szeretőképpen.* Angl. *Lovingly.*] Cicero Amico: Valde hoc velim amanter diligenterque conficias. Plinius in Epistol. Nos, ut amicos paternos, & amanter & modestè complectebatur.

Amasco, veteres inchoativo modo dixerunt ab amo. [Vng. *Szeretni fogom.*] Diomedes Gram. lib. 1. Item ab amo veteres inchoativo dixerũt amasco, unde & amascos amatores dicebãt.

Amasius id est, amator, [ἐραστής. Vngar. *Szerető.*] Diomedes Gram. lib. 4. & Plautus in Truculento suis quibusdam amatos.

Amator, ōris. Amor Venereus. ἔρως. Plaut. in Pœnul. Acerbus amatio est. Idem in Men. Cũ tua hac amica, cumq; amatoribus.

Amatrix. [אוהבת *ohabeth* ἐρωμένη. Gall. *Amoureuse.* Ital. *Amatrice.* Germ. *Ein liebhabt oder eine Buhrt.* Belg. *Een soeffster.* Hispan. *Amadora.* Polon. *Kochayąca, miłośnica, miłośnik.* Vngar. *Szerető.* Ang. *Louer.*] & in bonam & in malam partem accipitur. In bonam. Cicer. de Veter. Qui sapientiæ amatorem se profitetur. Cicero ad Attic. Bibliotheram tuam cave cuiquam dispondeas, quæ via aerem amatorem invenerit. ¶ In malam, Amator mulierum. Terent. in Eunuch. Amatores audieram esse mulierum eos maximos. Cicer. 3. Tusculan. Aliud est esse amatorẽ, aliud amantẽ. ¶ Sunt qui ita distinguũt inter Amatorem & Amatorem, ut Amator dicatur, qui malis se amoribus implicat, naturaque ad amandum est procivis: Amans qui ex causa amat, etiamsi alioqui natura sua in amorem non admodum sit propensus. Amatoretem fingere potest hic amante nihil est simulati.

Amatorculus, diminutivum. [ἐρωτύλος. Polon. *Miłośnierek.* Vng. *Szeretőcske.*] Nam quæ tedulò mundiciæ nos habemus, vix aegrè amatorculos invenimus.

Amatorie, adverb. Quod est ad fundi ludibrium amantis. ἐρωτικῶς. Gall. *Amoureusement, en amoureux.* Ital. *Amorosamente.* German. *Liebhabt oder weiß nach.* Hispan. *Amorosa y deuotamente.* Pol. *Miłośnie.* Vng. *Szeretőképpen.* Ang. *Louingly, after the manner of lovers.*] Cic. 2. Phil. Erat enim amatoria scripta epistola. Amatoriam quoque nonnulli unam ex Musis esse voluerunt, quæ Græcis Erato dicitur, decepti nimirum corrupto Ovidii versiculo ex Epist. Sapphûs ad Phaonẽ, quæ sic legunt: Vilis Amatonie, Vilis mihi cantida Clio. Quem Ovidii locũ si quis propius expendat, facilè deprehendet, non de Erato & Clio esse intelligendum, sed de Amythone & Crdno Lesbiis mulieculis, quibus illa ad portentosum libidinem abutebatur. Sabilit enim quas non sine crimine amavit: Quod, quàm rectè conveniat Musis virginibus quivis facilè intelligat.

Amatorium, Quod ad amoris insaniam impellit: ἐρωτικόν. German. *Das jhn zur liebe treibet.* ut amatorium poculum. Sic amatoriam virtus. apud Plin. libr. 8. cap. 22. & libr. 13. cap. 25. Quæst. lib. 7: An amatorium venenum sit necne.

Amatorius, ria, rium. Quod ad amorem pertinet, ἐρωτικός. Cic. 2. Tusc. Amore mentis ægritudo potissimũ est amatoria.

Amabilis, le, Dignus amari, dulcis, suavis. [ידיד *iedidúth.* ἐρασμιώτης. Gall. *Digne d'estre aimé, aimable.* Ital. *Amabile, degno d'essere amato.* Ger. *Liebhabt.* Hispan. *Digno de ser amado.* Pol. *Godny miłowany, miłościwy.* Vng. *Szerethetes méltos.* Angl. *Worthie to be loued, amiable.*] Plaut. Compara labella labellis: della es, atque amabilis. Cic. ad Attic. Filiolum tuam tibi jam Romæ jucundam esse gaudeo: eamque quam nunquam vidi, tamen & amo, & amabilem esse certò scio. Cujus contrarium est inamabile. Mart. In amabilis teneras & sequens pharetra.

Amabilitas, ātis. [ידידות *iedidúth.* φιλότης, ἐπιθυμητόν. Gall. *Amabilité.* Ital. *Amorevolezza.* German. *Holtseligkeit.* Hispan. *Amabilidad.* Pol. *Miłość, miłowanie.* Vng. *Szeretőség, szeretetesség.* Ang. *Amiableness, louelinesse.*] Morum comitas, formæve venustas, ad amorem alliciens. Plaut. in Stich. Si amabilitas tibi nostra placet, si tibi ambo accepti sumus. Idem in Pœn. Qui amabilitati animum addiderit.

Amabiliter, adverb. [ἐρασμιωτέρως. Gall. *Amiablement.* Ital. *Amorevolmente.* German. *Holtseliglich.* Hispanice, *Amigablemente.* Polon. *Przyiacielsku.* Vngar. *Szeretőssen.* Angl. *Amiably.*] Act. ad Cicer. in Epist. ad Attic. Sed mehercule si humaniter & sapienter, & amabiliter in me cogitare vis, facilem te profectò præbebis.

Amabundus, a, um, qui abundè amat. Copiam enim in bundus terminata denotant.

Amodò, cum accẽtu in antepen. significat posthac. [מכאן *mecan.* Gall. *Desormais, cy apres.* Ital. *Da hora inanzi.* Ger. *Von jetz an* fürterhin, für ans. Belg. *Van nu an.* Hisp. *Despues adelante.*] Apul. Nemo me amodò tam mane egredientem foliũ videbit. ¶ Sive ab hoc tempore ut in Evangelio: Si me cognovisletis, & Patrem meum agnovisletis & amodò cognoscetis eum.

Amœbæus, a, um. [ἀμοιβαῖος, in penult. cum æ, & in antepenult. cum œ diphthongo. Genus eximiæ, in quo qui canunt, utuntur æquali numero versuum, & ita se habet ipsa responsio, ut aut majus, aut contrarium aliquid dicat, ut est apud Virg. in Buc. Ab Iove principium Musæ, Iovis omnia plena: Ille colit terras, &c. Nomen deductum ἀπὸ τοῦ ἀμείβεσθαι, quod inter cætera Epicharmi est alternis respondere.

Amœno, nas, āre. p. Delectatione afficio. [שעשע *shaashaah* הסיב *hasib.* ἐρέθιζω. Gall. *Guiche, vexer.* Ital. *Delettare, aggradire.* Germ. *Erquicken, ihr ding machen et ergetzen.* Hisp. *Deleytar.* Pol. *Cieszyć.* Vng. *Gyönyörködtetem.* Ang. *To delyte, recreate with pleasure.*] Cyprian. ad Don. Et dum in arboribus & vitibus, quas videmus obiectante prospectu, oculos amœnamus, animum simul & auditum oblectat, & pascitur obtutus.

Amœnus, a, um, cum œ diphthongo, jucundus aspectu. [טוב בעים *naim.* ἀγάλλιος. Gall. *Plaisant, renommé.* Ital. *Ameno.* Ger. *Lustig, kutzlich, anmut kubsch anzusehen.* Belg. *Lustig, schoon: teffelijck.* Hisp. *Natural: amene: deleytable.* Polon. *Wesołe, ochędogie, gołonarzone.* Vngar. *Gyönyörüségös.* Ang. *Pleasant, delectable.*] Componitur ab Amœnitas, fine, & minus, quòd litres grata, vel fine fructu. Varro inquit Seruius à Mœnio, munio, vel fructum capio. Vnde qui nihil præstant, immunes vocantur. Festus ab Amœno derivat quum ait: Amœna loca dicuntur, quæ ad se amanda alliciunt. Virgil. 6 Aene. d. & amœna vireta Fortunatorum nemorum. Cicero de Orat. Nec amœnum nec latebrosum locum censeo. Idem Att. Prædiola nostra belle ædificata & satis amœna.

Amœnitas, ātis. f. jucunditas illa, quæ ex rebus amœnis percipitur. [נעם *naim.* ἡδονή, ἡδύτης, ἐρασμιότης. Gall. *Plaisance, recreation.* Ital. *Giocondità, piacevolezza.* German. *Lustbarkeit.* Hispan. *Deleyte.* Pol. *Wesołość.* Vng. *Gyönyörüség.* Angl. *Pleasantnesse, delectation.*] Cic. 2. de Legib. Præterea hoc tempore anni & amœnitatem & salubritatem hanc sequor. Plin. lib. 16. cap. 17. Geliæ fontis amœnitate.

Amœnitèr, adverb. pro Amœnè. ἀγλαῶς, ἐρασμίως. Gell. lib. 20. cap. 7: Annianus Poëta in fundo tuo, quẽ in agro Falisco possidebat, agytare erat solitus, vindemiam lætare atq; amœnitèr.

Amœnissimè, adverbium superlat. [Vng. *Gyönyörüségesen.*] Plin. Epist. lib. 4. Pomponio habitare amœnissimè.

Amolior, iris, ĭri, p. Ex A, & Molior, Amoveo, & propriè de rebus dicitur, quæ cum magna difficultate submoventur. [אבר *labód* הסיר *hasir.* ἀποκινῶ, ἀποσείω. Gall. *Oster, ou oller de quelque lieu avec grande peine.* Ital. *Amouere.* Ger. *Dannen thun mit arbeit.* Hisp. *Apartar, arredrar.* Pol. *Odmieram, odpychnąć.* Vng. *Nehezkedem.* Angl. *To put or take away with paine or difficultie.*] Plin. lib. 11. cap. 16. Amoliuntur omnia è corde. ¶ Interdũ ponitur pro Recedo. Terent. in Andr. Pro deûm hominumq; fidem amoliminam mihi impedimento ehis. ¶ Aegrotare & præ se ferre. Quinct. lib. 3. cap. 23. Videndum etiam an simul nobis plura aggredienda, an amoliendæ singula.

Amomis, pen. prod. ἄμωμις. Herba est, cedro Cretæ, amomo similis, manu rata non venosa & durior, minusque odorata.

Amomum, n. [ἄμωμον. Ger. *Ein spann radesim Amomum/den wilden reben nicht ungleich/hat ein guten geschmack/wechst bey den Stadten Sinope/vnd Trapezunt/wie S. Johanne Trallel.*] pen. prod. Frutex est exiguus se convolvens in racemi modum. Flore, cui candicat viola, folia vitis albæ similibus. ¶ Est autem triplex, Armenicum, Medicum, & Ponticum. Actius scribit, amomum viribus esse acrioribus Gallæ, sed siccius (ξηρότερον) acerum, digestivum verò magis (πεπτικώτερον) amomum.

Amor, m. [אהב *ahábah.* ἔρως. Gall. *Amour.* Ital. *Amore.* Germ. *Liebe.* Hisp. *Amor.* Pol. *Miłość, miłowanie.* Vng. *Szerelem, szeretet.* Ang. *Love.*] Plus est quàm benevolentia, ideoque plerumque pro eadem accipiatur. Ex amore enim nascitur benevolentia, sicut ostendit Cicer. Amor enim (ex quo amoris nomen inditum est) princeps est ad benevolentiam conjungendam. Differt autem Amor à Charitate: quòd Amor in genere, Charitas species. Ille ad omnia pertinet animantia, hæc ad homines tantùm. ¶ Est autem Amor (ut inquit Augustinus lib. de Amicitia) animæ rationalis affectus, per quem ipsa aliquid cum desiderio quærit, & appetit, ad fruendũ, per quem & fruitur eo, & cum quadã fiducia lætitiæ intentione amplectitur, & conservat adeptum: ut Amor amicitiæ, φιλοφροσύνη. ¶ Amor singulari numero plerunque honestus est, ut, Amor patrius in liberos, Amor paternus. Cic. Intercedit sanè amore inter coniugem & uxorem mutuo. Potest tamen & in venereum partem accipi, & tunc (secundũ Augustinum) cupiditas aut libido vocatur. Vng. Omne adeo genus in terris hominumq; ferarumq;, & genus æquorum, pecudes, pictæq; volucres in furias ignemq; ruunt: amor omnibus idem. ¶ Amor (inquit Plinius) incitè & celerrimus est, gutta dulce

dae, amatum ad faciendum usq; aggerit. Amor formæ (ait Seneca) ratione vivens est, & infamiæ proximus, fœdum mixtum convenientes animæ suspiritum: turbat consilia, altes & generalis spiritus frangit, à magis cognitionibus ad humillimas deiicit. ¶ Amores verò plerunque lasciviunt. Cic. pro Cælio: Mulier amantum irrisionum quos dicebat fœderatos amores. Idem 4. Tusc. Atque horum omnium libidinosos amores esse videmus. ¶ Nonnunquam tamen etiam honestos amores dicimus. Idem lib. 1. Offic. Formâ quidem ipsa, Marce fili, & eam quam faciem notat vultus, quæ sermonis commercium, admirabiles amores sui excitant. ¶ Amorem pro Cupidine (quem veteres Deum amoris esse putaverunt) accipiebat. Propert. Quicunque ille fuit puerum qui pinxit amorem.

Amorgine, [ἀμόργη. Gall. *Ortiare vinaz.* Ital. & Hispan. *Panera, semina.* Pol. *Polecyonky.* Vulgar. *Hanff.*] Herba est quæ nomine nanum Helxine dicitur. Dioscor. lib. 4.

Amoveo, ves, pavi, otum, ere. Abigo, removeo. [סור *declinavit.* Gall. *Oster.* Ital. *Rimuovere.* Germ. Hinweg thun / nemen stehlen. Belg. *Wech doen / ontnemen.* Hisp. *Quitar / sacar / ajenar.* Pol. *Oddalam / odpędzam / odpędzowac.* Vulgar. *Vmwenden, abtreiben, Artz. Treiben.* Angl. *To put away, to take away.*] Plautus in Amph. per translationem dixit: Amovi e foribus maximam molestiam id est, abegi, sive abire compuli quæ prius diverat: Abigam ego jam hunc veterem ab ædibus. Quo item modo Terent. in Adelphis usus est: Ego hunc à novebo. Cic. ad Attic. Ei nebulonem Lamiam, si quæ pactiones, ex aliis locis amove.

Amœnitas, tis. Cicer. lib. 2. de Finib. Augendæ voluptatis finis est doloris omnis amotio.

Ampeloprason, [ἀμπελόπρασον. Pol. Ung. Vng. *Wen tersweb gart.*] Herba est foliis porri, sed angustioribus, flore candido, radice bulbota. Nascitur in vineis, unde & nomen accepit. Vide Plin. lib. 24. cap. 15. Vulgus *Perrum vinearum* vocat.

Ampelitis, dis, ἀμπελῖτις. Terra est bitumini similis, circa Seleuciam Syriæ gignitur, qua rustici vites illinere solent ad necandos vermiculos, oculos illarum depascentes, quos quasi, sive Samios vinitores appellant. ¶ Eadem & Pharmacitis, φαρμακῖτις dicitur, quòd vitium morbo medeatur. De hac Dioscor. lib. 5. & Gal. 9. Facult. Simplic. ed.

Ampelodesmos, ἀμπελόδεσμος. Plin. lib. 17. cap. 23. Herba est, qua vites religari solent apud Siculos: qui quamvis falcibus abundent, quia tamen earum vincula durissima sunt, malunt eam ad rem ampelodesmo uti.

Ampelos melæna, ἄμπελος μέλαινα. Vitis nigra, herba est foliis lapathi, sed majoribus, clavi culis quibusdam obvia quæque occupiens. Semen habet racemosum, in vitis herbaceum, decubi maturuerit, nigrū. Radicem foris nigram, intùs buxei coloris. Vitis nomen inde nacta videtur, quòd serpat in modū vitis, quodque arbores, fruticesque claviculis suis, velut pedamenta apprehendat. Nigræ autem cognomentum à radicis, seminisque nigredine videtur esse sortita.

Ampelos, [ἄμπελος. Græcis dicitur, quam nos *vitem* appellamus. Germ. *Rebe.* Vulgar. *Stock.*]

Ampelos leuce, [ἄμπελος λευκή. German. *Stickwurtz, Stockwurtz.* Pol. *Rzepicha.* Vng. *Fehér iók.*] Herba est, quæ alias nominibus Bryonia, Pleoniam, & à Latinis Vitis alba dicitur. Vitis quidem, non quòd revera sit vitis, sed quòd ad ejus similitudinem accedat ramum & sarmēta habet & folia, & capreolos, sarmæ viti similia, omnia tamen hirsutiora. Alba verò, à radicis colore dicta putatur.

Ampelos agria, ἄμπελος ἀγρία. Labrusca est, vitis agrestis. Plin. lib. 23. cap. 1. [Germanicè. *Wilde reben.*]

Amphemerinos, ἀμφημερινός, febris species est, quam quartanam exquisitam vocant medici. Fit ex pituita extra vasa putrefacta.

Amphibii, [ἀμφίβια. Germ. *Ein thier das im Wasser vnd auff den landt lebt.* Pol. *Wodna gemma ziemna.* Vn. *Obogalna zivkla mlaz / vodena zivarina ogy arácz dewla.* Angl. *Beasts that liue both in the water and on land.*] Animalia tàm in terris quàm in aquis viventia. Amphibion Græci dicunt, quod est duplicis vitæ. Colum. lib. 9. Vectorum ad aveis, quas Græci vocant ἀμφίβια, quæ non tantùm terrestria, sed aquatilia quoque edi debent, ab ἀμφὶ & βίος, quòd in amborum elementis degant. Varr. 4. de ling. Lat. Græci ea quæ in aqua, & in terra possunt vivere, vocant amphibia. Hæc Cic. Antipates bestias vocat hoc de Natur. deor. 1: Bestiarum autem terrenæ sunt aliæ partim aquatiles, aliæ quæ fruticeta, in utraque sede viventes.

Amphibolia, ἀμφιβολία. Ambiguitas.

Amphibologia, ἀμφιβολογία. Dubium dictum, sermo dubiæ sententiæ, ad cavendum. Figura quæ fit vitio compositionis, quòd in ambiguo posita est sententia. Et modò fit per duos accusativos à verbo infinito rectos: ut, Ajunt Accium Romanos vincere posse. ¶ Modò per verbum communem ut quæ dicimus, Caro injustè etiam naturi necessaria est enim, ut piscatio alia dicimur, ut piscatum. ¶ Modò per partis pronunt. Vide Sta-

tiam auream hastam tenentem. ¶ Modò per homonyma: ut si quis dicat aciem, nec exprimat oculi, vel gladii, vel exercitus. Potest etiam fieri aliis modis.

Amphibolon, ἀμφίβολον. Ambiguum dicitur, quasi utrinque perveniens, ἀπὸ τῆς ἀμφὶ καὶ βάλλω.

Amphibrachus, ἀμφίβραχυς, penu't. corr. Pes est ex prima & ultima brevibus, media producta: sic dictus, quòd in utraque parte brevem habeat, ut Timere. Alii ἀμφὶ, utrinque, & βραχὺς brevis. ¶ Huic opponitur Amphimacrus, qui brevem habet syllabam inter duas longas, ut Acquitas.

Amphicaufris, [ἀμφικαυφρὶς. Vng. *Hegyes remök dgaz.*] Hordei nomen unum, quod & κριθὴ Græci vocant. Vide Ruellium.

Amphicyrrhos, [ἀμφίκυρρος. Germ. *Das ja beyden seiten hogecket ist wie böhmer.* Pol. *Kinka.* Vn. *Mind két fele meredek, Homoro.*] à Græcis appellatur quod est utrinque declive & gibbosum. Hinc sicut & Lunam ἀμφίκυρτον vocamus peculiari epitheto, quæ nondum semiplena est, circa decimū scilicet aut duodecimū à conjunctione diem: tunc enim cornua & convexitatem quandā oculis nostris exhibet. ¶ Est & Amphicyrtona, ignium quo olim incurvum, quo onera gestari solent, nō dissimile illi, quo mulieres quibusdam locis aquam gestant, æqualibus utrinque finibus propendentibus.

Amphimacrus, & Amphimacer, ἀμφίμακρος. pen. corr. pes ex tribus syllabis constans, prima & ultima longis, media correptam, Pallidi. Sic dictus, quòd utraque parte longam habere syllabam: ἀμφὶ enim utrinque sonat, & μακρὸν longum. Est autem contrarius Amphibrachio.

Amphimallum, [אדרת שער *additamentum pilosum.* ἀμφίμαλλον. Gall. *Habit velu de deux costez.* Ital. *Vello peloso di amendue le parti.* Ger. *Ein harabing oder fetzechts Kleid zu beyden seiten.* Hisp. *Vestidura velloso dentro y fuera.* Pol. *Sherst zgmina sobow.* Vng. *Guba.* Vn. *Gubba, pulloi vatha, mond ein mal beidt.* Ang. *A clothing rough on both the sides.*] Est autem vestis gausapina, ex utraque parte pilos habentes, quæ & Gausapa dicebatur. Plin. lib. 8. cap. 48. Paris mei memoria cœpere amphimalla nostra, sicut villosa etiam ventralia. Quæ verò ex altero tantùm latere villos habebant, Heteromalla dicebantur.

Amphimaschalia, [ἀμφιμασχάλια. Germ. *Ein Rock so auff beyden seiten ermel hat.*] Vestes erant liberorum, duas habentes manicas. Heteromaschala autem, quæ servorum vestes erant, unam tantùm habebant manicam. Utraque nomen acceperunt ab axillis, quæ à Græcis vocantur μασχάλαι.

Amphippi, ἀμφίπποι. Milites qui duobus equis in bello utuntur, & ex equo in recentem transiliunt. Liv. lib. 2. Bell. Pun. Desultores vocat: & equi ipsi Desultorii appellantur.

Amphisbæna, vel Amphisbæna, anx, genus serpentis. Plin.

Amphitane, ἀμφίτανις. Gemma, quæ alio nomine dicitur Chrysolilla. Inventurio cæruleæ partis, in qua formicæ eruunt aurum, colore auri, figura quadrata, traditurque natura ejus eadem, quæ magnetis, nisi quòd aurum quoque habere dicatur. Hæc Plin. lib. 37. cap. 10.

Amphithalamus, [ἀμφίθαλαμος. Gall. *Amphithalame.* Ital. *Amphithalamo.* Germ. *Ein rund hauß do jhm jederman ein rund Schlaffhauß.* Pol. *Sirogi dom w gmnas do gwania.* Vng. *Kétfelé való hely, kerek gyakor ifiuek.* Ang. *A part of round building.*] per cult. prod. Ædificium erat rotundum, veluti ex duobus theatris; quæ hemicycli figura erant ita compositum, circumquaq; spectandi usum præbens. Martial. lib. 1: Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro. Vide Calli dictum.

Amphitheatralis, is, e, ad rē ad amphitheatrum pertinens tus, I ad amphitheatrales: Amphitheatrale spectaculum, Plinius libro 11. capite 24.

Amphitectura, [ἀμφιτεκτονία] à loco confecturæ, cui quatuor locus tribuitur à Plinio lib. 13. cap. 12.

Amphitretum, [ἀμφίτρητον. Ger. *Ein Daptel / ein hoch Trinckgeschirr.* Pol. *Kraglac.* Vng. *Ivóveremlékpohár, kinek mind két felébül ihatsz.*] Vas cui genus est, quod utrovis ex parte bibere potest. Festus in Epiverbia, ex Hesychii sententia, credit esse poculum, quod ob magnitudinem ambabus tollitur & reponitur, quod genus Holandici *Bussen* vocāt. Neq; absurdū fortassis fuerit di-

it dicere, eſſe poculi genus circa mediam, quum clauſum eſt, circumclauſum, utrinq; baſim habẽs cui adhibitæ ſint ſi imperiti, dividuntur in duo, quaſi in poculum ſeſe ſi cancas, cocũtia. Quæ etiam forma falcata fieri cõſueverunt, & hæc tempeſtiuè ex uino parcia ex auro & argento fiunt. Quicquid id eſt, conflare certè magnum fuiſſe poculum, cum ait Iobelum, quum ſemel potare volebant unde mãſi prouerbium. Ex amphi bero bibiſſe quum aliquem ad concordiam inuitẽ bibiſſe volumus indicare.

Amphŏra, f. p. [כד *chadh, ἀμφορεύς &c.* Gall. *Vaiſſeau a vin, vaiſſeau de la hauteur de pres de trois pieds.* Ital. *Anfora.* Germ. *Ein troug oder tantz mit einem boden.* Belg. *Een vergeeldinck.* Hiſp. *Cantara.* Pol. *Gąſiorek.* Vng. *Korſo, fel fele edẽy.* Ang. *A tankard of two gallons.*] penult. corr. Varia ſũt genera, duas habens aures unde ab omnibus accipit, quòd ſit ex utrisq; utrinque apprehẽſis ferretur ab ἀμφορεύς. Horat. in Arte. Amphora cœpit Inſtitui, currente rota cur urceus exit? Et aut hoc vaſis genus vina ſeruando in prælo accũmodatiſſimum, ſuſq; Cæſar Nec Lyrnæa Bacchus in amphora Langueſcit mihi, q; Erat præterea Amphora, menſura genus, capiens congios octo: hoc eſt, quadragenarios ſextarios. Alio nomine Quadrantal dicebatur, à noũine ejus figura, quæ omni ex parte pedem habebat quadratum. Cicer. pro Fonteio: Itaque Tullium To. otẽ quaternos denarios in ſingulas vici amphoras portorii nomine exegiſſe. Idem in Verrem: Iam non quæro, unde quadringentas amphoras mellis habueris.

Amphŏtăl'is, e. Quod eſt unius amphoræ capax. ἀμφορεύς. Plin. lib. 37. cap. 2. Idem Xenocrates autor eſt, vas ex phœnicle vitum, & aliquot ex locris cryſtallum ſextarium quatinum.

Amphoratus, [ἀμφορεύς. Vng. *Korſo fogos.*] Qui ter tredecim gloria amphoram portat. Et amphoratum etiam dicitur à Proculo, l. ult. §. D. de trit. c. vin. & alco, quod è dolio in amphoras eſt diffuſum.

Amphotĕroplŏn, ſumus nauticum eſt, quum ſic erratur & commeatus & remicatus per talia ſuſcipit. Heteroploũ, qui commeatus tantùm, nauis Sodalis interueniens. Hæc ſumus ſententia. Vide Pollucem, ad Cujacium tit. de Verb. oblig.

Amplăudĕ. Dicebatur Pratiſil Saliorũ cum in ſaltationibus motus edebat, genua ducunt ſaltum dederat, cui mox alio, qui in choro erant, eodem geſtu motus reddebant, quod redintegrare dicebant. Hinc verſus ille Pratſal ut ampluat, ſic vulgus redintegrat plũm.

Amplant, pro amplificant, ex Nonio.

Amplectŏr, dem, amplexus, d. r. Amplexum circumplico, cõplector. [חבק *chabak.* ἀγκαλίζεσθαι, περιβάλλεσθαι. Gall. *Embraſſer.* Ital. *Abbracciare.* Germ. *Mit jhmen umbfahen oder vmbgreiffen.* Belg. *Omarmen, omgeven.* Hiſp. *Abraçar.* Pol. *Obiatnąć.* Vng. *Megölelni, fenyelni.* Ang. *To embrace.*] Plaut. in Ciſtellaria: Amici amplexa eſt genus. ¶ Ponitur & pro diligere & amare. Eos enim amplectimur, quos vehementer amamus. Cic. Epiſt. Famil. lib. 5. Ille me ſuper amplectetur ruſticum ſuſcipiens.

Amplĕdĕnis, particip. quum ab Amplecto formatũ, apud Diomedem Grammaticum, i. e. Item vulgò dicimus Amplĕctor, quod veteres intransitivè pro Amplexo crebrò dictitantes. Virgilius in Odyſſea: Virum genua amplectentes dixit & alibi, amplexeris pro amplexaris.

Amplĕxābilis, e, quamvis, ne, q. Ipſe amplectendi actus. [חבק *chabak.* Gall. *Embraſſement.* Ital. *Abbracciamento.* Germ. *Mit jhmen umbfahen.* Hiſpan. *Abraçamiento.* Polon. *Obiatnienie.* Vngar. *Megölelés, fenyelés.* Ang. *Embracing.*] Cic. 1. de Divinat. Puerum dum intercus circumplicatum ſerpentis amplexu.

Amplĕxŏr, aris, d. p. ἀγκαλίζεσθαι, amplexari, Frequens amplector, vehementer diligo. [Vng. *Szeretem.*] Cicero 2. Academ. Quis mentiẽ Plato amplexatus erat. Idem Epiſt. Iamnunc meum hic amplexabamur, ſi jam manibus habebant, ita fovebant, ita me perfruebantur, &c. ¶ Amplexo verũ ſe pro amplexor. Accius: Ab eoque poſtilenũ amplexa fructum, quem ei dant, capit. Et Nonius.

Amplĭus, a, um, *Magnus, ſpatioſus, latè patens.* [רחב *rachab.* πλατύτερος. Gall. *Ample, ſpatieux.* Ital. *Ampio, ſpatioſo.* Germ. *Weit breit groß.* Hiſp. *Ancho.* Pol. *Szirſzy, obſzerſzy.* Vng. *Bo, Angl. Wyd, ample.*] Ad Herennium: Loci per communem amplificandas imagines reddunt. Virgil. Aeneid. Vocem quæ per ampla volutant Atria. ¶ Eſt item amplius, alterum quam. Græcis πλείονος, hoc eſt, dimidio multa, & octoginta prædibus. Cic. pro Rex. Roſcio. Is nobis videtur ampliſſimus, qui ſua virtute in altiorem locum pervenit. Idem de Amicitia: Suosque omnes ſeſe eſſe ampliores volebat.

Amplĭus, adverbium, Copioſè, magnificè. [ברוב *berob.* πλείονος, πλατύτερον. Gall. *Amplement.* Ital. *Ampiamente.* Ger. *Weitt ausführlich.* Hiſp. *Anchamente.* Pol. *Szirzey.* Vng. *Bővebben.* Ang. *Amply.*] Cic. 2. de Fin. Sic hæc quidem ſatis ampliſque dicta ſunt, ſi hæc ſola eſſent, quæ dici poſſunt. Idem 5. in Verr. Exornat ample, magnificeq; multa. ¶ Amplius, vide infrà. ¶ Amplius dicere, Amplius gerere honores, hoc eſt, cum ſummæ amplitudine & dignitate. Cicer. 4. in Verrem.

Amplĭfĭcē, adverbiũ, pro ampliter, Ampliter accipere: hoc eſt, cum magno apparatu, & copia. Amplius ſingulis in locis.

Amplĭfĭcus, adverbium, Eam Gell. Plin. [אדר *adar*, אדיר *adir* Deus. Gall. *Puiſſamment, Excellemment.* Ital. *Ampiamente.* Germ. *Mächtiglich.* Belg. *Wtnemende.* Hiſp. *Noble, Poderoſamente.* Pol. *Wielmożnie.* Vng. *Nagyſagoſan.* Ang. *Mightily.*] Hæc adhuc ſignificatione, nominativo, & ablativo cum jungitur. Cicero in Verr. Cum eum tyrannus ex plus centum cives Romani rogaſſet. Cæſar commentar. 5. Ampliore dingente quæ non erant re perta, à bonis deſcitum. Accuſativo, Cicero Verr. Quæ cum amplius centum cives Rom. haberet ex conventu Syracuſano. Virgil. 1. Aeneid. Non eam amplius unã. Ablativo, Cicero Rosc. Comœd. Hæc nomen tricenis amplius annis ſeruiſſe non reliquas. Cæſar. Multos amplius quingentis in Britanniam patet. Genitiva conjunxit Plinius in Colum. Amplius duorum millium terga vertebant. ¶ Ponitur etiã pro Præterea, ſive Cato. Cic. de Aruſp. Reſpons. Quid enim ſi illi inimici ciues eſſent, amplius nõ eos laudem nunquam laudare potuiſſe? item aliquando pro de integro, aut poſthac, ut annotavit Nonius Marcellus. Lucilius Satyr. 11. Quo pacto populum atque urbem ſeruare potis ſit Amplius Romanum. Atque inde verbum, ut Ampliare, in ſequentes dies differre de quo paulò pòſt.

Amplĭuscŭlus, a, um, paulò amplior. [Vngar. *Nemeſkeb, Nemſkeb.*] Apuleius in Apologia: Quid enim faciat homo inſer, amplũſculũ à ſeruitute devolutus.

Amplĭtūdo, Erat. Cic. lib. 2. de Inuent. Ita hic eſt potentiæ, autoritatis, aut aliquarũ copiarũ magna abundantia. [הדר *hadar*, אדיר *adir* Deus. Gall. *Grandeur & largeur, grandeur & dignité.* Ital. *Amplitudine, ampiezza.* Ger. *Weite, breitte, grentze & gelegenheit.* Belg. *Groote, breedte, ofte wijdte.* Hiſp. *Anchura, hazienda.* Pol. *Rozległość, Wielmożność, Wielkość.* Vng. *Nagyſág, nagyſágos.* Ang. *Bygdenes, digneté, largeneſſe.*] Hermag. Carthaginenſium fuit ſapientia magnitudinis ſquamarũ eſt, eorum amplitudinẽ, & dignitatem tuam in virtute, atque in rebus geſtis tuis, ut ne in tua gravitate poſſam exiſtimare. ¶ Amplitudo corporis. Plin. in Epiſt. Nam mecum animæ, quæ illi propter amplitudinem corporis erravit & ſe nancta eſt.

Amplĭvăgus, ga, gum, pecul. ἐυρύπλατος, πολύπλανος. Quod in amplum vagatur. Auctor ad Herenn. lib. 4. Amplivagas imagines reddunt.

Amplĭo, ollas, atũ p. Augeo, prorũpo, cilaro. [הרחיב *Hirchib* הרבה *hirbe*. πλατύνω, αὐξάνω. Gall. *Amplifier, augmenter, agrandir.* Ital. *Ampliare, ampliſicare.* Germ. *Weitern, Gros machen.* Belg. *Wytbreeden, groot maken.* Hiſp. *Engrandecer, eſtender.* Pol. *Rozszyrzam, powiększam.* Vng. *Meg bővitem, elſzaporitom.* Ang. *To amplifie, to augment, to make wyde.*] Vt amphare etatis ſpatium, Martial. lib. 10. Amplificare vices. Plin. Iun. lib. 10. cap. 2. Amphare plagam, Cæſ. lib. 5. cap. 5. ¶ Pertinet etiam ad copias & opes, ut cum reus amplari dicitur: quòd cum fiebat, quæ judicia cauſa fuerit, docta. Ad Heren. lib. 4. Nam qui ſint judices, quare in ſententia ferendi dubitaverint? an illi hominẽ nefarie ampliaverint? Liv. lib. 4. ab Vrbe cond. ſi hic Poſthumiam virginem Veſtalem amplexatam, deinde à ſacris pro cullegii pontificum fuiſſe ſententia. hoc eſt, per amphimoniã in ſecundam actionẽ interpulit citatione poſtea, ait, dicere, bis eandem dicere poſſet. Ramus enim judicio pos modo peragebat. Nã auctoritatem ſententia ſeſe datura à judicibus, ſi abſolvendus eſſet reus tam amplus perturbatio, ut cauſa ocurrio eſſet: & tunc duobus hoſtiis Ne[illegible] judices ligabẽtur Thrasyllus ſiquæ re quid eſſe ſtatuerunt, cantare; denuo eũ dicendam. ¶ Hinc Amplificatio rei bene, Cicero, quæ appellata videbatur, quaſi augens diuinæ pronuntiatio. Qui à qui amplificabant, à temporis dilatione, curſus adagendi eũ dum redeant. Relias ut plurimæ intelligit Cic. 3. in Verr. actione, quas ait ſe ampliandi facturum periculum, tamen illi libenter ſe ſubmittere eũ ipſo animo judicare. Differt autem Ampliatio à Comperendinatione, quod Ampliatio certum nouum actionis nõ habebat: Comperendinatio, ut ea actio nõ in tertiũ diem. Cicero in Verr. Actio 2: Gratia primus tulit, ut comperendinatio fieret: reus autem vel adjuvari ſibi videretur, vel amplius pronunciari. Dein de quòd comperendinatio in idem perendinum dum taxat alterum actionem differebat: Ampliatio vero in tempus quod judicibus placeret. Tertio quòd comperendinatio neceſſaria fuit de lege: quæ non Ampliatio verò in judicium poſſet ſtare potuit.

Amplĭŏr, aris, ātus p. Augeo, amplum facio, dilato, multiplico. [הרחיב *hirchib* הרבה *hirbe*. Gall. *Amplifier, agrandir.* Ital. *Ampliare.* Ger. *Weitern, Gros machen.* Hiſp. *Mas hazienda, eſtender.* Pol. *Rozszyrzam, powiększam.* Vngar. *Meg bővitem, elſzaporitom.* Ang. *To amplifie, to augment, to make wyde.*] Cic. 1. de Nat. deor. Eumque facultatem amplificat Academia. Id. 3. Inſt. Nam attecta ſæpe ſæpe amplificata dolore. Id. pro Domo ſua:

A populo frequentatum celebratus, amplificatus, atque ornatus.

Amphitheatrum, tri, n. [מרבה מרבה מרבה] Græcis. Gall. Amphitheatre, arene, Ital. Anfiteatro. German. ein mehrer Schauplatz, da die Fechter streiten. Hispan. Palanco de toros. Pol. Amfiteatr, gromada ludzi. Vng. Mas Angol Amfiteatrum. Ang. An amphitheatre.] Quo tempore aliquid aut personæ condemnarentur aut absolverentur. Tull. Ipsi gentes ad scenam omnes, ad amphitheatrum ipsum amplificatorium.

Amplificatio, onis, f. augmentum. [מרבה מרבה מרבה] Græcis. Gall. Augmentation, amplification. Ital. Accrescimento, accrescimento. Germ. Mehrung, Vbermachung. Hispan. Augmentacion. Pol. Rozmnożenie. Vng. Nagyobbitas, nagyobbitas. Ang. An amplifying, enlarging.] Cic. 1. Offic. Nec verò amplificatio rei familiaris, neque copiæ, vituperanda est. ¶ Apud Rhetores autem Amplificatio (definiente Cicerone in Partitionibus) est gravis quædam affirmatio, quæ motu animorum conciliatrix dicendi videtur.

Amplificatio, & comprehensio differunt. differunt omnino inter se: nec enim, in quo parùm differant, facile quisquam reperiet. Ita verò inter se differunt nostri primum Pediani verba deinde, quid tandem ipsi, experiamur. Pediani statuit Cæs. Ante Legem Glauciæ de comprehensionibus, sic fere ita dicebatur, si absolvendus esse videretur, amplius pronuntiabatur, si videretur esse damnandus, tum dicebatur, non liquet: hoc est, obscura causa utrique parti pro sua dictione, dicebat, in cujus pronuntiatione videbatur ubi omnes: comprehensio verò ut fuit, pars rectatio est. & infrà subjungit hæc. Ante Legem comprehensionis enim & amplificationem hoc interest, quòd comprehensio eorum tantùm redebatur, cùm causam iudex non intelligeret & omnium, si videbatur, judicii: hora causa, absolvebatur reus: in damnationem non veniebat, sed hæc exculpabatur, ubi videbatur esse manifesta. Amplificatio autem, ubi non liquere videbatur, non absolvebatur reus, sed hæc causa, ubi videbatur esse manifesta, damnabatur. Deinde, etiam hoc scribit, esse Amplius pronuntiatum, non tam ambigeretur, absolvendus, an condemnandus esset reus, sed tam id difficile, ut non videretur culpa, ut condemnandus omnino videretur: in quo tanto, ut, quasi ad excludendam dilationem, speciem aliquam dubitationis præ se ferrent, amplius in tabellis dabant N. L. sumque eorum dicebatis, vel pro reo, vel contra reum, qui, quod proponeretur, argumentis non satis probasse videretur. Quod ad primum attinet, etsi Pediano, sicuti debeo, tribuo plurimum, quæro tamen, verène senserit, an levius: venit enim in mentem subjicere, ne quemadmodùm in comprehendinatione, sic in amplificatione ab utraque parte iterum actum sit. Livius enim lib. XLIII. causam de repetundis ex amplificatione utriusque ait esse actam eandem ex iis verbis possum conjicere, quæ sunt apud Ciceronem lib. 1. in Verr. Quid ego nunc in altera actione Cn. Dolabellæ spatiosa, quid hujus sacheyness, & concursationes proferam? vocat alterâ actionem post amplificationem: quod verbum spectare potiùs utranque partem, quàm alterutram, videtur: & Asconius ipse, non dubito, quin ita sensit, cùm ait hæc in suo commentario. Hic apparet, et ita in amplificatione actum esse, quemadmodùm in comprehendinatione. De illa altero loco dixit, amplius oneris fuisse, non in causa dubia, sed cum manifesta rei culpa, non ad eandem melius cognoscendam, sed ad damnationem differendæ plane non absentionis: nec tamen adeo differre libenter eum existimaverim, Amplius esse pronuntiatum, cùm absolvere tanta esset, nec de absolutione, aut condemnatione fieri posset propterea quòd amplius requiri ad eandem cognitionem videretur: nam si amplificatio hanc vim haberet, quid esset, quorsum, cum de Dolabella esset, Amplius pronuntiatum, tempore Dolabellæ & Verres contendisset, ut condemnarentur in operta tempore vacuum fuisse cognitionem de illo autem, qui vicebat, perficeret, ut absolveretur, quid? Pediano ipse non contra suam sententiam loquitur? qui fieri potuit, ut ille obliteratus sit, quæ ante de amplificatione dixerat, non alio loco ait? Mos veterum hic fuerat, ut, si absolvendus quis esset, sæpius absolveretur, si damnandus, sæpius damnaretur: si causa non esset ita comperta ad damnationem, absolvi tamen non posset, Amplius pronuntiabatur. Sed fortasse Pedianus existimari potest, tempora distinguantur, hunc modum ante Legem Glauciæ, amplius fuisse dilatæ condemnationis judicio, post Legem verò Glauciæ, absolutionis, nec satis explorata sententia? attuli ego sæpe Ciceronis loca, si quis attendere, videret, & alteri esse primum, in judicio Publiano, de quo proximè dictum est: hi enim dubium fuisse post damnationem eventu judicii, planè constat deinde, cùm ea dixisset eodem libro: Verum ut opinor, Glaucia primus tulit, ut cognoscendi esset reus, an res vel judicari primò posset, vel, Amplius pronunciari: utram igitur putas Legem mollioremne? opinor, illa veterem: qua vel ultrò absolvi, vel tardè condemnari licebat: nunc hoc, Tacè condemnari, ad illud, quòd proximè dixerat, refertur. Amplius pronuntiare ut amplificationi nihil ultrà, quàm tardam condemnationem significare videretur. Differt etiam in hoc à comperendinatione amplificatio, quòd amplificatio tantùm à judicum arbitrio ac voluntate pendet, comperendinatio verò est illa quæ à judicibus petita, sed præcise vel accusatore, vel defensore nam ubi alter, aut uterque, petiisset, cùm judices de comperendinatione eo rem cognitaturum potuisse aut comperendinationem levius judicibus omnibus Pedianus daret, ea ait Ideo tribus illam esse de Ciceronè, ut, si posset, comperendinatio primo die fieret. Sperabat enim Cicero, causa per testes patefacta, judicibusque probata, futurum ut de tollenda comperendinatione à judicibus impetraret: ergo, cùm in judicio non esset ne de defensore quidem, sed de comperendinando plus, verè dixit. Differebant etiam origine amplificatio, & comperendinatio nam, veteribus in usu fuisse amplificationem, verba Ciceronis de Lege Glaucia demonstrant: & P. Licinio, C. Cassio Coss. hoc est, multis ante primâ de repetundis Legem annis, quam à L. Pisone latam diximus, amplificationes fuisse eorum judicio repetundarum, apud Livium lib. XLIII. animadvertimus. Ex Libro nostro de Legib. Romanis.

Amplificè. Vide APLVRIMVM.

Amplitrum, tri, n. τὸ ἄμπυξ, Latinè funiculus, qui per juga jumentorum ducuntur quo valentiùs ferri soleant à jumentis onera. Verbum autem ἄμπυξ proprièt significanter cum facere. Perambulationem verò trans Alpes ad veterum jumenta aptæ.

Ampulla, genitivo I. Vas genus ex vitro, aurata materia, ad tenuandum oleum in balneis, pene immensa ad aquam, vel potionem, aliorque usus accommodatum. [מטחת מטחת מטחת. Gall. Oile de bouteille. Ital. Ampolla. Ger. Ein Oelglas, Ein Krug, Ein gesaltet bus die weiter hals hat. Hispanice, Ampolla ó redoma de vidro. Polon. Flaszka, Banka. Vngar. Ampolla. Angl. A little bottle or vessel.] Apul. in Floridis. Hippias prædicavit ampullam quæ, olearium, cum gestatu semet tibi fabricatum. Cicero Libro 4. de Finib. Si addidam etiam quæ cum victum degatur, ampulla aut frigus accedat, fore pretium sapientem cum vinum potius cum hac ad ea. Erat autem hoc vasis genus turgidum, veluti venter inflatus: unde per translationem dixit Horatius Prosecto compellas & sesquipedalia verba pro eo quod est, verba turgentia & sufflata abjicit. Verbantur etiam Romani ampulla ad haurienda potiones, Suetonius in Domit. Præ debarque ad fervorem, ut non temerè fugiens cœnam præter Martianum malam & modicam in ampulla potiuncula sibi dari. ¶ Est etiam Ampulla, tumor inflatus, quem & Bullam vocamus, Græci modò φυσαλίδα, modò φύσημα appellant.

Ampullarius, ii, m. [Substantivo.] Artifex ampullarum. Vasorum opifex. Gall. Faiseur de telle sorte. Ital. Artefice di ampolle. Ger. Der die gläser macht mit weiter henden / Glasmacher. Hispan. El que haze ampollas. Polon. Szklenik, Bańnik. Vngar. Ampolla csinalo. Angl. A bottle-maker.] Plaut. Rud. Ni citiùs ampullarium fuerim, ut quoris dicat ampullarius, Optimum esse opere factum, dedecorum & fœcerissimum.

Ampullaceus, a, um. adjectivum. Ἀσκώδης, ut, Ampullaceæ unctiones. Plautus Stich. Vel unctiones Græcas judicarias. Vel alias malas malacas ampullaceas.

Ampullāris, e. [מנא] Gloss. Græc. Gall. Bouteille ou vaisseau de verre. Ital. A foggia di ampolla. Ger. Das zu flaschen ist oder zu gehört. Hispanicè. Cosa de ampolla ó redoma. Polon. Wodny. Vngar. Ampollához való. Angl. Made like a bottle.] Vt, Frustum ampullaceum. Colum lini. Ampullaceum. Plautus in Mercat. videtur vocare mulierem magnificè cultam, ampullaceam.

Ampullāris, e. pyra. Quæ ab ampulla formam nomen habebat. Plinius lib. 33. cap. 15.

Ampullōsus, a, um. c. p. ab Ampulla. p. superbio, turgeo. [מנא] Gloss. Gall. Enflé, gonflé, emplé. Ital. Inflato, gonfiato. Germ. Aufgeblasen oder erfüllt sein. Hispan. Ampollado ó hinchado. Pol. Nadmuchany, Pełny, wypełniony. Vng. Kimelykedöm. Angl. Full of wind or puffed.] Quo verbo ulus est Suetonius in Domitiano, & Horat. 1. Epist. Ambitiosa desevit, & ampullatur in arte.

Amputo, as, pen. corr. a. p. Circumcido, resecto. [מול] Græcis. Gall. Retrancher, couper à l'entour. Ital. Potare, mondare via. Germ. Abschneiden, beschneiden. Belg. Afsnijden, afsnoeyen. Hisp. Cortar en derredor. Pol. Obrzynam, Odrzynam. Vng. Elmetszem, Elvagyok. Ang. To cut of, to prune away.] Cic. 3. de Finib. Quæ sit scientia atque ars agricolarum quæ circumcidat, amputet, reprehendat extollat, adhibeatur.

Amputamentum, ti, Gell. Lib. 17. cap. 2. Ludis aut culpæ amputandis digna.

Amsanctus, Servius ex omni parte sacrus, ut reperiatur apud Virgil. 7. Aeneid. Amsancti valles, eas ille hanc sanctionem attulit. Sed male meo judicio ei interpretamur, cùm non sit nomen adjectivum, verùm nomen proprium. Cumque eum absque solœcismi commissione (ut ita Virgilii locus recipiendus foret)

dus foret) amfractos valles Poëta dixisset. Quid autem Antractus sit, vice in Onomastico.

Amsegetes, di cuntis quorum ager viam tangit. Festus.

A'mnis, pen. corr. Genus vasculi ad aquam gestandam, quod irrigationis & expurgandarum malorum gratia gestabatur, ἀπὸ τοῦ ἀμύσσειν, dictum quasi amola, ab amoliendis periculis. Hujus diminutivum Amnula.

A'mnicletum, pen. prod. n. f. [Germ. Ein gemmet oder eingefriedet oder zaun so man vmb ein garten oder Krautacker setzt oder helt. Pol. Ogrodzenie albo przestroka ogrodowa. Vngar. Kertek allatt vetet szeghyenitö.] Omne genus sepimenti quo vel sata munitur vel circumdatur, & præsertim contra venefica, ἀλεξιφάρμακον, ἀντίφαρμακον. Plin. Ilefinibus alligatur succinum amuleti ratione, forma vasculi habens. Græci etiam ἀμύητρα hæc vocant, ἀπὸ τοῦ ἀμύνεσθαι, quod est auxilium ferre, depellere. Dictum hæc sequens cl. apud Festum.

A'mnicŭla, f. p. [חמור gallab, ἀμύητρα. Gall. La lied hede. Ital. Secchia. Germ. Oeltrucken oder hefen. Belg. Die beste is het een aerde vat. Hisp. Alquezia de arcylla. Pol. Piwnica gliniana, albo drud. Vng. Olay fazek. Ang. The wegge of clay, or lether.] Sordes olei, quæ præcedunt. Nam quæ sequuntur, fæces vocantur. Virg. Georg. 1. & nigra perfundere amurca. Hoc nomen perexiguum fuit, sed profecit per gustatum in Cajus & Cneus. Amurca contra calices & amurcæ vim habet maximam. Hinc Examurcare, fortibus purgare.

A'mŭrca, æ, f. dolia, in quæ amurca infunditur. Cato de re Rustic. capite 10: Dolia quatis vinacia conflat decem, amurcæ decem, oleariæ decem, ἀμύργια.

Amusium, n. t. Ventis discernendis excogitatum organum, de quo Gellius, Vitruvius lib. 1. cap. 6. Collocetur ad libellam marmoreum amusium in medis moenibus: aut locus ita exploretur ad regulam & libellam, ut amulum non desideretur.

A'mussis, hujus amussis, fem. gen. [אמר ámár, ὁλοχοίνιξ, ἀμύσσειν. Gall. La reule ou la ligne des charpentiers, ou massons. Ital. Archipenolo, squadra. Ger. Ein richtscheit oder ein fatzlichen darinnen steinmetzen die summen ausbrand machen. Belg. Een latte of voorwerp om rechtsnee te maken. Hisp. Nivel de albañeria que sirue de compostura. Pol. Cyrkiel albo zgoyne. Vng. Czigo. Czirna. Ang. A carpenters rule or line.] Illud est, quod fabri materiam rubrica notant, aut alia colore. Sic Bocchus. Festus autem regulam vocat, ad quam aliquid adæquatur. Ex quo videtur manare & Amussim & Normã dicere esse. Literam tamen pro omni ordine ponitur.

A'mussi alba, ἀσβόλη, ἀσβολὴ, hoc est, sulfo delecta ac cinis discrimen. Gell. in Noct. Attic. Nunquid illi omnes & eorum maximè Græci, multa & varia lectitantes in quas res cunque inciderat, alba, ut dicitur, linea tinctura discriminis solam copiam lectati conterebant. Plutarch. in Comment. ἀσβόλης ἀπόφασις. Nonnulli sic efferunt Adagium: In albo lapide amussis alba. Utitur Plato in Charmide, ubi Socrates ait se ergo formosos adolescentes perinde esse, ut albam amussim in albo lapide, propterea quod neque discernere eorum formas, & omnes ex æquo amare. Dicitur quæ vel in eos, qui nullo sunt judicio, vel in stupidos, vel in eos, qui in certis probant vel significant incerta.

A'mussim, adverbium, & ab eo compositum, Adamussim. [בשׁוה bemisbhat, ἐπὶ σταθμὸν. Gallice. Au cordeau, ligne, plomb, & equerre. Ital. A piombo. Germ. Gar eben, richtig. Hispan. Por cordel y egualmente. Pol. Dokonale. Vngar. Igyenessen. Ang. With diligence, made after rule or line.] Vt Iudicium adamussim factum apud Gellium. Legimus & Examussim, adverbium, pro recte & examinate. Plautus in Amphitruone: Si vera hæc loquitur examussim, est optima: ubi Sisenna & Scipater pro examinate, interpretantur. Amussis enim est regula rubricata, quæ dimittitur, examinandi operis causa.

A'dămussim, [Germ. Rechtmessig. Belg. Volcomelick of wercke lick.] Examussim, & Amussim, sequens est apud auctores, pro eo quod est exquisita diligentia atque exactissima cura. Gellius lib. 1. cap. 9.

A'mussitata opera dicuntur, quæ ad amussim facta sunt. Plaut. in Mil. In hoc amussitata fica tibi ingenia indutes Numis.

A'mussis, penult. prod. [אמר ámár, λόγος, ἀμύσσειν. Gall. Qui est sans lettres, ignorant. Ital. Indotto. Ger. Dasselbat vnerfahren. Hispan. No enseñado, ni elegante. Polon. Nieumieiętny Człowiek. Vngar. Tudatlan, parázt. Angl. Vnlearned, unskilful.] Inelegans, & indoctus: hoc est, à Musis alienus. Antiquitus enim nihil eruditum habebatur fuisse nosse cæpit apud Catonem, qui literas se didicisse negant, quam se non edidicisse malunt. Virruv. lib. 1. cap. 1: Nec inusitos, ut Antiochenus sed non inusitos.

A'mygdălă, æ, f. p. [שׁקד shakéd, ἀμυγδάλη. Gall. Amandier. Ital. Mandorlo. Germanice, Ein mandelbaum. Belg. Een amandelboom. Hispan. Almendro. Pol. Migdałowe drzewo. Vngar. Mandola fa. Angl. An almond tree.] Arbor, amygdala, hoc est, nuces Græcas proferens. Colum. lib. 6. cap. 14: Amygdalæ si parum ferax erit, forata arbore lapidem adjicito. ¶ Hinc Amygdalinus, na, num, penultima corripitur. Serenus: Fiatur amygdalinæ succus ut esse bibendus, Amygdalinum oleum, Plinius libro 23. cap. 4.

A'mygdălĭcum folium. Plin. lib. 26. cap. 11.

A'mygdălĭdes, [שׁקדים shekedim, ἀμυγδάλαι. Gall. Amandes. Ital. Mandorle. Germ. Mandelnussz oder kernen. Belg. Een amandele. Hispan. Almendras. Polon. Migdały. Vngar. Mandola. Ang. Almonds.] Penult. corr. Nux Græca, cujus & Thasia dicitur. Est autem nucleus amygdalæ est. ¶ Amygdalum, amygdalus, etiam neutro a genere dictum pro fructu. Palladius: Græci asserunt si nasci amygdala serpta, si pecora testa nucleum amygdalum tollas, & in eo quodlibet scribas, & iterum luto, & pomum seorsum volatum reponas.

A'mygdălĭtis, [ἀμυγδαλῖτις. Dioscoridi. Germ. Ein artt eines dings putgestenden Mandelnussz, mit Blettern wie an Mandelbaum oder Spitzegantz.] Herba est ex genere thymbræ, Empetro similis: folia habens amygdalæ, quæ & Corymbites vocatur, & Platyphyllos, a latitudine foliorum. Plin. lib. 26. cap. 4.

A'mylum, [ἄμυλον. Gall. Amidon. Ital. Amido. Germ. Amelt. Hispan. Amidon. Pol. Krochmal, mączka. Vng. Sodor gallitt keuetyerth. Ang. A kinde of wafer made of fine wheat.] Placentæ genus, quod ex tritico fiebat, aut siligine sordis elotatis dictum quod ἄνευ μυλῶνος, hoc est, sine mola fieret. Macerabatur enim in pila quotidie triticum aut siligo, donec ita mollesceret ut cremor exprimi posset, qui deinde in sole siccabatur. A vulgo Septuaginta unciæ libra immixta Amylon vocatur. Rationem conficiendi amyli, vide apud Plin. lib. 18. cap. 7. & apud Catonem de re rust. cap. 87.

Amyris, penult. corr. Avis est, ut inquit Hieronymus, quod Latini putantes myrtum dictam, ineptiæ interpretati sunt. De cujus arboris cortice hæc solum ad nos pervenire potuit, quod odorem suum habet gratum, nullum tamen dicitur fructum.

Amyron, citra ἄ, de Dioscoridi.

A'mystis, hausi, [Sorte nunc potationis genus erat apud Thracas, cum potus ingurgitabatur, ut vinum in dolium infundi tur, neque ipsi interpocato, neque ore contracto. Unde ἀμύστιδος Gratia dicunt, pro ingurgitare, & sine respiratione assiduè bibere. Horatius lib. 1. Carm. Bellum Thracia vincat amystide. ¶ Aut Amystidem potandi speciem interpretantur, qua Thraces utebantur, quoties ἀμύσσειν, hoc est, cutis labrorum contractionem, & spiritus reciprocationem parare valebant. Vt Germani potatores ajunt: Ehe schnauffe vnnd hust nisset.

A ante N

An, adverbium interrogandi, & pro Nunquid ponitur, ἦ, ἆρα. Cicero: An vero Romulus ille, aut pastores aut conditores congregasse videtur? ¶ Sed aliquando nascitur in ejusmodi conjunctionibus, quum semper dubitamus est, & inest fere ejusdem propinquitas. Nescio an Pater vivat. ¶ An diversis in locis collocantur. Primo loco. Cicer. 2. Philipp. Antu, Narbonæ mortuus sis potius quam vomeres, Dolabella profecto in Hispaniam domicilium? Secundo loco. Cicero 3. Verr. Erravit, an potius ista vi Apronius? Et his & hujusmodi locutionibus An velut vitium. ¶ An, ter repetitum. Cicero in Orat. In quo quæritum est, an tertio cuncta illa orationis, aut principia solum, an in extremis, an in omnibus partibus nervos intendere debeat. ¶ An, quater repetitum. Cicer. de Orat. Refer etiam qui auctiant. Senatus, an populus, an judices, se precari, an pacem, an singuli. ¶ An & Ne conjungi solent pro An-Terent. Andr. Ante est tutus Pamphilus? Cicero in Pisonem. Ante gesto. An & Ne interpositis aliquot dictionibus. Cicer. lib. 1. de Finib. An parum ancillæ sine intactu habendæ? ¶ An Si tibi jungar ita. Ovid. 2. Epistol. Anti quis capiat Babylonis armenta recluſis, Anna feras, ista cum jugulentur eris. ¶ In notis antiquorum A N. Annus. A N N. Ante nostrum. A N M. Actionem mittat. A N N. vel A N. vel A. annis. A N I. Ante vel ad ea. A N I V C. Ante terminum constitutum. A N G P. angelus percellit. A N M. Anima. A N N. S E N. Annæus Seneca.

Ana, est vox barbara, qua medici nostri temporis arcuriantur turum medicamentorum compositionibus post nominis vocabulum, singulorum partem esse pares vel (quod idem) unicuique ejusdem ponderi.

A'năbăsis, [ἀναβάσις Dioscoridi, Herba quæ Equisetum Latinè dicitur, à Græcis Hippuris.] ἵππουρις ἵππος κέρας, Gall. Queue de cheual, prestle ou prestle. Ital. Coda de cauallo, asperella. Germanice, Rauchferwang oder Schaffthew. Hispanice, Cola de caballo, cola de potro. Polon. Xięcy ogon. Vngar. Lofark. Angl. An horse tayle, or horse tayle.] Plin. lib. 26. cap. 13. Decentiores Caudam equinam vocant.

A'năbăsis, [ἀνάβασις. Pol. Obwarzanek albo bułka. Vngar. Karlo fa.] Qui emittuntur in exteras regiones, nonnulli aliquem de Anabasibus, qualem Ptolemæum fuisse in fabula legimus, quem fertur per urbem ipsa statua,

Cretis quebenficia accumulatorum, à dea rapidissimo curru emittum [illegible] Nomen à dedecore dum est [illegible] hæc est, ut ascendit, currum scilicet, vel quadrum. Hieron. contra Ruff. Idolorum vestibus, & amuletis sui per diversas provincias curru circumferuntur. Amides meus legerant.

Anabathrum, [ἀναβάθρον. Pol. schodek, schodek, Virgar. Grades, degrees.] Scala, gradus, gradus in primis scenarum, ascensus theatrorum, aut subsellia [illegible] est, turbam ascendo fuvens. Satyra 3: Et quæ cothurnato pendent anabathra tapillo.

Anabathrum, ἀναβάθρον vel Anaboladium, ἀναβολάδιον, Sindonis genus est, quo lumen operiri solitum dictum, [illegible] quod in eodem lucubrare [illegible], iterumque rejicio. Solebant enim nobiles in negligendis cultu hujusmodi ornamentis pectus & humeros præcipere, & quam vilium esse ejecerare.

Anabibila, æ, f. n. scribit Plinius, animal Arabiæ non capite camelo, colo ejus, cruribus hoc præcedens similitudine, pectorum corpus ætatem habens rubedinem, albis maculis cauratum. Est & aliud brevis, longo collo, & aliis artubus & pedibus cruribus.

Anaccatabeta, [ἀνακατάβατα, ὁδός. Pol. dob Gruba, kaj. Virg. Tiskbok.] A vulgo Græcorum arcuata, superciliam appellatur, ut Actio, quæ Rom. Latos dicitur. Gall. [illegible] & Adrianum nominant. Fructus quinque, eodem Actio tribe, à recipiendis circulis Anacatabeta appellatur. Latine vocant Fabam Græcam. Vide Ruell. lib. 1. cap. 95.

Anacampteros, otis, ἀνακαμπτήρος, Herba est, cui à Magis revocandi amoris vis tribuitur. Ita dicta ab ἀνακάμπτειν, reflectere, & ἐρωτικὸς. Plinius libro 24. cap. 17: Anacampteroten vocant herbam Grammatici paulò acrem, cujus contacto actu redeant amores, vel cum odio depositi.

Anacardium, ἀνακάρδιον, Arbor Indis familiaris, fructu avi culæ cordi non dissimili, unde nomen putant factum, rubente initio, mox nigrante, cujus ex ictu sanguis fluere. Ruell. lib. 1. cap. 27.

Anacephalæosis, [ἀνακεφαλαίωσις. Germ. Ein summierung der Hauptpuncten oder capitulirung. Belg. Een corte verhaling oft begryplinge van al dat vorgaet. Pol. Krotkie powtorzenie. Virgar. Sammandragelse. Ang. A short repetition of things passed. Brevis recapitulatio, in qua repetitis rerum summatim. Quint. lib. 6. cap. 1: Rerum repetitio, & congregatio, quæ ἀνακεφαλαίωσις Græcè dicitur, a quibusdam Latinorum enumeratio, & memoriæ judicis refficit, & tota simul causam ponit ante oculos judicis. Græcè κεφάλαιον, caput dicit in ea significatione, qua nonnulli capitula appellatione utuntur.

Anachites, [ἀνακίτης. German. Ein Demant oder edlstein. Ebelgestein. Pol. Diament. Virg. Gymmen.] Gemma est omnium pretiosissima, quam vulgo nomine Adamantem vocamus: ita ab ἀνάκη quod vasanos nexus, amoriique lymphationes eradicare allegetur, & adversus venena hauce vim antidoti. Vide Plin. lib. 37. cap. 4.

Anachoresis, [ἀναχώρησις. German. Ein enöd oder abstand rung von andern leuten. Pol. Pustnia. Virg. Ermbelaka helga, pusta.] Eremus, secessus unde monachi eremi incolentes & quicunque procul ab hominibus recesserunt, ἀναχωρηταὶ vocantur. Cassianus in Coll. Cujus sectatores anachoretæ: id est, secessores meritò nuncupantur, eò quòd nequaquam contemplativa vitæ, quamvis homines occultis insidiis diabolica caverunt, aperto certamine ac manifesto cum dæmonibus congredi cupientes, vastas eremi recessus penetrasse timeant.

Anachoretarium, [אשחרת ἀναχωρητάριον. Gall. Le demeurier pour ermyte ou [illegible]. Ital. [illegible], monasterio. Germ. Ein einsiedlerey oder einöd wohnung. Belg. Een soldersel of besloten woninge. Hisp. Lugar para ermitaños. Pol. Leska do przebywania pustelników. Virg. Myrkbolig. Ang. A hidden, or secret place.] Locus hujusmodi, super quo quidem mirum in modum, quanta celebrantur Florentiæ Turcarica: & apud Lampridium in Heliogabalo, Anachoreta quibusdam quoque Sabadia dicuntur. Spart. in Cejonio Commodo: Nam & illum ex monachorum & anachoretarum fecerat, ut aiunt, vestitu laureatum, & cyathisatum. ¶ Vocantur hujusmodi lecti etiam grabati & lectuli ἀναχωρητικοὶ &c.

Anacilla, vocantur quarum lacryma in summo dantes pilos corrupt. Aetius.

Anacolouthos, [ἀνακόλουθος. Pol. Niemiarka. Virg. Twerdeligen vare ogenskalder.] Latinè incohærentia dicitur de Anacoluthon figura est, quam non reddit quod superioribus respondeat, ubi in oratione ponatur ὡς, & non sequatur οὕτω. Aut è contrario, cum ante partem aliquam non præmissi proinde non convivit, quia ponitur tanquam ea quæ sola præcederet, ut, verbi gratia, relativum ponatur sine antecedente. Virgil. 1. Aeneid. Milia quot magnis nunquam veniere Mycenis. Ubi Servius Anacoluthon etiam hoc dici. Quot, quamvis non præmiserit Tot.

Anacrisis, [ἀνάκρισις. Gall. Examen, information, question. Ital. Esamine. Germ. Besichtigung eines Verstandes oder ein examen. Hispan. Examen, [illegible]. Pol. Wywiadowanie się, przyczyny dowiadywanie się. Virg. Undersökande. Ang. Examination, question of the cause.] Quæstio de re latens, sive ea per tormenta fiunt, sive per amicitia, sive per interdum interrogatio testium, quam cujus Informationem erat. Vide Budæum in commentariis.

Anacorion, ἀνακόριον, Herba: Leucanthemi hæc nominibus [illegible] Græcis & Latinis silvatica appellatur Dioscor. lib. 4.

Anadema, ἀνάδημα, penult. prod. Corona, fertum, aut limbus capitis ornamentum. A verbo ἀναδέω, corono, vel circumligo. Luc. lib. 4: Et breve patta patrum hunc anademata mittit. Paulus inter ornamenta capitis mulieris recensetur. L. 26. D. de auro & argent. leg. Ité & Helychius, qui scribit esse [illegible], haque a Pollucе lib. 5. in mundo muliebri & anadema numerantur.

Anadendrades, pen. corr. ἀνανδράδες, vocantur à Græcis vites arbustivæ, quæ scilicet arboribus falcantur.

Anadendromalache, ἀνανδρομαλάχη. Malva arborescens, quam Galen 4. Therapeuticæ eandem facit cum Althæa.

Anadiplosis, [ἀνάδιπλωσις. Germ. Ein zwyfaltigung. Belg. Een dobbelinghe.] pen. prod. Dicit porch: repetitionem esse earum dictionum in unam partem præcedentis versus sive, in prima tenentis repetitio. Virg. Aeglon. 8: Cernere & cygnis illæ, sit Tigres Orpheus, Orpeus in Thyas, inter Delphinas Arion.

Anadyomene pen. corr. ἀναδυομένη, Venus quam dicit esse nomen vetus ἀναδύομαι. Latinè reddi potest Emergens. Hoc nomine Apellis opus dictum est, quod venerem sub ea maris emergentem. Vide Plin. lib. 35. cap. 10.

Anagallis, [ἀνάγαλλις. Gall. [illegible] Ital. Anagallide. Germ. Gauchheil. Hisp. Murages. Pol. Murgiel, [illegible].] Herba est quam Morgetiam, vel Gallicam nonnulli vulgo vocant, ti Ruellio credimus. Hinc quod à Plinio traditur species flotis colore distinctæ. Mas enim flotem habet purpureum, fœmina cæruleum.

Anaglyphan, [ἀνάγλυφον, ἀναγλύφειν, ἀναγλυφή. Gal. Ouvrage taillez en bosse ou relevez. Ital. Cose de rilievo. Germ. Ein gebeerten werck oder [illegible] getrieben, erhaben oder ausgehauen ist, das es bilder hat. Hisp. Vaso labrado, de bulto labrado. Pol. Vasy gdzie kolwiek [illegible] wypukłe. Vn. Cz [illegible] wtt. Ang. A sort of carved work.] pen. corr. Dicitur vasa, alia ve opera, sculpturis aliquo, quæ foliorum excalpta sunt, ut cervis imagines eminent: ita dicta ab ἀνὰ, quod sursum significat, vel supra & γλύφω seu γλύπτω quod sculpturam in superiori parte eminent. Unde & a Gallis Relevez dicuntur. Eadem & Anaglypta invenimus appellata. Plin. lib. 33. cap. 1: Nunc anaglypta in asperitatem, modo rica linearum, primas quærimus. Martial. lib. 1: Nec desunt tibi vera, sed ista, Nec mensis anaglypta depaternis.

Anaglyptes, [ἀνάγλυπτος ἀναγλυπτικὸς ἀναγλύφειν. Gall. Taillerre, ou sculpteur. Ital. Scultore. Ger. Ein mercker der gerribne arbeit mit hohe vnd nider gehauwen. Belg. Een Beeldsnijder. Hisp. Platero que labra por finas. Pol. [illegible]. Virg. Mastel, kry forage. Ang. A carver, a graver.] Sculptor, qui ita quippiam excalpturis & imaginibus prominentibus.

Anaglyptice, Sive Anaglyphice. [ἀναγλυπτική, ἡ ἀναγλυπτικὴ. Gall. L'art de tailler. Ital. L'arte della scultura di rilievo. Ger. Die kunst des tilbergerarbeit. durch gerribne oder getriebne arbeit. Hisp. La arte de labrar de bulto, o finas. Pol. Nauka rzeźbienia kolwiek, to [illegible] albo wypukłe. Virg. Konsten att [illegible] mastel. Angl. The art of carving or graving.] Ars & ratio in sculpendi, ut in operibus imagines emineant. Hanc opponunt Diaglyphicæ, Διαγλυπτικὴ, quam imagines superficiem operis sunt depressiores, & ita excavatæ, ut eminentes imagines ceræ alterius coperimoli possint imprimi: ejusmodi sunt annuli & sigilla tam publica, quam privata, quibus literæ, & diplomata obsignantur.

Anagnostes, m. i. [ἀναγνώστης. Ger. Ein mal oder schreiber der auss lesse. Pol. Czytelnik, sprawnica. Vn. [illegible]. Ang. A reader.] Latinè Lector dicitur. Nam ἀναγνώστης, ἐστὶ, ὁ ἀναγνῶναι τὰ ἱερὰ βιβλία τοῖς ἐκκλησιαζομένοις. Cic. Att. Nam puer fidelis anagnostes nobis defuerat.

Anagoge, ἀναγωγὴ, Latinè, recessus dicit: fabrilis sive excelsa aut superior intelligentia, ab ἀνὰ & ἄγω, ita ἀναγωγὴ recondita.

Anagryphe, deformitas, ut Cicero ait vulgus. Invenustum.

Anagyris, ἀναγυρὶς. Herba est graveolentis odoris, quam Odoratis ignem præbere vocant. Hujus folia, virgæ que frigoris cacorem, fœditatemque adurentium imbuit, quo non nisi frequenti fumigatione potest liberari. Hinc fabulæ ortum, ut qui Chironis uxorem commaverat, ἀναγύρου κακὸν hoc est, Anagyrin movere dicatur.

Anaklesta, [שחרת שחרן שחרת pudenda. Gall. Ce que nous [illegible] ou [illegible]. Ital. Immondezze & cose vasose. Germ. Sudeler mist vnd vnrat von dem ding so man [illegible] vnd [illegible]. Hispan. Las cosas asquerosas que sobran. Polon. Opuky [illegible], [illegible]. Virgarice, Ersk [illegible]. Ang. Crummes, that falleth from the table.]

Purgamen-

Purgamenta cœnarii, & cuiuslibet ciborum sub mensam cadentes, quæ manu colligi solent, & extra triclinium efferri, Martial. lib. 7: Colligere longa nec turpe putat de cœna Analecta, quicquid & canes reliquerunt. Dicta Analecta, ἀπὸ τοῦ ἀναλέγεσθαι, quòd ea colligendo, propterea quòd manu colligerentur, non scopis everterentur: à ventis enim tabernis, cæteroquin Ægyptiorum stratis pavimentis, ex Tarentinis scopariis illa erant, quæ ex marmoribus tessulis constabant, scopas non admittebat: unde etiam Alastora dicebantur, quòd non verrerentur sed quòd manu purgamenta colligi solerent, & pavimenta tanta spongiis lavari. Martial. libro 14. de pretio scopas restatur primùm fuisse, Otia tot scopis nunc analecta dabunt.

Ἀναλέκτης, æ, [ἀναλέκτωρ. Gal. *Qui reuerberato in mictu se uenere refrigerat.* Ital. *Che uccroglie le mandate di tauola.* German. Ein zusammenlaser der abgefallen brosamen. Hisp. *Que recoge la mandança de la mesa.* Pol. *Podbieray ſkoſtkie ochłapy.* Vng. *Ki szedi az asztalrol.* Ang. *A gatherer of the table.*] Qui colligit, aut venit analecta. Dicitur etiam per trãslationem, teste Cælio Rhod. lib. 13. cap. 31. qui in lectione exercitatur memoria est similissima, ita ut quicquam legerit, vel audierit habeat ad manum. Nomen deductum est à verbo ἀναλέγω, quod inter cætera significat, ἀναπολοῦντα ἐκ τῆς λήθης, & ἀνακαλεῖσθαι: hoc est, memoria cõcipere, & firmiter tenere. Seneca: Stratilibi Satchas Quadratas, ut Grammaticos haberet ante edãs.

Analectrides, ἀναλεκτρίδες, dicuntur, quibus è xylino lino, vel quavis alia re, pueliæ canquam pusillis conlipant scapulas promicentes, ut videri habiliores possint. Ovid. 3. de Arte amand. Conveniunt teneres capulis analectrides altis, Anguium circa fascia cinctus erat. Cælius lib. 13. cap. 31.

Avalerta, æ, dicta est eò quòd tanas partes capitis sensu privet. Fit, vel nativitate ex negligentia, aut ex nimio cibi, aut ex luxuria, aut potu frigido inhiando, vel nimium cogitando, vel ex indigestione ciborum.

Ἀναλογία, Proportio, proportus, convenientia, similitudo. Ἀναλογία κατὰ κοινωνίαν. Gal. *Analogia, proportio, conuenientes.* Ital. *Proportion, conuenientia.* Ger. Gleichförmigkeit, einigkeit. Belg. Eenheyt, gelijcxsomigheyt. Hispan. *Proporcion, semejança.* Pol. Podobieństwo, proporcya. Vng. Egyenlöség, hasonlatosság. Angl. Proportion, likenesse.] Cicero: Quid analogia (ita Stoici, nos appellemus convenientiam, si placet. Quint. lib. 1: Analogia præcipuè, quam proximè ex Græco transferentes in Latinum, Proportionem vocaverunt. Hæc est eius vis, ut id quod dubium est, ad aliquid simile, de quo non quæritur, referat, ut incerta certis probet, ut ex quæratur. finis malorum, an sit in vino genetrix tristitiæ, ex ejus dulcitudine cognoscitur, quia simulatus generis mater ebrietas est.

Ἀναλογιστικὸς, ἀναλογιστικώτατος, A dialectis is vocatur sermissimũ illud argumenti genus, quòd à causis propinquis ducitur. Cui opponitur Epilogismus, qui solet tam ab effectu, aut certè à causa remota. Dicitur autem Analogismus à verbo Græco, ἀναλογίζομαι, quod inter cætera significat ratiocinari, & remissis argumentis aliquid colligere.

Analogistæ, tutores qui non tenentur ratione reddere utelæ.

Analogos, ἀνάλογος, Proportione respondens.

Ἀνάλυτικὰ, orum, ἀναλυτικὸς, Nomen est librorum Aristotelis, ex quibus ille ad eandem, sive (ut alii loquuntur) argumenta resolvendi, partem exequitur. Nomen deductum est à verbo ἀναλύειν, quod resolvere significat, nonnunquam etiam dijudicare. Budæus in Comment. linguæ Græcæ.

Ἀναλφάβητοι, ἀναλφάβητοι, A Græcis dicuntur, qui ex elementariis quidem literas noverunt, quos Fulgentius Abecedarios appellat, in 3. Mythologicõn. Budæus in Pandectis.

Anamnesis, ἀνάμνησις, Latinè commemoratio dicitur.

Ἀναγκαῖον, ἀναγκαῖα, Necessarium Latinè dicitur: Figura quum volumus offendere necessitudinem, aut naturæ, aut ætatis, aut alicujus personæ quale est illud Democharis: Nihil valebat addita pro fratre ei reorum deprecatio, quam judicaret tyrannus, cujus crudelitas omnem naturæ necessitudinem exinguebat. Rutilius Lupus lib. 1.

Anancitis, anancitici, ἀναγκῖτις, Gemma de qua fit Plin. lib. 37. c. 11: Anancitis de in hydromantia dicuntur evocari imagines deorum. Vide supra Analectrides.

Anansiæ, arum, capilli à fronte dependentes.

Anantapodoton, ἀνανταπόδοτον, Is dicitur est, quo Græci frequentius utuntur quàm Latini, quum solvat oratio aliquo membro destituta.

Ἀνάπαιστος, ἀνάπαιστος, m. f. Pes ex duabus syllabis brevibus, & extrema longa. Componitur ex ἀνὰ, re, & πάις, puer, eò quòd repercutiatur dactylus contra eo recipiatur. A Græcis ἀνάπαιστος dicitur, quasi dactylo contrarius. Cic. lib. 3. Tuscul. Non adhibetur ille sine anapæstis pedibus exhortatio.

Anaphalis, [ἀναφαλὶς. Polon. *Rutawki.*] Herba cui quæ nostrates nomine Gnaphalium & à quibusdam Centunculus appellatur.

Ἀναφιδρᾶ, ἀναφιδρᾷς, seu Epanaphora, ἐπαναφορὰ, per con. Figura quam nos relationem seu repetitionem dicere solemus, quæ fit quoties in principio singulorum membrorum, aut versuum eadem pars orationis repetitur, hoc modo: Verres calumniatores apponebat, Verres de caula cognoscebat, Verres pronuntiabat. Virgil. 1. Aeneid. Nate meæ vires, mea magna potentia, Iulus. Nate patris summi. ¶ Anaphoræ etiam sunt ascensiones seu ascensiones figurarum vocabantur, ab Oriente circumductu mundi quotidiano factæ, ex indinatione cœli variæ, nunc majores, nunc minores. Firmicus. Sed his tandiu vitis laborandum, quoad figuræ eius faciat anaphora completa.

Ἀναφεύγετος, ἀναφύγητος, Latinè inevitabilis.

Anarchus, ἄναρχος. Ver. Ein Oberster herr oder ein Regierender Herr. Ein der keinen obersten hat. Stae principe, vel principio. Ambr. Loro Herre. Dello ergo principium mundi, dedit etiam creaturæ infinitationi, ut anarchon id est, principio carentem crederemus.

Anarrhinon, ἀνάρρινον, Quod & Antirrhinum, herba est angustifolia, flore rubro, radice unica, parexigua, semine vitalinæ nares imitante, unde & nomen habet. Galenus Bucranion appellat. Gal. Genum cane. Vide Plin. lib. 25. ca. 10. & Ruel. lib. 3. cap. 132.

Anas, atis, pen. prod. vel correp. Avis notissima ex genere amphibiorum, dicta ab assiduitate natandi. [Belg. Eend. Gal. Cane. Ital. Anitra. Ger. Ein Ent. Pol. Kaczka. Vng. Kacz. Ang. A duck, a drake.] Martial. lib. 13. Loca ubi pontus natet, sed pedore tantum, Et cervice fapis, cætera redde coquo.

Ἀνατίδιον, diminutivum est. [ἀνατίδιον. Gal. *Pullo anas similis.* Ital. *Paperla anitra.* Ger. Ein Entlin. Hisp. *Anadon.* Pol. Kaczątko. Vng. Kaczka. Ang. A duck ling.] Cicero de Fin. Serpere anguiculos, evolare merulas, natare anatidulas, cornutas aut videmus boves.

Ἀνατίνω, nu, num. pro prod. [ἀνατίνω. Gal. *De cane se canare.* Ital. *Caſa d'anatra.* Ger. Die Enten huder. Hisp. *Casa de ſemejantes aues criadas.* Pol. Kaczy. Vng. Kacsáz. Ang. Duck, to breed as a duck or drake.] Plautus in Rud. Verum fortunæ anatina nunc uterque est quum exstiem ex aqua, aretum tamen.

Anatrariæ, Quæ anates custodit, passive. [ἀνατροφὰς. Ger. Enten hüter.]

Ἀνάτινος, a, um, Quod ex anate est, ut Anatrariæ plumæ: Evque quod ad anates pertinet, ut Anatraria aquila, ἀνατροφὰς ἀετὸς, quæ Anates venatur. Plin. lib. 10. cap. 3.

Anasphorus, ἀνάσφορος, A quibusdam vocatur herba, quam Græci ἄνηθον, Latini Anetum appellant. Legitur hoc nomen in quibusdam Dioscoridis exemplaribus. Quidam verò hoc aut plerosque alios herbarum nomenclatores apud eundem inter nomina retinere malunt.

Anastrophe, ἀναστροφὴ, Inversio, vel perversio dicitur. Est enim (ut docet Diomedes) dictorum verborumve ordo præpositivus, ut hi sum contra, pro contra hi sum.

Ἀνάθεμα, n. t. Detestatio, execratio. [חרם. ἀπόφασις. Vel. Excommunication, execration. Ital. Scommunica. Ger. Ein fluchwort verbannet. Hisp. Descommunion. Pol. Przeklęstwo wygnanie. Vng. Anat. Ang. Excommunication, execration.] Pan tut Græcum prodeunt, quod eius fulgendi ratio colorem, vel potius templ. ἀνάθεμα nacti, sæpe undo, vel subsen dendo ut ea ab eo, quod metus esset eo loco movere. ¶ Homines quoque sceleratos, quorum capitis deorum manes dicta sunt, Anathemata appellat. Vide Budæum in Comment. linguæ Græcæ.

Ἀνάθεμάτιζω, ἀναθεματίζω, Devoveo, detestor, ἀποφασίζω.

Ἀνάπλασμα, atis, n. t. [ἀνάπλασμα. Gal. *Reuocatio ad uires, quando ab arteriæ & basilicæ uenæ sectione, ut sanguis ad uires reuocetur.* Ital. *Rinouamento d'vfare, quando vſare ſi uuole ouero conuiene.* German. Der wucher da man jmb gutes/daß es jm gelegen wider zu tragen/jm verlihen. Hisp. *Renouamiento de fuerça, quando se quiere vſar.* Pol. Uzdrowienie. Vng. Erőltetés. Ang. *Vse, or exercise of any thing.*] Plautus. Ut ut hic vitam ducimus, sed mortem vitæ malumus. Ang. Vsurie, anniversarie revolution, & quasi usurarii vocãt Cic. ad Attic. Interim quum in eiusmodi contentionibus me obtervarem, subiit cũ anatocismo universo. Latinè autem Cicero ipse hoc verbũ interpretatur Epist. 11. Confeceram, inquit, ut celeberrimi centesimis sexcentis undecim cum usuris Epulonis nummos.

Ἀνάτομος, ἀνάτομος. Ger. Zerschnitten.] Dissectus, vel cõtectio, qui tollit humanum corpus dissecatur, ut venæ, nervi, & cætera

cetera à medicis ὀδύνη passim. ¶ Inde Anatomicè, ἀνατομικῶς, scilicet secare, ad secandi & aperiendi corpora.

Anatomicus, penult. correpta. Anatomiæ peritus, Macrob. [Gerin. ein Anatomist.]

Anaxetum, ἀναξήτου, apud Dioscor. lib. 3. legitur inter nomina dubiæ Graphidis herbæ. Quæquando non dicunt quis & locum interrogatus ubi sit, petere.

Anaxyris, ἀναξυρὶς. [Pol. ἀναξυρὶς.] Herba est notissima, quam & Oxalidem Græci, & Latini Rumicem appellant. Ita dicta, quod folia ejus calceorum formas imitentur, quæ & anaxyrides quandoq; à Græcis appellantur.

Ancæus, a, um. [Palmicè, ἐναντιοκερὼς παρὰ πόδα. Vngaricè, Csúfodal kézzel gyakran.] dicta sunt à manu vasa, quæ caduca vacamus, quòd ex antecedente tali à fiant. Ipsum quoque Cæcare verbum ab eadem causa dictum est, dum per manum ferri.

Anceps, ancipitis. Quod utrinque cæsum est. [מטיטרת פתיחתו משתי רוחותיו. Anceps (inquit Festus) significare videtur, quod ex utraque parte capi habet, aciem, ut pennis. Sed manus ex quo, quod ex utraque parte eaque capitur, appellatum est. Lucil. Vrbe, atque ancipiti ferro est fingam cuchines. ¶ Accipitur pro dubio, sive ambiguo. Gall. Douteux, incertain. Italicè, Dubio. German. Zweiffelhafftig. Hispan. Dudoso. Polonicè, Watpliwy, niepewny. Vngar. Kétséges. Ang. Doubtfull, uncertaine, dowbtfulness.] Cicer. pro Marcel. Incertos & exitus, & anceps fortuna. Idem de Nat. deor. Bellua quasi anceps, in utraque fide ventosa. Veteres anceps in nominativo dixerunt non hac ratione, ne in genitivo anceps casibus syllaba videretur crescere. Sospitet libro 5. Plautus in Rud. Postilla infectus est scientia anceps. Vide Priscianum lib. 6.

Ancetum, sylvestris cucumer, apud Dioscor.

Anchites, vide ANACHITES.

Anchora, prodit. corrept. Ferreum instrumentum quo naves retinentur, quod & a Græcis ἄγκυρα vocatur, unde & Latini vocem hanc proculdubio mutuati sunt, & tenuem in funem aspirarunt, & ὠγκύρα communitarunt. [Gall. Ancre, ce mot designe exactement la maniere. Italicè, Ancora. German. Ein Anckar / Der gräyffen Schiff an den man in dem Meer die Schiff behaltet. Hispan. Ancla ó cosa de hierro. Polon. Kotwa. Vngar. Vasmacska. Anglice, An anker.] Cicer. 7. Verr. Vela fieri, præsidi anchoras imperavit. ¶ Et quia nautæ tempestate jactari, quando fuit iter navigandi nulla spes superest, ad anchoram confugiunt, qua ejecta navim eodem in loco retinent, donec felicius navigandi se offerat occasio: factum est ut Sacram anchoram proverbialiter dicamus pro extremo perfugio. Vide etiam proverbiali figura apud Euripidem Hecuba Polycenam familiæ gentisque tum anchoram nominat: Οἵ μοι σὺ πᾶσιν ὠγκύρα γ' εἶ λοιπή. Qui jam tolas generis superest anchora nostri. Dicemus itaque Anchora domus pro refugio & columna domus. ¶ Præverte anchoræ jactum Deus, Ἄγκυραν πρόβαλε θεός, dicimus quum res præter ipsam evenit. Translatum a nautis, quibus accidit sæpenumero, ut quum retinendi sint anchoram, facere, in portum appellant, repellantur à ventis, & in mediam tempestatem revocentur. ¶ Duabus anchoris fultus, δυσὶν ὠγκύραις, Duabus alligatus in porru, tubrad. anchoris. De firmis & immotis, & quæ rem suam probe constabilirunt. Meminit Aristot. in Paraia. Huic simile est, Bonum est duabus uti anchoris. ¶ His contrarium est, Rupta anchora, de his qui repentè, quum magnam quidam facturi procellam, deinde in falsa omnium expectatione turpiter & ridendi se gessisse negotio. ¶ Sacram anchoram solvere, ἱερὰν ὠγκύραν χαλᾶν, proverbialiter dicimus, quoties ad extrema refugia confugiunt. Translatum à nautis qui maximam ac validissimam anchoram sacrata vocant: eamque tum demum mittunt, quum extremo laborant discrimine. Vide Iacobum, in Iove, & in Danaëtis, & Euripidem in Hecuba. ¶ Anchoras tollere dicitur à Varrone alia proverbiali specie pro anchoram fodere.

Anchorārius, m. C. [ἀγκυροβόλος. German. Der Ancker meister.] Qui curam anchoræ habet, ut eam vel demittat, vel elevet.

Anchorārius, a, um, Quod ad anchoram pertinet, ἀγκυρικός, ut Funes anchorarii. Horatius: Storias autem ex funibus anchorariis nos texere.

Anchorālis, is, e, ad rediens ἀγκυρικός. Plin. lib. 16. cap. 8. Vsus ejus anchoræ iiber tam innumerabilium pisciumque magnitudo. Anchorales tractus, Livius 7. belli Maced.

Anchōrāgia, Pisum est, quæ & Sythos à rostris adunciatæ fuere in Ambosa Anchoragia vocantur. Cassiodorus Variarum lib. 12. cap. 4. De hinc ceptam Danubius, & Rhenus renat Anchoragia. Vide Tonticula.

Anchūsa, æ, prodit. prod. ἄγχουσα. [Cynoglossa herba, sed à quibusdam melior quæ. Herba est lætæ viræ foliis, radicem habens digitali crassitudine, colore sanguineo, ætate manus inficiens, qua mulieres colarem purpureum malas inducunt. Gali vocant Orcanette.

Ancile, per simplex, penultima producta, n. t. [מגן קטן. Hebraïcè, מגן magen, scutum. Gall. Vn petit escu, ou bouclier. Ital. Scudetto, brachiero. German. Ein kurtz oder Schild den man in Krieg trachtet zu tragen. Hispan. Escudo redondo. Polon. Tarcz okragla. Vngar. Kerek pais.] Scutum breve erat, autore Festo, ex utraque latere recisum, ut nullus angulus videri posset, & femorum infimumque ejus latus medio parret. Dictum ab Am & Cæsum, quasi Ancisum vel ab ἀγκὼν, quod est cubitus, vel ab ἀκὸς remedium, quoniam pestilentiæ remedium fuit. Fertur Numæ Pompilii temporibus de cœlo decidisse, unaq; editum vocem, omnium potentissimam fore civitatem, quandiu eam asservaret. Itaque factæ sunt ejusdem generis plures, quarum idoneum furem ne internosci quidem posset. De hoc Ovid. libro 3. Fastorum. Hæc levi scutum versatum lenter ab ira Deciduis populo clamat ad astra venit. Et paulo post: Idque ancile vocat, quod ab omni parte recisum est, Quemq; notes oculis, angulus omnis abest. Livius lib. 1. Salios rem duodecim Martigradivo fecit, tunicæ picte indue dedit & super tunicam æneum pectori tegmen: cœlestiaque arma, quæ ancilia appellantur, ferre, et per urbem ire cantantes carmina cum in pactis, solemniq; saltatu jussit. Horatius lib. 3. Carm. Hoc Ancilium declinavit, quum ait: Ancilium nomen, & unde Iuventatis vicis adjectivum possit quam dixit: Clypeus Ancilibus.

Ancile, medio est tendinum circa collum vel articulos, propter quam in pedibus functio. Gal. de Decub.

Ancilla, [שפחה שבחה אמה amah, Gall. Chambriere, femme. Ital. Fante, serva. German. Ein Dienstmagt/ Dienstmegdlein. Belg. Jonckvr. Hispan. Sierva esclava, criada de servicio. Pol. Służebna dziewka. Vngar. Szolgáló leány. Ang. A maidservant.] Mulier serva. Nomen dedit Iunio patavit Festus ab Anco Martio, quòd is in bello magnum fœminarum numerum ceperit. Sive quod Antiqui Ancolas dicebant famulas, ex quo diu quoque ac cæx feruntur coli, quibus nomina fuit Ancoli, & Ancillæ. Plinius libro 2. capite 63. Tertia mortalium semper ancilla. ¶ Quæ semel ancilla, nunquam hera, Vt vulgò jactatum referatur in Græcis epigrammate. Μήποτε δουλεύσειεν γυνὴ, ποτὲ δέσποινα γένοιτο, Κ' εἰ παρὰ μικρὸν ἦν: id est, Sigua ancilla semel fuit, haud unquam dominetur, ut proverbium habet. Videtur ideo dictum quòd qui ex humili fortuna subvehuntur ad res amplas, fere insolentiores, minusque tolerabiles quam qui felices nati sunt.

Ancillātus, Ancillæ additus, qui ancillam amat [δουλεύων παλλακῇ. Vngar. Szolgálo szeretője.] Martial. libro 12. Ancillatum uxore vocat uxor, & ipta Lecanio facta est ejus Alauda pater.

Ancillo, lare, d. p. [עבד to serve. Gal. Servir, s'assujettir à quelqu'un comme son esclave. Ital. Ministrare, servire. German. Ein Dienstmagt sein. Hispan. Servir como esclava. Pol. Służyć czemu. Vng. szolgálok. Ang. To serve as a bond slave, to be a servant.] Manibus, vel dedico me ad ministrandum, ac servendum, more ancillarum, quæ satis mentiuntur ac serviunt heris. Cæc. in Synephebum: Non ego mi uti putarim ancillatus tum.

Ancilūria, Vasa sunt quibus sacerdotes utebantur. Ancilria (inquit Festus) est cassa ministrantis apta sacrificio. Vasa quæque in eis quibus sacerdotes utuntur, ancilria appellantur. Sunt qui legunt Ancilia, quasi ἀνακίλια, à hauriendo, ab haurendo.

Ancilare, vide AVCILARE. ¶ Turnebus putat esse ancillare: ad eff., haurire & ministrare. Vide & ancillatum. Nonius Livius dorem ancillabant: libri ex carchidare, quod si ab ἀνακίλια deducitur, ut Festo videtur, certe iterum mutatur.

Ancon, Vide in Onomastico ANCON.

Anconiter, ἀγκωνιστὴρ, instrumenta tortoria. [Vt Ilias ferrea, quæ tormentis nervibus fulta ancidoni apta, quæ à Gallis corrupte Angon vocatur. [Pol. Harcos. Vng. szúrkálp.] cujusmodi in ædificiorum vinearumq; columnis videmus, quibus incubunt

incumbunt ligna, quæ dolia ferant. Dicta à similitudine cubiti, quem ἀγκῶνα Græci appellant. Nam utpleriq; domus ita tabulis, ita bibliothecæ armariis ordinantur.

¶ Ancōres, ἀγκῶνες, Vincula funt, quibus vulnerum labra consringuntur, ne latior fiat cicatrix. [Polon. Hafty. Vngar. Sebesség, ſebes varrásnak. Gal. 3. Trespet. Impar cubiti, suffocationi maximè obnoxia, ἀπὸ τῆς ἀγχόνης. Vide Cœlium Rhodig. lib. 4. cap. 2.

Ancyloglossum. [ἀγκυλογλῶσσον. Vng. Nyelvgörbe.] Vinculum nervosum sub lingua in pueris præsertim, quod hinnulum vulgo appellatur. Eximitur autem instrumento, quod ἀγκυλογλώσσιον appellant. Vide Paulum Aeginetam lib. 6. cap. 29.

Ancylli, Et Anculæ olim, dicæ, ancillarum proprium. Festus.

Ancyromachus, [ἀγκυρομάχος. Polon. Sadar. Vng. Tzeltzabo. Ipenult. corr. Genus navigii ferè ex vimine, quod anchoras, & reliquis navigii instrumentis vehendis sit aptum.

Andabatæ, [ἀνδαβάται. Ital. Combattenti à cauallo. Ger. Zechter auf den Pferden oder verbotten Ringen. Pol. Szlyngerowie. Vng. Aszkirályfiának nevezzen minket, kocsira vnyk.] Gladiatores erant, qui oculis clausis digladiabantur. Cic. Trebatio. Quem autem ex Andabatarum quidem dedita cate potestatis. De Andebatis Gellius. Fraudis Andebatæ facinus: populi clausis oculis solent pugnare, in gladiatorum pœnis, qui clausis oculis tendit in adversarium, an putius latus gerat, ut prospectandum ex Seneca. Et eo adjecto, quo dum sui tegumine latear, latus competum habeo. Quidam legunt Andabatarum. Vide Leonhardum in Eclogam Bol.

Andrachnē, ἡ, ἀνδράχνη, Herba est, quæ à Latinis Portulaca dicitur.

Andrachne agria, [ἀνδράχνη ἀγρία. Pol. Kerpenecz, Tarlo pecze. Vng. Mezei porczfa.] Herba est non sempervivo similis, sed foliis minoribus, quæ à Latinis Illecebra appellatur, & Portulaca silvestris. Vide Ruellium lib. 2. cap. 140.

Andrago, ἡ, ἀνδράγη, pen. prod. [Germ. Ein Mannstock vnd sauergras. Pol. Niewiesta maczoszowa. Vng. Tyukfarkú ſüvesfüv.] Mulier animi virilem habens, ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς Græci, Latini Virginem vocant.

Andrōdāmās, ἀνδρόδαμας. Lapis est ex genere hæmatitarum, colore nigricante, pondere ac duritia insignis, qui aereos coriis succum reddit sanguineum. Vide Plin. lib. 36. cap. 40. ¶ Est præterea Androdamas, gemmæ nomen, cui argenteum interior habetur adamas, cuadratus, & temperatissimi similis: cui Magi puerorum nomen impositum ab eo, quòd in precibus hominum & iracundias domet, ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς δαμάζειν: hoc est, à domandis viris. De hac Plin. lib. 37. cap. 10.

Andrōgynos, m. f. [German. Der ein Mann vnd Weib ist. Ein Zwidthem. Belg. Die een Man ende Wijf beyden. Polon. Ma kie pomiesznie rzeczy. Vng. Asszonyember es ferfiu egyben valo. Gal. Androgine, ou hermaphrodite.] pen. ultima corripitur. Quæ natura, habet sexum, & maris & fœminæ quidquid. Hermaphroditum fuisse Poetæ fabulantur Mercurii & Veneris filium, ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Cicero de Divinat. Quid ortus Androgyni? cui nemo fatale quoddam monstrum fuit?

Andrōn, ὁ, τὸ, [ἀνδρών. Ger. Das Mannsgemach. Pol. Sypialny pokoy. Vng. Palotai házban velo hely.] At quo hactenus putantur esse loco eius in ædibus, parietibus undiq; tectis, sed fere sine tecto. Festus in Epitol. Tam alte abiungi, fecerit illa ratio est, quòd interiores andrum parietē cubiculi hostiq; affingeit, atq; ita omnem sonum modis innumeris diffringit. Festus, ocū esse in ædibus ἠθικῶς, in quo vir plurimum versantur, ut γυναικωνῖτις, in quo mulieres. Solebant enim viri publico sito in convivio mensis à mulieribus sejungi, ne illarum moribus succumberent. Suidas quoque Andronem interpretatur locum in ædibus, in quem viri solent convenire. Disceptatur huiusmodi locus etiam Andronitis: quod in eo viri sine interpellationibus mulierum versentur, ut scribit Vitruvius lib. 6.

Andronium, Medicamentum est, uvæ, quæ in fine fauium nasci solet, curandæ utile. Ejus confectionem vide apud Celsum lib. 6. cap. 14.

Androsaemon, ἀνδροσαίμων, Herba est similis Hyperico caulículis tamen majoribus, ac magis rubentibus. Florem habet lutei coloris, qui digitos vestimus, succum emittit sanguini similem tingendo & nomen habet. Alias enim apud nos sanguinē significat. Ejus de hac verba vide Plin. lib. 26. cap. 5.

Androsaces, ἀνδρόσακες, Herba est in montibus Syriæ locis copiosissimè provenit, alba, cæsiæ foliis, folliculos in cacumine habens, & in folliculis semen. Vide Plin. lib. 27. cap. 4.

Anecdogilus, [ἀνεκδόγιλος. Pol. Zgoła nieskromna gadzina. Vng. Nem szabad szolgalo.] Orationum rudis, indoctus liber & solutus. Vlpianus de administrat. Quidam crevdens Clivsiis dedit tutores, & adjecit, Eos, qui anecdogilos esse videbuntur Iulianos, tutores mihi humanitatem administrationis præstiterunt, damnari debere, quamvis testamento comprehensum sit, ut anecdogili essent. Idem est anecdotus, ἀνέκδοτος. Hotomanus in Lexico.

Anellus. Vide infra Anulus.

Anēmōnē pen. prod. [ἀνεμώνη. Gal. Capelvadelle ou pasqueſlour. Ital. Anemone. Germ. Stum ein vergeſs Windtrosen kraut. Hiſp. Anapelle de ſeñor de ſepulcro. Pol. Kosczyenka. Vng. Fuppos, vadvirak, (szeszy) pipitok.] Herba est florem habens quidem communis, caduca levitate flatum evincit carcem, quem possis ſubalatam ortum esse ex sanguine Adonidis ab aprorum interemptu. Galli vocant Herbam venti, quòd flante vento floribus suis ludatur, quos Capelvadelle appellant. Meminerunt hujus herbæ Nicander in Theriacis, & Theocritus in Bucol. Flos est purpureus, asperulus sanè amœnus, sed nulla odoris gratia commendatus. Vade eorum ex proverbium. τὸν ἀνεμώνην ὀσφραίνεσθαι hoc est, Rosam cum Anemone confer. Conveniunt enim, qui vehementer imperia inter se compatiuntur. Dicta putat Anemone, quod nisi vento flante (eum ἄνεμον vocant Græci) non aperiatur.

Anemophthoros. ἀνεμοφθόρος. Herba est ex pugnatoriis generibus, quæ receptiori nomine Bunion appellatur.

Anēthum, n. [ἄνηθον. Gal. Aneth. Ital. Anetho. Germ. Dill. Hiſp. Eneldo. Pol. Smoski koper. Vngar. Kapor. Ang. Dill.] Genus herbæ bonæ odoris, etiam Græcis in usu, unius nomen retinens, ructus movet, somnum tedens, & frigidas valetudines. Plin. lib. 20. cap. 19.

Anfractus, dicuntur obliqui vicorum flexus, in se ferè recurrentes, ab Am & frango, quod recta via crebris mœandris undeq; quaq; sit interrupta. [הִתְקַלְקְלוּת hakalkelut. Gall. Voie destournée, ou destour de rue. Ital. Riuolta & riuolta de via. Ger. Krümb und vmbgäng der Wägen, wenn sie nicht eine rächte gassen sind. Hiſp. Rodeo de camino, ó ſitio. Pol. Droga krzywa, Pasieka, Vngar. Keringés. Utczaigyenes kanyó vakon. Ang. Crooked street, reaching or turning of ways.] Cæsar. Oppidi muros ab planitie, atque in omni circuitu, recta regione, sinibus antfractus intermederet, M D D. pallium abscissum. ¶ Transfertur & ad alia accipiuntq; simpliciter pro curvis circuitu. Cicer. de Partit. Orat. Oratio ingressi pta longo anfractu. Idem de Divinat. Jam verò quid opus circuitu & anfractu? ¶ Legitur & Anfractum neutro genere apud eruditissimos. Arctius Euripide, tetanne Nomo: Super Oceani flagna alis patris tentarum anfracta revolans.

Angari. ἄγγαροι, teste Suida. Nuntii erant regii apud Persas, qui & ἀγγελιαφόροι vocabantur. Quod tamen nomen postea latiùs usurpari cœpit, pro quibuvis qui tervorum aut animantum onera jumentorum. Horum diversoria, in quæ prædo diripiebat, diversebant. Angara, ἀγγεῖα, vocabantur. Quod etiam annotavit Cælius Rhodig. lib. 18. cap. 8.

Angaria, [עגרות hagaroth pl. נתינה, ἀγγαρεία. Gal. Chevaux de poſte. Ital. Angaria, prestanza. Ger. Ein gemeyne Dienſt / prang. Hiſp. Imenes, ó prestamero. Pol. Posługa przymuszona. Przymus do posługi. Vng. Kényszerittetés vtakon való szolgálat. Ang. Compulsed service, threshenge of seruice.] Pen. prod. Dicitur Persis, ut inquit Suidas, Proprie servitus coacta. Unde si quis cogat alium solvere publicum quidpiam, ἀγγαρεία est. In legem ἀγγαρείας coegit. Plinius Augustum jure suo Romano, atque usitate legi, & liquid. Munus gratuitum requisse ad certum publicum. Ferunt autem, angaria & parangaria ut dicerent primi Cadmi. Cod. de cursu publico, angariis & parangariis. Angariæ verbum quo utitur Ulpianus lege pen. D. de extraord. cognit. dicuntur angariæ, quæ eorum vehendorum causa præstantur. Sic ferè apud Martialem cap. 21. ἀγγαρεύειν usurpatur, quidquid sic habet. Apud Persas erat ἀγγαρικὸν δίκημα, cui sus pœnæ constituta quotannis, ut scribit Herodotus in Mnemosyne nomen Angariæ, & Perangariæ in libris juris lectitatum invenio. Est enim nomen Persicum. Nostrates Poſtae, quasi postans collocatorq; in certis locis, & semper in promptu veredarios appellant.

Angelus. [ἄγγελος. Germ. Ein Bott / ein Engel. Pol. Posłaniec, Anioł. Vngar. Angyal. Küldö. Ang. An angel.] Latinè nuncius nam alterum nomen est, non naturæ. Semper enim spiritus sunt, sed quem mittuntur, vocantur Angeli. Angelicum merum Diomedi, celebrare nec eius opinor.

Anger, genus serpentis, qui cruciatu & exspirandis dicitur.

Angerī. Vide ANGO.

Angiportus, quasi anfractus & angustus. Via est etiam non spatiosa vel circumangustus & sinuosus in modū anguis: quasi anguste ad portā ædium secessus angiporto, & porta. [שׁקוּלָה shekulah. Gal. Vne ruelle, ou ruelle sans issue. Ital. Via stretta senza uscita. Ger. Ein gaß / die in das nider tieff gangt ist. Belg. Een enghe ingaende. Hiſpan. Callejuela sin salida. Polon. Ciasna Vlica z małym wyiściem. Vng. Szeretkö. Ang. A narrow street without way through.] Ulpian. Angiportum à portu dictum est. Forma vero, cui clusus & munitus locus est, quemadmodum & stario: ab imperandis: exportandisque mercibus nomen habens. Terent. in Adelph. Id quidem angiportum

angiportorum coercet pervium. Cicer. in Verr. Vt mendicus in angiportis protectus improbissimis clamitat. Idem in 2. de Divin. Echonem dirupto effutiamq; fumentum vastomacet angiportumque totum illaverat. ¶ Ab ἀγγεῖον, quod significet propè evidentiam volunt, quia non longius extenditur.

Ango, angis, anxi, anctum, & ango, angere, anxi, anctum. Constringo, premo, cruciо. [חָנַק, חָנַן, לָחַץ, צָרַר, צוּק, עָקַר, עָקַם, עָקַד, עָקַב, עָקַף, עָקַל, עָקַן, עָקַס, עָקַת, עָקַע, עָקַץ, עָקַר, עָקַש, עָקַת, עָקַע, עָקַץ, עָקַר, עָקַש, Gal. Estrangler, estrecir, empescher, Ital. Affannare, affanare, angere, Germ. Beengen, beengsten, Belg. Benauwen, Hisp. Angustiar, Pol. Dusić, Vng. Fojtogatom, szorongatom, szoritom, Ang. To choke, to strangle.] Ire quodò ad animum, quodò ad corpus, quodò ad utrumque pertinet. ¶ Ad animum. Cicer. Epist. fam. lib. 10. Ab ista te animo angi. Gellius. Chilo præ curis domesticis nonnunquam, quòcunque ierat, cruciatu cordis & lacrymis pro amore progressi, dabitare necquiret, an vitæ opera pro amore propere daret. ¶ Ad corpus. Colum. lib. 9. Cervum dum est tenerior, & sæpe tremat a valido loro, quia robustus angit rebellio. ¶ Ad utrumque pertinet. Ad Herenn. Dum Pyrrhus recta ad aram iter faceret, & ipsum atque alterum pugnam propere paravisset, latisque aperuisset Romanis, & plerique regem ad regem ecferrent. Plaut. pro abitumo pœnam in aulo locat manu ante ostium, ejus petet. Dicitur ἀπὸ τοῦ ἄγχειν, quod est in loco, suo galeo à qua Synesius morbus faucium natus, ut dicit in illa dictione Angina. Dicimus autem, Angor animi, vel animo, ἀδημονία, ἀσθένεια ἐψυχῆς.

Anctus, participium ab angor, teste Diomede Grammatico ab ango. [Vng. szoritot, fojtogatot.]

Angor, oris, m. Cruciatus animi corporisve. [חֶבֶל, חֲבָלִים, חֲבָלוֹת, חֲבָלִים, חֲבָלוֹת, חֲבָלִים, חֲבָלוֹת, חֲבָלִים, חֲבָלוֹת, Gal. Angoisse, Ital. Affanno, affetto, Germ. Angst, Belg. angst, bezorgnisse, verdriet, Hisp. Angustia, congoxa, Pol. Trapienie, frasek, Vng. Kétségesedés, szorongattatás, Ang. Anguish, sorrow.] Cicer. 4. Tusculanar. Angor, est animus consternatus & demissus. Idem 1. de Finibus: Hic tobustus animus & excelsus, omat eti liber curæ & angore, cum & mortem contemnit.

Angui, penult. prod. Sp. [κυνάγχη, κυναγχὴ. Gal. Esquinancie, Ital. Schinanzia. Ger. Geschwulst im Hals, oder der Kelen: so die Luft nit könne verdeuet, oder fürwerts. Hispan. Esquinancia. Pol. Zgorzkawanie, garło dławienie. Vng. Torokgyik. Ang. The squinzy, a kind of disease.] Genus morbi acutissimi, quo fauces angustiæ ac strangulantur. Imprimum valgus medicorum Squinantiam vocat. Dicta angina, quòd angat guttur, viamque spiritui præcludat. Plautus: Velim me in anginam verti, & hinc amarulæ fauces præcingantem. Festus Pompeius indicat jocosè jactatum in eos, qui vino præfocantur, laborare vitiata angina, quam οἰνάγχην Græci dicere.

Anguilla. Lyc. Pisces soli exanimes nō fluunt: quas nō ovo, nō co to parere scribit Aristoteles. [ἔγχελυς. Gal. Anguille. Ital. Anguilla. Ger. Aal. Piel. Palme. Hil. Anguila. Pol. Węgorz. Vng. Angolna, angurilla. Ang. Eele.] Dicti anguilæ quòd specie anguis præditæ sint. Plin. lib. 32. cap. 1. Anguilla aterrimi sed lubrici pisces, ex frigidioribus vivit cæcaliis, accolia ejusdem procreatio. Plautus in Pœnul. Anguilla est elabitur. ¶ Candidiores anguillæ, ἐγχέλεις λευκότεραι ἐγχέλεων. Proverbium est, in eos qui bonis hominibus habitos fide perfidisque. Aut qui rem incertam aliquam habent, quam tueri diu non possint. ¶ Ejus contrarium, ἔγχελυν ἐπὶ χόνδρου, Polo siluro anguillam, fabam edendum, tunce. Vbi quis ad cognitas & lubricas, ardiorem locum tractur, quàm ut possit elabi. ¶ Anguillas capere, ἐγχέλεις πιάζειν. Quadrebat in eos, quibus nascebat in Rep. turbulenti esset animus: Proinde seditiosos gaudere exteri, quòd otiosis publicum malum rationibus privatam veriti commodum. Inde dictum, hinc cognitum, quòd quum anguillas immergens, dum capiunt, qui capiunt anguillas: quum vero tardius ac desidiosius nascent se pertubant aquam, ita demum capiuntur. Proverbium extat apud Aristophanem in Equitibus.

Anguis. Tam fœmininum quàm masculini generis, serpentis genus esse satis notum, & proprie illud (ni fallor credimus) quod in aquis degit. [נָחָשׁ, נָחָשׁ, נָחָשׁ,

Seneca de Tranquil. vitæ: Angustanda certè patrimonia sunt, ut minuendis curis fortunæ tumidas expolit.

Angustè, adverbiū, Arctè, strictè, exiguè, exiliter, tenuiter, pressè. [Gr. στενῶς, στενοχωρίᾳ. Gal. Estroitement, ſerrement. Ital. strettamente. Germ. Enge. Hisp. Estrecha y apretadamente. Pol. wąsko, ściśnie. Vng. szorosan. Ang. Narrowly, straitly.] Cæsar 2. Bell. Civil. Ad rem frumentariam expediendam, cui angustè subeburat.

Angūstus, a, um, [quasi arctus, & minime amplus, cujusmodi sunt angustæ fauces. [στενός, στενοχωρία, στενοχωρητός. Gall. Estroit, serré. Ital. Angusto, stretto. Germ. Enge einer enge. Belg. Een nauwe. Hisp. Angosto, estrecho. Pol. Ciasny, ciasnie, ciasnik, ciasny. Vng. Szoros, szorosság, szük, szoros. Ang. Narrow, straight.] Cæsar 5. Bell. Gal. Tamen angustis viarū quam maximè potest, commeatū, idem. Quæ prior his angustias occupaverit, ab hoc hostem prohiberi manifestum erat negotii. Transfertur & ad alias res, ut, Angustia orationis. Angustia aetatis, Angustia etiam corporis & animi. [Vn. Nyomoruság, szoríttatás.] Cæsar: Neminem, qui sibi in tot rerum angustiis subvenisset, habebat.

Angūstĭæ, ārum, verus nomen pro Angustia. Arist. sed angustiæ in fauces, ac faucis æqualiter dicuntur. Nonius.

Angustĭclāvium, vii, eadem forma dicitur, ut Laticlavium: quod est tunica angusticlavi, ut Latine volunt. Suetonius: Dum patrem suum Angusticlavium fuisse narrat, eum nondū ad ejus dignitatis gradum pervenisse manifestè significat. Quod & Paterculus confirmat de Mecenate, qui in Equitibri ordine semper mānsit, sic scribens: Quippe vix angusto clavo penè ōrientus, nec majora consequi non potuit, sed non tam exoptavit. Vide Turneb. lib. 1. Advers. cap. 2.

Anhēlo, as, penult. prodit. per Am, & Halo, as, in n, mutata, significat ægrè halare, quum vicibus ex cursu, aut alio quovis labore vehementi, crebris quasi singultibus spiritum, ac respirat. [נפח nafach. שאף רוח shaaph ruach. Gall. Haleter, souffler. Ital. Spirare, sfiatare, ansare. Ger. Keichē, mit athem ziehen. Belg. Hyghen. His. Arfare, ofjuar, desfuando. Pol. Tchnąć, zdychać, sdychanie. Vng. Zuggni, pihēk, hörök. Ang. To breath and blow.] Col. lib. 1. cap. 3. Sed antè ad præsepia boves reliqui nō expedit, quàm & ludere, atq; anhelare desierint. ¶ Tradit & potasse Cicero in Cat. Tunc enim quando, Quirites, Catilinam sicarem audacia, scelus anhelantem, pectora vestra meaque manu tenentem, &c.

Anhēlātŏr, ōris. Qui est subjectivus & pneumaticus, quod vitiū consistit in spiritu ciendi facultate. [מנפח menafeach. ἀσθμαινόμενος. Gal. Qui a fort vent et haleine, qui grand vent. Ital. Che muove gran fiato. Ger. Blasbalg, der mit athem aufs engeblasen ist, et in sonst athmet. Belg. Een. His. El que resuella, ofjuador. Pol. Dychawiec, dychawy. Vng. Zuggo, pihō ember, sokat zuggó. Ang. One that breatheth much, or puffeth.] Plinius 22. Anhelatoribus, & in tussi vetusta cum panico ex aceto datur.

Anhēlātus, pen. corr. m. q. Spiritus, respiratio. [נשימה neshimah. Gall. Haleine. Ital. Fiato. Ger. Der athem. Hisp. Aliento. Pol. Oddanie. Vng. Lehellet. Ang. The breath.] Plautus in Epid. Animo malè est. Accipiam anhelitum.

Anhēlus, a, um, Anaclaus spiritum ægrè ducēs. [נפוח nefuach, אלחמות, asthmaticus. Gal. Qui a peine peut assez de haleine. Ital. Che spira con difficultà. German. Der athmet nōch athmet schwer. Hil. El que resuella, ofjuoso. Pol. Dychawy. Vng. Nehezen lehellő, zuggo. Ang. Which breatheth short, difficultly, or pursie.] Virg. 1. Geor. Nec quicquam apricis examen Orion ab undis Extulit, antè pavi somnique recepta per herbas Nocte pruinosa contristatus anhelis ad æthera Lucifer exit.

Anĭcētum, mixtum. Gal. Anis. Ital. Anice. Germ. Enis. Hisp. Anis. Pol. Anyż. Vngar. Anyom, kömöny. Ang. Anise.] A' quibusdam appellari fenum, quod notiore nomine Anisum vocamus, auctor est Plin. lib. 20. cap. 17. propterea quòd appetentiam excitet. A' Græcis quoque ornatūs adjuvant, mixta ei dicuntur, quasi invitis. Nec aliam etiam ob causam Dioscorides eandem appellationem adhibuit, lib. 3. cap. 60. Vide ea quæ ibi annotavit Marcellus Virgilius.

Anicianæ, inter pyrorum genera reponuntur. [Vn. Sárvalmáknak fajtája.] Vide Colum. lib. 5. cap. 10. & Catonem cap. 7.

Anicularis, Vide ANVS.

Ānilis, Anilitas, Anilitèr. Vide ANVS.

Ānĭma, æ, f. p. [נשמה neshamah. נפש nephesh. ψυχή. Gall. L'ame, la vie, l'air que nous respirons. Ital. Anima, anima, fiato, aria. Ger. Die Seel. Hisp. Anima, aire. Pol. Dusza. Vng. Lélek. Ang. The soul, the ayre.] Corporum vivent. nonnulla est, illis prima & animalium tam rationalium, quàm ratione carentium, pars nobilior, qua unumquodq; horum vivit, alitur, sentit. Varia illi pibus simplex est, quam Alitem appellant, qua solet illæ alimentum intra intima tenuere, & in universas sui partes distribuunt, illiq; assimilare, & quod in alimentis unitum non potest, excernere. Stirpis verò animantibus anima duplex est, quæ à nobilitate sua Altiane Scientes appellantur, hoc est comprehendens Alitem, non sensu atq; intelligendi ingenium comprehendit. Longe autē nobilissima humana est anima, cui à ratione, cui soli homini tributa, Rationalis appellatur. Hæc ter quidem una est, ex triplici autē actu & officio tripartito nomina, modò Alitis sive Vegetantis, modò sensitivæ, modò Rationalis matris appellata. ¶ Accipitur item Anima, pro animo, pro vita, pro spiritu: unde quibus vide testimonia in dictione Animus. ¶ Item accipitur pro vaginula. Plautus in Amph. Animam compone. ¶ Item pro vento. Virg. lib. 8. Quantum ignis animæq; valent. Lucret. Auraruinq; leves animæ calidiq; vapores. ¶ Anima & vita, ζωὴ & βιός, de re lapsa modum fuit. Proverbium natum in subditis, atq; inde deductum in communem sermonem, quo utuntur Juvenalis & Martialis. ¶ Animam debet, νὸν ψυχῆς ὀφείλει: Donatus in eo loco Phormionis Terent. Quid si animam debere admoneri proverbium est de eo, qui immodicè ære alieno teneatur, ut plus quàm omnis facultates debeat, ac denique septima debeat. ¶ Simil. figura, Omnia prævi animam tradita, dicuntur, qui nihil non dederunt aut debent præter animam, quo ritus est Cic. pro Rosc. Amer. ¶ Inter animum & spiritum hoc interest, quia Animæ sunt ea, quæ ad rationem pertinent. Spiritus verò ea quæ supra naturam.

Ānĭmŭla, æ, f. p. Parva anima, diminutivum ab Anima. [ψυχάριον. Gal. Petite ame, mignardise. Ital. Animetta. Ger. Ein kleines seel. Hispan. Pequeña anima. Pol. Duszyczka. Vng. Lelkecske. Ang. A poore soule.] Festus Sulpitius ad Ciceronem libro 4. Si tenuis aut parvula animula est, factura facta est, quanto pejus cōmoveris?

Ānĭmal, ālis, n. t. Omne animatum sentiens. [חיה chaiah, חיה, חיתו chaiyto. Gall. Vn animant, ce mot se dit aussi pour homme et les bestes. Ital. Animale. Ger. Ein Thier, was das leben hat und empfindt. Belg. Een Dier. Hisp. Animal que tiene ornato. Pol. Zwierz. Vng. Állatok. Ang. A living creature.] Plin. lib. 10. cap. 65. Præditum ratione hominem animal gignit. Cic. 1. de Legib. Animi providum & sagax homo.

Ānĭmālis, & hoc animale. Quod est ex animali, sive quod habet in se animam. [ψυχικός. Gal. Vne ame, ce qui est ame. Ital. Vivente. Hispan. Cosa de vida. Ger. Lebendig. Sonderbar. Belg. Dat een ding het beseelt is. Pol. Duszny, wydanie mający. Vng. Ell állatnak való, vkit természet szerint való állatnak. Ang. That which hath life.] Vade veteres Animales deos dixerunt, qui de animalibus essent facti, ut Penates. ¶ Animalis aliquando ponitur, pro spiritalis & actus. Cic. lib. 3. Tusculan. Sive illi animi sine animales ejus cōtractū est Examinatio, qui nō est animal, vel qui sine anima est. Plaut. in Bacch. Nam neq; Bellona mihi unquam, neque Mars credunt. Nī illum examinalem faxo, si conveniam, Nive eum edem fecero vitæ hinc.

Ānĭmālis halĭa, Dicebatur quæ ob eam solùm causam macerabantur, ut ejus anima Deo alicui offerretur. Suida ζῳοθυσία. Deo enim (ut inquit Macrobius) erant hostiarum genera: Unum, in quo tota anima Deo sacratur: quales Aruspices Animales hostias idcirco appellant.

Ānĭmālĭtĕr, Le adjectivum, Quod animā & sensum habet, spirabilis. [ψυχικῶς. Pol. Zymnie. Vng. Lélekkel. Ang. Lively.] Cicero de Natura deor. Pars pro rerum natura finita in media parte mundi, circumfusa undiq; est hac animabili spirabilique natura, cui nomen est æther.

Ānĭmālĭtās, Ipsa rei animalis essentia. [ψυχικότης. Vng. Élő állatság.]

Ānĭmādvĕrto, is, ti. Animum aliquò vertō, sensus in illud quod sit mens ducta, cogito, intueor, considero, deprehendo, sentio, intelligo. [ראה הקשיב הבין haschiach, haven, haabin, haazin, schaiyta. Gall. Advertir, prendre garde, appercevoir. Ital. Considerare. Germ. Wargenommen, fürsichtigen. Belg. Het oogh neerstelijck te slaen. Hispan. Mirar y estar atento. Pol. Baczyć na co. Vng. Figyelmezni valamire. Ang. To consider, to perceive, to espy the mynde, to marke.] Plaut. Animadvertere hominem jubebo ibidem. Cicero 1. de Divinat. Experrecta mentis animadvertit dormientem ei complexum e suprema implexu. ¶ Interdum ponitur pro punio & castigo, junctum cum castigo, medente præpositione In. [קצף. Gal. Punir, chastier. Ital. Punire. Ger. Straffen. Hispan. Punir y castigar alguno. Pol. Karać. Vng. Megbüntetni valakit. Ang. To punish, to chastise.] Cicero in Verr. Act. 3. Tu qui tuarum animadvertere in eos, qui peccarant, judicasses. ¶ Interdū sine præpositione. Idem in Verrem Act.

rem Act. 2. Atq; ea sunt grauiter animadvertenda peccata, quæ difficillime præcaventur. ¶ Invenitur etiam ablativo junctum, in eadem significatione mediante præpositione A, vel Ab. Terent. in Andr. Eo primùm ab illo est animadvertenda injuria: id est, castiganda & vindicanda.

Animadversio, f. t. observatio, notatio. [בינה *binah intelligentia, intellectus, cognitio.* Gal. *Considération.* Ital. *Considerazione.* Germ. *Wornehmung, Aufmerckung.* Hisp. *Aquella obra de mirar bien la cosa.* Polon. *Bacznosc, dogladanie.* Vng. *Eszeuen vetes meg feldeles.* Ang. *Perceiuing or marking of a thing, consideration.*] Cicero 5. de Fin. Interesse enim inter argumentum, conclusionem, rationis, & intermediorum animadversionem. ¶ Sæpè etiam pœnam & castigationem significat, quam κόλασιν Græci vocant. יסור *musar.* Gall. *Chastiement, punition.* Ital. *Punitione.* Germ. *Straff.* Hispan. *Punicion, castiga.* Polon. *Karanie.* Vng. *Bunetes.* Ang. *Chastisement, punishment.*] Idem 1. Offic. Omnis autè & animadversio, & castigatio contumeliæ carere debet.

Animadvertor, ris, passiv. [עקד *yakkedh accenditur.* Gal. *Qu'on fait, chastiement.* Ital. *Che punisce.* Germ. *Es entstehet, straffet.* Hisp. *Castigador.* Pol. *Trzeba karac.* Vng. *Bunetetik.* Ang. *Is punished, worketh punishment.*] Cicero 1. Offic. Studiosè ac diligenter esse volumus animadvertors vitiorum, magna sæpè intelligimus ex parvis. Apuleius: Exponam breviter, quid animadvertor meus fecit.

Animadversus, Perspectus, cognitus. [אוזן *mobin. Intuitus.* Gal. *Cognoscu.* Ital. *Conosciuto.* Ger. *Verkundet, gemerckt.* Hisp. *Conocido.* Pol. *Wiadomy.* Vng. *Megtudatot.* Ang. *Known, perceived.*] Cæsar: Hæc te animadversa Cæsar jubet ligna convertis. ¶ Animadversus, qui supplicio affectus est. [עקוד *yakkodh* אסור *assaratus.* Gal. *Chastié.* Ital. *Punito.* Ger. *Gestraffe.* Hisp. *Castigado.* Pol. *Skarany.* Vn. *Megbuntetetet.* Angl. *Chastised, punished.*] Paulus Jurisconsul. Corpora animadversorum, quibuslibet perentibus, ad sepulturam danda.

Animæquus, a, um, rudis erratus, tolerans, minimè querulus in adversis. Dem. q; omnia æquo animo ferens. ἀγρύπνος.

Animæquus, com. t. qui est animo æquiore & tranquilliore. ἀγρυπνότερος.

Animus, & **Anima**, in hoc differunt, quòd anima sit vitæ, animus cōsilii. Nam anima, in homine est, qua vivimus, & sentimus, & movemur: ita ut contineat vim vegetandi, movendi, & sentiendi: quæ omnia cōmunia sunt nobis cum cæteris animantibus. Nam ipsa aluntur, crescunt & gignunt, moventur præterea, & sentiunt. ¶ Animus verò est, quo homines sumus, quo sapimus & intelligimus. [רוח *ruach* לב *leb* דעת *dehoth. Sensus.* Gal. *Ame, esprit, courage.* Ital. *Le spirito humane.* Ger. *Dyr mut.* Belg. *Den moet, het verstant.* Hisp. *Animal racional: cosa que entendemos.* Pol. *Vmisl.* Vngar. *Okossag, esz, lelek.* An. *The wyt, courage or sprit to doing any thing.*] Quæ vis non est educta de potentia terræ, sed à Deo immortalis de nihilo creatur eodem tempore, cuo & infunditur in corpus nostrum. Cic. lib. 1. Tusc. sic differit. Animum autem alii, animam etiam ferè nostri ceclarant nominati. Nam & Agere animam, & Efflare animā dicimus, & Animosos, & Bene animatos, & Ex animi sententia. Ipse autem animus ab anima est dictus. Screndum tamen est, animum pro anima plerunq; sumi, ut apud eundem in Catone: Qui si in hoc erro, quòd animus immortales credam, libenter erro. Et iterum: Si mihi persuasi, (ait enim) quàm tanta celeritate animarum, &c. ¶ Plaut. in Mostel. Proverbialiter dixit: Nihil est miserius, quàm animus conscius. Conscientia enim mordet reflexa. ¶ Aliquando accipitur pro voluntate sive affectu & delectatione: ἡδονήν. Plautus in Epid. Captivum adolescentulam de præda mercatus est. Quid ergo ex te audio? Hoc quod fabulor. E. Cur eam emit? 2. Animo causa. E. Quo? Ille animos habet? Hinc sit Unanimis, ὁμόψυχος, qui unius est animi: id est, voluntatis. ¶ Munerum animus optimus: ἄριστον τὸ τῶν δώρων ἄκρον &c. Græcis hemistichium Heroi: in proverbiale, quo significatur, in amicorum muneribus non esse spectandum rei mulæ pretium, sed mittentis potius animum. ¶ Volens nolente animo, ἑκὼν ἄκων τῷ θυμῷ. Hemistichium Homeri Iliad. lib. 7. dicendum ubi quis fingitie nolle quod cupit vel contrà. Nonnunquam de ambigente animi, incerto dicitur, ut apud Eurip. in Hecuba. ¶ Animus habet ratum animis, εἰ μέλει σοι τοῦ πατρὸς ἀνίκητον σέβειν τὸ θυμόν. Herod. in Polym. Cujus Adagii hic fertus, quòd ex iis, quæ audivimus, maximè placamur aut irritatur animus. ¶ Quandoque pro spiritu, sive flatu, ut ventorum de animus vel animus nomen accepit. Nam ἄνεμος Græci dicunt, quem nos Ventum. Cic. 1. Tusculan. Si anima animus est, fortasse dissipabitur. Terent. in Adelph. Animam recipiendi est, respira. Pro eodem etiam legitur Anima & (ut opinor) frequentius quàm animus. Cicer. de Universit. Interiit pater & terram, aquam Deus, animamque posuit. Virgil. 8. Aeneid. Quantùm ignes, animæq; valent. ¶ Ponitur etiā Animus pro animositate, sive fortitudine, & animi alacritate. Cicero Attic. lib. 2: Nothus animus accessit timor hostib. injecta est. Idem lib. 3: Labieni adventu nostro Cæsar multò animā plus habet. ¶ Quandoq; etiā pro memoria. Cic. Illa quæ sæpè audibis & tractes animis præterimitto. Idē in Catil. Percipite quæso ea quæ dicā, & ea penitùs animis vestris mandate. Virgil. 9. Aeneid. Omnia terrarius, animum quoq; cui olim Servius animum pro memoria dicit annotavit. ¶ Animus heptabocus, ὁπλοῦς ἑπτάβοος, de forti dictum. Epitheton tamptum à clypeo Ajacis, quem Homerus ἑπτάβοον appellat, quòd septem boum tergoribus esset obductus, atq; ob id impenetrabilis. Ovid. dominus clypei septemplicis Ajax: Sumptum est Adagium ex Ranis Aristoph. ¶ Autminus animi, aut plus potentior: ἢ χρεὼν θυμοῦσθαι ἢ ἐλάσσονος ἢ οἷος ἦν μᾶλλον. Convenit in fœmines, quorum arrogantiæ non suppetant vires: Aut, qui non tantæ irritate, quem vincere non possint. Vitur Plutarch. in Catone. ¶ Muliebris animus, γυναικὸς ψυχάριον. Diogenianus offendit dici solitum in stultos. Videtur autem magis quadrare in imbelles & inconstantes. ¶ Non abjicit animum. De eo qui ne à fortissimis quidem rebus, spem aut consilium abjicit. ¶ Recipere animum. Convenit, quum quis se subitatia consternatus, postea recipit. ¶ Animos quoq; plurali numero, elegantèr dicimus, pro temeritate, quæ subest habet arrogantiæ nonnihil continentem. Cicer. pro Flacco: Remittat spiritus, comprimant animos, sedeat arrogantia. Idem pro Cinnaeo: Noratis animos ejus & spiritus Tribunitios. ¶ Frequenter etiam Anima pro vita accipitur. Sallust. Ac nobis est domi inopia, foris æs alienum, mala res, spes multò asperiores: denique, quid reliqui habemus præter miseram animam? Juvenalis: Hanc, & ventis animā comitte, dolato Cantilus ligno, digitis a morte remotus. Quatuor aut septē, (si tantùm tot sedā. ¶ Animam quoq; pro animo poetam legimus: hoc est, prudentiæ. Macrobius: Tunc in anima libera est, & nulla corporis cogitatione impedita. ¶ Est præventa, ut supra ostēdimus. ¶ Sæpè etiam pro halitu oris, sive spiritu. Plautus in Asin. Die, anima bō, an fœtet anima uxoris suæ? Virg. 3. Georg. - animus & ollis a Medi Ora foveret illa. Terent. Hoc non audivi, ad fores suspensio gradu, placidè reperrexi, accessi, astiti, animā cōpressi, aurem admovi. Plautus: Ne quid emittat animæ dormiens. ¶ Pro eodē etiam Græci ψυχὼ dicunt, à verbo ψύχω, quod est refrigero: Nam quæ plus æquo calent, anima: hoc est, spiritu, refrigeramus. ¶ Anima item accipitur pro ira. Idem: Animam comprime. ¶ Hinc Animosus, & Animatus, pro iracundo: de quibus infrà. ¶ Varro posuit animā pro sanno. Et Phrygius audire animas. Virg. pro ipso homine: Ite, ait, egregias animas quæ sanguine nobis Hanc patriam peperêre suo. &c. In homine autem quatuor animas esse constat: Vitale scilicet, ut quæ in vermibus est, qui tantùm moventur: Sensuale, ut in brutis animalibus, in quo est sensus & timoris & gaudii: Intellectuale, quæ est in hominibus tantùm, cui & cogitare & judicare possimus: & quæ infrà omnes est Physicum: hoc est, naturale, ut ea quæ est in arboribus & herbis, quæ & ejiciunt mox suos, vivunt tamen habent, quamdiu manent, crescunt & pereunt.

Animulla, diminut. ψυχάριον. Vngar. *Lyerka, Lyelegenke.* Ital. *Lerike.*] Plautus in Cal. Mi animule, mi Olympio, meæ vitæ.

Animo, as, a, p. Animā da, facio, incēdo. [הדליק *hidhlik* אש *esh* דעת *dehoth. Accendit ignem.* Gal. *Donner courage, enhardir.* Ital. *Inanimare, animosire.* Ger. *Mutig vñ gerechtmachen.* Belg. *Een moet of lust geven.* Hisp. *Esforcar, dar corazon.* Pol. *Wzbudzic, ozywic, zywa dodawac.* Vng. *Eszeuen vetes, bátorsagot.* An. *To encourage, to give courage.*] Claudian. Lib. 3: Quales pelliferas animare ad prœlia taxus Triva Mejara ferit. Macrobius: Animati sunt ergo veteres ad fortem actā discretionem. ¶ Aliquādo animare est animā indicere, ac ignem injicere, vivificare. [חיה *chaiah* מחיה *machaiah. Vivificat.* Gal. *Rendre vif ou animé, vivifier.* Ital. *Vivificare, animare.* Ger. *Das leben geben, lebendig machen, beerhaffig machen.* Hisp. *Dar anima y vida.* Pol. *Zywic, ozywiac, ozywiony.* Ang. *To give life, quicken.*] Columel. lib. 9: Diebus quibus animantur ova, & in specie volucrum conformantur. Cicer. de Divin. Quicquid est hoc omnia animat, format, alit, auget.

Animans, sibi adj. vivens, dens. vel neut. generis, ferè pro animali accipitur. [חיה *chaiah*, quod Græci ζῷον vocant. Gal. *Vn animant, que a vie, ζῷον.* Ital. *Animale, animante.* Ger. *Ein Thyer oder was on leben hat.* Hispan. *Animal.* Polon. *Zwierzę, zdroy rzecz, stworzenie, maiątek.* Vngar. *Eleuel dolog.* Ang. *A living creature.*] Cicero de Natur. deorum: Animantium aliæ cornis armatæ, aliæ vibris, aliæ dentibus. Idem 1. de Legibus: Nam quum cæteras animantes abjecisset ad pastum, solum hominem erexit. Invenitur & genere masculino. Horatius 2. Sermon. - sed bic stylus haud petet ultrò. Quæquam animantem. Cicero de Univers. A quo rerum animante omnes reliquos contineri vellet animantes, hunc ea forma figuravit, qua omnes reliquæ formæ concludantur. ¶ Nonnunquam latiùs extenditur Animantis appellatio, præsertim in neutro genere, ad omnia scilicet, quæ habēs animam aut sunt arbores, frutices & herbæ, quibus animam alentem inesse constat, quam philosophi recentiores Vegetati-

vam

vam appellant Iraq; virtute & mansuetudine cicimas: nec animalia tamen, sed animantia nuncupantur, ut Iovi Senes. 1. Epist. moral. Animans verò adjectivum est. Idem est quod animam habens. Autor ad Herennium lib. 4. sed invento simili in facultatem, Quibus Deorum omnes animantes, & tum manentes frequentare ab arce locupletem videre.

Animans, dis, animo fio, fieri, factus, Animatus, agilem. Gaz. Instinctus & ignitus eadem vi ad Animal, aut vivum aliquid affectus. [מחיה *machiyah*, חיה *chiyah*, Gal. *Qui a vie, ou la vie*] Ital. *Fatto animato, ad vita impresso.* Germ. Beseelet/ gelebt. Hisp. *De animo y vida vestido.* Pol. *Animowany, ożywiony.* Vng. *Eletes, lelkes.* Ang. *Quickened, lively.*] Cic. D. Brutum parum paratus, seu animatus esse debes, ut nihil facias ad jussus additi, cum voluntatem habere debes.

Animans, participium. Qui habet animam. [נפש *nephesh*. Vng. *Lelkes.*] Cic. Tusc. 1. Animatum quod est, id motu cietur interiore & suo. Hinc contrarium fuit Inanimis, Exanimis sive exanimus, qui terrore vel impetu perterritus pro affectus. Cicero Verr. Civitatem adeo ita affectam fuisse ut animatam videamus, qui terreri jam possit & magnamus & animosius. Cic. in Epist. Pompejus animatior melius quàm paratior.

Animālis, e, verbale ab animo. [חיה *michiah*, נפש *nephesh*. Gall. *Animal, des Bestes.* Ital. *Animale, animato di vita.* Germ. Lebendiges. Hisp. *Cosa de dar anima.* Polon. *Dziewięcioro*, wskrzesienie. Vng. *Elesség, eleven.* Angl. *Thing of the life, or of the soul.*] Cicero de Universo. Esse autem animantia generis quinque, quorum unum deorum sit, cujus ex alterum propagemus, & terrenum esse quartum divinæ animationis.

Animātus, a, um, verbale à nomine, idem quod animatio. [חיה *michiah*. Vng. *Elevenség, lelkesség.*] Plin. lib. 11. cap. 3: Valere quidem aliqui, & animatum virere in spiritu vivendi dicimus.

Animālis, Habens in se vehementiam animi, sive qui est alicujus spiritus, cujus ad virtutem est prochorus. [נפש *nephesh*, חיה *chiyah*. Gal. *Courageux, hardi, de grand cœur.* Ital. *Animoso, animato.* Ger. Gherzt/muthig/unerschrocken/ freudig. Belg. *Gheestigh/ gelijck een mensch.* Hisp. *De grande animo y esforco.* Pol. *Sprawny, mocny, silny, prędki.* Vng. *Eletes.* Ang. *Courageous, of great spirit and hart-like.*] Ovidius: Pethius Achilli ales animo, at magnæ pectoris. Cic. in Cat. Ex quo fit, ut animus fortis etiam à senectute sit, qui à molli adolescentia. Virgilius: Quos animosi Rutuli Edoque ferunt; quique ferundi. Ita quoque animæ potentia, qua actiones animantium, Animalia, Brutus appellatur, qui vocitur etiam Animosus, pro modulo, pertinaciam pudicitia. Virg. 3 Georg. Luxuriatque toris animosum pectus. Vb. Servius Animosum interpretatur modulum, non male tamen Animosum pectus intelligere possumus, in hoc loco Virgilii de homine forti & magnanimo.

Animōtē, adverbium, fortiter, fiereinē. [θυμοειδῶς, *lechayim*. Gall. *Courageusement, de grand cœur.* Ital. *Animosamente, con gran cuore.* Germ. Muthig / Hertzhafft. Hisp. *De animo y determinacion.* Pol. *Śmiele.* Vng. *Bátran, derekan.* Ang. *Courageously, manfully.*] Cic. 2. Phil. p. Nec istum id animo & fortiter, sed consideratè etiam sapienterè fecerunt.

Animōsitas, ātis. Est vehementia, & impetus animi, eodem habens in corde, quam Speusippus definit esse impetum violentum partis animæ irrationalis, absque ratione & ordine mentis. [חמה *chemah*, עברה *abrah*. Gal. *Courage, grand cœur.* Ital. *Animosità, coraggio.* Germ. *Hertzhafftigkeit / muthigkeit. Ingrimm / Zorn / Grimm.* Belg. *Grimmigheyt / moedigheyt.* Hisp. *Grandeza de animo y esforco.* Pol. *Sprawność, śmiałość.* Vng. *Elevenség.* Ang. *Courage, manhood, fierceness.*] Iulius Firmicus, Matheseos lib. 2: Servus mentis animositate perdidit. Macrobius Commen. lib. 1. cap. 6 Animositas quam θυμὸν vocant, &c.

Anisocyclia, apud Vitruvium organa sunt multos orbes habentia, quædam majores, quædam minores, ut facilinissima majorum in pulsione, reliqui orbes moverentur, & malitia ne alicujus fieret, aut expulsio: quò enim major est abdis & rotundas circuli, eò minore conatu & opera movetur. Ita interpretatur Turnebus. Budæus verò dicit esse organa in quibus circulorum quæ in extimi sunt momenta.

Anīsum [ἄνισον Gal. Anis Ital. *Anijs.* Ger Eins. Hispan. Matzanuga. Polon. *Anisek.* Vng. *Kapor, kömény.* Angl. *Anise.*] Herba est, caulem folia, & flores habens fœnículo similem: cujus semen à quibusdam Romanum appellatur. Semen fœnículo simile, cibis condiendis in primis utile. Græcæ Enosmine Græcis, Latinis Germanis, & Gallis cognatum. Plinius lib. 20. cap. 17: Anisum à Pethagora interpretatur laudatur, sive crudum sive decoctum. Item: Vinde anidumve omnibus quæ conficiuntur quæque unguntur, edylcratum. Fœtorem tollit manducatum, mox vino collatum vultum juniorem & cutis appetentiam ciborum facit.

Annāles, Annalis, Annarius, Vide ANNVS.

Annāsco, Juxtà nascor, ci. [נפל *nophel*. Germ. Zugewachsen. Polon. *Przyrastam.* Vng. *Nőttem, növekedem, növekszem &c.* Ang. *To be born nigh another.*] Gellius: Decimo quoque in septem primis mensibus, & septenos ex unaquaque parte gigni, & cocere annis septenis, & geminos annales annis septenis. Hinc Agnatus, Agnatio, in quibus suo tralatitium, quæ prædiximus, & mox annotavimus.

Annāvigo, as, penultima corr. Ad aliquid navigo. [עבר *abar*. Gal. *Navige, ou passe à quelque lieu.* Ital. *Navigare, passare à qualche luogo.* Germ. Zuschiffen. Hisp. *Navegar hazia algo.* Pol. *Popłynąć.* Vng. *Hajóval menek, hajóval megyek &c.* Ang. *To sail, or navigate unto.*] Plin. lib. 36. cap. 12: Sunt conspicuæ quædam virgarum horizontes in parte Africæ.

Annēctō, is, nexui, nexum, Agglutino, allego, ad aliquid necto, [אסר *asar*, הדביק *hidbik*. Gal. *Attacher, ou lier à quelque chose.* Ital. *Annodare, legare à qualche cosa.* Ger. Zubinden/ anbinden. Hisp. *Juntar una cosa con otra.* Pol. *Spowiązać, złączyć.* Vng. *Egyben kötni, összekötni.* Ang. *To knit, or bind unto.*] Plin. lib. 29. cap. 1: Epistolas annexas rerum peculiarum. Cæl. l. 4. cap. 4: Morbus qui modo caput occupat, modò annexo pectori annectit. Cicero de Nat. Deor. Paulo supra, quam ad ioguam Romanus annectitur. Plin. lib. 28. cap. 8: Cervam nexum in lana ovis nigræ.

Annexūs, hujus annexus, [נפל *nophel*. Vng. *Hozzá feglalás, rejtés.*] Hic tum numero: ea omnium opportunitate annexus, ubertate annexu commodisq; generum adolevit fœtus.

Annītor, penultima producitur, eris, Ad aliquid applicor, sive applico, innitor. Cicero de Amic. Sic natura solet omnium rerum amor, semperq; ad aliud aliquid à humiliore innitatur, quod in amicitia quoque divinum esse videmus. 4 Ponitur etiam aliquando pro valde Conari, & nimbo ad aliquid agendum. [שתדל *hishtadel*, *pitpalel*. Gal. *S'efforcer, s'efforcer quelque chose.* Ital. *Sforzare, sforzarsi.* Germ. Darfür etwas thun/ sich understehen. Belg. Sich ontspannen om een Fabriek te stichten. Hispan. *Esforcar.* Pol. *Wysilam się, wysilam.* Vng. *Igyekezem, erőltetek.* Ang. *To do any thing to the uttermost of his power, to endeavour all manner of means.*] Sallust. Poscit Pido in ulteriorem Hispaniam Quæstor pro Pretore missus est, animitate Cnæi, qui eum in Italia inimicum Cn. Pompeio noverat.

Annōtātio, Annotatus, [זכרון *zikkaron*, רשם *reshem*, מזכרת *mizkeret*. Gal. *Note, remarque.* Ital. *Annotazione.* Ger Vergeichnen/ aufzeichnen/ auffschreiben. Hisp. *Notare / anotar / de otra cosa.* Pol. *Napisanie, napisany.* Vng. *Jegyzés, jegyzés.* Ang. *Remembrance, memorial.*] Cæsar. Et multa ad Uberes suos reliquos, &c. De Epistolis annotare, & interdum annotare, significat memoriæ causa in commentarium referre. Columella lib. 12. cap. 3: Semen hoc dator, & recondito sic, atq; annotato, quid, & quando, & cui credidit. ¶ Annotare etiam pro decernere. Sereno in Catone, cap. 29: Quam ad logicam sententiam ineat pro jurisprudentiæ cautis peculiaris apparentia, ex quo ad Arcadio Antonio & Rufino. ¶ Annotari etiam dicitur, qui adscribi in reos orbitur. Nam in gravioribus criminibus Magistratus qui videretur in causa rei privatæ edicta proponebat, quibus [illegible] adesset, eum hanc confiscaret ac Manlianos & Mercedarios de reipublicæ digres. Hinc annotatio apud Marcianum lib. 14. de jure fisci & lata reos delatio. Vt Romanum.

Annōtātiones, de Annotationes. [הערות *haarot*. Pol. *Przypisek*. Vng. *Jegyzés.*] Gellius 1. cap. 7: Apud veteres scriptores, Jurisconsultorum etiam opinionibus adhibendam, atq; his magnò annotationem observationemq;

Annōtātor, oris, [מעיר *meir*. German. Ein auffschreiber. Vng. *Illetes.*] Qui aliquid annotat. Plin. in Paneg. Num enim arte medicinæ ruinæ Italiæ cernuntur, spectatur, annotatorque vocis & virium? Hoc est, observator, atq; idem & testes & observatores earum quæ jam edant, aut biberint.

Annūum. Quotannis, seu singulis annis. [שנה שנה *shanah shanah*. Gal. *Tous les ans.* Ital. *Ogni anno.* Ger. Jährlich. Hisp. *Cada un anno.* Pol. *Corocznie, kazdego roku.* Vng. *Esztendőnkint, esztendőnként.* Ang. *Yearly.*] Quæ vetus fuit Hieronymi, referens Thalum prodidisse, singula mihi talentum,

ra, ejusdem thuris annuum pendisse Arabas regulos Persarum. Locus Esaiæ, quem citat Hieronymus, est lib. 12. cap. 17. ubi tamen Arabica legitur, non Aramæa.

Annuĭlis, e, v. de ANNULUS.

Annŭmĕro, as, pen. corr. Ital. aliquorum numero pono, in eundem numerum refero. [מנה Mnah, Hebr. Gal. Annumérer, mettre au nombre, compter, ce payer. Ital. Annoverare, annumerare. Ger. Zu der zahl rechnen, zuzehlen. Hispan. Contar, numerar, ser contado. Pol. Przyłączam, rachuję. Vng. Számlálok, számmal tartok. Ang. To count, to reckon.] Cic. 2. de Divin. Atque his libris annumerandi tantum fuerunt sex de Republ. ¶ Interdum idem est quod simpliciter numero. Cicer. 1. de Nat. Deor. Vt eorum molestiam tibi tantum accersere sententias. Idem de Opt. gen. Orat. Annumerare cæteros solebat.

Annŭntĭo, as, avi, atum, are. [הגיד hagid, Hebr. Gal. Annoncer, publier, annoncer. Ital. Annunziare. Ger. Verkünden. Hisp. Denunciar, traer nuevas. Pol. Opowiadam. Vng. Meg jövendölöm, tudósítok valakit. Ang. To bring news, to tell.] Plaut. Trucul. 2. cap. 52. Annuntia cito corpore celeriter sodalem, vagamq; elege quæ nuncia annuntiare. Cic. Attic. lib. 3. Literæ a te scriptæ, fuisse mihi annuntiabant.

Annŭo, is, ere, n. Capite est actum de eo, capitis damno affecit. [קרן karan, נאם naam, הגיד higid, Hebr. Gal. Accorder, octroyer, consentir à quelque chose, ou le refuser, accorder ce que quelqu'un demande. Ital. Assentire, consentire, accennare di sì col capo. Germ. Winden Haupt zu etwas zeigen, gebieten. Belg. Een hooft knicken, te kennen geven. Hisp. Acenar con la cabeça. Pol. Skinąć głową, przytakuję. Vng. Fejemmel intek. Ang. To nod with the head, to signify, to consent to, to grant.] Cic. 1. Verr. Id me hi significasse & annuisse videbantur. Idem Orat. Id quod, tacito capite annuit. Virgil. 9. Aeneid. Annuit & totam nutu tremefecit Olympum. Annuere, pro affirmare. Plaut. Bacchid. Ego autem venerium annuo.

Annŭs, Tempus est 365. dierum, & horarum circiter sex, quo Sol cursum suum conficit. [שנה shanah, Hebr. Gal. An, année. Ital. Anno. Germ. Ein Jar. Belg. Een Jaer. Hispan. Año. Pol. Rok. Vng. Esztendö. Ang. A yeare.] Nomen ita factum vitia tradunt. Quidam enim dictum existimant ab Anu, circum & No, fluo. Servius ab annulo deducit, quòd in se redeat, quasi annulus. Ad quam originem etiam Virgilius allusisse videtur, quum ait: atque in sua pervelligat ubera anus. Nam matribus in secundis ubertim vovetur. Sol enim per duodecim Zodiaci signa excurrens, annũ conficit. Vode apud Aegyptios, antè inventas literas diaconepidotinas mandare cautè judicabat. Alii à verbo Greco ἀνανεόω deducũt, quod significat renovo: quia tempus semper renovatur. Alii à Graco ἔτος, unde & vetus dicimus, quod nos Trimo. Triplex olim fuit annus. Lunaris, triginta dies habens: Solaris, qui duodecim continet menses, qui dum Solis inflectus, quam peractis trecentis sexaginta quinque diebus & quadrante, ad eadem fydera locum redit, quem Annus vertens dicitur. Item Magnus annus, quem esse voluerunt omnibus planetis in eundem locum recurrentibus. Et hoc fit secundum Ciceronis Hortensii, post annos duodecies mille quingentos, quinquaginta quatuor solares. Anni vero quatuor sunt tempora, divisa in terras messes. Ipsorum quoque tempora facit talem discretionem in primo ætatis, Ver novum dicamus: secundo Adolescentiæ primo Estatem, vel extremum unde est, Extremæ subolescentis Juvenis. Idem quoque de ætate, autumno, & hyeme dicendum est. Annum primò Eudoxus, pòst Hipparchus, deinde Ptolemæus, ad ultimum Cæsar deprehendit. ¶ Annus Saturnius ἐνιαυτὸς κόσμιος, à quibusdam dictus, qui est quadraginta annorum. ¶ Annus mundanus, Eve veritus, est magnus annus Platonicus, qui conversione maximi orbis, cœli nempe, efficitur, nempe post quam stellæ ad eosdem & plenos universitatis effectus, eodem prope motu circumvolvuntur. Macrob. Commentar. lib. 2. cap. 11. ¶ Annus Arcadum trimestris fuit. Aegyptii Luna senio annum terminabant, apud quos etiam singuli mille annorum quidam vixisse prodiuntur. ¶ Proverbialiter tribuitur dictum ἀνὴρ ἐνιαυτὸν ἐν νεότητι ἰαμβεύων quidam, & ad Veneris lutas prorsus intempestivum, sed quæ rerborum nequitiæ puellam etiam dum agere facies tua computat annos. Hoc est Fortunæ magnum annorum numero præterit: quasquam tibi da nondum ista concesserit. ¶ Magnum os annis, pro senectute. Dicebatur quoties uberior rerum proventus, aut vitæ annona animos & luxuriandi libertatem adderet. Loquitur timidioribus. Solent enim in ruditi magis secuti sui lenti, largius, pollicitis proventus uberiores. ¶ Anno fecundo. Quoties aliquid nobis magnæ rei molitum significamus. Fenestrem nos etiam vulgò dicimus. Aristoph. in Ranis. ¶ Semper superioris anni proventus melior. Ἀεὶ κρείσσων περυσινός. Quem præsentia displicent, & anteferuntur ei à Diogenianus. Sumpta metaphora à agricolis qui semper de præsentis anni fructibus querentur apud dominos. ¶ Annum gerere, pro apere annum apud Suetonium in Vespasiano. Extinctus est autem gerens ætatis sexagesimum.

Annos exuere, ponere exuvias de serpentibus, cùm lebetidem, annuam, renationem ponunt. Tibull. lib. 1. Aegl. 4. Serpens novos exuit annos.

Annălĕs, ium. Dicuntur res gestæ, quæ de anno in annũ in libros releguntur, memoriæ publicæ. [דברי הימים dibre hajamim, Hebr. Gal. Annales, Chroniques. Ital. Annale. Germ. Jarbücher, Chronicken oder warhafftige verzeichnus der that vnd geschichten. Hisp. Cronico de annos. Polon. Dzieie, albo kronika wszystkich spraw rządu rzymskiego. Vng. Krónika. Ang. Chronicles of things done from yeere to yeere.] Vide Virg. 2. Aeneid. Ut vacet annales nostrorum audire labores. Hilleria res gestas narrat, & alia nostræ memoriæ testimonia. Cic. lib. 2. de Orat. Erat enim historia nil aliud nisi annalium confectio. Gellius sic habet: Recte annalem historiam appellavimus, sed non contenti quicquid historia foret, annales appellare possitis eam utique quæ rerum gestarum narratio. Earum propriè rerum fit historia, quibus gerendis interfuerit, quæ narrat. Annales verò, quam res gestæ plurimum annorum servato cujusq; anni ordine, memoriæ tradantur. Quum autem non per annos, sed per dies singulos res gestæ scribuntur, Diarium, ἐφημερὶς vocatur. Præterea historia rem totam & omnes res gestas longo ordine explicat, sed & consilia quibus gestæ sunt, reponit, & sanciones facit, & artes instruit, & finis eorum declarat. Annales singulorum annorum gesta brevissimè notant. Vode Annales Pisonis, & Salustii Historias dicimus.

Annălis, & hoc Annale. Quod ad annos pertinet. [שנתי shenathi, Hebr. Gal. Annal. Ital. Annale, Annuale. Ger. Das jerlich oder Jargeschicht. Hisp. Annel. Pol. Kroniczny, rządowy. Vng. Esztendöre való. Ang. Yeerely, pertaining to the space of a yeare.] Vnde Lex annalis annalem dixerunt, quæ præscribebat legitimam ad petendum magistratum ætatem. Cicer. de Legibus. Civitatem annali lege servato. ¶ Ducitur & tempus annale, quod est unius anni. Varro: Et quem annum tempora dicorum generum finiunt annum annale, quod Sol circuitu suo finit annum, menstruum, quod Luna circumeundo complectitur.

Annălĭter, adv. Idem quod annalis. [Pol. Według rządu. Vng. Esztendöre való módon.] Vlp. Lex annalia ab antiquis dicebatur, qua præscribuntur anni magistratus capiendi, utinquit Festus.

Annāre, [Pol. Nazywam. Vng. Esztendöt adok annak.] Macrob. Satur. lib. 1. cap. 12. Eodem quoque mense & publicè & privatim ad Annum perennavalia sacrificatum itur, ut annare perennareq; commodè liceat.

Anŭlus, Cic. 5. de finib. Ejus circi magicum non modò in tabulis notis familiares, sed etiam in poculis & in annulis habent.

Annĭceri. Cicer. 3. Offic. Annicerii Philosophi ab Assippo.

Annĭcŭla, Quasi est unius anni: Annicula puer, Annicula puella. Annicula parentum. [שבה shanah, Hebr. Gal. D'vn an. Ital. D'vn'anno. Ger. Jährig das eine jare alt ist. Hisp. Cosa de vn anno. Pol. Roczny. Vng. Egyesztendös. Ang. Of one yeere.] Nec de animalibus tantùm, sed etiam de inanimatis aut, Annicula vites. Plin. lib. 17. Largo plantaria instituunt, annicolasq; transferunt, & hemotrinas. De pueris tamen magis dicitur per diminutionem, & is omnibus quæ adhuc incrementum accipere possunt. Vide Valiam Epist. lib. 1. cap. 5.

Annĭcŭlus, adjectivum, ἐνιαύσιος. Plin. lib. 19. cap. 5. Quædam & radice & semine, ut capa, allium, bulbi, & hujusmodi radicem annicularem reliquere.

Annĭlis, hæc annile, pennult. producta, omne id dicitur quasi serilis & ætate grandi. [Pol. Roczny. Vng. Agg, ággós.] Colum. lib. 2. Parentem omnium terram sic nutrigerem sexem arare annili consuetã, progenerandis effœtioribus. Quinquãginta nutrigerantibus, excipiendum non annili bubi loco. Quinquãginta nutrigerantibus, excipiendum non annili bubi loco, sed annili quod etiam ad separationem illi quam ibi Columella ab arare annilitis secum effecta, ad terre flenitatem transferri, quod ô est recommodatius. Sazus annile, cui aliud testimonium affertur, ab hac vocabulum est. Nam apud Columellam procul dubiò annis legendum est annorum. Ebantem annilis, cenommativum ab annis, idem Egnatius quasi ad annum pertinentem annilis fabulis annilis ætatis, pueriles.

Annĭvĕrsārius, a, um. Quod singulis annis ad idem tempus revertitur. [שנתי shenathi, Hebr. Gal. Qui se fait tous les ans, de chasque an. Ital. Che si fa ogni anno, d'ogni anno. Germ. Das auff Ein Jars zeit, jeder zeit jhrer zeit. Belg. Jaerlicx. Hisp. Cosa de cada vn anno. Pol. Rocznego dnia. Vng. Minden esztendöben való. Ang. That comes every yeare, or yeerely.] Cicer. in Verr. 6. Meminerunt Siculi se annivesarios cõcelebrare. Scribit Valerius Maximus, quòd Antipater Sidonius poeta, omnibus annis, quo die natali tãtum complebatur febre, quæ ideo anniversaria dicebatur. Sueton. de Augusto. Quotidiam & annivesarias, ac certa tempore recurrentes exprecabatur.

Annŏto,

Annōnă, æ, pen. prod. f. p. Res frumentaria, res omnes quæ cō annuum victum reponūtur. [שבר *Scheber, Korn.* Gal. *Provision de vivres pour vn an, viures ou autre chose de prouision pour vn an.* Ital. *Le vettouaglie ò vittouaglia de vno anno de ogni cosa.* Germ. Die jetzt Frucht Belg. Tarwe ofte ander Hist. *Pan, trigo, centeno y cebada para vn año, vitualla.* Polon. Bow ziot pszenicznee Dorożeynie. Vng. *Egész esztendőre való gabona, eleség.* Angl. *The prouision of victuals for a yeare.*] Hoc enim nomine non solùm Fruges comprehenduntur, verùm etiam omnia quæ annuo tuppeditant ad alimoniam nostram. Colum. lib. 1. Vel latis annona permittit. Cicero de Diuinat. Putarem annonam in maxillo cariarum fore. Iuven. Eis opibus tunc quæ erat annona veneni. ¶ Annona etiam pro certa de summa, annuorum cibariorum collatione usurpatur a Lampridio, Alexander, quos, mediocribus annonas auxit & temas dedit. Vide etiam in Iustiniani Institutionum libris annonæ ciuiles appellationes fieri, quæ & panes ciuiles alibi nominantur. Ex Lexico Hotomani. ¶ Abusivè pro ipso victu capitur. ¶ Annonam etiam vestes mediocres, vel annuam mercedem ac tipendium nonnulli interpretati sunt. Vegetius militar. Torques aureus tali de causa præmium fuit, quem qui meruisset, post ter laudem duplas cōsequebatur annonas. ¶ Annona etiam pro pane capitur, sicut panis quoque pro annona, præsertim apud Iustinianum in Authent. de nupt. alienand. § hæc ergo. Idem Lulr. C. de jur. dot. l. hac edictali. § his illud. C. de secund. nupt. l. fin. Item de annona ciuili, & de pane ciuili. Hinc

Annōnārĭus, a, um, adject. ab annona. Quod ad annonam pertinet, ut Naues annonariæ, quib. annona comportatur. [σιτηγὸν πλοῖον *Frumentarium nauigium.* Pol. *Do tego okrętu wiezą zboże przez morze.* Vng. *Gabonát vivő hajók eleségben való.*] Cæsar. Bell. Gal. Ab Arimino duæ naues pertendebant, quæ cum annona præsidioque, quas cui quisque commodi causa fecerat, amplius octingentæ annonariæ eodem tempore. Quidam legunt Annonariæ, sed mendosè.

Annōnārĭus, a, um, Quod ad annonam pertinet. [σιτηρέσιος *Frumentarius.*] Gal. *De vivres.* Ital. *Cosa pertinente al viuere de vno anno.* Germ. Das zu jetzlicher Nahrung gehöret. Hispan. *Cosa perteneciente a vitualla.* Polon. *Rzecz należąca do żywności.* Vngar. *Egy esztendőbe való eleségre való.* Ang. *Pertaining to victuals.*] Vt Lex annonaria, σιτηρέσιος νόμος, quam Claudius tulit, & fixum populare fuit. Vegetius. Annonarias expectas vires? eas fœnum pabuli, species, quas prouinciales militibus expendant.

Annōsŭs, a, um, Quod eti vetustate æquat multorum annorum. [משון *Meschan, wohlalt.* Gal. *Vieil, fort vieil.* Ital. *Annoso, vecchio d'assai anno.* Germ. Alt weltbetagt. Belg. Out. Hisp. *Viejo de muchos annos.* Pol. *Stary, Letny.* Vng. *Agg, nagy.* Ang. *Olde, of many yeares.*] Vt Annosa mater, Colum. lib. 6. cap. 28. Annosum Falernum, Mart. lib. 6. Annosa ornus, Virg. 2. Aen. Annoso degit ævo, Plin. lib. 4. cap. 12.

Annōtĭnus, [בן שבה *Ben Schenah, ein Jahr alt.* Gal. *D'vn an.* Ital. *D'vn'anno.* Germ. Jährig. Hisp. *Cosa de vn anno.* Pol. *Roczny.* Vngar. *Egy esztendős.* Ang. *Of one yeare.*] Quod eti unius anni. Colum. lib. 4, cap. 24: Vngues cultodum annotinos retinato.

Annōtĭnus, a, um, Quod unius anni spatio contineatur. [ἐνιαύσιος, *eniausios.* Gall. *Qui dure vn an, annuel.* Ital. *Cosa d'vn'anno.* Germ. Das sein jährig Zeit vnd Jahr stehet. Belg. Tarwijsen (een jaer lang) staende. Hispan. *Cosa de vn anno.* Pol. *Dorocznie, Do roku należący.* Vngar. *Egy esztendőtől való.* Ang. *That doeth endure a yeare.*] Sicut Dictatorem, quod dici. Cicer. Catilin. lib. 3: Ad hanc prouinciam, quia & senatus, & populus annuum imperium voluit. ¶ Annuum quoq; dicimus quod fit singulis annis. Virg. 1. Georg. ubi annua magnæ Sacræ refert Ceres. ¶ Annua solutio, dicitur illa mercedis, quæ singulis annis soluenda præstatur. Suetonius de Tiber. Pecunio concesso a patre prohibitusque annuum stipendium per speciem publici juris. ¶ Annua, annæ, annæ dic, vetus est locutio Iurisconsultis usitata, pro annio, biennio, triennio: vide Hotom. Lexicon.

Anno, as, n. p. annum ago, à quo Imperennat, quod significat annum petitio.

Annōthrĭă, [ανωθρια. Germ. Wegnemen oder etwas den gehörigen nicht hinnehmen / oder den jhren etwas leichtlich vnnd mutwillig. Pol. *Lekkie/Nie chcenie czego należącego.* Vng. *Fegyelmetlenség elvétele.*] A Medicis appellantur Pharmaca delicata, sed acria, quæ cruciatus quidem minuunt, partem autem affectam non sanant, sed sensum ejus obstupefaciũt. Alia privativo, & ἄνοια, dolor: addita literæ euphoniæ gratia interjecta.

Anōmălĭă, f. p. [אנומליה *Anomaliah, vngleichmässigkeit.* Gal. *Inégalité.* Ital. *Disegualità.* Germ. Vngleichheit. Hispan. *Irregularidad, desigualdad.* Polon. *Nierownosć, Nierzetelność.* Vngar. *Egyközöttiség, vagy különbözet való fele.* Ang. *Inequalitie, irregularitie.*] Iam qualitas, cui contraria Analogia. Gel. lib. 2. cap. 25. Latino sermone, licet in Græcis, ubi Analogiam (secundum putaverunt) alii Anomaliã. ¶ Ἀνωμαλία, est summa disdissimilitudo, quam quidã Latinè Proportionem vocant. ἀνώμαλος, *Anomalos*, inæqualis, declinationem constantiæ nõ sequens.

Anōnĭmus, pen. penult. cor. h. æquale. [ἀνώνυμος. Gal. *Incognu.* Ital. *Incognito.* Ger. Das vngenent ist. Hisp. *Dolgual.* Polon. *Nieznany, Cudzy.* Vng. *Nekie való, ismeretlen való.* Ang. *Vnknowne.*] Abà hinc, & ὄνομα, æqualis. Annominatum etiam dicitur aliquem, vacuum.

Anōnis, pen. prod. quæ & Ononis. [ἄνωνις. Gal. *Bugrande épineuse.* Ital. *Bonaga.* Germ. Hauhechel. Belg. Stalwortel. Ital. *Gramigne, gramigna.* Pol. *Łęgownica, Cząbrowe ziele.*] Herba est ex genere acaleatarum, quam recentiores herbam regiam vocant. Vide Dioc. lib. 3.

Anōnўmos, pro nomine arboris, vide Enonymos.

Anōnўmus, per. corr. n. l. ἀνώνυμος, Sine nomine & obscurus. ¶ Legimus autem populos esse in Africa Atlantes dictos, qui tunc anonymi: hoc est, sine propriis nominibus, quia nouissimi Atlantes tantùm vocitantur. Horum meminit Plin. lib. 5. cap. 8.

Anormis, me, Sine norma, qui aliorum rationem non sequitur. [שאינו כמשטם *Schelo kemischpat, der nicht nach dem Recht.* Gal. *Desreglé, desordonné.* Ital. *Sregolato.* Ger. Ein vnordentlicher oder alter man. Hisp. *Irregular.* Pol. *Nieządny.* Vng. *Halalárúvo.* Ang. *Without order or rule.*] Horat. 2. Serm. Rusticas anormis, sapiens, crudisq; Minerva. Vide ANORMIA.

Anquīnă, pen. prod. f. p. Funis navis, quo ad malum antenna cõtinguntur. De qua Cicero: Atq; anquina regit. Habiem fortissima cursum.

Anquīrĕ, Antiquum est verbum. [חקר *chakar* דרש *darasch, durchforschen.* Gal. *Faire inquisition ou enquete, s'enquerir.* Ital. *Inquirere, far inquisitione.* Ger. Nachfragen haben / nach jedem erforschen. Hispan. *Inquirir por informacion.* Pol. *Wypytowáć, wyśledzić.* Vng. *Meg tudakozni, kikeresni.* Ang. *To make information or examination.*] Liv. 3. Bell. Pun. Nec legibus (ut mos erat) quæri, anquiri scitum est, ac vulgò loquimur, *facere inquisitionem.* Liv. *inquisitionem.* Quod Cicero item Quæreretium inquirere in aliquem dicit. Hæc Budæus. Sed constat ex antiquorum monumentis hoc verbum idem esse quod accusare. Liv. lib. 8: Capite anquisitum ob rem bello malè gestam. Idem libro 26: Quum Tribunus plebis ita postulasset, & tertiò capitis se anquirere diceret. Id est, Quum accusasset ad populum ut multa rogaretur, tandem capitis accusare voluit. ¶ Item a quærendo petitum pro judicare & quærere. Liv. lib. 9. Duumviros qui Prodigia procurarent, qui deperditione anquirerent creatos autores sunt. Vide Hotoman. Lexicon in Anquiro.

Ansă, Vatis ansas utrinque prominentes, quas (dicit) manibus teneri solet. [אזן הכלי *ozen hakeli.* Gal. *Anse ou oreille, par laquelle on tient quelque vaisseau ou autre chose.* Ital. *Manico d'ogni cosa.* Ger. Ein Hat Handhebe oder ein Oehr an einem Gefäss. Belg. Een oor aen een kanne of vatte ofte ander handhave. Hisp. *Asidero o orejuela, machuy hombre.* Pol. *Vszu naczynia.* Vng. *Fül, fogantyú.* Ang. *The handle of a cuppe or pote.*] Virg. in Silen. Ante grave nec tritis audebat sumbere asta. ¶ Asta quoque omnium, vel cuicquid omnino à toto corpore exit. Vide ponitur quandoque pro fibula. Ita Exula cum calceis ficta fuit. *ἐξώλης.* Tibullus: Antiquos compectos aligat asta pedes. ¶ In catena quoque asta vocatur annuli, ex quorum connexione tota constat catena. ¶ Proverbialiter figura ducitur, in eadem asta venit, *de iis qui in eadem calamitate, in cum qui se irretitus esse aut quocunque se verterit, reperiuntur, nec explicare se possit.* Plato in Phæd. & Lucianus in Hermotimo. ¶ Pertinaciam item Asta ponitur pro accusatione. Cicero Amicit. Quemadmodum necesse erit cupere, ut quàm facillimè præcet amicos, quibus pleraq; deferantur tanquam astas ad reprehendendum. Idem pro Planc. Si locus fuisset reprehensionis autem aliquam. ¶ Hinc proverbium ad dictum, Astam quærere, *ἀκίδα ζητεῖν*, quo capitur reos vocationem Plautus Persa: Annon vides hunc astam quærere? Sic Astam præcere. *ἀκίδα παρέχειν.* Aristophanes Lysistrat. & Plat. lib. De leg. 3.

Astĭlĭă, Dimin. verum ab asta: [אסטליא *Istaliah* אסטלא *Istalia.* Gal. *Astiere, petite asture pour tenir quelque chose.* Ital. *Astile, bastoncello.* Ger. Ein stome Spitze. Hisp. *Astilla.* Pol. *Wiązka, Rekoyść.* Vng. *Fából készült gyertyatartó.* Ang. *A little bundle of sticks.*] quo utitur Augustinus lib. 8. Confess. Cum in quo domo fuerunt catenæ, hoc per retractationem, ita vocamus (ut loquor) occurrebat facta est libido: & dum servitur libidini, facta est consuetudo: & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas: quibus quasi anellis colligatis (unde catenam appellamus) obstrictus tenebar misera servitute. Ita calceamentis quoq; astilia vocamus fibulas, quibus ligatur. Valer. lib. 8. cap. 13. Mirificè & diu ab sexu in operibus mouere se à furore de crepida & astilis pallio, de cruce cum disputare incipiens in supra planum à cre deve verum.

Astĭmămă, f. calcibus factos, quo pelles purgat. [Germ. Ein Schermesser.]

Ansatus, adject. Quod ansam habet. Gal. Qui a ansa. Ital. Che ha manichi. Ger. Der einen Henckel hat. Hispan. Que tiene asa. Pol. Ktory ma uszka. Vngar. Fules. Anglice, That hath an handle. Iun. Vas ansatum. Catonis, 9. cap. 13: Auctorius homo. Plautus Persa: Sub alas ansatus ibi ad Antiphonem hominem jocosum, qui me ex ea re ridiculum faceret. Sed quis hic ansatus est?

a Gico, antecursores Callim. [Polon. Sprzedający. Vng. Elüfutárok.]

Antecello, ónis. Præcello, prægredio. [Vng. Elöbbvitetés.] Cic. 1. Offic. Consequantia rerum, earum rerum vides, earum progressus, & quasi antecessiones non ignoras.

Antecéssio, five Antecessum, cicitur id quod prius datur, ut pro aliquid recipiatur. [Gall. Devant. Ital. Innanzi. Germ. Das Gelt das man vor eine ding gibt.] Seneca lib. 4. de Benef. Vides quod inter illa expensorum accepto rumque rationes distinguamus? Ego, quod tibi debeam scio, alias post, aliquando dies reponam, alias ut accessum. Et alibi: Sed non ero difficilis, hoc accedit ei beneficio quod in antecessum dabo.

Antécello, is, cipi, cessi, cellum, tr. præcello, antecedo, supero. [Gall. Exceller, surpasser, vaincre. Ital. Auanzare, vincere. Ger. Vbertreffen, vberwinden. Belg. Het gantsch beuen. Hisp. Sobrepujar, aduentajar. Pol. Przechodzę, przemagam. Vng. Meg haladom, elől vagyok. Ang. To excell, to surmount, to ouercome.] Cic. pro Cornel. Qui eloquentia ceteros antecelli. Idem Offic. 1. Omnes principes summus rationis, ipse antecessi cæteros, qui antecellimus bellis.

Antécellens, tis, participium. [Vng. Meg haladó, elől való.] Cic. pro Murana. Q. Catulum humanitate, sapientia, integritate antecellentem.

Antecessánium, n. g. Gnat. qui ante eorum familiam ducit: vulgo Antesignanus. [Gall. Enseigne. Ital. Antesignano. Ger. Der Vberste vor dem Vbersten. Hisp. Alferez. Pol. Chorąży. Vng. Zászlótartó. Ang. Ancient bearer.] Apul. lib. 2. Prodire gladiatoria Venatio antecessania.

Antecessór, Qui præcessit: ab Ante, & Cursor. [Gall. Deuancier. Ital. Che corre innanzi, passatore. Ger. Vorreiter. Belg. Een Voorreyter. Hisp. Corredor delante. Pol. Przedbiegacz. Vng. Elöfutó. Ang. Harbenger, fore-runner.] Cæs. 1. Bel. Civil. Is enim antecessores Cæsari præsidio commodo. Idem 3. Belli Gall. Hæc circiter centum ab antecessoribus de Cæsaris adventu certiores facti.

Antédico is cre, Prædico. [Gall. Predire, dire devant. Ital. Indouinare. Ger. Zuuingen/ Vorsagen. Hisp. Desprohibir. Pol. Przepowiadam. Vng. Megjövendölöm, elől megmondom. Ang. To foresay or foreshew.] Cic. 2. de Div. Hæc qui antecirent, quam rationem tequamur, vides.

Antéfio, n. q. Præcedo, præcurro, præcello, antecedo, superio, tam dativo, quam accusativo jungitur. [Gall. Deuancer, passer deuant. Ital. Andare innanzi. Ger. Vorlaufen. Belg. Voorloopen. Hisp. Yr delante. Pol. Przechodzę. Vng. Elöfutok. Ang. To runne before.] Cic. 2. Offic. Barbarum dicto audio jubebat antefieri. Plaut. in Amphit. Virtus omnibus rebus antefit. Cic. 1. Offic. lib. 2. Ceteros virtute antecrunt. Sallust. in lug. Et quanto omnes gloriæ anteirent, tanto usus tamen charus erat.

Ante expectatum five Antexpectatum, una dictione (ut scribit Servius) in illud Virgilii: Antexpectatum pectus te, bone, quærit Achates. ponitur pro adverbio temporis, & significat quod Ante est citius, quam expectabatur. [Germ. Er kommt eher als man jhn verhoffet.]

Antéfero, pene, tuli, latum, ferre. Antepono. [Gall. Preferer, mettre plus deuant. Ital. Anteporre. Ger. Vber etwas vber etwas setzen. Hisp. Tener delante. Pol. Przekładam, przenoszę. Vng. Elébe tészem. Ang. To set before, to prefer.] Cic. 2. Cæsar. Quam velim quidquam parem judicio obtulisse antetulerim.

Antefixi, part. Prælatus. [Gall. Preferé, mis plus deuant. Ital. Preferito, posposto. Ger. Vber ein andern gesetzt. Hisp. Antepuesto, preferido. Pol. Miłuję więcej. Vng. Több szerént ítéltetett. Ang. Preferred.] Cic. de provinc. Cons. Quam ipse ceteris omnibus esset omni honore antelatus.

Antéfixa, Dicuntur quæ ex opere figulino sub tectis affiguntur foris in deorum Penates.

Antegenitus, prius loco genitus. [Germ. Vorhingebaren. Hoe.

Antegrédior, pen. prod. adjecto y, ante, & gredior. Plin. lib. 7. cap. 56. Antiquorum facilius, ex usque, ibi quæque credere, accipiamus in re naturali antegredi sine experimento?

Antegrédior, ris. Præcedo, præco. [Gall. Marcher deuant, precedre. Ital. Andare innanzi. Germ. Vorgehen/ vorgan fahren. Hisp. Andar delante. Polon. Wyprzedzam. Vng. Elémegyek. Ang. To go before.] Cic. 1. Off. Quicquid id quod decet, ita tum apparet, eum antegredi ei honestas. Idem de Nat. deor. Lucifer Latine dicitur, quum antegreditur Solem.

Antehábeo. Præfero. [Gall. Preferer, estimer plus. Ital. Anteporre. German. Höher halten. Hil. Tenere delantes. Pol. Więcej mam. Vng. Nagyobbnak becsülöm. Ang. To esteem more, to prefer.] Huic opponitur Pallidabeo, pallidus. Tacit. lib. 4. Ne divi bona, ant quæ mortalibus avide adsciverint, nec in mutua ira consumpsisse videantur.

Antehác, Ante hoc tempus, ante hoc tempus. [Gall. Auparauant, auparauant. Ital. Per auanti, nel passato. German. Vor diser zeit/ vor diser. Belg. Voor desen tijt. Hisp. Antes. Pol. Przedtem. Vng. Ezelött. Ang. Afore this time, in time bygone.] Terent. in Andr. Nam quod antehac fuerit, nihil ad me attinet id est, Ante hoc tempus, five hactenus, vel hoc usque tempore. Salustius. Sic erat accepta ibidine ut sæpius peccaret eo quod impunitum erat. Id erat sæpe antehac hibernis prohibendi auctoritate. Est, Ante illud tempus: quemadmodum Postilac, non secus ac si dixisset post hoc tempus. Sic & Antehac, ante hoc tempus significat.

Antehác quàm, adv. temp. [Gall. Auparauant que. Ital. Auanti che. Ger. Zuuor etwan/ jhe quo

Antehác quàm, c

autem sunt Antepilani, quòd ante Pilanos: hoc est, ante Trojanos, quos pilis pugnabant, erant primi expellerent. Ita enim apud Romanos, teste Livio, acies instruebatur, ut primo loco hostes aggrederentur manipuli hastatorum ex flore juvenum, pubescentium collecti: qui hostem propulsare non possent, sensim retrocedentes a principibus sociis, quos Antepilanos vocari diximus in intervalla ordinum recipiebantur: principesque in eorum locum succedebant: hastati autem post eos subsequebantur. Si à principibus quoque non satis tolerari esset pugnatum, à primis ad Triarios paulatim referebatur, unde hastatis signum, jam nulla spe post se relicta, ad omnes hostem procedebant. Ex his itaq; Triarii, qui novissimi proelium inibant, Pilani dicti sunt, quòd pilis nequeunt in hoc interserentur. Erant autem Pilani tertia gens longam pedestrem, & firmis Romanis familiare quemadmodum Sarissis Macedonibus, & Gallis Principes verò secundi, qui ante hos in acie cõsidebant, Antepilani dicti sunt. Haec ferè Livius lib. 8. ab Urbe condita.

Antĕpŏmăris, Antea quid pono. [מקדם kedem. מקדמה kedmah. Gal. Autrefois, autrefois. Ital. Anticamente. Ger. Vorzeiten, vorzeiten. Hisp. Antiguamente. Pol. Przedtym, przedtym. Vng. Elõtt, elõtt. Ang. Time past, time past.] Plaut. in Curcu. Quid autepeponis Veneri à primo loco? Saepè ponitur pro praeter, antefero & potiorem duco, antepono. Cicero in Lel. Virtutem omnibus rebus humanis antepono.

Antĕquam, pro tam. Adverbium, Priusquã. [קדם kedam. קדמת kedmat. קדמה kedmah. Gall. Devant que, avant que. Ital. Avanti che, prima che. Germ. Ehe dann, vorzeit. Hisp. Antes que. Pol. Przytem, przewce. Vng. Mielõtt, elõtte. Ang. Before that.] Hoc modo in duabus legitur, quae disjunctõ aliquam facit interpretationem, cum subjunctivo. Cic. 2. Philip. Antequam de Repub. P. C. dicam. Disquantum tum indicavit. Virg. 4 Aeneid. Ante pudet quàm te violo, &c. Autor est Diomedes. Illa tamen differentia (nisi forte corrupta sunt autorum loca) non semper observatur. Cicer. pro Murena. Antequam pro Murena dicere instituo. Idem Attico: Antequam discedamus. Virg. in Georg. Antè novis rubeant quàm prata coloribus. Cic. pro Rab. Quae caula ante mortua est, quàm tu natus esses.

Antĕvĕnio, Praevenio. [קדם kadam. קדמה kedmah. Gal. Autrefois, prevenir, ou aller devant. Ital. Venire innanzi. Germ. Zuvorkom. Hisp. Venir delante. Pol. Vyprzedam, przechodzę. Vng. Elõtt jövök. Ang. To prevent, to come before.] Salust. in Iug. Ante praetantes occultus exercitu, Metella antevenit. Plaut. in Trinummo, dativo junxit, pro Coram, sive obviam venio: Tempori hunc hodie antevenit.

Antĕvĕrto, ĕre. f. Praevenio, praverto, antevenio. [קדם kadam. Gall. Devancer, anticiper. Ital. Anticipare, antivenire. Germ. Zuvorkom. Hisp. Prevenir, o cõtrapar. Pol. Przedemgam. Vng. Elõtt fordítom. Ang. To prevent.] Cicero in Lael. Scipionem quam secum agere conatur, sumnus antevertit id est, praevenit.

Antĕvŏlo, as, [קדם kadam. Gal. Voler devant. Ital. Volare avanti. Ger. Vorn fliegen. Hisp. Volar delante. Pol. Przedlatuie. Vng. Elõtt röpülök. Ang. To fly before.] Virg. 9. Aeneid. Antevolant curru pueri festumque agmen.

Antĕurbānus, a, um. Quod est urbi propinquum. [עיר ir. Vide Anteurbana praedia dicuntur, urbi propinqua. Festus.

Antexpectātum. Vide ANTE EXPECTATVM.

Anthalĭum, ii, Malum est rotundum, magnitudine mespili, in locis locis Aegypti arenosis nascens, non procul a Nilo, cujus belua est, vicem in ferendis malis apud Aegyptios obtinet. Vide Plin. lib. 20. cap. 13. Theophrastus Anthali malum vocat, ab Anthala planta, in qua nascitur, quam Plinius Lyperi folia habere tradit.

Anthĕdŏn, pen. prod. ŏnis, Mespili arboris genus, pomi teretis minus cateris, sed odore praestantius, & quod diutiùs servetur. Flos augendae dori facilis, solum magis exposcit sissum, quod antequam decidat, calce rubescit. Non fuit in Italia hoc arbor Catonis tempore. Vide Plin. lib. 15. cap. 20.

Anthĕmis, anthemidis, pen. corr. Fe. [Germ. Camillenkraut. Pol. Rumianek.] Herba est feniculi folio: cui nonnulli Leucanthemida, alii Leucacanthemum, nonnulli Melanthemon vocant. Hanc medici veteres inter barbatè Camomillam vocant. Ruel. lib. 3. cap. 68. & Plin. lib. 22. cap. 23.

Anthĕricum, n. [ἀνθερικὸν. Gal. Barbe de chevre. Ital. Barba di capra. Germ. Ziegenbart. Hisp. Barba de cabron. Pol. Brodacz. Vng. Bakszakáll. Ang. Goats beard.] Barbam hirci & capillatam comam. Antherices enim Aristae dicuntur.

Anthĕrĭcus, i, [ἀσφόδελος, Scapus est, sive caulis Asphodeli herbae: quam Italiam regnas quidam hodie appellant. Vide Plin. lib. 22. cap. 2. ¶ Hujus herbae caules Herodotus antherices vocat, teste Suida: cujus & tenuiores asparagi esse, quam ut fragi queant. Hinc locus factus Proverbio Antherico metere, ἀσφοδελὸν θερίζειν, Quadrantem eli, qui laborem inanem ac steriliem sapiat.

Anthĭas, ădis, Piscis nomen est, qui circa Chelidonias Africae insulas capiuntur: naturam vide apud Plin. lib. 9. cap. 59.

Anthĭlion, herba, à Dioscoride cauticum nomine appellata.

Anthĭnum mel, [ἀνθινὸν μέλι vocatur, quòd vere fluit, quoniam ex floribus fiat coctis tantum, quos Graeci ἄνθη appellant. Pol. Wiosenny miod. Vng. tauaszmez.] Mel verò autumnum vocatur ὀπώρινον, quòd Graeci omnes fructus autivos nominant ὀπώρας, quoniam id tempus praecipuè celebrant Horam vocant.

Anthrax, [ἄνθραξ. Gal. Charbon ardent. Ital. Carbone, carbon che arde. Germ. Ein Kolen. Hisp. Carbon ardiendo. Pol. Węgl. Vng. Holyszén. Ang. A coale.] Latinè carbo, ĭnis & anthrax, genimum nomen pretiosissimarum, fabrè & transluce dentium dictarum à rubedine carbonis ferè inducens: unde & à Latinis Carbunculus dicitur. ¶ Hoc praeterea nomine medici vocant ulceris genus: teste Gal. lib. 6. de Compositione medic. secundum genera celeriter crustas faciens, cum vehementi totius circumjacentis partis inflammatione.

Anthrăcītes, ae, [ἀνθρακίτης, Gemma est, in qua velut ferè ignis à carbone videatur. Plin. lib. 37. cap. 7.

Anthrăcītis, as, f. [ἀνθρακῖτις. Color niger, à carbone, cujus est carboni similis: ut sive quòd hujusmodi color fiat ex ignis in marmore carbonibus. Varr. de Vit. Past. Propinquae adole-

scentulae,

femoralia, etiam ambracinis proximo similia nigella, capillo denso. Sequuntur lactum [Polon. Oparci tabi wagi. Vulgar. Libri.]

Anthericis, sive Anthericum, ἀνθέρικος, Herba est Scandicis cerefolii facie, iisdem videri potest, sed rotundioribus & odoratioribus foliis ab ea distinguenda. Peculiaris ejus laus est, quod fungata vertere corpori faciunt, tam è scinia marcescentia eximia evertit, & alia secum siccata sibi præducit. De his Plin. lib. 22. cap. 15.

Anthropographis, ἀνθρωπογράφος, Dictus est Dionysius, eum nihil aliud quàm homines pinxisse. Plin. lib. 35. cap. 10.

Anthropomorphis, ἀνθρωπόμορφος, à Pythagora dicta est herba quædam formam ferax, quam alio nomine Mandragoram appellamus: ab humana nimirum forma imposito nomine, quam radix eius utrinque gerit insignem. [Pol. Człekowo podobna ziemiorodna. Vng. Emberi tehetsi termő gyökerü. Ang. Like to the shape of a man.] Vide & Anthropomorphica hæresis.

Anthus, ἄνθος. Aristot. Hist. lib. 8. cap. 3. Plinius Gruem, ἔνθος Nicandr. Avis est pulchri coloris, magnitudine ciconiæ, circa amnes ac paludes degit. Hæc advenæ equorum herbæ pabulo pulsa arcet, juxtaque ulcisci. Hinc unum inde duo imitatus Plin. lib. 10. cap. 42. ex Aristotele sic describit: Est quæ equum quoque, limitas, Anthus nomine, herbæ pabulo advenæ cursu pulsat, vitatur ad hominem domi se ulciscens. Suetus cap. 74. Augustum vero Anthus in commodo, ut sanguinem eorum credebant non esse, multisque ob id insidiatum, veneficiis.

Anthyphophori, ἀνθυποφορά, Figura est apud Rhetores, quâ Quintilianus subjectionem vocat, quum tacitæ adversationi objectionis occurrimus, eamque nobis dicta, sententias quæ proponimus, dicta eruimus, utilisque esse demonstramus. De hac lib. Rhetoricarum lib. 9.

Anthyllion, ἀνθύλλιον, Herba est lenticulæ similis, quæ in vino pota vesicæ vitia liberat, & sanguinem ejicit. Plin. lib. 26. cap. 8.

Anthyllis, ἀνθυλλὶς, Herba est chamæpityos foliis radiata, flore purpureo, gravi odore, radice tenui. Plin. lib. 26. cap. 8.

Antiæ, Deæ colunt quam Antiex Rutilo tutelaque ejus opima tilia, luxuriæ tamen obliviscentes nullo abrogante obliteratæ est: propter quod Rutilorum ipsum traditum, quandiu pulica vixit, fortunam coluisse, neglectam à se latius convenire videretur. Vide Macrob. lib. 3. cap. 17.

Antiæ, sive Antiæ, arum, Apollinis Hieronymi lib. de Apollinis laudibus inquit, crines ejus pectendis antiis, promissis capitis ornamentis & propendulis. Sunt mulierum capilli, in fronte dimissi, quod ante faciem fluant. [מתח nomah. ἀνθρώκιον. Gal. Cheveux de devant. Ital. Capelli da dinanzi. Ger. Der Weiberen Haar die vorn an der Stirnen. Hilpan. Cabellos de las sobeias. Polon. Włosy przy czole spadaiące. Vulgar. Azaz arra valo hajnak fölötte való haja. Angl. Haire of women forehead.]

Antiades, ἀντιάδες, à Paulo Ægineta dicuntur tonsillæ, quum in tumorem obduruerant, situ, paraque, & spiritus viam præcludentes.

Antiarchicus, ἀντίαρχος & -ικός, Per Strecho contrarius. Constat ex duabus longis & ultima brevi. Natura.

Antiari, Vide in dictione LUSTICA.

Antiasterhanis, [ἀντιαστερχανὶς Vulg. Sikalinos.] à collis declivitate appellatur illas, quam Romani Gibum agrestis vocant.

Anticanis, Vide ANTECANIS.

Anticlregorii, ἀντικλητορία, Latinè dicitur reprehensio, sive mutua accusatio: & est genus controversiæ judicialis. Quintil. lib. 7. cap. 12. Adjecerunt quidam quinctio mutuum accusationem, quæ ἀντικλητορία vocatur.

Anticatones, ἀντικάτωνες, Dicti sunt duo libri, quos Cæsar contra Catonem scripsit. Sueton. Reliquit & de Analogia duos libros, & Anticatones item duos. Juven. Sancti, quæ plectitur pœnam Majorum quòd in fuit duo Catonis Anticatones, Invalerii. Nomen est compositum ex Græco & Latino. Nam (ut Quintilianus inquit) ex peregrino & nostro componuntur dictiones, ut Epicœnum, & Anticato.

Anticellium, Herba est lenticulæ similis, quæ & Anthyllion dicitur. Plin. lib. 22. cap. 29.

Anticheiris, ἀντιχείρισις, mutuus usus, ut verbi notatio declarat. Sic enim is contractus dicitur, quo pignus ita datur, ut quoad debitor satisfaciat, eo creditor ipsum pignore utatur, fruatur. Horom.

Anticipo, act. o. Antè capio, antè occupo, prevenio. [קדם kidem. ἀναμένω, ἀναβαίνω, ἀναβάλλω. Gal. anticiper, s'avancer de prendre, occuper devant. Ital. anticipare. Ger. Vor nehmen, zuvorkommen. Hisp. Venir delante. Pol. Vprzedzam, wyprzedzam. Vng. Elöl vészek. Ang. To prevent.] Virgil. in Rolis: Strictiores procellas anticipant jugales, Activum fuit duas anticipare diem. Cicero Attic. Quid igitur profecit, qui anticipas ejus rei molestiam, quam tandem turbas fit?

Antisipatio, onis, f. verbale. [קדמה kidmah, ἀναβολὴ. Gal. anticipation. Ital. Anticipazione. Germ. Zuvorkommen. Hisp. Obra de venir delante. Pol. Vprzedzenie. Vng. Elövétel. Ang. Anticipation, prevention.] Cic. de Natura Deorum: Quæ est enim gens, aut quod genus hominum, quod non habeat sine doctrina anticipationem quandam deorum, quam appellat πρόληψιν Epicurus?

Anticis, a, um, adj. ferè comm. [Pol. Naprzod. Vng. Elöl való, elsö, ki prosicus, prodi. prod. Hinc veteres nonnulas vocabant Anticas à temporibus vel à fama antemotas, ut prosicas prosectores. Audiatur Cornutus in Pers. Sat. 1.

Anticyricon, ἀντικυρικὸν, Scamonidis herbæ species, similis Lingeronti, quæ in Antikyra insula crescit.

Antidora, pen. prod. Remunerationes quæ à populo pro acceptis pecuniis redduntur. [שלמים shelamim. ἀντίδωρα. Gall. Remunerations, guerdons. Ger. Widergeltung, ein Gegenschenke, ein Gegengabe. Hispan. Galardon. Pol. Odzdarowanie, oddanie. Vng. Viszontagyüjtés, viszonozás. Ang. Thanksgiving, a gift.] Vide Antidorum. Ital. de pensione hæreditatis: Plane si anticora acceperunt, circandum est extraneas facultationes fuisse, quatenus acceperunt, vel ut genus quid sine hoc esset permutationis.

Antidosis, pen. corr. [ἀντίδοσις. Vng. Viszontagadás, pénznek kölcsönadása. Ang. Restitution.] Rembert significat eum qui quid ex adverso dat, ἀντιδιδόντα, restituens.

Antidotum, prod. comm. 1. Remedium quod contra venena, aut morbos quos timemus datur: à ἀντὶ δίδωμι, reddo. [תושיה toshiah. ἀντίδοτον. Gal. Contrepoison, drogue, breuvage contre venin. Ital. Antidoto contra veleno. Germ. Artzney wider Gifft. Hisp. Medicina contra ponçoña. Polon. Lekarstwo przeciw kotrzegające. Vng. Ellene való orvosság, méreg ellen való szer. Ang. A remedie against poison.] ex κατὰ & δίδωμι id est, Contra & Dornam contracta canticanus curantis. Quintil. lib. 7: Tyrannus suspectus à medico suo earum fit venenum, torsit eum. Et quamvis decidi se neget, accessit alterum necessarium. Ille datum civi venenum esse, sed & antidotum datum. ¶ Dicitur & Antidotus, genere fœminino. Gel. lib. 14. Hujus regis quam dotus celebratissima, quæ Mithridatios vocatur.

Antilecta, bona sunt quæ à marito vetitis loco dotis adferuntur in matrimonium. Nam λέγω dotem significat. Vide & Paraphernæ vocantur bona, quæ mulier extra dotem tibi habuit.

Antilegio, Veteres pro Valde, & profatim urbanius, quasi ante quam res geretur. Festus.

Antilegrapheus, [ἀντιγραφεὺς. Gr. Gal. Contrerolleur. Ital. Contrarotatore. Ger. Gegenschreiber, Nachschreiber. Hisp. el que sobre escrive segunda de otra cosa. Pol. Pisarz, który przepisuje co pierwsze. Vng. Az irást ellenben irja. Ang. A counseller.] Diritur, qui diligentiam in dictum est, ut quæ per vel jam antemotas, ut prosicas prosectores. audiatur est Cornutus in Pers. Sat. 1.

Anticyricon, ἀντικυρικὸν, Scamonidis herbæ species, similis Lingeronti, quæ in Antikyra insula crescit.

Antidora, pen. prod. Remunerationes quæ à populo pro acceptis pecuniis redduntur. [שלמים shelamim. ἀντίδωρα. Gall. Remunerations, guerdons. Ger. Widergeltung, ein Gegenschenke, ein Gegengabe. Hispan. Galardon. Pol. Odzdarowanie, oddanie. Vng. Viszontagyüjtés, viszonozás. Ang. Thanksgiving, a gift.] Vide Antidorum. Ital. de pensione hæreditatis: Plane si anticora acceperunt, circandum est extraneas facultationes fuisse, quatenus acceperunt, vel ut genus quid sine hoc esset permutationis.

Antidosis, pen. corr. [ἀντίδοσις. Vng. Viszontagadás, pénznek kölcsönadása. Ang. Restitution.] Rembert significat eum qui quid ex adverso dat, ἀντιδιδόντα, restituens.

Antidotum, prod. comm. 1. Remedium quod contra venena, aut morbos quos timemus datur: à ἀντὶ δίδωμι, reddo. [תושיה toshiah. ἀντίδοτον. Gal. Contrepoison, drogue, breuvage contre venin. Ital. Antidoto contra veleno. Germ. Artzney wider Gifft. Hisp. Medicina contra ponçoña. Polon. Lekarstwo przeciw kotrzegające. Vng. Ellene való orvosság, méreg ellen való szer. Ang. A remedie against poison.] ex κατὰ & δίδωμι id est, Contra & Dornam contracta canticanus curantis. Quintil. lib. 7: Tyrannus suspectus à medico suo earum fit venenum, torsit eum. Et quamvis decidi se neget, accessit alterum necessarium. Ille datum civi venenum esse, sed & antidotum datum. ¶ Dicitur & Antidotus, genere fœminino. Gel. lib. 14. Hujus regis quam dotus celebratissima, quæ Mithridatios vocatur.

Antilecta, bona sunt quæ à marito vetitis loco dotis adferuntur in matrimonium. Nam λέγω dotem significat. Vide & Paraphernæ vocantur bona, quæ mulier extra dotem tibi habuit.

Antilegio, Veteres pro Valde, & profatim urbanius, quasi ante quam res geretur. Festus.

Antilegrapheus, [ἀντιγραφεὺς. Gr. Gal. Contrerolleur. Ital. Contrarotatore. Ger. Gegenschreiber, Nachschreiber. Hisp. el que sobre escrive segunda de otra cosa. Pol. Pisarz, który przepisuje co pierwsze. Vng. Az irást ellenben irja. Ang. A counseller.] Diritur, qui diligentiam in dictum est, ut quæ per vel jam antemotas, ut prosicas prosectores. audiatur est Cornutus in Pers. Sat. 1.

Antilegomena, orum, n. vera potest contractione. [Germ. Bücher streitung. Hispan.]

Antilena, מחלת machalath. ἀντιλήνιον. Gal. Travail de chanvre. Ital. Pettinatura. Germ. Der Hanff stutzen. Hispan. Peinar de lino. Polon. Pedzenie. Vngarice Angyól. Ang. A parcel for women.] Quia pectus jumenti cingitur: sicut Pectitiera, quæ Ephippio ponitur.

Antiliptes, ἀντιλήπτης. Græcè dicitur, quem Latini intercessionem vel interjectionem vocant.

Antilogia, ἀντιλογία, Dicitur potest contradictio, retractatio, vel quasi contraria oratio.

Antimathon. Græcè sonat Hebræum nesitur: Nicolaus tamen interpretatur contra mortem.

Antimelon, [דודאים dudaim. ἀνθρώπειον. Gal. Mandragore. Ital. Mandragora. Ger. Alraun. Hisp. Mandragora. Pol. Pokrzyk. Vng. Nadragulya. Ang. Mandragore.] Herba est Dioscoridis, quam alio nomine Mandragoram appellamus.

Antimetabole, ἀντιμετάβολὴ. Latinè dici potest Ex adversio mutatio, figura qua verba declinata repetuntur aut. Non ut edam vivo, sed ut vivam edo.

Antinomia, æ, f. com. [ἀντινομία. Ger. Widerwertigkeit eines Gesetzes. Hispan.] Dicuntur leges Stratiotæ, pugnæ. Quint. lib. 7. cap. 8. Proximum est de legibus contrariis dicere: quia inter omnes ferè antinomia solet existere, in unum aut duos discepta & volantis flatus, &c.

Antipagmenta, Vide ANTEPAGMENTA.

Antiparalelis, ἀντιπαράλληλος, figura est frequens Demosth-

ben & Ciceroni, hi boves cæ ſe lianeis quandam conjunctionem & communia præſidia. Sic Demoſthenes adverſus Lequinam, ubi docet civitatis apud majores ſuæ inſtitutis, ut eis ſortibus præmia petebantur, veterum, poſtea ſi eadem, ſed tunc cauſa certaminis, ut ſacrificium populi Athenienſis, neque eo ſequi, ut mutandis illis ritibus culpa ſit ſuſpicienda, ſi Cæſar deſyderiis, ſive quæ quæ ſint ejuſmodi, ſi ſuperſtitiones eſſe Cæſarum Severi ſæculi Cicero Oratore pro Roſcio Pompeiano, ubi affectat Falſonem ait, Rabirium in arce occiſum eſſe Saturnino, ſubdit. Sortiri tum ibi eſſe, ibentibus ſe ſolere conſiliis uti, & veritum eo nomine præmium petere non, quod civem ſeditione in media tuliſſet.

Antrorsum, adv. Gener. ad ſignificandum ſpectare, non tranſlatis rebus, quæ in ſe coercitæ, ad quas ſuſtinet Cic. Fin. lib. 5. cap. 10.

Antſpăhă [Germ. Widerwertigkeit, gegenwertigkeit, Gallis contrarietet, comparaiſon, ſo heber einander ſind von natur, die weder mögen. Pol. przeciwność, przeciwieństwo. Vng. Ellenſzer, ſzembenállás.] Natura ita rerum differunt, ut repugnantia: ad verum id non at contra pugnantia, cui oppositur Sympathia, quæ dicitur, qua mutuam quandam rerum inter ſe cognationem ſignificat. Plin. lib. 32. cap. 1. Quod ad repugnantiam rerum attinet, quam Græci ἀντιπάθειαν vocant, nihil eſt vehementius ſentire, cuiquam inimicitias. Idem lib. 24. cap. 15. Aſtrologi vendicarunt ſibi & Ægypti, & hinc ſapientiæ. Hæc illi ἀντιπάθεια, à Græcis ſumpta dicta. Liturgus antipathia inter ea, quæ velut naturali quodam odio inter ſe diſſident aut contrahunt, quæ ſympathiam quandam habent cum eis. Contra oſtreæ & cancha ſympathiam habent, eaque plenilunio pleniores & decreſcente luna decreſcunt.

Antipĕrĭstăsis, gen. ſis, f. Antiperiſtaſia, Reverberatio, motus à reſiſtentium compenſatio. [Ital. Antiperiſtaſi, riverberazione de' contrarii. Germ. Widerſtehung der unterſchiedenen Qualitæten. Hiſp. Reflexion de los contrarios. Pol. odbicie przeciwności. Vng. Ellenſzer verſſzenvonás. Ang. The ſtrife or reſiſtance.] Cruciamur enim ſæpe, de nobis bene meritis offensionis occidit dare reſpondere. Sunt præ timore hora à ciceronis, quas illi μεσόχρονα vocant. Illos enim naturalis cuædam pudoris vis eſt, qua parentes teneros deſerere cohibent, & quam ſub hyemem mutanda ſedes eſt, cum ante de medio recipiunt, & deficientes alis faſciunt. Quod Græci, Latini quidam ad imitationem Græcorum Ciceronem vocavere.

Antĭpĕrĭstăsis, ſ. f. ἀντιπερίστασις, Latine circumobſtantia, circumſtantia, comprehenſio undiq; circumſtans. [Pol. okrężenie, Vng. Körülállás.] per quam obſeſſi dicuntur, inde frigus capiſſe dicuntur, dum eſt, inde calor capiſſe dicitur. Hinc quod per hiberna tempus calent, quia illi ſe ſolem contulit, cœcum frigore ſuperiora poſſe dicunt.

Antĭpheræ, [ἀντίφορος. Polonicè. ἀντίφορος. Vng. Ellenſzer, ellenſzerſzámlálás, ſzembenſzámlálás.] anſtoc ex ἀντί & φέρω nomina: dicuntur apud Iureconſultos ea, quæ matrimonio conſtante maritus uxori ſuæ quaſi remunerandæ dotis cauſa largitur. Botom.

Antiphŏna, æ, f. prod. [ἀντίφωνα. Pol. Śpiewanie na odmianę. Vng. Antiphona, gyülekezet alkalmatoſſágra való rendelet.] Vox reſponſoria duabus choris alternatim ſtallentibus. Antiphonas Græci primi compoſuerant, & apud Latinos ſanctus Ambroſius inſtituit. Exhinc in cunctis regionibus Occidens uſus recepit.

Antiphrăſis, [ἀντίφρασις. Polon. Sprzeczne mowienie. Vng. Vgyan tsak érted.] per contrarium intelligendus aut Parcæ, quas nemo parcas. Sic Manes: quòd non ſint boni. Manum contra antiquo bonum dicebant.

Antiphrastes, genitivus ſpecies, quæ in laſde de contra, id mysterium ſolle tiam.

Antipŏcha, chirographum, confeſſio, quam debitor creditori facit de pradiorum ſuorum oppignerationem. [Ger. Gegenverſchreibung. Testament der Gegenſatz.]

Antĭpŏphŏrĕta. Vide ANTYPOPHORA.

Antĭptōsis, penult. prod. ἀντίπτωσις, Figura eſt quando caſus pro caſu ponuntur, Urbem quam ſtatuo vestra eſt. Componitur cum ἀντί & πτῶσις, à πίπτω, cado.

Antiquus, Vetus priſcus ab Ante & Aevum, ut Varro ipſe ait. [קדמון קדמוני עתיק Antiq. עתיקות Antiquitates. Gall. Ancien, antique, vieux, ancienneté. Ital. Antico. Ger. Alt. Belg. Oud Hiſp. Antiguo viejo. Pol. Stary, dawny. Vng. Régi. Ang. Ancient, old.] Virg. 2. Georg. antiquos & domos avito, & Quem ait certè quæ tam cujusvis Gerr. ſed melior eſſe consuetudo, ut mores, vinum, & ſim ilia factum eſt ut antiquum pro bono, & ſimplici dicamus. Terent. in And. Vel Cri to ſuſpicionum ebrius. Cicero Sext. Roſcio ait quæ non ſervet, quæ antiquæ officii memoriæ & antiqua hominis, pro meliore, charioreque, ἀντιφιλότιμος, ἀντιφιλόστοργος. Cicero ad Attic. lib. 2. Nihil mihi antiquius noſtra amicitia eſt Id. 1. de leven. Qui pauperes ſunt, ex antiquiore officio pecunia eſt. Proverbialiter dicimus, per antiquum diem, ἀπὸ παλαιᾶς ἡμέρας, de re admodum olim audita, priſcæ. Referuntur à Drugeone. Sententiam eſt, quod hodie non ſit cæſa jactatur in conviviis philoſophorum. Magno Platonis anno. ¶ Antiquitas rerum & Vetuſtas à Corn. Tacitone diſtinguuntur in differen. Vocab. ac Antiquum dicitur id, quod memoriam etiam Patrum excedit: Vetus verò id, quod multorum annorum eſt, aut memoriam.

Antiquĭtŭs, a, um, Qui verba ab uſu remota, & commentatos pontificum, & vetuſtis Fun a hedera & exoletos ſcrutatur autores, ut eis his cõtrahat, quæ non intelligantur, quo; quedã ſolos ſere videatur. [παράγγελμα. Gal. Coutume de l'antiquité. Ital. Antiquo de l'antiquare. Germ. Der mit ſtaub alte Wort brandſtifter, mumme der verſteht. Hiſpan. Amador de las antigualadas. Pol. Starożytności, ſtarożytnie, po starożytnie. Vngar. Kiſmegyéskedő, ſzeretője. Ang. A lover of antiquities.] Juvenal. Ignoroſq; nihil tinet antiquaria ceſſes Suetonius Auguſt. Cacozelos & antiquarios præcludendos ſperavit.

Antĭquārĭus, ſ. Veterator. [חכם בדברים ישנים. Gal. Antiquaire, ancienneté. Ital. Antiquità, vecchiezza. Germ. Dieſer Hiſp. Antigualado viejo. Polon. Starożytnik, dawnik. Vng. Regiſég. Ang. Antiquitie-monger.] Cic. 1. de Fin. Quod quàm magnum ſit diſcere veterum fabulas declarant, in quibus tam fabulis nullis, nisi quæ verisimilitudine ultima antiquarii reperiis, tria vix annorum millia reperiuntur. ¶ Antiquus, pro iſis antiquis. Plin. lib. 12. cap. 19. Cinnamomum & cætias fabulosa narrant antiquarii. ¶ Item in alio ſignificatu accipitur apud Salluſtium, hero eſſe: Tantum antiquitatis, cæteq; majoribus pro laſda gerendum. Id eſt, antiquis & præcipuis armis ſive characteris, ideo quod eſt antiquum, nõ charo.

Antĭquātĭo, [חקוק. Gall. Antiquement, d'antiquité. Ital. Per paſſato de anticamente. Ger. Von alter her, vor alten zeiten her. Hiſpan. Antiguamente. Pol. Zdawna. Vng. Régen. Ang. Anciently.] Idem quod olim, vel tempore antiquorum Cæſar l. 6. de bel. Gall. Quod ſummos antiquitus antiquiores erat in Helvet.

Antĭquo, as, act. p. Abolco, Abrogo, irritam facio. [להפר בטל ביטל. Gal. Abolir, rendre d'vſage deſuete. Ital. Vocare fuore d'uſo, mandare, ſpir vano. Ger. Man ſol aufheben, dem unterſtehen. Belg. Die maer te ſeggen, ſal brengen de gh' vercrte. Hiſpan. Quitar de vſo la antigua. Pol. Oddalam, zbieram, znoſzę, znoſzę, wzbraniam. Vng. Eltöltöm, el vetöm. Ang. To abolish, to put out of vſe.] Gellius: Eſſa mos eſt antiquitus legis.

Antĭque, adverb. Hoc eſt ad morem antiquorum, ut, Antiquè dicunt. [קדמם. Gal. Anciennement, d'ancienneté. Ital. Anticamente. Germ. Auff alt gattung / alt fränſch. Hiſp. Antiguamente. Pol. Starożytnie. Vng. Régi módon, régiek meggyzés. Ang. Anciently, after the manner of the antients.] Horat. 2 Epiſt. Si quædam nimis antiquè, ſi pleraque durè Dicere credentur.

Antĭnātālĭtĭum, ἀντιγενέθλιον, Feſtus eſt eadem cum illa, quam ſupra Antithenon appellavimus, de qua vide Plin. Epiſt. 10. & ea quæ ſup. à nobis annotata ſunt in dictione ANNIVERSARIUM.

Antĭcŏrŏdon, [ἀντικόρδη. Pol. Zaſtępczyni.] Herba eſt exgenere ſerpilli, quæ & Vbiorum, & Achaia Cyprium appellatur. Vide Plin. lib. 19. cap. 6.

Antĭlŏquĭŭles, æ, ἀντιλοκρίς. Qui ut Urbanè, Virginius interrogavit de quo dum fuo anteſcribit, quot modis pallens declamaſſet.

Antĭspăſis, Secundum Hipp. eſt avellio materiæ morbi in contrarium.

Antĭspŏda, ſive Antĭspŏdia, ἀντίσποδα. Dioſcoridi, ex muſcis Galeno. Vocatur à medicis cinis ea, quæ ex eadem cũ spodio nascitur fæcis turris, quæ in Spodii propio pro eo poſtea ſupponi. Quid autem ſit Spodium, ſive Spodii, vide ſuo loco.

Antĭſmŏs, quod hîc corruptè legebatur, vide ASTHISMOS.

Antĭſtēs, ĭtis, m. Ante & ſto, ſimilis ſignificationis quàm maſculini generis, à verbo antiquo Antiſto, i, pro eſſe, quòd ei res antè ſtet, i. excellat. Primarius unus ſi pli ſacerdos. [כהן הראשון ראש כהנים. Gall.

Gal. *Premier entre les autres, prelat, president.* Ital. *Antecessore.* Germ. *Ein Vorstänber vor andern.* Hisp. *Prelado, presidente.* Pol. *Przełożony, prelat.* Vng. *Főrendü gyanus.* Ang. *A bishop or prelate, a president.*] Ouid. 4. de Pont. Non sinit ille diu vanas antistitis undas quam tibi preces. Liv. 1. ab Vrbe: Potitus ab Euandro edocti, antistites sacri eius per multas aetates fuerunt. Vell. lib. 1: Nec deae vetustis ritibus penitus deesset antistes. ¶ Antistes qui Antestatur, cum dativo. Catullus: Verrem cum his ædibus æmeis amicis Antistes in hirnellibus trecentis, venito. ¶ Per translationem verò Antistes dicitur, quidquid rei aliqua excellit, atq; principatum tenet. Vnde Seruius Sulpitius, Quinctilium libro 1. cap. 1. Iuuis antistes appellatus est. Item Plaro Sophistas antistites.

Antistĭtĭum, n. Ops. [*Sacerdotium.* Gall. *Abbesse, ou abbaye de filles, Sacerdoce.* Ital. *Abadessato, prelatura.* Ger. *Ein Vorsteherin, oder Aebtissin.* Hisp. *Mayor prelado.* Pol. *Kapłaństwo, przełożeństwo.* Vng. *Papsagság.* Ang. *Archbishop.*] Gel. lib. 13. cap. 19. Sacerdotes quoque fœminas habuit. Cic. Antistitas dixit: Sacerdotes, inquit, Ceteris atque illius fani antistitas. Sic enim locutus in Verr. quæ hic citat Gellius legendus est, pro Cellium etiam Priscianus autore.

Antistĭtŭdo, n. Excellentia, antistitis dignitas. [עקדה *Akeddáh, mlamma.* Gal. *Excellence, excellence.* Ital. *Excellenza.* Germ. *Fürtreffenheit.* Hisp. *Primor.* Pol. *Przełożeństwo, godność.* Vng. *Garibáság, előtörés.* Ang. *The prelacie, dignitie.*] Martianus Capella: Antistitio præminebat Athanatus.

Antistor, penult. corr. Præses, præfectus, quasi Antestator. [שמר *Shomér* מטיל *Matsíl mamlachá.* Gal. *Le maistre de l'escole.* Ital. *Prefitente, presidente.* Germ. *Ein Burgemeister, Vorständer.* Hisp. *Prelado, presidente.* Pol. *Prefekt, przełożony.* Vng. *Intézö.* Ang. *A president, the maister of any worke.*] Columella lib. 3: Neque enim fungalia quidem antistites possit dare, qui observant, quaque præcipiant, ne acerbæ uvæ demetantur.

Antistŏmo, as, are, v. p. antiquum verbum pro Antestor id est, intercedo. [יחד *Iachád* מחה *Machá, hishtáchavah, nitgarésh.* Gall. *Prefider.* Ital. *Essere presidente.* Germ. *Ein Vorgesetter sein.* Hisp. *Ser presidente o alcalde de alguna hermandad.* Pol. *Przełożonem mianować.* Vng. *Főlöttök, Főlöttünk vagyok.* Ang. *To be a gouernour, or ruler.*] Cato cap. 156: Oratibus citi, quia omnibus oleribus antistat. Lucret. lib. 5: Herculis antistare autem si facta putamus, Longius à vera multò ratione ferétur.

Antistŏechŏn, σχῆμα, Literarum permutatio, quum sibi succedunt literæ prioribus collocatis contrà hanc, pro, & σχῆμα, elementum: Sella pro lectica, & Magalia pro magaria, i. pro rem. Magal pro Magar dicitur, quod Pœnorum lingua vetus designat.

Antistrŏphe, τὸ ἀντιστρόφε. Dictio quum inter cõjunctas duas, quæ à se mutuò pendent, sibi altrinsecà convertitur. Seruus domini, & Dominus servi. ¶ Vericis autem poëtis Anti strophe est flexionis genus, quo modò in dextrã, modò in sinistram choros agerent, ac reverterent.

Antĭthĕsis, penult. corr. [*Oppositio.* Vng. *Ellenkezőtsége vala vers.*] Celsus rhetoricus, quum contraria contrariis opponuntur. Quinctilianus Contrariorum vocat.

Antithĕtŏn, pen. corr. [*Contrarium.* Vng. *Ellenkezőtsége vala vers.*] Figura est, quum contrariis opponuntur contraria, ut apud Ouid. 1. Metam. Erigit à pagis aduenæ calicis, hamatis Vncis, Mollia cum duris, lanc ponderet habentia pondus. Perfiet: -rumina vafris Libata in antithetis, doctas prosaide figuras Lundamur. Cic. ad Brutum: Semper hæc quæ Græci antitheta nominant, quum contraria opponuntur contraria, numerum oratorium necessitate efficiunt.

Antĭtўpum, n. t. [*Antitypus.* Pol. *Obrazowanie.* Vng. *Példa.*] pen. corr. Imitatæ exemplar, similis forma: vel contrarium.

Antlāre, *ἀντλεῖν*, Vetustissimi dicuntur pro haurire, verbo à Græcis mutuato. Livius Andronicus: Forem antlabant liberi ex carchesiis. ¶ Hinc Exantlare, exhaurire, de quo infrà.

Antlĭa, æ, machina ad hauriendum aquam. [שואב *Shoéb, shóeb.* Gal. *Vn engin à tirer de l'eau.* Ital. *Instrumento con il quale si tira acque.* Germ. *Ein Instrument damit man Wasser schöpfet, oder auffgiesset.* Hisp. *Noria para sacar agua.* Pol. *Kiedy. naczynienie koło wodę wyżymuje kołowrotu.* Vng. *Vízhúzó edény.* Ang. *An engine to draw water.*] Nam *ἀντλῶ*, Latinis haurire est. Mart. lib. 9: Curva laboriosas antlia tollit aquas. Et est Antlare, haurire à Græco *ἀντλέω*: id est, haurio. Liv. Horæ antlabant liberi ex carchesiis.

Antrŏnŏmăsĭa. [*Antonomasia.* Vng. *Helyett való nevezet.*] Dici potest, pro nomine: id est, vice nominis positio. Dionys. Antronomasia est vocabulum quod sine nomine positum, loco ejus significat: ut est Arma, virumq; cano: ibi intelligitur Æneas. Et autem tribus modis: Ab animo aut, Magnanimus Achilles id est, Æneas. A corpore aut, Ipse arcum tendit id est, Polyphemus. Extrinsecus aut, Infelix puer, atq; impar congressus Achilli: hoc est, Troilus. ¶ Hæc Antonomathice: hoc est, per Antonomasiam.

Antrōrsum, autore Festo, Deorsum convalescere, vel accessum interualla [Polan. *Kayma nowały sfrzyymi.* Vngar. *Vissza hátra.*]

Anturum, n. Spurcus, cauerna. [מערה *mehará, shivtá.* Gal. *Fosse sous terre, caverne, mine.* Ital. *Antro, spelonca.* Ger. *Ein Höle.* Belg. *Een Spelonck.* Hisp. *Cueua.* Pol. *Iama, padół, lub.* Vng. *Barlang.* Ang. *A caue or denne.*] Virgil. 6. Aeneid. Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum. Martial. lib. 12: Gauderia effodis habitare cum cuniculo antro.

Anubias, adis, *ἀνυβὰς*, A quibusdam dicta herba, quæ nostrorum nomine Conyza appellatur, & vulgò *Senecio*, Ital. *Psicacia.* Legitur hæc vox in quibusdam Dioscoridis exemplaribus: quã tamen à peritioribus inter nomenclaturas nothas, falsaq; Dioscoridi attributas video numerari.

Anulus, Prodigiorum ornamentum, à circuita vocatus est, quòd à rotunditate, quasi à manu. Graeci à digitis *δακτυλίους* appellauerunt. [טבעת *Tabbaath.* Gall. *Anneau, vne bague à mettre au doigt.* Ital. *Anello.* Ger. *Ein Fingerring.* Hisp. *Anillo.* Pol. *Pierścień, gieldzy.* Vng. *Gyürü.* An. *A ring.*] Plin. 5. Vetus. Sepè enim nostri imperatores in pretio non fuisse, quæ nunc à populo geruntur, testantur vna in concione donatorum. ¶ Fuere nonnulli tam inepti, qui anulos etiam digitos à Latinis vocari crederent, addidissentq; autoritate Plauti in Pœnulo: Atq; ut opinor, digitos in manibus non habent. AN. Quid ita? ¶ Equum incedit, anulatis auribus. Sed hi profectò nunis puerilibus delirãt, nec Poëtæ locum assequuntur. Iuuenis enim de puella Pœnorum nuper, qui ad digitos in manibus non habentes, anulos à manibus ad aures transferebant. Apud nos prisci Vogulis & Vrgianis eorum habitatoribus & nullis & Gallis, symbolum ejusdem. Nam hymeneum, nota est & figurata. Anulus autem equestris ordinis nota erat. ¶ Conculum quoq; & Condalia veteres anulum nuncupauere, teste Festo. Plaut. in Trin. In thermopolio conculum es oblitus. ¶ Mos fuit veteribus gerere anulum in digito duxtræ manus, qui est minimo proximus. Ejus rei cupidos reddebat ratio a Macrobio. Prisci, quia in eo digito gemma anuli ab omni offensione defenditur. Sunt venæ, quia à cordis secretis humanis corporibus repertum est, nervum quendam ad anularium (ut creditum est) ab eo digito ad cor hominis pervenire. Et ideò vitium elevetiebus, utile digito anulo tanquam corona circumdaretur. Primus Prometheus fertur circulum ferreum, incluso lapide, digito circumdedisse, qui consuetudine nomines uti anulos habere cœperunt. Anuli autè per diminutionem dicti à circulis, & anis, qui sunt circa brachia & circum crura. Apud Romanos anuli depugnatoribus dabantur, & non hac differentia tantum dignitate præcipuus vero gemmati dabantur, cæteris solidi. Anulum aureum nec, servus, nec ingenuus gestabat in publico, sed anulo aureo nisi nocturno gestabatur, libertini argenteo, servi ferreo. Apud veteres in tres unum anulum uti infame habitum viro. Graechus in Metellum Consiliarem Quintum finxit eum cujus uxor tarentum vecutiens, qui propter mulierum cupiditatem, in mulieri effigiatus. Crassus, qui apud Parthos periit, in sepulcro duos habuit anulos, cum sua præferens, quòd prius ex ornamentis reviffet. Fœminæ non usi sunt anulis, nisi quos virgini sponsus in fœdere nuptiarum amplius quàm binos aureos anulos in digitis habere solebat. Inter genera anulorum sunt, Veyatus, Samothracius, Tyrius. Vngulus est gemmatus, equestrisq; hic nomine quia hi anguli sunt, ita gemma anulo accingitur. Samothracius, aureus est quidem: sed à primo fercò à loco sic vocatus. Tyrius purus est, quem olim Tyrii vitrum habebant. Hac una gemma mea vita nec una anglos habet, quod ait Horatius. Hæc nec ostentare per, candidum margarita quem, ut quos Tyrius lapis polivit anellos nec ja pis lapidos. Sidonius de Remo loquens. ¶ Anuli cura, Cæcec. Iacinctus quinquies dignitatis. Iulius Hyginus Troiam dicit quatenus fuisse sub Caio Cæsare adulescente, quidquid ornamentorum & legationum simul & anuli certam habuisse. ¶ Anulum anulã ne gestato, *μὴ χρυσῶ χρυσῶν δακτύλιον φορεῖν*, est, inquit D. Hieronymus: Ne vestes auro & argento intextum conjugis, aut in ejusmodi vitæ ostentationem, inducere non quæras exemplo. Si quidem quisquis anulum auro gestat, is quodammodo vincula injicit. ¶ Anulum De digitis ne gestato, *μὴ ἐπὶ τῶν δακτύλων φορεῖν δακτύλιον.* Sancta Te adhuc non pollutam admittendam Deo mente. ¶ Per medium anulum oportet, *διὰ μέσου τοῦ δακτυλίου δεῖ*, Ita enim quisquis, qui se vehementer extenuato gracilique corpore, seu modus, seu cura, seu studium, seu quæ alia res. Aristophanes Plauto: *Ἀνὰ μέσον μῦν καὶ τοῦ δακτυλίου*: id est, Ita, profectò per anulum me traxeris. Verba sunt, quæ solemnis fe videntis, adeò ad extremum attrahentis, vel ad summum dolorem, ut per anulum nihil posset. Equidem opinor à digitum esse sumptum à tutia, quo olim accensum per anulum trahitur. Cujus rei meminit Plin. lib. 10. cap. 16. ¶ Anulus, cum Flavius est Mauritaniæ in quo elephantes luna nova apparente se ablauant. Plin. Lib. 8. cap. 1: Autores sunt, in Mauritania saltibus, ad quendam amnem cui

nomen eſt Anulo, cinſerentur nova, gregesq; elephantum
derſendere, cuiq; ſe purificantes, ſolennem aqua circuſ per-
gere, atq; ita ſalutato ſy rerum ſuarum reverti.

Anſuālis, de anno ſeu annis. [Pol. Ročný, ek. Vng. Eſztendei,
gyeʒtendeſi.] Cic. de Fin. bonor. & mal. lib. 5. Nec ſanctè Epi-
curus Lectorubi ſi ſit ſapiens, & ſi ea imagine non ſolùm in
tabulis pictis ſapiens, ſed etiam in bonis & anſualibus ha-
bebitur. Ex Nonio. Horatius Serm. Sæpe notatus Cum tribus
anulis modo bovaque ſus unaq;

Anūlārius, Artifex qui anulos facit. [כֹּרֵךְ הַטַּבָּעוֹת Corpò
hatabaoth. Gal. Orfeure qui fait anneaux. Ital. Orefice che fa anelli. Ger. Der die Ring macht. Hiſp. Platero que hace
los anillos. Pol. Ten ktery robi pierſtyenie. Vng. Gyeʒtyeſ. Ang. A goldſmith that maketh rings.] Cic. 4. Verr. Anulariis
quorundam ornatus adjecit, quorum in officinis inventus,
Verrutium ſibi, qui ova cogit, vovit?

Anūlāris, re, Quod ad anulum eſt. [Polon. Pierſtyenkowy. Vng. Gyeʒtyeſi.] ut Digitus anularis dictus, qui proximus eſt auri-
culari digito. Quare autem veteres in hoc potiſſimum di-
gito anulos geſtaverint, vide Macrob. lib. 7. Saturn. cap. 13.

Anclātus. [sine nomin. Vng. Gyeʒtyeſ, gyeʒtyeſkeʒeʒtyeſ.]
Anulo ornatus. Plaut. in Pœnulo: Quid tam? quam ne edunt
cum anulatis auribus.

Annus, ūs, generis ſecundæ, & prima correpta. Vetula dicitur,
abeuntem mali ordinis vacare, cum in antiqui ſortem na-
turæ ſe gemmarent. [שָׁבָה ſchaneh, ʒeyde. Gal. Vieille. Ital.
Vecchia. Germ. Ein alt Weyb, ein alt Weyberbild. Belg. Een out Wijf. Hiſp.
Vieja. Pol. Stara. Vng. Aſſzoni, vaʒkeſʒe aſʒoni. Ang. An old wo-
man.] Vel ab a, & ōn, ſcientia, vel lectione quòd jam ceſſet, & cum-
ſcientiam de ſuâ arte carear. Cic. 1. Tuſcul. Quæ etiam anus tam ſcita
eſſet, quæ rimeretur aliquid, quod vos videtis, ſi phyſica nôſſet? Ubi
timeret ſi Anus barbarum, γραῦς βαρβάρου, (ut eos dicebat illi
qui præter ætatem inſederat barbari.) ¶ Anus hircoſa, γραῦς τράγος, de
anu adhuc in cupiditate libidine prurienti:
& ut ait Plautus, exulcerati. Ariſtophanes in Plato. ¶ Anus
cothurnata, γραῦς κοθόρνος ἐμβεβηκυῖα. De venalis mêretricis laſciuien-
tibus habitu, cum tenuiſſimum ſit gothicæ: inde fictum volumi-
nibus. ¶ Anus horrenda olet, γραῦς ἀποφθεῖρα, De vetula libidi-
nata: propterea quòd alimenta ac reliquarum partium odor
excitetur ad illud negotium inertis. ¶ Anus Lubar, γραῦς γαργαλεία. In
cum convenit, qui indecorè quippiam facit: ut ab ſenex lu-
dat inscitus ait Lithocrogus rhetor cum ab ſcholaſtis laſciviam aut
principe exoptat Neronis audiretur. ¶ Expecta anus meum
filium tibi ſororium, μέλλεις γραῦς ἐμὸν υἱὸν ἐκδέχεσθαι. Nam
priſquam adoleſcat puer, ita decceſſeris. Vtinam, quam ſera
ſpes eſt tua! ¶ Anus velatas quam profanam habebis ſoſ-
ſam, γραῦς, ἣν οὐκ ἂν ἐν ἱερῷ περιφράσειεν ἱστορικός. Dirus qui pe-
nitus abjurat, ut tanquam prorſus mundus. Prudens ait mi-
hi quæ ſit anus, vetula γραῦς ἐστιν ἐμοὶ τίς ποτε γραῦς ἐστιν. Refer-
tur ex Menandro.

Anſa, æ, Vetula ſecundæ. Gal. Vieille, vieille femme. Ital. Vecchia. Ger. Ein alte Weibsperſon als Weiberlein. Hiſp.
Vieja, anciana. Pol. Babka. Vng. Aſſzonyſʒemely. Ang. An old
doted woman.] Cic. pro Flac. Anicula mihi quædam bella
& nobilis pergrata fuit. ¶ Anicularū deliramenta, γραώδη
παιδάρια. De rugis inanibus, quæ ſenio diſcolori effuſitve vetu-
ſtas, quam jam ſenectus vitio vitæ ſuæ accedere cutis tenuitatis mo-
bura cum deplicat. Erat proverbii apud Platonem in Theæteto.

Anūlis, & hoc anile, Quod eſt anus, vel quod ad anum perti-
net. [γραῶδες. Vng. Vaʒonbeliʒ, keſʒbeliʒ vale.] Virg. 4. Æneid. illa
anilibus ſtudio properabat anili.

Anīcillāris, & hoc anicillare, idem eſt quod Anilis. [Vng. Vaʒonbeliʒ, keſʒbeliʒ vale.] Aug. De rarete ita videtur,
avitia, cum hæc ſequentia in cicuaria ubi videntur hæc verba,

Anſer, ēris, Serotina. [חַגָּב ʒikuch, meʒgeʒʒeʒ. Gal. Vieillesſe des femmes. Ital. Vecchiezza di vecchia. Ger. Das alt oder
weſen einer Alten. Hiſp. Vejez de la muger. Pol. Stárość. Vng. Vaʒ-
ſʒeʒʒeg. Ang. Old age of a woman.] Catul. Vive cum tremulum mavens Cantem tempus anilitas, Omnia
cana bibas mica.

Anſiſtēr, adverſitum, [γραώδη. Vng. Vaʒkeſʒeʒʒeʒ.] Cicero de Nat. deor. Neque eſt ullus ſuperſtitioſus qui aniſtes,
ſed plebecula conſtat quique ratione.

Anſus, ūs, Genitalis maſculini, & prima producta, pars poſteri-
or, podex. [חֹרֶב ʒchoreb, ʒeʒʒeʒ. Gal. Le derriere, le poſterieur du corps de homme. Ital. Il culo, dinde viene il nome del ſedere. Germ. Der
Arſ. Belg. Den Aers. Hiſp. Culo. Pol. Zadek, dupa. Vng. Aʒʒeʒ-
ſeʒ. Ang. The arſe, the hole to ſit in, the buttocks.] Cic. Pator
Animum apellas alicujus nomine: cur non hoc potius? ſi turpe
eſt, ne alienum quidem, ſi non eſt, ſuum potius.

Anxiſcor, dor tertiæ. Vetula ſecundæ. Gal. Vieillir, vieillerelle
ce. Ital. Vecchiarella. Ger. Ein alts Weibsbild, ein alt Weiberlein. Hiſp.
Vejezuela, ſe quexuma vieja. Pol. Babka. Vng. Vaʒkeſʒeʒʒeʒ
kaʒaʒ dologʒeʒʒeʒ. Ang. An old doted woman.] Cic. pro Flac. Anicu-
lam mihi de ſe ipſa purgavit. ¶ Anicularia deliramenta, γραώδη
παιδάρια. De rugis inanibus, quæ ſenio diſcolori effuſitve vetu-
ſtas, quam jam ſenectus vitio vitæ ſuæ accedere cutis tenuitatis mo-
bura cum deplicat. Erat proverbii apud Platonem in Theæteto.

Anxius, & hoc anxie

thes nominantur. ¶ Vide Apathia, ἀπάθεια. Animi tranquillitas, nullis affectuum morbis obnoxia.

Apator, [ἀπάτωρ. Gerit. Vaterlos.] Dicitur sine patre, quo nomine à poetis Vulcanus dicitur, quem illi fingunt à Junone hac parte esse editum. Sacræ etiam literæ Melchisedech ἀπάτορα vocant. ¶ Dicuntur etiam ἀπάτορες, qui iure patrem habent, quos & Latini Spurios vocant. Vide Plutarchum in Problemat.

Apedes, Vide APODES.

Apeliotes, ventus, quod [ἀπηλιώτης. Germ. Der Oſtwind. Pol. Wiatr od wſchodu ſłońca. Vng. Napkelet felé.] Ventus est ab Oriente æquinoctiali flans, quem Latini Subsolanum vocant.

Apĕllo, is, m. aut potius cum g. Duo puerili ludo pellere. [ἀπελαύνω καὶ ἐλαύνω ἀφ' ἑαυτοῦ. Gall. Chasser. Ital. Cacciare. Ger. Verjagen. Hisp. Echar de casa. Pol. Odpędzać. Vng. Kényszerítem kikergetni, kiverni. Ang. To chase.] Cic. de Divin. In templo Herculis vidit claustra pagulis fabrilibus serè ipsis aperuerunt. Idem pro Cluent. Quæ in divinam obstrictæ fuerant, sic aperiri, ut ea videre oculis viderentur. Idem de Finib. Aperiendum est, quid sibi velit voluptas. Idem in Anton. Quæ mulier uberius flevit, quis aperuit, & cujus collum invasit, ut intelligi possit pro communicare? ut, Aperuerem fortunas, id est, de ea imparte & communicarem? ¶ Non contrarium, claudere. Cicero in Orat. Interdum pro instituere. Cicero in Epist. Dionysius Corinthi idem aperuit. ¶ Interdum ponitur pro, facilem aditum esse patefactum ostendere. Cicero ad Attic. De Oppio fratrem edoctum volo, & maximè quod DCCC. aperuit, in quod alio loco ait condemnari. De Oppio, cujus, bene curath, quod è DCCC. exposuit. ¶ Aperire fenestram, januam, provocabit dominus, pro occasionem & velle aditum præbere. Hujus verbi compositi sunt Adaperio, & Exaperio.

Apĕrtè, adverbium. Clarè, manifestè. [גלוי Aperiè, פרסם. Gall. Apertement, clairement. Ital. Apertamente. Germanicè. Offentlich / klar. Hispanicè, Claramente. Polon. Iawnie, otwarcie. Vngar. Nyilvan nyilvas. Ang. Openly.] Cic. in Attic. Qui verba aperte indicant, posse tamen invidiam vitare absentia. ¶ Hinc Apertius, & apertissimè. Idem pro Quint. Rectius & apertiùs dicam. Idem Attico: Lætitiam apertissimè cujusvis omnes.

Apĕrtio, ōnis, f. Eversio. [גזירה Decisio, סתירה. Gall. Ouverture. Ital. Apertura. Ger. Eröffnung / auffthuung. Hisp. Obra de abrir. Pol. Otworzenie. Vngar. Megnyitás, nyilvánság. Ang. Opening.] Varro 1. de Re rust. Ea ædificia rustica qui habent fenestrarum aperitiones, quas vocant Syrias, quòd cum periculo immittit recentia aperitione, ut ut quibusdam interclusa lux animæ.

Apĕrtum, tus Clarum, & incubitum est Auctor Cic. & Quintil. Sicut verum, quod vagatur in opinionibus. Interord. Controversum autem id est, cum affectatæ opinionis.

Apĕrtus, a, um, Patens, manifestus, planus, ante oculos positus. ¶ Hinc per transitionem Apertum pectus dicimus: id est, liberum, simplex, & non fictum, quia omnium pectus apertum esse debet, quod & Cic. Plin. Epist. lib. 8. Fab. Epistolare quas mihi mittis, apertò pectore scripsit, ubi dicit me inire.

Apĕrtum, ui, Idem. [פתיחה Vngar. Megnyitás, Nyitás.] Vitruv. lib. 5. cap. 5. Contra quas cellas se inquirunt aperturæ inferiorum gradum cochleas, &c. Item lib. 10. cap. 9. Circa frontes ejus figuræ tabulæ, relictis semipedalibus aperturis, ad aquam intrò continendam. ¶ Aperturæ tabularum apud Jurisconsultos. Ulpian. D. lib. 28. Tit. 5. §. 2. Aperturæ tabularum dicimus necessarios foribus juncturas.

Apes, vel Apis, e nominativo Anglicum. [דבורה Deborah, מלכת. Gall. Mouche à miel. Ital. Ape. Germ. Ein Bienen oder Ein Bienlein. Belg. Een Bye. Hisp. Abeja. Pol. Pszczoła. Vng. Méh. Ang. A Bee.] Colum. lib. 10. Nam pauto grandior ipse atque corpulentior, tanto pejor. Ovid. lib. 13. Metamorph. Non apis inde tibi tam culta est, dulcia fingent. ¶ Hoc nomen in compositis exit in mas plerumque ab ἀπὸ tinc. & pes, quòd sine pedibus nasci videamur, dicente Virgilio: Trunci pedum primo. Sed quum non servemus analogiam, sicut cætera composita, Bipes, edis, Tripes, edis, Compes, edis magis simplex judicandum est. Creantur apes ex boum fimo, sicut crabrones ex equorum, fuci ex suborum, Vespæ ex asinorum excrementis. ¶ Neque mel est cera apes, pedes, pedis, pedum, pedibus. In eos dicit telum, qui recusant commodum ferre, quod sit cum incommodo quopiam conjunctum. Velut, Invis apes, cujus fingularitatem, noli propter, is nec mel edit quidem, quod optat, fruitur. Cyprianus Sapho poëtria Lesbia. ¶ In apes mittit, ne provocetis scorpiones. Vbi ejus præter opinionem impugnes agmen, velut examen malorum: tum cognituri quemadmodum evenire soleat, qui imprudentes in apum nidos incidunt.

Apĕsis, sive Apensis, dimidium ὑ. Parva apes. [μελίσσιον. Pol. Pszczoła. Vngar. Méhetske. Ang. A little Bee.] Plin. lib. 9. Quadrigum ex eadem materia, quam musca integeret alis, fabricatam & navem quam apicula pennis abiconderet.

Apianus, vide infrà.

Apĭarium, n. t. Locus ubi apes considūt. Hoc est, ubi alvei apiū tenentur, quod Melittū, sive alvearium nonnulli dicunt. [מגדל דבורים Gall. Lieu où l'on met les mouches à miel. Ital. Luogo dove stanno l'api. Ger. Ein Bienhaus / Bienstuben. Hisp. Casa de abejas. Pol. Pszczoły. Vng. Méh kas. Ang. A Bee-house.] Colum. lib. 10. Non est dubitandum quin in ædificio proximum apiarium macella circumdent. Sed in ea parte quæ ventos latos & frequentes, & latè oculis libera est. Idem lib. 8. cap. 14.

Apĭastĕs, æ, m. Qui curat. Sed qui possit et apes. [מגדל דבורים. Gall. Celui qui a la charge et gouvernement des mouches à miel. Ital. Governatore e possessore delle api. Ger. Der Bienen hat / mit den Bienen umgehet / oder sie in Acht hat / ist. Belg. Een Bienevlie. Hispan. Colmenero. Pol. Pszczoły. Vng. Méh pásztor, méh tartó. Ang. That hath the charge of bees.] Plin. lib. 21. Proventum enim per anni apiastri largè florescentis thymo.

Apĭastrum, [מגדל דבורים. Pol. Pszczoły, ziele miod.] Herba est, quæ apes maximum in modum oblectat, unde & Melissophyllon, & per syncopen Melipsyllon appellatur. Vulgò Melissa. Videlarius in dictione MELISSOPHYLLON.

Apĭastrum, æ, alias Merops, ὄπος. Ar. Poeti. Hist. lib. 9. qui in Creta à remecendis apibus, [μελισσοφάγος. Gal. Guespier. Ital. Gaula. Vng. Fecske.] Servius in 4. Georgic. Virgil. Meropes apes vocantur à piatrice, quia apes comedant. Vide Merops.

Apĭcŭlus, i, m. ab apibus dicet à vermibus Vermiculatus. Dicitur quod apium impressam habet formidinem. Apiastrum, ὄπος apud Plin. lib. 15. cap. 15. aut de mentis scribis loquitur.

Apex, icis, m. t. fastigia in summo Flaminis pileo, ac quasi extremo modo relata est: quod primum cottidie Alba Assaraci institisse. Ponitur tamen pro ipso pileo Flaminis acuminato, ἀπεξ ἀπεχόμενος. Hodie pontificum mitula hac eminente appellari potest. Valer. lib. 1. cap. 1. Salomo inter sacrificandum à capite apex prodigiosi, eidem faventi dominum, abstulit. ¶ Summum aliquorum pro summa à vertice parte quod longè in spectus, & pro ipsa summa res summitatem acuminata. [כתר ראש Gall. La pointe ou sommet de quelque chose. Ital. La sommità di qualche cosa. German. Ein spitz das zu oberst an etwas ist / das eine spitz hat. Hisp. El cabo ó sobrino de qualquier cosa. Pol. Wierzchek czego. Vngar.

Vngar. Tek, ἄφεσις, ἄφεσις. Angl. *The point or edge of any thing.*] Columella lib. 5. Binasque exitapes pomas unumquemq; vocarunt. Cic. transtulit ad famæ nostræ alicujus dignitatem. Apes, ἀφεσίαι, inquit, sc. ornatus est arborticas, quâ tuitur M. Cæcilio Metello. ¶ Apices juris etiam dicuntur, libris jurisconsultorum, pro jure ipso & libris, ipsa etiam de ipsa re. Vlpianus. L. 29. D. mandat. De bona enim fide agitur, cui non congruit de apicibus juris disputare. ¶ Apices Tarquinii eruuntur ac centum nurse. Gell. lib. 13. cap. 29. Vix ipsa literarum apices potuit comprehendere.

Apicula, Diminutivum, Parvus apex. ἀφεσάριον, quod & Apiculum dicitur. Varg. Terra ἀφεσάριον vel ἀφεσάριον ferax. Festus. Apiculam, filium ejus quo Flamines velatam apicem gerunt.

Apicribus, ovis, Insectum unguine pleraque, absolo pinguitie & dum cubat in lumbricum jacens, quasi in capite aculeum habet. [German. Ein Wurmb. Polon. Robak. Vngar. Verb. Bogha.] Varro lib. 4. de lingua Latina.

Aphaca, æ, sive Aphace, es. ἄφακα, Herba est in agris nascens, pauco admodum lenti, foliis adnodum terebinthi, terna aut quaterna terminata digitum in longitudinem teres. Hæc Plinius libro 27. cap. 8. Ruellius eandem esse putat cum ea, quam vulgus Venerem appellat.

Aphæresis, pen. corr. ἀφαίρεσις, Dicit potest abscisio. Figura quæ principia dictionis aufert vel syllabam auferunt, Ponit enim pro Deponit. Τὸ ἀπὸ τοῦ ἀφαιρεῖσθαι.

Aphæretæ, [ἀφαιρεταί. Gallice, *Les larrons qui de leur dequoi partagent les choses qu'ont prises.* Italice, *Mariolo.* Germanice, *Schantzen oder Beutelschneider.* Hispanice, *Los que cortan las faltriqueras.* Polonice, *Sprzedawcy kradzonych rzeczy.* Vngarice, *Tolyaz eskl.* Angl. *Pickpurses, or they which buy stolen wares.*] Latrones dicuntur a capiendo, unde aequi emunctiores ad cultum. ¶ Sunt & Aphæteria, utriquam Suidas, organa ad expugnandas urbes accommodata.

Aphractæ, [ἄφρακτοι. Ger. Vnbedeckte Schiff. Pol. Lodz. Vng. Lodok.] Sunt apertæ, interclusæque navigia. Cicer. ad Attic. Nos Rhodiorum aphractas tranquillitates aucupati eramus. Idem ad Tironem: Nosti aphractas Rhodiorum, nihil est quod minus fluctum ferre possit. ¶ Legitur & Aphractus masculino genere. Cic. ad Attic. lib. 6: Nos Etesiæ vehementissimè cardarant: detraxit viginti ipsos dies etiam aphractus Rhodiorum.

Aphrodisia, ἀφροδίσια, Dicuntur Veneris festa, vel venereæ voluptates.

Aphroditrum, [ἀφρόδιτρον. Gall. *Escume d'vne sorte de Salpestre.* Ital. *Schiuma di salnitro.* German. Schaum des Salpeters. Hispan. *Alabre.* Pol. *Salpetra.* Vng. *Salitromos viznek.* Ang. *Salpeter.*] Spuma nitrosa quæ Plin. lib. 31. cap. 10. & Martial. lib. 12. Rationis est scire quid Græco nomine dicar? Spuma vocatur, Græcus est Aphronitrum.

Aphronitrum, Plinio herba est ex generibus papaveris, foliis fi pioptas imitantibus, pallorum specie reprætenuibus, radicem habens in summa terra crassam, semine spumeo. A Dioscoride ἀκόνιτον ἀφρόδιτον. Hoc est, spumeum papaver appellatur. De hoc Plin. lib. 27. cap. 12.

Aphrotesordon, ἀφροτέσορδον, Genus est alii majoris incrementi, quod a Plinio Vipicum vocatur. Nominis ratio diversa traditur. Nam Colum. ab Aphro nomen sumpsisse existimat, Vipicum sinapis, quod quidam alium Punicum vocant, Græci ἀφροσίνηπι. Plin. à spuma ejus id nomen existimat, quam gignat in pulentatoris, quibus adhuc spuma enim habet lib. 19. cap. 6. Vipicum quoque in hoc genere fingi appellaverunt alium Cypricum, præcipuè Aphrice celebratum inter pulmentaria rutæ, grandius allio. Trium in oleo & aceto mirum quantum incrudat spuma.

Aphrolelenus, ἀφρολέληνος, Lapis alio nomine Selenites dictus, ἀλλὰ ἀφρολέληνος, ἀφρὸν τῆς σελήνης οἱ τῆς σελήνης ἀφρόν. Nascitur in Arabia, colore candido, pellucidus & minimè ponderosus. A Latinis etiam Lunaris lapis appellatur. Vide Dioscor. lib. 5.

Aphrolæ, ἀφρολαί, Germ. Aufbrechung des Mundes. Polon. Pedzenie ust. Vng. Szajaszeglelés, avak dagadás.] Exulcerationes sunt in faucium ore, infantibus præsertim, provenientes vitio lactis quo nutriuntur, cujus humore corrupto. Oriuntur & in ætate provectioribus, quum ora illis tumescunt, rubescunt, cruciatibus cò commeantibus. Vide plura apud Calium Rhodig. lib. 9. cap. 20.

Aphrosatæ, idem quod tremor lactis.

Aphtæ, Ulcera apud Dioscor.

Aphya, ἀφύη, Piscis genus, candidum, molle, ac teneræ quod admodum ova proximè accoquitur. Unde Proverbium Aphya ad ignem in re quæ celeriter intercunt, aut consumuntur. Piscis hujus meminit Aristoteles lib. 6. Anima. Theodorus Aphyam vertit. Athenienses ἀφυοποιοὺς, hoc est, macedonum opsonium vocare solent, ob nimiam rei vilitatem. Cic. Attic. lib. 4. Aphyam populi vocat sentinam, & sordes populi. Quare (quando autem in curiolo ita pectinemur ad me quid primus dies, quid secundus, quid Censores, quid Appius, quid illa popli? plane nescio, neque enim quid de te fiat, ad me vehementer scribas). Vide Cæl. lib. 5. cap. 19.

Aphyphagoras, Crefias (referente Plinio) arbores quasdam esse volunt juxta Hypobarum Indiæ flovium, electrum ferentes: vocemque hæc præ dulcem tantæ rei significari tradidit. Vide Plin. lib. 37. cap. 2.

Apiarius, ria, rium, Quod apes avide sumunt, μελισσοφάγος. Vide Apiana ave dicta, quas musce infestatur. Nunc vulgò à muscis, Muscicida dicitur. [Germ. Muscatel traubē. Belg. Muscatelle druyven. Vngar. Muskataly szöllö, muskatály szöllö.] Plinio 13. cap. 2. Apianæ apes dedere cognomen, præcipuæ earum avidæ. Colum. lib. 12. cap. 34. Passum dicunt uvam apianam facere veteris, nuam apianam integrâ legito. Idem lib. 3. cap. 2. Maxime etiã deribus tres apianæ cõmendantur, omnes ferales, jugoq; & arboribus satis idoneæ; generosiorem tamen uvam, quæ nudis foliis est. Nam dum lanuta quæque frondibus, & palmitũ pari facie ilauxaq, qualitate sunt dispares, quam tardiùs altera recipiat earum vetustatis. Fingui solo feracissimæ, medi ocri quoque fœcundæ, præcoqui fructus. Ideoque fingulis locis aptissimæ, vini dulcis, sed capiti nervis, venisque non aptæ, nisi maturè bibẽtq. Plurcis, ventiq; quæ, & apibus affatim prædam, quatũ vocabulo propterhanc expugnationem cogere imitantur.

Apiã, æ, A Græcis arbor dicitur, quã Latini Pyrum vocãt.

Apicæ oves, dictæ sunt, quæ non amplo corpore sunt, nec mollem lanam habent circa corpus tutum. [ἐφεκτὰ πρόβατα. Gal. *Brebis petites, fines de toutes.* Ital. *Pecore che non hanno molta lana.* Ger. Es sind Schaafe die nicht viel wolle haben. Hisp. *Las ouejas pequeñas y menos lanosas.* Pol. Owce gladkie. Vng. *Nem sok gyapjuju juhok.* Ang. *A kind of sheep with no lack wool, or little wool.*] Plinius. 8. cap. 48. In ipsa ovelatis genere frigoris ostenditur brevitate crurum, vimis vellerosis ubique nullis esset, Apicas vocavere, damnabantq. Idem fuisse Varro libro 2. cap. 2.

Apicũ, Vide APEX.

Apiculus, Vide APEX.

Apinæ, æ, pen. corr. Nuces vocarunt (inquit Festus) quæ cortice vestitæ, quam putamen, adeò molle habent, ut fimul mandatur. Apud Paxum tamẽ lib. 25. cap. 10. Vnde Perottus legendũ ad verbum defetipũ: Sapinen hoc nucis genus, non Apinam omnium invenimus.

Apiria, ἀπειρία, Inexperientia. [Vn. *Esperientia, probabile vel valdeg.*] Cic. de Finib. venit in mentionem. Quorum, inquit, incuriosè etiam non solum videamus, sed etiam cogitemus infantiæ ipsam, quam Apiriam vocant.

Apironia mala, majora apiis, alias Melappia, dicta à figura orbis in rotunditatem circumacti.

Apiscor, eris, dep. cujus præteritũ volunt esse Apias sum, Acquiro. [παρὰ κασίν. Gall. *Succeder, ioindre.* Ital. *Acquistare.* Ger. Vberkommen, erlangen. Hisp. *Alcanzar le deffeado.* Polon. *Dostawam.* Vng. *Megyerhez.* Ang. *To get, to attain, to come by.*] Verbum est penè obsoletũ, quod nonnisi apud antiquissimos legitur. Lucr. lib. 1. Nec ratione alia, quam quæ res posit apisci. Idem lib. 6. Quippe etenim nullo cessabat tempore apisci, Ex aliis alios avidi contagia morbi. In Jurisconsultorum libris adhuc frequenter legitur apisci possessionem, pro adipisci. Hujus cõpolita sunt Adipiscor & Inadipiscor, de quibus satis locis.

Apistos, (Quod hactenus hic perperam pro gemina nomine ledum est lege Apistos, ἄπιστος.

Apium, ij. Herba est hortensis. [σέλινον. Gall. *Persil.* Ital. *Petrosemolo.* German. Eppich. Hispan. *Perexil.* Polon. *Pietrzyżalo.* Vng. *Apiom, zeller.* Ang. *Celery.*] Fuit hæc herba apud antiquos coronis victoribus in Nemæo & sacris certaminibus juvenalis: Gaudentes sedo peregrina ad pulcra labore Pratiferi, Graiaq; apium meruisse coronæ. Quidam hoc nomen ab apice deducunt: quia antiqui apicem capitis apio coronabant unde est illud Ovidii, -quòc apex hic ferte solebat Victoris. veterũ ferret dum more triumphus, pfetibi talem pro impositi coronã Dircæus Alcides. Ab hoc nomen ab apibus ceductũ putant, quæ illo præcipuè delectari putãtur. ¶ Ne inter Apia quidem tum, Ουδ' ἐν σελίνοις τότε. pro eo quod est, Ne ingressum quidem, aut initium rei ullius fuit. Sumpta metaphora ab his qui hortos ingrediuntur. Nam antiquitus extremus ille horrorũ ara vitas apio conserebatur, eadem qui non ita pridem nullas erat, velut in horti hortine adhuc esse videbantur. Aristoph. in Vespis. ¶ Apio opus est, τοῦ σελίνου δεῖται. Ita loquebantur quoties morbum capitalem immebant: & vitæ periculum imminere. Nam olim monumenta defunctorum apio coronabantur Plutarch. in Sympoliacis.

Apium montanum, Herba est cicutæ foliis, quæ apium agreste vocatur, in umbellis fere, lanugine pertusis nascens: unde & nomen habet. [ἐλειόσελινον. Gall. *Persil de montagne.* Ital. *Petrosemolo agre-*

stre.

[illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible]]

Aplum palustre, Herba est apio sativo majori sic dicta quòd in paludibus, & aquatilibus locis proveniat. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hispanicè [illegible] Pol. [illegible] Ang. A kind of parsley that groweth in marshes.]

Aplum sylvestre, Herba est simon prosertus annuos semina non dilatans, sed colonias: quæ quamdiu in Macedonia eptima nascatur, vulgò Smyrnium Macedonicum vocari cœpit. [illegible] Nec aliunde petitum nomen accepit. Est hæc olitorine hipposelinum perpetuum sibi similimum, quæ est herba a petroselino animo diversa, quam Latini Olusatrum appellant. Vide suo loco.

Aplanes, pen. prod. Errans, mobilis à vagus. [illegible] Vulg. Adverbium, immobilis.] Macrob. l. 1. c. 1. de Somn. Scip. Una illa stellifera sphæra, quæ proprio nomine dicitur cœlum, Aplanes apud Græcos vocatur, continens & cuncta cætera.

Aplustra, orum, antiquorum rostrorum vocabulum. [Vulg. Navis.] de quo ita Nonius: Aplustra, magni, fumosi furoris dicunt rostra vetera. Hoc inventum omnia invenire quorum in dubio est autoritas: itaque exemplis superfluis utemur: quanquam & Plautus Alfrabanius sit hic Nonius.

Aplustre, n. r. & in numero plurali Aplustra, vel Aplustria. Ger. [illegible] Belg. [illegible] Vulg. [illegible] Navis est ornamentum summitate mali & antennæ sub brachium est absque remo quæ apud Poetas invenitur prima corrupta: quæ si per navigationem necessarii producerentur, &c. in Arnob. Navibus abrumpens flatuosa quatere aplustra. Festus utroque modo scribi posse existimavit. Aplustria, navis, navicula ornamenta: quæ quanquam simplicia, quòd essent necessaria citra, etiam Amplustria dicebantur. Hactenus. Nos contra putamus, non ab adverbio Amplius, hoc nomen deduci, sed ab a, privativa, & verbo πλέω, quòd ad navigationem non sint necessaria.

Apolysis, [illegible] Fortasse verè Theodorus, Spongiarum genus vilissimum, maximas habens filulas, & reliquam partem admodum fissam, ita dictum, quòd elatum non pollit. Vide Plin. lib. 9. cap. 42.

Apochæ, æ, pen. corr. Epistola est, qua fatemur nos à debitore pecuniæ esse satisfactum. [illegible] Gall. Quittance. Ital. Quietanza. Germ. Ein Quittantz oder Entpfangbrieff. Hisp. [illegible] Pol. Kwitancya. Vulg. Quietantia, securitas brevis. Ang. An acquittance, or discharge.] Vulgò Quietantia vocant. Antapocha verò est, quam debitor dat creditori. Acceptationis autem nomen generalius est, quàm Apochæ. Illa enim quamvis liberationem contineat, etiamsi nulla præveniat numeratio. Apocha autem solùm dicitur, quæ pecuniæ solutæ est. Vipian. de Acceptil. l. 1. Acceptilatum.

Apocalypsis, s. f. Ablatio à dicitur revelatio.

Apocope, æ, pen. corr. Amputatio, ex ἀπὸ, quæ à, & κόπτω, cædo, amputo. Figura, quando ultima literæ, vel syllabæ cadit, ut præsul pro præsiles.

Apocopi, m. f. [illegible] Gallicè, [illegible] Italicè, Castrati. Germanicè, Beschnitten. Hispanicè [illegible] Pol. Wykastrowany. Vulg. Castrati. Ang. Gelded.] Dicti sunt à falce Matronis castrati, quasi excisi & spoliati.

Apocrisiarius, m. Idem quod Curator, apparitor, [illegible] Vulgar. Nuncius, legatus.] Fiunt ex hac 7. Nascentes, servimisericors, iparcin, ongabrons, & infelices.

Apocryphus, a, um, pro con. [illegible] Gall. [illegible] Ital. Apocrifo, secreto, nascoso, di nascosto. Ger. Verborgen, heimlich. Hisp. [illegible] Pol. Skrytey, cudzey. Vul. Secretus. Ang. Hidden, secret.] Latine abscondita, secreta, ex κρύπτω exaggeratum, & ἀπὸ, abdico. Illa vero scriptura dicitur Apocrypha, cujus occulta origo est, & in qua, sectis invenitur aliqua veritas, tamen propter mixtas falsa, non habet scripturæ canonicæ pondus. Quæ vero sint apocryphi libri, quæ in Decretis c. Sancta Romana ecclesia.

Apocryphum, [illegible] [Vulg. Fabula.]

Apocryphi, non Apocryphii, nomen hypocritarii. cujus pernde barbarum [illegible] videatur absimile illud rectius ab [illegible] [Vulg. Incredulus, vere pejor.] quod ut pordeo significet, dicitur. Est autem apocrisiarius, ut quidam putant, Responsalis, & Legatus episcopi in decretis, quòd aliquando pro Episcopo respondere cogat. Victum hac voce Pontifices. Melius tamen alii quam ipsi Apocrisiarios dictos, velut locum tenentes Episcoporum, ut res Ecclesiæ gubernarent, negotia singulorum audirent referrentque ad Episcopos.

Apocynum, n. i. [illegible] Officulum in unum simillimo latere, quod si in aquam ejectum fuerit, ratibus frivere ferunt: amorem & inimicitias potionem addita concitari: multaque præterea alia de hoc tradit magica vanitas. Sextus Placitus, quod-

nihil enim impetus eo exhibentur. Vide Plin. lib. 22. cap. 5.

Apodectæ, Athenis dicebantur, qui solutionibus & vectigalibus præerant, quorum judicio quicquid controversiæ erat, in publica collationis decernebatur.

Apodes, pen. cor. f. [illegible] Germ. Ohne Füsse. Belg. Sonder voeten. Pol. Bezstopowy. Vulg. [illegible] Aves quædam, ex græco nomen adeptæ, ita dictæ quod earum nusquam pedes. Alio nomine Cypselli dicuntur, volucres parvulæ, oblongæ, in scopulis nigricantes, circumvolantes, colore nigro, nullos pedes habentes, sed tantum alas, quibus assidue volant, quia carent pedibus.

Apodixis, f. f. Evidens probatio, demonstratio, documentum. [illegible] Gall. Preuve, evidence, demonstration, chose claire. Ital. Prova, evidenza, dimostrazione, cosa chiara. Ger. Ein gewisse anzeygung, klar beweisung, ohne bantzerie. Hispanicè, [illegible] Pol. Dowiedzenie, oczywistość, ostateczność. Vulg. Edere, ostendere, probare, demonstrare. Ang. Evidence, proofe.] Vide Apodixes grammaticas. Quintil. vocat perevidentes demonstrationes.

Apodos, m. f. pen. f. prod. Ferebitur enim per ᾠδὴ, est vox gallinæ temperiva, luci nuntia, & vox quæ neque chorum neque bellum concrepat.

Apodosis, pen. longa correp. Schema jucundissimum, quum per ordinem rerum membrorum singulis singula partes inter se respondent. Exempli gratia: Cui aquæ Terentium in Andria: Adeón' me ignavum putas? Adeón' perditum, aut inhumanum, aut ferum, Ut neque me commoverit, neque amas, neque pudor Commoverit, ut servom Ederi? Ibi enim confusa deinceps verba, amor, humanitas, pudor, ingratitudo respondet. Latine enim redditio constat.

Apodyterium, Spoliatorium. Loca in quæ lotum ante diem vestes deponebant, quas explant servabant. [illegible] Gallicè, Lieu ou on se despouille pour se baigner, quand on veut entrer dans le bain. Italicè, Luogo da spogliarsi per andare à lavarsi, spogliatoio. Germanicè, Ein absonderlich ort in dem Bad da ein jeder seine kleyder ablegt, wenn er wil baden. Hispan. [illegible] Pol. [illegible] Vulgar. Vestiarium. Ang. A place where they put their clothes when they go to bathe.] nam Xystum exactiori ævo, Plin. ad Apollinarem de apodyterium balneæ lavare & lavare excepit cella frigidaria, in qua baptisterium unctum ingredi operam.

Apogæum, n. [illegible] ab Attalo ita vocatur pars media circuli, quæ de meridie ad circulum cum à hypogeum, pars ima cœli appellatur. Vide Cœlum Rhodigin. lib. 2. cap. 25.

Apogei. Ventilum à terra flantes. [illegible] Gall. Vent de terre. Ital. Vento di terra. Ger. Ein wind so von dem ertrich anstehet. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vulg. Ventus de terra. Ang. [illegible] Plin. lib. 2. cap. 47.

Apographum, n. Exemplum descriptio libri, quasi Gr. ἐκ γραφὴ descriptum, ut ab exemplum. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. Ein abgeschrifft oder copey eines dings. Belg. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vulg. [illegible] Ang. A copie, which is written out of another, a paterne.] Vide Cicero libro tertio philosophiæ Apographa veterum, quibus Græcorum imagines exemplaria. Plin. lib. 35. cap. 11. Imperatoriæ exemplar, quod Apographon vocant. L. Lucullus dedicavit urbi.

Apolitizein, v. [illegible] Polen. Negotio interpellem. Vulgar. Negotiosum.] Calcitrando vado, terrâ ungulam Parvitasco, concutio. Plautus in Epid. Aquila mihi, & suppetiæ demissæ apolitizon in meos inimicos.

Apolectani. [illegible] Gerar. Die weysesten und ausserlesenen Rathsherren. Senatores electi, functi, conscripti, quod ex delectis viris constabat. Dii magni, quibus quid eximatis tuleandi deligi. Livius lib. 6. bell. Maced. Virorum in consilio delectorum, quos apolectos vocant. Figuras & cum imperarent, & quas propere exsolverent, exposuisse. Ibidem: Consilium eorum unus vetustate gravis. Accolæ Latinos Romanos non habentes, nec apolectos autem (ita vocant sanctius consilium, quod ex delectis constat) viros ad agitabant, quorum de ea in Græcia novarum. & Est & genus pacis, expectandi magistratus. Plin. lib. 8. cap. 16. Tarandos in apolectos, pernobilem in quo conjectura generis ejusdem experimentur locum, lib. 11. cap. 11. Palam vocatum genus maximum, apolectus vocant, dulcitudinis.

Apolithopoiria. Pro lithoria. Plin. lib. 5. cap. 9. vers. 10.

Apolitizandis, pen. corr. m. g. [illegible] Gall. Blasmer, offenser. Ital. Scandalo. Ger. Ein Aergernüss oder ursach jemands zu schmehen. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vulg. Scandalizare. Ang. [illegible] Matth. 18. vers. 6.] Lata erroris de qua quis reatet civitate, quales sunt exules, aut deportati, aut in metallum damna-

damnati, quibus civitatis ius adimitur est, Martian. l. Quidam. de pœnis. ¶ Item quidam apodes dicuntur, ut fures in opus publicum perpetuò damnati, & in insulam deportati.

Apŏlŏgĭa, æ. f. defensio, excusatio, responsio & satisfactio. [חִלְּצָה halbeschuhung. Græcis ἀπολογία. Gall. Apologie, defense. Ital. Apologia, difesa. German. Eine verantwortung, entschuldigung, ausrede. Belg. Een verantwoordinge, excuse, ontschuldinge. Hispan. Respuesta, defensa. Pol. Obrona, odpowiedź, usprawiedliwienie. Vng. Mentsegh, feleles. Ang. An excuse, a defence.] Dicitur & apologeticon, & Apologema, ătis. unde Apologeticus liber, qui nos expurgamus, aut defensatio tantùm facimus.

Apŏlŏgus, pen. cor. m. f. Fabula in qua brutis animalia introducuntur loquentia. [משל משלה שמועה Hieronym. Græcis ἀπόλογος. Gall. Fable. Ital. Favola. Germ. Ein fabel oder gedicht da stumme thier reden. Hispan. Fabula, historia fingida. Pol. Bayka, fraszka. Vng. Mese beszed. Ang. A fable wherein beasts or stones speak.] Nam est quædam exhumanibus rebus composita fictio ad speciem veri accommodata, ut videndum, quæ & Apologi dicuntur. Cic. 2. Orat. Ad hoc genus adscribamus etiam narrationes apologorum. Vide Quinct. hoc. cap. 11.

Apŏlŏgo, as. Poëta. [משל schmähe. Græcis ἀπολογίζομαι.] Senec. epist. ex ferè pellibus invicem apologare. Gallicè dauber. Accedere.

Apŏlŏgo, onis. Græcis ἀπολογισμός. Quint. lib. 5. cap. 11. Nostrates enim non fuêre ausi in ullam partem, Apologationem vocare. Defectus, quæso.

Apŏmĕli, is. [מִשְׁרָה. Ger. Mia. Pol. Miod gruby wytłoczony.] Fœtus confectis ex macerato aqua favis, mediocri interfusu & oxycrati facem obtinens, cujus primus est usus circa Prolapsum ani. Scribit Galen. lib. 2. Method.

Apŏphlĕgĭa, pen. cor. f. Abdicatio, Negatio, abnuentia, depulsio, ἀποφλεγία. Vide de hac figura Quint. lib. 9. cap. 2. ¶ Apophlegmatismos dicit Cyrologus Scioderorum, qui istere ferè soleret inserte alicujus: fortasse suo quodam more vocant Lovetzmann. Dicitur autem Apophlegmatismos à hac significatione a ἀποφλεγματίζω, quod est, rationes tutelæ refero.

Apophlegmatismi. [Hundes zuruffen. German. Mit einem subtilen spitzigen und dünn gesprengten.] Vocantur temeciæ, quæ in vitreolentæ, vetus ad ducata aut lingua fusidita, nexios quolquam humores ex capite detrahunt. Prodesse an Græco ἀποφλεγματίζω, quod est, cupio picicitas expungo.

Apophўădes. ἀποφυάδες, Latinè Apocnéices vocari possunt, quæ in fistulæ se attollunt aquæ fluentes. [Pulset. Wasserblasen, schaumen.] Vide & Aristotelem ἀποφυάδας vocat ulcerum appetalices, quæ & ἀποφυάδες dicuntur.

Apŏphŏrĕta, penultima producta, n. g. plur. num. Munera quædari solent Saturnalibus: quem morem hodie quoque servant mense Decembri in natali Salvatoris, & anno novi. [מַשְׂאֵת משאת. Græcis ἀποφόρητα. Gall. Estrenes. Ital. Mancia. Ger. Schenckungen gut zum guten jar. Belg. Een nieuwe jaer. Hispan. Cosa que se da en estos dias. Pol. Nowalia, podarek noworoczny, kolenda. Vngar. Vy Esztendö ayandeka. Ang. A gift given on new yeares day, a new yeares gift.] Munuscula quoque quæ à cœna convivis elabuntur commun asferenda, etiam Apophoreta dicebantur ita dicta à verbo Græco ἀποφέρομαι, quod auferre significat. Suet. in Domit. Dabat Cal. Saturnalibus viris apophoretarum per Calendas Martias fœminis. Vide Turnebum & interpretes Martialis.

Apŏphthĕgmătĭcus, a, um. [חכמה משלית חכמים. Polon. Ostrowtipny, madre à krotka. Vngar. Eles mondas. Ang. A sharpe or short manner of speaking full of sentence.] Brevis & acuta sententia, sive argutum dictum, non cujuslibet, sed illustrium tantùm virorum. Vide Erasm. Apophthegmata. Cic. 1. Offic. Multa præclara, multorum sevi ædificia, ut ea quæ à sene Catone collecta fuit, quæ vocant Ἀποφθέγματα, quem. Gall. Apophthegme, bons mots notables. Ital. Motteggiamenti, detti brevi. Germanice, Ein kurtzer aber weiser Spruch vnnd Sentenz. Hispanice, Dichos graciosos y sentenciosos.

Apŏplēctĭci. [Schlagflüssig. Ger. Die der Schlag getroffen hat. Pol. Tknący, albo tknięty, porażony.] Sunt quorum vis dicendi & corpus, & mens superfictu fulminis, aut morbo. Celsus lib. 1. cap. 26. vocat Attonitos.

Apŏplexĭa. [Schlagfluss. Gall. Apoplexie, quand on est surpris de quelque accident. Ital. Catarro. German. Der schlag oder stopff. ab welchem alle glieder erstarren. Hispan. Apoplexia, corrimiento. Polon. Zatrzęsienie głowy, porażenie ręki. Vngar. Gutta mentö. Ang. The apoplexy, a distemper of striking or smiting in the body.] Est apoplexia nervorum totius corporis cum privatione sensus & motus. Ita dicta à verbo Græco ἀποπλήσσω, quod est percutio, affligo, attonitum facio. Celsus libro 6. cap. 26. Attonitos quos cernere videmur, quorum & corpus & mens super. Fit interdum ictu fulminis, interdum morbo, Græci hunc apoplexiam appellant. Hem capite proximè sequenti: Attonitorum nervorum frequens usquequaque in morbis est: sed interdum tota corpora, interdum partes infestat. Veteres autores illud Apoplexiæ, hoc Paralysin nominaverunt, nunc utrumque Paralysin appellari video.

Apŏrĭānus, [Germ. Ein gewisse krafft oder wirckung.] Verbum ex Græco ἀπορέω factum, quo vetus interpres testamenti novi usus est 2. ad Corinth. 4. Significat autem modò hæreo, & consilii inops & perplexus fluctuo: modò ad tormenta angustiasque redigor, modò indigeo.

Apŏrĭa, æ. ἀπορία. Indigentia, res dubitativa, & consilii inopia.

Apŏrŏn, ἄπορος. Controversiæ genus inexplicabile, cujus exemplum proponit 2. Gellii lib. 9. cap. 13.

Apŏrrŏgis. [ἀπορρόγεις. Polon. Obiecie latarnice.] Gracilvocari dicebantur quosdam aërios, qui ad terram labentes, stellarum esse ruinam putarunt.

Apŏstĕgĭus, ἀποστέγιος, pen. prod. à Cerere dicitur Rediculus, à Celso Obiciensis, ubi interruptione apodixus. Nam est quasi interceptum dicendum. Figura indignantis familiaris, in qua verum remittens sibi intelligitur. Virg. 1. Æn. Quos ego? sed cessat. Quam, vel quid simile. Quasi. lib. 9. Omnia quo à quid desit, Apostopesis potens appellari.

Apostemata, de quæ minationes.

Apostema, ἀπόστημα. Id omne quod extra dum est & ἀποστρέφεται.

Apostemata: id est, sydliones. Apostematis quoque species est, sed cujus nomen mutuatum, ubi phlegmone hærens in sinum tumet, digna, carbones, antrax, furunculi, panaritia, caluli quisquiliæ, & id genus alia quædam quæ ἀποστήματα medicorum sermo dicendi gratia vocitat. Recollectis autem, ut inquit Galenus, ex veterum observationibus humorum qualitates, materiam in hujusmodi quidquid, & illatamo de formam convertentes.

Apolphragisma. [ἀποσφράγισμα. Pol. Wyciśnienie pieczęci. Vide Μύρου ἀποσφράγισμα.] Ejusmodi celatura formæ erat in qua Plin. Traiano: Signata est apud me, cujus effigiem apolphragisma quadrigæ sic referebat.

Apostasion, repudii libellus. [Germ. Ein Scheidbrieff.]

Apostătæ, pen. cor. defectores, & desertores sacrorum, Everso ritus & instituti. [מרד משפחת סרד apostatæ. Gall. Apostat, revolté. Ital. Apostata, ribelle. German. Ein abtrunniger, oder abfelliger. Hispan. Que se rebelan contra su señor. Pol. Odstępcowie. Vng. Istennek, fejetlen, hütlen legyen. Ang. An apostate, a rebell, a disobedient person.] Reipsa quidem defectio, Apostasia ἀποστασία appellatur.

Apŏstĭlio, as, penult. correpta, n. p. Deficio, desero, apostato quod antea celanochem. [נסג משובה שוב apostatare. Gall. Rebeller, se revolter. Ital. Ribellare. Germ. Abfallen, abtrünnig werden, sich entsetzen. Hispan. Rebelar. Pol. Odstępować, odstąpić, wystąpić, za wiernością przestać. Vng. Istennek, allhatatlan lenni. Ang. To make defection, to revolt.] Cyprianus ad Cornelium: Eos qui celant apostatavêrunt, & adhuc unum, qui celant. Averunt enim, getiterunt, vel ad hæreticos transfugæ facti, comma cœlestem perfidiæ arma sulcipiunt.

Apŏstĕma, ătis, pen. prod. n. t. [חזיון משבה שוב apostema. Gall. Apostume. Ital. Postema, postema. German. Ein geschwer oder eyterung. Hispan. Botar. Pol. Wrzod, apostema, wrzodzenie. Vngar. Daganag, daganás, mocsoy. Ang. An impostume, an inward swelling of any matter in the bodie.] Est tumor præter naturam, quem pus ex phlegmone resolutum, in quendam quasi sinum collegit: vel etiam nulla præcedente phlegmone, quum humor quidam acris illatus subito in aliqua parte alicui corpori, fortasse & membrorum vel interiorum vel exteriorum, vel sub cutis membrana, mutationem cum exercuit. Tria autem præcipua horum tumorum genera, quorum singula propriam appellationem sunt sortita à rebus in ipsis cõtentis. Nam si quidem mella Fellis contineant, Melicerides, μελικηρίδες appellantur. Si pingue quippiã in materia sevi. Steatomata, στεατώματα. Quod si puris fundus dicendi rationem quandoque obtinuerit, Atheromata, ἀθερώματα dicuntur. Dicitur autem Apostema a verbo Græco ἀφίστημι, quod est abscedo, recedo & Latina verbum ex verbo exponentes, Abscessum appellarunt. Cel. lib. 2. cap. 1. Abscessus corporis, quæ Apostemata Græci nominant. Plinius lib. 20. cap. 23. suppurationem interpretatur: Cato (inquit) ejus curationi ex clavis pedum & suppuratio ab iis medetur, quæ Græci vocant Apostemata.

Apŏstŏli. [ἀπόστολοι. Ger. Die Gesandten oder Botten Christi. Pol. Posłowie, apostołowie. Vngar. Apostolok. Ang. Ambassadours, embassadors.] Latinè missi, sive nuntii dicuntur, ab ἀποστέλλω mitto. Apostolorum autem cognitorum genera. A Deo missi, non per hominem, ut Moses à Deo, vel per hominem ut Jesus Nave. Manet per hominem tantùm, sicut nostris temporibus multi favore vulgi in sacerdotii subrogati sunt ex suis. Ita autem ipsi Prophetæ & Apostoli erant dicebantur literæ dimissoriæ, quæ ab eo, à quo apellatum erat, ad eum qui de appellatione cognoscebat, tollendæ appellationis causa dabantur, de quibus Alexat. de rerum & verborum significat. & Horomastix in Lexico suo. Athenis quoque Apostoli, magistratus quidam erant, quorum

quorum officium erat recte atque ordine curare atque instruere classem.

Apostrophe, Ἀποστροφή, dicitur conversio: figura quum sermonem à judice vel auditore ad absentem aliquem convertimus. Tenuit illa quam Africane, cujus mortui non ipsorum ad deos est vivati Ἀποστροφή enim Averto.

Apostrophus, m. Ἀποστρόφος, Cessationis nota, in fine alicujus dictionis, eandem vocalem præcedentis dictionis elisam propter hiatum indicans, ἀ ’ ὅ, pro ἀὸ.

Apotelesma, n. t. Ἀποτέλεσμα, Effectus horoscopi: hoc est, quicquid ortum ex astrorum compositione & aspectu macro affectum, in naturalibus rebus fieri effici q; dicunt Apotelesmatici, Ἀποτελεσματικοί, potius Homen grate dictionis, quam nunc Mathematici & Chaldæi vocantur, quorum curiositas nihil reliqui, quod planetarum non tubicines potestate ut in primum librum Iliados annotavit Eustathius.

Apotheca, [אוֹצָר אוֹצָרָה מִשְׁכָּבוֹת mishkabath. Arabice. Gall. Boutique, dans ce sens quelque chose separée. Ital. Camera, dispensa. Germ. Ein Wercklein, ein stet oder behaltnus etwas hinein zu legen. Belg. Een Winckel. Hisp. Bodega, tienda de mercader. Pol. Komora, spiżarnia, gdzie co, albo komu złożone zostaie do chowania rzeczy. Vng. Penka, kamara. Ang. A place where any thing is laid to be kept, as shops, storehouse.] Quod hat cella dicitur, in qua aliquid reponitur, taberna, ubi vinum & conficiuntur & venditur, ut cella vinaria. Plinius: Tantum peccatorum dedimus viri zpotheosi: nec alia res majus incrementum (vini) dedit. Idem: Vina in apotheca Canis orta maturantur. Quum omnium domos, apotheca, navesq; furaciter frustrarentur. Cic. Idem in Antonium: Apotheca tota hominibus nequissimis condonabatur.

Apotheosis, [Ἀποθέωσις Gall. Deification, canonization. Ital. Consecratione, deificatione. Ger. Ein vergöttlichung, Gott machen, vergötterung Gottes. Hisp. Consagracion. Pol. Bogosławienie. Vng. Istenné tétetés, igazán kérés, kérdezés. Ang. Consecration, deification.] Canfecratio, seu deificatio, relatio in numerum divorum: quæ quibus cæremoniis apud Romanos fieri solerat, eleganter scribit Herodianus l. 4.

Appendix, Ἀπένδιξ. Major pars fimbriæ, quæ latinis difficilius dici potest uno verbo Græco Ἀπένδιξ, quod est abscindo.

Apoxyomenos Ἀποξυόμενος, Signum æreum Lysippi, quod a M. Agrippa ante thermas suas dedicatum Tiberius Cæsar detraxit, & in cubiculum suum transtulit: quod tamen populi clamoribus adactus, postea reposuit. Erat autem virgo destringentis se: ita dicta a verbo Græco Ἀποξύω, quod est destringo.

Appomma, n. t. [Ἀπόζεμα. Gallice, Apozeme, decoction. Italice, Aqua cotta con varii condimenti. Germanice, Ein tranck darvon man sich purgieren vnnd treiben zu lassen vnnd zutrincken. Hispanice, Cozimiento de cosas de purgar. Polonice, Trunek z ziołow ku czemu gotowany y przyprawiony. Vngar. Fözet. Ang. Water sodden with diuers sirres of fleres and herbes.] Aqua cocta cum variis condimentis, decoctum ex herbis. A verbo Græco Ἀποζέω, quod est defervefacio.

Apparatus, & Apparatio, Vide APPARO.

Apparéo, es, pen. corr. a. I. Video, comparco, adsum, exto, existo, in conspectum venio. [מָצָא מָצָה nasah, qal. pass. Gal. Apparoir, estre veu. Ital. apparire. Ger. Erscheinen. Belg. Gheweest ende gesien worden. Hisp. Aparecer. Pol. Ukazuie się, dawnym słowie. Vngar. Meg iutasson, iuadalom. Ang. To appeare, to be seen.] Virg. 1. Geor. Apparet liquido sublimis in æthere Nilus. Cicero: Quum equites Antonii apparuissent. Virgil. l. 8. Æn. Hæc Iovis ad solium, fatoque ad limina Regis Apparet. Terent. in Eunuch. Ille autem bonus vir nusquam apparet. Plin. in Epist. Intercepistis ne litteras meas, an cum tuis, dubitare cœpi nonnihil, non quisquam ex tertis ejus apparuit.

Appāritio, f. t. Ostensio deorum, & eorum apparitoris quæ magistratu præstò erit. [מָצָא מָצָה masah. Ivs.] manifestatio. Gall. Apparition, apparence. Ital. Apparitione. German. Einer erscheinung. Hisp. Aparicion. Pol. Ukazanie. Vng. Istenné. Ang. Appearance, standing before, the office of a sergeant.] Cicero ad Themistium: Ego quum antè studiosè commendabam Marcium, tum multò nunc studiosius, quòd in longa apparitione singularem, & propè incredibilem patris Marcii fidem, assiduitatem, modestiamque cognovi.

Apparitōres, m. Satellites, lictores, & ministri magistratuum. Dicti tunt quòd apparerent, & præsto essent ad obsequia. [שׁוֹטֵר שׁוֹטְרִים shoter, shoterim. Ivs. Scribæ, scribæ. Gall. Appariteurs, sommeliers, huissiers & sergens. Ital. Apparitori, bidelli. Germ. Ein Rotte oder Stattknecht, so dienet für die marter vnd auffsehen zu thun mit straffen befelch. Hispan. Que sellan ir por para seruir, ò otra. Polon. Maią drugą nazwą ci ktorzy na urzędzie posługę odbiorą. Vngar. Porsuja, várasfiaiai. Angl. Seruauntes, officers, sergeants.] Hi & Stratores dicuntur, quòd magistratibus circumsistent parati ad obsequendum. ¶ Intelliguntur autem apparitorum nomine omnes qui magistratui apparere solent, ut lictor, accensi, interpretes, scribæ, viatores, præcones. Cicer. pro Cluent. Quid ibi autem illi scribæ, quid lictores, quid cæteri quos apparere hæc quæstio videbat?

Appāritūra, Ministerium apparendi, Apparitio. [מִשְׁמֶרֶת mishmereth. Ivs. Germanice, Ein Wartdienst, Notdurfftigen Dinst. Ang. Commandry, or attendance.] Scribit Suetonius, Libro de Grammaticis: Claudium appariturum scribæ magistratibus, lictoribus cum fasces apparitorem maximum magistratum; quod Græci vocant ὑπηρέτην.

Appāro, as, pen. corr. prima correpta, act. n. Paro, compono, præparo, cum magnificentia quadam & splendore adorno. [פְּנֵי מִכְּנֵי מִכְנָה mekonah. Ivs. ἑτοιμάζω, ἑτοίμασον. Gall. Apparoir, apprester, faire apparoil. Ital. apparare, preparare. Ger. Zubereiten, zurichten. Belg. Toebereiden toebereiten. Hisp. Aparejar, aparejo. Pol. Przygotuie, przygotuy. Vng. Készitem, készits. Ang. To make ready, to prepare.] Cic. 3. Philip. Facilius apparabitis ea quæ necessaria postulat. Idem pro lege Manilia. Pompejus tantum hyemis bellum apparavit, tantum veretur, tantis undique parare contexit. Hem ad Qu. Fratrem: Ludos apparat magnificentissimos, & ita quam, ut nemo unquam fecerit.

Appārātus, Apparatio, præparatio, magnificentia. [אֲרוּכָה מִכְנָה arukah, mekonah. Ivs. Gall. Appareil, apprest. Ital. Apparato. Ger. Ein ybereitung, ein auffrüstung. Hisp. Aparejo. Pol. Przygotowanie, sprzątanie, naprzadzenie. Vng. Készület. Angl. Preparation, making ready.] Cicero 3. Philip. Quid prandiorum apparatus profert in medium? idem in Somn. Scipion. Fœdus autem regis apparatu exercitu.

Appāritè, Adverb. idem quod apparatus. Ἐπιμελῶς. Cicero 2. Offic. Et enim multus in laudanda magnificentia, & apparatione popularium munerum. Idem 1. de Invent. Præterea quæ ex his subjecto quodam apparationis, atque artificiosæ diligentiæ nascuntur.

Appōdiatē, adverbium, Cum apparatu. [μεγαλοπρεπῶς, λαμπρῶς. Gall. Magnifiquement, apparoil. Ital. Magnificamente, apparecchiato. Germanice, Mit grosser rüstung, pracht. Hisp. Con mucho aparejo. Polonice, Z wielkim nakładzeniem, ozdobą. Vng. Készülettel, készülettel. Ang. With great preparation.] Cic. Atticus atque Sedit, scribit ἀπεδίδου & multa de opipare, suavè, & apparatè. Liv. l. 40. Macedum Ludi magnificè apparatè ædi.

Appello, as, act. p. Nomino. [קָרָא קָרָה karah. καλέω, ὀνομάζω. Gall. Nommer, appeller. Ital. Nominare, appellare. Germanice, Nennen, mit namen zu sprechen. Belg. Nãmen noemen. Hisp. Llamar, nombrar, appellidar con voces. Pol. Nazywam, nazwawam. Vng. Nevezem, szolitom. Ang. To call, to name.] Cic. 3. Off. Te, Publi Scipio, qui primus Africanus appellatus sis. ¶ Item appellare, est comiter seu familiariter compellare, alloqui, salutare, ἀσπάζομαι, προσαγορεύω. Cicero pro Cluentio: Appellat hilare unum hominem suorum, ut blandissimè deposcit. ¶ Hinc etiam appellare, est Vipiano de Injuriis est blanda oratione ad cujus judicium arcessere, κλῆσις. Regis erat more Persarum vocati ad se non venire. ¶ Interdum Significat accusare. Liv. Blandius ad Datum de proditione appellatus, ¶ Item auxilii, vel consilii gratia quempiam interpellare. Cicer. pro Sexto Rosc. Is nunc Publ. Scipio, appello. ¶ Appellare debitorem, est rem nobis debitam à debitore exigere. Quint. Appellabatur à creditoribus uterque eorum. ¶ Interdum etiam est postulare ut quis ad superiorem judicem provocare. [ἐπικαλοῦμαι, ἐπὶ δικαστὴν ἐκκαλοῦμαι, ἐπιφωνῶ. Gall. Se porter pour appellant, appeller devant un autre juge. Ital. Appellare da un giudice ad un altro. Ger. Von einem richter ab an einen höhern Richter oder obrigkeit Gericht vnd Berufft begeren. Hisp. Apelar de un juez para otro. Polon. Appeluie co do wyższego sądu. Vngar. Appellalok. Ang. To appeale from any one to another iudge.] Ulpian. Qui appellat, maiorem judicem debet appellare. Dicimusque Appellare principem, & ad principem. ¶ Appellare ex adverso, est nomine per antitheopaen. Augustinus. Vocavit per Zachæum. Virgil. Verbum illum unum dixisse putatur, & vocavit quo terram obtinet.

Appellātor, oris, m. t. verbale, Qui appellat: cui fit ab aliquo judice ad alium provocatio. Cic. 6. Verr. Quo quidem die nihil agitur factum est multo labore meo, quòd ut manus ab eo appellatore abhiberetur.

Appellātōrius, [מִקְרָא מִקְרָה. Vngar. Appellalo.] ut libelli appellatorii. D. lib. 49. Tit. 1. l. 1. & 3. ut Tit. 3. l. ultima appellatoria tempora.

Appellito, as, are, frequentativum. Vide Festus Appellitavisse, pro appellavisse. Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 3.

Appellātio, f. t. Compellatio, allocutio. [προσαγόρευσις, ὀνομασία. Germanice, Zusprechung, nennung.] Interdum idem quod nominatio. Cicero pro Domo sua: Regum appellationes vanales erant. ¶ Atque hujus consuetudo Appellationis est provocatio, quam obtentionem impunam, majores in Græcis auxiliorum implorarunt. Vide supra in verbo APPELLO.

Appello, is, appuli, appulsum, Applico, admoveo. [נָגַשׁ נָגַשׁ בְּ nagash, hiph. נָגַשׁ נָגַשׁ nagash. Ivs. προσάγω, προσφέρω. Gall. Aborder, arriver,

dere, dextrum manere à dextr. Ital. Andare verso mano, andare à man destra. Germ. Zur rechten gehen, Zur rechten treiben, rechten Seiten. Belg. tot de rechterhant. Hisp. Yr por la derecha. Pol. Prawą stronę. Vng. Jobbra menni. Ang. To go, or drive on the right hand.] Cic. 2. Verr. Quòd Persam ille in portum navium civium Delum appellere ausus. Livius Antico. Quum ad villam publicam navis appelleretur. Virg. l. 3. Aeneid. Hanc ubi delecto dictis egressa heroas Appulit. ¶ Appellere se ad oleum & tonsores, pro accedere. Cicero 2. de Divinat. Vitulus ille sua sponte ad aras appellere. Hinc Appellatus, us, Progressus pecoris ad pascua, quasi accessus aut concursus. Varro. Totam currum pars pecoris ad aquam appulsa. ¶ Appellere animum, figurate, animum ad aliquid agendum impellere. Terentius in Eunuch. Acad. Dicere quam primum animum ad ferendum opem appulit. ¶ Interdum idem quod adhibere, admovere, ergo. Plaut. in Aulu. Argentum gestimare me ad tuum usum appulerunt: id est, adhibuerunt.

Appellitare, apud Hesych. interpretatur ἐπιβιβάζειν τὰ πρόβατα ἐπὶ τὴν ἄμαξαν, pecudes in plaustrum appellendi, ut Gaudius. Vide Varronem. Ital. Spingere, sospingere. Germ. Treiben. Hisp. Empujar. Pol. Pędzić, gonić. Vng. Kergetni. Ang. To drive.] Cic. in Verr. Vidit, quod videre cupiebat, ut opinor, boves tuos appellere ad aquam. ¶ Et Appendix genus spinæ, quo victum quòd nascitur piscis aucupari. Sic se pendentes, quas & ipse Appendices nominavimus. Dicitur Plinius lib. 24. cap. 19.

Appellitatio, onis, ἐπιβίβασις. Cicer. pro Rabir. Sit enim hæc causa, quòd ea pecunia perierit, quam quis dare appendiculæ causa judicetur atque constituta.

Appĕro, is, pf. ui, rum, cupidè cupere. [תאב, תאוה, חמד, חשק, שקק, אוה, עגב, עגג, אבה, אבי, אבא, גל. Gall. Convoiter, désirer ardemment. Ital. Appetire, desiderare. Germ. Begeren. Belg. Een begheren. Hisp. Desear. Pol. Pragnąć. Vng. Kivánni. Ang. To desire mightily, to long for.] & bona malorum, quam mala malè. Ter. Eheu Pamphile, nil quod in hoc sit quod nolim, nisi quod in hoc nihil est quod velim. Ego, quæ maximè in te vitia communia. Curtius. Ille cohortatus ut quæ laturi essent, quæ non recusarent, & quò necessitas cunctos expectabat appeterent, ea pervicacius oblaturos esse credebat. Salluctius. Quæ dicit fortasse quispiam hanc à me figuram inter Appetere & Expetere fuisse cum ratione? Appetere qualitercunque & experiri placet; hanc ille. Appetere inhonesta dementia, ex qua Appetitus, pro immoderata cupiditate, quod constat sibi non esse. Nam Appeto ad bona, aversa, Fugio, Refugio ad mala, & Expeto ad honesta atque utilia. Cicer. Cato. Tu puer me, quem? ego autem semper unum aut alterum te alii fore duxi. Idem lib. 4. Tusc. Quoniam & bona naturæ appetimus, sic & mala natura declinamus. Quid autem Appetentiam ad voluptates, & quandoque ad maximas malam permanare, Cic. ostendit lib. 1. Offic. Expetuntur & ea quæ cum ad usus vitæ necessitatem, tùm ad partiendas voluptates. Ad maximam malam. Cic. in Pison. Ante quidem ea non petenda expectas, quibus conjunctum nihil nisi mœrorum exoriretur? Sed, ne quis fortè, sive Expiatio. ¶ Constituitur frequenter cum additivo interrogatione præpositione, sicut apud Quint. lib. 9. Ex cognitione rerum exemplorumque, quibus in primis artifices debet esse Orator, ne communia tantùm omnia expectat & imperitus. ¶ Aliquando tamen pro sequi, sive desiderio, solo accusativo construitur. Plaut. in Cassina prologo: Nos pulsquam populi rumore intelleximus studiosè appetere vos Plautinas fabulas. ¶ Interdum appetere figurate accedere, appropinquare, πλησιάζειν, Græcismus. Appetit dies, dicimus, Appetit nox, vesperascit.

spera. ¶ Interdum pro Aggredi, πειρᾶν: unde dicimus appetere vitam alicujus, pro re quod est, Mortem alicui moliri. Cic. pro Sex. Rosc. Si ea vita fuisset, sceleratissimi hominis appetita. ¶ Item Appetere malum, pro Invadere. Liv. lib. 31. Lavantes alios, ut erat usq; hostis rostro & corpore appetit. ¶ Illecebris animus ad vitia, pro Amare potius, quam fugere. Impendia præcaverat in amore quorum appetere cœperat, ad hanc ætatem perdurare. ¶ Hæc appetitio, ὀρεκτικὴ, Appetitus, & Appetentia, Appetitio pro definitione. Plin. lib. 10. Aves ova fabidium asservant, cibique appetentiam faciunt habere.

Appĕtens, Navata ex participio, Avidus, cupidus. [תאב, תאוה, חמד, חשק, שקק, אוה, עגב, עגג, אבה, אבי, אבא, גל. Gall. Appetant, convoiteux. Ital. Desideroso. Germ. Begierig. Hisp. Deseoso. Pol. Chciwy, pożądliwy. Vng. Kivánó. Ang. Lusting, greedy.] Sol. in Catil. Alieni appetens, sui profusus. Cic. de Amic. Nihil est appetentius similis sui.

Appĕtĭtor, oris. [Vulgar. Κολάκων.] Lampridius in Alexandro Severo: Post Domitios appetitores fuit, & eundem puri.

Appĕtitio, tionis, f. t. Motus ille animi, quo ad aliquid agendum impellimur. [תאוה, תשוקה, חמדה, תשוקת נפש, תאות נפש, גל. Gall. Appetit, désir d'avoir quelque chose. Ital. Appetito, desiderio. Ger. Ein ernstliche begierigkeit. Hisp. Deseo. Pol. Chciwość, pożądliwość. Vng. Kivánság, kivánsági. Ang. Appetite, desire, lusting, greedyness.] Cicer. de Finib. Appetitio animi, quæ Græci ὁρμὴν dicitur. ¶ Accipitur & pro appetentia cibi, quam Græci ὄρεξιν vocant. Gell. lib. 16. cap. 3. Quòd quum antehac semper ecundi fuerit appetitus, unus post imperatam in ædiem tricli, omnis eius appetitio pestilens elanguit. ¶ Item pro natura aliquid appetendi. Cic. 1. de Divin. Num quid dormientes ex Sole ad pedes vitas esset, terram fenestris trudita appetisse manibus, quamvis conservans Sol, elaboraret, & abiret? eique Magos dixisse, ex triplici appetitione Solis, trigintà annos Cyrum regnaturum portendi.

Appĕtitus, f. p. Appetitio, seu cupiditas motûs animi, quo ad aliquid agendum impellimur. [תאוה, תשוקה, חמדה, תשוקת נפש, תאות נפש, גל. Gall. Appetit, désir. Ital. Appetito. Ger. Begierd des gemüts. Hisp. Deseo. Pol. Chciwość. Vng. Kivánság. Ang. Appetite, desire, lusting.] Cicer. 4. Tusc. Vt quodcunq; quasi morbum aliquem animi faciat, motus recessum quendam animi & fugam, lætitiæ protulam lubidinem, hoc modo estimatam appetentiam. ¶ Appetentia cibi, ὄρεξις. Plin. Cibi appetentiam adducere. ¶ Appetentia gloriæ id est, appetitio in lapide. Sex. Aurel. Victor in Antonio Pio: Appetentia gloriæ cupiens, & ostentationis.

Appĕtĭtus, ūs, m. Cupiditas, ἐπιθυμία. Vng. Kivánság, kivánás. Ang. Desire, lusting.] Apulej. lib. de Philosophia: Inclinem & laborem si naturales essent, & ab ipsa virtute deserendorum, & essent proinde quæ declara admistratione fastidiosæ appetibiles divisibiliter esse. Vide Macrob. Saturnalibus, cap. 1. Appetibiles venustate.

Appĕtĭtus, us, m. q. Concupiscentia, impetus animi, quo ad rem aliquam impellimur: cujus sedem Philosophi constituerunt in corde, quæ. Cic. 3. Offic. Duplex est animorum motus atque natura. Vna pars in appetitu posita est, quæ ὁρμὴ Græcè, quæ hominem huc atque illuc rapit. Altera in ratione, quæ docet & explanat quid faciendum, fugiendumve.

Appetiones, in qua Nonius, qui appetunt. Laberius in Virgine: Alienum Appetonibus vitæ prædiæ, diverticula sequi.

Appianum, ni, Colonis vitis genus. apud Plin. lib. 15. cap. 6.

Appingo, egi, actum, compositum à Pango: Addo, vel adjungo. [נוסף, נוסיף, גל. Gall. Adjouster. Ital. Aggiungere. Ger. Zusatz thun, zu setzen. Hisp. Añadir. Pol. Przydawam, przyczynię. Vng. Kenyérre, nyomtatni. Ang. To print upon, to add.] Cic. ad Attic. lib. 2. Epistolam te perturem: rescribam vobis, & appingam aliquid novi. ¶ Aliter fit Appingo xi, ctum, componitur à Pingo, quod significat picturâ pingo.] Ang. To paint or work upon.] Horat. in Art. Poet. Delphinum silvis appinge, fluctibus aprum.

Appĭnŭis, morbus in pecudibus vocat, qui pectus fauces inflammat, & cervicem, & ea omnia pariter infodere, & quodammodo colere primo cœpit, pregravare vias & mens & usus halitus.

Applāudo, si, sum, Alludo, pectus tenam concutio, ἐπιχαλῶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῖς στέρνοις. Quod ictis ego pectoribus calcibus, pro nostra applaudentia dicimus. ¶ Aliquando Applaudere, est manuum, ut pedum plausu favorem ostendere. [נוסף, נוסיף, גל. Gall. Applaudir. Ital. Applaudire. Ger. Zusammen schlahen. Belg. Met de handen tsamen slaen. Hisp. Dar palmas. Pol. Klaszczę, klaskam. Vng. Tapsolok. Ang. To clap with the hands, to applaud.] Plautus Pseud. Divitis applaudere. Atque ea probe hunc grecum & fabulam, in gradibus vos vocabo. Cicer. pro Sext. Qui ego hunc dicam, quibus viris auctoribus, quo genere civium maximè applaudatur?

Applausor, oris, m. verbale. Qui applaudit. [τὸ χειροκροτεῖν, ἐπικροτεῖν.

...Gal. Trappare, fermare, arrestare, & fare fermare. Ital. Chiappare, pigliare, & pigliare della mano. Germ. Greifen, oder auffenden, die hand gegen jemand strecken. Hisp. Alçar de suelo. Pol. Rada ſiuch kuo komu ...ekomu kladę. Vng. Tapsolni. Ang. To clap, to lay hands to, to take hold of, to ...take hold of, to assault.] Plin. in Panegyr. Idem ergo populus ille ...quando licentia Imperatoris ipsi ridere & applaudere, nunc in Pantomimos ejus eque advertamus.

Applaudo, is, ...ausi, ...ausum, ...dere. Ovid. 4. Metam. Ille canis vitios ipse latrante corpore palmis Dat sonitu plausus.

Applausus, us, Nomen, M. g. [ספק, ספוק, ...ספיקה, ...ספיקות. Gall. Applaudissement. Ital. Applauso, il battere delle mani. Germ. Frolockung, das beyfallen ihnen. Hispan. Obra de dar palmadas. Pol. Poklaskanie. Vng. Tapsolás. Ang. Clapping of the hands.] Cic. de Divin. annus qui magno applausu lœtantium populo, &c.

Appōno, is, posui, positum, & apposui, appositum, ...ere, p. Appello. [חבר הקריב ...הקריב. Gall. Adjuncter, ...joindre, ...mettre, ...ajouter, ...mettre à, & conjoindre cum dativo, ...negocier, ...ajouter, ...mettre à, & conjoindre cum dativo, vel accusativo mediante Ab. Gall. ...avec dativo, accommodative, vel accusativo mediante Ab. Ital. ...applicare, ...accollare, ...giungere. Germ. ...zu setzen, ...zu fügen, beylegen. Belg. ...toe setten, ...toe voegen. Hisp. ...Poner cerca de. Pol. ...przykładać, ...przydawać. Vng. ...Mellé vagy hozzá tenni. Ang. ...to apply, to put any thing near unto any other thing.] Virgil. Æneid. ...quæ vis immania dirae applicat ora. Cic. Appio Pul. Omnes vites civitatis se ad Pompeii dignitatem applicaverunt id est, se sociaverunt. Terent. in Andr. Tum ille egens forte applicat proximum ad Chrysidis patrem: id est, coepit vel accipit.

Appellātio, verbale. Cic. Actiones animi. [דבק ...הדבקה. ...הדבקות. Gall. Appellation. Germ. Zuthuung. Hisp. ...Arrimadura á otra cosa. Pol. Przypadanie, przydawanie. Vng. ...Hellyheztetés, ...Hellyheztetés. Ang. ...application, ...any thing near unto another.] Cic. de Orat. Cui Romæ exulare ejus est, qui se ac aliquem quam primum applicuerit, interfectoque civem mortuum, non vivum in ea causa ius appellationis habet. non fanè & ignotum, perfectum negotium, id est, ...Idem in Latio: Quapropter à natura videtur mihi potius, quàm ab indigentia orta amicitia: applicatione magis animi cum quodam sensu amandi, quàm cogitatione, quantum ex ipsa re ostenderetur habitura.

Appellātus, & Appellitus, Participium. ...Cæsar.] Bell. civ. Appellatis quæ celeris ad terram navibus. Plin. in Epitol. Appellatum est in tabulis hypothecam proextorquam.

Appendix, is, pend. prod. App. ...Veteres enim Paulo dicebant, quod nos Laudo. ¶ Appendere fulgentis, apud Plautum est ...ere, restarig. ...

Appllōro, as, are, ...Apud aliquem ploro, vel ...ploro. [...Gall. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vngar. ...Ang. ...] Terent. Heaut. Possùm hercle lacrimas ...

Appōtis, valde potus, qui multùm potavit. [שוא ...Gall. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Plaut. Aut ut perquam ...natus, appotus, talos petere manum. Item in Amph. Credo equidem dormire Amphitruonem, atque apportum probè.

Appōtiendo, adv. & in comm. ut Appetendo. Arnobius, cap. 5. vel ad me tamen, ...p. o. [פרט ...Gall. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Cic. de Nat. deor. Vt est avicula in adunicula, ...pisciculi, ...apprehendit. Virg. 2. Æn. Quo res summa loco Paridem quam ...& interdum pectori ...& ...Cic. de Orat. Ex Socratis disputationibus variis, alius aliud apprehendit. Idem ad Att. Necesse est, tam ...apprehendere dehortationes. ¶ Interdum pro comprehendere. Calistratus D. lib. 23. Tit. 2. l. 64. puto hac ratione quoque tutoris existimationem ...apprehendi ...

Apprehensio. [Vng. ...Ang. ...] ...

Appriminè, primum prodit. adverb. in primis, egregiè, valde, [...Gall. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Scipionis ...pro celebre accipitur. Plaut. Stich. Magnasque apportavisti divitias domum. Cicero 1. Verr. Legis aliquis cedendos, & apportandus huic mihi ...¶ Apportare, Nuntiare, Terent. Andr. Quid nam apportas? hoc est, quid nam nunciat? quid affers novi?

Appōsco, is, appoposci, ex ad & posco, Inusit. per posiv. [...Gall. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Terent. Heaut. Possùm hercle lacrimas ...

Appōsitus, a, um, Quod est juxtà, vel ad aliquid positum. [מסוף ...Gall. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Cicer. de Invent. Gradum prope appositum ...& vagina ...& Illum ...tempus accidit. ¶ Aliquando ...pro ...Idem ibidem: Ratio ...in qua merito ...hoc ambitionem, de quo ...tur, totum omnibus partibus patentare, si quis aut ...ad appositum sit, quando nos interpretamur ...aut quod adversarius intelligi, ...Hinc Comparativus Appositior. Cæs. in Vit. Opera ...ius appositior ad referendas ...jam ad tuendas ...signa.

Appōsitè, Convenienter, aptè, accommodatè. [...Gall. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Cic. Attic. lib. 8. Cetera appositè ...mandata. Idem de Invent. Officium ejus facultatis videtur dicere appositè ad persuadendum.

Appōsitus, appositior, positissimus, ...ere, ...ere, appositum, juxtà positus. [שמח ...Gall. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Ovid. 2. Metam. Litantemque ...apparatum ...

Appōsitio, actio, qui vocatur ...Ang. [השבח ...Gall. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Terent. Heaut. Possùm hercle lacrimas ...

Appōsitus, ...ere, ex Ad, & Premo: Ad aliquid premo, premendo adigo.

do akgo. [הֵבִיא hebiá, προσάγω, offerebam. Gall. J'offrois. Ital. Offriva. Ger. Anbieten, hinzu traten. Hisp. Aprovar. Pol. Przydawałem. Vng. Megajtóm. Ang. To profer or offer, to bring unto or nigh unto.] Plin. lib. 22. cap. 9. Secant ventris dolores aversorum impetum, quo tenuior sinciaque corpora apprimuntur.

Appróbus, pen. corr. Valde probus. [מוּסָד hasúd, ἐπιδόκιμος. Gall. Approuué. Ital. Molto buono. Germa. Gar fromm. Hisp. Muy bueno. Pol. Bardzo dobry. Vng. Jámbor. Ang. Very good and honest.] Itell. Ut in vetustis est Cicero pro comico Terentio laudatus: helper est mihi adolescens approbus.

Appróbo, as, are, act. p. Probo, cum probo, laudo, an doceat & idem alteri tribuo [הוֹכִיחַ hoxiáh, הוֹדִיעַ hodiá, קִים kaióm, δοκιμάζω. Gall. Approuuer, tenir bon. Ital. Tenere per buono, approuare. Germ. Jemand lieb und gut haben, loben, billigen. Hisp. Aprouar, tener por bueno. Pol. Zalecam, pochwalam. Ang. To approue, to allow, to commend.] Cicer. e. Academ. Neque enim ego is sum, qui nihil unquam falsi approbem. Item App. Quæ quidem recte approbo.

Appróbátio, verbale, f. t. [δοκιμασία. Pol. Pochwalenie. Ang. Approuing, allowing.] Cicero, Tusc. Rectus cloquentiæ, vitandi enim approbatio.

Appróbátus, verb. m. t. Audor. cõprobatur. [δοκιμασθείς. Ang. One that is allowed or approued.] Cic. Attic. Quibus non fuerit his fortasse de impunitate protectionis meæ approbatus certe fuisti.

Appromítto, is, act. t. Pro alterο promitto, quod alter promittendum promitto [הִבְטִיחַ hebtiáh, δέδωκα. Gall. J'oblige pour un autre, promets pour lui. Ital. Promette per un altro. Ger. Für ein andern sich verbinden, versprechen, bürgen. Hisp. Prometer por otro. Pol. Ręcze, ręczę, gwarantuję, zaręczam za kogo. Vng. Azzal ígérek. Ang. To promise for another, to make himself bound for another man's commodities.] Cicero Attic. De Oppio fidem etiam vobis & maximè quòd D. C. O. appromisit, quæ quidem ego nunc vel verbum dicta volvo.

Appromíssor, oris, verbale. [δέσποινα. Ger. Ein Bürg, der für einen andern verspricht. Vng. Jótevő. Ang. Surety, that undertaketh another man's promise.] Vlpian. Appromissorem vocat fidejussorem leg. in eam bus. ff. de fidejussoribus.

Appronáte, in genuate proclinare. [בָּרַךְ barách. Κλινοπετῶ. Gall. S'agenouiller. Ital. Inginocchiarsi. Ger. Sich neigen, bucken, niderknien. Hispanice, Arrodillarse, humillarse, arrodillarse. Polon. Kłaniam się, nachylam się, padam, przed kim. Vng. Térdeplek. Ang. To kneele, or fall on the knees.] Apul. lib. 11. Planiorem ipse margine impidcitus, in genua appronatæ, avidius affectans portionem. Videtur esse compositum ex Ad præpositione & nomine Pronus: unde gemine p. scribendum est.

Appréprĕro, as, are, Propero, accelero. [אָחִישׁ ahísh. Gall. Ie hâte, i'auance. Ital. Affretare. Germa. Hetzen eylen, Hispan. Apresurarse en vano. Polon. Pośpieszam, przyśpieszam. Vngar. Sietek. Ang. To hasten, to speed.] Terent. in Andr. post quam mihi olim Mysa audivit: Hanc appropera. Cicer. Attic. Quæ e appropera, & vide. ¶ Appropertatum opus: is est, acceleratum. Liv. 4. ab Vrb. Cœptumque opus adeo appropertatum est, ut sole orto, etc.

Appróp, prepos. acc. ad. p. Propius accedo, adverbio, propè jungo & sine de loco & tempore dicitur. [קָרֵב karáb, קָרוֹב karób. Gall. Approcher, auprès. Ital. Accostare. Germa. Gahnahen. Hisp. Acercarse, allegarse. Pol. Przybliżam się. Vng. Elközelítek. Ang. To come nigh to approche.] Cæsar 1. Bel. Gal. Heduos finibus Bellovacorum appropinquare cognovit. Cicer. ad Quint. frat. Sed ejus rei maturitas neque dum venit, & tamen jam appropinquat.

Appropinquátio, verbale, f. t. Cic. de Senect. [קִרְבָה kerbáh, προσέγγισις. Gall. Approchement. Ital. Accostamento. Germa. Die nahung. Hispan. Acercamiento, allegamiento. Pol. Przybliżenie. Vng. Közelítés. Ang. Coming nigh, approching.] Quanta reliqua cœcitas, quæ maximè angere, atque obtenebrare haberet nostrum ætatem videtur, appropinquante morte.

Aprugnitosis, coronarium quoddam genus, apud Aristophanem, ut Grammaticus Aristophanis interpretatur, Athenis in Academia usitatum.

Aperarius, Vide Aper.

Apricis, a, um pro. prod. Soli expositus, Soli apertus. [ἠέλιος, ἀνέῳγμαι. Gall. Tourné vers le Soleil, ouvert au Soleil. Ital. Esposto al sole, aperto. Ger. Ein Sonnichte gut ein ort do viel Sonnen hat. Belg. Sonnachtig, een plaetse daer die Sonne veel schijnt; est dat alderley die Sonne leeft. Hispan. Cosa abrigada, que cria la yerva. Pol. Miejsc słoneczne, miejsce dla zażywania słońca. Vng. Napfényes. Ang. Warm, sheltered from the wind, made hot with the sunne, sunny, sunshiny place.] Dicitur autem quasi ἀνὰ ἥλιον: hoc est, sine ullo arbore, & sole circumfusa, suam tenuem convestis. Virgil. 2. Georg. Maris in specus cogitur vindemia Lesbis. ¶ Apricus homo, vel Apricator, qui Sole gaudet. Idem 5. Æneid. Apricis dabitur grandis in ergis.

Aprícor, aris, Vide Aper.

Aprícus, a, um, Coelum, lib. 11. cap. 3: Nonnulli hanc eandem latitudinem apricior hus Calendis Martiis deponũt. Idem lib. 9. cap. 14. Dum adhuc autumni reliquiæ sunt, apricissimo die purgatis domicilius.

Aprícor, d. p. Sitan apricо loco esse haveri, in loco Soli exposito versari. [ἀνέῳγμαι, ἠελιάζω. Gall. Tirer au Soleil, se mettre au Soleil. Ital. Scaldarsi al sole, aprirsi al sole. Germa. An der Sonnen sonnen, sich an einen Sonnichtigen ort halten. Belg. Sich warmen aen der Sonne. Hispan. Abrigarse en lugar abrigado. Pol. Nadstawiam się słońcu. Vngar. Napfényen lenni. Ang. To sit or stand in the sunne.] Varro in manuductis: Licet videre multas quotidie in hyeme in Sole apricari. Plinius lib. 36. de columbis: Apricantur altæ penes lete. Cicer. in Catone. Vbi enim possit illa ætas aut calescere, vel si pricatione melius, vel igni, aut vicinum umbris aquis ve cesigeratia labitur?

Aprícátio, onis, f. t. [ἀνέῳξις. Gall. Adv. Ital. Aprica. Germa. Die sonnung oder haltung an der Sonnen. Hispanice. Abrigo. Pol. Nadstawienie słońca. Vngar. Napfényesedés. Ang. Apricating or sunning place.] Vero ait Cic. Att. Sibi habere suam fortunam, quã mihercule recenti apricatiunem nullam Lucretino tuo tolerabilem, cum omnia in unius domino & regno.

Aprícitas, atis. f. Hybernus ille regio in locis apricis. [ἀνέῳξις. Ang. Warmness of the Sunne.] Colum. lib. 8. cap. 15: Cum apricitate diu gelatum erit. Idem lib. 7. cap. 3. Si dici promittit apricitas. Plin. lib. 36. cap. 26. Apricitatis inclytæ regio.

Aprícíssis, Poetis est quæ aprica dicitur, cujus ĉites acutissimi: ac valetudini, teste Oppiano, diversus quam ea quæ Aperitur, Græce ἀνοιγὼς. Apuleius in Apologia: Tam salubrium argumentum, quam ut Horatius venandis aprici pitem apricissimum, Ennius Apricum in primis ver primum esse Terentio.

Aprílis, e. t. Mensis dictus est, quasi aperilis, quòd terram aperiat. [ΝΙΣΑΝ nisán, ἀνοιξεύς. Gall. Le mois d'Auril. Ital. Aprile. German. Der Monat Aprel. Belg. Den April. Hispanice. Mes de abril. Polon. Kwiecień. Vngar. Aprilis Giegbava. Ang. The moneth called Aprile.] Nam verna tempestas plantis arida germina aperuerunt. Vel dicitur Aprilis, quasi Aphrilis ab ἀφρὸς humo, quòd Venus, cui hic mensis sacer est, ex spuma maris fingitur nata. Horat. 4. Carm. Idus tibi lucet agendæ, Qui dies mensem Veneris marinæ Findit Aprilem. ¶ Accepitur præterea adjectivum Nonis Aprilibus. Cicero ad Lent. Quare tum Marcellino, & Philippo Consulibus, Nonis Aprilibus mihi et senatui assensus.

Apronia, Herba est, quam alii Vinem nigram, alii Bryoniam, alii Hieroniam, alii Gentianthen vocant. [ἀφρὸς & φοβία. Ger. Schneeruth.] Plinio 25. cap. 4.

Apsis, idis, Vide Absis.

Apsychon, [ἄψυχος. Polon. Nieżywy. Vng. Élettelen.] Inanimatum, quod est sine anima, & spirare non potest.

Apsyctos, ἄψυκτος, Gemma est nigra & ponderosa, rubentibus venis distincta: dicta quasi irrefrigerabilis. Nam (ut ferunt) ignita exalsata, septem diebus calorem servat. Autor Plinius lib. 37. cap. 10.

Aprorsum, a prosi penultima producta, interpretatur sine casu. Sunt enim aptota nomina, quæ neque per casus, neque per numerus declinantur: Frugi, Nihil, Nequam, Fas, Nefas, Autor Donatus in 2. Editione. Hæc ab omnibus dicuntur indeclinabilia.

Aptus, ta, tum, Accommodatus, appositus, convenions, congruus. [מְכוּוָן mekhuán. Gall. Bien seruable, convenable, propre. Ital. Atto, accommodato, acconcio. Germa. Geschickt, bequem, tauglich. Belg. Bequaem. Hispanicè. Cosa buena y atinada. Pol. Spodobny. Vng. Illendő. Ang. Apt, proper, convenient, fitte.] Festus: Saxum rotundum aptius est. ¶ Interdum elegans, ut apud Ciceronem lib. 2. de Orat. Ita porro verbis est aptus & pressus, ut nec ejus ornatior lectionis oratione, nec vera sententia illustrari possit. Idem 1. Offic. Ut enim pulchritudo corporis apta compositione membrorum movet oculos, & delectata conexos: Virgil. lib. 2. Georgic. Ipsos torquibus aptos Ingentes. Cicero de Natura deor. Ea rebus nata, & quæ etiam minus vera, tamen apta fuerint & cohærentia. ¶ Interdum ponitur pro compositus, creatus, sive factus. Idem lib. 1. de finib. Itaque partes sunt ejus apta ad certas constitutas utilitates. ¶ Et etiam Aptus pro impigro ponitur ab Apitor, idem significans quod Adeptus. Varro: Ea omnia aut offendit, quæ acello est aptus.

Apte. [ἁρμοστῶς, εὐπρεπῶς. Gall. Convenablement, proprement. Ital. Propriamente, convenevolmente. Germ. Geschickt, bequemlich, füglich. Hisp. Convenientemente. Pol. Stosownie. Vngar. Illendő képpen. Ang. Aptely, properly.] ad verbum quadrans, aptius, aptissimè, convenienter & accõmodatè. Cic. 1. de Fin. Quæ videri, ut id aptè fieri possit. Plin. li. 16. ca. 25: Ratio aptius redderetur ab hoc genere volatuum. Idem lib. 19. cap. 5. Palmibus tamen aptissimè. ¶ Apte dicere. Cic. 1. Offic. Quod cit Orationis propriũ, aptè, dilucidè, ornatè dicere. Idem 1. de Orat.

Apto,

A ante Q

Apto, as, atū. p. Conveniēter aliquid rei alicui jungo, seu accōmodo. [חבין hebin חבן hebeh. Gall. Appropier, accommoder, agencer. Ital. Adattare, accommodare. Germ. Zuſammen fügen/ etwas ordnen. Belg. Toevoegen. Hiſp. Aſſentar o ayuntar vna cosa con otra. Pol. Przykładam. Vng. Hozzá illeſztem. Ang. To make apte and proper, to mete with any thing.] Conſtruitur cum dativo vel accusativo mediante Ad. Cicer. in Philip. Cujus denique fortunæ tibi tu tunę lauci & gratulationi tuę ſecon apraſtri? Idē 3. de Orat. Hoc verbum eſt ad id aptato, quod antè dixerat. ¶ Hujus cōpoſita ſunt Accepto, & Compto.

Aptitudo, ſt. Eſt convenientia, pulchritudo, elegantia, κατασκευή unde fit Apte Adverbium, &c.

Apŭd. æ. Piſcinulus eſt minimus & vilißimus, quem Græci, quòd ex pluvio naſcatur, ὑδρόβιον vocant. Vide Plin. lib. 31. cap. 2. & ea quæ ſupra annotavimus in dictione Aphya. ¶ Eſt etiam ex Apuarum genere cui vulgo Anchois, Aristoteli, ἰγνύη dicitur, Acerino Ἀκκερῶν: Ex qua liquamentum atque elegantium optimum ad excitandum appetentiā conficitur. Additis ovo, vino, & aceto, tortæque piscibus pronis liquatur: accipitque vestigium tenuatū. ¶ Eſt & alia Apua quæ Anthorchis ἄνθος ὄρχεως (vel ut alii ἄνθος ὄρχεως) vulgo Satyrion dicitur. Fœtus eſt gobii. ¶ Eſt & Apua phalerica ἀφύη φαληρική, vulgo Nodelle, vel Melete. Rhotomagi Crudo. Piſcis mollißimus atque pinguis: tardius ſanitis, nitque quòd minor & latior. ¶ Denique eſt in tenuia apuarum piscicula, qui Atherini ἀθερῖνοι dicitur, Nonnea Plauto apud Feſtū. Et Apua membranacea, Μαινὶς vulgo Melette.

Apŭd. Præpoſitio eſt, quæ nunquam compoſita reperitur nisi pūblia verò talium, quæ ubique locum denotat: [אצל etsel. עמד emed. Gal. Auprès, chez, devant. Ital. Appo, appreſſo, presso. Ger. Bey Belg. By Hiſp. Cerca. Pol. U. Vng. Nálad. Ang. By or nigh.] ut, Apud Mantuam hæc ſcripſi. ¶ Quandoque perſonam: ut, Apud Regem. Quandoque locū & perſonæ conjunctionem. ut, Cinnavi apud Pompeium. Sed quum ad perſonam refertur, plerumque ſanctitatem ſignificat, non dominationem. Fur apud reum eſt, reum, vel domum tuam. Penes verò de poteſtatem, & perſonam, & dominium (sed cum dativo) Ovid. lib. 1. Faſt. Me penes eſt unum vaſti cultor & imperii mundi. Quanquam etiam ſine dominii ſignificatione aliquando inveniatur ut latius docebimus ſuo loco. Apud, aliquando accipitur pro in: ut Apud Terentium in Andria: De Davo mox dō apud ſorum audivi. ¶ Apud ſe dicitur eſſe, qui omißis negotiis ſe in recessum recipit. Cic. lib. 1. de Orat. Marcus verò Scaurus, quem non longè cum apud te eſſe audio. Magis tamen videtur Apud ſe, in hoc Ciceronis loco accipi pro Domi ſuæ: quemadmodū dum frequenter, apud Terentiū. Apud nos, pro Domi noſtræ. Apud, etiam juxta ſignificat. Cicer. de Offic. Cujus ſe cum mirari ſolitus Cato, apud quem ille ſedens, Sammoram quendam hoſtium jam centum ſuorum munera rejiciebat. Idem de Orat. 2: Quum etiam cum in lecto Scipionis eſſet, & apud eum Craſſus ſederet. ¶ Apud aliquem obligari, pro alicui. Iulianus de fidejuſſoribus, Fidejuſſor obligari non poteſt ei, apud quem reus promittendi obligatus non eſt.

Apŭs, ŭdis, vel cepſelus, ἄπους ὑδρόβιος Ariſt. [Pol. Gegā. Vng. Labotlan ſtuke. Ang. A martinet hawke.] Avis eſt de genere harundinum, cujus pedes curti, & mutili, quaſique inutiles. Plinius lib. 10. cap. 59: Plerumque enim erui a Apodes, quia careant ſuis pedibus, ab aliis Cypſelis appellentur, hirundinum ſpecie. ¶ Eſt & aquilæ ſpecies apud Avicennam Arlachane. ¶ Apud Pratanium verò aquilæ cygnem ſit mentio in Arcad. Et quæ variis pedibus ἀπόδων ἐνεκεν ſint natum.

Apȳrēnon, ἀπύρηνον, tenuis eſt mali Punici dulcis. Tini. ita dictum, quaſi ἀπὸ τοῦ πυρῆνος dicere eſt, ſine nucleo: non quòd prorſus nucleis careat, ſed quòd eos habeat minus lignoſos. Quō fit, ut & acinos habeat blandiores & minus amaros. Plin. lib. 13. cap. 19. Martialis lib. 13. Ecce ſuburbanis mutatum appyrenatum, Et vernet tuberes, quid ubi cum Lybicis? ¶ Legitur & adjectivum Appyrenus, a, um: ut Appyrenus fructus: hoc eſt, dulcis, nucleisq; minus lignoſis, quales habent appyrena. Colum. libro de Arboribus cap. 25: Ea res & ferentem arborem reddet, & primis annis fructum vinoſum: poſtea verò etiā dulcem, & appyrenum faciet.

Apyrum ſulphur, ἄπυρον θεῖον, Plin. lib. 33. cap. 15. vocat ſulphur vivum, quod ignem non eſt experium: ἄπυρον enim Græci vocant locoſtum, & quod ignem non eſt acinorum. Unde & Apyri tripodes, ἄπυροι τρίποδες dicebantur, qui ignibus intacti erant, ut qui non culinario uſui, ſed domorum templorumq; ornatui dicati erant.

Apȳrītis, m. ſ. ἀπύρωτος, Gemma igniti carbonis ſimilitudinem referēs, quam Ovid. 2. Metamor. Pyropum vocat. Latini Carbunculum: inde Appyrotus dicta, quòd ignem non ſentiat. Plin. lib. 37. cap. 7: Principatum habent Carbunculi, à ſimilitudine ignium appellati, quum ipſi non ſentiāt ignes: ob id à quibuſdam Appyrotus vocati.

Aquā, componi videtur ex ā & qua: quaſi à qua vivamus. [מים maim. idem. Gal. Eau. Ital. Acqua. Germ. Waſſer. Belg. Water. Hiſp. Agua. Pol. Woda. Vng. Viz. Ang. Water.] Vide aqua & ignī interdici ſolebat damnatis. Aquā & igne cum jubebant cuipiam, & qui funus perſequi ſolebant, redeuntes ignē ſupergrediebantur aqua aſperſi, quod purgationis genus vocabant Suffitionem. Hoc elementum cæteris omnibus videtur imperare. Terras enim devorant arenæ, flammas necant, ſcanduntin ſublime, & ipſum quoque ſibi vendicant cœlum. Quid eſſe mirabilius poteſt, quàm ſtare in cœlo aquas? At illæ non modò in tantam altitudinem, ſed ſecum quoque peſcium examina, & lapides rapiunt. Eadem cadentes omnium in terra naſcentium cauſa ſunt: fruges, arbores, frutices juvantium grauin cœlum, ut vitam animantibus deferant herbis. Præterea alibi calidæ ſunt, alibi frigidæ, alibi tepidæ, & penè omnibus morborum generibus auxiliantur. Aliæ ſulphuris, aliæ ferri, aliæ aluminis, aliæ ſalis, aliæ nitri, aliæ cinnabaris, aliæ æris. Aliæ acidæ ſunt, aliæ dulces, & cunctæ hominum tantum cauſa videntur emanſe. Generatim nervis proſunt omnes: aliæ pedibus, aliæ contundēdis, aliæ luxatis, aliæ fractis: aliæ continuant alvos, aliæ tenent vulnera, aliæ capiti tumbusq; & auribus prorsum medentur: aliæ ſtentitatem mulierum, & virorum infirmitatem abolere pro dunare, nonnullæ juvant calculoſos, aliquæ prohibent abortum. Sunt quæ tollāt vitiligines, aliæ podagris proſunt, aliæ tertianas febres diſcutiunt, aliæ ſemel ſiſtunt, aliæ ungulas eriam jumentorum indurant, aliæ ſcirrhos ſanant tentūr, aliæ mortuam auferunt, aliæ odii vicinem inducunt, aliæ canoras voces faciunt. Hæc Pentius ex Plinio, quibus illud præterea addā, ſe deduxiſſe quasdam magno Viterbienſi, quæ lethargicos & hydropicos & cachexos curant, leprosos ſtatim ſanant, dentes ea collutos ſiſtunt, ſcabiem, lichenas, vitiliginem mira celeritate tollunt, fœtum omnino ſubito fœtidio in ūtero, ſecundinam mulieribus affirmant, Venerem debilitatam excitant, calculorum vitia diſcutiunt. Hæc ille. Alii aquam, quaſi æquam: hoc eſt, æqualem dictum volunt, ablato æ, cuncta aquæ, ſi iventus agretur, nihil ſit æqualius. ¶ Aſperſiſſe aliquem proverbialiter quis dicitur, qui dicto quopiam reddidit animum, ac metum adēmerit. Plaut. in Bacch. Evax aſperſiſti verbis. Idem Truculento: Aſperſiſti tuum, jam recēſit animus, tranſiitque ab iis qui in cælo cum, quē Græci ἀκρατεῖς appellant, aſperſam faciem aqua ad ſe ſcitam revocantes. ¶ Aquam habens nihil boni parit. ὕδωρ ἔχων οὐδὲν ἀγαθὸν τίκτει: Cujus proverbii tertius eſt, à poetis nihil præcantis aut venēficii proficiſci, ſi biberint aquam. hoc eſt ſi pauperes ſint, & tenui victu. Demetrius Hal. carnaſſeus. ¶ Inaudiere aquam conſumis, ἀκοὴν ὑδατίζεις νέμων. In eos quadrabit qui ſtulta laudant. A priſco more judiciorum ſacro petito, in quibus ad clepydræ modum dicebatur. ¶ In aquā ſcribere. In eos competit, qui ſic implicantur negotio quopiam, ut ſe nequeant expedire. Cicero 3. Offic. de Æquitate: Durum eſt quibusdam multa malis locis, id aqua haerere, in arena. Tranſeuntium apparet vel à fluctibus: vel certè ab Oratorum clepydra. ¶ Aquam cribro haurit, κοσκίνῳ ὑδρεύεται, ἐπιτρέπων. In aquā cribis, καθ' ὕδατος γράφεις. Quod de iis dicitur, qui ſtudium operam, & labores ponunt in rebus, quæ nullum ſint habituræ uſum. ¶ Aquam in mortario tundere, ὕδωρ τύπτειν, & ſimile proverbium, in eos quadrant, qui laborant inutiles. ¶ Ad aquam malus, ἐπὶ ὕδωρ κακός, de iis olim ſcitis hominibus olim dicebatur, actoribus diſſimis quæſtibus adjectos: propterea quòd antiquitus infames habebantur, mortuique omnium contemptiſſimi, quibus ligandis aquam fabri miſcere conſueverunt. ¶ Aquam igni miſcere, τὸ ὕδωρ τῷ πυρὶ μίγνυσθαι: inter proverbia, quibus ἀδύνατα ſignificamus, referendum eſt. Pugnat enim aqua cum igne. Plutarchus in libello περὶ ἀοργησίας. ¶ Mitte in aquā, βάλλε εἰς ὕδωρ hoc eſt, aufer è medio. Dicitur vel in hominem vel rem ſcitu dignam. Tractum à ſupplicio condemnatorum, qui in profluentem aut mare mittebantur. ¶ Aquam è puteo poſtulas, pro eo quod eſt, fruſtra ab alio petis, cujus ipſe à quo petas, maximè ſit indigus. ¶ Cave ne aquam aquā turbans, nunquam invenies potum, ἄπιθι μὴ τὸ ὕδωρ τῷ ὕδατι, εἶτ' ἀμέλησον πίνων. Dicitur ſolitum, ubi quis è re aliena per ſe pulcherrima, contemnat, admiſtis rebus ſuis ſordidiſſimis. A quilā, diminutivum ab aqua. [נחלה nahalah. Pol. Potoka, mokra. Vng. Vizpisse. Ang. A little brooke.] Cic. lib. 1. de Orat. Quem mihi videtur non timi pla aquula, quæ defluitat, enim Platonis oratione excelle. Et lib. 2: Ubi nō ſeriola aquula teneatur, ſed unde universum flumen erumpat.

Aquēdūctus, us, m. ab aqua ducendo. [תעלה teelah. ὑδραγωγεῖον. Gal. Conduict d'eau. Ital. Acquedotto. Germ. Waſſerleitung/ waſſergräben/ waſſerkunſt. Belg. watterleydingh/ watterloopſloot gooten. Hiſp. Aguchala para traer agua. Pol. rodzaj przewod, rodzaj przekopu, rowdo przywiedzenia wody. Vng. Vizvivő vezető. Ang. A conueyance or conduite of water.] Eſt enim aquarum deductio: hoc

li eſt, quum

est, quum aliunde aqua derivatur, ut per cuniculos impositis canalibus aliò inducatur, sive ad bibendum sive ad irrigandum, ut est videre apud Iulium Frontinum in libro de Aquæductibus Romanorum. Erat autem apud veteres duplex ratio deducendæ aquæ. Nam aut per subterraneos cuniculos deducebatur, aut per arcuatio. Vtrumq; genus etiam hodie Romæ nõ pauca extare velligia. Vlp. de Servit. rust. prad. Servitutes rusticorũ prædiorum sunt hæ, iter, actus, via, aquæ ductus.

A'quæductiuncula, æ, f. Dicitur quum aqua pluvialis remediis quibusdam ducitur: quod in magnis siccitatibus aliquando factum creditur.

A'quæductus, ductûs, m. Canalis, per quem aqua ducitur, [ὑδραγωγὸς, ὑδραγωγεῖον. Ang. a conveyance or conduit of water.] Pomp. Intra jus de aqua ductûq. Dominus fundum domino, aut non aliter vicinis cretis licet.

A'quæintercus, Morbus est, quem Graci Hydropem appellant [Ger. Die Wassersucht: wasser gesuchts an dem gantzen leib. Belg. Dat gheladè water. Pol. Puchlina. Vng. Vizkorsag. Ang. The dropsie.] quũ inter cutem aqua colligitur, qua corpus turgescit, ὑδρωψ, ὑδρωπικὸς. Nonius: Aquæ intercus, hydrops morbus, quasi aqua inter cutem. Cicero: Offa. Si eius modi cementum cuipiam dederis ad aquam intercutem. A' Celso Aquæ inter cutem appellatur. Ita enim habet. Ille libro 3. capite 21. Longus vero hi potest morbus esse, cum aqua inter cutem malè habet. Plinius vocat Aquam super cutem fluitare.

A'quæductus, pen. corr. Alvus, quòd lotio deflumat. Item genus quoddã lati intestini, ex quo fœtum excipi solet. Apicius: Recipe aquæductũ, lit. ut luxamentũ habeat, et dulciaria coctura.

A'quæductus, ûs, m. Vas, in quo portari solent. [χέρνιβον. Gal. ἀγγεῖον τοῦ χέρνιβος. Ital. Aiutorio da portare. Ger. Ein Gewesse. Belg. Eenen vercieren haet. Hisp. Barro à borrego, Durnaja donde cuezen la harina. Pol. Vanna korita. Vng. Vedo. Ang. A trough to knead in.] Per translationem pro ventre hoc alvo fumitur, sicut nostra quam apprime, in quam sordes fluunt. Persius Satir. 1. vulgaris, quem tibi olve Pinguis aquæductus propensa resquipede extet, in quod Cornutus scribit aquæductum proprie ventrem esse porci, & per translationem de humano ventre dici.

A'quæfugium, generis masculini, Genus vasis ad aquam tenendam, quo aqua manibus datur, quod & Martello dicitur, teste Varrone. [כּוֹס or כּוֹסְפִּית, כַּדּוּר, חַלִּיל. Gall. Fontaine, sot l'eau. Italic. Vrna. Germ. Ein Wassergeschirr darein man greifft. Belg. Een handvat, of teuteque. Hisp. Jarro de agua, o para beuer. Pol. Naczynka. Vng. Vedor. Ang. A laver, or cauer to wash the hands in.] Plautus Curc. Date illi sellam ut sedeat, & aqualem vũ aquæ.

A'quæfluus. [Ang. Place where water is voyded.] Dicuntur latrinæ, in quas lotura projicitur, nec in cubina tantum, sed & in vinolentis, & cubicularis, & cœnationibus cum dignitate & elegantia fiunt.

A'quæfodia, Dicuntur mulieres impudicarem sordidissimi affectus. Festus: ἐπαφρόδιτοι, ἀφροδίσιοι. Gall. Paillarde. Ital. Bescherelle. Ger. Hurerin. Hisp. Alahanera. Pol. Nierzadnik. Vng. Kurua. Ang. Harlots, whoremasters of lowest sort.]

A'quæfodium, dicit Varro rusticum. [ὑδρολογεῖον. Germ. Ein Ort da man das wasser hinaus bringet, oder wasser entfahet.] Locus in quem sordida aqua deducitur, qui & Lavatrina dicitur à lavando, & per syncopen Latrina.

A'quæfurium, ii, n. f. Locus in flumine, aut alia quavis aqua, ad quem aquatum pecora aquantur. [מִשְׁקֶה, מִשְׁקֵה, מִשְׁקוֹת. Gall. Lieu abreuuoir. Ital. Luogo da abeuerare. Ger. Ein ort da das vieh zur tranck getrieben wird. Belg. Een plaetse daer men het vee te drincken drijft. Hisp. Abeuradero donde beuen los ganados. Pol. Koryto do napawania bydła. Vng. Itetohely. Ang. A place where cattle vse to drink at in riuers or any waters.] Cato cap. 16. Si poterit, sub radicibus montis fieri, in meridiem spectet, loco salubri, operi non copiosa fiet, hominq; ibi aquatum. ¶ In Glossario sic legitur, Aquaria ὑδροφόρια.

A'quæfugus, a, um, Qui ad aquam pertinet. [ὑδρεύσιος, ον. Ang. Of or belonging to water.] Pro aquariis dicebatur. Phædr. lib. 1. Quippe quanam ex arundine olim fores, & aquariæ differant, olea edocti non effugiacies. Aquarii, servi dicuntur aquarum custodes & hydraphylaces.

A'quæfilus, ii, m. f. Vndecimum signum Zodiaci, est proximum Capricorno, quod oritur xv. Cal. Ianuar. [כּוֹכָב הַדְּלִי. Gall. Verse dessus que deriue. Ital. Acquario. Ger. Wassermann.] Hisp. Aguador. Pol. Wodnik. Vng. Vizhord. Ang. One of the twelue signes of heauen.] Fabulantur Poëtæ hunc fuisse Ganymedem, quem Iupiter, eius pulchritudine captus, ab aquila in cœlum raptum, minister tunm fecisse existimatur.

A'quæfulus fulcus, Qui aquam educit. [ὑδραγώγιον. Ger. Ein Wasserfurche wassergrabe. Belg. Een Waterfort.] Colum. lib. 2. Crebros q, fulcos aquarios, quos & nonnulli Graci vocãt.

A'quæfulus, ea, eum, Qui in aqua degit. [ἔνυδρος. Pol. Wodny. Vng. Vizi. Ang. That liueth in the water.] sicut Terrestris, qui in terra vivit. Plin. Terrestres & aquatici pisces.

A'quæfilis, pen. corr. aquatilis. [ὑδρεύσιος. Ang. That liueth in the water.] Plin. lib. 9. cap. 12. Aquatilium tegmenta plurasunt. Cicer. 1. de Natur. deor. Beluarum autem terrenæ sunt aliæ, partim aquatiles, aliæ quasi anciptes, in utraque sede viventes.

A'quæfex, pen. corr. Qui aquam ducit & ducit. [ὑδραγωγὸς. Gal. Fontenier. Ital. Colui che conduce l'acqua. Ger. Der die Wasserrinnen richtet. Brunnmeister. Hisp. El que trae agua de nuevo donde ay agua. Pol. Mistrz fontann ludzkich. vel, mistrz wode po powodzony. Vng. Vizvezeto. Ang. A well-digger that gathers waters together.] Varro in Quinquatrib. An hoc præstat Herophilus Diophantus aquã a cingere? ille e ventre aquã mittit? in hoc re judicat sit hæc pacto ut hæc sit Tuleus aquilex Ex Nonio.

Aquamanile, vide aquarium dictum à Paulo in l. 3. de leg. vel. leg. Nam & pelves argenteæ, & aquamanilia argenteæ.

Aquimanarium, Vas quod lotum clean um fuit. Pomponius l. 21. ff. de aur. & argent. leg. Sed de aquimanario Cassius ait, quum alteri argentum relictum esset, alteri vasorum legatum esset, eleganter dici, licere vtrique sumere. Si tamen eiusmodi legatum sit, argentum æquum existimandum est. Nam & hoc propter ficta paratum est.

A'quæorius, a, p. verbum est ex eo est, Aquam haurio, sive aquam fero, ad usum exercitus, vel alterius rei. [ὑδρεύσιος, ὑδροφόρος. Gall. Pendu ou on, ou l'on met de l'eau. Ital. Cosa d'acqua, o da portar acqua. Ger. Wasser führig, wasserig. Belg. Waterachtig. Hisp. Aguado, o para agua. Pol. Wodny, do noszenia wody. Vng. Vizes. Ang. Watrish, or that serueth to draw and beare water in an house.] Curtius: Quum mules aquarii præfectus esset. Virgilius: subjecit se vas ubi aquantur. Vide in dictione A D A Q V O.

A'quæfio, onis, verbale, Actus aquandi, hoc est, aquam ad castra afferendi. [ὑδροφορία. Gal. Portement d'eau ou quoy, ou lieu ou on va querir de l'eau. Ital. Il portare acqua, o andare à pigliar acqua. Ger. Wasserholung, wasserholung. Hisp. El traer del agua para el real. Pol. Woda przynoszenie, albo wnoszenie. Vng. Hozas. Ang. Drawing or bearing of water in an army.] Cæs. de bell. Gal. Tam tolerè non longius mille passuum quatuor aquationis causa procedebatur ea die dicta.

A'quæfio, onis, Quæ aquandi ministerium præstitum exercuit. [שׁוֹאֵב מַיִם. Gall. Tireuse d'eau, celuy qui tire de l'eau ou autre. Ital. Che va per acqua per fonte o vno altro. Germ. Die ein Ampt hat wasser zu schöpffen. Hisp. Aguadora del real. Pol. Ten który do czerpania wody. Vng. Itato. Ang. Which draweth and fetcheth water, a bearer of water in an army.] Cæs. bell. Civ. Hæc consultantibus, eis nuntiatur aquatores ab equitatu premi nostro.

A'quæfus, ta, tum, Aqua imixtus, aqua dilutus. [ὑδατωθείς, ὑδατωμένος. Gallic. Mesleau, ou vin de leau. Ital. Annacquato, annacquato. Germ. Wasserechtig, mit wasser vermischet. Hisp. Aguado. Pol. Wodnisty, vel wodą pomięszany. Vng. Vizzelegitet. Ang. Mingled or mixed with water.] ut Aquatus vinum. ¶ Interdum idem quod aquosus, ut Lac aquatum. Plin. Lac aquatum. 9. Ova autem vernum aquatius æstivo.

A'quæus, a, um, Quod ex aqua est. [ὑδατώδης, ες, Color æneus.

A'quæus, a, um, Quod copiam aquæ habet. [ὑδατώδης. Gall. Plantureux, aquatique, fertile. Ital. Aquoso. Ger. Wässerecht, das viel wasser hat. Belg. Waterachtich. Hisp. Lleno de agua. Pol. Wodnisty, wodą obfity. Vng. Vizes. Ang. Full of waters, watrish, very wet.] ut Hyems aquæa. Colum. libro 4. de Generibus, segetis, frigida, & autumni temporibus aquosis prædixerit ferito. ¶ Huius comparativum, & contrarium est Laquosus, ὑδατωδέστερος.

A'quæus, a, um, Superlativus. [Vulgar. ὑδατώδης.] Seneca Quæst. natur. 3. cap. 11. Quia fere æquosissima tunt, quæcunq; arborosissima.

A'quifolium, Species ilicis, mespilum foliis referens, ἀγριοπρίνος, ἀγριοπρινεὸς. Theophrasto: unde & Melpilus sylvestris, μηλέα ἀγρία. Nonnullis apocynum. Vide Plin. lib. 24. cap. 11. & lib. 27. cap. 8. ¶ Aquifolia etiam diversa arbor est, trimpervirida, cujus folia per ambitum aculeata, ac spinosa, fructus rotundos ac rubentes. Ex cujus cortice bus in fimo putefactis hirundinum pullis aviis. Olim vocata est aqueus proaeus. Theophrasto ἄγρια, non vero ut putavit Plinius, ἀγριοπρίνος.

A'quila, æ, f. [עֵקֶב עֵקֶב. Gall. Aigle. Ital. Aquila. Ger. Ein Adler. Belg. Een arent. Hisp. Aguila. Pol. Orzeł. Vng. Vasfejüv. Ang. An eagle.] Regina avium quæ pœnæ Iovis alitem, ejusdemq, armigeram appellant & fulmina ei subministrare fabulantur. Cui fabulæ occasionem dedit aquilæ natura: quæ solis avium & fulminis idiu non læditur, & Solis fulgorem oculis inconniventibus potest aspicere. ¶ Sex autem Aquilarum genera enumerantur à Plinio lib. 10. cap. 3.

Primum

Primum est Valeria ἀετὸς ἁλιάετος, apud Eustathiũ, minima magnitudine, viribus præcipua, colore nigricans: sola aquilarum fœtus suos alit, sola sine clangore, sine murmuratione conversatur in montibus. Secundi generis est Pygargus, πύγαργος, eò quòd ὑπογλαύκους ἀργοὺς id est, candam albam habeat, & albicante sit cauda, cognomine ὀξυφόνος: id est, hinnularia. In oppidis & campis manitrat. Tertii generis est Anatarius dicta ὑπολεύκους, ἀετὸς, κανάβος, melius quam κανάχης apud Aristot. Hunc Homerus ἀγκύλον percenset, & Latini pinnatum vocant, secunda magnitudine & vi, hinc quæ circa lacus ingeniosa est. ¶ Sex autem aquilarum genera enumerantur à Plinio Melanætos, quæ & valeria: Pygargus: Morphnos, quam & Perenon Homerus, Latini Planicum, & Anatarium vocat: Peruncopterus: Onetios, & Halyetus. ¶ Aquilanõ captant oratas, ἀετὸν ἀγκύλας οὐ θηρεύουσι, quo significant, homines vitos negligere minutula quæque. Animos enim excelsus res humiles despicit. Aut egregiè docti nonnunquam in minimis turbidam labuntur. Et maximis occupati negotiis ad parvula quædam connivent. Efficere & citra negationem adjungunt ἀετὸς οὐ κυνηγετεῖ, Aquila venatur muscas, quotiès magnis occupata fuat curis. ¶ Aquila mihi bus, ἀετὸς ἐν νεφέλαις gloriæ interpretatus de re magna quidem illa, sed quam non facilè assequaris: alii dictis qui longè reliquis præcellunt. Aristoph. in Equit. ¶ Iupiter aquilà delegit, ἐξελέξατο ὄρνιν τινὰ ἑαυτῷ ἀφικέσθαι ἐπιτήδειον: ubi quis aliquem sibi præclarum, suoq; rebus accommodum. ¶ Aquilam cornix provocat, ἀετὸν κορώνη ἐξεκάλει. Locus fuerit adagio si quando leviusculus cuipiam nuncio, qui neq; prudentiæ quicquam, nec lædere, maximis viris allatus. ¶ Aquilæ tenecta, ἀετῶν φωλεοί. In fenis dicebatur bibaces magis quàm edaces. ¶ Aquila chrysaëtos aspiciens, ἀετὸς χρυσαετὸς ὁρῶν. De magnis qui pusilla negligunt: Est enim ἀετὸς avicula amœnissima, aut vermiculi genus. ¶ Aquilà testudo vincit, scripto refert per ironiam aut simpliciter, ubi quis potentiorẽ arte vincit & quod viribus nõ potest, assiduitate conficit. ¶ Aquilam volare docet, ἀετὸν πετᾶν διδάσκει. In eos competit qui in omne quempiam conantur irare, in qua quum ipse exercitatissimus, nihil legit doctore. ¶ Aquila præterea, sydus cœleste est, cujus alæ dextrum circulum æquinoctialem ungunt: finistra autem non longè à capite Ophiuchi videtur figurata. Rostrum ejus à reliquo corpore dividit circulus à Cancro ad Capricornum perveniens. Exoriente Leone occidit: exoriente autem eodem Capricorno. Habet in capite stellam unam, in utraq; ala unam, & unam in cauda. ¶ Est etiam Aquila, pisciũ nõ ẽs genere planorum, quem & Græci ἀετὸν appellant: de Plinio lib. 9. cap. 22.

Aquilinus, a, um. Quod est aquilæ, vel quod ad aquilam pertinet. Cæsar & Gall. d'aigle Ital. Aquilino Ger. Een gedaen Adelaers hebbende. Hisp. Aguilino, ena de aguila. Pol. Orli. Vng. Sasi. Ang. Of an eagle, belonging to an eagle.] ut Aquilinus unguis. Plaut. in Pseud. Antu invenire potuias quicquam cocquum, Nisi fit milvinis, & aquilinis unguibus? Vbi Aquilinas ungulas dicit, pro manibus rapacibus, quales sunt ungues aquilarum.

Aquilifer, i. m. Dicitur fuisse in Romana militia [Hermolaus. Germ. Paneferen so hies den Römern das Zeichen trugen: Ital. Portatore dell'insegne. Pol. Chorąży.] ab aquila, quam Romanis legionibus Marius in secundo Consulatu suo propriè dicavit: fuitq; tanquam princeps totius legionis signum. Cæs. 3. bell. Civ. In eo prælio qui gravi vulnere esset affectus aquilifer. Habuerant & Romani olim quatuor Egna, videlicet lupos, minotaurus, equos, apros, quæ singulos ordines antecedant, frena & dracones: unde Draconarii. Postea tamen repulsis ceteris, unam servaverunt: aquilam.

Aquilegium, n. i. Aquæ collectio, & aquæductus. [ὑδρεῖον. Ang. A conduit or conveyance of water.] Plaut. Si pluet, aquilegio invalvo.

Aquilex. Vide AQVA.

Aquilo, Vide in PROPRIIS.

Aquisulus collis, Pulcus & subniger, ab Aqua. [שחרחר shachor. ὑδρόχρως, μέλας. Gall. Sombre, noir ou de blanc & noir tenant. Ital. Fosco, di pocco negro. Germ. Braun/dun kolfarb. Hisp. Vayo ò negro. Pol. Ciemnobiałkowy, białawy. Vng. ręzsenyes. Ang. Dunne colour, the colour of water, half white half black.] Nam quòd antiqui duos omninò naturales colores noverint, albũ videlicet & nigrũ, intervenientis quoq; cujusq; neutri similis est, ut tamen ab utroque proprietatem trahat: quem potissimùm ab aqua nominaverunt, cujus incertus est color. Plaut. in Pœn. Statura haud magna, corpore aquilo. Suet. in August. Natum à summo eminentiorem, & ab imo deductiorem, colorem inter æquilum candidumq;.

Aquitrinarium. Vide AQVA.

Aquinarii, Dicuntur omnia vasa deferendis aquis deputata, ὑδρικὰ. Florentinus Iurisconsultus lib. 34. ff. Nam & Pelves Argenteas, & Aquinarios argenteos in supellectili non esse dubitatur.

A R A

Ara ante R.

ARM. F. In notis antiquorũ, arma publica. A R M. F. arma ejus. A R C. arca. A R G. argentum.

Ara, æ. f. Quasi area, ut Varroni placet, dicta est à tripodibus, quod sacrificantes aras circumstebant: vel potius, quia precantes manibus aras apprehenderent. [מזבח mizbeach. θυσιαστήριον. Gal. Autel. Ital. Altare. Ger. Ein Altar. Hisp. Ara, o, altar. Pol. Ołtarz. Vng. Oltár. Ang. An altar.] Hinc Virg. lib. 4. Aeneid. Talibus orantẽ dictis, aras q; tenentem. Primùm ergo unde dicta, deinde commutatione literarum, ara. Sunt qui aras ab ardendo derivent, quòd in his victimæ adolerentur. Alii ab ἀείρειν, quod est tollere (unde & ἀρὴ precatio dicitur) quòd in sacrificando erigi soleant. Aræ etiã olim aras imaginabant. Vide celebratur nobilis illa Perichis sententia. Ad aras usq; me amicum esse oportet: quæ significat, ea tantùm amici causa esse precari, aut cuiquam inhonestum facere oportere. ¶ Quibus nec aras neq; fides. Aristoph. οἷς οὐκ ἀγχιβωμία, οὐδὲ ὁσία βωμὸς οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἔχουσι βωμόν: id est, Quibus nec ara fides nec sacra curant fundere. De vehementer perfidis. Dictum est in Spartanos, quorum perfidiam taxavit Euripides. ¶ Tanquam ad aram confugere, proverbiali figura dicimus quum extremum refugium intelligi volumus. Inde sumptũ, quòd olim qui extrema necessitate urgebantur, ad aras deorum solerent confugere, unde nefas erat eos quoquam extrahere. Cicero usus est hac proverbio, in Oratione pro Roscio, & de Nat. deor. & 4. Acad. In Verr. & Plautus Mostellaria. ¶ Pro aris focisq; dimicare dicimur, quum nobis de re charissima certamen est inundum, fortiq; animo pugnandum. ¶ Fit etiam Ara civitas, Arabiæ regia, mentio & insula Arabiæ adjacens, ut scribit Ptolemæus. Habet autem hoc nomen proterm. vel abaro producto. Hara autem cum h. eandem corripit, & significat porcum seu animal sordidũ, ὑπερῷον, ὑφορον. Ovid. in Epist. Penelopes ad Vlyssem: Tertius immundæ cura fuisse haræ. De hoc alias fabulosa.

Ara, sydus cœleste. Cic. de Nat. Deor. de Nepe cernes propter fulgentis acumen Arãm, quam flatu premulcet (piscis Austri).

Arabarches, ἀραβάρχης, ut pulchrè putedit Alciatus libro 1. Præmissorum) Dicebatur publicanus, qui præter exigendo vectigali de peregrinis, quæ ex Arabia in Aegyptum advehebãtur. Horum auctor Tamerlanes ἀραβαρχὴν vocatur. Super hac re extat Constitutio Val. Gratiani, Theod. imp. in hæc verba: Vsurpationẽ istius licentiæ submovemus circa vectigal arabarchiæ, per Aegyptum atq; Augustanicam constituti, nihilq; super transductione animalium vendicari permittimus. Hinc facilè intelligi potest sententia horum versuum apud Juvenalem: Aegyptiorum leges inter quos asellus habetur. Nefario quæ titulos Aegyptio, aut Arabarches. Invehitur enim in T. Alexandrinum, natione Aegyptium, quem Arabarchem vocat: hoc est, Aegyptiorum publicanum.

Arabilis. Vide ARO.

Arachnides, tunica tenuissima in oculo ea media subsidet, eoq; cavo continetur quod dam, quod simili ratione hyaloides appellatur à Græcis, idq; neq; liquidũ, neq; aridũ est, sed quasi cõcretus humor, ex cujus colore pupilla, color, vel niger est, vel cæsius, cum summa tunica tota alba sit. Quæ autem superveniunt, ab interiore parte membranulæ includit. Sub his gutta humoris est ovi albi similis, à quo vivendi facultas proficiscitur. ἀραχνοειδὴς Græcis nominatur.

Arachnium, oleastri morbus est apud Theophr. li. 4 cap. 17.

Arangæ, boni dylion apud Hesych. lib. 3. cap. 36.

Aranea dicus, Dicuntur albæ, pediculo minimo, lanitiæ, de quibus Plin. lib. 15. cap. 18.

Arachus, ἄραχος sive ἄρακος Theophrasto: (Sylvestris verũ Arachus ἄραχος Galeno. Vide Clymenum) legumen genus: Gallis Vesseron. Italis Mocho.

Aranea, i. (eadem quod arancus. ἀράχνη. Gal. Araigne. Ital. Ragno, aragna. Ger. Ein Spinne. epp. Belg. Een Crinne. epp. arab. Hisp. Araña. Pol. Pająk. Vng. Pók. Ang. A spider.] Ovid. 4. Metamor. non illo opus tenuissima vincere Arani. Stamina, nec summo quæ pendet aranea tecto. Virgil. 4. Georg. Laxus in foribus suspendit aranea cassis. Ovid. 6. Metam. Stamen & antennas exercet aranea cassis.

Aranea, æ, Animalculum ex genere tussiculorũ, quod Græci [ἀράχνιον. &c appellant. עכביש chabchabish. תמונת shemamith. Gal. Araigne. Ital. Ragno, aragna. Germ. Ein Spinn. Belg. Een Crinnetop. Hisp. Araña. Pol. Pająk. Vng. Pók. Ang. A spider or cob webbe.] Rupas multa sunt genera: unum hoc præcipuũ, nulli incognitum, quod nuto quodam ac sciolas erditur, quibus musæ irrecinatur. Plaut. in Asin. fusio columnis dejici opera aranearum? Idem in Stycho: Vt operam omnem aranearum telarum, & textorarum improbum, dejiciamq; eorũ omnes telas. Sunt & ex araneorum genere Phalangia, Italiæ ignota (ut scribit Plin. lib. 29. cap. 4.) quorũ noxii morsus, corpus exiguum, varium & acuminatum. Hæc rursus in multas secantur species, quas vide apud eundem loco jam citato. Sue

& alia aranearum genera, quæ latius explicat idem Plin. li. 11. cap. 24. ¶ Aranearum telas texere, ἀνθρώπινα ἐξυφαίνειν, est in re frivola, nullius q; fragis inhibitum atq; aniam capere laborē. Refertur à D. Basilio initio enarrat. Hexamer. ¶ Est præterea Araneus, vitium peculiare vitibus & olivis, quum velut tela involvunt fructum & absumunt. De hoc Plin. lib. 17. cap. 24. ¶ Est etiam piscis quidam hoc nomine, mari peculiaris, noxiâ in dorso spinam ferens, de quo Plin. lib. 9. cap. 46. & li. 32. cap. 11. ¶ Araneismus, Animal est ex genere murium illatum, morsu venenato, quod si orbitam transierit, statim emoritur. ἀνθρώπινον. De hoc Plin. lib. 8. cap. 58. & Athenæus lib. 8. cap. 39.

Arāneŏlus, i. idem quod araneolus. [Vng. Pskerke. Ang. A little spider or wormle.] Cic. de Nat. deor. Vtrum araneolis aliæ quasi recexunt, aliæ ex improvisio obsaepiunt.

Arāneōsus, a, um, Araneorum taciem habens. [ἀρανεοειδὴς. Gall. Araignosse, plein d'araignes: semblables aux toiles d'araignes. Ital. Pieno de ragne, simile à tele di ragne. Ger. Voo den Spinnewwen gelibt, aderven Spinnewppen is. Hisp. Lleno de aranas o telarañas. Pol. Paiegowy, od Paiegowie albo Paiegowate. Vng. Pokhalos, pokhalosfajbeli. Ang. Full of spiders, like spiders webbes.] ut, Araneolus caulis, Plin. lib. 21. cap. 15. Huic frutici est spina alia quā Graeci Acanthion vocant, multoribus multo foliis aculeatis per extremitates, & araneosa lanugine obductis lib. 24. cap. 11. Araneum est quod textum est ab araneis, tela sive rete araneorū. Neq; in hac significatione Aranea dicendum est, quod usque adhuc falso sic notatum fuit. Reprehendit enim hoc primum Latine loquentium vitium deinde etiam Auctoritas Corn. Front. qui aperte scribit: Araneum esse quod texit: Araneum quod textum est.

Arātĭo, Aratiuncula, Ararot, Ararro, Aratrum. Vide A R O.

Arbĭlla rarvina id est, pinguedo corporis. Festus.

Arbĭtĕr, tri, penult. corr. Iudex ipse ab initio non à lege datus, sed ab iis qui litigant, electus, qui totius rei habet potestatem: dictus ab arbitratione id est, existimando. [Hbr. pelil. Græc. κριτής. Gal. Arbitre. Ital. Giudice arbitro. Germ. Ein Schidtmann. Hisp. Erjez, arbitro, ó arbitradora. Pol. Sędzia, rozmyślnik albo rozsądzca. Vng. Fegyetbiro. Ang. An arbiter, or umpire.] Ejus enim officium est judicare, non ex lege & stricto jure, sed pro ut ipse æquum esse existimet. Iudex vero ex officio dictus est. Terentius in Heautontim. Sumo & Cato vicini hic ambigunt de finibus, Metuspēre arbitrum. Cæsar 3. bell. Civil. De his rebus quum agerentur apud Cæsarem, isq; maxime vellet pro communi amico atque arbitro controversias regum componere. ¶ Arbitrorum duo genera sunt, Proclus. D. ho 17. Vt. pro socio l. 76. Arbitrorū, regum, duo sunt genera, eorum ejusmodi, ut sive æquum sit sive iniquum pārere debeamus, quod observatur, cum ex compromisso ad arbitrum ventum est. Alterum est hujusmodi ut ad virorum arbitrorum redire debeat: Est autem nominatim persona sit comprehensa cujus arbitratu fiat. Et masculino & fœminino Arbiter. Ambrosius lib. 1. Offic. Consentiendum vera atq; incorrupta bonorū, prætiorumq; arbitra.

Arbitramentum, n. l. Idem quod arbitrium: hoc est, arbitri sententia, decretum.

Arbitrārĭus, a, um. Dicitur quod alicujus arbitrio est relictum: ita dictum ab arbitrorum more, qui totius controversiæ suum arbitrium finem de pœna habent. [Hbr. pelili. Græc. κριτικὸς. Gall. Arbitraire. Ital. & Hisp. Arbitrario. Ger. Zu Gutdünken, das einer gutes recht zu sagen hat. Belg. Een saecke daer men recht ofte onrecht in segghen mach. Pol. Zależący, albo na mysły kogoś przynależący. Vng. Kiualtkeppen vallo tetszes hoggerei. Ang. That is committed to any mans arbitrement or opinion.] Illi enim non ad summum juris rigorem, sed quod ipsis æquissimum videretur, solent decernere. Vnde arbitraria pœna dicitur, quæ non lege statuta est, sed judicis arbitrio relicta. Marcianus. Quanti celebrē cuperent, Editor arbitratus varia ba. Plaut. in Amph. Hoc quidem profectò certum est, non arbitrarium.

Arbitrātĭus pro voluntarius, qui est nothi arbitrii. Vng. [Szerbad akaratu.] Gell. li. 14. cap. 10. Ἀβούλητος aut est animi motus, & remissio in corde, & in arteria naturalis nō arbitraria.

Arbitratŭs, us, m. s. Arbitrium, voluntas, opinio. [פלילה. Græc. ἐπίκρισις. Gall. Arbitrage. Ital. Parere, opinione. Ger. Ein Will, gutdünken. Hisp. Parezer, voluntad. Pol. Zdanie, dobra wola, upodobanie albo mnie. Vng. Kiualtsag, szerint való. Ang. Opinion, arbitrement.] Plaut. in Amph. Mane, arbitratu tuo jusjurandum dabo. Cic. in Lel. Cujus disputationis tenentia memoriæ mandavi, quam in hoc libro expolitam arbitratu.

Arbitrārĭō, five Arbitrarie, adverb. ἐξ ἐπινοίας, idem quod pro arbitrio: hoc est, pro voluntate. Plaut. Pœn. Nunc pol ego perii certō, haud arbitrario.

Arbitrĭum, tri, n. s. Sententia est quæ ab arbitro fertur. [פלילה. Gall. Sentence d'arbitre, ordonnance. Ital. Sentenza arbitraria. Ger. Warzmüthiger und gütiger ausschlag ein tritt. Belg. Een will, oft Meninge. Hisp. Sentencia de un arbitrador. Pol. Zdanie albo dekret, rozsądek. Vng. Kiualtkeppen vallo itelet. Ang. The sentence that the vmpire or arbiter giueth, the vmpyres decree.] Interdum dicitur potestas arbitro data. Vnde arbitrium suscepisse dicitur, qui partes judicis suscepit. Cicero in Præmio Officior. Iudicio, arbitrioq; nostro, quantum quoq; modo videbitur, tribuemus. ¶ Interdum id est quod optimo, sive voluntas. γνώμη, γνώμη ἀγαθὴ: ut, Omnia pro meo arbitrio facio: id est, ut mihi videtur, & ut optimum facere dum. Cicero 1. de Finib. ad arbitrium suum scribere.

Arbitrŏr, āris, penultima corripit, Existimo, censeo. [חשב dehschoph. פלל pelal. κρίνειν. Gal. Arbitrer, donner sentence par arbitrage, juger, estimer, penser. Ital. Giudicare, pensare, estimare. Ger. Gutdünken, rathen, meynen. Belg. Meynen, schatten, oordeelen. Hisp. Juzgar, tener por cierto, arbitrar, pensar. Pol. Mniemam, rozumiem. Vng. Velem, itelem. Ang. To think, to suppose, to iudge, to giue a decree or vmpyre.] Cicero 6. Verr. Si hoc, quod absente postulo, minus ad officium tuum pertinere arbitrabere, suscepiam ego vicarius tuo munere, suscipiam partes, quas alienas esse arbitrabar. Terent. Hecyr. Neq; enim quenquam esse arbitror. ¶ Interdum non putat pro speculari, animadvertere, & inquirere, seu animadvertere. Plaut. in Aulul. Hinc ego huc & illuc potero, quid agam arbitrarier. ¶ Apud Iurisconsult. Arbitrari, pro judicare ponitur, & hinc arbitrium finire: quod & διαιτᾶν à Græcis dicitur. Vlpianus de receptis arbit. Si quis hujusmodi defuerit, cujus per eum factum est, quō minus arbitraretur, pœna committetur. ¶ Arbitrari in patiendi significatione. Vlpianus potuit in dicto loco, & in l. 12. de religiosis. Sumptus funeris, inquit, arbitrantur pro facultatibus vel dignitate defuncti.

Arbŏr, ŏris, f. in Oceano Gaditano, non rasis diphthongis, ut fretum nunquam ingressis credimus. Autor Plinius lib. 9. cap. 4.

Arbŏr, ŏris, f. omnia significationis nomen, cujus appellatione continentur plantę majores, & cissolutæ contumaces, quę simplici caudice, ramisq; brachiorum more porrectis assurgunt: cujusmodi sunt oleæ, vites, quercus, & similes. [Hbr. ets, ilan, ilanoth, sadeh. Græc. δένδρον. Gall. Arbre. Ital. Albero, arbore. Germ. Ein Baum. Belg. Een Boom. Hisp. Arbol. Pol. Drzewo. Vng. Fa. Ang. A tree.] Plautus in Prooem. lib. 12. Summum jumentum hominibus datum, arbores, sylvæq; inutiles gubernantur. ¶ Dicitur & arbas in nominativo. Virgil. 4. Georgic. Obvia q; hospitis sedeat frondentibus arbos. Hinc Festus, Arbosem pro arbore antiqui dicebant, & Robosem pro robore. ¶ Arborem fici, sicut arborem vticum dici posse, ostendit Colum. lib. 6. quum ait: In ferobem fici arbusculam deponite. Ibidem: Tum arborem fici detruncā. Cicer. pro Flacco: Homini enim Phrygi, qui arborem ficū nunquam vidisset, ficinam ficorum obtrusit. Quod est contra Laurentium Vallam. ¶ Annosam arborem transplantare, γηραλέον μοσχεύειν. In eos dicitur qui senō atq; exacta jam ætate cupiunt dedi literæ, quibus diu juvenes assuevere. Aut simpliciter de iis quæ frustra moliuntur. ¶ Perit folia cæteris arboribus. Quoties admonemur, leviores injurias si quis ferat, sequi ardorem: Velut arborum decidua folia negligunt: verum aliquando fit ut aliæ arbores putres in caput tuum jecti decidant. Plaut. Menæch. ¶ Arbore dejecta cuivis ligna colligit, ἀπὸ συκῆς συκῆν, ἀπὸ μηλέας μῆλον. Si quē forte ruina præcipitem dederit, in hunc passim omnes incurrunt, quisq; quod potest de pejerato crimine imponere. ¶ Generosioris arboris satim plantam cum studio. Quod ingenium videtur, egregia bene cognata ingenia, statim maturescere & ad frugem pervenire.

Arbores, rectius fundantes, sunt fraxinus, pinus, fagus, abies, larix, teda: quibus addi potest & cupressus, pinaster in Hispania. Quarum singularum descriptionem, lege Eas in locis.

Arborātor, quidam dicitur, qui alitur ut arboretes: hoc est, ut arboret, & arborea magnitudine adolescat. Columella libro 3. capite 4.

Arbŏrārĭus, a, um, adjectivum. [δενδρικὸς. Ang. Which belongeth to trees.] ut, Arboratius pinus, δρυοκάρυος, qui in arboribus nidificat. Plinius lib. 30. cap. 16. Ebonis, qui arborarii picturam habeant. Arboraria falx, apud Catonem cap. 11.

Arbŏrātŏr, m. s. Nomen verbale, ab Arboro, ras, quod significat eum qui arbores putat atque & Fundator dicitur. [Græc. φυτοκόμος. Gall. Celuy qui plante, ou fait planter des arbres, ou vignes. Ital. Che pone arbori à dimora. Germ. Ein Baumfeuberer, der ein Baumgarten hauet. Hisp. El que corta los arboles. Pol. Okrzesawca albo szczepiciel drzewa. Vng. Fatelő. Ang. A woodmonger, he that lopeth trees.] Plinius libro 18. Eodem modo in die arboratorne credito. Columella lib. 11. cap. 3. Nam & arator reperitur aliquis bonus, & optimus fossor, aut fœnisector, nec minus arborator & vinitor.

Arbŏrĕsco, ĕre, Arborem fieri, vel in arborem crescere. [δενδρίζομαι. Gall. Devenir arbre, croistre en arbre. Ital. Far si albero. Ger. Zu einē Baum werden. Hisp. Hazerse arbol, arbolecer. Pol. Drzewnieć albo drzewnieję. Vng. Fává lok. Ang. To growe a tree, to waxe and become a tree.] Plinius lib. 16. Tradunt autores, in Arabia malvas septimo mense arborescere.

Arbŏrĕum

Arbŏrĕtum, n. [Ἀρβόρητον. Vide paulò pòst in diffione ARBVSTA.

Arbŏrĕus, rea, reum, Quod est arboris. [Ἀρβόρειος. Gall. D'arbre. Ital. D'arbore. Ger. Von den Bäumen ist. Hisp. De la manera de arbol. Pol. Drzewiany. Ving. Ага. Ang. Of a tree.] Virgil. lib. 1. Georg. Arborei fœtus alibi.

Arbuscŭla, f. p. dim. ut ab Arbor. [Ἀρβόρειον. Gall. Arbrisseau, petit arbre. Ital. Arboscella. Germ. Ein Bäumle. Hisp. Pequeño arbol. Pol. Drzewko. Ving. Дрвце. Ang. A little tree or a shrub.] Virgil. lib. de Re rustica. In eo arbusculas circumponet, quæ erãt glandem. ¶ Significat etiam machinulam, quæ Græcè ἀρβόσκιον dicitur, in qua versantur sortilegæ cum allectionis fercula: de qua Vitruv. lib. 10. cap. 17. ¶ Arbuscula præterea nomen est mulieris cujusdam mimæ. Horat. 1. Sermon. Satyr. 2. Nam fatis illi quæ cum tibicine plaudet, ut audax, Contempta alijs explosa Arbuscula dixit.

Arbustĕtum, n. Loca consita arboribus. [Ἀρβόρητον. Gall. Lieu planté d'arbres. Ital. Luogho dove sono molti alberi, arboreti, broili. Germ. Ein art da Bäum stehen, wie man sie pflantzet in die Weingärten auffleget. Hisp. Lugar plantado de arboles. Pol. Sadzenie albo miesce drzewami zasadzone. Ving. Воћњак. Ang. An orchard, a place where trees are planted.] Columel. lib. 5. cap. 5. Quæ vineam vel arbustum continet, vel vineam ipsam. Sceni delebra. Dove erano i Platani, quando eo ci fummo trasportati. Cic. Arbustetum omnia regna relinquit. ¶ Hor. & Arboretum aliquando dicit. Gell. lib. 17. cap. 8. Vocales, semivocales, & arboretum quæ erant.

Arbustĭvus, a, um, adj. Dicuntur arbustivæ res, quæ in arboribus proveniunt, & arboribus apponuntur, ἀρβοστιβάδες, ἀρβοσκάλαι. Pallad. Locum, quem arbustivis [Ital. di Vendemie impiere. Columel. de arboribus, cap. 20. Arbustivæ vites, quam paucæ, tam all'pre di spenter ponendæ.

Arbūtĭo, ĭre, ĭvi, & ĭi, ītum, Augmentare boves ad mantendas vires. [Ἀρβοτιάζειν βόας πρὸς ἰσχύν. Gall. Engraisser des bœufs pour les faire devenir forts. Ital. Ingrassare buoi per gli fargli diventar forti. Germ. Baum rupffen, pramen die Ochsen daran auffzugiehen. Hisp. Cebar bueyes para que sean fuertes. Pol. Karmić woły dobrze, aby mocne były. Ving. Угојити волове да буду јаки. Ang. To make oxen fat for the holding up of more force.] Pan. lib. 15. cap. 2. Trãpatam Italiæ præcor hortatricem, cornu populo, tibi, arcu, equo, corpore arbutiat agros.

Arbūtum, i, n. Fructus arboris cujus folia sunt similia folijs pyri, fructus autem rotundus, ἀρβοτοειδὲς, ἀρβοτίδιον. Gal. Arbouier. Ital. Corbezzolo. Germ. Ein Baum der frucht trage wie rote Kirsen. Hisp. Madroño. Pol. Drzewo maiące owoc podobny do Wiśni. Ving. Чудесно дрво. Ang. A wonderful tree.] Hæc arbor in Arabia erat, cujus fructibus ebrij cubitarent. Virgil. Aegl. Et quæ vos rara virides tegit arbutus umbra.

Arcŭla, æ, f. Pannus rubrum sylvestre quod Plinius naccoram vocat, quod ad picturæ fucum placet, non profuit. [Ἀρκεύθη. Gall. Arcoise, fuco de teinture. Ital. Corbezzolo. Germ. Ein roter Saft zum Farben. Hisp. Arcoula. Pol. Drzewo. Ving. Чудесно дрво. Ang. A wonderful tree.] Virgil. lib. 2. Georg. Sed alnos nascentes, arcusque Parthi. Duo genera tradentur ejus generis, Gnidium, & Mentesium. De quo hæc plura apud Plinium 24. libro.

Arcŭla, æ, f. dim. ex arca. Loculus. [Ἀρκίδιον. Gall. Petite arche. Ital. Cassetta. Germ. Ein art pröt. Ein auffsatzung, zum auffheben. Hisp. Caxa de madera. Ving. Ковчежић. Ang. A little chest or coffer.] ut, Arcula Varia, & Arcularius virgo, Virgilius 1. Georg. Arcula Cecrates & nevi in vimine texam. Item 6. Aeneid. Semoloque pererrata Arcularia rimor.

Arcŭlum, i, n. Arcum, capitis [Ἀρκίδιον κεφαλικόν. Gall. Coiffe, arcelet. Ital. Arcuccio. Germ. Ein tuch zu der Frawen haubt. Belg. Een hooft doeck. Hisp. Arcaduz de cabeça. Pol. Chustka. Ving. Шубара. Ang. A hood.] Cornutus. cap. 31. Quæ vocantur arcula ludorum conditorum à Romulo. Sceni delebra. Dove erano i Platani, quando eo ci fummo trasportati. Plaut. Quæ vocant arcula ludorum. Cic. Arcularius, arbuscula regum ridebit. ¶ Hor. & Arcularia aliquando dicit. Gell. lib. 17. cap. 8. Vocales, semivocales, & arcularia quæ erant.

Arcŭlus, a, um, adj. Dicuntur arcularia res, quæ in arcubus proveniunt, & arcubus apponuntur, ἀρκοειδὲς, ἀρκοσκάλαι. Pallad. Locum, quem arcularium [Ital. di Vendemie impiere. Columel. de arboribus, cap. 20. Arcularia vites, quam paucæ, tam all'pre di spenter ponendæ.

Arcŭlo, ãre, p. a. Arcum arboribus conferre ad muniendas vites. [Ἀρκοσκαλεῖν κλήματα ἀρκοσκάλαις. Gall. Faire des arches de bois pour soustenir les vignes. Ital. Fare archi per gli legni delle viti. Germ. Baum zuziehen, pramen die Reben daran auffzuziehen. Hisp. Hazer arcabuco para vinas. Pol. Sadzić winnice drzewiem. Ving. Правити ћемове да држе лозе. Ang. To make arbors for the holding up of vines.] Pan. lib. 15. cap. 2. Trãpatam Italiæ præcor hortatricem, cornu populo, tibi, arcu, equo, corpore arbutiat agros.

Arbūtum, i, n. Fructus arboris cujus folia sunt similia folijs pyri, fructus autem rotundus, ἀρβοτοειδὲς, ἀρβοτίδιον. Gal. Arbouier. Ital. Corbezzolo. Germ. Ein Baum der frucht trage wie rote Kirsen. Hisp. Madroño. Pol. Drzewo maiące owoc podobny do Wiśni. Ving. Чудесно дрво. Ang. A wonderful tree.] Hæc arbor in Arabia erat, cujus fructibus ebrij cubitarent. Virgil. Aegl. Et quæ vos rara virides tegit arbutus umbra.

Arcŭla, æ, f. Pannus rubrum sylvestre quod Plinius naccoram vocat, quod ad picturæ fucum placet, non profuit. [Ἀρκεύθη. Gall. Arcoise, fuco de teinture. Ital. Corbezzolo. Germ. Ein roter Saft zum Farben. Hisp. Arcoula. Pol. Drzewo. Ving. Чудесно дрво. Ang. A wonderful tree.] Virgil. lib. 2. Georg. Sed alnos nascentes, arcusque Parthi. Duo genera tradentur ejus generis, Gnidium, & Mentesium. De quo hæc plura apud Plinium 24. libro.

Arcŭla, æ, f. dim. ex arca. Loculus. [Ἀρκίδιον. Gall. Petite arche. Ital. Cassetta. Germ. Ein art pröt. Ein auffsatzung, zum auffheben. Hisp. Caxa de madera. Ving. Ковчежић. Ang. A little chest or coffer.] ut, Arcula Varia, & Arcularius virgo, Virgilius 1. Georg. Arcula Cecrates & nevi in vimine texam. Item 6. Aeneid. Semoloque pererrata Arcularia rimor.

Arcŭlum, i, n. Arcum, capitis [Ἀρκίδιον κεφαλικόν. Gall. Coiffe, arcelet. Ital. Arcuccio. Germ. Ein tuch zu der Frawen haubt. Belg. Een hooft doeck. Hisp. Arcaduz de cabeça. Pol. Chustka. Ving. Шубара. Ang. A hood.] Cornutus. cap. 31. Quæ vocantur arcula ludorum conditorum à Romulo. Sceni delebra. Dove erano i Platani, quando eo ci fummo trasportati. Plaut. Quæ vocant arcula ludorum. Cic. Arcularius, arbuscula regum ridebit. ¶ Hor. & Arcularia aliquando dicit. Gell. lib. 17. cap. 8. Vocales, semivocales, & arcularia quæ erant.

Arcŭlus, a, um, adj. Dicuntur arcularia res, quæ in arcubus proveniunt, & arcubus apponuntur, ἀρκοειδὲς, ἀρκοσκάλαι. Pallad. Locum, quem arcularium [Ital. di Vendemie impiere. Columel. de arboribus, cap. 20. Arcularia vites, quam paucæ, tam all'pre di spenter ponendæ.

Arcŭlo, ãre, p. a. Arcum arboribus conferre ad muniendas vites. [Ἀρκοσκαλεῖν κλήματα ἀρκοσκάλαις. Gall. Faire des arches de bois pour soustenir les vignes. Ital. Fare archi per gli legni delle viti. Germ. Baum zuziehen, pramen die Reben daran auffzuziehen. Hisp. Hazer arcabuco para vinas. Pol. Sadzić winnice drzewiem. Ving. Правити ћемове да држе лозе. Ang. To make arbors for the holding up of vines.] Pan. lib. 15. cap. 2. Trãpatam Italiæ præcor hortatricem, cornu populo, tibi, arcu, equo, corpore arbutiat agros

ante tempus diſtahere. Cic. Quando arceſſemur? quo genere vectura?

Arcto, ctas, ctãre, ctãtum, frequentat. vim eſt. formatum ab Arctum, ut iuſtum a iuſto ſupino verbi arceo. Cohibeo, veh. eum ſtringo, arcto. [הצר hatzar. אוץ atz. Gall. Serrer, etreindre, eſtre en. Ital. Stringere. Ger. Engmachen, zuſammen ziehen. Belg. Het benauwt zijnde. Hiſp. Eſtrechar, eſtrenir, apretar. Pol. Vyciskam, ściſkam. Vng. Meg ſzoritom. Ang. To wak narrow, or presse.] Colum. lib. 12. cap. 43. Nam nulla ſic ſecto detrimento, continui hoc tranſverſus pertinax arctare. Plin. lib. 17. cap. 22. Quando conuenit deprimere vineæ, nõ arctari. ¶ Et item Arctare, Angultas facere. Plin. lib. 2. cap. 6. Et terram angultias eas arctant naturis ſuis parvis, quæ Cantabriæ appellantur. Mart. Atrocia immodicis arctat imagines vas.

Arctus, ta, tum. Angultus, ſtrictus. Abſtinendum eſt, conſtrictis genibus. [צר tzar. אוץ atz. Gall. Serré, etroit. Ital. Stretto. Germ. Enge, zuſammen gezogen. Hiſp. Eſtrecho, eſtrado. Pol. Cżaſny. Vng. Szoros. Ang. Narrow, ſtraight.] Cicero, i. Verr. Mihi credite, arctiores aquæ populum Romanum laqueis teneri. Arctius adverbium, ctius. Colum. lib. 3. In tributum ſtabile vel commodius arctius.

Arcŭla, æ, f. arca ſic dicitur, & ſignificat plauſtrum rectum, quo ex coli ſequuntur, quæ ſi magna, vehi arcis poſſunt, utinque Accorsius, quæ ſchedæ genere & ſecies & aquoti cuiuſmodi vectabantur. [בית עגלה beth egla. Gall. Chariot couvert de toutes ſortes de bleds. Ital. Carro. Ger. Ein Wagen der Getreyde. Hiſp. Angelo. Pol. Lekarz, kolebka, owoc. Vng. Kotsa. Ang. A waine, chariot, cart, or wain.] Gell. lib. 20. cap. 1.

Archaiologia, æ, f. Latinè Antiquitas dicitur. Figura eſt, vetuſtas, quid dictum ſignificans. Terent. Andr. Quod ſi eſt, vetuſtas, quid dictum ſignificans. Terent. Andr. Quod pleriq; omnes ſolent in fabulis, dicendi. Vbi Donatus: Pleriq; omnes pro unaquaque parte orationis dicere ſolent in fabulis. Hoc archaiologia factum. Vbi Donatus: Iſta archaiologia, antiquitas, vetuſtas dicit id eſt, illud dicere ſolebant.

Archarius, rii, m. Præfectus & moderator horrei. [אוצר otzar. Gall. Garnetier, gouverneur. Ital. Granaiere. Ger. Ein Kornſchreiber, Regent. Hiſp. Regidor, mayordomo. Pol. Starszy nad ſpichlerzem, albo nad ſkarbem. Vng. Gabonanak gondviselője. Ang. Keeper of the garner, or granary, a ruler, or ſteward, or ſurveyor of any thing.] Paulus ad Romanos: Saluat vos Zoſimus archarius civitatis meæ. à noſtris principibus, à quo ἀρχὴ, imperio, potestate.

Archetypus, a, um. ἀρχέτυπος, pen. corr. adjectivum. Eſt quod cum pictæ præcipuo ſit artificio, ut exemplar reliquis ſit. Martial. lib. 8. Archetypum Myos argentum ſe dicit habere. Idem lib. 7. Sic tanquam tabula ſit typhose, Paris, Omnes archetypos habet amicos. ¶ Et & Archetypum ſubſtantivum, quo ſignificatur primum exemplar, quod quis ſibi in æmulatione proponit. [תבנית tabnith. Gall. Exemplaire, exemplaire premier. Ital. Modello. Ger. Ein vorbild, ein exemplar, das einer für ſich nimpt und nach dem ein andere machet. Hiſp. Exemplar, ſimilitud. Pol. Wzor. Vng. Példa. Ang. The example, or pattern.] Plin. lib. 10. ad Augustum. Vt victores purpurei archetypo labori & decori. ¶ Dicuntur etiam Archetypa, ſigna, ſtatuæ, varia, & tabulæ, non ad aliorum ſimilitudinem effictæ, ſed à nobili ingenio in archetypi primum confectæ. Martial. lib. 8. Archetypis veterum dedit ecce nouis. Auct.

Archetŏsti, æ, m. ἀρχέτοστος. [Vng. Példák.] Dioscoridi. Beda quæ in Latinis vicem abeant vacant. Græci etiam ſpecies dicebant veratri, ſatureiæ, & pangonias. Item. Vide Plin. lib. 22. cap. 1. & Rudd. lib. 1. cap. 103.

Architector, & Architectus, ti. [ἀρχιτέκτων. Ger. Ein fürnemmeiſter. Pol. Rządzący ſzkołą. Vng. Fõmeſter. Ang. Chief maiſter, or builder.] Medicorum princeps ἀρχιατρὸς cum ait, dicit, ἀρχὸς princeps dicitur. Ita rugio Pharmacopolam appellat. Architectus dictus Æſculapius, tactu in partes deus, inter dicorum. ¶ In codice Imperatorio legimus, Privilegiis Imperatoris archiatros decorari.

Archibelon, archoſi, apud Dioſc. lib. 4. cap. 26.

Archicentudrus, Centudriarum reg. princeps.

Archiceronres, ἀρχιζώνης, Latinè Primipes ſeriorum, ſeu ſummus ſtrues. Acta ss. Cosmæ & Dam. C.

Archigrammătĕi, ſcribarum principes. [ראשי הסופרים rashi hasoferim. ἀρχιγραμματεῖς. Gall. Chancelier. Ital. Cancelliere. Ger. Die Secretarien Regent. Hiſp. Regidor, mayordomo. Pol. Starszy nad pisarzami albo kancelaryami. Vng. Irnokoknak fõ gondviselõi. Ang. Chancelors.] Plutarch. Fuisse archigrammatei Alexandri Magni.

Archigŭbernus, ex ἀρχὸς & κυβερνήτης iuncto nomine, Princeps, gubernator, omnium gubernatorum primus, ſive claſſis præfectus. [Pol. Woźnik nawy. Ang. Chief governour.] Iavolenus ad S. C. Trebell. Scius Saturninus archigubernatus re-

ſumpto reliquâ hæredem Valerium Maximum.

Archimagīrus, penult. prod. Princeps & magiſter coquorum, femininus coquus. [ראש הטבחים rash hatebachim. ἀρχιμάγειρος. Gall. Maiſtre cuiſinier, maiſtre queux. Ital. Maſtro de cucina. Ger. Kuchenmeiſter. Hiſp. Maeſtro cozinero. Pol. Kuchmiſtrz. Vng. Fõ Szakács. Ang. Chiefe cooke, or maiſter cooke.] ἀρχιμάγειρος enim Latinè coquus. Iuven. Euxerunt patulæ libatus, archimagiri.

Archimandrīta, penult. prod. [ἀρχιμανδρίτης. Gall. Abbé, Prieur, Provincial. Ital. Abbadia, priore, governatore, ouero di. Ger. Ein Abt oder Prior. Hiſp. Prelados de monges y frayles. Pol. Opat, przełożony. Vng. Gergeon. Ang. Abbot, or prior.] Dicuntur præpoſiti confectaneæ turbæ, haud longe diſtimiles epiſcopali dignitati in ea quòd principes mandræ & aggeris ſint. Mandræ quoq; ſignificant ſpeluncas, in quibus greges ſolent habitari. Hinc Epiſcopi archimandritæ à Græcis dicti, per Iani vaticinium, non diſſimili ratione, id ea, quæ nobis circumſtat, paſtores. Alciatus ſcribit Archimandritam ſignificare, quaſi dicimus Abbatem. Principium monachorum eremos colentium vocat Sozomenus lib. 3. cap. 14. & cavernarum incolas. Item.

Archimandrīta, æ, m. Princeps memoriæ, & ſummus [ἀρχιμανδρίτης. Gall. Le maiſtre des moines de S. Ord. Ital. Priore de' frati. Ger. Der oberſte Vorſteher der Kloſterleute & Münche. Hiſp. Maeſtro de monges. Pol. Zwierzchnik mnichów. Vng. Barátok. Ang. Chiefe gouernour of religious, or cloiſtered, maiſter of monkes.] Sanctus ille Martinus, quia Gallus gallum ſuorum cuneos voluit videre, expetiuit & intrauit ἀρχιμανδρίτης, quod eſt eorum. Tranquillus in Vespaſiano: Erat archimandrites pecuniam eius ferens, ſi fiducia quæ eſſemus facta & dicta vim, &c. Virtutes etiam hæreticæ ſolitudines dæmonum, patronos. Nam ſignatis ſæpe archimandritum, vel pastoralem, &c.

Archine, mandragora apud Dioſc. lib. 4. cap. 76.

Archiotæ, Vide ASSICHIVM. ¶ Arcadius, D. lib. ult. Tit. 4. lib. 18. Archeotæ, legendum phi, tabularii.

Archipirata, æ. Prædonum dux. [ἀρχιπειρατὴς. Gall. Le maiſtre des pyrates, ou coureurs de mer. Ital. Capitano de Corſali. Germ. Ein oberſter der Meerſtreicher. Hiſp. Principe de Corſarios. Pol. Wodzmorski zbójców. Vng. Tengeri. Ang. Maiſter pyrate.] Cic. 7. in Verrem: Archipiratæ eam ipſam vocem maximo, de quo ipſo eram iam ante aperturus. Idem 4. Orat. Pleraq; archipiratæ duces, diſi æquabiliter prædam diſpertiat, aut ex eo quæ à ſocijs, ut reliquantur.

Archipœcŏmus, pen. com. ἀρχιποίκωμος, dicitur hippocomorum præfectus. [Pol. Kaniaſz. Ang. Maiſter of the horſe.] Hippocomi autem dicuntur equorum curatores, ab ἵππος, equus, & κομέω, curo, quæ ſignificat equos curo. ¶ Et item Archipœcomes quem Gall. Magiſtrum ſonat vocant.

Architectus, æ, f. [רב החכמים rab hachachamim. ראש rash. ἀρχιτέκτων. Gall. Maiſtre ouvrier, maiſtre charpentier ou maſſon. Ital. Architetto, ſopraſtante alle fabriche. Germ. Ein Werckmeiſter ein Zeugmeiſter. Belg. Een Werckmeeſter. Hiſp. Maeſtro de obras publicas. Pol. Cieśla, architekt, budowniczy. Vng. Fõ épitõ. Ang. Maiſter of worke.] Nomen compoſitum, ex ἄρχω, principio, & τέκτων, faber. Principalis faber, fabricandi artem habens, vel qui ſtructuris ædificiorum præeſt, & qui fabricandæ præſcribit. Architectum (ut inquit Plato) non eſſe regis magnanimi officium, ſed ut ejus præcepta exequi, ſibi mãu, qui alienis manibus ædificia, à ſe imaginata, operiri, alii operas velint. Cic. Vat. S. quis adhibere vacationis expers architectos, veterum ædificiorum ad ædificandum Reip. publicam poterimus & non libenter accurrere. Martial. lib. 3. sibi dari puerum genio vidente, Præconem fecit, vel architectum.

Architectŏnicus, a, um, ad eam quod Architectus. [Ang. Architectonicall.] Plaut. Pœn. Mi eo is pam ſuperat architectonicus Hierax Mostell. Nam ibi laudatis adeo ut architectonem. Nescio quem eſſe ædificatorem hanc ædem.

Architectonĭcus, a, um, ad eam. ἀρχιτεκτονικὸς. Ad architectonem pertinens. Vitr. lib. 9. cap. 4. Et quæ prævisiones architectonicæ sunt, & deſcriptiones eſt inventus effectus in mundo.

Architĕctor, ātus, dep. Conſtruo, fabricor. [בנה banah. ἀρχιτεκτονέω. Gall. Dreſſer & baſtir ſubtilement de quelque baſtiment, baſtir, baſtiſer. Ital. Inuentare. Ger. Gewerckmeiſterlich machen. Hiſp. Obrar por arteficio. Pol. Budować. Vng. Épitek gyanánt épitek. Ang. To build, or make, as maiſters, architects, or profeſſors of building.] Vitr. lib. 9. cap. 1. Nam quibus locis naturalia potestas non arcanerit, eò locorum ratio cardines, tanquam centra ¶ Tractatè putarit à Cicer. 2. de fin. Carneades ſapientia tanto præſtare, quanto ars quod ita callida eſt, ut optime poſſit architectari vulgo dicatur eſſe. Formam & rationem fruendarum vo luptatum comparari & præſtare ut quemadmodum architecti opera majora ſumpſerint & magnificentia ædificia conſtituerint, ita reliqua ſint.

Architectŏnĭcē, ces, f. quæ ἀρχιτεκτονικὴ. Gall. Architecture,

ſture. Ital. *Architettura.* Germ. Die kunſt des Bawens/ Gebeudes. Hiſp. *Arte de edificar.* Pol. Rzemiesło budowania. Vng. *Az epitéſznec.* Ang. *An art in drawing/ building/ kalender/ building.*] Ars ipſa architectandi. Quanquo ho. 2: Alia quoq; artes minores habent multiplicem materiam, velut architectonicæ; in omnibus quæ ſunt in ædificio unita verſatur.

Architectãri, 1. p. Aedificandi ſcientia, Γεωνέ ἀρχιτεκτονικὸν. Architectonice dicitur. [Pol. *Vmiarem ſię budowania.*] Hoc nomine Vitruvius opus ſuum inſcripſit, quod de ædificandi ratione conſcripſit. Cic. lib. 1. Offic. Quibus autem artibus aut prudentia major ineſt, aut non mediocris utilitas, quæritur, ut medicina, nauis fabrica, ut doctrina rerum honeſtarum.

Architriclinus, pen. prod. Qui præeſt triclinio. בַּעַל מִשְׁתֶּה *magiſter, ἀρχιτρίκλινος.* Gall. *Symmelier.* Ital. *Scalco.* Ger. Ein Trauchſeſſer/ Ein Hofmeiſter. Hiſp. *Maeſtro.* Pol. *Mayſtat de nad wszystkimi porządkiem, Tarkisz.* Vng. *Vendégh gazda.* Ang. *A marſhall of the hall.*] Erat autem Triclinium, cœnacula quibus ad æſtivum habendum lectis ſtratum. Iuvenalis: Tunica de vacuo centeſimus ecce bendum lectis ſtratum. Iuvenalis: Tunica de vacuo centeſimus ecce culcita lecto. Architriclinus erat cœnæ, ut ciborum varietas, ferculaſtatim & in tempore convivis exhiberentur, ut præſectus cœnæ diſpoſita eſſent.

Architrium, n. [ארכיטרבון *Verbi ſyriaca.* ἀρχεῖον. Gall. *Le deuxiéſme ſon ſeruant les rentes, papiers, meubles.* Ital. *Cancellaria.* Ger. Ein Cantzley/ darinn die Brieff vnd Schrifften behalten werden. Pol. *Gmach cancellaria, pięknego przechowania.* Hiſp. *Oficina de los negocios.* Vng. *Kancellaria.* Ang. *A place where euidences or writings are kept.*] Archivum Eborum. ſeu locus publicus, in quo archivis & civium res ab conſulibus fuerunt: Romæ Tabularium dicunt Græci Chartophylacium. Budæ.

Archiotæ, pen. prod. ἀρχιῶται. Dicebantur qui publico archivo præerant. [Pol. *Strożowie nad tym budowaniem.* Vng. *Kápolnások.*] In ſcholis Græcis nadtum eſt, aulam locum eſſe, in quem ſontes duci erantur, eumq; à munitoribus ἀρχιῶτα appellari. Alcuin.

Archiveneschus, pen. tertiæ corr. ſive (ut D. Hieronymus ſub ſtilo Quæſt. in Genes. interpretatur) princeps.

Archon, ontis, m. ἄρχων, Summus principatus Athenis, ſicut Suffes apud Carthaginenſes, Romæ Dictator. [Pol. *Pierwſzy.*] Fuerunt communiter Solo, Archontes novem, quarum lex Thesmothetæ dicebantur, unus Rex, unus Polemarchus, & præter hos cæteri quinque Archontes dicebantur. De hoc magiſtratu ita ſcribit Budæus: Archontes qui fuerint, non plane conſtat. Solo Archontes novem fuiſſe autor eſt: & interregnum narrat Themiſtocles creatus, utopinor, quam idem tentavit vicem obtinuit narrator Demochares, quippe qui Archontas etiam Thesmothetas appellet. Sed ex his unus erat princeps collegæ & præfectus, qui & Hegemon & Prytanis vocabatur. Prytanes autem cum numero eorum quinquaginta, decimam partem (conſilii & curiæ quinquagenarias ſedentes, in orbem ſortiebantur: hoc eſt, magiſtratum cum gerentes, & in ſingulas menſes vices mutuantes. Verum is, qui inter Archontas peculiarem appellationem retinuit, ſimil etiam ratione Prytanis duplex eſt. Quem quondã autem Romæ Prætor judicibus præerat, atq; ideo quæſtionis judex datus eſt, & quæſtor, ita hic Archon Athenis præſidebat. Cic. de Fato: Memini, Epicurus, quum duas & tepagines arenas vixerit, ariolum Pythagoræ.

Archontici, ἀρχοντικοί. Hæretici quidam à principe appellati, qui universitatem quam Deus condidit, opera eſſe principum dicebant, & negabant reſurrectionem carnis.

Archos, m. ἄρχος. Latine princeps dicitur. A quo fiunt multa composita: Monarcha, Patriarcha. Patrum princeps.

Arcifinius ager. [Pol. *Roli ograniczony.*] dictus eſt, qui certis finibus arcetur & intra eos includitur, ne ultra objecta ſuorum, montium, aquarum unde & in his agris nihil ſubſecivorum intervenit. Sic in libro variorum autorum de finibus. Siculas autem Xaccus: Occupaturi, inquit, agri, quos quidam arcifinales vocant. Illi autem arcifinales dici debent, quibus agris victor populus occupando nomen dedit, bellis multis gestis victores populi terras amnes, ex quibus victos ejecerunt, publice atque universaliter territoriis dixerunt, intra quos fines ius dicendi eſſet: deinde ut quisq; virtute colendo occupavit, arcendo vicinum, arcifinalem dixit. Hæc apud Frontinum leguntur. Ager arcifinius, ſicut ait Varro, ab arcendis hoſtibus eſt appellatus. qui poſtea, interventu litium, per ea loca, quibus finit, terminos accipere cœpit. In his agris nullum jus ſubſecivorum intervenit. Arcifinales agri, & Arcifinii dicuntur, quorum fines deprehendi non poſſunt.

Arcĭo, arcis, arcĭi, arcĭtum, pro Indere, & adigere accepiſſe videtur Cato de Re rust. cap. 40, Antiquum eſt verbum.

Arcitor, Genus modi plaustri, quo homo gestari ſolet. Festus ἀγωγίς.

Arcitĕnens, adjectivum, Apollinis epitheton, ab arcu tenendo, quòd ſemper cum arcu & pharetra pingeretur Apollo. [κατέχων τόξον. Pol. *Lukowey.* Ang. *Which governeth or vſeth with a bowe.*] Virg. 3. Aeneid. Quam prius arcitenens oras & littora circum Errantem Mycone celsa, Gyaroq; revinxit. Ovid. 1. Metamor. Huic Deus, arcitenens, & nunquam talibus armis Anteq; in damis, capreisq; fugacibus usus Perdidit, &c.

Arcophthalmon, ἀρκτοφθάλμων. A quibuſdã appellatur herba, quæ Chrysogonon Dioſcoridi dicitur. Eſt autem hæc nomenclatura exitis, quæ inter notha Dioſcoridis à doctoribus numerantur.

Arcŏphytŏn, ἀρκτόφυτον, Exitis nomen lacturis, quæ Bechio, ſeu Teſtiagini herbæ in quibuſdã Dioſcoridis explanationibus tribuitur.

Arctatio, [ἀνακύκλησις, ἀνακύκλωσις. Pol. *Zgromadzenie.* Vng. *Szorongetés.*] Diomedes Grammat. lib. 2. Circumpotatio quædam arctationem tenuis, quæ ſe parvis, à poëtis congeminatur.

Arctĭtus, ἀρκτίτης, Annus Chaldæis Gallicodiacmatis & vesi.

Arctŏphylax, pendet ultima, ἀρκτοφύλαξ. Ger. Das Geſtirn ſo man nennet den Wagenmann.] Aptius nostra majorem Vrsam, quo nomine Boötes. Cicero in Phœnom. Arati. Arctophylax vulgò qui existimat esse Bootes, Latinè Vrsæ custos dicitur: posſumus nam vel unum ex his quibus Vrsæ adhibentur, ut ergo eam subsequitur. Simili ratione Boötes appellatur, quòd ut maximè in bubulci plaustri ſeparum ruditi enim Septentriones Bootes vocant. Fabulantur autem poëtæ hunc esse Callistûs ex Jove filium, cui nomen Arcadi fuit.

Arctŏs, ἄρκτος. Ger. Das Geſtirne der Bär/ alſo werden genennt die zwey Menſchliche ob ſilben geſtirn/ ſonſt der Grossmutter genennet. Pol. *Wozna miedza.* Vng. *Szekes/ Szekes.*] Apud Græcos urbium, vel urbium ſignificat. Quocirca, ut pro duobus ſignis Septentrionalibus accipiatur, quæ & à Latinis Vrsæ appellantur. Sunt autem Arctoæ Septentrionales poli, vel utrique quidam, nixæ, Arctos cum ſua claudit, & ita collocatæ ut quæ reliquarum, alterius contegat caput: sed caput ejus quæ posterior est, ad caudam ſequentis contendat. Antea major & Vrſa dicta est, & Cynosura: nunc autem Vrsa, sive Græcorum ratione, Cynosura: olim, Cynosura dicta nominat. Nam Græci populi nonnulli Phœnicum Sidonii observant inter navigandum. Ovid. 3. Fastorum Arctos, quarum Cynosura vocatur Sidonis, Flicen Graia cognominata. Flicen tenbit Hesiodus Callisto Lycaonis Arcadiæ regis filiam fuisse. Hanc Iunonis veneficiis in ducta, relicta patria, sese in ſylvas cõtulisse, forinsq; ut amores cum ſuis Dianæ, à qua quum mirè esset amaretur, quondam se Solis amasse ſimulavit, Jovem compressam fuisse. Quod ubi Juno quum animadvertisset, celle tandem ejus esse cæteris virginibus invisam, ut crimen detexisse. Quocirca ut quantam dirum, in Vrsæ effigiem eam commutasse, quæ Græcis ἄρκτος appellatur. Hanc speciem non multo post filium peperisse, quem Arcada nominavit: à quo postea cita est Arcadia Peloponnesi regio. ¶ Ab Arcto ortus Arctous, Arctius, & Antarcticus.

Arctŏus, a, um, adject. [ἀρκτῷος. Ger. Der Mitternacht. Ang. *North/ northerly/ northern.*] ut, Pulsa Arctoi nocte. Ubi per nonnullis, cui oppositus est Antarcticus polus nobis ille, Meridionalis.

Arctŏus, [ἄρκτος. Ang. *North/ northerly/ northern.*] pen. prod. adject. ab Arcto. Idem quod Septentrionalis. Matt. lib. 10. Pelliceæ quibus unus cedit reliquis tam corpore solidus arctius, & decibusq; durum. ¶ Arctous orbis, Lucan. lib. 1. Arctoa fides, & arctous pulsus Scythes. Virgil. Georg.

Arctŭrĭnus, ἀρκτουρῖνος. Ger. Der Mit Tag vor der Wagenmann.] Stellarum signum Bootæ post caudam manet. Virgil. cujus ortus & occasus tempestates facit: dictus Arcturus ἀπὸ τοῦ ἀρκτουρεῖν, hoc est, ab Vrsæ caudæ similitudine. Virgil. 1. Georg. Atti non fuerit telles fœcunda sub ipsum Arcturum, tenuis fiat seges, sub ipsum ederefulco.

Arcŭla. Vide ARCA.

Arcŭlæ, Circuli qui è farina in theriacis siebant, Festus.

Arcŭs, huius arcus, quarta tantùm declinationis. Instrumentũ est notum, è quo sagittæ emittuntur. [קֶשֶׁת *ſchwerdt.* Ger. Gall. Ang. Ital. & Hiſp. Arco. Ger. Ein Bog. Pol. Łuk. Vng. *Iz.* Ang. *A bowe.*] Ovid. 1. Metam. Figat tuos omnes, Phœbe, Tenerus arcus, ait. Cic. de Senect. Appius cæcus arcum, tanquam arcum lubebat. Dictus est autem arcus ab arcendo, quòd emissis arcet hostem, non committit ut propius accedat, quemadmodũ ensis aut hasta. ¶ Ab præterea Arcus, curvatura in ædificiis, quæ alio nomine Fornix appellatur. Ita dictus ab arcendo hoc est, continendo, vel cohibendo ædificia. [καμάρα, κάμαρος. Ger. Ein Gewelbogen oder Gebeu. Belg. Ger. Ein Gewelbogt/ oder ſtege. Pol. *Zuk/ Łuczywo obłok.* Vng. *Boltozat/ felhő boltyok.* Ang. *A vault/ a couering.*] Cic. Jam enim arcuolum, & arcus cujus absolverat: cæpit, in hoc significatione in secunda ordine ultus est. Varro de vita pop. Ro. Vnq; augeri, pecuniam magnã consumpsisse, quòd arci, quos somnio pere fecerat, restipondere dicit. Fabius Pictor scribit cum consulem. Ex Nonio. ¶ Arcus item. Ex ejus Nonio placet Arquus, ger. [Pol. *Tęczowy.* Vng. *Szövetség.*

Ang. The rainbow. Jaccipiter pro arcu cœlesti, quæ placido tempestatis colaribus expectata in nubibus conspicimus. Horatius in Arce [quã Rhamnes Rhenē, aut pluvias describunt arcus. Isidorus addit significationē, etiã pertinendi. desh nationē in Ecclesiã figurat. Cic. de Natur. Deor. Cur nõ tales species in cœlo gigni nõ ponunt Babylonius genere fermonio prodidit. Formatur nãq; arcus cæleſtis hoc modo. Dũ cernit Sol in nubibus ipſe ſerentibus ex adverſo reſulgentia, radios ſuos directa linea haud in nubila transfundens, imprimit, & repercuſſio ſolaribus radiis in nubibus, ex quibus fulgor emicuit, arcus ſpecie formatur. Sicut cum in cerã effigiem imaginē expriunt, ſic nubes ex adverſo reſulgentis Solis figurã fumentes, orbem efficiunt, & arcus effigiē ſingunt. Apparet etiã lunæ nõ ſenger, ſed quãdã rationem nubila cœli. Naturalis enim cum coeunt in tenuibus atq; cavis nubibus, concipiunt, concipiendo arcus formã reſolutis nubibus emittunt, denſitatis arcus imperfecta gratia reſpicitur. Denique tunc Solē & nubibus nunquã apparebunt. Quadricolor autē eſt, quia ex tribus tantum coloribus in terra ſpectis. Dicunt enim rubrũ igneũ colorem, de aquis purpureũ, de vere album, de terris colligant nigrũ. Nomen hoc certamen habet ante Arcũ, & Arquitenẽ. Arcus arcuato fornice ſubpedat. Arquitenens autem nõ cum cœlo apparet, ſed tm ſuprã parte dixerunt. Vide etiã Arquatus. Aſſor vult, cui hanc color & ocui virent, nunquã arquatus ſub undis ſit. Verũ eam differentiam nõ obſervaverunt quæ obtenta, abunde imaginoſa eſt argumẽto quòd & arquatum dicunt pro cornuto, & Arquites pro ſagittariis.

Arcĭtĕnens, Diminutivum ab arcus, [τοξάριον. Cic. in Cæſarem. Ang. A ſhoter.] à quo Iral. ad diminutivo Arcellus. ¶ Arcitenens poetice, teſte Feſto, dictus eſt Deus, qui tardè generat arcum. ¶ Item Arcitenes, uti dentes ſerius reſtaurati, cicchum dicimus, qui caput in panchatum adſuſum nervulis cõnexis vafa, quæ ad lacrymas pubis capiendas porrigũtur, erat comprimens. Apud Athenienſes pictura ab Iphicrate, nationes trãſlatas, ut virgines nubiles Dianæ ſacra capiſce gerent in cumſtis ſcandentes. Cæterũ ne cum [ἀρκτίτης] dicta ſint [arcitenes] quibus ſub ſupoſitis, ut ſi ſanies tolli ante hoc ipſi poſſit. Hanc eadem facientes, ſe virgines tatis pernãbulo ſuperare exiſtimant.

Arcĭtĕnens, tis, act. ad ſignificandum arcus tuentem. [τοξοφόρος, τοξεύτης, τοξικός, τοξευτικός.] Gal. [Tuer de traict, archier, archeur.] Ital. [Arciere, arcieri.] Ger. Bogenſchütz, Bogenſchütze, Bogenſchützen. Hiſp. [Arquero.] Pol. [Kopiec, Kopiecznik.] Vng. [Vegyes, Vegyesek.] Ang. [To ſhoot, a ſhoter, a ſhooter.] Plin. li. 29. cap. 6. Miſcere dã, ab aliis conſpedas, aut tradi peda dicta, in morſu eſt è venenis: cerux, pilo ſuo multis pernoctans, ſe cuatim arcens, ſuaſuq; contrahens ſeſe.

Ardalides, vel Ardalo ordes, Muſæ columen in Tecze ente ab Ardalo quocam conditore, aut à loco dictæ, Stephanus.

Ardĕ́ŏla, æ. Area quædam, quæ ardeat, quæ tam vehemẽter ardeat. [πῦρ θερμαίνον.] Gal. [Feux.] Ital. [Ardore.] Ger. [Ein Feuer.] Hiſp. [Fuego.] Pol. [Ogień.] Vng. [Tüz.] Ang. [A fire.] Virg. 1. Georg. [Aliam ſuprà volui tradere nubem. Ignes eximinuit, vim eſt Ardeola. Ardeæ tria genera ponunt ab Ariſtotele, Leucon ab albedine dictũ. Arellias à fulgore ærrorum: & Pelas ab adverb. πέλας, quod propè ſignificat, quia ma hæc terrarum nonita alte volat.

Ardĕlĭo, onis. Homo inquietus, & luce aq; illuc temperantias ſubitos, & omnibus negotiis ſeſe immiſcens. [πολυπράγμων, πολυπράγμων.] Gal. [Qui de mauſſe ſon nez.] Ital. [Impertito, che vuol ſempre ſtar ingerendo.] Ger. [Ein vorwitziger Menſch, der ſich in alles vnderwindet, der ſich in alles gefallen mengt.] Hiſp. [Curioſo, que ſe mete en todas partes.] Pol. [Natręt, wścibſki.] Vng. [Kiváncſi.] Ang. [A meddeler, a buſy body, a buſy bodye.] Plin. ad Arca. Vis dicam quid tis, magnus es ardelio.

Ardĕo, ardes, arſi, arſum, ardere, & ſecundæ in præterito arſiui & ſecundo, ardere, Flagro, deflagro, cõflagro. [καίομαι, φλέγομαι, πυρόομαι, ἀνάπτομαι, καίομαι, κατακαίομαι, ἐκκαίομαι.] Gal. [Ardre, brusler, eſtre en feu.] Ital. [Ardere, ardere.] Ger. [Brennen.] Belg. [Brennen.] Hiſp. [Arder.] Pol. [Gorzeć.] Vng. [Égek.] Ang. [To burne.] Virg. 5. Æneid. Namq; volans liquidis in nubibus arſit arundo. ¶ Per translationẽ Ardere ponitur pro ardẽter deſiderare, impatienter amare, ſive alterius cupiditate, vel ſtudio teneri: & ſic modò cũ accuſativo, modò cũ ablativo conſtruitur. Virgil. Argolog. Corydon ardebat Alexin. Horat. in Epod. Nõ aliter Samio dictus arſiſſe Bathyllo Anacreonta Teium. Cic. Quorum modo videndi te cupidine ardebã. Et tũ infinitivo: Virgil. pariterq; mori cupiũ moenibus ardent. Plin. Antoc. te videre. ¶ Interdũ pro feſtinare, ut ἀνάπτω, unde ardens pro feſtinãs, ingenioſo, animoq; ponitur, quòd inſtar ignis omnia penetret: ſicut è contrario Segnis dicitur tardus, quaſi ineſſe ignis. Virg. 1. Æneid. Inſtans ardentes Tyrii. ¶ Interdum pro fulgore emitto, ut ἀστράπτω. Idem 4. Æneid. Tonitq; æthere tonuere lucida, unde & ardere, ut ἀστράπτειν, pro fulgeſo, ſeu dammeo. ¶ Interdũ ferire vel nocere, ut apud eundem lib. 10: Proxima quæq; metit gladio, luminq; per agmen Ardens amitte agit ferro, te Turne ſuperbum. Cydne novã quæritas. Hue pertinent illa, Ardere bello, avaritia, cupiditate, cura, dolore, flagitio, rabie, invidia, &c. ¶ Hinc compoſita ſunt exardeo, ἐξάπτομαι, & Inardeo, & Perardeo, in quibus præp. augent vim ſignificationis.

Ardĕo, deis, arſi, arſum ho, ut ſupra, ardeo, ardotẽ cõcipio. [πυρόομαι.] Gal. [Eſtre ardent.] Ital. [Ardere.] Ger. [Brennen.] Hiſp. [Arder.] Pol. [Gorzeć.] Vng. [Égek.] Ang. [To burne.] Virg. 1. Æneid. Exple tumidã ne ingrediatur equo, ardetq; tuã do. Inde Ex ardeo & Redardeo.

Ardĕŏla, æ. Ardor, ut ex ſpina ſpiola. [καῦμα.] Gal. [Ardent.] Ital. & Hiſp. [Ardore.] Ger. [Brunſt.] Pol. [Gorąco.] Vng. [Tz. Ang. [Burning, very heate.] Jut. Ardeo illinæ dicit nos, Plin. li. 31. cap. 3. Ardentiſſimus eſt ex. Plin. li. 22. cap. 3. Addidere alii Mich. ſcripſ. cujus ſi ardeo [illegible] ſolon.

Ardĕnter, adverb. [πυρώδως.] Ang. [Earneſtly, feruently.] Plin. li. 32. cap. 9: Auſtros ibi tam ardenter flare, ut à Cauris ſylvas accendant.

Ardĕſco, ardeſcis, ardeſcere, incept. Ovid. 14. Metamorphoſ. Luridaq; arbore pernabat membra pherætia.

Ardŏr, oris, Vehemens calor & accendii. [καῦμα.] Gal. [Ardeur, vehemence, chaleur.] Ital. [Ardore.] Ger. [Brunſt, groſſe hitze.] Hiſp. [Ardor, ardentia.] Pol. [Zgoła, gorąco.] Vng. [Hevſęg.] Ang. [Great heate.] Cic. 4. Academ. Fore tamen aliquando, ut animis hominibus ardore deſiderii. Plin. li. 24. cap. 6: Singulare remedium habent ad refrigerandũ ardorem ſanguinis.

Ardŭus, a, um. Arduum vocabant, inquit Nonius, quod nos altum. Ita Lucilius lib. 20: Ardua montis rumpunt, atq; infida lignum ſurſum ſurſum volunt.

Ardŭĭtās, ātis, Aſſectatio, [σπουδή, κατόρθωσις, κατόρθωμα, ἐπιτήδευμα.] Gal. [Diligence, affection à faire.] Ital. [Arte.] Ger. [Flis.] Hiſp. [Arteza, arteſania.] Pol. [Bieglość.] Vng. [Mesterſęg.] Ang. [Diligence, arteſie.] Cic. 1. de Orat. Ingenii, ſic ardui, ſic ſubtilis, ſic ſuavis. Quintil. lib. 12. cap. 10: Ardua ſunt, quæ ſupra vires videntur, ſed ſi ſpes ſit, poſſe fieri, non deſperanda. Et cap. 11: Ardua ſunt, quæ ſupra vires videntur, ſed ſi ſpes ſit, poſſe fieri, non deſperanda.

Ardŭĭtĕr, adverb. [ἐπιτηδείως, ἐπιτηδείως.] Ang. [Earneſtly, diligently.] Cic. 1. de Orat. Ingenii, ſic ardui, ſic ſubtilis, ſic ſuavis. Quintil. lib. 12. cap. 10: Ardua ſunt, quæ ſupra vires videntur, ſed ſi ſpes ſit, poſſe fieri, non deſperanda.

Ardŭĭtūdo, ĭnis. Ardua quæq; & ſublimia. [τὰ ὑψηλὰ καὶ μετέωρα.] Gal. [Choſes hautes.] Ital. [Altezza.] Ger. [Höhe.] Hiſp. [Altura, arteſania.] Pol. [Wyſokość.] Vng. [Magaſság, meredekség.] Ang. [Height, earneſtneſſe, diligence.] Jut. modum arduitudinis arcus ſic explicat Varro 1. de Re ruſt. cap. 10.

Ārĕa, æ. Proprie locus eſt ubi frumenta ſcẽa terendi & arefiunt, imò ex trita cicta. Ad hujus ſimilitudinẽ Hoc area in urbe purus aut occidito area dicitur. Varro li. 4. de Lingua Lat. quem Græci κονιστρεῶνα dicunt. [ἅλων, ἄλως, ἀλωή.] Gal. [Aire.] Ital. [Aia.] Ger. Ein Gut oder ſtatt da man das getraid ausdrischt. Belg. [Een plaetſe daer men het graen dorſt.] Hiſp. [Era.] Pol. [Gumno, gumnisko, plac, gdzie ſie młocki.] Vng. [Szérű.] Ang. [The floore of an houſe, a place or room plaſt.] Vitruv. Capua eſt ſpatioſa amplæ & grandis, ideoq; ſpatioſæ plateæ areæve ex promptu exiſtunt. Varro Romæ corpus Martiæ: Nã locus habuit circiter area. Cicero Parad. Etenim ſi cœlicolæ in terra alicujus areas, villas & arcas quaſdam magni æſtimaret, quòd eſſent quali nocte ad eas poſſet. Sic omnia tamen in Cæſare poſtea Area pro loco puro, accommodato foro extruendo, quã tamen Fenũ de manibus inchoavit, cujus area ſuper ſeſtertiũ millies cõſtitit. Virgilius 1. Georg. Area tum primum leganda exhauſtaq; cylindro. Columella lib. 2: Area quoq; ſi tereenda erit, ut ſũ ad tritaram ſatis habilis, primùm ravatur. ¶ Proverbium figuratè dicimus, ſua area lautas, ἐμὸν ἐμέσασα.

De eo

Dero qui in ea versatur negotio, utnō possit non esse cōspicuus: aut qui sic latitat, ut ā nemine tamē nō conspiciatur. In area nulla latebræ. ¶ Hæ Areæ, & per diminutionē Arcolæ, est terra probē subacta, aq; farta, seu sedata: quales sunt in hortis quadrata quædam & bene subacta, & consparsa parte in qua mox semina jaciuntur. Columel. Areæ sic informandæ sunt, ut facile manus ad dimidii pedis latitudinis perveniat. ¶ Apud Geometras area sumitur pro spatio vacuo in aliqua figura, ut in triangulo, vel quadrāgulo. ¶ Item area morbus est capitis cū prodeuio capillorum, ita dictus quòd areas quasdam hoc est, loca capillis nuda in capite efficiat. Celsus lib. 6. cap. 4: Arearum genera duo cōmunia sunt, quod earum plerumq; pestilens, & primum exeruciat, deinde exedendo ea quæ circumsunt, serpit: aliud quod circa capitis & barbæ id vero quod à serpente dicitur, ab ejus capitis similitudine appellatum, incipit ab exiguo, & diuturnitate spatium latitudinē non excedit. Hæc ille. ¶ Area præterea à quibusdā nominatur species vel imago tyrannidis: ut Aristot. dicit, unde, quæ & ἄνασσα à Græcis dicitur. differes ab illa, quod hæc ad solo fulcit, area vero totum vestibulum loci congat. Vide commentarium de Mundo, quē Arist. adscribitur.

Arēnātiō, nis. Quod arena purgat, & in ea frumenta tritorat. [ἀλοητὴρ. Ger. Een dorschse. Pol. Młocarz. Ang. A thresher.] Columel. lib. 2. cap. 21. Atq; hos superiorum arcuarios emi non ēntō percipiendorum fructuum, quæ tritici credicerat. Hæc Caleprnius. Meā tamen sententia Arcuarius, non Arcuarius legendum est.

Arēnōsus, a, um. Plenus arena. [ἀμμώδης. Pol. Piaszczysty. Ang. Sandy.] Columel. lib. 6. Quam terram bene laboris, arenosam facito. ¶ Alias scripturæ Geometras, pro spatio solet in figuris vacuo inter lineas.

Arēnula, æ. p. Tenuiter in pelvis & arcubus, ideoq; ab erudite deductū nomen quidā existimant. [ἄμμος ἐμμικρὸν. Gall. Sablon, arene & blon, grave. Ital. Arena. Ger. Sand. Hisp. Arena. Pol. Piasek. Vng. Homok. Ang. Sand, gravel.] Cæterū ea omnia humore, & tactu, unde & plurimū ægre cubat & tactione scribi debet. Nec quenquā movere debet, quòd derivativa habeat primū brevem. Nam verò producitur, qua derivativa nō semper primum brevē naturam servent. Alii per aspirationē scribunt, vel unde, dicti ab hærendo, eūdē ob rem nisi propter rem tritam cubarent, vel quòd cum calce pariebus inhærent, sicuti in febribus videmus. Ejus verò tres tantū species facillimē Follis, tavialis, & marmorea, ex quas creditor, fabula, ἀνάμιξις nominatur. ¶ Limus arenas furari proverbialiter dicitur, qui rem ab omnibus neglectā & incultē ejus tollit. Ovidius De arte amandi: Ille potest vacuo furari lintre puellas, Vxore fluitū quisquis amare potest. ¶ Ex arena funiculū nectis, Ἐξ ἄμμου σχοινίον πλέκεις. De fabulē frustraq; conantē dicebant, ubi quis ea connectere laborat quæ nec queunt cohærere. In lumina quadrant ut quidam edunter & arenæ. ¶ Quamdiu; Arena pro turpi lucro, in quo pugnabant gladiatores, quod locus ille arena & pulvere solet esse compressus. Horat. in Arg. Quo diem aūt munera die Parthenopæum obsidere tanē primum nullus, per arenam mediam ad spectaculum induxit. ¶ Hinc arenarii dicti sunt gladiatores, quòd in arena dimicabant. ¶ Per translationem arenam dicimus, pro foro, quia illicitè depugnant athletæ cautum, ut in arena gladiatores digladiabantur. Seneca. Hoc tanē loco est, ubi olim nullū locū erat, forum arenā. Hinc Plin. Arena fiam appellatur. Centumviros: quam amita judicio centumvirali versabatur hæc quoque tribunalia. Hoc nomē locorum pluralem numerum habeat. Virgilius tamen dixit: quam molli Zephyrus turbine mutat arenæ. ¶ Ab hac significatione oriuntur adagia: In harena ipsius arenæ: hoc est, in tua arte: nec enim par non gladiatorē retiarius nota assignata dimicare tur arena.

Arēnōsus, a, um. Quod ex arena est. [ἀμμώδης. Gall. De sablon. Ital. De arena. Ger. Dat van Sand is. Belg. Van zandt. Hisp. Cosa de la materia de arena. Pol. Piaskowaty. Ang. Sandy.] Plin. lib. 17. cap. 7: Fit enim alba, fusca, columbina, argillacea, togulacea, arenacea. Idem lib. 3. cap. 15: Invenitur in natura conticulis conchiliorum arenosa dentium.

Arēnārius, a, um. Quod ad arenā pertinet. [ἀμμώδης. Gall. Appartenant a sablon. Ital. Pertinente all' arena. Ger. Dat zu dem Sand gehört. Hisp. Cosa perteneciente a la arena. Pol. Piaskowy. Vng. Homoky. Ang. That belongeth to sand.] ut Iupiter arenarius, quem Græci Ammonem dicunt.

Arēnārius, ii. Qui in arena depugnat. Callistratus: Nec ita retentrix manumissi tui erit, cui fides & ætas patrona præstare debet, nec arenarius manumissus tales operas, quia ita lex permittit, vitæ præstari non possunt.

Arenarius, ii. Si mus. [ψάμμος. Pol. Narpiasz. Ang. A sand-mouse.] Vng. Fekete homok egér.] belluarius qui in arena atque amphitheatro cum bestiis depugnat: qui infamis turpisq; condemnatur pœna: Iulius Capitol. in Antonino: Tum sandi pugilis filius his moribus fuit, quibus nullus lucifer, nullus scenicus, nullus arenarius, &c.

Arēnōsē, f. arnius, Arenæ similius. [ψαμμωδέστερον. Gal. sablonieux. Ital. Assai simile a arena. Ger. Sandt ähnlich. Hisp. Algo parecido a la arena. Pol. Piaszczyście. Vng. Homokhoz hasonlóbban. Ang. Sandier.] Cicero pro Cluentio de arenariis quibusdam extra portam Esquilinam proœmium occidit. Varro: Aqua cidnæ, neq; arenariæ alterius, alterum perennis.

Arēnātus, a, um, Quod arena mixtum est. [ψαθυρὸς. Ang. Mingled with sand.] ut Cals arenatus. Cato De re rustica, cap. 10: Postea cæmentis mixtis & calce arenato, conjicere omnia quodq; coriam struico.

Arēnātum, substantivè, pro eo quod ex arena factum est: sicuti marmoratū, quod ex marmore. [ψαμμωτὸν. ψαμμωτὸς. Ang. Mortar made of lime & sand.] Vitr. Quæ autem rectoria fundita arenati & marmorati soliditate sunt. Varro de re rustica: Vbi laboraveris de calce, arenatum primo cito facito. Plinius: In Creta cisternis etiam arenatum quod cubari sunt, priùs se movente ligneis verubus subigunt. Arenatum alio nomine lactitam vocamus: Barbari etiam Statumen est nul. & cæmentum, sed properatum. Nam cæmenta appellant ne lapides ligni hæreant impositi, vel potiùs lapidem silicis, quæ arenato conjiciuntur ut ratio cochinnas fundat.

Arēnōsus, a, um. Quod arena abundat. [ψαμμώδης. ψαμμῶδες. Gall. Sablonneux, plein de sable. Ital. Arenoso, pieno d'arena. Ger. Dat vol Sandt is. Hisp. Cosa llena de arena. Pol. Piaszczysty. Vng. Homokos. Ang. Sandy, full of sand.] Plautus: Limus non arenosus, sed algæ & fluviorum sordibus plenum. Virg. 4. Aeneid. Limus arenosum Libyæ.

Arēnōsus, a, um. Harenam vel arenā [ψαμμώδης. Gal. Plein de sablon. Ital. Pieno di sabbia. Ger. Dat is Sandt. Hisp. Arenoso. Pol. Piaszczysty. Vng. Homokos. Ang. Sandy.] Arena rena Græcis. Plin. lib. 12. cap. 3: Arenulæ quæ invenientur in corallis cochlearum, cavis centum indire, Italiæ libras ad olare.

Arenæ quid sit, vel fuerit sum.

Arĕo, es, ui, ĭtum, ēre. f. Aridum fieri. [חרב. ξηραίνω, καταξηραίνω. Gal. secher. Ital. Seccare. Ger. Dues maken. Belg. Dese maeckt droogh. Hisp. Secar. Pol. Suszyć. Vng. Megszáraz. Ang. To make dry.] Plautus in Rud. Vt ita ego arem hanc arenam uterer, ut olim exilem exaquatam, ut rem tamen. Plin. lib. 17. cap. 1: Ita totum Arcuis Thebaidis. Quidam hoc verbum ab ara deducunt, in qua, quæ Dis immolabantur, torrefiebant. Alii vero per contrarium: sic Cum Aves ligatæ, quo dicitur ut ligatæ, quòd arcubus mirum in modum ligentur. Hujus compositiva sunt, Adareo, Exareo, Inareo, Obareo, Perareo, & Subareo: de quibus suis locis.

Arēfăcio, Aridum facio [חרב. ξηραίνω, κλίνω, καταξηραίνω. Gall. Secher ou defaire quelque chose. Ital. Seccare. Ger. Dues maken. Belg. Dese maeckt droogh. Hisp. Secar. Pol. Susz. Vng. Megszáraz. Ang. To make dry.] Cato de Re rustica, cap. 69: Pedes arboribus circumito, & arefacito. Plin. lib. 23. cap. 21: Quidam caulem incidunt parvulos, & simplici excavata radice, quo facta cohæsit, arefactumq; tollunt. ¶ Hujus passivum est Arefio, ξηραίνομαι, pro arefacior.

Arēfĭo, fis, fĭĕri, Aridum fieri, vitiditatem amitto. [חרב. ξηραίνομαι, ξηραίνω, καταξηραίνω. Gal. Devenir sec, secher. Ital. Seccare. Ger. Dat werdt droogh. Hisp. Secarse. Pol. Suszyć. Vng. Megszáradok. Ang. To grow dry.] Auctor ad Herenn. Libr. 4. Nihil lacrymæ citius arefiet. Idem in par. Cito arefiet lachryma, præterquam ubi cœnum nullus. ¶ Hujus compositiva sunt Adarefio, Inarefio, Obarefio, Perarefio, Exarefio, Sub arefio, quorum Ign. Ecce videsuis locis.

Arĭdus, da, dum, penult. corr. Siccus, exiccatus, resectus [יבש. ξηρὸς, αὐος, ξηρὸς, στερεὸς, ἀπεσταλμένος. Gal. sec, aride. Ital. Secco. Ger. Dat dürr ofvert droogt, aufgetrocknet. Belg. Dorr, droogh. Hisp. Seco, cosa de la humidad. Pol. Suchy. Vng. Aszu. Ang. Dry, withered, fruitless.] Catull. Arcui corporis succiosi corem. Aut is quid magis aridā dic. ¶ Interdū ponitur pro parco & sordido. Plaut. in Rudente. Argento arido. ¶ Interdū pro horrido, aspero, quum de loco loquimur: quia ea quæ arida sunt, quum asperi capiuntur, ut nimium are, non leniter tenuem cedunt. Virgilius Georg. & aridus alto Mons sudet graditque fatigat.

Arĭdĭtas, quæ & arĭdo, ĭnis. Siccitas. [יבשׁ. ξηρότης, ξηρασία. Gal. Secheresse. Ital. Aridita, siccita. Ger. Durrigkeit, Belg. Dorrigheyt. Hisp. Sequedad. Pol. Suchość. Vng. Aszúság. Ang. Dryness.] Plin. lib. 11. cap. 15: Sitit enim arborum, & omnem humorem ablatum, aridatem amplitat. Varro de Re rust. libro 1. capite 12: Quod & bestiolæ fiunt propè natuntur, & inferuntur, aut effluxit, aut aridine cito pereunt.

Arĭdŭlus, pro parsimonia apud Plaut. in Rud. Qui semper servas gloriam aridulus.

Arepennis, apud Gallos mensura est diu dū jugeri, quæ dī

agros suos metiũtur. Colum. lib. 5. cap. 1. Galli Candetum appellant trivesve ut minus spatium centum pedum in agrestibus autem pedum CC. quod Aratores Candetum nominant, semijugerum quoq; Arepennum vocant.

Aretium. [ἄρετος. Pol. Ἄρετος, ἀγαθός, ἐπιεικής. Ang. Any thing excellent, good.] Vel cor, Latine sonat placitum, à verbo quod est, placeo. Hinc factum est, ut testandi Praefecti praetorio, quae appellationis remedii non possunt, Aretia dicantur, laudanda.

Arētĭlŏgus, pen. cor. [Τὸ ἀρετολόγος. Gal. Homme de merueilles, & fortes choses. Ital. Garrolo, ragionatore, inamorato, & fauoleggiatore. Ger. Ein Schwetzer, der viel Seltzamer Dingen vorbringet. Hisp. Componedor de nouedades, ò que parla cosas nueuas. Pol. Człowiek rzeczy nowych mowiący. Vng. Keues beszédes ember. Ang. He that is a talker of merueiles, or newes, or a tryfler.] Porphyrio ait esse, garrulos & loquaces dicentes in ostentationem ingenii, inanes & deductas ἀρετὰς, id est, laudes & sententias. Auct. in Aug. frequentius Aretalogos & festos & solennes, nonnunquam tantum peculiaritatem celebrabat, Suet. Satyrosque illam sectatos quibus dam Moveri, ut modum Aretalogis. ¶ Aretalogus vocabatur, quòd fingeret de se multa, & audientes morti ac vecordiae. Sed unus contra Porphyrionem ad vetera placita, ferox, ait, hic Aretalogus, facetus, urbanus, quique sermonis lepore obleniat animos.

Arĕtĭum, ĭi. Aqua quae infero libabatur, deorsus vini, quod adversus sacris, & Lares colucrint bellus.

Argagantes, molliamenta, quae olim hanc vocabant, adversus elephantos. Author Cael. Aur. de Lib. Arg. cap. 1.

Argăgrĭus, pen. corr. Morbus est oculorum, quem Graeci dicunt: quod malo oculi intersint circulum, cujus loco Graeci dicunt: quod malo genus nitens stellae, quod Latinus Albugo vocatur, Graecis ἔστιν λεύκωμα, Plin. lib. 29. cap. 6. Eadem vis est in Gallo accidentibus albugines & albuginea. Apud eundem quod fortè vitiata in lectione legitur & Argemas, & per primam nominum declinationem, ut lib. 20. cap. 9. Sacco & cicatrices oculorum, & albugines, & argemas inducere. Item cap. 9. libri eiusdem: Faba trita cum oleo argemas juncearum sanant. Quibus tamen in locis aliquanti legunt Argemos. A Graecis corrupte ἀργεμα, ατος, & ἄργεμος, ου, indifferenter efferitur.

Argemon. Herba est apud Plin. lib. 25. cap. 9. quae Iuppa canaria dicitur.

Argemone, es, pen. prod. ἀργεμώνη. Herba est sylvestris papaveris omnino similitudine cistus effusi, quod oculorum albugines, quae argemata appellantur, sanet. Vide Dioscor. lib. 2. cap. 160. Plinius Argemoniam appellat, lib. 25. cap. 9.

Argĕntum, n. i. Metallum est post aurum pretiosissimum, quod gignitur (ut chymistis credimus) ex argento vivo, & sulphure also. [Τὸ ἄργυρος, ἀργύριον, & ἄργυρος. Gal. Argent. Ital. Argento. Ger. Silber. Belg. Silver. Hisp. Argento. Pol. Srebro. Vng. Ezüst. Ang. Syluer. Plautus spumam vulneri sanato esse, & fimi pertinax carnis excrescere, & fordes cordis in aqua elui.] Pertinax carnis excrescere, & fordes cordis in aqua elui. Cicatrices obducat. ¶ Argentum factum dicitur, quod elaboratum est, & in vasa aliave supellectilem Gallicarum Graeci ἀργυρώματα appellant. Pomp. ff. de auro & argento legato. Argento facto & Mannis ait, vasa argentea continere, velut trullas, scyphos, pelices, & his similia. ¶ Huic contrarium est Argentum infectum: hoc est, rude & nondum laboratum. ¶ Argentum signatum, Pol. Pieniądz. Tab eo dicitur pecunia argentea, quòd signum principis, vel magistratus habeat impressum. ἀργύριον. Seneca 1. de Benefic. Libentius donata argentum factum, quam signatum. ¶ Interdum etiam Argentum absolutè pro signato. Hoc est, pecunia argentea. Terent. in Phorm. Proximus argento sonos. Idem in Heaut. Argentum cudo. ¶ Argentum primò signatum est anno Vrbis 485. Quinto Fabio consule, quinque annis ante bellum Punicum primum. Nota argenti bigae & quadrigae fuerunt, inde Bigati, & Quadrigati nummi appellabantur. Aurei verò nummi 60. anno post argenteam percussus est, in quo primò Consulum, deinde Imperatorum capita in primi conspectu, & ab ista notamina accepere. Argenti vena, ἀργυρίτις ἀνθρακίτις. ¶ Argentum publicatum, vide infra in publicare PVBLICA. ¶ Argentum accepi, imperium vendidi. Plaut. proverbii quasi dicto spectat, in Asinaria dixit. Nihil hac sententia decantamus, Qui accipit beneficium, perdit libertatem. ¶ Argenti fontes loquuntur, Ἀργύρου κρήνη λαλεῖ. Hoc adagio notabantur ii, qui stolidè quidem atque indoctè, sed ac garrulè tamen & confidenter loquerentur, opibus videlicet fastu fretis. ¶ Argentum subterraneum nusquam apud antiquos reperi tractatum est. Planè venenum est, quod temporis & minoris spatio excedendo interficit. Nam omnia intrinseca, & praesertim praecordia velut ignis urit. ¶ Argentum tofile. Velleius Paterculus Histor. 2. de Caesare: Quinq; egit triumphos Gallici apparatus ex Cilicia. Pontificii ex Acambo, Alexandrini testudine, Africi ebore: Hispanensis argenteo raiti constitit. ¶ Argentum viatorium, & argentum balneare: de quibus D. lib. 34. Tit. 2. l. 19. & 42.

Argentāria. Idem, Argentea supellectilis instrumentum, [ἀργυρικὰ σκεύη. Pol. Srebra domowe. Vng. Ezüst edényes szerszám.] Vlpian. D. lib. 24. Tit. 2. lib. 19. Vxor ianctura argentaria sibi mobilisse, quod non in argentaria patrisfamilias reponeretur.

Argentārius, ii, substantivè. Qui argentum exercet: hoc est, apud quem pecuniae depositae, quam tempestivè ab eo nanciscendi redditae. [ἀργυροπράτης, ἀργυραμοιβός. Gal. Banquier, changeur. Ital. Cambiatore, banchiere. Ger. Ein Wechsler. Belg. Een Wisselaer. Hisp. Cambiador, ò mesario en publico. Pol. Wechsler, Kamienicznik. Vng. Pénzváltó. Ang. A banker or a money changer.] Plaut. in Curcul. Habent hanc nostram picturam argentarii, ut alienum palam, reddant nemini. Eandem etiam Trapezitam & Mensarium appellamus. Idem eodem: Ita me amor argentarii, Lequerionis, & pecuniam Lycone non verim. Cic. pro Flacco: Civitas, in qua nemo nisi locuples, aut quisquis nisi locuples esse quaestus, Praetoribus tribus Quaestoribus, quaestu Mediastinis. ¶ Proprie autem Argentarii dicuntur, ut docet interpres Ff. de edendo, maiores mercatores, qui multorum pecunias accepto custodiae, quam opus faciat, reddendae & quorum officium atq; ministerium publicam habet confirmationem actiones conficiunt. Autor est Seneca, argentarios praedicit de publicis actionibus. Vide Budaei annotationes in Pandectas.

Argentārĭus, a, um, adjectivum. Quod est argenti, quod ad argentum pertinet. [ἀργυρικός, ἀργυρώδης. Gal. D'argent, appartenant à argent. Ital. Cosa d'argento, ouero di appartenenza d'argento. Ger. Von Silber, oder zu Silber gehörig. Hisp. Cosa perteneciente à la plata. Pol. Srebrny, do srebra należący. Vng. Ezüstös. Ang. Belonging to siluer, of siluer.] Plin. lib. 33. cap. 3. Laudationem candens in omnibus metallis & proximam in argentariis. Item cap. 4. Ratio argentaria ad est, pecuniaria. Cato de Re rust. cap. 2. Rationem putare argentarium, & frumentariã. ¶ Auctarium argentarium. Plautus in Hexal. Spero aliunde hodie me bonum opem, autumo, sibi inventurum esse auxilium argentarium.

Argentātus, a, um, Ep. Mensa, tabernáve argentum, vel eram officinam, in qua argentum exercetur, aut prae paratur. [ἀργυροφόρος, ἀργυροπωλικός. Gal. Banque, ou table de changeur. Ital. Banco, ouero, bottega d'argentiere. Ger. Ein Silberladen oder ein Silberschreiber. Hisp. Casa de argentero. Pol. Stół pieniężny. Vng. Pénzváltó asztal, vagy hely. Ang. A banke or a table where money is changed.] Plaut. in Epid. Permopolia & Lanienas, circunq; argentatas. ¶ Significat & Argentaria officina seu tunicam argentatam. Vlpianus 11. de aedem. Sed & quod solvi conditum argentatus, olere debentem & hoc ex argento haverit. ¶ Argentariam facere vel exercere, ἀργυροπρατεῖν, ἀργυροβατεῖν. Idem eodem titulo: is erã qui desiit argentariam facere, ad edictum compellitur, ubi argentariam exercuit.

Argentātus, us, ad. Argento tectus. [ἀργύρωσις. Gal. Argenture, ouurage en vaisselle d'argent. Ital. Opera d'argento. Ger. Silberwerck. Hisp. Cosa plateada por defuera. Pol. Srebrzyzna. Vng. Ezüstözés. Ang. Couered with siluer, siluer worke, or siluer plate.] Liv. 9. Vib. Tumulo ingentis molibus velut colores, argentatus lucem candidat.

Argentĕus, a, um. Quod est ex argento: [ἀργύρεος. Gal. D'argent. Ital. Fatto d'argento. Ger. Silbern. Belg. Siluren. Hisp. Cosa hecha de materia de plata. Pol. Srebrny. Vng. Ezüstből való. Ang. Made of siluer, or Argenteus denarius, & argentae phialae, apud Plin. Argenteus colmus, argenti splendorem referens, apud eundem lib. 16. cap. 18. Argenteae arcae, quae argento vendidit est. Plaut. in Pseud. Quid ego exte audio? an licitum tua est facta mea argentea? ¶ Argenteis hastis pugnare. Ἀργυρόμαχαιρα νέφη κτείνειν, dicebatur, qui quum negotium alio pacto cõficere nequit, nummorum & largitione perficiunt. Nihil attamen ardendum, quod petenda non expectetur. Ornamenta autem parentum ab oraculo quodam Apollinis, qui Philippo regi consuluerat, quo pacto pulsa victoria potiri, respondit ad hominum: Ἀργυρέοις λογχισμοῖς μᾶλλον ἢ σιδηρέοις κρατήσεις. Argenteis pugnacibus, argentatis armis vincet. ¶ Bos in quadrigis argenteis pugnantibus, Ἀργύρεος ταῦρος ἐν ἁρματηλάτοις πυγμαχίαις. In eos qui personam tuffinent, officium aliquod egregium pollicentes, nec illi tamen functi, nisi re vera impetrarint id, quod petierant.

Argentĕus, Cui nummus est argentum: [ἀργυρώνητος. Gal. Qui est acheté d'argent, ou vendu. Ital. Che ha d'argento. Ger. Der mit Silber bezahlet ist. Hisp. Cosa comprada con plata. Pol. Srebrem opłacony. Vng. Pénzzel való. Ang. Bought with siluer.] ut, Argentea Anglice. Full of siluer, wherewith siluer is mingled.] ut, Argentum

sum argentosum. Plin. lib. 33. cap. 5. Ita ferruminatur aurum quod argentosum vocant.

Argentifodīna, æ, f. Vbi fodiuntur argentum, quam Argentiminam vocamus. [ἀργυρωρυχεῖον, ἀργυρεωρυχεῖον. Gall. mine d'argent. Ital. Miniera d'argento. Ger. Ein Silbergrub. Hisp. Mina de donde se saca plata. Pol. Kopalnia srebrna. Vng. Ezüstes bánya. Ang. A siluer mine.] Plin. lib. 33. cap. 6. Odor ex argentifodinis animantis est omnium animalibus, sed maximè canibus.

Argentum vivum, n. i. Genus est metalli liquidi, argentum vocatur, fluida verò constitentia aquam referens: unde & nomen accepit. ὑδράργυρος &c. Aristoteles ἄργυρος ὑδρώδης, hoc est, subtile, seu liquidum argentum vocat. Gall. Argent vif. Ital. Argento viuo. Ger. Quecksilber. Hisp. Azogue. Pol. Rtęć żywa. Vng. Eleven ezüst. Ang. Quicksilver.] Huius duæ sunt species, Nativum, seu fossilium, & factitium, quod ex minio excoquitur. Vitruuius hydrargyros Dioscoridi dictum, Plinius Hydrargyrum ab argento vivo distinguit, quod fossile est & nativum, Argentum vivum, quod ex minio purgatur, Hydrargyrum appellans. Sic enim hoc libro 3. cap. 3. Aes naturam argenti vivi, aurum verò hydrargyro legitimum esse. Vtrumq; picem picis colorem, odorem, auramq; planè exhalat.

Argentārius, Vectigalium est Latinum, ex Græco ἀργυραγωγὸς effictum. [Pol. Nazłodziey pieniędzy.] quo significatur ingenium ex argenti hoc est pecuniæ cupiditate proficiscens. Vocæ Argentariæ officinæ dicuntur, quæ pecuniâ corrupti recipiebant, quæ ad Reipublicæ commoda judicium pertinere. Vide infra in dictione AARGYRANCHES.

Argentes. [ἀργέτης. Ital. Vento di maestro. Ger. Der Weisnord von der Sonnen nidergang her. Belg. Westersche Wint. Ang. The north west wind.] Ventus flans ab occasu æquinoctiali favonius, ab occasu solstitiali Corus: Zephyrum & Argestem vocant.

Argillā, æ, f. Terra tenax, qua figuli utuntur ad faciendo vasa. [πηλὸς κεραμικὸς, ἀργίλλιος. Gall. Argille. Ital. Creta. Ger. Weiß oder leimicht weiß Erdt oder Leim. Belg. Pruyde. Hisp. Barro de alfareria. Pol. Glina. Vng. Agyag. Ang. Potters clay.] Cicero in Pis. Quid cellæ hic nominis ex argilla & luto factus Epicureus? Horat. in Epist. Ideoneus ara Cultibet, & argilla quidvis imitabitur uno. Sunt qui non oleum, fuisse, quod etiam conveniet videtur cum Græca origine, contrà tamen aliis obtinuit.

Argillāceus, a, um, Quod ex argilla est, aut quod tenax est instar argillæ. [ἀργίλλινος. Gall. Chose d'argille, ou glueux ou gommeux comme argille. Ital. Cosa fatta di creta. Ger. Leimicht oder Leimig / Erdtig / Thonig. Hisp. Cosa de materia de barro. Pol. Gliniasty, gliniky. Vng. Agyagos vala. Ang. Of potters clay.] Plinius libro 17. capite 7. Illi enim alba terra, tefa, columnas, argillaceas.

Argillōsus, a, um, Abundans argilla. [πηλῶδες. Gall. Argilleux, plein d'argille. Ital. Abondante di creta. Ger. Dem Leimichtig oder Letterig gleich. Hisp. Lleno de barro. Pol. Gliniasty. Vng. Agyagos. Ang. Full of potters clay.] Plinius lib. 21. cap. 9. Serit occupatis uligine argillosis locis. Colles argillosi. Columel. Oleæ maximè collibus siccis, & argillosis gaudet.

Argion, Capillus Ventris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 139.

Argiros, Lucosilis vel Mercurialis, apud Dioscor. lib. 4. cap. 201.

Argis, ἐνάργως, adverbialiter in loco. Plin. lib. 20. Argis etiam alea durare dicitur.

Argō, genitiv. feminini, ἀργοῦς. Prima navis fuisse creditur, qua Iason, una cum flore juventutis Græciæ, Colchida navigavit, vellusq; aureum, à Medea adjutus, in Græciam reportavit. Volunt autem hanc navem Argo appellatam ab Argo architecto, de quo Flaccus: ad chorum Tritonia devolat Argum. Molin hunc puppim jubet, & demittere ferro robora. Diodorus à velocitate dictam putat quam ἀργὸν nos cetera significat velocem. Alii ab Argivis qui in ea vecti fuerunt, nomen habuisse appellatam. Quod genus reddit Cicer. lib. 1. Tusculan. quæst. Jam ait: Et eas argolicas, per quas penetravit ea, quæ est nominata Argo, quia Argivi in ea delecti viri vecti, petebant pellem inauratam arietis. ¶ Et & Argo, signum cœli fuit, quod & Navis appellatur. Ovid. prid. Idus Martii.

Argŏnautæ, ἀργοναῦται. Dicti sunt heroes illi, qui cum Iasone in Colchos profecti sunt, numero amplius quinquaginta ex quibus præcipui fuere Castor & Pollux, Telamon, Orpheus, Hercules, & Hylas puer. Sic cognominati à navi qua navigarunt. De his Orpheus lib. 1. & Apollonius in Catal. heroū, & Hygin. in Argon.

Argŭo, arguis, argui, argutum, n. t. Accuso, reprehendo. [הוֹכִיחַ hochiach הוֹכִיחַ hochiach. ἐλέγχω. Gall. Reprendre, accuser. Ital. Improperare, reprendere, accusare. Germ. Schelten/ straffen/ verklagen. Belg. Schelten of straffen. Hisp. Reprehender / reprender. Pol. Karzę, strofuię, oskarzam. Vng. Megfeddem. Ang. To accuse, to rebuke.] Et genitivo copulas, cuam ablativa jungitur. Curtius: Ordinem modò ayaritiæ, interdum & detestionis arguebat. Plaut. in Amphit. Et eccum video, qui me inimicam argui stupri dedecoris. Si verò id quo quis arguitur non exprimitur, accusatio tantùm intelligi. Cæd. lib. 5. Iure ergo reliberis arguunt. Interdum idem significat quod ostendere. Virg. 4. Æneid. Degeneres animos timor arguit. ¶ Aliquando in discrimen vocare, rectus: Arguitur in id est, in discrimen vocari. Hujus compositum, Conarguo, & Redarguo. ¶ Sciendum est, quòd licet Arguo, Argutum supinum faciat, ex quo Argutus, principium tamen futuri temporis est Arguturus. Sanctius lib. 2. artis. Quos acverbum modo ex Ritu vetus volentes occurrere, falsum ficium arguunt. Nam, ut docet Priscianus, quædam sunt verba in utum supinum formantia, quorum participia futuri terminant in turus, & vocabula in tio, ut arguturus, arguturus. Terminationes: Spondaicum, Pœanicum, pœonicum, plinthio.

Argūtĭcŭla, æ, dim. parte prima parilitra ab Argus. Acusatiuncula, reprehensiuncula. [ἐλεγχίδιον. Plautus in Pœnul. Argutiæ calumniarum facinorum. ¶ Quandoque est nomen, sceni significans cumulatius & acutius. [ἐλεγχῶν κομψότερος. Gall. subtil accusateur. Ital. Argomento. Germ. Beschmitz. Hisp. Sotil de mucho / demasiado parlar. Pol. Subtelny. Vng. Okos. Ang. A quarrelling, or clamorous] Cæl. Fulvius q. perque, & Hic & Clic Attius, trium istis quasi lecti Argutatio, ironia notatio. ¶ Cum verò dicit Curtius: Tum illi quasi lecti argutatio, nel ligneæ scipiunt is lecti quasi garrulitas, de qua Ovid. lib. 3. Amor. Sponda tacere nobilitare potest.

Argūtātĭo, ōnis, verbale. [הוֹכָחָה hochiach. ἔλεγχος, ἔλεγξις. Gall. Accusation, reprehension. Ital. Reprensione. Germ. Ein schmehung. Belg. Schelt. Hisp. Reprension o reprehension. Pol. Nagana, skarżenie. Vng. Okoskodás. Ang. A quarrelling, clamorous] Gellius lib. 13. cap. 3. Postea illi autem argutationibus illis forte reprehendi. Argutatorem pro sophista argumentatore accepit.

Argūtāmentum, n. t. [תּוֹכָחָה tochachah תַּעֲנָה taanah. ἐλεγχομαχία. Gall. Argument. Ital. Argomento. Ger. Ein anzeigung/ ein beredtung eines verschlagenen dings. Belg. Een Beraetslaginge/ be redeninge. Hisp. Argumento. Pol. Mowa przeciwna. Vng. Okoskodás. Ang. An argument.] Quint. Illi ratio probationis præ-

Rans,

stans, quæ colligunt ad persuasionem, & quæ quod est dubium, specie quod debitum non est, confirmat. Sumuntur interdum etiam promissa, quæ aliquis in opere tractaturum quasi fidem facturus vocant. Cicer. Quoniam in hunc scribendi argumentum incidi. vel situm. Sic dicimus Argumentum Comœdiæ, quod Græci Periochen vocant: Item, summam rationem Comœdiæ, prætextas versibus expressam. ¶ Interdum pro conjectura. Idem in Catil. Certissima argumenta sunt, indicia manifesta. Item in Verrina. Quæres certum a nobis argumentum inclusum; fac-ta sit ab eo, an tempore interdicto ab Arpino, pro domicilio. Cicer. Habes. Offic. Tabulæ vero nunquid habent argumenti, præterea nisi vetustatem? Argumentum præterea profuturum nemo pecuniæ fraudem? Argumentum præterea proferunt, in omnia artificio penitur. Item, Vetus fecundæ diligentissime perfecerat argumenti ad Remum valens. Sic alibi legimus Argumenta rationum, & Argumenta alia operis, pro argumentis.

Argumentare, eri, Deponens, Argumentum facere. Cic. de Invent. Argumentari est ratione rem aliquam dubiam probabilem aut necessariam ad fidem faciendam adducere. Item de Fato.

Argumentatio, onis, Argumentum. Cic. de Invent. Argumentatio est ratio rem dubiam probabilem faciens. [Pol. Dorsa. Vng.] Cic. in Top. Ad probandas disputationes sibi fabricata Oratorum altercatiuncula rem eam quæ in quæstione est excogitat Orator, qui in proposita ratione tractanda aut amicum aut inimicum, postea in propositione tractationis aut amicum laudaturus, aut inimicum vituperaturus, aut apud judicem, aut apud populum, aut apud senatum dicturus, deliberaturus, aut disputaturus, quam primum ab Oratore desiderat, exponi. Cicer. Quæ ad rem aptæ sunt, ea dicendo dilucidare. Item, Quæ ad rem non pertinent, ea dicendo obscurare. Item, Quæ ad rem aptæ sunt, ea dicendo illustrare. Item de Partitione oratoria. Altera est quæ tota in explanatione & argumentatione versatur. Collocata est. Cicer. in Divin. Cæcil. Perspicuum est argumentationis quod sumpserit. Cicer. in Partit.

Argumentatus, Adjectiv. [ ] Pol. Dorset. Vng.] Cic. in Top. Argumentatio est Oratio rationem rei dubiæ probabiliter explicans. Item, Argumentatus sermo, id nomen est, ad declinandam suspicionem alicujus rei turpis, vel criminis, excogitatus, ut simulatio ejusdem.

Argumentatrix, icis, Quæ argumentatur, vel probat, argumentis persequens. [ ] Vng. Argumentatrix. Cic. Etsi quæ argumentatrix ejus sagacitas fuerat, tamen ea tum cæcutiebat. Hisp. Argumentadora. Pol. Dorsa. Argumentatrix. Vng. Che dichiara, prouua con argumenti. Ang.] Cic. Ad Att. Nonne argumentari tum, quid ea pecunia acturus esset? Sed recte mihi & argute argumentanti & acuenti defecerunt, & ratiocinanti non hæc cogitanda de colapturis & de ore dispertiendo fuerunt.

Argumentatus, us, pro argumentatione. Quotum alterum ad finem declinet. Item, Argumentatus duo sunt genera, quorum alterum ad finem declinet. Item, quum de dispertire, iterum sese declinat ad unum. Dicimus, quum propositum id quod proponit, in quibus rebus, quantum mentibus, atque his confirmatis, id propositum sese tueatur, atque concludat. Hic autem alterum argumentatio, quæ vero & contra pugnantia quæque vult, eaque confirmat. Demoleid quod propositum sit petitionis an non sit ad rem dictum.

Argumentatus, tus, pro argumentata probatio. [ ] Gall. Argument. Ital. Argumento. Germ. Beweyssung. Hisp. Argumento. Pol. Dowod, dowodzenie. Vng. Okmondas. Ang. Argumentation, argument. Cic. Ad Att. Hæc ad illorum duorum Argumentationes, quos Græci ἐπιχειρήματα appellant. Cic. de Orat. Alterum est, quæ tertia dispositionis est, argumentatio: in qua argumenta ad probandum sumuntur, ea ratione & via, quæ videbitur accommodata. Argumentatio, cum aliquid probandum est, aut refellendum, ratio, quæ rem dubiam probabilem aut necessariam efficiat.

Argumentatus, a, um, pro Argumentosus. Argumentatum genus argumentationis vitiosum. Item de vitiosa & incerta argumentatione. Quæ ratiocinatio ad id quod fieri non potest, accommodatur. Argumentatum ipso vitio est, ironia est tota. Cicer. Si contra vel in vulgus, si vel in communitatem dati, fluctuosi & controvertentes, si perspicuum, nec concessum, & quæ fabulosa. Si contra naturam, si incredibilia. Cod. eodem. Adjectum est quod plus continet ad quæstionem, quam ipsa quæstio. Item de Orat. Ex quibus & ea quæ argumentata & acuta videntur, & ea quæ ad animos hominum ad fidem faciendam maxime valent.

Argumentator, oris, Qui argumentatur. Cic. de Invent. Argumentator est, qui ratione rem dubiam probabilem aut necessariam ad fidem faciendam adducit. Item de Fato.

Argumentatorius, a, um, Ad argumentationem pertinens. Cic. de Orat. Argumentatoria est, quæ ad probandum & refellendum valet. Item, Argumentatoria oratio, quæ ad probandum & refellendum valet. Item, Argumentatoria oratio, quæ ad probandum & refellendum valet. Item, Argumentatoria oratio, quæ ad probandum & refellendum valet.

Argumentatrix, icis, Quæ argumentatur, vel probat, argumentis persequens. [ ] Vng. Argumentatrix. Cic. Etsi quæ argumentatrix ejus sagacitas fuerat, tamen ea tum cæcutiebat. Hisp. Argumentadora. Pol. Dorsa. Argumentatrix. Vng. Che dichiara, prouua con argumenti. Ang.] Cic. Ad Att. Nonne argumentari tum, quid ea pecunia acturus esset? Sed recte mihi & argute argumentanti & acuenti defecerunt, & ratiocinanti non hæc cogitanda de colapturis & de ore dispertiendo fuerunt.

Argumentatus, us, pro argumentata probatio. [ ] Gall. Argument. Ital. Argumento. Germ. Beweyssung. Hisp. Argumento. Pol. Dowod, dowodzenie. Vng. Okmondas. Ang. Argumentation, argument. Cic. Ad Att. Hæc ad illorum duorum Argumentationes, quos Græci ἐπιχειρήματα appellant. Cic. de Orat. Alterum est, quæ tertia dispositionis est, argumentatio: in qua argumenta ad probandum sumuntur, ea ratione & via, quæ videbitur accommodata. Argumentatio, cum aliquid probandum est, aut refellendum, ratio, quæ rem dubiam probabilem aut necessariam efficiat.

Argumentatus, a, um, Argumentosus. Argumentatum genus argumentationis vitiosum. Item de vitiosa & incerta argumentatione. Quæ ratiocinatio ad id quod fieri non potest, accommodatur. Argumentatum ipso vitio est, ironia est tota. Cicer. Si contra vel in vulgus, si vel in communitatem dati, fluctuosi & controvertentes, si perspicuum, nec concessum, & quæ fabulosa. Si contra naturam, si incredibilia. Cod. eodem. Adjectum est quod plus continet ad quæstionem, quam ipsa quæstio. Item de Orat. Ex quibus & ea quæ argumentata & acuta videntur, & ea quæ ad animos hominum ad fidem faciendam maxime valent.

Argumentator, oris, Qui argumentatur. Cic. de Invent. Argumentator est, qui ratione rem dubiam probabilem aut necessariam ad fidem faciendam adducit. Item de Fato.

Argumentatorius, a, um, Ad argumentationem pertinens. Cic. de Orat. Argumentatoria est, quæ ad probandum & refellendum valet. Item, Argumentatoria oratio, quæ ad probandum & refellendum valet. Item, Argumentatoria oratio, quæ ad probandum & refellendum valet. Item, Argumentatoria oratio, quæ ad probandum & refellendum valet.

quum id quod agitur in controversia est: ut si quis quum Ulysses accuset, in hoc maxime contendat, quod certum est, hominem egregium virum fortissimum. Aut certo accusatu, Offensum est, quod constat qui audiunt, voluntatem lædentis fuisse. Si quis apud equites Romanos cupidos judicandi Capponis legem judiciariam laudet. Perspicuum est, de quo dicatur. Si quis quum Oresten accuset, parricidii eum morte ejus ulciscendi causa occidisse, demonstrandum est, quod alterum quæstionis est positum. Turpe, quod aut eo loco in quo dicitur, aut eo tempore dicitur, aut eos apud quos dicitur, aut eos qui dicunt, aut de re qua agitur, indigne propter hominem aut rem dicitur. Vulgare est, quod in aliam quamvis rem non probabilem, sed tamen communiter usitatam potest, dici solet.

Argumentatrix, icis, Quod est fidem magno argumentorum numero faciens, artificiosa. [ ] Gall. Argumentieuse. Ital. Argumentosa, ingegnosa. Ger. Beweyssgründig. Hisp. Argumentadora. Pol. Dowodna. Vng. Okos okmondas. Ang. Argumentative, reasoning. Cic. Quæ ab ingenio ac vultu argumentatrix ejus sagacitas fuerat, tamen ea tum cæcutiebat. Hisp. Argumentadora. Pol. Dorsa. Argumentatrix. Vng. Che dichiara, prouua con argumenti. Ang.] Cic. Ad Att. Nonne argumentari tum, quid ea pecunia acturus esset? Sed recte mihi & argute argumentanti & acuenti defecerunt, & ratiocinanti non hæc cogitanda de colapturis & de ore dispertiendo fuerunt.

Argumentatus, us, pro argumentata probatio. [ ] Gall. Argument. Ital. Argumento. Germ. Beweyssung. Hisp. Argumento. Pol. Dowod, dowodzenie. Vng. Okmondas. Ang. Argumentation, argument. Cic. Ad Att. Hæc ad illorum duorum Argumentationes, quos Græci ἐπιχειρήματα appellant. Cic. de Orat. Alterum est, quæ tertia dispositionis est, argumentatio: in qua argumenta ad probandum sumuntur, ea ratione & via, quæ videbitur accommodata. Argumentatio, cum aliquid probandum est, aut refellendum, ratio, quæ rem dubiam probabilem aut necessariam efficiat.

Argumentatus, a, um, Argumentosus. Argumentatum genus argumentationis vitiosum. Item de vitiosa & incerta argumentatione. Quæ ratiocinatio ad id quod fieri non potest, accommodatur. Argumentatum ipso vitio est, ironia est tota. Cicer. Si contra vel in vulgus, si vel in communitatem dati, fluctuosi & controvertentes, si perspicuum, nec concessum, & quæ fabulosa. Si contra naturam, si incredibilia. Cod. eodem. Adjectum est quod plus continet ad quæstionem, quam ipsa quæstio. Item de Orat. Ex quibus & ea quæ argumentata & acuta videntur, & ea quæ ad animos hominum ad fidem faciendam maxime valent.

Argumentator, oris, Qui argumentatur. Cic. de Invent. Argumentator est, qui ratione rem dubiam probabilem aut necessariam ad fidem faciendam adducit. Item de Fato.

Argumentatorius, a, um, Ad argumentationem pertinens. Cic. de Orat. Argumentatoria est, quæ ad probandum & refellendum valet. Item, Argumentatoria oratio, quæ ad probandum & refellendum valet. Item, Argumentatoria oratio, quæ ad probandum & refellendum valet. Item, Argumentatoria oratio, quæ ad probandum & refellendum valet.

Argumentatrix, icis, Quæ argumentatur, vel probat, argumentis persequens. [ ] Vng. Argumentatrix. Cic. Etsi quæ

Hisp. Carnero. Pol. Baran. Vng. Kos. Ang. Aramme.] Vervex vero, cui inverti vel adempti sunt testiculi. Ab ara dictas est aries, quòd ejus impositâ adipe sacrificia solerent. Virg. 3. Aeglog. ipse aries etiam nunc vellera fecat. ¶ Arietem emittit, Ἀγχιβασίαν. In rixæ pugnæq; cupidum declaratur. Antiquarius enim bellum susceperi, tum illum mittebant, cui arietem addiderant, in hostium fines immitteret: hoc significans pacto, civitatem & agros illorum hostibus compascuos fore. Autor Diogenianus. ¶ Aries cornibus lasciviens, κριὸς ἀντιβολῶν. Diogenianus offendit convenire in magnos & lativos. Prunum cornua arietibus bene patis. ¶ Arietis ministerium, κριοβολία. Suidas & Xenodotus sic referunt, quasi dici soliturn de officio ingratos collocato. Siquidem aries cornibus fert patientem. Hesychius ita refert, cuasi congruat in eos qui pro cujusvis premioli inserviunt indigni. Quum nos invitamus ad ministerium, pollicemur aliquid, puta talos aut nuces. ¶ A cujus similitudine bellica machina Aries appellatur. Veget. lib. 4. cap. 14. Materia aeratabularis testudo contexitur, quæ ne flammis exuri possit, coria sive cilicio veliuntur. Intra hanc est recipit trabem, quæ admodum prestringit ferro, falx vocatur: ab eo quòd incurvata est, ut ex muris lapides extrahat. Si verò caput ipsius ferro tegitur, aries appellatur, eòdem habitu arietis capitis fieri solet: vel quòd habeat durissimam frontem, qua subeuntes muros vel quòd more arietum retrocedit, ut vehementius feriat. Caesar lib. 7. Bel. Gal. Quod ab incendio lapis, & ab ariete materia defendit. Cicer. Of. Quamvis murum aries percutiens. Liv. 1. ab Vrb. Quum est actis portis, desisse arietem muris. Plin. lib. 7. cap. 56. Equum, qui nunc Aries appellatur, in navali victoria Epeum ad Trojam ferunt invenisse. Eadem & Tellus dicitur à simili ratione naturæ testudinis: quæ sicut illa modò recludit caput, modò profert, ita ejusmodi machina interdum recludit caput, interdum effert, ut vehementiùs ferat. ¶ Vis & Aries cœlestes signa, primum in Zodiaco. ¶ Aries etiã marinus pisces, Evemarina Helxe est: candore tantùm cornibus assimilatus. De hoc Plin. lib. 9. cap. 54. Gestatur (pugnæ) aries, ut latro: & nunc grandium navium in silo stantium occultatus umbra, si quem navigia volantes invitet, expectat: nunc elato extra aquam capite, piscatorum cymbas speculatur, occultusq; adnatans mergit.

Arietātĭo, ōnis, num. Quod ad arietem pertinet, seu quod arietis habet similitudinem. κριοειδὲς. Vitruvius: Constituebatur autem in ea arietaria machina.

Arietīnus, na, num, pen. prod. Quod est ex ariete. ζωὴ κριοῦ. Gal. De bélier. Ital. De montone. Ger. Das von dem Widder ist. Belg. Van den Wedder. Hisp. De carnero. Pol. Baranie. Vng. Az mi kosnak valo. Ang. Of or belonging to a ramme.] Plin. Arietinum jecur adhibitum utile est.

Arĭēto, as, penult. corr. Perunio, detrudo. [נגח מנגח hiphil, נגיחה. Gall. Heurter de corne, ruer, lancer par force. Ital. Arrotare co'l corno. Ger. Stossen mit den hörneren. Belg. Stoote met de hoornen. Hisp. Dar cornadas, topetar. Pol. Tarkac, jako ta kozuch. Vng. Dessze. Ang. To jacke and cast to the ground, to strike with the horne.] Tractum ab ariete, cujus similitudine caput & totidem cornua faciunt, ut magno impetu quicquid objecerit percutiant & dejiciant. Plautus in Truc. Quis præterveho nostras sedes arietat? Curtius Macedo gladium cuperat arripere, quem occupatum complexa, pectus repente subcurtis Dinippus aperuit in terram.

Arinca, Gallicum est vocabulũ, quo, teste Plinio, significatur frumenti genus, quod Græci Olyram, Latini Siligine vocant. [Ὄλυρα. Pol. Zyto. Vng. Rozs.] Vide Ruellium lib. 2. cap. 22.

Ariolus, & Ariolor, Vide Hariolus.

Ariolatio. [Pol. Wróżba. Vng. Jövendölés.] Prædivinatione, ac vaticinio. Gellius libro 12. cap. 13: At Cornelii Sacerdotis ariolatio levis tum quidem visa est, & vecors, sed magnæ max admirationi fuit.

Arisaron, ἀρίσαρον. Herba est exigua, radice babeos olivæ magnitudine, majore acrimonia, quàm Aron. A Plinio Asis appellatur.

Arista, Extremæ spicæ partes, quæ ut acus tenues ægrè igni consumuntur, & frumenti ab avium morsu tuentur. [שבלת shibbóleth. calyx, thyrsus, collegit. Gall. La barbe de l'espi de bled, ou d'orge. Ital. Spica. Ger. Das spitzin an der Aehren. Belg. Die Baerde. Hisp. Espiga. Pol. Osć żyta. Vng. Kalasz. Ang. The beard of corn or the eare of corne.] Dicitur autem arista ab ariditate, quòd sit omnino arida. Cicero in Catone: Fundit frugem spicæ ordine structã, & contra avium minorũ morsus munitur vallo aristarũ. ¶ Apud Poetas quandoq; accipitur pro ipso frumento. Virgil. 1. Georg. Chaonium pingui glandem mutavit arista. ¶ Non unquam etiam pro ipsa ætate. Idem 1. Aeglog. Post aliquot mea regna videns, mirabor aristas: hoc est, post aliquot ætates, sive aliquot annos. ¶ Persius pro pilis positus, Satyr. 1. Aliger, quum excidit membria timor albus aristas.

Aristocratĭa, ἀριστοκρατία. Optimatum principatus, ubi optimates Remp. tractant: quasi τὸ ἄριστον κρατοῦντος, qualis est & hodie est apud Venetos.

Aristolŏchĭa, ἀριστολοχία. Gall. Aristoloche, ou serpentine. Ital. & Hisp. Aristologia. Ger. Wunderlebenwurtz oder Osterluzey. Pol. Kokorzik alias, ἢ quibusdã Smolek. Vng. Farkas saláta.] Plinio alterum fumariæ genus. Herba est cui hoc nomen servant: cujus duæ sunt species, alia longa, alia rotunda. Autumant esse cinoris, & cum melle mixta in ulcera instillata fuerit, auditum juvat. ¶ Aristolochia Cretica, rotundum ejus genus, radice longissima, flore purpureo, colore buxeo, baccula teres ut cappari.

Aristophontes, antis. ἀριστοφόντης. Qui optimati occisor.

Aristoptorum, pen. corr. ἀριστόπτωρ. Vas quo prandium defertur. Latinè dicitur ferculum, quo prandia deferuntur. Varro, portas.

Arithmētĭca, Νουμερικὴ. Numerandi scientia, quæ tractat de numeris & supputandi ratione. Hæc inter disciplinas Mathematicas primum locum obtinet, quòd omnes ad eam indigent disciplinæ: Musica aut, & Geometria, & Astronomia illius auxilio egent. Plin. lib. 25. cap. 10. Sol primus in pictura omnium liceris erudivit, præcipuè Arithmetice & Geometriæ. Dicit Arithmetica, Νουμερικὴ λέγω δὲ ἣν ἐστὶ ἀριθμητικὴ.

Arithmus, ἄριθμος. Latinè numerus unde Arithmetica.

Aritudo, Vide AREO.

Arma, ōrum, ab armis dicuntur id est humeri, quibus depugnant, ut inquit Festus: scuta, gladii, galea, & cætera quæ parantur. [כלי זין kelee zayin. Gall. Armes, armeures, harnois. Ital. Arme, armadura. Ger. Waffen, Harnisch. Belg. Wapenen. Hisp. Armas. Pol. Zbroia. Vng. Fegyver. Ang. Armour, armure, harnesse. Arma dicebant Veteres, quæ nunc vocamus tegumina. Varro ab arceo Arma dicta existimat, quòd his arceamus hostes, ut fustes, lapides, & hujusmodi. Quidã à verbo Græco derivant. ἁρμόττει dicit, convenire. Inutilia enim sunt arma, nisi ita unumquemque corpori, ut nec; ampliora sint nec; angustiora: nec; corpus locetur angustia, nec; amplitudine vapulet. Sed ne vera nobis omnia hoc nomine bellica, sive etiam omnia tela armorum intelligamus. Virgilius: Vocat ecce cruentus arma vocat Mavors, telaq; sonantia agrestibus arma. ¶ Arma conjunctim sunt galeæ, pectorale, clipeus, ocreæ. Plautus: Quàm elegans nullum video cum corpori suo arma. ¶ Arma scholastica, dicuntur pugilatorum libramenta. Cujus arma cum, ab venabulum, & arcus vel fides & pugillares. ¶ Naturã quoq; & pictorẽ instrumenta arma dicuntur. Virgilius 9. Aeneid. Colligere arma jubet, validisq; incumbere remis. Et libare vetat alia quæ arma Expectant. ¶ Quandoq; arma capiuntur pro bello, Tu longa pro pecore. Quid arma toge. ¶ Etiam quoq; & consilia, Arma dicuntur. Virgil. 2. Aeneid. -Et quærite cõsilium sumite. ¶ Omnibus armis præmittoq; desinam proverbialiter dicitur qui primus omni extremo auxilio, quod & indicabimus hoc loco, quæ est Iliad. 8. Ἐγχείῃ καὶ ἀσπίδι καὶ κορυθαίολον κράτι θέντες. Quod & Homerus in 13. Iliad. & galea nitentes & hasta. ¶ Res enarrantur cum his armis pertinentes. Mortis est proverbialis, eorum cujus, Veneratione celebrantur, sed fallit: hoc est, magis dolor ipse commoda quibus ipsi desinunt accalumnem.

Armātūra, æ. Armandi genus & forma. [מתקן מכשיר kaschar, mechsera, mamsera, mamsoreth. Gall. Armeure. Ital. Armatura. Ger. Rüstung, Waffen. Belg. Wapeninge. Hisp. Armadura. Pol. Rynsztunek. Vng. Fegyver kötes. Ang. Armour, or armure, weapenyng.] Cicero Attico lib. 8. habet tres cohortes quinq; armaturas, nostra armatura exercitui, Gallicas, quibus nos armati armis. Veget. li. 3. ca. 14: Tertius ordo disponitur ex armaturis velitaribus, de sagittariis præterea. Levis armatura, Cicer. γυμνῆτες, Tiber.

Armĭfĕr, a, um, adject. Arma ferens. ὁπλοφόρος. Silius lib. 8. Quis ardat togã, & armiferam sprevit Quirini. ¶ Armifera dea, per ironiam Minerva. Ovid. ad Livian. ¶ Armifera aurum. Seneca in Medea.

Armĭger, armigeri, pen. corr. in f. Qui arma gerit, scuta, galeãq; ferens, armatũ comitem in bello sequitur. [נושא כלים nosse chelim. scutifer, armiger. Gall. Ecuyer, qui porte le harnois, ou armes. Ital. Scudiere, o armigero. Ger. Ein Waffen träger oder Trabant. Belg. Wapendrager. Hisp. Escudero que trae armas, o escudero. Pol. Orężnik. Vng. Fegyverhordo. Ang. That beareth armour, or weapons, an esquire, or the leader of a mans armes.] Explanè apud antiquos Armigeri fuerunt summi viri ut Patroclus fuit armiger Achillis, & Achates Aeneæ. Plin. lib. 35. Pinxit Apelles Cyri equo ad bellũ feliciter ornato, & regali pulcritudine armigerũ perfigurato.

Armipŏtens, m. t. Armis valens. [Καρτερὸς ὁπλοφόρος. Gall. Puissant en armes. Ital. Potente nell' arme. Ger. Mächtig mit Waffen. Hisp. Poderoso en armas. Pol. Możny mężnością, oręż y potężny. Vng. Az fegyverben erős. Ang. Valiãt or strong in armour or weapons.] Unde Pallas Eve Bellona, armipotãs dicitur. Cicero aere quã iterum exiit. Nã ego se Jupiter optimo maximo, cujus nutu ac dicione sola terrarũ gubernãtur, teq; participe cõsubi,

fociatregni, regia Iuno, teq; Tritonia armipotens. Gorgonia Pallas, Minerva. Virgil. Aeneid. Penelei dextra divæ armipotentis ad aram Procumbit.

Armiſonâs, nōtæ ſignificationis, et Pallas armiſona. Virgil. 3. Aeneid. cum numina ſancta precamur Palladis armiſonæ.

Armo, mas. ōct. p. Armis indue, ſeu munio. [משק mashak. Arm. Gall. Armer, ſaquer. Ital. Armare. Germ. Ruſten, waffnen, wapnen. Belg. Wapenen. Hiſp. Armar. Pol. Zbroic, opancerzac. Vng. Fegyuerkezteti. Ang. To harneſſe, to furniſh, to furniture.] Virg. 8. Aeneid. Tunc quoq; fas nobis Teucros armare fuiſſet. Plautus ad Cicer. Qui quidem quum in fraudem ſe deductum videret, manus quas ſuas in Lepidi perniciem armaſſet, ſic accenſe conatas eſt. Liv. lib. 2. de bello Porſ. Iraque eorum ſuccenſebantur, & propugnaculis armabantur. ¶ Compoſitum, Dearmo, Exarmo, Obarmo, Perarmo, quorum ſignificata videſis ſuis locis.

Armātus, Dicuntur non ſolùm, qui ſcutis telisq; parati ſunt, ſed etiā qui gladios, aut ſuas aut alterius ſumpſerunt. [משוך mashuk. Gall. Armé. Ital. Armato. Ger. Gewaffnet, bewaffnet. Belg. Gewapent. Hiſp. Armado. Pol. Zbroiony, oparty, opancerzony. Vng. Fegyuerbeöltöt. Ang. Furniſhed with harneſſe or weapon, weaponed, armed.] Cicer. pro Cecin. Armatus, ſi Latine loqui volumus, quos appellare vere poſſumus loquuntur eos qui ſcutis telis q; parati armatiq; ſunt. Item pro domo ſua. Incredibili ardore animi, armatus adſuit. Idem 2. Philip. Quid ergo egerunt nondum matus audacia. Idem 2. Philip. Quid ergo egerunt nondum ſcimus: at vero credi, ciuem armatū a nemo eſſe debere. ¶ Armatus Virgilius ſubſtantivè dixit videtur pro Militibus: Ardua armatos mediis in mœnibus adſtans Fudit equos.

Armātiſſimus, Superlativus. [Vng. Igen ſöfegyuerkezöt.] Seneca lib. 5. de Beneficiis cap. 4. Tamen tam patribatum, quàm multis armatiſſimis nudi aut leves armati.

Armātor, m. f. Armans, & Armatrix, verba ſunt a Armo, as.

Armātūra, hirius armatus, Id quod armatura. [שריון. Ang. Armour.] Liv. 7. bel. Macedon. Inde de Nouitiorum multo, & eodem armatu Cures & Cibores multo & quingenti. Hoc eſt, paribus & ſimilibus armis inducti.

Armāmentā, Omnis generis inſtrumenta, ut naves, plauſtra, bellica. [אבזרים כלי מלחמה. כלי זיין. כלי נשק. Gall. Vieſſile ou inſtrumens ſeruans à quelque choſe que ce ſoit. Ital. Mannimenti d'ogni ſorte. Ger. Allerley tuſtgeng, oder ſeer ſtuck. Belg. Reetſchap. Hiſp. Aparejos de armas. Pol. Zbroie, oporzadzenie do ſtinge. Vng. Minden ſzerſzam, fegyuer. Ang. Harneſſe, weapon.] Columel. lib. 4. Nōnulli incon ſ fabri eam nauigia, nec cōſummato penitus inſtrumēto armamentis, cantu nauigia, nec cōſummato penitus inſtrumēto armamentis, munitrices. Dicuntur tamen etiam de aliis rebus. Nam Plin. etiam vinitorum inſtrumenta, armamenta vocat.

Armamēntāriūs, m. f. Navalis, loci ubi armamenta, armaq; ſeruantur. [ארסנאל. Gall. Lieu où on ſerre toute ſorte d'armes. Ital. Luogo da ripor l'armi, luogo de munitione, arſenale d'artegliarie. Germ. Ein zeughauß / Ein ort da man allerley ſtuck vnd waffen zu ſamale. Belg. Een Tuighuis. Hiſp. Armeria. Pol. Zbroiownia. Vng. Fegyuerház. Ang. An armorie or armorie houſe.] Cicer pro Cecin. Armatus, ſi Latine loqui volumus, quos appellare vere poſſumus loquuntur eos qui ſcutis telisq; parati armatiq; ſunt. Item pro domo ſua. Incredibili ardore animi, armatus adſuit. Idem 2. Philip. Quid ergo egerunt nondum matus audacia. Idem 2. Philip. Quid ergo egerunt nondum ſcimus: at vero credi, ciuem armatū a nemo eſſe debere. ¶ Armatus Virgilius ſubſtantivè dixit videtur pro Militibus: Ardua armatos mediis in mœnibus adſtans Fudit equos.

Armātūriſtūdĭum, Superlativus. [Vng. Igen ſöfegyuerkezöt.] Seneca lib. 5. de Beneficiis cap. 4. Tamen tam patribatum, quàm multis armatiſſimis nudi aut leves armati.

Armātūrĭſtæ, Qui armaturam ſectantur. [Gall. Ceux qui ſuyuent la guerre. Ital. Quelli che ſeguitano la guerra. Germ. Die ſo zum zeughauß gehören. Belg. Die ten Tuighuis behooren. Hiſp. Los que ſiguen la guerra. Pol. Ci co ſie trzymaią z woyſkiem. Vng. Fegyuerkezök. Ang. Thoſe that follow warre.] Plautus in Capt. Ceſſas refregit omnes ſimiis, reclatiq; armarium. ¶ Hujus diminutivum eſt Armariolum, & Cæſ. parvum armarium. Plautus in Trucul. Aut lectus daphſis, aut armariola Graeca.

Armentum, n. t. inquit Feſtus, id genus pecoris dicitur, quod eſt idoneum ad opus aruorum: ut ſunt equi & boves. [בקר baker. Gall. Gros animal propre de gros labeur. Ital. Armento. Ger. Ein herd groß vieh: als Ochſen vnd Roß. Hiſp. Ganado mayor, como buey ó caballo. Pol. Trzoda, Stado bydła maiącego rohy, iako woły ó końie. Vng. Tömlö. Ang. A herd of big cattell, as of horſes, oxen, &c.] Non equis in bellum curritur, ad ſypcivero boum coriis utuntur. Varro autem boves. Armenta vocari voluit, quaſi Aramenta, teria intra ſaſata, quòd eorum præcipuè opera in arandis agris utantur. Vide Columel. libro 7: Iumenta & Armenta nomen ære traxêre, quòd noſtrum laborem vel onera ſubvectando vel arando, juvarent. Propriè itaq; Armenta boves dicimus & equi quavis etiam alia majora animalia eo nomine dici poſſunt: quatenus ſint ad arandum, aut ad geſtanda onera inutilia. Nam cervi, qui ad hoc non ſunt idonei, inter armenta computantur à Virgil. lib. 2. quū autē hoc ſtoria armēta ſequūtur. De hoc vide plura in dictione Grex. ¶ Dixerūt etiā antiqui, armenta, æ, in fœminino, ut annotavit Nonius ex Ennio & Pacuvio. Eodem ad armētas ipſius eaſdē. Pacuvius: Tu cavi fröres paſcere armentas ſoles. Ita enim fuit correxit hūs Nonii locū Scaliger.

Armentālĭs, le, Quod eſt ex armento, ἀροτικός. Virgil. 12. Aeneid. Hic natam in ſumis interq; horrentia luſtra, Armentalis equæ mammis, & lacte ferino Nutrihat teneris immulgens ubera labris.

Armentārĭus, rii, m. ſ. Armenti cultor. [בקר baker. ἀροτικός. Gall. Gardeur de gros beſtial, comme vaches, eſtables. Ital. Guardiano de armenti. Ger. Ein viehetreiber / Ochſenhirt / Rinderhirt. Belg. Beeſthoeder. Hiſp. Guardador de ganado mayor. Pol. Skotary, krowiarz, pastuch woyskakący bydła wielkiego. Vng. Tömlö. Ang. A herdman.] Virgilius lib. 3. Georgic. Omnia ſecum Armentarius Afer agit, tectumq; penatēs, & Lucret. lib. 6: Præterea jam paſtor, & armentarius omnis.

Armentōſus, Armentis abundans. [בקרן bakrān. ἀροτικός. Gall. Plaines abondant en gros beſtial. Ital. Ricco d'abondanza di beſtiame. Ger. Viehreich. Hiſp. Lleno de ganado de mayor. Pol. obfity w bydło. Vng. Barmos. Ang. Rich or abounding of large cattell.] Gellius lib. 11. cap. 1: Quòd tabulæ ſunt effertæ armentoſiſſimæ.

Armentīnus, na, num, Quod eſt ex armento. ἀροτικός. Gall. De troupeau de gros beſtial. Ital. Coſa de armenti. Ger. Darzu gehöret gros vieh. Hiſp. Coſa de ganado mayor. Pol. skotne. Vng. Tömlöhöz való. Ang. Of a herd of big cattell.] Plinius lib. 28. cap. 15: Vini cervini, maximè fabulosi, ſed & bubalo de armentino lacte, &c.

Armentōſus, a, um, Armentinus. Varro lib. 2. de re Ruſt. cap. 10. de armentoſis armentis cum pecus ſic continendum.

Armillā, æ, um, f. p. [אצעדה tzāmīd אצעדה tzeadāh. Gall. Bracelets. Ital. Adobbamento nobile, come ornamento d'ore & ſimili. Ger. Armgeſterd / armbōndlin. Hiſp. Manillas ó manojo de oro ó de bronce. Pol. Zarſkatowy bracelet. Vng. Aranyperec. Ang. Bracelets.] Sunt ornamenta in circulorum modum, quæ viri militares ab Imperatoribus donata, in ſiniſtris brachiis gerere conſueverunt. Hæc Priſcianus brachialia vocat: quemadmodum Græci ἐφεστρίδας. Dicuntur autem Armillæ ab armis, quod antiqui humeras cum brachiis armos vocabant: unde arma ab his dependentia armillæ fuit vocata. Liv. libro 2: Addatur ſtatuæ, cui ſol Sabini aureas armillas magni ponderis brachio lævo gemmatoq; magna ſpecie annulo habuerunt. Quod Gallicylgò Bigin, Pudæus Armillam vocat: ut de Armillati curſores, quos poſſas citimus, videbet quia id inſigne gerunt, quod poteſt armilla aut ſpinter dici.

Armillātus, Qui aut qui armillas habet. [מצעדה. Ang. Wherin wearer bracelets.] Propertius: Atque armillatos colla Molossa canes. ¶ Fuit & Armillatus nomen viri, qui ſub Nerone & Domitiano vixit.

Armillūm, neutri generis, Inſtrumentum, & apparatus veſtiariorum ab armis, pro dolis & fraudibus. Apuleius libro 6: Ad armillum redit.

Armillum. Vas vinarium in ſacris, ita dictum, quòd ab armo eſt, humero deportatur. Varro de vita pop. Rom. lib. 1: Etiam nunc pueris, quæ vocant Capulas, & Capides, quod eſt poculi genus: item armilli, quod eſt urceoli genus vinarii.

Armen. Plin. lib. 19. cap. 5: Raphanus ſylveſtris genus Portulacæ, ſingulis dierum ſolſtitiis, quod Latini Armoracion vocant.

Armomantīa, divinatio quæ fit in armis: hoc eſt, ſcrpullis, beſtiarum.

Armoracēs, cis, ἀρμοράκιον, teſte Pallad. Agreſtis Raphanus eſt. [Pol. Pokrzyw. Vng. Rezöfe. Ang. A wilde radiſh.] Plin. Armoracia vocat, Columella lib. 10. cap. 5: Etiam unum ſylveſtre, quod eruca vocant. Fuere & Armoracis, ubi Leucen, nobili Armoracion, frōde ſapoſitio, quām coſpore. ¶ Eſt & hoc nomine Iuvenis, qui de nonibus Arabiæ defecerat in ſagum. Aſpaſitem eruptit, dividens Moabitidem, & Ammonitidem, Joſeph. lib. 4.

Armōn, m. f. Humerus. [שכם shekem. Iuvs. Gall. L'eſpaule ou l'humerale d'vn bras. Ital. Homero, ſpalla. Ger. Ein ſchulter. Hiſp. Eſpalda. Pol. Lopatka, pleca. Vng. Vállnak hegye. Ang. The ſhoulder of a beaſt, the pinnion of a bird, the ſhoulder of a man.] Virgilius lib. 4. Georg. Denſa juba & dextro jactata recumbit in armo. Differentiam Arcus ab humero. Nam humeri proprie eorum ſunt, qui rectum cœlum ſpectant: unde hominibus ſolis humeros eſſe dicimus. Virgilius 4. Aeneid. Os humero ſuboritur, & cetera. Arcus vero ſunt bestiarum (quamvis & de hominibus quandoq; dicatur) Horat. Satyr. 4: Fœcundi leporis ſapiens ſectabitur armos.

Armōbis, Unguenti ſpecies apud Paulum & Aëtium, ſed exterum planè.

Armoglōſſum, [לשון לבנה. Gall. Plantain. Ital. Plantagine. Germ. Wegerich / wegbreit. Hiſp. Llantem. Pol. Bylyn, język, języki.

ἀροῦν. Vng. *Vrsy*. Ang. *Aeg plantyage, or gardred.*] Latinè, Lingua agri, vulgo *Hastings* dicitur: ἀροῦν enim Græci agnum dicunt, ὄφεως linguam. Hæc alio nomine dicitur Heptapleuron: id est, habens septem costas: nam in folio ejus sunt septem costæ. Sunt enim septem nervi sive costulæ animalium. Vide Ruell. lib. 1. cap. 110. & lib. 2. cap. 58.

Aro, aras, n. p. Aratro profundo. [חרש *charash, ἀρόω.* Gall. *Labourer la terre.* Ital. *Arare.* Ger. *Eren* vel *ackeren.* Belg. *Bieren* vel *eren.* Hisp. *Arar y labrar la tierra.* Pol. *Oray.* Vng. *Szántok.* Ang. *To tilye or plough, to labour the ground.*] Plinius in arando magnopere servandum est Catonis aratulum. Quid est primum? Agrum bene colere. Quid secundum? Bene arare. Quid tertium? Stercerare. Alienum arare fundum. Ἀροῦν ἀγρὸν ἀλλότριον, proverbiali metaphora dictum est pro eo, quod alicujus est agere negotium, aut cum alienis oxibus habere rem. Plaut. Fundum alienum arat inscitus, famulus autem deterit: id est, alienas mulieres subagitat, uxorem tuam colerit. ¶ Composita hujus verbi sunt, Dearo, Exaro, Perarare, Interarare, & Subarare.

Aro, as, avi, atum, 1. Ipse arandi actus. [חרישׁה *charishah, ἄρωσις.* Gall. *Labour, ou labour.* Ital. *Aratione.* Germ. *Das eren* vel *ackerung.* Belg. *Het eeren* vel *ackeringe.* Hisp. *Aquella obra de labrar la tierra.* Pol. *Oranie.* Vng. *Szántás.* Ang. *Tilling, ploughing.*] Plinius lib. 18. cap. 20. Arationes per tres continuas messes, arvum requirunt. ¶ Cui arationem citra jejunium, quæ citra operam nullo incommodo evenient. Ἀροῦν ἄνευ κακώσεως contingere dicunt Græci. Nonnunquam tamen pro ipso arvo, seu agro ponitur. Nam recte incuit Valla inconsona quæ positionem habent in jo, latus significare valentia nec actionem modo, sed rem etiam & corpus significant. Cicero 5. Verr. *Quum dederint Aproma quod polliceri, reliquent arationes, relicturum tarem famulariem fatuum?* Plin. lib. 27. cap. 8. Nascitur in arationibus.

Aratiũcula, æ, d. minutivum. [ἀρόσιον. Gall. *Petite terre labourable, petit labourage.* Ital. *Arabile terra di poco.* Germ. *Ein kleine ecker.* Hisp. *Pequeña tierra para arar.* Pol. *Orodek.* Vng. *Szántóföldecske.* Ang. *A small labouring or tilling.*] Plautus in Turcul. *Male vertit res pecuaria mihi apud vos: hanc vicissim volo habere arationculam pro copia apud vos. A.* Non arvus ait, qui aratiuncula, sed pabulus est ager.

Arator, m. r. Qui arat. [חרשׁ *charash, ἀρότης.* Gall. *Laboureur de terre.* Ital. *Aratore.* Germ. *Ein ackermann, oder der die acker reret.* Hisp. *Labrador que ara la tierra.* Pol. *Oracz, oratay, ogrodnik.* Vng. *Szántó.* Ang. *A tiller, or plougher.*] Et familiariter pro bove, quia pro nomine bovem ducunt. Plin. lib. 18. cap. 19. Arator nisi incurvus prævaricatur. Quod proverbii species habet: præcipit enim Plinius ut arator arvum primum tectis sulcis profundat, mox & obliquis fodiat. Id fieri ex potest, nisi toto corpore incumbat labori, unde & Virgilio dictus est curvus arator. Curvum prævaricari id à recto sulco declinare. Convenienter igitur in negotium, quod absq; magnis fodionibus peragi non potest.

Aratrĭtis, v. verbale. Quod arari potest. Ἀροτός. Plin. lib. 17. cap. 3. Contra in Byzantio Africum illum centena & quinquagesima fruge fertile campus, nullis, quæ siccus est, aratritis annis.

Aratro, as, pen. prod. sive Aotro, Interrogativa per syncopen ablata, quasi aramo ne ero. Ἀροτριάω. Gall. *Labourer la terre pour le semer.* Ital. *Seminare.* Ger. *Wider ackern.* Hisp. *Arrovar o romper la tierra para sembrar.* Pol. *Pogotuie, pooracz, zaorac.* Vng. *Szántok.* Ang. *To tilye or plough more the second time.*] Segnes erant agricolæ jam natæ rursus arando profindere, quod impigrum arch cautius fit. Plin. lib. 17. cap. 3. Arille messes dophinæ docuerunt quod nunc vocant arratrare id est, arare, ut credo tunc dictum. Hoc fit vel imminente calamo, quã jam sinus vel terna emittere soli...

Aratrum, tri, penultima producta, n. f. Instrumentum quo aratur: [כלי החרישׁ *cheli hacharishah, ἄροτρον.* Gall. *Vne charrue, vne araire.* Ital. *Aratro.* Ger. *Ein pflug.* Belg. *Een ploeg.* Hisp. *Arada para arar.* Pol. *Pług.* Vng. *Eke.* Ang. *A plough.*] Id dictum ab Aro verbo, sicut à Lavo Lavacrum, & a Simulo Simulacrum. Virg. 1. Georg. -& jam arentem versabat arator aratrum. ¶ Aratrum inducere, moris fuit Romanis quum in loco aliquem evertere, ut commundus deleretur. Hinc Horat. lib. 1. Ira aratris urbibus ultum Invecta cautæ. Cur pereant fundus, impune ut metat, et muris. Hujus aratrum. Modest. lib. 21. quibus ad usufruct. amitt. Si usus fructus civitati legetur, & aratrum in eam inducatur, civitas ejus desinit. Ex Lexico Rhodomani.

Aromata, n. p. [ἀρώματα. Germ. *Wurtz, specerey.* Belg. *Specerye.* Ang. *Spyce, or gliger, pepper, nutmeggis.*] Jam quæ vulgò *species* dicuntur, velatia etiam odoramenta. Columella libro 12. cap. 20. Deinde quum videbitur medio cortice calere defluum, reliqua aromata contusa, & vibrata pinsatum inspargas.

Aromaticus, a, um, adject. [ἀρωματικός. Ang. *Which smelleth well or hath the smell of spyce.*] Odorem habens aromaticum.

Aromatopola, [ἀρωματοπώλης. Gall. *Epicier, vendeur de drogues.* Ital. *Aromatario, speciale.* Ger. *Ein Wurtzkramer, der wurtzen und specerey verkaufft, ein wurtzkrämer.* Hisp. *Especiero.* Pol. *Korzenie warzący.* Vng. *Fuszkáló, fuszérárúló.* Ang. *A maker of spyce, a grocer, a spycer.*] Qui aromata vendit, quem nos *aromatariorum* dicimus.

Aromatites, ἀρωματίτης. Germ. quæ in Arabia gignuntur vitea, quòd myrtea folio habeat. Plin. lib. 13. cap. 19. Aromatites & ipsa in Arabia nascitur gignitque & in Ægypto circa Pharsalum, ubique lapidosa, & myrtea folium & odore, ob hoc regibus frequentata. ¶ Alterum Aromatites, vinum aromatitis concitum. [Ang. *Aromatyte wine.*] Plin. lib. 14. cap. 13. Laudatissima erant apud antiquos quæ myrrhe odore condita sexcentis quidam aromatite delectatos in somnos erecunt. Hoc vinum genium quo pacto confici soleat, docet Dioscorides lib. 5.

Aron, [ἄρον. Gre. & ἀρατὸν autrum.] Herba est cibis habenda generi recte. Plin. lib. 19. cap. 5. Folia proximum amplitudine, sapore lapathi, crudæ recto duorum cubitorum, pecudi crassitudine, radice mollioris natura, quæ & cruda editur. Folia quoq; ejus in aceto decocta manducantur. Q. Fronto corrupto, ut ridet, nomine Jarum appellat. Quidam ex vulgo Jotew vocant: alii *serpentinum* vocant.

Aromen, semper vivunt, apud Dioscor. lib. 4. cap. 91.

Arquatus, a, um, Qui Arcuatus, ad arcum ab Arce, Dicitur quicquid arcus figuram alicujus modo imitatur. [ἀψιδωτὸς. Gall. *Courbe en forme d'arc, voute.* Ital. *Fatto in arco.* Ger. *Gebogen arteenet.* Hisp. *Arcado, torcido.* Pol. *Łuczysty, pobłędzie wzięty.* Vng. *Ivegyes, kerekes.* Ang. *Crooke or bowed like a bow, vaulted, made archwise.*] Ovid. 12. Metamorph. Dixit, & arquato cœlum curvamine signans. ¶ Vide quæ de his quoties aqua ducitur, dicta sunt. Arquata dicuntur, quòd multos arcus ex æquali terræ tractu continuos fulciantur. ¶ Arquatus modius est, quem regii nominant, is dictus à colore cœlestis arcus, qui pluvia vocat. Nã Antiqui per Q. Aquatus scribebant, quod nos per C. scribimus. Celsus lib. 2. cap. 14. Aquatum vinum est ubi tres, quem heminæ unius arquatũ, interdũ regii nominant. Plin. lib. 2. cap. 24. Varro regium cognominatum modium arquatum tradit, quoniam curretur mulio. Regius autem dictum, ut ait Ovid. Modius excelsa quoniam curretur in unda. ¶ Dicuntur etiam Arquati quos Græci ἀγκυλοχείρους vocant, quòd vi cautionis oculis arguitur cibis calorem imitentur. Et communis Arquatam pecus, quod morbo ictericio id est, regio laborat. Columell. lib. 7. Filo nativa tempore rerum nimia pernicies, postmus depellere humanæ veritatis nimia, quia ejus etiam pecudes arquata.

Arquitĕnes, Dicebantur antiqui arcarii prælatores, quos nos exactores vocamus. [משׂרי המכס *sarei hameches, ἀρχιτελῶναι.* Gall. *Archiers.* Ital. *Arcigabelieri, arcieri.* Ger. *Bogenschützen.* Hisp. *Arcabuzeros, ballesteros.* Pol. *Kasnicy.* Vng. *Ivegyes, kerekes.* Ang. *Archers, bowers.*] Vide supra in dictione Arcus.

Arreptĭtius, Qui à dæmone rapitur, qui etiam Abreptitius dicitur, ἀφρόνητος. Veteres Arreptitium credebant, quem quasi Orcus arreptum haberet.

Arrhabo, onis, & Arrhabo, onis, pen. corr. Id quod cum fide ad confirmationem contractus. [ἀρραβὼν. Gall. *Arres.* Ital. *Arra, caparra.* Ger. *Ein gut pfand, oder ein kauff pfenning.* Belg. *Een gedeelte.* Hisp. *Señal de la compra.* Pol. *Zadatek, zastawa, zakład, zapowiedź.* Vng. *Zálog penz, mikor valamit vesznek.* Ang. *Earnest money or a thing given for earnest.*] Plin. lib. 33. cap. 1. Argenti nec ullius nunc vulgi, ad sponsalitia arrhabo exilium gratia. Arrhabo tẽpere quæ nonnulla erat in hac clocinor. ¶ Arrhabo, inquit Varro, Pecunia est fide data, ut rem pũ reddatur. Aliquando idem quod pignus. Terentius Heaut. Reliquit filium adolescentulum. Ea tibi ita hæc arrhabo erit, pro illo augeto. Hinc Arrho, rhas, à quo Subarrho, quod est arrhã dare. Ambrosius Annulo suo subarrhavit Dominicos vultus. ¶ Litè præterea app. dã Arabius. Nat. & in Scholiis Ciceronis ap. ratione.

Arrhĭtus, est, quod datur in repromissione & stipulatione, in testimonium vel signã sedulitatis. Nat. & arrha sponsalitia, quæ arrhaq; sponsus & sponsa mutuò dant in signũ cõtracti matrimonii.

Arrotare, [Germ. *Wetzen* vel *schleiffen.*] Vulgò est aliquem, vel ina bona pertinacia in loco positum impellere, ut eo vocatur à loco, donec cum pertinacia rejiciatur. Arrotare prisci quæ hoc verbum enoo. Nat. dixerunt.

Arrŭbo, as, d. Ridere, vel applaudere, vel ñ. [שחק *sachak, γελάω.* Gall. *Rire, ou se gaudir par rire.* Ital. *Ridere, ò dar risata.* Ger. *Belachen, oder mit dem lachen gen.* Hisp. *Reir, burlar de alguno.* Pol. *Wyśmiewać się.* Vng. *Kaczagok, mosolyk.* Ang. *To laugh, or smyle.*] Cic. de Soma. Scipio. Hic ille est arrubo cui scipio. ¶ Accipitur & pro placere. Ideoq; Attico id habere illud datum, quod valde mihi arriserat, vehementer delapsi.

Arrŭbo, onis, Ritus, applausus. Autor ad Herenn.

Arrŭgo, ris, [Vng. *Tolosz, szemek.*] Senec. Epist. 27. lib. 1. Suasit illi Sarcinas Quadratus, dum torũ dirutum arrugitur, & quod se

quoniam

quitur arrisor, & quod duobus his adjunctum est, derisor, ut Grammaticos haberet analectas.

Arrīgo, is, pensult. corrept. arrexi, arrectum, arrigere. Ex ad & rego compositum. Ergo. [הקשיב hebr. זקף zakaph. rexit, erexit. Gal. Dresser en haut. Ital. arrizzare, erigere. Ger. Aufrichten, aufrecken. Hisp. Enhestar la cauda. Pol. Podnieść, nadkiadam. Vng. Fölmeresztöne, föl öreszteném. Ang. To hys up, to appliche myself to any thing.] Virgilius 10. Aeneid. Comasque arrexit. ¶ Attigere aliquem, sive alicujus animum, per metaphoram. Salust. Eos non paulò Marius oratione sua arrexerat. ¶ Arrigere aures. Terent. in Andria: Arrige aures Pamphile. Virgil. Aeneid. 11: arrectisque auribus adstant. Plautus Rud. huc mihi hic sermone arrexit aures. Unde proverbii loco à Diogeniano refertur, Auribus arrectis, & non retortis. Quadrat in eos, qui attentè atque avidè auscultant quæ dicuntur, aut expectant, quid dicendum sit.

Arrēctus, Participium. Virg. 4. Aeneid. Arrectæque horrore comæ. [ותקם wattaqom. זקף zakaph. erexisti, erexit. Gall. Dressé, levé. Ital. Dirizzato. Germ. Aufgerichtet, aufgereckt. Hisp. Enhestado. Pol. Wzniony. Vng. Föl meresztetve. Ang. Lyfted up, which standeth also lyfted up.]

Arrectārius, adjectivum à participio Arrectus. [שתום. Ang. Lyfted up, which standeth even up.] Quod est arrectum. Vitruv. affert arrectarios in crassitie parietes, qui arrectus etiam dicitur Transversarius, qui in transversum ponitur. Vitruv. lib. 2. cap. 8: Etiam quæ sunt in tectorum operibus, rimas in ipsi faciunt arrectariorum & transversariorum dispositione.

Arrīpio, is, ŭi, ĕre. Ad me rapio, attraho, apprehendo, per vim adduco. [חטף chataph. תפש tapas. arripuit, apprehendit. Gal. Empoigner, ravir, prendre, & prendre par force, saisir. Ital. Torre per forza. Germ. Ergreiffen, Erantschen. Hisp. Arrebatar. Pol. Porwanie. Vng. Elragadom. Ang. To grype and plucke or draw to us enough force.] Cæsar in Catone. Non cani, nō rugæ repentè auctoritatem arripere possunt, sed honestè acta superioris ætatis fructus capit auctoritatis extremus. Idem pro Sext. Qui cognomen sibi ex alicujus atris extremos. Idem pro Sext. Qui cognomen sibi ex aliorum imaginibus arripuit. Idem 2. de Natur. deor. Quæ it apud Xenophontem Socrates, unde animam arripuerimus. Livius libro 1: Tum Tarquinius, necessitate jam cogente, ultima audere, ejecto multò & ætate & viribus validiore, medium arripit, ejaculatoque è Curia, in inferiorem partem per gradus dejecit. ¶ Interdum ponitur pro subitò evado. Plautus in Curculione: Vix me foràs arripui. ¶ Aliquando pro celeriter evado. Virgil. 2. Aeneid. Hanc arripe velis.

Arrōdo, dis, pen. prod. arrosi, Rodo, circūrodo. [אכל סביב achal sabib. κυκλόθεν κατεσθίω. Gal. Ronger à l'entour. Ital. Rodere intorno. Ger. Benagen, umbnagen. Hisp. Alrededor roer ò en derredor. Pol. Około, dokoła, ogryzam, ogryzienie. Vng. Elrágom. Ang. To gnaw on.] Plinius libro 11. capite 30: Semina arrosa condunt formicæ ne rursus in fruges exeant è terra. ¶ Arrodere Reipublicam, per translationem. Cicero pro Sestio: Quoniam id etiam factum civitatis fuit, ut illa ex vepreculis extracta nitedula Reip. interetur arrodere.

Arrŏgo, as, penult. corrept. ăvi, ātum. Assumo, vendico, plus satis mihi tribuo. [משא nasa. נקף nakaph. lakach, sibi sumpsit, accepit. Gal. S'accroire, se vanter. Ital. Arrogarsi, attribuirsi. Ger. Zuschreiben, sich zumessen, sich selbs zumessen, sich selbs zuschreiben. Belg. Zich eenes dings selfs toemeten, zich selfs toeschrijven. Hisp. Atribuyr, ò atreuerse à lo que no me le deuen. Pol. Przypisuie przypisuie sobie. Vng. Magamnak valamit tulaidonitom. Ang. To attribute unto, to claime to him self.] Huic opponitur Derogo. Cicero pro Sexto Roscio. Nō enim tantum mihi derogo (tametsi nihil arrogo) ut te copiosius putem, quàm me, posse dicere. Hieronymus in Prologo Esdræ: Interrogent Hebræos, & ipsis autoribus translationem meæ vel arrogēt vel derogent fidei. Cic. 7. Philip. Ego itaque pacis (ut ita dicā) alumnus, qui quæ mihi cunq; sum, nihil enim mihi arrogo) sine pace civili esse nō fuissem. ¶ Ponitur aliquādo pro adopto & filium facio. [לקח lakach lebon. לבנה. Gall. Adopter & prendre à fils. Ital. Adottare uno per figliuolo. Ger. Einen zum Sun annehmen. Hisp. Adoptar al emancipado. Pol. Za dziecie przyimuie. Vng. Fiamnak fogadom, hozzávonyom. Ang. To adopte or take for his sonne.] Hinc fit arrogatio, quę est quum quis voluntate & jussa populi assciscit sibi in locum filii rum, qui sui juris erat. Dicitur autem arrogatio, quòd & populus rogabatur vel étne eum qui arrogandus erat in filium jure legeq; esset adoptantis, atq; ii ex eo & eius matre fam. natus esset, & præterea is qui arrogabatur, &c. Vide Gell. lib. 5. cap. 19.

Arrŏgans, Qui sibi temerè arq; insolenter tribuit quæ in se nō sunt insolens. [אמלץ ghelets. גאה. Gall. Arrogant, presumptueux, outrecuidé. Ital. Arrogante, presumptuoso. Germ. Vermässener, der vber sich selbs hatet. Hisp. Soberuio, El que se atreue sobre si mesmo. Pol. Hardy, mający sobie przypisuiący. Vng. Föl haladós, kevély. Ang. Arrogant, presumptuous, pryde full.] Cæsar 3. bell. Civ. Statuerat enim hos priùs judicio populi debere restitui, quàm suo beneficio videri receptos: ne aut ingratus in secunda gratia, aut arrogans in præripiendo populi beneficio videretur. Arist. in Ethicis: Arrogāt præclara, & ea quę non insunt, & majora quàm insint, libi fingit. Dissimulator verò aut inesse sibi negat, aut imminuit.

Arrogantĭa, Vitium est, quum sibi aliquis in fortunæ aut animi bonis plus tribuit, quàm oportebat. Superbia, insolentia. [גאון gheaih. גאה. Gall. Arrogance, presumption, outrecuidance. Ital. Arrogantia, presumptione. Ger. Vermässenheit, vbermütigkeit. Hisp. Presumcion y soberuia. Pol. Gorączka, przypisuiąca sobie rzeczy nie swoie, pyszność, hardość. Vng. Föl haladás, kevélység. Ang. Arrogance, presumption, pryde, playning much to him self.] Cæsar 3. bell. Civil. Accidisse igitur his, quòd plerunque hominibus nimia pertinacia atq; arrogantia accidere solet, ut vèro recurrant, & id cogitent limè petant, quod paulò antè contempserint. Est autem arrogantia ferè idem quod superbia: hoc tamen interest, quòd superbia ex divitiis oritur, arrogantia autem in paupertate itiè potest. Vide ista vocem Superbia.

Arrogantĕr, Superè. [בגאון. Gallice. Arrogamment, presumptueusement. Ital. Arrogantemente, presuntuosamente. Germ. Vermässentlich, vbermütiglich. Hisp. Presumptuosamente, y soberuiamente. Pol. Hardzie. Vng. Kevélyen, föl haladozol. Ang. Pryvelye, presumptuously.] adverbium. Cicero 2. de Orat. Si aperte, si arrogantèr, si turpiter, si sordidè, si quoquo animo vitio dictum esse alii quid videatur.

Arrhostēma, atis, n. t. vel Arrhostĭa, æ. [חלי chali. חלה chalah. ἄῤῥωστος, ἀῤῥωστία. Gall. Maladie. Ital. Malatia. Ger. Kranckheit. Hisp. Enfermedad. Pol. Choroba, mitrość. Vng. Betegség. Ang. sickenesse.] Latinè ægrotatio, ab ægrotо, ægroto. ¶ Arrhostos, ătos, ὁ, ἡ, infirmus. Cic. 4. Tusc. Deinde arrogationes, quæ appellantur à Stoicis ἀῤῥωστήματα, hoc est, tum opinatæ contra naturam offensiones.

Arrūga, æ, pen. corr. Cuniculus subterraneus, ex quo effoditur arena. [מחפרת machpheret. Gall. Mine, Conduit souterrain, fosse d'un ou vne mine. Ital. Fossa, cunicolo sotto terra. Germ. Bergrun. Hisp. Mina de donde se saca el oro. Pol. Gora złota. Vngar. Bánya, arany bánya. Ang. A golde mine.] Vide Plin. lib. 33. cap. 4.

Arsūra, [מלאכת מרמת melachath meremah. מרמה. Gall. Art, science, ouvrage, industrie. Ital. & Hisp. Arte. Ger. Kunst. Belg. Een consten. Pol. Nauka, kunszt. Vng. Mesterség. Ang. mistery, occupation, & trade of living.] Multipliciter dicitur. Nā quædā est ars, quæ in speculatione rerum cōsistit, ut Astrologia & hæc Theorice id est, speculativa dicitur, nullū exigēs actū, sed ipso sci, cujus studium habet, intellectu contentū. Quædam in agendo, quæ actu perficitur: & Practice id est, activa dicitur, ut salutatio. Quædam in effectu, quæ operis, quod ocul is subjicitur, consummationem id est, finem accipit, qualis est pictura: & sic definitur: Ars, est recta ratio rerum faciendarum. Dicta ars ἀπὸ τοῦ ἀρέσκειν: id est, à virtute, quam Græci unusquisque sortitus est, vocant. ¶ Est etiam Ars, quæ constat ex præceptorum collectione, ab Arcto, ctas, quod arctis præceptis id est, angustis & brevibus concludatur, ut est Ars Servii, Ars Donati, Ars Prisciani. ¶ Ars etiam astutia, live fraus virtute, live in vitio, dicitur, qua quis non facilè fallit, sed magis alios fallere potest, quæ quis non facilè fallit, sed magis alios fallere potest, quæ Græcè quoque dicitur τέχνη. Virgil. 2. Aeneid. dolis instructus & arte Pelasga. ¶ Ab Ars fiunt compositæ artifex, Sacerdos, Artifex, & diminutivā Articula, τέχνιον, τεχνίδιον. ¶ Caput artis est decere quid facias, quo utitur Quintil. lib. Institut. Orator. 11. Id utique parte licebit non solùm ubi quid fiat parum decorè, verùm etiam quum negabimus quæ hujusmodi quidvis esse decorum. ¶ Duodecim artium, ἀθλοφόρων, appellabant gallidum, versutum, versipellem, vafrum & varia instructum dolis. ¶ In dolis figuraliter autem dicere, ἐκ τῶν ἀπόρων μηχανᾶσθαι. De iis qui primùs maximis in rebus artificii sui capiunt experimentum, quum paulatim à minutis ad summa proficisci conveniat. Neq; enim figulus statim à dolio id est, vasc maximo autem aspicatur, sed à pusillis quibusdam vasculis, in quibus non sit grave dispendium, si quid secus accidat. ¶ Quam quisque norit artem, in hac se exerceat. Locus est Ciceronis Tusc. Quæst. lib. 1, quo admonemur, ut quarum rerum tumus periti, in his duntaxat disputandis tractandisq; versemur: quarum verò fumes nudes, eas de doctoribus concedamus, neque professionem alienam nostram faciem, vindicemus, neque in messem alienam mittamus falcem, neve fatores ultra crepidam judicemus. ¶ Ars ipsa inopiæ portus est mortalibus, ἀνάγκη ἐπίκουρος ἐστὶ τεχνῶν ἡ ἀνάγκη: hoc est, Vitæ cum confugium in egestate est ars. ¶ Simile hunc est, Artem quærit alia terra, ἡ χώρα πᾶσα χρῆται τέχνῃ. Quo significatum est, certissimum vitæ cum esse eruditionem aut artificium aliquod.

Ars, ĕt similium comprehensionem congeries, quæ ad finem quendam vitæ communis referri possunt. Vel sic: Ars est quædam vitæ communis referri possunt. Vel sic: Ars est comprehensionum similium adjecto, quæ ad finem unum referuntur, Galen. de Defin.

Ars, eorum rerum est, quæ sciuntur, Cic. 2. de Orat.

Ars medica, ab Hippocrate lib. de Arte, sic definitur, medicinam hoc

hoc nomine appellante, utilia quæ à morbis & ægritudinibus liberent affectos, & laborantes gravitet, & vehementiores morborum impetus sedare & nemaleficos adjuvantes, mentis scientes hæc omnia medicinam præstare posse. Sunt & alii non pauci, qui ita definierunt: Medicina est ars non minus sanandi quam juvandæ, atque morbis sanandis accommodata. Calcag. de Definit.

Artifex, ĭcis. s. Qui artem aliquam exercet, aut navis dictus quòd arte quæ possint fieri. [τεχνίτης. τεχνογράφος, πολύτεχνος. Gallicè, Ouurier. Italicè, Artefice. Germanicè, Ein kunstler oder handwerksman. Hispanicè, Hazedor de alguna arte ó obra. Pol. Mistrz, rzemieślnik. Vngar. Mesterember. Angl. A craftesman or workman.] Cicero 4. Acad. Quem ti tubmaxime, qui dicit ignota artificem ab initio? Quintil. libro 2. cap. 14: Artifex est, qui percipit artem. Festus: Artifices dicti, quòd dexteritatem suam per artus exercent, sive quòd apte operantes inter se artiant, qua ex causa etiam artes appellatæ sunt.

Artificium, n. t. Ars & scientia. [אומנות melachâh. דעת dahath. τέχνη. Gall. Artifice, fraude, ruse. Ital. Artificio. German. Eine kunst die ein jeder haben soll. Belg. Handtweringe. Hispan. Arte ó obra hazer alguna cosa. Polon. Rzemiosło, mark, kunszt, sztuka. Vngar. Mesterseg. Ang. Trade or occupation, feate, guile.] Cæl. 7. ad Gal. Neque arte vicisse Romanos, sed artificio quodam, & scientia oppugnationis. Cic. pro Cluent. Nihil tot hîc caulæ est, quòd medicinæ nihil præter artificium, oratoris etiam autoritatem præstare debent. ¶ Artificium pro fraude, dolo. Cic. Art. Quorum artificiis effectum est, ut Respublica in hunc statum pervenire. Idem 4. Verr. Audi hæc etiam Verres, & prima ejus facinora leviore artificio Heraclium aggredi conatur.

Artificiosus, a, um. Plenus artificio. [τεχνικός. Gall. Artificieux, ingenieux, fait de main de maistre. Ital. Artificioso. Ger. Kunstreich. Hisp. Cosa nueua ó hecha por arte. Polon. Rzemieślnik, mistrzny. Vngar. Mesterseges. Ang. Ingenious, artificiall, cunningly made.] Cic. de Finib. Epicurus autem, ut opinor, necnon vult, si possit, planè & apertè loqui ac docere de eo artificio, ut Physicum artificiosa, ut Mathematici, etc. Sic artificiosa cohærentia, apud eundem de Invention. ¶ Dicitur & Artificiosus, qui aliquid arte facit. Cic. de Natur. deor. Zenonis igitur naturam ita definit, ut eam dicat esse ignem artificiosum ad gignendum.

Artificiosè, adverbium. [τεχνικῶς. Gal. Artificieusement, avec art. Ital. Artificiosamente, ingeniosamente. Germ. Kunstlich, meisterlich. Belg. Constelick. Hisp. Artificiosamente. Pol. Mistrznie, kunsztownie. Vng. Mesterseges. Ang. Artificially, cunningly, masterly, ingeniously, workmanly.] Cic. de Orat. Nulli fuerunt, qui illa artificiosè digesta, generatim componerent.

Artificium, i, e. Quod arte factum est. [τεχνίτης. Gall. Fait d'art, artificiel. Ital. Artificiale. Ger. Kunstlich, das mit kunst gemachet ist. Belg. Constelick ott met constgemaeckt. Hispan. Cosa que se hazeo que se puede hazer por arte. Pol. Rzeczy mistrzem wymyślone. Vng. Mesterseges, gyarsolt. Ang. Artificiall, made by art and skill.] Hujus cōpositi, & antitheton est Inartificialis. Qui arte carent, ἀτέχνως. Quint. lib. 3. cap. 5. Alias probationibus æquè inartificialibus salvitur.

Artificialiter, adverbium. Artificiosè, τεχνικῶς, cui opponitur Inartificialiter, ἀτέχνως. hoc est. Lucr. ut e. Idem lib. 2. cap. 18: Sed nocet ea omittenda fuit, quæ aut res alias fecisse artificialiter, alias artificialiter gerit.

Artificium, pro id. Dicitur bonis artibus instructus. Fest.

Arsacus, i, rarius cancri.

Arsela, Argenteæ speciei secunda.

Arsemarithon, glaucion vel palegiū apud Dioscor. lib. 5. cap. 24.

Arsenicum, i, [ἀρσενικόν. Gall. Orpin, orpiment. Ital. Arsenico, Orpimento. Germ. Gifft. Operment. Hisp. Orpimento. Pol. Arszenik, mosz. Vngar. Arsenic sót, arany szin. Angl. Arsenike, yellow realgal sapon.] Genus est coloris lutei, quod à Latinis auripigmentum vocatur, eò quòd in picturis auri colorem referat. Hujus genus sunt genera, nativum, & factitium. Nativum rursus est duplex, alterum crustosum & in squamas scissile, aureo colore micans, nullique materiæ permixtum. Hæc à nonnullis vocatur solarium. Hujus generis magnam vim Cajus princeps auri avidissimus, excoqui jussit, & fecit planè aureum excellens, sed tam exiguum, ut ferramentum frangeret. Alterum genus glandosum est, figura pallidius, & colore sandaracham referens. Hoc signatum est, nullamque excoctionem aurum. Sæpe in eadem invenitur gleba cum sandaracha à qua solo colore differt & consistentia, vim alioqui eandem habens. Ex hac specie fit Arsenicum factitium: quod quo pacto fiat, vide apud Dioscor. lib. 5.

Arsenocœtas, ἀρσενοκοίτας, Græci vocant pueros concubinos, catamitas.

Arsenogonon, ἀρσενόγονον, Herba ferens semen testibus similia dicta, quòd vino, in quo macerata est, potata, mares generari credantur, quemadmodum Thelygono fœminæ. Autor Plin. lib. 26. cap. 10.

Arsis, f. t. ἄρσις, Latinè vocis elevatio: sicut & sinis positio vocis Armatar, elevatio citharæ, positio. In his duabus pedes legitimi colligantur.

Arseverle, Averte ignem significat. Tuscarum enim lingua ἀρσεναρίαν, Vertere ignem cruditas appellata. Unde Afranius autumabat aliquis in ostio arseverle. Festus.

Arrabia, æ, Live Arabie, es, ἀραβίς, Mensura est frumentaria apud Persas capiens Attici medimni, & chœnices tres. Autor Herodot. lib. 1.

Artemisia, f. p. herba insignis, adianthi modo fruticosa, ramosa, foliis, pinguibus quercujus deo sacra gentes illæ ritibus suis, alterum autumnus & tenuifolia, ut nulli in locis nascatur. [Gall. Armoise. Ital. Artemisia. Ger. Beifuss. Hispan. Artemisia. Polon. Bylica ziarna y bialá.] Artemisiam autem vocatam existimant ab Artemisia Mausoli regis uxore, quæ cum adoptando sibi cognomen fecit. [Vngar. Fekete orsho. Angl. Mugwort.] Nomen acceptile putatur ab Artemisia regina, quæ antea Partenis dicebatur. Alii ab Artemide cognominatam putant hoc est, à Diana quæ ἀγροτέρα dicitur, quòd ea hujus herbæ vires prima attenderit, & quemadmodum Dea illa invocata, parturientibus adesse falsebat, sic herba hæc Deæ hujus beneficio, malis mulierum medeatur, menses secundos foetasque trahendo, & martis cæsiones, & inflammationes lenando. Vide Plin. lib. 25. cap. 7.

Artémon, onis. pen. corr. [ἄρτεμων. Germ. Ein gesang eines Segels. Angl. A cradle or pulley whereon the sayle doth runne vp and downe, also the sayle it selfe.] Quod scriptores eruditos non satis convenit. Baybius credit esse velum maximum in navi, eo argumento fretus, quod etiam hodie Veneti maximum navis velum hoc nomine vocant. Alcinius vero credit esse velum additicium, quod scilicet majori velo additur, & affigitur elongendæ navis causa. Nam Græci ἀρτᾶν dicunt attollere, vel appendere ἀπὸ τοῦ ἄρτου, appenderem. Alii verò volunt esse navis antennam, ex qua velum suspenditur. Virgil. lib. 10. dixit Artemonem ejus, quam nostri Trabem, Græci κεραίαν vocant. Hæc autem in navibus tunes cum funibus trahuntur, & avolamenta explicantur, ut merito additamentum magis quàm pars navis esse videatur. Aristoteles scriptor, machinas ad genus militarias ad oneranda naves esse accommodatas, ferrea hæc nobiles navium traductiones.

Arteria, f. p. Vena vitalis, seu ferens in qua est vitalis spiritus. [עורק ורידא chald. ἀορτή. Gall. Artere. Ital. Arteria, la canna de la gola, strozza. Germ. Ein puls ader. Belg. De ader die den beyaert die aderslach. Hisp. Donde passa el ayre. Pol. Puls. Vng. Kereszer. Ang. An artery or vaine wherein vitall spirits and pure blood doth runne in the bodie.] Plin. lib. 11. cap. 37. inter hos latior arteria est, spiritus semita. Gell. lib. 3. cap. 10, & lib. 17. cap. 11, & lib. 18. cap. 12. Arteria est, ἀορτή, concepta cum spiritu naturali mista cruore quæ cum sanguine, in quo plus spiritus est & minus sanguinis, quæ venæ arq. pulsu habitum & eadem febrium dignoscitur. ¶ Antiqua arteriæ vocant Fistulas, Super arterias ire autumant venas, quæ ipsum pectus durius, in quo magna arteria est posita super venam. Tachyturatia, si, antequam vox bene permissa est, arteriæ motu corripiantur. Ergo intervallis longioribus uti conveniet retinentes cum spiritu vox, & arteria retinendo acquiescens. ¶ Ponitur quandoque vena pro arteria. Persius: Tangentem venas, & pectia pectore ferrum. Nil calcitrat. Neque enim venas ægrotorum, sed arterias pertentamus. Celsus lib. 3: Si protinus venam concideris, & tanquàm eodem die sit inter plures necessitatem vitæ periculo corporis detrit. Dicta est autem Arteria ab aer, quòd ab hoc est, spiritus in ea feratur, quasi ἀερηφορία. ¶ Aspera arteria, τραχεῖα ἀρτηρία. est fistula exterior colli, aboris protecta adpulmonem, per quam spiritus attrahitur & emittitur.

Arteticus, de iis qui arteriarum morbus. Prudent. Nodola quos podagra distorquet, & arteticis.

Artetico, Qui diu morbo laborat.

Arthriticus, a, um. [ἀρθριτικός. Gall. Goutteux. Ital. Infermicio di dolore de gli articoli. Germ. Die krandheit und schmertzen in Gliedern, die Sichten &c. Belg. Die siect in het gelenck &c. Hisp. Enfermedad de los gotosos ó artiticos. Pol. Gotowy tak y paciorkowy &c. Vng. Köszvenyes. Ang. The gout.] Morbis articularis, ita dictus, quòd in ἄρθρῳ: hoc est, articulus & jun turas infestet.

Arthriticus, ἀρθριτικός, ἀρθρικός. Gallicè, Goutteux. Italicè, Gottoso. Germanicè, Der das sichten oder podagram hat. Hispanicè, Enfermo de los artejos. Polonicè, Podagrowaty. Vngarè, Köszvenyes. Anglicè, Sicke of the gout.] Qui laborat arthritide, id est, morbo articulari: ἄρθρον enim apud Græcos articulum significat. Cicero ad Varron: Nam cum acutiori cortice cruento articulum laceret.

Arrire, apud Catonem est detinere, adigere, inserere, immittere. Arrige furcillum unicum, quem arrigere soles. Item ei fundos præcutios attito.

Arro, as, Vide supra A A, c. 10.

Artocrêpis, pen. cor. Pallor. [ΠΟΠΑ φάγος.] Gell. Iunonigena, Karterocia. Polon. Panowie, Syreni. Germ. Ein Verliebt. Polig. Ein Verzweifelter. Hilpan. Hombre amedrentado, y temeroso del peligro. Pol. Vng. Arg. A beteg. Vrsed.] Interdum & pro debilitatore animi positum, ex quo pallor & tremor incutitur. Iuven. Sat. 3. Nil validæ miseræ q; reverentia.

Artocrêtes, æ, ὁ, ἀρτοκρήτης. Gall. Fabricateur de pain. Ital. Vinaiuolo di pane. Germ. Ein Brodbacken. Belg. Een Broodbacker. Hisp. Panadero. Pol. Piekarz. Vng. Kenyer sütö. Arg. A kenyer sütöje.] Interdum & pro delicatore accipitur, ex pistore. Athenæus ita vocat Damoxenum. Iuven. Sat. 5. Nil validæ misero cum reverentia.

Artocrêtícus, ἀρτοκρητικός. Gall. Fabricateur de pain. Ital. Vinaiuolo di pane. Germ. Ein Brodbacken. Belg. Een Broodbacker. Hisp. Panadero. Pol. Piekarz. Vng. Kenyer sütö. Arg. A kenyer sütöje.] Artocreticus panis, Qui fermento durius coquitur, tortusque in artopticis patinis. Varro. Artocreticus modus Gallus, vigintiduas libras panis reddit: Italicus duabus tribus ve amplius in artopticis pane. Xantippaceis olitas rejiciunt ilias. Vide Rael. li. 2. cap. 14.

Artolâbium, vocatum, quo alphabeta sunt in tabulis: hæreditatum. Aulli carmen crabrones colaverunt. Islandi in veteribus exemplaribus in fine decreti corrupte legunt, pro artocopum. [Vngar. Lyskinek.]

Artólagánus, artolagani, plaustra tecta unum genus, m. g. [ἀρτόβος, ἄγω. Gell. Nomades. Ital. Vede. Germ. Wieber. Belg. Wagenmaten. Hisp. Mudas, ó mercadas de ropa. Pol. Tyloki. Vngar. Tagos. Arg. Mozgo, ó mozgo de todo, ó de lana.] Propriè dicitur tectum domi, in quo uxor & liberi, ex cujus assulis ædificantur extremitatibus ædificantes in circuitu habitandis: hoc est, tamquam cellis, & colligandis ossibus. Virgil. lib. 6. Et magis in tumulo tumulum. Artus. Quicum Ed. distinguunt Artus à membris, quòd Artus ossa tantum & nervi: Membra autem propriè vocamus carnem artus tegentem. Vide membrana, superior membranæ pars: hoc est, pellis. Sed hæc frequentem confundunt usum. q Apud Plautum in Mercl. Artua dicuntur, à nominativo Artum. Item hi pedes ut ego hujus membra artuum, teneo odio, atq; ossa Commixta illi in pulpa, nam ipse habet.

Artúo, ras, ui, ĕre. Artus facio. [ἀρτόω.] Vngar. Tagolásra, szerzem.] à quo Desarto, quod est per artus dividere. Maternus lib. 5: Vel lentum artuis vitiorum pectus, membra omnia crudelis animi pestis profecerat.

Artsedlárĕ.] ἀρτεδλάω. Polon. Abdlow. Vngar. Megyekedem.] Apuleius Florid. lib. 2: Ita fatidici verba hominis artis lanium patentiore plectro, & palato.

Artúrĭum, ii. Edema nuncupatum ab Artus, & panitus pro pectora sive ab duplicatione membri. [ἄρτος. Gall. Intestins gros. Ital. Nodi, gonfiezze. Germ. Bruch. Belg. Scheematen. Hisp. Hernia, artejo. Pol. Czarnosek. Vng. Is, Ang. Arteyes, knotte.] Articulorum membri distantia. q Sed & in vice dicuntur artuaria, quod ex quibus genus avertunt. Cic. in Cæcil. eâ tagi ingenue vere, in his quæ celebrantur, ea sunt tanquam ad artuaria ornamenta, ea quæ genera cicinni. q Articul. etiam in monitionibus dicitur. Plautus: Calce opprimi. Horum contigit accurrentes Italæ pestis partem aliquam, & inter artus occultasque vias diram aquarum copiam, memoriam salubritate, rationum articulis, fetorum amœnitatem incensis, foli fertilitate, pabuli uberitate. Vbi membrorum articulos videtur accepisse pro colbeus, & dives molliter surgentibus, qui editioribus montibus veluti corpori membra, sustinentes. q Sic artis dulcis fidei, tanquam membrorum usus nostræ tuetur. q Interdum ponitur pro digito, ut apud Ovid. lib. 2. de Ponto: Arreditus iam quisque suos amat, & tibi quid sit. Vide scientiæ supponat artubus. q Interdum pro momento, καιρός, & temporis vel rerum facienda mora, hora, puncto, sæpe, ita illud jus rei aut temporis particula. Terent. in Adel. Vide ut ipso articulo (τὸν καιρὸν) apparet eam. q Item Articulus membrum est petitionis, quod etiam à Græcis ἄρθρον appellatur. de quo Auctor ad Herenn. lib. 4. Articulus habetur quum singula verba intervallis distinguuntur in oratione. q Similiter Articulus, ὁ ἄρθρος, à Grammaticis dictum particula, quæ in declinandis nominibus casuum generis causa præponitur. Consuevit dictum apud Latinos Hic, hæc, hoc: apud Græcos, ὁ, ἡ, τό. Quanquam est & aliud genus articulorum apud Græcos, quorum illi tum, & vos verum, eundem usum præstantes, quem relativum apud Latinos, ὅς, ἥ, ὅ.

Artículâtĭm, & hocusc. Quod ad articulos pertinet. [κατὰ μέρος. Gall. Appartenant aux membres. Ital. Pertinente à membri. Germ. Das zu den Gliedern gehöret. Hisp. Perteneciente á cosas articulares. Pol. Do członków należący. Vng. Izeinek. Arg. Tartozásos tagokra nézvest.] ut, Articularis morbus, ὁ ἄρθρος, morbus, quod præ omnes artus vagetur. Hoc morbo Lucius Iulius male fertur Senex: Si verò articulos tales tumida pertemnes Ilexerit, & sica bestia cum male te jugabit, Vel pelagi luctes, limax & Barchea cona. Sunt res curabiles, modo sed parcito vino. Ennius ipse pater dum pocula sicca tractaverit, Hoc vino tales fiebat mortis colores.

Artículârĭus, a, um, adj. Vngar. Izeinek.] Plin. lib. 22. cap. 20: Articularios morbos sedat, cantique morbus Ioem lib. 20. cap. 9: Podagræ autem, morbique articularibus illis contracti, & talis nocte hoc dei ferina.

Artículârĭus, ii. Qui articulari morbo laborat. [ἀρθρικός. Gallicè, Goutteux. Italicè, Gotoso. Germanicè, Der an Gliedt ist siechen kan. Hispanicè, Gotoso. Pol. Podagryczny. Vngar. Izeinek. Ang. Arkijs one geuen.] Plaut. Mere. Ne podagricus, ne articularius sit, quem rus dicunt podes.

Artículâtim, si significat per articulos, separatim, sectim. [κατὰ μέρος. Gall. Par les membres, de point en point, distinctement. Ital. Per le giunture, à pezzo à pezzo, di punto in punto, distintamente. Germ. Von Glied zu Glied, Stuck weiß. Belg. van Glied tot Glied. Hisp. Por articulos, ó por articulos, distinctamente, particularmente. Pol. Członkami, po członkach, członkowie. Vng. Izeinek. Arg. Tartozásonként, darabonként, tagonként.] Plaut. Merc. Ita illic homo te articulatim occidit senex. Cic. de legib. Quæ fusè olim disputabantur, ea nunc articulatim distinctè dicuntur.

Artículâtus, Distinctè, & inde dicimus Articulatè pronunciare: id est, distinctè & quasi membratim. Germ. Gemachet, verstandtlich. Pol. Rozumiało. Vngar. Magyarázásul.] Interdum ponitur pro clarè aperte. Cic. Ac. Valebat ingenio, & pectore satis articulatè docto.

Artículâtĭo, onis, ἡ. [ἀρθρωσις. Pol. Rozkazanie.] Plin. li. 16. cap. 25: Clareque & tunc cernatur esse fœtum ex omnium articulatio.

Artículâtus, a, um. Plenus articulis. [ἄρθρωδης. Gall. Noueux de nœuds. Ital. Articolato. Germ. Bei gliedern oder Knoten. Hisp. Lleno de nudos. Pol. Węzłowaty. Vng. Izes. Ang. Full of ioynts, knotty. Vide Articulosus.] Plin. lib. 22. cap. 16: Articulatæ longæ, & fusiligata, articulosique nunquàm rèvere, tribus omnino exceptis. Quintil. lib. 4. cap. 5: Evitanda utique nimia in concinnitatem, & velut articulata compositio.

Artúrus, genus frumenti.

Artúrĭa, pen. prod. Domina principum inter cæteras. ut cæteræ est Servius. [ἄρτη, ἀκόλουθος.] Gal. Gouuernante, ou dame. Ital. Governatrice, ò Donna. Germ. Schmeichlerische gesellen sonst wohl Kuppelerin. Hisp. Gouuernanta que cria, ò enseña à otras. Pol. Kot, Kotka. Vng. Hàz. Arg. Szolgálo, szolgálo asszony.] Virgil. Hyp. Pandareis cytheus, & lucida sicula tergit Artiria pugnis.

Artúncŭla, æ, m. f. Vultus est à capitum ornatu dependens. [ἀρτυνσις. Gall. Tuyau de derriere. Ital. Barbetta delle cuffie. Germ. Gebart. Hisp. La barua de las cofias ó cabeças. Pol. Kapturek. Vng. Kendöcske, fatsal. Ang. A gorget of lawne.] Plaut. lib. 2. cap. 32. Dependet mentum ornamento vultus, quem artunculam vocant.

Arúndo, ĭnis. Calamus ex quo texitur. [κάλαμος. Gall. Canne, roseau. Ital. Canna. Germ. Ein Rohr. Belg. den Stuppe. Hisp. Caña. Pol. Trzcina. Vng. Nád. Ang. A reede or cane.] Virg. 7. Bel. Pon. Et arundinum picique ex arboribus, aut ramalibus factis, aut arundine textis, stratum super dicta. q Et quorundam ex arundinibus febant figuræ, quandoque Arundo pro ipsa figura. Virg. lib. 7. Aeneid. Ast aliquem multo Percute ut eternum fossa, perque ilia ventri arundo.

Arúndĭnĕus, a, um, Quod est ex arundine [κάλαμινος. Gall.

Gall. *De cuves à vaſſe.* Ital. *Di rame.* Ger. *Das von dem Ehern.* Hiſp. *Coſa de cobre.* Pol. *Z miedzi.* Vng. *Rezbol való.* Ang. *Of brass, made of brass.*] Plin. lib. 10. cap. 29. Addita in creterras labia, ſonâ de causa incerta. ¶ Scipionis Nasicæ dicto inciti apud Homerum proverbio fuiſſe videntur. Reg. cap. 11. lib. cap. 36. Ezechiel. cap. 29. De eo qui pes suis ligatus, qui non ſolum non potuit eſſe præſidio, ſed ſua etiam noxæ debilitato. Si quidem arundineus tibi non modo non ſuſtinet incumbentem, verùm etiam manum penetrat ac vulnerat.

Arida ſine cœno, cum. Similis arundini. [ξηρὰ ἄνευ πηλοῦ. Gallicè, *ſemblable à vne canne ſeiche.* Italicè, *Coſa ſecha ſenza fango.* Germanicè, *Ein ding das nicht kot hat.* Hiſpanicè, *Coſa ſeca ſin cieno.* Polon. *Rzecz ſuchego bez błota.* Vng. *Kárá, ſárágon.* Angl. *Lyke a reede, lyke a cane.*] ut Folium arundineum. Plin. lib. 18. cap. 7. Folia arundinis folium arundineum, fabæ arundineum, & malvæ leguminem parit.

Arundinetum, pen. prod. n. f. Locus arundinibus abundans. [καλαμών. Gall. *Lieu où croiſſent quantité de roſeaux.* Ital. *Luogo doue naſcono molte canne.* Germ. *Ein ort da viel Rhor wechſen.* Hiſp. *Cannaveral, lugar donde nacen canas.* Pol. *Gdzie ſzuwaią trzciny.* Vng. *Nádor.* Ang. *A place where reedes grow or are.*] Sicut Saltuum & Olivetum dicimus, pro locis in quibus magnâ eſt copia ſalicum, & olearum. Plin. lib. 10. cap. 32. Minores hæ cyones in arundineto cacumine.

Arundinifer, a, um, adject. Abundans arundinibus. [καλαμώδης. Gall. *Plain de roſeaux ou roſeaux croiſſent.* Ital. *Luogo doue naſcono canne.* Germ. *Wo viel Rhor oder Schilf ſtehet.* Hiſp. *Lleno de cannas.* Pol. *Trzcinowy.* Vng. *Nádas, ſás mezö.* Ang. *Full of reedes or canes.*] Catul. Quæque Ancona, Cnidumque arundinosum Colis.

Arundinifer, adject. Ferens arundines. [καλαμοφόρος &c. German. *Das viel Rhor treget.* Vng. *Nádtermö.* Ang. *That beareth or bringeth reedes or canes.*] Ovid. Fast. Tybris arundiferum media cæpit extollere rura.

Aruſpex. [Vng. *Jóvendölö.* Ang. *A diuiner, a southsayer of the ſacrifices.*] Vide ea in dictione HARVSPEX, *haruspex &c.*

Arvum, v. n. Dict. A arando dictum, Ager aratus, necdum latus, qui tamen ſemen capit. [שדה *ſedeh, ἀγρός.* Gall. *Champ, labouré, terre labourée, ſemée, ou à ſemer.* Ital. *Campo.* Ger. *Ein Feld da Felder zu den ſäen zurüſtet.* Hiſp. *Campo que eſtá labrado y ſembrado.* Pol. *Rola ornana.* Vng. *Vgar.* Ang. *A field, ſalued field, ſalued or tilled, land sowed or to be sowed.*] Varr. 1. de Re rust. cap. 29. Arvum, quod aratum, nec ſatum eſt. Sallust. Quia Numidæ pabuli copiâ magis, quam arvi studebant.

¶ Pro tandem etiam dicunt Ager arvus. Plaut. True. Non arvus hic qui arari ſolet. Sed pabulum eſt agro.

Arvales fratres. Vide in PROPRIIS.

Arx, Ecis. Ab arceo, quia arcet id est, prohibet hoſtes accedere caſtellum. [ἄκρον *acrum, ἀκρόπολις, ἄκρα.* Gall. *Forteresse, chaſteau de défence, haute roche.* Ital. *Fortezza habitabile, caſtello.* Germ. *Ein Schloß in Berg oder Burg.* Belg. *Een Slot oft Caſteel.* Hiſpan. *Fortaleza, caſtillo, alcaçar de ciudad.* Pol. *Zamek, twierdza.* Vng. *Vár.* Ang. *A castell, a fortresse, high tower.*] Est enim locus ab omnibus circumcastellis naturâ munitus. Inde etiam tumultu ex montibus & cujuscunque generis undique, ex quibus hostes ſe poſſunt depellendos, Arces dicimus. Vel (ut Solinus ingenii) ab Arcadibus dicta eſt Arx, qui primi fuiſſimos quoque colles in Italia condito tenuerunt. Virg. 8. Aeneid. Quo res summa loco? Tenet arcem? Cic. in Paradox. Hoc opus in spem venit proferas, nisi pollubro: non enim eſt tale, ut in arce poni poſſit, quasi ea Minerva Phidiæ: sed tantum ut ex eâ officina exiſſe appareat. ¶ Tria ſunt hæc voce utimur quibus nitidissima ac validissimum præſidium ſignificamus. Cicero Verr. 2. 61. Idem ad vos privatum, judices confugit, utitur hac lege quæ judicium eſt cõmune ac ſociorum. Rursus in eadem: Hic locus eſt igitur unus quò perfugiant, hic portus, hæc arx, hæc ara ſociorum. Idem pro Rosc. Comœd. Idem pro Sylla. Idem in Epiſt. Fam. ad Lentul. quod erat in causa præsidium, arcem vocat. Non patuit, inquit, regis in arcem cunctationis insidere. ¶ Arcem ex cloaca facere, proverbialiter dicuntur, qui rem luminem venibili laudibus magnificis extollit. Cic. pro Cn. Plancio. Nunc venio ad illud extremum cujus dissimulem, dum Planci in me meritum verbis extollerem, me arcem ex cloaca facere, lapidem è ſepulchro eruentem pro Deo, neque in mortali natura perfectum ullum esse neque mortis fuiſſe. In cujus verbis & illud proverbii ſignificatio habet, lapidem è ſepulchro venerari pro Deo, quod magnam habet quem aliquem laudamus & extollimus qui laude dignus non eſt.

A anc S

AS. TT. in notis antiquorum, a supra tecto. AS L. à ſua lege fecit. A. S. à ſuis.

Asses, ium. Libra. [אסרון *maneh*, ἡ Græcis μνᾶ. Germ. *Ein pfund.* Vng. *Garas, garas.* Ang. *A pound weight.*] Minuâ cuſtos, interpolitione i, hæc ea ex non ignota ſex decimis conflor, sive duodecimantis. ἀσσάριον. Uncia verò ab uno dicitur ἑνὶ-

σιον. ¶ Sextans, Uncia duæ, quasi sexta pars assis. ἑξαντάριον. ¶ Quadrans, Uncæ tres, quarta pars assis qui & Triuncium dicitur. τριουγκιάριον. ¶ Triens, Quatuor unciæ, tertia pars assis. τριουγκιάριον. ¶ Quincunx, Uncia quinque. ¶ Semis, Unciæ sex, dimidium assis, sive sol hrund est, media pars horæ, quasi semiss. ἡμισσάριον. ¶ Septunx, Uncia septem. ¶ Bes, Uncæ octo, demptotriente ab asse, quasi Duo tertia. δωδράντιον. ¶ Dodrans, Uncia novem, ab asse dempto quadrante, quem & Nouncium dicimus. ἐννεάγκιον. ¶ Dextans, Uncæ decẽ, dictus, quòd ab asse desit sextans: hoc est, unciæ duæ. ¶ Deunx, Uncia undecim, quasi unica demptæ ex asse uncia. ¶ Aeris autẽ unciam pars sextam dicunt, quòd ea sexta pars unciæ. ¶ Semuncia, Dimidia pars unciæ. ¶ Sicilicus, Semũcię dimidia, ita dicta, quòd semunciam faceret. Sicilicem autem aliqui dicebant, quadrantem Siciliæ nomẽ mansit. Et sciendu quòd veteres voluerunt dividere in partes unciales, ut hæreditatem & cujuslibet ſimilia, dallema appellaverunt, & partes uncias. Vnde illud Plinii de Luna lib. 2. cap. 12. Haud dubium eſt lucere dodrantis semuncias horarum ab ortuum ſolis ad plenũ orbẽ. ¶ Vnde etiã habemus, ex asse hæredẽ facit, id est, totius hæreditatis. Sueton. Cæsare: Novissimo testamẽto tres insuper hæredes ſorori ſuæ nepotes, Octavium ex dodrante, Pinarium & Pedium ex quadrante. ¶ Interdũ etiam As dicitur numus æreus libralis, quòd esset unius libræ, ita dictus ab ære. Horat. Quem ti diminutus, vix ẽ recipitur assis. Valebat autem as (ſicuti Sestertius, quarti nos decimales nostros paulo plures) ferè cupondius, ex duabus libris. Et Sestertius, dextrũ semis & tertius. Interdum Terni, Quadrati, Quincunces, & cæteræ partes assis apud poëtas accipiuntur pro ratione, aut mensura peculiorum. Propertius: Quã Tiberinadies ex Ocia tricenis bibit Hora. Martial. Pe centum, & leget mea nouẽ nuncupet. ¶ Cõpositur autem as cum eo quod eſt Tres, & fit Triſſis. Perſius: Hoc Dama est, non tristis Agaso. ¶ Ex Octo & As, fit Octussis, Horat. Quanto emptus? Parvi. Quadrigis? Octussibus. Et sic per omnes numeros usque ad centum, ut Centussis. Perſius: Et centum Græcos curto centussit hirudo.

Assarius, ii, m. [ἀσσάριον, numus ferè octuncis ponderis. Joseph. Quamvis drachmæ vendatur assarius.

Assarotum, pen. prod. n. t. [ἀσσάρωτον. Ger. *Ein Pfeil es in einem Gabel oder ſuſt einen gefiert. Item ein Spieß oder Pfeil mit zweyen ſpitzen.* Pol. *Pałka od mołotu.* Vngar. *Czifolás pogyrmonton.* Ang. *Throwing staues, darts or iauelins, staues with sharpe points at both ends, or hauing three points or heads.*] Pavimentum primæ aræ e laboratum, a Græcis juventõ dictum, quòd vetustate debeat. Nam & vinolentus ab a privativa particula, & νήφω, vetus, scopo ex quæ quòd à Græcis ἄσσαρα dicuntur. Solebant quippe purgamenta eorum, quæ ἀσσάρωτα vocantur, è pavimento everrendum subtrahentia pavimenta mundare. Pabea asarota inventa, edixit ædiles ne purgamenta, quæ in hunc colligi pavimenta carperent, pavimenta verò spongiis mundari. Xenocomus primus claruit in tabernis ædificiis, quæ circa aræ ficto parvulis ædificiis in varios calatos ductis, & variegatis picturis ornavit. Nam Pergami in xystho eorum hæc effecta bibentium, quæ asarota vocant. Plin. lib. 36. cap. 25. Hæc ille. Item in Epistolis Papiniani lib. Sylvarum: varias ibi picta per tectis Gradubus, liberaque novis ædificia figuris. De hoc vide plura apud Plin. lib. 36. cap. 25.

Asbestinum, pron. [ἀσβεστῖνον. Gall. *Chaux.* Ital. *Calce.* Ger. *Kalch.* Hiſp. *Cal.* Pol. *Wapno, Mazać Alabą Lanią vulvagiõ describit.* Vng. *Kapuing.*] vide Plin. lib. 12. cap. 22. Herba eſt lobũ arcetis limina nidore, ut mandibra tamen & molliore, florem procurem, radicem Gallicanardi, ferat acinaticum, saporis tabidi, & vinosi. Hæc herba etiam hodie Gallicum, lingua *Asbam* appellatur, Bacchar & Cabaret. certum est vel. Dioscoridis testimonio tandem herbam esse eam ex, cujus alio nomine Baccar vel Baccaris fine aspiratione dicitur at Baccharis à piratica herba est, cuã describit Dioscor. lib. 1. cap. 31. cui in corocis expetebatur.

Asbestinum, n. t. [ἀσβέστινον. Gall. *Vaiſſelle d'eſtain, ou autre ſemblable.* Ital. *Vaſo di stagno.* Ger. *Ein ding das von dem Zinn.* Hiſp. *Coſa de eſtaño.* Pol. *Rzecz kotrą, ktora ma w ſobie wapno.* Vng. *Ónonmagos.* Ang. *A thing of tinne or made of tinne.*] Genus est Lini, quod igni ardens non absumitur. Vivum id vocant, arcentisque ſaxis conviciorum ex eo vulnus mappas, sordibus exactis splendescentes ignibus magis, quàm possint aquis. Vocatur autem à Græcis Asbestinum ex argumento naturæ. Hæc Plin. lib. 19. cap. 1.

Asbestis, lucis, gen. Calx. [ἄσβεστος. Gall. *Chaux qui ne peut eſtouder.* Ital. *Calce che non ſi può ſpegnere.* Ger. *Ungeleſchter Kalch.* Hiſp. *Coſa que no ſe puede apagar.* Pol. *Rzecz ktora nie może wygaśnąć.* Vng. *Eloltathatlan.* Ang. *Lime that cannot be quenched.*] Nomẽ lapidis est, ferri colorem, in quo nitidus Arcadiæ cacumen, qui quum ignẽ non habeat proprium, tamen sic ardet, ut non poſſit extingui

de hoc Exodus libro trigesimo septimo, capite decimo.

Asbestus, num certum sit à Deos. 1. lib. Metamorph. ut censemus Adtexendum. Nomen est Græcum, dictum à colore plorum indigenarum: ut certum est, & vocabulum apud nos frequentatum.

Ascalabotes, [σκαλαβώτης, Animal vocem humanam, ac genere Reptilium, longitudine pedum, aculeis horridum, dentium acie, cujus sua lingua Græcis nomen erat. Vide Plin. lib. 29. cap. 4. Dicto autem omnium Ascalabotes, magis [σκαλαβώτης, & σκίνδαψ, Græcis dictus.

Ascalonia active Ascalonium. [Ἀσκαλώνιον, Gal. Echalotte, vel Echalonge, vel Echalonie, Ital. Scalogna Ger. Ein Hartzwiebel Belgic. Hilp. Escalonia, Escalonia para ensalada. Pol. Cebula Askalonska. Vng. Askalonyi hagyma. Ang. Scallions, scallad onyons, or Askalonike. Vng. Askalonyi hagyma. Ang. Scallions, scallad onyons, or Askalonike.] Caput genus, quod in Ascalone plurimum nascitur. Dioscor. lib. 2. cap. 8.

Ascarides, [ἀσκαρίδες], Vermes sunt exigui ex genere lumbricorum: de quibus Galenus libro ultimo Methodi ex.

Ascendo, dis, Ad & Scando, sed è objecto: Significat scalam, vel ad aliquid tendo. [עלה, Hebr. ἀναβαίνω, Gal. monter, Ital. ascendere, salire, montare Ger. Hinauffsteigen, hinauffgehen Belg. Opstaen, en Hilp. subir, montar. Pol. Wstępuie, wstępuie. Vng. Fel menek, felmegyek. Ang. To go vp, to ascende.] Terentius in Adelph. Novem ascendit. Ascendere in cœnaculum hoc est, in cœnaculo: unde oratio solet haberi ad populum. Cic. ad Attic. Tum ludi scenici in concionem ascendere, quam Appius erat dicturus.

Ascendo, is, verbale, quo ascendendi actio [עליה Vng. Felmenés. Ang. Going or climming vp.] Cic. pro Domo sua. Domus ascendere ab eius ædificatore, accessio prohibendi.

Ascetria, [σκητρία Vng. Kalotzerne. Ang. Monasterie nunnes.] Vocantur monasteria in Cœnobitarum, à verbo ἀσκέω, quod est mentem exerceo in contemplatione rerum divinarum.

Ascia, æ, Faber lignarii instrumentum est, quo fabricæ materiæ coæquantur. [קרדום, קרדם, Gal. Vne coignée, vne hache, vne doloire Ital. Ascia Ger. Ein Beyl, Axt Belg. Een Bijl of Dissel. Hil. Destral Pol. Siekiera Vng. Fejszö, fejsze. Ang. A hatchet.] Plin. lib. 16. cap. 40. Materia ita eadem cæditur & calidissimis regionum arbitrantur, quod cultellis ægre secari queat. Hujus diminutivum est Asciola.

Ascio, as, Ascia cædo. [שסף Gal. Doler, hacher avec la coignée. Ital. Sfrondare Ger. Behawen, zimmeren Hil. Dolar Pol. Ociosywać Vng. Fardolom, megfaragom, gyalulom. Ang. To hew or chop.] Vitr. lib. 7. cap. 2. Sanatur alcia, & quemadmodum materia dolatur, sic calx in lacu macerata asciatur. Sic Exodus, ut unde exactarium opus dicatur à Plauto pro polito, perfecto, ἀπὸ τοῦ ἀσκέω.

Ascisco, ciscis, ciscivi, & simum vel etiam (ut quibusdam placet) Asci, is, Adverto, allaceo, sumo, accerso, expeto, adscribo, adjungo. [קנה, חבר, הקביץ Gal. Prendre en apprentissage, associer, joindre, ioindre & prendre pour fy. Ital. Attendere, chiamare ad se, & Ger. Zuffammen, zu sich nemmen, zu sich bringen. Belg. Tot sich gesellschappen. Hilp. Ayuntar, allegar, llamar, recebir, admitir. Pol. Przyimuie, przyimuie. Vng. Mellem fogadom, mellem veszöm. Ang. To receiue, to take vnto one, to admit, to receiue.] Accusativus post dativum semper sequi solet. Quint. lib. 1. Quo in genere idem præcipuè custodiendum est, id quod simile incitatæ gratiæ vitiosum: aut obscurum sit, aut ingratum. Cic. pro domo sua. Illum ego sapientiam mihi non ascisco. Lactan. lib. 4. Illos cum suum sapientium sibi nomen asciverunt, errans, solutum, & dissolutum. Cic. pro Arch. Quod si mihi hæc a vobis tribui, concedique etiam perfectam profectò, ut Autem Licinio poterunt de nau fragio dum? quam si civis? at numero civium, veruntamen, si non esset, patetis ascisci eadem facile. id est, donandam civitate.

Asites, [ἀσίτης. Species est aquæ fulvæ cum fusæ, in qua pus est humoris præcipui, spiritus autem minor.] Germ. Die Waſſerſucht, Ital. Hydropisia, Gal. Hydropisie, Belg. Een Waterſucht, Hilp. Hydropesia. Pol. Puchlina wodna. Vng. Vizi hydegség.] Cui opponitur Tympanites, in quo plus spiritus est, quàm aquæ. Vide Cels. lib. 3. cap. 21.

Asclepias, adis, [ἀσκληπιάς, Herba est, ramos oblongos, & hederæ folia habens, & radices numerosas: à qua ab Asclepiade inventore, Pedac. Dioscor. lib. 4. & Plin. lib. 26. cap. 3.

Asclepiadeus, [ἀσκληπιάδειος Gal. Vers d'Asclepiade, Ital. Asclepiadeo, Ger. Ein Asclepiadeiſch Belg. Een Asclepiadeus. Hil. Asclepiadeo Pol. Asklepiadeuſz Vng. Asklepiadeſi. Ang. Asclepiadeus.] Plin. lib. 16. cap. 40. Materia ita eadem cæditur & calidissimis regionum arbitrantur, quod cultellis ægre secari queat. Hujus dimidium

naves sepenumerò exilient. Pro ore tubulum sive fistulum habet, urinique quippiam minans vitæ, sensusque pectoribus intimat.

A'silē, Attic. Vide ASINVS.

A'sinus, pen. corr. m. Canum & notum. [חמור *chamor* Hebr. Gall. *Asne*, Ital. *Asino*, Ger. & Belg. *Esel*, Hispan. *Asno*, antiquè *Anesso*. Pol. *Osioł*. Vng. *Szamar*. Ang. *An Asse*.] M. Varro de Re rust. lib. 2. cap. 8. Et equa enim & asino stimulus rostrò ex equino & asino humano. Asinus in Achaia optimus fuit Aristoteli. In Italia fertilitatem tradit Plin. lib. 8. cap. 43. ¶ Ad equos ab asinos, A'π' ὄνων ἐπὶ ἵππους, proverbialis figura dicimus, ubi quis à bonis honestioribus ad parum honesta declinat: Aut ubi quis à studiorum labore ad abjectiora devenit. Præcipit Sophilla in epistola quæ παροιμίαι ἀπ' ὄνων ἐπὶ ἵππους ἀφ' ἵππων ἐπὶ ὄνους μεταβαίνειν dicit, id est, proverbium: Ab equis ad asinos raro mutare. ¶ Huic adversum est illud Plauti in Aulular. Ab Asinis ad boves transcendere, pro eo quod est, ex humillore cōditione ad digniorem partes transire. Ab asino delapsus, ἀπὸ ὄνου πεσών, in eos dicitur qui inconsulte quippiam agit & imperitè aut in eos qui à præfectis cōmodis, quibus ob inscitiam non potiuntur, excidunt. Vtuntur hoc adagio Plato lib. 6. de leg. 3. Plutarchus in Cyclo, & Aristophanes in Nub. ¶ Asinus ad lyram, Ὄνος πρὸς λύραν, subaudi ἀκούσματα, auscultator. In eos, qui propter imperitiā nulli sunt judicio, crassisque auribus. Rectè enim cotaqueturus in eos, qui indecorè tentant artificium, cujus sunt imperiti, & à quo natura abhorrent. ¶ Genus unum hoc est, Asinus ad lyram, Ὄνος πρὸς λύραν. Dicendum ubi quis ea quæ fieri circumstantiæ non admittit, nec intelligit, nec audet. Asinus alino, & sus sui pulli, Ὄνος ὄνῳ καὶ σῦς συὶ ἡδύ. Id est, Simile simili placet. Convenit cubi inter se homines similitudo morū & instituti conciliatione benevolentiæ, velut quōmodo placere miti, alcator alcatori, potator potatori, sophista sophistæ. ¶ Asinus balneatoris, Ὄνος βαλανέως. Dictū est in eos, q exuuis laboribus, ipsi nihil tractus caperēt. Plaut. in Bacchidibus, Οὐδὲν ἀπολαύσεται, οὐδὲ ἐπιβήσεται, οὐδὲ ἐπιψαύσεται, οὐδὲ ἐπιμνήσεται, οὐδὲ ἐπιβλέψεται, οὐδὲ ἐπιστήσεται, οὐδὲ ἐπιδράμεται, οὐδὲ ἐπιλήψεται, οὐδὲ ἐπιδραμεῖται, οὐδὲ ἐπιλήψεται, οὐδὲ ἐπιδραμεῖται, οὐδὲ ἐπιλήψεται. Nihil inde capiens comedi, velut asinus balneatoris, qui lignis & sarmenta defert, semper tamen ac fartilio oppletus, nunquam ā parte copiā habet, neque corporis neque mandūtici. Loquitur de civitate parco & sordido, cui quāuis ingentes divitiæ, nō minuuntur tamen. ¶ Asini caput se lavet nitro, Ὄνου κεφαλὴν μὴ νίπτου νίτρῳ. Ne multa fiunt pluris operave impendes in rem vilem ac sordidam. ¶ Asini mandibula, Ὄνου γνάθος. Convenit in edaces, alioqui stolidos & ignavos. Asini mortes, Ὄνου θανάτους, subaudi ἐδωκα, dare. Dicebatur in eos qui narrarent obscœna, ridiculaque dicta. Suidas. ¶ Asinus cum pluitur, Ὄνος ὑόμενος. Dicitur in eos qui maledictis nihil omnino ō commoverētur. Quemadmodū asinus ob cutis duritiem adeò pluvia nihil offenditur, ut vix etiam tutē sentiat. ¶ Asinus ejus ieiunus istiusmodi negligit. Ὄνος ἐκείνου τοιούτου ἀμελεῖ. In eos convenit qui ventris cōpendive gratia quamvis contumelias perferunt. Refert Aristot. lib. 3. Moral. ¶ Asinus in palæstra, Ὄνος ἐν παλαίστρᾳ, subaudi ἐστὶν, quod dicitur. Dicit fabulam ubi res præter spem ex re gesta, aut nactus fuerit aliquis quæ vel præcipue gaudeat. Convenit & in hunc usum, ubi quis insolentem contumeliam, velut si barbarus & illeratus bonum audiorē malis cōmentariis inquietet. Adagium ab eventu natū nemo non videt. ¶ Asinus inter simias, Ὄνος ἐν πιθήκοις. Vbi quis incidit in homines rabidos & contumeliosos, ipse stolidus, a quibus impune mēcatur. Gell. lib. 17. cap. 13. ¶ Consimilem habet in proximo textum, Asinus inter apes, Ὄνος ἐν μελίσσαις. Dicitur ubi quis ad ficiet incultos homines improbos atq; impertinaces. ¶ Asinus in unguento, Ὄνος ἐν μύρῳ. Quū dicitur adhibentur iis quos haudquaquā decent, neque qui vel uti norunt illis, vel celebrantur. Asinus flumina mavult quā aurū. Aristot. Moral. Nicomach. 10. dicebatur, non rarò omnibus esse voluptati, quū aliis rebus delectentur variis, aliis equus, aliis homo ipse. Heraclitum qui dixerit: ὄνοι μᾶλλον ἂν ἔλοιντο σῖτον ἢ χρυσόν· ἐδωδὴ γὰρ τοῖς ὄνοις μᾶλλον ἢ χρυσός. Id est, Asinos frumenta malle quam aurum: eo quod alienis pabulum auro utilius sit. ¶ Asinus portans mysteria, Ὄνος φέρων μυστήρια. In eum dicebatur, qui præter dignitatem in munere quopiam versabatur. Aristophanes in Ranis. ¶ Res asinæ, πράγματα ὀνώδη dicuntur, aut vitiosa aut vitiis. Eustathius Odysseæ lextū contrahit libri, ordiendi metaphora ductam ab iis qui ludunt pilā; quibus qui vitiosē rem gessisset, asinus nomen erat. Vtitur Plato in Theæteto. ¶ Asinum sub fræno currere docet boves, dociles indociles. Horat. Infelix operam perdis, ut si quis asellum in campū doceat parentē currere frēno. Et tardigradis asinis equos prodire, ἐπὶ βραδυπόδων ὄνων ἵππους προελθεῖν. Qui clarus evadit quibus obscuro genere natus, in quantes ab indocto præceptore proficiscitur discipulus eruditos. ¶ Ab asino lanam, ἀπὸ ὄνου ἔριον. De iis qui subitò quæsita ea quæ non sequā sunt. Antiphanes Rannis. ¶ Fundendi cursum habet ὄνος κατάγειος, Asinum tondes. De iis cui rem alicui dare aliquis inutilem aggrediantur, propterea quòd asinum eruque pellere possis propter villos: neque tondere, quòi lanam non habeat. Antiphanes in Rannis. ¶ De alini umbra, Ὀνείου σκιᾶς, pro eo quod est, de re nihili. Sophocles, Antiphanes & Plutarch in vita Demosth.

A'sellus, m. l. diminutivum ab Asinus. [חמורון. Gall. *Asnon, petit asne*. Ital. *Asinello*. Ger. *Ein junger Esel*. Hispan. *Asnillo pequeño, asno*. Pol. *Osiołek*. Vng. *Szamarocska*. Ang. *A little Asse, an Asse colt*.] Marc. lib. 6. Hunc verò acuto capite & auribus longis. Quæ demoventur, ut solent asellorum. ¶ Asellus etiam est in cœlo piscis, sic dictus, quòd sit colore cinereo, sicut asinus aquā vulgo nonnulla vocamus. De quo vide Plin. lib. 9. cap. 15. ¶ Et nomen duarum stellarum in signo Cancri. Plin. lib. 18. cap. 35. Sunt in signo Cancri duæ stellæ parvæ Aselli appellatæ.

A'sinīnus, adj. ad asinum: [חמורי. Gall. *D'asne, qui appartient à l'asne*. Ital. *Cosa pertinente à l'asino*. Ger. *Zu einem Esel gehörig*. Hispan. *Cosa que pertenece à asno, de asno*. Pol. *Osli*. Vng. *Szamarbeli vala, szamaré*. Ang. *Of an Asse, belonging to an Asse*.] Ut aut Asellus, ab Asinus. Orig. 3. de Arte. Vendidit ārā celebra cuipiam alicui mola.

A'sinārius, adjectivum. Quòd ad asinos pertinet. [חמורי. Gall. *D'asne, qui appartient à l'asne*. Ital. *Cosa pertinente à l'asino*. Ger. *Zu einem Esel gehörig*. Hispan. *Cosa que pertenece à asno, de asno*. Pol. *Osli*. Vng. *Szamarbeli vala, szamaré*. Ang. *Of an Asse, belonging to an Asse*.] Ut aut Molæ asinariæ, quam circumagit asinus. Et Asinaria Plauti comœdia, à dicta, quòd de Asinorum venditione ageretur.

A'sinārius, m. n. l. Qui asinos pascit vel colloc. [חמרי. Gall. *Asnier*. Ital. *Asinaio*. Ger. *Ein Eselhirt*. Hispan. *Asnero*. Pol. *Osiarz*. Vng. *Szamarász*. Ang. *The governour of Asses*.] Cato de Re rust. cap. 10. Opus asinarium quinq; habeto tres, habilem unum, asinarium unum. Suet. in Aug. apud Actium defecerunt in arena, nullis cum asinis certantes.

A'sīnus, a, um, adject. Quod ad asinum. [חמורי. Gall. *D'asne*. Ital. *D'asino*. Ger. *Von einem Esel*. Hispan. *De asno*. Pol. *Osiowy*. Vng. *Szamaré*. Ang. *Of an Asse*.] Jun. Pullus Asininus, Varro 2. de Re rust. cap. 8. ¶ Lac asininum, Plin. lib. 28. cap. 12. Asinino lacte potu ventres relaxantur.

Asio, onis, [עכוס. Pol. *Kuzu*. Vng. *Oshu bagoly*. Ang. *A Scritch, or Scritch Owle, a Howlet*.] Avis ut ex genere nocturnarum minor habenda, plumas erectas habens aurium modo. Plin. lib. 10. cap. 23. Otis bubone minor est, noctua major, auribus plumeis eminentibus, unde & nomen illi quidā Latinē Asionem vocant.

Asmatographi, ἀσματογράφοι. Dicti sunt Poëtæ qui ad barbiton, citharam, aliudve musicum instrumentum canticum conscribebant, ut Olympus, Thamyras, Amphion, Orpheus, Musæus, Linus, Pierides Alumnæ

¶ Dicitur autem asparagus quòd qui sunt modò precipui non seruentur, ut Athenæus docet. ¶ Pueris herba summa primùm à durescant, leviter cocta datur, tortam ut crudi rapiant. Hinc locus fictus proverbio. Citius quam asparagi coquantur. De re velut celeriter properata. Suetan. in Tranquillo.

Asparagus etiam silvata ipinosa absque fallis est, de qua ex Theophr. Hist. lib. cap. 6. Plin. lib. 21. cap. 13. in hunc modum scribit. In totum spinea est Asparagus, Scorpio, nullam eam folium habet.

Aspargo, inis, Vinum ex pluviis undè conflatum. Cassiod. strat. l. 4. Tit. de leg. Rhod. de iact. Si vinacea aut feces cinerum fecerint & aspargine deces esse cœperunt. In aliis tamen aspergine sic legitur.

Aspello, is, ĕre, act. a. Amoveo, abigo, arceo. [מדח nadach. נדף nadaph. Gall. Repousser, chasser, arracher de force. Ital. Scacciare. German. Einen treiben, oder vertreiben. Hisp. Echar de algun lugar. Pol. Odpędzam. Vngar. Elvetek. Angl. To drive away, to chase. Plaut. Capt. Neque exitium ullum ullis quisquam aspellat hominibus. Cic. 5 Tusc. Sed longè à Deo nomine aspellamus, id est, expellimus, arcemus.

Aspĕrè, rum, Quod vitiosè, parùm, vel nimiùm, aliòve sensu inlaudabiliter fit aut accipitur. Spectantur, scribi, dirimi: cui contrarium lenis, mitis. [קשה kasah. שמיר shamir. Gall. Aprement, rudement, grossierement, rudement. Ital. Aspramente. German. Rauh, ungeschickt, ungeschaffen. Hisp. Asperamente. Pol. Niegrzecznie, niegrzecznie. Belg. Een ruwe manier. Vngar. Darabon. Ang. Roughly, rudely, unmannerly, unhandsomely.] Videtur dictum à Græco ἀσπερχὲς. Hinc asperam arteriam vocat Plinius, atque adeò medicamenta, quam Græci ἀσπερχῆ, propter multorum lenia medicamina asperitatem. Cicero de finib. Scribis judicetne omnia, lene asperum, propè longè, &c. Cicero in Part. orat. In lucem autem & illa naturalia, leves an asperi, salubres an pestilentes, &c. ¶ Aspera ligatis pocula. Virgilius 2. Aeneid. Cymbia quæ argento perfecta, atque aspera signis Pocula. ἀσπερχὴς. ¶ Transfertur & ad alia quæ dura sunt, ἀσπερχὴς. Terent. Asperum pater hunc esse, aliud filius parat. Vultu & protervitate quandoque capitur. Virg. 3. Georg. Asper, acerba tuens. ¶ Et pro inquo. Idem 1. Aeneid. quin aspera juno. Cicero pro Cn. Planc. Eodemque adhortatus, quos natura putat asperos, atque omnibus inquos. ¶ Pro tristi dicitur, & ingrato. Virgilius 8. Aeneid. Arcadasque vetat non asperè egenis.

¶ Aspera & horrida oratio. Cicero in Orat. Quod ipsum alii asperum nimis, horridum oratione, neq; perfecta neque concluta, dicunt. ¶ Aspè, pro Asperi, ἀσπερχῶς. Inusitata Poetis. Virgil. 2. Aen. Improvisum aspera crudi sub pectora anguem Figit.

Asperitas dicitur natura, qui recenter cutis lignatusque est, quòd plusculum habeat asperitatis, quàm id, qui jam annos aliquot unctus est. Prof. apud asperi. Vitem nemoris aut ... Suet. in Nerone. Exigitque ingenii subtilitas & acerbitate numerum asperum.

Aspĕritās, ātis, f. t. cum opponitur lenitas. [קשי kashi. ערמה ormah. Gall. Aspreté, rudesse, austerité. Ital. Asperezza. German. Rauhe ungeschaffenheit. Hispan. Aspereza. Pol. Chropowatość, szorstkość. Ang. Roughness, ruggedness, unmannerliness, unhandsomeness.] Cicer. 4. de Finib. Quorum illarum cruditatem atque asperitatem fugiens Panætius, nec acerbitatem sententiarum, nec dissolutionem ipsam probavit. ¶ Asperitas animi, ferocitas animi, pro difficultate capiendi. Plin. lib. 22. cap. 20. Ergo & hæc animi asperitas, seu potius amaritudo, dulcedine succi mitigatur.

Aspĕrè, adverb. Durè, & insolenter. [בקשות bekushi. Gallicè, Asprement. Ital. Asperamente. Germ. Neuerlich, ungeschickt. Hisp. Asperamente. Polon. Ostro. Vngar. Darabon, keményűl. Ang. Roughly, rudely, churlishly.] Cic. de Amic. Virgines & matres, & mansuetum genus est vitæ amicitiæ, & alterum liberè facere, non aspèrè: alterum patienter accipere, non repugnanter. Id. 1. de Orat. M. Cato Galbæ gravis atque acerbus, aspèrè apud pop. Rom. & vehementer est locutus.

Aspĕrĕtum, Ang. Rudeness, churlishness.] pro eodem apud Naviū in Pœnis: Verba nequaquam esse aspera aut inepta Nomia.

Aspĕro, as, penultima corripitur. Asperum facio. [חקשה hikshah. שנן shanan. Gall. Faire aspre, rendre rude. Ital. Inasprire. German. Rauh und unebē machen. Hispan. Asperar, hacer aspero. Polon. Chropowacieć. Vngaricè, Darabossá, keményűl. Ang. To make rough, or rude, to roughen.] Col. in lib. de arb. Ita fissa parieti modicis asseribus, cui paulum formæ gradibus asperare, ne fiant rotunda labantia. Virgil. pro Gorgone hæc cernens facio, pavitat, Aeneid. 3. Et glacialis hyems, Aquilonibus asperat undas.

Aspĕrŏdo, pro aspĕrĭo. Asperitas. [חקשה. Germ. Neuerlichkeit.] Cel. lib. 5. cap. 20. Interdum similes his quæ vocant Græci ἀσπερόδοντας, asperitate quadam, & magnitudine dicta.

Aspĕrŭlus, a, um, [חקשה. Germ. Neuerlichkeit.] Cel. lib. 6. cap. 8. Atque alia cujuscunque sint, quæ ad extenuandam asperitudinem sunt, de quæ protinus dicam.

Aspĕrtum, i, pen. prod. n. f. Locus asper & abruptus. [מעקש. Gall. Lieu aspre & mal-uni. Ital. Luogo aspro. Ger. Ein rauh oder ungeschaffen ort. Hisp. Lugar aspero, sitio. Pol. Chropowatość, szorstkość. Vng. Darabos hely. Ang. A rough place, broken, hard, rocky and stony ground.] Liv. 9. ab Urbe. Ad hæc fossa erant, & cremnis, jacentia (ut fit) in aspera. Id. 5. bell. Maced. Tabernacula statuere in asperta, & inæquali solo difficile erat.

Aspĕrgo, gis, si, sum, ĕre, tr. ex Ad, & Spargo. Quasi ad aliquid spargo, respergo. [זרה zarah. נזה nazah. Gall. Arrouser, asperger. Ital. Spruzzare, aspergere. Ger. Besprengen, bestreuen. Belg. Besprenghen, bespringhen. Hisp. Rociar, esparzir. Pol. Nakropiam. Vng. Meghordom. Ang. To sprinkle upon, to cast upon.] Regii autem vel acetum vinum solum. Plautus. Aspersit aqua, jam redit animus. ¶ Vel acetum vinum cum dativo. Virg. 1. Georg. Aut acto aspersus corpore lucebere, & unctus. Pectus arcebat nimium, pectoris, aspergere vinus. ¶ Vel acetum solum cum ablativo. Plaut. in Epid. Ab, gattula pectus mihi sudans aspersit. ¶ Vel ablativum cum præpositione Ex. Cic. Fam. 6: Quæ est ipsius sapientiæ, spes abjecta, eodem fonte lachrymarum natali, vitia deos suos e quo se levavit aspersos.

Aspĕrso, onis, f. Respersio. [זרא zera. נזה nazah. Gall. Aspersion, arrousement. Ital. Spruzzo. Ger. Besprengung. Hisp. Aspersion sive de dar ungir o rociar. Pol. Nakropianie. Vng. Meghordas. Ang. Sprinkling, moistening, casting of water. Rhet. ad Her. de Leg. Nam illud vel aspersione aquæ, vel dierum numero tollitur.

Aspĕrgo, inis, f. t. Significat etiam ipsum aspergendi, vel madefaciendi, [הזאה. Germ. Besprengung, anspritzung. Vng. Hintés. Ang. A sprinkling, watering.] Virg. Aeneid. lib. 3. Et dulcia quæ sint asperginc cautes. Plin. lib. 36. cap. 22. Asperginc & gelu punicisque campuntur in tellas.

Aspĕrsus, ūs, pass. a. Asperitas, non ea. [הזאה. Vng. Hintés.] Plin. l. 11. cap. 53. Quæ intrà ea sppehavorunt, omnia olei aspersu pereunt.

Aspĕrsŭlum, [מזלג mazlag. Gall. Aspergez ou goupillon. Ital. Aspergolo. German. Ein sprengwedel. Hispan. Hisopillo. Polon. Kropidło. Vngar. Szentelő, hintő. Ang. A sprinkling, or sprinkle, a holy water sprinkle. Instrumentum, quo aqua nos aspergere solemus. Sipontinus.

Aspĕrnābĭlis, is, m. f. n. [בזה bazah. נאץ naats. Gall. Mesprisable, reprehensible. Ital. Sprezzevole. Ger. Verachtlich. Hisp. Menospreciable. Pol. Wzgardliwy. Vngar. Vtálatos, gyalázatos. Ang. Contemptible, despicable, despisable.] Cic. 4. Tusc. Quorum omnes morbi & perturbationes ex aspernationibus rationis evenirent.

Aspĕrnātor, ōris, m. [מאנה. Gall. Aspernateur. Ital. Aspernatore. Ger. Verachter, verwerffer. Belg. Versmaedder. Hisp. Menospreciador. Pol. Wzgardziciel. Vngar. Vtálatos. Ang. Contemner, despiser, despisable.] Cic. 4. Tusc. Quorum omnes morbi & perturbationes ex aspernationibus rationis evenirent.

Aspĕrnātus, a, um. [מואס moas. מאס maas. Gall. Aspreté. Ital. Asperezza. Ger. Verachtung. Hisp. Menosprecio. Pol. Wzgarda. Vngar. Vtálat. Ang. Contempt, disdain, despite.] Cic. 4. Tusc. Quorum omnes morbi & perturbationes ex aspernationibus rationis evenirent.

Aspĕrnor, āris, d. p. cōpositum à Sperno, Recuso, averser, nō agnosco, fastidio. [מאס maas. מואס moas. Gall. Refuser, mettre au mespris. Ital. Sprezzare. Ger. Verachten, verwerffen. Belg. Versmaedden. Hisp. Menospreciar. Pol. Wzgardzić. Vngar. Vtálom. Ang. To despise, to contemn, to disdain.] Terent. in Phorm. Quam is aspernatus nunc tam illiberaliter.

Aspĕrnābĭlis, ore. Qui est digna ut aspernetur. [מואס moas. מאס maas. Gall. Despitable, mesprisable. Ital. Degno d'esser sprezzato. Ger. Das verachtet wird ist. Hispan. Digno de ser menospreciado. Pol. Wzgardy godzien. Vng. Vtálatos. Ang. Worthy to be contemned, which ought not to be regarded, despicable.] Gell. Nonnunquam apud me ipsum tolco res ejusmodi pravas quidem minutasque & hominibus non bene eruditis aspernabiles, &c.

Aspĕrnŭlus. Contemptus. [מואס moas. מאס maas. Gall. Mesprisé, reprehendu. Ital. Sprezzato. Ger. Verachtet. Hisp. Menospreciado. Pol. Wzgardzony. Vngar. Vtálatos. Ang. Contemned, despised.] Cic. 4. Tusc. Quorum omnes morbi & perturbationes ex aspernationibus rationis evenirent.

Asphŏdĕlus, i. [אשחל. Gall. Asphodille. Ital. Asphodelo. Germ. Goldwurtz, oder Heidnisch Wermut. Hisp. Gamonita. Pol. Złotogłow. Gesnerus alii genus facit. Videtur autem illum cyperrhodon dictum Plinio lib. 21. cap. 1. & 25. cap. 8. Vngar. Kékfestők.] Herba est quam alii nomine Anteron vocant, qua Lucanus fingit manes vesci apud inferos. Ejus duæ sunt species, foemina & mas. Marcus Asphodelum nominat, ferunt enim Radicalam magistro, quòd plane floret, regi sceptri effigiem referat. Vide Plin. lib. 20. cap. 17. & Ruell. lib. 2. cap. 99.

Aspĭcĭo, ci, ctum, ĕre, ex Ad, & Specio, ad quod verbo, telle Varrone) est animum advertere, oculos in rem aliquam intendere. [ראה raah. שעה shaah. הביט habit. שקף shakaph. Gall. Regarder, apercevoir. Ital. Vedere, guardare. Ger. Ansehen, schauen. Belg. Aensien, aenmercken. Hisp. Mirar, ver. Pol. Widzieć, oglądać. Vngar. Nézök. Ang. To behold, to look on, to see.] Plaut. in Asin. Si quæ alium aspexerit, ea continuò fit Tertia. Id. Anc. Uterque uxor mulieres. Quæ ibi adsunt, forte unum aspicio adulescentulum. Ex quibus locis aperiè quoq; tangitur id quod traditum à Comel. Frontone in diff. vocab. Aspexe esse de rebus imperfectis: de quarum fide in verbo Cerno.

Aspĭcĭus, us, m. q. Visus & animus cujuscunque animalis. [ראיה mareh. מראה marah. Gal. Regard, vue. Ital. Aspetto, vedere. Ger. Angesicht, anschauung. Hisp. Aspecto, vista. Polon. Oblicznie, wzrok. Vng. Lato, tekintet, szem. Ang. Beholding.] Virg. 1. Aen. neque aspectu agnoscitur ullo. Cic. 1. Tusc. Quòd sit sapientis visa venis, quæ quo acrior oculis & obscuriore fide latuerentur, ut aspectu omnia animo amplexaret. Sic enim rectè ipsum

pſum intuentium nonnunquam haberit. Idem de universo. Quæ ex conjunctione cœlum ita rotum eſt, ut sub aspectu & radiis cadat. ¶ Atticus aspectus, Ἀττικὸς βλέμμα, perinde eſt quasi dicas mimi gestum. In eos dicebatur, cui virtutis ipse præferebat imperfectum. Scendit, conscendit. Non hic vitio notarit Arnobius. Aurel. ph. in Nat. ¶ Tyrannicus aspectus, τυραννικὸν βλέμμα eſt Tyrannicum sicere hoc eſt, vultu Tyrannico uti. Tyrannicum autem torvum vocant, ac cujusmodi fuit Tyrannus veteres ut Thanes. Lucian. in Timone.

Aſpĕrĭo, as, a, d. 1. Fixis oculis aliquem intuear. [הִבִּיט hibbit, שׁוּר shur, שָׁקַף shakaph, שָׁקַד shakad. Gall. Regarder fixement. Ital. Guardar fiſſo. Cicer. Quam ut me tuis scriptis fiſſum habeam. Hiſp. Mirar à unos de Pol. Bliąpić przypatrzeć. Vng. szemlélök, megnézök. Ang. To behold, to give good heed to, to stare.] Plaut. in Amph. Cœlum aspectabo, ubi ero, quam cum agat. Virg. 1. Aeneid. - adversasque aspectat desuper arces.

Aſpectābĭlis, le, adj. Dignus qui aspiciatur. [שׁוּר shur, שָׁקַף shakaph, שָׁקַד shakad. Gall. Digne d'être vu & regardé. Ital. Cosa degna di esser veduta. Ger. Wol zu sehen würt. Hiſp. Digno de ser mirado. Polon. Godny widzenia. Vng. Nézésre méltó. Ang. Worthy to be looked on.] Cicer. de Univers. Deus animal unum aspectabile, in quo omnia animalia contineantur, e Tim. ¶ Interdum id quod videri potest, quod sub visum cadat. Idem de univers. Corporeum, atque aspectabile, itemque tractabile omne necesse eſt esse quod natum eſt.

Aſpectābĭlĭtĕr, compar. Spectatione digno. [שׁוּר shur, שָׁקַף shakaph, שָׁקַד shakad. Vng. Nézésremélóbb.] Apulcius in Apologia. Antiquarias multo lectu aspectabilius hominis nato, quàm tu eam loquax.

Aſpidiŏn, ĭi, n. Dioscorid. lib. 3. cap. 104. Aspidion, attractilis apud Dioscorid. lib. 3. cap. 106.

Aſpidiſci, ōrum, Brevia sunt saxa, & cum sunt modum orbiculata ornamenta. Cæl. lib. 13. cap. 16.

Aſpĭlates, æ, m. Gemma, Ger. Von ihr Fischer Schlangen Farbe wie Silber.] Gemma nigro colore, quam Democritus tradit in Arabia gigni, & in ventre quarundam nidos serventi tradique eas in cameli pilo serentes alligatam, facile illorum malos. ¶ Est & altera eodem nomine nigrantei coloris, lynchnitidis. Vocatur eadem mente in Plin. lib. 37. cap. 10.

Aſpĭro, ras, pen. prod. nap. idem quod ellis, ex Ad, & Spiro, sed d, abjecta: idem aliquando quod simplex spiro. [נוּחַ nuach, שׁוּב shub, עָזַב azabh, הִנִּיחַ hinnichh. Gall. Souffler, ſpirer, ſouffrer. Ital. Spirare, ſoffiare. Ger. Anblaſen, anhauchen, anwehen. Belg. Aenblaſen, ſoeuchen. Hiſp. Soplar, dar aliento. Pol. Dmuchać, tchnąć, wiać. Vng. Fuvolni, lehelni. Ang. To blow upon, to breathe upon, to inspire, to cause to blow upon.] Virg. Aspirat primo Fortuna labori. Cic. Ita diis à nascentibus, cuibus spiraretur aura fauens. ¶ Interdiu pro incumbere, & quasi tutre spectare intentum esse, ἐφιέσθαι. ut Aspirare ad Consulatum. ¶ Interdum accedere ad, προσέρχεσθαι. Gell. lib. 1. Ad horum autem ipsorum veritatem verbo tenus aspiraverit. Cic. Ius, cui liberos tuas. Cic. Trebatius. Virtutem tum accedit tum abeo, ad quem accedi non propter vires saepe possum. Sed propter occupationem adire non possum.

Aſpĭrātĭo, onis, verbale, Afflatus, halitus, exhalatio. [נְשִׁימָה neshimah, נְשִׁיבָה neshibah. Gall. Aspiration, soufflement. Ital. Aspirazione, ſoffio. Ger. Anblaſung, anwehung. Hiſpan. Soplo de dar aliento y ſoplar. Pol. Dmuchanie, tchnienie. Vng. Fuvás, lehelés. Ang. Blowing or breathing on.] Cic. 2. de Nat. deor. Animantes autem aspiratione aëris sustinentur. Cicero de Divinat. Nam si obscurentur, quæ sunt colligatiora stellæ extitisse, pugnare & concurrere inter se cœlum, ut ejus aspiratio gravis & pestifera futura sit. Mansionalis ratio, spiritus asper, quam literas quasdam vegetiore sono efferimus. Gellius. Cic. 3. de Orat. Majores nullam nisi in vocali, aspiratione ut debuimus.

Aſpis, ĭdis, f. [פֶּתֶן pethen, שָׁרָף sharaph. Gall. Serpent nommé Aſpic. Ital. Aſpe, ſpecie de Ger. Ein ſchlang Aſpis genennt. Hiſpan. Aſpid. Pol. Wąż aſpis, wąż jadowity. Vng. Aſpis kígyó. Ang. A kind of most venomous serpent.] Serpens parvus, tardi visus, tam pretiosa animi venenosi, ut nullum Etruscis remedium, nisi ut parce hausti contellus supponerent. Hoc animali tantus est amoris affectus, ut vivum unum sine compare vagetur. Itaque si quis alterum interemerit, tanta est uleiscendi ultionis cura, ut interfectorem petat quotus annosque eum in quantovis hominum agmine agnitum. Elephantum pernumpit omnes difficultates, permeat spatia, nec ulli unquam arcetur, aut præcludi fuga. Hæc Plin. lib. 8. cap. 28. Aſpis, si Lucano credimus, in sola Africa natione, quamvis & in nostrum orbem avaritia invexerit. Ita enim de ea in 1. lib. 9. Ipſa caloris egens gelidum non transit in orbem Sponte sua. Nisi quis metuit arcuit. Sed quis est nobis loteri potest? inde petuntur Hæc Libyæ monstra, & fecundas aspidas merces. Sunt autem plures aspidum species, disparesque effectus ad nocendum: de quibus vide Aelian. lib. 2. de nat. an. ¶ Aſpis, insula in mari Lycio, de qua Plin. lib. 5. cap. 31. ¶ Est & Aspis, promontorium in Africæ Zeugitana clypei dictum, urbem habens eisdem nominibus, quæ à Latinis Clypea dicitur. Silius: In clypei speciem curvatis cornibus Aspis. Strab. lib. 17. Colitur insula est antè Aspidem sita, Carthaginensium arcem, quam Clypeam vocant.

Aſpĭsmārĭa, æ, pro prod. Gall. Guimauve. Ital. Stoppadella. Ger. Stingenkraut. Hiſp. Malvavisco. Ang. An herb called Mallowes.] Herba sic dicta, quòd ictum immunitat: de qua Plin. lib. 25. cap. 5. Huic alii Scolopendrium, vel Scolopendrium vocant, alii Lonchitidem, quod nonnulli vulgus pluma copulam adhuc retinet. Quam alii plumariam, alii Lasiostephanon vocant, alii ea quæ Dioscorides Phyllitin appellat.

Aſportātŏ, as, p. Auferre, curs. hinc alio mittere. [נָשָׂא nasah, נָטַל natal, מָשָׂא masa. Gall. Transporter d'un lieu en autre. Ital. Portare una cosa da un luogo ad un altro. Germ. Hinwegtragen. Hiſpan. Llevar de un lugar à otro. Pol. Odnosić, odnieść, przynosić. Vng. Elvinni. Ang. To carry from one place to another.] Terent. in Phorm. Quæquam hinc asportabitur retentum, verum est persequi. Cic. in Parad. Multa de tuis rebus secum asportarent. Virg. 2. Aeneid. - nec comitem te hinc asportare Creusam. ¶ Huius centurum est Imperare, afferre.

Aſportātĭo, onis, verb. Asportandi actus. [מַשָּׂא masa, מַשָּׂאָה masah. Gall. Transport d'un lieu en autre. Ital. Portare una cosa da un luogo ad un altro. Germ. Hinwegtragen. Hiſpan. Llevar de un lugar à otro. Polon. Przenoszenie, przynoszenie. Vng. Elvitel. Ang. Carrying from one place to another.] Cicer. 6. Verr. His pulcherrimo periculo, amplissimo salutem fuit, quod eorum domicilio, atque asportatione difficilia vie debatur.

Aſſa, vox, ut Nonius scribit, ore canentium prolata, auditis idem rum aut aliorum organorum vocibus admixta. Caco de lib. educand. Melos alterum in cantibus appellamus, quod est ipsa vox altera, quod vocant organicum. Rudin Fund.

Aſſa, in carne genere, vel alia carnes eadem ratione dicta sunt, qua vox assa, dicta, scilicet. Assum enim apud veteres solum fuit, vel aretum: vel quod solo igne sint aliquo modo cocta effuntve, vel quod sine concimento aliquo, aut adjumento ad ea apponi soleat edi. Facem etiam figura Merum dicimus vinum solum & purum, quod nihil aquæ habeat admixtum. Sic autem Vox assa dicetur, vox sola, quæ nulla organorum symphonia ad juvatur. ¶ Assa lavatio. Incavis balneis ubi cum sudatum, tum etiam lavatum. Seneca sudatorii vocat. Cicer. Qu. fr. In balneam assa in alterum apodyterii angulum promovi.

Aſſa, assium, Nummos dicimus, ob id quod additus quos nummos ære cudebant. [Vng. Pénz.] De Nonio.

Aſſārĭum, ārii, n. Gall. Assis de bois de sapin pour maisons. Ital. Tavola da fasso. Germanice, Dannbaum Breter. Belg. Dennen Planken. Hiſpan. Tablas de pino para edificios. Pol. Deska, tarcica, dyl. Vng. Deszka, fenyö fabol. Ang. Sawen boards.] Tabulæ sectiles, quæ alibi scapulas, alibi tegulas circectiones nonnulli dicunt, quibus tecta tegularum vice antiquitus tegebantur. Plin. lib. 16. cap. 40. Obsidendis hostium machinamentis partim aptissimæ.

Aſſārātum, autore Catone, Pomum genus acre, vino & sanguine temperato, quod Latini perlicium sanè vocabant.

Aſſēdĕ, conj. præteritum. [הוֹךְ אַחֲרֵי hoch achare, אַחֲרֵי achare, מִשְׁבָּב mishkab, מִטָּה mitah. Gall. Apres avoir couché, eſtendu, ou assis. Ital. Stendendo. Germ. Darauf einen worfel, oder ſtrauch. Hiſpan. Aquel que yaze, ò eſtiende. Pol. Wyciągnąwszy się, położywszy się, wyciągnąwszy. Vng. Elnyúlván. Ang. Lying, stretching himself, or reclining.] Latius deo jacet eò detrahitur, ut aut Patricii aut Patriciorum ædes habendi studiosi sint. Cicero in Salust. Sed in hortulis meis tum assidebat, cum ab bibliotheca in ambulationem ex, & idem omnes adibat. ¶ Assidere recte dicitur is qui sedet & cum eo qui sedet, qui vocatis dicitur accubare. Comes is, qui non tam ut assideat, sed verò ut aliquem prætereat. Ita ut comes non assideat, sed ambulet cum amico. Assidere videtur esse jacentem superiorem. Cum Pisone.

Aſſēntĭo, ōnis, f. [רִנָּה rinnah, שִׁיר shir, שִׁירָה shirah, זִמְרָה zimrah, קוֹל kol, נְגִינָה neginah. Gall. Consentement. Ital. Consentire. Germanice, Bewilligung eines Handels. Belg. Ja oder wel te houden. Hiſpanice. Consentimiento. Pol. Przyzwolenie, mniemanie. Vngar. Egyetértés. Ang. Consent.] Idem quod consensio, sive in eadem tam fuerit. Cicer. Lentulo lib. 2. Epistol. Nam adverterabat, Pompeji familiares Volcatio assentire. Idem 2. de Orat. Tria sunt in brevitate impedimento dicenti maxima: est de rebus assentis,

Assensio, onis, f. q. verbale. Approbatio, consensus. [רצון, הסכמה, הודאה Gall. Consentement, accord. Ital. Consentimento. Ger. Verwilligung, zustimmung. Hisp. Consentimiento, voluntad. Polon. Zgoda, zezwolenie, przyzwolenie. Vng. Igenlés, egyetértés. Angl. Consent, assent.] Cic. 4. Acad. Quæ res quæ ut vitam nostram assensione contineret, sic omnem à bonorum electione abduceret.

Assentio, onis, f. n. aliud verbale. Assentatio, adulatio. Sign. Ecclesiast. [German. Verwilligung, zustimmung. Vulgarice. Jasagerey, gezwungene weis.] Cicero 4. Acad. Neque ullo errore quicquam nisi à sensibus bonæ. Idem lib. 1. Acad. Sed ad hæc quæ dicta sunt, & quod accepta sensibus, assentiones adjungit animorum, quo assuevit in nobis poëtarum, & volubilitate.

Assentátor, oris, m. Qui alteri assentit. [רברן חנפן, מחניף Gall. Qui approuve tout ce que son voisin dit. Ital. Che consente, che fa ogni cosa. Ger. Der zu allem ja sagt. Belg. Jaerwoorder. Hispan. Lisongero, lisongera, lisongeador. Pol. Zgadzacz, przytakowacz. Vng. Igenlő, hizelkedő. Ang. A flatterer, a soothsayer.] Cic. 1. Offic. Nonne turpe est, neque liberale, sed perniciosi assentatores judicandi sunt.

Assentátrix, icis, f. g. Gal. Par flatterie, faccessoirement. Ital. Con adulazione, con lusinga. Ger. Schmeichlerischer weis. Hisp. Con lisonja, lisongeando. Pol. Pochlebnie. Vng. Hizelkedő képpen, hizelkedve. Ang. By flattering.] Cic. ad Quint. Duxerit eum non assentatricem, sed fraternè vero.

Assequór, eris, d. t. Consequor, assecutus sum. [השיג, הגיע, הדביק Gall. Atteindre, atteindre, parvenir à, obtenir, acquerir. Ital. Giungere, arrivare, ottenere. Ger. Einen nachfolgen, einholen, erlangen, erreichen, ergreifen. Belg. Achtervolgen. Hisp. Conseguir, alcanzar. Pol. Dochodzę, dostępuię, doścignąć. Vng. Haladok, érek. Ang. To follow, to attain, to come by, to get.] Cicero 10. lib. 1. Ad te quid scribam, nescio. Si enim ea Romæ, jam me assequi non potes: si in via, quamprimum fieri assecuris, eadem agemus. ¶ Per translationem omnia accipit, quæ ab aliquo capiuntur. Cicero 1. de Legib. Quem imitatus, cunctos assequere. Idem Terentio. Nullum partem tuorum erga me meritorum videar assecutus. ¶ Quandoque pro acquiro. Hieronymus. Deus restituat vobis dies quos ego honores, quos ego vos gradatim singulos assecuturos.

Assídeo, ædis, d. p. Adeo honoris gratia assideme comitem præbeo. [הלך אחר, ישב אצל Gall. Suivre, ensuivre, accompagner. Ital. seguir, seguitare. Ger. Einen begleiten, offt einem nachfolgen. Hisp. Acompañar, seguitando. Pol. Towarzyszę, odprowadzam. Vng. Valakinek kisérője lenni. Ang. To keep company with one, to accompany one.] Cicero de Orat. Quum ad dictatem Crassi peteret, eumque major natu & consularis Scævola Crassi filiam, Cæcilio filio desponderet.

Assectátio, onis, f. [השתדלות Gall. Soin et diligence, pour acquerir. Ital. Diligenza, ricerca, sforzo. Ger. Nachfolgung, Gefolg. Hispan. Cura de alcançar, acompañar. Pol. Powodzenie, uczęszczanie. Vngar. Valamin való mulatsági kergetődés. Angl. Accompanying and following of another, following or waiting on.] Cic. ex pro Murana. Recta nostris petitionibus operam atque assectationem, etc.

Assécta, æ, f. g. Qui assectatur, qui comitem præstat. [תלמיד, משמש Gall. Qui suit, qui accompagne, qui va par le chemin avec la personne. Ital. Che va compagnia con altre per camino, o per corte. Germanice, Einer der einen begleitet.] Der einen begleitet, einen begleitet, einen nachfolget. Hispanice, Aquel que assi acompaña, sirve. Polon. Towarzysz. Vngar. Valaminek kisérője, vagy szolgája. Ang. A companion.] Cicero 7. Verr. Quum ab eo veteres quidam assectatores eximium amicum non impetrarent, ut, etc.

Assessus, us, m. Tabulatum, ædificium, dictum ab assidendo, quòd ædificia vicinarum domorum parietibus, tabulisque [חדרים, חדר] hinc inde sustentata, assideant. Gall. Assemblement de bois fait de ais, etc. Ital. Tavolato di legno. Ger. Dilen, tafelgemach. Belg. Gerdt, of planden. Hisp. Solado, celada. Pol. Powała. Vng. Deszka. Ang. Boards, planks, floors.] Hujus nomen nascens ingenii est Assus, assetis, fortasse ab aliquo assere tam. Asser. Fin. Verum ipsi asseres contra malæ pavimenta oportet. ¶ Hunc esse, fas de eum inficiâ. Pallad. Asseres quercinos dixit. ¶ Asserâ Erudorum Constantinopolitanorum vocamus tabulatum. Tabulationem. ¶ Interdum Asseres accipiuntur pro lignis, quibus utebantur lecticæ. Suetonius in Calig. Ac primum raptarum lecticæ cum assessoribus accurrit. ¶ Bessus & Assis, is, pro eodem: unde & diminutivum Assulus. Col. libro 6. cap. 18. Assibus roborata compingere falces. Fr. paulò pòst: Nec ex re alia parte prohibemur his adversis assibus. ¶ Hinc si Assula diminutivum. ¶ Assecula autem diminutivum est ab Asser, eris, masculino. Col. lib. 12. cap. 50. Itaque quum lacus exinaxeris, asseculas inter se cohærentes, temperatis libus spatiis supra latum ponito.

Asséro, is, genuit una corripta, asséui, assértum, juxtà sementio, vel juxta plantio. [נטע, נטיעה Gall. Semer, planter en terre, arroser. Italicè. Seminare, piantare. Germanicè. Einen samen, oder etwas pflantzen. Hispanicè. Sembrar, cerrar algo, plantar. Polon. Siewam, przysadzam. Vngar. Valamit vetek, mivetek. Angl. To sow, to plant, to graft.] Cato de Re rust. Arbores satæ, ut bene maturatæ sint, vites quæ ut satæ non transferantur.

Asséro, is, act. 1. asséui, assértum. Significat affirmo. [קים, הקים, אמר, הכין Gall. Affirmer, affermir, asseurer. Ital. affermare, approvare. Germ. Bestetigen, für gut sagen. Belg. Een verseeckeren, seggen. Hispan. Affirmar, confirmando. Pol. Twierdzę. Vng. Valosznak, állatom. Ang. To allege, to affirm.] Cicero Offic. 3: Quod si ei præscribit, ut illam bonam mulierem (ita affirmat) bene quæ ei ficta rem. ¶ Asserere item juris verbum est, idem significans quod vendicare, suaque esse dicere. [לקח לעבד, לקח לשפחה Ang. To demand or challenge to one's self.] ¶ Unde asserere in libertatem, est affirmare aliquem, qui servus creditur, esse liberum. Gallicè. Quelqu'un pour libre. Comit. Asserere in servitutem, est affirmare qui pro libero legitimè habitus est, servum esse. Cicero pro Cæcin. Livio 3. 22 Vide cõdit. M. Claudio cuncti negotium dederunt virginem in servitutem asserendi. hoc est, vindicandi pro serva vindicaret. ¶ Sic etiam dicimus, Asserere hereditatem, manumissum aut obsequio, pro eo quod est, retinere gratum, aut scripturum monumento, à quibus obsequium, aut manumissa sereitute, cui aliqui fuerat obnoxia, se vindicare. ¶ Hoc quies etiam locutio est apud veteres. Asserere manu pro eo quod est, in libertatem vindicare. Terent. in Adelph. Nam ego illam liberi causa magis asseram. Val. Horatius Verba, inquit, fuit justa. Nam & Asserta res dicitur vindices alicui libertatis de ipsa re aliis liberalis dicitur, qua asseritur in libertatem. Idem. Apud Plautum Curcul. Mentato prius asserere, si quicquam hanc liberi causa manu asserere, mihi nunc argentum reddito mihi. ¶ Legimus etiam Asserere, absolute pro vindicare se in libertatem. Ovid. lib. 2. Amor. Si dederit asserui, non me negabit catenas.

Asserior, [Bestätigen. Ger. Sein zeugen der Freyheit, oder einem darzu helffen, oder darbey beständig bleiben. Vng. Szabadságban állatom valónak lenni. Ang. To maintain the liberty of one.] Dicitur is qui aliquem in servitutem, aut etiam in libertatem vindicat. Exemplum est apud Livium, ab Vibe condit. Asserere ausus quemquam ne contra ea ageret. Vide Asserto. Asserit in servitutem Clodium, qui ab Appio Claudio transmissus, virgis cæsus est. Percebat. Posteriora exempla possunt accentum. Martial. lib. 12. Asserior venias, fatisq; prætites debitis Qui Curios loquar, asseriosq; Camillos. Vocat ad Camillum asseriorem nos. Et publice libertatis vindicem, quod populum Romanum a Gallorum servitute in libertatem vindicaverit. Contrarium ejus est Desertor, qui patriam, principem, aut clientem in periculo deserit.

Assérvio, [Beflätigen. Ger. Bestätigen. Vng. Valósznak állatom. Cic. 1. Acad. Quibus de rebus, ita oportere, neque, ubi veri, neque affirmare quemquam, neque assertione approbare. ¶ Invenio nonnunquam positum pro ampliùs vindicare, vel liberali postitio. Fabius lib. 5. cap. 8: Si ne liberi, quidem assertione est.

Assérvio, is, ivi, n. c. Inservio, obsequor. [עבד, שמש, עבד Gallicè, Servir, ayder quelqu'un. Ital. Servire, ubbidire. Ger. Dienen, Gehorchen. Hisp. Servir en cosas de servir. Pol. Posługuię, usłuchuię. Vng. Szolgálok. Ang. To serve, to obey.

explicandum, sed ipsum, de quo agimur amplector.] Cic. pro Tull. Qui volebat excludere magis, tota ex parte contentionis vocis allevianda.

Asservo, as, ad. p. Servo, custodio. [שׁוֹמֵר shomer, qui custodit. Gal. Conserver, garder. Ital. Conservare, custodire. Ger. Bewahren beharren. Hil. Guardar. Pol. Chować, opatrować. Vul. Servare, custodire. Ang. To keep, to preserve.] Cic. Verr. Jam mittit imperatores, duces judicatur, homines ut asservator. Idem pro Archia. Quem Appii tabulæ neglectum asservatæ esse dicerent.

Asservĕro, as, ad. p. Constanter & fervide affirmo, confirmo. [אֵיתָן eitan, חָזָק chazak, אַמִּיץ amits, dicta, quæ significant. Gal. Affermer, assurer, certifier. Ital. Affermare, asseverare. Germ. Bestätigen, versichern, versichern. Hil. Affirmar, asseverar. Belg. Bevestigen, verzekeren, met eed. Hil. Affirmar, prometer de. Polon. Mocno twierdzić. Vng. Akarom megerősíteni. Ang. To assure, to affirm boldly, to vouche.] Cicer. Ac. Nemo illa dicere potest concedere, neq; asseverare, tam certa sibi quæ esse & perspecta. Idem de claris Orat. Magno animo illi, coram videre, cum modo dum adversarios de quaque re asseverat.

Asservi, pass. Cæs. In Vetera. Quæ fuit illa declinatio? tum asseveraturi in hoc, aut tentatori?

Asseverānter, & Asseverātè, adverbia. [Constanter. Gal. Asseverament, ce affermant. Ital. Affermatamente. Ger. Bestätigtlich, gewisslich. Hisp. Con affirmacion, persuadiendo. Pol. Przemocno, mocno. Vng. Akarom megh, valóképpen. Ang. By affirming and declaring, boldly.] Cicer. ad Attic. Statius semper ad me, ita quotum secum esse. Qu. Ciceronem valde asseverante, se hanc ferre non posse. Idem. Acad. Mihi etiam asseverantissime dixit Syrus quum esse mecum, & paulo antè quam discessimus. Gel. lib. 19. cap. 5. Thagædias Pacuvium nostrum fuisse arguit asseverantè admodum.

Asseverātio, verbale. Affirmatio. [Constantia. Gal. Affermation, assurance. Ital. Affermazione. German. Eine bestätigung. Hispan. Obra de affirmar. Polon. Mocne twierdzenie, zamknienie. Vng. Akarom megh valás. Ang. Assuring, vowing.] Quint. lib. 11. cap. 3. Quum præsertim quorundam probatio sola erit in asseverationibus & pertinacia, qv. Plinius. 6. cap. 22. Fama autorum asseveratione communicatur.

Assĕco, as, ad. p. Sicco. [הֵחֲרִיב hecharib, הוֹבִישׁ hobish, ξηραίνω. Gal. Secher, dessecher, dégaster. Ital. Seccare. Germ. Trocknen. Hispan. Secar. Pol. Wysuszam. Vng. Szárasztom. Ang. To make dry.] Colum. lib. 12. cap. 15. Tum ne humida sit, solet asseccare.

Assĕcto, as, Sicco. [חָרַב charab, יָבֵשׁ yabesh, ξηραίνω, ἀποξηραίνω. Gal. Dessecher, sécher. Ital. Seccare. Ger. Trocken werden. Hisp. Secarse. Pol. Wysychać. Vng. Megszáradoznak, száradnak. Ang. To make dry.] Colum. lib. 12. cap. 6. Expressos in crathibus pandere cum assiccescant.

Assĕdēl, Mensæ ad quas sedentes Flamines sacra faciebant. Festus.

Assĭdĕo, sēdes, pen. corr. a. f. compositum est à Sedeo, jus à Jedeo. [יָשַׁב yashab, sedere. Gal. Estre assis, s'asseoir, se reposer. Ital. Sedere, assedere. German. Bey einander sitzen sitzen. Belg. Besitten. Hisp. Assentarse cerca de otro, como por los tiempos. Pol. Siedzieć, siedzenie. Vng. Mellette ülök. Ang. To sit by and by, to continue sitting.] Cic. Mano. Quæ cum fuerint assessio, auditio, confirmatio animi mei, &c.

Assĕssĭo, Nomen verbale ab Assideo, cujus officium est assidere Prætori, atque consulere in causis, cognitionibus, postulationibus, libellis, edictis, decretis, epistolis. [ישִׁיבָה. Gal. Assistance, conseil. Ital. Assistere. Ger. Ein Beysitzen in den Rhatschlagen. Belg. Een raatten setgeven. Hisp. Assiento que cerca de otro se assienta como por consejo. Pol. Siedzenie, siedzenie, rozsądzenie. Vng. Assessor, judicis mellé ülés. Ang. A sitting by a man and helping in counsel.] Cic. 2. de Divin. Lacedæmonii regibus suis Augurem assessurum dederant.

Assĭdŭitas, pen. prod. [Vng. Mellette valás. Ang. Serving or being continually at a thing.] Vipian. de parentibus. Facilius quod Græci παραμονὴν appellant, petitur apud eos potens, si quis tenè consentaneus vel amicitiæ, vel assiduitate, vel alterius alterius hujusmodi præsentia fuerit.

Assĭdŭo, assiduius, pen. corr. a. f. compositum est à Sedeo, jus à Jedeo. [יָשַׁב yashab, sedere. Gal. Estre assis, s'asseoir, se reposer. Ital. Sedere, assedere. German. Bey einander sitzen sitzen. Belg. Besitten. Hisp. Assentarse cerca de otro, como por los tiempos. Pol. Siedzieć, siedzenie. Vng. Mellette ülök. Ang. To sit by and by, to continue sitting.] Verbum est creatum, sicut cum similibus Cicero pro Planco: Huic illudent, pro hoc laborant. ¶ Habet etiam in eodem accusativum variatæ propositionis, ex qua capiantur Sallustius in Iugurth. Adherbalem de cetera assidet. Quanquam hoc aliquo velint esse ab Assideo, & antiquus ille Festus, pactivè pro eo, Oppidum assidium assidere, eodem modo, sicut dicimus, Obsidere & Circumsidere: quod certè consonum est. ¶ Assideo etiam accipitur pro Similis fieri. Horat. Partus ab hac ficta cautus, nimium ne sæverus. Assidet ubi ad ætatem, tum desinit esse Cato.

Assĭdo, ēdi, essum, ĕre. [עִבֵּר ibber, מוֹרֵד moredet. Gal. Assidere. Ital. Assidere. Germ. Darff oder berg ausse hauen. Hisp. Obra de cortar assentada cerca de otro. Vng. Mellette vág. Ang. Sitting by and going around, or compassing.] Cic. Mano. Quæ cum fuerint assessio, auditio, confirmatio animi mei, &c.

Assĭdŭus, Nomen verbale ab Assideo, cujus officium est assidere Prætori, atque consulere in causis, cognitionibus, postulationibus, libellis, edictis, decretis, epistolis. [יוֹשֵׁב yoshab. Gal. Assistant, conseiller. Ital. Assistere. Ger. Ein Beysitzer in den Rhatschlagen. Belg. Een raatter setgever. Hisp. Assiento que cerca de otro se assienta como por consejo. Pol. Siedzący, rozsądzący, rozsądzenie. Vng. Assessor, judicis mellé ülő. Ang. A sitting by a man and helping in counsel.] Cic. 2. de Divin. Lacedæmonii regibus suis Augurem assessurum dederant.

Assĭmŭlātor, pen. prod. [Vng. Mellette való. Ang. Serving or being continually at a thing.] Vipian. de parentibus. Facilius quod Græci παραμονὴν appellant, petitur apud eos potens, si quis tenè consentaneus vel amicitiæ, vel assiduitate, vel alterius alterius hujusmodi præsentia fuerit.

Assĭdŭus, a, um. t. verb. Qui sunt sedes. [יוֹשֵׁב yoshab, sedens. Ger. Ein beysitzer. Belg. Een raatter setgever. Ang. One that sitteth by and helpeth in counsel.] Cic. Acad. Quam partim exercitationis ab hominibus, partim ratione confirmabat. Cicero 2. de Nat. deor. Assiduitate quotidiana, & consuetudine oculorum adjecerunt animo, neque admirantur, neque requirunt rationes earum rerum, quas semper vident. ¶ Pro assiduus, tum, Heredes, legem & omnes.

Assĭdŭe, Frequenter. [תָּמִיד tamid, sæpe, semper. Gal. Continuellement, soigneusement. Ital. Assiduamente, sedulamente. Ger. Stätiglich, offt und vielmahl. Hisp. Continuamente. Pol. Vstawicznie, często. Vng. Sokszor. Ang. Often, very often, diligently.] Virgil. Ecl. Tantum ego de vobis, tantum de montibus audio, fagus Assiduè vacuas quam circumvolat umbras. Terent. in Heaut. Quid si hunc assiduè credes, quem alienè credat? Cic. de Clar. Orat. Assiduissimè autem mecum fuit Diodotus.

Assĭdĕo. Idem quod assideo. [Vulgar. Sentarse. Ang. Sitting, &c.] Plaut. Mil. Dum tale tactum, quale assidui erus, Comicum elaborat semper mercimonium.

Assigno, as, ad. p. Attribuo, constituo. [נָתַן nathan, חָלַק chalak, assignare. Gal. Assigner, donner par assignation. Ital. Assignare. German. Zugeben, zuerkennen, zutheilen. Hil. Assignar, consignar. Pol. Naznaczam. Vng. Rendelem, valaszthatom, adhatom. Ang. To assign, to name by a sign, to appoint, to give, to ascribe.] Cic. pro Domo sua. Inter eorum aliquem partem assignare potuisse. Idem. Vel. Res quæ partim divinæ, partim humanæ, partim ad eorum utrumque pertinentes. Plautus. Assignatos habuisse dicunt mihi. ¶ Interdum idem quod impero, tribuo. Autor ad Heren. lib. 1. Sed tu audias nunc, prius fruaris, ubi veteri, tum rerum temporumque ratio exegerit, tibi assignare debebis. Pellucidus est pro Obligato. Marcus dicit, ita esse assignatas Matri tabulas, ut secundis, ac meliùs Obsignatis legendum videretur.

Assignātio, verbale, cujus significatus nunc attribuo. [חֲלֻקָּה chalukah, res data, alotia. Gallicè Distribution, assignation,

Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. Rull. Quæ Cæsar de Cantu verborum & affinitate rationis apertorum esse velit, quò firmiores exstent mercaturæ suæ. Sic affinitates agrarium, apud eundem a Patrio & de lege Agraria.

Assilio, ĭs, ĭi, ĕre, intens. cum affixi & affixo, affilio, ut ad & Silio. Aggredior. [דָּרַךְ to tread, to go, to walk.] Gal. [illegible] Ital. Assalire, assaltare. Ger. Zuspringen. Belg. & Hispan. [illegible] Pol. Nastykáć, przykładać. Vng. Rárohanok. Ang. To assail, to assault, to set upon, to go against. Cic. 3. de Orat. Nec affilire universi Italiam ad bellandum gentes. ¶ Accipitur pro Oppugno, invado, aggredior. Ovid. lib. 12. Met. Quam tepè affixa cervix nocentis erit. ¶ Item Affligere domos de animalibus mortuis quam fœtentes facere. Columel. lib. 9. Nam nisi prius ea materia concrevit attibuerint, achalasiam calcibus perturbet.

Assĭlĭo, ĭs, ĭi, ĭre, verb. neut. Actus affiliendi. [רִדְיָה violentia.] Gal. Assaut. Ital. Assalto. Germ. Ein beyspringen gegen jemand anderen. Hispan. [illegible] Pol. Szturm, przykład. Vng. Rohanás. Ang. To assaile, to assault.] Terent. in Adelph. Ille propterhanc adfilit. ¶ Aliquando Ego Græcè patrocinari, quod prius Adesse dicebat. Sic cum eleganter dicimus, Tibi assilio: & Tibi assisto, pro eo quod est Advocatus sum, causamque tuam defendo.

Assĭlio. Vide ASSVLO.

Assĭlo, as, Tabulis sternere, vel operire. [רִצְפָּה pavimentum.] Gall. Planchier un plancher. Ital. Intavolare. Ger. Täfelen, mit Bretern belegen, oder bedecken, Bremen. Belg. Beleggen. Hisp. Entablar, solar. Pol. Tarcicować, podłogę dáć. Vng. Deszkázni, padlózni. Ang. To boord, to floore.] Vitr. lib. 6. cap. 10. Ambulationes autem sic sunt faciendæ, ut Corinthio, pro contabulatione, Veneris sint. Quum assilatum fuerit, super alteram coassereturque, cavisque ferreis, duplicem præbeat contignationi firmitatem. ¶ Item Assilire etiam animalia pro cibum adigere terrere. Vnde assilire. Plin. lib. 30. cap. 10. Alii in cibo, in ligneis vertubus insalutant.

Assĭlĭo, as, avi, atum. Affilo, affilavi. [נָתַן dare, ponere.] Gall. [illegible] Ital. Assalire. Ger. Schlagen. Hisp. Assaltar. Pol. Vpáść. Vng. Sujtás. Ang. [illegible] Cato de Re rust. cap. 132. Dapsi Jovi affilita pecunia, arae vini fumum calfac.

Assĭlĭor, ātus, ārī, Canes affi. [יָרַד descendere.] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Flavius Vopiscus scribit Aurelianum Imperatorem convivium de assibus maximè odisse.

Assĭmĭlo, as, are, Socium me adjungo. [חָבַר sociavit, consociavit.] Gall. Assembler, semblable, accoupler, accompagner. Ital. Accompagnare. Ger. Zugesellen. Hisp. Acompañar, allegar. Pol. Spiegazować, spiegazować. Vng. Társoskodni. Ang. To make himself fellowe, companion, mate with others.] Scal. 1. Theb. Fulcris tibi cura fortem Amphiaraë durat: juxtaq; Amyclæum ne cirtus Asseret gallus. ¶ Significat & adjungere & contingere. Claudianus: Carmina sanctorum Assecant nulla.

Assĭmŭlo, as, avi, atum, [חָקַר scrutatus est, explorauit.] Gall. Contrefaire, semblable. Ital. Assimulare. Ger. Zugesellen. Hisp. Semejar. Pol. Podobnie czynić. Vng. Hasonlítani. Ang. To faine, to counterfeit.] Cicer. 4. Verr. Iterum Literæ quæ omnes assimulatæ & expressæ, de tabulis eorum transferuntur. Ovid. 1. de Vsu. Assimilemque fidi longa assuetudine terræ, Graminea fi pavis assimulare velis.

Assĭmŭlo, as, p. Fingo, simulo, esse, quod revera non est, Simulo. [חָקַר scrutatus est, explorauit.] Gall. [illegible] Ital. Assimulare, fingere. German. [illegible] Hispan. [illegible] Pol. Zdáwáć, udawáć. Vng. Tettetni. Ang. To faine, to counterfeit.] Terent. in And. Nunc etiam est officium, hasce ut assimules nuptias. Cic. 3. Offic. Vestes furorem assimulavit, me quidem fecit. ¶ Assimulari patiebat. Terent. Eunuch. Tum pol ego os esse verè, qui assimulabar.

Assĭmŭlor, verbor. [חָקַר scrutatus est, explorauit.] Vng. [illegible] Ang. To counterfeit, dissemble.] Plin. lib. 11. cap. 49. Cantu mulierum partus prodigiosa assimulatio.

Assĭpitum, idq; Arabicè, ut ait Zoëlus, dulcis cibus, factus de carnibus, (peculiis & melle, seu taccharo, ut ait ejusdem fabulæ interpres passis. Varro eo vocabulo tubundo vidi in suis autoribus Tacuum.

Assĭpŏndium, Pondus unius assis, sive libræ. [שְׁקָלִים Gall. [illegible] Ital. Libra d'una libra. Germ. Ein Gewicht eines pfundts. Hisp. Libra entera de doze onças. Polon. [illegible] Vng. [illegible] Ang. One pound weight.] Varro de Ling. Lat. Quod tum ponebo, Assipondium dicebatur, id eo, quòd assis erat. Quæ pondus.

Assis, is, Tabula lectilis. [חָדְרִים cubicula.] Gal. Vn ais. Ital. Tavolato? Ger. Ein Dilen. Tafel. Brett. Hisp. Tabla, tarima, cabina. Pol. Deszka. Vng. Deszka, [illegible] Ang. A plank, a boord.] Plin. Quercus ejus assibus contabulare pavimenta oportet. Vide supra in dictione ASSERES.

Assŭla, æ, p. diminutivum ab assis, Tabella. [שֻׁלְחָן mensula.] Vng. Pendely asztalotska.] Plautus in Merc. Ut etiam cessio fundus fatere his assulas.

Assŭla, Plin. Virtus, & dos honesta vox est, qua primùm significi-

cant, quæ maximam in cedendo in marmore fragmenta dissecant, & quæ in frangendis aliis rebus in longitudinem magis, latitudine cum frequentia discernuntur. Item Diotecnis interpretatur figura quæ ad radicum conclusionem, ut natura cavare, excludendo, quod ejus scilicet radices interdum assulose, sive assula in jubeant concidi.

Assŭlātim, Id est, minutatim. [קָטַן minutatim.] Gal. Par esclats, en menues pieces. Ital. Minutamente. Germ. Stückweis, oder in stücken. Hisp. Astillas á astillas. Pol. Wszystko kawkámi, mowy. Vng. Apróként. Ang. Into splinters, in shivers.] Plaut. Metuebam quoquo jubes, ecrum capiam ancipitem, atque hunc finem exsilium reddam. dolo labi assilatim cæpera.

Assŭlātè, adverb. Assularim. [Vng. Apróként, darabonként.] Plin. Calamus melior qui assulatè potius, quàm rapi ut nucetra cingunt.

Assŭlo, as, ui, Adito. [יָדַע scivit, cognovit, כָּבַד honoravit, honoravit, reverentiam exhibuit.] Gal. Assaillir, assaillir en courant. Ital. Venire, giungere presso. Ger. Verfolgen, zugehen, nahen. Hisp. Ir cerca de alguna cosa. Pol. Stoie przykład. Vng. Mellé állok. Ang. To assail, to assault.] Terent. in Adelph. Ille propterhanc adfilit. ¶ Aliquando Ego Græcè patrocinari, quod prius Adesse dicebat. Sic cum eleganter dicimus, Tibi assilio: & Tibi assisto, pro eo quod est Advocatus sum, causamque tuam defendo.

Assĭlio. Vide ASSVLO.

Assĭlo, as, Tabulis sternere, vel operire. [רִצְפָּה pavimentum.] Gall. Planchier un plancher. Ital. Intavolare. Ger. Täfelen, mit Bretern belegen, oder bedecken, Bremen. Belg. Beleggen. Hisp. Entablar, solar. Pol. Tarcicować, podłogę dáć. Vng. Deszkázni, padlózni. Ang. To boord, to floore.] Vitr. lib. 6. cap. 10. Ambulationes autem sic sunt faciendæ, ut Corinthio, pro contabulatione, Veneris sint. Quum assilatum fuerit, super alteram coassereturque, cavisque ferreis, duplicem præbeat contignationi firmitatem. ¶ Item Assilire etiam animalia pro cibum adigere terrere. Vnde assilire. Plin. Lib. 30. cap. 10. Alii in cibo, in ligneis vertubus insalutant.

Assĭmĭlis, is, e, ex Ad & Similis, Similis. [דָּמָה similis fuit.] Gal. [illegible] Ital. [illegible] Ger. Gleich. Hisp. Semejante. Pol. Podobny. Vng. Hasonlo. Ang. Very like to another.] Cicer. 2. de Natur. deor. in pulmonibus autem raritas quædam, & assimilis ei, quæ in spongiis mollitudo, ad hauriendum aptissima aptissima. Plaut. Merc. Quasi ea nunquam quicquam attimile hinc factò fuerit.

Assĭmĭlĭter, adverb. Similiter. [כְּמוֹ כֵן similiter.] Gal. Semblablement. Ital. Similmente. Ger. Gleichförmiglich, gleichsweis. Hisp. [illegible] Pol. Podobnie. Vng. Hasonlo képpen. Ang. Likewise.] Plaut. Bacchid. Attamen iterho dicendo obtigit.

Assĭmĭlo, las, act. p. Similem facio, comparo. [דָּמָה similis fuit.] Gall. Comparer, semblable, assembler. Ital. Assimigliare, Germ. Vergleichen. Belg. Be gelijcken. Hisp. Semejar. Pol. Podobnie czynić, porównywać. Vng. Hasonlítani. Ang. To compare, to resemble.] Cicer. 4. Verr. Iterum Literæ quæ omnes assimulatæ & expressæ, de tabulis eorum transferuntur. Ovid. 1. de Vsu. Assimilemque fidi longa assuetudine terræ, Graminea si pavis assimulare velis.

Assĭmŭlo, as, avi, atum, [חָקַר scrutatus est, explorauit.] Gall. Contrefaire, semblable. Ital. Assimulare. Ger. Zugesellen. Hisp. Semejar. Pol. Podobnie czynić. Vng. Hasonlítani. Ang. To faine, to counterfeit.] Cicer. 4. Verr. Iterum Literæ quæ omnes assimulatæ & expressæ, de tabulis eorum transferuntur. Ovid. 1. de Vsu. Assimilemque fidi longa assuetudine terræ, Graminea si pavis assimulare velis.

Assĭmŭlo, as, p. Fingo, simulo, esse, quod revera non est, Simulo. [חָקַר scrutatus est, explorauit.] Gall. [illegible] Ital. Assimulare, fingere. German. [illegible] Hispan. [illegible] Pol. Zdáwáć, udawáć. Vng. Tettetni. Ang. To faine, to counterfeit.] Terent. in And. Nunc etiam est officium, hasce ut assimules nuptias. Cic. 3. Offic. Vestes furorem assimulavit, me quidem fecit. ¶ Assimulari patiebat. Terent. Eunuch. Tum pol ego os esse verè, qui assimulabar.

Assĭmŭlor, verbor. [חָקַר scrutatus est, explorauit.] Vng. [illegible] Ang. To counterfeit, dissemble.] Plin. lib. 11. cap. 49. Cantu mulierum partus prodigiosa assimulatio.

Assĭpitum, idq; Arabicè, ut ait Zoëlus, dulcis cibus, factus de carnibus, (peculiis & melle, seu taccharo, ut ait ejusdem fabulæ interpres passis. Varro eo vocabulo tubundo vidi in suis autoribus Tacuum.

Assĭpŏndium, Pondus unius assis, sive libræ. [שְׁקָלִים Gall. [illegible] Ital. Libra d'una libra. Germ. Ein Gewicht eines pfundts. Hisp. Libra entera de doze onças. Polon. [illegible] Vng. [illegible] Ang. One pound weight.] Varro de Ling. Lat. Quod tum ponebo, Assipondium dicebatur, id eo, quòd assis erat. Quæ pondus.

Assis, is, Tabula lectilis. [חָדְרִים cubicula.] Gal. Vn ais. Ital. Tavolato? Ger. Ein Dilen. Tafel. Brett. Hisp. Tabla, tarima, cabina. Pol. Deszka. Vng. Deszka, [illegible] Ang. A plank, a boord.] Plin. Quercus ejus assibus contabulare pavimenta oportet. Vide supra in dictione ASSERES.

Assŭla, æ, p. diminutivum ab assis, Tabella. [שֻׁלְחָן mensula.] Vng. Pendely asztalotska.] Plautus in Merc. Ut etiam cessio fundus fatere his assulas.

Assŭla, Plin. Virtus, & dos honesta vox est, qua primùm significi-

Assŭlātim, Id est, minutatim. [קָטַן minutatim.] Gal. Par esclats, en menues pieces. Ital. Minutamente. Germ. Stückweis, oder in stücken. Hisp. Astillas á astillas. Pol. Wszystko kawkámi, mowy. Vng. Apróként. Ang. Into splinters, in shivers.] Plaut. Metuebam quoquo jubes, ecrum capiam ancipitem, atque hunc finem exsilium reddam. dolo labi assilatim cæpera.

Assŭlātè, adverb. Assularim. [Vng. Apróként, darabonként.] Plin. Calamus melior qui assulatè potius, quàm rapi ut nucetra cingunt.

Assŭlo, as, ui, Adito. [יָדַע scivit, cognovit, כָּבַד honoravit, honoravit, reverentiam exhibuit.] Gal. Assaillir, assaillir en courant. Ital. Venire, giungere presso. Ger. Verfolgen, zugehen, nahen. Hisp. Ir cerca de alguna cosa. Pol. Stoie przykład. Vng. Mellé állok. Ang. To assail, to assault.] Terent. in Adelph. Ille propterhanc adfilit. ¶ Aliquando Ego Græcè patrocinari, quod prius Adesse dicebat. Sic cum eleganter dicimus, Tibi assilio: & Tibi assisto, pro eo quod est Advocatus sum, causamque tuam defendo.

Assĭlio. Vide ASSVLO.

Assĭlo, as, Tabulis sternere, vel operire. [רִצְפָּה pavimentum.] Gall. Planchier un plancher. Ital. Intavolare. Ger. Täfelen, mit Bretern belegen, oder bedecken, Bremen. Belg. Beleggen. Hisp. Entablar, solar. Pol. Tarcicować, podłogę dáć. Vng. Deszkázni, padlózni. Ang. To boord, to floore.] Vitr. lib. 6. cap. 10. Ambulationes autem sic sunt faciendæ, ut Corinthio, pro contabulatione, Veneris sint. Quum assilatum fuerit, super alteram coassereturque, cavisque ferreis, duplicem præbeat contignationi firmitatem. ¶ Item Assilire etiam animalia pro cibum adigere terrere. Vnde assilire. Plin. Lib. 30. cap. 10. Alii in cibo, in ligneis vertubus insalutant.

Assĭmĭlis, is, e, ex Ad & Similis, Similis. [דָּמָה similis fuit.] Gal. [illegible] Ital. [illegible] Ger. Gleich. Hisp. Semejante. Pol. Podobny. Vng. Hasonlo. Ang. Very like to another.] Cicer. 2. de Natur. deor. in pulmonibus autem raritas quædam, & assimilis ei, quæ in spongiis mollitudo, ad hauriendum aptissima aptissima. Plaut. Merc. Quasi ea nunquam quicquam attimile hinc factò fuerit.

Assĭmĭlĭter, adverb. Similiter. [כְּמוֹ כֵן similiter.] Gal. Semblablement. Ital. Similmente. Ger. Gleichförmiglich, gleichsweis. Hisp. [illegible] Pol. Podobnie. Vng. Hasonlo képpen. Ang. Likewise.] Plaut. Bacchid. Attamen iterho dicendo obtigit.

Assĭmĭlo, las, act. p. Similem facio, comparo. [דָּמָה similis fuit.] Gall. Comparer, semblable, assembler. Ital. Assimigliare, Germ. Vergleichen. Belg. Be gelijcken. Hisp. Semejar. Pol. Podobnie czynić, porównywać. Vng. Hasonlítani. Ang. To compare, to resemble.] Cicer. 4. Verr. Iterum Literæ quæ omnes assimulatæ & expressæ, de tabulis eorum transferuntur. Ovid. 1. de Vsu. Assimilemque fidi longa assuetudine terræ, Graminea si pavis assimulare velis.

Assĭmŭlo, as, avi, atum, [חָקַר scrutatus est, explorauit.] Gall. Contrefaire, semblable. Ital. Assimulare. Ger. Zugesellen. Hisp. Semejar. Pol. Podobnie czynić. Vng. Hasonlítani. Ang. To faine, to counterfeit.] Cicer. 4. Verr. Iterum Literæ quæ omnes assimulatæ & expressæ, de tabulis eorum transferuntur. Ovid. 1. de Vsu. Assimilemque fidi longa assuetudine terræ, Graminea si pavis assimulare velis.

Assĭmŭlo, as, p. Fingo, simulo, esse, quod revera non est, Simulo. [חָקַר scrutatus est, explorauit.] Gall. [illegible] Ital. Assimulare, fingere. German. [illegible] Hispan. [illegible] Pol. Zdáwáć, udawáć. Vng. Tettetni. Ang. To faine, to counterfeit.] Terent. in And. Nunc etiam est officium, hasce ut assimules nuptias. Cic. 3. Offic. Vestes furorem assimulavit, me quidem fecit. ¶ Assimulari patiebat. Terent. Eunuch. Tum pol ego os esse verè, qui assimulabar.

Assĭmŭlor, verbor. [חָקַר scrutatus est, explorauit.] Vng. [illegible] Ang. To counterfeit, dissemble.] Plin. lib. 11. cap. 49. Cantu mulierum partus prodigiosa assimulatio.

Assĭpitum, idq; Arabicè, ut ait Zoëlus, dulcis cibus, factus de carnibus, (peculiis & melle, seu taccharo, ut ait ejusdem fabulæ interpres passis. Varro eo vocabulo tubundo vidi in suis autoribus Tacuum.

Assĭpŏndium, Pondus unius assis, sive libræ. [שְׁקָלִים Gall. [illegible] Ital. Libra d'una libra. Germ. Ein Gewicht eines pfundts. Hisp. Libra entera de doze onças. Polon. [illegible] Vng. [illegible] Ang. One pound weight.] Varro de Ling. Lat. Quod tum ponebo, Assipondium dicebatur, id eo, quòd assis erat. Quæ pondus.

Assis, is, Tabula lectilis. [חָדְרִים cubicula.] Gal. Vn ais. Ital. Tavolato? Ger. Ein Dilen. Tafel. Brett. Hisp. Tabla, tarima, cabina. Pol. Deszka. Vng. Deszka, [illegible] Ang. A plank, a boord.] Plin. Quercus ejus assibus contabulare pavimenta oportet. Vide supra in dictione ASSERES.

Assŭla, æ, p. diminutivum ab assis, Tabella. [שֻׁלְחָן mensula.] Vng. Pendely asztalotska.] Plautus in Merc. Ut etiam cessio fundus fatere his assulas.

Assŭla, Plin. Virtus, & dos honesta vox est, qua primùm significi-

dona mittere Iam & reipbus Romanis. Cic. pro Plancio: Vicinitas non assueta mordacis.

Assuefăcio, fis. Consuefacio. [אמן מוד. דרך דבר. Gall. Accoustumer, vsage. Ital. Vsanza, costumanza. Ger. Gewonen. Hisp. Costumbre. Pol. Zwyczay. Vng. Szokás. Ang. Vse, accustome.] Ouid. 2. de arte: Ah! Iaffuetudine mutuus, idem 1. de Trist. Assuefecit enim Iam longa assuetudine lecti. Tacit. li. 18: Degenerabat à labore & virtute molles assuetudine voluptatum, & contemptu ducis.

Assuēfăcio, cis. act. ex Ad præpositione, & duobus verbis, nūpe Sueo, suis, & Facio compositum: Vsu doceo, in consuetudinem induco. [להרגיל. Gall. Accoustumer, duire. Ital. Assuefare, assuezare. Ger. Gewennen. Hisp. Acostumbrar. Pol. Zwyczaiam. Vng. szoktatom. Ang. to make accustomed, to cause him to vse, to accustome any thing.] Cicer. de prov. Cons. Imperia populi Romani parere assuefecit. ¶ Iuxta passiuè est assuefio. Cic. 3. de Orat. Quorum sermoni assuefacti quæ erunt, nō poterunt non laute loqui. Liv. 2. bel. Pun. Ea fecerit vir alienis assuefacta sermonibus.

Assūmo, mis, pen. prod. act. t. Sustipio. [נשא משל. Gall. Prendre sur soy, entreprendre, s'attribuer. Ital. Assumere, pigliare. Ger. Herzu nehmen, annehmen. Bel. Aennemen. Hisp. Tomar encima. Pol. Przymuie. Vng. Fel vészem. Ang. To assume to him self, to take him.] Cic. Neq; id annus invitus assūpsit. ¶ Interdū ponit p attribuo, attingo: assumpsisse, pro, attigisse. Idem 1. Off. Si id mihi assumo, videor id meo jure quo datum modo vendicare.

Assumptio, onis, verbal. ct. t. Acceptio. [לקיחה. Gall. Prise. Ital. Presa. Germ. Ein annehmung, zu sich nehmung. Hisp. Tomamiento. Pol. Przyięcie. Vng. Fel vétel. Ang. Assuming, or taking to him self.] Cic. 2. de Fin. Artes etiam ipsas propter se assumendas putamus, tum quia sit in his aliquid dignum assumptione tum, &c.

Assumptīvus, verb. Quod assumit. Cic. de Inventione. Ac minor dicialis quidem ipsa in duas distribuitur partes, assūptionem & assumptivam. Et paulò pòst: Assumptiva est, quæ ex secundi termini dubitatione recusationem, &c.

Assūmo, Vide ADSVMO.

Assūo, assuis, pen. corripitur, assŭi, assūtum, pen. prod. act. t. Sucendo annecto. [תפר. Gall. Coudre à cousture ouuerte, rapetasser, emplastrer. Ital. Cucire, cucir sù l'vno, l'altro. Ger. Nehen. Hisp. Coser una cosa à otra. Pol. Przyszyiam. Vng. Összevarom. Ang. To sew, or together.] Horat. de Art. poet. Purpureus latè qui splendeat unus & alter, Assuitur pannus.

Assurgo, gis, rexi, rectum. act. t. Honoris vel benevolentiæ causa surgo. [קם. Gall. Se lever, se dresser, se mettre debout quelque part. Ital. Leuarsi. Germ. Aufstehen, sich erheben mit aufstehen. Belg. Opstaen. Hisp. Leuantarse, ò yr por honrra, ò cortesia. Pol. Powstawam. Vng. Fel állok. Ang. To rise, to stand vp.] Virg. 1. Aen. Vsque viri Phœbi chorus assurrexit omnis. ¶ Assonius. Assurgit Maro: prima Camœnarum nostra. Virg. 3. Aen. Tmolus & assurgit quibus & rex ipse Phaneus. ¶ Accipio pro excresco, & altus fio. Virg. 2. Georg. Sed jacet aruo gleba, situs quam dirigat arbor, aut satis incumbens, & alto Terga gerat fœtu, septemque assurgat in ulnas. ¶ Hinc & plantas dicimus assurgere, cum crescunt, & in altitudinem accipiunt incrementum. ¶ Colles quoque assurgere dicuntur, qui non ardui sunt, sed acclives, qui depressim in altitudinē tendunt. Columella lib. 2: Collem mollem alterassurgentem, montem sublimem & asperum, sed nec rotundum & lubridum maxime probaverunt.

Assūs, a, um, Torrefactus, aridus, ò quo gr. a Suein. Varroni placet hæc à dolio. Lat. Suidendo enim illum dicit olea ioem ἀπὸ τοῦ σύειν. Gallicè, roty. Ital. Arrosto, arrostito. Ger. Das gebratene. Hisp. Assado. Pol. Pieczony. Vng. sült. Ang. Baked.] Vel dicitur assum (et Nonius citat) quasi fictum quemadmodum merum, totum de cruce sine carne in patinis à fine pigmento (aparis alicui assa carnis inferebantur. Vide ASSA.

Ast, Coniunctio est, quæ Poeræ carminis gratia utuntur, pro At, sive Sed. [אבל אך. Gall. Mais. Ital. Ma. German. Aber. Hisp. Mas. Pol. Ale. Vng. De. Ang. But.] Virg. 1. Aen. At ego, quæ diuum incedo regina.

Astaci, ὰστακοὶ, ex genere fere cancrorum, apud Plin. li. 9. ca. 31.

Astamig. Regum Persidem omnes Angaros nuncupatos, à doctis observatū est, atq; illam gentiū esse vocabulum Herodoto videtur. Sic an Attadæ fuit nationis ejusdem, hoc est, grāmaraphori sive tabellarii, qui certis itinerum spatiis permutarentur. Plutarchus libro de Alexandri fortuna scribit. Darīū Persarum regem fuisse, quando quæ regia Attadæ dam.

Astaphylinos, Palmaca sylvestris, quæ & Staphylinos dicitur. Vide Ruell. lib. 2. cap. 66.

Astaphis, dis. f. t. [אשכול. Gall. Raisin de vin, grappe, grappelet. Ital. Vua passa. Ger. Meertraut ec. Hisp. Vua passa, ò passida. Pol. Rozynka. Vng. Szegyszölö, mazsola szeg, szölö. Ang. A cruelle, or raisin of vine.] A rubis uva passa vocatur. Plin. lib. 23. ca. 11. Uva passa, quā Astaphica vocant, Romanum, ventri, intestinisq; tutior, alii pro remedio in pectoris & renum malis existimant. ¶ Vitium Astaphis ea varietas, ἀστὰφις γὰρ καὶ σταφὶς ἡ σταφὶς id est, vitis fructus uva passa eorum. Adnotat adagium, invalidum & hæcidū (ficcendi corpus exhaustio succo carnibusque adelit.

Astaphysagria, [ἀστάφις ἀγρία. Gal. Staphysagre. Ital. Staphisagria, Semenza de pidocchi. Germ. Stäphisagrei, Lauszkraut. Hisp. Arenco. Ang. Stauesagre.] Herba est cauliculis nigris, rectis, foliis laciniatim scissis, quos venas, quam acinos, virides, foliis teretes. Hanc Romani, teste Dioscoride, pediculario bello decebatur, eò quòd putarent eos habere phthiriasi curandæ utiles. Vocatur & Staphisagria prima vocali è capite producta. Nam quæ ἀστάφις Attici, reliqui Græci σταφὶς appellant. Quicquam mali eas efficiunt Staphisagriæ dicuntur.

Astapiata, significat aquam è tenebris profluentem.

Astĭcismŏs, m. f. Urbanitas. [אטיקיזמוס. Gall. Gentillesse, courtoisie. Ital. Gentilezza, urbanità, cortesia. Ger. Höfligkeit, züchtigkeit. Belg. Hoffelicheit. Hisp. Nobleza, cortesia, cortesidad. Pol. Grzeczność. Vng. Emberség. Ang. Courtesie, courtesy, good manner, gentlenesse, friendly and behauiour, pleasant talking.] Sit tropus modi: pes, quem attendes; cautus. Nam Atticismos paratus quicquid radica simplicitate caret, & facetæ sanis urbanitate exponantur, apud Virg.; Aegl. Qui Bauū non odit, amet tua carmina Mœvi. Id est, quo pœna ei contingat, ut diligat Mœvium proterum Poëtam. Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos. Id est, fatue ea quæ contra naturam sunt. Nam σκῶμμα, Verbum, ἀστεϊσμὸς, Verbum asinum.

Astĕr, ĕris & Astrum, [כוכב. Gall. Estoile. Ital. Stella. Ger. Ein Stern et ein Gestirn. Hispan. Estrella, planeta. Pol. Gwiazda. Vng. Csillag. Ang.] Hoc modo inter se differunt: quod hoc congregationē significat stellarū, vel signum ex stellis coactum, ut est Leo, Libra, &c. Illud verò unā tantum stellam. Apud Græcos etiam eadem observatur differentia: ἀστὴρ enim apud illos unicam tantùm stellam, ἄστρον totum significat. Suidas: ἀστὴρ ἀστρον ἀστρίον. ἀστὴρ ἐστὶ μία μόνη ἐν οὐρανῷ στίλβουσα, ἄστρον δὲ πλείονες ἀστέρες συνηγμένοι. Cicero, Quorum autem vere ortus occasusve sit, quos ἀστέρας illi nominant, Eudoxus, Aratus, aliique astrologi notarunt, &c. Idem de Vniver. Has igitur ob causas nata sunt astra.

Astĕrĭas, æ. f. [ἀστερίας. Germ. Ein Steinot. Belg. Een een Oesters. Vng. Istéria.] diminutivum. Signum est ad parvæ stellæ similitudinem, quo utimur quum aliquid interlinendo omittimus fieri, vel quum variant exemplaria. Hieronymus: Qui editionem antiquam Theodotionis sequuntur asteriscos & obelos, Pingitur ⁂.

Astĕrĭas, æ. Ferens astrum. [ἀστερίας. Gal. Qui porte vne estoille. Ital. Che porta la stella. Ger. Gestirnet tragt. Hispan. Cosa que tiene estrellas. Vng. Csillagos. Ang. Starred, starry, or hauing stars.] Mantuan. li. 8. Nocturna nam illi nomina ducta Lucina, Lunamve. Quem prius Astĕrie Cyllarus inebriat?

Astĕr Samius. [ἀστὴρ Σάμιος. Vng. Szamos anemone.] Species est cerræ candidæ ad multos medicamentorum usus, quæ in Samo insula effoditur, unde dictum (ut Iacchus) nec quicquam illi simile gignit cotaeva. Huius terræ meminit Gellius, li. 9. Noct. Att.

Astĕr Arrius, vel actius potus, q. d. Fœtidus, non] immunis olli, ut morbus. Astragalus, rutilorum vel myrtanum. Cic. Sic dicta est herba quòd radicem crassam & asperam rotundam habeat. ἀστὴρ ἀστράγαλος. Herba est Plinio, quæ cuncta pigens ell gumorum remedia, à Romanis asbolion vocitur, & vulgo myrtanum. Vide Plin. lib. 25. cap. 5.

Astĕrĭas, Angius. Vng. Aszterion.] Avis ex genere ardeolarum, à fulgore stellarum. Plin. lib. 10. cap. 60.

Astĭcŭlus, i. [ἀστίκουλος. Vulgo asinella minor, & sempervivum. Pol. Powszechny.] Herba est ὀγμὶ tolio, quæ & Ilexine cicitur ἀσπάραγος, eò quòd à spinosis sua teneri nexu vites quibus haberet, sustrahat, & Vicecolaris herba, eò quòd virtutis arcanis ad conceptus à primis fit idonea. Nascitur in regulis, pericinisque cum de & Parmenea, & Marsala herba vulgò dicitur. De hac Plin. lib. 27. cap. 13.

Astĭfĭcis, ἀστιφίκης, Vide ASTER.

Astĭgĕrŭlus, [ἀστιγέρουλος. Polon. Rożyca. Vng. Csik. Ang. A sort of fyshe.] Species elacatæ, cujus tum tria genera laberacinum, ut radix Plin. lib. 29. cap. 4. ¶ Est & ἄστιγος herba quæ & Spondylium dicitur, cubiti longitudine. Affert animalcula figura. Vide Dioscor. lib. 3. in descriptione Spondylii.

Astĭgmātĭzo, are, ut vivitur, [רטש. Gall. Cacher ce qu'on doit escrire, ou le lire. Ital. Intendere. Germ. Etwas verbergen. Hisp. Disimular algo de que se trata. Pol. Rozpatrzam. Vng. Valamirül. Ang. To let or hinder a matter.] Ovidius tantum cum patrio, à Metam. Nocte die que vocant alternantq; sequentem.

Astĭgmătĭsmus.

Astipulátio, ónis, f. [ἐπερώτησις. Gal. Enqueſt que aſſeure chaſcun. Ital. Cautione con diſtenderſi da un'altro. Germ. Ein gelübd oder verſicherung eines dings mit worten. Belg. Een ſtipulatie. Hiſp. Cada pregunta y reſpuesta. Pol. Pytanie. Vng. Kezes. Bohemis. Ang. When one asketh and another answereth. Astipulor & ipsotus dicam, cum ſi hæc ipſa re ſine ſono & diſſentiente quis ſpiritu non patiebatur, ad autem morbi genus Aſtiſmo, ſeu ſuggillatione vocari hoc eſt, ſpiritu diſſentiente.

Astipulátor, ōris, m. Aſſentior. [רבה מאשר רבה reſpondit. ἐπερωτήσας, ἐπερώτησις, ὑποσχόμενος. Gall. Confermer & approuuer ſa. Ital. Confermare. Germ. Bekreftigen/verſichern/zuſagen. Hiſp. Affirmar. Pol. Potwierdzam. Vng. Egyezek. Ang. To confirme & agree. Liv. 9. Mazed. Nequepenes ex altercantes vltra ac cauta, nec alienos auctoritatis arcanorum, aſtipulatos, terra Consulis Tribunis plebis.

Astipulátrix, ícis, f. Aſſentatrix. [רבה מאשרת reſpondens. ἐπερωτήσασα, ἐπερώτησις, ὑποσχομένη. Gall. Conformeresſe. Ital. Confermatrice. Germ. Die bekreftiget. Hiſp. Confirmadora. Pol. Potwierdzaiąca. Hiſ. Confirmatrices. Ang. Confirming. Vng. Egyezők. Astipulatrix. Liv. lib. 29. cap. 11. Quæ de re extat etiam Antici Scriptoris aſtipulatrix.

Astipulátus, us, Aſſentatio, vel Aſſertio. [Vng. Egyezés, ἐπερώτησις. Plin. lib. 9. cap. 17. Conſentientes ei vniuerſi Senatus, omnesque, ordines conſtantia judicij, & fauis eorum ſimilem aſtipulatu.

Astipulári, or, ātus, m. d. Quæ aſſentiuntur. [רבה מאשר ἐπερωτᾶν, ὑποσχόμενος. Gal. Que ie accorde auecq̃ ce q̃ il dyct ou propoſe. Ital. Che ſi accorda con quello che altri dice o propone. Germ. Ein verſtand eigen mit jmandem machen. Hiſp. El que ſe conſiente con otro. Pol. Zgadzam ſię, ſłuſznie przyſtaię. Vng. Egyezek, egyezők. Ang. To bee conſenting with another. Cic. 2. ad Att. Sed Clodia tam eſſe & stulci dicunt, & eo cum alij, tum Antonius.

Astítuo, is, astítui, ātum, ere, t. compoſitum ex Ad & Statuo, Juxta ſiſto, co. præſtruem, exhibeo. [העמיד hoſtemid. ἐπερωτήσας. Gal. Dreſſer. Ital. Collocare. Germ. Etwas/ſo man ſetzen oder ſtellen. Hiſ. Poner. Pol. Poſtawiam. Vng. Eleibe. Ang. To ſet or place. Virg. 1. Æneid.] Aurora ad Eoos. Aug. To ſet or place.] Aurora ad Eoos. Ter. in Eun. Accipe tum ut lecto cubantem faciamus, & eum ad lectum ejus aſſiduemus, & aſſidens Aſtituo, duo in loco collocat: Pædaria Capit. Iubet, an non jubes aſſidua alias patiaſ? Astíto, as, aſtíti, ātum, n. p. Præſens, aut primo, ſeu ex tempore ſto. [העמיד hoſtemid. ἐπερωτήσας. Gal. Eſtre preſt, aſſiſter, Que debuez faire quelque choſe. Ital. Eſſer preſente, eſſer fermo in piede. Ger. Beſtahen/ingegen ſtehen oder widerſtehen/etwas ſtehen. Belg. Beſtaen. Hiſ. Eſtar en pie o en cierto lugar. Pol. Stoię przy drugim. Vng. Allok. Ang. To ſtand.] q. Potuerunt interdum abſtuleré. Plaut. in Capt. Ego me ſatis vix alto præ formidine. Idem in Ciſtel. Adoleſcens aſtito, atq; audi. Idem in Cas. Stratius ſemui cient, dum aſtito adversarius cuidam cognato meo. Idem: Continuò in genua aſſaruti. Cic. pro Archia: Quam in Sigeo ad Achillis tumulũ aſtet Alexander. q. Aliquando ſignificat Impingere ſtando. Virg. -attrectáſ, ausilium aſtant. q. Interdum Sum, quum de rebus loquimur, quæ ea de re non poſſunt aut cupiunt dicere rectam aſſare.

Astorgion, vel Astorion, ii, n. genus aranei, quod late pungit. Rabi in Coroll.

Astragálus, i, m. Os eſt pedis in animalibus quibusdam ſupra calcaneum, à Latinis Talus dictum. [ἀστράγαλος. Gal. Vertebre qui eſt au bout de l'eſpine dalle de derriere, par quoy on tourne les hanches des iambes. Ital. Astrago. Ger. Ein gelenck oder wirbel an dem ſpitz hindersten. Hiſ. Carnicol. Pol. Kość. Vng. Kokaſ, gyürü. Ang. The ſtay bone.] q. Astragalus is locus grossi erat, in quo astragali hoc eſt, talis nitebatur, ibi, aut ossa alibus, aut ad ea locus latitudinem ex ebore, aliáve materia eſſe videbam. Astragalos diligenter videpluma editione Talus [Ant. the play or the bone the play at the hucke bone.] q. Astragali quoq; dicuntur ſpinæ ſpeciem vertebræ, quibus colum nitebit, quos στροφεῖς vocant. Suidas appellat. Vide Homer. lib. 10. Odyſſ. Eleoverum tres ſic. Circes ceibus de ſuis deciplam altrayt (ut ſic legiſſe. q. Astragalus (ut ex Dioſcoride colligit Budæus) herba quæ in Montanis vel rubia cicer appellamus. q. In architectonicis quoq; columnæ Astragalus erat celatura quædã genus, ab herba ſortaſſe hujuſce ſimilitudine dicta, cujus meminit Vitruvius. Cuius astragali ſi fiendi ſunt octavæ partes.

Astragalízo, as, p. Græcum eſt verbum, idem ſignificans quod talis ludo. [ἀστραγαλίζω. Gal. Iouer au gectz ou aux des. Ital. Giocare a dadi. Ger. Mit würffen ſpielen. Hiſ. Jugar al tablero. Pol. Wrzucam. Vng. Verſẽyõ iocon, pro dobzoknak. Ang. To play at the dice or at the hucke bones.] Vide Astragalizontes, κυβευταί, talis ludentes, quo nomine dicitur fuiſſe Iphidamus Polydeni exore, quod duos habebat puteos, talis ludentes: de quo Plin. lib. 33. cap. 8.

Astrápicus, a, um. Gemma eſt colore partim albo, partim cyaneo, ſplendore radiorum in ea diu habendo discurrentes. Vnde & nomen accepit. De his Plin. lib. 37. cap. 11.

Astringo, is, xi, ctum, ere, Conjungo, contraho, coarcto. [אגד hoſtir אסר kaphaſ חסם chaſam בלם balaſ. ἐπερωτήσας. Gal. Serrer, adiouſter, lier, contraindre. Ital. Stringere, ristringere. Ger. Binden. Zuſammen binden/zuſammen ziehen. Belg. Bestrincken. Hiſ. Apretar. Pol. Zaciągam, ściskam, ściągam, ograniczam. Vng. Ozorũ ſzoritom. Ang. To bind, to make faſt.] Colu. lib. 3. Quæ omnes facentes, quod arbor patietur, dimittis, ſtato tibi vel vinculo arbori Astringere. Virg. 1. Geor. Seu durat magis, & venas aſtringit hiantes. q. Per translationẽ Aſtringere potest pro obligare, cogere & in genitiva jungitur. Ilion Gellius autem Sabinum ſcripſiſſe. Qui alienã ædem hortis faciẽdi cauſa ſubluit, furti aſtringitur, ſive ſer. cujus ſit, ſive nõ ſer. cujus ſit. q. Quibus ſi ꝑ pœnitere, cuia præcidia, vincula aſtringi dicuntur. Terent. in Eunuch. Meam aſtringo fidem. q. Hinc Astringere, ædes, nocendi verbum, quod ſignificat Dentare, & porus, ſtrictura tas contrahere. Contrarium ejus eſt Diſſolvere.

Astrictório, vel ale, Et Aſtringẽdi actus. [מאגד hoſtir. ἐπερωτήσας. Gall. Reſtrictif, aſtrayt. Ital. Astringente, ristringente. Germ. Zuſammenziehung oder bindung. Hiſp. Apretamiento, aſſerço. Pol. Zmocnienie. Vng. Ozoritom. Ang. Making ſtrayght.] Plin. Gallus amari cum astrictorio.

Astrictórius, a, um. Quod aſtringit. [συσταλτικὸς. Gal. Qui eſtraint ou peut reſtraindre. Ital. Che ha valor di ristringere. Germ. Das zuſammen zeucht oder zuſammen bindet. Hiſp. Cosa para atar o apretar. Pol. Ściągaiący. Vng. Szoritõ. Ang. Binding.] Plin. lib. 23. cap. 13. Palumbi folia astrictoriam vim habent.

Astrictè, adverb. Arcte. [ἀκριβῶς, ἀκριβέστατα. Gal. Estroictement, ſerrément. Ital. Strettamente. Ger. Eng oder vngeſtammes. Hiſ. Apretadamente, eſtrechamente. Pol. Ściśnie, ściśnie. Vng. Szoritõſſon. Ang. Narrowly, ſtrictly.] Cicero de Orator. Qui putat oratorem, quæ quidem ab perfecta, atque ſumma quadam in moda non astricte, ſed teretiliter, numeroſiter eſſe oportere.

Astrífer, a, um, Gemma cryſtallo propinqua, quæ ſtellas oppositas, ſulgoremq; eorum rapit & regerit. Plin. lib. 37. cap. 9.

Astriboliſſimus, a, um, ſuperl. Pol. Schmonie ſię ſzmie ołszy. Vng. Legyekezőbb.] Arborũ virũ eſt, quã Canicule, ſive quam Theophraſtus peculiariter ἄκανθον appellat; humore absumpto arefiunt. Latinorum nonnulli ſi ſideratione interpretantur. q. Transfertur & ad animalia, quorum pars aliqua corporis cum ipſis etiam oſſibus exaretiat: quod mali genus ἀστεοκόπον, à Galeno appellatur.

Astrítes, æ, m. Gemma quæ oculos piſcium ſimilis eſſe perhibetur. Autor Plin. lib. 37. cap. 9.

Astrológia, æ, f. Inſtrumentũ ex quo aſtrorum motus (ius colligunter.

Astrológus, i, m. Scientia tractans de cognitione & motu aſtrorum quæ & Aſtronomia dicitur, quam quidam inter eſſe dicunt, quod hæc ita diſtinguant, ut Astronomia ſit, quæ de motu aſtrorum eſſentia: Astrologia autem, quæ de judiciis agit ad vitam fortunaſque pertinentibus. Verũm hanc differentiã non obſervatur. Cicero de Senectute ita Astrologia, & Aſtronomia eadem ſignificare. Idem de Divinat. Eudoxus in Astrologia facile princeps.

Astrológus, five Astronomus, m. f. [ἀστρολογία, ἀστρονομία. Pol. Gwiazdarz. Vng. Igbenisb, és ſzigetarol való tudomanyu emberek. Ang. Wiseclarkes skilled in the motion of the ſtarres.] Qui aſtrologiæ, ſive Astronomiæ gnarus eſt. Cic. 2. de Divinat. Quid Astrologus? cur Stella Jovis aut Veneris conjuncta cũ Luna ad ortum vocetur in ſalutaris ſic. Saturni, Martisve contraria? Astrologorum prædictiones, apud eundem, ibidem.

Astrum, i, n. Vide in diction. ASTER.

Astrúo, is, xi, ctum, ere, Extra struo, Ædifico, ſu ædifico, jungo. [בנה hanah הבה habah חבר habar. ἐπερωτήσας. Gal. Baſtir & edifier ſur quelque autre. Ital. Fabricare, edificare, construere. Germ. Zum bauen. Belg. Op bouwen/timberen. Hiſp. Fabricar, edificar, ayuntar. Pol. Budowam. Vng. Epitek. Ang. To build or make any thing.] Columella: Ædificandam cum in veteri aſtruere recens ædificium, quæ ſummittere & ſuſtinere queat. q. Transfertur, pro attermare ſimulare, Plin. lib. 11. cap. 28. Venti rerum aſtruebant, non ſatis cum ſorti, quo minus, &c.

Astú, ad vrbanitatem pro aſtutè ponitur. [ἀστικῶς. Germ. Vff ſtadt Vng. Városiasonkeppen.] Terent. in Eunuch. Quòd ita ſuccesserit, dico, ſi vera eſt fides. Quantum & quam vera laudem cepit ex Parmeno?

Astus, adject. videtur ſignificare Plaut. Teucul. Si venerit. Ne illum exciter hodie altis conſertum ſalebris.

Astútus, us, masc. gen. q. d. [ἀστικὸς. Vng. Okos, ravaſſág.] Aſtutia, à Græco ἄστυ, quod Latinis oppidum ſonat. Nam astutiam urbibus frequentes ſunt, colent ebe callidiores. Silius lib. 16. Non ars ante altus bella, vel dextra ferebat. Callidi aſtus, Seneca in Troade, Acris aſtus, Valerius 2. Argonaut.

Astútus, a, um, adject. Verſutus, cautus. [ערום hoſtir. ἐπερωτήσας. Gal. Rusé, ſubtil. Ital. Astuto, malitioso. Germ. Der liſtig/aller art liſtigkeit vnd verborgenheit erfaren. Belg. Leeg. Hiſ. Astuto y ſutil.

rebus. Pol. *Chiery*, hot. Vngar. *Rauzſabuk*. Ang. *Creſſie, Gardin Creſſes.*] Seruius: Propter aſtutos malitioſos vocamus. Cic. 2. Verr. In ſuſpic. prætoria ratio exiſtimetur adhiberi eum hoc conſilium neceſſarium. Idem: Off. Cerè non aperti, nō timplices, nō integri, non ſulli, non vt boni, ſed verſuti potiùs, obſcuri, aſtuti ſalaces, malitioſi, callidi, veteratoris, vafri Plaut. Caſin. Nec falſa rerum aſtutiarum eſſa ſecū porta.

A Stūtĭa, æ, f. p. Calliditas, malitia. [שְׂרֵטָה *Iaſemeh, maaſeh*, Gal. *Rauſerie, affinerie, malice.* Ital. *Aſtutia, malitia, malitie.* Ger. *Behendigkeit, geſchicklichkeit, liſtigkeit.* Hiſp. *Aſtucia, maneria.* Pol. *Chytrość.* Vng. *Rauaſſag, cheleſſeg.* Angl. *Craftines, ſubtilnes, wylynes.*] Cic. 3. de Fin. Quibus adeſt ad præcauendum intelligendi aſtutia. Terent. in Eunuch. nunc ego mi eſt tua Mihi ad nanciſcendam rem exemplo opus eſt aſtutia.

A Stūtē, adverb. Callidè, verſutè. [בְּעָרְמָה *Behormah, maaſeh.* Gal. *Finement, cautelouſement.* Ital. *Aſtutamente.* Germ. *Behēndiglich.* Hiſp. *Caſtadamente.* Pol. *Chytrze.* Vng. *Rauaſſagoſan cheleſſeggel.* Angl. *Craftely, wyſely, ſubtilly.*] Cic. ad Q. frat. Nihil tam enim nec tenerè dicere, nec aſtutè retinere debeo.

A Stўlis, idis. [ἀστυλὶς. Vng. *Teas fabaros.*] Lactuca laturis genus, cuius cauſa quæ ob indignam frigiditatem Venerem maximè excitant reſtringunde & Xyuchion, & Stratonion à nonnullis appellatum. Vide Rufi Lib. 1. cap. 10.

Aſўla, herba eſt cuius ſi pecora medentur, ſiquis lolio anagallida ſemina admiſta dederit, gustaverint. Latinè Veram oculum appellant, vide Plin. Lib. 26. cap. 13.

A Sўlum, n. t. [ἄσυλον *Hokhiſ, Heſhon.* Gal. *Temple où y a franchiſe, franchiſe, franchiſe.* Ital. *Luogo priuilegiato, franchigia.* Germ. *Ein freyſtat, da man frey iſt.* Hiſp. *Lugar priuilegiado para los malhechores.* Polon. *Wyrzuſzenie miyſce miłoſci y ſwobodnie ſzabo bezpiecznie ſtrzedzenie.* Vng. *Azalad vdy ſzer. holy.* Ang. *Sanctuarye, a place of refuge.*] Templum aliàve quævis locus ad quem ab iniuria, & conſecrationis legetenus à direptione, ad quem confugientes ſine ſummo periculo vellinon poterant. Dictum Aſylum ab a privativo, & verbo σύλαω, quod eſt rapio, prædor, & ſacrilegio pallio. Seruius tamē Aſylum dictum ait vel, quaſi ἄσηλον, à verbo σῆλον, quod eſt trahor propterea quod inde auelli quēpiam nefas eſſet. ¶ Aſyli autē primum Athenis ſibi conſtituisse Hercules poſteri, veteri vici eorū, cui abillo fuerant vexati. Scatias 12. Thebaidos: Fama eſt, defeſſos acie poſt hunc ſuperesse Numinis Hercules fedē fundaſſe colonos. ¶ Hoc exemplo auctus Romulus, & ipſe Romæ aſylū conſtituit inter Capitolii & Palatiū in lacro luco, quod Querceū dicitur. Vnde Paul. Annalium Ventidā 11. ita primi potuere fuerūt ribus: Tatienſes vna, à Tatio rege. Ramnes altera, à Romulo. Luceres tertia, à Lucumone. Fere à loco, quē locū à Aſylum vocauerat Romulus. De hoc Virg. l. 8. hinc lucum ingens Romulus acer Aſylum Retulit. Scribit Liv. l. 1. Bel. Macedl. Templum Apollinis Delfi fuiſſe Aſylum, atq; ita templa à Græcis vocari Aſyla. ¶ Ad aſylum confugere, proverbialiter dicimus, quum extremum refugii intelligere volumus. Cic. actione in Verrē 4. Se quæſtores prohibitum eſſe dicebat quominus è plano Dianæ ſe vim ſuam, in illud atrium confugiſſet, abduceret.

A Stўlus, a, um. [ἄσυλος *Hokhiſ, Heſhon.* Gal. *Franc, libre.* Ital. *Franco, libero.* Germ. *Freyſtat.* Hiſp. *Libre.* Pol. *Wolny.* Vng. *Szabad.* Ang. *Free.*] Cic. 3. Tuſc. Alba & arta diſcernere non poterat Democritus luminibus amiſſis. Terent. in Adelph. Tam exactam reddam atq; aſtutam, quam carbo eſt. ¶ Astutabilis, ſuccus eſt frigidus & ſiccus, qui ex multa adultione aſtringendi orem contraxit: Græci στυπτικὸν vocant. Cic. 3. Tuſc. Iam. Hanc enim inſaniam, cum iuncta ſuſtitiæ potestatibus, à ſtoici disjungimus. Græc. voluntilli eadem, ſed paulò valeri verbo, quem nos furorem, μανίαν ipſi vocant. Quaſi verò aliud ſit amens, & non ſapiens vel ſagacitas prauiore vel timore, vel cōſilio moueatur. ¶ Interdum Astutum capere pro ſuſpitionibus Attici dicebant, adverſi & infelices verbum, quibus Romani ſuſpectum aliquem & audem acceptum dies ante quartum Calen. Nonas, vel Idus aut habeant in quod ante quartum Calen. Sextiles cladem ad Cannas creditur accepta. Gell. l. 5. cap. 17.

Astūtŭlus, a, um, Astutior. [קְרוּרִית *Kedher, gerumiton.* Gall. *Rusé, ſubtil de cueur.* Ital. *Astuto.* Germ. *Gefehrlich, ſchwartz gemüthet.* Belg. *Geſwert.* Hiſp. *Engañoſo, vſado de vellaqueria engaño.* Polon. *Vczarowany.* Vng. *Cheleſſeggel, gyeſzeſeggel vualo.* Angl. *Marked, made like.*] Vt, Arrotus ſic vino, ama colore ficetus. Cic. 2. de Diuin. Quid, quod Hoy ne ſtatuæ ſanguine ſudant? ¶ Astutus item, velle ingubi, radorum figuficat. [Ang. *Gladde mouthed appoſed.*] cui contrarium ſchabus. Cic. in Verr. Cedo, quis unquam eum, vt astutus? ita erat Cluē expilū eſt funebre, et mutus fictum erat, epulo cum eum præcipitatus.

Astŭtus, a, um, C. Negredo. [קְרוּרִית *Kedherut, mekeruc.* Gal. *Rusé.* Ital. *Astuto.* Germ. *Gefehrt.* Hiſp. *Engañoſo.* Pol. *Chytry.* Vng. *Cheleſſeg.* Ang. *Craftie, ſubtil.*] Plaut. in Pœn. Ita replebo atticæ, vt am. ornato ſit Quæ Aegypti. ¶ Aliquando pro immani atrocitate capitur. Gellius Astutè dicere eum ſuit. l. 2. ex 26. Rabidus autē eſt, rabie, furore, & gloria multo maſtus.

Astūtĭa, orum, n. t. pro Astutia. [Vng. *Rauaſſag.*] Gell. l. 2. cap. 26. Rabidus

A T. In notis antiquorum, aut A. TE. à tergo. A. T. M. D. O. ajo te mihi dare oportere. ATQ. atq. A. T. R. B. Aulus Trebonius. AT. C. autoritas velantur. A. TT. ante meridiem. A. T. R. TT. ad tertiam Tripetam. A. T. AB. adolescentis teſticulos aperiebat.

A T, Particula primi ſupra apta, præſertim cum aut indignationem, aut dolorem exprimere volumus, ut tibi alium, sic querelas significantibus ſi laudare valemus. [אַךְ *Ach* אַתְּ *Ath, Ath.* Gall. *Mais.* Ital. *Va.* Germ. *Aber Hoff. Ach, wehe, pfuy.* Pol. *Ale.* Vng. *De An. Ser.*] Virg. 2. Aeneid. At tibi, prime, deus, ille, memor, exclamat, pro talibus audis. Diſſi qui eſt eo opertus, quę talia curet) Portoleſ at grates dignas. Terent. At tibi dii digna factis exitū duint. ¶ Quandoq; ſuperiorū dictorum diuersitatē elicit: ut apud eundem in Andria: At mihi ſemper vnus reſtat. ¶ Quādoquidem differentiū denotatiuū: Sic pio eſt bellator, at Cato Orator. ¶ Quādoq; ponitur pro Saltē, ſi: Ouidius Cui dulces ſomni quid mī remedia iuerem? At tamē ſtertō nocte premenda fui. Et apud Virg. 1. Aen. Stygiis Iunonis ab undis. At ſpes non omnis arma. At ſperate deos memores fandi atq; nefandi. ¶ Quandoq; aduerſatiuum. Virg. 4. Aen. At regina graui iamdudum ſaucia cura. Nam quum Aeneas qui ſeretur, Regina nubebat, quid eſt contrarium. ¶ Compoſitum eſt eorum, ut, Accommodatè, vide adhæc. Eſt autem hæc particula antiphoras ut plurimis accommodata. Cic. 2. de Natura eorū. Ut Arimmirores dii intelliguntur ſic eorum dicitis Idem in Diuinatum Verrem: At eum illum ſoli Siculi petequuntur, cives Romani, cui in Sicilia negotiantur defendunt eligunt.

A T, interjectio eſt paulatim percipiatq; indelebilis mali, ęſ, ęſ, ęſ. Terent. in Eunuch. Atat dam ne tu le verbo mihi ſint Seruus in Arte: Atat, eſt aliquid ex improuiſo deprehendentis. Quandoq; eſt interjectio timoris. Terentius in Eunuch. Atat ne illi homo formoſo laſus es?

A Tăvis, pen. corr. m. [ἄππα *Abba.* Gal. *Pere.* Ital. *Padre.* Germ. *Vater, gnediger Herr, Herr.* Hiſp. *Padre.* Pol. *Ociec.* Vng. *Atya.* Ang. *My father.*] Terent. in Phorm. Mi mortier Progenium veltram eli q; auo atq; atauo proferens. Cic. pro Cæ. Non parrem tuum videre ſenem patrium, non auum? proauum, atauum audiere? Confidis ſalle?

A Tĕctĭnă, pen. corr. [ἀτεκτία. Pol. *Nemiłoſtwo.* Vng. *Mi ſtſſeſſeg.* Ang. *Vnchaſtenes, lacke of honeſtye.*] Rudens, incerti. Quintil. lib. 2. cap. 17.

A Tĕr, a, um. Obſcurus, niger, ab atterendo dictus, quòd quæ atterūtur, nigrore contrahant. [שָׁחוֹר *Schohr, mokas.* Gal. *Noir, obſcur.* Ital. *Nero, oſcuro.* Germ. *Schwartz.* Hiſp. *Negro.* Pol. *Czarny, ciemny.* Vng. *Fekete, ſeſſe.* Ang. *Blacke.*] Cic. 5. Tuſc. Alba & atra discernere non poterat Democritus luminibus amiſſis. Terent. in Adelph. Tam exactam reddam atq; atram, quam carbo eſt. ¶ Astrabilis, ſuccus eſt frigidus & ſiccus, qui ex multa adultione astringendi orem contraxit: Graci στυπτικὸν vocant. Cic. 3. Tuſc. Iam. Hanc enim inſaniam, cum iuncta iuſtitiæ potestatibus, à ſtoici disjungimus. Græc. voluntilli eadem, ſed paulò valeri verbo, quem nos furorem, μανίαν ipſi vocant. Quaſi verò aliud ſit amens, & non ſapiens vel ſagacitas prauiore vel timore, vel cōſilio moueatur. ¶ Interdum Atrum capere pro ſuſpitionibus Attici dicebant, adverſi & infelices verbum, quibus Romani ſuſpectum aliquem & audem acceptum dies ante quartum Calen. Nonas, vel Idus aut habeant in quod ante quartum Calen. Sextiles cladem ad Cannas creditur accepta. Gell. l. 5. cap. 17.

Atrāmĕntum, i, n. [μέλαν *Melan.* Gal. *Noir, pour escrire.* Ital. *Inchiostro.* Germ. *Schwartz, schwartz gemachet.* Belg. *Geswert.* Hiſp. *Tinta negra, vſada de eſcriuanos negra.* Polon. *Czernidło.* Vng. *Irotinta, gyeſzeſeggel valo.* Ang. *Inke, made blacke.*] Vt, Arrotus ſic vino, ama colore ficetus. Cic. 2. de Diuin. Quid, quod Hoy ne ſtatuæ ſanguine ſudant? ¶ Atramentum item, velle ingubi, radorum figuficat. [Ang. *Gladde mouthed appoſed.*] cui contrarium ſchabus. Cic. in Verr. Cedo, quis unquam eum, vt astutus? ita erat Cluē expilū eſt funebre, et mutus fictum erat, epulo cum eum præcipitatus.

Atrātus, a, um. [μελανειμων *Melaneimon.* Gal. *Habillé de noir.* Ital. *Vestito di nero.* Germ. *Schwartz gekleidet.* Hiſp. *Veſtido de negro.* Pol. *Czarno ſzacowany.* Vng. *Feketeben vagyon.* Ang. *Clothed in blacke.*] Cic. 2. Tuſc. Alba & atra discernere non poterat Democritus luminibus amiſſis. Terent. in Adelph. Tam exactam reddam atq; atram, quam carbo eſt. ¶ Astrabilis, ſuccus eſt frigidus & ſiccus, qui ex multa adultione astringendi orem contraxit: Graci στυπτικὸν vocant. Cic. 3. Tuſc. Iam. Hanc enim inſaniam, cum iuncta iuſtitiæ potestatibus, à ſtoici disjungimus. Græc. voluntilli eadem, ſed paulò valeri verbo, quem nos furorem, μανίαν ipſi vocant. Quaſi verò aliud ſit amens, & non ſapiens vel ſagacitas prauiore vel timore, vel cōſilio moueatur. ¶ Interdum Atrum capere pro ſuſpitionibus Attici dicebant, adverſi & infelices verbum, quibus Romani ſuſpectum aliquem & audem acceptum dies ante quartum Calen. Nonas, vel Idus aut habeant in quod ante quartum Calen. Sextiles cladem ad Cannas creditur accepta. Gell. l. 5. cap. 17.

Atrātus, a, um. [Vng. *Feketeſzi.*] Gell. l. 2. cap. 26. Rabidus

26 Rasa dus autem est, cultus strate, rigore q̃ multo mollis.

Atramentum, n. Sacr. atro colore inficiens. [Πίσσινον, ἢ Gal. Encre pour escrire. Ital. Inchiostro. Germ. Dinten. Hisp. Tinta para escriuir. Polon. Inkaust. Vng. Tinta. Ang. Inke.] Cujus duo sunt genera, scilicet Scriptorium, quod ex pice fit. Item quod & Librarium dicitur, quod librorum tabulas inscribendas libris emundatur & Tectorium, a tectoribus, quo picturæ utuntur. [Ang. Peinters inke.] Cic. ad Quint. Frat. Calamo & atramento temperato, charta etiam dilatat res agitur. Plaut. Atramento cădelacere dixit Plautus, pro, genam torquere subrubicundam facere, ornatū extremum inducere, quo decus Laudantium obscuris tormagis quibusdam latitetur. Proinde lena puellæ amicula formæ prægnantis ornatissima ad oblitendas malas pallulasq; inducit, unde cum operæ erant atramento candelacere pallules, ajebat Satorninus, quod in inficiendis pallidis fictores cerussam ad fingendum rubedinem. Vulgo hanc viridem lucidamq; Veridem nominat. Plin. lib. 33. cap. 22. Græci cognominem eris scoriam nominant & atramento Sutorio appellant, eâm Caleanthum. [Ang. Copperose vernish.] Gic. ad Lepid. 9. ad Dathi. Jam pater ejus Accularius est à M. Antonio Sutorio atramento abfolutus paratur. Subesse videtur proverbium. Sentit, opinor, Lentulum absolutum fuisse judicum corruptela, non criminis. Plin. lib. 9. c. 29. Vbi fel ex se scripturi eradi, vitiata atramento, quod pro sanguine est lep

Hoc consilio, atq; adeò hac oratoria impulsi. Idem Attic. lib. 12. Ego principia adjutoribus, atq; adeò secundis fui.

Atqui, Sed sanè enim, at enim. [אבל, אך, אולם, אולי, אמנם, אמנה, אפס, אפסי, אפסים, אפסיס, אפסיסי, אפסיסים, אפסיסיס, אפסיסיסי, אפסיסיסים, אפסיסיסיס, אפסיסיסיסי, אפסיסיסיסים, אפסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסי, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסים, אפסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיסיס, אפסי, אפסים, אפסיס, אפסי, אפסים, אפסי

ritus lib. 21: Omni vos astringatis viri, ne quis illam attaminet. Vide Contamino.

Attăgēn, ānis, id est, mapalia, & tuguria. [רוחת Hebrew, אהל Arab. Gal. Amas de foin, de Pesle. Ital. Mal'fienato luogo, capanne. Germ. Heuschober. Hisp. Cosa de ramos. Pol. Kurjka pasierska. Vng. Zsiptos, Kunyos. Ang. Tents that are made of boughs.] Tacit. Deinde Manlianam attegine castella Brigantum.

Attegrare, Veteres dixerūt pro integrare, seu augere. Festus.

Attelăbus, ὀπίσθιον, Parva occulta species est, qua abutitur. Vide Plin. l. 11. c. 29. cap. 1.

Attelanæ fabulæ, Vide in Onomast. ATTELLA.

Attempĕro, as, Accipio. [מתן Hebrew, נתן Arab. Gal. Addresser, mettre, proporter. Ital. Accordare. Germ. Temperiren. Hisp. Atemperar. Pol. Przyrządzić, kłaść, stanowić. Vng. Készitem. Ang. To make ready, to frame.] Sueton. Ipsi Augusto gladiatorio, tota propè æmulissimus, jugulum adversanti præbuit, mentitam gladium hac attemperit.

Attempĕrātē, adverbium, Temperative, in tempore. [Adverbium. Gal. En temps et lieu, avec raison. Ital. Temperatamente, con moderatione. Germ. Gut vnd fein, zu rechter zeit. Hisp. Con tiempo. Pol. Wgo. Vngar. Jokra keresz, Alkalmatossan. Ang. In season, in time and place convenient.] Terent. in Andr. Itane attemperatè vena Dodie in ipsis nuptiis?

Attendo, is, i. Adverto, cogito, considero, & quasi animum intendo. [הקשיב Hebrew, שמע Arab. Gal. Estre attentif, considerer, penser, regarder quelque chose. Ital. Attendere, considerare. Germ. Warnemen, auffmercken. Belg. Merckelijck. Hisp. Considerar, atender, atentar. Pol. Uważać, rozważać. Vng. Resztelenek, figyelmezők. Ang. To take heed, to consider, to have regard unto, to mind, to look to.] Ponnus autem rursus ab his ad Cæsarem. Cæs. de Iaveat. Studiosè attendamus, hæc apta esse inter se intelligamus. ¶ Nonnunquam cum accusativo. Ita dicunt. Hoc autem in hanc locorum expositionem aptè potest attendere. Id. pro Archia. Quoniā me in hoc novo genere dicendi tam diligenter attendistis. ¶ Aliquando absolutè ponitur, ut in declinatione. Terent. Nate quid petam mea causa, æquo animo attendito. ¶ Suetonius juncto dativo: inter Liberales disciplinas attendit & jaculi est, operam dedit. ¶ Ponitur quoque cum præpositione Ad. Terent. in Adelph. Nimium ad rem infectam attenti sumus. ¶ Dicimus etiam animum attendere, pro intendere, & mentem in re aliqua Examinare habere. Cic. 3 Offic. Est quam animum attendens, turpitudinem videas adjunctam. ¶ Hinc Attentos, φιλοπόνους, dicimus auditores quasi ex quæ dicuntur intendunt animum. Cic. 3 de Nat. deor. Probebo igitur mettòi vestrum attentum, vestra Socios audiosem. ¶ Ut attentum patremfamiliàs id est, considerate, providentem, sic negotii bene gestorem. Cicero pro Quintio: Quintus fuit P. Quinci hujus frater, sanè cæterarum rerum patremfamilias & prudens & attentus, una in re minus cauti fœderatus, qui, &c. ¶ Et attentam vitam, pro diligente & curiosa. Cic. pro Roscio Amer. Tum enim hæc attentior vita & rusticana religio, atq; amandatio appellabatur.

Attentio, ōnis, ut Speusippus ait, unus, Attentio animi ad dicendum. [קשוב Hebrew, φιλοπονία. Gal. Attention, soing d'avoir en faire quelque chose. Ital. Attentione. German. Auffmerckung, warnemung. Belg. Naersticheyt. Hispan. Atencion. Polon. Pilność, Vżywanie. Vng. Figyelmetesség. Ang. Attention, or earnest application of hearing.] Cic. 3 de Orat. Reliqua quæ sunt in cura, attentione animi, cogitatione, vigilantia, &c.

Attento, adverbium, Animo intento, diligenter. [Adverbium. Gal. Attentivement, soigneusement. Ital. Attentamente. German. Auffmerckender weise. Hisp. Con atencion. Pol. Pilnie. Vng. Figyelmessen. Ang. Heedfully, attentively.] Cicero ad Catonem: Scire enim, quàm attente et audire soleam.

Attĭnĕo, es, ex Ad & teneo, 2. i. p. Tento, pertineo, periculum alienjus rei facio [נגע Arabice נסה. Gal. Atteindre, atteigner, toucher. Ital. Tentare. Germ. Anderstehen. Hisp. attentar. Pol. Wagować. Vngar. Meg próbálom, meg kisértem. Ang. To assay, to practise, to affect, to set upon, to tempt.] Plin. in præfat. lib. 6. Nemo apud nos quidem, qui attentaverit. ¶ Alexandro videtur id esse quod inclinare. Cic. in Orat. Melius est prætermittere, quàm attentatum deserere.

Attĕnŭo, as, act. p. Significat subtilem facio, minuo, imminuo. [דקק Hebrew, דקק Arab. Gal. Amenuiser, attenuer, appetisser, diminuer. Ital. attenuare, sfibrare, sminuire. German. Reinneren, ringern, dünne vnd subtil machen. Hispan. Adelgaçar, enflaquecer. Polon. Podług, cienszam. Vng. Meg vékonyitom, kifelebbitem. Ang. To diminish, to make thinner, to lessen, to appair, to make meager.] Ovid. 4. Trist. Cuncta potest spatium tacito peracta labore vetustas, Præteritum curas attenuare meas.

Attĕnŭātē, adverbium. [Participium, abatu. Gall. Petitement, subtilement, délicatement. Ital. Attenuatamente, sottilmente. German. Vbergeringerter weis. Hisp. Adelgazadamente. Pol. Podług, subtelnie, ostrożnie. Vngarice, Gyengén, vékonyan. Angl. Leanly, thinly.] Cicer. de Clar. Orat. Oratorum bonorum duo sunt genera: unum attenuatè, prolixèque calterum sublatè, ampleque dicentium.

Attĕnŭātĭo, ōnis, verbi. Gell. [Substantivum. Gal. Amoindrissement, diminution. Ital. Attenuazione, diminuzione. German. Verringung, Kleinerung. Hisp. Adelgazamiento. Pol. Vmalowanie. Vng. Wékonyitás. Ang. Diminishing, to make thin, leane and poore.] Auctor ad Her. libro 4: Detegatur narratio simplicem & dilucidam expositionem debet habere cum attenuatione sublimis.

Attĕnŭātus, a, um. Immunitus, depressus: ut, Attenuata oratio: id est, humilis & depressa. Cicer. ad Herenn. Attenuata oratio est, quæ demissa est, usque ad usitatam loquendi puri sermonis consuetudinem.

Attĕro, ĕris, trīvi, trītum, act. 3. Facit atteri præteritum apud Tibull. lib. 1. Eleg. 4: Aut opere intactos atterit illa manus. Rem vide quam ad aliam tero, & quo dammodo confico. [דכא Hebrew, כתת Arab. הדק Hebrew. κατατρίβω, τρίβω. Gal. Froisser, user et atteindre à quelque chose. Ital. Stropiare. Ger. Abreiben, zureiben. Hisp. Gastar vsando la cosa, fregar. Pol. Przegrzewam. Vng. Elkopratom. Ang. To wear by rubbing.] Plin. l. 9. cap. 5: Anguillæ atterunt se lapidibus. ¶ Significat et animum. Colum. l. 3. cap. 6: Nam demissum ex eo palmitem germinantem nitentur atterere, & fructum decutiet. Virg. 4 Georg. aut errans bucula campo Proterit aut culpam et turpem de stirpe bidentis.

Attermĭnātus, a, um. Finitus, terminatus. [מכלה Hebrew, כלה Arab. אזרך Hebrew. Gal. Finy, terminé, fini. Ital. Finito, terminato. Germ. Geendet, gentzlich. Hisp. Acabado. Pol. Wszytek, wszelaki. Vng. Bétsöltetett. Ang. Done, finished.] Cic. 4 in Verr. Et tantus ejus, ac mentum paulò crassius quàm in puellis de granulatum hos non solùm id videbant, verùm etiam oblectari sese. Attritæ opes, apud Livium pro imminutæ.

Attrĭbŭo, is, pen. prod. tribui, tu. q. [נכר Hebrew, אכזרת אכזרת Arab. Gal. Frotteresse, user. Ital. Fregamento, consumamento. Germ. Abreibung, zureibung. Hisp. Gasto por vso. Polon. Wchodzenie, trzymanie. Vng. Kopasztás. Ang. Wearing, drawing, making thin.] Plin. lib. 9. cap. 4: Contactos pisces, attritusq; petræ sæpe scalpentes plurimum vivaces.

Attrīctŏr, ōris, d. p. Tutor, tollens facio sive adsero. [מושיע Hebrew. ἀμύνω, ἀμύνομαι. Gal. Defendeur, appellé à l'estroit, attacheur, saisissant. Ital. Assertor per violenza, assistente. Germ. Beystand. Hisp. Tomar por fuerça, defender violentamente. Pol. Oświadczam. Vngarice, Megvagadozás. Ang. To take by force.] Cic. pro Milone: quia natus est, & ita conservatus est Magnus tamen attrictorem Plin. lib. 11. cap. 45: Etiam animam memoriæ locus, quem tangentes attrectamus. Pro eodem veteres dicebant Antestor. Vide suo loco. ¶ Ponitur etiam pro testimonium dico, affirmo, comprobo. Plin. in Præfat. lib. 4: Hoc attrectabunt vel in hanc judicis approbari posse. Cic. pro Syll. De his tantùm dicam quod satis est, attestante memoria omnium.

Attrĭpĭo, [ἐπιτρίβω. Pol. Przyszłarzam. Vng. Ellenségeskedem, Macrobius Comment. lib. 2. cap. 9: Sed de scribi hoc nostra attritatione non debuit, cujus hinc nobis incognitus perseverat. ¶ Attritationes, dicta testium sunt, veri testimonia, ordine juris scripto dedicta.

Attŏlĕro, attŭli, allātum, act. 3. Addo, adjungo, applico. [הקדיב Judaïce. הקריב Hebrew. προσφέρω. Gal. Tirer avec, amener avec. Ital. Portare appresso, aggiungere. Ger. Zuebringen, zu sich thun. Hisp. Traer, allegar, anadir. Polon. Przynoszam, mieszkam. Vng. Hozzá adom. Ang. To bring or add to another.] Cicero de Veteri. Vos autem adhuc, quod erat mutuatum, partem attexistis mutuam. Varro lib. 2. cap. 5: Nos attexa secundum istum demonstrationis ut texamus. Cæsar: Pontes, quos ad ea castra attexuerat.

Attrĭgo, sine, idem quod attingo. [Ang. To touch, to handle.] Nam ut attingo, ita & Trigo dicimus. Plaut. in Mostel. Accedite, ut is ne attrigat.

Attrīgŭus, Proximus, [Ang. That is nigh or touching another.] Ab Attrigendo, sicut Contiguus à Contingendo. Apul. lib. 4: Contra proclive montis attrigui, fuga me liberavi.

Attŭlus, pen. prod. Piscis satis grandis, quem Pacuvius inter pinguescentes, ad mille aliquando libras capi novit. Carentia nomine, nec nisi boum ingis extractus. Plin. lib. 9. cap. 15.

Attŭmĕo, ātines, attumui, ex ad & tumeo, 2. i. Idem quod Tumeo. [אהבה Arabice בדח. Gal. Enfler. Ital. Rinforzo. German. Schwellen. Hisp. Aumento. Pol. Frydyc gore. Vng. Tzomorodom. Ang. To swell.] Plaut. Capt. Nunc jam cultros attinet. Tac. libro 1: Ni proximi periculum dextram vi attumuissent.

Attrĭtĕre, Pertinere, decere, convenire. [מתאים, מתאים. Gall. Appartenir, convenir & estre bien. Ital. Pertenere, convenire. Germ. Gebühren, anstehen, zustehen. Belg. Toebehooren. Hisp. Atañer, pertenecer, ser. Pol. Przystoi, Godzi się, należy. Vng.

Vng. [illegible] Ital. Se belongeth, se pertenesh.] Terent. in Adelph. Iamne ut vis dicere, quod ad rem attinet? Aliquando ägnificat iuxta, & vt in manib. tenere. Plaut. in Capt. Nam senex est tonstrina, nunc iam cultros attinet.

Attrango, gis, atrigi, atractum, Leuiter tangere: minus est enim quàm tango, vt inquit Donatus. [משש נגע nagah משש mashash. Gal. Atteindre, toucher tout [illegible]. Ital. Tocare leggiermente. German. rühren. Belg. Beroeren Hisp. Alcançar tocando alguna cosa. Polon. Dotckam, ję. Vng. Megilletlem. Ang. To touch, to feele, to meddle or handle, to attaine.] Terent. in Adelph. Tetigin' tui aliquid? AE. S. attigisses, terres infortunium.

Attăcăs, us, verbale, m. g. [επαφή. Gall. Attachement. Ital. Toccamento. German. Anrührung. Hispan. Tocamiento. Pol. Dotknienie. Vng. Megilletes. Ang. Touching, feeling, handling, attaining.] Virg. 7. Aeneid. Ille inter vultus, & laeva pectora caplus Volvitur attactu nullo.

Attollo, is, ătŭi, n. Elevo, erigo. [נשא nasa hebr. Leuer. Gal. Lever haut, eſlever. Ital. Leuare, inalzare, erigere. Germ. Erhöhen, aufheben. Belg. Verheffen, opheffen. Hiſp. Alçar ò quitar. Pol. Dźwignąć, podnieść. Vng. Felemelem. Ang. To lift vp, to exalt.] Liv. Quumq; sequi, atq; attollere, se levare vellet. q. Aliquando ponitur pro Affero. Pacuvius: Cuiod te istum vos, ne tu quis attollat, nève quis attingat. q. Aliquando pro Affero. Plaut. in Calina: Quid si propias attollamus, si amus? ubi is illoc verbum fecit pretextum Attulit Domedes, Affero, attuli: quoniam & à fero Tuli dicimus: quin quoq; & id, quod perfectum quod est attuli, ex alio verbo profecti reperimus apud veteres, ex eo quod est Attollo.

Attondĕo, es, ĭdi, tonsum, Tondeo. [גזז gazaz, גלח galach, temesar. Gal. Tondre, tondre ou couper, raser. Ital. Radere, tondere à ferro. Ger. Scheren. Hiſp. Rapar, trasquilar. Pol. Golić, Przystrzyc. Vng. Megnyirom, el berretalom. Ang. To shaue, to shaue.] Plaut. Casin. Sed utrum strictissime attonsurum dicam esse, an perpectinem, Nescio. q. Attŏdere aliquem auro, per metaphoram. Plaut. Bacch. -es me seclus Auro usq; attondi docilis indoctum solis.

Attŏnĭtus, participi. [επιτονος. Ang. Which shaueth or shaueth.] Virg. 2. Georg. -cultivo Saturni dente relictam Persequitur vitem attondens.

Attŏnĭtus, participi. [επιτονος. German. Beſchoren ſein. Pol. Przystrzyżony. Vng. Nyirtt, Borotvaltatot. Ang. Shorne, shaued, shred.] Cellius lib. 4. cap. 2. Neque inutile erit caput attonsum habere. Cic. 6. Tusc. ut Epaminundas, Cuius nostris laus est attonsa Laconum.

Attŏno, attonas, attonŭi, attonĭtum, [επιτονος. Germ. Erſtaunen.] Verbum tantissimè lectum: quod stupefactre videtur significare. Ovid. Epist. 4. Aut quas semideæ Dryades Faunig; bicornes Numine contactas attonuere loco.

Attŏnĭtus, m. f. Consternatus, perturbatus, propriè propter casum fulminis superfactus. [בהם behem hebr. בעת baat, exhorrescere, stupefactus. Gal. Etonné, esbahi, effrayé. Ital. Stupefatto, attonito. German. Erſtaunet / erſchrocken / beſtürtzet. Belg. Verſtaenen verſchrickt. Hiſp. Attonado, espantado. Pol. Trwożliwy, zdumiały. Vng. Elrémült. Ang. Astonied, greatly affrayed, abashed.] Sic ibi: Attonitus dicitur, cui casus vicini fulminis, & sonitus tonitruum dant stuporem. Virg. 3. Aen. Talibus attonitus visis ac voce deorum.

Attŏnĭtē, adverb. [επιτονως. Ang. Astonishingly.] Plin. lib. 30. cap. 1. Britannia, hodieq; eam attonitè celebrat tantis certaminibus, ut deos ibi esse Persis videri possit.

Attrăho, his, axi, ctum. Ad me trahо, allicio. [משך mashach hebr. משך, attirer. Gal. Attirer, attraire à soy, tirer. Ital. Attrarre. Ger. Zu sich ziehen, an sich ziehen. Hiſp. Traer à sí. Pol. Przyciągam k sobie. Vng. Hozzam vonszom. Ang. To draw or bring vnto, to pull to me.] Cicer. Attico: Quum id malum, quod virtute poteras, ultrò accerlas, atque attrahas.

Attractĭo, verbale, [επαγωγη. Attractionem apud Quintilianum legimus pro co politum, quod Donatus adverbiū congregidivocatiqualia sunt, Summatim, Viritim, Oltiatim, & id genus similia. Ejus verba sunt lib. 1. cap. 4.

Attrăctus, partic. [επηγμενος. ut Attractus spiritus. Virgil. 3. Georg. Tum verò ardentes oculi atque attractus ab imo Spiritus, interdum gemitu gravis, interdum dicrebra reſpiratione.

Attrĕcto, act. p. significat manibus tractare palpo. [משש mashash משש mashash, משש rashash, contrectare, palpare. Gal. Manier, taster, toucher doucement. Ital. Maneggiare. Germ. Betaſten / betaſtern / angreiffen Hiſp. Tentar, sobar, andar la cosa. Pol. Maceram, Dotykam, ję. Vng. Tapogatom, Tapogatom. Ang. To handle, to touch, to search, to feele.] Plaut. in Persa: Ne me attrectis, subigitator. Liv. 5. ab Vrbe: Quòd id signi more Hetruscæ disciplinæ esset, si quis genitis sacerdos, attrectare non esset solitus. Sic Cic. de Arusp. Respon. Attrectare cōtaminatis manibus. Et Virg. 4. Aeneid. Attrectare sacra. Cic. pro Cælio: Est enim dictū ab illis, fore qui dicerent uxores suas à cuna redūces attrectatas esse a Cælio.

Attrĕctātio, -ionis, attrectatus. [Pol. Macanie. Vng. Megilletés, tapogatás, tapogatás.] Iampridius in Heliogabalo: In convivis exoletos maximè, juxta se ponebat, communique attrectatione, & tactu præcipuè gaudebat.

Attrectātus, us, verbale, Tractus. [θιγη. Gal. Maniement, attouchement par plusieurs fois. Ital. Maneggiamento. German. Betaſtung oder angreiffung. Hiſpan. Tentamiento. Polon. Dotknienie. Vng. Tapogatás, Tapogatás. Ang. Often handling or touching.] Cicer. 2. Tusc. Nam aut ferro, & quassu lævum amplificatis dolorem.

Attrĕpo, is, ere, n. t. Ad vocem alterius contremiscere. [συμφωνεω. Ger. Ab einem andern Ton ertönen.] Statius 8. Theb. Dixerat, atque ibi jamcudum regia trifles Attrepit aranti.

Attribŭo, is, scr. t. Impono communio, tribuo, assigno, adscribo, destino, tribuo. [נתן nathan hebr. נתן, assignare, attribuere. Gal. Attribuer, bailler, assigner. Ital. Assignare, attribuire. German. Zugeeignet. Belg. Toegeeygent, toegenegen. Hiſpan. Atribuir, dar algunos dar. Pol. Przypisuie, przydaie, przydzielam, podaie, dam. Vng. Tulaydonitom, adom. Ang. To give, to impute, to assigne.] Liv. 6. bel. Pun. Cæterorum curam benigne tuendorum C. Flaminio Quæstori attribuit. Cæl. lib. 8. ult. Nobis sicut superioribus diebus, ut cuique erat locus attributus, ad munitionem accedant. q. Vnde Attributæ pecuniæ, quas nunc Assignationes dicimus, Συντάξεις γρόσων. Varro de Lingua Latina: Tributum, inquit, dictum à tribubus, quòd ea pecunia, quæ à populo imperata erat, tributim à singulis pro portione census exigebatur. Ab hoc ea cui assignata erat, Attributum dictum. Ab eo quoque, quibus attributa erat pecunia ut militi darent, Tribuni ærarii dicti. Id quod attributum erat, Aes militare dictum.

Attrȳgĭlis, m. [ακνοφ. Germ. Einer der da Reſtet / oder ein Iuriſt mit reden. Pol. Sędzia. Vng. Birónak, peo.] Dicitur, cui non satis expedito plectro linguæ aut aqua quasi ærem non sequens, vel quasi non satis verba exprimens, conformansve. Gel. lib. 4. cap. 2: Balbus autē, inquit, & atypus vitiosi magis, quàm mobiles sunt. Hujus vitii meminerunt & Iurisc. de Aedil. edict. Vlpianus D. Isidorus. Liv. 1. l. 10. Quæritum est an balbus, & blesus, & atypus, isque qui tardius loquatur, & varus, & varus fatuus sit.

A ante V

AVG. In notis antiquorum, Augustus, vel augur. AVG. Augustus. AVG. N. Augustus noster. AVR. Aurelius. AVT. vel AVTS. vel AVC. auctoritas, vel auctoratus; vel auctor. AVT PRR. autor provinciæ Romanorum.

Aut, interiectio est concurbatæ mentis. Terent. in Andr. Dicturne es quæ rogo? M. Au. O. Concede ad dextram. Au, interiectionem esse tilentium injungentis, docet Donatus ex Terentii Eunucho: -au, Ne comparandus hic quidem ad illum est. Quod tamen rectius Hau, per aspirationem legitur. Est quæ nunc hæc particula apud Afranium in Emancipato: Au, mi homo, immò edepol vos tu etiam meum convelebretur diem. Item in eodem: Au quid me censes, obsecro non sacrificii. Solipater lib. 2: Aut; his in locis videtur exclamandi particula ponas, cujus silentium imponendi.

Aŭārus, Qui avidus æris, tenax, parcus, restrictus. [כילי chilai, φιλαργυρος, φιλοχρηματος. Gal. Avaricieux, chiche, convoiteux de bien. Ital. Auaro, auida, cupido. Ger. Geitzig / karg. Bel. Gierich. Hiſp. Auariento, ò codicioso. Pol. Lakomy, chciwy. Vngar. Fösvény. Ang. Niggerde, greedie, couetous of gold.] Dictio composita est (ut Nigidius vult, referente Gellio) ex quo Gellio magis placet, simplex nomen est, ab avendo dictum & reperto in reprehensione est. q. Avidus verò ab avendo, quam in laude ponunt. Salustius. Undis avidi pecuniæ liberales erant. Horat. 1. Epist. Semper avarus eget. Terent. in Eunuch. Ab invidente ea avara. Avara terra dicitur, quæ id, quod in se recepit, ampliore fœnore non reddit.

Aŭārĭtĭă, vox ab Alc. obiervata in codice Theodosiano, sanctionis nomen, cujus quæ collocatione sublati exinebatur de rebus promercalibus & venalitiariis: eam sustulit Iustinianus lib. 11. Codic.

Aŭārĭtĭă, Ut. Cupiditas, avidi tas, tenoritas. [בצע betsa hebr. בצע, avaritia. Gal. Avarice, convoitise, couuoitise de bien. Ital. Auaritia. Ger. Geitzigkeit. Hiſpan. Auaricia, ò codicia. Pol. Lakomstwo. Vngar. Fösvénység. Ang. Niggardnesse, hardnesse in spending, couetousnesse.] Cic. 4. Tusc. Avaritia est opinatio vehemens de pecunia, quasi valde expetenda sit, tabarens & penitus infra. Terent. in Phorm. Quæ egens relicta est misera, ignoratur parcens, Negligitur ipsa sibi, avaritia quod fuit.

Aŭārĭtĭēs, eadem, f. q. [Ang. Niggardnesse.] Lucretius lib. 3: Denique avaritiæ, & honorum cæca cupido, Quæ miseros homines cogunt transcendere fines Iuris.

Aŭārē, adverbium, Tenaciter, parcè. [φειδωλως. Gal. Chichement,

chaves, Austruz, Sperwer, Gloedsmeer. Ital. Asparviere. German. Habicht. Hisp. Azor, Azor y cedro, Sparvero. Pol. Jastrzab. Vng. Fiolyval. Ang. Hagard, Ieryfalcon.] Cic. 4. Orat. Nihil tam in avaro, nihil tam luxurioso, nihil tam impudico, nihil tam contumaciter efferatum.

Aviditer, Avidè. Plaut. Cur. Hoc vide, ut magnifici impura in ferramentum avaritiæ.

Aucceps, aucupis, comm. t. Qui vel quæ aves capit. [שחף shakaf. Græcè ἱέραξ. Gal. Oiseleur, prenneur d'oiseaux. Ital. Vccellatore. Germ. Ein Vogler, ein Vogelerin. Hisp. Cazador de las aves. Pol. Ptasnik. Vng. Madarasz. Ang. A fowler, a catcher of birds, a hawker.] Col. lib. 8. cap. 10. Quæ ab aucupibus in hunc usum enutrita, quasi lectores hunc cepisse rem Plaut. Asin. Auceps quando cantum avium audit, effundat cibum, aves allectant.

Auceps, & Aucupatio, Avium captio. [שחפת shakeph. Græcè ἱερακεία. Gal. Oiselerie, chasse d'oiseaux, prenderie. Ital. Vccellagione. Ger. Vogler, Vogelfang. Hisp. Caça de aves. Pol. Ptasnictwo. Vng. Madarasztas. Ang. Hawking, taking of birds.] Plaut. in Asin. Nec mollior quæstus aucupatione est. ¶ Per translationem accipitur pro illecebris. Cicer. de Orat. Sic mihine animadvertentium delectationis aucupium.

Aucupor, pass. corr. deponens, p. Aves capio. [שקף shakaph. Græcè ἱερακεύω. Gal. Chasser aux oiseaux, tendre aux oiseaux, prendre à l'oiseau. Ital. Vccellare, cacciare. Ger. Vogeln, Vogel fahen. Hispan. Cazar aves, buscar. Pol. Ptaki łowić. Vng. Madarasztok. Ang. To hawke, to ake birds, to fowle.] ¶ Per translationem pro verbis illicibus artificio quodam & solertia quæro, capio, magna cupiditate consector. [שקף shaqaph. Aucupare gratiã alicujus. Cicero ad Lucceium lib. 5. Non vereor, ne assentatiuncula quædam aucupari tuam gratiam videar. ¶ Aucupari motus animos imperatorum hominum. Cæs. lib. 3. de Legib. ¶ Aucupere etiam. Aucupe, as, pro Captiva. Plaut. Mostel. Cicero spice, dum nunquis est Sermonem nostrum qui aucupet. Idem in Asinaria: quid per manè, Aucupemas ex tuïcis dum cubat, quam rem geramus.

Auceps, Ancipitis, Avium, Quod ad aucupium pertinet. [שחפי shakephi. Gal. Appartenant à prendre oiseaux. Ital. Cosa che appartiene à pigliare vccelli. Ger. Das zu den vogeln gehöret. Hisp. Cosa para cazar aves. Pol. Ptasy. Vng. Madarasztasi szerszam. Ang. That belongeth to hawking.] Vide aucupationi calamus vocat, quibus ut mirum ad capiendas aves. Plin. lib. 16. cap. 36: Qui igitur annotarunt ad capiendas aves Plin. lib. 16. cap. 36: Qui igitur annotarunt ad capiendas aves Plin. lib. 16. cap. 36: Qui igitur anno permanentem inundato, profluunt in aucupationem quoque ingenitæ dirimem.

Audĕo, audes, ausus sum, n. f. Nõ dubito, fidens sum. [בטח batach. Græcè πεποιθέναι. Gal. Oser. Ital. Ardire, osare audace. Germ. Dorffen. Belg. Een herte hebben. Hispan. Osar. Pol. Smiem. Vng. Merem. Ang. I dare, I adventure.] Plaut. Vir domo egredi audet, elanguit ubi quando cum accusativo. Ovid. lib. 6. Metamorph. Et audet dici, quod non effremo captus amore Audiit: nec capiant tua fata pectora flammas. ¶ Aliquando cum accusativo, & ferè semper infinitivus tum adjungitur. Virg. 12. Æneid. hæc promissa, qui me Fore audentem tentare ferunt.

Audens, participium, Nõ timidus, πολέμιος, ὡς. Virg. 10. Aeneid. Audentes fortuna juvat.

Audens, nomen ex participio, Confidens. [בטחן batchan. Græcè θρασύς. Gal. Hardy. Ital. Ardito, ardente, audace. Germ. Ein verwegener mensch. Belg. Een stout mensch. Hisp. Osado. Pol. Smiały. Vng. Merö. Ang. Hardy.] Quint. lib. 9. Ita adhuc audentiora, & majorem ut Cicero erit maculam, quæ prosapopœiæ dicuntur. Virg. 6. Aeneid. Tu ne cede malis, sed contra audentior ito.

Audendum, πρακτέον. Ang. Wordes meete to be adventured.] Tib. 1. Eleg. Audendum est, fortes adjuvat ipse Venus.

Audenter, adverb. Audacter. [בטחני batchani. Græcè θρασέως. Gall. Hardiment. Ital. Audacemente. Ger. Frewentlich, tapfferlich. Hisp. Osadamente. Pol. śmiele. Vngar. Merészen. Ang. Boldly, hardily.] Tacit. Lib. 4. Quidam audentius apertis in colloquiis vehebantur.

Ausĭs, a, um, participium, πολέμιος. Livius: Exules, obærati, ausi capitalia pleriq. Ovid. 3. Trist. Conscia pertusi meritorum pectora Coi Ausa, atq; usurarum tacta nefanda manu.

Ausum, aut, pro re substantivum, Cœptum, cogitatum. [מזמה mezimmah. Ang. An audacious deed, or enterprise.] Sallust. lib. 1. Fundamentum animo vestro & consilio vestris Pœnorum ausis Plautinis in Pœnos nimbus. Virg. lib. 6. Aeneid. Aut unones immanis ne as, aut quæ petiti.

Audax, ōcis, t. modò fidens dicitur. [בטח batach. בטוח batuach. Græcè θρασύς, vel quod ἀνδρεῖος vel, πολέμιος. Gal. Hardy, temeraire, audacieux, asseuré. Ital. Audace, ardito, temerario. Germ. Kühn, verwegen, tapffer, thumdrist. Belg. Stout, coen. Hisp. Atrevido, Osado, sin temor. Pol. śmiały, wyśmiały. Vng. Merö. Ang. Hardy, adventurous.] Virg. 5. Aen. Quis; nedum certa valet, & quæ viribus audax. Modò temerarias. Plaut. Pergin' audax hoc facinus perficere? ¶ Interest tamen inter temerarium & audacem, quòd Temerarius est, qui nec respectu salutis objecti se periculis nimiùm fidens: Audax vero qui sine ratione

impetum faciat nihil providens. Atq; hoc modo Cornu. Frontõ de vocab. distinguit.

Audĭtus, a, um, participium. [An. A parte hordei subst.] Gell. Adeo ut reprehensor audacula verborum.

Audacia, æ. Nimia confidentia. [מבטח mibtach. Græcè θρασύτης, τόλμη. Gal. Audace, asseurance, temerité. Ital. Audacia, ardire, temerità. Germ. Frewdigkeit, verwegenheit. Hisp. Osadia, atrevimiento. Pol. Smiałość, śmiałe przejście. Vng. Merészseg. Ang. Boldnesse, hardinesse, hardiment.] Speciosius. Effectoriatem, inquit, quæ quæ in alium neque tutum expectat, neque gratiam confidentem, quam quis sine ullo aut periculi metu, aut pudoris respectu cum aliquem temerè aggrediter. Cicero: Nec vires eas, nec audaciam, nec nefaria desideria. Salust. Audacia pro muro habetur.

Audenter, & Audaciter per syncopen, Audenter, confidenter. [בטחנית batchanith. Græcè θρασέως. Gal. Hardiment, audacieusement. Ital. Audacemente. Ger. Frewentlich. Belg. Temerlijck. Hisp. Osadamente. Pol. śmiele. Vng. Merészen. Ang. Boldly, rashly.] Cic. pro Rosc. Multa fœderatè, multa audacter, multa improbè fecisti. Idem de Clar. Orat. Magis audacter quàm parate venirent ad dicendum.

Audĭo, audis, audivi, auditum, 4. act. q. Propriè significat conceptus auribus accipio. Græcè ἀκούω, id est, à voce, cujus proprium est audiri. [שמע shamah. Græcè ἀκούω. Gal. Ouïr, ouïe. Ital. Vdire. Ger. Hören, erhören. Belg. Hooren. Hisp. Oyr. Pol. słuchać. Vng. Hallom. Ang. To heare.] ¶ Vng. audiendi vocabulum etiam ad ea transfulit quæ auribus & sensu percipiuntur, quam ait Hier. Gratæ & gultæ animadvertendæ Fertur cupis auriga, nec audit cursus habenas. ¶ Aliquando Audire est intelligere. Virg. 12. Aeneid. Pregnem sed enim Troiano à sanguine duci Audierat. ¶ Interdum est patiendi vim tolerare. Virg. 9. Aeneid. Audite, & genitor cœli de parte supra Iras Iunonis. ¶ Interdum accedere. Cicero Tusc. Nec Herculem audio, qui Gaditanum à deis repulsum sit. ¶ Interdum præcipienti parere, πείθεσθαι, πείθεσθαι & hoc tam cum accusativo, quàm cum dativo. Cicer. de Nat. Tu Cotta sine audias eandem crudam ægras. ¶ Cum dativo. Id enim fit audiens effectum ordinibus obedientia. ¶ Invenitur & Audio cum adverbio bene vel malè, & ponitur pro laudor. Huic opponitur Vrug. ὠτοκακεῖσθαι, Asinophonus. Terent. Rem dictis ille certatim, ancillæ bene. Cicero in Verrem: ne gratis in provinciam malè audiret. ¶ Hujus verbi compositi sunt, Exaudio, Inaudio, Obaudio, Subaudio, de quibus omnibus suo loco.

Auditio, ōnis, m. Ipse audiendi actus, auditus. [שמיעה shemiah. שמועה shemuah. שמוע shamua. Græcè ἀκοή. Gal. Ouye. Ital. Vdire. Ger. Hörung. Hisp. Oyr de ver. Pol. Słuchanie. Vng. Hallas. Ang. Hearing.] Cic. 5. de Fin. Dantq; se ad audiendum, fabellarumq; auditionem discuntur. ¶ Auditorii, audiendi attentio, est enim aliud paulò etiam auditio. Plaut. Surge præco, fac populo audientium: hoc est, fac ut populus audiat. Cicer. 1. Verr. Quantam denique audientiam orationi meæ comparatam esse sua sponte fatetur. ¶ Auditiuncula dimin. ut ius. Gell. lib. 12. cap. 16. Auditiuncula quædam de Catonis familia ad pertus est.

Auditorium, Locus ubi audiuntur prælectores, aut Oratores. [ἀκροατήριον. Gal. Auditoire, lieu pour ouïr. Ital. Auditorio. Ger. Ein ort da man lehren oder lehren zuhöret. Hisp. Lugar para oyr. Pol. Miejsce do słuchania nauczycieli, albo rządcy. Vng. Hallgatoly, vagy tanitoly. Ang. An audience, a place where lectures or orations are heard.] Quint. lib. 2. cap. 1: Sed ut præceptor gratia plenum sit auditorium. ¶ Per metonymiam accipitur pro ipsa auditorum turba. Plinius Epist. Nam proximè frequentati auditorio inter se etiam municipiis nostri clarissimi certabant. ¶ Auditorium enim pro foro & tribunali ponitur Paul. in l. cognitores. ff. si qui se majus auditorium vocatus est. Ulpian. in eadem. Si quis in auditorium vocatus est, illicitum inchoatum delinquerit, commune non videatur. Quamvis tamen forum & auditorium opponit lib. 22. cap. 1. sed alia ratio illi loci & disputationi, hoc & auditorii præceptorum & periclitantium.

Auditor, ōris, verbale, m. t. Discipulus, is qui audit, in apud quem aliquis. [שמועי shemuai. שמעני shamani. Gall. Auditeur. Ital. Auditore. Germ. Ein zuhörer. Hisp. Oyder. Pol. Słuchacz. Vng. Hallo. Ang. Hearer.] Cic. Artis lib. 16: Sed interpretatur Eulpianus hanc Salvius bonos auditores nactus, ut convivio ductaxat legat. Iuven. Sat. 1: Semper ego auditor tantùm.

Auditus, ūs, m. q. Sensus audiendi vis illa, quæ sonos percipimus. [משמוע mishmuah. משמע mishmaa. Gall. Ouïe. Ital. Vdire. Germ. Das gehör. Belg. Dat gehoor. Hisp. El sentido de oyr. Pol. Słuch. Vng. Hallas. Ang. Hearing.] Plin. lib. 10. cap. 69: Auditus (ut nonnunquam primò negatus est, mox & fermonis usus adjutus. Cicer. pro Mur. Vereor ut hoc quod dicam, non perinde intelligi auditu possit, atq; ego ipse cogitans sentio.

Avē, verbum defectivum, in secunda persona Imperativi Ave, & plurali Avete: in infinitivo Avere, teste Diomede lib. 1. [חלש chalasch. χαίρω. Pol. Radować się. Vng. Gyönyörködöm. Ang. Rejoycing.] Martial. libro 5: Exprimere, Rufe, fidelis

licet co-

Eret canant Ave Latinum, χαῖρε non potest Græcum.

Avĕho, is, Abduco. Eve alio vehe. [נהג Gal. Charier en tirer de lieu en autre. Ital. Condurre altroue. Ger. Dannen führen, hinweg führen. Pol. Wyprowadzić. Hisp. Traer à algun lugar. Pol. Odwozę. Vng. Elvisselni. Ang. To carry from, or away.] Suet. in Cæs. Stipendium quoque pronuntiatum, & abitrabentibus hastatim eripuit, occultavitque apud fidem, & mox ex præfectura proficiscens in Hispaniam, inter officia prosequentium laceræ dictatoris lectica sua avexit. Terent. in Adelph. Is venit ut secum avehat.

Avellanā, æ, f. p. [זל לוז ἀνθρακόμυκες. Gall. Noisettes, avelines. Ital. Nocciole, avellane, avelle. Germ. Die Haselnuss. Belg. Een Haselnooten. Hisp. Abellanas. Pol. Laskowe orzechy, abellany. Vngar. Mogyorò. Ang. A filbert or hasill nut.] Nux est coryli arboris, cui alio nomine dicitur nux Pontica, quòd in Asiam Græciæque primò è Ponto venerit eadem & Præneſtina dicitur, quòd Præneſtini his abundent, ſive (ut Macrobio placet) quòd Præneſtinum ab Annibale obſidione cincti, his nucibus famem toleraverint. Primùm autem dicti ſunt Abellinæ ab Abellino Campaniæ oppido, quod à Virgilio appellatur Abella, à Silio Avella. Plin. lib. 15. cap. 22. Cæteris quicquid eſt, ſolidum eſt: in avellanis, & quæ ſunt eorum generis, quas antea abellinæ patrio nomine vocabant.

Avĕllo, lis, velli, & vulſi, vulſum, act. 3. Aliquo vello, abſtrabo, aufero. [נתק נתר חלץ balak. ἁρπάζω Gal. Arracher, oſter, ſeparer, ſeparer de force. Ital. Sbarbare, ſtrappare, ſeparare. Germ. Reiſſen, trennen, zerren. Belg. Afreeken, afpinden. Hiſp. Arrancar, deſlegar. Pol. Odrywam, odrzucam, ſzarpię. Vng. Elszakaſztom. Ang. To pluck, or pull away, or through.] Cic. de Senect. Æquali pomæ ex arboribus, ut cruda ſunt, vi velluntur. Virg. 2. Æneid. Fatale aggreſſi ſacrato avellere templo Palladium. Terent. in Andria magnæ, ut ſperē poſſe avelli id eſt, abduci, diſjungi.

Avulſŏr, m. t. ἁρπακτής, & Avulſio, ἁρπαγή, verbal. Plin. li. 17. cap. 10. Aut enim ſemine proveniunt, aut plantis radicis, aut propagine, aut avulſione. Idem lib. 9. cap. 45. Vbi avulſo ſenſere, contra tamen multo difficilius abſtrahuntur.

Avēn. æ, pen. prod. f. p. Herbarii nota ex frumentaceo genere, cujus præcipue paluſtris naſcitur, tritico ſoliis & culmo ſimilis, ſemen habens ejuſdem nominis, è ſummo pendens culmo, occultarum quandam ſimilitudinem referens, duplici cruce divaricatarum. [שׂעורה Gal. Auoine. Ital. & Hiſp. Auena. Ger. Haber. Belg. Haver. Pol. Owies. Vng. Zab. Angl. Oates.] Nomen accepiſſe putatur ab eo, quòd ad fructum nō veniat. Numeratur enim inter vitia ſegetis, velut quidam frumenti abortus. Solo enim cœlique vitio interdum accidit, ut triticū, hordeumve in avenam degeneret. Nonnunquam tamen idem evenit vitio ſeminis, ſtillidi aut imbecilliori fuerit, aut cariosum. Vide Plin. lib. 16. cap. 17. ¶ Est & alterum avenæ genus, quæ Avena Græca à Plinio vocatur, & a Græcis βρόμος, quod morbum curet eiusdē nominis. Hæc in hordeo nasci putatur, ut lolium in tritico, multoque quidem ſalū emacians, illi præripit alimentum. ¶ Ponitur interdum Avena pro calamo, ſive culmo ſegetis, ex quo paſtores ſibi fiſtulas conficere ſolent: quòd Et, ut pro ſtylo, ſive in alio genere bucolico accipiatur. Virg. 1. Aeglog. Sylvestrem tenui Musam meditaris avena.

Avenācĕus, a, um, Qui ex avena confectum eſt. [שׂעורי βρόμινος. Gal. D'auoine. Ital. Di auena. Ger. Von haber. Hiſpan. Coſa de materia de auena. Polon. Owſiany. Vngar. Zabból ſtalált. Angl. Of oates.] Plin. libro 30. Vel cum farina hordeacea vel avenacea.

Avenārĭa, æ, f. p. Cicuta ſi pertes eſt, quam nonnulli Frumentariam vocant, quoniam ſimul cum ſegetibus arescentibus apparet. Autor Plin. lib. 25. cap. 13.

Avĕo, es, n. t. verbum defectivum ſum præterito & ſupino. Significat concupito. [אוה אבה אחה ahab. ἐπιθυμέω Gal. Souhaiter, deſirer, conuoiter. Ital. Deſiderare, eſſere. Ger. Begierig ſein. Hiſp. Codiciar. Polon. Żądam, chcę, pragnę. Vng. Kivánom. Ang. To couet, to deſire greatly.] Cic. li. 1. Offic. Itaque quam ſimus negotiis contenti quæque vacui, tum avemus aliquid audire & diſcere. Idem ad Att. lib. 11. Valde aveo ſine quid agas. ¶ Aveo etiam à nimia cupiditate, pro gaudere ponitur: ideſt alacrantes quoque Aveo χαίρω dicimus: id eſt, gaudeo & lætare.

Avĕns, part. c. p. Horat. 2. Serm. non eſt mihi tempus aventi Ponere ſigna novis præceptis.

Avĕrrūncāre, averto, depello, à runcando deducta. [הסיר לבער ἀποτρέπω, ἀποτροπιάζω. Gal. Oſter ce dessus, pouſſer ce chaſſer ce que nuit. Ital. Diſcacciare, rimouere. Germ. Nutzliches thun oder thun. Hiſpan. Echar à perder cosas. Pol. Wybiiać wykorzenić. Vng. Elvessz, elkerget, elhárom. Ang. To put or take away, or from, to ſhift, to remoue.] Vt autem rancare, herbas vel truncos noxios ex agro evellere. Liv. 1. ab Vrbe. Placuit ad averruncandum Deūm iram, victimas cædi. ¶ Inde Averruncasse pro eodem. Lucilius lib. 26. Di maluerint melius, atque inuenta averruncaſſint tua.

Avertĭo, ārium, Navis ſora (ut Budæus ſcribit in Annotat. Poſt.) latiora, quæ pertinge qui ingalea excurrunt ſub alis ejus fixa. Germ. Die Vrſtem eines Pferds. Pol. Podwodzie koni. Vng. Hasvy. Ang. Accurſius: Avertarium, equorum pedorale vel eſſe, ita dictum, quòd averſum calcitrantibus ſit. Poſſit enim Plauto incurruiſſe id quod eorum dicunt, quòd à tergo in caudam deſinit: ab eo quòd Poſtella Fl. Alciato placet hoc vocabulo ornamentum capitis intelligi quæ habenæ ſignarunt: dicique ab avertendo, quòd equi per eam verterentur, prout ſeſſor vellet eſt.

Avĕrro, is, act. t. alio verro, amoveo. [נתר balach. ἀποσπάω. Gal. Deſbarrer, oſter à force. Ital. Rimuouere, volgere altroue. Germ. Hinweg führen. Belg. Afterren. Hiſp. Deſbaratar, empuxar de algun lugar. Pol. Odwracam. Vng. Elvisszem, elfordicsom. Ang. To turne away, to turne backward.] Virg. 1. Æneid. Nec poſſe Italia Teucrorum avertere regem. Plaut. in Amphitruone. Te volo uxor colloqui. Quò te avertiſti nunc? Cic. de Amicit. Tu vicissim animum parum perspicere à me aversas, legum, iuſque ipſum parce. ¶ Huic contrarium eſt Advertere: nam Advertere oculos, vel mentē dicimus, pro eo quod eſt, ad rem aliquam aciem oculorum vel mentis intendere. ¶ Ponitur aliquando pro Intervertere, intercipio & effero in res ad eum pertinentes alterius eſt. Cicer. 3. in Verrem. Aversa pecunia publica nullo fit negotio. Aspasio intellexit in qualibet pecuniam publicam. Cn. Carbonem Cos. datam avertit. Idem in Pronunciatis: Frumentum avertisse à Rep. abreptum ab aratoribus.

Avĕrsus, a, um, Qui sentit aut nobis aversus, tergumq; ostendit. [אחור מפנה ἀποστρεφόμενος. Gal. Qui a tourne le dos, deſtourné, tourné d'autre coſté. Ital. Quello che volge le ſpalle ver noi. Germ. Der abgewendet iſt. Hiſp. Que buelue las eſpaldas. Pol. Odwrocony. Vng. Elfordulo. Ang. Which hath his face turned away, turned from me, or another side.] Ejus contrarium, Adversus, ἀντικρύ &, qui faciem aut certe quamlibet corporis partem nobis obiectam habet. Cic. 3. de Orat. Adversus & aversus impudicus est hoc est, ab anteriore parte & à posteriore. ¶ Sic hostes adversos aggredi dicimus, quum nos à fronte invadimus: aversos autem, cum fugientes à tergo adorimur. ¶ Per metaphoram Aversum vocamus iratum, iniquum, contrarium & malè ſuperiorem. Cic. ad Attic. 8. Deos aversos eſſe à ſalute populi Romani. Idem eidem lib. 9. Aversissimo animo à me abiit. Virg. 2. Aen. Talia dicentem jam ſolum aversa tuetur. Vbi Serv. Aversa, inquit hoc eſt, irata. Nam ſi intueretur, quomodo aversa nihilominus? ¶ Aversa Venus, dicitur præpotterus insanus & exsecrabilis amor. ¶ Aversum, Ital. Capitol. de Clodio Albino: Maluerat nus fuit inter primos amatores, averſæ veneris ſemper ignarus, & talium perſecutor.

Aversĭor, comparativus, cujus ſuperlativus eſt Aversissimus apud Cic. [Polon. Odwrotniejszy. Vng. Elfordúlóbb.] Seneca lib. 2. de ira: Illius vultus averſior vultus eſt.

Avĕrsŏr, oris, m. t. ἀποστρέφων. Cic. 5. in Verr. Verres ille verus, peritor Carthaginis, translatitia quæſtione, averſor pecuniæ publicæ.

Avĕrsōrius, a, um, verbale, ut in aversione emere, in aversione venire, per aversionem vendere, per aversionem conducere. Aversione locare: eſt quum res multæ simul uno pretio emuntur, venduntur, & locantur. Forsitan non ab averrendo dicta, ſed ab averrendo quaſi quum omnia simul uno tempore tanquam per everriculum arripiuntur. Hotomanus in ſuo Lexico. Modeſt. l. Qui officii. de ædilitia emptione & venditione. Res in aversione emptæ, ſi non dolo venditoris factum ſit, ad periculum emptoris pertinebit, etiam ſi res assignata non ſit. Vlpian. in l. Si quis vinea. de periculo & commod. rei vend. Si in aversione vina venierit cuſtodia eorum præſtanda eſt.

Avĕrtĭo, is, f. p. Detestor, abominor, refugio, recuſo. [מאס מאן שנא ἀποστρέφομαι. Gal. Ie refuſe, ie deteſte, ie hay, ie ne veux point, ie ne veulx pas. Ital. Abominare, vulgere il viſo, ricuſare. Ger. Ich habe einen grewel vnd vnwillen haben. Belg. Ick verſtote, verwerpe, hebbe een afſim. Hiſp. Aborrecer, mal querer. Pol. Brzydzę się, odrzucam. Vng. Irtózom, vtálom, vtálom. Ang. To turne backe, to abhorre, to loose away, to ſet at nought, to deſpiſe.] Ovid. in Fast. Officiaque ille levem non avertatus honorem. Colonia. Nam nec ruboris averſatur copia.

Avĕrtĭtŏr, is, f. verbale, Ἀποστρεπτικός. Ger. Ein abkerer wang. Ang. Which turneth away, diſſuadeth, reſiſteth.] Quinct. lib. 8. cap. 2. Ego certè in hoc genere vídeor eorum qui adeant fanum aversationem, ac tenuitatis verecundiam.

Avĕrsātŭs, pabrive, pro averſus. [Pol. Odwrócony. Vng. Vissza fordúlt arcza, meg vissza tekintett.] Sex. Aurel. Victor in Philippo: Adeò fervet & tritis animi, ut jam cui quamvis nullo prorsus unius commento adridere datum ſit, paucis post diebus averſatus, & rabium persecutor.

Averto, ris, dep. to, averſor, cum eum ex ſuperno. [מהפך, מסב Aug. Te abſterreo, à ſpectu, à membris & cõſortio humanæ ſalutis. Gal. Ie destourne, ie destourne de la compagnie des hommes. Ital. Ie ſpauento, ie ſpauentarò. Ger. Ich verkere. Belg. Ick verkeere. Hiſp. Yo buelto. Pol. Odwracam. Vulg. Auerto. Ang. To turne away, to make to turne away.] Cic. pro Quintio: Naviter hominem à ſuis rebus deterret, ne ad diem veniat.

Auersalia, Tabulæ auctionis, inſtrumenta auctionis. Lex D. de tabulis auctionalibus.

Auctionalis, adiect. Auctionarius. [מהפכי Aug. Conuerſi mercatus, ſpectaculum] in quibus auctio ſiebat, ſive ſupellectilis, ſive ædium. Cic. de lege Agr. 2. Vrbanarias auctiones, potius quàm agrarias.

Auctio, as, act. p. Eo quem ſuperius eſt verbi Augeo. Plaut. in Amph. Et tuas res omnes & noſtram omnium fortem expedire volas, peregreq; & domi Bonæ auctare perpetuum lucro. ¶ Hujus compertum eſt Adauctio. Accius: Quibus rem ſeruam, & parcam colui, quorum adauctavit potens.

Auctito, as, freq. ab Auctor, ut Auctare pecuarius Ennio, apud Lactan. ex auctare.

Auctarium, ii, n. t. Quod ſuper menſuram vel pondus juſtum adjicitur, Accreſſio. [תוספת Aug. Gal. Surcroit, ie ne ſçay que ſur la meſure ou le poids. Ital. Soprapeſo, ouero peſo, ouero meſura. Ger. Ein zugeben, ein zumeſſen, was man oben zu dem rechten darzu gibt. Belg. Een toegeworpen. Hiſp. Colmo de la medida, ò peſo. Pol. Przydanie, przyłożenie, przymiarek. Vulg. Auctarium. Ang. To geue ouer and aboue.] ¶ Auctarium quæ Græci ἐπίθεσιν & προσθήκην dicunt ſimul, ſcribendum non improbarem, quòd ita Græca ἐπιθέσεις, ea ſalutant. Nam & Festus probat eſſe ab Augeo. & apud Feſtum Curtium, Ironice antiquis lapidibus ſic interpretatur tamen. Gall. Augmentation, accroiſſement. Ital. Auanzo. Hil. Auer, auere de mauuaiſe à augmenté. Vulg. Auctarium.] Cic. 2. Offic. Apud Homerum optimum auctorem ſalis eſſe videtur pulpito. Legitur & in ſemmone generoſe Ouid. lib. 4 Fast. Optima ſæpe dati cumulus alit auctaris. Figuratè; per obliquos, ſicut alia verbalia per deflexa, cæteris adjungitur. Virg. E. tot habuit ſpretæ ſalis auctaribus, ille. Eſt autem Auctor, quaſi operis factor. Vide Poëtic. cæterùm operum conditores dicunt auctores. Valla lib. 4. cap. 12. & lib. 5. cap. 10. Neque ſolum cum opus aliquod facit, ſed qui præcepit eſſe, & primus jubetur aliquid fieri, aut adjuſtari, præmaterve, Auctor videtur: ſi quis populum ad bellã concitaverit, vel qui concordiam perſuaſerit, belli vel concordiæ auctor fuit. Cicer. lib. 3. Offic. Ara, hujus dedicatoriſve Pellicanus qui dedebatur, hoſtor, & auctor fuit quòd dixiſſet, hoſtor & percuſſator. ¶ Auctor etiam legis. Extat pro illa rem, ut apud Livium lib. 2: Auctores ſumus tutam ibi te peſſarem. Rogationis nomen ſolet. ¶ Item primus propugnator cujuſque rei & defenſor erat, aut vindex. Idem, vel inventor legis. Valerio, & Lectorius collega ejus auctor cõtra recentes, quos acerbe erat. Item, cui quid fidem habet. Idem: Agrarius deinde conſilio ex auctoritate ſenatus edomuit auctoribus regi diverſis. ¶ Item primi deuantiatores rei. Idem: Ille cum auctoribus cognitus eſt Aquios, Vulſcoſq; ſumma vi bellum quotannis. ¶ Simul ter ſpectatorem. Idem lib. 7: Mutet, quæ nollem, auctoritas mea, quòd legum ab eo latarum patres auctores fecerint. ¶ Item cujus illius, per cujus deputationem aliquis perdet, poteſt dici Auctor à quo Auctatus, ſeu Auctoratus eſſe appellatus. Vide illud apud Lucan. Decreverunt, ut quem populus regem, aut Tiſiphonen dixerat, ſi patres auctores fierent, hoceſſe. Itaque ſenatus-conſulta interponerent, & ratum haberent. ¶ Auctores ſententiæ ſunt, quorum ea ſententia ſequitur. ¶ Auctores pupilli, in quorum adoptionem res eorum ſunt. Paulus Iure conſultus: Si non ut progenitus eſſet, auctor fuit, valet auctoritas ejus: quam ſe probare debet qui ſe progenitum eſſe, auctorem fieri. ¶ Auctor item is dicitur, à cujus auctoritate conſilio, aut ratione in rem quampiam ago. Cic. Ver. 5. Tum illi inclementiſſimum, ſed ſi quid à malo auctore conſilii, dictumve abeſſe non poſſe videbit, ea cõtra vendendi auctoritatem nullam habere. Idem pro Cæcin. Perſonis autem fundi. ¶ Inde auctor ſecundæ cuiuſq; fidejuſſor, qui à vendente datur ob evictionem. Horatius:

Auctoratus, Auctorizare, Auctoramentum. Vide authoritas.

Auctus, us, pen. corr. ad, ſextum. Quod auget, quo dremonumentum, aut quod aſſert ad iuſtum cumulum. [תוספת Aug. Gal. Ce qui

ξου δ᾽, αὐξάνομαι. Gal. *Qui fait croître, qui donne croissance.* Ital. *Quello ch᾽ accresce.* German. Der es in der mehrung bringt/ der gröſſer macht. Hiſp. *El que haze accrecentamiento.* Pol. Przymnażaiący. Vng. *Növelő.* Ang. *That augmenteth, that giueth increase.*] Lucret. lib. 2: Nec portò rerum genitales auctibus q; Motus, perpetuò poſſunt servare creata.

Augmen, inis, Augurium. [ארבירין *weyſſagen, wärſagen.* Gal. *Augurement, ce, ceremoſſe.* Ital. *Accrescimento.* Ger. Ein mehrung/ zunehmung. Hiſp. *Accrecentamiento.* Pol. Przymnożenie. Vng. *Növelés.* Ang. *Increase, encreasing.*] Lucr. lib. 2: perfectum corporis augmen. ¶ Augurare, pro augere. Idem lib. 2: Vnde abcunt, minuuntq; quo veněre, augmine danant.

Augmentum, oblatus gratiæ quod ex immolata hoſtia defectum in ſecure imponendo agendi cauſa. Varro lib. 4. de ling. Lat. Meminit & Arnobius lib. 7.

Aŭgmĕno, *vermehren.* Idem quod augeo. Cic. in Lal. Sed vivendi eſt finis optimus, quum integra mente, cæteroq; ſoſpitibus, opus ipſum quæ augmenta vitæ natura dedisſet, cumulate conſecerit. Cognomentor, vide infra in cognomento.

Aŭgur, auguris. Interpres augurioram, qui ex volatu, pastu, cantu avium futura divinat. [אבחוש *warſager, ſiehe meer D., wärſagerey D., ſich meer ſtarcke zum weyſſagen D.* Gal. *Devin ou homme par le vol, ou par le chant des oiſeaux, augure.* Ital. *Augure, indouino, auguro.* German. Ein Vogelſch wercker/ Weiſſager auß der Vögelen Geſchrey oder weiden der Vögelen. Hiſpan. *El que adevina por agueros.* Pol. *Wieszczek, ptaszęgo to ten, ſpiżarnia ten ptaſzy.* Vng. *Iouendőlő, iouendő mondó.* Ang. *A soothsayer, a diuiner by birds.*] Dictus, teſte Feſto, ab avium garritu, ſive à gestu earum, quem augure ſolent observare. Cicer. in Catone: Augurémne quum eſſet, de re auſus eſt, optimis auſpiciis ea geri, quæ Reip. ſalute gerentur.

Aŭgurālis, le, Ad augurem pertinens: [ſłużebnik wieszczego. Polon. *Ofiarnik, Art. służebnyc to zwanie wſzelki, ktorzy służą wieszczu.*] ut, Augurale cœna, quæ & Auſpicialis dicitur. Varr. 3. de Reruſt. cap. 6. Primus hos Q. Hortenſius augur ab cœna poſtea dicitur. Cic. ad Gallum, in eas quum incidiſſem in cœna augurali apud Lentulum Augurales libri, Augurale inſigne. Porta auguralis. Tacit. 1. 2: Nocte porta egreſſus augurali, per occulta, & vigilibus ignara, quo comite, &c.

Aŭgurāle. Inſigne augurum. Senec. de Tranquill. vitæ, cap. 11: Quæ dignitas, cujus non præſextam, & augurale, &c. Vir Auguralis. Cic. de clar. Orat. Augurālis virga, *wieszczkowa ſzabla*; Baculus erat brevis, qui & Lituus appellatus eſt, in ea parte, qua à tabulis erat, incurvus.

Aŭgustam, n. f. quaſi Avigerium dictū, vel Avigarium: pro quo antiquiſſimi etiam Auguriom dixerūt per tres ſyllabas, ut Accii teſtimonio confirmat Nonius. Auſpicium autoritas rei bene gerendæ. [מבחוש *wärſagerey, wärſagerung.* Gal. *Augure, devine, devination, ce devin ou par les oyſeaux.* Ital. *Indouinamento, diuinatione.* Ger. Ein Weiſſagung von den Vögelen genommen. Hiſp. *Diuinacion por agueros.* Pol. *Wieszczbiarſtwo ptaſzego albo inſze.* Vng. *Iövendölés.* Ang. *Diuination, ſoothſaying by birdes.*] Erant autem tria diuinationis genera in avibus: nam aliæ volatu, aliæ cantu futura prædicebant: de ille quidem Præpetes, illæ Oscines dicebantur. Erat & tertium genus ex illarum paſtu, quum pullis gallinaceis è cavea depromptis eſca porrigebatur. Si enim ita avidè edebant, ut cibus ore excidens terram pavire: hoc eſt ferire, tum auſpicanti tripudium ſolliſimum nuntiabatur, & feliciter ceſſarum quicquid ille animo cœpiſſet: contrà omnia infauſta portendebantur, ſi eſcam non rapiebant. Quapropter infelicem conflictum à Numantinis in Manciniam illata prædixerunt pulli, qui eſcam non ceperunt, ſed ex cavea evolarunt. De auguribus auguriisq; vide Alexandrum ab Alexandro, & Budæum in Pandectas. ¶ Auguria avium & avium auſpicia diſtinguuntur apud Plin. lib. 7 cap. 56. Augurium ſpecies eſt ab aviūm garritu, ocinis, nomen eſt. At auſpicium ab avium inſpectione, genericè rationem videtur obtinere, ac de volatu, cantu, paſtu ac tripudio totam obſervationē complecti. ¶ Simillimè etiam latiùs Augurii nomen pro quavis divinatione, ſive conjectura. Cic. 4. Philip. O mea ſemper fruſtra veriſſima auguria rerum futurarum.

Aŭgŭrāculum, racul i, n. f. [ſtanowiſko wieszcze. Germ. Das ort da man weiſſaget/ oder das gemerck ab den Vögelen nimmt.] Veteres dicebāt, quam nos arcem vocamus, quòd ibi augures publicè auſpicarentur. Fuit autem augurāculum in vico Muſcellario & colle Latiari, ad ſacram viam, qua in augurāculū ibatur, ut ex Varr. de Ling. Lat. 4. intelligimus: apud quem maliē Turaculum, pro Augurāculo legitur, ut docte animad. erat Scaliger.

Aŭgŭrālis, a, um, idem quod augurālis. [ſłużebny wieszczego. Cicer. Epiſt. libro 2: Quum ipſum cognitorem ejus juris augurii conſequi cupio.

Aŭgŭrĭor, pen. corr. Proprie eſt ex avium cantu, gestu vel paſtu futura divino. [מבחוש *wärſagen.* מכף *keſſem, wärſagerey, ſtarcke zum weyſſagen.* Gal. *Deuiner par les oyſeaux.* Ital. *Augurare, indouinare.* Ger. Weiſſagen auß der Vögelen fliegen/ ſchreyen/ und dergleichen. Hiſp. *Adeuinar por agueros.* Pol. *Przes wieszczyć ptaſzego, ſtarcie, albo inſze.* Vng. *Iövendölök.* Ang. *To ſoothſay, or diuine by birdes, by ſpeech, or geſture.*] Quanquam etiam latiùs accipitur pro quovis modo conjicio. ¶ Regit autem vel accuſativum. Cicer. de Divinat. 1: Calchas ex paſſerum numero belli Troiani annos auguratus eſt. ¶ Vel ablativum. Idem ad Attic. Ferunt quantam conjecturā auguratum. ¶ Item cum præpoſitione De. Idem in Bruto: Sed quid de illo augurer, jubet dicere. ¶ Et cum Ex. Idem Cornuto: Nam ignitur ex aliis volatu, nec ex cantu finitro oſcinis, nec è tripudiis ſolidissimis, aut ſomnio ubi augurer.

Aŭgŭro, as, Auguror. [*wieszczę.* Ger *loſen/ etwas künfftiges weiſſagen.*] Virg. lib. 8: & Quid veriùs augurat opto. ¶ Hinc Inauguro, & exauguro, cāpoſita cum ſua & ſignificatione. Nā inaugurare eſt per auguriam conſecrare. ¶ Exauguare autem, quod inauguratum erat, contrario augurio profanare. Cicer. de Antonio Cæſaris flamine: Quid igitur ceſſas? cur non inauguraris? ſume diem, de quo te inauguret. Liv. 1. ab Vrb. Etrusci liberā cæteris religionibus aram eſſet, tota Jovis templique ejus, quod in ea ædificatum, exauguratum ſana, ſacellaque ſtatuit.

Aŭgŭrātō, adverbium, *wieszczkowo.* Per auguriū: ſicut Auſpicatō, per auſpicium. Liv. 1. Decad. lib. 1: Artium Numa, ſtatu Romulus auguratō in urbe condenda regnū acceptus eſt, de ſeq; quæ deos comitia juſſit.

Aŭgŭrātŭs, us, actus, vel dignitas auguris. [*wieszczkowanie.* Ger. Die Ehr/ Würde eines Auguris oder Weiſſagers ab den Vögelen.] Cic. de Divin. Cujus quum centarei (centum augures ſunt) dixi ei congratulaturum me quicquam. Ibidem: Quid igitur iſte vester, quod clariſſimum eſt ſui generis augurium, unde vobis est traditus?

Aŭgŭrātor, oris, ipſe augur: in dictus, divinator. [*wieszcz.* Germ. Ein Weiſſager/ Verkündiger/ oder Auß der Vögelen.] Cic. 3. de Divin. Quæ tandem ista augurandi vis est ex paſſeribus, &c.

Aŭgŭstĕus, a, um. Dicitur ſanctus, & dignus, quem religioſa quadam veneratione obſervamus, colimus. [הנכבד *honorable, honeſt, honeſto, honeſto D., honeſt, honeſt.* Gal. *Honneſte, venerable, reuerend, magnifique.* Ital. *Augusto, venerando, reuerendiſſimo, degno di reuerenza.* Germ. Heilig/ Ehrwürdig/ vnd Mächtig. Hiſp. *Santo, reſpetado, que deue ſer honrado.* Pol. *Szlachetny, czcy godny, poważny, godnoſtny.* Vng. *Tiszteſſeges, böcſületes.* Ang. *Worthie of reuerence and honour, magnifick, worſhipfull.*] Vnde Augusta templa, & simulacra, augusta forma, & augusta dignitas, &c. Ovid. 1. Fast. Sancta vocant augusta patres: augusta vocātur Templa ſacerdotum, rite dicata manu. Cic. 5. Tuscul. ex hoc igitur Platonis cœli quodam ſancto, augustoq; fonte, nostra omnia manabunt oratio. Sed & Octavius Cæſar primum, ut deinceps ceteri ab illo Cæſares, Augusti, ſunt, cognominati ſunt, tum ob ſingularem eorum virtutem metica q; in Rempublicam maxima, tum ut cæteri tam Augusta, ſplendidoque nomine ſibi adepta, ad eaſdem egregias virtutes invitarentur. ¶ Item quia mente Sextili Octavius Cæſar primum Conſul cum imperio, triumphos in urbem inſulit: Aegyptus quoq; hoc mense in poteſtatem populi Romani redacta, & finis civilibus malis impoſitus eſt, placuit Senatui, ut quinto Sextilis, deinde Augustus appellaretur, ut cui imperio facta ſint maxima fierent. [הנכבד *adoni, adoneſſe.* Gall. *Auguſte, Auguſte.* Ital. *Auguſto, Augusta.* Germ. Der Auguſtus. Hiſpan. *Eſtado de Auguſto.*] ¶ Augusta mensa, apud Macrobium eſt ea, quæ Augusta facta eſt: id eſt, quæ conſecrata eſt. Item templum, ædes, Iunonis Populoniæ Augustior mensa eſt.

Aŭgŭstē, adverbium, Sanctè, piè, religioſè, & cum quadam veneratione. [*ſwiątobliwie.* Vngar. *Szentűl, böcſületeſſen.*] Cic. 2. de Natur. deor. Hunc dico Liberum Semele natum: nec eum quem noſtri majores augustè ſanctèq; Liberum cum Cerere & Libera conſecravērunt. ¶ Dicere de religione augustius. Cicer. de clar. Orat.

Aŭgustālē, is, n. t. [Germ. Ein Jüden Hof oder Gaſſ. Ara *longo poſtmodum ævo, à proceſſu dicta.*] Domus principis vel magistratus a rectantibus appellata fuit, quæ à veteribus dicebatur Prætorium. *ogrodzenie.* In cellis quoq; Imperatoris tabernaculum, Augustale dictum legimus. Quinct.

Augustales, celtæ Vegetio lib. 2, cum binis appellabantur qui primos in bello ordines ducebant: ita dicti, quòd ab Augusto ad id munus eſſent delecti. ¶ De Augustalib. vide Tacitum & Lipsium. Augustalia dicebantur loci in honorem Augusti, quibus tribuni militum Augusto præfect. ſunt quasi fatales memini & Tacit. in pr. ubi Lipſ.

Aŭgŭlētī, remoti dicebantur in locis moventis paſti, rotundi: quòd Augustus eos recenſuit, & ubi fuerant, lapides aliquos conſtituit, nomenq; terram ſuis temporibus remeſurari voluit, ac veteranis nominibus aſſignari.

Avidus, Cupidus, ab avendo hoc eſt, à cupiendo. [מחוה

rem avelle, ut ravimus. Gal. Convoiteux, desireux, ingrat. Ital. Auido, ingordo, desiroso. Germ. Begirig. Belg. Begeerich. Hisp. Cobdicioso, auariento. Polon. Chciwy. Vng. Kivánó. Angl. Coueitous, desyrous, greedie.] Terent. in Heaut. Sed habet patrem quendam avidum, miserum atq; aridum. Plin. lib. 12. cap. 1. Vt est natura hominum nativitatis avida.

Avĭdĭtas, atis, Cupiditas, desiderium. [חמדה, תאוה, משאלה. Gal. Conuoitise, desir, affection ardente, enuie. Ital. Auidita, appetito, & desiderio. Ger. Begird, begirigkeit. Hispan. Cobdicia, auaricia. Polon. Chciwość. Vng. Kivánság. Ang. Couetousnesse, greedinesse.] Cic. de Senect. Habeo quæ ferè cuncti magnam gratiam, quæ mihi terrenis aviditatem auri & possessionis & sibi sustulit. Idem 3. de Fin. b. Erat enim, ut fers, in eo inexplicabilis avaritiæ, & pecuniæ, non fruendi potentia.

Avĭdus, adverbium, Cupidè. [בתאוה, בחמדה, בתשוקה. Gall. Ardamment, affectionnement, de grande affection. Ital. Auidamente, Secondo Ger. Begirdig. Hisp. Cobdiciosamente. Pol. Chciwie. Vng. Mohon. Ang. Couetously, greedily.] Cicer. de Senect. Graves illas fenex delici, cujus quidem sic avidè arripui, quasi diuturnam fore sperare cupiens. De hoc etiam in dictione AVARVS.

Avĭcŭla, quasi ovicula, Aprus recentis partus, Festus.

Avis, Et Volucris omnis, quæ ova parit, & pennis decorata est. [עוף. Gal. Oyseau. Ital. Vccello, augello. Germ. Ein Vogel. Hisp. Ave, que pone ynevos huevos. Pol. Ptak. Vng. Madar. Angl. A fowle, bird, or great creature, as brood goose.] Itaq; dicta fuit quæ diuisa videtur, ab auis, hoc est, Jovis secretioribus, cujus vocis examen dicit Varr. Autor ad Herenn. lib. 1. Avium cultu ducit augurium. Volucres autem dicuntur, quæcunque volare possunt. Vnde apes, vespæ, muscæ, & papiliones, volucres quidem sunt, non tamen aves. Vespertilio quoque à quibusdam inter aves non numeratur, eò quòd pennatus non sit, sed pennarum loco alas habeat membranaceas, & quatuor pedes contra avium naturam: quòd si ut media quædam species inter ravem, & murem esse videatur: tamen etsi Varia ab avium genere eum non excludat. ¶ Alba avis, Ἀόρνις λευκὸς proverbialiter à M. Tullio in epist. Famil. li. 7. dicitur pro nova atque antiquata. Quod habet & in contrario dictum rara & inusitata, quòd aves perpaucæ sint albo colore. ¶ Bonis auspicatis avibus dicimus, quum rem feliciter aut secus cedere significamus. Ab augurum observatione sumptum. ¶ Avis ex avibus, ὄρνις ἀπὸ ὀρνίθων, proverbii forma dictus est Aristophanes pro nimium nobilis, quasi bonus ex bonis progenitus. ¶ Musarum aves μουσῶν ὄρνιθες, non absque proverbii specie Theocritus in Thalysia appellat Poëtas, quòd Lesbiarum memorem assiduè canant sua poëmata. ¶ Meliores nanciscitur aves, Ἀμείνονας ὄρνιθας τυγχάνει, dicimus, quibus post res adversas succedunt prosperiora. ¶ Nisi signa vidit avis, οὐκ ἄν ἴδοι ὄρνις εἰ μὴ σήματα, hyperbole proverbialis, de se vehementer occulta. Aristoph. in Avib. Οὐδεὶς ἂν ἴδοι πώποτε ὄρνις οὐδὲν ἀσήμαντον. Nemo meorum vidit theatrum, nisi certum signa avis uliquam. Vide Suidam. ¶ De Avium cantu diversis temporibus, diem & qualitate, lege Apul. lib. 2. Florid. ubi de plurimis circà hoc scribit. Præterea aves rectius dici animalia terrestre quàm aereum, idem Apul. ostendit in fine, de Deo Socratis, libello circa medium. ¶ Aves crate capere, Plautus in Asinaria: Hoc uno excepto, quod non crate, sed retibus aves capiuntur. Vide Hud. Miscellaneorum li. 1. ca. 28: Nostrates, inquit, rustici cum nova vertecta est humus, ab ea vacuas arcolas quatidiè concinnant, in quibus superjecta crate, orecum effundunt, variisq; semina ad inescandas aves spargunt. Eæ verò sub ea dum spem non hanc patientes, sine qui machinam suspendit, etiam laxato, omnes facilè opprimuntur.

Avĭcŭla, diminutivum, Parva avis. [ציפור. Gal. Oyselet, petit oyseau, passereau. Ital. Vccellino, augelino. Germ. Ein Vögelin. Hisp. Auecilla, ó pequeña ave. Polon. Ptaszek. Vng. Madarka. Ang. A little fowle.] Gellius lib. 11. Avicula est parva, nomen est Gallinæ, nidulatur q; in segetibus.

Avĭarium, aviari, Locus ubi aves domi nutriuntur, vel quo aves intrudunt. [מגדל ציפורים. Gal. Volliere, lieu ou on nourrit oyseaux, cage, treille. Ital. Luogo de tenere uccelli, or uccelliera. Ger. Ein Vogelhaus. Hisp. Lugar, donde se crian aues. Pol. Ptaszka przybytek, kurnik ptaszęcy. Vng. Kertnek, madarak tartásához. Ang. A cage.] Cic. Q. fratri lib. 3. Nihil est relictum, præter balnearia, & ambulationem, & aviarium. Colum. lib. 8. c. 1: Quæ non similiter appellantur apum cubilia, piscium, vel anatium & volucrum, quæ stagnis piscinisq; lætantur, aviarium vel etiam pecudum, sylvestrium, quæ nemoribus claustris cuniculis diuturnis, vivaria. ¶ Aviaria quoq; à Virgilio dicuntur loca nemorosa, & secreta, quæ avibus abundant. Sic enim habet 2. Georg. Sanguineisque inculta rubent aviaria bacchis. Vbi Servius: Aviaria secreta nemorum, quæ aves frequentant.

Avĭārius, m. f. Qui curam avium gerit. [שומר ציפורים. Gal. Oyselier, qui a soing de oyseaux ou volieres ou cages. Ital. Colui che tiene cura d'uccelli. Germ. Der die Vögel versicht, der mit Vögeln umbgeht. Hisp. El que tiene cuydado de aues. Pol. Ptaky opatrujący. Vng. Madarakra vigyázó, madarak kalitkának tartója. Ang. He that hath the ouersight of birdes, a fowler. [Columella libro 9. de Gallinis: Sed tamen ut illustrem hanc curam, quo commodius habere aviarium. Dicitur & Aviarius.

Avĭus, a, um, Quod longiùs distat à via, aut quod est fine via. [בלתי דרך. Gal. Secret, retiré, non frequenté. Ital. Non in via, solitario, desierto. German. Das nit gewegen ist. Hisp. Desconocido. Pol. Sędziwy, dziwki, dziwny. Vng. Vtnélkül való. Ang. Without a way.] Virg. lib. 2. Georg. Avia tum resonant avibus virgulta canoris. Sallust. in fragm. Ipse nocturnis, avibus itinere avio grotantes repente Romanos palantes aggrediuntur. Lucr. Avia Pieridum peragro loca, nullius antè Trita solo. Idem: Avius à vera longè ratione vagaris.

Aula, & Olla, arborum vitium quomodo contrahant, vide Theophrast. lib. 4. cap. 19.

Aula, æ, Atrium, regia, Propriè est principum domus vestibulis perillustris, ut annotavit Athenæus. [אולם, ארמון, היכל, פלטין. Gal. Vne salle, la cour de prince, maison royale. Ital. Corte del palazzo, corte de principe. Ger. Ein Saal, ein Schloß. Hisp. Palacio de los grandes. Pol. Sala, dwor królewski. Vng. Vdvar, palota. Ang. An hall, a prince lodge, or palace, a court.] Vnde apud Homerum loca lebdalia hoc nomine intelliguntur. Verùm quoniam principum ædes habere solent complura hypæthra, latum est ut aula pro regia ponamus. Seneca: Nostrorum vox est ejus, qui in culmine regum constiterat, quum quidam illum interrogaret, quomodo rationem cum in aula contiqueretur esset? Semetipsum (quantas?) inquit, accipiendo, & gratias sæpè agendo. Antiqui Aulas dicebant, quas nos Ollas id est, vasa figulina, cujusmodi cibaria coquuntur. Plautus in Amphitryone: Optumo jure fustigatur aulæ cinerisio caput. ¶ Hujus cum aula cognata est Aulula, à qua Plauti comœdia Aululariæ, hoc est, Parvæ aulæ. ¶ A quo rursus fit aliud diminutivum Auxilla, ut est autor Festus.

Aulĭcus, ca, cum, denominativum. Quod ad aulam pertinet. [בחצר, מחצר. Gall. De cour, de palais. Ital. Di corte. Germ. Hofisch, zu dem Hof gehört. Hisp. Cosa de palacio, de grandes. Pol. Dworski. Vng. Vdvari. Ang. Courtly, or courtiuer. Iul. Aulicus apparatus. Et Aulicus, subitarius. Qui aulæ sectator est assiduus. Suet. in Neron: Nam forte avidi, ut in publica fame Alexandrina navis nuntiaretur, pulverem ludatoribus aulicis advexisse.

Aulæum, aulæi, n. (vel quod magis in usu est) Aulæa, æ, pluraliter, αὐλαία, ἡ καὶ αὐλαῖα. Sunt vela picturata, & versicolori textura spectabilia, quæ à Græcis περιπετάσματα, & ἐπίσημα appellationem nominantur, quibus in spectaculo ab cæno apparatu pariete obtenduntur. [Gal. Tapis, tapisserie. Ital. Panno d'arazzo, razzo. Germ. Teppich, tapet. Belg. Tapisserye. Hisp. Manera de pared en tapiz. Pol. Kobierzec, obicie. Vng. Kárpit. Ang. Tapistrie, arras, hangings of chamber.] ¶ Dicta Aulæa, ab aula Attali Asiæ regis, in qua primùm inventa sunt. Vide etiam Attalica aulæa vocantur. Propertius: Nobilis aulæi porticus Attalici. ¶ Belluata tapeta, βαμμα, dixit Plautus. A textura belluarum, quæ in aulæis intexuntur. Singulare numerus legitur apud Ciceronem in Oratione pro Cælio. Deinde de fabellis conqueruntur, aulæum tollitur. ¶ Legitur & Aulea fœminino genere apud Q. Curtium: Nec qui equum (insigne eorum quæ invicem inferta erant, Rex gnarabat, quum post aulæam, quale tectos operuerat, staret.

Aulerēs, pen. prod. Tibicen, Aulædus. [חלילי, חלילים. Gal. Ioueur de fleute, ioueur de flaste, menestrier. Ital. Sonatore di pifferi, cantore. Germ. Ein Pfeiffer, ein Schweitzer. Hisp. Tañedor de flauta. Polon. Trębacz, piszczek. Vng. Furulyás. Ang. A minstrel, a piper, a whistler.] Cicero pro Murena: Pòst quam illæ quæ non potuerunt, ullam potiorem partem reliquerunt artificibus, eos auleras esse, qui cinædorum potius quàm tibicinum nonnullos videmus, quo oratores evadere non potuerint, eos ad jurisperitiam devenire. Hinc locus fictus proverbio: Auleædus fit, qui citharœdus esse non possit. ¶ Fuit & Auleres cognomen Pomponiæ, patris Cleopatræ, qui præter reliquum vitæ molitiem etiam cantandi exercuit: unde & nomen auctus est. Hic ab Alexandrinis regno exactus, ad Romanos confugit, quo Senatui commendante est, & à Gabinio in integrum restitutus, Autor Strabo lib. 17.

Aulētĭcus, ca, cum, pen. corr. αὐλητικὸς. Hoc est, tibiis idoneus: ut Auleticus calamus. Plin. lib. 16. cap. 36. Ochomenius est continuo foramine pervius, quem Auleticum vocant.

Aulētĭcis, pen. prod. auleticis, pen. corr. d. t. [αὐλητικῶς. Ger. Ein pfeiffens art. Ang. A woman solution.] Mulier tibicina est: nam auleres tibia est.

Aulicoquĭa, æ. f. Antiqui dicebant, quæ in aula hoc est, ollis coquuntur. Vide Aulicoqua extra ordinem, in aliis circa Autumni Festos. [German. Hofspeis getocht.]

Aulordis,

Aulæ ædis, ædes. Ger. Ein Hauß oder Pfeffer. Pol. Sumag. Virg. Ang. A mansion or seate.] Quibus tunis, quas Græci ἀνδρῶνας vocant. Cicer. pro Murena. In Græcis autem ædibus eos antiquos esse aiunt, qui eas hærede dicti non possent. Vnde eiusmodi ædium habitationes antiquas non aulæas.

Aulam, ἀυλὴν, ut scribit Hieronymus, Græcæ aut eandem esse quæ in organo resonant. Aulæ cuiusdam & calamus Thalia, ludens. Aulæ cuiusdam & calamus Thalia, ludens. Aulæ cuiusdam & calamus Thalia, ludens

Vig. 8. Vng. Pohl. Ant. Hacthab gesmeert, Hat he geeft wol.] Virg. 3. Aen. Auratosq; equi: cpares. ¶ Aurum fit dicimus qui bene cecinit. Hor. l. 1. Ca. Doctus auritas fidibus canoris Ducere quercus. ¶ Aurum populus, apud Plaut. Aulul. Aurum habere quiritem. ¶ Aurum habere. Ter. Eun. Habet aurum, habet vestem. Adjectivalitur. Vide GALLICUS.

Aurīga, æ. prod. g. per. com. num. Translucem Prisianum. Q. vel una carum regat. [אורג textor. Schol. Iuliy. &c. Gal. Coutelier. Ital. Carratore. Ger. Ein Kutscher, ein Fuhrmann. Bel. Een Voerman. Wagenaer. Hisp. Carretero, el que rige el carro. Pol. Jeden wozniy. Vng. Kocsis, szekeres. Ang. Carter, waggoner.] Qua vos ab aurea agendis dicta videtur fluxisse. Aurigæ arripuere locum. Horat. Aurigæ certantes. Virg. 12. Aeneid. Cunctantes equos, aguis aurigæ manibus quæ fluunt. Pectora plaustri cavis.

Aurīgo, as. Curram regere. Isidor. Gal. Charrier, mener, gouverner un charroy. Ital. Menare, guidare le carrete. Germ. Fahren. Hisp. Carretear. Pol. Powoze. Vng. Kocsikodom. Ang. To drive a cart. Iuven. in Calig. Nec dubia in Cæsonio gaudia. Idem in Nerone. Max & ipse augurare, atque ut ipse dicebat, sapius vatem.

Aēr, ĕris, acc. d. p. Mollis et rectè Isidor. Vario Modi Natura aurigatus, a nimbo cælinco. Bx Nonio.

Aurīgātio, onis. f. verbale. [Gal. Conduite de charroy. Ital. Cassina di menare carra. Ger. Die Wagenführung, oder Fuhre. Hisp. Obra de regir y governar carros. Pol. Powoznictwo. Vng. Kocsikodás. Ang. Driving a cart.] Gell. lib. 9. cap. 8. Quibus verbis delectari animus & puerum abhorrens, vanda studiose ludicra, gestaturnes, auligationes refert.

Aurīgor, āris. [אורג texere. Schol. Iuliy. &c. Gal. Charrier. Ital. Carrizare. Germ. Ein Fuhr. Hisp. Carretear. Pol. Karstwoic. Vng. Szekerez. Ang. To carry, to waggon.] Vicetur aurigaria Suet. in Nerone. cap. 22. ubi eo quo curram habet a frucndi aurigas in Circulatis. Fidicinæ verbi inquit, tantæ pecuniæ commodo argentos precios quam coëmptum, sed & in Pictura memoriæ dignum auriganos tradidit.

Aurīgo, ginis, pen. prod. Cr. Morbus regius, à colore auri, quē ictis per cutem corpus diffusa repræsentat. [Hieroph. Gal. Maladie qui rend le corps jaune. Ital. Ictericia, morbo regio, di color d'oro. Ger. Gelsucht. Hisp. Tamaricia, dolencia de los ojos.] ¶ Hinc Aurigicolus, is, qui eo morbo laborat.

Aurīpigmentum, i. n. f. [Gal. Orpin, arsenic. Ital. Orpimento. Germ. Operment, arsenik. Hisp. Oropimente. Pol. Arszenik. Vng. Arsanyék. Ang. Arsenic, yellow mineral Ore.] Genus est coloris quod in Syria invenitur in fumaria tellure, auri fulgendore, sed fragile, lapidum specularium similitudine. Vide Plin. lib. 33. cap. 4. Duo autem sunt auripigmenti genera, quæ vide supra in dictione ARSENICVM.

Aurōra, æ. prod. p. Prima dies lux, quasi ab Solis adventum aer illustratur. [אור lucere. Gal. L'aube du jour, le poinct du jour. Ital. L'aurora. Ger. Die Morgenröthe, wie sie es anderst nennen. Bel. Den Dageraet. Hisp. Alba, ó aurora, ó el Alva. Pol. Zarzynka, zgrzenie. Vng. Hajnal. Ang. Morning, morning time.] Quæ vos ab aurea agendis dicta videtur fluxisse. Aurora arripuit ex Tithono Memnonem. Virg. 12. Aeneid. Cum primum Aurora polo dimoverat umbram. Pectora plaustri cavis. Aurora fuscis. Ter. Eun. Ante auroram. Horat. Aurora ruber. Virg. Aurora nitens. Ovid. Aurora Memnonia. Virg. Aurora Persis. Ovid. Aurora Indica. Virg. Aurora Eois. Ovid. Aurora Orientalis. Virg. Aurora Hesperia. Ovid. Aurora Occidentalis. Virg. Aurora Tithonia. Ovid. Aurora Cephea. Ovid. Aurora Phœbeia. Ovid. Aurora Phœbi. Virg. Aurora Phœbea. Ovid. Aurora Solis. Virg. Aurora Titania. Ovid. Aurora Titonia. Ovid. Aurora Tithonia. Ovid. Aurora Tithonia. Ovid. Aurora Tith

ἄξιον ἀκούειν, οὐδὲ ἀκοῦσαι ἄξιον ἀνήρ. Vide Scal. in Fest.

Aurifodinæ, penultima corripit. Quæ aureos crines, seu aurea comam habet. [χρυσοκόμης & Gall. Qui a le cheueleure dorre ou blonde. Ital. Che ha li capelli d'oro. Germ. Der gut in Gestalt oder ein gutes Haar hat. Hispan. Que tiene hermosa cabellera. Pol. Złotowłosy. Vngar. Aranyhaju. Ang. Which hath a faire yellow or golden heare.] unde Phœbus vocatus est auricomus. Batrachomyom. Silius 3.

Auriferum, Quod fert aurum. [χρυσοφόρος & Gall. Portant or. Ital. Che produce oro. Ger. Das gut traget. Hispan. Que produze oro. Pol. Złoto rodzący. Vng. Aranyat termo. Ang. Which bringeth forth gold.] Vide aurifera flumina Hermi, Tagum in Hispania, Padum in Italia, Hebrum in Thracia, Pactolum in Asia, Ganges in India. Auriferæ arbores, Cicer. v. Tusc. Auriferum oceanum, Plin. lib. 5. cap. 1. Aurifera terra, Martial lib. 12.

Aurifex, ficis, m. Faber aurarius, qui aurum laborando artifex est. [χρυσοχόος & Gallice, Orfeure, orfeure d'or. Ital. Orefice. Germanice, Goldschmid. Belg. Goutsmidt. Hispan. Platero que labra oro. Pol. Złotnik. Vng. Ötvös. Ang. A goldsmyth.] Cicero, Orat. Ad eu probanda quæ non auribus fracta, sed quasi ad populari trutina examinantur. Plin. Veteres auri fidem arte probabant, ut inter tolia candida auri hasta margaritis. [officina.

Aurifīcīna, pen. prod. [An. Χρυσοχοεῖον, ου.] pro aurifex.

Aurifluus, Qui fluit aurum. [χρυσορρόας. Ang. Which floweth gold.] Plaut. Hermithicæ aurifluæ est.

Auriger, ra, um, adject. [χρυσοφόρος & χρυσηγενής. Cic. 2. de Divin. Auriger is divum placantes sanguine cæso. Arbor aurifera, Valerius 8. Argonaut.

Aurigo, [Pol. Złota wierzchnia, Ang. Yelowmoyle.] Scribonio Largo, a fidis sive talis lucifuge coloris auri, unde & Hippocastanea dicebantur huius regnus Horatio, & aurigines Cicero lib. 3. cap. 1. [Gall. Jaunisse. Ital. Tedesco di fegato. Vng. Sargaság.] Est morbus qui laborantes iaundes, Iberici, Horat. & aurigiosi morbus ipse et arcendis Cassio à Plin. vocatur.

Aurilĕgus, pen. corr. Qui aurum legit, ut est fabricator. χρυσεύς, χρυσοκόλλητος.

Aurō, as. [χρυσόω. Polon. Pozłacam. Vngar. Megaranyozom. Ang. To gylde.] Aurum superpono, a quo Deauro, & Inauro inde auratum, inauratum, deauratum.

Auscălĭpēdium. [Pol. Czapeczka. Vng. Ihveje.] dixerunt veteres pro vertice calo pilofo, cui solet in tonde natis cum multis pecudibus, teste Var. l. 6. de Ling. Lat. Sed vide ibi Scalig.

Auscillāri. Veteres pro osculari dicebant. Est autem os hoc est, parvo ore ed ducitur, quod in osculando fieri solet. Festus.

Auscŭlto, n. p. cum accusativo significa. Audio & diligenter attendo. [שמע לשמוע, לקשיב, לאזין. Gal. Ouyr, escouter. Ital. Ascoltare, odire, fare attento. Germ. Zuhören, mit fleiß zuhören. Belg. Te luysteren of vertrouwt horen. Hispan. Escuchando, escuchar. Pol. Słuchaiąc. Vngar. Halgatodzok. Ang. To listerken, or gyue eare vnto.] Hinc illud Catonianum. Auditis eum, non auscultamus, tanquam pharmacopolam. ¶ Auscultā & perpende, ex Homero. Cicero ita quoties significabimus nos aliquid dictum quod ad rem pertineat, quodque rarum ac certum futurum sit. ¶ Aliquando obedio, sed rarius dicere. ὑπήκοος ἀκροατής. Terent. in Andr. Fac pol tu me adiutem, ac ne auscultem ei. ¶ Item Atpicio, ectno. Afran. Prætigno (ut erat Nonius) Ludos hinc auscultari procul. ¶ Hinc Auscultatio, ἀκρόασις. & Auscultator, ἀκροατής, verbalia.

Ausim, ausis, ausit, ponuntur pro Audeam, audeas, audeat, τολμῶ, τολμᾷς. Liv. in Proœmio lib. 1. cuius Vide. Nec tetigisse queam, cicere ausim. Virg. 1. Georg. Ausim vel tenui vitem committere sulco.

Ausĭlo, Ausus, & Ausim, ἀποτολμῶ, ἀποτολμήσω, pro temerè præsumpturi aliquid dicuntur. Mart. Hoc ubi pro rostris & italicus impetret aulis.

Auspex, icis, com. t. Proprie dicitur qui ex avium volatu, cantu, aut pastu futura divinat quem & Augurem appellari, supra ostendimus. [οἰωνοσκόπος. Gallicè, Prouiditeur. Anyure. Italicè, Prouiditore. Germanicè, Ein weyssager auf naturliche ding der acht haben. Hispanicè, Adeuino de aguero de aues. Polon. Wieszcz. Vngar. Iovendoto, Jovendomondo. Ang. A soothsayer, a gesse.] Cicer. ad Attic. lib. 2. Latores & auspices legis eius ait. Auspices autem in omnibus fere rebus publicis & privatis felicem negotiis adhibebantur. Nam & in nuptiis adhibebantur contrahendis, ut de nuptiarum successu auspicia iumerēt. Vide apud Suetonium legimus Sponsum pueram. Neronem nuptiis, duce inter auspices coniugatæ. Et Cicero pro Cluent. Nihil genero fortis nobis auspicijs. Qua de causa saltum est quod hic antea scriptum erat, Auspices autem vocant, pronubos qui à patre matrimonio nuptas adhibeant, quem tamen dum pronubæ ex parte sponsæ. ¶ Auspicem præterea vocamus, cuius ductu, & auctoritate res aliquid gerimus. [Ang. A first mouer, a guyde.] Horat. lib. 1. Carm. Ode 7. Nil desperandum est Teucro duce, & auspice Teucro.

Auspĭcālis, le, orum. t. Quod ad auspicium pertinet. αἰωνοσκοπικός, ejusmodi, Auspicialis piscicultus, qui aliquid portendit, aut significat futurum. Plin. lib. 32. cap. 1.

Auspĭcium, n. t. Augurium, cuius ratio tum præcipue ab ave cantu avium, cuius inventionem Tarchoni Thebano assignat. Plin. lib. 7. cap. 56. [οἰωνοσκοπία. Gall. Augurie ou deuin, ou deuination de oyseaux par auscultation, ou obseruer le vol ou le chant d'oyseaux. Ital. Auspicio. Germ. Ein weyssagung des menschen so ein gefallen oder lust hat zu vogeln. Hispan. Augurio, vanos de aues. Polon. Wieszczba ptakow. Vng. Jovendolás, Ang. Guynge, a signe or token almost by the do of thynges to come.] Dicuntur Auspicium, quasi avispicium, ab avibus spectandis: quemadmodum Augurium, quasi avium garritum: vel avium scitum garritu, quem auspicantes observabant. Cic. 2. de Divin. Ndli publici neq; privati auspicij neq; domi, neq; militiæ gerebatur. Auspicia quo fiebant genera Dion narrat: unde sine observatione alterius observationem. Utrumq; genere poterat quodvis in populo tollebatur. primò, vel si nulla auium signa de cælo mortalibus essent, nec observarentur qui essent, altero quòd cælesti obtutu signa visa, quod publicè calamitate portendere videret: observationes, quas auspicia habebant, et, qui agere cum populo vellet. Utrumq; genus, lege lata, sustulit P. Clodius Lib. Plo. Ciceronis enarratio quo fit in oratione pro Sestio. Idem Contulous sedentibus atque inspectantibus, hac lex est, ne cui ista valerent, ne quis obnuntiaret, ne qui legi aduersaretur. Ex Commentario Asconij in oratione pro Sestio. ¶ Sunt autem similia, ut ne alia diuinandi genera excludam. Cic. 3. de Divin. Fuit enim optimum auspicium habere, et audire. Festus. ¶ Pontifex & pro duce, fortuna, & auspicato. [Ang. Conducte or disposition of a captayne, auisement.] Virg. 6. Aeneid. En Iuppiter, uncui spolia illa recisa gerens Dux olim lecta fortissima gente Latinum Imperium terris animisq; æquabit Olympo. ¶ Nonnunquam etiã pro imperio & potestate. Idem 4. Aeneid. Communemq; hanc regni populum, paria asque regamus Auspicia. ¶ Dicimus & Meis auspicijs, prætore, eo, Meo Marte, meisq; præsidijs. Virg. 4. Aeneid. Me sinat meis patrem Troianis ducere vrbem Auspicijs, & ponentem componere cineres.

Auspĭcor, aris, d. p. Auspicatus, o, de cælo servo, ex avium cantu gestu e; futura divino, certo eventu aves consulo. [οἰωνοσκοπέω. Gall. Considerer par le chant, deuiner, deuiner par oyseaux. Ital. augurare, auuisare. Ger. Vögel schauen oder vögel achtung nemen oder einen weyssagen. Hispan. Adeuinar por agueros, conocer. Polon. Patrzmy ptaszki, wrozbie. Vngar. Jovendolek, el hogy dolok. Ang. To deuine, by birdes.] Cic. 2. de Natur. deor. Deinde eas quam primum [auspicor, auspicari est ablativus. ¶ Et quoniam veteres ante in Auspicijs gerebant, sic ut Auspicari dicamus pro incipere, & negotium aliquod agere. [Ang. To begynne, or take in hande.] Suetonius in Aug. Militiam auspicaturus non nisi bonarum modo legionum, nec etiam præfecturas alarum dedit. et, ni iam iacipientibus & ferè auspicio melioribus. Cohum. Ehr. 2. Postrab Id hus tarnus auspicari solemus.

Auspĭco, as. Antiqui dixerunt pro Auspicor. Plaut. in Pœn. Ego auspicavi in hunc diem. Idem in Rud. Non hodie iri auspicatum. Nonius M. Cato de constantia ait sic: Postquam auspicavit atq; exercitum adduxit parte castra hostium, &c. Sulpitius scribit Gram. lib. 1.

Auspĭcātō, adverbium, Auspicio sumpto, augurato. [αἰωνοσκοπικῶς. Gallicè, A la mode de deuiner, de bonne fortune. Italicè, In buona hora. Germanicè, Mit gutter anzeigung der vögel oder gutter zeichen. Hispanicè, Con buen agueros. Polon. Szczęśliwie. Vngar. Szerencsessen. Ang. Fortunately, or luckely.] Cicero 2. de Divin. Romulus urbem auspicato condidit. Idem pro Dejotaro. Nihil Dejotarus, nisi auspicato gerit. ¶ Sumitur nonnunquam pro Feliciter. Terentius Andr. Haud auspicatò me hucca, quæso. Huius compositum est inauspicatò: hoc est, infeliciter, vel malo auspicio prævio.

Auspĭcō. Ventos prædicendi causa observando. Auspicandi autem dictus, licet non observarit in principio. [μαντεύομαι. Gall. Vaticiner. Ital. Vaticinio. German. Der Künfftig ding sagen. Belg. Den Toekomenden. Hispan. Vanos de mudanças. Pol. Wieszczę. Vng. Jövendölek. Ang. To foredoe.] Nonius habet. Auspicatus est, qui bene auspicatus est. Virg. 1. Georg. Frigidus aut quondam siluis immurmurat Auster. ¶ Ventus hic observatur ab Augure, qui est in templo, ad meridiem versus, sortis prospiciens. Auspicatum in carmine Pacuuij Hardus suffragatur, sortium prospicientem, ait quas optat nominans. ¶ Austrum pertinentem ineptissime hic ex Plauto lacerabat. Nam in loco Plauti Auctorum lectio est, non Austrum. Vide PERCULO. ¶ Ab Auster fiunt duo adjectiva, Australis, & Austerinus. [Ang. Southerne.] Cic. de Somn. Scip. Duo sunt habitabiles, quorum Australis ille, in quo qui insistunt, adversa vobis urgent vestigia. Plin. lib. 16. cap. 26. Pyros & amygdalas, etiam sinon plagi, sed eas ostium ostium, aeq; australium, ferè omnium.

Austeo, as, Haurio, ἀντλῶ. Plautus: Aestuat ad ignem sedens.

Austēris, a, um, pen. prod. [αὐστηρὸς, ἀπὸ τοῦ αὔω.] Gall. Austere, rude, aspre. Ital. Austero, aspro. Germ. Rauh/ streng/ herbe/ saur. Belg. Stuer/ wreet. Hispan. Aspero/ cruel/ de aspereza/ al gusto. Polon. Surowy/ ciężki/ cierpky. Vngar. Savanyu. Angl. Sower, cruel, rude, fierce.] Austeritas, tristitiæ species, qualis est in patre familias, qui nondum plenam matrimonii consuetudinem cum uxore habet. Cic. pro Cœlio. Austeritatem tuam, & Catonium illum supercilium, & severitatem Accerbo (ut dicebat Ennius) Tuscio, & Gallo Fannio, de Fac. Sup. Nec quicquam minus amamus. Virtutes omnes gestata abrogent: & contrà nil tam ingratum, nisi tristem exsperare, quæ austera Ital. Hanc Austeritatem Cicero dicit, quod vulgus recte appellat. ¶ Per translationem accipitur pro duro, aspero, gravi. Prosa. Sen. Mollit eruditio austeritatem. Propert. lib. 3. Elegi. Qui volet austeros arte fronte vitos.

Austērus, a, um. Cui opponitur suavis. [עָרִיץ עָרִיץ Gall. Austere, aspre, rude, fier. Ital. Austero, aspro, forte. Ger. Rauh/ herb/ strenge. Hisp. Aspero, cruel. Polon. Surowy, ciężki. Vngar. Savanyu, keserv. Ang. Sower, fierce.] Quintil. lib. 12. cap. 2. Non austeritas ea, nec tristis, nec dilatata, & contracta.

Austērè, adverbium. Diu. Aug. Ep. 5. [αὐστηρῶς. Gal. Austerement, aprement, rudement. Ital. Austeramente, aspramente, duramente. Ger. Rauh/ streng/ herb. Hisp. Asperamente. Polon. Surowie. Vng. Savanyo, ul. keseryen. Ang. Sowerly, fiercely.] Cicer. pro Murena. Attamen age, ne cum austerè & Stoicè Cato.

Austērum, Vide HAVSTERVM.

Aut, Conjunctio separativa. [ἢ. Gall. Ou. Ital. Overo, ouero. Germ. Oder. Belg. Of. Hisp. O. Pol. Albo. Vng. Vagy, avagy. Ang. Other.] Virg. 1. Aen. Aut monita accipium, aut contra, aut ratione facto signarum locos petas à præceptoribus accepto. Aliquando cum privativa est, ut apud Virg. 5. Aeneid. Aut age dicterias (quod enim gravissimum erat, luno precarum optabat, ut fessæ in dicterias puppes obtunderet) aut hiemis ferre minas, aut sulcum in partes divellere nostras eas disjicere. ¶ Aliquando cum divisiva apud eundem. 9. Aeneid. Me primam absumite ferro. Aut hoc magnæ pater dirimat Nereine.

Autem, præfed. five verbor. Conjunctio est tantùm subjunctiva. [δὲ. Gall. Mais, au. Ital. Ma, anco. Germ. Aber. Belg. Maer. Hispan. Mas. Pol. Ale. Vng. Depuis. Ang. But.]

Authēnticum, n. s. [αὐθεντικὸς. Gall. Authentique, ce qui est fait par l'authorité. Ital. Autentico, approbato. Germanice. Das durch vrtel angenommen vnd bewähret ist. glaubwirdig. Hispan. Cosa que tiene autoridad. Polon. Vrzędowe, potwierdzone przysędzone. Vngar. Kèchedèglès tanáchol mèlyègèsben meg erösittet dolog. Angl. Authentick, approved.] dicimus, Græcos sequuti, quod Latinè Authoratum diceremus. Hinc lex authentica, & decretum authenticum, quod multorum autoritate comprobatum est.

Authepsă. [αὐθέψα. Pol. Zawar ciało kapustą niektórą. Ang. A boyling of colewort with some other herbes.] Olim appellatæ gemmæ, ita crudæ, quasi per se ipsum coquens, quòd tam artificiosè fieri nullus, ut minimum suppositi ignis facti ebullaret. ¶ Meminit hujusmodi olerum Cic. pro Sexto Rosc. Amerino: cujus tantum pretium fuisse dicit, ut præconum rates audito, totum Forum vacuæ adirentur.

Author, Lege in nomine AVCTOR, in AVCTO.

Autŏritās, Tis. Et pondus & eminentia cujusdam, vitæ probitate, fortuna, ætate, meritis, potentia, vel honoribus parta, cujus gravitate civitas quæque vel singulum plurimum deferimus. [τιμὴ, ἀξίωμα, σεμνότης, ἐξουσία. Gall. Autorité, dignité, excellence, grauité. Ital. Autorità, podestà, grauità, forza, excellenza. Ger. Ansehen/ autorität/ würdigkeit. Belg. Een aensienelijcke hoedanigheyt. Hisp. Autoridad. Pol. Powaga, mocność. Vng. Mèltòsàg, Ang. Authority, preheminence.] Cic. 2. de Divin. Hunc ergo antepones Platonem aut Aristotelem nostris dicere, authoritate tamen hos multitos philosophos vincere. Idem lib. 1. Epistol. Famil. Nos eò minorem in causa authoritatem habemus, quòd tibi debemus. Liv. 3. lib. 2. ab Vrbe. Nec ante removerunt de statere a Consulem, quam Tribunitia authoritate Patrum furiosa effugissent. Cic. Philipp. 6. A vobis peto, ut si quæ minus audenter ore meo atque authoritatem meam, benignè probetis, ut facilis, adhæc audacis. ¶ Autoritas quoque titulus est, five jus quo quid possidemus, apud Iurisconsultos. Item evictio, five periculi præstatio. Paul. lib. 2. Sentent. cap. 17. Venditor ejus rei quam vendiderit, dominus non erit, pretio accepto authoritatis manere obnoxius: id est, evictionis. Melius forsitan fuerit hanc etymologiam, à Græco prognatam esse. Vide infrà in AVCTOR.

Autŏrātē, adv. Aliquem sacramento & stipendio obligare, & præcipere eum tribus dictum. [ὁρκίοις καὶ μισθοῖς. Gall. [illegible] Ital. Obligar' alcuno col sacramento. Germanicè. Jemanden mit eyd/ sold vnd pflicht verbinden. Hisp. Obligar alguno con juramento. Pol. Obowiązać. Vng. Vagyok, fogadok valakit felöle. Ang. To bind by oath.] Suetonius: De legando, vel authorandis militibus, ac legionum, & auxiliorum distinctione. Cicero Epist. 9. ad. Quia cum depressus in Judicio, his gratis deprugnabit, authorari sibi nolebat, & apud populum confugerat.

Authorāmentum, n. s. Sumitur pro obligatione, mercede ac velut stipendio; pro eo quod ejus quis fuit authoratus: id est, obligatus. [χρέος. Gall. Guerdon ou loyer, fait par lequel on est obligé & quasi astreint à faire quelque chose. Ital. Premio, guiderdone, obligo, per lo quale alcuno si mette à fare qualche cosa. Germ. Die bestellung oder lohn / darmit sich einer verbindet zum dienen. Hisp. Obligamiento, paga. Pol. Obowiązanie. Vngar. Fizetsèm, vagy fizetès vàltsàgòt, vagy fizetès kèdvèrt. Ang. Obligation by oath, hire, or reward to serve, or undertake.] Cic. lib. 2. Offic. Mercedem ait esse authoramentum servitutis. Vis authoramentum capitur pro illa obligatione, qua mercenarius acceptâ mercede, cogitur servire. Seneca, ad finem operis: Magno authoramento labor pervenit.

Authōrātus, m. d. Authoramento obligatus, mercede eò inductus quòd se nomen ad gladiatores referre, qui etiam tum vel valent habent, cilique mercede ad quæstum petendam se medicant. [χρεώστης. Germ. Verpflichter verlasser. Belg. Verplichte verlaetde.] ¶ Hunc apponit Exauthoratus: nos illi, authoramento solutus. Plin. lib. 14: Vindemiatorem authoratum dixit Ocell. mercede conductum, & sublimitate vitis periclitantem. Idem lib. 36: populum Romanum Authoratum appellat, in spectaculis petitis à tribunis, luctatorum, & gladiatorum. A Livio Authoratus proditor dictus, quasi obligatus. Manil. lib. 5: Astronomicon ministros perpetuo quasi epitheto Authoratos vocat, tanquam perpetuo mercenarios obligatosque dominos, à quibus mercede compacta mutuò emolumenta. Atque authoratos in tertia jam mihi dixi. Sic Terentius dixit soros parentes habere potestatem authorandi.

Autochthŏnēs, αὐτόχθονες, Epitheton est Atheniensium, & aliorum nonnullorum populorum: quasi indigenæ, & in eodem nati solo quod incolant, cujusque terræ primi colores, ut aux illa sedes eadem sit & origo. Cic. Att. lib. 9: Curius autem ipse sensit quantum vellet a me diligi, & eo tum ad me domum deduxit, & uxorem ei, quam tu scis, & diligas, αὐτόχθονα in homine urbano: id est, ingenuam natam.

Autocinētŏn, n. g. [αὐτοκίνητον, seipsum movens, & quod non ab alio movetur.

Autodidactŏs, αὐτοδίδακτος. Qui seipsum magistrum habet, qualis fuit divus Augustinus Secretis doctor eximius.

Autŏgrăphum, n. s. Propria manu scriptum. [αὐτόγραφον. Gall. Escrit de la main de celuy qui en est autheur. Ital. Scritto di propria mano. Germanicè. Eigne handtgeschrifft. Hispan. Escritura de su propria mano. Pol. Własnie ręky pismo. Vngarice. Tulajdon kèz irás. Ang. The author's own writing.] Vnde Autographa epist. αὐτόγραφα ἐπιστολὰ, apud Suetonium in Augusto, ipsius manu scripta tam festiva. ¶ Autographa vide, relecta.

Autŏlĕcythĭus, per corr. [αὐτοληκύθιος. Pol. Hultaj, dostatni, ubogo. Vngar. Szolgò, kondàs, szolgàlò szòlàs. Ang. A beggar.] Mendicus, Scurra. Nam ἀπὸ τοῦ ληκύθου, ellychnium olei, unde scilicet quotidiani non aliunde petebat, ait Suid. Vide Erasmi Adagia.

Autŏmātă. [αὐτόματα. Polon. Zegarek, sam chodzący.] Sortinatrum cum arte mechanica ita fabricatum, ut tam sponte, nullaq; apparente causa moverentur: qualia sunt horologia, machinæque versatiles. αὐτόματα enim interpretantur aliquanto, & licet parvis. Scribit Vitruvius hydraulicas machinas & aquarum expressiones Automata à Ctesibio primùm reperta fuisse. ¶ Motus naturalis & fatalis dicitur à Demosthene αὐτόματος: quasi sine sponte, & cujus causa extrinseca non sit.

Autŏmŏlī, five Automoli, αὐτόμολοι, A Græcis dicuntur profugi. [Polon. Zbiegowie. Ang. Those which flie away.] Pomponius refert, Archippum quos vocarit vitæ statio Melanthiostichos, qui ex Ægypto ad venerit Automolasse: ita enim Græci profugos appellant.

Autŏnŏmĭa. [αὐτονομία. Pol. Swobodne rządzenie.] Libertas vivendi suis legibus.

Autŏnŏmŏs, gen. com. [αὐτόνομος. Pol. Swobodnie rządzący.] Qui vivit suis legibus.

Autophoros, pro quod. [αὐτοφόρος. Germanice. Ein Dieb den man auf der That ergriffen hat. Polonice. Złodziey iawny.] A furecondo ita vocatur. Ea manifesto, qui furtum fecit in ipso furto, aut cùm e furtiva ædè quam quis diligenter erat pertinaciter, ell deprecatur. Vestissimum enim Græci φῶρ vocavere, quem recentiores manifestum vocant.

Autŏsphŏrŏs, pen. corr. [αὐτοσφόρος. Pol. Chleb gotowany.] Epithetum panis, ex quo turfares non sunt subducti, qui frumentum fermentum non nunquam habens. Celsus libro 2. cap. 17: Summus est ciborum, quam medium dixerim, quam

quàm hordeum & extritico firmissima silgo, deinde similia: deinde cui nihil adimptum est, quod Autopyron Græci vocant, infirmior est ex pollicinum simus cibarius panis. Ex quibus Celsi verbis satis constat, non eandem esse panem autopyron cum eo, quem Cicero Cibarium vocat. Autopyros enim (qui & a Galeno appellatur) est, ex quo nihil neq; pollinis neque furfuris excretum est. Cibarius verò dicitur, cui bona pars pollinis adempta est, quæ, magna ex parte furfuraceus est, quem Paulus Aegineta σεμιδαλιτην vocitat appellare.

Autŏschĕdĭŏs, σαυτοσχεδιος. Adject. est. Idem significans quod extemporalis, ruditer sive impræmeditatus, à verbo σαυτοσχεδιαζω, quod est ruditer, & extempore sive impræmeditatè aliquid ago.

Autumnus, m. l. קיץ קיצי, θερος, θερινος, Gall. Automne. Ital. Autunno. Germ. Der herbst. Belg. Den herst. Hispan. Otoño. Pol. Jesien. Vng. öss. Ang. The harvest, or harvest time.] Una ex quatuor anni partibus, inter ætatem & hyemem media, qua vindemia fit, & arborum fructus colligitur. Vide etiam ab augendo quidam autumnum dictum putant, quòd eo tempore cordis fructibus, agricolarum opes maximè augeantur. Virg. 1. Georg. Quid tempestates Autumni, & sidera dicam? Idem 6. Aen. Quam multa in sylvis Autumni frigore primo Lapsa cadit folia. ¶ Pulcherrimum etiam autumnus pulcher est, τοῦ φθινοπωρου καλλιστη ὡρα. Metaphora proverbialis ducta ex archetæi apophthegmate, quod ab eo dictum Plutarchus refert in Euripidem qui jam pubescentem atque exoletum Agathonem in convivio fatigabatur. Quærat igitur in ea, quæ quam maxima sint egregia, actum quidem facinora videntur quæ autumnent.

Autumnĭtās, Autumni tempestivitas: Gen. Olivitas, quando olea legitur ὠμοφαγια. Cato de Re rust. cap. 5. Cogunt oleas autumnitate ablaqueato. Idem cap. 136. Prima autumnitate, quum pluvia est, tum maximè ab aqua periculum est.

Autumnŭs, a. um, ut Aequinoctium autumnum, Plinius libro 19. cap. 6.

Autumnāl. Čadjectivum, ὀπωρινος, Tempus autumnale. Varr. lib. 1. cap. 30. Non ne videmus alia florere vernotempore, alia æstivo neque eadem autumnali, quæ hyberno: Autumnal dixit Varro linguæ Latinæ magister eximius: ut, Aequinoctium Autumnal. Autor est Sosipater lib. 1.

Autūmo, as. pen. corrip. Fallunt, censeo, affirmo. [אמר amar חקים hekim. ὑπολαμβανω, Gall. Estimer, croire, penser & affermer. Ital. Stimare, pensare, credere & affermare. Ger. Achten/ schetzen/ meynen. Belg. Dat segge ick/ ick acht. Hispan. Imaginar, pensar, creer. Pol. Mniemam, sądzę, myślę. Vng. vélém, tulom. Ang. To imagine, think, believe.] Cicer. in Topic. Bene quam mecum esse autumas, dicis malè mecum. Plautus: Nisi aucta factum est, perinde ut factum esse autumo, non auctum dico, eum qui fumoles probri. Vide Gell. lib. 13. cap. 3.

Autūrgĭă, αὐτουργια, manualis operatio.

Autūrgus, αὐτουργος, artifex per triplum faciens.

Āvus Patris, vel matris pater, m. l. [אב ab, Gall. Ayeul, pere grand. Ital. Avolo. German. Grossvater. Belg. Een Grootvader. Hispan. Abuelo. Pol. Dziad. Vng. Nagyapa. Ang. A grandfather.] Ab avo nominatus, quòd pene antiquior sit: vel a Græco αως, quod siccum significat & aridum. Aut certè a verbo αω, quod inter cætera significat clamo, strepo. Est enim ætas illa clamosa, & impedito loquacior. ¶ Hinc Proavus, προπαππος. Est avi paterni vel materni pater, quòd sit prope avum. Abavus, ἀππαππος, Proavi paterni vel materni pater. Trisavus, quasi Tetartavus, quòd quartus sit ab avo. Pallitritavum, majores, προγονοι, προπατορες dicuntur.

Āvunculus, m. l. Nomen est diminutivum, quod non servat significationem integri, sed est matris meæ frater. [Ἀδελφος μητρος μητρικος. Gall. L'oncle de coste de la mere, le frere de la mere. Ital. Zio de lato di madre. German. Mutter Mutter Bruder. Belg. Oom. Hispan. Hermano de la madre. Pol. Wuy, brat matki. Vng. Anyamnak bátyja. Ang. The uncle by the mother side, a mother brother.] Sic dictus, quòd æquè proximè me, ut avus est, sed non ejusdem juris: idcoque vocandi filii dominium est, perinde ac minor avus. Vel dicitur Avunculus, quòd avi locum teneat, & proximitate tueatur sororis filios: quemadmodum frater patris, à patre Patruus, προπατωρ, μητρος πατρος appellatur, quòd sit quasi alter pater. Vide & ipsi fratrum ac sororum filii, nepotes ex fratre & nepotes ex sorore dicuntur. Cicero 3. de Finibus: Eamque controversiam dijudicabit, quæ tibi fuit cum avunculo tuo, divino & singulari viro. Avunculus tuajor, Ἑῶ ἐμῷ θειῳ Theophilo, est avus maternus fratre. Persius: Major avunculus exit.

Āvŭs, ūs. f. p. Patris vel matris mater. [μητηρ. Gall. La mere grand, fait de coste de pere ou de la mere. Italice, Avola paterna, materna. Germanice, Grossmutter. Belg. Een Grootmoeder. Hispan. Abuela de padre ó de madre. Pol. Babka, starka. Vngar. Nagyanya. Ang. A grandame, a grandmother.] Cic. de. Arusp. resp. Tetr. Cn. Lentule, cujus ab avia Mater deûm manibus esset accepta, & ædificatorem esse volunt.

Āvŭs, a, um, penultima producta. Quod ab avo, aut avia ad nos pervenit. [παππικος, μητρικος. Polon. Starożytny. Ang. That is left by ancestors, ancient.] Cicer. in Verr. Act. 1: Nulla res est usquam tam parata, atque avita tua, quæ non ab eo impendiis abjecta caretur.

Auxĭlĭum, li, n. l. Subsidium, adjumentum, quam & opem Latine dicimus. [עזר עזרה. βοηθεια. Gall. Aide, secours. Ital. Aiuto, ove. Germ. Hülffe. Belg. Hulp. Hispan. Ayuda. Pol. Pomoc. Vng. segétség. Ang. Aide, help, succour.] Cæsar ait rem non quæ habeat antequam incipiat ex hominis voluntate quidvis aliquod auxilium. Summa est auxilia. Idem pro Rabir. Postumo: Ope & auxilio hostes persequi, quidem narat. ¶ Accipitur & pro ipsis militibus qui alunt ad subsidium mittebantur. Cicero 6. Philipp. Non ut ex acie auxilium haberemus, sed ut ipsi acies subsidium haberet etiam transalpinum. ¶ In qua tamen significatione frequentius reperiatur plurali numero. Idem in Pisad. Magna equitum & peditum auxilia. Idem pro Deiotaro: Et imperatore nostro auxilia mitteret. Dictum autem putarunt Auxilium ab Augendo, quòd vires ejus augeat, cui accedit. ¶ Post bellum auxilium, ἐφ' ὑστερῳ βοηθεια. Quo pacto sensus adhiberi remedium. Refertur à Suida. ¶ Differunt autem aliquo modo Auxilium, præsidium & subsidium. Nam auxilium repentinum est, & ex improviso venit. Præsidii est quod imponitur & ad custodiam collocatur: Subsidium, quod subest deficientibus, in quorum locum succedit. Cornut. Donato de diff. vocab. ¶ Antiqui etiam auxiliatu pro auxilio dixerunt. Lucret. lib. 5: Alterum porrò genus alis omne videmus Fidere, & à pennis tranquillum petere auxiliatum. Ex Nonio.

Auxĭlĭor, aris, d. p. Adjuvo, auxilio sum: & dativo construitur. [עזר עזרה. βοηθω. Gallicè, Aider, secourir, donner aide, secours. Ital. Aiutare, ajutare. Germ. Helffen/ beystehen/ beyhülffig thun. Belg. Helpen. Hispan. Ayudar/ socorrer/ favorecer. Pol. Pomagam. Vng. Segétlem. Ang. To help, succour.] Terentius Adelph. Vt si omnes cuperent, nihil ibi posset auxiliari. ¶ Reperitur & in terminatione activa pro significatione passiva, auxilio pro auxilior, ut Gravus adversus Furium: Quibus ego primùm ipsum auxilio. Refert Diomedes Gram. lib. 1.

Auxĭlĭāris, & Auxiliarius. Opifer, medicinalis, suppetias ferens, [עזר עזרה. βοηθος, βοηθητικος, ὑπερμαχος. Gal. Secourable, qui aide. Ital. Aiutatore/ Aiutrice. German. Beförderer/ der da hülff beweist. Hispan. Ayudador. Polon. Pomocny. Vngar. Segédségtétő. Ang. That helpeth.] Plin. lib. 23. cap. 1. Vinaque & acetum ex his salubrima, auxiliarem contra eandem vim habent. Alibi: Pol. Cicero: Militem non modò egregium, sed ne auxiliarium quidem ullum quoquam mihi. ¶ Auxiliaria cohors, apud Ciceronem de Provinciis consularibus. ¶ Auxiliares venæ, secretariæ ramificationes.

Auxĭlum, Olim parvulam Antiqui dicebant, ut inquit Festus.

A aute X

A. X. In notis antiquorum, annus X.

Axāmentă, Carmina quæ à Salis in universos homines componebantur. Festus.

Axāre, Antiqui pro noxiatis posuerunt. Festus.

Axĭlla. f. p. [בית השחי. μασχαλη. μασχαλιδιον. German. Die Wäff. Belg. Die Oxjen. Polon. Pachwa. Vngarice, Hónaly. Anglice, The armehole.] Locus concavus inter brachium, ubi ala cuntur pili. Quidam putaverunt eximium ulum esse ab Ala. Cicero tamen in Oratore autor est, Alam partes ex Axilla centrahi, sublata alipertate literæ aut ex Maxilla Malam, & ex Puxilla Palam.

Axim, pro egerim. Paruvius Perburæ: Vtque egi, ago, vel axim verrunt bene. Nonius.

Axĭnŏmantĭă, ἀξινομαντεια. Genus magicæ divinationis, per dolabellas securesque, quas Græci ἀξινας vocant. Plin. lib. 36. cap. 19. de gagate lapide: Hoc dicuntur in Magia ea quam vocant Axinomantiam.

Axĭŏmă, [ἀξιωμα. Gall. Axiome, dignité, sentence. Ital. Degnita, sentenza, parlar verisimile, e degno. German. Wirdigkeit/ herligkeit/ aber ein Glaubwirdigkeit vnnd warheit. Hispan. Dignidad, sentencia. Polon. Zacność, ozdoba, powieść mądra. Vngar. Méltóság, bölcselet. Ang. A worthy saying, ground of any art.] Pentil. prod. Dignitas, & amplitudo propter honores gestos, aut magistratum vel etiam authoritas, quam ἀξιωμα Græci vocant. Dictum Axioma, à verbo Græco ἀξιοω, quod inter cætera significat dignum judico. ¶ Axiomatica item à Dialecticis dicuntur dogmatum principia, & propositiones quædam demonstrabiles, quæ in communi sensu conceptæque versantur, nec ullâ egent probatione, sed per se ipsas fidem faciunt, cujusmodi est illud: Quæ sunt eadem uni & inter se quoq; æqualia esse necesse est. [Pol. Dowod. Vngar. Mélységes és böltselés mondás.] ¶ Accipitur item

Axioma,

Axioma, pro oratione perfecta, veri aut falsi significativa, quam Cicero nunc Pronunciatum, nunc effatum, Varro Profatum & Prologuium appellat: nonnulli ex recentioribus Propositionem nominant: cujusmodi sunt, Annibal vincus fuit: Scipio Carthaginem delevit. Gell. lib. 6. cap. 8. Et omnino quicquid ita dictum plane atque perfecta veritatis sententia, uti id necesse sit aut verum, aut falsum esse, id à Dialecticis ἀξίωμα appellatum est. ¶ Quidam in hac significatione dicunt Dignitatem, quod & apud Pritianum legas. ¶ Efficiens Axioma, quod & apud Prisc. Axiomaticum dicere, ἀναφορικὸν & ἀξιωμα. nominalibus ex relationibus Propositionem hypotheticam appellavere. Cujus generis sunt hæc: Si Plato ambulat, Plato movetur: Si dies est, jam est super terram.

Axis, nis. Lignum illud teres, circa quod rota currus vertitur. [אופן גלגל Syriac. עגלא Gall. Le bout rond autour duquel la roue tourne.] Italicè, Asse, cardine, polo. Germanicè, Ein ade am einem rad/oder wagen. Hispanicè, Eje de carro o de carreta, cubo, o cubera. Pol. Oś. Vng. Tengely. Ang. A round piece upon which the wheel turneth.] Dictus ab agendo, quod rota circa illud agatur: hoc est, movetur. Virgil. 3. Georg. Post valido nitens sub pondere fagineus axis. ¶ Nonnunquam pro toto curru ponitur: ut apud Iuvenalem: Dignus Atticinos qui merdet conscendere axes. ¶ In cœlo item, Axis vocant mundi diametron: hoc est, lineam quandam imaginariam, quæ ab uno mundi cardine in alterum tenditur, quod tota mundi machina circa eam versari existimetur. ¶ Alio modo pro polis poni accipiunt, qui & Cardines dicuntur, quòd circa eos cœtera orbes videantur. Varus Aufidius, sive Antarcticus, sive Australis appellatur, Arctico oppositus: qui terræ objectu à nobis cernitur. Arctico oppositus: qui terræ objectu a nobis cernitur. Arctico, Septentrionalis, sive arctous, sive Arctous, aut potest & Septentrionalis, sive Boreus, ἀπὸ τῆς βορέου, qui nunquam occidit, semper conspicitur. Virg. 1. Georg. Hic vertex nobis semper sublimis: at illi Sub pedibus Styx atra videt, manesq; profundi. Cic. 1. Tusc. Tum gloriam terræ eminentem è mari, fixam in medio mundi universi loco, datam ora distantibus habitabilem & cultum. Quarum altera, quam nos incolimus, subjecta posita ad bellas septem, unde horrifer Aquilonis Rhodor gelidas molitur nives. Altera australis ignota nobis, quâ vocant Græci ἀντίχθονες. Item Axis dicitur totum cœlum. Virg. 4. Aen. ...ubi maximus Atlas Axem humero torquet stellis ardentibus aptum. ¶ Item Axes, tabulæ sectiles sunt, ἄξονες Græcis, quæ & à Græcis Axones appellantur, cujusmodi erant Athenis, quæ leges Solonis habebant inscriptas. Gell. lib. 2. cap. 12. ...tempus Solonis illis antiquissimis, quæ Athenis axibus ligneis inscripsit. ¶ Axis quoque tertia est in declinatione nominali pelle, pluribus, cà dictionibus quinalis, latini libero patri, ut civis, civium. Plin. l. 8. cap. 25.

Axitiosi, veteribus dicti sunt facinorosi, quasi plures unà quæ agerent, fatentesque. Autor festus.

Axones, Græci vocant lecundam cervicis vertebram, quòd sit immobilis quasi axis.

Axos, Flos ejusdem nominis, venenatus, de qua vide Dioscorid. lib. 28. cap. 14.

Axungia, Interior pinguedo porci inveterata. [שומן חזיר Dioscoridi, ἀξυγία Aeginetæ Gal. Graisse de pourceau. Ital. Sugna, sugna di porco. Germ. Rauhe salbe/Schweinen schmaltz. Hisp. Unto assado, sebo para hacer velas. Pol. Słarz świński. Vng. Disznó zsir. Ang. Swyne grease.] Hæc ab axe plaustrorum ungendo dicta, ut facilius circa eum tota vertatur. Hæc quanto vetustior, tanto utilior est, & multas vices habere creditur, quoniam id animal herbarum radicibus vescitur. Vide Plin. lib. 28. cap. 6.

A axe Z

Azymus, a, um. [ἄζυμος. Gall. Sans levain. Ital. Senza lievito, & senza mistura. Germ. Ungesäuret/ungesäuret. Hispan. Cozimo sin fermento. Polon. Przaśny/nie kwaszony. Vng. Kovasztalan/kovasztalanság. Ang. Without leaven, unleavened.] Sine fermento: unde azymipanes: hoc est, infermentati: מצה matsah. ¶ Pertræ flationem accipitur pro sincero, & non mixto. Nam infermentata conspersio non astolitur.

B

LITERA muta est, quæ non in sonum suum, sed in sonum alterius literæ finitur. Hanc Græci βῆτα nominant. Non modò impedius & obscurus ejus est sonus, sed nullus apparet: domoq; sibi exitum parat, irrito laboranti conatu: & omnino nec sonum literæ, ut vocalis destituerctur admixtæ vocis: hæc enim, velut cæteri, manu ipsum & vinctū cripit, ac solvit: quo morbi vitio laborant & cæteræ mutæ. Dum profertur, intra labiorum compressionem, & ex vocalem sibi faciem alumens, diducuntur labra, & exit. Sieric citrutē, & paulatim medium interp & ph. Quare nos ob literarum affinitatem dictiones Græcas tradentes, nonnunquam p & ph illam convertimus, ut cùm apud Græcos βίβλος scribatur, apud nos buxus: & quandi illi καφε, nos arabo manscribimus. ¶ At è contrario, quandi illi per b scribunt, nos in p permutamus: ut ἀμφώ, triumphus. ¶ Convertitur quandoque b in u, euphoniæ vel differentiæ causa: ieque in duabus tantum verbis, telle Cicerone. Aufero, pro Abfero, Aufugio, pro Abfugio. ¶ Trahit etiam in se, ut Sufficiorine c, ut Occurrit in g, ut Suggerorum m, ut Summittorum p, ut Nubo, pti. ¶ Simul ejus & auget & minuit ratione loci, qualiare antecedentium, aut subsequentium vocalium, aut consonantium simplicium, geminatarum, aut diversarum coëuntium: inter hæc sola ratione, b amat manere se quod in terminat in labiorum compressum: quo incipit. In fine cujusque dictionis syllabam corripit. ¶ Innatis antiquorum B. bonus, vel Bruti, vel bene, vel bajulus. B. Balbus, vel bonæ, vel bene. B.A. bonam actionem, vel bonis auspiciis, vel bonis assibus, vel bonus amabilis, vel bonam actionem, vel bonis augustis. B B. bona B. A R A, bonæ aureæ. B. A. bonarum. B C. bonorum concessum.

Babæ, βαβαί, adverbium Græcum, pro quo nos interjectione admirantis Papæ utimur. Plaut. Pseud. Babæ nunc demum mihi animus in ruta est latus.

Bacca, geminato c, & sine aspiratione, continent intra se nonnullæ arborum frutices diversorum generum, lauri, olivæ, cerni, myrti, & aliorum inpulmodi. [מגדים βάκκαι. Gall. Graine qui croist aux arbres ou mous fruict, comme de laurier, d'olivier. Ital. Frutto ouero d'alberi come la ciuiegiola. Germ. Beere tragbare alß die lorbeer bäum. Belg. Een beße. Hispanicè, El fruto menudo, como acebuche. Polon. Jagoda. Vngar. Olay, bors-

szyán, szem, mellyen az fzöllö nyögöl fakad gyümölcs. Ang. Small fruite upon trees, as the berry of a bay tree, an olive tree, &c.] Differunt ab omnis, quòd acini fructus naturantur, ut in uvis: baccæ dispersim & rarius. Vide Plinium libro 15. cap. 14. & Vallam. lib. 6. cap. 14. Cicero 1. Tusculan. Ego arbores ferat diligens agricola, quarum aspiciet baccam ipse nunquam. Idem 1. de Divinatione: Vt agricola quum florem olex videt, baccam quoque se visurum putat. ¶ Baccæ regent olea. Ἐλαίαν βάκκαι κρίνουσι. Dere absurda & incredibile. Neque enim credibile est, ullum pus esse oleo unde nascitur oleum. Et baccis autem olivarum respondetur oleum. ¶ Est & Bacca gemma candida, & hæc est margarita rotunda, quam & unionem dicimus. [ἀργυρόκοκκος. Angl. A pearle.] Virgil. in Culice: Ames huic Conchica bacca maris puri nitor est.

Bacciferus, a, um. [Ang. That beareth berries or fruit, of grosse.] Plin. lib. 16. cap. 10. Ex omnibus sola bacciferæ. Senecain Oedip. Hedera bacciferæ.

Bacculi, diminutivum, parva bacca. [Ang. Little small fruite, or berries.] Plin. lib. 23. Omnes colore buxeo, caulibus parvis, flore purpureo, ferunt bacculas parvas, ut coppares.

Baccatus, a, um. Gemmatus, unionibus seu margaritis ornatus, ἀργυρόκοκκος. Virg. 1. Aencid. collo nec mundior alter Baccatum.

Baccalaureus, in Cls hodie dicitur, qui ob bonarum artium tyrocinium, primo honoris gradu, stimuli loco decoratus ellis fuit quibus in olim coronati ex lauri baccis nexis imponeretur.

Baccifera, Lauri species est à baccarum fertilitate dicta. De qua vide Plin. lib. 5. cap. 13.

Bächhris, [βάκχαρις. German. Bache Straben Hendeschuhe/die man in wollen/Pajetwerk.] Dioscorici, herba est radice odorata, folio aspero, magnitudine intervicium & verbasci, angulofo caule, quæ coronis adnecti solet. [Pol. Sauce.] Nascitur in Gallia, Divæ Mariæ oleribus appellant, ut tradit Ruel. lib. 3. cap. 37. ¶ Virgilius hac herba fascinum depelli scribit. Plin. frutat hanc alio nomine à Græcis Malampygion: officinæ vocant Marrubium nigrum.

Bächhrīs, Furor, insania. [משתלע hestiaggaliah. βακχεύω. Gallicè, Fureur, rage, ire, courage, mauvaise affection. Ital. Impazzire, furiare. Germ. Wütten/toben/rasen/als ein unsinnig thun. Belg. Razen. Hispanicè, Estar como endemoniado, o furioso. Polon. Szaleć/w gniewie/rozkazować. Vngar. Dühödöl/dühösködöm. Ang. Rage, to rayle like a drunken man, to be void of reason.] Proprie est Bacchantum, quæ furore quondam correptæ, magnis clamoribus Liberi patris Orgia celebrabant: quanquam & lætis sumitur pro furere, insanire, & clamoribus, tumultuque omnia implere. Virgil. 4. Aeneid. Saevit inops animi, totamque incensa per urbem Bacchatur

qualis

qualit commotis excitasset Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho Organa, cum vocat Cithæron. Cic. de Clar. orat. Quod eos eorum aliquot oratio atque esset ardentior furore & bacchari videretur.

Bacchātus part. Virg. 10. Aen. medias Italûm bacchata per urbes. ¶ Deinde Bacchatus, in passiva tantùm significatione, pro eo quod est a bacchantibus frequentatus, aut peregrinatus. Virg. 2. Georgic. virginibus bacchata Lacænis Taygeta. Vbi Taygeta bacchata dicit ex more Græcorum, qua alibi terra sæpe agitata Lycurgo. Sed hoc erat rarius.

Bacchāns, antis, aliud participium. Cicero 4. in Catil. Versatur mihi ante oculos aspectus Cethegi, & furor in vestro cæde bacchantis.

Bacchātio, onis, ſt. verbale, [Βακχεία Pol. Spelunckes. Ang. Drunkennesse, surfeiting.] Cic. 3. Verr. Silentur de nocturna ejus bacchatione. Is, ut vigiles. Hujus verbi compositum est Debacchor.

Bacchātum, adverb. ſignificat Mere bacchantium more. Apul. Quo igitur furore primum bacchari cœpimus?

Bacchēis, dos, Βακχεῖος, Denominativum formatum a Baccho formatâ. Stat. 5. Syl. Qualis Cithæron Bacchëidos alumnus Culmen ab Ionio tollit semita tecto Lechæo.

Bacchēius, a, um, per tres syllabas, quarũ penultima producitur, Βακχεῖος, positivũ à Baccho deducti. Colitur aut per omissa Semita Mœnalios Bacchëia vertice thyrsos. Virgilius dipthongum evitans, per quatuor syllabas excolit, lib. 1. Georg. Quid memorandũ quòque Baccheia dona tulerũt.

Bacchēius, a, um, Βακχεῖος, positivũ à nomine Bacchus deductum. Ovid. 1. Trist. Pampineus hederis Bacchëius ibat amictus.

Bacchālēs, penultima correpta, Βακχάλης, patronymicum masculinum a Baccho formatum, quo significatur Bacchi filius vel nepos. ¶ Fuit & Bacchides nomen unius ex satrapis Assyriorum, qui à Demetrio Seleuci filio adversus Machabæos missus, ab illis cæsus est interfectus.

Bacchēum, sive Bacchëe, pen. prod. Βακχεῖον, Genus vasis vinarii, quo in sacrificiis Bacchi utebantur. Quæ quidem etiam Bacchi templum à Græcis hoc nomine appellatum.

Bacchīus, substantivum, Genus pedis ex tribus syllabis constans, quarum prima brevis est, reliquæ duæ longæ. Βακχεῖος, Horatius. Hoc pedis genere utebantur in juvenalibus sacrorum Bacchi: cui contrarius est Antibacchius, constans ex duabus longis & ultima brevi, Fortuna.

Bacci. [Βάκκος. Pol. Sot, commotus, vin bolond.] Ab Anyto dicti sunt hi, teste Suida, a Baccio quodam eunucho. Cic. Alcinates credit) qui corpore quidem pinguiore fuit, sed adeò fatuo, ut esset ille proverbium: Τοῦτο Βάκκου γλαῦκα. And est. Baccio similis, & Baccles es. Juvenalis ac paramus dictum, sed animo stupidus.

Bacrionēum. [Germin. Ein ganung aller gefäßlin. Pol. Kessa de negotium.] Dicebant genus vasis longo ansa manubrio, quod alii trullam appellant, rectius. De usu autem hujus vasis, vide testis in dictione LAVER.A.

Bāculūs, i, masculini generis secundæ declin. Fustis, stipes, sarmentum, quo innititur & baculum accipit gen. [מטה βάκτρον ῥάβδος ποιμενικὴ ῥόπαλον Gall. Baston, bastonnade Ital. Bastone Germ. Ein stab Hisp. Cayado Bastõ Pol. Kyy Vng. Bot Ang. A staffe, a cudgell.] Ovid. lib. 15. Metam. bacula nec nemus agreste tenuistis. ¶ Adeò, baculo ne ingrediar. Βακτηρίαν οὐ βαστάζω. In armis nec hasta vereor semper ad manum in quo depelus, Equis fortiquæ lanceæ. ¶ Vir senium axillis baculus βακτηρία. Dico solitum de eo qui ob defectas ætate vires, factiore pariter & copiosiore victu cogũtur uti, quàm quod fœcunda decrepitæ ministret cibos.

Bācillum, n. ſ. diminutivum. [Βακτηρίδιον. Gallice, Baston, petit baston. Italicè, Bastoncello. Germanicè, Ein stecklin. Hispanicè, Pequeño cayado ó bastõ. Polon. Kyik, Iezyke. Vngar. Botocska. Ang. A little staffe.] Cicero de Finib. bon. Baculum aliud in levum & incurvatum, alnulus naturam. Baculus in masculino genere in usu non est: quo tamen videtur manasse compositum imbecillus, num, & imbecillis, inbacillis, Vide Imbecillus pro infirmitate.

Badius color, is est quem & Phœniceum vocamus, à colore datylorum, quos βαδίους vocant Græci. [βαδιὸς χρῶμα Pol. Czyrwony, rożowy. Ang. Bay, or a chestnut.] Idem & spadiceus dicitur, & Baius: ab eo quòd iterum in ærugine tritus à palma revellum, Græci Σπαδίκιον & Βαῖον appellant. Vide Thylesii libellum de coloribus.

Bādīzāre, Significatur. [Βαδίζειν. Polon. Bakalkowac bieżeć. Ang. To gallop, to amble.] Plautus in Asinar. Demum hercle jam de bordeo, cõlorum ni badizas.

Bætylus, βαίτυλος dicitur lapis ille fascis obvolutus, quem pro face decoravit Saturnus, ut refert Hesychius. Vnde lapis factus proverbio: Etiam baetylum devorares, βαίτυλον κατεπίοις. In voracem & omnia consumentem. Vide Brissonium qui docet cum sapiẽ Addir & Abaddir dici à Latinis

Bagous, pen. prod. Lingua Persica spado dicitur. [Germanicè Ein verschnitten.]

Bānio, as, Potto. [נטף βάπτω βαπτίζω mergo. Germanicè. Gall. Tremper, laver, ou plonger. Ital. Bagnare. Germ. & Belg. Tunken. Hisp. Mojar, meter en agua, ó otra cosa. Pol. Moczę. Vng. Hamoznom vczinalom. Ang. To dippe, to plunge, to baptize.] Plautus in Aul. Ego hoc jam labo, ni ut dederit dotem mihi, ante me non nominis. Quem lib. 2. cap. 2. Ego te hodie lavare non potui.

Bānnus, penult. m. ſ. Operarius, & proprie qui vectat corpore leto, vectis quærendi gratia portat. [נושאי מטה βαστάζοντες, ἀραντὲς βαστάζοντες. Gall. Portefaix, brancardier. Ital. Facchino, facitore. Germ. Ein starcker knecht der etwas tragen mag. Hisp. Ballestero, ganapan. Pol. Tragarz. Vng. Tolo hordozojarma. Ang. A bearer of burdens, or porter.] Cicero Parad. Vtrùm portas de bonis est an reædum quid hujusmodi operatum, an quod hominem do ctissimi sentiunt? Idem 2. de Orat. Remigem aliquem, aut bajulum nobis oratorem desperemus.

Bājus color, idem est cum spadiceo, sive badio, qui equis in primis laudatur. [Βαῖος. Gall. Bay, rouard. Ital. Baio. Germ. Ein rappfarb. Hisp. Vayo. Pol. Cyganie siwego, rożowego. Vng. Veres, pirost. Ang. Bay, or a chestnut.] Ita dictus est βαῖος ἀπὸ βαΐων, quo nomine Græci appellant palmæ terminum cum fructus avellunt qui hujus est coloris.

Bālānus, Vossiusmaris bellua, exgenere cetorum, quam Plinius tradit in Thetim Ideiconad quatuordecim pugnam magnitudine accedere. [βάλαινα. Græcis φάλαινα dicitur, ἀπὸ τοῦ φαλῆναι κινεῖσθαι. Vide & Latini Balænam appellarunt, & aspirata inde in medium fuam conversa. Vide Plinium libro 9. cap. 3. 4. 6. Gallicè Baleine. Italicè, Balena pesce. Germanicè, Ein wallfisch. Hisp. Ballena. Polon. Balena. Vng. Czetbal. Ang. A whale, or whirlepoole.]

Bālānus, n. pen. cur non sit manifestum. [βάλανος. Germ. Nuss. Polon. Orzech. Vng. Nuk. Ang. A kinde of chestnut or nutt.] Generale nomen est, omnia comprehens, quæ apud nos Glandes vocabulo cõprehendimus. Præcipue tamen hoc nomine dactyli appellantur, & nuces, & si qua sunt alia, quæ nucleos intùs habent. ¶ Unguentum myrepsicum, βάλανος μυρεψική. Dioscorides, Fructus est arboreæ, myrici similis, magnitudine nucis avellanæ, ex cujus cortice oleum interiore ligno exprimitur, quæ vocant Oleum balaninum. Sunt qui credant esse glandem eam, quam vulgò myrobalanum vocant: quibus tamen non adhibendam fidem, quam descriptio eorum non convenit. Caudex enim glandem myrepsicam lignosam intùs esse ostendit, quod myrobalanis non habent. Sed nos aliquæ fructûs credebant nucem odoratam, quam nos Myrobalanum vocamus, veteribus fuisse ignotam. Glandem autem myrepsicam Plinius nomine votat Myrobalanum, quæ dicitur pars eius unguentariam. Ita enim de eo scribit lib. 12. cap. 21. Myrobalanum, Thebaicis, Thoglodytis, & Thebaicis, & Arabicis, quæ hactenus ab Ægypto dabantur, commune est nascentis unguentis, utpote nomine apparet. Quod item indicatur, glandi esse arboris, habere capite, quam dicemus inter herbas, simili folio. Fructus, magnitudine avellanæ nucis. Hactenus ille Myrobalanum. Celsus videtur accepisse pro unguento pio, quòd ex glandis myrepsicæ contusio liquore unguentum fiat. Ita cum quatuor lib. 4. cap. 9. Ex unguento & palmulis quod βάλανον appellant. Adhuc etiam significationem illam videtur Marcellus. Quod nec Virgilius nec carmina alii Homerus, Hic ex unguento cõstat, & ex balano. Nam si de glande ipsa intelligas, non video quomodo dicat Myrobalanum cuntibare ex balano & unguento. ¶ Balanus etiam à Græcis vocatur extrema mũbrivilis pars, quam autem Latini Glandem vocamus. ¶ Nuces etiam nomine dicuntur, quæ à barbaris capitis vocantur sapapaveris, nuces ad tabulandum aptum positi. Interpretum in dicta, quòd figura glandis humilitudinem referat. ¶ Balanus item est arbor in Asia & Epiro.

Bālānītis, jus balanitæ, βαλανῖτις, Gemma silvestribus, & Corinthio similis, ad fectura medium. Flammæ venos. Auter Plinius libro 37. cap. 10.

Bālānītis, dis, f. [βαλανεῖτις. Pol. Kopian. Vng. Gyertyan.] Genus cultelli ex tribus & maxime pugnabile, & prone pendens à rotunda glandis effigie sic appellatum. Plinius libro 33. cap. 23.

Bālsamātus, ta, tum, adject. Hoc est, balsamo oleo perfusus. Persius Sat. 4. Tu quum maxillis ea unctum gaudia pectas.

Balsamum, na, num, aliud adject. Ex balsamo factum est, vel adhibitum oleum. Plin. lib. 23. Balsamum oleum reparatur varios. Idem libro 13. capite 1. Invenere ceinde Mendetium, balsamo cetera mollis.

Bālāre, n. p. Proprium est vocis ovis, aut hœdi. [Βληχᾶσθαι Gall. Bleter. Ital. Belare. Germ. Blecken / jemen wie ein schaff oder geiß. Belg. Bleten. Hisp. Balar la oveja ó cordero. Pol. Beczęć. Vng. Bégetni. Ang. To bleate.] Quem lib. 6. cap. 16. dicit non balare quidem,

sed

ture quidem, aut hanire fortiter dicerentur, nisi judicio veterum interdictum. Ovid. 4 Fast. Tactaq; fumanti fulgurat balnea rimis. Sil. lib. 15: cui mille sub altis Lavigeræ balnei stabulis.

Ballĭo, as, frequentativum. [Pol. Vilamowicz. Vng. Gyakorigyúrlis. Ang. To bleate often.] Plaut. in Bacch. Patter barū dormit, quam ego sunt hic à pecu balatores.

Ballis, ădis, nomen, m. g. [βάλλω, βαλλίζω. Gall. Ballement, ou de jambe. Ita. Vocale presso a chi taglia. Germ. Das bälatum eines schafes oder ziegenfells. Hisp. El balido de baca i cordero. Polon. Brzyczek. Vng. Bégetés. Ang. Bleating.] Plin. Gustatus à pecore, capris quæ balatum concitat.

Ballĭtis, lychnus coronaria. Dioscorid. lib. 4. cap. 115.

Ballĭtrōnes, m. tinquit Festus, & Blateas, antiqui appellabāt, bullas tum ex imbribus, tum aquæ de calore emersarum solere oriri. [Ger. Eine blatere oder fuls. Pol. Bąbrzyki na wodzie.] Balatrones proinde omnibus, & nullius generis videri possunt esse. Varro de Re rust. lib. 2. cap. 5. quibus inquit Varro jam vas

Balneo, ônis, Ger. Das ort in Tarff/da die Badfrub ziet das Bad ist. Hisp. El lugar donde se ayban. Pol. Miesce gdzieme gdy sie kapią. Vng. Fürdő hás. Ang. Place where they bathe, or stove.] Cicer. ad Quintum Fratrem libro 3. Sed tamen mihi ei relinquebat præter balneatia, & amœnitatem, & alveatum lucem. In balneatibus, alia in altero aspectu, alia in angulum prorsus. Calem. lib. 1. cap. 6. Balneatis, Occidenti activo obvertantur, ut sint pœnè meridiem, & usque in vesperum illustres.

Balneātis, re, Quod ad balneum pertinet. [Vng. Fürdőhöz való. Jut Balneatie argentō, quo gin vor zeiten gebadet worden. Servola in Ault. de auro & argento legat. Semproniæ dominæ meæ hoc amplius argentum balneatis: cujus usus ei ante mortem ad argentum quo diebus festis in balneo uti consuevit, legato cedat.

Balneatis, adject. Spartianus in Adriano. Ex quo ille locus balneatis notatur. [Pol. Łaźniow. Vng. Fürdős.]

Balnĕātus, a, um, Balneis, quod ad balneum pertinet. [Βαλανικός. Gall. Estuve chaud, ou estuvier. Ital. Cosa pertenente à bagni, ouero stufe. Germ. Das ist dem Bad gehörig. Hisp. Cosa del bano. Pol. Łaźniowy. Vng. Fürdős. Ang. Matter of the bayes or stoves.] Cic. pro Cal. Famosa ista & balneatorii. Plaut. Truculent. Omnes amatores balneatores sunt. Hujus feminæ est balneatrix, Saxum, Mulier cui balneæ curæ dicata monstrat.

Balnĕātŏr, ōris, m. Balneatum. [Βαλανεύς. Pol. Łaźnik. Vng. Fürdős. Ang. Master of the bayes or stoves.] Cic. pro Cal. Famosa ista facta erat balneatori. Plaut. Truculent. Omnes amatores balneatores sunt. Hujus feminæ est balneatrix, Saxum, Mulier cui balneæ curæ dicata monstrat.

Balnĕātrix, ĭcis, f. Balneatum. [Βαλανεύς. Pol. Wyplatywaczka. Vng. Fürdőzni szokott asszonyember. Ang. Master of the bayes or stoves.] Id nomen vulgato convitio dicebatur in hominem alienarum rerum plus satis curiosum. Propterea quòd hujusmodi genus hominum, quorum in otio vivit, negotiis distinctus, aliena curare consuevit. Quod ad balneum pertinet, Βαλανικόν. Martialis in lectorem. Illotum me in balneo loto legato balneatores continguntur, quum sine his balnea usum suum præbere non possint.

Balsāmēnta, Rupht. haimus, apud Diosc. lib. 3. cap. 159.

Balsāmĭta, ut inquit Diosc. ordinaria vitis. Ejus autem pyrethrum magnitudine conspicuum, folium ruta proximum, atque longè caudicus, perpetuò viretes. In hortis solùm quidem vidi, & Ægypto natens, his differens modis: celebritio, procerior, gracilitate: quòd ejus teneri & capillacea coma est. Theophrasto vocanti, quasi demissa. Fortasse eumdem ob gracilitatem facilè demutarit. Plura Plinius libro 12. cap. 25. Theophr. lib. 9. cap. 6.

Balsāmŏdæ, Vide inter CASIA.

Balsāmum, neutri generis. [Βάλσαμον, ῥητίνη, ἀλεκτρυών. Gall. Baume. Ital. & Hisp. Balsamo. Ger. Balsam. Belg. Balsem boom. Pol. Balsam. Vng. Balsamum. Ang. Balme bearde.] Arbuscula nisi terram tetigit, quondam concessa, vti Cinnamon quam myrto. Virg. 2. Georg. Quicquid adorato ferè sudantia ligno Balsamaja, & baccas semper frondentis acanthi. Serunt matres, ut ovis, & colles implent: serendum modo, sufficiens fetus: sine adminiculis. Intra centum annum est fructiferæ: procerius turta bina cubita subsistit. Profertur omnibus odoribus, lividior vitro, lapide, ossave cuticulis, & fuscum emittit cum ipsa lacrima, quæ Opobalsamum dicunt. Nam ex his Græcis fuscus est. Summa Opobalsami probatio est ut lac coaguiet, & in vellem maculas non faciat. Ligni quoq; ejusdem pretio est Xylobalsamum appellati, quòd officinæ unguentariorum pro foco substituerit. Carpobalsamum, fructus balsamiferæ cum arbore fructus. Vide Plin. libro 12. cap. 25.

Balsamclaue, [Βαλσαμοκλειδι. Pol. Balsamowe klucz. Vng. Balsamos fiókkulcs. Ang. Key of balme boxe.] succus est olei personalis, qui incisæ arboris. eximi. balsami floribus partibus sanctitatis profluunt post Actium refert Kuell. lib. 1. cap. 25.

Balsamĭnum, a, um, dicit penult. corr. ut balsaminum oleum. [Βαλσαμικός. Vng. Balsamos.] Diosc. lib. 1. cap. 4. Balsaminum longè pretiosissimum omnium, ut in unguentis diximus, contra omnes serpentes efficax.

Bălteŭs, & Balteum in singulari, in plurali neutrum tantùm. [חגורה, חגור. Gall. Baudrier. Ital. Cintura, cinto da spada. Germ. Ein stück ouch gurtel mit eysen beschlagen. Belg. Een wapenriem. Hisp. Vanda de cuero. Pol. Pas rycerski obity bliachami. Vng. Pánta, fegyverőv. Ang. A sword girdle.] Militare cingulum, vel zonæ loco ornata. Virg. 12. Æn. infelix humero cui apparet balteus. Balteum, inquit Varro, est cingulum è corio bubo ornatum. Idem, ut autor est Scipater: Tuscum sit elle vocabulum, in hoc docmodi ad vero rerum humanarum]. Plinius vult masculino genere funiculum significare: neutro autem lora ad gladium apta.

Balux, ūcis, Minutior auri particula ab Hispanis dicitur, cupellationi in exiguis, aut parvis penè prorsus inveniuntur, nullaque opus habentes cudrunæ. A Græcis χρυσόκονις, quasi aurea arena dicit. [Hispani, Granillos de oro quos vocant. Pol. Złoto odpadłe. Vng. Arany por. Ang. Apeece of wedge of gold.] Plin. lib. 33. cap. 4. Auri minutiæ quæ talentum non coquunt, leo Latinum dixit. Invenimus in malle, nec ullis in puteis eram denas excedentes libras. Balucas Hispani, alii Palestram vocant idem quod minutam eli Balutera vocant.

Bambălĭo, ōnis, [Βαμβαλίων, ὁ ἀνόητος, ὁ μωρός. Suid. Pol. Szaleniec. Ang. Coxcomb.] Lucil. genus candidi simum in exiguo naseens simiæ, quem vulgo Gallipum, patres Xylocoppelam appellant, teste Plin. lib. 15. cap. 1. Fœtus sine cauda nascitur, pectus nudum, facies, quæ deinceps vitio nascitur, lævissima. Lucilius de regio, ex qua deinde vehi solent, quæ à nonnullis Bambalionæ appellatur, à pernicitate Xylone, vel Gallipuæ. Vulgus Germanorum vocat, à timiditate forsitan simiæ, quæ tota animalio cutanea gignit. Vide Rud. Libr. 2. cap. 150.

Bambălio, [Pol. Zazdrośnik. Vng. Irigykedő, dolgozik.] Sacer M. Antonii, quod Cicero à balbutiendo dictum putat. Philippus Turnebus nomen per dissimulationem ad eum fictum arbitratur, ut quem dixerit dictum à Scepanum. Scepanum, Ἐπὶ βασκάνου φασκόντων. ἀφ' ὑποψίας δὲ τοῦτο ἐστὶ λέγειν, & dentibus capitare, & aliis balbutire.

Bambăce, in sacri fabricæ confectione juxta Columellam lecem bambatas, in malum mittito nomas. Ut lignum solidæ, quæ aliquo modo condita sint Romanis antiquis. Syracusanorum fermentum facientes, ut scio multis aliis utentur potius bambacis, quàm bambatas nominant, quod Scaliger pro βάμβακος dicere videretur.

Bambălio, nil nimis ya stulte, & vulgo Barbare dicitur, de quo Arab. ib. Ben. Iberus hæc contigerit remittit tibertum primum specie caulis, atque ex eorum natura ideo proclivi quo cæ hæ nabilibus, nec cæ tamen formi Cyrenaici, quibus dicitur: Iectuxes & Ismonii, folis pinnas videre dicuntur, folis molestiæ es deprædari velitra, quibus ibi pueros dictes vendicarer.

Bĭnātŭlis, [חגורה, חגור. Gall. Manteau, attifet. Ital. Mantesino, ouero veste, ouero. Germ. Ein manteau, oder mantel ob den ofen sein arbeit machen. Hisp. Capa, vestidura de alguna arteselana. Pol. Kamizelka, wyżlatowana. Vng. Kamizsolya, Kamizsolya, vagy. Ang. A loose garment, a man of occupation.] Propriè dicitur artifex, qui circa amictus & formatas exercetur, cujusque opera sua ingenii conficit. Βίναξ enim Peloponnesii caninus est, & κάνη, intelligere. Pertinaciorem tamen latius sumitur ad viliores omnes operas, quæ manuum opificio victum quæritant. Id quod & Hieronymus annotavit lib. 1. adversus Pelagium. Assignat Politianus servum & bataciam hocunum: interesse autem quod illa natura erat, Banausis mercede.

Bānclus, m. Βάγκλος. Piscis marini genus, quem & Myxonem vocat autor est Plinius lib. 32. cap. 9. Ell. & Jan eras inter minutos minimus, quem Aristoteles Chelonem vocat.

Bānnum, Exili species, cum scilipas dicebant Prosenetici. [Pol. Wymyślony. Vng. Nemű és valo fűzfa. Ang. A measure of rod commanded that ploughmen should use.] Hinc Bannus dicebatur qui retia tendebant: pare togæ, quibus aqua & igne interdictum erat. C. de Epist. & clericis.

Băphĭum, pen. prod. [Βαφεῖον. Gall. Taverne, ou lieu ou on vend. Ital. Taverna. Ger. Die stuben oder hauss darinn gebet. Hisp. Taverna, ouero lugar de tintorero. Pol. Farbownia. Vng. Festő hás. Ang. The place where they die, or dyeing house.] Plautus loca tinctoria in quibus linguatur pannosus. Tinctoria dicimus. Lampridius in Alexand. scribit Probum. sustulisse hoc in purpuricum. pœnè enim in omnibus dictum inde Dibapha bestiolæ.

Băpres, ētis, Gemma est mollis, sed pretiosa ut ait eodem Plin. lib. 37. cap. 12.

Băptĭsma, & Baptismum, ut nil Βάπτισμα, & Κάθαρσις, ablutio, immersio, lavatio. [מקוה. Gall. Baptesme. Ital. Battesimo. Germ. Taufe. Belg. Een doopinge, ofte dopinge. Hisp. Baptismo. Pol. Kąpiel, ogrzanie, omycie. Vng. Kereszteltetés. Ang. Christening, or dipping.] Gregorius Βάπτισμα Græco corpus ablutionem, quod Latine Tertullianus ait, ubi homo Spiritu gratiæ naturalis emundatur, & longè aliud quàm erat, efficitur. Proinde non sic loquamur de formatæ peccatorum, atque ita dicamus ad quos pulchri declinationem vitiorum.

Baptistērium, est lacus vel vas ad ligneum aut lapideum, aquarum, in quod ad id tempus infundi poterit, in quam lavacri causa aliquis se prolixius immergere. [Βαπτιστήριον. Gall. Fonts ou vaisseau de pierre ou bois ou l'on baptise les enfans. Ital. Fonte battesimale. Germ. Ein taufstein. Belg. Een steene doopvat. Hisp. Pila, ouero fuente. Pol. Kąpielnia, ogrzalnia, omywanie. Vng. Kereszteltető kő. Ang. A stone or vessel to wash in.]

Bucin

Hoc in cella id est, in Jovis secretioribus solet constitui: quarum aliæ Caldariæ sunt, in quibus calida lavantur: aliæ Frigidariæ, in quibus lavamur frigida: aliæ Tepidariæ, in quibus tepida aqua abutimur. Plin. Jun. ad Apollinarem. Cella frigidaria in qua baptisterium amplum, atque operosum.

Barbatūro, m. t. Luxuriosus dicitur, vel gulosus, cujus barbatorem nulle infamit rotum patrimonium. [Germ. Er frist sein Vatter Belg. Hy vreet, slurpt, suypt, verteert.]

Barbātus, p. Virque quamvis senex, non tantum hominum, sed & bestiarum quadrupedum est. [Polon. Brodaty. Gall. Barbu. Ital. & Hisp. Barbo. Ger. Einbart. Belg. Een barbaert. Pol. Brodaty. Vng. Szakállos. Ang. A beard.] Plaut. Bacchid. Cum capore, atq; alia barba. Virg. 2. Aen. Squa lentem barbam & concretos sanguine crines. Horat. 1. lib. 1. Serm. Vrque lupi barbam variis cum dente colubræ. Plin. lib. 28. cap. 13. Affirmat & magos sua commendare primum omnium, tactos barbitonsorum, tinctasque barbas mirari. Silius numero plures etiam de homine dici posse ostendit lib. 13. Indoctus nunc propexis in pectora barbis Vevere humorum. Hunes nomina compotita possunt declinari secundam tertiam & secundam declinationem: ut Imberbis, & hic Imberbe & Imberbus, a, um, quod est hinc barba. ¶ Ante barbam docet senes, πρὶν γένειον διδάσκειν τοὺς γέροντας. Quia imberbis majorem natu docet. Et antiqua figura proverbialis, quod ait Festius Ante pilos. ¶ Barbati nonnulli fiunt Philosophi, ἐνίοτε γένειον ἔχουσι φιλόσοφοι. Plutar. Convenit in eos qui barba pallioque philosophos se profitentur, quum causa communi respondeant. ¶ Πολυγένειος. De re longa barba dicebatur. Aristophanes in Concionantibus. ¶ Barbatus sapientes, Ἐγκεγενειασμένοι, Ἀνὴρ πεπαιδευμένος, ἢ Ἀνὴρ πεπαιδευμένος ἐγκεγενειασμένος. id est, Barbatus sapientes, & sophistæ, & philologus. Vtitur apud Plutarch. Huc alludit Horatius quum ait: ...sic sapientem pasci barbam. ¶ Barbam vellere, γενειοσπᾶν. Sumptum à gestu, quo summorum contemptum ac ludibrium significamus.

Barba caprina, Herba, quæ Germanis Wattgelbert dicitur, caulem habet tricubitalem, angulosum, folia cichoreæ aut Corylo similia, in ambitu serrata, flores candidos, exiguos, racematim compactos: inter barbæ canæ dependentes radicem nigram, ignotam, multis candidam. Fotus ejus in julos abeunt.

Barba Jovis, Chrysocomæ apud Dioscor. lib. 4. cap. 58.

Barba petræ, πετραία, herba est, vulgò sic appellata, quibusdam barbula hirsuta, in acetariis laudatur.

Barbŭla, æ, dimin. cum. [πωγωνίσκος. Gall. Barbette, petite barbe. Ital. Barbetta, piccola barba. Ger. Ein Bärtlin. Hisp. Pequeña barba. Pol. Brodka. Vng. Szakállocska. Ang. A little beard.] Cic. pro Cælio: Alienis minime insectis excitandus est ex barbatis illis: non hac barbula, cujus ista delectatur, sed, &c.

Bārbātŭlus, m. t. Dicitur qui barbam habet. [Polon. Brodaty. Gall. Barbu. Ital. Barbuto. Germ. Gebartet. Belg. Een met baert. Hisp. Barbado, con barba. Pol. Brodaty. Vng. Szakállos. Ang. That hath a beard, bearded.] Vide illud: Si promissa facit puer imberbis barba, quid obstat Barbatus possit quin capere esse Platon? Cic. de Nat. deor. illo enim modo dicere licebit, Jovem semper barbatum. Barbati proverbiali joco apud Romanos dicti consuescerunt, homines stolidis ac simplicibus moribus, rusticanæque veritatis: quòd illic serò receptum sit barbam radere aut tondere. Plin. lib. 8. cap. 50. Cic. 4. de Finib.

Bārbŭlātus, diminutivum. [Polon. Brodaty. Ang. That hath a young beard.] ut Barbatuli juvenes, & Multi barbatuli. νεογένειοι. Cic. in Paradox. Barbatulos mollos excepisse de piscina. Idem ad Attic. lib. 1. Conaciabamur barbatuli juvenes, totus ille grex Catilinæ.

Bārbĭger, a, um, adjectivum. Qui barbam gerit. [γενειοφόρος. Gall. Qui porte barbe. Ital. Che porta barba. Germ. Der ein Bart treyt. Hisp. Que tiene barba, o trae barba. Pol. Brodaty. Vng. Szakállos. Ang. That beareth a beard, bearded.] ut Barbigeræ pecudes. Lucr. lib. 5. Quippe videre licet pinguescere sæpè capellas Barbigeras pecudes domino quæsitas acre rependo.

Bārbĭtium, i, pro barba. [Vng. Szakáll. Ang. A beard.] Apuleius. Hircino barbitio Philosophum mentiebantur.

Barbarālexis, βαρβαρολέξις, i. garrulitas, qua dictionem barbaram & peregrinam Latinæ aut Græcæ admiscemus orationi: ut Geza & Magalia, apud Virgilium.

Bārbărī, ōrum. [βάρβαροι, βαρβάφωνοι. Gallicè, Barbares, ceux ne sont point de nostre langage, et n'entendent, comprennent nostre parler. Italicè, Barbari, mal parlanti, che non intendono la lingua & pronuntia d'altra. Germanicè, Die nit recht und gerecht sprach haben: Ruplent et mit grobes sprechen. Hispanicè, Peregrinos en lengua y costumbres. Polonicè, Grubi ludzie, o obcego języka. Vngaricè, Durchelkezők, nyelvtelenek, gyarlók, félreszólások. Anglicè, Barbarous, that are not of our language, that doth not understand.] Incerto nomine, inquit Strabo libro 12. dicti sunt ab imitatione, qui difficulter, asperè, atque duriter loquebantur, quasi duriloqui, & crassilingues: quo ad modum olim atque balbi dicuntur, qui lingua impediti sunt. Dicti Barbari à βάρβαρος absona voce, in quam peregrini homines Athenas adventantes, quum primum Græcè loqui conarentur, identidem incidebant. Omnes igitur qui crasse loquuntur, Barbari dicuntur: quales olim habiti sunt omnes gentes, juxta Græcos. Unde Ennius Nævium Poëtam Latinum, Barbarum dixit. Nunc etiam ab hoc nomine exempti sunt Latini, quòd hi politiorem linguam habeant ac magis cultam. Quinetiam nec hos, siquis minus rectè proferat, barbarè loqui dicitur. In summa, Barbari dicuntur illiterati, malis moribus, feri, crudeles. Cicero pro Fonteio: Immanis, ac barbara consuetudo hominum immolandorum. ¶ Barbarus ex trivio, βάρβαρος ἐκ τριόδου. In hominem dicebatur extremè humilitatis ac prorsùm nullius pretii: prendo quisquis es, extremum ac vilem servulum aliunde è triviis emptum non dono darim aut dominum. Lucianus.

Barbarè, adverbium. [βαρβαρικῶς, βαρβαρικῶν τρόπον. Pol. Grubo. Vng. Parasztosan, deákul. Ang. Barbarously, rudely.] ut Barbarè loqui. Cic. 2. Tusc. Vt enim si Grammaticum se profitens quispiam, barbarè loquatur.

Bārbărĭcus, a, um, penult. corr. [βάρβαρος. Pol. Cudzi. Vngar. Parasztos, deákúl, gyarmbe. Ang. Barbarous, that speaketh rudely.] Eadem significationis est cum Barbarus: hoc est, ferus, & malis moribus. Apul. Feris ac barbaricis moribus. Virgilius Barbaricum aurum dixit, pro multo, aut ex barbaris advecto, Aeneid. 12. Barbarico pulles auro, spoliisque superbi Procubuere. ¶ Barbarica pavimenta, quæ & Subregulana dicebantur, ex testis tritis, molere, & calce constantia, & fistucis pacita: de quibus Plin. lib. 36. cap. 25. ¶ Cænum barbaricum, βάρβαρος βορβορώδης. pro vehementi fluxaque mentis, apud Plat. de Rep. lib. 6.

Bārĭtus, tus, neutri generis. Clamor exercitus dicitur: quòd eo vociferandi genere Barbari utantur. Festus.

Bārbăr-ĭzo, āre, i. [Polon. Kabotnieć. Ang. Barbarize, to speak like a barbarian, to be barbarous.] Textores aut Fossæ barbaricæ vestis, quæ ex auro & coloratis filis effigies hominum & animalium exprimuntur. Aliter Phrygiones dicuntur. Alciatus.

Bārbărĭes, [βαρβαρότης. Gall. Barbarie, inhumanité, ignorance, manyère. Ital. Barbarie, inumanità, crudeltà. Ger. Grobheit, ungeschicklichkeit, Belg. Grofheit. Hisp. Barbaria, fiereza, crueldad. Pol. Grubiaństwo, nieokrzesanie. Vngar. Parasztság, vad barbárság, gyarmbaság. Ang. Barbarisme, inciuilitie, lack of learning & good manners.] Ad imitationem pertinet, & significat incivilitatem feritatemque. Cic. pro Corn. Balbo: Inveteratam quandam barbariem ex Gaditanorum moribus disciplinaque delevit. ¶ Accipitur etiam pro ipsis barbaris. Idem 1. de Nat. deor. Aegyptus, & Syria, & fere omnis barbaries. ¶ Item pro vitioso, & inquinato sermone. Idem, de clar. Orat. Sed omnes tum fere, qui nec extra urbem hanc vixerant, nec cos aliqua barbaries domestica infecerat, recte loquebantur.

Bārbărismus, m. t. βαρβαρισμός. Fœda contra Romanæ sermonis legem, aut scripta, aut pronuntiata vitiosè dictio. Fiunt duobus modis, scripto & pronunciatione: & hoc quadrifariam: adjectione, detractione, mutatione, transpositione literæ, syllabæ, temporis. Adjectione literæ, ut Reliquiæ Danaum, pro reliquiæ: syllabæ, ut Mavors pro Mavis: temporis, ut hallam facto profundo: ubi prima syllaba quum corripi debeat, producitur. Detractione literæ, ut Argyppa, pro Argyrippa. apud Virg. lib. 11. Aeneid. syllabæ, ut Salumentum, pro Salamentum: temporis, ut bervere Lucretius, antiqui effugere fugus. Mutatione literæ, si barbarismus, ut Olli pro illi syllabe, ut Pernices, pro Pernicies: temporis, ut Virus ob noxam. Transpositione literæ, ut Tymbre, pro Tymber: temporis, ut communis penultima producta.

Bārbărus, [βάρβαρος. Pol. Cudzy. Vngar. Laoc.] penult. corr. gener. mascul. Instrumentum musicum, quod pulsatur plectro vel calamo. Horat. lib. 1. Carm. ode 32. Age dic Latinum barbite carmen, Lesboo primum modulate civi. Tarentinus autè genere usus est Ovid. in Epistol. Sapphus ad Phaonem: Nec fuit ad lachrymas barbitos ulla meas. Decimus etiam Barbitonem in altero genere Auson. in Philomusum: Hoc genere & chordas & plectra & barbita cudo.

Barbus, sive Barbo, [Ger. Ein Barb. Pol. Barwena. Vng. Harcsa. Ang. A barbill fish.] Piscis magnæ speciei, etiam barbatus cujus rostrum longius, caudæ pinna rabiosior: oris purgatrix ad ἐκτερόφωνον atque. Ausonius: Liberius laxos exeres barbe natatus. Vide Mullus.

Bardŏcucullus, Genus vestis omni tempore commodæ, cum qua etiam rubare solitæ erant imbrium tempore in castris milites, & in agris rustici. [Polonicè, Opończa. Vngar. Zeke.] Martial. Gallia Santonio vehitur bardocucullo, Cercopitheorum penula super erat. ¶ Sunt qui dicant Bardocucullum esse tegmen capitis villosum, cujus usus translatus sit à populis Galliæ, qui dicuntur Bardi. [Pol. Sukmana. Vng. Olah fajtza, vagy fejkeri kukulya.]

Bardus,

Bardus, Stolidus, stupidus, hebes, tardus. [בבר nabal. בער bâar. Gall. Marois, lourdaut, estourdy. Ital. sciocho, goffo, grossolano. Ger. Ein vnuerstendiger. Belg. Een dol ongeraemde. Hisp. Grosero, bouo, que no sabe. Pol. Ciemny, bez rozumu. Vng. tudatlan, balgyog, esztelen. Ang. Foolish, dunsh, dull, sottish.] Cicero. pro Cecin. Nimis audacem, nimisq; hardum. Idem de Fato: Stupidum esse Socratem dixit, & nardum, cuius ingenia vincere non haberes. Bardi etiam apud Gellium varie exponuntur, aut philosophi, qui virorum fortium laudes decantabant de quib. Lucanus: Plurima secum sui bis carmina Bardi.

Bāris, Baris, Apud Aegyptios dicebatur cymba, qua cadavera vehebant ad sepulturam. Propertius 3: Barides & contracta ferax Labrunia lequi. ¶ Est item Baris Pamphyliæ oppidum, in praefectura Pisidiæ, cuius meminit Ptol. lib. 5. capitum 5. ¶ Est item fluvius Indiæ.

Bārōnes. [Vng. Nemes fiu emberek.] Pro viris fortibus, quidā putant esse Latinum, etiamq; loco citato Cicer. ad Attic. libro 5. Apud Parthenium & reliquos Baronesse in maxima gratia potuit. Verum quum de Epicureis, à quibus tantopere in philosophia differebat, in hac epistola loquatur, acceptum fere hic eadem in significatione, qua Cicero tribus aliis in locis usus est, nimirum pro Barbaro & stulto. [Vng. Nemtö balvanok, (asinus) szamárbalvanok.] Cicero Epistolarum libro 5. de Varrone putabat quæsturam, Vrbana eorum esse non amerabilia. Idem de Divinat. 2: Ad interpretem deferat, quidam fortis vir fanis visum esse tacitum. Attilio, vel Ennio. Illa enim ad volatum & avium referebamur. Hinc equidem Antipho, Baris (inquit) veterum esse illa non vides? Illa enim avis in sectanda alias avis & aucupio, frumperipta postrema est. Idem de Finib. Neq; per tibi inquietum, recta, honesta, digna imperio omnia, per tela pro Republ. mori pro patria. Hæc quum loquimur, nos Barones stupemus. Atqui eadem significatione Perses dixit Varo Satyrico in veteribus legitur, & propter cognationem Graecam & Varo fecit ex Baro Varo fieri potuit. Nā Scipiadis quibusdam Labius, Pacuvius, quæ pro Livius & Fabius reperitur.

Bāthycōlpius. Plin. lib. 37. cap. 10. gemma est nigri coloris, sanguinis & alias modis diffinitis.

Bāthrus, ri, m. & Βάθος. Gal. Elephant, Ital. Elephante. Ger. Elephant. Hisp. Elephante, animal conocido. Pol. Słon. Vng. Elefant. Ang. An elephant.] Maximum animal in terris creatum, quod elephantem vocant Graeci pariter & Latini. Horat. in Epod. Quid tibi vis mulier nigris dignissima barris? ¶ Hinc Ebur dictum putant elephantis dentes, quod Graecum.

Bāthrūās, us. pen. prod. Vox elephantis. [Βάθρος & ἀγγέλλω. Gall. Le cry d'vn Elephant. Ital. Le voce dell' Elephante. Ger. Das geschrey der Elephanten. Hisp. Bramido de los elephantes. Pol. Wrzask, Słonia. Vng. Elefántnak szava. Ang. The crying of an elephant.] ¶ Barritus etiam dicitur Romanorum clamor militum, qui fit quum utrinq; acies se junxerint. Autor Vegetius lib. 3. cap. 18.

Basaltes, ὁ Βασάλτης, Genus est marmoris fertei coloris, & duritiæ, ab Aegyptio in vicinia Aethiopiæ inventum. Cuius generis longe maximum Vespasianus Caesar in templo pacis dedicavit. Autor Plin. lib. 36. cap. 7.

Basānites, ae, m. Βασανίτης, Lapis ex quo fiunt coticulæ. [Pol. Kamien zakrzemy ziarna probuie.] Plin. lib. 36. cap. 22. Experimentum ejus fit in cotibus ex lapide basanite. Dictus basanites à τῆς βασάνου, quod est explorare, vel examinare. Quidā & βασανίτας dicunt Graeci propriè, cuius artifex explorator aurum.

Bāsiātā, Vas Britannicum, pelles à Romanorum usum recipiens. Iuvenal. Satyr. 12. Addit & basiatas, & mille coloratas. Martial. lib. 14. Barbara de picto venit basiauda Britanno: Sed me jam mavult dicere Roma suam.

Bāsilēus, ei, m. Βασιλεύς, rex, tanquam populum fideliter regens, βάσις leones, & λαὸς populus. Quare & cum magis præpotentem, tum & amplius pondere laborum gravatum.

Bāsilica, æ. [בית המלכ beith hammelech. Gal. Maison royale, maison de Roy, ou de Prince, ou le Roi fait droict, ou le droict se rend. Ital. Luogo publico done si fanno le ragioni, & imperio. Βασιλικὸν. Ger. Ein palast, schön gebäw, darinn ein weit hauß; das gemeinen hässlichen besitzen ist ein Sitzhauß. Hisp. Casa real, palacio. Pol. Kościoł, krolewski, albo dom pański, panski, albo sądowy. Vng. Nemzetes. Ang. A kinges or princes house or hall, a palace.] Principio dicta fuit communis ampla & spatiosa, cautarum cognitioni destinata: dicta ab eo, quòd principes cū ad jus dicendum convenirent: aut recte, quòd Graeci τὰ δικαστήρια appellant etiam judicem intelligerent, ait palante etiam Hesychio, qui βασιλεῖς appellat δικαστὰς: hoc est, donivoros judices, interprete Budæo. Plinius in Epist. Descenderam in Basilicam quidam, auditurus quibus proxima comperendinatione respondere deberem. Erat autem Basilica templo persimilis, ambulationibus amplissimis instructa, ad quam multi tota ex urbe, alii certas ad agendi, alii aliud agendi gratia confluebant. Vide venustum in primis est illud Cic. ad Attic. libro 2. Basilicam habeo, non villam, frequentia Formianorum. Fuere etiam basilicæ diversæ fuerunt in usum negotiationum, exercendis calidissimis, furoq; proximis, ut haberent mercatores, quò se hyemis mensibus subitò ingruente tempestate possent recipere. Vide Vitr. lib. 5.

Bāsilicus, a, um, Regius, regalis, [βασιλικὸς. Gal. Royal, magnifique, superbe, grand. Ital. Reale, da re. Germ. Königlich. Hisp. Real, perteneciente al rey. Pol. Panský, krolewski. Vng. Királyi. Ang. Kinglie or regall.] Plautus in Capt. Ratibus ecfertionis, atque impetu fortis habet. Ait in Pseud. Ratibus fortis, & Basilicus victus, id est, regalis & excellens, & Basilica formosa hoc est, regia. ¶ Basilica nux, sive Basilicon, ab Isidoro βασιλικὸν ἄγγειον, Iuglandis genus optimum, quod & Persicum dicitur, quòd ex Perside primùm fuerit advectum. Dictum autem videtur Basilicon, sive à præstantia, quod caeteris omnibus genitoribus obtinere videatur: sive à regibus, qui eas primi à Perside in Graeciam transtulerunt: ut non obscurè tradit Plin. libro 15. capitum.

Bāsilinda, ἡ βασιλίνδα, Iudi genus est, quo Rex sorte creatus, repetitis quibusdam ludis, sorte creato imperat.

Basiliscus, [βασιλίσκος. Gal. Vn basilisque, serpent royal. Ital. & Hisp. Basilisco. Ger. Ein Basilisk. Pol. Bazyliszek. Vng. Basiliskus. Ang. A cockatrice.] Genus serpentis, quod (ut ait Plinius lib. 8. cap. 21.) in toto tribubus Africæ (nascitur) candida in capite macula, velut quodam diademate, adornatum. Assurgit enim habet caput, tuberos oculos, & colorem ad rigedinem virgeatem. Reliquos serpentes fibula fugat, ut solus regnare videatur. Lucanus lib. 9. Sibilat; ecce dens cui fas fraudare veneno pelles, Ante venena nocens, late sibi submovet omne Vulgus, & in vacua regnat Basiliscus arena. Latinorum nonnulli Regulum vocant. Basiliscus nomine notus animal, quidem visu, Cyrenaicæ potissimùm provinciæ, in non amplius digitorum magnitudine, candida in corpore macula, in quodam diadematis effigiem nobilis reliquos omnes bigis serpentes, ecce ut reliqui serpentes corpus impellit, sic cetera. Ac multo celsitas incedens, frutices & herbas necat, & non contactu tantum, sed & afflatu: hoc tamen cali monstro mirabilis virus exitio est. Plin. lib. 8. cap. 21.

Bāsio, as. Vide SAXVM.

Bāsis, is. [מכונה mekonah, βάσις. Gal. Vn soubassement de colonne ou de l'autre chose, fondement. Ital. Base. Germ. Ein vnderfatz, das oder sind darauff etwas gesetzt ist oder stehet. Belg. Een voet van een steen. Hisp. Pie de vna columna, y cosa assi. Pol. Fundament, albo podstawa kolumny, &c. Vng. Fundamentom, alapja valaminek. Ang. The foundation or ground of any thing.] Aristoteles de republ. vel potius Vitruvius. Sunt enim bases, tanquam pedes columnarum, earumque, seu quidam veluti pedes columnarum, earumque, seu subjectum, quæ à fundamento consurgunt, & superpositas fulciunt, sustinentq; pondus. Cic. 5. Tusc. Animadverti colossum Rhodium non multùm è cumis eminentem, in qua erat ipsa figura & cylindri, ecquid à pede. Quò quum pateat & esse aditus, ad universam basin accessus: apparuit epistomia exesis posterioribus partibus crassiora esse. Aqua immissa orbiculi, in quibus valvæ moveri solent, natantia pollinctura, vortices efficient bases. Trebatius Iureconsult. de legat. lib. 3. Cui Centubria vasa legata essent, & bases huic quæ horum veterum collocandorum causa paratas, dubitari respondit. ¶ Est & Basis, figura in narrationibus, quam omnia pedetentim intimandi gratia proferuntur, ut apud Ter. in Eunuch. Ipsum mihi parasitum Pacuvium dono, quidam mercator dedit, Ex Attica hinc abierpiam. Ecquodnam pedis Materubi accepit, &c.

Bāsium, ii. Osculum, suavium. [נשיקה neshikah, φίλημα. Gal. Vn baiser. Ital. Bacio. Ger. Ein kuß. Belg. Een kus. Hisp. Beso, ósculo de enamorado. Pol. Pocałowanie. Vng. Csok, apolás. Ang. A kisse.] Martial. lib. 2. Basia dimidio quod das mihi. Postumæ lauto, Laudo, licet dimas basia quæ dimidium. Donatus tua ponit officiosa mentula, Oscula, Rationi, & Suavium quæ siccitate gaudet, ut alcula tui. Osculum basia pudicorum affectuum: suavia lascivorum, vel amantium. Quæ differentia aut nulla est, aut certè non observata à veteribus. Nos in dictionis Osculum, Basium, Suavium hoc ostendere, basia sæpe commodè impudicorum affectuum esse. Catullus ad Lesbiam. Da mihi basia mille, deinde centum. Iterum paulò post. Ne tantum fuisti esse tu tarum Zenodoxe, tam de basiatura basiate. Vesano satis, & super Catullo, Quæ nec pertinuisse ad nasum Postumi, nec mula falsinare lingua. Idem ad Iuventium: Nunquam ita posthac basia turpium.

Bāsso, as. basiare, Osculor, osculum do. [נשק nashak. φιλέω. Gall. Baiser. Ital. Basciare. Germ. Küssen. Hisp. Besar como enamorado. Pol. Całować. Vng. Tsókolok, apolok. Ang. To kisse.] Mart. libro 7: Erectam Lucibasiare Romam. Basiare basia, Catul. lib. 7.

Bāsātio, verbale. [נשיקה neshikah. φίλημα. Gal. Baiser. Ital.

Ital. Bagiammo. Germ. Das küssen, küssung. Hisp. Obra de besar. Pol. Całowanie, gębka w gębkę. Vng. Csókolás, apása. Ang. Kissing.] Mart. libro 11. Hypercras Dic salvat omnes: dicam libro 3: Quoties mihi tu basiationes? Tum Lesbia Catullo si poterit.

Bāsĭo, āre, [ex basium. Vng. Csókolni, agasolni. Ang. Which kissed.] verbale, Martiala.

Baltŏgĭa, æ, Munus erat prandii res necessarias ad exercitum. Asinarius. Fiunt Baltagorum [i. e. Centurionum] qui Rudimenta susceperunt: καὶ τῶν βαλτάγων, à portando iumento. [Ger. Reisbuben oder Stallbuben.

Bălĭcus æ, Genus vehiculi. Servius in Virgilii octavum librum Aeneidos.

Bār, Vox est qua uti solemus quum quempiam compellamus, jubemusq; eum tacere. [Pol. Wolpes, cyr. Vng. ió.] Plaut. Prænu. quid opus est? P. Potest, etiam rem ut coepisti cat. Rhet. C. etiam? P. cedo mi C. Non possum? Tu pasce.

Barbynon, βαθυνω τὸ, profundum facio.

Barayndus, profundus. Nam βαθὺ profundum significat, & ἡδὺ habeo.

Barĭola, [Βάρις. Pol. Czasz. Vng. Kamsitska, fakalaska.] Vitri genus, quo vinum è cado haustum ad mensam infertur. Plaut. in Colace, ut citat Nonius: Barriolam aurum oblonga habeat.

Bārillum, i. [= ἡμίονος. Gall. Vne jument coppe. et phaselt. Hisp. Rocin de poca edad. Pol. Pręgierz. Vng. Vadlo. Ang. Afole, shall or a gay of yron, a Sowre for a hog, shackle.] Ferrum vitium, unum est machinæ ferreæ, quo prima colligatur pars timonis. Barillum à Graio, quasi parillum à quo etiam de diminutiva forma dicimus est Barillum. Plin. libro 33. cap. 8. Barillis ferreis, cardinibus, cuneoq; agasto imposito, quod candidum perinde ac, per aciat. Apicius de pestatione: Et attrahantur illuc eadem barilli uncis, & velle contegis. ¶ Barillum etiam rudiores vocant ferreum instrumentum, quo ad sulcos, ibares, fossasq; agris faciendas utuntur. Varro 3. de Re rust. cap. 16. Iunque pastorem earum cum barilla dicere se oportet, ac ferrum in lere se conservare: quod & ad agriculturam est aptissimum. ¶ Et item Barillum aratrium instrumentum, quo Pirenes utebantur. Idem 1. de Re rust. capite 50. Altero modo in Pirenæa ubi graves habentur boves, incurvum barilem, in quo sit extremo ferula ferrea hæc quæ comprehendit, falcem. Iisdem dissecat, & stramenta dentis in segetem explicuit, ac pollea fabricatur.

Bārĭcēlis, acclis. gen. primæ brevis. [βαρύκοιλος, ὁ, ἡ. Gall. Ventrue à gros ventre. Ital. Ventuto. Germ. Ein Keutzen, ein dicker voll wanst, ein bar. Belg. Met een dick Aenker uyt een stock ghe. Hisp. Vn gorrete de vn pater enorme. Pol. Kocerz do tyna, ktory ma pęcherz wielki. Vng. Kamsitsak. Ang. A bandy or bowle shaped like a tunne or hogshead.] Genus vasis à quo vinum è cado haustum ad mensam infertur. Plaut.

Bārĭs, idis, vel āris, f. Βαρὶς, ἰδος ἡ, & ἀρὸς ὁ, Piscis molus & delicatissimi genus est: quem Plinius ex Aegypto advectum, eximium inter eos qui mari vescuntur facit. ¶ Hinc Barides molles, homines delicatos, & quasi proceres Graeci appellant. Hunc piscis ferecrates quidem, sed etiam inventorem auribus accedit, teste Plin. lib. 32. cap. 7.

Bārĭs, idis. Habitatio fluminea, pro gni folio ita vocatum putabat, sed errabat, Isidorus, & post illum Hortulanus, & Papias, femine ita nominatis, quam Dorienses κώμας, Ionesq; κώμην appellat. [Gall. Cabane, hutte, pour, pierre. Ital. Capanna marmorata di tale Paese. Ger. Barisa. Hisp. Pavesada de heno. Ang. A dapped dwelling.] Ejus duo sunt genera, quorum alterum molaris petrosis & crassis parietibus ad nos defertur: Isle & a loco condimus. Hoc officinæ Graecæ marmor appellant. Alterum à hortino figura, quod Plinius à quibusdam Alparum Gallicum vocari tradit. Columella Quas eboli cera appellavit, quasi ceroma, cum madidum & Pomam charidum dixit Varro, quod autumnali demum tempore colligitur. Vulgus Basilicum vocat, quasi basilicas. Vide Dioscor. lib. 2. & Rud. lib. 2. cap. 61.

Bāros, [βάρος. Pol. Ciężar. Ang. A bramble or blake bryer.] Rubus spinosus, lenta habens flagella per terram iacta, quem Latini Rubum appellant de quo Dioscor. lib. 4. cap. 42. Diversas ejus species vide apud Rud. lib. 1. cap. 93.

Bārrăchītēs, βαρραχίτης. Lapis unus vena rubella, colore atq; effigie Pisi. lib. 37. cap. 10.

Bārrăchium, pen. corr. [βάτραχος. Germ. Ein kraut Froschblumen oder Hanenfuß genant.] Colore species, quo ante juventas personas fucare, obungebant. Vide apud Athenæum lex, Pantania autore, forum Batrachium erat, à colubris denominatum. ¶ Et & ranunculos hoc quam & Latini Ranunculum vocant, de qua Plin. lib. 25. cap. 11. ¶ Et & Batrachium chymitis chrysocolla quoddam genus, ex divino quem vocant, lanae proveniens, cui tanta inest venenositas, ut vel solo habitu in cutem inficiat. Vide Caelium Antiq. lect. lib. 28. cap. 9.

Bātrăchŏmyŏmăchĭa, [βατραχομυομαχία. Ger. Der Froschen und meusemic den Mensen. Pol. Zabie z myszami woyna. Vng. Békának egérkek harca (avagy, Kisgeretzi). Ang. A fight between frogges and mise.] Ranarum & murium pugna: quo studio Homeras confecit libellum.

Batrachos, pen. corr. [Germ. Ein Frosch.]

Batrachus, chi, pen. corr. m. f. [βάτραχος, ὁ, ἡ. Pol. Zabi rodzay, ciewka.] Medici existimant quod nunc sub lingua nascens cum inflammatione, quam tonsilam vocat Avicenna. ¶ Fit item Batrachus præsentis pericula, apud Plin. lib. 32. cap. 11. ¶ Fuit præterea nobilis hoc nomine statuarius ex regione Laconica, qui una cum Scaeno, statuas complas Romæ extruxit pontificatus duitate quo Plin. lib. 36. cap. 5.

Bātrăchŏlŏgĭa, æ, f. [βατραχολογία. Pol. Zbycie błędzenie. Vng. Agyonbeszélés.] Verborum inconcinnitas, eiusdem rei crebra repetitio. Nomen deductum est à Batrachi quodam impio Poeta, qui in carmine heroico eadem syllaba repetebat, eandemq; iterum atque iterum, ut hæc cantilena sonaret. Hunc apponit Laconicus, quum Lacedæmoniorum more summos Sadenus compellat.

Bātto, is, Verbum. [βατταρίζω, βάττω. Gall. Bater, battre. Ital. Battere. Ger. Schlagen. Belg. Met een stock slaen. Hisp. Batir, golpear. Pol. Trzepotać, bić. Vng. Verni, verekedni. Ang. To beat, to knock.] Plautus in Casina: Quid quæso patrius, quin ego eum ponam, Quibus ego maxume vobis, imex atq; asse mea Sacrum Dei Caligi Mum lenonem eludo rubi ab hac scenam barbarum, & spinis prostratum confodit semita fiet. Cicero ad Paetum, in eadem re eum obscenum, quum is esset. Eundem jam etiam nō obscenum verba pro obscenis sunt. Bacchi enim, impudentes & spurcissimi dicuntur, atqui ne istum est obscenum. Θεοκλεῖς ἐν τῷ Συντρόφῳ dicebant quem nemo satis scire nam. Thucydides, ὁ τὸν ἀνδρὸς ἐκκεκλεῖσθαι, ἐκ ἐκκλεῖσθαι. Horat. Hinc Cicero barbare cumpsit.

Barrĭcŏ, [βάρις. Germ. Ein mast, das etwas gestich anders dann Gewaltiger dann sey. Vng. Negyv.] Hebraica manu ea gerras fuit, edite Iosepho Antiquitatum libro 8. quæ componebat stratagemata 72. ut ait Eudæus in commentario de Asse.

Barbări, ceponem. [βαρβάρισον, βαρβίζω. Gall. Accorer. Ital. Zappare. Ger. Peter. Hisp. Cabar, desherbar el barbecho, ó arar la primera vez. Pol. Orgać, zygkać. Vng. Kalakolni. Ang. To tare with a dogge.] Festus: Barbarum verbum à voce canum qui latrant. Dicebat & terram defrui barbarum, ut ad inserendum.

Barcalis vas est quo altare unum refigerandis in aqua pyramidis Aeneæ author in præterendis. [Ger. Kannasterlein.]

Bārĕa, æ, [βάρεα, ἡ, ἐστὶ γένος ἐλαίας ἐκ Συρίας. Gall. Une maniere d'olives, qui croissent en Syrie. Ital. Specie d'oliva. Ger. Eine gattung der Oliven. Hisp. Aceytuna de Siria. Pol. Rodzay oliwek z Syrii. Vng. Sinoplis. Ang. Great or mighty olives.] Sunt arida & crassioris cutis: & propterea coloni phi lophorum, ut volunt Apollinaris in libro de Arbitrio autore, quia nare: Nec quæ pallio, hercule, & barbæ, & Lictori barbarica. Plin. eleganter fingere. Plautus Menæch. Quia is est pertinax qui ex genere barbaro.

B ante D.

B. Dono notis antiquorum, bonorum datum. B. V. bona fide, vel bona fides, vel formosa, vel Silia, vel femina. B. F. beneficium, vel bonum factum, & abundando benefecit. B. F. C. beneficium, vel bene fecit. B. F. C. B. F. I. C. B. E. C. T. bona fide contractum, bonæ fidei contracti. B. F. I. bonorum Claus. B. F. P. bonæ fidei possessor. B. F. R. bona fortuna. B. G. R. bona gratia. B. H. bonus honos, vel bona hæreditatis. B. H. S. bona hic tua sunt. B. I. bona ingenua. B. M. bona mens.

Bātĭllum, i. [βάτιλλον, ἐστὶ ἀγγεῖον ἐλαίου. Ger. Ein gattung eines schöpfgens damit man öl kan schöpffen. Gammadii ait in Apotectum ginent vino.] Arbor magna, magnaq; olea, folio robustis, fructu capitato, gummi genus exudans, quod & ipsum Bdellium vocatur. Maxime commendatur quod in Bactriana nascitur regione, & in Arabia, & in India, & Media, & Babylonia provenit. Graecus auctor a. Simpl. duo bdellii constituit genera, Scythicum & Arabicum: quorum Scythicum nigrius est, inæquale, rotundum: Arabicum candidius & lævius. Vide plura de hac apud Plin. libro 12. capite 9. & Dioscor. lib. 1. cap. 80.

R ante E.

Bĕrĕsa, æ, Fel. x. fortunatus, cui bene est. [בְּרֵאשִׁית, Gallice בְּרֵאשִׁית, ἐν ἀρχῇ. Gall. Heureux, bien fortuné. Ital. Beato. Ger. & Ang. Gluckhafftig. Belg. Gantz Hisp. Bienaventurado y prospero. Pol. Błogosławiony, szczęśliwy. Vng. Boldog. Ang. Blessed, happie, fortunate.] Qui fiet ut vivendi beati, Seneca libro 16. epistol. ad Lucilium his verbis: Hoc nos docet beatum non eum esse, quem vulgus appellat, ad quem pecunia magna contulit: sed illum cui bonum omne in animo est, gratium

erectam & mirabilia calcantem qui neminem videt, cum quo se commutatum velit: qui hominem ea sola parte existimat, qua homo est, quique natura magistra mutua ad illius leges componitur. Cui vis quomodo ulla praefoditur: cui bona illa nulla vis excutit: qui mala in bonum convertit: cernus iudex, inconcussus, intrepidus: cui si qua vis movet, nec perturbat: quem fortuna quum in eam quod habet telum iniecerit, nec transfixum vi maxima interfit, pangit, non vulnerat. Sed talem hactenus videre hanc licuit. Nemini enim summa illa beatitudo, nisi exuto corporis impedimento, potest contingere: adeò ut verissima videatur Solonis illa apud poëtam sententia: felicitet ultima semper expectanda dies hominis est, dicique beatus Ante obitum nemo supremaque funera debet. Cic. Libro 5. Tuscul. Hos existimo beatos, quibus in humanis nullum adjunctum malo. ¶ Accipitur & pro diviti: cuius significatio ex vulgi opinione facta est, quod locus Iuvenalis Sat. 12. optimatum summi Nunc via processit, vetulæ vesica beatæ. Horatius libro 2. Carm. Ode 4. Nec Lais, animo sed tegendorum beati Phyllidis flavæ decorem parentes. ¶ Transitum & ad alia. Vide beatam vocem dixit Quintilianus pro laudavit, & rara, cuique ad perfectionem vitæ desit. ¶ In beato omnia beata, ὁ μακάριος πάντα ἀγαθός. Theocritus. Vitus est homo, ab homine dotato omnia dotatum, à pio pium, à rege regatum. ¶ Non est beatus, ille qui se negat. Seneca lib. Epist. 87. Satis est, haud ille fatis gradibus infelicitas, nisi se infelicem tum intellexerit. Hinc beatum Virgil. O fortunatos nimium, bona si sua norint Agricolas. ¶ Nihil est ab omni parte beatum, Horat. in Odis. Proverbialem habet sententiam Aristo, quum Graecè dixerat. Οὐκ ἔστι τὸν αὐτὸν καὶ πλούσιον καὶ εὐδαίμονα εἶναι. id est, Divitis per omnia nullus est mortalium. Hunc tenorem attigit Aristoteles lib. Rhetor. 2.

Beātŭlus, pen. cor. diminutivum. [μακάριος, ὀλβιόφρων, &c. Virg. Beatgister.] Persius Sat. 5. eademq; beatulus ac Compositus lecto.

Bēātē, adverbium, Feliciter. [εὐτυχῶς, εὐδαιμόνως. Gall. Heureusement, bonheur confirmé. Ital. Beatamente. Germ. Glückseliglich, Glückhaft. Hisp. Bienaventuradamente, y perfectamente. Pol. szczęśliwie. Virg. Gelagen. Ang. Happily, Luckily.] Cic. de Finibus. Quoniam igitur omnis tuenda philosophia ad beatè vivendum referuntur. Idem in Paradox. Profectò nihil est aliud bene beateq; vivere, nisi honestè & rectè vivere.

Bēātĭfĭcus, [μακαριστικός, εὐδαιμονιστικός. Pol. Szczęśliwy. Virg. Sälig gibig, bringig machig.] Apuleius lib. de cognitate Platonis: Deus beatus, & beatificus, optimus.

Bēātĭfĭo, & Beatifico, ās. [אשר אשר, Gall. Beatifier, faire heureux, donner felicité. Ital. Beatificare. Ger. Glückseelig machen, Glückhaft machen. Belg. Salich maken. Hisp. Hazer bienaventurado, i bienhazer. Pol. szczęśliwym czynić. Virg. Selig machen. Ang. To blesse.] Plaut. in Trucul. Hoc me beatificat, quoniam puellus venit, & domum compotatus revertit. Terent. in Andr. O factum bene, Beatifi, mecum & Chrysidi. ¶ Hinc Beatus, beatior, beatissimus: de quibus paulò ante.

Bēchĭon, [βήχιον. Ger. Beatenkraut, Hundsbub, Gfatzbub. Pol. Podbiał kosci.] Herba est, Latinè Tussilago dicta, quæ tussim sedat. Vocatur etiam Bechion à Græcis dicitur. ἀπὸ τοῦ βήχειν βήχιον. Vocabulo est, tussi facienda. Plinius li. 26. cap. 6. Officinæ Vocabulo tussilaginem vocant.

Bechica, Medicamenta, βηχικὰ φάρμακα, à meditis appellantur, quæ tussi medentur. βὴξ enim Græci tussim appellant.

Belbicon, (quod ita corruptè legebatur) Vide BURBITON.

Bĕlbŭla, quæ & hyssopus. [ὕσσωπος. Ger. Zer Batten, Stichwolff, oder Affenwolff.] Feratum omnibus alterissima, quæ imitatur lubricum humanos gressus, ut hominem pietate motos, & ad intrandum egredientes deroret.

Beleci, legumenta apud Aristophanem: hic enim dicitur βελέσιν Græcè.

Belenium, βελένιον, Aristotelis, (si modò Aristotelis opus est, quod de plantis nomine ejus circumfertur) olim deliratorum in Perside venenum erat tirandarum, autem in Aegypto & Palæstina, sine pernicie uti edi cœpit. Putatur idem esse quod Cratevas medicus Helenium Aegyptium vocat. Vide Ruell. lib. 2. cap. 12.

Belion, βήλιον, Herba, quæ à Dioscoride βελίνη ἡμερὶς hoc est, Polium montanum appellatur. Est autem hæc nomenclatura ex iis, quæ inter notha Dioscoridis à doctioribus numerantur.

Bellāriă, orum, plural. numer. n. Fructus & cibi sacchario aut melle condiri, aut alia id genus gulæ irritamenta, quæ & secundæ mensæ appellantur. [τραγήματα, ἐπιδόρπια, ἐπιφόρημα, ἐπιφορήματα. Gall. Les dernier mets, la dessert de table. Ital. Frutti & confetioni dopo pasto. Ger. Schleckhafftige Essig: Narrat sich zum nachtisch zustreget: auff teutsch: Zuckerbrot: confect. Hisp. Los manjares de fruta. Pol. Przysmaky potrawy wędliniarskie, rzeczy do ukrzyżowania, pieczenie, pasztety, pasztet. Virg. Schwarz essig. Ang. Banketting dishes, or tarts, marchpanes, sweet meats, sugar and suchlike things.] Macrobius in Satur. Adhæc dicente Furio, secundæ mensæ bellaria novo ferculorum genere primum poni cœpisse. ¶ Vox quoque dulcioris est inventa in commendationem quorundam hoc vocabulo appellata, dicitur; ellen Libro bellaria. Gellius, &c.

Bellātŏr, Bellatrix, Bellax, vide Bello.

Bellĕcŭlus, Belle, Bellissime, Bellitudo, Bellulus, vide BONUS.

Bellĭcĭă, æ, Dicebatur Columella illa ante templum Bellonæ, super quam jacitabant hastam quum bellum indicebat. Festus.

Bellĭcum, ci, n. (substantivum, Cantus ad arma vocans, signum prælii ineundi tuba datum. [תרועה, σάλπιγξ, σάλπισμα. Gall. Le son de la trompette quand on sonne à l'arme. Ital. Suono della trombetta quando suona à l'arme. Ger. Das auffblasen zum Streit im Krieg: ein sturm. Hisp. Sonido de bozina para acometer pelea. Pol. Granie do bitwy, odgłos do potkania. Virg. Marsz przy nabieraniu, dobywaniu trąbek: znak. Ang. An alarum, sounding of trumpets when they blow to the battell.] Vide Bellicum canere, propriè est milites tubæ cantu ad prælium animare. Per metaphoram accipitur pro instigare seu inflammare ad bellicum. Cicer. 6. Philip. Atque idem bellicum me canere dicebat. Idem 3. de Orat. Thucydides incitatior fertur, & de bellicis rebus dicit quodammodo bellicum. Idem pro Murena. Simulatq; motus aliquis novus bellicum canere cœpit.

Bellis, vel Bellus herba est: [Gall. Marguerite. Ital. Primo fiore. Pol. Stokrotka.] Plinius libro 26. cap. 7. Bellis in pratis nascitur, flore albo, si quatenus rubens. Et lib. 21. cap. 8. Lutea (nempe calyx) & Bellis petalis centum quinquaginta quinis paribus coronam faciunt. Pratenses hi flores, &c.

Bellōnārĭi, Sacerdotes Bellonæ, qui lacertos humerosque concidebant, sanguine sibi Bellonæ sacrificantes. Festus.

Bellum, Belli, contentio, certamen belli, tempus belli, arma: Cui contrarium pax. [מלחמה, πόλεμος, μάχη. Gall. Guerre. Ital. & Hisp. Guerra. Germ. Krieg. Belg. Oorlogh. Pol. Wojna, bitwa. Virg. Krig. Ang. War, battell.] Prælium autem est conflictus pugnæ, & hostium congressio, quæ & pugna dicitur & certamen: quamvis non etiam nudis verbis percipi possit. Hæc differentia non obtinere colligitur ex Livio, quum ait: Populum Romanum nullo bello, maiore vero pugnatum esse superatum. Item ex loco Virgilii 11. Aeneid. Interrem facies modo ametque prælia belli Sublatis extinctos comitem. ¶ Aliquando tamen bellum capitur pro prælio. Salust. In toto bello recreati milites desiderati. Dictum bellum (ut Priscianus sentit) per antiphrasim, quod minimè bellum sit. Alia bona deducunt non tantum per contrarium, sed quòd boni gratia bella olim inita petantur, nec ad infestandum, sed ad propulsandam injuriam pacemq; parandam. Alii à duello derivant, adjecto, d, & d gammatis à conversa, bellum à bellus, quod adjuvandi fit materia & factum conficere. ¶ Dulce bellum inexpertis, γλυκὺς ἀνδράσιν ἀπείροις πόλεμος. elegans quum primis & multorum iceris celebratum adagium. Citatur ex Pindaro. Sunt quædam in rebus mortalium, quæ quantum habeant discriminis ac malorum, non intelligas nisi facto periculo. ¶ Multum bellis inane, κενὸν πολλοῖς τὸ πολέμιον. Detrimentum suspicione aut pavore sine causa obortum, vanum. Graci κενὸν φόβον vocant. ¶ Non licet hos in bello peccare, ἁμαρτάνειν ἐν πολέμῳ οὐκ ἔξεστιν. In rebus periculosis non minimum est labi. Nam & semel erratum, adhuc est de centesimo secundo erroribus. Vel quod in bello (quo cuncta tumultu peraguntur) non detur facultas revocandi rationem; & quid peracrum sit, ut incautum, æstimandi. Interim bellum, ἀγχίστασις, ubi quis prior accessit in jus, seu conviciis. ¶ Tria pugnat bellum, τρία πολέμου ἐστὶ τὰ κράτιστα. Graecè est, Strenuitas, celeritas, perficere. Senarius est M. Tullii epist. ad Q. Fratrem libro primo, quo sentit, è disciplinis eorum qui Rempub. administrant, multa gigni, & ad laudem & ad utilitatem ad privatam discordiam plusculum habebit gratiæ. ¶ Bello parto, εὐπολέμητος. Vox quis immo dicet insolentior. Solemnis enim celeriùs ac temerè profundere, si quid hostibus ereptum.

Bellum recuperatorium. Quod fiebat ubi recuperatorum rerum ablatarum infertur. Detentorium verò, quod videlicet necessariæ detentionis gratia non intervallo, sed ex continenti suscipitur. Verùm hoc non proprie belli nomen meretur, sed potiùs detentionis conferat facultas, cuilibet omni jure,

ipſoq; rationis dictu permiſſa, quando quidem vim atq; injuriam propulſare jus gentium permittit. Legatus vide. Eccleſiaſt. & jur. cum ſimul annotatis per doctores Rationem loco allegato. Bellum offenſivum. Bellum defenſivum, ut vulgò loquuntur, in barbarorum fabula nota fuit vocabula.

Bĕllĭcōſus, a, um, adjectivum. Quod ad bellum pertinet: ut Bellicosa disciplina. [πολεμικός. Gall. Belliqueux, guerrier, à la guerre. Ital. Da guerra. Ger. Dinge zum Krieg gehörig. Hiſp. Cosa perteneciente à la guerra. Pol. Woienny, do woyny należący. Vng. Hadi vitézi, hadakozó. Ang. Warrelike, warlike.] Cicero de Nat. deor. Bellica corona, quæ bellatoribus victoribus dabatur. Plin. lib. 16. cap. 4. Ovid. 3. Faſt. Dea bellica Pallas.

Bĕllĭcōſus, a, um, Fortis, ferox, & ad bella gerenda aptus. [איש מלחמה gibor milchamah, valentes. Gall. Belliqueux, vaillant, guerrier. Ital. Forte. Ger. Kriegiſch, streitbar. Hiſp. Hombre guerrero, fuerte. Pol. Zołnierski, woienny. Vng. Hadakozó, vitézi. Ang. Valiant in warre, warrelike.] Saluſtius in Iugurtha: Lybies quam Getulos minus bellicosos. Liv. 9. ab Vrbe: Cepiſſe enim eos non Romam, ſed quæ multo bellicoſiùs fuerit, Romanam virtutem, ferociaque.

Bĕllĭcōsē, adverbium, Fortiter, ferociter: ut virum bellicoſum decet. [πολεμικῶς. Gall. Vaillamment, belliqueusement. Ital. Fortemente, gagliardamente, bellicosamente. Ger. Kriegiſch, auff eine weiſe die einem Krieger gebührt. Hiſp. Fuerte, bellicosamente. Pol. Po żołnierſku, woiennie. Vng. Vitézlő, hadakozóképen. Ang. Valiantlie, warrelike.]

Bellĭcrĕpă, Grumi veteris ſaltationes à Romulo inſtitutæ, in qua cum armis ſaltabant.

Bellĭfĕr, a, um, Ad bellum gerendum idoneus. πολεμικός, πολεμοφόρος. Claudianus in Eutropium: quid te hilarem commovebat Italum manibus?

Bellĭgĕr, a, um, Ad bellum gerendum idoneus. [איש מלחמה gibor milchamah, valentes, vehementes. Gall. Qui fait la guerre. Ital. Che guerreggia. Ger. Der zu Krieg und ſtreiten tauget. Hiſp. Cosa que pertenece à la guerra. Pol. Sposobny do woyny. Vng. Hadi vitézlő, hadakozó. Ang. Valiant warre.] Martialis lib. 13: Hermes belligeras ſuperbus alas.

Bellĭgĕro, rāre, n. p. Bello, bellum gero. [חרם milchamah, πολεμῶ. Gall. Guerroyer, faire la guerre, guerrier. Ital. Combattere, guerreggiare. Ger. Krieget. Hiſp. Guerrear, batallar. Pol. Wiem wojuie. Vng. Hadakozom. Ang. I warre, to warre.] Fuſtius lib. 5. capite 1: Romani arma primùm Claudio principe in Mauritania bellavêre, Ptolemæum regem à C. Cæſare interemptum ulciſcente Edoco Aecemone. Cicer. pro leg. Man. Tot proprium populi Rom. fundos domo bellare. ¶ Eſt & bellor, aris, deponens. Virgil. 11. Aeneid. -& pictis bellantur Amazones armis. ¶ Compoſita ſunt Debello & Rebello: de quibus infrà ſuis locis.

Bellātŏr, oris, m. c. Bellicoſus, vel qui bellum gerit. [איש מלחמה gibor milchamah, πολεμιστής. Gall. Guerroyeur, homme de guerre. Ital. Combattente, guerriero. Ger. Ein Krieger. Krieg mann. Streitbar. Hiſp. Hombre guerrador. Pol. Żołnierz, woiownik. Vng. Hadakozó, vitézlő. Ang. A warrior, a man of warre.] Cicer. 4. Tuſcul. An arcus ſirum majores noſtri majora præmia, quàm bellatori cuiquam voluerunt? ¶ Datur etiam de brutis animalibus. Vide Virgil. Libro 10. equum animoſum & ad prælium incitatum Bellatorē vocat, quem inquit: & inter Bellatoris equi cava tempora conjecta hadare.

Bellātrix, ĭcis, f. Mulier quæ bellū gerit, ſeu bellicoſa. [אשת מלחמה iſhsheth milchamah, πολεμίστρια. Gall. Guerriere, femme vaillante, qui guerroye. Ital. Guerriera. Germ. Ein Kriegerin. ein tapffer Weib. Hiſp. Guerradora. Pol. Niewiasta bitewna. Ang. She warrier, a woman that fyth other warre.] Virg. 1. Aeneid. Aurea ſubnectens exertæ cingula mammæ Bellatrix.

Bellax, ācis, ad. rativum, Bellicoſus, vel belli appetens. [πολεμικός, πολεμιστής. Pol. Rycerſki. Vng. Hadakozó, hadi ſzerelmes ember.]

Bellaculus, bellē, bellissimē, bellitudo, bellulus, Vide Bonus.

Bellus, Vide Bonus.

Bellōsus, a, um, Vetuſtum eſt nomen, idem ſignificans, quod bellicoſus. [πολεμικός. Pol. Bitny. Vng. Hadakozó. Ang. Warlike.] Cæl. apud Nonium: Tantum bellum tuſcitare conati adverſarios contra bellioſum genus.

Bĕlŏne, pen. corr. f. g. [βελόνη. Ger. Ein Meriſch mit einen langen ſpitzigen Schnabel, ein Spitzfiſch. Vng. Augaszta.] per ſimplex l, Piſcis eſt qui alio nomine dicitur Acus: utroque nomine à tenui, recta, & admodum longa figura deducto, quorum ferè in aqua ſaltantes cernimus. Teſtor Plinius libro 9. capite 51: Acus, inquit, ſive belone, acus piſcium dekitense propter multitudinem uteo patuit: a parva coaleſcit vis mus: quod & in eam diis ſerpentibus creduntur. Vulgò Augaſzok dicuntur.

Bĕlŏs, eos, [חץ chets, ſic Dicta gracca, telum, ἀπὸ τοῦ βάλλειν quòd à longe mittatur: ut ait Gell. Sagitta, Nodus. Ital. Saetta. Ger. Ein pfeil. Hiſp. Saeta, ſagitta, flecha. Pol. Strzała. Vng. Nyil. Ang. An arrowe, a dart.] Cato de Verb. ſignif. Quod nos telum appellamus, Graeci βέλος appellant: eoq; nomine vulgo quidem id ſignificatur, quod ab arcu mittitur.

Bĕlŭă, æ, f. p. ſive (ut alii malunt) Bellua geminato l. Immanis fera. [חית בציר chaiah batziir Sept. Sag. Regius. Gall. Bête cruelle & ſauvage. Ital. Beſtia. Germ. Ein grauſam thier. Belg. Een wilde felle beeſt. Hiſp. Beſtia cruel, o fiera cruel. Pol. Zwierzyſko. Vng. Fene vad, beſſye. Ang. A great and cruell wylde beaſt.] Virgil. Bellua Thoceſi, bruta, vt puto, vere appellata ſignificatione ſuâ naturali dicta: aut quòd ſit ſimilis plaveti à ſubſtantivo Bellum, quòd Bellatum ſit bellum hominum inferre, quòd ſua natura ad hoc ipſum arma victoria contra ſtere. Terentius Eunuch. Bonas feras, quia ad hoc imperium ſunt bellatæ & Bellua etiã de homine fero, ſtupido & bruto dicitur. Terentius Phorm. Sed quid primum autem bellua? Item in Eunuchos Age nunc bellua, ecquis hunc quisquam.

Bĕlŭārĭ, tapetia, Dicta ſunt à Bellua in Pheud. bellu arum figuras picta, intexta, quæ.

Bĕluālis, vel Bellualis, belluinus. [Pol. Bestyalski. Vng. Vadóz vadis, vadóz gyiladó.] Macrobius Saturn. libro 5. capite 11: Educationem quoque nutricationis tanquam bellualem & asperam criminatur.

Bĕlŭārĭus, a, um, Quod eſt belluæ: ut Belluarius dens, [θηριώδης. Gall. De beſte, brutal, grand. Ital. Beſtiale. Germ. Der zu dem thier gehört. Hiſp. Beſtial, cosa de beſtia. Pol. Zwierzęcy, zwierzęcy dzierżymordy. Vng. Fene vadi, vadóz gyiladó. Ang. Of a beaſt, beaſtlie, brutall.] Amor. Tum pia habitudo corporis inania & grata, ut neque beluina vaſtitas hominem tit, nec gracilitas inhumanati.

Bĕlŭōsus, a, um, ſic Belluarius, Quod abundat belua. [θηριώδης. Pol. Pełen bestyi. Vng. Vadakkal bővelkedő.] Vade Oceanus dictus eſt beluoſus, πελαγίδης, à beluarum multitudine & magnitudine quæ ibi ſunt: nam inter beluas mantus enumeratur halecæ pritis, phyſeter, & orca. Horat. 2. Carm. Te beluoſus qui remanſo Oceanus Britannis.

Bĕmbĭcĭdes, pilcer ſunt membranæ alàs vocitantes, conjectura eſt eſſe piſciculos, quos Gall. Celerins vocant vel eos, qui Aquæ ſopolimi apud Iapidem, ea capiuntur; parvi Mullis limilis, & die Cadmus vel Capito vocantur.

Bĕlŏs ethon, Gemma eſt albicans, Belo Aſſyriorum deo dicata, purpuram pingens nigram è medio aureo fulgore lucente. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Bendidia, Sacra feſta apud Thracas narrat Strabo, ex quibus Orphica originē ſumpſerunt. Vide Suidam in Rhodig. Lect. antiq. libro 18. capite 3.

Bĕnĕ, Benedico, Beneficio, Beneficiarius, Beneficium, Vide Benè in BONVS.

Bĕnnă, æ, vide Verba, Lingua Gallica genus eſt veh. culi. [Ger. Ein Wagen ist ein gattung eines karrens. Pol. Kareta. Ang. A wagon.] Vide Combenones in eadem benna ſedentes. Cato de Re ruſt. cap. 22. Bennæ emanuntoles cacuræ falsantur.

Bĕrbēna, alias Verbena.

Bĕrbĕrĭon, vel Berberi, Conchæ genus ex quo uniones & margaritæ vellantur, autor Barbatus Corol. Chamaeleon. libro 2. [Ger. Ein Perlmutter.]

Bĕrĕnĭcēs ĕ. ſima, κόμη βερενίκης, Sydus ad caudam leonis ſitum, ex ſeptem conſtans ſtellis, imagini figura collocatis: ita dictum à capillis Berenices, Ptolemæi Philadelphi filiæ, & Evergetæ ſtatris fuit uoris, quos quum illa vari folvendi gratia deſiderandos, & poſtridie natos non apparentes, in hanc ſtellarum ſedem eſſe commutatos. Vide Iunium in dictione BERENICE in Onomaſt.

Bĕrĭllĭon, ancmone.

Bĕrillus, Vide BERYLLVS.

Bĕro, Saccus, qui ſpero, à pera dictus. [Pol. Worek, torba. Vng. Tarisznik. Ang. A bagge, a ſatchell.] Vide priores Bucmi annotationes.

Bĕrŭla, vide Sisymbrium.

Bĕrўllŭs, [βήρυλλος. Germ. Perel ein Edelgeſtein.] Gemma eſt ſuaviricis, & tranſpatens, vix alibi unquam quàm in India reperta: cujus novem enumerantur ſpecies apud Plin. lib. 37. cap. 5. Probantſimi tangentur ex iis, qui viriditatem puri maris imitantur.

ſentiantur. Poſſunt omnes ſexangula figura artificum ingenio fingi, quoniam hæ ſeruant, ni color turbas repercuſſu angulorum exterreat. Propertius Libro 3: Et lolliam digito beryllon inclusa meo. ¶ Beryllus quidam lapis, ſed viridem habens ignis.

Bes, bessis, masculini generis, compoſitum eſt ab Asse, octo ſignificans uncias: ἀπὸ τοῦ βοὸς, Feſtus, Bes appellatus eſt, quòd bis asseis ſit: quanvis dura compoſitio ſit bestiis exterritæ. Cic. ad Atticum lib. 4: Fœnus exercente Faberio erat bessibus. Plin. lib. 14. cap. 11: Græci in binos semodios farinæ latos eſſe bessem fermenti conſtituere. ¶ Legitur & nominativus Bessis apud Festum, modò emendata lectione: Bessis, inquit, uncia vocatur, ex quatuor. ¶ Bes etiam eſt Geometrarum manus, continens octo partes pagen in duodecim partes divisi. Vide Colum. lib. 5. cap. 1.

Bessis, nomen ruris, placet Actio Serm. 8. cap. 17.

Bestia, Bellua, חיה בהמה Sebamoth, Aegyp. Gall. Beste. Ital. Bestia. Ger. ein Thier. Belg. een beeste. Hiſp. Bestia, ganado bruto y fiera. Pol. Bestia, zwierz. Vng. Fene beſtye, fene vad. Ang. A beaſt.] Nomen eſt generale, omnia animalia rationis expertia complectens: Nam & depiſcuntur & volucribus dicuntur. Cicer. Tuſcul. Nunquam alias ob aliam naturam, quàm quòd alia eſſent volatilia, alia volucres, colubri fuerint, ideo serpentes quasdam eſſe gradientes. Idem de Amicitia: Quod ſi cum appetitu bestiæ volucribus, aquatilibus, nantibus, &c. ¶ Bestia quoque prænominat Lucil. commemorante à Salustio inter eos qui cum Catilina adversus Rempublicam nitebantur. ¶ Bestia bestiam novit, ἐρημία ἐπὶ ἐρημίᾳ, Nosti proverbii vetus lectum. Aristot. lib. Rhetor. 2: Congruit ait convenit inter eos pariter improbos. ¶ Nebestiæ quidem ferè poſſent. Proverbialis hyperbole eſt apud M. Tullium ad Cincium in Verrem 5: Poſtremò ut dolor Apronii tetri animi & corporis, quem, dixi ante, ne bestiæ quidem ferè poſſent, tam illi suavis & jucundus videretur.

Bestiola, diminutivum. [ζῳάριον. Pol. Zwirzątko. Vng. Fene beſtyanke. Ang. A little beaſt.] Plinius libro 11. capite 6: Apes alvearii illinunt angustioribus fusis contra alienarum bestiolarum violentias.

Bestiarii, Dicebantur quondam damnati erant, θηριομάχοι. Hinc à Seneca ludus bestiarum nuncupatur, quo bestiarii depugnabant. Cicer. pro Sestio: Prætoria ædilitas, mihi crede, cuivis bestiario fortiori & audaciori Milonem dixi glaciatoribus & bestiariis obsedisse Rempublicam.

Beta, æ. Herba eſt notiſſima, etiam hodie nomen retinens, quæ quòd insipida ſit, ſatua, pondam quodam epitheto appellatur. [κοκκύς, ἡ τεῦτλον, Aeol. Gall. Poeſ, joute, betterave. Ital. beta, bietola. Ger. Mangold, beet. Hiſp. acelgas. Pol. ćwikła. Vng. Fene marſin kapoſzta. Ang. A beete.] Martialis libro 13: Vis sapiat facere Alcinoum pranda betæ, O quàm sæpe petet vina, piperq; coquus. ¶ Betæ quidam à Diogene appellabantur homines mollis & ciendi. Vide & Betizare exire Augustum, pro languere, & effeminari. Vide Caelium lib. 15. cap. 11.

Betanomantia, Sp. (quod in quibuſdã editionibus huc perperam ſolet ingeſtum) Vide ROTANUMANTIA.

Bethyceros, Vide CUPETIS.

Betinisica, Vitis nigra apud Dioscorid. lib. 4. cap. 195.

Bēto, as, Vide, quod docet. [Pol. Wzrok. Vng. Mezők.] Verbo Mulierem quòd patere ea non peterat, foras ire non ſinit. Pacuvius: Vos hinc defendam partim in pugnam bene, ex Nonio. Plautus Curcul. 5: Illa ad me bitet.

Betonica f. p. [βήτονικη Dioscoridi. Gall. Betoine. Ital. & Hiſp. Betonica. Ger. Betonien. Pol. Betonica, zyrowiec.] Herba Gallis dicitur, quæ ab Italis Serpentaria, teſte Plinio libro 25. capite 8. ¶ Eſt & altera Betonicæ ſpecies, teſte Augusto, herbaricis, ramulos habens pulegii, ſed tenuiores, & poſſe ſaturos, quæ à ſuperiore ſpecie differt, non effectu. ¶ Eſt & aliæ ſpecies Betonicæ, ſeu veronicæ vocant alii veronicum alicubi, vulgo Fene tonica, aut γεροντοβοτάνη, teſte Ruellio. [Pol. gorzkolist. Ang. Vitonye.]

Betula per ſimplex l. melius quàm Betulla per duplex l. σημύδα, Theophraſto σανδαράκη Hiſt. Plant. lib. 3. cap. 14. [Germ. Birken. Pol. brzoza. Vng. Nyerſa.] Arbor eſt latis vulgaris, cortice candidiſſimo, quem Romani ex Gallia in Italiam tranſtulerunt: & ex eo faſces confiſebant qui magiſtratibus ſolebant præferri. Indeq; comitia fortita & à Batuendo (batuere enim cædere) batuia, lenique mutatione betula. Quo errori indignis corrigitur Matthiolus (cui alioqui meo judicio maximam) in Dioscoridem cap. de Populo: qui betulam à bitumine deduci existimavit. Hujus meminit Plin. lib. 25. cap. 8.

B ante I.

B. I. In notis antiquorum, Bonum judicium. B. I. I. Boni judicis judicium.

Bdacon, δάκον, Vitis ſalſilis genus erat, valetudinis causa excogitatum: fiebat ex uvis ad Solem ſiccatis, & aqua marina: dicitur à cura, quia multum in eo condendo labore adhiberi ſolet, quòd valentem eum eſſe, & efficax contra morſus viperæ affectionisque impetu. Plinius lib. 14. cap. 8. Apud Græcos jam clariſſimum nomen accepit, quod appellaverant Bacon, ad plurimos valetudinum uſus excogitatum. Fit autem hoc modo: Vuæ paulùm ante maturitatem decerptæ, ſiccantur ad Solem, ter die verſatæ per triduum, quarto exprimuntur, dein cadis Sale inveterantur.

Bidrchi, [βιάρχης. Pol. Przełożony nad żołnierzem.] Qui præſunt commeatibus, victuq; necessarios cõparandis, & ad eum Græcismum modò vitam, verum etiam victum ſuppeditat.

Biblia, bibliorum plurativum. [Pol. Ger. Die Bibel. Ital. Bibbia. Vng. Biblia.] Libri, quo nomine Libri ſacri per excellentiam appellantur. Sunt namque, teſte Chryſoſtomo Hom. 9. in epiſt. ad Coloſſ. ſalubres animi pharmaca quæ ac Baſilius ait in Commentar. super pſal. quam primum mirabile tunc morbi effectus, & quæ omnes perire poſſit aptum tuo marbo remedium. Quare & Ieronymus lib. 5. contra Vigilant. comparat Bibliam arboribus ligni Paradiſi. De quarum, inquit, ligno Paradiſi manducare jussi eſt, à communione divina manducate.

Bibliographus, βιβλιογράφος, Librarius, παρὰ τὸ βιβλίον, & γράφω. [Pol. księgarz.]

Bibliadachas, à Demetrio Tarsensi dictus eſt Didymus Grammaticus: quoniam ſcripſerit amplius quingentos libros confarcinatos. Vide Cael. lib. 19. cap. 9.

Bibliopola, m. f. librorum venditor. [βιβλιοπώλης. Gall. Libraire, vendeur de livres. Ital. Libraio, venditore di libri. Germ. ein Buchführer, ein Buchträger, der Bücher verkauffe. Hiſp. Librero. Pol. Księgarz. Vng. Könyv árus. Ang. A booke ſeller.] Mart. Non habeo, sed habet bibliopola libellos. Plin. junior. Bibliopolas largiùs esse non putabam: ex tanto librorum numero quos vendidi, quod est liber, & vendo, prope in primo.

Bibliotaphi, βιβλιοτάφοι, Abjectionis appellati ſunt qui ut ſibi ſupervideantur, librorum aliquid ſcripturi, non libros eorum copiam ſibi faciunt, ſed in arca, velut in ſepulchro quodam inclusos asservant.

Bibliothecæ, pro ipſo p. [βιβλιοθήκη. Gall. Librairie, cabinet, ou l'on met les livres. Ital. Libraria. Ger. Ein Liberey, oder ein behaltnüs der bücher. Belg. Een Liberye. Hiſp. Libreria. Pol. Księgarnia. Vng. Könyv tár. Ang. A library, a place, where bookes are kept.] Tam hi armorum pedestrium quàm equestrium, quam librorum ſacri libri ſunt, appellantur, ut lib. 32. Digeſt. ſcribit Ulpian. Cicer. ad Sapientiam Dionysius ſervus meus, quòd mihi bibliothecam mulierum more ornatam instravit, quam multos libros surripuit, &c. Latinis Libraria dicitur. Ge. Fortem Libraria ego, & I. Paulus putat, vinc mona nostra docti Latinos concucerant. ¶ Sit & bibliotheca articulus tivi: interiora, quæ Diodorus hilo eam fatur omnia navit. Plin. in procemio operis: Apud Græcos delicatum fuit Diodorum, & Bibliothecas historiæ suæ inscripsit. Bibliothecæ (ut ſcribit Vitruvius) ad Orientem ſpectare debent. Vtas enim librarum naturalium expoſitæ lumen.

Bibliothecarius, le. Quod eſt Bibliothecarius apud Martianum: Bibliothecalis cognat. [Vng. Könyv tartó.]

Biblion, ἐνθύμιον eſt fœminum, à Gallicismo ſonat, cui ſit invitio. [Pol. Suchoty. Vng. Szerelmes meggyónás dolgok.] Nævius: Biblia amplexa teſtas.

Biblos, βίβλος, fœm. gen. [unum ſignificat cum Aegypti arbores, quæ & Papyrus, cujus cortice ad charta, hyna autem ad navigia utebantur. Lucan. lib. 3: Nondum flumineas Memphis contexere biblos Noverat.

Bibo, bibis, bibi, bibitum, ere. Potum haurio, humorem attraho. [שתה Gall. Boire. Ital. Bere. Germ. & Belg. Trincken. Hiſp. Beber. Pol. Pić. Vng. Jöny. Ang. To drink.] Plaut. in Stich. Vide quot cyathos hos bibimus. Virg. lib. 12. etiam his junxit, quæ vim attrahendi humoris nullo habent. Hasta sub exertam donec perrata papillam, Hausit, sanguineâ bibit arma. ¶ Bibere etiam accipimus pro auscultare, seu studiosè audire. Horat. Carm. Pugnas & exactos tyrannos Densum humeris bibit aure vulgus. ¶ Bibere autem à passivum hujus verbi, bibitur recta persona. Juvenalis: Sed nulla accensa bibuntur Nili Tyrio.

Bibax, acis, m. & Bibosus, m. f. Qui ebibendi avidus, vel ad ultra potator. [שתיין שכור Gall. Grand buveur, qui boit beaucoup. Ital. Beone, ubriacone. Ger. Ein trunckener, ein ſauffer, der viel trinckt. Belg. Een dronckaert. Hiſp. Borracho. Pol. Opilec. Vng. Nagyivó, részeg. Ang. A great drunker.] Gel. lib. 2. cap. 22: Bibendi cupidum, P. Nigidius in Commentariis Grammaticis bibacem & bibosum dicit. Labeo in Mimo lib. 1. Non mammosa, nõ mimosa, nõ bibosa, non procax. Bibosus tamen (si Gellio credimus) vocabulum à Plauto, & à Labeone vocum innovatore conficum. Nonius cum

in oſſa, potiùs ſunt à nominibus, quàm à verbis.

Bibaculus, dimin. à nomine Bibax. Qui largiùs & frequentiùs bibit. [Ἀκρατοπότης. Pol. Οἰνοβαρὴς. Virg. בעל יין.] ¶ Idem nomen fuit Poetæ, quem Hieronymus in Chronicis Cremonæ natum ſcribit, paulò mortem Ciceronis.

Bibācitas, atis, Propenſio ad largas bibendi vices. [Ἀκρατοποσία. Gall. Grande ivrongnerie. Ital. Groſſiſſima beverie. Ger. Die ſtarcke ſauffery. Hiſp. El beber y dezir demaſiado. Pol. Opilſtwo. Virg. שכרות. Ang. Great drinking.]

Biber. Nomen antiquum noſtro genere ſarpatum, & odio. Famoſus annalium & Donatus eius illud vidam venerat, habebat biberem Catonem quoq. Origo ignota Italis ut eſt, & Tranſmarinis propriè. Vide ſi biber in uſu eſt. Sol parte ha.

Bibella, æ, Vas ad unum eſt a Plauto fictum, ad omnia bibendi aviditate. [Ἀκράτισμα. Pol. Ἀκρατίσκος ποτήριον. Virg. שכרון.] quæ mihi ocium & Peredam ieam dixit pro tame, & varicinate. Pol. ſa.

Bibŭlis, e, um. Quod libè ſorbet. [שתיתי שתיה שתי, שתה, שתי, שתה. Gall. Qui boit voluntiers. Ital. Che bee volentieri. Ger. Der gern trincket oder ſauffet. Hiſp. Que ſe emborracha con poco. Pol. Opoy ſię. Virg. שכרן. Ang. Ever drinking.] Virgilius ad bibendam Iuventum inuitans, ſic ingurgitas lamentatus eſt. Lamentatio bibit oleum, id eſt, valde lo conſumit. ¶ Vide & bibulum, cognomen ductũ eſt & à bibula papyro, quæ ſorbet atramentum. Lucanus. Conſortia bibula Memphitis charta papyri. ¶ Hinc ſi Meribibulus, de quo dictus. ¶ Horatius paſſivè dixit Bibulam Falernum.

Potores bibuli media de nocte Falerni.
Oderunt porrecta negantem pocula.

Biceps Bicipitium. Bicolor Bicornis Bicorpor, Bicubitalis. Vide ut is.

Bilis, is. [מאור מרורה מרורת, מרורת מאור, מרה. Gall. Cholere, fiel. Ital. Colera. Ger. Die galle. Hiſp. Colera, hyel. Pol. Żołcz. Virg. שנר, לשון שנרה. Ang. Gaſt, anger, the gall.] Nomen eſt commune duobus præpoſitum humanum corporis humoribus: quorum alter, qui acidus eſt & teter, ab auro colore Flava bilis appellatur. Alter, qui frigidus eſt & ſiccus, quoniam nigræ ſedis colorem imitatur, Atra bilis dicitur. Virique genus varius in duas primarias ſpecies diuiſum in naturalem ſcil. & non naturalem. ¶ Bilis ſiccæ naturalis quæ bilis appellationem (ubi peculiariter vẽ dicuntur) ſortita eſt. Quod cum enim appetit nutrimentum, quod una tam tangente mi ſecum in venis partim ut ille hoc vehiculo commodiùs penetret in venas reliquas, partim ut ad partes naturæ affines ſuo eſt, calidas & ſiccas. Deinde ut nunc ſuo tempore, quod ſi aliquando eſt, una cum ſolidiore ſorde effluit per poros. Hæc tenuis humoris pars ſtomachum ſtimulat ſubinde pallidum, quæ & ipſa à naturali quidem actione non recedit. ¶ Altera excrementitia eſt, & ineptè cum bile, cuius ſingularis expurgamenti recipitur in veſiculam fellis, eumdem χολὴν Græci appellant, & inde proprio nomine in intellectum delabens, de eiusdem naturam mutat, & tingit excrementa. ¶ Non naturalis rursum in quatuor diſtinguitur ſpecies, in vitellinam, quæ ex ſole pallida, ut mentis actionem non mediocriter impedit: in aruginoſam ſubſ. & in eam quæ caruleo, ore glaſtum imitetur, nocte ſæpe ſe offert. a Græcis appellatur. Tres hæc poſteriores ſpecies partim in ventriculo, ex cibi vitiis actibus, ut porro, ſcapi, & lenticulis: ex quibus primùm ſe porracea, inde de inde aruginoſa & poſtremò cærulea. Non nunquam etiam ex jecinore ex vitiata vehementia, ut accidere ſolet in morbis acutis. Finis. ¶ Atra bilis & ipſa in Naturalem dividitur, eumq; propriè atram χολὴν id eſt, atram facit, frecſuccum nuncupant melancholicum medici appellant, & Non naturalem: & Naturalis rurſus in Aptam naturi, quæ miſcetur ſanguini in venis, aliq; partes frigidas & ſiccas offi ſcitque, & cartilagines: & in excrementitiam, quæ alid aliud eſt, quam excrementum ſanguinis, quod à recrementi acie ſecernit, cum q; tenuiſſima parte alit ea ſelenum per proprium meatum ſuum & Stomachum vomendi in ventriculum mittit purgatus, utilium alibi agat & roboret subministret ſuo ſanguini, una cum excrementis per reliqua deputat. ¶ Non naturalis autem (quæ propriè Atra bilis dicitur) triplex eſt differentia. Alia enim ſi exuſtæ melancholico, petroſi ſui aut caloris vitio in eam quodammodo convertit. Alia ex bile exiſtima, primùm in porraceam, cæruleam aruginoſam, & poſtremò in cæruleam mutatur. Alia ex pituita in vetuſtate putreſcente, & vehementius uſta. Hæc tam exactè ſcripturæ, ad medici ſanè officium non magis attinebat: verùm quoniam hi etiam craſſe impegiſſe videbantur Dictionarii horum conſectatores, ut atram bilem eam eſſe traderent, quæ à veſicula fellis excipitur, flavam autem bilem intellexerunt vitium interpretarentur, vitium fuit hæc paulò altiùs repetere, ut intelligent veteres medicæ ingenii, aliud eſſe ſpectatis doctorum studiis ſectam ſecare, & puris falſamenta (quod dici ſolet) per ſano condire: aliud ex ſumo lucem præcere, & præterhominem fidem & diligentiam, judicii eorum nonnihil ad opus aliquod afferre. ¶ Avet pituitem bilis proxima, quæ à bile exſtitatur. Horatius 2 Sermon. Satyr. 2. tantum malè dicit uxori, vocando Hanc buriam, hanc aliud, juſtis quæ ſplendida bonis. ¶ Inde & formicæ & corpho bibi, Ἔστιν μέχρις ἂν ἐπιθυμίας ἐμπλησθῇ. Admonet ea dagium non eſſe contemnendum, etiam ad quemplam, nec alium temerè lacellicunque quæ cogitandum, ſi unumquodq; eorum ſuum habet meatum naturalem, quo id ſuum nanciſcatur. Quadrabit & in humana, cibos nonnulla ad ſuos ventriculos ſimiles moliuntur, ut ſe ſolet, animos ſuppeditante. Serpat mutatis animal quod ſimile ſortimur.

Bilis apud Afros appellatur remedium humanum, humi profuſum. [Pol. Słownie wedle Virg. Gaſle.] Feſtus.

Bilŭris, is, um, qui duos habet ſimul ventres. [Διγάστωρ. Gall. Ribaut, qui boit à deux ventres. Ital. Ventruto, che beve con due ventri. Ger. Der viel gelaſſen hat, der hat zwey bäuche. Hiſp. Melonchico, o ventrudo. Pol. Calisch. Virg. בעל כרסים גדולים. Ang. Gabelbelly.] ut Strangus bilicus, ſputum ab horreo, apud Cornelium Celſum.

Bilŭvĭes, ei. Violentior imber. [Ὄμβρος. Gall. Orage, tempeſte. Ital. Veggia, o tempeſta. Ger. Das ungewitter, ſo mit groſſer ſtarcke anfehet. Hiſp. Tempeſtad, o temporal. Pol. Nawałnica, ulewa, powodź. Virg. שטף גשמים. Ang. Great rain, ſtorme, waterflood.] ſuccedens Ovidio, ex dux volcania, & Suetonio maior quam quæ ſolet, vel alia vi nocticolens, & non ſolo ſidere, naturali motu nonnihil, quæ naturaliter contingit & nonnihil ſi Bithanatorum ſit ratio, quæ per vim inferri. Ovidius meſſem Virg. libro 4. Aeneid eumdem dixit. Nam quæ nec ſecuri, nec ventis nec imbre perdat, ſed miſeram ſterilem. Scribe lampadias prædicens ſuſſi Helicepaſa oppidum Boeotiæ ad Corinthum. Iul. Firm. Scheuchzerus, negat, ſæpiſſime ſe Saturnum deficientem lumine, facies maculas biennales nactus. Sevatius ait Bithanatorum animas nõ reperiri originem horum.

Bis, adverb. Duabus vicibus, rerum. [Δίς. Gall. Deux fois. Ital. Due fiate. Ger. Zweymahl. Belg. Tweemael. Hiſp. Dos veçes. Pol. Dwarzy. Virg. פעמים. Ang. Twice.] Cic. de Amic. Ex una conſulta. Plin. Vtaliquæ bis diſcipiant. Multa habet eum poſtea de quinquennio dicemus.

Biceps, ipitis. Qui habet duos capita. [Δικέφαλος. Gal. Auquel deux testes ſont enclouses. Ital. Che ha due capi. Ger. Der zwey köpffig, das zwey häupter hat. Belg. Tweehoofdigh, twee hoofden hebbende. Hiſp. Que tiene dos cabeças. Pol. Dwogłowy. Virg. בעל שתי ראשים. Ang. That hath two heades.] Plinius libro 10. capite 5. Bicipites partes complexa, adeo ſimile volucre ſibi, ut una ex illis rapere videatur. Cicero de Divin. Ita pugnare hydra bicipiti poſſet.

Bicorpor, oris, Duplex corpore. [Διπλόσωμος. Gall. Ayant deux corps. Ital. Di due corpi. Ger. Der zwey leiber hat. Hiſp. Que tiene dos cuerpos. Virg. בעל שני גופות. Ang. That hath two bodies.] Omnes gentes. Diuorum corpora. Cicero 2. Tuſcul. Hæc bicorpori eſſixit machina.

Bicornis, e, Duorum cornuum. [Δικέρως. Gall. Qui a deux cornes. Ital. Di due corna. Ger. Der zwey horner hat. Belg. Tweehoornigh. Hiſp. Que tiene dos cuernos. Pol. Dwurożny. Virg. בעל שני קרנים. Ang. That hath two hornes.] Plinius libro 10. capite 24.

Bidental, alis, Locus ubi dicendi fiebant, ſeu Templum, ubi tres [Ἱερεῖον. Gall. Chose sacrifiée à deux dents. Ital. Luogo dove ſi ſacrifica. Ger. Ein ort da man opffert. Hiſp. De dos dientes. Pol. Ofiarny. Virg. מזבח. Ang. Where beaſts were ſacrificed.] Illud autem hinc ortum ex Latino bidentalis, compoſita vocabula Latinum eſt, de quo Gratium aliud ſuo tempore ſignificet. Festus in Bidentalia ſic ait: Bidentalia ſacra dicebant. Duorum cœlestium. [Διόσδοτος. Gall. De deux ordres. Ital. Di due ordini. Ger. Das zweyerley ſo von Gott. Belg. Van tweederhande ſoorten. Hiſp. Que viene de dos ordenes. Pol. Dwoiſty. Virg. שני סדרים. Ang. Of two orders.] Plautus libro 10. capite 2. ait omne evitandum vulcerum, hoc est. Ovid. 15. Metam. Aspera ſelvs tuberibus bicolor ubera obſita meis.

Bicornis, e, quod habet duo cornua. [Δίκερως. Gall. Ayant deux cornes. Ital. Di due corna. Ger. Der zwey horner hat. Belg. Tweehoornigh. Hiſp. Que tiene dos cuernos. Pol. Dwurożny. Virg. בעל שני קרנים. Ang. That hath two hornes.] ut Pecus bicorne Terrarum. Colum. libro 10. capite 5. Bicornes ſatæ. Virgil. 1. Georg. Exercent diri colles, ſurcasq; bicerues.

Bicorpor, Duplex corpore. [Διπλόσωμος. Gall. Ayant deux corps. Ital. Di due corpi. Ger. Der zwey leiber hat. Hiſp. Que tiene dos cuerpos. Virg. בעל שני גופות. Ang. That hath two bodies.] Omnes gentes. Diuorum corpora. Cicero 2. Tuſcul. Hæc bicorpori eſſixit machina.

Bicubitalis, e, Duorum cubitorum. [Δίπηχυς. Gall. Qui a deux coudées de long. Ital. De due gomita. Ger. Der zwey Ellen lang iſt. Hiſp. Que tiene dos codos de medir. Pol. Dwułokciowy. Virg. בן שתי אמות. Ang. Two cubits long.] ut Bicubitalis ramus. Plin. libro 20. capite 23.

Bidentalis, e, Locus erat, qui ædificium fulmine raſtum: ita dictum ab ove bidente, quam ad quod gratificationem à sacerdote immolata, ubi ſepelebatur. Horatius: Minxerit in patrios cineres,

cineres, an tisse bidental Moverit incessu: certè sunt, ac velut ipsus. Nonius Marcel. Bidental dici vult, quòd ibinæ pecudes mactarentur. Cornutus in Pers. Sat. 2. ipsum fulmen bidental appellari ferunt, aut quia duos dentes habeat, aut quia ubi ceciderit, bidentes mactentur.

Bidēntes, f. n. Quidam intelligunt oves, aut alia pecora, quæ per ætatem duos dentes minores habent. [Pol. Οι τὰ δύο, δίοδοντες.] Nam Higinius dicit: Quæ bidens hostia, oportet dentes habeat octo, sed ex his duos eorum minores per quos appareat ex minore ætate in majorem transendisse. Alii Hostias binas: id est, duos annos habentes, hoc nomine intelligunt, quod is commemoratio ad res Pontificum pertinentibus legatur. Bidentes primò dictas, d. littera ex superflua interjecta (sicut in Redrol) ad litarum duarum vocalium præcavendum. Ergo Bidentes primò dictæ sunt quasi Biventes: postea autem vocabulo longo usu loquendi corrupto, quæ prius Bidennes circabantur postea bidentes sunt dictæ. Vide Gellium, lib. 16. cap. 6. Virg. 6. Aen. - toti de lectas de more bidentes. ¶ Item Bidens, ensis. Pollux. ubi ἄδειν καὶ χαράσσειν ἰσχνὰς λέγει, instrumentum rustici ad fossuram, quòd duos dentes habeat. Iuven. Vivo bidentes amantis, & culti ruris horti.

Bidēnsis, n. f. Spatium dierum dierumve quo biduanus, a, um: ut Biduanus in dicitur. [Ἡμερήσιος, δύο ἡμερῶν. Gall. L'espace de deux jours, deux jours entiers. Ital. Il spatio di due giorni. Germ. Zween tage. Bel. Zweyn dagen. Hisp. El espacio de dos dias. Pol. Czas dwudniowy. Vn. Kū nap. An. The space of two days.] Terent. in Eunuch. Egon' impetrare neque hoc abste biduum Sahem ut concedas? Enim. ¶ Biduo continenti, significat duobus diebus continuis, vel duabus noctibus continuis. Suet. in Calig. Per hunc porrem a trò cum commeavit biduo continenti.

Bidēnuis, om. t. Qui est duorum annorum. [Δίετης. Gall. De deux ans. Ital. Di due anni. Ger. Zwejjährig, von zwey jahren. Belg. Van twee jaren. Hisp. Cosa de dos annos. Pol. Dwuletny. Vn. Kū ydendū. Ang. Of two years.] Plin. lib. 2. cap. 82. Vt parte quarta eorundem annuo & bienni spatio duraverint.

Bidēntium, n. f. Spatium duorum annorum. [שבתים shemathaim. Gall. deux ans entiers, espace de deux ans. Ital. Di due anni. Germ. Zwey jar. Belg. Twee jaren. Hisp. Cosa de dos annos. Pol. Dwuletnie. Vng. Kit ẏarnodi. Ang. The space of two years.] Cic. de Amicit. Primo Gabinia lege biennio autè post Cassii.

Bidēntum, Dativus vel Ablativus, cum sacrificatione, θυσίᾳ. Gall. Un deux parties, en deux fois, en deux saisons. Ital. In due parti. Ger. Zwey theil. Hisp. En dos partes. Pol. Dwiema. Vng. Kit kẏpeu. Ang. The first in two parts, the second in two.] ut Tribantum, quinquies, adverbia sunt, quibus significatur quod duobus vel tribus modis, vel quod in duas vel tres partes fari parati. Cic. 3. Tusc. Bitantum omnium permutationes æqualiter distribuere sustinuit dum, quinquies, sic Multifariam, Omnifariam, Pluriferiam significat multorum generum, omnis generis, plurium generum: sive in multas, in omnes, & in plures partes: sive quod multis omnibus, & pluribus modis fari parat. Dicimus etiam Bifarie, Trifarie, Multifarie, &c.

Bifārius, a, um. Quod bis quid in se habet, duplex. [Διφυὴς, διπλοῦς. Gall. Double, de deux parties, en deux manieres. Ital. Che ha doppia natura, di due sorte. Ger. Zwo art, zwo weise. Hisp. De dos partes. Pol. Dwoiaki. Vng. Kit kẏpeu. Ang. That hath two natures or sorts.] ut Tribarium, τριφυὲς, adverbia sunt, quibus significatur quod duobus vel tribus modis, vel quod in duas vel tres partes fari parati. Cic. 3. Tusc. Bitantum omnium permutationes æqualiter distribuere sustinuit dum, quinquies, sic Multifariam, Omnifariam, Pluriferiam significat multorum generum, omnis generis, plurium generum: sive in multas, in omnes, & in plures partes: sive quod multis omnibus, & pluribus modis fari parat. Dicimus etiam Bifarie, Trifarie, Multifarie, &c.

Bifēro, as, Quod bis quid in se habet, duplex. [Διφυὴς, διπλοῦς. Gall. Portant deux fois l'an. Ital. Che fa frutto due volte all'anno. Ger. Das jährlich zwey mal frucht trägt. Hisp. Cosa que trae dos veces cada ano. Pol. Dwakroć do roku rodzący. Vng. Az mi egẏ esztendőben kétszer gyümölcsöz. Ang. That beareth fruit two times a year.] Virg. Geor. - bifera quæ rosaria Pesto. Bifera ficus, Colum. lib. 5. cap. 10. Fabulantur poëtæ Alcmenæ Phœbum regis pro manu hasisse, ferat hoc est, bis quotannis fœtum protulisse.

Bifīdus, a, um, per. cum. Quod in duas partes fissum est. [Διχαῖος. Gall. Qui est fendu en deux, fendu en deux. Ital. Fesso in due parti. Germ. Zwo spitz theil zerspalten. Belg. Gheclaven. Hisp. Cosa hendida en dos partes. Pol. Rozszczẏpiony nadwoie. Vng. Két felé hasadot. Ang. Cloven in two.] Plin. lib. 11. cap. 37. Lacertis bifida & pilosa lingua. Ovid. 14. Metamorph. - bifidosque refinquit Roma pedes.

Bifidātus, a, um, adject. Idem quod Bifidus. Plin. lib. 13. cap. 4. Folia cultrato ambitione, lateribus in sese bifidatis, bellas primùm demonstravere gemmas. [Ang. Cloven in two.]

Bifōris, re, Quod habet duas januas. [Δίθυρος. Gall. Ayant deux huis qu'on ouvre ni l'un ni l'autre. Ital. Che ha due porte. Germ. Das zwo thores hat. Hisp. Cosa que tiene dos entradas, o salidas, o puertas. Pol. Odwierzny. Vng. Két aytoia. Ang. That hath two gates or doors.] Ovid. 2. de Ponto, Eleg. 11. Nec erat, & bifores intrabat Iuna fenestras. Bifores cantus. Virg. 6. Aene. Vbi assueta bifori em cantibus cautes. Vt Sedulius, Bifori em, bifaucem, imparem.

Bifōrmis, is, & hæc biforme, Duas habens formas. [Δικόρφος. Gall. Double de forme, ayant deux formes. Ital. Di due forme. Germ. Zwey gestaltig, der zwo gestalten hat. Hisp. Cosa que tiene dos formas o figuras. Pol. Dwoiakiego, ksztaltu. Vng. Két formaju. Ang. That hath two shapes.] Virg. 6. Aen. - multiformisque genus, proteque biformis. Columella libro tertio inter lascivos Satyros, Panasque biformes.

Biformātus, a, um, adject. Idem quod biformis. [Δικόρφος. Germ. Der zwo gestalten hat. Vng. Két formaju.] Cic. 2. Tusculan. Non biformatus impetu Centaurus ictus corpori infixit meo.

Bifrōns, tis, com. t. Qui duas frontes habet. [Δικέφαλος. Gall. Qui a deux faces, ou deux visages. Ital. Di due facce. Germ. Der zwo stirnen hat. Hisp. Cosa que tiene dos frontes. Pol. Odmiankowiec. Vng. Két homloku. An. That hath two visages or faces.] Est autem hoc tam epitheton, quem ideo dicimus bifrontem, quod præterita sciverit, & futura præviderit: vel quia superum, & inferum janitor est. Virgil. 12. Aen. Latonæque genus duplex, Janumque bifrontem.

Bifūr, pro quàm fur, sive qui bis in furto est deprehensus.

Bifurcifer, m. f. Geminas furcas habens. [Διφορόφορος. Gall. Qui a deux fourches, fourchu. Ital. Bifurcato. Germ. Der zwo gabeln spitz oder zinken hat. Hisp. Cosa de dos horcas. Pol. Widłowaty, o widłach. Vn. Vilłis, kū ágy. An. Two forked.] ut Bifurcum ferramentum. Colum. libro 2. cap. 12. Bifurci runcatores, Idem libro 3. capite 13.

Bīga, Currus duobus equi vectitia dicti, quasi bijugi, quòd duorum equorum jugo agantur. [Συνωρὶς, ζεῦγος. Gall. Chariot ou charrette de deux chevaux, deux chevaux attelez l'un avec l'autre. Ital. Carretta di due cavalli, Biga. Germ. Ein karch so von zweyen Rossen gezogen wird. Hisp. La quadra de dos caballos. Pol. Sprzęgnie dwakroć. Vn. Kū dowa ẏzkoki. zaligę. An. Chariot or cart drawn with two horses.] ¶ Equi vero ipsi Bijugi, Bijugesve dicuntur. ¶ Sic Quadrigæ, cum a quatuor equorum jugo tractæ sunt: & equi ipsi Quadrijugi. Virg. 3. Aen. Et nox atra polum bigis subvecta tenebat. ¶ Apud veteres etiam Bigam, & Trigam, & Quadrigam invenimus. Suet. in Tib. Vix unius bigæ ad sellam honoratæ patitur. Papin. in Theb. Romerum gelida tenuaverat æra bigæ. Plin. de summo Mausoleo est quadriga marmorea. Agias primùm junxerit Phrygii, quadrigas Rhodiorias, de se Plin. lib. 9. cap. 16.

Bigāmus, m. f. [Δίγαμος. Gall. Remarié. Ital. Rimaritato. Germ. Der zwey mal gemahlet hat. Hisp. Casado dos vezes. Pol. Dwoiakim małżonkiem. Vn. Kū ẏzkoki. An. Which hath had two wives.] Qui duas uxores duxit, à quo Bigamia [γάμος, cum nuptiæ dicuntur, Sponsalia.

Bigātī, m. f. Nummi bigas impressas habentes. Plin. lib. 33. cap. 3. Nota argenti fuere bigæ atque quadrigæ: & inde bigati, quadrigatique dicti. Cornutus de Germ. Pecuniam probant veteres, & dinumerant ferreos, bigatos, &c.

Bigēminus, om. t. Quod habet duas gemmas. Colum. lib. 6. Pomi nucem longiorem pallere quatenus maturescit, geminorum reliquorum, pro cultoribus autem, gemmes relinere chirurgi in ea.

Bigēnerī, Animalia ex diverso genere nata, ut Leopardi ex leæna & pardo, non (ut aliqui putant) ex leone & pantchera, ὄρσῃ. Varro lib. 2. de Re rust. Nam muli & hinni bigeneri, atque inhibiti, non sunt ex genere ab radicibus, ex equa enim & asino fit mulus; contra ex equo & asina hinnus.

Bigenī. Gentilem dicuntur, quia bis nata de matre sunt. Festus.

Bijugī, m. f. Equi dicuntur, qui ad unum jugum nexi. [Ζεῦγος. Gall. Accouplé à cheval l'un auprès, attelé avec un autre. Ital. Due cavalli ad un giogo. Germ. Zwey Roß mögen einander nebenspannen oder angehören. Hisp. Dos caballos de una manera. Pol. Dwakroć zprzężone. Vn. Kū ẏzkoki. An. Two horses in one yoke.] Martialis: Gestatus bijugis Regulus esset equis. Virg. 10. Aen. Interea bijugis infertur Lausus in albis.

Bilbeni, Dicuntur quibus in utrisque scruti partibus signa hetmæ apparent. [Ἑρμαῖος. Gr.]

Bilarium, medicamentum est. [Χολαγωγόν.]

Bilānx, cis, f. t. Statera, quæ duas habet lances: [Ζυγὸς δίπλαξ. Gall. Balance. Ital. Bilancia. Germ. Ein waage mit zweyen schalen. Hisp. Peso de dos balanças. Pol. Wagi. Vn. Kū ẏzkoki. An. Balances.] also nomine Libra dicitur. Perottus.

Bilibris, bre, Duarum librarum. [Δίλιτρος. Gall. Pesant deux livres. Ital. Di due libre. Germ. Zwey pfundig. Hisp. Cosa que pesa dos libras. Pol. Odwu funtowy. An. Of two pound weight.] Mart. lib. 11. Nunc et emam grandem vel lupi, mulumve bilibrem. Plin. lib. 18. cap. 12. Ex aqua horæo cubito bilibrem ossa.

Bilinguis, Qui duas habet linguas: hoc est, qui modò unum, modò alium loquitur. [Διγλώσσος. Gall. Qui a de deux langues, Traistre, qui trahit de l'un, trompe l'autre. Ital. Di due lingue, bilingue, fallace. Germ. Der zwo zungen hat: ein Mensch dem man nicht trauen darf: ein Verräther. Bel. Tweetonig: spreeckende met twee tongen. Hisp. El que tiene dos lenguas, engañoso. Pol. Mowiący, raz tu a drugi czas mowiący. Vn. Kū ẏzykowy, lża yzg. An. That hath two tongues, deceitful.] Vade etiam profalsa fari posuit Virg. 1. Aeneid. Quippe domum timet ambiguam, Tyriosque bilingues.

Bilix, adjectivum à Livonio. [Zweyfach. Gall. Doublement à double fil, étoffe double. Ital. Doppio à due fili. Hisp. Cosa que se texe con dos hilos. Pol. Dwoiorzedny. Ung. Kétszer szőtt. Ang. Double twisted.] ut, Bilix lorica à Virgilio dicta, quæ duplicia & fusa in summitate hamis erat ad ornatum. lib. 12. Aen. - simplicique infixa bilicem Loricam.

Bimestris, tre. Quod est duorum fere mensium, decem annorum: ut, Bellum bimestre, quod duo fere menses duravit. Diuturnus. Gall. Deux mois qui a duré deux fois trente jours. Ital. Di due mesi. Ger. Zehen jährig. Hisp. Cosa de espacio de dos meses. Pol. Dwoiesiąc trwaiący. Ung. Két esztendős. Ang. Which lasteth ten years, or two months.] Ovid. 12. Art. Pergama quum caperent bello bimestria Dardis.

Bimestris, ad bimestre, com. Quod inter duo maria situm est: [Zwischen zwey Meeren. Gall. Qui est entre deux mers. Ital. Cosa posta tra due mari. Germ. Das zwischen zwey Meeren ist. Hisp. Cosa que participa de dos mares. Pol. Morzem otoczony morzami. Ung. Két tenger közöt való. Ang. That is between two seas.] ut, Bimaris Corinthus. Horatius Bimaris Corinthi mœnia. Cic. - aut Ephesum bimaris sive Corinthi Mœnia.

Bimarius, qui duas uxores habuit, bigamus.

Bimater, Agnomen Bacchi, cui bis duæ matres habentur: Semeles & Jovem in coxa fingentem ei Ino, Spanheim. Vide Lactantium PLACIDUM, in PEGASIS.

Bimembris, Duarum partium, quasi membrorum. [Zweyfach. Gall. Ayant double membre, ou deux membres. Ital. De due parti. Germ. Das zwey theilig oder glieder hat. Hisp. Cosa que tiene dos miembros. Pol. Dwoiga części maiący. Ung. Két tagú. Ang. That hath two members or members.] Ovid. Elit multi conditum pedibus, forma quæ bimembri. ¶ Sic monstrum hibridæ habitantis Æpeo Centauris. Ovid. Metamorph. Dicite namque vetus trepid. clamore Simembres. Virgil. 2. Aen. - in subigenas invecte Bimembres, &c.

Bimenstris, Unius bimestris, tempus duorum mensium. [Zwey Monat. Gall. L'espace de deux mois, deux mois entiers. Ital. Spatio di due mesi. Germ. Zwey Monat. Hisp. Espacio de dos meses. Pol. Dwumiesięczny. Ung. Két hónapos. Ang. The space of two months.] Cæsar Duc. petit ad spatium quo locaret prælianda, anni & hiemis tempus prorogaretur.

Bimenstris, tre, omn. Duos menses habens, aut duos annos à luna computatos. [Zwey Monat. Gall. De deux mois. Ital. Di due mesi. Germ. Das zwey Monat hat. Hisp. Cosa de espacio de dos meses. Pol. Dwumiesięczny. Ung. Két hónapos. Ang. Of two months.] Horat. lib. 2. Carm. - si porco bimestri Cum famulis operum solemnia. Sic Trimestris, Quadrimestris, Quinquemestris. Plin. Caduca agnos, nisi fiant, quinquemestres, præmaturum exilimant.

Bimestris, per. com. Qui est bimatus: hoc est qui duos annos natus habet. [Zwey Jahr alt. Gall. De deux ans. Ital. De due anni. Germ. Zwey jahr alt. Hisp. Cosa de espacio de dos años. Pol. Dwoiroczny. Ung. Két esztendős. Ang. Of two years.] Et propriè ita dicitur de Vitulo, quem post annum adhuc intermenstruum possunt accipere: ut parum proprie bimulum dicas, haverum in eadem notione.

Bimulus, Bimus. Cæs. Cinzius von zwey jahren.] Trimus, Quadrimus, Quinquennis, Bimatus, Trimatus, Quadrimatus, Quinquennis, pro eo quod æterna habet duarum, trium, quatuor, aut quinque annorum. Cato de Re rust. cap. 150. Dum flos nascetur primus, unde semen exoriri. Var. de Re rust. cap. 59. Vnam annum culeum, alterum bimum, tertium trimum. Cic. ad App. De hac quoque sententia nimis decedat: dicit, qui censuit, si per duos annos tenuissem in provincia. Plin. Vita fuit in quindecim annos longissima, tribus virginti roboris primum. Sueton. in August. Quadrimos parcens ancilis. Plin. lib. 11. cap. 21. Vita vespertinorum non excedit. ¶ Bima dies pro die natali Pompeius D. ibi 11. et 7. l. 8. Spanheim, bimatrion, die trigesimo lapidatus accepto, pro gaudio: id est, anno, bienno, triennio.

Bini, æ, a, Proprie dicitur horum numeri vox est, significans duo non continuum. Sed separatim intellecta. [שנים שנים Zwey zwey, jeglicher zwey, beyde. Gall. Deux à deux, chacun deux, deux mis ensemble. Ital. Due à due. Germ. Jegliches zwey und zwey. Belg. Ieder twee. Hisp. Cada dos de dos en dos. Pol. Dwa dwa. Ung. Kettőnként. Ang. Two and two, by couples.] Cic. 4 Ver. Decernebat ut singulos binos per singulas civitates Timarchides: id est, duos in singulis civitatibus. Idem Asconius: Pompeius distribuit minor, singulis partibus tantam harum: hoc est, unusquisque duos. Sic binos, ternos, quaternos, aut quinos dicimus milites incedere: hoc est, duos, tres, quatuor, aut quinque in singulis lineis aut ordinibus. ¶ Nonnunquam etiam simpliciter accipitur pro duobus: & in frequentioribus jungitur, quæ singulari numero destituuntur. ¶ Sic binas literas dicimus, & binas cautas, non duas literas aut duo cautes. Cic. 6. in Ver. Cn. Pompeius cum P. Vettio una bina cœna colloquutus est.

Idem 2. in Ver. Videtes 45, inter binos hostes tolleretur. Nam cæsos pro multum tractatis & ludi pro magnis & splendidis spectaculis singularem numerum non ignoramus. ¶ Aliquando tamen etiam in hac significatione ita cum singulari, quæ utrumque habent numerum, sed hoc frequentius apud poetas. Virg. 1. Aen. Bina manu lato crispans hastilia ferro. Idem 8. Aen. Frænaque bina meus quæ nunc habet aurea Pallas. ¶ Interdum etiam in oratione soluta. Plin. lib. 9. cap. 30. In utero matris bini geminive reperiuntur quidem rubicundorum, sæpe binum. Cic. 1. de Orat. Veram eloquentiæ vim & copiam in utriusque partibus bonis contentionem vestrum binis contentionibus vestris & remissionibus contineri.

Binubium, (dicitur et Trinubium) [Zweymal. Vng. Kétszer, kétszeresség.] Cornel. Tacit. lib. 1. Quotiens valetudo adversa matrimonium differret, ut Pontificis Max. arbitrio plusquam binoctium abesset.

Bimubus, a, um, Qui ex pluribus maritis habet nomen: ut Iliades, & Danaïdes filiæ Danai & Matidiæ. [Zweymal. Gall. Qui a deux maris. Ital. Di due mariti. Ger. Der zwey männer hat. Hisp. Cosa que tiene dos maridos. Pol. Dwoiga mężów maiący. Ung. Kétszer való. Ang. That hath two husbands.]

Binuncius, ex binis diebus. [Vng. Két nap.] Ovid. 14 Metam. Inde ubi bis senas direxit Phœbus in Alba Reque bini fuit.

Bipalium, Instrumentum rustici, quo terra vertitur. [Zweyspitz. Gall. Un haue, ou bêche, broyes à deux fourches ou fourchons. Ital. Vanga. Germ. Ein hacke. Hisp. Cierto instrumento con que cavan. Pol. Dwuzębna motyka. Vng. Kétszeg kapa. Ang. A mattock, pickaxe or spade.] Varro. Si locus humectus fit, ibi excommunia pro ulmis trianda, & arundines ramis ita primis bipalio vertito, &c. Liv. 3. in Vib. Ibi ab Legatis data, &c. seu fossam fodiens seu palum infixus, seu quovis arareto, &c.

Bipalmis, me, duorum palmorum. [Zweyspannig. Gall. De deux palmes de long, de la grosseur d'un pouce. Ital. De due palmi. Germ. Zwey spann breit. Hisp. Cosa que tiene dos palmos de ancho o de largo. Pol. Spiłkowy. Ung. Két tenyérnyi. Ang. Of two handfuls.] Varro de Re rust. cap. 7. Ulmis eorum palmitibus ex omnibus partibus fidiculas longulas, tabulæ fissæ bipalmes, quo uranum vehicula, ut prodeant.

Bipatulus, a, um, Qui vel quæ vias pepercit. Simplex

Bipatens, gen. com. Quod ex utraque parte apertum: [Zweyfach offen. Gall. Ayant deux ouvertures. Ital. Che apre da due parti. Germ. Zu zweyen orten offen. Hisp. Cosa abierta en dos partes. Pol. Zatwarty z obu stron. Vng. Mindkét felől nyitva maid, kétfelé nyilo. Ang. Open on both the parts. Jut. Bipatentes portæ pro geminis. Virgil. 2. Aen. - portis alii bipatentibus adsunt. Idem libro 12. Confident tectis bipatentibus: hoc est, utrinque apertis.

Bipedalis, e, quod habet longitudinem duorum pedum: [Zweyschuhig, dreyschuh. Gall. De deux pieds de long, ou profond. Ital. De due piedi. Germ. Zwey schuh lang. Hisp. Cosa que tiene dos pies. Pol. Sążniowy. Ung. Két sáyznyi. Ang. Two foot long.] Jul. Titius bipedales. Carl. Fel. Gall. lib. 4. Insuper bipedalibus trabibus immissis.

Bipennis, is, m. & f. sive Bipedalis, idem quod bipedalis. Catus lib. 2. cap. 2. Frumenta autem ita ero, si aqua hiems fuerit bipedem a humo: arbores denario quatenos pedum absindet. Idem lib. 4 cap. 1. Quippe tenuibus vineatis primum me profundos cendubet fossores, adjecto duorum ut fere altitudinem bipedaneam.

Bipennis, is, m. quod habet bipennes habet proprias, Bipennifer. Plin. libr. 11. cap. 18. de Insectorum proeliis. Nullis contra pennæ revulsæ aculeo, cui aculeus in alvo est, bipenne est. ¶ Bipennifera dicitur, telle Nocte, quod utrinque est acutum. Virg. lib. 8. Aen. Ferro sonat acta bipenni Saxinus. ¶ Sine bipennis sublimativum figuratum secundum utraque ex parte acutum habens. [Zweyschneidig. Gall. Qui a deux tranchans. Ital. Di due taglie. Ger. Ein zweyschneidig Beyl so auff beyden seiten schneidet. Hisp. Hacha de ambas partes aguda. Pol. Siekiera obuścinowa, dwuostrzy. Vng. Kétélű. Ang. An halbard or mill. Virgil. 2. Aen. - bipennibus ædem Non labor, inque feros cædunt materiem.] Virgil. 6. Aenead. Ipse inter primos correpta dura bipenni Limina perrumpit. Idem 4. Georg. Vtque faces & validam in vites molire bipennem.

Bipennifer, a, um, Ferens bipennem. [Zweyschneidig. Gall. Qui porte une hache. Ital. Portatore di taglie. Germ. Ein Beyl oder axt tragender. Hisp. Cosa que trae hacha. Pol. Siekierę obuścinową maiący. Vng. Kétélű fegyvert viselő. Ang. That beareth an halbard or mill. Virgil. 2. Aen. - bipennifer ante Fecerat exscisa quercum.] Ovid. 2. Metamor. Ecce furens contra fata bipennifer Acon. Idem 3. Trist. Illa bipennifero fertur in ora Lycurgo.

Bipertio, ivi, & bipertitum, vel bipartior, in duas partes divido. [Theile. Gall. Partir en deux. Ital. Dividere in due parti. Ger. Zu zwey theilen zertheilen oder zertheilen. Bel. In twee deelen. Hisp. Partir en dos partes. Pol. Dzielę na dwoje. Vng. Kétfelé

tem. Ang. *To deuide and part in two.*] Colum. lib. 11. cap. 2: Vndecimo Calendas Majas ver bipertitur, pluvia, & nonnunquam grando. Cicin Cit. Atq; ibi in proximis villis ita bipertita tuetur ut Tyberis inter eos & pons interiecet.

Bipertitò. Bifariam, dupliciter. [*Δίχα, Δισσῶς.* Gall. *En deux parts ou parties.* Ital. *In due parte.* Ger. *Auff zwerch weg theilen.* Hisp. *En dos partes.* Pol. *Dwoiako.* Vng. *Két részre.* Ang. *In two partes.*] Cicer. de Inven. Nam id sit bipertito: nam tum causa, tum res ipsa remouetur. Cæs. 1. bel. Gall. Romani cõversa ligna bipertitò undique iunxerunt. Hoc eſt, in duobus locis.

Bipes, is, pecus, adiect. com. 3. Quod habet duos pedes. [*Δίπους.* Gall. *A deux pieds.* Ital. *Con due piede.* Germ. *Zweyfüssig.* Belg. *Met twee voeten.* Hisp. *Con dos pies.* Pol. *Dwonogi.* Vng. *Két lábu.* Ang. *That hath two feete.*] Iuuen. atque alium bipedem ibi quærat ciclium. ¶ Fingitur etiam tropice, quod facilè ruelligatur Latinarium. Cicer. pro domo sua: Hoc enim uitio non nam non modò a pedum, sed etiam a quadrupedum impudentissimo. ¶ Bipedum nequissimus. De homine vehementer improbo quæ, ve pecudes nequius fapere. Vsus eſt Cic. pro Domo sua, & Iuuen. Sept.

Biremis, Nauis, quæ duobus remorum ordinibus agitur: ab Erythræis (ut creditur) primùm inuenta. *Δίκροτος.* Gall. *Nauire à deux rengs d'auirons ou à deux rames.* Ital. *Fusta.* Germ. *Ein Schuff das zwifach beruderet wird.* Hisp. *Nauio de dos ordenes de remos.* Pol. *Okret co maią dwoie pułapy.* Vng. *Kétsoros hayó.* Ang. *A galy with two ores in a bench.*] Plinius libro 7. capite 57. Rhemnius Demosthenes autor est Erythræus Icodemi remum Thucydides Amocleum Corinthium: quadriremes Aristoteles Carthaginenses. Virg. libro 5. Aeneid. -gemina & agit de classe biremes.

Bridium, pennula cor. genus vehiculi duas rotas habentis, *Δικύκλιον.*

Birri, genus est Iyeihs: Vopiscus in Carino: Donati sunt ab Aurelianis birri pertitè ornati birri Carolini.

Bisellium, sc. scabellum cuorum capax duobus. Gall. *Vne selle ou siege pour deux.* Ital. *Sedia capace di due.* Germ. *Ein stul darauff zwen sitzen mögen.* Hisp. *Silla de dos assientos.* Pol. *Stolec na ktorym siedzą dwa.* Vng. *Kétszemélyes szék ſás.* Ang. *A seate for two persones to sitte in.*] Autor Varro lib. 4. de lingua Latina.

Bisetâ, Porca dicitur, à cuius cervice setæ bifariam dividuntur, quam iam esse in principio ætatis sex mensium fertur.

Bisextus, sive Bissextus, Dies intercalaris, qui quarto quoq; anno intersertur, ut annus cum cursu Solis conveniat. [*Δίσεκτος.* Gall. *Bissexte.* Ital. *Bisesto.* Germ. *Schaltag.* Hisp. *Bisiesto.* Pol. *Przestępny.* Vng. *Kétszer számlált esztendőbeli, ſél forgásu nap, esztendő.* Ang. *A day that is put to many yeares.*] Inventa est autem hæc intercalandi ratio à Cæsare Dictatore. Is enim quum annum adverteret, Solem eundem locum conficere diebus 365. & horis circiter sex, quarto quoq; anno diem unum curare adiiciendum. ¶ Dictus est autem bissextus, quòd bis hoc est, duobus diebus continuis numerarent, sexto Calendas Martias, dies videlicet dies pro uno computantes. Vnde qui est natus bissexto Calendas, nihil refert, utrùm Gellius de verborum sign. scribat. Quum Bissextus.] utrum, inquit, an posteriore die natus sit, quam diuidendum proinde tantùm die habeatur. Erat autem huic intercalationi constitutus dies certus, quarto quoq; anno decimus sextus Februarii dierum nec Terminalia præcedebant, & Regifugium. Februarius verò duabus decimis huic rei aptissimus visus est, tum quod paucissimos haberet dies, tum etiam quòd intermenses olim non haberet locum. Nam quum antea decem tantum essent menses, quorum primus erat Martius, cuopostea in fine sunt adiecti, Ianuarius & Februarius.

Bisulcis, Qui unguibus non solidis habet, sed scissis. [*Δίχηλος.* Gal. *Fourché à fourches.* Ital. *Che ha l'vnge fesse.* Germ. *Der etwas zu theilen hat.* Belg. *Gheclouen.* Hisp. *Lo que tiene las vnnas hendidas.* Pol. *Maiący kopyta rozpadłe.* Vng. *Hasadékos.* Ang. *Cloue footed.*] Plin. libro 11. cap. 37: Cornigera una parte dentata, & quam pedibus tectos habent, tres pinguefecerunt in fulca, scissive in digitos pedibus, & non cornigera ad pr. Ovid. 7. Metamorph. Fulvorumq; solum pecõe pulsatur bisulco. ¶ Accipitur & latius pro omni eo quod in duas cuspides divisum est. Vnde bisulcem caudam dixit Plin. lib. 9. cap. 29. & bisulcos arborum surculos, Columella de Arboribus cap. 6.

Bisultèr, m. t. Marius cognomen, à bis ulciscendo impositum. Augustus enim, quum Brutum & Cassium vicisset, & signa à Parthis recepisset, Martì templũ dedicavit, quem ob ultorem eognominavit, quòd patrium C. Cæsaris, deinde & Crassorum necem ultus esset. Ovid. 5. Fast. Ritè deo templumq; datũ, nomenq; Bultor.

Bithalassum, Iocus ubi duo maria concurrunt.

Bivium, n. t. Quod duas vias habet, sicut Trivium, Quadrivium, quod tres aut quatuor habet anfractus. [*Δίοδος.* Gal. *Deux chemins, vne fourche, carrefour de deux voyes ou sentiers.* Ital. *Via dove*

vie. Ger. *Ein ort da zwey weg für von einander scheiden.* Hisp. *El lugar donde se encuentran dos caminos.* Pol. *Miysce gdzie dwoie drogy, rozstanie.* Vng. *Kétfelé vtak.* Ang. *Where two ways or streates do meete.*] Virg. 9. Aeneid. locum incidis consistimus ipsi. Qui patet in bivio portæ, quæ proxima ponto.

Bivius, adiectivum, *ἀμφίοδος.* Virgil. 1. Aeneid. Vt bivias armato obsidam milite fauces: id est, cum ad duas loca diuisa. ¶ Bivius agrorum cultus, per metaphoram, Varro 1. de re Rust. capite 18.

Bimbres, *ἀσκιοῖοι.* Populi sunt qui cunq; inter Tropicos cancri habitant ad Meridiem: quandoq; enim ædium hi habent umbras quum a Meridie fol ad gnomonem venit: ædium rectũ, ad subiacens planum: quandoq; autem in aduersum, qui locum aduersum colit. Verba Isidori interpretis sunt libro.

Bilon, onis, m. t. Sisenna Pantanie, [Ger. *Ein Dorffist ein geschendt wilder Ochse.*] Animal ferum & ceteroquin pro iumento, forte aliquo corpore, cervi habitu, media fronte inter aures unũ cornu habens. Martian. Amph. Illi cellæ atros à tauris, atq; bilones.

Bithus & Bacchus nobiles pugiles ad ostentationem sui, quorũ mentionem quoq; Suetonius facit, parentes fuere, patria Andocia. Troiæ quoties duo equalitèr impares contendunt inter se, ita ut neuter alteri vsq; concedere, nec à tempestiuo recedere a Bacchum cum Bitho comparationem ducunt in Sermone.

Bithynum mel. Vide infrà in dictione MELIMVM.

Bitumen, inis, n. quidam est humor, & tinctura odoris, in Iudææ lacu emergens, quem de Asphaltites dicitur. [*חֵמָר* *chemar* *כֹּפֶר* *chopher* *אֲסְפַלְטוֹס* Gal. *Matiere ou humeur de laquelle on vse en edifices, Asphalte comme fossile.* Ital. *Bitume.* Germ. *Ein gleet oder tam.* Belg. *Bitem.* Hisp. *Betun, betume.* Pol. *Kisiemia ziemna, żywica.* Vng. *Fayo, faagyantás.* Ang. *A kinde of glewish slyme and englutinous substance, like pitche.*] Inventa & dicuntur in Syria, ubi procul à Sidone eruitur gleba, rel massa, calidum in modum ferri, quæ tandem ferramentis fabricatoribus ex ea cæsa dividitur. ¶ Bitumen circa & Iquidum hominem, in Zeugmate intima & circa Babylonem nascentes, de quo agit Appollonius, quod Græci *ἄσφαλτον* appellant, signumento picis & bituminis. ¶ Gignitur & pingue, in aquis in circa, in Sicilia, Agrigentino forte, in flicens tyrum: quo incolæ utuntur ad lucernarum lumina, alterve vice. Hujus generis Bitumen apud Parthenos extaxis effluit, ex quo pecus nigrè tingitur, in quo diluitur, nec enim vive electrum coalescit. Apud Babylonios bitumen calcis vinum præbet, ita Serenus in Babylonis maria. Vide plura apud Plin. lib. 35. cap. 15.

Bitumdiosus, a, um, *ἀσφαλτώδης.* Gall. *De bitume.* Ital. *Bituminoso.* Ger. *Wie von dem pitzen zieht ist.* Hisp. *Cosa de betun.* Pol. *Bitumen.* Vng. *Fayos.* Ang. *Of such nature as bitume is.*] et Bituminis vices. Ovid. 15. Metamorph. Sive bitumine nox rapiunt incendia vices.

Bitūminо, as. Bitumine linio. [*πίσσῃ ἐπαλείφω.* Pol. *Zalewam.* Vng. *Fayozok.* Ang. *To overflowe with glewish slyme.*] Vnde aqua bituminata, apud Plin. quam & carbonariã est bitumine, vel quæ per venas terræ bitumen solas trunit. *Vide de Bituminibus.*

Bivira, æ, Antiqui dicebant pro vidua, a cette Numa. [Pol. *Bialka.* Vng. *Özvegy.*] Varro: Ad bivirum venit, qui vel eam dedere cui vellit, Metamelus nicomachanti filius nec repelledu.

Bivium. Vide BIS.

B

anze I.

B. L. in notis antiquorum: Bona lex. B. I. S. Bonorum Iuvenis. B. M. Bona memoria, Bona mater. Bene merenti. B. M. C. Bene merenti cibum. B. M. R. S. Bene meritis reipublicæ servatoribus. B. M. T. Bene meritæ fecit. B. M. V. F. Bona mente vota hæc est. B. M. N. Bona mancra. B. M. P. Bene merenti posuit, vc. Bene merito. B. M. T. Bona mater. B. N. Bona nostra. B. N. H. I. Bona hic inermes. B. N. M. F. C. Benè merentem fecit.

Blactero, as. Vide Blatero.

Blæsus, a, um. Qui unguium habet impeditam, aut quæ inter pronunciandum aliquam literam aut exclusit aut mutat pro alia, *Ψελλός, ψελλίζων, ἰωτακιστής.* Gall. *Begue.* Ital. *Balbo tardo à parlar.* Ger. *Ein stipper an der zungen.* Belg. *Een Stamerer ofte Lispelaer.* Hisp. *Tartamudo, balbuciente.* Pol. *Iakaiąc, bałwan.* Vng. *Pöszögő, Ang. Stammering, lispinge.*] quam vim graece Demosthenem laborasse accepimus, qui aliquã diu primam artis literam enunciare nõ potuit. Iuven. Blæsa atq; mero titubantibus. Mart. lib. 3. Os blæsum tibi, debilisq; lingua est. ¶ Græci etiã hoc nomen ad alia membra transferunt. Blæsosq; appellant, quibus membrum aliquod fractum est, quos & paralyticos appellamus & generaliter omnes, quibus aliquod est membrum, quod actiones suas commodè obire non possit, eundem sua aut figura sit deformis: qualis fuit qui cruris habentia diversum facta, quos Latini Varios, & Varos appellant. Vide Gal. Rhod. lib. 3. cap. 1. & Budæum Annot. Pand.

Blandè, & Blanditer. Vide BLANDVS.

Blandior, iris, d. q. Adjector, adulor, blandimas dico. [*Ἐπαίρω*

bechehle, mir zu gefallen thun, wol gefahren. Gall. Flater, courgarder, amiebeheble, mir zu gefallen thun, wol gefahren. Ger. Schmeichlen, sich gefellig machen. Ital. Lusingare, piacere. Hisp. Halagar, agradar. Pol. Lisczyć się, vschlebiać. Belg. vleyen. Vng. Hizelkedem. Ang. To flatter, to please by faire speeches. Cic. de Amicit. Qui adulari, aut blandiri, & assentari amicitiæ tribuunt, blandiuntur, id est pro Flacco: Cur matti blandiuntur? Cur epistolis & mattis & totos imbre illiberali? aucupantur? ¶ Refertur & ad factas iniurias, pro eo quod est placare, arridere, animum vel affectum mitigo. Cicer. Acad. Vide eo, arrideo, animum vel affectum mitigo. Cicer. Acad. Quam suaviter voluptas sese insinuat blandiatur. Blandiar calamitatibus meis, dixit. Quo ultiones, pro eo quod est mitigo, lenio calamitates, vel æquo in calamitatibus me animo gero.

Blandĭtĭes, ei, ni, Ipse blandiendi actus, sive blanditiæ, & quædam quasi illecebræ sermonis dulcedo. [חלקות chalkoth, מחמדים machmadim. Gall. Blandissement, flatterie. Ital. Lusinghe. Ger. Schmeichlerey, liebkosung. Gall. Blandissement, flatterie. Ital. Lusinghe. Ger. Das schmeicheln, liebkosung. Hisp. Halagos. Pol. Lizanie, Vng. Hizelkedes. Ang. Flatteries, fair speeches.] Lucret. lib. 4. Vt capi per Venerem blanditum possit propagari.

Blāditĭus, a, um, participâ verbo Blandior. Plaut. lib. 10. cap. 23. Hanc primo pro blandita peregrinatione avidè profectam, poenitentia in volatu cum laboris taedio fabit. Vbi blanditiae peregrinationem cœpit, pro grata, jucunda, quæq; primo adblandiebatur & arridebat.

Blāndĭtĭs, adject. Plaudus & consitus sermone, & hilaris. [חלק chalak. Gall. Doucereux, gracieux, courtois, d'une assez belle humeur. Ital. Piacevole. Ger. Holdselig mit reden, mit geberden freundlich. Belg. Een minlijck ende vrolijck Man. Hisp. Cuja conversacion es halagueña. Pol. Łagodnie mowiący, wdzięczny. Vng. Nyalas beszedu. Ang. Pleasant, merry, full of pleasant speech.] Cicero 4. de Natura deorum: Nam & ego illis supplicarem tam ita meditatis, tam blanditis.

Blāndĭmentum, i, n. Idem quod blanditia, Oblectamentum, illecebra. Cicer. pro Cœlio: Multa enim blandimenta nobis natura ipsa genuit. [Ger. Schmeichlerey, liebkosung. Vng. Hizelkedes.]

Blāndĭtĭa, æ. Blandi tix, tiarum, Adulatio, illecebræ. [חלקות chalakoth, חלקלקות chalchalakoth. Gall. Flatterie, Mensonge. Ital. Carezze, lusinghe. Ger. Schmeicheley, Liebkosung. Belg. Vleyinghe. Hisp. Halagos, caricias. Pol. Pochlebstwo. Vng. Hizelkedes. Ang. Flatteries, merry speeches.] Plaut. in Stich. Vicem meam vestra est blanditia. Cicer. pro Planc. Facilis est illa occurtatio, & blanditia popularis: adspicitur, non attrectatur. Idem 1. de Finibus: Blanditiis præsentium voluptatum delinimi atq; corrumpi.

Blāpsĭgŏnĭă, ἀπολογία, quasi prolis detrimentum. [Pol. Choroba przymnożenia.] Quam apes morbo ignavia, aut indocunditate naturali fœtum non peragunt. Plin. lib. 11. cap. 19. A βλάπτω nocco, & γόνος fœtus prolis.

Blāsphemĭă, penultima correpta, f. p. Execratio, maledictio, vituperatio, convitium, & quasi nocens dictum, sacrilega infamatio, vel obtrectatio in rem Dei. [נאצה נאוץ gnaatz, גדופה gnidupheh. Gall. Blasphème. Ital. Bestemmia. Ger. Eine lästerung. Hisp. Maldicion, maldecir. Pol. Bluźnierstwo. Vng. Kemondás. Ang. Blasphemie.]

Blāsphēmo, as, penultima producta, act. p. Significat execror, maledico, & verbis calamitosum interdo, ac dignitati honoriq; alterius derogo. [נאץ naatz, גדף gidduph. Gall. Blasphemer. Ital. Bestemmiare. Germ. Lestern. Hisp. Maldezir, maldezir. Pol. Opowiekadam. Vng. Kemondok. Ang. To blaspheme.]

Blātĕro, as, & Blatto, is, n. p. q. [לגלג ligleg, קנטר kinter. Gall. Babiller, parler mal à propos. Ital. Parlare, gattivamente, sragionare. Ger. Pladeren, lästern, unnutz vnd vnpütige reden treiben. Belg. Snateren. Hisp. Hablar vanos y vnpuramente. Pol. Klapać, mowić, kiem. Vng. Hebehurlok, mint ebrek, hazugok. Ang. To babble, to prattle, to talk idly.] Veteres dicebant pro iracundiæ & inanis loquacitatis, qui extra propositum, o-quuntur, vel verba immodesta emittunt, & quorum lingua (ut ait Gell. libro 1. capite 15.) tam prodiga, intemperansq; fit, ut sibi semper & adsit colluvionem verborum teterrimam. Hæc hominum genus Locutulejos, & Blateroues, & linguaces Latini dixerunt. Plaut. in Amphit. Qui, malum, intelligere quisquam potis est, ita novos blatis? Idem in Aulul. Vbi tu es, qui blaterabas nuper in vicinis omnibus, meum filiæ dotem? Sunt autem fabulæ verba, à camelorum voce tracta, qui quum vocem edunt, blaterare dicuntur. Quidam tamen à Græco deducunt, apud quos βλάξ dicitur, qui fœminam inepte ludat: quæ propriè est, literam addimus, blaterare existimant scribendum. Ovid. de Philomela (si tamen credamus hoc carmen esse Ovidii) produxit: blaterat Haec atticis, & garrula bubo ovis. Horat. in Sermon. lingua, & prima concertatrix, quam magno blateras clamore, fatemur.

Blātĕro, onis, m. Homo multo loquacitatis, & jactantiæ à blaterando dictus. [לגלג ligleg, קנטר kinter. Gall. Babillard, parleur, langue verte. Ital. Ciarliero, sragionatore. Germ. Ein plauderer, lesterer, ungereimter. Hisp. Hablador, parlero y mentiroso. Pol. Gadatliwy, klapacz. Vng. Hebehurlok. Ang. A babler.] Gel. lib. 12. cap. 13. Neminem mihi quidem veterum quoq; nostri hoc genus hominis in verba provectos, loquaculos, & blateones, & linguaces dixerunt.

Blātĕrōsŭs, adject. Garrulus. [Vng. Kifetődz nyelvü, sok szegyenlet.] Apud Apol. Quæ & si petent ab his mulier blaterata ob meretrem, & auctoramenta impudentiæ deprehensa haberi.

Blātta, æ. Vermis qui à vestis edendis βλάπτειν nocco. [סס/ס ששי bgsi, מאפה. Gall. Vermine, animal dont on se sert pour se laver & blanchir. Ital. Tarma. Germ. Ein schaber (in stein wurmlin) oder mötten. Hisp. Polilla. Pol. Mol słonecznik. Vng. Moly. Ang. A moth, a worme that eateth cloathes or books.] Solinus libro 10. appellat Lucifugas blattas. Martial. tamen potuit pro vermes libros & vestes rodentes. Confricta dos (inquit) mali darmi hi Libelos, Admittam tineas, truces q; blattas. Horat. in Sermon. cui flagula vestis Blattarum ac tinearum epula putrescit in arca. ¶ Blattæ etiam purpuræ dicuntur pro purpura. Sidon. in Panegyr. Pontis cattona, blattam Tyros, æra Corinthus. ¶ Blattam recentiores Scriptores vermiculum Bombycem intellexerunt, cujus texta vestes tericæ conficerentur unde Blattea vestis, & Blatteum paludamentum apud Lampridium. Capitolinumq; pro ferro & pretiosa vel tinctura Paulus Aegineta, pro purpura: quoniam judicium conchyliatum vulgò blatta dicitur. Sic Casiodorus in Epistolis Blattium vulgò blatta dicitur. Sic Casiodorus in Epistolis Blattium pro purpureo accepit: Chamæleon (inquiens) modò prasinus, modò cyanea, modò Blattea varietate se commutat. ¶ Lampridius scribit Neronem solium piscari reti auro blattis funibus annexo: quum ab Ovidio dicatur purpureus. ¶ A quo colore Blattea etiam, frumentum dicitur, quòd rubidum sit, ferendi accommodatius, in purpuram declinans. ¶ Blattæ lucifugæ Virgilii, nigra animalia, ita sunt scarabæi vel gryllotalpæ illorum, velocia, quæ interdiu delitescunt. Græci σκάραβοι vocant, nonnq; volgò vocibus ipsi suis voce & monachos, sed igno minioso è Gallis Capitanei. Itali Barrois vocant. Hæc est sententia Dioscoridis.

Blattārĭă, adject. Seneca epist. 87: At nunc blattaria vocant halnea, Equa non nisi aperta sunt, ut totius diei Solem fenestris ampliss. recipiant.

Blattārĭă, Herba est verbasco similis, foliis minus candidis, caulis pluribus, flore luteo, hæc abjecta blattas in se contrahit, unde & nomen

& nomen accepit. Plin. lib. 21. cap. 9. [Ger. Eingetrant, dem wolf im wuttrant gleich.]

Blatteus, a, um, Purpureus. [Πορφυρόεις & Gall. Rouge, vermeil. Ital. rosso. Ger. purpurfarb. Hisp. Rosado, vermejo. Pol. Spurowy, farbiſty. Vng. Tzwetes, tzwetkes, barſonyos. Ang. Purple, crimſon, red.] Europæus in Neronе: Neronis incitata in uxoricidium, ut quæ colorem Caligulæ frigidi & calidi lavacri ut anguentis, auro & auteis argenteisq; picaretur, quæ blatteis funibus extolleretur. Sueton. vocat purpureos: Picatus eſt Πορφυρόεις, rem notata, purpura, cuteoq; funibus nexa. Oraſius. Luxuria, nunc, tam eſſicax eſt Neronis, ut retibus auteis picaretur, cum pauperis ſimplo, extra hebetur. Cui hodiernus ita eſt. Charmides non modo præſentia, ſed & cyanea modo atrata vanitate ſe ſæpe mutat.

Blax, cognitionis, ocellus, delicatus, ſi cui vis, qui ne citeres diſcernere, & qui ne nutu pateat. Feſtus. [חרס, Arab. Chaſ. Gal. Louche, bleſſart. Ital. Tropo debile, ſtrabo. Ger. Ein blöd äuppe, oder blint. Hiſp. Lagañoſo, debile vno. Pol. Kacząwy, ſlepawy, zezowaty. Vng. Kancſkas, bolond ſzemü. Ang. Bleare, purblind, ſquint.]

Blechmón, Græc. Nasturtium. Herba eſt mollissima, quam Galli [Græc. Lactucam Porcinam] appellant. Pol. Pępawa. Ang. Admirable ſorrel.] Vide Plin. lib. 22. cap. 9.

Blechōn. [Βλήχων. Pol. Bleſzczyk, pulegium. Ang. Water penniroyal.] Plinio, Sylvestre eſt pulegium, unde & origano, monentibus ſolis quam ferventi quod a pecore gustatum balaceum evitant: unde etiam Græce nomen imitatione βλήχων appellatum eſt. Græci enim pulegium vocant. Vide Plin. lib. 20. cap. 14.

Blēmūs. Stultus eſſe Plautus in Stichid. indicat, qui ait: Sol. Stolidi, blemi, fungi, bardi, ineptiæ, buccones. [Pol. błędny. Vng. Balond. Jeſtus.

Blēphāro. [Βλεφαρώδης. Pol. Kosmaty, brwiaſty, rzęſiſty. Vng. Nagy ſzemöldökü. Ang. Over hairy, great eye-brows.] Dicitur ſupercilio hominis, qui habet ſupercilia magna. Plautus in Amphitr. Ridiculum promittes: Blepharo captus arbitrer.

Blettī. [Pol. Splamy.] quibus extorum fauces crassæ, ſeu turbidi, eadem interiora ſunt, animi. Feſt.

Blettīs, ſeu Blattas eſt, quæ terram aliquā exprimere nō poteſt, cumq; nō quam libet tollere. [Pol. Kleks. Vng. Szeplö, folt.]

Bleues, Species calcamenti rudis, quod pedes offendat.

Bletrā, Βλήτρα, appellare ſolent Græci, offendicula præterunt pedes.

Bletrus, Herba, vide Blechon.

Blitum, ut Blitus, vel Blatta, aliis differenter dicitur Græce & Latine, corruptæ cujusmodi blitum ferunt, arbitra corticum, vel potius tacemotumen, atrip. ices addit non una cruda ſuccum tendentis ut pedes & lapathum, & maxima pars olerum, ſed corruptæ, multiplicatæ per ludibrium & hæc acrimoniæ, horum generum ha nemo, nam non & concidum. Nullum in mensis aut lautitiæ ullum habet, in aliquibus tamen locis vulgari plebeiæque cibo eſt.

Blitum. [Βλίτον. Dioſcorid. Βλίτος. Suida. Gal. Blete. Ital. Bleda. Ger. Ein gattung Kōl oder Mangolt. modist den Gumb. Hiſp. Bledo. Pol. Szowsz. Vng. Disznó parſa. Ang. Orchard greens.] Illos eſt beta folio, tribus ſtirpibus alias, acuto, nullius, ſaporis aut acrimoniæ. ¶ Inde Blitum dicitur, quod vile eſt & nullius pretii. Vide apud Mnesitheum, ex lib. Plin. lib. 20. cap. 1. paxares per convivium bibere ea causa a maritis, & apud Plaut. in Truc. Meretrix blitea.

B. O.

B. O. In notis antiquis Bene, optime. B N E M Bonorū emptores. B P. Bona poſſeſſa, vel bonorum poſſeſſor. B. P. Bona parerna. B P C. Bona peculia. B. P. Bona publicum, vel bona paterna, vel bonorum poteſtas. B Q. Bona quæſita.

Bōā. Ophiorpentis genus eſt, quod in tantam magnitudinem evaſiſſe dicitur dictum, quod lacte nobili taxo pascitur & glatur. De hac ſcribit Plin. lib. 8. cap. 14. Fauces his ſidem in fabu appellatæ boæ, in tantum in portas non exeuntes, ut divo Claudio principe, occisam Vaticano ſolidus in alvo ſpectatus ſit a ſanis. Alunturq; primo humoribus fatis fœcundæ & nomen traxére. Hæc ide. ¶ Est etiam Bona nobile genus, quem corpora populariū nidore adiecti, a lino bubulo, cinis litio mos mē tulerunt, ita dictum. Plin. lib. 8. cap. 18. Boas Enos bubulas aboleri nuce & nomen traxisse. Idem alibi cap. 12. Boves ſolis contrita, & everſi vino in potiſſa. boum ſanandi eſt, tubercules papulas, creditur his cornibus eſſe, qui puros præcipue inſeſtant, quem Boſſum vocant.

Bōlīā, Boarius, Vide Bos.

Bōlītēs, Ioppa, Herba nota, cujus radix cynopora, articulis mirifice prodeſt.

Bolus, inquit Feſtus, Genus piſcis: à boando dictus eſt, ſi tamen a Græco appellatus. Hæc ille. Bōles ſunt ex Spartiſpo amnibus a Herodoto: ſunt & acomæ id eſt boves eſt, mœnia cadaveres, quas nos canes, ſive Canales vocamus.

Bolēti. Adjutores. [עזרים. Pol. Pomocnicy, przyiaciele. Ital. Confederati. Ger. ein Rotte, oder Hilff. Hiſp. Los que ayudan, y fautores. Pol. Pomocnicy, przyiaciele. Vng. Segitö barätyai. Ang. Friends, helpers.] Vocati hanc adjutricem Bolethi vocantur ab imperatore in l. Vocati. C. de Procons. Cons. Hinc eo tempore Severus Bolethius dictus eſt non ille comes, ut vulgo fertur.

Bolīnæ, arum. [Βολῖναι. Ger. Ein gattung eſſiger zeit Pflantzen. Pol. Tykwy, bonowe, ſpiżarowe. Vng. Tzinos edenyek.] Genus vinculorum tum ligneorum quam terreorum, in hoc vel ſic. Plaut. in Aſin. Carcere, pinnulas, pedicas, bolas, pertæſq; ferreos.

Bolbitum, vel [בלבית, vocab. ejuſdem. Gall. Vne ſorte de lange. Ital. Vna ſorte di lunga. Ger. Eine lange Kunckel. Hiſp. Conocal de vara. Pol. Wrzeciono. Vng. Tzono gombocz. Ang. Distaff.] Græcis Ῥόκα ſignificat, & propriè id vocabulum tribuitur illi parti rotundæ, pro eo quod eſt quaſi fabam referre in quantitate. Plin. lib. 28. cap. 17. Fiunt cervum, mas unō ſub alonis, ſed & bubali, de animantibus lanigeribus (quæ quidam Bolbiton vocant) circa cochleam tumidum in medio komina habent ſecundæ in modicum efficax & ex aceto lenium virus.

Bōlen, tavias libras Mutatia vocat. Hæc ejus verba ſunt. Obſidi cum pactum id factum, ne ad eum tempus vocarent, ejus conturbandi cauſa hostes pauli trecentis ab urbis tormenta quæ illicem & planitiem ambiebant, ſubjecerunt, &c.

Bolētā, Gemma, quæ rumbo invenitur glebæ ſimilitudine. Plin. lib. 37. cap. 10.

Bolētus, m. g. [Βώλιτος. Pol. Kulpak. Vng. Gyomba.] Ager nec genus fungi inter omnes optimus eſt, quo utuntur & Plin. lib. 22. cap. 22. ſuven. Vilibus antiquis fungi pomentur amicis Boleti domino, ſed qualem Cato non edit.

Bollīs, idis, f. thalamus lis in cochleis. [Βόλλις. Gal. Vn fondement ou endard qui ſoutient ſa coquille. Ital. Fondo. Ger. ein Bödtlin muſchel. Hiſp. Fondo, ſuelo de concha. Pol. Dno albo ſpodek ſkorupy. Vng. Hüvös. Ang. A ſtrong ſhell that ſupports the inhabitant.] Vocabulo ſimili Græci ſuas ſedes vocant, quæ in cochleis ſunt, ut Plinio lib. 32. cap. 11. Duo genera cochlearum, quæ ex Marinis cochleis vocant, plane facta. alterum bombus, quæ ex Marinis cochleis vocant, plane facta. alterum bombus, quæ ex Marinis cochleis vocant, plane facta. alterum bombus

tum ea Armeniæ parte, quæ Cappadociæ contermina est, colore subnigro, mirum in modum delicatum & vim habens. Ilas hodie apud nos admodum rara est inventu. Nam quam Sepiadiani hodie pro bombo Armenio venditant, aut ex Hispania, aut ex Normannia advehitur, prioris tubricam referens.

Bombix, A veteribus usurpatum est pro adventorum concentu, vel negligentius Bombi, Plin. Far. lib. 2. cap. 7. Fugitivorum bombax, Horat. pro ἀθροισμῷ, & dissimile.

Bombis, ιδος. f. Sonus tubarum ταῦρος, ου. m. & הקיעה boa, ης. f. Lamentatio. Gal. Son de trompette ou cornet, ou autre instrument à vent. Ital. Suono di tromba. Ger. Der bomb, oder ein trumeten oder trometen. Hisp. Trompeta, ó otro instrumento. Pol. Trąbienie, albo trąbienie. Vng. Kürtöl, Kürtöl szó. Ang. The sound of a trumpet, or such like instrument.] Vox tubæ ab ipso sonitu, seu imaginis boum. Persius: Turva Numa sonitu cecinit centum bombis. ¶ Est & animalium hirsutorum.

Bombito, as. ver. intens. a p. Bombin facio. Bombum emitto. חמה hamah, ponticè. Gall. Bourdonner ou faire comme font les mouches à miel. Ital. Bombicare. Ger. Bombsen oder brummen wie die bienen. Hisp. Zumbar como la abeja. Pol. Brzmieć, brzęczeć. Vng. Zeng, Zengödöm. Ang. To hum, or make a noise. Autor carminis de philomela: Bombitat ore legens numeros ingenio pectus.

Bombitatio, onis. f. Bombin factio. Bombum emittio. חמה hamah, ponticè. Gall. Bourdonnement ou faire comme font les mouches à miel. Ital. Bombicamento. Ger. Bombsen oder brummen wie die bienen. Hisp. Zumbar como la abeja. Pol. Brzmienie, brzęczenie. Vng. Zeng, Zengödöm. Ang. The humming or noise. Autor carminis de philomela: Bombitat ore legens numeros ingenio pectus.

Bombitator, oris. m. Sonus apum. [Ang. A humming.]

Bombitus, a, um. [Pol. Vng. Ang. A humming.] Apis quædam genus Ang. A sort of humming insect.] Apis quæ dum gestans onus præprimis, & barbis, quem edit, apod alum impigens, [ad ollis prunas, & sarcos sibi nectit et lacu. Plin. prov. ed. In malis sunt animalia quædam, quæ ἀθροισμῷ, dicitur ab hoc fas, malitq; scripta, ceterum inania.

Bombylis, Vermis genus ad, ex quo nascitur, & deinde bombyx procreatur. Aristot. Ex qua fit & alia bombycum origo è grandiori vermiculo, gemma prætenues in cerreis ova deponente. Fit deinde quod vocatur Bombylis, ex qua nascitur, ex hac rursus grandibus Bombyces.

Bombyx, ycis. f. (Græcè.) Gal. Ver à soye. Ital. Verme da seta, filugello. Ger. Ein seydenwurm. Hisp. Gusano de seda, ó de seda. Pol. Iedwabny robak. Vng. Selyem féreghogár. Ang. A silke worme.] prey. Vermis genus est fusilis crucis, qui apud Ægyptios, Archipelagum, & Seres in arborum maxime moro frutilissima fila ex ore ad vellendum facie ædam. Primum bombylis, deinde nascitur ad vellendum facie ædam. Primum bombylis, deinde nascitur ad vellendum facie ædam appellatur. Hæc hoc Aristoteles & Plinius, dumtaxat analogè

mensis opibus. Nam myrmecia Græcè significat cavernam aut agmen formicarum. ¶ Eodem sensu dicimus, Bona terræ, τὰ τῆς γῆς ἀγαθὰ, de bonis & immensis & innumeris quasi dicas, quidquid terra progignit omnium rerum parens.

Mĕlĭŏr, & hoc melius. Comparativum à Bonus. [βελτίων, κρείττων, βέλτιον, κρεῖττον, ἀμείνων, ἄμεινον, κρέσσων, κρέσσον. Gal. Meilleur. Ital. Meglio. Hisp. Mejor. Pol. Lepszy. Vng. Jobb. Ang. better.] Cic. Attic. Rectum per me melioratum sieri volunt. Idem pro Flacc. Phrygem plagis sieri meliorem. Idem de Arusp. Melioris loco esse, Deteriore habita esse, contraria.

Mĕlĭōro, are, Meliorem reddere. [Pol. Poprawiam. Vng. Meg jobbitom, megjobbitom. Ang. I make better.] ut Meliorare agros id est, quemadmodum Cic. loquitur, fertiores, & meliore proprietatem. Vlpian. L. 13. D. de usufruct. Siquidem ususfructuarius permittitur meliorare proprietatem.

Mĕlĭōr, ĕris, is, Melior fio. [βελτίομαι. Gal. Devenir meilleur. Ital. Diventar meglio. Ger. Besser werden/sich bessern. Hisp. Mejorarse. Pol. Poprawiam się. Vng. Megjobbúlok. Ang. I make better.] Colum. libro 2. cepisse in Napis devexum amnis & declarem tenuisque propiorem terram, atque fabulosis, glareosisque viis meliorescit.

Optĭmus, superlativum est à Bonus. [טוב מאד טוב מאוד מיטב מיטיב מובה מובהק. Gal. Treshon. Ital. Ottimo, perfetto. Ger. Der aller best. Hisp. Muy bueno, perfecto. Pol. Najlepszy. Vng. Legjobb, igen jó, legjobb. Ang. best.] Optima iure prædia esse dicuntur, quæ summam prorsus laudem sibi vindicant, ut omnes loquuntur, ait Iul. Cæs. de Leg. Agr. Optimo enim iure ea sunt profectò prædia, quæ optima condicione tuentur. Quintil. Procem. lib. 1. Optima facere quàm promittere malunt.

Optĭmē, adverbium [היטיב היטב. Gal. Treshon. Ital. Ottimamente. Ger. Gar wol/gut genug/aller best. Hisp. Muy bien. Pol. Wybornie, najlepiej. Vng. Igyekezet. Ang. Best, very well.] Cicero ad Quint. Fratr. Superbum, optimè, & insolens, &c. Idem Epist. Famil. Sed hæc omnia vel optimè omnium. ¶ Ponitur aliquando pro opportunè. Terent. in Eunuch. Adest optimè Parmeno.

Optĭmātes, ātum, Virtus, communiter. [הטיבים. Gal. Vaillans, courageux. Ital. Virtuosi, animosi. Ger. Tapfere leute/ehrenleut. Hisp. Prudos. Pol. Ludzie. Vng. Jóságosok. Ang. Prime, noble.] Plaut. Maximas opitulatrices, paucioque ostendis amicas Suis heris: ibi una mecum pariet.

Optĭmās, hujus optimātis, communis generis, princeps in civitate, vir primarius, cui contrarium populares. [הטיבי. Gal. Le premier/homme d'autorité, le plus noble/principal. Ital. Primo, nobile. Ger. Der fürnemst/Grave. Hisp. Hombre de mayor valor. Pol. Najprzedniejszy, szlachcic. Vng. Jóságos. Ang. Prime, noble.] Plaut. Maximas opitulatrices, paucioque ostendis amicas Suis heris: ibi una mecum pariet. Optimates dicuntur, ut ait Perottus, qui virtutem in civitate eminentem tenent: vel quod opulentiores sint, & in majori censu, vel quòd in primis obtinere possint honores. Cicer. pro Sest. Cæcil. Duo genera sunt imperitorum, quæ semper rempublicam conturbarunt eorum qui versati in Repub. atq; in ea fortunas sibi aliis gerere studuerint: quidam ex generibus alteri te populares, alteri optimates & sibi & esse voluerunt. Qui ea quæ faciebant, quæq; dicebant, multitudini jucunda volebant esse, populares. Qui autem id sibi gerebant, ut ea consilia optimo cuique probarentur, optimates habebantur. Ibidem: Omnes optimates sunt qui nec nocentes sunt, nec natura improbi, nec turpi, nec vitiis domestiis impediti. Pollician. lib. 1. Optimates sunt, qui defendunt Senatum: populares qui defendit populum. Cic. Attic. lib. 10. Vide ne dum pudere te parum optimatem esse, parum diligenter quod optimum sit cures. ¶ Optimates matronæ. Cic. ad Hebat. lib. 7.

Bĕllŭs, a, um, per duplex l, diminutivum est à bonus. [יפה. Gal. Bien, beau, gentil, joli. Ital. Bello, bravo. Ger. Schön/hübsch. Hisp. Bello y bueno. Pol. Nadobny, przyjemny, śliczny. Vng. Szép. Ang. Good, fayre, handsome, proper.] Varro: Ira cum est bellum gerat, ut bella omnia demum auferas: id est, bona omnia. Idem: Venio nunc ad ultimum testamentum, quod dicitur physicum, in quo Græci nihil literæ quàm Romani nostri. ¶ Et quoniam bonum, quod dat, pulcrum significat: ideo apud Terentium: Forma bona fortuna est. Bellum quoq; pro pulchro accipimus: ut Bellus puer, Bella puella, Bellum corpus. Martial. Belates, novimus, & puellas seram est. Hinc Bellissimi homines aliquando boni & prudentes: aliquando formosi: ut, elegantes, & festivi dicuntur.

Mĕlĭŏr, comparativum, de quo paulò antè diximus ex Varronis testimonium. [יפה יפה יותר. Pol. Piękniejszy. Vng. Idesb. Ang. More gallant, or gaye.]

Bellissĭmus, superlativum, idem significans quod optimus, vel pulcherrimus. [יפה יפה מאד. Pol. Najpiękniejszy. Vng. Legszebb. Ang. Most gallant.] Terent. Adel. Evo jam propitiam meis atq; unum quoq; quod erat bellissimum, Carum.

Bellātŭlus, a, um, vocabulum blandientis ejusdem significantis tie cũ Bellulus. Plau. Cur ergo nõ nunc cubicũ bella bellatula?

Bellŭlus, a, um, diminutivum formatum à Bellus. Paucclus. [κεκαλλωπισμένος, ἐπικεκαλλωπισμένος. Gal. Joliet, mignon. Ital. Bellino. Ger. Artlich/fein/holdselig. Hisp. Bonito. Pol. Śpiąco-ubrany, wystrojony. Vng. Szépen. Ang. Gallant, gaye.] Plaut. in Milite. Aedepol equidem arbitrabar. A quo advenit Bellula Plaut. Nam nunc belule te habet.

Bellātŭlus, a, um, adject. Bellulus. Plaut. ac Boet. Hemistrichium mea tu bellatula. Sunt tamen qui hoc in loco Bellatula legere malint quàm Bellula.

Bĕlle, adverb. Pulchrè, egregiè, festivè. [καλῶς. Gal. Gentiment, subtilement. Ital. & Hisp. Bellamente. Ger. Wol/fein. Pol. Pięknie, zgrabnie, mądrze. Vng. Szépen, okoskodó. Ang. finely.] Plaut. Trin. Qui tras meras tam belle purpuratas habeat? Dulcedella Ciceronis: Tenera quædam minus belle habuit: sed eorum nihil jam convalescente eam. Cic. Terentia: Bellissimè vel maximè, vel ut nobis quidem esse potuit.

Bĕlla, æ, fem. Ornatus, pulchritudo. Festus. [κάλλος, ους, εος.] Varr. Hæc.

Bŏnĭtas, ātis, f. capitur pro virtute, & honestate, atque usitatissimè. [טובה טוב טוב מאד מיטב מיטיב מובה מובהק. Gall. Bonté. Ital. Bontà. Ger. Gütigkeit/güte. Belg. Goetheyt. Hisp. Bondad. Pol. Dobroć, cnota. Vng. Jóság. Ang. Goodness.] Cicero. Quum enim sit in eo alterius admiratio, laudatio, dignum esse videatur, quem imitemur: amicus. Cui contraria Malitia. ¶ Frequentius tamen Bonitas pro benignitate, & quadam ingenui simplicitate ponitur. Plautus: Bonitas, & simplicitas uxoria. Malitia & contraria ô pro versutia: unde Malitiosum, callidè ac versutè dicimus. Cicero: Virtutis contraria est vitiositas: Et enim malo, quàm malitiam, appellare, quam Græci κακίαν appellant. Nam Malitia cum culpa habenda vitia nominat. ¶ Est & alia Bonitas, non ex industria, sed ex natura proveniens. Idem 3. Offic. Quæ & communiter ingenii multi atq; quantum ad eit, excellentia optimarum fundarumq; contraria Malitia. Plautus: Quod mihi ô cœli, mod ô terra mira facis.

Bĕnĕ, adverbium à Bonus. [היטיב היטב. Gal. Bien. Ital. Bene. Ger. Wol. Belg. Wel. Hisp. Bien. Pol. Dobrze. Vng. Jól. Ang. Well.] Terentius: Recta & facta bene. ¶ Aliquando ponitur pro commodè: ita Bene habito. Cic. 2. Offic. Domus bene & ratione ædificata. ¶ In eodem fere sensu Vivere prosperè. Cic. 3 Divin. Quæ autem divinatio certa dici potest, si primis mineatur exitis, hæc prominat secundis? ¶ Nonnunquam pro valde. Idem de Lege Agraria contra Rullum: Adolescens non malus bene mammatus, quam bene appellant. Idem 3. de Orator. Habeas testimonium bene longum. ¶ Bene cogitare, εὐφρονεῖν, vel male cogitare, κακοφρονεῖν, refertur ad alterum, significatq; beneficium, aut principium. Plinius: Hæc tria studia bene de te cogitantem & liberalem eorum decet. Cic. de Senect. Carthaginem eum male cogitantium non prius amittere desinam, quàm ex eis cognovero. ¶ Bene de re meritum esse, bonam in re statuere, aut bene tractare. ¶ Bene vertere, κακῶς φέρειν. Est in utilitatem vertere: sicut Male vertere, est in perniciem. ¶ Bene alicui velle, ejus causa velle, cupere id, aliquid, favere. Hinc Benevolus, & Benevolentia, quæ est inclinatio animi cum desiderio bene faciendi.

Bĕnĕdīco, ĕre, ĭ. [ברך. Scrib. Alleman. Gall. Benir, benoistre, exalter, exploiter en bien. Ital. Benedire. Ger. Gutes reden/loben/segnen. Belg. Wel spreken/zegenen. Hisp. Bendezir, bendecir. Pol. Błogosławię. Vng. Megáldom. Ang. To blesse.] Bene loquor, dico: sed loquimur à Bonus & cõstruimus cum dativo. Cicero pro Sylla: Cur tandem dixit aliquis bonorũ bene dixit illi? quæ, &c. ¶ Non una quæ una est dictio, quæ in sacra Scriptura accipitur pro laudo, quod nõ reperiri invenio apud veteres, teste Varia lect. cap. 12. ¶ Benedico, pro male aliquando, pro sciente, prudenter & ornate dico. Cic. de opt. Gen. dicere. Idem, ut Antec dicere. Sed ingenium ei bonum esse, vereri bene dicere, cum bene dicere sit ἀγαθοῦ, non ἀληθοῦς. & hic & alibi apud Ciceronem.

Bĕnĕfĭcio, [ἀγαθοποιῶ. Pol. Dobrze czynię. Vng. Jót tészek, jót cselekszem. Ang. I do good.] Apuleius in Hermetis Asclepio. Tam perversi sectores, & rebellatores Deum ab omnibus qui tunc erant, frequentibus laudibus prosequis, benedictionibus q; celebrator.

Bĕnĕdĭcta, [εὐλογία. Pol. Dobre słowko. Vng. Jót mondás, áldás.] Bona verba, placida, & benevolentia plena: contrariis opponuntur Maledicta. Terentius Phorm. Benedictus fortunatusque, ut ficta bene. ¶ Aliquando ponitur pro commodè dicta. Bene habito. Cic. 2. Offic. Domus bene & ratione ædificata. ¶ In eodem fere sensu Vivere prosperè. Cic. 3 Divin. Quæ autem divinatio certa dici potest, si primis mineatur exitis, hæc prominat secundis? ¶ Nonnunquam pro valde. Idem de Lege Agraria contra Rullum: Adolescens non malus bene mammatus, quam bene appellant. Idem 3. de Orator. Habeas testimonium bene longum. ¶ Bene cogitare, εὐφρονεῖν, vel male cogitare, κακοφρονεῖν, refertur ad alterum, significatq; beneficium, aut principium. Plinius: Hæc tria studia bene de te cogitantem & liberalem eorum decet. Cic. de Senect. Carthaginem eum male cogitantium nõ prius amittere desinam, quàm ex eis cognovero. ¶ Bene de re meritum esse, bonam in re statuere, aut bene tractare. ¶ Bene vertere, κακῶς φέρειν. Est in utilitatem vertere: sicut Male vertere, est in perniciem. ¶ Bene alicui velle, ejus causa velle, cupere id, aliquid, favere. Hinc Benevolus, & Benevolentia, quæ est inclinatio animi cum desiderio bene faciendi.

Bĕnĕdīco, ĕre, ĭ. [ברך. Scrib. Alleman. Gall. Benir, benoistre, exalter, exploiter en bien. Ital. Benedire. Ger. Gutes reden/loben/segnen. Belg. Wel spreken/zegenen. Hisp. Bendezir, bendecir. Pol. Błogosławię. Vng. Megáldom. Ang. To blesse.] Bene loquor, dico: sed loquimur à Bonus & cõstruimus cum dativo. Cicero pro Sylla: Cur tandem dixit aliquis bonorũ bene dixit illi? quæ, &c. ¶ Non una quæ una est dictio, quæ in sacra Scriptura accipitur pro laudo, quod nõ reperiri invenio apud veteres, teste Varia lect. cap. 12. ¶ Benedico, pro male aliquando, pro sciente, prudenter & ornate dico. Cic. de opt. Gen. dicere. Idem, ut Antec dicere. Sed ingenium ei bonum esse, vereri bene dicere, cum bene dicere sit ἀγαθοῦ, non ἀληθοῦς. & hic & alibi apud Ciceronem.

Bĕnĕfĭcio, [ἀγαθοποιῶ. Pol. Dobrze czynię. Vng. Jót tészek, jót cselekszem. Ang. I do good.] Apuleius in Hermetis Asclepio. Tam perversi sectores, & rebellatores Deum ab omnibus qui tunc erant, frequentibus laudibus prosequis, benedictionibus q; celebrator.

Bĕnĕdĭcta, [εὐλογία. Pol. Dobre słowko. Vng. Jót mondás, áldás.] Bona verba, placida, & benevolentia plena: contrariis opponuntur Maledicta. Terentius Phorm. Benedictus fortunatusque, ut ficta bene. ¶ Benedicta etiam divinis deorum donis dicimus pro his, quæ commode, prudenter, & apposite effantur. Cic. de Nat. deor. lib. 2. Benedicta, male interpretari. Idem de clar. Orat. Philosophia mater omnium bene dictorum, bonorumq; factorum.

Bĕnĕdīce, per contrarium. [κακῶς. Pol. Dobrze mówię. Vng. Alkodom.] Plaut. Asin. Abiit, atq; olim, quem illi cibas blandè adte & benedicè.

Benedĭcus, a, um, εὐλογητικός, qui benedicit & laudando quid adverbium Benedice.

Bĕnĕfĭcus, a, um, Recte, & quod me decet facio. [הֵיטִיב hetib, ad-
verbium. Gal. bien, bien faire, de bien. Ital. Bene, fare. Ger. Wohl
thun oder beweisen. Belg. Weldoen. Hisp. Bien hazer. Pol. Dobrze
czynić, dobrze uczynić. Vng. Jól tészek, jót cselekedni. Ang. To do good or well.]
Ter. in Eunuch. Benefacis: aut tibi res agenda est. ¶ Benefacis
cum dativo. Est beneficium in aliquem confero, de aliquo be-
ne mereor. Cic. 2. de Invent. Abiis quibus benefecerimus,
male tractati.

Bĕnĕfactum, i. Beneficium, Beneficium. [חֶסֶד chesed, &c. Gal. Bienfait, bienfaict. Ital. Benefatto, beneficio. Ger. Ein
gutthat. Hisp. El bien hecho, beneficio. Pol. Dobrodziejstwo, uczy-
nienie. Vng. Jótét. Ang. Benefit, well-doing.] Livius 5.
bel. Pan. Respondit, non plus per annos quinquaginta be-
neficia Herculis, quam paucis his annis malefacta eorum
ex. Cic. 2. Offic. Beneficia male collocata, malefacta arbitrari.
Benefacta nemo divinis dictionibus dignatus, quæ recte atque
ordine postulant, quæ cæpta dicunt sanctissime. Idem 4. Tusc.
Omnia enim bene facta in lucem evolvit, ut volunt. Idem de
Senect. Multorum bene factorum recordatio jucundissima est.

Bĕnĕfĭcus, a, um, Liberalis, qui beneficia præbet. [חסיד chasid
& נדיב nadib, &c. Gal. Liberal, qui fait volontiers, ou plaisir &
service. Ital. Benigno, che fa benefitio. Ger. Gutthätig, der gerne gut
thut. Belg. Liberael. Hisp. Bien hechor, y franco. Pol.
Dobroczynny. Vng. Jótévő. Ang. Liberal, that doth pleasure & de-
lighteth in it.] Cic. 1. de Nat. deor. Verum omnium rerum & natu-
rarum, nec homines quidem scelestis, nisi immoderati
sunt, beneficos præstos, & propitios habet. ¶ Comparativum
habet, Beneficentior, & superativum Beneficentissimus. Ci-
cero: Idem Jupiter optimus est, beneficentissimus. ¶ Ter-
gemartumen & Beneficissimus apud me, quos apud M. Ci-
tonem: De Ptolemæo rege optimo & beneficentissimo.

Bĕnĕfĭcus, adv. Quibene & humane, cepi. [חסד chasad &
טוב tob. Gal. Qui bien & humainement. Ital. Con bene, & humanità.
Ger. Die gutthatig und freygebig. Hisp. Á
la franqueza, y liberalidad. Pol. Dobrodziejnie, uczynnie. Vng. Jól
és kedvesen. Ang. That hath respect unto benefits, or liberality.]
de 2. veterum Beneficiorum distinguit, quos Imperatores
beneficia promovilitis militia. Cæsar bello Helvet. Hispa-
nis Pedestres ex non defensis, amat familiam cum arm. &
Prætoria co[h]orte certamentum, narrationes, equorbus pugnis,
beneficiarios fuisse. ¶ Beneficiarius etiam decurio modi
beneficiarius fuisse. ¶ Beneficiarii etiam dicebantur mili-
tes, qui excubabant à militia beneficio Imperatoris, & Cen-
turionis, qui vacabant à militia beneficio Imperatoris, & Cen-
turionis munificis, quinta vacabant, seu munus Reipublicæ fa-
cientes.

Bĕnĕfĭcus, i. m. Medicus. [חכם chakam. Gal. Medecin. Ital.
Medico. Gal. & Hisp. Amigo. Ger. Ein gutter. Belg. Een weldoer.
Pol. Dobrodziej. Vng. Jótévő. Ang. Benefactor, physician or
friend doing.] Cic. Planco dicto. Quod tibi fidelium, & Rem-
pub. divino beneficio affecerit, & præsertim gloriam con
tegere. Terentius Eunuch. Vt videam parentem hos mihi be
neficio in Chæream. Ibidem: Cupio aliquos parare mihi be
neficio meo. ¶ Beneficium in re Civili, pro lare quodam
præsidio ad rationes, quod & præsidium dicitur.

Bĕnĕficentĭa, æ. [Vng. Irád, jótétemények.] Benignitas, beneficen-
tia, actio & collatio. [חסד chesed, &c. Gal. Largesse, liberalité,
bienfaict, courtoisie, debonnaireté, & quelque vertu. Ital. Benificenza. Ger.
Gutthätigkeit. Hisp. Aparejada para dar buena boluntad. Pol.
Dobrotliwość. Vng. Kegyességes tselekedetek. Ang. Bountifulness,
liberality, pleasure.] Cic. 1. de Nat. deor. Quid est melius aut
præstabilius bonitate aut beneficentia?

Bĕnĕvŏlens, entis, m. & f. Liberalis, qui beneficia præbet. [חסיד
chasid & נדיב nadib, &c. Gal. Liberal, qui fait volontiers, ou plaisir &
service. Ital. Benigno, che fa benefitio. Ger. Gutthätiger & geneigt ist
gutes zu thun. Belg. Liberael. Hisp. Bien hechor, y franco. Pol.
Dobrodziej. Vng. Jótévő. Ang. Liberal, that doth pleasure & de-
lighteth in it.] Cic. de Nat. deor. Verum omnium rerum & natu-
rarum] Cic. de Nat. deor. Verum omnium rerum & natu-
ram deorum, ne homines quidem scelestis, nisi immoderati
sunt, beneficos præstos, & propitios habet. ¶ Comparativum
habet, Beneficentior, & superativum Beneficentissimus. Ci-
cero: Idem Jupiter optimus est, beneficentissimus. ¶ Ter-
gemartumen & Beneficissimus apud me, quos apud M. Ci-
tonem: De Ptolemæo rege optimo & beneficentissimo.

Bĕnĕfĭcus, adv. Quibene & humane, cepi. [חסד chasad &
טוב tob. Gal. Qui bien & humainement. Ital. Con bene, & humanità.
Ger. Die gutthatig und freygebig. Hisp. Á
la franqueza, y liberalidad. Pol. Dobrodziejnie, uczynnie. Vng. Jól
és kedvesen. Ang. That hath respect unto benefits, or liberality.]
de 2. veterum Beneficiorum distinguit, quos Imperatores
beneficia promovilitis militia. Cæsar bello Helvet. Hispa-
nis Pedestres ex non defensis, amat familiam cum arm. &
Prætoria co[h]orte certamentum, narrationes, equorbus pugnis,
beneficiarios fuisse. ¶ Beneficiarius etiam decurio modi
beneficiarius fuisse. ¶ Beneficiarii etiam dicebantur mili-
tes, qui excubabant à militia beneficio Imperatoris, & Cen-
turionis, qui vacabant à militia beneficio Imperatoris, & Cen-
turionis munificis, quinta vacabant, seu munus Reipublicæ fa-
cientes.

Bĕnĕfĭcus, a, um, adject. Beneficiarius. [חסד chesed, &c. Gal.
Liberal, qui fait volontiers, ou plaisir & service. Ital. Benigno, che fa
benefitio. Ger. Gutthätiger & geneigt ist gutes zu thun. Belg. Liberael.
Hisp. Bien hechor, y franco. Pol. Dobrodziej. Vng. Jótévő. Ang.
Liberal, that doth pleasure & delighteth in it.] Cic. de Nat. deor. Ver-
um omnium rerum & naturarum, nec

clatur. Cicero 2. de Nat. deor. Quid de bubus loquar? quibus de fenest. Olympia pe. stadium ingressus esse Milo dicitur, quũ humeris sustineret bovem vivum. ¶ Hinc hunta ad festiva, bovinus, à unicujus dimunitivum est Bovillus. Bubulus, Bucerius, rius, & Boarius, a, um, unde Forum Boarium, ubi venderentur boves. ¶ Ocbus Bos, Νὸς τὸ βόσκω, quod est pasco, quòd homines potiùs laboriosus sint. ¶ Juvenci nomen in bubulo genere dicunt jurisconsulti, qui jam vituli esse desierunt, sed ũdũ scilicet ætatis annotina dicti a juventute, esse Varro, lib. 2. de Re rustic. cap. 5. ubi ea inter pecudum nomina in genere bubulo ait prima vitularium: secunda juvencorum: tertia bovum novellorum: quarta veterum. ¶ Bos pisces etiam est, βοῦς & βόειος, sed rarissimus istarum rerum genus, de quo Ælianus & Athenæus. Bos Nilus, Ovid. Amor. lib. 2. Ovppianus libro Halieut. in Histor. Animal. Strabo lib. 17. Oppianus libro Halieut. 2. Plinasse, memorat, inter planos pectore stepones lib. 9. capite 25. Bos ad præcepe, βοῦς ἐπὶ φάτνῃ. In mendicos dicax consuevit, quòd jam ob ætatem arato vetique boliari indigent. Afferre ad Lunæ nodum, βοῦς ἐπὶ λόφον, eos intabulo. Contingit & meus, cum nil in negotiis exercentur, locupletio atque abdomini servio. ¶ Bos apud Sophistam pulverem movet, βοῦς ἐπὶ κονιορτὸν ἐλαύνει. Vbi quis ad finem propositum velocius contendit. Bos lassus in sublime feriet, dicitur. Nam boves ut sunt mansueti, ita cum se lassos sentiunt, negligentiùs obstinatique jugo. ¶ Si bovem arat pullis, ait in agros, ἐὰν βοῦν ἀροτριᾷ, πῶλον ἔχων. id est, si potes ei vis, ut cum equo pares? Ratio, Autore Suida. ¶ Vt emenda bovem curta, τὸν βοῦν ἐπὶ βραχὺ πρίω. Vtere locorum opera qui se animo fecant. Ne vitam abs te perdices? Hoc rem opera qui se animo fecant. Ex plurib. bovetoris sumere, Κατὰ βοῦς ἀγοράζειν τοὺς ἀπόρους λέγουσι, dicuntur, cui quid dedant quem jam mortuũ, ac ipsa quem edant accipiant. ¶ Expectet bos aliquando herbam, βοῦς ποτὲ βοτάνην περιμένει. Dicendum ubi nil fari contingat. Laborii enim bos in agricultura dedita, sed aliquando gustabit herbam etiam. ¶ Boves meliùs tempus expectant, ἐπιμελέστερον βοῦς τὸν καιρὸν ἐκδέχεται. Dici solitum ubi quis ingenii cum cunctamento temperat. Ipse laborem sumens. ¶ Immanes boves, θηριώδεις ταῦροι, quum, proverbialiter dicebatur, qui simplex magis & sine fuco esset. ¶ Bos in civitate, βοῦς ἐν πόλει. Dicitur ubi quis ad novos honores evehitur. Lysias bovis cognomen attentavit in arce collocavit, Athenis cares in vulgi jurgiis est. Simonis imaginis honorabilis est, nomen ei bovis. ¶ Boves in fauibus parat, βοῦς ἐν φάτναις ἔχειν. Inedacem, qui in deliciis habetur, ut indicant Xenodotus & Suidas. ¶ Bos alienus fœnum, βοῦς ἀλλότριος τὸν χόρτον. In eos qui non audent quod cernunt dicere. Tranſlatum vel à rotoris animantis, quæ linguam dentibus non finit eam eloqui: vel hinc, quod Athenis usitatum nunc fuit cunctari: bovis obtinuit figuram. ¶ Bos alienus fœnum foras protpellit, βοῦς ἀλλότριος τὸν χόρτον ἔξω βάλλει. De his qui apud alienos non satis ex animi sententia tractantur coqui, sed potius deliderant.

Bŏārĭă, ōrum, n. pl. Antiqui Amicos, quos & Buperia, sive Buperida dicunt. Tauricorum pecudum hostia enim sectio soloecismo boum & taurorum venatio fieri solebat, quemadmodum cum quoq; Veteres, & sæpe per totum Italiam fieri solere ait Varro, cui Quadragesimæ proximus est.

Bŏārĭus, a, um, adj. Ad bovem, Quod ad bovem pertinet. [Pol. βοϊκὸς. Vng. ökörnyi tolvaj. Ang. belonging to an ox or oxen.] ut Boarium Forum Romæ dicebatur locus, in quo venundabantur boves, βοϊκὸς ἀγορὰ. Hujus autem ut Plin. libro 26. capite 2. & lib. 34. cap. 5.

Bŏō, as, n. g. Mugio, clamo, à βοὰω, vel à boum mugitibus. [חגה. Gall. beugler, ou mugler, mugir comme font les veaux. Ital. Mugghiare, Rimbombare. Ger. brüllen. Hisp. Bramar, bramido como de buey. Pol. βυκῶ, βυκάω. Vng. ökrös. Ang. to roar as a bull, to bellow, or bellowing.] Plaut. in Amph. Vbi tranquillo, boat cælum fremitu vicino. ¶ In Boo, bonis, bonre, ejusdem significationis, verbum antiquum. Var. Parmenone, ut citat Nonius: Exeunt cui, itrepont, bount. Pacuvius Medea apud eundem: Clamore & sonitu resonantes bount. ¶ Bovare ei eunti boves, quum vocem emittunt, scite Varrone libro 6. de Lingua Latina: verum boare magis etiam usus. ¶ Hinc Rubrenus.

Bŏārĭa, Locus ubi boves stare consueverunt. [βουστάσιον. Pol. βουστασιόκαλλα. Vng. ökol, ökrös ól. Ang. a place where oxen feed.]

Bova, quam alii bua vocant, significat interdum populas ex ebullientes corpore cum rubore, ut apud Plin. sed apud Lucilium, Aes defraudasse cuipiam, bovem fuisse obscenissimum, non permutatores veriam duxêre, cum scribitur, vas venarium longum, turgidum, & amplum, bovem, serpentibus vicinum videretur. Explicatio & in antiqua Lectione bova τὸ βοῦς, βοΐδιον.

Bŏēcĭus, Ad bimi indolem bovis. [Pol. βοϊδώδης. Vng. ökörmódra, ökörképpen. Ang. like an ox or oxen.] Nigidius Figulus apud Nonium: Sunt etiam affimilandi dicta hæc, Canatio, Suatim, Bovatio, quæ ab animantibus sumuntur.

Bŏēlĭă, n. d. Dicitur locus, in quo boves morantur. [עדרים. Gall. estable à bœufs. Ital. stalla da buoi. Germ. ein Ochsenstall, Rinderstall. Hisp. establo para vacunos. Pol. Wołowisko. Vng. ökol. Ang. stable for oxen.] Cato Ovilia in quibus aves. Columella lib. 13. Domitis autem ea duplex bovilia sunt, hybernum, & æstivum. Eadem etiam Pubilia dicuntur. Plautus Pœnulo: ego meum, ne pecudem in bubile reciperem, ne vegetum. Cato cap. ne quattro: Bubile, ovile, bene que ædificata, &c.

Bŏēlĭdēs, æ, um, Bovinus. [βοϊδῶδης. Gall. de bœuf. Ital. De bue. Ger. Von Ochsen oder Rinderen. Hisp. vacuno. Pol. Wołowy. Vng. ökörnyi, ökörképpen. Ang. of or belonging to oxen.] Plin. Bovillæ cornes lucis facile coërcet. In eodem ligni genus dicimus & Bubulus.

Bŏēvātŏr, ōris, pers. masc. Convitior, & quasi ut alicujus mugio. [βοηδόρημα. Pol. βοηδορήσας. Vng. ökrendelő. Ang. one who bellows as an ox.] Plaut. in Amph. Vah, bovator, ecquis hodie fuit? Vocem bovatoris sic ait Ausonius, quasi de forensi dicamus. Et bovinator, βοηδορήσας. Hæ tamen in hanc ab Aulo Gellio, lib. 11. cap. 9. numerantur inter obsoletas & asperas, quæ contra fomentum Cæsaris, contemnus quum cupiunt, præcipi esse fugiendas.

Bŏētĕgŭs, a, um, pers. com. p. Bubulcus qui boves sequitur. [בוקר. Gall. bouvier, vacher. Ital. bovaro, bifolco. Ger. ein Ochsenknecht, Rinderhirt. Hisp. vaquero, boyero. Pol. Bowar. Vng. tehenes. Ang. a man that follows the plough with oxen.] Ascensius ad Sen. in primum Sti. incendat ille bubilequus me boves subducere, jumentare, tunc demum ubi somnia vocorum brumido.

Bŏēvīlĕgŭs, ud. Qui boves arat. Qui qui boves subigit, arator. [בוקר. Gall. laboureur. Ital. bovaro. Ger. ein Ochsenknecht. Hisp. boyero. Pol. Bowar. Vng. tehenes. Ang. a man that follows the plough with oxen.] Cato de Natura deorum: Bubulcos & boum custodem, qui cubile ei præbeat ad portas sustinere, qui ejecti ejiciantur.

Bŏēvŭlcĭtŏr, ōris, pers. com. d. p. Bubulcus. Commentator. [בקר. Gall. bouvier, vacher. Ital. bovaro, bifolco. Ger. ein Ochsenknecht, Rinderhirt. Hisp. boyero. Pol. Bowar. Vng. tehenes. Ang. a man that follows the plough with oxen.] Plaut. in Most. Ita ecce memorare, ita tabernaculum.

Bŏēvŭlcĭtŏrĭē, Bubulcorum more dimicare est. [Pol. βοϊδιστὶ μάχεσθαι. Vng. ökrendelő módra viaskodik. Ang. to wrestle as bullocks.] Var. Vt in his meis quod apud Consentium rhetorem habebat legatum, alicui in do ore non eclanges Nonio.

Bŏēvŭlcĭus, a, um, pers. com. ad cultum arandumve boum aptus, bubulcus. [Gall. de bœuf, ou de vacher. Ital. bovaro. Ger. Ochsen. Hisp. Cosa de boyero ó vacas. Pol. Wołowy. Vng. ökrendelő, ökrös. Ang. of or belonging to oxen.] Plin. ex capitibus bubulis pus, sed ex Columella, Cerebrum bubulum aptius convenit. Pro cerebro dicunt & Bubulus.

Bŏēvīlĭă, e, Boum armentum, sive bubulæ gregis grex. [Vng. tehenes. Ang. a company or drove of oxen.] Lucretius: Lanigeræ pecudes, & equorum docilis proles. Bucolicus: greges.

Bŏēvīnŭs, pers. com. 3. ergæ. [Pol. βοϊκὸς ἐκεῖνος. Vng. ökrös. Ang. belonging to oxen.] Bubulum cornu, pro significatione quod bubula habeat cornua, βοϊκὰ κέρατα. Ovid. in Metamorph. hoc, armentum, huic pecus.

Bucellĭcŏrum, [βουκολικὸν. Pol. βουκολικὸν. Vng. βουκολικὸν vers.] Bubulcile carmen. Ad dictum versu dominæ hoc est a bubulcis quondam patharum grossa pocula ita vocitare habebatur in græcia.

Bucĕfălĕus, ei, pers. a Pol. βουκέφαλος.] Genus ei Panacis, quod ex Macedonia fluvio ita dictum, quia tauri cornua cum ejus pontè prodeuntia excipiant. Vide Ælian. libro 15. cap. 24.

Bŏēcŭlŭs, per diplexe, diminutivum est à bove, vocem juvenci, & adhuc teneram significans. [βοΐδιον. Gall. veau. Ital. vitello, vitella. Ger. ein Kalb. Hisp. ternero. Pol. Cielę. Vng. borjú. Ang. a young bullock.] Plin. Eadem mandibulæ cornua ferre in genere bovis. Virg. Libr. 3. georg. Aut in duris ceu pulcher Sulpicius pinguis caput avit naribus auras. ¶ Hinc Bucculus, juvenum, parvus nas. [Ang. a nose, a snout.] Col. lib. 6. cap. 2: Quum deinde buculus compellendus, prædicta ex ima tabulam, & ad fipitem capito. ¶ Boteza nõ Rosis, ieis, βοτέα. Pol. prosię.] Avis est palumbes, tim Ionarum, minor tamen quam locus amnesq; nemus. Apud Colum. lib. 8. cap. 2: legendum boicedes, non bosfides, & cepere à quæ quedulis: Bosfadem alterum genus posuit Athen. lib. 9. cap. 18. majus anatecinnos Chenalopis.

Bŏēvīs,

Bŏtis, idis, βοτις, valueris est ſecte Colum. lib. 8. cap. 15. quæ clauſa paſcitur, quemadmodum anates, & columbæ.

Bŏſmorus, ſecte Sinab. lib. 15. frumenti religioſi genus eſt, tritico minus, apud Indos inter amnes provenit eos, quod excuſſum protinus comeſtur: juramenta & diguitates mutationes, non alportaturos prius quàm coxerint, ne ſemel in alias terras transferri poſſit. Apud Diodorum Boſphorum vocatum legimus, corruptiſſimi videtur exemplaribus.

Bŏtrўchītēs, βοτρυτης. Gemma crinibus mulierum ſimilis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Bŏtrўchus, [βοτρυχος. Pol. Warkoch ſzlachetny. Vng. ſzeſſe haj, kiuben ſzeretet haj. Ang. A locke of heare.] Dicitur capillus plexus, & crinibus in modum uvæ lectis ornata. Firmicus lib. 3. Venus crines ornamentis facti, & botrycus ornatos: id eſt, capillis modo hebetibus cæſariatos.

Botanomantīa, βοτανομαντια, Magiæ ſpecies eſt, quæ fit per herbas, qua Circe & Medea in excellente Poëtæ prodiderant.

Bothryon, oculi genus ſcitum & unum, quaſi foſſulam ducit. Avicenna anulum vocat, eſt in cornea oculi.

Bŏtrus, ri, Vva, racemus: à Græco βοτρυς, quod ποικιλον ἐχει, id eſt, varium. Moſchopulus deduci arbitratur. [עבר אשכול Gabbi hasmal. Gall. Grapederuſſin. Ital. Grapola, racemo. Ger. Ein Weintraub. Hiſp. Cacho de uua, racimo de uuas. Pol. Gron winna. Vng. Gerezd. Ang. A grape, a cluſter of grapes.]

Botryō, ōnis. [βοτρυων. Pol. Gron winka. Vng. Szőlő Gerezd.] Botrio eſt uva, præſertim conditiva. Martial. lib. 11. Nec toto dignum ſcelere botryonem puta.

Botrypes, quod hic pro nomine gemmæ corrupte legebatur. Vide BORYPES.

Botryris, Cadmiæ ſpecies, cum teſtudinis variatâ ſubſtantiarum uvæ modo adhærentiumde & nomen habet. Vide Galen. libro 9. Simp.

Botrўs, [βοτρυς. Pol. Rybre gyrnay kyſte. vulgò Herbam Hieruſalem appellant. Vng. Vaſfürt. Ang. Mugwort.] Dicitur herbi, Herba genus, quod alio nomine Ambrosia, & à quibuſdam Artemiſia vocatur: ita dictum, quòd circa unum eandemque ſemè habeat racemulos, uvarum modo dependentes, odore vinoſa. Græci racemum vocant. Vide Plinium hiſtoria 27. capite 4.

Botrўtēs, βοτρυτης, Gemma, quæ in cupienti uvæ ſimilis eſt, alia nigra, alia pampinea. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Bŏtŭlus, ſive botellus. [Gral. Sausſi, Würſtlin, oder Bratwürſt. Ital. Salſicciuola. Ger. Ein wurſt. Hiſp. Morcilla o longaniza. Pol. Jakas. Vng. Kolbáſz. Ang. A puddey made of a ſauſage.] Farcimonis genus, ex carne ſuilla à bolis: id eſt ſuillulis carnis, ut quidam putant, appellatus. Martial. lib. 3. Et pulcer nivcam premens botellus. Item lib. 14. Qui vem botulus medio tibi tempore bruma, Saturni ſeptem venerat ante dies.

Bovinalis, pro anonyma, Turtur apud Dioſc. lib. 4. cap. 97.

Bŏx, ocis, βοξ. Genus piſcis marini, à boando, ut putatur, dictum: cujus meminit Plinius libro 32. cap. ult. Vide ſupra SOCAS, & Boces.

B ante R.

BR In notis antiquarum, honorum. BR. SI. honorum ſervi. B.R. Bonorum rector. BRITANNIC. Britannicus. B. R. P. N. bono Reipublicæ nato. BRT. Britannicus. B. S. bene ſatis fecit, vel bona ſua. B. T. bonorum tutor.

Brăbeutæ, [βραβευται. Pol. Sedzy nad gymnaſmy ſtoiące. Ang. Iudges of playes which rewarded the victours.] à Græcis dicuntur judices ſpectaculorum, qui verbenas in certamine exhibent præmium & coronas: cui verò præfectus eſt certaminis, ἀγωνοθέτης dicitur. Græcum ſactore Philoſtrato, Iudis Olympiis decem medices præſidere ſolebant. Sunt de Nat. Nec alter ætatis minus gyranica Græcis tota ſpectaverat, quàm Brabeutarum morte Rhodo bonis addidens. Suidas. βραβεῦσαι, βραβευτας, ἀγωνας, ἀγωνα. βραβεῖον, βραβεῖα, & βραβεῦτα, βραβευτῶν. Sunt & Brabeutæ, funebrium pompārum curatores, quos etiam Latinè Dilectatores vocamus: qui ſcilicet cunctis incedendi ordinem præſcribunt. Vide annot. Bud.

Brăbĭum, penult. proc. & per literam b in ſecunda ſyllaba. [βραβειον. Pol. Zaſtawa, nagrzanie. Vng. Jutalom. Ang. A price, a reward, or victorie.] Dicitur victoria, vel certaminis præmium.

Brabўla, prima apud Tacitum: id eſt, Dama Rena.

Brăccæ, ſp. [מכנסים. Gall. Braye. Ital. Braghe. Ger. Bruchhoſen oder Hoſen. Hiſp. Calças. Pol. Gacie. Vng. Nadrágok. Ang. Breeches or hoſe.] A quibuſdam accipiuntur veſtes fluxæ, inconditæ, ac variæ coloris, quibus utebantur frigidioris plagæ gentes, ut inquit Diodorus lib. 5. à quibus braccata Gallia vocata eſt Narbonenſis provincia, quòd veſtes ferrecinto uſas, & varii coloris. Braccis uſos fuiſſe Scythas docet Ovid. Tribens: Pellibus & laxis arcent mala frigora braccis. Vide Alexandrum ab Alexandro lib. 5. capite 18. & Gell. lib. 10. cap. 21. Pompon. Mela: Braccati ſunt, inquit, totam corpus Sarmatæ, & Myſi, qua vident etiam ora veſtiti. Suet. in Cæſ. Idem in tutia Galli braccas depoſuerunt, latum clavum ſumſerunt. Corn. Tacit. lib. 3. ſic ait: Ornatum Gentium municipia, & coloniæ in ſuperbiam trahebant, quòd verticolori ſagulo braccas, barbarum tegmen induti, togatos allo cerebant. Alii ſcribunt: brachæ per h, ſed ſine ratione: fit enim à Græco βραττω. unde braccæ quaſi βραττω.

Brĭccārii, Braccarum veſtium conſectores. [Pol. Co krzyw. gumiſtrow. Ang. Who maketh breeches, or lodge of ouer ſtocks.] Lamprid. Oleſquod Alexander imperator, vestigio futuros braccariorum, linteonum & pelliceum.

Braccātus, a, um. Braccis indutus. [Pol. Wgacie ubrany. Vng. Nadrágos. Ang. That weareth breeches.] Cic. pro Tullio. Si exiſtimatis eos hoc tempore togatos, braccatos q; vestiarium modo demiſſo, atque humili, ut ſolent, qui aſſectant, injuriis ad opem judicum ſupplices, inferentes q; confugisse. ¶ Braccatam Galliam ex Plinio, Pomponio Mela & aliis, cunctis dictam eſſe Gallia Narbonenſem, Rotomanam provinciam, à braccis, genere veſtis, quas ejus regionis homines præcipue utebantur. Hanc Alpibus ab Italia diſcernitur, & Varo amne. Reliqua autem Gallia à tricie cutiendæ comæ Comata dicta eſt.

Brachĭum, n. d. [βραχιων. Gral. βραχιολι, & Gall. Bras. Ital. Braccio. Ger. Ein arm. Hiſp. Braço. Pol. Ramie. Vng. Kar. Ang. The arme.] Aliquando totum membrum cum manu comprehendit Virg. lib. 5. & evincti ad ſidera brachia palmis. Aliquando ab humero ad cubitum uſque eſt, pars ſuperior quæ Armus dicitur. Nam armos humeros cum brachiis, ſed non eodem ſenſu dicimus: à cubito verò uſque ad ventriculum manus, Lacertus nuncupatur. Ovid. lib. 1. Metam. Nudat digitos; manusq; Brachiaq;, & nudos media plus parte lacertos. ¶ Molli brachio & lento brachio, aliquid fieri dicimus, quum raciliger eſtem operam ſignificamus. Cic. lib. Epiſt. ad Attic. 5. & 4. ¶ Transfertur interdum ad montis & montoſa Lunioſa flexus. Ovid. 1. Metam. Ince brachia longo Margine terrarum porrexerat Amphitrite.

Brachĭŏlum, i, diminut. [βραχιολιον. Pol. Rancuszka. Vng. Karperecz. Ang. A little or under arme.] Carul. Mitte brachiolum tectis, Puer exiſtare, puellæ.

Brăcĭle, is, n. t. [βραχιλιον, κυρίως Theodoro. Gal. Braſſelet de mandrage, ornement de bras. Ital. Cordone, dobe mano & manica. Ger. Ein band oder ein ſtuck tuch vber den arm vmb. Hiſp. Manera de manga, braçalete. Pol. Obyrzyk rammowy. Vng. Karperecz, karika. Ang. A bracer or bracelet.] Dicitur modus, quo manus cum brachio jungitur constaturq; Brachiale, [מצמיד Metzamid. βραχιολιον. Pol. Kyſka ramienna. Vng. Karperecz.] Brachium ornamenta, & tegumenta, ſicut Ventrale ventris, Frontalia frontis, Tibialia tibiarum. Plin. lib. 12. Lais & Salpe cannabis horum mortuus, & ternas quartarias quæ febres abjanderint, prædixit in lana atrenti nigri & argentco brachiale inclusio.

Brăchĭātus, a, um. Quod eſt ad brachiorum modum factum, & ad vices præcipuè pertinet. [βραχιωδης. Vng. Karperecz ſzerü valo.] Colum. lib. 6. Ab capitatis vineis, alo brachiatas magis probat, quibus coeuntibus brachia varios complexus ſerunt.

Brăchўcătălēctŏn, βραχυκαταληκτον, Brevis terminatio verſus, cui ex ſententia Emily Indole. Nam in eo ut perfectus ſit deeſt interpres. Vide & metrum. Brachycatalecticum dicimus.

Brăchўlŏgĭa, βραχυλογια, Brevilaquium, Laconismus. Vide Quintil. lib. 9. cap. 3.

Brăcĕa, æ. & Lamina ſue ſcriptoria Valla lib. 4. cap. 57. ſic dicitur, quod lamina craſſior eſt, ex qua aurifices conficiunt, & quam veteres olim homines torquebantur. Petrus autem ait eſſe materiam olim homines torquebantur. Petrus autem ait eſſe materiam olim homines torquebantur. Petrus autem ait eſſe materiam olim homines

Hisp. Et barbina. Pol. Brodawka. Vngar. Arany szakallas. Sudor. Angl. A gold beater, a gold lafer.] Item Quicunque habuerit horoscopum in XII. parte Scorpii erit aurifex, inaurator, & bractiator.

Brāctĕārĭus, Qui bracteas facit, vel unus ex Bracteatis. [Vngar. Arany szakallas ember, kovacs. Angl. A gold beater.] & bractiatum quod bracteis tegitur. Bud. in Pand. nomicon.

Brānchĭæ, arum. [βραγχία. Gall. Ouyes ou oreille des poissons. Ital. Branche, pinne di pesce. Germ. Fischs ohren. Belg. Visschen ooren. Hispan. Las agallas del pescado, y otras semejantes. Polon. Skrzele. Vngar. Halaszlo. Angl. Fishes gills.] Dicuntur pisces secundum cervicem foliatim quasi hiantes partes, quibus animalium reddere aër per vices recipere existimantur. Plin. lib. 9. cap. 7. Branchiæ non sunt balænis, nec delphinis. Hæc enim genera filulis spirant, quæ ad pulmonem pertinent, balænis à fronte, delphinis à dorso.

Brānchĭus, [βραγχιὰς. Pol. Oskrzepiali. Vng. Kekeldo, rekeldo. Ang. Hoarsenesse of voice by falling downe of humours in the throate.] Raucedo & asperæ arteriæ passio, quum humor ad guttur descendit, ita ut madente interiore pelliculâ vox raucescat. Vide & Arteriacum hoc vitium appellant, quòd aëra arteriam peculiariter infestet. Contingit etiam interdum alia humoris defluxum, nimia vociferatione vel frigidæ cujuspiam inspiratione, & ut Aegineta ait, & experientia ipsa confirmat.

Brāssĭca, pen. corr. [βράσσικα. Gall. Chous. Ital. Cauoli. Ger. Kol. Belg. Kools. Hispan. Verça generalmente. Polon. Kapusta. Vng. Kaposzta. Ang. Cole wortes.] Herba est vulgò caulis nomine notissima dicta quasi præ cæteris, teste Varr. nunc ex ejus scripto, quem maximè habet talia mandare memoriæ curasse Cato de Re rust. cap. 156. & 157. brassicarum tria fieri genera, unâ extensis foliis, caule magno: alterum crispo folio quam Apicium vocat & Sclinda: tertium minutis caulibus. Hanc herbam tantum tractatur esse cum vite difficultatis vicis si propè ea fata in brassica in diversam refugiat partem. Cic. de Nat. deor. Jam verò vites declaviculis admiculatæ, tanquam manibus apprehendunt atque ita se cingunt ut animantes: quinetiam à caulibus, ita sese ut si propè ea fata fiat, ut à pestiferis & nocentibus refugere dicantur, nec eos ulla ex parte contingere.

Brāvĭum, Vide BRABIVM.

Brēgmă, βρέγμα, à medicis propriè appellatur anterior pars capitis supra frontem capillis tecta, quæ & Sinciput à Latinis dicitur: quanquam etiam frequenter apud Græcos pro toto capite positum reperiatur. [Polon. Ciemie. Vngar. Agy koponia. Ang. The fore parte of the head.]

Brēnthĭæ, radices quædam, quibus mulieres nonnullæ genas rubricant, quas nonnulli succum aut anchusam interpretantur.

Brĕphŏtrŏphĭum, [βρεφοτροφεῖον. Germ. Kinder Spital.] Latinè parvulorum nosocomia, quibus infantes expositi nutriuntur. [Pol. Dziecinne szpitale. Vn. Gyermekek ispolalya.] βρέφος enim infans nominatur, τροφὴ educatio. De quibus decretis 23. q. 8.

Brĕvis, & hoc breve, Curtus, parvus, pusillus, contractus, confusus. Hanc contrariam Longus, producitur. [קצר katzar Latin. βραχὺς. Gall. Court, abrege, sommaire. Ital. Breve, corto, spedito. Ger. Kurtz. Hispan. Cosa breve y corta. Pol. Krotky. Vngar. Rovid, karta. Ang. Short.] Cic. pro Archia: Quid est quod in hoc tam exiguo vitæ curriculo, & tam brevi, tantis nos laboribus exerceamus? Horat. 4. Carm. Sol Gyaræ brevis Annos fata dederunt. Et differt brevis & pusillus, quòd brevis est in natura, ut brevis dies, annus, &c. Pusillus in tempore. Solipater lib. 1. q. Brevi manu, per compendium, à vitato circuitu. Vlp. ff. lib. 23. tit. 3. l. 43. Nisi fortè si accepto tulit, ut velit mulier in totum donatum, tunc enim credendum est brevi manu acceptum à muliere, & marito datum.

Brĕvĭ, adverbium, Breviter, paucis verbis, propediem, brevi tempore. [ἐν βραχεῖ. Gall. En bref, en peu de temps, promptement. Ital. Sommariamente. Germ. In einer kürtze, in einer summen zeit. Hispanicè, Breve y sumariamente. Pol. Skorkim sposobem. Vng. Röviddön, rövid nap, hamar. Ang. Shortly, in few words, quickly.] Cic. Curio ait Brevi tamen se habere, in eum statum temporum tuum reditum incidere. Potest esse & ablativus, ut subintelligatur Tempore. Cicero in Ver. Brevi postea mortuus est. Idem ad Terentiam fusim scribens cum tempore conjunxit: Etiam illud verendum est, ne brevi tempore fames in urbe sit. Et ad Octavium posuit cum præpositione: In O miseram, & in brevi tam celebrem, & tam veram reipub. commutationem. Aliter Gell. lib. 13. cap. 17: Fuit autem magnæ, Æschylus nō brevi antiquior Euripide: hoc est, non multo tempore ante Euripidem.

Brĕvĭo, as, are, [קצר katzar. βραχύω. Gallicè, Abreger, accourcir. Italicè, Abreviare, accorciare. Germanicè, Kurtzen, kürtzer machen. Hispanicè, Abreviar, acortar. Polon. Vkracam. Vngar. Megrövidetem. Ang. To make short, to abbridge.] Quintil. libro 2. cap. 19: Qua & breviare quædam, & exornare, salvo modo Poëtæ fenus permittitur.

Brĕvĭtās, [βραχύτης. Vng. Tsikkaj. Ang. Fewnes, shalnesse, or short wherof

men may gesse.] Thucydidi: Vada sic lora sunt mari, navibus insidiosa. Vng. 18. Aeneid. In brevia & Syrtes urget.

Brĕvĭtĕr, n. f. Compendiosè, summatim, ejus conditum. [Sommairement. Gall. Abregé, sommaire. Ital. Sommariamente. Germ. Kurtz summa weis, in kurtze begriff. Hisp. Libre abreviado. Polon. Summarownie, krotkie opisuiąc. Vng. Kesö summaban, szerö dologh. Ang. A short comprehension thereof, an abbridgement.] Plin. lib. 12: Verùm ut paucis omnis culturę brevitatem peragamus. Suet. in August. Fecit & breviarium totius imperii, quantum militum sub signis ubique esset, quantum pecuniæ in ærario, & fiscis, & vectigalium reliqua. ¶ Breviariæ rationes, quæ in breve contractæ sunt. Suet. in Caligula. Ordinario quidem dispensatori breviarium rationum offerenti, panificem legumine porrexisse. Scævola de peculi legat. An peculio præ legato & eorum aurei & utensilia eorum debeantur, cum rationibus brevilatis.

Brĕvĭlŏquens, tis, om. t. [βραχυλόγος. Gall. Qui dit en peu de paroles ce qu'il veut. Ital. Che parla brevemente. Ger. Kurtzredend. Hisp. El que habla brevemente. Pol. Krotko mowiący. Vng. Röviden beszelö. Ang. A speaker of few words.] Cic. ad Attic. lib. 7: Brevilo quentem jam me tempus ipsum facit.

Brĕvĭ ŏquens, Idem, sive brevilo quium. [βραχυλογία. Gall. Bref & court parler. Ital. Il parlar breve & corto. German. Ein kurtze Red. Hisp. El hablar abreviado. Pol. Krotkie mowienie. Vng. Rövid beszed. Ang. Short speaking, brevilogie, words.] Cic. de Repub. ex Gel. lib. 12. cap. 1: Brevilo quentiam in dicendo colat.

Brĕvĭ lŏquus, Qui aliquid paucis scribit, aut dicit. [Vng. Rövidbeszelö. Ang. He that speaketh quickly and breefely.]

Brĕvĭtās, tatis, f. Angustia, contractio. [קִצָּר katzar. βραχύτης. Gall. Brièveté. Ital. Brevità. Germ. Kürtze Hispanicè, Brevedad, cortedad. Polon. Krotkość. Vngar. Rövidseg. Angl. Shortnesse, brefnesse.] Cic. Offic. lib. 1: Brevitatis causâ nec exempla contexti eramus.

Brĕvis item, & Breve, masculini & neutri generis, à quibusdam dicuntur in eo significato, quo vulgus usurpat Breve Apostolicum. [Gall. Brief. Polon. Skrzetno.] Cam pridianus: Milites frustatim ubique scribi, ut in cubiculo habere breves, & numerum, & tempora militiæ. Flavius Vopisc. in Aurel. Breve nominum conscripsit.

Brĭg, secundum dicitur inquit Cornutus: [Polon. Wzgorze. Vng. Gyömöszöge.] unde etiam quidam Brisēida dictam, quòd ex juventa fuerit Achilli.

Brĭtta, æ, [Polon. Brzuszek, ikierownica. Vngar. Tördöly.] Vinaceorum mulcta, ex qua vini vel aquæ effusum in Excisum secundarium. Colum. lib. 12. cap. 19: Postea vinaceos exigat, adjecto recentissimo musto, quo ex aliis uvis factum fuerit, quas per undum infolaveris: tum permisceri, & subactam brittam prælo subjicere, pressumq; secundarium statuis vasis oblatis includere, ne hæc auferatur.

Brĭtto, as, re, [Polon. Wszystkim rzeczom miarę przekładzay. Vngar. Bort nyomok, szaporitok, terömöltök. Ang. To proportion or temper] exprimere est, inquit Cornutus in Perhibemus de Britto Liberum patrem dictum putat, de quo suprà. ¶ Puto quoque Brittone idem antiquis fuisse quod comedere & consumere, hinc, quod Nonius pro Bratire, existimat legendum esse Brattare, trattare, in veteris quibusdam. Afranius Divortio: Quæ consuevi clanculum brittare dotem.

Brittānĭca, sc. p. Plin. lib. 25: cap. 3. herba est, habis olit, ongis & nigris, radice item nigra, brevis & dependens, salutaris, & contra anginas, & serpentium morsus efficax remedium habens. Hujus flores Vibones vocantur, quibus ante ea uti solitum degustans, milites adversus fulminum ictus præsidio frontis fecuri fidebantur. Scribit Plinius loco jam citato, primum à Germanicâ trans Rhenum cadis, in maximo tractu fontem fuisse inventum aquæ dulcis, qua potata intra bienniun dentes decidere, compagesque in genibus solveretur. Et rursus mulos Britannicam herbam juxta fuisse, à Frisis Romano militi monstratam.

Brocardĭa, materia dicitur, quę est contrariarum opinionum rationibus involuta.

Brŏchĭs, adjectivum est, idem significans, quod Bronchus. Vide suo loco.

Brochon, Arbor est nigra, magnitudine olex, fol o roboris, fructu capritici, ex quo Rdellium manat. Hanc aliqui Malachram, alii Maldacon appellant. Autor Plin. lib. 12. cap. 9.

Brūmŏs, [βρύμος. Ger. βρύω. Pol. Cuse.] Herba est folio & caulis tritico similis, in summo tumet habet sinu le loculis duplici cute divaricatis, quæ frontem portis, quam hominum rotundæ pabulo. Latini Avenam appellant. Vide Plin. lib. 22. cap. ult.

Brūnchĭus, [βρόγχος. Polon. Gardziel. Vng. Gyeszek. Ang. Any thing of gristle, or round pipe.] Corpus quodeam est cartilagineum, Galeno, Fernelio, asperam arteriam, quod & βρόγχος appellatur: ita dictum ἀπὸ τοῦ βρέχειν, id est, à rore. ¶ Accipitur & pro gutture: unde βρογχοκήλας dixerunt pro gutturis tumore.

Bronchi, ũrum. Nonnius ferianț, Dicuntur qui prodacto ore. Sed dentibus prominentibus sunt. [Pol. Gebysbuygr. Vng. Szeg. Ang. Great teeth.] Plin. lib. 11. cap. 37. Labra, à quib. Bronchi Labeones dicti. Lucil. in Satyr. Bronchus novit Lanius dente eminulo. Hic est Rhinoceros. Varro de Re rustic. libr. 1. non Brentos, sed Brochos canum vocat. Ex eo, inquit, canes omnibus dentibus, dextris & sinistris præsertim tum anterioribus, directis potius, quam brochis, & acutis. ¶ Hinc Brochitas. Plin. lib. 11. cap. 37. Senectas in equis & canibus vetustas, ante ligitur dentium brochitate, lapsuq; dierum cariе.

Bronchocēlē, [βρόγχος, κήλη. Pol. Gangrēna. Vng. Golyva.] Tumor magnus & rotundus in cervice inter cutem & asperam arteriam, quæ modò cum hebes, modò humeralis potius inflammatio existit. Quidam tamen omnis oppilatio pituitosi humoris. Creditur signo hoc vitiū affectio potus aquæ, quæ ex nivibus resolvitur: unde eis præcipuè pecudibus est, qui Alpibus hærent, cui Subancio fol. est de Pedemontanis. Qui hoc vitio laborant, Gozzos dicuntur.

Brontēum, pen. prod. βροντεῖον. Machina erat sub scena, cui rotundum habens vas, in quod decidentes calculi & in eo circumacti, tonitrui famam imitabatur: quod genus Claudiana tonitrua Festus appellavit, à Claudio Pulchro inventore.

Brontiā, æ, βροντία, Gemmæ nomen, quæ cum tonitruis cadere creditur, testudinis capiti similis. [Anglicè, A thunder stone.] Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Bruchus, i. m. [Pink. βροῦχος. Gall. Chenille, une vermine qui mange le bled. Ital. Rogna che mangia le herbe. Germ. Ein wurm der das kraut frisset. Belg. Eener Cruypworm. Hisp. Polilla gusano, que come las ropas. Pol. Chrząszcz. Vng. Iszu. Ang. A worme that eateth hearbes.] Genus vermis, è lotis arborum generis, fructibus tamen, herbis & arborum frondibus erodens: unde & nomen accepit. βρούχειν, βρύκειν, ἐσθίειν. Hujus meminit Hieron. Malach.

Brumālis, e. p. Dicit dies solstitii hyemalis, qui est ad 18. Calend. Januar. quo die sol in Capricorno hyemale solstitium. [Ilno solstice, ou plus court iour de l'an, le station de l'hyuer. Ital. Il minore di dicembre l'anno. German. Der kürtzest tag im Winter. Hisp. Los menores dias de todo el anno. Pol. Nakrotszy dzień zymowy. Vng. Tel. Ang. Winter.] Cic. 2. de Divin. Nam & musculorum jecoris cujusque proprietates dicuntur augeri, & pulcherrimè florescere ad lunæ ipsius cursum. ¶ Et punitur quando quæ pro hyeme, aut rectè pro frigidissima illa hyemis parte, quæ dies brevissimi sunt. Virg. I. Aeneid. Frigida tum prima tumidum quærebam bruma tegebat. Martial. lib. 11. At quum December canus & bruma regebat. Martial. lib. 11. At quum December canus & bruma imperat, Aquilone rauco mugiet. ¶ Inde Brumalis adjectivum est, Brumale tempus. & Brumalis dies apud Cic. 2. de Divin. Dicta Bruma, quasi βραχυτάτη ἡμέρα, id est, brevis dies. [Ang. Winter daies, or the longest night in the yeare.]

Brumālia, à Romanis dicebantur Bacchi sacra, quæ & Liberalia dicebantur, quæ bis quotannis celebrabantur, semel 11. Cal. Martii, atque iterum XVII. Cal. Septem. Aordine Plin. Priore & posteriore Vinalia appellat. Brumalia sunt ea à Bruno dicebantur, quo nomine Romani Bacchum appellabant. Vide Cæl. Rhodig. lib. 28. cap. 25.

Bruscum, [Pol. Gałka iałowcowa. Vng. Az, tölgy. Gnak. Sabra, csomó. Ang. A knurre, knobbe, or knot in a treede.] Tuber est arboris in cortice, ut in cupressi & ilicis. Mollissimum fertur esse, quod simplicius sparsum est. Mollissimum dicitur. Autor Plin. lib. 13. cap. 19.

Brutia. Arbor est soli Orientali cognita, cupressi fere similis, ramis, ut abiegnis, odore cedri, circa Palæstinæ maritima, in finibus oppidi Straton, monte Zagro. Vide Plin. lib. 12. cap. 17. ¶ Sunt qui hāc arborē hodiem Europa passim nasci existiment, eandēq; esse cū ferōdo sabinæ genere. Vide Rudel. lib. 1. cap. 96.

Brutus, a, um, adject. vum, Stupidus, gravis, tardus, hebes: cui opponit prudentem autus. [בּוּר bōhar. ἀφρων, ἀναίσθητος & Gal. Insensé, sot, rude, grossier, brutal. Ital. Grosso, sciocco, insensato. Germ. Vnverstendig, vnvernünfftig, vnbesonnen. Belg. Onverstandich, onachtsaem, en het. Hisp. Necio, insensato, bestial, sin juyzio. Pol. Bydlęcy, głupi, mądry. Vng. Gyenge, bolond. Ang. Brutish, dull, heedlesse, rashe.] Cyprianus ad Demet. Nullus effectus afferat lumen cæco, sermonem surdo, sapientiam bruto: quum nec tenere Reges possit, nec cæcus lumen admittere, nec surdus audire. Horat. lib. Carm. Rutram vellere dixit, pro gravi & tarda, quod terræ pertinacem est. ¶ Inde bruta animalia, pro tardis & irrationalibus. Plin. lib. 11. cap. 37. Bruta existimantur animalia quibus cor omnino caret. Ubi Bruta animalia accipi pro hebetioris, tarciorisq; intellectus indefinenti Bruti cognomen, cui stolidum fuisse dicit.

Bryā, æ. Cy. Pumilus quidem frutex in Achaia appellatur, quē Dioscorides, μυρσίνη, Romani Tamarisco appellant, Vulgò, Tamarice. [בּרוֹשׁ berōsh. Gall. Bruyere, sauvage ou fait la berge à mettre en bois à bastir. Ger. Tamarisk. Hilp. Tamaris, árbol. Pol. Tamarysk. Vng. Hanga. Ang. A bramble.] Eius duo sunt genera sativum, fructum ferens quibe fiunt mures, & sylvestre, nihil ferens præter muscosum florem. Vide Plin. lib. 13. cap. 21.

Bryŏn, [βρύον. German. Moss an den alten Eichbäumen. Polon. Mech na starych dębach. Vng. Tekenyes. Ang. Mosse on old oakes.] Villosum quidem est, in quercu præcipuè, in cedro, & in populo nascens quod Latini Musicum arborum appellarunt. Vide Dioscor. lib. 1. cap. 105. ¶ Est & Bryon herba quædam quam Plinius Lupum salictarium, optimum Lupulum appellant. [Ang. Hoppes bramble. Jcujus flore Galli ad liquor & Germanię populi ceruisiæ fine saporem cōmendant. Vide Ruell. lib. 2. cap. 141.

Bryum marinum, βρύον θαλάσσιον. Herba est marina, lactucæ folio, rugosa & veluti contracta, sine caule, exuentibus radice tolos. Nascitur in scopulis maximè, testisque terra comprehensis. Vide Plin. lib. 19. cap. 2.

Bryonia, [βρυωνία. Ger. Ein wurtzel, die hat etliche blätter wie die weinreben. Belg. Eene Cabaret/ Stockbloet. Hisp. Vid. Pol. Bialacz, bryonia, ślaz. Vng. Fagoly. Ang. A vyne.] Herba est, sarmentis, capreolos, & folia habens facie vitis non dissimilia, omnia tamen hirtiora. Alio nomine Vitis alba à nostris, & à Græcis ἄμπελος λευκὴ appellatur: à nonnullis etiam Pilatrium, quòd acinos ferat rubentes, quibus coriarii ad tergora depilanda utuntur. Vide Plin. lib. 23. cap. 1. & Dioscoridem lib. 4. cap. 163.

Brycon, [βρῦκον. Pol. Pęczak. Vng. Arpa, szalad, sör.] Potionis genus ex hordeo, cujus meminerunt Sophocles in Triptolemo, & Aeschylus in Lycurgo: Aristoteles βρῦτον vocat.

B ante V

Bu. ff. Particulam solebant magnis & amplis rebus præponere, à magnitudine scilicet bovis: etiam Varrone teste. Hinc Bupedas, magnos pueros. Bupedas, magnos pedes: Bulimiam, magnam famem dixere.

Bura, æ. p. Puerorum infantium potio est. βοῦρα. Aristophan. Varro: Quum cibum ac potionem Pappas & Buas vocent, & matrem mammam, & patrem Tatam. Lucil. lib. 8. Quum vino lentus dicerer, vini buas deligavit.

Būbălus, per. corr. [בּוּבָל bōbāl. μόσχος, βοῦς ἄγριος, βούβαλος. Gall. Beste, beuf sauvage. Ital. Bufolo. German. Ein Büffel. Hisp. Bestia, animal cornudo. Pol. Bawół. Vng. Bivol. Ang. A buffe beagle, or wild oxe.] Animal est simile bovi, vel hyæ, ventris nisi, colore niger, fortissimus cruribus, & brevibus, reliquo toti corpori cornua habet longa & inflexa, nigra, parva pili, & parva caudæ, præterea est magnæ velocitatis. Plinii ætate in Italia Rome erant solo nomine noti, unde non mirū videri debet, si cervi aut vituli figura esse dixerit. Primi autē bubali creduntur ex Africa illati: nunc autem tanta eorum in Italia copia est, ut vix alio animali ad agriculturam utantur.

Būbălus, a, um, qui Thuras Rubalinus. [βουβάλινος. Gall. Vn boeuf de bestie. Ital. Cosa, ò carne, ò pelle di bestia. Ger. Das ist von einer bestien gebürt, oder von dem bestien gemacht ist. Hisp. Cabron de monte. Pol. Bawołowy. Vng. Bivol. Ang. A bubalus skin, bubalus thing, of the kinde of a beaste.] Bubalina tragula à Turcis usurpata dicta sunt, quæ equis insternere solebant: ex pellibus enim bubalinis sternebant ac tegebant eos. Baybius.

Bubĕtĭā. Vide AVPETII.

Bubsălē. Vide BVBA.

Būbīno, as, avi. p. caret. prod. Meum non muliercum sanguine inquino: cujus compositum est imbubino. Lucil. apud Nonium. Hæc ne imbubinat, at hæc remerā te imbulbinet. Non imbubitare, βοᾶν βοᾷς, est puerī stercore fœdare, tractum à fimo, quod βοᾶς Græci vocant.

Būbo, ōnis. [οὖπη ἕλκος, βύας. Gall. Chalouani, Libio. Ital. Aposteme. Germ. Ein beul im haw. Belg. Eene Cabaret/ Steckbloet. Hisp. Bubon. Pol. Bubacz, bąbel, ślota. Vng. Bagoly. Ang. A botche.] Tyranni masculini & fœminini secundum Persianum. Avis lucifugis, debilis ad volandū, in cavernis commorans: à bovis mugitum imitari videtur, ita appellata. Ovid. lib. 9. Metam. Ignavus bubo dirum mortalibus omen. Virg. lib. 4. Æn. Solique culminibus ferali carmine bubo. ¶ Bubones, βουβῶνες, tumores qui dam sunt, præter naturam in quacunque corporis parte provenientes sed maximè circa inguina, unde & nomen accepere. perunctum. & inguina ipsa Græci βουβῶνας appellant. ¶ Bubo canit lætitiæ. βύζειν, τὸ κλαυθμηρὸν ἀναβοᾶν μετὰ τοῦ ᾠδῆς. Et hoc, mortuus pro mortalis occinat ipsa. Quū infans fœdare conatur eloquentiæ aut incruditus docere docti finum.

Bubōnium. [βούβωνιον. Germ. Kleine Mägetlaut/ mag/ frew oder Eisenkraut.] Herba est quæ alio nomine Alter Atticus dicitur, à capitulis quibus ea nascitur in extremo habet, stellæ in modum radiata. Latinis etiam Inguinalis appellatur eadem ratione, qua à Græcis habetur, quòd scilicet præsentaneū sit affectionum inguinum remedium. Vide Plin. lib. 27. cap. 5.

Bubonocēle, [βουβωνοκήλη. Ger. Ein Brust der sich nider in den Schenckel ergeust vnd erbeut. Pol. Przepuklina. Vng. Tökösség.] celle Manardo, hernia species est, quum intestinum aut omentum nonnihil à scrotum descendit, sed in inguine retentum ipsum tumefacit. Latini inguinis ramicem appellant.

Bucardiā, æ. βουκαρδία. Capillus humanus simili similis in Babylonie tantùm nascens. Plin. lib. 37. cap. 10.

Bucci, æ, i. p. Oris concavitas intra malas à mento ad oculos, quæ

quæ spiritu à pulmone revocato & oppressis labiis retento inflatur. [πνεω. φυσαω. &c. Gall. Souffle Ital. Soffia Ger. Dieblæt oder Munt blæsen. Hisp. Soplo. Pol. Dmuchanie gołymi policzkami. Vng. Fúvás, fúvó Ang. To blow.] Horat. lib. 1. Serm. Quid causæ meritò quin illis Jupiter ambas iratus buccas inflet? Plaut. in Truc. pro maxillis exterioribus potius. Quæ illas buccas tam bellè purpurissatas habet: id est, ipsas malas. ¶ Is sonus ille qui ex inflatione buccarū erumpit, ἀετίτιο nomine Scloppus dicitur. Persius: Nec sloppa tumidas intendis rumpere buccas. ¶ Buccas inflare est, μεγάλας φυσᾶν. & apud Lucian. φυσᾶν φυσᾶς. Quicquid in buccam venerit fortasse aut loqui dicimus, pro eo quod est, Quicquid in mentem venerit es tempore & impremeditatè. Cicer. ad Attic. Si rem nullam habebis, quod in buccam venit, scribito. ¶ Item bucca tuba dicitur. Juvenal. Satyr. 6. & Phrygia vetitum bucca fatta. Hinc Buccina.

Bucconer, m. i. Qui tumidis ac inflatis buccis, & pro stultis accipiuntur. [Pol. Człek z policzkami. Ang. Winde bealg, great cheeke.] Plaut. Bacch. Stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones, solus ego omnes anteeo stultos. Hi phytonomus habentur leves & futiles.

Buccul entus, a, um, Qui magnam habet buccam. Plaut. in Mercat. Ego dicam chi canum, varum, ventrosum, buccul entum.

Bŭccĕlla, per duplex c, diminutivum à bucca, æ, pars inde est, pusilla bucca. [φαγεδαινα. Gall. Jouë bouche, boucherot. Ital. Gonfiamento. Ger. Ein runde bäcke oder Mundvoll Wassers. Hisp. Bocanada. Pol. Gębka. Vng. Pofúnka, fúvósság. Ang. A little cheeke.] Apuleius lib. 6. de Asino: Tunc Jupiter per illa Cupidinis buccella, manuq; ad ós simul relata tumbat avet. Quamobrem, pueritur pro parte callidis per quā mittatur spiritus, ita dicti quod buccam regant: unde & buccarum regnum à Cæsare appellatur. Cassis enim caput, buccula autem barbaras partes tuetur. Aut certè pro summo galeæ cono, in quo defiguntur cristæ, quòd bucca parva habeat fortitudinem. Juvenal. Lorica & frustra de cassidē buccula pendens.

Bŭccellă, dim. à buccea. [φαγεδαινα. Pol. Bábka. Vng. Falat. Ang. A little or morsell.]

Bŭccĕlă, æ, à bucca hic pro ore, & significat fustulū alicui cibi esui aptū, quantū scilicet bucca commodè capit: quòd & bolus dicitur. [πυελος. εσθιω, φαγομαι, βρωμα. Gall. Bouchée, morceau. Ital. Boccone. Germ. Ein mundvoll. Belg. Een mondvol. Hisp. Bocado que cabe en la boca. Pol. Kąsek, bábek. Vng. Falat. Ang. A morsell of any meate, or a cheekefull of meate.] Augustus Cæsar ad Tiberium: Ne ludens quidem, mi Tiberi, tam diligenter sabbathis jejunium servat, quàm ego hodie servavi, qui in balneo demum post horam primam noctis, duas buccellas manducavi priusquam ungi inciperem. Matt. lib. 7. Buccas dixit pro Buccellas, vel Buccellas: Buccis (inquit) placentæ sordidas inire mappas.

Bŭccellārĭi, Gallogræci votis animi & Buccellariorum regio Gallogræciæ est apud Suidam, citante Alciato. Sunt & Buccellarii equites cataphracti per Orientem, qui sub eam magistro militum.

Bŭccellātum, Panis cassantis & frumentacei genus. [ψευδοσπόγγος. Gall. Biscuit, pain bisset. Ital. Pan biscotto, pan bisentato. Germ. Brot das zwey mal gebacken ist, oder sonst offt gebacken wirt. Hisp. Vizcocho. Pol. Chleb twardy, chleb wielokroć pieczony. Vng. Zabos kenyér. Ang. Bisket, or made bread.] de quo Spartianus scripsit defecendum imperavisse prohibendo pabulo exercitui sequi, ac jussisse milites omnes buccellatum in hiemis præsidio accepto esse contentos. Ammianus verbis istis usus est: Virgines circum framentō, ex eo quod erat in sedibus conjunctum, ad usus diuturnitate excedum, benevolum, ut vulgò appellant, humeris imposuit hoc tentum militi. Vbi buccellatum accipere videant pro pane nautico, quē vulgus illi cathon appellat. Dictū est ex eo quòd in buccellas, & quasi testulata fusta confectum sit. In Codicis volumine legimus, milites expeditionis tempore buccellatum primis diebus, mox lardum, carnem vervecinam accipere debere.

Bŭccellātum, dictum à bucca, quòd est frustulum panis quantū commodè buccella capere potest. [Pol. Sucha. Vngar. Falat. Ang. A morsell or cheekefull of meate.] Augustus ad Trang. Post horam primam noctis duas buccas manducavi. Inde fit buccella, Martialis lib. ... Cadere crocum nisi ...

Bŭccĭnă, n. pen. con. f. p. Propriè est cornu recurvum quod tubæ modo inflatur: ita dictum à Buccinando, quā tubam significat. [πυελος, σαλπιγξ, κερας, βουκερας. Gall. Trompette Ital. Corno, tromba. Ger. Ein grad krumm horn mit welchem man anfbiasen: alß mit einer trommeten. Hisp. Bocina para tañer. Pol. Trąba, rożek. Vng. Kürt, trombita. Ang. A blowing horne, a trumpet.] Horatius ad Dar. Barbara vocant tuba apud Hebræos: deinde per derivationem Buccina dicitur. Varro: Orpheus vocari jubet quem ad venisse, cithara a cantare: fidibus inflavit Ovid. ... cava buccina sumitur ille. Portilis in latum. ¶ Est quoq; buccina pastoralis, qua oves & porci appellantur. Colum. lib. 9. cap. 2. Ad earum saturæ pabulo libenter recurrunt, quum pastorali fidē cantū receptui canitur: nam id quoq; tempori crepusculo ferri debet, ut ad tonū buccinæ, pecus, si quod in dumis subsisteret, septa repetere consuescat. ¶ Buccinas à tubis nonnulli sic distinguunt, quod illæ ex recurvo cornuum cornibus, tubæ exactæ, argentove cōtecti solerent, ad animos militum & equorum in flammandos. Apuleius lib. 3. Florid. buccinam manifestè à tuba secernit, quū ait: Si quidem vox hominis & tuba rudiore torvior, & lyræ sonore tu variantior, & tibiæ quattu delectabilior, & fistulæ fabrino arundine aptior, & ferocior significata longinquior. Sæpè autem buccinam pro tuba positam invenimus, quæ certè pro ipso instrumento calceus fuit, cum ea in bellum habitus. Cicero Mur. Ye Gallorum, illum buccinarum cantus excitavit. Livius lib. ... Buccina etiam in oppido Sicilia, cujus meminit Dionysius, quo nomine etiam dicta est insula. Pomponius Sextius exilio, & morte dolet.

Bŭccĭno, per con. p. Buccina cano. [תרעה. Gal. Corner. Ital. Sonare di cornetto. Ger. Horn blasen. Hisp. Tañer con añafiles ó trompa. Pol. Na trąbie grać. Vng. Kürtöl fútt, trombitálok. Ang. To sound the trumpet, to blow a horne.] Varro 2. de Re rust. Primum quum inclusserant, quum buccinatum est, aperiunt, ut exire possint, &c.

Bŭccĭnātor, m. i. Qui buccinā canit, ad instandos ad prælium militum animos. [תקיע. מחצצר. מרים. Gal. Trompeur, trompetteur, ou trompette. Ital. Suonatore de corneto. Ger. Ein der da blaset. Hisp. Trompetero. Pol. Trębacz. Vng. Kürtös, trombitás. Ang. Herbe, soundeth a trumpet or bloweth a horne.] Cæsar 2. bel. Civil. Qui rem animadversa Varus & centurio exercitus singulis, bucinatore in cohortibus, & paucis ad speciem castrorum relictis, de tertia vigilia silentio exercitum in oppidum reducit. ¶ Per translationem Buccinator erit pro lautore & patrono. Cicero Tironi: Quòd polliceris te hanc orationem fore ex illius mente, firmo ic, constante quæ animo facias.

Bŭccĭnum, ni, Buccina cornu recurvum, quod tubæ modo inflatur. [κελευστης, σαλπιγκτης. Pol. Trąba, Vng. Kürt, trombita, Ang. A horne, whelke, shoulde, like a trumpet.] ¶ Buccinum item concha genus, purpura minus, quod petris adhæret, & cuca scopulos legitur. Plin. lib. 9. cap. 36. sed in loco utrumne significationem expressit. Buccinum, aperit, et minor concha, à similitudinem ejus buccinæ, quo tonus edi tur unde & cauta nominata, rotunditate oris, et margine incisa.

Bŭccŭlă, per simplex c. Folliculus grani fabæ interior, qui à hus est. [Pol. Łupina. Vngar. Bab héja. Ang. The white membrane that lieth next the fat of beanes.]

Bŭcĕphălĭcus, ἐκ τῆς βουκεφαλου, Bucephalo. Compositum à βοῦς, quod magnum quiddam significat, & Centaurus: id est, magna navis Cretario insignita. Veteres enim solebant magnis rebus & ἐξ ἰδιαν præponere, à magnitudine scilicet bovis.

Bŭcĕrātes, Tabanus. [βουκερως. Gall. Taon. Ital. Tafano. Germ. Bremsen, hornussen. Hisp. Moscardon, tabarro que tiene cuernos. Pol. Giez. Vng. Szarvas légy, bivaly légy, szarvas bogár. Ang. A flie sucking the bloud of beastes, called a horse flie or gadflie.] A pungendo scilicet: nam pungere significat. Tarentinos infecti genus à Junone vocant. Gratius in canibus sequi. Non dissimiles ebi pibus, quamvis majore corpore, armenta præcipue infestum. De quo ita Virgilius Georg.

Est locus Siarim, dictis quo cerea rerum
Pluribus Albarone, solitus, cui nomen Asilo
Romanum est, sonitum Graii vertere tabanos
Asper acerba fremunt, quæ tota exercita silvis
Diffugiunt armenta. Vide Asil. Vs.

Bŭcĕntrium, [βουκεντριον. Pol. Kabłuk, sztorc, ostrogá, ostrzewa. Vngar. ösztön. Ang. A goade to pricke forward cattell.] Stimulus quo boves agitentur.

Bucephalus, βουκεφαλος, pen. con. Quasi bovis caput, quo nomine dictus est equus Alexandri, ab aspectu corvo, seu ab insigura animi capitis, animi impressi. In cujus demortui memoriam, Bucephalam Indiæ urbem condidit. ¶ Liberiam Bucephalus herba eadem cum tribulo cuta dicta, quod bubuli capitis magnitudinem referat, duabus cornibus & crista. Vide Marcellum Virgilium Bucolicorum.

Bucĕrās, βουκερως. Ger. Bockshorn.] Herba est theophrasto, quæ nonnullis nomine Fanugraci appellatur: et dicta à figura seminis, quod curvatum quodammodo incudinem quandam præse ferat. Vide Plin. lib. ... cap. ult.

Buccanium. Βουκανιον, Herba est Galeno dicta nomine Antirrhinon appellata. Vide Ruellium lib. ... cap. 121.

Bŭsto, [βουστρος. Gal. Creptaud. Ital. Buba, ...ne. Ger. Eitern Belg. Een puste. Hisp. Apostema. Pol. Zeba krostawa. Vngar. Varas bóka. Ang. A bustle.] Rumpere tellus crustata. Virg. 1. Georg. Inventurque cavo busto, & quæ plurima terræ Monstra ferunt.

¶ Is bubonis capitis in vesicam lapsis, quæ hæmorrhagias dicitur. Hæc & hæc ante evomit. Appellantur pauci pluresve diversi colores, hasq; omnes contemplatur, atq; in placenti colore quæ sit lapillum egerit, quem tamen avide ruffus vorat: nisi vox autoris interceptus indicantis bonum ejus cruentis transfigatur.

Bugiolum, sive bugiosos, βουγλωσσον. Gall. Bourrache, bugloss. Ital. Borrana, borragine. Ger. Ochsenzung, etwan eß jemand. Hisp. Borraja, yerua nacta. Pol. Wonsop, albo wonsop mala kake. Vng. Okörnyelv. Ang. Bugloss, borage.] Herba est vulnerum & hæmorrhagiarum nomine notæ: diversa ab ea quæ vulgus hodie bugloss jam vocat: nam ea Cichorium est, sive Bugiolum majus. Dictum autem est Bugloßon à lingua bubula (ut quidam dicunt) q. Alio nomine Euphrosynum dicitur, propterea quòd in vinum decocta animi hilaritatem, gignere credatur. Vide Plin. lib. 25. cap. 8.

Bulgines, ium. f. [βουγινες. Ger. Grind die vor einem fressen & stinckend eyter machen. Pol. Pęcie. Vng. Vas.] a Græcis, dicti tumores, quos, ut ait Celsus, lib. 2. cap. 12. ex bove putrefacto nasci perhibent. Varro vero Serapionem sequutus, ex vere & Serapione natos.

Bulbaſtrum. [βολβοκαστρον. Ger. Gros mangoldwurtz.] Herba est ex Lapathi genere, ab oxylapatho folia radicis altitudine differens. Vide Plinium lib. 20. cap. 21. & Ruellium lib. 2. cap. 49.

Bulbine, es, vel Plin. lib. 20. cap. 9. Herba est, porraceis foliis, cubitali altitudine, quæ ulceribus manum in modum urbis efficit. Officinæ Maurusiam vocabulo Bubegnam appellant, teste Ruellio lib. 2. cap. 150.

Bulbito, as, penultima correpta. [βολβιτω. Polon. Spuszczam ſamen meſki. Vng. Gyermekſzerzésében kedvem lesek.] Puerili flexere sexu. Vide in dicitione Balbino.

Bulbus, i, & p. [βολβος. Gal. Oignon. Ital. Cipolla, o bulgo. Ger. Zwibel. Belg. Eſſenbol. Hisp. Vn cierto genero de cebolla. Pol. Pietrzyn, y ſą y inſzego rodzaiu. Vng. Bárányhagyma. Ang. A kinde of onyon called, in ſome parte, a ſcallion.] Latinè Allium appellatur, sive Allium maximum, cujus cum & feliæ natura Lilio similis: caput & geniculum ibi, non absimile Allio. Alia omnia, quod venerem imprudis excitat. Marcellus 12. Quid tu tanta conjunx, quid funibus orta cornua membris, Nil aliud bulbis quam satur ede potes. Columella: Quique viros acuunt, amantq; puellas, Iam Megaris venant genera ista feminea bulbi. ¶ Generaliter verò apud idoneos autores bulbi sunt radices rotundæ, membranis suis numerosæ, sive plurimas capitulas cognatentur, uno folliculo omnes ambiente, sive quas diversimodè distinctas reperiamus cujusmodi sunt croci, narcissi, colocasiæ, scillæ, & aronidium.] Gall. Toute racine ronde ayant pluſieurs cayeux & peloton. Ital. Ogni radice, ſotto che ſia, roſſa, o gialla. Ger. Allerley runde wurtzel die viel ſchalen oder häutlin haben. Hisp. Qualquiera raiz redonda de cebollas. Pol. Wſzelkie korzenie okrągłe, ktore ſą z wielą ſkorek albo ſkorupek. Vng. Gombalók, ſzalmások gyökér. Ang. All manner kinde of rotte rootes many coates or huſkes ouer other.] Pallad. Nunc & in horto bulbos ponemus, vel Libanotidi habita ſarcienius latitia. Diligenti oculo circa radices naturæ, & subnatos bulbos lucidentes, quæ à matre subtracti, angue in alios digesti modicos novalibi formabunt. locum: Violarium planæ, & croci solo ferendi sunt. Varro & Apicius in scribunt. Aqua dein quam bulbos, qui vermiculum quærunt. ¶ Ex bulborum genere Cleo maximè celebravit Megaricos ita dictos, quod è Megaride Attici agri regione illi mittebantur. Alii Scillam nobilitatem faciunt medicamentis, & aceto exacuandi gratia. Vide Plin. lib. 19. cap. 5. ¶ Bulbos queris, ſoccoſos ſpectas. Locus proverbialis in eos qui juxta Perſii: Obſtipo capite deſigunt lumina terræ.

Bulbosus, adj. [βολβωδης. Gall. Ayant pluſieurs petites rondes racines ayantes ſa racine. Ital. Pieno di piccioli capetti nella radice. Germ. Viel kleiner runder wurtzelen an einer wurtzel. Hisp. Coſa que tiene muchas cebollas. Pol. Okrągłe korzenie. Vng. Gombos, ſzalmás. Ang. That hath many litle rootes, or rotte rootes.] ut Radix Bulbosa, in qua bulbi conspiciuntur, quales in radicibus aronis diximus. Plin. lib. 21. cap. 17. Semipedalis radice, bulbosa, molli, to nos aut quatuor agnatis.

Bulleuta, æ, m. p. Candidatus, tenator, decurio. [βουλευτης. Gall. Conſeiller de ville, eſchevin. Ital. Conſigliere, Senatore. Ger. Ein Rhatsherr, Rhatsgeſell. Hisp. Conſejero, Senador. Pol. Radzi, pan. Vng. Tanácsbeli emberſ, tanácsi. Ang. A ranſacker, a ſenatour.] a Senatu, Senatus, Cicer. Plan. in Epist. Clodio politum quoque in deprecatione locum, monimenta etiam munus, ingens balneum defodiunt magis quàm ædificant, & quidem ex ea pecunia, quam Bulleuta dederat beneficio meo.

Bulleuterion, locus cæsilis publicis destinatus, Senaculum, Curia. [βουλευτηριον. Arab. בית דין. Gal. Soiar, ſoier. Ital. Luogo ò caſa dove ſi ſunno conſegli, corte. Ger. Rhatshauß. Hisp. Senado, lugar donde ſe hazen conſejos. Pol. Rada, radni dom. Vng. Tanácsház. Ang. A place appointed for to hold court in, a ſtate.] Cicer. 4. Verr. Deinde ut in curia Syracusis, quem locum illi Bulleuterion vocant. Plin. lib. 36. cap. 15. Insigne bulleuterium Cyzici fuisse traditur, fine ferreo clavo, ita disposita contignatione, ut eximerentur trabes sine fulmatis, ac reponerentur: quod item Romæ in ponte Sublicio religiosum fuit, postequam Cocles Horatio defendente apparuit ita fuisse.

Bulgagium, pravitas Festo, Saccus ubi erat ex corio aut alia materia cooperiens, quo circumferebant peregrinantes pecuniam, aut alia quæ necessaria: à Græcis ab equis quibus ferebatur, seu vehes appellabatur. [βιτ ſakki. Arab. בגאג. Gall. Bougette, cuir. Ital. Sacco, valiſcia. Germ. Ein bulgam, mantſack. Hisp. Bolſa de cuero. Pol. Torba, cerſta. Vng. Tarſoly. Ang. A bougette, a male.] Lucil. Satyr. lib. 6. Cui neq; jumentum est, nec tergus, nec comes illos, Bulgam, & quicquid habet numerorii, secum habet ipse. Cum bulga eorum, domum, lavat omnis in una Spelunca vulgus: hæc dormit, ilia catervæ.

Bullimia. [βουλιμια, βουλιμος. Gal. Grand faim. Ital. Gran fame, Ger. Grosſer hunger. Bnmdſige begirt zu eſſen. Hisp. Grande hambre. Pol. Zarłoczność, niewſzelaka pragnienie wielkie. Vng. Iſtenhetetlen éhſég. Ang. Extreame great hunger.] Immodica appetentia interpretari poſſe, quæ scilicet cibo quilibet humano fames non extinguitur. ¶ Componitur ex βους particula, quæ magnum quid indicat in compositione, & λιμος fames. ¶ Est & Bulimia, sive Bulimos, Galeno 2. Apoor. orificii ventriculi morbus, & canis appetentiæ, ex frigiditate exteriore, quæ à fame quidem non diversa, sed nō habet eam anq; ad inediam. Etenim hoc differt ab appetentia canina, quæ perpetuò cibum appetit, sumptumq; statim evomit.

Bulla, [βουλλα. Ger. Bull ader Bullbeer reiger ſtoſſen die hatt jeder an Beſetzeln. Pol. Bąbel, pęcherz. Vng. Gomb.] Infigne erat triumphantium, quâm triumpho præsegebant inclusis intra cornua remediis, quæ crederent adversus invidiam valentissima. Hinc delatus mos, ut præsecta, cæsiciosa, quæ magistratui erat, etiā in ara pueritiæ genitorum uterpectarent ad omen & vana consolandæ sortis, cui primis in annis munera illa cessērint. Erat & bulla rotunda, quam Macrobius scribit è cordis figuram formata, quam ante pectus annectebant in collo, ac bullam insigniebant, ut domū ichominem elle cogitarent, si cordis prætiū erat. Romani deposita adolescentia eam reuebant. ¶ Dicta est antē bulla, teste Macrobio, megalo ſoma, hoc est à cōsilio, quòd essent animi illius ætatis imperiti, consilia præcipuè essent respuentes. Primus autē Tarquinii Prisci filius, quòd fe in bello virtute gessisset, bulla aurea donatus est, & toga prætexta. Deinde omnibus pueris ingenuis ista est cōmuna. Libertino o verò filiorum in collo pro bulla decies gestabant. Alcon. Bulla suspendium collo infantibus ingenuis solet aurea, hi ditissimis fecerca quasi communem pœnæ partem. A cujus rei specie (Plutarcho autore in Probl.) dicta bulla: [מבשבת. Arab. בלבול. Gall. Sonnelle, ce dont l'on ſonne, grelot qui ſe met au col des cheuaux. Ital. Campello, ſonaglio d'argento. Ger. Ein blatte beym maſſen. Belg. Een bobbe. Hisp. Barbeja o campite. Pol. Bawełna miedzie. Vng. Gobok. Ang. A bable ringe or bratte tyden to reynes.] tamen quidam ejusmodi ornamenta, quæ ipsa quâ bullis, quam in aurea quæ fuerunt, & repente evanescit. Ex quo etiam proverbium apud Varronem dicitur: Homo bulla, quòd scilicet Emilius ad vitæ hominis fortuitæ, & momento caduci. Plautus Asin. Accepit bullam pro capite clavorū: fallitis in splendorem duo bullas fardus noſtris: Nam clavorū capita mortibullę quaſi turgentia formata ſunt, & ſplendent ad fores decoratæ. Sic Cicero in Verrem bullas aureas, ex valvis turpi magnificentissimis abstulisse. ¶ Bullæ etiam dicuntur ornamenta quibus ensium capulus decoratur. Calphur. in Bucol. Alterna vertice lucent lilia gemmatis bullis. [Ang. A bulle on a ſwordes, the boſſe of a ſworde.] Apul. Apuleium lib. 6. accepturpro ornamentis illis articulis retundentibus, quibus tanquā acutis ephippia equorum, & pectoralia, & habenæ exornari solēt. [Pol. Ozdoba.] aut etiam bullis nudis aureis inoculatum, veluti Bellis relucentē.

Bullare, verbum barbarū, quo tamen Accursius utuntur pro eo quod est operatur. Cōstantinus in Cliquis in mortal ū. C. de pœnis transire, recommitto inelegantes divinas fuisse scribere.

Bullio, is, ivi, itum, n. q. Ferveo, bullas emitto. [רתח. Arab. רתחאב.

[illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Belg. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vngar. [illegible] Ang. [illegible] Dictum à bullis, quas in aqua fervida videmus. Cels. lib. 3. cap. 19: Aut fumus argentum rubra, ex olei hemina, & aquæ marinæ calcra, cocta donec bullire desierit, cum paulum cerussæ adjectum. ¶ Huius compositum est Ebullire, ebullescere, effervescere, & inter bullendū effundi, fervore quo in alienum calefactæ ebullientes, non temperata capere, sed in auras exeant & effundantur. Per metaphoram accipitur pro ira fervere vel effutire. Cic. 3. de Fin. Dixerit hæc quidem Epicurus, semper beatum esse sapientem, cumque quidem solet ebullire nonnunquam. Idem 3. Tusc. Quæst. Quis virtutes ebullire velet & sapientias, atque alia dicere.

Bullo, as, Bullui. [illegible] Ger. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cato de Re rust. Vinum. Quum fit, facito Mattei quadrantal in cigiari in ahenum, aut plumbum infundito, igitur subdito, ubi bullabit vinum, igne subducito. Plin. lib. 28. cap. 6. Magna signa tantum urinæ bolunt, & crebre. ¶ Ebullio id est, erumpo, crepo. Perlius: O tu ebullet patuli pegasæa furiosa.

Bumamma, sive [ut apud Macrobium lib. 3. Saturnal. cap. 4. legitur] Bumamma uva, ea est cui quæ & Rumilias dicitur. [German. [illegible] Vng. [illegible]] Vide in sequenti dictione.

Bumalōs, idem quod Bumammia. [illegible] Polon. [illegible] Vng. [illegible] Ferunt gen. Vvegenus, crassioris mammæ, cujus dā modo mentionem fecimus. Est autem nomen a particula, & [illegible] mamma, quasi magnæ mammæ dicens. Plin. lib. 14. c. 1: Tumēt cō mammarum modo uvæ illi.

Bumēlis, [illegible] Fraxini species in Macedonia nascitur pulchra & terribilis, cujus folia cōtra serpentes sacro expiato adjecto, & imposita ulceribus maximè prosunt. Plin. lib. 16. cap. 15.

Bunias, adis, f. g. pen. corr. [illegible] Germ. [illegible] Genus napi. Napi species est, dicta à Bunio. Plin. lib. 19. cap. 4. Unas napi species fiunt, quatuor à terra, Bunias, alteri Bunias vocantur. Bunian autē angulubs foliorū à caulibus eleganti, cujusq; decoctā purgationibus formarū: & vesicæ, & urinæ mire efficiē. Dioscorides a Romanis Septem regum vocatur. Asserit quoq; Bunias autem idem Plinius raphanum & napo similem fieri, napus semen arteriotis, quæ contra vocē juvant, adhiberi medici. Hodie Bunias napi nomine nullibi cognita est. ¶ Bunium autem id esse, quod vulgus Galeopsim Carpetoniam herbam vocat, pleriq; suspicantur. Utriusq; autem generis napo similia à radicibus figura tractum videtur. Nam colles, sterilesq; tumores Bunos Græci apellant. Napum autem Bunias nonnunquam Columella quidem ignoravit, qui scribit, ut Arg. Amiternini deferatur bunias arvis.

Bunium. Vide BVNIAS.

Bupædēs, contr. [illegible] Mannos pueros dicunt Græci, qui decernunt si eum exterendi. [Polon. [illegible] Vngar. [illegible] Latini vocant Exoletos.

Bupleurum, n. [illegible] Genus herbæ quæ a bobus devorata anginam procreat, eosq; necat. Græce quippe [illegible] dicitur mors. Hanc herbam quidam Camelearcam vocant: alii Cynozolon, quòd soricinæ auriculæ canum auribus deciderint [illegible]. Vide Plin. lib. 22. cap. 18. Nihil tamen Vlophoni legimus, quam Bupleurum. [Ger. [illegible]]

Buplithālmus. [illegible] Ger. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Herba est, quam Romani Scorion appellavere, caulibus teneris & foliosis, foliis Cerinthes, floribus luteis, majoribus quàm in cæteris, & bubulorum oculorum similitudinē referentibus; unde & nomen sortita. Vide Plin. lib. 25. cap. 8. ¶ Buplithalmos etiam apud Dioscoridem recenseri inter appellationes Scoti, Eve [illegible] malotis.

Bupleurōn, n. [illegible] Ger. [illegible] Herba nomē, quam hic describit Plin. lib. 22. cap. 22. Bupleuron in sponte nascentium olerum numero Græci habent, caule cubitali, foliis multis, longisque, capite anethi, auditum in cibis ab Hippocrate in Medicina, à Glaucone & Nicandro.

Bupræstis, t. c. [illegible] Germ. [illegible] Genus scarabæi: lucem, ex genere tinctorum fert. Jul. scribit Plin. lib. 30. cap. 4: Anima. est ex genere cantharidum, scarabeo longipedi simile, venenati, rarum in Italia fallit inter herbas bovē maximè, unde & nomen inventum. Apud Iurisconsult. Titulo Ad legem Corneliam, scribitur: si cui temerè pigmentarii dederint pyticampas, aut bupræstes, quæ ambo venenata sunt, teneri pœna legis Corneliæ de ficariis & veneficis. ¶ Et & Bupræstis herbæ genus, quā in laudibus ciborū habuere. Vide Ruel. l. 2. cap. 127.

Būrā, sive Burris, Pars aratri posterior, quæ manu bubulci tenenda dicta, quasi [illegible], quòd ad imi studium bubulcæ candefit incurvata. [illegible] Gall. [illegible]

Ital. [illegible] Germ. [illegible] Belg. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] [Varro lib. 1. de Re rust. Et lapetra Cabura relinquant vomeres in arvo. Virgil. lib. 1. Georg. Cantabo in sylvis arcana & Iova cornua Bura.

Burdo, onis. Dicitur qui ex equa & asino natus est. [illegible] Gall. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Vatur hac voce Virgilius loco citato de Leg. in rem legata.

Burgi, quorum meminit ital. C. de Fundis privatis. Qui collapso, vel cum q. vel burgis exten sq. corporibus servient. Andr. Althum, vir eruditus, præcipuusq; Germaniæ antiquitatum. Rhenanus diu tentandus fuisse, a Græca pyrgo deductum putat, collapsa, aut ablapsa a hac voce eos qui valetudine, munitionibus, & turribus circumdatas habitant Burgos, quasi dicat pyrgos, & burgus appellatum præfectum atque Curiarum & arcis & vallis. Constans autem eruditorum Burgi, Burgundiones Germaniæ populos esse.

Burrhanārium. Genus vasis, Festo.

Burrhanārii. [Pol. [illegible]] Genus portionis, hoc est pauxillum, a vasis colore nomen eis inditum. Festus.

Burrhis, m. f. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. Rotart. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vngar. rövēs. Ang. [illegible] Color à veteribus ita celebratur, qui hodie [illegible] dicitur. Constat enim [illegible] rubrum, seu ignium, vocant. Hinc burrhus et burrhatinus cum aspiratione, vellit genus aliquantum villosi & pilis hirsuti: qua ratione Cyprianus tuisse scribitur quem ad supplicium ducerentur. ¶ Hinc Burrhæ pertæ clamorem pro rebus incptis & ingis. Autumnat: Annos illepidum rudem libellum, burrhas, quasque, incptasque.

Burrītum, [illegible], Herba est sativo apio similis, folaque caulis brevitate, & rasi radice ab eo differens. Autor Plin. lib. 20. cap. 12.

Busīcon, [illegible], Ficus est præcipuæ magnitudinis, sed sativo sapore, quæ aliud nomine Marisca dicitur. Ex Festo.

Būsta, ōrum, n. t. Gladiatores dicebantur, qui ante sepulchra in honorem defunctorum dimicabant. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. in Pisonem: Stolidi cum illo bustuario gesticulatore, & tecum, Scæva collegium decertandum fuisset.

Bustum, n. t. propriè dicitur locus, in quo mortui cadaver cōburitur est, & sepultum. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Dicitur q. Rustum, quasi bene rustum. Exceptus. Servius vero ita 22. Æn. Pyra (inquit) lignea est exceptus. Rogus, qui ardere cæpit dicitur. Busta vero jam cinibus vocata. Quæ ordine servat Porta dicens: Conditur ecce pyra. Rogus. Ita ergo usq; ignibus ardens. Terque circumactos cincti fulgentibus armis Decurrere rogos, ter posse cruentæ Semirutæ; servavit Rutila. Livius quinq; lib. 5. scribit locum fuisse juxta Aequimelium, nomine Ardeā Gallicā, quoniam illic acervatos cumulos suorū defunctorū ex pestilentia asserant Gall. Cic. vero lib. 9. de Legib. Rustum appellavit tumbam aut monumentum. Pœna [illegible] fuit Solonis lege cōdita, si quis bustum a se violatum aut detectum. Suet. in Cal. Judæi, qui etiam nocturnis tumultibus bustum frequentarunt. Cic. ad Att. Vnus videor scire non esse rectius, quàm [illegible]. Quintius familiaris meus quum ferret, ad busta Basilii vulneratus, & deboliatus est. Apud Sulpitium lib. 2. leg. C. Busta, id est locum ubi mortuorum corpora cremantur, interpretatur.

Butēo, m. t. ex accipitrum genere avis est, quā Græci à numero vellium [illegible] vocant: [illegible] enim vellicubus dicunt. Huic avi Phœmonoe Apollinis filia in auguriis principium dedit. [Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Et Butēonum item nobilis Romæ familia fuit, a dicta à buteone ave, quæ prospero auspicio in fabri ducis navem consedit, refert Plin. lib. 10. cap. 8.

Buthȳsiam, [illegible] Sabini, magnum sacrificium appellavēre, qualis est Hecatombe, & immolatio magnæ hostiarū. Suet. in Nerone. Inter Burrhi & apparatum barbam primam posuit. Deducitur à [illegible] augmentativa particula, & [illegible], quod hostia, vel sacrificium significat. Planeus Buthytas appellat sacerdotes.

Butio, Vide Butso.

Butirum. [German. Butter. Pol. Smoaly.] Prates etiam palea dilutæ natent. Folia ferunt inde proximæ, exundantes contagione lactis pas, Cui placuere, nivem vernis emittat, ad vitilium nebulas adices. Fronde hujus rorem boves maxime obsectantur unde & nomen accepit. Virgilius hoc lac humectationem appellat, quod ex his quæ spondile tenet, quibus Plin. & Virgil. addimus illerunt. Vide Budæum lib. x. cap. 127.

Butirabit. [Ger. Es wird nicht besser oder schmeltzen wöer. Pol. Przydzie.] Veteres nihil parcunt, pro eo quod negatorium est, & malis valaris. Pelbus ex Plaut. & Varrone Scaliger.

Büttgrum. [Germ. Butter-grub. Gall. Beurre. Ital. Burro. Ger. Butter. Belg. Boter. Vet. vis Onos dicho. Arb. manca. Ger. Butter-baum. Belg. Boter-boom. Hisp. Manteca. Pol. Maslo. Virg. vox. Ang. vox.] Portorem Hisp. Mantecas. Pol. Maslo. Virg. vox. Ang. vox.] Portorem lactis singunt, quæ frequenter agitatione, & ore separatur. Illud Plauti in Aulularia, quæ hic est, bubula crassa. Ita enim legendum Dacyer. pro Jubula, quæ hic est, bubulus crassus. Et Aurum crudo Plinio lib. 28. cap. 9. ex lacte bubulo explicatum. Habet autem prodit manu syllabam ad. Ecrentem, quæ vox apud veteres poetas non temere invenias. Mucer & Serenus contpuerunt. Sed enim vno aliquo nonnulli protexerunt.

Busada. [Germ. Gall. Beuve. Ital. Bue. Ger. Ochsenbaum. Hisp. Boj. Pol. Bukszpan. Virg. Pudzpan. Ang. Box or the box tree.] Arbor exigua, frequentes virens & ramosa. Producit ex folio rum, & ramis, longa grahum, quæ Carpogonidia nonnulli ab hac inchoata. Lignum habet adeo durum, ut cariem non sentiat. Inde & Pyxidum, ut ita dicam, materiam præbet. Ramis & trunco rotundo, cui tenuis subsidet. Hoc Buxum Ennius & Virgilius appellarunt. Buxum implexum nonnullis uberes sunt lamentationes. Buxus vero & lignum veneni. Virg. Dat varia lyncem, Cerinthe, maculas, & Cereæ prunæ. Volat ebuxo, q. Quadrupes Buxus dicitur pro homo. Virg. Boxus, quæ vox Berecynthia mater. Ex Buxo fiunt tibiæ multiformes, & pectines ad capillos explicandos, & pyxides ad usus plurimos. q. Buxum quicquam non alia quam quæ jacens signum esse volunt, quod plantis competentibus, eius crescito examinelicinos constantes esse, qui Gallos hoc affecti erant.

Büxeus, a, um. Quod ex buxo est, vel quod buxo colorem imitatur. [German. Gall. Debuxy. Ital. De bosso. Ger. Buchsbaumen gemächt. Hisp. Cosa de madera de bolo de boxo. Pol. Bukszpanowy. Virg. Bukszpanowy. Ang. Of boxe or box tree.] Martia hæc ferrea sunt tibi. Maximina dentes, Sed pia hæc pectes, buxeique.

Büxetum, i. [Locus buxis consitus. Germ. Gall. Bukszage de buxy. Ital. Luogo dove sono molti bossi. Ger. Ein ort da viel buchsbaum wächst. Hisp. Lugar donde ay muchos arboles. Pol. Miesce gdzie buxowe drzewa rosnące. Virg. Miesce gdzie buxowe drzewa rosnące. Ang. A place set with box trees.] Mart. Non omnis ordinata myrteta, Vidaque platanos colligata buxeto ingrata iati spatia dominet campi.

Büxeus, a, um. Quod buxo similis est. [German. Gall. Buxeus de buxy, ou bien ressemblant a buxy. Ital. Buxeo di bosso, ouero al bosso. Ger. Buchsbaumen gleich ist. Hisp. Cosa de buxo, o semejante al buxo. Pol. Bukszpanowy podobny. Virg. Bukszpanowy podobny. Ang. Boxlike, or resembling box.] ut Lignum buxeum, hoc est, Plin. lib. 12. cap. 25. ex hoc Buxetum, est optimum, quod est adeo admirum.

Büxifer, Ferens buxum. [Bukszpan nosący. Ang. Which beareth box tree.] ut Buxifer Cytorus, Catullo.

C ante Y

Byne. [Pol. Słod. Virg. Sydad.] Ex conjectura Cornarii qui in commentariis in Ep. ad Gal. Grunde de Compot. mollis. Secundi Jonis necessarium aliquæ volumus ex Actio veterum, est bonum mel dictum quod germen emittit, & debide cum coarctis ligulis rosse est. Hic verbis Actius plane declarat, hordei præparationem, quomodo per omnem Poloniam & Germaniam ad zythum fiat conficiunt, ut vocant, cinquendam parare solent. Neque licet aliam ob causam hanc potandi rationem appellet, vulgo Polonis sic appellatur, ut genio lectio nimirum ipsi cui beneficio fit, ut Sacchi nonnulli notionem ac nomen à nostra Polonia averlum in nos transferamus. Alii hanc ad hyemem appellatio Germanica ipsius verbis. Vnde enim literæ mutata sæpe sciunt.

Byrsa. [Germ. Gall. Cuir. Ital. Cuoio. Ger. Leder. Belg. Leder of vel. Hisp. Cuero. Pol. Skora. Virg. Skora. Ang. Leather, or a hide.] Cornum regas. Cirtæ dicitur unde & Byrsa corium appellavit. Hinc ætymon a Carthagine dictum ab Byrsa appellata. Dido enim quam fraude regiens in Africam perveniret, emit ab Iarba regulo tantum soli quantum taurino tergore posset circumdare. Inflecto deinde tergore in minutissimas lamminas, tantum loci eo circumdedit, quantum arci condendæ sufficeret. Ad hanc fabulam alludit Virgilius quum ait:

Mercatique solum facti de nomine Byrsam,
Taurino quantum possent circumdare tergo.

Byssus. [Germ. Gall. Crosse soye. Ital. Seta. Ger. Rauhe seyden. Hisp. Cierta especie de lana muy delicada. Pol. Bawełna. Virg. Bawełna. Ang. Silke, bombye.] Tenuissimi generis, proximè ab asbesto ingeniatæ arbuscula, ex quo subtilissima fiunt vestes, quæ multis retro olim præsidium & decus erant. Plin. circa Elim Achaiæ nasci credidit. Sed universe ex India & Ægypto quo prodicit. Ptolomæus autem ait, byssum ex quadam arborum genere, quæ Alexandriæ populus æquat, foliis autem fructibus æquiparatur. Quam quum vidisset Apollonius, gavisus est, quòd lusco amicus, quem gestabat, quandò Gymnasio adhuc esset.

Byssinus, a, um. Quod ex byssi est. [German. Gall. De crosse soye. Ital. Cose de seta. Ger. Das aus rauhen seyden gemacht ist. Hisp. Cosa de materia de aquel arbol. Pol. Bawełniany. Virg. Bawełniany. Ang. Silken, or belonging to silke.] ut Byssina vestes, quæ fuerunt olim præsidium & decus Italiæ. Virg. Sidonii vertis Angel. Of silk or silken.

Cacíbo, nan. cer. Propriè est vocis perdicum. [χαχάζω, καγχάζω. Gall. *Chanter la perdix.* Ital. *Cacciar de' galli.* Germ. Gackern wie ein rebhun. Hispan. *Cantar de la perdiz.* Polon. *Kwakam jak kuropatwy.* Vngar. *As fiatly madar szokta magzodni.* Ang. *To gagle like a partridge.*] Ouid. de Philomela: (si modò id carmen Orieni deendum sit:) Cacabat ante perdix, hinc gracilis inopibus ales.

Cacabasingua Pomorum Solanum somniferum, apud Dioscor. l. 4. cap. 74 cacabunum.

Cácabis pen. corr. Vas aneum, in quo pulmentaria coquimus. [ϹΦΑΓΙΣ, ϲφάγις, χύτρα, χύτρος. Gal. *Chaudiere ou chaudron, marmite.* Ital. *Lauezza, caldiera.* Germ. Ein Kessel. Belg. *Een ketel, pot.* Hisp. *Caldera para cocer alguna cosa.* Pol. *Kocioł.* Vng. *Vas fazek, fözö.* Ang. *A great pan or potage pot.*] Plin. lib. 23. cap. 8. Succus in cacabo novo coquitur melius crassiusque. Paul. Iurecons. lib. 21. Ad legem Rhodiam quod ejus facta est pendet, & cacabum nō multū interest. Nam hæc pulmentarium coquendi, ille aquam ad potandum calefaciendi. Antiqui enim cahdam & frigidam eodem ad usu habebant. Apicius: Capita porrorum simul elixabis in cacabo novo, ut aqua ad tertiam deferveat.

Cacalia, κακάλια, Herba eâque & Leguminis vocatur, in montibus fere nascens, folia fert ex candida & magnitudine quę fermen dependet ejusdem nōnihil, minutis marginibus tinctis. Autores Plin. lib. 21. cap. 11. & Dioscor. lib. 2. cap. 108. Officinis Cornu agnelle vocatur, teste Ruellio l. 3. cap. 128.

Cácemphátōn, κακέμφατον, vel Cacophatō, κακόφατος. Durior in oratione sonus, exsulat ut plurimum compositione nascens: qualis est illud: Hunc tamen cum nay bus sequas. Item illud: O fortunatam natam me consule Romam. ¶ Huic contraria est Euphonia, *Euphonia.*

Cácheréxi. Cp. κακεξία, A medicis appellatur malus corporis totius habitus, quo alimenta corrumpuntur. [Pol. *Zła cerownie wy ſtawienie ciała, ktore ſie długą chorobą wrzuca.* Vng. *Hoſſu betegſegben valo teſtnek rothadaſa.* Ang. *Ill habit of body.*] quod fit quū longo morbo vitiata corpora etiam multo vacant, à humoribus tamen in ſe ſubſidentibus non coverunt. Qui hoc vitio laborant, Cacectici, κακεκτικοὶ appellantur.

Cáchimnus, ni. f. Solum vitis, à fundo ritis ſolum vocabulū. [ϹΦΟΝΔΥΛΟϹ, κρόμμυος ϲφόδρα. Gall. *Le deſſous, emplacement, ou fut la vigne arrachée.* Ital. *Ceppo, tronco d'arbore.* Ger. Das vnderſte theil am ſtocke, darein die reben gepflantzet werden. Belg. *Een vermaerlingh geſtoch.* Hiſp. *Caſa con cepa grande.* Pol. *Szczebur winny.* Vng. *Kertegaz labanak tövet.* Ang. *A ſtocke for vines to be planted in.*] Iuvenalis: Sed ſacris cujus rigidi cecidisse cachinni. Perſius: Ingeminat tremulos naſo crispante cachinnos. Hinc Seneca præcipit ut risus ſit ſine cachinno, vox ſine clamore. Apud antiquios non dentis tantùm dicitur, ſed & de quovis alio ſono vehementiore. Catullus: Procedunt, leviterque ſonant clamore cachinni.

Cáchinnō, nas, deponens: & Cachinno, as, neutrum. Immoderatè ridere. [ϹΚΩΠΤΩ, ϲκώπτω, γελάω. Gal. *Rire à gorge gorge ou deſmeſurement.* Ital. *Ridere immoderatamente.* Germ. Vnmaſſig oder vberlaut lachen. Belg. *Een luyde ende onmaetighe ſtemme maken.* Hiſp. *Reyr demaſiado.* Pol. *Śmiać ſie mocky.* Vngar. *Kerzegek.* Ang. *To laugh a loud or vnmeaſurable laughter.*] Cic. 5. Verrina: Ridere conviva cachinnari ipſe Apronius: nihil ſortè vidit magis cum ſervum ac ſordidum: dixit, quæ nec in periculo ac exitio ſuo ſibi tum tenere cachinnum poſſit. Lucret. lib. 4: Quam famulæ longè fugiant, furtumque cachinnent. ¶ Dicitur & de alio quovis ſono vehementiore. Accius: Sæva ſonando crepitu cingentes cachinnant.

Cáchrianáſſo, Ut diſſoluatur riſus: [χαχρυανάσσω. Gall. *Quand on rit.* Ital. *Riſo diſſoluto.* Germ. *Das man ſich vnnötig vnd vnzüchtig lachet.* Hiſp. *Reyr demaſiado.* Pol. *Śmiech mocky.* Vngar. *Kerzegés.* Ang. *Vnmeaſurable laughing.*] Cic. 4. Tuſc. Vt riſus concuſſum tit, vtque peteretur tamen cachinnatio.

Cachla, [Polon. *Słonecznik.*] Plin. lib. 25. cap. 8. Herba eſt quæ alio nomine Bupleuron appellatur. Vide ſupra.

Cachryes, κάχρυες. Sunt oblonga pancratiorum modo nucamenta, quæ ſquamarum compacta propendent ramis. Creſcunt hyeme, vere decidunt: quidam in ſaxoſis ſpontaneæ, & ſolo pendente decidunt: quidam in abiete, pinu, cæteris quæ id genus arboribus vere ſpiciantur. Vide Plin. lib. 16. cap. 7.

Cácia ſp. [קציעה. κακία. Gal. *Malice, malice.* Ita *Malitia, Vitioſitas.* Ger. Boßheit, böſe ſeuche. Hiſp. *Maldad, ſuziedad.* Polon. *Złość, złośliwość.* Vng. *Gonoſſag.* Ang. *Malice.*] Græca dicio in Latinorum ium non recepta, cum Cicero vitiositatem interpretari mavult, quam malitiam, quam vitiositas nomen ſit generalius ad omnia vitia pertinens, malitia ſpecialius. Apud veteres malitia inter adiaphora: hoc eſt, indifferentia connumerabatur, qualitie & bona & mala: ut Dolus bonus & malus. Vide apud Plautum dictum cum laude: Te cavem ſimulatum omnium malitia.

Cáco, Alvum exonero, ventris onus depono, excerno. [πίπτω, βοάω, κόπρον ποιέω, χέζω. Gallicè, *Chier, aller à la garde-robe.* Italicè, *Cacar.* Germanicè, Scheiſſen, ſein notdurfft thun. Belg. *Schoonen generen.* Hiſp. *Cagar.* Pol. *Wypróżniać ſie, kakam.* Vng. *Kakalom.* Ang. *To dung.*] Martialis: Venit ecce mihi miſero (nec te pudet) exspes amice. Raſſe habet vitio cantis ergo cacas.

Cácōſus, a, um. Excrementis fœdatus. κοπρώδης. Catullus: Annales Volusii cacata charta.

Cacúmino, as, n. f. deſyderativum à Caco. [χεζήσω. Gall. *Auoir fait de l'eau, vouloir aller à ſelle.* Ital. *Hauer voglia di andar del corpo.* Germ. Scheiſſen gedencken, oder ſein notdurfft thun wollen. Hiſpan. *Auer gana de cagar.* Pol. *Chcieć ſie kakać.* Vngar. *Szerelmakam.* Ang. *To haue a deſire to ſtoole.*] Martial. lib. 11. in Vacer. Cœnatum Vacerra, non cacavit.

Cácochýlă, hæc Cacochyma. κακοχύλα, & κακόχυμα, Dicuntur illæ cum malum succum habent: quibus contraria sunt Eychyla εὔχυλα, & Eychyma, εὔχυμα.

Cácodæmōn, malus genius. [τὸ κακοδαιμόνιον, κακοδαίμων. Gall. *Eſprit malin, ſorcier, phantoſme.* Ital. *Spirito nocumo, ſpirito maligno.* Germ. Ein böſer geiſt, ein böß geſpinſt. Hiſpan. *Demonio que parte de noche, angel malo.* Pol. *Zły mnich.* Vng. *Gonoſz lelök.* Ang. *An euill ſpirit.*]

Cácoethes, dæmon erasellibus, pectoris genetrix, & peculiarium prodi. [κακοήθης. Gal. *Mauuais courroux, mauuaiſe conſcience.* Ital. *Cattiua natura, mala conſcienza.* Germ. Ein böſe gemeinheit: böſe ſinnen. Hiſp. *Malas coſtumbres.* Pol. *Zły umyſł, złość.* Vngar. *Gonoſz, feketés.* Ang. *Euil conditions and manners.*] Mala & prepoſtera cogitatio. Nam κακοήθεια malum, & ἔθος mos: vel certè malus incretus ſanctis. Iuvenalis pro ambitione longiſſime videtur per ſimilitudinem, quæ quum ſemel animo inſederit, non facile amoveri poſſit. Horatius: Insequitur cupidos malè tutos cacoethes. Hemoleus in Cælij Sedulii Paradoſ. Poliorum miſcel. c. 69. ¶ Cacoëthe parcere & medicos appellantur ulcera maligna, quæ quum omnia tribuat aliquem ordinem locis, non tamen curantur: quia in ipſo aeris loco, (ut ait Celſus) inest malignitas, tantæque prohibet, quam in alium cerebus malorum humorum influxus ad locum recipitur.

Cácōſtomáchos, [κακοστόμαχος. Gall. *Qui a mauuaiſe eſtomac.* Ital. *Cattiuo ſtomaco, debile ſtomaco.* Germ. Der ein böſen vnd böſen magen hat. Hiſp. *Que tiene el estomago colerico.* Polon. *Niemy żołądek maiący.* Vng. *Gyomor gyomor.* Ang. *That hath an euill ſtomack or diſeaſed.*] Qui malum ac debilem ſtomachum habet: per eſt, vomitabundus. Os enim vomitabundi quia ſtomachus dicitur, propter vomitabundi ſonum ſolet. Cornelius Tacitus: De medico & tribune exhumandis reliquis, & ego ſi audiſſem, plane curationes eius non probaſſem. Etenim dandum ſibi non fuit, quum κακοστόμαχος eſſet.

Cácōzēlia, pen. prod. κακοζηλία, Ineptus imitator.

Cáctos. [κάκτος. Ger. Artiſchocken. Welſche diſtel. Pol. *Karczoch.* Vng. *Gonoſz kapor.* Ang. *Artichokes, or the ſtocke of ſea thiſtle.*] Herba eſt, teſte Plinio 21. cap. 16. in Sicilia nascens, quæ caules habet à radice emiſſos, & in terra terpentes, quos ederi Cactos vocant. Athenæo ream eſſe creditur, quæ Latinis Cardui, Græcis Cnaare vocatur.

Cacubalum. Herba acinos fetens nigros: quæ à Græcorum nonnullis κακυβαλὶς à Latinis vero, quòd ſtrumis medeatur, ab oſſeto Struma appellatur. Vide Plin. lib. 27. cap. 8.

Cácūlă, prænen. p. Miles ſervus, fabbus, clavis, ignes armatus ad tutelam domus nostræ. [משא כלים. κακοῦλα, ἡ φρούρησις σχεδία. Gall. *Vn gouuernail, timon de nauire.* Ital. *Reggitore, ſoſtenitore, ſoſtenimento di guerra.* Ger. Ein ſchutzherr, ein trotzer. Belg. *Een ſtarcke ſchutter ofte beſchermer.* Hiſp. *Nauio, ayuda, defenſa.* Pol. *Gwarek.* Vng. *Katona.* Ang. *A warriour.*] Dictus à κακὸς malus: hoc eſt, ligneis quæ ferebat Plaut. Vide & Calones dicti.

Cácumĕn, prænen. p. Summitas cujuscunque rei. [κακουμένη, κορυφή. Gallicè, *Sommet ou ſommité de quelque choſe.* Ital. *Cima, ſommità.* Germ. Ein ſpitz / Das öberſte theil an etwas dinge. Belg. *Een vermaerlingh, ſpitsy.* Hiſp. *Cumbre, altura.* Pol. *Wierzchek.* Vng. *Tet.* Ang. *The toppe or height of any thinge, or vttermoſt part.*] Cacumina montium, cacumina arborum. Cæſar 7. bell. Gall. Itaque trunci arborum, atque ramorum cacumina, quæ primo ſolo tegebantur, ab hoſtibus ſuccisa, atque deprimata ita reliquerant, ut non ſecus ac ſi ſponte natæ videantur, ipſa ſibi cacuminibus perpetuæ ſepes efficerent, quos non modò intrare, ſed ne perſpicere quidem poſſent. Virgil. 6. Æneid. Adhuc ſummo cacumine languet.

Cácō ſonāre, Aurium reddere. [κακόφωνος. Gall. *Qui rend vn ſon aigre.* Ital. *Suon acuto, penetrante.* Ger. Eyn ſcharffen ſchall geben. Hiſp. *Sonar mal.*

[illegible] Pol. [illegible] Vng. Tekos, hengy. Ang. [illegible] Ovid. 5. Metam. [illegible] Dos fruticum collo, fumus quæ carmina curat. De Actione Incantatrix carmen canit.

Cădĭcus, a, um, adject. cum. [illegible] Gallicè, [illegible] Italicè, [illegible] Germanicè, [illegible] Hispanicè, [illegible] Polonicè, [illegible] Vngaricè, [illegible] Ang. [illegible] Plin. lib. 22. cap. 5. Avium ovaria calore frigida, leporarium exhigere ieiuna, [illegible] nullius quantumvis nouelle, reliqua fere fastigio caeumnata.

Cădāver, neutr. pred. Corpus mortuum, à cadendo (cum in eum Hercules primum ab eo quod post mortem accidebat. Sic Hebraei [illegible] nebelah à radice [illegible] vasal, corruit: & Græci [illegible] magis proprie, cadere, dicebant. [illegible] Gall. Sa corps mort, charogne. Ital. Corpo morto. Germ. Ein todter leib. Belg. Een doodt lichaem. Hispan. [illegible] Pol. [illegible] Vng. Döglött. Ang. A carrion, a dead body or carkas. Cæsar. de Bell. Gall. Quod hominum millibus octoginta unoloco tacta tot vitis, propinquis, consanguineis suis nostris ademptis, funestum esse existimabant, si pertinaces eâ victoria præda decertare cogerentur. Translatum & ad alia, ut etiam de oppidis loco quæ ita quando quæ dicatur. Serv. Sulp. Ciceroni. Tot oppidorum cadavera projecta jacent. Horatius etiam à Cornelio deducit. ¶ Vivum cadaver, [illegible] Proverbialiter figura dicitur de [illegible] Antigonus: [illegible] Hunc arbitror, vivum ut cadaver [illegible] Hunc egri vere

manu collecta, sed sui spõe in terram cecidêre. & Cadiva fabia, quæ per se exarboribus cadunt. Paulus Collegi malo poli æquinoctium autumnale, cadiva separari, frameeris, flortis, pabulo vel item.

Caduceum, n. Mercurii virga fabulose fertur, qua ille ad dissidia & discordias tollendas utebatur, a cadendo dicta, quòd contentiones & bella caderet facta. [Belgicum. Gal. *Vne verge blanche que pacifioit ceux qui estoyent en controuerse de paix.* Ital. *Vna verga fatata con la quale accordaua gli ambasciadori & mandaua chi gli pareua.* Germ. *Ein Zauberstab Mercurij, mit welchem er die streitenden scheidet.* Belg. *Een Toouerstaf.* Hispan. *Vara de Embaxador.* Polon. *Laska ktora rozgniewanych ku sobie pogadza. Laska ktora wszystkie ogniewy gasi.* Vng. *Békeségnek pálcza.* Ang. *A white wand which reconciled or ambassadours that came for peace did beare.*] Nam quemadmodum per fœciales bella indicebantur, ita per Caduceatores finiebantur. Nili immeritò itaq; Mercurio qui orationis deus, & denique omnis habebatur, obligatum est caduceum, quòd fidei dentium animorumq; oratione concipiat fœdera. Caduceum Aegyptii injecerunt draconum dracontia, maris & fœminæ figuraverunt, qui pariter media se volumine, nodo, quem Herculeum vocant, hos alligatura, priorisque partibus reflexis, in modum circuli ofculo jungunt. Hanc virgam Apollo dicitur invenisse, & Mercurio contulisse, ita vicissim ab illo accepta. De draconibus autem adducen additis hanc affectam rationem Mercurium, quum hanc virgam manu tenens in Arcadiam profectus esset, duos serpentes pugnantes in vepribus virgaque interposita dictu facilius pacatos dixerunt. Ad cujus rei memoriam posteri caduceum draconum duorum circumdatum fecerunt, qui cum in pacatis, cujusque certaminibus tollendis usi sunt. ¶ Pallas caduceum sibi vendicat. Dei falcam quoties aliquis donat munerator & ad concordiam invitatus.

Caduceator, m. I dicitur legatus qui pacem pertractat à caduceo quem manu gestabat. [שגיר *Sir regis.* Gall. *Ambassadeur de paix.* Ital. *Ambasciadore.* Germ. *Ein Friedstifter.* Belg. *Een vredemaecker.* Hisp. *Embaxador.* Pol. *Posel pokoiowy.* Vng. *Békeségszerzőbeszédes.* Ang. *An ambassadour, or peace maker.*] Cato: Caduceatori nemo Romanus credet. Livius lib. 28. bell. Pun. Alioquin, ne in acie res esset, caduceatorem misit, &c.

Caduciter, rarò: quo Mercurius vectatus est. Quum enim Mercurius Iyrum in Cyllene montis Arcadiæ reperisset, eam ad Atlantidem matrem tulisset, quòd Maia mater eius illarum numero esset, ac non nisi pòst deperditos fuisset ab Apolline boves tuos abigere, quò facilius venia ab eo impetraret, Apollini tradidit: cum citissime, ut lyram à te primò inventam prædicatet. Quamobrem Apollinem ferunt virgam quandam Mercurio dedisse, quam manu tenens, in Arcadiam profici cœpisset, inventos ab eo fuisse draconum duos simul ligatos, & inter se mutuò pugnantes: quos visa virgam interposuisse, & dicto citius prælium diremisse. Qua re conspecta, hujusmodi virgam pacis gratia ei dictum est constituisse. ¶ Unde factum est, ut legati pacis Caduceatores cicerentur, posteriq; ejus rei exempla Mercurio virgæ deinceps draconum circumdatum similitudine ubique adhinxerunt. Hujus virgæ potestatem describit Virgil. Aen. 4:

Tum virgam capit, hac animas ille evocat Orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit:
Dat somnos, adimitq;, & lumina morte resignat.
Illa fretus, agit ventos, & turbida transit. Nubila.

Cădĭrĕtum. [Germ. *Ein Stinckerbeche.* Bel. *Een Dreck beer.* Pol. *Sedmionowe item, Nawatek wielgakow.* Vn. *Mirha fabol, Gauge fabol.* Ang. *A carrion, a stinking vessel, a vessel.*] Tenentorium, sive cadentia, qua merces reguntur à Cadurcis Galliæ populis, ut inquit Plinius, apud quos lini præstantia palmam abstinet in culcitris. Juvenalis: Intrat rorbebere regens, nivisque caduræ. Sunt qui putent esse vela illa pensilia, quæ lecto obtenduntur: aut etiam regmen quoddam quadratum, cunile est illud, sub quo principes in tolerationibus pompis vehi videmus. Inven. violato pœna caduceo.

Cădĭus. [קד *cado, agis.* Gal. *Vne cruche.* Ital. *Caruile, botte.* Germ. *Ein Wasserfas.* Hisp. *Vasija de vino.* Pol. *Wowe fasky.* Vng. *Kaddordo.* Ang. *A water vessel, a pipe, a barrel.*] Vas vinarium, quo vinum conditur, urvulæ Actonicæ ius prima corripitur. Martialis in Varianis condita musta cadis. Continet congios decem, vel (ut alii volunt) duodecim. Primi in Alpibus tusticados ligneos circulis cingendos excogitarunt.

Cæcĭas, æ. m. Ventus qui ita flare dicitur ab Aristotele, non ut nubes propellat, sed ut actu vocet. Flat inter Aquilonem & exortum Æquinoctialem. Plin. libro 2. cap. 47. Narrant & in Ponto Cæcian nubes retrahere nubes. De hoc idem multa apud Erasm. in Adagiis.

Cæcĭlĭa, æ. f. p. Genus serpentis cæci, unde & nomen accepisse videtur. [Polon. *Wegyrnowe.* Vngar. *Kurta vekfargy.* Ang. *A snake with very short blinde.*] Colum. lib. 9. Vtil & magnorum animantium tuta nexia venena. Nam & vipera, & cæcilia lapsu quum in pascua bas improvide superebuerit, acellia aures mortiferum imprimit. Vide quæ cum cap. 13. lib. 6.

Cæcĭlĭum, [κωνωπεῖον. Pol. *Komarowisko, Komarowe.*] Strabo. Vnus generosissimum tic dictum à Cæcubis Campaniæ populis, apud quos nascitur. Plin. lib. 14. Servi & Cæcubi obtentum magni. Hos jungunt Falerni, Calent. Martial. lib. 13. Cæcuba Tundanis generosa tegunntur Amyclis.

Cæcĭus, m. I. Oculis captus, cui cæcus. [עור *Iuer, ivr, ivrim.* Gal. *Aveugle.* Ital. *Cieco.* Germ. *Blind.* Hisp. *Ciego.* Pol. *Slepy, niewidomy.* Vng. *Vak.* Ang. *Blinde.*] ¶ Quandoque idem est quod intidioter, occultè malus, latens, tectus, qui videri non potest. *Cæcum vitium.* Columel. lib. 11. Ex quibus sæpè contingit mutuæ cæci mores, quorum cautus remedium quidem persequi queunt. Cicero contra Rullum: Cur hæc est tam obscura in æquitate cæcum? Idem de Orat. Rei cæcæ, & ab aspectus judicio remotæ. Sic Virgilius etiam Vada cæca, & Cæcos scopulos vocat qui sub aquis occultantur, ut oculos fallant. ¶ Transfertur etiam ad animum: ut quum aliquem Cæcum esse avaritia, furore, amore aut odio dicimus. Cicero pro Sexto Rosc. ipsos cæcos redeat cupiditas, atq; avaritia. ¶ Sic dicimus Cæcum ardorem, in qua non videmus. ¶ Vestigia quoque ægre dicuntur, quæ in obtusa aut in cogesta via vertuntur. Virg. l. 6. Aeneid. Cæci regentes filia vestigia. ¶ Item Locus cæcus dicimus in quo non videmus. Cava fossa, cæca cadens, cui fuit obtegmen. ¶ Cæcum vallum, in quo præcuti pali affixi herbis vel frondibus occultantur. ¶ Item Cæcum intestinum, quod ileon vocant, & colon finem, parvo obiongoq; ventriculo est affixum appellatum ab eo, quod ingressum exitus adversum non respexit. Solidos cum vicinos habeat, ut plerumque carnis unum cutis, & extra carere videatur. ¶ Vel cæco apparet, proverbialis hyperbole frequens apud auctores, ita re vehementer perspicua. ¶ Cæcus cæco dux, κυφὸς τυφλῷ ὁδηγός. Adagium evangelicis quo nuchrius celebratum, quo utiliceb it, quoties indoctos indoctum docere, insipientes imprudens consilium dare conabitur. Alludit ad proverbium M. Tullius Iun. de Fin. lib. ultimo: Cæci quasi corpio, τυφλὰ κυνηγέτου δόγματα, dicimus absurda, quoties ipse qui præscribit, non intelligit quid dicat Socrates apud Platonem in Theæteto. ¶ Hinc prosecutum est Cæca perditio, ἀλόγιστος. ¶ Neque cæcum dicere, τυφλὸν ἐπιτιμᾶν, inventum cōsutorem, κακοῦργος ἐπιτιμᾶν, malum accusare. Subaudiendum, adhibeas, Disce, sed à doctis: Cauditum pete, sed à consultis. ¶ Quid cæco cum speculo? si τυφλῷ τί κάτοπτρον; Citatur à Stobæo versiculus ex Epicharmo: τίς χρεία λύχνων ἐν εὐφροσύνᾳ παρούσᾳ; id est, Luminibus etiam cum specio quid est rei? Quo sensu apud Livium Thebis Thessalo? quò regem juvenem sacho? quo divinas tu qui cæcus es?

Cæcŭlus, diminutivum à Cæcus. ¶ Est & nomen proprium filii Vulcani hujus mater quum juxta ignem sederet, scintilla paticulla quædam in eadem gremium evolavit, ex qua mulier concepit: peperitq; filium, quem pottæ ob nativum parvitatem Cæculum vocavit: à quo Cæculos ortos putant, quorum tam ea Roma nobilissima fuit. Hic collecta juventute, postquam dia latrocinatus esset, Prænestinam civitatem in montibus condidit: & quum ad tales vicinos populos invitasset, ut eos ad novum ritum sacrificia haberent, & pro gloria jactare se Cæculi Vulcani. Quod quum illi non crederent invocato Vulcano ut se fortissimo comprobaret, omnes illius multitudinis chorus ei flammis circumdatus. Quo facto commendationes simul habuerunt, & Vulcani filium esse credidêrunt. Hæc Servius in illud Virgilii lib. 7. Aeneid. Nec Prænestinæ fundator defuit urbis: Vulcano genitus pecora inter agrestia regem Inventum q; focis omnes cum matre crecidit artas Cæculus, &c.

Cæcĭtās, ātis, f. Privatio visus: Tum de corpus, quam de animum refertur. [עורון *Iuerun, ivrun.* Gal. *Cecité, aueuglement.* Ital. *Cecità, accecamento.* Germ. *Blindheit.* Hisp. *Ceguedad.* Pol. *Slepota.* Vng. *Vaksag.* Ang. *Blindnesse.*] Cic. de Amic. resp. An tibi lenonis obesset cæcitas eius quàm libidinis? Idem pro Domo. Pœna omnis oculorum ac cæcitate mentis est conversa.

Cæcŭtĭens, ntis, m. f. Qui cæcus natus est. [עור מלדת *Iuer meleda.* Gall. *Aueugle de sa nativité.* Ital. *Nato cieco.* Germ. *Ein geborner Blinder.* Hispan. *Nacido ciego.* Pol. *Slepy z urodzenia.* Vng. *Vakon született.* Ang. *Borne blinde.*] Lucr. libro 4: Nam cunctis cæcigenis, fixis aut lumina nunquam Aspexêre, tamen cognoscant corpora tactu.

Cæcŭtĭo, īs, ītum, ītu, n. Cæcum facio, excæco. [עור *Iuer, ivr.* Gall. *Rendre aueugle, aueugler.* Ital. *Accecare.* Germ. *Blind machen, blenden.* Bel. *Verblinden.* Hisp. *Cegar, hazer ciego.* Pol. *Oslepiam.* Vn. *Megvakitom.* Ang. *To make blinde.*] Plin. de vitis. Clesibius Potitios Herculis sacerdotes pretio corrupit, ut sacra Herculea

ferocos publicos educerentur de cæcatus est. Cicer. 4. Philipp. Sed ipse rapiebat, quæ quondam cæcarat animos eorum. Idem pro domo tua: Argenti & supellectilis mentes eorum excæcatæ esse quæ cum. Cujus caput Etrusci, Excæco, quod est vaticide, seu pectinate excæcato. Liv. Verum ea res ita, ni celeritas attingat, excæcatos. Obcæco, de quo infra.

Cæcitas, atis, n. g. Parum video: [τυφλότης. Gal. Aveuglement, ne voir guere, mauvaise veue. Ital. Debolezza, quasi cecchezza. Germ. Blindheit. Belg. Blintheyt. Hisp. Ceguedad. Pol. Ślepota. Vng. Vaksaag. Ang. Blindnesse, blindhead, or lacke of sight.] & Caruncula, quæ sensu caret. Var. Vtrum oculi nobis excæcantur, an ego oculi servos in arma contradore vos? Hieronymus ad Paul. Veritas illi, qui non cæcata cæcutit lectione.

Cæcubus, as. Obtusum vinum habeo, cæcos facio. [τυφλόω. Gal. Rendre aveugle, assoupir les yeux. Ital. Vedere poco, accecare. Germ. Einblöd vor sömen. Blöder haben. Hisp. Cegar, hazer ciego. Pol. Zaćmić. Vng. Valak, homalyosittok. Ang. To be dimme sighted.] Tollet. Cæcultare, cit. ex cor. Plaut. Nimium mihi oculi cæcultant? Est nebula nobis? Festus.

Cæcilii rubentes. Dicti sunt à Cæcilio quodam, qui eas in via Appia ædificavit.

Cædo, as, cecidi, præsidi, præcisum, verbum activum. Percutio, feio, verbero. [κόπτω. Gal. Frapper, battre, tuer, tailler. Ital. Percuotere. Germ. Schlahen, tödten. Belg. Slaen, doodslaen, hout hacken. Hisp. Herir, matar, cortar. Pol. Bić, zabić. Vng. Vagyok, ölekkel, vágok, ölök. Ang. To beat, to kill, to cut, to strike.] Terentius: Ad. Verberibus te cædam in pistrinum. Dave dedam. ¶ Interdum idem quod impedio, præcido. Cæsa de Dolia. Arbores cædendum aut sanciendæ tempestive curat. Tepadium: Qui tabulam id cædit, dedavit, interpsit. ¶ Item Occido. Virg. 12. Æn. Cæduntur vigiles. ¶ Pontis quandoque pro immolo, sacrifico: ut apud eundem: Cædunt binas de more bidentes. ¶ Item pro frango. Cicer. 3. Verr. Cædere jam navis, instare ferro. ¶ Cædi reflexivum, apud eundem ad Quintum Fratrem, est testium multitudine vergeri, premi, convinci. ¶ Hujus compositi sunt Abscido, Concido, Circumcido, περιτέμνω, Occido, Excido, Incido, Intercido, Occido, Præcido, Recido, & Succido quorum pen. producitur. ¶ At Cædo sine diphthongo, est præterea: & supinum cæsum facit, multaque significat [סכך, סתם, חתך, קצץ, כרת, שחט, שבר, נתח, נתך, נתק, נתר, נתש, נתץ, נתר, נתש, נתץ, נתר, נתש, נתץ

ossibus arcendis.] Plin. lib. 13. cap. 4. Cælestes palmarum sylvæ. Cœlestis lucus, sylva dicitur, quæ nunc excisa est.

Cælestura, Vide CÆLO.

Cælebs, generis communis, Vir sine uxore, non maritus sine matrimonio, ἄγαμος, ἄνυμφος. Gal. *Qui n'est point marié, sans femme.* Ital. *Huomo senza donna, senza moglie.* Germ. Der oder die ungeehlicht ist, ohne Ehegemahl, ohne Frau, ohne Mann. Belgice. *Ongehuwt.* Hispanice. *Varon soltero, mugerzuela.* Polonice. *Kawaler, panna, gdy ani za mąż, ani za żonę nie idą.* Vng. *Egyedülvaló, egyedülvaló személy.* Ang. *Bachelor, single man or woman.*] Dictus cælebs (ut inquit Hieronymus) quòd cœlo dignam vitam agat, qui cultu careat. Augustin. Cælebs est non habens uxorem, vel quæ non habet maritum: qualia sunt animalia in cœlo, quæ absque coniugetant, & aggregata non attendamus. Illi accipiunt Cælibes non tam propter uxores carentibus, quàm pro cæli & omni rerum habitu primum. Sed proprie dicitur Cælebs, qui uxorem non habet, etiamsi concubinas habeat. Nam Cælebs & maritus contraria sunt. Matt. lib. 12. Corrumpis sine ratione cælebs. Hoc est, corrumpis alienas uxores, quarum ipse vivas in cælibatu, nec habeas uxorem, quam illi vicissim possint corrumpere. Quint. Nunc clarus, an obscurus magistratus, an privatus civis, an peregrinus liber, an servus, maritus, an cælebs partes libenter, an arbitrabit. Cicero de Legib. Cælibes esse prohibento. Hoc dicimus Torum cælibem, & vitam cælibem, aram in cælibatu. Ovid. Quæ non fecerat cælebs te vitta tenere.

Cælestis, is, me. Pro viro, qui agit sine uxore. [ἄγαμος, Gal. *Celui qui vit sans femme.* Ital. *Huomo di celeste vita senza moglie.* Germ. Der nicht ein Ehegemahl hat. Hisp. *Soltero, mugerzuela.* Pol. *Żonaty, panna.* Vng. *Egyedülvaló, egyedülvaló személy.* Ang. *Bachelor, single man or woman.*] Mart. Cœlestis Mercatius petitur cælebs harum. Sueton. Veriis, amissa uxore Lepida, duabus quæ ex libertis, manserit in cælibatu.

Cælia, panis genus ex frugibus confecti, cujus meminit Plin. lib. 22. cap. 25.

Cælibaris hasta, dicebatur, qua caput nubentis comebatur, quam in corpore gladiatoris occisi fixissent, ut fieret illi copia & furandi eam corpore gladiatoris. De cum viro nova nupta esset copulata. Festus.

Cælo, as, avi, Sculpo, incido. [γλύφω, γλαφύσσω. Gal. *Graver, engraver.* Ital. *Scolpire, intagliare.* Ger. Graben, einschneiden, oder eingraben. Bel. Beeldert. Hil. *Graver de taille douce, graver.* Pol. *Rzezbić, wyrzynać.* Vn. *Kimetszöm, kivésegetem.* Ang. *To carve, grave or engrave.*] Cic. 1. de Divinat. Hanc speciem Praxiteles cælavit argento, & noster expressit Archias versibus. Virg. Cælatæque fores dictæ virum. ¶ A cum cælata vasa dicuntur, quæ veteres Acesa vocabant, quòd circumcidendo fiant & cælum, ἀνάγλυφον, ipsum instrumentum, quo quippiam cælatur. Plin. lib. 33. constituxit hoc verbum inter eorum, quæ prætium signant. L. Crassus, *magnum*, orator, duos scyphos habuit Mentoris artificis manu cælatos, sestertiis centum: confessus est tamen, nunquam lubentius usum propter verecundiam autum.

Cælatūra, æ. f. Ars est cælandi, aut ipsa sculptura & incisio. [γλυφή, γλύμμα. Gal. *Graveure ou Ciselure, metier de graveur.* Ital. *Intaglio, scultura. Lavoro di rilievo.* Ger. Die kunst des erhabenen, ausschneidens, oder Eingrabens. Hil. *Obra de relieue, obra de figuras.* Pol. *Rzezba, rzezanie.* Vn. *Kimetszés.* Ang. *The art of graving or carving.*] Plin. lib. 19. cap. 4. Superq; pictinarum operibus, & cælaturis vivere. Idem lib. 33. cap. 12. Quippiam in aurum fluere. Cælaturæ, & cælaturæ effe dixit.

Cælātor, oris, [γλύφος, γλύπτης. Gal. *Graveur ou Ciseleur.* Ital. *Scultore, intagliatore.* Ger. Ein Ausgraber, Ausschneider. Hisp. *El que labra de relieue.* Pol. *Wyrzynacz.* Vng. *Kimetsö, faragó.* Ang. *A graver, carver or engraver.*] Quint. lib. 2. cap. 4. Cælator vasculum dedicarat, & pictor tabellas. ¶ Argenti cælatores. Plin. lib. 34. cap. 8.

Cælātūra, æ. f. Idem quod cælatura. [γλυφή. Ant. Engraving, carving.] Oric. 13. Metamorph. Neque enim clypei cælaturas novit Oceanum, & terras cum, aliaq; sydera cælo.

Cællo, cæcidi, cæsum, & gemino i, scriptum. Verbum antiquum & quo solebant in compitalibus etiam, significare percutio, aut frango, verbero, cædo. Præteritum facit Cecidi, vel cæcidi, & supinum Cæsum. ¶ Hinc fiant cōposita Percello, Procello, & Recello: Percello is dicitur quòd percutio, pello, frequenter ad animū transferunt. Fest. in And. Percellit illicò animum. Procello idem est quod propello, vel everto. Inde Procella de quo suo loco dictum. Item Recello idem quod reclino. Est & Cello, sine diphthongo scriptum, de quo vide infrà.

Cælum, i. n. Instrumentum ad ferri pecudum aptum. [Palon. Palo. Vn. *Vsló.*] Quidā à cælo, as, à cello deductū putāt.

Cælum, i. n. Ulcus in oculi cornea tunica, latius quàm bothryum, sed profundum minus. Avicenna Calimie vocat.

Cælus, Vide CELSVS.

Cælum, i. n. Instrumentum, quo cuduntur argentarii, cum vasa fabricant, aut quo sculptores, aut statuarii exarantur in lignis, aut lapideis simulachris hi pedes. [חרט *Mahat. γράμμα, γλυφεῖον.* Gal. *Burin ou autre instrument à graver.* Ital. *Scalpello.* Germ. Ein Ausfeiber, ein Schneidemesser. Hisp. *Buril.* Pol. *Rydel.* Vn. *Vsló.* Ang. *A graving tool.*] Vide est cælo fabricata Myrmex.

Cœlum, [שמים *Schamaim. οὐρανός.* Gal. *Ciel ou firmament.* Ital. & Hisp. *Cielo.* Ger. Der Himmel. Belg. Den Hemel. Pol. *Niebo.* Vn. *Menny, ég.* Ang. *The heaven or firmament.*] Vno nomine dicitur tota mundi pars, quæ est tanquam tecta omnium rerum, quam plerique philosophi Æthera appellant: ita dictum à celando: hoc est, occultando quòd intra se omnia celet, & cooperiendo tecta rerum imagine, quæ in eo quodammodo cælata apparent. Ambrosius lib. Hexam. Cælum, quòd impressa stellarum lumina habeat, quasi cælatum appellatum: aut argentum, cum stellis eminentibus refulget, cælatum dicimus. Varro ait cælum, quasi κοῖλον, hoc est, cavum, dictū putat: & sic perspicuum, ut cælum videretur. Cicero Pomp. Pompeii omnes, licet aliquem non ex hac urbe mittam, sed de cœlo lapsum intuentur. ¶ In cœlum ferre vel tollere, Est summis laudibus afficere. *ἐγκωμιάζειν.* Cic. Attic. lib. 3. Salaminii posse a cœlum deferri sese ostentarunt. ¶ De cœlo detonuit, Est de summa hominis gratia detrubari. Cicer. 6. Philipp. Collegam de cœlo detrusit. ¶ Philosophi, decem cœlos esse dixerunt, quarum septem à planetis appellantur, Luna, Mercurius, Sol, Venus, Mars, Iupiter, Saturnus, octauum, fixarum: nonum, crystallinum, quod ipsum circumferatur, octauo, frigidum, decimum, Empyreum, quod per se ipsum immotum, & quietum sit, quòd in eo omnia sapientia, quod per se ipsa cognoscant, & pellucent. Plutarchus in eum hunc vocat locum Platonis, qui ultimum posuit philosophi putantur. Primum modo vocaverunt. Vide omnium cœlum beatorum sedes, ab Ennio philosophi ἐμπυρίαν, quod ideirco theologi ἐμπύριον cognominarunt, non quòd calore, sed splendore & claritate cæteris antecellat, ἀφ' οὗ γὰρ ἐκκαίεται. Inde cœlum crystallinum, cœlum stellatum, cœlum Saturni, cœlum Iovis, cœlum Martis, cœlum Solis, cœlum Veneris, cœlum Mercurii, & cœlum Lunæ. Hæc fusius tractantur lib. de Cœlo ad Aristotele. Cicer. 4. Tusc. Cœlum hoc in quo nubes, imbres, venti, que cogantur, cuius & hortatione, & cohortatione est propter exhalationes terræ. ¶ De cœlo ruit, est subito affari. Cicero lib. 2. de Divinat. Summanus de cœlo tactus. ¶ De cœlo servare, Et cæli fata observata, ad quæ alia dictum re. Auspicia enim non ad terrena cœlo tota contra stabilita, aut plaga tubabantur. Cic. in Vatinio. Quòd eo die fulsit, de cœlo esse servatum. Idem Attico lib. 2. Me profecisse per omnes dies comitiales de cœlo servatum. Plin. lib. 11. cap. 37. cœlum capitis, craniorum videtur appellasse, eò quòd capillorum eo tegatur, et sinciput hæc cœlos Hoc (quod est cicerum excellissimum, proximum) cœlo capitis, sine rima, sine cruore, sine sordibus. ¶ Interdum Cœlum sumitur pro aëre Virg. 1. Aeneid. -maria ac terras, cœlique profundum. Idem Georg. 1. -& varium cœli prædicere morem. Vid. Servius, Cœli ridet, aëris. Lucret. In hoc cœlo qui dicitur. ¶ Aër Plinio hic hinc cœlum appellavere majores, quod alio nomine Aëra dicimus, grandines fiunt & pruina, imbres, procellæ, turbines ventorum. ¶ Cœlum pro vivarum regionibus, ut terra pro mortuorum sepulcris, in illa Virg. lib. 6. Aeneid. Sed tollo ad cœlum cunctantes, hoc modo manet: cuius fecit Dii nubes, ea nos inferis tuperi habemus. Macrob. in Somn. Scip. cap. 15. ¶ Cœlum ejurare, qui fidem deorum negant: Poetæ, qui Terra fœtore ex nimia humorum ductu, Saturnum, Iapetum, Dejgnia, & Atlantas genuit. A cujus nimirùm formositate, supremum corpus Cœlum dictum fuisse appellarunt. ¶ A cœlo ad terram. Ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. Proverbialis figura, pernicie celeritatis, quæ cum celeritate cernere, ab extremo initio significat supremum finem. Plaut. in Persa. ¶ Nec me cœlum nec terram attingit. Οὐδὲν ἐμοὶ προσήκει. De re vehementer absurda atque alienissima, quæque ad vicinitatem nemini cedat, dicitur agitur. Lucian. in Pleu. comante. ¶ Cœlum digito attingere, proverbiali hyperbole dicuntur, qui longè supra mortalium conditionem, ac dis proximi esse videntur. Cicero ad Attic. lib. 2. ¶ In cœlo esse aliquem, proverbiali hyperbole dicimus, qui est supra modum formosus, ac gratiosus. Cicero ad Attic. lib. 2. ¶ In cœlum expuis, ἐς τὸν οὐρανὸν πτύεις. Id est Paris, quod in eum ipsum reciat caput. Aut ubi alteri nocere quæ facile possunt lædere. ¶ In cœlum scalam ἐς τὸν οὐρανὸν κλίμακα φέρειν. Est apud Xenophontem & Suidam, de eo qui non sufficit laborare ad eum finem ad quem accedere, quem se non possit adipisci. Nihil enim ferre quenti, qui cœlum figitam conquet, nisi quod de ex videtur petere. ¶ Cœlum ruat, longi proverbii species obscuræ, qua fiducia exprimitur. Sic enim solent, qui fidem hominum prodidis, exclamare, ὁ οὐρανὲ, ὁ γῆ. Theognetus apud

tus apud Athenæum. ¶ Mare cælo miscere, Proverbialis hyperbole, pro eo quod est, omnia perturbare, nihilq; non facere. T. Livius: Quid est quod cælo terram, terræ cœlum misceant? Lactantius in Dialogo Promethei & Mercurii. ¶ Cœlum terræ tangit: Proverbialis hyperbole apud Virg. & cœlum terra attingit. Convenit minaces & feroces, Thrasonesq; magniloquos. ¶ Toto cœlo errare, proverbium est, a vero valde aberrare, quod ostendit Macrobius Saturnal. lib. 5. ¶ Ad huc cælum volvitur. Proverbium quo erudiebit, quoties tegi fortunæ ictus admittere, quibus tegi fortunæ ictus admittere, quibus tegi fortunæ ictus admittere, quibus

noture. [Vng. Ek. *eey fewr*. Angl. *Blick is kie coloured be nature.*] Caerulus: Cærula verbenas adspergis aquæ palmis. Et apud Virg. li. 10. Aeneid. Iretæ cærula. Interest igitur inter cæruleum & cæsium, quòd Cæruleus naturæ color est: Cæsius manu factus, fingit & imitatur. Cornutus Stoicus hoc dedicit vocab.

Cæsium, Substantivum, seu potius in plurali numero Cæsia, pro mani sequentis fine accipitur apud poetas. Virgil. 3. Aeneid. Aeneas turpes cæsia pomas, & cærula verunt.

Cæsium, Æreæ genus est, quarto iuri aq; argenti metallo nascitur: plurimum autem cuprum sunt genera, Aegyptium, Scythicum, & Cyprium. Vide Plin. lib. 34. cap. 12. & 13.

Cæsa, quæ & incisa vocantur, sunt particulæ ossium, quæ Graeci κοπτὰ vocant à secundis partibus, quæ κόμματα. Membrum enim est pars periodi explanans verbis absolutè aliquid significans, hoc modo: Est vereor, judices, ne turpe sit pro tantis tanto viro dicere incipienti. Cæsum autem pronunciationis ex eiusdem aut plurium verbis nondum quidquam absolute significans, hoc modo: Si vereor, judices, ne turpe sit. Cæsa oratio dicitur quam non efficiunt membra et connexione verborum, sed singula verba aliquid significantia præstruitur, hoc modo: Qui est ille Gellius? Armiger Catilinæ, fipator ille corporis, concionator tabernarium, lanista forti. ¶ Veteres etiam Cæla vocabant, quæ postea Cæla dicta sunt quæque erant tela Gallis peculiaria, sicuti Rumatis pila, & Macedonibus sarissæ. Varro: Qui gladiis ejecti sine cælis, cum sine cæsis essent.

Cæsile, quod hic corruptè legebatur, vide CASEALE.

Cæsities, ei, f. q. Coma. A cædendo enim ideoque propriè virorum est. [עֵשֶׂו *pilosus*, שֵׂעָר *pilus*, שְׂעִירָה *pilosa*, שָׂעִיר *pilosus*. Gall. *Poyl*. Ital. *Zazzera*. Germ. *Haar*. Hisp. *Cabellatura*. Polon. *Włosy*. Vng. *Haj*. Ang. *Hair*. Plaut. in Mil. Vide cæsaries quàm decet. ¶ Cæsaries promissa est, longa, apud Liv. lib. 5. ¶ Unde Cæsarati, comati dicuntur. Plaut. in Mil. Qui mihi eos admittierint cæsariatos.

Cæsăriātus, [Vng. *Hajas*.] Cum Plauto utitur in Apuleius libro de Mundo: Videas & viridantibus comis Cæsariatum esse cæmum.

Cælion, Cælius, Vide CAEDO.

Cæstis color. Oculorum proprius est, quem & Pelinum à pelium oculis nonnulli appellavere. [γλαυκὸς γοργὸς. Gal. *Turquoisfarb der augen*. Ital. *Color di cerula, azzurro*. Germ. *Graulicht*. Hisp. *Color garçeado*. Pol. *Siwy*. Vng. *Kek, szürke*. Ang. *Grey of colour*.] Quem admodùm & Graeci γλαυκὸν quod nocturnorum oculorum fuliginem repræsentet. Est autem hic color subviridis, igneo quodam splendore micans: qualem in iconis oculis pontificum conspicimus. Hujusmodi oculos Minervæ, Ferrei tribuunt, bellorum præsidi, utpote præferocis animi indices: unde & γλαυκῶπις à Graecis, à nullis Cæsæ oculi epitheto appellatur. Est autem hic color diversus à cæruleo, manifestè eos distinguente Cic. 1. de Nat. deor. ubi sic habet: Apollinem semper imberbem, cæsios oculos Minervæ, cæruleos Neptuni.

Cæsărius, pen. prod. Qui cæso matris utero nati sunt. Plin. lib. 7. cap. 9. Primus est ex Cæsarum familia, à cæso matris utero dictus qua de causa & Cæsones dicti.

Cæspes, genet. mas. cit. à Cædo si, & significat terram cum herba avulsam, seu in modum latericii cæsam. [גֵּזִי *gleba*, דֶּשֶׁא *herba*. Gal. *Motte de terre, gazon, Motte de terre labouré*. Ital. *Cespa, cespite, Zeppa*. Ger. *Ein Wasen von Erden ausgestochen*. Belg. *Een turf van erde*. Hisp. *Cespede, terron cavado*. Pol. *Darn*. Vng. *Fejérs föld*. Ang. *A sodde, or turffe*.] Virg. 1. Aeglog. *Nec pecoris & tuguri congestum cæspite culmen*. ¶ Ex cæspite aggeres castrensia fiunt. Lucan. lib. 1. Exhibitus rapto monstrat de cæspite campos aggere. Pitheus secures intra tentoria sonitus. Docet Vegetius quòd altitudo aggeris latitudine cæspitis cingentis debeat.

Cæspĭtĭtĭus, a, um. Quod hic ex cæspitibus. [גזי *gleba*, דשא *herba*.] Gal. *Fait de motte de terre*. Ital. *Fatto di terra cespede herbosa*. Germ. *Das aus Wasen gemacht ist*. Hisp. *Cespedoso de cespedes*. Pol. *Darniany*. Vng. *Az mi hantsi földből*. Ang. *Of sodds or turffe*.] Vade Tribunal cæspititium, vocatur suggestum ex cæspitibus factum. Flavius Vopiscus: Deinde concursus ad cæspititium tribunal. ¶ Aræ cæspititiæ, ex cæspite congestæ. Iunius Capitol. Centum aræ uno loco cæspititiæ extruuntur.

Cæspĭto, as, penult. corrept. act. p. Pedem offendo ut quasi mercogas, ad cæspitem offendo, cæspito. [נשׁב *dissipat, negligere, spernere*. Gal. *Broncher, trebucher*. Ital. *Inciampare, intoppare, urtare*. Germ. *Stolpern, sich mit den Füssen stossen*. Hispan. *Tropezar, tropeçar*. Polon. *Potykam się*. Vngar. *Botlom*. Angl. *To stumble, falter*.]

Cæspĭtōsus. [Vng. *Rögös*. Ang. *Which stumbleth, which* *falleth*.] Iacui, qui sæpè in cæspitem, vel lapidem, aut aliquid hujusmodi impingunt.

Cæstĭtium, ii. Unguentorum, quo ebur cavatur. Plin. lib. 13. cap. 11. Laïs Cyrenea perjucunda virgo M. Varronis juventa, & penicillo Romæ picta, & cæstio in choro imagines mulierum maximè, &c. Ibidem: In encaustice pingendi cùm fuisse antiquitus genera duo, cera, & in ebore cæstro: id est, viriculo, donec diaphe pingeretur.

Cæstis, us, m. q. Arnot clava pilas plumbeas loris bubulis appensas habens, quo Dareum & Satelli pugnasse legimus: à cædendo dictum. Virg. lib. 5. Aeneid. Sin crudo fidit pugnam committere cæstu. ¶ Cestus vero, ex fibulo diphoton gomitur pro angulo, & zona illa virginea, cum maritus primum nocte dissolvebat: & est femininigeneris, quamvis & masculini reperiatur à variis poetis sic dictus, quòd eum pungere est. Vide angulum illud Veneris, quo ipsa Martem, & Iunonem Iovem oblectabat, à Poëtis Cestus, unde dicitur Martia lis: Vt Martis venerit ad amores, suavisq; ridentis, & cestu juno Iovem revinxerit. Et ipsa Venus: Vocor cestum veneris, ὡς κέστος, habere dicitur, qui nodis quibusdam quemlibet in amorem sui pellicit. ¶ Sed & lorum, aut opus intertextum, acùve pictum, commune est amentum, fœminarum. Cestus Graeci vocant [חֵלְצָה *pedis fibula*, חֲגוֹרָה *cingulum*]. Gal. *Ceinture d'escrouelle*. Ital. *Cintura di donna*. Ger. *Weiber gürtel*. Hisp. *Cinta de muger*. Pol. *Opasanie, zabicie rodzaiu, narzędzie*. Vng. *Czifrás övedzö*. Ang. *A girdle girdle*.] ¶ Proinde Celtes Africanus, contra quem Caligula Ong. 22. libros edidit, quos à cestu vindicatæ sortes appellavit. Hinc Incestus: & Cestius dimicatus vinum.

Cæstĭlæ, A vetustissimos dicti sunt, qui cæsis sunt oculis, Festus.

Cæstum, Cæsti. Vide CAEDO.

Cæsŭræ, Cæsuratius, Cæsius, Vide CAEDO.

Cæterī, Cæterum abl. recto masculino in singulari numero usitato, ex Cæco, unde cæcior est, & alter. [אַחֵר *alter*, מִשְׁאַר *reliquus*. Gall. *Autre, le reste*. Ital. *Altro, il resto, altrove*. Germ. *Ander übrig*. Hisp. *Otro, restante*. Polon. *Inszy, ostatni*. Vng. *Az, többi*. Ang. *The rest, the remainder*.] Ter. in Hec. Quam fortunatus cæteris omnibus. Cic. Acad. Cæteri fortes duces sequentur. Idem 6. Ver. Argentum illi cæterorum primum apposuerat. ¶ Cæteri doctus, figuratè locutus, dicitur à Tacito, qui & propositum frequenter subaudiunt. Cic. 3. de Natur. deorum: Non telum enim porta navis, verumetiam cæteri docti, sapientesque tradunt, in quo tamen Ciceronis loco in plerisque exemplaribus. Cæteroqui legitur. Martialis: Vincentibus bonus est, cætera vile sapit: id est, quantum ad cætera. ¶ Nominativo singulari Ceteras in tria cælina genere usus est Caro de Re rust. cap. 22. ubi sic habet: Cæterus ornatus domi. Pompeius reprehendit.

Cæterō, adverb. [אחר *alibi, & secundo, & secus*. Gal. *Ailleurs, au demeurant*. Ital. *Quanto al resto*. Ger. *Sonsten, übrig*. Hisp. *Demas, demas de esto*. Pol. *Kiedyindziey, ostatnie*. Vng. *Egyébként, egyébaránt*. Ang. *Otherwise, for the rest*.] Plin. lib. 20. cap. 18. Paluste hæc fuit natio incubat, postmeridiano in matutinum, cæterò mansuetæ est. quod reliquum est temporis.

Cæterōquin vel Cæteroqui, pro alioquin. [אחר *alius*, אם *si*. Gal. *Autrement, autrement*. Ital. *Altramente, altre di questo*. Germ. *Sonst*. Hisp. *En otra manera*. Pol. *Inszy*. Vng. *Egyéb aránt, egyébaránt*. Ang. *Otherwise*.] Cic. de Orat. Iam autem concinnitatem adhibet quidem hic subtilis quem, nisi quid tolum, cæteroqui vere quidam vocant Atticum.

Cæterus, [אַחֵר *alius*. Gal. *Autre, autrement*. Ital. *Altro, quanto al resto*. Ger. *Ander*. Hisp. *Mas*. Pol. *Kiedyindziey*. Vng. *Tovább*. Ang. *Moreover, furthermore, besides*.] co quinctio, significat Alterum, aut Reliquum, Cum apposito. Salust. Iugurth. Adeo quidem ibi imagines opes, regium, animorum & auri esse, & cætera hominibus ad fortunam abunde præbuisse. Catonem consilium est Tiresiæ regno, cæterò penitùs à domo per cædia corpora odium conficere. Ubi scribit Scipio pro aliquipositum esse Plaut. Poen. Dehinc cæterùm valetudinem, pro reliquum & posterum tempus.

Cæterùm, etiam quandoque adverbialiter capitur pro deinceps. [ἀλλὰ. Vng. *Es, mas*.] Virgil. 9. Aeneid. Cæteri parcere bello. Curtius: Cætera optimam prædam fore: id est, in posterum.

Cæti, Catenus, Vide CAEVS.

Cæsa. [Ang. *Bakes*.] Festus Servio, à majoribus dicebantur fusiles, quos panis habentes sequentes domi ordine ad præliandum Calones dicebantur. Nam confuetudo erat militis Romani, ut ipse sibi arma portaret, & vallum: vallum autem dicebant Calas. Iunius: Scinde calam, ut calear: id est, tende lignum, & locum accende, ut calefias.

Calabra Curia, Nomen erat, prima cæsa Romuli, à calando dicti, vocabulo dicta, quòd ibi Kalendæ fastorum congregatus Pontifex convocata plebe pronuntiabat, quot dies inter Calendas & Nonas

Nonas Iatorii decessit. ¶ Hinc Calatinus, a, um, adjectivum, ut est Macrob. lib. 1. cap. 15. Calabria dicta est, quòd in ipsam populus exiret.

Caladrius, pro avis nomine, vide CHALADARIUS.

Călămă, æ. f. g. est lactuca species, frumenti similis, & Græcis [κάλαμος] quòd ei lignum, vel stipes nascatur, sic appellatum, Scribon.

Calamagrostis, [καλαμαγρωστις], Graminis genus, foliorum ut arundinis, à qua arundinem pene accedens, juncea apud Babylonem celebrat Xenophon: ejus copiosè meminerunt Dioscor. Latini Largo eorum imitatione Gramen arundinaceum appellant.

Călămārium, Theca, seu repositorium calamorum, Theca calamaria. [θήκη καλαμαρίου, καλαμοθήκη.] Gal. Calamier, un estuy à mettre plumes. Ital. Fornimento da Scrivere. Ger. Ein Federrohr, gänsin Federrohr. Hisp. Caxa de escrivanos. Pol. Kałamarz, piśmienny. Vng. Penna tartó, penna vonó. Ang. A pennar, a case for pennes.] ¶ Calamarium theca Suet. in Claudio: Scyphum calamarium, ne cuiquam cuniculi, aut horario calamario & graphiario ad horam adnectentur. Mart. de his lib. 14: Sortitus scribam calamis armamentarium.

Călămentĕtă, pro prad. apud Col. lib. 4. cap. 27. ponuntur pro fragmentis veterum calamorum hoc est, pedunculorum, quæ ex calamis hiemo est, ex secundus Ecbam.

Călămĭnthe, es, [τὸ καλαμίνθη] Gal. Pouliot, sive herbe au Poulieot. Ital. Nepeta. Germ. Bergminz, Steinmaz. Hispan. Lavanda. Pol. Kotewka kotewkowata. Vng. Lestike. Ang. Wild penyroyal or pudding grass.] Herba est omnibus familiaris, folia habet thymi, incani, furculos ariles, caules angulosos, & florem purpureum. Hoc aurum calaminthæ genus officinæ, servata propemodum antiqua appellatione, καλαμίνθη vocant. ¶ Aliæ & alia duæ Calaminthæ species: quarum altera pulegio est similis, & figura & odore. Ecce aliquamdiu major fruticat & pulegium silvestre à vulgo appellatur. ¶ Altera mentho similis, foliis oblongioribus, caule & ramulis tenuioribus, eadem tupeior. Vide Dioscor. lib. 3. cap. 34. & Ruell. lib. 2. cap. 10.

Călămistĕr, vel calamistrum, tri, Ferrum, quo in cinere calefacto crispantur capilli, unde sunt illi tanquam ansæ Ei, qui eo nimis vexantur. [θερμὸν σίδηρον καλαμίσκος.] Gal. Un fer à frizer les cheveux. Ital. Ferro da arricciare i capelli. Ger. Ein Pfriemb, mit dem man das Haar krauß machet. Hispan. Hierro para encrespar los cabellos. Pol. Kędzielka, kędzyrka, wiązka. Vng. Hajfodorító vas. Ang. A crisping yron to frizle the heare with.] Cicer. in masculino genere usus est in Oratore: id quod & Sulpater Grammaticus annotavit. Removebitur ornatus insignis ornatus quasi margaritarum, ne calamistri quidem adhibebuntur. Et Varro de scenicis originibus in masculino quoq; posuit, teste eodem Sulpatio lib. 1. In neutro genere ustus est Plautus Curculione: Pectes, picolum, calamistrum meum. ¶ Hinc Calamistratus, a, um, adjectivum, id quod calamistro instructum, & ornatum est. [Ang. Frizled, crisped.] Cicer. pallet ad Iunonem Calamistratus saltator. Idem pro Sextio: Calamistrata comptaq; Plaut. in Asin. Quin tu istuc tibi accedat, ecquid de calamistrato?

Călămĭtas, tis, f. [κάλαμος] Gal. Petite gemmaille. Ital. Semola pietrosa. Germ. Ein Saubtrosch. Hisp. Rana pequeña que se halla en los arroyos. Pol. Żabka, żabica. Vng. Zöldbéka, vagy fene kathsa. Ang. Little frogges.] Ranæ ranunculæ sunt, & viridissimæ, quæ à quia nidi Delphicæ vocantur: dictæ quod inter calamos versentur. Plin. lib. 32. cap. 7.

Călămītes, Gemma, à Calamo nomen habens, quòd plurimæ in eo inveniantur. Plin. lib. 37. cap. 10.

Calamochnus, [καλαμόχνους, κάλαμος] Tiffata quædam lanugo in foliis palustribus calamis tenuioribus adhærens, ex aqua cuiusc & nivibus, ubicunq; Gerit. ¶ Alio nomine & Adarca dicitur. Vide Plin. lib. 22. cap. 20.

Călămus, m. Frutex aquaticus ex quo quam multæ res fiunt, multa significat. [κάλαμος καλαμίσκος.] Gal. Roseau ou canne de laquelle on fait plusieurs choses, chalumeau, fleute. Ital. Canna, fistola, penna da scrivere. Ger. Ein Rohr, ein Schreibfeder. Belg. Een schrijf-pen. Hisp. Canna, pluma como de escrivir, cosa para qualquier cosa. Pol. Trzcina, rzeźwa. Vng. Nád. Ang. A reede, a pipe, a writing reede, a pipe or whistle to pipe with.] Pro arundine significat Isaiæ 19. Virg. Aeneid. 7. cum Dapanidis arcum fregisti, & calamos. Plin. lib. 16: Calamis populi Orientis bella confecimus. ¶ Deinde instrumentum quo scribi solet. Primò enim calami ex arundine conficiebantur. Martialis in distichis: Dat charus calamos habiles Memphitica tellus: Texantur reliqua cæsta palude tibi. ¶ Ponitur aliquando pro fistula. Virgil. Aeglog. 5: Nec calamis silvam æquiparas, sed voce magistri. Hujus primum inventorem fuisse Panà volunt poetæ. Idem Aeglog. 2: Pan primus calamos cera conjungere plures Instituit. ¶ Calamus item est virga, cui hamus filo longo alligatur ad capiendos pisces, seu hic virga ad capiendas aves viscatilis. Martialis: Calbula decipitur calamis, & retibus ales. ¶ Aliquando accipitur pro fistula, & pro quacunque re teretri, ex fistula ob similitudinem arundinis. Unde arborum quoque ac vitium calamos dicimus: id est, teretes partiones & virgas ad fœdum in terra aptas. Plin. Qui longissimos ferunt pomorum calamos, rapis infixos optime custodire arbitrantur. ¶ Est etiam calamus mensura ex cubitorum & palmi. ¶ Calamus odoratus, [κάλαμος εὐώδης.] Dioscorid. arundinis similis est aspectu multis geniculis nodis, cubitæ longitudine, radicem mollis, & quam frangitur, fissilis, intus arenosus, locum in quo nascitur, suavitatem spirans odore. Provenit in Arabia, India, & in Syria juxta Libanum montem. Vide Plin. lib. 12. cap. 22. ¶ In officinis appellatur nardus rustica.

Călămĭtas, tis, f. propriè significat calo mortū frugibus, quæ siccitate aut tempestate. [שׁוֹאָה רַעַשׁ אֵידָה שׁוֹאָה שׁוֹאָה.] Gal. Calamité, malheur, perte, malheur, confusion, ruine, destruction, ruine de biens. Ital. Grandine, calamità, miseria. Ger. Ein Hagel der die Saat verderbt: Verbrustig Getrammel: Hisp. Daño que haze la tempestad, generalmente, ó de sitio ó pestilencia. Pol. Nędza, zgoła, grad kamienny etc. Vng. Nyomoruság, nyomorúság. Ang. Misfortune, calamity, shaking of trees by tempest.] Plaut. Capt. Profectò hercle non fuit quicquam olerum, Nisi quicquid erat, calamitas profectò ibi gerat nunquam. Terent. in Eunuch. Ipsa ego edidici nostri sunt di calamitas. ¶ Transfertur pro omni miseria, & pernicie ponitur. Cicero ad Attic. Nemo majorem calamitatem morte Pauli accepit. ¶ Alcetius calamitatem & afflictionem ut suam quemque putare debere, atque ferendo quantum in se est adesse debere Ethnicus Poëta Euripides hoc voluisse verba admonere videt, dum inquit [ὁ σὸς γὰρ οὐδὲν ἄλλο πλὴν κακῶν λόγος.]

Călămitōsus, penult. product. adjectivum. Quod calamitate lædi solet. [δύσφορος.] Gal. Qui est à regret & à fâcher facilement, ou souvent. Ital. Rovinoso, dolce, tempestoso, dalla grandine & mala tempesta. Ger. Das vom Hagel mit Ungewitter geschlagen wirdt. Hispan. Perdido por daños que hace la tempestad. Pol. Kłęski, klęska, klęsk pełny, pełen klęsk. Vng. Nyomorúságos, szerencsétlen. Ang. Broken and cast down by tempest.] Plin. lib. 18. cap. 7: Hordeum ex omni frumento minimè calamitosum: quia tollitur antequam crescat rubigo. Calamitosus ager apud Catonem: & calamitosum cœlum, cap. 1. & 55. ¶ Calamitosus etiam, ærumnosus est, malus calamitatibusq; prægravatus, inquit Nonius. [שׁוֹאָה שׁוֹאָה.] Gal. Misérable, pauvre, malheureux, calamiteux, affligé d'ennuis & de fâcheries. Ital. Pieno di miserie, disgratie, & ostia. Ger. Elend, Jammerlich, Jammerhaft: Mit noht behaftet. Hisp. Cosa pesada, lleno de desdichas. Pol. Nędzny, upadły, strapiony. Vng. Nyomorúságos, szerencsétlen. Ang. Miserable, full of misfortune, unlucky.] Cicer. 1. Verr. Et honoris amplissimi puto esse, & accusare improbos, & miseros, calamitosos que defendere.

Călămĭtŏsē, adverbium. Miserè. [ἀθλίως, δεινῶς.] Gal. Malheureusement, misérablement, pauvrement. Ital. Miserabilmente. Germ. Kläglich, Jämerlich. Hisp. Con desdicha. Pol. Nędznie. Vng. Nyomorúlagosan, szerencsétlenül. Ang. Miserably, unhappily.] Cicer. 3. Offic. Nam quod à me minima de malis est, utrum potius, quam calamitosè an fœlicem vitam agere?

Călămĭcē, f. p. Tegmen muliebre quod capiti accommodatur. [κεφαλὴ κεφαλίς, κεφαλὴ.] Gal. Sorte de couverture de chef pour femme, coiffure. Ital. Coffia di donna. Ger. Ein Kindt le der Weiberm Schleyer. Hisp. Vestidura redonda de mugeres que se dize cofia. Pol. Kamizelka, podwłoka. Vng. Kontz, szövetes gyékeny. Ang. An hoode or kerchief for a woman.] Cicer. in Clod. Tunc, quum vos terrerent pedes talcis, quum calamicam capiti accommodares, &c.

Călăsis, autore Festo, Vitis genus fuit apud veteres, quod Græci καλλιγόνην vocant. Fiunt qui dicant tunicæ mulieribris nudam esse, quo circa cervicem connectitur.

Călăthi cornua. Vide in dictione CORNUA.

Călăthus, pen. corr. ab aliquibus Qualus, & Qualillus ab aliquibus Fiscella. Vas vimineum, fœcundum Pompeium, in quo lactes, quos malicies penta vel tenuem revolvent: aut in quo flores, vel fructus, aut aliquid id genus ferunt. [ἄγγος ἀγγεῖον, κάλαθος, κάλαθος.] Gal. Panier de osier ou d'osier. Ital. Sporta, panara. Ger. Ein Korb, ein Zeinen oder Geren geflochten. Hispan. Canasto de varas. Pol. Kosz. Vng. Kas. Ang. A pannier, a basket.] Virg. in Alexi: ubi illa plenis Rosa serta calathis? Nympha calathis. Ovid. lib. 4. Fastorum: Hæc implet calathos lento de vimine nexos: illa gremium, laxos deprava fila fuso. Erat autem calathus forma supernè latior, paulatim in angustum deinceps, qualem etiam in turbine cōspicimus. ¶ Accipitur interdum pro calice ad sacrificium apto. Virgilius in Daphnide: Vina novum fundam calathis Ariusia nectar. Servius ait esse vas æneum in quo lac, vel recens caseus distrahitur.

Călăthĭscus, diminutivum. [κάλαθος, κάλαθος.] Vulgar. Basketke, (κανάσκιον.) Ang. A little basket, or basket.] Parvus calathus.

Catullus:

Catullus: Ante pedes autem candentis mollia lanæ
Vellera, virgati custos deducere calathi.

Calarhiana viola, Flos est præter violarum natarium Autumno provenit. Inter calotis, solis nomen, hinc adorea calatia figura ita appellatum. Vide Plin. lib. 21. cap. 6.

Călātōres, ὑπηρέται, Dicebantur servi, ἀπὸ τοῦ καλεῖν, quod est vocare, quòd semper vocari possent ob necessitatem servitutis.

Călbĕi, Antore Festo, dicebantur apud veteres amullæ, quibus triumphantes utebantur, & mulieres ob virtutem donabantur.

Calcendix, Festo concha genus est.

Călcĭfrăgă, æ, Herba est in maritimis petris satè nascens, à calculis frangendis ita dicta. Græcis de qua vide Plin. lib. 27. cap. 9. & Ruell. lib. 2. cap. 129.

Calciatis, quod hic corrupte legebatur] Vide CARPOLI, & CARSEOLI.

Calco, & calceus, Vide CALX.

Călcŭlŭs, m. i. Lapis brevis tetræ admodum sic dictus, quòd materiam calcaneis exhibeat, vel quòd calcem, hoc est, pedem offendat. [מעור malleus, פטיש מכה, Arabice, Scalpellus. Gall. Petite pierre, grauele, le petite ou grauelle, menuau ou gravel, ou ce qui se trouve en sable. Ital. vasi picciolo. Germ. ein Sandstein. Belg. een Keytsteen. Hisp. Pedrezuela. Pol. Kamyk. Virg. Kámenke, kámenjčeg kámenj. Ang. A pebble or gravel stone, the stone in the bladder, a disease so called.] Virg. 2. Georg. Tenuis uhi argilla, & in dumosis calculus arvis. Cicero de Orator. Demosthenes conjectis in os calculis summa voce versus multos uno spiritu pronuntiabat. Item Catullus. Lapillus renibus, aut vetiea generatus, meatum urinæ prohibens, asperrimumq; gignens cruciatum, quod morbi genus Græci λιθίασιν appellant. Plinius lib. 11. cap. 37. Sed hominum cuibusdam duo cruciata lebibus nascentes calculi, & setarum capillamenta. ¶ Qui autem eo morbo laborant, Calculosi dicuntur. Plinius libro 20. capite 2. Hic & calculosis, & inflatum, & comminus illinitur. Celsus libro 5. capite 26. de curatione calculosorum. A Græcis λιθιῶντες, λιθίασις. Plinius lib. 21. Vomitus ad alopecias, lithantes, opitulantes. ¶ Item Calculus, dicitur, quòd Latronem seu Latunculum antiqui appellaverunt, vulgus Stamm vocat. Martialis: Hic mihi bellum nomen natura tesseræ puncto. Calculus hic gemino discolor hoste perit. Quoniam autem calculis subducere rationes solemus, calculus pro ipsis rationibus ponitur. Hinc Revocare, sive Reducere ad calculum, est aliquid exactius supputare. Cicero de Amicitia: hoc est, quidem minus exigue & exiliter ad calculum res vocare amicitiam, ut par sit quod acceperum & datorum. Idem: Itaque tibi concedo, ut si te alicujus dati pœnitet, ad calculo reducas. ¶ Calculis olim Græci sententias & suffragia colligebãt, candidis absolutionẽ, nigris cõdemnationem significantibus, unde factum est, ut Calculum pro suffragio, sententia, & judicio ponamus. ¶ Hinc ψηφοφορεῖν λίθον Album calculũ addere, κελεύειν ψήφου ἀποδοχῆς, pro approbare, subinde legimus apud doctos. ¶ Comme calculus, κοινὸς ψηφοφόρος. In hominem nec rem nihil nullisque momenti. Proverbium manavit] Canus quoptimo charædo. ¶ Calculo mordere, δάκνειν λίθοις, dicuntur, qui suffragio lædunt aut ulciscuntur hominem. Aristoph. ὀξυκάλαμος. ¶ Plutum calculus vincit, καὶ πλοῦτον ψῆφος νικᾷ. Quoties in consilio ceditur multitudini.

Călcŭlo, as, are, ψηφίζομαι. [Angl. To compute, to cast accompte.] Ita rationem subducit.

Călculātor, A. Calculi id est, lapidibus antiquis, quos antiqui in manu tenentes, numeros componebant. [חשבון medicatio, ratio Gall. Calculateur, conteur, destiner de conte. Ital. Che fa conti, calculatore. Germ. Ein Rechenmeister. Hisp. Contador, numerador. Pol. Rachmistrz. Virg. Počtár verb. Ang. Which reckoneth accompte.] Martial. lib. 10. Hoc calculator, hoc notarius velox Majore quitquam circulo coronetur.

Călculōsus, a, um, Calculis plenus. [Λιθῶδες, λιθίασις. Gall. Pierreux. Ital. Pieno di pietre. Germ. Von Steinlinen. Hisp. Pedregoso. Pol. Kamienisty. Virg. Kamenčit. Ang. Full of gravel or small stones.] Colum. Loca aprica calculosa, gliscrosa, interdum & fixosa amat. Et apud Plin. lib. 22. cap. 24. Calculosum solum.

Călendæ, [חדש Mondschein, κατὰ νέαν Plutarcho, Ger. Der neue Tag eines jeglichen Monats. Ang. The first day of the moneth.] Primus dies mensis ab eo quòd hoc die calentur dies mensis Nonæ à pontificibus, quotannis ad eas septimanæ fuit futuræ. Quinque calo Juno Novella. Septem calo Juno Novella. Hæc Varro libro 5. de lingua Lat. Macrobius autem in Saturnalitorum hanc rem exponens ait. Priscis magni, temporibus antequam fasti a Cn. Flavio Cnæi invitis patribus in omnium notitiam prodirentur, pontifices minorem hac provincia delegabant, ut novæ lunæ primum observaret aspectum, viumque regi sacrificulo nuntiaret. Itaque sacrificia à rege & minore pontifice celebrata; item pontifex calata id est, vocata in capitolium plebe, quot numero dies à Calendis ad Nonas superessent, pronunciabat. & quintanas quidem quinquies dicta verba Calo, septimanas repetito septies prædicebat. Et hunc diem qui ex his diebus, qui celebrandus primus esset, placuit Calendas vocari. Hæc Macrobius. Eam autem ob causam populo quotnam dies Calendarum essent præcipi necesse erat, ut sciret, quinam Nonarum dies esset futurus, quo confecto in Urbem populus solebat ut addiscerent quid eo mense jo divus, humanis rebus facto opus esset. ¶ Secundum quam dico Terra Calendas, certam semper diem mensis significare. Ad tertium verò Calendas, etiam incertam, ut quæ est circiter tertium Calendas. ¶ Græci autem Calendas non habent, unde proverbialis forma dicere solebat Augustus, ut refert Suetonius: Ad Calendas Græcas saluturos eos quos nunquam saluturos significare volebat, cap. 87.

Călendārĭs, re, Quod ad Calendas pertinet, ut Juno Calendaris dicta, quòd Calendarum dies ei sacer esset. Macrob. lib. 1. cap. 15. Idus, cujus, Jovi dedicatæ, Calendæ Junonis inde Lanuentes Calendarem Junonem appellavêre.

Călendārĭus, a, um, idem est ut Calendarius liber, βιβλίον ἀριθμητικὸν, λογιστικόν.

Călendārĭum, [Ang. Calendars, Almanacks.] Dicebantur tabulæ, ab observatione singulorum mensium, ut Diaria, à singulorum dierum ratione observata. ¶ Accipitur etiam Calendarium apud Justinianum pro negotiatione nominum faciendorum. Ulpianus: Calendarii quoque curatio & cura hujusmodi in antiqua civitate inter honores non habetur, sed personæ est munus est. Africanus: Itaque ipsæ pecuniæ, si tenue calendarium id est, nominibus faciendis destinatæ essent, fidecommisso cedere solent. Rud.

Călĭculus, Vide CALIX.

Călĭendrum, Ornatus est muliebris capitis, vel certè coma artificiosa, ut interpretatur Acron in illud Horat. 1. Serm. Calumni Saganæ calicendrum Eudere, aut herbas, aut incantata lacertis Vincula cum magno risu, jocoq; videres.

Călĭgā, pen. cor. Tibialium tegumentum. [עגבה Arja. Gal. Chaussé, botine & chaussure de guerre usitée à nos soldats garnie de clous. Ital. Armatura delle gambe, gambiere, usbergo. German. Grieff. Hosen bis auff die Waden. Belg. Een couse. Hispan. Calça de cuero armada de clavos de hierro. Pol. Bogowice, pantofle. Virg. Hamaše, jihlavec, Nartáč. Ang. An hose, or mother stocke.] cujus diminutivum est Caligula. Cic. 2. Phil. Cum caligis & lacerna curcurristi. Plin. lib. 7. cap. 43: Quanquam Mallurius autor est, bis in triumpho ductum. Cicero malorum celebrem tulisse fraudem: plurimis inventum inupem in caliga militari observasse. ¶ Caliga Maximini, vulgò dictatum est in homines inutiles & immodicæ procerituris. Id Adagii refert Julius Capitolinus in vita Maximini imperatoris.

Călĭgārĭus, ria, rium, adjectivum, Caligis indutus. [Καλιγαρίδος. Gall. Portant botines, chaussé de telle chaussure. Ital. Calzato di tali calze. Ger. Mit solchen Hosen oder Stiefeln angethan. Hisp. Que trae armada de aquella armadura. Pol. Wogowice obuty. Vn. Bocskorem, nabagen. Ang. Tõt hath his feete.] Juven. -veniam caligarus in agris. ¶ Dicebantur autem milites caligati, communiter ex fortis, & post eorum classium milites ocreis æreis gestabant. Auctor est Liv. lib. 1. ab Vrbe condita.

Călĭgārĭus, a, um, Quod pertinet ad caligas. [Καλιγαρικὸς. Gal. De botines, servant aux botines. Ital. Che serve a tali calze. Ger. Das zu dicken Hosen oder Stiefeln dienet. Hisp. Cosa para aquella armadura. Pol. Nogawicowy. Virg. Ku my narjavenému, patřící. Ang. Belonging to hose or mother stocke.] Plinius lib. 10. cap. 18: in quibus pisces omnibus annis Vespasianis orti existunt squamis conspicui crebris atque præcutis, clavorum caligariorum effigie. Idem lib. 32: Aliud brevi ac sola plates, clavis sine caligariis. ¶ Caligarius, scilicet caligarum apud Lampridium in Alex. Severo. Corporis autem cõluvies cicatricum, lupariorum, caligariorum & omnibus omnium armorum, Julius Firmicus Maternus lib. 3 Coniosam confectores, aut caligarii.

Călĭgātus, & hoc caligare. [Vng. Nadrátkého hermelínového nosu. Ang. Belonging to hose or mother stocke.] Idem Plin. lib. 22. cap. 22: Si enim caligatis clavos, & ferri vel calybis aliqua rubigo, &c.

Călĭgo, pen. prod. Tenebræ, obscuritas, quædam, cæcitas, visûs suffusio. [עגבה Arja. Gal. Obscurité, ténébres, obscurissement. Ital. Nebbia folta. Germ. Finsternus. Dunckle. Bel. Duysternisse. Hisp. Escuridad, tenebrosidad. Pol. Zatemnienie. Virg. Hustnjní, šílenství, Nastrčeg. Ang. An hoge, or mother sight.] cujus diminutivum est Caligula. Cic. 2. Phil. Cum caligis & lacerna curcurristi. Plin. lib. 7. cap. 43: Quanquam Mallurius autor est, bis in triumpho ductum. Cicero malorum celebrem tulisse fraudem: plurimis inventum inupem in caliga militari observasse. ¶ Caligæ Maximini, vulgò dictatum est in homines inutiles & immodicæ procerituris. Id Adagii refert Julius Capitolinus in vita Maximini imperatoris.

Călĭgōsus, a, um, Obscurus, caligine refusus. [עגבה עגבה. Gall. Obscur, ténébreux, ténébreux. Germ. Dunckel, finster, Wüster. Polon. Ciemny. Virg. Hustnjlý. Ang. Darke or mist sighted.] Cicer. 1. Tusc. Ut penetret & dividat omne cælum hoc, aut eos nubes, imbres, ventiq; cogantur, quod & humidum, & caliginosum est, propter exhalationes terræ.

Cālīgo

Caligo, as, Cæcutio. חשך chaschakh, καπνόω. Gal. Estre ébloüy, ou vous vous ébloüissez. Ital. Oscurarsi. German. Finster sehen dan die Augen haben. Belg. Dietwoesten. Hisp. Escurecerse, ó escurecerse. Polon. Czarnieie. Vng. Homalyosság lattatik, vakulás. Ang. To be darke or dimme.] Plin. l. 8. c. 20. cap. 22: Inungunt quoque scabras genas, aut caligantes oculos cum melle. ¶ Caligare in sale apud Quint. lib. 1. cap. 2. legitur, vt elegantèr, ita & proverbialiter dictum, pro eo quod est in re difficillima exercitari: idque solet accidere vitiosis oculis qui nihil vident intuitu quàm maximè perspicuo, videlicet fenestram densiori obtrecente vi splendoris.

Caligatus, patric. καλιγάτος. German. Bundt, Gürter. Ang. Hauing shoes.] Virg. 4. Georg. Et caligantem nigra formidine lucum ingressus.

Caligatio, onis, verb.] סבורים ישתוללה waspeidalkaxia. Gal. Obscurissement. Ital. Offuscamento. Germ. Verdunckerung, verfinsterung. Hispan. Escurecimiento. Polon. Zaćmienie. Vng. Homályosság. Ang. Darkenesse or dimnesse.] Plin. lib. 20. cap. 6: Aquæ misto felle cum melle Attico jungantur nubeculæ, & caligationes, suffusionesque oculorum.

Calim, Vrceres pro Clam usurparunt. Autor Festus.

Călix, Poculum. [כוס chos. καύλη. Gal. Calice, coupe, hanap. Ital. Calice. Germ. Ein Trinckgeschirr, ein Kelch oder Becher. Belg. Een Drinckvat. Hisp. Vaso, ó vasija de beber para beuer. Pol. Kubek, kubsik. Vng. Pohar, kehely. Ang. A cheliee or cuppe.] Ita dictum quod ea calidam olim aquam & calidum, & frigidam conviviis vrceres adhibebant. Plautus in Captiv. Aulas calices, omnes conflegit, nil quæ mediales erant. Quandoque ponitur pro mortui vasc. Cicero li. 2. Tusul. Quid? hanc calix multi impingendas est, ut plorare desinat. ¶ Quandoque pro vase in quo legumina & olera coquuntur. Ovid. lib. 4. Fast. Sicant calices, nisi prandet fabas, olus alter habebat. Varro, Calix à calido, quòd in ea calida pars apponebatur. ¶ Mulsa caduat inter cal. cum suprema quælibra, μισθὸς μικρὸς οὐκ ἀποδίδοται ἀγαθῷ ἀνδρί. Adagium est, quo monemur, nisi dum certum sperari, nec quicquam tàm est vetitum, quod non repentinus aliquis casus queat intervenire, adeoque non est cuiquam ventris fidere, ut vix etiam illa sint certa, quæ manibus tenemus. ¶ Calices amariores: Catullus Epigram. 24: Minister vetuli puer falerni, Inger mi calices amariores. Citat hic Gellius libro 7. cap. 20. Vinum vetus intelligit. Seneca Epistol. 64: Quomodo in vino nimis vetere ipsa nos amaritudo delectat.

Călĭcŭlus, li, diminutivum à Calice deductum, cuium vas potorium significat. [κυλικίον. Gal. Coupelet, petit hanap. Ital. Coppetta. Germ. Ein Trinckgeschirrlin. Hisp. Vasillo. Pol. Kubeczek. Vng. Pohárka. Ang. A litle chelice or cuppe.] Cato de Re rust. cap. 156: Vinum si voles experiri duraturum sit necne, polentam grandem dimidium aceti addito in calicem novum indito.

Callă, Herbæ genus est aro simile, in arationibus nascens, ustissimæ eosdem habens quos aram. ¶ Est altera callæ species, quam Anchusam nonnulli, alii Rinoclisam appellant. Vide Plin. lib. 27. cap. 9.

Căllĕi, Gallinarum barbæ dicuntur, eò quòd colorem purpureum, quem φοινικοῦν Græci dicunt, imitantur. Vide Callium Rhodig. lib. 11. cap. 16. ¶ Sed melius fiet emphatet Rhodig. φοινικοῦν, ni, barba seu palea galli gallinacei. Nam φοινικοῦν dicunt Græci non φοινικοῦν, & de colore quod additur autorem quære.

Căllĭs, idis. φαλλὶς. Gemma est ex viridi pallescens, oculi signata exuberans, leviterque albicans petris, non segnata, sed ut eisdem apposita. Nascitur in finibus Indiæ ampla magnitudine conspicua, sed fistulosa, & fordium plena. Vide plura de hac gemma apud Plin. lib. 37. cap. 8.

Callarias, Piscis est mari peculiaris, ex asellorum genere, ni minor esset. Vide Plin. lib. 32. cap. ult.

Calleo. Callens, Vide CALLVM.

Callĭblĕphărum, κηκοβλεφαρον, Medicamen accommodatum vitiis oculorum, præsertim quum palpebræ cohærescunt, & ulcera oculorum malè curata sunt. Plin. lib. 23. cap. 4.

Callicia, Herba, quæ Pythagoras aquam congelare tradidit. Vide Plin. lib. 24. cap. 17.

Callĭelæon, καλλιέλαιον, Olea sativa. Vide Ruel. libro 1. capite 120.

Callĭdĭus, Callide, Callidius. Vide CALLVM.

Callĭgŏnŏn, [καλλιγονον. German. Wegeras oder Wegetee.] Herba efficiam nonnulli Sanguinariam dicunt; à multitudine seminis, & densitate fruticis sic dicta. Plin. li. 27. ca. 32. Dictam & Polygonon.

Callĭŏnĭus, καλλιώνιος, Lapis est ex genere acutarum: de quo Plin. lib. 37. cap. 11.

Callĭon, καλλιον, ἀφ' ὧν ποιεῖται, Herba est, quam alii nomi-

nibus Solanum somniferum, Halicacabũ, & Vesicariam appellant. Vide Plin. lib. 21. cap. 31.

Callĭŏnĭŭm, καλλιώνιον, Genus piscis, cujus fel cicatrices tanat, & cornea oculorum suprà aquas vomunit. Plin. lib. 32. cap. 7.

Callĭscere. Vide CALLVM.

Callĭstĕphănos, καλλιστέφανος, Genus est oleastri, quo victores Olympiorum coronabantur: unde & nomen accepit. Autor Pausanias.

Callĭstrŏchĭa, καλλιστροχία, Ficorum omnium frigidissima. Plin. lib. 15. cap. 18.

Callĭtrichon, [καλλιτριχον. Germ. Schwartz oder rot Steinkrãt/ in der Apotec Capillus veneris genannt. Pol. Czyrnianie włosky, maślany włosek, Włosplen.] Herba est, quæ alio nomine Polytrichon dicitur, cujus radius & pulchros crines nutriat: nam in vino cocta cum semine apii, adjecto oleo copiosè, & illitus capillum probibet, & crispum denuò facit. Dioscorides Adiantum appellat, quo nomine & Plinius autor lib. 22. cap. 21: Aridumque adeò tenuis coloris est, ut viretes brumis non marcescit: aquas respuit perfusum, mentumque sicco simile cibi tanta dissentientia deprehenditur. unde & nomen à Græcis, antiquum fruticis propositio. Quidam Callitrichon vocant, alii Polytrichon: utrumque ad effectu. Hæc ille. ¶ Legitur & nominativus Callitrix. Idem lib. 26. cap. 14: Astragali radix in pulverem trita, humidis ulceribus prodebitem callitrix decocta in aqua.

Callĭthrix, icis, καλλίθριξ, Animal est ex genere simiarum, à pulchritudine rei sic dictum. Plin. lib. 8. cap. 54: Callithrices tetrapenè aspectu à simis differunt: barba est in facie: cauda latè diffusa prioris parte. Hoc animal negatur vivere in alio, nisi Aethiopia, quo gignitur, cœlo.

Callĭtrix, icis, Herba quæ decocta in aqua, humidis ulceribus prodest. Plin. lib. 25. cap. 14.

Callĭus, una Tripolitanum. Diosc. lib. 4. cap. 116.

Callos, καλὸς, Pulchritudo, honestas. [Virg. εὐφυΐα, εὐπρέπεια.]

Callis, in masculino genere, & Callum, li, utroque casu modo dicitur. Est cutis labore viæ pedibus, aut alio operis manibus, parteve alia corporis densior facta, cujusmodi est in suis rostro, cervice bovis, animalium plantis, & dextra illa quæ in manibus ex labore nascitur. [καλὸς, κάλλος. Gal. Cal, durillon, quand la peau est endurcie, comme et mains par trop labourer, et aux pieds par trop cheminer. Ital. Calla, pietà dura et callo nelle mani per lauorare, ò nei piedi per caminare troppo. Ger. Harte, dicke oder schwielichte Haut/ die von viel gehen oder viel arbeit erwartet. Belg. Een teert eet vlies: Hist. Calle de pie ó mano, ó otra parte. Pol. Twardość na rękach od pracy albo nogy. Vng. Tyúrkő. Ang. Hardnesse of the skinne through much labour.] Ennius in Pleumoxe. Necque ego honores magis amos unquam vidi ita plagis ossa callere: quos dum semus, tibi plus noceas. ¶ Trucs fertur & ad animum. Cicero Sabino: Aut qui non in eis rebus exercitatus animus callere jam debet. ¶ Interdum callere, est perfectè scire. [καλὸς ἐπίσταμαι. Gal. Sçauoir par experience quelque chose, Connoistre bien. Ital. Sapere per esperienza. Germ. Ein ding wol können/ einen Handel wol berichtet sein. Hisp. Saber muy bien. Polon. Umieć przez praktykę dobrze. Vng. Tudom, értem. Ang. To know well, by practise.] Quod Scarpes vel manus exlongo labore callum aut pellem, tenuis longa experientia colligit habitum quendam rerum, in quibus versatus. Et sic neutram

tram transitivum est. Perlius: Dicenda, tacendaq; calles. Horat. in Arte: Lepiniorumq; ferum digitis callemus & aure. ¶ Hujus compositum est, Occalleo: à quo Occalfeco, de quo suo loco.

Callus, nomen, Plin. libro 22. cap. 22. Halicacabi radicem bibunt qui sunt vaticinandi callentes. [Angl. Which perceiveth and knoweth well.]

Callefacĕre veteres dixerit pro callescere, sive occalescere. Cat. Autres nobis callefacunt adinventas: id est, occultavere unt. Nonius. [Ang. To make hard or obscure or to darken.]

Callifĕcus, pro duplex, Astutus: differtq; a versuto, q; callidus fingere solebat Cicero) cujus animus usu, ut manus opera cõcalluit: Vetustus, cujus mens celeriter versetur. [חרוש חכם, &c. Gal. Fin, caut, rusé, besongneux, ingenieux. Ital. Sveglio, astuto. Ger. Klug, gescheidt, behend. Bel. Geschickt, listig. Hisp. Astuto y sagaz. Pol. Chytry, biegły z rzemiosła. Vng. Okos, ravasz, fortélyos. Ang. Wise, subtle, full, crafty.] Cicero 4. Academ. Ego enim ut agitator callidus priusquam ad finem perveniam, equum fatigabo.

Callĭdĕ, adverbium. Astutè, vafrè, malitiosè. [ravasságos. Gall. finement, par ruse. Ital. Astutamente, accortamente. German. Listiglich, behendiglich. Hisp. Astuta y sagazmente. Pol. Chytrze. Vng. Okosan, ravaszúl, fortélyosan. Ang. Subtilly, craftily.] Cic. de Orat. Callidè, argutèq; dicere. Idem 2. de finibus: Sed omnia callidè referentem ad voluptatem.

Callĭdĭtas, atis, f. s. Vafritia, astutia. [חכמה hermall. ravaszság. Gal. finesse, ruse. Ital. Astutezza, astuzia. Germ. Geschwindigkeit, listigkeit. Hispan. Astucia y sagacidad. Pol. Chytrość. Vngar. Ravaszság, fortélyság. An. Subtilty, craft, craftiness.] Cicer. 1. Offic. Scientia, quæ est remota ab astutia, calliditas potius quàm sapientia appellanda est.

Callĭo, is, pen. i. Via calle perdurare. [חלק חלקלק, חלקלק. Gal. Chemin frayé. Ital. Calle, strada. Ger. Ein gebanter weg. Hispan. Camino hecho y trillado. Pol. Droga wydeptana. Vng. Kövétsvet, járó út, járás. Angl. A path, or footway.] Virg. lib. 8. Rara per occultos ducebat semita calles. Idem 4. Aeneid. -prædamq; per herbas Convectant calle angusto.

Callo, as. Veterum antiquum à Græcis deductum, Idem significans quod voco. [קרא kará, καλέω, καλῶ. Gal. Appeller. Ital. Chiamare. Ger. Nennen. Hil. Hivatni. Polon. Powiadam, mianuie. Vn. Hivom. Ang. To call.] Hinc dicta sunt Comitia calata, quæ pro collegio Pontificum haberi solent, aut Regis sacrorum, aut Flaminum inaugurandorum causa. Dicta autem sunt Calata comitia, quòd classes per ordinem calarentur: hoc est, vocarentur. Eorum enim vocabantur primo octoginta deinde primæ classis centuriæ, & deinceps suo ordine cæteræ infesiones classes. Budæus. Hæc omnia comitia Calata a veteribus appellabantur. Hinc & calendæ dictæ sunt, ut Macrobius scribit lib. 1. Saturn. cap. 15.

Callŏr, pen. prod. Feb. Calatores servi sunt, quia semper ob hoc necessitatem servitutis vacare potuerit.

Calo, as. [καλαμεύω, calere ex ligno facit. Festus.] Gal. Sabrer ce gelée. Ital. Zuccaro di legno. Ger. Holtzicht. Bel. Houte dispatuen. Hil. Sabato kocka de madera. Pol. Trzpiół. Zgrzewam. Vng. Fa talpa szerszám. Ang. Turner, or worker of wood.]

Calones, pen. pd. mas. [חסכי עלים ושאבי מים, chomchi halasim veshoabi mayim, καλοφόροι. Gal. Les goujats des vivandiers. Ital. Servitori di gente d'arme. Germ. Trossbuben. Hisp. Los que sirven en las cosas bajas del real. Polon. Tabunkowie, pachołcy. Vngar. Tabori szolgák szolgái. An. Sumpters, jumes.] Terentius tam callus sequentes dicuntur, qui clavas ligneas, & fustes gerebant, vel qui asillitibus ligna subinde trahebant. καλοφόροι. Horatius: Hunc penitus exercitus calones atq; cabelli. Livius 3. Bell. Punic. Impedimenta subsequi jussit, calones, lixasque, & inutilis multitudinis vallum fecit. Quidam tamen Calones à calando dictos, quod ad ministerium advocarentur: alii à Calendis, quod Calendarum die citaria caperent pro toto mense.

Calophantĭa, p. [καλοφαντία. Germ. Sperwisch, verschlagen.] Plautus in Cure. Ad eum lenonem adeo, lepidum, lepidè hunc nactus est Phædromus, Calophantam an Sycophantam magis hunc dicam nescio. Videtur autem non omnino appellari qui in speciem apparet bonus, quum tamen malus, qualis Græci γοητικὸς vocant. Alcinus καλοφαντικὸν τὸ.

Callŏpĭdium, [καλοπόδιον. Ger. Ein gattes Hosenband.] Calceamenti lignei genus est, quod alio nomine dicimus Soccum, & per diminutionem Soccolum.

Callŏpus, καλλιπους. Animal Syriæ, juxta Euphratem habitans, auferum ac velox, cornibus longis, quibus arbores dejicere fertur.

Calŏr, & Caliditas, Tr. [חם, chom. θέρμη, ἀλέα. Gal. Chaleur. Ital. Calor. German. Warme, hitz. Hispan. Calor natural, ò fuerza. Polon. Ciepłość, Vngar. Melegség, hév, hévség. Anglice, heat.] Idem fgu. Ecant à calendo. Plautus in Milit.

-nam mihi nimius calor Cumburebat gurgulionem.

Călŏr, doris, idem quod Calor. [θέρμη. Vng. Meg, hévség, melegség. Ang. Heat.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 55. Oleæ lecta, si matutina erat facta in acervis, calore faciebat, & oleum fœtidum fit.

Călŏrus, a, um, à calore fit. Modò ferventem significat. [חם chom. חם מאוד, chom meod. θερμὸς. Gal. Chaud. Ital. Caldo. Ger. Warm. Bel. Warm. Hil. Canicze. Pol. Ciepły, gorący. Vng. Meleg, hévs. Ang. Hot, or warme.] Virg. Aeneid. 9. Volvuntur ille comus calidum de pectore fumen. ¶ Modò ferocem, inconsultum. Pacuvius: Cave sis, ne nimis calide lo jutaris, & turbam concies. ¶ Modò velocem. Varro: Quum hæc diceret, ecce calidus quidam navicularis irrumpit cum asino. ¶ Dicitur & Caldus per syncopen. Martial. Frigida non desunt caldæ patentia.

Caldārium, Abenũ quo aqua calida hauritur: vel in quo aqua igni admovetur. [חדר חמין, chadar chamin, θερμαστήριον. Gal. Chaudiere. Ital. Caldaia. German. Ein Kessel. Hilpan. Caldero. Pol. Kociol, Kotel. Vng. Melegitö vas. Ang. A cendron or kettle.] In balneis ictèa Caldarium erat locus in quo calida lavabantur; quemadmodum frigidarium, in quo frigida & Tepidarium, in quo tepida.

Calcarĭes, ei, pen. corr. Caldaria cella, in qua frigida lavabantur. Plin. libro 5. Ep. Frigidarium vel a connectitur meridiano: cui sol benignissime præsidet, calentem magis promittet enim. ¶ Caldarium as, ex quo calidam hoc est, aheneum fiebant. Plin. lib. 34. cap. 8.

Călĕo, es, ui. p. simplex. Fervo, calidus sum. [חם, chamam. חם, chalam. θερμαίνω. Gall. Estre chaud. Ital. Scaldare. Germ. Heiß oder warm seyn. Hisp. Estar caliente. Pol. Ciepłym bydź. Vng. Melegnek lenni. Ang. To be hot. Plaut. in Rud. Ostribe calet. Virg. 1. Aeneid. Centum cal entaræ. ¶ Calere dicitur vel per translationem, dum adhuc recens est. Plaut. Pœn. Aroma nihil est, nisi dum calet, hoc agitur. Tracta metaphorâ à fabris ferrariis, qui ferrum candens simul ac igni exemerunt, fluminibus recondunt, interpositâ duratione, & intactabile. ¶ Aliter tamen calere res apud Cicer. accipitur 3. in Verrem: Polici quam latus calere res Rubrio visa est quæsò (inquit) Plotiodame, quid est, ubi vidit eos inflammatos & accensos multa competatione. ¶ Composita sunt Concaleo, & Incaleo.

Călĕfăcio, & Calfacio, Calidum reddo. [חמם chimmam. חמם, chimmem. θερμαίνω. Gal. Eschauffer. Ital. Scaldare. Ger. Warmen. Hil. Hivatni. Pol. Grzeie. Vng. Meg melegitem. Hisp. Calentar con esto. Pol. Grzeie. Ang. To make hot, to warme.] Plin. lib. 21. cap. 20. Chrysochomes radix calfacit & stringit. Cicer. de Natur. deor. Partium ad calefaciendum corporis ignis exhibitus. ¶ Transfertur ad animum. Cic. ad Quint. fr. libro 2: Eodem die Gabinium ad populum luculenter calefecimus. Memmius rideret, vexaret, exagitaret. Hinc Excalfactio, à quo Excalfactus, a, um, θερμασμός. Idem excalfactoriis habet vires. Concalfacio, calidum reddo, συνθερμαίνω. Cic. de Orat. Et ait idem, quum brachium concalefecerit, tum se solere pugnare.

Călĕfactĭo, Calefactus. Plaut. [θέρμη. Vn. Melegités, hamlás, forrás. Stevola D. lib. 32. Tit. 1. cap. 36. Videri relatorem super calefactionis & prabitionis omnis, de his quæ scintillæ. Calefactiones thermarum, apud Ammogeitanos. D. lib. 18. Tit. 9. l. 1. & 3. Calefactio publica balnei.

Călĕfactus, participium. [חמם mechomam, θερμαινόμενος. Gal. Echauffé. Ital. Scaldato. Ger. Gewarmt, warm gemacht. Hil. Fiiatzkedo. Pol. Zgrzany. Vng. Megmelegitetett. Ang. Made hot or warmed.] Ovidius in Ibin: Vrqi petit sitiens plenum flaventis arenæ. Nondum calfacti vehitur halta salum.

Calfăcio, as, nomen. [חמם chamam. θερμαίνω. Gal. Echauffement. Ital. Scaldamento. Ger. Erwarmung, erhitzung. Hil. Hivatni. Pol. Zgrzanie. Vng. Melegitem, hevitem. Ang. Heating or warming.] Plin. lib. 29. cap. 3. Cibo quotmodis juvent, notatu est, quum transierent fractum humorem, calefactisque obiter faveant.

Călĕfio, as, ari, fieri. [θερμαίνεσθαι. Vng. Gyakran melegitem. Ang. To make hot, to warme often.] Horat. 2. Epist. Sub antiquum ebriam calefactat amicum.

Călĕfio, Calidus fio, solo voce neutrali passivam habet significationem. [חמם chamam. חמם, chimmem. θερμαίνομαι. Gall. Estre eschauffé, devenir chaud. Ital. Scaldarsi. German. Warm werden. Hispan. Se calentar. Pol. Zagrzewam się. Vngar. Meg melegülök, forrok. Angl. To be made hot, to make hot.] Ci-

cer. ad Att. Thucyd. Rabiosum calefieri jubebo. A quo Calcatio, & Fullo.

Calefactus, a, um. Quod calorem facit: [חרוץ malammum. Ægyptiorum. Gal. Chaleur, échauffé. Ital. Caldo, riscaldato. Ger. Das hitzig oder warm machet. Hiſp. Caliente, abrigado. Pol. Ciepłe czynimacy. Vng. Melegitő, melegedő. Ang. That doth heat, or warme.] Sicut a frigore Frigorificus. Gel. lib. 17. cap. 8. Oleum quoque calefactum. Est enim.

Καλλίστειον id est, bonus pastus: in Gaza nominatur. Hesychius, ἀστόλεστον τρέφειν. Emo Scythæ Europæ portum in Ponto super Tauricos. Pomponius lib. 2.

Calotechnus, ου, ὁ, bonus artifex: cujus contrarium est Cacotechnus, κακότεχνος, malus artifex.

Căpŭt, itis, n. Solum, & vas genus, quod fictilis causa fundo erat ibatur, prius cum cæpe fuerunt. Varro v. libro 1. de vita populi Romani. Quia ante eam nomen dedi populum esse, cum rem in eo genus vas fictum. Calpar dum etiam nunc Calpar appellatum. ¶ Festus docet Cæ genus vasis fictilis.

Cerulus, ου, ὁ. Ger. Nagelstum. Pol. Kosc. Ruellio Charny lanæ. Vng. Szeczö. Ang. Marigold.] Viola est lucei coloris. Virgil. in Bucol. Mallia lutea pingit vaccinia calthæ. Videtur apud Plinium lactaria. lib. 21. cap. 9. Vulgus Galloruin solsequium vocat, cur, ignoratur.

Calthula, æ, f. Vestis a calthæ viola colorem lutei. Plautus de Jasone, quod ejus tum, calthulam, ac cum otolam.

Calvi, orum, m. Dicuntur ex capitis, aut capitis defectu erubescere. [חלל halal. Gal. Le teſt de la tete, ou autrement le crane. Ital. Cuoyo della testa. Germ. Ein Hauptſchedel. Belg. Het hooſtbeen der hooft. Hiſp. Casco. Pol. Głowa. Vng. Fő koponya. Ang. The skull or scull of the head.] Martialis Phœbo facienq; Lucas & diopacen calvam.

Calvitium, ii, n. Locum ejus quæ carne nudatur ossa, & tam de bestiis, quàm de homine dicitur. [קרחת Ang. Thy bald head.] Capro. Calvam erat. Palladius. Equæ calvarium, sed ne virgines, nisi hortum pontenda est, vel potius asinæ. ¶ Calvariæ defossi pium vide apud Celsum lib. 8. cap. 1. ¶ Et Calvariæ, loca sepulturæ publicæ, ubi damnati, seu loca in quibus supplicio afficiebantur damnati. ¶ Calvaria piscis genus est. Plinio Orus, Aggr. Arist. Apuleius in Apologia: Tam ridiculum argumentum fore, quàm si cicas, remandis agris piscem Aprilem, aut chirenda mortuis nutricam Calvariam. Paulus in Evangelio: Corvi & polypus, Calvaria pinguis Acanthi sic enim legendum, non Satyro.

Calvaster. Subcalvus: cui capilli partim decidunt. [שלפחת Germ. Blatzigt. Polon. Łysy. Vng. Szeplős. Ang. A bald man.]

Calvi, orum. In quibus vites quidem sunt, verum paucæ, earumque earum calvitio capilli. Plin. libro 17. cap. 22. Cato de Re rustica, cap. 4.

Calvitĭes, ei, & Calvitium, ii, n. Defluvium capillorum: ex pertes foliatas capitis, ex quo capilli deciderunt. [קרחת kereach. Ἀλωπεκία, φαλάκρωσις. Gall. Chevenx. Ital. Calvezza. German. Kahlheit des Haupts von den Haare ausfallen. Belg. Cachen. Hiſpan. Calvez de cauelos. Polon. Łysina. Vng. Kopaszság. Ang. baldnesse.] Suetonius in Cæsare: Calvitium deformitatem maxime ferebat, sæpèq; irrectatorum jocis obviam expertus dedecori esse capillum revocare cœpisse eum traxisse. Cicer. 4. Tusculan. Proinde stultissimum Regem in luctu capillum dixit evellere, quasi calvitio mœrorem levaturus.

Calvĕo, es, ui, f. Calvus fum. [קרח kerach. Ἀλωπεκιᾶν. Gall. Estre chauue. Ital. Esser calvo. Germ. Kahl ſein. Belg. Cael zijn. Hiſpan. Calvear. Pol. Łysieć. Vng. Kopaszodik lenni, vagyok. Ang. To be bald.] Plin. libro 11. cap. 37. Et quædam animalium naturaliter calvescunt, sicut struthiocameli, & cervi aquatici. ¶ Hinc compar. Recalvo, ἀναλωπεκιᾶν, quod est, rursus in calvitiem revertor.

Calvĭtĭo, ire, n. calvum fieri. [קרח charach. Ἀλωπεκιᾶν. Gal. Deuenir chauue. Ital. Diuenire calvo. Germ. Kahlwerden, glatz werden, oder verlohren. Belg. Cael worden. Hiſpan. Encalvecer. Pol. Łysieć. Vng. Kopaszodni. Ang. To waxe balde.] Plin. libro 11. capite 37. Propterea hæc calvescere omnia hac anni, quum frutices. ¶ Dicitur & de agris. Colum. lib. 1. Propter imbres atque ea pas sæpè novella cultura calvescunt: id est, carescunt.

Calvĭtŭs, a, um. Calvus flo. [מלא קרחת מלא קרחת. Vng. Megkopaszodott. Ang. Taken with baldnesse.] Varro de Re rust. lib. 2. cap. 10. Equilla suam, nunc Agrestem, non solùm in ovibus tondendis, sed in meo capite à patre acceptum servo, ne decrescente fama tondens calvescam.

Călvo, as, act. p. Calvum fio. [Vng. Megkopaszítom. Ang. To make balde, to pill.] à quo Decalvo, & Recalvo. De quibus in suis locis.

Calvo, vis, act. Decipio, fraudo. [נוקש נוקש. Gal. Tromper, tromperie. Ital. Ingannare. Ger. Betrugen. Hiſp. Engañar, fraudar. Pol. Oszukać. Vng. Csalatom. Ang. I beguile.] cujus additum est Calvor tractum à calvis minoribus, cui omnibus solent esse fraudatui. Salust. Jugurth. Cautè de calvitur. Hoc est, decipi.

Calvŏr, ari, dep. Calvos facere. Plautus in Casin. Nam ubi domi sola sum, sæpe manus calvitur: id est, decipit. Pareo mihi, sed quid consilio? Gaudeo me istos calvitur: at non hoc facies. Sed ut amet calvor, vos idem ut jubeo, cavas cbsolescite: tractum à calvis minoribus, quibus fraudi.

Calvus, a, um. Dicitur à cujus capite capilli defluxerunt, sive qui hoc capillis nudus est. [קרח kerach. Ἀλωπεκιᾶς. Gal. Chauue. Ital. Calvo. Ger. Kahlgeschoren. Belg. Cael. ¶ Calvus de rebus. Pol. Łysy. Vng. Kopasz. Ang. Balde.] Unde Plin. lib. 11. docet esse genera naturaliter calvas: cujus Mycenis cui capilli circumcisi gignuntur. Suetonius in Cæsare: Urbani servi convicio, me Calvum calvi adducimus. ¶ Calvus comatus apud Martialem haud cunctis figura proverbiali dicitur: cavendum eum qui veris bonis nudus, alienis se vendens, ut calvi quibus in dolus alienæ pro suis ederet: aut quicquid vilius est esse quod est. ¶ Calvum vitium, ἀναλωπεκιᾶν. Virum nemo operam suis fumit, ut ubi quis auferre comam non valuit, à quo petitur. Veluti si quis à pugere cutem velit extundere pectusium, ab eo dicto literæ tum.

Călumnĭa, æ, f. Vexatio alicujus injusta per fraudem, & fraudationem: aut rei alicujus malitiosa interpretatio. [דבה dibbah דופי dophi עושק oschek. Ἀμφίλογος. Gal. Calomnie. Ital. Calomnia. Germ. Ein Schanderlicher falſch Anklagung / Affterreden. Belg. Smaet ſchelde oorſpreke. Hiſp. Acusacion falſa calumnia. Pol. Potwarz. Vng. Falsum. Ang. A falſe accuſation, a forged crime.] Nævius mali tioſum & mendacem infamationem interpretatur. Cic. 1. Offic. Excitant (apte injuriæ, calumniæ quædam & crimis callidi, atq; malitiosa juris interpretatione, libelli. Salust. Sed est eundem calumnia, quam una eusq; nostrum, restante animo suo fere cœpe, qui fidem crimen boni occidat.

Călumnĭor, ari, dep. Significat per fraudem & subdolam rationem cauta vivendi in bonis, mendacibus alios vexo: vel falsa crimina intendo. [דבה dibbah. Συκοφαντῶ, συκοφαντέω. Gall. Calomnier, chicaner. Ital. Calomniare. Germ. Ein Schanderlicher falſch Anklager ſein. Belg. Een valſch aſſeteur. Hiſp. Calumniador falſo acusador. Pol. Oszczerstwo, potwarz. Vng. Falsum, potverkolni. Ang. To belye, to forge falſe, and ſlaunderous crimes.] Unde in lege duodecim Tabularum Calumniator idem patitur quòd reus, si convictus foret. Cicero pro Cluent. Ethicus fuit regens quidam calumniator acerrimus Opianici.

Călumnĭor, aris, Quæ calumniam facit. [Vng. Perpanaszos, szőrös. Ang. Vlpianus D. lib. 37. Tit. 9. Lex Julia de Adulteriis. Junciatur noster.

Călumnĭōsus, Qui calumniam inferre solet, [שוא שומר. Germ. Der Schanderlichen. Ang. Ready to accuse falsely, or slaunderously.] Augustinus: Nemo hic calumniosus tendiculari verborum aquam.

Călumnĭātor, Calumniam [συκοφάντης. Ang. A falſe accuſer, a forger of crimes.]

Calvo, calvus, Vide CALVA.

Calx, calcis, dub. g. calcaneo, extrema pedis parte quod, qui & pes imus appellatur, à calcando dictus. [עקב akeb, πτέρνα. Gal. Le talon du talon. Ital. Calcagno. Germ. Die Ferſen der füß. Hiſp. Calcanar, Talon. Pol. Piętka. Vng. Sark. Ang. The heele.] Virg. 5. Aeneid. calcemque retrò pars calce premebat. ¶ Vide & pro fine metaphorice reponitur, A vertice ad calcem. Cicero Quantum Limus abrupta calce ejus interpellatione revocati. ¶ Ad calcem pervenire proverbio quo ad finem perveniri. Proverbialem habet figuram, quoties ad aliud quippiam defectum quid ad corpus hominum. Cicero libro de Amic. Verum à quibus potes, quibus fama tanquam è carceribus emissus, cum effusissimè ad cursum, ut dicitur, pervenit. Simile huic reperitur apud eundem lib. de Senect. Nec verò velut quasi decurso spatio a calce

à calce ad carceres revocari. ¶ Aliquando pro ictu calcis, & percussione pedum, plagaque, πλήγη. Terent. in Phorm. -nam quæ infecta est, Advorsum tumulos calces. Iuvenalis: -aut dic accipe calcem. ¶ Et tàm pro calcaneo, quàm percussione, modò masculino, modo fœminino genere usurpari solet. Silius: Iam compos voti ferrata calce cruentat Corripedem. Virgilius: Compedemq; citum ferrato calce fatigat.

Cālcō, as, pen. prod. n. t. Ferreus ilium fus ad urgendos equos: sic dictus, quòd ad calcem alligetur. [לְמֶה magis hoc ph. πλήκτρον, κέντρον. Gal. Verſoria. Ital. Sprone. German. & Belg. Ein Sporen. Hiſpan. Eſpuela de hierro. Polon. Oſtroga. Vngar. Sarkantyú. Ang. A ſpurre.] Ovid. Non opus est celeri subdere calcar equo. Cicer. de Orat. Quod dicebat Isocrates doctor singularis, se calcaribus in Ephoro egere: cætera autem in Theopompo fœnis uti solere. ¶ Current calcar addere, proverbialis metaphora, pro eo quod est, eum qui tardè ad rem aliquam incitatus est, vehementiùs adhuc inflammare, τὸν ῥέποντα ἐφιππεύειν. ¶ Tolle calcar, ἆρον κέντρον ἐφιππεύσοντι: id est, tolle calcar ulterius. Aristophan. in Avib. -ἆρον κέντρον, ἀ κόρη, tolle calcar, ait pugnax, in eum dicit telorum, quibus ad ictionem parat.

Cālcānĕus, & Calcaneum (utroque enim modo dicitur) Pars posterior pedis ima. [עָקֵב calx. πτέρνη. Gal. Le talon, la derriere du pied ou ſe mettent les eſperons. Ital. Calcagno. Germ. Die Verſen. Belg. Die verſen aen den voet. Hiſp. Calcaneos. Pol. Pięta. Vng. Sark. Ang. The heele.] Virg. in Moreto: Continuis rimis calcanea scissa rigebant.

Cālcĕāmĕn, i. n. à calce, Pedis indumentum, quod fit ex pellibus animalium. [נַעַל sandalium. πέδιλον. Gal. Soulier. Ital. Scarpa. Germ. Ein Schuch. Belg. Een Schoen. Hiſpan. Capato. Pol. Bot. Vng. Saru. Ang. A ſhooe.] Cic. 1. de Invent. Simultas erat in calceis pulvis, ex itinere cum venire apparebam. Plaut. in Truc. Iam quos capiam calceos? ¶ Dextram pedem in calceo, sinistrum in pelvim, δεῖν τὸ δεξιὸν ἐν τῷ πεδίλῳ, τὸ δ' ἀριστερὸν ἐν τῷ ἀμπυκίῳ. Subaudi verbum ad sententiam accommodum. Mittat, aut ponit. Suidas ex Aristophane citat, atque dici solere in eos, qui temere commodè ad rei præsentis conditionem applicare, proque loco, tempore, negotiis, aliam atque aliam sustinere personam. ¶ Ne supra pedem calceus, μὴ ὑπὲρ τὸν πόδα τὸ πέδιλον: id est, ne majora viribus inscipias: aut ne magnificentiùs te geras, quàm pro tua conditione. Lucian. in imagin. & in Gallo.

Cālcĕŏlus, diminutivum à calceus. [ὑποδημάτιον. Gall. Petit ſoulier, ſarpin. Ital. Pianella ſcarpa. Germ. Ein Schůhle. Hiſpan. Capatilla. Pol. Trzewik. Vng. Saruchka. Ang. Little ſhooe.] Cic. 1. de Nat. deor. Cum pelle caprina cum batta, cum scutulo, cum calceolis repandis.

Cālcĕātŭs, a, um. f. in singulari numero plurali vim habet: quemadmodùm & Vestiarii, ὑποδήματα, καλύμματα. Nam qui alterum calcearium, aut vestiarii legatum dicimus, nō calceum unum, non vestem unam significamus, sed tantum vestium, aut calceorum, quantum sit corpori honestèque tegendo, pedibusq; amandis fuerit satis. Vlpian. de Alim. leg. Diariis, vel cibariis relictis, neq; habitationem, neq; vestiarium, neq; calcearium deberi palàm est.

Calcĕŏlārĭus, m. f. Qui calceos conficit. [ὑποδηματοποιός. Gal. Cordouanier. Ital. Calzolaio. Ger. Ein Schůhmacher. Hiſ. Capatero. Pol. Szewc. Vng. Saru ſiuo, varga. An. Shoe maker, a ſiwer.] Plaut. in Aul. Propòle, lintcones, calceolarii.

Calcĕāmĕn, & Calceamentum, pro ipso calceo. [נַעַל sebat. ὑπόδημα. Gal. Chauſſure. Ital. Scarpa, ò altro veſtito del piede. Ger. Schůch. Hiſp. Capato, ò qualquier calcado. Pol. Obuwie. Vng. Saru. Ang. A ſhoe.] Plin. lib. 19: Hinc calceamina, & paltorum vestis. Cic. 5. Tusc. Mihi amictui est Scythicum tegmen, calceamentum solorum callum, cubile terra.

Cālcĕātŭs, us, m. q. idem quod calceamen. [Vng. Saru. Ang. A ſhoe.] Plin. Itaq; longo itinere hinc calceati arrepuntur pedes. Idem lib. 11. ca. 45: Pes imus vestigio carnosa: qua de causa in longiore itinere sine calceatu fatigescunt.

Cālcĭo & Calceo, as, Calceos induo. [נָעַל nahal. ὑποδέω. Gal. Chauſſer. Ital. Calzare, ò ſcarpar molti, ò qualche uno. Germ. Schůhen. Belg. Schoenen. Hiſ. Calcar los pies, ò herrar las beſtias. Pol. Buty obuwiam. Vng. Az ſarut fől vonſzom. Ang. To put on ſhooes, to ſhoe.] Et modo accusativum habet ejus rei, qua quis calceatur: modò ablativum. Accusativo junxit Plin. lib. 36. c. 5: Arcesilaum quoq; (singulis) insignibus calcearunt. Varro, cujus fe marmoream habuisse leænam tradit, ab heroïs, ne ludentes cum ea Cupidines, quorum alii rel gatam tenerent, alii è contu cogerent bibere, alii calciarent sorores, omnes ex uno lapide. ¶ Ablativo autem idem junxit lib. 7. cap. 20: Nos quoq; vidimus Athanatum nomine, prodigiosæ ostentationis, quinquagenario thorace plumbeo indutum, cuthurnisq; quingentorum pondo calciatum per scenam ingredi. Item Gell. Die feriato tunicis & lacernis indutos, & galeis calceatos. ¶ Calciari item equi dicuntur, quum pedes eorum adversus saxorum injurias ferramentis muniuntur. Testimonium vide apud Suetonium in Vespasiano. ¶ Hujus compositum est, ſxcalceo, de quo suo loco.

Cālcĭtro, as, pen. corr. Pede percutio. [בָּעַט kabat. λακτίζω. Gal. Ruer des pieds, regimber. Ital. Trare di calci. Germ. Mit den Füſſen ſchlahen, ſcharren, ſtoſſen. Belg. Met de voeten trappen. Hiſ. Acocear. Pol. Kopam. Vng. Rugok, rugodozok. An. To kick, to ſpurne, to winſe or ſtinge.] Plin. li. 30. ca. 6: Mulias nō calcitare quū vinū biberint. ¶ Hinc calcitrones dicti sunt equi, qui calcib. infestāt. [ἵππος λακτιστής. Gal. Cheual qui mord et regimbe. Ital. Cauallo mal ſcherzeuole di calci. Hiſ. Caballo acoceador.] Gellius libro 4. capite 2: Equus mordax aut calcitro, vitiosus, non morbosus est. ¶ Hujus compositum est Recalcitro.

Cālcĭtrātĭlis, us, nomen verbale, m. q. Actus ipse calcitrandi. [λακτισμός. Gal. Regimbement, ruade. Ital. Percoſſo con calci. German. Das binden auf ſchlahen oder ſcharren mit den Füſſen. Hiſp. Otro de ſcoucar. Polon. Odkopywanie. Vng. Rugas. Ang. A kicking, or moſſing.] Plin. lib. 8. cap. 44. Mulæ calcitratus inhibetur vini crebriore potu.

Cālcĭtrōsus, Qui sæpè calcibus ferit. [πρόσκοπος. Gal. Qui a de couſtume de ruer ou regimber. Ital. Vſato a calcitrare. German. Der gern mit den Füſſen hinden auf ſchlecht. Hiſpan. Coſa acocadora. Pol. Rozpustny. Vng. Rugozkodo. Ang. That kicketh, or moſſeth often.] Colum. libro 2: Iuvencumque retinet tractum calcitrosum reddit.

Cālco, as, propriè Equi est Pede comprimo. [דָּרַךְ darach רָמַס ramas. πατέω, πάτημα. Gal. Fouler aux pieds, mettre le pied deſſus. Ital. Premere col piè, calcare. Germ. Mit Füſſen treetten. Belg. Treden. Hiſpan. Hollar ò acocear con los pies. Polon. Depce. Vng. Nyomom, tiprodom. Ang. To treade, to ſtampe downe or trample, τρίβω κάτω.] Virgil. 2. Aeneid. -millaque ruinor calcatur arena. Ovid. 3. Trist. -durum calcavimus æquor. Plinius: Ita ferratis ventribus calcari solent, parietesque similiter. Carbones calcare, κάτω βάλλειν. Calcare solum, terram, πατεῖν. Pedibus calcare, πατεῖν ποσί. Terra animantium vestigiis calcata, ἐκ ζώων πατούμενη. Transferunt etiam ad animum: ut idem significet quod contemno. Autor carminis ad Pisonem: Rarāque non humilem calcat fastosa cheruscum. ¶ Sic dicimus Calcare voluptates, aut alias animi passiones. ¶ Composita sunt Conculco, Inculco, & Proculco. ¶ Tuam ipsius terram calca. Adagium est, quo jubebimus cuipiam, ut in suo loco te contineat, neque se recipiat in nostra. Theocr. in Hodœporico: ἐπὶ τὰν ἰδίαν πάτει τὰν σὰν: id est. Quin propriam calcans terram, quiescere teneto. Conveniet ubi parum fidemus alteri, nec volemus in domesticam recipere consuetudinem.

Calx, fem. gen. Lapis ustus ex quo arenæ admixtione fit materia dictus à calcando: nam ita lapide simul adsumpto, ut calcem videtur. [גִּיר ὑποκαίω. Gal. De la chaux. Ital. Calcina. Germ. Kalck. Hiſ. La cal. Pol. Wapno. Vng. Mész, Ang. Lime for mortar.] Cic. pro Mil. Reperiemus in eam sublicam materiam, calcem, cæmenta, atque arma convexit Palladius: Calx quæ erit ex pilo & duro saxo, fructuris convexis ex fistuloso verò, aut molliore lapide, tectoris adhibetur utilius. Vide Plin. lib. 36. cap. 23.

Calcārĭum, i. fornax, in qua calx coquitur: [κάλικος ὑποκαύστρα. Gal. Fournaiſe à chaux, chaufour. Ital. Fornace da calcina. Ger. Kalchofen. Hiſp. Caliera donde ſe cueze la cal. Pol. Wapienna piec. Vng. Mész kemenze. Ang. A lime-furnace.] Cent. Sulphuraria, in qua sulphur. Plin. libro 19. capite 9: Nuper repertum, oleas gandere maximè cinere è calcariis fornicibus. ¶ Est autem adjectivum Calcarius, a, um. ¶ Calcarius verò substantivè, qui præst fornaci calcariæ. [καλικοποιός. Gal. Qui fait la chaux, chaufournier. Ital. Che vende la calcina nelle fornaci. Germ. Ein Kalchbrenner. Hiſpan. El caleo que haze la cal. Ang. A lime maker.] Cato de Re rust. Calcarius ligna conficiat ad fornacem.

Calcārĭātĭcĭa, Dicuntur calce contecta: [Pol. Tinkowana ſciana. Vng. Meſzelt hàz. Ang. Stiddinges parged and ouerlaied with lime.] quamadmodùm Lanuvinationem & Veliorium appellat, & præcipuè si lyve polimine fuerit, ut superinduci possit penicillus vel albarium, vel pictura, vel aliud quippiam ad venustandam structurum.

Calcātōrĭum, n. s. [Ang. The place where they ſtampe grape.] apud Palladium lib. 1. cap. 18. videtur esse femina quædam editior in cella vinaria, inter duos lacus. Verba ejus sunt hæc: Cellam vinariam Septentrioni debemus habere oppositam, ita tractatam necessariis, ut non vinacium à fructu: sic autem dispositam, ut basilicæ ipsius forma calcatorium habeat altiore loco constructum: ad quod inter lacus, qui ad excipienda vina hinc inde depressi sunt, gradibus tribus fere aut quatuor ascendatur. Et paulò post: Quòd si cupis, locum quem deputabimus: is locus ad calcatorii similitudinem, paulò brevibus, & testaceo pavimento solidetur. ¶ Dictum autem

videtur Calefactorium, sive à calendo: hoc est, eundo: sive ab aperiendo calefacto hoc est, foricato, quo continuatur.

Călyptra, æ, [κάλυπτρα, ἡ] Græcis, Germanis die Haub. Polonis Kaptur. Vngar. Fedö, süveg. Ang. A woman's hood or cap.] Genus vestimenti, quo mulieres capita tegebant cum egrediebantur, teges.

Călyx, ycis, [κάλυξ] Gal. Bouton de rose ou autre fleur, ou la verge ou se trouue ce que l'on veut, dont vous vous seruez en escrivant. Ital. Guscio à pelle la quadra fatta come di vasetti minutini, dentro à quali nascono i semi, quelli parti che tengono insieme il pomo che si mangia. German. Die Hülsen oder die Haut einer jeden Frucht, als der Rosen Knöpffl. &c. Hisp. El cascaron ó cubierta à la fruta. Polon. Wszystko cokolwiek kwiat na sobie ma, gdzie nasienie zrzadza, y chowa. Vng. Virágnak, és minden gyümölcsnek héja. Ang. The yong bowgen or bud of a rose, or any flowre, or other fruit that is set.] Significat folliculum, quo primam bos, & deinde semen hedæræ, vel fructus arboreos coopertos ut amygdalæ, nuces, & cetera hæc continent: hoc est, à contegendo. Plin. lib. 13. cap. 22. Siccentur & banari his quæ præcoquuntur genitoris proximi experimento, pulvinati primùm calycis, mox legeri parati nis.

Călyscŭlus, diminutivum. Plin. lib. 16. cap. 44: Quand verò ils spinæ fructum à gignit hypophæton, calyculis inanibus, foliis parvis.

Camăra, Græci quoddam genus breve & circaterram. P. Ambrosius in Bibl.

Cambades. Vide Chambades.

Cămbio, ăs, ăvi, Commune. [μεταλλάσσω, ἀλλάσσω, ἀμείβω.] Gal. Changer. Ital. Cambiare. Germ. Wechslen, Verwechslen. Belg. Wisselen, Ruylen, Veranderen. Pol. Odmieniam. Vng. Változom, változtatom. Ang. To change, or exchange.] Apud antiquos verò Cambire est pugnare, iterincheare, fœdereci quo Campsa, ac quod citius fecto.

Cămella. Genus vasis cit apud Ovidium lib. 4 Fastorum, ubi sic habet: Dum licet, appotita, venit ceratère, camella, Lacteaque potes, purpureamq; fapam.

Cămelŏpardălis. [καμηλοπαρδαλις. Gal. Giraffe, bête estimée estre du chameau & panthere. Ital. Giraffa. German. Ein Greiff. Hispan. Giraffa, animal raro. Polon. Zyrafa. Vng. Giraffa. Ang. A beast like a camel and panther.] Animal est camelo proceritate, colore pantheræ, maculis velut florentibus variegatum: posteriores ita alvum petra hunc habent, ferè ut leonibus videntur, humeri pedes quæ priores, atque ita pectus præcedit cæterorum membrorum rationem proceræ, tenuis cervix: camelo capite simile, pedibus & cruribus bovi. Plinius libro 8. cap. 18.

Cămelus, m. f. simpliciter. [καμηλος, ὁ, ἡ.] Gal. Chameau. Ital. Camelo. Germ. Ein Kamelthier. Hispan. Camelo. Pol. Wielbląd. Vng. Teve. Ang. A camel.] Animal quadrupes, quod crura prolixa, collum oblongum habet. Sitim per triduum tolerat, tardi ingenii inventa cum, tarditatis hibit, ut & præsentiæ, & futuræ sibi satisfaciat. Ea Bactri camelos mittunt & Arabes, ut scribit Diodorus: sed in hos differunt, quòd Arabici in dorso bina habent tubercula (hos Dromedarios vocant). Basilium imperii à. De camelis multa Plinius lib. 8. cap. 18. Cic. 2. de Nat. deor. Camelis adjuvantur proceritate colli cum. Horat. 2. Epist. De eorum consuetudine genus pauchèra camelo. ¶ Camelus vel scalo ità complutum aliorum gestat onera, quæ [illegible] præcipua quædam ut eam sentes, aut alioquin curioti, præstantiores. Camelis integumenta de iis, cui rerum parum prosperis, tamen plus valent ob pellitæ fortunæ reliquias, quàm aliis rebus integris. Vitis est Synesius. ¶ Et & Camelus funis nauticus, cuo ancoræ religantur. De quo aliqui intelligunt illud in Evangelio: Facilius est camelum per foramen acus ire, quàm divitem in regnum cœlorum.

Cămelīnus, a, um, adject. [καμηλεῖος.] Gal. De chameau. Ital. Di camelo. Germ. Von oder Kamelthier. Hisp. Cosa de camello. Pol. Wielbłądowy. Vng. Tevebőr való. An. Of a camel.] ut, Camelinum lac. Plin. lib. 28. cap. 9. Dulcissimum ab hominis camelinum, efficacissimum ex asinis.

Cămelŏtrăgus, mâle neutris, [καμηλοτράγος.] Gal. Celuy qui monte les chameaux. Ital. Cavaliere di camelo. Germ. Ein Kamelthier oder Kamelreuter. Hisp. El que corre los camelos. Pol. Wielbłądnik. Vng. Teve ember. Ang. A gaider of camels.] qui custodit pascitque camelos. Pud.

Camelaria, sive Camelaria. Camelorum curatio & præfectura: & Camelarii, ipsorum curatores. Arcadius in Lib. de honor. & honor. Camelaria [illegible] quoque personalem munus est, &c.

Camelopodium, [καμηλοπόδιον. Pol. Kolena. An. Cleverwood.] Herba est quæ adeum, quam Dioscorides καμηλέαν, Latini Marrubium vocant.

Cămĕra, penult. corr. Sp. [מטה כעפרת. Hebr. מטה.

Gall. Toute herbage, comme choux, ou autres legumes pour les manger crus ou cuits. Ital. Volto. Germ. Ein Gewölb. Belg. Een gewelf. Hispan. Bouda. Pol. Sklepienie. Vng. Kemenczés. An. An vaulte or roofe, or ceiling.] Arcus quidicium fulciens testudinaque deversum & incurvatum quod & Fornix & Testudo à Latinis appellatur. Servius deductum existimat ab adjectivo Camurus, quod curvum significat & inflexum. Cic. ad Quint. Cameras quasdam ita profundi, mutare, jubet. Schol. in Cæl. Eam murum undique parietes, atque insuper camera lapideæ fornicibus tecta, sed inculta & cæca. Verrius Flaccus camaram dicendum putavit, ut autor est Sulpater libro 1. Nonius camaram à camero deducit. Camerum, inquit, curvorum significans: inde camerata tecta, in curvitatem formata.

Cămĕrālis, e, um, adject. [καμαρικός. Gallicè, De voute en dessus. Ital. Di pergolato volto. German. Das ins Gewölbe ist. Hispan. De bouda. Polonicè, Wszystkiego sposobu. Vng. Kemenczés. Ang. Of a vaulte or roofe, or ceiling.] Plinius loquens de cucumeribus, lib. 19. cap. 5. inde hæc duo prima genera, camerarium & plebeium, quod humi repit. Camerarium, genus cucurbitæ vocat, quod in pergulas arrepit in horas, non quod humi serpit.

Cămĕlārius. Camelorum. Arcadius D. lib. ult. Tit. 9. l. 1. [καμηλάριος.]

Cămĕro, as, avi, atum, a. Cameram facio. Hinc Concamero. [καμαρόω. Gal. Voulter. Ital. Edificare in volta. German. Wölben oder Gewölb machen. Belg. Welven. Hispan. Edificar de bouda. Polon. Wolę co budowac. Vng. Boltozom. Ang. To vaulte, to seele, or make an arche of.] Plin. lib. 24: Dinocrates architectus Alexandri, Arsinoës templum concamerare in cha vertat.

Cămĕrīfico, [καμαροποιέω. Vng. Kamarázok, boltozás. Ang. Vaulting, making of an arche.] Spartianus in Caracalla: Exstare vel cupas cancelli, cubus camerato tota concredua est. Ab hoc verbo fit Concamerato, de quo suo loco.

Cămĕrātus, a, um. unde Concamerata loca, dicimus testudinea: hoc est, quæ fornicibus cavantur. [Gal. Voulté. Ital. Fatto in volta. Germ. Gewölbt. Hispan. Cosa labrada de bouda. Polon. Sklepiony. Vngar. Boltozot. Ang. Vaulted.] ¶ Camerata vehicula, quæ Græci καμαρώματα vocant, qualia sunt pensilia, quibus matronæ gestationum cupa sunt dicta: in hodie fiunt coria contecta.

Cămillus, Propriè puer ingenuus, qui flamini dialis ad sacrificia ministrabat. Antiquitus Camillos & Camillas vocabant ministros & ministras in sacris. Unde Servius Tullius Etrusca lingua Camillus, quasi deorum minister dictus est. ¶ Camilli, Pomponius Lætus de Sacerdotibus Rom. Sed rerum omnium sacrarum administri camilli dicebantur.

Cămīnus, penult. prod. Græca dictio à Latinis mutuata, Fornax. [כבשן חבור אלבת. Hebr. כבשן. Gal. Fournaise, fourneau. Ital. Fornace, camino. German. Ein Ofen oder Camin. Hispan. Horno, ó chimenea. Pol. Komin. Vng. Kemencze. Ang. A chimney or furnace.] Virg. lib. 8. Aeneid. impia flammeno exercere caminis. Juvenal. Satyr. 12. Sacra fruibar igne, sacra focis hiemis atque caminis Ardet adoratum populo sua pinus. ¶ Est etiam structura qua fumi exeunt, vel locus in quo ignis fruitur. Cic. ad Trebatium: Cur Delio caminos nemo tenuem cortice. Suet. Vitel. Nec antè in prætorium rediit, quàm flagrante adhuc ex concepto camino.

Cămīno, as, are. In modum fornacis & camini fio. [καμινεύω. Gal. Faire fournaises ou fourneaux de fournaise. Ital. Far uno fornace. Germ. Einen Ofen oder Camin machen. Hisp. Hacer uno ó chimenea. Pol. Kominy z cegły robię. Vng. Kemenczét csinálok. Ang. To make a chimney or furnace.] Plin. lib. 16. cap. 42. Arvis conditis tales recreabes luto caminatum [illegible] lib. 19. cap. 19. in primis palmo amplius, & ubique caminata fistura ò compressiore tuit.

Camelaron, [καμηλαύριον. Pol. Omieg] Herbarum venenatissima, quæ notiore nomine Aconitum appellant. Cammaron autem dictum existimant à radicis flexu, quam Dioscorides scorpionis caudæ assimilat. ¶ Mandragoram item herbam nonnulli Cammaron appellant.

Cămĭnĭtius, penult. correpta. [καμινίτης.] Gal. Fournaisier de verre. Ital. Gombaro. Ger. Ein Ofenmeister im Glaß. Hisp. El caminero. Pol. Kominowski. Vng. Kéményes. Ang. Chimney sweeper.] Pilicis est ex cancrorum genere molliorem testam habens pro cute. Vide Plin. lib. 32. cap. 8. Mart. lib. 2. Concolor in nostra cammarus lance nitet.

Cămœna, cum æ diphthongo, Musa, Iovis & Memoriæ filia, à cantus amœnitate ita dicta. Varro autor est, ab antiquis Camœnas, & Camœnas dictas fuisse, q. postea abjecto s, vel f, Camœnæ appellatæ sint. Adject Festus: Camœnæ (inquit) à carmine hujus sunt dictæ, vel quòd canùt antiquorum laudes, vel quòd sint calles montis præcides. Virgil. 3. Æglog. Alternis dicere

ceris, tmasta'rema Camœnæ. ¶ Dicimus etiam Camœna numero fingulari, Perſius Sat. 1. Tibi nãe fontane Camœna Excutienda damus præcordia. Seneca in Med. Illa vocali genitus Camœna.

Campana, æ, f. p. [κώδων. Ger. Glocke. Bel. Tenneclocke.] Inſtrumentum natum ad pulſandum iconcum, à quo Campanula, Hieronymus ad Eutr. Quoniſq; campanula in claudro pulſabitur. Malleus campanæ dicitur Rhopalum, ῥόπαλον. ¶ Eſt etiam ſi Frumentum quo pulſatur oſtium.

Campẽ, [χαμαὶ. German. des Kampfes oder Streytens. Vrg. Hamay.] plurium tantum, & neutr. gen. Vermis qui hortenſibus, herbas & arborum frondes in teſtina, à verbo Græco κάμπτω, quod eſt flectere: eo quòd ſexo obliquo multipas ſe progredi ſtrondes Implicitus corrodat lactucas herbaſque campe. ¶ Hinc Hippocampi piſces, qui & equi appellantur, à ſexu caudarum, quæ pilioſæ ſunt.

Campſtẽr, oris, qui ex pecuniæ permutatione lucrum facit. [χαμψὸς. German. des Wechſlers. Pol. Wekſlarz. Vrg. Hamai vale ſyny. Ang. A broker or exchanger of money.]

Campſtrẽs. Qui cauſa rubeo tubæ, tali in bello utuntur Hiſtoria. [Vrg. Trombetas.] Vopiſcus in Cătino: Exhortatus centum ſalpiſtas, una crepitu cõcinentes, & centũ campanulas.

Campus, i. (eſt grande atque ampliũm ſpatium terræ plane, ut platea) arenoſa. [אדמה ſdeh. שדה ſadeh. ἀρόσιμος. Gal. Vn champ, vne plaine. Ital. Campo. German. Ein feld. Belg. Een veld. Hiſp. Campo raſo, o vega para labrar. Pol. Pole. Vng. Mezõ. Ang. The fields or the plaine.] Oppius: Sibi, Cæſari quũ eſſet iter hinc a caſtra campus erat mille paſſuum ſex. Dominus caſtris Scipionis aciem ſuam ſubjecit. Virg. l. 7. Aeneid. Ignas ardentes haud ſecus equore campi Exercent equites. ¶ Dicus Campus à capiendo, quòd animalium, ſeu rerum aliarum multitudinem in ſe capiat: ſeu quòd veteres ex agro cantum plane capiebant fructus vel putus, ut Scaliger in Varronem notavit, à verbo Stendo, qui Circum tur Hippodromum ἀφ' ἵππων vacabant, à Græc. equorum & quadrigarum quæ ibi certabant. Inde etiam aplana quæ ſed ſt. Solet tamẽ accipi pro qualibet re, in qua quis ſtudium habeat. Cicero à. Acad. Quam ſit enim campus in quo poſſit exultare oratio, cur eam in arctas anguſtias, & in Stoicorum dumeta coimpedimus? Latiſſimum dicendi campum à ſo loco dixit Cicero; pro nobilitate materiæ, quam vocant. ¶ Martius campus, Ἄρειος πεδίον, Suidas ex Alexandridis Pſaudo. In eos torquebatur, qui militari conſilentia præditi viderentur, quique rem virũ ó judicio gererent: & quibus jacta in ara aquas Heſiodus e. leganter compoſita voce χαμαιεύνας vocat. Cæcetium in quo quis valet, id Græci campum illius vocant. ¶ Oblivionis campus, λήθης πεδίον. Dicetur ve. de vehementer obliviſci, vel de rebus communibus, ac frivolis quæ cuique ſunt. Ariſtoph. ¶ Famus campus, λαμπρὸν πεδίον. In civitates duodecim ſingenti tamen preſſas, ẽt autem locas quiſpiam hoc nomine. ¶ Venti campus, πέδιον ἀνέμων, is Lomanem tatis dem, levem & incon ſtantem dicebatur. Referat à Diogeniano. Nam in planitie venti liberius hinc atque illinc ẽvagantur, nullo coerciti obſtaculo.

Campeſtris, tre, denominativum à Campo formatum. [πεδιὰς. Vngar. Mezõ. Ang. belonging to or of the feild or plaine.] ut, Cãpeſtres operam, quibus campus Martio ſervitem operam candidato imperitabantur. ¶ Campeſtria, Loca plana à Campo deductum nomen. [πεδιὰς χώρια. Ger. Feld oder Waſſer Matten Belg. Plaetlandt. ¶ Campeſtria item dicuntur genitalium fuccinctoria, eo quòd ludentes in campo veſtibus omnibus exuebantur, & nudi ludebant tales campeſtribus redivivi a. [ζώσματα. Gal. Des braguettes. Ital. Cintorelle. Germ. Ein Gürtel oder Lendecke. Hiſpan. Braga o marmoto. Polon. Gacie. Vngar. Szerbe. Ang. Breeches or trouſes or drawers.] Horatius: Pecuſa lolliſtio, campeſtre nival hus auris. Vnde qui ita ſuccidi ſunt, Campeſtres vulgus appellat.

Campeſtr, campeſtris, metæ in campis. Nonius ex Pacuvii Tantalo: Extremum contra campeſtrem, ipſum jam progreditur Parthenopæum.

Cămărā, æ, pen. prod. [Angl. A cupper in table tyme before a bride.] Vaſis genus, quod operum in nuptiis ferebant, in quo erant ſubinde unctillia. Feſtus.

Cămărĭs, a, um, l. flexus, ſeu curvus. [בטנה habereth. כתף cathph. מעקן mathkã. Gal. Courbe ou courbé, tortus, retorquẽ. Ital. Torto, piegato. Germ. Gebogen krum. Hiſp. Retorcido o de hazeña. Pol. Nachylony, nakrzywiony. Vng. Meghayitot, hayrot. Ang. Crooked or bowed.] Virgil. Georg. Camuris hirtæ ſub cornibus aures.

Cămūs, mi, m. f. Genus vinculi. [אזן mizngh. כסן cesõn. מוסרים mocherim. Gal. Frein. Italic. Fraeno ſtorto. Ger. Ein Beiß oder Gebiß oder Hafft. Bel. Teuzel. Hiſpan. Lazo enredo. Polon. Kaganiec, zabky. Vng. Gyepü, ere, ſze

Ang. A bridle bitte.] Plautus in Caſ. poſtea pro fune, quo damnati adligantur furcæ, quam ait: Canum & furcam ferat. ¶ Item equorum retinaculum, frænum, & quilibet ornamentum. ¶ Græcis etiam Cadum judicialem ſigu Cæſar, cuni figuram referentem, in quem judices calculos conjiciebant. ¶ Eſt & genus thuris, palmuli, & illi & quædam herbæ. ¶ Item medicamentum ſtomachicum ſuccorum genſeum. ¶ Chamos aſpiratum, idoneum eſt, quod alio nomine dicunt Beelpheger, ut inquit Hieronymus.

Camum, mi, neutr. gener. Genus potionis eſt apud Vlpianum in lib. 9. D. de rit. c. v. n.

Canabis, vide CANNABIS.

Cănălĭcŭlæ, pen. corr. Fures ſes homines pauperes dicti quòd circa canales fori conſiſterent. Feſtus.

Cănălis, pen. prod. ſæpiùs muſculino quàm fœminino genere, à canna ſit, una litera detracta. Eſt autem Canalis ſignum ad canonæ ſimilitudinem cavatum, quo aqua deducitur. [תעלה thehalah. תרזא tzebalah. מוביל mobile. Gall. Canal, conduit, goutiere. Ital. Canale, condotto. Ger. Ein Rinn. Belg. Een gote. Hiſp. Canal. Pol. Rinna, kanał, kurzel. Vng. Tzatorna. Ang. A conduite pipe or channell.] Feſtus: Canales per quos aqua conſtituta vis lapidibus ſtratis. Virg. 3. Georg. ... geges ad flagna jubebo Currentem illigni ſolis potare canalibus undam. ¶ Dicitur & hic Canalis. Stanus lib. 1. Syl. Hunina demiſſo trahit interrata canali. ¶ Canalis avenæ, Plinio, canaliculus Eve ſtulatus per quam ſpiritus reciprocatur. Auſo Gellio lib. 17. cap. 12. ἀγγεῖον ἀρτηρίας, aſpera arteria, hoc quidam canna pulmonis, cujus caput [κάλαμος. Gal. roſeau. Ital. Canna della gola. Vng. Lelſeg-nek torokl anagy ſzege.]

Cănălĭcŭlus, diminutivum à Canalis in maſculino genere. [κανάλιον. Gal. Petit canal, petite goutiere, gargoir. Ital. Piccolo canale. Ger. Ein kleiner Rinn. Hiſp. Canos pequeños. Pol. Kanik, rurka. Vng. Tzatornatska. Ang. A little conduite pipe.] Columel. lib. 9. Longiore cibo celerius pingur ſcit, ſemper cavum etiam canaliculi milio repleti apponentur.

Cănălĭcŭlā, æ, diminut. vam, Pars arteriæ canalis. [κανάλιον. Polon. Rurenka. Vng. Tzatornatska.] Varr. lib. 7. cap. 11. Ipſum autem Bratiſtratum dicere, cujus eſſe quaſi canaliculas quatuor, ſeu Ffulas, &c.

Cănălĭcŭlātŭs, a, um, Quod eſt in canalis modum factum. [κανάλιον ἔχων. Gal. Fait en facon de canal ou goutiere. Ital. A forma di canale. Germ. Gemacht wie ein Rinn. Hiſpan. Cho acanalado. Polon. Jako kanik zrobiony. Vng. Tzatornaſo mogyorra mondatot. Angl. Made in a conduite pipe.] Plinius libro 16. Inſulam laudat anguſta & canaliculata, & cum non pauci ſoliacea & latam triphes.

Cănălĭtĭus, a, um, adjectivum. [κανάλιον. Gal. De canal ou goutiere. Ital. Di condotto. Ger. Von einem Rinn gebawt. Hiſpan. Cho de cano. Pol. Kanałowy. Vng. Aſtal, rabol, ſzarmazo. Ang. Of a conduite pipe.] ut, Canalitium aurum, dicitur imputeis effoſſum, quod venarum canalibus per ſaxa vagatur huc atque illuc, & per latera puteorum Plin. libro 33. cap. 3. Quod putris foditur, canalitium vocant: alii Canalienſe, mammoſum, aut ramoſum.

Cănărĭă, [Ger. Hünergeel.] Herba eſt, quã vermiculos lingua etiam Hebraica vocamus, quibus aues ægroti ex præcipue vomitum eliciant. Plin. lib. 25. cap. 8. ¶ Invenerunt & canea canariã, cum factitium deducti, eamque in noſtro compeſcimandam ad fidem, ut nunquam ſatisgatur quæſtor etiam depaſta cernitur. Suellius humilem & herbulam eſſe dicit, foliis tritis malis nymphis, calculo renum, geniculis pyxidanis cohæ entibus accommodatam, internodiis ſibianis modo inſe interſectis, quæ caſtalia ex vagantibus ceruminis evanulam ſuæ loco panica à Græcis denominatam & ramoſiorem, cum ſine ſemine ſit, cernimus.

Cartatrix, ab Apuleio dicitur Florida cum ſeu proconis voce. Canaria non ſunt in Italia, ut per omnes provincias cat. Sed nota canãrii gerit. Calandra videtur dicta Varro. Nam Varro ſcribit conſuetudinem fuiſſe, ut diſſeuus in area eumque muros canarum ſarcirent.

Cănĭcŭlātus, a, um, Herbarii Galeno, quæ Dioſcoridi & Plinio, Cacalia dicitur, & Leontice. Vide Ruellii lib. 3. cap. 128.

Cancelli, orum, m. f. Ligna aut ferramenta, modicis intervallis in transversum inter tenta ſervorum unciæ, quibus Fornices & tribunalia atque ſcenæ ſtrictim munire ſolent, adhibuque eorum prædudi. [שבכה ſchebcah. κιγκλίς. Gal. Treille, clairevoye. Ital. Graſſa ferrata. Ger. Gitter auf Houe oder Caſten. Belg. Traliẽ. Hiſp. Rexa o verja de hierro para apretar. Pol. Krata. Vng. Rekely. Angl. Lattyſſe, made with made with barres of yrone or yron.] Itaque primos ferè tempe tuerunt arci, quatum multi extant per baſilicas & fabricas, adhibitorum diligentiam fabrefacti, quorum in ede altri ſcenus in quincuncem ſuperpoſitæ foramina exhibent, quibus quum aër aſpectusque admittatur, prohibetur aer illas, ſervusque ales ejuſ-

modi: aut ravim eis pro valvis, foribusq; apponi. Cicero pro Sestio: Tantus ei à foro cancellis clausus est aditus. ¶ Cancellos aliqui circumdare, pertransflationem dicunt pro eo quod est, limites quosdam angustos corpori præscribere, extra quos non liceat evagari: idem pro Quinctio. Si extra hos cancellos, quos mihi ipse circumdedi, relabi vero. ¶ Sunt & cancelli lora cancellatim: hoc est, tessellatim factam ostendentia: lignis accommodatis sectis. Oridius: Cancelli quinos imposuisse pedes. ¶ Cancellos agere, à cancellis esse posse eorum temporum fuit poetæ dixerunt, quum Cancellarium esse significare vellent: Cassiodorus lib. 11. Instit. divin. & humanar. & li. 11. Varr. Ericus monachus lib. 6. de vita Germani: Voluisanus erat præcello nomine quidam Vitis patritio toti delectus & subi. Atque cancellis prisco demum retinuisse. Atque eam ob causam Cancellarius à cancellis dictum videtur. In tectis literis Cancelli vocantur pervia foramina huc illuc, & transversim plagulæ fenestratæ, quas vulgus Σταυρώματα vocitat. Vide in Proverbiis. De fenestra domus mittere per cancellas perspexi juvenem. Hos cancellos delectabat Cic. lib. 1. de perfecto genere dicendi, appellat. Transennas, ob oculorum videlicet & foraminum transitum: enim: Quasi per transennam prætereuntes tradidimus alpicimus.

Cancillo, as, are, act. p. Colum. lib. 4. cap. 2. de vite loquens: Hæc autem quæ toto prostrata corpore, quum inferius telli quasi cancellavit atque intexit, crucem facit, & plurib. ex diebus interit: contextus augetur, nec aliter quam si malleis palmitib. gravari deberet. ¶ Aliquando significat Concido, dilanio, dispungo, rado, delco. [קבע kasal, מחה machah, palangisso. Gal. Canceller, rayer, effacer. Ital. Cancellare, cassare, torre via. Germ. Vernichten oder zerreissen, auslöschen. Belg. Verscheuren ofte uytsnijden. Hisp. Hazer cancellos, cortar, borrar con la escriptura. Pol. Zakreszam, przekreślam, gniotę, gnę. Vngar. Kollatyozom, kereszt vonassam, törlöm. Ang. To cross out any thing written.] Nam litteræ transversis diecuntur lignis in cancellis, ita delendis scripturis transverso calamo ductis, incongruæ sententiæ. Iureconsulto. De his quæ in testamento delentur. Cancellarat quis testamentum, vel induxerit.

Cancellātus, a, um, adjectivum. Quod cancellorum figuram imitatur. [πανταχόθεν ὀρθός. Gal. Fait en façon de treillis, ou manière de rets. Ital. Fatto in graticola. Germ. Das der Gitterey fast gleicht. Hisp. Hecho á manera de reja, ó red. Polon. Kratowany. Vng. Karmyu, kerögöt alkotasu. Ang. Made like a lattis window.] Plin. lib. 3. cap. 10: Insula cancellata. Ang. Made like a lattis window.] Plin. lib. 3. cap. 10: Durissimum cloacis tergus, ventres molles, fœturum nullum tegumentum: nec in cauda quidem præsidium abigendo tædio muscarum. (Quanquid & tanta validitas ferit) sed cancellata cutis, & invitans id genus animalium edere. Ergo quam extenui recepere examina, pedatis in sugas repente cancellis, compretas enecant. Vbi cancellatum cutem appellat, cui hordum cancellis distinctam: hoc est, tessellatim quadratam, & in modum cupsularum factam.

Cancellātim, Adsimilitudinem cancelli. [δίκην κιγκλίδος. Gal. En façon de treillis, ou manière de rets. Ital. A foggia de graticola. Germ. Nach weis vnnd form der Gätteren. Hisp. Á manera de reja. Polon. Kratowato. Vng. Karmyu, körögöt alakotasu. Ang. Made like a lattis window.] Plin. lib. 3. cap. 10: Insula cancellatim. Ang. Made like a lattis window.] Plin. lib. 3. cap. 10: Durissimum cloacis tergus, ventres molles, fœturum nullum tegumentum: nec in cauda quidem præsidium abigendo tædio muscarum. (Quanquid & tanta validitas ferit) sed cancellata cutis, & invitans id genus animalium edere. Ergo quam extenui recepere examina, pedatis in sugas repente cancellis, compretas enecant. Vbi cancellatim cutem appellat, cui hordum cancellis distinctam: hoc est, tessellatim quadratam, & in modum cupsularum factam.

Cancellātus, Adsimilitudinem cancelli. [δίκην κιγκλίδος. Gal. En façon de treillis, ou manière de rets. Ital. A foggia de graticola. Germ. Nach weis vnnd form der Gätteren. Hisp. Á manera de reja, ó red. Polon. Kratowato. Vng. Karmyu, körögöt alakotasu. Ang. Made like a lattis window.] Plin. lib. 3. cap. 10: Insula cancellata. Ang. Made like a lattis window.] Plin. lib. 3. cap. 10: Durissimum cloacis tergus, ventres molles, fœturum nullum tegumentum: nec in cauda quidem præsidium abigendo tædio muscarum. (Quanquid & tanta validitas ferit) sed cancellata cutis, & invitans id genus animalium edere. Ergo quam extenui recepere examina, pedatis in sugas repente cancellis, compretas enecant. Vbi cancellatum cutem appellat, cui hordum cancellis distinctam: hoc est, tessellatim quadratam, & in modum cupsularum factam.

Cancellārius, [סופר sopher, ἀπογραφεύς. Gal. Chancelier. Ital. Cancelliere, cancelliero. Ger. Canzler. Bel. Canceliere. Hisp. Chanciller. Pol. Kanczler. Vng. Kancellarius deakok. Ang. Chancellour.] Degenerante jam tum paulatim lingua Latina, dicti sunt scribæ principum, quorum opera illi in conficiendis, examinandisve diplomatibus utebantur. Vnum hac voce Flavius Vopiscus, scribens à Carino imperatore factum esse præfectum urbis unum ex Cancellariis suis.

Cancĕr, cri, [καρκίνος. Gal. Escrevisse. Ital. Gambero. Ger. Ein Krebs. Belg. Een treeft. Hisp. Cangrejo. Pol. Rak. Vng. Rak. Ang. A crabbe.] Piscis genus est mollem testam habens pro tegumento, cujus multæ sunt species, quas vide apud Plin. lib. 9. cap. 31. ¶ Est item Cancer unum ex duodecim Zodiaci signis, à quadam cancri piscis similitudine ita dictum: eo quod Sol mense Iunio signum hoc perambulans, paulatim incipit à nobis recedere, & cursu retrogrado ferri, in modum cancri. Refert Hyginus, hunc fuisse cancrum, qui à Iunone in Herculem cum Hydra Lernæa pugnantem, immissus fuit: qui quum pedem ejus momordisset, ab Hercule occisus est, & à Iunone inter Hydram collocatus. ¶ Cancer item, σφακελισμὸς, γάγγραινα. Gal. Chancre. Ital. Cancrena, fistula. Germani Der Krebs, ein Krancheit die embs vmb sich frisset. Hispan. El cancer, ó cancion que se estiende. Pol. Cancrowanie. Vng. Folyos, fene. Ang. A canker, or spreading disease in the body.] morbus est ab atra bile effervescentis. fœtet profluentes, cum alias corporis partes, tum mulierum mammas in primis infestans, eum medicina non purgantur. Dictus cancer, vel quòd palatum serpat cancri pisces similitudine: vel quòd venas circa se habeat extensas, instar brachiorum cancri: vel quòd pertinaciter hæreat, ut solet cancer, si quid chelis non apprehenderit. Est autem & ita hac significatione, uti in duabus præcedentibus, masculini generis & secundæ declinationis. Cato de Re rustica: Eadem brassica valneta putrida, cancrosque purgabit, sanosque faciet. ¶ Grammatici tamen nonnulli, in hac significatione neutri generis esse tradiderunt, & tertiæ declinationis, decepti Ovidii loco, cum opinionis suæ corroborandæ causa solent adducere: Vique mala lasit saliet immedicabile cancer Serpere, & illæsas vitiatæ addere partes. Quam rem nimium profectò putabitur falsatur, non animadvertentes, adjectivum immedicabile, nō cum nomine Cancer, sed cum dictione Malum, cohærere. ¶ Cancros Ovidius dixit Apuleius, pro faucibus, & tenuibus flationibus, quasi cancellos. ¶ Cancros lepor. comparat, κακίαν ἀκαιρίαν ὀργίζεσθαι. De suprà modum difficilibus. Etenim ut ieiunorum celeritas, ita & cancrorum tarditas nota est. ¶ Cancer leporum capit, κακοήθειαν κακοηθεύεσθαι. De qua re nenuzeum verisimili, dictuque absurda, velat si quis dicat ab indoctissimo superari doctum. Cæcum recte ingredi doces, κακῶς ἐμπεριπατεῖν διδάσκεις. De eo qui docet indocilem. Refertur in Plutarchi Collectaneis, pertinetque ad genus ἀδυνάτου. ¶ Huic finitimum est quod Aristophanes in pace Οὐδὲν ἄλλο σοι πρόσεστιν ἢ καρκίνου βαδίζειν. Est, Ambulet ut cancer recta, haud effectus inquam: Ne quicquam citius ullus erit antè peracta. Hoc velut oraculum poeta facetus pronuntiat: Quod à natura fictitium, nullo corriges negotio. Nam cancris genuinum, obliquè ingredi.

Cankry, κάγχρυς, Libanotidis fœcundæ semen est, Dioscoridi lib. 3. cap. 70.

Canderinon, Lapithon, laphas, species est, quam Oxalida vocant, verus ramex.

Candăulus, κανδαύλης, Opsonii genus fuit ex carne elixa, pane, & caseo Phrygio, cum anethio, & pingui jure. Vide Cœlium Rhod. lib. 20. cap. 14.

Candefacio, Vide CANDĔO.

Candēla. A candore luminis dicitur. [λύχνος lychnos, λαμπάς lampas. Gal. Chandelle, torche ardente, ou cierge chargé de cire. Ital. Candela. Ger. Ein Kertz, ein Liecht. Belg. Een Kaers. Hisp. Candela y candil. Polon. Swieca. Vng. Gyertya. Ang. A candell.] Iuven. Satyr. 9: candelam apponere valvis. Plin. lib. 15. cap. 13: Lapidem fuisse quadratum circiter in medio, acute vindum candelis quaquè versus. Loquitur de lapide in quo reperti sunt lib. Numæ. Hermolaus: Candelæ, quæ, sunt quacunque constant materia, stirpis, tedæ, sevi, ceræ, ut in nimis non sit, libros Numæ candelis involutos tradi. Candelas febare, Columel. lib. 8 cap. 22.

Candelābrum, penul. prod. Instrumentum in quo figitur candela ad lucendum: [מנורה menorah λυχνία, κανδελάβρον. Gal. Chandelier. Ital. Candelliere. Germ. Ein Kertzstock, ein Liechtstock. Hispan. El leyar donde se pone el candil. Polon. Swiecznik, świecznik. Vng. Gyertyatartó. Ang. A candlestick.] dicitur, quòd in en candelæ figantur, autore Bello. Cicer. 6. Verr. lam veribe, dos ornatos, & candelabra zaca. Sic 4. Verr. Marmoreum candelabro Corinthio, lib. 14: Nomina candelæ nobis antiqua dederunt, Non notare parcos vicia lucerna patres.

Candĕo, es, ui, n. 1. Candidus sum. [לבן laban, λαμπρὸς εἶναι. Gal. Estre blanc. Ital. Essere bianco. Germ. Weiß seyn. Belg. Blanckwitt zijn. Hispan. Emblanquecerse. Pol. Białym być. Vng. Feiérnek lenni. Ang. To be white or shining.] Vng. 4. Aeneid. Candenti vaccæ media inter cornua fundit. Ovid. 11. Metam. Candida de nigris, & de candentibus atra. ¶ Significat etiam ignitum esse [זהר zahar, καίεσθαι. Gal. Estre enflambé, ou rougi & estre blanc de feu, d'estre embrasé & en feu. Ital. Essere acceso & fuoco. Ger. Glühend feuerfarig seyn. Hisp. Encenderse. Pol. Zarzec się. Vng. Tüzben lenni vagyok. Ang. To be white and glowing red.] Cic. 2. Offic. Qui culmos metuens tonsoris candente carbone sibi adurebat capillum. Composita, Excandeo, & Incandeo, a quibus Excandesco, propriè vehementer incandesco, inflammorq; Cato de Re rustica: Nam si fabæ bene coquas, quibus semen & sulphur additum est, excandescet: hoc est, incendetur, & inflammabitur. Transferuntur etiam ad iram, ἐκκαίεσθαι, quòd ea est, velut ignis animum incendens, & vultum hominis quodam candore perfundens: vel quia, ut fol quàm candidior, tanto ardentior ita animus, dum concitatus est, inflammatus, incensus & candescens dicitur, ut tanta mentis commotio significetur. Cæsius Cic. Id postquam relatum, excanduit, & sine causam inimicitiarum quarere clamitavit: id est, ita vehementer incensus est. Hinc Excandescentia, cujus est (ut Cic. quarta Tusculana inquit) ira nascens, & modò ex flens, fiamma. Incandesco, candens & ignitus fio. Mercurialis, lib. 3: Non secus ac ferrum, quàm quum Barbarica plumbum fonda jactu volat hoc, atque incandescit eundo, & quos nonnullos, hos

buit, sub nubibus inventi ignes. Est & recãdeo, i. quæ Recandescere, quod est rursus candescere: & accipitur pro Calefacio. Ovid. lib. 1. Metamorph. Arga ubi diluvio tellus lutulenta recenti Solibus æthereis altoq; recanduit æstu.

Cãndĕfăcio, Ignimus fo. Ignifico. [קדח καιδάζω. καιομαι. Gal. *Ie mettz, ie boute feu.* Ital. *Douerir di fuoco.* Germ. Brennẽ oder feurig machen. Hispan. *Encendere.* Pol. *Rozpalony rzeczow, ſprzeſzczenie ciepła.* Vng. *Megy tüzzé tẽnek.* Ang. *To make hoot or glowing red.*] Ovid. 2. Metamor. - curruscq; eius candescere fecerit. ¶ Candefacere etiã album fieri ſignificat. Tibullus lib. 1. *Ite procul, capiti candefacere canis.*

Cãndŏr, ōris, m. t. Albedo ſplendori conſimilis. [לבן λάδκη. λάδκωμα. Gal. *blancheur, beauté, honneſteté.* Ital. *Biancheggo, candore.* Ger. *Weiſſe, ehrerbietigkeit.* Hil. *Blanura candidités.* Pol. *czyſtość.* Vng. *Fehérség.* Ang. *Whitneſſe, glittering redneſſe, cleanneſſe.*] Plautus in Men. O Iovem vobis, Iunonem ut oculos eſſe, præ horum corporis candoribus. Plin. lib. 12. cap. 14. Thus probatur candore. Cicero 2. de Nat. deor. Nam Solis color & candor illustrior est, quam ullius ignis: quippe qui in puro mundo tam longe latèq; colluceat. Dicitur & per metaphoram candor animi: à Cicerone multis in locis, pro ſynceritate & puritate animi.

Cãndĕfăcio, act. 1. Candidum facio. [לבן λάδκω. λάδκωμα. Gal. *Faire blanc, blanchir.* Ital. *Imbiancare.* German. Weiß machen, weiſſgen. Hiſp. *Emblanquecer.* Pol. *Ciśnienie.* Vng. *Megfehérétem.* Ang. *To make white.*] Plautus in Mostel. Vna opera chartæ atramento cãndefacere pellubet. ¶ Aliquando etiam Candefacere, est candentem & ignitum reddere. [ιμπυρίζω. Gal. *Eſchauffer tellement quelque choſe qu'on la face rougeſcante ou blanche.* Ital. *Scaldare ſi bene una coſa che ſia poſta bianca.* German. Glühend machen. Hiſpan. *Encender.* Polon. *Rozpalać.* Vngar. *Megtüzzésem.* Ang. *To make glowing hot or fire.*] Plin. lib. 31. cap. 8. Vbi inter lapides candefactos fundetur. Hinc candefacere, Candens & ignitum facio: unde Ferrum candefactum hoc est, candens & ignitum. Per translationem accipitur pro ira inflammare. ſupra.

Cãndĭco, as, penult. corr. Candorem habeo, ſubcandidus ſum. [λάδκω. λάδκωμα. Gal. *Eſtre blanc, rire ſur le blanc.* Ital. *Eſſere vn poco bianco.* German. Weiß gen, mehrig ſeyn. Belg. Wit ende wit geel eſchen natuer. Hiſpan. *Ser blanco, ser dessecho.* Polon. *Sprzieczać ſprzeciwiać.* Vng. *Fehérlem, fehértem.* Angl. *To be some what white.*] Plin. libro 8. ſi ſigne ei in dextro latere candicans macula.

Cãndĭdŭlus, a, um, pro albidus. [λάδκος. καρ. Gal. *Blanchet ou blanchaſtre, tirant ſur le blanc.* Ital. *Biancheggiante.* Germ. Weiſſe. Hiſ. *Blanura.* Pol. *Tąſowate ſzyie.* Vng. *Fehérſég.* Ang. *Whitiſh, making ſome or white.*] Plin. lib. 35. cap. 12. Fidius scarabæorum candidum fugiunt.

Cãndĭdus, Alba veſte indutus. [λάδκος. λάδκωμα. Gal. *Veſtu de blanc, blanche.* Ital. *Veſtito di bianco.* Germ. Mit weiſſen Kleidern angethan. Hiſp. *Cosa veſtida de veſte blanca.* Pol. *Ubiorem ſzkarłatnem ubrany.* Vng. *Feher ruhában ſöltözött.* Ang. *Clad in white clothes.*] Plautus Rudente. Nigro vas æquius erat candidæ vestis, honestiorq; Item qui luce quidam nitente perfulies. Vide Labeonis mirum de materiis veluti candidatos esse, elegantèr dictum. ¶ Candidum etiam dicebantur, quæ ad alicujus magistratus, aut dignitatis petitionem aspirabant, *ἀπὸ τῆς λάμψεως τῶν λευκῶν ἐσθήτων*, à candore vestium, à toga candida, quam per id tempus induebant, sive ad denotandum integritatem, quòd ſalvis his voluptatibus ac puris, & omnium inquinatas est: sive, ut prospectu ab omnibus pateret. Ire autem candidati per comitia solebãt, salutando, rogando, ſibimmendo ſe omnibus, & undata etiam corpore, cicatrices ostendendo. Cicero pro Murena. Nec candidatorum ista benignitas ad mendi est, quod libenter magis fingatur, quàm largitione aut beneficio pertinaciorem aliorum: quoq; rerum petitores Candidati dicuntur, sicut à Quintiliano, Candidatus eloquentiæ, & à Plinio in Panegy. Candidatus gloriæ, & immortalitatis ab Horatio, Candidatus fidei. Ex quibus attenditur Candidatus consulatum, prætoratum, quæsturæ, qui petit consulatum, Prætoram, Quæsturam.

Cănĭdus, da, dum, Albus, lucens. [λάμπω. λάδκος. λάμπρος. Gal. *Blanc, reluiſant, reſplendiſſant.* Ital. *Candido, bianco.* German. Weiß, glaſſend. Belg. Wit, blinck, ſchoone. Hiſpan. *Blanco, reſplandeſciente.* Pol. *Biały, ſwiatły.* Vngar. *ſzép, világos.* Ang. *White, ſhyning.*] Servius in 3. Georg. Aliud est candidum, aliud est, quod non sentit lucem pertulum, aliud album, quod pallor colligit esse vitium. Itemque candidum propriè dicitur quod sit cum claritate albam quod sit naturæ: & candido nigrum, albo verò fuscum opponimus. Cor. Front. de diff. vocab. ¶ Sumitur etiam Candidum ἀφορ. Pro ingenito. [Ang. *Fierce, high ſpirited, ſtout.*] Unde ferrum candidum vocamus, quum accensum est & ignitum. ¶ Et quia inter colores candidus purissimus est, accipitur etiam Candidum pro puro, & ſyncero, & minimè fucato. Horatius 1. Epiſt. Ad hæc nostrum sermonem candide ju-

dex. Et candidus sermo, λόγος καθαρός. Græcis dicitur oratio diluendis præpicuæque, à colore qui inter cæteros plurimum habet lucis. ¶ Interdum candidas ponitur pro Fœlici: tractum à Thracibus, qui diem fortunatum, albo: adversum nigro designarunt. Catullus: Fuderē vere candidi tibi soles. Horat. lib. 2. Ser. Iam cane & olem Tam nigrum eleemus? id est, tristem & exitiosum.

Cãndĭdē, Purè, ſyncerè, benignè. [εὐγενῶς. Gal. *A la bonne foy, ſimplement.* Ital. *Da buomo da bene, di puro cuore.* Ger. Einfeltiglich, treulich: ehrerbietig. Hiſpan. *Simples, ſynceramente.* Polonice, ἁγνῶς, σεμνῶς. Vngar. *Egyenesẽgesẽn.* Anglice, *Simple, ſyncerly.*] Cæsius Cicerani: Cavendum tibi erit, ne parum simpliciter, & candidè petisse inimicitias videaris.

Cănd ĭcŭlus, a, um, diminutivum. [λάδκος. Vng. *Fehérske*, Ang. *Somewhatte white.*] Cæs. Tull. Candiduli, lenes, venati oculi, color suavis.

Cănd ĭdo, as, act. p. Candidum facio. [לבן λάδκω. λάδκωμα. Gal. *Blanchir, faire blanc.* Ital. *Imbiancare.* Germ. Weiß machen. Bel. Wit maken. Hiſpan. *Emblanquecer.* Polon. *Bielić.* Vng. *Megfehéritem.* Ang. *To whiten, to make white.*] Pompeius Festus livio candidiano. Plinius: Cujus radice crantur & candidiores capilli.

Cănd ĭfĭco, as, idem. [λάδκος. Vng. *Megfehéritem. ſzépszem.* Ang. *To make white.*] Nævius: Pulicos fac, & furas herbarum candificans eatem.

Cănd ĭlatūrĭus, a, um, παρασκευάζων. ut, Candidaturium munus. Cicero ad Attic. lib. 1. Nos in omni immunitate candidatorio sumendo summam adhibebimus diligentiam.

Candetum, Galli appellant in agris arvantis spatium centum pedum, quasi Centetum: in agrestibus autem pedum centum quinquaginta quadratorum: vel jultum. Candetum vocant. Ex libello variorum autorum de Limitibus.

Candelabrum, in vitibus quid dicatur, docet Colum. lib. 5. ca. 4. his verbis: Nonullos tamen in vineis charactis animadverti, & maximè Heluenaci generis protixos palmites, quasi propagines lamoso solo adolescere, deinde in ulmos ad arundines erigere, & in fructum summittere, quos nostri agricolæ Mergos, Gali Candelabrum vocant. [Ger. Eingegrabet oder eingelegte Reben am Weinrebem.]

Cantilla, Vulgò Cucumomum, idem, Italico idiomate, & à mercatoribus.

Cănĭo, Vide CANVS

Cănonĕas, Capitis ornamenta veteres dixere. Festus.

Cănĕphŏrā, penult. corr. f. p. [κανηφόρος. Ger. Die ein Zeitte auff dem Haupt trägt.] Virgo dicitur quæ in ore Arcæ lanea in cestula ferens sacra capite sustinebat. *κανᾶ* enim, Græci dicunt, quæ nos Canistra, & per diminutionem Canistel. a. Cicer. 6. in Verrem: Habet Canephoras, deorum simulacra retinet.

Cani, canorum, Vide CANVS.

Cănĭa, æ. Vricæ silvestris genus. Plin. lib. 21. cap. 15. Etin sylvestri quæ dicitur Cana, virior, caule quoque mordaci, sinibrium folio.

Cănĭcæ, f. p. Furfures abactionis dicebantur. [Germ. Kleyen oder Kleyẽ von Mel. Polon. *Otręby, ſzyſkie dla ſyſm.* Vngar. *Korpa.* Ang. *Skonſor brune of wheate.*] tulte bello, ne quòd canicis parcerentur. Vide Canicem cum panem, furfuremq; dicimus. Pacuvius: Qui apud te, quasi ferias, est canicæum panem.

Cănĭcŏpus, Genus animalis faciem caninam habens. κυνοκέφαλος. Plinius Libro 7. capite 2. Indiam Asiæ montibus genus hominum esse canino capite, pro voce latratum edentium, quos vocat κυνοκεφάλους: nos etiam Canicapites vocare possumus.

Canicula, Vide CANIS.

Cănĭnus, Vide CANIS.

Cănis, gen. comm. Animal domesticum satis notum. [כלב κύων. κύνειος. Gal. *Chien, chienne.* Ital. *Cane.* Germ. Ein Hund. Belg. Een Hont. Hiſp. *Can, perro.* Pol. Pies. Vngar. *Eb, kutya.* Ang. *A dog, or a bitch.*] A canendo dictum, quòd nunc in custodiis, & invocando signum voce det. Terent. in Phorm. Intro ire ædes aut alienas canis. De hoc Columel. libro 7. capite 12. Quis hominum clarius, aut tam vociferatione bellâ vel furem prædicat, quàm ille latrator? quis familiarius amantior domini? quis fidelior custos? quis cubito invocanti vigilantior? quis denique alter aut index constantior? De generis autem & natura canum, vide Plin. libro 10. cap. 63. & Xenophontem in opere de Venatione. ¶ Dicebant & veteres etiam in singulari Canes, cum admodum Varro libro de lin. Lat. 6. probat ex Ennio: Tantidem quasi foris canes sine dentibus latrat. Lucilius de litera R. Irritata canis quod. Homo quam planius dicit Scalptor in Varronem. ¶ Canis item piscis marinus est, ita dictus, quòd cani similis sit. ¶ Canis præterea loci talaris signum,

quod unum dumtaxat panis in cumulabat: ideo damnosos canis appellatos a Propertio: semper damnosi fuêre canes. Canis ad cibum, ὀψοφάγος. Deus qui sibi suum properans exitium. Qui eadem volunt accedere, eleuterio ridiculum. ¶ Tepidum non olens, canes alis, κυνὶς ὀζῶσι, κυσὶ φύγοι. In cuius cibatur, quicquam per inopiam libi quæ sunt ad vitam necessaria, suppeditare non potest, comeditur, aut equos, aut famulos habere domi, splendidisque vestibus indui. ¶ Cum cive Smel & Iarmo, κυνὶ δὲ καὶ ἔριφος. Eudemus incerta de quotidie sumptuum apparatu, ut nihil omnino sit reliqui, neque quidem recuperandi quod perit. ¶ Canis cum paleas, alium ossa, κυνὶ δὲ ἄχυρα, κυνὶ δὲ ὀστᾶ. Quum res proponere differuntur vehementius quis indocta mente aggreditur literarum, cruditò fit otiosus & gracilis, nihil discens, nisi librum. ¶ Canis ad proprium vomitum, κύων ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἔμετον. Quadrat in eos qui relabuntur in eadem flagitia, à quibus aliquando fuerunt expiati. Refertur in Epist. D. Petri. ¶ Dignus canis pabulo, κύνα κύων βρώσιμον. Perniciosè perditi & sceleratos dicimus. Digitus operatus mercedem. Refertur à Suida. Quadrabit in hominem non ausu cuiquam reiiciendum atque intolerabilem. ¶ Canem extra aquam excoriare, κύνα ἔξω τοῦ ὕδατος δέρειν. Suidas ait dici solere de iis qui rerum capacem non sunt, quibus aliquando fuerunt officia. Aristophanes in Lysistrata. Drogatanus ait convenire in eos qui frustra laborant operam. Sunt qui putant magis quadrare quam quos affligit afflictam. ¶ Canis felinam arcessere, κύων γαλῆν ἐπικαλεῖται. In eos jure habetur, qui amicis sollicitandis, reipublicæ salutem eludunt. Quemadmodum canis in præceptis ecclesiasticis refertur bovem, & equum vetare vehi. Lucian. adversus indoctum. ¶ Obscene cruditus agnus, ἀσελγὴς ὡς νεογνὸς ἀμνός, dicebatur qui imbellem & rudem imperitum exhumanitatibus & exercitatis exponeret, quòd genus sit animal omnium maxime imbelle. Refertur à Diogeniano. ¶ Et canis podice, κύων ὀπισθοκύων. Dictum videtur à Luciano pro eo quod est, rebus anxiis atque angustis, quòd ea pars arcto & oriente animi animanti: quamobrem & exernant difficiles. ¶ Canis taciens in lapidem, κύων σιωπῶν ἐπὶ τὸν λίθον γαυγίζει. Comperit in eos qui mali fuerunt causa imputationem non ipsi autores, sed alteri culpam. Plato de Rep. & Pacuvius apud Nonium. Invitis canibus venari. Hoc Adagio Plautus in Stichο significare videtur non satis felicitèr succedere quod à nolentibus extorqueatur. ¶ Canis vindicta, κυνὸς δίκη. Macedonicum adagium, in eos qui præter expectationem pœnas dant iis, quos aliquando læserunt. Natum ab Euripidis tragœdia perscripta, quâ canibus fuit discerptus. ¶ Canis caninam non est proverbium, ad quod alludit Juvenalis: parcit cognatis maculis canis ater & atræ. Varro libro 6. de lingua Latina. ¶ Canis sydus leporem fugientem sequitur: habet in lingua Bellanam unam quæ propriè appellatur Canis, imaginem quietem & splendidam, in capite alterum, cujus cognomen Sirius dicunt. Sunt ergo duo canes in cælo, major & minor: sed Canem dicendo, majorem intelligimus. Si non enim canis Canicula dicitur: quæ quia exoriente Sirio in ortu atque ortu Canem præcedit, à Græcis προκύων, vocatur. Hæc etiam Antecanis, & Sirius dicitur. Cicero: Antecanem, Procyon Græcis quod ante nascitur. Oritur xvi. Calend. Augustas. Occidit, sed non tota, post dies quadraginta: idque dierum spatium, Dies caniculares appellamus, eò quòd sydus hoc his diebus in medio cœli centro sit, cumque tumq; cum Sole duplicet calorem quo dissolvuntur corpora: & evaporantur. Hinc Canis, quòd corpora morbo afficiat, & multo calore mordere videatur.

Canis, Plin. libro 8. cap. 20: Garamantem regem canes decem ab exitio reliquêre prælientes contra resistentes. Pompeius bella Colophonia, utenque Cathaleuses cohortes tantum habuêre, ex prima dimicabantium acie nunquam decessantes: hæc erant hostium auxilia, nec ipsi prædiorum indiga. Pygmæi advectitias cohortes canes cum domino accepimus. Fidelissimi, ac super omnia homini sunt canes. Columel. lib. 7. cap. 12.

Cănĭcŭla f. p. diminutivum à Cane, quam est fœmin. gen. [κυνίσκη. Gal. Petite femme. Ital. una picciola cagna. German. ein Hundlein. Belg. Een Hondeken. Hispan. Perra pequeña, perrilla. Polonice: Kiegyska. Vng. Kutzo, ebecske, el kölyök. Ang. A little bitche.] Cicero 3. de Nat. deor. Aristoteles non modo non arrogantis, sed potius prudentis, intelligere se habere frenum & rationem, hinc eadem & canicularum non habere. ¶ Accipitur & pro igne cœlesti, κύων. Columel. l. 10: Quemque peracta solstitio usque ad ortum Caniculæ, qui ferè dies triginta sunt. ¶ Hunc caniculares dies, αἱ ἡμέραι τοῦ κυνὸς καλούμεναι. ¶ Dicebatur præterea, hoc nomine talionis, quod unicuique offendenti, aut quod convicio lato, deponebatur ab eo quinta (certa nummorum unus, pro quarum mercede se pacti fuerant, fine aliquo metu delicto clamosa canicula vocabatur. Persius: damnosa canicula quantum Raderet. ¶ Canicula item genus piscis marini, apud Plin. lib. 32. ca. 11. ¶ Canicula item de homine mendaci apud Gellium lib. 4. cap. 20: Quo jurabat cavillator quidam, & Canicula, & nimia ridicula usus fuit.

Cănīnus, a, um. Quod est ex cane. [κυνικὸς. Gal. Canin, des appartenances de chien. Ital. di cane. German. Vom Hundlein gemacht von Hunden. Hispan. Cosa de can, perro, perruno. Polon. Psi. Vng. Kutzai vale. Ang. Of a dogge, doggish, or belonging to a dogge.] Plinius: sanguine canino nihil contra toxica præstantius est. Vide canini dentes, post primores: de quibus in dictione DENS. Et caninum prandium abstemium, in quo nihil vini potatur: quoniam canis vinum non bibit. Vide Aulum Gellium libro 13. capite 9. Canina rima, idem. Plautus in Cas. Hâccibo, caninum si eam ipse melotem fore. Fecundia facundia. Salustius apud Nonium Marcellum, in dictione Rabula: Canina, ut ait Appius, facundia exercebatur. Hieronymus ad Rusticum monachum, Pompeianis feculis proceditur in publicum, ut caninam exerceat facundiam. ¶ Canina eloquium, aut oratoria per contemptum, ut Canina eloquentia, apud Quintil. libro 12. cap. 9. Et Sid. lib. 5. de fundo bono. Columella: nec operis: Sed ne caninum quidem officii dixêre veteres: fundum præstantius, locupletissimumque adfatimdi, & contra innocentes, ac pro nocentibus negotium à majoribus, & nobis etiam concessum intra mœnia, & in ipso foro latrocinium.

Cănĭnus, a, um. Quod ad canem pertinet: [κυνικὸς. Gal. De chien. Ital. Canino, di cane. Ger. Das zum Hund gehört. Hisp. Cosa de can, perro, perruno. Vngar. Kutzai, kutzay. Ang. Of a dogge.] ut, Lappa canaria, quæ canibus adhæret. Augurium canarium. Plautus libro 18. cap. 3: Augurio canario agendo dies constituant, prius quàm frumenta vaginas exeant, & antè quàm in vaginas perveniant.

Cănĭtĭum, adverbium significans ad finem usque canis. [κυνικῶς. Gal. En chien, en façon de chien. Ital. Cagnescamente, in cagnesco. German. Auf Hundische weis. Hispan. En manera de can, perro. Polon. Psiskie. Vngar. Kutzaiul. Ang. Like a dogge.] Sicut Bovatim, ad similitudinem bovis. Cuiacius Figulus in Comment. Grammat. ut citat Nonius: Sunt etiam adfinia hæc dicta huic Canatim, Suatim, Bovatim, quæ ab animalibus sumuntur.

Cănĭstrum, & Canistrus, [κάνεον, κάνεος. Gall. Panier ou corbeille faicte d'osier. Ital. Canestro, sello, paniere. German. Ein Korb. Hispan. Canasto. Polon. Kasz. Vng. Kosar. Ang. A panner or basket made of wicker or osiers.] Tibullus, cista vimineam à Græcis κάνεον, κ. ινα, nuncupato: aut à κάνναβις quod idem significat, esse Hartichio. Virgilius: Cereremque canistris Expectant. Palladius: Sabyginis canistros fieri debere vel gallicis: quia genus hoc olerum dicitur adjuvare. ¶ Hinc Enni diminutiva Canistella & Canistellus, κανέιον, κανίσκιον.

Cannă f. p. [κάννα, κανοῦν, κάνεον. Gal. Canne, roseau. Ital. Canna. Germ. Ein rohr. Belg. Een riet. Hispan. Canna. Pol. Trzcina, trzcina. Vng. Nad. Ang. A cane or reede.] Arundo, fiet minor ex, & major calamo. Ovidius: & pigram velabit canna paludem. Columel. lib. 5. de arbusto. Ea est autem fenestra, quam vel extruit sibi, & incertis pluviarum annuum, velita dentatum est, ut præcidis, & cannæ similis arundo prodeat. Strabo Rubi in Africa ad cubitos quinos longas, crassitudine vero digitum unum cannas nascit.

Cănnĕus, a, um, adject. cum. Quod ex canna conficitur. [καλαμώδης. Gal. De canne ou roseau. Ital. di canna. German. Rörin/das auß Rohren gemacht ist. Hispan. De canna. Pol. Trzcinowe, trzcinowy, z trzciny. Vng. Nádbol vala. Ang. Made of cane or reede.] Vide Columellam: Canneus tegetes vocat, frustis ex cannis confectas, quæ ad excipiendam olivam arbustivis substerni solebant. Sic enim ad libr. 12. capite 50. Vicet quibus olivam progeritur, canneæ tegetes, quibus cliva excipitur.

Cănnĕtum, n. f. Ubi cannarum copia est. [καλαμών. Gal. Lieu où croissent les cannes ou roseaux. Ital. Canneto. German. Ein ort wo Rohr wächset. Belg. Een Rietbosch. Hispan. Cannaveral, Lugar donde nacen cannas. Pol. Trzcinowe miejsce. Vng. Nádas, nádtermö hely. Ang. A place where canes or reedes grow.] Palladius: Lubrica cancta pascenda sunt.

Cannăbis f. [κάνναβις. Gal. Du chanvre, chenevis. Ital. Canape. Germ. Hanff. Belg. Kamp. Hispan. El cañamo. Pol. Konopi. Vng. Kender. Ang. Hemp.] Ipsa fœmina est, ex qua funes churdæ. Persius: Fun' mare transilias? tibi torta cannabe fultus Cœna sit in cantheris? ¶ Dicitur & Cannabum. Palladius l. 3. cap. 6: Hoc tempore cannabum seritis.

Cănnĭfŏlĭus,

Cannabeus, a, um, & Cannabinus, a, um, Quod eſt ex canabe. [κανναβεος. Gall. De chanvre. Ital. Di canape. Germ. Hänffin. Hiſp. Caſa de cannamo. Pol. Konopny. Vng. Kendeből való. Ang. Of hemp.] Columel. lib. 12. Cannabinis quibuſdam funibus contus manentorum ligato.

Cānuſīnæ cameræ. Dicuntur in agreſtibus ædificiis ex canabis conſtructæ. κανναβινοι θαλαμοι, ut eſt apud Pallad. libro 1. tit. 13.

Cāno, is, cecini, cantum: ſed ejus compoſita faciunt præteritum in ui, diviſis ſyllabis, ſignificatque proprié canere, voce modulari. [שיר ſhir cantare. Gall. Chanter. Ital. Cantare. Germ. Singen. Hiſp. Cantar. Pol. Spiewam. Vng. Enekłök. Ang. To ſing.] Plautus libro 10. cap. 29. Mensa cantat ſatis, hyeme balbutit. Cicero 4. Acad. Quum comix cecinerit, & Hinc canere cœnæ dicuntur: quoniam verſus rhythmicè ſi tione compoſitos, cantando pronuntiare conſueverunt. Virgil. 1. Aeneid. Arma virumque cano. ¶ Canere etiam is dicitur, qui fidem, vel aliud quid pulſat, aut quibus inflat. Cicero 1. Tuſcul. Igitur Epaminondas, præceptore meo judicio Græciæ, fidibus præclarè cecinisſe dicitur. Idem 2. de Orat. Quemadmodum tibicen ſine tibiis canere, ſic orator ſine multitudine audiente eloquens eſſe non poteſt. ¶ Canere recepta, τὸ σημαινειν ἀναχωρησιν, ſignificare poſſe conſultum noſtros à pugna revocare, quod fit cantu tubarum & clangore. Livius 6. bel. Pun. Lenjoniusque adortus agmina ad hoſtem inſequendum ſtatifed Bacchus receptui cani juſſit. ¶ Contrà, Canere bellicum, σημαινειν πολεμον, id eſt, ſignum pugnæ. Eſt mares tubæ clangore ad bellum accendere. Cicero in Orat. Alter inclinatior fertur & de bellicis rebus canit etiam quodammodo bellicum. ¶ Sed quia veteres laudare verſibus ſolebant, factum eſt, ut Canere pro laudare capiatur. Virgilius 7. Aeneid. regemque canebant. Et ipſo prædicare, & cum quodam ornatu poſſit canere proferre. Martialis: Quicquid fama canit, donat arena tibi. ¶ Canere idem etiam quod vaticinari. Cicero in Verrina: Non hæc ſine numine tanquam fata canebantur. Idem in Cat. Quæ ita nobis conſulibus facta ſunt, ut hæc quæ cernimus, canere dii immortales viderentur. Idem in Orat. pro dom. Et Virgil. Sola mihi tales casus Caſſandra canebat. ¶ Canere eandem cantilenam dicturus, qui moleſtus eſt, & ſæpiùs eandem inculcans. Terent. in Phorm. Cantilenam eandem canis. ¶ Intùs canere dicitur ſolere is, qui privati commodi ſtudioſus, quicquid agit id omne ad domeſticam fert utilitatem. Cicero in Rullum adverſus legem Agrariam: Atque hoc carmen hic Tribunus plebis non cobis, ſed ſibi intùs canit. ¶ Haud canit parentes cantiones, ἀ παροιμιαζεται ἀπὸ τῶν. De eo factum, qui à parentis moribus degenerat. ¶ Canis, κιθαρίζεις, pro, magnis inceptis, frivola loqueris: etenim qui canunt non videntur rem ſeriam agere. Fidicen canis, κιθαρῳδος. Dicitur qui fortia fundens. ¶ Sic, canere bonum, malum, dicitur qui non ad alienum arbitrium facit quippiam, ſed animo obſequens ſuo. Hujus verbi compoſita ſunt, Accino, quod eſt ad aliquid, vel juxtà cano. παρᾳδω, παρᾳδομαι, ἐπαδω. Concino, simul cano. Intercino, inter aliquem cano. Occino, ſive Occano, ἐγκρυβω, convivium facio. Percino, cantando perlevero. Procino, canendo profero. Præcino, præſideo, prædivino, & antè cano. Recino, rurſus cano. Horatius libro 1. Carmin. Quem deum cithara, tecum jocoſa Nomen imago: ¶ Interdum ſignificat in contractum cano. Inde frequentativum Recantare idem ſignificans, quod retractare, & quod ſemel à nobis malè aut dictum aut ſcriptum eſt, revocare, & corrigere: quod Græci eodem modo dicunt μεταδιδωμι. Idem libro 1. Carmin. Nunc ego mutatis mutare quæro trochæis, dum mihi fas recantatis antica Opprobriis. Et Succano, quod eſt ſummiſſa voce cano. Et omnia habent penultimam corripiam.

Cāntĭo, onis, f. t. Cantus. [שירה שיר גיבור שיר. Gall. Chant, chanſon. Ital. Canto, canzone. Germ. Ein geſang. Hiſp. Canto à cantar. Pol. Spiewanie, piosnka. Vng. Ene. Ang. Singing, a ſong.] Plautus in Stich: Lepida in & ſuavem aliquam cantionem occipio.

Cantiuncŭla, diminut. [ἀσματιον. Pol. Piosenka. Vng. Enekecske. Ang. A ſmall ſong.] Cicero 5. de Finib. Vidit Homerus probari ſibi fabulam non poſſe, si cantiuncula tantus vir retentus teneretur.

Cānor, oris, m. t. Cantus, & elegantia quædam, ac conſonantia. [שמיעה. Gall. Accord. Ital. Canto, concento, eleganza. Germanicè, Ein lieblicher zuſammenſtimmender thon. Belg. Sanck. Hiſpanicè, Canto acordado, ſimphonia, gale a gentileza. Polon. Spiewanie tonow. Vngar. Enekſzó, egyenértékes enekłés. Ang. Melodious ſinging.] Ovid. 5. Metamorph. Nec tamen illa cavet mulcendis cantus ad auris. Virgil. 4. Georg. Quinque manentes Martius ille aries tauri canor increpat.

Cānōrus, a, um, adjectivum, Vocalis, ſonorus. [κεκραγως, φωνικος, ἡδυφωνος. Gallicè, Sonnant, doux et armonieux. Italicè, Sonoro, canoro. Germanicè, Wolthönend und ſingend. Hiſpanicè, Caſi que mucho ſuena y reſuena. Polonicè, Glośny, ſpiewak, ſpiewny. Vngar. Hangos, éneklő. Ang. Tuneful, chrill.] Plautus in Pœn. Canere ut vocat tuam tetram, perire. Cic. de Senect. Omnium carmen illud in voce ſplendeſcit. Virg. 6. Aeneid. Tum cava testudo resonat, ſidibusque canoris.

Cānōrŭs, a, um, adem. [Virg. Nitor. Ang. Shrill.] Gellius: Collectam coactamque vocem, & magis claras, canoroſque ſonitus facit.

Cantĭcum, i. n. Carmen, canticum. [שירה שיר. Gall. Chanſon. Ital. Canzone. Germ. Ein geſang, ein lied. Belg. Sanck, een liedeken. Hiſpanicè, Canto, cantar. Polon. Piosnka. Vngar. Enek. Ang. A ſong.] Cicero 1. de Orat. Neque ex ſcholis cantilenam requirunt. ¶ Accipitur & pro vetustorum jactatione, denunciatione, & rumore. [Angl. A ſpeech or tale commonly told, a rumour.] Adde ad Cicer. libro 11. Nam de eo periculo, crede mihi, pactione verborum, & denunciatione periculi peperare eos te perterrefacta, adeò ferunt impunè, poſſe magna conſequi præmia: & totam iſtam cantilenam hoc pendere, ut quàm plurimum lucrificaturi. ¶ Cantilenam eandem canis, τὸ αὐτὸ ἄδεις ἐπος. De eo qui molestus eſt ſæpiùs eandem inculcans: nihil enim odiosius, quàm quod ſemper idem eſt. Dorio in Phorm. Terent.

Cāntĭcum, n. t. Propriè eſt elegans & lascivus cantus. [שיר. Gall. Chanſon. Ital. Canzone. Germ. Ein geſang. Hiſp. Canto. Pol. Piosnka. Vngar. Enek. Ang. A ballade, the diminutive of a ſong.] Quintilianus: Sit poeta lectio cum suaviore quadam gravis, & non quidem prosæ similis, quia carmen est, & sæpè ita canere celebratur, non tamen in canticum diffluens.

Cāntŏr, m. t. & Cantrix, f. t. Verbalia, Qui vel quæ canit. [שר שרה. Gall. Chantre, chanteuſe. Ital. Cantatore, cantatrice. Germ. Ein ſinger, eine ſingerin. Hiſpan. Cantor. Polon. Spiewak, ſpiewaczka. Vngar. Enekes, enekesnö. Ang. A ſinger.] Plautus in Trin. Cantrices, citellatrices, cunni, cupedes panis & peni. Cic. de Orat. Ita docti, ita diserti, Jurisconsulti sunt ple rique mihi, nihil, quidem cautos & acutos præterea civium, cantor sor malorum, auceps fallacium. Mentitur multa cantores, ἀοιδοι ψευδονται πολλα. In eos quadrabit quod ad gratiam loquētur, & auribus blandientur. Inde ductum, quod cantare hoc modo loquentem aut delectent ac placent, plerasq; canunt in laudem auditorum falsa. Aristot. lib. 1. Metaph.

Cantus, us, m. g. d. Carol. Cantio, ſimphonia, vocis inflexio. [שירה שיר זמרה. Gallice, Chant, chanterie. Ital. Canto. Germ. Ein geſang. Hiſp. Canto. Pol. Spiewanie. Vng. Enekes. Ang. A ſinging, ſinging.] Virg. 8. Aeneid. Tum Salii ad cantus incensa altaria circum Populeis adsunt evincti tempora ramis. Cic. de Orat. 2: Qui enim cantus moderata pronunciatione, pro dulciore suavem potest. ¶ Cantus etiam incantatione, seu magicis carminibus accipitur. [Angl. A charm, an inchantment.] Tibull. -nempe hæc eadem se dixit aniles Carmibus, aut herbis solvere posse deos.

Cānto, as, frequentativum à Cano. [שיר שרה זמר. Gall. Chanter. Ital. Cantare. Germ. Singen ohne ſingen. Hiſpanicè, Cantar. Polon. Spiewam. Vngar. Enekłök. Ang. To ſing.] Plinius libro 11. cap. 26. Mares ranarum & inde que gemere. Terentius in Eunuch. Cantari propterea nos Prompham. Plautus in Epid. Conducta veni ut cantarem fidibus tibi. ¶ Item Cantare, pro incantare. [Ang. To charme, to inchant.] Virgil. in Pharmaceutria: Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis. Vbi Servius: Cantando, dum incantatur. Nam gerundivus modus ab omni verbo simiter profertur: unde modo cantato, pro Cato, ait, quem Ennius ut Cato dixerit. Cantando tu illum. ¶ Cantare item pro celebrare, rolere audibus, ὑμνειν, ἀοιδειν. Cicero ad Atticum: Nam, ut scis, jam pridem istum canto Cæsarem. Ab hoc verbo sunt Cantatio, ἀοιδη. ¶ Composita sunt Accanto, Decanto, Incanto, & Recanto.

Cānto, as, penultima corripitur, frequentativum à Canto frequentativo formatum. [ᾄδω, ᾄζω. Gall. Chanter, ſouvent. Ital. Cantare ſovente. Germ. Oft ſingen, oder vberlaut ſingen. Hiſpanicè, Cantar muchas veces. Polonice, Wiśniewam, ſpiewam. Vngar. Gyakran enekłök. Ang. To ſing often.] Terentius Adelph. Factumne credo, ut habeas quæ illa cantites. Cicero de clar. Orat. Vinum extaret, lacrymæ, cantus mulieris secta in funere ejus erat, ex quibus esse cantus à linguis convicia, &c.

Cāntŭlo, perantiquum [ᾄδω. Ang. To chant, to ſing.] Statius 1. Sil. Alteris & Bacchi totam cantata per urbem.

Cāntĭto, Quod ſæpiùs vi canere. [משורר שיר. Gall. Chanter. Ital. Cantare. Germ. Ein ſinger. Hiſp. Cantar. Pol. Spiewak. Vng. Enekłök. Ang. A ſinging man.] Martialis lib. 13. Cantator equus ſaltatorque ſepulcri. ¶ Cantator fidibus, Pictor, ἀοιδος. Gell. lib. 16. cap. 19. Vetus, inquit, & nobilis Arion cantator fidibusque fuit.

Cantări, æ, f. p. [משוררה *ex Glossar. vet.* Gal. *Chanteresse, chanterelle.* Ital. *Cantatrice.* German. *Ein sengerin.* Hispan. *Cantora.* Polon. *Spiewaczka.* Vngar. *Enekes asszony.* Ang. *A singing woman.*] Claudian. Implorent cithara, cantatrices{que} choreas.

Cāntāmĕn, ĭnis, n. c. pro incantatione accipitur. [שיר] *Incantatio, carmen.* Gall. *Enchantement, enchantement.* Ital. *Incantamento, incantesimo.* German. *Bezauberung.* Hispan. *Obra de encantar, de palabras, encantamiento.* Polon. *Czarowanie.* Vngar. *Igéző, igézés.* Ang. *Inchantment, witchcraft.*] Propert. Cantamine magica nostram carpamus Medeam.

Canocerĭca, Herba ap. Dioscor. lib. 4. cap. 42.

Canon, ŏnis. Tributum erat frumentarium, quod Aegyptus, Africa, & Sicilia Populo Romano quotannis pendebant. Alterum Pædianus tria fecit tributorum genera. Canonem, utris parcentis & vectigalibus: Oblationem, ac in vim distributionis, & indictionum, quæ & Collatio, & collecta dicitur a Ciceronis de Orat.

Cānon, ŏnis, pro regula. Latine regula. [משקל *Regula, mensura.* Gall. *Regle.* Ital. *Regola.* German. *Ein regierung eines jeglichen dinges.* Hispan. *Regla.* Polonice, *Cokolwiek rzecz miarkuiąca, albo sprawuiąca.* Vng. *Szabás, szabó vonás.* Ang. *A rule.*] Cic. ad Attic. Sed heus tu, qui vocabit etiam eorum scripturam soles, unde illud tam exspectes, Valetudinis fidelitèr inservienda? Plin. lib. 34. cap. 8. Fecit & quem canona statuarios vocant, hoc est mensam ex eo pendentes, velut à lege quadam. ¶ Canon etiam lorum fertur, in quod brachium immittitur. [Pol. *Pas a rzadla.* Vng. *Pasz szij.*]

Canonĭcus, a, um, Regularis *vel regulæ.*

Canonizo, as, act. p. ad regulam examino, regula & regulamenta, quæ in regulis scripta sunt.

Canor, Canorus. Canorosus. Vide CANO.

Cantĭl, pro cantata veteres aliquot. Festus.

Cantărĭs. Vide CANTHARUS.

Cāntēs, pleraq; numeritantum, & feminini generis. Fistulæ sunt organorum. [Germ. *Orgelen pfeiffen.* Vng. *Orgona síposok.*]

Cantātŏr, Cantātrix, Cantario. Vide CANO.

Cānthărĭdes, Gemmæ species, quæ scarabæorum effigiem habet: quippe Græci κανθάρους vocant scarabæos. Plinius libro 37. capite 15.

Canthărĭs, cantharidis. [κανθαρὶς. Gall. *Cantaride, verre vert fort chaud et venimeux.* Ital. *Cantaride verde & buona contra veneno, & per spogliar vecchi.* Germanice, *Cantariden sind grüne Keffer.* Hispanice, *Abadejo animal pequeño ponçoñoso.* Pol. *Chrząszczyk zielony, ktory ma w sobie trzymanie gnoiu.* Vngar. *Tekerö fényes, zöldségös bogár.* Ang. *A green worme with wings and stinging like gold.*] Vermis teretis, viridis, auri colore superducens in summitate ramorum fraxini & olivæ nascens: cujus facies in venas ingressus, & venenum intermit, & lanionem corpori applicitus, vesicas plenas humore facit. Ovidius: Cantharidum tactos dante parente bibat. Plin. lib. 29. cap. 4. In cantharidibus magna qualitas quoniam ipsæ venena sunt potæ, vesicæ cum eruptu præcipuo. Cic. ad Pætum lib. 9. Cajus acculante L. Cotta cantharidas fumpsisse dicitur. ¶ Cantharis etiam a quibusdam appellatur herba, quæ vocatur Dioscoridi, Lamia Tamarix, & Officinis Pentaphyllon dicitur.

Cānthărĭs, ĭdis, penult. corr. Poculum quod Baccho tribuitur, Latine Scyphus Herculi: à cantharo, avis genere. [Vngar. *Kanna.* Ang. *A mugge great pot to drink in.*] Plin. lib. 33. cap. 11. C. Marius post victoriam Cimbricam cantharis potasse Liberi patris exemplo traditur. Virg. Aeglog. 6. Et gravis attrita pendebat cantharus ansa. Vbi tamen sunt Cantharos esse, per quos aquæ fluunt. ¶ Et Cantharus, piscis nomen est apud Plin. lib. 32. cap. 11. Columell. lib. 8. Nam & halecula modo capta, & cantharus, exiguumque gobio. Ovid. Cantharus ingratus facco tum concolor illi Ophius, &c. ¶ Est item Cantharus Græcia, quem Latine Scarabæum vocant, ex genere insectorum, qui circa animalium simum se versatur, pilulas ex eo conficiens, averlisq; pedibus volvuntas. De hoc modo Plin. lib. 11. cap. 28. & Aristophanes in Cantharo. Vide Columellam lib. 8. cap. 3. ¶ Aemulus cantharus, Ἀσκωλιαστής, De magnis & tardis Aristoph. ¶ Cantharus pilulam. Acagium est in eos, qui calliganti sæpius, nihil profici nisi ed eum pertinaciter lemel amputarint, pertinacitas juvent. Quod etiam de animali in cantharum, nolla prorsum arte vocetis. De Cum acagium a pilularum similitudine, ubi circumvolvi la voluntatione, quæ est cantharis adeundum familiaris. Colum. lib. 8. cap. 5. ¶ Est item Cantharus, cœleste signum in Aquario, ex tribus cõstans stellis. ¶ Cantharus item Comicus Athenæus fuit, cujus sæpe memoriam facit Suidas.

Cantherĭum, Vehiculi genus, de quo Senec. Epist. 87. M. Varro Cynosuram cantherio vehebatur Aethiopico.

Cantherĭus, Ἀκρωτήριον. Gall. *Chevron de bresse.* Ital. *Cantarone.* Germ. *Eingscheid an Rohm.* Hisp. *Parba del apoyo.* Pol. *Podpore wsunioł.* Vngar. *Lugas karó.* Ang. *A vaylor beare, a bond of ryvinment in a vineyarde.*] Genus jugi vinea, de quo Columell. lib. 4. cap. 12. Itaq; aut veteres, aut inveteratæ agant arundines hanc Engalis vitibus applicabimus: ancipitis soni tibia permixta, vetera deponemus hastilia, quibus annectuntur lingulæ cantherio pertinæ, ultimam partem ordinis: quod genus jugi Cantherium vocant rustici. ¶ Cantherius equus. Ἵππος ἀκρωτήριος. Gall. *Cheval chastre, bongre.* Ital. *Cavallo castrato.* Germ. *Ein Roß kan ein stutter reuten.* Belg. *Een ruyn.* Hispan. *Caballo castrado.* Vng. *Herélo.* Ang. *A gelding or a gelded horse.*] Cantherius a castratione, ut fiat manifestior. Varro: Eo dicò quòd femine carent, Cantherii appellantur: ὀνάγρους Græci vocant, licet rapos à gallo. ¶ Cantherii item dicuntur, qui subjici solent à fabris materiis, dum moles arborum secant: Vulgus Cabalos vocat. ¶ Ità Cantherii signa dicuntur. Vitruv. lib. 5. Et Cantheri primitiæ ad extremâ fuggrundinationi. Supra cantherios templa. ¶ Item Cantherius, ut auctor est Varro, mons est in Sabinis.

Cantherĭŏlus, dimin. parvus cantherius, pro parvo pedamento. [κανθήλιον, μικρὸν ξύλον. Polon. *Zaska.* Vngar. *Karóska.* Ang. *A little cantherius or beame.*] Colum. lib. 11. cap. 3. Deinde quum fecerint canalem humilioribus quasi Cantheriolis interpositis, rigorem hyemis consecrato, &c.

Cantherīnus, a, um, adjectivum, Plaut. in Menæch. Cerrè hæc mulier cantherino tum affatus fommiar. Solet enim regi cantherinos fommiare, autore Plin. lib. 10. cap. ult. Cantherinum hordeum. Columell. lib. 2. cap. 9: Proximus ei his frumentis satus hordei, quod rustici cantherinum, quidam etiam cestivum appellant. ¶ Cantherinum lapathum, Latini Rumicem appellant. Plin. lib. 20. cap. 23.

Cānthĕrĭārĭus, a, um. Colum. lib. 3: Quæ ædaminibus adnixæ singulis jugis imponuntur, eas tabulas cantheriarias appellant.

Canthĭs, thi, m. f. [חשך *Obscuritas, caligo.* Gallice, *Le cercle noir & enuironné autour de l'œuil.* Italice, *Il cerchio nero à torno à torno.* Ger. *Ein schein der vmb die augen herumb gehet.* Belg. *Niet schemi, dat eijer rontom treft.* Hispan. *Cerco de la cuenta del ojo.* Polon. *Wkoło oka.* Vng. *Szem karikája.* Ang. *The circle or compasse about the eye.*] Ferrum quo rotæ extremitates circumtunduntur. Persius: Verrentem sese frustrà sectabere canthum. ¶ Canthos etiam Graviangulos oculorum vocant.

Canticum. Cantilena, Cantio, Cantico, Vide CANO.

Canto, Cantus. Vide CANO.

Cānus, a, um, Cui canities, sive albent capilli præ senectute. [שיבה *Canities.* Gallice, *Chenu, grisle, qui a les cheueux blancs.* Italice, *Canuto, bianco.* German. *Graw, dat weisse oder graw haar von ferne alters wegen.* Belg. *Graw.* Hispan. *Blanco, canoso de cabello.* Polon. *Syiwy.* Vngar. *Hérés.* Ang. *Hoare, gray for age.*] Plautus in Asin. Cano capite cur alium uxor exhilaret sapit. Idem in Bacch. Cana capite, atque alba barba. ¶ Transferur & ad alia rem, Cani montes, albi ex nive. Cana fides Virgil. 1. Aeneid. Cana fides & Vesta. Vbi Nonius: Canam fidem, veterem, & antiquam interpretatur. ¶ Cana veritas. Varro in Eudæ. Et erec de re provisa accidit cana veritas, Amicæ patrissophiæ alumna.

Cānŭtum, subst. vel, plurativè tantùm. [שיבה *Albus color.* Gall. *Blanc chenuy, grisle, blanche.* Ital. *Bianezza canuta.* German. *Die graw haar.* Hispan. *Las canas de la cabeza.* Polon. *Syiwe włosy.* Vngar. *Ősz hay.* Ang. *Gray or white hoares.*] Capiti album in capillitio senum. Cicer. de Senect. Non canitium ingratæ repentè senectutis effere possunt.

Cānŭs, a, um. Proprie de capillis dicitur in senibus, quibus albescunt. [שיבה *Canus.* Gall. *Grisle, grisonner, devenir chenu & blanc.* Ital. *Vecchiezza canuta.* Ger. *Graw werdt.* Belg. *Wit oft graw worden.* Hisp. *Encanecer.* Pol. *Syiwieć.* Vngar. *Megőszülés.* Ang. *To waxe gray, or hoare headed.*] ¶ Per translationem de aliis etiam rebus quæ capillorum cani tiem imitantur. Canæ hederæ hoc est, albescentes, maturè ro ore asperfæ. Virg. 3. Georg. Lucifer primo quam fydere frigida rarà Campanus, ante novum dum roscida cantat Ludere cum primis. Idem 2. Georg. & glauca canentia fronde salicta.

Cānĭcĭo, is, n. Canes hoc & pluribus ex rebus dicit, quibus capilli eorum albescendo vergunt. [שיבת *Canities.* Gall. *Grisonnement, devenir chenu & blanc.* Ital. *Diventar canuto.* Ger. *Graw oder weiß artete bald wenn?* Hisp. *Encanecer.* Pol. *Syiwienie, Syiwizna.* Vngar. *Megőszülés.* Ang. *To waxe gray, or hoare headed.*] ¶ Per translationem autem accipitur pro senescere: & de aliis rebus quam hominibus dicitur. Cicer. 2. de Legib. Quercus huic loco nomen dedit, quæ Mariana dicitur: eadem (ut arbitrantur) de patris mei Mario, cantiem ferentis innumerabilibus. Idem de Clar. Orat. Quumq; ipsa oratio jam nostra canescere, habereque suave quandam maturitatem, & quasi senectutem.

Cānĭtĭēs, ēi, & Canitudo, ĭnis. Capillorum albedo, qualem in senibus conspicimus. [שיבה *Canities.* Gall. *Grisonnure de cheueux, blanche veüe, quand l'homme est vieux & grisu.* Italice, *Vecchiezza, canuzza.* Germanice, *Graws haar besonders*

desonders von eitt. Belg. Geyten. Hispan. Cosa de dolor cabellos. Polon. Szymyca. Vngar. Kösz, vényüg. Ang. Weomesse of hoare forage.] Plin. Et ipsa jam canitie venerabilis. Idem lib. 11. cap. 37. Canities hominum cautum, & equis. Plautus: Studius est adversus teretem & capitis canitudinem. Varro Aboriginum: Sed neque vetulus canherinus, quàm novellus, melior nec canitudini comes virtus.

Cānĭcŭlātus. Dicitur qui est indutus Canusino veste. Martial. lib. 9. Ne canuinatus nostro Syrus afferre fudee.

Căpācĭtās. Vide CAPIO.

Capax. Vide CAPIO.

Căpēdo, inis. Vas in sacris usitatum, à capiendo dictum. [כּוֹס *poculum, scyphus.* Gall. *Un grand vaisseau, qui n'estoit de grand valeur, & servoit aux sacrifices.* Ital. *Vaso da sacrificii.* Germanice, Ein groß vat zů dem opffer. Hispanice, *Vaso para sacrificar.* Pol. Kapsi ofiarky. Vngar. Aldozatban való edény. Ang. *A great vessell of great name that serueth in sacrifice.*] Plin. lib. 33. cap. 11. Sed Nero, ut parerat, princeps vicit omnes, qui dongeris fictorium millibus capedinem unam patrio. Cic. in Paradox. Minore me gratia dis immortalibus capedines ac fictiles urnulas fudle, quàm deliciatas aliorum pateras arbitramur.

Căpēdŭncŭlă, diminutivum *Θυμιατήριον Latinis.* Cic. de Natur. deor. Docebo me meliora me didicisse de colendis dis immortalibus jure pontificio, & more majorum, capedines, capeduncullis, quas Numa nobis reliquit.

Căpēlă. Vide CAPER.

Căpēr, prim. f. Mas castratus in genere caprino. [צְפִיר חַטָּאת *hircus, caper peccati.* Gall. *Verbum chevre.* Ital. *Caprone.* German. Ein bock. Belg. Een beest. Hispan. *El cabron ò cabra castrado.* Pol. Kozeł wykastrowany. Vngar. Kastok, herélt kerekedek. Ang. *A male goat gelded.*] Martialis. Dum jugulas hircum, Sabbe & ipse caper. Nam Virgilius impropriè Caprum pro hirco posuit, cùm dixit. Vt gregis ipse caper: sicut etiam impropriè brutum animal. Virgilius appellavit. ¶ Dictum Caper ĭve Capra à carpendis virgultis: rodit enim omne virgultum, & in primis vites, propter quod Baccho immolari caper solebat.

Căprĭ, t. p. quasi carpa, quòd virgulta carpat vel quòd capreæ asperæ vel à crurum crepitu. Vnde & crepas eas antiqui vocabant. [עֵז *hex. alij.* Gall. *Chevre.* Ital. *Capra.* German. Ein geiß. Belg. Een geyte. Hispan. *Cabra.* Pol. Koza. Vng. Kecske. Ang. A she goate.] Palladius de Re rust. lib. 2. cap. 3. Studiosæ enim de agrestibus fruticibus pascuntur: atque in locis virgulta carpunt: itaque à carpendo capræ nominatæ. ¶ Mactis ut capra dicitur, τὸ μηκάσθαι ἐπὶ τῶν σφαττομένων. In Ipsarios dictum videtur, quorum pater incertus est, eaque prava à matre denominantur. Dictum ab hœdis qui in capritibus à matre dignoscuntur: nam à patribus haudquaquam possis. Potest & in jocum versi proverbium, veluti si quis per lusum negetse patrem agnoscere, matrem scire, τὸν πατέρα μὲν οὐκ ἐπίστασθαι, τὴν δὲ μητέρα εἰδέναι. id est, Matris vel ut capra vocur ¶ Capra ad fetum, πρὸς τὸν τόκον αἴξ. Dicitsolitum ubi cuis in tempore ad negotium aliquod accederet: Aut ubi quis commodè in suam pernitiem offert sese. Nam in festis, maximè Bacchi, capram immolabant. Referunt à Plutarcho. ¶ Liberæ capræ ab aratro. ἐλεύθεραι τράγοι ἀρότου. Hemistichium est heroici carminis proverbiale, dictumve olim ab iis qui se ab uncte quo jam aut molestia liberatos gloriarentur. ¶ Est etiam Capra signum cœleste, quæ (ut poëtis placet) Amaltheæ capra fuit, cujus lacte educatus est Jupiter: quare postea terum potitus, inter astra eam collocavit. Columell. lib. 11. cap. 2. Decimo Calend. Ianuar. Capra occidit matutino, tempestatem significat. ¶ Capram cœlestem cum hœdis conspexerunt, ὅταν αἱ ἔριφοι ἐπιτείλωσιν ἅμα τῇ αἰγί. Hoc dixit solitum ineos quibus omnia feliciter, eque animi sententia succederent, propterea quòd antiquitus opinione vulgi comprobatum est, qui capram illam Iovis altricem, & olim in sidetum relatam numerum, conspexissent, quicquid votis concepissent, ejus compotes futuros.

Căpēllă, e, f. p. diminutivum à Capra. [αἰγίδιον. Gall. *Chevrette, petite chevre.* Ital. *Capretta.* Ger. Ein geißlein, ein geißle. Hisp. *Cabra pequeña.* Polon. Kozka. Vngar. Kecskeke. Angl. *A young goate.*] Columell. lib. 7. cap. 6. Anniculæ, vel binæ capellæ jam utiles, atas partum edit; jubenti hœdum non oportet. Virg. Aeglog. 3. Tityre pascentes à flumine, reice capellas.

Căprĭfĭcŭs, m. f. Cultus, exercitiumve caprarum. [αἰγοβοσία, αἰγοτροφία. Gall. *Gardeur de chevres, chevrier.* Ital. *Caprile.* German. Ein geißhirt. Hisp. *Cabrerias que guarde cabras.* Pol. Kozi pasterstwa. Vng. Kecskepásztor. Ang. *A keeper or herde of goates.*] Varro 2. de Re rust. cap. 3. Is enim quum in suburbano haberet agrum jugerum mille, & à caprario quodam, qui adduxit capellas ad urbe, denarios sibi in dies singulos dare audiret, &c. Colum. lib. 7. cap. 10. ¶ Caprarius in altilia, αἰγοβοσία ἐπὶ τὰ παχύνειν. in hominem insatiatæ, aut etiam intempestivæ libidinis dicitur abutur. Nam his hortis caprarii, dum seductis gregibus in umbra lantat, lascivire soliti scribuntur. Autores Xenophontes, & Suidas.

Căprĭfĭcŭs, pen. correpta p. [צְבִיָּה *gazella, hœnula, hœnula vel hœnula*: id est, à videndo. Gallice Chevre sauvage. Italicè, *Capra salvatica.* Ger. Ein reh, ein reh geiß. Belg. Een reê. Hispan. Cabra montes. Polon. Kozia dzika. Vng. Vadkecske. Ang. A wilde geate.] Animal lyncitre, non tolum videns, seu perspicens acerrime, sed & alijs vitam præbens. ¶ Affirmant enim medici hujus animali intra viscera humorem quendam inesse, qui caliginem depellat oculorum, & oblusiores quoque vitus exacuat. Martialis jocosè dictis: Perdentem summa capream de rupe videbis, Casuram speres, decipit ista canes. Caprearum genera vide apud Plin. lib. 8. & Caprea vitis, dicta (ut inquit Varro) quòd pariat capreolos. ¶ Ne capreæ contra leonem, ne cervi contra lupum fugiant: hoc est, ne longè inferiori cum potentiore decertes. Diogenian. & Suidas.

Căprĕŏlŭs, li, diminutivum à Capreus. [צְבִי *gazella, hœnula.* Gall. *Veau chevrel sauvage.* Ital. *Capriolo.* German. Ein reh kitz, ein reh böcklein. Belg. Een Reetjen. Hispan. *El hijo de la cabra montes.* Polon. Koziel dzikiey. Vngar. Vadkecskenec. Ang. *A little wild kid or roe, a rebucke.*] Virgil. Aeglog. 2. Præterea duo, nec cura mihi valle reperti Capreoli, sparsis etiam nunc pellibus albo. ¶ Sunt etiam Capreoli, claviculi intorti in vitibus, & veluti quidam cirri, ex tenerioribus pampinis apparentes, quibus vites, veluti manibus quibusdam adminicula complectitur. [τὰ ἕλικες ἀμπέλου. Gall. *Les petits rameaux des vignes dont elles se tiennent, liant & entortillant autour quelque chose pour s'aider à monter plus haut.* Ital. *I rami piccioli con che la vite s'appoggia & si lega intorno.* Germanice, Die gablen so an den reben wachsen. Hispanicè, *Cercillos ò zarcillos de la vid.* Ang. *The tendrels of a vine wherewith it is taken, holden or wounde about some thing.*] Præterea Capreolus, Instrumentum rusticum ex bicornis. [Gall. *Instrument de fer qui a deux cornes pour monoir ou rompre la terre.* Italice, *Instrumento à modo d'una zappa con dui denti da cavar la terra molle.* German. Ein karst. Hispan. *Azada de dos dientes para cavar.* Polon. Motyka. Vngar. *Kereke, ecmesgerre, kapa fay.* Ang. *An instrument of yron, serving a vigne to digge with and hoile mas sorgo.*] Columell. lib. 11. cap. 3. Vere deinde prius quàm cœperit germinare, capreolis (quod genus bicornis ferramenti est) terra commoveatur.

Căprĭgĕnŭs, a, um, penultima correpta. Quod est ex caprarum genere. [αἰγοειδὴς. Gall. *Qui est du genre des chevres.* Ital. *De spetie di capra.* German. Von dem geschlecht der geissen. Hispan. *Cosa de linage de cabras.* Pol. Kozigo rodu. Vng. Kecske fay. Ang. *That is of the kind of geates.*] Plautus in Epid. Caprigenum, hominum non placet mihi, neque patherinum genus.

Căprīlĕ, penultima producta, s. absolutum caprarum. Locus ubi capræ servantur. [αἰγεῖον. Gall. *Le lieu et estable ou les chevres logent, parc à chevres.* Ital. *Capraile.* German. Ein geißstall. Belg. Een geytestal. Hisp. *Cabreriza ò caprile de cabras.* Polon. Kozarnia. Vngar. *Kecske akol.* Ang. *A goate stable.*] Plin. libr. 28. cap. 10. Atq; in totum dissentire ferè colligentes à serpentium ictu, in capritibus optimè convalescunt.

Căprĭlis, adiectivum. [Vng. Kecskei.] ut, Caprilis esa, apud Eutropium lib. 5. in bello civili.

Căprillus, a, um, αἰγώδης, idem quod Caprinus, sicut ab ove ovillus. Ve, Stercus caprillum & ovillum.

Căprĭmulgŭs. Dicitur qui capras mulget. [αἰγοθήκτης, αἰγοτήκτης. Gall. *Tette-chevre.* Ital. *Quello che munge capre.* Ger. Ein geißmelcker. Hispanicè, *Ordeñador ò ordeñadora de la cabra.* Polon. Kozidoy. Vngar. *Kecskefejő.* Angl. *An goate milcher or goate.*] Catul. Sallem unus caprimulgus aut tostor Rutius victum. ¶ Caprimulgi, Aves sunt metulæ alpecto, aliquanto grandiores, Lucis noctu, interdiu non videntur, nec ipsæ videntur intrare pastorum stabula, caprarumque uberibus propter suctum lactis advolant, quà in parte cruentantur ubera. Hoc Aristoteles à caprarum mammis, αἰγόθηλας vocat. Vipsius libro 12. capite 20. [Germanice, Ein Vogel der zu nacht die Geissen sauget / ein Nachtraub.]

Căprīnŭs, a, um. Capreus. [αἰγεῖος. Gall. *De chevre, des apartenance de chevre.* Ital. *Caprino, di capra.* Germ. Geissen. Hisp. *Cosa de cabras.* Pol. Kozy. Vngar. *Kecskebőr való, kecskei.* Ang. *Of geates, or belonging to geates.*] Ut, Caprinus grex, Liv. 2. Poët. Pan. Caprina pedes, Claud. de Nat. deor.

Căprĭpēs, pen. corr. capripedis. [αἰγόπους, αἰγόποδος. Vng. Kecskelábu.] Qui pedes caprinos habet. Propert. lib. 3. Eleg. 17. Capripedes calamo pastes hinc te canent.

Căprĭcōrnis. Vide suo loco.

Căprĭfĭcus. Vide suo loco.

Căpĕro, as, pen. a. corr. Frontem rugis contrabo, & asperitatem vultus obducam: [מָרָה *thabal.* Διαφθείρω, συνάγω τὸ μέτωπον. Gall. *Rider, renfrogner.* Ital. *Crespar la fronte.* Germanice. Die stirnen runtzlen, runtzlicht machen, runtzlicht sehen. Hispanicè, *Burgar la frente.* Polonicè, Marszczyć, zmarszczyć czoło. Vngar. *Az homlokot megkaruczolom.* Ang. *To wrinkle, wrinkled or lie forehead or browne, to frowne, to lowre.*] quòd à crispis caprarum frontibus, ut à communi capite

mum capricornus. Sui illuctatio actum est. Vide & Capretum, rugosum dicitur. Plaut. Quid illud est, quod illi caperatum frons severitudine? Varro. Fames adhibuit. Quam mihi caperatam tuam frontem Strobe, conantis.

Cāpello, Vide CAPIO.

Capitura, Ἀφαίρεσις, Aetio, & Actuario. Indica arbor est ingentis magnitudinis, utrius umbra non centum potest quiescere. Nascitur in montibus maritimis, materie vel defensa cæruginis; exudat cujusdam nominis, quod à crementibus unguentis admiscetur. cujus longe maxima vis est provenius, quæ ceteram tingendi potestatem. Officinæ Camphoram appellant.

Cavidum, Genus vestimenti (inquit Festus) quo caput tegebatur.

Cāpillus, m. i. Quasi capitis pilus. [שער שיער, שער. Gall. Cheueleure, cheueleure. Ital. Capelli. Ger. Haar des Haupts. Belg. Haer. Hisp. Cabello de la cabeça. Pol. Włos, włosy na głowie. Vngar. Hay. Ang. The hayre of the head, the heare.] Cic. in Pisonem. Tantæ illi curæ capilli, & ornatus crinium fuerint. Quamvis de pro omni pilo sumatur. Plin. lib. 7. cap. 2. Ossibus Juncinorum capitum libens, cumburente cum capillo promanet his ante pectora sui. Gellius capillum pro hœdino pilo posuit, quum ait: Nam si ovium lactibus, aut caprinis agrestibus esset, obstare nihil his lanarum dulcedo, in illis capillum gigni truculentum. Capillorum affectus novem sunt, scilicet: Canities, decoloratio, quasi cano, fractio nutrimenti penuria, ἀφαίρεσις, canities, alopecia, fluxio. Canitiei remedium est capillorum habenis & connexis incrispibus, adeò ut non possint angelescere crines. Concrispatio autem hæc est, ita quasi crinium crispedula, quæ si forcipibus combinatis, aut ferro non dilimibis. Atrophia est, nutrimenti indigentia, & vehementia ex defectu gracilitas, propter quam non potuit crines excrescere: ἀφαίρεσις autem est quum langvida est crinium bipertities, humilibus his, qui sunt pulvere difficili & difficulti. De fluvio capillorum est decidentia, sequens plerunque defluentes, aut qui ex morbo longo consenescunt. Canities est mutatio crinium in alborum antenatorum ætatis tempus. Alopecia, mutatio crinium est in candorem, quum crines veteres radicibus excidunt. Ophiasis est mutatio coloris, dimidia supra dicta, at multo deatior, tam tunc quam tortuosior, & caput circinetur.

Cāpillaceus, adject. um. Ἐριοειδὴς. Gall. De chanure, delié & menu comme chanure. Ital. De capelli sottile come capelli. German. Härin, von haar gemacht. Hispanicè. Cosa de cabellos. Polon. Włosiany. Vngar. Hayszálbúl. Ang. Of heare, made, smal like heare.] Plin. li. 12. cap. 25. Gallarum tenui & capillacea coma, quod vocant enthesiosin.

Cāpillo, as, are, a. p. Fa capillos facere. [τριχόω. Gall. Faire cheueleure, garnir de cheueleure. Ital. Mettere capegli. Germ. Haar machen. Hisp. Hazer cabellos. Pol. Włosy robić, włosami. Vng. Hayszálakat csinálni. Ang. To make heare, heare.] Plin. lib. 37. cap. 11. Polyclitus in vitrici capillatur, sed destituta comarum fucere dicitur.

Cāpillātus, a, um. Qui crines longiores habet. [τριχόομαι, τριχόω, κομήτης. Gall. Cheueleu, qui porte longs cheueux, qui a grosse perruque. Ital. Capellato, di lunghi capelli. Germ. Haarecht, der viel oder lang haar hat. Hisp. Cosa de cabellos ó cabellera. Pol. Długowłosy. Vngar. Hayas. Ang. Heary, long heared.] Cic. de lege Agr. Nonnationes hoc genere nominatas, quàm bene capillatas.

Cāpillāmēntā, n. t. Dicuntur ipsi capilli. [βόστρυχος, πλόκος, κόμη, τρίχωμα. Gall. Cheueleure, perruque. Ital. Capelli. Ger. Das haar. Belg. Haer. Hisp. Cabello. Pol. Włosy na głowie. Vng. Hay. Ang. The heare of the head, the heads.] Apul. lib. 2. de Asin. Tunica est capillamēti dignitas, ut quivis anus, vetus, gēnis, omnisq; cetero mūdo exornata mulier incedat, tamen nisi capillum ei insuerit, ornata non posse videri. Plin. lib. 22. Herba cui est folio anguste, prenè in capillamēti modum. ¶ Transfertur quoq; ad herbas & arbores. Columb. lib. 6. Qui non solūm ne eis erubāt quòd primi annī capillamenta seminum intecta parcebantur &c.

Cāpillāre, is, neut. genere. Retinaculum quo mulieres crines involvunt. [κρωβύλος, κρωβύλον, κρωβύλιον. Gall. Vne coiffe. Ital. Reticella. Ger. Ein haarbeutel. Hisp. El cabamiento, ó capillar de muger. Pol. Czepiec. Vng. Fokháló. Ang. A caule to cover the heare, or wimble heare.] Martial. lib. 3. Non erubescit mutice aurea nodus Dividere in mœchæ pauperis capillare. ¶ Capillaris & Capillata arbor appellatur, in qua tantum capilli adolescentes suspendebant, quàdo deponebant eorum, deorum faciētes. ¶ Erat & in urbe Roma, tecta Festo, arbor antiquissima, quæ supra trecentos & septuaginta annos durasse cōperta est, quæ capillata appellabatur, quòd Virginum Vestalium capillos ad eam deferre mos erat, cujus arboris meminit & Plin. lib. 16. cap. 44.

Cāpillātium, n. i. Capillamentum. [τρίχωμα. Ang. The heads of heare.] Sic enim a capillo Capillatii dicitur, ut à Famulo famulatium, à Sarcinatore Sarcinatium. ¶ Capillatium Harum. Apul.

Cāpillus Venēris, Herba sic dicta, quòd delapsos pulli alopeciam capillos reparet, sive quod capillorum fluores cōcrescere faciat. Gall. Capelet de Venus. Ital. Capelvenere. German. Marienhaar, die man nennet frauenhaar. Hispan. Cabellos de pozo. Pol. Czerniec włosy, venerin włosy wielki. Vngar. Asszonhaj. Ang. The heare of Venus.] Plin. Adiantum, polytrichon, & capillum Veneris appellat.

Cāpio, is, cepi, captum, a. i. significat accipio, Comprehēdo, Prendo. [לקח lakah, לכד lachad, תפש tapash. Græcè. Λαμβάνω. Gall. Prendre, prendre, comprendre, tenir. Ital. Pigliare. Ger. Nehmen, empfahen, fassen. Belg. Nemen. Hisp. Tomar. Pol. Brać, przyimować, łowić. Vngar. Meg fogom. Ang. To take, receiue, to comprehend.] Virgil. lib. 3. Georg. -cape sacra manu. -cape labora pastor. Sed differunt: quia capere est sumi affectu. Accipere quam quis non sibi accipit, ut habeat. Ideo, ut Virginius scribit, non videntur quis capere, quod est restituturus. Et capere est sponte, vel non sponte. Accipere tantùm, sponte. Vnde dicimus: Capi labores, Capi molestiam, Capi ex insperato malicitias: Accipi calamitatem, cladem, contumeliam, &c. Valer. Max. Vt fœdus exactus ensem acciperet, sed ejus ponere sumere videretur. Habet interdū reciprocum usum ut idē sit, Capi voluptate &, Capit me voluptas. Capiti dolorē, ab eo laceratur. Capit me dolor, &c. Græcè λαμβάνει. ¶ Quandoque signi est facere. Trent. in And. Nō ita capiundos mihi etiam in malos homines omnes. ¶ Quandoque delectare, ἀρέσκω, inclinare, inire, contrahere, venari, ἀγρεύω. Horat. 2 Serm. Te conjunx ubera capit, meretricula Davum. ¶ Quandoque propriam. Lucret. lib. 2. Nec bene promptis capit, nec tangitur ra. ¶ Quandoq; decipere, περιποιέω. Virgil. 2 Aeneid. -capiunque dolis, lacrymis quoq; coacti. ¶ Quandoq; eligere, αἱρέω. Terent. in Heaut. Quam illum gratum capiunt. ¶ Quandoq; perpetuare apud eundem in Heautont. Dum abs te abiam, omnes mihi labores, cuncti capi, fiebant leves. ¶ Quandoque tenere, κρατέω. In Eunuch. Di non quicturbatelades nostræ vis capient. Quandoque invadere, occupare, καταλαμβάνω. Cic. Naves quasdam piratarum præda onustam cepere. Varro: Quid hic venator nō capit? Hinc vinclo, Captivi dicuntur quòd non sui juris sint, sed in potestatem aliorum redact, ἀποβάλλω. Quandam autem qui ita capti sunt, non sunt amplius sui juris, sed libertate privati, ideo Captos quandoque proprivatos, sive impeditis accipimus. ¶ Mente capti, amentes hoc est, quibus mentis compotes non sunt. Capti oculis, παραφθείς, qui officio oculorū privati sunt. ¶ Aliquando Capi est amore accendi. Unde Capta amore antea dicuntur. Lucilius: Ne aspectu & forma capiare aliena. ¶ Item Capere usu, capere possessionem, & præcise capere, sine ulla adjunctione, pro acquirere ponitur à Jurecōsultis, l. 1. quō. & l. 23. D. de usurpat. & usucap. & aliis multis in locis. ¶ Capere, verbum ad affectū acquisitionis magis refertur, quàm accipere. Nam plerunque acceptisse dicitur, qui non adhuc eō acquisiverit naturalis, ꝙ. ff. de præscript. verb. Quamvis etiam capere dicamus eum qui rapit, vel simpliciter aufert. Th. de tutel. Sunt & qui accipere de manu alterius, capere verò propria authoritate intelligunt. Sed hæc confundi aliquando monui jam antea Alciat. Attamen etsi capere quàm accipere latiùs dicatur, tamen est capere de verbor. signif. ¶ In summa hoc verbū sub habet significatus pro diversitate rerum, cum quibus ponitur: ut Capere manu, est comprehendere. Capere oculis, videre. Capere auribus, audire. Capere mente, intelligere. Capere consilio, eligere. Capere alta vel dolis, decipere. Capere cantu aut voluptate, delectare. Virgil. -Georg. Carmine quo capte dum tu sis mollia prata. Deliberare. ¶ Capere consilium, est deliberare, sæpissimè usurpatum. Cic. Quem autē consilium hunc princeps capisset. ¶ Capere rationem, ut modum in re ponere, ἁρμόζω. Plin. Rationem cepi, ut & amanti ablectarer, & puellam nō offenderem. ¶ Hujus verbi composita sunt, Accipio, à quo Præcipio, Concipio, Decipio, Excipio, Incipio, Intercipio, Percipio, Præcipio, Recipio, Sucipio & Vsucapio, quæ antepenultimam corripiunt habent. ¶ Deserta sunt quæ sequuntur, Auceps, Forceps, Municeps, Particeps.

Captūra, æ, m. a Comprehendo, captivitas, intelligēdi facultas. [תקף tekaph, מעצר. Gall. Capture et prise. Ital. Cattura, la presura e possanza d'alcuno à fare altro che quanto egli è. Germ. Die gefangnus. Hisp. El tiempo de la presa para hazer entender alguna cosa. Polon. Porwanie, pojmanie. Vngar. Fogás, fogás, megfogás. Ang. Taking, capacitie or perceiuing.] Cicer. lib. 2. Tusc. Graci homines non tam in motu, sed in gestu, ut est cujusque hominis natura, quàm celeres, tam prudentes quàm capaces prudentiæ illi boni nam natura. Apul. eius dicit, supra captum cogitationis, pro eo quod est capi rē quàm quispiam cogitatione capere & complecti potest. ¶ Accipitur item Capitis pro sorte & conditione. Terent. in Adelph. Præterea (ut capitis est servorū) non malus hic est, ut se habet servorum conditio, Gens exponit Donatus.

Captīvus, a, um. Ep. Actus ipse capiendi feras, aves, aut aliquid ejusmodi. [תקוה maklaah תקף tekaph לכד lachad תפשת תפש tapash, תלכדת maldadah,

[illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Belg. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. pro Quint. Rofcio. Quo minus captiuitas, aequi & ciuis esse potest.

Captiosè, adverbium, Vafrè, callidè, argutè. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. 4. Acad. Si me, inquit, ante fuã lucebo, nec ea tãtùs captiosè, interroganti respondeo.

Captiuus, m. f. Qui in bello captus est, & in hostium potestatẽ deductus. [illegible] Gall. [illegible] Ital. Captiuo, preso da nemico. Germ. Ein gefangener Belg. Een gevangene. Hispan. Captiuo, prisionero. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Captiue, taken in warre, a prisoner.] Cic. 8. Philip. Diutiùs seruitium perpeti fortissimos, quàm captiui hostis, & diligentes solent. Virgil. 9. Aeneid. Praeterea bis sex genitor lectissima matrum Corpora captiuosque dabit.

Captiuitas, tis. Ipsa detentio. [illegible] Gall. [illegible] Ital. Cattiuità, seruitù, stato miserabile. Ital. Cattiuità. Ger. Gefengnuss. Hisp. Captiuidad. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Captiuitie.] Tacitus: Quocunque vocatos Romanos intenderet, captiuitatem, clades, & dira omnia oculis obseruari.

Capto, act. p. frequentat. à Capto, licet à priori, significationem non nihil differat. [illegible] Gall. [illegible] Ital. Ad effect. de captiar. German. Ein fang. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Taking.] Cic. de Clar. Orat. Quanta effet in verbis captio, cum in cæteris rebus, tùm in testamentis, &c. ¶ Captio, deceptio. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. Ein betrug. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Deceit.] Plaut. Epid. Verum hîc plus dedetis, referam nulla in re captio elt.

Captiosus est, Deceptio. [Ang. Deceiuing.] Iuris consul. ff. de Act. empt. Hanc in contractibus, inhibitis verò extra eos fieri receptum est, l. ff. de muneribus. Captiosum pro captatione honorum, l. magistratus. ff. de mun. & honor. cum fam. Sed pro captura vsurpatur, ut indicat Alberic.

Captiuncula, diminutiuum. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Deceiuing small.] Gell. Quid iam, rem legis illius propugnatores in ista captiuncula faciemus, in qua hæc esse necessaria est.

Captiosus, a, um. Quod capit, seu decipit, & dolis plenum est. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. Betrugklich, voll betrug. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. That deceiueth, full of guilefulnes.] Gell. Non esse captiosus quæstionibus respondendum. Cic. pro Quint. Rosc. Quo minus captiosius, aequi & ciuis esse potest.

Captiosè, adverbium, Vafrè, callidè, argutè. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. 4. Acad. Si me, inquit, ante fuã lucebo, nec ea tãtùs captiosè, interroganti respondeo.

Captiuus, m. f. Qui in bello captus est, & in hostium potestatẽ deductus. [illegible] Gall. [illegible] Ital. Captiuo, preso da nemico. Germ. Ein gefangener Belg. Een gevangene. Hispan. Captiuo, prisionero. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Captiue, taken in warre, a prisoner.] Cic. 8. Philip. Diutiùs seruitium perpeti fortissimos, quàm captiui hostis, & diligentes solent. Virgil. 9. Aeneid. Praeterea bis sex genitor lectissima matrum Corpora captiuosque dabit.

Captiuitas, tis. Ipsa detentio. [illegible] Gall. [illegible] Ital. Cattiuità, seruitù, stato miserabile. Ital. Cattiuità. Ger. Gefengnuss. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Captiuitie.] Tacitus: Quocunque vocatos Romanos intenderet, captiuitatem, clades, & dira omnia oculis obseruari.

Capto, act. p. frequentat. à Capto

Cāppăris, ĭs. [Γάππαρις.] Gall. Des capres. Ital. Capperi. Germ. Kappern. Hisp. Alcaparra. Pol. Kapary. Vngar. Kaporna.] pen. corr. Frutex est spinosus ligni, sentico sus, & humilis, baccis oleæ, sed minoribus, quibus subiicit centibus emicat flos coleus, candidus, odoratusq; qui postquam decidit, pyra extuberat oblonga, seminis atrui plena. Nascitur præcipuè in parietinis: hæc est, multis veteribus, & splendidis probata. Sentitur quoque in locis siccis, area circumsecta. Particulæ ex capitibus circumducto, relatàs evagata fieri ex radicatis agros. Flos & baccæ in cibotum condimentis laudantur, eò quòd & expectantiam excitent, & lienem laxent, & pituitam per alvum exigant. Colum. Capparis, & tusles inulæ, fenugræci minores. ¶ Dicitur & Cappar. Pallad. Hoc mense mentha & pastinaca, thymum, & origanum, & cappar.

Capricōrnĭs, m. f. [αἰγόκερως. Gall. Capricorne, vulgairement dit de vilain estable. Ital. Capricorno. Germ. Ein Steinbock. Hispan. Vengendo del estio. Pol. Koziorozec. Vngar. Bak, egyedi szy. Ang. Capricornus, a signe in heaven.] Cœli effigies, quod Pana fuisse existimant, qui in Ægypto repentino adventu Typhonis gigantis perterritus, postea rem partem in effigiem piscis, priorem verò in formam hirci commutavit: cujus ingenium admiratum Jovem, ferunt hanc figuram in cœlum transtulisse. ¶ Alii volunt Capricornum Jovis fuisse collactaneum. Amalthea enim, cui Jupiter nutriendus datus erat, quum ipsa lac non haberet, alunt eum lacte capræ, quæ duos habebat fœtos, quos Jupiter una cum matre in cœlum transtulit. Stellam habet in capite unam, in pectore duas, in pede duas, inter scapulas septem, in ventre sex, in cauda duas. Cic. 2. de Natur. deor. Tam gelidum valido de pectore fugus anhelans Corpore semifero magno Capricornus in orbe.

Caprĭfĭcus, ci, penultima producta. Ficus est ex sylvestium genere, nunquam matura fiens: sed quod ipsa non habet, aliis arboribus. [Ἐρινεός. Gall. Figuier sauvage. Ital. Fico salvatico. Ger. Ein wild zam bäumen. Belg. Een wilt zaybeem. Hisp. Cabralago. Pol. Dziczka figowe drzewo. Vng. Vad fügyefa. Ang. A wylde figge tree.] Gignit enim culices, qui ad ficus alias advolantes, pilis maturitatem conficiant. Vide Plin. lib. 15. cap. 19. Dicitum autem volunt Caprificum à carpendo, quòd pariter & maceries, atque adeo saxa ipsa sibi obstantia discerpat. Martialis: Marmora, Metallæ scindit caprificus.

Caprĭfĭcāri. [Germ. Ein wilt zam pfeigenbaum zam machen. Ang. To husbandge or dresse wylde figge trees.] Ficum proprium est, quæ culices ex caprifici ficubus (quas ὀλύνθους appellant) ad ipsas advolantes, lacteum humorem in eis concentum absumunt, easq; ad maturitatem perducunt. ἐξυλόθρυξ. Plin. lib. 16. cap. 27. In Cea insula caprifici infrequentes sunt. Prima fructu sequentis evocatur, sequenti tertius: hoc fici caprificantur.

Caprĭfĭcātĭo, ōnis. [ἐξαγρίωσις συκῶν. Pol. Dzikowánie figowych drzew. Vngar. Eöltsösitö fa lasogatása. Ang. Husbandrye or dressynge of wylde figge trees.] (ut hactenus interpretati sunt quotquot animadverto huic nomini sunt amoliti) in arboribus dicitur, quoties illarum cortex culcello findatur, ut commodiùs prorumpant, & exeant, simi undine caprifici, quæ ruptis muris ianuam cernens exit. Qua in re quam longè à veritate aberrarint, satis docebunt Plinii verba lib. 15. cap. 25. quæ hic tabescentis. Caprificus (inquit) cujus pars hirsutandi alimento in mare, putrescit ibi, ad cognatam volant, morsuque ficorum crebro: hoc est, avidiore pastu, aperientes ora earum, atque ita penetrantes, satis talem primò secum inducunt, cerasulasque auras immittunt foribus apertis. Mox lactescum humorem hoc est, infantium pomi absumunt: quod & sponte. Ideoque ficetis caprificus permittitur ad rationem venti, ut flatus evolantes in ficus ferat. Inde reperiam, utilitate quoque aliunde, & inter se colligatæ, inficerentur fico: quod in matre solo & aquilonio non desiderantur: quoniam sponte arescunt lactifica, nimisque eadem, quæ culicum opera, causa perficit: necnon ubi multus, quod evenit maximè frequenti via appositis. Nanque & pulveri vis fervendi, succumque lactis absorbent: liquare tanto pulvere, & caprificatione hoc quoque præstat, ne decidant, absumpto humore tenera, & cum quadam fragilitate ponderosa. Ex quibus Plinii verbis constat, Caprificationem nihil aliud esse, quàm rationem quandam perficiendi, ut culices è grossis enati ad ficus advolent, humoremque earum lacteum consumpto, ad maturitatem eas perducant. Id autem solertiori duobus modis: aut enim circumficeratra tolebat, dispositi caprifici, ut ventorum flatu culices è grossis enati ad ficus feruntur: aut grossi aliunde petunt, & colligatos, in arborem inijciebantur.

Caprĭfĭcĭi, festi dies, Vulcano sacer fuit, quo Attica ædificia melliti vinaceis aspergebantur. Vide Plin. lib. 22. cap. 25.

Caprĭgĕnus, Caprile, Caprimulgus, Caprinus. Vide CAPRA.

Caprōnæ, ārum, labræ, seu cornua frontis devexæ, quasi à capite prona. [קרנות גבותיו. Gall. Les cornes qui pendent au devant du front, le cuissot qui pend devant les yeux, cornes des chevaux. Ita. Capelli che sono nella fronte, come delle cavalle. Ger. Das haar so vornen in die stirnen hanget. Hisp. Las capetes, cabellos dela frente. Pol. Czuprowe. Vngar. szörnye le függö szörök, hosszu locken alá függök sweer hayr. Ang. Women heare hayr ouer their forehead called gyddes heares.] Lucil. lib. 3. Satyr. (ut circa Nanum) aprari caput, crispi comas flatare capronas Altas, frontib. immissas, utmos fuit illis. Hæ alio nomine dicuntur Antiæ. Ex Festo, & Nonio.

Caprūncŭlum. [Polonicè, Dzbanek.] Vas fictile, sic dictum quòd capax sit. Festus.

Cāpsa, æ, p. Cista & repositorium, à Capio, quòd res in secretiores capiat, vel à κάπτω, quod est curvo. [ארון ארגז ארגזים, ארגזים. Gall. Coffre, casse layette, boite. Ital. Cassa. Germ. Ein Kast, Kist. Hispan. Caxa ó arca. Polon. Kassa, skrzynia, trumna, tumok. Vngar. Szekrény. Ang. A coffer or chest.] Cicer. in Divin. in Verr. Mihi quàm multis cistis opus erit, si tot semel ad meas capsas admiseris.

Capsŭla, diminutivum à quo Capsella. [κιβώτιον. German. Ein truhe, kestlein. Pol. Kassetka. Vng. szekrény keske. Ang. A coffer, little coffer.] Plin. lib. 30. cap. 11. Stellionem involutum capsulis subiiciunt capiti. Catul. Hic una è multis capsula me sequitur.

Capsārĭus, m. f. [κιβωτοφύλαξ. Gall. Qui garde les coffres, garnier, ou coffrier. Ital. Cassiere, chi porta la cassa o libri. Ger. Ein Diener oder der im Bad vnd Schlaffkammer in den Kasten verhütet. Hisp. El que lleua la caxa, o libros al oficial. Pol. Kassownik, albo ten co ma kassy. Vngar. Szekrény örzö. Ang. That beareth the chestes or coffyn.] Qui mercedis gratia, servanda in balneis vestimenta suscipit, custos capsarum. Sueton. in Nerone cap. 30. Constat quosdam cum pædagogis & capsariis uno prandio pariter necatos. ¶ Item Capsarius, qui portat libros, inquit Vipian. ¶ Item Capsarii sunt qui capsas faciunt. L. ult. de jur. im.

Capsăcēs, pen. cor. Vas olearium. [קשוח קפפדוכיא, κασσίβιον. Gall. Barrique à huile. Ital. Botticella da l'oglio. Ger. Ein Oeltrag oder fuß in welchem man das öl trat. Hispan. Cuero en que se mete el azeyte. Pol. Dzbanek oliwny. Vngar. Olay tarto edény, mézkÿ. Ang. A bottle of oyle.] Cyprianus lib. 2. Epist. Fidelia fratris non deficient, & capsaces olei non minuetur.

Capsis, Antiqui dicebant pro eo, quod est Cape si vis: sicut Sodes, pro si audes. Capsit, Prehenderit, teste Festo. Obsoletum verbum à Capio, quod est Prehendo.

Capsŏlum, Barbara vox sic à vulgo cōficta, qui de solidorid est, integro capiatur, author Alciat. Capsoldum nō dissimilem colligo deductione à Salictis de stipendiis hujus professorū deduci non posse docuit. l. privilegia. C. de sacrosancta Ecclesia.

Capsus, Canucā undique tecta.

Cāptātio, Captator, Captatorius, Captio, Captiuncula, Captivus, Captivitas, Capto, Captura, Captus. Vide CAPIO.

Cāpŭla, æ, p. Vas vinarium quo veteres utebantur. [קדית קדיות. Gallicè, Long vaisseau pour boire, ou pour cuire viandes, ou chaudier. Fioles d'vn autre vaisseau semblable. Italicè. Vaso longo da bere portevole in mano con i manichi. Germanicè, Ein weitlaf oder ein lang gestein gefäss: mit welchem man die öl laf / oder geschütt füret. Hispanicè, Vaso de dar aceyte. Polon. Kaszow wielka o dwu vchach, Dzbek. Vngar. Ember kanna, kupa. Angl. A ladle a vessel for wine, a spoone.] Varro: Capis, & minores capulæ à capiendo nominantur, quòd antiqui sine vel à Græco, quod Capim & Calpium, digitatos, anfractosque crateres, Erynnis fingi solitos Philemon & Pamphilus scripsere. ¶ Capulis item utebantur in vasis oleariis depiendis. χαπὼν. unde & verbum Capulare manavit de quo suprà.

Cāpŭlātor, m. t. Qui capulis oleum depiet. Col. lib. 12. cap. 50.

Cāpŭlo, ās, āre. [χαπόω. Gall. Transvaser les vaisseaux d'huile, puiser huile de la cuve & mettre de vaisseaux en autre. Ital. Votare vasi o altri vasi d'olio, cavare l'olio. German. Mit einem gane ein Eigefasts fasse Hilp. Trasegare vaxyte del apoyadero. Polon. Dolewac nalewac. Vngar. Azolajo hordó kapolnai ky merniö meg merjtsön. Ang. To take oyle out of one vessell and put in another.] Dolia olearia capulis depiere. Cato de Re rust. cap. 67: Ligna in torcularia ne cædas: oleum frequenter capulet.

Cāpŭlus, m. f. & Cāpŭlum, à capiendo: Dicitur omne quicquid aliquam rem capit, ut inquit Nonius. Hinc capulum dicitur, quo mortui efferuntur. [ארון ארון מתים, ארונות, ארונים. Gall. Vne fiarmail, ou vne biere ou on met vn corps mort. Ital. Il cataletto de portare i morti, feretro. Germanicè, Ein todtenbar / oder der todten wagen / auff welchem man die todten treget. Belg. Een todten baer. Hispanicè, Las andas ó lecho ya de muerto, ataud. Polon. Mary, trag. Vng. Szent meredek lanc. Ang. A bere.] ¶ Item ipse sarcophagus, quòd corpora capiat. Plaut. in Aulu dicens de fenere Periculosa ut osculatu carnifex, capulo decus. Novius Papo: Pater prius in capulo, quam in cunali sella suspendat nates. ¶ Capulus item, Manubrium gladii, quòd manu capiatur. הגבע אחר הלהב. hanoutz ischar halahab. κώπη, ξιφος. Gal. Vn manche par lequel on tient quelque chose. Ital. Manico di spada over

pegnale. Germ. *Ein Backhaut auf einer Seiten an einem Schwert.* Belg. *Eenen hoofde van een Swerdt.* Hisp. *El casco ó empuñadura del cuchillo.* Pol. *Rękoieść noża.* Ung. *Marokin, fegyvérnek.* Ang. *The hafte, the handle or stafe of a weapon.*] Virg. 2. Aeneid. — capulo tenus Abdidit ensem. Suetonius Calig. Veniam, capiam, veniam, & hic mecum capulum gladii crebrò verberans, quo citò auferat.

Căpŭlāris, re, adject. ut Capularis senex dicitur, qui est morti obnoxius, & mox capulo efferendus. [*πρόθυρος.* Gall. *Vieillard, qui est sur le bord de la fosse.* Ital. *Il vecchio che ha un piede nel sepolcro.* Ger. *Der auf der Bahren gehet.* Hisp. *Viejo cercano a la muerte.* Pol. *Starzec trzykroć.* Ung. *Sirásnak közel állásu kopasztalu.* Ang. *Very old, as drawing on, or like unto a dotard.*] Plaut. in Milite: Quid ais tu? hîc ego videar oppido acheruntias capularis? ¶ Item sepulturam dicebant, quòd capulo dignus esset. ¶ Semivivum capulare, pro vita breri etiam capulo vicina. Plaut. in Asin. Tum capulari similem ibi duo videre vivere.

Căpŭs, pi, & Capo, onis. [*κεφαλὸς, κεφαλᾶς.* Gall. *Chapon, un chapelle.* Ital. *Capone.* Ger. *Ein Kappaun.* Belg. *Een Capoen.* Hisp. *Capon.* Pol. *Kapłon.* Ung. *Kappon.* Ang. *A capon.*] Gallus cui testes sunt evulsi. Varro 3. de Re rustic. Villaticæ gallinæ, marem gallum, cupit enim arcere, quòd sunt castrati. Item & pro gallinaceo castrato sit capus. Sipontinus: Galli quibus testes evelluntur, libidinis abolendæ causa, ut magis pinguescant, capi vocantur: unum metuo Galli similitudine Dioscoridis Manis deum dicipossit videri. Itaq; à contrario teneri Galli appellacos quidam existimant.

Căput, ĭtis, nt. [*κεφαλὴ, κορυφὴ.* Gall. *La teste de l'homme.* Ital. *Capo, testa.* Germ. *Ein Kopff oder Haupt.* Belg. *Een hooft.* Hisp. *Cabeza.* Pol. *Głowa.* Ung. *Fő vagy fej.* Ang. *The head.*] Dicitur totum illud quod collo tuitentur: ideò dicta quòd ab eo omnium capitum sensus per quos totum corpus distribuitur artuatim & mutuo. In summo enim à natura collocatum est quasi in co regimine totius naviculæ celsicrat. Alii *ἀπὸ τοῦ κεφαλλεσθαι*, quòd est caput, vel *ἀπὸ τοῦ κεφαίρειν*, ejusdem significationis. Terent. in Adelph. Colaphis tubet est totum caput. ¶ Partes capitis distinguuntur: nam anterior pars Vertex appellatur. Tum corona capitis dividit in fine tem anteriorem, & occipitium posteriorem partem: media verò sunt tempora quibus aures inhærent. ¶ Aliquando caput dicitur origo & principium. [*ἀρχὴ.* Pol. *Początek.*] Cic. pro Esc. Caput est omnium Græcorum cohortandum Heraclides Ile Temnites. ¶ Aliquando quod est finis quapiam præpositum, & ad quod unum reliqua omnia conferuntur, caput proverbio vocamus. Terent. in Adelph. Ut esse lacerti caput. Sic capite accersere, Cicer. ex Dist. tab. Legibus in Topic. & Tusc. ¶ Aliquando pro vita ponitur: ut Caput res est id, de vita periculum est. Plaut. in Trinum. Ne mortui crederem, cuiùs caput res fuit, nummum nunquam credam plus Deum. ¶ Capitis unius arcessere. Cic. *ἐγκαλεῖν τινὶ κεφαλῆς.* Plaut. ¶ Capitis eausam dicere. Cic. *δικάζεσθαι περὶ κεφαλῆς.* Thucid. ¶ Capitis damnari, capitis condemnari. Cicer. *δικάζεσθαι κεφαλῆς.* Lactius. ¶ Aliquando pro summa pœna ponitur, à qua reus aut alius quilibet ut fiat principium, quam & Sortem dicunt. [*ἀρχὴ, κεφάλαιον.* Gall. *Le principal d'une debte qui ne produit point d'interest.* Ital. *Principale somma.* Germ. *Ein Hauptsumma gelts, das nicht zu Wucher ausgeleihet.* Hisp. *El caudal ó la ysora.* Polon. *Summa pieniędzy na lichwę dana.* Ung. *Deák summa.* Ang. *The principall summe of money given for vsance.*] ¶ Capitatem inania parva in Libris, quæ Capitula apud vulgares dicuntur. Gell. Quod in capite Epistolarum à Cicilao scriptum esse dicimus. ¶ Caput facere dicitur de sippuratianibus, quum appellemur sanguinis. Plin. de fumo ficis: Remedia sunt quæ dximus foliis tantum potentia si non caput fecerint. ¶ Capite censi dicebantur, qui modi, qui in plebe Romana perquam pauci, aut nulli ære censebantur, *ἀπὸ τῆς κεφαλῆς.* Budæus à censione capitum, quòd solis capitibus censerentur. Horum opera Romani in bello non utebantur: quòd opes civium obsidium loco deterrent, metuerentque ne infames sortis homines, quibus nihil quod amitteret pollent, in rebellionem irent, aut fœdiùs pugnaverint, aut facilè spoliari ad hostes decederent. ¶ Proletariorum autem conditio paulò erat honestior: nam his rebus (operis militiam admittebantur, armaq; illis sumpto publico præbebantur. Horũ census erat ad mille qui gentium æris capite censi autem non amplius 375. æris censum deferebant: illi autem fuere Proletarii, à numero dicti, quòd quo re familiari parvam minus pollent Reip. juvare, tobolis tamen gignendæ copiæ civitati fuerunt creati. ¶ Capitis deminutio, [*κεφαλαίου ἔκπτωσις.* Pol. *Odbiegnienie głowy.*] Est prioris status mutatio: cujus tria sunt genera. (ut scribit Paulus) Maxima, media, minima. Tria enim sunt quæ habemus, libertatem, civitatem, familiam. Igitur quum hæc omnia amittimus, maximam esse capitis diminutionem, ut est deportatio: quum verò amittimus civitatem, & libertatem retinemus, mediam esse capitis diminutionem: ut est in colonias Latinas translatio. Quum libertas & civitas commutatur, & familia tantùm mutatur, minimam esse capitis diminutionem constat, velut est adoptatio. ¶ Caput dicere, allegoria proverbii vice tecepta: pro blandiri: simulata adulationum gestu. In eundem sensum utarparit Lucilius dicebat caput apud Nonium. ¶ Quos tenere animos capite gestare dicimus. Plaut. de Rep. ut ex fundato apparet à matribus ac nutricibus, quæ infantu. os cunis impositos capite portãt. ¶ Quamvis in autorem manu missi retorqueatur aut recidit, Græci dicũt *ἐπικεφαλεῖν.* in unum plures caput. Demosthenes. [Pol. *Narzucić.*] ¶ Nec caput nec pedes. Negotium ita perturbatũ, ut nec eius quo pacto vel expedias, vel emittas, veteres dicebant nec caput habere nec pedes. Cicero Curioni. ¶ Nudo capite. *γυμνοκεφαλεῖν*, facere quippiam dicuntur qui palam ac citra pudorem eximẽ faciunt. Quæ rem pudendam faciebant, in mos erat contionalis caput aperire. Plaut. Capt. Cyrillus interpretatus loquutus Evang. & D. Cæsi. in enarratio Babylonicæ captivitatis. ¶ Sine capite semo, *ἀκέφαλος*, dicitur imperfectus ac mutilus. Paul. de Leg. 6. ¶ Caput facere nemo. Compertum eos qui in confabulationibus aut disputationibus ipsi quidem nihil invenire quod dicant, verùm aliorum tenere sententiam. Valer. Caput est lingua, pedaria ei sententia. ¶ Caput vacuum cerebro, *κεφαλὴ κεφαλῆς, γυμνοκεφαλία*, quod est, O quale caput, & cerebrum nõ habet. [Pol. *Głowa bez rozumu.*] De iis qui corporis specie præcellunt ingenio carentes. Natura ea spoliare Aelopi.

Căpŭtăl, pen. con. capitalis, pen. prod. [*ἐγκέφαλος.* Ang. *A coffer to put the head in.*] quod tacere de vulg. etiam nunc in capite solent habere. Hinc Vario de Ling. Lat. Festus autem. Capital, *ἐγκέφαλος*, luctum quoddam quo in sacrificiis utebantur. ¶ Capital item fanum, ut idem Festus auctor est, quod pœnæ capitis cuitur. Hinc Attius l. 6. de rem fit. Si quis consilium meum, aut adio vulneravent, Capital admittit. Cicer. 2. de Legib. Qui hunc non paratum, capitale esto.

Căpĭtālis, le, adject. [*κεφαλικὸς.* Gall. *Capital, mortel, mortelle.* Ital. *Capitale, mortale.* Ger. *Das den tod verschuldet hat.* Belg. *Een hooft misdaet.* Hisp. *Cosa mortal, ó de muerte.* Pol. *Godzien przydania, śmierci godzien.* Ung. *Feiszinis dolog.* Ang. *Deadly, worthie of death.*] Quod capitis supplicium meretur: ut capitale crimen, Cic. 7. Verr. Primum in simulatio est repentina, capitalis atque invidiosa criminatio. ¶ Capitale crimen non ita planè est intelligendum, quòd vita privaretur is, qui crimine capitis damnatus erat, capitis pœnam lequeretur. Capitis autem pœna, vel libertatis vel civitatis amissio dicebat, quã utranq; capitis diminutionem vocabãt: at capitis damnatio quã triplex esset, maxima, media, minima: non omnis tamen pœna fuit, sed tria hæc partes: maxima, qua Libertatis adimpetur: media quæ civitatis: minima, quã familia mutaretur, beneficii potius quàm pœna fuit: quòd ei cui magistratus adimeretur, capitis ea diminutio nõ fuitur Inst. lib. 1. legimus hinc capitis ea diminutio suis manere magistratu, ut in manu patior. illi quoque qui ex ea, de capite minuti tradiru est: quocunq; autem modo vel maxima vel media capitis diminutio fegatur, caput ei illud esse inde dicebatur. Inst. lib. quem vide de Manumissionibus Rom. ¶ Capitalia, quãdo ponit *ἐγκέφαλος.* Cic. in Antom. Capitalem vel pestiferi M. Antonii reditu à Brundusio expectabamus. ¶ Capitalis oratio, *ἐγκεφαλος λόγος.* Cic. lib. 1. Offic. Capitalis oratio est ad unguem non humanum pertorens. ¶ Capitalis à Horatio dicitur poena mortis. Capitale odium, *ἐγκεφαλος μῖσος.* ¶ Capitalia morbus, quòd caput & hominis vitã petat. ¶ Capitalis locus dicebatur, ubi si quid violatum erat, capite vel bonis expiabatur. ¶ Capitale publicum, capitale vitium, propter quod debeat quis ad pœnam capitis peti.

Căpĭtē, [*κεφαλῆς ἕνεκα.* Gall. *Pour la teste.* Ital. *Per la testa.* Ger. *Vmb das Haupt.* Belg. *Om het hooft.* Ang. *For the head.*] Maur. in Mensib. Nunquam videpol fuerit, tamen capitale fecerit.

Căpĭtā, ĭtis, adveniam. [*κεφαλὰς ἐπιφέρων.* Gall. *Mendiant, qui demande l'aumosne.* Ital. *Mendicante.* Ger. *Bettler.* Hisp. *Mendigante, ó que pide limosna.* Polon. *Żebrzący.* Ung. *Kolduló koldus.* Ang. *Beggerly.*] Plin. Epist. 3: Præterea semi-liberi inter, quàm capitalitercepta apud Centum-viros lacessiisse.

Căpĭtŭlum, i. Capitis vinculum, quod equis & hujusmodi animalibus adhibere solent, ne fugiant. [*κεφαλίς.* Gall. *Licol, bridon ou chevestre.* Ital. *Capistro, legame, fune.* Ger. *Ein band damit man den Pferden den kopff regiert.* Hisp. *Xaquima ó cabestro.* Pol. *Nagłowek.* Ung. *Kötő fék, zaboláz fék.* Ang. *An halter.* Jovianus Pontanus: Peter parvorum ut capitulis. ¶ Columella lib. 5. vitibus attribuit, quam capita. Quare quum ad terminum palum recti cum extenta est, capitulo colligantur ne ferum gravata tundidat, curvetinq; ¶ Et capitulum dicitur, quod circa cerebrum in quo vivit, ne oculos cerebrum.

Căpĭtŭlo, as, ad. p. Capitulum imponere. [*κεφαλίς ἐπιτιθέναι.* Gall. *Enfermer ou mettre en prison, emprisonner.* Ital. *Imprigionare, incarcerare.* Germ. *Ein Haupt oder gefängnis machen.* Hisp. *Encarcelar.* Polonice, *Kaźń uczynić.* Ung. *Nagy-*

[illegible] Ang. To put an horse over the head of a bridle.] Plin. l. 18. cap. 19. Nitrati arbores, vitesq; arentur, filicibus capistrati boves oportet, ne germinum teneros decerpant. Colum. l. 12. cap. 2. Vinga vineis imponantur, & capistrentur.

Căpĭstrō, ōnis, f. c. [Ὄπισμα. Pol. Peberad Scapulæ glomus. Vng. [illegible] Tributum quod in capita hominum distributum erat, ut lugatio in juga boum. Ammianus. & Tertull. Dragicol. & cenſib. 11. ¶ Capitatio item pro annona in tit. C. de annonis & capitatione. Budæus.

Căpĭtātŭs, a, um, Quod formam habet capitis. [κεφαλοειδὴς. Gall. Teste, avoir tête. Ital. Testa. Germ. Der ein kopff hat. Hisp. Cosa de grande cabeça. Pol. Głowasty. Vng. Fejes. Ang. That hath a head.] Vade capitatum porrum. Colum. lib. 11: Cultus autem porri capitati ille duas sarritio & sementatio est. ¶ Item capitata vinea ab eodē dicitur, licet & brachiata sit. 3. cap. 5. Nam duæ species hujus quoq; culturæ sunt, capitatas vineas, aliis brachiatas magis probant.

Căpĭtellum, li, n. d. dominutivum est à capitulum, quod significat parvum caput: est, crassiorem summitatem capitis cujuscunque rei. [חֹתֶם κεφαλὴ ἐπάνω, κεφάλαιον. Gall. Petite tête, petite personne. Ital. Capitello. Ger. Ein kopffle oder ein capitel von einem Baum. Hisp. Capitel, cosa de cabeça. Pol. Główka. Vng. Fejecske. Ang. A little head.] Plin. lib. 24. cap. 16. Inde ramuli & surgunt tot capitella gerentes. ¶ Item capitellum, dicitur epistylium columnæ est, caput columnarum. [Ang. The chapiter of a pillar.] Nam hoc vidisse videor quare est, hæc & capitulum vocatur. Plin. lib. 36. cap. 23. Capita subdatur, & capitella addita. ¶ Recentiores interpretes inepte medici. Capitellum fumosum, pro vasculo diaphano, in quo reponuntur herbæ, aromata, & ficulnea, in quod sepe pestes exercitus aqua exprimuntur.

Căpĭtium, n. [interpretes Nonio, Capitis tegumentum est. [קְשׁוּרָה כּוֹבַע כִּפָּה כִּפָּה κεφαλοδέσμη κεφαλόσκεπος ἐπικεφάλιον κεφαλόσκεπον ἐπικεφάλιον. Gall. Chaperon, coiffe que les femmes portent au temps de hyver. Ital. Capello, berretta. Ger. Ein haubt decke oder hut das man vor dem haubt tregt. Hisp. Touca, sombrero. Pol. Kapelusz, czapka. Vngar. Ebeg, kötöny. Ang. An hood.] Contrà Varro non obscure innuit nullum habere tegumentum fuisse, quod illæ pectus vocitabant, & à capiendo: id est, comprehendendo, non à capite esse deductum. Capitium inquit lib. 2. de Ling. Latina, quòd pectus capiendi est, comprehendit. Idem lib. 2. de Vita pop. Rom. ut citat Nonius: Neque id ab orbita matrumfamilias institutū, quòd ea pectore & lacertis ellent aperiis, nec capita habebant. Vlpianus l. veltis. ff. de aur. & argent. leg. Mulcbria sunt veluti dotis patria, capitia, zonæ.

Căpĭtōsus, m. t. dicuntur duri qui nunquam de sua sententia immutatur, ut apud Plaut. in Perſa. [קְשֵׁה עֹרֶף κεφαλοβαρὴς. Gall. Testu, grosse teste, opiniastre. Ital. Testarolo, di gran capo, ostinato. Germ. Ein kopffechtig/die von jhrem kopff oder Meynung nit abweichen wollen. Hisp. Porfiado, contumaz, terco. Pol. Uparty, upiorny. Vngar. Nagy fiatkodeh. Ang. That hath great heades, stubborne and wilfull.] ¶ Dicitur & Capito qui magnum habet caput. Cicer. 2. de Nat. deor. Redeo ad deos, equos si non tam simplices, ut pecudes esse arbitrantur? equus nec non habere equos filios, Hæcos, frontones, capitones, &c. ¶ Et item Capito piscis apud Catonē de Re rust. cap. 158. [Ang. A kind of fish.] Καρὰ ὁ κεφαλὸς, vel gobius κεφαλὸς ὁ ποταμίος, mugil, dorso alto, similis cithmugili capite in dorso unica pinna, os sine dentibus, sed asperum, branchiæ quaternæ ac geminæ, oculi pupilla nigra, Cato cap. 148. de alva ejiciendā, pisces capitones: scorpium capitonem & scorpionem murmurat. Antonius in Mosella: Seu murmureus barbos capito, seu educet arenas, Visere præterea fortior congressus aristæ.

Căpĭtōsus, a, um, [κεφαλώδης. Polon. Wielki łeb. Vngar. Nagy fejü. Ang. Which hath a great head.] Qui magnum caput habet. ¶ Interdum dicitur qui est duri capitis, qui & cervicosus appellatur.

Căpĭtŭlātim, dicitur quod in summo crassum quid dam habet in modū capitelli. [κεφαλοειδῶς. Pol. Kokliasto. Vng. Fejes, fejesen.] Plin. Talis brevis lingua finitur, minata, labeantibus, & in cacumine capitulata.

Căpĭtŭlātim, adverb. Per capita. [Gall. Par petis fommes, ou articles. Ital. Per capitoli, per parti. German. Durch die capitel/von einer jeden sonderlich. Hispan. De capitulo en capitulo. Pol. Po głowie, od głowie do głowie. Vngar. Fejenkint. Ang. By chapters, heades and partes.] Plin. lib. 2. cap. 12: Nunc confessa de eadem breviter atque capitulatim stringam.

Căpĭtŭlo, as, act. p. Capitulā apponi vel per capita citi ingno, κεφαλαιόω. Vocat & Recapitulare, κεφαλαιόω, est breviter quæ dicta sunt per capita recensere.

Căpĭtŭlum, cinnamomum, significat parvum caput. [κεφάλαιον. Gall. Petite tête, petite teste. Ital. Testicciuola. Germ. Ein kopffle. Hisp. Pequeña cabeça. Pol. Główka. Vng. Fejecske. Ang. A little head.] Plaut. Curc. Vbi quid tum puĕre, operto capitulo caldum bibunt. Est & vox blandientis. Idem: Meum capitulum, meus ocellus. Terent. O lepidum capitulum. ¶ Aliquando dicitur initium sententiæ, quod per metaphoram etiam caput vocatur. [κεφάλαιον. Pol. Początek. Vng. Fő.] Cicer. de Legib. Nec verò serens, quidem ut rei primū capitulum optimum prudidisse quin sit oportet illi curare Deum, nec hi, nec alienū. Item capitulum dicitur caput columnarum. Plin. lib. 36. cap. 23: Quoniam capitulis Corinthiorum eadem est altitudo, &c. ¶ Est præterea Capitulum urbs Italiæ propter Novellas, & Calatias.

Capitulum Martis, Eryngion apud Dioscor. lib. 3. cap. 21.

Cara, tubis est herbæ ejusdem nominis, quæ lasciviā illi Circius scribit Cæsaris exercitum duplicem in capitum levasse.

Cărdŭus, pen. cor. Genus cancri. Plin. lib. 9. cap. 11: Cancrorū genera carabi, astaci, maiæ, pagari, heracleotici, leones, & alia ignobilia. Carabi à cæteris carinis cauda distant. In Phœnice & Syria vocantur, tantæ velocitatis ut consequi non sit.

Caracalla, æ, indumenti genus fuit ad talos usque demissum, ab Anton. Imperatore populo datum unde & Caracallæ appellatum inventi. Autor Sex. Aurel. in Anton. Ejus hæc sunt verba: Caracalli nomen accepit à reflimento, quod populo dederat demisso usque ad talos, quod ante non fuerat: unde hodie Antoniana dicuntur, Caracallæ: hujusmodi in usu maxime Romanæ plebis frequentatæ.

Carbas, ăsi. Gal. Carbio. Ital. Carbaso. Ger. Der Wind so von der Sonnen nidergang des Winters hat wehet. Hispan. Viento abrego. Pol. Wiatr od zapadu nowany. Vng. Napnyugoti fel. Ang. The south west wind.] A Vitruvio appellatur ventus ab occasu hiemali Eurus, quæ attractione nominis Africum vocamus: Italis Garbino vocatur, nomine à Carbasi videlicet deducto.

Carbăsĭnus, pen. corr. [κρόκινος ὑφαντὸς. Gall. Fin de lin. Ital. Lino fine. Germ. Ein schöne leinwat. Hisp. Vn genero de lino grueso. Pol. Płomienny albo lniany albo z lnu uczyniony. Vng. Vékony vászonból való, vászonbeli. Ang. Linen cloth.] In singulari frequentius fœminino generis, interdum etiam masculini, in plurali verò neutri. Papinius in Achilleid. Nec mora jam dextras linteæ carbasus auras Posce. Propert. Exhibunt vivos carbasus alba focos. Apud Valerium Maximum in masculino genere invenitur. Ita enim ait lib. 1: Quum carbasum, quem optimum habebat, funalo imposuisset, subitò ignis emicuit. Efficuntur carbasus genus lini minus tenuitatis in Hispania primùm reperti, ut ferunt Plin. lib. 19. cap. 1. Ex carbaso fiebant vela navium, quæ & ipsa Carbasa, κρόκινα, dicuntur. Virg. 3. Aeneid. & aurea Vela vocant, tumidoque inflatur carbasus Austro. Nonius docet Carbasum esse pallium, quo fœminæ amictiores opulentiæ causa, ut scitis, juri tenditur. Virg. 8. Aeneid. cum tenuis glauco velabat amictu Carbasus.

Carbăsĭnus, a, um, Ex carbaso factus. [κρόκινος. Gallice, De fin lin. Italice, Fatto di lino. Germ. Das auß jhönet oder reiner leinwat gemacht ist. Hispan. Cosa de aquel lino grueso. Pol. Z onego płomienia albo lnu uczyniony. Vngar. Vékony vászonból készitetet. Ang. Made of fine linen cloth.] Cic. 7. Verr. Tabernacula carbasei intenta velis calluerabat. ¶ Carbasei veli. Tibull. lib. 3. Neg. Poti have carbasei humorem tollere ventis.

Carbăsĭnus, a, um, ut Carbasina vela, apud Plin. lib. 19. cap. 1. [Linea vela significat. Vng. Vékony vászonból való.] Quint. Curtius: Carbasinis vestibus lecti & Arabes corpora velant, quæ sunt auro, purpuraque circumdata.

Carbăsĭnus, a, um, idem. [Vng. Vékony vászonból való.] Varro de Vita pop. Rom. lib. 4. Babylonicos carbasinos magis, ut pellibus tegerentur magi.

Cărbătĭna, æ. [κρόκινον. Pol. Kurpie. Vngar. Lábravi bőrből.] Calceamenti rustici genus, ex recentiore corio subulo, unde Carbatinæ crepidæ, apud Catullum. Aristot. lib. 2. de Animalibus, scribit eam ex los calciari carbatinas, ne scilicet in exercitu longiore mora fœtidi fiant.

Cărbo, ōnis, m. t. Propriè dicitur, quum extincta fuerit pruna. [חֹתֶם פֶּחָם פֶּחָם κάρβων. Gall. Charbon. Ital. Carbone. Ger. Ein kolen. Belg. Een gebrantste. Hisp. Cárbon. Pol. Węgiel. Vng. Holyogo. Ang. A coale, a charcole or brasen.] Persius: Illa prius cretā, mox hæc carbone notasti. Terent. Adelph. Tum excoctā reddā atq; arti, quam carbo est. ¶ Aliquando dicitur Carbo, quā est ignitus. Plin. lib. 16: Et quū cinis in foco concrescit, quum carbo vehementer perlucet.

Carbonĕus, us, Edmin. Fereus carbo. [κάρβωνος. Gall. Fait de charbon. Ital. Fatto carbone. Ger. Ein kolen. Hisp. Pequeño carbon. Pol. Węglik. Vng. Holyogecske. Ang. A little coale.] Plaut. in Most. Ambulatur misero ei cor cultris, ut carbunculus. Ad Herenn. lib. 4: Ipse à vicinis cū rogatus ardentes carbunculos rogaret. ¶ Est & Carbunculus, tumor præter naturā, sive ulceris genus rubentis, cruentā faciens, cū vehementi partis inflammatione: dicta à carbonis ignium similitudine. [κάρβων. Gal. Apostume menu de charbon. Ital. Carbonchio. Ger. Ein böß gifftig geschwer / ein Carfunckel blater. Belg. Een Carbuncel.

Hisp.

Hisp. El carunculo. Pol. Węgiel żarzący. Vng. Tűzes kullo.] Ejus hæ notæ sunt: Rubar est, superq; cum non minimum pustu ae eminent, maximè nigræ, interdum subluvidæ, aut pallidæ. In his tamen esse videtur, intùs color est niger, ipsam corpus arduum & durius quàm naturalitèr oportet. Plin. li. 23. cap. 4. Nonnus repurgant, carbunculos rumpunt. ¶ Est item Carbunculus, Gemma igniti carbonis similitudinè referens, ipsaq; etiã noctibus lucens, & quibusdam quasi radius refulgens: quæ apud Indos, & Garamãtas invenitur. [Γαρπὶς ἐκλάμπουσα.] Gall. Pierre precieuse appellée escarboucle. Ital. Pietra pretiosa detta carbonculo. Ger. Ein Carfunckel stein der zu zeiten flammet. Hisp. Piedra semejante à carbunclo. Pol. Carbunkuł kamień drogi. Vng. Drága kövek karbunkulusfélék közzűl.] Plin. li. 37. cap. 7. Procerparum habent carbunculi, à similitudine ignium appellati, quum ipsi non sentiant ignes: colorem à quibusdam Apyron vocati. ¶ Sumitur quandoque Carbunculus pro terra, ubi reperitur lapides, & nigræ reperiuntur. Palladius de Insitione mentis carbunculus, nihil tercorentur, rubras vineas reddit. Plin. li. 16. Maximæ quæ fabulum bumadum, aut carbunculum, aut cuphaceam formam. ¶ Hinc Carbunculosus ager dicitur, in cuo id genus carbunculi abundant. Colum. li. 3. cap. 11. Nam carbunculosum agrum nisi tercoretur pecus, raras vineas efficere dixerit. Plinius lib. 31. cap. 3. Sabulosum uniculum, & arena carbunculosa certas promittit venas fluidasq; & salubres. ¶ Carbunculus pterocarpus tribus & arboribus dicitur, cujus earum flores adurantur, & ad carbonis siccitatem nigredinisque redigantur, ἐξανθρακώσεις. Plinius lib. 17. cap. 24. Syderatio tota cœli cœsitas quæ propter & grandioris in caulis intelligi debet, & carbunculatio, quod pruinarum injuria evenit. Hæc enim Veteres semper invidit, & erumpere audentibus fatis malis insidens, adhuc hebescentes germinum oculos quod in flore carbunculum vocant.

Cărbŭnĕŏlo, ās, āvi, p. ne. t. a. Solutum. & Carbuculor, āris, deponens, pro eo quod est, carbonis similitudine adurere, seu inflammo. [Γαγγραίνω, καυθάζω.] Gall. Enflammer comme un charbon. Ital. Infiammare come carbone. Ger. Brennen oder mannden lole feten oder machen glut. Hisp. Abrasar como brasa. Pol. Rozpalać. Vng. Izzó szénhoz hasonlóvá tesz. Ang. To set afire as a coal or kindle like a coal.] Plinius lib. 23. cap. 5: Succus eorum, carbunculantibus circa oculos ulceribus & pustulis, procidentiæ; pupillæ & Tetra. Idem lib. 12. cap. 7: Verùm & his sua injuria est, atq; ideò interpone carbunculantur, fiuntq; femina cassi, & inania. Idem lib. 12. cap. 18: In hoc temporis intervallo res Iunonis vitium agitur, decretorio uvis iudere illo, quod Canicula in appellavimus: de carbunculare dicuntur, ut quodam modo nimius carbone exuste.

Cărbonārĭus, subst. activum, n. i. Qui carbones conficit. [ἀνθρακεύς.] Gal. Charbonnier. Ital. Carbonaro. Ger. Der da kolen machet/ Kolrer. Hisp. Carbonero. Pol. Węglarz. Vng. Szénégető. Ang. A coaler.] Plautus in Cas. Sine invido eus vertar, remittam ad te virum. Cum furca in urbem, tanquam carbonarium.

Cărbonārĭus, a, um, adjectivum:] ἀνθρακικός. Gall. De charbon, de appartenant au charbon. Ital. Di carbone. Ger. Das zu kolen gehört. Hisp. Cosa pertenesciente à carbon. Pol. Węglowy. Vng. Szénre való. Ang. Belonging to a coal.] Ut Fossæ carbonariæ. Carbonarium negotium exercere. Plin. de vitis Iulii. Nam pater ejus, quæstorius pater eius, eo pauperiatem carbonarium negotium exercuit.

Cărcĕr, ĕris, m. i. Locus in quo servantur noxii, vel undecunque quis exire prohibetur: quasi Coercere à coercendo, ut docet Varro: quod vinctum eo custodiri prohibeantur exire. [Νεὸς ἀποκλειστήριον, φυλακή.] Gall. Prison. Ital. Carcere, prigione. Ger. Ein Kercker/ oder gefengnus. Belg. Een gheveenenisse. Hisp. Carcel, juger de presion. Pol. Turma. Vng. Tömlöcz. Ang. A prison or gaol.] Livius lib. 1: Carcer ad terrorem increscentis audaciæ, medio urbe eminentes foro additur. Cicero 5. Verr. Cur carcer ædificatus? cur tam supplex in improbos more majorum constitutus? ¶ Vide & in circo, unde emittebantur equi. Carceres sunt appellati, quòd coërcentur equi, unde exeant, antequam magistratus signum mittat. [Ἔκκλιτοι, ἀφετήριοι.] Gall. Le barriere, ou le lieu duquel partent les chevaux pour courir en cour de prix publiques. Ital. Luogo donde si partano i cavalli per correre al palio, o in giostra. Ger. Schranken/ in welchen die Roß gehalten werden/ ob daß man sie herauß lassen vor dem Zielmer oder anderen schawspil. Hisp. La carrera que se parten los caualos. Pol. Granice. Vng. Futásra való rőf, ahonnan a lovak kibocsáttatnak. Ang. Place out of which horses do start to run a race.] Terminum autem ad campi finem, ubi cursum flectunt. Metam pro fine ponimus. Et licet quidam dicant in singulari tantùm significari custodiam publicam, in plurali currentiũ equorum repagula, vel funes, qui equis ad metam currere volentibus opponuntur: Cicero tamen utrunq; indifferenter potuit. Nam in Catone Senioquit: Nec verò velim quasi decurio spatio, ad carceres recalcet revocari. Et lib. 4. ad Herenn. Quasi si quis ad Olympiacum cursum veneris, & sterterit ut emittatur, impudentesq; illas dicat esse, qui currere cœperint, ipse intra carceres stet. ¶ Hinc dicimus, A carcere, ἀπὸ φυσικοῦ &c. pro ab ipso rei primordio. Et, à carceribus, ἐκ φυσικοῦ, pro eodem. ¶ Carceres interdum pro custodibus, seu captivis poni solent: Græcè ἐπιμετωνυμικῶς, id q; per metonymiam, continentia pro contentis, quemadmodum etiam ergastula sæpè accipimus pro iis, qui ergastulis sunt inclusi. Cic. in Epist. Quæcunq; vivit, ergastula tolvit.

Carcĕrārĭus, a, um, Quod ad carcerem pertinet. [Φύλακος, τὸν τῶν δεσμίων, ἐπὶ τῶν δεσμωτηρίων.] Pol. Turemny. Vng. Tömlöczi való. Ang. Belonging to a gaol.] Plautus in Capt. Negotii nihil est hunc quicquam facere carcerarium.

Carchedŏnĭus. [Καρχηδόνιος, Καρχηδόνιον ἔπος.] Cic. Ein Cirthonier. Genus inter metalla vene reperiuntur, vilissimum, arenamq; idem fragile, & colore incertum ac varium: in caudis pavonum, columbarumq; collo proximum. Alio nomine Smaragdus dicitur. Vide Plinium lib. 37. cap. 5.

Carchēsĭum. [Καρχήσιον.] Ger. Ein Trinckgeschirr oder ein ander gattung Trindgeschirre. Pol. Kubek z uchem. Vng. Merő, vagy füles pohár.] Poculi genus. Virgilius 3. Aeneid. Hic dapes mœrentes Troas, vocat ipse ministros, & sacra redimitus tempora lauro, cum Bacchi. Vocant Jovem, quando eum Alumna concubuit, in pretium ei concubitus carchesium aureum dedisse. ¶ Est autem id vasis genus procerum, ac circa medium partem compressum, ansatum in medio circulo, ansis à summo ad imum pertingentibus. ¶ Est præterea Carchesium in navibus suprema pars mali, à qua velut lacera, quæ corona vocatur, antennæ diffunduntur: à cujus figura Aristophanes referente Macrobio, vasi cui eidem nomini dicta arbitratur. ¶ Malus autem navium tres omnino partes distinguit: earum quarum infima Prora vocatur, media, σκάφος. Suprema Carchesium. Plura de hoc vide apud Macrobium, Grunnium, & Baysium.

Carchēsĭus lapis, genus ranunculi, cæruleum in dorso, habens in ventre croceas maculas.

Carcinorrhīza. [καρκινόῤῥιζα.] Ger. Wegrot. Pol. Szpyrzyca/ Szpirawka. Vng. Szeder gyökerű fűnek.] Genus herbæ, quod Græci πολύγονον vocant: cujus succus oculis infusus suppurationem sanguinem & cum vino potus cujuslibet partis profluvium excretiones q; cruentas inhibet. Gentianam Latini vocant. Plin. lib. 25. cap. 12. Vulgo Centinodia. Dicamus hic, herba sanctum nascentia.

Carcīnĭas, ου, m. [καρκινίας.] Gemma est nitens cinerei coloris. Plinius lib. 37. cap. 11.

Carcĭnŏdes. Vide CARCINVS.

Carcĭnōma, pen. prod. n. t. Cancer morbus. [καρκίνωμα.] Gal. Chancre, maladie de parties honteuses. Ital. Cancaro. Ger. Der krebs in brustbrett. Belg. Den kanker. Hisp. Cancro ulcerado. Pol. Rak wrzodliwy, choroba sromu. Vng. Fene. Ang. A pyleer or disease in the secret parts.] De quo vide Plinium libro 20. capite 9. Cato de Rerust. Et si quid in mammis ulceris venerit, & carcinoma, brassicam tritam appono, sanum fiet. Celsus trin facit ejus genera: primum Cacoëthes, quum ulcus quidem pressum est, sed quæ circa sunt, intumescunt: tum eadem sine ulcere tetrum quod Thymi vocat. Vide plura in dictione CANCER.

Carcĭnus, i. pen. com. n. 2. Cancer animal & signum cœleste. [καρκίνος.] Gall. Ycancre. Ital. Granchio, granchio, cancro. Ger. Krebs/ das thier. Hisp. Cangrejo. Pol. Rak. Vng. Rák. Ang. A crabbe or the moneth signe.] Vide in dictione CANCER. Lucan. libro Pargemmis Ciuum, & Idem quod Carcinus ardens, Humidus Aegoceros. ¶ Est item Carcinus, ου, duorum poëtarum Tragicorum nomen, quorum alter Athenæus fuit, alter Agrigentinus: quorum scripta enumerat Suidas.

Carcĭnōdes, neut. gen. καρκινῶδες. Virus, seu morbus cancri naturam imitans, horridi; modo serpens. Vng. Fekélyes.] Plinius libro 20. capite 17: Narium quoque carcynodes contumelium ex aqua.

Cardaces. [Pol. Rzeźnik kolczy. Vng. Pribékek kelly.] Apud Persas appellabantur, qui ex rapto vehebantur. Cardaces apud eos bellicosum & vincendi cupidum significabat. Autor Strabo lib. 15.

Cardamine, [καρδάμινη.] Gall. Herbe appellée cressons. Ital. Belsamita, nasta aquatica. Ger. Pachmum. Hisp. Berros de la agua. Ang. Water cresses.] Symbrii genus est, quod officinæ Nasturtium aquaticum vocant. Vide Dioscoridem libro 2. capite 119. & Ruell. lib. 2. cap. 60.

Cardămōmum, pen. prod. n. t. [καρδάμωμον. Ger. Wanderlist. Ang. Cardamon.] Frutex est amomo similis, odoratus, obiongo semine & angulosa: metitur eodem modo quo amomum. Vide Plin. lib. 12. cap. 13.

Cardāmum. [κάρδαμον. Gall. Cresson alenois. Ital. Agreto. Ger. Brunnenkressig. Hisp. Mastuerço silvestre. Pol. Rzeżucha. Vng. Torma. Ang. Cardons wylde.] A Græcis vocatur herba in hortis passim proveniens, quam Latini Nasturtium hortense vocant. Cardamum autem dictam putarunt ἀπὸ τῆς καρδίας, quòd cor foveat,

foveat, & in ſyncope illa, quam Cardiacam vocant, plurimum valeat. Alia diverſa ratione eſt, ſic dictum à trahendo, quod caput ad ſe trahat, quaſi κεφαλικὸν. Nam arcem membris obſidentibus ſæpe ſolet accendere, & ignea vi prædium caput tentat. Capitis tamen vitia purgare creduntur unde urtica eſt proverbium Διὰ κεφαλῆς, hoc eſt, Edere alterutrum in eos dicit ſolitum, quibus ſanum non eſt cerebrum.

Cardax, κάρδαξ, ſaltatio obſcœna & Comica, inquit Budæus.

Cardi, tinea dictio, Latine Cor: [Ἀπὸ τῆς καρδίας. Gall. Cœur. Ital. Cuore. Germ. Das Hertz. Belg. Het Hert. Hiſp. Corazon. Pol. Serce. Vng. Szÿv. Ang. The heart.] quanquam etiam à priſcis medicis, teſte Galeno, pro ſuperiori ventriculi orificio ponebatur: quo pacto ipſum etiam Hippocratem aliquando loquutum eſſe oſtendit. Hinc factum eſt ut Cardiacus morbus dictus ſit, non qui cor, ſed ipſum infeſtet ventriculum: quippe qui ſit ex humoribus mordacibus, & vehementibus, in ventriculo congeſtis, animoq; dolore ſyncopen afferentibus, quam Cardiacam appellant.

Cardiãcus, a, um. Prædito qui cardiaco morbo tentatur. [καρδιακὸς. Germ. Dem jnne Hertzen wee iſt. Pol. Kardyaczny. Vng. Szÿvbeteg.] Cicero 1. de Diuinat. Ego autem haruſpicina an necne cardiacis hoc tribuendum ſit, nec phreneticis, iuvent. Cardiacus nunquam eſt alienus cuiuſvis amico. ¶ Eſt & Cardia numen urbis in Thracia, ad Melancum ſinum, à cordis ſimilitudine vocata, teſte Plinio lib. 4. cap. 11.

Cardĭa gĕ, [καρδιάττω. Vng. Szÿvfáim, Szÿvfájdalmam. Ang. Sorrow of the heart.] Dolor cordis, & mœror animi. Item ventriculi roſio, quæ & Cardiogmos dicitur. Vide infra.

Cardĭmum, quod hic pro naſturtio hortenſi perperam legebatur: vide CARDAMVM.

Cardĭōgmŏs, mi. [καρδιωγμός. Pol. Kardyalgya. Vng. Gyomorſzáj. Ang. Chollyk of the ſtomacke.] Morbus eſt ventriculi, ortum habens ex humoribus acribus & mordacibus, ipſum ventriculi orificium (quod priſci Græci, teſte Galeno, etiam καρδίαν appellarunt) intolerabili punctione erodentemq; infeſtantibus, nonnunquam etiam ſyncopen inducentibus. Ea ratione pars corporis exactiſſimo tactus ſenſu eſt prædita, propterea ſigne pari nervorũ ad eam à cerebro manantium. Quapropter ſi ne dolores ea in parte ſint acutiſſimi, quibus quum vites ſecundis partes non ſint, tolerabili ſequi ea lyncope, quam stomachum vocant.

Cardĭŏn, κάρδιον. Gemma eſt, quæ fit ex draconis cerebro, vivente abſciſſo, alio nomine Draconitis dicta. Plin. lib. 37. cap. 10. Draconites, ſive draconitis è cerebro ſit draconum: ſed niſi viventibus abſciſſo nunquam gemmaſcit, invidia animalium ſui ſenſitiva. Igitur mos eſt, ut cornuum ibus animalibus caput amputent. Encardia cognominatur & Cardice.

Cardo, dinis, dat. gen. r. Certum circa quod ſunes vertuntur. [ציר גון. קרסול. פתח. Gall. Le gond d'vn huis ou porte, le ſeuil ou ſeuille, le trou ou ſe met ce vne verge. Ital. Cardine. Germ. Die angel an der thuer. Hiſp. El quicio ſobre que ſe buelue la puerta. Pol. Hakowdrzwi. Vng. Aytófark. Ang. The hinge, thresholde, or doore ſtaffe.] Virg. 6. Aeneid. Foribus cardo ſtridebat aheneis. Plautus in Amphit. Pene effregiſti fores, cardo ſtridebat abeuntis. Hinc apud Romanos fuit dea Cardea, ſive Cardinea, quæ Cardinibus præerat, quaſi Cardina. ¶ Cardines etiam dicuntur cujuſcunq; rei partes unumquemlibet ſibi mutuò oppoſitæ, quarum altera eſt ad Septentrionem, altera ad Auſtrum: Græci κόρυφας vocant: unde etiam ſtella Boreali polo proxima, quæ eſt in cauda minoris Vrſæ, Polaris ſtella vocatur: non quòd ipſe polus ipſe, ſed quòd ſua circumvolutione circulum minimum efficiat, cujus polus eſt centrum. Linea autem illa recta, quam Aſtronomi ab uno cardine ad alterum imaginantur, proprie Axis appellatur. Sæpè tamen Coſmographi Cardinum nomine quatuor præcipuas ſedis regiones intelligunt, Ortum, Occaſum, Septentrionem, & Meridiem. ¶ Cardo etiam in agrorum limitatione appellatur linea, qui per agrum currit à Meridie ad Septentrionem: ſeu à Decumanus vocantur limites illi, qui per agrum ab Exortu ad Occaſum, ut inquit Plinius, & Columella. ¶ Ponitur interdum Cardo pro oppoſitione, ἀπὸ κοινοῦ. Virg. 1. Aeneid. Haud tamen ille ſibi hoc cardine rerum. Quod ſententia inde tractũ exiſtimat, quod in proverbio dicitur: Ita res in cardine eſt, & Circa id verti cardinem dicimus, in quo ſumma rei eſt.

Cardo, à veteribus dictus eſt limes, qui à Meridiano ad Septentrionem dirigeretur à mundi cardine. Hunc Aggenus & Hyginus tradiderunt.

Cardĭnālis, a, um. [κεφάλαιος, ἀρχικός. Pol. Hayowy, ſtarowy. Vng. Sarkalatos.] ut Tignum cardinatum. Vitr. lib. 10. cap. 2. Conjunctæ capitibus tranſtrorum cardinato tigno, & altero mediano inter duos ſcapos cardinato.

Cardĭnālis, & Cardineus, adjectiva ſunt à cardine deducta, quibus recentiorum nonnulli uſi ſunt: pro præcipuo ſeu principali.

Cardĭōtos, [καρδιωτὸς. Gall. Coffre au pain. Ital. Caſſa del pane. Germ. Brottruge. Brottrog. Hiſp. Caxa de pan. Pol. Koſz chlebowy. Vng. Kenyeres ſzekreny. Ang. A coffer or cheſt for bread.] Significat autem panarium.

Cardĭŭĕlis, [καρδιακὸς. Gall. Chardiaque, ou chardiaqueux. Ital. Cardiaco, o pertinente. Germ. Ein dings das zum hertzen gehoert. Hiſp. Perteneciente al corazon. Pol. Sercowy. Vng. Szÿvbeli. Ang. A thinge belonginge, or perteyninge to the heart.] Avis parva, capite rubro, alis luteis, abdomine nigro, diſtincta à cucullata quòd caput horum ſemine polleat. Plinius lib. 10. cap. 43. Minutæ aviũ cardiaces in pectora faciunt ſe vocitantes ad pedibus & ore pro manibus.

Carduĕlis, ſcribunt vulgo nota, à qua Carduelis avis appellata. [Ἀκανθὶς, ἀκανθυλλὶς. Gall. Chardon. Ital. Cardo. Germ. Ein diſtel. Hiſp. Cardo. Pol. Oſet. Vng. Bogáncs kenyer. Ang. A thiſtle.] Virg. 1. Georg. Segnisq; horreat in ſulcis Carduus.

Care. Vide CARUS.

Carectum. Vide CARETUM.

Cārĕo, ui, cariturus ſum, & caſſus ſum, & caritum, & caſſum, ſecundum Priſcianum, eſt rem è cujus natura non habere: & propriè de eo dicitur, teſte Cicerone, quod aliquando habuimus, & quo nunc indigemus: [Στερίσκομαι, ἀφαιροῦμαι. Gal. Avoir faute de ce qu'on auoit auparauant, ou auoir beſoing de ce qu'on n'a point. Ital. Mancare, eſſere ſenza. Germ. Mangeln. Belg. Gebreeken, derven. Hiſp. Carecer. Pol. Nieſtarowy, wierzitowany. Vng. Nélkülözök. Ang. To lacke, or want that we had before.] ita enim ait Turnebus. Triſte eſt nomen ipſum Careri, quæ tu objicitur hæc vis: Habeat quis, non habet, deinde carere quærit, indiget. Et mox: Carere igitur hoc ſignificat, egere ea quod habere cujuſpiam culpa vel in carendo, ubi cum ſitim quam in febri dicitur, alia quadam notione verbi. Dicitur enim aliquo modo etiam carere, quum aliquid non habeas, & non habere te ſentias: etiamſi id facile patiare. Hactenus Carin. Ex quo patet, Carere non modo de iis rebus dici, quæ ad noſtrum etiam naturam, accommodatæ ſint, ſed etiam de aliis. Carere febri, Carere dolore, Carere moleſtia, & his ſimilia. ¶ Conſtruitur autem hoc verbum aliquando cum genitivo. Terentius in Heautont. Nam dum abſte abſum, omnes mihi labores fuêre. Quos cepi, leves, præterquam ſui carendi cauſa. ¶ Aliquando cum accuſativo. Plautus in Curcul. Sed quid eſt, quòd libet prolixa dicere te? Pl. Quia id, quod amo, careo. ¶ Sæpius vero cum ablativo rei, Carere domo, patria. Cicero pro Milone: Compulchenius eſt in templo Cæſaris ſervus P. Clodi, quem ille ad Cn. Pompeium interficiendum collocarat: exorta eſt conſentiendi de manibus: caruit foro poſtea Pompeius, caruit Senatu, caruit publico: id eſt, in ſummum non venit, in ſenatu non fuit, in publico non verſatus eſt. Idem de finib. lib. 1. Itaq; non placuit Epicuro medium eſſe quiddam inter dolorem & voluptatem: illud enim ipſum quod quibuſdam medium videtur, cum omni dolore carere, non modò voluptate eſſe, verumetiam ſummâ voluptatem. Et Fam. Familiar. lib. 6. Accepta adhuc venit pridie idus Aprilis: in eâ mihi nonnulla vere plane febri carere, & bellè habere, tamen quod negavit te poſſe adhuc ſorbere, curam mihi attulit. Quæ à noſtra Plautus in Curcul. dixit: Carentne febris te hieri, vel nunc? Nimis illa pulchra eſt quædam eſt, & præpoſtera omnino loquutio. ¶ Aliquando ponitur pro abeſſe. Cic. ad Atticum lib. 2. Epiſtolarum Ciceroni, quoniam Roma carerem, Arpini potiſſimum togam puram dedi.

Careum, ri, numeratur in generibus vini dulcis, cum multa ejus parte decocta de perditaq; rei familiaris dapi. Hujus vini meminerunt Palladius & Græci rerum ruſticarum ſcriptores, & in Medicina Nicolaus Myrepſus & Aëtius coquus. Turnebus autem vinum vetus Daricum eſſe putat. Genus enim tale vini, ut credibile eſt, primi Cares excuſarie, & nomine delectaſſecere. Careatæ inde videntur apud Palladium appellatæ cornuæ & vaſa, in quibus coquitur carenum.

Carum, Frutex peregrinus, gentis ſuæ nomine appellatus: cujus principalis laudatiſſimus ex ſua gente eſt, Caria, ut Plinius lib. 19. cap. 8. teſtatur. Non igitur legendum Carcuma à carris ut Acciat putat, neq; Carinon, neq; Carcum.

Carum, ſive Canum, Plinio, [κεγχρὶς. Pol. Pallenek.] Dioſcoridi: Herbæ genus eſt, gentis ſuæ cognomento ita appellatum, tamen habes ejuſdem nominis. Athenæus Pallinacum majorem interpretatur, vulgata pallinata multò præſtantiorem. Officinis Caros appellant. Vide Ruel. lib. 3. cap. 93.

Cārex, rĭcis, gen. Herba acuta & duriſſima, ſimilis ſparto, ubique in ſolis & paludibus locis plurima nascens. [ἐλεόχαρις, ἐλεοχάρι. Germ. Binſen Riedgraß. Pol. Rogoz, oſtrzyca. Vng. Sás. Ang. Segge or ſedge graſſe.] Virg. 4. Georg. & carice paſtus acuta. Columella 1. cap. 2. Fras quoq; aut carex ubicũq; naſcitur, Auguſto menſe rectè extirpatur: melius tamen circa idus Iulias ante Canicule exortum.

Carĕtum, ti, Locus carectis plenus. [גבוש אגם. גבוש סוף. Vng. Sásos. Ang. A place where segge doe growe.] Virg. 3.

Virg. 3. Aeglog. -ru post carecta latebras. Colum. lib. 6. cap. 22: Melius nemoribus herbicis, & fruticis, & carectis, quàm lapidosis locis durantur ungulæ.

Cariatis, Vide CARYATIS.

Cārĭcĭnus, a, um, Genus fici, à loco sic dictum. Plin. lib. 15. cap. 21: Syria præter hanc peculiares habet arbores. ¶ De ficorum genere, caricas, & minores ejus generis, quæ coctana vocant. Cic. 2. de Divin. Quum M. Crassus exercitum Brundusii imponeret, quidam in portu caricas Cauno advectas vendens, Cauneas clamitabat.

Cārĭco, as, penult. corrept. Onero. [Βαστάζω, φορτίζω. Pol. Οβτιφαγω. Vng. Megterhelőm.] Hieronymus: Origenes magna cognans, pro nomine, ne caricare non tui. Ecrica, onerosus magnitudine carie abatur te & quomodo incedere non posset, ruina magna devoratus est.

Cārĭes, ēi, f. g. Putrilago ex ærugitate. [רקבון rekâb rikkabôn elger. Gal. Pourriture de bois & verrue de bois, mangeure. Ital. Tarlo. Germ. Wurmmel und fäulung von beyden eines dings stamt. Belg. Wormdinghe verrotinghe verruninghe. Hisp. Carcoma de madera o de otra cosa. Pol. Zbutnienie, robactwienie. Vng. Szuvasság. Ang. Rottenes of wood by long continuance, worm eating.] Luc. lib. 1: Nec antecellat ebori caries, nec vermiculi. Aut. de Idiom. carie, carieque parte charta necesse est. Proprie autem Caries in ligno dicitur, quum a vermiculo, qui à Græcis κὶς dicitur, erodunter. Colum. lib. 12: Omnis materia in ædificia succidi debet luna decrescente, ut vigesima aut, ut trigesimâ, qui sic cesa judicatur carie non infestari. Plinius: Ceciri oleo perunctæ materies, nec tineam, nec cariem sentit. Idem lib. 12: Celsitudo ea carie sentit.

Cārĭōsus, a, um, Qui est caries plenum. [רקבי rekâb. Gr. Σαθρὸς. Gall. Tout vermoulu, pourry & corrompu. Ital. Rodicchio, carioso, & de tarlo. Germ. Wurmmechtig wurmlichts. Hisp. Cosa carcomida de carcoma. Pol. Spruchniały, zagniły, zgniły. Vng. Szuvas. Ang. Full of rottenes, wormeaten.] Colum. lib. 7: Alba tum vovendæ, quæ vel cariosi, vel jam bovesorta sunt. Ovid. 1. Amor. Quid prece tiratus? in tuos carnifex fenestras Rodat. Colum. libro 2. cap. 4: Quam terram rubri vocant, cariosamque appellant. Vide Catonem cap. 34. & Plin. lib. 17. cap. 5.

Cārīna, æ, pen. prod. f. Pars navis est, quam alvum aut ventrem vocant: hæc est, quæ navis concavitas. [γαστὴρ πλοίου. Gal. La fond de la nauire, le ventre. Ital. Il fondo della naue. Ger. Der bauch an dem Schiffe. Hisp. Carina, el fondo de la naue. Pol. Dno, albo spodek statku. Vng. Hasfenekanyja, fenekek. Ang. The keele or bottome of a ship.] Est & ultima pars, qua modificatur navis, quæque ipsi est pro fundamento. Ovid. 14. Metam. medias quæ carina Subdita navigijs, figuræ mutatur in usum. Idem libro 2. de Pont. Dum mea puppis erat valida fundata carina. Cæsar 1. bel. Civ.: Carinæ primum ad tantum æstum ex levi materia fiebant: reliquum corpus navium viminibus contextum coriis intexerant. Poetice κῆρυκος δὸς Carinam accipiunt pro tota nave. Virg. 1. Georg.: quo non tam portum sequeretur carina. Idem 4. Aeneid. Huc cursum Lucas vento tenuit: huc carinas.

Cārīnātĭlis, e, Vti in modum carinæ formatus. [σχῆμα δ᾽ ἔχει πλοίου, ἢ ἐοικὸς πλοίῳ. Gall. Facture en la maniere du fond de nauire, couue. Ital. Fabricato a foggia di fondo di naue. Germ. Zu gefallt eines schiffs oder nachen manier. Hisp. Dar forma al fondo de la naue. Pol. Wydętym. Vng. Hasonlóképpen készített fenekkel. Ang. In maner holdyng of the keele of a ship.] Plin. lib. 9. cap. 33: Saliunt pectines & extra veliant, seq. & ipsi carinantur id est, suas ibi conchæ instrumentum porrigunt ad navigandum, & eam carinam quandam ex testa efficiunt. ¶ Aliquando Carinare est probra objicere, quòd quis te mutuis probris infectetur, sint intimæ furtis homines, sicut & carina navis pars est ima.

Cārīnōsus, a, um, adjectivum est à carina deductum, Concavus & in carinæ modum incurvatus. [κοιλοειδὴς, κατακεκυφὼς. Gall. Caue, en facon de fond de nauire. Ital. Fatto come va fondo di naue. Germ. Gestalt einer schiffs boden. Hisp. Hecho a manera de fondo de naue. Pol. Wydęty. Vng. Hasonló fenekkel bir, gömbölyű. Ang. Holow like the bottome of a ship.] Paul. lib. 11. cap. 39: Pectus hominis tantùm latum, reliquis carinatum. Idem libro 9. cap. 3: Concham esse acutè modo carinatam.

Cārīnum, significat id simile quod carina.

Cariosus, vide CARIOSUS.

Caricas, vide CARYUS.

Carillam, antiqui pro vasro usurpabant, & nonnulli à carne deductum putaverunt.

Carmĕn, n. s. quasi canimen) canendo, dicipotest quicquid est metro à scriptum. [שיר shîr. Gal. Chanson, vers, rithme, prose. Ital. Verso. Germ. Ein gesang oder gedicht. Belg. Een liedeken. Hisp. El canto, cancion, verso. Pol. Pieśń, rym, wiersz, śpiewanie. Vng. Vers. Ang. Verse, meter, ryme.] Vnde Virg. 7. Aeneid. versum dicunt quoque carmine figno. Aeneas hæc de Danaïs victoribus arma. Et duos similiter in Daphnidem tumulo superaddite carmen. Daphnis ego in sylvis, &c. Tota insuper Aeneis, heroicum carmen dicitur: item Aeglogæ universæ, carmen bucolicum. ¶ Quandoque carmen dicitur incantatio, [ἐπῳδὴ. Ang. A charme. Jur. Carmina de cœlo possunt deducere lunam. ¶ Dicebantur etiã carmina apud veteres, formulæ quædam conceptis verbis & solennibus compositæ. Unde jurisconsulti illi vetustissimi dicuntur habuisse carmina quædam excogitata, à quibus non licebat recedere. Cic. pro Murœna: Prætor præterea, ne pulchrum se ac beatum putaret, aeq; aliquid ipse sua sponte loqueretur, ei quoq; carmen compositum est, cum varietis rebus absurdum, tùm vero nullo usu, &c. Illam viam dico, mite viam, &c. ¶ Erant & Saliis sua carmina, quæ Saliaria vocabant, Martipeculiariter dedicata. ¶ Habebant & Fecialis suum quoddam carmen ad res repetendas, & bellum denunciandum. ¶ Habebãt & patres patrãti sua carmina, quibus ad feriendã fœdera utebantur, quorum formulam depingit Liv. lib. 1. ab Vrbe condita. ¶ Erat aliud carminis genus in arcanis quibusdam solennibus, quod evocationes, ne cui dii quos; hostium fuscepti viderentur, solent evocari. Hoc refert Macrobius, ferè his verbis contextum: Si deus, si dea est, cui populus, civitasq; ue Carthaginensis est in tutela, req; maximè qui hujus urbis populiq; tutelam suscepisti, precor, veneror, veniamq; à vobis peto, ut vos populum civitatemq; Carthaginiensium deseratis, locaq; templa, urbemq; eorum relinquatis, absq; his abeatis, eiq; populo & civitati metum, formidinem, oblivionem injiciatis, proditi, Romam ad me, meosq; veniatis: nostraq; vobis loca, templa, sacra, urbs acceptior probatioq; sit, mihi quoq; populoq; Romano, militibusq; meis præpositis ita, ut scimus, ut intelligamusq;. Si ita feceritis, vaveo vobis, templa decoresq; facturum esse & aliud carminis genus, quo nostri exercitus solent devoveri, cujus formam Macrob. tradit Saturn. lib. cap. 9.

Carmĭno, as, are, act. p. Est pectere & lanas ab immundiis purgare. [שזר shâzar מרק mârak. Græc. Ἀλείφειν. Gall. Carder ou peigner la laine. Ital. Scardassare, cardinare. Ger. Die Wollen kemmen, oder scheren. Hisp. Carmenar o cardar lana. Pol. Czesać. Vng. Gereblélök, fésülök. Ang. To carde wull.] Plin. lib. 9. cap. 11: Iidem lib. 9. cap. 38: Quinis lanæ potari horis, turfasq; mergitur carminata, donec omnem cibit sanie.

Cārmĭnātĭo, onis, f. [κνησμὸς, ἀγάλλεσθαι. Pol. Pogrzebanie. Vng. Gereblélés, fésülés. Ang. Carding of wull.] Plin. lib. 11. cap. 23: Hinc ablutio quoq; cogi, fabricq; unguium carminatione, mox nasci inter carnis tenuari cœpisse.

Cārmĭnātrix, [Pol. Grzebiąca. Vng. Gereblélők, fésülők. Ang. Which combeth wull.]

Carnarium, Carnarius, Carneus, Carnifex, Carnificium, Carnuarii, Carnosus, vide CARO.

Cāro, nis, f. t. Propriè omnis animal nisi quod est anima, inquit Donatus. [בשר bâsâr κρέας, σὰρξ. Gall. Chair. Ital. & Hisp. Carne. Ger. Fleisch. Belg. vleesch. Pol. Mięso. Vng. Hus. Ang. Flesshe.] At Hieronymus inter carnem & pulpam sic distinguit, ut caro sit quæ sanguine, venis, fibris, nervis, ossibus constringitur: pulpa quæ macerata, eò quòd pateat & concrescatur. Plin. lib. 6. cap. 30: Agriophagi pantherarum & leonũ carnibus maximè vescuntur: Pamphagi omnia manducant: Anthropophagi, humanis carne vescuntur. ¶ Et ideò Varro de animalibus loquens etiam de pecudibus pomosis, Caro dicitur. Plin. lib. 9. cap. 17. de multis piscibus, & aliorũ piscium carne. Idem lib. 16. cap. 38: Ate, in toto corpore arborum ut reliqua omnia animalium cutis, fungus, caro, nervi, venæ, ossa, medullæ. Quidã hoc nomen à Græco derivant, κρέας, à quo fit Creo verbum.

Carnārius, Qui carnes vendit & etiam qui carne delectatur. [κρεοπώλης. Gal. Boucher, charcutier. Ital. Beccaro. Ger. Ein Metzger. Hisp. Carnicero, vendedor de carne. Pol. Rzeźnik. Vng. Mészáros. Ang. A flesher of fleshe, a butcher.] Mart. lib. 13: Carnarium dum, pinguarius non sum: hoc est, carnosa mulcre delector, pinguitudinem delector.

Cārnārium, n. t. Locus propriè ubi caro salsa suspenditur, seu reponitur. [κρεάγρα. Gall. Soller, fenestres. Ital. Carnaio. Germ. Ein stock darinnen man das gesaltzen fleisch aufhencket oder hinlegt. Hil. Lugr. Donde se cuelga la carne. Pol. Szpyrnia wieszana. Vng. Hely ahol a sózott húsokat függesztenek. Ang. A hanging or a larder house.] Plautus: Quippe e macello, aut carnario vendundum est. Plaut. in Capt. Advenienti modo detrudam totum cum carne carnarium. ¶ Quandoque etiam dicitur locus ubi carnes tantùm modo venduntur, κρεοπώλιον. Plaut. Comum è carnario emit, jam factus latur. Varro tabernam carnariam vocat. ¶ Interdum carnarium accipitur pro ipsa carne, sicut cibarium pro cibis Plaut. Quominùs carnarium paravit, ridiculus adjendandum. ¶ Carnarium item instrumentum dicitur cum pluribus uncis, quibus succidia: hoc est, carnes salitæ appenduntur.

Cārnārĭus, a, um. Quod ad carnem pertinet: [κρεωφόρος. Vng. Húsos. Ang. flesshegis, flesshe.] ut, Carnaria taberna, ubi carnes venduntur.

Cārnĕus, a, um. Quod ex carne est. [σαρκῶδες. Gal. De charn, charnel. Ital. De carne. Ger. Fleischin. Hisp. Cosa de carne. Pol. Mięsny. Vng. Húsos, húsból való. Ang. Of flesshe.] Cor. Gallus: Carnis ad usticum carnea membra placent.

Cārnĭfex, m. t. Tortor, lictor. Qui carnes ex hominibus facit. [σφαγεύς. Gall. Bourreau, tourmenteur, meurtrier. Ital. Boia, manigoldo. Ger. Ein Nachrichter, ein Henckter. Belg. Den Beul. Hisp. Verdugo de los hombres. Pol. Kat. Vng. Hóhér, ósko. Ang. A hangeman, a tormentor of men slayne.] Cic. 7 Verr. Aderatque jam tortor carceris carnifex Prætoris, mors tenebræque, lectorum, & civium lictor. Hinc Excarnifico, pro excrucio. Terent. in Heaut. Hujusmodi semper cõmolirier, etiam me excarnifices.

Cārnĭfĭcīna, pen. prod. Locus publicus in quo justit magistratus homines tortos à carnifice necandos. [κρεωφόρος. Gal. Le boucle ou sont mortes les personnes condamnez, gehet. Ital. Luogo della giustitia. Ger. Ein Richtstatt, ein Wahlstatt, da man die Übelthäter richtet. Belg. Een Richtplaetse. Hisp. Lugar donde matan los hombres. Pol. Katownia, plac, gubienia. Vng. Kéttz, hóhér. Ang. A place where men be executed.] Plaut. Quid si desperatis rebus carnificinam petit? Suetonius de Tiberio: Carnificinæ ejus alibi datur locus Capreis, unde damnatos post longa & exquisita tormenta præcipitari coram ad id mare jubebat. ¶ Carnificina dicitur ipsa excarnificatio & cruciatus. Plaut. in Capt. Vel carnificinam hanc facile possum exsuperare. Cic. pro Sestio: Nihil est medicina, sed carnificina est ista atque crudelitas. Cæsar. Carnificinas dicit plurali numero res, pro tormentis & crudelitatibus. Sallustius: Ubi locorum (inquit) ubi fides majorum? indignatus injurias, plagas, verbera, ubi res eos dolores atq; carnificinas per deditos, atq; ignominiam se facere audiam? Plaut. in Curcul. Singulariter ulnus est? Credo ego amoreo primum apud homines carnificinam commentum. Cæs. 1. Tusc. pertransire non ausus est. Nam omnium spectaculorum ac miseriarum, nulla carnificina est crudelior, quàm ea quæ carnificis cruciat, lanistæ præcordia, lacerata unguibus, excarnificatumq; continet.

Cārnĭfĭcĭum, n. Ipsa fractus carnificis, quod & carnificina dicitur. [Pol. Katowanie. Vng. Kínzás. Ang. Execucyon of the ꝑsone.] Carnificium subjectivè, ejus à quod Plaut. in Mostel. O carnificio ornatum quod credo fore, forte fortibus noctibus latum per vias stimulis.

Cārnĭfĭco, as, ad. p. corpus humanum in frusta disseco, more carnificis. [σφάζω, κρεουργέω. Gall. Tuer en boucher, faire mourir. Ital. Straciare, dessare. Germ. Zerhawen, zerstückelen. Belg. Zerstucken dem. Hisp. Despedaçar, cortar en carne. Pol. Ciąć, rznąć. Vng. Fél kenyérnek. Ang. To cut a mans body in peces, to hewe.] Liv. 4. Del. Pan. Quod ubi in humana mollitia Græcho nuntiaverunt, neminem ferrum jam vulnerari hostem, carnificari jacentes, & in dextris ruhum pro gladiis humana capita esse, signum dant properè ju Tr.

Cārnĭfŏrĭs, pen. cor. Caro es corona. [κρεοφάγος. Gall. Qui devore & mange la chair, goulu de chair. Ital. Divoratore de carne. Ger. Fleischfresser. Hisp. Comedor de carne. Pol. Mięsiad. Vng. Húsagyalásos. Ang. Flesshe deuourynge.] Vnde dicimus aquilam carnivoram, quod carnibus vescatur. Plin. lib. 11. cap. 45: Serratorum dentium carnivora sunt omnia.

Cārnōsŭs, a, um. Carne, seu musculis abundans: ut Carnosum femur, Carnosum pectus. [σαρκώδης. Gall. Charnu. Ital. Carnoso, grosso, carnolento, cresciuto in carne. Ger. Fleischicht. Hisp. Cosa de mucha carne, cerrada. Pol. Mięsisty. Vng. Húsos. Ang. Flesshy, grosse.] Plin. lib. 32. cap. 47: Sec in gustatu linguæ vice carnosum aquatilium palatum.

Cārnŭlentŭs, adjectivum, idem quod carnosus. [Vng. Húsos. Ang. flesshie, grosse.] Solinus cap. 62: Sunt enim illis recipro-cis quidam palmorum vestigia carnulenta. De carnibus.

Cārnōsĭtās, Mutcul. orum plenitudo, qualis in ubertinibus esse consuevit. [σαρκοσαρκία. Vng. Húsosság.]

Cārnŭlentŭs, à Caro diminutivum est. [σαρκώδης, σαρκίδιον. Gall. Ce peu de chair, ce morceau de chair. Ital. Carnicina. Ger. Ein kleins stuck fleisch. Hisp. Carne otra pequeña. Pol. Szarpka mięsiska. Vng. Húsotska. Ang. A little morsell of flesshe.] Carnium, a verbo à Carnis nominativo antiquo. Græc. a. de Divin. Arusp. jubet, caruncularum vitalium maxim, quàm lupercato jecinori cedere? Celsus: Si crista crassa carnulas quasdam exiguas, quasi capillos habet.

Caro, is, ere. Vetus verbum est. Carminare, & lanam pectere & purgare. [ξαίνω, ἐκτίλλω. Gall. Carder ou peigner la laine. Ital. Pettinare, carminare. Ger. Die Wollen streichen oder kemmen. Hisp. Carmenar ó cardar lana. Pol. Grzebyć lnu. Vng. Gereblyézik, fésülik. Ang. To carde wull.] Varro lib. 6 de Ling. Lat. à carendo deducit, quòd purgatur lana, ac decutitur spurcitia. Sed hinc errorem ejus à Græco κείρω, tondeo, ut dicit ita ab Scaligero in Varronem. Plautus in Menæchmis: Inter ancillas sedere jussas lanam carere. Sic enim locus ille etiam Varrone & Nonio testibus sic genuinus est.

Caromemphyrx. Vide CARICON.

Caron, Athenæus pastinacam majorem esse putavit, & multò crassitiarem sapore, quàm pastinacã vulgarem, lib. 9. Dipnosophi.

Cārōs, [σαρός. Pol. Spanie mięso ꝑ gnuszne. Vng. Bűzös, büdös, fétkedő. Ang. Noysynge.] Crapulæ redundantia ex pessimi humoris vexo, agitatu seu à πεφάλῳ, quod est capite gravem, obliterat, velut ab oppressura capitis, & ingenii offensione. ¶ Apud Medicos Caros est humor satis profundior, provenit ex humore frigido, & vitreo, cerebrum, & præcipuè anteriores ejus ventriculos occupante, lentumq; pariter & motum ac tempus impediente, sensationem tamen integram facit. Hæc Gallus de locis affectis cap. 2.

Caros, ῥοῦς, Dinosorides lib. 3, semen est exiguum, acrisq; proportionis, rotundum, quasi à pastinaca modo Ethur, ab Ebo Plaut. & Ovid. ebur. Pabula Carorum, sive Carum carum, Oribasius Caros.

Carotides venæ, [καρωτίδες φλέβες. Pol. Zyły kárkowe. Vng. Torokbéli vérek.] Circa quibus pignum fant, quæ & καρηνικὰ Aristoteli id est jugulares cervicis. Carotides appellatur quòd his vehementius compressis, gravis morbus gignitur.

Carpi. Pisces Cyprini, aliquibus Carpano.

Carpathios. Pomponius Mela de Scordisco 2. cap. 14.

Cārpentum, i. Vehiculi genus, ita dictum quasi Carmentum à Carmenta Evandri matre. [ἅρμα γυναικεῖον. Gall. Un chariot branlant. Ital. Carretta, carretta. Ger. Ein gattung der Wagen, als Bauwagen. Belg. Een Kinder off Vrouwen Wagen. Hisp. Un carro cerrado de cuero. Pol. Kareta, dwie kanie. Vng. Kocsi, szekér, szekér. Ang. A chariot or wagon.] Ovid. 6. fast. Nam prius Autonoes matres carpenta sedebant: Hæc quoq; ab Evandri dicta parente leor. Plin. de vitis illust. A' qua jussa turba recedere, quum domum se iret, visa patris corpore, mutionem eversamem superiptum corpus carpentum agere præcipit.

Carpentārĭus, m. i. Faber qui carpenta facit, faber lignarius. [ἁμαξοποιός. Gall. Charron. Ital. Legnaiuolo. Ger. Ein Wagner. Belg. Een Timmerman. Hisp. Carpintero. Pol. Kołodziey, kołowiec. Vng. Kocsigyártó, kerékgyártó. Ang. A carpenter.] Hieronymus: Carpentarius artifex sed scientiam. ¶ Carpentarius equus, qui carpentum ducit. Carpentarium opus, quod ad fabricam ignarium pertinet. Carpentaria vehicula. Spartianus in Zenobia.

Carpentum. [Vng. Szekérszámla.] Thuris genus pusillum, & candidum, quod Arnimmo legitur ex parte attivo, Autor Plin. lib. 12. c. 14.

Carpo, is, Herba genus, quæ alio nomine Fœnugræcum dicitur, & Paccus à Pecudum dente cornuum bovis: à nonnullis chamægranas, quòd semen ejus capratum cornibus simile sit. Græc. βούκερως. Plin. lib. 24. cap. 19: Nec fœnugræco minor autoritas, quod Telin vocant, alii Carpion. [Gall. Senegre. Ital. Fenogreco. Ger. Bockshorn oder Griechisch Heu in der Apoteck. Hisp. Alfornos dulces.] Herba palustris, caule arundineo triangulari, foliorum ala fasciatim formato, flore albo, deciduo, in medio croceato. [Pol. Łoza trzcinka.]

Carpĭnus, pen. cor. [ζύγια. Vng. Gyertyán.] Arbor nota de cujus genere. Gallicus lib. 8. Quin etiam cornus, & carpinus, & ornus, nomen quoq; & fabricæ plenitudine hoc ipsum disponunt. Palladius: Carpinus ultima arbor.

Carpĭnĕus, a, um, Ex carpino factum. Plin. lib. 16. cap. 43: Hyginus manubria rastellis carpinea fieri jubet.

Cārpio, onis, à Renaci lacus accolis appellatus piscis, cui hæc facies prædita, quæ cunctis arcanis victitare tractum. [Ger. Ein karpff. Belg. Een karper. Hisp. Un pescado en Iscalo un fisch im Wasser karpffen genannt. Pol. Karp. Vng. Ponty. Ang. A carpe.] Cave autem ne pro illo pisce, quem Carpam vulgò dicimus, nare longè ab eo diversus est. Vocatur autem Carpa à cubitis Cyprinus.

Carpo, psi, ptum. Decerpo. [δρέπω, τίλλω. Gall. Cueillir, prendre des cheveux, tirer & arracher par violence. Ital. Torre, cogliere, pigliare, strappare violentemente. Ger. Reissen, brechen, abreissen. Belg. Pluchen. Hisp. Tomar, sacar, arrancar violentamente, coger. Pol. Obrywam. Vng. Leszaggatom. Ang. To gather, to pluck and breake softly, plucking.] Virg. Aegl. q: Ite hinc Dryades, quarum quæ carpere tuta poma nepotes. Idem 4. Georg. Luctetur primo ne fydere frigida rerta Carpentus, dẽ mane novum cum gramina carpit. ¶ Ponitur aliquando pro elego. Terent. in Adelph. Verumenimverò, quod erit bellissimum, carpam. ¶ Aliquando pro reprehendo. [μέμφομαι, λοιδορέω. Pol. Ganić. Vng. Megfeddem. Ang. To rebuke, to reprehende.] Martialis: Carpere vel noli nostra, vel ede tua. ¶ Ab hac significatione ortum est Adagium: Carpe per otia aliquis, quàm inimicabitur, quasi ex re quapiã. ¶ Aptè dicitur de re quapiã artis absolutè atq; inimitabili nãres egregias multò post civius est carpere, quã æmulari. ¶ Item lædere, ut Virg. Georg. 3: Carpit enim vires paulatim

latim utrèque videnda Fœmina. Carpere viam, est ambulare. ¶ Carpere vitales auras, est animæ ducere spiritum. Carpere lanam, est pectere, & attenuare, ξαίνειν, ξαίνω. Virg. lib. 1. Georg. Nec non & tenuia quidem carpentes pensa puellæ Nescivêre hyemem. ¶ Carpere cinũ, est evellere. Carpere cibũ, est pasci. ¶ Cõposita sunt, Decerpo, Excerpo, & Discerpo: de quib. vide suis locis.

Cãptim, adverbium, sine ac, pti, ne carpendo, non ipsam rem integram sequendo. [κατὰ μέρος. Gall. Par ci par là, en menuës parcelles. Ital. Per pezzetti, per pezzi, & qua & là. Ger. Stückweis. Pol. Po kawałku. Vng. Darabonkint. Ang. By peces, or by peecemeale.] Sallust. Cato. Stantes res gestas populi Rom. carptim, et quæq; memoria digna videbantur, perscribere.

Cãptus, a, um, et Carptus, a, um. [ἐρρωμένος, νεανικός. Gall. Gaillard, membru. Ital. Vegliardo. Ger. Wohlgestalt, jung. Hisp. Dispuesto. Pol. Odważny, wyzgrzany. Vng. Erőtlyes. Ang. Lusty, or lyckye: not slacke, or to seeke: fyne of stature.] Ipse decerpendis hastis & nonnunquam quod dreptum est. Plin. lib. 22. cap. 10: Flos cujusq; generis mundis gustu carptus, dysentericos & alvum ciendi cum nitro austero bibentes potus: hoc est, quantum tres digiti decerpere possunt. Varro 2. de Re rust. cap. 16: Necesse erit eam aliud dimittere, quo pariat is carptus, qui.

Carptãrius, a, um, verbale: Repehendor. [תוכחה mochach. ἔλεγχος. Gall. Reprouue. Ital. Carpitore. Ger. Ein ergreiffer. Hisp. Reprehendedor. Pol. Vżyteczny. Vng. Megfogható. Ang. Worthy to be reprehended.] Gell. lib. 19. cap. 7: Quæ ejusmodi sit, quod vitiperantes nos Latini dicere carptarias appellavere.

Carpŏbălsămum, n. [καρπὸβάλσαμον, Balsami fructus ejus. Nam καρπὸς Græcis fructum significat. Vide Plin. lib. 12. ca. 25.

Carpŏphŏrus, pen. cor. [καρποφόρος. Pol. Urodzony. Vng. Gyümölcshozó. Ang. Fruytfull, that beareth fruyte.] Latine fructifer. Hieronymus ad Eust. de morte Paulæ: Salve Ephrata regio uberrima, atq; καρποφόρε, cujus hereditas Deus est. ¶ Fuit etiã Carpophorus propriũ nomen cujusdam ex familiaribus Domitiani Cæsaris, cujus in conficiendis fere desperitatem ecto lit Martialis in Amphitheatro.

Carptim, Carptus, Carptura, Carptor, Vide CARPO.

Carptŏr, ōris, m. [κωμῳδοποιός. Ger. Spöttlicher. Pol. Naśmiewca. Vng. Csufolódó.] Genus furci, non nihil in mores nostros arcens, foliis molliter hastis: unde enim ad reprehendendos corporis labes longè aptissimum perlubebat, & ad vitia nostra comicendas accommodatissimum: de quo Plin. lib. 15. cap. 30.

Carpus, sive alibi parapecium, Plinio vocat Brachiale, ocreis complectum octo, cui quod præjacet, Procarpium vocat.

Carrago, a pharetram usurpatur pro currus, et cujusq; alterius impedimenti, quæ Gallicum Cariagium vocant.

Cărrīs, & Carrum, Currus quatuor rotarum, cujus modi erat quibus exercitum impedimenta vehebantur: a loco, ut quidam putant, & rotarũ stridore dictus. [עגלה hagalah, ἅμαξα, κύκλος. Gall. Charrette. Ital. Carro. Ger. ein Karren. Hisp. Carro carreta. Pol. Woz, wozowe koło. Vng. Dsak, szekér. Ang. A cart, or any other wheele.] Cæsar: Inter Carros, impedimenta q; præsidium comparavit. Ercius lib. 6. Pompeius eo die per vias multitudine carri completa, multos q; dies eo Dis retraxit. Cæs. bel. Gal. li. 1: Altero ad impedimenta, & carros suos se conferebat.

Cărruca, pen. cor. f. p. Genus vehiculi cui as habens rotas, quod & Cisium dicitur. [ארכבה merkabah. רכב rekeb. ἅρμα, ἁρματηλασία, κύκλος. Gall. Petit chariot. Ital. Carrozza. Ger. Ein Karch mit gepreterladen. Belg. Een cotte. Hisp. Carro, para llevar cargas. Pol. Kareta mała, kółka. Vng. Tengo. Ang. A carre or carte.] Martialis lib. 3: Nec feriatus ibat ante carrucam. Plin. lib. 33. cap. 11: At nos carrucas ex argento cælare invenimus. ¶ Carruca dormitoria: Scævola D. li. 14. Tit. 2. l. 13. Quæritur est an carruca dormitoria cũ multis cum semper cum ea uti debeatur.

Carrūcārius. [רכב rechebi. ἁρματηλάτης. Gall. Charretier. Ital. carretiere. Ger. Ein Karrer. Hisp. Carretero. Pol. Kareciarz. Vng. Szekeres. Ang. A carter or carrear.] Qui carrucã regit. Vlpianus. Item quæritur in princ. Inst. li. 4. Carrucarius: id est, carrucarius, dum carrum trahere contendit, si forte evenit.

Cărrūcārius, a, um. [ἁρματηλατικός. Vng. Szekeres. Ang. Belonging to a carte or carre.] Quod ad carrucas pertinet: Porro omnes Pleraq; multas carrucarias ales esse ut transmigrationi aptissimas.

Cărtĭlāgo, ĭnis, f. c. Pars tum natus corporis ex primate genita, quæ tamen neq; os est, neq; caro, sed quoddam inter medium, qualis est rotunda nasi: & extremæ partes ossium mororum. [χόνδρος, γλοιός. Gall. Cartilage, endroit ou se rendent les os, comme celuy de l'oreille ou du nez. Ital. Cartilagine, cartilagine, come quel dell'orecchie. Ger. Knörpelbein. Belg. Weetbeen, of vel. Hisp. Cartilla. Pol. Chrząstka. Vng. Porcogo. Ang. Gristle.] Plin. lib. 11. cap. 42: Insecta non videntur habere cartilaginem. Idem lib. 9. cap. 24: Placentarum piscium alterum est genus, quod pro spina cartilaginem habet.

Cartĭlāgĭnĕus, a, um, Quod ex cartilagine cõstat. [χονδρώδης. Gall. De cartilage. Ital. Di cartilagine. Ger. Von knörpeln oder knörpelbeines. Hisp. Cosa de cartilago. Pol. Chrząstkowaty. Vng. Porcogós. Ang. Of gristle.] Plin. lib. 11. cap. 37: Sed auriculæ omnium, exceptis quæ cartilagineæ appellavimus.

Cartĭlāgĭnōsus, a, um, [χονδρώδης. Ger. Knörpelicht. Pol. Chrząstkowaty. Vng. Porcogós. Ang. Full of gristles, gristlye.] Plin. lib. 32. cap. 2: Quod maxime laudant carnosum, purum ad similitudinem ammoniaci, minimeq; lignosum.

Carŭi, Tithymalus apud Dioscoridem, cap. 164.

Cărŭncŭli, Vide CARO.

Cārus, a, um, Gratus, dilectus, jucundus, suavis, [יקר yakar חביב chabib. φίλος, ἀγαπητός. Gall. Cher, precieux. Ital. Caro, prezioso, diletto. Ger. Lieb, angenem, theur. Hisp. Caro. Belg. Deer, weert. Hil. Agradable, caro, en precio. Pol. Miły, ukochany, wszystkiego godzien. Vng. Kedves, gyönyörüségtes, szerelmes. Ang. Dere, precious.] Virgil. 4. Aegl. Cara Deum soboles. Cicero pro Sestio ad Quirites: Mihi verò & propter studiosam meam, & propter excellens eorum ingenium, vita sunt mea cariores. ¶ Est unum quod omnibus gratũ est, magno pretio solet vendi, hinc est fundũ ut Caro rei significet, id quod nõ vile est, quod magno constat. Cicero de Divinat: Futuræ annonam in macello cariorem fore. Sunt qui putent distinguere, ut Charus per aspirationem significet id quod dilectus: Carus sine aspiratione, quod magno venditur. Hanc tamẽ differentiam non esse verum, vel ex eo satis ostendi potest, quòd utrũq; significationi ex altera videmus esse deflexa. Sunt enim q; carum, sine aspiratione scribere, quòd dictiones duæ priores Latinæ. Nãm quæ Græcam dictionem χάρις dederint volunt, refragatur prima syllaba cujusvis, quæ a dictione Græca producitur, quam semper eandem corripiat.

Cārē, adverbium à Carus. [σπουδαίως. Gall. Chèrement, à grand prix. Ital. Caramente, di gran prezzo. Germ. Theur, or dyrlich. Hisp. Mucho preciando. Pol. Drogo, wysoko. Vng. Kedvessen, szeretessen. Ang. Of a great price, of good desert.] Magno pretio, & pluris quam proxime valere. ut, Carè vendere. Cicero ad Brutum: Valde carè militas tot annos, quod illa gratis recipit. Varro: Quæ pinguescunt, vendunt carè.

Cārē, sine hâ carco, Significat exuberans rei alicujus pretiũ, ex penuria ferè & caritate proveniens. [σπάνις, ἔνδεια. Gall. Cherté, grand prix. Ital. Carestia, penuria. Ger. Theure, dyrtheit. Hisp. Carestia, cuerdo de precio. Pol. Drogość. Vng. Drágaság. Ang. Dearth, great price.] Cicero 5. Verrina: Exercitus sociorum fame, quam alter annus in uberrimis agris, alteri fertilissimæ civitati fuerat. Liv. lib. 21: Carites primum erat annonam. Differunt autem Caritas & Inopia: quòd Caritas sit rerum penuria, quæ adhuc exstant: Inopia earum quæ non exstant. Cicero pro Domo sua: Quæ vestra primùm caritas urbis est, cum de inopia.

Caryātides, Statuæ mulierum in ædificiis, juxta Vitruvium vestitæ, quæ manibus aut columnas sustinent, aut Telamones à nostris, ἀνδριάντες à Græcis appellantur. [Pol. Posągi wspierające lub dźwigające.] Nam ex ea Caryæ Peloponnesi civitate, & interfectis viris, matronæ in servitutem abductæ fuerunt: nec passi sunt victores eas statim deponere, et æterno servitutis exemplo gravi contumelia pœnas pendere volebant pro civitate. Ideo quorum architecti fuerunt earum imagines ædibus publicis designavere ad sustinenda, ut etiam posteris pœna Caryatidum memoriæ mandaretur.

Cārȳcă, pen. cor. [κάρυκα. Pol. Kiełbasa kiszona. Vng. Vérmás étel.] Genus edulii ex sanguine & variis condimentis constans, quod & κάρυκα à Græcis dicitur. Vide Cæl. Rhodig. lib. 27. cap. 23. ¶ Carica vel, ut pleriq; nostrum locus genus est, ut supra de cucinis suo loco.

Caryŏtæ, pertes fœtabas, media prodeunt. Tria unalis species, foliis myrti, acutis & pungentibus. Vide Plin. lib. 26. cap. 8.

Cārȳŏnȳcha, æ, m. gen. [καρυόνυξ. Ger. Ein Nus. Pol. Włoski orzech. Vng. Tögy mak. Ang. A walnut or walnut tree.] Quamvis Græcis generale sit ad omnes nucis genus vocabulum, unde κάρυα κεκαυμένα vel ἄλλα τινὰ, & κάρυα ἀνθρώπινα, inglandem appellant, peculiariter tamen κάρυα βασιλικὰ, nucibi nomen inglandes vendicarunt. Plin. lib. 15. cap. 22: Caryon à capitis gravedine, propter oleum gravitatem convenit dictum.

Caryŏnus, a, um, adjectivum ut, Caryon oleum. Idem lib. 23. cap. 4: Fuere vero inglandis oleum, quod caryonum appellavimus, alopecias mile est, & tarditati auriam infusum.

Cāsĭŏpē, pen. cor. [κασσιόπη. Ger. Gassi: ein wasser eines Baums oder Zimmerbaum in Syria gleich.] Genus cinnami, quod in Syria gignitur. Plin. lib. 12. cap. 22: In Syria gignitur & cinnamon, quod Caryopon appellant. Hic est flaccus nuci expressus, multum à folio vero cinnami differens, vicina tamen gratia.

Cārȳŏtæ sive Caryotides. [καρυωτίδες.] Puellæ genus est in Judæa præcipuæ circa Hiericuntem nascens: ita appellatum à capitis

capitis prævedine, quam gignit. Plin. lib. 13. cap. 4. Ab his Caryntæ maximè celebrantur, & cibo quidem, sed & succo uberrimæ: ex quibus præcipua vina Orienti, iniqua capiti: unde pomo nocet. Varr. de Re rust. lib. 2. Non scitis palmulas carvotas in Syria parere in Iudea, invectas in Italiam non posse? Plin. in Sylvis. Prægustes caryotides edebant.

Caryum, Vide CARYA.

Cāsa. f. p. Domus rustica ita dicta quasi cava, ut nonnulli existimant, eò quod primi agricolæ in cavis montium hoc cell. tantum solerent habitare. [בַּיִת בְּנוּיָה sub. סֻכָּה sub. עֲלִיָּה sub. דִּירָה sub. כְּרֵה sub. אֹהֶל sub. מִשְׁכָּן, ναὸς, οἶκος, οἰκία, οἴκημα, σκηνὴ, στέγη, στέγος, στέγασμα, στέγασις, στέγαστρον

sæcl. ecclesia ex comment. seu dalibus Baron à Teutenberg.

Cāstā mola, Dicebatur sacrificii genus, quod Vestales virgines faciebant ἀχύρου θύσας.

Cāstānea. [שׁרמון harmón, castanea. Gall. Chastaigne, ou chastaigner. Ital. Castagna. Ger. Ein kestenē oder kestenbaum. Belg. Kastanien oft vanen kastanien boom. Hisp. Castaña, ó castaño árbol. Pol. Kasztanowe drzewo. Vng. Gesztenye fa, gesztenye. Ang. A chestnut, or chestnut tree.] A' Castano Magnetiæ urbe, ut putatur, dicta, tàm fructum, quàm ipsum arborem significat. Virg. 2. Arg. Castaneæ molles, & prisi copia lactis. Plin. lib. 15. cap. 20: Castaneæ pedamentis omnibus præferuntur facilitate tractatus, perdurandi pervicacia.

Cāstānētum, Locus castaneis conitus. [κάστανῶν, τόπος ἐν ᾧ ἄκρα βαλανίδων ἐστὶ καὶ θάμνος. Gall. Chastaigneraye, lieu plantè de chastaigners. Ital. Castagneto. Ger. Ein Kestenwald. Hisp. Castañar, lugar de castaños. Pol. Las kasztanowy. Vng. Gesztenyés hely. Ang. A place planted with chestnut trees.] Catum lib. 4 cap. 33: Propter quæ ἐκπὶ novella castaneta calaetrant.

Castānīnum, Oleum ex castaneis factum.

Cāstē, Vide CASTVS.

Castellum, Castellanus, Castellani, Castellatim, Vide CASTRVM.

Castēriā, [κατασκοπή. Ger. Ein stet oder tüchtig; darin man die Wacht behielt. Pol. Dom do ktorego wchodzą wyrokowie. Vng. Őrző ház. Ang. A watch house.] significat locum, ubi qua navigatio conquiescit, remi & gubernacula reponuntur. Plaut. Asin. Quin potiùs repulsi remum sala ego in castelia, ubi quiescō Lacrumis dicitur pectus, quàm in navi hortator remigum tenet, qui si incessit, remiges non desinunt: & depositi, conquiescunt à labore.

Castificus, Vide CASTVS.

Cāstīgo, as, penul. prod. act. p. Propriè verbis reprehendo, quasi castum id est, honestum ago. [יסר, unde הוכיח tokhiach. παιδεύω, σωφρονίζω. Gall. Chastier, corriger, reprendre. Ital. Castigare. Ger. Etwas verbessern. Belg. Verbeteren, castijen. Hisp. Castigar, ó corregir. Pol. Karzę, strofuię. Vng. Dorgálom, feddőm, megigazítom. Ang. To chastise or reprove.] Virg. 5. Aeneid. Hic graves Entellum dictis castigat Acestes. ¶ Quandoq; Castigare est vindicare, punire, κολάζειν. Idem lib. 6. Castigatq; audetq; dolos, subigitq; fateri. ¶ Hinc Castigatus dicitur correctus, emendatusq; κεκολασμένος. Cic. 1. Tusc. Vidésne, ut obmutuerit, nō fedatus corporis, sed castigatus animi dolor?

Cāstīgātīo, castigationis, f. verbale, Objurgatio, animadversio. [תוכחת מוסר tokháchath, mvsar. Gall. Chastiement, reprehension. Ital. Castigamento. Ger. Etwas zu bessern. Hisp. Castigo y correccion. Pol. Karanie. Vng. Dorgálás. Ang. Chastening, correction, blaming.] Cicer. 1. Offic. Animadvertio, & castigatio vitiorum communis à vacare debet.

Cāstīgātor, oris, m. i. Reprehensor, & objurgator. [מוכיח mokhiach. κολαστής, νουθετητής. Gall. Chastieur, correcteur. Ital. Colui che castiga et riprende. Ger. Ein Straffer, Schetter, Bechtiger. Hisp. Castigador y corregidor. Pol. Karzący. Vng. Dorgáló, megigazító. Ang. A chastiser or corrector.] Plaut. in Trin. Ibo ad meum castigatorem. Horat. in Arte: Difficilis, querulus, laudator temporis acti Se puero: censor, castigatorq; minorum.

Cāstītas, Vide CASTVS.

Cāstīmōnīā. Castitas, huius castus. Vide CASTVS.

Castor, m. i. [κάστωρ. Ger. Ein Biber. Pol. Bobr. Vng. Hód. Ang. A badger, a grayn.] Animal ex genere amphibiorum, quod Latinè fiber Ponticus appellatur: ex cujus testiculis medicamentum conficitur, quod Castoreum, καστόριον, medici appellant. Hic comprehensi hominis parte, non aliter quàm facta concrepuerint oli, morsum resolvit. Habet caudam piscium, cæteram speciem lutræ, pilus molliter pluma. Et licet sint qui dicant castora castrare se, ne à venatoribus capiatur: quòd sentire experti propter testiculos, qui medicinis adhibentur. Sed usus medicinæ diligentissimus medicus condemnat, negat testes amputari ab ipso castore, quum capiatur quamvis parvos esse ait, sanitatisq; & adhærentes spinæ, nec ullum sine animalis vita posse: veniunt folliculos grumosi esse ex uno nexu dependentes, qui amputentur, quorum vis medica sit. Plin. lib. 32. cap. 3: Spectabilis natura præcipua in his quoq; quibus & in terris & in aqua victus est: ibique, quos Castores vocant.

Castŏrĕus, a, um, adjectivum: [Pol. Bóbrowe ząbrowe. Vng. Hódi, hódfog előtti. Ang. Belonging to a badger.] ut, Castoreus odor. Plin. lib. 32. cap. 24: Aspalathi probatio est in colore rubro veligineo, tactuq; ipsius, & odore castoreo: hæc est, fœtido & putri, vel acuto. ¶ Castoreum item appellatur pharmaci genus, ex castoris avulsis testiculis aut eorum succo compositum. Idem lib. 26. cap. 11: Clavos pedum exhalat lada unum cum castoreo, & vetere aca ex vino.

Castŏrēs, orum, autore Plinio libro 32. cap. 3. vocantur testes castoris.

Castrāmētor, Vide CASTRVM.

Cāstrātā, Siliginis genus est apud Plinium libro 18. capite 9. quod in Campania proveniebat, Pisano magis rufum.

Castrēnsis, Vide CASTRVM.

Cāstro, as, ate, Virilia amputo, exceco. [בתק nathák, abscindere, decerpere, separare. Gall. Chastrer. Ital. Castrare. Ger. Ausschneiden, impotent machen. Belg. Snijden. Hisp. Castrar. Pol. Trzebić, wycinam, muszę. Vng. Herélek, megherélem. Ang. To geld.] Juven. - nullus ephebum Deformem sæva castravit in arce tyrannus. Plin. lib. 18. cap. 32: Verres, juvencos, arietes, hœdos, decrescente luna castrato. ¶ Licet & de quacunq; truncatione, sive privatione quandoq; dicatur. Pacuvius: Vt esse ait alis qui magnā ejus castraret. ¶ Castrare alveana, est alveos favis spoliare, & mellis vindemiam facere: quod qua ratione faciendum sit, docet Columella lib. 9. cap. 15.

Castrātus, verbale, Virilium exectio. [εὐνουχισμός, ἐκτομία. Gall. Chastrement. Ital. Castramento. Ger. Ausschneidung, unfähigmachung zur beimischung. Hisp. Castradura, castracion. Pol. Cięcie, wycięcie. Vng. Herélés. Ang. Gelding or plucking away.] Col. lib. 16. cap. 26: Optimum genus castrationum, quod adhiberi reneris, est.

Cāstrātŭs, ra, idem. [ἐκτομίας. Vng. Herélt. Ang. Gelded, plucked away.] Plin. lib. 18. cap. 9: Iustum est è grano Campanæ (quam vocant castratam) jentaculo redire sextarios quatuor filignis, vel è gregali sine castratura sextarios quinq;.

Cāstrum, numero singulari, n. g. Locus ex munitionibus munitus. [מבצר mibtsár, מצור matsór. ἀκρόπολις. Gall. Chastiau, ou fort, bourg. Ital. Castello. Ger. Ein Burg oder ein Schloß oder ein gemauerter Hof. Belg. Een Casteel. Hisp. Lugar ó villa cercada de muralla, fortaleza, castillo. Pol. Grod, zamek, miasteczko. Vng. Kastély. Ang. A castle, or tower.] dictus à casa, quòd sit conjunctio quædam casarum. Cic. ad Caton. lib. Epist. 15: Vallo & fossa oppidum circumdedisse castellis, castris q; maximis sepsi.

Castra, plurali numero, appellantur loca, in quibus milites tentoria fixerunt: vel ipsa tentoria, in quibus milites diversantur. [מחנה machanéh, παρεμβολή. Gall. Le camp, de serr. Ital. Campo, alloggiamento, steccato. Ger. Kriegslager, Quartier. Belg. Eenen Heer lager rermen slaen. Hisp. Real de la huesta. Pol. Kamienie, pol, ogrodzenie, obozowisko. Vng. Tábor. Ang. An army lodged, a camp, fort or campe pitched.] Cic. ad Attic. Quum Cæsar ad oppidum castra haberet. Vnde & de navibus Vng. dixit: Nos castra movemus: quoniā in illis milites essent. Cæsar 5. Bell. Gall. Atq; ita imperat, ut coactis omnibus copiis, castra navalia de improviso adoriantur, atq; expugnent. Dicta à castri fossa: unde fossa, vallo q; qualibet circumdari valent.

Castĕllum, n. Deminutivum à Castro, Parvus vicus muris circumdatus. [κωμόπολις, φρούριον, κώμη. Gall. Petit Chastiau, forte place, bourg. Ital. Castello. Ger. Ein Castell, ein kleiner Flecken oder ein stet. Hisp. Castillo. Pol. Miejscina mureni obwiedziona. Vng. Kastélyocska. Ang. A little castle, or tower.] Cic. pro Cec. Zeno ipse Ebutias in castellum venit. Cæs. bel. Gal. lib. 2: Crassus oppidis, castellisq; desertis. Dicebantur etiā Castella, quædam in aquæductibus receptacula, ex quibus ad omnes viarum anfractus, aquæ per uncias & digitos dividebatur. Frontinus: Omnibus plumbum & omnes impensæ ad aquæ ductus, & castella, & lacus pertinentes, unde erogantur. ¶ Qui autem equorum castella præerant, castellani dicti sunt.

Castellānus, a, um, quod ad castellum pertinet. [Gall. De chastiau. Ital. Cosa de castello. Ger. Das zu den Castell gehört. Hisp. Cosa de castillo ó villa. Pol. Do miejscina należący, mieszczański. Vng. Kastélyhoz való, kastélyos. Ang. Pertaining to a castle.] Cic. Castellanus triumphus dictus est de castello capto actus. Cæcil. de Cic. orat. Malim mihi L. Crassi unam pro M. Curio dictionem, quàm castellanos triumphos duos.

Castellānī, dicti qui castellum habitant. [κωμῆται. Gall. Qui demeurent au chastiau, ou qui en est le maistre. Ital. Habitatori de castelli. Ger. Die in Burgen wohnen. Burgvögt, Schloßherren. Hisp. Los que moran en los castillos, ó villas ganadas. Pol. Obywatele miast, panowie miast mających. Vng. Kastélyi, kastélybeliek, parasztok. Ang. That dwelleth in a castle, castle lords, burgesses.] Liv. 4 bel. Macc. Decem millia popularium cum castellanis agrestibus maximus habuit. Salust. in fragm. Ire castellanorum angustum, unde q; præcipuum. Dicti autem sunt Castellani à castello ex forma, qua ab oppido Oppidani, & à Vico vicani. Est & castellanus, qui castelli curam & defensionem suscepit, φρούραρχος.

Castellātim, adverb. quasi rumusim per castella. [κατὰ κώμας. Gall. De chastiau en chastiau. Ital. Di castello in castello. Germ. Von einer Burg oder Vrte zu der anderen. Hisp. De castillo en castillo, de villa en villa. Pol. Od miejsca miasteczka do miejsca. Vng. Kastélyonként. Ang. From a castle to a castle.] Liv. lib. 7: Vt hostem, & nocturno pavore attonitos, & circa collem castellatim dispatos aggrederentur.

Cāstrāmētor, pen. prod. Castra loco, sive pono. [חנה chanáh, ἐστρατοπεδεύω. Gal. Camper, asseoir le camp. Ital. Accampare, attendare. Ger. Das Lager schlahen. Belg. Eenen leger setten. Hisp. Asentar real.

Pol. *Nazarei Gade, obstaculum.* Vng. *Tabor tilook.* Ang. *To pitch the camp.*] Liv. 9. ab Vrbe: Eò Consules cum valido exercitu venerant & primò circa saltus, quum utrinq; ad hostem iniqua via esset, tum & ani, cattra metatiq; sunt.

Castrensis, & hoc castrense, quod ad castra pertinet. [*γ τὸ στρατοπέδε.* Gal. *De camp. des appartenances de camp.* Ital. *Cosa di campo.* Ger. *Das zu dem Lager gehört.* Hisp. *Cosa de real o de la hueste.* Pol. *Do munimentu przynależnego.* Vng. *Tábori, táborhoz tartozó.* Ang. *Pertayning to the campe.*] Vide Castrenses vigiliæ, quæ castris disponuntur. ¶ Castrense peculium, est quod à parentibus vel cognatis in militia agenti donatum est: vel quod ipse filiusfamilias in militia acquisivit: quod, si non militaret, non acquisturus fuisset. ¶ Et castrense bona dicuntur, quæ licet in militia filiifamilias non acquirantur, ita tamen sunt ipsius, ubi acquisita in militia sunt: tanquam ea quæ ex officiis acquiruntur. ¶ Ordo castrensis, qui in castris servatur pro unusquisq; officio. Milites enim Centurioni parebant, Centuriones Tribuno, Tribunus Legato, Legatus Consuli, & Magister equitum Dictatori.

Cástula, læ, f. *Pallium* quo puellæ nudæ infra papillas pectebantur. Varro: Castulam vel ceruicalem pictum pro facie, Hec & κεφαλόδεσμος, & Præcinctorium appellatur. [Pol. *Gorgonka.* Vng. *Fejkötő, vagy kebel.*]

Castris, i. um. Purus, continens, & à libidinis labe immunis. [טהור *tahor* בר *bar, zakai.* Gall. *Castre, qui n'est point adonné au vice.* Ital. *Casto, immaculato.* Ger. *Keusch oder rein.* Belg. *Kuesch/ zuyver.* Hisp. *Casto o religioso.* Pol. *Czysty, niezgwałcony.* Vng. *szüz, tiszta.* Ang. *Chaste, not corrupted, nor deflowred.*] Plaut. in Frem. Eo fumos ghatæ genere ni cercarnos esse a culpa castos. Virg. 2. Georg. Casta pudicitiam servat domus. Vide dictionis uxorem castam, & castum contrum, ta quo nihil est castius: & castam manū. quæ sceleratis cōtinet. ¶ Item pro pio & religioso. Virg. 6. Æn. Quiq; sacerdotes casti. dum vita manebat.

Castǐtas, ātis, f. Pallium, per quartā declinationē, castitas. [Vng. *szüzség.* Ang. *Chastitie.*] Varr. Et religiones & castitas id passim, ut ex periculo emptant nostro.

Castǐter, castius, et castissimè, Pudice, cōtinenter, incontinenter. [*γνησίως.* Gall. *Chastement, pourement.* Ital. & Hil. *Castamente.* Ger. *Keuschlich, zuchtiglich.* Pol. *Czystopánstwie, wiernie, nienaruszenie.* Vng. *szüzen, tisztán.* Ang. *Chastely, without corruption of the bodie.*] Cicer. pro lege Manil. Castè, integreq; veritatis ritè laudem meus imperator retinuit. Idem de Arusp. respon. Quod quum Dejotarus religione sua castissimè retineret.

Castǐtas, Castimonia, virginitas. [טהרה *taharáh* בתולין *bethulin.* Gall. *Chasteté, pureté, virginité.* Ital. *Castitade, virginita.* Ger. *Keuschheit oder reinigkeit, Jungfrauschaft.* Belg. *Kuesheit.* Hisp. *Castidad.* Pol. *Czystość.* Vng. *szüzesség, tisztaság.* Ang. *Chastitie, pure virginitie.*] Cic. 2. de leg. Et calendæ virgines præbent, ut adhibeatur facilius vel custodiam ignis, & sient aut mulieres in natura fœminarum, omnem castitatem puti.

Castimonǐa, Cp. Castitudo, castitas. [*ἁγνεία.* Vng. *szüzség, tisztaság.*] Liv. lib. 9. belli Macedon. Decem dierum castimonia opus esse Aconsabi fas, ibi concēpta antiquam castimoniam.

Castǐficus, a, um, *ἁγνιστικός.* Vng. *Tisztaságszerzésből.*] Senec. in Hippol. Expelle facinus mere castifica hortamina id est, quæ te castum faciat.

Castrǐnus, *κατώτερος*, Inferior Solis meatus, vel declivis.

Catachrēsis, per. quod Et. *κατάχρησις*, Tropus, quem hoc loco *Abusionem*, vel *Usurpationem* dicimus, quum alienis abutimur propriis, quum propria deficiuntur, quum piscinam dicimus pro piscatione, in qua nulli sunt pisces. Aliter etiam illud: Facies quam illa fallaci tam facies propriè nomine est. Dicta Catachresis παρὰ τὸ *κατάχρασθαι*, quod est abuti.

Cătaclǐsti, [*κατακλυσμός.* Pol. *zatok.* Vng. *Merülés.* Ang. *A general inundation, deluge, flood, &c.*] Vetus undiq; clauda. di ἀπὸ τοῦ *κατακλύζω*, quod est, undiq; claudo.

Cătaclўndus, m. f. [דלוי *mabúl* מבול *mebúl.* Gall. *Deluge d'eau.* Ital. *Diluvio.* Ger. *Ein grosse wasserquil wie der Sündfluß, oder schwall des Wassers.* Hisp. *Diluvio, sobrehenida.* Pol. *Potop, zalanie wody.* Vng. *Vízözön.* Ang. *An huge inundation, flood.*] Diluvii & inundationis dicitur. Varro 3. de Re rust. cap. 1. Thebæ, quæ ante cataclysmum Ogygi conditæ dicuntur. Frequens est cataclysmi nomen apud veteres philosophos. Illi enim magnum quendam annum imaginabantur, cujus hyems esset Cataclysmus: Ecpyrosis verò æstas.

Cătaerǐsis. [נתוח *nithúch* נתוחים *nithúchim.* *κατάκρισις.* Gall. *Condemnation.* Ital. *Condennagione.* Ger. *Verdammnuß.* Hisp. *Condemnacion.* Pol. *Osądzenie, wyrok.* Vng. *Kárhoztatás.* Ang. *Condemnation.*] Condemnatio, decretum, lactio, à verbo Græco *κατακρίνω*, quod est condemno, statuo, sancio. Virum hac voce Cicero in Epist. ad Attic.

Cătadrŏmus, pen. corr. Decursorium, locus in quo equi decurrunt. *κατάδρομος.* Gall. *Cirque, chemin à courir.* Ital. *Un luogo e piazza da correre.* Ger. *Ein Lauffplatz oder Rennplatz.* Hisp. *Carrera o lugar donde corren.* Pol. *Miejsce do zażywania.* Vng. *Pályafutó hely.* Ang. *A place to runne matches in.*] *κατάδρομος* enim decursio. Suetonius in Ner. Natalissimum eques Romanus elephanto supersedens, per catadromum decurrit: id est, per tractum, in quo equites decurrere solebant imaginem prælii, ut fit sæpè in Gallia, quæ cæpit spectari Romæ vetante. ¶ Est etiam, teste Vitruvio, machinæ genus hoc nomine, qua architecti utuntur ad sublevanda et deponenda onera: quæ apud Iurisconsultos Catadromus *ἀγωγὸς* vocatur, qui sic ait: Decurtorium genus, à Egnatio formatis, quòd eo non haberet extensum more gigantis: quales machinas eò hodie videmus in maritimis emporiis ad exonerandas navigia accommodatas, quas etiā hodie Græci vocamus. ¶ Sunt & alia catadromi alias, quæ memorat Iulius Pollux lib. 4. cap. 19. quum ex sub terra parte per machinam quis deprehensa aliquem rapit, & secum, invitum abripit: cujusmodi Auctore Memnone rapiebat, ut fertur, Ganymedem, aut Troilum Eroemenus. De hoc machinæ genere videntur intelligenda esse verba Pauli Iurisconsulti, lege pen. de action. empti.

Catagnōstǐcum, est figurate quo cognoscitur efficacia interioram & exteriarum.

Cătagrăphe, *κατάγραφη*, Futuræ picturæ delineatio est, quæ & descriptionē vocant Latini. ¶ Catagraphe autem in picturis obliquæ imagines dicuntur, quæ una tantum latere scio offerendes, interprete Plin. lib. 35. cap. 4.

Cătălectum metrum, *καταληκτικόν*, Dicitur cui una tantùm deest syllaba, et apud Horatium Mecœnidem in comoedia tumet. Est enim scabrum lumbricum perfectum, una syllaba mutilum. Acatalectum, *ἀκατάληκτον*, dicitur quod legitimo fine claudiatur, cuiq; ad perfectionē nihil deest, ut, Nec tumet tabula prælui caballus. Est enim perfectum Iambum perfectum.

Cătălepsis, et *κατάληψις*, Occupatio, cōprehensio, cognitio. Cic. 4. Acad. & lib. 3. de finibus: Cognitiones autem, vel si hæc verba aut minus placent, aut minus intelligantur, *καταλήψεις* appellemus licet. ¶ Est præterea Catalepsis medicis, affectus cerebri, & potissimùm posteriores ejus partes, procedēs ad hæc morbus stipodes, vertigines, vigiles, præcipuè posteriores, occupantibus, respirationem tamen integra manente, oculis quoq; non vigilia apertis.

Cătălŏgus, penult. corr. m. [מכסר *mikhsór* מכסרות *mikhsóroth.* Gall. *Un rolle ou roolle.* Ital. *Catalogo, tavola.* Ger. *Ein Register oder Rolle.* Hisp. *Memorial de personas o nombres.* Pol. *Katalog, liczyło, zapisanie.* Vng. *Lajstrom.* Ang. *A roll or bill of names.*] Sermo vel scriptura quæ numerum, vel ordinem recenset. Plautus in Mil. de Sardo: Minus cum curo, aut catalogo loquendi dicit mihi. ¶ Vita catalogum vivit, *ζωὴ καταλόγου ζῇ.* De eo dicebatur, qui multò ætatis viveret, ut jam præceptum illum annorum numerum præterisse videretur. Est, ni fallor, apud Lucianum. Refertur à Suida.

Cătămĭtiāre, act. p. Verbum Græcè est, ad Latinā declinationē a deflexū, quo labi & cadere tantùm in lingua Latina puritate, nonnulli usi sunt pro cadere. [*καταπίπτειν.* Gall. *Tomber quelquun en quelque lieu.* Ital. *Cadere.* Ger. *Ein Ort fallen.* Hisp. *Caer en alguna parte.* Pol. *Upadać.* Vng. *Esni.* Ang. *To fall.*] Sermo vel scriptura quæ numerum, vel ordinem recenset. Plautus in Mil. de Sardo: Minus cum curo, aut catalogo loquendi dicit mihi. ¶ Vita catalogum vivit, *ζωὴ καταλόγου ζῇ.* De eo dicebatur, qui multò ætatis viveret, ut jam præceptum illum annorum numerum præterisse videretur. Est, ni fallor, apud Lucianum. Refertur à Suida.

Cătămĭtus, penultima producta, Puer meritorius. [קדש *kadésh* קדשים *kedéshim.* *παιδεραστής.*] *παιδεραστὴς* Græci in eredem dicunt, quasi *ἐπὶ καταπίπτειν* id est, propterea. Cic. 2. Philip. O hominem nequam! quid enim aliud dicā? magis proprie nihil possum dicere. Ego ut te catamitum nec inopinato quum offendisses, præter spem mulier aspexerat Autumnus: Antonius Elysii in catamitum erit.

Cătămĭtus, *κατάμιτος*, Professoria, Verba est, qua adamatorum vecordia Thessalæ mulieres utebantur: unde & Thessalā herbam nonnulli appellarunt. Genus judicii, Limonium veterum. [Pol. *Wąz, kask, zasmá miłości.*] Ejus duo sunt genera. Alterum fel a sabe longa, comitis pedi Emilia, tactæ gratiam, jecurumq; capitulo adhærentes septem, in quibus cruor similis lenti est, quod quum siccatur, ad speciem unguis examussim nihil contrahitur. Alterum exigui magnitudine habet, radicem autem exiguam, oblongæ magnitudine. Folia autem figura, colore, q; alterius sunt herbæ. Polletur hoc genus Officinæ *ἀσίτου* appellatum, quum superius Asiaticis nostris est cognitum.

Cătangĕlos, Rubus apud Dioscor. lib. 4. cap. 147.

Cătanchŭta, idem quod Anchusa apud Dioscor. lib. 4. cap. 26.

Cataphysis, καταφύσις, Herba est pulicaris, quæ Psyllion Dioscoridi dicitur. Est autem ex iis nomenclaturis, quę veluti notæ a doctioribus ex Dioscoride assumptæ sunt.

Cataphractus, m. l. [שריון כלי נשק לגוף, καταφρακτός, κατάφρακτος, κατάφρακτον.] Gall. Gendarme armé de toutes pièces. Ital. Armato d'ogni parte. Germ. Allenthalben mit Wehr und Waffen wol bewart ein Ritter. Bel. Iemant bewaert met gewapende ruyters. Hisp. Hombre armado en todas partes. Pol. Wszystko rycerz. Vng. Egyenes. Ang. A man of warre armed on all parts.] Vndiq; munitus, a verbo Græco κατάφρασσω, quod est obsepio, & munio. Vnde Cataphractæ naves dicuntur, quas nos constratas, aut tectas dicimus. Seruius 11. Aeneid. Cataphracti equites, qui & ferro muniti sunt, & equos similiter ita munitos habent. Salustius: Et circumeuntur equites cataphracti. ¶ Est etiam Cataphractæ, κατάφρακτοι, lorica, sive thorax militaris. Vnde Vegetius scribit exercitum Romanum pedestrem cataphractis & galeis fuisse munitum. Et Liv. lib. 37: Pedites loricas cataphractos vocat.

Cataphractárii, qui cataphractis muniti sunt. Lampridius de Alexandro: Cataphractarios, quos illi clibanarios vocant, decem millia in bello intercemimus.

Cătaplásma, ătis, n. τὸ κατάπλασμα. Gall. Emplastre. Ital. Empiastro. Germ. Ein Pflaster. Belg. Een Pleester. Hisp. Emplastro. Pol. Plaster. Vng. Irtuany. An. A plaister made of grene herbes.] Malagma quod conflat ex floribus, rosarumque succulis, & axungia: Plin. lib. 20. cap. 16. Dalion herbam asparientibus ex eo cataplasma imponi cum opio.

Cătăpŏta, æ, f. [καταπότιον. Gall. Pillules & autres medecines qui se avalent sans mascher. Ital. Pillole. Ger. Pillulen oder andere Artzney die man schlucken kan. Bel. Pillen. Hisp. Pildoras para tragar. Pol. Pigułki, abo rzeczy które się połykaią. Vng. Pilula. Ang. Pilles.] Pilulæ dicuntur, ἀπὸ τοῦ καταπίνεσθαι, quod est deglutire, vel bibere propriè quantum neq; edatur, neq; ingurgitetur, sed devoretur. Plin. lib. 26. cap. 8. Est & semen in alia cum melle decoctum ad catapotia, solvendæ alvi gratia.

Catapyxis. Cicuta apud Dioscor. lib. 4. cap. 8.

Cătăpultă, æ, [מכונת מלחמה לשלח חצים, Gal. Balliste & autres machines qui se avalent sans mascher. Ital. Balestra. Ger. Pfeilen oder andere Artzney die man schlucken kan. Bel. Pyl

Cătēgŏrĭă, f. p. [שטכמה *fiscil. κατηγορία*, ex. Gall. *Accusation.* Ita. *Accusa.* Germ. Anklagung. Hispan. *Acusacion.* Pol. *skarga.* Vng. *Vádolás.* Ang. *Accusation or exposing.*] Accusatio, ἀπὸ τοῦ κατηγορεῖν, Accusare unde & κατηγορία, Accusator. ¶ Categoriæ item sive Categoremata Aristoteli dicuntur Prædicamenta. Quin & positiones quædam à Dialecticis Categoriæ nominantur, quas prædicatorias Latinè dicere possumus à κατηγορεῖν, prædicare. Sunt autem decem prædicamenta, circa quæ versari videtur omnis quæstio, *videlicet* est, essentia, Qualitas, Quantitas, Ad aliquid, Agere, Pati, Vbi, Quando, Situs, & Habitus. Appellatas verò Categorias condat sur inquit Augustinus in Dial.) propterea quòd non possunt nisi à subjectis agnosci. Quis enim quid sit homo possit agnoscere, nisi sibi hominem ponat ante oculos, quasi subjectam hominis?

Cătĕlla, dominutivum à catena. Vide CATENA.

Cătĕllus, Vide CATVLVS.

Cătēna, f. p. Vinculum est ferreum, quo vel servos, vel captivos, vel animalia irretorta, ne effugiant. [רתוק *ratsk. mitgo.* Gal. *Chaine.* Ital. *Catena.* Ger. Ein Ketten. Hisp. *Cadena hecha de eslauones.* Pol. *Lancuch.* Vng. *Lanch?* Ang. *A chaine.*] Ita dicta, quòd se capiendo teneat: quia in ea singulus annulus capit. Liv. 1. ab Vrbe Inicto Turno catenæ. Cic. 7. Verr. Ille hominibus miseris, innocentibus q; injici catenas imperat. ¶ Transfumitur etiam ad incorporea. Seneca ad Lucil. Vna est catena quæ nos alligatos tenet, amor vitæ. Cic. pro Sestio: Hanc retinam nomenq; beluam vinctam, auspicis, alligatam stirpem majorum, constrictam legum sacratarum catenis, solvit libidò legum certa Consul. *vrbe.*

Cătēnārĭus, a, um, [דתוקי *ratsk. אסור esor, mahoreth.* Gal. *Enchainé.* Ital. *Catenato.* Ger. Zinen Ketten gehetzt. Hisp. *Encadenado.* Pol. *Zakuty w kayany.* Vng. *Lancz?* Ang. *Bound with a chain.*] Cæl. ad Ciceronem. Vel cum quadrupedante progressus tantum animi habuisset in vestro Dorione, quantum ipse catenarius in hoc habuit. Martial. lib. 7. Nolis catenatis pila est præcisa lagenis. ¶ Catenati labores, per translationem: hoc est, Iste vitiis sequentes. Martial. lib. 11. Respectant curæque, catenatique labores.

Cătēnātĭo, ōn. Conjunctio, & fuicta arctatio. [אחברות *machbéreth. hiberuare, subjicio.* Gal. *Connexion, Liaison.* Ital. *Congiuntione, legamento.* Ger. Ein zusammenfügung ein nät. Hisp. *Encadenamiento de eadem re, cruadura.* Pol. *Skrzepienie cele.* Vng. *Lánczolás.* Ang. *Binding or fastening with a chaine.*] Vitruv. lib. 2. cap. 9. Et in commissuris, & in coagmentationibus ab lentitudine firma recipiunt catenationes.

Cătēnātus, a, um. Qui catena ligatus est. [*Δέσμιος, δεσμώτης.* Pol. *Lancuchem związany.* Vng. *Lánczal meg kötözött.* Ang. *Fastened with a chaine.*] Senec. lib. 3. de ira: Aiterius catenato cani, & hic, quum multa latraverit, objecto cibo mansuescit. Canis catenatus, qui ad fores domus alligatus canis custodit &c.

Cătēnŭla, diminutivum à catena. [*Δεσμίδιον.* Gall. *Chaisnette, petite chaine.* Ital. *Catenella.* Ger. Ein Ketteten. Hisp. *Cadenilla, o pequeña cadena.* Pol. *Lancuszek.* Vng. *Lánczocske.* Ang. *A little chaine.*]

Cătēllus, (vel) Catellum, aliud diminutivum. [*Δεσμίδιον.* Vng. *Lánczocska.*] Liv. 9. bel. Mac. el. Quintius alios Prænestinos equites catellis & fibulis donavit. Plautus Curc. Deieranium te hodie facium: cum catello ut accumbas Ferrein. Horat. 1. Epist. Nota refert meretrici acumina, sæpè catellam, Sæpè perfricidam raptam sub flentis.

Cătervă, f. p. Proprie Gallorum legio. [דוד *gdudah. κόρος.* Gall. *Vne bande de gens darmes, vne multitude de gens.* Ita. *Compania.* Ger. Ein schar Kriegsleuten. Belg. Een schaer van menichte. Hisp. *Compania.* Pol. *Woyska.* Vng. *Sereg.* Ang. *A band or company of men of warre, or other folkes a route.*] Sicut Phalanx Macedonum eadem: certo numero constabat. Nam ut ore Vegetio lib. 2. cap. 2. in caterva erant sena militum millia. Horat. 1. Epist. Dū fugiunt equitum turmæ peditumq; catervæ. Plerumq; tamen pro qualibet multitudine sumitur. Cic. 1. Tusc. Catervæ contradicentium. Idem pro Murena: Pulchrum est obviam cum bene magna caterva tua venire. Virg. 2. Aen. magna comitante caterva.

Cătervārĭum, i. f. Catervarum conglobatio. [*Συστροφή.* Gall. *Vne compagnie.* Ital. *Vnita in forma.* Ger. Die zusammen scharen sind oder ihn Ordnung mit scharen zusammen gethan. Hisp. *Juntamiento en compania.* Pol. *Rzą dzeniami iná.* Vng. *Seregekben.* Ang. *Companies and multitudes, together.*] Suet. in Augusto. Sed & catervatos oppidanos inter angustias vicorū temerè & incaute pugnantes. Catervarios vocat vulgares, & non disciplinatos.

Cătervātim, adver. Per catervas. [*Ὁμαδόν.* Gall. *Par bandes.* Ital. *In forma.* Ger. Zů schoren hauffenweis von schar zu schar. Hisp. *De compania en compania.* Pol. *Zá kupie.* Vng. *Seregenkint.* Ang. *By bandes and multitudes, by routes.*] Plin. lib. 10. cap. 24. Hic mos jam generi proprium catervatim volare. Liv. bel. Pun. gilam primi conteruerat manus, quā alii catervatim ruebant. [Gall. *Par bandes.*] Colum. lib. 3. cap. 19: Sed illud etiam dicendum est, in plurium genitum vites hasce endæ sine, easque separatæ, & distincte specialiter, an confusæ & mistæ catervatim.

Cătharmătă, n. t. [חטאת *chatáth. καθάρσιον.*] Hostiæ, quæ pro pesle, aliove morbo expiando immolabantur diis. Romam Fiacle votabant. ¶ Erat autem interdum hostia humana, interdum ex brutorū genere, in cujus caput mala omnia, quæ civitatu immiebant, ista credebant avertere.

Cathărticŭs, a, um, Latinè purgatorius. [מבקה *mebakké. καθαρτικός.* Gall. *Purgatif.* Ital. *Purgativo.* Ger. Das reiniget oder purgiret. Hisp. *Purga para purgar.* Pol. *Czyszczący.* Vng. *Tisztito.* An. *Purgative, that cleanseth.*] Vnde Medicamentum cathartticum dici potest, quod nos Purgatorium vocamus. Cels. lib. 2. Sed medicamenta stomachum ferè lædunt, deoque omnibus cathartis aloë miscenda est.

Cāthĕdra, dæ, f. p. [משב *mosháb. καθέδρα.* Gall. *Vne chaire, vn siege.* Ital. *Sedia.* Germ. Ein Stul: es hat aber ein jeder mensch nit so obet gut stul. Hisp. *Catedra, silla.* Pol. *Krzesło.* Vng. *Zerzet, szek, predikálló szek.* Ang. *A chaire.*] Propriè est ea in sublimi professorum, recitatorum, aut declamatorum. Martial. lib. 11. De cathedra quotes surgis? Juvenal. Cujus apud molles minima est jactura cathedras. Horat. Serm. Sat. 10. Discipulorum inter jubeo plorare cathedras.

Cāthedrārĭus, Philosophus vocat Seneca, umbratiles illos, quibus satis est de virtute in cathedris garrire. *Ἀνὴρ καθεδρικός.*

Cāthedrārĭus, ornament. Cathedralitii servi, qui in cathedra herum deferunt. *Ἀνὴρ βαστάζων τὸν κύριον ἐπὶ τῆς καθέδρας.* Martial. Quam cathedralitios portet tibi theda ministros, Et Libys in longo pulvere sudet eques.

Cătholĭcŭs, [*καθολικός.* Gall. *Vniuersel.* Ital. *Catholico, vniuersale.* Ger. Allgemein. Hisp. *Vniuersal.* Pol. *Powszechny, zbawny.* Vng. *Általjáro.* Ang. *Generall, vniuersall.*] Dici potest omnis cibus, qui circa omnia versetur: sit enim exempli gratia, & sic totum. ¶ Inde etiam Catholicon medicamentū, quod omnibus humoribus simul vacuandis utile est. Item præceptum aut cibalia, vel perpetua, catholica vocant, ut Quintil. lib. 2. cap. 13.

Cătillus, Catillones, Catillarius, Catillo, Vide CATINVS.

Cătinus, pen. prod. m. Quod & Carinum dicitur, vas immensam efcariū, quo pulmenti sui jurulenti quid ponebant: à capiendo appellatum. [קערה *kehárah. κάρηνον.* Gall. *Vn plat ou escuelle.* Ital. *Catino, scudella.* Germ. Ein Diapffen grosse Platten oder Schüssel. Belg. Een diepe Schotel. Hisp. *Cuenco, o escudilla.* Pol. *Zgrzeska miska.* Vng. *Tál.* Ang. *A dish or platter.*] Persius Sat. 3: Expositum est algente catino Durum olus, & populi in luto decussa fauna. ¶ Catinus item dicebatur vas, in quo metalla purgabantur. Plin. lib. 33. cap. 6. Quæ è catino jactatur purgitia, in omni metallo vocatur scoria. ¶ A Catinus fit diminutivum Catillus: à Catinum Catillum, vel Catiolum. *κατύλλιον.* Colum. lib. 12. cap. 59: Hanc misturam quum in catillo compositeris, oleum superfundito. Vide Baysium de Vasculis.

Cătillŭs, in f. sive catillum, diminutivū, [*κατύλλιον.* Ang. *A little dish.*] Parvum vas ficariū. Colum. lib. 12. cap. 59: Hanc misturam quum in catillo compositeris, oleum superfundito. ¶ Est etiam pars superior molæ molendinariæ, sicut meta pars inferior. [רכב *rékeb. τὸ ἐπάνω λίθον.* Gall. *La dessus d'vne meule de moulin.* Ital. *Margine superiore.* Ger. Der oberst theil an der Mulstein. Hisp. *Nacia de encima para moler.* Pol. *Koło gorne.* Vng. *Taletska.* An. *The vpper part of a mill.*] Paul. in l. Quum de lamonis. §. Idem constitus. ff. de fundo instructo.

Cătillŭs, à Catinus, Catinulus, catillus. [Pol. *Miska.* Vng. *Tálacska.*] Diomedes Grammat. lib. 2.

Cătillōnes, m. t. qui catillos lingunt, & pro guloſis accipi solent. [*Ἡδυπαθεῖς, λιχανοί, λιχανοδόκοι, λιχανοπώλαι, λιχανοτρώγοι.* Gal. *Lecheplats, gourmans, friant.* Ital. *Quelli che leccano, i piatti, mangioni, ingordi.* Ger. Platten uñ Schüsselschlecker, fressige Leut. Hispan. *Golosos, lo que lamen los platos.* Pol. *Lakomstwo, łakomy.* Vng. *Tál nyalók, nyalánkok, tobzódók.* Ang. *Dainties.*] ¶ Catillones etiam dicebantur lupi Tyberini, inter duos pontes capti, quòd sterrora circa ripas catillarent: id est, devorarent. Vide Macrob. lib. 3. Satur. cap. 16.

Cătillo, as, are, Catinos lingo. [*Λιχανόω.* Gall. *Lecher la plat.* Ital. *Leccare i piatti.* Ger. Platten schlecken. Hisp. *Lamer los platos.* Pol. *Polizuie wszky.* Vng. *Nyalákodom, nyalakodom.* Ang. *To lick platters or dishes.*] Plaut. in Cas. - operam uxoris pulliceor foras, quasi catillatum.

Cătŏblĕpās, pen. cor. *κατωβλέπων.* Feræ genus est, solis Aethiopibus cognitum, solo visu hominem interficiens. Plin. lib. 8. cap. 21: Est apud Hispanos Aethiopes fons Nigris, Nili, ut pleriq; existimant, caput. Juxta hunc fera appellatur Catoblepas, modica alioquin, cæterisque membris iners, caput tantum prægrave ægrè ferens, idq; dejectum semper in terram: alias

interemptō

interneciò humani generis: omnibus qui oculos ejus vidêre, confestim expirantibus. De eadem vide & Aelianum lib. 7. cap. 1, apud quem γοργὼ dicitur.

Cătŏchē, f. t. γοργὼ, Morbus est vetano similis ex melancholicis & biliosis humoribus provenientes, cerebrum occupantibus, perpetuosque sopores invehentibus. Latini Vigilantem soporem interpretantur. Differt à catalepsi, quòd in ea oculi manent aperti, in catoche autem claudantur.

Cătŏchītes, γοργὼν, Gemma Corticæ infidæ, impositam manum velut gummi retinens. Plin. lib. 37. cap. 10.

Cătŏchĭtis, Dormitio seu captio insensibilis animæ cum punctione totius corporis. Species autem hujus sunt tres. Vna fatuitas dicta, cui lethargus similis est. Alia vigilans, hinc delirantes. Tertia autem species, quam neque perpetuam, neque inducere Catochon Phreneticon aliqui dicunt. Fit autem ex multitudine aggregatio Catochi, & phrenesis, quemadmodum typhonia, quæ aut lethargus, aut insomnes, aut lethargicus affectus dicitur. Gal. de Definit. Graecorum medicorum vocabulorum. Κατοχὴ ἀπὸ τοῦ κατέχειν, quod est detinere & occupare: & in eo malo cruciatos, κατειληφέναι dicunt aperiunt. Recentiores vero feminino genere, sed non dissimili significatu, κατοχὴν & κατοχὸν, quasi detentionem & depressionem dicat aliquis nominavisse. Paul. lib. 3. cap. 20. Vide supra Catalepsis.

Catocelia, κατοκελία, alvus, inferior venter, in quo excrementum durius remoratur.

Cătŏgēum, γοργὼν, Domicilium subterraneum. [Pol. Κελλὶ ὑπόγαιον. Vng. Föld alatt való ház.]

Catonianum, an ea à decatena significat. Legis in quodam Juvenale Scholia. Visus parat & à Lucilio apud Sellium in vertu catalectico: Tollere bona fide vos unus undas ex catonum.

Cătŏptrŏmăntĭă, γοργὼν, Divinatio quæ fit per speculum de qua videatur in dictione MAGIA.

Cătŏpyrītes, γοργὼν, Gemma, quæ ex Cappadocia venit. Plinius libro 37. capite 10.

Cătŏrthōmă, pen. prod. [γοργὼν. Vng. Kényszörködés.] Opus virtutis rectum, Cic. Perfectum officium interpretatur, & Rectè factum.

Cătŏrthōō, γοργὼν, Recta effectio, γοργὼν, Egregiè cum virtute aliquid facio. Cic. 1. de Finib. Quæ nos aut recta, aut rectè facta dicimus, ipsi vero, illi autem appellant γοργὼν, omnes numeros virtutis continent.

Cătŭlus, pen. corr. Propriè significat canem catulum: hoc est, minorem, vel juniorem canem ab eo nomine catus, quod sagacem significat. [Heb. גור. Gall. Vn petit chien de quelque autre beste. Ital. Cagnolo, picciol cane. Germ. Ein junge Hündin. Bel. Een jonge hondeken. Hisp. Cachorro. Pol. Szczenie. Vng. Kölyök. Ang. A whelpe.] Varro. Catulus à lapsu cadendo & acuto. Cic. 2. de Natura deorum. Bene igitur idem Chrysippus, qui timiditatem adjungit, amentia imperfecta & mutilata docet esse medicamenti nequam, quàm in equulo in cane, quàm in catulo in vero, quàm in puero. ¶ Sed ponitur saepè pro fœtu omnium animalium, præterquam avium, sive immanium, sive minutarum de quibus Virgilius: catulos tectis arcebis aquosa relinquens. Et de leonibus Plinius: Raptus propinquante tigride fœtum, abjecto matris catulo. Idem Statius gestant ea catulos, quos manifesta fide in domos properet, scilicet: Matris quoque catuli offenta fetum. Idem de pavonum catulos nominat. Lacertarum quoque & ceterarum serpentium soboles Catuli dicuntur. ¶ Accipitur quandoque Catulus pro ipso cane. Apuleius: Catulos feros decens venaticos, atque lagenas. ¶ Interdum pro quodâvis vasculi genere, quod etiam canis dicitur. Plaut. Ex cane te de scatur catulo ut accubes ferreo.

Cătŭlŭs, & Catella, diminutiva à Catulus, Parvus canis, vel canicula. [Heb. גור. Gall. Vn fort petit chien. Ital. Cagnolino, picciolo cane. Germ. Ein kurtzung Hündtlin. Hisp. Perrillo, ò perro pequeño. Pol. Psiątko, szczenię. Vng. Kölyök kutya, kutyácska. Ang. A little whelpe.] Plaut. in Stich. Tantillum loci, ubi catellus cubet, id mihi sat est loci. Cic. de Divin. Hiat autem mortuus catellus eo nomine.

Cătŭllĭlus, Catulus à Catulus. [Vng. Kölyökkutya, Kutyinka.] Donatus de Grammat. libr. 1.

Cătŭllīnus, a, um, Quod est ex catulo. [Heb. גורי. Gall. De petit chien. Ital. Di cagnolino. Germ. Von einem Hündlin ist. Hisp. Cosa perteneciente á cachorro perro menor. Vng. Kölyökkutyafélé. Ang. Of a whelpe.] Vide Plin. Catulinam carnem efficaviſſe Romanos offendit lib. 29. cap. 4: Genio manè catulo res divina fit: & in scenis Deûm etiam num pontur catulina.

Cătŭlīre, n. q. Est gestire, & eorum mavis appetere: [Heb. גיל. Gall. Demander la mesle. Ital. Domandare di maschio ouero femina, essere in calore. Germ. Brünstig synn ist der Hündin oder Fewen. Hisp. Cachondo. Pol. Ze psia, o suce mowi o zwierzętach. Vng. Kéjes kívánkozás. Ang. In bitches to desire the male, to go to vetter.] & propriè de canibus dicitur: quamvis etiam ad alia transferatur. Varro: Fœturæ principium admittendi faciunt. Veris principiorum enim dicuntur catulire: ibi est, naturæ instinctu in venerem rapi. Plaut. Quem ego canem exoremvidi catulientem.

Cătŭlītio, f. t. propriè dicitur de canibus, quò flatis anni temporibus ad venerem incitantur. [Heb. גיל. Gall. Appetit de masle. Ital. Quando la cagna vuole d'esse. Germ. Das loussin der Hunden aus Sunnen begirth. Hisp. Quando la perra ella cachonda. Pol. Psia pożądliwość. Vng. Kéjes kívánkozás. Ang. Desiring of the male in bitches, going a vetting.] Plin. lib. 16. cap. 25. ad terram translatus: Catulitionem (sinapim) vocant, gelicente natura semina accipere, eaque animam inferente omnibus fatu.

Cătŭlizātor, ōris, m. f. Catulitiator, sicut ab Antonio Antonizator. Catulizare etiam significat ipsum catulum: hoc est, parvum canem, sive filium.

Cătŭlus, a, um, Callidus, & fugax. [עורם. Heb. גור. Gall. Caut, fin, rusé, accort. Ital. Accorto, scaltro. Germ. Behutsam, behutsam. Hisp. Astuto, sagaz. Pol. Chytry, chytry. Vng. Okos, ravasz. Ang. Wise, subtil, crafty.] Vnde etiam Catuli dicti sunt, teste Varrone, Horat. lib. 1. Carm. Qui veteres cultus hominum retulerit, Veteresque mores, atque decoram Morte palestram. Idem in Nebu. Post hunc Catulus, quantumvis ruticus ibit.

Cătē, Cautè, callidè. [Heb. בערמה. Gall. Cautement, prudemment, accortement. Ital. Accortamente, sagacemente, scaltramente. Germ. Behutsamlich, fürsichtiglich. Hisp. Cautamente, astutamente. Pol. Chytrze. Vng. Okosságosan, ravaszúl. Ang. Subtilly, wisely.] Paul. Diac. Sicle ex duro dicere veteres cautò custodi. Cautè enim veteres acutè dicebant, teste Varr. de Ling. Lat.

Cāva, æ, f. γοργὼν, Foramen, in quo aves nidificant. [Pol. Dziura, gniazdo. Vng. Vid. Aug. A hole wherein birds build their nests.] Plin. Multo rarum efficacissimè, ripicarum puli, ita vocant in riparum cavis nidificantes.

Cāvædĭum, dii, n. [ut Plinius Iunior in Epist. dictione neutrali usus] sive Cavum, di, m. (ut Varro duabus integrè declinatis) Locus est sub divo varius, cinctus modicè pectinibus, ad communem utilitatem. [Heb. חצר. Gall. Vne basse cour. Ital. Corte, chiostro. Germ. Ein gut in einem gemauret berumb Hoffen. Hisp. Corral, cortijo. Pol. Sień pod dachem. Vng. Kövezet, kőfallal körül vett udvar. Ang. A paved court, or yard in the town of a house, or castle.] Hujus tria sunt genera, Pistorium, Corinthium, Tetrastylon cum porticibus & reliquis ornatum. Plin. Epist. 41. A tergo cavædium, porticum, aream, etc.

Cāvĕālis, is, Genus herbæ tœniculo similis, brevi caule, florem candido. Plin. lib. 22. cap. 22.

Cāvĕōn, γοργὼν, Herba est, quæ etiam Ephedra & Anabasis appellatur. ¶ Nascitur ventoso secessu, fontes arborem, & ex ramis propendens, folio cuscuto, cinis numerosis, qui sunt juncigeneralis, radice palida. Hæc Dioscorides cap. 7. Vulgus Frelon appellat: qua noctu ex cinere ad purgenda vasa culinaria. ¶ Est etiam Cauleon Triphylinus, à quo vicini populi Cauleones appellati sunt. Auctor Strabo lib. 8.

Cāvĕō, pro quam veteres etiam Codam dicebant. [Heb. נשמר. Gall. Ouure. Ital. Guarda. Germ. Thu dich. Belg. Een waer. Hisp. Cata. Pol. Oyaw. Vng. Őrized. Ang. Beware.] Cic. de Orat. Oculos autem natura posuit, quasi custodes corporis, & tecti fenestras, caudam, aures ad motus animorum occlarandos dedit. Virg. 3. Georg. extremæ signum cauda Salvator. Vnde Caudati, & Codati, κερκωθεῖς dicuntur, qui caudas habent. ¶ Interdum Cauda ponitur pro virili membro. Horat. in Sermone. Accidit ut cuidam testes, caudamque pilatam Demeteret ferro. ¶ Cauda blandiri, κέρκον κινεῖν, dicuntur qui se commodè cuipiam blandiuntur. Aristophanes in Equit. eodem modo Caudam gestare, blandiri & assentari dicit: quæ blandiendi semper est à canibus, qui quum blandiuntur dominis, caudam movent. Pecl. Sat. 4: Quem turgitur fumosa pelle supinum quam dextrorsus Ante dem blando caudam jactare superbo Dedisse. ¶ Ne gustaris quibus nigra est cauda, κὲ χαίρειν τοῖς μελανόκερκοις. Interpretatur Plutarchus in Commentariis, De liberis instituendis: Ne commercium habeas cum improbis, & iis qui tunicis sibi infamibus monent. ¶ Cauda de vulpe retinetur, ἐκ ἀλώπεκος ἡ ἀρχὴ κερκοῦται. In eos dicitur solitum, qui pusillanimi cujusmodi sint declarant. Est autem cauda pro corpore major ac pilosior, ut non sit facilè scitu.

Caudatus, significat navem & mansuetum.

Caudĕcæ, Caudicæ appellatæ sunt ex junco, à similitudine caudæ equinæ factæ. Festus.

Caudex, vel Codex, [Heb. גזע, גבעול, גזע. Gall. Le tronc d'vn arbre. Ital. Tronco d'albero. Germ. Der stam eines Baums. Belg. Den stoord oft block van den boom. Hisp. Tronco de arbol. Pol. Pniak, tułow drzewa. Vng. Fának törzsökje. Ang. The stumpe, stalk, or bodie of a tree.] Dicitur in fruticibus & arboribus, id quod à radice supra terram simplex assurgit: sive in quod frutices

fruticis vel arboris à radice defertur alimentum: diffequè in hac à caule, ut ciris ad herbas, caudex verò ad frutices, & arbores pertineat. Lactantius: Caudice defecto, lachrymat arbores pereuntes. Virg. 2. Georg. Quin & caudicibus sectis (mirabile dictu) Fruticat ètlicem radix oleagina ligno. ¶ Aut propterea Caudex explenam tabularum contextus. Vide tabulæ. Codices dicuntur, navali caudices & naves quibus commeatus invehuntur, Caudicariæ appellantur. ¶ Secretiam Appius Claudius Caudex cognominatus est, quoniam primus Romanis persuasit navem conscendere, Seneca de Brevit. vitæ: Claudiorum Caudex tulit ob hoc ipsum appellatus, quòd puppium tabularum contextus. Caudex apud antiquos vocatur. ¶ Pontus & prosaico sedili, seu pro fœdo merentricis, quæ cluncpue ex manus Iscriptor Juvenalis: Horrida quale facit rejectos in cos pelices. ¶ Hominem pro vere stulto. Terent. in Eunuch. metaphoricè: Caudex appellamus. Terent. in Eunuch. Quæ sunt dicta in stultum, cautex, lapis, stipes, truncus, plumbeus. ¶ Aquid vetere: Caudex & Codex pro eodem legatur, licet Festus & plastrum. Et certè utrique eadem definitio significatio: quamvis hodie Codicem frequentius pro libro, Caudicem pro trunco accipiamus.

Caudē'x, æ, n. quod ex caudice est. Gall. fait de ceux d'vn arbre. Ital. Fatto de ceppi d'arbori. Germ. Das von den stämen der bäume gemacht ist. Hisp. Cosa hecha de tronco de arbol. Pol. drzewiany. Hung. Törzsökből való. Vng. Törzsökből való, vagy abból készült valami. Ang. Made of the stump or body of a tree.] Plaut. in Rud. Cubitalem Atlantem oportet caudicem in clavo vehi.

Caudī'calis, cand. [τὸ ἐπιβάτης. Gall. troupe d'vne nauf. Ital. Gente d'vna nave. Germ. Die zu schiffe gehören. Pol. Załoga okrętowa. Hisp. Gente de vn nauio. Vng. Hajóbeli nép. Ang. That serves on board a ship.] Ad caudicem te dedo donec vis. Plaut. in Pseud. Te committo, caudicali præsidio provincias id est, præpono te orientendo nostra negotia: quasi caudicis nomine appellantur.

Caudĕ'cārius, a, um, adj. Caudicariæ naves, quæ commeatus per Tyberim subvehunt: quòd ex trabibus cavatis fierent. Ficte à caudice, dum pro trunco seu tabula ponitur quæ & Codicariæ dicuntur.

Cāvē'ō, Vide CAVEO.

Cāvē'ŏ, es, cautum, n. 1. Egnificat cautionem habere est, diligentiam adhibeo, provideo, prospicio ne quid noxæ accidat. [בטוח, בטחון, שמר. Gall. Se garder, se donner de garde. Ital. Guardarsi, guardare, stare, governare & donare de guardo. Germ. Sich hüten, vorsehen, fürsehung haben. Bel. Zich wachten, zich mede nemen. Hisp. Huir, prevenir, dispensar. Pol. Strzegę się, strzegę, ostrożny. Vng. El vigyázni, magának tudni menni, óvást tenni. Ang. To beware, to take heed, to look to, to be careful.] ¶ Variè quis cautus fuit. Interdum absolutè ponitur. Plautus: Cave nemo id intelligat. Interdum cum dativo. Cic. Famil. lib. 7: Tu qui cæteris cavere dicto soles, in Britannia. Cic. Famil. lib. 7: Tu qui cæteris cavere dicto soles, in Britannia, cave tibi. Cæsar: Cavere vetabat. Quo ad hæc Cæsar: Cavere verba ab eo dabantur ne deos quidem, cavebo. Quo ad hæc Cæsar: Cavere verba ab eo dabantur ne deos quidem, cavebo. Interdum accusativo: Cavere sibi hortabatur, quibus præsentiam ne circumscriberentur: contractibus, pactis & judiciis. Cic. in proœmio Topicorum ad Trebatium: Tecum quæ cum mihi, quæque multa cæpè cavidus, vestra causa, ne ingravarer, aut ingratum id, aut superbum videretur. Terent. in Eunucho: Illæc est lupa: cave tibi. Interdum infinitivo, ipse sibi cavit locum. ¶ Cum dativo & accusativo hortor admoneo, ipse sibi cavit locum. ¶ Cum dativo & ablativo. Plaut. in Bacchid. Hoc age tu me ore: ego hoc qui caveam abs te. Interdum ut reperitur sine omnem. Illud audite et observate tanquam sibi fit, ne cui hoc dominum ad amborum, hunc caveas. P. Quid illi caveam? &c. Et Cato de Re rust. cap. 5: Sed eam pecori & jumentis cavere oportet, videre ne scabiosa tacta sint. Plaut. in Pseud. Cum dativo & ablativo modestiùs præpositione ab. Plaut. in Pseud. Abs te cavendum, quam ut tu præbeas. Cavendum est mihi abs te ne quid scherde, quam ut tu præbeas. Cavendum est mihi abs te ne quid scherde, quam ut tu præbeas. ¶ Cum accusativo. Terent. in Eunuch. Quod cavere possis, Rationem ei admittere, Cic. ad Att. Sibullus Pompeium, Rectat rationem, ut caveret ruinas. Sunt illæ quoque in eos generales cautiones formatæ. Cave faxis, pro Cave ne tacias. Cave feceris, pro Cave ne feceris, [μὴ ποιήσῃς, μὴ ποίησῃς. Cave respondeas, pro Cave ne respondeas. Quæ quum aliàs Ut, aut Ne, Latinè dicenda, aut etiam cum illis. Terent. in Andria: Tu id cave, ne unquam infamiæ causa illi sis. Cum Ut. Plautus in Bacchidibus: Quid tibi hunc caveam? ¶ Quæ & ista ratio alibi est hujus verbi, quum videretur tradit Alciatus) signi fert se rem facere. Is autem securus est, cui vel pignore, vel fide cautum est, itaque prædonibus, & fide nullis ratione consultum est. Itaque prædonibus, & fide nullis ratione consultum est. Itaque prædonibus, & fide nullis ratione consultum est. Cavere damnari, cum prædonibus

mentaria. Ital. scherts. Germ. Ein Spottwort/ scherts Belg. Een hartroughe/ stomp. Hisp. Vete/ ridiculosa, ofensiva. Pol. Figlarstwo, żartowna mowa. Vrs. Gaggolär. An. A mock saffe, a trifle.] Plautus in Aulul. Ponchoc is auser cavillam: concedo nunc nugas ago. Idē in Truculent. Quid id est, amabo, illhæc ridiculariæ cavillationes vis. Opinor, dicere, ita ut paululū differam à cavillis.

Cāvillōr, aris, dep. ōnēs, p. ā Calvo, is, telle Nonio, Iocose ludo, dicta dico. [התקלס hithkallēs, שחק śāchak, שחק śāchaq, ספר sāphar. Gall. se moquer, se railler. Ital. scherzare, burlare. Germ. Spotten/ scherten/ ein ding verkehren/ vnd verlachen. Bel. Schertzen/ schimpen. Hisp. Mofar, burlar, ò escarnecer, vsar de mofarias. Pol. Żartować, żartuiąc bydź/ śmiać się. Vng. Játszódom, nyájaskodom. An. To iest, to make sport/ to scoffe/ to mocke/ to deride.] Cicero 2. de Orat. Vellem in Gorgia Socrates cavillatus [item ad Quint. Fratrem libr. 1. Petere à rogatu fratris ejus præcerpam, quam erat à pedibus Cæsaris Consulis, magno hominum risu cavillatus Attium, de Natura deor. Atque cum in eo cavillatus est, adhæc grave esse cum antiquum, hyemem frigidum. Et & Cavillari in differendo hunc fallax & dolosum dicit. Eius Cavillatio, fabula [ut Cæsar Iul. consulibus dixit] ridiculo, quam confecti nobis mendacii, vincendi tamen causa proferimus. Vide Boethius super Topica Iuliani, cavillationem partem quandam Logices esse, quum inquit: Colligendi facultas triplici diversitate tractatur. Aut enim per veris & necessariis argumentationibus disputatio decurrit: & Dialectica vel Demonstratio dicitur. Aut tantum probabilibus: & Dialectica dicitur. Aut apertissimè falsis: & Sophistica, & Cavillatoria perhibetur. Sic Seneca & Cicero Cavillationes dixerunt, quæ Græcè, σκῶμμα nuncupantur. Vlpianus in l. Natura. ff. de verb. & rer. significat. Cavillationis natura, quam Græci σκῶμμα appellaverant, hanc esse, ut ex re deterrima, per brevissimas mutationes cuiusdam productum. ¶ Est item Cavillatio aegre trita, quam Græci ἀγροικίαν, vel ἀνόητον appellant. Cicer. 2. de Orator. Quum duo (inquit) sint facetiarum genera, alterum æquabiliter in omni sermone diffusum, alterum peracutum & breve, superior Cavillatio, altera Dicacitas nominata est. Suetonius in Vespas. Erat autem natura etiam ad ridendum inclinatior, ut quidam aliquos cavillatione diluere, transferrétque quicquid fieret.

Cāvillātŏr, m. t. Dorsen. [מתקלס mithkallēs מתקלס mithqallēs, משחק mesachēk. Gall. mocqueur, railleur. Ital. buffone, scroccone, da quadro, furfante. Germ. Ein Spötter/ Schertzer. Hisp. Scolador, que vsa de mentiras. Pol. Żartuś. Vng. Gúnyolódo, nyájaskodó. Ang. A iester, or mocking fellow.] Cicer. ad Attic. libro 1. Cons. Tantum ipse parvo animo, & prave, tamen cavillator, &c. Plautus: Cavillator facetus, vel convitiator commodus item ero.

Cāvillōsus, a, um. Strabulum omnium, cavillosissimum. [נלעג nilʿāg. Gall. railleur. Ital. scurrile, ridiculoso. Germ. Ein Schertzhafftiger. Bel. Een iouper ende. Hisp. Lleno, ò ageno de gracias. Pol. Obyczainy. Vng. Akaratos. An. A merry fellow or full of pleasaunt speeche.] In Graeco ἀστεῖος (ut quidam putant, quòd non solum urbi vel astum, sed etiam fabulam, & omnia recta designat. Festus a Cavo Caulam derivat, quòd aperte Varro de lingua Lat. 4. probat quòd antiqui aere ritum tectorum, ovium in antra ducerant. Sed varius hæc etymologia: nam item unus sunt ex vinculis septa. Virg. 9. Aeneid. Ac veluti pleno lupus insidiatus ovili, Quum fremit ad caulas. A' vocitando vero Cavea pro quovisque receptaculo accipiebatur. Lucret. lib. 6. Dispergunt animas per caulas corporis omnes.

Cāulis, huius caulis, masc. gen. 1. In herbis dicitur ipsum robur, sive hypesis dicit, ea herbæ pars, unde se producunt folia aut ramuli vel [גבעל gibbōl, גבעול gibbūl. Gall. la tige d'vne herbe. Ital. il gambo de l'herbe. Germ. Ein stengel an den Kreutern/ das wächst die Blätter woraus. Hisp. Tallo de la yerua ò planta. Pol. Łodyga. Vng. Szárnak. Ang. The stalke or stemple of an herbe.] Plin. lib. 19. cap. 8. Sit vero earum differentiæ in talio densos, nisi aut tenuiore, & breviore caule reniore aut crassiore. Idem lib. 18. cap. 27. Faba in folia exeunt, ac deinde caulem, cuiusque nodis ei finitum internodium. ¶ Similiter in arboribus & in vite Caulis dicitur, ad quem alimentum defertur, quique supra terram erumpit. Radix autem planta est, unde alimentum attrahitur à terra. Ramus, quod à cauli te exit. Surculus, qui circa oritur. Varro: Ea sarmenta caules quidam vocant, de his plura item valent. Virg. li. 12. Puberibus caulem foliis. ¶ Pecudes & pro quibuscunque oleribus. Iuvenal. Satyr. 11. Caules miseris, atque ignis emendus. ¶ Caulis item in calamorum pennis dicitur calamus extra cutem emicans, ἔρυσις pumex illa lanugo erumpit. Plin. lib. 11. cap. 39. Pennarum caules omnium vtrum præcisi non crescunt, vulsi autem renascuntur. ¶ In animalium quoque caudis caulis dicitur illud unde pili nascuntur. Idem libro 11. Boum caudis longissimus caulis, atque in ima parte hirtus. ¶ Quandoque (sicut docet Servius) sumitur pro virili membro: quandoque pro fœmineo, & pro quolibet latibulo. ¶ Caules sunt compositi, Vascaulis, & multicaulis. Idem libro 22. Et & ista differentia, quòd quædam in his multicaulia, ramosaque sunt, ut carduus.

Cāulĭcŭlus, li. Diminutivum a Caulis. [שבלת shibbōleth. Pol. Główka, & Vng. Tagiánka. Ang. A little or tender stalke.] Plin. lib. 18. quædam istorum caulium dicuntur, teneriorque caulículus.

Caulĭfĭco, as, n. caulem exercito, caulem producere [גבעל gibbēl. Gall. produire jambe. Ital. produre nel gambo & nella spica. Germ. Stengen vberkommen in den Kreutern. Hisp. Crecer el tallo. Pol. Wyrabiaiąc. Vng. szárbaszökik. Ang. To run, to wande.] Dicet quandoque pro tabi putrescere, unde & Decaulescere contrarium, quod significat fructibus fatis, Plin. lib. 19. Raphanos ut præcidendo decrassescere facilius accepimus decaulescit.

Caulĭnātum Vinum, iuxta Capuam proveniens, ab agro ita nominatum. Plin. lib. 14. cap. 6. Campania super excellunt nives nominibus autoritatem, sive uvæ, sive cæli, a Fundano à Neapoli lapidem Trebellicum, iuxta Capuam Caulinum, Antiquagra Tricolanum.

Caullōdes, ἀγρωστὶς, Trifolii species est. Inca habens folia, & caule vestita unde & nomen accepit. Actor Plinio citato cap. 9.

Cauma, atis, [חמה chammāh, חמין chammīn. Latinè calor, ἀπὸ τοῦ καίειν, quod est urere. Gal. chaleur. Ital. calore. Hisp. Calor. Pol. Spiekanie. Vng. Hevség. Ang. Extreme heate.

Caumătĭæ, five Cumatiæ, vasa, five vrceoli maximi, quos è Creta maxima Catiæ ad se advehebant. Cæl. de Divin. Quum M. Crassus exercitum Romæ lustraret, pro eo erat cuidam pomi cumatia Cauno advecta venditor, Cumæa clamitabat.

Cāvo, Cavas, Cavarus, Caven. Vide CAVVS.

Caupo, vel Copo, onis, masc. gen. t. Stabulorum popularium-que vendítor. [פונדקי pundāqi. Gall. taverne, cabaret. Ital. hoste, taverniere. Germ. Ein Wirdter Speis vnd Tranck verkaufft. Belg. Een Waert. Hisp. Tauernero ventero. Pol. Gospodarz, szynkarz, piwowarz. Vng. Kocsi, Ang. An hoaster, a taverner.] Vipian. in l. 3. caupones autē, & nautæ, cauponāve habuit. Caupones autem & stabularios ego eos accipiendos, qui cauponam vel stabula exercent, nisi forte vocem Martialis lib. 1. Non parvi, ut cupreas, vendere caupo merū. Cicero 2. de Divinat. Quòd duo quidam Arcades ad hospitium familiares iter una fecerant, & Megaram venissent, alterum ad cauponam diverisse, ad hospitem alterum, &c.

Caupōnā, pen. prod. d. p. Cauponam exercere, vel res aliquas tanti causa ad quæstum habere. [פונדקות pundāqūth. Gall. Taverne, maison de vente de vin, & d'hostellerie. Germ. Ein Wirtshaus. Hisp. Taberna, ò mesón. Pol. Szynk, piwowarstwo. Vng. Kocsma. Ang. A tauerne.] Atque hinc caupa, caupana, & caupa, five cupa. Olim autem hoc verbum non de una tantum re, ut nunc, sed de multis recipiebatur, ut Græcum ταβέρνη. Itaque Lanius dixit apud Ciceronem de offic. lib. 1. Cauponam bellum: quod ex Aeschylo defumpsit, qui dixit κακὸν καπηλεῖον. Scaliger in Varronem.

Cauſĭa, [καυσία. Ger. Ein Schattēr oder Schirm. Pol. Zasłony.] Regii capitis regimen apud Macedones. Valerius Maximus lib. 5. Quem adjudicii Antigonus caput Pyrrhi texit causia, qua velatum caput more Macedonum habebat. Alibi etiam tenuiores caulia usos legimus. Plaut. Persa: Tunicâ, atque zonam,

zonam, & chlamydem affecto, & cauliam.

Cautiõ, vel Cautio, [חם dem דקדוח kadkidcharb. καῦσος, ὁ καύσων. Gall. Ardeur en esprit. Ital. Ardore, calore eccessivo. Germ. Brennſyndt gar ſehr hitz. Hiſp. Ardor, calor extremus. Pol. Zapalczywość, gorącość. Vng. Izmás, rek kued hév. Ang. Extreme heat.] Actus seu ardor. Inde ab Hippocrate Cautio febris æstuans appellatur.

Cautiõ, f. p. [סבה עילה דבר סבה habitus סגם sibam, causa. Gall. Cause, occasion. Ital. Cagione. Ger. Ein vrſach. Bel. Een oorsake. Hiſp. Causa ó ocasion ó ocasion. Pol. Przyczyna. Vng. Ok, vgy. Ang. A cause, a occasion.] Propriè dicitur id, ex quo, vel propter quod, vel per quod, vel à quo aliquid fit. Cicer. de Fato: Causa ea est, quæ id efficit, cujus est causa ut valeas, mortis crudelitas, morbi gravitas, ardoris. Et paulo pòst: Nulla igitur earum est causa, quoniam nullam rem sua vi efficit id, cujus dicitur causa. Differt autem Causa à Ratione: quòd Causa dicitur impellas ipse ad aliquid agendum: Ratio verò ordo gerendarum ex causa venientium. ¶ Est & aliud sequens horum autoritas. Quid causæ est? Id est, nempe quæ quis afferre & Causam haud diquam potest, vel causam aliquam afferre &. Causam haud diquam potest, vel causam aliquam afferre. Quatuor autem causarum id est, per me licet, non recusabo. Quatuor autem causarum id est, per me licet, non recusabo. Materiatem, ex qua aliquid fit: tum genera scripsit Aristoteles. Materiatem, ex qua aliquid fit: Formalem, per quam aliquid tale fit: Efficientem, à qua aliquid fit: Finalem, cujus gratiâ aliquid fit. Hanc rerum omnium opificem Deum, causam causarum esse æstimat. ¶ Pertransationem Causa dicitur omnis actio quam in Senatu vel in foro habemus. [Pol. sprawa przed radą albo sądem. Ang. A controversie in counsel or iudgement.] &c. Vnde ima esse causæ, causarum scholastica, [Scholasticæ causæ.] &c. Vnde ima esse causarum genera scripsit Cicero. Demonstrativum, γένος ἐπιδεικτικὸν ἀδικίας. Deliberativum, γένος συμβουλευτικὸν & Judiciale, γένος δικανικὸν. Ex his tamen magis propriè causa dicitur, quæ judicialis est: unde & causam proliterè controversia ponimus, Cicero de Orat. Atque in eadem ferè causam Milonis. Cic. in Orat. Atque in eadem ferè causam versantur. ¶ Interdum verum causis, disceptationibusque diversantur. ¶ Interdum Causa dicitur occasio, ἀφορμή. Terentius in Eunucho. Nunc dies aliquam causam quærebat, quamobrem indigne aliquid faceret. ¶ Interdum dicitur excusatio, ἀπολογία. Honesta est causa mei discessus. ¶ Interdum ratio, λόγος. Ovid. lib. 1. Fastor. Tempora cum causis Latium digesta per annum. ¶ Interdum origo, ἀρχή. unde & quibus causam à casu deducunt existimant, quòd initia & origines rerum, quæ causæ sunt, casu eveniant. Nonnulli à Chao, detracta aspiratione, quòd confusa illa materia prima omnium rerum causa fuerit. Alii à Græco καίειν, quod ardorem, seu incendium significat, quòd causa sit quæ nos accendit ad aliquid agendum. ¶ Alii à cavendo, quòd causa sit quæ cavere ut aliquid agatur, aut non agatur. ¶ Causa item pro partis accipitur. Lucan. lib. 1: Victrix causa diis placuit, sed victa Catoni. ¶ Causa dicenda, ἀγὼν ἔσται, dicitur quum ne sed victa Catoni. ¶ Causa dicenda, ἀγὼν ἔσται, dicitur quum ne sed victa Catoni. ¶ Causa dicenda, ἀγὼν ἔσται, dicitur quum ne repingetur. Translatum à judiciis, ubi nonnunquam altera pars cedens tradit causam adversario. Itaque deserta causa pars cedens tradit causam adversario. Itaque deserta causa vincitur, si vincere nullo contrà pugnante. ¶ Hujusmodi causarum est, Hæc vana mihi causa, [Ἡ ἐμοὶ ταῦτα ἀγὼν ἔσται.] quòd à te dictus arcedar. Vide quatuor, nõ ineleganter ubi quis damnat abjectam. At quomodo causa aliter à philosophis, aliter à medicis, aliter à lure consultis, aliter à theologis consideratur, visum est hic operæpretium, singulorum causas breviter recensere: præterquam Philosophorum, quæ prius erant appositæ.

Medicorum.

Causa, alia est procatarctica: id est, evidens, alia synectica id est, conjuncta, sive continens, alia præcedens, sive interna. Procatarctica est, quæ dum adversam valetudinẽ creavit, separatur: ut canis mordens, scorpio pungens. Causa conjuncta est, quæ quamdiu præsens est, ejus quoque affectus adest: quam vero desierint, etiã affectus evanescerint: lapis invisa, angustia oculo. Præcedens causa est, quæ à procatarctica præparatur & adjuvatur. Vel est, qua aucta augetur, & qua tollata aufertur effectus. Perfecta, quæ eundẽ excipit statim facit. Causæ abditæ in medicina vocantur, in quibus requiritur, ex quibus principiis corpora nostra sint, quid secundum, quid adversum valetudinem faciat. Celsus lib. 1: Causæ evidentes in medicina vocantur, in quibus quæritur initio morbi, calor attulerit an frigus, in quibus quæritur initio morbi, calor attulerit an frigus, fames an satietas, & quæ similia. Causas omnium morborum lege apud Hippocratem libro de Flatibus. Causæ morborum sunt spiritus, & ætr eodem. Causa est, ad quam aliquid sequitur. Ad eam verò aliquid sequi, & ex ea, per eam, ab ea: aut ex ejus gratia aliquid fieri. Causa in actu, quæ simul cum effectu existit. Causa in potentia, quæ non simul cum potentia existit. Causa efficiens vocatur, à qua aliquid fit. Causa finalis est cujus gratia aliquid fit. Causa formalis est, per quam res habet esse. Nam dat esse rei, & ea in conservatione esse. Ipsa namque præsente res est, & ipsa fugiente perit. Causa perse vocatur, quum aliquid suapte natura sit, causalitatis nomine patitur dici expressa. Causa per accidens, quæ ad effectum cum non ordinatur, aut causalitatis nomine minimè est expressa. Causa materialis, ex qua cum aliquo aliquid fit, vel ex qua quum forma fit compositum, vel in qua aliquid, ut in subjecto. Causa propinqua est quæ particulari nomine designatur: aut inter quam & effectum haud multæ interjacent causæ. Causa remota, quæ nomine communi designatur, aut inter quam & effectum multæ interjacent causæ.

Interrogationum.

Causa, verbum generale est, quod comprehendit principiis negotii quum proponitur, & quum quis deliberat, & proponit se litiget: Quum verò disceptatur, judicium est, quod accipitur non tantùm quum ipsum factum discutitur, sed etiam tractantur ea, quæ præparatoria dicendæ ipsius disceptationis. Atubi judicatum fuerit, dicitur lis judicata, quia tum jus unicuique est redditum. Alexander ab Alexandro capite 24. lib. 5. Vide Causa Ulpiano facta est unde obligatio oritur, quod Rhetores injuriam vocant. Idem in lib. 4. Si ita fecerit. Et causa traditive, dicitur omnis actio, quam in senatu vel in foro habemus. Et Causidici patroni dicuntur, quorum causis judiciisque versantur, ubi lites & controversiæ id est, causæ judiciales aguntur. Causa dicitur id ex quo, vel per quod, vel à quo, vel propter quod aliquid fit. Differtque hoc à Ratione, quòd Causa est impulsus ipse ad aliquid agendum: ratio verò, ordo gerendorum ex causa venientium. Causa jus recipiendi, vocatio in jus. Causa dominii quæ proxima sit, non quæ remota, Glos. explicat in l. possidere. §. vertere ff. de Acquirend. possess. Causa & Fabiũ interdũ pro eodem usurpantur. d. plurimum. ff. de lus. & facti ignor. l. ũ ex plagis. §. in clivo, ad Leg. Aquil. Causarum tria genera esse dicunt. Demonstrativum, Deliberativum (quod & Concionale appellatur) & Judiciale. Res tamen propriè causa dicitur, quæ judicialis est. Vnde causa pro lite & controversia ponimus. Quamvis nonnulli ità distinguant, & cõtroversiam tum litem dici velint, postquam contestata est: Causam autem, & ante & post contestationem. Causæ definitionem, quæ refert Glas. in Rub. ff. de Conditions. & demonstrat Bartolus probat, qui ait: Causam esse quid præteriti vel instans, quo quis impellitur ad aliquid disponendum. Causa criminalis dicitur major. Civilis minor. Aut. Vt omn. quod. Inde provisi igitur fuerit. Causa efficiens est ejus, ex quo res ipsa fiat, ut lus civile, ut relæ: Testator, testamentaria: Ex legitimæ & Magistratus, dat væ. Inde gentili emptionis, locationis, mutui, commodati, depositi, &c. Inde civile stipulationis, contractus emphyteutici, &c. Causa favorabilis non ea est (ut existimat vulgus) favore digna, sed quòd favoris plena apud omnes est, & propterea dum hæ sunt causæ testamenti, matrimonii, dotis, legitimationis, pupilli, ecclesiæ, viduarũ, & aliarum miserabilium personarum. Causa fortica, quæ cuique rei de qua agitur, nocet atque probibet, ne quis in jus veniat. Causa superior quæ Juri communi fundata est, vel jus apparentium. Cujus cõtrarium est, causa inferior. Vide Bartolum in posteriore de Origine.

Rhetorum.

Causa est, ut dicit Hermagoras, res quæ habeat in se controversiam in dicendo positam, cum personarum certarum interpositione. Cicero de Invent. 1: Causa certis personis, locis, temporibus, actionibus, negotiis continetur, aut in omnibus aut in plerisque eorum. In Topic. Causa ea est, quæ id efficit cujus est causa, ut valetus, mortis crudelitas, morbi gravis, ardoris. De Fato: Causam appellat rationem efficiendi, eventum id, quod est effectum. In Partit. Chrysippus causarum genera distinguit: Causarum enim, inquit, aliæ sunt perfectæ & principales, aliæ adjuvantes & proximæ. De Fato. Causarum genera duo tant. Vnum quod vi sua id, quod sub ea subjectum est, certè efficit, ut ignis accendit. Alterum quod naturam efficiendi non habeat, sed sine quo effici non possit, ut si quis ita causam statuæ velit dicere, quòd sine eo non possit effici. Hujus generis causarum, sine quo non efficitur, alia sunt quietis, nihil agentia, solida quodammodo, ut locus, tempus, materiæ, &c. Alia autem, præcursionem quandam adhibent ad efficiendũ, & quædam affectum per se adjuvantia etsi non necessaria, ut amori congressio cautam attulerit, amor flagitia. Ex hoc genere causarum ex æternitate pendentium Fatum à Stoicis nectitur, &c. Sunt aliæ causæ, quæ planè efficiant, nulla re adjuvante: aliæ quæ adjuvari velint, ut sapientia efficit sapientes sola per se. In Topic. Causa simplex, quæ absolutam continet quæstionem. De Inventione 1: Causa cõjuncta ex quæstionibus pluribus, in qua plura quærantur. Ibidem: Causa ex comparatione, quam per cõtentionem, utrum potius, aut quid potissimum sit, quæritur. Ibidem: Causam facere dicitur, quo sublato, controversia stare non potest. De Orat. 2: Tratione genera causarum, judicii, deliberationis, exornationis. Aristoteles tribus de generibus verum versari rhetoris officium putavit, demonstrativo, deliberativo, & judiciali. In Part. Causa à cõmuni quæstione sejunctæ partim in judiciis versantur, partim in deliberationibus.

Est etiam

Est etiam genus tertium quod in laudandis aut vituperandis hominibus ponitur. Hæc tria genera vide hoc ordine. De Oratore. Genera causarum sunt quinque, Honestum, admirabile, humile, anceps, obscurum. Honestum causa genus est, cui statim sine oratione nostra auditoris favet animus. Admirabile est, à quo alienatus est animus eorũ qui audituri sunt. Humile, quod negligitur ab audiente, & non magnopere attendendum videtur. Anceps, in quo aut judicatio dubia est, aut causa & honestatis & turpitudinis particeps, ut & benevolentiam pariat & offensionem. Obscurum, in quo aut tardi auditores sunt, aut difficultatibus ac cognoscendum negotii causa implicata est. De Inventione.

Caussĭlis, ae, Caulibus conjunctiones, quales est Igitur, apud Probum.

Caussārĭus, adject. utuntur Cauſarii milites, [ἀσθενικοὶ, ut videtur apud Aristophanem.] Pol. Wörtmannes. Vng. Sebesseg. An. Feeble or sickly.] dicuntur à vivo libro 7. qui propter hernias causam, puta valetudinem, à militia solvuntur, quasi valetudinarii, sive sontici, aut qui animo causam & ordinem habebant ex morbo, senectute vel Tertius, impar, exercitus ex cauſariis senioribusque à L. Quintio constituitur, qui urbem ac hiberna præsidio tu. 4 Sic Cauſarium filio dicitur, per quem matres familiarum à sacramento militari. Vipianus Cauſarius, cujus, juris est, qui propter valetudinem à muneribus militiæ solvitur.

Caussārĭē, adverb. Martianus in l. Milites, agrum, §. is etiam, ff. de re militari. Ideo & ad eum, qui cauſariè hîc est, potest dici permanere, quem hæc quoque præmium præstitur. [ἀσθενικῶς γενόμενον, ὃς ἐν τοῖς στρατοπέδοις ἐμμένει.] Vit. [Sorry, feeble.]

Caussĭŏla, diminutivum à Cauſa. [Small.] Pol. Sprzeczka. Vng. Okocska, egyense.] Cicer. in Orat. Sed quia de privatis ille præsaque, & casibus aliis, & parvarum rerum cauſulas scripsit, videtur esse jejunior.

Caussŏr, aris, cepuncos, vel gestu cauſam affero seu repeto, & excusationem adduco. [ἀπολογοῦμαι. Gall. Dire & alleguer la cauſe ou excuſe de quelque faict, ou excuſer. Ita. Escuſare, giustificare & difendere. Germ. Ein urſach oder entſchuldigung herfürbringen. Hiſp. Dezir cauſas ò achaques, cumplir su deuda. Pol. Wymawiać, przypuszczać. Vit. Obtendere culpam. An. To allege a reaſon or excuſe, to excuſe.] Suet. in Nerone: Cauſatus nondum esse tutas horas. Idem Sullanum item locorum adhuc recentium, ac deinde quæ novæ cauſa huccus compulit, cauſatus in utroque quòd se ingressum turba animus maceron offert sequutus. Gell. Negotium sibi esse cauſabatur. Virg. Aeg. 9. Cauſando multos in longum ducis amores. ¶ Cauſari etiam culpare est. [Blame.]

Caussŏr, cauſam dico, excusationem affero, recuso. [ἀπολογοῦμαι, ἀναίτιον ποιοῦμαι. Gall. Alleguer de cauſe ou excuſe. Ital. Scuſare. Germ. Ein urſach oder entſchuldigung herfürbringen. Hiſp. Dezir cauſas ò achaques, cumplir su deuda. Pol. Wymawiać, przypuszczać. Vng. Okadolom. Ang. To allege a reaſon or excuſe, to excuſe.] Suet. in Nerone: Cauſatus nondum esse tutas horas. Idem Sullanum item locorum adhuc recentium, ac deinde quæ novæ cauſa huccus compulit, cauſatus in utroque quòd se ingressum turba animus maceron offert sequutus. Gell. Negotium sibi esse cauſabatur. Virg. Aeg. 9. Cauſando multos in longum ducis amores. ¶ Cauſari etiam culpare est. [Blame.]

Caussŏr, aris, cepuncos, vel gestu cauſam affero seu repeto, & excusationem adduco. [ἀπολογοῦμαι. Gall. Dire & alleguer la cauſe ou excuſe de quelque faict, ou excuſer. Ita. Escuſare, giustificare & difendere

Gen 601. Hispan. Cuoua, cauerna dei. Pol. Iama, dziura, jaskinia. Vng. Barlang, veremhely, veremhaz. Ang. A caue, denne, or hole.] Cic. de Nat. deor. Quidé magna vis terræ cavernis continetur calorís, eáque hyeme ità desilit. Virg. 2. Aeneid. Insonuere cavæ: gemitumque dedêre cavernæ. Cic. 2. de Natur. deor. Nos ex terræ cavernis ferum elicimus, rem ad colendos agros necessariam.

Cāvernōsus, a, um, Pro loco passim vacuo, & veluti cavernis pleno. [Jaskiniasty. Gall. Ayant plusieurs grandes cauernes, ou creux. Ital. Pieno di caverne. Ger. Brucherichtig voll Hölcherer oder Löcher. Hisp. Cauallosa de cauernas. Pol. Dol kamery dziurkowy. Vng. Lyukas, barlangos. Ang. Full of denne or holes places.] Plin. lib. 26. cap. 8. Radix in alto, pilosa, calamis intùs bene hærens, crassitudine digiti minimi, atque abulis cavernosa, seu pulporum cirri, subdolatis, & superne nigricans.

Cāvernŭlă, æ, diminut. [Jaskinka. Pol. Iaseczka. Vng. Barlangocska. Ang. A little caue or denne.] Plin. libro 17. cap. 11. Ipsi quæ pedículis adhærent, cavernulas habent, & intùs semen.

C ante E.

CEL. In notis antiquorum, Celerce. CEN. PP. vel CENS. vel CHS. Censor perpetuus. CEN. A. Cohortis a binario. CENT. Centuria, vel Centurio, vel centesimo. CENTV. centuriones. C. F. Caii filius.

Ce. Syllabica adjectio est, de qua vide infra in particulâ ME.

Cecryphalea, æ, Promontorium seu insula Peloponnesi, juxta quam Athenienses ab Aegyptiis pacto superiores fuerunt. Steph.

Cēcŭbum. Vide CAECVBVM.

Cēdrĭnæ tabernæ, Aedificia quædam Romæ ita dicta à domini nomine, qui Cedrus vocabatur.

Cēdo, cecīdi, cēsi, cēsum. [כרת Caedere vel incidere. Vng. Vagdalni. Ang. To geue place.] & Cædo, cecidi, cæsum. Vide CAEDO.

Cedrarius. Vide CEDRVS.

Cedrĕātis, fœm. gen. [Cedrinus, cedrides.] Genus Cedri. Plin. lib. 24. cap. 5. Cedrus magna, quam Cedreatin vocant, Plin. lib. 24. cap. 5. Cedrus magna, quam Cedreatin vocant, dat picem, quæ Cedria vocatur, decorum dolonibus utilissimam.

Cedria, æ. f. [ξυστὸν. Pol. Zumica cedrowa.] Pix est, quæ ex cedrotate; hoc est, ex nimia cedro defluit. Plin. lib. 24. cap. 7. Scabiem corporum, ac pruritum oleo & cedria mutis tollunt. Vide Ruell. lib. 1. cap. 65.

Cedrostis, f. [κεδρῶσις. Pol. Zumica cedrowa.] Vitis alba, quam nonnulli Ampeloleucen vocant. [Pol. Przestęp. Vng. Fehér tök.] Plin. lib. 23. cap. 1. Vitis alba, quam Græci Ampeloleucen, alii Ophioftaphylon, alii Melothron, alii Pfiothron, alii Archezoltin, alii Cedroltin, alii Madon appellant. Hæc & Rhoma à Dioscoride appellatur.

Cedrus. [ארז κέδρος. Pol. Cedrowe drzewo. Vng. Cedrus fa.] Arbor est, cujus semper virens, junipero non absimilis, radicibus rariis, perfumma cetera diversis, folio duro, acuto mucronibus rariis, perfumma cetera diversis, folio duro, acuto mucrone capillato, & spinosa, ligna contorta, nodosa, medulla rubente odorata, baccis myrti flavis, occatis & esculentis, novo fructu per autumnum cum aniculo prendente. Laudantur in Creta nascentia circa Africa & Syriæ montibus. ¶ Cedro æterna materies, cariem non sentiens, unde clatribus & domorum tectis ædificandis in primis est idonea. Unde proverbialiter Digna cedro dicuntur, quæ pomerentur immortalitatem: & talimodi judicantur, ut posteritati conservari debeant. Horat. in arte poetica speramus carmina fingi posse linenda cedro. Persius item: & cedro digna loquutus. Plinius duo cedri hac genera, majoris & minoris distinguens: minoris cedri hac genera, majoris & minoris distinguens: minoris item cedri duo facit genera. Nam quæ floret, fructum non fert: fructifera non floret: sed in eam antecedentem fructum novus occupat. ¶ Cedrus in Cypro maxima nasci traditur, centum triginta pedum longitudine, crassitudine autem ad quinquaginta hominum complexum. Vide plura de hac arbore apud Plin. lib. 13. cap. 5. Virg. 2. Georg. Dant alios aliæ feraces: dant utile lignum Navigus pinus, domibus cedrumque, cupressosque. Vitr. lib. 2. autor est, ex cedro eternum nasci, quo libri, aneve res perennes, à tinctis & carie non lædantur. Ad rem pertinere videtur illud Persii, Satyra prima: & cedro digna loquutus. Item illud Ovidii, primo Tristium: Nec nitidus mitulo, nec cedro charta notetur.

Cedrātŭs, a, um, [κεδρωτὸς. Cedrowy oleo oblitus.] Plin. lib. 13. cap. 13. Et libros cedratos tutiùs, propterea arbitrantur eneas non tetigisse.

Cedrīnus, a, um, nomen possessivum. Quod est ex cedro. [Cedrowy. Pol. Cedrowy. Vng. Cedrusfabol való.] Plin. lib. 13. cap. 5. Cedrinus est Romæ in delubro Apollo Sosianus, Seleucia advectus.

Cedrium, n. f. Pix liquida & primaria, quæ ex cæda excoquitur. Plin. lib. 16. cap. 11. Pix liquida in Europa è cæda coquitur navalibus muniendis, multòsque ad alios usus. Lignum ejus concisum, furnis undique igni extrà circumdato, servet: primus sudor aquæ modo fluat in canali. Hoc in Syria Cedrium vocatur, cui tanta vis est, ut in Aegypto corpora defunctorum hominum eo perfusa servantur.

Cedrŏcĕs, pen. corr. κεδροκὲς. Pol. Cedrowi smoł. Vng. Cedrusfa gyantaja.] Succus Cedri, hoc est Daphnoides, fructus lauri. Plin. lib. 24. cap. 5. Cedrides hoc est, fructus cedri, tussim sanant, urinam ciunt.

Celæum. Vide CELO.

Celārus, ĕi. [Pol. Drzew.] Theophrasto, Autor est æterna frondens coma, cuticis degenerans, & omnium tardissimè fructus suos perficientium: ejus ad baculos & scipiones accommodatos. Vide Ruell. lib. 1. cap. 63. & 138.

Celĕbris, & hoc celebre, pen. corr. Celeber, bris, bre, pen. corr. quod celebretur, frequentatus & coli solitus, frequens. [משבח משבח מכבד vel laud. Celeber, celebris, celebre. Gall. Renommé, fameux, celebre. Ital. Famoso, celebre. Ger. Berühmt, fürnem. Belg. Vermaert. Hisp. Famoso, glorioso. Pol. Sławny, sławny. Vng. Hires, nevezetes. Ang. Well renowned, famous, notable, worshipful.] Cic. de Div. Nun piant illud oraculum tam celebre apud omnium fata. Idem in Verrem: Clarasca est, tota Sicilia celeberrima atque ornatissima. Item in eundem: Cùm in foro celeberrimo tantæ rerum res hoc tibi objectum esset. Idem pro Pompeio: Portus celeberrimus & plenissimus navium. Ad Herenn. Locus quo essent celebres ac deserti.

Cēlĕbrĭtās, ātis. Frequentia & hominum coetus, concursus. [קהל קהלה עדה Gall. Assemblée de gens d'honneur, frequentation, grande assemblée d'hommes & de femmes. Ital. La frequentatione. Ger. Ein grosse versamlung der Leuten. Hisp. Compañia de hombres. Pol. Wielkie bicie gromady ludzi. Vng. Gyülés. Ang. A great assembly of people.] Cic. ad Attic. Odi celebritatem, tumultum hominum, lucem aspicere vix possum. Idem pro Domo: Nullis unquam comitiis campus Martius tanta celebritate omnis generis hominum floruit. Interdum Celebritas significat nomen, honorem & famæ splendorem. [כבוד שום שאת Gall. Renommée, honneur, bonne reputation. Ital. La fama, il buon nome, l'honoranza. Ger. Warumb ist Absalome verschonet tod. Hisp. Glorioso nombre. Pol. Sława. Vng. Hires nevezetes. Ang. Renowme.] Idem fama. Pol. Sława. Vng. Hires nevezetes, hirnevek. An. Renowme.] Idem pro Arch. Hæc erat fama & celebritas quam esset absentibus nota, Romam venit Quintius, ante omnia futurus orator, cui in magna celebritate, & in media Republica vivendum esset, ne fastidiret à puero non reformidare homines. Cicer. 3. Offic. Itaque nos, qui in maxima celebritate atque in oculis quondam civium versamur, nunc fugientes conspectum scelestorum hominum, &c.

Celĕbĕrrĭmè, Adverbium: Suetonius in Tiberio: Per noctes celeberrimè acclamatum est, vedde Germanicum. Dictum ut celeberrimè apud Cic. [Vng. Nevezetesen.]

Cēlĕbro, as, act. p. Frequento. [הדר חגג Gal. Frequenter & hanter. Ital. Celebrare, frequentare. Ger. Embsig begehen. Belg. Dat oor eſt bedriven in een plaetſe. Hisp. Honrar muchas veces. Pol. Obchodzić, odprawować, celebrować. Vng. Celebralni, ünnepelni. Ang. To honor.] Varro: Cui Valebane gratias fanum, gratulabundi. Ang. To honor.] Varro: Cui non tàm certa erat, ut templa deorum, quam ut popinas celebraret. Cic. 2. de Orator. Qui Martia ludicra maximo quotidie civium frequentia celebrantur. ¶ Et item Celebrare, idem quod prædicare, & laudare. [שבח הלל Gall. Celebrer, louer & faire estime. Ital. Honorare, lodare. Ger. Lob, preiß, ehr thun. Hisp. Honrar, loar. Pol. Chwalić, sławić, wysławiać. Vng. Dicsérni, magasztalni, hirdetni. An. To make fame, to honour or worship.] Cic. pro Rab. Hæc mira laus est, quæ non potentis cujusquam manibus, non annalibus monumentis celebratur, sed prudentium judicio expenditur. ¶ Hinc celebrare laudibus ἐπαινεῖν, ἐγκωμιάζειν, & virtutum celebritatem, ἔπαινος, ἐγκώμιον, ἐπιφώνημα dicimus. ¶ Celebrare ludos, est cum celebritate quadam ludos facere. Cicer. 6. Philipp. Ludi Apollinares instituti à M. Bruti nomine celebrati. ¶ Celebrare diem festum, est feriari. [חג חגג.] Idem in Catil. Quapropter Quirites celebrate illos dies cum conjugibus & liberis vestris.

Cēlĕbrātĭo, onis, verb. f. [חג חגה חגיגה. Gall. Solemnité, solemnisation. Ger. Ein solennisierung oder Besteh. Pol. Uroczystość, uroczystowanie. Vng. Ünnepség. Ang. A solemnizing, or celebrating.] Celebrandi actus. Cic. ad Attic. l. 15. De celebratione ludorum Brutinhi assentior. Plin. lib. 34. Quæ domus, quæ celebratio, quæ familiaris dignitas, quæ studia amicorum, quæ ex cunctis ordinem unde?

Cēlebrātŭs, nomen ex parte. [משבח משבח מכבד. Gall. Celebré, honoré. Ital. Honorato, celebrato. Pol. Sławny. Vng. Dicsértes, nevezetes.] Cic. 2. Phil. Sed in rebus celebratis omnis sermone omnia vertari

Cēlebrātŏr.

Celebritas, id est, celebritor. [Vngar. Nevezetesb, dicsöbb.] Suetonius in Augusto: Quoq; Actiaca victoriæ memoria celebrior & in posterum esset.

Célebrito, celebris sio. [Celebrem. Pol. Sławnie czynię. Vng. Dicsöségessé tészem, dicsöségessé teszek. Ang. To worke fame and renowne.] Accius: Ut qualitcunq; ama celebrideat tua. ex Nonio.

Céler, celeris, eris, e. Velox, incitatus, volucer. [מהיר maliz. magyar. Gall. Viste, soudain, legier. Ital. Presto, veloce. Germ. Schnell/ geschwind/ behend. Belg. Snel/ etc. Hispan. Ligero. Pol. Prędki, tworzky, chutny. Vng. Gyors/ sebes. Ang. Quicke/ swift/ nimble.] Cic. ad Oct. virum: O miserum, & in brevitatem celeris, & tam variam Reip. comutationem. Horat. lib. 1. Epist. Occidit hilarem tutus, fortemq; locosti, Sedatum celeres, agilem gnavumq; remissi. ¶ Hinc Celerrimus superlativum pro quo vetustissimi dicebant Celerissimus. Manilius in Iliade apud Priscianum: celerissimus advolat Hector. Celeres dicebantur milites CCC. quos Romulus ad custodiā corporis sui delegerat, a celeritate dicti, quod & bella celeritate iam equites, tam pedites expediti expugnabant. Cicero lib. 1. de Orat. jun.

Célériculus, a, um, Aliquantum celer. [Ang. Somewhat swift and quicke.]

Célério, pen. corr. avi, p. Celeriter aliquid facio, celeritate utor. [מהיר maliz. magyar. Gall. Hastier, avancer. Ital. Far presto, affrettare. Germ. Eylen sollen. Belg. Zich haesten/ doen haesten. Hispan. Poner a lo negocio, apresurar. Pol. Pospieszam. Vngar. Sietik, györsitsdom. Ang. To hasten, to speede.] Virgil. 9. Aen. Tum celerare fugam patrias, nec excedere tendet. Idem 8. Aeneid. ergo iter inceptum celerant rumore secundo. ¶ Hinc Accelero compositum de quo supra suo loco.

Célérítas, atis. f. Velocitas. [מהירה celeritā. magyarsag. Gall. Legierete, vistesse, soudaineté. Ital. Prestezza, velocità. Ger. Schnelle/ Behendigkeit. Hispan. Ligereza. Pol. Szybkość mocność, prędkość. Vng. Gyorsaság, sebesség. Ang. Quicknesse, speede, swiftnesse.] Cic. 5. Verr. Hanc centuriam navis erat incredibili celeritate. Idem 1. Acad. In pedibus celeritatē, in manibus vim ponebat. ¶ Celeritas in malis optima. Sophocles in Antigone: Ἀσχήμων γὰρ ἀνὴρ πόνος ἐν κακοῖς ἐσθλοῖς δ' ἐν πολλοῖς ἐσθλός: id est, Vegetibus malis celeritas optima est. Nihil enim molestius, quàm diu animo discruciari.

Celéritúdo, ĭn. Celeritas. Varr. 3. de Re rust. Locus Actius parabat dictam leporem, à celeritudine, quod levipes esset. [Ang. Quicknesse/ speede.]

Célĭpes, pedis, com. t. Qui levis est pedibus. [לבי מהיר. Gall. Legier de pied. Ital. Veloce. Ger. Schnellig fuß / ringfertig. Hisp. Ligero de pies. Pol. Prędkonogi. Vng. Gyors lábu. Ang. Light and nimble footed.] Cic. ad Att. lib. 9. Venit autem eo ipso die celeripes quem Sulpitius dixerat.

Célĭter, celerius, celeriùs, adverbium. Velociter. [במהירה bimhirah magi. Gall. Viste ment, legerement, soudainement. Ital. Velocemente. Ger. Schnell/ flugs/ geschwind. Hisp. Prestamente, ligeramente. Polon. Prędko. Vngar. Gyorsan. Ang. Quickely, speedily, swiftly.] Cæs. lib. 3. de bell. civ. Ita imperata celeriter fecerunt. Cic. de finib. Celeriùs quæque mutantur, agitantur.

Celériùsculè, idem quod celeriter. Accius apud Nonium: Sed quis est, qui se rationem cursum hunc celeriusculè rapit?

Celériùsculum, aliud adverbium, pro celeriter. Sisenn. histor. libro 1. ait citat Nonius: Quo magis celeriùsculum poterat, in latebras suos dispersit.

Célĕrès, pen. prod. m. t. celetes, Vocantur equi, qui ad cursum soli adhibentur, sine bigis, vel quadrigis. [Polen. Szybkonogie. Vngar. Futasra valo lovak. Ang. Posting horses for swiftnesse.] Latine dicuntur Desultorii, quòd ex his facilè desiliatur. Plin. lib. 34. cap. 5. videtur Celetes potuisse pro statuis equestribus. Equestres (inquit) statuæ Romanā celebrationem habent, ortæ sine dubio à Græcis exemplo. Sed illi celetas tantum dicebant in sacris victoriæ: postea verò & qui bigis & quadrigis vicissent. ¶ Celetes item dicebantur navigia actuaria, quæ unico remorum ordine agebantur. Latini Celoces appellant.

Celetizontes, [κελητίζοντες. Pol. Wyprawiaiący, ciuci. Vng. Sejtelők, lovaglók, futtatók.] à Græcis dicuntur equitantes, & equū celerem regentes. Qua voce usus est & Plin. lib. 34. cap. 8. Hegesias (inquit) Mineruæ, Pythis quæ ex laudatur, & celeuzontes pueri.

Célĕusmă, ătis. n. [הידד hedhadh, vel hedjegz. Gall. Cry de resiouissance, chant de mariniers. Ital. Grido, voce di più persone. Germ. Das singen/ schreyen/ wann man anderen ermuntert etwas zu thun. Hisp. Canto de marineros. Pol. Zachęcanie, pobudzanie, nastroienie do czego. Vng. Fel kiáltás, vagy hívás. Ang. A shouting or crie of the mariners.] Clamor nautarum & aliorum, quum uno aliquid jubente, omnes uniformiter respondent, quasi sibi invicem jubentes. Mart. lib. 3: Quorum per vada tardā navigantes Lentos sigtis ad celeusma remos.

Celeustes, celeustæ, m. t. [κελευστὴς. Germ. Ein ermaner/ der da schreyet der da ermahnet.] qui remiges hortatur, quasi navigationis moderator: quia Plauto Latine Hortator appellatur, quòd ea hortamenta facta, quæ verbo Græco Celeusmata dicuntur, ut ait Latinis. Budæus.

Celtis. Panis ex frumentis confectus, qui Hispaniis præcipuè in usu erat. Gens Celtica Galliæ. Plin. lib. 22. cap. ult. ¶ Et item Celtis Apollinis oppidum, in tractu Pentrorum, non procul a Segontia, cujus in meminit Strab. lib. 6. Et Ptolemæus l. 2. cap. 2. Vulgo Celsa in terra de Berre.

Celsă. f. p. dicta est, quòd in ea celerius, quæ esse volumus ascendantur. [אוכר celar. Gall. Celier, grenier, escuyer, chambre. Ital. Cella, granaria, dispensa, camera. Ger. Ein Keller/ ein Speiskammer. Hisp. La cilla, o camara de vianda. Pol. Piwnica, spiżarnia. Vngar. Tarlo, hàz, czárhàz, pincze. Ang. A buttrie, a storehouse.] Græci ἀποθήκην dicunt, in quā res eiusmodi, & potulentæ reponuntur, quamvis proprie ἀποθήκη cella vinaria dicit. Cicer. Attic. lib. 14. Atticam meam gratias mihi agere de matre gaudeo: eui quidem ego curam, vidam, cellam, ne tu acidā. Capiuntur Cella figu. Ecclesiastica, pro ratione adjectivorum, quæ illi junguntur. Cella vinaria, olearia, Cella olearia, Græcè Cella tritaria, Cella pomaria, Cella lignaria, Cella libraria, Cella casearia. Denique omnis locus, in quo quid reponitur, Cella dicitur. Cicero de Senect. Semper enim boni assiduique domini refertæ cellæ vinariæ, oleariæ, melariæ & pomariæ. Terent. in Adelph. Nam me in cellā aliquam cum hac concludam. Virg. ité à Greg. Tyo. in cavernas Cellas vinarias, quam artè distendant nectare cellas, videbimus. ¶ Item locus in quo hæc servantur, sui ungunturque baluea, Cellæ dicuntur. Vnde Cellarium cellam, seu gleariam & repotariam dicimus. ¶ Cella item pars templi restricta, in quam ingredi cuivis fas non erat. Ædes. Vitruvius apud Gel. legitur: Sequentem in Capitolium sepè venit, assiqueque cellam Jovis aperiri, tonantemque eum consalutare solere. Livius libro 3. In cella Jovis optimi Maximi habitare deos.

Cellă, æ. f. Per diminutivam à cella. [Celeczka mała, celeczka. Pol. Komorka. Vng. Pinczecske. Ang. A little cherrie.] Terent. in Eunuch. Quum in cellulam ad te primum omne congeram clanculum. Col. lib. 8. cap. 9. Receptacula non tanquam celeria loculamenta, vel cellulas cavatæ efficiuntur.

Cellārĭa, Locus ubi conditur vinum. [אוכרין אוכרין. Gall. Celier. Ital. Cantina, stanza del vino. Ger. Ein Weinkeller. Belg. Een Wijnkelder. Hisp. Cilla para vino. Pol. Komora winna. Vng. Pincze. Ang. A cellar.] Plautus in Mil. Ego ejiciar e cellaria. ¶ Et Cellaria, Quæ pro esui cellæ. [מכלת. Græcum. Homerus. Gal. Despenses, qui a en charge de donner ce de manger. Ital. Donna che governa la dispensa. Ger. Ein Kellerin. Hispan. Despensera, bastimento.] Plaut. in Mil. Lampridem, quia cibaria rus, succenset cellaria.

Cellārĭus, a, um. f. quum cella ætate ejus est penuaria promendo vel condendo. [מכן מכון. Gall. Despensier, maistre d'hostel, qui a la charge de donner ce de manger. Ital. Dispensa ata mensa, dispensiere. Ger. Ein Kellermeister / Speiß meister. Belg. Kelderman. Hisp. Bodeguero. Pol. Piwniczny, kłodnik. Vngar. Kelczár. Ang. The steward, that maketh the reckonings.] Colum. Vicibus & potatione hausde à cellariis provocatur. Plaut. in Capt. Promce quod vis, tefacio cellarium. ¶ Hunc etiam Promum condum appellabant. Plaut. in Persa. Promes & condus tuus, proscriptor prodi. Asian. Promusque, quia condus magis.

Cellārium, rii, n. f. Cella, repositorium. [מכון אוכר מכון. Gall. Celier. Ital. Dispensa. Germ. Ein Keller zu Speiß kammer. Hisp. Cilla. Pol. Spiżarnia, piwnica. Vng. Tárház, pincze. Ang. A buttrie, a cellar.] Videtur cellaria dici, qua Græcum. Penarium. ¶ Hanc & Cella promptuaria, seu promptuarium appellant, in quo condantur, & ex quo promuntur ad victum necessaria. Plin. lib. 30. cap. 13. Quorum agri cuiusque minorem modum obtinuere, quam cellaria, cellaria. Idem & Penaria, & Penaria, seu penaria cellæ à penu nuncupantur. Cicero Ver. M. Cato sapiens est cellam penuariam Reipub. ejusque nutricem plebis Romanæ, Siciliam nominavit. Hujus diminutivum est Cellarium.

Cellāris, re, adject. [Celarzowy. Vngar. Pincsébéli hogy való.] ut Columella. Cellare Col. lib. 8. cap. 8. Hæc cadem ratione palam hostes celantibusque cellaria, quæ maximè facere cōsuevit.

Cello, is, dicit Priscianus, Antiquissimi usus est hoc pro cedo: nunc compositis tantum utimur, Excello, & Præcello, cujus significat Excedo, & antecedo. Vide in diminuto, CELLO.

Cēlo, as, āvi, ātum, Abscondo, clam habeo. [סתר hebraicum. סתר subst. סתר clandestinum, absconditum. Gall. Cacher, celer, cacher secretement. Ital. Celare, occultare. Germ. Verbergen/ heimlich halten/ verhelen. Belg. Verbergen/ bergen. Hisp. esconder, o ocultar. Pol. Taię, ukrywam. Vngar. Titkolom, elrejtem. Ang. To hide, to keep secret, to conceale.] Colum. in medio cum alio duntaxat actui. Cic. 1. de Nat. Deor. Nec tu me celas, ut Pythagoræ silebat alienos. Lactant. lib. 3. Virum ne prostituatur fugitivus, aut fœvel pellicatur domo vendere, an celabit cum poterit. ¶ Modò cū duobus. Plaut. in Bacch. Accepi pol fecisti rectum, ne celatum alium,

quum ipsum sapiunt ne clavisti, & patrem. Eadem modo Graeci [illegible] q. Interdum latet animus occultus habet datorem. Terent. in Phorm. Si hoc celetur pars, in meretum. ¶ Modò cum ablativo, mediante præpositione. Cic. Terentio: Sed Basilus unà me de hoc locuto celavit. ¶ At quid patiar exponitur, res live personam, quam eius aliquem celavit, ponitur in comparativo. Terent. in Eunucho: Vbi ei, dum celatum non patet.

Celatus, a, um, Occultatus, Absconditus. [מכסה nebelah, מכסתי mecuseh, [illegible] Gall. Verborgen. Ital. Nascosto. Germ. Verborgē. Hisp. Escondido, encubierto. Pol. Zakryty, zatayony. Vng. Elrejtett, el titkolt. Arg. Hidde, kepen dyght.] Terentius Andriam cum exclamatus Pamphilus hanc dissimulatam amorem, declarationem indicat. Cicero pro Cluentio: Non est profectò de illo vetere celatum maiorum. Celatus Oppianico hoc consilium multos cogitarunt.

Celitùs, adverb. Clam, occultè. [בסתר bastheer, בסוד besod. Gall. Verborgenlick, couvertement, secrettement. Ital. Nascosamente, celatamente. Germ. Verborgē, heimlicher weis. Hisp. Escondidamente. Pol. Skrycie, potaiemnie. Vng. Titkon. Arg. Priuelie, [illegible].] Cell. lib. 12. cap. 15. Siennam citans lib. 6. Historiarum: Quam maximè celatim poterat, ipsi duci disponit.

Celox, ocis, f. t. Navigij exigui genus fuit, quod velocissimum ardore agebatur, à celeritate nomen habens. [illegible] Germ. Ein Segelschiff. Belg. Een Seeschip. Pol. Łodka prędka. Vng. Sebes hayo hanu. Arg. A brigander.] Plautus Mil. Quò hanc celerem conscendam. Apul. lib. de Repub. Qui celocem regere nouit, onerariam non potest. Eam Rhodii venerantur.

Celsus, celsa, celsum, Altus, Excelsus, Sublimis, excelsè, clarus, excelsus. [רם ram, גבוה gabóah. Gall. Haut, esleué. Ital. Alto, eminente. Germanicè, hoch. Hispan. Cuesta, alto. Polon. Wysoky. Vngar. Magas. Arg. High.] Plinius lib. 11. cap. 24. Formicæ, celsiorisque cuniculi sunt fore. Cicer. de Natur. deor. Quæ primùm eos bumo extulerit, celsos & erectos constituit: Deduci quidam volunt hoc nomen à Cello antiquo verbo. Festus à Græco κέλης, quòd qui equo vehuntur, sublimes sint.

Celsitudo, inis, f. t. pro excellentia. [רוממות romemóth, גבהות gabhóth. Gall. Hauteur, eminence. Ital. Eccellenza, grandezza d'animo. Germ. Hochheit. Hisp. Altura, grandeza de animo. Pol. Wysokość. Vngar. Magasság, nagyság. Arg. Highnesse, excellence.] Valla in Herodoto.

Celsitùs, ratis, Altitudo, excelsitas, elatio. ὑψηλότης. Cicer. in Officiis Celsitas animi, & magnitudo.

Cēlsis, Et arbor est Lycij, magnitudine pyri, in Africa, & potissimum circa Syrtes nascens, qua Lotos appellatur. Auct. Incolæ ejus celebriores, alioquin ita videntur: sic fiunt magnitudo fabæ, colore croci. Tam dulcis his cibus est, ut omnem eius gentis tetra que ederit. Si quidem Lotophagi nominantur. Plin. lib. 13. cap. 17. ¶ Lotos sylvestris in odori genere, cui flores lutei sunt, specie corni barum inglandem reputentes. [Pol. [illegible]. Arg. A medle.]

Celydrus, Lege CELYPHVS.

Cementum, Vide CAEMENTVM.

Cēmis, xvoris, Herba est, apud Plin. lib. 27. cap. 8, cujus descriptionem ideireo praetermittere ait, quòd solis in unguentis usui habeat. Dioscor. lib. 4. eandem esse affirmat cum conopodio. ¶ Cemus autem videtur appellata ex Coria, sive calycis figura: unde etiam pusilla Atheniensis ita nominabatur, per quam suffragia in subjectum vasculum, quod Cadiscum vocabant, demitti consueverant. Vide Ruellium lib. 3. cap. 120.

Cemus, Græcè κῶμος, binnulus, cervus, sive idem quod κῶμος: quamvis aliqui κῶμοι volunt progredi in pascua. Cemum Græcè κῶμος Aristoteles, & idonei fere omnes à cervo non distinguunt. Alii primo gemitus tantum cervos procos vocant. Ab hoc animali Procomesius quoq; appellatus est. Nam Ophion quod Saphon à quando ferebat, intercidisse creditur. Cervus non erat, sed animal pilo ac dentibus simile, cervo minus Barb.

Cenchramides, ἐγχραμίδες. Pol. Ziarnka ſęgowe. Vng. Kápás fiegemag.] Fiorum grana, ita dicta à molli similitudine, quod Græci ἐγχρὰς vocant. Plin. lib. 15. cap. 15. fruxenta appellat. Ficis molli omnibus tales fructus maturis fructuosa inesse.

Cēnchris, inis, Et [ἐγχρὶς. German. Ein Wasserschlange. Polonicè. Rana. Vngaricè, Nyerö kígyo. Arag. Carbul.] Avis ex aquatilium genere, quam Arist. l. 6. de Animal. fœlam ex adverso gignere, quaternia, & eo plura ova parere dicit. Plin. lib. 29. cap. 6. Tauris simum alogines extenuatrem cochlearum cinis. Cinerem cenchridis. Dicta Cenchris, quasi miliaria, Latine Linea in vocis Tuscorum appellant. ¶ Est item Cenchris serpens maculis plena, Thebano mannorisimilis. Lucan. lib. 9. Et semper retro lapturus lumine cenchris. Plin. Iuris ille notis, variatum augurat eum. Plin. lib. 20. ex eadem: Serpillum adversus serpentes efficax, maximè cenchris, & scolopendras.

Cenchrites, ἐγχρίτης, Gemmæ species, quæ velut sparsis mi-

ligranis distincta videtur. Plin. libro 37. capite 11.

Cenchrón Adamantis genus est, quòd granum magnitudine ἐγχρὸς cognominatum dicunt. Plin. lib. 37. cap. 4.

Cendrāpisum, [illegible] Gall. Vne espece de pois. Ital. Sepolchro, cavolo dapoſto nome. German. Ein Hirsegras. Hisp. Sepolchro verde y vano. Pol. [illegible] grob. Vngar. Csirke kapasztá. Arg. [illegible].] Vacuum sepulchrum, cenotaphium vacuus dicitur, & τὸ κενὸν sepulchrum à Græcis sepelire. Fit enim ut capta, quæ per mare tempestate exequiis mortuorum. Virg. 3. Aeneid. describit Cenotaphium sic:

Solennesque mihi fortè capes, & triſtia dona
Libabat cineri Andromachè, manesque vocabat
Hectoreum ad tumulum viridi quem cespite inanem
Et geminas, caussam lacrymis, sacraverat aras.

Quo loco Servius tumulum inanem cenotaphium esse dicit. Cenotaphium autem ait, adhuc superstitiosa vetustas opinata, qui ire debebant defunctorum animas. Ubi non sepulchri carmen legi, figuram paladem humari non posse. Vnde in sacerdotibus inventum est exequiarum genus, quod Terræ injectionem vocabant: ut etiam is, qui naufragio periisset, aut quorum corpora haberi non possent, justa persolverentur. Tumulum itaque exequiis, aut alia materia congerebant, ubi absente defuncto cadaver, tanquam præsente, solenni quodam more exequias peragebant. Hujusmodi autem sepulchrum, in quod nulla illatæ erant reliquiæ, Cenotaphium hoc est, inane sepulchrum vocabatur. Suetonius honorarium tumulum appellat, in Claudio. Cæsarius, inquit, exercitus honorarium ei tumulum extruxit: circa quem decursus sacrorum quotannis militi decurrerent. Gallaraniique civitates publicè supplicarent. Quibus verbis significat cenotaphium. Dicto in Germania extructum, quum corpus ejus Romam devectum esset. Sic vocari potest hodie, quas representamus in anniversariis exequiis vocamus. Budæus.

Censĕo, censes, censui, censum, pen. cor. n. Exactissimo, puto, arbitror. [חשב chasháb, דין din, כס chas, שפט shaphat. Gall. Penser, estimer, iuger, estre d'auis. Ital. Stimare, pensare, giudicare. Germ. Schetzen, rechten, meynen. Belg. Schatten, meynen. Hispan. Estimar, pensar, juzgar, preciar. Pol. Mniemam, sądzę, myślę. Vng. Vélem, ítélek. Arg. To think, esteme, iudge.] Terent. in Eunuch. Censen' posse me obstringere, &c. Liv. lib. 6. Bell. Pun. Censet eò verisimilem gloriam Fortunæ. ¶ Item constituere, deliberare, sententiam dicere. [illegible]. Nam sententiæ censet quum tenerent à dicendo eo, quod sibi videtur, assentior, quã alienam approbat. Cic. in Cæcil. Quid tenatus censuerit, exponam. Idem pro Flacco: Cujus patrem armis pellendum, à suis mœnibus censuisse. ¶ Item Censere, siccentere sic. Erat. Vare. Ne vobis censeam, si adhuc retexuit. ¶ Item Censere, facultates æstimare, & in censum redigere: quod quinto quoque anno Censores Romæ facere solebant. Cic. de Legib. Censores populi, civium soboles, familias, pecunias que censento. ¶ Item censere sua bona, idem est ac quando, quod prius dixi, aque Censores. Cic. pro Flacco: In qua tribu denique ista prædia constituisti? loquitur enim non de Censore, qui censere civium facultates solebat: sed de Domino quodam, qui apud Censorem cuncensus agebatur, ita prædia profitebatur. ¶ Est etiam Censeri deponens, dem ich gemeynet, quod profiteri, & sua bona censere. Cicer. pro Flacco: Verum esto: gloriosus fuit civis laudi magnum, agri numerum censeri. Et paulò pòst: Census præterea nummorum pecuniæ centum triginta millia, &c. Census est mancipia Amyotæ. Idem: Ac primò pertimui, cum te audissem servos meos esse censeri. ¶ Composita à Censeo sunt, Accenseo, Percenseo, Recenseo, Succenseo.

Censĭtus, adject. ut Censui agi qui ami & vectigal ære civili penderant. Festus.

Censĭo, onis, f. t. Cæsigatio. [מגדר migdár, מכסה mecuseh, מגדר migdár. Gall. Estimation, ou estimation, ou estimacion. Ital. Cæsigazione, censimento. Germ. Ein Straff. Belg. Een pene. Hisp. Cæsigamiento y estimamiento. Pol. Czynsz, miara. Vng. Vetés, fizetés. Arg. Chenement, punishment.] Vide Cæsionem facere exercebantur Censores, quã multam cuipiam irrogabant, vel equitio quã adimebant, vel senatorem lenatu movebant, vel quempiam expleba ærariũ faciebant. Plautus Rud. A Jove quibus nec censionem semper fuisse. ¶ Censio militaris vocabatur, quũ militi rauli de nomine, ob delictũ militare, aliud erabat ut hastas daret.

Cēnsĭo, onis, idem est quod census impositio. [Pol. Danina. Vng. Adó vetés.] Sparmianus N. gratidem Palæstinis ruinantibus, ut annum censum levarent, idcirco quòd esset gravata, respondit: Vos terras vestras levari censione vultis, ego verò etiam aërem vestrum censeri vel eo.

Cēnsĭor, oris, masc. ver. ab antiquo verbo Censio, is, quarta declinationis, idem quod censor. Vlp. in l. Forma. ¶ Item auctoritatem, l. de cens. Item æquitatem cebet admittere censitor, ut officio ejus congruat.

Cēnsŏr,

Censŏr, oris, m.t. qui censuram geris, præfectus morum. מוכיח mocheach מוכח mocheh מוכיח mokhiah מוכח mokhah מוסר moser. Gall. Censeur, qui reforme et reprend les mœurs & de la police. Ital. Censore, correttore. Ger. Ein Schetzer, ein Straffer. Belg. Een straffmeester. Hu. Ki veri de hasznos y czelemhez, corrigidor. Pol. Dozorca, strzegacz, ochmistrz. Ung. Vigyázó, intéző, ítélő. Ang. A reformer, or correctour of manners.] Censores magistri morum erant, à censendo dicti, quòd illis summum arbitrium esset de civium moribus castigandis. Vel à celo, quòd quinto quoq; anno populi Rom. censum agerent. Varr. Centoria ad cujus cognitionem id est, arbitrium conferretur populus. Cic. 3 de Legib. ex Leg. xii. tabul. Censores, populi ætates, subolem, familias, pecunias q; censento: urbis templa, vias, aquas, æraria, vectigalia tuento. Fest. Censores dicti, quòd quisq; tantum sua æstimare, quantum illi censuissent: quod nō abtorsum ceteris rerum & morum censores erāt. Vide Plutarchum in Aemilio. Censura maximæ omnium magistratuum reverentiæ, plurimæ potestatis, tùm in aliis rebus, tum maximè ad morum emendationem. Nam senatores è senatu removere, possent equitibus equos adimere, ex plebeis ærarios facere, notare etiamnia, censum agere, lustrum condere. Erant autē duo Censores, qui quinto quoq; anno creabantur. Vide Liv. l. 4 Dec. 1. ubi docet Censores ab agendo populi censu nomen fuisse sortitos.

Cēnsŏr. Quinquennia primùm fuit censorum imperium, ex lege, quæ Gegania Macrino II, Quintio Capitolino v. coss. lata est: qua simul illud sanctum, ut è gente patricia crearentur, sed eam legē sexcento post Mam. Aemilius dictator correxit, lege lata, ne plus quàm annua ac semestris censura esset: gravis enim omnis diuturna potestas in libera civitate. Censorum erat munus, civitatē censere, vectigalia locare, vias aliaq; tuendi notatio autē, & animadversio in improbos cives nō ejusdem erat generis, senator senatu movebatur, eques equū publicum perdebat: plebeius in Caerite tabulas referebatur, & ærarius fiebat: hoc est, ferēdi suffragii, & capiendi muneris publici potestate omni privabatur, qui tantū ad æra pro suo capite, tributi nomine, perferenda civis esset. Caerites enim, inquit Fest. pro sacris bello Gallico receptis, custodiaq; municipes sine suffragii jure facti, consultumq; id, ut civitatis Romanæ honorem quidē caperent, negotiis tamē atq; oneribus vacarent: hinc tabulæ Caerites appellatæ, in quas cēsores referri jubebant, quos notæ causa suffragiis privabant: dicebantq; ipsi censores, quod cuiq; ordini senatui eratdecernatori, ne in senatu esset: equiti, ne equitis insigne publicum equum, & anulum aureum haberet: plebeio, ne suffragium ferret: quodeorum præterea posset adimi, nihil erat suffragii potiùs amissione sequebatur amissio simul omnium munerū publicorum: sicuti, suffragii jure cōcesso, scimus honorū simul & munerū omnium partem esse datā. Erat ne civi Romano senatori, dives aliquis, præter ordinis amissionē, alia pœna? erat ea tamen interdum non modò aditu curiæ prohibendi: verumetiam tribu movebatur, in ærarios q; referebatur: moveri autem tribu, est ex tribuum ignobiliorem transferri, ut ex rustica in urbanam, vel in aliam rusticam minus honoratam. Aemilium quidē Mamercinum, quòd censuræ tempus minuisset, à cēsoribus & senatu ejectū, & tribu motum ærariumq; etiam, cēsu octuplicato, esse factū, Liv. lib. XXIX. scriptum accepimus: eademq; modo cives Romanos ordinis equestris non modò equo publico privatos, verumetiam in ærarios relatos esse, ex Valerio Maximo, aliisq; didicimus. Censoriam autem notam, argentigenommia, qui succedebant, censores plerumq; solebant: aeque etiam, quod censor unus haberet, id alter fere è mutabat: præterea notatos à censoribus publicam in locum restituere vel judices, recognita & judicata, suis sententiis, vel populus ipse suffragiis & poterat, & solebat: quòd si quis è senatu ejectus, neque à censoribus sequentibus, neq; à judicibus, neq; à populo in integrum restitutus esset: non habebat in senatum redeundi viam, si honores illos demùm populi suffragiis consequeretur, quos qui gesserat, ita etiam ei cēsor in senatū à cēsoribus nō essent, patere tamē curiam leges jubebant. Causæ, quibus cives Romani à cēsoribus notarentur, multæ traditæ ut, si quis cēsentis verbis peierasset, si, cui esset in provincia, factos dimisisset, si pecuniam accepisse ob rem indicandam putaretur: si propter ærtis magnitudinē prædia mancipasset: si paulò esset insolentior in sumptu: quæ de re verbo sunt hæc apud Gellium lib. IIII. Cornelium Rufinum, bis consulatu & dictatura functū, censor Fabricius senatu movit ob luxuriæ notam, quòd decem pondo argēti factū haberet: notabantur etiam qui frugaliores equos haberent, quibus annuus publicus adjiciebatur: omnium denique rerū nomina male audientes, ut furti, peculatus, captarum pecuniarū pro facto, quarū criminum tum pia judicia vocabātur: censorius notabatur tamē idē illarum ipsarū rerum potēs nullius solutus, jus tuū, censorii animadvertione adeptum, sepè recuperaverint: neq; unquā is, in quas animadverterent censores, præterea vel magistratū capere, vel judicem legi, vel alterum accusare nō licuit. In censis pœna fuit gravissima, bonorum, & libertatis amissio: eamq; significat quidem Liv. quum ait l. 1. Servius censum maturavit metu legis de incensis latæ: narrat autem apertè Dionysius: καὶ, inquit, ἀτιμίαν ἐπέθηκε τοῖς μὴ ἀποτιμησαμένοις, καὶ ἐλευθερίας ἐστέρησε, καὶ δούλους ἐποίησε τοὺς ἀτίμους. Ex nostro lib. de Legib. & ex libro de civitate Romana.

Census, egregia multa sunt, nec à multis animadversa, quæ de censu civium Romanorum à veteribus tradita sunt colligere. Censebantur cives Romani, non ad ætatē ferendis armis: sed ad munus hoc est, ad annos XVII. pervenerant: quæ vitæ quòd existimasse, sed à quo primùm die nati essent: nam si rebus dubiis tantum censi essent: Serv. Tullio regnante, qui census hic institut. Romæ fuisse civium humanum ducenta millia: quidem Livius octoginta millia: Dionysius etiam plures in primo censu commemorat: necesse est, eos, qui nondum per ætatē gestare arma possent, (omitto senes affecta jam ætate ob similitudinem vitæ domi sedentes, aut in lectulis cubātes) haud sanè pauciores ducentis millibus fuisse, tantoque maiorem numerum fuisse civium servitutem atque necessarium videtur: quod certè ad æstimationē quidem judicii mei, vix est ut credi possit: demus, id quod verum est, urbem Romam quinque regum virtute, ac sapientia rebus omnibus vehementer esse auctam: annorum verò CLXXIII. spatio (in hoc enim regum principio Servius sextus, census ille initus) incrementa fuisse tanta, ut capitum civium millia, quæ sunt è multitudine in una aut altera Lutopiæ urbe vix, aut fortasse ne vix quidem inveniantur, numerata sint, ita simile veri non est, ut nos ait. simile videatur. Ipse etiam Liv. l. b. IIII. cum ait: Q. Fabio T. Quinctio coss. censa civium capita CXXIIII. millia, CCXIIII. præter orbos, orbas quæ nullam ætatem, nisi exceptis, nullumne sexum censu excludum, satis indicat, id enq; l. b. LIX. significat, qui inquit: Cela sunt CCCLXVIII. millia, DXIII. præter orbos, & viduas. Quæ si cui dubia videntur argumenta, Dionysii Halicarnassei legat historiam: ex quo veteres, quæ sunt libri, non modò cujusq; rei esse æstimatur, quod autem Livius, scriptor quandoq; parum diligens traditi, verumetiā ætates omnium, uxores, liberos, loco ubi habuerint, vel in urbe, vel in agro, publicis in tabulis notarū, planissimè ostenditur. Quod autē ad liberorum ætates eos item nuncupatis esse censos, idem Dionysius eodē in loco significat. Virū verò, qui extra pomœrium, an fuit qui intra pomœrium habitarēt, censerentur, dubitare nō licet: quū ab eodem & de agro Romano facta mentionē videamus. Erat de tabulis Romanis cēsus ex Dionysio. Sic de municipibus, postea quàm communicari cœpta civitas est, planè constat ex eo Paeti am loco: Convenerat ex municipiis cujusvis modi multitudo, aut propter comitia, suffragiorū causa, aut ludorū, aut ut censerentur: nec tamen obscure idem significantia illa verba pro Cluentio. Illam tabulas publicas Latini censorias corrupisse, decurionesq; universi, adjecerunt: certè enim de tabulis id intelligi, in quas censores quū civium Romanorū census agerēt, municipum nomina retulerāt. Coloni ante bellum Punicum secundum nō censebantur: ait enim Livius sexto l. XXIX. Duodecim colaniarum, quod nunquam antea factum erat, decretis cēsoribus censum acceperūt: ut quanta cuiusq; numero militū, quantū pecuniæ valerent, in publicos tabulis nuncupēta tabulas. Censebātur quinto quoq; anno. Lustro scilicet cōfecto, qđ integrum quatuor annorū spatium fuisse tam est, ultra quadriennii intervallum, vel bello, vt. domestica dissidia, vel alia casu, sæpè prodūctū esse census observavimus. Magistratus huic muneri præfuit, primùm, qui lustrum nuncupare, regebat duo postea. Servius & Superbus sex. Etiamque regibus, consulibus: deinde cuū consules bellis impedirentur, censores qui ab re nomē acceperunt: Census in toto Etrusco fuisse in campo Martio condebatur. exitus fas, ove, tauro, quod sacrificium de solitaurilia, & suovetaurilia vocant: de lustro Livius, Dionysius, omnes historiæ narrātes de censu inde confecto, quod equites trabeatos per medium forū ibes. Quamobrem ante censores suam manu equū traduxisse. Livius, Valerius, Suetonius, Plutarchus affirmāt: qua in re significāda, verbum nanvchere, veteres hoc est celebrem interpretari. Censo, inquit, dixi, quòd si equites in foro censebantur: de iisdem, quæ habitat quisque civis, quæ in centurias distributa erant: hoc est, ex censu quisque census, quæ res familiaris esset, æstimato, censebatur: qui centū millia, cōvectandas possiderent, in primam classē, qui infra centum usque ad septuaginta quinque, in secundam: ad quinquaginta millia, in tertiam: inde ad viginti millia, in quartam: ab eo ad undecim millia, in quintam: illi verò, in extremā ex qua secuit, ut decuriones equites. Senatores omnes in prima classe conferrentur, quando quidē neq; decurio poterat esse, qui centū millia nō haberet: neq; eques, qui quinquaginta millia: nec; senator, qui octingenta millia. Fuit ea res vero XXXV.

tribus, non in centuriis, sed in sua quæque tribu censum esse crediderunt: nactores eorum clarissimos viros, nominis Lor cubus functus, scriptus inquit, censores M. Livium Salinatorē, C. Claudium Nero nem, in suis utrumque tribubus, nulla facta dignationē notarum, censum esse. Liv. lib. XXIX. perperam demandatis verbis. Equitū denique centus agi cœptus est, & ambo forte cōsules equum publicum habebāt: qui ad aquam Pollā forte cōsules equum publicum habebāt: qui ad aquam Pollā forte cōsules equum publicum habebāt: qui ad aquam Pollā

mus facere centones. Plaut. Epid. Quod tu, inquit, alium quæras, cui centones farcias? id est, quem ex gloriosis mendaciis & contaminatis fabulamentis despicas.

Centunculus, m. d. dim. à Cento, pro vili ac sordido strigilo. [Ἱμὰς ῥυπαρός. Pol. Λεπτὸν ῥάκος. Virgar. Tódas or fódog pokrovenka.] Senec. lib. 11. Epist. Diminut. accipit, in contumeliosam similit. ¶ Accipitur & pro vilitori operimenti genere, quod clitellis subtrem solet. Liv. 7. in Vrb. Muris strata detrahi jubet, ne is tantū centunculis cluderis. ¶ Centunculus item, teste Dioscor. à Romanis, vocatur herba, quam Græci Gnaphalion, & Chamæpitys vocant. ¶ Ratio nanciscitur tracta videtur à mollibus foliorū lanugine, qua ad infercindos centones conferti copia supplere possit. Vide Diosc. lib. 3. cap. 122. Plin. item lib. 24. cap. 15. autor est. Centunculi Italis appellati sunt tertia clematidis genus, rotundis foliis, ad similitudinē capitis pendulata jacēs in arvis.

Centonalis, Ruta sylvestris apud Dioscor. lib. 3. cap. 61.

Cendonicentum id est, Absynthium marinum. Dioscor. lib. 3. cap. 26.

Centrinæ, Calices in scrobibus, sinus apum ignavia mellisque fimi es.

Centrum, Latinè punctum in sphæra, orbe aut circulo, medium à quo lineæ rectæ ad extremitatem ductæ inter se sunt æquales. [קדקד kódkod. xéntron. Gall. Centre, le point du milieu d'un cercle ou sphere. Ital. Centro. Germ. Mittelpunct. Hisp. Centro. Polon. Punkt srzodkowy. Virg. Kóllo. Ang. The middle point in a round thing.] Apuleius in colorum gradibus Cardinem, inquit, mundi, sic enim dixerim centrum, habet tellus. Cic. 1. Tusc. Persuadent enim Mathematici terram in medio mundo situm ad universi cœli complexū, quasi punctū indistabilitatis, quod Centrum illi vocant. ¶ Centrum nutrimenti dicunt quidam veluti duriores nodi, ad cleri similitudinem, in imis seminis partibus inventi. Plin. lib. 16. cap. 10. ¶ Inveniuntur & in quibusdam arboribus, sicut in nucibus, centrum dicit. durius clavo similes, in nuce terra. Et quædam fortè accidunt, lapide excepto, aut compactibus in corpus, aut alienis arboris ramo. ¶ Ellerum Centrum cyathi quidam vinum, durum & fragile, quod & falerno appellant. Plin. lib. 37. cap. 2: Infelicantur crystalli plurimis vitiis, scabra, ferruginē, maculosa nube, occulta aliquando vomica, puncto fragili, centro, & sile appellato.

Centrālis, adjectivum, κεντρικός. Plin. lib. 2: Quindecies & plurībus fuerit, quām terra centralis intervenerat.

Centrōsus, a, um. [κεντρώδης. Polon. Drzewy ostrzami kolczysty albo skamieniały. Virgar. Fás kemínes mondáls es fólis.] ut, Centrosa scrobs: id est, lignum ita admodum durum, veluti centrum quod in marmore, vel in pyro invenitur. Plin. lib. 37. cap. 7: Adulterantur vitro similia, sed cote deprehenduntur, sicut alia gemmæ factitiæ molliore crustæ materia & fragilis, & centrosa scrobe deprehenduntur & pondere, quod minus est vitreis, aliquando pallidis argenti modo relucentibus.

Centum, Numerus numerale & indeclinabile. [ΠΝΗ méah. κατόν. Gal. Cent. Ital. Cento. Ger. Hundert. Belg. Honderd. Hisp. Ciento. Pol. Sto. Virg. Szász. Ang. An hundred.] Cic. pro Mil. Hi centū dies pœnes accusatorem quo fuissent, ab eo ipso accusatore producti sunt. ¶ Accipitur aliquando Centū indefinitè pro pluribus. Sic Centum greges apud Horat. 2. Carm. Od. 16. & Centum juvenci apud eundem, loco pōd. Centum pueri anni, 4. Carmin. ¶ Compolita tamen variantur, ut Ducenti, æ, a, Trecenti, Quadringenti, Quingenti, Sexcenti, Septingenti, Octingenti, Nongenti.

Centēs, adverb. [ἑκατοντάκις. Gall. Cent fois. Ital. Cento volte. German. Hundertmal. Hisp. Cien veces. Pol. Stokroć. Virg. Százszor. Ang. An hundred times.] ut, Centies circūspicere prius quam, &c. Plaut. Rud. Centies hi Stichique. Cic. 1. Phil. Decenties, Trecenties, Quadringenties, Quingenties, Sexcenties, Septingenties, Octingenties, Nongenties.

Centenārius, [ἑκατοντούτης &c. Gall. De cent ans, de cent livres ou telles choses. Ital. De cento anni, di cento libre &c. più simile. Germ. Das von hundert iahren seyn pflegt, oder hundert gulden antrifft. Hisp. Cosa de numero de cien. Pol. Ἑκατονταετὴς ἡλίου ἐγγὺς πάντων. Virgar. Száz, száznyi, száznyi. Ang. Of an hundred years or age, of an hundred pound weight or value.] & similia in aliis denotant nō multiplicationē tui, sed numeri aliarum rerum, quæ nō nominātur ut, Lapis centenarius, nō quòd centuplus fuerit cæteris lapidibus. Homo centenarius, nō quòd ille centū gemmas, sed quòd habeat centum annos. Centenarius nummus apud Græcos. Varr. 2. de Re rust. cap. 5. ἑκατόνταλλος νόμισμα. ¶ Centenariæ scenæ dicebantur, in quibus lege Licinia non plus centū sibis hoc est, centū assibus impendebatur, quæ erant nummi breves ex ære. Festus. ¶ Centenarii item illi dicuntur à Turcofultis, qui centum mille aureos possident, qui à veteribus, ut ait Alciatus, dicebantur Centū.

Centēnus, a, um. [ἑκατοντούτης. Gall. Decent. Ital. De cento. Germ. Das ju hundert gehört. Hisp. Cada vez cien. Polon. Stokrotny. Virg. Százszor való. Angl. Of an hundred.] Plin. lib. 11. cap. 1: Erat maxime vetustatis patiens, cētenis durare annis, obtinendum exemplā prodidēre hoc est, centum. Idem lib. 33. cap. 10. Non erat apud antiquos numerus ultra centū habitus. & hodie multiplicantur hæc, ut decies centena milia, aut sæpiùs dicitur. Virgil. 12. Æneid. Jugavis Auletes, centenā de arbore fluctum Verberat assurgens. hoc est, centum ingentibus remis.

Centesimus, a, um. Proprie ordinis numerus est, significans postremum, vel unum ex centenario. [ἑκατοστός. Gall. Centiesme. Ital. Centesimo, ma ce per uso. Ger. Der hundertst. Hisp. Cento postrero en orden. Pol. Sty. Virg. Századik. Ang. The hundredth.] Plaut. in Milit. haud centesimā Partem dixit: neq; otium est, id possem exprimere. ¶ Interdū multiplicādi vim habet, & pro centuplo accipitur: quā dicimus. Centesimū fructum agere: id est, centies tantum quantum semēris acceperat. ¶ Centesima singes, idē Plin. lib. 18. cap. 9. ita appellat regio Gallica, de fertilitatis exemplo, ut centesima fruge agricolæ serus redderet terra. ¶ Centesimæ Calendæ, dies festus vocabat centesimum mensem de Centesimis Calendis, quod fiebat hoc est, intra annos octo, & mensēs quatuor antequam Augustus in Parcæ.

Centēsimē, sine. [Pol. Setna ydma mogłaby pod wszelkie oddanie przyszła: gdyżby wszystkie swoje siły wydała.] Terentius utitur, quæ centesimo sensu explet sortem, utpotè quum centum librarum fors singulis mensibus libram unam usuræ parit: hoc est, duodecim libras singulis annis. Quæ vide Budæum de Asse. Cic. ad Attic. 11. Nam à Cæsare propinqui minores centesimis nummum movere non possunt. Plin. Epist. 10. 9: Proinde primum quæque ut rationem mittes, appositis quidem usuris, quas ego (non possum parcius) centesimas computabo.

Centēsimārē & Decimare exercitum, castrensia verba sunt, pro eo quod est, centesimū, vel decimum quemque de supplicio afficere. Solent enim imperatores, qui graviùs quippiam milites deliquisse, cum moderatione adhibere, ut hoc pacto universum exercitum coërceant, eoq; facilitate veniæ alios ad emendationem invitarēt. Convocatis igitur, aut certis, centesimum aut (si videretur) decimum quemq; sorte productum fecisi pœnitebant, cæteros ejusmodi exemplo terrebant. Iulius Capitolinus in Maximino: Et cum seditiosos milites coërcere vellet, multos sæpius decimavit, aliquando etiam centesimavit, quod vetus & proprium ipsis est, cum se clementē dicere, quando eos centesimari, qui digni essent decimatione, aiebat centesimatione.

Centicēps, pitis, comm. g. qui centum habet capita. [ἑκατογκέφαλος &c. Gall. Qui a cent testes. Ital. Di cento capi. Germanice, Hundtköpfig. Hispanice, Que tiene cien cabeças. Polon. Stogłowy. Virgar. Százfejű. Angl. That hath an hundred heads.] Horat. 2. Carm. Od. 13. Tibi cæmitibus stupens Demittit atras belluas centiceps Aures.

Centimānus, qui centum habet manus. [ἑκατόγχειρ. Gall. Qui a cent mains. Ital. De cento mani. Ger. Der hundert hat. Hisp. El que tiene cien manos. Pol. Storęki. Virg. Száz kezű. Ang. That hath an hundred hands.] qui cum fratribus Briareum gigantē Virg. 6. Æneid. refert. Ovid. 3. Metamorph. Nec quo centimanum dejecerat ipse Typhœa. Centimanus Gyges. Horat. 2. Carm. Testis mearum centimanus Gyges Sententiarum.

Centumvirī, Judices centum Romæ, qui de causis quæ hæredum privatis cognoscebant & judicabant, ut de testamentis, tutelis, gentilitatibus, agnationibus, testamentis, &c. [Gall. Cent personnes ou plus qui anciennement à Rome jugeoyent des causes civiles. Ital. Giudici di cose civili. Germani. Dieselben sind sonst Richter gewesen zu Rom in civilsachen. Hisp. Cierto numero de jueces en Roma de cosas civiles. Pol. Sędziowie ktorzy o sprawach cywilnych sądzili. Virgar. Százemberek. Ang. Judges that judged of causes civil in Rome.] Nam quum essent Romæ tribus quinque Tatius, Lucer & Curibe sunt dictæ, terni ex singulis tribubus sunt electi ad judicandum, & Centumviri appellati: quibus quinque tuprà centum fuerint, tamen quòd tacitum nominarentur, Centumviri dicti sunt. Festus. Cicero pro Cæcin. Etsi hoc loco Servilium illum Isauricum apud Centumviros non tenuisse idem primo de Oratore: Quid quæ dicet inter Marcellos & Claudios patricios Centumviri judicarunt?

Centumvirālis, tale, quod ad centumviros pertinet: ut, Judicium centumvirale. Cicer. 1. de Orat. Quid quod tres in centumviralibus judiciis rejectarios accepimus? Centumvirales tenuis, Centumviralia judicia, & Centumvirale hastilia.

Centūplex, icis, comm. [ἑκατονταπλάσιος. Gal. Centuple, double cent fois. Ital. A cento doppi. German. Hundtfaltig. Hispani. Cosa centuplicada. Polon. Stokrotny. Virgar. Százszoros, százfolos. Ang. An hundred fold.] Plautus in Persa: Hæc mihi unde abierit centuplex maturus reddis servolis pecunia est.

Centūplicātus, adverb. [κατὰ ἑκατονταπλασιασμόν. Gallice, En cent doubles, ou double cent fois. Ital. A cento doppi, cento volte. Ger. Hundtfaltig, hundertfältig. Hisp. Cien veces. Pol. Stokrotnie. Virg. Százszorosan. Ang. A hundred fold, a hundredfold.] Plin. lib. 8. cap. 23: Quæ apud nos centuplicato veneunt.

Centūplio, a, um, idem quod Centuplex.

Centussis, Pecuniæ genus fuit apud Romanos, centum æssibus, seu

ſed (quod in dem verbi) quadraginta vices ſeſtertios. Pecuniæ centum. Græcos cato centeſcere ſcribit. ¶ Centralis præpoſitus id eſt, ad centum. Var. apud Gellium lib. 13. cap. 16. Nunc qui Ciceronem volunt imitari, centralem dicunt, qui centum habet.

Centaurea capitula, ἡ κεντάυρειος ἡ λεγομένη λευκή. Herba eſt ex acclinatarum genere, quæ alio nomine Rhaponticum album, ſive Leucanthemum dicitur, ἐφήμερον, caule & tabe in cibum à Græcis recepta. Plin. lib. 22. cap. 8.

Centumpondium, pro immani pondere legimus, etiam ſi centum pondo excedat. Plautus Asin. Ad pedes quando alligatos est, aquam centumpondium. Caro vaccina: Cellas duas, tranſmarinas, centumpondii facerẽ unum, & pondus certa.

Centunculus, Vide CENTO.

Centuria, i. p. numerus Centum. [ἑκατοντάς, πλῆθος, ἐκατοντάδα. Gall. Centaine, hundertzahl oder hundert. Ital. Compagnia de cento huomini. Ger. Ein Rott hundert mañ oder gesellschafft. Hiſp. Compañia de cient hombres ordenados. Pol. Kompanią ſtoią ludzi albo ſtoma. Vng. Szazadbeli. Ang. A company or number of an hundred men.] Iure militari centum conjunctorum, qui ſub uno Centurione ſunt, quorum centuriarum ipſius eſt nomen. Cic. 2. de Divin. Principia vicatim ita cum distribuit, ut rogatio centuriæ tulisset. ¶ Centuriam agris, ædificandis ducenta jugera. Centuria à Centum jugeribus vocabatur: ſed mox duplicata nomen retinuit, inquit Colum. lib. 5. Sicut tribus dictæ primum à partibus populi imperio divisi, quamvis mox multiplicatæ, priſtinum nomen passi sunt: Varro de Ling. Lat. 4.

Centuria, vocabulum ceteris, ait Siculus Flaccus, ex eo datum est, quia à antiqui Romani agrum ex hoſte captum æstimari populo per bina jugera partiri ſunt, centenis hominibus ducenta jugera accrevit, & ex eo facto centuria per appellata est.

Centurio, cicitur qui centum peditibus præest. [חֲמִשִּׁים שַׂר, ἑκατοντάρχης, ἑκατόνταρχος, ἑκατοντάρχου. Gall. Centenier, qui a cent hommes en charge, ou commande. Ital. Centenario, capitano di cento ſoldati, ò che ha cento huomini. Ger. Hauptmann über hundert ſoldaten. Hiſp. Capitan de cient hombres. Pol. Kapitanſtwo, wodza piędziesiąt albo ſtoma ludzi. Vngar. Szazadoſ. Ang. A centurion, a captain of an hundred men.] Cic. pro Marcello. Nihil fuit exilia tua de Centurione, nihil Prætore, nihil cohorte, nihil arma decerpit in exercitu amentium. Centurionem, Centurio Tribuno, Tribunus Legato, Legatus Consuli obedienda sed ſuum Magiſtratum ſoli Dictatori obtemperabant. ¶ Centurio autem primæ cohortis dicebatur Primipilus, teſte Plin. Veteres quam viderent commiſſo prœlio, acies haſtis terebrari, at hoc tanto malo cognito, coactos in comitia divisere, & singulis centuriis singulos centuriones præfecere, qui primò Centuriati vocabantur, quos ab eodem Decurionem Decurioni Cohortes in exercitu decem centuriis legionibus, ſed primi, qua reliquas & numero militum & dignitate præcedebat. Aquilam tenebat, quod principium cuique signo Romano erat. Centuriones ſuas cohortes ex his centuriatibus dignitate habebant. Prima centuria Primipilum vocabant, quòd circa signa gravis armatura conſiſtere erat. Centurio ipſe primipilus dicebatur, & Primipilaris nominabatur. Aquilæ præerat, ſed quatuor centuriones hæc eſt, quadragenos milites in prima acie gubernabat, & tamen à principe totius legionis merita obſequebatur & commoda. Marc. Gratia quidem meriti, ut ejus annum præmia promeruit. Mart. Gratia quidem meriti, ut ejus annum præmia promeruit.

Centuriare, rias, ait pro centuriis distribuere. [ἐκατοντάρχειν, κατὰ λόχους, κατὰ τάξεις. Gall. Mettre par centaines, départir par bandes. Ital. Ordinare, ò distribuire a cento a cento. Ger. Gantze Armeen einem jeden hundert oder zu hundert setzen. Hiſp. Centuriar los hombres de cient en cient. Pol. Kazdą ſtoią ludzi porządkować albo rozdzielać. Vng. Szazadonkent rendelni. Ang. To distribute into companies or bands of an hundred a piece.] Cic. ad Quintum fratrem. Ego quum hominem in tribunali Aurelio pacem confecerim, centuriatis vicissim Agri centuriis, quibus diversa jugera definita erant. Romulus enim centenis civibus ducenta jugera distribuit. Erant ibi Centuriatæ, qui in centurias ordinabantur. κατὰ λόχους. Liv. lib. 29. Scipio postquam in Siciliam trajecit, vetustissimos militum ordinavit centuriatosque. ¶ Centuriata comitia, ut Afconius scribit, dicuntur, quòd ab omnibus tum & ætate ferendi suffragii dicta Centuriata, quod populus per centurias divisus suffragia ferebat. Hæc ille. Papirius Mattio, & annium fuisse centuriata, itaque omnes Comitiorum pro centuriatis comitiis sæpè apud Ciceronem Festum. Hinc Succenturio, à quo Succenturiatus, electus militum non primo, sed secundo centuriæ, ubi ad nihilum redactum in ordinem est vocabatur. Vide Succenturiatus dictum quatenus insolitum petitus. Terentius. Phorm. Nunc prior accio in, ego in militia ero hic succenturio, si quid deficies. Porphyrio autem Succenturiare significat explere ex ventoria gregis numerum, seu pecoris, vel locum occisorum, vel exanimatorum sufficere, alios in illicere. Gellius elegantèr de civibus scribit, quorum in locum eborum qui asciscuntur, alii Ascitii, Subscitunturve.

Centuriatus, nominis. Dignitas & officium Centurionis. [ἡ ἑκατοντάρχου ἀρχή. Pol. Kommendowanie. Vng. Szazadoſſag.] Cicer. pro lege Manil. Quem enim potissimum imperatorem aliquis in numero putet, cujus in exercitu centuriatus, atque vexillum? Liv. 2. bel. Pun. Vti ad decuriam, aut centuriatum civem esse. Cic. in Pison. Quid centuriatus plebem vendidit?

Centuriation, per Centuriatus. [ἐκατοντάρχου ἀρχή. Gall. Par centaines. Ital. Per cento in cento. Germanicè, Von einer Rott hundert oder hauffen zu einer andern. Dan. til Hundrede. Hiſp. De cient en cient. Pol. Pięćdziesiąt, albo ſtoma. Vng. Szazadonkent. Ang. Company by company, by an hundred by an hundred.] Quemadmodum Tribubus, per tribus. Cic. pro Vat. Distributis partibus, curiatim, & centuriatim descriptis omnibus, collibus arcubus, & horum centuriatim, accuratissimè signatis & copiosè. Pomp. Pusillus dat Centuriatim ad te centuriatim centeni, qui panem petunt. Ex Nonio.

Centuriatus, ab antiquis dicebatur, teste Festo, qui populus Centuriis appellatus est. Leur Curiones, & Decuriones, qui nunc Iones & Decuriones nuncupantur.

Cepea, Plin. Herba cui ſimilis portulacæ, nigrore radicis, sed humili nascens in locis arenosis, gustu amara.

Cepe, sive Cepa. Vide CAPA.

Cephalalgia, κεφαλαλγία. Polon. Bolenie głowy. Vngar. Fejfaiás. Ang. Giddiness or ache of the head.] Generale omnem est ad omnes capitis dolores, continentque tum te Hemicraniam Cephalæam & Gotles.

Cephalicus, i. p. [κεφαλικός. Ger. Ein Hauptwehe vertreibende artzney. Pol. Na bolenie głowy ſtoiący. Vngar. Fejfaiásra valo. Ang. Good for the head.] Dicitur eus & universatus capitis dolor, atonus, splendore, vel odore vehementiore, & nonnunquam à metu potu proveniens. Differt ab hemicrania, quod ea omnem fere capitis partem infestet, Cephalæa totum caput occupet. Plin. lib. 20. cap. 13. Lenit autem capitis dolores potu cum vino, aut cum aceto & rosa cum illita. Si verò sit cephalæa, cum farina hordeacea, vel aceto. Sed & Celsus Cephalæam eundem quod idem pelli censet, malum appellat.

Cephalicum, cephalicus, dictum quod capiti fidio conveniat. Celsus lib. 10.

Cephalinæ, Lingua porro, cui gustus potentia nitet.

Cephalocrallides, m. t. κεφαλοκραλλίδες, Vermis qui in foliis pervenit colitur.

Cephalon, Daphnoides apud Dioscor. lib. 4. cap. 140.

Cephalotes, Thymus apud Dioscor. lib. 3. cap. 34.

Cephalotus, potum capitosum, sic dictum, quòd majorem vim habet. Vel & quod scilicet ejus potum vertant.

Cephalum, n. [κεφαλόν. Germ. Ein Meerfiſch. Pol. Głowacz.] Pisces etiam inepte caput occultans, totum se abscondituri existimati sic cephalus dictus à capitis magnitudine.

Cephaleus, cephalea, unus. Caro cephalea. Lucil. lib. 2. Satyr. Abdomina, illi nata venientibus privà Dabo, cephaleamque carnem. Vide Gell. lib. 20. cap. 8.

Cephas, כֵּיפָא. Idem. Non est fortè quidam negaturus Græca ea esse, sed ut ipse de se dicere D. Hieronymus Syriaca dictio, quæ ipse interpretatus fuisse dicit, rupes, seu lapis, vel petra. Cognomen est Simonis Petri Apostoli, dictæ à Christo ad unum. Quo etiam usum Paulus Galat. 2. & 1. Corinth. 15. & alibi nominat.

Cephenes, κεφῆνες. Receptes sacrorum sortes, quam formam capere reperiri. Plin. lib. 21. cap. 16. Res ejusdem fortis multi colunt, ut Cedo Reges omnis copiæ fabricatur, vermiculo, sed fortè ponunt. Cetera turba quam formam capere cuique cephenes, nycophagi vocatur, ut sicilicos atque cephenes. ¶ Cephenes, nycophagi vocatur, ut sicilicos atque cephenes. Cornut. Aliæ populi, qui pulsæ à Perse Iovis & Andromedes filio Perse appellati sunt. Autor Herodot. lib. 7.

Cephus, Animal est apud Aethiopes, pedes posteriores humanis pedibus, & cruribus priores hominis manibus similes habens. Hoc animal à Pompeio, quòd ludos faceret, in theatro fuisse dicunt, & postea Romæ non visum. Plin. lib. 8. cap. 19.

Cepe, Cepina. Vide Cepe.

Cepedines, taxa pruniceorum, Pelbus.

Cepina, sic ponitur Cepina, κήπινα. Columell. lib. 11. cap. 3. Herba est hortensis, eadem cum cepe. Cæpina (inquit) magis frequens fibularum pestulas rectum, quàm altius convertens, ut pastinet. Sed cepina vel sepina, cetera nominum debet quem naturalitas.

Cephonides, Gemma crystallina nitoris, quæ imagines reddendi speculum. Plin. lib. 37. cap. 10.

Cepites, sive Cecopacites, Gemma candida est, venarum nodis coloratis candoris imaginem referens. Plin. lib. 37. cap. 10.

Cephos, asis est ita levis, ut ea quæcunque partem vestis fuerint, in eam inferat. Vide & Cephisicus, pro cor. Adhibitum proleve. Cic. Ea quæ dicunt, minimi sunt ponderis, quæ nec cephos.

Cepuri, i. n. Lemmings. Græci appellant, quæ nulli hortensia, olera sunt, quæ in horto seruntur. [Pol. Ogrodowe rzeczy.

Vngar.

Vngar. *Kenyer.*] Vide Sabinus Tito librum Cepuſculi ſui pilcheo eſt, horteſium, quem Mœcenas dicavit.

Cēra, [*κηρός donapli. κηρός.* Gall. *Cire.* Ital. & Hiſp. *Cera.* Ger. *Wachß.* Pol. *Wosk.* Vng. *Viaſz.* Ang. *Wax.*] Sanè notæ ſignificationis eſt, nempe illud quod melle ex favis expreſſo remanet. Plin. lib. 21. cap. 14. Cera ex expreſſis favis, ſed ante purificatis aqua, & mox in cortinis ferreis, quarto die liquatis igni in navo fictili. ¶ Eadem cera, *ἐν κηρίῳ*, idem favus, dicebantur proverbiali figura, qui uno ore idem affirmarent: aut qui inter ſe conſentirent. Dicitur à favorum cellulis inter ſe connexis: ſive quòd cera tenax, ſimilis lutæ: ſive quod olim in ceratis tabellis ſcriberentur. Vide & Horatius: Cera faudatur eadem. ¶ Inis ceris radere, pro eo quod eſt, delere penitùs, ſicut aliud omnino memoriæ priſtinæ relinquim exiſtat. ¶ Ceram naribus alicui, *κηρὸν τοῦ ἀνθρώπου ἕλκειν.* In eos qui reſarcire audent vel aliqua vel iniqua. Natum ab Vlyſſis cera, qua ſuas ac ſociorum aures obturat apud Homer. adverſus Sirenarum cantilenas. ¶ Cera tabellarius, *κηρὸς ἐγγραφόμενος.* De vehementer dolente aliquo, aut de ingenio facile tractabili, & in quemvis habitum ſequaci. Horatius, Perſius. ¶ Cera etiam veteres, ante inventum papyri alium, pugillares ſuos obducere ſolebant unde etiam pro epiſtolis & pugillaribus poſtea inventis, hoc vocal. Nonnè liber medio ceras inplece capaces Quadrivio? Plin. Epiſt. lib. 1. Erat in proximo, non venabulum aut lancea, ſed ſtylus & pugillares: medita hic aliqua, aut notabamque utilia minus vacuas, plenas tamen ceras reportare. ¶ Hinc proſectæ ſunt illa loquendi genera, quæ ſæpè apud veteres occurrunt. In prima cera, in ſecunda cera, in cera, & extrema cera. Romani enim ſua teſtamenta in tabulis ceratis perſcribebant. Suet. in Cæſ. Q. Pedium ex quadrante heredem inſtituit, reliquos in ima ceratione eſt, in ultima parte teſtamenti. ¶ Inter ceras optimæ credidit Punica candidiſſima, proxima maximè ſolva.

Cerāſĭna, dicit [*κήτειον.* Polon. *Wyżyek.* Vngar. *Viaſzos.*] Cicer. ad Att. lib. 16. Cerulas enim tuas mirabatulas illas extimeſcebam.

Cēro, ras. Cera obducto. [*κηρόω.* Gal. *Cirer, enduire ou couurir de cire.* Ital. *Inverare.* Ger. *Wachſen, mit wachß vberziehen.* Hiſp. *Encerar.* Pol. *Nateráſzam.* Vng. *Meg viaſzozom, vagy kenyerlem.* Ang. *To ceare, ſmeare or annoynt with wax.*] Colum. lib. 12. cap. 50. Sic celata quæque vinacia dolia cerato opercre antiqui dixerūt. Hinc Tabulæ ceratæ, & ceratæ ſimpliciter, cera ſuperinducta. ¶ Hinc ſit compoſitū Incerare, incerulare: genus inecrare deorum.

Cerĭfĭcē, apex dicitur, quā cerum facimus. [*κηρικεῖον.* Gall. *Boiſſeau.* Ital. *Cereria.* Ger. *Wachß machen.* Hiſpan. *Hazer cera.* Pol. *Woſkuiący.* Vng. *Viaſz csinalo kes.* Ang. *Taper maker.*] Plin. lib. 9. cap. 38. Quam certificavēre, ſuccos habent ſanitatis. Quæ dū tamen exemplaria loco habent ſanctitatis.

Cērŭrā, æ, ſ. p. Cerati, ceræ obductio. [*κήρωσις.* Gallicè, *Ciroine, ciroire.* Ital. *Cerumato.* Ger. *Wachſung.* Hiſp. *Encerramiento.* Pol. *Namoſzczenie.* Vng. *Viaſzozas, cegerites.* Ang. *Tearing or drawing with wax.*] Colum. lib. 12. cap. 50. Sic vetera non credidere, propter oleſi ſuccum, ceraturam petit.

Cērātum, dicit Cerotum, n. ſ. [*κήρωτος.* Gall. *Cerot.* Ital. *Cirato.* Ger. *Ein pflaſter von wachß gemacht.* Hiſp. *Cerato.* Pol. *Maſć woſkowa.* Vng. *Cera verebe.* Ang. *A ſalue cloth.*] Medicamenta genus, quod vulneribus ſolet ſuperponi: conſtat ex rebus dictionibus, & igni appoſitum molleſcit, ſed corpori adnatum deterſcit, & pertinaciùs hæret. Dictum videtur à cera, quæ ferè omnibus ceratis adhiberi ſolet. Plin. lib. 15. cap. 22. Sacrificaturi vadunt ignes ſacri, obſidi cerato priùs illinunt.

Cērātum, n. ſ. ? Pol. *Zapiſana albo ſpiſana ceracia przeprzędla ſyſia.* Vng. *Viaſzos.*] Apud Cic. 5. Verr. Videtur accipi pro eo quod cera nomine penſitaretur ſimilimodi eſt, quod etiam brevi ſpatio pro duplo mutuum tegulis exolvimus. Cic. 5. Verr. Ex cerari pecunia quā oratoribus ſolvere debuiſſet, certis nominibus deductiones fieri ſolebant, primùm pro ſpectatione, & collybo deinde de reſto pro quo ceratio.

Cērĕus, a, um, quod ex cera ſit. [*κήρεος.* Gall. *De cire, fait de cire, ou de couleur de cire.* Ital. *Cereo, di cera, à color di cera.* Germ. *Wächſinn, ein von wachß gemachet ding.* Hiſp. *Coſa hecha de cera, de color de cera.* Pol. *Woſkowy.* Vng. *Viaſzbol ſzőtt.* Ang. *Of wax, waxen, waxie.*] Jut. Imago cerea. Cic. 3. de Nat. deor. Veremini cereis cera cōmunicandis eſſent, nihil eſſet cerum, quod cōmutarino poſſet. ¶ Sumitur quandoque pro molli, facili, & flexibili. Horat. de arte: Cereus in vitium flecti, monitoribus aſperi. ¶ Ponitur aliquādo pro flavo. Virg. 2. Aeneid. Adduxi cerea pruna: à cera videlicet colore. ¶ Inde hæc dulcia pinguia ab Accio cereæ vocantur, tranſlatione ducta à rerum per cutem flava pinguedine. Quandoque pro molli. Martialis: Cerea ſi pendet humbris, & trita lucerna.

Cērĕŏlŭs, m. Cubiculi rotundi, Fax cerea. [*κηρίον κηρίδιον.* Gall. *Vne cierge en chandelle de cire, bougie.* Ital. *Cereo, candelo.* Ger. *Wachßliecht.* Hiſp. *Cirio.* Pol. *Świeca woſkowa.* Vng. *Viaſz gyertya, viaſzbol gyartoth gyertyaſzalnok.* Ang. *A candle of wax, a waxe candle.*] Eſt funale, vel candela ex cera confecta. Martialis: Hic tibi nocturnos præſtabit cereus ignes.

Cērŏtĕrārii, m. ſ. *κηροθήκαι, κηροθῆκοι,* dicti ſunt à deportandis cereis in ſacris.

Cērŏfĕrārium, inſtrumentū quo cereus fixus cōtinetur. In Decretis carion. diſtinct. 24. Acolythus accipiat cereoferarium cū cereo, ut ſint ſe ad accendenda lumina mancipare.

Cērŏfĕrus, dominativum. [Pol. *Woſkowiec.* Vngar. *Viaſz gyertyaſzalo.* Ang. *A ſticke to ſet candle in.*] Hieronymus: Magnū honorem præbent hujuſmodi homines beatiſſimis martyribus, quos portant hujuſmodi cereoſis illuminatos.

Cērŏſus, a, um, quod cera ſimile eſt. [*κηρώδης, κηροειδής.* Gall. *Reſſemblant à cire, de couleur de cire.* Ital. *Simile alla cera.* Ger. *Wachßig gleich.* Hiſp. *Ceroſo, ſemejante à cera.* Pol. *Woſkowi podobny.* Vng. *Viaſz ſzinu.* Ang. *Like waxe, waxie.*] Jut. Cerinus color. Plin. Sunt & nigra, ac laudatissima cerina, atq; purpurea. Cerinum marmor, apud eundem lib. 37. cap. 5. Plaut. in Epid. Cumatile, aut plumatile, aut cerinum, ſi hinc lege vestimentum quod & Melinum ab eodē dicitur à melli colore, quod μέλι Græci appellant.

Cērōtus, a, um, quod Ceram admixtam habet. [*κηρώτος.* Pol. *Woſkowany.* Vng. *Viaſzos, viaſzzal elegyitett.* Ang. *Tallow mingled with waxe.*] Vnde mel cerotum dicitur nondum ſatis expurgatum. Plin. Liquore veluti mellis cerosi.

Cērŏchȳtæ, *κηροχύται.* Gemma eſt ex achatæ generibus, ceræ colorem præ ſe ferens. Plin. lib. 37. cap. 10.

Cērătĭtes, *κεράτιτις,*] quorundam appellatur herbā, quæ Græcis κέρας, Latinus Fœnugræcum dicitur. Ceratitis dicta, quòd ſuccum habeat cornicul is ſimilem.

Cērāmītes, Gemma eſt ceræ colorem habens, unde & nomē accepit nam *κεραμῖτις*, teſtam vel tegulam ſonat. Meminit hujus gemmæ Plin. lib. 37. cap. 10.

Cerarium. Vide CERA.

Cĕras Amaltheus, *κέρας ἀμάλθειας*, Dicitur cornu copiæ, à cornu Amalthææ Nymphæ, quæ (ut fabulantur Poëtæ) Jovem caprino lacte nutrivit. Vide infrà CORNV COPIAE.

Cĕrasbŏla, [*κερασβόλα.* Pol. *Twarde ſzyſzonka.*] Semina ſunt, quæ tempore tenentis bubula cornua ſi irrigerint, ea vere ex crescentur neque igni conſumi, neque facilè conqui. Vnde & ἀκεράστους nominat Plutar. in Sympoſiacis, quaſi incorrupta. ¶ Hinc homines duri, & contumaces non inveneſta metaphora *κεραστὰς* appellantur.

Cĕrăſĕcornion Oenanthe, Dioſcor. lib. 5. cap. 32.

Cĕrăſĭbŏtŏs, *κερασίβοτος*, à noſtris *cerviz* dicitur.

Cĕrăſĭcornia, Patinaca ſylveſtris, Dioſcor. lib. 4. cap. 57.

Cĕrastra, Arbor quæ ſit, require ex Theophraſto lib. 2. cap. 18.

Cĕrăſĕs, æ, m. p. [*κεράσιον, κεράσιος.*] Genus eſt ſerpentis, quod tollit Plin. lib. 2. cap. 23. Quadrigeminā cornua præferit limi. lima articum, unde & nomen habet. [Nam *κέρας*, æ, Cornu dicitur. Lucan. -ſpinaq; vagi torquente cerastæ.

Cĕrăſĭus, ĭi, pen. cor. f. [*κερασέα.* Gal. *Ceriſier.* Ital. *Ciregio arbore.* Ger. *Ein Kirſbaum.* Belg. *Cruſebeem.* Hiſp. *Cerezo, ó cerezo.* Pol. *Drzewo wiſznowe.* Vng. *Cſeresznye fa, vel cſeresznye.* Ang. *A cherie tree.*] Arbor nota, à Cerasunte Ponti civitate dicta. quā quem Lucullus deleviſſe, inde illam Romam tranſtuliſſe, & à civitate Cerasum appellavit. Nanē arbor Cerasus dicitur, fructus verò Cerasum. [*κέρασος.* Gall. *Ceriſe.* Ital. *Ciregia ſorte.* Ger. *Ein Kirſs.* Hiſ. *Cereſa fructo.* Pol. *Wiſzenia albo czereſnia.* Vn. *Cſeresznye (vel cſeresznye.* Ang. *A cherie.*] Ovid. de nuce: Adde huc hæc cerasus, ſtipes in arte erit. Plin. lib. 15. cap. 25. Cerasorum Apronianorum maxima ſunt rubentia. Et paulò poſt: Inter Cerasa primi paratum obtinent Duracina. Gal. lib. 2. de Alimen. ſecundum vocat. Cerasa Aquitanica dici poſſunt, quæ Galli vocāt *des Guiſnes*, quòd ab Aquitania, quæ ab illis *Guienne* appellatur, primùm ſint advecta. ¶ Dicitur & Cerasum pro arbore. Colum. Cerasa & ruberes, & armeniacæ & amygdalæ, quæ primū floruerint, poſſunt inſiti cōmodè. Sorbi & aliæ generā Siriana, rotunda, Iuniana, Poracina, Campanica, Laurea, Asiatica, Vitellia, Germanica, Gallica, Macedonica. Plura alia videri poſſunt apud Plin. lib. 13. cap. 25. lib. 15. cap. 1. lib. 16. ca. 19. Theophraſt. lib. 3. cap. 24. Dioſcor. lib. 1. Aegineta lib. 6. Serapion. cap. 149. Gal. 7. ſim. cap. 18. & Alimentorum lib. 2. cap. 11.

Cĕrătĭa, tiæ, Genus hederæ, de qua Plin. lib. 16. cap. 8. Ceratia, uno folio, ſed latiore & magna, in cibo cochlearis & dyſentericis medetur.

Cĕrătĭæ, Cornu genus, *ἀπὸ τοῦ κέρατος* hoc eſt, à cornu, cujus ſpecies habet. Plin. lib. 2. cap. 43. Ceratias cornus ſpecie habet, cujus ſint quam Græcia de pugnavit apud Salaminia.

Cĕrătĭnē, [*κερατίνη.* Ger. *Weſſermünde vñ ander ſtiffige art ju ſtricken, mit welcher leicht ſtricken gefaſſet wird.* Pol. *Maſć woſkowa.*] apud Quintilianum, vocantur argumentationes quædam ſophiſticæ inexplicabiles, quæ à Latinis etiam argumenta cornuta vocantur. Dicta à cornibus hoc eſt, à materia ipſa qua utebantur verborum: cujuſmodi eſt, Quod non perdidiſti, habes: cor-

[illegible] ...ornata, & perd. difficomena ergo habeas.

Cerastis, Cornu arietum gaparve, apud Diosc. lib. 4. cap. 62.

Cerâtion. [κερατιον. Vulg. Syringa, genus.] Mus. Ionica pondus, quo apud Ionas quidam utuntur, valens nec Eginæum, obolos. ¶ Ceratonicè Græcis appellatur arbor siliqua ferens cornicolorum similitudine, unde & nomen accepit. Latini Siliquâ Græcam appellant. Cato lib. de Arb. cap. 151. Siliquâ Græcam, quæ quotannis gignit, & fert siliquas nucamentâ pertinentes ferro.

Ceratonia. [κερατωνια Pol. κερατια, κερατωνιον.] Galeno arbor est, quæ Latinis Siliqua dicitur, cujus fructus etiam Græco nomine κερατια & κερατωνια appellatur, propterea quòd cornicolorum simili hac ratione refertur.

Ceratum. Vide CERA.

Ceratuchoitus, κερατοχοιτος, Dicitur à Apellis tabula, in qua cornua, fulgetra, & fulgura pingebantur dicta quasi κερατοκοιτος, cornuum cubile. Plin. lib. 35. cap. 10.

Cĕrăunĭa, æ, Gemma cerauda. Plin. lib. 37. cap. 9. Est inter nigras & quæ Ceraunia vocatur, fulgore terrens è rapidis.

Ceraunium, Uberis genus, in Thracia nascens. Plin. lib. 19. cap. 3.

Cercecephiron, Antiquis Picis Lecythus vocata.

Cercetam, κερκετον, Pancratius Grammaticus ait vocati temones genus à populis inventoribus, qui Cercetæ appellabantur interra Lydia.

Cercius, qui & Circius dicitur, Ventus est violentissimus, Galliæ Narbonensi proximus, reliquis cœli partibus ignotus. Vide Aul. Gell. lib. 2. cap. 22. & Plin. lib. 18. cap. 29.

Cercopa, Græci appellant lecti undas, cui pientem, cum sic sedens, [Polon. Zydnąc pięćmo. Vulg. [illegible] quem nos quidam lectum ramum vocamus. Festus.

Cercŏsŭrus, ecus, penult. prod. [κερκοσουρος.] Gall. Vannalo, ou vannelure de flesche, ou trait. Ital. Coda, Sferza, mannone. Germanice, Ein Mastag. Hispanice, Cercopon. Pol. Mankiet. Vulg. [illegible] Ang. A monkey or mowse.] Pomum compositum ex κερκος, quod est cauda, & μηλον, pirum, cui similima candidata, quam mormorum vulgo dicitur. Plin. lib. 15. Cereoque incingis capitibus, pio autumno, & diebus certis vocesitat. Martial. lib. 13.

Calidus emittas cladere simus has.
Si mihi cauda foret, cerapi decus eram.

Cercos, (quod hic pro arte patris genere corrupte legebatur.) Vide CICCOS.

Cercurus, κερκουρος, Navis Asiana pergrandis, autore Norio, à Cyprio inventa, teste Plin. lib. 7. cap. 56. Plautus in Stichum: Cercurum, quo ego me majorem non vidisse censeo. ¶ Illum Cercopes, vilissimi pleros genus: undenam illi illud Græcum primum, κερκουρος ex κερκος est, & cercuras inter obscena.

Cerdones, Artifex fordidus, & quæ veteris illi heraclis quæstus gratia exercet, quales tum futures veterum ait eorum, qui à Suetonio Veteramentarii appellantur. [illegible] Gall. Cordonnier, Savetier, ou recoupeur, ressoudeur. Ital. Acconciatore di scarpe. Germ. [illegible] Hisp. Remendon. Pol. Szewc. Vulg. [illegible] Ang. A cobler, a botcher.] Hesiodus ait eos non fuisse ex ferreis illis hominibus, sed ex ære: ut enim fuerunt fortissimi, ita & ferocissimi. Virgilius certo homine cerdonem tuo. Cicero de Nat. deor. Orpheum poëtam docet Aristoteles nunquam fuisse, & hoc Orphicum carmen Pythagoræ ferunt: cujus idem fuisse cerdonis. Dicti autem sunt Cerdones, à Græco κερδος, quod lucrum significat: unde & lucriones à Latinis appellantur. ¶ Cerdo etiam nomen fuit hæretici, à quo Cerdoniani, qui Christum nec natum ex Maria, nec passum, nec resurrexisse, sed simulatè passionem dicebat.

Cere. Vide CERA.

Cĕrĕălis. Vide CEREUS.

Cĕrĕbrum, n. Lingua Etrusca: Illi verum excellentissimum, proximoque cœlo tonitru, fulgetrisque, sine ruina, sine vulnere. [illegible] Gall. Cervelle. Ital. Cervello. Germ. Das Hirn. Belg. De hersne. Hisp. Sesso de la cabeza. Polon. Mozg. Vulg. [illegible] Ang. The brain.] Richabet tres fossas, hoc est horæ unius momento, non nocentis efficacissimum. Cicero Tusc. Alius pars quædam animi censet esse animum, alius cor ipsum placere, alius cerebrum. Quamdam partem esse animum dicebant in corde, alii in cerebro dixerunt animi esse, tertii locum. A cerebro profluere humores. Quæ cerebrum non habent, non dormiunt.

Cĕrĕbellum, n. Diminut. [illegible] Gall. Petite cervelle. Ital. Cervelletto, piccolo cervello. Germ. Das kleine. Hisp. [illegible] Pol. Mozdżek. Vulg. Ang. A little brayne.] Plin. lib. 29. cap. 5. Morbis à cerebello rabido, ne rabiosi fiant, cerebella galli inserere curantur. Medici cerebelli nomine dicunt, quæ in posteriore cerebri parte est, quam κεραλιδα Græci appellant. Aliqui cerebra cupidatis ustulant ignibus fecutæ, eoque duriorem objectorem, cujus pars extrema per [illegible] ...pice filiolam illepta mossis ferimentum faciliter à quadrantaverit, ut cerebrum quod ceremi præferatur.

Cĕrĕbrōsus, a, um. Cui vis animæ est certationis, qui diu pugnæ fertur in animo, ut quo loco consilio hosti, & obtinendæ à malo cupiditatis, & vacuitio à molestia finem faciat. [illegible] Gall. Cervelu, fort chaud, furieux, ou qui a trop de cervelle. Ital. Cerebroso, pieno di cervello. Germ. Hirnwütig. Belg. Hersenwoedig. Hisp. Cerebroso. Pol. Mozgowy. Vulg. [illegible] Ang. Full of brayne.] Horat. libro 1. Serm. Quo nec cerebrosior protulit census, nec Pictor & de arbitris. Colum. lib. 2. Quod ea corpore fatum præcipitem noxiam, & præcipuè bubus, quos pabulo sine cerebro labos accidit.

Cerno, Antiquum verbum, & idem quod Cernunde Ceres dicta, ut ait Cicero & Varro volunt à gerendo. Meminit ejus Varro libro 4. de Ling. Latin. Itemque Festus, qui dicit ab hoc verbo in Saliari carmine fuisse, Ceres manus: id est, creatrix bona.

Cĕrŏma, Potionis genus ex frugibus confectum, quo inebriat Hispani. Plin. lib. 22. cap. 25. Vide suprà Celia. [Vulg. [illegible] Polon. Piwo.]

Cĕrŏnĭtis, ĭdis, vel Cerinthia, æ, κερωνιτις. Genus herbæ est, mellis cui cera mulli saporem habeas. Virg. 4. Georg. Cerinthæ ignobile pomum. Habet folium candidum, cacumen capite concavo, cujus flosculapes sunt suavissimi. Dioscor. & Cerinthus κερωνιτις, & à Dioscoride de Cerinthe, ab Aristotele Echium. Vulgò etiam vocatur Solsequium, ex Hermolao. Præterea in Lycaonia pro Ilatu Africi nascitur, quem utroque Vitruvius Cerinthum nuncupat, vel Cerinthum cognominant.

Cerinus, Vide CERA.

Cerion, κηριον, Veteres genus achariorum similem, ulculis foraminibus, in quibus favus mellinus, intus fovi apum cohærent, unde & nomen accepit. Nam κηριον Græcis favum significat. Plin. lib. 20. cap. 2. Ramus radix ulcera contracta in modum favi, quem Cerion appellant. Idem lib. 23. cap. 7. Cum mellecerion ulceribus, quæ Cerita vocantur, illinunt.

Cĕrĭtes, per prod. κηριτης, Gemma ut cerei coloris: cujus meminit Plin. lib. 37. cap. 10.

Cĕrĭtis, per prod. quasi cereritus hoc est, Cereris ira & indignatione vexatus, κηριτης. Nam in Cereris sacris furore correptebantur Furiæ à Baccho Bacchantes dictæ, ut à Cerere Cerritus. Horatius Serm. Cerritus fugies uxorem, an Arbuscula sanctis ex Iambis ad citharistas & furiosas. Plautus Amph. Tu cerrita furiosus es, aut certus. Idem subhinc pro furiis vicunterfi.

Cerro, ĕvi, ertum. Vide [illegible] Gall. Vuis, regarder. Ital. Vedere. Ger. Gewahrsagen. Belg. Sien. Hisp. [illegible] Pol. Wyżbe. Vulg. [illegible] Ang. Sothsay, or prophesie.] Differt ab Cerno videlicet, aspicio, spectio, intueor, quod cernimus animo: videmus natura: aspicimus ex improviso: spectamus voluntate: intuemur de cura: quemadmodum elegantissimè tradit Cornificius in duo Vocab. Virg. 3. Aen. Cernimus Idæas nec quæ quis fundat arces. Aeneas frater. 12. Aen. Ardentes clypeos atque ærea cernit arma. Plaut. Cistel. Tum autem, ut te amavi & mihi amicam esse cernimus Gymnasium dicit, vidit. ¶ Transferunt & ad animum, & significant animadverto, considero. Cic. in Topic. Verecundè tu quidem, ut animo, sed tamen ut facilè cernerem te ardere studio, nec eum, ut te bibliothecæ, egisti. Idem lib. 3. Epist. Cerno jam animo, quanto omnia uberiora futura sint. ¶ Quandoque significat jubere, flatuere, ordinare. Cæsar. Cicer. de Legib. Quæcunque Senatus creverit, populusve jusserit, ea sunto: regio imperio duæ sunto. Livius: Postquàm prætidium castris decrevit cernit. Paterculus: Senatusque & reliqui est quod postulas, jurati cernât. ¶ Quandoque: decernere, statuere, ordinare. [illegible] Gall. Ordonner, juger, commander. Ital. Giudicare, ordinare. Ger. Bestimmen, ordnen. Hisp. Ordenar, mandar. Pol. [illegible] Vulg. [illegible] Ang. To ordayne, to appoynte.] quod & Incernere dicimus unde & incrementa arborum vocamus. Plin. lib. 18. cap. 21. Rursus quæ crassiùs, ardentiora cernuntur. Vide & Cernes dicti sunt, quòd cient differentes. ¶ Quandoque denunciare. [illegible] Gall. Sommer, denoncer. Ital. Comandare, commandare. Ger. Gebieten, befehlen. Hisp. Comandar y poner. Pol. Rozkazować. Vulg. [illegible] Plaut. Pro patria Amphitryo dum cernit. ¶ Quandoque, adire, unde Cernere hæreditate, hæredes dicuntur. [illegible] Cic. ad Dol. hæreditatem accepero, ut me hanc quasi fallam hæreditatem alienæ gloriæ Enus cernere. Compositæ hujus verbi sunt Concerno, Decerno, Discerno, Excerno, Incerno, Secerno, Succerno, quorum significationes vide ex suis locis.

Crētio, ōnis, f. Verbale, & denotat jus, quæ adhibebat in delatis hæreditatibus. Cic. ad Att. lib. 11. Galeonis hæreditatem cretio. Ducum enim cretionem fuisse simplicem, quam à adire nullam fuisse.

Varro

Varro 5. de ling. Lat. Facito videant te hæredem iri: in cretione adhibere oportet testes. Theodosius Imper. lib. 6. C. tit. de iure delib. Cretionis tempora sola iubemus observare hæredes, qui ad successionem vocantur. Cretionem dicimus, quam Græci προθεσμίαν vocant.

Cĕrno, as, avi, & ĕvi, ētum, ĕre, Cernam me facio, aditionem inchoo. Pol. Οἶμαι, ἐπιγράφω. Vng. Ich bin des willens. Ang. To have in mynde.] Varro de vita pop. Rom. 11. Apellas hasta ex oleo pendente prævertebant, ibique cernebant, id est, aditionem sese inchoabant, aut talendo in terram cadebant prori. Nonius.

Cĕrnŭus, a, um, Inclinatus, curvi qui semã cernat. [Κεκυφὼς, ὁ. Gal. Enclin, courbé, qui va vers la terre. Ital. Curvo, inchinato. Ger. Der gebogen gehet. Hispan. El que mira la tierra abaxo. Pol. Nachylony, ugięty. Vng. Lehayabnik, kik földre nézik. Ang. Crokid, bowed, or lokyng downeward.] Virg. lib. 10. Aen. erectosq; incultis cernuus armo. Vos Servius Cernuus equus dicitur, qui celeritate facit, quasi in eam partem, qua cernimus. Vnde & pueros in ludis videmus, ea parte qua cernunt lantes, Cernuos vocare: aut etiam Varro in ludis thetralibus docet.

Cĕrnŭlã, æ, f. [Κεφαλή. Ger. Ein Sub vas. Dicet Cybinlein, die Nemppfer beferuden.] Oleum quo sese athletæ pertingere solent, adhibito quodam terræ genere. Celsus 1. 4. c. 26. vocat κονίαν: cui si faciora cessit, κονιορτὸν vocabatur abire, qui minuis Attici videri volebant, ut inquit Galenus. Arenam autẽ qua Athletæ aspergebantur, post huiusmodi unctionem κόνιν vocabant. Martialis: Et Tiresiæ lapsæ sicca cernula mammæ. Cernulam autem ceroma ex oleo, terraq; cretosa terra, sive ex pulvisculum genere, quibus robustiora fieri corpora, & ad calorandus æstus, atque calgores validiores firmioraq; & crassi dicti quædam terra pertenuis, ex Alsonio agro, & rubrica, & Bajarum pulvis. Adhibebatur autem oleum, tum ad agilitatem præstandam, ut corpora lubrica fierent: tum quod natura olei esset, ut perficeret membra, & contra algores munire. Terra verò ad indurandos magis artus, & adversus actum firmandos adhibebatur. Stat. de Palæstris: Pasteum oleo gaviã cum, pcut æquo utrique: Pruritu a medium, atque hirsuta vellicet arena, Quam madidos amor alterne polire recusat, & Ponitur & prælacin quo palæstritæ ungũntur, quem Vitruvius κονίστραν vocat. Plinius Iidem palæstras athletarum imaginibus, & ceromatis sua illustrant.

Cĕrnŭlātĭcĭus, a, um, quod ceromate perunctum est. Iuven. Sat. 3. Et ceromatico fert niceteria collo.

Cĕrŏcŏmium, pen. prod. κηροκόμιον, compositum ἀπὸ κηροῦ cera, & κομέω curo: Ubi cera curatur, & ex ea unguenta fiunt. Cerocomia, & κηροκομεῖα Ulrati, & est pistrinæ genus, quum ex combustis mentis linguuntur variis coloribus: deinde ceratæ linguæ reservantur.] German. Ein gemacht Arbeit von mancherley farben.] Principiò hæc exigua bracteis ferè conficiuntur: postea cæperet integri animalium corpora, dentes, elephantorum serari, ligna, ebore cælari, mox totum opera. Plaudebant: Nãc tibicina, nunc fabula, nunc quæ Cerocoma, pallura gentes dicuntur. Propertius damnat Cerocoma, combus tiuntur sint Lichnidia, lapidibus strata.

Cĕrrĭtum. Vide Cerritum in CERA.

Cerri. Pro nungenus, de quibus Dioscor. lib. 2.

Cerrus, I Arboris glandiferæ species est, cuius glande fusilacre firmare solitum. Columella. Gerri. Ein besondere gebildet von Eychen stemmen. Virg. Jdem werck &c.] Plin. lib. 16. cap. 8. Glans optima in querco atque grandissima, mox æsculo: maxime robori privata. Cerro tristis, horrida, echinato calyce, cerea castanea.

Cerrĭtus, a, um, ut Cerrinus calyx. Plin. lib. 3. cap. 10: Quo Cumanæ tus eius hibendum censem, & in cerrito calyce.

Cerrĕus, a, um, ut Cerrea glacies. Plin. lib. 16. cap. 8. de glande fagi loquens. Proximum indicio cerreum tradit Nigidius, decem ex illa folliculos esse, non tamen, sed duram.

Cĕrte. Vide CERTUS.

Cĕrto, as, avi, p. Pugno, prælior, bellum gero, contendo. [Μάχομαι, ἀγωνίζομαι. Gal. Combattre, combattre. Ital. Combattere, combattere. Germ. Streitten. Hispan. Pelear, combatir.] Hil. Contendere, & certare. Pol. Walczę. Vng. Vadolok, vetekedem. Ang. To debate, to fight, or fyght.] Tacit. 11. 2. Missus in eos eques cum expediti cohortib. ambiguè certavit. ¶ Cum dativo. Virg. Aeneid. 5. Mentio: in nostris fortis tibi certet Amycus. ¶ Cum abl. cum. Terentius: Benedictis si certastet, audiffet bene. ¶ Cum abl. cum & præpositione De. Livius: Accinius ap. Ardeates de antiquo agro cum Lanuvinis sæpe bello certassent. ¶ Cum præpositione Cum. Sallustius: Sed ut mos est illius gentis, equitare, jaculari, cursu cum æqualibus certare. ¶ Cum præpositione Inter. Cicero: Reliquum est, ut officiis certemus inter nos, quæ cum adversus Metum, Tecum, Secum. Plin. Iun. Nam mihi fuit certatum cum. ¶ Certare cum aliquo sunt duo pugilum, dicuntur, quorum vestigalia sic, ut ne eis quidem ullus præsolvendis pares esse possint. Cicero Comel: Meo beneficio cubile novæ prælectentur, verum auctionatore: quod si mutuum facere velissent, neque id quod sufficiunt est certare cum aliquo tributis, prædiorum exemplaribus, hos & meliorib. civibus accenserunt. Hinc Certamen & Hinc committere. Decreto & Coperto.

Certando, n. 1. Conflictus, concertatio, cunctatio, prælium, [ריב. Ital. Contesa, combattimento. Gal. Debat, combat. Germ. Streit, Kampff. Pol. Spor. Hispan. Pelea, contienda, porfia. Vng. Viadal, vetekedés. Ang. Debate, fyght, or strife.] Ovidius 10. Metamorph. Mars pretium tandis: celeberrima certaminis acto Interdum resides de qua certatur, feliceret columbam figura retinet, interque minantia cornua circumvolat. Virg. 2. Georg. Velocis jaculi certamina ponit in ludo, & Græci certamina celebratissima hæc fuerunt: Olympia, Pythia, Isthmia, & Nemæa, in quibus Græci magnos honores constituerunt victoribus athletis. Nam Olympia, quæ Olympiam Elidis civitatem quinto quoq; anno in honorem Olympii Jovis celebrabantur: & qui vicisset corona ex oleastro, qui Pisæ ottenbaum dicitur, donabatur: in hunc finem, ut cum nono quadringentesimo supra quatuor millia, in eos certamine Hercules primus coronatus est. Pythia, Apollini sacra erant, in memoriam Pythonis serpentis ab Apolline occisi: ut Ovidius testatur. Vnde & nomen traxerunt. Extoc certamine victor coronam lauream inde referebat. Nam quòd Ovidius Pythiorũ victori attribuat coronam videtur tribuere lib. 1. Metam. quum ait

Nève opus hoc tantum posset delere vetustas,
Instituit sacros celebri certamine ludos,
Pythia de domitæ serpentis nomine dixit.
Hicjuvenum quicunque manu pedibusve, rotave
Victerat, æsculea capiebat fronde honorem. Id non ex animi sententia attinuit, sed ut eorum ludorum faceret transitũ ad fabulã Daphnes. Subdit enim: Nondum laurus erat. Isthmia, ab Isthmo Peloponnesi, ubi celebrabãtur in honorem Palæmonis, eum Latini Portumnum dicunt, in quibus qui vicisset, coronam ex pinu reportabat. Nemæa, à Nemea Argiva in memoriam Archemori Lycurgi filii fiebant, quarum videtur supra coronat: ab hac. De his quatuor sacris Graveq; certaminibus, extat etiam unus Antiphanis poetæ Græcum epigramma:

Τέτταρα κεῖται ἄεθλα θεῶν ἐν Ἕλλασι, τοσσάκι γ' ἐξῆς
Ὀλυμπία, Πύθια, Νέμεα, Ἰσθμιάδες ἀγορεύονται.
Ζῆνα, Διώνυσον, Ποσειδάωνα, Ἥρακλεα,
Ἄθλα ἕκαστα νικᾷ, τοσσάκι νικήσας. Ἐλάφῳ.

Quatuor Argivis certamina sacra feruntur:
Bina horum natis bina, vel ipsa Jovi.
Placebo ipsi Jovi, Archemoro & parvo Melicertæ.
Pomo, oleastro, apium, pinu, præmia pinus erant.

Hæc certamina cũ Ludi plura enumeró dicuntur, & spectacula. ¶ Certamen significat etiam privatam contentionem. Sallust. Dia magnum inter mortales certamen fuit, vine corpore an virtute animi res humanæ magis procederent. ¶ Certamen, prælium. Cic. 4. de Finib. Sed ut magnum, & difficile certamen imminet, quum filio cum capitali adversario dolore depugnandum videam, excutere omnes rationes formulasq; & patinarias. Placet ita Ciceroni: Aut ipse à re communi bellicam necessitatem removerem. Certamen cum scripto excusationes. ἀγὼν ἐγγεγραμμένος. Plut. lib. de Leg. ἀγὼν ἐγγεγραμμένος ἐστὶν ἐὰν ἀνὴρ ἐγγράψῃ προεῖπε δὲ, Verum apud certamen non admittere excusationes. Locus est proverbio, quum quis in magno præsertim & quod periculo velit effugiari, & occasionem rapidare.

Certatim Chrysost. ab aveo fere præmio victoris consequendum, ἐφ' ἁρπαγὴν δὲ ἐστὶ, ab ara, & ἀείρω tollo.

Certāmĭno, as, are, & Certāmĭnor, ari, Certando, certamen. [ריב. Gal. Debat, combat. Ital. Contesa. Germ. Das streiten oder kempffen. Hispan. Contienda, pessa. Pol. Walka, bitwa. Vng. Vadolok, vetekedem. Ang. To debate, fyght.] Cic. 3. de Nat. deor. Sed ne quanquam illud dicam magnæ est certatio. Idem 2. de Leg. Ludos publicos (quod sine certamine & sine certatione corporum fit) populares delectationi in cantu, & choreis, & ibi is modo canto.

Certātim, adverb. Cum certamine, cõtentione, & æmulatione. [Φιλονείκως. Gal. A l'envi l'un de l'autre, à qui mieux mieux. Ital. Le cose à chi più può. Germ. Mit Ernst im kampffen. Hispan. Contendiendo, y porfiadamente. Polon. Walecznie, mężnie &c. Vng. Egymással való kűzdéssel, versengve. Ang. In fyghting and contending one with another.] Virg. lib. 1. Aen. Tunc ex ordine primos certatim, atque ferocibus Vtcrq; ora ferunt tauronum. Sueto. in Aug. Senatus & in funere ornando & in memoria honorandæ certatim prægrediens est.

Certātĭvus, a, um, pertinens, in q. idem quod certamen. [Vng. Vadolási.] Stat. lib. 3. Syl. videri; hinc quo Parthenope geminæ Certatus, & parva fuæ Cumulabat coronæ.

Certātus, a, um, Clarus, & laudabilitatus, à Certo pro video: quia

ea quæ cernimus, clara & inconcussa sunt. [ודוי *ladhiah* ומנד *neemon dagnare*, &c. Gal. *Certain, certaine.* Ital. *Certo.* Germ. *Gewiss.* Belg. *Seker, openbaer.* Hisp. *Cierto, averiguado, claro.* Pol. *Pewney, ofiary.* Vng. *Nyilvan valo, bizonyos.* Ang. *Certaine, sure.*] Plaut. *Mercat.* Quid illud fit negotii, jubet fcire me, ex boves ilim certos metu. Gellius: Certissimum non ignorare se quid una appellatur. ¶ Interdum certus dicitur qui diuturnus: hoc est, tantus & talis quantum ac qualem volumus. Virg. Certum vultus fecisse aliquem dicimus, quum nos plus nec minus fecisse quam voluit. Mart. O quàm certa fuit libertas ex tenera terro. Interdu dicitur, ὡρισμένος & ὡρισμένως. Hinc certos pro aliquo numero dicimus, pro eo quod est Quosdã, cum cæteris differetes. Cicer. Is enim unus certis a vobis ad Cæsarem missus, paulò ante discessit. Sallust. Apud Lares certos hostia sacrat. ¶ Incertus, minus, non vacuus. Horat. Ovid. De milite quando petitur, certo contingere telo. ¶ Et certum dicimus de re tentata, in qua plerunq; adhungitur dubitatio an vincat, vel non. Certũ est mihi in Alia navigare. *Est mihi certum.* Virg. in Aeolo: Certũ est in sylvis inter se ferre ferarum Marte pati. Terentius: Sine certum est ubi id sit. *Sine de hoc certo.* ¶ Certe certius, proverbiali tropo dicimus, quod præstare in dubitatum habere volumus. Vl. Paul. decis. lib. 23. Tit. de testam. tutel. Testamento dant potestatem non esse cogendos facilius rem salvam fore, certo certius est.

Certifico, [Pol. *Vpewnuam.* Vng. *Bizonyitok teszlek.* Ar. *Ta make certaine or sure.*] pro hoc verbo usu repetabitur, præcipuntur, certiorem aut certiorem facere seu reddere, dicere etiam certiorẽ facere dicimus, quæ alicui quid ubi certi à nobis habuerit: significationi frequentior relatio tertiæ tendit tamen ad tertiam. Cicer. à Cæsare postulat lib. 9 Epist. Fam. Insulanos observavit.

Certĭor, & Certius, comparativa, pro comperiore, exploratiore, & perviore. [Pol. *Vpewnuam.* Vng. *Bizonyabb.* Ang. *More certaine, more sure.*] Seneca in Hip. Iovenis de Cupidine: Ejus Pharetram, tela quis nescit regit, Figit sagitta certiore missa puer. Facere certiorẽ, ὡρισμένον ποιεῖν, pro notum facere, indicare, & dicere ita esse. Cic. 6. Verr. Ad hunc Segestani clientes tui, fortissimi populi Romani, quum amicissimi fuissent, P. Africanũ Carthagine deleta, &c. Plaut. in Curc. Face me certiorẽ quid meam virtutem velit. Terentius Phor. Quanta potes, me certiorẽ face.

Certĭfĭco, as, act. p. Certiorem facio, certiorem reddo. [ודוי *ladhiah, hodiah, maggyd.* Gal. *Certifier, faire scauoir, asseurer.* Ital. *Certificare.* Germ. *Zu wissen thun.* Hisp. *Certificar y asegurar.* Polon. *Vpewnuam, oznaymuie.* Vng. *Bizonyossa teszem.* Ang. *To make certaine, assure, or aduertise.*] Quod verbum nõ temere ab his repetitur, quàm apud Iurisconsultos. Vlp. de eo qui pro tut. [.]. Sed necessarios pupillorum certioravit. Item l. [.] ff. de Act. empt. & vẽdit. Hæc ita vera sunt, si emptor ignoraverit servitutes: si ita non videtur esse ei tutius certiorari debuit, qui non ignoravit.

Certĭdo, cers, ĭssi, Certus fio. Pacuvius apud Nonium: Vocant cocus, unde certissent.

Certĭtūdo, ĭnis, à certus. [אמונה *emunah*, ודוי *vadah, declaratio, manifestatio.* Gal. *Certitude, assurance, seurté.* Ital. *Certezza.* Germ. *Gewisserung, bestätigung, sicherheit.* Hisp. *Certidumbre.* Pol. *Pewnosc, prawdziwosc.* Vng. *Bizonyossag, igasnak valosag, valamirõl bizonyos volta.* Ang. *Certainty, assurance.*] Vndecim certitudo, notæ significationis.

Certĕ, adverbium affirmantis. [אמנם *amnam, æquitas, veritas.* Gal. *Certainement, assurement, sans mentir.* Ital. *Certo, certamente, sicuramente.* Germ. *Warlich, ja fürwar, gewisslich.* Belg. *Voorwaer.* Hisp. *Certamente, affirmando.* Pol. *Iuwoy, prawdy.* Vng. *Nyilvan, bizonyos, igaz.* Ang. *Truely, surely, verely.*] Cic. de Finib. 3: Satisne hæc consilium viderunt? certè. ¶ Interdum idem quod certa, ἀφῶς: hoc est, clarè & manifestè. Cicer. Q. Fratri: Certè enim scio, te scire cur causa Idem Attico: Quòd te molestè ferre, certè scio. ¶ Interdum idem est quod fatrem. Cicer. pro Marcello: Victi fortis igitur autũ vinci dignitas non potuit, certè facti, & objecti.

Certŏ, Clarè, liquidò. [באמונה *beemunah.* Gal. *Clairement.* Ital. *Chiaramente.* Germ. *Gewisslich, ohn alles fehlen.* Hisp. *Claramente.* Pol. *Zapewnie, prawnie.* Vng. *Nyilvan bizonyossan.* Ang. *Manifestlie, clearely.*] Terin Eunuch. Hoc certò scio, Rhinnatium se ellè audebat. Cic. in Epist. Ita certò scio, &c.

Cĕrva, Cervarium. Vide CERVVS.

Cĕruchus, pro, prodoc. f. [ספינה *sephinah.* Gal. *Coque, Ital. Cocuata.* Ger. *Gebogne.* Hisp. *Cerca, cierta especie cocuata.* Polon. *Bogery.* Vng. *Szarazas.* Ang. *Pinnace.*] Latinè dicitur Corbatus, quasi κεφαλωτὸς. In navibus autem Cerucha dicũtur rudentes antecoratum corauta firmantes, suasq; habentes in puppe anfas, ad eum rei gerendam. Ennius 1. Argon. Tempestatis tremulos Zethes, fratres; cetuchos. Hesychius Cetuchos vocat, quasi κῆτος ἔχοντος ὄχημα.

Cĕrvĭcal. Vide CERVIX.

Cervĭna. f. Animalis feri notarina à cæ quòd magna cornua gerãt, quasi cervi, g in c mutata. [איל *ayal, hinnulus.*] Vel *sicut ab*

xeggwnchos est, à cornibus quæ primùm bimis oriuntur, simplicia, quidem & recta ad fabulationis similitudinem: quamobrem Subulones priscis temporibus appellantur. [Gal. *Cerf, Ital. Cervo.* Germ. *Hirtz.* Belg. *Hert.* Hispan. *Ciervo, animal cornudo.* Pol. *Ielen.* Vng. *Szarnak.* Angl. *Hart, or stagge.*] Plin. lib. 8. cap. 32: Cervo quoque est ea malignitas, quòd quum placidissimo animalium sit, & cervitum dicuntur furere, quæ ad esitationem non fugiunt ad similitudine cornuum cervi. Virgil. 2. Aeglog. Atque humiles habitare casas, & figere cervos. ¶ Cervas canes habet, κύνας ἐλάφους ἔχει. Adagium est inter ea, quibus *adynaton* seu præpositum quippiam significamus. Præpositum est enim ut cervus venetur canes.

Cervā, æ, fœminitivum. [Ang. *A hynde.*] Plin. lib. 25. cap. 8: Simplicius cervæ monstravere clapa boicon, de qua diximus.

Cervārĭus, a, um, adjectivum à cervo deducendum. Βουκέφαλος. Vide Lupus cervarius. [Gal. *Cerf volant.* Ital. *Lupo cervier.* Germ. *Ein hirtz.* Hisp. *Lobo cervario.* Pol. *Iamowy.* Vng. *Szarvas.* Ang. *A wild beast, a wolfe much like vnto a panther.*] Quo Aristoteli, si Theodoro credimus, dicta est fera lupi effigiem habens, & Pantheræ maculas, quamvis (ut opinor) à cervina pernitate imposito. Plin. lib. 8. cap. 22. de lupis: Sunt in eo genere nigri cervarii vocantur, quales à Gallatia Pompeii magni area spectarum diximus. ¶ Cervarium venenũ, Plin. l. 27. ca. 11. Lunicum herba appellatur à Gallis, qua fugetas in venatu nigunt medicamento, quod venenum cervinum vocant.

Cervīnus, Quod ad cervum pertinet: [ἐλάφειος. Gall. *De cerf.* Ital. *De cervo.* German. *Von einem hirtzen gehört.* Hispan. *Cosa perteneciente al ciervo.* Pol. *Ielenny.* Vng. *Szarvasbeli szarvas, szarvasbol valo.* Ang. *Belonging to a stagge or hart.*] ut, Cervinũ cornu. Varr. 3. de Re rust. Circum cavum communicendum cornu cervinum, ne qua serpens accedat. Cervinus color, qualis est pellis cervi, vel asellarum. Palladius lib. 4. ca. 11: Colores hi præcipui, badius, aureus, albicus, russeus, murreus, cervinus, glycys, pellis cervina. Horat. 1. Epist. venaticus ex quo Tempore cervinam pellem latravit in aula, Militiæ in sylvis catulus. ¶ Cervinus vir, ἀνὴρ ἐλαφώδης, olim dicebatur formidolosus, & fugæ fidens magis, quàm viribus. Cervus enim animal est timidum pernicitatem, & in venatu pedibus quærit salutem.

Cervīsĭa. [ζῦθος. Gal. *Cervoise.* Ital. *Cervogia.* Ger. *Bier.* Hisp. *Cerueça.* Pol. *Pywo.* Vng. *Sor.* Ang. *Ale.*] Potus ex aqua & frugibus confectus, & prius quàm exhordeo madefacto, & rursus cinabis siccatis, addito lupulo fortiri fiunt: quo potus gerecetium hodie plerisq; Galliæ & Germaniæ locis, Britanniæque universis, vini inopiam supplent. Plin. lib. 22. cap. 25: Ex his fiunt & potus, zythus in Ægypto, caelia, & cervisia in Hispania, cervisia & plura alia genera in Gallia.

Cervix, ĭcis. Posterior colli pars, quæ ab occipitio incipit, & tendit ad spinam. [עורף *horeph, cervix, occiput.* Gal. *L'origine de l'eschine.* Ital. *Coppa.* Germ. *Der nacken bas genick.* Bel. *Den Necke bas d'eerste been.* Hisp. *Cuello, el cuello.* Pol. *Szyia.* Vng. *Nyak.* Ang. *The nape.*] Quæ autem anterior est, Gula dicitur. Cervicis hæc commoditas est, ut ad dextram, sinistramve prorsum, retrorsumq; vertatur. Constat enim ex ossibus orbiculatim vertebratis, ex quibus fit adversus aspectum factis. Hinc est quòd quæ ceteris corporibus pondera, cervicis dura perhibeantur. Vnde & dimos hominẽ dura cervicis, qualibundus abile, sive inexorabilem, atq; contumacẽ: qui & Cervicosus dicitur. Antiquus vocatur Quintilianus auctor. Cervices pluraliter dicebãt, primusq; Homerus. Cervicem dixit Cicero in Verrem. Harpe collo nimidis cervicibus intrusit. Cato: Si caput aut cervices dolent, ea lotio calido lavito.

Cervicālĕ, i, neutrum. [τὸ αὐχενικὸν, ὑποκεφάλαιον. Pol. *Szyka.* Vngar. *Nyakalio.* Ang. *A bolster.*] Cic. 3. Verr. Tametsi putamus parvenum quidem hoc etiamne cervicalia jactaturum, & populo tradi coronam donaturum?

Cervĭcal, & per apocopen Cervical, pen. prod. Significat cervicis sultentamentum, & ornamentum, qui sedenti dormientis caput & cervix innitunt. [ἀνάκλιντρον. ὑποκεφάλαιον. Gall. *Chaut ou traversin, coussin de lit, ou de chaire.* Ital. *Guanciale.* Ger. *Ein kopffküssen.* Belg. *Een oorenkussen.* Hisp. *Almohada o cabezal para la cabeça.* Polon. *Podgłowa, głowna.* Vng. *Vdakor, fejely.* Ang. *A bolster, or cheek.*] Iuvenal. Conducit comites, sellam, cervical, amicas. Mart. Unge caput nardi folio, cervical olebit. Paulus lib. 20. cap. 20: Sunt qui ante Solis ortum cervicalibus subjecta efficaciter putent. Vetus nomine cervicalia continere apud Vlpianũ de aure & arg. quòd si ad muliebrem mundum ea pertinent, significari putat hoc nomine Heromanus, quæ Græci ἀνακλιντῆρας nominant, quæ Isid. Pelusiota in mundo muliebri recenset: sin ad ornatum virilem, fortalis ea quæ frigoris virandi causa à cervici circundantur.

Cervicōlus, pro cur. & inexorabilis.

Cĕrus. Vide CERRVS.

Cĕrula. Vide CERA.

Cerussã,

Cerussa, pen. prod. Ep. Plumbo in acuto aceto solubo comparatur. [עפרת פוך. Iunghans. Gal. De la ceruſſe. Ital. Biacca. Germ. Bleyweiß. Belg. Loodwit. Hiſp. Alcayalde. Pol. Biała farba z ołowiu. Ving. Ołowiany kerekfeh. Ang. White lead or ceruſſe, ceruſſa. Mat. Veſp.] Virg. docet quomodo fiat, Iecere Rhodio e lubricis sarmenta collocantes, aceto suffuso superstarmenta collocant plumbeas massas, donec ea operatio obturet, ne spiramentum ullum aeris emittant: post certa temporis spatia, invenient è malis plumbum cerussam habere ratione simili ut aereis collocantes efficiunt ærugine. Cerussa enim quam in unguentis coquimus, mutato colore, adsigillicendum efficitur sandaracha. Hanc ergo naturalem tantum excalceandi cicatrices homines, ex eo nobili medicamento usum pudari, quia quæ de metallis proferuntur fabulæ. Vt cum antigonus ceruſſa compertum ait, acetum, ecce, sanandas quicquam habet, neque delabens, sed emplastrum, cerebrum. Vita autem, ingens Artus, pura ceruſſa mixtura diquod Sericum nominamus: medici Saldyna vocant. Vide Celsum lib. 6. cap. 6. & Plin. lib. 34. cap. 8.

Cerussatus, a, um. [חרס. Pol. Ołowiem. Ving. Ołowiany. Ang. Coloured, painted. Iet Cerussatæ mulieres, quæ cæcorum conjurandi gratia cerussa utuntur. Mart. lib. 2. Cerussatæ matres sabella solent. Ceruſſata cutis, Cerussatæ buccæ, Mart. lib. 3. Cic. in Pisonem.

Cerÿx, ycis, & Latinè, cycis, & cum accentu. [Pol. Kiel, ſzpic. Ang. A knife, sword, or weapon to kill withall.] unde Suetonius scribit à Nerone Cerycas super certamine imperatos. Seneca ad Serenum: Num vis ab hac vita aut Britannicum Cerÿce, aut Nerones ad ministrare Reipublicæ hoc est, ea de causa, & ensigeri ausi ad Rempublicam accedere.

Cessipes, Vide CARSTVS.

Cessio, onis, f. c. [An Accidog cryptographicum.] Cic. Tapiæ Abalienatio est ejus rei quæ mancipi est, aut cessio in jure cessio, ante quos ea jure civili fieri potest.

Cessimire. [Ang. to depart. Polon. Wyść. Ving. Ki menni, vagy mászni. Ang. To move, remove, signifies to depart, retire: Commodo præcipue de cessim, ubi bene remos, & ubi bello discedit. Et apud Iegis translatum ad legem. Apud Interim superius plaustrum cessimire cœpit hunc in modum à Cedo.

Cesso, as, n. p. Ab intento ab opere vaco. [שבת Shabbat. שבתון Shabbath. בטל Batal. אחר Achar. Ang. Gal. Ceſſer, Ital. Ceſſare, intermittere, desinere. Germ. Ein Feyrtag oder Ruhetag halten. Belg. Rusten, of houden. Hiſp. Ceſſar, holgar, descansar. Pol. Przestawać. Ving. Megszünödni, hanyatlani. Angl. To rest, to leave, to cease.] Virg. 7. Aeglog. Et liquid ceſſatis poteris, requiescere sub umbra: id est, inquit Servius, si poteris, nec enim ubi persuadere possimus, aut eos Ceſſare in re aliqua, & Ceſſatum ire Cic. Neque unquam in studio neque opere ceſſavit. Liv. Nec ex eo cuiquam ceſſatum, collaturi sint, ceſſatum à lesionis præsidio est. Ceſſare, cessio, sedere, quiescere, tardare, remorari, diutius immorari in re aliqua faciendi, & eam negligentius agere. Virg. 6. Aen. Ceſſasne vota precesque Iuno? Et ceſſasti, Pythia, Demum ostendisti, nisi non adoremur frigore. Item in Adelph. Ac sibi nos odisse ceſſat, prandium corrumpitur. ¶ Et ceſſare dicimus eos, quorum officium desideramus. Ge. Ibus in fabula Caillieri Amici illi magnam in partem ceſſatores sunt, id est. Breviter hæc dicebo, quod Ceſſare mentem significat mihi agere, vacuum aliquando tempus esse vel spatium, & hoc duobus modis absolutè ponitur, ut apud Ciceronem de Natura deorum: Cur tam multos deos nihil agere, & ceſſare putant? & apud Terentium Eunuch. & Adelphi dictum est. Quum vero pro momentum tempus, desistere, desinere, efficiem facere potest, habet alium secundum sensum. Cic. ad Quintum fratrem: Si de quo, quod civitati cognitum, ne ceſſatis me certiorem facere ut possitis. Terentius Andr. Ceſſas aliquid de in Phormionem. Adhuc tibi res indignas, vel dignas commemellas nunciam ceſſavit hodie diceres dedi, toto die mihi aliud quam commodum loquamur eis. ¶ Hunc compositum est Cocello.

Cessor, oris, m. verbal à Ceſſo, as, Cunctator, otiosus, qui ceſſat, & minus agit. [מתמהמה Mitmahmeah. Gal. Coſſeur, qui aime à coſſer, faire bonne chere, & ne rien faire. Ital. Indugiatore, ciosso. Germ. Einer der offt vber etwas zu thun ausgebleibt hat. Hiſp. Tardio, ezbaroso. Polon. Niepilnowanie, gnuśność. Ving. Mesekedő, lomha. Ang. A lingerer, a dawer, an idle fellow.] Gel. Amici illi magnam in partem ceſſatores sunt. Cicero Pæto lib. 9. Hæc tibi tamen non reſcripsi, quod ceſſator esse te tolerem, præsertim in litteris loci quos, &c.

Cessus, a, um, participium hinc veteri origine, sicut Regnatur, à Cedo: unde Regnor, ut Ceſſor non licuit. [Ang. Angl. That has been, ceſſus.] ¶ Hic ceſſata arva, id est, neglecta, & non culta Ovid. 4. Fast. Largaque provectæ ceſſitis messis in arvis.

Cessitio, onis, verbale, f. c. Otium. [שבתת Shabbat. Gal. Coſſement, action de coſſer, comme l'on dit, Maiſon, Iardin, Iournée ou ſemblables. Ital. Ozio, ſtare di poſa, ſpatio, ſtare. Germ. Ein groſſer Feyrtag: Ein Feyrtag oder Feyrabend. Belg. Rust. Hiſp. Holgar, descansar. Pol. Mieszkanie, siedzenie. Ving. Ülés. Ang. Idleness, sitting still.] Nomen est plurimis bonis hominibus communi, ita præsertim qui animi potius, non corporis viribus valent, ergo, prisci Hyani & Imitus. ¶ Unde Cessitia appellantur, cistæ Norico, cui majores in manu pilos capunt. Plin. lib. 32. cap. 1. Cetos sexcentorum pedum longitudinis, & trecentorum sexaginta latitudinis, e flumine Arare intrasse tradit Iuba, pegeri, eius aquæ natatores, & omnium piscium neque cum eo pernagin eo sicut asellos ab his segetibus odore. Primus & Cete pro itidem plura, tantum numero, nullo ceſſante insessione. Virg. 1. Aeneid. Humana cete.

Cessitius, m. [Qui cero e breviti maximos pilos majores capit aut vendit. Ital. Vendituri à peſcatori di groſſi peſci. Germ. Ein Fiſcher der groſſe Fiſch fahet: oder beſtellet vnd verkaufft. Hiſp. Pescador que vende de lo grande. Pol. Rybak co ma wielkie ryby na morzu. Ving. Czet halaszó. Ang. A fisher that sells the great fishes.] Colum. lib. 8. Sed tamen cetorum omnium purgamenta quia cetarios officinis evenire, prædicti convenit. Varro: Adversus cetarios, quam videri volunt, iam mari nimis, alicendere tam alium alicui, ut pernitia per ævum perpetuam.

Cetarium, ii, n. Locus intra nomen stagnante lacu, in quibus thynni & alii hujusmodi pisces capiuntur & juxta salinæ. [Ital. Vivaio di peſci. Gal. Parſonnerie de grand parſonds de mer. Hiſp. Peschera de

grand

gravitasti. German. Dresse Grüben bey dem Meere in welche man die gruben stets trucken sumb leitet. Hispan. Almacbas de agua. Pol. [illegible] Ang. Place where ye se [illegible] ye [illegible] water to come.] Plin. lib. 37. cap. 11. Ferunt & in Carmania rimulo regali Bernicis juxta cetaria marmoreo lecto insidentibus cruentos extimagines.

Cēu, adverbium similitudinis, idem significans quod Tanquā vel quasi magis ore ill. Poetarum quam Oratorum: sed quo usum & præterito Plinius, utitur. [Pol. [illegible] Gal. [illegible] German. Gleich als offt. Hispan. Assi como. Polon. [illegible] Vngar. Mint. Ang. As, like as.] Virg. 2. Aen. Adverte ruptis ea quoddam turbine venti Confligere. Plin. lib. 8. cap. 17. Incessunt more ferarum quo dum indicant oculi agi dentes.

Cēvel, æ, g. Genus vasculi humidoris. [Polon. [illegible] Vngar. [illegible] Ang. A hide vessel to row.] Colum. lib. 8. cap. 13. Melius tamen in hos usus altiores vasis prebebitur, quas ejus regionis incolæ Cevas appellant. Faciunt hæc vasa ex corio, latis abundantes propter quod remotis earum sentibus, generosum pecus alientia educitur uberibus.

Cēver, [illegible] Antiphanes in acribus, [illegible] pen. prod. est clanes movere, quod Iracundia dat, ut in canibus videmus. Pertius. An Romule cevet?

C acite H

C. H Ignatius Antiquorum, Cultos hæredum.

Chærefolium, Silve. Martial. lib. 3.

Chærephyllon. [illegible] Pol. Trybula. Herba est, palustris, umbellifera, sive daucifolio aliquanto tenuiore, in cicula candicante, subamara. Veteres Gingidia appellarunt. Nam Chærephylli nomen recentius est, à comptissantia, & aspectus jucunditate, ut videtur, impositum. Hodie à vulgo Lebanotum Chærefolium appellatur, Græca & Latina voce in unam simul jacta.

Chælæ, [illegible] à medicis appellantur luxatio articulorum, quum caret ex facultate nimiove labore, aliove ex causa evertit, ut laxata vinculis membrum excidat: ut si caduc in brachio à cubito submoveatur, ita ut locus quidam in medio vacuus relinquatur. [Polon. Odwichnienie. Vngar. Kificzandodás.]

Chælasis, pen. prod. Tunicæ genus quod & Græci [illegible] vocant) laxitate vel (ut quidam volunt) modus tunicæ muliebris, quo connexa circa cervicem, tunica submittitur.

Chælazæ, [illegible] Gal. Grandes, grandoles. Ital. Grandola, grandole. German. Grobe mit stein vnder der haut. Hispan. Granos. Polon. Sadzaki. Vngar. Eres, [illegible] Ang. Kernels.] Collectio sub cute, & habens & Ægyptiæ labentibus, dolorem strangulat, afferens: à Latinis a Granco dicitur.

Chælcedonius, [illegible] Gemma quæ grandinum colorem & figuram habet: de qua antea curiose. Plin. lib. 37. cap. 11.

Chalazion, [illegible] Pol. Brodawczyk na powiekach. Ang. A pap.] Tuberculum est in oculorum palpebris, non dissimile illi, quod à Græcis [illegible] appellatur: diversa tamen figura, & mobile. Hoc acq; illa petitur. Recentiores res molles Grandines appellant.

Chalcanthum, i. [illegible] Gal. Vitriol ou couperose. Ital. Vitriolo. German. Vitriol oder Schubmad oder schmeltz. Hispan. Copperosa. Pol. Cyrunek, [illegible] Vng. Gáncz kö. Ang. Copperas or vitriol.] Corpus est metallicum, quod à Latinis atramentum furarium appellatur. ¶ Est autem duplex, fossile & factitium. Fossilium aliquid est cæruleum, aliquando pallidum, aliquando candidum & pellucidum: omnium vetustissimum & Veneris à vulgo appellatur. Factitium vero ex aqua pluvia, per metalla defluente in lacunam, quæ inde alveis quæ metallis tunc damnatis, vasa ampla fictilia perferunt, in quibus paucis diebus concrescit. Dictum Chalcanthum, quasi æris anthos. Atramentum autem sutorium nomen accepit, quòd ex eo aqua cribratis corium denigretur. Vide de hoc plura apud Dioscoridem libro 5. & apud Plinium libro 34. cap. 12.

Chalcos. Herbæ genus est apud Plin. lib. 21. cap. 18. spinosos habens aculeos.

Chalcetum, Herbæ etiam genus est apud eundem lib. 26. cap. 7. Item herba Chalcetum cyneris comitia imponitur.

Chalcitis, [illegible] Aeraria faber ea. Nam [illegible] faber æratus est, quem exercitorem Græci nominasse interpretatur.

Chalcis, idis, [illegible] Serpentis venenosi genus est e genere lacertarum, quasi æreo colore lucens: tergo habens maculosum. Plin. lib. 32. cap. 3. Quippe aversas serpentes ex vino bibentes, & chalcidas earum myrrite. Idem lib. 20. cap. 3. Lacerta quam Hispani chalcidem appellant. Chalcidis lacertæ naturam Aristoteles de animalibus. ¶ Est & Chalcis

Homero acris nocturna, ex genere accipitrum, bellum internecinum cum aquila gerens. Diod. lib. 10. cap. 8. cymindis vocant. ¶ Est & Chalcis piscis quidam ex genere choenbrotarum apud Plin. lib. 32. cap. 11.

Chalcites, [illegible] Gemma æris coloris, sed nigrioris. Plin. lib. 37. cap. 11.

Chalcophronos, [illegible] Gemma quæ illisa, æris tinnitum reddit. Plin. lib. 37. cap. 10.

Chalcosmaragdus, [illegible] Gemma ex genere smaragdorum, macis venas turbida. Plin. lib. 37. cap. 5.

Chalcus, m. f. Exiguum pondus erat apud Atticos, quos decies sumptum, obolum conficiebat. Plin. lib. 33. cap. ult. Drachmæ Attici denarii argentei habet pondus: eademq; lex obolos pondere efficit, ubique decem chalcos.

Chalepa versus, [illegible] Dicuntur duri, asperi, ac prolati difficiles, qualis est versus Virgilianus: Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. [Pol. Niebardzo wiersz. P. C.]

Chalix, [illegible] Lapis genus, ex quo deducitur ignis.

Chalybs. Vide in PROXIMO.

Chamæa à Græcis [illegible] Vn. Tis.] species sunt conchariū. Aliud in mari videtur pisces esse genus Chamæ, quos Hiatulas quidam interpretantur, habentes vulvas, sicut & qui Brichtbysmi hoc est, Rubellones dicuntur: Chamarum duo traduntur genera, Gibbæ, Tracæ hoc est, asperæ, malli succi, quas & ostrea cognominant, & in Macedonia Coryos, & Athenis Ctios. Alterum lævis multo melliores & crassiores: ob id Pelatides & Pelorinæ à quibusdā & Basilicæ vocantur, & ab Helio Spartiano Liotalaid est, Lithostrea, & mendose legatur. Plin. lib. 32. cap. ult. Chamarum, platima genera recensui. Chamarum, [illegible] genera perpetuam edicum concretum, lege ergo Chamarum.) 1. Camectrachea [illegible] quæ chamarum tectæ dorsi sunt. 2. Cuncalcos [illegible] vel [illegible] cujus testa albissima ac tenera. 3. Camperlanides [illegible] apud Athenæum) magnitudine quia [illegible] est ingens, generis varietate distantes & conditate. Chamæ γυγενητίδες [illegible] à dulcedine sic dictæ, quæ tunc majores quā peloridæ. 4. Culyces sive Corophya, alias Corycia. Additur apud Athenæum aliud genus: Camenigua. [illegible] vel [illegible]

Chamæacte, [illegible] Gal. Herbe aux [illegible]. Ital. Ebbio. Germ. [illegible] Hisp. Hezgo. Pol. Cloud. Vng. [illegible] Ang. Dayweede, or walwort.] Sambuci genus est humilius, quod à Latinis Ebulum appellatur. Plin. lib. 24. cap. 8. Sambucus habet alterum genus magis sylvestre, quod Græci Chamæacten, à Latinis Ebulum vocant, multò brevius.

Chamæcerasus, [illegible] ex cerasorū genere humillimæ, semipedalis altitudinis cubita excedentes. Plin. lib. 15. cap. 25. Sunt & Macedonica paruæ arbores, rarag; tria cubita excedentes & minore etiam num fructu chamæcerasi.

Chamæcyparissus, [illegible] Germ. Gunderman.] Herba quæ ex vino pota, contra venena serpentium omnium, scorpionumq; pollet. Plin. lib. 24. cap. 15. Ruellius docet, plurimum affinitatem, in hortis seri solitum, foliis incanis, cupressi arboris foliis, oliæ & Eguæ referentibus. Vide & à vulgo Cypressus appellatur. ¶ Sunt qui parilla cupressum abrotonum fœminam vocent, à similitudine quam hæc cum arbore in multis habet. [Pol. Cypres.]

Chamæcissus, [illegible] Germ. Grunderman, oder ein art Epheu.] Genus hederæ, quæ non quam & ab humo attollitur. Componitur dicto ex [illegible], quod humi sive ad terram significat, & [illegible], hedera. ¶ Sic Chamæplatani, vocantur humiles platani, & corticibus brevitate.

Chamædaphne, [illegible] Plinio, [illegible] Gal. Laurole. Ital. Chamedaphne. Ger. Wintergrun, Teuffels abbeyssen. Hisp. Laurel baxo, Laurola. Pol. [illegible] Vng. Boyoskonyvfa.] Herba est humilis, folia laurinis similia, sed minora & magis pungentia, & virentia omni q; vinctus, unde & Vincapervinca ab eadem appellatur. Talia habet lauro humiles, ideo chamædaphne hæc est, parva laurus appellatur. Florem autem vio læ similem: de hac Plin. lib. 21. cap. 11. Dioscuridis [illegible] dictus. ¶ Est & altera Chamædaphnes species, cujus eadem Plin. meminit lib. 22. cap. 23. Chamædaphne [illegible] anicto simula est, cubitali fere, fabiformi, lauri similibus nec cujus semen rubens admixtum foliis, illinunt capitis doloribus recens. Hanc Romani Laureolam aut Uragosum appellant. Dioscorides autem, & Galenus hanc solam Chamædaphnes nomine noverunt.

Chamædracontes, [illegible] genera serpentium.

Chamædrops, Chamædrys apud Dioscor. lib. 3. cap. 12.

Chamædrys, [illegible] Gall. Germandree. Ital. Querciuola, chiamedrio. Ger. Gutte haubenge, oder thym Teutonica. Hisp. Camedreo. Pol. Vsteke wierzka. Ang. Germander.] Herba est Plin. lib. 24. cap. 15. qua Latinè Tutago dicit. Aliqui eā Chamædropea, alii Teucrion appellavēre. ¶ Dicitur autem Chamædrys quasi humilis

humilis & terrestris quercus, Vulgò Stechuls appellatur, teste Ruell. lib. 3. cap. 80.

Chămæclĕa, χαμαίκλεια. Polon. Dymnik, gorzpolec.] Herba quæ simultudinem foliorum oleæ habet. Plin. lib. 25. cap. 7. Multum urtica huic facem est, quæ in Gallia fit ex herba Chamæclea, granum coccifert. Idem l. 24. cap. 15. Chamæleæ similitudinem foliorum oleæ habent sunt autem amara, odorata in petrosis palmum altitudine non excedentes. Vulgus à foliorum similitudine Olivellen vocat.

Chămæchĕon, chamæleontis, χαμαίχαιον. Herba est ex genere aculeatarum: ita dicta à varietate foliorum. Mutat enim cum terra colorem, hinc nigellis viridis, alicubi cyaneus, alicubi croceus. Quibusdam in locis vitium gignit in alis foliorum: unde & Ixia appellatur. Ejus duo sunt genera, album & nigrum, radicis colore distincta. Album Latio Carduum fullarium, quòd fues emendet, officinæ Carduspinum appellant. [Gal. Chardon. Ital. Cardo mariano, cardo mariano. German. Stein oder weiß Distelen. Hisp. Cardo pano. Pol. Oset.] Nigrum Latini Vervelagium, vel Cardoum nigrum. [Gal. Chardonnette des champs ou fait prendre le laict à fromage. Ital. Cardone ceruino. German. Schlaff oder rauschwartz Distelen. Hispan. Cardo silvestre.] Vide Plin. lib. 22. cap. 18.

Chămæleōn, ntis, m. χαμαίλεων. Quasi pumilus leo, animal est diversa & varietate conspicuum, ut pardus, & ad colores quos videt, convertens facillimè variatur, præter admodum & album. ¶ Ab hac colorum mutatione oritur paræmia, Chamæleonte mutabilior, χαμαιλέοντος μεταβλητότερος. Competit in hominem versipellem, sive ecce dantem, ac pro tempore se flectentem in omnem habitum. Nascitur in India, figura & magnitudine lacertæ, nisi quòd crura habet recta & excelsiora. Latera verum jungunturi, ut piscibus, & spina dorsi modo. Eminet rostrum in modum sulci. Cauda prælonga in tenuitatem desinens, & in plurimos se gyros subinde unguca adunci, morus tardior, ut testudini, asperum corpus ut crocodili: habet oculos in recessu cavos, remotissime pergrandes & corpori concolores, nunquam eos operit. Solus animalium nec cibo, nec potu alitur, nec alio quàm aeris alimento ad ætatis lvemem, ut lacerta. Vide picta de Chamæleonte apud Plin. lib. 28. cap. 7.

Chămæleuce, χαμαίλευκε. Germ. Brandtlattich / oder Mosskraut. Polon. Podbiał, kuiun.] Herba quæ Tussilago dicitur, nascitur circa fluvios, folio populi, sed amplore. Plin. lib. 24. cap. 13. Vulgus vocat Vngelaw rabbinum. Barbarus propulsatricem & Bechion.

Chămæmēlon, χαμαίμηλον. Gal. Camomille. Ital. Chamomilla, herba. Germ. Camillen. Hispan. Manzanilla verna comitosa. Polon. Rumian, rzadowy, rzymski. Ang. Camomile.] Herba est vulgo nota, ab odore mali sic dicta, quæ alio nomine Anthemis appellatur. Medici recentiores Chamæmelum barbarè vocant. Species sunt genera, floribus tantùm differentia. Leucanthemon, Chrysanthemon, & Erythemon: de quibus latiùs suis locis. Vide Plin. lib. 22. cap. 21. ubi corruptum Plinii locum ita repone: Genera eius tria palmum non excedunt, Corete tantùm distans: parvisq; floribus ut rutæ folia, candida, aut mellea aut purpurea.

Chămæmēlon parthenium. Dioscor. lib. 3. cap. 146.

Chamæmelon, nunc alias linguas Siculorum cognomentum tertiæ Deciei Antiochiæ, ut inquit Dioscor. lib. 3. cap. 5.

Chămæmyrsĭnē, ēs. [χαμαιμύρσινος. Germ. Wasschom.] Frutex ex quo fit pigmentum gallis Rufcus. Nonnulli sylvestrem myrtum vocant, ex quo fit oleum chamæmyrsinum. Vide Plin. lib. 23. cap. 9.

Chămæpeuce, ēs. [χαμαίπευκε, Herba est folia habens similia ceris foliis similia, lumborum spinæ doloribus propria. Plin. lib. 24. cap. 16.

Chămæpĭtўs, yos. [χαμαίπιτυς. Gal. Iua chamæpitys. Ital. Chamepitis. German. Gebaupfflin. Hispan. Pinillo. Pol. Swierzbyne gindalowate gnie.] Herba est Plin. lib. 24. cap. 6. à Latinis Abiga, sive (ut alii legunt) Abiga vocata, ab abortu scilicet, quem facere creditur. Alio nomine Thus terræ existit. Ejus tria sunt genera: unum setigeno pedalibus foliculis, flore & odore pinastri: alterum brevius, & incurvum: tertium foliis scalosis, digitali caulis crassitudine. Vulgus Iwou appellat.

Chamæplatanus, Cortex brevitatis platani. Plin. libro 12. capite 2.

Chamærhyten. Lege STRVTIVM.

Chamæropa, ōpis, f. t. [χαμαιρόπη. Germ. Chamanberlin.] Herba est myrteis circa caulem geminis foliis, capitulis Græcularum rosæ, quæ ex vino potæ, lateri, renibus convulsis, & ruptis medetur. Autor Plin. lib. 26. ca. 8. Ruellius eandem tussi existimat, quam à Mithridate inventore Mithridation appellat.

Chamærops, vel potiùs Chamærrhŏps, χαμαιρώψ, & Theophr. χαμαιρόπη Φοινικη. Arbores sunt ex specie dactylorum, quæ & in Creta & in Sicilia nascuntur. Plin. li. 13. ca. 4. de palmis. Vocantur autem Chamæropes folio latiore ac molliori ad vitilia utilissimæ. Copiosæ in Creta, sed magis in Sicilia. Ita distinguit Theophrastus. Hujus palmæ medulla edulis est, de qua Cassianus & Scribonius quia palmæ medullam seu cerebrum χαμαιρόπην à Galeno vocatur.

Chămærrhŏpes, χαμαιρώπες, Arbores sunt ex specie dactylorum, quæ & in Creta & in Sicilia nascuntur, folio latiore, ac molli, & ad vitilia utilissimæ. Vide Plin. lib. 13. cap. 4.

Chamæsyce, χαμαίσυκε, Herba est lentis, folia habens, nisi quòd acuto, lenta, in arida petrosis, nascens. Vide Plin. lib. 24. capite 15.

Chămæterĕs, quæ & Chamæterides, χαμαιτερίδες, à Græcis dicuntur, humiles & depressæ imagines: quales sunt lecticarum & pedisequarum, quæ fere humi sedentes fingunturi χαμαὶ enim Græcorum adverbium Latine significat Humi. Scribit Plin. lib. 30. cap. 5. Scopam fecisse Apollinem Patrinum. Vetulam sedentem laudatam in Smyrnæorum portis, duasq; earum arteras circa eam.

Chămæzēlon, χαμαίζηλον. Herba est, teste Plinio, libro vigesimo septimo, capite decimo, quam quidam eandem esse credunt cum gnaphalio, cujus folia ita alba, & mollia sunt, ut planè videantur tomentum, & pro tomento ulli pensur. ¶ Est & aliud Chamæzeli genus, quod & Pentaphyllon à Græcis, & à Latinis Quinquefolium appellatur: cujus meminit idem Plin. lib. 25. cap. 9. [Germ. Fünffingerkraut.]

Chămælŭpardălis, & Chamelus, Vide CANELOPARDALIS, & CAMELVS.

Chamisa, Crocodili apud Ægyptios vocantur.

Chamomi, Id est, placenta.

Chaŏnĭdes, χαονίδες, eorum genus ex chalcitide est, ex lapide cervariis conceptum, ut videri sentit Hermolaus in Plinii. Versimilius tamen est, à Chaonia regione dictas, quemadmodum & Molossus à Molossia. Chaonidum earum originem refert Iulius Polux ad aucum earum à Vulcano fabricatum.

Chaos, n. g. [χάος τὸ ἀόριστον καὶ ἀσχημάτιστον. Gal. Confusion commencement de toutes choses, gouffre & cavernes & profondeur infinie. Ital. Confusione, caos. Germ. Ein vermischung vermenung. Hisp. Confusion mezcladura. Pol. Mięszanina. Vngar. Zauaros, mennek, fődenek sok zauara. Ang. A great confused heap of all things, great disorder with darkness.] Hesiodus in Theog. Omnium rerum initium vocat, quòd ante omnia deos, ecasq; natum sit: de quo & Orpheus initio Argonaut. Alii appellant materiam rerum & terræ confusam atque informem, quæ primùm ex nihilo facta est, de qua postmodum omnia figulatim per species varias formasq; propriis prodierunt: de qua Scriptura loquitur: Qui facit Mundum de materia interni. Lactantius verò sic habet: Nemo quærat ex quibus ista materiis, tam magna, tam mirifica opera Deus fecerit: omnia enim fecit ex nihilo. Nec audiendi sunt poëtæ, qui ajunt Chaos in primo fuisse, confusionem rerum atque elementorum: postea verò Deum dirempsisse omnem illam congeriem, singulisque rebus ex confuso acervo separatis, in ordinemque dispositis, instruxisse Mundum pariter & ornasse. Et auctor est nomen Græcum, quòd declinatur prima declinatione contracte tum, hoc modo, χάος, τοῦ χάους, τῷ χάει. Apud Latinos tantùm usa est Chaus, & ablativus Chao, quamvis Priscianus persecundam declinationem declinavit Chaus, Chai, &c. Virg. lib. 4. Georg. Aque Chao densos divum narrabat amores. Ovid. lib. 14. Metam. Et nos Chaos, nostros deos, Erebosq; Chaosque Cor vocat. Dictum Chaos à χέω, fundo, quòd fusa confusio id est, confusio elementorum omnium. ¶ Antiquior quàm chaos, χάους παλαιότερος. Dicitur rerum priscarum & obsoletarum.

Chărăcarăs, adjectivum a Græco χαράσσω. [Ger. Scharffen. Pol. Tokarowe. Vngar. szabó karo.] quod inter cætera valorem significat, sive pedantesorum, cui vitio alligatur. ¶ Vide Characteres vitis, quæ quo pacto non soleat, docet Colum. li. 3. cap. 3. Mox (inquit) quæ defixis arundinibus circumamurca, per fastuosa calamorum macies ligatis, inobtectos, gyroséq; flectuntur, ea nonnulli characatas vocant.

Chărăcĭfăs, æ, χαρακίας, Plin. lib. 28. cap. 8. primum est lithymali genus, ramos habens digitali crassitudine, cujus semen cum melle decoctum, usus est ad cataracta: hoc est, pituitas facienda, solvendæ alvi gratia. Hanc officinæ corrupto vocabulo Characiam vocant. Alia quoq; Characias est vulgò Characo, χαρακίου τὸ ὀλοκότινον, herbis frutibusq; per cancellos topiario opere digestis. Sed de hac veteres alibi, Hermolaus Corol.

Chărăctĕr, m. t. Signum, insigne, forma, figura. [חותם Gen. 38. תואר Esth. 1. χαρακτήρ. Gal. Character marque, figure, forme, façon. Ital. Carattere, segno, figura, forma. German. Ein form / gestalt / bildnuss. His. Forma, estilo de decir, forma. Pol. Rzadza, cyfra. Vngar. Irás, tzélozás. Ang. A marke, sign, figure or print in a thing.] Cel. lib. 13. cap. 2. Nec omnis majora quadrupedia characterе signari debent,

dicent. ¶ Item character, Genus & figura dicendi. Gell. lib. 7. cap. 14: Scin. carmine, & in soluta oratione genera dicendi probabilia sunt tria, quæ Græci χαρακτῆρας vocant. Cic. in Or. aut Sed ipsa forma restat, & character ille, qui dicitur.

Chărăcte-lismŏs, χαρακτηρισμός, Latinè delineatio figura, qua orator vitas eorum de quibus loquitur deformat, ut est apud Iuvenalem: & calvo se finxit Roma Nerone. Et Domitiano.

Chărădrĭus, m. χαραδριός, Avis marina magna, & ægritudinis, quam aspicientes ictericum morbo liberantur, teste Ælian. lib. 15. cap. 26. ¶ Alio nomine Icterus appellatur, & à Latinis Gallinula existimat Plin. lib. 30. cap. 11. ¶ Charadrium imitans, χαραδριάζων, dicit solitum de ditissimo, ac remotissimo accusante.

Charax, admonitorium viris.

Chercari pileos tunc.

Chărĭssĭmŏs, [χαρισσιμος esse. Gal. Plaisant, ce qui a grace. Ital. Sacevole, ciò che piace. German. Lieblich, was lieb vnd angenem ist. Hisp. Hermoso, agradable. Polon. Wdzięczny, miły. Vng. Kedves, szerelmes. Ang. Gracious, amiable.] Ἀγαθὸς, & εὐειδὴς, facies, aspectus, de Caropus color, χαρωπὸς χρῶμα, qui dilutam habet viriditatem, igneis quodam splendore interstinctam: qualem in leonum oculis conspicimus.

Chărtă, [χαρτη, vel χαρτὶς, χάρτης. Gal. Carte, papier, liure, ou feuille de liure. Ital. Carta. Germ. & Belg. papier. Hisp. La carta ò hoja del libro. Pol. Papier. Vng. Papirus. Ang. Paper. Cum ch aspirato, Papyrus in qua scribimus, proprieq; ea quam veteres ex papyri arboris cortice, & glutino præparabant, cuius species, variæq; nomina, & præparandi rationem vide apud Plin. lib. 13. cap. 11. 12. & 13. Quanquam etiam lecta Chartæ nomen pellem cœpit extendi, ut etiam de ea dicatur quæ ex membranis, linteis, aut alia quacunque materia conficeretur. Suetonius in Nerone: Plumbeam chartam lapideo pectore libenter imitabitur. Plin. lib. 13. cap. 11: Chartam Alexandri Magni victoria repertam, autore est M. Varro, conditā in Aegypto Alexandria: antè non fuisse chartarum usum palmarum tabis primò inscriptarum, deinde quarundam arborum libris, pellea publica monumenta plumbeis voluminibus, mox & privata linteis rotulis coepit, aut ceris. ¶ Charta virgo, quæ nunquam pependit: hoc est, quæ nondum transcripta est, dicitur à Martiale: Cœdo da ipse virgines patres chartæ. Patere enim dicuntur chartæ, quum exire exemplaria amant. ¶ Item Charta, urbs Teredicæ est, ex qua à Dido erat fertur, & ab eius nomine à Sidonicis conditam urbem Carthaginem appellasse.

Chartĕus, Chartulanus, & Charta ceus, a, um, quod est ex charta. [χαρτινος. Gal. Fait de carte. Ital. De carta. Germ. Papieren. Hisp. Cosa de carta. Pol. Papierowy. Vng. Papirosbeli. Ang. Made of paper.] Vipian. de leg. 3: Quòd si in codicibus fuerint membranei, vel chartacei, vel etiam eborei, vel alterius materiæ.

Chartĭnus, a, um, [χαρτινος. Pol. Papierni. Ang. Belonging to paper.] ut Chartarius officinæ. Plin. lib. 3. cap. 1. cellulæ chartariæ officinæ, charta exiguum.

Chartŭla, dimin. [χαρτιον. Pol. Kartayka. Vng. Papirossike. Ang. A little piece of paper.] Horatius. Volo in chartulis meis in epistolis scribere.

Chartŭlarĭi, sunt Iustiniano qui tabulis nomina recepta & impensa deferebant. Ex Pytheo.

Chartularium, mercedes quæ officialibus pro charta dabantur, eodem modo quo Cerarium dicitur. Varrina 3. quod pro cera pendebatur. [Pol. χαρτικὰ τελωνικὰ.] Exemplum apud Zonaram observatur: ἐκ τοῦ χαρτικοῦ ἐκκλησίαν ἐποιήσατο ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ ἔνθα τὰ χαρτικὰ ἐκομίζετο, ἐπειδὴ ὁ τῶν χαρτικῶν ἐπιμελητὴς ἐν τῷ τοιούτῳ χαρτικῷ ἐδίκαζε. Ex Horatio.

Chartŏphylăcium, n. [χαρτοφυλακιον. Pol. Skrzipnia od chowania papieru. Vng. Papirus tarto hely. Ang. The treasury of records, a great office house, to the same purpose as the rolls.] Scrinium cit, vel conclave, vel ipsa etiam domus, in qua chartæ asservantur. Latini Tabularium vocant: nam θηκὴ custodia cit, quasi θεκὴ, custodio.

Charpĭtæ, Chartarum & papyri venditores sunt: χαρπὸς enim chartam sonat, & πωλέω vendo. Nunc Papyropolæ vocantur. Hegemin. in tit. C. de coll. & chart.

Chartularii, m. l. fort. Iustiniano qui tabulis nomina recepta & impensa deferebant. Ex Pytheo.

Charrilago, vide CARTILAGO.

Charris, a, um, Vide CARVS.

Chasmă, tis, n. t. Latinè hiatus, fissura. [בקיע. Arabice χασμα. Gal. Crevasse, ouverture ou abysme en terre ou en eau. Ital. Fessura, apertura. German. Ein grosse spalt, ein tieffe. Hispan. Hendedura, ó abertura como de hoya. Polon. Przepaść, rozpadnienie, rozpuszczenie. Vng. Kés, hasadás. Angl. A great gaping or opening of the earth or firmament.] Ἀναχάσμη, Plin. Frustrè Chasma non solùm in cælo, sed etiam in terra. Vide an Iurisconsultus de ventibus. Lege Formi. quæres. Si agri portio chasmate perierit, debebit per cessionem revelari. Ammianus eleganti vocabulo Chasmaturum appellat terræmotum, quo parefactis subitò voraginis, terrarum partes per hiatum absorbentur.

Chasmatium, Xanthio vel lappa apud Dioscor. lib. 4. cap. 129.

Chătis, χοινικοστροφος. Gal. Lamp cornier. Ital. Lupo cornuto. Germ. Ein Eberher. hirsch ein gattung der tuchsen. Hisp. Lobo cerual. Polon. Lampart. Vng. Farkas, gyanánsági fajtzájú kóc.] Lupi species est, pardorum maculas habentis, quem alio nomine lopum cervarium vocant. De quo Plin. lib. 8. cap. 19. ita scribit: Pompeii Magni primùm ludi offenderunt chaum, quem Galli Rhapûrum vocant, effigie lupi pardorum maculis. Et paulò pòst eodem lib. cap. 21: Sunt in eo genere qui Cervari vocantur, quales è Gallia in Pompeii Magni arena spectarunt dixinas.

Chedra, Hippuris altera. Dioscor. lib. 4. cap. 5.

Chĕlæ, arum. f. p. [χηλαι. Gal. Les bras & parties de deuant de scorpion. Ital. Branche di gambaro ò di granchi. Germ. Der füdren oberam des Krebsen vñ Scorpions. Hisp. Brazos de escorpiones de cangrejos. Polon. Nożice raczyste Scorpionowe. Vng. Ikrei rákfelé. Ang. The armes or forepartes of a scorpion.] Scorpiorum & cancrorum brachia dicta à forficulis denticulatis, quos Græci χηλὰς vocant. Virgil. 1. Georg. Quà lucet interque micantem inter, chelasq; sequentes. Ambrosius de cancro loquens: Et periculorum est, quoties fidelium ejus includat.

Chĕlĭdŏnĭă, æ. f. sive Chelidonium, n. t. χελιδονιον, Herba ab hirundinibus appellata, quæ Græcè χελιδόνια dicuntur. Eo enim avium genere adveniente, nascitur, & discedente exmarcescit. Fertur etiam hirundines oculos pullis suis excæcatis ea herba restituere. Plin. lib. 8. cap. 27. & lib. 25. cap. 2. ¶ Chelidoniæ duæ sunt species, quarum major etiam hodie in officinis nomen retinet. [Gal. Chelidoine, ou esclaire. Ital. Celidonia. Germ. Schwalbenkraut. Hisp. Celidonia. Polon. Ziółek, rolliana, zaskalne ziele. Vng. Fecskefü. Angl. Celidine.] Minorem autem quòd strumis medeatur, quas Scrophulas nonnulli vocant, sive quòd strumosam habeat radicem. Scrophulariam appellant. [Gal. Herbe aux escrouelles, ou celidoine de grosse. Ital. Fenogrilla. Germ. Ein gartwurtz des Scorpions die bey jo man sagt Gottes gnad. Hisp. Scrofularia menor. Pol. Rożyca. Vng.] ¶ Chelidonia item vocatur bavonius ventus, à die sexto ante æquinoctium autumnale, usque ad vi. Calend. Martias: eò quòd his diebus hirundines primùm conspici incipiant. Autor Plin. lib. 2. c. 47. ¶ Est etiam Chelidonia gemmæ nomen alterà parte purpureæ, nigris interpellantibus maculis, altera hirundinis colorem referentis: unde & nomen accepit. De hac Plin. lib. 37. cap. 10. ¶ Item genus aspidis, ut Græcorum autor est. ¶ Chelidonia præterea interficiorum genera recensentur. Plin. lib. 25. cap. 13. & Colum. lib. 10. Purpureæq; chelidonem pinguesq; nasturcia.

Chĕlĭdŏnĭæ, χελιδονιαι νησοι, Stephano, duæ insulæ Cilicis contra Chelidoniæ Tauri promontorium, petricosissimæ, quarum altera Corydela dicitur, altera Menalippea. Circa has insulas

insalse scrobias pisces maxima in copia capiuntur est videre apud Plinium.

Chelē Stud. χελεύς, Gemma est Indica testudinis oculo similis, quam magorum vanitas tradidit linguæ imperitum, futurarum divinationum præstare. Autor Plin. lib. 37. cap. 10.

Chelōnium. Vide CHELYS.

Chelydrēs. χελυδρός. Gal. Serpent de mer. Ital. Testudine marina. Germ. Wasser oder Meerschnecke. Hisp. Galapago de la mar. Pol. Morska zmiia. Vng. Tengeri kigyo. Ang. A serpent of the water.] Est testudo marina. Nam χέλυς testudine Græcis, & ὕδωρ aquam significat: quasi testudinem aquarum dixeris. Sunt qui etiam pro ornamento multebri accipi putent, citatores illud Iuvenalis, domant arcana chelycros. Quo tamen in loco alii cylindros legere malunt.

Chēlys, ὁ, ἡ [ὁ, ἡ χελύδριον. χελεύς. Gal. Une tortue. Ital. Testudine, Germ. Schnecke. Hisp. Galapago. Pol. Zmiia, żółwiek, żółwik. Vng. Teknös bekatsen. Ang. A serpent or snake, a tortoise.] Proprie est testudo animal, quamvis etiam pro instrumento musico accipiatur, quod & Latini testudinem appellant. Nā ex testudine prima fabricata à Mercurio, cōcompta iam cane, sed superstitiosis nevis. Ovid. ad Pison. Pulsator nam ibus Phœbea chelys. Canora chelys, Seneca.

Chelonium, n. l. [χελώνιον. Gal. La tortue & coquille d'une tortue. Ital. La testuggine, o la testa della testuggine. Germ. Die Schnecke oder Schildkrot. Hisp. La caberna de galapago. Pol. Zmiia, żółwiowa skorupka, zmiiowa skorupka. Vng. Tekeneknek hazaia. Ang. The shell of a serpent or snake.] Ibid. Testudinis regumentum est. Nam testudinem Græci χελώνην appellant.

Chemates, sepulchri species eboreis limbis, in quo Parium gens iungi ferunt.

Chemosis oculorum morbus, quando ex tumore vehementi tunicæ palpebræ consumuntur, ut vix lecrymæ cohibeantur, & albugo supra ipsum oculum colligatur ac rubescit.

Chenalōpēces, χηναλώπηκες, ex anserum sunt genere, quibus proximi leporibus aluntur Britanni. Vide Plin. lib. 10. cap. 22. Et autem nomen ἀπὸ τῆς χηνὸς & ἀλώπηκος, hoc est, ex anseris & vulpe compositum, unde & Vulpantherem Actiani interpretantur. Anserem enim specie, vulpem calliditate referre. Aquilæ & felibus quoniam facile præpetes. Ancipiti ubi accedenti obviam prodit, ut interim pulsis clabi nei spatium præbeat. Vide Aelian. lib. 15. cap. 21.

Chēnīscus, m. χηνίσκος. Latinis anicreculus est. [Pol. Gąsiątko. Vng. Ludacskagyok.] Vide & puppis extremum, quod ornatus gratia ad anseris similitudinem effictum erat, Chenīscī appellarunt. Apuleius: Puppis incoria chenisco. Lucian. in eo dialogo, qui ἀετὸς, ἢ ἀλεκτρυὼν inscribitur: τὸ δὲ ἐπὶ τῇ πρῴρᾳ ἐκεῖνο ἐπὶ τῇ ἀκρωτηρίῳ τῆς νεὼς ἐστηκὸς, ἐπὶ τῇ ἀκρωτηρίῳ τῆς νεὼς ἐστηκὸς, ἐπὶ τῇ ἀκρωτηρίῳ τῆς νεὼς ἐστηκὸς, ἐπὶ τῇ ἀκρωτηρίῳ τῆς νεὼς ἐστηκὸς. Hoc est, Verum ipsa quidem puppis parte in antica Iungit indicio aurea chenisco ornata (hoc est, indicio, atque aneum anterealium supernehabens impositum) & regione aneum aqua proportione prora prominentia anteriorum pollens longe porrecta, cognominaque navi deam fidem videri ostentans adeptam habens. Idem in veris narrationibus τὸ μὲν ἐπὶ τῇ πρῴρᾳ ἐκεῖνο

Macrochira dicitur. Vocé Scipio Calle homini dedicato objecit, quòd cum chirodacta tunicam id est, manicatam accubuerit. Has vestes Paetus vocat manicatas. ¶ Dicta chirodacta, quòd manicas habeant: hoc est, manibus quasi gestare.

Chirographum. [χειρόγραφον scriptum manu. Gal. Lettre, écriture de la main, ou de sa main, ou marque. Ital. Scritto di mano. Germ. Ein handschrifft. Hispan. Escritura de mano propria. Pol. Chirografy własnemi. Vng. Kezirás. Ang. Any writing of mine own hand.] Est quod nostra manu perscribimus, vel idem alios. Aliquando scribere Chirographa dicit, in quibus tantum quæ gesta contractibus fiunt. Interdum chirographi etiam coctur. Idem certain pacto vero, & non numerata pecunia, aut non integrè numerata pro tempore, vel numerare hominum fert bonitas. Iuven. Vsus imperavit denique chirographa fingi. Cicer. 3. de Natur. deor. Id quoque L. Lucullus fecit quòd chirographum ita præcautum inscriptus est.

Chirographarius, adjectivum: [Pol. Tokstári χειρογραφικός.] ut Debitor chirographarius, qui scripto chirographo se pecuniæ debere fatetur, in codice. Vlpianus l. Si ut certo. §. Idem denique. ff. Commodati. Si tibi codicem commodavero, & intra chirographarium exemplorum tuum scripsisse feceris, &c. ¶ Item Chirographarius creditor dicitur, qui sibi chirographo cavit. Paulus l. pen. de privileg. creditor. Reipublicæ credituum omnibus chirographariis creditoribus præfertur. Opponatur autem hi creditores iis qui hypothecarii dicuntur. ¶ Dicitur etiam chirographaria pecunia, quæ sine pignore ex chirographo debetur.

Chirographus, m. Locustarum terrestrium, ut apud Levit. cap. 11.

Chirolibanistæ. [χειρολιβανισταὶ. Pol. głowo nacináiący przy ręku. Ang. Palmestrers, readers of fortunes by lines in the hand.] De manibus divinatio, quæ ex lineamentis, quæ in manibus sunt, inspectione fertur. Ita quidam ἀπὸ τῆς χειρὸς.

Chiromion. [χειρώμιον. Ger. Ein traut, gemächlich, bequem gemach.] Tenuioris panni genus, ab inventore Chirone Centauro ita dictum, formula pacho simile, literem autem, radicem parvam habens. Plin. lib. 25. cap. 4. ¶ Alii præterea Chironium herbam eandem cum centaurio minore ita dictam à Chirone Centauro, qui ea curatus esse dicitur, quum Hercules arma pertentando telum in pedem decidisset. Vide supra in dictione CENTAVREA.

Chironia vitis. [χειρωνία ἄμπελος. Pol. Cyrowka.] Herba est Indicus folio, claviculis suis arbores vitis modo complectens, pro semine acinos habens uvæ modo dependentes, intus herbaceos, pallescentes, radice foris atra, intus luxuriosa. Alio nomine Vitis nigra, ἀμπελος μέλαινα appellatur. Vide Plin. lib. 23. cap. 1.

Chirōnomatus, a, um. [χειρονομητὸς. Gal. Joüer de mains, faire quelque chose avec les mains, ou à faire les gentilz. Ital. Contrafare di mano, dar gratia de mano, far cose con maniere di mano. Germ. Der mit den händen gar fein artig vnd wunderbarn vnd zierlichen geberden tantzet. Hispan. Que danza por ademanes. Pol. Plyszący. Vng. Tapsiló, fogdosó. Ang. A mimic dancer.] Propriè qui inter saltandum manibus gesticulatur: cæteris etiam ad reliquæ corporis gestum transferatur. Iuven. Satyr. 6: Chironomum ludere mollibus in Baccho, Tarentia velocem non imperat. ¶ Inde χειρονομία Græcis idem est quod manibus gesticulari: cujus verbi participium usus est idem Iuven. Satyr. 3:

Structure in cera (nequa indignatio desit)
Saltantem spectat, & χειρονομοῦντα volantem
Cultello, donec peragat dictata magistri
Omnia, nec minimo sanè discrimine refert.

Quo gestu opus, & quo gestu salticus faciatur. Vbi χειρονομοῦντα dixit, quasi manibus gesticulatem, & certo quodammodo gestu lucas videlicet.

Chironomia, æ, f. [χειρονομία. Gal. Science de faire gestes de mains, ou gestes. Ital. Maestria de mano, ò di mani. Germ. Die kunst mit den händen gar fein artig zu tantzen, oder ein abrich mit den händen tantzen. Hispan. Danza por ademanes. Pol. Vsługa. Vng. Tapsiló kez, fogdosó. Ang. Mimic gesture, or gesture with the hands.] Manuum gesticulatio, seu saltationis quoddam genus, quod manuum gesticulationem habebat adjunctam: cujusmodi olim fuit Pyrrhica. Quint. libro 1. cap. 10, legem gestus interpretatur: χειρονομίαν manuum, & quasi lex sunt cum manuum motus quidam præscripti, quibus saltantes utuntur: quod potissimum in Græcorum usu fuit. Apud Romanos autem, integris adhuc urbis moribus, saltatio in solo theatro exercebatur, & maximè pyrrhica.

Chirotheca. f. p. [χειρίδιον. Isch, χειρίδιον. Gal. Gant. Ital. Guanto. German. Handschuch. Hispan. Guante. Pol. Rękawica. Vng. Kesztyu. Ang. A glove.] Manuum vagina, quæ etiam Manica dicitur, & manipulus dicitur olim. Cicero Philip. Solet enim civis ipse accipere manicas. Græci etiam ἐπιχειρίδιον vocant.

Chirurgus, m. f. [χειρουργὸς. Gal. Chirurgien. Ital. Cerusico. German. Ein Wundtartzt. Hispan. Cirurgiano, que cura con las manos. Polonice. Chirurg, cyrulik. Vng. Borbélyság, seborvosság. Ang. A Surgeon, a chirurgian.] Medicus vulnerum, aut manuum operatione sanandus. Martial. lib. 2. Chirurgus fieram, nunc es vetpallo Diaulus.

Chirurgicus, a, um. [χειρουργικὸς.] Ars chirurgica, instrumentum chirurgicum.

Chirurgiæ, p. [χειρουργία. Gal. Chirurgie. Ital. Chirurgia. Germ. Die Kunst der Wundtartzney. Hispan. Aquella arte de curar con las manos, ò cirugia. Polonice. Vivodzenie, cyrulstwo. Vng. Borbélyság, seborvosság. Ang. The art of surgery.] Licet nomen generale sit ad omnem artem, quæ actionem habet manuum cum cognitione continuatam: propriè tamen dicitur de ea parte medicinæ, quæ sectione, vel ustione, aut alia quavis ratione, quæ manu adhibita fiat, curat hos morbos. Cicero ad Atticum: Sed ego dicta cum medicis, chirurgicis tradet. ¶ Eadem & Chirurgice appellatur. Celsus in proœmio lib. 1. Medicinæ itidem & tempori hanc in tres partes medicina deducta est, ut una esset quæ victu: altera quæ medicamentis: tertia quæ manu mederetur. Primam Diæteticen: secundam Pharmaceuticen: tertiam Chirurgicen Græci nominavere. ¶ Chirurgia est pecuaria medicinæ altera pars, quæ per consectarias tum sectiones, tum adustiones, & quascunque alias manu fiunt, humana corpora curat. Chirurgia quamvis sit vetustissima, magistramen ab illo patente omnis medicinæ Hippocrate, quam à proximis exculta est: deinde posteritatis deducta ab aliis, hanc professionis suæ cæpit, ut Aegypto quoque exercerent, Philoxene maximè autore, qui plurimis voluminibus hanc partem diligentissimè comprehendit. Gergias quoque & Sostratus & Heron & Apollonius duo, & Hammon, Alexandrini, & alii vetustiores quoddam ejus reperierunt. Ac Romæ non mediocres professores, maximeq; nuper Tryphon parem & Evelpistas, & ut ex fungis eorum intelligi potest, eruditissimis magis quibusdam inventis nonnullis, aliquantum ei scientiæ addiderunt. Ex Celso.

Chlamys, ydis, f. [χλαμὺς, ὑδος. Gal. Manteau de cape, habit de gendarme ou autre, paile. Ital. Sopranello militare. Germ. Ein Kriegsrock. Hispan. Vestidura redonda como manto. Pol. Zołnierska, płasz. Vng. Katonai mente, katonai köntös. Ang. A soldiers cloak, a mans cape, a mans loose garment.] Propriè vestis militaris, pallio brevior: modò, vestitus. Virgil. 4. Aeneid. ipse agmine Pallas In medio chlamyde & pictis conspectus in armis. Plautus: Puer iste pro chlamydem, & da pallium. Idem ait omnium militum aut ejus esse chlamydem, machæram, & petasum. Semilibri fuit Polus cui apparatus militares numerat chlamydes: tertio consulti verbi loco testimonia puerilia numerant chlamydes. A' Numa Romanorum rege chlamydem reperiam Scribis autem est. Quidam dicuntur à χλαίνειν, cepisse.

Chlamydātus, adjectivum. Qui est chlamyde indutus. [χλαμυδηφόρος. Polon. Brzymką ubrany. Vng. Katonamentés. Ang. That wears a cloak.] Plaut. in Pseud. Quis hic homo chlamydatus est? aut unde est? aut quem quæritat?

Chlamydātus, adverbium. [χλαμυδηφορικῶς. Vng. Katonamódra. Ang. After a soldier like sort, or manner.] Idem: Tu tunicatus chlamydatum.

Chlanis, idis, f. p. Vestimenti genus, quod pallis, hyberno præsertim tempore, superinduebatur. [Polon. Kapturek. Vng. Szörös.] Latinis lana appellatum. Unde natum est apud Græcos proverbium τὸν ἔριον περὶ χλανίδος ποιεῖσθαι, id est, ut ait Hesychius, περὶ μικροῦ πράγματος σπουδάζειν. Hoc est, de re levissima laborare. In eos dici solitum qui diem in re potius vilissima terere soleant. ¶ Olim autem Chlanis, à χλαίνειν, id est, à calfaciendo, propterea quòd calefacere soleant & pandere gestantes calefacerent.

Chlorion. [χλωρίων. Avis est lerti coloris, propterea cum corvo inimicitias exercens, altero alterius ova insidiante. Vide Plin. lib. 10. cap. 29. & 74.

Chlorites. [χλωρίτης. Gemma est herbacei coloris, quæ in gyllarorum ventre invenitur recens. Hanc Magi ferro insuti jubent, tanquam ad prodigiosa quædam mira cujus utilem. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Chōrus, sive Chos. [χῶρος. Mensuræ genus fuit apud Græcos, Romanorum cadis congruendo est, senariosex, Euboicorylas Attycas duodecim. Vide Budæum de Asse.

Choaspites. [χοάσπης. Gemma est viridis, aurifulgore intercandens, dicta à Choaspi fluvio, in quo invenitur. Autor Plin. lib. 37. cap. 10.

Choenix, chœnix, gen. icis. Nomen mensuræ duas capientis sextarios. Hac mensura servis aliisque familiarum in cibum admetebatur olim. Vnde Pythagoræum ænigma est: Super chœnicem non sedendum: hoc est, periculum & otium alienum non esse fraudandum, sed suis quemque indulgentia fidei vitæ necessaria debere parare. ¶ Chœnix, quæ & major libra apud Athenienses vocabatur, fuit mercedula trium, quâcum quisque uno die emeret: pendebat easum drachmas CC. hoc est,

hoc est, VII. & XX. asses Græcas: nostra autem mensura sesquiquarta. Fuit Chœnicis dimidium drachmarum LXXV. libra seu libella dicebatur, cujus fit mentio in l. jubemus. C. de Episcopis qui jubent Imp. Honor. & Theodos. duas libellas & Chœnicem vini dualis sub Annonæ custodiis præstari.

Chœnicticon, γένος, Instrumentum est chirurgicum, quo minora ossa eruuntur. Latini Mucronum vocant. Cels. lib. 8. cap. 3: Excidit vero os duobus modis: si parvulum est, modolo, quem γόμφον Græci vocant: si latius, terebris.

Choerades, [χοιράδες. Gall. Écrouelles. Ital. Scrofole. Ger. Kropff. Hisp. Lamparones. Pol. Sadła, gruczoły. Vng. Mirigy. Ang. The kings euill.] Nihil aliud sunt quàm indurati adenes in collo præsertim, in alis, & inguinibus nascentes: Latino vocabulo Strumæ appellantur. Choerades autem dictæ videntur, χοίρου γλώσσαις hæc est, à suibus, qui hoc malo peculiariter infestantur.

Cholas, Lapis est ex genere marmoreorum, quem Iuba tradit in Arabia ædificiorum ornamentis includi, referente Plin. libro 37. capite 5.

Cholēra, cholera, æ, f. [Gall. Colere. Ital. Colera. Germ. Ein krandheit die von der Gallen her kompt. Hisp. Dolencia colerica. Pol. Kadra, albo, zgorzel, albo gorączka, albo gniewu. Vng. vár. Ang. Colera.] Morbi genus est præceptis, in quo & vomitus, & dejectio simul fiunt. Cornel. Cels. libro 4. capite 11. Primò faciendæ est mentio choleræ, quæ communi id stomachi atq; intestinorum vitium vocari potest. Nam simul & dejectio & vomitus est, præterq; hæc in Latio est tristissima torquendi ratio, ubi supra in fauces, crumpit, primùm aquæ similis: deinde ut ea recessit, color tota esse videatur: interdum alius, nonnunquam niger & varius. ¶ Accipiendum pro bile χολὴ. Lamprid. Alexandro, imper. Cæsar judices, qui tortorum tam laborantem, & sæpe aliquo videretur commotione animi & stomachi coleram evomentem.

Cholīambī, χολίαμβοι, Qui & Scazontes dicuntur, dicti quasi claudi jambi. Græci enim χωλὸν claudum dicunt. Versus sunt Iambico tri mutilo, nihil aliud à rectis Iambicis distantes, quàm quod in quarta tempore habeant jambum, in sexta verò spondæum.

Cholopæon, Abroconum, apud Dioscor. lib. 5. cap. 27.

Chōmī, ans. neut. gen. [πῆλος χοϊκὸς, χῶμα. Pol. Grudzia. Vng. Iöles. Ang. A dobe, a clay.] Agger, sive tumulus. Rodericus in Pandectas: Chomata sunt aggeres, qui circa aggesta fiebant, quibus aqui non erectus. Ulpia. Ex extracto cum. 1. Sæculariis de Ægypto qui chomata rumpit.

Chondrūs xiphoides, χονδρὸς ξιφοειδὴς, & medicis appellatur cartilago quædam cartilaginea, quod ab extremo pectoris osse dependet, ensiculi officio fungitur, unde ita dictum quòd acuminatum sit, & gladioli figuram quodammodo imitetur.

Chondros, [χόνδρος, ὁ, ἡ, τὸ. Gall. Cartilage, cartilage, ce qui est dur. Ital. Cartilagine, cartilagine, cosa che non è dura. Ger. Knörpel. Hisp. Tendo. Pol. Chrząstka. Vng. Porczog. Ang. The gristle.] Græcis est pars similaris, in corpore animalis, ex semine generata, mediam inter ossa & carnem duriticm obtinens, quam Latini cartilaginem vocant.

Chondrōtyrichēmon, vocant constitutionem illam, quæ est ex ligamentis & cartilaginibus in homine. Galen. de Temperamentis.] Sic.

Chonamos, quasi anfractus, linguæ sinus & cavitates.

Chŏrāgium, Choragus, Choraules, Vide CHORVS.

Chŏrāmbus, χοράμβος. [Pol. χωραμβ. Vng. Erdei szeberök.] Genus quadrupedum hominem velocitate vincens, in Perside, tantæ velocitatis, ut cursu comprehendi non possit. Steph.

Chŏrdilis, dis, dim. Quod à chorda formam retinet: est [חבל Hebræis, χορδὴ Græcis. Pol. Pępowina. Vng. Köldök zeer.] ut Chordilani, qui pulli recens ex utero matris nati dicuntur: quos vulgus vocabulo inde deducto, tubicines vocat. Varro lib. 2. de Re rust. cap. 1: Dicuntur agni chordi, qui post tempus nascuntur, & rem à se ferunt in vulvis intumis: vocant χορδὴν: inde Chordi dicti. Plin. l. 8. cap. 47. de oribus loquens: Gestant partum diebus CL. partes concepti invalidi: Chordos vocabant antiqui postremos natos. ¶ Dicitur & de hominibus: unde pleriq; ferùm aiunt, Chordorum cognomen traxerunt. ¶ Vade Chordi cognomine Cæsarem appellat Suetonius item alterius Iulius Capitolinus in vita Diadumeni. Quamobrem quoniam hoc, à diligenti præceptore exigi, ut nominum origines curiosè scrutetur: cujusmodi sunt Agrippa, Opiter, Chordus & Postumus. ¶ Transfertur & ad inanimata: à nde Chordum fœnum dicitur: quod autumno seratur. Colum. lib. 7. cap. 3: Alnetur autumnali fœno, quod Chordum vocatur. ¶ Sic & Chorda fromenta dicuntur, quæ sero maturescunt. ¶ Apud plerosque animadvertimus Cordum scribi sine aspiratione: quæ tamen scriptura repugnat etymo, quòd paulo antè à Varr. adduximus.

Chordā, dæ, f. p. Funiculus in instrumento musico, fides. [χορδὴ. Gall. Corde à instrument de musique. Ital. Corda de gli instrumenti musicali. Ger. Ein seytten. Belg. Een snare. Hisp. Cuerda. Pol. Struna. Vng. Hur. Ang. A chorde in a musical instrument or a string.] Cic. 3. de Orat. Nam voces, ut chordæ, sunt incertæ, quæ ad quemq; tactum respondeant, acutæ, graves, citæ, tardæ, magnæ, parvæ. Ovid. 5. Metam. Calliope quercubas præcentat pollice chordas, Atq; hæc percussis fab jungit carmina nervis. ¶ Eadem obberrare chorda, proverbialiter dicimur, quæ vel in simili re crebrius peccant, vel cui pœnam eandem iterum atq; iterum committit. Horat. in Arte poet. & cithara hic Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem.

Chŏrdæpsĭlis, m. l. [χορδαψὸς. Gall. Chaque pas flon. Ital. Dolor di visture, d'budella. Ger. Die Kneidlicht aus krimmen in den därmen. Hisp. La colica dolorosa. Pol. Swędzenie kiszki. Vng. Hasrekeny, böl fücsök. Ang. Iremor or gripping of the entrailes.] Morbus est intestinorum, quem Latini ab iisdem tribus vocant. Eadem etiam ratione à Græcis χορδαψὸς vocatur, ἀπὸ τῶν χορδῶν: ita enim intestina vocant, quod peculiariter hoc morbo infestatur.

Chordum Vide CHORDVS.

Chŏrēi, reæ, Choraules, Choretum, Vide CHORVS.

Chŏrĭambĭcus, m. [χοριαμβικὸς. Pes ex primo & ultima pedalibus, cujus mediis brevibus, ut Choliambus. Ortus Choriambus, quod ex choreio hoc est, trochæo, constet, & jambo.

Chŏrīus, sive Chorœus, χορεῖος, Pes, qui alio nomine dicitur Trochæus, constans ex duabus syllabis, prima longa, & secunda brevi: ut Musa.

Chŏrobătes, [χοροβάτης. Pol. Tarcica albo podłoże.] pen. cor. Est regula longa circiter pedes x. cujus habet tria versoria aquarum libration bus dicata, ut est videre apud Vitruv. libro 8. capite 6.

Chorocitharista, Chorodidascalus, Chorostates, Vide CHORVS.

Chorodaton, Spondylon apud Dioscor. lib. 3. cap. 88.

Chorrei, interpretantur furores.

Chortos, ou, m. [χόρτος, gramen in communi significat, sed præsertim fœnum.

Chorographĭa, æ, f. χωρογραφία, Regionis alicujus particularis descriptio. Geographia verò, est totius rerum orbis descriptio. ¶ Hinc Et Chorographus, qui, regiones alicujus describit.

Chors, chortis, f. c. Varro. [Ger. Ein hof oder einer haus statt, wo viel gebeuw beysammen stehen, mit einer mauren umbfangen. Meyerhof.]

Chortalis, & Chortale pro prod. ut Gallinæ chortalis, Colum.

Chŏrus, i, m. [χῶρος ἐν ᾧ χορεύουσι. Gall. L'assemblée des danseurs. Ital. Coro, moltitudine di quelli, che cantano in uno luogo insieme. Ger. Ein viele leuten die singen oder tantzen. Hisp. Coro, compañia de personas que dançando cantan. Pol. Zgromadzenie śpiewaiących, albo śpiewaiące. Vng. Kor. Ang. A company of dancers.] Propriè multitudo est cantantium, aut saltantium. Nam motionum vocibus, & concentu constat, ut Seneca & Macrobius tradunt. Et apud priscos exercitus symphoniacis componebatur. Vide apud Iureconsultos libro 3. de Legatis: Si chorus legatur, periculi est ac quasi lingua homines legati sint. ¶ Et χορὸς Iuvenalium Platonem habet 2. de Legibus; quæ est à tritis, deducitur. Festus à corona derivat, habetq; primam correptam. Virg. 6. Aeneid. Illa choros circum, ovantes orgia circum. Bacchat Phrygius. Vir. Servius: Chorum: hoc est, multitudinem in sacra collectam. Idem 1. Georg. Omnis enim chorus, & sacri constituntur ayantes. Virgilius Servius: Chorus propriè est cantuum cantus arte ut saltando. ¶ Transfertur & ad res inanimeas, fabricatq; pro consentiente. Sed cum aliquarum multitudine. Cicero 2. Offic. Portenta igitur qui ejusmodi sunt, quæ fiunt huic casium virtutum choro contraria, illi cronymus ad Dardaniam scribit: Chorum esse musicum instrumentum ex simplici pelle, cum duabus circulis æreis, quod per primum inspiratur, & per secundum latus emittitur. ¶ Inde chorus, ὁ χορὸς τοῦ χοροῦ. De recta lasciviente dicebatur. ¶ In alieno choro primum ponere, ὀκ ἐν ἀλλοτρίῳ χορῷ πρῶτος ἁρμόζειν. Est se immiscere negotiis alienis, & aliorum sibi vindicare partes. Extra chorum saltare, ἐκτὸς χοροῦ ὀρχεῖσθαι. Dicitur quidem, qui aliter facit à re quæ proponitur alienum aliquid. Etenim qui choros agunt, certis limitibus, certis q; numeris adstringi nonnunquam, ut liberum non sit quo liber evagari.

Chŏrăgĭum, gi, n. t. [χορήγιον. Gall. Le lieu où est equipage des acteurs de farces, comedies ou tragedies, leur ornement ou appareil. Ital. Ornamento, apparecchio da rappresentare comedie o tragedie. Germ. Das ort oder platz, oder die rüstung, zu einem tantz oder schauspiel. Hisp. Cierto instrumento para la danza. Pol. Miejsce do przyobleczenia. Vng. Iatekruha vagy häz, fundus vagy häz. Ang. A wardrobe to keep the players & musicians in decently.] Proprie ædificium amplum post scenam, unde promebantur omnia ad ludos necessaria. Vitruv. lib. 5: Post scenam porticus sunt constituendæ, uti quum imbres repentini ludos interpellaverint,

 ruat,

nire, habeat populus quò se recipiat ex theatro: chorag. aqj la-
sarmentum adcant. ad chorum parandum, ut sunt Portæ
Pompejanæ. ¶ Festus Choragium interpretatur ipsum sce-
nicum instrumentum, quo scena instruitur & apparatur: cujus
præfectus dicitur Choragus, χορηγὸς. Plautus in Trinummo
Ipsa ornamenta à Choragio hæc sumpsit suo periculo. ¶ Trans-
fertur item Choragium ad quemlibet alterius rei apparatum.
Autor ad Heren. lib. 4: Aut aliquod fragile fulcis choragium
gloriæ comparetur. Apul. lib. 4. de Asino: Scena ista nuptiarum
mihi virginis choragium fuerunt. ¶ Dictum Cho-
ragium à verbo Græco χορηγέω, quod est suppedito, submi-
nistro.

Chŏrăgŭs, gi. [χορηγὸς. Gall. *Celuy qui donne de tout ce qui est requis à vne feste, ou mene le dance.* Ital. *Quello che da tutto quello, che bisogna alla danza.* Ger. Der alles darzu gibt, was darzu gehört, vnd regiert. Hisp. *El que debe dar todo lo que conuiene, y dança.* Pol. χορηγὸς zabawy albo tańcu. Vng. *Tanz mester.* Ang. *A setter forth of playes, or maister of the dauncers.*] Dux chori & suppeditator instrumenti ludicri, & cæpe instrum, inquit Bucæus. Plautus in Persa: Sed eos ornamenti ti Tabs choragi sumito. Suetonius in Augusto:

Quum primam tibi rem consolationis causa choragum,
Sexagies deus vidit, Mallia sexagies dean.

Chŏrēa, æ, vel etiam Chorēa, contr. [Πυρρίχη, χορεία. Gal. *Celle qui sert de la feste aux autres, ou mene les autres à la feste.* Ital. *Quello che fa la festa a gli altri.* Ger. Ein Oberster der da weiss was pfeifft. Hisp. *El que sabe lo que conuiene a vna dança.* Pol. *Ten co pilnuie tanca albo kroncy.* Vng. *Tantz mester.* Ang. *A maister, piper, or fiddler.*] A choro & chorea dicti sunt, qui ludo dati sunt ac tarpe chorea, vel cum choro filiabus infamia, χορεύειν, chorum, & turpe dictum significat, unde vetè fatuitatem, cui tibi amens de Choreæ arte dicti, quod ritus ad choreas conf. Manil. lib. 11. Non Etruscum cithara doctus ars tibi tradit. Plin. lib. 33. cap. 1. Pantomimi quatuor. Fuscum chorea lem, mulier q. Sagra ad Fasq. ei fecunda. Apul. cum: Bracchia dem juvenis lasciva pulcrum decorate docebimur, hæc ille. Satyr. 6: Accipies eorum de qua vel arcessa Echion, Aut Clytæmnestra pater, vel Orestes q. chorea des. ¶ Chorea ex monstrorum, *vocabulo*, vel *vocabulum*, tum chorea qui ac lepi chorea de stertorum audebat, quales prolixi comos vocãt, qui apud Ilotas id est, de fructibus cacum.

Chŏrĕas, [χορεὰς. Pol. *Pokoie.*] appellatur arcturi circũ. Vide Stellio ca. pri. Ptolem. Aegypti regem, quod præterea à fluxu ventris eum dolentem excruciet.

Chŏrēdŏcus, pi. [πλινθοκόλλητος χορεύω. Gall. *Dance.* Ital. *Ballo.* Germ. *Tantz.* Hisp. *Dança.* Pol. *Tanie.* Vng. *Tantz.* Ang. *A dance, or daunce many daunces together.*] pecunia undiscernere, χορεύω, *Ovidio*, prosperâ fortunæ aliquem uti. Virg. 6. Æneid. Pars pedibus plaudunt choreas & carmina dicunt. Idem: Immemores nostri festas duxere choreas.

Chŏrĕātes, χορεύτης. Qui libenter choro vescitur.

Chŏrĕŭma, χορεύω. Aug. *Dancing, or playing together.*] Platone vocatur cantionum, quod à choro canitur & saltatur.

Chŏrŏdidascălus, [Πλινθοκόλλητος χορεύω καὶ διδάσκαλος.] Gall. *Celuy qui enseigne aux autres à danser, ou faire quelque chose.* Ital. *Quello che insegna, ò governa il ballo.* Germ. Der an den tänzen die zierlichen stellet, Hisp. *El que enseñe la orden y dança.* Pol. *Dorzadca albo kierzbych grzecznych.* Vng. *Kardzolasság, tántz helyheztetö.* Ang. *Maister of daunces, or fingers of daunces.*] Qui in choro cithara ita ducit, ut psallentibus quæ præcinant: id est, canunt ad citharam, Suet. in Domit. Cecinerunt etiam prosa oratione, Græcè, Latineq; ac præter cithara choros citharistæ quoque & psallochitharistæ.

Chŏrŏdidascălus, [χορηδιδάσκαλος & Gal. *Maistre de chanter ou de la chorée.* Ital. *Maestro di cantare.* Ger. Der Sprechet vnter die personen der feste vnd vnderweiset sie. Hisp. *Maestro de dança.* Pol. *Spiewa ke kzemuly.* Vng. *Karmester, kar vezetö.* Ang. *Maister of the company of dancers.*] Magister citharœdi Aristocl. & Platonis. Iudæus.

Chŏrŏdŏcus, χορεύω. Pol. *Tancerz albo skoczny.* Vng. *Karvezetö, kardzes, tantz.*] Chori præceptor est, quem vulgus Insectatorem vocat, qui scilicet chorum symphoniacum moderatur.

Chŏrŏis, f. t. χορὸς. Latinè ulus dicitur. Vnde χορικὸς, ad chorum.

Chŏrŏlĕn, [χορὸς & λέγω. Ger. Wegen des tantzes sagen Endsetzt. Pol. *Spiewak, nayem.* Vng. *Chorus, kardzolo kew.*] quòd circumagat se cum sole, ut nunquam ejus nunc spectet, & ejus ritu ad occasum usque eum semper ita die tequatur. Inde ornatus species, quæ Aegyptio nomine Chelidonia, Romano Ambubaia appellatur. Chorolen appellatur ab indigni utilitate, teste Plin. l. 20. capite 8.

Chrĭă, [χρεία. Germ. Ein schöne Sprach oder Gesuch die jhrer vrsach halben gerathen ist.] Est commemoratio alicujus dicti vel facti, vel utriusque, simul celebrem habens commendationem: ut Isocrates dicebat: Virtutem radices amaras, fructus verò dulces. Est autem una ex quatuor exercitationibus, quas Fabius Grammatico tradendas præcipit. Aphthonius in Progym. definit χρεία hoc modo: χρεία ἐστὶ λόγος συντόμως ἀποδιδοὺς ἢ πρᾶξίν τινα ἢ ῥῆσιν ἢ ἀμφότερα ἀναφέρων ἐπί τινα· hoc est, Chria brevis est commemoratio, oratio, quæ de aliquo aliquam refert. ¶ Chriarum species & genera latiùs exequitur Gellius lib. 18. cap. 27. Dicta Chria, quòd maximè sit utilis & necessaria: χρεία enim & usum & necessitatem significat.

Chrĭsmă, ătis. [משחה *unctio* משחה *unctus*. χρῖσμα. Pol. *Namaszczenie, pomazanie.* Vng. *Kenet.* Ang. *Ointment or anointing.*] Unguentum: Evangelium: a verbo χρίω, ungo: unde & CHRISTVS, χριστὸς, unctus.

Chrĭstĭānus, De homine Christiano sic præclarè D. Hieronymus loquitur: Nihil magnificè Catilinæ scribitur, cui patricium regnum, cui omnium simul chorea lusus, qui quotidie de una pernicie meditatus est, qui vnctus tribunum militi obtrudit, qui à cæde supersit. ¶ Lactantius Christianos vocat Immortalitatis candidatos, à vestis candore, lib. 5. cap. 18. in fin.

Chrōmădĭa, χρῶμα. Pol. *Opoky.* Vng. *Szin, kkölör.*] Præter ea quæ ad sonum apud Graecos significationem, quasdam species hic tetigimus, quæ propriè visus sunt subjecta, etiam accipiuntur pro ornatibus & insignibus artium, qui & colores à Latinis appellantur. ¶ Unde Chromaticum modos ab antiquis dicebatur una ex tribus Musicæ partibus, quæ ob animi mollitiem & infamiæ notationem caruit: cum tamen à Agathone hoc genus primùm exercitus fuisse traditur. ¶ Chromatiarii, inquit Cornutus, in Satyr. 4. Persii, dicuntur colorarii, vel qui intus dealbant aut fucant vel fovent. Antiqui enim unguebant se, & in sole exercebant, ut eorum corpus imbiberet. Vocat Juven. libro 4. Satyr. 2. Nocturna libatus cimex contracta cuticula solem, Effugit, togam.

Chrŏmbis, Genus piscis est, cujus tres enumerantur species. Cyprinus, Chalcis, & Cobio. Plin. lib. 32. cap. 11.

Chrŏmis, apud Plin. l. 32. cap. 11. Piscis dicta ejus nidificans.

Chrŏnĭă, orum, neut. gen. [דברי הימים *libri historiarum*. χρονικὰ. Gall. *Chroniques, annales.* Ital. *Croniche, annali.* Ger. Geschichtbücher, Croniken. Hisp. *Cronicas historias de tiempos.* Pol. *Kronika, to jest rzeczy minionych albo dawne powieści.* Vng. *Krónica, szépen irásban foglalt tortenet.* Ang. *Cronicles, historicall of things done some years before.*] non Chronica, ea, (ut industrii nuncupant) Annales, sive historiæ, temporum memoriam conservantes, quibus scilicet res gestæ, servato temporum ordine digerantur. ¶ Juvenitur & Chronicus, ca, cum. Gell. libro 17. capite 21: Excerpebamus ex libris, qui Chronici appellantur, quibus temporibus floruissent Græci, simulq; Romani viri. ¶ Chronici, qui de temporibus scribunt. Plin. libro 35. Quod & ipsos Timagoræ carmine vetusto apparet. Chronicorum errore nihil cubito.

Chrŏnŏstĭchon, [ἀπὸ τοῦ χρόνου καὶ στίχος. Pol. *Kazdy wiersz albo rzad.* Vng. *Mértzakra nagyság.*] Græcum verbum idem significans quod modus, tabella, & extimare: id est de aliquo dicere. Quo verbo usus est Lucret. lib. 2: Ætatium agat hudum, blandéq; catonistur.

Chronologia, χρόνος & λόγος, ars: pars quoq; philosophiæ, cognitio Fabularum, &c. Chronologiæ principio, quibusnam quæstionem Critici disparat.

Chrŏnŏs, [יעת *tempus* עת *tempus*. χρόνος. Gall. *Temps.* Ital. *Tempo.* Ger. Die zeit. Belg. De tijt. Hisp. *Tiempo.* Pol. *Czas.* Vng. *Ido.* Ang. *Time.*] Latè tempus dicitur. Cicero, de Natura Deor. Saturnum autem eum esse voluerunt, cui curium & conversionem ipsorum, ac temporum contineret: qui Deus Græcè id ipsum nomen habet: χρόνος enim dicitur, qui est idem, & Quid est, temporis spatium. Hinc tractus chronos filiæ: Cronon, Eucef, Autumnum, filias suos devorare, & cœlestium vis evomere cogit. Id aliud significatur, quam temporis successu omnia vitæ & cultus consumi.

Chrysălis, ĭdis, χρυσαλὶς. Genus est rarum nascens, quæ repto cortice, cui includitur, bipapilio. Vide Plinium lib. 11. cap. 23.

Chrysŏcŏmēmŏn, χρυσόκομον. Genus est anthemidis sive chamæmeli, nitens pinnatum folia à leucanthemo differens, de quo separatim agit Dioscorides lib. 4. cap. 108. Chrysanthemi & Plin. lib. 26 cap. 8.

Chrysăspidĕs, [χρυσάσπιδες. Pol. *Zolnierze albo rycerze zbroni.*] Appellantur milites armati clypeis auro calatis.

Chrysĕlectrum, χρυσήλεκτρον, electri species in colorem lutum declinans: de quo Plin. lib. 37. cap. 4.

Chrysĕmulĕtŏn, pro Cor. [χρυσόδετον. Pol. *Kurek pozłocisty.* Vng. *Aranyos vitéznek valo.*] Vatis genus aureis crustis illigatum, Martial. lib. 6: Si videre potes miseri chrysendeta Cinnæ.

Chrysippĕa, æ. Herba a Chrysippo inventore dicta, cujus meminit Plin. lib. 25. cap. 9.

Chrysiceptrum,

Chrysiceptrum, chamæleon albus, Dioscorid. libro 2. cap. 69.

Chrysites, γένους, Gemma est in Aegypto nascens, quæ alio nomine Pyrogynos dicitur, efficacissima Antiqu. Plin. lib. 37. cap. 10. Nominatur etiam Chrysites inter genera lapidis molariorum à Plin. lib. 36. cap. 22.

Chrysitis, γένους, quæ dicatur docet. Plin. lib. 33. cap. 6. his verbis: Fit (inquit) in iisdem metallis & quæ vocatur spuma argenti, genera ejus tria, optima quam Chrysitin vocant, secunda, quam Argyritin, tertia, quam Molybditin. Et plurimum omnes hi colores tamen ejusdem tubuli inveniuntur. Probatissima est Attica, secunda Hispanensis. Caryssius ex ipsa vena fit. Argyritis ex argento: Molybditis plumbi species fusilis, quæ Puteolis fit, unde & nomen habet. ¶ Est item Chrysitis herba genus, quæ alio nomine Chrysocome appellatur: de qua vide paulo pòst in fine CHRYSOCOME.

Chrysoberillus, γένους ὑακίνθου, Beryll quidam pallidiores, sed colorem aureum fulgore præ se ferentes. Est autem Beryllus gemma proxima smaragdis. Plin. lib. 37. cap. 5.

Chryllis, Mercurialis. Dioscor. lib. 4. cap. 202.

Chrysocolla, [χρυσοκόλλα Pol. Marcian.] A quibusdam vertitur herba, quæ auctoris nomine Parthenium appellatur. Sed rectius ex his nominibus quæ inter notha Dioscoridis hæc dicta enumerantur.

Chrysocarpum, γένους ἡδύσαρκου, Rubri species est, ab auro sic nomen colorem appellata. Actius. Plin. lib. 16. cap. 32.

Chrysocolla [χρυσοκόλλα. Ger. Veggetia.] Humor quidam Metallis per venas defluit, crustatque limo, rigoribus hybernis, usque in duritiem pumicis. Fit autem ea in æramentis metallis proxima in argentariis terrena, in aurariis: deterrima in plumbariis. In omnibus autem his metallis & cura, multis intrà naturalem diem, mensibus in venis aquis leviter humectatis, ut fecundi humoris mensem, deinde Crocatis in Junio & Julio mensibus perficitur, sicuti à me dictum est in Chrysocolla quam veram petunt. Nativa autem ab hac diversa multum differt, quam Indicam vocant. Tingit tamen & facilius herba quædam, quam Indicam appellant, ut necessaria emendatur. Hæc autem duo genera multis interpretibus. ¶ Est item Chrysocollæ genus, quod artifices sibi vendicant ad glutinandum aurum: unde & nomen accepit. Temperatur autem Cypria æruginc, & parte imparibus urina, addito nitro. [Gall. Colle à soudure d'or. Ital. Borace. Ger. Borrichten mit dem Gold schmid. Hisp. Borax. Pol. Boraks. Vng. Gilt, arany ragasztó. Ang. Gold smiths solder.] Vide plura de hac apud Plin. lib. 33. cap. 5.

Chrysocome, [χρυσοκόμη Pol. Perfolyata.] Herba est, quæ alio nomine Chrysitis appellatur, non tamen appellationem non habeat, falsa alterutrâ, communiter fulgere aut coruscare, radiis nigris, ex auctoris sententiâ, in petris opacisque nascens.

Chrysocomes, ου, con. [χρυσοκόμης Pol. Złotowłosy. Vng. Aranyhaju.] Comis aureis habens quo nomine dictus Apollo, fulgore radiorum, quæ comæ ejus Solis aureæ.

Chrysogonium, γένους, Herba est folio quercino, flore corymbo violaceo, colore rapi, vehementer intus rubente, sicca radice quæ crassa rapi, acri commixto, multis staminibus constans. Dioscor. lib. 4. cap. 46. Nomen autem accepit à colore floris colore.

Chrysolachanon, γένους λαχάνου Dioscoridi, herba est eidem cum amplius. Gall. Herbe aux arroches sauvages, ou bonnet d'ane. Ital. Arrochi salvatici. Germ. Wilde Melden. Gartenmelden. Hisp. Armuelles. Pol. Lebioda.] Plin. verò lib. 27. cap. 8. duo facit Chrysolachani genera, horum in spinetis nascens, lactucæ similis: alterum flore arenco, & foliis aleris.

Chrysolampis, γένους λαμπάδιος, Lapillus in Aethiopia nascens, noctu igneos colores, luce de pallescit. Plin. lib. 37. cap. 10.

Chrysolectrum. Vide CHRYSELECTRUM.

Chrysolithus, [חרקת λίθου χρυσίτου &c.] penultima cor. Lapis preciosus, aureo nitore translucens: γένους aurum, λίθος lapis, quasi aureus lapis. Ovid. 2. Metamorphos. Per juga chrysolithi, pulsique ex ordine gemmæ. Vide Plinium libro 37. capite 9.

Chrysolomia, æ, [χρυσολόμη Pol. Pozłoska. Vng. Fűrészelt arany.] Græci vocant, quod non totum factum, quod scilicet in vasa, aut aliam aliam laborandum sit.

Chrysolophus, γένους λόφου, Epitheton est arietis illius, qua Phryxus trans Hellespontum vectus est, ab aureo nimirum vellere, quod illi Poëtarum fabulæ tribuerunt. Nam γένους vellus significat, sive lanam.

Chrysomela, [χρυσομήλα Pol. Złote jabłka. Vng. Fűzsma.] Mala sunt ex genere cydoniorum, ad auri colorem inclinata, & in cisteris quibusdam antiquis eadem, ut opinor, comis quæ Virgilius Aurea mala appellat. Vide Plinium libro 15. capite 11.

Chrysophlysium, Sud. [Ger. Dieruff Gedzanetzhen.]

Chrysophlyctes, [Ger. Gebrennete.]

Chrysos, pilis aureo colore, cujus Ovidium in Halieuticis meminisse autor est Plin. lib. 32. cap. 11. Sunt qui putent eundem esse, quem nos Auratum dicimus.

Chrysopalatus. [χρυσοπάλατος Pol. Złotopodniebienny.] Auro asperis: nam palatum enim spargo significat.

Chrysoprasius, pen. corr. χρυσοπράσιος, Gemma est ex genere porracei, à porracea viriditate nomen habens: aurum enim Græci πράσον vocant. Inde Prasinus color is est, porraceus. Vide de hac gemma Plin. lib. 37. cap. 5.

Chrysosphærion, χρυσοσφαίριον, A quibusdam appellatur herba, quæ notiore nomine Sempervivum majus appellatur.

Chrysulcion, Hylcem. Dioscor. lib. 2. cap. 72.

Chrysulca, à qua illa ch. quæ mixta metalla diuretur. Vulgò aquafortis, cujus vim ignorant veteres codices Arist. ex Ulpiani verbis in Edicto Pomponius scribit venire in fraudem de rer. vend.

Chus, χοῦς, sive Choa, Genus mensuræ humidorum apud Atticos Romanum congium capiens, ut supra vectigalium, sive corylas Atticas duodecim Budæ.

Chymus, χυμὸς, Potio ex succo herbarum, seu alvum.] quamvis apud Græcos quemvis succum significet, è medicis tamen peculiariter accipitur pro multa sanguinea, quæ sit in aqueo chylo exsanguibus per mel ejectum aut cruda, quæ deinde coctibus in venis excoctæ, & per earum orificia ad universas corporis partes delapsa, veniunt ad earum alimentum, inditumque quod à calore naturali fiebat. Ejusdem.

Cicer, [חמצ ארבה Arab. גרגר Syriac. χνοῦς, Gall. Vesce. Ital. Fasola. Ger. Einsaf. Hisp. Arveja. Pol. Groch włoski, kozlek. Vng. Tyúk bab. Ang. Apple of Jerusalem.] & Chytrum, vel ciston Chytron, Lamnecolla, inde Chytropus, odis, Olla quæ habet pedes, vel instrumentum ferreum, super quod olla apud ignem coloratur. [χύτρος Gall. Pot de terre. Ital. Vasello cavo di terra. Ger. Ein Hafen. Hisp. Olla con sus pies para el fuego. Pol. Brzuch.] Cato: Vbi in Charta fervescentis solum, tum scillam suppone terrulam.

C ante I.

CM in notis antiquorum, centum millia. CIC. Cicero. C.I.C. Cajus Julius Cæsar. C. IIIIX. Cubitus vel inveniens. C.S. CIPP. Cippus: is est, terminus, ut adscriptum cippus, seu lapidem. CIV. Civis vel civitas. C. IV. Cæsar Jul. C. IL IV. P. cubitos duos, unciam plumbum.

Cibal. Cibarium. Cibo. Vide CIBVS.

Cibórium, n. [κιβώριον, Dioscoridis interpretatur arundo quædam in Lacu Ægyptio (quam & Colocasiam vocat Plinius) vel arundinis folia seu fructus, in quibus Cibotium, id enim quod emergit eadem & Cibotium appellari refert, quæ ipse vidit propterea quòd sua in fistula cibo animadderetur glutinosum, hoc pro aqua projecto. Ejusdem autem fructus Ægyptii folia Cucullos, quos Hispalenses Cucullos, quasi cucullos, dicimus, pro galeis Gallicis, quibus capita & cervices tegebantur, tribus Plin. libris cap. 19. & seqq. lib. 17. ¶ & quorum cuniculos Papyli quodam genus Cibotium, sive Cibotum vocat Theophr. est Athenæus. In qua etiam legendatione usus est Horat. lib. 2. Carm. Ode 7: Ob. Invoto læxia Mareo Cibum rapies.

Cibus, m. [Omne id quo vescimur. [חמצ אכל מאכל &c. Gall. Viande. Ital. Cibo. Ger. Speis. Belg. Spyse, cost. Hisp. Comida, mantenimiento, sustento. Pol. Pokarm. Vng. Eledel. Ang. Meat, food, victuals.] Donatus cibum distinguit à victu, quòd Cibus etiam de cibis præbeatur: Victus in parvis, and sq. alimonia continentia in. Ter. in Andria: Lana ac tela victum quæritans. Idem in Eunucho: Vide Victum & cibus quid faciat alienus ibidem. Cibum omnium quam cupide cum ea. ¶ Deorum cibus, ἀμβροσία. De quo alibi. Ambrosia repulit cicebatur, propterea quòd Homerus fingit Deos ambrosia vesci atque ambrosia vestiri, nec ubi unquam legisse. Suetonius in Nerone. ¶ Cibum in martellam accommodatus, πρὸς τὴν ἐμέτου χρείαν. Interpretatur Plutarchus: Ne se ventriculum urbanum immittas in animum honesti nasobo. Nam omnis cibus est animalis cum pituita & putri cibo animum infecerum incidem. ¶ Damnosa cibum petere. Cicero, in Eunuch. dixit in parasitum, pro quovis cibo cum parasitum. Ejusdem.

Cibo, as, Cibum infero, alo, nutrio, [חמצ אכל מאכל &c. Gall. Nourrir, donner de manger, bailler à manger. Ital. Nudrire, cibare. Ger. Speisen. Hisp. Cevar y mantener. Pol. Karmić. Vng. Enni ebik, etetni, táplálni. Ang. To feed.] Columella lib. 6: Ang: ea genera, quæ nisi sepia vilia cibamus, sæpè persequimur famem.

Cibātā, orum, Alimenta non solùm animantium, verùm etiam quorumvis à nutriendo. [חמצ מאכל &c. Gall. Nourriture, viande, pasture, pasture, viures. Ital. Nourimento, cibo. Ger. Allerley speyf der Thieren und des Viehs. Hisp. Mantenimiento, cibo. Pol. Pokarmy, żywności. Vng. ételek, táplálék. Ang.

Meat, feede, fleshmeate.] Cic. ad Attic. lib. 6. Respondi me non institui leïs dare cibaria, quarum opera non esset vsus. Cicer. pro Sext. Rot. An sestibas cibaria publicè locantur. Cato de Rustic. cap. 60. Bubus cibaria annua in jugâ singula lupini modios cxx. &c.

Cibārius, Quod ad cibum pertinet. [*τροφικός, σιτικός.* Gall. *Appartenant à nourriture, bon à manger.* Ital. *Cibi da apparecchiare à bere.* Ger. *Das da ber Speiß zugehöret.* Hisp. *Cosa de mantenimiento.* Pol. *Pokarmowy.* Vng. *Eledhöz való.* Ang. *Pertayning to meate.*] Mayroh. lib. 3. Satur. Sylla mortuo, Lepidus Consul legem tulit, & ipse cibariam. Cato enim simpliciarias leges, cibarias appellat. ¶ Cibarius panis, *τροφικὸς ἄρτος*, & cognatus, cibarius secundarius, qui fit ex farina secundaria ex qua flos ante excussus est. Columella Celius libro 2. capite 9. Firmissimum est triticum quàm mollissimum idipsum quàm hordeum, & exiguo simillima glœo: deinde similia: deinde cui nihil ad compitum est, quod *κόκκυμον* Græci vocant. Infirmior est spelta: mollissimum cibariis panis. Hæc ille. Cicer. libro 3. Tusc. Cui cum peregrinus Ægyptum, omnibus nũc conseptam, cibariis in capite panes dantes esset, ubi vitium est illo panem mundas. [Gall. *Crespis, faict de mesture, pain bis dore en la paille.* Ital. *Pane grossolano.* Ger. *Kuchs schroten Brot.*] Hisp. *Pan bero.* Pol. *Chleb domowy, potrzebny.* Vng. *Feketo, tengeri kenyer.* Ang. *Gray bread.*] ¶ Cibarium vinum pro ignobili. Varro: Potus meus vinum cibarium. ¶ Sic & cibarias hortos, olera: Potus meus vinum cibarium. ¶ Sic & cibarias hortos, olera: vocat Varro pro tenuibus & plebeiis. Nam enim: Tum frat. reibarios fuit Arillaxerxes. ¶ Cibarium oleum, Columella libro 12. capite 50: Cavendum est itaque ne ex ea fiat oleum cibarium.

Cibātus, ūs, Cibus, q. d. idem ferè quod Cibus. [*βρῶσις, σῖτος, βοσκή.* Gall. *Nourriture, mangeaille.* Ital. *Cibo, nutrimento.* Ger. *Speisung.* Hisp. *Mantenimiento, cosa.* Pol. *Karmia.* Vng. *Etek.* Ang. *Feeding, nourishing.*] Dies Tranios quidem gratissimo cibatu vebere. Plautus in *Mostellaria* de animalis communibus: tibi munus iam. Quæ cibatus communes ad res & leges nostras Turbo pollit pertinere.

Cibāllis, & hic cibalis. Quod ad cibum pertinet. [*τροφικός.* Pol. *Zywe.* Vng. *Eleök való.* Ang. *Belonging to foode.*] Varro: Et enim hæc omnium rerum, quas cibarias cognominamus, lupinum maximè cibale, & ideo vilium, inde cognomen. Sic enim hactenus scriptum est in omnibus quotquot videre contigit, Dictionarii hujusce editionis: quamquam in emendatioribus Varronis exemplaribus, Cibi causa legitur, non cibalis. Locus Varronis est de Rustic. lib. 2. cap. 11. quem deinde cæsæ vitium est, ut & lectori diligenter animadvertisi, & nos quippiam, adeò pertis nostr... formato, quàm opumurũ exemplarium fide fieri, videremur emendasse.

Cibicida, æ, Qui cibum cædit: non est, comedo, sive iureo. Ennius lib. 17. [Ang. *Which eat flesh meat.*] Vigiles domi an rapinta vel cecinum cibicidas alar. Ex Nonio.

Cibilia, æ. [Gall. *Tablettes de cire.* Ital. *Tauole.* Ger. *Ein Tafel auff dem man schreibt. Von Wachs.*] Hisp. *Tablas de escrebir.* Pol. *Woskowe tablice.* Vng. *Aitatos, viaszos tabla.* Ang. *A wax table.*] Verbo Varronis lib. 4. de lingua Latina Mercurius cerata cibilia dicta, quæ primùm quadrata fiebat, & pellea rotunda. ¶ Festus item Cibilam interpretatur membranam rotundæ gestationis, quod quidem tamen Cibbam corruptè scripsisse verum, pro Cibilia.

Cicada, æ. f. [*τέττιξ.* Gall. *Cigale.* Ital. *Cicala.* Ger. *Ein Thierlein das in Sommer hoff von hertzen singt. Grillen oder Heimchen.* Belg. *Crekel.*] Hisp. *Cigarra de arbores.* Pol. *Sprzonyek.* Vng. *Tsitsa.* Ang. *A Grashopper.*] Iosephi genus canorum, aculeatum quiddam habentis in pectore, cum quo mordet lambit, nonnihil alibi vocibus apparatum unde & Cicadam quidam dictam vocant, quasi cicò cadentem: hoc est, evanescentem. Virgilius. Garrula quam crebris surgens a fronde cicada. Idem Aegloga 2. Ardentem frondes (quas dum vestigia lustro) Sole sub ardenti resonare audita cicadis. Plinius lib. 11. cap. 26. autor est cicadam ex omnibus quæ vivunt, hinc ore esse, pro eo aculeatum quiddam in pectore habere linguæ modo, quo rodens lambit, & pectus ipsum fibrolatam, quo vocem emittat. Cicadarum autem duo genera animantes, quæ primæ proveniunt, & novissimæ pereunt: maiores, quæ rarum, vocantur Achetæ. ¶ Cicadæ apem comparat, *τέττιξ πρὸς μέλιτταν συγκρίνων.* Conveniunt (inquit) apes inter se, & cicada cum cicada eiusdem maior, tum canora quam ut, non modò minuto corpusculo, verumetiam prænauta. Lucianus. ¶ Cicadis plenus, *τεττιγώδης.* Ingeniosos & lautos olim dicebatur, aut obsoletis ac jam desitis utentes. Antiquitus enim Atticis mos erat, capillorum cincinnos aureas cicadas addere. ¶ Cicada vocatior, *τέττιγος φιλοτιμότερος.* Dicitur rerum in hominem impendio gaudium aut admodum studiosum: propterea quòd hæc teretibus rosæ cum taxat virens, cantu potissimùm delectetur.

Cicātrix, icis. f. t. Impriè, est signum veteris obducti, quasi circa cutem, vel quasi occæcatrix. [*ἀνάπλασις, οὐλή.* Gall. *Cicatrice, la marque qui demeure apres la playe.* Ital. *Segno de ferita rimarginata.* Ger. *Ein wunt mal: ein schramme: Narb von verwundung.* Belg. *Een littecken.* Hisp. *Señal que queda de la herida.* Pol. *Zgoyenie, bliznowanie.* Vng. *Sebnek, vakság.* Ang. *The skarre of a wounde.*] Albicum callosa cute pro cute inducta, ubi hiatus vulneris, quod jam coierat, fuerat. Terent. in Eunuch. Neq; pugnas narras, neque cicatrices ostentat. Cic. 9. Phil. Cui de tam cæcè ipse plagam accepit dare cicatrix. ¶ Hinc Cicatricare, vide Festo, pro eo quod est cicatricem ducere. ¶ Cicatrix reformidat dictum, quem dolori tempori spatiorum mitior, renovatio. Cicero in Rullum: Ne autrechi care obduratam jam reipublicæ cicatricem videret.

Cicātrōsus, Cicatricibus plenus. [*τραυλός.* Gall. *Plain de cicatrices.* Ital. *Pieno di segno de ferite.* Ger. *Voller narben.*] Hisp. *Lleno de señales de heridas.* Pol. *Zgoyeniem.* Vng. *Sebnekyös, vakságos.* Ang. *Full of skarres.*] Columel. de Arb. cap. 11. Tum etiam vitis minùs cicatrosa est. Quintil. lib. 4. capite 1. Tuba tum demum, vel cornicinum verbis bellicare debitus, nusquam turpiùs quam vitiosum prooemium potest videri, ut cicatrix fœdi.

Cicerum. Dioscoridi quidam membrum virorum, quæ est rasa pudenda, clitoridi aliam differentem. [*Ger. Ein dem selbigen benlin oder in den Frawen schöpffer gantz gleichen.*] Pol. *Łechtaczka.* Ang. *The clitoris of a woman.*] Festus: Cicerũ membrum virile a similitudine nominatum. Varro: Sterling. Sacc.

Cicer, ĕris. n. Genus leguminis. [*ῥεβίθιον.* Gall. *Pois chiche.* Ital. *Ceci.* Ger. *Kichern.* Hisp. *Garuanços.* Pol. *Wrzkoch groch.* Vng. *Ingyen borsó, egyéb borsó.*] Plinius libro 18. capite 12: Cicerum autem est gigni cum fabilagine: ideo solum arat, nec nisi mediocribus pinguibus, seri debet. Vide eundem plura circa genera. Horat. 1. Sat. 6. in descriptione mensæ Agrippæ, de cicere vescente lagana, piperitum. Idem 2. Sat. 6. Atque ibi dum Ciceris fœnum erepto, pro infimæ fortis hominibus, ocyus ima plebe quem pecus frigebat.

Cicer arietinum, alicubi à fabe vulgari. Vide Nicol. lib. 2. Plin. lib. 18. Theophrasto & Paul. lib. 6.

Cicer erraticum, erysimum.

Cicercŭla, æ. f. p. [Gall. *Cornille, ou sorte de pois rabus.* Ital. *Cornicchie.* Germ. *Scharmutzel oder rubelein grawe erbs.* Hisp. *La gelgana, la garuanço.* Pol. *Wyka.* Vng. *Lóbab.*] Leguminis genus, à Columella inter pabula denominatum, à cicere tamen colore. Est enim obsoletiori & nigro proximum. Cicercs ego sic dicitur. Si Theodori veteri credimus, quamquam idem pro ochro nonnunquam & cicere vertit.

Cicerbĭta, Locutemus dicam illam esse, quam Dioscorides Sonchon appellat.

Cicercŭlus, a, um, Genus leguminis cicero non dissimile, sed inæqualius, tot æquales angulos habens, quot ipsum. [*Ger. Gleich Gall. Cicerbita.* Ital. *Cicerchia.* Ger. *Kleine Kichern.* Hisp. *Garuba.* Pol. *Groszowica.* Vng. *Csehéres, fogas borsó.*] Plin. lib. 18. capite 12. Est & Cicerculus minutior cicere, tot æquales angulos habens, quot ipsum. Columellæ libro 2. capite 10: Cicerculis, quæ prima est mensis Ianuarius, aut Februarius fieri debet, læto loco, culto humido.

Cicercŭlum, neutr. gener. Genus linopodis. Plin. lib. 33. cap. 6. Species linopodis tres, rubra, & minus rubens, & intus hæc media. Pretium optimæ in libras trecleras denarii. Vsus ad penicillum, aut si lignum colorare libeat. Ejus, quæ ex Africa venit, nobiles Cicerculum appellant.

Cichorium, primò producta, *κιχώριον.* Dioscoridi Herba est, quam alio nomine Intybum cnicum vocant. [*Ger. Wegwart, Getraidbel.* Hisp. *Almorta, yerua comestible.* Pol. *Podrożnik, zatrwon.* Vng. *Katsing füue.* Ang. *Wild Succory or endyue.*] Plinius libro 20. cap. 8. Cichorium refrigerare in cibo sumptum idem lib. 29. cap. 8. Est & cnicum intubum, quod in Aegypto Cichorium vocant. Horatius dicimus hujus penultimam syllabam produxit: corripuit autem antepenultimam, pernole adi apud Græcos *κιχώριον* scriberetur: Me (inquit) patrium olivæ, Me cichoria, levesq; malvæ. Posterior versus est Dactylicus, Alcmanius, Acatalectus, constans duobus dactylis, & duobus spondæis.

Cici. [*κίκι, κίκιννος.* Pol. *Krzyż winke.*] Frutex est parvæ & mirandæ magnitudine, folia habens platano similia, majora tamen nigriorq;, & maiore lævore mollia: semen autem in racemis asperis, quod comesum à pueris vermi similis est: ex quo colligunt id, quod Ricinum olim vocant, lucernarum luminibus, & emplastris utile. Ab hujus semine similitudine Romani ipsum etiam fruticem *Κίκιννον* appellant, enim modum & Græci *κίκιννον.* Vide Dioscor. lib. 4. cap. 145. & Plin. lib. 15. cap. 7. Vulgus herbariorum, hodie *Catapotiam* maiorem vocat.

Cicinnus, a, um, adiectivum est, Cicinnum, *κίκιννος* Dioscoridi, quod & Ricinum appellari paulo antè dictum

mus. Plin. lib. 23. cap. 4: Oleum cicinum bibitur ad purgationes ventris cum parcâ cibi mensurâ.

Cicinna, (quod hîc pro ave nocturna legebatur) Vide CICYMA.

Cicindelă, f. p. penultima producta. [עיטפלפנינה, Anſt. Gall. *Ver ou mouche luiſante de nuict, ou temps que les viuds ſont moins en ſaiſon.* Ital. *Moſca picciola detta lucciola, ouero Cieco de notte.* Ger. Wuͤrm oder Fliegen die ja nachts ſcheinen. Hiſp. *Luciernega.* Pol. Zlotnik, *chrząszczyk mowy ſwietny.* Vng. *Egy ſzemtöklü bogarotska, vilanyos.* Ang. *A glowworm or gig lanthorne.*] Genus muſcarum, quod noctu lucet ignium modo, laterum & clunium colore à Græcis Λαμπυρὶς dicta. Quidam Nocticulam, alii Niteculam vocant. Nonnunquam maturi pabuli, aut poſt deſecta conſpicitur: nunc pennarum nitru reſulgens, nunc compreſſa obumbrata. Ab hac lychnus penſilis, quem vulgò *Lampadem* vocant, Cicindela appellatur, quę nocte tota ſervatur accenſa, & lampyridis inſtar lucet.

Ciconiă, Avis quæ ſerpentibus pullos nutrit, teſte Plin. lib. 10. cap. 23. [חסידה *chaſidah, nitoxa.* Gall. *Cigogne.* Ital. *Cigogna.* Ger. Ein Storch. Belg. Een Ooyevaer. Hiſp. *Cigueña.* Pol. *Bocian.* Vng. *Gyarro.* Ang. *A ſtorke, a bird ſo called.*] Iuvenal. Satyr. 14. ſerpente ciconia pullos Nutrit, & inventa per devia rura lacerta. Ovid. 4. Metamorph. ſumptis quia candida pennis Ipſa ſibi plaudat crepitante ciconia roſtro. ¶ Quo etiam nomine ab Hiſpanis vocatur lignum roſtratum, quo è puteis hauriri aquas ſolent: quod & *Ciconiam* agricolæ vocant. ¶ Item Ciconia machinæ genus eſt, ſive inſtrumenti, quo ruſtici uti ſolent in ſulcis & foſſis ducendis, ut aqua pars alibi aut profundior eſſet, aut latior. Colum. lib. 4: Sed huic operi erigendo, quali quandam machinam commenti majores noſtri, regulam fabricaverunt, in cujus latere virga prominens ad eam altitudinem, qua deprimi ſulcum oportet, contingit ſummam ripę partem. Id genus menſuræ Ciconiam vocant ruſtici. ¶ Ciconia etiam ſannæ & irriſionis ſpecies eſt. Irritare enim apud veteres digitis colligatis, & adunci ſenioris partem inclinatis ciconiam roſtrum formabat, quod quum portentarent poſt tergum nutantes, ridebant. Unde Perſius Satyr: O linę à tergo quem nulla ciconia pinxit.

Ciconia, æ, Avis eſt nocturna, teſte Feſto. [Pol. *Lisek.*] Calius lib. 17. cap. 11. ex Dicæarchi interpretatur.

Cicur, cicuris, pen. cor. adj. retrivum, Animal manſuetum: [אח *hemmah, beſtia.* Gall. *Animaux, ou qui hantent auec les hommes.* Ital. *Animal domeſtico, ſatto domenico.* Ger. Zam, gezehmet. Belg. Zam. Hiſp. *Caſa domeſtica, domada y manſa.* Pol. Oſwoiony, ukſzony. Vng. *Szelid.* Ang. *Tame.*] Jut Aper, cervus, leo, & cuicquid ferarum id eſt, manſuefieri poteſt. Quod enim à cicere differtum eſt, id Cicur dicitur: Cicero 3. Tuſculan. Earum ipſarum ſolivagas, partim congregatas nonnunquam alias, quaſdam autem ſolitudines, non multas abeſſe, terrasq; rectas. ¶ Cicuriagenium dicitur mitè, ac manſuetum. Varr. de ling. Lat. libro ſecundo.

Cicũro, as, Manſuefacio, verbum vetus, quod alio verbo citatur Festo. [חדה *hamamah, obſtupeſco.* Gall. *Apprivoiſer.* Ital. *Domeſticare.* Ger. Zam machen. Hiſp. *Amanſar los animales fieros.* Pol. Oswalac. Vng. *Meg ſzeliditeni.* Ang. *To tame, or make tame.*] Varr. de ling. Lat.

Cicută, æ, pen. prod. f. p. [רעלה. Gall. *Ciguë, herbe venimeuſe.* Ital. *Cicuta herba.* Ger. Schierling. Hiſp. *Cicuta planta conocida.* Pol. *Szaleniec.* Vng. *Bölö.* Ang. *Hemlocke.*] Herba venenoſa, teſte Plinio lib. 25. cap. 13. caule virenti & geniculato, altiori cæpe binis cubitis, in cacumine ſurſus ramoſa, foliis coriandri tenuioribus, gravi odoratu, ſemine anteo craſſiori, radice concava, nullius alias: nam ſemine tantum & foliis refrigeratoria vis eſt. Cicutæ famam Athenienſes auxerunt, ſuo civi capitali judicio damnatis necem inferêtes. Iuvenal. Satyr. 13. hunc inopem vidiſtis Athenæ, Ni præter gelidas aniſe conferre cicutas. ¶ Eſt item Cicuta ſut Servius docet, in canos calamive, quod interceptum eſt inter duos nodos. Virgil. 2. Aeglog. Elle mihi diſparibus ſeptem compacta cicuta Fiſtula.

Cicutaria, myrrhis Dioſcoridi.

Cidărĭs, ris, penultima correpta. [צניף *tſaniph, vitta.* Pol. *Zawoy.* Vng. *Perſolat, ſzalka.*] Tegumentum capitis, quo Perſarum reges peculiariter, utebantur, albis maculis in cærulei coloris facia intermicantibus. Qu. Curtius libro 3: Cidarim regum capitis vocant infigne. Hieronymus item autor eſt, Hebræorum Pontifices cidari uti ſolitos, in qua Dei nomen habebant inſcriptum.

Cidonium malum, idem quod cotoneum. [Pol. *Wyrwa.* Vng. *Biſzalma.* Ang. *A quince tree.*] Hinc Cidonium vinum, ex ejus mali ſucco confectum. Ulpian. de rer. leg. ſi quis. Cidonia, *omne*, ſi qua alia ſunt vina quæ non ex vinea fiunt.

Cĭĕo, es, Cio, is, imbo, civi, citum facium: ſed à Cieo, es, fit Citum penultima correpta: à Cio vero producuntur. Ovidius libro 1. Metamorph. Nec truſtur ſomno vigilantibus excita curis. Idem lib. 2. Triſt. Accitus toties in genus omne joci. ¶ Et Cieo quidem ſignificat turbare, commovere. [תמיר *hebr. hamiſh, ſæpius, ſæpe.* Gall. *Provoquer, ſ'mouvoir.* Ital. *Muouere, turbare.* Ger. Bewegen, beruͤhren. Belg. Beweeren. Hiſp. *Mouer, turbar y llamar.* Pol. *Zamiesam, pobudzam.* Vng. *Fölmozdiczom, indicsom, beszarom.* Ang. *To ſtirre or raiſe vp, to call or name.*] Virgilius 4. Aeneid. tonitru cœlum omne cieba. ¶ Cio verò, voco proprié. Proprié autem dixi, quoniam Cire aliquando movere eſt: ſicut & Citere vocare, adeò ut alterum pro altero quandoque ſumi poſſe videatur. Virgil. 6. Aeneid. Milenum Aeolidem, quo non præſtantior alter Aere ciere viros, Martemq; accendere cantu. Columel. libro 7. capite 3: Cio, is, poſſunt pro commoveo: Nullo tempore, & minimè æſtate citè eſt, boves in curſum concitare: nam cares cit à vum. Livius libro 1: Principes utrinque pugnam ciebant. Similiter à Cieo fiunt Concieo, & Excieo, & ſi qua ſunt alia competitia. Primum ſignificat commoveo vel convoco. Liv. Gallis, quos prædæ populationumq; conciverat ſpes. Secundum, feras movco & excuſio. A Cio fit Excio, evoco. Statius libro 4. Theb. Iuno excit in arma Antiqua Tityrii à Deus. Arcio ſive Accio de quibus ſupra, Precio, provoco, Percio, pulſo, tango, percutio, valdè commoveo. Concio, ónis, vel vocatio, congregatio. Hinc Concio, onis, quod tria ſignificat, autore Gellio: populum, ipſum, qui ad audiendum convenit: orationem ipſam quæ coram multitudine habetur: & locum, ſive ſuggeſtum, ex quo habetur oratio. A Concio, Excio, Procio, rurſus fiunt, Concito, Excito, Procito, frequentativa. Porrò quod præterita & ſupina eadem amborum ſimplicium ſint, itemq; compoſitorum, orta eſt non parva interpretandi ea verba difficultas. Nam Cito, as, frequentativum eſt amborum primitivorum, Cio & Cieo: ideò aliquando vocito, aliquando frequenter moveo ſign. Ecat. Provocito, *ſæpius vocare.* Cicer. in Verr. Act. 4. Citatur reus, cauſa agitur. Pro cieb. & moveo. Colum. libro 8. Ne immaturis herbis citetur alvus. Ig turnon ſimiliculosè ſpectanda ſunt: Frequentativa, compoſita, præterita, participiaq; compoſitorum, ut quæ convocationis magis proprietatem habent à Cio, quæ verò motionem, à Cieo ſumantur.

Cĭtĭus, m. f. Celer, velox, [מהיר *mahir, feſtus.* Gall. *Soudain, viſte.* Ital. *Veloce.* Ger. Geſchwind, behend. Hiſp. *Muy ligero.* Pol. *Prędki, wczaſy.* Vng. *Gyors.* Ang. *Swift, ſpeedie.*] Liv. 6. bel. Pun. Equus citus ab equa venit. Sinil. Modò citus, modò tardus incedit ejus. ¶ Hinc Citior, iſſimus. Plaut. Nullam ego rem citiorem apud homines eſſe, quàm famam reor, Citiſſimus omnium rediit. ¶ Et & Citus participium à Cieo, pro citatus vel agitatus. Virgil. lib. 8. Aeneid. Haud procul inde citæ Metum in diverſa quadrigæ Diſtulerant.

Cĭtĭs, adverbium. [מהרה *mimherah, feſtè, velociter.* Gall. *Viſte, ſoudainement.* Ital. *Subito, preſto, preſto.* Ger. Geſchwinde, bald. Hiſp. *Preſto o ligeramente.* Pol. *Prędko, ochotnie.* Vng. *Gyorſon, hamar.* Ang. *Quickly, ſpeedily.*] Terent. in Eunuch. Cito hunc deduci ad uxorem. Cicer. Varr. lib. 4. Quid ergo putò unum ſerè ham? quod vel ex eo puto, citò me ad te eſſe venturum.

Cĭtĭus, comparativum. [Pol. *Rychley.* Vng. *Gyorſabban, hamarabb.*] Terentius in Heeyra: Quamne propter examinatum citius educ foras. Virg. Aeneid. 1: Hæc ait, & dicto citius tumida æquora placat.

Cĭtĭſſimè, ſuperlativum. [Vng. *Legyorſabban.*] Plin. lib. 17. cap. 4: Citiſſime alcias rotundit.

Cĭto, as, p. frequentativum à Cieo, Jubeo, voco, adeſſe jubeo, diem alicui dico, accuſo. [קרא *kara.* Gall. *Appeller, nommer, faire comparoir.* Ital. *Citare, chiamare.* Ger. Beruffen, citieren. Hiſp. *Llamar.* Pol. *Pozwam, wzywam.* Vng. *Idezem.* Ang. *To call to iuſtice, to ſummond, to ſet a day of compearance to iuſtice.*] Cicer. antequam id fit: Non citatur reus audaciæ, ſed virtutis reus citatur: id eſt, accuſatur. Cicer. pro Cluent. Cognoſcite nunc ita reum citatum eſſe illum, ut retemel atque iterum prænúncata, condemnatus in judicium venerit. Et in Verrem 4. Citat reum, non reſpondet: citat accuſatorem, citatus accuſator M. Pacilius, relicto quo caſu, non reſpondit, nec adfuit. ¶ Aliquando videtur poni pro laudare. Idem de Nat. deor. libro 1: Turpe primo ante, quam tanquam Senatum Philoſophorum citares, ſummos viros deliperè dicebas. ¶ Citare etiam, luctare provocare. [התגרות *hebr. hitgarut, contentio.* Gall. *Iouter, preſquer.* Ital. *Iuocare, ſfidare.* Germ. Beruffen, zu kampff trotzen. Hiſp. *Mouer.* Pol. *Potykam ſię, wyzywam ſię.* Ang. *To ſtirre vp, to inuyte or prouoke.*] Cæſar 3. bel. civil. Protinusque equo citato, Lentulum contendit. Livius libro 1. ab Urbe: Age ſanè omnes citatis equis advolant Romam. Columell. libro 8. Ne immaturis herbis citetur alvus. Alia compoſita ſunt Concito, quod eſt ad iram provoco. Item Excito, ſuſcito, &c.

Cĭtātĭus, participium, ſive nomen ex participio, Accelleratus, vel citus, aut velox. [מהיר *mahir, feſtus.* Gall. *Viſte, habile, ſoudain, diligent, viſte.* Ital. *Chiamato, citato, veloce.* Germ. Geſchwind, behend.

Hisp. Llamale, Ingre. Pol. Pobudzony, zdziwiony, wzruszony. Vng. Gyors, hamarja. Ang. Stirred or moued up, ſpedie.] Apulcius: Citato, non reſludente greſſu. Liv. libro 8. bell. Pun. Citato gradu in hoſtem ducebant. Idem: Citato vadere equo. Liv. 7. bell. Pun. Nero ea nocte quæ ſequuta eſt pugnam, citatione quàm iuſſe venerat agmine, die ſexta ad Vanvo amnem ad hoſtem perveniit. Ibidem, libro 2: Quàm citatiſſimo poterant agmine ſeſe ab ripa pulerunt.

CITATIM, adverbium, Celeriter, velociter. [מהרה bimhere. מעט. Gall. Haſtivement, viſtement. Ital. Preſto. Ger. Schnellig eylends, eine nagedacht. Hiſp. Preſtamente, preſto. Pol. Hurd, wkiek. Vng. Gyorſon, hamarſágoſ. Ang. Haſtily, ſpedily.] Boetius de bell. Afric. Ipſe cum expedita copia in eum locum citatim contendit.

CITRUM, ci, n. ſ. à Citicibus populis dictum eſt, apud quos (ut inquit Varro 2. de Re ruſtica capite 11.) Citria primùm confecta ſunt.] עץ הדר Gall. Vn Citron, vne eſpece d'orange. Ital. & Hiſp. Cidro. Germ. Ein Citrō Baum oder Citrōn geiſtlar gewaſch eſt. Pol. Woſpicmowe drzewo, gunka. Cyd. Wſchodnia. Vng. Citrus. Ang. A citron tree, made of brere, a prezyat.] Cicero 3. in Verrem: Quum ille civitatibus frumentum, coria, cilicia, ſtipendia imperaret. Fiunt autem ex cilliis hircorum atque caprarum: adhibenturq; (ut Vegetius inquit) ad exercitandum impetum ſagittarum. ¶ Aconitus ſcribit Citria recta eſſe e pilis, in caſtrorum uſum arcuenarum. ¶ Inde Cilicina veſtis, quæ ex Cilicio eſt, vel ei ſimilis. Teſte via ſummo d pegloſe ſcribe. Gall. Vne barne, veſtement de poil de chevre ou de veau. Germ. Ein Mantel. Ital. Veſtimento teſſuto di pelo di diverſi animali. Hiſp. Veſtidura de pelos como de cabras y otros animales. Ang. The kinde cloathe of heare.]

CILLUM, [קפפור. Gall. Le cuyr qui couure les yeux deſſus & deſſous en la paupiere. Ital. Ciglio. Ger. Die Hōhe oder das teyl ẽ des augẽlidereen. Belg. Een oogbraauwe. Hiſp. La pellizma o pergamino del ojo. Pol. Brwy. Vng. Szőrözet, ſzőrözés. Ang. The heyd.] teſte Plinio libro 9. capite 37: Antiqui vocaverunt cutaneum ſuperioris genæ ambitum; unde & Supercilia. Genas autem intelligit Plinius folliculos quibus oculus integitur, & à quibus palpebræ hæret eſt, pilos dependentes. ¶ Alii Cilia intelligunt folliculos ipſos quibus oculus integitur. Nam quos Græci vocant βλεφαρίδας. Theodorus Cilia vertit. Lactantius quoque de Opific. oculos (horum tegminibus occultatos ſcribit. ¶ Cilium (inquit Feſtus) folliculus, quo oculus tegitur: unde & Superciliũ. Idem alibi: Superciliũ dicitur, quòd ſuper cilium (id eſt, integumentum) oculi ſuperius.

CILLUS, & pen. corr. Vide CILEA.

CILLO. Antiqui ſtupefaciunt pro moveo: [קרי Scribit, movit. Gall. Mouuoir. Ital. Muouere. Ger. Bewegen. Hiſp. Mouer. Pol. Ruſzyć. Vng. Mozgatok, mozgatom. Ang. To moue.] unde etiam Furilla appellatus eſt. Autor Servius lib. 2. Georg.

CILLIBANTES, κιλλίβαντες, inſtrumenta erant tribus pedibus ſuſta, quibus in bello, ſitum imponebant fatigatum ex Aſſoplexie nonnulli. Celſus lib. 8. cap. 26.

CILLIBERRIUM, Vide CVLLIBANTVS.

CILONES. [סלסלי Pol. Kobiałki ſzyiowe. Vng. Szőrszálak, hosſzu szőrszálak.] Dicti ſunt quorum capita oblonga, & compreſſa ſint: vel cubus frons eminentior eſt, itaut è dextra ſiniſtraque rectà videatur. Cicero in Saluſt. Quicquid impudicorum, ciſonum, pumicatarum, ſacrificarum, debitorum fuit in urbe, &c.

CIMA. Vide CYMA.

CIMACIA, Vide CYMATIA.

CIMELIARCHIUM, Locus eſt, ubi reponuntur thelauri. Vide Cimeliarcha, cultos vaſorum & aliarum rerum Eccleſiæ.

CIMEX, m. c. Vermiculus eſt odore fœdus, exiguo naſcens, charisq; & paleis. [כינים. Ger. Ein Wantze. Belg. Een Weftuine. Pol. Pluskwa. Vng. Poloska, ſzúnyog.] Martialis libro 11: Necrogæ, nec ſatis eſt, nec tutus cimice lectus. Plinius libro 29. capite 5: Folia cimicem necant. Idem libro 29. capite 4: Veluti cimicum animalis fœdiſſimi, & dictu quoque fœtidiſſimi natura, contra ſerpentium morſus, & præcipuè aſpidum, valere dicitur.

CIMOLIA creta, Vide in Onomaſtico CIMOLIVS.

CINÆDIÆ, Lapidi qui invenitur in cerebro cinædi piſcis, maris habitum colore præfigurantes. Plin. lib. 37. cap. 10.

CINÆDUS, cum æ, diphthongo. [משכב זכר kadeſh, effœmi-natus, mollis. Pol. Wymoſzony, ſzukierſetowaniu ſie dziwiący. Vng. Az mely gyermekkel terhesült vkor vnak, ſokmai gyermek.] Qui muliebria patitur μαλακὸς καὶ θηλυπρεπὴς. Catullus Epigramm. 22: Cinædus mollior cunnali capillo, vel anteris medulla, vel mula mollicella. Gellius: Nihil intereſt, quibus membris cinædiſtis poſterioribus, an pectoribus. ¶ Alii Cinædos, quaſi pudore vacuos appellant: κενὸς enim vacuus, αἰδὼς pudor. Alii interpretantur ſaltatores, vel pantomimos, διὰ τὰ κινεῖσθαι, quod libidine omnibus antecirent, qui choros ducebant, & nimia agilitate ſe exercerẽt. Hos alio vocabulo Petronius vocant, eo quòd ſibi nervos lenonibus moveremur: ut nulla curatio in corpore videretur. Plautus in Aul. In tuſſibus ſum noctiſonior magis, quàm illius cinædus. ¶ Cinædus etiam genus piſcis, de quo Plinius lib. 32. cap. 11. Cinædi, inquam, ſoli piſcium latet, ubi lege pro ſoli toti ex authoritate Athenæi. Piſcis eſt marinus ſaxatilis, totus ſureus, excepto dorſo, quòd purpuraſcit, maxis figura ſimilis, pinnatus & dictus Ariſtoteli ad vilis ſpinæ.

CINÆDICUS, a, um, pen. corr. adjectivum à cinædus. Plautus in Stichu: Legidam & ſuavem cenſpicatum aliquem occipito Cinædicum.

CINÆDIOR, in comparativo. [Pol. Wyſzy ſzukierſetowaniu. Vng. Szemlelmo ollyanabb, gyermek.] Catullus in epigram. de Varo lebrio: Hoc ſi tam fieret cinædiorem nil eſſet impudentius eum.

CINÆDULUS, à minutivo Cinædus. [Pol. Wyſzy ſzukierſetowaniu gyermeczkowy.] Martial. Satur. libro 3. cap. 14. Teſtis eſt Scipio Africanus Aemilianus, qui in ſtatione contra legem judicavit. Thuſci Cinædulo ſic ait: Docemur puellas inhonestas cum cinædulis, & tuniſpuncta plauterio ſaltare in ludum noctiſonum.

CITHARA, Vide CYTHARA.

CITHARÆ, Cithariſtæ malaxes, qui primùm ab Iſolis, mox etiam à Gallis ritus præcipuas nonnullas delicias hauſit. [נגנים. Gall. Muſiciens. Ital. Sonatori. Ger. Kitharnaſpiler. Belg. Een Speelman die een ſpeelen gaben. Hiſp. Cithara que ſe toman y comuuen. Pol. Wſzelkie gſli. Vng. Hegedő kare. Ang. Muſicke.] Columella: In Pelpida ponatur cithara, quæ dulcis y facchos Parnaſi vocatur. Poenbo gerit cantum, &c. Nomina originem retinent ac Citharam præferunt, in hebdam ſui nominis ſimilitudinem. Alia à tincte locorum plurali, quòd cinere in primis ſe hebdomada gaudeat literarum.

CINERARIUS, per ſyncopen, in f. [מגבלת חרש Mageleth charaſh, Mulier figulina. Gall. Cendrier, qui vend de la cendre, ſaſſiere. Ital. Cenerile. Germ. Aſchenmacher. Belg. Aſchenmaker. Pol. Kobieta garncarſka. Vng. Fazekas aſſonyok, fazekas bab. Ang. Aſhes ſeller, a woman that ſolde aſhes.] Cicero poſt reditum in Senat. Quo cultu circumactus, quo non ſolum civium, ſed hominum, verum etiam patriæ preces reperiebas? Plautus Capt. Subnubus aliquantum cinereus, cincinnatus. ¶ Hoc cognomen fuit L. Quintio, qui à cultu ad dictaturam vocatus, Aequos victos ſub jugum egit, & decimo ſexto die à quo magiſtratum acceperat, Dictatura ſe abdicavit.

CINCLUS, [סלעית, Suidæ. Gall. Oiſeau qui ſe tient ſouuent ſur les riues. Ital. Cinciarmole. Germ. Waſſerſtelz. Hiſp. Pajaro que ſiempre anda en la orilla. Pol. Pliſka. Vng. Barázda billegető. Ang. A water ſparlow, a wagtaile.] Avis eſt exigua, perpetuò caudam movens, unde & Motacilla à nonnullis appellatur. Hanc poſteriore ita parte tam debilem eſſe ajunt, ut nidum ſtruere non poſſit, ſed in alienis nidis ova pariat. Quæ res fecit eorum proverbiũ, ut damnum rerum inopia laboſantes: Cinclo pauperiores dicamus. Autores Suidas, & Aelian. lib. 13. cap. 18.

CINCTUS, Vide CINGO.

CINER, CINISSONES, Vide CINIS.

CINGO, xi, ctum, ere. Coerceo, comprehendo. [חגר Chagar. Gall. Ceindre, entourer, environner. Ital. Cingere. Germ. Vmbgürten, umbringen. Belg. Omgorden, omringhen, omringhen. Hiſp. Ceñir. Pol. Opaſować, otoczyć. Vng. Körülövedzem, körülvonom. Ang. To girde or compaſſe about.] Ovid. 5. Faſtor: Sulluli hoc Nymphæ, cinxit, cecrimbus amnis. Idem de Ponto. Vos ego cum pateat, Getici ſi cingar ab arvis. Cicero 2. de Rat. diuin. Diligenter quæ urbem tegiſſent, quàm ipſis muribus cingitis. ¶ Per translationem Cingere ponitur pro circuire, & circumſegui, unde Caeſar. Livius libro 1: Nam & mœro tepido eo, cujus exordium operis Sabino bello turbatum erat, urbem, quam condiderat, cingere parat. Plinius: Quam tota ſilvam venatores cinxiſſent. Dictum cingo, quaſi circumago. ¶ Cingere arborem vetuſtè pro deglubere, ſive dedolare ponitur, ut tradit Paulus in l. 5. de

5. de arboribus sartim cæsis: in qua significatione apud Vlpianum semel iterumq; invenitur. ¶ Hinc compósita sunt, Accingo, Circumcingo, Distinguo: de quibus suis locis. Incinctus, idem quod cinctus. Liv. 10. Incinctum Gabino cinctu super telum stantem. Intercingo. Plautus: Thebanus intercinctus aureis guttis invenitur in Africæ parte. Præcingo, idem quod cingo. [Gr.] Plaut. in Bacch. Inde de hippodromo, & pactitatu: revendidit domum Cinciculo præcinctus, in sella apud magistratum assidere. Interdum præcingere, est præparare, [Gr.] unde Præcinctos, [Gr.] strenuos & expeditos dicimus. Præcingo, cingo, appono, à quo procinctus apparatus bellicus. Vnde dicimus, aliquid nos fecisse in procinctu, cum ad expeditionem, aut ad iter eßemus parati & accincti. Ovid. Hæc in procinctu carmina facta puta. Plin. Vinam cunas, vigoremq; animi impedit ad procinctum tendentibus. Et procincta classis vocabatur, quum exercitus cinctus erat conscilium pugnaturus. Recingo, quod cinctum erat, discingo. Ovid. 1. Metamorph. Velantiq; caput, tunicasq; recingunt. Subcingo, subtus cingo, & ad cingulum alligo, [Gr.] Cæsar. 11. Phil. Serg. Galbam cedentem pugione succinctum vno in casside videris. Et succingere id est, cinctu vestes ita colligere, ut breviores videantur, faciq; homo ad agendum promptior. Vnde & succinctum orationem, brevem dicimus, & Succinctè, breviter, [Gr.] Hinc succingulum habentes dicimus, [Gr.] Succinctorium, vetus genus brevissimæ, quo venter & verenda teguntur: quod & ipsi cinctum vocarunt, quòd medium hominem cingat id est, vestiat.

Cinctus, participium. [Gr.] Gall. Ceint, entouré. Ital. Cinto. Germ. Vmbgürtet, vmbgurtet. Hisp. Ceñido. Pol. Obtoczony. Vng. Körüvett, körüvetett. Ang. Girded or compassed about.] Cicero pro Flac. Equidem collimo in equitatu de regione atque provincia, quæ maxima cinctu partibus distincta, circumacta esset, quæ. Gellius: Scuto pedestri & gladio Hispanico cinctus, contra Gallum constitit. ¶ Cinctus multa simpliciter: Una adjectione, qui ad militiam conscriptus, inscriptus factus est. Marcel. de testam. Titius priusquam in aliquo legionis factus esset, testamentum fecit, & postea cinctus manente eodem testamento discessit: quod inde introducitur, quòd prælium initurus præcingeretur. Et Horatius.

Cinctus, a, um, p. 1. A Cingo, sicut Cingulum [Heb.] chagorah [Gr.] Gall. Ceinture. Ital. Cinto, cintura. Germ. Gurtgürte, vmbgürtung. Belg. Een riem oft gordel. Hisp. Cinto, cinturon. Pol. Pas, opásanie. Vng. Öveg, öv, övkötö. Ang. A girdle.] Varro de ling. Latina: Cinctus, Cingulum à cingendo: alterum vetus, alterum mulieribus attributum. Quarum & pro vestitu fimbriatur. Virgil. 7. Aeneid. Ipse Quiritali trabea cinctuq; Gabino insignis. Porphyrio docet Cinctum tunicæ genus esse ritu pectas aperiæ, à quo Cincturos Cethegos Horatius nominavit. Cinctum Gabinum esse dicunt, togam sic intorquere ejectam, ut ima ejus lacinia revocata, lumbum cingat. Hoc genere vestiuntur Consul Romanus ut etiam bellum indicturus. Hoc item vestis genere cinctos fuisse duces Decios, quum se pro exercitu devoverent, scriptum est Livio. ¶ Cincti, pro vestitis in Bacchis & quasi indutis accipitur dicentem. Comis Pistoclerus, ad pugnã inutiles atq; imparati occupantur.

Cinctura, æ. Suetonius Cæs. capite 45: Nevetunquam alter, quin super cingeretur, & quidem latiore cinctura.

Cinctulus, a, um. Diminutivum, Arnobii genus, quod ferè sub umbilico præcingitur, & ad dimidium tibiæ portigitur. [Gr.] Gall. Petite ceinture. Ital. Cintorino. Germ. Ein vmbkürtzung / oder vmbfétzung / der einem theils an leib. Hisp. Pequeño cinto. Pol. Pásek, opáseczka. Vng. Szoros övecske, övecske, övkötöcske. Ang. A little girdle or girdlegall.] Plautus in Bacch. Cinctu' o præcinctus in cella apud magistrum adsideres.

Cinctutus, a, um. p. ta. prod. Cinctu indutus: quod vestis genus antiquissimis Romanis in usu fuit. Vnde Horatius in Arte, quum antiquissimos illos denotare vellet, Cincturos Cethegos dixit. Verba ejus tanti nec: dissimile est locutis monstrare recentibus addita rerum. Fingere cincturis non exaudita Cethegis Contingent. Hoc est, iis seculis nunquam audita, quibus Romani cinctu utebantur. ¶ Alii Cincturos intelligunt bellicosos, quasi ad militiam accinctos: sicut contra Discinctos, molles & imbelles. Prior tamen interpretatio Horatii loco magis videtur convenire.

Cingulum, n. s. Hominis cinctorium dicitur, & propriè mulierum. [Heb.] chagorah [Gr.] Gall. Ceinture. Ital. Cinto, cintura. Germ. Ein gürtel. Belg. Een riem oft Gordel om te gorden. Hisp. Cinto de la muger. Pol. Pas. Vng. Öv. Ang. A girdle.] Varro 4. de lingua Latina: Cinctus & Cingulum à cingendo: alterum vetus, alterum mulieribus attributum. Festus: Cingulo novæ nuptæ præcingebatur, quod vir in lecto solvebat. ¶ In cælo quoque Cingula dicuntur, quæ & zonæ. Cicero in Somnio Scip. Cernis autem terram eandem, quasi quibusdam redimitam & circumdatam cingulis. ¶ Quandoque pro anulo ponitur, quod digitum circumcingat.

Cingillum, i. n. quo cinguntur jumenta. [Heb.] Gall. Courroie pour coudre sur les voiles. Ital. Cigna. Germ. Gurt bey den Zeltern. Hisp. Cincha del Cauallo. Pol. Popręg. Vng. Hevedér. Ang. A girdle or bande to bind tentes with.] Ovid. de Remed. Et nova velocem cingula ladat equum.

Cingriæ, Thiæ dicebantur, quæ licet breviores essent, subtilibus tamen modis insonabant. [Pol. Flecie. Vng. Veszsz szoknyát remegtetö, rezegtetö.]

Cinis, cineris, ab antiquo nominativo Ciner. Iodoc. masculi generis olim cum fœminino. [Heb.] Gall. Cendre. Ital. Cenere. Ger. Esch. Hisp. Ceniza. Pol. Popiół. Vng. Hamu. Ang. Ashe.] Pulvis in quem mater cuncta redigitur. Statius lib. 3. Thebaid. - veteris quum regia Cadmi Pulvereum in cinerem montis honoris iniquæ Consedit. Idem 5. Aeneid. Non fatius cineres patriæ insedisse superbos? Idem 6. Aeneid. Postquam collapsi cineres, & flamma quievit. ¶ Sacrum & pro omnibus & reliquis funerum, sive memoria. Cicero 5. in Verrem: Hanc importunissimè, cur tantam injuriam P. Annio mortuo fecisti? cur hunc dolorem cineri ejus atque ossibus insultâsti? Virgil. 4. Aeneid. Nec patris Anchisæ cineres, manesve revelli. ¶ Antiqui hoc nomen etiam fœminino genere efferebant. Calvus apud Nonium: Quam jam silva cana fuerit. ¶ Miscere in patrios cineres, olim dicebatur, qui intempestivè agetetur, cujusve vindicta cederetur: infelicitèr, atq; omnium fere patrii violasset. Horat. in arte poetica. ¶ Ne cineres viram, impranas invidas, [Gr.] Nec te defugias malum: hoc surdiline, ut alia aliud longè majus incumbas.

Cinereus, a, um. [Heb.] Gall. Couleur de cendre. Ital. Color di cenere. Germ. Eschfarb. Hisp. Color de ceniza. Pol. Popielaty. Vng. Hamu szinü. Ang. Ashen or grey coloured.] Plin. lib. 9. 55: Terra est alias rufa, alias cinerea.

Cinereus, a, um. [Pol. Popielny. Ang. Grey or ashen.] Quod è cinere est, vel quod cinerem refert colorem.

Cinerarius, Qui calamistros, ut inquit Varro libro 4. cujus in cinere succensis capilli eorum solebant adjustrabat. M. Cato, ut autor est Sulpater libro 1. cum esset in originibus scripsit, qui unguenta ex cinere composita, quibus mulieres capillum ungebantur, ut rutilior esset crinis, conficiebat. Catul. Nunc tuum cinerarius tondet os amasse, alternis. Concubinæ quoque dicta.

Cinerarius, a, um, Pariis cinereus. [Gr.] Pol. Placzek popielaty opalizujący. Vng. Hamuhoz hasonlatos. Ang. Grey ferrel and color coloured.] qui coctus est sub cinere.

Cinefacio, cinefacis, cinefacere, In cinerem redigo. [Gr.] A cuno Cinefactus, a, um, In cinerem dissolutus. [Gr.] Gall. Reduit en cendre ou en cendre. Ital. Ridotto in cenere ouero cenere. Germ. Zu eschen gemacht. Hisp. Reduzido en ceniza. Pol. Obrócony w popiół. Vng. Hamuvá tett dolog. Ang. To make ashes of any thing.] ¶ Figuratio est (inquit Nonius) ut, Tepefactum, & Labefactum. Cicil. lib. 11. Annos homines cinefactæ mentes propè bustorum instar immobiliter delebimus.

Cinifones, m. c. qui & Cinerarii dicti sunt, Qui calamistris in cinere calefactis capillos crispabant. [Pol. Włośnicy. Vng. Fodrászok, hajasok. Ang. Hairdressers: Curlers.] Horatius: Cultores lectos, cinifones, parasitos, [Gr.]

Cinara, nomen est arboris, cui indidum videtur nomen à cinere: quoniam hæc herba id genus fœcundationis est aptissimum, plura in Nomin. Col. lib. 11. cap. 3.

Cinnabari, five Cinnabarium. [Gr.] Plinius libro 33. capite 7. Sanguinem putavit elephantorum in monentium pondere, permisto animalis utriusque sanguine, Quod tamen falsum esse, manifestius est, quàm ut celebrare sit. Dioscorides à minio diversum esse ostendit, cui hoc Cinnabaris Libya, minium ex Hispania affertur: quod tamen re vera esset, non indicavit. Hoc tantùm constat, tam exiguam ejus copiam afferri solere, ut vix variandis in pictura lineis picturis sufficeret. Quod autem hodie Cinnabarium vocant, ex sulphure & argento vivo simul ustis conficitur. [Germ. Zinober.]

Cinnămōmum, n. s. Frutex duorum cubitorum altitudine amplissimus, palmisq; minimus, quatuor digitorum crassitudinis, statim à terra ses digitis furculosus, arido similis quum viret non odoratus, folio origani, flexuræ pandæ, flentior imbre, ceu divinæ naturæ. Gignitur in planis, sed densissimis in vepribus rubisq; di Teichi colle cto. Plura apud Plinium libro 12. capite 19. Theophrastum libro 9. capite 47. Genera, ejus plura esse, inquit Dioscorid. libro 1. patrium sibi nomen vendicantia.

dicantia. Præfertur tamen Mosyllion, quod Casiæ, cui Mosyllion omen est, aliquam refert effigiem. Plura loco citato. Malumus enim hæc ex familiis ipsis petas, nemos liorum immensum gras emus: Barbaris tamen Corollarium, quo omnem terè omnem in compendio explicat, adiecimus. Cinnamomum in partes quinque conciduntur: præcipua bonitas tenuitatis ad lanuginis formam primi, paulove amplioribus, secunda proximis invenidæ membra. Vitiosissimæ, quæ radicem antecedunt, quam ubi primum cortice, in quo summa gratiæ, qua de causa præferuntur cacumina, nudatum corrosi. Ipsi fratres duorum cubitorum altitudine amplissimos, palmique minimas, quatuor digitorum crassitudine. Statim terra texerunt, tum lætitia, ardor animi, quam vinctum non moratus, tolio ergasti. Ecerati gaudens, ferebat labore, ceu contraria terræ natura. Cinnamomi quidem in plagis, sed densissimis in vepribus rubisque, dixit Isidorus. Verior lectura est, nasci in Aethiopia. Troglodytis cum eo bello pernotata: cum ut Herodotus, quo filia Liber pater educatus esset, ex navibus ripibus avium ea nidis, petis & privatim Phœnicis: neque aliis, in Arabia. Igitur mercatores illa contemnunt vehunt per maria vasta ratibus, sine gubernaculo, sine ventis ac velis, sed phœnicopteri pennarum, ratis eum maxime fortibus. Primus hic portus Graecis fuit Ocila, sive Avalites Strabo, Ptolemæo et Orelis. Proximus via quinto anno revertit mercatores, & in certe multos. Camelis vehunt vitrea, & anea, vestes, fibulas, tum annulis ac monilibus. Ipsam lignum in fastidio est propter Origani, aut amomi similitudinem. Xylocinnamomum vocatur. Pretium in terras ac Quidam Cinnami (nam & Cinnamum dicitur) duo genera tradidere, candidum, nigricansque. Ex quondam præferebatur candidum. Nunc contra, nigrum commendatius, autore Plinio: atque varium etiam præfert candido, certissimo argumento, si frigoribus, atque aeris vitium contumaciter fecerint & inhorruerint. Improbatur mollis ac prima, aut cui aliorat cortex. Ius ejus à Gebanitarum regefolio proficiscitur, is, edicto mercatus vendit. Verso quondam sæculo libras denarios mille. Auctum id parte dimidia est, incendiis (ut ferunt) Syriæ tra barorum: aut etiam furto fortuna, quamam Arabi tam ardentes in affiare lotent, ut ejectibus sylvas accendant. Coronam veteribus fiebant ex Cinnamomo; intextilibus auro inclusa. Radicem ejus magi pro deis aureæ paterae impositam vidisse, Plin. meminit, ex qua gutta ederet, annis omnibus in grana durabatur, Pleudocinnamomum. Gal. Cinnamomeam quæ, appellari lertiet.

Cinnămomum, [חִלְבְנָה *Khanamon, Khalbenah.* Germ. Zimmetrinden. Pol. Cynamon. Vng. Fahéj.] Frutex est in Aethiopia Troglodytes consitissima, horribis & furialetis, duorum cubitorum altitudine, omnem in cortice dotem habet: nam lignum eius, quod Xylocinnamomum vocant, propter quandam originis aemulationem in fastidio est. ¶ Cinnamomum etiam hodie in officinis non ex remoti. Vulgus à quadam canalium figura Canellam appellat. Vide plura de hoc apud Plinium libro 12. capite 19.

Cinnămŏmum, penult. correpta, κίνναμον, Frutex, Græc arbuscula nascens apud Gebanitas, in finibus Troglodytarum, præstans suavem exedens odoratem cortice, quod & ipsum Cinnamomum dicitur. Vide Plinium libro decimo nono, capite decimo nono. Ovidius 3. Fastor. Cinnama suis primam captivis dare dedisti.

Cinnăris, f. r. [Pol. Mézbúza.] Herba est, autore Plinio, quæ cervis adversus venenata pabula est remedio. Plinius libro octavo, capite septimo decimo: Cervus herba cinnare venenatis pabulis resistit.

Cinnātus, per duplex n, Ut plurimum de rebus, præsertim liquidarum, commistio: nam ab aliquibus potionis genus ex omnibus liquoribus confectum putatur, quod κύκεωνα Græci appellant. [Gall. Breuet, breuet de plusieurs choses. Ital. Vna mescolanza o mescolanza di piu cose. Germ. Ein vermischung aus vielerley dingen. Hisp. Mezcla o composicion de cosas diuersas. Pol. Különféle gyümölcsök egyvelegy. Vng. Külömbféle dolgoknak elegyedése. Ang. A mingling together of the diuerse plantes, or many things together.] Cicer. de Orat. Cinnatusque particeps, vel utriusque, & verum quærimus, experti, & eleganter Picus Mirandula ad Angel. Pol. Iuxta utrumque, ipse, ut utrum magis, haud facile dixeris, qui & Græcum & nostrum Minervam pulcrè amplectaris, quasi cinnatis ut ruisse linguæ quæ indicia sit, quæ genuina, non facile discerni possit.

Cinnĭligium, n. Quo nova nupta præcingebatur.

Cinnomyron, unguentum, libonum.

Cio, cis, civi, citum, vide CIEO.

Ciperium, (quod hic corrupte legebatur) Vide CYPERON.

Cippus, Columnam significat, quæ cum inscriptione ad conservandam rei alicujus memoriam solet erigi: [קִבְרוֹת *Kibroth.* Germ. Ein creutz/ hauff/ oder ein stöpffl in dem man ein todten begrabt/ oder sie stöpffl in dem man ein todten begrabt/ oder sie bey weg zeigen. Pol. Sírkő, oszlop, sírkövek. Vng. Fonthe/ peter/ fel/ oszlop/ kőoszlop/ kőfejtők. Ang. A heap/ stone/ mark/ cell/ a burying place.] cum simodi etiam in defunctorum monumentis erigi consueverint. Horatius 1. Serm. Sat. 8. Hoc miseræ plebi stabat commune sepulchrum, Pactalabo licurtæ, Nomentanoque nepoti. Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum. Hic dabat hæredes monumentum ne sequeretur. ¶ Cippus etiam instrumentum erat ligneum, quo servorum & captivorum pedes coligabantur.

Circa, Præpositio est accusativo seu vero casui, Iuxta, circum. [חוּלְבְּסִיבִיב *Chulbesibib.* Gall. Autour, alentour. Ital. Intorno. Germ. Bey oder vmb/ in etwas vmb. Belg. Ontrent. Hisp. En derredor. Pol. Körül. Vng. Kerűl/ kerűlöttében. Ang. About, round.] Cicer. de Lege agrar. contra Rullum: Quum Rullus Capuam & urbes circa Capuam occuparit. Idem 3. in Verr. Ajebat multa sibi opus esse, multis circa se, quos circa se haberet. ¶ Ponitur & pro Circiter, ut tempus denotet. Plinius libro 8. capite 22: Nec amplius, quam circa eum mensem vis sacrum. ¶ Invenitur etiam adverbialiter positum, & sine casu. Cicero ad Attic. libro secundo. Noctu ambulationem, & Laconicum, eaq; quæ circa sunt, velim, quam potes, invitas. ¶ Hinc sunt composita, Circaco, & Circumcirca: de quibus suis locis.

Circēnsis Axis dicitur, quæ volando circinum facit. Festus.

Circæa, Herba est illiciens & fatuo simplicis, flore nigro & pallido, semine mihi magnitudine, nascente in quibusdam convallibus, radice semipedali. Autor est Plinius libro 25. capite 8. ¶ Fuerunt qui eandem crederent cum Circæo, quod tamen falsum esse ex utriusque descriptione facile deprehenditur.

Circæĭnum, n. f. Herba quæ & Mandragora dicitur. [Germ. Alraunen. Pol. Tekrök. Vng. Kerekbodzafű-mandola.] Vide Plin. libro 25. capite 13.

Circēnsis ludi, vel Circenses, sive adjectione, Certamina curulis generis erant, in hippodromis Conditorum deinde Romani imitatione, ita dicta, quòd in circo peragerentur, non autem ab exhibitore Circensium magistratu, in circuitu dispositis. Livius: Tum primùm circenses qui nunc maximus dicitur, dati ludi sunt: locus, ubi nunc est, divisa loca Patribus, equitibusque urbis, ut spectaculum fori quisq; faceret. Virgil. 8. Aeneid. Nec procul his ludus Romani, & capitis nive sabinus Consulis cavo magna Circensibus addiderat. ¶ Circenses non ludorum, sed rerum erant currus. Solebat ait Gellius libro 3. capite 10. ex Varrone. ¶ Circense tormentum dicitur quod fit ex funambulis palustribus arundinum mollibus, lanæ umbilicis. Martialis 14. Tormentum circensia pilos circense vexatur: Hæc pro Lugonico, trama pauper emit.

Circensis, penultima producta, Navis Atlanta præcedit, ut inquit Nonius. Plautus in Stich. Quum per circum portitores, æquè navis vectis es Asia regum vexisse. Confessus sum interim circum, quo ego navigium non vidisse censeo.

Circĭcius, penultimo correpta, Is [clipeum cum circulo] vertendo designatur. [חֹמֶת *Mogbalah.* Zygeris. Gall. Compas. Ital. Sesto, compasso. Germ. Ein Circkel. Hisp. El compas. Pol. Cirkel. Vng. Cyrkelmérő. Ang. A paire of compasse.] Plinius libro 2. capite 12: Omnia autem hæc constantissima circuli semper indubitata.

Circĭno, as, penultima correpta, Rotundum facio. [חָג *chagah,* עָגַל *agal.* Gall. Orondir, arrondir en rond, entour, en l'autour, faire vn rondeau ou compas. Ital. Circondare, compassare, aggirare. Germ. Rundten. Belg. Rondt maken. Hisp. Redear, compassar en compas. Pol. Cirkálni, szegni. Vng. Cyrkalmazom, meg szakadtam gyöbölöm. Ang. To circumcompasse about, to measure with a compasse.] vel Circino circulum facio. Plin. libro 16. capite 18. Cæteræ arborum genera ridis arboribus circinatum in pulpam. ¶ Significat etiam Circumire: ut Circinare auras apud Ovidium Metam. Sic leper Actæas agilis Cillenius arces Inclinat cursus, & easdem circinat auras.

Circinātio, onis, verbale. [חָג *chag,* עָגַל *agal.* Gall. Rondeur, rondeur en rond, entour, circuition de compas. Ital. Circonferenza, circuito. Germ. Ein rundes/ oder vmbgang/ ein circkel. Hisp. Rodeo, obra de redear o compassar. Pol. Körösztülmenés. Vng. Cyrkalmazás. Ang. A turning round about, measuring with a compasse.] Plin. & Basilius, Circinatio Solis.

Circĭnato, adverbium, [חָג *chag,* עָגַל *agal,* עָגוֹל *agol,* עֲגֻלָּה *agulah.* Gall. Rondement, tout rondement en rond. Ital. Circondatamente. Germ. Rundt. Hisp. Redondamente, en cerco. Pol. Kerekségesen. Vng. Cyrkalmasson, szerkön. Ang. In round manner, in manner of a compasse.] Plinius.

Circĭter, à Circa fit, Idemque significat: & refertur modò ad tempus. [חֹבֶל *chobel,* חֹפֶן *chopen,* עֵגֶל *egel.* Gallice. Environ, presque, ou enuiron.

en ambitum. Ital. Intorno. German. Rund herumb. Hispan. Cerca, para en derredor. Pol. Około. Vng. Vgymasfelé. Ang. About.] Plaut. in Most. Recito hæc circiter meridiem. Cæsar 1. bell. Gall. Ita dies circiter quindecim iter fecerunt. Cicero ad Attic. Nos circiter calendas aut in Formiano erimus, aut in Pompeiano. Modò ad numerum. Sallust. in Catil. Sed ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa. Modò ad locum. Plaut. in Cistel. Loca hæc circiter exciderimilia. ¶ Circiter adverbium. Cic. ad Attic. Verùm hæc in Arpinati ad sextum circiter Idus Majas non deflemus. Cæsius Hemina: Lapidem fuisse quadratum circiter in media arce quendam.

Circitor, ad tempus solum petitore Pisicianus existimavit. Contra Valla (quod verius est, nec latini etiam interpretes nostri) ad numerum Equitum solet. Adrian. Card. de Offic. ord. libro sexto, & Specul. de Disput. & Alleg. §. quarto.

Circitēs, pen. corr. Circeiensis vel Sulli, teste Festo. Est & genus olei apud Columellam lib. 5. cap. 7.

Circius, Ventus nulli violentus inferior: Ille dictus, quòd omnia turbet, ac circumvertat. Hic peculiaris est Galliæ Narbonensis: eo quo Gelius: Gall. ventum existimatum fuisse, quem tam vastum panimus, Circium appellant a rotando, opinor, eius ac vertigine. Lucan. Solus ius Iturea turbet Circius, & tuta prohibet statione Monœci. Ventus Circius, cum loquare, buccum impleat armatum hominem, & plinthum convaluit perecit. Cato Cercium, non Circium appellat. ¶ Est item Circius Taurinorum pars apud Plinium libro 3. capite 17.

Circitorēs. Vide CIRCVITORES.

Circōn, ngens, Acus est ex Accipitrum genere, altero pede claudo, prosperum augurium in aprilibus negotiis, & expectatum. Autor Plinius lib. 10. cap. 8. Videtur à CIRCVS.

Circūeo, ablativum, vel Circumeo, Circundo, eo circumsabal. Gall. Aller à l'entour, environner, circuir, tourner. Ital. Andare intorno. German. Rings umb gehen. Belg. Omgaen, omtrent gaen. Hispan. Andar à rededor, ò en derredor. Pol. Obchodzę, około. Vng. Körüljárom, körüljárás. Ang. To go about, to compasse, to environne.] Cicero Attic. libro 2. Antonii consilia narrabat dum circuire veteranos. Rectius scribitur prior: quæ ratio enim interpretandum videtur. Vide CIRCVMEO.

Circuītor, Circuitio, Circuitus. Vide CIRCVMEO.

Circulator, Circulo, Circulus. Vide CIRCVS.

Circum, præpositio. [Hebr. סביב sabib. Græc. Gall. A l'entour, autour. Ital. Intorno. German. Rund herumb. Belg. Rontom. Hispan. Rededor. Pol. Około. Vng. Körül. An. About.] & componi solet, & separari. Separata locum notare significat, sicut & compositum. Circum circa rum. ¶ Quandoque loco adverbii ponitur. Virgil. 4. Aeneid. Anne videt toto properari litore circum? Componitur verò cum dictionibus ab a, incipientibus, ut Circumago, is, ut Circumcolo, is, ut, Circumduco, is, ut, Circumeo, ivi, Circumfluo, xi, ctum, ere, Circumjacio, is, a quo Circumjectus, a, um, Circumlinio, ivi, ītum, ere, Circumnitor, eris, Circumnitor, p, us, Circumpono, ui, us, Circumquaque, ut, Circumscribo, psi, ptus, Circumvallo, avi, atum, are, Circumvenio. Verùm jungitur vocalibus integra sibi, sed nō proferri debet, ut circumago, circumeo scribatur, sic proferantur circuago, circueo. Vide Priscianus ait, Circumeo, & circumago, & similia non patientur collisionem in pronuntiatione, si maneat in sequentem syllabam. S. verò jungatur cum c, d, f, q, t, mutatur ī, in u, ut, Circumcolo, Circumdo, Circumdēto, Circumquaque, Circumsili: Cum aliis remanet, integra ut, Circumscribo, Circumvolo. ¶ Differunt autem Circa, Circiter, & Circum, quòd Circa temporis est & loci: Circiter temporis & numeri, & rarò loci. Circum semper loci: quemadmodum ex exemplis, quæ potissimus, aperte intelligitur. Nam differentia à Sophistarum tricis longissimè est segregata.

Circumāggĕro, as, act. p. [περιφορεω, περιφερω. Gall. Assembler autour, amonceler à l'entour. Ital. Adunare, ammucchiare. German. Zusammen samlen, umbher samen, zu ringe herumb werffen. Hispan. Amontonar en derredor. Pol. Obsypuię, obsypywać. Vng. Körülhányom. An. To heape round about.] Plinius lib. 19. cap. 5. Terra minuta, humoque circumaggerata relictare surgunt radices.

Circumāgo, gis, fignificat circumduco. [Hebr. סבב sabab, סבבה sibbuv. Gall. Mener autour, tourner et virer à l'entour, faire tourner en rond. Ital. Menare intorno, in volta, d'ogni intorno. Germ. Umbtreiben. Bel. Omtrecken. Hisp. Traer en cerco. Pol. Wkoło prowadzam. Vng. Körülvezetem, körülforgatom. An. To drive or turne about.] Liv. 1. ab Vrbe: Fama però quidam Romulum, qui jure cum eo equites erant, circumagentem frenis equos, verga vertisse. Plin. lib. 2. cap. 2: Circumagitur orbis ex gibbo quinto horarum spatio. Apuleius: Nudumque hominem circumagens omnibus ostendebat. ¶ Interdum insequor, fugo. Ovidius: Circumagi: Nec vulneratum, & fere teminecem circumagere desistere. ¶ Inde Circumactus verbale, Conversio: sive motus in gyrum: περιφορα. Plinius: In ponte præcavi duabus capitibus olearis circino, circumactum angustiis non caperent, nisi recuperationem longiorem dedo.

Circumāmbĭlo, as, Circumeo, circundo. [περιφερομαι. Gall. Aller ou aller autour à l'entour. Ital. Andare à rededor, andare intorno. German. Herumb wandern. Hispan. Andar en derredor. Pol. Obchodzę. Vng. Körüljárom. An. To go about.] Paul. in l. Possidentem princ. ff. de acquir. poss. Qui fundum possidere vult, omnes glebas ejus circumambulet.

Circumāro, as, are, act. p. Aratro circumduco. [περιαροω. Gall. Labourer autour, arer tout à l'entour. Ital. Arare intorno, arare à torno. Germ. Umbher ackern. Hispan. Arar en derredor. Pol. Około orzę. Vng. Körüllyukasztom. An. To plough about.] Plin. lib. 18. cap. 1: Quamvis quis anno die plurimum circumarari.

Circumalpĕto, is, ĭi, ĭtum, ere, act. [περιπετομαι. Gallic. Sauter autour à l'entour, sauter de tous costez à l'entour. Ital. Quardar intorno, saltar à l'intorno. Germ. Umbher springen. Hisp. Mirar en derredor. Pol. Około latam. Vng. Körülrepdesem, körülröpködöm. An. To flie about, to flie hither and thither.] Plin. lib. 8. cap. 33: Nec pupillæ motu, sed totius oculi vexatione circumalpetit.

Circuncellĭones, Dicti sunt, qui circum cellas vagantur. [περιτροπεις. Pol. Kręcigoły] Solent enim isti hac atque illac, quasi in tuto habentes sedes.

Circuncīdo, dis, dĭ, sum, ere, act. Circum, vel per circulum incido & amputo, demo, reseco. [Περιτεμνω, περιτομη. Gallic. Couper tout autour, entour. Ital. Tagliare intorno. German. Zu ringe umb beschneiden, umb schneiden. Bel. Beknippen. Hisp. Cortar en derredor. Pol. Obrzęzuię, obrzezanie. Vng. Körülmetszem. An. To circumcise.] Columell. libro 5: Ejusdem spatii corticem circumcidito, & materiem dolato. ¶ Circumcidere vinum, pro eo quod est, vinum ita intercidere. Cellis libro 4. cap. 20: Deinde ubi abierit, circumcidendum vinum est in totum annum. Idem libro 6. cap. 9: In dentium autem dolore, qui per se quoque magnis tormentis annumerari potest, vinum ex toto circumcidendum est. Id est, vinum omnino non est bibendum. ¶ Circumcīdo absolutè positum. Cic. 3. de Finibus: Quæ si fecerimus artes agricolarum, quæ circumcidas, inquit, erigat.

Circumcīsus, participium, resectus, amputatus. [Περιτετμημενος, περιτομη, κολοβος. Gall. Circoncis, coupé tout autour. Ital. Circoncisi ò tagliati di intorno. Germ. Beschnitten. Hispan. Cortado en derredor, circuncidado. Pol. Obrzezany, obrzezek. Vng. Körülmetszett. An. To compasse or girde about.] Sil.

lib. 22: Ceu fera quæ telis circumsingentibus ultrò Assilit in ferrum, & per vulnera colligit hostem.

Circumcirci, compositum ex duabus præpositionibus. Ab omni parte: [סביב סביב sabib sabib, מכל צד mikol tzad, Gall. Tout de tous costez, de tous costez, de tous costez, de tous costez, Ital. Dintorno. Germ. Rund vmb vmb, allenthalben. Bel. Rontom, overom. Hisp. Cercar ó rodear. Pol. Zewsząd. Vng. Körülkörnyékü. Ang. Round about, on all parts. Jur. Circumcirca prospicere. Plaut. in Aulul. Occepi, ibi scalpunt angulis Circumcirca.

Circumclūdo, dis, clusi, sum, ere, Cusum, Vnde claudo, confingo. [περικλείω, Gallic. Enserrer, enfermer de tous costez, entourer. Ital. Serrare tutto intorno, chiudere da tutti i lati. Germ. Allenthalben beschlossen. Hispan. Cerrar, encerrar en torno. Polon. Zatrzymam, ogrodzę, obkopam. Vngar. Körülkerítem, be szorítom. Ang. To enclose round about.] Plinius libro 28. cap. 25: Simul bes solem circumcludunt. Cæsar 6. bell. Gal.: Hæc studiosè acquisita ad labros argenta circumcludunt, atque ampliditis spatiis pro potu sis utuntur. Loquitur de cotumbis Vrotum. Cic. in Cat. 3: Num dubitas patres, te illo ipso die meis præsidiis, mea diligentia circumclusum, commovere te contra Rempub. non potuisse?

Circumcolo, is, circumcolui, circumcultum, ad. a. Circum habito. [περιοικέω, Gal. Demeurer & habiter en quelque lieu. Ital. Habitare intorno. Ger. Vmbwonen. Belg. Omwoonen. Hisp. Morar en torno, ó rodear. Pol. Około mieszkam, około mięszkam. Vng. Körül lakom. Ang. To dwell about or round by.] Liv. 1. bel. Macedon.: tantos montes, qui circumcolunt Thessaliam paludem, relictis urbibus, montes colligere perisse. Vipian. l. 1. ff. de flumin. Famem à vero magnitudine diiudicandum est, ut alluvionis quæ circumcolantur agros.

Circumcollātio, onis, f. Locus ubi circumquaque portæ habeat, ut latem è cubis latebras, qualia fieri in monasteriis solent. [περιοικοδόμησις. Pol. Körülmenek. Vng. Körülépett kerítség.]

Circumcolūmnō, are, p. Circumcirca columnas. [κιονίζω περικιονίζω. Gall. Entourer une grande quantité de colomnes. Ital. Colonnare intorno. Germ. Rund vmb mit seulen gezieret. Hisp. Cubrir, ó cercar de columnas, ó pilares. Pol. Wokół słupuję, około słupuję. Vng. Körülöszlopozom. Ang. To round or encompass about.] Colum. lib. 5 cap. 6: Si autem terra subacta; operiamus, & circumculcemus ipsum semen is vel demum. Ibidem. Ac diligenter circumculcari.

Circumcurro, is, n. c. Decurro, pus. Circa aliquem. [περιτρέχω. Gall. Courir de tous costez, courir à l'entour. Ital. Correre intorno. Germ. Rund vmb laufen. Hispan. Correr en torno. Pol. Około biegam. Vng. Körülfutok. Ang. To run about or round about.] Quintil. lib. 2. cap. 10: Hanc autem, quam nos materiam vocamus id est res subjectas, quidam modò infinitam, modò non propriè Rhetoricen ejus dixerunt, eamque artem circumcurrentem varietatem, quod in omni materia duceret.

Circumcurso, as, are, n. p. frequentativum.] Circumcurro. [περιδρομάω, περιτροχάω. Gall. Courir de tous costez, courir à l'entour. Ital. Correre qua & là intorno. Germ. Rund vmb lauffen. Hispan. Correr en torno, ó derecha y derecha. Polon. Około biegam, około biegam. Vng. Körüljárom. Ang. To round or encompass about.] Terent. Heaut.: Hæc illæ circumcursat? invenerunt quod cruciet? Plaut. Trud. Omnia jam circumcursavi, atque ea latebra omnibus Perreptavi quærere cotservam.

Circumdo, ad. p. Cingo, sepio, circumvallo, circumligo, ere. סבב sabab, מקף hikkif, περιβάλλω, περιτίθημι. Gall. Environner, ceindre. Ital. Circondare, attorniare. Germ. Vmbgeben. Bel. Omringen. Hisp. Cercar y rodear. Pol. Otaczam, obkopuję, obkopam. Vng. Körülveszöm, körülkerítem. Ang. To compass, to environ.] Circumdo, & circumeo, ambio, inter se differunt quantum dicimus, Hercules circumvicinarum non circumdedit: & Anulus circumdat digitum, non circumit. Circumdatio non utramque complectitur. Cic. Cat. Val. & fossa circumjecta. Plaut. in Asin. Circumdato me brachio, incumque collum circumplexo. Cæsar 3. bell. Civ. Octavius quinis castris oppidum circumdedit.

Circumdātus, participium. [מסבב musab מקף mukkaf περιβαλλόμενος, περιτιθέμενος. Gall. Environné, ceindre. Ital. Circondato. Germ. Rund vmbgeben. Hisp. Cercado. Pol. Otoczony, obkopany, obkopiony. Vng. Körülvetett. Ang. Compassed, environed.] Cic. in Catil. Tectis omnibus subjectos propè jam ignes, circumdatosque telis nos esse videmus. Horat. Serm. 1. Satyr. 2: Ac saltos dotata domilla, & circumdata palla Pluviana. Armis circumdatus: id est, armatus. Virgil. 9. Æneid. Celsus lib. 8. cap. 10: Quarto die idem faciendum fere æque circumdare.

Circumdōlo, as, are, a. l. p. Circumquaque dolare, seu polire. [περιπελεκίζω, περιπελεκάω. Gall. Doler de tous costez. Ital. Polire intorno. Germ. Vmbrobten, vmb vnd vmb glatt machen. Hisp. Dolar en derredor. Pol. Około ciosuję, około ciosuję. Vng. Körül kövesöm, körül faragom. Ang. To square round about.] Plin. lib. 16. cap. 39: sed maximè centum, Attalici platanus etiam circumdolatis lateribus restibulis ipsorum factis.

Circumdūco, cis, duxi, ctum, ere, n. p. In orbem duco, huc & illuc duco. [περιάγω, περιφέρω. Gall. Mener à l'entour. Ital. Menare intorno. Germ. Rund vmbführen. Hispan. Traer en derredor. Pol. Wokół obwodzę. Vng. Körülvezetem, körülvonszolom. Ang. To lead about.] Plaut. Aliquos mitte, circumducere exercitum. Cic. 2. Phil. Cassinum colonum deduxisti, quò erat paucis annis antè deducta, ut vestigium videres, & aratrum circumduceres. L. via ab Vrbe: Placuit incepta jam majore conatu, animoque, ab omni expugnatione urbis, ad perdomandum Latium vigorem circumducere exercitum. ¶ Circumducere apud Interpretes metaphoricè pro abolere, & abrogare accipitur. Paul. ... ad l. de re judicata: Acta apud te habita si partes contendant, quem jubere judex eo die circumduci, nisi vel negaverunt, vel is cui mandata est. Vip. l. 1. ff. de jud. Quæ cùm ita sint, quæ tribunum pro prætorem imperavit, abiit die cognitionis, non videtur ideirco erit edictum prætoris prætorium. ¶ Circumducere aliquem per locos, vel decipere. περιαγωγεύω. Plaut. Pseud. Pe. Ecquo pactione, atque pri docos dolos Eam circumducam lepidè? ¶ Circumducere argento. Idem Plautus: Te velle amantem argento circumducere. Idem Bacch: Quadringentis philippeis filius me & Chrysales circumduxerunt. ¶ Circumducere diem, transigere. Suetonius in Nerone: Reliquam diei partem per organa hydraulica novi & ignoti generis circumduxit.

Circumductio, nis. Deceptio. περιαγωγεία. Plaut. Capt. Nec pueri turpotitia, nec argenti circumductio.

Circumductiō, is, n. q. [περιαγωγή. Pol. Okrążenie. Vng. Körülvonszolás. Ang. Leading about.] Circumactus. Macrobius Commat. lib. 2. cap. 1: Explicatum circumductu orbium lumen naturi necesse est.

Circumēo, is, ire, n. q. Ambio. [περιέρχομαι περίειμι. Gall. Aller à l'entour, environner, circuir, ceindre. Ital. Andare intorno. Ger. Vmbgehen, vmbringen, vmbzihen. Hisp. Andar, ó cercar en derredor. Pol. Około idę. Vng. Körüljárok. Ang. To go about.] Liv. 1. ab Vrbe: Sed & ipse Romulus circumibat, docebatque, patrum id superbia fictum, qui connubia vicinis negarint. Præcia circumire. Cic. pro Cecin.

Circumēsus, participium penult. corrept. Circumductus. [מסובב musab מקף mukkaf περιαγόμενος, περιφερόμενος. Vng. Körülvonszolt, körülvitetett.] Senec. in Med. Orbem circumis cornibus aligat id est, circumductis & totum globum cingentibus.

Circumfātis, us, ui, m. q. Nomen verbale. [מסבב מקף musab mukkaf περιαγωγή. Gall. Tour, circuit, contournement. Ital. Circuito. Germ. Vmbgang. Hispan. Vuelta ó torno de cercar. Pol. Obwodzenie. Vng. Körüljárás. Ang. Circuite, compassing.] Cic. 2. de Nat. deor. Circuitus enim Solis orbium quinque diebus LX, & CC. Quarta ferè dici parte addita, conversionem conficiunt annuam. Celsus lib. 3. cap. 5: Sed tertianarum quartanarumque, quarum & certus circuitus est, & finis integer est. Quint. lib. 1. cap. 10: Ego etiam id fieri potest, ut majore circuitu minore loci emolumento laudatur.

Circumfātio, vel Circuitio, verbale, Ct. [מסבב musab מקף mukkaf περιαγωγή. German. Vmbgang, das herumb gehen. Polon. Obwijanie. Vng. Körüljárás, körülvitetés. Ang. Going about, compassing.] Liv. 3. ab Vrbe: Circuitio, ac cura Ædilium plebis erat: ad cos summa rerum, ac munitias Consulatus imperii venerat. Terent. Andr. Ita apertè ipsum rem mihi loquatur, nihil circuitione utor ex. Cicer. 2. de Divin. Ego hic circuitione quadam deos tollens, certè non dubitat divinationem tollere.

Circumfātrix, sive circumforanea, ut quæ in compitis repertur, publici urbis custodes & vigiles. [περιπολάρχης. Ger. Die rotten vertuschte vmbtragen. Pol. Straży. Vng. Városőrök, éjszakai strázsamesterek. Ang. Warden, gaolers.] Hi à tribunis, aut à præfecto urbis constitui solebant, ut urbem pro die circumirent, & ad cavenda incendia & arcendos fures. Dicuntur & circitores ab Vlpiano l. 1. quicunque de militari actione, quibus incumbit, vel vestiarii litem aut vestem dant circumferendam aut distrahendam.

Circumfequitro, as, are, Equo circumeo. [περιπωλέω. Gall. Chevaucher de tous costez. Ital. Cavalcare intorno. Germ. Rund vmbreiten. Hispan. Cavalgar en torno. Polon. Około jeżdżę. Vng. Körülnyargalok. Ang. To ride about.] Livius lib. 10. ab Vrbe: Ne quam occultam in fraudem incantus meret, cujus tumus fortunis Latini nominis circumequitare mœnia, atque explorare omnia jubet. Idem 9. bel. Pun. Cum equitibus Numida circumequitabat urbem.

Circumērrō, [Pol. Tułam się. Vng. Körülkörnyékü bolyongok. Ang. To wander about or about.] Seneca Controvertiarum lib. 2. in 1: Neque enim latere circumerat.

Circumfĕro, pers. con. r. atr. Circumporto, circumduco, circumgesto. [περιφέρω. Gal. Porter de tous costez, ou deçà, ou delà. Ital. Portare intorno. Germ. Vmbtragen, hin vnd her tragen. Bel. Omdragen. Hisp. Traer en derredor. Pol. Około noszę. Vng. Körülhordozom. Ang. To bear or bring about.] Salustius: Fuere item ea tempestate, qui dicerent Carthaginem, oratione habita, quem ad jusjurandum populares

pulares conscios sceletis sui adigeret, humani corporis sanguine vitam permissum patris circumaluisse. ¶ Per translationem ponitur pro lustrare, seu purgare. Virg. lib. 6: Ipse ter et socios pura circumtulit unda, Spargens rore levi. Nam lustratio à circulatione dicta est, vel cæde, vel victima.

Circumferentiă, æ, f. p. [περιφέρεια. Pol. Ὑπεκφυσις. Vng. Környk, kerm ler. An. Compasse, rounge about.] Apuleius Florvor. lib. 4: Nec lacunarium refulgentia, nec sedilium circumferentia.

Circumfirmare, Circumsepire, circumquaque munire. [חזק סביבות. Gallic. Affermer de toutes parts, munir tout autour, fortifier de tous costez. Ital. Fortificare intorno, fortificare. German. Zu tütgo vmb vñt allenthalben bevestigen. Hispan. Cercar o cercar fortaleza. Polon. Ogrodzić, umocnować. Vng. Kömlöttel körülkerítem, megerősítem. Arag. Fe bolyr a vndmeik ſtrenſer ao all parter.] Columel. lib. 4. cap. 17: Nam ubi magnavis & incursus est pluvialium, procellarumque, ibi frequentibus aquis vites haesitabunt, ubi praecipuus divis velut pendens plurima praesidia desiderat: tot quasi quadrato circumlimitanda est agmine.

Circumflecto, ctis, circumflexi, circumflexum, act. n. In gyrum flecto. [סבב מעגל. Gal. Tourner, circonvoyer, faire tourner en rond, faire virer. Ital. Piegare intorno. Germ. Herumb biegen. Hisp. Hebigar à rodear o dar buelta. Pol. Obracać. Vng. Körülhajtok. An. To bow or turne about.] Virgil. 5. Aeneid. Constituit signum nautis pater unde reverti Scirent, & longos ubi circumflectere cursus.

Circumflexio, f. t. περιλιγισμός, Circumflexus. [Pol. Wkołowanie. Vng. Körülhajtás, körülhajtás. Ang. Bowing about.] Macrobius Commen. libro 1. cap. 21: Zodiacum nihil aliud circuitus, obliquè circumflexionis occultu amorosco amplectitur.

Circumflexus, particip. Undique flexus. [περιλιγισμένος. Ang. Bended or bowed about.] ¶ Inde Accentus circumflexus, τόνος περισπώμενος, ex acuto & gravi factus.

Circumflexus, us, m, 4. c. numen. [περιλιγισμός. Gallic. Retour, flexion, tour de tous costez, replement à l'entour. Ital. Rivolgimento da tutte parti. German. Ein vmbtrehung. Hispan. Volvimiento de todas partes. Pol. Obracanie. Vng. Seg körülhajtás, hay körülhajtás. An. Bowing or turning about.] Plin. lib. 8. cap. 16: Vt deprehensos circumflexu facili subducant. Idem lib. 2. cap. 1: Cujus circumflexu regantur cuncta.

Circumfluo, as, avi, atum, n. p. Undique affluo. [περιρρέω. Gall. Souffler de toutes parts. Ital. Soffiare intorno. Germ. Vmb vñ vmb auß blaſen. Hisp. Soplar en derredor. Pol. Wiać dmie. Vng. Körülfúvom, körülfúk. An. To blow vpon or about.] Cicer. 5. Verr. Sic illi ordo quasi propugnaculis atque editus in altum, ut ab omnibus ventis tuto circumfluere possit videatur. Circumfluentibus Auctor. Statius lib. 11. Theb.

Circumfluo, n. 3. Abundo. [מרבה מסביב. Gall. Abonder. Ital. Abondare. German. Die völle oder vberfluß haben. Belg. Overvloeyen. Hisp. Abundar y ser copioso. Pol. Mieć dostatek, mnożyć. Vng. Körülfolyok, bővölködöm. Ang. To abounde, to flowe or runne about.] Cic. in Cat. 4: ut circumfluere omnibus bonis, copia, atque omnium rerum abundantia vivere. ¶ Proprie tamen Circumfluere est dicam aliquid Latere, decumbere. [περιρρέω. Gall. Couler autour, abonder de toutes parts. Ital. Scorrere intorno. Germ. Vmb fliessen vmbringen. Hisp. Correr de derredor en derredor.] Plin. 3d. oppidum circumfluit amnis. ¶ Interdum Concurrere, convenire, συρρέω. Idem: Postquam vasta undique gracies circumfluxere.

Circumfluens, [περιρρέων. Pol. Wkoło płynący. Vng. Körülfolyó.] participium: ut Circumfluens amnis oppidum. Cic. pro Mur. Circumfluente colonorum Arcuatorum exercitu. Idem de Amic. Circumfluens omnibus copia. Idem ad Att. Ille noster amicus semper in laude versatus, circumfluens gloria.

Circumfluus, a, um, Quod circumfluit. [περιρρέων. Gall. Abondant de toutes parts, abondant de toutes parts. Ital. Che va fuora da intorno. Germ. Das vmbfleust oder vmbrinnet. Hisp. Cosa que corre en derredor. Pol. Wkoło płynący. Vng. Körülfolyó. Ang. That floweth or runneth about.] Ovid. 15. Metamorph. Semiferum in geminas partes circumfluus amnis Phasis.

Circumfodio, fodis, fodi, fossum, 3. p. Fodio in circuitu. [περιορύσσω. Gall. Fouir à l'entour. Ital. Cavare intorno. Germ. Vmbher graben. Hispan. Cavar o cavar en derredor. Pol. Okopać. Vng. Körülkapálom, körülkapálok. An. To dike about.] Plin. lib. 17. cap. 18: Circumfodi autem omnibus annis in latitudine duum cubitorum, scrobe bipedali altitudine.

Circumfossor, verbale, m. s. [περιορύσσων, ὁ τὸν κύκλον ἐσκάπτων. Gal. Celui qui fouit à l'entour. Ital. Che cava di intorno. Ger. Vmbgraber. Hisp. Cavador en derredor. Pol. Okopacz. Vn. Körülkapáló, körülkapáló. Arag. Hombre que cava en derredor.] Plin. lib. 17. cap. 20: Aut circumfossor, aut ordo astu vehiculi.

Circumfossura, æ, f. περιορυσσόμενον. Gall. Fossé, ou fossoyement à l'entour. Ital. Cavatura di intorno. Germ. Vmbgraben. Hisp. Cavadura en derredor. Ang. Digging about.] Plinius eodem: Cupressos asperniatur circumfossuram.

Circumforo, as, περιτορνεύω. Gallic. Percer tout à l'entour, faire trou à l'entour. Ital. Forare, overo fare d'intorno. German. Vmbbohren durch bohren, oder bohren. Hisp. Horadar en derredor. Pol. Dziurawić, przepiwać. Vng. Körülfurom, körülfurok. Ang. To perce round about.] Plinius lib. 17. cap. 25: Stipite ab ima parte circumforato.

Circumfrico [περιτρίβω. Gall. Frotter tout autour. Ital. Fregare intorno. Ger. Vmb vnd vmb reiben. Hisp. Fregar en derredor. Pol. Obcierać, zdrapiam. Vn. Körülvakarom. Ang. To rubbe about.] Cato cap. 26: Privas scopulas in dolia facito habeas. Item, quos labra dolio non circumfricet.

Circumfulgĕo, ges, n. 2. [περιλάμπω, περιφαίνω. Gal. Reluire ou reſplendir tout autour. Ital. Splendere intorno. Germ. Vmbſcheinen, vmbleuchten. Hispan. Reſplandecer en derredor. Pol. Błyſkać, świecić. Vng. Körülfénlik. Ang. To shine or glitter round about.] Plinius lib. 2. cap. 37: Hominem quoque cernat vespertino jam sole magno praefugio circumfulgentem.

Circumfundo, dis, fūdi, fūsum, 3. a. Circumdare fundo, circumdo. [περιχέω. Gall. Epandre à l'entour, environner, circonfondre à l'entour. Ital. Spargere intorno. Germ. Zu vmb vßgiessen, vmbgiessen. Hispan. Derramar o verter en derredor. Pol. Obłewam, Vn. Körülöntök, körülöntök. An. To sprinkle or powre about vpon.] Cic. 2. de Nat. deor: Verum autem esse lucidissimum, cui crassissimus circumfundatur aër? Ibidem: Principio autem terra situ in media parte mundi circumfusa undique est hac animabili, spirabilique natura, cui nomen est aër.

Circumfūsio, nis, [περίχυσις. Pol. Wkoło lanie. Vng. Körültöltés. An. Sprinkling or powring about.] Julius Firmicus Maternus lib. 2: Coelum itaque est rotunda formatio, quod terras, maria, caeteraque intra se habilia naturaliter complexa est, ad instar conclavis.

Circumgĕlĕrans, particip. [περιψυχόμενος. Gall. Gelant tout autour. Ital. Gelare intorno. German. Vmb vnd vmb gefrorend. Hisp. Helando en derredor. Polon. Chłodzący. Vng. Körülhidegítő. Ang. Freesing and congealing round about.] Plin. li. 13. cap. 13: Sed qui circumgelatus videri possit.

Circumgĕmo, mis, n. 1. [περιστενάζω. Gall. Crier et jetter des cris et des plaints. Ital. Gemere intorno. Germ. Vmbher ſeufftzen. Hispan. Gemir en derredor. Pol. Gestokuie. Vng. Körülnyögök. Ang. To mourne about.] Horat. epist. 10: Nec vel paucis circumgemit unus ovile.

Circumgĕro, ĕre, ĕssi, ĕstum, 3. a. Circumferre. [περιφέρω. Gall. Porter par tout. Ital. Portare quà et là per torno. Ger. Vmbher tragen oder verſuchen. Hisp. Traer por todas partes. Pol. Wkoło nosić. Vn. Körülhordozom. Ang. To carry about.] Cic. ad Qu. fratrem. Illud: Nam, cum cum ipso in C. Caesaris circumgerebat.

Circumgĕro, is, ssi, stum, 3. act. p. [περιτίθημι. Gallic. Mettre, environner, ceindre, entourer. Ital. Circondare, circumdare. German. Zu ring vmb thun, Kugel oder Knippel machen. Hispan. Ir rodeando o cercando en derredor. Polon. Otaczam. Vn. Körülteszem, körülvetem. An. To gather about or together or plumpe.] Plin. lib. 9. cap. 17: Adeoque cibi non gignunt in mari, ut cauponarum ejusmodi victus, genitali malefica talo, aut quae capillus maxime celat, cantant: & circumgestata dicta saepe extrahantur.

Circumăgo,

Circuniăcĕo, ces, cui, n. f. In circuitu jaceo, [περικεῖμαι. Gall. *Estre assis & assis à l'entour.* Ital. *Giacere intorno.* Ger. Umbligen. Bel. Omliggen. His. Leare en cerca. Pol. Około leże. Vn. Környűl fekűdöm. An. To lie about.] Liv. Nam & Lycaoniã, & Phrygiã utraque Pisidia omnis, & Cherſonenſus, quæque circumjacent Europæ, in veſtra ſunt poteſtate.

Circuniăcio, cis, jeci, jectum, à jacio compoſitum, act. 1. Circumdo, circumcingo. [περιβάλλω. Gall. *Entourer, eſpandre de toutes parts.* Ital. *Gettare intorno.* Ger. Zuwerfen, herumb werffen. Hiſp. Echar en derredor. Pol. Obrzucam. Vng. Környűl vetőm, környűl szórom. Ang. To caſt about.] Livius 3. bell. Maced. Poſtquam levo latere nudato, circumjecere haſtas in venientem ex transverſo hoſtem conati ſunt. ¶ Circumjicere vallum, apud eundem, pro circumædificare. Et Circumjicere ambitu extrema cœli. Cic. de Univ. Extremitatem cœli à ſuprema regione rotundo ambitu circumjecit: hoc eſt, circumamplexus eſt.

Circuniăcĕtus, a, um, pro Circumdatus. [περιβεβλημένος. Pol. Obrzucony. Vng. Környűl vetétt.] ut Circumjecta urbi loco, Livius. Cic. Extremitas mundi, à ſuprema regione rotundo ambitu circumjecta.

Circuniăcĕo, bis, ui, n. 1. [περιβάλλω, περιτίθημι. Gall. *Entourer, environner.* Ital. *Ingirare intorno.* Germ. Umbtreiſſ. Hiſpan. Encantonar en derredor. Pol. Okrzyżuie. Vng. Környűl vetés, hevertés. Ang. Compaſſing, encompaſſing.] Cic. de Nat. deor. Qui terram tenero circumjecta amplectitur.

Circuniambo, bis, bi, act. 1. [περιέρχομαι. Gall. *Lecher tout autour.* Ital. *Leccare intorno.* Germ. Umbſaugen. Hiſp. Lamer à lamber en derredor. Pol. Wkoło łeże. Vng. Körűlnyalom. Ang. To licke about.] Plin. lib. 11. cap. 37. Sed ſuprà dictis capillamenti tenuitate ceteris ad circumlambendas oras.

Circuniigo, circumligas, περιδέω. Gal. *Lier tout autour.* Ital. *Ligare intorno.* Ger. Umbbinden. Hiſpan. Atar en derredor. Pol. Obwiązuie. Vng. Körűlkötöm. Ang. To bind or knit about.] Plin. lib. 19. cap. 10: Prudentè toro ceſpite circumligari. Liv. 1. bell. Punic. Id ficutan pilo quadratum ſuppa circumligabant, linebantque pice. Cic. 2. de Divin. Derpio Rolcio portentum illud quidem eſſe fatuum, ut circumligatus fuerit anguis.

Circuniĭnio, linis, livi, linitum, act. 9. Circum ungo, vel frico, aut aliquid leviter digito, aut aliquo inſtrumento alicui rei circumduco, & mollem ac lenitèr circum imprimo. [περιχρίω. Gall. *Oindre tout autour.* Ital. *Ongere intorno.* Germ. Umb und umb anſtreichen oder beſtreichen. Belg. Omſmeren. Hiſp. Untar en derredor. Pol. Obmazuie. Vng. Körűlkenem. Ang. To overſmear round about.] Plin. lib. 8: Nec picturæ, in qua cibi circumlitum eſt, eminus.

Circuniino, in præterito circumlevi, vel circumlevi, & circumlini. Eſt circumcirca leniter inducto. [περιχρίω. Pol. Obmazuie. Vng. Körűlkenem, körűlgyantázom. Ang. To overſmear.] Plinius: Circumlini clycæria ſucco bibulo utilſimum.

Circuniitio, onis, f. t. Actus ipſe circumlinendi. [Pol. Obmazanie. Vng. Környűl kenegetés, körűlgyantázás. Ang. Overſmearing.] In pueris item circumlitiones deſcribantur, ſuprema operis expolitione: quum & modum etiam hodie in uſu eſt, ut tabulæ jam perfectæ junipero gummi illinantur. περιαγωγή. Plin. libro 35. cap. 10: Hic eſt Nicias, de quo dicebat Praxiteles, interrogatus, quæ maximè è operis probaret ſua in marmoribus? Qui Nicias manum animo differt tantum circumlitioni ejus tribuebat.

Circuniŏquutio, περίφρασις, Figura eſt, quum pluribus verbis, id quod uno, aut certè paucioribus dici poſſit, explicatur. Ut ad requiſita ornatæ dixit Saleſt. Voluptatum feminarum & libidinis officina, apud Cyprianum de oratione Circumciſionis.

Circuniūdo, dis, ſi, n. 1. Circumfun. [περιχέω. Gall. *Couler & mouiller tout autour.* Ital. *Scorrere intorno.* Germ. Zuring umb und rundumb ausgiſſen. Hiſpan. Correr la ſangre en derredor. Pol. Wokoło rozlewam ſię. Vng. Körűlfolyok. Ang. To run about.] Liv. 5. bell. Punic. Quo in peninſulæ modum pars major circumluitur.

Circumlŭvio, onis, verbale, f. t. [περιχύσις, περίχυσις. Pol. Okrzyżowanie wody. Vng. Körűlfolyás. Ang. A flowing about of water.] Eſt, quum parte aliqua agri rapidus amnis in alveum ſuum impulerit, & in modum inſulæ circumvolverit: quæ ipſo jure vicinorum erit. Valla. Cicer. 1. de Orat. Genitivorũ, agnationum, alluvionum, circumluvionum, &c. Circumluvium jus prædiorum eſt, in quæ Fetius.

Circummitto, act. 3. [περιπέμπω. Gallic. *Envoyer par tout ou de tous coſtez.* Ital. *Mandare intorno.* German. Umbher ſchicken. Belg. Rontom ſenden. Hiſpan. Embiar en derredor. Pol. Obſyłam. Vn. Körűl bocſátom. An. To ſend through out all parts.] Liv. 4. ab Vrbe: Veiens multitudine abundans, qui tuendæ regionem cæſtra Romana aggrederentur, poſt montes circummittit. Idem 2. ab Vrbe: Vincebatque auxilio loci paucitas, ni jugo circummiſſus Veiens, in verticem collis evaſiſſet.

Circummittĕo, [περιπέμπω. Vng. Környűl bocſátom.] Cæſar lib. 7: Legiones in omnes partes circummittuntur.

Circummulcĕo, Molli attactu circumcurca abblandiri. [περιαγωγή. Gallic. *Attoucher doucement de tous coſtez, & quaſi amignoter.* Italic. *Coſſigare intorno.* Germani. Umbſtreichen. Hiſpan. Halagar en derredor. Polon. Oglaſkam. Vng. Környűl ſimogatom, mulatom. Ang. To touch or ſtroke all parts, to flatter.] Plin. lib. 28. cap. 3: Ex qua familia legatus Hexagonum nomine à Conſulibus Romæ in dolium ſerpentium conjectus, experimenti cauſa, circummulcentibus linguis mitaculum præbuit.

Circumműnio, ĭi, ĭtum, Circumſepio, circumroboro. [περιφράσσω. Gallic. *Fermer ou munir de toutes parts.* Ital. *Fortificare intorno.* Germ. Zu ringe umb herumb oder beveſtigen. Bel. Rontom tunnen, vesten of ſtercken. Hiſp. Fortalezer en derredor. Pol. Ogrodzam, otſzańcuie. Vn. Környűl árkolom, mind körűl meg erősítem. An. To fortify round about.] Colum. lib. 3: Priuſquam pomarium conſtruas, quam magnum voles, circummunito macerie aut foſſa, ita ut non ſolum pecori, ſed nec homini tranſitus ſit. Plaut. Capt. In vineis cuſtodiisque circummuniti ſumus.

Circumműnĭo, verbale, fr. [περιτείχισμα. Pol. Wkoło egradzanie. Vn. Körűl bástyázás, körűl erősítés.] Cæſar: Id ne fieri poſſet, fossa bidui circumjecta munitionem ſeiebat.

Circumnascŏr, [περιφύομαι. Gall. *Naiſtre entour, naiſtre en tous coſtez.* Ital. *Nascer intorno.* Ger. Herumbwachſen. Hiſp. Nacer en derredor. Pol. Wkoło roſle. Vn. Környűl növök. An. To grow round about.] Plin. lib. 2. cap. 103: Lacus Sinuana in alia circumnaſcente abſtitio inficitur.

Circumobrŭo, act. 3. [περιχέω. Gallic. *Couurir de toutes parts, couurir par tout & couurir de tous coſtez.* Ital. *Coprire di ogni intorno.* German. Umbthun oberſtatten von allen orten. Hiſpan. Cubrir en derredor. Polon. Zamyſłam ołſzam. Vn. Környűl borítom. An. To cover round about or in all places.] Plin. lib. 19. cap. 5: Conſert alterna folia circumobruere.

Circumpădānus, a, um. Qui habitat in circuitu Padi. [Ital. *Che habita intorno al Po.* Vn. Pádus környűl lakók.] Liv. 1. bel. Pun. Conſidere juſſis militibus Italum obtentat, ſubjectoſque Alpinis montibus circumpadanos compos. Plin. lib. 14. cap. 20: Liguriæ maximè, circumpadanisque mutſis utilitas.

Circumpăngo, περιδένδρεω. Gall. *Planter & attacher entour, ſoit trees or herbes à l'entour.* Ital. *Fegare intorno di intorno.* Ger. Umbſtecken. Hiſp. Plantar en derredor. Pol. Obſadzam. Vn. Körűl ültetek. An. To ſet or plant about.] Plin. lib. 17. cap. 13: Ramis terra circumpactis.

Circumpăvio, is, Circumpavire. [περιδαπτίζω. Gall. *Deſſeicher & eſpuiſer en frappant tout autour.* Ital. *Battere, percuotere di intorno.* Germ. Herumb ſchlahen. Hiſpan. Eſpantar en derredor. Pol. Obſłaię, obſładzam. Vn. Környűl ütögetem. An. To make plaine or pare about.]

Circumpēdes, pen. corr. m. t. Idem qui & A pedibus dicuntur. [οἱ περὶ τοὺς πόδας, οἱ περιφερεῖς. Gallic. *Seruiteurs qui ſont à l'entour, de leur maiſtre, qui luy aſſiſtent.* Ital. *Seruitori di piede.* German. Diener ſo neben ihren Herren herumb gehen. Hiſpan. Mozos de eſpada. Polon. Sługa ſtoiący przy panu chodzący. Vn. Asztalnok, udvarlo ſzolga. An. Seruitors to attend their maiſters.] Cicer. 3. in Verr. Servos artifices pueros quum haberet domi, circumpedes autem homines formoſos & literatos, ſuos eſſe diceret.

Circumplector, ctĕris, d. t. [περιπλέκομαι. Gallic. *Embraſſer tout entour, environner.* Ital. *Abbracciare e intorno.* German. Umbgraifen, umbfaſſen. Hiſpan. Abraçar en derredor. Pol. Obſięgam, obymuię. Vng. Által ölelem. An. To imbrace round about, to environne.] Cicer. de Univer. Undique eſſe eos circumplexus. Plin. lib. 13. cap. 10: Tam vaſtis arboribus, ut ceteri nequirent circumplecti.

Circumplĕxus, us, m. e Nomen. [περιπλοκή. Gall. *Embraſſement, entournement, environnement.* Ita. *Abbracciamento, circundamento.* Ger. Umbfahung, umbgebung. Hiſp. Rodeamiento. Pol. Obſęgnienie. Vn. Által ölelés. An. Embracing.] Plin. lib. 22. cap. 63: Lacertæ, ut ea quæ ſine pedibus ſunt, circumplexu venerem norere.

Circumplĭco, as, pen. cor. Circumnecto. [περιπλέκω. Gall. *Emmeſler tout entour, entortiller.* Ital. *Auiluppare di intorno, intrigliare.* Ger. Umbflechten. Hiſp. Plegar en derredor. Pol. Obwiiam, obwijam. Vn. Környül fonok, körülfűzök. An. To folde or winde about.] Cic. 1. de Divinat. Experrecta nutrix animadvertit puerũ dormientem circumplicatum ſerpentis amplexu.

Circumpōno, nis. [περιτίθημι. Gall. *Mettre entour.* Ital. *Metter intorno.* Germ. Umbſetzen, umbſtellen. Hiſp. Poner en derredor. Pol. Obkładam. Vng. Környűl teſzem. Ang. To put about.] Ho-

rat. 2. Serm. Sat. 4: Primus & invenit piper album: cum fale ipso in arcem, puris circumpotibile caillis.

Circumpōtatio, onis, verbale à Circumporo, quum pocula demanu in manum traduntur, & in circuitum referuntur. [Συνοινοκοτία. Pol. Συλλοβοποσία. Vtr. Συνδρόμιον κατὰ κύκλον, ἢ πόσις κύκλῳ. Ang. Drinking about.] Cicer. 2. de Legib. Hæc præterea jubentur de ambitu, de sacrificiis, de circumpotationibus, omnesque circumpotatio.

Circumrādo, dis, adi. Abrado, in circuitum rado. [Περιξύω. Gallic. Racler tout autour, enlever à l'entour. Ital. Radere intorno. Germ. Rabschaben. Hispan. Raer à derredor en derredor. Pol. Oskrobuie. Vng. Körüly reszelem. Ang. To shave about, or to scrape about.] Plinius libro 17. cap. 26. Veluti detractio fungosus circumradi cortex. Colum. libro 4. cap. 29: Eique radicibus si non est facultas, tum detracta vili quam recenti fundo circumradi & circumfodi.

Circumrētio, is, actr. Impedio, & implico, involvo. [Περιδικτύω. Gall. Entourer ce qui est pris comme d'un rets. Ital. Circuppare intorno, inretire. Germ. Mit einen Garn umbfahen. Hispan. Embolver en derredor, enredar, enlazar. Polon. Oblatwiam około siebie. Vng. Hogy körülfogjon, körüly ütközzem. Ang. To entangle or snare round about.] Lucr. lib. 5: Circumretit enim pes, atque impedit quo quemque. Vnde etiam exorta est, ad eum deterrendum cautela. Cicer. 7. in Verrem: Num ego vim illi faturum, aliam periculum putem, quam ecce implicatum fœderatæ judicum, circumretitum frequentia populi Romani esse videam?

Circumrōdo, dis penult. prod. Arrodo. [Περικροτέω, περιτρώγω. Gall. Ronger tout autour. Ital. Rodere intorno. Ger. Rabnagen. Hisp. Roer en derredor. Pol. Obgryzam. Vng. Körüly rágom. Ang. To gnaw about.] Plinius lib. 32. cap. 12. Polypum hamos apperere brachiis ne comprehendi, nec prius demitescere, quàm eos eum circumroserit. ¶ Circumrodere pecuniam accepti pro exercitari, & quodammodo rumigare. Cicero ad Attic. lib. 4: Quid quòd diam? dudum enim circumrodo quod devorandum est.) fabulæ mihi videbantur esse ridiculæ. ¶ Item pro detrabo, obtrecto. Horat. 1. Epist. Urania Thaumanto quam circumrodimus.

Circumsĕlpo, pis, [Περιξέω. Gal. Gratter ce qui est autour. Ital. Grattare di intorno. Ger. Umbkratzen. Hisp. Escarvar en derredor, limpiar à rascar. Pol. Oskrobuie. Vng. Körüly vakarom, tisztitom. Ang. To scrape about.] Plin. lib. 20. cap. 5: Radices ejus circumselpi dentes dolori liberantur.

Circumserrātico, as, act. p. [Περιπριονίζω. Gall. Scier de tous côtés, ôter ce qui est superflu à l'entour. Ital. Rassettare pietre, segar le da la parte, onde il superfluo è stato levato. Germ. Abmachen mit der Sägen. Hispan. Aserrar en derredor. Polon. Obpiłuie. Vng. Körüly fürészelem, metszem. Ang. To saw round about.] Liv. 2. ab Vrbe: Quò ferocius cum juvenis, an infestius circumsedere, & oppugnare civitatem.

Circumsēpio, is, ĕre, Et Circumsĕpio, comprehendo, definio, determino, concludo. [Περιφράσσω. Gal. Fermer d'une clôture, borner, limiter tout autour. Ital. Circundare. Ger. Zuringa und zihrett ein umbgeben. Brig. Umbfreyen. Hispan. Terminar. Pol. Ogrodzam, okrzynam. Vng. Körül kerítem, bekerítem. Ang. To make about, to border and fence about, to bound.] Cicero 6. Philip. Vagula flamma circumscripit, nullique se respondere, priusquam ex ea circumscriptione excederet. Lactantius: Cum brevem summam breviter circumscribo, non quæro religionis & sapientiæ subtilitatem, diligenter perlustrandi. Cassiodorus Orpheum Bithynus Vercensium tutum, Dionysii Pueri Magnetes interpretem per multa diffusum volumina, sex epistolarum circumscripsit. Cicero in Paradox. Est tum terribile illis, quibus circumscriptus est habendi locus, id est, constitutus. Idem pro Rab. Brevi tum omnis vitæ curriculum naturæ circumscribit immensum gloriæ. ¶ Aliquando pro circumvenio, & decipio. [פתה פתוי ערמה, מרמה, מעקש. Gall. Decevoir, circonvenir. Ital. Frodare, circonvenire. Ger. Betriegen. Hisp. Engañar. Pol. Oszukuie, zdradzam. Vng. Megcsalom. Ang. To deceive.] Idem 1. Acad. Aretum est, quòd captiosis & fallacibus interrogatiunculis circumscripti & decepti quidam, quam eas dissolvere non possent, desciscunt à veritate. Plin. lib. 7: Vana mortalitas, & ad circumfectionem sui semper ingeniosa.

Circumscriptē, adverb. Definitè, paucis, breviter. [Περιγραφικῶς. Gallic. Briefvement, en certains limites. Ital. Brevemente, con misura. German. Kurtzlich mit einer beschreibung. Hispan. Breve y distintamente. Pol. Krotce, zpyslnie. Vng. Rövideden, világosan. Ang. Briefly, distinctly.] Cic. de Nat. deor. Id oratione concludimus, singulaque verba definimus, circumscriptèque complectimur.

Circumscriptor, m. 1. Deceptor, fraudator. [Ἀλλοτριεπίστροφος, ἀπατεών. Vtr. Tolvaj, csalo.] Juven. Satir. 15: populum ad jura vocem circumscriptoremque.

Circumscriptio, onis, verbale, ft. Circuitio, definitio, terminatio. [Ἀλλοτριεπιστροφή, ἀπάτη. Gall. Deception de tout, mauvaise mesure. Ital. Misura, limitazione. Germ. Betrügerey. Hispan. Medida, limitacion. Pol. Oszukanie. Vng. Megcsalás, határvetés. Ang. Fraudulency, or going about.] Cic. 1. Tusc. Quum totam terram contueri licebit, cum quæ cujusque gentis, & quæ circumscriptiones earum, tum & habitabiles regiones. Verborum quædam circumscriptione comprehendere, & concludere sententiam. Cicer. de Clar. Orat. ¶ Circumscriptio, pro deceptione & fraude. [מרמה, מעקש, מתעתע, מתעה, מרמה. Gall. Tromperie, supposition, deception. Ital. Inganno, frode. Germ. Betrug, betrug. Hisp. Engaño. Pol. Oszukanie. Ang. Deceiving.] Cic. pro Cluent. Quam omnes ab his fraus, omnes insidiæ, circumscriptiones, quæque adolescentium offerrentur.

Circumscriptiōne, Brevior: [Pol. Zamknięcie. Vtr. Körülfogás, bekerítés. Ang. Fencing.] Plin. epist. lib. 1: Nam in cæteris eadem quæ in oratione omnibus vis est, præstat tamen, & circumscriptior, & ad factum.

Circumscriptus non videtur qui ullas ei juris communi, I. neque videtur circumscriptus. C. de interp. reli.

Circumscriptus dolo, deliberum facultate lapsus. ff. de Minoribus.

Circumsĕco, cas, Circumcido. [Περικόπτω. Gall. Couper tout à l'entour. Ital. Tagliare intorno. Germ. Umbschneiden et ee haven. Hispan. Cortar en derredor. Pol. Obcinam, obrzynam. Vng. Körüly vágom, metszem. Ang. To cut about.] Colum. lib. 7. cap. 3: Tuberculum cui febrit vermiculos, ferro quàm citissimè circumsecari oportet.

Circumsectis, adverb. pro voc. Significat lectionem, à lateribus. [Pol. Wzdłuż. Vtr. Körül-körül.] Apul. lib. 3: Quique circumsectis venantur.

Circumsĕdĕo, des, n. 1. & Circumsĭdeo, des, circumsēdi, circumsessum, Circumdo, obsideo, assideo circuitu. [Περικαθέζομαι, περικάθημαι. Gall. Seoir, s'asseoir, être assis autour, assiéger, se mettre à l'entour. Ital. Assidere d'ogni intorno. Germ. Zurings herumb sitzen. Belg. Omtrent sitten. Hisp. Poner cerco à alguna cosa. Pol. Obkładam. Vtr. Körülülök. Ang. To sit about, to besiege round about.] Cæl. ad Cic. lib. 8. Ni si navali Pompeius circumsideri cœpisset. Cic. ad Att. lib. 9: Populi Romani exercitus Cn. Pompeium circumsidet, fossa & valo septum tenet, fuga prohibet. ¶ Circumsidere etiam, qui sedem occupat aliquæ alicui. Cic. 4. in Catil. Nec tamen ego has tam illis ferocis, qui statim obtruncandi atque animo & manu præsentes mederi non moveant. Intercapedine enim locorum à quibus non circumsessum videtur.

Circumsĭdeo, Cf. Obsideo. [Περικαθέζομαι, περικάθημαι. Gall. S'asseoir, s'asseoir à l'entour. Ital. Assidere intorno. Ger. Belägern, umbzingen. Hisp. Cercar de una cosa, asentar real. Pol. Obsiadam, otaczam. Vtr. Körülülök, megszállok. Ang. To besiege.] Cic. 3. Verr. Tabulam ceream circumsidentium suæ cautionis & reliquarum rationum subduxisse.

Circumsīgno, pis, act. 2. Circumdo, cingo. [Περιφραγίζω. Gall. Clorre, environner d'une clôture, d'une chaîne, d'une haie. Ital. Fare una siepe intorno, cinchiudere intorno. Germ. Umbzeunen mit einem Zaun umbfahen. Hisp. Cercar de sitios ya derredor. Pol. Ogradzam, opłotuie. Vng. Körül kerítem. Ang. To hedge about, to fence about.] Cic ad August. Sed quoniam in cubilibus armatis circumsignus Senatus. Liv. 1. ab Vrbe: Consilio deinde, malè nuntiati regni ab ipsis adversus se exemplum capi posse, armatis corpus circumsignari.

Circumsĭno, nis, [Περιφράσσω. Gall. Fermer, clorre à l'entour. Ital. Serrare, chiudere intorno. Ger. Umbfahen. Hisp. Vedar ó plantar en derredor. Pol. Ogradzam. Vng. Körül kerítem, vonom. Ang. To fence, or fence round.] Plin. lib. 21. cap. 11: Argentifas circumsinit alabastris gratissimis.

Circumsĭdo, Idem quod circumsĕdeo, sed quod modum quendam habeat continuum: ut Cæsar dicatur, qui se jam ad sedendum composuit, vel qui ipse actis oppidum, vel aciem exercitus circumdat. [Vng. Körülülök, körülszoríthatom.] Liv. 9. ab Vrbe: Frigus asperæ Sanniticæ militiæ, Pharnabazi loci, & Romanorum, ut parem duritiam hostibus redderent, circumsidant.

Circumsignātē, [Περιφραγίζω. Gall. Marquer à l'entour. Ital. Segnare intorno. Ger. Umbzeichnen. Hisp. Señalar en derredor. Pol. Opisuie. Vng. Körüljegyzem. Ang. To mark about.] Columell. lib. 5. de Arbor. cap. 21. Hinc duabus digitis quadratus circumsignato, at medio gemma fit.

Circumsĭlio, is, n. 2. Circumdo, circumsilio. [Περιπηδάω. Gal. Courir autour

[illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. 4. Acad. Sin ex circumspectione aliqua, & accurata consideratione, quod visum sit, id se dicent sequi, tamen eorum non habebant.

Circumspecte, adverbium, [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Quint. lib. 9. cap. 2. Facies & circumspectius fastigium. Circumspectius agere. Gell. lib. 3. cap. 8. id dicit. Gratius.

Circumspectātor, & Circumspectatrix, verbalia. [illegible] Vng. [illegible] Plaut. Aul. Exeunto foras ibi hinc el hinc. Circumspectatrix cum oculis curiosis. Apulei. in Apolog. Quis inquisitor iuvenum circumspectator, quis amator lenae Lucretiae?

Circumspectātus, & Circumspectus, Qui circumquaque [illegible] circumspicit.

Circumspĭcio, is, Conitum agnine cingo. [illegible] Lucr. [illegible] Circumspicit agnina nactum circum pabula pastor. Claud. 2. Paneg.

Circumspĭcio, dis, circumspexi, circumspectum, Circumdo. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. ad Attic. l. 1. Ut me circumstetisse, et appellasse putes. Item capite P. Clodio odiosissimo. Item in Cat. Forum hunc cives, qui circumstabant, tenuit. Ovid. 3. Metam. Ad circumstantes vertit sua brachia lyras.

Circumspĭcio, is, ĕxi, & ītum, ĕre, Adus q. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Gell. lib. 3. cap. 3. Delecti importunitate, & loci circumstantia. q. Circumstantium rerum, quae sunt cum re aliqua controversia quae dirimunt, & quae quasi truncum circumstant. Ex circumstantia dicere argumentum. Quinct. lib. 5. cap. 10.

Circumstantia, ae, verbale. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Gell. lib. 7. cap. 14. circumstantia meliorum Cicero appellavit.

Circumstrĕpo, pŭi, ĭtum, ĕre, Tumultum circa me excito, vel excitum facio. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Tacitus: Tum certatim ceteri circumstrepunt.

Circumstrĕpĭtus, [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Apuleius in Apolog. Ianua cubiculum propulsata, fenestrae cunctis circumstrepitae.

Circumstrŭo, ĭtruis, [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Plin. l. 11. cap. 6. Muscipulae quoque latarum circumstruunt. Idem lib. 19. cap. 8. Ripisque undique circumstruitur lapide.

Circumstrŭdo, dis, [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Plin. lib. 14. cap. 1. Stipatae vineae circumdatae lauros.

Circumstrŭo, xi, ctum, ĕre, [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Plautus lib. 3. cap. 16. Viribus evertunt quae circumstruis cuncta salvebi.

Circumstrŭo, gis, Undique tego. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Plautus Mil. Meus herus exspectat cum circumfectus, nostrum el. Coelum circumstruo amans Lucretio.

Circumtĕrreo, xi, [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Virg. lib. 1. Aeneid. Et circa nostros stricto rubet aere cruento.

Circumtĕxtum, ti, Amictus genus, quod purpuram circumtexit. Festus.

Circumtondĕo, des, [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Suet. in Augusto cap. 79. Stephanionem rogitantem, cum in praetexta habitum circumtondendi matronam nonnullas compertat, per tota theatra virgis caesum relegavit.

Circumtrŏno, nas, [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Horat. 2. Serm. Satyr. 3. quem scpit vitrea fama, Hunc circumtonuit

tonuit pauidus Bellona cruentis. Sil. lib. 8. Iamque ubi feralem strepitu circumtonat aulam Cornea grami cum persultes ungula campum.

Circumtrémo, mis. [περιτρομεω ειμι, περιτρομος. Gall. Trembler de tous coûtez. Ital. Tremare intorno. Ger. Rund vmb zittern. Hisp. Temer ò temblar en derredor. Pol. Zatrząść się. Vng. Mindenfelöl remegek. Ang. To tremble on all parts.] Lucret. lib. 2. Atque ideo totum circumtremere aetheria tigmis.

Circūmvado, pen. prod. Invado, undique invado. [περιεπεσω. Gall. Environner, assaillir de toutes parts, surprendre. Ital. Assalire d'ogni intorno. Germ. Ringsweis anfallen. Belg. Dringen. Hisp. Acometer en derredor. Pol. Wkroczyć ze wszystkich stron. Vng. Körül fogni. Ang. To compasse and surprise on all parts.] Liv. 2. del. Maced. Repente antequam terror hunc motum alicui describat Romanis, illum ipsum capta, Barbaros circumvasit.

Circumvăgŭs, a, um. [περιφοιτος, περιπλανος. Pol. Okolny. Vng. Körül folyó. Ang. Which wandreth or goeth round about.] ut, Oceanus circumvagus. Horat. Epod. 16. at beatae insulae circumvaga flumina. Autar terminis ac Phoenix. Perphasis et Solis.

Circumvallāre. Vallo munire, obsidere, circumvenire. [περιχαρακωσις περιχαρακοω. Gal. Fermer, ou de compas, ou de remparer. Ital. Serrare d'ogni intorno di bastioni e ripari. Germ. Ringsweis vmb schantzen oder vmbher wallen. Hispan. Cercar fortalezas de vallados ò baluartes. Pol. Okopami wokoło. Vng. Körül sánczolni, körül vetsehni. Ang. To compasse and fortify about with bulwarks or rampars.] Caesar 7 bell. Gall. Oppidum oppugnare instituit, idque in duo circumvallavit. Cicer. ad Attic. lib. 9. Quam multa tollola afferunt à Lepta, circumvallatum esse Pompeium. Terent. Adelph. Tot res reperte circumvallant, unde emergi non potest.

Circumvĕho, is, exi, ctum, 1. Circumporto, circūduco. [περιφερω. Gall. Porter ou faire voiturer à l'entour. Ital. Menare intorno. Ger. Herumführen. Bel. Omvoeren. Hisp. Traer en derredor. Pol. Obwozić. Vng. Körül vinni, körül hordozni. Ang. To carie or transport about.] Liv. 3. ab Vrbe. Dictatore quamdiu nocte prospici poterat, equo circumvectus, cuncta lacus, qui inundat collibus, quosque forma esset.

Circumvĕctio, onis, f. verbale. [περιφορα. Gall. Portage ou voiture à l'entour. Ital. Portamento intorno. Germ. Herumbführung. Hisp. Obra de traher en derredor. Pol. Obwożenie. Vng. Körül hordozás, körül vitel. Ang. Carying or conveying about.] Cic. ad Attic. lib. 2. Illud tamen quod scribis, annonae vectoriae de portoriis circumvectionis.

Circumvĕctor, aris, frequentativum, περιφερομαι, περιφορεω ἑαυτον. Virgil. 3. Georg. Singula dum capti circumvectamur amore.

Circumvĕnio, Circundo. [περικυκλοω, κυκλοω. Gal. Environner, enclorre. Ita. Circondare. Ger. Vmbgehen. Bel. Omvangen. Hisp. Cercar en derredor. Pol. Otaczam. Vng. Körül vessem. Ang. To compasse about, to encompasse.] Liv. lib. 21. Vt & hostibus a tergo ratio terroris fugae injiceretur. Salustius: Petere consulatum C. Antonium, quem sibi collegam fore sperabat, hominem nobilem, inscitiae suae & omnium necessitudinibus circumvectum. ¶ Aliquando ponitur pro decipio & fallo: [נסב pro סבב, מסבה, περιστασις, περιχυσις. Gall. Circonvenir, surprendre, tromper. Ital. Ingannare, mettere sotto. Ger. Einen hintergehen, betriegen. Bel. Bedriegen, bedrogen. Hisp. Sobrevenir, tomar de sobre, engañar. Pol. Oszukać, zdradzić. Vng. Megtsalni. Ang. To deceive, to beguile.] traditum à venatoribus, cum feras laqueis retibus, & canibus circumvenire solent. Cic. lib. 2. Offic. Suum quisque teneat, & neque fraudibus proptet hujusmodi rem circumveniatur, neque expletiones ad suum vel rem augendum, vel recuperandum obstet invidia. ¶ Aliquando pro opprimo. Sallust. Quique optimo juncta natura tot tot falsis criminibus circumvenium. Sic Liv. lib. 3. Fenore circumventam plebem dixit.

Circumvĕntio, onis, f. verbale, deceptio, circumscriptio. [Pol. Oszukanie. Vng. Szélütődés, csalás.] Ulp. de Minorib. l. 17. In integrum restitutio erroris propria vocis petitionem, vel adversarii circumventionis allegationem continet.

Circumvĕntŏr, ris, qui alterum circumvenit, & decipit. [Pol. Oszuk. Vng. Tsalárd, csalé.] Lampridius in Alex. Severo: Habuit amicos non crudeles, non circumventores sui, non rapaces.

Circumvĕrto, Circumvolvo. [סבב hiph. περιφερω. Gall. Retourner ou à l'entour. Ital. Voltare di intorno. Ger. Vmbwenden. Bel. Omwenden. Hisp. Boluer en derredor. Pol. Obracam. Vng. Körül forgatom. Ang. To turne round about.] Plautus Persa: Jam à foro argentarii abeunt, in curru rotula circumvertunt. ¶ Circumvertere aliquem argento. Plaut. Mostel. Aut de patio fuisti consultis dolis, Qui me argento circumvenire. id est, dolis auferant à me argentum.

Circumvĕrsus. [περιστροφος. Gall. Allé tout autour, tourné, à l'entour. Ital. Andare, girare per intorno. Germ. Herumb gehen. Hisp. Andar ò boluer en derredor. Pol. Obwrócony. Vng. Körül forgatom. Ang. To go or turne round about.] Lucretius: Nunc ait, nunc illic tremitus per membra meantes, Quum citi rotae vim, circumversantur, & ignis Semina vocet ad se, & nubila rapi.

Circumvellĭto, Vadequaque vellere. [περιτιλλω, περιτιλλομαι. Gall. Voler et arracher de tous coûtez. Ital. Volare d'intorno. Ger. Rund vmb raufen. Hisp. Vellerse en derredor. Pol. Przerywam. Vng. Körül szaggatom, körül tépdesem. Ang. To teare or rent round about.] Plin. lib. 27. cap. 12. Vermiculi putantur ejecti per rarum virium cruciatus, circumvellit ac porcus. Cic. 3. de Orat. Quando quidem ibe circumvellit dictis, lepide scenam.

Circumvĕnio, is, exi, ctum. Gall. Environner. Ital. Ligere di intorno, de ogni banda. Ger. Vmbfahen. Hisp. Acercar en derredor. Pol. Obwarować. Vng. Körül veszem. Ang. To bind and make fast round about.] Plaut. Rud. Quasi myseta pauci, ita ego vos virgis circumvenero.

Circumvĭso, circumvīsi, frequentativum à circumvideo. [περισκεπτομαι. Pol. Bacz'ć dokoła. Vng. Körül tekintem.]

Circumvŏlo, las, n. 1. [περιπετομαι. Gal. Voler à l'entour. Ital. Volare intorno. Ger. Herumb fliegen. Bel. Omvliegen. Hisp. Boler en derredor. Pol. Obleciec. Vng. Körül repülek. Ang. To fire round about.] Stat. lib. 12. Thebaid. Incolo circumvolat ales campum. Horat. 2 Serm. Satyr 1. Mars aris circumvolat ales.

Circumvŏlĭto, frequentativum, à Circumvolor. [περιπετομαι. Pol. Obleciec. Vng. Körül repülök.] Plin. lib. 10. cap. 32. Halcyonem videre rarissimum est, nec nisi Vergiliarum occasu, & circa solstitia brumamve, nave aliquando circumvolitat, flatim in latebras abeuntem.

Circumvŏlito, frequentativum, iterum atque iterum circumvolo. [περιπετομαι πολλακις, περιπετομαι πολλακις ἑαυτον. Gall. Voltiger, ou voltiger à l'entour. Ita. Volare spesso per ogni intorno. Germ. Herumb vnd wider herumb fliegen. Hisp. Voltear en derredor. Pol. Często obleciec. Vng. Körül röpködök. Ang. To flie round about often.] Lucret. lib. 2. Genus propriis ales cit apud Virg. lib. 1. Georg. Aut argutae lucus circumvolitavit aenator. ¶ Columella per translationem pro Celebro. Ille, qui pro Celetate circumdatus est ab Apuleio dicendi mercenarii salutatorii nōdum finem, nec quietis, nec impotentiae suae potentionum.

Circumvŏlvo, ĕre, ŭi, ŭtum, 3. [περιφερω. Gall. Retourner, ou se retirer autour. Ital. Voltare intorno. Ger. Herumb wenden. Hispan. Boluer en derredor. Pol. Obracam, obtaczam. Vng. Körül forgatom, körül fordulok. Ang. To turne or roll round about.] Plin. lib. 10. cap. 16. Oculos ita cavo complexu, ac eo circumvolutae sibi, ut cerebrum tueri possit. Virg. In terra magnum alii circumvolvere saxum, & glacies lyncas, pariterque infringere sudas, Circus, a, m. plur. ni. neutr. [περιφερεια, κυκλος. Gall. Cercle, rondeur, environ. Ital. Cerchio, circolo. Germ. Ein Vmbkreis. Bel. Een omtrek. Hisp. Cerco, redondez, circuito. Pol. krąg. Vng. Körögl, kerek kör. Ang. A circle, a round going about like a wheele.] Circus in genere ambitus: à circumeundo, secundum Servium. Mathematici definiunt eum, figuram planam, una tantum linea contentam, in cujus medio punctum sit, à quo omnes lineae ad circumferentiam ductae, inter se sint aequales. Is differt Circus à Globo, quod Circus est planities rotunda, ut circumferentia: Globus solidum quoque rotundum, ut sphaera, & flammarum globus. ¶ Circus, ligneus, Attonitus Ioannes 13. rotundum quoddam in quo populus ludos spectans continebat. Virgil. lib. 5. —medioque in valle theatri Circus erat. Cic. 3. Phil. Notus hic quantum in circo diem ludorum Romanorum fuisse? Fuerunt autem tres Circi Romae. Circus maximus inter Palatium & Aventinum. Circus Flaminius, qui & Apollinaris. & Circus Neronis in Vaticano. ¶ Circulus Circus, κυκλος μικρος: dicit. orbis ludens. Cic. in Arato: Vidi magnum candentem saepe circum, Lucidus ipse suum fulgens candore nitorem. Ioannes Tornio Sequanus: Erat autem is splendidissimo cum sole inter flammas Circus exortus, quem vos (ut Circum accepistis) orbem laetificum vastique poli. ¶ Circus, Αστροκυκλος ἡλιος & ἡλιος κυκλος Homero, et etiam Aeschylo: nempe, omnium avium velocissimus, columbisque infestus, teste Homero. Plinius lib. 10. cap. 8. Accipitrum genera sex invenimus, fortasse error hic est. Legendumque ex Aristotele lib. 9. hist. anim. cap. 36. Decem. In Circo Circum alterò pede. (Ab hoc Arist. lib. 9. Hist. cap. 15. de Aegilico) prosperrimi auguris nuptialibus negotiis, & pecuariae rei. Vide CIRCOS.

Circŭlus, m. f. diminutivum à Circus. [κυκλος, κυκλαριον. Gall. Cercle, rondeur. Ital. Circolo, cerchio. Ger. Ein Circkel. Bel. Een cirkel of ront vierk. Hisp. Circulo redondez ò rodilla, de rodear. Pol. Okrąg, okrągłość. Vng. Kerekség, kellet. Ang. A circle.] Figura est annularis. Cic. 2. de Nat. deor. Quumque duae formae praestantes sint, ex solido

ex solidis globus (sic enim sphæram interpretari placet) ex planis autem circulus aut orbis, qui κύκλος Græcè dicitur, &c. A mathematicis definitur esse figura plana, una tantum linea contenta, in cujus medio punctus est, à quo omnes lineæ ad circumferentiam ductæ, sunt æquales. ¶ Hæc omnium planarum figurarum est perfectissima: unde Circulatrix scientiam dicimus, pro absoluta omnium scientiarum cognitione, quã Circulatoriam scientiam vocant. ¶ Circulus per translationem, pro cœtu hominum in orbem collectorum sumitur. Jos. Kabel מעגל bedeutet. Gall. *Compagnie d'hommes faisant un cercle pour rassembler.* Ital. *Compagnia in luogo publico per ragionare.* Germ. Ein Versammlung der Leuten in einigen Ort. Hisp. *El corrillo d'hombres.* Tacit. lib. 3: Nec ignoro in conviviis & circulis incusari talia, & modum potionis. Liv. lib. 40. Decad. 5. In omnibus circulis atque etiam publicis placet, in conviviis sunt, qui exercitus in Macedoniam ducant.

Circulus, quinque circulis hæc nomina assignant, summum frigidissimæ partis sinum, septentrionalem appellant: secundum arcto, solstitialem: ab hoc deinde, qui medium polum dividit, æquinoctialem, quòd in eo Sol diei & noctis horas æquet: à hoc deinde, qui est æquinoctiali proximus, brumalem: nam & solstitialis est ordinatus, septentrionali deinde sexcentesimum australem appellant: circulus autem zodiacus, cujus fines sol negatur excedere, ex circulo solstitiali ad brumalem per diagonium ostenditur, ita ut ex utraque parte æquidistans circulum medium tegat: per hunc sol inclinatur, & orbem tectorum vigesti & quatuor horis circumvehit. Ex Hygino de limitibus constituendis.

Circus Soli principaliter consecratus est à paganis: cujus medius spatio, & crigies de fastigio ad terminos, quod nonnulli putaverant lubricitatis causa fecisse anguinum: quem in aperto habent. Est autem circus curriculum ad spatium, quod circuire equi solent, hunc Romani dictum putant à circuitu equorum, eo quòd ibi circum metas equi circumeant. Græci verò à Circensibus Soli, cui patrium genus hoc certaminis instituit. Ornamenta Circi, ova, metæ, obelisci, carceres. Ova humori Cathiris & Pallantis scribunt, qui illos ovo editos credebat, de cygno & Jove concubente. Metarum appellatione propriè terminum aciem nonnulli designare volunt, ab eo quòd aliquis circumfusus finis est, sive ad certissimum ortum occidentisque Solis. Obeliscum Mesfres rex Aegypti primus fecisse fertur tali ex causa. Quum quodam tempore Nilus violentia inundationis Aegyptum vastasset, indigenæque rex, cui quam potens à flumine, exigeret, sagittam in undas misit: eumque multò post gravi valetudine correptum, lumen amisit: qui post excitatum vitæ receptæ, duos obeliscos Soli consecravit: auctifex enim sagitta dicitur. qui ideo in medio circo ponitur: quia per medium mundum Sol currit: medio autem spatio ab utraque meta constitutus obeliscus, fulgore suo summa extrema cœli significat, quum Sol ab utroque spatio aucti horarum discrimine transcendit: formam obeliscus super pyramidem est quidam auratum, in modum flammæ formatum: nonnulli Solis partem altissimam esse, eamque ignis habere. In circo, aut è contrario cœli, carceres dicuntur, à carcere, quia ex civitate quod, ut ibi homines damnati, atque in vinculis, ita hic equi coercentur, ne exeant antè, quàm dignum emittantur. Ars Circi, auriga, & currus, equites vel pedites, auriga autem duobus coloribus suus, prasinus & venetus: prasinus terræ, veneris cœlo Soli quod dicatus est à paganis. Eudoxus autem, qui regnavit Athenis primus quatuor equos junxisse fertur, dicit: Virgilius autem ait, dicens:

Primus Erechtonius currus, & quatuor ausus
Jungere equos, rapidisque rotis insistere victor.

Circus autem à curru dictus: vel quia rotas habere videret: unde & carrum, quasi currum quadrigarum verò circus duplici cursu olim erat, perficiebat, & quia omnibus equis præcurrit, ergo primus Circenses Siciyonius tantum modis jugavit, eosque Eleos ex utraque parte simplici vinculo apposuit. Quadrigæ, bigæ, trigæ, sejugæ, innumero equorum & jugorum diversæ quibus quadrigas Soli, bigas Lunæ, trigas Lucifero, sejugas Jovi, dedicatores Lucifero & Hespero sacraverunt. Quadrigas ideo Soli jungunt: quia per quatuor tempora annus vertitur, ver, æstatem, autumnum, & hyemem: vel quia quadrifaria genitura cursu cum Sole coercendit, sive quia & nocte videtur, & die: jungunt enim unum equum niger, alterum candidum. Trigas diis inferis: quia hi per tria ætates hominum ac seculorum, id est, per infantiam, juventutem, senectutem Sejugæ, maximas curas habent, Jovi propterea quòd maximum deorum, horum eum esse credunt. Septem quadrigæ currunt, reflectores hinc ad cursum septem stellarum, quibus mundum regi dicunt: sive ad cursum septem dierum præteritum, quibus per alias vicissitudines terminatus continuatur. Porrò equites singulares dicuntur: quia singulariter unusquisque curtam vitæ hujus peragit, atque transit, alius alio tempore sequens alium, per unam tamen viam mortalitatis atque ad propriam metum mortis. Delatores nominant, quòd olim, prout quisque ad finem curtus veniret, delitescat, & curreret, sive de equo in equum iterum transiliebat. Pedites autem ajunt properare pede currere: quia pedibus curritur mortalitati: ob hoc à superiore parte currunt ad inferiora: id est, ab Oriente ad Occidentem: qui animales oriuntur, & occidunt. Nudi currunt: quia & homines in seculo nullæ reliquiæ sunt. Rectè spatium currit: quia inter vitam & mortem nihil distat.

Circa cursus quoque elementorum eidem Gentiles etiam colores equorum junxerunt, solem Soli id est, igni: albos aëri: prasinos terræ: venetos mari assimilantes. Item rotæ ex his, currere volebant, quòd igneæ volubiles sint, & omnia hæc flavescant: albos hyemi, quòd in glaciatis & trigoribus universa cœlestant: veri prasinos: unde colore: quia tum pampinus denigratur. Item rotæ circa Martis aram erunt, à quo Romani exorientur, & quia ex illa Romanorum cocco decorantur, sive quòd Mars gaudeat sanguine: albos zephyris, & ferocissimis tempestatibus, prasinos boni & terræ, venetos aquis vel aëri quia cæruleo hæc colore intensus est, croceos igni & Soli: purpureos Isi sacrificaverunt, quem arcum circuire, quòd is plurimos colores habeat. Isidorus de etymologiis.

Circularis, adjectivum. [Gall. *rond de cercle.* Ital. *Circolare.* Ger. Rund wie ein Circul gehört. Hisp. *Cosa de corro, de circulo.* Pol. Okrągły, okrągły. Vng. *Karikás, karika.* Ang. *Round, or belonging to a circle.*] Quod ad circulum pertinet: *circularis figura*, figura circularis. ¶ Circulares item magistratus dicuntur, qui in orbem deferuntur, quæ & ἐφοδικὰς ἀρχὰς ἐπιδημίους à Demosthene appellantur.

Circulari, v. n. Qui hominum cœtu circumdatus, fabulis eos aut præstigiis oblectat, quive in foro, in mimove coronis fieri circuire solet, quem & circumforaneum dicimus. Περιαγύρτης, ἀγυιάτης. Gall. *Bateleur, qui amasse le peuple à l'entour de soy, comme en rendant de cercle.* Ital. *Il mutte in banco, cerretano.* Ger. Ein umbschweifiger Lotterbruder, oder der vnder den leuten Mährlagen, oder Zeitungen treibt. Belg. Een Gaeckelaer. Hisp. *Esparsidor, el que anda para ver cosas que hazer, charlatano, ò charlatan.* Pol. Wędrowny Maszkarz. Vng. *Kuruzsló, csalárd ember, csalárdság.* Ang. *A juggler that goeth about the people about vices.*] Cic. lib. 5. Epist. Circulator autem homo nequissimus. Apul. lib. 1. de Asino: Circulatorem aspexi quæstuosum, spatham præacutam in cuspidem fecta devorasse. Paul. in recept. ff. de Extraord. cogn. in circulatorem qui serpentes circumferunt, & proponunt, si cui ob eorum metum damnum datum est, pro modo admissi actio dabitur. Dictus Circulator à circulo: hoc est, hominum corona.

Circumare, ire, ivi. Vel circumire à circulator. Quæ in foro hominumque frequentia versatur, interpres & prælegis spectatores oblectans. [περιάγειν. Gall. *Bateleur, faire monstre de sa science & d'autre comme un bateleur.* Ital. *Dimostrare un balordo & altre cose per ingannare.* Germ. Ein Lotterbruder seyn, der sich erbeut mit singen, tantzen oder Mährlein zu singen. Hisp. *Le que anda en corrillo.* Pol. Błaznować, pląsować. Vng. *Tekerjen magát, csalárdoskodni.* Ang. *To behave himself like a juggler or jester.*] Mart. lib. 12. Linguâ circulatricem dixit pro petulanti & maledica. Vernaculorum (inquit) dicta, sordidum dentem. Et sic de lingua proba circulatrix. Poeta quidam lanularios spargit.

Circulatorius, a, um. Quod ad circulatorem spectat. [περιαγύρτικὸς. Gall. *De bateleur.* Ital. *Cosa pertinente à bagatte, à ciarlatano.* Germ. Das zu einem solchen Lotterbruder gehört. Hisp. *Cosa perteneciente à charlatano y charlatan.* Pol. Błaznowski, pląsowy. Vng. *Tekintetes, csalárdságra vagyó.* Ang. *Belonging to a juggler.*] Vide Quintilianus præcipit nobis parandam vim oratoi, non circulatoriam voluptatem spectandam: hoc est, garrulam illam circulatorum seductionem non esse aurupandam. Idem Quintil. lib. 2. cap. 4. Extemporalis garrulitas, nec expectata cogitatio, ex vix surgendi mora, circulatoriæ verè jactationis est.

Circulatim, Significat per circulos. [κυκλικῶς. Gal. *Tout autour.* Ital. *Circondatamente.* Germ. Von ring zu ring. Hisp. *De corrillo en corrillo.* Pol. Wkrąg, wkoło. Vng. *Karikáig, körösztülkörül.* Ang. *Round about, by circles.*] Sacc. In summo publico ludi, exterarum gentium multitudo circulatim suo quæque more lamentata est.

Circulo, as, are, act. pro circumdare legitur. [περιστοιχίζω. Gall. *Environner.* Ital. *Circhiare, circondare.* Ger. Umbgeben als mit einem Circul etwas. Belg. Een omgangh rondom gaan. Hisp. *Cercar, hazer corro.* Pol. Okrążyć, okrążać. Vng. *Környékezém, körösztülvészem.* Ang. *To compass, to environ.*] Colum. lib. 12. Singulæ debebit autè circulari fodula, quæ repleatur lapidibus & calce. Cic. de Clar. Orat. profuit pro in circulum caput circumferre. Videt (inquit) oblectantem judicem, colloquentem cum altero, nonnunquam etiam circulantem.

Circus, [κύκλος. Gall. *Amphithéâtre.* Ital. *Ludola.* Ger. Ein Circk. Hisp.

Gr. gaule. Pol. skrzewnik. Vng. Pessere. Ang. A sleek.] Silva, quæ circa Cirtam nascitur, dicta. Hanc poëtæ fabulantur fuisse Scyllam Nisi regis filiam, quæ quum patriæ fatum crines sp. aliquam Minoi prodidisset, mutata est in avem Cirim. Nomen hujus etymon Ovidius deducit à Græco verbo κείρω, quod est tondeo: adludens nimirum ad fabulam, qua Scylla propter crinem Nisi patris eum ferunt totondisse. Sic enim ait lib. 8 Metamorph.

plumis in gvinn mutata vocatur
Cirin, & à tonso cui hoc nomen adepta capillo.

Cirnéum, Vas vinarium, unicam aures manicam habens significat. [Ger. Ein Gerat. Polon. Winna kusse. Vng. Bovvl cserep. Ang. A pot of one eare.] Plaut. in Amphyt. Inde implevi cirneam.

Cirri, è quibusdam appellantur capilli contorti, ac pendentes, qualis picus Martius, & alauda, & grues in capitibus gerunt. [קוצות. Gal. Vne touffe de cheueux crespe ou vne crespe de cheueux. Ital. Capelli crespi. Germ. Ein krauß Har. Hispan. La guedeja del cabello. Polon. Kedzior. item marszczek, Cpolcz. Vng. Ha ßor, vagy fodorcsos hay. Ang. Rough or frizled heare.] Offeorum etiam capillamenta dicuntur Cirri. Martial. libro 7. Mit ei treorum rapere lividas cirros. ¶ Alii cirros eos dicunt capitis arcuatos putant, à κείρω attondeo, incido. Ceu de heris educendis: Itaque Ambarræ primùm pueriles crines, item cirros ad Apollinem ponere solent.

Cirratus, id est, capillatus. [Βοστρυχοφόρος. Gal. Qui a des cheueux crespes & par moissons. Ital. Che ha capegli ricciuti. German. Der vnbärtiget Knab, oder sonst Zöpffet hat. Hispan. Que tiene crespos los cabellos. Polon. Kedzierzawy, kadzierzawy. Vng. Fürtös hajas. Ang. That hath crisled and frizled heare.] Persius: Vel Cirratorum centum dictura fuisse Pro capillo pendas: vel inde Cirratos vocat pueros, qui comam nutrunt, quam Veneri consecrent cæronicam.

Cirri, ægri, ab Hippocrate vocantur varices: hoc est, tumores pedum, & nonnunquam circa totam partem venosæ, atque adeo circa ipsos testes. Aulus Gellius κιρσοὺς vocat.

Cis. [סוס. Pol. Robak mysi. Vng. egerfreg, mice.] Vermiculus in tritico præcipuè & hordeo nascens, femineaque cladi fusa exiguis foraminibus penetrans: à cujus simultudine etiam gemmæ lapis κίσηρις Græcis appellatur, quòd fistulosus sit, & multis foraminibus pertusus.

Cis, & Citra, [עבר biler. citra, cis, ex, ab, ultra, trans, præp. Gal. De ca. Ital. Dogna. German. Hat jenseit. Hisp. Aquende. Polon. Za. Vngar. Innen. Angl. On this part or side.] differunt, quòd Cis magis propriis nominibus fluminum vel montium præponi soleat: reliquis magis Citra: ut, Cis Rhenum, Cis Padum, Cis Alpes, extra vel ultra montes. Citra forum, citra templa: hoc est, ab hac parte templi, aut fori. ¶ Harum duarum præpositionum significationi apponitur Vltra, quæ significat Trans, vel ad aperiendum, Vltra Apenninum, Vltra Padum. Hæ autem particulæ Citra, Intra, Vltra, ut docet Gellius, apud veteres Togatis fyllabis appellabantur Cis & Vls. Dicebaturque Cis Tyberim, & Vls Tyberim: nox Cis cœpisse est, Citra Tyberim, & Vltra Tyberim, & Intra Calendas, Citra Calendas. ¶ Cis etiam per compositionem nominibus montium, vel fluviorum conjungitur: ut, Cisalpinus, Cispadanus. Et quanvis habeat vim localem, per translationem tamen & in tempore, & in aliis rebus ut possumus uti. Cis dierum tempus venisti: ut, Vltra tempus à nobis cauè venit. Cis naturæ leges: hoc est, minus quàm patiantur naturæ leges. ¶ Citra etiam quandoq; pro Sine, quod ponitur. Columella: In agricultura voluntas faciat, citra scientiam sæpe magnam damnum affert, jactura. Suet. in Cæs. Ac citra Senatus, populique auctoritatem: id est, sine auctoritate. Quint. lib. 1. Citra necessitatem Musicen, Grammaticæ potest esse perfecta. Plin. lib. 2. Citra fabulam constat. ¶ Quandoq; ponitur pro Ante: ut, Citra Calendas: id est, ante Calendas. Suet. in August. Solebat etiam citra spectaculorum diem, si qua de quid mali cum, id genus augurio, &c. ¶ Et autem Citra à Cis.

Cisalpinus, à Cisa, vel à Cisi, vocabulo obsoleto. [Περίγειος. Gal. Qui est de la grande montagne. Ital. Che è oltra monti. Germ. Der jenseit ist. Hispan. Cosa de aquende. Polon. Ostatny, zadaleky. Vngar. Innegy. Anglice, Ouer the hye.] Cicero ad Attic. libro 12. Hircius ad me scripsit, Sextum Pompeium Corduba exisse, & fugisse in Hispaniam citeriorem. Aster citerior. Valer. lib. 8. tit. de studio & industria. Citerioris ætatis metas, sed non parvi tamen spatii Chrysippi vivacitas flexit. Hunc est, ad receptionem nostræque propiorem ætatem pervenit. Quæ enim nobis proxima sunt, citima appellantur. Cicer. de Vniv. Hanc autem citimam & mediam linea directa ad lævam, sed principatum deduxit superiori. Idem in Somn. Scip. Ex quibus erat ea minima, quæ ultima cœlo, citima terris, luce lucebat aliena.

Cisellus, pen. corr. superlativum a Cis, vel Citra, vel potius ab antiqua nomine Cicer, Proximus. Unde Citimo vocantur, quæ in cœlo in ultima sunt, & nobis proxima. [Ly vnder. Gal. Tres-prochain de nous. Ital. Molto vicino di qua. Germ. Der zu vns nechst ist. Hispan. Cosa de nosotros. Polon. Nayblizey nas. Vng. Legh nemebb, legh közelebb vala. Ang. Neyhest.] Cicero in Somn. Ex quibus erat ea minima, quæ ultima cœlo, citima terris luce lucebat alienâ.

Cillibitres, genus vini est, in Galatia nascens, quod saporem mutuabitur.

Cilsum, n. I Genus vestimenti, cujus habens rotas: [כלי מלחמה. Gal. Vn certain charriot a deux rouës, ou pour. Ital. Vn certo carro di due rote. Germ. Ein Karch mit zwey Rederen. Hispan. Vn genero de carro antiguo. Polonice. Kara, dwoiste kolowa. Vngar. Talya. Ang. A certain cart or waggon with two wheles.] a quo Cilarii, qui Cilum regunt. Cicer. Delituit in quadam caupona, atque se ibi occultans, perpotavit ad vesperam: inde celiter ad urbem vectus, quorum venit ante prætorem vulgo.

Cilarius, m. I Cili moderator sive auriga. [Ἡνίοχος. Gal. Charretier qui mayne de deuant a deux rouës. Ital. Carratiere. Germ. Ein Karrer. Hispan. Carretero, el que trae aquellas ruedas de carro. Polon. Kolijarz. Vng. Talyas, kocsis. Ang. A carter that guideth a cart with two wheles.] Paul. Iurec. lib. 29. Digest. 5: cilarius, dum carrum trahere contendit, cum evertit, & servum quassavit, vel occidit, puto extraordinariam esse in eum actionem.

Cispello, as, are, apud vetustissimos inveniuntur pro eo quod est in citeriorem partem pellere. [Germ. Stossen vorwerts. Pol. Przyodepchnąć. Vng. Innen taszitani, vagy vetegetni.] Plautus in Amph. Iade optimè cispellam virum.

Cisanthemis, pen. corr. κισσάνθεμις, Altera cyclaminis species est, quam vulgus hodie vocat le Ruchio] Dove Natie spellone vocat.

Cisibium, n. s. Ligneum poculum ex hedera, quod Græci κισσίβιον vocabant. [Pol. Kubek bluszczowy. Vng. Borostyan fábul faczabot.] Meminit Varro Theocritus & Rhianus. Pollux ait pocula illud pastorale fuisse dictum, quòd hederæ circumferentium simulacra hederæ imagine significat.

Cisifer, κισσοφόρος. Gemma est ad fructuosionem foliis hederæ candicans. Plin. lib. 37. cap. 10. Cisifer in candido vel lucet hederæ foliis, quæ ei inscribuntur. Et apud eundem citato lib. cap. 10: Cirhites circa Coptum nascitur candida, & videtur intùs habere parmam, qui fert atur etiam strepitu.

Cisilis, [κισσὸς. Pol. bluszcz. Vng. Borostyan fa.] Hederæ genus est, cum sola tigna in modum subsidit, neq; arboris aut muri, alterius ve adminiculi ope, sustentaculo, unde etiam Ἐπιδενδρὰς à Græcis dicitur, qualis est hedera. Fabulantur Græci Cisilum Liberi patris pastorem in hanc herbam conversum, ei nomen fecisse.

Cistà, Cistellum, arca. [סל. ארון. קופה. Gal. Panier, corbeille, coffre ou huche. Ital. Panier, o cassetta. Germ. Ein Korb, Kistlein oder Kasten. Hisp. Cesta. Pol. Kosz, skrzynia. Vng. Viko, fogas. Ang. A basket or coffer.] Genus vatis vimineæ, apud Colum. libro 12. cap. 52. Ovidius Metamorph. Clausere Atlæo textæ de vimine cistæ. ¶ Fictum Cista ex asseribus, in qua condimenta & pecuniæ, & alia ului nostro necessaria. Cicer. in Verr. Quaternos HS. quos mihi Senatus decrevit, & ex ærario cedi, ego habebo, & in cistam transferam, & illud juvem. Nunquæ vetus Græcos servabat cista libellos.

Cistella, [κίστη. Gal. Petit panier, petite corbeille ou beguine. Ital. Picciol panierino. Ger. Ein klein Korblein oder Kistlin. Hispan. Cestilla. Pol. Skrzyneczka, koszyk. Vng. Vikerke, fogaska. Ang. A little basket.] Martial. libro 12. Parva cistella non capax olivæ. ¶ Hinc aliud dicunt in vetere Cistella Terent. in Eunuch. Cistellam Pythia dono esse cum monumentis. ¶ A quo rursus Cistellula. Plaut. in Rud. Vbi iam ea fuit cistellula? Autor ad Herenn. lib. 1. Cistellam pro vase putant, quo suffragia populi in creandis magistratibus, legibusq; ferendis colligebantur, quam ait Saturninus vas cogere ferre cœpit, colligere interceder e ille nihilominus cistellam cernit.

Cistifer, a, um. [κιστοφόρος. Vng. Viko hordozo. Ang. That beareth a chest.] Qui fert cistam. Martial. Nuptiis cistifera.

Cistrellarius, a, ium, [κιστοφόρος. Vng. Viko hordozo kulyok.] Plaut. Tum Nox eatur ducitur fani cistrellarii, cistellarii, nunci, remoti raptores patris & pœni. Videtur significare ancillam, cum canistrum seu sedentem.

Cisterna. Locus in quo colligitur aqua pluvia per compos & canaliculos sub terram ducta, ad imbres suspicendos. [מים. Gal. Citerne, lieu à recueillir l'eau de pluye pour la garder. Ital. Cisterna. Germ. Ein Zisterne / oder ist ein Gruben da Regenwasser zusammen lauffet. Belg. Een Regenput,

Hisp. Cidonea o aligoe de arpa. Pol. Cytrowa albo ſydzia do harfy
gracka mała to ſą ſtrony. Vng. [illegible] Ang. A
cythern, a ſpheterne. [illegible] Vlpian. l. 52. ff. de furtis
Cithara aquam vinum non habet. Et quidem cithara im-
bribus conſeruatur, ſed per glaream immiſſam in ſpon-
gias portatur. Idem l. Vulgarum. 9. Sed & ſi Cerauit. ff. de
furt. Et quidem ſi cithara vtar ſit, quid dicere? aut aquæ
citharæ?

Cithernĕus, a, um, [illegible] Vall. De cithara.
Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hiſp. [illegible]
[illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible]
[illegible] Col. lib. 12. cap. 41. Tum deinde cibi in aqua fon-
tana vel cithernea ponderibus impoſitis macerentur.

Cĭtĭcis, [illegible] Gal. [illegible] Ital. [illegible] Germ. Citrat. Belg. [illegible]
Hiſp. Cidras, [illegible] quem & Citrum vocant, five Citreum. Eſt
Cedri maioribus foliis oppoſitis, duæ ſunt genera, fru-
ctu colore diſtincto. Malicum enim flauo habet cortaceum,
ſerum nucleum. Vide Plin. lib. 24. cap. 12. Vulgus malagium. ſe-
ruſſum malum appellat. Sub hoc genere nascitur hypociſtis
de qua ſuo loco. ¶ Eſt & Citi ſpecies Læta Diana, [illegible] Bio-
ſcoridi, ex qua lacrima [illegible] Dioſcoride. De quo
Plinius lib. 12. cap. 17.

Citisphŏrŭs, ut Carpophorus. Citophorus. Ciceroni Aſſati-
ca pecunia, cuius pretium ſu i paulo minus quam denarii
ſed hanc citra dubium quidem eſſe expreſſ. citiphoro quæ-
ritur autem denarii, ut ex Feſto colligere licet, efficiunt 7. ci-
ſtophoros cum ſemiſſe ex quatuor ad calculos revocata,
colligitur eius pretium ad tres obolos cum ſemiſſe. Mutat pri-
num in p. apud Att. alter tradens falsitur. Hæc Adr. Iunius. Nu-
mi pretiosi, de dicti a Carephoris Palladis Atticæ virginibus
manibus, quarum imagines habebat impreſſas. Cicero ad
Attic. libro 11. Ago in citophoro in Aſia habeo ad ſeſtertia
bis & vicies. Huius pecuniæ permutationem efficere non tra
facile tu habere. Idem pro Domo tua. Vtſi in Aſia citophorum
ſtamnum.

Cĭtĕ. Vide CITA.

Cĭtĭcus. Vide CITO, citus.

Cĭtrĕa, Appellabatur effigies quædam arguta & loquax ri-
dicula gratia, quæ in pompa vehi Romæ ſolebat. Cato in M.
Cæcilium: Quid ego cum Eo decertem amplius, quem ego
denique credam in pompa vectitatum in lodis pro ſcientia, atque
cum ſpectatoribus ſermocinatum? Feſtus: Citreæ itaque
conuicium in homines impedio loquaces olim factum eſt.
Vocem ſpectem Proverbii innebunt orationes huiuſmodi: Ci-
treria loquacior es. Per hoc mutam dicas citeriam: unus cum
multis citeris certare poſſit.

Cĭtĕrĭor. Citerius. Vide CITRA in CIS.

Cithărā, pen. corr. ſ. p. Inſtrumentum muſicum, alio nomine
Lyra. [illegible] Ital. Cetera Germ.
Ein Harpff. Belg. Een Herpe Hiſp. Harpa, inſtrumento. Pol. Har-
fa. Vng. Hegedw. Angl. An harpe.] Hanc Hieronymus ſcribit
effectam modum à Cithæa, cum chordis viginti quatuor, & pre
digitos variis vocibus, tonalisq; ictibus in diuerſis modis ſo
citari Plin. lib. 7. cap. 56. Citharam Amphionem tali, Orpheum
tradit. Lyras inuenit. ¶ Citharam Virgilius pro ipſa muſica &
harmonia accepit, 12. Aeneid. Augurium, citharamq; dabat
celeresq; ſagittas. Quam lib. 8. cap. 8. Nam ſicut cithara, in qua
aris perfecta non eſt, niſi ab imo ad ſummum omnibus in-
tenta nervis conſentiant. ¶ Non omnes habent citharam,
ſunt cithariſtæ. Varro de Re ruſtica lib. 2. Quo ſignificatum eſt,
complures mortalium adeſſe virtutis indigna, aut etiam ita
mam, qui tamen vera virtute vacent.

Cithărĭſtă, æ. Qui citharam canit. [illegible] Gal. Harpeur, ioueur
de harpe, ou harpeur. Ital. [illegible] Germ.
Ein Harpffer, ſo haben wolte, der wol darzu ſingt. Belg. Een Harpenaer.
Hiſpan. El que canta la harpa. Polon. Harfiſta, ſpiewak przy harfie.
Vng. Hegedws. Ang. An harper.] Proprie ſic Mosopulus ap-
pellatur à Cicerone. Iuven. Accipis
quo vaſtique & citharam pulſat, & ore accenſos. Iuven. Accipis
uxore, ec qua citharœdus Echion, Aut Graphyſius ſtatpater.
Cic. y Tute Arvacem citharœdi non audiuit.

Cithărœdĭcŭs, ca, cum. [illegible] Vulgar. Hegedw ſzabo valo,
Ang. Belonging to an harper.] In Citharœdicis actis, apud Plin. lib.
9. cap. 8, & Citharœdicus habitus. Suetan. in Nerva. Item ſta
tuas ſuas citharœdicas habuit.

Cithărĭſtă, com. p. [illegible] Qui citharam tantum pulſat, non
etiam accinit, quam ſic facit Mosopulo, propriè dicitur Citha
redus. Cic. 3. Verr. Artem illam Aſpendium citharistam, de
quo ſæpè audiuiſti, quod ſit Graecis hominibus in prover-
bio, quem omnia minus canere decebant, ſubſulit.

Cithărĭs, [illegible] Athenæo, [illegible] Adriano, & [illegible] Oppi-
ano lib. 1. Piſcis eſt qui Romæ ſolis dicitur. Rhombo ſimi-
lis eſt, vel Galeo ceſſe lib. 3. Athenæ. Cujus dentes ſerrati in-
gua ſic exoleti ſolorata eſt: Caro inflationi: quia alga veſci-
tur, ut ſa. pa. Cithari præter Ariſtotelem memorat Plin. lib. 32.
cap. 11. Peculiaris autem maris ut penſer, aurata, ec balanus,
concha, citharus.

Cithărĭſtrĭă. ſ. p. Quæ citharis canit. Gal. Femme qui
ioue de harpe. Ital. [illegible] Germ. Ein
Harpfferin, oder weibs bild, ſo darzu ſingt. Hiſpan. La muger que
taue la harpa. Pol. [illegible] Vng. Hegedws
aſſzonya. Ang. A woman that playeth on the harpe.]
Terent. Phorm. Continuo quandam audies eſſe puellulam Ci-
thariſtriam. Ibidem Terentius eandem vocat Fidicinam: Ille,
qui illam amabat fidicinam. ¶ Sunt autem Cithariſtriæ, & Ci-
thariſtriæ, verbalia, à Græco verbo [illegible], quod eſt citha-
rizo.

Cĭtĭmŭs. Vide Citra in CIS.

Citreus. Vide CYTRVS.

Cirra, præpoſitio, [illegible] Vide in dictione CIS.

Carro. Vide in dictione CYRRO.

Cĭtrĭs, ĭdis. Arbor eſt duorum generum quarum altera lauri
folio perpetuo virens, eadem eſt cum malo medica, quæ ci-
trium malum gignit, oris graveolentiam emendans, & veſti-
mentis adarum, eaſdemq. à tineis conſervans. [illegible]
[illegible] Gal. [illegible]
[illegible] Ital. Cetrangi. Germ. Citronbaum. Hiſpan. Ci-
dras, medicamus, [illegible] Pol. [illegible] Vng.
Citrom ſa. Ang. Aſtrenge tree.] Altera ſylveſtri imprimis ſimilis
eſt, & caudice, & ſolio, & odorato, in Mauritania præſertim
nascens, unde in Italiam perfectiſſimarum mentarum mate-
riam advehebatur, quæ & Cedrina appellatur à Plinio lib. 13.
cap. 13. Hæc arbor ab Homero Erogere, à quibuſdam etiam
Thya appellatur, præcipuam in radicis colpitudine dotem
habens. ¶ Citrorum nauti genera, citrea, malorum [illegible]. Varro 3.
de Re ruſt. cap. 17. Non cubi hic vides citrum, aut ebur? Martial.
lib. 9. Et testudineum mentas quater hexacon, [illegible]
non ſatis eſt uno ſidem libro ſol. & citrum vetus, indicoſ-
que dentes.

Cĭtrĕŭs, a, um. Quod ex citro confectum eſt. [illegible] Pol. Cytrowy,
Vulgar. Cytronowe drzewo. Ang. Made of the limme tree.] Cicer. 6.
Verr. Tu maximam & pulcherrimam mensam citream, à Q.
Lutatio Diodoro (qui Q. Catuli beneficio à L. Sylla civis Ro-
manus factus eſt) omnibus decem milibus Hiſpanis emiſti. Ci-
treum mensam cum aurea comparat Martialis in Diſticho:
Accipe ſic ebices. Atlantica mantera, mensas | Aurea quæ de-
cent Gaza, minora dabit.

Cĭtrĕus color, A citri ſimilitudine dictus. [illegible] Pol. [illegible]
[illegible] Plin. lib. 19. cap. 5. de cucumere loquens: Creſcunt, qua
cognoscitur, forma, in Italia viridis, & quam maximi: in pro vin-
cia quam tua Vmbria, & citrini, aut nigri.

Cĭtrĕus, a, um, adjectivum, ut Citrea malus, quæ & Medica, ma-
lus, nominatur. Arbor eſt toto anno pomifera, alia cadenti-
bus, alia manu ſeruentibus, aliis ſub naſcentibus pomis. Folia
habet lauri, interrafa tenuibus ſpiculis: fructum ferè aureo colo-
re, & odore grauiſſimo: quem Virgilius Georgicorum laudibus
celebravit, ibi, Medica ferunt ſeſe ſub montibus orta, ratione
Pocula ſi mali. Præcipuæ mali huius dotes ſunt, oris graveolen
tiam commendare, & veſtes à tineis illæſas conſervare. Varia
citrei mali genera vide apud Ruel. lib. 1. cap. 89. & Anguillara
Lusitanum in Dioſcorid. capite citreis.

Citul, [illegible] [Polon. Pożądliwość wszystkiego ſmakowania, głodność
ſmakowania.] Vng. Hoſſzas [illegible]] Depravatus indige-
stiam præ gnantium appetitus, quum mortales cibos appetunt,
quod ſere contingere ſolet ſecundo aut tertio à conceptu mẽſe,
ex alimento in ventriculo corrupto, fœtu exiſtente tam
imbecilli, ut nutrimentum conſumere non poſſit. Hinc fit, ut
copiosiores in ventriculo redundantes accumulentur, quæ va-
rias ebullitiones gignunt appetitum, ut carbonum, cretæ, &
ſimilium. Fauces autem brachi malum hoc [illegible] hoc eſt, pi-
cam appellant, ab avis ejus vanitate ſumpta ſimilitudine.

Cĭtrampĕlos, [illegible] Herba eſt quæ Dioſcoridi Hebdi-
na, & officinis Parmaria dicitur. [Pol. Nagodzien.] Vtuntur hac
appellatione Paul. Aegin. lib. 6.

Cĭtrŏsis, [illegible] Vtrum vitium eſt, cum acinis à racemis
dilapſis pereunt. Vide Cal. Rhodig. Antiq. lect. lib. 6. cap. 3.

Cīvis, huius civis, com. 1. Vbis incola, Municeps, ciuem coë-
undo (Ciceroni probatur) quod vinculo quodam ſocietatis
cives in unum coëant cœtum, & ſub iiſdem legibus vivant.
[illegible] [illegible] Ital. Cittadino. Ger. Ein Burger oder Pfleger.
Belg. Borgher. Hiſpan. Ciudadano. Pol. [illegible]
Vng. [illegible] Ang. A citizen or burgeſſe.] Cic. in
Catil. Servi me hercule meliſſime iſto patrocinio uterentur, ut re
manuort omnes cives tui, domum meam relinquerem in pa-
tria. Idem 1. de Fin. Debeo profectò, quamdiu vivo, poſſe
me, in eo quoq; elaborare, ut ſuo opera, ſtudio, labore meo,
ciues meos. ¶ Civis, vel conterraneus. Peregrinus. Cic.
6. Verr. Apud Segeſtanos repertum eſſe judices ſcitote nemi-
nem, ce-

nem, neque liberum, neque servum, neque civem, neque peregrinum, qui illi signum audere attingere. Idem Co. civium civibus, ab omnibus advenis visebatur.

Civitas, f. t. Civium multitudo unum in locum congregata, quæ eodem jure vivit. [עיר מושבה. Gal. *Cité, bourgeoisie, assemblée de ville, communauté ou cité.* Ital. Città. Ger. Ein Burgerschaft oder Statt. Hispan. *Ciudad, compañia de ciudadanos.* Polon. *Miasto, miastowanie.* Vngar. *Város.* Ang. *A citie.*] Cicer. de Senect. Scip. Nihil enim est illi principi Deo, qui omnem hunc mundum regit, quod quidem in terris fiat acceptius, quàm concilia, coetus que hominum jure sociati, quæ civitates appellantur. Idem pro Sestio. Tum conventicula hominum, quæ postea civitates nominatæ sunt. ¶ Civitas, & Vrbs in hoc differunt, quod urbs dicuntur civitas urbs verò complectitur ædificia. Cic. ¶ Acad. Aristoteles & Xenocrates, quos Antiochus sequi volebat, nō cuiquā viderī quin & Piræum ille esset, & Roma urbs, & eam civitas teneret. Idem pro P. Syla. Etenim in qua civitate res tantas gesserim, memini, & in qua urbe intelligo. ¶ Aliquando Civitas dicitur jus civium: unde Civitate donare, *πολιτείαν δίδοναι.* Vtcunque tamen dicatur urbs hoc est, pomœria, & ædificia. ¶ Capere civitatem, Plaut. in Dialogo qui Sophista inscribitur, proverbialiter dixit, pro rem difficilem assequi. Nec enim civitas primo flatu impetu capitur. ¶ Civitatem usurpare, se pro cive agere. Suetonius in Claudio: Civitatem Romanam usurpantes in campo Aricino securi percussit. ¶ Magna civitas, magna solitudo, *μεγάλη πόλις μεγάλη ἐρημία.* Quærabit in urbes aut domos, agros aut hortos, aut aliud id genus quid jam amplum quidem & speciosum, sed parum excultum: Aut in horum ingenium quicquam illum, vestitui impolitum & illimatum. ¶ Servorum civitas, *δουλικὸν πολίτευμα.* De cœtu convictuq; hominum improborum, furacium, aut ignobilium olim potest. ¶ Dicitur etiam civitas, pro regione tota, cujus incolæ iisdem legibus utuntur, ut civitas Allobrogum, Helvetiorum. Salust. Itaque Q. Fabio Sangæ, cujus patrocinio plurimum civitas utebatur, rem omnem ut cognovit ad senatum adscivit. Cæsar. 1. Apud Helvetios longè nobilissimus fuit & ditissimus Orgetorix. Is M. Messala & M. Pisone Coss. regni cupiditate inductus, conjurationem nobilitatis fecit, & civitati persuasit, ut de finibus suis cum omnibus copiis exirent.

Civilis, & hoc civile, Quod est civium, seu quod ad cives pertinet: *πολιτικός.* Gal. *Politique, appartenant aux citoyens.* Ital. *Civile.* German. Burgerlich oder das den Burgern zugehört. Belg. Burgerlijck. Hispan. *Cosa de ciudad, civil.* Pol. *Miejski.* Vng. *Városbeliekről.* Ang. *Belonging to a citie.* Jur. Civilis ratio, Civile jus, Civile odium, Civile bellum, Civilis homo, qui est peritus eorum quæ ad administrandam Rempub pertinent. Cicer. v. Phil. Itaq; ego ille, qui semper autor pacis fuerim q; pax, præsertim civilis, quanquam omnibus bonis, mihi tamen in primis fit optabilis. Idem ad Att. lib. 7. Genus belli quod in civili discordia civile est, non tam ex civium dissentione, sed ex communi perditi civis audacia natum est. ¶ Unde civiles dicti, cives, & fellow-citizens. Horat. 1. Epist. Nunc agilis fio, & versor civilibus undis. Stud. a civilia. Cicer. pro Sest. Si inimico resistere non oportuit, inimicè Marcello Crassus, aut Fimbriæ Scævolæ, ex civilibus studiis, atq; obtrectatione contentus, quibus huic Gallo? ¶ Civilis actio, ipsa forensis verbis. D. lib. 9. Tit. 4. l. 15. Cui opponitur legitima: Civilis actio incerti vocatur.

Civilior, & Civilius, [πολιτικώτερος.] Vngar. Emberségesb.] comparativa. Ovid. 4. Trist. Elegia 4. die pater patrię, quid enim civilius ille?

Civilissima Superl. [Vngar. Igen emberséges.] Spartianus in Adriano: In colloquiis etiam humillimorum civilissimus fuit.

Civilitas, ft. Comitas, facilitas, humanitas. [φιλανθρωπία. Gal. *Courtoisie, humanité, gratuité.* Ital. *Civiltà.* Germ. Burgerliche unnd ehrliche sitten. Belg. Burgerlijckheyt. Hispan. *Cortesia, policia.* Polon. *Obyczaie przekne.* Vng. Emberség. Ang. *Courtesie, gentilesse and conversablenesse to men.*] Moderatio quædam atque modestia magis civilis hominisq; politici, quam Imperatoris convenientis, quam Augusto tribuit Suetonius cap. 51. Clementiæ civilitatisq; ejus multa & magna documenta sunt. Idem Capitolinus laudat Antoninum Pium, quòd Imperatorium fastigium ad humanam civilitatem deduxerit.

Civiliter, adverbium. Civium more. [πολιτικῶς. Gal. *Civilement.* Ital. *Cortesemente, civilmente, humanamente.* Ger. Burgerlich, ehrlich. Belg. Burgerlijck. His. *Civilmente, cortesmente.* Pol. *Obyczaynie.* Vng. Emberségesen, Valóképpen. Angl. *Courtlie, gentilie, like a citizen.*] Cicer. Offic. Vt enim quum civili certemus, aliter si est inimicus, aliter si competitor: cum altero certamen honoris & dignitatis est, cum altero capitis & famæ. Juven. Satyr. 5. Pessimus ut cœnes civiliter. Lucrabis hic panis odi qui alios cavillis, ridendi; fercul sutrarium non urbanicum nomen, aut regio coenæ. Ovid. 12. Metam. Exercet memores plausq; civiliter ursas.

Civilis, a, um, pen. corr. Civilis. [πολιτικός. Gal. *Civique.* Ital. *Civile, cortese, humile.* Ger. Burgerlich. Hispan. *Civil, de ciudad.* Pol. *Miejski.* Vng. Varos emberségesb. Ang. *A citizen, of a citie.*] Civica corona, quam civis civi, à quo servatus fuisset in prælio, testè vitæ dare fabebat, ex fronde querna, quorum cibus antiquissimus fuit querceo capi consueverat. Cic. pro Planc. Ac si etiam gregarii milites faciunt invitis, ut coronam detur civicam, & se ab aliquo servatos esse fateantur.

C ante L.

C. L. In notis antiquorum Claudius. Cl. V. clarissimus vir. Cl. P. clarissima filia, vel femina. C. L. I. Claudius. C. L. D. S. I. consultissam laudabilem. C. L. Cai L. libertus, vel Caius Libertus. C. L. contubernus. C. L. vel L. vel L. Cai L. liberta. C. L. Caiæ liberte. C. L. L. B. Cai libertus, vel liberorum. C. L. S. C. L. contubernalis clarissimæ. C. M. A. R. P. capiti magine plenum. C. M. Comus. C. M. L. centum millia. C. M. S. Comus. C. M. Civis malus. C. M. vel C. V. M. centumvirorum, vel M. Marius. C. O. M. vel C. O. comitia tributa. C. M. P. casta mulierum. C. M. Tertemerorum unicum. C. M. L. X. II. camelos duodecim.

Clabula. Vide CLAVOSA.

Clades. Ft. Strages, cōflictus, & calamitas. [שבר *fides, ruina, contritio.* Gal. *Defaicture de guerre, perte en bataille, vaincue, ruine.* Ital. *Calamità, rovinare.* Germ. Ein niderlag, verderbung, jammerlicher schad. Bel. Een nederlaege, onderlage. Hisp. *El estrago, à muerte del hombre.* Pol. Porażka, złodo gnanie. Vng. *Vesztesség, harcz, vtodal.* Ang. *Great slaughter and damage.*] Ἀπὸ τοῦ κλάω: hoc est, ramos elit cum nihil aliud, quàm ramorum & furculorum detritio quemadmodum calamitas calamorum. Strages stratarum arborum. Deinde *per translationem* ad homines transferuntur: quanquam hoc desunt, qui ἀπὸ τοῦ κλαίω potius id, à flendo, sive lugendo, aut à cædendo claden, quasi eadem dicta existimant. Plin. lib. 16. cap. 42. A quo deinde tempore navigatus populi Romani refluxerit, quæ antè vastatus cladibus fuerat. Cic. de Clar. Orat. Cum in ingenti rei Rom. premeret hæc importuna clades civitatis. Virg. 12. Aeneid. & subita turbaret clade Latinos.

Clam, Præpositio ablativo casui serviens, Secretò, latenter. [κρύβδην, λάθρα, κρυφαίως. Gal. *En cachette, secrettement.* Ital. *Celatamente, di nascosto.* Germ. Heimlicher weis, verborgenlich. Belg. Heymelijck, sonder yemants weten. Hispan. *Occulto y escondidamente.* Polon. *Cicho, tajemnie.* Vngar. *Titkon, titokban.* Ang. *Secretlie, secretlie, closelie.*] Cum patre egisti. Plaut. in Ampl. Is anulare occepit Alcumenæ clam viro. ¶ Jungitur aliquando & accusativo. Plaut. Cas. Bona multa facium clam meam hanc uxorem. Cicer. in Salust. Timeres ne facinora ejus clam vos essent. ¶ Quandoque reperitur loco adverbi positus. Virgil. 1. Aeneid. Clam ferro incautum superat, secutus a. monum Germanæ. ¶ Hinc compositum Perclām, quod est valde occulte.

Clancŭlo, *κρύβδην*, clàm sive clanculum. [Vngar. *Titkon, titokban.*] Macrobius Saturnal. 3. cap. 18. Fuit enim hic poeta, ut scripsimus, & anxie ira dissimulanter & quasi clanculò doctus, ut multa transtulerit, quæ unde clanculata sint, citò scire sit cognitu.

Clānc ŭlum, diminut. vum est à Clam. [בסתר *latibulum, occultum, secretum.* Gal. *Secrettement, en cachette.* Ital. *Celatamente, clandestinamente.* Ger. Heimlich. Belg. Gerneimd. Hispan. *A escondidas.* Pol. *Potaiemnie, sobie.* Vng. *Titkon, titokban.* Ang. *Secretlie, privilie.*] Terent. in Eunuch. In cellulam ad te patris penum amare congerebam clanculum. Ibidem: Venisse clanculum per impluvium. ¶ Clanculum cum accusativo junxit Terent. in Adelph. Postremò alii clanculam Patres, quæ fecerunt, quæ fert adolescentia ne me celet, confidet filius.

Clānc ŭlus, a, um, Occultus, latens. [מסתר *latibulum, occultum, secretum.* Gal. *Secret, caché, occulte.* Ital. *Occulto, secreto.* Germ. Verborgen. Hispan. *Escondido, secreto.* Polon. *Tajemny.* Vngar. *Titkon, titokban.* Ang. *Secret, privie.*] Martial. lib. 11. Vernaculorum dicta, sordidula densem, Et fœda linguæ probra circulatricis, Poëta quidam clanculatius spargit, Et vult videri sic ira, &c.

Clandestīnus, penult. prod. Occultè, furtivo, latenter. [בסתר *latibulum, occultum, secretum.* Gal. *En cachette, secrettement.* Ital. *Secretamente, nascosamente.* Germ. Heimlich verborgentlich. Hispan. *Escondidamente, escondidillas.* Polon. *Cycho, tajemnie.* Vng. *Titkon, titokban.* Ang. *Secretlie, closelie.*] Lucilius. Animo dicis, clandestino tibi, quod commodum in horas. Plaut. in Mil. Nam hanc negotiosum clandestinum, negotiosum, mandatum mihi.

Clāndestīnus, a, um, penultima producta. Occultus, secretus. [מכתר *occultum, secretum.* Gal. *Secret, occulte.* Ital. *Occulto, secreto.* German. Heimlich, verborgen. Hisp. *Escondido, secreto.* Pol. *Cychy, Takowy.* Vngar. *Titkon vaio, titokembűn való.* Angl. *Secret, privie.*] Liv. 42. ab Vrbe. Quum patres clandestina denuntiatione, vocati ad diem certam effent, Manlius lib. 2. ut clandestinis fur-

ris in gentis fraudibus arma. Sil. lib. 7. Creandestino tra-
heret fœdere uelum.

Clāmŏr, m. t. Vox intenta, & majore ſi imperet profusa. [זעקה
זעקה, צעקה, צעקה, אבקה, אבקה, צעקה, צעקה, צע

quoque carmine clarè. ¶ Clare mihi id est, intelligo. Claud. in Eutrop. ventura potestas Claruit Ascanio, subita quum lucerna amarum lumen flagraret apex.

Clarico, cas, à clarus. [הכריז *Hebr. declamavit.* Gal. *Dessonner clair ou manifeste.* Ital. *verbi chiari, manifesto.* Germ. *Hetten vnd schonbar werden oder beruempt werden.* Hisp. *Hazer se claro.* Pol. *Sławnym zostać.* Virg. *Chiarisdom.* Ang. *To make cleere and manifest.*] Quint. lib. 6. cap. 3. Neque tantum hoc rebus monitoribus clarescit, quidam faciunt aperte quod tuentur. Virgil. Aeneid. C. arelcunt lo nitus, armorumq; ingruit horror. ¶ Hinc in compositum Inclarico, quod est valde clarescere, quod fit in claresco, cujus frequentativum.

¶ Clarescere pro clarum fieri Macrob. Comment. in 6. cap. 1. Et hæc si prudentis operis consummatio, ut animam non solum immortalem, sed deum esse clarescat.

Clārĭfico, as, avi, atum. Clarum facio, illustro. [מהיר *Hebr. Nomen.* Gal. *Clarifier, esclaircir.* Ital. *far chiaro.* Germ. *Hetten vnd schein bar machen.* Hisp. *Esclarecer y alumbrar en casa.* Pol. *Oświecać.* Vn. *Ghlaerr, ghlaerm, ghlaerdom.* Ang. *To make clere.*] Plin. li. 20. ca. 1. Altera est nigritia, quæ capitis vitia purgat, vultum clarificat.

Clārĭgo, as, pen. cor. avi, atum. Res clarè reperio, Bellum indico. [*Declarer la guerre aux ennemis à la maniere qu'on souloit faire autrefois.* Gal. *Denouncer la guerre.* Ital. *annunciar la guerra.* Ger. *Ein krieg thetten vnd offentlich ausruffen.* Item, *hetten einen krieg etwo Burtied anagenommen.* Hisp. *Demandar la robada.* Pol. *Zawoiować, domagać się.* Item, *Iemu mowić albo pokoy opowiedzieć.* Vng. *Hadatdom, hadat hirdetek.* Ang. *To denounce warre.*] A voces claritate dictum, quasi clarè ago, sicut Litigo, Item ago: Lævigo, lave ago: Mitigo, mite ago. Plin. lib. 22: Hac semper & legati quum ad hostes, clarigatumo: mitterentur, ulciscid est, res raptas clarè reperia. Erat autem Romanis in more, quum bellum indicere alicui populo volebant, ut Pater patratus proficisceretur ad eum, & præfatus quædam solemnia verba, clara voce citeret se hinc indicere ob certas causas, quòd scilicet pecus abegisset, nec reddidisset, quòd noxios receptasset, quòd agrum vastasset, quòd socios læsisset, aut aliquid simile. Formulam belli indicendi, vide apud Gell. lib. 16. cap. 4.

Clārĭgātĭo, ōnis. Belli indictio. [*Signifie l'acte de publier la guerre, & de proposer les causes pour lesquelles elle se doit faire.* Gal. *Denonciation de guerre, & ce qui est fait pour icelle, & si on veut dire raison.* Ital. *Cosa che contiene di publicare guerra, & farlo sapere prima che si faccia, cose attenenti di guerra.* Ger. *Ein heltene vnd offentliche absagung.* Item, *wo einer mit einem krieg hette, & sich nicht sitzen noch vertragen wolte.* Hisp. *Aquella demanda de la robada.* Pol. *Inwazenie, rzeczy do wojny należące.* Vng. *Hadatdom, hadatnac.* Ang. *Denouncing of warre.*] ¶ Accipitur & pro ea locutione solemnia, maximè quæ princeps, vel Respublica edicto concipiebat. Liv. lib. 8: Is Veterum veteres cives Romanos, quòd tonos rebellasse, gravior sacrorum, & anni dejecti, & Senatus indè abcundius, jubique trans Tyberim habitare: ut cius, quicis Tyberim depressus esset, utique ad mille passus 200. pondo clarigato efficeret: prius quàm ære absoluto, is qui cepisset, extra vinculum haberet.

Clāssis, is. c. Aquivocum est: significat enim navium multitudinem. [πλοῖον, πλοῖα *Hebr.*] Ger. *Ein haufen Schiffe, ein zahl Schiffe.* Item, *ein Rotung, vnd Schatt der Menschen.* Pol. *Armowanie morskie.* Vng. *Seregh hayo.* Ang. *A number of shippes.*] hoc est, à lignis, vel potiùs malis dictum: quamvis Aldus rectè pro mari tantum navi ponatur. Virg. lib. 6. Tyriæ duxere colonæ Classe Sychæum. ¶ Significat & civium partes pro censûs ratione distributas. Nam Liv. de Serv. Tullii rebus gestis scribit, urbem in quinque classes divisam, centuriasq; ab eo institutas fuisse, rem salubertimam tanto futuram imperio, quò pacis bellique munia non viritim, ut antea, sed pro habitu pecuniæ fierent. Tum classes centuriasq; ad hunc ordinem ex censu celebrat. Qui centum millia æris, aut majorem censum habebant, octoginta primarios numerabantur, & sibi primæ classis nomen. Ex his octoginta fecit centurias, quadragenas seniorum, quadragenas juvenum. Seniores, ad urbis cultus dimicaturos, ut foris bellum gererent. Arma hic galea, clypeus, ocreæ, lorica, omnia ex ære hæc, ut tegumenta corporis essent. Præterea tela in hostem hastæ, & gladius. Addidit fabrorum duas centurias, quæ sine armis stipendia facerent: datum munus, ut machinas in bello ferrent. ¶ Hinc Classici, hujus primæ tantum classis homines dicebantur, quos (ut coacti Gell. lib. 7. cap. 13.) centum & viginti quinque millia erant, amplius, minusve, eorum erant. ¶ Hinc etiam Classici testes hoc est, illiciti, & locupletes: qui, ut inquit Cujacius, signandis testamentis adhibebantur. Hoc est, primæ classis homines, quasi primæ autoritatis, & idonei veritatis censores. ¶ Et metaphoricè Classicos autores vocat Gell. lib. 19. cap. 8. Quasi primæ notæ scriptores, Latineque elegantiæ testes idoneos, cujusmodi sunt, Cicero, Cæsar, Sallustius, Virgilius, Ovidius, Horatius, T. Livius. ¶ Extra verò, qui intra centum ad septuaginta quinque millia erant effi, vi-

ginti seniorum, & totidem juniorum centurias conscripsit, quibus pro tecto clypeus, & reliqua omnia arma, præter loricam, fuit imperata. ¶ Tertia classis à septuaginta quinque ad quinquaginta millia. Arma, ut in superiore: præter ocreas. ¶ In quarta classis à quinquaginta ad viginti quinque millia, centuriæ viginti seniorum, viginti juniorum. Arma mutata, nihil præter hastam, & verutum datum. ¶ Quinta classis centurias triginta habuit, fundas lapidesq; inutiles gerentes. Et homines quinta classis, pro tenuibus, & inimicæ inertiæ dicuntur, *ut Servius observavit.* In his erant accensi, cornicines, tibicines, in tres centurias digesti, qui non ultra undecim millia constituerunt. ¶ Extra classem, & extremæ classis vires infimæ natæ locò appellare. Creata est præterea una centuria, quæ fuit immunis militiæ. Infra classem autem esse dicebantur, secundæ classis, cæterarumque omnium classium, qui minore summa censi, quam classici illi, censebantur. ¶ Significat & Class, equitum ordines. Virg. 5. Aeneid. Scio me Danais è classibus unum. Vade & Classis procincta, *τῶν ἱππικῶν ἀγημάτων*, dicitur exercitus instructus. ¶ Apud eos quos Cladis clypeata dicebantur, quos nunc exercitus vocamus. ¶ Classis quoq; in scholiis sunt ordines dispositorum. Quint. li. 1. cap. 2. autor est, à præceptoribus fuisse pueros olim in classes distributos, ordinum discendi secundum vires ingenii datum. ¶ Latinis in hac classe manere dicuntur, qui non deserunt vitæ militum: & Classem suam deserere, qui moriuntur.

Clāssĭcus, a, um. Quod est classis, vel quod ad classem pertinet: [*Nauticus.* Pol. *Do bytu morskiego przynależący.* Vng. *Hajoshoznak valo.* Ang. *Belonging to a number of shippes.*] Tut. Classicum bellum, bellum navale. Propert. libro 2: Et canerem Siculæ classica bella fugæ. ¶ Et Classici, *οἱ ἐπιβάται, οἱ πλέοντες, οἱ ἐν πλοίῳ*, proinde omnium classis homines, de quibus paulò ante. ¶ Etiam Classici dicebantur Præcones, *κήρυκες.* Qui tuba vel cornu pro Tribunis militum ex area, vel circum muros populum ad concionem vocabant, dicti à Calando id est, vocando, sive à cornu. Vode Classica pro ipsis tubis, *σάλπιγξ, ἐκκλησιαστικὴ σάλπιγξ.* Virgilius libro 9. Classica jamque sonant. Vbi Servius, Citerum dicimus, & istam tubam, & lanam. ¶ Classicum autem est flexilis tuba. Livius lib. 5: Venetis classicum ad concilium militibus. ¶ Classicum item in media pugnæ signum appellatur, quod tuba dari solet: unde Classicum canere *πολεμικὸν σάλπιγγος ἠχεῖν*: hoc est, signum dare, quo milites pugnam incant. Contrà, Cunctis receptui, *ἀναχωρεῖν*, est à pugna revocare. *Accipitur etiam latiùs Classici vocabulum pro quovis tubæ sono, qui prodeunte imperatore, aut ejus jussu in castris fieri solet.* Cæsar 3. bell. Civ. Pompeius paucis post diebus in Thessaliam pervenit: finem cum Scipione honorem partitus, classicumque apud eum canit, & alterum illi jubet prætorium canere. Virgil. 2. Georg. Necdum etiam audierant inflari classica.

Clāssĭārĭus, m. 3. Propriè dicuntur classis milites, qui scilicet in classe stipendia merent. [*Nauticus.* Pol. *Żołnierz morski.* Vng. *Hajos szolgalo vitezlo.*] Hirtius lib. 3. bel. C. vii. Item cum per equites dispositas alas prohibere classiarios instituit. Sueton. in Galba: Nam quum classiarios, quos Nero ex remigibus jussos militare fecerat, ad pristinum statum redire cogeret. Apuleius etiam usurpavit pro tubicine, aut eo qui classicum canit, quasi antè laudatus ejus classiarius, atque assiduus præco. Ubi pro eodem penè videtur accepisse Præconem laudum & classiarium. Quo in loco Perottus incertus. Apulei codicis affequutus, exhibuerat Classiarios pro patrimentibus accipi, quos alio nomine vocabant Asidios.

Clāterna, æ. Pomponio Melæ lib. 2. numeratur inter oppida Picenti.

Clātrātus, & Clatratum, utroque modo dicitur. Signa transversa quibus aliquid munitur, ut fenestræ quæ volgò Ferrea dicuntur [סבכה *Hebr. cancellus, cancer, cancellare, claudo.* Gal. *Barre, barreau, treille, clayes.* Ital. *Vsuscio.* Germ. *Das Gitz darumb man die Fenster machet.* Hisp. *Lamedera en cruz o reja para cerrar algun lugar.* Pol. *Kratą.* Vn. *Ghrendelsbaendersel.* Ang. *A barre of yron.*] Horat. Objectos cavæ valvas si frangere clabros. Columella potuit pro ligneis cancellarium compactis, quibus gleæ circumcurrunt. Hyperem Varro appellat.

Clātĕro, as. Significat claribus clarere. [*Crocitare.* Gal. *Berler, former de hautes et troubles.* Ital. *stragere, mettere strida.* Germ. *Vngeschrecket machen.* Belg. *Schetteren.* Hisp. *Gritar.* Pol. *Wrzeszczeć.* Vng. *Kialtoz.* Ang. *To shout vp in the aire or with barres.*] Col. lib. 9: Satis erit autem vocem ita interpedes octonos dejecte sensque transversis ita claudere, ne foramina laxitas, quæ foramnibus interveniet, pecudi præbeat fugam. ¶ Hinc Fenestra clatrata apud Plautum in milite: Nam cenâ neque fenestra, nisi clatrata, apud nos est, neq; hortus ullus, neque Fenestra, nisi clatrata.

Clāvă, æ. p. Scilis teres ad clavi similitudinem capitatus. [*Scipio, σκῆπτρον, ῥάβδος.* Gal. *Vne massue.* Ital. *Mazza.* Germ. *Ein Kolb.*

Belg. En Reg. Hispan. Lagena. Polon. Butla Lekena. Vng. Bagoly Veres. Ang. A bottle.] Cic. 4. in Verr. Qui prohibebatur, quo minus ea, quæ sua esse arbitraretur, defendere conaretur, male mulcari, & claudi ferris, & vinciri. Idem de Senec. Sibi igitur habeant illi divitiæ suæ, quæ, ut Ennius ait, sibi claudunt, non tibi pandunt. Plin. Ep. Ita fiet, ut & ipsi, quos diligimus, & à quibus diligimur, diutius nobis superstites simus. Interdum deinde & ille potest, qui claudere desinit. Interdum & ipse, qui claudit, ille qui claudebatur, superstes est. ¶ Hinc claves Hercules, quas de cervice, quam ignis Herculi extorquere proverbio dicitur, qui hoc vel difficile vel durum, quod aliis præ pondere non movet, movet.

Claudo, no. Quibusdam dicitur ebur, quod Fabius serra quasi claudere quæ vult, arma nata cum naturâ conveniat. [Segmentum quod ex ebore secatur. Pol. Zlodziana kosc. Vngar. Faragott berakesek. Ang. Worke made of ivorie.] Plaut. Mete egomet mihi consul, claudar, quæ, agito, imagine dem. Rud. Adeo pol rectum ea res prodeat.

Claudo, Quæ in arcu ferri. [segmenta ferrea. Pol. Zelazne plastowanie. Vngar. Faggyas berakas. Angl. Iron barres of a doble.] Ovid. 3. Metam. Circumeunt muros. Vulcania occupat arces prælum. Horat. 3. Metam. Claudite jam rivos pueri, sat prata biberunt. Virg. 8. Æneid. Hæc fatus latera ingressus, & limina Cacci, Tecta subit, magnumque ferit per inane fragorem. Idem. Ille ferox pedibus circumdatus ardua ferri Limina, & æratos solvit Mavortius arcus. Ovid. 4. Fast. Mercurius furtum primus commisit in auro, Clauserat & custos lumina victa suis.

Clavarius. Vide CLAVIS.

Clavarius. Vide CLAVUS.

Claudico. Vide CLAVUS.

Claudo, is, si, sum, ere. Obturo, obsero, includo, intercludo. [Κλῄω, κατακλῄω. Gal. Clorre. Germ. Ital. Chiudere. Germ. Zuschliessen. Belg. Toeslaen. Hispan. Cerrar. Pol. Zamknąć. Vng. Bezarom. Ang. To shut.] Virg. 2. Æneid. Claudite jam portas. Cæs. 7. Bell. Gall. Portas claudere, fossam complere. Cic. 1. de Orat. Ut ea, quæ sunt in promptu, neglegamus, quæ sita & reposita magno opere teneamus. Ovid. 1. Fast. Claudite jam rivos pueri, sat prata biberunt. Horat. 1. Epist. Claudere fortunam foribus. Cic. 1. de Orat. Ut ea, quæ sunt in promptu, neglegamus, quæ sita & reposita magno opere teneamus. Claudere ostium. ¶ Interdum ponitur pro Circuire, sive circumcludere. Cæs. 7. Bell. Gall. Ita omnino interpretantur Nonius & Vng. Anglog. 8. Dicta a Nympha nemore cum primo claudat latus. ¶ Interdum pro habitare, frequentare apud eundem. Is tot Ecclesiastes magno claudit nos obice portes.

Claudus, a, um, Secundus, sin claudus pedibus: cui remissi sunt pedes, impeditus. [Χωλός, κυλλός. Gal. Clos, boiteux. Ital. Chiuso, zoppo. Germ. Gelähmet. Hispan. Cerrado. Polon. Zamarły. Vng. Bicsegetlen. Ang. Shut up, lame.] Cic. Act. in Verr. Si factum sit habilitatis claudum negotiandi recuperandum posse habere, quod non clausum capiendi spem recuperandum possit habere. Idem. Ut quisque gravi & debilitante morbo pedibus minus valet, ita claudus est. Ovid. 1. Fast. Sic claudus (segnipes) providus astu Accipit, & vindicta fit, ut quam modo cesserat, opponat patrias, &c. Claudus, Recondidus sua signa, & claustris suppositis ea opponentur patriæ, apertus, promptus, expeditus. [Vnlegesz, zawarty.]

Claudum, Subst. neutr. quod recto stet loco concluso. [חסלדות. Gal. Fodes, ou chose, laquelle on ferme, ou enferre. Ital. Cosa murata, dietro la quale Germ. Ein verschlossen ort. Hispan. Lugar cerrado. Pol. Zamknienie. Vng. Bezarom. Ang. A close place.] Cato. 8. Nam Diebus regnum claudi vidi, & imundæ gratiæ plus quarto, quibus vota claudum alunus. Virg. 4. Georg. Sic positum in claudo hiemem.

Claustrum, Claustra, sive quo aliquid claudatur, valvæ, fores, loca clausa. [חדלות. Gal. Cloture, ou lieu clos. Ital. Chiudenda, luogo. Ger. Ein Schloss, damit man etwas beschleust. Belg. En pant. Hispan. Cerradura, cerramiento. Pol. Klatwa, Zatarcie. Vngar. Sagoda. Ang. A close place, or thing to shut any thing.] Plaut. in Cure. Non fenestram, & crepitum claustrum addo. Virg. 8. Æneid. Portarum ingentia claustra, Spiramenta patent. Cic. pro Plac. Omnes limes, promuntoria, litora, insulas, universa imperia claustris imperii nostri coercuit. ¶ In plurali tantum masculino quâdam neutri generis est. Apud antiquos Claustra pro claustris dicebantur.

Claustrum, impropriè est Cœnobium, sive Monasterium, ut impudenter, quem ad Carnificinæ artem, Carnificinam seu carnificii, Claudianus ille, Qui septa, & cæsorum claudendum operatur. [Κλειστρα. Gal. Cloistre. Ital. Claustro. Germ. Ein Closter. Belg. Een Stemmetje.] Claustralis, is, e, qui ad Claustrum pertinet. Belgicum habemus, ik ben Claustralis, ik ben een Claustraal Lampridius in Heliogabalo. In comitatu Claustrali dicebat esse, qui castraret, gallos & Colchum, & Claustralium artificem, abolere Cacchiam.

Claustra, plurativum, quo recto sive loco concluso. [Κλειστρα, κλῄθρα, κλεῖθρα. Gal. Cloture, ou lieu clos. Ital. Chiudenda. Ger. Ein verschlossen ort. Hispan. Cerradura. Pol. Zamknienie, kwiec. Vng. Bezarom. Hispan. Cerradura. Pol. Zamknienie, kwiec. Vng. Bezarom. Ang. The enclosure, or close place.] Plin. lib. 11. cap. 25. Ungues, qui claustris ne varium fiat excessu natura, tot pectinibus, pactus & digitis. ¶ Item pro ceno. Cicero pro Cælio. Mine ego eli jam causam, non fabulam quæram claustra solandæ voluptati, fugit aliquis cænandi causa? cenaculi cella continetur, aufertur, diripitur, hic etiam Claustra pro lenonia accipitur, quam Græci κλειστὴν dicunt, ut ita dicta, quod fenestras claudat. ¶ Nonnumquam etiam cujuscunque rei pro sententia, quæ epistolam vel carmen claudit, quam vulgo Conclusio-

nem vocamus. Cic. Fam. 7. Quoniam mihi nullum fuit dubii argumentum effugium, nisi ea, de quibus scripsi, quæ solent. ¶ Claustrum imponere, finem imponere. Seneca Epist. 67. Non potest diu locupletem eloquentiam nomen, quod beatæ vitæ claustrum imposuit, cui lapicidæ extrema concedentes egit.

Claustrum, pro portis claustris dicitur, quæ imperatores Romani in lectibus habuerunt. Posterius tempus temporum Cæsares, &c. Ista verarunt.

Claudus, m. [quasi pedibus claudus: id est, impeditus. Qui ex pedibus, aut cruribus semoribusve vitiatis, æquis passibus incedere non potest. [חכוי. Gal. Boiteux. Ital. Zoppo. German. Lahm. Belg. Mank, lendestyf. Hispan. Cojo. Pol. Chromy, kulawy. Vng. Sánta, bicsós. Ang. A lame man, that halteth.] ¶ Vide etiã Appius Claudius, à quo Claudia familia originem traxit, primum Appius Claudius dictabatur. Plautus in Aulul. Quasi claudus fator domum tedet tantos dies. ¶ Si juxta claudum habitaris, claudicare discis. Plut. de Inst. educ. Proverbium admonet, perniciosam improborum hominum consuetudinem fugiendam esse, propterea quod cum corporis, tum maxime animi vitia de contagio serpunt in vicinum. ¶ Claudi mortem ejus, proverbialiter in Pisonem dixit Cicero, pro nulla delecta nullo judicio tenere, ac sequi quicquid doctum indoctumve fert. ¶ Claudus optime virum agit, aegre ἀγαθὸν ἀγεῖ, sive aliud agunt, &c. Dici solitum ubi quispiam famam teneram vel parum egregiam anteponit alienæ, tametsi præstantiori.

Claudico, as, avi, atum, are. Altero cantum pede incedo, vel altero pede minus firmum, & inhabilem, aut certum habeo. Vacillo, non recte incedo. [חכוי. Gal. Clocher, boiter. Ital. Zoppicare, andar zoppo. Germ. Hinken. Hispan. Cojear. Pol. Chromie. Vngar. Sántikálok, botolok. Angl. To halt, or go lame, or unevenly.] Cicl. lib. 1. de Orator. Non quod spurcum, & voluptatibus deditum, & ob rem publicam accepto, & ob eam causam vereundi in publicum, procidisse, &c. ¶ Transfertur dicitur de omni re, quod suis partibus recte non constat. Cic. 1. de Finib. Qui verecundus, nisi animum propter nostram voluptatem desperandam pertenuas, tota amicitia quasi claudicare videatur. Ovidius ad Bel. Pon. Si altera pars claudicet, Respublica multis consiliis utitur, non justis, idem juris & præcipitatis erit.

Claudicatio, verbale, is. [חכוי. Gal. Boiterie, clochement. Ital. Zoppicamento. Ger. Das hinken. Bel. Strekinge. Hispan. Cojedad. Pol. Chromanie. Vngar. Sántikálás, botolás. Angl. Halting, or going lame.] Colum. lib. 6. cap. 12. Sanguis demissus in pedes claudicationem affert. Cicer. 1. de Nat. deor. In quo facte atque vecho, breves apparet claudicatio non decorum.

Claudus, idem hoc est, ipsum claudicandi vitium. [חכוי. Gal. Boiterie. Pol. Chromota. Vng. Sántaság. Ang. Lameness, halting.] Plin. Reputatio in materia claudicare dicto affert.

Clavicula, Clavicula, Vide CLAVUS.

Clavicula. Est quædam arcula, & id genus multa, & claudantur, & aperiuntur. [κιβωτὸς παρθενικὴ. Gal. Coffret. Ital. Cassa. Germ. Ein Schrein. Belg. Een kistje. Hispan. Cofre. Pol. Kist. Vngar. Láda. Ang. A boy, or little chest, or coffer.] Cato. Quod quæ clavi claudere solemus, Cato de Re rust. cap. 37. Servato vinaria una, clavem totam aqua una. Cicero pro Domo sua. Solicet tabellionis ipsius fides, qui omne frumentum privatum & publicum, omnes possessiones trium nationum, omnes mancipia, omnes horreorum claves legem tradidisti. Haber & clavim in aversario. Plautus in Mell. Clavium mihi hanc mercedem jam jube asseri. ¶ Vice Cognata clavis, loco quæ laborum cadere que clave clausa sunt & Consevatus locus, ut a clave clausus. Cicero. Theodotus Sadevatus locus, ut a clave clausus. Cicero. Theodotus Sadevatus locus, ut a clave clausus. Cicero. Theodotus Sad

Clava Τάξ, Appellatus est Suetonio pater, ab eo quòd præfectus fuerit donativo imperatoris inter milites dispertiendo. Vnde Cornelius Tacitus scribit, Clavarum donativi nomen esse, qui ante Sejani flagitium vocem terebant Clavarium donativi nomen est.

Clavula, æ, Surculus arboris vel fruticis arripique præcisus, & plantationi aptus quem & Talcam vocant Latini. [גבר virgultum מטע virgultum עורן filiolus fruticum, surculus &c. Gal. Vn plantoir, jeune, jetton ou greffe d'arbre. Ital. Calamita. Germ. Ein Gebaw oder mayerey. Hisp. El retoño, ò pimpollo para plantar. Pol. Latorośl. Ioseph. βλάστημα. Vng. Fiatalos vesszö, ágacska, ágy. Angl. a grafte, a slippe of a tree, a young set or shoote.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 40: Demum in oleagineis seminibus arbores videndum, ut fiat de tenero ramo ex utraque parte æquabiliter præcisa, quæ vocant clavulas, aut talcas appellant, ac fustium crassitudine pedales.

Claudĭtrĭus, Claustrum, Clausula. Vide CLAVDO.

Clāvis, m. f. dictus est quòd claudat, figat, aut, ut Varro scribit, claudendo tantum dicò clavem figimus, ut claudar ferramentum aliquod. [מסגר מסגר instrumentum ferreum, vectis &c. Gall. Clef ou cloing. Ital. Chiodo. Germ. Ein Nagel. Hispan. Clavo. Pol. Gwoździe. Vng. szeg. Ang. a nayle.] Cato de Re rust. libro 1. Gall. Tria genera specialibus in aleto lineamentis huic contexa clavis ferreis, digitipollicis crassitudine. ¶ Clavus clavo pellere, ἧλον ἥλῳ ἐκκρούειν. Eustanius in Philopseudem, ἧλος ἥλου ἐκκρουόμενος. Et clavo, quod ajunt, extrudis clavum. Locus est proverbio, non modò quum vetus vitium malum malo, damnum damno, vetus audaciæ audacia, maledicentiam maledicentia retundimus; verùm etiam quoties tenuiuscunque molestiam diversis molestiis propellimus cui quum libidinum incitamenta labentibus obrepunt, curam curis aliis majoribus damnamus. ¶ Clavus navis est gubernaculum, sive remus, quòd eam dirigat, regatque teneat. κηδάλιον. Cic. de Senect. Ille autem clavum tenens, quietus sedeat in puppi. ¶ Hinc proverbium, dum clavum rectum teneam. Significat autem non importandum eventum præsertim artifici, modò is præstiterit quod artis est. Quintil. lib. 2. Institut. ¶ Vinum cave clavo, τὸν οἶνον ἐκ τῆς σφηνὸς πίνε. Quo significatur ebrietatem nihil consulte, neque moderatè eri dicere vel facere. Obturat enim ratio, quæ clavi vice foliosos moderatur ac gubernat. ¶ Pulsor clavi, κρούσης τὸν κηδάλιον. Comparatio proverbialis de re vehementer inculpata aut moribus undequaque integris, & ornamentatis. Clavus enim nautarius assiduis flatibus ablatus, utendi fortidum possit habere. Adagium refertur à Suida. ¶ Item Clavus genus tuberculi, quod & ἧλος Græci appellant, rotunda figura, coloris albi: fit in plantis digitis, pedum maximè: appellatus ab, quia in pungit, ut quasi clavus ferreus infixus videatur. Nam cacoethes incidit in callum semper ferè pungentem. ¶ Alii Clavum intelligunt, quem ἀσβόλην Græci Celsus: Furunculum appellat, sola duritie à phyma differentem. Asyngeta definit se tumorem cum rubore sine, à crassis humoribus generari, quibus carnosis præcipuè locis consistentibus aliquo modo profundior fit ruptura cum ipsis partem habet conjunctam. Eo morbo Silius Italicus interisse fertur. Plinius Epist. 31. Erat filius infantulus clavus, cujus tactu ad mortem irrevocabili consilio decurrit. ¶ Fiunt & callosa quædam in candido oculi tuberculi, quæ Clavi nuncupantur oculorum. ¶ Arbores quoque clavum aut similia parturiunt: qui & Fungus, & Patella dicitur. Plin. lib. 17. cap. 24. Idem scribit clavos innasci nationi, & purgari fusco pyxacantha. ¶ Sunt & Clavi caligares, à caligis militaribus quibus tuffigebantur. Idem lib. 9. cap. 8. In quibus piscer omnibus annis Vergiliarum exorta exsultant, quarum conspicui crebris atque præacutis, clavorum caligarium effigie. ¶ Præterea Clavus est vestimenti genus, velut quibusdam clavis aureis distinctum: quod & a palmarum similitudine Palmatum vocabatur, & a verrucis clavo similibus Verrucata vestis: quòd illatio ipsa vestis erat, Latus clavus dicebatur, πλατύσημος. Hæ soli Senatores & patricii induebantur. Horat. libro 1. Sermon. Et latum demisit pectore clavum. ¶ Unde Laticlavas appellat Senatores legimus. Suetonius de Nerone: Alia cædo, cujus uxorem attrectaverat, vestis. Vide LATVSCLAVVS. ¶ At Ovidio Clavus simpliciter dicitur pro Senatoria dignitate, ille versu: Curia restabat, clavi mensura coacta est. Suetonius de Aug. Clavum ne latum, nec angustum.

Clāvātus, a, um, Quod est aculeis clavorum modo prominentibus circumdatum. [κέντρις. Pol. Obsadzony. Vng. tüskés, szegecs.] Nazianz. & clavatæ vestes, πολυσήμους ἱματισμούς. Hinc vocantur quas vulgus à verrucis clavo similibus, Verrucatæ appellat, etsi non ex auro, sed aut ex cocco, aut aliis coloribus verrucas habeant. Lamprid. in Alex. Convivia neque opulenta, neque nimis parca, sed ut ipse dicere solebat, ut putamus talia mittere nos. Sæpiùs cocco clavata, aurata verò nunquam. ¶ Hinc etiam Clavata, dicuntur vestimenta clavis intexta, vel talcamenta clavis confixa. Et clavum tecto, quòd tuli eas habeat clavis intertextas. Clavata verò sunt vestimenta, quæ ex auro aut ex cocco, aut aliis coloribus clavos & verrucas habent. Quæ autem cum auro, Aurea clavata dicuntur, & Aurea clavata vestes, à textura auro intexto clavorum. ¶ Clavis annalis, qui figebantur in parietibus sacrarum ædium, per annos singulos, ut per eos numerus colligeretur annorum. Apud Livium scribitur Dictatorem creatum fuisse causa tantùm figendi clavi ad pellendum tedandam. Hinc Clavo trabali beneficium figere proverbialiter metaphora dicitur, pro eo quod est, alia ut ante beneficium reponere, & inextinguibili memoriæ commendare: quo vide infra in dictione CASSILIN. ¶ Pretiatum, pars vestis, quæ ante clavum texitur. Afranius apud Nonium: Tres unciam præclavium unum texere.

Clavārius, appellatus servus qui ad tutelam domini fustibus, clavoque armatus est.

Clāvĭcŭla, æ, f. Clavum parvum à clavo. [γομφίον. Pol. Ząbek. Vng. szeg. Ang. a little nayle.] ¶ Significatur etiam hac nomine Capreolus ramulus, qui ἐλιξ Græcè, & Pampinus à nostris dicitur.

Clāvĭcŭlārĭus, a, um, Clavicularis instructus. [Ὀργανοδιδακτικός, ὀργανοδίδακτος. Vngar. szegecskéhez való. Ang. Nayled.]

Clēmă [κλῆμα Polon. σφόδρα κλῆμα. Vng. ág, ny.] Herba est frutescens generibus assignata. Cyparissiæ non assimilis, ut Dioscoridi Pityusa. Officinis ἔφεδρα dicitur. Vide Dioscoridem lib. 4. cap. 148. & Ruell. lib. 3. cap. 246. ¶ Hujus varia genera à pertotâ linguâ Polonicæ, & rei herbariæ, distinguenda etiam, Frenzowe, vulgo apud Barbaros, item Italos & Gallos, ἔφεδρα vel ἔφεδρος appellatur à tuli usu, propter ea, ut in solidis rimis nonnullis Galli ἔφεδρα, ἐφεδρίσκους, à figendis tudibus. Vide Togas Tomo 3. fusè. Eam nulla ratione ex cruciatum esse negat, carpinum facit. Gerinia cap. 11. Lit. C. Togavid Palonias dicitur spinosidam Sub dialectos. ¶ Clemata item Plinio inter nomenclatura polygoni herbæ commemoratur.

Clēmătĭs daphnoides [κλῆμα ἀκτοειδὲς. Gal. Passerage. Ital. Pervinca. Ger. Eingrün mägpatum. Hisp. Pervinca. Pol. Barwinek. Vngar. Szeplőfü.] Herba est sarmenta habens prælonga, juncea crassitudinis, folia autem Laurocerasi & Daphnoides cognominata est. Nostrates nomine Vincapervinca dicunt, quæ & Clematis Ægyptia appellatur. ¶ Unde loquitur fabus proverbium Clematis Ægyptia, κλῆμα Αἰγύπτιον. Phaleretus Venetiis retertè joco dici solitum in eos qui corpore præter modum procero sunt, & colore fœtent. ¶ Est & altera Clematis, caulis rubentibus, quibus se arboribus circumvolvit, ut filix: unde ab Oseis volubilis nomen appellatum, [Gall. Liseron. Ital. & Hispan. Vinciola. Ger. Winden. Pol. Powoy. Vng. Szeplőfü.] ¶ Commemoratur & tertia Clematidis species à Plinio lib. 24. cap. 5. Italis Cacumides appellata, cadens terræ quæ ex quinquefolium Dioscoridis (ut quidam appellat).

Clēmēns, tis, a, um. Lenis, mitis, mitibertus, humanus, & temperatus ab eo quod potest præstare. [חנון misericors רחום misericors, misericordia, misericors, & &c. Gal. Doux, humain, misericordieux, pitoyable, clement. Ital. Clemente, misericordia, liberale, mansueto. Germ. Sanfftmütig, mild, barmhertzig. Belg. Sachtmoedig, genadigh. Hisp. Manso, mansso, templado. Polon. Miłosierny, dobrotliwy. Vng. Kegyelmes. Ang. Merciful, gentle, mylde.] Cic. 2. de Finib. Ejusdem est clementem esse tum in ejus modi causa, tum in reliquis rebus mitem atque placidum. Differt à Placido, quòd Clemens sit circa recta agentes, Placidus circa delinquentes: & clementis est nullius lædere, placidi arridere. Cicero de Clementia animo placidus vultu. Terent. in Adelph. Ille finem tempestivitatis ortus, in conviviis, clemens, placidus, nulli tedere os, atque omnibus.

Clemens mare dicitur quod est, mite & tranquillum, tale in civitatem alterum, ac ferum opponitur. Gell. lib. 2. cap. 21: Nox fuit & clemens mare, & amnis ædibus quietis lapsu dulcissimus.

Clēmentĭa, æ, f. Lenitas, benignitas, misericordia animi, moderatio. [חנינה misericordia רחמים misericordiæ חסד misericordia, misericordiæ, humanitas. Gall. Clemence, douceur, mansuétude, pitoyable affection, humanité. Ital. Clemenza, benignità. Germ. Sanfftmütigkeit, barmhertzigkeit. Hisp. Agrado, mansedumbre, templanza. Polon. Dobrotliwość, miłosierdzie. Vng. Kegyelmesség. Ang. Mercifulnesse, mekenesse.] Cicero de Inventione: Clementia est per quam animus temerè in vindictam alicujus injuriosius concitatus comprimitur. Terentius Adelph. Facilitate nihil Pomponio lenius, atque clementia. Cic. 7. Verr. Hanc clementiam, mansuetudinem, mollitiem animi in tantam crudelitatem, inhumanitatemque esse conversam.

Clēmēnter adv. Modestè & moderatè. [ἐπιεικῶς. Gal. Doucement, gracieusement, gracieusement. Ital. Benignamente, humanamente. Germ. Gütiglich, sanfftmütiglich. Hispan. Mansamente, templadamente. Pol. Łaskawie. Vng. kegyelmessen, kegyelmessön. Ang. Mercifully, mekely.] Cicero 8. Verr. Leniter hominem, clementerque accepit. ¶ Clementer & moderatè ejus dicere, apud Ce-

fiosum. Bel. Coll. ¶ Eis contraria sunt, Indemnes, Indemnitas, Indemnitatis, & Indemnitatem.

Clementer, adverb. [Pol. Barye Colemã. Vn. ghenadelijck, ghenaeghelijck, ghenaeghelijcken.] Gel. lib. 1. cap. 15. Rer. Varro scripsit, Fecisse Lucium Clementer me.

Cleomantium [Germ. Wort. Weigertus.] Herba cacē cum cibo potio, cessat. Plin. lib. 24. cap. 15.

Clēpo, is, psi, ptum, Furari. [גנב ganab. Gal. Dérober, Cacher, Celer par finesse, ou en cachette. Ital. Rubare, furare. Germ. Stelen, verbergen. Hisp. Furtar. Pol. Kradnąć, ukrzesnąć, ukryć. Vng. Lopok. Ang. To steale, to take away secretly.] A verbo Græco κλέπτω, unde Cleptum, furto fabricatum. Liv. Si quis clepserit populi fructum aëtio, nec eum clepsum erit. Plaut. Rapere, clepere, harpagare. Cicer. de Rep. Nonnulli in Sparta reperti, ubi & puerum clepere discunt. ¶ Clepere verba alicujus in sermone, observare est, & aucupari. Plaut. Sermonem hic nullum ex aëdito clepo, neque ullum ex foro. Idem in Epigram. Eq, hoc cautus ut cupis notis scribas verba clepere. Ex Nonio.

Clēpȳdrā, pen. corr. Vas e cujus aqua paulatim effluens horas diluit, quo horæ cognoscantur. [גלגל Gal. Vaisseau qui sert à mesurer les heures par le moyen de l'eau. Ital. Horologio d'acqua. Germ. Ein Wasserguss oder Wasserglas, damit die Stunden werden gemessen. Hisp. El relox de agua para medir las horas. Pol. Zegarek, klepsydra. Vng. Vizóra. Ang. A clocke, or glasse to measure by water.] Dicta est autem Clepydra ab aquæ furto, cujus aquam aut retinet, aut fundit. Cicer. 3. de Orat. At hunc cum declamator aliquis ad clepydram loqui docuerat. Martialis lib. 6. Septem clepydras magna tibi dat pericli Arma: vel vitæ, Cæciliane, dedit. ¶ Continet in se hæc eadem pars clepydras vascula illa apud eos ulitatissima, quæ in medio inter duorum urbium mœnia statuuntur: ex quibus pulvinculus perforatum in inferiorem fornicem defluit: ex parte superiore aër inferiorem, aër, aut contra, tempora horæ metitur. Apud veteres erat horum usus: cum causas forenses præscribebant oratoribus dicendi clepydris, quibus est haustis, amplius dicere vetabantur. Plinius 10. Epist. Decem amphoris pene quinque nam millibus clepydræ, quas parco illi accepera, sunt additæ quatuor. ¶ Fuit etiam Clepydra astronomicum organum, ad dies dimetiendos. Martianus: Clepydram lunarem magnifico opere fecit. ¶ Item Clepsydra nomen fortis, in arce Mediolanensium, in Asinoën astrum fortunam influens. ¶ Fuit & Athenis in arce civilem nomini suo jura dictus, quod sacra in primibus Eleusiniis abundet, illis ad celebritatem exercitat. Vide Cal. Rhodig. lib. 28. cap. 29.

Clērŏmantĭa, æ, μαντεία κλήρου, Divinationis genus, quod fit per sortes.

Clesiarium, ſ. [κλησιάριον. Pol. Miedzowe. Vn. Kercamer.] Vestibulum est, ante Ædes, in Ecclesiis, in Ecclesiarum pavimenta refers, quo recreſcente, vel in area obsidetur aqueus, & frigus generetur, ipsis cibariis à cum fore parochianis: quod vitiogenus Clarum quoq; audiciores appellant, hoc est, sui fœtoris, putrefactionem. Plin. Ebur. lib. 16. clementi interpretatione abstinentiam, & quod dam amaritudine duritiem, quam molle fecit, radere non cohæret, morbo impedire, aut ignavia, aut siccum dicitur naturali. ¶ Græcis item κλῆρος & Iovem significat, vel hæreditatem unde Clerονόμος, κληρονόμος, hæres, & Clerονομία κληρονομία, hæreditas.

Clībănus, pi. m. [מחבת machabath. Gal. Vaisseau à cuire. Germ. Ein Ofen. Bel. Eenen pot. Hisp. Vn. Pol. Piec. Vng. Sütő. Ang. An oven, or fire pan.] Instrumentum placentarium, & id genus vasis, quâ in puri coquendo ciceris, quod antiquitus ex testa, fronte vetere gallinæ fictili fiebat, pulte, cum ex ferro vel ære Colum lib. 3. Scribam clibano similem esse debere, ut anus quam fumosus, parietibus ut, ad ores vagantur. Plin. lib. 19. Cortex unoquoque decali clibano & farinis præbet usum. Differunt à Clibano à forma, quod hic major sit. Ærumnobilis: Clibanus autem minor, ut quæcunque vitium ferens, pallitra transferri. ¶ Hinc κλιβανίτης à Græcis appellatur, quæ non in furno, sed in clibano coquitur. Festus in Verro lib. 4. de Ling. Lat. Testaceum appellat, quòd fictum in caldo cælo (sic enim clibanum testaceum appellat) coqueretur.

Clībănĭcĭum, ii. n. [Quiberi furno & armis munitus certamen init, μαχητήριον. Pol. Zapasowe miejsce do potrzeby wielkiey. Vn. Vechtgoet oft tuych.] Nazianzenus in Panegyrico ad Constant. Operimento fuit, equi atq; homines obsepti clibanario exercitu nomen est. Dicti Clibanarii, quòd armorum tectis lucis armatis armis (quæ clibani forma est) uterentur. Ammianus Marcellinus Clibanarios eosdem esse ait, cum iis, qui Græco nomine appellantur Cataphracti.

Clĭdĭum, ii. Thermarum angulus est, qui præcisè in recessu hæc privè communiter dicitur. Plin. lib. 9. cap. 15. Thermarum membratim vitia revisce, & assiduitate communicantur, atque elidit, secati concavat, & tum quoque gravi rustu: necesse parte plena pro primum sale asservantur.

Clĭduchus, [κλειδοῦχος. Pol. Klucznik. Vng. Kulcsár.] Qui conjugum figit fratres in lectos thoreis, ædes, Plin. lib. 34. cap. 8. Scut. & quadrigas, bigasque, & clidiuchas ærumnas fornax.

Clĭens, entis. Qui in fidem & tutelam alterius est, & patronum habet. [לקוח lakuach. Gal. Client, Vassal de quelque Seigneur, celuy qui est sous la protection et defence d'un autre. Ital. Cliente. Germ. Der nit ein eigner Bogtsmañ ist und seine nehrung sucht bey eim andern Bogtsherr; verborum Bel. Een vrient. Hisp. El que se encomienda à algun seruidor. Pol. Sługa, klijent, przyiaciel wyższy. Vn. Vasal, ghenoot, vrijdt der vrije. Ang. A retainer, or seruant, or follower.] à Patrono defenditur, cujus est clientes, quasi partes. Clientes à defendendo indigenti, ad diligendum, quia patrocinium quærit & accipit, et ab eo defenditur. Sed ut rectius vim vocabuli intelligas, scito quendam diuum Radium in Pandectarum libris, motis sub Augusto apud Iapydes, ut provinciales & locis populi Romani, ita clientelâ fere dixisse proceribus Romanis, quos patronos sibi adoptabant, non modò publice, sed etiam privatim: quique clientes eorum dicerentur, interdum verò hospites. Fecebat autem id hujusmodi necessitudo, ut clientes perpetuò patrocinium suorum patronorum tuperet ac tueretur: illi verò vicissimq; ipsi patronos suos omni observantiæ genere, ut sequum colerent, & venerarentur. Cic. in Divinat. in Verrem: Clarissimi viri nostra civitas temporibus optimis, hospitibus amplissimum pulcherrimumq; decorum, ab hostibus, civitatibusve fortissimis exercitationibus, quòd in amicitia pop. Rom. diuturnè esset, injurias propulisse, vetustumq; fœdus defendere. Quemadmodum Siculis hospitibus Verrem vocare soleat, Clientes appellare possumus & Clientelæ, observantiam ipsam: & obsequium, quod Græcum dicunt, Clientelas ejusdem ipsius fortunæ, agnitionemq;.

Clĭentēla, æ, hæreditium, quo usus est Plaut. in Mil. Hebeo ecclidam clientam meam, meretricem ad te adscentulam. Idem in Rud. Iam clientas repeto. Alacrius similiter in Pœnulo: Ecquæ tua clientæ. Et Horatius: Nec si cornicas mihi trahunt hinc te purpuræ Clientæ. Sed sacer lib. 1. In quo tamen Horatii loco notissima exemplaria Cliantes habent, non Clientæ.

Clĭentĭcŭlus, Clientem modicè dives, qui potentem aliquem civem, principemve favore gressquiatur, & cujus dignitate fulciatur, ductu aliquo mercede, vel beneficio. [לוי lavi magis חסיד chasid. Gal. Le domaine, la protection et faueur de celuy auquel on veut estre vassal et serf. Ital. Servitù, vassalla. Germ. Wan er Bogtsleute hat und sie Schutz bey ihm. Hisp. Aquel que encomienda su persona y seruidad. Polon. Opieka, Vn. Vasalsche, pertenantschap, ghenoots. Ang. The protection and defence of a superior vnder whom we serue.] Cicero ad Atticum 1. Scis quàm diligam Sicolos, & quam illam clientelam honestam putem. Item Clientela dicitur fides, tutela unde Committere vel conferre se in clientelã alicujus, est se alterius clientem profiteri, & ejus patrocinio, sive (ut Gallorum vulgus loquitur) subjugo se committere. Terentius in Eunuch. Thaidem se commendavit in clientelam & fidem.

Clīmăcis, ĭdis. [מדרגה madregah. Gal. Degré, échelle. Germ. Ein Treppen oder Leiter. Hisp. Escalera. Pol. Wschodzenie, drabina. Vn. Trappe, ladder. Ang. A ladder, the round staues whereof we clime vp.] Græca dictio, quæ ipsâ significat, duobus utrinque parallelis: quo dici longitudo ad desiderium horarum variatur. Vitr. lib. 9. cap. 1. Disciplinam verò medicinæ nonnulli ex parte propter inclinationes cœli, cum Græci κλίματα dicunt.

Clīmax. [סולם sullam. מדרגה madregah. Gal. Echelle. Germ. Eine Treppen oder Leiter. Hisp. Escala. Pol. Drabina, schod. Vng. Létzhe, lajtorna. Ang. A ladder or the steppes of a ladder, or stayre.] Latinè scala vel ponticulus dicitur figura, quæ dicitur Gradatio: qua paulatim velut per certos ascendimus: usque ad Heidium: Videre hæc, vitareque, copit, petitque cupita.

Clīmactērĭcus, a, um, [κλιμακτηρικός. Pol. Stopniowy, ostatni. Vng. Grádicus.] Latinè dici potest scalaris, ἀπὸ τῆς κλίμακος, quod nomine Græco scalam in gradus significet. Videmus omnes singulos ætatis decursu, ad quem per gradus, & velut scalas quasdam paulatim adscendimus: quarta est numerus, qui ex novem novenarum resultat. Nam unitas ter sumpta constituit ternarium. Ternarius in se ductus, novenarium. Novenarius autem novies sumptus conficit unum & octoginta, qui est numerus Climactericus. Hunc autem numerum in humana vita annis maximè formidabilem esse, à veteribus traditum est, quippe qui raro sine vitæ, aut fortunarum periculo solerit transiri. Hoc enim anno ætatis Plato Philosophus, Diogenes Cynicus, Dionysius Heracleotes, Eratosthenes geometra diem suum obierunt: nisi annum ætatis sexagesimum septimum

rentium in primis periculosum judicarunt, qui constarent ex septies nibus tam multiplicatis, quam erant Climacteria vocabant. Vnde Augustus Cæsar nonagesimum septimum annum natalem diem suum celebrare jubet, quòd annum illum novies septies pericula ostenderit. Fuerunt etiam qui annum undesexagesimum maximè formidarent, partim quòd is numerus quadratus, quem potentissimum credit antiquitas: partim etiam quòd ex septenario septies multiplicato resultet, cui inter omnes numeros veteres plurimum detulerunt: adeò ut per omnem vitam septimo quoque anno periculosum & criticum esse voluerint, sed eorum præcipuè qui per ternas jam hebdomadas ætatem egerant, quales dicuntur primus & vigesimus, qui est tribus septenariis confectus: item quadragesimus secundus, & sexagesimus tertius, & omnes ex eadem serie sexagesimus quartus.

Clingo, Vetustè pro Cingo usus apud Græcos exemplo. Festus.

Cimices, ces, *masc.* Medicinæ, quæ victu, & pharmacis componendis medentur. Dividitur enim Chirurgia in duas partes, in Diæteticen, quæ victu medetur: & Pharmaceuticen, quæ medicamentis curat. Plin. lib. 29. cap. 1. Is quum ruisset intus, liberatos morbis fatebatur templo Dei, qui auxilium suffecisset, ut posset similitudine proderet, esse illic cimicem quæ (ut Varro apud nos credidit) jam templo dicemato nasci solet medicinam hanc quæ Cimices vocitat.

Clinicus, a, um, pen. corrip. [κλινικὸς. Pol. Lekarz przydatny vpleczonym. Vng. Ovasi, betegbe, szerelmes. Ang. Sodered, one sykely that be crasyed in bed.] Medicus qui diæta curat, aut medicinam tradit his à lectis & grabatulis, quos frequentare solet. quasi Lectularius. Martialis Socer illa clinici est, medici q Doctor & Clinici, qui ita morbo affecti sunt, ut surgere è lecto nō possint, nullaque amplius de eorum salute spes sit. Plin. libro 25. cap. 9. Medentur ita morbis communibus, ut diximus, vertigini, melancholicis. Et paulò pòst: Stomachicis, lipothymicis, clinicis, &c.

Cinno, as, *n. tran.* [κίννω *versò.* xáiow. Gallicè, *Inhaner.* Italicè, *Inhiare.* Germanicè, *Reigen. Gaffen.* Hispanicè, *Inclinar, Abaxar.* Polonicè, *Nachilam.* Vngaricè, *Haytom, meghayok.* Anglicè, *To bowe.*] Cum rami illi declinent non sic in obliquum, ejus tamen composita usurpantur, quæ sunt Accino, Decino, Inclino, & Reclino: de quibus suis locis.

Clinamen, inis, neut. gen. Inclinatio. [κλίσις *motus declinatio.* Gall. *Declinaison, & inclination de l'esprit.* Ital. *Inclinazione.* Germ. *Neigung.* Hisp. *Inclinacion.* Pol. *Nachilenie, nachilonosc.* Vngar. *Hayolas.* Ang. *Bowinge or turninge to a syde.*] Lucretius de inclinatione elementorum & gravium corporum: Sed ne res ipsi necessum Declinem credas, & cassa in cassa petendas, Et dicendi quasi cogatur ferre, patique Id facit exigua clinamen parte locorum, Nec regione loci certa, nec tempore certo.

Clinē, [κλίνη. Ger. Ein Bett. Polon. Lżko. Vngar. Agy. Ang. A bed.] Lectus lectus, lectica mensa. *cubicula*, tonsa discubitorius, cui sex capitea. Martial. Et tabulam mensis quater hexaclinon.

Clinēcŏn, *neutrius*, lectulus. [Vng. Agyacska.]

Clinŏpăllĭum, *pen. corrip.* pallium lecti dicitur κλίνη. Græcè lectus *cubile*, pallium lectuli. Suet. in Do. Affectantes concubitus velut exercitationis genus clinopalem vocabat. Vir. Virg. ne duræ bella vetarat collectiones veneream: & ch Appulejo militia amatoria dicitur. Cinopale, immodica fructio, & veneratarum rerum usus, apud Paulum lib. 1. cap. 13.

Clinŏpŏdĭŏn, *neutrius.* Herba est pilosa similis, foliculosa, pilosa alicubine. Nascitur in petrosis, odorem alio loco ambra. Specie emolli pedum præbens: unde & nomen accepit. Hæc Plinius lib. 24. cap. 13. Putatur esse eam quam alii Pelegrinam montanam appellant. [German. Ein kraut den milden Weyrauch vnde Graniolen vnglerb.]

Clitellæ, arum. Dicuntur, quibus fœcinæ colligatæ multæ, & id genus veterna, portantur, qui vulgò *Sáth* vocantur. [σάγη *clitellæ, sarcinæ, fasciculi, vasculæ.* Gall. *Le bast de vn mulet, selle, ou autre telle pour porter fardeaux.* Italicè, *Basto.* Germanicè, *Saumsatel.* sive *Saum* die manthier sonderlich tragen. Hispan. *Albarda o albarda.* Polon. *Siodło albo rzecz ktora wozy na wierzch, albo ogłach.* Vngar. *Terb hordozo vyeg.* Anglicè, *Sadyll.*] Horat. in Satyr. Hinc mali clitellas tempere ponunt. Cicero ad Attic. lib. 5. Clitellæ sarcinæ impositæ: hoc est, homini inepto, & nequaquam idoneo delegata est provincia. Vide Erasm. Adagia. q Hoc etiam nomine significatur locus Romæ, telle bello, propter similitudinem clitellarum, & in via Ramin. loca quædam cervicata labinde, & acclivia. q Item quoddam oratorum genus, telle eodem.

Clītĭcārĭus, Qui clitellis utitur. [σαγηγός, σαγάριος. Gall. *Qui porte fais negoce sur des mulets.* Ital. *Che porta la balla.* German. Der mit saumen sein gut fürt oder saumet. Hisp. *Que va albarda.* Polon. *Ten ktory nosi rzeczy albo ogłach wozy.* Vngar. *Terb hordozo.* Ang. *That beareth any thinge on his backe or his sadle.*] Vnde clitellarii multi dicuntur, qui neque ejus potiuntur, neque delectantur: prædigas, aut quadrigas, aut currus ducunt, sed clitellas ferunt onera. Plautus in Most. Mulionem, modos clitellarios habeas, ego habeo homines clitellarios: Magni sumi, quicquid imperas vehunt.

Clĭtŏrĭum, multebre pudendum, quod & Scandens dicitur.

Clīvōsus, a, um, adjectivum. Difficilis, arduus: [משפך *kaßób.* Pol. *Wyzko.* Vngar. *Nehez.* Ang. *Vnplesaunt, ye.*] ut Clivosa loca. Colle arbustivum cap. 4. Curandum autem est, ut loca arida & clivosa altius vites deponantur, quam in humidis & planis. Virg. 2. Georg. Nimirum quidem clivosi glarea ruris Vix humilem apibus casiam, roremque ministrat.

Clōăcæ, *pen. prod.* Locus cavus, sive ex publica sint, sive privatæ, quo lordes confluunt. [σηπεδὼν *sentina, ἀφόδευσις.* Gall. *Vn esgout, par ou l'on met les immondices de quelque chose.* Ital. *Chiavica, fogna.* Germ. Ein heimlich oder ort darein alle unflat verfallet. Belg. De plomp gaet. Hisp. *Escalmaneras de muchos ingresos y salidas.* Pol. *Wchod, albo miesce gdzie sprzątaią gnoiow rzeczy.* Vng. *Kemeneczek vagy kek.* Ang. *A draught, a jakes.*] Vnde Augustus ex cloaca, dicit Cicero in Orat. pro Planco, prodesse quosdam? rem hanc puto esse & nullius fere momenti: si quis modo evolet ex Fidenis cunis, sella & vinculo infantiæ patientiam in modo aquæductus meantis, per quas aquæ pluvia extrahuntur vel in flumen illabentes, urbes lordes sæpe rapiunt. Contra dicunt, quod urbem immundiorem pugnet. q Dicta est autem Cloaca (ut putatur) a colluendo, quasi colluta. Festus à Cloacina dedhocet, inquiunt eo derivatum quam tamen potius constat. Cloacare verbum à Cloaca deductum videtur. Cic. pro Cæcin. Qui de cloacis, ex cloacis, de minimis aquarum, itinerum, controversias interdicit. Plaut. verò in Curcul. Stamachum movendo verum & alvum. Cloacam nominavit. Age, *sequar*, effunde hoc citò in hirathrū. Properè prolue cloacam.

Clōăcīnus, Cloacæ proprius. [Pol. *Wchodek.* Vng. *Agyek & kemeneczek.*] Lampridius in Heliogabalo. Additæque injuria cadaveri est, ut id tractaretur, quod nec misereri.

Clōăcārĭus, Cloacæ dominus, Cloacarum curator. Festus.

Clōăcīna, Quæ cloacarum curam habet. [σηπεδονία. Gallicè, *Sentine, Italicè Immondezza, marcume.* Germanicè, Schindel vnreinigkeit. Hispanicè, *Inmundicia.* Pol. *Sprzątanie.* Vngar. *Mogyorokkal.* Ang. *The defylynge of the draught.*] unde Cloacinam dictam putavit Festus.

Clōăcārĭus, adjectivum, ut clearium vectigal. [Polon. *Wchodne dochodzące.* Vngar. *Agyek fizetes, vam.*] Ulpianus D. lib. 50. tit. 1. Lex Rhodia cavetur ejus prædii solvere vectigal præcipuum, ut tributum vel tolerarium, vel cloacarium vel pro aquæ forma. Sic

Clōăcālĭcum, præmium est pro cloacis attributis. Ulpian. in Lex. D. de ulteriori. Si quid cloacalicii nomine debeatur, vel si quid ob formam aquæ ductus. Ex Horom.

Clēſtrum, n. i. idem quod claustrum. [מכלוא migdēl. מכלוא sugḗr. exclūsor. Germ. Ein Riegel. Vng. sagasság.] Cato de Re rust. cap. 13. Tudiculas binas, claves cum clostris.

Clēdĭcāre, conclāmare, veteres dixerunt pro claudicare. Cic. 2. de Orat. Præclarum & grave est, quod C. Laelius Glaucia claudicantem ubi vidit verbi: Nam claudicat, hæc inquit, hic claudicat. Hoc ridiculum est, & utrumque ex eo quod in claudicatione animadverti potuit, ei ortum.

Cluridātus, a, um, Antiqui dixerunt pro dulci & jucundo, μαγδαλίας γλυκασμός. [מתוק matḗk. מדד hebr. Pol. ἡδύσμα. Vng. Édes. Ang. sweete.] Festus. Varro lib. 2. de Ling. Lat. scribit Lucretium antiquum poëtam in Agidone: Cluridatus, hæc via est, tamen à magistris accepimus manufactum. Ita enim doctissime legit Scaliger, quum antea Canonicus legeretur.

Clūdo, is, si, sum, idem quod claudo, quo verbo veteres usi sunt. [לגר lagár. κλείω. Gall. Clorre, enfermer, renfermer, renclorre, Italice, Chiudere, serrare. Germanice, Beſchlieſſen. Hispan. Cerrar. Polonice, Zamierzam. Vngar. Bezárom. Ang. to shut or inclose.] Cicero de Nat. deor. Ipsum autem mare sic terram appetens littoribus cludit. Martial. lib. 11. Sed mors vetus hæc properavit cludere blandè. In veteribus quoque manuscriptis legimus, sanno clusit.

Clūtus, part. ejus. Valer. Flac. [Germ. Zugeſchloſſen.]

Cubĭlis, is, pen. corr. Plin. [Germ. Das Faß gen Veſſbeſſen Heſſen.]

Chĭon, ōnis, ere, m. i. Perlubeor, putor, nominor. [כחשב kachshāb. κακῶς. Gall. Diffamé, mal famé, renommé. Ital. Infame, malfamato, scandalezzato. Ger. Berüchtet, übel geſchätzet werden. Hiſp. Desdichado y maldezido. Pol. Nazwanie, ganiebny. Vng. Hirhedett, nemzetséges. Ang. To be in reproachfull or euill name or fame.] Plaut. in Trinum. Ita factis, ut non eum dicat. Idem in Epid. Senati qui columen dicebat: id est, habebatur, & reputabatur columen Senatus. Idem in Poen. Vivo, quæ est hominum mea soror, & quod agit, dicat victoria: id est, victoriæ tribuatur. ¶ Dicimus etiam Cluo, is, pertritum à Cluor, inflexionem eo, quod sæpè pro splendeo accipitur. Proverbium: Qui patria virtute cluo. Cic. de Clar. Orat. Tum duo Capitones multum clarebant consilio, & lingua, plus auctoritate quàm & gratia fabulabantur. ¶ Interdum etiam pro purgare Plin. lib. 35. cap. 10. Depositis anticis in eo loco, qui nunc Ligna Veneta Cluaciæ habet. Cluere enim antiqui purgare dicebant.

Clūnæ, æ, Sunt Poëtici libri dei. Festus. [לחיים lechaiim. σφυρὰ ἱερεῖων. Pol. Szemi szczytowie. Vngar. Arpemagtoke.]

Clunāculum, Culter sanguinarius: quòd ad clunes dependeat, vel quia clunes hostiarum dividat. Autor Festus.

Clūnis, is, ſeptus in plurali Clunes, dum um, Nates, Eve natium tumor: tàm masculini, quàm fœminini generis. [שוק shṓk. σφυρὸν. Gall. La feſſe. Ital. Natiche. Ger. Der Arſſ ed. Belg. Een ceterſtuk. Hiſp. Las nalgas. Pol. Zádek, pupa. Vng. Far. Ang. The buttocke or buttocks.] Iuven. Ut nemo in populo clunem tibi dixerit ægro. Plaut. Quasi lupus ab armis valeo, clunes infractos gero. Horatius: Quòd pulchræ clunes, breve quòd caput, ardua cervix. Hinc Simias clunes appellasse volunt, q. clunes tetas gerant.

Clūnĭcŭlus, dimin. ativum. [σφυρίδιον. Pol. Udziczek. Vngar. Farocska.] Gellius: Cæterarum avium atque altilium nobilitatem apponatur, ubi à clunibus inferiore parte fartum fluxit, convivium vitabit ea inopia torpere.

Clūstĭnum far. [Pol. Smaſt a mieka. Vng. Liſztlisztes.] Adorei sive farri genus est candidius: ita id dictum à Clusio Hetruriæ urbe. Colum. lib. 2. cap. 6. Adoreum autem vidimus in usu, plerumque tria genera quatuor. Far, quod appellatur Clustinum, candidius. Item. Far, quod vocatur Vernaculum, cui par magnitudo, candidum: sed utrumque majoris ponderis, quàm Clustinum. Semen semestre, quod dicitur Alicastrum.

Clustĭos, Galli nominant dæmones quosdam, quos nonnulli existimant spiritus esse elementorum aëreo compositos.

Clusūra, Vide suprà in CLAVDO.

Clymĕnos, Sive Clymenon, κλυμένος. Herba est fabæ caulem ferens, cui ramuli, folia plantaginis, folliculis suprà caulem in cassidis, ut in polypodium similibus. Ita dicta à Clymeno rege, teste Plin. lib. 25. cap. 7. Vulgus hodie partim Cyprium, partim Saponalem appellat.

Clўpĕus, & Clypeum, Sive Clipeus, y. in u. conversa. [לחי lechi. ἀσπὶς. Gall. Bouclier, targe, rondelle. Ital. Scudo. Germanice, Ein ſchild den man vor ſeine leib helt. Hiſpan. Escudo, paues. Polon. Tarcza, puawiza. Vngar. Pais. Ang. A ſhield, targe, or buckler.] Scutum majus, & totum pectori, sicuti Scutum equiti, Servio autore. Livius lib. 61. Clypeis antè Romani usi sunt: deinde postquam stipendiarii facti sunt, scuta pro clypeis fecere. Dicti Clypei, διὰ τὸ κοιλαίνεσθαι, quòd celent totum corpus: vel à clepere, quod est furari: abictibus. Plin. lib. 35. cap. 1. καὶ παρὰ τὸ γλύφειν hoc est, sculpere do, exlancoque dedaxitur dicatur clypeus quasi γλυφεῖον est, sculptus, g. in c. mutato. Scuris, inquit, qualibus pugnarum est apud Troiam, continebantur imagines. Vocis & nomen habuerunt clypeorum: non ut perversa Grammaticorum subtilitas voluit, a cuendo. ¶ Clypeum quoque ut bestias scribit Antiquitas ornamentatem etiam coronæ solas appellarunt, in una fuit de Gabinorum cum Romanis fuerat certatum. ¶ Clypeus vel clypeum, imaginem quoque significavit, ut veteres Grammatici voluerunt: portatilis de quòd clypei imagines pingi & armari soleant. Videsis patrum libri sui Gram.

Clўpĕo, as, avi, Clypeo munire est. [Pol. Tarczami ſię osłaniam. Vngar. Paſſzirozom.] Patavinus in Hannonia: Curram legum clypeo contra vim clypeat invictum. Nonius citat ex Pacuvio, & Varro lib. 4. de Ling. Lat.

Clўpĕus, mi. Clypeo munitus. [מגן מגן mágen. מגן σάκος, ἀσπὶς. Gall. Garnir de bouclier. Ital. Armato di brocchiero. Germanice. Der mit einem ſchild bewaffnet iſt, ein Fürſtman. Hiſpan. Escudado, armado de escudo. Polonice, Tarczowy zbroy. Vngar. Paſſzos. Ang. That is armed with a buckler or ſhield.] Plaut. in Curc. Clypeatus elephantus uti machæra cingier. Sic apud Virgil. 9. Æn. Clypeata agmina. Int equitum millena pedestrem, clypeata agmina destinatur campis.

Clўstus, [חר chōr. κάθαρμα. Vngar. Meſſzéſi, tiſztogatás.] Latinè purgatio, sive lotio dicitur. Vide Catoclystus, de quo suprà.

Clўstēr, ēris, pen. prod. m. t. κλυστὴρ, quod & Clysterium κλυστήριον dicitur, διὰ τὸ κλύζειν, quod est, alvum eam clystere alvi excrementum lavare, seu purgare solemus. [Gall. Clystere. Ital. Cristiere. Germ. Ein Cryſtier. Hiſpan. Cristel. Pol. Krystera, Vng. Kristély. Ang. A clyſter.] Plin. Cucurbita intula clysteribus, inflatione omnium virus mederetur. Macet tamen hujus nominis penultimam corripit. Appositis cigitis aut intus clysteribus ſubitò eum ea in re non jactabimur. ¶ Accipimus item Clysterpro ipso instrumento, quod ad proluenda ventris secrementa fieri solet, quo que methinorum (ut ita dicam) levamentorum avo injicitur. Vlpian. Item si obstetrix, ad leg. Aquil. Si quis per vim, vel per fraudem alicui medicamentum infudit, vel ore, vel clystere. ¶ Oticularius clyster. Celsus lib. 2. cap. 29. Idem humor rotundatus in ipsum vulnus oticulario clystere agendus est.

C ante N

CN. In notis antiquorum, Cnæus, vel C. Nævius. C.N.E.S.C.C. credimus non esse casum convenire. C. N. Caius notior, vel Cæsar notior, vel civis notior. C.N.A.R.R. Cnæus Arrius. C.N.L. Cneilibertus.

Cnĕcŏn, [κνήκων. Pol. Safrany. Vng. Safrányi.] Quibusdam herba est, quam notioribus nominibus Sanctum bum, & Amaratum vocamus: quanquam non desunt, qui hanc nomenclaturam adulterinam existimet, & notes eas numerandum, quas inter Dioscoridis notha rejiciunt doctiores.

Cnĕsĭdĭum, κνήσιον, Furex est coronatus, cujus duo sunt genera, nigrum & candidum: autumno germinat: post æquinoctium autumnale, dum ver floret, Hygrous Cæsium interpretatur. Vide Plin. lib. 21. cap. 9. Dioscorides item thymeleam herbam Cnecorum, & Coccum appellat.

Cnĭcus, vel Cnecus, κνῆκος. Dioscoridi, nonnullis κνῆκος. Herba est, oblongis hirsutis folia, incisuris divisa, aspera, & aculeata: ex cujus summis divulsis sanguineus cibus liquor. Bacchius Cretensium festum vocat. Officinis conditorium. [Pol. Krwawnik, albo dzierczyn, ſzyſzec. Vng. Szúrſzer.]

C ante O

CO. In notis antiquorum, conjugi. C.O. civitas omnis. CO. controversiæ. COM.D.B. somnia obdriaca, vel obdormita, vel obdriaca. CON. consularis. CONSENE.ORD.P.Q.R. Consensus senatus, equestris ordinis, populique Romani. CONS. vel C.S. Consularis. CO.L. vel C.L. Colonia, vel colonus, vel coloni. COLL. collegio, vel collegis, vel collegii. COL. collegi, vel colonia, vel columen. COLL.FABR. collegium fabrûm, vel fabrorum. COH. cohors. CONIV. conjunxit. CONIV.OBSQVE. conjugi obsequentissimo. CONIVG. M. conjugi Mercurii. CONS. consule. CONLIB. conliberti, vel conliberta. CONTVB. contubernalis. COR. Cornelius. CORP. corpus. CNEI.R.F. Cornelius regis filius. CORN. AVRS. coronas aureas. COS. consul. CLS. QVAR. vel IIII. consul, quartùm vel quarto. COS.TER. consul tertium vel tertio. COSSDESIG. consules designati. COSS. Consules, vel consiliarii. COS.DES. consul designatus. C.P. civis publicus. CPS. capta. C.P.T. cautà pentionis, vel cautæ positæ. CPRSS. cupressi.

Cŏă vestis, Sive substantive Coa, æ plurali numero, subtilis quædam erat vestis genus ex bombyce, adeò tenue, ut corpus pelluceret. [Κωϊκὸν ἱμάτιον. Pol. Kabak vdziany ſzata. Vngarice, Oly vékony háſſzat ruha, az ki által minden testeknek látszik. Angl. A thinne kind of cloth or ſilke.] Dicitur à Co insula, vulgò Lango, in qua & bombycem nasci solere, sicuti in Cea insula, autor est Plin. libro 11. cap. 23. Ovid. de Arte amandi. Sive erit in Tyrus, Tyrios laudabis amictus, Sive erit in Coüs, Coa decet pura. Fuerunt qui etiam Cois in nominativo dici putarent

tarent pro hac velle, decepti autoritate Herodis in Satyr. Alterum oddat, Coactis primo videre eli, Virgilium. Qui prædicto coercimine eli promtus, quum Celsi non nominavisse, sed adjunxisse. Eadem & Cea vehes dicuntur, a Gaditana, in qua Pamphyla Latoi filia ortum creditum, navem hoc vehe cum telas texere coacti, eaque rursum recendi: ut refertur Plin. lib. 7. cap. 56.

Cōcēdo, dis, simul accedo. [συνεισέρχομαι, βαίνω συν τινὶ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον. Gall. Aprocher avec les autres, aller au mesme lieu. Ital. Accedere insieme. Germanice, Zuvor unter einen hauffen kommen. Hispan. Adelantarse, acercarse juntamente. Pol. Wespół przystępuie. Virg. Egyvelkedik, együtt járok. Ang. To come to gether.] Plaut. Cist. quæ dedolo eam virgine est. Trigina minis, vestem, aurum, & decem pro his coacced ornatum.

Cōcērvo, as. Cumulo, congreso, addo, cogo. [חָבַר, לִקֵּט, קָבַץ, קָהַל, קָרַב, קָרַץ, קָשַׁר, שָׁבַר, שָׁרַר, שָׁתַר, שָׁתַת, שָׁתַת, שָׁתַת

Ang. To grow together.] Plin. lib. 13. cap. 1. Vt nisi purgent Fauo sæpiùs coalere non possit. Gell. lib. 19. cap. 11. Cujus ex sanguine concretus humo & coalitus lib. Tacit. Vetustate imperii coalita audacia.

Cŏă-ĕsco, is, ŭi, ĕre, fco. [Vt præc.] Vt coalescere, ad unum, simul, inter se. Pol. To grow together. Vng. Hogy egybe nőjjek. Ang. To grow together, to Col. de Arbor. Sic interpolita tricanio coalescent ſecus oliuæ. Liv. lib. 1. Vocata ad concilium multitudine, quæ coalescere in populi unius corpus nullum, præterquam legibus, potuit, jura dedit. Salust. Ut postquam convenerunt in una mœnia, dispari genere, dissimili lingua, alia in alios exercere, incredibile memoratu est quam facile coaluerint. c. Eius simplex promptu. Varro lib. 1. de Re rust. Quemadmodum quicquam tenax coalescere, aut recipere.

Cŏăddĕro, āvi, āre, a. Et per aluitionem ad quid augere. Fann. de acquir. com. Is ergo, paulatim ad quid coalluendo locum amicetem sibi ad eum fecit, & cum alluendo auxit.

Cŏămĭcus, a, um, [συμφιλος. Gall. Amy ensemble, qui s'entr'aime. Ital. Amico dell' vnoo. German. ein Mitgeſelle. Hiſpan. Amigo juntamente con otro. Polon. Społeczny przyiaciel. Vng. Barat, való. Ang. Friendly together.] Cic. de Amic. ex Comœdia quadã amicorum. Bodie mecum omnes comicos ditos finec Versus atque lepores lautiores.

Cŏangŭsto, as, Coarto, contraho. [הלך צוקה congregare. Gall. Estrain, estroit, ou serré en vn lieu. Ital. Stringere. Germ. Zuſammen zwingen oder trengen. Hiſp. Juntamente y con angustia estrechar. Polon. Zyskam. Vng. Szoritom. Ang. To make narrow or straight.] Cic. 3. de Leg. Atque hæc lex ciuitata in ordinem cunctum, coangustari cuiusque potest.

Cŏangŭsto, āris, pathicè, ari, pass. Cell. lib. 7. cap. 27. Quò facilius coangustari, vel citiùs coangustetur.

Cŏărto, āvi, āre, Coarctipare, coangustare. [חנך tachek. Gall. Estrecir, estrangler. Italicè, Stringere, constringere. Germanicè, Zuſammen zwingen, engen. Belg. Zoſamen trangen. Hiſpanicè, Juntamente estrechar, estangostar. Polon. Zyskam. Vng. Szoritom, szorongatom. Ang. To make straight, to straighten.] Cicer. de Orat. Sectus hac nobis de Scævola, & perfide, ut Crassus hæc quæ coarctavit & angulte retexit, in oratione sua dilatet nobis, atque explicet.

Cŏărtātĭo, ōnis. Constipatio, coagmentatio, compressio. [אגר magor. Gall. Estrecissement, estrecissure. Italicè, Stringimento. German. Gezwengung zuſammen ziehung. Hiſp. Estrechamiento o angostura. Polon. Ściśnienie. Vng. Szoritás, szorongatás. Ang. To make straight, straightning together.] Dicito hic sequens apud Physicos. Ling. vel Pan. Coarctatio plurium in angulto tradentium facilior futura erat.

Cŏărgŭo, is, act. c. Reprehendo, redarguo, judico. [הוכיח hochiach, mugyr. Gall. Reprendre, condamner. Ital. Riprendere, riamfutare. Ger. Straffen, tadlen. Hiſp. Reprehender, dissuadir o reprouar. Pol. Karzę, ſganię. Vng. Meg dorgalom, megfeddem. Ang. To reprove, to chide.] Cic. 2. de Invent. Aut alius quoq; ciuium nomine factum coarguetur. Liv. 2. ab Vrb. Sed eam occasionẽ ut literæ Latinis dicentur, quæ deprehensæ eam coarguere possint, capiebant. Plin. lib. 11. cap. 16. Quam probabile est aliàs sententiam suorum eventus coarguit.

Cŏărto, āvi, ātum, āre, a. p. [συνεχω, συμπιεζω, συναγω. Gall. Mettre en estroit lieu, estrecir. Ital. Stringere, constringere. Ger. Zuſammen trengen, engen. Hiſp. Juntamente estrechar. Pol. Ściskam, ściągam. Vng. Szoritom, szorongatom, megszoritom. Ang. To straighten, to make straight.] Tacit. lib. 13. Laudato olim & in arcta fama celebrato Severitus, quos angebat coarctantes verecundiæ disciplinã.

Cŏăsso, as, act. p. per duplex ſſ, quod & Coaxo dicitur pro cõturbo. [συνταρασσω. Gall. Affoller, affoiblir. Ital. Incalcare, conculcare. Ger. Zuſammen tretten, treten zuſammen ſtoſſen. Hiſp. Conculcar o estrabar. Pol. Tarzymy, ostłabiam. Vng. Be dőzsőm, megyzsongom, megtaposom. Ang. To plant or set, to set with roots.] Vnde Coassatio, coassator, cõturbatio, ab axi pro quauis tamen ferre tabulæ nõ sint, tectis Vitruvio. Sed crassior & angusta in modum parvæ trabis materia, ab affigendo pattibus arq; tignis appellata ut inquit Festus. Plin. lib. 36. cap. 15. Necessarium binas per directam coassationes subtineri. ¶ Dic Coaxare proprium vocis ranarum. [βρεκεκεξ. Ang. To croke, to sing.] Autor Carminis de Philomela: Garrula ranarum coaxat aquis.

Coassātio, ōnis. f. c. verbale. Plin. [Germ. Zuſammen tretten.]

Cŏăxo. Coassatio. Vide COASSO.

Cŏbĭo, ōnis. s. quidã ex genere cicerum, Plin. lib. 22. cap. 8. Cicerum horum genera Cyprius, Chaerus, Cobio.

Cobion septima tuberum species est apud Plin. lib. 26. cap. 8. quæ Dioscoridi: hoc est, arborescens Dioscoridi cognominata.

Cŏccum, ci. n. Vel Coccus. [שני schani, κοκκος. Gall. Le grain de graine dont on fait l'escarlate. Ital. Grana, cocco. Germ. Ein körnlin daraus man den ſcharlach färbet. Hiſp. La grana para teñir. Pol. Karmakowy ſpalony albo farbowy. Vngar. Bogiony fülömag. Angl. Grayne or kernell.] Ilt granum ex arbuscula illi simili, vel ex rubenti gramine nascens. Valgò Cynum dicitur quod ad purpuram ungendam adhibetur. Plin. lib. 21. cap. 8. Luxuria vestibus quoque provexit cos flores, qui colore commendantur. Hos animadverto tres esse principales: unum in cocco, quem rosis similem gramini ſi tradiderit aspectus, & in purpuras Tyrias, Sidonias, Laconicas. ¶ Coccum à Dioscoride & Græcis dicitur hoc est, granum rubrorum frutex est Italorum, cui adhærent grana, quibus hi color lanarum præcipuus: cujus copia summa in ea parte Hispaniæ, quæ Tarraconensis appellatur: ut autor Strabo lib. 10.

Cŏccĕus, ĕve Coccineus, a, um, Quod coccinum est, granitinctorii colorem habens. [κοκκινος, κοκκωδης. Gall. D'escarlate. Ital. De grano, granatino. Ger. Von der farb ſcharlach (ſub hac Hiſp. Cosa de grana. Pol. Skarl'atowy, ſarlatowy. Vng. Bibor ſzinü. Ang. Of scarlet or of the colour of scarlet.] ut, Coccineæ actiõi apud Plin. & Coccei indumenta apud Lamprid.

Coccĭnum, i. subst. n. um. pen. corr. Vestis coccinea. [κοκκινον & κοκκος. Pol. Karmazyn. Vng. Bibor ruha. Ang. Scarlet or grayne.] Mart. Coccina sumotis dotas dat inachina mitræ. Iccirco Sibaris sævus coccina quis facient?

Coccĭnātus, a, um. m. f. Dicitur qui coccineis vestibus est indutus. [κεκοκκινωμενος, κεκοκκωμενος. Gall. Vestu d'escarlate. Ital. Vestito con habito d'scarlato. German. Mit ſcharlach bekleidet. Hiſpan. Cosa vestida de grana. Pol. Wyſtat'y ſarlatowy. Vn. Bőr ruhában vagy ruházott. An. Clothed in scarlet.] Mart. lib. 5. Clamat coccinatus Fuchsdea.

Coccĭnĕus, a, um, pen. corr. Quod cocco tinctum est, sive quod cocci colorem refert. [κοκκινος. Gall. D'escarlate. Ital. De grano, granatino, di scarlato. Germ. Das zuuerordnen oder zu ſcharlachen gehöret oder ihm gleich iſt. Belg. Scharlaken verwe. Hiſpanicè, De grana. Pol. Karmazynowy. Vng. Skarlatfonegü, bibor ſzinü. Ang. Of scarlet.] Hic color exuberantium quandam ac splendorem rubris offendit, qui & Spadiceus & Phœniceus & Rufeus vocatur. ¶ Coccinea vestis, cocco infecta.

Coccĭcĕus, a, um, aliud adjectivum, κοκκινος & κοκκωδης. Coccinei acini, Plin. lib. 21. cap. 3. Quos invitat hederæ flos uno similitudine, in duobus ejus generibus: quorum alterum, cujus acini coccini, granosi foliculi, baltea rubra vocãt. Coccineum autem colorem nõ eundem esse cum purpureo ostendit Vlpian. l. Stimulana de leg. 3. Purpuræ autem appellatione omnis generis purpuram cõmineri puto: sed coccum non continebitur hoc nomine, & inachinum continebitur.

Coccis, pars ex lateribus facti ollis, apud Gallicanum Autonine.

Coccŷs, ycis, m. t. [κοκκυξ. Gall. Vn oiſeau appellé coucou ou coucu. Ital. Cuco. German. Ein Gückguck. Belg. Een Koekoet. Hiſpanicè, Cucubo. Polon. Ciegiel ka. Vng. Kakuk. Ang. A cuckow.] Avis ex genere accipitrum quamvis aduncis unguibus careat. Vere tempore præcedens, & sub Caniculæ exortum ſese occultans, Latini Cuculum appellant. Ova parit singula in alienis nidis, & macie palam fiunt: cujus rei causa putatur, quòd fetat fel ovis arcubus effervetiam. Vide Plin. hist. 10. cap. 9. Hunc κοκκυξαν Græci dicunt pro eo quod est coccycis more capite semper ingerere cantilenã, quã & κοκκυγιζειν appellant. ¶ Allusione coccyce, μετωνυμικως κοκκυξ, dicebatur qui alibi sibi consuleret. ¶ Est & Coccyx pilus cujusdam nomen, apud Græcos, quem & Latinorum nonnulli Cuculum vertunt.

Coccum, Oculi quoddam genus ex melle & papavere confectum. [Pol. Makowe polewka. Vngar. Mogy makos.] Sic dictum, quod id rigidum coquatur.

Cochlĕæ, Dicuntur lapides ex flumine rotundi ad cochlearum similitudinem. Festus. Vide in sequenti dictione.

Cochlĕă, f. p. [שבלול shabbul. κοχλιας, κοχλιαι. Gall. Vaisſeau appellé escargotiere, ou cagnole de limaçons, Escargots. Ital. Limace, bombo. German. Ein Schnecke oder ſchneckenhauſe. Belg. Een ſlecken huyſken om ſlecken. Hiſpan. Caracol. Polon. Ślimaczka ślimakowa, Zel'o. Vngar. Ligy. Anglice. A ſnaile or ſnaile-ſhell.] Ex genere est limacum, & proprièe, qui testam habet. Nam limax, quãvis aliquando generis nomen sit, proprietamen de iis dicitur, qui testa carent. Cochleæ autem nomen ita proprium est, quæ domicilium ſeu circumferunt: sive eæ terrestres sint, sive aquatiles, bina prætendentes cornua, quibus iter explorant, quòd oculis sint orbitatæ. Plaut. in Pœn. Vt ſiſi. cochleam tarditudine. Idem in Cap. Quasi quum cælum cochlea in occulto latent. Plinius Libro 18. cap. 17. Limaces nascuntur in vicia, & aliquando & cetera cochleæ minutæ erodentes eam. ¶ Cochleæ vita, ευζωια & ζωη. De iis qui parcè parvoque vivunt aut contracti negotiis luceque fori ſemoti. Plutarch. ¶ Cochleæ etiam in coronis rivatarum lignum erectum, strias habens paulatim ascendentes, quod dum vertitur, attollit trahem præli, aut demittit. Gall. sur lingua Vsam vocant. ¶ Est præterea Cochlea hauſtorium organum, quod vulgò Pompam vocant: cujus machinæ conficiendæ rationem Vitruv. lib. 10. cap. 11. docet hoc, si inquiras: Est autem cochleæ ratio, quæ magnam vim habet aquæ, sed non tam alte tollit quàm rota.

¶ Cochlea

¶ Cochlea etiam est genus ostii. Varro 2. de Re rust. Ostium habere cochleæ & angulum, & paxillum cujus gyrum quod Cochleam appellant, solet esse in cavea, in qua cavea pugnare solent. ¶ Cochleæ etiam lapides sunt ex fluminum rotundi: ad cochlearum similitudinem, quæ & Cochlitæ. [Gall. *Limaçons de pierre.*] Similiter Cochlea, sive Cochlis, id est, ratis cirrus, sive sera a rotundæ, ad cochlearū similitudinē, qua bus in edificiorum parietē additum per circumitū conscendimus: quemadmodum & torcularia instar cochlearum facta, Cochleæ nominantur. Hujus diminut. vum est Cochlearia.

Cochlĕārĕ, ris, n. [Cochlearium, mensura rerum liquidarū, quæ duodecies sumpta explet cyathū. Cyathus enim cōtinet mystra duo. Mystri tertia pars est cyaus, quæ capit duo cochlearia. Plin. lib. 23. cap. 2?. Ardā cura hydropicis datur in aqua, cochlearis mensura. ¶ Et & Cochlearium, cochlearum vivariū, in quo cochleæ propagationis ergò asservantur. Varro 3. de Re rust. cap. 14. Nam & aloeum sub dio tumedus locus cochlearis, quem circumcoronat aqua claudas, ne quis ibi possit ad partum, non locorum earum, sed pilas quærat.

Cochlĕārĕ, ris, n. & per apocopen Cochlea instrumentum quo cochleæ, & alia hujusmodi vellendo sumuntur. [Gr. κοχλιάριον. Gall. *Cuillier à escailler.* Ital. Cochliare. Germ. Ein Schneckenlöffel. Belg. Slimen Hisp. Cuchara. Pol. Ślimakowa łyżka. Vng. Kanal, kalacz. Ang. A spone, a shelle.] Martialis Dilichii cum cochleis habilis, sed nec mihi uxoris: Nam cui fes, potius cum cochleare vocarier? Cochlear erescet, δαίμων ἀνὴρ, Chrysippus apud Zenodotum & Aristophanis interpretem ait hanc parœmiam dici solere in pusillos hominiones per irrisionem: nam cochleare & pusillum est, & contortum.

Cochlĕātum, n. t. quod & Cochleam & Cochlĕum vocamus. [Gr. κοχλιάριον. Gall. *Vaisseau à mettre escailles.* Ital. *Scala à modo di lumaca.* Germ. Ein Schneckenstiegen. Hispan. *Escaracol para subir al alto.* Polon. *Krzywy schod.* Vngar. *Karongó grádics.* Angl. *A winding staire to go vp to high houses, a cockle staire pyke.*] Scalæ rotundæ per quas in turrim, vel in aliquid ejusmodi rem ædificii partem conscendimus. Strabo lib. 16. Hæc est etiam altitudo quædam manufacta, turbinea, petrosæ ipsæ persimilis in quam per cochlidium ascenditur.

Cochlītes, Gemma fuit, quæ in Arabia in gentibus glebis nascitur, & septem diebus cū mellis cocta nitet, donec tertiano vitio simili pulverem amittat. Vide Plin. lib. 37. cap. 12.

Cŏchlītes, pen. cor. Lutea dixerunt antiquiores est, qui unum tantum haberent oculum, quasi Ochites. [Gr. μονόφθαλμος. Gall. *Borgne, qui ne voyt que d'vn œil.* Ital. *Losco, ch' non ha se non vn occhio solo.* Germ. Einäugig. Hisp. *Hombre de vn ojo.* Pol. Oczky jeden oki. Vngar. *Egy szémmel kevelkedö.* Ang. *Hee that hath but one eye.*] Nam & Cyclopas Cochites legimus, unum oculum in fronte habentes. Plautus in Curcul. Vnde tale salve. Ex Cochlitum protapiare esse arbitror: nam hi sunt tuguvrbi.

Cochlobŏlus, Hispaniæ gens est, quam Dyrrhachini Basilicam vocant. Ejus duo sunt genera, quæ vide apud Plin. libro 14. cap. 2.

Cŏchĭlis, Cochĭlis, Cochīvus, Cochus, Cochiatorius, Cocus, Vide COQVO.

Cŏchlium, Vas æneum cochlearibus aptum. [סיר Gr. χάλκιον. Polon. *Miedzium garniec, czerpadło.* Vngar. *Réz vas fazek.*] Plautus. Aeneis cochlis exorda est olla hominis materia. ¶ Aut Cochla accipitur pro lignis minutis, quibus facile decoquantur opsonia. Autor Festus.

Cŏdim, veteres dicebant, quā caudam dicimus. [Pol. Ogon. Vngar. Farok.] Varro: Sed ut canis sine coda. Nonius.

Codrarremula. Vide MOTACILLA.

Cŏdex, qui & Caudex, m. t. Truncus, ve. stipes arboris, cui cortex detrahitur. [Gr. ἐξεσμένος κορμός. Gall. *Le tronc d'vn arbre.* Ital. *Ceppo.* German. Der Rumpff an einem Baum. Hisp. *El tronco del arbol.* Polon. Pień. Vngar. *Törzske, Fiatskatörzske, (csagy) zsak.* Ang. *The bodie or stumpe of a tree.*] Columella lib. 2. cap. 2. Nec tam celeriter radicibus inveterato jam codice emittitur. ¶ Codex robustus, pro stipite genere apud Plautum in Poenulo: -ego eam detrudam ad molas, fide potrò ad puteum, atque rubustum codicem. Locus dicitur bello Pompeio, quò ejiciebantur mali delictores. ¶ Codex etiam dicitur liber. [Pol. Księga. Vng. Könyv. Ang. A booke.] Cicero 3. Verrin. Itaque L. Pilo multos codices implevit earum rerum, in quibus ita intercidit, quod ille aliter atque ut decreverat decrevisset. ¶ Codex item dicitur tabulæ accepti & expensi in quas ratio referuntur omnia, quæ in adversariis ad tempus scribebantur. Cic. pro Rosc. Non habere de hoc nomine in codice accepti & expensi relatum confiteatur, sed in adversariis parcere commodo. Lituta codicis, Cic. 3. Verr. Legere codicē, Cic. in Varr. Referre in codicem, Cicer. pro Sylla. Scribere codicem, Cicero pro Roscio Com.

Cŏdĭcŭlus, [Polonice, Książeczka. Vngar. Könyv veske. Angl. A booke.] dim. ut ex a Codex, cum pro libro ponitur. Parvus codex, βιβλίον.

Cōdĭcillus, m. I. dim. inusitatū à diminutivo Codicellus. [πινάκιον γραμματεῖον. Gall. *Liure, memoire, brouillart, larron.* Ital. Codicello. Germ. Ein Büchlein. Belg. Sneven Hisp. *Librillo de memoria.* Pol. Książeczka, pamiętnik.] Vng. Könyvetske, könyvetskéje vala. Ang. *A little booke, memorial.*] Sunt autem codicilli literæ, sive epistolæ. [Ang. *Letters, patents.*] Cic. ad Quintum fratrem lib. 3. Epistolam hanc convivæ eblagitarunt codicillum. Idem Lepta lib. 6. Simul ut accepi a Selenico tuo literas, flamen quæsivi e Balbo per codicillos, quid Cetra legi. ¶ Codicilli item apud Iurisconsultos accipiuntur pro scriptura, quæ testatur absque omni solemnitate voluntatem suam testatus est, de eo quod post mortem suam fieri vult.

Cōdĭcillāris, re, adject. vum. [πινακιδικός. Polonicè, Książęcy. Vng. Könyvetskéhez tartozó vala. Ang. *Belonging to letters, patents.*] Ut Potestas codicillaris. Tarquinio, ut potestas conficiendi codicillos, qua beneficia principis & diplomate regio obtinerat, vel quam in data sententia publicum. Iudicium. Cic. de dignit. lib. 12.

Cōdĭcāriæ naves, Erasmo nayes graviores & firmiores, è codicibus hoc est, crassioribus trunci confectæ. [Polon. Kupiecki, Vng. Kereskedö hayo, vagy vitorlás hayo. Ang. *Marchant ships, trading boats.*] Varro: Antiqui partes tabulas conjunctas Codices dicebant: à quo naves codicariæ in Tyberi appellantur. Salustius: Et quamquam aliæ naves codicariæ mercibus pectyæ non fabricatæ aderant.

Codrumĭnum, Plin. lib. 21. cap. 11. Herba est bis quotannis florens, Vere & Autumno, micates atque hyemes fugiens. Rursus bulbi genus esse existimat, cujus flos Codrion appellatur. Videtur idem lib. 2. cap. 103.

Cōdrŭs, Flos est bulbi tantò Veris, atque iterum bis annis exeuntis crumpens, figura simul & odorum fugiens. Vide Rudbeck. lib. 2. cap. 103.

Cœlĭātis mŏrbus, [κοιλιακὸς ἔκλυσις. Cier. Es tranchée sonst der Stuigang verstehen etwer verspürt sich, das sich sein Luss begeb: Oder nach wandet Stuigang zu stringiren. Qui est humor stomachi orificium infestat, quod a Græcis dicitur στόμαχος. ¶ Hunc morbum Celsus lib. 4. cap. 12. describit his verbis: ipsius verò ventriculi portæ contrariæ, quæ & longissimè cordis vitio, ὀρεξις à Græcis nominatur. Sub hoc si teredit, coloré; cius est. Alvus nihil reddit, ac nec primum quidē cruorem mittit: extremæ partes frigescunt, difficulter spiritus ducitur. Qui hoc morbo laborant, etiam Cœliaci, κοιλιακοὶ appellantur. Plin. lib. 23. cap. 1. Decoctum eorum veteres dysentericos & cœliacos juvat. ¶ Medicinæ etiam, quibus hujusmodi morbi curantur, Cœliacæ dicuntur. Varro: Quos flos bubus mucis Græce & eorum cochleas fieri, atque item pota reflci. Plin. lib. 20. cap. 18: Ego eorum plurimis cum collyriis addimus tuc: magis, quæ vocant exipyeta, quæque perpetuas & cœliacas.

Cœlĭsmŏnia, κοιλισμονία, Vitium pronunciationis, quum vox ex cæcis oris velut è cavo quodam audiatur.

Cœlum, i. Vide CAELVM.

Cœmĕtērium, n. I. [בֵּית הַקְּבוּרָה *domus sepulturæ, quasi dormitorium à κοιμάω, dormio.* Gall. *Cimetiere.* Ital. *Cimiterio.* Germ. Ein Kirchhof / ein Gottsacker / in welchem der abgestorbenen todt cörper ruhen. Belg. Een teedhof. Hisp. *Cementerio de muertos.* Pol. *Smentarz, Śliźce kierbow.* Vng. *Temetö.* Ang. *A churche yarde.*] Idem est quod dormitorium. Vade loca sepulturæ destinata vocant Cœmeteria: quia ibi mortui dormire creduntur, quasi mortuorum dormitorium. A' quo hæc dicitur Sepulchrum.

Cœmo, mis, ĕre, Idem est emptionem facio. [ἀγοράζω. Gall. *Acheter, acquerir.* Ital. *Comperare.* Germ. Zusammen kauffen. Hisp. *Comprar junto.* Pol. Kupuie, Vng. Vészek, megvészek. Ang. *To buie together.*] Terent. Cœmisse, hinc quæ illuc venetes, mutire. Cic. ¶ Ven. Deinde ejus hortum eum cœmisse.

Cœmptĭo, [συνώνιον. Pol. *Skupienie.* Vngar. *Megvétel, vétel.*] verbale, quo luxe contulti fere utuntur pro imaginario venditionis genere, quo uxor venire bat in jus maritum, quasi mariti. Cicer. 2. de Orat. Nam neque illud est mirandum, cui, quibus verbis cœmptio fiat, nec fiat inalienis quæ cœmptionem recepit, causam posse defendere.

Cœnā, cœnæ, f. p. Apud antiquos dicebatur (auctore Festo) quæ nunc est, prandium. Vesper autem dicebatur, qui nunc cœna dicimus à vespere, quod est commune: siquis unum tempus communi cœnare consueverat. [אֲרוּחַת הָעֶרֶב *prandium habere vesperi.* Cicer. Gall. *Vesper.* Ital. *Cena.* Germ. Ein Abendmal / oder Nachtessen. Belg. Een Auontmael. Hisp. *La cena.* Pol. Abo pora. Vng. Vacsora. Ang. *The supper.*] Plin. in Epist. Apponuntur cœnæ minutæ multæ, quidem fugaces argento gratiæ & antiquo. Cicer. Tusc. Quæst. Vt qui Tyrannus cœnam vellet Dionysius, negavit se jucundiorem illo mimo, quòd eum cœnæ spectaret, delectari. Quæ si cœna recta, vide in dictione Recta. ¶ Heroicum cœnæ pro dulcibus & gratis dicunt, quod in auditoriis dicitur circum fine. Horat. 2. Serm. Satyr. 6. Pure Genium curare, simpuvia fieri curtur & opima. &, Horat. 1. Carm. Ode 14. ¶ A' cœna sit nomen cœnium, de quo in dictione Domus. ¶ Cœna Dialis, 1. lautior, optima, ad jocalia, quales

qualis Pontificum Cœna apud Horatium: Opponitur frugali & sine arte cenulæ Scenæ Epist. 114. Hæc qualiscunque Cœna Dæli jucundior erit: Cœnæ fundus & fundamentum, Gell. lib. 17. cap. 8. Ejus cœnæ fundus & fundamentum omne erat in oliva una lentis Ægyptiæ.

Cœnālis, dum nativum, f. p. [δειπνητικὸς. Gall. Pour le souper. Ital. Cosa per cena. Germ. Zur Nachteſſe. Hiſp. Cosa perteneciente. Pol. Wieczerzalny. Vng. Vacsorabeli. Ang. Belonging to supper.] Cic. 5. Tuſc. Quid vos hebetes, cœnabi, cœnula, nō intelligitis me pecunia nunc egere? Mart. lib. 10. cui ponitur cœnula mensa.

Cœnans, antis, & cœnatus sum, Cœnam sumo. [δειπνέω. Gall. Soupper. Ital. Cenare. Ger. Zu nacht eſſen. Belg. Nachtmaal eten. Hiſp. Cenar. Pol. Wieczerzac. Vng. Vacsorazom. Ang. To sup, or eat supper.] Plaut. in Most. Hic apud nos hodie cœnas. Cicer. ad Quint. Fr. Ea die cœnavi apud Gallipecō. Idem 4. Tuſc. Socrates ferūt, qui atq; ad vesperū cōtentus cœnabat, quia si quando esset ex eo, quare id faceret, respondere: Se quō melius cœnaret, ut sitiens accubaret ad cœnam. Cœnare me docuerūt, ut famem. Proverbialiter ejus dictum ab Aristophane in Ranis. Temperanter usus habitur Crinado dicente, præter, aut extra tellurem cœnare aliquem imperitum negotii de quo disceptat.

Cœnātus, Qui cœnavit. [δεδειπνηκώς. Gall. Qui a soupé. Ital. Cenato. Ger. Der zu nacht geſſen hat. Hiſp. El que cenado. Pol. Tenkrotc ten ktory wieczerzał. Vng. Vacsorazot. Ang. That hath supped.] Ut, Tranſit. Potus, lotus, qui prandit, potavit, lavit. Cicer. pro Deiot. Quid enim tam cautè excogitari potest, cur te alium voluerit, cœnatum noluerit occidere?

Cœnātus, ūs. Liv. 2. ab Vrb. Nam quum pridie, quàm legati ad Tarquinios proficiscerentur, & cœnatum forte apud Vitellios esset, &c.

Cœnātūrio, n. q. Cupio, vel appeto cœnare: [δειπνητιῶ. Gall. Avoir faim de ſouper, ou avoir le ſouper. Ital. Deſiderare di cenare. Ger. Eſſen haben zu nacht eſſen. Hiſpan. Auer gana de cenar. Pol. Pragnąć wieczerzy. Vng. Vacsorazom. Ang. To desire to sup.] quam fugat Cato non debere fœminam delicatam ut Mulier parturit: id est, niti ut pariat. Martial. In omnibus Vacerra quod convivibus consumit horas, & tota die tedet, cœnavit, non cœnaturit est, laborat ut cœnet.

Cœnātio, frequentativum, Frequenter cœno. [δειπνάζω, ἐσθίω ἐν μέσῳ ἡμέρας. Gall. Soupper ou manger ſouvent. Germ. Offt zu nacht eſſen. Hiſpan. Cenar ò comer muchas vezes. Pol. Często wieczerzać. Vngar. Gyakran vacsorálom. Ang. To sup often.] Cicer. lib. 9. Epistul. Itaque non desino apud illos, qui nunc domi manent, cœnitare. Idem Trebatio: Ego si foris cœnitarem, Cn. Octavio familiarissimo non defuissem.

Cœnācŭlum, n. Ita cœnando nomen assumpsit, Locus ad cœnandum idoneus. [τὸ δωμάτιον ἐφ' ὑπερῴου οἰκήματος, ἐν ᾧ δεῖπνον, ἑστίασις, συμπόσιον. Gall. Le haut ou en haut, chambre haute. Ital. Luogo da cenare, cenacolo. Germ. Ein ort im obriſt en haus wo man zu nacht eſſet. Hiſpan. Cenadia para cenar. Pol. Wieczerdło wieczerzanie, ſtoło. Vng. Vacsorálo hely, terem. Ang. A place for supping in: unde Juvenalis: & algentem rapiat cœnatio solem. Suetonius Neron. Præcipua cœnationum rotunda, quæ perpetuò circumageretur cœlestibus corporibus mundi circumagerentur.

Cœnātiuncŭla, f. p. diminutivum. [οἰκίσκος δειπνητικός. Pol. Wieczerzyczka. Vng. Vacsorácska helyiség.] Plin. in Epist. Fons oritur in monte, per tabernæ cœnatiunculam manat, saltatibi paulum recentis, in Larium lacum decidit.

Cœnācŭlārius, Qui cœnaculum conducit, vel qui cœnaculam exercet. L. 11. de Pignoratitia actione.

Cœnācŭlāris, e. f. p. Quod fit ex cœnaculorum abjectione. [τὸ ἐκ τῶν ὑπερῴων ἀπόβλητον. Pol. Z tych wieczerzadeł ſmiecie. Vng. Vacsorálo ételek.] Vnde cœnaculariam facere, sive exercere dicebantur, qui domus totas conductas pertingula cœnacula singulis locabant, ut inde quæstum facerent, pluris ita fœnerantes locando. Vlp. l. Si verò §. sed & si quis. ff. de his qui dejecerunt vel effuderunt. Si quis cœnaculari, aut exercenti, inquilinum sibi retinenti, seſſionem locaverit plurimus, omnes tenebuntur, &c. ¶ Sic cœnaculatius homo, ἐνοικιαστὴς ὑπερῴου, qui cœnaculum conduxit. Idem l. Si duorum. f. planè. ff. de pignorat. action. Videtur autem tacitè, & cum domino ædium hoc convenisse, ut non pacto cœnaculari præstaret dominus, sed tuæ propriæ.

Cœnātĭcus, a, um, Quod ad cœnam pertinet. [ὀψοφαγικὸς. Gall. Qui a rapport à manger au ſouper. Italice, Cio che appartiene a cena. Germ. Das zu dem Nachteſſen oder Abendmal gehört. Hiſpan. Cosa de cena ò para cenar. Polon. Do wieczerzy przynależący. Vng. Vacsorabeli. Ang. Belonging to supping.] Jur. Apparatus cœnaticus. Sermo cœnaticus. Varr. Cœna cœnatica, & ipse cœnaticus dicit, ipse cœnandi. Plaut. Capt. Nunc ibo ad portum. Hinc ibi illum cœnaticum cœnatica.

Cœnāsŏphus, penult. cor. com. p. Qui ambit alienas cœnas, & parasiti ſæpe personam induit. [ὁ φιλοδείπνου καὶ παράσιτος. Pol. Wieczerzoſz. Vngar. Más, fráter ugyelcsak, vacsora vadász. Angl. Which will go to other men's supper.]

Cœnātorĭus, a, um, Quod ad usum cœnæ pertinet. [τὸ δειπνητικόν. Pol. Wieczerny. Vngar. Vacsorára való. Ang. Belonging to supping.]

Cœnātōrĭa, orum, plurali numero, n. [pro veste cœnatoria, cū qua discumbere in convivio solebant, quæ & alio nomine Triclinaris toga dicebatur. [τὸ δειπνητικὸν ἱμάτιον. Vng. Vacsorálo ruha. Polon. Szata ku wieczerzy mianowana.] Martial. lib. 10. Pugnorum cœnæ, chiræ, noctes, Cœnatoria mittat adversario.

Cœnōbĭum, n. f. [κοινόβιον. Gall. Monaſtere, lieu où on vit en commun. Italice, Comunio de beni, doue ſi vive in comune. Germ. Ein gemeinlich ort / da man einem Cloſter da man gemeinſchafft hat beyeinander iſt an einer tafel. Hiſpanice. El monaſterio. Polonice, Klaſztor, miejſce gdzie ſię bracia żyią. Vngar. Klaſtrom, monaſterium. Ang. An abby, a monaſtery.] Locus ubi communis vita ducitur, quasi cœnam communem, βίος κοινὸς. ¶ Hinc Cœnobiotæ, pro quibus qui in commune vivunt.

Cœnum, n. f. Lutum. [βόρβορος, βόθυνος. Gall. Boue, fange, lieu. Italice, fango. Germanice, Kot oder Dreck. Belg. Slyck. Hiſpan. Fango. Polon. Błoto. Vng. Sár ſzemét. Angl. Clay, dirt, mire.] Plin. lib. 14. cap. 22. Ad hæc pertinent peregrinæ exercitationes, & voluptario in cœno. Cic. 4. Tuſcul. Sic se dicere omnes suas tabas intrare, ut malè olere omnia communia. ¶ Per metaphoram ponitur pro abjecto & nullius dignitatis homine. Cic. pro Sestio: Habeo quem opponam labi illi atq; cœno. ¶ Cœno quam aquam turbans, nunquam invenies potum. βορβόρῳ βάλλει τὸν ποταμὸν, οὐκ ἂν πίοις ποτόν. Dicit solerum ubi quis ea quæ sunt per se pulcherrima contaminat, admiſtis iis quæ sunt turpiſſima.

Cœnōsus, a, um, Plenus cœno, Cœno abundans. [βορβορώδης. Gallice, Bourbeux, fangeux, boueux. Italice, Pieno di fango, fangoſo, pieno. Germanice, Kotechtig. Dreckicht. Hiſpanice, Lleno de cieno. Polon. Błotny. Vngar. Sáros. Ang. Full of clay, dirty.] Colum. lib. 9. cap. 3. Nec illa arce magis gaudet, quam tristis & cœnosa lacuvolucres.

Cŏĕo, ĕre, coivi, itum, n. c. ex Con. & Eo. sed n. abjicitur. Convenio, conjungor, congrego, coitionem facio, in eo, congredior. [συνέρχομαι, συνάγομαι, συνέδριον ποιῶ. Gall. Aſſembler, ſe joindre, ſe rencontrer, aſſemblée. Italice, Congiungere, aſſembrare, ſi aſſembler. Germ. Zuſammen gehen, verſamlen, verſamlung. Belg. Zeſamen gaen, byeenkomen, vergaderinge. Hiſp. Ayuntarſe. Polen. Schodzić ſię, ſchadzać ſię. Vng. Gyülekezem, gyülekezek. Ang. To come, assemble, and go together.] Terent. in Eunuch. Heri ad quæ adolescentuli coiisse in Piræo. Virgil. lib. 10. -coeant in fœdera dextræ. Quà dam. Lactantius de Ira: Deniq; ex tumorum & coitio & conglobatio efficeret omnia. ¶ Cicero cum accusativo ultimo est, pro hoc, v. Philip. 8. in Cn. Pompeium: C. Cæsar fortasse coierit, sed numquam dicemus: ἀλλὰ μὴν οὐδὲ συνῆλθε πώποτε. Gellius protulit pallium, Coibatur facetas ridere parabulas. Nam propriè Coitio societas dicitur. Sic ab Virgilio Societas coita pro cōjuncta & collecta accipitur. Lactant. lib. 1. Quid ego de Cyclopibus loquar, qui solos in propatulo coire cū conjugibus nos suis. ¶ Terent. in Phorm. -vide quid agas: prima coitio est acerrima, si eam intermiseris, pusillam jam, ut luctet, judes here. Vbi ana translatio à prælio manu & Congressi milites, & coire cicuntur. ¶ Coire in aliquem habitem, quasi in columnio sē iterum struunt, ut quod ex condemnatione cecidissent, iterum eas communiant. Plin. Epist. lib. 5. Quæ sus est venire advocationes, venire prævaricationes, iniri res contra. Ex Horatiano.

Cŏfŏdĭo, ĕre, pro concubitu: [משכב. Gall. Aſſembler ensemble. Ital. Aſſembramento, unione. Germ. Beyſchlaffung eines Weibs. Hiſpan. Ayuntamiento, copula. Pol. Leżenie ſpołu z ſobą. Vng. Nyöſzés. Ang. Going together, lying with a woman.] Gell. lib. 9. cap. 2. Hippocrates autem divina vi scientia de coitu venereo ita existimabat, partem esse quandam morbi recentem, quem nostri coniciales dixere.

Cŏfŏdĭo,

Cŏĕxĭfĭo, adverb. Apiscre cohærentia. [Pol. Zgodnie. Vng. Egyenlöképpen, Egyképpen, Egyenlöképpen. Boem.] Apulcius in Apologia. Præsertim cum omnia artus, & cubilia, eadem Græce & Latinè admixtè consobrere.

Cŏĕtio, Conspiratio, congregatio ob malam rem. [מזמה. Pol. Zmowa, spiknienie. Vng. Tanácskozás, gyülekezés.] Cicero pro Milone. Deliberabis an coitio habenda fuerit?

Coitio pro coitu. [Germ. Vngar. Nöszés.] Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 16. Omnia enim genere animantium, quæ ex coitione nascuntur, inveniet omnium aliquorum esse principium instar elementi.

Cœpi, verbum defectivum à Cœpio, pro inchoio, quod apud antiquos in usu erat. [מחל hithpahel. Pol. Zaczynam, zaczęcie. Gall. Commencer. Ital. Cominciare. Ger. Anfahen, anbeginnen. Belg. Ick beginne, oft ick het geen. Hisp. Comẽçar. Pol. Począć. Vng. Elkezdeni. Ang. To begynne.] Cato. Cœpiam fœdissima verba fugere. Nascetantum præterito eius tempore a suo tempore, quàm pro præsenti utimur cum suis derivatis. Cœperam. Cœpisseem, Cœpero. Cœpisse, Cœptum ire. Terentius in Adelph. Prius obrectatum, quàm ille quicquam cœpere. Sallust. in Catil. Sed ea tempestate cœpere se quisque magis extollere. Virg. 3 Georg. Sin in procelli cœpit candescere nimbis.

Cœptum, i, substantivum, propositum. [מחשבה machshabah. Græcè ἐπιχείρημα, σκέψις. Pol. Zamysł. Gallicè, Commencement, entreprise. Italicè, Cominciamento, entrepresa. Germanicè, Ein anbeginnen, anfang. Hispanicè, Comienço. Polonicè, Początek. Vngar. Elkezdés dolog. Angl. Enterprise, beginning.] Ovid. 1. Metamorph. Adsit cœptis (nam vasta moles) adspirate meis.

Cœptio, huius cœptus, Idem. [מחשבה machshabah. Græcè. Pol. Zamysł. Vngar. Elkezdés, kezdet.] Gell. lib. 2. cap. 16. Nos verò ut cœptum ita scripsimus.

Cœpto, as, are, Incipio. [מאן baal. חחל hithpahel. Græcè, ἐπιχειρέω. Gallicè, Commencer. Italicè, Cominciare. Germanicè, Anfahen, anbeginnen. Hispanicè, Començer. Polonicè, Począć. Vngaricè, Valamihez kezdek, fogok. Angl. To interprise.] Plaut. in Mercat. Cur illuc cœptas confilium? Tetendan hvc. Quid cœptas Thrasò?

Cŏĕquito, as, are. [Germ. Gall. Chemanher assembler. Ital. Cavalcar insieme, a paro. Ger. Mineten. Hispan. Cavalgar juntamente. Pol. Iadę iedẽ za drugim. Vngar. Egymás hongyok. Ang. To ride together.] Livius in lib. Bell. Maced. Cœquitaverant autem sex millia equitum.

Cŏĕrcĕo, es, ex Con, & Arceo, aft. Cohæreo, abhibeor, & a. intr. mutatur, Restringo, contineo, refreno, inhibeo. [עצר hithpahel. מנע mangnah. כלא kalah. Græcè, συνέχω, κωλύω. Gall. Retenir, empescher, refrener. Ital. Ritenere, contenere. Ger. Zuruck hinderhalten, wehren. Belg. Wederhouden, tegenhouden. Hisp. Refrenar, reprimir. Pol. Powstrzymywać, hamować. Vngar. Megh tartóztatom, meg nyughtatom. Ang. To restrayne, to hold in, to withdraw.] Cic. in Lel. Quem serpentem multiplicatio pleni, & ex antico ferro amputans, coërcet ars agricolarũ. Lactantius lib. 2. Illa datus est ad cœrcendum furorem hominis error. ¶ Potest etiam pro circundare, & clausum stringere. Ovid. lib. 1. Metamorph. Vitta coërcebat positos sine lege capillos. Lucan. lib. 4. campos q; coërcet Cinyps rapax, hoc est, cingit, aut circudat. ¶ Sæpe pro compellere. Cic. lib. 3. ad Herennium: Prudẽtes patribus utemur in dubio, si commoda cum incommodis cõferemus: quũ alterum sequi, alterũ vitare cœrcemus. ¶ Ab ista significatione huius verbi distinguunt, ut aliquãdo vim in se cõtineat, atq; castigationẽ, aut certè reprehensionem atq; animadversionẽ, & pro repellere. Eve putant naturaliquando simplex cœrcere vi, pro Cõtinere, complecti, comprehendere: proprie tamen de eo, quæ aut diffluunt, aut præter modum crumpunt.

Cŏĕrcĭtĭo, f. n. verbale a Cœrceo, Cohibitio, castigatio. [תוכחת mokachath. מוסר musar. Græcè. Gall. Reformement, empeschement, arrest, restreinte. Ital. Castigo. German. Hinderhaltung, straff. Hisp. Reformamiento, represion. Pol. Powstrzymienie, karanie. Vngar. Megh tartóztatás, megh nyughtás. Ang. Restraynyng, holding in, bridlyng.] Liv. lib. 4. ab Vrbe. Pronuntiavêrunt ex collegii tententia, C. Valerio cos. fe dandum, aliam ve coërcitionem, adversus intercessionem Collegæ decretus causa erat antibus (in illis enim arbitrio) audito futuros. Fit autem hoc verbale regulariter a supino Cœrcitum. ¶ Vnde etiam participium Cœrcitus. Ovid. in Epistola Hermion. Claudit domus tenera, gravibus; coërcet vinclis. ¶ Legitur & verbale Cœrcio, & fortasse sæpius quàm Cœrcitio: quod dico, patet aut per syncopen factũ esse à verbali Cœrcitio, abiecta mediæ syllabæ tatu; quod verisimilius videtur) ab antiquo verbo Arcio: quod etiam apud Festum legitur, quod ratione analogiæ facere debet supinum Artum, sicut Farcio, Fartum, & Sarcio Sartum. ¶ In de Compositum Coërcio mutatione primæ vocalis in reliquis dictis, sicut à Farcio, Refercio, & supinum Coërtum, sicut à Refercio, Refertus. Itaq; instituimus regulare verbale Coërtio: quanquã Arcio, & Coercio nunc nostris in usu. Potestimus

dicere; ut avis modo terebere Cœrtitio, sive Cœrtio.

Cœrto, as, are, cit. nũ. cum aliis obstrepere. [Polon. Potykam się. Vngar. Egymást hongyok. Ang. To wander with others.] Paul. 3. D. de offi. præfect. vigil. Secundum est, ut quæ præfectum vigilũ præterlata noctem vigilare debere, & cœrtare, vel latrocinium cum armis & domibus. Ex lectio Horomani.

Cœrum, asservo, Græci dicunt thalamum, unde pro coctum dicunt artichalamum.

Cœtus, cum u, diphthongo, Conventus, congregatio, a cœundo id est, convenendo. [עדה chabar. עדה hithpahel. Græcè, σύνοδος, ὁ, ἡ, τὸ. Gall. Assemblée de gens. Ital. Compagnia, congregatione. Germ. Ein versamlung, ein menig volck. Hisp. Compañia, congregacion. Pol. Zgromadzenie, towarzystwo. Vng. Gyülekezet, gyülekezés. Ang. A company, multitude or congregation of people.] Cicer. de Senect. O præclarum diem, quum ad illud divinum animorum concilium, cœtumq; proficiscar, quumque ex hac turba & colluvione discedam. Idem 2. de Finib. Quid enim necesse est tanquam theatrum mundum cœtumq; hominum & deorum, hoc velut pulcherrimum concilium civitatemq; nescire, lib. 3. Declamation. Cœtum fecerat nescio quot mœrentium cognatorum ex cœptis quibusdam.

Cœxercitatus, [συγγεγυμνασμένος. Pol. Cwiczony. Vng. Együt gyakolt, tanult. Ang. Exercised or trained both together.] Quintil. lib. 2. cap. 17. Artem constare ex præceptionibus consentaneis & cœxercitatis ad finem utilem vitæ.

Coggegrus, A boni est acrachnion non abscindere, fructũm hominũ, quos in Paganum vocant, amittens: quod nulli alii arboris evenit. Vide Plin. lib. 15. cap. 22.

Cogito, as, frequentativum à Cogo, propriè ea quæ mens plurium unum cogit, aut de quæ tibi videtur mentem, vel ut hæsima chærere possit. Medinor, contemplor, cæptæ completionem cæpto agito. [חשב chashab. חגה hagah. שיח siach. Græcè, διανοέομαι. Gall. Penser. Ital. Pensare. Ger. & Belg. Gedencken. Hisp. Pensar. Pol. Myślę, rozmyślam. Vng. Gondolkodom, gondolok. Ang. To thinke, to muse, to cast in mynde.] Nam Cogo & Cogito, ita ut habentur Ago & Agito, Facio & Factito. Verumtamen Cogendi animus hoc verbum sibi vendicavit, utrũ quod alii, sic qui in animo colligunt, cogitari proprie jam creatur. Cogitare itaque est tenuis intentiores ad origines suas revolare, Eve mentẽ agitare, & velut in memoria ille conditi explicare. Cic. lib. 3. Tusc. Vivere dulcis vita, est cogitare. Idem lib. de Leg. Nam illo loco libentissimè solemus cogitare quod ipsi meditati sumus, sive auribus, aut lego. & Cogito ita à composito Excogito, quod proprie est perfectè cogito, συλλογίζομαι, συνείρω, ut pro inventio lamatur quod didicisse fit, quod quotidie quis prosectè cogitat, aliquid ex eo quod cogitavit, elicit & invenit. Cic. 3. Tusc. Quid? tu vis, quæ tandem est ista quæ excogitatio dicitur. Præcogito, prius cogito, & cogitando prævideo. συμβουλεύω. Quintil. lib. 12. Licet tamen præcogitare plura, & animum ad casus omnes componere. Recogito, rursus atque iterum cogito.

Cogitatio, f. n. Quæ est velut Cogitatrix: id est, longa consilii explicandi cogitatio, mentis agitatio, animi motus, cogitatio. [חשבה machshabah. Græcè, διάνοια. Gall. Pensement, pensée. Ital. Pensiero, pensamento. Germ. Gedancken, bedencken. Hisp. Pensamiento. Pol. Myślenie, rozmyślanie. Vngar. Gondolkodás, gondolat. Ang. Thinkyng, musyng.] Plin. lib. 21. cap. 3. Magna cogitatio dicere. Cic. ad Attic. Meas cogitationes omnes explicavi tibi superioribus literis.

Cogitanter, Cogitatè & Cogitatim festo, adverbia pro Consulto, data opera. [על עסק al asak. Gall. Assurément, expres, à escient. Ital. Pensatamente. Ger. Mit bedachtung, bedencken. Hisp. Advertidamente, sabiendo. Pol. Czynię z myślą. Vng. Gondolkodásból, szándékkal. Ang. Aduysedly, of studyed purpose.] Cicero pro Archia: Quæ verò accuratè cogitateque scripserit, ex his videri potest, quòd ad extremum scripturæ laudem pervenerit. Idem 1. Offic. Sed in omni actione videndum est, ut decorum illud retineatur, quod poëtæ sic observant, quæ personæ quæque ætati, quod cuique tempus aptum sit, cogitanter. Cogitatio fit in curia.

Cognabilis, le. [מחשבה machshabah. nocens. Gall. Qui se peut penser. Italicè, Cosa da pensare. Germanicè, Gedancklich. Hispanicè, Cosa digna de pensar. Polon. Rozmyślny, myślany. Vngar. Megh gondolandó. Angl. Worthy to be thought upon.] Hieronym. epist. 59. Cogitabile est quod est generale.

Cōgĭtātum, i, substantivum. [מחשבה machshabah. Græcè, διάνοια. Gallicè, Pensement. Italicè, Pensiero. Germanicè, Gedancken. Hispanicè, Pensamiento. Polonicè, Myśl, rozmyślanie. Vngaricè, Gondolat, gondolkodás. Anglicè, A thing thought upon.] Cic. 1. de leg. Agr. Virum cogitata ejus præstantia, an operta fallo fuisse videatur.

Cognāti, m. f. Sanguine conjuncti, qui cognatione consentiunt, & de quali una communitève nati, vel ab eodem quid progenitore. [אחים achim. מדעים medaim. Græcè, ὁμόγονοι. Gall. Proches parens, parens. Ital. Parenti. Ger. Verwandte, nahgefreundte.

actrandere. Belg. Magri. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Kindsmen, Kindred.] Plaut. Pers. Vos quere illi filia amans. Bellic. cognatum vestro laudate sanctissimo. Cato. Praeterea Pontificii nubi vigrati & affines cognoscantur. ¶ Vinius per varia patronum pro aliquo facit, & cuncta genera citat: Bodie (inquit) tanto est pejus, ante oculos hominis positum appetatur. Nec ego figuram istam in his scriptoribus, vel ad cognationem declarandam accedit, hoc proximam & hæc cognatum, quod mox dicitur. ¶ Cognatorum rursum significatio latius est patens, quam Agnatorum. In cognatis enim agnatos continetur, non autem contra cognatus agnatus. ¶ Confabulari cognatos quidem decuit, quum agnatos non decet. Illi enim sola ex patre nascendi habent cognitionem, hi alterius etiam. Cognati etiam quum eodem gentis nomine sint, [illegible]

Cognātio, ōnis, f. t. Agnatio, [illegible] conjunctio. [משפחה mishpachah, kindred. Gall. Parenté, alliance. Ital. Parentado. Germ. Verwandtschafft. Belg. Maagschap. Hisp. Parentesco. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Kindred.] Cic. p. Vett. Nulla est. Quæ tam certo cognatio est, hominum, Vett. Utrumque ex maxime cognatione, alimento, necessitudine aliqua arrogabat, ita maximè rarissima cum parsimonia. ¶ Transferunt etiam ad res inanimatas. Cicero pro Archia: Etenim omnes artes quæ ad humanitatem pertinent, habent quoddam commune vinculum, & cognatione quadam inter se continentur.

Cognītor. Vide COGNITOR.

Cognōmen, ĭnis, n. t. Cognomentum quod est [illegible] quod civi, vel ab alio quodam evento tribuitur. [כנוי kinnuy, Gall. Surnom, sobriquet. Ital. Cognome. German. Zunam, zuname. Belg. Toenaemen. Hisp. Sobrenombre. Polon. Przydomek, przezwisko. Vng. Vezetek, nev. Ang. Surname.] Cic. 1. de Invent. Nec, cum Torquatum, qui hoc primus cognomen invenit, aut Arquem illum, hostili cruore delibutum, &c. Vett. Quid de Apollonio Diodori filio, Pergamenorum Gentis cognomine? est, pecorum patrem? Liv. 1. 10. Vim Manlio salvos postea omnibus cognomen, qui Alpes regnarant. Expedit primo loco cognomina, & appellationes [illegible]. Convertuntur eos qui multa simul profitentur, quo quæstum faciant, abeuntem, aut qui diversarum rerum patronum.

Cognōmĕn, ĭnis, n. t. Cognomentum quod est [illegible] quod civi, vel ab alio quodam evento tribuitur. [כנוי kinnuy, Gall. Surnom, sobriquet. Ital. Cognome. German. Zunam, zuname. Belg. Toenaemen. Hisp. Sobrenombre. Polon. Przydomek, przezwisko. Vng. Vezetek, nev. Ang. Surname.] Cic. 1. de Invent. Nec, cum Torquatum, qui hoc primus cognomen invenit, aut Arquem illum, hostili cruore delibutum, &c. Vett. Quid de Apollonio Diodori filio, Pergamenorum Gentis cognomine? est, pecorum patrem? Liv. 1. 10. Vim Manlio salvos postea omnibus cognomen, qui Alpes regnarant. Expedit primo loco cognomina, & appellationes [illegible]. Convertuntur eos qui multa simul profitentur, quo quæstum faciant, abeuntem, aut qui diversarum rerum patronum.

Cognōmĕn, necessitas primum excogitavit, quum prænomen & nomen quandoque non satis esse videretur ad hominem designandum: postea & commoditas cujusdam viri & propagata. Qui vero agnomen alicui a cognomine esse tradiderunt, is mihi satis quid sentiunt non probant: ex eodem vero numero Grammatici veteres existunt, qui cognomen ita appellant ea quæ tertio loco ponuntur, quæ vero præterea accipiuntur, ea omnia agnomina nuncupant: ut Africanum & Asiaticum: ita modi vero optimo facilè loco positum, aut ortus. Certum est verbis retulisse: apud quæ animadvertere possumus, ea omnia cognomina dici, quæ etiam quarto loco ponuntur. Sic enim ait pro Murena: Quam laudem ille Africa oppressa, cognomine ipso testatur, eandem hic Lucii ex Asia nomine assumpsit: & in nominibus ea cognomina dubia sunt, quod nunc habet unus hæreditarium. Idem Divitem cognomen vocat Lib. 2. de Orat. M. Crassi, quod tamen quarto loco erat. Et de Caroli Sigonii de nominibus Romanorum.

Cognōmĭnātus, a, um, p. [כנוי kinnuy.] Polon. Przydomek. Vng. Vezetek nev. Ang. Surnamed.] Cic. pro Mil. Cassius cognominetur Schola. Idem 2. de Finib. Si aut de inculta factus, ut Hirtus cognominatus, qui mereatur perhiberi, &c.

Cognōmĭnis, is, m. & f. Qui eodem nomine sunt. [שם משפחה shem mishpachah, kindred name. Gall. Qui ont un nom de famille. Ital. Che hanno un medesimo nome. Germ. Die ein Zunamen oder Stammen haben. Hispan. Los que son de un mismo nombre. Polon. Dwojakie, podobnie nazwiska. Vng. Egy vezetek nevek. Ang. That hath one name or the same surname.] Sic à Plauto dicuntur ea Bacchides nominatæ vocantur cognomines. Ovid. in Ibin: Quæque hic & hæc cognominis, & in genere hujus cognominis. Nam apud Plautum legitur: Ita mea cognominis fuit. Idem Aurelius. Qui dicuntur germanæ duæ sorores cognominis. Plin. lib. 8. cap. 21. Quo loco Ilienses adiit Nepos Cornelius, à quibus in Italia orti cognomines eorum Venetos ex eo postulat.

Cōgnōmĭnor, āris, ātus, p. Cognomen supersto. [כנוי kinnuy, kinnah. Gall. Surnommer, donner un surnom. Ital. Mettere il cognome. Germanice. Zunamen oder Belo. Zunamen. Hispan. Dar sobrenombre. Polon. Przydomek dawie. Vngar. Vezetek nevet adok. Ang. To give a surname, to surname.] Fit autem ex con & Nomino, mutata. Plin. lib. 21. cap. 3. Suario cognominabatur, propter Emilianum genus Suarii cujusdam negotiatoris. Idem lib. 33. cap. 10. Pecuniosi cognominati, cum modò nomen fuit eum cui primus acceperit hoc cognomen decoxisse creditoribus suis.

Cognōsco, is, ĕre, ōvi, ĭtum, a. t. Noto, agnosco. [ידע yadhah, הכיר hakhir, Gall. Cognoistre, connoistre, avoir cognoissance, savoir. Ital. Conoscere, intendere. German. Erkennen, wissen, vnd gewisse wissen. Hispan. Conocer, saber. Polon. Znam, wiem, poznaie. Vngar. Megismerek. Ang. To know, to have knowledge, or understanding.] Ut autem Cognoscere, notescere ens qui prius incognitus erat quam Agnoscere, [illegible] dicatur propriè de ignotis. Virgil. 3. Aeglog. Incipe parve puer risu cognoscere matrem. Var. Verear, nemo quoque dum revertar, præter eam agnoscat quidem. Confundi interdum hæc tria omnino Dunaturi. agnoscere est id [illegible], attentèque considerare. Terentius in Hecyra: Postquam ipse se, & illam & hanc quæ dotata erat, cognovit satis. ¶ Cognoscere est locus, notitiis, & id genus, idem est, quod certiorem facere. Cicero ad Atticum libro 2. De me Imperatore scribatur ex Pisonianis literis cognoscite. Idem libro 1. Epistolarum familiar. Quæ literæ agantur, quæ acta sint, ex literis meis rerum & actorum cognoscere arbitrari. ¶ Interdum idem quod intelligere. Cicero in Rotten. Unde autem facilius quam ex annalium monumentis, aut bellicæ res, aut totius Reipub. disciplina cognoscitur? Terentius Eunucho & gratum & cui bene velim cognoscas. ¶ Interdum cum cubere verecundiæ causa: ut in Evangelio Eunuchum cognovit eam. ¶ Aliquando ad forum pertinet, & ejus est judicio, inquito, judicium exercere. Cognoscere de hæreditate, est judicium de hæreditate exercere. Accurs. explanare. ¶ Cognoscere de actis alicujus: id est, de actis ejus inquirere, Suetonius & cæsa. ¶ Cognoscere causas id est, in causis judicis officio fungi. Ingredere sanè. Cicero libro 2. Offic. Adhibendi in consilium quidecim sapientes eum quibus eas causas cognovit. Hujus verbi composita sunt, Percognosco, [illegible], ut dicam. Plaut. Cicer. Quid? Tu tam percognito nostro ingenio rurlus in Italiam te recipere audes? Præcognosco, [illegible]. Plaut. in Trucul. Utrosque percognovi probè. Recognosco, de eo alibi.

Cognītio, ōnis, f. Agnitio, notitia, intelligentia. [דעת deah, yadhah. Gallicè. Cognoissance. Italice. Cognoscenza, conoscenza. Germ. Erkentnus. Belg. Bewijs. Hispan. Conocimiento. Polon. Znaienie, poznanie. Vng. Ismeretség. Ang. Knowledge.] Cicer. 1. Acad. Cui cibi autem vel procul esse à natura cognitione careret, lib. 2. de Natura deorum: Quæ primum eos homo excitatos, erectos & erectos cœlitus, ut deorum cognitionem tot rerum intuentes capere possent. ¶ Aliquando pro [illegible] pro judicio sive judicatione. Cic. pro Cluent. Quum dies cognitionis adesset, judicii. Idem pro Flac. Virum hic tandem dilectationem & cognitionem veritatis, an innocentiæ libem aliquam fore putatis?

Cognītor, ōris, m. t. Qui cognoscit. [ידע yadhah, הכיר hakhir, Gall. Cognoissant, connoissant. Ital. Conoscitore. German. Ein mensch der etwas wissen vnd kundig ist. Hispan. Conocedor. Pol. Wiedzący. Vng. Megismerő. Ang. To which knowledge.] Cic. de Arusp. cum respon. Quum in hac cognitione harum omnium rerum illa flamma conjecta erat. Idem 6. in Verrem: Homines navos plerasque ad ea adeundum loca, quæ nunquam antea viderunt: nec neque noverunt, quò venerint, neque unquam ante cognitoribus esse possint. ¶ Et & cognitor terræ est rerum, quæ olim appellabantur quibus de [illegible] dicuntur. [Ang. [illegible]] Cic. 1. in Verrem: Me defensorem cohortium suarum, me ultorem injuriarum, me cognitorem juris sui fore ætatem cautè satis esse voluerunt. Idem pro Sexto Rosc. Quid interest inter eum qui per se litiget, & qui cognitorem det? Quæris propriè Cognitor videatur, qui præsentis confessi defendat pecuniam: adversus [illegible] Alconius & Budæus in postremis suis annotationibus.

Cognītus, a, um, a. [ידוע yadhua, Gall. Connu. Ital. Conosciuto. German. Erkant. Hispan. Conocido. Pol. Znany. Vng. Megismertetett, ismertetett. Ang. known.] Cic. 1. Offic. Incognita pro cognitis nec laborum vindem. ¶ Cognitissimi, magis notus. Ovidius 4. Trist. Sol magis hæc quàm sint cognitissima, gestant. ¶ Cognitissimus, superlativus. Catullus: Tibi hæc fuit & est cognitissima ad Postumum.

Cognōtātus, Sueton. in Vitellio: Cunctis [illegible] filiis sectionibus & cognitionibus ubertus compendium nactus. Tacitus Ingitur, quod & libri veteres confirmant. Cognitatus enim dicit pronunciones, cui hominem in foro esse cognitor & pronunciator. Cognitiones non dixit, sed cognituras, ne de judicio loqui videretur.

Cōgnōvi, isti, orum. Qui cognoscitur. [ידע yadhah, בודע bodhea, Gall. Cognoissant, qui se peut cognoistre. Ital. Conoscente. German. Er kennet sich, oder man erkent in. Hispan. Cosa que se puede conocer. Pol. Znaiący, poznawiący. Vng. Mindenek, ismeretes. Ang. That may be known.] Cellius: His fabulis cognovisse fuerant.

Cōgnōvi, isti, ĭtum, p. Pol. Znaiąc. Vng. [illegible] Ge. 1. lib. 20. cap. 4: Est ego verbum [illegible] quæsens uno itidem verbo dicere, aliud non reperio quàm quod dictum à Marco Catone

Catone in senio Originum: Itaque ego, inquit, cognobiliorem cognitionem esse arbitror.

Cogo, is, coēgi, coactum, act. 3. ex con & ago, in quo a & n abjiciuntur, nisi in supino, ubi servatur a: Coacervo, congrego. [אסף asaph מנה manah. מעך maak. Gall. Faire venir ensemble, assembler, amasser & amoncelle. Ital. Ammassare, accumulare. Ger. Samlen, zusammen treiben. Bel. Zesamen brengen: eschetingen. Hisp. Ayuntar. Pol. Zgromadzam, zgromadzam. Vng. Össze gyüjtöm. Ang. To gather together, to heap.] Cicer. 1. Tusc. calamitatem: Cœlum, hoc in quo nubes, imbres, ventique coguntur. Terent. in Heaut. Quasi talenta ad quindecim cogis. ¶ Quandoque vigere, compellere, vim adhibere. [טבר vaiscar אנס anas אלץ alatz. Gall. Contraindre. Ital. Sforzare, costringere, sforzare. German. Zwingen: nöthigen, zwingen, erpressen. Hisp. Constreñir. Pol. Przymuszam. Vng. Kénszerítem. Ang. To constrain, to compel.] Idem lib. 3. Offic. Diogenes cynicus: Num te emere cogit? ¶ Quandoque mugere, mulgere. Sic enim interpretatur Nonius illud Virgil. 3. Aeglog. Cogite oves pueri, si lac piperit, &c: Si nuper frustra pressabimus ubera palmis. ¶ Quandoque coagulare, congelare, densare, sive cum facere, sive fieri. Idem lib. 4. Georg. Nam frigore mella Cogit hyems, eademque calor liquefacta remittit. ¶ Quandoque imperare, suadere, persuadere. Idem: Quæ tibi dam quercum cum vis tum forte coactis Scindebam. ¶ Quandoque in ordinem ponere, disponere. ut, Omnes arbores in sulcum cogendas esse. ¶ Cogere aliquem in ordinem, est eum cæteris pares facere, neque plus ei deferre quam cæteris, & quasi coercere intra ordinem & statum reliquorum. [Gal. Mettre en rang ou de niveau.] Liv. Ab. Pun. Numquid videris, inquit, vos in ordinem coactos esse? Idem Decad. 5. lib. 31. Refecto, evocatam a se concionem quæstus Tribunus, & in ordinem se coactum, ex Capitolio ubi erat concilium, abiit.

Cōactio, onis. f. t. Congregatio, cōvocatio. [אסף asaph. מעצר maatzar. מעך maak. Gall. Amas, rassemblement. Ital. Accumulazione. Ger. Versammlung: zusammen kunft: samnung. Hispan. Acumulacion. Polon. Zgromadzenie, zgromadzenie. Vng. Egybe gyüjtés. Ang. Gathering, and heaping together.] ut, Coactio argentaria, nomen ipsum cogendi pecuniæ. Suetonius in Vesp. Vbi deinde venia, & omissione impetrata, coactiones argentarias fecit. Cic. de Arusp. Verumtamen nocturnas vigiliis & coactiones hominum in lucrum illud concepti & conflatum est.

Cōactor, oris, m. c. [אסף asaph. מעצר maatzar. מעך maak. Gall. Amasseur, collecteur. Ital. Contrassegnatore, ricogliatore, come diremo. Cic. Ein Zusammen treiber: ein Versammler. Hisp. Constreñidor, & cogedor como de pechos i monedas. Pol. Zgromadzacz, zbieracz. Vng. Adó szedő. Ang. A gatherer together of money.] Qui pecuniā cogit: hoc est, colligit: quo nomine dicebantur qui nunc Receptores publicarum. Cicer. pro Cluent. Nam nulla pecuniæ turpitudo à coactoribus invenitur ea, cujus ad Staienum non pervenisset.

Cōactus, hujus coactus, 4. pulsus. [אנס anas. Pol. Przymuszony. Vng. Kénszerített. Ang. Constrained.] Cic. lib. 2. Verr. cum quoque alendum, quasi de publicis fœderibus, coactu illius, quod non fecerit judicasse. Idem ad Brutum: Coactu tuo te hanc quod scribo.

Cōhǣreō, res, Adhæreo. [דבק dabak. נפקחות nafkachuth. Gall. Tenir avec ou à, qui ne se peut diviser ou arracher, s'entretenir. Ital. Accostarsi. German. An einander hangen. Hispan. Allegarse alguna cosa à otra. Polon. Zgadzam się, przystawam, przylegam. Vng. Hözzá ragadok. Ang. To sticke, or to hang together.] Cic. lib. 1. Academ. Neque, enim materiam ipsam cohærere potuisset, si nulla vi contineretur: neque vim ullam materia. ¶ Cohærere dicitur res aliqua, quando negotio convenit & concordat. Terentius in Andr. Hem, Pamphilum obsoni, ejus tristis de improviso nuptias: Non cohæret.

Cōhǣrēsco, scis, idem. [Vn. Dzzádzagadok. Ang. To sticke or cleave.] Cic. de Nat. deor. Quæ interjecto inani cohærescunt tamen inter se, & aliæ aliis apprehendentes continuantur.

Cōhǣrētĭa, æ, f. p. Compositio, connexio. [דבק dábek. חברת chabberáth. Gal. Verre, connexion, assemblement. Ital. Unione, congiugnimento. Ger. Verbindung: zusammenfügung. Hisp. Allegamiento. Pol. Zgodzenie. Vn. Ágyazás, ragasztás, ragasztó. Ang. Sticking or cleaving together.] Cic. de Natur. deor. Jam vero circuitus Solis & Lunæ, reliquorumque syderum quamquam etiam ad mundi cohærentiam pertinent, tamen & spectaculum hominibus præbent.

Cōhǣrātĭo, ōnis, f. c. Qui cohæret, & aliquid ad aliquod munus adjunctus est. Gall. dici potest Adjoint. [Pol. Towarzysz, towarzysze. Vn. Társaság, társ.] Cic. 3. de Legib. At si quid erit quod extra magistratus cohærentiæ ullas sit, qui cohæret, populus creato, ejiciunto.

Cōhǣrēs, hujus cohæredis. Qui simul hæres instituitur est. [συνκληρονόμος. Gal. Coheritier, heritier en partie. Ital. Herede insieme. Germ. Ein Miterb. Hisp. El que es heredero con otro. Pol. Spółdziedzic. Vng. Társ örökös. Ang. Coheritor, heritor of one portion.] Plin. Epist. 116. Liberum ejus, nec dum, cohæredes tuos, falsò, ut venefici reos, detulerat ad principē. Idem in Panegyr. Quid si coheredē nō à filio accipit? Cic. lib. 3. ad Att. Do libellum video Liviæ testamento ei coheredibus esse in cunctis.

Cohĭbĕo, es, act. 2. ex Con, & Habeo, quasi eum habeo. Retineo, inhibeo, refræno. [אסר asar. חסם chasam. אגם agam. מנאח manach. עצר atzar. מעצר maatzar. Gal. Contenir, arrester, refrener, reprimer. Ital. Contenere, reprimere, ritenere. Ger. 10. Zusammen halten: verbieten. Belg. Eenen beweghebben: bedwingen. Hisp. Refrenar, ò reprimir. Pol. Powściągam, hamuję. Vn. Megtartóztatom, elleneállok, megzabolázom, megtiltom. Ang. To withstand, to withhold.] Plin. Et in pectora furentis blandâ orationē cohibuit. Plaut. in Mil. Cohibere intra limen cum vas parum perhibet esse cautum.

Cohĭbĭtĭo, f. t. verbale, interdictum. [מעצור maatzór. עכוב. Gall. Contrainct, prohibition, defense. Ital. Ritenimento. Germ. Die zusammenhaltung: oder zwingung. Hisp. Refrenamiento, represion. Pol. Powściągnienie. Vng. Megtartóztatás, tiltás. An. Forbidding, holding.] Cic. ho. 3. in Verrem: Cohibitio tollendi, alii pactus erat, vim adhibebat pactioni, non vo. nutatem.

Cohĭbĭtus adjectivum, συνεσταλμένος, repressus: [Pol. Powściągniony. Vng. Megtartóztatott, zabolázott.] ut apud Gellium libro 7. cap. 14. Subtile in Menelao dicendi genus & cohibitum.

Cohŏnĕsto, stas, stare, Honesto, decoro. [כבד cabbéd. συνεσχυμένως. Gal. Faire honneur, honorer, mettre en honneur. Ital. Far honore, honorare. Germ. In. Ehren: Für bewahren. Hispan. Hazer honra, ò honrar. Pol. Czczę, zdobię. Vng. Tiszteletben, becsben tartom. Ang. To make honest or honorable.] Cic. Antequam tres in exsil. Tantum à vobis illud beneficii Romani & peto & rogo, ut quem ex numero vestra laude cohonestatis, eundem in cubus vitæ periculis vestra virtute conservetis.

Cohŏrrĕo, es, n. Vel Cohorresco, scis, t. Magno horrore afficior. [סער saar. פחד pachad. Gall. Avoir grand peur, se effrayer, trembler de peur. Ital. Spaventare, tremare & paura. Ger. Ein grausen ankommt einen: oder ein abscheu an ihn: schaudern. Hisp. Espeluzarse, ò temblar de miedo. Pol. Lękam się. Vng. Elrémülök, el ijedezem. Ang. To tremble through fear.] Cic. in Somn. Scip. Quem ut agnovi, equidem cohorrui. Idem 3. de Orat. Nanque tum latus ei dicenti condoluisse, sudavisseque multum consecutum esse audiebamus: ex quo quum cohorruisset cum suos domum redit, die que septimo est lætis dolore consumptus.

Cohŏrs, f. t. Militum manus, A' cohortando dicta est, quòd Tribunus cum ut fugientes hostes sequeretur, seu quòd ipsa se mutuò frequenter ad pugnam hortetur. [גדוד gedúdh. συνάγω, πάγω. Gall. Bande de gens de guerre ou autres gens. Ital. Compagnia di genti à piede. Ger. Ein Schar oder Rott: oder Zusprechen besunder. Belg. Een schaar. Hisp. La compañia ò cohorte de hombres de pie. Pol. Kohorta, gromada ludu. Vng. Sereg. An. A bande of men of warre or other sorte.] Cæsar 3. bell. Gal. Ubi eductis quatuor cohortibus, quæ præsidio castris relictæ, integræ ab labore erant. Ellanicen propriæ Cohors peditum, ficut turma equitū. Cicero pro Marcel. Hujus gloriæ, Cæsar, quā es paucis antè adeptus, fortunam habes neminem in hac tibi cohors, nihil turma decerpit. Hinc est, neque pedites tibi quippiam decerpunt, neque equites. ¶ Cohors etiam pro congregatione quorumcunque hominum ponitur. Suetonius in Galba: Populo gratissimus Claudius, receptus que in cohortem amicorum, magnæ dignationis est habitus. Horat. 1. Epist. Quid Lucilius cohors operum struit? ¶ Item pro comitatu & satellitio magistratus, qui ibat in provinciam. ¶ Unde cohors prætoria, quæ Consuli aut Prætori in Provinciam profecto semper erat, quatique latus ejus cingebat. Cic. in Ver. Quæ cohors, & qui comitatus fuerit, memineritis. Erant autem sine Prætoriæ cohortes duæ evocatorum, altera voluntariorum, qui Proconsules in expeditionem comitabantur, ut inde rerum peritiores domum redirent. Est & Cohors, locus tinctus parietibus, quo gallinæ, anates, & id genus reliqua habere in villa solemus. Varro, Ovidius: Abstulerat mutas illa cohors aves. Unde etiam militares cohortes dictæ videntur. Varro 4. de ling. Lat. Cohors, quòd ut in villa ex pluribus tectis conjungitur, quæ dictum sit una ut, sic ex manipulis plurimis copulatur cohors. In villa verò Cohors dicitur, quòd circa eum locum pecus coërcetur. ¶ Hinc Cohortales gallinæ, magis ignobiles vocantur apud rei rusticæ scriptores, quæ in cohorte domi alantur. Possunt etiam dici Cohortes ab horta: nam quum veteres Hortos, vicos dicerent, quòd qui arma ferre possent, ibi nascerentur, inde cohortem dixerant, manum hominum ex eodem vico ad pugnam exeuntium: quòd ii essent ex eodem horto ad esi, vico genti. Nam & Galli (ait ei apud Cæsarem) hoc modo pugnabant: quisque enim pagus per se pugnam capiebat. Dicitur & Cors pro avium sepio. Varro: In urbana

quoque domo. certem facere possimus, in qua pasceremus aves, grues, pavones, gallinas, asoteras. & similia discamus, ad usus quotidianos. Martialis: Rauca coturnices, & Cornalis, leuis, Gallina cornalis, in corte nutrita. Columella in Præfatione earum operis: Earum à peccoribus recedam, quorum in pascuis cortalium & aquam corripotia est.

Cōhortor, aris, ari. Hortor, adhortor. [הזהיר bizhir, מעיר מעיר. Gal. Exhorter, admonester, encourager. Ital. Esforcare. Germ. Ermahnen, ermanen, zusprechen. Hisp. Animar, esforçar. Pol. Napominam. Vng. Intek, ösztök. Ang. To exhort, to encourage.] Cic. ad Tercent. lib. 14. Eum ego potui perterrere cohortando iam.

Cohortatio, onis, f. c. verbale, Hortatio. [מעיר, מעיר. Gal. Exhortation, admonestement. Ital. Esforcamento. Germ. Ermahnung. Hispan. Instigaciones, consejos. Pol. Napomnienie. Vng. Intés, ösztök. Ang. Exhortation.] Cicero ad Brutum: Erat in Senatus cura, non sententia sola nostra, sed etiam cohortatione posita.

Cōlum, Lorum est, quo cornua boris cum iugo colligatur. [Pol. Chomo.] à cavo dictum, autore Varrone, licet ut Festus inuenit à celebrando. & Cœlum etiam poetæ cœlū diuerunt, teste eodem Festo, à cæso, ex quo puto nos cœlum effe formatum.

Cōinquino, nas, pen. corr. lu pino. [כבס kabash, מאס maas, מגאל megael, מטמא metame, מחנף mechanef. Gall. Souiller, salir, corrompre, gaster, enfumer. Ital. Imbrattare. Germ. Verunreinigen, vnsauber machen, besudlen. Bel. Besmetten. Hisp. Ensuziar. Pol. Plugawic, splugawic. Vng. Megfertéztetni, piszkolni. Ang. To defile, to pollute.] Columel. lib. 8. Putam progeniem conquinari quidem celeritatem alia pecora, cum præcipuè ouis conquinatur. Horatius: medicisque coquinatur albis. Cic. de Nat. deor. Pernoctari marcos conquinari reges.

Cois. Vide COAvelis.

Coix, icis, m. f. Gonus Graia, cujus folia ad texendam sanè utilia, basilia juncea, aliqua palmeta. [Pol. Wonz. Ang. Another tree.] Autor Strabo, & alibi non. Coa vas fabricantibus, ex arborum corticibus: cui textum, quod Græci cuna, pellant.

Cōlāphus, & Colaphum, pen. cor. Alapa. [סטירה sotirah, סטיר sotir, מכה makah. Gall. Vn soufflet ou coup de la main ou de paulme sur le visage. Ital. Guanciata, manrouescio, ou pugno. Germ. Ein Backenstreich. Belg. Een Kinnebackslach. Hisp. Cachetada. Pol. Policzek, policzek. Vng. Orczaütés, pofa. Ang. A box on the eare.] Terent. in Adelph. Colaphis rubere ei totum caput. Sic Colaphos infringere alicui, κολαφίζειν, proillidere, inill gere aliquē eundem & Colaphos insurere, apud Iuuenalem, κολαφίσειν κόψειν.

Colaphizo, as, Pugno verbero, colaphum impingo. [הכה hachah, להלום lahalom, סטר sotar, מכה makah. Gall. Souffleter, donner vn soufflet. Ital. Dar de pugni, dar pugnate. Germ. Backenstreich geben, mit der Faust schlagen. Belg. Met de vuysten slaen. Hisp. Cachetear. Pol. Wydzielam. Vng. Orczaütök, pofákodik verbo. Ang. To beate or buffet.] Græcum verbum est, quod apud Latinos extra Satyras literas haud temerè reperies.

Cōlaris, is, m. Athletæ H. B. lib. 1. cap. 9: Avis est quam alola cæteraque animalia unguibus tuetur pugnantes de his bellum oritur.

Colāsis, eos, m. Genus pœnæ est, quod adhibetur castigandi vel emendandi gratia. Lactant. in 5. Ethicorum interpretatur reformationem animi. Tertullianus.

Cōlax, ācis. [Pol. Pochlebca. Ang. A flatterer.] Latinè adulator dicitur. Vide Adulator.

Colchicum. [Pol. Zelazowik.] Bulbus est agrestis, cujus autumni crocum colore simile, & pallentia folia pingit ora quam bulbi, caule, semipedē alto, semine rufo. Quidam eglen vocabulo appellant. Gallicum enim fingendi more regulat. Maxima eius copia in Colchide nascitur, unde & nomen accepit. Officinæ Hermodactylum appellant. Vide Dioscor. lib. 4. cap. 92.

Coles, is, m. t. Dicitur hasta, sive virga membri virilis, unde dependent coleares, rones. Ejus suprema pars Glans dicitur. Græcè βάλανος: pellicula verò quæ glandem tegit, Præputium vocatur. Celsus lib. 6. cap. 18. De colis morbi curationibus. Ignavi ex inflammatione coles nonnunquam recidunt, flamma eos, aut rursus inducunt non potest, nisi cicatrix cadat aqua intervenus locus est. Ubi verò glans contecta est, ut Paulo pòst: Surdumque coles ad ventrem deligandus est. Ibi enim interdum autrum per ipsa ulcera, coles tum cum exeat, dicunt glans excidat.

Coleara cuspis, Apud Nonium à Pompejo dicitur pars illa, qua veri summitas, hamelle potest nominari: Cuspis κοντός, coleatum cuspidem.

Cōlis, hujus colis, unico l, Ut tenerum ejus vel in herba ramusculus, cujus in vice ei sunt Pampinum vocant. [זמורה zamorah, זמורה zamorah, זמיר zamir. Gall. Vn rameau de sarment ou de vigne, vne vigne. Ital. Germano de vite, o altra herba. Germ. Ein zart jung Rebeken, oder ein kleiner Rebzweig oder ein dünn Reben. Hispan. Vn codo verde. Polon. Latorosl, gałąsek. Vng. Szölö ág, gyenge fürk levele, fakyu vesző. Ang. A tender bough or branch or wispe or besome.] Varro de Re rust. libro 1. cap. 31. Pampinare, ubi ex sarmentis colles, quinarii dicti, qui plurimum valent, primum accrescendum, nonnunquam etiam tertium relinquere, reliquos decerpere, ac relictis colibus sarmentum negueat ministrare fructum.

Colliculus, dim. nativum. [מזמר. Pol. Winiorośla. Vn. Szölö ág, gyenge ágacska, fürge vesszöcske.] Colum. lib. 11. cap. 2. Sed & Cubo eandem curam exigi, si jam colicus eius in quatuor digitos altitudinis excreverit. Varro lib. 1. cap. 31: Exaltera parte capri, quòd pars capitosum, is est colicus virens interior, ut ovis dimis.

Colliculus, m. f. Tessa, sive testiculus per diminutivum. [אשך eshek, מגולה megolah. Gall. Couillon. Ital. Testicoletto, testicula. Germ. Hoden. Hispan. Lamparon, colon de cojones. Pol. Jadra. Vng. Heny ékec, kis mogye golyóbjai. Ang. The stone of a mans or beasts.] Cicero Pæto libro 6. Tubero, verbum hoc est illi in mentem incidit, alio loco non nimis honesto, si tamen cadit in cauum. Cicero minus honestè. Dicitur etiam Collus apud Poetas quinta vocali pro cauum lapsa, propter similitudinem carminis. Martial. Quum depilatos Cœtis cultros portas.

Cōlitus, per simplex l. [מעולם. Gal. Cuyde. Ital. Cuerna. Germ. Von Alters her. Bel. Van ouden. Hisp. Cozina. Pol. Kuchnia. Vng. Konyha konnya. Ang. A kitchen.] à Cælo, ut quam postea Cubiculum, deinde à coquendo Coquinam vocitarent, quòd ibi calebat magis locupletiores.

Colliphium, n. Cocciferæ. Panis genus, quo athletæ utebantur. Ita dictum, sive à κόλλος, quo hic est, à robore membrorū, vel à κόλλα, vinculum. [Pol. Chleb gruby.] est enim Colix ille crassiores panis. Plaut. Colyphia mihi ne incocta dentes iuvenat. Sueton. 2. Lactantur gaudio, cum illum colyphia pauca. Martial. lib. 2. Quum colyphia tot domi comedit.

Cōlla, æ. [קולא. Gall. Colle. Ital. Colla. Germ. Eine Hisp. La cola o engrudo. Pol. Kley. Vng. Enyv (ragasztó) agyag, vagy vasas. Ang. Glue or solder.] à Græco dictum quod nos glutinum dicimus, quo lingua ferruminetur. Vtuntur autem tantum ejus compotricibus ut Sarcotis, de Ichthyocolla, Chrysocolla.

Collaris. [קולארה. Ger. Die Schnur auff der Harpffen oder Lauten. Ital. Quella fune che attraversa il cauo nel mezzo. Pol. Cięciwa instrumentu, którą się zatrzymuje. Vn. Hegedü vonó, görbe, mellyel hegedülnek. Ang. A fiddle string.] Græco vocabulo appellatur fidium epitomatos: ell, clavicula in cithara aut testudine, quibus intenduntur & remittuntur fides. Celsus lib. 5. cap. 26.

Collaudo, barus, d. p. Laudo, concelebro. [שבח shabah, הלל halal, מהלל mehalel, משבח meshabeah, משורר meshorer. Gall. Louer, donner louange, honnorer. Ital. Lodare. Ger. Mit worten anderen zum lobe reitzen, hoch halten, preisen. Hisp. Loar, ensalçar. Pol. Wychwalam, chwalę. Vn. Dicsérem, magasztalom, ditsöitem. Ang. To praise, to commend.] Plaut. Trin. Ut meritam collaudes & hic ut corruptrix suam. Ovid. 6. Met. Hæc tua te facies non posse coli labitur.

Collapsus, da, um, is, cum pro dolore concidit animus. [עמסן amsan, עמסני amsani, כושל koshel. Gall. Chose mise, ou mettre de sa force, ou grande. Ital. Caduto, gettato, posto. Germ. Der gestalten offt vom gesetzten ist vber alma[n]s vbung worden ist. Hispan. Caido, ó assentado en alto. Polon. Upadły, ol[b]rzymiały. Vng. Elnémúl, esmerevedett, fáradt, gyengélkedett. Ang. That hath lien in a swoune, or fainted.] Virg. 5. Aen. hæc genitor dicta suprema precatur, & cor fatorum collapsum in pectora leuat.

Collabefacio, fecis, fecere, factum, facere. Subjic. Gal. Faire tomber, ruiner, destruire. Ital. Cadere, rouinare. Germ. Vmbstossen, fallen machen. Hisp. Caer, ó derribar, ó arruinar. Pol. Upadzam, rozwalam. Vng. Földre vetek, elrontok. Ang. To cast to the ground, to destroy.] Plaut. Stichus: Ita labant. Res ita labefactæ animum est absentium.

Collabēfio, is, collabefactum. [מוט mot, מגוער megoar, מגועה megoah, מוסס mos. Gallic. Ruyne, ruine, decroist. Ital. Cader terra, grauida, & crescere. Germ. Zubrechen oder zerfallen werden. Hisp. Ser gastado y perdido. Pol. Upadek, zwalenie. Vng. Elomlás, el vesztés, elrontás. Ang. To be subject to ruine or destruction.] Cæsar. bel. Civil. Illi adeo prærupti montis latere conhæserant, ut vehementissimè terra pressa ruina illa laberetur: saltus verò perfracto rostro totus collabesceret.

Collabōro, as, Labefacio. [נפל nafal, מוט mot. Gall. Faire tomber, ruiner, renuerser, gaster. Ital. Cadere, rouinare. Germ. Erfallen machen, zubrechen. Hispan. Caller, arruinar. Pol. Wzwracam, zwalam. Vng. Alig erőltetni, elrontani. Ang. To cast, to fall, to destroy.] Ovid. 1. Fast. Ædificat, tectum statim vetus collabefactat opus. Vade, Collabefactum tessala, ἱστορικῶς. Significat ruit ex urbe perágrato tectum, quod erat genus Oraculum vocabant.

Collabello, Labra adjungo. Labeonius apud Nonium: Fergejum, collabella oleum. hoc est, junctis labris oleum.

Collachrymo, & Collachrymor, dicitur. [נחה nachah, מטף matef, מזיל mezil. Gall. Pleurer ensemble. Ital. Lagrimare.

mare, plangere. Germ. Beweinen mit weinen. Hisp. Llorar. Pol. Po-płakiwać, płakać. Vng. Egymást sirok. An. To weepe together with others.] Cic. in Som. Scip. Ad quem ut veni, complexus me senex collachrymavit. Idem pro Sestio: Et quoniam me huc provexit oratio, histrio casum meum toties collachrymavit. Terent. in Andr. Tristis interim nonnunquam collachrymabat. Plerisque videtur scribi sine aspiratione.

Collachrymātio, f. t. בכי bebi, εκδακρυσις. Gallic. Pleur, Plainement. Ital. Pianto insieme. Germ. Beweinung, mit weinung. Hisp. Llanto. Pol. Spłakiwanie. Vng. Egymást való sirás. An. Weeping together.] Cic. 2 de Orat. Signa doloris cui verbis, sententiis, voce, vultu, collachrymatione denique ostendens.

Collactāneus, a, um. f. Qui ejusdem mammis est nutritus: Collacteus qui eodem lacte. [συγγαλακτικος, εκγαλακτικος. Gall. Nourri d'vne mesme laict, frere de laict. Ital. Fratello di latte. Ger. Mitsaug-ling, der von einer Mutt ist ernehrt worden. Hisp. Collazo, hermano de leche. Pol. Spolek ssiący. Vng. Egy tsetsi fiuynak, egy tejtől tavasztok. An. Nourished with the same milke, sister brother.] Juven. Satyr. 6: quid dicat nocte collactea Matre. Martial. Sed quòd soror is ejus amica & inciderat fortè videre collactea videretur.

Collāre, hujus collaris, Vinculi genus, quo canū colla astringuntur, quod Mellum vocavit antiquitas. [κυνοσφαγιον, κυνοδεσμος. Gall. Collier. Ital. Collare. Ger. Ein Halßband. Hisp. Collar. Pol. Kaganiec, obroż. Vng. Nyak. An. A collar for hounds and other beasts.] Fit ex corio furno cum Clavis capitatis. Varr. 2 de Re rust. Ne vulnerentur à bestiis, imponuntur his collaria.

Collāria, [κολλαρ. Pol. Kuez. Vng. Nyak, sorts nemu vas. An. Yron wherewith to make fast any hounde.] Fœminini generis, pro festo tornando, quo cōstringuntur colla malefactorum. Plaut. in Cap. Hoc quidem haud molestum est jam, quod collus collaria caret.

Collatio, Collatus. Vide CONFERO.

Collaudo, das, act. p. Laudo, approbo. [ברך barach הודה hodeh ילל hillel, ἐπαινεω. Gall. Louer, approuuer, donner auctorité. Ital. Lodare. Ger. Loben, mitloben. Hisp. Loar, aprouar, alabar. Pol. Pochwalam. Vng. Dicsérem, magasztalom. Ang. To praise and commend together.] Cic. Centurio. Illud tibi affirmo, ut quam rediero, ab omnibus collaudēre.

Collaudātio, onis, verbale, Approbatio. [תהלה tehillah ἐγκωμιον. Gall. Louange, collaudation. Ital. Lode, commendatione. Ger. Das loben. Hisp. Alabanca. Pol. Pochwała, pochwał. Vng. Dicsérés, dicsérés.] Cic. 2. de Invention. Primum fit principii collocatione, & loco communi, &c. Liv. 2. bel. Punic. Cujus collaudationem quum Tribuni plebis impedire conarentur.

Collēga, æ, masc. gen. prod. dicuntur duo vel plures in dignitate & honore socii: [חבר חבון chaber, συναρχων, συνεφηβος. Gal. Compagnon en magistrat ou office. Ital. Compagno in officio. Ger. Mitgesellen et eben Amptsmitgenossen. Belg. Een Medegesellen et eenige. Hisp. Compañeros en oficio o en collegio. Pol. Towarzysz miano wszystek. Vng. Tyúktársi hivatal. An. Companions in office, colleges.] ita dicti, teste Varrone, quòd simul lecti fuerint. Vide Consules & Prætores Collegæ erāt, teste Gellio l. 13. cap. 14. apud quos eadem comitiis creabantur. Plaut. Asin. Id virtute hujus collegæ, meæque comitate factum est. Cicero 4. Verr. Qui se non Timarchidis, sed ipsius Verris collegam & socium esse dicebat.

Collēgia, artifices, ut Alciatus cap. fin. lib. 1. Parerg. tenuit, dicuntur, quòd in Collegia, seu Decanias distincti essent. Hi ut aliquid munaris diligentius deservirent, varia privilegia consequebantur: eranteque ex ipsius urbis fece, ut idem scitatur, inter quos maximè illi numeros, quos in Novellis Justin. Lectiarios, seu Decanos appellat: ad hos enim Lubitinæ pertinebant id est, sepulturam quæ defunctorum procurandi, pheretra lectosque ferendi. Varius autem eorum fuit numerus, donec Justinianus mille centum ergalteria solùm illis attribuit, quæ ad majorem ecclesiam pertinerent, immunitatesque fruerentur. L. 25. qui sub prætexta C. de sacrosanct. eccles. Cæteros verò Munifices esse jussit, neque hoc nomine excusari. Vide quæ idem annotavit cap. 12. lib. 2. Parerg. ejusdem operis. Erant opificum collegia ex quatuor hominum generibus, è servis, ex inopi veterum civium Romanorum plebe, ex novis civibus, exiis, qui quum proximè in urbem venissent, ceu adhuc nondum erant.

Collegium, & propriè Collegiati facetus, concilium. [כנוה kenuah בית אספים beth asiphim, συνεδριον, σωματιον. Gall. College, compagnie, assemblee, congregation. Ital. & Hisp. Collegio. Germ. Versamlung. Pol. Zgromadzenie, zebranie. Vng. Gyülekezet. Ang. The assemble of the colleges, an assemble.] Tres numero collegium facere existimavit Horatius Pulsus, quod magis sequendum affirmat Marcellus, quàm quod plenique tenuerunt, majorem ad id numerum necessitatem esse. Plaut. in Menæch. Captum sit collegium augurum. Cic. 6. Verr. Tam ex amplissimo collegio decemvirali, &c. ¶ Collegium item congregationem & societatem quorumcunque hominum significat. Plin. in Epist. Tu domine dispice, an instituendum putes collegium fabrorum, dumtaxat hominum 120, ego attendam, ne quis nisi faber recipiatur.

Collegiātus: hoc est, infirmorum hominum, certas artes pariter exercentium, conventus, jam inde à Numa rege esse institutus, in Plinii naturali historia, & in Plutarcho scriptum est postea, quam horum collegiorum numerus esset auctus, omnia, præter pauca atque certa, ut fabrorum, fictorumque, quæ civitatis utilitas desiderabat, pluribus legibus sublata sunt, neque talum legibus, sed etiam senatusconsultis, ut L. Cælio, Q. Martio cos. nec enim hominum humilium coitiones in civitate satis tutæ videbantur. Clodius autē, ut inopem plebem, quæ parvo negotio ad sacras impellitur, sibi conciliaret, utpote qui novitatem & vim meditaretur, collegia non solùm vetera restituit, sed etiam nova innumerabilia constituit: de quo & in oratione pro Sextio, & in Pisonem Cicero meminit: præterea Dion libro XXXVIII. Padianus in commentario Corneliano. Hæc autem collegia non è solis peregrinis, aut è servis, frè è peregrinis, qui postea cives fiebant, è navis civibus, ex veteribus Romanis inopia laborantibus, è servis constabant: est enim ridiculum, eos putare fuisse peregrinos, quorum patres & majores multis antè annis antequam sedentarias adjudicassent: peregrini quidē & erant, & dicebantur, ante quàm essent confecti quam Romæ domicilium jam per aliquot annos habuissent, profecti apud prætorem, civium Romanorum jura consequebantur, & vel eadem quæ antea, artes adjudicabant, vel in meliorem proficiscebantur: in qua quum nonnulli fortem fidelemque operam reip. navassent, equestris loci dignitatem, si modo H. S quadragiuta millia possiderent, consequebantur, vel tribuni militum fiebant, ex quo postea tribuni pl. facilè creabantur: unde ad alios magistratus erat aditus. Romanos autem cives, alios magistratus alios militiæ, alios mechanicis artibus operam dedisse, facilè nisi & Plinius pertuader, qui de collegiis artificum, fabrum, & singulorum à Numa rege institutis mentionem facit: & L. Florus idem apertè demonstrat: cujus hæc sunt verba: At Ser. Tullio rege populus Romanus relatus in censum, digestus in classes, centurias atq; collegia distributus, summaque regis solertia ita ordinata respub. ut omnia patrimonio, dignitatis, ætatis, artiū, officiorumque discrimina in tabulas referrentur, ac sit maxima civitas minimæ, domus diligentia continetur, collegia nominat, & artes, quæ duæ distinctionem indè declarant, contra quam Dionysius Halicarnassæus quadā in loco affirmat, artes illas, quæ in officinis tractantur, ex inimicis, qui multis antè annis jure civium Romanorum interierant, esse cultas: hoc & Cicero demonstrat in oratione pro domo sua: sic enim sic: Nullum est in hac urbe collegium, nulli pagani, aut montani (quoniam plebi quoque urbanæ majores conventicula, & quasi concilia quædam esse voluerunt) qui non amplissimè nominatim de salute mea, sed etiam de dignitate decreverunt. Præterea lib. VI. Epist. ad Att. Indecem esse Romæ significat Tarpeiam sororem: quid autem? Pædianus qui sint antiquitatum Romanarum bene peritus, nomine in orationis pro Milone commentario, & contionem, & populum nominat, quum de iis, qui mechanicas artes tractarent, manifestè loquatur? nam quum exponit illud, contra hesternam concionem illam, subjungit hæc: Idem T. Munatius Plancus, ut sæpè diximus, postquam est, & obsignata testium verba, dimissoque interim judice, vocata concione collocutus erat populum, ut clausis tabernis, postero die ad judicium adesse, nec paterentur clabi Milonem. Erant igitur opificum collegia ex quatuor hominum generibus, è servis, ex inopi veterum civium Romanorum plebe, ex novis civibus esse, qui quum proximè in urbem venissent, ceu adhuc nondum erant: quæ P. Clodius restituit, quæ etiam, ut ait Cicero in Pisonem, nova quædam è servitutum fece condiuntur. Dion historiæ suæ libro XXXVIII. πολιτικους συλλογους nominat: quòd nihil aliud essent, quàm opificum sodalitates, quales Venetiis videmus esse quamplurimas: quod etsi ita sit: ad aliam tamen sententiam convertendum est illud, quod in libro de Senectute ex persona Catonis Cic. pronuntiat: sodalitates paulò antè me quæstorem constitutæ sunt: non enim de collegiis opificum, sed de sodalitibus honestiorum civium, animi causa constitutis: & quemadmodū sodalitates, item collegia non semper de artificum cœtibus dicuntur: non enim, quod libro 11. ad Qu. Fratrem scripsit, M. Furium Flaccum, equitem Romanū Capitolinū & Mercuriales de collegio ejecerunt, sic exponendum est, ut non de collegio eorum qui mechanicas artes exercerent, sed de collegio aliquo sacerdotum ejectum esse Flaccum intelligamus: non enim suspicari aliter possumus, quum equites Romanus esset, artes autem quæstuariæ ab infima plebe tractarentur, argentaria tamen excepta: quam à Qu. Cæpio, equite Romano, Pomponii Attici avunculo, esse administratam, libro 1. ad Atticum Cicero significat: mortuo verò funeratur, & argentarius

idem fuit ratigim inter quæ fluuiarias artes paulò honestior, vel ut dicam verius, paulò minus turpis argentaria: cui tamen operam dare, probro daecbatur: itaque Octavio, qui postea est Augustus appellatus, avum argentarium M. Antonius & Cassius Parmensis expro rato iobiti sunt. Ex notis commentariis in orationem pro Sextio.

Colléuo, as, act. 9. Levius reddo, mitigo. [הפר hifil. הקל piel. הרפה hifil. שמרמ Gall. Soulager, alleger. Ital. Mitigare, far lieue. Ger. Erleichtern. Hisp. Amenguar, ó aliuiar. Pol. Vlżywam. Vng. Megkönyebbitem. Ang. To ease, lessen, and make lighter.] Plin. lib. 20. cap. 12. Pedes reumbus, jecinori, & intestinis vetica: colleuat enim ea. De musto loquitur.

Cōlliberti, m. Dicuntur, qui ab eodem domino, cuius serui fuerunt, libertate donati sunt. [συναπελεύθεροι. Gall. Compagnons en seruitude & en liberté. Ital. Serui di vna medesima padrone, & poi fatti liberi. German. Die auf vnd ander von einer Herren Dienstbarkeit ledig vnd frey sind. Hilpan. Los que de vna misma señora juntamente son libres. Pol. Społu wolnymi będący, zdane mowy. Vng. Egyben szabadok. Ang. Companions in seruitude made free.] Plaut. in Pœn. Quin hercle collibertus meus fixo eris. Paulò in Læuo. & duo ff. pro socio. Duo colliberti societatem coierunt, &c.

Cōlliber, vel Collubet, in tertia tantùm persona. Liber, placet. [בטח iacob. confidit. Gall. Il plaist, il vient à gré. Ital. Piacere, à grato. German. Gefallen gebrn. Hilp. Agradar, ó plazer alos. Pol. Podoba się. Vng. Tetszik. Ang. It pleaseth, it liketh.] Sallustius in Ciceronem: An nonita à patribus est, ut, nihil flagitiosum cuipoti no pudeat, quod alteri collibuisset? Horat. 1. Serm. Si collibuisset, ab ovo Vsque ad mala citaret, &c. Bacchi. Plaut. Amphit. Vt cunque animo collubitum est tuo, Cic. ad Catilinam lib. 13: Vt similiter multi collibitum sit de te cogitare, illud occurro.

Colliciæ, f. p. interpretor belto, regulæ sunt, per quas aqua in vas defluere potest. Solent & in agris humidioribus cuniculos, per quos aqua in fossas eliciatur. [ὀχετοί, ὑδραγωγοί. Gall. Fosses, & grand rayons de terre pour écouler les eaux. Ital. Solchi per quali l'acque si scola da campo. Germ. Graben die Wasser ziehen oder Wasserrunsten auff den Aeckern. Belg. Waterleyen. Hilp. Los fossos ancharos en que mueuen las aguas. Pol. Brzegi, rowy, ścieki. Vng. Szárazárkok, fárfedők. Ang. Gutters to conuey water.] Plin. lib. 18. cap. 19. in cuius est & collicias interponere, li ita locus postulat, amplior e silico, quæ in fossas aquam deducant. Columella Cultemus vocat lib. 2. cap. 2: Sed quamvis, suasit, tempestivè messi conlecta erit, cavebitur cunis, ut patentes liræ, crebrosq; sulcos aquarios, quos nonnulli elices vocant faciemus, & omnes humiditatis colliquias, atque inde extra egeries deriuemus.

Cōllido, is, pro quod. act. 1. Simul percutio. Frango, contero. [רסס piel. שבר hifil. שחת hifil. συντρίβω, κατάγνυμι. Gall. Briser, froisser, rompre, casser, briser, mettre en pieces. Ital. Fermare, infrangere, rompere, fracassare, sbarare, mettere in pezzi. Germ. Zerbrechen. Hisp. Amenuzar, ó desmenuzar. Pol. Vtłuczenie. Vng. Megkinyabálom. Ang. To mingle and make it grow.] Plin. lib. 20. cap. 12. Pedes reumbus, jecinori, & intestinis vetica: colleuat enim ea. De musto loquitur.

Cōlliberti, m. Dicuntur, qui ab eodem domino, cuius serui fuerunt, libertate donati sunt. [συναπελεύθεροι. Gall. Compagnons en seruitude & en liberté. Ital. Serui di vna medesima padrone, & poi fatti liberi. German. Die auf vnd ander von einer Herren Dienstbarkeit ledig vnd frey sind. Hilpan. Los que de vna misma señora juntamente son libres. Pol. Społu wolnymi będący, zdane mowy. Vng. Egyben szabadok. Ang. Companions in seruitude made free.] Plaut. in Pœn. Quin hercle collibertus meus fixo eris. Paulò in Læuo. & duo ff. pro socio. Duo colliberti societatem coierunt, &c.

Cōllibet, vel Collubet, in tertia tantùm persona. Liber, placet. [בטח iacob. confidit. Gall. Il plaist, il vient à gré. Ital. Piacere, à grato. German. Gefallen gebrn. Hilp. Agradar, ó plazer alos. Pol. Podoba się. Vng. Tetszik. Ang. It pleaseth, it liketh.] Sallustius in Ciceronem: An nonita à patribus est, ut, nihil flagitiosum cuipoti no pudeat, quod alteri collibuisset? Horat. 1. Serm. Si collibuisset, ab ovo Vsque ad mala citaret, &c. Bacchi. Plaut. Amphit. Vt cunque animo collubitum est tuo, Cic. ad Catilinam lib. 13: Vt similiter multi collibitum sit de te cogitare, illud occurro.

Colliciæ, f. p. interpretor belto, regulæ sunt, per quas aqua in vas defluere potest. Solent & in agris humidioribus cuniculos, per quos aqua in fossas eliciatur. [ὀχετοί, ὑδραγωγοί. Gall. Fosses, & grand rayons de terre pour écouler les eaux. Ital. Solchi per quali l'acque si scola da campo. Germ. Graben die Wasser ziehen oder Wasserrunsten auff den Aeckern. Belg. Waterleyen. Hilp. Los fossos ancharos en que mueuen las aguas. Pol. Brzegi, rowy, ścieki. Vng. Szárazárkok, fárfedők. Ang. To make trenches to conuey water.] Plin. lib. 18. cap. 19. in cuius est & collicias interponere, li ita locus postulat, amplior e silico, quæ in fossas aquam deducant. Columella Cultemus vocat lib. 2. cap. 2: Sed quamvis, suasit, tempestivè messi conlecta erit, cavebitur cunis, ut patentes liræ, crebrosq; sulcos aquarios, quos nonnulli elices vocant faciemus, & omnes humiditatis colliquias, atque inde extra egeries deriuemus.

Cōllīsus, f. n. Quæ est eorum inter plurima corporum mutua confricatio. [חכה hifil. συγκρούω, συγκρουσμός. Gall. Froissement de deux choses l'vne contre l'autre, choc l'vne à l'autre. Ital. Percotimento, percossa. Germ. Das zu einander stossen zweyer dinger. Hilp. Choca de vna cosa con otra. Pol. Zderzenie. Vng. Egybeütközés. Ang. The hitting or dashing of two things together.]

Collīsus, huius collisūs. Pol. Ostrzenie. Vng. Egybe vetés, & ezt értem.] Idem Plin. lib. 9. cap. 35: Concha quoque & collisu pleno margaritarum.

Colligo, pen. corr. Copio, congrego, quæ dispersa sunt contrahio. [אסף חבר קבץ piel. קהל hifil. קרב hifil. συνάγω, συλλέγω, συναθροίζω, συνείρω. Gall. Cueillir, & mettre ensemble, amasser. Ital. Cogliere, & mettere insieme. Germ. Zusamen lesen. Belg. Vergaderen. Hispan. Cojer, ó cosechar. Pol. Zbierać, zgromadzać. Vng. Szedem, szedtem, szedtem. An. To gather together.] Virg. lib. 5. Aeneid. Colligere arma jubet, validisque incumbere remis. Lucilius: Rus hue, ecolligas omnia fortis. Virg. in Bucolis: Colligat ornos asper. q. Aliquando ponitur pro recipio, recreo. [חיה piel. ἀναλαμβάνω, ἀναζωπυρῶ.] Cic. lib. 2. de Orat. Crassus colligere se in Tusculanum contulit. Idem lib. 4. Tusc. Quid est autem ipsum colligere, nisi dissipatas animi partes undique in suam sedem cogere? Quod si alium actum addamus, ut Colligit se in arma, idē est quod paravit, munivitque, κατάρτιζω. Colligit se in aram: id est, excitat. Virg. lib. 12. Aeneid. Subitò et Aeneas, & te colligit in arma. q. Aliquando ponitur pro percipio, intelligo. Cic. ad Attic. Ex eo colligere potes quanta occupatione distineat. q. Aliquando pro parare, ut Colligere benevolentiā, existimationem, apud Ciceronem.

Cōlligere rationem. [חשב hifil. λογίζομαι. Ger. Rechnung halten. Pol. Liczyć, rachować. Vng. Számot tartani.] Dicitur rectè computare, ea ut quæ colligenda sunt, colligantur: & quæ deducenda sunt, detrahendo, detrahantur.

Collectiōnis, f. n. verbale. [מסף piel. συλλογή, συναγωγή. Gall. Collection, amas. Ital. Raccolta, accozzamento. Germ. Das zusamen tragen, samlung, zusammen bringen. Hisp. Ayuntamiento, junchta. Pol. Zebranie. Vng. Egybeszedés. Ang. A gathering together.] Cic. pro L. Manil. Vt enim collectio olei perita celeritatem præcipiendi retardaret. q. Collectiones etiam dicuntur summæ pecuniæ, ex quotis in partem aliquam corporis defluentibus collectæ. Plin. lib. 20. cap. 8: In cibo sumptum & illarum, collectis desluxionibus decocti ventrem solvit. Idem libro 29. cap. 8. Percipit & Cocandi cupiditudinique vis, & collectiones omnes, inflammationesque cohibendi. De ii ys herba.

Collēctīvus, a, um. Pecunia quæ à pluribus colligitur: symbolitius dicitur. [תרומה συμβολικός, συμβολικῶς. Gall. Contributif, escot, quand chacun contribue sa portion & sa part. Ital. Raccolta, raccolto. Ger. Zusammen gesamlet. Hisp. Lo cogido. Pol. Zebrany, zebrana. Vng. Szedemi gyüjtemi való. Ang. A gathering, gathering.] & vulgò Scotum, Gallicè Escot. Cic. 2. de Orat. Quoniam collectam a conviva Crassi exigis.

Collēdan, ēnis, nec, neutr. Quod maximum est & ex diverso ultimo confluens ut Aes collectionis. [συλλογικός. Gall. Assemblé, recueilli. Ital. Cosa adunata. Ger. Das jetzt vnd hier zusammen gebracht ist. Hisp. Cosa cogida. Pol. Zebrany, zebrana. Vng. Szedemi gyüjtemi való. Ang. That is gathered and brought together.] Plin. lib. 34. cap. 9: Mulla prostatur a primis, maxima postumum addita. cap. 9: Mulla prostatur a primis, maxima postumum addita.

Collectārius, ἀργυροκοπεῖον καὶ ἀργυροκοπικὸν ἐργαστήριον, ἀργυροκοπική. Gall. Changeur. Ital. Cambiatore. Ger. Ein Wechsler. Hisp. Cambiador. Pol. Kantor. Vng. Pénzváltó. Ang. A money changer.] Suidas: collectarius, argentarius, exactor, & pro argentario monetam vendens tribunus. [Pol. Zamieniacz.] q. Aeruum quoque collectarios pro conductoribus accipit argentarius. Vide Notomanum Lexicon.

Collectāni, orum, pro ipsi collectores dicuntur, qui in auctionibus rebusque publicarum solent emere, qui dii vel ob graviores curas, vel ob debitorum prævaricationem pecuniam exigere. l. quisquis. C. si certum petatur. Vide ARGENTARII.

Collectīvus, a, um. [συλλεκτικός. Pol. Zebrany. Vng. Együjtő.] Quod colligit. Quintil. lib. 7. cap. 2. Ratiocinativa atq; collectiva quæstio arietur.

Colligo, as, pen. cor. Simul ligo. [קשר hifil. אסף בדר hifil. συνδέω, συνάγω. Gall. Lier ensemble. Ital. Legare insieme. Germ. Zusammen binden. Hisp. Atar ensemble. Pol. Zawiązać, krępować. Vng. Egyben kötöm. Ang. To binde or knit together.] Plaut. in Amph. Neque eum colligare quivi quicquam ad cunctandum. Terent. Eunuch. Colligavit cum primum inter nos nuptias. Cic. pro Rabir. Perduel. Libet colligamanus. q. Colligare se cum aliis, per transfugationem. Cic. ad Part. lib. 9. Quid facies tam enim non habere, quia se cum multis colligavit: id est, impedivit & irretivit. Cic. in Orat. Annorum septingentorum memoriam uno libro colligavit: id est, complexus est.

Colligātio, verbale, Connexio, vinculum. [קשר hifil. אסרת συμπλοκή. συνδεσμός. Gall. Liaison ensemble. Ital. Legamento, ne più ne meno, Vinc. Sustenues bindnus. Hisp. Atadura ensemble. Pol. Związek. Vng. Egyben kötés. Ang. Binding or fastening together.] Cic. 1. de Orat. Quin colligationem eam tantarum omnium partium animum. Idem 1. Offic. Arctior verò colligatio est societatis propinquorum.

Colligātīvus, fabricativum. [Pol. Związkowy. Vng. Egyben kötő.] nt, Omne colligatum solvi potest. Cic. de Vniuers.

Coldimāre. Oculorum proprium est, quum eos in angulum retorquentes, obliquè aliquid aspicimus, pen. tusque in tempus aliquam destigimus quemadmodum tantillam solent, quum aliquid fixè adtium designant. [παρακύπτω. Gall. Viser quelque chose, tirer en blanc, regarder en blanc. Ital. Trarre à mira. Germ. Blinsen ein ding eben recht vor den Augen setzen wie ein Schutz thut wenn er schiesset. Hispan. Tirar á mirada. Polon. Mierzyć przez lub przez jedno oko, celować. Vng. Szemmel czélozni. Ang. To make with one eye and looke straight on a thing with the other, as he that marks, to shoot.] Plautus: Collimatis oculis ad umbram meam. Cicero libro 2. de Divinatione videtur posuisse pro eo quod est, signum oculo dirimationis ferire. Quis est, inquit, qui totum diem jaculans, non aliquando collimet? Quamquam non desunt

non desunt qui Collineet abi malint legere, collimet. Gellius libro 9. capite primo: Ac si in æditiora mittas, & ad percutiendum tapetiné aliquid, manum & oculos collimes: quo modus à te datus fuerit, eò telum ire, quod jeceris.

Collimitor, aris, ari. [ἐπιστρέφω. Pol. σφαίρᾳ γραμμικῇ. Vng. Megh határozgatom. An. To bound or boundem about.] Jex cum & limitor. Solinus cap. 23: Gelonis Agathyrsi collimitantur.

Collimitātus, pen. prod. adj. ellipsin. [Pol. σφαῖρα γραμμικῇ. Vngar. Megh határozatot. Ang. Bounded, bordered together.] Solin. cap. 23: Ipsa Phrygia Troadi superjecta est, Aquilonia parte Galatæ collimitata.

Collimātum, ii. [αὐλὸς γραμμικός. Pol. Σωλὴν ἴσιος. Vng. Kettős határ. Ang. Boundering of sounds.] Colum. limitū. Solin. cap. 62: Hoc est collimamentum in quo limites Persicos Scythis jungunt.

Collĭnĕo, es, ui, ēre, act. p. Ad rectam lineā dirigo, oculos in scopum intendo, & nonnunquam rem designatam jaculo contingo. הכין רוקלאי הכין (hacin, σκοπεύω, ἐπιτυγχάνω. Gall. Tirer droit dans le blanc, frapper droit dans le blanc. Ital. Vede dritto, dare in brocca. Ger. Gerad / oder finden auff sein ding sehen / oder die Augen wenden. Hispan. Tirar derecho. Pol. Celuie na wskroś / albo przeciw czemu. Vng. Arányok. Ang. To level or set right against the marke.] Cic. lib. 3. de Finib. Vt enim si cui sit propositum collineare hastam aliquò, aut sagittam. Idem 2. de Divin. Quis est enim qui totum diem jaculans, non aliquando collineet? Quam lectionem credimus magis vidisse probari, quàm quæ vulgatis editionibus occurrit. Collimet.

Collĭno, collinis, pen. cor. collini, collivi, collevi, collitum. Lino, unā l. [מח malah, σμηρίζω, σμαλτόω. Gall. Oindre & frotter de quelque chose. Ital. Stropicciare del smeriglio di più cose insieme, come fà chi unge qualche cosa. German. Bestreichen / versalben. Hispan. Untar juntamente. Polon. Nasmarować, nacierać. Vng. Megkenem. Ang. To rub or overdaube with any thing.] Colum. lib. 6. cap. 17: Pallinaceque agentis femina & fucus armoracea cum melle collinita oculorum solane dolorem. Quæ loco legitur collinita: quæ vox est à Collino, is, pen. cor. collinivi, collinitum, collinire. siquidem à Collino, collinui esset. Collinere item Conquinare. Plaut. Mostel. Pulchrum ornatum turpes mores intus colinunt. ¶ Crines pulvere collinere, Horat. 1. Carm. Ode 25.

Collīnis, Vide COLLIS.

Collĭno, as, āre, ātum, act. p. [ἐπιστρέφω, σφαίρᾳ γραμμικῇ, dirigo, propositum assequor, ad lineam directa facio. August. Cor tuum quandiu pravum & distortum, non poterit collinari rectitudine Dei.

Colliquātio, ōnis, f. cùm per ventrem quiddam excernitur, quod non ab accepto cibo, aut potu prodit, sed ab humoribus ex corpore in ventrem defluentibus, simulatureque ei quæ tum per vomitum rejicitur, tum inferne procedit, flavæ bili. Differt autem ab eo tum graveolentia, tum quòd flavius quodcunq; excrementum appareat, ut fragmentitiamque crassitudinem habeat aliquando verò oleosum & ad pœnam existat. Actius Serm. 9. cap. 9. Vocatur & Syntaxis.

Colliquefăcio, fēci, factum, 3. Liquefacio. [ממס memeh, συντήκω. Gal. Se fondre ensemble. Ital. Disunire la cagnola. Germ. Zu jerflieſſe gantz. Hispan. Derretirſe. Pol. Rozpuścić się, rozpuszczać się, rozpławiać się. Vn. Elolvadok. An. To be melted or thaw'd or made.] Colum. lib. 12. cap. 22: Vtique cùm, dum ea quæ addideris in pice colliquescant. ¶ Colliquefacio, ēre. Cic. pro Cluent. in pœne damnatum venenum fecisse potuit quòm id pœnæ illatæ mortis potuit additum, in aliqua parte pœnæ, quàm si omnis colliquefactum in potione esset.

Colliquiæ, arum, vide COLLIQUIAE.

Cŏllis, per duplex l, m. t. Minor mons à colendo dictus. [גבעה gibbāh, βουνός, λόφος. Gallic. Terre, roche, ou rocher, montagnette, ie pense d'vne montagne. Ital. Colle, collina, monticello. Germ. Ein Bäwt. Bel. Einen hohen / erdt erdreich berg. Hil. Ciceronis collatio de monte, et quomodo mons. Pol. Pagorek. Vng. Halom. Ang. A hill, a little hill or hillock.] Varr. Quòd primùm ex agro fructus capiebant. Campus dictus est postea quam superiora loca colere cœperunt, à colendo Colles appellarunt. Cic. 5. Verr. Quos ego campos antea, collesque nitidissimos viridissimosque vidissem. Idem pro Cluent. Quam quædam in collibus, ut solet, cantorcella pastorum orta esset. ¶ Colles Romæ septem fuerunt, unde & Septicollis dicta est. Palatinus scilicet, Quirinalis, Aventinus, Cœlius, Viminalis, Esquilinus, & Tarpeius, sive Capitolinus. ¶ Colles item dicuntur dorsi eminentiæ, utriusque à spina; quæ in medio cæpresſa, quandam vallecula speciem refere videtur) colliculorum modo extantes.

Collĭcŭla, per duplex l, m. f. significat parvum collem. [λόφος, γηλόφιον. Pol. Pagorecek. Vn. Heimetske. Ang. A hillock.] Apul. lib. 1. Flor. Calliculus septimus conferatur.

Collīnus, a, um, pen. prod. Quod est in colle, quod ad collem pertinet: [ὁ τοῦ βουνοῦ, vel ὁ τοῦ βουνῶ. Gall. De petite montagne, de colline ou colleau. Ital. Cosa de montagna, di colle. German. Das ist von Bubel gebürtig, es ist von dem Bügel kumpt. Hispan. Cosa de tal cerro o collado. Pol. Gorzyſty. Vn. Helomhoz való, halmon való. An. Belonging to an hill or hillock.] ut Collina vinea, quæ in colle plantata est. Colum. lib. 12. cap. 21: Eius defectui testarius in duas urnas mustum dabitur, si nullum ex vineis collinis est: sed si ex campestribus erit. Collina vina, in collibus nata. Collina aqua, Colum. lib. 1. cap. 5: Tertia pars alis, vel collina, vel quæ non in ima valle reperiuntur.

Collĭbum, i, n. G. genus tunicæ, quo antiqui Romanorum utebantur, sic dictum quòd sine manicis esset, ac mutilatum. Nam κολλοβὸς hîrcus, & mutilatum, significat. Hæc cæterùm vestis dicitur.

Cŏllŏco, as, āre, act. p. Pono, dispono. [שכם sekem, ὦμος. Gall. Coleporter, mettre et poser, asseoir. Ital. Collocare, riposare. Ger. Setzen / an ein Ort stellen. Hisp. Asentar. Pol. Stawiam, sadzam. Vn. Helyheztetem. An. To set or place to place.] Cicer. 7. Verr. Vt ille per eos dies tabernacula pontis cella tectaque collocarat. Idem 1. Offic. Quamobrem melius apud bonas, quàm apud fortunatas, beneficium collocari potest. Idem ad Brut. Maximo clamore atque plausu in rostris collocatus sum.

Cŏllŏcātio, verb. Et. Dispositio. [תשומת tesumah, θέσις, κατάστασις. Gal. Assiete, collocation, position. Ital. Collocazione, riposamento. Ger. Setzung, stellung. Hisp. Aquel asentar, manera de assentar. Pol. Postawienie. Vng. Helyheztetés. An. Setting and placing of things together.] Cicer. de Orat. Sequitur continuatio verborum, quæ duas res maximè, collocationem primùm, deinde quodam quasi modo formam perficit.

Cŏllŏcŭplĕto, as, āre, act. p. Locupleto. [השׁשיר hesshir, πλουτίζω. Gal. Enrichir, faire plus opulent, ou plus riche. Ital. Arricchire. Ger. Reich machen. Hisp. Enriquecer. Pol. Bogacę. Vn. Meg kenyérem magamat adagoznom. An. To enrich, to make more rich.] Terent. Heaut. Dum ego propter te eorum partem capio dem eos, tu autem's loco Collocupletat. Tit. Antipho. Ad Herenn. libro 4. exornationem est, qua utimur ad bonestandas & collocupletandas causas.

Cŏllŏquŏr, ĕris, i, pen. prod. dep. Simul loquor. [דבר dibber, συνομιλῶ. Gall. Parlementer ensemble, deviser, ou parler ensemble. Ital. Ragionare insieme. Germ. Miteinander reden / Gespräch halten. Hisp. Hablar uno con otro, parlar. Pol. Mowię z kim. Vn. Egymást beszélgetni. An. To talke or speak together.] Terent. Eunuch. Videbis, colloquetur, aderit una in unis ædibus. Cic. 1. de Orat. Hæc ipsa, per Iamus vel maximè ferè, quòd colloquimur inter nos, & quod ex primo die quo loqui possumus.

Colloquium, quii, n. f. Colloquutio [דבר dibbūr, συνομιλία, ῥῆσις, ῥῆμα. Vng. Egymást való beszélgetés. An. A talking or communication together.] Liv. 1. ab Urbe. Pleraque tradidere, opus esse colloquio. Cic. 2. Phil. Amicorum absentium colloquia epistolæ. Plaut. Trucul. Virginem quoquo pacto edoce, intel. cætera sibi jam colloquia.

Cŏllŭcĕo, es, ēre, lūxi, 2. n. f. [אור zahar, אור or, φῶς, λάμπω, λάμπομαι. Gall. Reluire. Ital. Luire, risplendere. Germ. Scheinen / leuchten. Hisp. Lo mismo resplandecer. Pol. Świecę się. Vn. Tündöklem fenlik. An. To shine.] Virg. lib. 5. Aeneid. - quę jam dies exierit, Illic se Colluxerit humanis. Cic. 2. de Nat. Deor. Nam Solis calor & candor illustrior est quàm ullius ignis, quippe qui immenso mundo tam longe lateque colluceat.

Cŏllūco, as, pen. prod. act. p. apud Plat. significat propriamente vaporem emittere lumini decido [נהר nahar, κλάω, κλάομαι. Gall. Estre couler, s'estiller, comme de la cire de bougies qui se fondent. Ital. Stillare, scolare cera & sima ombrella. Ger. Zerinnen / tropffen. Hisp. Quel derretirse la cera. Pol. Palenie się. Vng. Világosságot ád. An. To give light.] Cic. 1. de Orat. Sequitur continuatio verborum, quæ duas res maximè, collocationem primùm, deinde quodam quasi modo formam perficit. Vng. Világosságot adnak a napfénnek, vagy holdnak. An. To set of boughes or top trees.] Colum. lib. 1. cap. 21: Neque arbores ferùm collucare permittam.

Cŏllŭctŏr, āris, ātus, 1. dep. Simul luctor. [מאבק maabak, συμπάλαιω. Gall. Luctar ensemble. Ital. Giocare alla lotta, lottare insieme. Ger. Mit ringen. Hisp. Luchar uno con otro. Pol. Potykać się, bić się. Vn. Viaskodom. An. To struggle or wrestle together.] Plin. lib. 27. cap. 2: Cum eo loco collustatio, venit pari ictus invento.

Cŏllūdĭcro, verb. [συναθλῶ, συμπαίζω. Gall. Luctar ensemble, Ital. Lottare, giuocare di che bisogna. Ger. Mitringen. Hisp. La lucha de uno con otro. Pol. Potykanie. Vng. Viaskodás. An. To struggle together.] Col. lib. 6. cap. 2: Nec in collactatione calor alteri noceat.

Cŏllūdo, dis, dĕre, Simul ludere. [συμπαίζω. Gal. Se jouer ensemble. Ital. Solazzare, divertire insieme. Germ. Mit scherzen, oder mit

anderen schimpfen. Hisp. Injuriar uno con otro. Pol. Złorzeczyć, złorzeczyć. Vng. Szidalmazzák egymást. Ang. To give one ill words.] Cic. in 4. Verr. Nisi tecum colluderet, & tuæ potius existimationi serviret, quam suæ. Virg. lib. 1. Georg. Aut summa nantes in aqua colludere plumas. ¶ Colludere est in speciem ficte & simulate agere quod contra animo agere videmur. Hinc prævaricatores dicuntur colludere, quum causam domini produnt & quum vincere posset, imperatam mercedem patiuntur. Συμπαίζειν, συμπαίζω. Gal. Quand ilz font semblant qu'ilz plaident, & les parties s'entendent ensemble, & colludent pour tromper un autre. Ital. Ingannare l'un l'altro, giocando d'accordo, o pigliandosi spasso insieme. Ger. Wann zwen mit einander gespannte machen haben, und sie es mit einander anfangen, das sie den andern betriegen: auff das der dritt Mann betrogen werd. Hisp. Engañar cada qual otro. Pol. Postępuie ze sobą prześmiesznie, to iest, gdy iedna strona drugą, a druga tamtę chcąc zdradzić, przeciw sobie pozwy [Ang. When both parties collude to deceive a third.] Vlpianus, Elegantèr. ff. de dolo malo. Si dolo malo procurator pupilli fecerit adversariū meum, quasi ab ipso exercitur, puto actionē. Is dolo non comparet, si pupillus si reus conferendi causa se sub exceptione hac, Si dolo malo fecit.

Collusio, onis, verbale, Fr. Action d'user de la chose d'autrui contre le gré du maistre. Συμπαιγνία, συμπαίγνιον. Gal. Collusion, mauvaistié pactée entre aucuns contre autruy. Ital. Giuocare insieme, o pigliarsi spasso per ingannare un terzo. Germ. Betrug, betrieglicher handel mit jemand. Hisp. Engaño. Pol. Postępowanie. Vn. Összeesküvés. Ang. Deceiving.] Cic. in Verrem. Quum verò vera nomina proferuntur, reperiemini vestra inania commenta, hanc neque Cimarum collusionem Decumanis locis tuis, neque ab eo procuratoribus tuis tantas illis judicium injectionem fuisse?

Colludo, is, ere, m. t. Qui cum altero ut lit. [Συμπαίζω. Gall. Qui se joue avec un autre, pour le tromper. Ital. Giuocare insieme. Germ. Mit jemand betrieglichen handel treiben. Hisp. Hacer engañadas entre sí. Pol. Igrzyć z kim. Vng. Szidalmazzák egymást. Ang. To deceive.] Virg. 5. Aeneid. Omnia collusit, hanc primùm inscia Teucri Conspexere cavernam. Cic. 5. Tusc. an. Ego autem quam omnia colluserint oculis, animadverti columellam cerv. Idem in Oratore. In picturis nos horrida, inculta, abdita, & ab arte remota aliorum nitida, læta, & delibuta delectant.

Collutulo, penultima correp. Fœdo, cedevero. [פּוֹחַ נִיחוֹחַ, נִיחוֹחַ. Gallic. Souiller & gaster, diffamer & deshonorer. Ital. Sporcare. Germ. Verunreinigen, unehrlichen, et ie entehren. Hisp. Ensuziar ó afear la honrra. Pol. Plugawić, splugawić. Vng. Bémocskolom, meg szégyenitem. Ang. To defile, to dishonor one's honesty.] Plaut. in Trinū. Hæc famigeratio re honestet, & me colluluerit? sine dore dixerit.

Collŭvies, ei, fœminini generis, quinq; declin. Sordes, aut immundities quæ ex concursu aliquo sui cōtrahuntur. [מִגוֹאָל שְׁפוֹכוֹת. Gall. Amas d'ordure & de fange. Ital. Spurcizia, bruttezza, bruttura. Ger. Unflatum. Hisp. Suziedad. Pol. Smoły, plugastwo. Vng. Szemétség, gyalázatosság, undok. Ang. Dirt, filth.] Plin. lib. 24. cap. 19. Medetur & tubus hæc effusa sine ferro, & addita in colluviem potui, vel ex latte & vino. ¶ Colluvies per translationem apud Cicer. Act. 2. in Verrem. Quæ in cæteris rebus cum ob facilitas parentis, quàm nonnulla ejus quæ perspicitur futura, colluvie regnare.

Colluvio, onis, f. t. Colluvies. [Pol. Pomyje. Vn. Disznóól, disznóólek.] Cic. pro Sest. Ille enim illius ex omnium fecibus colluvione natus. Colluvio rerum, oro permissione & rēfossione. Livius lib. 3. Ne cui in colluvione rerum communi ac novitate tutum usquam asserunt.

Colluviōnes, um, f. Quæ fiunt in lacubus aquarum, perquæ colluvies & immunditiæ ejectantur. [Gram. Pol. Rynsztoki. Antisaks wlewy, ściekowe.] Vitruv. lib. 8. Et sunt in ventre collaviariæ. Fere enim alia per quæ ea ipsa relaxetur.

Colluviōsus, a, um, Adj. Quod alitur colluvione nutritur, cibo pravissimo. [Vn. Disznóólkban táplált dolgos.] Tertull.

Collybis, bi, pr. nauli. com. [Κόλλυβις. Gall. Change, terme & decret d'un escu, ou piece de change ou autrement. Ital. Cambio, permutazione di danari. Ger. Wexel in verwechslung des Gelts. Hisp. La especie que se cambia de otra suerte. Pol. Wymiana albo zamiana pieniędzy. Vn. Váltópénz, váltás. Ang. The exchange of money.] Modicus lucrum colligere vagos induens recubus annos. Plaut. colere, auxiliatorem liquorem aliquem, stillicinque continet, vel rem aliquam per colum purgare. Apulcius lib. Flor. de Osmaoclophthis: Non dissimulat artium colere, vel aurum colare, vel equum comare. ¶ Unde & Colum dicta, per quæ liquor emittitur. ¶ Apud Virgilium Georg. Culaque pastorum tumefacta impleta coactis

Cŏlo, is, colui, cultum, Adoro, veneror. [עבד. Gallic. Honorer, aimer reverencier. Ital. Adorare, riverire. Ger. Verehren, Ehr erbieten. Hisp.

Adorar

Adarare à ha Zer exercitacio. Polon. *Cyge.* Vtt. *Akkerd bonisque libris.* Ang. *To labour, to manure.*] Virg. 1. 9. Aen. Summe Deum sancti custos Soractis Apollo, Quem primi colimus. ¶ Hunc Cultus & Cultura, quam Græci ἐπιτήδευσιν vocant. Colunus item pares amore & officio, ut minores humanitate & beneficiis: hoc est, prosequuntur amore, officio, & sumptibus. Plaut. Cist. Quja me colitis & magnificatis. Terent. Adelph. Et nos coluit maximè. ¶ Panitur & pro exercere, ἐκτίνειν, ἐκτίνυσθαι. Liv. lib. 1. Abi, nuntia Romanis, Cœlestes iratos velle, ut mea Roma caput orbis terrarum ita prout de eam minarent colant. ¶ Item pro habitare. [עבד *abádh, ámaſ, ámas.* Gall. *Habiter, demeurer.* Ital. *Habitare.* Germ. *Wohnen.* Hisp. *Morar.* Pol. *Mieſzkam, Vti. Laxow, laxowe.* Ang. *To dwell in a place.*] Plautus in Aulul. Hanc dotem, jam multos annos ego possideo & colo. Virg. 1. Aeglog. Pallas quas condidit arces ipsa colat. Vnde & Cœlicolas dicimus, quòd cœlum colant aut id est, habitent, tanquam cuidam cœli coloni. Item pro diligere. [אהב *ahábh, ohábh.* Gall. *Aimer avec honneur.* Ital. *Amare con honore.* Germ. *Ehren haben, eine in Ehren halten.* Hispan. *Amare con honra, honrar.* Pol. *Miłuie.* Virg. *Szrzebow.* Ang. *To love or honour.*] Terentius in Heautont. Quippe forma impulit nostra, nos amores colat. ¶ Item pro agere. *Agitare.* Virg. lib. 3. Geor. Hanc olim veteres vitam coluere Sabini. ¶ Item pro arare. [עבד *habadh* חרש *charásh.* ἐργάζομαι. Gall. *Labourer.* Ital. *Lavorare.* Germ. *Das Feld bauen.* Hispan. *Labrar la tierra.* Polon. *Orac.* Virg. *Mwolicz.* Ang. *To labour or husband.*] Columella lib. 1. Nam ubi fedulò colitur ager, hinc Agricultura, Agricolatio, & Colonus, de quibus suis locis. ¶ Item pro otiare, ἡσυχάζειν. Plautus: Quin cum te colis antequam exeas domum? Cic. Erat tamen non tam gravis, quàm elegans & facta & culta oratio. ¶ Hujus composita sunt Accolo, Circumcolo, Incolo, Excolo, Percolo, Intercolo, & Recolo, pen. cor.

Cultus, cultior, cultissimus, adjectivum. [מעבד *mehabádh.* ἐργαστήριος, ἐργαστηριώδης, μαγειρικός. Pol. *Vprawny.* Virg. *Ekszercżor.* Ang. *Neat, finer, trimmer.*] Col. lib. 8. c. 8. Nam cultò est cultior, tanto latior avis conspicitur. Idem lib. 1. cap. 1: Nam is demum cultissimum ruris habebit, qui & volare teret, & poterit, & volet. Animus cultus, Cic. 2. Tusc.

Cultus, tus, m. q. verbale ejus à verbo Colo, unde etiam totidem penè habet significata, quod suum primò vum. Interdùm enim Colo significat terram ad fructum edendum fœcundare, quo pacto Inde Cultus, est hujusmodi terræ præparatio. [עבודה *habodháh.* ἐργασία. Gall. *Labourage, labour, entretenement.* Ital. *Lavoro.* Germ. *Ein Feldbaw.* Hisp. *La labordança.* Pol. *Oranie, rolaj, gromotenie.* Virg. *Mwolicz.* Ang. *Husbandrie or tilling.*] Cicero 2. de Leg. Nullius agricolæ culta ripes tam diuturnæ fœcunditatis sentiuntur, ¶ Cultus idem quoque significat quod ornatus, sive curatio: [עדי *hadhí, edi, עדיה edéyah.* Gallic. *Ornement.* Ital. *Ornamento.* Germ. *Zierd.* Hisp. *Adorno y ornamento al mayor.* Pol. *Ozdoba.* Virg. *Ekszeg.* Ang. *Decking or trimming.*] ut Cultus corporis, cultus animi. Cicer. 1. Offic. Ob eas que causas fundi parantur ea, quæ suppeditent & ad cultum, & ad victum. Plin. lib. 33. cap. 1. Fabricarem etiam Deûm fabulas, & alia artificum cultus. ¶ Cultum etiam deorum dicimus: hoc est, venerationem. Græci εὐσέβειαν vocant. Cic. 1. Tusc. Hæc philosophia intelligi jubet primùm ad illorum cultum, deinde ad jus hominum erudivit.

Cultio, onis. f. t. Cultus. [*Mwolenie.* Ant. *Husbandrie or tilling.*] Cic. 5. in Ver. Quid est enim Sicilia, si ei agri cultionem subtuleris?

Cultum, ti, substantivum ut Pinguia culta, Claudianus in laudem Stiliconis.

Cultor, oris, verbale, m. t. [עבד *habédh.* ἀναστάτωσις, ἐργάτης, διάγειος. Pol. *Orarz.* Vti. *Mwolesz.* Ang. *A labourer, a manurer.*] Livius 4. ab Vrbe. Fanum cultoribus agrorum timentes. Cic. 2. de Natura deorum: Quid jam de hominum genere dicam, qui quasi cultores terræ conditi, non patiuntur eam, nec immanitate beluarum esse infestam, &c. Idem 1. Offic. Sunt his alii multò dispares, simplices & aperti, qui nihil ex occulto, nihil ex insidiis agendum putent, veritatis cultores, fraudis inimici.

Cultrix, vocabulum, fœminium. [ἐργατικόν, ἐργάτις. Polon. *Ta kobyeta.* Vngar. *Mwelő.*] Cicero 5. de Finibus: Earumque augendarum & alendarum quandam cultricem esse, quæ artificiosa, &c.

Cultura, æ, f. p. cultus, [עבודה *habodháh, ἐργασία, διάγειος.* Pol. *Orarz, Vti. Wyrolki.* Ang. *Husbandrie.*] ut Cultura agri. Cicer. 5. in Ver. Deinde quum audierit cæteros, quibus fundi fructus & cultura continetur, &c. Idem 2. Tusc. Ager quamvis fertilis, sine cultura fructuosus esse non potest.

Cōlonia, æ, m. f. à colendo. Qui agrum colit: [עבד האדמה *hobéd hoadhamáh* חושב *chósheb. Laureur.* Gal. *Metayer, laboureur, fermier, celuy qui habite en certaines villes ou il a été envoyé par les superieurs hors son pays.* Ital. *Contadino, laboratore.* Germ. *Ein Baurersmann / oder ein Feldbawer.* Hispan. *Labradorsmen de alguna lugar, morador, ó labrador de la tierra.* Polon. *Rolnik, zemiak.* Vng. *Iobbagy, földes ember.* Ant. *That labourers in the ground, a farmer, yea dwellers in a place.*] duo significat. Nam aliquando coloni dicuntur, qui à metropoli (sic enim civitas dicebatur, quæ colonum emittebat) in alium locum habitandi causa deducebantur: neque nunc propriis, sed metropolitanis vivebant legibus. Cic. 3. de Natura Deorum: Quantum Circen quoque colani nostri Circenses religiosè colunt. Virg. 1. Aeneid. Vbi antiqua fuit, Tyrii tenuêre coloni. Ascribe colonos novos. Cic. 2. Philip. Assignare agros colonis. Cic. 1. de Lege Agrar. Deducere colonos, Cic. 2. de Leg. Agr. ¶ Quandoquidem verò Coloni agrorum cultores dicuntur, γεωργοί. Cic. pro Cecin. Qui colonis habuit conductum de Cæcinnis fundum. Virg. 1. Aeneid. Vt quamvis avido parcentem arva colono. Colum. lib. 11. Committat agat dominus cum colonis, fidemque præbeat.

Colonā, æ. dicitur, colonī hæc est, agricolæ uxor. [Pol. *Rodzina, mieszanka.* Virg. *Szlotz.* Ant. *A husband man's wife.*] Ovid. de Nuce: Et quando lectas parca colona nuces. Idem 4. Fast. habebat Rusticus ut verum cum parca colona virum.

Cōlonĭcus, a, um, adjectivum, Quòd culturæ idoneum est. [γεωργικός. Gall. *Duquel à quelqu'un se peut labourer.* Ital. *Cosa da lavorare, ò coltivare.* Germ. *Das bes Ackerbaues ist.* Hisp. *Cosa para labrar.* Pol. *Rolny.* Virg. *Mwolesczkolwiarow.* Ant. *That may be manured or husbanded.*] Cic. 5. Philip. Vti C. Pansa, A. Hirtius Consules, alter, ambove cognitum ferrent, qui ager colonicus esset.

Cōlōnĭa, æ. p. Oppidum in quo Romani magistratus ex urbe over traduxerant, vel quod sine tradendi bone co oniarum jure donatum erat. [רוח *ghebúl.* γεωργικός. Gall. *Metayer, cultivateur, qui habite en certains villes ou il a été envoyé par les superieurs hors son pays.* Ital. *Contadino, laboratore.* Germ. *Ein jahl der Leuten die man in ein Ort zu wohnen setzet; Leisthe zu wohnen / oder ins Ort der wohnung setze.* Hisp. *Pueblo ó poblacion de algunos ciudadanos.* Pol. *Potomstwo ludzi, osadzanych dla osiadania gruntow.* Virg. *Iobbagy vidéke, (vagy) falu.* Ang. *A grange or farme.*] Cæsar 8. bell. Gall. Interrogatum Galliam mittat ad colonias civium Romanorum tuendas. Cicer. de lege Agraria contra Rullum. Hæc in genere, sunt in cæteris Reipublicæ partibus, etiopiæ aperiendum de genere magnorum recordandum, qui colonias sic idoneis in locis contra suspitionem pericli collocarunt, ut non oppida Italiæ, sed propugnacula imperii esse videantur. Idem 1. Offic. In aliis domus, tanquam in colonia est exeunt. ¶ Colonarum alia Latinæ, aliæ civium Romanorum. Illæ fuerunt, quæ exeuntes constituerunt nonnulle ex peculiaribus vel equitibus, quorum magnam bello captum in spes augendæ causa mittebatur. Bononia, Latina colonia est. Mutina & Parma, Romanorum civium. ¶ Erat & aliud genus colonarum, quales olim Pompeius Strabo trans Padum traduxerat. Non enim novos colonos eas constituit, sed veteribus incolis manentibus jus dedit Latii, ut possent habere jus quod cæteræ Latinæ coloniæ habent. Id est, ut jus petendi magistratus in civitate Romana adipiscerentur. Colonarum autem hujusmodi ratio erat. Quum in urbe Roma multos ex veteribus, navis que incolis, paupertate premi intellectu erat, adeò ut consuli se vendo non sufficerent. Triumviri à Senatu creabantur, qui locis primùm constituendis, in quibus Respublicæ expediret propugnacula constituant, nova edicta proponebant, deinde ascripta nomina, ab illis, qui in novam coloniam deduci vellent: iisque ære, quo perious exonerabantur, & rei familiaris pudere quo uti, ad novas, quibus indigerent, divitias gratis cum fortuna accedebant. Accipiebant enim duo, quatuor, vel sex aut septem agri jugera, & quandoque plura. Colonia etiam dicitur agri colationi destinatus locus, & arearius. Ciceronis, à colendo terra. Paulus Servius qui colonus adscriptus est, ad periculum colonii pertinebit. Græcè ἐγγεγραμμένος. Plautus in Pseud. De nomen ad inolarum coloniam.

Cōlŭmĭ, f. Duo genera columnarum fuêre, Romanæ, Latinæ: omnes constabant è civibus Romanis, in colonias exeuntibus. Romanæ dicebantur eæ, quæ jura civitatis Romanæ possiderent: itaque cives Romani erant, & ferendi suffragii potestatem habent: cujus generis erant coloniæ multæ in Gallia rogata: propterea que dixit Cicero epist. 1. ad Attic. Videtur in suffragiis multum posse Gallia. Latinæ verò coloniæ dicebantur eæ, quæ jus Latii habebant: quod infra, jus Romanæ civitatis erat: itaque & in oratione pro Balbo, & alibi legimus, multos ex coloniis Latinis cives esse factos, quod rectum non legitur de coloniis Romanis: nec enim eis dari oportebat, quod habebant. Coloniarum his verbis mentio fit apud Hygenum de limitibus: Fortis bellorum operibus, augendæ reipub. causa, illustres Romanorum virorum urbes constituerunt, quas aut victoribus populi Romani civibus, aut emeritis militibus assignaverunt, & ab agrorū novæ dedicatione culturæ colonias appellaverunt. Victoribus autem assignatæ coloniæ iis, qui temporis causa arma acceperant: non enim tantùm militum incremento respub. populi Romani habuit: erat tunc præmii certa, & pro emerito habebatur: multis legionibus contigit bellum feliciter transigere, & ad laboriosam agriculturæ re-

quem primo retrocedi gradu pervenire: nam cum signis, & aquila, & primis ordinibus, ac tribunis deducebantur, quodus agri pro quantitate offerebatur.

Colonicus, a, um. Quod est colonæ, seu quod ad colonum pertinet. [γεωργικός. Polon. Rzemieślny. Vngar. földmüves való. Ang. belonging to a husbandman.] Varro: Atque etiam leges coloniças tail s.

Colonicum pecus, Dicitur hinc futurum, quum molle dicatur rectum. Plin. lib. 8. cap. 47. Ovium fuisse genera duo, rectum & colonicum: illud mollius, hoc in pascuis delicatius, quippe cum rectum rubis vellatur. Cohortes colonicæ. Cæsar. Cohortes duas, quæ colonicæ appellabantur, quum eo tales venissent, quendo oppidi muris apud se retinuit. ¶ Decuriones colonici. Sueton. in August. excogitato genere suffragiorum, quæ de magistratibus urbicis Decuriones colonici in sua quisque colonia ferebant.

Colobium, hæc colobium. [Pol. zgrzebna szata. An. A jacket without sleeves.] vestis genus hanc tibus, cujus fit mentio in principum constitutionibus & a Servio, qui servos neque colobia neque caleeos habuisse ferunt.

Colocasiâ, æ. [κολοκασία, Faba Ægyptia, latissima habens folia, ex quibus Alexandrini sibi pocula conficere solebant. Pallad. Hoc mense colocasiæ bulbos ponemus. Amant humidi loci pinguem, maxime irriguum. Frondescere propè semper possunt, si tanquam cistera tegumentis defendantur à frigore.

Colocasium, neutro genere dixit Virg. in Poliom. Millaque ridenti colocasia fundet acantho. Vide suprà in dictione COLOTIVM.

Colocynthis, idis. [κολοκύνθις. Gallic. Courge, Coulage, calebasse. Ital. & Hispan. Colocynthida. German. Colocynt. Polon. Colocynta, tykwa gorzkie. Vngar. sarok. Ang. A wilde gourde.] Sylvestris cucurbitæ genus est, fructu mundo, medicatis pilæ magnitudine fructum ferens, purgationibus alvi accommodatum. Vide Plin. lib. 20. cap. 3. Virgus herbarum Colocynthidem vocat.

Colomestrum, Romani appellaverunt secundâ aconiti speciem, recte Dioscoride, quam idem & Cynoctonon, & Lycoctonum, à canibus & lupis necandis cognominat.

Colŏn, pen. prod. [κῶλον. Gall. Ventre du cuir ou sont les ingrediens dont on fait le fromage. Ital. Una certa cosa de budello che cingono i formaggi teneri, & quella dentro si fonde detto formaggio. German. Der grey Darm. Hispan. La tripa cuesta. Polon. tabor mielkie pod ser ktorym ingrediencye przetwory. Vng. kaszmarka, vagyon az kulsö kerekseg. Ang. An ox stomach or paunch.] Est crassius intestinum, tria latum, ex quo excrementa cum accipient colorem, cujus genium est, plurimas cellulas atque cavernas habentes, ad renem finistrum religatum. Gellius lib. 19. cap. 12. alvum vocat: Accidente, inquit, aridiora excrementa in alvum convenire, quod Græcè σκῶρ dicitur. Celsus lib. 1. cap. 8. Laxus intestinum rectum erit, si quis laevus intestinum dolere consuevit, quod κῶλον nominant, quamdiu nihil nisi genus inflammationis fit, id agendum est, ut sæpe quat aliquis, ut lectione & aliis generibus exerceatur: item balneo calido, cibis quoque & potionibus tandem deinque omni modo frigus evitet: itemque dulcia omnia, legumina cruda, & quicquid inflare consuevit. Est autem Colon, quintum in ordine intestinorum, medium inter Cæcum, & Rectum locum obtinens. Primum per ileos cava obrepit, ubi foliculum bilis attingens, illuque nonnunquam annexum, amatorem colorem quæ luteum contrahit: indeque paulum exurgens, ventriculi fundo inflectitur: & cursus ac tunicarum lepra condium contendens, hic macerabili potibare cogit lenora demergitur, colaturæque rem finitimam quo comitem laxius apud eum finitimam emittit. ¶ Serenus dixit eos liquas primum syllabam contra aetum corruptis, quum ait: Quum colon tam sum morbi genus ictima carpit, Mandæ Galenum valucrem, quam nomine dicunt, Aut pavidi leporis madefacta cocta pota. Nisi eius forte Colum ibi malit legere, Latina terminatione, ut postea fiat syllaba per ellipsin absumatur. ¶ Est item Colon Græcis, quod Latinè Membrum vocamus: unde pro translatione eum membra orationis nuncupantur, quod ex eis, velut membris constet periodus. Cic. de Claris Oratur. Compar hæsio & ambitus ille verborum. (Istic periodum appellari placet) erat apud illum contractus & brevis, & in membra caudam, quæ κῶλα Græci vocant, dispertiebat orationem hiantibus. Hinc Monocolon etiam dicitur, quod unum membrum est: hoc est, Simplex & ex uno tantum carminis genere constans: Dicolon hoc est, bimembre, quod ex duobus versuum generibus constat: & sic de aliis.

Cŏlŏn, ĭs, cum, adject. [κωλικός. Polon. Kiszki maiące. Vng. Kuka barka való. Jac. Colicus dolor, quem colo generatur, & Colicus homo. Plin. lib. 20. cap. 4. Praxagoras & ileos dandos censet. Plistonicus, & Colicis. Colicum medicamentum ad dolorem intestinorum. Celsus lib. 1. cap. 14.

Colonus, Colonia, Vide COLO.

Colŏphonĭa, æ, f. p. [κολοφωνία, Herba est notiore nomine Scammonia appellata, succum habens ejusdem nominis. Colophonia dicta à Colophone Ioniæ urbe, unde laudatissima advehebatur. Vide Dioscor. lib. 4. cap. 152.

Cŏlŏr, ōris, m. t. Objectum proprium visus, pigmentum. [צֶבַע, צֵבַע, צִבְעוֹן, צִבְעוֹנִי, צִבְיוֹן, צִבְיָה, צִבְיָא, צִבְיָה, צִבְיָא, צִבְיָה, צִבְיָא

ryſamin), Inter candorem fulgens & purpuram. Vide Thyleſium in libello de coloribus.

Cŏlŏstrum & Colostra, æ Spongioſa lactis denſitas à partu prima. [Ang. Gall. Coſtre ou coſtrelet, lait eſpoiſ, comme le premier que vient aux mammelles, laict groſſier. Ital. Cogo di latte, fior di latte. Ger. Die erſte milch der gelt wirt. Hiſp. Coloſtro de la leche nueua. Pol. ſyrowatnoſc poredniego pierſzego. Vng. Első tejnek vaſtagſága, vagy ſerſe. Ang. The firſt milk in the teates after the birth.] Martial. lib. 13. Surripuit paſtor, quæ nundum dantibus hœdis, De primo matrum lacte coloſtra damus. Pallad. lib. 1. Coloſtrum vocant paſtores illud exiguum lactis, in quo eſt ſpiſſior natura.

Cŏlŏstrātus, a, um, ſ. t. Morbus eſt quo lactantes tentantur, ſi biduo à partu maternum lac guſtaverint, denſato in caſei ſpeciem lacte. Ideo infantibus ſtatim à partu nutrices non mammis lac exhibere conveniat, quia matris extortum eſt. Plin. libro 11. capite 51. Pallis earum, ubi pingue pabulum, biduo à partu maternum lac guſtaſſe lethale eſt. ¶ Genus mali vocatur coloſtratio. Qui hoc mali genus patiuntur, Coloſtrati dicuntur. Plin. lib. 28. cap. 9.

Cŏlŏrōs, κολορός, ſ. t. Colobi, κολόβου, pen. prod. Ariſtotelis lacertæ genus eſt, quod Latini Stellionem vocãt. [Ital. Tarantolam. Pol. Jaſzurka ſzelona. Vng. Tarka gyik.] Nomen habet à pedum magnitudine. Nam quæ nos crura & lacertos dicimus, Græci κῶλα dicunt.

Colpōs, κόλπος. Pol. Czuik. Vng. Tÿúk szerŏlŏgye.] à rei anatomicæ partis appellatur ea uberum pars, quæ in ſe, tanquam in ſinu quodã, lac continet, unde & nomen accepit. Nam κόλπον Græci non vocant hoc eſt, lateris obliquitatem, qua buſdã velut brachiis ſinus amplectentur. Vide Cælium lib. 4. cap. 6.

Cŏlŭber, ri, m. ſ. com. Serpens quidam aquarum incola. [Germ. Waſſerſchlange. Gal. Couleuure. Ital. Serpe, ſerpente, biſſia. Germ. Ein ſchlang. Belg. Een ſlange. Hiſp. Culebra. Pol. Waż. Vng. Kŏrŏs kigyó. Ang. A ſerpent lying in the ſhadow of woodes.] Angues & Hydros, quæ in aqua Serpens, qui in terra de pit: Dracones, ſemper ſi ſed ſæpe confundentur. Plin. lib. 32. cap. 1. Coluber eſt in aqua vivens: cujus aciem & fel habentes, cæc. Ovidius 15. Metamorphoſeon: -nivisq; ſiccuens ſiccula coluber. Horatius ad Pyrrh. Coluber ad bibendũ veniens in aqua venenum deponit, ne cum venenum aqua cõcretum occidat. Nadum hominem timet, veltrum perfcuitur, caperamentum celat, ubi ſit eſſe mortem tuam. Serpẽs quidem ſi ſemel calamo percutiatur, moriuntur: verò iterum percutiatur, cõfirmatur: Rumali tempore infirmior efficitur, & à furiosa vinitur. Igitur ante hyemem circa ſecolligite legetes, ut illæ ſibi eſcam præbeant. ¶ Colubri in ſinu favere, κόλ. ἐν κόλποις θάλπειν, de iis qui complectitur amore, ſtudioq; proſequitur hominem ingratum, & aliquando per occaſionem nocituram. ¶ Colubram fœminam genere dici probat Nonius ex Lucilio, ex 8. Satyr.

Iam diruptæ medius, ja nunc Maſſus colubras
Diſrumpet tantus, venas quum extenderit omnes.

Colum, pen. prod. ſ. Vas e ſere vimineve hamo contextum, ad virum colandum aptum. [Græc. Gall. Vaiſſeau. Ital. Colatoio, Ger. Ein Seyhen oder ſeyhet buttel von weiden oder ſeihet. Hiſp. Colador. Pol. Durſzlak, przetak. Vng. Szŏrŏ ſzita. Ang. A ſtrainder of greene.] Virg. 4. Geor. Calathiq; premerũ fumoſa corpora fiscis. ¶ Colum in vario uſu, vas ex lapide ponticopotoſve factum, ſic vocabulo uſus eſt. ¶ Colum, cui uſus eſt penuis morbi, quem primum in Italia ſenſiſſe Tiberius princeps creditur, quum prius ignotus eſſet. Plin. lib. 26. cap. 1.

Columbus, & Columba, æ, vel ota. [יוֹנָה ἰωνὰς, περιστερὰ. Gall. Coulon ou pyeon. Ital. Colombo, colomba. Germ. Ein taub. Belg. Een duyue. Hiſp. Paloma. Pol. Gołąb. Vng. Galamb Ang. A doue.] Virg. 2. Aeneid. Præcipites atra ceu tempeſtate columbæ. Martial. Nec volet ex tenera ſimilis tibi turbine columba. Var. lib. 3. cap. 7. Horum ſex columbarum genera, quæ in periſtereone poſſe ſolent nutriri, ut alibi dictum ſuperius eſt, quod habentur in turribus ac columbariis ſimilibus, à quo appellatæ columbæ, quæ propter tutiorem naturam eminentia loca in tectis captant: alterum columbarum genus clementius, quod cibo domeſtico victus humani paſcitur. Columbæ agreſtes à colore Cyprii dicuntur, quod Cypride domeſticæ. Cellares ex columbo agreſti & columba domeſtica, vel contra, nati: tertium genus columbarum, quod ſaxatile dicuntur, ob diuturnum generũ commiſtionem. ¶ Columbas eſſe in tutela Veneris ideo fictum puta, quia fœtui ſemper indulgent. Diſtinguuntur autem columbæ à palumbes, quod illæ, & maiores ſint, & in arboribus aut ſepibus nidificent: columbæ minores, & manſuetiores, ut quæ cibo domeſtico intra limina paſcantur. Vide prouerbialiter dictum, Matior columbis. κτλ. & ἀλεκτρυών, de homine incredibili manſuetudine prædito. Huic ſimile eſt. Sedens columba, ſæpe volavit. Nam columbæ quum volant, tollunt cæteras permiscere volatus: quum ſedent, nihil unius ac ſimplicius. ¶ Sunt præterea palumbes, columbis longè vivaciores: vivunt enim (ut quidam tradiderunt) ad trigeſimum, & quadrageſimum annum, quum columbarum vita ultra ſexennium ſpatium fit conducta. Vide Plin. lib. 10. capite 34 & 35.

Cŏlumbāre, [Pol. Gołąbować. Vng. Galambok modra ſzokogatnak.] oscula columbarum conferre, colubellare. Sen. in Epiſt. 115. in verbibus Mecænatis: Quid ſi quis fœminæ circa cubiculum labra columbatur.

Cŏlumbārius, ri, m. ſ. Qui columbas curat. [Ang. Gall. Qui a la charge de nourrir les pigeons. Ital. Che ha cura di colombi. Germ. Der mit tauben umbgeht. Belg. Een huyden met duyuen. Hiſp. Que cria las palomas. Pol. Gołębiarz. Vng. Galamb gondoſa. Ang. That hath charge of doues.] Varro 3. de Re ruſt. cap. 7. ſi quæ propter pudos, quos habent unq; redeũnt, niſi à corvo aut ab accipitre occeptæ, quos columbarii ſolent interficere.

Cŏlumbārium, ri, n. ſ. Locus ubi habitant columbæ. [אוּרְבָּה. Gall. Colombier, lieu où pond et repaiſt la pigeon. Ital. Colombaio. Ger. Ein taubhauß. Belg. Een duyuehuys. Hiſp. Palomar, lugar donde anian las palomas. Pol. Gołębnik, gołębiarnia. Vng. Galamb ház. Ang. A doue houſe or doue cote.] Pallad. in Oct. Columbaria poteſt accipi latiore ambitu circuitu præcinctus ædificium, ſeu gigaris & ædificatis parietibus. Proprie tamen Columbariũ locũ dicimus in periſtereonitide, ſingulis columbarum paribus præparatum. Varro lib. 3. cap. 7. Singulis paribus columbarum ſaxatilium rotunda, ut arbitrium curiæ. Columbaria ſingula eſſe oportet, ut nos habeant intus introire & exire poſſint. Colum. lib. 8. cap. 8. Parietibus adfixis tabulis taſperpoſitis, quæ vel hoc lamentis, quibus nidificent taxis, vel ſtrictis columbaria recipiant, præpoſitis veſtibulis, per quæ ad cubilia perveniant.

Cŏlumnārius, a, um, Quod eſt ex columnis. [κιονηγενὴς. Gall. De pierre. Ital. Che è di colonne. Ger. Das von ſteinern ſeulen iſt. Hiſp. Que de columnas. Pol. Gołębi. Vng. Galambi való. Ang. Of doues.] Plin. Columbinus ſimus à aqua decoctus. Columna, ut ovum. Horatius 2. Ser. Sat. 4. Pulli columbini. Varro 3. de Re ruſt. Qui ſolent ſaginare pullos columbinos, quos plures vendant, ſe dicunt eos, quam jam pinna ſunt teſti. ¶ Columbinum ventrem. Suetonius in Caligula: Columbo vehementi cæſa ter tranſfoſſo, venenum in plagam abeidit, quod ex eo Columbinum appellavit.

Cŏlumbīnus, na, um, adject. Columbanus: [περιστερικὸς. Ang. Of a doues nature.] ut Columbare thereus, & columbare cella. Col. lib. 9. Cæterùm ſtatus juxta parietem convenit pargi, quoniã ſic pariet ne columbini careat fœtore.

Cŏlumbātim, adverb. Ad ſimilitudinem columbæ. κιονηγαδὸν. Unde, Columbatim oſcula jungere ſe invicem dicit apud Catullum. ¶ Vitruv. etiam Marius in Mariandynis: Sicuti amicam recipere ſingidã cado. Columbarinoq; labra conficrens labio.

Cŏlumnārium, n. ſ. Genus vinculi. [Ang.] Plin. in Rudentibus in columbam cedula ſe no vertuor. Nam in columbari collus haudquaquã pondent.

Cŏlumnella. Vide COLUMNA.

Cŏlumnēllāres dentes, Canini proximi. κυνοδόντες τῶν ἀνω γνάθων, ἐκτὸς, ἐγγὺς τῶν κυνῶν. Varro lib. 2. de Re ruſt. cap. 9. Incipiunt primores quartum agere annum, nidem ejiciunt, & iisdem proximi ſenum, quos appellamus, & incipiunt ruſci, quos vocant Columellares.

Cŏlumnēn, pen. corr. ſ. Columnas: id eſt, Culmen, faſtigium. [עַמּוּד קוֹרָה. κίων, ὀρθοστάτης, κίονος. Gall. Soubz et appuy, ſur quoy eſt poſé le faiſte ou poinct de la maiſon. Ital. Colmo, trave, ſoſtenta de ancone sopra. Ger. Ein ſeul vnderſtützung. Belg. Een ſtaeuw. Hiſp. Cumbrera, viga alta. Pol. Podpora ſtropu, murſztyn. Vng. Tető. Ang. A prop, or ſtayre.] Varro 3. de Re ruſt. cap. 5. Quod habeatur in turribus ac columnarium ne velle. ¶ Permanſiones accipiunt pro tutamento, ornamento, & ſalute. Terentius Phorm. Bene tuitus ſalve, columen vero noſtræ familiæ, Cui ſõmendavi Elium hunc adjecta nuptã. Vir Donatus: Columen familiæ, ſolicitudo, decus, unde Columnæ dictæ. Plaut. in Cift. Sed eccum egredinur ſenati columen, præſidium populi.

Cŏlŭtus, ta, tum, Sanus, integer. [ὑγιὴς. Gall. Sain, entier, Ital. Sano, ſalue. Ger. Geſund. Belg. gheſont. Hiſp. Entero, ſano, y regio. Pol. zdrow. Vng. Egeſſeges. Ang. Whole, ſound, hole alſo.] Plaut. in Trin. Nec quicquam eſt tam cata, callumve tam elitere illi & detraxiſſe autumẽt inde ne columnas pro eodẽ pondere ebullitas.

Cŏlŭmna, æ, p. Dicta ex, quòd culmina ſuſtineat. [πίων. Gall. Colonne, pilier, pilaſtre. Ital. Colonna, pilaſtro. Ger. Ein ſeul oder ſtul. Belg. Zenpilaer. Hiſp. Columna, pilar. Pol. Słup, ſzczyt kamienny. Vng. Oſzlop. Ang. A piller.] Hæc vulgo à noſtris vocatur. Inter columnas, ximas, & Pilas, ſtatuas, hoc differentiã eſſe volue, quòd columnæ unus ſcapo cõſtant id eſt, lapide obliquo perpetuo: Pilæ aũt ſtructura cõſtant aut lapidea, aut cæmentitia, aut latericia. Non raro tamen etiã ſtruc-

diles columnas apud veteres legimus. ¶ A' columna ſit Intercolumnium, μεσοκιόνιον, quod eſt ſpatium inter columnas. Lib. 4. ad Heren. Ædes inter columnium, ingulum, fornicem. Columnarũ tria ſunt genera: teretes, quæ & agoge, ſtriatæ. Quæ ſuperponuntur columnis, Epiſtylium dicitur eſt, Capitella: quæ ſupponuntur, Baſes, live Spiræ dicuntur. Ipſum autem columnæ corpus Scapus vocatur, teſte Badæo. Antiqui, teſte Quintiliano, Columam dicebant, detracta n, litera, pro Columna. Vide per diminutionem Columnella dicitur, pro Columnella. Cæſar 2. bell. Civil. Primùm trabes in ſolo æquè longè diſtantes inter ſe pedes quatuor, collocantur: inq; eas columnellæ, pedum in altitudinem quinq;, dehonantur, &c.

Columnaris, is, adjectivum. Columnalis. [κιονώδης. Pol. Podocyes. Vrg. Columnegemmeſgarie.] Varro 3. de Re ruſt. cap. 5: Inter eas ſpatium tantumnò dò ac eſſus ſemiſſa in tholum, qui eſt ultrà rotundus, columnaris, ut eſt in æde Catuli, ſi pro parietibus fecerit columnas.

Columella, æ, pen. prod. diminutiũ eſt à columna. [κιονίσκος, κιονάριον. & Gall. Petite colonne. Ital. Colonnella. Ger. Ein ſeulen. Hiſp. Pequeña columna. Pol. Słupiſka. Vng. Oſzloposka, ágaſkácska. Ang. A little pyller.] Cic. 1. de Legibus: Nam ſuperſtitioſæ tumulum coluit quid ſacri niſi columellam tribus digitis altã. Cato cap. 10. Trapetem columellam terreano quæ in milliario ſtet. ¶ Eſt & cognomen L. Moderati, genere Gaditani, qui de agricultura ſũ versu, quàm proſa elegantiſſimè ſcripſit. ¶ Appellatur præterea Columella ãmedicis quædam velum pelliculoſum ſuperadſtati dependens, ut in humano homine conſpicitur: quæ ſi inflammetur, & tenuem nõ ſatis figuram, Columella, ſin verò rotundam, Vva κιονίσκη appellatur.

Columnelli, velunt quidã Columnellos dici dentes illos, quos caninos appellamus, quòd rotundi, ac ad inſtar Columellarum extent & eminerent.

Columnãtio, Columnarum extructio. [κιονωσις. Pol. Słupowanie. Vng. Oſzlopozágaſkſũ ſtrúlá, oſzlop emelés. Ang. Building or propping with pyllers.] Apuleius lib. 3. Florid. Quid igitur ſuperest ad ſtatuæ meæ honorem: pavimentum marmoratio: protecti contabulatio? Teneæ columnationi?

Colũmis, A' veteribus dicebatur, qui nũc Celsus. [Pol. Kſoſo. Vng. Tzó. Ang. The ſcrotum of ſtone horſes or other beaſts.]

Columnus, a, um, κιονώδης, dicitur quod eſt ex materia columnæ, ut illi, triſte Servio in illud Virgilii: Purpureique, in veribus carne minus extã columnis. Feſtus tamen à cornu arbore deducit, ut verbis: Columna haſtilia ex cornũ arbore facta potius quàm ex corylo.

Colũri, m. ſ. Duo ſunt circuli in ſphæra, ſeſe mutuò ad angulos rectos ſphærales ſecantes ad polos mundi, & Zodiaci ſita tranſeuntes, ut alter per principia Arietis & Libræ feratur: alter per principia Cancri & Capricorni: nata diſtabit perfectam ſui conversionem: κόλος, quaſi eſt mutilum, manicum, imperfectũ, & κόλος, cauda, quòd in perfectis omnibus, quæ tota æquinoctiali non ſunt, & tanquam cauda præcisa appareant. Boethius de Arith. lib. 2. & Macrob. in Somn. Scipion. ¶ Colura quoque animalia ſunt caudam contemnentia, vel mutilam caudam habentia, quæ in ſacrificiis non offerebantur.

Colũs, col, m. maſcul. generis, Turmenti genus, quod fit ex corio: Eſt ſic dictus Festo.

Cõlus, i, fœm. gen. 4ti quartæ, quam ſecundæ declinationis, inſtrumentũ quod penſa continet, à quo baſo fila ducuntur, habetq; penultimam ſi correptam. [κάλαθος, ἠλακάτη. Gall. Une quenoille. Ital. Rocca da filare conocchia. Ger. Ein fadenlein Rocken. Hiſp. Roca para hilar. Pol. Kądziel. Iuvé. Vng. Gúnſi, gyapiú fonó, orſóſzál. Ang. A diſtaffe.] Ovid. lib 4. Metamorph. Et colus, & fuſus digitis excidêre remiſſis. Cicer. 2 de Orat. Quid tu Aegla mea. Quando ad me venis cum tua colo, & lana?

Cõlutea, æ, f. [κάλαθος. Pol. Kądziel.] Arbor ſylveſtris apud Theophraſtum 3. de plantis, fructum ferens in Liqua. magnitudine lentis: quæ Alexandri Magni ætate haud rem creãlibi, quam in Lipara inſula naſcebatur: hodie etiam in Gallia paſſim provenit, Lugdunenſe nomine ſolgã nota. Vide Ruel. lib. 1. cap. 7. ¶ Coluteũ autem noſtro genere Plautus in Perſa videtur appellaſſe quoddam malí genus: Committe, ſupple: multum: Struthea, coluteaq; appara.

Colycæ, rum, Specus quædam, in quibus aphronitrum invenitur, teſte Plin. lib. 31. cap. 10.

Colymbades. [κολυμβάδες. Gall. Olives confites, qui naget en ſaumure. Ital. Olive condite. Ger. Eingebeitzet oliuen. Hiſp. Aceytunas. Pol. Oliwne maſſlowe. Vng. Sóſz olayma. Ang. Conſited olives or olives ſwimmed in ſauce.] Vocabantur olivæ quædam conditi, ἐλαῖαι κολυμβάδες, quod ſonatæ eſſe propterea quòd propter ſuam levitatem ſtatim ſupernatarent. Plin. lib. 23. cap. 5: Colymbades ſordida ulcera purgant, mutilæ dictæ à tritarum ſimilitudine. Quæ autem conditura ratione hoc olivæ genus ſoleat parari, vide apud Ruell. lib. 1. cap. 104.

Colymbus, κολυμβὸς vel κολυμβίς & κολυμβίδος, Avis eſt, quæ à Græa Urinatrix vocatur apud Arift. Gallis Cuve. Eſt ex palmipedum numero, circa lacus amnesq; verſatur, ſed ſolus patrius Ejus meminit Athenæus libro 9. cap. 19. cui κολυμβὶς eſt inter omnes aves aquaticas minima, atri & ſordidi coloris, roſtro acuto, cujus oculi ſpectantur, membra verò mergantur. Vide Vria.

Cõmã, æ. ſ. p. Capillus, interprete Feſto, aliqua cum cura compoſitus: [κόμη, κόμαι. Gall. Perruque ou cheueleure. Ital. Chioma, capigliera. Germ. Das haar. Hiſp. Cabellada. Pol. Włoſy, κὸſy. Vng. Oſzvelhaj, ſörſzőr. Ang. The hayre of the head.] ἀπὸ τοῦ κεῖσθαι: hoc eſt, ab ornando dicta: nam & Cometæ Latini deduxerunt. Cic. 5. Tuſcul. Scindens dolore identidem ſatoſam comam. Ovid. 2. Met. Pectoraq; comas, eulamideſq; ut perderet aptè Collocat. ¶ Circumvolvere comam, περιελίσσειν τὰς κόμας, Græcis in proverbio eſt pro eo quod eſt lucibrio habere. Nam id Judæ gratiam ſortiebantur ſtupidis, ut eis non ſententiosis, ſatiaries circumvolvatur. Lucian. ¶ Servius quũ iis, comam gerit, δένδρα κεκομηκότα dicit. Denique pro more decorũ quippiam facientes. Ariſtoph. in Arib. de Judæis. ¶ Comæ metaphoricès etiam de arboribus, fructibus, arundinibus, atq; eũ herbis dicitur. Virg. 4. Georg. Ille comam mollis jam tum ſondebat acanthi. Ovid. 2. Amorũ: Frigidaq; arborea rumpebat arua comas. ¶ Transferuntur & ad faces. Catullus in Epithalamium. Videtur faces ſplendidas quatiunt comas: hic ſol à meris dicitur Auricomus.

Cõmans, comantis, participium ſine verbo, qui longiorem habet comam. [κομήτης. Pol. Długo włoſy. Vng. Hoſſzúhaj.] Plin. lib. 10. cap. 6: Equæ comantes gloriã ſuperbiunt. Virg. 2. Aeneid. Tectus, deinde comante Androgei galeam, clypeiq; inſigne decorum induitur. Equorũ colla comantia apud Vic. 12. Aen.

Cõmatus, a, um, participium ſine verbo, Qui longiorem habet comam. [κομήτης. Gall. Chevelu, ayant long cheueux. Ital. Capellato con gran capelliere. Ger. Das haar hat nit langen haar. Hiſp. Cosa de luengos cabellos. Pol. Maiący długie włoſy. Vng. Hoſſzú haiu. Ang. That hath long heare.] Martial. lib. 1: Calvus quam fueris, eris comatus. Syiva comatæ. Cat. Epig. 4. Vide

Cõmatulus, pen. corr. diminutivũ à Comatus. [Vng. Oſzſzihaſzú, hoſſzúſzóka.] Vide Horat. Comantios pueros dixit.

Cõmoſus, a, um, Coma magna præditus. [κάλλοκομος. Gall. Qui a beaucoup, ayant force cheueulx & grandes. Ital. Capelluto, con gran chioma. Ger. Hanreching. Hiſp. Cosa de luengos cabellos. Pol. Włoſy. Vng. Hoſſzú. Ang. That hath a great bunche of heare heare.] Plin. lib. 16. cap. 6: Hemeris vocatur, brevior, & in orbem comoſa. Idem lib. 29. cap. 26. Comoſiſſimum ex omnibus maximè caulículis.

Cõmi, atis, [κόμη. Pol. Włoſy. Vng. Mely alatt hoſſzú heiazig. Qualis ſikonig, nyeregharaſztiaſpõſa.] Morbus gravem ac cruentum inducens ſomnum, quem Latini Veternum interpretantur. ¶ Eſt & altera Comatis ſpecies, quam Vigil autem ſoporem nonnulli appellant, quum nec ſumma urgente ſomno, attollere, neq; tràquil. è dormire poſſumus, aliis atq; aliis imaginationibus ſomni tranquillitatem idem idem interpellantibus. Autor Galenus in eo Commentatio, quem de Comate nominatim inſcripſit.

Cõmo, is, vide ſua loca.

Comagene, Herbæ nomen, de qua in dict. Comagena in Onomaſt.

Comãros, [κόμαρος. Gall. Arboſier. Ital. Corbezzolo. Ger. Elsbeer. Hiſp. Madroños arbol conocido. Vng. Vadalma fa. Ang. A wylding tree, or crabbe.] Arboris genus eſt, cujus ejus pomum Græci κόμαρον appellant, Latini Unedonem. Plin. li. 23. ca. 24: Diosbus Unedonem nam nobis appellant Græci, Comarin & Memecylon. Ex quo apparet, totidem eſſe genera & apud nos.

Cõmbibernones, Interprete Feſto, dicti ſunt in eadem benna ſedentes. Benna alii vehiculi genus fuit, Galliæ præcipuè uſitati.

Combĩbo, bis, bi, ſimul bibo, compoto, bibo, imbibo. [συμπίνω. Gall. Boire enſemble. Ital. Bevere in compagnia. Ger. Mit einander trincken. Hiſp. Beber juntamente. Pol. Społ ze pijć. Vng. Egyvel ſziom. Ang. To drinke together.] Plin. li. 17. cap. 11: Vt ſolem pluviasq; combibant. Columell. lib. 12. cap. 10: Quę quum jus combibere, tunc in matura vas infundatur. Ovid. Epiſt. 11: Et cogor lachrymas combibere ipſa meas. ¶ Combibere artes per translationem. Cic. 3. de Finib. Sed tamen inſita debet his artibus, quas ſi, dum eſt tener, combibent, ad majora venies paratior.

Combĩbo, combibonis, maſculini generis, Compotor. [συμπότης. Gall. Compagnon à boire. Ital. Compagno à bere. Germ. Ein mitbetzecher, geſell. Hiſp. Bevedor con otro. Pol. Zemnu pijacy. Vng. Iuſtás. Ang. A tappe companion.] Lucil. lib. 6: Quando quidem reperi magnis combibonum ex copiis. Cic. Pæto, lib. 9: In his cõtroverſiis quas habeo cum tuis combibonibus Epicureis.

Cõmbrino, as, pen. prod. Conjungo, conglutino. [συνδέω. Pol. Spaiam. Vng. Öſzeſzerſzám, egyuczém. Ang. To ſolder or glue together.] Sponte nitus.

Combĩtãtio.

Cõbinatio, quam Græci συζυγίαν vocant, quum in oratione eadem dictio sine medio duplicatur. Virgil. 9. Aeneid. Me me adsum qui feci.

Combinatus, & compositus apud Diomedem Gram. li. 3. cap. de Pede.

Combretum, Herba est baccæ similis, sed procerior, foliorum exilitate usq; in fila extenuata. Autor est Plinius libro 21. cap. 6.

Cõburo, is, pen. prod. act. t ex con & uro, b, interposita, Simul cũ aliis uro, cremo, exuro, inflammo, incendo. [שרף sariph בער baar, πυρόω, κατακαίω, κατατίθημι. Gall. Brusler, ardre, mettre en cendre. It. Abbruciare, consumare. Ger. Verbrennen. Hisp. Quemar, abrasar, consumir. Pol. Palic. Vng. Megegetem. Angl. burne, set fire on.] Cicero pro Cluent. Fuit autem noctem mortuus, & pulcrè ante quam lucesceret, combustus est. Idem de Nat. deor. Liber Prometheus tunc unus combustus. Et ad Quint. Frat. lib. 2. Fumo ut combureretur, tota pene provincia. ¶ Et pro crudi interdum. Plautus in Mil. nam ita hominem calor Combustat gurgulionem.

Combustibilitas, quæ cõpositus habent hujusmodi, ut ignem mirandis admittant compendiis, qui perfecti ut dispositum, animus valentem, quàm ignem contineat humorem. Mercur.

Cõmē, is. [Ger. Boerbare Pol. Kopa lowska.] Herba est, quam Barbam Iovis unum vocant, a comendo nomine, quòd folia eius circuitu pungant. Plinius lib. 25. cap. 13. & lib. 24. cap. 13.

Cõmēdo, as, pen. corr. & Comedo, comes, comedi, esum, ere, Frequentativo Comedito, vel Comesso, Edo. [אכל achal, φαγεῖν, ἐσθίειν. Gall. Manger. Ital. Mãgiare. Ger. Essen Belg. Eten. Hisp. Comer. Pol. Iesc. Vng. Enem. Ang. To eate.] Mart. Scevola tu cenedis apud omnes, nullus apud te. Plautus in Trin. Quod edisti, quod comesti, quod facta tua pol. Cic. Sed ad extremum pallentes prehensum se quę comedit. ¶ Supremum Comedere & Comedum. Scalig. Comessatio antiqua Comessa pecunia. Vbi tractim ponitur pro continuare, dissipare.

Cõmēdo, as, pro Comedam, Scripserunt veteres, quod & Nonius observavit. Plautus in Sarcin. Quod dent Comes, quod ipsi fuas comedam, congeceperint. Cicero ad Atticum. Comedunt amare, ut ego tacere non possim. Idem pro Cluent.

Cõmēdo, onis, m. t. & comedar, di, pen. corr. Qui bona sua consumit, ut inter pretium refert. [אכל achal, φαγεῖν, ἐσθίειν. Gall. Gourmand, qui despend tout son bien. Ital. Vn gran mangiatore, ghiottone, che mangia tutto il suo. Ger. Ein Verschwender seiner. Hisp. El comedon tragon. Pol. Zarlok, rozbijk. Vng. Nagy ebed, ekes. Ang. A glutton, a great feeder.] Varro apud Nonium. Putat fore hoc quod hinc concedentibus convenit ei, qui bus, quæ voluptate quam edunt, ducta ex gula gignit.

Cõmēdo, as, ui, ere, pro Ferre, aut cõtinere, indigere. [כבד kabad שבר schabar, κατέχω. Gall. Mãger, or tenir dedans, retenir. Ital. Mandicare, far romore. Ger. Schlucken, schlucken, schlingen. Belg. Vnderetten. Hisp. Comer, tener dentro, contener y retener. Pol. Trzymáć, przetrzymáć. Vng. Vendegeskedni, kebelben tartani. Ang. To swallow, to keepe.] Suetonius in Vitell. Epulas nefarias semper, interdum quadriarias dispertiebat, in gentacula, prandia, cœnas, & comessationes. Cicero in Catil. Quod tibi in uino & alea comessationes tolum & scorta quærebat, esse illi quidem desperandi, sed tamen etiam ferendi. Legitur hic & Comedisse res. Idem pro Cæl.

Comessator conjurationis. Cic. lib. 2. ad Attic. ut nobis ipsi comessatores conjurationis barbatuli juvenes illum in senatu ibus Cn. Ciceronem appellent. Quibus verbis significat reliquos & ceros conjuratos, ut qui post eorum comessationem venirent. Idem tamen libro 3. de Orat. Eam improbat translationem, quæ aut major est, quàm res postulat, ut tempestas comessationis: aut minor, ut comessatio compressus. In quod præceptum ipse videtur comisse loco jam citato.

Cõmessãbundus, & Comessatores, qui comessationibus indulgent. [ἐπικωμάζων, κωμάζοντες. Pol. Tzegnyodzisty. Vng. Vendegeskedõ, tekeredõk.] Cic. pro Cæl. Non idem judicium conciliatorum; conspectus. Liv. 9. ab urbe. Primo lecto agmine comessabundus incessit. Habet autem hos numen primam productam. Mart. Non Albana mihi sit comessatio tanti.

Cõmẽs, itis, comun gen. qui vel quæ alterum sequitur, assectatur, assecla & propriè majoris. [חבר chaber, κοινωνός, συνέδρος. Gall. Compagnon, le compagnon de chemin, celuy qui tient un fort compagnie, comes d'vn homme de grand estat. Ital. Compagno. Ger. Ein gefert man der. Belg. Een metgesel. Hisp. Compañero, vnnor que sigue, fautor, mayor. Pol. Towarzysz, towarzyszka. Vng. Veréb. Ang. A companion, fellow, associate, mate, sweet heart.] Cicero Annæ. Neq; te communem dicas furiam, sed decem præbuit Lucan. li. 6. Scire Senatus avet, medias le Magne sequatur, An comes. ¶ Aliquando tamen communis appellatur, præsertim cum plures idem ut cupiunt, sibimet ipsis prælucent. Plaut. Epid. Age, age, adsodes, atq; age simul numera, ne cunctes mutet. Autor ac Herus ibi Qui quum hæc lucem fuisset, comes tum fuerat. Prius enim dixerat. Et cum aliquantum comitum fieret est comitatus. ¶ Differt enim Comes à Socio & Sodali, quod Comes dicatur, qui cupidus modo alienas sequatur dignitates. Socius plerunq; in negotiis rerum q; rebus, & fortunæ alterius subiectus. Sodalis vero ob similes ac fœdè voluptuosas, ut potè ejusdem cruciatus fugas, usuq; quæ abutur. Vide Cicero Narbonum Quæstura tantum appellatur caleo idem de Sent. dute Epulabat cũ sodalibus omnibus crocicé. ¶ Comes cum pro dignitate etiam generis communis est, cui vis apud vulgus fœmina Comitissa dicitur. ¶ Ab Ammiano Lugdunensis comes dictus est, qui præerat largitionibus imperatoriis. ¶ Alii pro dignitate Comitum, cũ exemplo utuntur. ¶ Comes dominorum, is a Tullio nunc dicitur, qui in comessationibus Principis præfectura habebat. Comes horreorum, cujus & mẽtio fit in postremo Ciceronis libris, pro Tito Principi, curator fuit, bonorumq; mancipia quædam purgandis horreis electa, coquendoq; pane Principis. Comes laborum, qui & præpositus laborum, cui medicus, cui omnia alia domus supra tabulas erant, ob Actio Sextio. 4. cap. 5. Comes rerum privatarũ, procurator erat Cæsaris, cui omnes res familiares commissæ, qui quæque quibus, ratio apud Cæsarem erat. Comes sacrarum largitionũ, ejusmodi erat, per quem Cæsaris stipendia militibus erogarentur. Comes Sacri patrimonii erat is, cui præerat patrimonio Cæsaris. Comites Palatini, vulgo principibus consistunter, doctissimus Vigilius explicat in Instit. de exhæred. lib. Comites Scholarum, qui & Tribuni Scholarum, à Scholis Palatinis ac; naturalibus dicti: qui non mutus in tribus postremis libris Cod. de fœderati. ut sic qui præfuit equitum imperatoris, & bello & pace obsonia curent, curam tamen Verbo tenus deinde virum est. Comitem Stabuli, voce etiam à Justiniano usurpata, nonnulli non intelligunt, quam is longè fuit magis ex nobili Budæus item Comitem Scalarii, Magistrum nobilium vocat. Protonotarius, ut Pythæus refert, Protopatrium appellatum vult. Comitem Labaci dicit eum, qui is quondam cujusq; exercitus, ut sequeretur, destinatus fuit. Nunc verò dignitatis nomẽ est, vel quòd ipse legem comitetur, vel quòd eam multi comitentur. Perbene, & loco alio nostra tempestate valde docto, nec infanti. Nunc nulli à comitatu, ne etymum desideret, appellatum volunt, quòd comes esse debeat. Cujacius in Observandum, de Offic. præsid. ait, ut præses in adeundo quidem facilem se præbeat, sed comitum se non patiatur.

Cõmissor, penultima corripta, ejeratus, perjurus, assertor, comitẽ me exhibens. [חלף chalaph, ὀμνύω, ἐπιορκέω. Gall. Accompagner, suyure, aller en lieu compagnie à quelqu'vn. Ital. Accompagnare. Ger. Bestetigen, geloben. Hisp. Acompañar al mayor. Pol. Potwierdzam. Vng. Követlen, kösöbe. Ang. To accompanie, to keepe company, to follow.] & propriè ut minores ergà majores. Festus. Quo nunc cum comitatu fuerant. Idem: Funerantium more comitari exercitus. ¶ Pro eodem & Comito, as, active dicitur. Ovid. li. 2. de Ponto. Quæ pia nobiscum pro te remittat eunti. Et lib. 14. Metamorph. Nostraq; adhuc artes cum ira vestigia. Idem. 4. Metamorph. Et nostros comitare gradus. & in ardua nostra. Et Ibid. ¶ Comitor etiam in passiva significatione nonnunquam invenitur, unde non indecenter verba communia potest nuncupari, quod etiam ex participio præterito tempore Comitatus potest deprehendi, quod tam communicat, qui alterum honoris aut officii aut decoris quàm eum, qui deducitur. Cicero Invent. In itinere quodam publicè facto comitatu ad mercatum est comitatus. Idem in Catil. Molestè fero, quòd parum exierit ab urbe comitatus.

Cõmitãs, tis,

Cōmitātīs, participium à Comitor, activè & passivè accipitur. [משתה mishtallach משתה mishteh, σύνδειπνος, συμπότης, συμπόσιον. Gal. Accompagné. Ital. Accompagnato. Ger. Begleitet. Hisp. Acompañado. Pol. Odprowadzony, przyiaciel. Vng. Követő, kísérettel, kísérő. Ang. Accompanied.] Active Plinius: Quicum que eum comitum fuerant. Passivè. Cicer. Invectiva in Catil. Illud etiam molestè fero, quòd ex urbe parum comitatus exierit. Virg. 1. Aeneid. ipse ter centum geminat Troianus Achates. ¶ Idem in significatione passiva: Is comitatus profectus, quum ait:

Supra Andromache ferri incomitata solebat.

Cōmitātus, Comitor, comitor, comitatus. Cicer. 5. Tusc. Puero utrum velit comitator. Plin. lib. 10. cap. 27: Et enim ars illis inter se blandiri, & corrumpere alias, hercque comitatur cevum. ¶ Sic Comitatus summum hominem dicemus, quem vulgò Summum deducunt. Budæus.

Cōmitātus, us, Assectatores, comitum multitudo, [חברה chebrah חבורה chibburah, συναγωγή, σύνοδος, συνέδριον. Gall. Compagnie, accompagnement, train. Ital. La compagnia, il seguito. Ger. Begleitung, gute gesellschafft. Belg. Een gheselschap. Hisp. El compañamiento. Pol. Towarzystwo, przyiaźń. Vng. Kísérő. Ang. Accompanying, the multitude of those which accompanieth or giveth more.] Cicer. ad Lepidum: Eius Falernum mihi semper idoneum visum est diversorio: Emodo tecti satis est ad comitatum nostrum recipiendum. Salust. in Cat. I. Valerio Flacco C. Pontino Prætoribus imperat, ut in Ponte Milvio per insidias Allobrogum comitatus deprehendant. Cic. 3. de Legib. Auspicia, ut minores curules comitatus probabiles impedirent moræ quasi sæpè comitia populi remorari ellent coacta, obnuntiatione Augurum diturbata fuerunt.

Cōmēssāns, Comessatio, Comessator, Comessabundus. Vide COMEDO.

Cōmēte, vel Cometa pro. prad. generis masculini, Stella crinita. [כוכב כתרת kochab kochereth. Gall. Une Comete. Ital. Cometa. Ger. Ein Comet. Hisp. Cometa de cabello. Pol. Miotła cometa. Vng. Vilàgoszàllo. Ang. A blazing starre.] Lucan. lib. 1: Igneus obscurè vidimus fydera noctes, Ardentemq; polum flammis, cœloq; volantes Obliquas per nunc luces, nunc cuncta cometæ Sydera, & terris mutantem regna cometen. Cicer. 2. de Nat. deor. Tum facibus vilis cometibus, tum stellis his, quas Graci cometas, nos id ipsum nominis vocant, quæ nuper bello Octaviano magnarū fuerunt calamitatum prænuntiæ. Virg. 1. Georg. nec diri totiens arsere cometæ. ¶ Est etiam nomen proprium unius ex Argonautis apud Valer. Flaccum, patet Alfenoris.

Comiterus, ci. Vide COMOEDVS.

Cōminūs, adverb. De propinquo aut eo loco. [מקרוב mikkarōb. ἐγγύθεν, ἐγγύθεν, ἐγγύθεν, ἐκ τοῦ ἐγγύς. Gall. De pres. Ital. Da presso. Ger. Von nahem. Belg. Van de. Hisp. Cerca y presso. Pol. Zdeska. Vng. Közöl, közöl. Ang. Nigh at hād, hard by.] Nunc est idem quod propè, sed (ut ait dicator) à propè: eo modo dum fugiunt, a lenguit ut, Comina sese incitebant lapidibus: hoc est è propinquo loco. Cicero de Divin. Nunc comminus agamus, experiamurq;, &c. Idem pro Cecin. Neq; consilio corporis, neq; ictu comminus, neq; conjectione telorum. ¶ Significat etiam Statius, hinc intermissione. Virg. lib. 1 Georg. Quid dicam facto qui semine comminus arva Insequitur.

Cortinia, Graiis olive apud Plin. l. 15. cap. 2.

Cōmis, comis. Humanus, benignus, facilis & suavis. [נעם naim. ἐλεήμων, ἥμερος. Gall. Doux, gracieux, courtois, affable, humain. Ital. Benigno, facile, piacevole, humano, gentile. Ger. Lieblich, freundtselig, holdselig. Belg. Goedertieren. Hisp. Cortes, amable, humano. Pol. Wdzięczny, miły, vsłużny. Vng. Nemes, kegyes. Ang. Gentil, meek, humane.] Cicer. 2. de Fin. Quali quis illum neget & bonum virum, & comem, & humanum esse facile. Idem pro Cor. Balbo: Comes benigni, suaves, faciles homines dicuntur.

Comitas, Humanitas, & nomen suavitas. [נעמה naamah. χαριεσσα. Gall. Douceur, gracieuseté, courtoisie, humanité. Ital. Gratia, piacevolezza, cortesia. Ger. Freundtligkeit, holdseligkeit. Hisp. Humanidad, cortesia. Pol. Ludzkość, wdzięczność. Vng. Nyájasság, emberség, kegyesség. Ang. Gentlenesse, meekenesse, courtesie.] Cic. de Amicit. Sed amicitia comiliari esse debet, & liberiar, & cultior, & ad omnem comitatem facilitatemq; propensior.

Comitèr, Suaviter, mansuetè. [ἡμέρως. Gall. Gracieusement, courtoisement, doucement, humainement. Ital. Cortesemente, piacevolmente, affabilmente. Ger. Freundtlichen. Hisp. Cortes y humanamente. Pol. Vdatnie, wdzięcznie. Vng. Nyájasson, kegyesen. Ang. Meekely, gently, humanely, courteously.] Cicer. ac benigne appellare aliquem, Liv. 2. ab Vrbe. Ovid. 2. Fast. Comiter excipitur, sanguine junctus erat. ¶ Comiter alterius populi manifestum conservare, formula erat in fœderum sanctione adjiciebatur, qua alterum populum esse superiorem intelligebatur. De qua re Cicero in Cornelianis: Quæ alterius populi, populi maiestas comiter conservari jubetur, de altero tollitur, certè ille populus in superiore conditione causaq; ponitur, cujus majestas fœderis sanctione defenditur. Id autem quid Cicero dicat comiter defendere, Livius Sine dolo malo.

Cōmitiā, orum, plurali numero, n. f. Conventus populi ad creandos magistratus, leges ferendas, & alia cum populo agendā comitia dicta appellata, ita enim veteres loquebantur, vel eundo. [קהל kahal. ἀγορασίαι, & συναγωγαί. Gall. Assemblée ou congregation de peuple ou magistrats pour conseiller & deliberer de quelque chose. Ital. Congregatione, consiglio, ragunanza. Ger. Versamlung, zanckung, versammlung, Obertzeiten wöhlen etc. oder sonst etwas zu thun daselbsten hat. Belg. Tenen Raetbaet, ofte een vergaderinge. Hisp. La congregacion sobre negocios dichos. Pol. Sejm, siejść. Vng. Országgyülés, közönség gyülés. Ang. The assembling of the people or magistrates to counsell and conclude of any thing.] Leguntur autem comitia Consularia, Prætoria, Quæstoria, Tribunitia, Ædilitia: quibus Consules, Prætores, Quæstores, Tribuni, Ædiles creantur. Tria autem genera comitiorum fuerunt, Curiata, Centuriata, Tributa: Nam quæ Calata comitia legimus, ea sunt vel Curiata, vel Centuriata: ex eo quòd primis temporibus Calandi verum pro vocandi vocatum erat: unde a Kalmare licet veteribus omnia Comitia Calata fuisse. Curiata, quum curiatim κατὰ φυλὰς, populus Romanus suffragia ferebat. Centuriata, quum per centurias, sive centuriatim. Tributa quum per tribus, sive per tribus. Dionysius Halicarnassæus scribit in comitiis centuriatis omnem potestatem creandi magistratus fuisse penes populum, in centuriatis penes divites. ¶ Comitium, in singulari numero, locus erat Romæ positus totum & continuatus ad diis à coeundo (teste Varrone) per quod populus ibat initium, sive curiarum comitiorum causa eò fuerunt. Cic. 4. in Verr. Quid hoc ferendum comitium potius fuisse argento domus veltras, hunc ignis & tabulis forum, comitium scamnis? Idem pro Sestio: Quum forum, comitium, curiam multa de nocte armatis hominibus ac servis plerique occupavissent, impetum facturos in Fabritium. Tempus comitiorum habendorum id erat quod augures designabant. ¶ Antiqui præterea commune, & amplissimum concilium, Comitium appellabāt. Unde est illud in xii. tabulis, De capite civis, nisi per maximum comitium ne ferunto. Ex Cic. 3. de Leg.

Cōmitiā, Comitiorum tria genera Romæ diversis temporibus instituta: curiata primùm à Romulo comitia dein de à Serv. Tullio, sexto Romanorum rege profectò habita, à tribunis pl. De curiatis comitiis Cicero ait, quæ curiata sunt apud Pomponium Jurisconsultum. Romulus, inquit, populo in triginta partes divilo, quas curias appellavit, quòd hunc reipubl. curam per sententias earum exercebant, leges quasdam curiatas ad populum tulit: ut creari & sequentes leges. Centuriata Servius Rex, ut diximus, majorum terum, patriciorumq; magistratuum causa induxit: usq; comitiis ad extrema reipubl. tempora patricios magistratus creatos esse legimus. Tributa, regibus ejectis, tum primùm constituta, quum Coriolanus in judicium populi vocatus est: quòd cum Volerone Publilio Lætorius legem tulerunt, ut tributis comitiis plebei magistratus fierent, qui antea curiatis fieri solebant. Tributorum autem comitiorum auctor maximè vis est ea lege, quam L. Valerius, & M. Horatius cos. tulerunt, ut, quod tributis comitiis plebs sanxisset, eo Quirites omnes æquè tenerentur, ac si centuriatis comitiis perlata lex esset: ita centuriatis tributa sunt æquata: &, quod ait Livius, tribunitiis rogationibus acerrimum telum, hac lege datum est: quum, quodcunque tribuni pl. ferrent, id deinde ab omnibus civibus servari necesse esset. Quanquam & Publilius dictator, lege lata, centuriata, quæ patriciorum causa constituta diximus, imminuit fanxit enim, ut omnium legum, quæ comitiis centuriatis ferrentur, ante initium suffragium patres auctores fierent: ne scilicet eo potestatis minus haberent, si quid populare, patribus invitis, latum esset. De jure autem & tempore comitiorum ita cognoscipoterit, si, quæ duarū legum Aelia, & Fufia, facit sententia, conlideretur: quare loca ipsa proponemus, ac primùm, quod ait in ea pro Sextio: Iisdem consulibus sedentibus atq; inspectantibus, lata est lex, ne auspicia valerent, ne quis obnuntiaret, ne quis legi intercederet, ut omnib. fastis diebus lege ferri liceret, ut lex Aelia, lex Fufia rata esset, dicendū est, quatuor illas partes, de auspiciis, de obnuntiatione, de intercessione, de Fastis diebus, omnes duabus legibus, quæ fabricentur, Aelia, & Fufia, cōprehendi, sed tres priores Aelia, posteriorē aūt Fufia: earum tribus prioribus, ejusdē generis, & quasi naturæ duas esse, tertiam separatā, & tanquā alienā: nā auspicia ideò erāt, ut esset obnuntiatio: quæ enim de cœlo servata esset, quum ferrentur leges, obnuntiabantur: itaq; auspiciorū quasi patronus quidā erat obnuntiatio: nec unquā servatū est de cœlo, quin obnuntiatum sit, sive prospera, sive adversa signa essent, quum prospera confirmarent: id, quod cum populo ageretur, adversa impedirent: propterea sublata esse à Clodio omnem de cœlo servandi, ut scripsit Dio. lib. XXXVIII. quū tamē antea ita diligenter

diligẽter auspicia servata essent, ut M. Drusi legibus: quia cõtra auspicia latæ judicarentur, senatus decrevit populum non teneri. quod Cic. lib. 11. de Legibus, & Pædianus in commentario Cornelianæ tradit. Ergo cum hoc auspiciorum genere quasi cognatione quadam cohæret obnuntiatio: ac intercessio nihil habet commune cum auspiciis: auspicia enim ad religionem referebantur: quid à comitiorum die, à deorum numine, prædicere videremur: intercessio autem humanæ potestatis erat, & cum à voluntate semper, nulla religionis observatione, manabat: tam ab ea voluntate non nunquam, quæ ab omni religione dissentiret, & cum pia quasi deorum voluntate pugnaret. præterea servare de cœlo, augurum, atq; omnium planè magistratuum fuit: quod supra ostendimus: intercedere verò, dumtaxat ad tribunos plebis veteri sacratæ legis jure, tum ut ego existimo, legis Aeliæ fuit pertinuit. quod autem de intercessione ad populum, quam lex ferretur: nunquam senatus, quum S. C. fieret, non tribunos pl. tantum, sed omnes, qui eadem potestate, quasi, qui S. C. faceret, major ve esset, intercedendi facultatem habuisse, diximus in libro de Senatu: atque etiam, quod in eo libro non diximus, furonis, urticæ dicam, erat intercessio, cum prætori de privata controversia decernenti prætor intercedebat: cujus generis duo in una loco exstant in libro de judiciis. nunc persequamur instituta. Dixi, legis Aeliæ fuisse multa membra, de auspiciis, de obnuntiationibus, de intercessione, quæ Clodius sua lege tribus comitiis cum fastis diebus sua lege sanxerat. itaque in oratione de provariis coniularibus, in extremo, paulo diligentius locutus est Cicero, quam caput illud, de fastis diebus, reparatum à reliquis partibus: reliqua verò non reparatum quidem, & ipsa ab eo capite, sed ipsa tamen inter se conjuncta, ut duæ unius mimime lis, quam hęc una lex, quæ fuerunt, simul sunt à Cicerone pronunciata. quod si una lege, non dubitandum de eo duabus legibus, Aelia scilicet, & Fufia, latum intelligamus: nam si de tribus comitiis unum aliquod in Aelia lege fuisse decreto: Aeliæ legi & reliquæ deferendæ debere, concedendum, ut opinor, esse. docebo autem Pædiani verbis obnuntiationem Aeliæ legis fuisse unam illud in Pisonem. A P. Clodio fatali portento prodigioq; reipl. Aeliâ & Fufia eversâ fecit, ipse interpretatus. Legem tulit P. Clodius tribunus pl. ne quis per eos dies, quibus cum populo agi liceret, de cœlo servaret: propter quam rogationem, aut legem Fufiam & Aeliam, propugnacula, & muros tranquillitatis, atq; otii, eversa esse obnuntiatione. quæ pernitiosa legibus resistebat, quam Aelia lex confirmaverat, erat sublata. minus autem, cur eo loco nihil de tenocinio Fufiæ legis adjecerit Pedianus, quum tamen ipsam legem simul cum Aelia nominaret: non cum tacerem mihi: Clodius ne quis per eos dies, quibus cum populo agi liceret, de cœlo servaret, quod contra lex Aelia jubebat: sed cum, ut omnibus fastis legem ferri liceret: ut aperte dicam, ostenderet. quæ sunt à nobis ex oratione pro Sextio recitata, & in ea ipsa de provinciis. Aut statuendum nobis est, legem Aeliam manere, tam Fufiam non esse abrogatam, non omnibus fastis legem ferri licere: quia lex feratur, de cœlo observari, obnuntiari, intercedi licere. Verùm, ut fortasse mutilus? Pedianus: quia præterea ferri id, quod Fufia lege sanxerat Clodius abrogavit non item mutilus in eo, quod de lege Aelia posuimus fastis enim plane loquimur, ait, nia, ut cur de mendo suspicemur, causam esse nullam videamus. quare habemus quod volumus, obnuntiationem ad legem Aeliam pertinere. cur hoc? ergo & illud, auspicia quæ ab, à quibus obnuntiatio derivatur, & intercessionem ad eandem legem pertinere. &, si hæc tria ad legem Aeliam unum illud, quod relegum est, de fastis diebus, ad Fufiam pertinere, necesse erit eandem utriusq; legis sententiam, nisi fallor, atque in epistola, Quæstis, ibi, ad Atticum, quum ait: Lurco autem tribunus pl. qui magistratum simul cum lege Aelia iniit, solutus est & Aelia, & Fufia, ut leges de ambitu ferrentur. nam eum veteres Romani magistratum auspicato neq; omnino quicquam publici, nec domi, nec militiæ, sine auspiciis gerebant. quod autem in tribunatu pl. Lurconi mandato factum erat, ut auspicia servarentur, id ipse in lege de ambitu ferenda observaret, neq; auspiciorum illam omnino rationem haberet, decretum est à senatu: neq; hoc solum, sed illud simul, ut omnibus fastis legem ferre posset. quod lex Fufia vetabat: ideo enim solvit cum senatus & Aelia lege, & Fufia, ut de nunciis auspiciorum religio, neq; dicendi ratio impedimento esset, quo minus primo quoq; tempore perferri lex de ambitu posset. Has ipsas leges & in oratione pro Sextio lege Clodia significat abrogatas, quum ait: Manu cum legem, quæ omnia jura religionum, auspiciorum, potestatum, omnes leges, quæ sunt de jure, & de tempore legum rogationum, una rogatione tustulit. Nam etsi non nominat: legem tamen Aeliam significat certum est, quũ ait: Quæ sunt de jure: Fufiam autem, quum subjicit: Et de tempore: jus enim intelligit auspicandi, obnuntiandi, intercedendi, quæ sanxerat Aelia lex: tempus autem, quo legem perferri nonliceret, fastos videlicet dies, de quibus caverat Fufia lex: ut dubito, quin, quum dixit: Omnia jura religionum, auspiciorum, potestatum, ad sententiam potiùs Aeliæ legis, quàm Fufiæ, spectaverit: nihil enim horum video, quod ad Fufiam referri possit. nam ego quidem in verbis Potestatum, obnuntiationem, & intercessionem significari puto: quæ legis Aeliæ fuisse jam diximus. &, quanquam Auspiciorum, Potestatum, dixit, ad interpretationem actæ rei verbi, Religionum: quod sæpè facit: & in dictione Potestatum, & obnuntiatio, & intercessio sunt, includatur. solam tamen obnuntiationem ad religionem referrem: nam intercessionem cum religione nihil erat cõmune: quod paulò antè demonstravi. Ecce quæ sentimus, satis, opinor, constat auspicandi, obnuntiandi, intercedendi, mutem, apud Romanos fuisse: quæ pertinerent ad jus omnium: quæ de genere legis Aeliæ haberentur: constat illud quoque fastis diebus non licuisse haberi comitia legum ferendarum causa, sed comitiis tantùm, quod Fufia lege sanctum erat. impediebantur autem comitia multis modis, prodigiis fove fulgente tonante: deinde, si intestinum fuisset tumultum, si quis eo morbo, qui insanabat, corripuisset: ex quo comitialis morbus dictus est. postremò si tribunus pl. intercessit. Est quod hoc loco de popularia, Veto. Notavimus etiam illud apud Cellium, legem fuisse, ut, quo die auspicia rapta essent, eodem ea die, omnis rei causa auspicatum esset, comitia habeantur: alioqui infirmum & inane populi jussum esset. Hæc ex libro nostro de legibus Romanis.

Comitiális, le, quod ad comitia pertinet: [*Belongeth to the assemblies.*] Gall. *Qui appartiennent aux assemblées du peuple ou aux magistrats.* Ital. *Pertinente all'assemblamento.* Ger. Das zu solcher versamlung eines Richters oder Lands gehört. Hisp. *Cosa perteneciente a juntas, dias i congregaciones.* Pol. *De jurisdictione populari.* Ung. *Gyülésekhez tartozó.* Ang. *Pertaining to the assemblie: Of the people or magistrate.*] ut, Dies comitialis, quo cum populo agi licebat, ut inquit Macrob. & quo populus Romanus convenire solebat ad suffragium ferendum. Cicero ad Quint. Frat. Cum decem sunt dies comitiales, per quos tantus haberi non potest. Jove autem tonante aut fulgurante, comitia populi habere non licet. ¶ Comitiális morbus, [*morbus dictus.* Gall. *Maladie qu'on appelle vulgairement, le mal caduc, ou haut mal.* Ital. *Mal caduco, Venereo, la lorcia.* Ger. Die fallend sucht. die böse krankheit. Belg. *Die valle siecte.* Hisp. *Gota coral, o mitos sudios.* Ung. *Kösöntö nyavalya.* Ang. *The falling sickness.*] qui cum totius corporis convulsione principes cerebri operationes tollit, tota cerebro, vel duobus ejus ventriculis affectis. Gignitur ex crassis humoribus, spiritus meatum in cerebri ventriculis obstruentibus, aut eorum principio seroso humore constipato: ut quod potissimum est, excutiat. ¶ Hinc Comitialis, quod comitia vitare dicerentur. Interpellabantur enim comitia, quoties aliquis ex hoc morbo convulsus fuisset. Cato: Quod comitia quæ habere fulce, ea cid quidem non vitio fuere. Serenus: Si tuum speres morbi, tuũ nomen abdito, Quod fieri nobis sacrificia prohibent. Ita recusat. Sæpè etiam memoria aeri langueque cadavis Comitium gaudia fores incerta diremit. Ipse Plinius memorat urbis per tempora Romæ Conceptum, tabis quemque tapè ima profudit. ¶ Hic morbus alio nomine dictus fuit, & morbus major, propter gravitatem: quoniam homo subito concidit. & sponte ore provenit. Dicit etiam Arnobius hunc morbum à primis Herculem fuisse nominatum: quia Hercules laboriosa ea fuerit virtute, & atra bile plerisque convulsionem intulerit. Plato & Apuleius divinum nuncupant, quod animi partem rationalem, quæ longè sanctissima esse videtur, obtineat. Græci ἐπιληπτικὸν vocant, à verbo Græco ἐπιλαμβάνειν, quod ferme comprehendat & vincat, tanto eo correpta motu: nisi magnoperè differre videantur. ¶ Comitialis homo, ἐπιληπτικὸς, qui hoc morbum patitur Plinius: Felicissima auribus illum comitialis exegit, attollitq;. ¶ Plautus tamen Comitiales homines in Pœnulo appellat frigidulos, qui in comitio propter frigora quasi habitare videntur, quos nihil rectius, licet sentiat.

Comitiáliter, adverb. [συνεχόμενος. Ung. *Gyülésre vagyólag, gyermekes kényes.* Plin. lib. 22. cap. 22: Folia hederæ corpori contradictionibus medentur, etiamsi comitialiter accidat: id est, etiamsi convulsiones fiant ex morbo comitiali.

Comitiárius, adject. [*Belongeth to the assemblie.* Ung. *Gyülésre vagyólagos való.*] ut, Comitiarius locus, quo in loco comitiorum celebratur. Liv. 3. hel. Pun. In hac comitiaria fuit duorum exercituum statione, principes Nolanorum nuntiant Marcello, noctuma colloquia inter plebem & Pœnus fieri.

Comitiátus, ûs, m. q. [συνέλευσις. Ung. *Gyülekezet vagy összegyülekezés, még gyülekezés.* Ang. *An assemblie of people.*] Dicitur populus in comitio cõgregatus. Cic. 3. de Legib. Tu leges præclarissimæ de exilio rebellis latæ: cui quam altera privilegia tollit, altera de capite civis rogari, nisi maximo comitiatu, vetat.

Cõmitiátus

Cōmfessāri, Tribuni militares, qui dicantur, docet his verbis Atconius Pedianus in 2. Contra Ver. Tribunorū militarium duo genera. Primū eorum, qui Rufuli dicuntur: hi in exercitu creari solent. Alii sunt comitiati, q̄ Romę comitiis designātur.

Comito, & Comitor. Vide COMES.

Cōmmăcŭlo, as, [בָּקַע khāsāh. Gall. *Fendre, crepasser.* Ital. *Incisione, taglio, dilacerare.* Ger. *Zerbrechen, zerspalten, zerreissen.* Hisp. *Cortadura, modo para cortar, ó hendedura.* Pol. *Rozpierać.* Vng. *Vagdolás, meg vagdalás, vagdalás módja.* Ang. *A cutting, or cutting in an oration.*] per duplex m, scribo incido: a cædo, unde caesilissimæ dictionis genus est, quod incisum à Latinis dicitur, a Ciceronē etiā Cæsum, eò quòd incidat Cola & Periodos. Constat enim periodus omnis ex commatibus & colis, tanquam partibus. Ex his cola, dicūtur partes majores periodi, quum tota oratio penè est perfecta, ita tamen ut animus audientis nondū conquiescat. Commata verò dicuntur minores periodi particulæ, in quas cola rursus, velut in partes dilabuntur. ¶ Commata etiam dicuntur aquarum emissāria, & incisi, primùm in Aegypto ad hæc inventa fructuq; ut pro arbitrario accolarum Nilus vicibus admittatur in campos arvales, aut intra alveum cōtineatur. Vlpian. de extraordinar. criminib. Saeculario. Commata (inquit Budæus) & Discopi, qui in aggeribus sunt. ¶ Comma præterea (teste interprete Aristophanis in Pluto) est genus vilissimi nummismatis. Vide artem Adagium: Mali commatis, πονηροῦ κόμματος. Inhumandum, ἀπάνθρωπον, homo. Dicebatur de improbo, contemptu & rejecto homine. Aristophanes in Pluto: Τίνας δ' ἄνδρας νομίζεις πονηροὺς καὶ ἀπανθρώπους? id est, Videntur esse non probati communes.

Cōmmăcŭlo, as, Maculo, ad p. [נָמַס nāmas. Gall. *Semacler de tache, souiller.* Ital. *Macchiare.* Ger. *Vermaszgen, vermischen, verfudlen.* Hisp. *Ensuziar.* Pol. *Maże, plugawię.* Vng. *Megfertőztetem, megrontom.* Ang. *To mak foul, to defyle.*] Commaculare te amicho, metaphoricè. Cic. pro Cælio: Nunquam enim tam Cælius tuus fuisset, ut si te isto scelere ambito commaculasse, ambitus alterum accularet. ¶ Commaculare manus sanguine alicujus. Virg. de Medea, Argiog. 8: Sevus amor docuit natorum sanguine matrem Commaculare manus. Id est, polluere necem filiorum tantum.

Cōmmădĕo, mădes, ui. Madeo. [נָכַד nākhāh. *Dégoutter, égoutter.* Gall. *Estre trempé en moulle ou autre.* Ital. *Gocciolare.* Ger. *Triefen.* Hisp. *Mojarse.* Pol. *Mokrzyć.* Vng. *Még á'zom, vizzel lók.* Ang. *To be moist, to bemoist.*] Cato cap. 156: Coquito ut liquedo ea commadescere bene, aquam defundito.

Cōmmădĭco, as, are, ſſi, exercere ac maturè facere. [Vng. *Gyakorlom.*] Varro: Nec dolorem ad apharon esse, quod philosophia commalaxarē eam partem, neq; irato mihi habenas dedit unquā, neq; cupiditas mihi imposuit frenos. Ex Nonio.

Cōmmăndŭcārĭus, p. Deribus molere quod Cic. Manducārius. [נָדַב nādhāb. *μισθοῦσθαι.* Gall. *Mordre sur, ronger ensemble.* Ital. *Mangiare, mastricare.* Ger. *Zerkauen.* Hisp. *Comer à mascar.* Pol. *Żuć.* Vng. *Meg rágom.* Ang. *To bite at, to gnaw.*] Plin. lib. 29. cap. 3: Quum porcos ob id ipsum è cæno nimirum commandūcarent. Valetius: Protinusq; dentibus abscissam, & commandūcatam linguam in cum ejecit.

Commandūcātus cibus, dicitur à Plin. Valer. cap. 3. multa iteratione mollitus, ac propè liquefactus, quem Manlium Quintianus vocat: [μασώμενος ἐφθὸς, ἥδιστος. Vng. *Rágot.* Ang. *Chewing of the cuddy.*]

Commandūcātus, deponens, apud Lucilium lib. 4. legitur pro comedit, vel devorat. Assequitur, nec opinantem, in caput insilit, ipsum commanducatur totum complexum.

Cōmmanducātĭo, nis, m. q. [βρῶσις ἐσθίων. Gall. *Mastchement entre les dents.* Ital. *Il mastichamento entre i denti.* Ger. *Zerkauung.* Hisp. *Mascadura ó comida.* Pol. *Żuty.* Vng. *Rágás.* Ang. *Chewing.*] Plin. lib. 24. cap. 4: Ulcera commanducatu, impetuq; est facillimè lanitu.

Cōmmānĕre, [συμβλέπω. Pol. *Spoźrzę przyzwyczaiwać.* Vng. *Egygyet mutatok.* Ang. *To accustom, to habituate.*] Macrob. Saturn. lib. 6. cap. 7: Referunt enim non ad eos qui advenunt, sed ad illos qui in domo commanent.

Cōmmānĭpŭlārēs, Spartiana commanipulones, Ciceroni contubernales. [συστρατιῶται, συνστρατιῶται. Pol. *Spolni żołnierze.* Vng. *Azonos hadbeli rátársaim, azonos hadakozás.*] Milites ejusdē manipuli. Cornelius Tacitus lib. 11: Premisare commanipularium pectora cervicibus injecit.

Cōmmānĭpŭlōnes, qui sunt ejusdem manipuli. [Pol. *Spolni żołnierze.* Vng. *Azonos hadbeli rátársaim, azonos hadakozás.*] Spartianus in Nigro: Idem ob unius pallinacei direptionem decē commanipulones, qui raptum ab uno comederant, securi percussit jussit.

Cōmmānĭpŭlātĭo, [Pol. *Społeczeństwowanie.* Vng. *Azonos hadbeli társaság.*] Spartianus in Nigro: Victoria in expeditione, in commanipulatione nemo secum faceret.

Cōmmăsculāre, ut Cōmasculare frontem, masculi frontem assumere virginali verecundia relegato, & quasi pellicis fronte aliquid facere. Macrob. Satur. lib. 7. cap. 11. de Servio naturali verecundia presso: Cōmasculata fronte, & sequestrata verecundia, quam in te facies rubore indicat, confer nobiscū liberè.

Commĕdĭtor, aris, d. p. Meditor. [הָלָה hāghāh. *μελετᾶν.* Gall. *Penser, delibérement à quelque chose.* Ital. *Pensare, imaginare.* Ger. *Betrachten, nachsinnen.* Hisp. *Pensar, imaginar.* Pol. *Rozpamiętywam, rozmyślam.* Vng. *Gondolkodom, elmélkedem.* Ang. *To think and muse diligently.*] Autor ad Her. lib. 3: Quare placet & exordiri locos comparare, & locos quos assumpserimus, egregiè commeditari oportebit, ne perpetuò nobis hærere possint. Lutret. lib. 6: Et fragiles lanitas charturam commeditaturi id est, exercet, facit, reddit.

Cōmmĕmĭnī, Memini, [זָכַר zākhār. *μέμνημαι.* Gall. *Se souvenir, se ramentevoir.* Ital. *Ricordarsi, rimembrare.* Ger. *Sich erinnern.* Hisp. *Acordarse.* Pol. *Pamiętam.* Vng. *Emlékezem.* Ang. *To have remembrance.*] Cic. 1. Tusc. Ego autem nō commemini, neque quām fuerunt natus, nec desiderare. Idem 1. de Orat. Idem Qu. Servium Galbam (quem hominem probè noſſe & commemineſſe se ajebat) pergraviter reprehendere solebat.

Cōmmĕmŏro, penult. corrāct p. Commonefacio, in memoriam reduco, recenseo, dico. [זָכַר hizkīr. *ὑπομιμνήσκω, διδάσκω, λέγω.* Gall. *Faire memoire, & mention, reciter, remembrer.* Ital. *Ricordare, ridurre in memoria.* Ger. *Erzehlen, widerdiſcriren, widerin gedechtnus bringen.* Belg. *Verhalen.* Hisp. *Acordar.* Pol. *Wspomnam, mówię.* Vng. *Elbeszélek, el beszélek.* Ang. *To report, to mak mention, to bring to memorie.*] Cicer. in Catone: Pithagoræorumq; more, exercendæ memoriæ causa, quid quoq; die dixerim, audierim, cognitum, commemoro vesperi. Idem pro Quintio: Nam quid hoc indigno, aut iniquius C. Aquili dici, aut commemorari potest?

Commĕmŏrātĭo, verberale, fit. Memoria, recordatio. [זִכָּרוֹן zikkārōn. *ὑπόμνησις.* Gall. *Memoire, recit.* Ital. *Ricordanza.* Ger. *Erzehlung, widerdiſcrirung, widergedechtnus.* Belg. *Verhaalinge.* Hisp. *Recordacion.* Pol. *Wspomnienie.* Vng. *Elbeszélés.* Ang. *Mention, or making report.*] Terent. in Andr. commemoratio, Quasi exprobratio ei rei memoria beneficii.

Commĕmŏrācŭlum, antiqui pro cōmemoratione dixerunt. Cæcilius Plotio Pudebat credo, commemoraculum fuppi.

Commĕmŏrābĭlis, le, gen. t. dignus qui commemoretur. [נִזְכָּר nizkār. *μνήμης ἄξιος, ἀξιόλογος.* Gall. *Digne de memoire, ou d'estre recouru.* Ital. *Degno de esser fatto memoria.* Ger. *Das wirdig ist daß man sein gedencke und meldung thue.* Hisp. *Digno de ser acordado.* Pol. *Do przypomnienia godny.* Vng. *Emlékezetre méltó.* Ang. *Worthie to be mentioned.*] Cic. 2. de Nat. deor. Multaq; alia in aliis locis commemorabilia proferre possum. Plaut. Pœnul. Dabo aliam pugnam clariam & commemorabilem.

Commendo, as, act. p. ra Com, & mando, Laudo: [הִשְׁתַּדֵּל hishtaddēl. *ἐπαινῶ, συνίστημι.* Gall. *Recommander, louer, bailler en garde.* Ital. *Laudare, raccommandare.* Ger. *Befehlen, loben.* Belg. *Bevelen, loven.* Hisp. *Encomendar, alabar.* Pol. *Zalecam, chwalę.* Vng. *Ajánlom.* Ang. *To commend, to love and praise.*] & sic duobus ferè cōstat solet modis. Nam quandoq; accusativū tantum habet. Cic. pro Rosc. Quū eum, præter immanitatē & iniquitatē, nulla res cōmendaret. Valer. Max. lib. 10: Quapropter non inverē artem cōmendavit. ¶ Quandoq; ultra accusativū construitur cū alio accusativo mediante Apud, aut hujusmodi præpositionem, ut, Commendavit te apud præceptorem. ¶ Quandoq; potest accusativū jungere dativo, & significat fidei alicujus cōmitto, & quod charū est mihi alicui concredo, ἐπιτρέπω. sed non recedit à significatione verbi Laudo. Sæpe enim fit cum charitate & laude cujus, qui cōmendatur. Cicero Quint. Fratri: Quām multos mecū egisse putas, ut de Statio cōmendarem! Plautus: Qualine amico meo commēdavit bona? Probo & fideli & fido. Cic. 3. de Finibus: Quorū uterq; tibi testamento liberos suos commendavit. Ter. in Eunuch. Ego me tuæ commendo & committo fidei.

Cōmmendātus, a, um, partic. Cōmendo, laudatus, aut fidei alicujus cōcreditus. [מְשֻׁבָּח mushbāch מְשֻׁבָּח mesūbbāch. *ἔπαινος, σύστασις.* Gall. *Recommandé & loué.* Ital. *Laudato, tenuto in gran stima.* Ger. *Befehlen, lober gelobt einem oder? vertraut.* Hisp. *Encomendado y alabado.* Pol. *Zalecony.* Vng. *Ajánlatos.* Ang. *Commended, praised.*] Cic. pro Rosc. Amer. Cui tuæ mortis, fortunæq; vivi cōmendatæ fuerunt atq; concreditæ. Plautus Ciceroni: Meam dignitatem commendatam habeas rogo.

Commendātĭus, nomen ex participio. [נֶחְמָד nekhmād. Pol. *Zalecenia.* Vng. *Ajánlás.*] Cic. pro Corn. Bacho: Quis est enim nostrūm, cui non ola civitas ejus hujus studio, cura, diligentia, commendatior? Idem ad Brut. Quum ipsi per se tib. commendatissimi sint.

Commendātĭo, onis, verbale, fit. Laus, laudatio, commissio. [תִּפְקֻדָּה pikkadōn. *ἐπαίνεσις.* Gall. *Recommendation, louange.* Ital. *Raccommandatione.* Ger. *Befehlung.* Hisp. *Encomienda.* Pol. *Zalecenie.* Vng. *Ajánlás, kommendálás.* Ang. *Commending, praising.*] Cic. ad

Len-

Lent. lib. 1 Nostra, ceterarumq; amicorum commendatione gratissimus in provincia fuit. Idem: Magna est hominum opinio de te, magna commendationis liberalitatis, magna memoria Consulatus tui.

Commendandr, & Commendatrix, qui & quæ commendat. [מְשַׁבֵּחַ *meshabbéach, & meshabbéchet.* Pol. *Zalecyca.* Vng. *Ajanlo, ajanlotto.* Ang. *Commender, commendatrice.*] Cic. de Legib. Sed profectò ita se res habet, ut quòniam vitiosum est magistratum legem esse oportet, commendatricem virtutum ab ea vivendi disciplina debet esse.

Commendatórius, a, um, ut Commendatitius: & literæ, in quibus alicui commendantur. [*Testimonialis.*] Gall. *Lettre de recommendation.* Ital. *Lettera di raccommandatione.* Cic. *Barbeau du Moulin.* Hisp. *Letra de recommendacion.* Pol. *Zalecaiący.* Vng. *Ajanlo, kezenyes.* Ang. *Letter of commendation.*] Cic. Attic. lib. 5. Epistolæ mihi nullæ vel literæ minus sæpe, quàm commendatitiæ.

Commendabilis, is, de, dignus quod laudetur. [*Laudabilis.*] Gall. *Digne d'être loué.* Ital. *Che è degno di esser lodato.* Ger. *Der soll vnd muß eines Lobes halben gerühmet werden.* Hisp. *Digno de ser encomendado y alabado.* Pol. *Godny chwały.* Vng. *Ajanlando, dicseretre valo.* Ang. *Worthy to be commended.*] Columel. lib. 5. cap. 8. Sed et cunctum, & bonum commendabile fœcundi & celeris est, ac audax.

Commentáculum, culi, n.d. (inquit Festus) virga qua in sacris arcentur ad sacrificia euntes, ut à te obvios homines arceant.

Commentis. Vide COMMENTUM.

Commentor. Commentitius. Commentum. Vide COMMINISCOR.

Commeo, as, āvi, ex Con, & Meo, eo, iter facio. [הָלַךְ *halách*, הִתְהַלֵּךְ *hithhalléch*, אָרַח *arách*, *ferre.* Gal. *Aller et venir ensemble, passer et repasser, aller et venir.* Ital. *Andare, venire.* Ger. *Hin vnd her gehen oder reysen wider jetzt vnd dann.* Belg. *Gaen.* Hisp. *Yr por algun lugar, yr y venir.* Pol. *Iść albo chodzić wszędzie, albo skądzie.* Vng. *Jarok.* Ang. *To go, to walk, to come and go.*] Cod. lib. 1. tit. 1. Qui liberius commeandi usum, hi vexationem vitiosi edicti non timebunt. Plaut. in Rud. Eum ad eam rem esse æquius, qui ad Venerem commeare. ¶ Aliquando ponitur pro Convenio. Cicer. pro Leg. Manil. Tutela Delos quòd omnes undique nationes commeabant. ¶ Aliquando pro Venio & redeo. Idem: Sol ab ortu ad occasum commeat. ¶ Inde Commeatus dari dicitur id est, tempus quo ire & redire commodè possis. ¶ Veteres etiam commeare dixerunt, pro commeare, ut citat Nonius ex Nevio: Quum ad lupam nostram tam male sæpe commeatum fuit. Afran. Quòd tu cum eo in conclave deferebas Nævio, Commeātor, qui commeat, cfg. à trò cit. vrg. qui à remotis natus quasi Mercurius apud Apul. in Apolog. Deus fit vehiculo & interpres commeatorum appellatur. Hom. *διάκτορος.* [Pol. *Posłaniec, ktory zwykł jeździć.* Vng. *Követ.*]

Commētus, us, Facultas eundi, sive quod datur facere commodum, quòd ab imperatore vel præpositis ei fit loci, cui datur vel ad præscripta dirimit reversio. [*Licentia, facultas.* Gall. *Congé de s'en aller, passeport.* Ital. *Licenza di partirsi.* Ger. *Ein Geleit oder Paßbrieff zu reysen.* Belg. *Geleyde.* Hisp. *Licencia para passar por algun lugar, salvo conducto de persona, o cosa.* Pol. *Obronienie, pozwolenie.* Vng. *Jelentes, el menetelnek, jaradeknak.* Ang. *Passport or safe conduct for a man.*] Autor ad Herenn. Ille qui ad diem cōmeatus non venit, quòd ei æquum videtur delinquere. Livius: Magna pars sine commeatibus discedebant. ¶ Aliquando accipitur pro cibaria ad alimonia exercitus, aut Reip. aut militantibus, vel etiā privati alicujus. [שֵׁבֶר *shéber*, אֹכֶל *ochél*, *cibus, victus, commeatus, annona.* Gal. *Vivres pour passer quelque temps.* Ital. *Vettovaglie.* Ger. *Proviant der Kriegsleute, so zu Lande vnd zu Wasser geführt.* Hisp. *Comestibles.* Pol. *Żywność, prowiant, potrzebne rzeczy do żywności.* Vng. *Vitelek.* Ang. *Victuals for the army or navy.*] Cic. pro lege Manil. Jam commeatu & privato, & publico prohibemur. Cæsar. 1. bell. Civ. Reliquas merces commeatumque ad obsidionem urbis, si accidat, reservant. ¶ Unde, Item dierum commeatus dicitur, quum ultra præpositas extrema significatur. Aristoph. in Acharnens. *τὰς σπονδὰς τῶν ἡμερῶν* id est, Et mensuram quis relevet commeatum tuum. ¶ Aliquando pro transitu multitudinis. Apul. lib. 6. Sed cunctum stipato commeatu difficultates omnibus abeundi.

Commēnsus, milas dicitur, qui in frugendi tempore accepit alimenta ex commeatu: id est, ex alimento publico, aut priore frugis commeatu vocatus. Commeatus dictum de tempore. Apud Lupas Deo. Nullâ audente Deves vel Tribuni cōmeatum de cæpis diminuente dum filii hortum rudent confodiunt, ruditorem nostrum relinquam provinus. Et infra: Nam de commentilibus malum, aut cocum stipendiis facere.

Commercōr, aris, d.p. Mercor, vel mutuas res humi mercor, cōmuto. [סָחַר *sachár*, *negotior.* Gall. *Marchander ou acheter quelque chose.* Ital. *Comperare.* Ger. *Kauffen oder verkauffen.* Hisp. *Mercar, o mercar mercaderias.* Pol. *Kupuie.* Vng. *Vasarlok, vetek.* Ang. *To make merchandize, to buie or sell together.*] Plaut. Cap. Fateor captivos cōmercatur alios, tanquàm lædes, ut natum recuperet.

Commercium, i, n. [Libera cōmeandi cōmorandiq; facultas, concessa iis, qui mercis ultrò citrò q; vehuntur.] [מִסְחָר *misshár, negotia.* Pol. *Przekupstwo.* Vng. *Kereskedes, vetek, jaradek.* Ang. *Entercourse, marchandize.*] ¶ Aliter Commercium est vicissitudo dandi & accipiēdi à Con, & Merces mercio communicato, quæ victus causa invicem fiunt. [*Commercium, mercatura.* Ger. *Gemeinschaft, Kauffmannschaft.* Belg. *Gemeynschap, koopmanschap, marchandije.*] Plinius in Panēg. Diversas quæstus varietate gentes in commercia mittis, ut quod genitus esset mecum, id apud omnes gentes natum esse videretur. ¶ Recipitur & pro arte & consuetudine, *exercitio.* Vng. *Kereskedes, Angolkodas, kereskedes.*] & cum præpositione Cum, jungitur Cicero de Senectute: Nec habet ullo cum virtute commercium Plautus in Bacch. Quid tibi tecum est? Et cum his dantur Plautus Idem in Aulul. Quæ tibi mecum est? Item cum mercede, *servitus.*

Commĕro, as, n.f. vel Cōmereor, reris, Cōmertus, ari, ago, do, cogo, pecco. [עָשָׂה *asáh*, חָטָא *chatá*, הִרְשִׁים *hirshím*, *facere, peccare.* Gall. *Meriter, digner, commettre.* Ital. *Meritare, fare.* Ger. *Etwas verschulden, thun, etwas zu verantworten haben.* Belg. *Verdigen.* Hisp. *Merecer, cometer.* Pol. *Winien, grzeszyć.* Vng. *Bunos, gonoszt cselekedni, vetkezni.* Ang. *To deserve, to commit a fault, to offend.*] Terent. in Andr. Quid ille fecit quòd vituperavit aut peccavit? Pater. Vitii nihil commeruit: culpæ est. Peccavi, fateor, mihi non ignosco, sed veniam peto. Idem in Phormione: Nam si te fassus sum dudum patri esse, absit dictum, Commerui: culpam id est. Item in Heautont. Commerui fateor, fili. Idem in Hecyra. Quibus rebus potuimus, ut tam leve quid fieri Quæ nunquam quicquam commerita est pro. Quod vel invita tace quod vel cum culpa scis. Vbi Plautus Adverte (inquit) propositum Commerendi & delendi. Merces hoc dicimus Commercium: unde est dedecus quæ peccare. Frigidi Mercem, pro præmio sed in Cic. de Orat. Ut ne gabinius, quam quam ultimationem eorum eruisse se maximè dicerent. ¶ Interdum etiam in bonam partem accipitur pro meretur. Plaut. in Mostel. Quid gravius, quàm gratiam non commeream?

Commĕrior, iris, d.q. Metior, sum. Interior. [מָדַד *madád*, *mensurare.* Gall. *Mesurer ensemble.* Ital. *Misurare.* Ger. *Messen.* Hisp. *Medir.* Pol. *Mierzyć.* Vng. *Mérek.* Ang. *To measure.*] Cicer. 1. de Invent. Nam sæpe aperte commodum cum tempore negotium, & vicere peccatum est magnitudo negotii, aut multitudo rerum in eo transigendum fuit.

Cōmercēdes, ium, pl. n. q. Symmercium, si quidem. [מְכֻרָה *mechurá*, שִׁמְשׁוּר *shimshúr*, *mercatura, commercium.* Gall. *Vente, marchandise.* Ital. *Mercato.* Ger. *Kauffmannschatz.* Hisp. *Mercadu.* Pol. *Oddawanie.* Vng. *Eggyenes kereskedes.* Ang. *Merchandize.*] Vitruvius lib. 1. cap. 2. Rei qua quoq; membra inter habent commercias proportionis, &c.

Cōmĕrtēre, es, pen. cor. Veratissimi dicerunt pro commercere est, in aliquo me contero. [*Peccare.* Pol. *Grzeszyć.* Vng. *Vetek, vetkezik.*] Nævius: Quum ad lupam nostram tam male sæpe commeratum fuit. Vide Commĕro.

Cōmĕritĭssĭmus, a, um, Sup. Cicero Quintum fratrem optimum & meritissimum. Idem: Commeritissimus in te frater tuus. Idem: Commeritissimus in me frater tuus. Idem: Commeritissimus in me filius. Idem: Commeritissimus in me filia. Idem: Commeritissimus in me filia. Idem: Commeritissimus in me filia

Cōmmilitōnēs, m. f. Qui simul militant, commilitones. [συστρατιώτης. Gall. Compaignons d'armes & de guerre. Ital. compagni alla guerra. Ger. Spiessgesellen. Hisp. Compañeros en la guerra. Pol. Towarzysze na wojnie albo w służbie. Vng. egyvt harakozo társ vitézkedő társ. Ang. Companions or fellowes in warre.] Suetonius in Cæsar. Nec milites suos pro concione, sed blandiore nomine commilitones appellabat, tanquam & ipse unus esset ex numero militum. Cicero pro Deiot. Hic verò adolescens, qui meus in Cilicia miles, in Gratia commilito fuit.

Commīnīscōr, d. p. Vnga, vel exo gr to ab antiquo verbo Memini: ut mando & Reminiscor. [נזכר ladhâh זכר zâcar, zeker, זכרון zikhrôn. Gall. Contrefaire, remembrer, feindre. Ital. fingere, imaginare. Ger. Erdichten. Belg. Denken, verheren. Hisp. Pensar ò fingir. Pol. Zwyślam, zmyślam. Vng. Gondolok. Ang. To conceive, to imagine, to feyne, to devise, to forge.] Terent. in Heaut. Aliquod istiusce commenscor malum. Cæs. de Bello Gall. Ille enim occurrentia nec ita quæ commineebatur. Liv. 7. dec. Maced. Nihil adversus tale machinationis genus parare aut comminisci oppidani conabantur.

Commentō, pariic. activæ significationis. [בדא bâdhâ' בדה bâdhâh. Gall. Commenteur, forgeur, ouvrier. Ital. Che ha trovato. Ger. Der erdichtet hat. Hisp. Fingidor. Pol. Zmyślitowy. Vng. Gondolo. Ang. He that inventeth, imagineth or devyseth.] Cic. 2. de Nat. deor. Monogrammos deos & nihil agentes commentus est Epicurus.

Commentūs, passive. [בדוא bâdhûi בדה bâdhâh. Gall. Feint, controuué. Ital. Finto, fabricato. Ger. Erdichtet ist. Hisp. Fingido, fabricado. Pol. Zmyślony. Vng. Gondolatot. Ang. Feyned, devised, forged, devyled.] Ovid. 6. Metamorph. Dat genitus fictos, commentaq; fumina patri.

Cōmmentātiō, fœminei generis est à Commentor, Cogitatio, agitatio, tractatio, in certum finem facta, ad fraudem. [חשבון chashshâbôn חשב châshabh חרשה charâshâh. Gall. Penser ce qu'on doit faire, machiner, inuenter & controuuer. Ital. Trattare, discorrere, deliberare. Ger. Ersinnung, betrachtung, nachdencken. Hisp. Fantasia, imaginacion, cuydado, sobresalto. Pol. Rozmyślanie, przemyślenie, rozmyślanie. Vng. Gondolatnak valamiről való vetése, gondolkodás. Ang. Imagination, inuention, deuise.] Cicero ad Atticum lib. 4. Veruntamen eo adiptam mecum ut his locis commentationi, ut ita improbè. Idem in Læl. Quum in hortos D. Scipionis Augures commentandi causa (ut fama est) venissemus hoc est, tractandi vel disputandi. ¶ Interdū significat comminisci, id est gerere fallaciam. Plaut. in Catin. Vt ecce commentatus est, ecquid te pudet? ¶ Interdum commentari scribere, scribendo aliquid componere, ita ut sæpe apud Plin. lib. 18. cap. 25. Id eo ipso anno, quum commentaremur hæc, notatum est, proventum eorum ter repetito frigore exustum.

Commentāculum, principaliter, quo modò passivè accipitur. [מכבר mekhabbêr. Gall. Pensé, songé, controuué. Ital. Trouato, imaginato. Ger. Was erdichtet ist. Hisp. Fingido. Pol. Zmyślony. Vng. Gondolt. Ang. Deuised, forged, imagined.] Cicero ad Tironem lib. 16. Isq; cum, & multis hæc coram nobis commentatum erat, ut videri ut probare posset non posse. ¶ Alio modo activè. Cic. Attic. lib. 4. Quum in cella Metrod. cum plures eius commentarius esset.

Cōmentātiō, verbale, fœm. Meditatio, aut vitium pluris. [יצר yêtzer. Gall. Imaginacion, conception, inuention. Ital. Pensamento di qualche cosa. Ger. Ein erdichtung, erdencken, oder betrachtung eines dinges. Hisp. Pensamiento, cosa bailada, algun caso. Pol. Vmysłenie, wyobrażenie. Vng. Valamiről való hamis gondolkodás. Ang. A false feyning and imagining, a counterfeasance.] Cic. 5. Tusc. Tota enim philosophorum vita, ut ait idem, commentatio mortis est.

Commentārium, n. [מזכיר mazkîr. Gall. Celuy qui fait registre, annote, glose des prouisions qu'on a receu. Ital. Che tiene conto de negotii, protocollo, scritto à arte publica. Ger. Ein Schreiber so die bekennt nussen und thatsachen ordentlich beschreibt / Protocolierer. Hisp. El que haze registros, como vn escriuano. Pol. Pisarz potrzebny do ksiąg rządowych. Vng. Irásra dolgozatok irnok. Ang. He that registreth any thing or a secretary of the prouisions made by counsell.] Quin commentarium custodias scheri, & velut diarium custodiarum conficit, Budæus. Alconius in eum locum Cicer. 3 Verr. Accensus Nero nunc. Accensus, nomen est ordinis, & prænominis in multis, ut nunc dicitur princeps vel Commentariensis, aut Cornicularius. Hæc enim nomina de legionariis militibus sumpta sunt. Paulus in L. In fraudem. §. A Prætore. ff. de iure fisci: Quotiescunq; quid fisci causa agitur, actoris potestas postulanda est, ut mentio huius actis fiat: cuiq; manu Commentariensis annotanda sunt. Secundum hoc commentariensis sunt qui his commentarii Imperatoris commissi sunt, ut est hodie the saurus chartarum. Iul. Ad commentariensem. C. de custodia reorum, pro eo accipimus, qui custodiam & periculum reorum præstat, ita ut reo ejusdem salutem ipse paretur. & in l. finali. Commentariensis singulis mensibus de personis reorum & numero, de qualitate delictorum, de cautorum ordinibus ad judicem referre debet.

Cōmentā: sum, Commentarius, & Commentarii, orum, plurali nu. pro una eademq; significatione numerantur, scilicet pro libris, in quibus modulate diffusoq; res, sed quàm brevissimè possunt, explicantur, simplicitèq; & quasi per capita describuntur. [זכרון zikhrôn מזכרת mizkheréth. Gall. Registres, memoires, papiers iournaux. Ital. Registro, giornale, memoriale. Ger. Ein Buch oder Register darein berichtet oder erzehlung eines dinges gethan beschrieben ist. Hisp. La memoria de alguna. Pol. Księga do czego potrzebna albo krótkie wyłożenie. Vng. Emlékezet, magyarázás. Ang. Registres, scrolles, or short expositions or remembrances.] Cic. in Brut. Non est oratio, sed quasi capitum rerum, & orationis commentarium paulò plenius. Sic Cæsaris Commentarii dicuntur, quos Plutarchus ὑπομνήματα appellat, quasi ὕλην τῆς ἱστορίας παρασκευάζοντα rudibus ad eruendam historiam aliis videntur materiam subjecisse. Vide Senecæ lib. 5. Dec. Sine commentario nunquam dixit Severus Cassius, nec hoc commentario contentus erat, in quo nudæ res ponuntur. Gel. Eli adeò probi Grammatici commentarius satis curiosè factus. Eli verum: Nonnulli Grammatici qui commentaria in Virg. composuerunt. Idem: Noster Taurus in primo commentariorum, quos in Georgica Platonis composuit, scriptum reliquit. ¶ Præterea Commentarius quandoq; dicitur ipse cōmentator, ὑπομνηματογράφος: hoc est, qui commentarium composuit: Servius super primo Georg. Superfluam movet quæstionem commentarii. ¶ A Commentando, scribimus non Commentarius, sed Commentarius. Cicero 4. de finib. Quæ quidem res effecit, ne necesse sit similem de rebus semper quasi dictata decantare, neve à Commentariolis his discedere.

Cōmmentum, [מחשבה machshâbhâh. Pol. Przysłowie. Vng. egyvt vbadolat.] Apul. in Apologia: Ligulam à me toto oppido, & quidem oppidis quibusdam, ob pigui veteris commenti?

Cōmmentīcius, a, um, Fictum, & ad tempus commentum, & excogitatū. [בדוא bâdûi מבדה mebhâdhéh, מחשבה machshâbhâh. Gall. Controuué, songé, feint. Ital. Facto, finto. Ger. Erdichtet. Hisp. Cosa fingida ò fabricada. Pol. Zmyślony. Vng. Gondolt, gondolatos. Ang. Inuented, deuised, feigned.] Cic. 1. de Orat. Vt si in Ia commentitia Platonis veritate res ageretur. Idem 4. Academ. Neve fueris commentitiis rebus adductus.

Commentātor, ὑφηγητής, interpres, inventor, atque excogitator. [Pol. Zmyślacz. Vng. Gondolatalo.] Apulcius in Apologia: Elt commentitius omnium reprehensor, omnium falsorum cōmentator, omnium simulationum architectus.

Commentōr, āris, verbale, Inventor, excogitator: [בדאי bâdhâi בדה bâdhâh. Gall. Controuueur. Ital. Inuentore. Ger. Erdichter, erfinder. Hisp. Fingidor. Pol. Zmyślacz, mowiczyca. Vng. Gondolo. Ang. An inuenter or deuyser, a deuiser.] ut, Vna commentor dicitur Bacchus id est, inventor. Ovid. 3. fast. Lucefua Indos una commentator habebat.

Commentum, n. Res ficta, excogitata, inventa. [בדוי bedhûi. Gall. Inuention, chose controuuée. Ital. Commento, fabricato. Ger. Ein erdichtung, erfindung, ein nachsinnen. Hisp. Fabula ò glosa. Pol. Zmyślenie, mowiczka. Vng. Gondolat. Ang. An inuention, a thing deuised, forged or feyned.] Terent. in Andr. Aquatilis commentum placet. Cicero de Clar. Orat. Vt sua commenta, & scripta memoriæ differt. Deducitur à verbo Commentor, quod facit ingenii Commentum. ¶ Pumicem etiam pro expultione interpretationeq; auctorum in literas relata, & idem significat quod cōmentarius. Prisc. tatus ab Serv. us in cōmento Virgilii. Idem lib. 15. Donatus in commento Aeneidos: Id quum medioc. ō intelligerent, aut falsum manum, nisi non probarent, ex cōmento commentum imperite fecerunt.

Cōmmīnīstrō, as, are, Ministro. [שרת sherath. Gall. Seruir, assister. Ital. Ministrare. Ger. Dienen, zudienen. Hisp. Seruir. Pol. Sługuie. Vng. Szolgálok. Ang. To minister, to serue.] Plin. lib. 18. cap. 8: Super omnia est, quod extremum fuit, dum interdicit contra ducum ac potestatum inquisitores commentantes, & ad faces ejus penitentium, judicio rumq; se hæc minus esse rus.

Cōmmīnīscor, eris, ari, Mineō. [נעץ natsâph hitp. התנכם hithnakkêm. Gall. Menasser. Ital. Minacciare. Ger. Dreuen. Hisp. Amenazar. Pol. Grożę. Vng. Fenyegetem, fenyegetek. Ang. To threaten or threaten.] Suetonius in Cal. cap. 62: Vt aquilifero nonnisi conspicuo se fore commineatus.

Cōmmīnātiō, verbale. [נעץ tsephîph hitp. Gall. Menasse, commination. Ital. Minaccia. Ger. Dreuung. Hisp. Gèro de amenaza, amenaza. Pol. Groźba. Vng. Fenyegetés, fenyegetés. Ang. Threatning, threatning.] Plin. lib. 7. cap. 45: Taurus in aperto genere hostium, torva fronte, auribus tensis, cornibus in procinctu ad ictum

tiantem poscentibus, sed vota communia prioribus impedibus. Tarquinius gloriæ cupidus omnes quæcunque à Tullo erepta, & soluta animalium ædificiis addidit. Cicero 3. de Oratore: Ornamenta autem ipsius tanquam accessionis est, vel ad illum communio, & quasi petitio, vel ad ventilationem ipsa tractatio.

Communicativus, adject. [κοινωνικὸς. Vulg. κοινωνικὸς.] Qui alterius Communicativus. Diom. Grammat. lib. 1.

Cōmmīnīscor, nīscis, nīsci, dep. Fingo, dimano. [דמה del. συμπλάσσω, διαπλάσσω. Gall. imaginer, penser en esprit, deviser. Ital. Memorare. Ger. Etwas gedencken, ersinnen. Hisp. Imaginar. Pol. Myślić, dziwić. Vulg. cogitabundus. Ang. To devise in mind, to make fast.] Plaut. in Bacch. Nisi mavultis flores & posies commenti tecum. Plin. lib. 20. cap. 4. Sativo verò circa Cumas, aliæ pars, ad vernos cyathos, comminuunt, & olivum calcatos.

Commīnus, V. de COMINUS.

Cōmmīsceō, scēs, scēre, n. C. Permisceo. [אסף masaph בלל balal. συναγείρω, συμμίγνυμι. Gall. Mesler ensemble, entremesler, ou parmi avec, brouiller. Ital. Mischiare, mescolare. Ger. Vermischen, vermengen. Hisp. Mezclar. Pol. Mięszam. Vulg. Miscere negotium, Ang. To mingle or mingle together.] Plaut. Perfect. Commisce multum, fiat ea, colluvies oppida. Cicero 2. de Nat. deor. Deinde partes corporis & adpetentissimum, & ad coniungendum aptissimæ, & in mare, & in fœmina communicandorum corporum mixtæ libidines.

Cōmmīnīscor, [μνημονεύω. Pol. ἐπινοέομαι. Vulg. ἐφευρίσκω.] Julius Firmicus Mathesios lib. 1: Exilia tranquilla cœpta vitia moderatione progenerat.

Cōmmīxtus, parti. Mixtus, permistus. [אסוך masuch בלל balal. συμμιγὴς, συμμικτὸς. Gall. Mesle, entremeslé. Ital. Mischiato. Ger. Vermischt. Hisp. Mezclado. Pol. Zmięszany. Vulg. Non negotiatores. Ang. Mingled together.] Virgil. 2. Georg. Magnos alit magno commixtus corpore fœtus.

Cōmmīsĕrēsco, scis, scere, Misereor. [רחם rachem רחם chanan. Gall. Avoir pitié & compassion. Ital. Haver misericordia. Ger. Sich erbarmen, und mitleiden tragen. Hisp. Aver misericordia. Pol. Litować drugiego. Vulgar. Segnem, lenyszkiem. Ang. To have pity and compassion.] Terentius in Heeyra: Ibi demum ita ægre tulit, ut ipsam Bacchidem, si adesset, credo ibi, ejus commiserescere.

Cōmmīsĕrĕor, reris, reri, Misereor, seu misericordia moveor, miseration capitor. [רחם rachem רחם chanan. Polon. Litować mowy. Vulg. Segnem, lenyszkiem.] Cicero in Verr. Quæ quum commiserari, conqueri, & ex illius invidia deplorare aliquid, & in rem trahere cœperit. [Vulg. ægre tulit, ut.]

Cōmmīsĕrātio, verbale, Misericordia, misericordia. [רחם rachem, οἰκτιρμὸς, ἐλεημοσύνη. Gall. Pitié & compassion qu'on a d'autrui. Ital. Pietà, compassione. Germ. Die erbarmd so seine leut hat, das er darum trägt. Hisp. Aquella misericordia. Pol. Litość, serce mam nad drugim. Vulgar. Zdrój kényszenie to szánowánie. Ang. Pitie or compassion of one.] Cicero 1. de Oratore: Quid de Quæstoris, Regis commiseratione dicam?

Commissis, Commissum. Vide COMMITTO.

Commissor, à Commisseo. Vide MISCEO.

Cōmmittīgo, as, per. con. Mitigo. [רצה ratsah בעה baah. συμμειδιάω. Gall. Adoucir, amadouer. Ital. Mitigare. Ger. Gütigen, begütigen. Hisp. Amansar, ablandar. Pol. Łaskawiam. Vulg. Exercitatus, exercitum. Ang. To appease, to mitigate.] Terent. in Eunuch. Vtinam tibi commitigari eidem fundahoc caput. Vbi Donat. Commitigari, est unà cum eo deprimi, atque deponi.

Commitile, compos Pompon. Præconi postremo: Si viam quid velis, quæ sciret commitile. Nonius.

Cōmmittō, tis, Alicui se fidei tradō. [נתן nathan מסר masar בטח batah. συμμίγνυμι. Gall. Donner en garde, commettre. Ital. Commettere, dare in guardia. Ger. Zusammen tun, vereinigen, treu befehlen, vertrauen, übergeben. Belg. Toebetrouwen. Hisp. Encomendar, confiar. Pol. Powierzam, zlecam. Vulg. Reddibitum. Ang. To commit, to give in keeping.] Terent. in Eunuch. Ovem lupo commisit. Idem in Andr. Bona nostra hæc tibi committo, & tuæ mando fidei. Ibidem: Nec tanto dignus est commissus primo patri mulierem. Quandoque Committere est injungere aliquid facto tuo & quasi commendare. Cæsar lib. 6. Epist. Famil. Neq; te impedio, quo minus susceptum negotium pro tua fide & diligentia, ex voluntate Cæsaris, qui tibi rem magnam difficilemq; commisit, gerere possis. Idem pro domo sua: Cn. Pompeio plurima bella extraordinaria sunt commissa. Quando quæ peccare, committere. Cicero 1. in Verrem: Ego etiam, quæ tu in Verre commisisti, Veni etiam dicturus sum. Virg. 1. Æn. Quid meus Æneas in te committere tantus? Quid Troës potuere? Quando quæ, locare, conjungere, committere. Virg. 3. Æn. Delphinum caudas utero commissa luporum. Quando quæ facere, perpetrare. Cæsar & Sallust. in Catil. Scelera, quæ antea tacite viri audaciæ commiserat. Quando quæ, incipere. ἄρχω, ἐπιχειρέω. Virg. lib. 5: Et tuba commissos medio canit aggere lucos. Salustius: Quibus dictis mox prælium committitur: κατάρχω, ἐπιχειρέω. Quando quæ, idem quod permittere, vel accusationi præbere. ἐγκαλέω, idque ferè negativè subsequente particula Ut. Cicero ad Atticum lib. 16: Non committam profecto ut me accusare de epistolarum neglectione possis. Idem 6. Philip. Ego nolo eum committere, ut mortem ulciscendam dicas. Aliquando etiam sine negatione. Idem libro 2. Offic. Persæpe fatum ipsi est, tum etiam fœdum adjunctum, committere ut accusator nominetur. Quando quæ in contentionem deducere. ἐγκαλέω, ἐπιφέρω, ἐπιβάλλω. Suetonius in Calig. Nec cessavit ex eo crimen alterum alteri, atque inter se omnes committere: id est, in certamen mittere. Committere prælium, est præliari. ἄρχω. Cicero libro 4. Epistolarum, Sed ut rationem ineam, quo die prælium Pansa commisit, eorum die à Quibus wives proficisci fuit. Commissi verbum quoque pœnæ est, quum quid committitur: id est, factum est, propter quod aliquid debeatur. Sic commissa hæreditas dicitur, in qua aliquid committitur, quamobrem aliquid debeatur: & commissa pœna, quæ debetur: commissa stipulatio, quam stipulanti locum habet & effectum hoc est, quum id debetur quod est promissum, &c. Vide Lexicon Horomasci. Propriè tamen actionis præpositivus Con, significat simul mittere, sive simul jungere. συμβάλλω. Gellius: Gordium nomen est urbis, cujus Sangarius amnis interluit magnæ vere parte cinctum fluctibus, speciem insulæ præbet; ac nisi isthmo interjecto, quinque millia passuum dividit, committeret. Vide plura de hoc verbo apud Vallam lib. 2. cap. 38. & lib. 3. cap. 6.

Commissi dicuntur, quæ contra contestatorum voluntatem facta: aut non facta ab hærede, multa aliqua pœna: quæ petuntur. Autor Ascon.

Cōmmissus, parti. [אסוך masuch בלל balal. συμμιγὴς, συμμικτὸς. συμμίγνυμι. Gall. Commis & meslé en garde. Ital. Data in guardia. Germ. An einen treu befohlen. Hisp. Encomendado, confiado. Pol. Powierzony. Vulg. Non negotiatores. Ang. Committed and given in keeping.] Cicero pro Sancto: Atqui ea, ut commissa fidei, pertimuisse potest iam. Virgil. 5. Æn. Et tuba commissos medio canit agmine lucos.

Cōmmŏdē, Facilis, aliud partic. Cic. ad Att. lib. 10. Fortunæ sint commodentur omnia, sine pœ commodo ulla.

Cōmmŏdum, i, per. con. n. Vide, emolumentum, opportunitas. [מוסר musar מוסר musar מוסר musar. ὠφέλεια, ὄφελος. Gall. Profit & emolument, commodité, avantage. Ital. Commodo, giovamento. Ger. Ein nutz, frommen, gelegenheit. Belg. Profyt. Hisp. Provecho. Pol. Pożytek, użyteczność. Vulg. Justum. Ang. Gain, profit, commodity.] Cicero in Verrem: Ejus rei commodum pro damno, & pro dedecore, gloriam & laudem ferre. Cæsar lib. 1. de Bello Gallico: Quum ea res ex commodo populi Romani, atque ex usu communis quietis videretur, &c.

Commŏdus, a, um, comparat. Lex commissoria dicitur, exceptio adjectitia actionum, contra quam si quid commissum fuerit, convenitio restituatur. Vide Ulp. in l. Si fundus ff. de leg. commiss.

Cōmmŏlĭmenta, orum, plur. neut. quæ sunt tabularum & aliarum rerum. [תכונות mechonoth יתרון jithron. ὠφέλεια, ὄφελος. Gall. Commodité, profit. Ital. Commodità, guadagno. Ger. Eigennutz. Hisp. Comodidades, provechos. Pol. Nory, zbytki, pożytki. Vulgar. Igaz, szabadság. Ang. The commodity or profit of any thing.] Cic. de Univers. Deinde in orbem tanquam, ut & ipsa sese, & inter se ex commutatis, quæ e regione essent, jungerentur. Idem 2. de Natur. deor. Quid dicam de cæteris, quæ subjecta corpori mirabiles commoditates habent, & ad stabilitatem aptas, & ad cætera fingendos accommodatas, & ad motum, & ad omnem corporis actionem?

Cōmmŏnĕfăcio, is, per. con. n. Vide, admonitus, opportunitas. [זכר zachar מזכרת mazkereth. ὑπομιμνήσκω, ὑπόμνησις. Gall. Admonester, faire souvenir, remonstrer de chose que doyvent savoir, instruire à faire quelque chose. Ital. Ammonire, ricordare. Ger. Ermahnen, erinnern. Hisp. Amonestar, admitir. Pol. Upominam, przestrzegam. Vulg. Justum. Ang. Give, admonish, instruct.] Quum ejus commodo id facere videretur, commonefecit. Cæsar lib. 6. Hercyn. Causa est, quare ex tam commodo, tam opportuno, tam munito loco, nolint demigrare.

tarient incommodi formidinem angebat. ¶ Commodo loco vel alterius aliquid facere id est, ad tempus vel alterius arbitrio. Cicero lib. 1. Epist. Fam. Senatus decernit, ut regem rediens, quod ei commodo Reip. fieri posse ipse censuisset, amicus & socius appellaretur. fuit enim in S. C. usitata hac formula. ¶ Commodum adverbium, significat hanc rem, id tempus, eo momento. [Πρόσφορον. Gall. Bien à propos, bien à propos, de bonne heure, de bonne forme. Ital. Appunto, appunto, à tempo. Germ. Eben, eben recht, eben zu der zeit, eben zu der stund. Belg. Te rechter tijt. Hisp. Aparejadamente, à tiempo. Pol. Wczas, wczasu. Vng. Alkalmatosan, alkalmatossagal. Ang. In good time, in due season, opportunely.] Apul. Commodum tum eam evaluerant, & fores adpositum statum ægre reintegrant. Idem lib. 1. Igitur meridiem circa celebritate fatigatus, commodum vesperi orienti ab balneis proceſſeram. Gellius lib. 2. Tarentinis declamatoribus commodum divitiis, decebat pro cubiculi foribus. ¶ Commodum tequé. Quam significat. Vix, vel non nisi. Cic. ad Att. Commodum discesseram Brut. quum Tralianus venit. ¶ Item pro opportune. Plaut. Merc. Commodum advenis ventus parasitus mi. Idem, Captiv. Nunc, commodum vel lepidissimè. ¶ Item commodum esse alicui id quid significat, videri & placere. Cic. postrem. Senat. Neque solum id dicit, sed eos ei commodum fuisse compellavit id est, quos ei visum fuit compellare & placuit.

Cōmodē, idem significat quod Commodum. [Πρόσφορον, προσφόρως, ἁρμοδίως, ἁρμοδίαν, ἁρμοδίαν ὥραν, ἐπιτηδείως, ἐπιτηδείαν ὥραν, ἐπιτηδείαν ἀφορμήν, ἐπιτηδείαν ἀφορμὴν, ἐπιτηδείαν ὥραν, ἐπιτηδείαν ὥραν. Gall. Bien à propos, bien à propos, comme il faut, comme il faut, de bonne heure, de bonne heure. Ital. Bene appunto, bene al proposito. Germ. Gelegenheit, gelegenheit, gelegenheit, gelegenheit. Hisp. Aparejadamente, à tiempo, à tiempo. Pol. Wczas, wczasu. Vng. Alkalmatosan, alkalmatossagal. Ang. Handsomely, commodiously, fit, Commodē agere, audire, &c. id est, bene vel optime, apte. Cicero de Arte rhet. Multa ad eum commodè & brevitèr dicta. Idem ad Attic. Quod literas quibus putas ejus esse curas datas facis commodè. ¶ Veteres etiam eum modo pro commodè dixerunt, ut notavit Sosipater Charisius. Turnius ad ipsum, atque ipse commodo de parte superiore descendebat.

Cōmodissimē, [Pol. Legjobban. Vng. Legalkalmatossabban.] Porup. Dial. 2. Ita Commodissimè & quinandum natos ex his heres inheriret.

Commŏdĭtas, & Commoditūd. [Pol. Wygoda. Vng. Alkalmatosag, alkalmatossagos.] Cicer. ad Att. lib. 13. Posthac enim portorium commoditas colet in Tiburtino. ¶ Hinc ei à formavit Plaut. in Stich. de inutilibus. Commoditatibus convivium est. Propriè autem de rebus, satis commodè datis, ut de cucumeribus, fabulis, Facetiis, Olea intempesto lapilla, &c.

Cōmŏdo, as, dare, Utilis, aptus, tempestivus, sive opportunus. [נתן מתאים נתן לפי הזמן, נתן בעתו, נתן בעתה, נתן בעתה. Gall. Commoder, accommoder, prester, donner à propos, donner à propos. Ital. Commodare, prestare, accomodare & donare bene. Germ. Zuschicken, gelegenheit geben. Belg. Gemackelijck geven, gelegen. Hisp. Dar à tiempo y conveniente. Pol. Wygodzić, wygodzić. Vng. Alkalmatossa tenni. Ang. To accommodate, to lend.] Terent. in Andr. Ego commodiorem hanc non dem, adversum, tempus non vidi. Ubi Divum admiratus quid in tempestivo periculi supervenerit Crito. Plin. in Epistolis. Hinc illa in fanum parata, ita ductu recumbas, ut ignotaret meritus: quæ nunc & quoties cubiculum ejus ingreditur, vivere Plinii, atque etiam commodiorem electionem abundè est, paulatim jam nomine esse confirmatum. Cens. Cels. Sed inter omnia maximè commodandum est modicè exercere.

Commŏdŏr, āris, Ut libris, opportunitas, emolumentis. [נוח נוחות נוחיות נוחיות. Gall. Commoder, aisance, opportunité. Ital. Commodità, commodo. Germ. Bequemlichkeit, nutz, gelegenheit. Belg. Gerijfelijckheit. Hisp. Provecho. Pol. Wygoda, użytek. Vng. Alkalmatossag. Ang. Profit, opportunity, handsomeness.] Cic. 4. de fin. Sed non tam in eo genere tamen commodare corporis, tamen producere tempestivus, tamque multa. Ovid. Epist. Cognovi plus commodare tuæ.

Commŏdo, as, per. con. act. p. Obsequor, cōmodi alicujus interveio, seu commoditatem præsto. [נתן נוחות נתן נוחיות, נתן נוחות, נתן נוחיות. Gall. Faire plaisir, faire service, aider. Italicè. Far piacere à alcuno, accommodare, aiutare. Ger. Einen gefallen thun, einen dienst beweisen. Belg. Dienen. Hisp. Hacer servicio, aprovechar à uno. Pol. Usługować, służyć, usługować. Vng. Hasznalok. Ang. To do pleasure, to serve.] Cic. ad Rhem. Curabo quibuscunque rebus potero, libentissimè commodabo. Cic. Cæcin. Quicquid ei commodare cui, ero mihi gratū. ¶ Contrà Incommodo, molestus fio. Senseo significat. Xenoph. Terent. in Andr. Magis adeò, eundi incommodat, eadem ut obtemperatur gratio. ¶ Commodare item ut eadem dare, hac ei, alicui juxta. Cum ad tempus concedere. [נתן לזמן. Gall. Prester. Ital. Imprestare. Germ. Zuschicken einem etwas auf eine zeit lang zu brauchen erschicken. Hisp. Prestar. Pol. Użyczać, do użycia użyczać. Vng. Kölcsönadom. Ang. To lend.] Cic. Pando & accipiendo, mutuandoque finibus, ac commodandi nulla re egemus. ¶ Hoc rectantum ordinis commodatio dicitur, ut Ulpian. ex Iulian. ait, sed etiam fall. Plaut. Quum ædes pauperi accommodasse. Liv. ac Horat. Ars eadem ædes ornandas ad nuptias commodasse. ¶ Et licet (ut mihi videtur) commodatum ac reddatur in eodem numero & specie, ut vestis equus, hæc non ita formæ quæ non reddantur eadem numero, sed specie, ut vinum frumentum, nummi. Cicero contra in Verrem Act. 4. ubi ait etiam de his quæ non eadem reddantur, sed similia. At publicè, quæ commodata illi, aut hac magno quidem provinciæ & cilicque detrimento, utique modicis restituta.

Commŏdātā res propriè intelligitur, quæ alia mercede accepta vel conductura, utendi tradita est. [Πρόσφορον. Polon. Użyczony. Vng. Kölcsönadatos.] Nam commodatum dicitur esse gratuitum. ¶ Hæc Commodatarius cui res data est commodatio.

Commŏdātĭus, ii. [Pol. Ten kto użycza. Vng. Kölcsönadó.] Ulp. D. l. 1. Tit. 6. Lege 9. Sed Ofilius Aquilius adversus eum ei is habet commodatum actionem.

Commŏdātĭo, Actus, munus. Polonicè. Użyczenie. Vng. Kölcsönadás, kölcsönadat.] Apud ius illustratus Accepti Commodationes, commodationes alternæ, quæ est humanitatis summissimæ nexus.

Commercĭo, Mercor, to us tri tar. neut. pass. [מתעסק התעסק בסחורה, התעסק בסחורה, התעסק בסחורה. Gall. Faire marchandise, trafiquer, negocier. Italicè. Mercantare, trafficare, negotiare. Germ. Handlen, kaufmannschaft treiben, gewerb treiben. Hisp. Mercadear. Pol. Kupczyć, kupczyć. Vng. Tolvajlok, kereskedem. Ang. To traffick, to merchandize.] Plautus in Epid. Nescio accepi quid tu mordus es, incipidas Epidice. Ita volumen videor videre commercium esse.

Commŏlĭor, iris, ri, d. q. Molior. [Πρόσφορον. Gall. Machiner de tous les moyens qu'on peut. Ital. Maniere con difficultà. German. Einen vorhaben, einen nicht nimpt einen anstehen. Hispanicè. Dificultosamente à una cosa. Pol. Kapiemy się do czego. Vng. Alkalmatossagot. Ang. To endeavour, to endeavour, to labour.] Quintil. Commolitur ad officii commendationem. Terentius in Andr. Absentem exempla commendat. Ad Herenn. 4. Non ea tempestate ejus maximum commodebat.

Commŏnĭtĭo, Admonitio, pro contentione tacita & absente scriptura facta, apud Cod. Theod. Cujus quoque in Iuliani Codice mentio est, lege prima Cod. de Suffrag.

Commŏnĭtus, Præceptum. [הודיע הודעה, הודעה, הודעה. Gall. Admonition, advis. Italicè. Ammonitione, avviso. German. Gebott, vermahnung. Hispanicè. Amonestado. Polon. Napomnienie. Vng. Intes. Ang. Warning, admonition.] Livius 4. bel. Maced. Commonitus est in quo fanum accepisset eos, & in quo reliquerit dimisit. Plautus pro commonitus dixit commentus in Amphitruone: Facinus Amphitruonem adeò mentem ab animo ut abeat, cuovis pacto fac commentus sies. Ex Nonio.

Commŏnĭtōrĭum, Libellus, Ut. [תזכורת תזכורת, תזכורת. Gall. Admonition, advertissement. Italicè. Ammonitione, avvertimento. Germ. Warnung, vermahnung. Hispan. Amonestacion. Pol. Napomnienie. Vng. Intes. Ang. Admonition, admonition, warning.] Quinti Ianus Liber 4. capite 1. Non inutilia erunt extremo parti commonitio.

Commŏnĭfĭco, as, āvi, a. Commoneo, ut memoriam rei dego. [הזכיר, הזכיר. Gall. Advertir en faire souvenir, remontrer en admonester. Ital. Ammonire. German. Einen mahnen etwas zu thun erinnern. Hispan. Amonestar. Pol. Napomnieć, upamiętnić. Vng. Megintem. Ang. To admonish, to remember.] Salust. in Cicer. Valdè ut nos commoneret, ut de ea quam ego de Republica, quam in ea domo habebamus, &c. ¶ Hujus postrema Commonefactio. Cicer. 7. Ver. Nemo est qui tui cineris & crudelitatis ex illa oratione commonefiat.

Cōmmŏnĭtro, as, are, Monitro, admonitro. [הזהיר הזהרה, הזהרה. Gallicè, Monitre & admonester. Ital. Ammonire. Germanicè. Zeigen. Hispan. Mostrar. Polon. Upomnieć. Vng. Megintetem. Ang. To admonish.] Terentius in Heautontimorumenos. Dicet. 2. de Orat. Si autem cui, quod

quod

quod Germaniæ fines defossum, commodiùs arare vellem.

Commordére, Mordere. [משך *negsháh. dáharas.* Gal. *Mordre.* Italicè, *Mordere.* Germanicè, Beiſſen. Hiſpan. *Morder o meidere.* Polon. Kąſać. Vngar. *Maraſztom.* Ang. *To bite.*] Plin. lib. 24. cap. 11. Nomen accepit, quòd à cane commorſus rabiem fecerit non pati.

Cõmordéo, ſi, dic. ſimul mordeor. [*mazamDáhas.* Gall. *Mordre mútuelle.* Ital. *Morder inſieme.* German. Mit beiſſen. Hiſp. *Morir vnos a otros.* Pol. *Spolem ſamemi.* Vngar. *Egyeſt maraſztok.* Ang. *To bite together.*] Plinius libro 29. capite 2. Miranque exitialia per ſe ambo quæ faciant: duo venena in homine commorantur, ac bono unus ſuperſit.

Commorientes, *συναποθνήσκοντες*, Nomen fabulæ Plauti. Terentius in prologo Adelph. Synapothneſcontes Daphidi comœdia eſt, Eam Commorientes Plautus fecit fabulam.

Commóro, as, are. Commorer, morer. [אחר *Ahár. hitgammeg.* Gall. *Demourer.* Ital. *Tardare, indugiare.* Ger. Verziehen/ oder ſich ſaumen. Hiſp. *Tardarſe.* Pol. *Omeſkáć, omeſkáwać.* Vng. Késédlem, *maradok.* Ang. *To tary, to abyde.*] Plin. lib. 19. cap. 6. ad finẽ: Statumque quæ devotavere arves ſtupentes manu capiuntur: & ſi paulùm commoravere, ſopitæ.

Commórõr, ris, d. p. Moror, maneo, cõſiſto, ſubſido. [חבה *chanáh.* ישב *iasháb.* שכן *ſchachán.* לחר *lahár. gamáſ, amphigrephó,* Gall. *Demourer, demeurer ou t'arreſter quelque temps.* Italicè, *Dimorare, ſoggiornare.* Germanicè, Verziehen/ oder lang an einem ort ſich ſaumen. Hiſpan. *Morar, tardarſe en algun lugar.* Pol. *Bawmáſzkám, przebáwam.* Vngar. *Maradok, kéſedem.* Angl. *To abyde, to tarye.*] Cicero ad Attic. [nolo ſi] Fuit quæ me cum familiaritate tam diuturna commorari illud, quo ego Epheſi commoratus ſum. Horatio. Oratore. Verſetur ſæpè maſtis modis eandem & unam rem, & hæreat in eadem, commoreturque ſententia. ¶ Commorari aliquem, eſt detinere, & in mora tenere. [עקב *ikkeb. dais.* Gallicè, *Tarder, retarder.* Ital. *Tardare, ritardare.* Germ. Etwas ſeumen machen/ oder aufhalten. Hiſpanicè, *Detardar á otro.* Vng. *Kéſleltet.*] Plaut. Merc. Mali facis, properantem quidquam commorare, ſol abit.

Cõmoratío, verbale, t. t. Habitatio. [משכן *maſchkán.* משב *moſchéb. mandás.* עמד *ghámad.* Gall. *Demourance, ſéjour pour quelque temps.* Ital. *Dimora.* German. Wohnung/ oder ſeumung im gehen. Hiſpan. *Habitacion.* Polonicè. *Mieſzkanie, przebráwánie.* Vngar. *Maradás, kéſés.* Ang. *Tarying, a biding, dwellyng or a place.*] Cicero ad Lepta. Libro 6. Nam & villa, & amœnitas illa commorationis eſt, non diverſorii. ¶ Interdum pro mora, ſeu tardatione. [עקבה *ikkebáh. aggoniſtes.* Gall. *Tardement, arreſt.* Ital. *Tardanza.* German. Verzug. Hiſpan. *Tardanza.*] Cicer. Quint. fratri libro 3. Quòd multos dies epiſtolam in manibus habui, propter commorationem tabellariorum. ¶ Commoratio, figura Rhetorica. Autor ad Herenn. lib. 4. Commoratio eſt, quũ in loco timilimo, quo tota cauſa continetur, manetur diutiùs, & eadem ſæpiùs redítur.

Cõmorósus, adiect. t. t. [*ſcholastikós.* Polon. *Spor ſporecżny.* Vng. *Tudákozó Jut.* Commoroſa natura. Colum. lib. 7. cap. 2. Sed interdum (quod ait divinus autor Plato) teſtes pulchritudo trahit, vel ea poteſtudo, quæ propter infirmitatem commorabilis naturæ conſequi neqeunt.

Cõmosis, pen. prod. *φίλωσις*, Primi & melioris fundamenti extenuatio & vilcoſa cõtumacia in terminis dictionis à Græco nomine *φίλος*, quod nos *Commodum* dicimus. Vide Plin. lib. 11. cap. 37.

Cõmõvéo, es, penult. ma correpta, a. t. Permuto, moveo, allicio, excito, concito. [עבר *habár.* הסית *hiſſith.* הדעים *hiddíah.* תעיר *heir. ſcharrár, ſcharrás. ſcharrás.* Gall. *Remuer, ébranler, troubler.* Ital. *Turbare, commovere.* Germanicè, Bewegen, bittubeo. Hiſp. *Mouer, prouocar.* Pol. *Poruſzam.* Vngar. *Felzaklatom, fél ſzakitom.* Ang. *To move, ſtyrre or provoke.*] Terent. in Andr. Commovi hominem. Cic. lib. 1. epiſt. Vidi ſimul Senatum commorationẽ tuæ voluntatis erga illum ordinem commoveri. ¶ Interdum pro tollere. Colum. lib. 5. Ne in radicem majore nixu vomis ſe pedus col à commoveat. ¶ Interdum pro recedere, *ἀναχωρῶ.* Cic. Tusc. 1. Tu & tuæ ut valeas, & te illius ne temerè commoveas.

Cammotus, participium. [עכר *nechár.* מרעש *marghéſch.* אוסת *moſáb. nergáſch.* Gall. *Emu, ébranlé, agité, tourmenté.* Ital. *Commoſſo, ſmoſſo, conturbato.* Germ. Bewegt/ geſtimt. Hiſpan. *Mouido, perturbado.* Pol. *Poruſzony.* Vng. *Felzaklatot.* Ang. *Commoued, ſtyred, provoked.*] Idem quod motus, vel concitus. Commotæ columnæ, apud Cic. 5. in Verr. Tripodes commoti. Seneca in Medea. Tripodes agnoſco meos Favente commotos Dei. ¶ Non nunquam idem quod perturbatus. Terent. Phor. Quid hanc ille commotus venit?

Commotíor, comparativus. [Vng. *Felzaklatottabb.*] Cicero 1. de Clar. Orat. Habitus eſt fanè ut ita dicam, aculeatus paronus, atque malevolus, genere toto paulò fervidior atque commotior.

Cõmõtíus, verb. t. t. Motus. [מעכרת *maſchbéreth.* רעש *raghásch. ſeiſmós.* Gall. *Emotion, ébranlement, tremblement.* Ital. *Conturbatione, ſmoſſamento.* Germ. Bewegung/ beträbnus. Hiſp. *Mouimiento, perturbacion.* Pol. *Poruſzenie, ſmutek.* Vngar. *Felzaklatás, haborodás.* Ang. *Mouing or ſtyring, vprore.*] Perutilis motus, Comœdia nomen. Cicero lib. 3. Tuſc. Alicui rei commotionem injicere. Quint. lib. 5. cap. 12.

Commoti Cereſ. *ἐπιμήνιον.* [*ἐπιμήνιος κόπος.* Vng. *Hónapos betegség, hónapi tiſztaság.*] Cic. ad Attic. lib. 12.

Commulceo, ſi, ctum, n. t. Mollio, placo. [הרצין *hirtzíah. gamalás.* Gallicè, *Adoucir, amadouer.* Italicè, *Placare, ſermolire.* German. Mürren/ beruhigen. Hiſpan. *Amanſar el animo, amalezar.* Pol. *Nakłonić ſię, łáskawym.* Vngar. *Meg engeſztem, kedvesztem.* Ang. *To appeaſe or mitigate.* Gel. lib. 7. cap. 1. Imperii apud patres, quo pro reis dimicent, conciliare ſibi & cõplacare, judices debent ſentire quæ eorum expectatione cauſæ ſuſpenſæ regentes, honoribus verecundisque ſententiis commulcere, non iniquis atque imperioſis cumminationibus contricare.

Communio, nis, ire, act. q. Circummunio, munio, firmo. [*τειχίζω, ἐπιτειχίζω.* Gallicè, *Fortifier et ſeurer, munir, garnir de toutes parts.* Italicè, *Fortificare circonda.* Germanicè, Mauren/ oder befeſtigen. Hiſpanicè, *Fort alecer á guarnecer.* Polon. *Zamykać, otrzymać murem, zámek, twierdzą.* Vngar. *Megerősztem, környékezem.* Ang. *To fortifie and ſtrengthen round about.*] Plaut. Oppidum magnâ cum munibo. Cæſar. Præſidia disponit, caſtella communit, quo facilis, ſi cenerit, transire conferta, prohiberi poſſit.

Communitus, participio. [*τετειχισμένος, ἐπιτετειχισμένος.* Gall. *Fortifié.* Ital. *Fortificato.* German. Verwaret/ befeſtiget. Hiſp. *Fortalecido.* Pol. *Zamknięty, ogrodzony.* Vngar. *Megerősztetett, környékezett.* Ang. *Fortified and made ſtrong round about.*] Cicero 5. in Verr. Si oppidum communitum & præclarè ad ſpectum. Idem pro Cluentio: Quid refert habere ſic domum, ſi patrimonium ſic communitum non eſt?

Communis, e, omn. quod multorum eſt, & non privatum alicujus. Idem omnibus, ſive multoribus. [*κοινός.* Gall. *Commun, qui eſt à tous.* Ital. *Commune.* German. Gemein. Hiſp. *Comun, de muchos.* Pol. *Gbiemny, pospolity.* Vngar. *Közönséges.* Ang. *Common, pertayning to many or to me and you.*] Inde & communis dedecus. Vitia rium multiplex eſt. ¶ Interdum ponitur hinc cauſa. Cicer. Offic. 1: Magnum eſt enim eadem habere monimenta majorum, eadem ſacra, ſepulchra habere communia. ¶ Interdum cum dativo. Plautus in Amph. Mare quidem commune certum eſt omnibus eſſe. ¶ Cum dativo & ablativo, præcente præpoſitione Cum. Cicer. Rabir. 1. Si cum patrono Epicureo mihi omnia communia ſint, niſi quid in philoſophia vehementer ab eo diſſentio. ¶ Aliquando ſine dativo. Cicero ex Senecione: Quod laudet crimen ſine ſuſpitione, quum illud videatis cum adolescentia eſſe commune? ¶ Cum genitivo. Terentius in Adelphis: Communia omnium vitium, quod omnium ad eam ætatem ſint ſenes. Cicero in Verrem: Communia omnium inimicus. ¶ Cum præpoſitione Inter. Terentius in Adelphis: Nam verum verbum hoc quidem eſt, Communia eſſe amicorum inter ſe omnia. ¶ Communes dicti apud veteres erant, qui alio nomine vocabantur in theſi, *κοινοβουλευτικοὶ* ad dei cujus dis hominibus que eſſent communes. Ennius: Media rura ſeſſor, & polentus & quibuſdam horis tas eſt ea dicere, quibuſdam non. Non cano hoſtia cæcubata, ſanctis ſtatuis: ea ſacerdos & poteſtas, ſumebat rationis quum adolebatur hoſtia, non licebat.

Communiſ, compatitivus. [*κοινότερος.* Pol. *Powſzechſzy.* Vng. *Közönségesebb.*] Apuleius in Apologia. Novo libidinem in communium cultum ſedulò adjungere.

Communiter, adverb. In communi, pro communi Republica, in quo Actores. [בצבור *bitzibbúr. bitzibbúr.* Gallicè, *Communement, generalement, en commun.* Italicè, *Commune, communita.* German. Gemeinet. Hiſpanicè. *Comun, á comunidad, en vniuerſidad.* Pol. *Obyczajnie, powſzechnie.* Vngar. *Közönségesen.* Ang. *Thare vocation, commune wealth.* Cic. 3. in Verr. Pro Quæſtore verò quomodo iſte communiter Myladum venerit, &c. Idem 4. in Verr. Quis communi malo læſus eſſet, aut quis appellare auderet, quum videret Lamias ab negotiis prohibere, ab arcanis, à communi Sicilia?

Communiter, adverbium, Promiſcue, de communi ſententia. [*κοινῶς.* Gall. *Communement, en commun, univerſellement.* Ital. *Communemente.* German. Gemeiniglich. Hiſp. *Comunmente.* Pol. *Powſzechnie.* Vngar. *Közönségesen.* Ang. *Commonly.*] Cicero de Senectute: Quæ ſenectus quum multa habet communiter incommoda, tum illud molestissimum.

Communitas, atis, f. t. Communio, ſocietas. [*κοινωνία.* Gall. *Communauté, ſociété, participation.* Ital. *Communità.* German. Gemeinſchafft/ Geſellſchafft. Hiſp. *Communidad.* Pol. *Powſzechność, obyczajność.* Vngar. *Közönségesség, közönséges dolog.* Ang. *Communitie or commonneſſe.*] ut, Communitas vitæ & victus. Cic. 6. Philippica:

Quæ vobis potest cum hoc glaciatore, conditionis, æquitatis, legationis esse communitas? Confociatio hominum atque communitas. Cicero 1. Offic. Communitas hominis cum Deo, Cicero 1. de Natura deor. ¶ Ponitur aliquando pro Iustitiæ cultura. Cicero in Offic. Omnis hæc ratio maxime pertinet ad societatem, quam maxime ad tuendam communitatem: altera communitatis, altera mansuetudinis, &c.

Communio, communionis. Et idem quod communitas, vel participatio. [חבורה, שתוף, מלגה] Cicero pro Cornelio Balbo: Ita mihi videtur communionem hanc esse omnium, præmiorum, civicis contingere videri. Idem 1. de Legibus: Inter quos nobis est cōmunio legis, inter eos communio juris est. Communico, as, per i ultima correpta, & pro i ultima communio, as, significat communicare facere, conferre, impertire: ac aliquando significat communicare cum aliquo. [לחלק, חבר, שתף, עשה חבורה] Gall. Communiquer, rendre part, faire participant. Ital. Communicare, far partecipe. Ger. Theilhafftig machen, mittheilen. Belg. Mede deelachtich maken. Hilp. Comunicar, hazer parcero. Polon. Vdzielam, wspolnikiem czynie. Vng. Közlöm. Ang. To make common, to partake, to give or bestow.] Verbum hujus verbi constructio est cum accusativa. Cicero in Auctio: Non secundas res splendidiores licet auctione, & adversas partiri, communicando, leviores. ¶ Cū accusativo & ablativo: vel hoc rectius præpositionem Cum. Cicero pro Cornelio Balbo: Illi enim in populum Romanum gravi, non pestifero, sed salutari virtute prædito, quo velint cum populo nostro communicare. Idem Tusc. 1. Nam, quibus ita natura tribuit, ut communicare velint, iis etiam, ut communicent, tribuit. Idem 1. de Amicit. Nihil est amicitiæ fœdere, quam necessitudinis conjunctius, quod quidem recte fiat, & ut debet. Idem ad Attic. 2. Nihil habet res nostra consilii, quod tecum non communicem, cui non ad te deferam? Idem ad Attic. 2. Nihil habet res nostra consilii, quod tecum non communicem, cui non ad te deferam? Idem Lael. Amicitia nisi in bonis esse non potest, quæ quidem ea, quam nos in amicitia, quam maximam, una cum communicemus oportet, quibus eam rebus adjungamus, quæ cum amicitia, quæ me una alteram allicit, una

Cōmœdiographūs, Comicus poeta. [Polon. Pysarz comedyi. Vng. Komediairo.] Probus in Catholicis. Sic Plautus & antiqui Comœdiographi. Fabius Victorinus in 1. Rhetor. Cicer. Nam ut propter negocia exponenda sumitur, quod est Comœdiographarum, vel Tragœdiographarum.

Cōmœdĭus, dĭa, dĭum. Adiect. Comœdi. [κωμῳδὸς. Gall. Joueur de comedies ou l'Autheur qui les a faictes. Italice, Che recita la comedia, Histrione. Germanic. Der ein Comœdiant ist oder reimt. Hispan. El representador de comedias. Pol. Comedyi pisarzow. Vng. Komediaiatszerepeltato. Ang. A player of comedies.] Sicut Calliopius apud Terentium, & Quint. Roscius apud Ciceronem. Facere Comœdum in pronuntiando. Quintilian. libro secundo cap. 12. Fieri Comœdum ex pessimo histrione, Cicero pro Roscio Comœdo.

Comĭcus, m. I. Scriptor comœdiarum: [κωμῳδοποιὸς, κωμῳδιῶν ποιητὴς. Gall. Faict comme par l'autheur d'vne comedie. Italice, Compositor de comedie. German. Der ein schone pei machet oder erdichtet. Hispan. El que escripto de comedias. Polon. Związany comedyi. Vngar. Komediairo. Ang. A writer of comedies.] ut Terentius, Plautus, & similes. Plin. libro 13 cap. 1. Hoc erat celeberrimum Menandri poëtæ comici ætate.

Cōmĭcus, a, um, adjectivum. [κωμικὸς. Gall. Comique, de comedie. Ital. De comedia. Ger. Das zu einem schauspeel gehöret. Hispan. Cosa perteneciente a las comedias. Polonice, Do comedyi przynależące. Ang. Of a comedie.] ut, Comicus versus. Plinius libro 14. cap. 14. Artificium comicum. Cicero pro Roscio Comœdo: Nemo enim illum ex tanto corporis spectabat, sed ex arte comica cœtimabat. ¶ Res comica. Horat. in Arte: Verbis exponi tragicis res comicas non vult.

Cōmĭcē, ce, adverbium. Significat manse. & suaviter. [κωμῳδικῶς, ἡδέως. Gall. Doucement, gracieusement. Ital. Mansuetamente, piacevolmente. Germanice, Liebklich / schimpflich. Hispan. A manera de comedias, graciosamente. Polonicè, Zartobliwie, wdzięcznie. Vngaricè, Szeliden, edeskedven. Ang. Pleasantly, wantonly.] sicut Tragicè, crudeliter. Plautus: Tuge alterius & dulce, & comœdicè. Festus.

Cōmŏĭandalŏs, ὁ, ἡ, τὸ, Flos est quem notiore nomine Hyacinthum nominamus, ut tradit Pausanias: ex quo Hermionenses solemnibus Cithaniæ deæ festis coronas complicabant.

Comolis. Vide COMA.

Cōmōrĭæ, [κωμωρίαι. Gall. Femmes qui eschauffent les choses, & font les passionnées amoureuses. Italice, Che eccitano le cose. Germanice, Weiber die sich zu viel und auffmutzen thun. Hispan. Las que esfuerçan la rebellion. Polonicè, Białe głowy stroiące białe płacie. Vngar. Ugy ekesitő asszonyemberek. Angl. Women which kercheifs orfalsehoods beare.] Latinè comptrices dici possunt, vel ornatrices, quæ ornatæ comæ habent petitum. Romæ Veneri sacrificiæ, auctore Festo. Comotriæ dictæ tutrimæ, quæ sex erant numero, ut singulæ partes populi, singulas haberent Saturnum tutelas.

Cōmōtrĭcĭo, [κωμωτρικὸν. Polon. tyrska. Vngar. Hayfeslő szerszám. Ang. A frizling yron.] Dicitur de Instrumentum quo cōptrices capilos adornant. Lunare Calamistrum appellatur, vel Discriminale.

Compactus. Compăcto. Compactĭlis. Vide COMPINGO.

Compăgo, gĭnis, & Compages, compagis, penultima producta, f. Conjunctio, & compositio. [חברת mahberah דבק dĕbĕk, & συναγωγὴ. Gall. Jointure, assemblement, copulation. Ital. Congiuntura. German. Fug / nät / zusammenfügung. Belg. Zeemen eeren. Hisp. Ayuntamiento. Polon. Złączenie, zespolenie, złączenie. Vng. Összefoglalás. Ang. A ioyning or knitting together.] Ovid. 1. Metam. Atque ita disparibus calamis compagine cerâ Inter se junctis nomen tenuisse puellæ. Cicer. de Senect: Nam diuturnus in his tractus compagibus corporis, munere quodam necessitatis, & gravi opere perfungimur. Pacuvius: Salve, gemini mei compages sanguinis. Virg. l. 1. Æneid. compagibus arctis Claudentur belli portæ.

Compăgĭno, as, penult. corr. act. p. Conjungo, copulo. [חבר chabar חבורים hăbûrîm. συναγωγὴν ἐμποιῶ. Gall. Conioindre, accoupler ensemble. Italice, Congiungere, giungere insieme. Germ. Zusammen fügen, in einander nähen. Hisp. Ayuntar una cosa con otra. Polon. Złączam, zespalam. Vng. Összefoglalok. Ang. To couple, ioyne or knit together.] Ang. Vt aute Emus memora ejus, unitos nos compaginavit.

Compăr, ăris. Par. [שוה shaveh. Gall. Pareil, égal, semblable. Italice, Pari, simile, eguale. Germanice, Gleich. Hispan. Cosa igual à otra cosa. Polon. Równy, podobny. Vngar. Egyenlő. Anglicè, Equall, like.] Livius: Comparem eidem ad Aegates insulas Carthaginiensium prœlio navali accepto, qui tractu Siciliæ ac Sardiniæ celsêre. Idem lib. 2. ab Urb. Id enim demum compar connubium fore. ¶ Inveniter & Compar substantivum pro socio, seu conjuge. Plaut. in Cas. Meus socer, compar, commanitus, villicus id est, socius, vel sequalis. Plin. lib. 18. cap. 23: Conjuga fermè vagantur, nec nisi cum compare vitæ est. Rhetores Comparem dicere, quod duabus aut pluribus sententiis locutus, & inter se pares exigit, adæquat. ¶ Comparatum exemplum Rhetorica est apud Autorem ad Herennium, quando multa orationis colla sibi sunt & pari numero syllabarum.

Compărābĭlis. Comparativus. Vide COMPARO.

Cōmpărco, comparsi, comparsum, act. n. [חמם chamam חלם chalam. Gall. Espargner. Ital. Risparmiare, essercitare. Germ. Erspaten. Hisp. Guardar, ser escasso. Pol. Vskapiam, oszczędzam. Vng. Kiméllek. Ang. To spare.] Comparcere, idem quod parcere. Terent. Phor. Quæ ille nunciatum vix dementio suo, Suum defraudans genium, comparsit miser.

Compărĕo, ēre, n. t. Apparco. [מראה mareh. Gall. Comparoir, se trouver. Ital. Comparire. Ger. Erscheinen, sich eigenen. Hisp. Comparecer, aparecer. Pol. Stawam, stawam się. Vng. Isben vagyok, elő állok. Ang. To compeare.] Plaut. Aul. Qui modo cui eram comparebam, modo quum compares, perii. Cic. 7. Verr. Quærite nunc vestigia, quibus exitus illorum exitio loco cōsarent. Liv. Prima nec nec autor, nec causa furoris comparuit. ¶ Comparere pro extare. Livius: Videbantur enim excellentia ejus gentis ornamenta à Marcello conferata, quorum exigua pars comparet.

Compăro, comparas, perf. corr. multiplicis usus etiam significat enim aliquando comparationem facere, conferre, cōtendere, contentionem facere. [שוה shaveh ערך harak סלה sullal. Gall. Comparer, accomparager, conferer ensemble. Ital. Comparare, assimigliare. Ger. Vergleichen / gegen einander halten. Belg. Gelycken. Hisp. Comparar / cotejar a otra, igualar. Pol. Porownuię, rzadzę do drugiego przystaię. Vng. Hasonlitom, Hasonlitodom. Ang. To confer or compare.] Ettunc habet relativum. Cic. de Amic. Memineram Paulum, videram Catum, sed inter se comparantur Catoni maximo & spectato viro. Vel ablativum cū præpositione Cum. Idem de Senect. Quæ sunt igitur voluptates corporis cū autoritatis præmiis comparandæ? Vel accusativum cū præpositione Inter. Idem Offic. 3. Etenim eō modō plenis putare quod unde videatur, quàm quod honestātē hæc cūctā inter se comparate, & in his cuhitare, turpissimū est. Vel cū præpositione Ad Terentius in Eun. Act. 2. Scen. 2. Hau ne comparandus hic quidem ad illum est. Vel accusativum. Solum cūe præpositione. Cicer. Brutus: Vt crebrò conferant pugnantia, comparent contraria. ¶ Sæpè etiam Cōparo accipitur pro consilium facio, ordino. [תכון hachin הכנות hăchănôth. συσκευὴν ἐμποιῶ. Gall. Apparoiller, apprester. Ital. Adacture, accommodare. Ger. Bereiten setzen. Hisp. Aparejar. Pol. Rządzę, gotowanie, gotuię. Vng. Készitek. Ang. To prepare or make ready.] Cic. de Natur. deor. Ego mentē comparavi. Et, Naturā ita comparatum est facere constantiā, non vitium. Terent. in Phorm. Quem iniquè ita paratum est, hi qui minus habent ut semper aliquid adcani eruotibus. ¶ Item para, paro, unde videtur propria esse significatio hujus verbi. [קבה kabah. Gall. Faire provision, amasser. Ital. Apparare, apprendere. Ger. Zurüsten / antichten / zubereiten. Belg. Bereeden. Hisp. Aparar. Pol. Nabiiam. Vng. Szerzek. Ang. To get, to procure.] Cic. Verr. 2. Vt alii inter suos copiolus, convivium comparabant. Sic Compara copias, exercitum: & per translationē, Comparare etiam. cōiu, infidias, malum alicui. Idem hiocm: Et omni genitur ardore certatorem cōparabatur. ¶ Item socio, conjunga. συνάγω. Plaut. in Aulul. Prehende auriculas, compara labella labellis. ¶ Item compono, machinor. συσκευάζω. Sisen. lib. 4. Hister. Eos qui hoc malum publicum clandestinis consiliis cōparaverint. ¶ Et compara re, emere. περιποιοῦμαι, κτῶμαι, κατασκευάζω. Cato de Re rust. Prædium cui comparare cognatis, fin. ut animo habeto. Livius, ab Urbe cōdita primis habita cura, & ad frumenta comparanda mīsi, alii Vrbicos, alii Cumas. ¶ Item habita utione rerum & hominū, aliquid Tiranis &. Comparatio, ejusmodi constantiā. Liv. His Volsci Cretanis, sine comparat ore provincia datur: id est, sine convento, & certo constituto. ἀσυμφώνως. ¶ Accipitur etiam pro quærere, sive acquirere. Cic. Offic. 2: Primus est adolescenti commendatio ad gratiam, si quo ex bellis rebus comparari potest. Idem de Orat. Equidem mihi hoc subsidium jam inde ab adolescentia cōparavi. Et pro Quintio: Nam quo minus ingenio possim, subsidio mihi ex re etiam comparavi.

Comparātio, verbale, f. Apparatus, præparatio. [παρασκευὴ. Gall. Apparoil, apprest. Ital. Apparecchio. Germ. Zubereitung / zurüstung. Hisp. Aparejo. Polon. Przyrządzenie, przygotowanie. Vngar. Készülés, készület. Ang. Aprestment or making ready.] ut, Comparatio novi belli. Cic. pro lege Manil. ¶ Ponitur etiam frequenter pro Collatio, contentio, laudando. [משל mashal. Gall. Comparaison. Ital. Comparatione. Ger. Vergleichung. Hisp. Comparamiento. Pol. Przyrownanie. Vngar. Egyben vetés, összehasonlitás. Ang. A comparison or similitude.] Cic. 1 Offic. Primum igitur de honestate, tum de utili, post de comparatione eorum dicendum. ¶ Aliquando pro eo quod Græci παράδειγμα vocant. Cicero de Univers.

Cōparāte, adverbiorum, Alterius comparationē. [Germ. Mit vns oder mir. Polonice, Przemowiem. Vngar. Ẽgyes hasonlatos koppre, vagy vagye.] Cicero in Top. Quod autem quæritur quale quid sit, aut simpliciter quæritur, aut cum aliquid comparatè. Simpliciter, Expectandane sit gloria. Comparate, Præponenda ne sit divitiis gloria.

Cōparābilis, le, com. t. Quod cū alio potest comparari, quod habet comparationem. [Italicè, Cosa che si può comparare. Germ. Das mit einem andern zu vergleichen ist. Hispanicè, Cosa que se puede comparar. Polonicè, Co przyrownuie się z czym. Vng. Mynthasonlo dolog. Ang. That may be compared or resembled with another.] Cicero 1. de Invention: Comparabilis autem est, quod in rebus dissimilibus similem aliquam rationem continet: cujus partes sunt res, imago, collatio, & exemplum.

Cōparātīvus, a, um, Comparabilis. [Gall. Comparatif, ive. Ital. Comparativo, va. German. Vergleichend. Hisp. Apparejado con otro. Pol. Przyrownuiący. Vngar. Egyenlegtetheto. Ang. To set one thing against another.] Varro: Cōmunis in agro furculatione captus comparatur. Plin. lib. 9. cap. 54. Super excogitatum famem longè advectionis à Rondalia, comparativè in Lucrino.

Cōparātrix, [Pol. Sposobiąca. Vng. Megyerendeli. Ang. Disposing.] Macrob. Saturn. lib. 1. cap. 8. Horum artifex, animæ Comparatrix.

Cōpascō, is, pāvi, pastum. Varro 1. de Re rust. cap. 1. Messe facta, si ager pecori patere debet, aut dominus pecus stipulam ut faciat spicilegium vendere oportet, aut dominus pecus stipulam ut faciat spicilegium vendere oportet, aut dominus pecus stipulam ut faciat spicilegium vendere oport

gotiis operam.] Plaut. in Mostel. Orationis operam compendifacito. ¶ Nonnunquam etiam lucrifacio. Plaut. in Persa. Nam ego hodie compendifeci duos panes in dies.

Cōpendiārius, a, um. Valde utilis. [Commodus. Gall. Utile, profitable. Ital. Molto vtile. Germ. Nutz nutzlich. Hisp. Mucho prouechoso. Pol. Pożyteczny. Vngar. Igen hasznos. Angl. Very profitable.] Columel. lib. 1. Quod & perpaucis nonnunquam diminutum est, in summa tamen fit compendiarium.

Compendiōsus, a, um, Brevis, succinctus, & celeri ad cernam per compendium ducens. [קצר mayst. subtyl & Gal. Court et abregé. Ital. Breue, succinto. Germ. Kurtz. Hisp. Cosa de atajo. Pol. Krotki. Vng. Rouid. Ang. Short or shortly.] Cic. lib. 2. Offic. Prudentē & sociales hanc vitam ad gloriam potius quam & quasi compendiariam dicebat esse. Aliquis ita agere, ut quales haberi velit, talis esse.

Cōpendiāriō, adverb. [מקוצר. Gall. Le brief, par le plus court chemin, tout droictement. Ital. Per la più corta via, breuemente. Germ. Kurtzlich, der kurtzeste weg. Hisp. Brevemente. Polon. Krotkiedy. Vng. Rövidön, gyorsan. Ang. Shortly.] Senec. epist. 120. Ad maximas divitias te compendiariō voco.

Compēnsō, pensās, āvi, ātum. Rependo, expendo, remunero, exequo. [שלם shalam. שכל shalal. מעזר mazar. Gall. Recompenser, bailler en payement, contrepeser. Ital. Compensare, remunerare. Germ. Vergelten, ersetzen, gleich machen. Belg. Vergelden. Hispan. Recompensar, galardonar. Pol. Nagradzam, oddaie. Vng. Megfizetem, fizetök. Ang. To recompence.] Cic. pro Murena. Atque hæc à nobis petuntur, quorum æquum est aliquo, quæ à nobis consequuntur, nisi operis suis compensari potuit posse. Ovidius epist. 2. Tot tamen amplexus compensavimus unum. Val. Maxim. Tarditatem quippe supplicii gravitate compensat. Claud. in Rufinum: Sup. plicium quorum gravitate nunquam pœna Compensat.

Compēnsātiō, is. Remuneratio, præmium, merces. [שלם shalom. שכל shalal. מעזר mazar. Gall. Recompense. Ital. Compensa. Germ. Vergeltung, ersetzung. Hispan. Recompensacion. Pol. Nagroda, zapłata. Vng. Megfizetés, fizetés. Ang. Recompensation.] Quæ est (autore Minucciano l. 1. C. de compensat.) debiti & crediti inter se contributio. Cic. 3. Fasc. frag. hic usurum compensatione sapientem, ut voluptate fugiat. Ad Heren. lib. 4. Fortitudo est rerum pulchrarum laboris & periculi, cum utilitatis & compensationis communicatione.

Compēnsātīvus, adject. [Pol. Nagrodzaiący. Vng. Megfizető, fizetö.] Solo. Verbum usus in 1. Rhet. Cicer. Pomponius debet dicere fere, sed proprie, & propere pusillo profecto, quam obliquitas compensativa, quam ideo Cicero comparationis vocat, quod, &c.

Compērendīnō, as, pen. corrad. p. significat de die in diem differre. Amplius pronuntio, amplio, procrastino, differo. [דחה dahah. אחר achar. Gall. Differer, tarder de iour en iour. Ital. Prolungare di giorno in giorno. Germ. Auffschieben. Belg. Van dage te dage verstellen. Hisp. Dilatar de dia en dia, ir viendo dia. Pol. Przedłużam, odkładam na drugi dzień. Vng. Halogatok, nyujtok. Ang. To delay from day to day.] Cic. 1. Verr. Una ratio est, ut secundis binis ludos mihi despondere incipiamus, ut ante primos ludos cōperendinem. ¶ Comperendinari autem eos dicebant, qui judices cum die peremptorio iterum ad ferre jubebant. ¶ Dicitur etiam Comprendinare, quasi in diem perendinum differre. Dicebant enim propriè Comperendinatio, teste Gellio, eundo cum reus in tertiam diem rejiciebatur. Quam verò in posterum diem causa differebatur, hanc diem dilatare, appellabant. Vide Gell. lib. 14. cap. 2. Accipiuntur tamen pro quantumvis longa judicati dilatione. Cic. 3. in Verr. Vt his ludorum diebus interpositis, reum diem comperendinatum adiret?

Compērendīnus, a, um, et Dies comperendini, quibus vadimonium differebatur, ut inquit Macrob. [מועד moed.] Vide Valer. lib. 2. cap. 33. & Budæum in Appellationibus.

Compērendinātiō, Et qua efficiunt docet Africanus, ut alterius litigatoribus invicem libi denuntiatum in perendinum diem; ne scilicet alter ipsi partium impatiens se gerendæ præfet. [דחיה dehiyah. Gall. Differer, delay, delayement. Ital. Dilatione. Germ. Auffschub, verzug, verlengung. Hisp. Dilacion. Polon. Odroczenie, odkładanie. Vng. Halogatás, nyujtás. Ang. A delaying or deferring.]

Compērendinātiō, us, ui, m. q. Comperendinatio. Cicer. 3. in Verr. Animo cum comperendinato, quod habet lex molestissimum, bis utendi dicatur. Vbi Asconius, Comperēdinatum (inquit) pro Comperendinatione posuit. Vsus quoque est in pro Cluent.

Compērēo, compērui. Simul pereo. [Vngarice, Egyszer elveszek.] Diomedes Grammat. libro 1. Compero, comperes, comperui. Sed accepta differentia scribus. Accepta enim acuto proferimus, quoties pro eo accipitur, quod est cum alio pereo.

Compērior, & Comperior deponens, differt autore Diomede, quòd Comperti est ex opinione colligere, & per exploratio compertum habere. [מצא matsah. מצה kasdah. Gall. Trouuer par certain. Italice, Trouar certamente. Ger. Für gewiß halten. Hispanice, Auuer por cierto. Pol. Zapewniam. Vngar. Meg tudom találom. Ang. To learn, to find out assuredly.] Sabel. in Exempl. Sed ego comperior, Bacchum magis Pana credi, quam ob ea quæ prædicabat, simul & Romanos, & Numam ipsa pacis deditisse. ¶ Comperire verò ab alio cognoscere. [מצא matsah. Gallicè, Trouuer. Italicè, Trouare. Germ. Erfahren, befinden oder von einem andern innen werden. Hisp. Hallar. Polon. Dowiaduie. Vngar. Meg tudom. Ang. To find.] Terent. in Andr. Item alio die quærebamus comperiebam nihil ad Pamphilum. Quicquam attinere. Fa tamen differentia, ut pleraque alia Grammaticorum, ab auctoribus passim contemnatur. ¶ Compertum est mihi, & exploratum est mihi hoc est, per investigationem cognovi, exquisiui, & inquisiui.

Compērtus, participium, seu nomen ex participio. [נמצא nimtsah. מוצא motsee. Gal. Qui est trouué, certain et bien informé, reuelé. Ital. Quello che si è scoperto, ritrouato. Germ. Der erfahren oder befunden worden ist. Hispanice, Cierto. Pol. Pewniony. Vng. Bizonyos, megtudott, meg ismert. Ang. Sure, known, found out, discouered.] Suetonius in Tib. Cæs. cap. 35. Equiti Romano insuetam di pravam sectam, ut aurum in cupidine gerendi compertam dimitteret, cui ab hominem ejusdem repudiatum uxore non aversatio tantum, sed & prehensio. ¶ Comperius sepe pro Liv. Sabell. Fab. Tum quo illuc Vesta es cum nunc Opimi atque Florali Capri comperta.

Compertō, ablativus dicitur, cùm compertum esse. [Polon. Dowiadnie. Vng. Kitalálás.] Tacit. lib. 3. Neque enim compertō, quos ea vesperi dissert. Isabolenus in Pandectis. ¶ Præterea dicitur quæ hæredi. Pro hærede gentile filium placuit qui mortuo, compertō matrem non habuerat, ceu illi fe, &c.

Compernes, ium, & Et dicuntur homines gentibus plus minus cognitis, ut Vesta placet, qui longo habent pedem, ut interpretatur Nonius. [נפלאים niphlaim. Gall. Merueilleux. Ital. Marauigliosi. Germ. Wunderbarlich. Hisp. Marauillosos. Pol. Cudowny. Vng. Csudálatos. Ang. Wonderful.] Lucil. lib. 17. Satyr. Compernum, aut Varium tuile Aiax terrigenis cognigen Alcmenam.

Compēs, Vide COMPEDES.

Compēsco, is, scui. Cohibeo, contineo, coerceo, quasi eodem (ut Festo placet) pascuo contineo. [כבש kabash. בלם balam. Gal. Reprimer, empescher. Ital. Reprimere, contenere. Ger. Sünderhalten, zaumen, beytzungen, pässigen. Belg. Wehringen. Hisp. Refrenar. Polon. Krępuie, powściągam. Vng. Leszöndöztetem, megnyugtatom. Ang. To restrain, to quench, to make to cease.] Plin. lib. 10. cap. 51. Semine trito & ex vino potu lib. dinum imagines in lumbo compescit. Plaut. Pud. Nullus ignis nequeunt tam acutum ad incendia compescere cerebrum. Ignis compescet labellum.

Compētō, is, pen. corrad. t. Honorem, dignitatem, vel aliud quippiam contra aliquem peto. [נגד nagad. Gall. Demander ce que demande vn autre, & estre de semblable estat que lui. Ital. Competere. Ger. Mit einem anderen einen herren. Belg. Malcheren jemant tegen malen. Hisp. Competir. Pol. Zdaiąm pozwanie. Vngar. Más ellen valamit kerek. Ang. To petition, or sue for the same thing.] Plin. de Viris illustr. Et enim speciosam nobis competentibus, pater puella concitorem rubi. ¶ Aliquādo Competere, tenere Nunc, est parem esse vel convenire. [שוה shaveh. מתאים mithaim. Vng. Megyön. Ang. To agree.] Vide in æstimatione rerum dictarum. Hoc illi competit. Senec. Nihil ei magis competebat. Colum. lib. 1. Nec umectio cunctabimur, quò commodius tectum comparatur: vel si non competerit, aut in vadum humore porrectus, aut in manipulum colligatur. ¶ Item quāco quando vel corporis parte aliqua competere esse &, ut Servius inquit, conflanter valere. Sallust. lib. 1. Histor. Si vero cui sol oriretur serotinus, neque animo neque artibus, aut linguæ competeret. ¶ Item competere verbum est, subjunctivis formulis, proconeum & aptum esse. Inde competens judex passim dicitur, cujus de ea re vel jurisdictio vel judicandi potestas est. Et competens tribunal eadem ratio.

Compētītōres, m. c. Dicuntur qui in magistratibus, officiis, & honoribus petendis concurrunt. [נגד nagad. Gallicè, Competiteurs, ceux qui requierent et demandent vn office ou estat. Italicè, Competitori. Germanicè, Mitwerber. Es ist einer mit einem andern vmb ein ampt oder ehre werbung vnd rede. Hispan. Competidores. Polon. Cyklarzy, ktorzy o woyewodztwa, albo o urzędy. Vngar. Egyik a másikat kéreszti. Ang. Which seeke for the same office or dignitie.] Cic. ad Attic. lib. 1. Competitores qui certi esse videbantur, Asalbe & Antonius.

Compīnōx, ōcis. Et admodum albus, candidus. Cic. pro Murena. Nam nos quoque habuimus tenuem competitorem.

Compōdiātā, pro convenientia. [התנה mistkhil. התנאה. Gall. Composition, conuenance. Ital. Composizione, conuenenza.

German. Zugehörig. Hiſpanicè. Competente, Polonicè, Przynależny. Vngar. Illendig. Ang. Meanneſſe, agreeing.] Gell. libro 2: Comprehenſa autem membra Herculani pedis, ſecundum debitam membrorum omnium competentium proportionem. Idem lib. 14. cap. 1: Ad eandem competentium uſui conquirunt.

Cōpetēnter: Mediocriter. [Meanelye. Gall. Mediocrement: Ital. Mediocremente. Germ. Mittelmeſſig/ziemlich. Hiſp. Conueniblemente. Polonice, Przyzwoicie, ſtoſownie. Vngaricè, Illendö képpen. Ang. Indifferently.] Vlpianus Sol. Matrimon. l. Si quis dotem. Quatenus filio & patri competenter conſulatur. Paul. in l. 16. ff. de teſtib. Qui falſa vel vana teſtimonia dixerunt, vel utriq; parti prodiderunt, à iudicibus competenter puniantur. ¶ Competenter, ut par eſt. Eutropius 1. Pol. Czytelnie. Vng. Annine ellik, illendö képpen.] V. plura. Gell. lib. 24. Tit. 3. Sed atti deoque officium judicis interponendum eſt, quatenus & patri & filiæ competenter (ut par eſt) conſulatur. ¶ Competenter etiā, Conuenienter. [Vng. illendö képpen.] Fannius Victorinus in 1. Rhet. Cicero Sententias ut competenter inventionibus diſpoſitis applicemus curſus. Debemus intendere quid ad inventionem competenter poſſit reſpondere. ¶ Competenter pro ſufficienter. [Angle. Vng. elegendöképpen.] Diomedes Grammat. libro 1. competenter demonſtrauimus.

Competentiſſimè, conuenientiſſimè. [Nihil competentiſſimè. Pol. Przyzwoicie nayberdziey. Vngar. Illendöſeggel.] Apulei. in Apolog. Competentiſſimè videor uſus Platone, in ea re magiſtro.

Compto. as, pen. prod. act. p. Vedio, ſimpio. [Compto, Gall. Conter, ce qui ſe doit entendre, ſelon le ſubiect. Ital. Contare, annouerare, raccontare. Germ. Erzehlen/rechnen. Hiſp. Contar, enumerar. Pol. Zliczam/opowiadam. Vng. Szamlalok, beſzelek. Ang. To tell, or recken.] Dictum à emo, quod eā compitalia, non à pilis vel rudis, cujus prima corripitur: aut certè ab eo quòd diuerſæ furtē Græci appellant. ¶ Vide de Comparare & Expetere hæreditatē dicimus dicimus id eſt. Laudare & dicere. Cic. 1. de Natur. deor. Tot millia latronum ante oculos mortē propoſita animo omnia quæ poſſunt, fana compilant. Plaut. in Menech. Vt ubi compiles clanculum, quicquid domi eſt. Horat. -ne me Compilaſſe putes Crispini ſcrinia lippi. ¶ Interest. Cogor. [חבר cheber אסף aſeph. Gall. Aſſembler, aſſembler. Ital. Congregare o cogere inſieme. Ger. Zuſammen hauffen/ſamlen die zuberen zwingen. Hiſp. Ayuntar es vno. Pol. Zgromadzam. Vng. Szeregetöm.] & in unum congeſtorum de Compilatores, cum multa in unum congerunt. Seruius.

Cōpilātio, verbale, Fi. Furtum, fraus. [Compilation. Gall. Pillerie, pillage. Ital. Pilamento, rubbamento. Ger. Beraubung/diebſtal/ plunderung. Hiſp. Aquella obra de robar y furtar. Polon. Zapiekłość kradzieży. Vngar. Lopogatás. Ang. Robbing, pulling, or ſtarking.] Cicero Cal. libro 2: Quibus me hoc tibi mandaſſe exiſtimas, ut mihi gladiatorum compoſitiones, ut vadimonia diuta, & Chreti compilationem mittere.

Cōpilātus, a, um. Qui furtum paſſus eſt (teſte Nonio) quòd quis é domo ſupellectilem detrahunt, æquare omnia & complanare videtur. [Compilé. Vng. Meg fizetett.]

Cōpingo, is, pegi, compactum, Compoſitiua à Con & Pango, cōtrudo, compello, cōtrudo. [דחק dachak חבר chaber דחה dachah הדביק hidbik. Gall. Chaſſer, pouſſer, ietter. Ital. Cacciare, ſpingere. Ger. Zuſammen treiben oder ſtoſſen. Hiſp. Empeller. Pol. Zmiepam, pędzam. Vng. Verekedöm, kergetödöm. Ang. To chaſe, or make to runne together, to thruſt.] Plautus Amph. Quietā clamōre, litem vt mihi in carcere cōpingam? Cic. 1. de Orat. Tanquā id aliquod poſſim à me detrudi & cōpingi videbā. Plaut. Menēch. Et bibere me in carcere eſſe cōpacte ſcio. ¶ Interdū cōpanuo, coniungo. [חבר chabar הדביק hidbik. Gall. Conioindre, ou attacher ſes preſſemens enſemble. Ital. Congiungere. Ger. Zuſammen klebē oder feſten. Hiſp. Conuenir o ayuntar. Pol. Zgadzam, godzę, ſpinam. Vng. Egyekörtöm. Ang. To faſte or ioyne together, to make ſolide together.] Vng. 2. Aeglog. Eſt mihi diſparibus ſeptem compacta cicutis fiſtula. Cic. 2. de Fin. Quid eam artis naturæ? quæ nihil cāptiosè, nihil deſcriptiosè aut in operibus manu factis tam compoſitum, tamq; compactum & coagmentatum reperiri poteſt? Hinc opponitur incompactum: hoc eſt, diſparatum, male compoſitum. ¶ Porrò eā eſſe compoſitā à Pingo. Lactant. lib. 3. Vt tummā illam, quæ continet omnia, & compingeret, & adimpleret.

Cōpactum, n. ſ. pro conuentu, vel compromiſſo, ab inuſitato verbo Compacior, non à Compingor id enim alterius eſt ſignificationis. [Pol. Zgoda, przymierze. Vng. Egyeſség.] Sofipater Ep. Grammat. Suet. in Iul. Productus q; pro nullis autores ex compacto nominat. ¶ Compacto, vt de compacto aliud agere: id eſt, ex compoſito. [Συνθήκαις καὶ συμφωνίαις. Plaut. Capt. Nemo ſi ſciret vi exemplò rem de cōpacto geri. Liv. 1. ab Vrb. Vt multò verisimilius ſit, compacto eam rem & conſentiente fraude Patriciorum actam. Verūm hoc potiùs videtur à verbo Paciſcor eſſe deductum.

Cōpāgēſio, verbale, Ti. Compoſitio, coniunctio, coagmentatio. [חברת chabberet. Gall. Aſſemblement, aſſemblage & diuiſion. Ital. Aſſemblamento, congiungimento. Germ. Zuſammenſchung oder bindung/ſtarcke. Hiſp. Ayuntamiento. Polon. Zgromadzenie, przyłączenie. Vng. Egyeſség. Ang. Setting or ioyning together.] Cic. 3. de Finib. Videamus ea quæ terra gignit commodius, & ad cibos vſumq; ſeruandi quod contingit animalibus ſenſuum diſtributione, & quadam compactione membrorum.

Cāmpāctilis, le, quod compactum eſt, vel quod compingi poteſt. [מחבר mechubbar חדבק chadbak. Gall. Ioinct, aſſemblé. Italice, Congiunto, aſſemblato. Germanice, Das zuſammen gefüget oder vneinander gefüeget iſt. Hiſpan. Ayuntado o aſſemblado en vno. Polon. Zgromadzony, łączenie zgromadzony. Vngar. Egyeſséges, egybekötetett. Anglice. That is ioyned together.] Plin. lib. 11. cap. 18. Oppidò apes breves, variæque, & in rotunditatem compactiles. Vitruv. lib. 2. cap. 7. appellat rubes compactiles, lubicudibus compactas. Rubricato 12. cap. 19: Compactiles potos.

Compītā, penult. com. dicuntur loca quæ petuntur: hoc eſt, adeuntur per diuerſas vias: cujuſmodi ſunt trivia & quadrivia, in quæ plures coëunt vias. [מקום דרך מקום מקום makom derech makom makom. Gall. Carrefour, ou carrefours. Ital. Luogo à quale ſi va per diuerſe vie. German. Weegſcheid, da offt an vil ort zuſammen kommen. Hiſp. Encrucijada de muchos vnos. Polon. Rozdroże, przydroże, przydroga ſchodząca. Vngar. Sok féle vtra vadó hely. Ang. Some crooſſe ſtreates or croſſe-wayes.] Ouid. -si ternas compita ſeruas. Virg. 2. Georg. Et multique ingentes pagus, & compita circum. ¶ Antiquis in uſu erat & Compitus, masculino genere, ut annotauit Nanius. Varro de Scenicis originibus libro tertio: Vbi compitus erat aliquis.

Cōmpītālē, orum, Feſta quæ in compitis peragebantur, à Servio Tullio diis Laribus inſtituta, ut eſt autor Plin. lib. 33. cap. vltimo. [Ang. Feaſtes ſolemnized in cities or townes.] Cato de Re ruſt. cap. 5: Rem diuinam, cùm Compitalibus, in compito, aut foco ne faciat.

Compitālis, is, e, ut: Dies compitalis, quo compitalia celebrabātur: & Deus compitalitius, qui compitis & viis præeſt, ἐπάγιος. Videplura de his apud Gell. lib. 10. cap. 24. Compitalitiæ ambulationes. Cic. ad Att. lib. 7: Ego quoniam tertii. Non. Ianuar. Compitalitius dies eſt, nolo ea die in Albanum venire mos ritus familiæ. Et ad eundem, lib. 2: Sed hoc ambulationibus compitalitiis reſtituimus.

Cōmpitālis, is, e, ſubſtantivè. Cicero in Pisonem: Tu quum in Calendas Ianuarias compitalitiorum dies incidiſſent, & rectum Claudium, &c.

Compitālis, is, e, adjectivè. Suet. in Aug. Compitales Lares ornare bis anno inſtituit, vernis floribus, & æſtivis.

Compliceō, n. t. Placco. [רבה rabah חבק chabak. Gall. Complaire, ſe complaire. Ital. Piacere, ſommamente. Germ. Gar woł gefallen. Hiſp. Complazer. Pol. Podobam ſię. Vngar. Tetzöm, kellö. Ang. To please.] Terent. in Andr. Coll. Quam ea mecum amare dixti, tibi complacita eſt. Præter tam ſecit Complacui, vel Complacitus ſum: ut in ſuperiore exemplo, & apud Plaut. in Rud. Hoc Dijs complacitum eſt.

Complacō, cas, act. p. Placo, admitigo, concilio, & mitigo. [כעך kaas רצה ratzah. Gall. Appaiſer, ou adoucir. Ital. Placare. Ger. Verſöhnen. Hiſp. Apaziguar. Pol. Vbłagam. Vng. Megengeſztöm. Ang. To appeaſe or mitigate.] Gell. lib. 9. cap. 8: In principiis autem patroni, qui proteſtati dicunt, concilias tibi, & complacare multos ſolent.

Cōmplāno, as, pen. prod. act. p. Plano, planum reddo. [ישר iaſchar. Gall. Applanir, ou applanir. Ital. Spianare. Ger. Eben/zu machen. Belg. Effenaten. Hiſp. Allanar las coſas aſperas. Pol. Vrownuię. Vn. Megigazgatom, igazgatóm. Ang. To make plaine, euen, or euen.] Cato cap. 151: Dividatum digitum certam altam ſuccernito: id hunc tabulo, aut in imbus, aut pedibus complanato. Cicero pro Domo: Ap. Mihi regium apparentis domus eſt complanatum: id eſt, deſtructa, ſolo æquata. Cæſar: Sed propè jam confecta opera quum complanarentur: id eſt, perficerentur, extremam manum imponerentur.

Cōmplāudo, dis, dere, n. t. Plauto ceteris comprobare. [סמך ſamach תחה tachah. Gall. Frapper des mains, & applaudir ainſi que les Anciens faiſoyent. Italice, Battere le mani, & applaudire, come anticamente ſi vſaua. Germanicè, Beim die hend vnd füſſen zuſammen ſchlahen/vnd anzeigen daß etwas im best geſtalt. Hiſp. Fauorecer a otro con las manos. Polon. Radzę czemu, albo kogo, klaſkaniem. Vng. Tapſolásomal kiczfolom. Ang. To clappe hands together, or applaude.] Cicer. de Amic. Stultè complaudebant iis rebus.

Cōmplectōr, complexus ſum, com. t. Amplector, comprehendo. [חשק chaſchak חבק chabak. Gall. Embraſſer, ſerrer de bras. Ital. Abbracciare, comprendere. Ger. Vmbfahen begreiffen/ oder vmbgreiffen. Belg. Vmgripen. Hiſp. Abraçar, prender.

prender. Pol. Obłapiam, obwinię. Vng. Meg fogłalom. Ang. To embrace, to take in the armes.] Terent. in Andr. Accurrit, quod eam multierem complectitur. Cic. pro Rosc. Quo uno maleficio, reculo omnia complexa esse videantur. Cicero in Somn. Scip. Me author quidem solebat somnos complexus est.] Complector te amore, id est, amo te: quod & sine ablativo dicitur. Cicer. Catoni. De ipso T. Annio tantùm tibi polliceor, temajoris animi, gravitatis, constantiæ, benevolentiæ erga te, si complecti hominem volueris habiturum esse neminem. ¶ Complector cogitatione, cogito. Complector animo, confidero, ἐνθυμοῦμαι. Cicer. in Cat. Ut enim quum complector animo, quatuor reperio causas, cur senectus misera esse videatur. ¶ Complector etiam passivè legitur. Sic vola in l. Si dic stipulatus fim. ff. de verbor. oblig. Nam hinc & ipsius, & hæredis caput, ita & ipsius vis & hæredis vel scripta facta complectitur, ut condemnetur quanti interest.

Cōplexūs, xa, xum, participium, actionem significans. [אחשיך machshōkh מחבק machabēk ἀγκαλιζόμενος, ἀγκαζόμενος. Gal. Qui tient entre ses bras. Ital. Che tiene abbracciato. German. Der umfangen oder begriffen hat. Hispan. Que ha abrazado. Pol. Trzikaiący. Vngar. Meg fogłalván, fogłalando. Ang. That embraceth or hath embraced in the armes.] Cicer. de Somn. Scip. Complexus me ignem. ἀγκαλισάμενον με, καὶ φιλήσαντα. Sic eodem loco. Terra complexa medium lorum, ἡ γῆ περιλαμβάνουσα τὸν μέσον τόπον. Sic Virgil. Interlic complexi, συμπλακέντε ἀλλήλοις.

Complexūs, participium passivum. [אחשוך machshōk מחבק machabōk ἀγκαλιζόμενος, ἀγκαζόμενος. Gall. Embrassé. Ital. Abbracciato. German. Der umfangen oder begriffen ist. Hispan. Abrazado. Polon. Obłapiony, obwinięty. Vng. Megfogłaltatott, megfogłaltatik. Ang. Embraced.] Cicer. pro Rosc. Amer. Atque ejusmodi, quo uno maleficio scelera omnia complexa esse videantur.

Cōplexus, us, m. q. nomen à Complector. [חשוק chashūk חבק chibūk ἀγκάλισμα. Gall. Embrassement, embrassement. Ital. Abbracciamento. Germ. Umfahung. Hispan. Abrazamiento. Pol. Obłapienie, obwięcie. Vngar. Megfogłalás, fogłalás. Ang. Embracing, taking in the armes.] Plaut. in Amph. Meas Amphitruo uno cubiculo Alcmenam complexu tenet. Cic. pro Font. Num etiam de matris hunc complexu, lectissimæ, miserrimæ, fœminæ vobis implorantibus avellet, aut abstrahet? ¶ Complexus pro amore. Cic. 5. de finib. Sequi sensim fortas cognationis primùm, tum affinitatibus, deinde amicitia, post vicinitatibus cum civibus, & is qui publicè foci, atq; amici sunt, deinde totius complexu gentis humanæ.

Complexūs, am. t. Particeps facientis, & qui in eodem crimine velut complexus est, à complectendo, συνὼν, συγχρώμενος.

Cōplexo, verbale, t. Complexus. [חבק חשוק chibūk, chashūk. συμπλοκὴ, συμπλέκειν. Pol. Obięcie. Vng. Megfogłalás.] Cic. in Orat. Nec acervatim multa frequentatio, una complexione devinciet. ¶ Complexiones, copulationes & adhæsiones. Cicer. de Finib. ¶ Complexio item à Rhetoribus appellatur quod Græci συμπλοκὴν, Latinorum nonnulli Argumentum contortum appellarunt, duas habens partes, quarum utram concesseris, non effugis reprehensionem.

Cōplexȳus, a, um, ut Complexiva conjunctio. [Polon. Złączaiąca. Vng. Meg fogłaló kötőszó.] Diomedes Grammat. lib. 2. Vel Copulativam conjunctionem vocat complexivam.

Cōpleō, ēre, ēvi, ētum, pariter impleo, confercio. [מלא malē שלם shālēm כלה chalah. συμπληρῶ, πληθύω, πληρόω. Gal. Combler, emplir. Ital. Empire pienamente, riempire, fornire. Germ. Erfüllen, vollmachen, machen. Belg. Vervullen. Hisp. Henchir, complir, acabar. Pol. Napełniam. Vng. Megtöltök. Ang. To fill to the toppe, to fynde or perfourme.] Gellius: Ventus à lacere sæviens navem undis complevit. ¶ Reperitur etiam sine ablativo. Cicero de Somn. Scip. Quis est qui complet aures meas, tantus & tam culcis sonus? ¶ Per translationem pro finire, συνάγειν. Idem in Cat. Leontinus Gorgias eratum & ipsum complevit annos. ¶ Interdum pro supplere, perficere, integrare. Salust. Duas legiones instituit, cohortes pro numero militum complet.

Cōplētus, a, um, Perfectus, absolutus. [משלם meshullām. τέλειος. Gal. Achevé, absous. Ital. Formato. Ger. Ergantzt, vervollet, gemacht. Hisp. Acabado. Pol. Napełniony. Vng. Betőltetett, betöltetik. Ang. Fulfilled, finished.] Cic. in Orat. Ante perfecto, completoq; verborum ambitu gaudent.

Cōplētāmentum, n. t. Supplementum. [תכלית tachlīth מלוא mēlō. συμπλήρωμα. Gall. Accomplissement, achevement. Ital. Empimento. Ger. Der erfüllung, vollstreckung. Hispan. Cumplimiento. Pol. Napełnienie, dokończenie. Vng. Betöltés. Ang. That supplieth or filleth.] Cic. in Orat. In cujus locis reperias in omni genere verba, quasi complementa numerorum. Cornel. Tacit. lib. 11. Addito majestatis crimine, quod tum omnium accusationum complementum erat.

Cōplexūs, Complexio, Vide COMPLECTOR.

Cōplico, ās, āvi, ātum, p. Simul plico, involvo. Claudo. [חבק chibūk. συμπλέκω. Gal. Entrelasser ou plier l'un dans l'autre. Ital. Piegare insieme. Ger. Zusammen in einander falten. Hisp. Plegar juntamente. Pol. Złożyć razem. Vng. Össze tekeritem. Ang. To fold or wrappe together.] Plautus in Rudente: Dum tibi hanc ridentem, quam tranas, complico. ¶ Ad hunc modum dicimus Complicare epistolam, pro eo quod est claudere. Cic. in Attic. Quum complicatem hanc epistolam, &c. ¶ Significat etiam contrahere, & quod latum erat, angustum reddere: quum dicimus, Complicare vela. Ejus contrarium est Evolvo, unde & scilicet implicatum & involutum erat, expedio. Cic. 5. de Fin. At verè dicas, quis voluerit animi illa complicatum contractumq; evolvere.

Cōplōdo, ĕre, plōsi, plōsum, p. ad. a. c. Concutio, collido: [מחא machā מחה machah. συμπλαταγίζω. Gal. Battre le mains ensemble. Ital. Batter le mani insieme. Ger. Die hend zusammen schlagen. Hispan. Herir las manos y los pies. Pol. Klaskać rękoma, albo nogami. Vng. Tapsolok, tenyérlöki, bőrre verdesi. Ang. To smyte or clappe together, or handle or other.] ut, Complodere manus, Complodere pedes, ut manuum vel pedum collisione strepitum edere. Quintil. lib. 11. Nam & complodere manus, scenicum est, & pectus cædere. Sen. lib. 1. de Ira: Complodit ingentibus manibus.

Cōplōro, ās, ad. a. Bello, deplora. [מספד mispād קונן kūnē. θρηνῶ, κοπτομαι. Gal. Pleurer, lamenter. Ital. Piangere, lamentare. Ger. Beweinen. Hispan. Llorar, plañir. Pol. Opłakuję. Vng. Siratom. Ang. To weepe and mourne together.] Liv. 31. ab Vrb. Complorati omnes partes vivi mortuiq., totam per urbem lamentis implevêre. Cic. pro Domo sua: Videre prætextatos immitos nondum matre complorata, arbitrantes funere.

Cōplōrātus, us, m. q. Planctus, fletus, luctus. [בכי bechī מספד mispād κλαυθμὸς, θρῆνος. Gall. Pleur, lamentation. Ital. Lamentazione. Ger. Gewainen. Hisp. Llors. Pol. Opłakanie. Vn. Sirás, jajtatás. An. Weeping, mourning.] ut, Complorato justo perlequi mortuos. Livius 5. bell. Punic.

Cōplōrātio, verbale, Lamentatio, complanctus. [Polon. Lamenty. Vn. Sirás jajtatás.] Liv. 6 bel. Pun. Complorato eorum, flebilesq; voces.

Compluria, Complura, & compluria, sine numero singulari, Multa. [רבים rabbīm. πολλὰ, μυρία, ἀναρίθμητα. Gal. Plusieurs choses. Ital. Molte. German. Vielmitenander. Hispan. Muchos. Polon. Kilkoś wiele, kilkoś rzeczy. Vngar. Nagyfokan. Ang. Many things.] Gellius poliivi esse gradus, non comparatos (libro 3. capite 21.) docet. Cæsar libro 1. bel. Gal. Quod ubi cognitum, complures hostium magno nostrorum spectante exercitu perfossi vulnerantur. Cicero 4. Verr. Erebant Cypheranio pocula complura, lyrtias argenteas. Terentius Heaut. Vbi illic ches est, complures accersi jubet. Item Eun. in Nova hæc complura. Vbi Donatus: Secundum regulam locus est Terentius tum hoc Complure, & hos Complures dicimus. Sic veteres, quod horum dempta syllaba Complura dicunt. Sic Cato Originum 2. Sana hoc loco complura. Cicero in Orat. Confirmant genera complura. Cæcilio, quia veteres hoc Furc, non hoc Furi, dicebant.

Cōplūsculi, orum, diminutivum. [רבים rabbīm אחים achīm, חברים. Gal. Quelques uns, quelques uns ensemble. Ital. Alquanti. German. Etliche viel miteinander. Hispan. Algunos, pocos, Polonicè, Kilkoś ludzi, kilkoś. Vngar. Egy kevésszen, Ang. Some or other.] Plaut. Rud. Nam hercle edepol ecferes, jam hos des complusculos Quemquam ut evidè fortiferre. Terent. Heaut. dies complusculos bene convenibat fere inter eos.

Complurĭēs, adverb. factum ab eo quod est Complura, & figuratè sæpè. [פעמים pe'āmīm. πολλάκις. Gal. Plusieurs fois, par plusieurs fois. Ital. Molte fiate, molte volte. German. Offtermals offt mit. Belgice. Dickmals. Hispan. Muchas vezes. Pol. Często, wiele. Vng. Gyakorta, igen sokszor. Ang. Many times.] Cato: Consuevi mihi dixit compluries. Plautus Persa: Metuo hercle veretèri ego jam compluries.

Cōmplūrĭus, pen. prod. partic. à Complures, ia, Solin. [Ger. Mancher.]

Cōmpluvĭum, vii, n. t. [Gall. Vaisseau, ou cigout, ou tuyau de plomb, ou autre chose semblable, Italice. Tegula, fimile à quo gutta de tecto cadit. Cicero. Germanice, Ein stück oder ein gedicke das Regenwasser von einem Hauß abrinnet. Hispan. El pedaço de cayo. Polonice, Rynsztok albo kanał na wodę z dachu. Vngar. Kőcső, ereszcsatorna. Ang. A gutter or running tuyer of lead or other.] A pluvia excipitur locutis, quibus de diversis tectis aqua pluvialis defluit. Colu. l. 1. cap. 21.

cap. 24: At Hieronymus, quum eius agricolarum permitiæ, & à capite vsq; ad calcem, & brachiis in altera iugorum compluvia perreptitare, etc.

Cōmplŭvĭātus, a, um, adject. [Pol. Ἀσὶ δὲ ὑετὸς ἐκδεδεγμένος. Vng. Ἐκ τοῦ ὑετοῦ.] Ut, Compluviatus lacus, qui expluvia aquæ collegitur. Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 13: Vna, ut intercisa compluviatus habeat lacum, ubi aqua saliat, qui intra stylobatas quum veniat, ut demptis ferro.

Compluvĭātus, ad fectum, ad compluvii modum fabricatus, et, Cāplusiata tecta, Th. Liv. 1. Cat. Quinq; genera vocantur eorum qui parsis per tectū palmitibus accepere vitæ subjecta, vel ut admoneo hinc ingo, aut pedata simplici iugo, aut complaviatæ quadruplici & paulò plus: Compluviata à copiosiori vino est dicta a cavo tecto unum compluvio. Varro 1. de Re rust. cap. 2. Iugatio in pecus duorum duodena duodena, ut in agro Catulinensi terra compluviata in longitudinem, & latitudinem jugera, etc. in latus quaque.

Cŏmpōnĭbĭlis, [Pol. Ὑποκειμενικὸς. Vn. Μεγοκίδιος] Apollinar. in Hermet. Asclepio: Ex parte corruptioni mundi, & evitiosis partibus esse compendiarios.

Compōno, is, posu. prod. ĕre, Simul pono, conjungo. [חבר Chabá. קרב Karáb. Gal. Conjoster, mettre ensemble, joindre, assembler & unir. Ital. Componere, mettere insieme. Ger. Zuſammen ſetzen, zuſammen ordnen. Belg. Te ſamen ſetten, oft voegen. Hiſp. Componer, coſer juntos, &c. Pol. Zbudować. Vng. Össze rakosgatni, összve tenni. Ang. Together, set or lay together.] Virg. 8. Aeneid. Componite manus, atque manum, atque ordine ordo. ¶ Ponitur aliquando pro disponere, constituere, componere, ordinare. Cic. pro Dejotaro: Locus erat quidam, in quo erant compacta, quibus ea res maxime continebatur. Idem 3. de Orat. Cuilibet artificio est eorum ponere, & struere verba, sicut nêve alberorum concursus, nêve hiclinus sit, sed quodammodo compagmentatus & levis. ¶ Accipitur etiam pro dedicare, consecrare, etc. Virgil. 5. Aeneid. Quin tuta possis Veneri componere templa. ¶ Item pro comparare: [שוה Schavá. דמה Damah. סלה Salá. משל. Gal. Comparer, conferer, Ital. Comparare, assimigliare. Ger. Vergleichen einander gegen den andern ſetzen oder halten. Hiſp. Cotejar. Pol. Zrownać. Vng. Össze hasonlitani. Ang. To compare.] Quoniam quæ comparantur, ea ita se perimunt. Adiect. in sagmina: Vel Mercurii dicta cum factis componat. Virg. 1. Aeglog. Si parvis componere magna solebam. ¶ Quinderent pro omnibus: [Jesaias. Pol. Zdalać. Vng. Ábrázolni. Ang. To adorne.] nam compositio apta ornatum affert. Idem 3 Georg. Ducis compositi spirant crinibus auras. ¶ Quandoque pro colligere, componere. Cicero in divin. in Verr. Si ab illo libro, quem tibi magister luci artificio cuiusdam exaratum dixisti componere Cicero. ¶ Quandoque pro reficere, recreare. Virg. 4. Georg. Vix defessi tenera passus componere membra. ¶ Quandoque, pro cavere, vitare. Ambrosius lib. 1. Offic. Caveamus ne in parte tribulationem patiendi incidamus, quām animos nostros ratio componat. ¶ Quandoque, pro finire, claudere. Virgil. 1. Aeneid. Antevolat ille duplo componere vesperi vultus. ¶ Quandoque pro convenire, [Jesaias. Pol. Zgadzać. Vng. Egyetlenitetni. Ang. To accorde.] Plaut. in Curc. Si possum hanc intervos componere. Virg. Aeg. 1: Non nostrum inter vos tantas componere lites. ¶ Quandoque, convenire, pacisci. Vadem eamus, Ea compono aliquid agere, convenire, pro eo quod est, ex consuetudine, vel quemadmodum inter nos convēni. Plinius: Nihil non ex compositis fecimus, patrum servatores. ¶ Quandoque pro fingere, simulare. Sallust. Non sibi compositis neque vanis dictis parvi id facio, si virtus satis albo die. Plaut. Quasi de fabulis compotare?

¶ Compositus. Compositissimus, quam compositissimus, romeo ex part. Ornatus, constans, continens, conglutinatus. [מחבר machbér. מחברת machbéreth. מחברת machbéreth. Gal. Composé, mis ensemble, agencé, ajusté, ordonné. Ital. Composto, messo insieme, fatto con ordine. Ger. Zuſammen geſetzet, geordnet. Hiſp. Compoſto, aſtanado. Pol. Zrownany, dobrze ſporządzony. Vng. Össze tett, rendelt. Ang. Compounded, ordered.] Livius secundi bel. Pun. Acrior impetus atque animus, quam compositior ille ad ordines pugna fuit. Cic. 2. in Verr. Et exercitatione perfectum, et memoriæ præparatione, vigiliisque compositum ad jactationem venire videretur. Idem ad Attic. lib. 5: Admiratus tam ut video compositam epistolam, tam varie, tam ut aperte, ratio, oratio, litteratura, eius tuleant tuæ compositissimæ & elegantissimæ esse.

Compŏsĭtus per syncop. Virg. 1. Aeneid. -nunc placida compositus pace quiescit.

Cōmpŏsĭtō, ab ablativo vice adverbii, Consultò, cogitatè, data opera. [Ἐξ ἐπιβουλῆς, ἐκ προνοίας. Gal. De propos, de dessein, de propos delibere. Ital. Posatamente, con animo deliberato. Ger. Zuſammen geſetzter weiſe verbeſſerung, durch ein vorangehende Sach.

Hiſ. Con diligencia. Pol. Z rozmyſłu, z przemyſłem. Vng. Készakkal, és elvégezett akarattal. Ang. Of purpoſe.] Terent. in Phorm. Compositum id est, quoniam illi quæ volunt habere potius dare.

Cōmpŏsĭtē, adverbium, Apte, dispositè. [Ἐμμελῶς, ἁρμοδίως. Gal. Autrement ordonnément, par ordre, proprement. Ital. Ordinatamente, per ordine, propriamente. Ger. Eigentlich, geſchickt, fein. Hiſp. Bien, apto, conveniente, con orden. Pol. Rządnie, porządnie. Vng. Illendőképpen, helyesképpen. Ang. Properly, orderly.] Cicero de Orat. Sin oratoris est vis illa, ut ea compositè, ornatè, copiosè, eloquenter est, eleganter.

Compositĭvus a Compositus verb. [Pol. Przystawny. Vng. Valakihez illendőképpen való.] Cornel. Tacitus lib. 13: Occulto præceptore compositivus ad simulationem agerent.

Compŏsĭtĭcius, ceriale, ait. [חבר machabér. מחברת machbéreth. Gal. Qui compose & assemble quelque chose. Ital. Compositore di qualche cosa. Ger. Zuſammenſetzer oder ordner. Hiſp. Compositor o ordenador. Pol. Ski zbiorca, zgromadzca. Vng. Össze szerző, rakó. Ang. That compounds or gathers.] Cicero in orat. Nec enim inventor, aut compositor, aut actor, hæc complexus est omnia. Ovid. 2. Trist. Plus his peccat compositor ipse suis.

Compŏsĭtĭo, onis, fe. vers. e. Conflatio, fabricatio, magmentatio: [מחברת machbéreth. מחברת machbéreth. Gal. Composition, assemblage, agencement, ajustement, ordonnance. Gall. Composition, assemblement, proportion, accord. Ital. Compositione. German. Ein zuſammen ſetzung einer dinge. Hiſpan. Composicion. Polon. Zbiorzenie, Vng. Össze szerzés, rakás. Ang. Thing compounded, gathering together.] Cic. in Tim. Quum ex quatuor generibus corporum omnium compositio mundi esset declarata. Idem 1. Offic. Apta compositio membrorum. ¶ Interdum idem quod dispositio. Cic. 1. Offic. Ordo est compositio rerum aptis atque accommodatis locis. ¶ Numquam quæsivi, quod perdidi, conventio tractatum compromissum. Idem 3. Philip. Pacis, concordiæ, compositionis auctor esse non desisti. Compositio discordiarum, pacificus. Cæs. 1. bell. Civil. Legatos ad Pompeium de compositione mittere oportere.

Compŏsĭtōrĭus, ria, rium, vel Compŏsĭtus. [Vn. & Gerckius.] Varro de Re rust. cap. 23: Trapetum emptos esse Sulpitio quingentis, & olei P. Cōpio Terentio nummis sexagintā, etc. Gell. lib. 3. cap. 20: Selecti sumus ex his paucos inconvenientes cum posituræ partium orationis.

Compōno, is, act. p. Congero, in unum locum ponere. [Συναγωγὴ. Gal. Faire assemblée. Ital. Ponere insieme. Germ. Zuſammen tragen. Hiſpan. Juntar, acoplar, ayuntamiento. Pol. Zgiągać, Vng. Össze hordani. Ang. To heap together.] Cic. in Pis. Quum Consulis delectus habitaretur in foro, armata in templo. Cæsaris lictores palām comparatrentur. Comportare frumentum ex agris in oppida jussit. Cicer. ad Attic. lib. 5. Horat. 2. Serm. Si quis emat citharas, emptas comportet in unum.

Compŏs, ŏtis, m. Particeps. [חבר Chabér. Gal. Compagnon, participant, associé. Ital. Colui che ha alcuno in compagnia. Ger. Der etwas hat mit jhm. Hiſp. El que alcuna cosa trae. Pol. Ten co ma, towarzysz, towarzyszka. Vng. Társ. Ang. Companion, fellow.] Valerius lib. 1: Imperatores compotes victoriarum. Plaut. in Capt. Atque ita me rex deorum atque hominum fecit patrem compotem. ¶ Compos animi, qui animum suum habet in potestate, vel cui habere sanum animum contigit, sui. Terent. in Adelphos: Vis tu me compotem animi, aut non? Hodie. ¶ Hinc contrarium est impos animi, prudens, sanus, furiosus, amens, qui animo sano non est, qui animi instrumentum habet vitiatum. Plaut. in Capt. Triplici malo gladium, quam tui est impos animi. ¶ sic Compos voti, cui opportunè impos voti. Cic. Nam quoniam de victoribus dictum est, compotes, qui quique voti fuerint, facianus de victis, et consequentibus impotes, qui non possint facere quod velint. ¶ Legimus etiā nonnunquam Compos sine genitivo casu ut etiam in alia parte accipiatur. Paul. in Epist. Credō manum mihi, non spe rerum aptarum, & miserarum compotem id est, quæ fruendi rerum materias sit habiturus. Sunt autem Compos & Impos generis communis, compotis ab antiqua & inusitata voce Pos, potis unde & potior & possideo. Pos autem dicitur quod Potes, cujus genitivo Potis aut in loco nominativi ponitur. Perf. Nec potis es nigrum vitiis præbere nitorem. Virg. 5. Aeneid. Nec potis Ismarios lassus sopire recursu. Terent. in Phorm. Adelphe tace, primum abstine hac bona verba pro, Si tibi placere potis es, hilare respondeas. Horat. si potis, sive possibile est. Quod autem Persius dixit: Qui potes ejusmodi nugas? Pote pro Potis accipiunt nonnulli cautè. Sunt licet apud Propertium: Quæ potis est unquam tua contemnere facta dies. ¶ Jungitur quandoque Compos cum ablativo. Silius. Neque animo,

que animo, aut linguæ fatis compos. Liv. 11. 3. Prædaq; ingenti comportatum exercitum, suis etiam rebus recuperatis, quæ populationes agrorum amisse erant, reducit. Quo in loco cupiam quasi adhuentem & lætum significare patro. Nam pius tangeret ejus gen. rivo jungitur.

Compōsĭtus, & Compŏsĭtŏ, adverbia. Vide CUMPONO.

Compŏto, as, pen. prod. Simul puto, cum ibo. [חשב cogito, computo. Gal. Conter ensemble. Ital. Sommare insieme, calcolare. Ger. Mitsammen rechnen. Hisp. Contar con otro, contemplar. Pol. Społem rachować. Vng. Egyvtt számlálni. An. To drink together.]

Compŏtātio, onis, f. t. Convivium. [חשבון imputatio, computatio. Gal. Compte rendu entre, banquet entre amis. Ital. Ragionamento tra gli amici. Ger. Ein Zusammenkunfft. Hisp. Cuenta de varias cosas. Pol. Społeczne rachowanie. Vng. Egyvtt valo szám. Ang. Reckoning together.] Cic. de Senect. Rege enim majores accubationem epulorum, quæ vitæ conjunctionem haberet, Convivium nominarunt, melius quam Græci, qui hoc idem tum Compotationem, tum Concenationem vocant.

Compŏtĭo, ōnis, verbale, m. c. Combibo. [שכר ebrietas, ebrietudo. Gal. Compagnon à boire. Ital. Compagno al bere. Germanicè. Ein Zubgesell zu dem Saufen. Merrinker. Hisp. Amador, bebedor con otro. Pol. Towarzystwo pijaństwa. Vng. Iszákos, részegyiitt. Ang. A companion to drinking.] Cic. 2. Philip. Tum adhibes joci cuiusdam magistrum in tragœdia tua, & compotorum tuorum Herodem. ¶ Odi memorem compotationem, amici pessimi, & inimici. In eos qui quæ inter amicos & inter pocula dicuntur haberiõs, foras eliminant. Lucianus in Lapsibus, & Martialis.

Cōmpŏtrix, icis, fœminicum. [סבאה ebria. Gal. Compagne à boire. Ital. La compagna al bere. German. Ein Mitdrincherin. Hisp. Bebedora que trae otra consigo. Pol. Towarzyszka. Vng. Iszákossal való részegyiitt. Ang. She that drinketh together with another.] Terent. in Andr. Quia compotrix ejus est.

Cōmprædĕs, Appellantur ejusdem rei sponsores. [ערב fidejussor. Ang. Pledges or sureties who bind by shaking of hands.] Festus.

Comprānsŏr, oris, m. t. Qui simul prandet. [συμφαγέτης. Gal. Qui se met à table avec autre, compagnon de disner. Ital. Chi sa banchetti insieme. Ger. Der mit einem zu Mittag isst. Hisp. El que comeco otro. Pol. Ten który z kim obiaduie. Vng. Ebédtárs. An. That dineth with another.] Cicer. 2. Phil. Honeretu agrum compransoribus, & collationibus dividebas.

Cōmprĕcŏr, aris, d. p. Precor, invoco. [חלה obtestari, precari, deprecari. Gal. Prier, supplier, requerir. Ital. Pregare, supplicare. Germ. Bitten. Hispanicè. Rogar. Polon. Prosić. Vng. Könyörögök. Ang. To pray, desire, or intreate.] Terent. in Adelph. Ab, dum ne, ad deos comprecare, ne uxorem accersas. Comprecari cœlestium fidē, dixit Catullus, pro eo quod est, Deorum auxilium implorare: Cœlestium quæ fidem supplex comprecor hora.

Cōmprĕcātio, verbale, f. t. [תחבה obtestatio, precatio, deprecatio. Gal. Priere, supplication. Ital. Preghiera, supplicazione. Germ. Bitt. Hispanicè. Ruego. Polon. Prośba. Vng. Könyörgés. Ang. Praying, desiring, or intreating.] Genus precationis, quæ olim quodam ritu ab universo populo fiebat apud Romanos, ut docet Gellius 13. cap. 22. Liv. 9. bell. Macedd. Nullo quondam communi, Quintes, tum non solum aptæ, sed etiam necessariæ hæc solennis deorum comprecatio fuit, quæ vos admoneret, ore. Nos supplicationes vocamus, quas etiam voce veteres usi sunt.

Comprĕhĕndo, dis, comprehendi, hensum, act. t. Propriè cl manu capio. [תפש capio, adhæreo אחז adhæreo קחז sumo, accipio, assumo. Gal. Comprendre, empoigner, entendre. Ital. Pigliare, Comprendere Germ. Begreiffen, ergreiffen. Belg. Grepen. Hisp. Prender. Pol. Ogarnąć, pojmować, łapać. Vngar. Megfogom, kézfogolom. Ang. To take, to lay hands upon any thing.] Plautus in Aulu. Dicant, cequid illa ferunt, comprehendite, vincite, verberate, in pistrinum condite. Cicero de Natura 1. Quid opus manibus, finibus comprehendantur? Sic Comprehendere hostem, & comprehendere aliquem in fuga, apud Cæsarem, & Comprehendere animi, apud eundem, pro capere. ¶ Sed per translationem pro intelligendo pro percipere, vel intelligere, usurpatur. Cicero Famil. libro 6: Quæ didicisti, quæ que ad adolescentiæ pulcherrimè à te jam nimis veris tradita, memoria & scientia comprehendisti, ea hoc tempore utere. In qua significatione dicimus quoque, Comprehendere animo, mente, ratione sentibus, intelligentia, &c. ¶ Aliquando ponitur pro perstringere, concludere, vel complecti. συλλαμβάνω. Cicero Attic. Cato vobis hesternis & pristinis rem eandem comprehendit. Idem de Orator. Ad neglecta, quæ sunt pene innumerabilia, confecter, comprehendam brevi. ¶ Aliquando pro prosequi. Cicer. Famil. 13: Sed ut redeam ad id unde cœpi, vehementer mihi gratum feceris, si hunc adolescentem humanitate tua, quæ est singularis comprehendas, complectaris. Quemadmodum idem ad Curionem scribens, inquit: De ipso T. Annio tantum tibi polliceor tale majoris animi, gravitatis, constantiæ, benevolentiæ erga te, si complexu hunc eum volueris habeas esse neminem.

Cōmprehēsum, n. t. Subsantivè. [συναισθησις. Polon. Czucnie. Vngar. Megfogadtatás.] Cicer. lib. 2. Acad. Quum quamobrem ita operteret, nihil haberet comprehensi, percepti, cognitique, constitui.

Comprehensĭbĭlis, le, Quod comprehendi potest. [καταληπτὸς. Polon. Comprehensibilny. Vngar. Megfogadtatható, megfogadható.] Cicer. 1. Acad. Jo. eorum vitium, quum ipsa per se comprobentur, comprehensibile.

Comprehensĭo, ōnis, f. t. Complexio. [תפש adhæsio אחז adhæsio, assumptio. Gal. Comprehension, empoignement, prinse en ensemble. Ital. Intendimento, apprensione. Ger. Ein verstand / Ver greiffung. Hisp. Entendimiento. Polon. Pojmowanie. Vngar. Megfogás, Megfogadás. Ang. To take, lay hands upon any thing.] Cicero libro 3. de Finib. Cogitationes, comprehensiones que rerum. Idem 4. Acad. Perceptio & comprehensio. ¶ Accipitur item pro ipso comprehendendi, sive capiendi actu. Cicero Philip. Nam quum comprehensio sontium, non ira animadversio, Senatus fuerit.

Cōmprimātis, per syncop. d. In primis. [אם maxime. Pol. Przedewszystkiem. Vng. Legyen kiválképpen.] Cicero pro Quintio. L. Albius vir bonus, & comprimis honestus.

Comprĭmo, is, pressi, ssum correpta, ĕ, & ī Premo, ut uvę comprimuntur, quo vinum effluat. [סגר claudo, מעך premo, deprimo. Gal. Tirer de force, presser, opprimer. Ital. Comprimere, stringere, premere. Ger. Zusammen truckẽ. Belg. Pressen / Bedwingen. Hisp. Apretar, oprimir. Pol. Zgniatać. Vng. Össze nyomom, szoritom. Ang. To press, hold or straine.] Plautus Pœnul. Comprimere dentes vellem posse aliquo modo. ¶ Item cohibere, compescere, sensuque. Plautus in Rud. Comprime hunc sis, si mea est. Terent. in Heaut. Ante tibi istas potuit comprimere minas. Plautus in Amph. Ego tibi istam hodie fecisse compressam linguam. ¶ Comprimere audaciam alicujus. Cicero ad Curion. ¶ Comprimere alvum hoc est, sistere, cohibere. Celsus libro 6. capite 18: In hoc autem casu neque acribus cibis utendum, neque asperis, neque alvum comprimentibus. ¶ Comprimere, suppremere. Cicero ad Attic. libro 3: Scripseram quidem olim ei tuus, quod illi prior scripserat: sed ita compresseram, ut nunquam emanaturum putarem. ¶ Comprimere vinum, pro vetare. [שמר custodio שכב obdormio. Hispanicè. Pol. Zgniatać czyniono. Vng. Megfogattatom.] Liv. 1. ab Urbe: Compressa Veitalis, quum geminum partum edidisset, ex Mar. alis.

Villicum dum compressa ebit nupta colono,
Incalunt pueri fracta vetula mero. Hinc

Cōmpressĭo, ōnis, Coitus. [משכב concubitus, stupor. Polon. Złączenie. Vng. Megfogadás.] Plautus: Nunc ad amicam deximo de Athenas visto. Quam gravidam hic reliqui compressu meo. Terentius Adelphis: virgo ex eo Compressa gravida facta est.

Cōmpressĭuncŭla, æ, f. Diminutivum. [συνουσιασμὸς. Pol. Sepkanoczka. Vng. Megfogattatócska.] Plautus. Judices amicam compressiuncula.

Cōmpressĭo, ōnis, verbale, f. t. [מדרך מעצר madbrich, maatsar. Gal. Serrement, étreinte. Ital. Stringere, stretta. Germ. Zusammentruckung. Hispan. Apretamiento, obra de apretar. Polon. Zściśnienie. Vng. Összeszoritás, közönyösülés.] Cicero de clar. Orat. Grandes etiam verbis, etiam sententiis, compressione rerum breves, & ob etiam (si ea causa interdum tulerit) obscuri.

Compressĭo, adverbium, Succinctè, astrictè. [συνεσταλμένως. Pol. Zwarcie. Vng. Szoruson, szorosan. Ang. Briefly, compendiously, few words.] Cicero 2. de Finibus: Rhetoricam palmæ, Dialecticam pugno similem esse dicebat: illam latius, hanc astrictius loquentes. Rhetores, Dialectici autem compressius.

Cōmprōbo, bas, āvi, p. Approbo, laudo, collaudo. [קים statuo הכיח probo מעיד testificor. Gal. Approuver de tout, trouver bon, monstrer. Ital. Lodare, approvare, approbare. German. Loben / für gut erkennen / gründen / lassen. Hispan. Aprovar. Polon. Pochwalam, pochwalę, &c. Vngar. Jamallom, dicsérem, &c. Ang. To approve, to commend, or allow.] Cæsar 1. bell. Gal. Comprobat hominis consilium fortuna. Cic. 4. Verr. Bonum ego dignitate accusationem meam cõprobare non potero. Laudare, & vehementissimè comprobare, Cic. pro leg. Manil.

Cōmprŏbātĭo, ōnis, verbale, m. t. [אמון מעיד testificatio מוכיח probatio. Gal. Qui approuve & agrée. Ital. Che approva & la vuole con ogni. German. Ein lober / der ihm ein Sache gefallen lasse. Hispan. Aprovador, el que aprueva. Pol. Pochwalenie. Vng. Jamallás, dicsérés. An. He that approveth or commendeth.] Cic.

dab.] Cic. 1. de Inventione: Deinde eius facti qui sunt principes & inventores, qui denique auctoritatem ejus & inventionis comprobatores ate; æmulb.

Comprobātio, nis, f. [עבאה הוכחת verbal. Jesaiæ. Gal. Approbation, louange. Ital. Approbatione. German. Das erkäuen vnd die Endtwort eines dings. Hispan. Aprovacion. Pol. Pochwała. Vulgar. Imeßlab, dicßira, bicßmyrzas. Ang. Approving, commending, allowing.] Cicer. 5. de Finib. Quis est tam stolidus hominum, qui non moveatur & offensione turpitudinis, & comprobatione honestatis?

Compromittro, act. 1. est una cum adversario litem arbitrio boni viri submitto. Promittebat enim arcem, se omnia rerum parituram. [יבד yabadh, imperat. Gall. Compromettre, faire un compromis, en s'rapportant à arbitres. Ital. Compromettere, far compromesso. Germ. Mit einem vertheilen etwas zu thun, hinstellen oder angeloben ein Buch an Schiedleut zu lesen. Hispan. Comprometer. Pol. Przepuszczam na kogoś dawanie moich Prawa. Vulgar. Valaki ítéletére bizom dolgomat. Ang. To put in compromisse, or to the arbitrement of any to dispose and judge.] Cicer. ad Quint. Tract. 2: Tribunitia candidati compromissum: Quæ genus in singulos apud M. Catonem de publis, petere ejus arbitratu, ut qui contra faciat, ab eo rum demaneatur.

Compromissum. Dicitur pro ellas decidendi controversiam ab jquam causarum a judicibus per utrumque promissionem, qua polliciti sunt se eius judicio non temperaturos, aut mulctam quæ inter eos convenerat, persoluturos. [Imposed. Gal. Compromis, promesse par acord de croire aux arbitres. Ital. Compromesso, Lo stare al giudicio d'alcuno. Germ. Der gemalt der ersthendigung eines Handels an welchen zu zu Frieden sonen verstorben ist vnd verbissen hat sich zu begeben. Hispan. Compromisso. Polon. Przepuszczenie, oznaczenie gdzie dwie, albo więcej stron ugodzą się o rzecz niepewną. Vulg. Valamit vetkozásból valakinek kezében adnak bizodalmon, ebben hagyásért. Ang. Compromisse, the submitting or putting the arbitrement by consent of the parties.] Cicero ad Cornif. l. 12. Sed à magistris quum conroderem de proferendo die, probarunt mihi se, quo minus id facerent, compromisso & jurejurando impedir. ¶ Compromissum facere de re aliqua, Cicer. pro Rosc. Comœdo: Quæ quum ita sint, quæro abste, quid ita de hac pecunia, de mis ipsis 12-5 ☽☽ de tabularum tabularium fide compromissum fecerit, arbitrum sumpserit. Ex compromisso ad arbitrum ire, Proculus in l. Societatem ff. pro Socio.

Compromissārius, adject. [עבאה הוכחת verbal. Jesaiæ. Gal. Approbation, louange. Ital. Approbatione. German. Das erkäuen vnd die Endtwort eines dings. Hispan. Aprovacion. Pol. Pochwała. Vulgar. Imeßlab, dicßira, bicßmyrzas. Ang. Approving, commending, allowing.] Cicer. 5. de Finib. Quis est tam stolidus hominum, qui non moveatur & offensione turpitudinis, & comprobatione honestatis?

Compromittro, act. 1. est una cum adversario litem arbitrio boni viri submitto. Promittebat enim arcem, se omnia rerum parituram. [יבד yabadh, imperat. Gall. Compromettre, faire un compromis, en s'rapportant à arbitres. Ital. Compromettere, far compromesso. Germ. Mit einem vertheilen etwas zu thun, hinstellen oder angeloben ein Buch an Schiedleut zu lesen. Hispan. Comprometer. Pol. Przepuszczam na kogoś dawanie moich Praw. Vulgar. Valaki ítéletére bizom dolgomat. Ang. To put in compromisse, or to the arbitrement of any to dispose and judge.] Cicer. ad Quint. Tract. 2: Tribunitia candidati compromissum: Quæ genus in singulos apud M. Catonem de publis, petere ejus arbitratu, ut qui contra faciat, ab eo rum demaneatur.

Compromittitur. Dicitur pro ellas decidendi controversiam ali

Cōnĕ ĕs, concæcium, plurali numero. [οἱ λίθοι θερμοῦ ὕδατος ἐκχεόμενοι, οἱ ἀναπεφυκότες. Pol. λίθοι φλεγμονῆς. Vng. Hőgyu, kőhalom.] Sepimenta, sive munitiones ex saxorum congestionibus confectæ. Tacitus lib. 1. Romanus agmine propero sylvam cædunt, hostemque à Tiberio coepta fodere, collibus in modum vallationis circumdare, latera concavata munitionibus. Vide Carl. Rhodig. lib. 6. cap. 11.

Cōncălĕo, ēs, ēre, Calere incaleo. n. f. [חמם hithchammem. Græcum. Gal. s'eschauffer de chaleur par tout. Ital. scaldarsi. German. Warm oder heiß werden. Hispan. calentarse. Polon. Ciepło się czynić. Vngar. Megmelegedik. Ang. To be hot or make hot.] Plautus in Amphit. Primo abs quam lectus, aut cubiculi, concalescit locus. Varro 3. de Re rust. cap. 16. Concalescit stomachus ut digeratur melior fœcibus.

Cōncălĕfăcio, cis, vel Cōnfăcio, cis, Calidum reddo. [חמם chimmem. Græcum. Gal. Eschauffer de chaleur estrange. Ital. scaldare alcuna cosa. Germanice, Erwarmen / warm oder heiß machen. Hispan. Calentar alcuna cosa. Polonice, Grzeie. Vngar. Megmelegetem. Anglice, To make hote, to warme.] Cicero 2. de Oratore: Erat idem, quum paulisper concaluerat, tum ita solere pugnare.

Cōncălĕfio, fis, neutropassivum. [חמם chalam. εἰς θερμὸν ὕδωρ μεταβάλλομαι. Gal. Devenir chaud. Ital. riscaldarsi. Ger. Erwarmen / warm werden. Hispan. calentarse. Pol. Zagrzewam się. Vng. Megmelegszik. Ang. To waxe hote.] Varro 1. de Re rust. cap. 30. Curator oportet circumeat dies interpolatis aliquot, ne vertere ova, quæ quotidie concalescunt.

Cōncălĕfăctĭo, is, a, um. [חמם mechumam. εἰς θερμὸν ὕδωρ μεταβεβλημένος. Gal. Echauffé. Ital. scaldato. Germ. Gewarmet. Hisp. calentado. Pol. Zagrzany. Vng. Megmelegetett. Ang. Made hote or warmed.] Cicero 1. Tusc. Etiam verò Cnidios et cæteros audivimus: individuorum corporum levium & rotundorum concursionem fortuitam, quam nimen Democritus concalefactam & ignitam dicit, animalem esse voluit.

Cōncălĕfăctus, a, um. [חמם mechumam. εἰς θερμὸν ὕδωρ μεταβεβλημένος. Pol. Zagrzany. Vng. Melegyth.] Plinius Ebrium. cap. 20. Vis et concalefactoria: hoc est, excalefaciens, & nata calorem excitare.

Cōnca ĕfĭo, fis, Calidum fieri, vel calidum esse. [חמם chalam. θερμὸν ὕδωρ γίνομαι. Gal. Devenir chaud. Ital. scaldarsi. German. Warm / oder warm und heiß werden. Hispan. calentarse. Pol. Zagrzewam się, albo ciepłym bywam. Vng. Megmelegszik. Ang. To waxe hote or warme.] Cicero 1. Tusc. Calidior est enim, vel potiùs ideo ferè animus, quia in eo est plus aëris, quem modò dari cæpimus, atque concretum, quod ex eo item possit, quia corpora nostra terrena principiorum genere confecta, calore animi concalescunt.

Cōncălĕo, ēs, Calleo, callis obducor. [קבד kebédh קשה kashah. ἐπιπωροῦμαι. Gal. S'endurcir, rendre calleux, ou dur comme corne. Ital. Far callo. Ger. Hart werden / schwielicht werden. Hisp. hazer callos, hazerse callo. Pol. twardnieję, twardnieć. Vng. Kemenyedem, Kemenyedek. Ang. To be horn hard.] Cic. 3. de Natur. deor. Vestitos eos appello, quorum celeriter mens vestitum Callidos autem, quadam cunctatione manus operæ, sic animus ita concallet.

Concamerare, Id ad formam cameræ formare & arcuatæ operis ædificare. [συγκαμαρόω. Gal. Voulter, edifier en voulte. Ital. fabricare in volta. Germ. Welbrum gewölber machen. Hispan. labrar obra de boueda. Polon. Zakleźć, sklepiać. Vngar. Kőszegellem. Ang. To vault, to build like a vaute, to make an arched.] Vitruvius de intervalla aut concamerandæ, aut solidandæ sunt structuræ. Plin. libro 11. cap. 24. Specus ipse, qua concamerantur arcuatæ fornices.

Concameratio, verbale. Ff. [συγκάμαρωσις, ἐκτύπωσις. Pol. Zaklęźnienie. Vng. Boltozás. Angl. A vaulting or arching, building.] Concameratio vitrea dicuntur ædificia quæ arcuato opere fiunt. Vitruv. lib. 10. Hypogæa, concamerationesq; ædificantur, fundationes eorum fieri debent crassiores. Adrianus in l. Si cui ædes ff. de leg. 3. Conclave quod supra concamerationem alterius situm esset. ¶ Concamerationes etiam dicuntur perpetuum in hariolum tecta, ad arcuati operis similitudinem facta, quæ aut vinibus, aut alio opere topiario ad opacanda ambulacra solent ducci.

Concălligo, as. Calligo. [יסר yasar. συγκρούω, συνάδω, συμβάλλω. Gall. Chastier. Ital. Castigare. Ger. Zuchtigen. Hispan. Castigar / corregir. Pol. Karzę. Vng. Megfeddem, dorgálom, szemrehányom. Ang. Chastise.] Plaut. Vid. Nam ego amicum concalligabo pro commento meo.

Concătĕno, ad. p. συναλύσσω, à verbo Catenare, quod significat ligare, involvere.

Concăulis, quæ cum altera æqualem facit effectum. Concæmix cum fit, cum sua virtute morbum efficere non potest, alterius auxilio potest.

Cōncăvus, Sinuosus, vacuus. [חבוב chabil. κοῖλος. Gal. Creux,

cave. Ital. Concavo. Ger. Hol. Hisp. Poroso / hueco. Pol. Wydrążony, miedzmacisty. Vngar. Bőregyhes. Ang. Hollow.] Contrarium Convexus. Vide Coercuit. Cicer. 2. de Nat. deor. Speluncarum concavas altitudines, laterumq; alternantes. Ovid. 4. Metam. -impulsaq; tympana palmis. Concavasq; æra sonant. Cic. 2. de Fato: Etsi dum esse Socratem dixi & barbâ, quòd jugula concava non haberet.

Cōncăvo, vas, vare, Cavare. [חרת charath. κοιλαίνω, κοιλόω. Gal. Caver. Ital. Cavare. Ger. Holmachen / aushöhlen. Hisp. Cavar. Pol. Wydłubuię. Vng. Megvagdalom. Ang. To make hollow.] Concavare brachia in deos ut orabat, est tollere & flectere, ut formam imitarentur deorum simulacra. Ovid. 2. Metam. Illi locus in genibus sub brachia cum sedeat arcus Scorpius.

Cōncēdo, dis, per præd. a. pro Do, permitto. [נתן nathan הניח haniach. συγχωρῶ, ἐνδίδωμι. Gal. Ceder à quelque, ou si par ci, ou par là, lors ou autrement, accorder, permettre, octroyer. Ital. Concedere, permettere, perdonare, accordare. Ger. Weichen / zugeben / zulassen. Belg. Toelaten. Hil. tarè ontgeven. Pol. Vstępuię, pozwalam. Vngar. Megengedem. Angl. To give, please or grant.] Terent. in Adelph. Fui ne tutrix? non? si de tua jure tantulum concedis illis paululum, quæ Cicer. Divinat. in Verrem: Da mihi hoc, concede quod facile est.] ¶ Poetice aliquando pro recedo, συγχωρῶ. Terent. in Heaut. Hic vicino nunc est mihi cum cruciatu, tempus ei aliud concedere. Livius 21. Pun. Annibal Saguntò capto, Carthaginem novam in hiberna concesserat. Idem: Quæ quam agerentur, hostes in loca aliena concessêre. ¶ Aliquando pro credo, confiteo, συγχωρῶ. Terent. in Pherm. Nunc nunc hic Bodi concedes mihi, neque intelliges? Cicero in Lælio: Quòd si rectum fatemur, vel concedere amicis quæ velint, vel impetrare ab his quicquid velimus, profecti quidem sapientia sumus.

Concēdo, generale vocabulum: inde vim accipit à natura contractus cui adjungitur. Vide Eddium Anon. antiquum. ff. de legatis.

Cōncēdrĕ, pro permittere, temporaria rei, cadere perpetuum. Videtur ex. junctis Gothofredi cum Ff. de donat.

Cōncĕlĕbrĭtas, ātis, Frequentia. [ἐπισυναγωγή. Pol. Posłuszeństwo. Vng. Engedelem. Ang. Assemblement.] Cicero pro Cælio: Sed abhorret non modo ab hujus fortis ingenio, verùm etiam à majorum consuetudine atque consciis, libidinosas, perniciosasque constitutionibus.

Concĕlĕbro, as, āvi, ātum, pro permitto. [נתן nathan מחל machal. συγχωρῶ. Gal. Permettre, octroyer, accorder. Ital. Permettere, concedere. German. Ein zulassung / erlaubnus. Hispan. Otorgamiento. Pol. Dopuszczam. Vngar. Engedem. Ang. Suffer, permit, grant.] Cicero pro Cæl. Datur res in concessis omnium: hunc aliquis ludos arasti.

Cōncĕlĕro, ans, āre, Concelatus. [συγχωρῶ. Vng. Engedelem, megadom. Ang. Leave, grant.] Cicero ad Atticum: Fit voltis concessione omnia virum luporum auferunt.

Cōncĕlĕber, bris, Crebro, frequento, colo. [שנן shanan לבב labab. Gal. Celebrer, solemniser, fêter, solenniser. Ital. Celebrare. German. Etwas offt und gemeinlich begehen / als ein Fest. Hispan. Hacer muchas / ó celebradas cosas. Polon. Obchodzę. Vng. Ünnepiem. Ang. To celebrate or solemnize.] Concelebrare enim festum, est tempus, quo festus Concelebrare convivium vel cœnam, est cum quibus ea celebrare habere, vel instruere. Cic. de Per. Consul. Non convivia, quæ facere, & amicis cum celebritate, & passim, & urbanè. Liv. 8. ab Vrb. Quæ cum militaribus ludis forsan olim concelebrari potuit.

Cōncĕlo, as, are, Celo. [סתר satar כסה chasah. κρύπτω, σκεπάζω. Gal. Cacher / celer. Ital. Celare. German. Verbergen. Hispan. Encubrir. Polonicè, Nakrywam. Vng. El rejtem. Anglicè To hide, to keepe private and secret.] Gell. li. 11. cap. 9. Nonid posteà concelavit, quin gloriæ quoque hoc sibi signum esset.

Cōncentĭtĭo, Dictum est à Plauto in Prud. Centuriatim collige. Concentatim (inquit) in eo delyco phonasci. Nonius ex ἐπιφωνήσεως quasi fit.

Concentŭs. Concentio. Conceptus. Vide CONCINO.

Conceptĭcĭus, um, Conceptivalenia, Conceptio. Conceptus. Vide CONCIPIO.

Cōncernŏ, is, Cerno video. [ראה raah. Gal. Discerner, ou de discerner. Ital. Vero. Ger. Sehen. Hil. Nisi vere concernis oculis. Pol. Widzę. Vng. Látom. Ang. To perceive.] Qui, Cic. de Petit. Consul. Quòd si tibi gratulationes essent, hæc tibi omnia parata esse debebant, comparata esse oportebat.

Cōncĕrpo, pis, ad. e. ex Con. & Carpo, Dicerpo facio. [קרע karah שרץ paratz. διαῤῥήγνυμι, διαῤῥήσσω, συνθλάω. Gal. Froisser, mettre en pieces, rompre en pieces. Ital. Fracassare, rompere. Ger. Zerbrechen / zerreissen. Hisp. Despedaçar. Polon. Rozrywam, rozpierzam. Vngarice, Elszaggatom, szétszaggatom. Ang. To rent or teare in peeces.] Livius 8. dell. Macedon. Liberumq;

brumq; rationis ejus, quum Lucium fratrem afferre jussisset, inspectante Senatu suis ipsum manibus cōcerpisse, memoratum, ejus Plinius libro 10. cap. 18. de autem pretium non scripsit.

Cōcerptus, part. Dilaceratus, lacerātus. [חדק kariah, διαπεπρισμένος. Gal. Deschirer ou mis en pieces. Ital. Fatto in pezzi. Ger. Zerrissen, zerfetzet. Hisp. Despedazado. Pol. Rozerwany, rozszarpiony. Vng. Szétszaggatott. Ang. Rent torne.] ut, Concerpta Echeneis. Plin. lib. 28. cap. 1, & lib. 21. cap. 3.

Cōcertātio, nis. Simul certatio, concertādo. [מלחמה מכוכח מלחמה milchamah, διαμάχη. Gal. Debat, combat. Ital. Combattere, combattimento. Ger. Mit einander streiten oder kempffen. Hisp. Contender y pelear vno con otro. Pol. Walczenie. Vng. Megvivás. Ang. To fyghte together.] Cic. antequam jactim est. Natus gnatus? Lingua est, non certatio nos, innocentiæ virtute ferius superto. Terent. in Adelph. Quid istuc? Sanctio est, quod te audio? Nescio quid concertasse cum hero?

Cōcertātio, onis, f. verbale, Certamen, contentio. [מריבה meribah, ἀγωνία, ἀγών. Gal. Bataille, debat, dispute. Ital. Combattimento, battaglia. Ger. Ein Gefechten, Streitt, Krieg. Hisp. Contienda de vocablos. Pol. Swar. Vng. Veg, viadal, hadakozás. Ang. Debate, strife.] Plinius libro 10. capite 18: Quæ de causa magna concertatio exstitit.

Cōcertātor, ōris, m. [συναγωνιστής. Pol. Spółzawodnik. Vng. Versenyt, győlekedő, viadalos, felelő.] Cons. Tacit. l. 14: Corbulonis concertator.

Concertātōrius, a, um, Contentiosus, vehemens. [ἀγωνιστικός, ἀγωνιώδης. Gal. Contentieux, qui gist à debatre entre les parties. Ital. Contentioso, questionante. German. Das gezenck oder Widerspenig. Hispan. Cosa contendedora, cosa para contender con otra. Pol. Swarliwe. Vngar. Tusakodó, viadalos, hadakozó. Ang. Contentious, full of strife.] Cicero de Clar. Orat. Thucydides eam orationem genus pronunciatorium, & grandis natum fuit: hoc fortasse concertatorium judiciale non tradavit genus.

Concertātōrius, tīcia, tīrium. Quintil. lib. 7. cap. 1: Mutua accusatio, quam Græci ἀντεγκλήματα vocant, nostri quidam concertatorium. [Vngar. Tusakodo.]

Cōcessātio, nis. Cessatio, quietus, ab opere vacatio. [חדל chadhal, ἀνεσις, ἀνεσις. Gall. Cessation, repos. Ital. Cessare. Germanis Zeit einer von einem Werck abzulassen. Hisp. Cessacion ó tardança. Pol. Przestanienie robót. Vng. Megszakadás. Ang. Ceasing, rebest.] Plaut. in Pœnul. Potiquam autem est, antequam concenatus lavati, aut fricati, aut ornati.

Cōcessātio, verbale, Cessatio, quies. [בחרן nachath, ἀνάπαυσις. Gal. Cessation de faire quelque chose, ou repos, ou se reposer. Ital. Cessazione. Ger. Nachlassung, das etwas nicht thun oder lassen. Hisp. Cessamiento. Pol. Wydrzenie. Vng. Megszünés. Ang. Ceasing, rebest.] Columella lib. 11. capite 12: Nam ut ea tinctura conficiendis sæpè diu vis maximis perveniat, quæ gravior, & tinctilibus convenientior perficitur, &c.

Cōchă, æ. f. [κόχλος. Gal. Conche ou poisson, poissons coquilles. Ital. Ostrica, o vogliam pesce ostrica. Ger. Muschel Fisch die schalen oder Muscheln haben: oder die Meerkatzen schlo. Hisp. Concha de pescado. Polon. Wydrakarska, muszla, muszla morska, perłowa. Vng. Tyúg. Ang. Fresh water fish.] Græcum vocem, ejusdem significationis genus piscis similem habēs ostreæ. Quinetiam testæ ipsæ interdum propriè Concha dicuntur, quales sunt cochleæ cum cæteræ conchatum. Ovid. Ostrea quæ cochlis tuta subire fuis. Celsum lapidosis conchæ limax. ¶ Conchatum genera enumerat Plin. lib. 9. cap. 32. & earum naturam explicat eodem libro, cap. 35. In conchis nascuntur margaritæ, ut ibidem docet Plin. ¶ Valis quoque genus quoddam concavarum ac leviorum, paludum, Cancrum vocamus. [כורן chorsan, καρκίνος. Gal. Vn escrevisse, escrivisse, escrivesse. Ital. Gambaro. Ger. Ein Krebs. Hisp. La cancra, ó pata de agua. Polon. Rzeczny, koziro. Vng. Rák. Ang. A lobster, a crabbe, a crabbish.] Plin. Rufus tradidit, dein de ova cancri in conchis. Ecce atque. Alia nomen Alveos & Alveolos dicimus & præterea in longum productos, ligneo excavatos, monelytrium, quæ vocantur Monoxyla. ¶ Item genus vasis vinarii, in quod è dolio hauritur vinum. Juven. Quum bibit illa concha. ¶ Aliquando pro tuba. Virgil. 7. Aeneid. Sed tum forte cavam dum personat æquora concha. Ovid. lib. 1. Metam. Cæruleum Tritona vocat, conchæq; sonum inspirare jubet. His buccinis etiam Tritones, qui erant in pompis Neptuni. Cōcham verò lugubrem habere, & Veneri esse consecratam, auctor est Actius lib. 3. ¶ Concha Cythereiaca dicebantur, quæ margaritas producebat, mulierum ornatui præcipuè convenientes & quia Cytheriacæ deæ carentur quia Veneri gratæ. Martial. Lucrinâ conchæ Gallæ Cytheriacis. Vocantur alio nomine cochleæ margaritiferæ.

Conchātus, per prosa adjec. [κογχυλιώδης. Pol. Wydrzebow. Vng. Kagyló formaképpen való, kagyló formára való. Ang. Like a shell.] Item murex conchæ curvatus. Plin. lib. 32. cap. 10. de pavone: Simul in hac quoddam reperta clarus cæteris, qui in aperto clarus nitent, conchata quæ in cauda.

Conchĭlĭum, Diminutivum à Concha: ut, Conchula striata, apud Apuleium in Apologia. [Vng. Tyúkocska.]

Conchis, hujus conchis, f. t. [κόγχη. Pol. Groch na potrawki. Vn. Csinályvalami főzhető.] Fabæ genus, cve cochleum extabescit, & ater. Cujus conchæ tumescunt quo recens fecit lepore Satyr. & elixi vervecis labra comesse rotunda, quæ dicatur esse fabam cum cortice suo elixam, ad differentiam fabæ trellę, quæ sine cortice coquitur: à similitudine concharum, quod contacto cortice velut implentia corpulus suis earum cava videatur Matt. lib. 13: Si quidem cibus conchis tibi pallida fœda, Lauretorum somnis sæpè negare potes. ¶ Hujus cinerem vim esse Constat. Ida.

Conchis. [κόγχη. Vn. Szárnyas.] Magna genus, præ cæteris laudatum. Quo etiam nomine apud Græcos significatur concharum concavitas. Vide Ruel. lib. 2. cap. 20, & Caelium Rhodig. lib. 15. cap. 1.

Conchȳlĕ, is, pen. prod. n. t. vel Conchylium, ii, [κόγχυλιον, κόγχυλος. Gal. Coquille, conche, poisson dont on use en teinture. Ital. Conchylia. Ger. Ein Gattung der Meerschnecken, aus welchen man Purpur farbet. Hisp. Cierta pece, nombre de carmesi. Pol. Muszki, z których purpura farbuią. Vng. Tyúkocska, kinek vérével festik az bíbort. Ang. A shell fish of the kinde of purple, whereof purple colour was made.] Genus conchæ, idem cum murice, cujus sanie pretiosissimæ lanæ tinguebantur, aulearum in plano colorem, & intextæ marinæ formam referentes. Et aliquando diversum à purpura, teste Plin. lib. 9. cap. 35: Conchylia, purpuras, & purpuras omnia ora attent. Cicero in Pisonem: Extracta mensa cō conchylis aut piscibus, sed multa carne subrancida. Ponitur quandoque Conchylium pro ipso colore, sive & purpura, & murex. Plinius libro 9. capite 36. Cum harum ad purpuras & conchilia eadem quidem est materia. [Ang. The purple colour fish.] ¶ Alio nomine Ostrum dicitur, cō jubente ex marinarum concharum tellure exmatur. Conchylium, itaque Murices, & Ostrum in eadem significatione accipimus. Virg. 4. Aen. Tyrioq; ardebat murice lana. Idem a Georg. Vt gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro. Juven. Satyr. 3: Romam ego non fugiam cōchylia hæc est, luxuriosa vellera, & murice tincta. ¶ Conchylium nonnunquam generale nomen est ad omnes conchas. Plin. lib. 9. cap. 36. Lingua purpuræ longitudine digitali, qua pascitur perforando reliqua conchylia una dumtaxat acu leo etc. ¶ Conchylium propriè est diffusa à Buccino sive Murice, aut purpura quod ostendit Dioscoride cap. de purpura, ac loquitur. & Plinio libro 32. capite 8, & libro 9. cap. 30 in Conchylia vestem cætera eadem fuse buccino, &c. Hoc conchylium est magnorum turbinatorum genere, ea parte latius quam in binem desinit, sine aculeis ac tuberculis, ore non rotundo, atria purpura & buccino, sed oblongo cochleis operculum Ostracium cierata, quo gurgites ostrearum, Idem Byzantia Scrapium.

Conchylĭātæ, ārum, f. [κογχυλιάται. Conchyliæ Plauto, Conchylegali, qui Conchilia legebant, ut Murilegali, qui Muricis purpuram qui purpuras, πορφυροβάφοι Herodoto. [Vn. Tyúkkelők.]

Conchȳlĭātus, a, um. [κογχυλιώδης. Gal. De couleur violette. Ital. Tinto di violato, vestito di habito violato. Ger. Purpurfarben oder Violfarb. Hisp. Cosa de carmesi, vestidura de carmesi. Pol. Purpurowe ubranie, purpurowa farba. Vng. Bíbor, bíbor színű ruha. Ang. Purple coloured or violate.] ut, Conchyliata vestis, quæ murice tincta est. Plinius libro 9. cap. 36. In eo conchyliata vestis cætera eadem fuse buccino, &c. Conchyliata pericromata, quæ inflectantur turbo conchylium. Cicero. Phil. Conchyliatis Cn. Pompei peristromatis servatum ut cellis lecto tinctos videres.

Cōnchȳtă, æ, m. f. vel gener. p. Qui conchylia quæ rō in mari, [κογχυλευτής. Gal. Celuy qui va pescher les coquilles pour la bonté de la marchandise ou mestier pour vendre. Ital. Pescatore de tali pesci. German. Der solche Meerfisch oder Schnecken fahet vnd zusammen list. Hispan. El que coge de aquellas. Polonicè, Szukaiący tych ryb, ktorzy purpurę robią. Vngar. Tyúkokat fogó, fölt fogekerő. Ang. That gathereth shell fishe.] Plautus in Rudens. Salvere jussi matronas, conchytas, atque hariolas. Dicuntur etiam Conchylium.

Cōncīdo, is, pen. ultima producta. concīdi, concīsum, a. & t. Simul vel minutatim cædo. [כרת כרת karath, שרש sharesh, קצר katsar, κατακόπτω, κατατέμνω. Gal. Couper en pieces & menuiser, hacher menu. Italicè. Tagliare minutamente. Germanicè. Zerhauwen in viel stücken zerschneiden. Belgicè. In stucken snijden. Hispanicè, Hazer menuzos. Polon. Rąbać, rozsiekować, rąbię. Vngar. Darabolom. Ang. To cut and hack in small peces.] Plinius Censorius jus convīta ac decocta adjudicavit. Columel. lib. 12. cap. 5: Concīdi-

Concīsē, Relivi participium videtur a Lucilio, ¶ Item frangere, συντρίβειν. Plinius: Et Nucleos eorum bus contusis superaquas imponitur.

Cōnciſus, participium: [קבר *kaphr.* συντρίβειν, συγκοπτειν &c. Polon. Przyczyn. Vngar. Rendeznec. Angl. *Broken, short.*] ae, Concisa oratio. Quæ non continua, sed veluti membratim exilia cit. συντετμημένος &c. Et concisus sopor, factus.

Cōnciſē, adverbium, Minutē. *Italicè* συντόμως. Polonicè, *strutko, krotko.* Vngaricè, *szakon, tsekelyen, szorosson.* Anglicè, *In peeces, broken.*] Quantitatis: Quæ cum ea non sit tam minutè ac concisè in oratoribus utendum, quàm in disputatoribus.

Cōnciſūra, [Pol. Przemiana. Vn. Illegual.] Nevius Epist. 101: Delude sine veteres marmorum, & conciſuræ aquarum è cuniculis inter se eunt.

Concīdo, is, penultima corripitur, concīdi, concīsum, Curno, cado, tuo. [הכה *nakah* כבל *kabal.* κόπτειν. Gall. *Tomber, abattre.* Ital. *Cadere.* German. Fallen, etwas hauffen fallen. Belg. *Omvallen.* Hilpan. Caer. Polon. *Walicsie, upadnąc.* Vngar. *Elesni, le esni.* Angl. *To fall.*] Lact. libro 5. Etenim omnium civitatum conciderent. Plautus in Amph. Vt quæ me infirmet, concidi terpedo. Columel. libro 8: Atque ea sola genera pecorum, quæ non pestilentia vexantur, pestis morbo & sanguinibus misericordi: solæ capellæ, quamvis opimæ atque solares, subitò concidant. Cicero 3. Tuscul. Quòd si ita est, ut eadem, simul animus cum re concidit, à gravioribus & his antiquis philosophis petenda medicina est, non ab his voluptatis.

Cōnciēo, es, ere, vel Concio, is, ire, convoco, advoco. [קרא *karé* עדך *adak.* καλεῖν. Gal. *Faire venir, appeller.* Ital. *Chiamare.* Germ. Zusammen berüffen. Hilpan. *Llamar.* Pol. *Zwołuie.* Vng. *Hiuny bisony, egybe kiuetem.* Angl. *To call vpon.*] Liv. 3. ab Vrb. Deinde ne vana urbis magnitudo esset, accitæ multitudinis causa, vetere consilio conciebantur arbes, qui obscuram atque humilem concienda ad se multitudinem natam è terra sibi prolem ementiantur. Liv. lib. 5. bel. Pun. 2: Gallici, quos spes prædæ conciverat. ¶ Pannar etiam pro commovere, concitare. [הרגיש עורר *hirgish, ororr.* Gal. *Exciter, esmouvoir.* Ital. *Commuovere, concitare.* Germ. Bewegen, anreitzen. Hilpan. *Mover.* Pol. *Poruszyam.* Vng. *Felindulom.* Angl. *To stirre vp or prouoke.*] Terent. Heeci. Fortasse unum aliquid verbum inter eas tam hanc concieverit. Plaut. Milit. Tu ergò face utilli turbas & lites concīas.

Concussūs, pen. prod. part. à Concutio. [עשרון *meharér* עטר *mehar* סחרר *sohrer.* Gal. *Esbran, grondement, murir.* Ital. *Muffe, concitato.* Germ. Beweget. Hilpan. *Cosa temida.* Pol. *Potrząsiony.* Vn. *Felmenetsel.* Angl. *Stirred vp, prouoked.*] Lucan. lib. 3: Sic discussum toto conciatur gente nicola mundo. A Concieo verò eadem est participium habet. Valer. Flac. lib. 1: Quis tibi Phryxe dolor, rapido quum concussus ab Helle Respiceres?

Concussōr, toris, Verbale: [מעורר *meorér.* συσείων. Pol. *Potrząsaiący* Vng. *Felindulo, bolygatto.* Ang. *That prouoketh or stirreth vp.*] ut: hell. concitores. Tacitus 1. 4.

Cunctro, as, pen. corr. frequentativum, à Concieo, Commoveo, permoveo, extimulo. [עכר *hacher* עורר *horér* מסירת *beith.* συσείειν, συγκινεῖν. Gal. *Emouvoir, provoquer, inciter.* Ital. *Concitare, commuouere.* Germ. Bewegen, erregen. Belg. *Bewegen, opwecken.* Hilpan. *Mouer, prouocar.* Pol. *Potrząsam.* Vng. *Felbuzdoszthatom.* Ang. *To stirre vp, prouoke or prick forward.*] Cicer. lib. 4. Acad. Quò enim ipse ruat, quem artificia zeli queremis à nobis, nisi ut opifices concitentur? ¶ Sic Concitare discordiam, apud eundem, & Concitare equum contra aliquem. Liv. 1. ab Vrbe.

Concinēntia, i, [Pol. Pobudka. Vn. Isegual.] Senecæ lib. 9. de Ira: Quæ tuba ignaros animos, & tubas concitamenta cietis, scutaque illam contus blandimenta quibus mens relaxatur?

Cōnciēns, participium. [משורר *meshorér.* συσείων, συγκινῶν. Gal. *Faisant prouoquer, esmouuant.* Ital. *Suegliando, concitando.* Germ. Bewegend, erregend. Hilp. *Mouedo.* Polon. *Poruszaiący.* Vng. *Felindulando.* Ang. *Stirred, prouoked, or stirring vp.*] Cic. 2. de Finib. Animum illo quodam ad philosophiā studio concitatum. Cic. de Clar. Orat.

Cōnciliātio, nomen: [Pol. *Pogadanie.* Vng. *Fáradozás.*] ut, Conciliatur curiosus est, vel rerum. Liv. lib. 4. bell. Macedonici. Conciliatissimi equi, Idem 5. bell. Macedon.

Conciliātor, toris, [משורר *meshorér.* συσείων, συγκινῶν. Gall. *Qui esmeut ou prouoque, esbranleur, prouocateur.* Ital. *Prouocatore, concitatore.* Germ. Ein beweger, erreger, der einen etwas zu thun anreitzt, quis. Hilp. *Mouedor.* Pol. *Potrząsaiący.* Vng. *Felbuzdoszto, csabito.* Ang. *A stirrer vp, a prouoker or prouoke.*] Qui cōmovet. Cæsar 8. bell. Gall. Quod Corbeus autor belli, concitatorque multitudinis esse intelligebat.

Cōnciliātrix, femininum: [משוררת *meshorérth.* συσείουσα, συγκινοῦσα, συγκοπτουσα &c. Vng. *Felbuzdoszto asszony.* Ang. *She that prouoketh, &c.*] ut, Concitatrix vis, Plin. lib. 26. cap. 10.

Cōnciliātio, onis, fe. Commotio: [רעש *raásh* עורר *horér.* συσείειν, συγκινεῖν. Gal. *Esbranlement, esmeute.* Ital. *Mouimento, commouimento.* Germ. Ein Bewegung, auffwecken. Hilpan. *Mouimiento.* Pol. *Potrząsanie.* Vng. *Felbuzdoszthatas, felbuzdoszto.* Ang. *A stirring or prouoking.*] ut, Concitatio multitudinis, apud Cæsarem pro Claecino. Vehementiores animi concitationes, apud eundem ad Quint. Frat. libr. 1.

Cōnciliābŭlă, quæ primùm fuerunt, nonnulla postea in municipii jus relata, de quo Festus Pompeius in libro de humilibus agrorum: Quorum in divisione ex voluntate conditoris maxima pars fuisse videtur: & est attributa aliqua portio mœnium ex certa pertica assignationis facta, sicuti in Piceno fertur, inter montium Præsentinatium quandam oppidi partem Aculanorum. Fuit eorum dari, quod hi ac hæc revertamur, hoc concilabulum fuisse rerum, & postea municipii jus relatum: nam omne à antiqua municipia habent hoc privilegium: quæque ea municipii privilegium permittit, ea priori jure appellant.

Cōnciliūm, lii. n. à Concalanco, five concieendo: hoc est, à convocando, Senatus, vel cœtus conciliatorum. [עדה *hadah* קהל *kahal.* συνέδριον, συνέλευσις. Gall. *Assemblée, compagnie, bande de gens.* Ital. *Luogo ouero di popolo ripieno d'huomini ouero consiglio.* Germ. Ein Versamlung eines ganzen Rhatschlag. Belg. *Vergaderinge des Volcx.* Hilp. *Concilio o compañia.* Pol. *Zgromadzenie, bodi dzenie.* Vng. *Gyulekezet, tanatskozas.* Ang. *An assembly, a company.*] Virg. 10. Aeneid. Concilium quo vocat divum pater atque hominum rex. Cæsar 6. belli Civil. Quibus de rebus consilio convocato de summa rerum deliberare, &c. ¶ Concilium etiam pro congregatione, sive copulatione personarum. Lucretius lib. 1. Corpora dicunt porrò partim primordia rerum. Partim concilio, quæ constant principiorum. Item etiam, Consilium fortasse hoc fuit, unico confidere fulmine, fecisse impetum, ut plura videantur. Plin. lib. 22. cap. 22. Iasione primo quidam solvere sic habentur ea terra repens, ea ante lactis dulcem ferre candidum. Concilium vocant.

Concīlio, as, pen. prod. Reconciliatum facio, conjungo, adjungo, amicum facio, reconcilio. [רצה *ratsah* חבר *hhabar* עשר *hhashar.* συνάπτειν, συνάγειν, συνοικειοῦν. Gal. *Accorder, mettre d'accord, appointer, vnir, rendre par accordance ou amitié quelques vns.* Ital. *Conciliare, accordare.* German. Versönen, eines auffs new gutwilligt machen. Belg. *Vereenighen.* Hilp. *Concordar, amistar, hazer amigos.* Pol. *Jednam.* Vng. *Megegyezest, meg engesztelest, egyezest tselekedem.* Ang. *To accorde, to make friendes, to reconcile, to procure friendship.*] Liv. lib. 21. Aeneas adverſum tanti belli crimen, ut animos Aborigines sibi conciliaret, &c. Reconciliare verò quis dicitur, quem pœnè inimicitias tetras aliquem in gratiam recuit. συνάπτειν. ¶ Fantur etiam pro contrahere, seu comparare. & non tantùm in malam, quàm in bonum. συνάπτειν. Plautus in Trin. Meus gnatus me ad te misit, interficeret, quos adhuc retinere conciliem. & gratiam. Terent. in Heaut. Exeo ergò, ut pacē conciliem. Sic dicimus, Concilio mihi odium, inimicitias, quod est quasi comparo, acquiro. Sic & Reconcilio. Quint. Nam & plus authoritatis afferunt ea, quæ non præsentis gratiæ sunt comparata, & laudem sæpe majorem, quàm quæ statim capi, reconciliant. ¶ Conciliare pro lenocinari apud Suetonium. Cæsare: Extiffi nabatur enim Sevillana, etiam filiam, Tertiam conciliare Cæsari. Hinc facessite vos Cinædi. Quo melius emptum sciatis, Tertia de domo est.

Concīliātis, part. Benevolus factus, reconciliatus. [מרצה *meratséh* מחבר *mehabér* מתחבר *mithhabér.* συναπτόμενος, συνοικειούμενος. Gal. *Accordé, appointé, accordé.* Ital. *Conciliato, accordato, vnito.* Germ. Versönet, vereinbaret. Hilp. *Traido a la halago, hecho amigo.* Pol. *Zjednany, zgodzony.* Vng. *Megengesztelodet, megbekeltetett.* Ang. *Reconciled, agreed, made friendes.*] Fœmininè conciliata viro, Catullus. ¶ Conciliatam mihi puellam, pro empta. Terent. Prodimalè conciliatæ: id est, magno pretio emptæ, ut interpretatur Donatus.

Concīliātis, nomen adjectivum. [Polen. *Pożądany.* Vngar. *Megengesztelendo.*] Quintilianus libro 4. cap. 2. Judicum accipiendam judicem sibi conciliatorem, cociliorem, & intentiorem.

Conciliātis, us, verbale. [התחברות *mithhabrouth* רצון *ratsón* התרצות *hitratsouth.* συναπτόμενος, συνοικειούμενος, συνοικειωσις. Gal. *Vnion, assemblement, accordance.* Ital. *Vnione, congiugnimento, riconciliamento.* Germ. Vereinigung, vereinbahrung. Hil. *Ayuntamiento, juntadeshos en vnion.* Pol. *Zjednanie, Zgodzenie.* Vn. *Megengesztelés.* Ang. *Making or framing peace, or friendes.*] Lucret. lib. 2: Ne qui quum communia tire conciliapud eā, sine congressione & congressionis fœdera. Inde, Dentes & parvis conciliatus apud eundem pro dente & parva natione.

Conciliātor, toris, qui conciliat. [מחבר *mehabbér* כרתת *meratséh*

ראה *behold, see, consider, perceive.* Gal. *Regarder, voir, faire l'attention, considerer, avoir soin de, prendre garde à.* Ital. *Considerare, riguardare* German. Ein Darauf. Hilp. *Considerar, mirar, advertir, ver, catar.* Polon. *Przemyślić, rozważyć.* Vng. *Megvizsgélö, eggyébe vévö.* Ang. *Attentive, to consider.*] Concitatrix, filia ea. dicitur Ianus. Varro lib. 2. cap. 5. Conciliator fuit, Accorides in 4. Verr. ubi Cicero ea curio renuntiatur, ac vocatur conciliatorius lectorum, quod à magistratibus commendatur, atque in comitiis.

Conciliatrix, Fr. Dicit' mulier, quæ viros in benevolentiam, & inimicos in gratiam reducit, atque restituit. [מחברת *mahbéret.* עורכת *hobéreth, mesaccepsyn.* Gal. *Mayenneresse, femme qui maintient et accorde les parens & amis.* Ital. *Colei che accorda & unisce le amicitie.* German. Ein Versöhnerin / die sich mit dem Mann vereinbart oder versöhnet. Hilpan. *Conciliadora de matrimonios.* Polon. *Zakonczyca dla ktore przeszła.* Vngar. *Egyezö közönséges dolgoknak.* Ang. *She that reconciles or procures friends.*] Plautus Milit. Itaque ille, anicula conciliatrix dicebat mihi. Cic. 1. de Natura deorum: Non video quam laudem conciliatrix, & quam fautrix ipsa natura sit? Idem 1. de Leg. Oratio conciliatrix est humanæ mansuetæ societatis.

Conciliatus, a, um, divinat. rum. [*Συμφέρων, ὑφ' ἡμῶν συμφέρων.* Pol. *Vyskat.* Vit. *Egyhelyhezkötött, egyezségben.*] Cicer. pro Sest. Erat enim hominum opinio nobilitatem ipsa sua conciliarunda commendatum.

Conciliātus, a, um, p. Commixtus, communitus. [מחברת *mahbéret.* עורכת *hobéret. consentaneus, excitatus.* Gal. *Accointance, amitié, amy, familier.* Ital. *Vicino, significato.* Germ. Verbunden. Hilp. *Conciliado, allegado, y conocido.* Pol. *Zgodzony, wzięty do siebie.* Vng. *Egyezésben, állandó képpen.* Ang. *Reconciled, friended.*] Cic. 2. de Orat. Hæc quidem sunt communia cum historia, sed non proprie. Idem pro Quintio: Hoc rogo ut blande & concinnè.

Conciliatrix, [*συμφέρουσα*, communè Pol. *Wyskat.* Vit. *Egyezésben, állandó képpen.*] Gell. lib. 13. cap. 21: Verbis uno multisque una verbo concinnatrix dicari.

Conciliātus, a, um, Quod breviter collectum & aptè factum est. *Δεδεγμένος.* Apuleius lib. 2: Nam Miloni bonæ concinnatitiam mentis ain rogatus accubueram.

Conciliātio, f. f. Convenientia, concinnitas. [*συμφέρουσα, ἁρμογή.* Vng. *Hasonlóság.* Ang. *Agreeableness, handsomness.*] Cicero libro 2. de Invent. Splendoris & festivitatis & concinnitudinis minimum.

Concĭno, is, ui, concentum, n. t. Simul cano. [יחד *yachad.* ערם *yaram. consentire, congruere.* Gal. *Chanter ensemble, accorder avec autre en chant.* Ital. *Cantare insieme, & in compagnia.* Germ. Mitsingen / erschallen? singen. Hilp. *Cantar con otro.* Pol. *Spolu z kim śpiewać, przyśpiewać.* Vng. *Együtt énekelni.* Ang. *To sing or make melody with.*] Cic. 1. de Fin. Hæc quum pretiis & flexibus modis concinuntur, dicit de cithara. Per translationem sumitur pro convenio, consentio. *Συμφωνεῖν.* Idem 1. de Nat. deor. Antiochenim Stoici cum Peripateticis reconciare videntur, verbis discrepare. ¶ Accipitur & pro præcipere, vaticinari, quemadmodum simplex Cano, licet pro Sed. Hæc tum à me, tanquam si ea in ipsa re gerenda concinebantur.

Concĭnnē, m. t. in decretis canonicis dicitur, qui consonat & concinit cantui. [*συμφώνως.* Vit. *Egyezésben.*] ¶ Sicut Succentor, qui voce subsequens canenti respondet. ¶ Præcentor, qui vocem præmittit in cantu.

Concĭnnātio, oris, verbale, Ex Concino. [אחדות *achduth.* Gal. *Accord de voix, melodieusement chanté & accordant, consentement.* Ital. *Accordo de voci harmoniose, consentimento.* Ger. Mitsingung / zusammensingung. Hilpan. *Canto acordado y dulce, consentimiento.* Polon. *Spolne śpiewanie.* Vngar. *Együtt való énekles.* Ang. *A melodious singing or concording.*] Cic. pro Sest. Nam quam agerentur Vngara, simulans, ut opinor, caterva tota, dissimilima consolatione in ore imperii hominis imminens concidenta est.

Cōncĭnnĭtās, ātis, f. c. Harmonia ex diversis resultans vocibus. [אחדות *achduth.* Gal. *Accord de voix, chant melodieux & accordant.* Ital. *Concento, armonia, melodia.* German. Ordentliche zusammensingung / Melodey / Gesang. Hilpan. *Canto acordado y dulce.* Pol. *Spolnie zmowienie dokupy, godne spiewanie.* Vng. *Sok szép öröklött énekles, egyezés emberek.* Ang. *A melodious harmonie or singing.*] Vng. 10. 1. Gering. Hinc ille avium concentus in agris. Cicero Somn. Scipion. Qui acuta cum gravibus temperans, ex quasi diversis concentus efficit.

Concĭnnĭtĭo, *Concentio.* [*συμφωνία.* Pol. *Zgoda wspiewanie.* Vit. *Egyezés, összehangzás.*] Macrob. Comment. lib. 1. cap. 21 Sed & ad ipsam cœli harmoniam id est, concentum hunc numerum magis aptum esse non dubium est.

Concĭo, is: concivi, n. t. q. Convoco: [קרא *karah.* עצה *yaatz.* ערם *yaram. convocare.* Gal. *Appeller à soi.* Ital. *Convocare, chiamare per insieme.* Germ. Zusammen berufen. Belg. *Te samen wepen.* Hilpan. *Llamar, juntar.* Pol. *Zwoływanie dokupy.* Vit. *Összehivom.* An. *To call together.*] ut Concite omnibus undique civibus. Liv. us. ¶ Item comparo. [*vide.* Gal. *Comparer, assembler.* Ital. *Comparare.* Germ. Vergeben.

Hilp.

Hisp. Mover.] Terent. in Heaut. Formasse unâ aliquod verbum inter eas iram hanc concivere. Vide CIEO, & CONCIEO.

Concio, onis, à Concio, is, vis significat, scilicet suggestum unde verba fiunt. עדה מרגמה hirgodal hem. Βῆμα, ἀγορεύσεως, ἐκκλησία. Gallic. La contre monnoie selon que harangue, ou le lieu ou se font le conseil. Ital. il pergamo, bigoncia & luogo ritenuto, dove monta & sta chi parla al popolo. Ger. Ein Predigstul, ein Canzel: auch vor zeiten heissen sie nun ein Rede thuet. Hisp. Lugar de donde habla el que razona al pueblo, o lugar de ese ayuntado el consejo. Pol. Kazalnica, katedra skarzenia albo rzadzenia. Vng. Prédikálo szék, emelo. Ang. A pulpet.] Livius libro 1: Vocato ad concilium populo, summissis tacitisque in concionem accedit. ¶ Item multitudinem populi assistentis convocatam. [קהל מדוה kahal, midrash. Ἐκκλησία. Gallic. Assemblée de peuple, le conseil assemblé. Ital. Ragunata di popolo. German. Ein versamblung des Volcks. Comend. Hist. Consejo de todo el dicho, o ayuntamiento de gente con sermon. Polon. Zgromadzenie ludu. Vng. Gyülés egy helt való nép. Ang. An assembly of people.] Cic. in Lael. Concio quæ ex imperitissimis constat, tamen judicare tolet. Salust. Itaque concione advocata, hujusmodi orationem habuit. ¶ Tenuo orationem ipsam, quæ ad populum habetur. [דברה דברים דברות davereh. Λόγος, ῥήματα. Gall. Harangue au peuple. Ital. Oratione o sermone de che parla al popolo ragionato. Germ. Predig. Belg. Preetje. Hisp. Razonamiento que se hace al consejo, o sermon. Pol. Mowa do ludu. Vng. Prédikálás. Ang. A preaching or sermon.] Cic. Dola. de Ac. Legi concionem totam, nihil de lapidum.

Conciliabŭlum, i, dimin. neutrum. [Vng. Prédikálás helyek, gyülekezheke.] Cic. ad Attic. 1. Quæ mihi videntur una concionecula clamore peditûmque nostrorum esse peritura.

Concionor, aris, pen. prod. Orationem habeo, concionem habeo. [דבר dabar. Λαλεῖν, ἀγορεύειν, ἐκκλησιάζειν. Gal. Haranguer, rapporter à l'assemblée, prescher, remonstrer au peuple. Ital. Far orazione, predicare. Germ. Predigen, ein Rede thun. Belg. preken. Hisp. Razonar en consejo, o predicar. Pol. Kazać, mowić po ludu. Vng. Prédikálok. Ang. To preach, to have a sermon.] Cic. in Epistol. Famil. 12. Quod quum Lepidus concionaretur, atque omnibus scriberet se conferre cum Antonio. Idem in Pisc. Quæ quum ita sint, magna tamen eloquentia est utendum, atque ea sit superiore loco concionandum.

Concionābundus, a, um, idem fere quod concionans, concionem habens, concionatorem agens. [ἀγορεύων. Gall. Haranguer, faisant de harangue. Ital. Che fa orazioni. Ger. Der da predigt oder ein Rede thut. Hisp. El que razona al consejo. Pol. Kazaiący albo rzący mowę. Vng. Prédikálván, szónoklván. Ang. Preaching.] Liv. 3. ab Vrbe: Hæc propòlam concionabundus circumibat homines.

Concionātor, ōris, m. Contionem habens. [קהלת קהלת kohéleth. ἐκκλησιάζων. Gallic. Orateur. Ital. Oratore. Ger. Ein Prediger, ein Redner vor den Volck. Hisp. El que razona al consejo. Pol. Kaznodzieia. Vng. Prédikálo. Ang. A preacher.] Hieronymus in Prolog. Salomon. Ecclesiasten Græco nomine appellat. Cicero 4. in Catil. Intellectum est quid interesset inter levitatem concionatorum, & animum vere popularem.

Concionālis, is, e, um. Quod ad concionem pertinet, concionalis, concionarius. [ἐκκλησιαστικός. Gall. Appartenant aux congregations et assemblées ou à l'oraison. Ital. Che s'aspetta à gente ad essi adunate, à all' orazione. Ger. Das zu der Predig oder Rede gehöret. Hisp. Cosa para razonar al consejo. Pol. Przynależący do kazania, do mowy. Vng. Prédikálásra való. Ang. Belonging to preaching.] Gell. Fere autem pro tibicina Lacænas, tibia quoque illa vocem natoria immutem venit.

Concionālis, em. t. Concionatorius, concionarius. [ἀγορεύειν, ἀναγορεύειν. Gall. Propre à prescher ou haranguer. Ital. Atto a concionare. Germ. Der zugehöret und gutt dem predigen ist. Oder der viel und offt prediget oder Rede thut. Hisp. Dicho de predicar, o razonar en consejo. Pol. Kaznodziejski, do kazania. Vng. Prédikálásra alkalmatos, prédikáló. Ang. Meete to preach.] Qui idoneus est ad concionandum: aut qui vulgo concionator est, qualis hodie vulgo *prædicator* appellatur. Curius Cic. Quod quidem si inter vos forte concionale vesale proscripserit, egerit non multum. Concionalis clamor. Cicer. ad Quint. Frat. lib. 2. Sed eodem die vehementer actum de agro Campano clamore Senatus propè concionali.

Concionārius, a, um. [ἐκκλησιαστικός. Pol. Kaznodzieiski. Vng. Prédikálásra, prédikálóra alkalmatos.] Idem Cicer. ad Quint. Frat. lib. 2: Vehementer esse providendum ne optimatur, concionario illo populo à se propè alienato.

Concipillo, as, apud Nævium ponitur pro corripio, & involvo, ut annotavit Festus. [Pol. Porwam.] Qua voce usus est & Plautus in Trucul. Quem ego affatim jam concipillabo. ἐπιτρόπῳ.

Concipio, is, pen. corr. act. t. Simul capio, apprehendo, [הרה harah. συλλαμβάνειν. Gall. Prendre plusieurs choses ensemble. Ital. Pigliar più cose insieme. Germ. Mit einander fassen oder zusammen fassen. Belg. Begrypen. Hisp. Tomar muchas cosas juntamente. Pol. Poimuie, pojmuie, razumiem. Vng. Meg fogom. Ang. To take many things together.] Unde Concipere mulieres dicuntur, quòd genitale semen apprehendatur ad fœtum faciendum. [הרה harah. Συλλαμβάνειν, κύειν. Gallic. Concevoir. Ital. Concipere. Ger. Entpfahen. Bel. Ontfangen. Hisp. Concebir. Vng. Méhemben fogadek. Ang. To conceive a child.] Lactant. lib. 3: Quæ, quòd uxor potest esse communis, hujus non potest: quomodo concipi non nisi ex una necesse est? ¶ Transferitur ad animum, pro *animo suscipere, concipere*. Cic. pro Rosc. Com. Quisnam Nec tantum concipere animo scelus potuit. ¶ Hinc Concepta dicuntur, quæ comprehendimus & imaginamur. ¶ Et apud Geometras, communes animi Conceptiones vocantur ea, quæ omnes tanquam manifesta & inconcussa profitentur: ut omne totum est majus sua parte: & Si ab æqualibus æqualia demas, quæ remanent, inter se æqualia sunt. ¶ Interdum Concipere est ochiterare se deliberare. [בחר bachar. Δοκιμάζειν. Ital. Deliberare se vuole.] Sendam dominum animum concepta, quæ effecturas. Virg. 12. Æneid. Aut tibi bella sera, conceptumque excute fœdus. ¶ Interdum congregare, in unum referre, comprehendere. Cic. lib. 1: Ne quinam à vertice rerum principiis conceptus atque exortus. Sed hanc plenam fabulam hic ordinemus, ut magis omnia intueri possit, & ut quisque ubi conceptus fuerit, quando & quemadmodum dicatur. ¶ Concipere verba, frequens est apud veteres, pro eo quod est, Certam quandam verborum formulam edere. Unde concipere verba juramenti, est præmeditata, posteà bene & dictate jurare, quibus verbis velimus fieri stipulationem. Liv. l. 7. ab Vrbe: Proculinde ire omnibus jussis, cultrum strigit, & superjectam stans, ferro icto, si in quæ ipse conceptus esset, verba jurat, se patris ejus accusandi causa concilium plebis nunquam habiturum, id cum extemplò transfixurum animum. Conceptis itaque verbis jurare, est juramentum præstare certa quadam verborum formulâ, ab eo, qui juramentum defert, præmeditata & præscripta. ¶ Ad hunc eram modum veteres dixerunt: Concipere vadimonium: hoc est, dictare formulam vadimonii. Cic. ad Quint. fratrem: Negat in tam multitudine eorum, qui unâ essent, quenquam fuisse, qui verba nomini concipere posset.

Conceptus, a, um, participiū. Apprehensus, generatus. [הרה harah. συλλαμβάνειν, κύειν. Gall. Concevoir, engendrer, prins et receu. Ital. Concetto, generato, preso, preso. Ger. Gefasset, begriffen empfangen. Hisp. Concebido, tomado. Pol. Poięty. Vng. Fogantyu. Ang. Taken, received, conceived or engendred.] Cicer. de Amic. Resp. ita virgines furtivo fœtu conceptas. Concepta ætas pueris, Col. lib. 7. cap. 5. ¶ Conceptum furtum dicitur à Jurisconsul. quum apud aliquem præsumitur, res furtiva quærita & inventa est. Et is cum agitur, qui invenit furtum hic quæ concepti appellatur. Ex Hotom.

Cōceptus, us. m. q. pro ipso furto. [הריון herayon. κύησις. Gall. Conception. Ital. Concetione, gravidezza. Germ. Die empfangnus frucht im leib. Hisp. La cosa ó lo que se concibe. Pol. Ten płod albo ta rzecz poczęta. Vng. Méhben fogantatott magzat. Ang. That is conceived and engendred.] Plin. lib. 20. cap. 22: Noxa fœtûs gravidis, aliî mortuo concepto. ¶ Conceptus, Actus ipse concipiendi, idem quod conceptio. Cicer. 1. de Divin. Quædam etiam ex hominum pectoribus ipsique conceptu de fato, ollentatura exercitatissima interpretes extorserunt. ¶ Conceptus etiam de carmine dicitur cujus concepta. Suetonius in Vitellio: Flagrante triclinio ex conceptu carminis de Lare comissantium ignem conceperat. Item Varro: Scappa jam flammas vomere præ ardore ingue. ¶ Conceptus item ponitur pro conceptaculo. Seneca Quæst. Natur. lib. 5. cap. 15: Vide flamma ingenita, & conceptus quarum inertium valles, parce nostris, nec comprehensos quidem terra superemittet, sed liberæ laxitati.

Cōcĕpto, ans, t. t. Cōceptus. [הרה harah. Concevoir. Gal. Concepteau. Ital. Concettivo. Germ. Empfahen: interpretatus. Hel. Een ontpfanden. Hisp. Concebidor. Pol. Kapiący. Vng. Mehben való fogadás. Ang. A conceiver.] Plin. lib. 22. cap. 25: Cui ypsipus & conceptionibus earum prosit confert multum. Conceptaculum, Cicer. de Divin. ¶ Formulæ conceptio, Paulus: Actio negotiorum gestorum est in extraordinariis judiciis, ubi conceptio formularum non observatur: hæc subtilitas superducta est. ¶ Conceptio apud Grammaticos ichema est, quum unum genus complectimur: hoc est, simul apprehendimus duas res, vel unam per aliam. ¶ Conceptus vel imprægnatio, quæ fieri non potest primo die, Gal. in l. 1. de hominis ci. Fœtus. Vim vulvæ, inquit, & ipsum verbum Concipere, quod Græci κυεῖσθαι & συλλαμβάνειν dicunt, ad conceptionem hoc Conceptio quod dixi, ipse vocant, inde animalibus esse impositum. Etenim motum quendam se percipere dixerunt in utero, qui velut contraheretur, & paulatim in fetu

concret, ubi semen non coreperunt. Conceptionis causa est, moderata locorum calidi tas, necnon recens alimentorum purgatio, & appetitus libidinis. Quam enim haec non concurrunt, semen non continetur. Conceptus impeditur quam vis concipiat mulier à duobus. Nota exemplum de Hercule & Ipsicl o apud Solinum. Mira. cap. 1. Conceptus formine cultum magnam afferet pulcritudinem. Solin. cap. 4.

Conceptáculum, i. n. Conceptaculum. Quod aliquid continet. [אוֹצָר thesaur. vas, receptaculum, vestibulum. Gall. Le lieu ou quelque chose est recueilli, garde, mis ou conservé, vaisseau. Ital. Ricettacolo. Germ. Das Ort so etwas enthelt oder behelt. Hisp. Lugar donde alga se recoge. Pol. Co zawiera, co gdzie kolwiek wkładaią albo zbiorą. Vng. Valamely dologh abba helyre. Ang. A place where any thing lyes.] Vetus est conceptaculum sanguinis id est, qui fungitur conceptaculi. Plinius libro 11. cap. 37. Septum aliqui conceptaculum fecit in superciliis sedem habet.

Conceptívæ feriæ, Sanctæ quæ quotannis à magistratib. vel sacerdotib. in dies certos, vel incertos concipi consuerunt. ἔκθετοι ἑορταί, ἐξαίφνης, ἔκτακτοι. Erant autem apud veteres quatuor publicorum feriarum genera. Fuerunt Stativæ erant, quæ certis & statis diebus quotannis celebrabantur, & quidem semper de mensibus annotabantur: nos nostra Festa nominibus vocamus. Aut Conceptivæ, quæ quotannis quidem fiebant, sed modo hoc, modo illo tempore, ut magistratui videbatur, quales erant Latinæ ferie, Sementinæ, &c. Compitalia & Agonalia Imperativæ verò quæ quotannis fieri non consueverant, sed propter valetudinem Principis, aut infignem victoriam, aut ejusmodi alias causas à magistratu imperabantur. Nundinæ autem ferie erant ruralium rerum causa, solo cuique dominantes, de quibus ante dictum in agris fuissent, ad eas nundinas necessaria eorum die in urbem convenirent. Vide hac de re latius apud Macrob. libro 1. Satur. cap. 16.

Cōcĭlĭo, conciliare, Vide CONCILIO.

Cōclāmo, as, ātus, Simul clamare, clamo. [צעק צעק צעק cruciabit, exclamabit, Gall. Crier ensemble, s'écrier. Ital. Gridare insieme, gridare. German. Mitschreyen, zusammen schreyen. Hilpan. Dar voces juntamente. Pol. Społem wołać. Vngar. Egyut kiáltok, vagy kiálts. Ang. To shout and cry together.] Cicero 6. Phil. Quum vos universi una mente atque voce eum à me conservatum esse Rempub. conclamastis. Tacitus libro 11. Conclamant patres, corpus ad ingens nomen Senatorum fesendum. Cæsar 1. Civil. Gall. Quos quum apud se in castris Acuvitius concepisset, exercitu in prætiante conclamavit quid ad te veniremus? Conclamare vasa, militare est locutio, pro denuntiare metatores, ut vasa colligant quod fiebat quum exercitus motaturus erat call. [קרא קרא קרא proclamavit. Cæsar. 1. bel. Civil. Quo cognito Cæsarem dari jubet, & vasa militari more conclamari, & Conclamatum est: hac est, ut arbitrium & finitum est. [קרא קרא קרא magistratus ingressus. Gallic. Commencer. Ital. Cominciare. Germ. Das man anfahet. Hisp. Comenzar. Pol. Począć. Vng. Kezdeni. Ang. To begin.] Cicero pro Sestio. Quæ tum fuit in illo tempore, & in ipso bello, & in victoria, & in pace conclamatio civium? Cæsar de bello Gallico. Tertiæ legionis aquilifer cognito signo à proximis conclamat. Cicero 2. de Divinat. Quum ad Trasimenum lacum consul Flaminius cum exercitu venisset, conclamatum est ab iis qui castra metabantur, non posse exercitum ulterius progredi. Cicero 1. de Divinat. Quum Tullius Hostilius rex bellum Albanis intulisset, conclamatum est ab Albanis, ut ad Romanos transirent. Livius libro 1. Conclamatum est ad arma. Livius libro 2. Conclamatum est ad arma. Livius libro 3. Conclamatum est ad arma. Livius libro 4. Conclamatum est ad arma. Livius libro 5. Conclamatum est ad arma. Livius libro

in ipſis partibus nutriendis. Plin. Multumque in ſummo cibo concoctionibus confert vel folio, vel ſemine.

Concordiſalſa, Herba eſt ſylueſtri papaveri ſimilis, quæ quòd argemonem oculorum medetur, à Dioſcoride Argemone eſt appellata, ἀργεμώνη.

Concorporo, aũ. p. In unum corpus redigo: [συναθροίζω. Gallic. Incorporer. Ital. Incorporare. Germ. Zuſammen in einen leib bringen/ einleiben. Hiſp. Encorporar. Pol. Złączyć, mięſzać. Vn. Egybeteſitſzem. An. To make one bodie of many.] quod ſit, quum duæ, pluresve res miſtæ unum quid efficiunt. Plin. lib. 22. cap. 25. Semper multum ex vetere vino, facilimeque cum meſſe concorporatur.

Concors, ordis, c. A' conjunctione cordis dicitur, qui unias cordis ſive animi eſt, conſentiens, conveniens, conjunctus. [ὁμόνους, ὁμοφρονῶν. Gall. D'vn meſme cœur & courage, & d'vne meſme fantaiſie & volonté. Ital. Concorde, d'accordo. Ger. Einmüttig/ einhellig geſinnet. Bel. Eenbraghtich. Hiſp. Caſi concorde. Pol. Zgodny, iednomyślny. Vng. Egy értelmüek, egy akaratuak, ſzivuek. Ang. Of one mynd & mit, agreable.] Cicer. 5. Tuſc. Alias corpus animos videmus ex quo Recordes, Vecordes, Concordesque dicuntur. Plin. lib. 7. c. 12. Diverſâ quidem gentium natalium concordi figura reperiri, ſuperrimum eſſe cæxationum. ¶ Parcæ concordes Vng. 4. Aeg. Talia fecla fatis duxerunt currite fuſis, Concordes ſtabili factorum numine Parcæ.

Concordia, æ. p. Vnanimitas, & conſenſus: cui contrarium diſcordia. [ὁμόνοια, ὁμόφρων. Gallic. Concorde, accord. Ital. Concordia, accordo. Ger. Einmüttigkeit/ Einhelligkeit. Belg. Eenbraghdaet. Hiſp. Concordia. Pol. Zgoda, iedność. Vn. Egyetértés, egyezség. An. Concord, agreement.] Saluſtius: Concordia parvæ res crescunt, discordia maximæ dilabuntur. Dicitur Concordia à corde congruente. Cic. 5. Verr. Tantumque habebat motum ſimilitudo conjunctione atque concordia, ut, &c. ¶ Diſcors concordia dicitur rerum, quæ quum inter ſe diverſæ ſint, tamen commixtæ unum quoddam corpus conficiunt, dum una alterius vires temperat & coërcet. συναρμοσθεῖσα ἐναντία. Ovid. 1. Metamor. Quippe ubi temperiem ſumpſere humorque calorque, Concipiunt: & ab his oriuntur cuncta duobus. Quumque ſit ignis aquæ pugnax, vapor humidus omnes Res creat: & diſcors concordia fœtibus apta eſt. Horat. 1. Epiſt. Quid prohibet obſcurum Junxit quid proferat orbem, Quid velit & poſſit rerum concordia diſcors. ¶ Eandem concordiam vocat Lucanus ſimulatam amicitiam: ut quum illam amplectis & colere videmur, quem tamen intro odio proſequamur. Verba ejus ſunt lib. 1. de Cæſare & Pompeio: Tempora exigui mansit concordia diſcors. Paxque fuit non ſponte duum: ſimulata fuerat Craſſus erat belli medius mora. ¶ Concordia ſæpe ſignatur opes etiam exigua: Sententia proverbialis eſt apud Homerum Iliados 1. Σμικραὶ δ' ἀρεταὶ πίθυνται ὁμοφροσύνῃσι, &c. quod eſt, Conjuncti pollent etiam vehementer inertes. Hac conveniet uti, ſiquando ſignificabimus non eſſe contemnendam amicitiam aut ſimultatem multorum, etiam ſi ſuctine alioquin imbecilles, & quorum ſingulos quivis facile contemnat.

Concordo, ãs, ãre, Pro concordo apud Pacuvium alioſque veteres: [ὁμονοῶ. Polon. Zgadzam. Vng. Egyezek.] Concordare (inquit) hoſpitio adjunctâ, & perpetuam probitatem conſervetis.

Concorditer, Vnanimiter, pari conſenſu. [ὁμονοητικῶς. Gallic. Tout d'vn accord. Ital. & Hiſpan. Concordemente. German. Einmüttiglich/ einhelliglich. Polon. Zgodnie, iednomyślnie. Vngar. Egyenlő képpen, egy akaratból. Ang. By one conſent.] Ennius Annalium lib. 11. Aeternum ſenioris diem concorditer ambo. Sic ſuperius lib. 11. Inſtitut. Grammat. Hinc concorditèr in ſuperlationis gradum. Cic. pro Rabirio. Et tibi acerbior patruus mors eſt, quem nunquam vidiſti, quàm illi ejus fratris, qui cum concorditèr vixerat.

Concordo, as, p. Convenio, concors fam. [הִתְאַחֵד, יָחַד, יָעַץ, ἁρμόζω. Gallic. Accorder, eſtre d'vn meſme cœur & courage. Ital. Concordare, accordare, eſſere d'accordo. German. Mitheilen/ vereinigen/ einmüttig ſeyn/ einhellig geſinnet ſeyn. Bel. Verenigen. Hiſpan. Concordar/ vna coſa con otra, ſer de acuerdo. Pol. Zgadzam, zniewalniam. Vn. Egyezek, egyezkedek. An. To accord, to vite one conſent.] Terent. in Phorm. Si concordabis cum illa, habebis quæ tuam lenectutem obdelectet Ovid. 10. Metam. Et ſenſu varios quamvis diverſa ſonarent, Concordare modos.

Concordo, ãs, p. [ὁμονοῶ, ἁρμόζω. Pol. Zgadzam. Vng. Egyezek.] Papinianus lib. 20. Tit. 7. l. 11: Volentes bene concordatum ſequens matrimonium dirimere.

Cõcratitius, a, um, adjectivum. [יָרַד, ἁλιτικὸν, κοινόβιον. Gallic. Fait de deux toutes & mises enſemble, comme vne cloiſtre d'vne ſe membres ou religieuſes d'vne ſeul Ordre. Ital. Fatto à diuerſe & diuerſi. German. Das aus Pferden zuſammen gemacht iſt. Hiſpan. La pared remiſcue à ſeruir. Polon. Mazepą złożone wszelakie rzeczy, przyſłuszane.] Significat quod ex conterminis craſibus fit. Inde parietes concrationes dicitur, qui inſertis craſibus conſtruitur. Papinian. in l. Si fratres 6. prosocio: Si vicini ſemipedes inter ſe contulerint, ut communem parietem inter ſe ædificarent, ad onera utrinque ſuſtinenda, &c.

Concredo, is: Credo, commendo, fidei alicujus committo. [הִתְמִיד, πίστιν δίδωμι. Gall. Bailler tout en garde, confier de tout à vn autre. Ital. Credere, commettere à la fede. German. Einen etwas vertrauen/ oder zu behalten geben. Hiſpan. Confiar ſi empeçſido. Polon. Powierzam, ufam. Vngar. Reá bizom. Ang. To commit or truſt to an others credue.] Plaut. Aul. Sed mihi anus hujus dilectus concredidit thesaurum auri. Cicer. pro Quinct. Alphenus, cui tu rem tuam commendare profitebere, & concredere ſolebas. Propert. lib. 1. Sed quorum non ea vetus concredere nobis, Accipe Cumanæ carmina tibiæ. Concredere mari navigia, Colum. in Præf. lib. 1. Venus aliquid concredere, Catull. Cicero pro Roſc. Amer. Ea fama mortui, fortunæ vivi commendatæ ſunt atque concreditæ.

Cõcrēdo, dus, dere veteres. Plaut. Aul. Nec tu in me metalliſis nomen, ſi hoc concredo. Idem Cain.: ei ego amorem omnem meum concredui.

Cõcremo, as, pen. corr. p. Cremo. [ἐκπυρόω. Gallic. Bruſler tout en vn coup. Ital. Abbruſciare. Ger. Verbrennen. Hiſp. Quemar. Pol. Palić. Vng. Elégetem, meg égetem. An. To burne or conſume all at once.] Plin. lib. 32. cap. 18. Periti rerum a Teverone, non ferè tantum Arabiam annuo ſatis, quantum a Nero princeps non. Sicut pompeiana die concremavit. Concremare igni, Ivy. 6. ab Vibe. Vrbs concremetur, Sen. Theb.

Concrepo, as, pen. cor. Perſono. [חָרַק, חָרַץ, ἀντηχῶ. Gallic. Crier ou craqueter, comme vn bois, dequoy les feux ſont nouriz ou rompiez. Ital. Fare ſtrepito, ſcrignare. Germ. Zerknirſchen/ ein Gerauſch oder Kirren machen/ wie ein Thon. Hiſp. Eſtallar reberuerando, hazer ruido de que ſe quexa. Polon. Skrzypię, trzeszczę. Vn. Eſtörögnek, reſzegnek, ſzörögnek, ſzeſſzegnek. Ang. To ſound or make a cracke like a dore vnto vere vnuſed.] Et plus eſt, quàm ſono. Nam Canibus auditum eſt. Terent. Sed oſtium concrepuit. Plaut. Bacchid. Sed hinc concedam: nam concrepabunt fores. Concrepare digitis, Cic. 3. Offic. Concrepare gladiis ad ſcuta, Ivy. 8. bell. Pun. ¶ Concrepare ædes pollicem. Ovid. 3. Faſt. Kurtius æquam rangit Temeteæque concrepat aras.

Cõcrēſco, concrevi, concretum, tertiæ. crefco, vel conglutinor. [πήγνυμαι, συμπήγνυμαι. Gall. Croiſtre enſemble. Ital. Creſcer inſieme. Germ. Zuſammen wachſen. Hiſp. Crecer juntamente. Polon. Zroſtam ſię. Vn. Egyvé növekszem, öſſzenövekedek. An. To grow together.] Non raro tamen accipitur pro congelari, & coagulari. [קָשָׁה, καθίζω, κατακλίνομαι. Gall. S'endurcir, s'aſſembler & comme cailler par meſlange, ſe congeler, ſe figer. Ital. Aggrumarſi. Germ. Gefrieren/ oder zu der Kelte oberſtarren. Hiſpan. Cuajarſe. Vng. Köt ſzegyek. Ang. To congeale or congeale.] Cicer. de Natur. deor. Quæ neq; conglaciaret frigoribus, neque nive pruinaque concresceret. Virgil. 3. Georg. Concreſcunt ſubitæ currenti in flumine cruſtæ. Sic etiam dicimus, Lac vel aërem concreſcere, pro condensari.

Cõcretus, participium. Mixtus, cõflatus, compactus, & quaſi conglutinatus. [πῆκτος, συμπεπηγώς. Gall. Aſſemblé, commun & eſpez, ſoyé & congé. Ital. Meſſo inſieme, compoſto de più coſe. Ger. Zuſammen gewachſen/ gefeſtet. Hiſp. Cuajado, cremado. Pol. Zrosły, zgrzały. Vng. Öſſze ragadt, és öſſze fagyot. Ang. Congeled, growne together.] Cic. 2 Tuſcul. Craſſus hic, & concretus aër. Aër concretus in nubem cogitur. Idem 1. de Natur. deor. Cœlum craſſum atque concretum, & Aër purus & tenuis, velut oppoſita ponit Cic. 1. de Nat. deor.

Cõcrētum, ti, ſubſtantivum, Conjunctum & conglutinatum. [Polon. Spoiſtwie, złączenie. Vngar. Össze ragadt dolog.] Cic. 1. de Natur. deor. Quæ nihil concreti habeat, nihil ſolidi, nihil expreſſi.

Concrēpo, as, ui, m. q. [πήγνυμι, συμπήγνυμι. Gall. Aſſembler ou aſſez ſi liquide, qu'on dit aucs cſpeſſiſſure & groſſeur. Ital. Aſſembiamento de più coſe eſſe, ſi indurare & ingroſſare. Ger. Zuſammen wachſen oder feſten. Hiſp. Obra de ſeruir, o ayuntar. Pol. Zmarzam. Vng. Össze fagyás, ragadás. Ang. Congealing or conglutinating.] Plin. lib. 32. c. 17. in plenum tutem probatio eſt amictus glebis, nec cohærentibus in concretis albicantis facci.

Concrīſſo, oris, Ex. Compoſitio. [σύνθεσις. Pol. Zrzeſzenie. Vn. Öſſze fügés, ragadás, öſſze tegyés. Ang. A compoſing, growing together.] Cic. 1. de Natur. deor. Idem facit in natura deorũ, dum individuorum corporum concretionem fugit.

Concrīſpātor, oris, idem quod ſimplex crimino. [רָכִיל, הוֹלֵךְ רָכִיל, ἡ ψιθυρίζουσα, ἀμαθὴς. Gall. Mocqueur, quereleur, & qui controuue à ſon auantage. Ital. Inciſpare. Ger. Letteren/ mit ſchelmworten ſtraffen: oder einen übel nachreden. Hiſp. Cuſpar, reueſſer. Pol. Złorzeczyć, wtrącać. Vng. Vádolok, ſzemrehogyok. Ang. To quarrel, to rebuke.] Plaut. Mil. Ve ſi illic conterminatus ſit adveſtus noſtrum hocus Conſervus.

Cōcubĭdĕ, ātis. Dolor. Torquor: [דאב dolĕb. מרדות. Gall. Ie me tourmente, ie me mets en peine, ie me donne de la peine. Ital. Essere crucciato. Germ. Ich bin betrübt. Hispan. Estar atormentado. Polon. Trapienie mam, mękam się. Vn. Gyötődöm, kínlódom, szenvedem. An. To be tormented together.] ut. Contrectatis omni corpore... ulcere hæ. Et quasi quum caput, aut oculos tentante Iouue Lædi turim nobis, non omnem concrucciamur Corpore.

Concŭbo, as, n. p. penult. corr. liv; quod usitatius est, Concumbo, is, dimin. domito: [שכב shakáb. κοιμᾶσθαι. Gall. Coucher auec, coucher auec femme, habiter auec femme. Ital. Dormire con, giacere con. Germ. Beyligen. Beyschlaffen. Bei Weibern liegen. Hispan. Acostarse, dormir con otro. Polon. Leżyć z mężczyzną. Vn. Együtt hálok. Ang. To lie and accompany with a woman to her generation.] & per transl. ationem coeo. ἐγκύω. Cic. 1. de Iuvention. Si pecore, cum vitio concubuit. Ouid. 3. de Arte: Credere vix possum, nisi vergat arcere partus. Vos ego cum vestros cubuisse viros, Tecmessa Hecyre. Non aliunt secum postilla quas cubuerit herbas eam mensibus. Tibul. lib. 1. Eleg. 8: At Venus inuenti puero concumbere furtim.

Cōcŭbĭtŭs, us, m. q. Coitus. [משכב mishkáb. κοίτη, κοίτωσις. Pol. Małżeńskie, ożenek. Vng. Házasság, nősülés. Ang. Dowry of the act of generation.] Plin. lib. 10. cap. 63: Cæteris animalibus statis per tempora anni concubitus: homini omnibus horis diei, noctisque. Cels. lib. 1: Concubitus neque nimis cupiendos neque omnino pertimescendos.

Cōcŭbĭtus, ūs. [קדשׁ kadésh. κοιτών, & Contracta, שׁכב yáshab. ἀναπίπτω. Polon. spoć się z kimś. Vng. Egyvelet tenni.] Qui vel quæ ucè cubat. Qui. ut lib. 1. cap. 5: Nolo as amicas, coitus concubitusue videri. Cic. 1. de Orat. Marcellis concubina locum discrevisse.

Concubinæ appellatio, Matrono honestior videtur quàm amicæ: quod Accursius non recipit, ignarus planè concubinæ nomen diu tam apud veteres in honestissimum non fuisse, solumque sic appellatam quæ cum legis pœnam, & sine metu criminis haberet: at Amicæ nomen, quæcunque meretrices continuæ. Cæterùm alias de verb. signif.

Concŭbĭnātŭs, us, m. q. [Polon. spoć się z kimś. Vng. Egyvelet tenni.] Plaut. Pœn. Illam minorem in concubinatum tibi Volt esse: audies quid Am. Sueton. in Neron. cap. 28: Superingenuam, prostrupatas, & nuptarum concubinarius, Vestali virgini Rubriæ vim intulit.

Concŭbĭtum, q. [Gall. Le temps de la nuict le plus noy, auquel tout homme dort en son lict. Ital. Il tempo della notte più fitto, & più chiaro. German. Das Theil in der Nacht, wann es allen thut ist, und ist am sichersten. Hispan. El tiempo de la noche en medio entre durmiendo. Pol. Pierwszy, co ręgłych mocy śpiących, śpiących ręgły wpołowie. Vn. Első álomkor. Ang. The middle space, time of the night when all is at rest.] Nuctis primus somnus: ita dictum quòd eo tempore fere omnes cubent: hæc est, illa pars noctis, quæ est ante primam facem, & nudem intempestam. ἀνεπιτήδειον, ἀκαίρον. Secabatur enim apud veteres illos Roma nox diei & noctis tempus in diversas particulas, quas pro suis fatis nominibus discernebant. Incipiebant autem diem eundem à medio noctis: quòd illud tempus solis esset præcipuum dei, & principium subsequentis. Tempus proximum De media nocte vocabant. Deinde Gallicinium, quum Galli canere incipiunt. Inde Conticinium, quum canere desinunt galli. Postea diluculum, tempus ante lucem vocatur. Post hoc proximum est Mane, quum lux Solis appetet. Sequitur deinde illud tempus quod Ad meridiem vocamus: deinde Medius dies, quem Meridiem, quasi Medidiem vocamus. Tempus quod meridiem sequitur, A meridie vocatur: deinde ex ordine subsequuntur Suprema tempestas, Vesper, Crepusculum, quum crepera: hoc est, cubia nox est. Deinde illud tempus, quo lucina accedunt, quod antiqui propriè matutæ appellabant. Proximè huic tempus vocatur Concubia. Inde Nox intempesta ita dicta, quòd illud tempus intempestivum sit rebus agendis. Quod reliquum deinde est temporis, Ad mediam noctem dicitur. Hæc ferè tradit Censorinus de Die natali, 10. cap. & Macrob. Saturn. lib. 1. cap. 2. & Nox concubia Sidon. lib. 14. Ecl. Sic legati concubia nocte appidò cigressi, cum supra hostium muniementa intrecdunt. Plin. lib. 20. cap. 6: Alii exsoquant ipsum, & nocte concubia in plumbeum vas coniiciunt. Cic. 1. de Divin. Qui ut cœnati quiescerent, concubia nocte visum esse in somnis ei, qui erat in hospitio, &c. ✠ Concubium etiam pro Concubitu capitur. [συνουσία. Vulgar. Egyvelés.] Gellius libro nono, capite decimo: Tui verò & tam evidentibus ac tam puerilibus & honestis quæ verbis verecundiæ illud concubii terminum, neminem quemquam alium dixisse.

Concŭbĭtŏr, Qui cum alio cubat. συγκοιμητής. Pol. spoć się z kimś. Vn. Valakivel hálós, ágyas.] Quamvis per translationem accipiatur pro eo, qui rem veneream exercet.

Cōcŭlco, Calco, calcibus premo, obtero, proculco. [רמס ramás. חמס chamás. עקס akás. κατακονίζω. Gall. Fouler, marcher sur, fouler aux pieds. Ital. Calcare, premere. Germ. Zertreten, mit füssen treten. Hispan. Hollar, atropellar, pisar. Pol. Depce, następuię, tratuię. Vng. Megtapodom. Ang. I tread upon, to trample.] Cic. ad Attic. lib. 2. Conculcari, inquam, miseram Italiam videbis proxima ætate ab utrisque municipiis ex omni genere colebis. Proterere & conculcare aliquem, Cic. pro Rac.

Conculcātio, ōnis, f. t. [מדרך midrách. πάτημα. κατάπατος. Gall. Foulement de pieds. Ital. Calpestamento de piedi. Germ. Zertretung, das zertrettung mit den Füssen. Hispan. Obra de hollar, ó cosa de pisar. Pol. Nogi, depce podeptanie. Vng. Megtapodás. Ang. Treading or stamping.] Plin. lib. 8: Oleum data conculcatione prius æqua, altiùs porum non gaudent.

Concŭpĭo, pis. Capio. [אוה avá. חמד chamád. ἐπιθυμῶ. ἐπιθυμία. Gall. Convoiter, desirer, souhaiter, appeter. Ital. Desiderare. Germ. Begeren. Hispan. Cobdiciar. Pol. Pragnąć. Vng. Kívánom.] Cic. pro Quintio: Sic ut semper summè concupierit.

Concŭpisco, is, eadem significatione. [Pol. Bardzo pragnąć. Vng. Kívánok.] Cic. 4. de Fin. Vt quis obtinere concupierit, nihil aliud legere debeat. Idem 1. Acad. Nihil enim desiderabile concupiscent.

Concŭpiscĭtŭr, passivum. [Pol. Bardzo pragnąć. Vn. Kívántatom.] Plin. lib. 16. cap. 6: delectat duritas conchæ, quòd concupisci possit. Cic. 4. Tusc. Latino ut adepta jam aliquid concupisci & gestiat.

Concupiscĭbĭlĭtās, ātis, f. t. Qua est bonarum æquè, ac malarum rerum appetitus. [תאוה taavá. ἐπιθυμία. Polon. Pożądliwość. Vng. Kívánság.]

Concūrro, as. Curro. [חדר chadár. שקד shakád. ἐμπίπτω. συμπίπτω. Gall. Accourir, courir apres. Ital. Havere corso. Germ. Zusammenlaufen. Hispan. Correr. Polon. Staram się. Vng. Curior versátur. Ang. To under-run.] Plaut. Bacch. Pro dignitate obtentu hanc concurrere cunctos.

Concŭrsātor, ut Contrator. [Pol. spoć się gwałtownie. Vn. Egyvelet tenni gondolván.] Vipianus D. lib. 27. tit. 9. leg. 1: Actus tutationem concursatori reddere non esse compellendum.

Concŭrro, as, n. Simul curro. [רוץ ratz. מהר mahár. συντρέχω, συνθέω. Gall. Courir ensemble ou vers un mesme lieu, disques. Ital. Concorrere. German. Zusammen laufen) mit einander laufen. Hispan. Correr, juntamente. Pol. Spoć się biegaę. Vngar. Egyet futok, összefutok. Ang. To runne together.] Cic. 4. Verr. Tantus in eum clamor factus, ut populus concurreret. Terent. in Eunucho: Concurrunt omnes obviam cupidinate. ¶ Concurrere dicuntur milites, quum ruunt in hostem. Cicer. ad App. 1. libro 10: Antonius in aciem suas copias de vico produxit, & fine metu concurrit. Virgil. 1. Aeneid.: audentque viris concurrere virgo. ¶ Transfertur & ad inanimata. Terent. in Heaut. Concurrunt mihæ opiniones, quæ mihi animum exaugeant id est, conveniunt & congruunt. ¶ Concurrere, οἰδέω, contrahere. Celsus libro 2. capite 11: si in stomachum quædam bilis concurrunt.

Cōcurrĭcŭlum, in personali usu, Concurritur undique ad communem incendium restinguendum. Cicer. 10. Phil. ¶ Concurritur pro communitur proximè. Horat. 1. Serm. Satyr. 1: Mihi est punctum, quid enim concurritur, horæ Momento aut cita mors venit, aut victoria lata. Virgil. 4. Georg. Ensepunt portis, concurritur.

Cōncŭrsātĭo, ōnis, m. q. nomen verbale, Concursus, congregatio. [מרוצה merutzá. קרי keri. συνδρομή. Gallic. Accourrement & assemblement, rencontre, choc de deux contre l'autre. Ital. Venuta, assembramento, rincontro. Germ. Das zusammen laufen oder mit einander treffen. Hispan. Acudir, encontrar. Polon. Zbiegnie. Vn. Együtt futás, gyülés. An. A running or gathering together.] Plaut. Epid. Fit concursus per vias. Cic. ad Brut. Concursus est ad me factus.

Cōncursātĭo, ōnis, f. t. aliud verbale, Concursus. [מרוצה merutzá. קרי keri. συνδρομή. Vn. Együttfutás, gyülés.] Cic. 1. de Finib. Ille atomos quas appellat: id est, corpora individua, propter solliditatem, censet in infinito inani ita ferri, ut concursionibus interse cohæreant.

Cōncursĭto, as, are, sequentativum. [מרוצ meruts. συντρέχω. Gallic. Courir ci & là, courir de toutes parts. Ital. Correre qua & là. Germ. Hin und her lauffen, einander treffen. Hispan. Correr de todas partes. Polon. Biam y tam biegam. Vngar. Ide, s'oda futok. Ang. To runne hither & thither together.] Cicero pro Sexto Rosc. Quarum rerum nullæ dies neque conventicula fuerunt. Hic illuc casu, & temerè concursare. Idem 2. de Nat. Deor. Lucret. lib. 2: Nunc hinc nunc illinc abrupti nubibus ignes Concursant.

Cōncursātŏr, ōris, m. t. [מרוצ meruts. συντρέχων. Gall. Coureur, rodeur, qui va sans cesse çà & là. Ital. Corritore, che corre sempre qua & là. Germ. Der hin und her lauffet, ein Gassenreuter. Hispan. Encontrador muchas veces, el que corre de todas partes. Pol. Tułacz, biegacz. Vng. Alá s'fel futós. Ang. A runner unto all parts.] Liv. 2. bel. Maced.

Ire ne-

Ita nec eques regius equi par erat, inductus ad stabilem pugnam, nec pedes consistebat.

Concussio, onis, f. t. [אימתה *terror, consternatio.* Gallic. *Commotion & le deplaisir ensemble.* Ital. *Il correre qua & là, romore di gente.* Germ. Das hin und her laufen. Hisp. *Agonia, obra de murmurar mucha gente.* Polon. *Pomieszanie, bieganie.* Vng. *Alá és fel futás.* Ang. *A running of many together hither and thither.*] Cic. pro leg. Agrar. Quam acerba, quam formidolosa, quam quæstuosa concussio!

Concurvo, [*incurvare.* Pol. *Nakrzywiam, nachylam.* Vng. *Meg hajtogatom, hajtom.*] in vetib. Liberii apud Macrob. Satur. lib. 2: Non flexibilem me concurvalli ut caperes.

Concutio, is, Vehementer commovco, cómoveo. [הרעיש *terrefacio, deturbo.* Gallic. *Ebranler, secouer, battre, faire trembler.* Ital. *Commuovere, scuotere.* German. Erschüttern, bewegen. Hisp. *Mover à sacudimiento ese otro.* Polon. *Strząsam, potrząsnąć.* Vng. *Meg rázom, fel rázom, fel verdés.* Ang. *To make, to make to tremble or quake.*] Terent. in Eunuch. At quem Deum? qui templa cœli summa sonitu concutit. Ovid. 1. Metam. Terrificam capitis concussit terque quaterque Cæsariem. Valer. Flac. lib. 6: -quæcunque libet aune concutiemur ademptis. Virg. 5. Aen. -casu concussi cuncti adverso. ¶ Concutere aliquando est vi ac terrore potestatem à civibus aut fortis exprimere. Vide crimen Concussionis apud Iurisconsultos L. 1. D. de concuss. L. ult. C. de mod. mult. & aliis multis in locis. Ex Horat.

Concutio, is, ss, n. q. Commoveo. [רעש *vehementer moveo.* Gal. *Secouement, ebranlement, emotion.* Ital. *Commovimento, scuotimento, commovimento.* Germ. Erschütterung, bewegung. Hisp. *Sacudimiento.* Polon. *Strząśnienie, przestrach.* Vng. *Meg rázás, fel rázás, veréb.* Ang. *A shaking or moving.*] Plin. lib. 35. cap. 10: Cæquitur in cubilibus crebro concussu.

Concussio, pro concussione utitur Tertul. in lib. de Fuga in persecutione. [Polon. *Strząśnienie.* Vn. *Meg rázás, veréb.* An. *A shaking.*]

Condilitum, Anuli genus, telle festo. [*Annulus.* Pol. *Pierścień.* Vn. *Gyűrű.*] Plaut. in Trinum. Interea nunc homines cœnabunt rediisse pallulas? Et paulò antè in Thermopolio condalium est oblitus. Dictum autem videtur condilium *à vinculo annuli*, hoc est, a digitorum articulis, sive nodis, qui annulis ornantur quamquam & Condylis sive conculi nomine etiam malum significari, idem Festus autor est.

Condécet, pen. cor. à Decet compositum: idem significans quod simplex. [יאה *valde decorum est.* Gallic. *Il appartient bien, il sied bien, il convient.* Ital. *Convenire, star bene.* Ger. Es gezimt sich. Hisp. *Hazerse convenir conuenir.* Pol. *Godzi się, przystoi się.* Vng. *Illik.* An. *It becometh, it is decent and seemelie.*] Plaut. Pseud. Sed vide an ornatus hic mihi satis condecet. Idem Amph. Obsecundare omen omnium capies quod te esse decet.

Condécenter, [*decenter.* Gall. *Proprement, comme il faut, convenablement.* Ital. *Convenevolmente, propriamente, acconciamente.* Ger. Wie es sich geziemt und wohlstat. Hisp. *Convenientemente.* Pol. *Przystojnie.* Vng. *Illendő képpen.* Ang. *Seemelie, comelie.*] Gell. lib. 2. cap. 12: Cum me diligenter omnia & condecenter.

Condécoratio Concinnitas, Ornatus, ûs, m. [מתכנת *machinamentum, dispositio, ordo.* Gall. *Proprieté et bien seance.* Ital. *Convenevolezza propriedà.* Germ. Zierd. Hisp. *Compostura.* Polon. *Przystoyność, ozdoba.* Vn. *Illendőség, díszség.* An. *Comelinesse, seemelinesse.*] Cic. 3. de Orat. Sic verbis quidè ad aptum & compositum & condecentiam, sententias verò ad gravitatem orationis uti decet.

Condécoro, pen. cor. act. p. Orno, honestio, ornesto. [תכן *ordinare* ויפה *bellè, decenter, apte.* Gall. *Orner, parer, embellir.* Ital. *Ornare.* German. Zieren. Hisp. *Hermosear con alguna gracia.* Pol. *Zdobię.* Vng. *Meg ékesítem, illendőképpen.* An. *To adorne or set forth.*] Terent. in prolog. Heaut. Vobis datur potestas condecorandi ludos scenicos. Plinius lib. 35. cap. 10: Dignus qui galeria pictilis condecoraret.

Condécore, adverb. [*Honeste, decenter.* Gall. *Honorablement, honnestement.* Ital. *Honorevolmente, honestamente.* Ger. Zierlich, ehrlich. Hisp. *Honrosa y graciosamente.* Pol. *Ozdobnie.* Vng. *Illendőképpen, illendő képpen.* Ang. *Honestlie, honestlie.*] Gell. lib. 14. cap. 4: Condigne mehercule & condecore Chrysippus, &c. depinxit.

Condémno, as, act. p. ex con & Damno, propriè judicis est cùm multam reo vel pœnam per sententiâ irrogat. [הרשיע *hiphil. à rasha, impium se ostendere, impie agere, impietatis reum facere.* Gallic. *Condamner.* Ital. *Condennare.* Ger. Verdammen. Bel. Verdoemen. Hisp. *Condenar.* Pol. *Potępiam.* Vng. *Kárhoztatom.* An. *To condemne.*] Et construitur cu ablativo vel genitivo. Cic. 2. de Orat. Cujus res ponto exarserunt judices, ut capitis hominè innocentissimum condemnarent. Idem pro L. Flac. Scævola aliis multis crimnibus condemnatus. ¶ Extenditur etiam interdù condemnandi verbum etiã ad accusatorem, ut idem fit quod reum petere, vel efficere ut eius damnetur. Cicer. 2. Verr. Ego in. unò crimine illum condemnem necesse est. ¶ Item extra forum: ut condemnare aliquem negligentiæ, inertiæ, vel impudentiæ vitio eum affinem vel obnoxium judicare. Cic. 2. de Orat. Cæteros non dubitabo primùm interim condemnare, pòst etiam impudentiæ. Cic. Tironi: Etiam si cæteris condemnat genetrum suum Idem Curioni: Quare si iniquus ego in me judex, condemnabo ego te eodem crimine.

Condémnator, [מרשיע *magistratus qui condemnat.*] etiam pro accusatore qui rem peregit, apud Tacit. lib. 4. ubi Domitium Atrum vocat condemnatorem Claud. æ Pulchræ, quam antè retulisset fuisse ab eo accusatam.

Condemnatio vox, Vide late in verbo DAMNO.

Condénso, as, are, act. p. Cogere, spissare. [עבה *hithpael. condensari, crassescere.* Gall. *Espaissir, rendre ou faire espez.* Ital. *Condensare, ingrossare.* Germ. Dicht machen. Hisp. *Espessar.* Pol. *Zgęszczam.* Vn. *Meg sűrűsítem.* An. *To make thick.*] Col. lib. 9: Tot modo sale contingitur, nullusque pondere bos condensatur. Cato cap. 40: Hæc omnia bene condensato, quàm maximè uti fiat. Pro eodem etiam apud antiquas legitur.

Condénsus, sa, sum, [עבה *habilis.* Pol. *Gęsty.* Vn. *Sűrű.* Vng. *Meg sűrűsödött.*] Lucr. lib. 1: Quòd si forte aliquis, quam corpora dissoluere, Tum quæ tid fieri quòd se condensent aër, Erret.

Condénsus, a, um, [*densus.* Pol. *Zgęszczony.* Vn. *Sűrű.*] Apuleius libro de Mundo: Ignis exactis condensitate constatur.

Condénsus, a, um, [עב *hab. nimbos.* Gall. *Espez, serré & amassé.* Ital. *Spesso, strettamente.* Germ. Das dicht gemachet ist. Hisp. *Espesso.* Pol. *Gęsto, ścisniony.* Vng. *Sűrű.* Ang. *Thicke de desit together.*] Plin. lib. 10. cap. 53: Inficiunt in eadem Africa pardi condensa arbore. Condensa acies, Condensa turma, Livius libro 6. bell. Pun. & Hirc. libro 3. Condensæ columnæ, Virgil. 2. Aeneid. Condensa arbor. has vallis, Liv. 5. Bel. Pun.

Condépso, is, ere, [חסך *valde complectens, valde amplectens.* Gall. *Presser & estreindre fortement.* Ital. *Stringere, premere.* German. Zusammen. Hisp. *Magiar.* Polon. *Zdymam, miażdżam.* Vng. *Össze nyomom, le gyúrom.* Ang. *To knead and make fast.*] Commiscere, à Græco δέφω, tractum. Pomponius nuptis, Partem insipui, concluti, condepsui. Hæc Nonius. Cato cap. 76: Postea farinæ l. 11. cóspergis, condepsisque.

Condíco, is, pen. prod. act. 1. Simul determino, constituo, denuncio, dicto convenio & significo. [יעד *statuit, designavit, præfixit.* Gallic. *Determiner, denoncer.* Ital. *Determinare, denunciare.* Germ. Bestimmen, ansagen, gutsagen. Hisp. *Determinar ó denunciar.* Polon. *Oznaczam, obwieszczam, naznaczam.* Vn. *Jegyzek ki, kimondok, ki hirdetek.* Ang. *To appoynt or ordeine, to denounce.*] Festus libro tertio: Nam indictis quas propriè nomine condixerant, ex foederum personarum rumpebant. Idem: Hiperæ, pulsationes invicem se confringentes, locum, tempusque condicunt, bellum committendis viribus instruunt. Livius libro 22. ab Vbe: Hoc anno indictæ, quæ antea semper negatæ fuerant, cum Latinis condictæ sunt. ¶ Dicimus etiam Condicere cœnam: id est, promittere, Sueto. in Tib. Sex. Claudio libidinoso ac prodigo seni cœnam ea lege condixit, ne quid ex consuetudine immutaret. Inde condicta cœna: hoc est, promissa, vel denunciata. Suet. Velut ad fictum, condictamque cœnam invitaret populum. ¶ Condicere rem aliquam lite contestatis utilissimum est, pro repetere personali actione rem aliquam. Iul. l. Si alienam. ff. de mortis causa donat. Si alienam rem mortis causa donavero, eaque ab capta sit, verus dominus condicere eam non potest. Plane Heres tibi potest condicti convalescit donatio. ¶ Condicere rerum auctoritatem, antiqui dixerunt pro denunciare res ad Patres. Livius lib. 1. ab Vbe: Quarum rerum Latinis, causam cognitam Patres patrati, populi Romani Quiritium, Patres patrato præconium Latinum ire hoc est, quæ res, lites, causas Patres patratis denunciavit. ¶ Condicere industrias, indagines pangere, vel ponere ex compacto facere atque pacisci. Iust. Rufi. lib. 3: Nam indictas quas propriè nomine condixerant, ex factionis personarum rumpebant.

Condictum, n. t. Quod in commune est dicimus id est, promissio vel pactum inviccm factum. [*Promissio, pactum.* Pol. *Przyrzeczenie.* Vn. *Igéretes.*] Festus.

Condictio, is, f. t. qui docet Festus in diem certum eius rei, de qua agitur, denunciatio est. [*Denunciatio, interpellatio.* Gall. *Denonciation & partie adverse assignée pour venir.* Ital. *Actione personale.* Germ. Ein verlust Igung auff ein bestimpten Tag. Hisp. *Denunciacion ó persona.* Pol. *Pozwanie, Oznaczenie.* Vng. *Idemyon vagy vetö.* An. *An action personall respecting any thing of value whatsoever.*] Condicere enim prisca lingua est denunciare. ¶ Hinc Actio in personam Condictio appellatur. Vlpian. in l. actionum genera. ff. de action. & oblig. Actionum genera duo sunt. In rem, quæ dicitur Vendicatio: & in personam, quæ Condictio appellatur.

Condictitius, a, um: [Polon. *Pozwany.*] ut, Actio condictitia, qua aliquid conditionis, & repetitionis: in jure civili Condictio vocatur. Vlpianus in l. Si duo. §. idem Iulianus. ff. de jurejurando. Idem Iulianus scribit, enim qui jusjur. fur-

eam te non fecisse, videri de raro mirabile, atque ideò neq; furti, neque conditionis teneantur, qui è condititia aliquis, solus fur erat. De conditione furtiva intelligit.

Condignum, n. s. Pro digno ab aliquibus usurpatur. [נאות raui, מגיע. Gallic. Digne. Ital. Degno. Germ. Wirdig. Hispan. Digno. Polon. Godny. Vngar. Nehez. Ang. Worthie.] Plaut. in Amph. Accusator condignam dominæ, quam is est qui damnum dedit. Gell. lib. 3. cap. 7. Falsibonum sacinus, Græcorum quæ facundiam eloquentia condignam.

Condignè, adverbium. [בראוי. Gall. Dignement, comme Il appartient. Ital. Degnamente, come si conuiene. Germ. Wirdiglich. Hispan. Dignamente. Pol. Godnie. Vngar. Szepen. Ang. Worthelie.] Plaut. Cas. Nec tibi ut ea digni reconditæ, curabitur. Condignè, & condecorè, Gell. lib. 14. cap. 1.

Condio, is, condivi, vel condii, conditum, penult. prod. act. 4. Sapidum facio, aliquo sapore commendo: quod fit cum quid unum sapit, tale, aut plus quidpiam, seu aromatis cõmendatque. [תיבל תבל. תבלין. Gallice. Assaisonner, adouber, confire, donner saueur. Ital. Condire far saporire. Germ. Besaltzen, machen, etwas Eyngesaltzen, etc. Pol. Zaprawiać, przyprawiać. Hisp. Adobar, sazonar. Vngar. Fuszerezem. Ang. Seasoning, spicing.] Lucretius ait quæ fingentis animi conditæ gubernaculo fuisse. Cic. ad Gal. libro 7. Herbas omnes ita condiunt, idem 5. Tusculan. Laborem vetant, fugere, curiosè fame fit. condiebant epulas Lacedæmonii. ¶ Et per translationem. Condire orationem dicimus. Cicer. ad Attic. Illa ita condimus illam, quæ hanc nobiscum semper condiebamus, in perpetuum tacti.

Condītus, pen. prod. omnes ex participio. [מתובל מתובלת. Gallice. Confit, assaisonné, adoubé, confiné. Ital. Condito, assaisonato, confito, saporito. Germ. Wol gesaltzen, eingemacht, Gewürtzt, etwas darein gethan. Hisp. Adobado, sazonado. Polon. Zaprawiony, przyprawiony. Vng. Szerszamlyos, fuszeres. Ang. Seasoned, spiced.] Cic. 1. de Orator. Nec est in concione quisquam major fur, nec apud populum gravior oratio, quam cujus contra, colleg. in circumscriptum, neque leporc dicitur esse conditum. Idem. de Senect. Ficus arent conditæ cibaria. an copiosa & vetusta.

Condītus, ōnis, fem. dat. illis procuret, Actus ipse cõditus, condimentum. [תבלין מתבל. תבלים. Gall. Assaisonnement, confiture. Ital. Condimento, assaisonamento. Germ. Das eyngemachte, etwas darein gethan. Hisp. Adobo, sazon. Pol. Zaprawa, przyprawa. Vng. Szerszam, fuszer. Ang. Seasoning, spicing.] Cicero 1. de Natur. Deor. Petipsorum in est enim quò compositiones unguentorum, quò ciborum conditiones, quò corporum lenocinia proficiscantur.

Condītus, us, pen. prod. idem quod conditura. [תבלין. Pol. Zaprawa. Vng. Szerszam.] Col. lib. 2. cap. 22. Vvas item quo ocius conditi legere licet.

Cōnditor, oris, pen. prod. [יוצר יוצר. Gall. Qui fait, fondateur, autheur. Ital. Conditore, fondatore, autore. Germ. Der Macher, ein Anfenger, oder Schöpffer eines dings. Hispan. El que hazedor, ó fundador, ó autor es. Pol. Zaprawiacz, przyprawca. Vngar. Ix. ely. Ang. A seasoner of meates.] Qui fercula condiunt. Cic. post reditum. Et sunt conditores, attractoresque convivæ, ciborum expendunt atque altum ut colaptares.

Cōnditōrium, ij, n. Quæ ad condienda obsonia sunt. [מטמוניות מטמון. Gallice. Saulsiere, assaisonnoir, fricquet. Ital. Cosa per condire. Germ. Gewürtz oder Essig, oder was man zu der Speis macht? als sie weigel macht machen. Hisp. Aquella cosa. Pol. Kapias. Vng. Szerszamos fazekas. Ang. Seasoning, pickle dish.] Cic. lib. 3. Gallior Nam ut tribuamus aliquid voluptati, condimenta forsitan non nihil, utilitatis verè nihil habebit. Plin. Cæl. canuos equidem nimis Demiror, qui tot utrinque condimentis: coxea Condimento quo non utitur, quod præstat omnibus. Cicero 1. de Fin. lib. Audio declamitare Cleonem, illi fornicem, potionis finem. ¶ Facetè Cicero nuncupat sermonem condimenta apud eundem 3. de Orat.

Condīmenta, ōrum, fem. dat. illis, dicitur qui condimenta conficit, aut vendit. [תבלין מתבל. Pol. Zaprawiacz, przyprawiacz. Vng. Szerszamos, fuszeres. Ang. One that makes pickles, seasons meates.] ¶ Est & Condimentalis, ante, ad, etbrum. Quod ad condimenta pertinet. [מתבלי. Pol. Do przyprawiania należący.] Plin. libro 19. cap. 8. Hæc apud nos ad hoc vocabulum aliud, Satureia dicta, in condimentis magno genere.

Condītus, cis, nūcò à condendo hoc est, recondendo, sive reponendo: modò à condiendo, & significat, quod cond. vel condiri potest. [מתבל מתבלת. Polonicè. Do przyprawiania należący. Vngaricè. Az amit fűszerezni szoktak. Ang. Fit to be seasoned.] unde apud Varronem: Condi tantam oleam in agro Graßio & salido maxime ferre convenit.

Conditiō, ōnis, f. Condimentum. [תבלין tabel, מתבלת. Pol. Przyprawa. Vng. Szerszam.] Pol. Virg. lib. 12. cap. 4. Vasa autem fictilia, vel cirnea plura potius, quàm ampla: & eorum alia pinguia, nonnulla tenuia para, pro ut cõditio conditura exigent. Seneca Epist. 96. Inventa sunt multæ condituræ, quibus ariditas excuteretur.

Condītio, is, re, n. eidem quod Dītio. [תבל tabal, מתבל. Gal. Assaisonner. Ital. Assaisonare. Germ. Inmachen. Hispan. Dispensar. Polon. Przyprawiać, zacinać. Vng. Szerszamlom. Ang. To season.] Plaut. Pseud. Ego autem alia data candida cunctis obtudere non potes Palpona. Cicer. pro Planc. Conditas sentico, multi quidem dilegentiùs sepelierant.

Condītus, a, um. Qui cum aliquo dicitur. [מתובל. Gall. Compagnon d'aliance, compagnon d'affaire ou d'exploictz. Ital. Compagno al negotio. Germ. Ein Mitkumpan oder Gesellgeselt. Hispan. El que es de algun consorcio. Pol. Towarzysz, społecznik. Vng. Tanus társ. Ang. A fellow, companion.] Cic. 1. Tusc. Dicendi cum vetere conditi. Attico cum aquâ & conditè quidem docto. Cicero 1. de Orat. Ut ea quæ à doctissimis conditissimisque ad Athenis didicerat, in Latinis illustraret.

Condītē, ius, ius, sup. issimè. Vit. Tanto doctius & conditius philosophi disputant. Gellius lib. 12. Multa in Musis pulchrè & conditè à philosophis dicta, quæ excipiatur apud Attium legi. Cicero 1. de Fin. Quæ conditissimè apud Herodotum scripta sunt. ¶ Condītē, adv. Facetè, scitè, elegantèr apud Martialem lib. 10. Hæc cum dicentia, sed hæc magis illis docta, & pudica Sappho. [ἐπιτηδείως. Virg. Eumolpus (ἐμμελῶς).]

Condītor, ōris, ciet. f. Is qui locum ad custodiã dolorum reponendo. [אוצר אוצר. Gall. Garder, mettre en garde, garnir, fournir, emplir. Ital. Riponitore, mettitore. Germ. Verwarer, behalter. Hisp. Guardador. Pol. Chowaiący, schowawca. Vng. Elrejtő, elrejtője. Ang. To hide, lay up.] Plinius: Formicæ condunt ubi quibus hyeme frumentur. Virg. 2. Æn. Ecce nocu condunt in alvo Phœbi horrere deam, atque arma fatum concutiunt equitum. ¶ Quandoque condito, edifico, quasi locum dolorum faciõ. Pol. Budzę, budowię. Vng. Épitek, épűlek. [Ital. Fabricare.] ut Fictani Romam condidêre. ut Cicero. Multos libros condidit ille, compulsus, sumptuosos. Naulibus in Carni, Vrbem Romam fecit ego usurpa, condidêre, atque initio habuêre Troiani. Cic. 1. de Divin. Nempe ex Romulus regiones dixerit, tùm quum urbem condidit. Virg. 2. Æneid. Pallas quas condidit arces Ipsa colit. ¶ Quandoque pro mortuo sepelio aut interpretatur. Notius illud Virgilii lib. 7. Æneid. optatâ cruduntur Tybridis alveo. Hujus composita sunt Abscondo, & Recondo.

Condītus, a, um, pen. corr. Recondens, reponens. [Polon. Chowaiący, schowawca. Vng. Elrejtő, elrejtője.] Cicero pro Milone. Sic ut ejus exclamatio & comi condi tus Consularis videretur. ¶ Aliquando idem significat quod ædificatus & constructus. Idem in Tusc. Homerus fortasse Romam condiderit.

Condītus, us, corr. m. à verbo Condo, Quo aliquid fiat, vel rei alicujus causa: [בראת בריאה. Gall. Action, fondation, commencement. Ital. Autore, fattore, principio. Germ. Der Macher, ein Anfenger oder Schöpffer eines dings. Hispan. El que hazedor, ó fundador es. Pol. Zaprawiacz, przyprawca. Vng. Szerszamlo. Ang. A seasoning.] Cic. 1. de Natur. Deor. Perfecerunt ut esset quædam compositio unguentorum, quò ciborum conditiones, quò corporum lenocinia proficiscerentur.

Condō, dis, pen. prod. idem quod conditura. [תבלין. Pol. Zaprawa. Vng. Szerszam.] Col. lib. 2. cap. 22. Vvas item quo ocius conditi legere licet.

Condō, ere, pen. prod. [יסד yasad. Gall. Qui fait, fondateur, autheur. Ital. Fondatore, autore. Germ. Der Macher, ein Anfenger oder Schöpffer eines dings. Hispan. El que hazedor, ó fundador es. Pol. Zaprawiacz, przyprawca. Vngar. Ix. ely. Ang. A seasoner of meates.] Qui fercula condit. Cic. post reditum. Et sunt conditores, attractoresque convivæ, ciborum expendunt atque altum ut colaptares.

Condō, is, didi, ditum, pen. corr. Recondere, reponere. [Polon. Chować, schowawać. Vng. Elrejteni, elrejtem.] Cicero pro Milone. Sic ut ejus exclamatio & comi condi tus Consularis videretur. ¶ Aliquando idem significat quod ædificatus & constructus. Idem in Tusc. Homerus fortasse Romam condiderit.

Condō, as, pen. corr. m. à verbo Condo, Quo aliquid fiat, vel rei alicujus causa: [בראת בריאה. Gall. Action, fondation, commencement. Ital. Autore, fattore, principio. Germ. Der Macher, ein Anfenger oder Schöpffer eines dings. Hispan. El que hazedor, ó fundador es. Pol. Zaprawiacz, przyprawca. Vng. Szerszamlo. Ang. A seasoning.] Cic. 1. de Natur. Deor. Perfecerunt ut esset quædam compositio unguentorum, quò ciborum conditiones, quò corporum lenocinia proficiscerentur.

Condō, ōnis, corr. m. à verbo Condo, Qui aliquid facit, vel rei alicujus causa: [בראת בריאה. Gall. Action, fondation, commencement. Ital. Autore, fattore, principio. Germ. Der Macher, ein Anfenger oder Schöpffer eines dings. Hispan. El que hazedor, ó fundador es. Pol. Zaprawiacz, przyprawca. Vng. Szerszamlo. Ang. A seasoning.] Cic. 1. de Natur. Deor. Perfecerunt ut esset quædam compositio unguentorum, quò ciborum conditiones, quò corporum lenocinia proficiscerentur.

Condōnātiō, ōnis, f. Quod condonatum est, & remissum. [סלוח. Gall. Remission, pardon. Ital. Remissione, perdono. Germ. Ein Nachlassung. Hispan. Perdon. Pol. Odpuszczenie. Vng. Bocsánat. Ang. Remission.] Vlpian. Condonationes ejus rei, quæ ad fiscum pertinet, ad rationes referuntur.

Condōnātus, a, um. Quod condonatum est, & remissum. [סלוח. Gall. Remission, pardon. Ital. Remissione, perdono. Germ. Ein Nachlassung. Hispan. Perdon. Pol. Odpuszczenie. Vng. Bocsánat. Ang. Remission.] Vlpian. Condonationes ejus rei, quæ ad fiscum pertinet, ad rationes referuntur.

Condōnō, as, pen. corr. Remitto, ignosco. [סלח salah, מחל. Gall. Pardonner, remettre. Ital. Perdonare, rimettere. Germ. Vergeben, nachlassen. Hispan. Perdonar. Pol. Odpuszczać. Vng. Bocsátok. Ang. To forgive, pardon.] Cic. 1. de Orat. Quæ ego non modò non condonabo, sed etiam acerbè persequar. Cæsar 3. de Bell. Civ. Quæ ille sibi ad Pompeium detulisset, condonavit.

Condormiō, is, pen. corr. Simul dormio. [ישן עם. Gall. Dormir avec. Ital. Dormire insieme. Germ. Mit schlaffen. Hispan. Dormir con. Pol. Spać z kim. Vng. Vele alunni. Ang. To sleep with.] Cic. 1. Tusc. Ut ego cum Epicuro, quem ille deum, condormiam.

Condūcō, is, xi, ctum, pen. corr. Colligo, contrahere. [קבץ. Gall. Assembler, amasser. Ital. Adunare, ragunare. Germ. Versammlen. Hispan. Allegar. Pol. Zbierać. Vng. Gyűjtök. Ang. To gather together.] Cic. 1. de Orat. Ut ea quæ à doctissimis conditissimisque ad Athenis didicerat, in Latinis illustraret. Idem 2. de Orat. Ut ea quæ à doctissimis conditissimisque ad Athenis didicerat, in Latinis illustraret.

Condūcō, is, xi, ctum, pen. corr. Locare, in quo aliquid reponatur. [אסף. Gall. Assembler, amasser, ramasser. Ital. Adunare, ragunare. Germ. Versammlen. Hispan. Allegar. Pol. Zbierać. Vng. Gyűjtök. Ang. To gather together.] Cic. 1. de Orat. Ut ea quæ à doctissimis conditissimisque ad Athenis didicerat, in Latinis illustraret.

Condūcō, is, xi, ctum, pen. corr. Locare, in quo aliquid reponatur. [אסף. Gall. Assembler, amasser, ramasser. Ital. Adunare, ragunare. Germ. Versammlen. Hispan. Allegar. Pol. Zbierać. Vng. Gyűjtök. Ang. To gather together.] Cic. 1. de Orat. Ut ea quæ à doctissimis conditissimisque ad Athenis didicerat, in Latinis illustraret.

xa, haec. Gallic. De garde, bon de garder, on ne le sert pour garder. Ital. Cosa fatta da conservarsi. Germ. Das in gebrauch ist, oder das man behalten und lang hat legen kan. Hispan. Cosa buena a sorgentada y firmada. Polon. Dobre do chowania. Vn. Allandé, aç mat maigoma et tebertesk. An. That is or may be powdred or keeped.] Varro lib. 1. de Re rust. Poma mala struthea, coconea, scantiana, quitiaiana, idem alia conditiva, mala mustea & punica coriotium fuisum aut Iberum ad radicē addere oportet, uti stabilia mala sint. Col. lib. 8. Itaque manè, priusquam procedant in pascua, conditis cibis sustinendæ sunt, ne immaturis herbis citetur aivus.

Condītivum, vi, substantivum, pro sepulchro. [Vng. Kapor-ſó.] Senec. Epistol. 61. Qui verò latitant & torpent, iis in domo sunt, quomodo in conditivo.

Condītio, ōnis, a Condo, is. Et Modus, ratio, lex, pactum, pactio, fortuna, status. [חק, tikk. ordynants. Gall. Estat et condition. Ital. Condizione. Germ. Ein Stand oder Wesen. Belg. Verscheet. Hisp. El estado y condicion. Pol. Stan, sposobność, ustawa. Vn. Allgut. Ang. Estate or condition.] Cic. O miseram conditionem hominum istam! Consolatio. Idem 3. Tusc. Nihil est enim quod tam optandum sit eveniatque aegritudini, quām perpetua in omni vita cogitatio, nihil esse quod accidere non possit, quo in meditatio conditionis humanæ. Conditiones pacis hoc est, conventiones, pacta, leges. Cic. in Epist. Teneantur omnino conditiones pacis ab illo, ut Pompeius eat in Hispaniam. ¶ Homo quæ cōditionis, qui in bona fortuna est: hoc est, qui civis est. ¶ Aliquando electionem & conventionem denotat. Sic apud Terentium amatores Chrysidis tolerant conditionem (ferendam) hvellet eis morē gerere, sed daturos ili pretium: ipsa verò accepit conditionem: hoc est, pactioni promissionique consensit. Terent. Heaut. Harum deinde consuetudinum mores utram malis vide. ¶ Aliquando condītio accipitur etiam pro ipsis vernaculis. Lampridius in Heliogabalo: Romæ denique nihil egit aliud nisi ut emi Tarios haberet, qui & bene natarent perquirerentur, eosque ad Antiam perducerent, ut eorum conditionibus uti posset.

Condītio, quatenus cadit aut, qua aliquid conditū est, fieri aptum est. Alciat. in 1. dotium. C. de pact. vel. Condītio dicitur, quum quid in casum incertum, qui potest tendere adesse & non esse, confertur. Festus. de verb. obl. Conditio vera, intelligenda ea est, quæ omnino incerti est, ante cujus eventum non agitur ab agente nec actio. Conditio dividitur in eam quæ est facti, & eam quæ est juris. l. multum interest. de Condit. demonstrat.

Condītionālis, le, Quod conditionem habet adjunctā. [Gebundenes. Gall. Conditionel, non avec condition. Ital. Condizionale. Ger. Das ein gebind oder unbeschrē hat. Hisp. Cosa de cal parte, estado y condicion. Pol. Sadny, pod warunkiem. Vng. Bizonyos ek alatt valo. Ang. That hath a condition tehind it.] Martian. l. Quum hæres. ff. de acquir. hær. Solus hæres factus est omnino, nisi habeat in conditionali ex parte substantivum.

Conditionales in Cod. sunt tabulati huic conditioni additi & manupati, accēpit compositē ad aliam aspirare nil tam vel dignitatem. Imperatas. Cod. Quid pot. rapig. hab.

Condītionāliter, adverbium, sub vel cum conditione, lege. [Vnder bedingung, auf bedingung. Gallice. Conditionellement, avec condition. Ital. Condizionalmente, sotto condizione. Ger. Mit einer gebing/ oder zu einer verschied. Hispan. Condicionalmente, con condicion. Pol. Pod warunkiem. Vn. Pod obwinskiem. An. With a condition.] Instit. de leg. §. Congrēmalis. Sed si conditionaliter enuntiata fuerit cautio, nil juris est.

Condītis, m. C. [קפר, kebrin, exercitus, sepulcrum. Gall. Celuy qui sert pour garder, dessoubs. Ital. Dessoubso. Germ. Ein Knecht / der die Speis versichert / vnd behaltet. Hisp. El que mantiene los mantenimientos. Polon. Klasznik, spiżarz, który potrawy wielkie y chowa. Vn. Kanfar, szenkes hazuek gondviselője, és tartoja. An. A steward.] Dicitur is, qui condendis hoc est, reponendis cibis præpositus est, quem admodum Promus qui etiam promis hoc est, profert. Et quia ejusdem fere officium esse solet, cibos promere & recondere, factum est, ut qui cibi munus præfert, compositione nomine Promus condus cicerctur. Plaut. Pseud. Condus promus, procurator penū.

Condŏcĕo, ces, n. 1. Docen. [לימד, limmēdh, gedēchtnus. Gall. Enseigner, instruire. Ital. Insegnare, dichiarare. Germ. Lehren/ vnderweisen. Hisp. Enseñar. Pol. Vczę. Vng. Tanitom. An. To teach.] Hier. lib. 5. Eoque fere tempore coli condocuerat.

Condŏcĕfăcio, fēci, factum, ĕre, n. inflrm, alliciendi. [לימד, limmēdh, gedēchtnus, dēchtig. Gall. Enseigner & faire apprendre, enseigner. Ital. Insegnare, ammaestrare, insegnare. Germ. Lehren, vnderrichten. Hisp. Enseñar dechrar. Pol. Zmuszam, czynię. Vng. Megtanitom. Sok feleletem, valoba megtanitom. An. To make to learne.] Cic. 5. Tusc. Nemo est enim qui eorum bonorum animum putet esse judicem, eumque condoceſacīat, ut ea quæ bona malive videantur, polsit contemnere.

Condŏlĕo, les, Doleo, dolore afficior. [חום, dwigh רחמים, rachāmēn, מחמד, machmēd. Gallic. Se douloir, avoir douleur grande. Ital. Dolersi. German. Mitleiden tragen/ trauren oder jämmerlich haben. Hisp. Dolerse. Polon. Żal mi czegoś albo jakiejś osoby. Vng. Bánkodom fölöttem. Ang. To be much pained, to be wretched.] Plautus in True. Nam mihi de ventre misere condoluit caput. Cic. 3. de Orat. Nanque tum latus ei dicenti condoluisset, laborique multum concessurum esse arbitrabamur.

Condŏlĕsco, is, idem. [Pol. Zalować. Vng. Egyszer bánkodom fölöttem.] Cicero Acad. Quamque perturbationem animi tibi ex homine non tollerem, naturaque & condolescere, & concupiscere, & extimescere, & efferi lætitia dicerent.

Condōno, as, idem quod Dono. [בתן, nathān חבן, chanān זבד, zebadh. Gallice. Donner en abandonnement, donner à par don. Ital. Donare. Germ. Schencken. Hisp. Dar graciosamente. Pol. Przepuszczam, przepaszam. Vng. Alnak adok ezen. An. To give, forgive.] Plaut. Menæch. Ego illam non condonavi, sed fic utendam dedi. Cic. ad Philip. Procōsulem: Ut ejus filius, qui in tua potestate fuit, mihi potissimùm condones. Cic. 2. Offic. Aut pecunias creditas debitoribus condonandas putant. ¶ Condonare ponitur non rarò pro ignoscere. [סלח, sālach. συγχωρεῖν. Gal. Pardonner, remettre en quitter. Ital. Perdonare. Ger. Nachlassen, verzeihen, vbersehen. Hisp. Perdonar. Vn. Meg bocsasson. An. To forgive.] Salust. Haud facilè alterius libidini malefacta condonabam. Catar monet, ut reliquum tempus omnes suspiciones vitet, præterita Divitiaco fratri condonare dicit.

Condonātio, ōnis, f. t. [מחילה, mechilāh מחיה, mechilāh זבד, zebadh. χάρισμα. Gal. Donation, largesse. Ital. Donazione, largheza. Germ. Ein Schanck. Hisp. Donacion. Pol. Odpuszczenie. Vng. Adomanak, megbocsatás. Ang. Gentle forgiving.] Cic. 2. Verr. Simul in jure dicendo bonorum possessionumq; contra omnium instituta adjectio, & condonatio.

Condonātus, part. [συγχωρεθεὶς. Vn. Meg bocsattatot, elvadekozatot, megtetet. An. Forgiven, pardoned.] Condonandum judicium alicui, quo reus absolutus aut condemnatus est in gratiam alterius, Cic. ad Attic. libro 2.

Condōrmīsco, mīs, 3. simul dormio. [Συγκαθεύδω. Gallic. Dormir avec, ou quand les autres. Ital. Dormire insieme. Ger. Mitschlafen. Hisp. Dormir vno con otro. Pol. Spię społem. Vng. Egyszer hálok, egyszer alszom. An. To sleep with others.] Plautus Most. Abimus omnes cubitum, condormiviimus.

Condormīsco, is, ere, ? Vng. Egyszer alszom, el alszom.] Plaut. Rud. Osfero hospes, da mihi aliquid loci, ubi condormiscam paulum S. Sitic ubi ubi vis condormisce, nemo prohibet, publicum est. Idem Milite. Qui libertum est illi, condormitcam.

Condrillon, sive Condrilla, Plinio, καυλίον. Dioscoridi, Herba est caule & flore ambubaiæ: hoc est, agresti intubo similis, unde & cotybe (siccum aliqui e Te dixerunt) cota tamen tenuior est. Invenitur & in tritis tamquam gummi, fabæ magnitudine, similitudine mastiches, quod nitrum, & cum myrrha in liteolo olivæ quantitate sumptis subditum, menses earum ducit. ¶ Et & alterum condrillæ genus, folium habens velut cucumeris, obliquum, per terram stratum, caulem liquore lactis madentem, radicem tenuem in rotundum desinentem, amarum, rotundum, flavescentem, eodem liquore plenam. Vtriusque Condrillæ meminit Dioscorides lib. 2. cap. 125.

Cōndrus, sive potius Chondris, acerba est, quā nonnulli Pseudocharmen vocant & fere ubique crebra, diverso folio simillima, tamen asperiore. Autor Plin. lib. 25. cap. 8.

Conducō, is, penult. prod. act. 3. simul duco, congrego, cogo. [לקח, lakach חבר, chabar אסף, asaph. συνάγω. Gal. Amener, mener, assembler ensemble. Ital. Congregare, condurre. Germ. Zusammen bringen/ versamlen/ sammlen oder stehen. Bel. Vergaderen. Hisp. Juntar ayrar, Pol. Zgromadzam, zganiam. Vng. Egybe gyüytem, Magamhoz, egybe hozom. Ang. To bring or come together, to hire.] Varr. Manc tuli erat rostra, populum in foro conduxit. Cicero 2. de Invent. Tunc Gracchi ante publico de consilio virgines in unum locum conduxerant: & potestatem quas vellet, eligendi potestatem dederant. ¶ Interdum converto. Lucil. Et virtute tua & Caris conducere charis. Item significat ad tempus reddendo, facultatem alicujus sui dicendo, operam alicujus mercede comparo, μισθόω. Cicero pro Cælio: Cælius domum conduxit in palatio. Idem pro Muræna. Sumercede conducti obviam candidato iissent. Plaut. Credendum conduxi cum illo. Idem in Pseud. Quamdudo argenti te conduxit Pseudolus? ¶ Conducere etiam is dicitur, qui pretium accipit pro re aliqua faciendā: quod & Redimere efficitur, μισθόω. Ulpianus: Si quis servum docendum conduxerit. C. de Divin. 2. Quo columnam illam de Corta & de Tonquard conduxerat Groendam. ¶ Conducit, interrā pertinet, vel conducere in usum est, significat utile esse. συμφέρει, συμβάλλεται. ¶ Et si de homine loquamur, cum dativo tantùm construitur. Columel. libro 1: Nam id minimè, conduxit agricolæ. ¶ Sic autem de re alia, tunc quoque accusativum mediante præpositione ad-

ri vis. Plautus in Capt. Vt pretiosimem quod in vem recte ab-ducat tuam, ut peram, id prosequar eo de, animo, atque vi-bus. Et iterum eidem: Nam ut ea immorem, cum ad venturis victuris conducas, mora tibi. Cic. Lentulo. Et decipebatur ratio-nibus patere conducere. ¶ A Conduco, hic primi Conduc-tus, a, um. [משכר משכיר נשכר mercenarius, mercede-pactus. Coll. Loué, gemietet. Ital. Fatto a prezzo. Germ. Gedinget be-stellt. Hisp. Concertado. Pol. Nayety, frachtowy. Vng. Ber-gelt. Ang. Hyred or taken for wages.] Plaut. Epid. Curabo Do-minum hujus comœdiæ conductum quæ fiat eadem. Ant. Ab-opera hac comœdia est vestra, non oratio. Cic. pro Sest. Erat autem conducta non cum vidore exercitu, sed cum operis con-ductis.

Conductum, substantivum, Habere aliquid conductæ. Cic. pro Cluent. Solet venire ea porta m aliqui habere conducti.

Cōnductūra, æ, verbale. ¶ Quo rem aliquā, aut operam ali-quam pretio conducis. [משכר שכירות mercedis pactio. Coll. Que prêd à louage ou vne autre. Ital. Che prende alcuna à prezzo per suo bisogno. Germ. Ein Bestandt, oder der einen dinget oder bestalt. Hisp. Es alquilar-dar una cosa à otro. Pol. Nayma. Vng. vyvetelre, bere, fogadas. Ang. the letting or hiring. Ius. Fund. conductura hæc est, si quis fundum qui pretio opus aliquod faciendo suscipit. Cic. ad Q. fratrem lib. 3. Nicephorū vi hortum tuum fuisse proferat, quem ego ex eo quod ei de illa ædificatione, cui Lucceii, de qua nec cum quicquam egi, mandavisses. Tum iam hic ei proponet. Ipse fum ejus operis H-SXXV, conductorem fuisse: fide postea multa addidisse ad opus, nihil ad pretia: itaque id de me audisse.

Cōnductŏr, oris, m. Redemptor. [משכיר mercedis pactor. Coll. Louer, ou celuy de louage de quelque chose. Ital. Che prende à fare alcuna cosa. Germ. Dingung beitzung. Hisp. Alquilador arrendador. Pol. Nayma. Vng. fogadós, fogadás. Ang. Anyone.] Cic. pro Cæc. Qui colonus aliquem conductū de Cæ-cinna fundum, quum idem ex eadem conductione tueretur in fundo. Conductor ego colloquendi, vt de fundo. Quæ ne longis argumentationibus, ex conductoribus, aut ex vi-cinis compertis oporteat in brevibus rebus solum quod confici-tur exponere.

Cōnductĭbĭlis, le, om. c. Vetus. [משכר mobilis משכיר ut-ilis, mercabilis, alienabilis. Vtl. Haicor.] Plaut. in Rud. Non ego illue faciam navi conductibile esse arantum? ¶ Item quod conduci potest.

Cōnductĭcĭus, a, um, Quod conduci solet, sive ex communi ero aliquo conducuntur. [משכר mobilis, quilibet. Coll. Qui se loue ou vend. Ital. Che si suole condurre. Germ. Das man dingt gemeiglich. Hisp. Cosa alquilada. Pol. Rzeczy które się najmują, Nayemne, dla zgody. Ang. Hired or to be gotten for money.] Plaut. in Epid. Sed cantores me turbat, ratioque, Apud Ide quomodo eos condam: fidicinam aliquam conductitiam. ¶ Conductitia dicitur tamen, cui itur, quæ conducta est. Cæsar. Bell. civ. ¶ Sic conductitia opera, dicitur merces, quæ conducta est. Ver. Omnes hi agri volantur: nocumbus feriis, aut libe-ris, aut conductitiis: liberis autem, cum qui colant, ut plerique propterea cum liis progenie, aut tum primum aris & conductus libertinus aperis.

Cōndŭlĭus, Antius, de Festo. [סדורים sibillarii. Suetonius. Coll. Aveau. Ital. Auello. Germ. Ein Sing Bel. Een vingerling. Hisp. anillo. Pol. Pierścień. Vng. Gyürü. Ang. A ring, a thimble.] ita dictus, ut videtur, sive quod anulis digiti exornari soleant, sive quod in digitis anuli veteri modi quidam continerent. Principia Virgilium vera viderunt, & Symbolum, teste Plin. lib. 33. capit.

Cōnduplĭco, as, ate, act. p. Duplo o. [כפל duplicat. Coll. Redoubler. Ital. Raddoppiare. Ger. Zuverdoppelen, Doppelen machen. Hisp. multiplicar, doblar. Pol. Dwoić, dwa razy mnożyć, powiększyć. Vn. Megdöblöm, kettőzöm, kettőztetem. Ang. to double.] Terent. in Phorm. Idem hoc tibi quod bene promeritus fecis, cumulo haveris. ¶ Divitias conduplicare, Lucret. lib. 5. Cicer. de Divin. Tenebras conduplicantur.

Cōnduplĭcātĭo, onis, Cr. Duplicatio. [כפל duplicatio. Coll. Redoublement. Ital. Raddoppiamento. Germ. Zuverdoppelung. Hisp. Doblamiento. Polon. Zmnożenie. Vn. Megdöblés, kettőzés. Ang. A doubling.] Plin. in Pan. Quid hoc est conduplicatio-nis? quæ hæc congeminatio? ¶ Ellipsis & conduplicatio figura Rhetorica. Auct. ad Heren. lib. 4. Conduplicatio est unius verbi vel plurium iteratio.

Cōndūrdon, Herba cū, salsitialis, flore rubo, quæ è collo Hispaniæ compluribus locis nascitur. Vide Plin. lib. 26. cap. 5.

Cōndus, Vide CONDO.

Condylōma, atis, per a. prod. n. t. [κονδύλωμα. Tubercula insensibile (ut Iulius Pollux inquit) quod nascitur circa coronam, sive podicis, sanguinem, interprofundens: ita dictum à similitudine condylorum: hoc est, nodorum, qui in digitis, flexis in pugnum palma, eminent. Curatio autem hujus morbi vide apud Celsum lib. 5. cap. 28. Vulgus vocat Marjolen 5. Fistere.

Condylŏs, pen. ult. na corripta, m. f. [κονδύλος. Gall. Ce que est loſſe ou renoncle et semble de nuds de les doiglz, & les ſeiſtures e de doigz, de vers & autres parties. Ital. Giuntura, nodo delle dita. German. Die Knotten vnd Knöchlein so an den Fingeren sind wann ein Faust machet. Hispan. Junturas nudo de los dedos. Polon. Kłykcie, gnaty. Vngar. Az ujyaknak a közt. Ang. The rundenesse or knottes of bones in the hand, or foot, called knuckles.] Iunctura. Senadus articulorum in digitis eminens, flexis in pugnum palma. Nam quatuor digiti, ut scribit Aristoteles ternos habent condylos, pollex vero duos. Quæ etiam condylos quidam vocant, qui sit complexis digitis in condylos. Vide Plutarchus scribit, cum quem Cæsar condylo percussisset, ictum mortuū. Martialis lib. 11. Caput illi virga commanuens, eiusdem quibus fuerat eburnea clavis ictibus crebris, complexatisque in condylos digitis vulnerabat.

Cōnfabŭlo, as, avi, & confabŏr, aris, Colloquor. [שוחח שיחה conversari. Gallic. Parler, converser, fabler & ſoiourner. Ital. Favellare. German. Reden vnd sich vnder ein ander vnderreden. Hispan. Hablar. Polon. Gadać. Vngar. Beſzélek. Ang. To talk together, to talke with.] Plautus Mostellaria: Hic homines hanc confabulabuntur fabulam. Cantus Cistellaria: Sed vam ecastor, sed ego rem magnam tecum Confabulari volo.

Cōnfăbŭlor, I. [vsurpatus Auctor. Vngar. vyjzélek, vyhalok.] Macrobius Satur. lib. 2. cap. 16. Sigilla duo equestria ea, quibus confabulatur, hyeme naturam quæ vigeſcit confabulantes.

Confarrĕātĭo, ōnis. Genus matrimonii inter viri & uxoris, in signum firmissimæ communionis: sicut Diffarreatio, inimicitiæ sacrificium, quo conjuges per confarreationem connubii divinebantur. Sed hujusmodi matrimonia, aut divortii genus intra fines Romanos usu. Auctor ille Rufinus in Top. Cic. Tim. lib. 12. c. 2. Quin & in sacris nihil religiosius confarreationis vinculo erat: nos neque aquæ neque ignis communionem præscribimus. Cod. Theod. lib. 4. Nam patricios confarreatis parentibus genitos esse constat nominatos, ex quibus unus legeretur vetustate interceptus adesse, ut olim, cum copiam omnia confarreandi diversitas, aut inter cæteros retinuit.

Cōnfarrĕātĭo, is. Quod eadem sacra ritu fieri curatur. [συνωμοσία. Vng. Azonos áldozás vagy ételben való.] Cic. de Fato: Ad id tantum fit: Nisi natus Oedipus Laium patrem occidisset, sive fuerit Laius ei mulier, hæc non fuerit ea copulata res ei, & cætera.

Cōnfārrĕātor, Confarrĕātio, & Confarrĕātura. Vide CONFARREATIO.

Cōnfĕrcio, is, si, ctum, & farcio, ire, farsi, confercio. [מלא מלה חבר מחבר מחבר מלא מלה מלא מלה מלא מלה

merari. Et confert re gradu, & veniendi differre causas. ¶ Conferre signa, Et eorum exercitum signa in eundé locum ferre, animo facium de pugna. Liv. libro 1. ab Vrbe. Aliquoties Latinus exercitus communis cum Romano signa contulit. ¶ Conferre etiam cum accusativo loci sæpè significat idé quod Eo, vel Accedo. Cæs. in Epit. Excluſus ab Antiochia Dolabella, in Laodiceam se contulit. Idem 6. de Oct. Quum Aelchines ex ſiſſet Athenis, & ille Rhodum contuliſſet. ¶ Conferre, alicui rem da significat Comparare, & Contendere. Cicero in Offic. Tamen ne minima ex parte Licurgi legi conferendi sunt. Ovidius. Conferat Amycleis medicatum vellus Iberis, Martia cum Tetio, turpis ut ille erit. ¶ Quandoque pro paro, dispono. Plautus in Curculione: Ita rem confero postilla, ut tapis. Rectè quidé ames, populus si faciat tibi ſcire proclive. ¶ Quandoque pro impono, insero, immitto: eadémque fere in Amphitr. Ne postea vos in me culpam conferatis. ¶ Quandoque pro communico. Terentius in Heaut. Syrus cum illo vetus contulerat, conferuntq; consilia adolescentes ſibi, simul communi, omnibus. ¶ Quandoq; pro conjungo, miscéo: Cicero ad Oct avium: Nam ut ordiar à principio, & producam ad extremum, & novissima conferam primis. ¶ Conferre verba in pauca, λέγειν βραχέα, ἀνελεῖν, pro concidere, reducere, & verborum compendio uti. Plautus: Nunc verba in pauca confero. ¶ Quandoque pro transfero, trado, alio fero, μεταφέρω. Terentius in Eunuch. Meum est semper, meum ipsa nunc spe huc tum nequando tratus tu alio conferas. Idem in Adelph. Vt eum accio ego tibi una ferre possim negotias, & magnas aliquas verba dum hinc. Verùm enim ubi ad eam conferre coepi, vapulabit: id eti, deducentur. ¶ Quandoq; pro utilitatem affero, fero, ὠφελῶ, συμφέρω. Columella libro 12. Cæterùm & ad altivos reparandos calores, plurimum conferunt salientes rivi. ¶ Conferre beneficium in aliquem, alicui aliquem beneficio afficere, vel beneficium apud aliquem collocare. Exempla possim accommunia apud Cic. in Offic.

Conferre etiam ſignificandum translatè pro adjuvare, ornare oppidum: ut Cæſar Agricola lib. 2. cap. 1. Et alia rerum obliterationes, quorum partem nunc accepimus, aliquod ſignificandum studio conferamus.

Collatio. Dicitur quòd unum cum altero confertur. [סְמִיכָה, מִשְׁוָאָה, מִדָּה, מַשְׂכֹּרֶת, מַתָּנָה.] Gall. Taxe, don de peuple, ce que chacun contribue pour sa portion. Ital. Tributo, contribuzione. Ger. Eine zusammen tragung: auf Steuer oder Zoll gut. Hiſp. Contribucion, o pecho. Pol. Zebranie, płacenie, podatek. Vng. egyes hozadék. Ang. A taxe, tribute, or custome.] Budæus: Collationem antiqua vocabant, quæ in dotis aliàs Latinè distinctè vulgus Taleam vocat. Plin. in Panegyr. Nam ubi copiam tanquam de collationes remiſit, donativum reddidiſſe, congiarium obtuliſſe, etc. Liv. 4. de Vrbe: Patres bene coptam rem, perseverantes tueri, conferre ipſi primi, & quia aonerum agendorum ſignatum erat, ne grave plaustris quidem ad ærarium convehentes, pecuniam etiam collationem facerent. ¶ Et item Collatio, idem quod Sparsio, Confusio. [מְזִגָּה, מִשְׁמָל, מִשְׁמָל, מִשְׁמָל.] Gall. Composition, confusion, meslange. Germ. Vermischung. Hiſp. Composicion. Pol. zmieszanie, zmięszanie. Vng. egyvelés, összevetés. Ang. Composing.] Plaut. in Mil. Vbi facta est collatio nostrarum malitiarum, Haud verear, ne non tandem perfidiæ pervenamus. ¶ Collatio (apud Cicer. ce Inventione) ejusmodi rem cum re ex similitudine conferens.

Collatus, participium. [συμβαλών, ἐρίσας. Gall. Assemblé, ce qui est assemblé, & joint, mis, ou mis pres l'un de l'autre. Ital. Assembrato, mescolato, comparato, portato, or posto. Germ. Zusammen getragen, gebracht. Hiſp. Cosa conferida o comparada, o trayda. Pol. zebrany, zgromadzony. Vng. egybehordatott, összevetett. Ang. Brought together, compared, opposed together.] Plaut. Collatis signis. Collato pede, collata cervice, collato in arte pugnare, συμβαλὼν μάχεσθαι, quod significat manu cum hoste, vel aris signis, ad pugnam congredi.

Collātitius, a, um. [συνθετὸς, ἐπίθετος, συμφερόμενος. Gall. Assemblé & porté par plusieurs. Ital. Portato da molti. Ger. Das zusammen getragen ist. Hiſp. Cosa traydo y juntada de muchos. Pol. Zebrane, zgromadzone. Vng. egybe hordatott, sok hordatott. Ang. Gathered together by many.] Quod collatum est. Apul. libro 4. Cherusci dolo Arminii collatitia stipe de morte patroni, Gallogræci inhumanum, Seneca in consolatione ad Marciam, vocat ea quæ à pluribus commodantur. Collatitius & ad domum ornandam instrumentis scena adornata est. Sic Quintilianus Declamat. 6. Collatitiam vocat sepulturam, quæ à pluribus confertur.

Collātīvus, a, um, Collatitius, quod collecta à pluribus collatum est: ut Collativum sacrificium: [שֶׁלֶם שֶׁלְמִים. Vng. sok hozjovaval összehordatott.] ¶ Collativum autem ventrem vocat Plautus, magnum & turpidum, eò quòd in eum cœlia multa conferantur. ¶ Collativum etiam neutro genere dicimus, eadem forma, qui donativum, pro pecunia quam populus principi vel Reipub. ita confert.

Collātor, oris, m. i. verbale à conferro. [מְשַׁוֶּה מְשַׁוֶּה מְשַׁוֶּה

bibliothecam nobis conficere possis. ¶ Conficere bellum, πολέμου συμπλοκὴν ποιεῖσθαι. Cic. Famil. 5: Nam si hoc expedandum tit, dum totum bellum eo oficiam. ¶ Admittit quoq; in hac genere præpositionem. Cic. ad Quint. Frat. De nostra Tullia tui mihi curam mitissima, dum eā Cratippe de nas confecisse ad est, transegisse. Idem Attic. 12: Sed hæc coram videbimus: interamen ut hæc citare facū absolutum sit. Tu tamen cū Apella Chio confer de columnis. ¶ Conficere etiam, id est, mandere & dentibus molere. Cic. de Nat. Deor. Eorum alveli acuti morsu dividunt escas, minimi autem conficiunt est, contemnunt. Plin. lib. 26. cap. 8: Alias enim cibos non transmittit, alias non continet, alias non capit, alias non conficit. ¶ Conficere argentum, pro deconquere & dilapidare, & male adnumerare, Terent. in Phorm. egomet te facilibus Summum Dicam ad mercatum, anxilulani emptum quam civium duxit Geta. Nam quum hic non videantme, conficere credant argentum suum. Sic patrimonium conficere. Cic. pro Flac. Patrimonia quod hic nobis cum conficere potuit, Græcorum convivis maluit dissipare. Et Plautus Capt. Quia me, meāq; rem, quod in re uno fui, Tuis fecistis falsidicis falsis civeravitti, deartuavistis opes. Confecisti omnes res atq; rationes meas: id est, perdidisti quicquid ad hanc rem perficiendam excogitaveram. Cicer. pro Marcel. Nihil est enim opere aut manu factum, quod aliquando non conficiat aut contumat vetustas. ¶ Conficere homine & vulneribus interficere & dilaniare: & proprie hoc verbū ut in qui Donatus) convenit gladiatoribus iis, qui gravissimis vulneribus (commodo dilaniant. Cic. in Pison. Plagis confectum ante oculos tuos cecidisse. Livius ab Vrbe: Finis hæc quæ, quam alter, qui nec procul aberat, consequi potest, & iterum Coriatum conficit. Quin & Lactant. lib. 2. hoc verbum non invenuste ad elementorum pugnam transtulit. Ignis quidem (inquit) permiscere cum aqua non potest: quia tantum utrique invicem & si cominus venerint, alterutrum quod superavere, conficiat alterum necesse est: hoc est, perdat & consumat. ¶ Transfertur hinc ad molestiarū dolorumq; magnitudinem, & idem fere est quod execrare & execrabile. ¶ Et interdum activè. Cicer. ad Attic. 11: Me confecit lassitudo, ex qua etiam summa infirmitas corporis: qua lavata, ero una cum eo, qui negotium gerit. ¶ Interdum passivè, & cum ablativo. Cic. Offic. 3: Quod si Phalarim crudelem tyrannum & immanē, virbonus, ob pietatem conficiatur, veltitu spoliare potuit, non me facit? Idem Tusc. 4: Quanquam enim nulla mei potum privatim pericula intigrin injuria nec mihi quicquā id tempore in mentē venit optare, quod non citro mihi Cæsar detulerit: tamen tributum mas es conficior curis: ut hoc ipsum quod mi eram in vita, peccare me existimē. ¶ Interdum absolutè. Idem: Conficior vendite tempus, quum jam nec fortiter, nec prudenter quicquam facere possim.

Cōfectiō, verbale, f. r. Ablutatio, perfectio, cōpositio, comminutio. [מעשה maaseh מלה dibbah מכלית techilah. Ἀξέπεξις. Gall. Achevement, accomplissement. Ital. Perfettione, effettione. Ger. Vollmachung, verdingung. Hisp. Acabamiento. Pol. Odprawienie, dokonanie. Vng. Megjárás, végezés. Ang. An achieving or finishing.] Cic. pro Flac. Nec tabulæ creditorū proferuntur, nec ratio confecti aut alia recitatur. Bell. confectio. Cic. 4. Phil. Annalium confectio. Idem 2. de Orat. Eloquentiæ confectio à lingua adjuvari videtur, apud eundem 3. de Natur. Deor.

Cōfectōr, oris, m. i. Contumptor, item executor. [מכלה mechallib, διέφθορεύς, consumens. Gall. Qui achève, met à fin & consommateur. Ital. Consumatore, che mette à fine. Ger. Ein außmacher, verbringer. Hisp. Acabador, consumidor, confector. Pol. Odprawca. Vng. Megvégző, megjáró. Ang. That finisheth or achieveth any thing.] Cic. 2. de Natur. Deorum. Ars; hic noster ignis quem nos vitæ requirit, confector est & consumptor omnium: idemq; quod deunq; tovasit, cuncta diffundat ac dissipat. Idem in Pis. 1. Qui reliquias hujus belli oppressit, hic totius confector luturus est.

Cōfectūra, æ, f. p. [תמסה mahasāh. Gall. Fusion, resolution. Ital. Fattura de qualche cosa, che si dà al fuoco. Germ. Schmeltzung. Hisp. La consecuencia. Pol. Odprawa, wymowa. Vng. Megvégzés, végzés. Ang. The making or bringing the thing to an end.] Plin. lib. 13. cap. 12. Proximum amphitheatrico datum tectum, a confecturā loco. Colum. lib. 9. cap. 14. Confecturæ mellis.

Cōfīdo, per. prod. act. 1. Nihil addubito, fidem in aliquo reponam habeo, pro certo duco, a qua re nitor, adsum animo, timorem omitto. [בטח batach. θαρσέω, θαῤῥέω. Gall. Se fier, se tenir assuré, croire fermement, asseurer. Ital. Confidare, fidarsi. Ger. Vertrauen, getrost vnverzagt sein hatten. Belg. Vertrouwen. Hisp. Confiar, esperar, atrever. Pol. Ufać, wierzyć. Vng. Bízom. Ang. To believe assuredlie, to trust in a thing.] Jungitur q; verbis tam præsentis quām præteriti & futuri temporis: ut etiam annotavit Valla libro 5. capite 50. Cic. ad Attic. Confido rem ut volumus esse. Idem 6. in Verr. Ego nec officit rationem confido omnibus probatam fuisse. Idem 2. Tuscul. Quem te & opto esse, & confido fore. ¶ Confidere ære alieno. Cicer. libro 1: Ne dubites mittere, & ære nostro confidito: hoc est, confide futurum, ut pretium tibi ex arca nostra persolvatur. ¶ Sibi confidere, est se pro nihil, & aliunde non pendere. Cicer. de Leg. Vir excellens & sortis confidere sibi debet, & suæ vitæ, & actæ & consequenti. ¶ Jungitur etiam frequenter ablativo. Cicer. pro Quint. Roscio: Ego facilitate causæ confisus, vide quò progrediar.

Cōfīdēns, entis, om. r. nomen ex participio, quod fere in malam partem accipitur, pro audaci & temerario. [בטחן betsiach בטחן betsach. πεποιθώς, θαῤῥαλέος. Gall. Hardi, assuré, qui ne s'estonne point, asseuré. Ital. Ardito, assicurato, che non teme nulla. Ger. Der gutes muths ist sich selbsten fräfel vnd verwegen, pro victoriam. Hisp. Atrevido, osado. Pol. Hardy, śmiały, jeden z pewnością, że to, co każe, będzie. Vng. Vakmerő, merész. Ang. Hardie, that feareth nothing.] Terent. in Phorm. Homo confidens, quod illum di omnes perdant, Virgil. 4. Georg. Nam quis te juvenem, confidentissime nostras tulsit adire domos? ¶ Aliquando tamen Confidens ponitur pro constanti & gravi, ἐμφατικῶς. Terent. in Andr. Nescio quis tu ego venit modò, eluum confidens, earus. Vbi Donatus, confidentem pro constanti, non in mala significatione posuit. Sæpiùs tamen in deteriorem partem accipitur. Cicer. Tusculan. 3. Qui fortis est, idem est fidens, quoniam confidens mala consuetudine loquendi in vitio ponitur. ¶ Ductum verbum à confidendo, quod laudis est. Ex quibus Ciceronis verbis constat, quòd laudis sit confidere. Confidens verò & Confidentia ab ipso verbo facta in vitio ponuntur.

Cōfīdentīa, æ, f. p. Audacia, temeritas. [בטחון betachōn יהדון jahdōn. Gall. Audace, asseurance, hardiesse, confiance, asseurance. Ital. Confidenza, assicurazza, ardimento. Germ. Verwegung, fräfelheit, falsche sicherheit, vermessenheit zu dem bösen. Hisp. Atrevimiento, osadia. Pol. Hardość, śmiałość, pewność siebie. Vng. Merészség, vakmerőség. Ang. Fiercenesse, sure trust and hope.] Terent. in Andr. O ingentem confidentiam! Cicer. pro Cœcin. Quasi vero autem judicio possit idem improbitas, quod ei vi confidentia. Plaut. in Aul. Scapulatum confidentia, virtute animorum fiem.

Cōfīdenter, Audacter, animosè, temerariè. [בטחון bitachōn. θαῤῥαλέως. Gall. Asseurément, hardiment, audacieusement, temerairement. Ital. Arditamente, confidentemente, sfacciatamente. Germ. Verwegentlich, fürtheiglich. Hisp. Atrevidamente. Pol. Śmiele, zepewnością. Vng. Merészlőn, vakmerőképpen. Ang. Boldlie, presumptuously.] Plaut. Quæ non deliqui, fecisse audacter me esse confidenter. Accius: Qui in puellæ dominum tam confidenter ruperit.

Cōfīdentīlŏquus, [הבטחן habbotchan. Vng. Merészbe szóló, valamondó.] comparativum à Confidentiloquus deducitur quo utitur Plautus in Trinum. nihil est profectò illutius, neque tulidius, neq; mendaciloquius, neq; arrogantius magis, Neq; confidentiloquius, neq; periurius, quām, etc.

Cōfīsŭs, pen. prod. partic. [בטוח batuach. πεποιθώς. Gall. Qui a fiance, qui s'est fié & asseuré. Ital. Confidato. Ger. Der vertrawet vber sich auff ein sach verlest. Hisp. Confiado. Pol. Ufający, wierzący. Vng. Azt bízó, bízodalmas. Ang. Trusting, believing.] Virgil. 5. Aeneid. O animum cœlo & pelago confise ferenо, Nudus in ignota Palinure jacebis arena. Copia & facultate causæ confisus. Cic pro Rosc. Comœdo.

Cōfīxĭo, onis, f. t. Fidentia, firma animi spes. [מבטח mibtach. πίστις, πεποίθησις. Gall. Confiance, asseurance, fermeté. Ital. Fidanza, confidenza. Ger. Vertrawung. Hisp. Confiança en buena parte. Pol. Ufność. Vng. Bizodalom, bizás. Ang. Trust, confidence.] Cicer. 4. Tusc. Est fidentia: id est, firma animi confisio, sciens a quædā esse, & opinio gravis, non inerti assensione.

Cōfŭtātōr. [συκοφάντης. Vng. Fzsgyűrő, vele kezdő, bekapcsolkodó, vele kezdő.] Ulpian. D. lib. 48. tit. 1. Leg: Et omnes confutatores, qui id non esse dicentur, puniri sunt.

Cōfīgo, pen. prod. act. p. confixi, confixum, Figo, transfigo, vulnero: [נער naah תקע takāh [תח machats דקר dakar. διαπείρω, κατείρω. Gall. Fichier, percher, attacher. Ital. Conficcare. Ger. Anheften, offt zusammen stechen. Hisp. Enclavar, enclavijar. Pol. Przybijam, przytwierdzam. Vng. Által szakasztom, által mérő. Ang. To sticke or nail fast, to drive a thing.] ut, Configere tabulam aculeis. Colum. libro 7. cap. 3. Configere sagittis. Cic. 4. Arad. ¶ Configere cabulas interesse, Cato capite 21. ¶ Configere curas omnes in salute Reip. pectore exhoram dixit Cicer. 7 Phil. pro eo quod est, omnes cogitationes ad salutem Reip. dirigere. Nisi quod talis consul esset ut omnes vigilias, curas, cogitationes in Reipubl. salute configeret, Consulem non putarem. ¶ Dicimus etiam Configere spem nostram in aliquo, pro eo quod est, spem nostrā in aliquo reponitam habere. ¶ Configere cornicum oculos, proverbialiter dicitur, cessē Erasino in Adagiis, pro eo quod est, veterum sententiam novo, inventu obscurare.

plosturare, efficere, ut superiores nihil fuisse, nihil vidisse videantur. Aut certè (ut interpretatur Iudæus) calidos homines & vestitos, astutos & callidos esse superare. Cic. pro Muræn. Invenio eti[am] scriba qui dã, Cn. Flavius, q[ui] cum fi[n]ibus cõtinxit.

Confixus, partic. [תָּקַע] machalah מַחֲלָה מַחֲלֶה מַחֲלֵה מַחֲלֵי מַחֲלֵה מַחֲלֵי מַחֲלֵה מַחֲלֵי

rum in conſeſſo meritâ ſunt. ¶ In conſeſſum venire. Plin. Epiſt. 30: Vt nec eſſe liceat, in exitu, quæ & in conſeſſum venit, & exemplo deſenditur, deliberare.

Cōnfeſſio, nis, f. c. [תודה *todáh* ספור *ſipúr*. Gall. *Confeſſion*. Ital. *Confeſſione*. Germ. *Bekantnuſſ*. Hiſp. *Confeſſion*. Pol. *Wyznanie, przyznanie*. Vng. *Vallás, valaſztás*. Ang. *A confeſſing*.] Liv. lib. 2. ab Vrbe Exactæ confeſſio, caput rerum Romanarum eſſe. Cicer. lib. 6. in Ver. Omnibus in rebus coargutus & me, confeſſionibus teſtibus, urgetur confeſſione ſua, manifeſtis in malis ejus tenetur.

Cōnfĭtĕor, [אתודה *modi rad. ehodáh* אודה *ehodáh*. Gall. *Que ſe confeſſe*. Ital. *Confeſſarſi*. Germ. *Ein bekenner*. Hiſp. *Hazer confeſſion*. Pol. *Wyznawam*. Vng. *Megvallok*. Ang. *To confeſſe, to confeſſe and acknowledge*.] Non is qui alterū confitentem audit, ut imperitum vulgus appellamus, quid ipſe confiteatur.

Cōnfŭtātōrĭus, a, um, [Vtg. *Valo*.] ut Actio confeſſoria, quæ ex lege Aquilia in confitentem reum datur. l. 23. & l. 25. D. ad leg. Aquil. ¶ Dicitur etiam confeſſoria actio pro ea quæ veteribus actionibus eſt concepta, cui opponitur negatoria. Vide Lexicon Hotomani.

Cōnflăcĕſco. [Vng. *Megfohadok*.] Gell. lib. 2. cap. 20. Nam ſtultus qui ſtante Aquilone maximâ celeberrimi excitantur, ſignaque ventus ponit, ſternuntur ac conflaceſcunt, & mox fluctus eſſe deſinunt.

Cōnflăgĕa, pen. prod. dicuntur loca in quæ diverſi conflant & confligunt venti. [Vng. *Olyan helyek, ſokak, a' mellyekben ſzelek, ſzelvagy egy más ellen valnak*.] a Conflo, as, are. Alii dorme legit Conflages, ſed idem eſt propter cognationem F, cum B. Eodem modo compoſitum eſt conflagro, de quo ſuo loco.

Cōnflāgrāre, Lit. arcere, aut ſaltem cavere. [בער *bahár* להבה *lehabáh*. Gall. *Brûler, arder, conſommer par feu, ardre & conſommer*. Ital. *Ardere, abbruciare*. Germ. *Brennen oder verbrennen*. Hiſp. *Arder, conſumir con fuego*. Pol. *Zapalić*. Vng. *Elegetni*. Ang. *To burne, to conſume by burning*.] Plin. lib. 34. capite 5. Cujus bacis conflagravit curia nocturna P. Clodii ſanere. Vide Plinium de viris illuſtr. Fulminibus ictus cum regia conflagravit. ¶ Conflagrare invidia, elegantes dicimus pro invidiâ gravari, aut invidioſum eſſe. Liv. lib. 1. bel. Maced. Semi nocentium, ne invidiæ in me adlegerem, quam evitare non poſſum, deprecor.

Cōnflārĕ, act. p. Simul flare, quam ſcilicet diverſi venti dimul ipſam. [*ſonoro*. Gall. *Souffler ſur en enſemble*. Ital. *ſoffiare, gonfiare*. Germ. *Zuſammen blaſen, mit einander blaſen: item, mit blaſen zuſammen gieſſen oder ſämen machen*. Hiſp. *Soplar, reſoplar juntamente*. Pol. *Spalmować*. Vng. *Egybe fuvatni*. Ang. *To blow together*.] Præterea de metallis dicitur, quæ conflari dicuntur, quum ipſe liquefacta inficiuntur & confunduntur. [צרף *tsaráph* התיך *hitsik* בסף *ezeb*. Vng. *Egybe olvaſztani*. Ang. *To forge*.] Vnde Conflare argenteam ſupellectilem, eſt liquefacere, & in maſſam redigere, & Conflata pecunia, quæ quum ſignata eſſet, rurſus in maſſam eſt redacta. ¶ Hinc ad multa alia transfertur, & pro efficio machinor, compono ponitur. Cicer. 3. de Vet. Vocab. hæc eorum ſuctum & contextum eſt. *συντιθεναι εἰρμον, τοὺς λογισμοὺς, συμπερασμάτων*. Sallu. Magnam illi invidiam conflaverant. Item: Mihi conflavi asperum: quod eſt, fecerunt debitorem alienæ pecuniæ. Idem: Alienum æs grande conflaverat, quo flagitium aut facinus recimeret. Quibus correſpondet, Diſſolvo æs alienum: quod eſt æs alienum quod conflaveram reſtituo. Cicero: Patri pertuſi ut æs alienum ſibi diſſolveret. Lactan. lib. 2. Ita conflavit ex his omnibus propatulum. Idem libro 7. Et quicquid eſt in hoc opere unum, conflavit ac perfecit ex eſſe uno. Virg. li. 1. Georg. Et cum ſecta rigidum falces conflantur in ignem: hoc eſt, cudunt, fabricantur.

Cōnflātĭlĕ, pen. con. n. t. Quod conflando factum eſt. [מסכה *maſſéchah* מסגר *maſgér* צרף *tsaráph*. Vng. *Olvaſztó, gondoz*. Ang. *Caſt, graven*.] qualia ſunt ligna aenea, aurea, aut argentea.

Cōnflātūra, æ, f. p. Conflandi ratio. [מסכה *maſſéchah* התוך *hatúch*. Gall. *Fonderie de quelque choſe par fonte*. Ital. *Fuſtura*. Ger. *Die weiß die metall zuſammen zu ſchmeltzen, oder zu gieſſen*. Hiſp. *La fundicion de metales*. Pol. *Spajáá ſpoiwienie z kupy*. Vng. *Öſſze fondozás, olvaſztás*. Ang. *The melting or caſting of metal*.] Plin. lib. 7. cap. 56. Argentum invenit Erichthonius Athenienſis, ut alii, Ceraeus: aurum metalla, & Conflaturam Cadmus Phoenix ad Pangaeum montem.

Cōnflātĭo, ōnis, f. [*ſonitus*. Vng. *Fuvás, olvaſztás*.] verbale pro Conflatura. Senec. 3. Natur. Quæſt. Et illa quæ in conflatione noſtris placent, huc transferenda puto.

Cōnfŏdĭo, fōdi, fōſſum. [טמן *tsaphán* חפר *chaphár*. Vng. *Megáſſom*.] Ita pars. Collexi. [*συναγω, συλλεγω, συμπεριφερω*. Gall. *Cueillir*. Ital. *Racorre*. Ger. *Zuſammen bringen, oder ſammlen*. Hiſp. *Cogiendo, recogiendo*. Pol. *Nabieram*. Vng. *Szedegetek*. Ang. *To gather*.] Plin. lib. 18. cap. 44. Manipulum vero ſi ex una ſubinde vertices, & conſeſſa rubigo, ut conſiſtam in humeros jugabo.

Cōnfligo, gis, pen. pro. Dimico, acie decerno, prælium com-

mitto. [לחם *lachám* מלחמה *milchámah* נלחם *nilchám* רכב *rachab* מכה *mahah*. Gall. *Combatre, aſſaillir, frapper en bataille contre l'autre*. Ital. *Combattere, far forte d'armi*. Ger. *Widerſtand thun, einander ſchlagen*. Belg. *Weſten*. Hiſp. *Pelear y romper batalla*. Pol. *Walczę, potykam ſię*. Vng. *Megvivnak, pörölködnek*. Ang. *To fight, to do battel*.] Sallu. Optimum factu ratus in tali re fortunam belli tentare, ſtatuit cum Antonio quamprimum confligere. Cæſar. 3. bell. Gall. Fortè uti pars cum civitatis parte confligere. ¶ Aliquando ſolenne eſt verbum, & ponitur pro iram ſive cuſtem ago. Cicero pro Cæl. Potuiſtine leviore ullâ re confligere?

Cōnflīgo, as, are, n. p. & Conflicter, aris, deponēr, Pugno, percutio, affligo. [התראה טבים הכה *hichah* מלחם *milchám* *hitbarnah panim. Δἰαγωνιζομαι, ἀγωνιζομαι, ἀγωνιζομαι*. Gall. *Combattre ou combat*. Ital. *Combattere, far battaglia*. Germ. *Offt miteinander fechten*. Hiſp. *Pelear y dar batalla*. Pol. *Walczę, potykam*. Vng. *Vivok, öſſzekarczolok, verekſzünk, vagy egymás ellen vagyunk*. Ang. *To fight, to wage*.] Terentius Phorm. Nec cum hujuſmodi cognatis ullis venit ut conflictaretur mala. Tacit. lib. 3. Pari per ſe electa Reſpublica conflictaverat. Cicero de Auſpiciis: Cum his conflictari, & pro patriæ & nie quotidie dimicare, erat omnino illis qui tum Reſpublicam gubernabant moleſtum. Terent. in Andr. Qui cum ingenio ſe conflictatur hujuſmodi. Auctor ad Heren. lib. 2: Malo magna eſt hominibus avaritia, id circo quod homines magnis & multis incommodis conflictantur.

Cōnflĭctātus, participio. Agitatus, vexatus. [מעכה *meinnuah* ברוך *mahúts*. Gall. *Agité, vexé, tourmenté*. Ital. *Combattuto, moleſtato, tormentato*. Germ. *Geplagt, beſtrickt, angefochten, geängſtet*. Hiſp. *Afligido, atormentado*. Pol. *Vtrapiony, vexowany*. Vng. *Nyomorgattatot*. Ang. *Afflicted, tormented*.] Plinius libro 22. capite 22. M. Agrippa ſaptemſtatis annis conflictatus gravi morbo pedum. Conflictanſa vidimus hyeme volucres, Plinius libro 18. capite 25.

Cōnflĭctĭo, ōnis. [מרוצה *merutsáh* מלחמה *milchámah*. *σύγκρουσις, συμπτωσις*. Gall. *Combat entre quelques uns, rencontre de plusieurs les uns contre les autres*. Ital. *Conflitto, battimento de una ſorte con l'altre, aſſalimento*. Ger. *Der ſtreit oder das ſtändig zuſammen ſtoſſen zweyer dinge*. Hiſp. *Afligimiento, congoxa, tormento, fatiga*. Pol. *Utrapienie, vexowanie, ſzarpanina*. Vng. *Nyavalya, nyomorodás*. Ang. *A fighting among ſtone*.] Gell. lib. 10. cap. 3. Varius exercitus conflictatione oppugnatus ſeptem menſibus in manibus.

Cōnflŭo, is, xi, xum. Confluo, contento, colligo, concurſus, [*συνρεω*. Ang. *To flow*.] Cicer. de Inven. Continuo eſt prima conflictio ſanitatis ex capitibus rationum proficiſci. Idem de Part. Rerum inter ſe pugnantium conflictio. Quint. libro 3. capite 6: Sonus eſt duorum inter ſe corporum conflictio.

Cōnflĭctŭs, us. ui, m. q. Collidi, confligo. [*σύγκρουσις*. Vng. *Vivás, verekedés, öſſzekarczolás*. Ang. *A conflict or buckering*.] Cic. 2. de Divin. Si aſtrorum conflictio aeſtus expreſſos ſe ciuſſent.

Cōnflŭĕrĕ, n. r. Simul fluere. [ברך *nahár*. *συρρεω*, *συρρεομαι*. Gall. *Couler enſemble, ſe joindre ou confluer l'un avec l'autre*. Ital. *Confluere, ſcorrere inſieme*. Germ. *Zuſammen fliſſen oder laufen*. Belg. *Zeſamen vloeyen*. Hiſp. *Correr, ſe juntar de liquido y humedo*. Pol. *Zpływam płynąc, ſpływam*. Vng. *Egyetſzinül, közre ſzinü*. Ang. *To flote or runne together*.] Plin. li. 13. ca. 20. Et in ipſa excavant radice, quò ſuccus confluat. ¶ Et per translationem pro convenire, concurrere. Cic. 2. Tuſc. Quod accideret etiam noſtris, ſi ad hæc tuba plures cōfluxerint. Plaut. in Epid. Ubi ego experiar, cui multa in unum confluunt, quæ mei impetum pulſant.

Cōnfŭēns, ntis, pen. t. Ell alveus in quem duo flumina convenium. [*συρροια*. Gall. *Vn emboucheure ou endroit ou deux fleuves s'aſſemblent*. Ital. *Corrente, congiungimento de due fiumi*. Ger. *Ein ort da zwey waſſer zuſammen laufen*. Hiſp. *Vniendo ſe aquestos dos rios*. Pol. *Miejſce gdzie ſzie dwie wody zbiorą*. Vng. *Két folyóvizek öſſzefolyások helye*. Ang. *A place where two rivers do meete*.] Liv. 1. ab Vrbe: Vbi Anienti tranſit ad confluentes collium.

Cōnflŭctŭārĭ, imperſonale. [*συγκυμαινομαι, συνταραττομαι*. Vng. *Habzom*.] Seneca: haud aliter mens Confluctuatum pietatem fugat, tranq; pietas.

Cōnflŭus, conflua, confluum. Quod ſimul fluit.

Cōnflŭvĭes, & Confluvium, quo modo nivis ſimul fluunt. [*συῤῥοη*. Vng. *Folyóſzinek*.]

Cōnflŭgĭes, penult. prod. Loca ſunt, in quæ rivi diverſi defluūt. *Σύῤῥοια*. Non. Livius Andromeda conflugies ubi cōventu campeſtrium inhumigant: Compoſitum à con. & verbo fluo. Homerus vocat *συῤῥοιας*.

Cōnfŏdĭo, is, Fodio, act. t. [כרה *charáh* חתר *chatár* דקר *dakár* חפר *machár* נקב *nakáb*. Gall. *Faire tout entre, percer en fouillant*. Ital. *Fodere, cavare*. Germ. *Graben, vergraben*. Hiſp. *Cauar ó horadar*. Pol. *Zagrzebam*. Vng. *Aſzkalom, aſzkálok, aſzkálom meg*. Ang. *To digge, to pierce, to thruſt through*.] Plin. lib. 17. cap. 10: Confodi jubent menſe Aprili. Plaut. in Aul. Hic apud me confodere horum juſſit. ¶ Interdum idem quod transfigo, *διατειρω*.

Cōnfŏſſŭs,

Cōfessĭs, participium hoc est, transitus, confectus, necatus. [נדקר nidkar] Gall. [מאת mathoir, frapper, abattre, tuer, meurtrir.] Gall. Percussus, mortuus. Ital. Casus fosto, ammazzato. Germ. Durchgestochen/ Todt geschossen. Hisp. Caydo, muerto. Pol. Przekłuty, zabity, zabit. Vng. Altal vert, altal meretett. Ang. Pierced, thrust through.] Virgil. 9. Aen. Tum super examinem fele projecit amicum Confossus, etc.

Confeduſſit, apud veteres dicebantur fœdere conjuncti. Festus.

Cōfectārius, dicebatur quę cum omni fœtu adhibebatur ad sacrificium. Festus.

Cōforē, compositum à verbo defectivo Fore, futurum esse. [עתיד hathid, futurus] Gall. Devoir estre, advenir pour. Ital. Havere adessere. Ger. Künfftig/ seyn. Hisp. Venidero, que a de ser. Pol. Przyszły, przyszłość. Vng. Meg leendo. Ang. that is to come hereafter.] Ter. in Andr. - reliqui Chremes Quem hic exorandus est & opem conferre.

Cōfŏnĕre, Veteres usurpant pro fœdare, aut concacare. [מחרחת mahartheth] Vng. Megszennyezés.] Pomp. Confodiri me. Et Diomede.

Cōfŏrmis, conforme, am. t. Quod est ejusdem formæ, similis. [דומה domēh, כמוהו kemōhu, כמוהו kemōhu] Gall. Conforme, semblable. Ital. Conforme, simile, eguale. Ger. Gleichförmig. Belg. Gelijck. Hisp. Cosa formada, semejante. Pol. Podobnego kształtu. Vng. Hasonlatos, egy formaju. Ang. Of one same forme.] Per translationem sumitur pro convenienti & congruo, ludicr.

Cōfŏrmo, mas, act. p. Proprie significat in formâ redigo, formam figuro. [יצר jatsar, מצר matsar, מצר matsar] Gall. Conformer, donner forme, façonner. Ital. Formare, dar forma à qualche cosa. Germ. Gleichförmig machen/ Ein gestalt gestalt geben. Hisp. Formar, dar forma à la cosa. Pol. Formować, przydawać podobieństwo. Vng. Formálom. Ang. To forme or fashion.] Cic. 1. de Fin. Genuit & conformavit mox natura ad majora. Colum. lib. 9. Diebus quibus animantur ova, in specim volucrum conformantur. ¶ Pœnitet etiā pro accommodo, ἁρμόζω. Cic. Invent. Verum tamen ipse me conformo ad eius voluntatem. Idem pro Archia poëta: Animum & mentem meam ipsa cogitatione hominum ex celerrimum conformabam.

Cōfŏrmātio, verbale. Forma, compositio, exornatio. [תאר thoar, יצר jetser, מצר matsar, מצר matsar] Gall. Façon, forme, facture, gentillesse. Ital. Conformatione, accommodatione, ammendatione. Germ. Gestalt/ Form/ Bildung/ Gestaltung. Hisp. Conformacion, conformidad y semejança. Pol. Podobna forma. Vng. Hasonlo alakuvá, formálás. Ang. The forming or shaping.] Cicer. 1. Tuscul. Quasi verò intelligam, quales sint in ipso corpore, quæ conformatio, quæ magnitudo, qui loci. ¶ Est etiam Conformatio, color rhetoricus, de quo vide Priscianum in præexercitamentis Rhetoricis.

Cōfŏrmātus, participium. [מתאר mothoar] בונר mutsär, διαγεγραμμένος, διαπεπλασμένος. Gall. Conformé, façonné. Ital. Conformato. Ger. Gestaltet/ Gebildet/ Gestaltet/ Gestellet. Hisp. Conformado. Pol. Ukształtowany. Vng. formáltatot. Ang. Formed, fashioned.] Cic. lib. 3. de Nat. deor. Mundus à natura conformatus.

Cōfŏrnĭco, as, are, to fornicem formare, apud Vitruvium lib. 4. cap. 1. [καμαροῦν] Gall. Faire voûte en voute, voulter, voûter. Ital. Far in volto. Ger. Zusammen gewölbet/ in ein Gewölbe gebauet/ schliessen. Hisp. Hazer redondo/ bouedo. Pol. Sklepić. Vng. Boltozni. Ang. To vault together.]

Cōfŏvĕo, confoves, ere, Simul foveo. [יחם jechom, חמם chamam, חמם chamam] Gall. Tenir chaudement ensemble, eschauffer. Ital. Tener caldo insieme, scaldare. Germ. Miteinander warm halten. Hisp. Abrigar, ò abrazar. Pol. Grzać społu. Vng. Együtt melegétem. Ang. To cherish.] Cato cap. 5. Circum oleas autumnitate alia quæ ito, & fico cote addito confoveto.

Confrater, nihil vox est, pro eaq; dicendum frater vel cōfrā, Insularus mos est.

Cōfrĕmo, as, Fremo vel simul fremo: [המה hamah, ἐρεμνάω, συνθορυβέω. Gall. Bruire de compagnie, fremir, faire grand bruit. Ital. Fremere. Germ. Brüllen/ ein geschrey/ oder getöß machen. Hisp. Hazer ruido à ynido de ira y furor de consuno hasta provocar en voces. Pol. Zgiełkować, gwałtownie się wypalować. Vng. Együtt zugolódom. Ang. To make a noise together.] ut, Agmina confremunt, Statius 1. Syl. Circum confremuit, Silius l. 16. Omnes confremuêre, Ovid. 1. Metamorph.

Cōfrĭco, as, are, Proprie simul fricare, ut quum duo corpora manu vehementer inter se attrita [השיק hishshik] רגן rigen, συνεπισφίγγω. Gall. Froter ensemble, ou de rude estrille. Ital. Fregare insieme. Germ. Zusammen reiben/ anmachen/ oder reiben. Hisp. Fregar una cosa con otra. Pol. Zegrzewać. Vng. Együtt dörzsölöm, meg sikárlom. Ang. To rub together.] ¶ Interdum idem quod simplex frico, ἐρεθίζω, irrito. Plaut. in Asin. Atqui pol subulæ non feres alii genua confricantur. Col. lib. 2. cap. 3. Boves quum ab opere disjunxeris, subjiciosa confricet, manibusq; comprimat dorium, & pectem erigat.

Cōfrĭngo, is, ere, act. t. Frango, infringo. [שבר shibber] רגן rigen, συνεπισφίγγω. Gall. Rompre & briser hautement. Ital. Rompere insieme. Germ. Zerbrechen/ zerbrechen/ zerstossen. Hisp. Quebrar. Pol. Łamać. Vng. Együtt török. Ang. To break in pieces.] Plaut. Capt. Aut ex, aut occisq; omnes confringit. Confringere consilia. Cicer. in Ver. Confringatur ille sanè vestras contentiones, & quotidianos impetus perrumpat. ¶ Confringere navem, pro naufragium facere. Terent. in Andr. Navem confregit ad Andrum.

Cōfrăctŭs, participium. [שבר mishbar] רגן mutsär, διαγεγραμμένος, διαπεπλασμένος. Gall. Rompu, brisé. Ital. Rotto. Germ. Zerbrochen. Hisp. Quebrado. Pol. Złamany. Vng. El tsakadt, el töretett. Ang. Broken, wrasted.] Plaut. Rud. Confracta navis est hodie. Id est, naufragium fecerunt.

Cōfrăgōsus, Præruptus, asper & durus, [סלעי selaï, סלעי selaï] Gall. Aspre, desrompu, rabotteux, dur & malaisé. Ital. Aspro, rotto, pieno di sassi, duro. Germ. Rauh/ gäh/ felsecht/ hart. Hisp. Cosa aspera y dura. Pol. Twardy, Pokruszkowy. Vng. Durvás, köves, hatsakoványos. Ang. Rough, unequal in ways.] Liv. 1. ab Vrb. Confragosis locis, & obtritos virgultis tenebant colles.

Contrăgĭo, is, ere, n. t. Fugio, profugio, perfugio, præfidium vel auxilium ab aliquo peto. [חסה chasah, ἐρυμνόω, ἔρυμα. Gall. Fuir vers quelqu'un. Ital. Fuggire. Germ. Fliehen/ rettung/ schutz/ trost bey einem suchen. Hisp. Huyr à buscar. Pol. Uciekać się. Vng. Valakihez futamom, valaki segitsé, oltalmára kiuk. Ang. To flie to one for help.] Cic. 4. in Ver. Quid de Fauorum est? Quò confugies? In aggros confugiet, Cicer. Att. l. 3. Confugere in arcem. Cicer. 2. Tusc. Confugere ad hujusmodi auxiliatrices. Liv. libro 1. Inde Turnus Rutulique fidissimus suis, ad florentes Pertulorum opes, Mezentumq; regem eorum confugunt. Virg. l. 1. Aeneid. Ad te confugio, & supplex tua numina posco. Cicer. 1. Tusc. Priamum tanta progenie orbatum, quum in aram confugisset, hostis manus interemit.

Cōfŭgĭum, gii, Perfugium. [מחסה machseh, καταφυγή. Gall. Refuge, lieu où on se retire pour se sauver. Ital. Refugio, luogo dove si fuggesi per salvarsi. Germ. Ein zufluchte/ ein ort da einer hin flüchtet/ oder schirm sucht. Hisp. El lugar adonde huyen por guarir. Pol. Uciekanie. Vng. Segedelem. Ang. A refuge, a place to flie for succour.] Ovid. 4. Trist. Qui versus non es portus aperire fideles Falsorum percussæ contagium mali. Commune confugium ægris animalibus, Seneca 12. Theb.

Confŭgă, æ, Qui ad asylum confugit, dicitur in l. 2. C. de his qui ad asyl. confug. & l. 22. C. de epitcop. & cleric. Hotomanus.

Cōfŭlcĭo, is, ire, Fulcio. [סעד samach סעד sahadh, ἐρείδω, στηρίζω. Gall. Soustenir. Ital. Sostenere, sostenire. Germ. Bestätigen. Hisp. Sostener. Pol. Podpierać. Vng. Meg támasztom, etc. Ang. To prop, to stay upon other, to bear.] Plaut. Capt. Aut ex, aut occisq; omnes confragit. Confringere consilia. Cicer. in Ver. Confringatur ille sanè vestras contentiones, & quotidianos impetus perrumpat. ¶ Confringere navem, pro naufragium facere. Terent. in Andr. Navem confregit ad Andrum.

Cōfŭlgĕo, es, ere, n. t. Resplendeo. [נגה nagah, λάμπω, φαίνω. Gall. Reluire de tous costez. Ital. Risplendere. Germ. Glentzen/ glantzen. Hisp. Resplandecer. Pol. Świecić się. Vng. Ragyogok. Ang. To shine on all parts together.] Plaut. Amph. Totæ ædes coctæ gebantur, quasi Ilias iterum.

Cōfŭndo, dis, Perturbo, & omnia in unum misceo, permisceo. [ערב arab, בלל balal, ταράσσω, συγχέω. Gall. Brouiller, mesler ensemble. Ital. Confondere, perturbare. Germ. Zusammen schütten/ vndereinander mischen. Belg. Door een mengen. Hisp. Confundir, perturbar. Pol. Mięszać. Vng. Együtt elegyitem. Ang. To confound and mingle.] Plaut. Most. Quasi qui unà mulier jura confundit coquus. ¶ Ventrem confundere, summo vino. Ibidem cum ebrietate confundere. Ovid. 1. Trist.

Cōfūsus, participium, Perturbatus, turbulentus, varius, permixtus. [מתערב mithareb, בלול balul, συγχεόμενος, ἐπίμικτος. Gall. Confus, meslé, brouillé. Ital. Confuso, mescolato insieme, cosa ordine. Germ. Vermischet/ vermischet/ gemischt. Hisp. Mezclado, confuso. Pol. Pomięszany. Vng. Együtt elegyitett, összekeveredet. Ang. Confused, mingled.] Liv. 6. ab Vrb. Confusam cum vecordi turba arcem, quam parce fortè vicisset, pervenatum. Sueto. in Vesp. ¶ Migrat & in vomere unde Confutor apud Plin. lib. 7.

Confuta, quo differt à convinco, à Glossis discrete. in l. si fructum. 6. idem scribit, si ex meliore subjecto fuit de Rei vendicat. Albin.

Cōfŭturis, a, um, futuri temporis participium. Ovid. 6. Metamorph. -sed fasces, clipeosq; Confutura ruit, pœnæq; in imagine tecta est.

Cōfūsĭo, onis, Perturbatio. [מהומה mehumah, συγχυσις. Gall. Confusion, grande trouble, desordre. Ital. Confusione, confondimento, disordine. Ger. Verwirrung/ vermischung/ vermischung/ vnordnung. Hisp. Confusion y mezcla. Pol. Zakłamienie, pomięszanie. Vng. Együtt elegyitetés, összekeveredés. Ang. Confusion, lack of order.] confusio omnium rerum, Cic. 2. de Fin. Perturbatio vitæ, & magna confusio. Idem 1. de Nat. deor. ¶ Confusio, pro animi perturbatione, Plin. Epist. 22.

Cōfūsē,

Cōfūsē, adver. Permixtè, perturbato ordine. [συγχυτικῶς. Gall. Confusément, pesle-mesle, sans garder l'ordre. Ital. Confusamente, mescolatamente, senza ordine. Germ. Vermischterweise. Hisp. Confusamente y mezcladamente. Pol. Mięszanie, bez porządku. Ang. Without order, confusedly.] Cicero 1. de Invent. In præsentia eorum modo numeros & modos, & partes argumentandi confuse & permixtè disperimus, pòst ordine & arte.

Cōfūsim, aliud adverbium. [Vng. Zwzamen, ßisse, elegisse, zwzamen.] Plin. lib. 13. cap. 16: Vnum de ea & cypria volumē Anaxilaus scripsit confusim.

Confūtō, as, penult. prod. Refello, cōfuto, retundo: quo [הכיח hechiach. שיא sheia. Gal. Confuter, convaincre, reprimer. Ital. Confutare, abbattere, annullare, reprimere. Ger. Widerlegen, widersetzen. Belg. Wederleggen, wederstaen. Hisp. Confutar, refutar, anullar, impugnar. Pol. Odpierać, mowy y sądem, przegadać. Vng. Megh hamysitom, megh czafolom. Ang. To confute, to repress.] ab antiquo verbo Fato, (i Fato credimus, quo antiqui ossus utebantur) quo significat, Cic. 2. de Divin. Contra Fe disputat, ut Stoicorū magis argumenta confutet, quàm hominum declaret religionem. ¶ Interdum idem quod rectè vel sincerè dicere. Cum interpretatur Nonius illud Terentii in Phormione: Confutavit verbis admodum matrem patrem. Apud antiquos etiam legimus pro Refringo, vel impedio. Trinummo Sectina ut citat Nonius: Coquus magnum alienum, quando servit, panta confutat tua. ¶ Nonnunquam etiam pro committere. Varro Manio, apud eundem: Harum rerum summa artia confutabant arcere ab omnes.

Confūtātio, Contrariorum lacerum dissolutio. [λύσις &c. Vng. Megh czafolás hamyßlek.] Autor. ad Her.

Cōgĕlo, as, penult. corr. act. p. Congelacio, frigore astringo, cogo, coagulor. [קרח kaphá. κρυοποιῶ, κρυόω, πήγνυμι. Gall. Congeler, geler de tout, faire prendre consistence. Ital. Aggelare, agghiacciare. Ger. Zusammen gefrieren, gerinnen. Hisp. Elar, resfriar otra cosa. Pol. Marzyć. Vng. Megfagyok, czinalok fagyoba. Ang. To freeze together, to congeal, to grow thick.] ¶ Per translationem etiam accipitur pro eo quod est in otio degere, præ otio marcescere, quod & Frigere dixit Terent. Cic. Cælio libro 2. Epist. Erat in eadem epistola Veternus civitatis gaudebam tibi, & congelatæ amicitiæ nostræ calebat otio.

Cōgĕlō, is. passivum. Colum. 12. 1: Oleum quod minus provenit, si congeletur diacelsis.

Cōgĕlātĭo, verbale, t. t. [קרחון kiphaón. πῆξις, κρύωσις, κρυοποίησις. Gall. Congelation, gelure, gelement. Ital. Coleva, gelamento. Ger. Zusammen gefrierung, gerinnung. Hisp. Elamiento, obra de elarse. Pol. Zmarznienie. Vng. Megfagyás, hideg. Ang. A freezing together.] Plin. li. 31. ca. 5: Minus certè liquoris eum ornamenti congelationē deprehenditur.

Congĕmĭno, as, are, Gemino: hoc est, duplico. [כפל caphal. διπλόω, διπλασιάζω. Gall. Redoubler, rendre double ou gemeaux. Ital. Raddoppiare. Germ. Zwyfaltig machen, doppelt thun. Hisp. Doblar. Pol. Powtarzam, dwoię. Vng. Kettőzöm. Ang. To double.] Pl. ut. Amph. Tu peperisti Amphitryonem, ego alium peperi Solum: Nunc si pateram patero peperit, omnes congeminavimus. ¶ Invenitur etiam positum pro multiplicare. Virg. lib. 12. Aeneid. - & cælestibus ictibus ictus Congeminant.

Congĕmĭnātĭo, verbale, t. t. Duplicatio. [הכפלה hachpalah. διπλασιασμός. Gall. Redoublement. Ital. Raddoppiamento. Ger. Eine doppelung, wenn man auf einander thut. Hisp. Doblamiento. Pol. Powtarzanie. Vng. Kettőzés. Ang. Doubling.] Plaut. Pœn. Quid hoc est conduplicationis? quæ hæc congeminatio?

Congĕmo, is, ere, n. r. Simul gemo. [συστενάζω. Gall. Gemir avec, faire gemir avec quelcun. Ital. Gemere insieme co dolersi. Ger. Mit seufftzen. Hisp. Gemir juntamente y dolerse. Pol. Wzdychać. Vng. Egyszer nyögök, jaiczkodok. Ang. To moane and bleate together.] Cic. pro Murena. Congemuit Senatus Equestris, neq; tamen facta levitè pro rei indignitate decrevit. Lucret. quid mortem congemis & fles? Virgil. 2. Aeneid. trahitur ad fragorem cadentis arboris: Vulneribus (regum) donec paulatim evicta, supremum Congemuit.

Congĕnĕro, as, are, Adjungo, conjungo: quasi genere jungo. [συγγενεύω. Gall. Adjoindre avec, associer. Ital. Giovare, accompagnare. Ger. Zugesellen, verführen. Hisp. Ayudar y acompañar. Pol. Towarzyszę, społecznością czynię. Vng. Fészkelődöm, hozzá ßállok. Ang. To conjoin or together with other.] Accius apud Nonium: Quem mihi congenerat affinem.

Cōgĕnĭtus, pen. corr. [συγγενής. Gall. Né ensemble, né avec. Ital. Nato insieme. Germ. Mitgeborn. Hisp. Nascido juntamente. Pol. Społem urodzony. Vng. Egyszer születtet. Ang. That is naturally ingendred with a thing.] Plin. li. 11. cap. 39. Pili congenitum non desinant, Idem lib. 16. cap. 2.

Cōgĕnĕr, hujus congeneris, pen. corr. adjectivum, ut Degener. Ejusdem vel consimilis generis. [συγγενής. Gall. D'vn mesme genre ou estoffe. Ital. Che è della medesima progenie. Germ. Einer geschlechts oder herkommens. Hisp. El que es de vn mesmo genero y linnage. Pol. Iednoy familyi, rodu rodzaiu. Vng. Egy nemből való, azonfajtából való. Ang. Of the same kind and sort.] Plin. lib. 13. cap. 22: Aliud corpus in cerritibus fregit, aliud congeneri corium inseruit.

Congĕnĭcŭlārĕ, Est genu replicato cadere, vel genibus flecti. [ברך barach. γονυπετῶ. Gall. S'agenouiller, se mettre à genoux. Ital. Inginocchiarsi, stare ginocchione. Ger. Die knie beugen, die knie niderlassen. Belg. Knielen. Hisp. Arrodillarse. Pol. Przyklękuie. Vng. Térdemre esem, térdet haytogatok. Ang. To bow the knee, to fall on ones knees.] Cæcilius Annalium lib. 6: Ipse regis genu pedibus, adversum congenicularat, percussu dextri domini. Silenus lib. 3. Hist. Multi pugis adversis ieti & congenuflati. Ex Nonio.

Conger, Vide CONGRVS.

Congerĕs. Vide CUNGERO.

Congermĭno, as, are, n. p. Cadescere, conjungi, vel consociari. [συναθροίζω. Gall. Se mettre ensemble, s'aider et prester l'vn l'autre. Ital. Germogliare. Ger. Mit einander wachsen oder zusammen wachsen. Hisp. Brotar y echar los renuevos. Pol. Zrastam się, społecznie. Vng. Egyszer növekedek, együtt növekedem. Ang. To bud and grow together.] Varro rerum hum. lib. 3: Potest cum his unā Reipublicam conjungēs & congerminari tenere.

Congermĭnātē. Quadrigarius apud Nonium: Facite exemplo eorum, ut vos cum illis congerminati esse videatur.

Cōgĕro, onis, m. t. Cum quo familiariter versamur, & facete confabulamur. [συνομιλητής. Gall. Compagnon à se esbatre et resjouir. Ital. Compagno à ragionare, & dar ungenerne. Ger. Ein zusammgesell. Belg. Cout gesellen. Hisp. El que platica en vano y holgadamente con otro. Pol. Rozmowca, towarzysz. Vng. Társalkodó. Ang. A companion to talk or common matter.] Plaut. in Truc. Neque eam venisse ad scorta congerrones: hoc est, quasi simul cum scortis garrientes. Idem Mostel. Nunc ego me illaec per pol cum ad congerrones conferam.

Congĕro, is. penult. corr. Congrego, coacervo, comporto. [אסף asaph. ערם aróm. συναγείρω. Gall. Ferrer pesle mesle choses en vn lieu, amasser, assembler. Ital. Congregare, adunare, ammassare. Ger. Zusammen tragen, hauffen. Belg. Zesamen dragen, hoopen. Hisp. Amontonar. Pol. Zgromadzam. Vng. Egyszer hordok, rakom. Ang. To gather and bear together in one place, to heape.] Tibul. Divitias alius fulvo sibi congerat auro. Cicer. pro lege Manil. Quas res à majoribus acceperat, & ipse ab illo superiore ex tota Asia direptas in hunc regnum congesserat. Terentius in Eunuch. Quum in cujus sinu patris perditionem congerebā.

Cōgĕstus, participium. [συναγωγή. συναγωγεύς. Gall. Amassé, amoncelé, mesprisé l'vn sur l'autre. Ital. Ammassato, ammucchiato. Germ. Eine zusammen getragen oder gehäufftes. Hisp. Cosa amontonada. Pol. Skupienie. Vng. Egyszer hordatot, össze gyüjtetet. Ang. That is heaped or gathered together.] Col. li. 2. cap. 10: Non deterius tamen etiam pinguibus arenis, vel congestitia humo proveniunt. Locus congestitius non solidus ad faciendā fundamenta. Vitruvius libro 3. cap. 3: Si autem solidus non invenietur, sed locus erit congestitius, &c.

Congestīm, Adverbium pro confusè atq; sine ordine. [Vng. Elegyest, zwzamel.] Julius Capitolinus in Marco Antonio: Et quidem hæc breviter & congestim.

Congestīm, Adverb. [σῶρον. Vng. Egyest elegyest, rendel nélkül.] Apuleius in Apologia: Hæc enim silvula, pietasq; in tumbis omnibus congestim & acervatim jacent.

Congĭārium, ii, n. t. Munus imperatorium (ut scribit Seneca lib. 4. de Benefic.) quo donabatur populus, sicut donativo milites. [Donativum, liberalitas. Gall. Liberalité faite au peuple. Ital. Dono solennale, imperiale. Ger. Ein gabe zum besten, wie des Keysers. Hisp. Don ó magnificencia, como de Emperador. Pol. Szenkowanie dar od cesarzow. Vng. Fejedelem ajándéka. Ang. A gift or liberality given or made by a prince.] Sic Plin. in Panegyri. laudat Trajanū quòd congiarium populo dedisset, quo loco up. etatę tunc temporis, quā donativum

tiyum nullius accepisset. Hujus cōgiarii diversæ fuerūt summæ: Tarquinius enim congiaria populo tricēnos singulos vinum dedit: Caligula congiarium populo bis ēdit nicenis sestertiis: Nero quadragenos nūmos populo divisit. ✤ Et & congiarium mensuræ genus, apud Paulū Iurisconsult. Quintil. lib. 6. Congiarium commune est liberalitatis atq; mensuræ.

Congius, gii, m. f. Mensuræ liquidæ genus est, capiens sex sextarios. Alio nomine dicitur Caus, [χοῦς, γος. Ger. ein maß oder kandt. Hisp. Medida. Pol. Miarka. Vng. Kaggyo. Ang. A measure.] Plin. li. 14. cap. 20: Libri 6 quadrantes congios duos multi macerant. Ab hac mensura græcte Novellius Torquatus Mediolanensis dictus est Tricongius, quod unico haustu, imperante Tiberio Cæsare, tres congios effudisset: de quo vide Plin. lib. 14. cap. 22.

Congĭus, a, adjectivū. [Vng. Kaggyóra.] ut, Boc hæc cōgia, quæ congium capit. Plaut. Aulul. Multi congiales plenam secum ebriā deliam.

Congiarĭus, ria, rium, [χοιρίος, ον, ίου. Vng. Kaggyóra.] ut, Congiaria cadus, qui congium continet. Plinius ple quam sedit ex Afro, nullis cadis congiarium dividit amplius centum. Vide Budæum.

Conglĭciāre, n. p. Illinere lacteo cōverti, cōgelari, glaciē concrescere [κρυσταλλοῦσθαι. Gall. Se glacer ou congeler. Ital. Agghiacciare. Ger. Gefrieren. Hisp. Congelarse. Pol. Zmarznąć. Vng. Megfagyni. Ang. To freeze or to congeale.] Cicer. de Nat. deor. Quæ neq; conglaciare frigoribus, neq; nive, pruinaq; concrescere. Celsus Cicilius: Cæsari nostro Tribunitius congiarius: Ut si, profusus in agri Cutin.

Conglŏbo, as, perf. i. comp. ta globum cogo, cōmunga. [σφαιροῦν, בדר kadar. Gall. Entaſſer ou aſſembler en rond, former en rond. Ital. Adunare, ammaſſare. Ger. Zuſammen tragen, zuſammen rad machen oder hauffen. Belg. Tezamen rollen. Hisp. Enbolver o amontonar. Pol. Zmyam, Zgarnia. Vng. Egybegombőlyítem. Ang. To gather, to come or bring round together in clumpes. Horat. ab Vrb. Qui Latinorum pugnæ superfuerant, multis interibus dissipati, nunquam temere unum conglobabant. Velitæ urbe recepta conglobati fuit.

Conglŏbo, as, avi, atum, a. [σφαιροῦν, בדר kadar. Gall. Entaſſer ou aſſembler en rond, former en rond. Ital. Adunare, ammaſſare. Ger. Zuſammen tragen, zuſammen rad machen oder hauffen. Belg. Tezamen rollen. Hisp. Enbolver o amontonar. Pol. Zmyam, Zgarnia. Vng. Egybegombőlyítem. Ang. To gather, to come or bring round together in clumpes.] Hor. ibi. sab Vrb. Qui Latinorum pugnæ superfuerant, multis interibus dissipati, nunquam temere unum conglobabant. Velitæ urbe recepta conglobati fuit.

Conglŏbo, as, perf. i. [σφαιροῦν, בדר kadar. Gall. Entaſſer ou aſſembler en rond, former en rond. Ital. Adunare, ammaſſare. Ger. Zuſammen tragen, zuſammen rad machen oder hauffen. Belg. Tezamen rollen. Hisp. Enbolver o amontonar. Pol. Zmyam, Zgarnia. Vng. Egybegombőlyítem. Ang. To gather, to come or bring round together in clumpes.] Senec. Nat. Quæst. 1. Multa conglobatione ignem indigens, quam ingens vorū orbis materiæ amplitudine solis in orbem cuncta exhaurit.

Conglŏbans, participium. [σφαιροῦν, בדר kadar. Gall. Aſſemblé en rond. Ital. Aſſembrato, ammaſſato, adunato. Ger. Zuſammen gebracht oder geſchmiſſen. Hisp. Caſi enbolviendo y amontonando. Pol. Zmyam, Zgarnia. Vng. Egybe gombőlyítvan. Ang. Together in clumpes, or coming round together.] Conglobatum corpus in pilæ modum, Plin. libro 9. cap. 16.

Conglŏbatim, adverbium. [σφαιροειδῶς, σφαιροειδῶς. Gal. En rond ou en rondeur. Ital. In maniera, o in modo. Ger. Rundlicht, rugelicht. Hisp. En vna manera. Pol. Okrąglo, wokrąg. Vng. Gombölyegen módgyára, gombölyegen. Ang. By heapes together.] Quod ſignificat per globos, Græcum eſt Latinè. Plaut.

Cōglūtĭno, as, avi, atum, a. Comparo, cōmunio, cōmunga, copulo, cōnecto. [κολλᾶν, בדר kadar. Gall. Coller, rendre collable, aggreable. Ital. Accollare, aggiungere, congiungere. Ger. Zuſammen leimen, zuſammen machen. Hisp. Engrudar o hazer engrudo. Pol. Sklejam, zlepiam. Vng. Ragaszthatom, ragaszthatom. Ang. To glue together.] Cicer. de Senect. 5. e Contracta eadem optimè, quæ conglutinavit, natura dissolvit.

Cōglutĭnātio, verbale, ſic. Conjunctio. [δέσις. Gall. Aſſemblement, aſſemblage. Ital. Aſſembramento, congiuntura. Ger. Die zuſammen leimung oder zuſammen fügung. Hisp. Ayuntamiento, juntura, ayuntamiento. Pol. Zlepienie, zlączenie. Vng. Ragaszthatás, ragaszthatóság. Ang. A gluing together.]

Cōgrĕcor, aris, e. p. & Congrego, as, n. neutrum. Compatriotas Lucindulgeo, genialem vitam ago. [συναθροίζεσθαι. Gall. Venir en foule à la ronde de Gens, s'assembler, & s'amasser. Ital. Tumultuare, adunarsi insieme, ammassare. Ger. Zuſammen laufen oder ſchaaren machen. Hisp. Ayuntarse, juntarse. Pol. Zbiegam się, gromadzę się. Vng. Egybe gyülekezem. Ang. To gather, or assemble round together.] Senec. Nat. Quæst. 1. Multa conglobatione ignem indigens, quam ingens vorū orbis materiæ amplitudine solis in orbem cuncta exhaurit.

Conglŏbans, participium. [σφαιροῦν, בדר kadar. Gall. Aſſemblé en rond. Ital. Aſſembrato, ammaſſato, adunato. Ger. Zuſammen gebracht oder geſchmiſſen. Hisp. Caſi enbolviendo y amontonando. Pol. Zmyam, Zgarnia. Vng. Egybe gombőlyítvan. Ang. Together in clumpes, or coming round together.] Conglobatum corpus in pilæ modum, Plin. libro 9. cap. 16.

Conglŏbatim, adverbium. [σφαιροειδῶς, σφαιροειδῶς. Gal. En rond ou en rondeur. Ital. In maniera, o in modo. Ger. Rundlicht, rugelicht. Hisp. En vna manera. Pol. Okrąglo, wokrąg. Vng. Gombölyegen módgyára, gombölyegen. Ang. By heapes together.] Quod ſignificat per globos, Græcum eſt Latinè. Plaut.

Cōglŏmĕro, as, avi, atum, a. & p. à Glomus, eris, Iuncu volvere, superadcere. [συμβολοποιεῖν. Gall. Entortiller enſemble, Entortiller ou pelotter. Ital. Involgere, e, congiugere, ſpingere. Ger. Zuſammen knaulen. Hisp. Enrollar, y juntar hilado. Pol. Zwijam, Zgromadzam. Vng. Egybe gombölyítem. Ang. To wind thread together, to assemble.] Lucius Thyeste: Heu misera fatis quanta conglomerata mala.

Conglūtĭnātus, participium. Cæs. lib. 3: Quàm tenui cohæret textura, quamq; loco se Continet parvo, si passit conglomerari.

Cōglūtĭno, as, act. p. Conjunga, copulo, cōnecto. [κολλᾶν, בדר kadar. Gall. Coller, rendre collable, aggreable. Ital. Accollare, aggiungere, congiungere. Ger. Zuſammen leimen, zuſammen machen. Hisp. Engrudar o hazer engrudo. Pol. Sklejam, zlepiam. Vng. Ragaszthatom, ragaszthatóság. Ang. To glue together.] Cicer. de Senect. 5. e Contracta eadem optimè, quæ conglutinavit, natura dissolvit.

Cōglutĭnātio, verbale, ſic. Conjunctio. [δέσις. Gall. Aſſemblement, aſſemblage. Ital. Aſſembramento, congiuntura. Ger. Die zuſammen leimung oder zuſammen fügung. Hisp. Ayuntamiento, juntura, ayuntamiento. Pol. Zlepienie, zlączenie. Vng. Ragaszthatás, ragaszthatóság. Ang. A gluing together.]

Cōgrĕcor, aris, e. p. & Congrego, as, n. neutrum. Compatriotas Lucindulgeo, genialem vitam ago. [συναθροίζεσθαι. Gall. Venir en foule à la ronde de Gens, s'assembler, & s'amasser. Ital. Tumultuare, adunarsi insieme, ammassare. Ger. Zuſammen laufen oder ſchaaren machen. Hisp. Ayuntarse, juntarse. Pol. Zbiegam się, gromadzę się. Vng. Egybe gyülekezem. Ang. To gather, or assemble round together.] Senec. Nat. Quæst. 1. Multa conglobatione ignem indigens, quam ingens vorū orbis materiæ amplitudine solis in orbem cuncta exhaurit.

Cōglŏmĕro, as, avi, atum, a. & p. à Glomus, eris, Iuncu volvere, superadcere. [συμβολοποιεῖν. Gall. Entortiller enſemble, Entortiller ou pelotter. Ital. Involgere, e, congiugere, ſpingere. Ger. Zuſammen knaulen. Hisp. Enrollar, y juntar hilado. Pol. Zwijam, Zgromadzam. Vng. Egybe gombölyítem. Ang. To wind thread together, to assemble.] Lucius Thyeste: Heu misera fatis quanta conglomerata mala.

Cōglŏmĕrans, participium. [συμβολοποιεῖν. Gall. Entortillé enſemble, Entortillé ou pelotté. Ital. Involgente, e, congiugente, ſpingente. Ger. Zuſammen knaulend. Hisp. Enrollando, y juntando hilado. Pol. Zwijam, Zgromadzam. Vng. Egybe gombölyítvan. Ang. Winding thread together, assembling.]

Cōglŏmĕrātus, participium. [συμβολοποιεῖν. Gall. Entortillé enſemble, Entortillé ou pelotté. Ital. Involgente, e, congiugente, ſpingente. Ger. Zuſammen knaulend. Hisp. Enrollando, y juntando hilado. Pol. Zwijam, Zgromadzam. Vng. Egybe gombölyítvan. Ang. Winding thread together, assembling.]

Cōglŏmĕrātio, verbale, ſic. Conjunctio. [συμβολοποιεῖν. Gall. Entortillement enſemble, Entortillement ou pelottement. Ital. Involgimento, congiugimento, ſpingimento. Ger. Zuſammen knaulung. Hisp. Enrollamiento, y juntamiento de hilado. Pol. Zwijanie, zgromadzanie. Vng. Egybe gombölyítés. Ang. A winding together, assembling.]

Cōglŏmĕrābilis, le, [συμβολοποιεῖν. Vng. Egybe gombölyíthető.] Quòd facilè congregari potest. quod aliquot congregationem & societatem. Cic. 2. Off. Ac quærapiam examina non Engendorum ſuorum causa congregantur: ſed quòd congregabilia natura ſint, ſingunt favos.

Congressus, & Congressio. Vide CONGREDIOR.

Congrex, m. c. Dicitur gregi copulatus, commissus. [συνοδεύω. Gall. Adjoint, & aſſemblé au troupeau. Ital. Aggiunto al gregge. Germ. Vnder die herd vermischet. Hisp. Ayuntado al ganado, Pol. Zmięszany, złączony. Vng. Egyéb labak, nyájhoz. Ang. Gathered to the flocke.] Apuleius li. 3: Nanq, me congregem pastor egregius aliquando permittit.

Congruo, is, grui, n. t. Convenio, consentio. [συμφωνεῖν, συμφωνία,

[illegible] Gall. Accorder & convenir. Ital. Convenire, [illegible]. Ger. Einhellig [illegible] vbereinkommen. Belg. Eenbreedich [illegible]. Hisp. Conuenir à concertar se. Pol. Zgadzáć [illegible]. Vng. Egyezem. Ang. To accorde.] Tractim à gruibus, ut ne [illegible], quæ nonnisi segregant, sive quum volant, sive quum pascuntur. Plaut. in Cure. Sanè illi inter se congruunt concorditer. Cic. 4. in Verr. Quod [illegible] dies menses q; cōgruere volunt cum Sole Lunæq; ratione. Sueton. de claris Gram. Quod equidem non temerè crediderim, omnia temporum momenta vix congruat.

Cōgrŭens, tis. participium, Aptus, accommodatus, convenies. [כשר kasher. ראוי raui. מכון machin. מיושר [illegible]. Gall. Accordant, convenable. Ital. Accordante, conueniente. Ger. Einhellig, [illegible] fügend oder reichend. Hisp. Conueniente. Pol. Przystoiący, zgodny. Vng. Egyezendö. Ang. Which semeth to the purpose.] Plaut. in Pœneg. Ita charites mutuas, ita congruens tenor vitæ.

Cōgrŭentissimus, superlativus: [Vng. igen illendö.] Iul. Congruentissima voce indigniter accusare apud Apuleium in Apologia.

Congrăentĭa, æ. Conventicum, similitudo. [כשרון kishron. [illegible]. Gall. Convenance, semblance, accord. Ital. Conuenenza, similitudine, accordo. Ger. Gleichförmigkeit. Hisp. Conueniencia, semejança, accordo. Pol. Zgodność, rownośćy. Vng. Illendöség, hasonlatosság. Ang. Agreeablenesse, lykenesse.] Suetonius in Othone: Neronis inhumanus, facile primum inter amicos locum tenuit congruentia morum. ¶ Vnde & Congruum, [illegible]: & Incongruum, [illegible]: Congruens, & incongruens. Lactan. lib. 2. Est autem perversum & incongruens, ut simulachrum hominis in simulachro Dei colatur.

Cōgrŭenter, adverbium, Convenienter. [ἁρμοδίως, ἁρμοστικῶς. Gall. Convenablement. Ital. Conuenevolmente. Ger. Gleichförmiglich, füglich. Hisp. Conuenientemente. Pol. Przystadnie, zgodnie. Vng. Illendöképen, illendöleg. Ang. Agreeablye, fytlye.] Cic. 3. de Orat. Vt ad id, quo homines agentes, apte, congruenter q; dicamus.

Cōgrŭum, i. n. [ἁρμόδιον. Vng. Illendö. Ang. Fete, convenience to the purpose.] Iul. Congruum tempori. Claud. 1. in Ruff.

Cōgurgio, ĭre. Congrr. [ἀθροίζω. Gall. Vn poisson, espaule. Ger. Ein [illegible] fisch in dem Netze. Ital. Congregare. Hisp. Acongregar vn pescado. Pol. Bieg gromadzy. Vng. Használ. Ang. A swenger.] Fœcis citò rugas & labricas, magnæ anguillæ non difficilis, etiam hodie nomen retinens. Terentius: Et congrum illum maximum in aqua frito lubentiùs quàm Luper. Plin. lib. 9. cap. 22. Alii longi, ut murænæ, congri.

Cōgўlis, γύαλις, Latinè rapum. Columel. Libro 10. [Vng. Repa.]

Cōgўrus, [illegible]. Vng. Kerekded, mészfalu.] Græcò vocabulo appellatur, qui parietes incrustat, aut sectarium introducit. ¶ Item, qui ablerat lustram nitoro e coronarie inungebat.

Conĭfĕri arbor. Dicitur quæ conus ferit hoc est, acuers pineis similes. κωνοφόροι δένδρον. Et Conifera cyparissi. Coniferos, κωνοφόρους vocabant Græci, quia in Bacchi exercitu, dum in laudem præcelleretur, thyrsos ferebant, conis & strobilis exornatos.

Conĭcĭo, is, ĕci, ectum, ĕre. Iacio, ja culor, simul facio. [זרה zarah. נפל nafal. שפך shafach. Gall. Ietter, confondre, mettre, [illegible] ensemble, mettre ensemble. Ital. Gittare, gettare insieme. Ger. Zusammen werffen. Belg. Tesamen werpen. Hisp. Echar, echar en vno, auntar. Pol. Na kupę miotać, zwracać. Vng. Hagyom, mássál verbom. Ang. To hurle to and fro together.] Liv. 2. ab Vrbe: Clamore tubarum undiq; in unum hostes tela conjiciunt. Cæsar lib. 1. Comment. Pro valło carros objecerant, & è loco superiore nostros advenientes tela conjiciebant. ¶ Conjicere se alicunde, est cū celeritate aliquò se recipere. Terent. Heaut. Hæc ubi aperuit ostiū, continuò huc se conjecit intrò. Cic. pro M. Cœlio: Si tam multum in balneis consistere vellent, nec tanto opere de valetudine timerent & vellent id facere possent. ¶ Conjicere se in pedes, vel in fugā, id est cursū fugere, vel fugam arripere. Terent. in Phorm. Hinc me conjicere protinus in pedes. Cic. pro Cœlio: Atq; ille repentino hominū impetu se in fugā conjecisse. ¶ Conjicere in vincula. Salust. Ex eo numero cōplures Q. Metellus Celer Prætor ex senatus cōsulto causa cognita in vincula conjecerat. Idē ait, Hosce. ¶ Conjicere verba in collū. Plautus in Capt. Orinate Epidice, & pallium illum in collū conjice: id est, [illegible]. ¶ Conjicere aliquē in lætitiā, hetitiā alicere. Terent. in Heaut. Sic eum, si hilecro, me ire in lætitiam frustra conjicis. ¶ Ponitur etiā frequenter pro conjectura assequor, cōjecturam facio, agnosco, auguror, divino. [שער shaar. סתר sathar. כשף kashaf. [illegible]. Gall. Assez quelque chose par conjecture, deuiner. Ital. Congetturare. Ger. Errathen, errhaten, ein gemerck oder argwohn vber etwas machen. Hisp. Conjecturar. Pol. Domniemywać się, rozumieć. Vng. Arázom, velém. Ang. To gesse.] Terent. in Phor. Ea conjecto cætera. Et in Eunucho: Quid illud mali, neque eo satis miram, neq; cōjicere. Plaut. in Cist. Mane sis, dum hunc conjicio somniū. Cic. 2. de Divin. Num igitur aut auspex, aut augur, aut vates quis, aut somnians melius conjecerit, aut ex morbo evasurū aliquem, aut ex periculo posse, aut ex ædificiis exercitum, quæ sint dicus, quam gubernator, quid in mari futurū?

Conjecto, as, frequentativum, act. p. Ratissimo, judico, divino. [שער shaar. סתר sathar. כשף kashaf. [illegible]. Gall. Cuider, dire son opinion, iuger, estimer, penser. Ital. Congetturare, far congietture. Ger. Erhalten, errathen, errhaten, ein gemerck oder argwohn haben. Hisp. Conjecturar, adeuinar. Pol. Domyślam się, rozumiem. Vng. Vélem, arázom, ítélödöm. Ang. To gesse and give his opinion.] Terent. in Eunuch. Nequeo satis quid dicam, aut quid conjectem. Liv. 5. ab Vrbe: Pulchra evertū tē conjectantibus visum ad damnationē ipsius Camilli, capiq; de re ipsa orbis ger. ¶ Conjectare pro Conjicere, [illegible]. in quo faciendi frequentativa significatio. Apud Gellium lib. 14. cap. 15. de eadem verba hæc sunt: Cū L. Cornelius Scipio Asiaticus triumpharet, hostium ducem in carcerem conjecisset.

Conjĕtor, oris, m. Interpres somniorū, & portentorū vates: [שחר sachar. סתר sathar. [illegible]. Gall. Celuy qui predit par conjecture, devin. Ital. Interprete, dimostratore de segni. Ger. Ein auszleger der Träume, ein Traum deuter. Belg. Een Vuber. Hisp. Declarador de sueños, o de señales. Pol. Wykładacz, snów gadacz. Vng. Álomfejtö. Ang. An interpreter of dreames.] a conjectura dicitur est, à rectione quadam rationis ad veritatem. Cic. 2. de Divinat. Detert ad conjectorē, quicū somnia se, ut vinū pendere ex falcia lectū subsidentis. Plaut. in Pœn. Nam illi quidam Iovis & oratiem Oedipo apud Ennium conjectore.

Conjectūra, æ. a. Et propriè pars, est, ratiocinatio judicium, & id quod ejus perfectiones, & signa & tempora, & hujusmodi cōperire est, cogitat, & colligit, opinio, suspitio, divinatio. [שחר shachar. סתר sathar. [illegible]. Gall. Conjecture. Ital. Congiettura, [illegible]. Ger. Ein gemercke, muthmassung auß einem dem andern nimmt. Belg. Gratinge. Hisp. Conjectura. Pol. Domnie[illegible]. Vng. Gyanússág, vélekedés. Ang. Gessing.] Cic. Coniectio. Quanta conjectura habere, tum ipsa conjectura cōsequi potest, tum ex his eis cognovit. Quinct. 5. Cōjectura dicta est à conjiciendo id est, directione quadam rationis ad veritatem unde etiā locum notum, arcē, monstrare interpretes, Conjectores vocamus.

Cōjectūrālis, le. adjectivum, om. t. Quod per conjecturā colligitur, & proponitur. [[illegible]. Gall. Qui gist en conjecture, chose qui se regarde, sçait, et prend par conjecture. Ital. Cose che sono giudicate per congietture. Ger. Das man auß gemercken oder muthmassungen verstehet und abnimpt. Hisp. Cosa de conjectura. Pol. Rzecz [illegible] ze kterey rzeczy dosiąmy. Vng. Az mi vélekedésböl, gyanússágból vagyon. Ang. That is understanded by gessing.] ¶ Vnde Conjecturalem Rhetores, quem per conjecturas quæritur an aliquid factum sit. Auctor ad Heren. lib. 1. Conjecturalis est, quum de facta cōtroversia est, hoc modo: Ajax in silva, postquam retulit quæ fecisset per latrones, gladio incubuit. Vlysses intervenit, occultum conspicatur & corpore telum evellit. Teucer interveniebat, ubi fratrem occisum, & mortuum fratris cum gladio cruentato videt, cavoris accersit. Hic quoniam conjectura veram quæritur, de facto erit controversia, & ex eo constitutio earum Conjecturalis nominatur.

Conjĕctĭno, as, are, Conjecto. [Vng. Arázom, vélem.] Sen. lib. 3. de Ira: Ajunt. Nobis conjectare tantum data in occulto liberum est, certa invenienda fiducia, nec ne sit.

Conjĕctōrĭa, æ. [illegible], libri conjecturarum. [Vng. Álmoknak könyvek.] Gell. lib. 20. cap. 11. de librorum festivis inscriptionibus. Alii qui inscripsit, [illegible]. Sunt hæc multi qui conjectarunt. Ab eodem Gellio lib. 14. cap. ult. citantur Artemidorus Capitonis Conjectaneorum decem & novemdecim quinquagesimo nono.

Conjectatiōnē, Adverbium. [συμβολικῶς. Vng. Álmoknak módgyára, kerülésben.] Gell. lib. 14. cap. 3. Et ejus rei argumenta quædam Conjectationē ex eorum scriptis protulerunt.

Conjectātrix, icis. Efficax atq; perfectū. [[illegible]. Vng. Tökéletes.] Cic. 4. de Fin. Illud verò minimè conjectatrix Natura.

Cōnjectĭo, ōnis, m. g. Jactus, objectio. [מחשבה machshebeth. מחשבות machshebeth. Gall. Imagination. Ital. Ingegno. Ger. Ein gemuth. Hisp. Imaginacion, deuine. Pol. Domysł, przypuszczenie. Vng. Hagyás, vélés. Ang. Casting or working together.] Plin. libro 26. cap. 4. Aethiopide herba amnes ad signa tiecti conjectu, tribus clausa omnia aperiri. ¶ Sic conjectus radiorū, apud eundem, &, Conjectus oculorum, Cic. pro Planc. Non enim urbem Tarentinam, de qua ego alio loco, sed cognitionem, & oculorum conjectum, sed solidam & robustam & assiduam frequentiam præbuerunt.

Cōnjectĭo, verbale. [מחשבה machshebeth. מחשבות machshebeth. [illegible]. Vng. Hagyás, vélés. Ang. A casting or working together.] Cicer. pro Cecin. Neq; jactu cuniculi, neq; conjectione telorum. ¶ Conjectio causæ dicitur, cū auctor est Alconius, causæ suę in breve conjectio: quia integrato res quæ ad judicē venissent, antequam causa ageretur, quasi per indicem strictim & angustè rē exponebāt: id quod dicebatur causæ conjectio: forte à quòd unde de tota disceptatione judex cōjicere aliquo modo

posset

posset. ¶ Coniectio item ponitur pro Diuinatione à Cic. de Natur. & Diuin. Vbi coniectionem somniorum exponit vim cernendam & explanandam, quæ à dijs hominibus significentur in somnijs. ¶ Coniectio item pro Coniectura Vlpianus D. l. 28. tit. 1. l. 21: Vtique plurem coniectionem fieri ejus quod relinquat, vel ex vicinis scripturis, vel ex consuetudine patrisfamilias vel regionis.

Conjectūs, a, um part. pas. [משוא *masculinè* משאה *fœminino*. Gal. Jeté. Ital. Gittato. Ger. Geworffen. Hisp. Echado. Polon. Zrzucony, zbroczony. Vng. Vetett. Ang. Cast and buckled together.] Cic. de Amic. Sed existimare debes, omnium oculos in se esse conjectos, eumque se sapientem & existimant, & appellant.

Conīla, æ, siue Conile, es, ἀγνίς. Olus est cruce simile, quod à Diosc. & de Mythia appellatur. [Polon. Papiesczyca, czyrwona lobiecka.] Legitur hoc nomen in quibusdam Dioscoridis exemplaribus: quamquā doctiores malint numerare inter ea quæ sat proti huic paulatim accreverunt. Nicander certè in Theriacis Conilam eandem facit cum origano.

Cōnīsēt, pen. prod. s. f. [κόνιζε. Gal. Cygne. Ital. Cigno. Hisp. Cygno. Pol. Labedz wosi. Vng. Hattyu. Ang. Hemsese.] Græco nomine appellatur herba perniciosissima, publica Atheniensium pœna nobilitata, quam Latini Cicutam appellant.

Cōnīsco, as. Est corum priore more arietum, quum procurrentes capita inter se collidunt. [נלח *neghdich, negdim*. Gal. Cerir, heurter l'vne contre l'autre, cerneur l'vn l'autre. Ital. Cozzare con le corna. Germ. Die Köpff zusammen rennen oder stossen. Hispan. Herir con cuernos. Polon. Trzebiesc sie. Vng. Hommyoznom. Ang. To dash each other like bulls and rammes.] Quin. Caput opponit, cum eo coniteans. Lucret. lib. 2: Vt tauros aggredi videmus, bland eque coniicant.

Cōnīstĭcæ, aves, quæ à nonnullis Pulverones appellantur, unoquoque nomine ab earum consuetudine deducto, quòd in pulvere soleant immergere, ἐγκρύπτειν. Vngar. Porba kouvo madarak.] Vide Cæl. lib. 7. cap. 26.

Cōnīstĭcī, æ, f. p. [κονιστρα. Vng. Porfurdo.] Arena, siue palæstrica nominata à Græcis: hoc est, à pulvere, quo athletæ se mutuò solent aspergere.

Conĭugo, as, per. corr. Conjungo, quasi in unum jugum jungo. [חבר *hebeleh* חבל *chibbel, cobbelleh*. Gall. Joindre et allier ensemble comme font les vaches. Ital. Congiugere. Germ. Zusammen jochen, spannen, sich zusammen binden wie die jochochsen thun. Belg. Teseinē toppelen. Hispan. Ayuntar. Pol. Zrzucam z sobą. Vng. Kötöm fogialom, egy iarombe fogom. Ang. To yoake and couple together as one yoke.] Cic. 1. Offic. Ejus ea jucundissima amicitia, quam similitudo morum conjunxit.

Cōnjŭgālis, *neutr.* connubialis, coniugalis, apud Rhetores sunt, quæ ab uno genere velut jugo flectuntur: ut à justitia, justus, justè, justum. ¶ Hinc Latini à Conjugatis dicimus, quum ita argumentamur: si justus, gaudij est, ergo & ridere, gaudere.

Conjŭgātur, oris, [συζυγία. Vng. Köte fogialo. Angl. That yoketh things together.] ut, Boni amoris conjugatur, de Hymeneo dixit Catullus in Epithalamio.

Cōnjŭgātĭo, Conjunctio. [קשר *kisshur* חברת *machbéreth*. συζυγία. Gal. Vnion, liaison. Ital. Vnion, congiunzione. German. Zusammenbindung. Hispan. Ayuntamiento. Pol. Spolecznie, złączenie. Vng. Egyes fogatás. Ang. Yoking or coupling together.] Cicer. in Catone: Adminiculorum ordines, capitum conjugatio & religatio. ¶ Dicitur etiam à Grammaticis Conjugatio, variatio & declinatio in verbis, quod multa tempora sub unum thema, quasi jugum subjungat.

Cōnjŭgātus, pen. cor. Quod conjugatum est. [συζυγία. Vngar. Fekötött. Ang. Yoked together.] Plin. l. 8. cap. 23: Conjugatæ mēvagantur, nec nisi cum compare vita est.

Conjŭgĕus, a, um: et Conjugalis myrtus, apud Catonem cap. 133. Plin. lib. 15. cap. 29. Cato tria genera myrti prodidit: candidam, nigram, conjugalem, fortalis à conjugio, exilio Clusinæ genere.

Cōnjŭgĭum, n. f. matrimonium. [חתנה *chathunnah*. συζυγία. Immigratio. Gal. Mariage, contract sur le fait de mariage. Ital. Matrimonio. Ger. Der Ehestand. Belg. Der houwelick. Hisp. Casamiento de marido, ò muger. Polon. Mezyństwo, żonstwo. Vngar. Házasság. Ang. Marriage, the band of matrimony.] Virg. 1. Aeneid. Conjugio jungā stabili, propriamq; dicabo. Cic. 4. de Finib. Vt conjugia virorum & uxorum à natura conjuncta esse dicerent. Idem 1. Offic. Prima societas in ipsa conjugio est, proxima in liberis. ¶ Conjugium, pro coitu. Virgil. 3. Georg. Sæpè lues ullis Conjugia vento gravida.

Cōnjŭgālis, le. Quod ad conjuges, sive ad conjugium pertinet. [γαμικὸς. Gal. De mariage, des appartenances de mariage. Ital. Matrimoniale. Germ. Ehelich oder was zu den Ehestand gehört. Hispan. Cosa perteneciente al casamiento. Polon. Małżeńky. Vngar. Házassághoz való, házassági. Ang. Belonging to marriage.] At Cōjugalis torus, lectus conjugum. Dii conjugales dicuntur, qui conjugijs præsunt, ut Iuno, Venus, Hymen. Senec. Medea. Dii conjugales, tuque genialis tori Lucina custos.

Cōnjŭgātus, in eadem significatione. [Vng. Házastárs.] Ovid. 3. Metamorph. Frenatis regia turbæ Atria complentur, non conjugialia bella. Quæ cùm ita sint, est clamor, sed qui fera nuntiet arma. Fœdus conjugiale. Ovid. 12. Metamor. Tunc quoque mansit amor, nec conjugiale solutum est Fœdus. Sæpe conjugialia, Ovid. 6. Metam. Nec mea virginitas, nec conjugialia jura.

Conjūnx, *com. n. secundum* Priscianum: à Conjungo, is. Cui Cæsar Cornificius, secundum Ephoeum, à Conjuge, as, Vxor scribitur. [שגיא *shegiyal, cheghyal*. Gal. Femme en parlant de mariage. Ital. Moglie, o vero marito. Ger. Ein Ehegemahel. Hisp. El marido ò la muger. Pol. Zona. Vng. Házastárs, házas társ, házas személy. Ang. The husband or the wife.] Cicer. ad Q. Fr. lib. 3: Fidelissima conjunx. Ovid. 2. Met. Hoc certè factū cōjux mea velet, cinget. Debita conjux: Id est, promissa & spensa. Ovid. Epist. Precor eandem tibi debita conjux. Dejectam conjuge à me Id est, mariti amissæ. Virgil. 3. Æneid. Heu quinam te casus dejectam conjuge tanto Excipit?

Cōnium, κώνειον. Videt CONON.

Cōnjungo, is, xi, ctum, gi. [σύνδω. Jungo, copulo, cōtexo, congrego, coagmento, cōcludo, cōnecto: [חבר *hebbéh chibbér, hibbéh mechubbér*. Gal. Conioindre, aller avec. Ital. Congiugere. Germ. Zusammen fügen. Hisp. Ayuntar. Pol. Zkazuię spinam. Vng. Köte fogialom. Ang. To ioyne, couple or ioyne together.] ut, Conjungere naves feriis, apud Catonem de Re rust. cap. 154. Cultrum ad Cic. lib. 12. Castra oppido conjunxit Virgil. 3. Aeneid. Tum primùm calamos cera conjungere plures Instituit. Ovid. 8. Metamor. dextram conjungere dextræ. Cicer. pro Cluent. Quantum vim habeat ad conjungendas amicitias studiorum & curarum similitudo.

Conjūnctus, participium: [חבור *mechubbar* אדבק *mudbak* מלאח *mesuddah*. συνεζευγμένος, συνδεδεμένος, συνεχόμενος. Gal. Conioinct, ami, vni. Ital. Congiunto. Germ. Zusammengefüget. Hispan. Ayuntado. Pol. Złączony. Vng. Egyes fogiatkozott. Angl. Ioyned or coupled together. Iul. Homines benevolentia cōjunctos. Idem in Verr. Quæ est enim tanta facultas & dicendi copia, quæ tibi vnam cum virtutibus, flagitijsq; cōjunctam aliquo ex parte defendere possit?

Cōnjunctus, nomen ex participio. [Vng. Egyes fogiatkozás.] Planctus ad Ciceronem: Sed primum quòd sit meorum judicium de me quòd ad omnes casus conjunctiones Reipublicæ esse valeham. Cicer. de amic. Tum etiam cum is & inter se conjunctissimos fuisse M. Curium, & T. Coruncanium memoriæ proditum est.

Conjunctio, ōnis verbale. Copulatio, congregatio, necessitudo. [דבק *dibbek* חברת *machbéreth* התחברות *hitchabberuth*. συνάφεια, συνδεσμός. Gal. Conionction, alliance, vnion, grande amitié. Ital. Congiuntione, congiungimento, grande amicitia, confederatione. Germ. Zusammenfügung, verbindung. Hispan. Ayuntamiento, gran amistad. Pol. Złączenie, spiatnie. Vng. Egyes elkötés. Ang. Ioyning together, friendship.] Plin. l. 14. c. 25: Ideò tam electa, quorum conjunctioni & hinc arbor. Venus præsit. Cicer. ad Brutum: Conjunctio tua cum collega, concordiā vestra cum bonis omnibus declarata est. Societas conjunctionis humanæ. Cicer. de Finib. ¶ Conjunctio pars erat etiam orationis factum Grammaticis. Cic. de Orat. Cum de rebus conjunctionibus disseruit plura dicuntur. ¶ Pertinet etiam pro enuntiationis genere ita cum adhibetur. Et Cic. de Fato: Ego hæc quoq; conjunctio est ex repugnantibus: & est Fabius, & in mari sabius morietur.

Conjunctē, adverbium, Simul, cōjunctim. [יחד *yahhad*. συναμφοτέρως, συνδεδεμένως. Gal. Conioinctement, en sorte vnis & conioincts. Ital. Congiuntamente. German. & zusammenfüglich, mit einander. Hisp. Ayuntadamente. Polon. Wespół, społem. Vngar. Egyességesen, egy akaratal. Ang. All together.] Cicer. de Orat. lib. 1: Cōjunctè dicta, etc. Plin. Epist. Bojus est barris Mauritanus noster, quem & ipse amo, sed conjunctius tu.

Cōnjunctim, aliud adverbium. [συναμφοτέρως. Vngar. Egyességesen, egyaránt képpen.] Cæsar 6. bell. Gal. Hujus omnia pecunia conjunctim ratio habetur.

Cōnjux. Vide CONIVGO.

Cōnjŭro, as, pen. prod. Simul jura, conspiro, consentio, & plerumque in malam partem. [קשר *kashar* נשבע *nishbaah*. Gal. Conioyr, conspirer, conseiller de faire quelque chose. Ital. Congiurare. German. Zusammen schweren. Hisp. Conjurar los unos contra otros. Polon. Zmowię się, sprzysiężę się. Vngarice. Egyet eskömm. Ang. To conspire or sweare together for the same matter or ende.] Sallust. Servatē quæ mirabere pauci, in quibus Catilina fuerat. ¶ Interdum in bonam partem accipitur, quum plures civem egregium honoribus cupientem sese alligunt. Vide Mucius Scævola apud Cic. l. 1.

Tiberii Cæsaris cæsi sunt primi per conjurationis Romanæ ortæ nuper in græssatorem. ¶ Horatius de Arte poët. pertæsa flatum potius pro confertis, sive hostis incursu, sive opem ferre alterius: sic Aliena pedem opprimere, & conjurat amicè. ¶ Et alibi Conjurare, simpliciter pro urere. Gell. Age, mihi iam istæc desiderium veteris conceptis immutasti, Istius, scilicet tui amici. Cæcilius.

Conjūrātio, verbale, corsp. ut ↑. [קֶשֶׁר kæsher, מְזִמָּה mezimmah, אלה alah. Gal. Conjuration, ou conjuration. Ital. &c. La congiuratione. Germanicè, Zusammenschwerung. Hisp. La conjuracion, ò monipodio. Pol. Zmowa, przysięga, przymierze. Vng. Esküvés, fogadás, szövetség. Ang. Conjuration, swearing together, bond, band. Aut. Confœderatio, ut regionum. Ital. &c. Lega. Ger. Zusammenschwerung. Hisp. Liga. Pol. Związek. Vng. Esküvés. Ang. League.] Ita dicebatur Cæsarianorum, quæ conjurarunt, jurarunt quoque in mutuam cædem, ut Cæsar ipse ait. Ita Cæsar Cæsarianorum conjurationem, Cic. missa tristissima nuncia de morte Cæsaris. Hispani, ad quos conjuratio, scribit, cum nuncio venerit. Pol. Zmowa. Vng. Esküvés. Ang. That hee [Cæsar] should receive no harme by conjuration.] Dicta Catil. Ego quantas manus esse conjuratorum, quantas videtis esse permagnas, tantam mihi in omnibus rebus esse cautionem. Cæsar. Ille video, ne quid de conjuratione nimium timeam. Cæsar. Ille vides ne quid conjuratus Gracchus, qui cum Cæsare conspiravit, Claudium, & Rufum regnante Nerone, ille Impius imperii, cōjuratus. Gellius. Dictatores sullanos, eluto principe, pejurato.

Cōnjūrō, as, are, ātum. Lat. in infinito, ex equo. [שָׁבַע shabah. Gal. Jurer ensemble, jubler par serment quelque chose, pour se blesser. Ital. Giurare. Germ. Sich einander heftig verbinden, schwören. Hisp. Jurar, ò conjurarse. Pol. Przysięgać, przymierze czynić. Vng. Esküdni, fogadni. Ang. To bee a conjurator, to sweare together.] Seneca de vita beata. Siquis ex his qui philosophiam colla[u]dant, quod solent, dixerit, Cur ergo me cogis loqueris, quæ vis?

Cōnjūrulō. Vide COLLVRVLO.

Cōnnātō, conatus, pen. corr. n. p. connatare, simul natare. [Ang. To swim together. Vng. Együtt úszni.] Cur stat navibus in, dicit Plautus pro navigationem, pro navibus est.

Connectō, ctis, Simul necto. [קָשַׁר kashah אסר asar חבר chabar. Gal. Joindre, assembler, ensemble, conjoindre. Ital. Annodare insieme. Ger. Zusammen zu sammen knüpffen, binden.] Hisp. Tener una cosa con otra. Pol. Złączyć. Vng. Együtt kötni. Ang. To knit together.] Quint. lib. 5. cap. 11. Quæ apprehensa Graci magis nam hæc solum nobis pene dicere una catenas ligant, & inexplicabili fœdere connectunt. Valer. Catacq; connectere. Varius lib. 10.

Connexī, participium. [קָשַׁר kashah אסר asar חבר chabar. Gal. Joint & attaché ensemble, assemblé, conjoint. Ital. Annodato insieme, congiunto. Ger. Zusammen gebunden. Hisp. Atado una cosa con otra, trauado una cosa. Pol. Złączony. Vng. Együtt kötetett. Ang. Tied together.] Cic. 2. de Nat. deor. Incredibiles leviarpetis connexaq; vitiorum.

Cōnexīvus, a, um, adj. [קָשַׁר kashah אסר asar חבר chabar. Gal. Joint, connexe, connexion. Ital. Congiunto, congiuntione. Ger. Zusammen bindung oder knupffung. Hisp. Atadura, trauazon. Pol. Związek. Vng. Együttkötés. Ang. A binding or tying together.] Cicero Cæl. Ego quantam manus est conjuratorum, quantas videtis esse permagnas, tantam mihi in omnibus rebus esse cautionem. Cæsar. Ille video ne quid de conjuratione nimium timeam. Cæsar. Ille vides ne quid conjuratus Gracchus, qui cum Cæsare conspiravit, Claudium, & Rufum regnante Nerone, ille Impius imperii, cōjuratus. Gellius. Dictatores sullanos, eluto principe, pejurato.

Cōnīvāstis, ti, m. q. [מְחַבְּרֹת mechabberoth מְחַבְּרֹת mechabberoth חֹרֶב chareb. Vt. supra dixi. Gal. Jointure, connexion, connexion. Ital. Congiuntura, congiuntione. Ger. Zusammen fügung oder knupffung. Hisp. Atadura, trauazon. Pol. Związek. Vng. Együttkötés. Ang. A binding or tying together.] Cicero Cæl. Ego quantam manus est conjuratorum, quantas videtis esse permagnas, tantam mihi in omnibus rebus esse cautionem. Cæsar. Ille video ne quid de conjuratione nimium timeam. Cæsar. Ille vides ne quid conjuratus Gracchus, qui cum Cæsare conspiravit, Claudium, & Rufum regnante Nerone, ille Impius imperii, cōjuratus. Gellius. Dictatores sullanos, eluto principe, pejurato.

Cōnīvātus, a, um, Participium. [Ang. To swim together. Vng. Együtt úszni.] Cic. de Finibus. Quæ intēpaulum firmitatis accedentis, & animo utuntur & sensibus, cōfirmatur, ut esse cognant. ¶ Connivi, pro ait, & parere. [נָטָה natah. Gal. Incliner. Ital. Inclinare. Germ. Gebären. Hisp. Estar inclinado de parte. Pol. Kłaść. Vng. Hajlani. Ang. To bring forth young.] Virg. Aegle Hic niveo docilis cervos mactare, gemellos Spem gregis, ah fallax nemora comitata reliquit.

Cōnīvēō, vi, vel xi, ēre, ātum, n. 2. Oculorum palpebras moveo, modo claudo, modo aperio & ponitur pro dissimulo. [קָרַץ karats. Gal. Cligner de yeux, fermer ses yeux. Ital. Serrar l'occhio. Ger. Zusammen thun den Augen pinckel. Hisp. Abatir los parpados de los ojos. Pol. Puszczać, przymykać oczu. Vng. Hunyorgatni. Ang. To make signes with the eye.] Plin. lib. 11. Graculæ autem nisi cum pregnans connivent. Item Columbæ & Cimices utroq; connivent. Gell. lib. 15. cap. 11. Connivere cum ventum & imbrem, pro ait pari, claudi & contrahi. Cic. 4. Philip. Qui hæc dam rebus etiam connivco. Idē pro Cal. Prodis immortales, cui ictæ dum connivetis in honores? Suetonius in Cæs. De illa neque dissimulabat quidem, neque pro modo exsequebatur. Sed defectorum, ac fœdiorum in quibus turpe quam non acerrimus, connivebat in causis: id est, reliqua contra oculis veluti cautis præteribat, tanquam dissimulanter illa conturbaret. Encratia Inconnivens dicitur, qui oculis est vigilantibus. & aliqua in rebus sine cautione, sonnolento. Gel. de Socr. Inconnivens, immoh hæc omnia vigilans pertinebat. Habet hoc verbum a tollendo productum. Sic hus Connivet, sole q; pavimenta decidente visu. Perlius Satyr. 6. Vt nihil connivas.

Cōnīventia, æ, f. 1. Simulatio. [מִרְמָה mirmah. Gal. Dissimulation, de voir quelque chose, semblant de ne voir ou apercevoir. Ital. Dissimulatione, c'est semblante di non vedere ne volere. German. Das blenden mit den Augen, oder die Augen zu drucken, da man nicht sehen will oder thut. Hispan. El cerrar los ojos, ò hazerse que durmen los ojos. Pol. Przymowanie, przymowanie. Vng. Tettetés, álhatás. Ang. A winking, dissembling.] Lj. C. de fund. & fact. reddendo. lib. 11. Quòd si venalis prætorum conniventia, ut id despexisse videantur, eos gravissimo subtexus supplicio sibi facere.

Cōnīvō, es, ere, Simul nio. [מָשַׁל mashal. Vngar. Egy-mást-nyúlok. Ang. To stretch one another.] Connitare, Simul nitare, Proprium est pisorum.

Cōnīvus, verbale, Plaut. Conivionis nostræ conscius id est, quod eandem administrationem adiecerit. Sipont.

Cōnnūbō, connubis, pen. prod. Caio. [German. Zusammen ehe ansangen. Frawen.]

Cōnnūbiō, connubis, pen. prod. connupsi, connuptum, Matrimonio jungor. [Gal. Se marier ensemble. Ital. Maritarsi insieme. Germ. Sich zusammen ehelichen. Hisp. Casarse juntamente. Pol. Zamęszczać. Vng. Együtt házasodni. Ang. To marry, to wed.] Apul. Nec scientibus q; parentibus puellari ætate connupserunt.

Cōnūbium, n. Hujus legis interpretationem, à Nubo, rejur prima producitur, quòd in connubio quæ denique propter matrimonium contrahitur. [נָשָׂא nasa. Gal. Conjunction par mariage, lien de mariage, affinité par mariage. Ital. Legge del matrimonio. Ger. Die Ehe ist Ehestande. Hisp. Ley, ò derecho de Casamiento. Pol. Małżeństwo, małżeństwo. Vng. Házasság. Ang. Marriage, wedlock.] Vng. 1. Aenid. Connubio jungam stabili propriam q; dicabo. Ovid. 2. Metam. Connubia jungunt stabula & mixtis pascuntur in herbis Semina quæ, quasq; alba natura longa corripuit. Cic. 1. Offic. Sequuntur connubia & affinitates ex quibus eorum plures propinqui.

Cōnubiālis, Nuptialis, quod ad connubium pertinet. [נִשּׂוּאִים nisuim. Gal. De mariage, qui appartient à mariage. Ital. Matrimoniale. Germ. Ehemässig, ehelich. Hisp. Cosa perteneciente à matrimonio. Pol. Małżeński. Vng. Házassági. Ang. Belonging to marriage.] Carmen connubiale apud Claudianum. Pareg. Vinula connubialia, Statius 5. Thebaic. Vincula connubii.

Cōnnūbō, as, are, pen. ab. prod. Nubo. [נָשָׂא nasa. Gal. Marier ensemble, se marier ensemble. Ital. Maritare. Germ. Ehelichen ehelichen. Hisp. Casamiento de vna cosa. Pol. Cokolwiem. Vng. Együtt házasodni. Ang. To wed naked or uncover.] Plin. lib. 28. cap. 9. Quam primum abigi grandines, turbinesque, contra fulgura pro in mense connubere, sive avertia violentiam cœli.

Cōnūdō, ās, are. Vg. Nudo.] A Græcis dicitur quicquid contho ecthetis lassum habetur & de supressus femina hoc velut proprio epithetis amare dilingamus, ubi quod fastigium habeat in modum conuolutum, quum nisi extra terrorem spargat.

Cōnūpēum, n. t. [יְרִיעָה yerioah מִיתָר mithar. Gallice, Courtine ou rideau tendu entre quelque chose. Ital. Padiglione di tela. Germ. Ein zubang umb das Bett / wie die vornehmen die Betten zu behencken pflegen / damit sie vor grossen Mucken oder Fliegen sicher sind. Hisp. Cortina de cama. Pol. Namiot kołdra. Vng. Szunyóg háló. Ang. A canopy or thing that hangeth over a bed.] Tentorium seu velum, & pytho dicitur, velabrum, seu conopeum, qui toro circumdatur ad arcendum culices: quo maximè utuntur Alexandrini, quòd ex Nilo culices consurgant, eosq; adeò molestos dicunt. Indè conopeum putes, & hinc nugam. Potuerunt tamen Latini suo quidem jure abjicere vocalem sibi insertivam, & penultimam corripere. Properti. Pedaq; Tripodis conopea tendere Cani. Et apud Horat. lib. 2 epod. Et inter ligna nuper oblitum Sol aspicit conopeum.

penum. Posterius carmen est Iambicum dimetrum, cujus ultimam dedit Iambicum. Incipiebant autem tali fieri, cui per id diphthongum hanc dictionem scribendam præceperit.

Cōnops, [ωπος, Polon. Komar. Vng. szunyog Ang. A gnat.] A Græcis appellatur minoris muscæ genus, quod nos Cinifem appellamus. Inde Conopeum, ut jam diximus.

Conōr, aris, d. p. Niti, operam do. [עמל hithpahel. σπεύδω Gal. essayer, efforcer, s'efforcer à faire quelque chose. Ital. Sforzare, sforzarsi. Ger. Sich vnderwinden, sich vnderstehen, sich befleissen. Hisp. Esforçar se, ayudar se, algunos. Pol. Vsilować, mozyć. Vng. Igyekezem. Ang. To endeuor or labour, to assay.] Terent. in Andr. Nam autem hoc tantum, ne arcessas te. Et Heau. ego quod istius conari queam? Idem in eadem: Ego Pamphile hoc tibi pro seruitio debeo Conari omnibus pedibus, manibusq; & dicis Capitis periculum adire, dicto prosilui tibi.

Cōnātŭs, us, m. n. g. Nitus, labor, vis impetus. [עמל hithpahel. σπουδή. Gal. effort, essay, entreprise. Ital. Sforzo, proua, impresa. Germ. Das vnderstehen, oder die vnderstendung, eines dings. Hispan. Esforçamiento, ayuda. Pol. Vsilowanie, mozenie. Vng. Igyekezet. Ang. Endeuor, labour, assay, enterprise.] Cic. 1. de Nat. deor. Dedit autem eadem natura bellua & sensum appetitum, ut alterò conatum haberent, nè naturales pabulas capiendas alterò tenderent, pellitera à talentibus. Idem de clar. Orat. Populi ingrati pœnas in ipsos, & nè hostes committ, conatumq; in cubiculum mortem ferri vis.

Cōnāmĕn, nis, n. Conatus, adus. [עמל hithpahel. σπουδή. Vng. igyekezet. Ang. Endeuor, labour, assay.] Ouid. Met. dextraq; moliarem Sostratis, & nunquam nisi pro conamine misit.

Conamentum, ti, n. [Pol. Podźwignienie przodem. Vng. Szeual.] Plin. lib. 10. cap. 2. De pavo loquens: Ad cristæ quoties labores evellitur, arrectis cornibus, mandibulis, rectis manicis, convolutum oculis, ignave conamenta: hoc est, acjamenta, & ita cimentis ligneis.

Cōnquadrārĕ, to quadratum figuram redigere. [τετραγωνίζω. Gal. équarrer. Ital. squadrare. German. Gevierdt machen oder in vier winckel bringen. Hispan. Quadrar vna cosa redondo en quatro. Pol. Czworzyć, zrownać czemu. Vngar. Négy szegeczedni. Ang. To make square.] Colum. lib. 3. cap. 3. Conquadratæ deinde foratis duobus adversis parietibus inducuntur, &c.

Conquassārĕ, v. tr. Concutere est, vel confringere, conterere. [שבר hithpahel שבר, σείω, σκεδάννυμι. Gal. Secouer, esbranler, froisser. Ital. Scuotere, fracassare. Ger. Erschuttern, zerbrechen. Hispan. Sacudir, quebrar, y quebrar. Pol. Wstrząsać, zbijać, rozbijać, kruszyć. Vng. Rázni, törni. Ang. To shake, and break in the bigger sort.] Cato. cap. 42. Qualum in cubo ex una parte pingue unum, si verò calix erit, conquassato, cum eo qualo aut calice in frobem ponito. Corpus conquassatum. Caret lib. 3. Conquassari terræ motibus. Cic. 1. de Divin. Apulia maximis terræ motibus conquassata est. ¶ Conquassare nationes, pertinaciam, provulsare, & conterere. Cic. pro Sestio. Etiam exteris nationes illas annis fatore conquassatas videbamus.

Conquæ'sātio, onis, f. Conquestus, querimonia. [רעש hithpahel. מרעיש hithpahel. Gall. Esbranlement, remuement. Ital. Conquassamento, scuotimento. German. Erschütterung. Hispan. Agueda ó dolencia de cuydado, sentimiento. Polon. Zakrzątnienie, zatrudnienie. Vngar. Mozgatás, és rendülés. Ang. A shaking.] Cicero 4. Tusc. Integre ea duo, morbus, & ægritudo, extorquenda valetudinis conquassatione & perturbatione gignuntur.

Cōnquĕrŏr, eris, d. t. Queror. [נוס hithpahel. κατοδύρομαι. Gall. se complaindre. Ital. Lamentarsi, dolersi. Ger. Klagen. Hispan. Querarse de otro. Pol. Narzekam, żalować sie. Vng. Panaszkodom. Ang. To complaine.] Cic. 3. Verr. Tanta vis erat in jumentis, ut homines quidvis perpeti, quàm non cellibus privatos & inanibus deplorate & conqueri malerent. Idem Metello lib. 3. Epist. Satis habeas, nihil me etiam tecum de tot injuriis conqueri.

Conquæ'stĭo, onis, f. Querela. [תלונה. elvedő, panasz, querimonia. Gall. Complainte. Ital. Lamento, querimonia. German. Ein klag. Hisp. Querella de otro. Pol. Narzekanie. Vng. Panaszkodás. Ang. A complaynyng.] Livius 8. ab Vrbe. Tum libera conquestio coorta vocesium.

Conquæstĭo, aliud verbale. [Pol. Narzekanie. Vng. Panaszkodás.] Cicero ad Quint. Frat. libro 1. Vt nullum auxilium, nulla conquestio.

Cōnquĭ'sco, is, n. Quiesco. [שקט hithpahel. מנוחה, ἡσυχάζω, ἀναπαύομαι. Gal. se reposer, prendre repos. Ital. Riposarsi. Ger. Ruwen. Hisp. Holgar. Pol. Odpoczywam. Vng. Nyugszom. Ang. To rest, to take ease.] Cic. 1. de Fin. Videmur igitur ut conquiescere ne infantes quidem possint. ¶ Conquiescere in re aliqua, elegantèr scriptum pro re aliqua delectari. Cicero Comment. Artas nostra jam ingravescens, in amore atq; in adolescentia tua conquiescat.

Cōnquĭnisco, is, n. to conquer, Caput inclino. [קדד hithpahel. כרע, κύπτω. Gall. s'incliner ce que faire le peut. Ital. Chinare il capo. Ger. Sich neigen oder buchen. Hispan. Inclinar ó abaxar la cabeça. Pol. Nachylam głowę, zginam, zginienie. Vng. Fejemet le hayto. Ang. To duke or bikken my head.] Plautus. Faciendum est pure se oblinum, conquinisce ad cellulum.

Cōnquīro, is, ĕre. Diligenter quæro, & vestigo. [בעה hithpahel. בקש חקר chakar. ζητέω. Gal. Enquerir de toutes parts, chercher diligemment. Ital. Cercare con diligenza. Germ. Nachsuchen oder erforschen, erfragen. Hispan. Buscar cuydadosamente. Pol. Szukam pilnie, śledzę. Vng. Keresem. Ang. To seeke diligently.] Cic. 1. Verr. Quærendum & conquirendum putavi, ut, &c.

Cōquĭnātĭo, onis, f. [חקר chakar. σκέμμα. Gall. Cachemen, chose pourmisse. Ital. Cacciamento, commissione. German. Jagen, suchen, oder nachfragen. Hispan. Aquella cosa de buscar, buscar con diligencia. Pol. Szukanie, śledzenie, przemyślenie, wynalezienie. Vng. Keresés. Ang. Diligent searching.] Cic. 3. Verr. Cum videret Imperator profecta autoritate, quos ex visu, fuerit, ad meliora convertendi cives, invitos, quod in majorem rerum perniciem fieri consuevit. Alioqui enim contemni cæpisset, qui illorum nomina delerat. Cicero de provinciis Cons. Everti arcem de nostro superbissimo decreto, & dimissa conquisitione cohortes omnes intrare.

Conquisītōres, Dicti sunt homines illi, per quos milites conquirebantur. [מבקשים mebakkeshim. ἐπιλεκτοί, ἐπιλεκτεύοντες. Pol. Szukacze, śledzcy. Vng. Keresők. Ang. Seekers or inquisitors of any matter.] Cic. ad Atticum. Nullus ejus ordinis delectus, nam conquisitores parentes non adimunt, nec nominant duri.

Cōnquīsītus, nomen ex participio: [Polon. Pędzony. Vng. Vadászat. Ang. Driuen, hunted.] ut, Mentæ conquisitissimis epulis excubebamus. Cic. 3. Tusc.

Cōnquīsītē, adverbium. Docte, & diligenter, exquisitè. [ἐπιμελῶς, ἐξακριβῶς, ἐξεπίτηδες. Gal. soigneusement, avec beaucoup d'industrie. Ital. Con buona diligenza, con diligentissima cura. Ger. Mit fleiss oder sonderlich. Hispan. Con cuyda, diligencia, de industria. Polon. Barzo pilnie, starannie, z pomysłu, z przyczyną. Vngar. Szorgalmatosson. Ang. Diligently, curiously, by diligence.] Gel. lib. 3. cap. 10. Hæc Varro de numero septenario scripsit adeo diligenter conquisite.

Conquĕri. Dicuntur qui simul ob eandem causam rei facti sunt. [συνωδύρομαι. Gall. Crier ou se douloir ensemble pour une même cause. Ital. Corrersi, rivolgersi insieme. Ger. Die mitgenanden ein ander klagen oder schuldig sind. Hisp. Acompañados, y dar vna boluta por vna cosa en peyne. Pol. Społecznie wzdychać, żalować. Vng. Egymás siralmokra fakadnak, egymás bánnak. Ang. With or for company for one cause.] Dicto frequens est apud jurisconsultos, ut apud Vlpian. in Liberationem. Comm. de effectu & de libe. legat.

Cōnrĕgĭōnō, Verbum pro, erigo ac dextrum. Petron.

Cōnsălūtārĕ, act. p. Alterius, cum q; salutare. [איש לרעהו שלום איש לשלום שאל shaal leshalom. ἀσπάζομαι, χαίρειν τινὰ κελεύω, ἀσπασμὸν ἐπιφέρω. Gall. Saluer, faire le commandement de quelcun, ou saluer en son nom. Ital. Salutare, fare le sue raccomandazioni, far salutare. Ger. Grüssen, entbieten, oder grüssen lassen. Hispan. Saludar, ó dar recaudo. Pol. Witam, pozdrawiam, życzę. Vng. Egymásnak köszönt. Ang. To salute, to greete.] Cic. lib. 2. de Oratore: Qui primum mercede, ut plerorum mos ferebat, amicissimè consalutarent.

Cōsălūtātĭo, onis, f. [ἀσπασμός. Gall. Salutation, commandement. Ital. Salutazione, ambasciata. Ger. Ein grüss, so vier zuentbieten. Hispan. Saludacion, ó dicho. Pol. Witanie, pozdrowienie. Vng. Egymás köszönése. Ang. A salutation, a greeting.] Cic. lib. 2. ad Attic. ut hinc plausus maximi, consultatio, & cohortis prætoriæ.

Cōnsănguĭnĕus, a, um. Dicuntur qui sanguine inter se connexi sunt parentibus ex eodem. [אח מאחיו מאחי ach meachiv, meachi, ἀδελφὸς, ἀνεψιὸς, ἐξάδελφος. Gall. Parent de celle ou de celuy, d'vn mesme pere & mere. Ital. Parente. Ger. Gebruder, ein Blutsverwandter. Belg. Broederlijck. Hispan. Parientes de vna misma suerte. Pol. Krewny, pokrewny. Vng. Vérségben való, atyafiságbeli. Ang. Kinred by blood or kinde.] Plaut. in Pœn. Meæ consanguineis nolo te inimicè loqui. Cic. ad Att. lib. 2. Sed ecce de nostri consanguinei, patruelibus fratribus Cicerones appellatione communi fratres ex eodem patre orti, lib. 3. Inst. tit. de legit. agn. succes. §. Itaque ex eodem patre nati fratres, Agnati fiebant, eui & Consanguinei vocabantur. Prima consanguinea, Claudian. in bel. Gild. Turba consanguinea, Ouid. Trist. 14. Sopor consanguineus lethi, Virg. 6. Æneid.

Cōnsānguĭnĭtās, ātis, f. Consanguineorum conjunctio. [אחוה achavah. ἀδελφότης. Gall. Consanguinité, parenté de sang. Ital. Parentela. German. Blutfreundtschafft. Hispan. Parentesco de sangre. Polon. Bratowstwo. Vng. Vérségbeli atyafiság. Ang. Kinred by blood or kinde.] Liv. 7. ab Vrbe: Cæsitem

populum misericordia consanguinitatis Tarquiniis debitum tum fama ferebat. Propiusque consanguinitate alcui, Virg. 4. Aeneid.

Cōsanio, as, Cato, sano. [מזר verbo iusto. Gal. Guerir. Ital. Sanare. Ger. Heilen, gesund machen. Hisp. Sanar. Pol. Vyleczam, uzdrawiam. Vng. Meggyogyitom. Ang. To heal, to cure, to make whole.] Colu. lib. 11. cap. 2. Quo plenius, scilicet quod præcidi debeat, perstringatur, & sic vitis laniata celerius curetur, utriculi humoribus, ne plaga consanentur. ¶ Cōsanare pro Cōmendare. Virg. Idem. Ille Achilleo ad dolorem Ioci Ossibus ac toto hominis digitis scrabat, sibi membrive quid haereret, quibus cōsanuere, & tamen ob eam rem vinctus ut posset, non videri famosi delicti remedia fortuita, una litera labilata veritas legeretur, Consanuere.

Consanesco, is, Sanus fio. [חיה vivo. Gal. Guerir, gueri. Ital. Guarire, sano. German. Gesunt werden. Hisp. Sanar. Pol. Zdrowieie. Vng. Meggyogyulok. Ang. To recover, to heal.] Cicero Salpitio Nunc autem hoc tum gratulandum est, cum ea quae consanuisse videbantur, recrudescunt. Columella lib. 4. cap. 24. cum enim vitem ruinus cicatrices emendari quotannis id, ex quo vitide & cornuum decorum ejus deformitas contahescit.

Cōsarcināre. Simul sarcire significat, & nullo modo cognatum cognatum. [חבר sodalis, amicus. Gal. Associer, adherer, s'unir, s'associer. Ital. Congiungere, & congiugnere. Ger. Einer dem andern helffen, beystand thun. Hisp. Ayudar, o ser favorable a otro. Pol. Zgromadzam, zbieram, zebrawam. Vng. Hozzatartozo, hozzatartozandoság. Ang. To help, to succour, to give succour to.] Gel. lib. 13. cap. 21. Quae tamen cum verum non oportet altetum videri verbum, idem quod sapenus significans, Dispendium humeri causa extrusceris a doctorum & consarcinatorum. Ellum a Doctrinae admodum & futile. ¶ Compitum est à Sarcio, quod apud veteres hoc consulibus frequentissimè legerunt pro sarcire, & Sarcinator pro Sartore.

Consarcio, is, ire, Sarcio. [עדר sudarium, amictus. Gal. Nettoier un lieu. Ital. Spazzare, nettare. German. Kehren, fegen. Hisp. Barrer, limpiar el lugar. Pol. Pogrzebam, chowam. Vngar. Meg temetem, meg chomolyitom, meg tisztitom. Ang. To bury, to cover with wood.] Colu. lib. 11. cap. 3. Deinde de loci omnes consarciendi.

Cōsarcio, as, activum, à quo Consarcior, aris, passivum. [חבר sodalis, amicus. Gal. Associer, assembler. Ital. Associare. German. Zusammen gesellen. Hisp. Ayuntar. Pol. Zgromadzam, zbieram. Vngar. Meggyoszkodom. Ang. To help, to succour.] Autor ad Herenn. lib. 4. in hoc autem celebro & celeri cursu ne corpus contaminari videretur.

Cōnsarculo, as, Sarculo. [חרש sarculus, ligo. Gal. Sarcler, nettoier. Ital. Sarchiare. German. Jetten. Hisp. Escardar. Pol. Motyczkuie. Vng. Kapalok. Ang. To hoe.] Colu. lib. 11. cap. 2. Consarculare autem oportet, cum herba coalescit, ut ea quae nascitur, non exurgat.

Cōsarcino, as, Sarcino. [עדר sudarium, amictus. Gal. Nettoier un lieu. Ital. Spazzare, nettare. German. Kehren, fegen. Hisp. Barrer, limpiar el lugar. Pol. Pogrzebam, chowam. Vngar. Meg temetem, meg chomolyitom, meg tisztitom. Ang. To bury, to cover with wood.] Colu. lib. 11. cap. 3. Deinde de loci omnes consarcinandi.

Cōsarcio, as, activum, à quo Consarcior, aris, passivum. [חבר sodalis, amicus. Gal. Associer, assembler. Ital. Associare. German. Zusammen gesellen. Hisp. Ayuntar. Pol. Zgromadzam, zbieram. Vngar. Meggyoszkodom. Ang. To help, to succour.] Autor ad Herenn. lib. 4. in hoc autem celebro & celeri cursu ne corpus contaminari videretur.

Cōnsarcio, is, ire, Sarcio. [עדר sudarium, amictus. Gal. Nettoier un lieu. Ital. Spazzare, nettare. German. Kehren, fegen. Hisp. Barrer, limpiar el lugar. Pol. Pogrzebam, chowam. Vngar. Meg temetem, meg chomolyitom, meg tisztitom. Ang. To bury, to cover with wood.] Colu. lib. 11. cap. 3. Deinde de loci omnes consarciendi.

Cōnsarcio, as, activum, à quo Consarcior, aris, passivum. [חבר sodalis, amicus. Gal. Associer, assembler. Ital. Associare. German. Zusammen gesellen. Hisp. Ayuntar. Pol. Zgromadzam, zbieram. Vngar. Meggyoszkodom. Ang. To help, to succour.] Autor ad Herenn. lib. 4. in hoc autem celebro & celeri cursu ne corpus contaminari videretur.

Cōnsarculo, as, Sarculo. [חרש sarculus, ligo. Gal. Sarcler, nettoier. Ital. Sarchiare. German. Jetten. Hisp. Escardar. Pol. Motyczkuie. Vng. Kapalok. Ang. To hoe.] Colu. lib. 11. cap. 2. Consarculare autem oportet, cum herba coalescit, ut ea quae nascitur, non exurgat.

Cōnsarcino, as, Sarcino

Conscius, Particeps, socius, relbis, qui rem occultam unà scit. [חבר chaber. Gal. Compagnon de quelque secret, qui scit mesme cas. Ital. Cumplice, compagno de. German. Mitwisser/ der in sachen etwas bewust ist. Hisp. Sabidor secreto de alguna cosa. Pol. Spowiednik, towarzysz. Vng. titkos. Ang. Partaker, fellowe.] Vngarice, Tanú, tanúsztárs. Ang. Counsaillor, or fellow of counsaill, that knoweth and is of counsaill with an other.] Cicer. M. Rutilio: Quum & mihi conscius eidem quam tecte facerem. Nonius de Verbo ad Terent. Scius inquit testem: Contentus cum altero: quam tamen differentiam factor. iterpretibus non observant. Nam posse eum Scium in alia esse re, Contentus autem in qua locum occupavit. Sallust. Populares conscios foederis fui. Virgil. 1. Aeneid. Semens sibi conscia recti, Cicer. 3. Offic. Sibi autem conscius esset conscelus.

Conscientia, æ, f. p. Recordatio, animi quædam ratio, vir & ex qua & de rectè factis & secus admonemur. [חכמה chochmah, חכמות chochmoth. Gallice, Conscience, remors, reconnoissance de soy soy-mesme. Ital. Conscienza, testimonio dell' animo suo. Germ. Gewissen. Hisp. Conciencia. Pol. Sumienie, świadomość. Vng. Lelkiismeret. Ang. Conscience, acknowledge of the soule with it selfe.] ¶ In bonam partem accepit Cicer. 5. Fin. Is ipse in conscientia rectè factorum fructus magnus laborum fructus est. In malam: Nulla re etiam latari solet, quàm malefactorum conscientia. Idem de Senect. Conscientia bene actæ vitæ, multorum que benefactorum recordatio iucundissima est. ¶ In deteriorem partem idem pollet in Catil. Invect. Recentibus literis, conscientia convictus reipublicæ contecit. Idem pro Sexto Rosc. Scum quemque tellus agitat, amentiaque affligit: fæmalæ cogitationes conscientiæq; animi terrent. ¶ Conscientia mille teches. Quintil. libro 1. Orat. chaos sententiam ut proverbialem citat. Scribas interpretes ἐφέστιον. Extat & Græca scriptura συνείδησις, unde Latinè dicitur, Conscientia verberat animum.

Conscribello, pro conscribo veteres dixerunt. [Polon. Spysuie. Vng. Megirom. Ang. To register or enroll.] Varro. Iraque eas in ceram conscribillavit Hercules ad lucem. Idem Marcipores Astrologi non sunt, qui conscribillatæ pingentes cælum. Nonius. Quo loco quid conjegendum putant Conscribillare id est, Describere. Catull. Epigramm. Insulsa turpiter ubi flagella conscribillent.

Conscribo, scr. i. Scnul scribo, compono, cogo. [כתב chathab. Gal. Escrire, mettre par escrit. Ital. Scrivere. Ger. Schreiben/ beschreiben. Belg. Schryven. Hisp. Escriuir. Pol. Spisuie. Vng. Megirom. Ang. To write, to conscribe or enroll.] Cicer. ad Att. lib. 12: De Antonio quoque ita hoc animo sum ut Oppio conscripsi. Idem: Legem Consules cum conscripserunt qui Pompeio per quinquennium omnes provincias, imperiumque toto orbe terrarum dederunt, claim. Sic: Aged cui flumen offerendæ, quem conscripsisti, fingas, fluvio. Conscribere milites, est cogere, & in certum numerum ex tempore reducere, quod Gallicè dicunt Tayeller.

Conscripti, qui in Senatu Corporis nomen erant, qui per nonnullam Scriptorum ex Equestri ordine in Senatorium numerum accipiebantur. [συγκλητικοὶ. Pol. Woiskowi mowy. Vng. Tanácsrendeky Személyek.] Livius, libro 2: Deinde quò plus virorum in Senatu frequentia etiam ordinis faceret, ex ditissimis equitum primoribus patrum numerum, primoribus equestris gradus electis, ad trecentorum lemmam explevit. Traditumq; inde fertur, unde in Senatum vocarentur qui patres, quique conscripti essent: Conscriptos videlicet in novum Senatum appellatos inde lectos.

Conscriptio, onis, f. c. Scriptio, compositio. [כתב chathab מכתב michtab, סטר, scribere, scalpere. Gal. Escrire, escripture, escrit. Ital. Scrittura, scrivere. Ger. Beschreibung/ oder aufsatz mit schreiben. Hisp. Escriptura, escrito. Pol. Spisanie. Vng. Irás, megirás. Ang. Writing, to write, conscribere. Ji scetro pro Curione: Ex balbe conscriptiones quæstorias.

Cōnsĕco, as, cui, ctum, 1. n. secro, dissecro. [בתר bathar מבתר mibbethar, more Algerorum. Gal. Disséquer, disseccer. Italice, tagliare. Ger. Zerschneiden/ zerstückē/ zerhauen. Hisp. Cortar. Pol. Rozsiekuie, rozpłatuie. Vng. Vágom, el vágom, meg vágom. Ang. To cut or hack.] Plin. lib. 26. cap. 8: Cicuta tanta est quæ cum, si cruta ullum sensum ad ossa consecret quicquid affluverit corporis. Ovid. 3. Trist. de Tomos dubius locus hic: quia fertur in illo Membra soror fratris conseccuisse sui. Consecare in tenues membranas. Plin. lib. 30. cap. 4.

Cōnsĕctio, verbale. Sectio. [מחתכת machtachath. Gal. Coupure, dissolution. Ital. Taglio, tagliare. Ger. Zerschneidung.] Hisp. Cortadura. Pol. Rozsiekanie, rozbieranie. Vng. Vágás, megvágás, megvágni. Ang. A cutting, hacking.] Cicer. de Nat. deor. Arborum autē conformatio, ramorum, materiæ, & culta, & sylvestri, parata ad calfaciendum corpus, ignis adhibito, & ad manducandum elaborantur, &c.

Consecro, as, penultima correp. Sacro, dico, dedico, religiosum facio. [קדש kiddesh חנך chanach. Gal. Consacrer, dedier. Ital. Consacrare. Ger. Weihen/ einweihen. Belg. Wijen. Hispan. Consagrar. Pol. Oświęcam, oddawam boga y świętemu czynię. Vng. Megszentelek. Ang. To consecrate or dedicate.] Cic. 2. Tusc. Quæ addidit & consecravit. Plin. de Viris illustribus: Spolia opima Jovi Pheretrio in Capitolio consecravit.

Consecratio, onis. f. p. Dedicatio. [חנכה chanukah, חרם cherem. Gal. Consecration, dedicasse. Ital. Consecratione. Ger. Weihung/ Heiligung. Hisp. Consecration. Polon. Poświęcenie, ofiarowanie. Vng. Megszentelés. Ang. A consecrating, dedicating.] Cic. pro Domo sua: Consecrationes fecerunt Fratres Arvales, qui à Tribunis plebis, ibidem la consecratione statim non tam eram, quæ religionem differrent.

Cōnsecrātio, [ανάθημα. Pol. ofiarowanie. Vng. szentelés.] Auctor Epitomes Sex Aurelius ait sumi acrotinia consecrationis. Lucius Ennius Macrobio lib. 6.

Consĕcrātum, n. i. Quod est consecratum. [חרם cherem, חנוכה chanukah, קדש kodesh. Gal. Consacré de dieu, consacrement ou sacrifice fait à dieu, offrande. Ital. Cosa consacrata. Ger. Geweicht/ ein geheiligt ding. Hisp. Cosa dedicada. Pol. Co oświęcone, ofiarowane. Vng. Megszentelésből, Áldozat. Ang. Consecrated, dedicated.] Vocabula sereta castris reperiuntur, qualia sunt Commeatus, Cōmilitones, Militaneum, Sufferraneum, Tunicatum. Sulpitius Capitolio concione quadam Maximum Cæsarem Commilitones suos sacrati, nisi vero consecraret. Alio loco: Nullam civitatem æquè miseram esse dixit. Tertullianus Consecratores vocat, qui quasi mancipari sunt.

Consĕtāneus, Consectarium, Consector, Consectatio, Consectator. Vide CONSEQUOR.

Consemĭnātio, onis, [σπορὰ σπόρου συνάθροισις. Gal. semer de plusieurs et diverses semences. Ital. semenza per piu diverse sementi. Ger. mann Mischsaat/ Samen gesäet oder mit einander Samen gesäet. Hisp. sembrado de diversa semente. Pol. Posiewanie, mięszanie siemienia. Vng. Sokféle magzás, vetéssek. Ang. Sowing with divers seeds.] Dicitur de rebus quæ varia semina continentia sunt, ut Consemination vineæ dicant, in quibus diversa vites inserta arcuatim confulta sunt, nec propriis generibus distincta. Columel. lib. 3. cap. 21. Hanc illa seminum separatio fructum non commoditatem habet, cuique vinitor suam cuique facilius putationem reddere, quum sit cujus nota sit hortus, quem deputet: idque in vineis consemincis servari difficile est. Nec etiam Sylvam consemineam vocant, quæ ex variis arborum generibus confusè constituta est. Idem lib. 12. cap. 46. Sylvam si quis barbaricam horridi, consemineam velit facere.

Cōnsemĭnātus, [Pol. posiewiony. Vng. sokfelemagyu.] Pro eodem etiam legunt apud eundem Columel. lib. 12. cap. 43. Propter quod etiam consemination vinearum non est tam firmum vinum, quàm si per se tyncerum unius vel agnatum conderetur.

Cōnsĕntĭco, consentícis, consensi, Senticeo, annis & ætate angeo. [דבק dabak. Gal. Enmailler, devenir vieil. Ital. Invecchiare, divenir vecchio. Germ. Alt werden. Hisp. Envegecer. Polon. Starzeie, starym się stawam. Vngar. Megvenedzem. Angl. To waxe old.] Conficiendi cere, Scaurus ferè Plaut. Cant. Maiestate, confidentia & rubore confer. Cicer. 2. Tuscul. Atque Oratorum quidam sensus ita abhorrit ab humili venit ad sinorum, ut jam quæ natura fere in omnibus ferè rebus, consentiat, brevitq; ad ubilum vectura videatur.

Consensio, Vide CONSENTIO.

Cōnsēnsū facta, Quæ ex consensu multorum sunt statuta, pacta.

Cōnsēntĭo, is, n. g. Coventio idem sentio. [דבת dabath יאת iaath. Gal. Consentement, accordance, accord, consentir. Ital. Consentimento. Ger. Eines sinnes/ einer meinung/ beredung. Hisp. Consentimiento. Pol. Zgoda, przyzwolenie, zezwolenie. Vng. Egyetértés. Ang. Consent, agreement.] Plin. lib. 17. cap. 11: Eadem mensura tradunt autores conferuntur, nec alias res quàm semper debere esse debere. Cicer. 3. de Fratb. Ratio communis contentus, oratio pugnat.

Consentiens, participium, Conveniens. [דבת dabath יאת iaath, συμφωνῶν. Gal. Consentant, accordant, conforme. Ital. Che consente et accorda. Germ. Der da eines sinnes ist/ einer meinung ist/ der bewilliget. Hispan. Que consiente. Pol. Zgadzaiący, zgodny, przyzwalaiący. Vng. Egyetértő. Ang. Which consenteth, or agreeth with another.] Cic. 2. de Divinat. Animorum consentientium multitudine completum esse mundum.

Cōnsessālis, participium, Confessus. [דבת dabath. Gal. accordé. Italice. Accordato. Germ. Der mit einiget oder mit beliget. Hispan. Confessado y accordado. Pol. Zgodzony, umowiony. Vngar. Egyezés, egyezkedett. Ang. Accorded, agreed.] Gell. lib. 5. cap. 26. Syllogismus est oratio, in qua contentis quibusdam &

dam & confessis, alicui quid, quidam quæ concessa sunt, præ ea quæ concessa sunt, nescientibus conferitur.

Consensus, us, m. c. nomin. Concordia, societatis, confoederatio, conspiratio & quasi consentus. [רצון ἑνότης, ὁμόνοια. Gall. Accord, ligue & confederation, commencement. Ital. Consentimento, unanimità. Germani. Einhelligkeit, Zusammenstimmung. Hispan. Consentimiento, conformidad. Pol. Zgoda, zgodność, zmowa. Vng. Egyetértés, egyetértő akarás. Ang. Consent, accord, agreement.] Cic. 3. de Nat. deor. Itaque ea sic placebat omnia de consensione contineri quæ natura. Claud. de 3. cl. Gild. Ætherius acerbus, & gravium consensus erat.

Consessio, ſt. et Spec. pros. m. Communio rerum omnium, cognitionis, scripturarum & sanctorum, conferitur, cōpositio. [ישיבה, συνέδριον. Gal. Consistoire. Ital. Consistorio. Ger. Einhelligkeit, Versammlung. Hispan. Consistorio. Pol. Zgoda, zebranie, zgromadzenie. Vngar. Egyesség, gyűlés. Ang. Consistory, assembly.] Cic. ad Cal. Populus ex Romana, tollendæ pestilentiæ causa consensio. Idem 1. de Nat. deorum. Quum enim non infinito aliquo, aut nimio, aut lege scripto constituti, inter eos qui in unum omnium bonum consentiebant, ita legi necesse est, cluere omnia.

Cōsentāneus, a, um. Conveniens. [כשר ὁμόφωνος, ὁμολογούμενος. Gal. Consonant, accordant, semblable. Ital. Conforme. Ger. Das mit einstimmig, gleichförmig, ähnlich. Hispan. Que consuena, conforme. Pol. Zgodny, zbieżny. Vng. Jóvaló, alkalmatos. Ang. That consenteth, agreeth with another.] Cicero 3. de Sinibus. Itaque omnia bona, omnis admiratio, omnis in virtutem & ad eas actiones quæ virtutem sunt consentaneæ, referuntur. Idem 2. de Natura deorum. Quare quia in arbore alterum signum, consentaneum est in hac tertium, ac cætera eligentium.

Consentio, sī, sensi, sensum, ire, dissentio. [Polon. Zgadzam się. Vng. Egyet értek, megegyezek.] Gell. 11. cap. 9. Omnium fere hominum quæ in mentes, quæ in imperium Romanum cadunt, quum Græci κοινὰς ἐννοίας appellant, maximum est & Nullum consentiat. Idem lib. 3. cap. 11. Super eo autem Homerus atque Hesiodus non consentiunt.

Consĕpio, s, ire, Sepio, munio, claudo. [שׂוך שׂוּכָה, φραγμός. Gal. Fermer & enfermer de haye ou de mur. Ital. Circondare di siepe. Germ. Verzeunen, einhagen. Hispan. Cercar de seto. Pol. Opatrzyć, ogrodzić. Vng. Megerősítek. Ang. To enclose and compass round about.] Cic. de Senect. Cæteris in rebus consuetudo erga Deos hominum atque humanum fœdus, & ea quædam cōtemptum neglectum, & diligenter custoditum odendisse.

Cōsĕptum, pti. Quod undiq; claudum, munitum, cinctum. [מכלה מִשְׂכֹּרֶת, φραγμός. Gall. Vuides & pour pro. Ital. Steccato, chiusura di muraglia o siepe. Germ. Ein umgetunt oder umfangen ort. Hispan. Lugar cercado y guarnecido de seto. Pol. Zamknięcie, ogrodzenie. Ang. A place hedged or enclosed.] Columel. 12. 4. Difficiliora enim conceptacula, non solum plures ad hibernos, sed etiam impensæ maiores tuebuntur. ¶ Conseptum etiam fori dixit Quintil. lib. 8. pro ipsis cancellis.

Consequax. Vid. CONSEQVOR.

Cōsequēs, pen. corr. ntis. Secuns. [הלך אחר הלאה, ἑπόμενος, ἀκόλουθος. Gall. Ensuyvant & ensuyvans. Ital. Seguente & seguitante. Ger. Nachfolgend. Belg. Volgens. Hisp. Consiguiente, siguiente. Pol. Następujący, następny. Vngar. Következő. Ang. Following.] Virgil. 5. Aeneid. Quem deinde Cloanthus Consequitur. Gell. lib. 2. Vter Dies natalis habeti, appellandi, & celebrandi, is quem primum ex ea consecutus] An qui dies natalem consecutus est. Portius frequenter pro absequens, abstinens, adjicitur. [Ἐγκρατής. Ang. Temperate, abstinent.] Cicero in Verr. Act. 1. Quod cum mea labore, & vigiliis consecutus sum. Idem 2. Verr. Hisce autem certam viam numerationem, qua omnes illorum cursus investigare & consequi possim. Item experiri cœpi. Item Cæsar Iunior: Extrema vero quanta & qualia sint, verbis consequi non possum.

Consequēns, tis, participium, Secuns, sequens. [מחזיק מחזיקים, ἀκόλουθος. Polon. Następujący. Vngar. Következő.] Cicer. de Senect. Sed memoriam illius viri excipient omnes anni consequentes.

Cōsequens, nomen, Argumenti conclusio. [συμπέρασμα. Pol. Zakończenie. Vngar. Következő. C. c. de fin. b. Qui consequens alicujus falsum, is illud cujus id consequens sit, non potest esse verum.

Cōsequentĭa, æ, f. p. Consecutio. [סדר סדר, ἀκολουθία. Ital. Consequenza. Germ. Folge. Gall. Consequence, suite. Ital. Conseguenza. German. Die Nachfolgung. Hispan. La consiguiente, consequencia. Polon. Następowanie, następstwo. Vngar. Következés. Anglice, Consequence, following.] Cicer. 1. de Divinat. Qui earum rerum eventa, quæque consequentia diuturnitate pertractata notavernnt, & ea & Consequentia necessitas conclusionum, quæ ex præcedentibus inferas. Cicer. ad Trebat. Ea enim dico consequentia, quæ rem necessario consequuntur.

Consequenter, adverbium. [ἀκολούθως. Gall. Consequemment. Ital. Consequentemente. Ger. Nachfolgend. Hisp. Consiguientemente. Pol. Następująco, następnie. Vng. Következőképpen. Ang. Consequently.] Ulpian. 1. Sed & si quid § ult. ff. de usufruct. & quemadmodum quis utr. & fruct. Quibus consequenter tradentibus quidem acquirere fundo terminum non potest, etiam uti autem potest.

Consequiæ, Sequelæ, à consequendo: Sunt ab exsequendo, Exequiæ. Apuleius Ille vir Nasutianis trabeatum colaquiis.

Cōsĕquor, aris, depon. Avidè sequor, capio, accupor, persequor. [הדביק נדבק, ἀκολουθέω, ἐπακολουθέω, ἐπιτυγχάνω, συμβαίνω, ἐπιφέρω. Gall. Suivre ou poursuivre en diligence. Ital. Seguitare, conseguire. Germ. Begierig nachfolgen. Bel. Gretig in Hilfe komen, volgen. Pol. Następować, pogonić. Vng. Következik, követ, elérek, elérem. Ang. To follow or pursue diligently.] Tacitus. lib. 3. Quæsivere ab his, quid fieri velint, quam ferme rem tam subito consecutam, ut vix credi queat. Cæterum hebd. Gal. Redeuntes equites, quos possent consectantur, aut occidunt. Cicero ad Attic. Tribunis illis orbus, & consectis, & tribilis consectandus. ¶ Permulti horum accipiuntur pro affectare. [ἐφίεμαι. Cicero in Pisonem. Levitatis ch, inanem aucupari rumorem, & omnes umbras, etiam si lucrum consectari. Cicer. Of Fe. Alexander benevolentiam Macedonum largitione consectabatur.

Cōsĕssĭo, pen. corr. ssi, ssum, Considere. Apud Nonium Uxorem tuam, & meam novercam populo lapidibus consessam video.

Consĕcātio, verbale ſt. Captatio, aucupium. [ἐπιτυγχάνω, ἐπιφέρω. Gall. Poursuite, queste, chase. Ital. Seguimento, diligenza & qualche cosa seguita. Ger. Ein fleissige oder begierige nachfolgung, verfolgung. Hisp. Obra de seguir cualquier cosa. Pol. Pomnożenie, obchodzenie, ubiegnienie, szczęście. Vng. Következés, követés. Ang. An earnest following or pursuing.] Cicer. in Orat. in hujus concionis consectatione Gorgiam fuisse principem accepimus.

Cōsĕctātor, & Consectatrix, verbalia. [מחזיק מחזיקים, ἀκόλουθος, ἑταῖρος. Germ. Ein Nachfolger, Nachfolgerin, Nachfolgerinn. Pol. Zakonnik, dziedzic. Vng. Követő, követő asszony. Ang. He or she that followeth.] Cic. 3. Offic. Et enim temperantia, libidinum inimica est, dicimus autem consectarium voluptatis.

Cōsĕctārius, adject. Consequens. [ἀκόλουθος. Pol. Następujący. Vng. Követő, követő asszony.] Cic. 4. de Finib. Illud verbi gratia consectarium, sed in primis hebes, illorum tolleret nonnullorum gloriationes dignam esse beatam vitam, quæ non posset sine honestate contingere, ut idem quisquam glorietur.

Cōsĕctārium, rii, n. Cæt. argumentum brevi ter attritum, in quo conclusio necessaria sequitur antecedens. [ἀκόλουθος. Pol. Zakończenie. Vulgarè ἀκολουθία. Vg. Következés. Cic. 4. de Fin. b. Nunc venio ad illa tua brevia, quæ Consectaria esse dicebas: & primum illud quo nihil potest esse brevius, Bonum omne laudabile. Laudabile autem omne honestum. Omnia igitur bonum honestum.

Cōsĕctātĭus, a, um. Qui alios affectatum [ἐφίεμαι. Pol. Dążący. Vngar. Követő.] Cic. ad Attic. Hinc Consectanea turba. ¶ Hinc Consectanei dicuntur, qui alterius opinionum vel sententiam sequuntur, eamque propagare.

Cōsĕro, pen. cor. ssi, ssum, ĕre, conjungo, connecto, coalesco. [חבר חבור, חבר, συνάπτω, συμπλέκω. Gall. Entremesler, entrelacer les bras. Ital. Intrecciare, annodare insieme. Ger. Zusammen fügen, einander verknüpfen, verbinden. Hispan. Trabar una cosa con otra. Pol. Spawiać, łączyć, splatać, związać. Vng. Összefogom, összekötöm. Ang. To knit, or interweave together.] Virg. 3. Aen. Tantam confertam bimis, armisque ferunt. Idem 5. Aen. Laudat ut hunc hamis consertum auroque videre Lortum. ¶ Conserere manum, cheiras conjungere, & dextras mutuò applicare. Vnde manum conserere dicebantur pugnantes, quum in rem, aut aliam rem, ἐς χεῖρας ἔρχεσθαι, προσβάλλειν, συμπλέκεσθαι, ἐπιβάλλειν, pugnam inire & pugnæ se committere. Sed & pugnam conserere, ἀγῶνα συνάπτειν. Virg. 12. Aeneid. Multaque per cassum congressi prælia rudem Conserimus. Liv. 5. ab Vrbe. Acrealis utrinque animis, ad arma discurritur, & pugna conseritur.

Consertus,

Cōnexus, participio. Connexus, contextus. [מחבר *machbár*. συνδεδεμένος, συνηρτημένος. Gal. *Enchaisnè, entrelassè, entrelacè*. Ital. *Intessuto, interposto*. Ger. *Zusammen gesetzt*. Hisp. *Mezclado, trauado*. Pol. *Spoyony, złączony*. Vng. *Közzé fonladozot*. An. *Mixed together, interwouen*.] Fab. lib. 3. cap. 10: Verùm tria tempora, ita ordine rerum tribus momentis conserimus.

Cōnexte, adverb. Conjunctè. [συνεχῶς. συνεπτυγμένως. Gal. *Par enchaisnement, l'un tenant, et dependant de l'autre*. Ital. *Per continuatione*. Germ. *Durch zusammen setzung oder vermischung*. Hispan. *Trauada y mezclada vna cosa con otra*. Pol. *Ciągnienie, ciągnienie*. Vng. *Közzé fonladozás szerint*. Ang. *Ioyntly, linkedly*.] Cic. de Fin: Si omnia in eodem ordine causis sunt, omnia naturali colligatione conserte, contexteq; sunt.

Cōnexto, ōris. [συνύφανσις, συμπλοκή. Pol. *Zapletek*. Vng. *Közzé fonás*.] Plin. lib. 11. cap. 1: Quòd si impedimentum ponatur in ea aliquod intelligi, cram contexturæ est, argumentum est, majus in leva fuisse, quæ sentium rapitur.

Cōnsĕro, penult. corr. cōsĕrui, cōsĕrtum, Plauto, ferò, seui, ĕre. [נטע *natá*. כנס *nasáf, kibéz*. Gal. *Planter, emplanter, ou semer*. Ital. *Piantare, seminare, sotterrare*. Ger. *Pflantzen, besäen*. Bel. *Planten, beschanten*. Hisp. *Plantar, sembrar o sembrar vna cosa en otra*. Pol. *Szczepić, siáć*. Vngar. *Plántálok, vetek, mivelek*. Angl. *To plant or sow*.] Agri enim conseri dicuntur, seminia autem vel plantæ seri. Varr. 1. Arglog. coquus conseuimus agros. Lactant. lib. 2: Quum in partibus Orientis omni genere agri arborumque conseui. Colum. lib. 2: Celeriùs etiam eodem tempore hordeum, & lupinò vel fabæ consetas.

Cōsĭtor, pen. corr. pastor. [זורע *zorèa*. נטוע *natúa*. σπείρων, φυτεύων. Gal. *Planteur, semeur*. Ital. *Piantatore, seminatore*. Germ. *Ein pflantzer, gesäet*. Hisp. *Plantador, sembrador*. Pol. *Szczepiciel, siewca*. Vng. *Plántálovecz, vkelöv, plántálovecz*. Ang. *Setter, sower, planter*. Iur. Cæmentis caligine cautius, Catulus.

Cōsĭtus, Satiu. [נטוע *natúa*. מטע *mattáa*. φυτεία, φύτευμα. Gal. *Plantoir, plantage*. Ital. *Piantagione*. Germ. *Pflantzung, vbergang*. Hisp. *Obra de sembrar o plantar*. Polon. *Siadło, szczepienie*. Vng. *Ültetés, plántálás, vetés*. Ang. *A planting, or setting*.] Cicin Catonc. Nec consitus ornandæ eriectæ, sed examinatus quibus nihil inveni agricola falernus. Colum. l. 4: A primo statim die consitionis formandæ.

Cōsĭtor, toris, m. t. Sator, plantator. [נטע *natáh*. φυτεύων. Gal. *Planteur*. Ital. *Piantatore*. Ger. *Pflantzer, ein pflantzer*. Hisp. *Plantador*. Pol. *Szczepiciel, ogrodnik*. Vngar. *Ültető, plántáló, vető*. Ang. *A planter, a setter*.] Ovid. 4. Metam. Et cum Lenæo genialia consitor uvæ.

Cōsĭtūra, æ, Consitio. [מטע *mattáa*. Polon. *Szczepienie*. Vng. *Ültetés, vetés, plántálás*. An. *A planting or planting*.] Cic. de Rep. Quæ videbat ille non ex agri cultura, quam noverat, sed ex divina, ut ea dicitur, interpretabatur. Nonius.

Cōsĕrrātis, a, um, Serra in modum dentatus. [οφρυωτός. Gal. *Chef qui a dents, comme vne scie*. Ital. *Che ha denti a guisa di sega*. Germ. *Das gezähnet wie ein Sägen*. Hisp. *Cosa que tiene dientes como la sierra*. Pol. *Zęby maiący iako piła*. Vng. *Fürészhez hasonló fogas*. Ang. *Toothed like a saw*.] Plin. lib. 11. cap. 37: Sed ipsa tantùm in linguis gallinaceis corporum, consitarum ne carnem illi fellis, nec cartilaginem, nec cælum pote dicemus, verùm pro illis.

Cōnservātio, Conservator, Conservatrix, Vide CONSERVO.

Cōnservo, as, āre, act. p. Servo, tueor, custodio, observo. [שמר *shomár*. נטר *natár*. σώζω, διαφυλάττω, διατηρῶ. Gal. *Garder, conseruer, entretenir, maintenir*. Ital. *Conseruare*. Ger. *Behalten, bewaren*. Hispan. *Guardar en vso*. Pol. *Zachowanie, strzeżenie*. Vng. *Megtartom, őrzöm*. An. *To preserue, maintain or keepe*.] Cic. ad Att. l. 8: Illis litteris respondebo. Sic enim postulas? nec conservabo tamen, sed ordinem conservabo tuum. Idem Attico lib. 3: Vtinam eam necessitudinem, quæ est nobis cum publicanis, obtinere & conservare potuissem. Idem Metello: Benevolentiam certo iudicio susceptam, quoad voles, conservabo. ¶ Interdiù Conservare, idem quod in columen servare, & à certissimo periculo eripere. σώζειν. Cicero in Catil. Non minùs jucundi sunt dies illi quibus conservamur, quàm quibus nascimur. Idem antequam iretin exilium: Ego apud vos non loquar, quos conservavi? Et paulò pòst: Qui hoc templi domicilium lartium sedium ab omni periculo conservavi.

Cōnservātus, participium. [שמור *shomúr*. διατηρούμενος, σωζόμενος. Gal. *Conserué, gardé*. Ital. *Conseruato, guardato*. Ger. *Behalten bewaret*. Hispan. *Guardado, conseruado*. Polon. *Zachowany*. Vngar. *Megtartetett, őrzetett*. Ang. *Kept, conserued, saued*.] Cicero Lentulo lib. 1: Illud quidem certè nostrum consilium jure laudandum est, qui hos cives, & à me conservatos, & me servare cupientes, spoliatos duobus, ferris armatis objici noluerim.

Cōnservātŏr, tōris, m. t. Servator, præses, custos. [שומר *shomér*. σώζων. Gal. *Conseruateur, gardien, garin*. Ital. *Seruatore*. Germ. *Ein behalter, behalter, beschirmer*. Hisp. *Guardador*. Pol. *Zachowiciel, stróż*. Vng. *Megtartó, őrzö*. Ang. *Keeper, conseruer, sauer*.] Cic. 1. Offic. Est attendas ante omnia ad decorum conservationem earum rerum.

Cōnservātus, us, Conservatio. [משמר *mishmár*. σωτηρία, διατήρησις. Gal. *Conseruation*. Ital. *Conseruatione*. Germ. *Behaltung*. Hispan. *Aquello que se guarda*. Polon. *Zachowanie*. Vng. *Megtartás, őrzés*. Ang. *Keeping, preseruing*.] Cic. 1. Offic. Est attendas ante omnia ad decorum conservationem earum rerum.

Cōnservus, i, Qui cum alio servit domino. [συνδοῦλος. Gal. *Seruiteur, autre seruant, compagnon de seruage*. Ital. *Conserue*. Ger. *Ein Mitknecht*. Hispan. *Seruo con otro*. Pol. *Spolny sługa, Tatarzyn*. Vng. *Szolgatárs*. Ang. *A fellow seruant, or that serueth the same maister with another*.] Terent. Adelph. Conservis ad eundem illis præcipio modum. Cic. ad Cæs. O rem miseram! dominum ferre non patamus, conservo ferimus.

Cōnsĕrvo, æ, [συνδουλεύω. Gall. *Compaignie de seruage*. Ital. *Compagnia di seruitu, conserue*. Germ. *Ein Mitmagd, Mitknecht*. Hisp. *Seruir con otro*. Polon. *Spolna służebnica*. Vng. *Szolgálóstárs*. Ang. *A fellow maid, seruant*.] Terent. Eunuch. Summa forma semper conservam domi Videbit. Varro. de Re rust. Conservibus. Scævola in l. prædia. §. ff. de instrum.

Cōnservĭtium, ii. [συνδουλεία, συμβασιλεία. Pol. *Spolne służenie*. Vng. *Együtt való szolgálás*. Ang. *Fellowship to seruing together*.] Plaut. Capt. Percùm conservitium commune, quod hostica cveritumam.

Cōnsĕrvis, Vide CONSIDEO.

Cōnsĭdĕo, es, interpret. com. n. t. Simul sedeo. [ישב *iosháb*. συνεδρεύω. Gal. *Estre assis ensemble, ou auec autre*. Ital. *Sedere insieme*. Germ. *Zusammen sitzen, oder mit einer andern sitzen*. Hispan. *Assentarse en vno*. Polon. *Spolnie siedzić*. Vng. *Együtt ülök*. An. *To sit with, or together*.] Cicero in Brut. In prætura propter Platonis fratrem confecimus. ¶ Aliquando significat manere. Cicero de Finib. Cujus in mente conscedit justitia. ¶ Aliquando rei humilitatem habet, & quasi denegatam alnus evolandi facultatem. Cicero: Consedit uti ate; nomen in Quæstura. ¶ Aliquando ponitur pro conquiescere: ut: Consedere in otio. ¶ Aliquando pro sedari. Liv. Vbi tres consedit.

Cōnsĭdĕro, ās, āre, act. p. Diligenter, judicio, contemplor, cōsĭdĕrans, cōsĭdĕrātus, cōsĭdĕrātum, ei dativo. [חשב *hashób* ראה *raáh* הסתכל *histakél* בחן *bachán* התבונן *hitbonén* הקשיב *hikshiv*. εὐδοκῶ, ἐπιβλέπω, ἐπιστατῶ. Gal. *Considerer*. Ital. *Considerare*. Ger. *Betrachten, bedencken, vberlegen*. Bel. *Overleggen*. Hisp. *Considerar*. Pol. *Vważanie, vważam, rozważam*. Vng. *Meggondolom*. Ang. *To consider, to thinke vpon, or ponder a thing*.] Cic. Tus. Reliquum est, quod ipse apud me considerantibus, verba fundes sermone tuo ne Sonus. Terent. Heaut. Et quam egomet mecum hæc eadem in animo volutabam, considero.

Cōnsĭdĕrātus, participium, Prudens, meditatus. [מחשב *mechoshób* מקיאה *mevín* מובן *mokiáh* מבין *mobán* מתבונן *mitbonén* מקשיב *mekshiv*. Gal. *Considere*. Ital. *Considerato*. Ger. *Der betrachtet et erwogen ist*. Hisp. *Considerado*. Pol. *Rozważony, rozpomniony*. Vng. *Megmondhatott*. Ang. *Considered*.] Cic. Att. Sp. ies. Nihil fecit ratus, nihil in potemi summo, nihil non diu cogitatum, ac multò ante meditatum.

Cōnsĭdĕrātus, nom. en: Prudens, cui confidetur. [בטן *nebún* קשוב *kashúv* מקשיב *mekshiv*. Gall. *Vn homme bien auisé, & bien conseillé, qui prend bien garde à ce qu'il fait, ou dit.*

...ckert. Ital. Chi vuol che bracci molto che fa, esserto, fare assai. Germani. Wer viel schencken will, der muß viel stehlen. Hisp. El que mucho da algo quiere. Polon. Kto ręce y nogi rozciąga, ma dziury szyrokie. Vng. Sok. Ang. A man must steal that will give.] Cicero pro Cecin. Vrsum & illud consideranti hominis esse putavit. Idem pro Q. Roscio: C. Quinctius fuit. P. Quintius justitia. Idem pro Quinctio: Quinctium justitia, fama, existimatione rerum paternarum diligentia & providentia & existimatione, unam rem paulò minus quàm consideratum, quis ego.

Cōsīdĕrātō, adv. [ברוב Pol. Rozsądnie. Vn. Megyendeln.] Gell. lib. 11. ca. 5. Quos Pythagoras Philosophos vocavit, ii Graeco Cognomēto σοφισταὶ appellantur. Id ferme significabat quod qualitates, & consideratores.

Cōsīdĕrātio, onis, f. Circūspectio, animadversio. [קשבה kesheb. קסם kesem. Gall. Considération, imposture. Ital. Considerazione, inuentione. Ger. Betrachtung, erregung. Hisp. Consideracion. Pol. Rozsądek, rozwaga. Vng. Megfontolás, okosság. Ang. An examining, considering, or deliberating.] Cicero 4 Acad. Consideratio in contemplatione, naturæ est animorum ingeniorumque naturale quoddam quasi pabulum.

Cōsīdĕrātŭs, a, um, p. [קשב kāshab. בינה bineh. Pol. Rozsądny. Vn. Megyendeln, okos.] Cicero ad Quint. Fratrem libro 3: Cujus in locum consideratissimus est, ego sufficiendus putor.

Cōsīdĕrātē, adverb. Cogitatè, consultò, prudenter. [Gall. Considerément, prudemment, en sage, grand' conseil. Ital. Con molta consulta, cioè con prestamente. Germ. Mit vorbedacht, rathschlag. Bel. Voorsichtelijck. Hisp. Consideradamente. Pol. Rozsądnie, madrze. Vng. Megfontolásból, magamagyudalom. Ang. Wisely, with deliberation, and consideration.] Cicero pro Quintio: Praetores ut considerate ferret comparaverant. Ibidem: Quid feci non considerate aut temerè?

Cōsīdĕrātŭs, a, um, p. [Pol. Opatrzony, dobrze. Vng. Megfontolásból, magot gondoskodásból.] Considerātus, proverbium ex cognomine. Cornelius Fronto de nominum verborumque differentiis.

Cōsīdo, dis, consēdi, consessum. Simul assido: [ישב yashab. Gall. S'asseoir, s'assiet. Ital. Inverno si in viaggio. Germ. Sich setzen, sich mit einander unter setzen. Hisp. Asentarse, sentarse con otro. Pol. Spolem siedzieć, posiadszyć się. Vng. Egyetemlek ülök. Ang. To sit down together.] differtq; à Consideo, quod illud quietè, Consida motum afferat. Colum. lib. 8: Neque aut recumbat, aut considat. Plin. libro 34. cap. 10: Iterumq; adjecta largiore terrâ, & dum considat relinquitur. Lucil. lib. 1. ab Vrbe: Deductus in arcem, in lapide ad medium versus consecit. Cicero ad Attic. libro 5: Antequam ab eo loco consedero, neque longè à me, neque sempermea mihi tua literas expectabis. ¶ Accipitur interdum Considere pro eo quod est sedes alicui in loco figere. Virgil. lib. 1. Aeneid. Vultis & his mecum pariter considere regnis? ¶ Interdum idem quod desidere, vel debilitare. Liv. 3. bell. Macrd. in Veliterno agro terra ingentibus cavernis considit.

Cōsĕndĭtīvus, a, um, personale. Cic. 3. de Orat. Quum placuisset inter cæteras ironiæ venditari, & ibi magna cum audiendi expectatione consideraret.

Cōsignātio, as, āre, act. p. Obsigno, signo, firmo. [חתם chatham. רשם reshem. Gall. Marquer, sceller, cacheter. Ital. Segnare, marcare, sigillare, imprimere. Ger. Versiegelen, versigelen, verwüsterren. Hispan. Sennalar, sellar, firmar. Pol. Pieczętuie, znaczę. Vngar. Megjegyzem, megpecsételem. Ang. To mark, to seal.] Si proprie dicimus Consignare epistolas, quum illis complicatis anulum nostrum imprimimus. Plaut. in Cure. Eamus intrò, ut tabulas consignemus. Idem Trin. Epistolas duas, eas non consignatas, quas filius à patre. ¶ Consignare pecuniam inter aliquos, est deponere. Suet. in Claud. Quinctiquum comperisset super probra & flagitia, C. etiam Silio nuptise, dotis inter aruspices consignata, supplicio affecit.

Cōsignātŭs, partic. Obsignatus, signatus. [חתום chatûm. רשום reshûm. Gall. Marqué, scellé, imprimé. Ital. Marcato, segnato. Germ. Versiegelt, versigelt. Hisp. Sennalado, sellado. Pol. Pieczętowany, zapieczętowany. Vn. Megjegyzett, megpecsételtetett. Ang. Marked, sealed.] Laudatio alicujus consignata erata, Cic. pro Flacco.

Cōsignātōr, oris, m. Qui signat, Cr. Sigilli impressio. [חותם chotham. Gall. Signateur. Ital. Segnatore. Germ. Versigler. Hisp. Sellador. Pol. Zapieczętowacz. Vn. Megjegyzö, megpecsételö. Ang. Marker, sealer.] ¶ Consignationes item dicuntur quas veteres ducunt cera, vel chirographa. Quintil. libro 12. cap. 8: Promittit enim legatorum omnia, tesseræ, populum, parasitos as consignationes.

Cōsignātōrĭus, a, um. [Pol. Zbytek, pozkiew. Vn. Igyekkezet, nyelvesség.] Gell. lib. 1. cap. 18: Graeci autem significantius, consignificationemq; ejusmodi vocum pugnæ pactionem συσσημασίαν dixerunt. Alibi idem Gellius insuper Consignatiuâ usurpat.

Cōnsignĭfĭcātĭo, onis, f. Insignitter, maximè quæ. [Pol. Znaczenie. Vng. Igen megismertetés, jelentés.] Gell. lib. 1. cap. 18: Epoli de quoque versus dedi genus hominis nec dignificantissimè factus est. Melias contignificantissimè, & alio conligurantius.

Cōsignō, as, āre, pro consignare posuit Ennius, Fest. [דם dem. דאה dāah. חרש chārash. Gal. Se taire, se dire mot, ne sonner mot. Ital. Tacere. German. Stillschweigen. Hisp. Callar. Pol. Milczy. Vng. Hallgatok. Ang. To keep silence, to be still.]

Cōsistĭtūrus. [Pol. Vmieszkam. Vng. Laknak. Ang. To be still, to cease, to stay a while.] Gell. lib. 12. cap. 1: Omnes quamplurimæ fabulæ ita sunt factæ, ut is ferme finis consistituri fuerit.

Cōsĭtĭgĭnis, f. [Ger. Beyfuß kraut. Pol. Bylica.] Herba est, teste Rueellio, quæ à Gallis Remedes, quasi Pulmonaria vocatur, ab herbarijs Pace dicta. Algenor Dioscoridi. Consiliginis autem nomen à rusticis ei creditur indi, quòd in arvis inter siliginem frequentissimè inveniatur. Vide Plin. lib. 25. cap. 8, & Ruel. lib. 2. cap. 154.

Cōsĭlĭo, is, ĭi, vel īvi, consultum, Simul silio. [קרה kārāh. יעץ yāats. Gal. Assiter quelqu'un, se ferme, se bien, se bon conseil. Ital. Assidere d'uno, consolare d'uno. Ger. Mit einander thun, berathschlagen, zusammen sitzen. Hispan. Sentarse con otro, aconsejarse con otro. Polon. Spolem radzić się. Vng. Tanácskozom. Ang. To consult together.] Idem est quod initire & inire. Tacit. libro 3: Patrem hujus ipsius exercitus turmæ profligavere, Sequanos quanto pecunia dites, & voluptatibus opulentos, tanto magis imbelles Aeduos evincere, & fugientibus consilire. Idem lib. 5: Igitur Senatores partem Abdagæsi ad bellum, atque occultos consilit.

Cōsĭlĭum, n. Deliberatio, cogitatio. [עצה etsah. βουλή, βούλευμα. Gal. Conseil, advis. Ital. Consiglio. Ger. Ein Rhat, Rhatschlag. Bel. Raet. Hilsp. Consejo, consideracion. Pol. Rada. Vn. Tanáts, végzés. Ang. Counsel, advice.] Cic. Terent. Vestrûm jam consilium est, num filium meum, quid sit vobis faciendum. Idem Attil. 16: Nemo doctus unquam mutationem consilii inconstantiam dixit esse. ¶ Quandoq; sumitur pro judicijs aliis. Cicero pro Roscio Qui ex civitate in Senatum propter dignitatem, ex Senatu in hoc consilium delecti estis propter fidem & diligentiam. Etiam si Dii prohibeant, Judices, ut hæc, quæ majores consilium publicum vocari voluerunt, præsidium sectorum existimetur. ¶ Dictum à Con, & Sileo (ut quidā volunt) quòd uno consilente cæteri consilent. Sive (ut alii malunt) à Con, & Salio, eò quòd in unam sententiam plurium mentes consiliant, & conveniant. Ve enim Exilium ab Exilio, ita Consilium à consilio descendit. Non desunt tamen qui pro consiliorum Senatu, sive judicibus deputatis, Consilium perfectum & consummatum scribendum præcipiant, & à concipiendo, sive concalendo hoc est concavando, dictum velint. ¶ Consilium dare, est suadere. συμβουλεύειν. Quint. Quum Ciceroni dubitanti consilium, ut Antonium roget.

Cōsĭlĭō secundo ut, quod in proverbio. Secundo navigatio, διὰ τοῦτο πλεῖν. Cæsar bello civili libro 3: Ubi propositum rectè non patuit, secundo ejus consilio castra communit.

Cōsĭlĭōsŭs, à Catone dictum, teste Gell. lib. 4. capitem pro sapiente, quique sanis consiliis abundat. [Polon. Poradny. Vngar. tanácsos.]

Cōsĭlĭo, as, n. p. Consulo, delibero, vel consulto. [יעץ yâats, βουλεύομαι. Gal. Conseiller, conseiller en demander conseil. Ital. Dare & domandare consiglio. German. Rhatschlagen, rhatfragen, befragen. Hilpan. Dar o demandar consejo. Polon. Radzić, radzić się. Vn. Tanáczlok, végezés, tanáczkozom. Anglice. To counsel, to give or take counsel.] Consilium dare vel petere, Terent. Cic. in Epist. ad Atticum lib. 15: Tu quid agendum tua cum tristi, tum rerum difficili ad consilium adhibendum negotione, velimenter expectabo. Horat. Odes 3. Tacit. lib. 13: Et redibere Romanum omnes simul consiliarii.

Cōsĭlĭātŏr, Dicitur qui alicui dat consilium. [יעץ yâats. βουλευτής, συμβούλος. Gal. Conseiller. Ital. Consigliere. Germ. Ein Rhatgeber. Hilp. Consejero. Polon. Rada, radzić doświadczony. Vn. Tanácsadó. Ang. That giveth counsel.] Pindin Epist. Terentiæ gerendis meis honoribus consiliator & rector.

Cōsĭlĭārĭus, Qui ab aliquo in consilio adhibetur, interpretor, qui alicui consilia dat. [יעץ yâats, βουλευτής. Gal. Conseiller. Ital. Consigliere. Ger. Ein Rhatsherr, Rhatgeber. Bel. Een Raetgever. Hil. Consejero. Pol. Rada. Vn. Tanácsbeli, tanácsadó. Ang. A counsellor that giveth counsel.] Cic. 3. de Legib. Augur meminisse debet Jovi Optim. Max. te consiliarium & administrum datum. Idem 4. in Verr. Interea amici & consiliarii ejus maleficè fere cœperunt Heraclium protegere.

Cōsĭlĭātrix, icis, f. um, acject. vum. Plaut. in Epist. Jam Senatum convocabo in eorde consiliatrum.

Cōsĭlĭo, as, āvi, ātum, consului, consilitum, pen. corr. cum accusativo, Consulo, peto. [שאל shâal. דרש dârash, quærere.

ἀγορεύω καθ' ἑαυτοῦ. Gall. Demander conſeil. Ital. Domandare conſiglio. German. Rathfragen/ſich bey jhm rathes erholen. Belg. Te rade gaen/raet vragen. Hiſpan. Demandar el conſejo. Polon. Radzę ſię/pytam ſię kogoś. Vng. Tanaſtot kérdek. Ang. To take counſayle.] ut, Conſului doctos: id eſt, à doctis conſilium petii. Quintil. Ego autem conſulentes meos. ¶ Inveniuntur etiam apud veruſtiſſimos in hac ſignificatione habere duos accuſativos: Ibo & conſulam hanc rem amicos, quid faciendum cenſeant. ¶ Conſulo autem cum genitivo Aequi vel boni, ſignificationem meliorem partem interpretari. [Gall. Prendre en la bonne part. Italicè, Pigliare in buona parte. German. Zur gut auffnemmen. Hiſp. Tomar en buena parte. Pol. Zadobrze przyimuie. Vngar. Jora magyarazni, az emberre vetkezik. Ang. To take in good part.] Plinius libro 33. Quærebat argentum avaritia, boni conſulebat (καλοκἀγαθία) nec illum invenisse miniam, rubentisque terræ excogitaviſſem. ¶ Cum dativo neutrum eſt, & ſignificat conſilium dot [יעץ yaadzal. Græcè, βουλεύω. Gall. Donner conſeil. Ital. Dare conſiglio. German. Rathen. Rhatgeben. Hiſpanicè, Dar conſejo. Polon. Radź kogoś, radzę. Vngaricè, Tanaſtot adok. Angl. To give counſayle.] ut, Medicus conſuluit mihi. ¶ Interdũ Provideo, prohibeo, & præcipio. Ferò. προνοέω. ut, Conſule honori tuo. Conſule rebus tuis, Conſule ſaluti tuæ id eſt, provide. Cic. Trebano: Conſuli quidem te à Cæſare ſcribis, ſed ego tibi ab illo conſuli malem: hæc eſt, malem quod Cæſar proſpiceret tibi, quàm te interrogaret. ¶ Aliquando poſt datívum jungimus accuſativum: ut Conſula tibi cõmodum tuum. hoc eſt, cogita tibi conſilium, quòd ſit tuæ rei commodum. προβουλεύω. ¶ Quandoque accuſativum cum in, pro Contra. βουλεύομαι. Terentius: Poſtmodò ſtultitiæ, atque ſibi conſulet. ¶ Interdum eſt deliberare, ſed in plurali tantùm, & abſolutè: ut Conſulunt Senatores: id eſt, deliberant. βουλεύομαι. Cæſar 7. bell. Gall. His magno cum detrimento repulſi Galli, quid agant conſulunt. ¶ Ne gravetur de ſe conſulere, eſt aliquod pernitioſum ſibi conſilium capere, quod aut vitæ, aut fortunis detrimenti aliquid aſſerat. Unde dici ſolet proprie dicitur, qui ſibi ruinas inferunt. Cavius: Virque parum de ſe gravius conſulerent, cõſilia impulerat, ἐβούλευε κακὰ τοῖς ἀνδράσι, ἐβούλευε κακὰ τοῖς ἀνδράσι.

Cõſŭlŏr, eris, paſſivum [דרש midrash. δοκιμάζω. Pol. Radzę ſię/ſtanowię. Vng. Tanaſkozom.] ut, Conſulor de hac re: id eſt, conſilium à me petitur. Cic. 3. in Verr. Quàm inanes domus eorũ omnium, qui de jure civili conſuli ſolent. Senatus nihil conſulitur, Cicero Octavio.

Conſŭl, is, m. t. Tutor autem Reipub. publici conſilii princeps. [ὑπατος, πρύτανις, Plutarcho. Gall. Conſul, qui eſtoit le plus grand magiſtrat ordonné qu'euſſion les Romains. Italicè, Conſule. Era quello il primo magiſtrato di Roma. Germ. Ein Burgermeiſter. Wor zeiten ware es bey den Romern ein weiſer das höchſte ampt gewesen/ das einer kondte erlangen. Belg. Een Borgemeeſter. Hiſpanicè, El conſul. Polon. Burmiſtrz. Vng. Konſúl ſa vitez. Ang. A conſul, the greateſt ordinarie office amongſt the Romanes.] Summum erat apud Romanos dignitatis fastigium, poſt exactos reges à Tarquinio Prisco primum introductum, duocentesimo quadragesimo quarto ab Vrbe condita anno. Dicti autem ſunt Conſules à Conſulendo, ſive quòd Reipublicæ conſulerent, ſive quòd à civibus conſulerentur. De eorum officio, vide Festum de Romanis magiſtratibus, Cic. in Pison. Animo Conſulem eſſe oportet, conſilio, fide, gravitate, vigilantia, cura, toto denique munere conſulatus, omni officio. ¶ Proconſul, qui cum poteſtate & imperio Conſulari ad aliquam provinciam administrandam mittitur. ἀνθύπατος.

Conſŭlāris, is, qui Conſulatum geſſit, quemadmodum Prætorius, qui jam Prætoram geſſit. [ὑπατικὸς. Pol. Ten ktory był burmiſtrzem, albo burmiſtrzem był. Vngar. Konſúlſág viſelt ember.] Cic. Lent. Q. Maximo, qui filiũ Conſularem amiſit. ¶ Conſularis ætas, in qua Conſulem eſſe licebat: quæ erat annũ trigesimum & quadragesimum. Cic. 5. Philipp. Quid Macedo Alexander, quũ ab incunte ætate res magnas gerere cœpiſſet, cõmune is tertio & tricesimo anno mortis obitusque eſt: ætas nobis legibus decem annis minor, quã Cõſulares? Cõſularis cognitio apud Romanos ſummæ cognitionis cauſſe cenſebat. Budæ, de Senatur.

Conſŭlāriter, adverbium. [Vngar. Konſúlmeggyéra.] Liv. 4. ab Vrbe: Quinque conſulatus eodem tenore geſſi, vitaque omnis conſulariter acta.

Conſŭlātus, us, m. q. Officium vel dignitas, ſive tempus quo Cõſul in officio eſt. [Græcis. Gall. Conſulat, eſtat de Conſul. Ital. Conſolato, eſſere de Conſolo. Ger. Burgermeiſterthumb. Hiſp. El conſulado, dignidad de Conſul. Pol. Czynność Lecia albo Burmiſtrzyna. Vngar. Konſúlſág, ſiſ bir ſág. Ang. The eſſice of the conſull or his dignitie.] Plin. lib. 9. cap. 15. Paulo vero in tertio Cõſulatu ſuo Fabernam, Chium, etc. Cic. pro Murena. Vultus erat ipſius plenus ſuoris, oculi ferentes, ſermo arrogantior: ſic ut ei jam exploratus & domi cõditus Conſulatus videretur. De Carlina.

Cõſŭlto, as, Delibero. [יעץ jaatzal. מוסך musdah. βουλεύω. Gall. Conſulter, deliberer, faire conſeil entre. Italicè, Conſultare, deliberare. Germanicè, Rhatſchlagen. Hiſpan. Deliberar, conſultar. Pol. Radzę ſię/ſtanowię. Vngar. Tanaſkozom. Ang. To adviſe, take adviſement.] Cicero 2. Offic. In quibus deliberare homines, & conſulere de officio ſolent. De eis, quibus corpus animi infirmum, ingenium ſapientia validum erat, Reipublicæ conſulebatur.

Cõnſŭlŏr, in paſſiva ſignificatione. [Pol. Radzę ſię. Vng. Tanáltam kérdezkedem, tanáltatom.] Macrob. Saturn. libr. 1. cap. 8. Cum in Senatu res aſperæ quæpiam conſultabantur.

Cõnſultātio, verbale, ſ. n. Deliberatio. [התעצה hitaatzah. βούλευμα. Pol. Radzenie/ſtanowienie. Vng. Tanáltatás. Ang. A taking counſayle.] Terent. Nulla tibi Pamphile hic eſt cum conſultatio eſt. Cic. 3. Offic. Sapientem & bonum virum ſingimus, de eius collocatione & conſultatione quærimus.

Cõnſultŭs, Quando participium eſt, ſignificat eum cui conſulitur: hoc eſt, à quo conſilium petitur. [χρηστήριος. Græcum. Oracle, ſentence. Pol. Wyrocznia/przepowiedź. Vngar. Az Iſten tanáltatása beſzédi. Ang. Demanded or asked counſayle of.] Jct. Medicus conſultus dixit: non laborare. Cic. pro Mil. Nihil de ejus morte populus conſultus. ¶ Quandoque nomen eſt, & ponitur pro prudenti & ſapiente. [ἔμφρων. Ger. Weiſe/verſtendige/bey dem man Rhat ſuchen muß. Pol. Madry/przezdny. Vng. Eſmés. Ang. A wiſe man/whoſe counſayle men uſe to aske.] Ovid. lib. 1. de Arte amandi. Sit tibi credibilis ſermo, conſultaque, verba: id eſt, prudentiæ ac ſapientiæ plena. Eſt autem nomen cuibus modis dicitur quã per ſe ponitur. Horat. Seria cum quo modo nulles, Mercatore cui conſulto modo, ruſticus, vel quãdo habet genitivum. Liv. lib. 22. Callidos, ſolertesque juris, atque eloquẽtiæ conſultos. ¶ Hinc dicimus Conſultus juris, & juris conſultior, & conſultiſſimus. ἐμφρονέστερος, ἔμφρονέστατος. Celſus libro 1. Digeſtorum de libris, Conſultiſſimus juris, ut his quidquam ætate illa poterat. ¶ Sic & conſultus habetur ſignificatione participii, quàm nominis: non tamen dici poteſt participium, quòd non habeat verbi originem.

Cõnſultum, in neutro genere, Senatus, ſive decretum. [חק hok. νομοθέτημα. German. Ein Ertzordnung des Rats. Polon. Vradzenie. Vng. Végzés. Ang. An ordinance or decree of counſayle.] Hinc dicimus Senatus conſultũ, pro eo quod Senatus decrevit. Horatius in Epiſtol. Qui conſulta patrum, qui leges, juraque ſervat. ¶ Dicimus etiam, Opus eſt conſulto: hoc eſt, opus eſt conſulere, ut illud Saluſtii: Nam & priusquam incipias, conſulto: & poſtquam conſuleris, maturè facto opus eſt: illud eſt, conſulere, ſive ut conſulas.

Cõnſŭltŏr, oris, m. t. Qui alium conſulit, qui conſilium ab alio petit. [דרש dorash שואל sohel. ἐρωτητὴς, ἐρωτητικὸς. Gal. Qui demande conſeil. Ital. Chi domanda conſiglio. Germ. Ein Rhatfragender. Belg. Een raetvraget. Hiſpan. El que demanda conſejo. Pol. Radzący ſię/ſtanowiący. Vng. Tanáltat kérő. Ang. He that asketh counſayle.] Cic. pro Cornel. Balbo. Etenim ſi Q. Scævola ille Augur, quum de jure Prætorio conſuleretur paris peritiſſimus, cõſultores ſuos nonnunquã ad Furium & Canulium rej. cieb. t. Idem pro Murena: Vigilas tu de nocte ut conſultoribus tuis reſpondeas. ¶ Accipitur quandoque pro eo qui alium conſulit. [יועץ yoeatz. συμβουλευτὴς, βουλευτὴς. Gallicè, Conſeiller, qui donne conſeil. Italicè, Conſigliere, conſigliatore. Germanicè, Ein Rhatgeber. Belg. Een raetgeever. Hiſpanicè, Conſejero. Pol. Radzy dobry mąż. Vng. Tanáltató. Anglicè, He that giveth counſayle.] ut apud Saluſtium in Jugurth. Animadverto eo pacto, me ſalutem, conſultorque tibi adhiberi. Et in illo vetti proverbio: Conſilium malum conſultori peſſimum eſt.

Cõnſultrix, fœm. t. [יועצת yoeatzeth. βουλευτικὴ. Germanicè, Ein Rhatgeberin/fürſehrin. Vngar. Tanáltató.] Cicero 2. de Nat. deor. Ipſius vero mundi, qui omnia complexu ſuo cõtineret & contineret, naturam non artificioſam ſolum, ſed plane artificem, ab eodem Zenone dicunt conſultricem, & provida utilitatum, opportunitatumque omnium.

Cõnſultus, a, um, Divina voluntas per exta diſquirebatur. ἐμφρονέστατος. De hac Virg. in actaſtellas de more bidentes. ¶ Deus eorum hiſtoriarũ genera à Macrobio enumerantur, quarũ altera Animalia vocãt, quũ ideo ſolẽ hoſtiæ mactabantur, quæ ejus animæ hoc eſt, ſanguis & vita, Deo ſuam offerens: ubera Conſultoria, cujus exta ab Aruſpice inſpici ſolent, & Deũm voluntas ex iis explorari.

Cõnſŭlŭm, adverbium, Prudenter. [ἐμφρόνως, ἐννόμως. Gal. Prudemment, ſagement, ſenſement. Ital. Prudentemente, accortamente, ſauiamente. Germ. Weißlich/mit rath. Vngar. Eſmésen. Hiſpan. Advedy á ſabiendas. Pol. Madrze, Zdrowem rozu. Vngar. Eſmésen, tanáltabol. Anglice, Wiſely, diſcreetly.] Plaut. Rud. Ille qui conſilĭ, dolĕ atque arti cavet.

Cõnſŭlŭtĭſſĭmē, Optimo conſilio, prudentiſſimè, adverb. [Pol. Roznie, madrze. Vng. Igen böſſön.] Julius Capitolinus, in Pertinace: Annonam conſultiſſimè provida.

Cõnſŭltō, adverbium, Cogitatò, deliberato opere, de induſtria. [בזדון bezadon. ἐκ προνοίας, ἐκ προμελέτης. Gallicè, De ſenſé à penſé, de propos deliberé. Italicè, Fatto à ſenſo, con animo deliberato.

German. Nit gutem. Sibe ob jemand verſtand hette. Hiſpan. Aduerte ya ſabiendo. Pol. Zdrowy rozeznawszy ſobie. Vngar. Szemeidbe kel, el gondolnod. Anglice. Of his owne mynde, aduiſed.] Plaut. Poen. Conſultò hoc factum eſt, mihi ut inimicus eſſem. ¶ Conſilium operæ, pro Conatu dixit Gellius lib. 6. cap. 13. Non ponitè, neque conſulta opera. Cic. 1. de Leg. ita ad hominum commoditates & eius tantum rerum, quæ natura largita eſt, utenda quæ gignuntur, Conatu conſilio nobis, non fortuito nata videantur.

Conſimilis. Se, ſimilis. [דומה דומה. Gall. Ceſtoit ſemblable, ſeruoit ſemblant. Ital. ſeruile. Germ. Gleychförmig. Hiſp. Semejante. Pol. Podobne. Vngar. Hazugolodo. Angl. Very like.] rerum contrarium ſunt Diſſimilis & Abhinnis. Plaut. Amph. Ain tu alterum reperiſſe conſimilem Soſiam domi? Terent. Syr. 1. 2. Cum conſimili conferas tum ea ſenilis ludum. Cic. 2. Philip. Quòd cum in te geſſiſſet, conſimilem te habuit cum ipſe gloriam, me putiſſimum ſpe.

Cõnſpĕro. [Pollux. Vngar. Egyöntetüen.] Cic. l. 2. Leg. 7. cap. 11. Cum veteriſſi otteridis, cæpatres, gaudia atque lætitiam eorum geſtiamus, prospere de facto nostro ſentire videamur, facis conſpirent, neque id recte intelligendum conſalutandique Deos ideo ſci, quòd Graecis verba perinde ſint Graecis ipſorum ſpiritus.

Cõnſtĭo. ĭi, ĭtum, 4. c. Inſilio, commorer, ſubſilio, reſideo. [ישב, alibi תושיה habitabit. Gall. Demeurer, demourer, ſeiourner. Ital. Fermarſi. German. Gantzen, ſitzen. Hiſp. Aſſentarſe, aſſentamiento. Pol. Zaſiadowanie, ſiedzenie. Vngar. Megülök. Ang. To ſtand, ſtil, and tary. Terent. Omitte nunc jam id cõſilii conſilia. Vbi Donatus. conſiſtere, eſt undiquaque, & conſiliantur. Sic Conſiſtere in conſultis, vel ad anchoram apud Cæſarem. Cicero Quint. Frat. 2. Tantus timor à nobis ſolacerat eum reſcindere (gratiam) ut neq; tempe, neq; lingua, neq; oratione cõſiſtere. Cato de Re ruſt. cap. 12. Si calvus non conſiſtet, non deſinat Ennere. Varro: Vt ſi pluerit, aqua non conſiſtit. ¶ Domus item, Salutem noſtram aut ſpem in hoc aut eo conſiſtere hoc eſt, abilla pendere, & hac ea nulli eſſe. Cic. pro Marcello: Salus Reipublicæ in nostra innocentia mentis conſiſtit. Idem 5. Philip. Quorum in cognitione & vita optimi cujuſque, & libertas populi Romani, dignitasque conſiſteret. ¶ Conſiſtimus quoque, quum recuperatis viribus timores incipimus eſſe, & ſolidiores, ea ut ſine nulla corporis imbecillitate poſſimus iacere. Cic. Famil. 9. In eas herbas enumeratione ſolent in coena angurali apud Leonidam, tantam me ſpem cepiſſe, ut hac die poſſem videre, cui eſſe conſiſtere. Virgil. proeligere, conſiſtit. Candidus in dignos.

Conſobrini, m. [Qui ex duabus ſororibus ſunt edit, quaſi Conſororini.] [דודים. Gall. Couſins germains, ou Sans de meſme pere. Italice. Cugini, figliuoli di due ſirelle, germani. Germ. Die von zweyen Schweſteren. Hiſp. Primos hijos de hermanas. Pol. Bracia ſiostrzeni. Vng. Azon atyafiak, azonos ſzüleiktöl hirt ezenmodgyak. Ang. Sister children.] Patruales autem, qui ex duobus fratribus, à Græcis dicuntur ξάδελφοι, vel etiam ἀνεψιοί. Amitini, qui ex patre & fratre propagantur. Sed ferè vulgus omnes illos communi appellatione Conſobrinos vocat: quemadmodum & eos qui ex fratribus patruelibus, aut conſobrinis progignuntur, vel amitinis. Cicer. ad Caſſium lib. 12. Nam quid de me Cumis conſtituamus tuis, utteris, nihil maximè neceſſarium. Terent. Heaut. Eccilo quid reliqui Phaedria Conſobrinus noſter?

Cõnſŏbrinus, a, um. Materteræ nacta filia. [אחות. edidit ſororis. Gall. Couſine germaine. Ital. Cugina germana. German. Eines Vatters oder Mutter Schweſter Tochter ein Baſe. Hiſp. Prima hija de hermanas. Pol. Siostrzeniczka. Vngar. Az anyaſnek néveczkéje. Ang. The daughter of my ſiſter.] Cic. pro Quint. Quintii conſobrinam habet in matrimonio.

Cõnſŏcĕro. [German. Gegen ſchwerdten die ehe mit einander verbunden ſeyn. Polon. Zaſtąpienie pierwsze dzieci. Vngar. Egyeſſegnek.] Conſocerri dicuntur quorũ alter filiam alterius filiæ matrimonio dedit. Sueton. in Claudio: Appium Sillanum conſocerum ſuum crimine incerto, necdata deſponſione, occidit.

Cõnsŏcĭo, as, are, a. p. Societatem ineo, communico, communico. [חבר. alibi התחבר habebalabit, ſocialis, ſocietatis, Gall. Aſſocier, aſſocier, ou ſe mettre de compagnie. Ital. Accompagnare. Ger. Zugeſellen, zugeſellengeſellen. Hiſp. Encompañar. Polon. Zſpiknąć, ſpowinowacić ſię. Vngar. Tarſaſkodom. Ang. To aſſociat, to take a fellowſhip or company to.] Plaut. Rud. Vel conſociaremur in quidem rem mulier: Aequas habemus partes. Liv. 1. ab Vrbe: Sed quod tadio Imperii Romani cum Gallis gente efferata animi quondam conſociaſſent.

Cõnsŏcĭātus, participi. [מחבר. melius התחבר habebalabit. Gall. Aſſocié, ée. Ital. Accompagnato, che ha fatto lega. Ger. Zugeſellt, zugeſellet. Hiſp. Encompañado. Pol. Stowarzyſzony, ſpowinowacony. Vng. Tarſaſkodot. Ang. Aſſociated, ioyned to a fellowſhip.] Cic. in Parad. Hinc videt dum tuae pauper accuſatorum atque judicum conſortatos propria, qui innocentes & pecunioſos reos, &c.

Cõnsŏcĭātio, onis, f. c. Societas, communio. [חברה. alibi חבורה habebalabit, communio, ſocietas. Gall. Accompagnement, aſſociation. Ital. Accompagnamento. Ger. Zugeſellung, zugeſellen. Hiſp. Compañia. Pol. Stowarzyſzenie, ſpowinowacenie. Vngar. Tarſaſkodás. Ang. Aſſociation, accompanying, or ioyning to.] Cic. 1. Offic. Sequamurque & id quod actum & perſpicuum natura eſt, & id quod ad hominum conſociationem communemque accommodatum eſt.

Cõnsŏlĭdo. Ego, probo eſt, quæ de cortice, & coagulum dicitur. Graece πῆγμα.

Cõnsŏlĭdo, āsse, Redintegro, & in unũ congero, quæ diſſipata ſunt diviſumve fuerat. [חזק. habebalabit confortabit. Gall. Raſſembler & meſſir, remettre ce qui eſtoit diſſipé, rompu. Ital. Radare, conſolidare, ſaldare, ſanare. Ger. Wider ergetzen, widerumb erneuren oder gantz machen. Hiſp. Soldar, ajuntar, y ſanar. Pol. De kupi ſpomnieć, na nowo ſpoiedzić, ſpiknąć, ſpoiam, zkleiam. Vngar. Meg eſmérem, meg ſzárdom. Ang. To put together, or make whole againe.] Rationes confolidare Cicero ad Ruffum lib. 5. illud quidem erat factum ei, quod ſex abebat, ut apud duas civitates rationes confectas & conſolidatas deponeret suas. ¶ Vſusfructũ conſolidare id eſt, conjunctus cum proprietate. Vipianus idem Neratius ait de Vſufructu recteſſe. Nec novum ut & ſi duabus vſusfructus legetur, & apud alterum ſit ſolo cedens jus accrescendi non pertinere ei apud quem conſolidatus eſt, nec ab eo & ipſo quibus modis amitteretur ante conſolidationem, ſit idem & nunc amittit.

Cõnsŏlĭdo, as, are, a. [Ger. Heimſuchen das iſt wenn die nun jetzo etwas krancken Gute wiederum? den Eigenthumb oder beſitz bekommen. Pol. Zdrowiec. Vng. Megerőſitem.] ea quæ propriam ſegnitatem dignoſcere ex 9. item tit. nov. Iuſtic. de Vſufruct.

Cõnsŏlĭor, ātus, ari, dep. prod. tum. 3. Soler, levo, ſolare levo, mitigo, delenio, delitiſcenio, conſolationẽ adhibeo. [נחם. nachem, conſolatus, conſolatio. Gall. Conſoler. Ital. Conſolare. Germ. Tröſten. Belg. Trooſten. Hiſp. Conſolar. Pol. Cieſzyć, troſtować, ſtrakować. Vng. Vigaſztalok. Ang. To comfort.] Cic. Marcell. ab 4: Virtuti tuæ magis gratulari debeo, quàm conſolari dolori. Cic. Sulp. Dices, Quid me ista res conſolatur in tantis reipublicæ malis? quasi perpetuis Reipublicæ? ¶ Inveniuntur & in ligneis mentes patres. Alcinius in Epiſt. Ciceron. Sed quum ob ea quæ ſperaveram dolebam, conſolabar ob ea quæ timui. Gellius quoque ita uſurpatum probat lib. 15. cap. 13. Contolari quoque in parte altera dicimus præterquam dici ſolitum eſt in ſpiritu. Q. Metellus: At cum animum animi, vel rem ergà me videò, vehementer colitor. Afinius: Sed quum ob ea quæ ſperaveram dolebam, conſolabar ob ea quæ timui.

Cõnsŏlo, activum: apud Varronem in Oedipo Thyeſtæ. Per idem tempus Oedipus Athenas exul venire dicebatur qui conſolaret. [Vngar. Vigaſztalom.]

Cõnsŏlābĭlis, e, Quod conſolationẽ admittit. [נחם. melius נחמה. Gall. Qui ne peut eſtre conſolé, ou conſolation, ceſſe appaiſé. Ital. Che ſi può acchetare con la conſolatione, o conſolo. Germ. Dieweil man tröſten iſt. Hiſp. Coſa que recibe conſolacion. Pol. Cieſzyć ſię dający. Vngar. Vigaſztalhato. Ang. That may be comforted.] Cicer. ad Sulpit. Sit omnino vix conſolabilis dolor, tanta eſt omnium rerum amittio. Serm. propr.

Cõnsŏlātor, ōris, [Polon. Pocieſzyciel. Vngar. Vigaſztalo.] actor. Qui conſolatur. Gell. lib. 16. cap. 9. Cancte carmen caſtus illos conſolabile.

Cõnsŏlātorĭus, a, um. Quod conſolationi ſervit, ad conſolationem pertinens. [אבחם. melius אבחמה. Gall. Conſolatoire, qui conſole. Ital. Conſolatorio. Ger. Tröſtlich, oder das tröſtet. Hiſp. Coſa conſolatoria. Pol. Cieſzący, pocieſzny. Vng. Vigaſztalo. Ang. That conſoleth.] Cicer. Attic. lib. 13. A Cæſare literas accepi conſolatorias.

Cõnsŏlātor, ōris, m. t. [מנחם. melius מנחמה. Gall. Conſolateur, qui conſole. Ital. Conſolatore, conſolatrice. Germanicè, Ein Tröſter. Hiſp. Conſolador. Pol. Pocieſzyciel. Vng. Vigaſztalo. Ang. He that conſoleth.] Cic. 5. Tuſc. Conſolatores ipſos cõtrectatione ſua, cum ad eos impetum fecit fortuna convertere.

Cõnsŏlātĭo, ōnis, f. t. Levamen, levatio doloris, confirmatio. [נחם. melius נחמה nechamah, compaſſio. Gall. Conſolation, recreation. Ital. Conſolatione. Ger. Ein tröſtung. Hiſp. Conſolacion. Pol. Pocieſzenie. Vng. Vigaſztalás. Ang. Comfort, conſolation.] Cic. pro Milon. Nunc me una conſolatio ſuſtentat. Idem de Claris Orator. Ea conſolationes ſuſtentarunt, quam tu mihi, Brute, adhibuiſti gravissimas literas.

Cõnsŏlātōrĭus, Agens conſolatorem, conſolatoris officio functus. [מנחם. Pol. Cieſzyciel. Vng. Vigaſztalo.]

Cõnsŏmmĭo, ui, ĕre, Simul, Gall. Sentir & ſavoir en ſon eſprit ou ſoy meſme. Italice, Sognare. Germanice, Traumen wie Joseph haben. Hiſpanice, Soñar. Polonice, Snuć, ſnowiść. Vngaricè, Almodnyok. Anglicè, To dreame.] Plautus

Plautus Mostel. Quicquis contemnitur? VR. Ego ficem tibi?
Cōfŏno, pro cōtono, p. Simul sono. [חזק chamah, expallescere. Gall. Retentir, resonner. Ital. Consonare, risonare insieme. Germ. Zusammen/oder mit einander klingen. Belg. Accordeeren/overeenkommen. Hisp. Consonar. Pol. Spolu/z sobą brzmieć. Vng. Egy mással hangzók. Ang. To sound together.] Varro de Apibus: Quæ primo evolant in sua, aut etiam increpitant, consonitu cohortem excitant, per quem certum facilius faciunt, quam cætra movent. Plaut. Amphit. Postquam id ærium est, tubæ utrinque canunt, contrà Consonant terra, clamorem utrinq; efferunt. Virgil. 5. Aeneid. Turbo plausu, fremitu que virûm, studiisque favorum Consonat omne nemus. ¶ Interdum ponitur pro consentio, convenio. [Ang. To accord together.] Cic. in Sal. Ut omnis oratio moribus consonet. Sen. Epist. 121. Vt perfecta virtus sit, æqualitas ac tenor vitæ per omnia consonans sibi.
Cōfessĭōnis, nomen adiect. ex participio. [סכם. Ger. Zusammen/oder Samthe. Pol. Spolu/z spólny. Vng. Egyességes.] Cic. in Partit. Atq; etiam est hæc distinctio in verbis: altera enim tractatione altera. Natura, ut finem alia cōfessionis, alia gravitatis. ¶ Confessiones dicitur à Grammaticis eiusmodi, quod tam vocalibus, non per se sonant, quàm cōsonis.
Cōsŏnŭs, a, um, Conveniens. [כשר chasiah, kasher. Gall. Accordant, de son, concordant, convenable. Ital. Conveniente, accordante. Ger. Stimmend/zu einander gehörig. Hisp. Cōsonante/bien sonante. Pol. Zgadzający. Vng. Egyező/egyhangzó. Angl. That soundeth or agreeth with other.] Sidon. lib. 17: Armorum q; habitus noti, & vox consona linguæ. Cicer. Attic. lib. 12: Credo Platunē vix paratile satis consonum fore, si hominem id ætatis in tām longo sermone diutiùs retinuisset.
Cōsŏnantĭă, tiæ, f. p. Vocum concordantia, cuæ συμφωνίαι Græcè dicitur. [Vngar. Egy egyéssége szóknak.]
Cōnsŏpĭo, pis, pīre, ivi, & ii, & ĕre, ĕi, & ii, & ītum, & ĭtum, & ĕtum, & ātum, & ātum, & āt

tantibus partibus ad educandam prolem novam consistere. ¶ Per translationem sumitur pro consentire, sive unanimo aliquid aggredior. [קשר *conjurare, conjurari.* Gall. *Conjurer, faire vn conjuration, s'vnir & liguer ensemble pour faire quelque chose, faire vne monopole.* Ital. *Congiurare, congiurarsi, congiurazione.* Germ. *Verbinden, sich verbinden, verschwören, verbündnüs machen.* Hisp. *Conjurar, conjuracion.* Pol. *Zmowiam, zmowa.* Vng. *Eskuvés, eskuvés tétel.* Ang. *To conspire, conspiracie.*] Cicero Catilinam, ut re [*conjurata.* Pol. *Zmowiony.*] ¶ Coalescere, quia solet poni pro convolvere: [כסך *nasak.* Hal *gabbar.* Gall. *Coagulare, se coagulare, se coaguler, se coagulation.* Ital. *Congelare, congelarsi, congelatione.* Germ. *Gerinnen, gerunnen machen, gerinnung.* Hisp. *Cuajar, cuajarse, cuajamiento.* Pol. *Zsiadam, zsiadanie.* Vng. *Megvalik, megvalasztom.* Ang. *To curdle, curdling.*] Plin. de Vero Cheleris. Angues ex eis bus eius clapsus, venerabilis, non horribilis, per medium urbem cum admiratione omnium ad navem Romanorum pervenit, & se in Volumnii tabernaculo conjunxit.

Conjunctio, fr. Concordia, conjunctus, conjunctio. [קשר *conjuratio.* Gall. *Conjuration, conjuration de plusieurs ensemble.* Ital. *Congiuratione, congiurazione.* Germ. *Verbündnüs, verbündnüs machung, ein zusammenschwerung, oder verbindung vieler etwas zu thun.* Hispanice, *Conjuracion, Ayuntamiento.* Polon. *Zmowa, zmowienie, do spiskowania miedzy sobą.* Vng. *Eskuvés, eskuvés tétel.* Angl. *Conspiracie, the combining of many to do any thing.*] Cicero Libro 2. Offic. Magnas utilitates adipiscimur conjunctione hominum, atque confusione, ut pro domo dixi: Hanc unam habere confidimus concordiam in Republ. bene gerenda certi hominis fidei sermonibus diremerunt. ¶ Conjuratio, pro conjuratione, vel motu. Cicer. pro Prior. Conspiratio cetorum hominum contra dignitatem meam.

Conjunctis, is, quo Gellius utitur lib. 1, cap. 17.

Conjunctus, [Pol. *Zmowiony wespół.*] pro conspirans, apud Macrobium Saturnal. præter. Multarum ætatum exemplo sed in unum Conjurata.

Cōnjunctus, Adverbium. [Polon. *Zmowienie.* Vngarice, *Egyetemben, egyetemben.*] Iustinus Historiæ libro 3: Lacedæmonii quoque eo consilio tutius ad arma concurrunt quò adversus servos dimicaturi cum hostibus.

Conjurati, orum, Qui conspiraverunt & conjuraverunt. [קשרים *conjurati, conjurantes.* Gall. *Ceux qui ont conjuré & conspiré ensemble, conjurez qui se.* Ital. *Congiurati.* Germ. *Verbündnüs machende, verschwörende, oder sich mit einander etwas zu thun verbindende leüthe.* Hisp. *Los que conjuran unos contra otros.* Pol. *Ci którzy się zmowią, y zgodzą jedni drugim.* Vng. *Egybe esküvők.* Ang. *Those that swore and made conspiracie.*] Sunt in Cal. cap. 3: Ædificatum conjurati specie officii circumsteterunt. ¶ Conjurantes, quæ velut conducta sunt in unum corpus. Senec. Epistul. 83: Tu cum esse animum in nullum volo, ut multæ illo artes sint, multa præcepta, multarum ætatum exempla, sed omnia in unum conspirata.

Conjuro, as, pro Act. p. Condemno. [אסר *ligabo, constringam, obligabo, & Gallice, Lier, former, &c.* Italice, *Legare.* Germanice, *Binden machen.* Hispanice, *Atar.* Polon. *Związuie.* Vngar. *Megkötöm, megrendelezöm.* Ang. *To make sure.*] Liv. lib. 35. cap. 6: Adulterium Romæ circa cimolia detecta, coërcitaque. Colum. libr. 1. cap. 1: Priusquam conspiratum, scriptis colligatum fit scelus.

Conjupondro, as, cum alio spondeo, *engyezkezem.*

Cōnjūrōres, dicuntur, cum vel plures ejusdem rei sponsores, qui à Jurisconsultis correi dicuntur. [*együttesek.*] Polon. *Spolny ręczycielowie.* Vng. *Egyetemben való kezesök.*] Cicero ad Attic. libr. 11: Velim ecs apertam in tabellis ex conjurationis tabulis, si petita. Idem Epistol. 12. ad. 30: De negotio tuo, quòd sponsores pro Pompeio, si Galba conjunctorum reliqui, non est cum eo communicare.

Cōnjūrōs, inquit Festus, antiqui dicebant fide matos colligatos.

Cōnjūro, is, ere, avi, atum. [קשר *colligo, conjuro.* Gall. *Conjurer, conspirer, faire vn conjuration, s'vnir & liguer de plusieurs ensemble.* Ital. *Giurare, congiurare, congiurarsi.* Germ. *Verschwören, einen mit eyden verbinden.* Hispan. *Conjurar.* Pol. *Zmowiam.* Vngar. *Egybe esküvök.* Ang. *To conspire, conspiracie.*] Spurca atque fœda, cujus

passivum Cōnjŭror. Plaut. Ab omnibus derisus atq; cōspuatus.

Cōnjŭro, as, are, frequentativum, Juro aliquem sæpe. [*mindenkor esküdöm.* Vngar. *Megesküdöm.* Angl. *To swear one a thing.*] Plaut. Cure. Cupiam eam, comperiam, vituperatum Ciceronis ad Quintum fratrem orationem, quasi dugno duco, Clodianæ nefarios conjurare corpserunt.

Conlpiro, as, are, act. p. Commaculo. [רגל *vestigio.* Gall. *Orde ou salir, souiller.* Ital. *Sporcare.* Germ. *Beflecken, vnrein machen, verunreinigen.* Hisp. *Ensuziar.* Pol. *Splugawiam.* Vng. *Megfertezem, megfertezetem.* Ang. *To make foule.*] Colum. libr. 8. cap. 5: Mantupatili ensivis pabulis ventres ibus & aquam vulgaris. Saporetetro conspurcare omnia, Lucret. lib. 6.

Cōnstābilīto, as, ave, act. q. Stabile & firmum facio. [הכין *præparo, ordino, &c.* Gall. *Affermir & establir vne chose, fonder, &c.* Ital. *Stabilire, fermare.* German. *Bestätigen, steiff vnd fest machen.* Hispan. *Establecer.* Polon. *Stanowie, vmocnienie.* Vng. *Megerösitem.* Ang. *To make sure, sure and stable.*] Plautus Capt. Ædepol tem meam Constabilivi, quam illos enicde præda a Quæstoribus. Terent. Adelph. Dis quidem edes Demea. Ac tu istam constabilisses.

Constabulārii, dicti ex Latino sive Gallico & Germanico idiomate conflata, quos hodie Conestaires vocant Germani, præsertim qui ad Rhenum habitant, assessores judicii, decuriones, Die Conestaer; olim à Statolu Comitis hoc est, judicis fiscalis, quæ vox Germanis gradum significat. Sic enim illi tribunal judiciarium movebat à gradibus, per quos ad ascenditur, quando talem conditore loco sedere subeat.

Conlāgno, [Polon. *Wada gliniana, lepianie.* Vngar. *Sárképzök.*] Cornel Bononiæ libro de novis quorundam verborum que differentiis: Glacies est quæ ex cotidianis conflagrat.

Conlētus antè, Constantia, æ, & Constanter adverbium. Vide CONSTO.

Cōnstellātio, [Pol. *Zrzędzenie, narzekanie, przeciwienie się, sprzeczanie.* Vngar. *Tsillagoskodás, tsillagfigyelés, tsillag igézés.*] Iulius Capitolinus in Gordiano: Cùm senior Gordianus Matheseos cum aliquando consuleret de genitura hujus, responsi Tesille dictum, hunc & filium Imperatoris, & ipsum imperatorem futurum. Et cùm senior Gordianus audiret, offendisse constellationem Mathematicum ferunt, & de libris veteribus disputasse, ita ut probaret sic ea dixisse. Spartianus in Vero: Quid hinc nisi de constellatione rius collecta est? Iulius Firmicus Matheſ. libro 1: Mercurii cum Marte prolixi consectatio.

Constellātus, adject. Stellis insignitus: [Polon. *Gwiezdami ozdobiony.* Vngar. *Tsillagokkal ékesitetsök, tsillag ékesök.*] Iulius Capitolinus in Gordiano: Cùm senior Gordianus Matheseos cum aliquando consuleret de genitura hujus, responsi Tesille dictum, hunc & filium Imperatoris, & ipsum imperatorem futurum. Et cùm senior Gordianus audiret, offendisse constellationem Mathematicum ferunt, & de libris veteribus disputasse, ita ut probaret sic ea dixisse. Spartianus in Vero: Quid hinc nisi de constellatione rius collecta est? Iulius Firmicus Matheſ. libro 1: Mercurii cum Marte prolixi consectatio.

Constellātus, [Polon. *Gwiezdami ozdobiony.* Vngar. *Tsillagokkal ékesitetsök, tsillag ékesök.*] ut baltheus constellatus clavisque aureis vel argenteis nitidus, Constellatus dicitur. Iulius Capitolinus in Salomino: Galienus his auratos constellatos baltheos rapuisse perhibetur.

Cōnsternium, n. f. Dicebatur locus prope thermas, ubi vestes deponebantur. [*Szukadzsiegen.* Polon. *Zrzędzenie.*]

Cōnsterno, as, avi, atum. Perturbo, & propriè de animo dicitur, teste Valla libro 5. [חרד *sollicitus, exercitus, timens &c.* Gall. *Effrayer, effrayer, épouenter, épouenter les chevaux.* Ital. *Spaventare, perdere d'animo.* Germanice, *Verschrecken, verjagt vnnb scheu machen.* Hispanice, *Espantar.* Pol. *Stroszyć.* Vngar. *Megrettentem, megrettentetem.* Angl. *To abashe, to make afrayde.*] Sallust. Quæ victoria elatioribus, postis territis, atque animis consternatis difficere. Idem: Equi sine rectoribus exercitis, aut saucii conternantur: id est, *exercitis terrorem, affigentes.*

Cōnsternātio, Perturbatio animi, error, terror: [חתת *clades, horror* חתה *calefacio, accendo, &c.* Gall. *Effroy, effroyement, estonnement, trouble, trouble.* Ital. *Spauento, paura.* German. *Ein schnelle bestürtzung des gemüths, erschrockenheit.* Hispan. *Espanto.* Polon. *Zrzędzenie, strwożenie.* Vngar. *Elrettentés, elrettentetés.* Anglice, *Sodaynesse, a great fear and affrightment.*] Aliquando videtur, quòd eo toto concursum corpore: vel potius à verbo sterno, quod significat erigere. Illi enim qui ex eo aliquo humi sternuntur, maximè perturbantur.

Cōnsterno, is, constrāvi, strātum, act. 3. Sterno, vel sternendo opertio, effundo, spargo. [הלטין *lastrico, pavimento, pavio, &c.* Gall. *Aubere & pauer vne chambre, pauer d'ais ou autrement.* Italice, *Impiantare.* Germanice, *Gebeden: ein straßen.* Belg. *Met aerde beworpen.* Hispan. *Sobrar cama, sobre cama de ladrillos, o flores.* Polonice, *Nakrywam, posciełam.* Vng. *Megveretem, megpadlozom.* Ang. *To strew, to spread, to cover the floore or other thing.*] Virg. l. 4. Aeneid. -tribuit, & alèt Consternunt terram concusso flagine fundo. Sic Consternere aream flagellis & fuste, quod Galli dicunt Paver. Colum. libro 1. Area si competit, ita construenda est, ut vel à domino, vel certè prætutore cèdpice pedinecque optima est si ice constrata.

Cōnstrātus, a, um, participium, à Consternor, aris, verbo passivo, Tectus. [מצע *sustinens, sustentans.* Gallice, *Sur mon, ou à dessus la couche, ou lict, couuert.* Italice, *Coperto.* Germanice, *Gedeckt.* Hispanice, *Cubierto.* Polonice, *Nakryty.* Vngar. *Megterittetett,*

...ἐπιτελεῖν, ἐκπληροῦν. Ang. *to end, to end.*] Cicero pro Sest. Forum corporibus civium Romanorum constratum eadem ratione, q. lege naves conflatæ dicuntur, quæ ab aliquibus vocabantur hæc, quæ scilicet tum nondum constitutæ, in quibus propugnatores consistebant. Cæsar 7. Vere. Erat enim sola ea navis conflata, & ita magna, ut propugnacula ceteris ostentare esse. Quæ autem caebant constitutæ, Naves apertæ dicebantur. Hirtius de bello Alex. Magnique impetus quorum ad eas conflatæ naves, & complures apertæ erant deiectæ sunt.

Constipo, as, avi. p. Condensi, & in unum cogo. [חזק *chazak. to make strong.* Gallice, *Estoffer, estoffer, condenser, engrossir, espaissir.* Ital. *Condensare, ingrossare.* Germanice, *Zusammen stopffen, zusammen stopffen, dicht machen.* Hispan. *Condensar, espesar, engrossar.* Polon. *Zatrzymać, zakleić, zgęścić, zgrubić.* Vng. *Sürüstetem, egyben szorittatom.* Ang. *To make thick, to make strong, to thicken.*] Cicero de leg. Agrar. Oratio Sed ne constipari quidem tantum nominum numerum posse in agrum Campanum intelligitis. Cæs. de bell. Gallic. Hic dies cultus longe gravissimus fuisse cunctis hominibus habitus fertur, uno die magnus numerus hostium vulneratus, atque interfectus, intecto ipso vallo constiparetur, recessumque primis ultimi dabant.

Constituo, ui, ut. Statuo, propono, decerno. [מקים *makim* עמד *omed* שים *sim.* Gall. *Mettre & poser, affermir & arrester, establir & ordonner, conformer.* Ital. *Collocare, ordinare.* Germ. *Aufrichten, ordnen, aufrichten & ordnen, bestätigen.* Belg. *Ordineren, ordeneren.* Hisp. *Establecer, ordenar.* Pol. *Ustanowić, ustawić, postanowić.* Vng. *Végezhetem, állitok.* Ang. *To appoint, to ordain, to set.*] Terent. Pharm. Nam illi mihi dotem jam constituerunt dare. Virgil. 1. Æneid. Quis tenuem hanc macularit videt, nomenque, locumque Quærere constituit. ¶ Item locum, sive tempus determino, *ἀφορίζω, καθίστημι, διατάσσω καθίστημι.* Terentius Eunuch. Dum amoli, locus, tempus cõstituam est. ¶ Ad constituti venire subaudi diem, vel tempus. Cic. pro Cecin. Homines inertiæ, qui ad constitutum experrecti juris gratia venissent. Pro Cælio: Extendum est his nunquam se constituto cepisse de tertio interdicto experiri id est, constituto die. ¶ Quandoque significat invenire, & pactum facere, *συντίθεμαι, συγχωρῶ.* Terent. Heaut. Nam constituit cum quodam nostro, me esse hunc convivium venturum. Cicero 1. Offic. Vis constituta te cepisse adversum in rem præfentem esse venturum. ¶ Constituere pecuniam, vel simpliciter sine accusativo, Constituere, est credituri promittere se pecuniam debitum, vel à se vel ab alio certo die foluturum. Erhum constituta pecunia, Ne illo constituto. ¶ Alienando Constituere, id gubernare, moderari, regere. *διοικῶ, διοικέω.* Cic. Incommoda enim non mediocria inferuntur, si eorum constituenda & regenda est prudentia. ¶ Interdum decernere, *ἀποφαίνω* a quo est distinctius, certum, *ὁρίζω, προσδιορίζω.* ¶ Nonnunquam parare, *παρασκευάζω.* Cic. Tanta est conjuratorum quantum hostis ab urbe fuit, tum hoc unum constituerunt.

Cõstitūtus, a, um, part. p. Ordinatus, deputatus, præfectus, præpositus. [מקים *makim* ממנה *memuneh.* Gall. *Establi, ordonné, assigné, commis.* Ital. *Ordinato, deputato.* Germ. *Geordnet, bestellet.* Hispan. *Establecido.* Pol. *Ustanowiony.* Vng. *Végezhetem, rendeltetik.* Ang. *Appointed, ordained, set.*] Constituta in mensem Januarium die. Cæs. de leg. Agrar. ¶ Corpus bene constitutum, quod animi præditum est habitu, quod integris membris constructum ad appellatur. *ἔυεκτικὸν σῶμα.*

Constitūtus, us, m. q. Multitudo est hominum simul consistentium. [עדה. Pol. *Zgromadzenie.* Vng. *Gyülekezet.*] Festus.

Cõstitūtio, onis, f. Ordinatio, statutum, decretum. [חק *chok.* Gall. *Constitution, ordre, ordonnance, ordinance.* Ital. *Constituzione, ordinanza, statuto.* Germanice, *Ordnung, satzung.* Hispanice. *Establecimiento.* Polon. *Ustawa.* Vng. *Végezhetem, végezés.* Ang. *An ordinance or law, a statute.*] Cicero. Constitutio, quod inter cætera significat decretum, sanctum, perscriptum, ordinatum. Vide Constitutiones principum, vel potius hanc dicimus pro decretis vel ordinationibus. ¶ Interdum id quod instituitur ut Reipublicæ constitutio, apud Cicer. 3. de Leg. Idem. Statuta hæc, si hoc nec esse me ac te scobere, quin sententiam meam de constitutione hujus belli. ¶ Constitutio corporis, ea quam vulgus medicorum *Complexionem* vocat esse. In qua significatione est vocabulum crudum, unde & horum & malam corporis constitutionem dicimus, quas Græci *κράσεις*, & *κακοκρασίας* appellant. ¶ Rhetoribus Constitutio Rhetoribus, prima causarum conflictio, quæ alio nomine Status appellatur. Auctor ad Herenn. libro 1. Hæc exercitatio in conjectura & constitutione causæ semper necessaria est. Cic. de Invent. Constitutiones apud Rectores sunt quatuor, conjecturalis, definitiva, generalis, translativa: quæ status etiam dicuntur.

Cõstitūtor, constitutum, penult. prod. [מקים *makim* עשה *oseh* יוצר *yotzer.* Polon. *Stanowiący.* Vng. *Készitő, végző.* Ang. *An ordainer or maker.*] Varro, qui Latium aliquid de lege constituit, apud Quinctil. libro 1. capite 6.

Constitūtus, a, um. [Pol. *Postanowiony.* Vng. *Végezhetem, rendeltetik.* Ang. *Ordained, appointed.*] Ulpian. Neque enim quod ex re peculii, aut ex actu, pertinet ad constitutoriam actionem.

Cõnsto, as, constiti, constitum, & constatum. Lucan. libr. 9. Constatura fides superum. Martial. Constabunt tua Megalesiæ purpura centum. Est autem Constare, Constanter permanere, perseverare, retinere libertatem. [עמד *amad* נצב *nitzab* קום *kum.* Gall. *Consister, se maintenir, persister, demeurer, subsister.* Ital. *Consistere, persistere.* Germ. *Bestehen, bestandig bleiben.* Hispan. *Estar firme, constante.* Pol. *Stoiący, trwać.* Vng. *Állok, állandó vagyok.* Ang. *To stand, to continue, to remain.*] Cic. ad Attic. Hæc tantummodo habere, et magis certorum Sententiam Judicum, quam constantis Senatus Consilium esse videatur. Constat tum est inconstans. ¶ Brevi constans fortitudo & tenacem propositi virum:

Non civium ardor prava jubentium
Non vultus instantis tyranni
Mente quatit solida. Claud. Adrian. lib. 3. hellenic. circ. 14.

Cõstantia, æ, f. Animi firmitudo, fidelitas, gravitas. [חזקה *chezkah* חסד *chesed* אמונה *emunah.* Gall. *Constance, persévérance, fermeté.* Ital. *Constanza & fermezza.* Ger. *Standhaftigkeit, Beständigkeit.* Belg. *Gestadigheit.* Hisp. *La firmeza.* Polon. *Stałość.* Vng. *Állhatóság.* Ang. *Constancy, perseverance, steadfastness.*] Cic. ad Att. 6. Constantiam prorsus & fidem miram! Plin. in Epist. Nam quum mentibus vitandum abunde et tum hoc præcipue, quod latere maxime in animis constantiam Contrarium est inconstantia.

Cõstanter, adverb. Fortiter, q. positum, universaliter. [אמונה *emunah.* Gall. *Constamment, fermement, avec constance.* Ital. *Constantemente, fermamente.* Ger. *Standhaftiglich, beständiglich.* Hisp. *Constantemente.* Pol. *Stale.* Vng. *Állhatósággal.* Ang. *Constantly, perseveringly.*] Cic. de Amicit. Mutare mores & ea Senatus & populi, vel providi prudenter, vel acriter contra tenere, vel respublica acriter ferebantur. Hanc constantiam inconstantiam.

Cõstrāti, Vide CONSTERNO.

Cõstrĕpo, is, ui, itum. Strepo. [המה *hamah. chava.* Gall. *Faire bruit & grand bruit.* Ital. *Far strepito.* Ger. *Rauschen, ein grosses getöse machen.* Hisp. *Hacer estruendo.* Pol. *Szumieć.* Vng. *Zörgök.* Ang. *To murmur, to rustle, to make a noise.*] Bell. Afr. Ut omnium horis & vel minimis & exeuntibus constrepebat.

Cõstrĕpitus, us, m. Actio, sonus. Arist. apud Gellium. [רעש *raash* קול *kol.* Gall. *Tintamarre, bruit, retentissement, résonnement.* Ital. *Strepito.* Germanice, *Ge-*

...rumor.

[illegible] Hisp. Apretar. Pol. [illegible] Vngar. [illegible] Angl. To bind fast, to wring hard, to straiten. Jun. Cui adhuc gerit faciem Plaut. Tri. Cicer. de Orat. Quæ res efficiat ut firmiorem & stabiliorem quæ coagmentaret, & vetustate eandem conservaret.

Cōnstrictio, [onis, f.] Pol. [illegible] Vngar. [illegible] Macrob. Saturnal. Libro 7. cap. 7. Cui respondeat colo, cui stomachum latibulum hoc degenerans ad instaurandas constrictiones vires efficiat ægre ni vicium.

Cōnstringēndus, participium: Constringendum ferunt ne libidinosus. Gell. de Stoic. Veti & obsitum abjecta specie voluptatis, reddunt tibi bonis constringendos.

Cōnstrŭo, alud pro quovis: [כרת ארשר אסר אגד cabash חסם chabash. Gall. Construire, &c. Italice, Costruere, ogni. Germanice, [illegible] Hisp. Construyr, aparejar. Pol. [illegible] Vngar. [illegible] Angl. To build, to make, to frame.] id, Habere aliquem constrictum lo tua vinculis, apud Quinct. libro 2. cap. 3. A pœnis verbo constricta oratio, Cicero de Claris oratoribus.

Cōnstrŭo, simul struere, ordinare, fabricare. [בנה baadh חבר rabar. Gall. Assembler, mettre ensemble, ordonner, construire. Ital. Costruire, ordinare, fabricare. German. Zusammenbauen: etwas machen oder bauen. Belg. Opmetzelen, een huis. Hisp. Edificar, ordenar. Pol. Vkładać, budować. Vngar. [illegible] Angl. To build together, to make or frame.] Cicero in Catone Virtutem in ædificiorum constructione destructione que positam, constituit. Ille hominem eadem opinione, qua conglutinavit, nunc dissolvit. Cicer. 2. Philipp. Itaque tanta nervi municipiorum aquitatum constituantur, ut jam appendantur, non numerentur pecuniæ.

Cōnstructus, participium: Compositus, fabricatus. [בנוי banuy. Gall. Fabriqué, [illegible] Ital. Edificato, accomodato. German. Gebauet, gemacht. Hispan. Edificado, aparejado. Polon. Zbudowany, ustanowiony. Vngar. [illegible] Angl. [illegible] Cicero 2. de Natur. Deor. Dentes autem in ore constructi mandunt, atque ab his extenuatur & molitur cibus. Constructor domus. Cicero 1. de Invent. Domus ea quæ ratione regitur, qui ædibus constructor, ei rebus & apparatior, quam ea quæ temere & nullo consilio ædificatæ sunt.

Cōnstructĭo, verbale, f. t. Compositio, structura. [בנין binyan. Gall. Edifice, [illegible] Ital. Edificio, [illegible] Germanice, Gebeu. Hispan. Edificacion, composicion, ayuntamiento. Polon. Budowanie. Vngar. [illegible] Angl. [illegible] Cicero 4. Acad. Et totam comitis (Orationem humani ingenii fabricata est natura. Idem 1. de Orat. Explicavit ratio conformanda, non solum electione, sed etiam constructione verborum.

Cōnstŭpro, as, are, Stupro: [עבה baadh. Gall. [illegible] Ital. Stuprare, violare, sforzare, fare la violenza. German. Zuschanden machen oder Beschwechen, vollen vnzucht gestatten. Hispan. [illegible] Polon. Zgwałcić, zhańbić. Vngar. [illegible] Angl. To defloure a mayde.] ut Cæsar stupare matronas Livius 9. bell. Pun. Q. Cicer. de Petit. Consul. Qui annos habet ad hoc, tantum reputitiæ, tantum de quo tu libidinem armis & exercitatis, ut propè in parentum gremio pœnas reipublicæ locos constupravit. Idem ad Atticum libro 1. Adelia respondeat, remoto constupratoque judicio.

Cōnstŭprātor, penultima prod. Stuprator: [מעבה mebaaveh. Gall. Corrompeur de femme ou fille, paterfaseur. Ital. Violatore de donne o figliole. German. Mann der Zuschanden machet. Hispan. Forçador de virgen o muger. Polon. Gwałciciel, ktoś nad niewiastą gwałt czyniący. Vngar. [illegible] Angl. Defloure of maydes.] verbale, Livius 9. bell. Maced.

Cōnstrŭo, es, ere, Struo, [illegible] Gall. [illegible] Ital. Persuadere. German. Mauren. Hispan. Inducir o amontonar. Polon. Kładę. Vngar. [illegible] Angl. To persuade, to induce, to bring.] Plaut. Merc. Sin ego salvo quod tibi esse censeo, id perfazdeo.

Cōnsŭbŭlo, as, are, Sudor, ut Cor. [מעתה mephatsh. Gall. Admonester, exhorter. Italice, [illegible] Germanice, Ein Gebatgeben. Hispanice, Inducir. Polon. [illegible] Vngar. [illegible] Angl. To persuade or counsel.] Cicero pro Quinct. Hæc omnia Quinctius agebat amore & consuetudine Nævii.

Cōnsŭl Romanus, vide CONSUL.

Cōnsŭlo, is, ere, Sudo, [illegible] Gallice, [illegible] Italice, [illegible] Germanice, Schwitzen. Hispanice. Sudar mucho, sudor. Polon. Pocę się. Vngar. [illegible] Angl. To sweate or perspire.] Plaut. Jubetis te operiri: beatus fi concla-

davia. Columel. lib. 12. cap. 51. Et sale conspersa, bidui sub umbra, dein consudare, reparantur. Cat. cap. 96. Sinito eam aetatem consudare.

Cōnsŭdo, as, are, a. p. idem. [Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. To sweate together.] Columel. lib. 12. cap. 45. sicq; frigora dies pari consudabere.

Cōnsŭēfăcĭo, fēci, factum, ĕre. t. Vide con. [חנך chanak. Gall. Faire accoustumer. Italice, [illegible] Germanice, Gewehnen. Hispanice, Acostumbrar a ver. Polon. Zwyczaiuię, Vngar. Szokatom. Anglice, To accustome, to use.] Cujus consuetudinem ei Dissitagio. Terent. Adelph. Nil præterquam consuefacio. Ibidem Ea nunc celat consuefacta. Vsu. Cic. 2. de Invent. cap. 9. Consuefaciet quisque, ut polliti gli primum levibus rumoribus.

Cōnsŭēfactus, a, um, participium: Pro consuetudine habeo, in contextu non accipio. [חנך chanak. Gall. Accoustumé, coustumier. Ital. [illegible] Germ. Gewehnet, in gewohnheit gebracht. Belg. Gewennen. Hisp. Acostumado. Pol. Przyzwyczaiony, &c. Vngar. Szokatom. Angl. To accustome.] Virgil. 2. Georg. -adeo in tenuem fuit ars redacta olivum. Columel. ubi duraverint pratis non multum est, sed interdum a pascuis, dum consuefiant, ac novitas pabuli mutetur. Idem lib. 9. Nec agasia nimio, quam flagris consueverunt. Cic. 2. de Orat. Non verò ego meus Antonius, qui & parati facere id quod requiris, & consuetus. et in studium Consuetudo est familiaritate alicujus utor. Vede & consuetud nem domus prudentiæ & familiaritate. Cicero to Ser. Sulpi. Erat mihi cum eo non modò hospitium, verum etiam domesticus usus & consuetudo. Quid tantum. Consuetudo reverentiæ quod & Consuetudinem habere dicitur. Cic. 3. in Verr. Hue omnes malicies, quibus ille consueverat, convenerant. Idem in Pisonem. Cum ejus consuevere olim mater in Lemno ejus illum. Item Adelph. Quid dii tandem credis actum tore mi seio, qui cum illa consuevit.

Cōnsuētūdo, principium, & nomen ex participio. [חנך chanak. Gall. Accoustumance, usage, coustume. Ital. Costume, uso. German. Gewonheit. Hisp. Acostumbrado. Pol. Zwyczaiowanie, przyzwyczaienie. Vng. Szokas, szokatom. Ang. Accustomed, manner.] Terent. in And. Tum illa, ut consuetum facit causam cernere, rejicere in eum, flere quæ ad familiariter. Ovid. 15. Metam. Exprimit inde situs, vultumq; sonumq; suosque Adjicit, & vestes, & consuetissima quæque verba.

Cōnsŭētūdo, inis, f. Mos, institutum, usus familiaritas. [מנהג minhag. mos hom. Gall. Coustume, accoustumance. Ital. Consuetudine, usanza, familiarità. Germ. Gewohnheit. Belg. Gewoonheet. Hisp. La costumbre, acostumbre, y participantes. Pol. Zwyczay. Vngar. Szokas. Ang. Use or custome.] Plaut. in Milit. Hic adeo fieri oportet consuetudine. Cato ad Cicer. Contra consuetudinem meam hæc ad te plura scripsi. Terent. in Andr. Vt æquum me esse censuerunt, æquum amori, decuit pudor, &c. Cicero ad Curion. Age te antiquem, & a nobis, & doleo, quòd ea virtus in consuetudine consuetudinis, &c. ¶ Interdum Consuetudo summa pro Commercio vitæ cum mulieribus. Sueton. in Nerone. Vxores præter Octaviam duas possedit, Octaviæ consuetudinem ex ò aspernatus. Idem in Othone. Conflictando mutatur hupo.

Cōnsŭētūdĭnārius, Plautus pro Consuetudine dixit teste Festo.

Cōnsul, Consulis, vide CONSILIVM.

Cōnsŭmmo, as, per duplex m. Perficio, confico. [תמם tamam כלה kalah. Gallice, Consommer, parfaire, achever, mettre a fin. Italice, Fare, condurre a fine. Germanice, Zusammen oder vollmachen vollenden. Hispan. Acabar. Polonice, Odprawiam, kończę. Vngar. [illegible] Angl. To make perfect, to make finish.] Cicero 6. Fin. Bella quæ à Consulibus gesta & consummata sunt. Idem 1. Offic. Duobus videntur partes ea quæ de officiis tradita a Philosophis, & præcepta atque & consummata. Lact. libro 2. Maximus Deus, & hoc tot operum artifex admirabile opus, ita dicitur ipse consummavit. Plinius Epistol. 25. Cogor petere à te, non id illum ob beatum, veruntamen ob hæc balnea, nostra architectum disjecturum, utrum & utilius, postremum qui fidius est, quicunque modo consummare opera ut animata sunt, an quæ videntur, &c. ¶ Sacrum consummare, persequere sacrum, Seneca Hippo.

Cōnsŭmmātĭo, ab his, adjectivum. [Pol. Dokonalość. Vng. [illegible] Angl. [illegible] Seneca Epistol. 92. Hæc in illa consummata est, in nobis consummabilis.

Cōnsŭmmātus, a, um, Perfectus: [תמים tamim שלם shalem. Gallice, Consommé, achevé, parfait. Italice, Consumato, perfetto, finito. Germanice, Vollentzogen oder vollbracht. Hispanice, Acabado, perfecto. Polon. Odprawiony, dokończony. Vngar. [illegible] Angl. Ended, finished, perfect.] Mart. Quod magis Canidiæ consummatique Catonis. Columella: Nulla est consummatæ sapientiæ.

Cōnsummā-

Cōsummātē, ſuperlativè. [Pol. *Doſkonale, ſkończe.* Vng. *Igenkellöleg, tökéletöſſöl végezve.*] Plin. Epiſt. lib. 2. Matrimonia ſunt vniuerſum ſuauiſſimum ſi mutuo ſint ardentia.

Cōſummātio, Profectio. [תכלית *thachlith. conſummatio, perfectio.* Gallicè, *Achèuement, perfection.* Italicè, *Perfettione, compimento.* Germanicè, Vollendung. Hiſpan. *Acabamiento, perfecion.* Polon. *Dokończenie.* Vngar. *Elvégzés.* Ang. *A finishing, accompliſhing.*] Columel. lib. 2. Hac conſummatione operum, colligitur pabulo agrum, &c.

Cōſūmo, is, pen. prod. act. t. Inuſtillum redigo, conficio, exhaurio, abſumo. [אכל *ochel* בער *baar* כלה *chalah. conſumo.* Gallicè, *Conſommer, conſumer, employer tout.* Ital. *Conſumare, conſegrare.* German. Verthun, verzehren, verbrauchen. Belg. Verteren. Hiſp. *Gaſtar.* Pol. *Trawie, wnikam.* Vng. *Megemésztem, fogyatom, végzem.* Ang. *To conſume, to waſte, to ſpend, to conſume.*] Salluſt. Nec etiam in Cyrenaica, quæ vetuſtate quoque corpora adfligit conſumunt. Cicero 1. de Leg. Sed quam ex tempeſtate, ex oſſibus conſumpſerit. Salu. Tum Lega, non ea fraudis ratione, verum metu ad eam conſumpſi.

Cōſūmor, paſſiuum, abſumo aut. Cōſumor ſiri. [Pol. *Giore, męczyć.* Vngar *Megemésztetem.* Ang. *To be conſumed.*] Cæſ. 1. bell. Gall. Conſumi incendio, Liu. 1. lib. 3. bell. Pun. Conſumi ferro & morbo, Idem 10. bell. Mithrid.

Cōſūmptus, particip. Abſumptus, confectus. [אכל *ochel.* עכור *akhor.* Gall. *Conſommé.* Ital. *Conſumato.* German. Verzehret, hingenommen. Hiſp. *Gaſtado.* Polon. *Strawiony, zkończony.* Vngar. *Megemésztetett.* Ang. *Conſumed, waſted.*] Conſumptus peſte, Plin. ad libro 11. cap. 28. Morte conſumptus, Tibul. lib. 1. Conſumpta ætate, Saluſt. in Iugurth. Conſumpti & exhauſta ædificia, Cicero de Orat.

Cōſūmptio, onis. [כלה *chalah. conſummatio.* Gall. *Conſommation, deperdit.* Ital. *Conſumatione.* German. Verzehrung. Hiſpan. *Gaſtamiento.* Polon. *Strawienie.* Vngar. *Megemésztés.* Ang. *A conſumption, a waſting.*] Cic. de Vaticin. Incredibile conſumptione & cito celebratur.

Cōſūmptor, oris. [אכל אכור *ochel akhor. conſumptor, conſumens.* Gall. *Qui conſomme & met à rien.* Italicè, *Conſumatore.* German. Die verzehret. Hiſpanicè, *Gaſtador.* Pol. *Trawca.* Vngar. *Megemésztő.* Ang. *He that conſumeth and waſteth.*] Cicero 2. de Natur. deor. Ardua natura ignis quem uſus vitæ requirit, confector eſt & conſumptor omnium.

Cōſŭo, is, act. t. Simul ſuo, compono, cōiungo. [חבר *chabar, conſuo.* Gal. *Coudre.* Ital. *Cuſire cuſcire, congiungere.* Ger. Zuſammen nehen oder flicken. Belg. Teſamen naeyen. Hiſp. *Coſer, ſus ſuere.* Pol. *Szyiem.* Vngar. *Varrom.* Ang. *To ſew together, to ſtitch, to mend.*] Fiunt in Ampho. Adventitiæ audaciæ columen, conſutis duſis. Imò equidem tumidis conſutis hoc nè venito, non dolis.

Cōſŭtus, ta, tum. [Pol. *Szyty.* Vng. *Összevarrodot.* Ang. *A ſtitched together.*] Suetonius in Vitel. cap. 2. Cujus filius ſcēnicorum & conſutis uberius compendiorum natus, &c.

Cōſŭrgo, is, ere, rexi, rectum. Simul ſurgere. [*Ensemble que.* Gall. *Accroiſtre enſemble.* Ital. *Insieme ſcreſcere.* German. Miteinander auffſtehen. Hiſpanicè, *Leuantarſe juntamente.* Polon. *Powſtáć.* Vngar. *Felkelek.* Ang. *To riſe together.*] Saluſt. Conſurrexere omnes, ſimulque eorum imperium fecerunt. Cicero 3. ad Quint. Fr. Conſurrexit Senatus cum clamore ad unum, ſicut ad corpus ejus accederet.

Conſŭrgit, impersonale. Cic. 3. Verr. Itaque in curiam venimus, ibi ſi fuit conſurgitur.

Conſŭtūdo, inis, f. [*Accouſtumance.* Gall. *Accouſtumance de plaiſeurs enſemble.* Ital. *Vſo, vſanza, conſuetudine, vſanza.* Germ. Die auffſtehung mit einander. Hiſp. *Aprobacion de ſeruicio, conſuetud.* Pol. *Powſtanie, dzwonienie.* Vngar. *Felkelés.* Ang. *Uſage, cuſtome, a riſing together.*] Cæſ. de Ateſp. Bell. Cepit equitem ſuo more maximum & ex conſuetudine omnium velociſſimum, &c.

Conſŭlĕs, ſe, verbale, Lud. qui ſe ſaltu in honorem Conſ. Liuius 1: Ludos ex induſtria parat Neptuno equeſtri ſolennes, Conſualia vocant. Plinius de Viris illuſtribus. Quibus negatis, ludos conſualia ſimulavit, ad quos cum utriuſque ſexus multitudo veniſſet, dato ſuis ſignō, virgines rapuerunt. Varro 4. de ling. Lat. Conſualia dicta a Conſo, quòd eorum feriæ publicæ ſint eo die, & in circo ad aram ejus ab iis creatoribus fiunt ludi illi, quibus virgines Sabinæ raptæ.

Conſydĕro, ras. Vide CONSIDERO.

Contăbĕo, es, ui, t. vel Contăbeſco, is, Tabeſcui id eſt, in tabem converto liquefio, colliquor. [כמס *camas. ſe conſumere, conſumi, expiri.* Gallicè, *Deuenir en chartre, ſe conſommer, deuenir mal ſec & ſeiche.* Ital. *Conſumarſi, conſumirſi.* German. Verfaulen, verdorren, zu nichts werden. Hiſp. *Podrirſe.* Pol. *Schnć, konaiąc ſię ſchnąć.* Vng. *Elſzáradok, elaſzok.* Ang. *To rot, to conſume away.*] Cic. 3. Tuſc. Vt Artemiſiæ illa Mauſoli Cariæ regis cōiunx, quæ nobile illud Halicarnaſſi ſepulchrum, quandiu vixit, vixit inlucta, eodemque etiam confecta contabuit. Plaut. Merc.

Cor ægrè ſepulchrum meum, quod gutta in contabeſcit.

Contăbŭlātē, act. p. Tabulis tabulatum hoc eſt, aſſeribus, aliquid tegere. [קרה *karah. contabulo.* Gall. *Planche d'ais.* Ital. *Inuolare.* Ger. Verſchlagen mit Dielen oder Bretern. Hiſp. *Cubrir de madera.* Pol. *Tarcicami pokrycie.* Vng. *Deszkákkal fedem.* Ang. *To plancke or floore with boords.*] Suetin. Caligula, Admiratione Xerxis, qui nō ſine admiratione aliquanta anguſtiorem Helleſpontum contabulaverit. Plutarch. 56. cap. 25. Quemadmodum & Xerxes contabulare. Contabulare pontem in ripis. Cæſar 7. bell. Gal. Turres autem murum ex omni parte altitudinem contabulaverunt. Contabulare tantes. Cæſ. bell. Gall. Turres contabulantur, pinnæ, loricæque ex crudis aſſibus affiuntur.

Contăbŭlātio, verbale. [מקרה *mikareh. contabulatio.* Gallicè, *Vne planche, couuerture d'ais ou planche.* Italicè, *Tauolato, palco de tauole.* Germanicè, Bretdung. Hiſpanicè, *Entablamiento.* Polonicè, *Powſtanie pokrycie.* Vngaricè, *Meg deszkázás.* Anglicè, *A boording, a planking.*] Cæſar 2. bell. Civil. Vbi turris altior ab hoſte producta eſt ad contabulationem, eamdem ex crudis inſtruxerant. Itaut, &c. ut paulò pōſt operè facto, apud hoſtes contabulace.

Cōntāgium, Vide CONTINGO.

Cōntāmĭno, as, pr. cultrum corpore, ex Con. & Tamino, Feſto, mucrone jugulo. [מאס *maas.* טבע *taba. contamino, maculo.* Gall. *Contaminer, ſouiller.* Ital. *Contaminare, macchiare.* German. Beflecken, beſudlen, unrein machen. Belg. Beſmetten. Hiſp. *Enlodar, Polluer.* Pol. *Splugawić, ſplamić.* Vngar. *Megſzentségtelenitem, ſzentségtelenitem.* Ang. *To defile, to ſtain.*] Vide quem in re ſacra minime ſeſe ad ſcelus contaminaturum. Contaminari dicuntur Terentio, in prologo And. Contaminare non decere fabulas, & Lib. 4. Contaminari fraternam fidem parres, confundique jura generum & ſocerum.

Cōntāmĭnātio, onis. [*Meſſeance.* Pol. *Splugawienie.* Vngar. *Megſzentségtelenités.*] Vlpianus D. lib. 48. Tit. 5. Si quis patrem cum ſuam, cohabitantem, matrimonium ſine ſuum, contumelia, aliquæ contaminatione non indignum.

Cōntāmĭnātor, incontinator. [Vng. *Meg ſzentségtelenitő.*] Lampridius in Alexandro: Contaminator nondum, nec punitus eſt.

Cōntāmĭnātus, a, um, Incuinatus, corruptus. [מאס *maas.* מגאל *magal.* Pol. *Splugawiony, ſplamiony.* Vng. *Megſzentségtelenitett, megfertéztetett.* Ang. *Defiled, polluted.*] Iordanis: Ariſtæ ulla major, aut indigetis cōtaminata poteſt, quam patrem civitatis, velut contaminatam indigitamentis corruptoque habere? Hujus contrarium eſt Incontaminatus. Idem ibidem: Quis enim tantæ audaciæ C. Canulejum aggreſſum, collocutionem gentium, perturbationem ſanctionum publicarum privatorumque affuturum, ne quid incontaminatum ſit Sanctis & Attumino, & Iunimino, quæ ſunt cōtraria Romanis Vitus reparandæ ſordidæ, Integritatis fulgor hanc abſtulit: id eſt, incorruptæ, & incontaminatis.

Cōntrectātor, tris, d. p. Contractator, & fallaciam aliquam componens. [חבל *chabal. ingannare.* Gall. *Malhurer ou forger quelque tromperie ou fraude.* Ital. *Machinatore, ingannatore.* German. Betrieger. Belg. Bedrieger. Hiſp. *Engañador.* Polon. *Zdradzca, podſtępca.* Vng. *Amaz ſzerzője, mindenkor tſalárdkodó.* Ang. *A deceiuer, a contriuer of deceit.*] Plaut. Pseud. Vide nunc, ne dicta contrectatoris quid ſpretes.

Cōntĕgo, pro Tego, is, xi, ctum, Cooperio, rego. [סכך *ſachach. obtego, operio.* Gallicè, *Couurir.* Italicè, *Coprire.* German. Bedecken. Hiſpan. *Cubrir.* Polon. *Nakrywam.* Vngar. *Be fedem.* Ang. *To couer.*] Plaut. Libro 11. cap. 3. Verum genus aliud ſupellectilis eum contegam. Cic. pro Scaur. Meſſium ſe cubiculo contegit.

Contĕgŭla, Penup. Caſa contecta ſtramine, Ovid. 3. Metam.

Contĕmĕro, as, are, act. p. Contaminare, lædere, polluere, violare. [חלל *chalal. profanare, violare.* Gal. *Violer, corrompre, ſouiller.* Ital. *Violare, macchiare, ſporcare.* Germ. Beflecken, ſchänden, verunreinigen. Hiſpan. *Corromper.* Pol. *Tarnuie, ſplamię.* Vngar. *Megfertőztetem, ſzentségtelenitem.* Ang. *To violate, to defile, to corrupt, to diſhonour.*] Manil. libr. 1: Lucet ingrato leo perfidus ore magiſtro, Auſus tam notas contemnere imperio.

Contĕmno, is, mpſi, mptum, act. t. Sperno, vilipendo, abjicio. [נבז *bazah. contemno, deſpicio.* Gallicè, *Mespriſer, mocquer.* Italicè, *Spregiare, diſpregiare.* German. Verachten. Hiſpan. *Menoſpreciar.* Polon. *Gardzę.* Vng. *Megſzégyenlem.* Ang. *To deſpiſe, to contemn.*] Ennius Alm. Te vereor, Pater, ne mea contemſiſſe precatio Te commoueat, quam deſpicio. Cicero 2. Catil. Contemni & proijci, eſſeque illudi. Componitur autem ex præpoſitione Con, & verbo Temno: quo etiam Virgilius vſus eſt 6. Aeneid. Dixere: ſubitoque irarum tumidi, non tempora diros.

Contemptŏr, oris, m. Frequentativum à contemno. [Polon. *Wzgardnik.* Vng. *Megvetőember.* Ang. *A deſpiſer, a ſcorner.*] Plaut. Mercat. noli, neque me contemptorem,

Contemptui,

Contemptus, participium, Spretus, abjectus, humilis. [בוז Gall. Mépriſé, chetif, vil. Ital. sprezzato, vile. Ger. Verachtet. Hiſpan. Menoſpreciado. Pol. Wzgardzony. Vng. Megvetheto. Ang. Deſpiſed, or regarded.] Cic. pro Sestio: Qui nullo præmio propoſito, præterhoc quod iam contemtam & contemptum putaret, ſalutem bonorum, omnia periculis, & laboribus.

Contemptus, nom. ex participio. [Pol. Wzgarda. Vng. Valtzes. Ang. Diſpiſe, reproche.] Plaut. Poen. Contemptores imagerunt, atque avidi minus. Tenuiſſimus victus, atque contemptiſſimæ eſcæ, Cic. 2. de Finibus.

Contemnendus. [Vngarice, Megvetendo. Ang. Diſpicable, contemned.] Cicer. de Claris orat. Ne Titus quidem Poſthumius contemnendus in dicendo.

Contemptui eſſe, pro contemptore uſurpari. [Vulgar. Vitio.] Lucil. libr. 26: Ego enim contemnebatur ſum & cadere Agamemnonis ex Nostio.

Contemptor, oris, verbale. [בז Gall. Deſpiteur. Ital. sprezzatore, che non tiene conto, non ſtima ni altro. Germanice. Ein verachter. Hiſpanice. Menoſpreciador. Polon. Wgardziciel. Vngar. Megvetö. Ang. a deſpiſer.] Deum contemptor, Mezentius, Virg. 7. Aeneid.

Contemptrix. [בוזה Gall. Deſpiteuſe. Vng. Vitio.] Plin. lib. 19. cap. 8. Ira præcipue ſtigmatis contemptrix.

Contemptio, verbale, Lu. Deſpicientia, deſpectio. [מיאון בוז Gall. Meſpris, meſpriſement, contemnement. Ital. Diſpregio. Ger. Verachtung. Hiſp. Menoſprecio. Polon. Wgardzenie. Vngar. Megvetés. Ang. Deſpiſing, or diſdaining.] Cicero 1. Offic. Fortitudo eſt doloris laboriſque contemptio. Fortunæ contemptio, dicit in Paradox.

Contemptim, us, m. quidam. [בזיון Gall. Meſpris. Vng. Megvetés. Ang. Deſpiſing, diſdaining.] ut, Tu es omnibus contemptui eſſe, & ipſe cæteris abomnibus.

Contemptim, adverb. [בזיונית Gall. Meſprisement, d'eſpriſon, d'une maniere vile. Ital. Diſpregiatamente. Germ. Verachtlich. Hiſp. Menoſpreciadamente. Polon. Wgardzenie. Vngar. Megvetés. Ang. With deſpiſing, diſdainfully.] Plaut. in Poen. Ne nos tam contemptim contemnas.

Contemptibilis, om. t. à Contemno, idem quod Contemnendus. [Pol. Wzgardzony. Vng. Vitatzos.] Vnde Contemptibilitas, Item Contemptè, & Contemptibiliter, adverbia. Item Contemptibile, Lampridius in Alex. Severo: Cum illi obijcerent ſimiam civilitate & iocè dicerent: Molliorem tibi potestatè & contemptibiliorem imperii fecit. Vlpian. de Offic. Proconſ. D. lib. 1: Circa advocatos patientem eſſe Proconſulem oportet, ſed cum ingenio ne contemptibilis videatur.

Contemplor, aris, d. p. Diligenter animadverto, & res abditas conſidero: [חשן בשקף ראה חשך הביט Gall. Contempler, regarder ſon ſentiment, conſiderer. Ital. Contemplare, conſiderare le coſe occulte. Ger. Zuſehen, etwas fleiſſig anſehen. Belg. Beſien. Hiſp. Contemplar o mirar en alto. Pol. Wzrzec na co przypatrzenie. Vng. Szorgalmatoſſan nezzek, es tekintetes feleöly ſzemeyt ala tekintes.] Ang. To behold, conſider, or conſider diligently.] verbum eſt ductum à templo. id eſt, à loco qui ab omni parte aſpici poteſt, vel ex quo omnis pars poteſt videri, quem Augures Templum nominabant. Cic. pro Dejot. Rid animo contemplare, quod oculis non potes. Lactant. Libro 3: Vellà cœleſte lumen, quod dicimus Solem, contemplari virtus.

Cōtemplo, contemplas. [Pol. Oglądam. Vng. Nézöm.] Plaut. in Aſin. Hem meu caput cōtempla, ſiquidē extre cōlubet tua. Ionius: Contempla, & contemplum Cereris ad lævam aſpice.

Contemplātor, oris, m. t. [משקיף מביט Gall. Contemplateur, regardeur ſon ſentiment. Italicè, Contemplatore, conſiderante. Germani. Zuſehamer, beſcher. Hiſp. El que contempla mirando. Polonicè, Przypatrzyciel. Vngar. Nézöſzámitölö, ſzemlélö. Ang. a deſpiſer, beholder or conſiderer.] ut Contemplator veri, Cicer. Tuſc.

Contemplatrix, icis. [Pol. Wyzrzenica. Vngar. Elmélködö nezönö.] Apuleius lib. de Philosophia: Disciplina contemplatrix bonorum, juſtitiæ.

Cōtemplātio, Conſideratio, ſive meditatio rerū occultiorū. teſte Cicerone de Finib. [הגה מחשבה ראיה מראה Gall. Contemplation, preſentement, conſideration attentive. Italicè, Contemplatione. German. Anſchauung, betrachtung. Hiſp. La contemplacion. Pol. Przyzrzenie, ſpie, rozmyślanie. Vng. Szorgalmatoſſan, gondolkodás. Angl. Contemplation, the deſpiſing of lowlines, and meditating, ſeeing things.] Idem 1. Acad. Et enim animorum naturale quoddam quaſi pabulum, conſideratio, contemplatioq; naturæ. Idem 1. de Nat. deor. Hæc eſt res magna & diligenti contemplatione dignissima.

Cōtemplātus, us, m. q. Contemplatio. [הגיון Pol. Wyzrzenie, przyglądanie. Vng. Elmélködés, ſzemlélés.] Ovid. 3. Fast. A contemplatu ſummo vocq; mea. Macrob. libro 1 in Somn. Scip. Tale autem ſit, ſic perpetuitatis animarum conſequens eſſe poterit adverti, ut cetera illis loca nexa corporis abſolutis, pro cujuſque contemplatu probitatis ovo venerit deputata ſint.

Contemplativus, a, um. [Pol. Wyzrzenia. Vng. Szemlélödö elmélkedö.] Vnde Contemplativa vita, quæ contemplationi cedit ut Scopa Epiſtol. 921. Ars nulla contemplativa tanto deteriùs ſua eſt: practica autem contemplativa tanto melior & actiua.

Cōtemporāneus, a, um. Ejuſdem temporis, coætaneus. [בן זמנו Gall. De ma meſme age. Ital. Del medeſimo tempo. Germanice. Hiſp. Cuyo del meſmo tiempo. Pol. Ządacy wieku. Vng. Ideiebeli, egyidö. Ang. Of one age.]

Cōtendo, n. t. Probibitorium dicitur, quæ Cœnā tendo. [אזר חלץ מותן Gall. Aller, s'efforcer d'aller. Ital. Andare. Ger. Hinzu trachten, oder zu eilen. Belg. Haſtigh te gaen, oder treden. Hiſp. Andar. Polonice. Wdzięczyć ſię, rodzić. Vng. Menni igyekezem, ſietekedem. Ang. To go, endeavour, or force himſelf to go.] Cæſar libro tertio de quinta vigilia, eodem tempore quo hostes ierant, ad eos contendit. ¶ Ponitur etiam pro certo, pugno, luctor, confligo. [דרך Gall. Debatre, combatre. Ital. Contendere, combattere. German. Streiten, zanckeo. Hiſp. Pelear, ſe pelear. Pol. Stoczyć ſię, walczyć, walczenie. Vng. Tuskakodom, harczakodom, vtkozom vtkozödöm. Ang. To contend, fight or ſtrive.] Virgil. libro 4. Aeneid. -quis nunc dedecora Numæ, aut tecum malit contendere bello? ¶ Item pro deflare & flagitare. [בקש Gall. Demander affectueuſement. Ital. Domandare affettuoſamente. German. Mit gantzer Macht etwas vorhaben, gantz hefftig auff etwas dringen. Hiſpan. Demandar con eſpera. Polon. Zwłaſzczać ſię, ſtarać ſię. Vngar. Kezdetteſſem, igyekezem.] Cicero ad Attic. Nec dum to quidē Cæſar à me contendit, ut ad urbem veniam. Idem ad Quint. Fr. Pompeius à me valde cōtendit de reditu in gratiā. ¶ Item ponitur pro laborare, niti, eniti, conari. Cicero ad Quint. Fratr. Contende quæſo atque elabora. Virgil. 5. Aeneid. -quæ littora proxima, curſu Contendunt, petere. ¶ Item ponitur pro intendere, adducere, ſive attingere. Virgil. 4. Georg. Tum nitet magis contendo tenacia vincula. Sic contendere arcum dicimus, & translatè, contendere nervos, vires ingenii. ¶ Item ponitur pro comparare, conferre & committere. Cicero 1. de Invent. Primùm igitur leges oportet contendere, conſiderando utra lex ad majora perducat. [מדן Gall. Comparer, mettre en compte, & au verbum, Comparaiſon. Ital. Comparare, & in verbum, Comparatione. ¶ Item facere, dirigere, ſtatuere. Virgil. 5. Aeneid. Quis tamen ætas tenuis contendit in artis.

Contentio, verbale, quod ſignificat vehementem conatum ad aliquid agendum. [מריבה מדון מדנים מחלוקת מצה ריב Gall. Eſtour, empeſche de ja faire, debat, different, contention, meſle. Ital. Conteſa, contraſto, fatica, pena per arrivare a qualche cosa. German. Das beſtig widerſtehen einer dinge: item ein Kampff. Hiſpan. Contienda grande. Polon. Odpor, walka, zwada, ſprzeczka, niſka, starzenie, przykrość, bytność. Vng. Szorgalmatoſſag, viſſongas, ſzakadas. Ang. An earneſt endeavouring to do any thing, debate, contention, ſtrife.] Cicero 3. de Orat. Permulta tam vehementia ſima contentione animi, ingenii, verum, ab eo dicta conſtant. Idem libro 1. Offic. Meſſenius omnino audiebat, hanarium ſine contentione. ¶ Item ponitur pro certamine, & controverſia. Cicero in Arato: mihi cum M. Cæſio multæ & magnæ contentiones fuerunt. ¶ Item pro comparatione. Cicero pro Plancio: Quæ dam bonorum eſt facienda contentio. ¶ Eſt præterea Contentio, λόγος, oratio acris ad confirmandum, & confutandum accommodata: quæ à Plin. in Epiſt. dicitur. Oratio pugnax & contentioſa, ἀγωνιστικὸς, φιλονικος &c. Conſtat autem contentio verbis, quæ ἀντίθετα id eſt, contrapoſitum patiant. Vt illud pro Cluent. Vicit pudorem libido, timorem audacia, rationem amentia.

Cōtentē, contentius, contentiſſimè, adverbium. [מתוחים Polon. Zużytemnie. Vng. Nagy igyeközzel. Ang. Earneſtly, with ſtraining.] Cicero 5. Tuſculan. Socratem ferunt quum eſſet ad vetpertam contentius ambulaſſe, quæſitumque eſſet ex eo quare id faceret, reſpondiſſe, eum melius contendere obſonare ambulando famem. Idem 2. Tusc. Genus mihi certè M. Antonium vici, quum contenté ipſi profe lege Varia dicerem, terram tangere.

Cōtentiōſus, a, um. Litigioſus. [ריב Gall. Contentieux, noiſif. Italicè, Volentieri, contenzioſo. Germanicè, Zänckiſch, hadderich. Hiſpanicè, Caſi porfiaſo y porfiado. Polonicè, Swarliwy. Vngaricè, Veſzekedö, perlekedö. Anglicè, Contentious, that ſtrives much.] Plin. libro 19: Oratio, ex qua loquor, pugnax & contentioſa eſt.

Cōtentiōſē, adverbium. [Polon. Swarliwie. Vng. Veſzekedöſſen, perlekedöſſen. Ang. By ſtrife.] ut, Contentiose agere id eſt, pertinaciter.

Conténebrasc, Verbū neutr. cēt. pro advesperascere: [התעיב *hithgeb. converſatus* Gall. *Remuer soir, entre nuit* Ital. *Rasserare.* Germ. Dunckel oder finſter werdẽ. Hiſp. *Escurecerse anochecer.* Pol. *Nastawac, zgrzec.* Vng. *Estvelédés, elsötetedni.* Ang. *To waxe nyght, or late.*] Varro 2. de Re ruſt. Ab ortu ſolis parvo intervallo interpoſito ad bibendum appellant, & tantas patiuntur, quoad contenebrarit.

Contenuis, Vide CONTINEO.

Conterminus, a, um, Finitimus, & vicinus, quaſi eundem terminum habitans. [שכן *habitator, vicinus.*] Gall. *Voiſin, voiſine, prochain ou voiſine.* Ital. *Vicino, vicina, confinante.* Germ. Ein anſtöſſer, nahgelegener Nachbaur. Hiſp. *Vezino vezina, o termitano.* Pol. *Sąsiad, przyiaćiel.* Vng. *Szomszéd, határos szomszéd.* Ang. *Next borderer, neyghbour.*] Col. lib. 1. cap. 5: Nil Antaeus ille cuiquam potuit tolerabilis eſſe contemnens, aut Aventini montis incola Palantis ullam praedupe finitimis ſcis Cacus arvalib. Fin. lib. 12. cap. 8: Conterminā indigena Ariadna. Stabunt ne pe conterminia, Ovid.; Metamorph.

Contéro, is, trivi, ritum, 3. Tero, conſumo, confício. [כתת *chath. ſchabar contritus.*] Gall. *Broyer, piler, menuiſer, meurtrir, confommer, conſumer.* Ital. *Stritolare, pelare, conſumare.* Germ. Zerſtossen, zerſtoſſen, zu pulver machen. Hiſp. *Quebrantar, gastar.* Pol. *Kruszyć, zetrzeć, potrzaskać.* Vng. *Megtöretni, megtörni.* Ang. *To bruſe, to waſte, to conſume.*] Varro 1. de re ruſt. cap. 57: Si tamen dum ſubigendi eſt, cella modicum conterunt cum aqua. Conterere radicem in pulverem, Plin. libr. 20. cap. 11. Diem conterere id eſt, conſumere. Plaut. Caſ. ...conterit diem, Cum adhuc advocatus cuidam cognato meo. Conterere aetatem in libris, Cic. 1. de Legib.

Cōtrītus, participio. Tritus, in pulverem redactus. [כתות *chathoth. molitus, attritus, confractus.*] Gall. *Broyé, froiſſé, ecraſé, rompu, degasté.* Ital. *Trittato, peſtato, fatto in polvere, rotto.* Germ. Zerrieben, zerſtossen. Hiſp. *Quebrantado, hecho, polvo, gastado.* Pol. *Stary, wypróchniały, potrzaskany.* Vng. *Meg töretett, törött, elrontatott.* Ang. *Broken and bruſed, ſmall.*] Plin. lib. 20. cap. 23: Datur & dyſenteriis cum cerâ in vino contrita. ¶ Pomponianum pro pervulgatus, volgaris, communis. Cicer. 2. de finib. An verum eſt hoc veritate contrita proverbium: Digonas ejacum in tenebris mittis.

Cōnātor, oris, verbale. [מכונת *machanith. machina.*] Vng. *Megtanitó, tanitó.*] Plaut. Perſa: Conditor compedum.

Conterraneus, Dicitur qui ex eadem terra eſt. [ομοχθων. Gall. *D'une meſme terre ou d'une meſme pays.* Ital. *Di una medeſima terra.* Germ. Ein landtmann. Hiſp. *Caſado de la meſma tierra.* Pol. *Ziomek.* Vng. *Társ.* Ang. *Of the ſame countrey.*] Quapropter Catullum conterraneum ſuum Plinius in Praefat. prima vocat, qui non Veronae, ſed in Benaci inſula natus erat. Verbum eſt in cultris natum, quema dmodum pleraque eodem fine deſinentia.

Contérreo, es, ŭi, Territum, terrorē injicio. [חתת *chath. exterritus.*] Gall. *Effroyer.* Ital. *Spaventare, dar terrore.* Germ. Erſchröcken. Hiſp. *Eſpantar.* Pol. *Straſzyć.* Vng. *Megrettentem, elrettentem.* Ang. *To fyere, and make afrayed.*] Livius 1. ab Vrb. Novum pugnae concrepuit genus. Conterrere latratu canis advenientem. Colum. lib. 9. cap. 14: Conterrere vultu aſpectuque ejaculatem alicujus. Cicero 1. de Orat. Virg. 1. Aeneid. -aſpectus contritus haerit.

Contéstor, dep. Obteſtor, invoco, precor. [התיר *hithir. laudavit, commendavit.*] Gall. *Appeller quelqu'un en teſmoing, prendre ou deſirer quelqu'un, d'avantage ayde.* Ital. *Chiamare en aiuto, proteſtare.* Germ. Zu gezeugnuss nemen oder anrüffen. Hiſp. *Rogar ayuda.* Pol. *Na świadectwo wzywać.* Vng. *Segitségül hivatni, tanuságul hivatni.* Ang. *To calle to witneſſe, to conteſte or cite to teſtimonie.*] Cic. 6. in Verr. Deos hominesq; contestari, clamare coepit. ¶ Contestati litem *ſignificat Feſtus* dicuntur duo aut plures adeſſe, quibus ordinato judicio uter ſuperare dicere ſolet. Teſtes illorum, ὑφ' ὧν ἐλέγχεται, ὑπὸ τῶν ἐλεγχόντων δίκαι. Cicero ad Attic. lib. 16: Neque enim illi litem contestabuntur. ¶ Hinc Lites contestatae dictae, quae reſcitur expectione actoris, & reſponſione rei. *Litis contestatio, dicta* ὑπὸ τῶν διδόντων.

Contestato, adverbiū: [Pol. ἐξεπιτηδείως. Vng. *szándékosan.*] ut, Concitato. Aliquid dicere & facere id eſt, rebus adhibitis. Ulpian. D. de aqua. & col. ... Si aq, contestato diverterit cum ex re praegnantem non cde.

Cōnēctātus, participium: [עזר *mehabbēr. meſtus.* Vng. *bánkódó, meg bánkódott.*] ut, Conectata virtus. Cicero pro Flac. Quinaq; ab hac pernoctant, conitatae; virtute majorum non modò non degeneravit: L. Tacitus, ice id, exo.

Contéxo, is, xŭi, Simul texo. [חבר *chabar. conjungere.*] Gall. *Tiſſer enſemble, aſſembler, entrelacer.* Ital. *Teſſere inſieme, intrecciare.* Germ. Zuſammen weben. Hiſp. *Texer vna cosa con otra.* Pol. *Spleść, splatać.* Vng. *Egybefonni, fonni.* Ang. *To weave or to ſowe together.*] Cicero 1. de Nat. deor. Quid enim ores aliud ...Tegeti, nisi ut earum villis confectis atque contextis homines vestiantur? ¶ Contexere, conjungere. Plin. Epiſtol. 10. 18. Sub his per latus omnes venae porriguntur, unaquaq; fauces longe intrq; contexunt. Contexere amores, Catullus. Contexere interrupta, Cic. 1. de Legib. Contexere carmen, Cicero pro Cael. Contexere crimen, Cic. pro Dejotaro.

Cōtĕxtus, participium. [ארון *aron. arca.*] Gall. *Teſſu, entrelacé* Ital. *Teſſuto, intrecciato.* Germ. Zuſammen gewoben, Hiſp. *Texido vna cosa con otra.* Pol. *Zakuty.* Vng. *Egybe fonott, fonott.* Ang. *Woven together, ſowed.*] Argento & auro contexus, Tibull. lib. 1.

Cōtĕxtus, us, m. [ערב *herēb. contextus.*] Gall. *Entrelaſſement, entrelacement, ouvrage, compoſition* Ital. *Teſſitura, compoſizione, compoſitione.* Germ. Zuſammen webung, oder zuſammenfügung. Hiſp. *Texedura, ayuntamiento, compoſicion.* Pol. *Tkanie, splatanie.* Vng. *Egybefonás, fonás.* Ang. *A weavyng together, ſowyng.*] Cicero 3. de finib. Pennarumq; contextu corpori tegumenta ſuccrebr.

Contextio, ōnis, f. [συνυφασις.] Contextus. [Pol. *Splatanie.* Vng. *összefonás, egybefüzetés, összefüzés, összeszövés.*] Macrobius Comment. in Somn. Scipion. lib. 1. cap. 2: Contextu variato, ne perturbis & indigna commentis, ac monstro similia componatur. Idem Satur. lib. 7. cap. 8: Prima contextionis ejus ratio variatum eſt.

Contextim, adverbium, Continuè. [συνεχῶς. συνεχόντως. Gall. *Sans interruption, l'un deſſus l'autre, ſans ceſſe.* Ital. *Senza diviſione, o interpoſitione alcuna.* Germ. Zuſammen, oder ohn unterlaſſung. Hiſp. *Texendo vna cosa con otra, apretadamente.* Pol. *Splatanie, zgrabnie.* Vng. *Egybe fonva.* Ang. *By weaving together without interpoſition.*] Cicero de fato: Omnia naturali quadam & perpetua contextione connexa ſunt.

Contextim, aliud adverbium. [ἐφεξῆς. ἐπαλλήλως. Gall. *Par ordre, par enchaînement, ſuivant l'ordre.* Ital. *Continuamente.* Germ. Zuſammen fügung nach einem ordentlichen. Hiſp. *Texendo vna cosa con otra, apretadamente.* Pol. *Splatanie, zgrabnie.* Vng. *Egyben, egyben, egyben.* Ang. *Of one piece, without interpoſition.*] Plin. lib. 16. cap. 32: Turbines in cacumina ejus arboris lato ad ſecantes pedè contextim in terra ſe generant.

Contĭcĕo, es, pen ultima correpta, n. 1. Simul cum ceteris taceo, reticeo. [חרש *charash. tacuit.*] Gall. *Se taire tout ce qu'on dit ou ſoit mot.* Ital. *Tacere inſieme.* Germ. Stillſchweigen. Hiſp. *Callar vna cosa con otra.* Pol. *Zamilczeć, zamowić.* Vng. *egyben hallgatok.* Ang. *I dyſſemble or keepe ſilence.*] Virgilius 2. Aenaid. Conticuêre omnes, intentiq; ora tenebant. Cicero in Catil. Reticuit Livius, exhilaratus ille, abjectus, conſcientia convictus repentè conticuit.

Contĭcĕſco, is, ŭi, Cum alios tacitus fit. [σιωπᾶν.] Pol. *Zamilczeć, milczeć.* Vng. *Hallgatóvá lészek, hallgatóvá leszek.* Ang. *To have peace, ſtyllnes.*] Plin. lib. 11. cap. 10: Tum repente omnes conticiscunt.

Contĭnĕſco, is, ctum, 3. Primum tempus, quo omnia quieſcendo conticiſcunt. [σιωπᾶν. σιωπᾶσθαι.] Gall. *Le temps de la nuict ou toutes choſes ſe taiſent.* Ital. *Il tempo de la notte nel quale ogni cosa ſi sta in quiete.* Germ. Die ſtille der nacht, da alle ding ſtillſchweigen. Hiſp. *La noche o tiempo quando todo calla.* Pol. *Milczeć.* Vng. *Elcsendesedni.* Ang. *The time of night when all things be quiet and ſtyll.*] ex Pollice. Plaut. Amph. Tempo hoc conticuit. Macrobius tamen & Cerfornius Conticinium vocant eam partem noctis, quae media eſt inter galicinium & diluculum: & inde dictum volunt quod gallorum concrepant. Vide ea quae ſuprà annotavimus in dictione DILUCULUS.

Contrigno, as, pen ultima producitur. [חרך *charak. confodit, transfixit.*] Gall. *Joindre les pieces ou un ouvrage de menuiſerie, ou les compoſer.* Ital. *Congiugere, accalcare.* Germ. Zuſammen fügen oder ſpigen. Hiſp. *Sobrelabrar vna cosa.* Pol. *Sparzyć, złączyć.* Vng. *Szarvaſa gerendákhoz ſzegelni.* Ang. *To ſolder or ſtroke an house.*] Plinius libro 9. capite 3: Gedrosios, qui Arbis amnem a colunt, Alexandri Magni claſſibus praefecti prodidêre, in domibus ſuccis maxillis belluarum facere, oſſibus tecta contignare, ex quibus multa quadragenum cubitorum longitudine reperta. De helluis judicium mare. Caſaris bell. Civil. Et quicquid eſt contignatum, erat ruinae conſternitur.

Contignātio, [מקרה *mikreh. ſigna vēdere è tabulis conſtabulare.* Gall. *Plancher, plancheyer de maiſon.* Ital. *Volta, volticcia, volticciuola, volticcie.* Germ. Ein zuſammenfügung oder ſtuben oder ſtubwerck. Hiſp. *Sobrelabrado o corredizo.* Pol. *Sklepienie.* Vng. *Szarvaſa gerendákhoz ſzegelés.* Ang. *A ſeeling or planching of an house.*] Quae eſt ſolarium domus, ſive ſternum Aegypti, latericiave ſive non ſtratum, qualia fecêre ſibi ſuccubia dominorum in Apulia. Itaque pro tabulato apud Livium refertur, solere in terram contignationem conficere. Plin. Sesquipedalis paries, nimbis quinquaginta contignationem ferat. Est enim ſuperior & exterior contignatio. Graeci ἔσταγα vocant.

Cōntĭnĕo, es, contĭnŭi, contentum, penultima correpta, act. f. Comprehendo, complector, includo, concludo, cohibeo.

הכלין hebil אחז achaz החזיק hechezik. Item Cohibere. Gall. Contenir, tenir serré & ferme, retenir. Ital. Tenire, contenere. Germ. Jnnen nen halten / enthalten. Belg. Inhouden / begrypen. Hisp. Tener. Pol. Zatrzymować, powściągać, hamować. Vng. Megtartoni. Ang. To restraine, to contein, to hold fast, to withhold.] Plaut. Rud. Peri, amo ma chir continet quæso caput. Idem Cas. Continue pectus, face ventum mihi ab sinistro pallio. Cõtinere se. Occisum hoc loco, aut capta, aut bellua cepta. Item: Continere nos domi, quia in publicum non prodimus. ¶ Ponitur aliquando pro moderari, temperare vel cohibere, ἐγκρατεύεσθαι. Vincit Continens, ἐγκρατὴς, pro abstinente & integro: cui contrarium est Incontinens, ἀκρατὴς. Lactant. lib. 3. Divin. Instit. cap. 18. Deum, qui omnem, qui bonum, qui solum, continentem videbas. ¶ Aliquando est contra tenere, ἐπέχειν. Ita dicimus: Verbena continere homines, & locum continere locorum. ¶ Aliquando continuare, συνεχῶς. Unde & Continuo dicitur continuatione, συνεχῶς. Livius continens Imperium usq; ad nos habebatis. Suetonius in Calig. Per hunc primum annum continuo continuavit, id est, continenti. Cicero: Omnia vel ac continenti memoria videre vita. Cæs. Tullius Solis altitudo interpellabo: continuem orationem ad finem. Item lib. Offic. Proximum est, ut ea potius, quæ sunt, & quæ videntur tenere, quam inquirere. Nec vero res tam vehementer Reipublicam continet quam fides.

Cõtinens pars participium, Continuatus, junctus, affinis, conjunctus. [συνεχὴς ἤπειρος, συνεχὴς γῆ. Gall. Terre ferme, continent. Ital. Terra continente. Germ. Das gefaste land / festes land. Hisp. La tierra firme. Pol. Zgolem ląd, stały ląd. Vng. Szárazföld, fő föld. Ang. Firme land, continent land.] Cicero in Epist. Cappadociæ pars quæ cum Cilicia continens est. Idem de Nat. Mutas tenui continuatus & continens. ¶ Aliquando ponitur pro proximus. Idem de Fato: Proxima & continens causa movet aliquid. ¶ Aliquando pro assiduus. [συνεχὴς, συνεχῶς. Gall. Continuel, continuellement. Ital. Continuo, continuamente. Germ. Der sich enthaltet / das anhelt. Hisp. Que se tiene de los dientes. Vng. Megtartóztatás, mértékletes. Ang. Temperate, sober.] Terent. in Eunuch. hoc nemo fuit Minus negotii, magis loverus qui quam, ne magis continens.

Continens, ntis, generis, à Rectoribus accipitur pro firmamento orationis, ἀνάγκη. Cicero in Topic. Quibus rebus hoc quod de agitur, continetur, aut Continentia vocantur, quasi firmamenta defensionis quibus subiatis defensio nulla sit. ¶ Accipitur item Continens pro finitimo seu propinquo. Vide Vlp. ff. de his: Continentes prædia eodem accipi debere, quæ Italicæ rationis fiant. Item de Excusationet. Tutor. Titius testamento Romæ cõcepto, Sutrino continentibus, subscribit heres.

Continens vero fœminini generis, substantivum pro terra, quæ continuata sibi, quam vulgò Terram firmam appellant, qualis est Italia [ἤπειρος, ἠπειρῶτις. Gall. Terre ferme. Ital. Terra ferma. Germ. Ein zusammenhangend Erderich / welches kein Insel ist. Hisp. Tierra firme. Pol. Zemia stała, ląd stały, continent. Vng. Föld, szárazföld. Ang. Continent or firm land, as Sicilia ad continentem parum interest. Accidentia sit. ¶ Nam Insula est, quæ mari circumdatur, ut Sicilia, Sardinia. ¶ Cherronesus autem peninsula dicitur, quæ prætenuata mari circumdatur, aliqua tamen sui parte continenti continguitur, ut Peloponnesus. ¶ Ithmos vero est angusta terra, peninsulam cum continente conjungens.

Continentia, æ, fi. à Continens: Temperantia, virtus voluptati rebellans. [ἐγκράτεια. Gall. Continence, abstinence, sobriété. Ital. Continenza, temperanza. Germ. Enthaltung / mässigkeit. Belg. Onthoudinghe. Hisp. Templança, templamiento. Pol. Powściągliwość, hamowanie. Vng. Mértékletesség. Ang. Temperance, sobrietie, ruling of the affections.] Cicero pro Cœlio: Sed valetudo ita tenenda est ut nihil pro corpore, & observatione earum rerum quæ aut prodesse videantur, aut obesse, & continentia omni vitæ, omnique cultu corporis suendi causa, & in præsentia tuendis voluptatibus. Huic contraria est incontinentia ἀκρασία. ¶ Continentia interdum ponitur pro retentione. Suetonius in Claudio: Quinquennalem etiam meditatus edictum, quo veniam daret habendæ ereptarum, vestrium in convivio continendi: cum periculosam quendam præ pudore ex continentia deprehendisset.

Continenter, adverbium, Modo significat parce, sobrie & pudice. [σωφρόνως, ἐγκρατῶς. Gall. Sobrement. Ital. Continentemente, sobriamente. Germ. Mässiglich. Belg. Matelick. Hisp. Continuamente, templadamente. Pol. Wstrzemięźliwie, hamownie. Vng. Mértékletesen. Ang. Sobrie, temperately.] Plaut. Quanquam illum pater aliter & continenter habet. Modò alibi. Lat. [συνεχῶς. Gall. Continuellement, tout de suite. Ital. Continuamente. Germ. Stätigs nacheinander / für und für. Hisp. Ayna damente, continuamente. Pol. Ustawicznie. Vng. Szüntelen. Ang. Without intermission or continually.] Idem: Trium dierum sitim, continenter tulit. Cæsar: Belgæ cum Germanis bellum continenter gerunt. Contrarium ejus est, Incontinenter: hoc est, intemperanter, & impudicè, ἀκρατῶς, ἀκολάστως.

Contentus, a, um, quum est participium à Contineor, significat illud quod ab alio continetur. [ἐγκρατὴς, κεκρατημένος. Gall. Contenu & compris, retenu. Ital. Contenuto, ritenuto. Germ. Das von einem innbehalten / enthalten / und zusammen gehalten wird. Belg. Bevonden / omvangen. Hisp. Contenido. Pol. Zgolem ogarnięty, zamknięty. Vng. Szoríglaltatni, valamivel tartatni, (item) jóval elégedni. Ang. Contained.] Quando verò significat cum quo animo fruitus est, nec quicquam pœtera desiderat, ἀπροσδεὴς, nomen est, non participium: quando equidem neque tempus pertinet, neque significationem. Terentius in Eunuch. Neq; tu non contentus eras, neque dolus decoxit. Unde superbus videtur poëta ille apud Valerium disputatus, an Cõtentus activam retineat (ut vere Tegeæus) an passivam, quam omnino verbibus significationem tribuit. Neque enim Contentus dicimur, qui caninet, aut qui contineri sed qui nihil extra tutum desiderat. ¶ Ponitur interdum pro intentus aut Vehementer: Tiberius: Sed minus honoratos, quippe vix angusti claves pene contentus. Subinde honore vel dignitate. ¶ Ætiam contentus participium à Contendor, idem significans quod adductus, astrictus, [ἐπιτεταμένος. Vng. Megvonatott, feszített.] Cicero in Tuscu. Bulbi furiosi dolor, & reliqua tormenta tortorum ea gravitate in Siculos habent, quò illa contracta atq; adducta vehementius.

Cõtinuus, a, um, Perpetuus, continens, perennis. [συνεχὴς. Gall. Continuel, continuant. Ital. Continuo, perpetuale. Germ. Das immer her langet / vnd nit getheilet ist. Belg. Nadem anderen vervolgende. Hisp. Continuado. Pol. Nieprzerwany, ciągły, ustawiczny. Vng. Szüntelen való, való. Ang. Continual, without intermission.] Plautus in Mil. Quin ubi audivom convivium fieri, jam adsto ibi hec. Plin. in Epist. Lapis ortus vastitate gravissima, omnes continens, nec ullum ex multis relictus vitibus. ¶ Continuus aliquando pro assiduus, ut Continuus Principis: Cor. Tacitus Cocceius Nerva continuus principis.

Continuo, as, avi, p. Perficere, peragere. [הארך hiphil האריך. Item שלם shalam. Gall. Continuer, ne cesser point, faire durer sans intermission. Ital. Continuare, perseverare. Germ. Etwas fortmachen / vnd nit aufhören / continuiren. Belg. volbrengen / continueren / volmaken. Hisp. Continuar. Pol. Dokończać, dokonywać, dokończyć. Vng. Szüntelen cselekedni, megcselekedni. Ang. To continue, to doe without intermission.] Quintilianus libro 2. An virtus sit Rhetorice. Qui quatuor horis ex spatio diluculo remissa in eam continuè & sine fastidio conferebat.

Continuò, adverbium, Sine intermissione. [διηνεκῶς. Pol. Ustawicznie. Vng. Szüntelen.] Cornelius Fronto libro de verborum communiumq; differentiis.

Contingo, gis, contigi, contactum, act. 3. Tango, attingo.

[עבל nagbal ישט rachaſch, ſchnauben, ſchnarchen. Gall. Arteminer. Ital. Tenare. Germ. Schnarchen Belg. Snurken. Hiſp. Teſtar. Pol. Charkanie, ſpie. Vng. Megzoerkoeſs. Ang. To ſnorche, to ſnore vn-to.] Colum. l. 11. Plumis & his anguſtis illuſtratum ſeneſtris, atq; à terra ſit editis, ne manu contingi poſſint. Virg. l. 2. Aeneid. -ſinemq; manu contingere gaudent. ¶ Ponitur & pro accidere, ſive evenire: ſed hoc ſolùm in tertiis perſonis. [מצא nagbal. ſynagein, ſchlagen. Gall. Aouter, ſçhoir. Ital. Accadere. Germ. Etwas begegnet, widerfahret. Belg. Geſchiet. Hiſp. Acontecer. Pol. Trafia ſie. Vng. Történik. Ang. To happen or chaunce.] Cicero 5. Tuſcul. Quod non modo ſingulis hominibus, ſed potentibus populis contingit. Impertonale vero cum infinitivo: ut, Contingit mihi eſſe fœlicem vel fœlicem. ¶ Quandoq; ibi ſolùm, ut apud Terentium: Hanc mihi expetivi, contigit: Convenient mores. Ex quo datur intelligi, non ſemper ſervari quod aiunt: Contingere eſſe tentata, quæ ſumus veriti. Obtingere de optatis, Accidere de inopinatis, tam bonis quàm malis.

Cōtingens, pars. plum. [עבל nagbal. ſynagein, ſchlagen. Vng. Megzloet. Ang. Which toucheth another.] Cicero lib. 2. de Divinat. Docet contingentia mathematicorum, quanta humilitate Luna feratur terram pene contingens.

Cōtingens, nomen adjectivum, Partuctus: [Vng. Történés ſzerint való. Ang. That happeneth or chaunceth.] unde à Dialecticis Contingentia dicuntur, quæ in utramque partem accidere poſſunt.

Cōntingō, participiū: [עבל nagbal. ſynagein, ſchlagen. Gal. accoder. Ital. Toccare. Ger. Berüret. Hiſp. Tocado. Pol. Dotkniony. Vng. Megzloetvén, megvakarván. Ang. Touched.] ut: Contactus religione dies. Liv. 8. diem contactum religione, inſigneq; nomine eius loci timeant Romani.

Contactus, huius contactus, nomen. [עבל nagbal, ἁφὴ, συναφὴ. Gall. Attouchement. Ital. Toccamento. Germ. Berührung, etc. anrührung. Hiſp. Tocamiento. Pol. Dotknienie. Vng. Illetés, vagy érintés. Ang. A touching.] Columella. lib. 12. cap. 3. Contactu eius languescunt nutrimenta vegetatium.

Cōntāctus, a, um. Quod contingit. [ἁπτὸς, συναφὴς, ἐφαπτὸς. Gall. Joignant et touchant contre. Ital. Vicino, che ſi tocca. Germ. Anrührend/anſtoſſend. Hiſp. Coſa que toca otra coſa. Pol. Przyległy, ſąſiedni, ſtykaiący ſię. Vng. Egy más mellett vagy ſzélében, érintőlegesen. Ang. That toucheth or is next vnto.] Plin. lib. 2. capite 9: Sed alias admota cedo, alias contigua montibus. Ovid. 4. Metamorph. Contigua humiliè domos.

Contagium, n. l. & Contagio, & Comages, pen. prod. Morbus qui ex contactu cum infirmitate ex Con. & Tago, is, quod eſt tango. [ἁπτὸς, συναφὴς. Gall. Attouchement, choſe contagieuſe, malgré on ne ſçait quelle vertu qui accompagne un homme ou choſe. Ital. Male attaccaticcio. Germ. Anrührung/anſteckung/ein krandheit die ſich einer auf die andere ziehet. Belg. Een Besmettende ſiecte. Hiſp. La dolencia que ſe pega. Pol. Dotknienie, przylepienie, zarażenie. Vng. Ragadós. Ang. Any contagious, pestilent, infectious sickenesse.] Jut. Contagiosa febris, Contagiosus morbus, & pro his contagiosa à Celſo dicuntur, quibus qui laborant, solo contactu alios inficiant.

Cōntāctus, contiuus, & Contiuatus, Vide CONTINUO, nes.

Cōntellio, is, ere, [συναίρω. Pol. Kłócę. Vng. Öſſeveſzek.] Plaut. Aulul. Comoliam gradumini eſt, conferam gradum.

Cōntēndēre, [συντείνω. Pol. Ciągnę grubalmami. Vng. Kötöm, dárdázom.] Equorum genus, cui in bello concitis uti bantur: hoc eſt, habiti ad pugnandum. Distingunt eum Iulius Pollux lib. 1. Onomaſtic. Scaurus in Specie tripeda, Hippotoxotas edurat, doratophoros, cancophoros, hoplophoras, cenophoros, hippagogos, & amphippas hoc eſt, desultorias.

Cōnētor, eris, dep. Verbum deductum à conto nautarum pertica, qua illinatis profunditatem explorant, ac ita ſignificans quod inquiro, & tanquam conto explaro. [πειράω, πειράζω, ἐπιχειρέω. Gall. Entreprendre et demander, l'entreprendre et l'eſſayer. Ital. Mandare ad effetto, cercare, tentare, ingegnare. Germ. Erforſchen/ſinſſionnen/ſuchen. Hiſp. Buſcar, tentar. Pol. Dotrzeć/ſzukać/ſpytać/ſprobować. Vng. Kereſtlek, keresték. Ang. To ſeeke, to ſeeke after, to endeuor.] Ita ſcribendum eſt hinc per o vocalem, nam Contho alterius eſt ſignificationis: quemadmodum illa cographorum quorundam imperitia in quibuſdam exemplaribus aeternum pro alterno positum invenies. Cic. ad Att. l. 11. Quumq; ex eo de me conjecturam, cum ſibi ita dici ſe narrabat, te mihi eſſe inimicissimum. Hinc ſi compoſitum: Percontor, diligenter & exactè inquiro, & percontator verbale.

Contorquēo, es, ere, to ambitum & gyrum torqueo, convolvo, deflecto. [עקל akalo. κάμπτω, στρέφω, συστρέφω. Gall. Tordre, tourner, faire tourner. Ital. Lanciare, storcere. Ger. Umbdrehen/umbwenden/krümmen. Hiſp. Torcer/tuerce/ſpedir. Pol. Obracam, kręcam. Vng. Megvonom, fordétom, hajítom, kerekdedem. Ang. To wrythe or wreste about, to charme rounde.] Plin. lib. 11. cap. 37. Ereca autem, rugarumq; ambitu contorta. Cicero de Nat. deor. Non ſit enim æthereis ea natura, ut vi ſua ſe ipſas complexa contorqueat. Idem lib. 3. Ac quàm rhetorum, quam copioſè, quas ſententias colligit! quæ verba contorquet! Iucundissimum mihi eſſe ſolet.

Contortus, a, um, participium, Diſtortus. [מעקל mekoukal. מעקש mekokeſch. כפוף kafuf. στρεπτὸς, συστροφὴ. Gall. Tors, retorquè. Ital. Torto, distorto. Germ. Umbgedrehet/krumb. Hiſp. Torcido. Pol. Nakręcony, nawinięty. Vng. Görbe, fordétt, kerekdedett, fúrtt, fúrtan. Ang. Writhed, made crooked, wrested or wrythed.] Et contorta res, dicuntur perplexæ & perturbatæ, & ſibi ipſis minimè cohærentes. συστροφὴ. Cicero, de Orat. Contortas res, & ſæpè difficiles necessitatè perdiscimus.

Cōntortūlus, diminutivum à Contortus. [Pol. Nakręcony. Vng. Kis kerekdedett/fúrtt. Ang. Writhed, wrythed, wrested.] Cicero. Tuſcul. Sine figura mihi videtur, nisi contortulus quibusdam ne minutis quidem uncinulis, nec ad ſensus permanantibus, effici voluerit, non eſſe malũ dolorem.

Cōntortūra, æ, f. Flexio. [מעקשת mekokeſchet. מעקש mekokeſch. στροφὴ, συστροφὴ. Gall. Entorse, obliquité. Ital. Torcimento. Germ. Umbwendung/umbtreibung. Hiſp. Torcimiento. Pol. Obrocenie, kręcenie. Vng. Fordétás, kerekdedés. Ang. Writhing, wresting, writhednesse.] Cicer. de Fato: Majas eſt enim has contortiones orationis, quàm ſignorum ortus, obitusq; prædicere.

Cōntortē, adverb. Obliquè. [συστροφικῶς. Gall. Tortuement, obſcurement. Ital. Avviluppatamente, & oſcuramente. Germ. Gewickelt/gezwungene verkehrter weiſe/dunckel. Hiſp. Torcidamente, obſcuramente. Pol. Nięſzkie, zwikłanie. Vng. Hengerdedvén, fordétvén, rejtekeppen. Ang. Writhedly, obſcurely, intricately.] Cic. 1. de Invent. Hæc conſideranda ut erit ne quid perturbatè, neque contortè dicatur.

Cōntorquēndus, Cicero 2. de Orat. Qui tam parum ſit in oratione malignum ad ſeveritatem, tam ad remiſſionem amoris, tam ad triſtitiam, tam ad lætitiam eſt contorquendus.

Contŏrtuplicātè. Contorte plicate. [עקל akal. συστροφὴ. Gall. Tors tortuement. Ital. volgere torcimento. Germ. Gewickelt/und krumb zuſammen gewickelt. Hiſp. Torcidamente, plegar. Pol. Nięſzkie, zwikłanie. Vng. Fordétvén, kerekdedvén, kétfelé fordétvén. Ang. To folde, wrappe together, or plaite writhedly.] Plaut. in Perſa: Ita ſunt Perſarum mores, longo ornatu, Contortuplicata imperia: Hoc eſt, adeò dura & quaſi conſragula, ut vix eſſent poſſint.

Contrā, [עבל nagbal. נכח nokeach. κατέναντι. Gall. Contre. Ital. Contra. Germ. Wider/entgegen. Belg. Tegen. Hiſp. Contra. Pol. Przeciwko, na przeciw. Vng. Ellen, ellenes, & cum aſſixis ellenben, ellenbül, ellene. Ang. Against.] cum accusativo, Præpoſitio eſt quæ & ſeparatur, & componitur: ſignificatq; Advertam, locumq; vel perſonam deligna. Separata eſt apud Virgilium: Contra Neptunum, & Venerem, contraq; Minervam. ¶ Componitur autem cum dictionibus incipientibus à c, ut Contradico, -is, ut Contraho, -is, ut Contravento. ¶ Invenitur enim Contrà, pro Ergo, ſive Ex oppoſito. Servius & hoc ibi cum caſu, quàm ſine eodem. Virgil. Aeneid. Italiam contrà Iovemq; Stat contra, Italiæ jura. Virgil. Aeneid. Contrà elatum mihi reſpondit Gnotia telum. Plaut. in Amphit. Hæſce crebri cadunt, noſtri contrà ingruunt. ¶ Ita Contra ſe, id eſt, invicem vertit, ex regione ſui. Suetonius in Caligula: Qua expilatione, quam Romanos contra hilaritas avidusq; reſecti parrefecerit in ſe. ¶ Aliquando ponitur pro vicissim, ex æquo. Terent. in Adel. In eo unum nobilitabo locum, & charum illi cuiquam conſtituam, ſic habeat, ſic ſe dedito.

Contrādīcis, Vide CONTRADICO.

Contrādico, is, & Ago. [עבל nagbal. ἀντιλέγω. Gall. Contredire. Ital. Contradire. Germ. Widerreden/widerſprechen. Belg. Tegenſeggen. Hiſp. Contradezir. Pol. Przeczę, mowię przeciwko. Vng. Ellenmondok. Ang. To gainesay.] Cic. Tusc. Vt quum is, qui audire vellet, diceret ſibi videretur, tum ego contradicerem. Idem in Verrem: Quæ palàm principes contradicerent.

Cōntrādictum, ti. [Vng. Ellenmondás.] Quintil. Præcepta lib. 4: Diſſolvere contradicta.

Cōntradictĭo, verbale, is. [ἀντίλεξις. Gall. Contradiction, objection contre ce qui eſt propoſé, contredit. Ital. Contra dizione. Germ.

Mitra ſpectrum, vel tegumen.] Hiſp. Contradiction. Pol. Przeciwmowienie. Vng. Ellenmondas. Ang. Gainſaying.] Quintil. lib. 3. cap. 18: Ponuntur hæ quando; in ſecundo, Cicero de Orat. contradictiones. Id eſt, Inſtantiæ & objectiones quas vocant.

Cõtradictõr, verbale à Contradico. [Pol. Przeciwmowiciel. Vng. Ellenmondo.] Vlpian. D. lib. 20. Tit. 2. l. 3: Quod iis qui pro libertate lua litigat, datur: Contradictore vetò præſens ſit, &c. Et Tit. 26. l. 2: Cum non iuſto contradictore quis ſingularis pronuntiatus eſt.

Contrăeo, ăs, ăui, ătum, vacio contrà.

Contrăho, is, contraxi, contractum, Colligo, & in unum congrego. [אסף, קבץ, אגר, חבר, משך, מאסף, מקבץ, מאגר, מחבר, מושך. Gall. Assembler, ramener. Ger. Zuſammen ziehen. Belg. Tezamen trekken. Hiſp. Ayuntar, recoger. Pol. Zgiągam. Vng. Egyben vonyom. Ang. To draw together, gather together.] Iuſtin. lib. 3: Præterea uti ad hoc matrimonio non contrahat. Virg. 5. Aeneid.: contrahimus & vires. Poponius Lucul. & Marcel. Epiſt. Attic. lib. 2: Vos hortor, ut quodcunque mihi rem contrahere poteritis, contrahatis. Contrahere auxilia, apud Liv. de bell. Pun. Contrahere pecuniam, Plin. Epiſt. 33: Contrahere amicitiam, Cic. de Amicit. Quæ in unum omnia, ut ſolo, ſic mundo conſtarent, quamque maxime, ea contrahere oportuit. Idem de Fin. Quando; ponitur pro Facio, committo, [עשה, חטא.] Ter. Heaut. Contraxi, Plin. Epiſt. 33: Vt res alienum ſolverent, contractum ex pertinacium ſenio. Cic. Qu. Fr. lib. 1: Conſtitueram enim ſcribere, & te ſolummodo adhibere diligentiâ, nihil ut aliud cum eo tibi contrahi certum eſſet. Idem ad eundem. Eam molem illius hominis ferre debent, quæ ipſorum culpa contracta ſunt. ¶ Aliquando pro paciſcor, & conventionem facio. [עשה ברית.] Gen. 21: Et ſic ambo contrahunt fœdus. Idem Iuſt. lib. 3: Quo ſe duce eſſe ſigniferi contrahunt. Ouid. Fa. lib. 1: Nulla vitæ parcunt, nec publicæ, nec privatæ, nec ſocialibus, nec, domeſticis vinculis, nec hoſpitii ullo quidem, nec, ſi cum altero contrahas, vacare effugio poteſt. ¶ Aliquando pro Conſtringo, adſtringo, & in anguſtum adducto corpore, aut cute. Plin. Ideo Contracti, ὀκνηροί. Idem. Tuſc. Sed ea quod in hoc eſt, omnes animi contractio ex metu mortis. Idem 4. Animus ex dominatu, & contrahitur, & dilatatur. ¶ Aliquando pro paro, & conciliо, [עשה, חבר.] Liv. 1. ad Herm. Æ nobis perhumane benevolentiam contrahemus, Et eorum officiis fine arrogantia laudabimus. Contrahere frontem, ut ſi rugas colligeret. [עשה קמטים.] Plaut. in Prologo Amphit. Quid contraxiſti frontem, quia tragœdiam dixi hanc?

Contractus, partic. pass. [אחז באסף, אחז בקבץ, אחז בחבר, אחז במשך, אחז במאסף, אחז במקבץ, אחז במאגר, אחז במחבר.] Gall. Abrege, ramaſſé, amaſſé, ramené. Ital. Stretto, accorciato. Germ. Zuſammen gezogen, eingezogen. Hiſp. Cogido, recogido. Pol. Zgięty, zgromadzony. Vng. Egyben vonatott. Ang. Gathered together.] ac, Contractus exemplo, Liv. 3. bell. Pun. Contracta breviter, Cic. 3. de Orat. Contractior, idem 1. Offic. Pauperies contracta, apud Horatium, ſ. Cogens. Contracta & astricta eloquentia parum ſæpe eſt Dialectica, Cicero de Clar. Orat.

Contractĕ, adv. tius, Nouum ex participio, Breviter, adſtrictè. [Vng. Egyben vonſzad, röuid. Ang. Shortly, briefly.] Cicer. Parad. Accipies igitur hoc paruum ſpatium, hoc interiectum huic jam contractioni noctibus. Colum. lib. 3. cap. 3. Sed neq; ſpatio ſiccæ, quàm debeat, neq; contractiore, quàm quanetur.

Contractĭo, ōnis, ui, nc. plurimum: Iuſticoctalius eſt, quam ut gottum inter Cuos plurésve data opera geritur, ut vel uno ictu feriat, vel alicuter obligetur, ut in emptione, venditione, locatione, conductione, &c. [Græcè vocatur συναλλαγή. Vng. Akkordd, ſzerzödés. Ang. A bargaine, or couenant.]

Cõtractĭo, verbale, à Contrahor. [Gall. Assemblement, amaſſement. Ital. Ragunanza. Germ. Zuſammen ziehung. Hiſp. Ayuntamiento, recogimiento. Pol. Zgięcie, zgromadzenie. Vng. Egyben vonás. Ang. A gathering together, a contracting.] Cic. 3. de Orat. Aut contractione breuem breuiet, aut prolixiore longius. Superciliorum remiſſio & contractio, apud eundem 3. Offic. Idem 4. Tuſc. Eodem enim in vitio eſt inflatio animi in lætitia, quo in dolore contractio. ¶ Contractio dictionum apud veteres. Vocales ſine vocalibus ſæpè abeunt: ecaua contrahebat veterum, [ὀ δὲ ἐστιν, ἀπὸ τῆς ἀοικίας, ναὸς ἀργεντέας πάλιν] & cum bus reſt' Fabio. Quid enim licentius, quam quæ hominum etiam communi conſuetudine contrahebantur, ea non contrahere? Nam ut de illis alterum, & duas has ut de illis unam cum quibus vixiſſe eſſet, Bellum contrahere. Superiores autem appellant eos qui pacem tempore Duelli. Quæ etiam verba ſæpè contrahuntur, non ut ea vitioſa ſed ut ſuauia. Quoniam de enim vetera ſi ita factus eſt, ut ſi fugi literæ vitiosa. Quam literam etiam è maxillis, è taxillis, & vexillis, & paxillo, conſtanter elegans Latinitas removisse videtur. Coheret etiam copulando verba jungebant, ut hodie pro ſi audes, ſis pro ſi vis, tam in una Capſtitia verba ſunt, sin pro ſi ne, nequine pro ne non quire, malle pro magis velle, nolle pro non velle, dein etiam, tapè, & exin, pro deinde & proinde dicimus. Quid illud pô elegantius, quod dicitur cum illis cum autem nobis non dicitur, ſed nobiſcum: quia ſine dicerentur, obſcenius concurrerent literæ, ut etiam modò, ubi autem interpoſitidem, concurrident. Ex eo eſt mecum & tecum, non cum me & cum te, ut eſſet ſimile illis nobiſcum atq; vobiſcum, Cicero in Orat.

Cõtrădĭcens, entis, Participium. [Pol. Przeciwmowiący. Vng. Ellenmondo. Ang. Gainſaying.] Cicero 3. Tuſcul. Hoc detracto, quod in eſt voluntatis, agricolæ erit ſine labore laudem mortem: mors tamen & contractuncule quæ à animi relinquentur.

Contrăcto, ās, āre, frequentativum à contrăho. Attingo, frequento. [עשה שוב ושוב, עשה חבר חבר, עשה משך משך, עשה מאסף מאסף, עשה מקבץ מקבץ, עשה מאגר מאגר, עשה מחבר מחבר.] Gall. Assembler de temps en temps. Ital. Ragunare, raccogliere. Germ. Offt zuſammen ziehen. Belg. Veelmaal tezamen trekken. Hiſp. Tratar, coger entre las manos, machacar. Pol. Zgniatam. Vng. Tapogatom. Ang. To handle, or make ſoft with handling.] Colum. lib. 12. cap. 4: Ne contrectentur pomula. Plin. lib. 28. cap. 11: Capitum ſcabritiem contrectari, contra deflorii, &c. Oculis contrectandum cuiq; oculis permittere.

Cõtrectātĭo, ōnis, ſ. Attrectatus. [Ἁφή, ἅψις.] Gall. Attouchement, manîement. Ital. Maneggiamento. Germ. Berührung, handlung. Hiſp. Aquel tratar con las manos. Pol. Dotknienie. Vng. Tapogatás. Ang. Oft conſidering or handling.] Cic. 1. de Nat. deor. Quid natura eſſet, cer non gelaret taurus equæ contrectatione, equus cerne.

Contrectātō, ās, adverb. [Ἁφῇ, ἁπτικῶς. Vng. Tapogatás.] Lucret. lib. 4: Iocoſiſſima corpora debent Contrectando ſimiterum tactu ſaturæ palati.

Contrădĭcō, dīcis, xi, dictum, Ex adverſo dico. [Gall. Contredire, s'oppoſer, ſe mettre contre quelqu'un. Ital. Mettere ad'incontro, contra alcuno. Germ. Einen widerſtehen, mehr ſagen, einem in die rede fallen, einen widerſprechen. Hiſp. Hablar en contrario, contra alguno. Pol. Przeczyć, przeciwko mówić, przeciwko, dowodzić. Vng. Valamiuel ellen ſzolni. Ang. To ſpeake against, gainſay.] Cæſar 1. bell. Gall. Propterea quòd illo decreto ſe omnibus licere arbitrabatur, contradicebat quidquam memo.

Cõtrăpŏſĭtus, adjectiuum, Pro oppoſito. [מנוגד, מנוגד בכח, מנוגד בכוח.] Gall. Contraryé, mis en contraire. Ital. Contrapoſto. Germ. Entgegen geſetzt. Hiſp. Contrapueſto. Pol. Przeciwko poſtawiony. Vng. Ellenvetetett. Ang. Oppoſite.] Quint. De eo, vero, illo, nono, &c. ſi quæ ſunt contrapoſita, diſputat.

Contrārĭus, à, Contrārĭum, Oppoſitus, repugnans. [מנוגד, מנוגד בכח, מנוגד בכוח.] Gall. Contraire, repugnant, oppoſé, ennemi] & Hiſp. Contrario. Germ. Zuwider, ſtreitig, entgegen geſetzt. Pol. Przeciwny. Vng. Ellenkező. Ang. Contrarie. Ex quo contrarior, contrarium, verbum, repugno, adverſor, quo apud deos non repugnet, hæc Petronius ponat. Contrarium eſt quod dum ipſa repugnat. Dialectici in Topicis tradunt quatuor ſpecies. Relatiua ſemper, pater, filius: omnium, terrenus, cœlum, bonitas. Privationem habent. Cæcitas. Contrarietas dicitur, non prout non eſt oblatus. & Contrarietatem ait, abſcedo, negredo. Contraria ſunt, quum alterum ait, alterum negat. Cicer. Acad. 4. Contrariorum genera multa, unum commune, quæ in eadem genere plurimum differunt: eodem autem genere dicuntur, quibus propoſitis occurrunt tanquam è regione contrarii, ut celeritati tarditas. Hæc quæ ex eodem genere fiunt, appellantur aduerſa: ut, ſi ſalutem ſequamur, ſapientiam conſequamur. Sunt valde contraria ea quæ appellantur negantia & ſophiſtica Græcè, contraria nominibus, ut, ſi hoc eſt illud non eſt. Sunt contraria, quæ pro contrariis licet appellemus Latinè, Græcè appellantur Subcontraria propoſitionum in, privatorum ex vi quam habet, ſi homo, pro eſt, ea non ſunt differunt, dignitas, indignitas: humanitas, inhumanitas. Cicero de Vatin. Inimicos qui propè ſe poſuerint, contrarios appellare, contrarium quod poſſit quos, aut ſanè labantur, aut Cicer. de Inuen. Contrarium eſt, quod poſitum in genere diuiſo, ab eodem, ea contrarium eſſe dicitur, plurimum diſtat.

Cõtrārĭō, ās, [Ἀντιλέγω, vel ἀντιτίθημι.] Pol. Przeciwuię. Vng. Ellenkezöm. Ang. Contrarie to gainſaying.] Macrobius lib. 2. Comment. cap. 9: Non tamen ſicuti poteſt accidere rem eandem eidem, non eodem tempore contrarietas adnotum idemq; pertinentes eximat.

Cõtrārĭe, adverbium, [מנוגד, מנוגד בכח, מנוגד בכוח, מנוגד לאשר בכח, מנוגד לאשר.] Gall. Au contraire, au rebours. Ital. Al'incontro, altramente. Germ. Dawider, hingegen, dahingegen, darüber. Hiſp. Al contrario. Pol. Przeciwnie, przeciw woli. Vng. Ellenöl, ellenkezöképpen. Ang. On the contrary.] Cic. 1. de Orat. Iis quò aut ambigi ne quid tam ſit ſpectum, aut contrarié.

Contrīfĭo, ās, Adverſor, repugno, reſiſto. [שטן, שטן בכח, שטן בכוח.] Gall. Contrarier, repugner. Ital. Contrariare. Germ. Entgegen

Contrīſo

Entgegen gehen. Hisp. Contradezir. Vng. Ellene álnok. Ang. To gainesaid] Naevius: Contrallat mihi, nec me hariolo quire.

Contravenio, is, n. q. Ex adversa occurro, adverlor, contrà pugno. [קדם karab מנע mana. ἀντιτείνω. Gall. S'opposer, contrecarrer. Ital. Contrapporsi. Ger. Entgegen kommen, entgegen gehen. Hisp. Contrapuerse. Pol. Ide przeciwko, iść dosyć. Vng. Ellenmegyök. Ang. To move or run contrarie, to go your best] Caesar 7. bell. Gall.. Hac animo, ut si qua ex parte contravenretur, acie instructa depugnarent. Cic. lib. 1. Tusc. Ego verò facilè jum passus, ne in mentem quidem aliquid contraveniet, ita tibi favco sententiae.

Contrĕmo, is. ĕre, pen. corrept. Tremo. [רגז rágház רעש rahásh, agitari, & moveri. Gall. Trembler de peur, craindre & trembler. Ital. Temere. Germ. Erzittern. Hisp. Temblar. Pol. Drżeć, trząść się. Vng. Megrezgök, reszketök. Ang. To tremble and be afraid, feare.] Cic. 3. de Orat. Coelum intonuit, contremuit: deinde pro Sest. Cujus in mea causa nunquam fides attigit atque contremuit.

Cōntrēmĭsco, is, ĕre, Contremere. [Pol. Zdrzegam się. Vng. Megrezkedök. Ang. To tremble or feare.] Cic. 1. de Orat. Et totâ mente, atq; omnibus artibus contremiscam. Cic. ad Cler. lib. 6: Toto corpore contremisco, non poenae metu, sed duas jud. cii. Seneca Epist. 66: Fortes ipsius adversus fortunâ, non contremiscamus in armis, non eu nera, non egestatem.

Cōntrĭbŭo, is, ĕre, Simultaneo confero. [συνεισφέρω, συμβάλλω, & Gall. Contribuer. Ital. Dare insieme. Ger. Etwas beytragen, mitcontribuiren, mit geben. Hisp. Contribuir con otro. Pol. Zdatie, przydawam. Vng. Eggyet adok. Ang. To contribute, to give with others.] Cic. 13. Philip. Vt unusquisque rem communem tueri, contribuere, salvere iubeant. Ovid 3. Meram. Nec non Praetus, nec non Sperchiades unde Contribuêre aliquid.

Cōntrĭbūtio, verbale. [συνεισφορά. Pol. Zapłacenie, przydanie. Vng. Eggyet vals adás. Ang. A gathering together.] Fit quoties. l. ff. ad leg. Rhodiam de jactu, Legè Rhodia cavetur, ut si navis de navis gratia jactus merces factus est, omnium contributione sarciatur, quod pro omnibus datum est.

Cōntrĭsto, ar, are, Tristitia afficio. [עצב ótzáb. λυπέω. Gall. Contrister, marrir, chagriner. Ital. Contristare. Germ. Betrüben, betrauren, betahren. Hisp. Entristecer a otra cosa. Pol. Smucić. Vng. Megszomorítom. Ang. To make sad and heavie.] Cael. Cicer. lib. 8: Contristavit hanc sententia Balbum Cornelium, & ferè cum questum esse cum Sc. prone. Valer. Flacc. 6. Argon. Iupiter, heu, maestò contristat ipsa voltu.

Cōntrōvĕrsŭs, a, um, Ambiguum, & quod est in controversia positum. [מדון rib. ἀμφίλογος. Gall. Controverse, litigieux, douteux, ou il y a de la contestation, debat. Ital. Litigioso, dubbio. Germ. Das nach dem Kauf findet streit, ungewiß, das noch gestritten wird. Hisp. Controverso, dudoso. Pol. Wątpliwy, rzecz o którey sporzeć. Vng. Kétségesgörök. Ang. That is in controversie.] Cicero de Divin. Sed ut tamen id pro certo, quod dubium controversumq; est, Idem pro Milone: Sin aliter, est an controversum jus nullum esse & tractare videatur. Gellius: Argumenta autem confebat aut probabilia esse debere, aut perspicua, & omnino controversia. Cicero de Legib. Res controversa, & plena dissentionis. ¶ Controversus hic ridetur, contrarius. Macrob. Comment. lib. 1. cap. 6. Nec alienum à controversi sibi, ac repugnantia & natura. Comminiscitur enim abortiva pronuntiet tertium dico & ignorum potuisse.

Cōntrōversĭa. Ellipsis nominis personarum fere propria contentio. [ריב ríb. νεῖκος. Gall. Controverse, debat, difference, procez. Ital. Lite, controversia, contesa. Germ. Spanne. Belg. Twist. Hisp. Question, ó diferencia entre dos. Pol. Spor, sprzeczka. Vng. Versengés, perlés. Ang. Controversie, debate, variance.] Cicero Acad. 2: Nullam omnino quaestionem aut controversiam esse arbitrantur de cujusvis re, quam non duo pluresve diversa inter se & contraria sentiant. ¶ Sine controversia, συνομολογουμένως. Idem lib. 3. Offic. Putamus igitur, qui sine controversia de officiis accuratissimè disputavit. Genus est controversiae, quum & quid factum sit, convenit, & quo id factum nomine appellari oportet, constat, & tamen quantum, cujusmodi, & omnino quale sit, quaeritur. Cicero de Invent. Ex contrariis legibus controversia nascitur, quum duae videntur leges aut plures dissentire. Controversiae definitionis, vide in definitione. De Invent. 2: Controversia omnis aut de re, aut de nomine esse solet. De Fin. 4: Nominis controversia est, quum de facto convenit, & quaeritur id quod factum est, quo nomine appelletur. De Invent. 2: Ex scripto & sententia controversia consistit, quum alter verbis ipsis, quae scripta sunt, utitur, alter id quod scriptorem sensisse dicat, tuetur. Idem in Topicis. De Invent. 2: Scripti controversia est, quae ex scriptionis genere nascitur. Idem: Ex ratiocinatione nascitur controversia, quum ex eo, quod ulpiam est, aut fit, quod nunquam scriptum est, pervenitur.

Cōntrōversŭla, Diminutivum à Controversia: ut Gratiola, à Gratia. [Pol. Przeswarzek, przymówka. Vng. Veszekedés, perlekedés. Ang. Jangling.] Diomedes Grammaticus lib. 1.

Cōntrōversōr, āris, Controversus. [ריב ríb. ἀμφισβητέω. Gall. Estre en controverse. Ital. Litigare. Germ. Spänen, zanken. Hisp. Controverso. Pol. Spierać się. Vng. Veszekedem, perlekedem, czakodom. Ang. To be of controversie, debate or variance.] Liv. lib. 3: Quem enim tam hoc privatae rei judicem fecisset, ut controversiam ad judicem adiret rem.

Cōntrōversŏr, āris, d. p. ex Contra & Versor, per mutationem n in r, Contendo, litigo, repugno. [ריב ríb. ἀμφισβητέω. Gall. Auoir difference ensemble, discorder & auoir discord ensemble. Ital. Contendere, litigare. Germ. Entzwey haben, zanken, widerspenstig sein. Belg. Weder gehen in twisten. Hisp. Tener question. Pol. Spierać się, spierać się. Vng. Veszekedem, perlekedem. Ang. To be at variance, or fall out.] Cicero Protag. Nunc à vobis ô Protagora & Socrates postulo, ut de isto controversias alter alteri, & inter vos de hujusmodi non controversemini.

Cōntrucĭdo, as, pen. prod. Trucido. [רצח ratzách κτείνω. Gall. Meurtrir, tuer cruellement. Ital. Tagliare a pezzi. Germ. Etwan jem verblingen oder erlösen. Hisp. Matar despedaçando. Pol. Zabić w cz, porżnąć. Vng. Meg ölemmeg nyomorgatom. Ang. To murther, to kill.] Cic. pro Sest. A quibus hic multis vulneribus acceptis, ac debilitato corpore & contrucidato, se abjecit exanimatus.

Cōntrūdo, is penult. prod. Simul trudo, compingo, condenso, coarcto. [συνωθῶ. Gall. Pousser dedans tout ensemble. Ital. Spingere per forza. Germ. Mit trudlen, hinein trucken. Hisp. Empuxar por fuerça. Pol. Wepchnąć, popchnąć. Vng. Sebessen, sebujdosom. Ang. To thrust or shoue together.] Cicero pro in Ver. Et quod eadem carros piratas contrudi imperarat, ipse levet pri. Contrudi in naves. Cic. in Salust. Contrudian dolia, plena vinis eorum, Varro 1. de Re rust.

Cōntruncāre. Et truncum, vel mutilum reddere, vel etiã interimere. [קטל kátál ἀναιρέω. Gall. Couper, estropier. Ital. Tronare. Germ. Zerstümmlen. Debauen. Hisp. Cortar miembros. Pol. Obcinam, ić, ściąć. Vng. Megnyesdekem. Ang. To make a stumpe, to lame.] Plaut. in Sticho: Dum equidem hercle quod edant addam, me cum ne contruncer cibum.

Contŭbernium, n. l. Verbum castrense, sicut scribit lib. 1. de Re mil. Vegetius, significans decem milites sub uno pabulone degentes, quibus praeerat decanus, hic decurio, qui caput erat contubernii. [אהל óhél. σκηνή. Gall. Vne chambree de gens de guerre, accompagnement, soldats. Ital. Allogamento. Germ. Ein Rott Kriegsleuten. Hisp. Tienda. Pol. Namiot, społeczeństwo, towarzystwo. Vng. Egy sátorbeli társaság, vagy abra. Ang. A company of soldiers that lie in one tent.] Quinimò etiam pabulo commune dicebatur. Caesar 3. bell. Civ. Depositis in contubernio armis vallum reficiebant. ¶ Vnde accipitur pro convictu & sodalitate. [חברה chebráh. κοινωνία, σύνοδος. Gall. Compagnie de gens qui viuent ensemble. Ital. Compagnia di gente che viuono insieme. Germ. Ein Gesellschaft etwan so bey einander wohnen. Hisp. Compañia de casa y de mesa. Pol. Towarzystwo, społeczność, mieszkanie. Vng. Közönséges társaság, együtt való élés. Ang. Fellowship, a company of soldiours.] Cic. 2. in Verr. Vbi illud contubernium mulcebrium diaeae, in illa deliciissimo hiare. Plin. in Epist. Adhuc filium pericitae causa intra contubernium tenuit idest, conspectum, sermonisque domestici. ¶ Contubernium item propriè servile contubium. Paul. lib. Sent. 2. cap. Inter servos & liberos matrimonia contrahi non possunt, contubernium potest. Hoc omnibus. & hinc Contubernalis mulier.

Cōntŭbernālis, dicuntur, qui eidem contubernio uruntur. [רעה réáh. συσκηνίτης, συσκηνίτις, σύσκηνος. Pol. Ten sam namiotowy, ta sama namiotowa. Vng. Komaséghez tartozó, házastárs. Ang. Companion, fellow.] Cic. ad Papyr. Paetum. Habuisses commodum hospitem & contubernalem. ¶ Contubernalis mulier proprie dicitur serva: Nam uxoris nomen in hac tantùm ponitur. Scaevola de fideicom. lib. Dreconem dispensatorem meum, Severus vilicus & Victorina vilicam decem annos liberi fuisse. Colum. lib. 1: Sed quaecunque vilico contubernalis mulier assignata est, quae commercium. Dictum Contubernium à tabernis. Festus.

Cōntuĕor, ēris, pen. prod. A. Fixo obtutu aspicio. [בשקף bishkáph הבים hibbîm. ἐμβλέπω. Gall. Regarder fermement, avec attention & veue sur quelque chose. Ital. Guardare fisso. Germ. Starr ansehen. Hisp. Mirar. Pol. Patrzę się przypatruię. Vng. Megtekintem, felnyomorodva megnézdem. Ang. To looke or behold it well.] Cic. 1. Tusc. Quod tandem spectaculum fore putamus, quum totam terram contueri licebit? Idem 4. de Nat. deor. Similiter facias ac si me roges, cur tu duabus contueas oculis, & non altero contueas, quum idem uno assequi possim. Plin. libro 7. cap. 1: Conniventes solemus minus bilibus oculis.

Contuĭtus, ūs, m. q. aspectus. [מראה mareáh. ὅρασις. Gall. Veuë forme, maniere d'regard. Ital. Vn guardare. Germ. Ansehung.

sdrænung. Hisp. Mitar. Pol. Przykrzeć mowiąc. Vng. Nyżk. Ang. Anoyednes and vnstaffil behauing.] Cicero pro Sest. Facie enim, Iudices, reliqui de iis me animorum suorum, quos habeam, contumacius, ut mihi jam licere putem remissiore uti genere dicendi.

Contumax, pen. corr. Pertinax, propositi tenax, quæ quibuslibet rationibus à proposito non labitur. [סורר, סורר מורה מרוד, מרי, מרדות.] Gall. Opiniastre, obstiné, opiniastrement, opiniastreté, rebelle, opiniastrer, &c. Ital. Contumace, ostinato. Germ. Halsstarrig, widerspenstig, ungehorsam. Belg. Wederspannich. Hisp. Rebelde y porfiado. Pol. Vporczywy, zatwardziały, zegarski, wykrzyk. Vng. Kemeny nyakw, meg akadot, engedelmes, vakmerö. Ang. Disobedient, forward, stubborne, self willed.] Et propriè refertur ad id quod superiores. Cic. Auct. Saturninum ingenio hominem contumacem, præterea in me contumacem. Ammian. ad Herenn. Libro 1: Insuperabiles contumax, in æquos & pares fidibidus. ¶ Dictum autem volunt Contumax, quasi à contemnendo, sive, ut alii placet, à tumore cervicis elati pendentis. ¶ Vide Turnebum. Consultus Contumax dicitur, qui tribus propositis edictis, vel uno prætribus, quod vulgò Proclamationem appellant, ter ad se vocatus, præterquam si justa excusatione utatur, non venerit. Contumax, genitivo casu, dicitur contemptor potionum. Martial. lib. 2: Nemo dixerit esse contumacem. ¶ Dicitur quandoque etiam in bonam partem. Cicero. Tacitus: Contumax etiam adversus tormenta servatum.

Contumāciā, sup. Inobedientia, rebellio, pertinacia. [Pol. Krnabrnost, vpornost. Vng. Engedetlenkedes, vakmerö meg maradas.] Seneca de Consol. ad Polyb. cap. 8: Quinquies dies contumaciæ meæ contumacissimè. Idem Epist. 94: Hæc contumacissimos & jugum recusantes in alienum egit arbitrium.

Contumācia, æ. f. p. Inobedientia, rebellio, pertinacia quædam conjuncta. [סרה, סרון, סרי, סרות, מרי, מרדות.] Gall. Fierté, desobeissance, opiniastreté. Ital. Contumacia, disobedienza, ostinatione. Germ. Halsstarrigkeit, ungehorsamkeit, halsstarrigkeit. Belg. Wederspannichheyt. Hisp. Rebeldia y porfia. Pol. Vpor, krnabrnosc. Vng. Meg maradas, engedetlenség. Ang. Stubbornesse, disobedience, frowardnesse.] Cic. pro Rosc. Ex tua contumacia, arrogantia, vitiis, crudelitate tua. ¶ Accipitur aliquando in bona, quemadmodum dictum & Constantiam. Cic. 2. Tusc. Adhibenda, liberam contumaciam, à dolore adhibendam existimaverim, non à superbia.

Cōntumāciter, adverb. Inobedienter, superbè, præfractè. [סרה, סרון, סרי, סרות, מרי, מרדות.] Gall. Fierement, desobeissamment, opiniastrement. Ital. Contumacemente. Germ. Widerspenstiglich, halsstarriglich. Hisp. Porfiadamente. Pol. Vporczywie, krnabrnie. Vng. Makatskodva, engedetlenül. Ang. Disobediently, frowardly, stubbornly.] Liv. 2. ab Vrb. Nec ulla vi domare poterant, tantum certamen animis imbuerant: Regnari, ut ipse, nec regi gentes, tam intractabiliter omnia agere. Contumaciter superbeque imperia exhibentium. Columel. Libro 6. capite 2: Cùm maximè repudiare matrem patriam, Cicero 2. de Divin.

Contumēlĭa, æ. f. p. Convitium, injuria. [דבה, חרפה, גדופה, כלמה, בזיון, קלון.] Gall. Iniure, reproche, parole iniurieuse. Ital. Ingiuria, villania, parole. Germ. Schmach oder schmähliche verkleinerung. Belg. Smaet woordinge. Hisp. Injuria, vituperio de palabra. Pol. Zelżywość, potwarz. Vng. Szidalom. Ang. Reproche, contumelie, villanie words.] Verbum ita dictum est (ut Vlpianus & Seneca ait) à contemptu. Terent. in Heautont. Hæc tamen ego vi contumeliam tam insignem in me accipiam? Cic. 5. in Verr. retinere veteres erat orator, atque ab iis commode pertinaciam, sed cum per contumelias in cursum expromere fremens, quantâ Apronius impetu ferret.

Cōntumēliōsus, injuriosus, ad contumelias sive injurias aptus. [מגדיף, מחרף, מגדפה, מחרפה, מחרפת, מגדפת, מחרפת, מגדפת, מחרפת, מגדפת

tos milites Vegetius appellat. ¶ Accipitur & pro pertica ferrum in capite habente, qua naues uncatas adhuc navibus opportuna explorandis. Virg. 6 Aneid Ipse ratem conto subigit. ¶ Hinc Perconto, as, tenere Donato, pro inquito, & quasi cõtus præsento.

Cõvãdor, pen. corr. aris, d. p. Vador, vadaris, nominis denuntio. [יעד, מוֹעֵד, adiudico, edico. Gall. Semondre, ajourner, donner jour. Ital. Constringere a fare giurare. Germ. Mit Rechtsorung zu erscheinen verbieten. Hisp. Citar á juyzo la persona. Pol. Pozywam do prawa. Vng. Kyssig mat hozni valahol, idezni magat az elsőben. Ang. To binde him or another to compeare in iudgement.] Plaut. in Curcul. Vbi tu es, qui me convadatus es venerea vadimonia?

Cõvãlẽo, es, vel Convalesco, ĕre, valetudinem & robur recipio, constantico, valentior fio, exmarbo recupero. [חָזַק, חָזָק, chazak, chazaq. Gall. Reconuerer, guarir, se bonifier. Ital. Conualescere, risanare. Germ. Wider gesund und kreftig werden. Hisp. Conualecer, ir. Pol. Zdzie poprawam sie, zdrowieć. Vng. Meg gyogyulok. Ang. To recouer health, to waxe strong.] Cic. ad Cornif. libro 2: Hactus celeriter convalescit. Martial. lib. 10: Egeriem sequitur me Numa, convalui. Cicer. nec quam ita per me exilium: Nec est crudelitas experta domi, in vos convalescat hoc est vires & roburassumat.

Cõvãllãre. Vallo undiq; claudere, ac munire. [מעוזי מצור, מעוזי מצודה. Pol. Bedzie obtoczyc. Vng. Arokal elkerito? vram, vagy dalaker.] Gell. lib. 12, cap. 13. de Oceano: Vndarum illius ambitu terræ omnibus convallatis.

Cõvãllis, f. t. Planities ex omni parte comprehensa montibus, collibusq; dicta (ut inquit Varro) quia cavata vallis. [גּוֹרָל, שׁוּחַ, שׁוּחָה, chuch, chuach, chuah, gnorál, schuach, schuah. Gall. Vne plaine enuironnee de montagnes de toutes parts. Ital. Piano circondato da monti. Germ. Ein rund thal. Belg. Een rondt dal. Hisp. Valle cercado de montes de todas partes. Pol. Okrągły y cztery zgodny. Vng. Völgy. Ang. A valley or dale.] Liv. lib. 1. ab Vrb. Romani Sabinique, in media convalle duorum montium redintegrant prælium. Plin. lib. 33. cap. 4: Convallis & intervalla labitur ductu canalibus jungentes.

Cõvãlo, as, pen. prod. n. p. Significat simul omnia colligo, ut inquit Nonius. [אָגַר, agbar, mokak, gnoo. Gall. Ramasser, engranger, amasser, entasser, entasser quand quelqu'vn se veut aduancer de disoubeir. Ital. Far fardello per rehabere. Germ. Zusammen samlen oder in sack oder fässer. Hisp. Enfardelar por brevje. Pol. Do kupy albo do gromady zgarniam, zsadzam. Vng. Halmokat egyet mással összehordok. Ang. To carrie and heape together, or packe or fardell.] Terent. in Phorm. Aliquid convalescam, aut hinc me protinus conjecero in pedes.

Cõvẽho, is, exi, Componere. [מָשַׁל, משל, משלי, משלים, משלות, משלת, משלתי, משלתים, משלתות, משלתת, משלתתי, משלתתים, משלתתות, משלתתת, משלתתתי, משלתתתים, משלתתתות, משלתתתת, משלתתתתי, משלתתתתים, משלתתתתות, משלתתתתת, משלתתתתתי, משלתתתתתים, משלתתתתתות, משלתתתתתת, משלתתתתתתי, משלתתתתתתים, משלתתתתתתות, משלתתתתתתת, משלתתתתתתתי, משלתתתתתתתים, משלתתתתתתתות, משלתתתתתתתת, משלתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתת, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתי, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתים, משלתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתתות, משלתת, משלתתי, משלתתים, משלתתות, משלתתת, משלתתתי, משלתתתים, משלתתתות, משלתת, משלתתי, משלתתים, משלתתות, משלתתת, משלתתתי, משלתתתים, משלתתתות, משלתת, משלתתי, משלתתים, משלתתות, משלתתת, משלתתתי, משלתתתים, משלתתתות, משלתת, משלתתי, משלתתים, משלתתות, משלתתת, משלתתתי, משלתתתים, משלתתתות, משלתת, משלתתי, משלתתים, משלתתות, משלתתת, משלתתתי, משלתתתים, משלתתתות, משלתת, משלתתי, משלתתים, משלתתות, משלתתת, משלתתתי, משלתתתים, משלתתתות, משלתת, משלתתי, משלתתים, משלתתות, משלתתת, משלתתתי, משלתתתים, משלתתתות, משלתת, משלתתי, משלתתים, משלתתות, משלתתת, משלתתתי, משלתתתים, משלת

[ἑκούσιον, ἀξιόγρεον.] Gall. Convention, à plaire. Ital. Convenzione, patto. Germ. Beſchaffenheit / fügliche / gleichförmige Sache. Hiſp. Conuenencia. Pol. Wygoda, przymierze. Vng. Alkuſs között. Ang. Convenience, agreement.] Cic. de Offic. Conuenienter naturæ viuere: hoc eſt, cum virtute congruere ſemper. Horat. Viuere naturæ ſic conuenienter oportet.

Cōuēnĭentĭa, æ, Congruentia, commodio, cogoatio, quaſi conſentus quidam & conſentio. [התאמה, ἁρμονία, ἰσοκρατία.] Gall. Convenance, accord. Ital. Convenienza, convenevolezza. Ger. Vergleichung / der zuſammen paſſung / einer dinge / die zuſammen kommen / etlicher ſachen. Hiſp. Conuenencia. Pol. Zgoda. Vng. Egyezés. Ang. Agreement, ſuitableneſs.] Cicero ad Attic. Hanc, inquit, illis cogitationem, hanc tacitam, tam variis cultibus in omni æternitate conuenientiam temporum non poſſum intelligere ſine mente, ratione, conſilio. Apud antiquos eſt legitur pro conuenta. Plaut. Milit. Tacerem conuenientias.

Cōuĕntum, pen. corr. com. p. Dicuntur quæ ex diuerſis populis, gentibuſq; in unum conuenerunt, ſimulq; coëleuntur. [חג, γάμος, συνοδεία.] Gall. Qui ſont venus d'vne cauſe ou aſſemblée, qui ſont ioints y ſimilez. Ital. Fatti, ſi, che ſono venuti insieme per vna cauſa. Germ. Die jetzt / oder vor zeiten / zuſammen gekommen ſind / oder zuſammen kommen. Hiſp. Los que ſon venidos juntos. Pol. Ci, którzy ſię zeszli o wſpolną ſprawę. Vng. Gyülekezet. Ang. Aſſembled, conuened, aſſembled.] Cicero de Orat. Auentinum, Romanus dixit, paſtores & conuenas in colle & ſpecula congregatos. Idem ibi. Tuſc. Quibuſdam conuenis & feris barbaris corporis cultocis eam arcebat. Plin. lib. 5. cap. 19. Ita dies est, quam conuenarum in urbe renaſcimur.

Cōuĕntus, us, m. q. Turba, concurſus, multitudo hominum in unum locum congregata: [עדה, kahal, קהל, kenaſt, συναγωγή, συναθροισμός.] Gall. Aſſemblée de gens, multitude de gens, accord & conuention. Ital. Conuento, ridotto. Germ. Zuſammenkommung / verſammlung. Belg. Vergaderinge. Hiſp. Congregacion de muchos hombres. Pol. Zgromadzenie, ſchadzka. Vng. Gyülekezet. Ang. An aſſemblie of people, a conuocation.] quod tribus ſæpe multa ſimul ſolent. Vbi, quam ſignificationem multitudo ex pluribus hominum generibus contracta in unum locum. Cicer. in Verr. Cur prudentiſſimas, lectiſſimasq; fœminas in tantum virorum conuentum, inſcias, inuitas, protrahere cogis? Necēdē, quam à magiſtratibus iudicii causa populus congregatur. Hanc enim in prouincia ſtatuti conuentus per rectores earū ad iudicia faciendā. Vnde Plinius de Hiſpania ulteriore: Nunc uniuerſa prouincia diuiditur in ſeptem conuentus. Idem ibi. Sentitia Bœtica fuiſſe iuridicos conuentus quatuor, videlicet Gaditanum, Cordubenſem, Aſtygitanum, Hiſpalenſem. Tertio, quum aliquem in locum ſit frequentia hominum, tum plurium, aut gratulationis gratia coligitur. ¶ Conuentus aliquando pro pacto pro conuento, hoc eſt, pacto, vt Hiſpalonenſes, Autor ad Herenn. Sunt item pacta quæ ſine legibus obſeruantur ex conuentu: id eſt, ex pacto, ex contractu.

Cōuĕntum, neut. gen. ſ. conuentionem ſignificat. [ברית, διαθήκη.] Gall. Conuenance, pacte, accord. Ital. Patto, accordo. Ger. Ein pact / vberkunfft / vertrag. Belg. Verdrach / overeenkomſte. Hiſp. Conuenio, pacto. Pol. Zgoda, kontrakt. Vng. Megalkodás, fogadás. Ang. A bargin, or couenant.] In pandectis Græcis conuentia σύμφωνα dicuntur. Cic. de Orat. At verò in foro tabulæ, teſtimonia, pacta, conuenta, ſtipulationes, cognationes, affinitates, decreta, reſponſa, vita denique eorum qui in causa verſantur, tota cognoſcenda eſt. Vlp. l. Iuriſperitum. 5. omnium. ff. de pactis. Solemus cum dicere, pacta conuenta neſcio bonæ fidei. Silius lib. 17. terminatte finitis o Iuno imq; Iouis fœdus, conuentaq; patrum Stygii regis iura. ¶ Conuenta conditio dicebatur, quum primus termo de nuptiis, & earum conditione habebatur. Autor Feſtus.

Cōuentĭcŭlum, n. ſ. Exiguus conuentus. Plenumq; in malam partem acceptum hoc eſt, pro conuentu fidelium, aut tergiuerſatorum. [σύνοδος, σύναγμα.] Gall. Aſſemblée. Ital. Adunanza, mazzo. Ger. Ein böſe ſammlung / ein böſe fürnemen / verſamlung. Hiſp. Conuento de pocos. Pol. Tanyec, ſchadzka, zgromadzenie. Vng. Gyülekezet, gyülekezetecske. Ang. A litle aſſemblie.] Nonnunquam etiam bonam partem. Cic. pro Sexto: Conuenticulæ hominum, quæ ciuitates nominantur, idem pro domo ſua: Quantam etiam in eo, qui urbanæ majores noſtræ conuenticula, & quaſi curiolas quaſdam eſſe voluerunt.

Cōuentĭo, ōnis. f. t. [ברית, ἐπιμαρτυρία, ὁμολογία, συνθήκη.] Gall. Conuenue, conuention, accord & pacification, conuenance. Ital. Conuenzione, congregatione, patto, accordo. Ger. Vertrag / vberkunfft / vereinigung. Belg. Verdrach. Hiſp. Conuencion, pacto, acuerdo. Pol. Vgoda, ſpolna. Vng. Alkuvás, fogadás. Ang. Conuention, league, couenant.] Nomen generale eſt, ad omnia pertinens (ut ſcribit Vlp. l. 1.) de pactis de quibus negotiis contrahendi, tranſigendiq; cauſa conuentum, qui inter ſe agunt. Nam ſicut Conuentæ dicuntur, qui ex diuerſis locis in unum locum coëunt, ita qui ex diuerſis animi motibus conſentiunt, & in unam ſe ſententiam concumbit. Adeoq; Conventionis nomen generale eſt, ut nullum eſſe conuentum, nō iam eſſe obligationem dicat, quæ non habeat in ſe conventionem, ſiue verbis, ſiue re fiat. ¶ Conventio item veteribus idem quod concubitus apud Varronem in fabula Cenſoriis. Cōuentionem habeat qui in ſtratum conditurus eſt. Item paulò poſt ex commentariis Cincialibus. Vocabo ad cōuentionem omnes Quirites nec adnumerabo, id eſt, ad concubitum.

Cōuentĭōnālis, [συμφωνικός. Vng. Megalkodó, vel, fogadó, ſzerződő.] Iuriſdictio cōuentionalis, quæ fit ex conventione reorum Pomp. l. 1. lib. 45. Tit. 1. §.

Converbĕro, as, ad. p. idem quod Verbero. [הכה, hikkáh, πατάσσω.] Gall. Battre & martyriſer de coups ou playes. Ital. Battere, ſlagellare. Ger. Schlahen. Hiſp. Azotar, açotar. Pol. Bić. Vng. Verőn verekedöm. Ang. To beate.] Plin. lib. 13. cap. 22. Nocturnis grauiſſimis conuerberatam tamen illinces.

Convĕro, as, tere, a. t. Simul, vero, vel idem quod ſimplex vero. [אמת, emáth, אמן, emún, πιστόω, πείθω.] Gall. Aſſeurer & aſſeurance, confirmer. Ital. Aſſicurare. Germ. Verſichern / vergewiſſern / beſtetigen. Hiſp. Aſſeurar. Pol. Zawiedzieć, zgromadzić. Vng. Megerősztem. Ang. To aſſure, to confirme, to proue.] Plaut. Stichus: Herele eam capiam ſcopas, rogabo conuerrā mihi. Ibidem: reverram hercle hoc, quod conuerri nō dō. Colum. lib. 7. cap. 6. Diligens paſtor quotidie ſtabulum conuerrit, nec patitur ſtercus aut humorem coalſcere.

Cōuerſĭō, m. Apud Apulcium in Apologia pro magia: conuertere priùs me reliquos, aſſuetumq; eſſet conuerſio.

Converſe, adverbium, Proprie, à verbo Converto.] [ἐπιστρεπτικῶς.] Gall. Notamment, apres auoir bien conſideré. Ital. Notabilmente. Germ. Gantz / gar / gentzlich / beſtendiglich. Hiſp. Largamente. Pol. Cudzgo, ſzczodrze. Vng. Igen, ſokon, ſokſzor. Ang. Chiefly, ſpecially.] Cato cap. 14. Villam converſe, nisi bene habeat.

Converſor, & Converſŏr, Vide CONVERTO.

Converſus, a, um. Verſus, verſum, verò commeo, aſpectum aliquo refero: [ἐπιστρεπτός, ἐπιστρεπτικός, ἐπιστροφή.] Gall. Tourné ou ſoy tournant, mené. Ital. Voltato, voltare, conuertito. Germ. Bekeret / vmbgewendet / vmbwendung. Belg. Omtoorn. Hiſp. Conuerſo, bolues. Pol. Obrocenie. Vng. Elfordúlás, megfordúlok, (item) megfordulom. Ang. To turne, or conuert.] Jut. Conuerſi ſe domum hoc eſt, reuerti. Terentius in Adelph. Egomet tum dictata conuerſatione domum cum obſonio. Plinius de Viris illuſtribus: Veientes ad dolos conuerſi, perpetuas ad deſidias conſectudines poſuerunt. Cic. 3. Offic. Ibi quum palām ejus anulus ad palmam conuerſatus a nullo vellatur, ipſe autem omnia videbatur idem rerſus videbatur, quum in locum annulum inuerterat. Idem lib. 1. de Orat. Ac quoniq; te animo, & cogitatione conuerteris, permultos eſſe lentes ad quoquo graueſ videris. Liv. 2. bell. Pun. In admirationem ipſum, & omnes qui circa erant conuerſerunt. Cic. Appio lib. 4. Gratulabar tibi priùs (ita enim rerum ordo poſtulat) deinde ad me conuerſus. ¶ Converſe, pro interpretari, ſiue exuna lingua in aliam vertere. [Ang. To tourne or translate.] Cic. de Opt. Genere Orat. Converti enim ex Atticis duorum eloquentiſſimorum nobiliſſimas orationes inter ſe contrarias. Ibidem: Quod genus eſt commune in orationibus è Græco conuerſis ſatis diuino.

Cōuerſŭrĭo, ris, deponens, t. quo antiqui uſi ſunt pro Converto. [ἐπιστρέφω. Vng. Megfordúlok.] Plautus in Amph. Sed tamen in ſugam ſe nemo conuerſurus.

Cōuerſus, participium. [משובב, משובך, mesibbáb, mesibbách, ἐπιστρεπτός, ἐπιστρεπτικός.] Gall. Tourné, changé, party. Ital. Voltato. Germ. Bekeret / vmbgewendet / vmbkeret. Hiſp. Conuerſo, mudado. Pol. Obrocony. Vng. Megfordatatot, fordúlt. Ang. Turned, changed.] Cicero Somn. Scip. Rumos quidem amni nondum vigeſimum partem ſupra te conuerſum.

Cōuerſĭo, ōnis. f. Conuerſatio, mutatio.] [תשובה, teshubáh, ἐπιστροφή, μετάνοια.] Gall. Conuerſion, changement. Ital. Mutamento, cambiamento. Germ. Bekerung / oder vmbkehrung. Hiſp. Vuelta. Pol. Obrot. Vng. Fordúlás. Ang. A turning, conuerſion.] ut Converſio eſt celeritas ad id, in verſa & reuolutio. Plinius lib. 8. cap. 22. ¶ Vel rerum converſio, apud eundem lib. 20. cap. 22. ¶ Converſio verborum. Cic. 2. de Orat. efficienda eſt illud modo ornatis, ne ſtuans oratio, aut vagetur neinſiſtat interim, ne exeſtet langvis, ne non his diſtinguatur, ut conuerſiones habeat abſolutas. Neq; ſemper ascendum eſt perpetuitate & quaſi converſione verborum: ſed ſæpe carpenda arcubus minutis, ibus ornatio eſt.

Converſĭo, us, ōni, n. q. Converſio. [ἐπιστροφή. Pol. Nawrocenie. Vng. Megfordúlás.] Macrobius Satur. lib. 7. cap. 9: Septimus mensis qui grauis efficit, credo converſu tubæ.

Cōuerſĭto, as, are, frequentatiuum à Converto, verſo. [ἐπιστρέφω. Gall. Tourner ſouuent & reuolter. Ital. Voltare ſpeſſo. Germ. Sich offt vmb offt kehren / ſich vmb her wenden. Hiſp. Soluer muchas veçes. Pol. Wiadnie obracam. Vng. Megforgatom. Ang. To turne often.]

Cicero

Cicero de Universis. Quippe qui ex eadem vinctus, alterâq; humidâ, ad mundi materia temperatione, rerum partium proportione compacta, se ipse converbans, quum materiam mutaverit, am purget. ¶ Conversari, Conjecturæ, συμπλοκὴ, Sententia lib. 3. de fa: Sumuntur à conversantibus testes.

Cōversor, deponen. pro Frequēto, cōtinuo usu aliquā rem utor. [Χρήσιμαι. Vng. Valakiuel gyakran forgodom, vagy valakivel.]

Conversātio, ōnis Consuetudo, familiaritas. [חברה mechberâ דרך dereck חליכה halichâh. Χρῆσις. Gall. Conversation, frequentation. Ital. Conversatione pratica. Germ. Verwandtung. Hisp. Conversacion ó participacion. Pol. Obcowanie, rozmowy, przestrogi. Vng. Nyavalygo, tarsasag. Ang. Haunting, and familiar acquaintance, fellowship.] Plin. lib. 10. cap. 33: Neve cui frequentior conversatio suspecta sit. Turpis conversatio, Quintil. lib. 1. cap. 2. ¶ Conversatio, pro conversione. Seneca Epist. 73: Scitis, inquit, quibus locis vidētur, ad conversationem universi pertinere & eas esse, quæ cursum mundi conturbarunt.

Convello, is, ere, act. q. Vello, evello: [שבש shabash עקר ikkar. Χωρίζω, σπάω, ἐξαιρέω. Gall. Arracher, ester. Ital. Vellere, estirpare. Germ. Reissen. Hisp. Vellir y arrancar. Pol. Wyrywam. Vng. Megszakasztom. Ang. To shake, to separate.] ut: Convelluntur herbæ prata, Cic. 1. Tusc. Idem ad Quint. fr. lib. 3: Topiarium laudavi, ita omnia convelli: hæc ædificia pro Domo tua: Ergo ejus domum evertam duobus locis convellam videtis.

Convexo, act. p. Vexo. [עבד abad דאב dâab. Χαλεπαίνω. Gall. Fascher, ennuyer, vexer & tourmenter. Ital. Disturbare, molestare, vexare. Germ. Plagen, verderben, betrüben, überlegen sein. Hisp. Enojar ó molestar. Pol. Smucic, trudzic, frasobic. Vng. Gyötröm. Ang. To vex, to torment.] Gell. lib. 10. cap. 6: Sed ut tum reviviscat Faber, atque classem in Siciliam ducat, atq; illam multitudinem perditum eat, quæ me male miseram nuc convexavit. Verba sunt filiæ Appii Claudii Cæci.

Cōvexus, cui contrarium Concavus, quod dicitur est ex omni parte declinatā, qualis est natura curli, quod ex omni parte recte rerum versus declinatum est. [כפון kephûph. Συστροφὴ, ἀγκύλος. Gall. Courbe, comme fonds de cloche ou tel. Ital. Gagliardo, arcato. Ger. Das in der mitte erhoget ist rund zugemachet. Hisp. Redondo por defuera. Pol. Okrag wygrzany, jako kotel wielki. Vng. Homorü, domborü. Ang. Crooked and bending, above as the heaven.] Virgil. 4. Aeglog. Aspice convexo nutantem pondere mundū. Idem 4. Aen. Tædet cœli convexa tueri: id est, cœlū convexū.

Convexitās, ātis, cui opponitur Concavitas. [קפ kaph. κυρτότης, κυκλότης. Gall. Courbement en rond. Ital. concavità, cavamento. Ger. Rund gebeug. Hisp. Redondez por defuera. Pol. Okrag sklonienie. Vng. Homorüség, domborüság. Ang. Crookedness and bending, down ward as the heaven is bending.] Plin. lib. 18. cap. 25: Super omnia sit mundi convexitatis, terræ animæq; globi differentia. Idem lib. 31. cap. 3: Reperiuntur in cavernis lapidum maximæ, & quo dā convexitatis cardine, aut mundum radicibus. ¶ Tractum à concavitate navium, quæ extrorsum hujusmodi formam habent. Unde etiam pro eodem Carinatum dicimus, quod formam carinæ habet.

Convexo, Convexitas. [συγκόπτω, κύρτωσις. Pol. Ogiecie. Vng. Domborüság, homorüság.] Gell. lib. 14. cap. 1. Partiū circulorumq; cœli, ex convergentia, & convexionibus mūdi varietas.

Cōvibrāre. [Pol. Wygiegam. Vng. Megrázom.] Apuleius Flond. lib. 2. Differt autem flatum pollens usque ad duos stadiorum suorum annos dum facilē as ubi conformetur, cum tenera lingua tui concrepetur.

Convīcium, n. f Contumelia, inquit Labeo jurisconsul. quasi convocium, multa in literā concitatione, vel conventu, five collatione vocum. [דבה dibbâh חרפה cherpâh. Λοιδορία. Gall. Injure, parole outrageuse, reproche, reprobre. Ital. Maledicenza, vituperio, disprezzo. Ger. Ein schmachred: schelterey, schelmerey. Belg. Schelderinge. Hisp. Denuesto con vozes y oprobrio. Pol. Złorzeczenie, ohydzenie. Vng. Szidalom, szitok. Ang. A reproche, shame, or slander.] Quum enim illum unum complures voces conferuntur, Convicium dicitur: quum autem nec in cœtu, nec vociferatione edicitur, non proprie Convicium nominatur. Fertur tamen à vicis, in quibus primo habitatum est, derivat. Alii dicunt Convicium esse male dicere cum contumelia, & à vitio derivari, vel à Convito sui Vallæ placet: unde etiam per summum scribere maluerunt. Vallam tamen fatetur posse scribi per c. Significationem cujus dictionis optime ostendit Cicero pro Cælio: Maledictio aūt nihil habet propositi, præter contumeliam: quæ si permanxius jactatum, Convicium: in facetias, Urbanitas nominatur. Idem 4. Acad. Vigebat jam omnia vestrum convicio. ¶ Convicium nihil aliud aliquando quam flagitatus, & rucum multitudo. Cicero pro Sextio: Etis qui ante ea tempora convicio concionem suas celebrare solebat, eam tamen ipsorum vocibus ejicitur. Idem pro Archia. Quia saepe circa nobiscum & animos ex hoc forensi strepitu, tanquam, & turbines, & vento detrahe requiescāt. De hoc nomine vide Vallam lib. 6. cap. 38.

Convīciōlum, diminutivum à Convicium. [Pol. Maly zdymek. Vng. Szidalmacska, szitkocska.] Lampridius in Alexand. Severo: Convicium erat convivialis.

Cōvīcior, āris, d. p. Contumeliam dico. [הוציא דבה hotzi dibbâh חרף cherâph. Λοιδορέω. Gall. Injurier, dire parole outrageuse. Ital. Calunniare, dir villania. Ger. zu verachtung einem schmächlich und übel reden. Hisp. Injuriar de palabras. Pol. Złorzeczyć. Vng. Szidalmazok, szidalmaskodom. Ang. To rebuke, check, or blame.] Quinct. lib. 3: Contrā sententias inhumanè convicabuntur.

Convīcĭātor, m. t Qui convicium dicit, vel facit. [מוציא דבה motzi dibbâh חרף mecharêph. Λοιδορητής. Gall. Injurieux, outrageux, qui dit parole outrageuse. Ital. Che dice parole di strapazzo contro altrui, oltraggioso. Ger. Ein schelter, schmäher. Hisp. Injuriador. Pol. Złorzeczca. Vng. Szidalmazó, szidalmaskodó. Ang. A rebuker, a reproacher, or shamer, a railer.] Cic. in Sallust. Si de meâ vitâ, atq; artibus quæ cōciciatoris reji dicero. Idē pro Murana: Si verò objicient, ejus temporis accusatoris fin falsō, male dici cōviciatoris.

Convĭcti. Convĭctus. Vide CONVIVO.

Convīco, is, ci, ctum. Vinco, arguo, redarguo, evinco: [הוכיח hochiach יכח yâkach. Ἐλέγχω, κρίνω, νικάω. Gall. Convaincre & forcener. Ital. Convincere. Ger. Überweisen, überzeugen, überwinden. Hisp. Vencer. Pol. Zwyciężam. Vng. Megyőzködöm. Ang. To convince, to overcome.] ut: Convincere adversarium suum Auribus & testibus, Cic. lib. 3. in Verr. Idem de Amicitia: Fatuum hoc nec levitas & inconstantia plerosq; convincunt. Idem hoc in Cæcil. Quum ille honestissimus consentiens a convictus esse videatur.

Cōnvīvā. Convīvator. Vide CONVIVIUM.

Cōnvīvō, ĕre, n. t Simul cibo, & colloquio fruor. [συνεστιάομαι. Gall. Vivre ensemble, boire et manger ensemble. Ital. Vivere e far vita festa insieme, mangiare in compagnia. Ger. Mit einander trinken und essen. Belg. Medeeten. Hisp. Vivir juntamente. Pol. Spolem biesiadzić. Vng. Együtt iszokozom. Ang. To live and eat or drink together.] Plautus in Amphit. Mecum ad tuum Solium, ut hodie tecum conviverer. Quinct. lib. 1. cap. 12: Lavemur & tundemur, & convivamus ex consuetudine.

Convīvor, āris, d. p. Convivium facere, epulas dare. [עשה משתה asah mishteh. Δαῖτα παρασκευάζω. Gall. Faire banquet, faire grand chere, banquetter. Ital. Mangiare insieme. Ger. Malzeit halten, zech machen mit einander essen: einladung anrichten. Belg. Maeltyt houden. Hisp. Comer juntamente. Pol. Biesiadę, ucztuję. Vng. Lakozom, vendeglkedem. Ang. To feast, to banket, to make good cheer.] Terent. in Heaut. Scortari crebrò nolunt, nolunt crebrò convivarier. Cic. lib. 5. in Ver. Quotidie in hortis ejus non solum in publico, sed etiam de publico convivari.

Convīvium, dicitur qui parat convivium. [משתה mishteh. Συνουσία, εὐωχία. Gall. Chere qui fait le banquet. Ital. Chi fa convito. Ger. Der ein Malzeit hatte der Wirt. Hisp. El que hace convite. Pol. Biesiadnik. Vng. Lakodalmos kézitt. Ang. A feaster or banketter or that maketh good cheer.] Liv. lib. 5. bell. Macedon. Est autem res simillima cœnæ Chaldaicis hospitiis mercatorum & hominis & loci, & sciti convivarum.

Convīva, æ, m. s. ad cpulas, convictus. [קרוא keriâ. συμποσιαστὴς. Gall. Qui est invité en un banquet, qui va en quelque compagnie. Ital. Invitato à festa. Ger. Der auff ein Malzeit oder zusprung gebeten ist. Hisp. Combidado. Pol. De gościnny, wczytany, gość. Vng. Vendeg, lakozo társ. Ang. A feaster, a banketter, a guest.] Cicer. de Orat. Colloquium à convivio exigere. Terent. in Heaut. Egomet convivas mercor. Plaut. in Aulu. Vocat convivam neminem, illam ruo voces.

Convīvium, n. Convivæ sit. [משתה mishteh. συμπόσιον, συνουσία. Gall. Banquet. Ital. Convito. Ger. Ein Malzeit, Gastmal. Belg. Een Maeltyt. Hisp. Combite. Pol. Gość. Vng. Lakodalom, gyülekezet. Ang. A feast, or banket.] Atque ego Cic. de Senect. Bene enim majores nostri accubitionem epularem amicorum, quia vitæ communionem habebat, Convivium nominarunt melius quam Græci, qui hoc eodem tempore compotationem, cum comessationem vocant. Terent. in Eunuch. unam cōvivio Eunuchum, quæ cito. Cic. pro Cælio: Balneis ædificatis convivia, comessationes, cantus, symphonias, navigia jactari.

Convīvātor, m. t. Dicitur quotidianus convivæ, & qui eodem vivit, vivitq; Commensalem vocant. [משתה vidish mishteh. Gall. Qui boit & mange tous jours, commensal. Ital. Compagno della tavola, che vive insieme. Ger. Ein Tischgenger (der täglich speiset) ist einer der täglich ist. Hisp. Mesmo que comensal ó compañero. Pol. Spolny biesiadnik, to wszystko. Vng. Asztalbeli, akivel együtt eszel. Ang. A companion at table.] Horatius: Nunc quia sum tibi mecœnas convictor. Suetonius in Tiber. Nihilo lenior in convictores Græculos. Ovid. 4. de Ponto: Ille ego convictor, dominusq; comessantis erus. Cicero Tiran. Vitæ familiaribus & quotidianis convictoribus, quos secum Mitylenis Crassippus adduxit, hominibus & doctis, & illis probatissimis.

Convĭctus, us, u, m. q. Conversatio, & commercium, quòd qui una versantur, sæpè etiam una vivant, & epulentur. [חבורה chebûrâh. συνουσία. Gall. Nourriture ordinaire, vivre avec un autre,

mission table. Ital. Conuersatione, commercio. Germ. Der Tisch eines vornehmen herrn, gesellschafft des Leibs. Hisp. Mesa de conuidados. Pol. Stoł. Vng. Egyetemes asztalnak rendgye. Ang. A banquet, or ouer table, ordinary feede, meate and drinke.] Columell. lib. 12. cap. 1. In primis convidum domesticum multoq; etiam magis extremum vitæ. Convivibus humanis, & sodalitiis. Cic. 3. Offic. Lucullus Cic. lib. 5: Vt illius temulentis conuiuiis, & ad convivium nocturna redeas, & ad conseruetudinem, vel molestam communem, vel suam salutis ac propriam.

Convĭvĭum, om. t. Quod ad convivium pertinet. [συμποσιακὸν. Gall. De conuyues, des appareillements de banquet. Ital. Cose che appartengono a conuito. Germ. Das jnn der Mahlzeit oder Banquet gehört. Hisp. Cosa pertenesciente al combite. Pol. Do wesel, albo gospodarskie. Vng. Vendégségnek való. Ang. Of a feast or banket.] Livius: Multæ; convivium exauro & argento vasa. Convivalia oblectamenta. Liv. lib. 9. ad. Mated. Tunc platteæ, lamnitriæq; & convivalia ludiorum oblectamenta addita epulis. Fabulæ convivales, Tacit. lib. 5.

Convŏco, cas, care, act. p. Congregare, simul vocare. [קרא karas. קהל kahal. συναγωγὴν ἀγείρειν. Gall. Conuoquer, ou faire venir ensemble, assembler, ou semondre. Ital. Conuocare, congregare. Ger. Zusammen berüffen. Hisp. Llamar, juntar, ayuntar. Pol. zwoł rzecz. Vng. Egybe hivni. Ang. To call together, to assemble.] Cic. 5 Offic. Oratores ad se convocavit, & ab iis præivit. Convocare in concionem, & ad concionem, apud eundem lib. 3. delege Agrar.

Convocātio, onis, fe. Conventus, congregatio. [עדה edrd. קהל kehl. συναγωγή. Gall. Assemblee ou assemblement, conuocation. Ital. Il chiamare, l'assimbrare. Ger. Ein zusammen berüffung, oder versahmlung. Hisp. Llamamiento para ayuntar. Pol. Gbor albo zwoł rzecz. Vng. Egybehivás. Ang. Calling together, assembling.] Cicer. Post reditum in Sen. Nulla ad Reip. dignitatem populi Romani convocatio.

Convŏlo, las, lare. n. p. Simul volare, & per traductionem concurrere, sive festinanter convenire. [συμπετεσθαι. Gall. Voler ensemble, venir en diligence. Ital. Volare insieme. Ger. Zusammen fliegen. Item, Eylende vnd flugs zusammen kommen.] Hisp. Voler juntamente ne vno. Pol. społ lecieć, gromadzie zlecieć. Vng. Egyvtt repülni, siettében egybe jönni. Ang. To flie or come together.] Cic. 3. Tusc. Fodit quadrupedans pugnantis, & quidem victorum fidem implerat moratti autem tunc, qui statim convolant. Terent. 3. Heaut. quum interea rumor venit Datum iri gladiatores populus convolat.

Cŏnvŏlvo, is ere, act. t. Simul volvere, & per traductionem concutere, sive festinanter convertere. [συμπεριφερειν. Gall. Emmantiller, emmeiapper, plier ensemble. Ital. Volgere insieme. Germ. Zusammen winden oder wickeln. Hisp. Rebolver juntamente ne vno. Pol. Zwijać. Vng. Egybe tekerni, hengerittem. Ang. To fold or turne together.] Plin. lib. 12. cap. 17: Atq; attractis funiculis herbam cum convolvi. Idem lib. 12. cap. 9: Nigrum vero bellum, & in ossas convolutum. Hadrianum volutat. Cic. lib. 1. de Divin. Quum se convolvens foliaberetur & rhiret.

Cŏnvŏlvŭlus. pen. cul. co. m. f. Vermiculus maleficus eruca, eradens pubescentes uvas, quem alii Volvocem appellant à convolvendo quia se involvit in pampinos. [ἑλιξ. Theophr. Gall. Vn ver qui se tortille en rampant, qui aucuns appellent vigne, ou autre herbe, ou semblable de vigne. Ital. Vaiuolo, verme che rode l'uue crescende. Germ. Ein wurmlin das jnn die reben wechst vnd denen frücht thut. Hisp. El gusano que se revuelue. Pol. Robaczek krecz winnych ziel albo winney grono. Vng. Tekervenyes, fülbül vagy kukoricza. Ang. A caterpillar, or a worme that consumeth the leaues of vynes or other hearbes.] à Plauto Involvolus, a Columella Involvola, a Suida Κάμπη appellatur. Plin. lib. 17. cap. 28: Similimodo, ne convolvolus frutices vineæ, amnisve congios duos, &c. ¶ Convolvulus item, est herba per tractu nascens, flocem ferens suaveolore, nullisq; intus coccis, tantum cancrem illi referentem, velati rudimentum naturalibi facere confectionis: dictum quod referri in adhærei, involvat. Hæc Plin. lib. 21. cap. 4. κισσοειδὲς ἕρπον, Vulgus Campanellam vocat, aut Volubilem majorem.

Cŏnvŏti Dicebantur Iidem votis obligati. Festus.

Cŏnus, ni, m. f. [קונוס. Gall. Vne pomme de pin en forme de sorte ayant semblable figure. Ital. Pomo del pino, & simili. Ger. Ein Zapffen oder tannus. Belg. Een tappoet. Hisp. La pina del pino, & arvalla de ciprez. Pol. szyszka. Vng. Tenyérfa dio. Ang. The fruite of the pine tree or any such like fruite.] Nec pinea, & cognatarum arborum fructus, pinea nucis similitudinem referentes. Colum. lib. 3. Remedio sunt cupressi quindecim continentidem; galli. ¶ Hinc Conifere arbores dictæ sunt, quæ conos ferunt: hoc est, nuces pineis similes. Virgil. 3. Aeneid. Aërias quercus, aut conifera cupressi. ¶ A nucis hujus similitudine Geometræ conum nominarunt, figuram excelsam in acutum desinentem, quæ turbini comparata est. Serenus. Donec in angustu conscendat altera conûs. ¶ Vide Conoides, *κωνοειδὲς*, dicitur quicquid conchoe est, inversi turbinis figuram habet: de quo plura diximus suo loco. ¶ Ionga cacumen Conus appellatur (nominis apex in acuminatum deflexus figuram, cui crista inseri consueverunt. [κώρυς. Gall. Le rouet d'vn homme ou d'vn armet ou il met le plumet. Ital. La cima dell'elmo dove si mette il pennacchio. Germ. Der spitz in eh helm da man den federbusch hin setzet. Hisp. La cima y punta del capacete. Pol. szpica y helmu. Vng. Sisak teteie, gombia. Ang. The toppe of an helmet.] Virg. 3. Aeneid. Et tonsam insignis galeæ, cristasq; comantes.

Convulnĕro, as, are, act. p. Vulnerare, vel multis vulneribus afficere. [בצע batsah. נגף nagaph. Gall. Naurer fort, mettre en grand pitoyable langueur. Ital. Ferire. Germ. Vbel verwunden. Hisp. Herir. Pol. Srodze ranować. Vng. Nagy sebességgel. Ang. To hurt and wound sorelie.] Plin. lib. 22. cap. 37: Ipse convulneratus, & captus semel per cavernam latam minimus evasit.

Convza, æ, [κόνυζα. Pol. Oblepiano. Vng. Bodza fa.] Herba est, teste Plinio lib. 21. cap. 9. quæ alio nomine Cunilago dicitur. Vulgo à veteratis pulicibus, & cimicibus, Pulicaria, & Cimicaria appellatur, teste Ruellio lib. 3. cap. 63.

Coŏpĕrātor, ōris, [συνεργὸς. Pol. społ robiarz albo. Vng. Maskikodatársa.] Apuleius Florid. lib. 2. Id quoq; palmum cooperatoris ipsius laborem fuisse.

Coŏpĕrĭo, is, ire, 4. conj. Tego. [כסה chasah. כפר kaphar. Gal. Couurir. Ital. Coprire. Germ. Bedecken. Hisp. Cubrir. Pol. Nakrywam. Vng. Befödöm. Ang. To cover.] Cooperire lapidibus aliquem hostem, aut aliquem. Liv. 26. lib. Eâ indignatio cepit, ut Tiburtus milum ab exercitu suo cooperiretur lapidibus. Cic. 3. Verr. Quæ si iste collegam nisi habuisset, lapidibus coopertus esset in foro.

Coŏpertus participium: [מכסה mechuseh. κεκρυμμένος. Gall. Couuert. Ital. Coperto. Germ. Bedeckt. Hisp. Cubierto. Pol. Nakryty. Vng. Befödöttetett. Ang. Couered.] ut, Coopertus lecticis. Cic. 3. Verr. Quibus non, tectis, tam personis fecicribus coopertum, parari sententiam suam deprecarer. Coopertus miseriis. Sil. Italicus augur. Si cui victoria, exterrem patria, domo, ipsum & coopertum miseriis, effecit, ut ubivis tutius, quam in meo regno esset.

Coŏpertŭlum, i, n. s. Quo quid coopertur. [מכסה mechuseh. כסוי kesuy. Gall. Couuerte. Ital. Coperta. Ger. Ein bedeckung. Hisp. Cubierta. Pol. Nakrycie. Vng. Födél. Ang. A couerlet, any thing that couereth.] ut, Coopertulum domorum. Plin. lib. 14. cap. 21.

Coŏpto, as, are, act. p. Lego, eligo, recipio, allego: [בחר bachar. ἐκλεγομαι. Gall. Eslire, prendre, ou soy associer pour quelque estat ou office. Ger. Erwehlen oder annemmen. Hisp. Escogerse ne vno, o jnuitar a vno para ayuntarse. Pol. Wybierać, wyiąć. Vng. Kedvet, eggyet fogadni. Ang. To chuse and elect for to give place vnto others.] ut, Milites coptant quem volunt ducem. Cic. pro lege Agrar. Ab ea parte qui esset factus, is à collego coptaretur. Liv. 1. Decad. lib. 6. Dictatorem dicere placuit: dicitur M. Furius Camillus, qui magistrū equitū L. Aemylio coptat.

Coŏptātio, onis, f. t. Electio, constitutio. [בחירה bechirah. ἐκλογὴ. Vng. Választás. Pol. Wybranie. Ang. A chusing or electing.] Cicer. 3. de Legib. Nemini dubium fuisse locum, nisi per populum venire, sublata coptatione Centuria.

Coŏrĭor, iris, iri, penultima prod. vel coorĕris, penult. corr. Idem quod ortiri, vel simul oriri. [ירה yarah. ἀρχειν. Gall. Se prendre quand on commence, se mouuoir, se leuer. Ital. Nascere. Ger. Entstehen, oder erheben. Hisp. Nacer, o nascer vna cosa con vna. Pol. Począć, począć się. Vng. Kezdeni, eggyet fogadni. Ang. To begin, to take, to receive.] ut, Coorta tempestas, Cæs. 1. bel. Civ. Cicer. 3. Verr. Tum subitò tempestates coortæ sunt maximæ. Liv. 4. ab Vrbe: Volscos & Aequos fama afferat summa vi ad bellum coortos.

Copes, sive Copis, Veteres, teste Nonio, pro Copiosus posuerunt. [רב rab. ἔμπορος. Gall. Copieux, abondant. Ital. Copioso. Ger. Reichlich. Hisp. Copioso y abondante. Pol. Hoiny, obfity. Vng. Gazdag. Ang. Abundant, plentious.] Plaut. Pœnul. Ain' ego mori ut gloriosum facia, & copi pectore. ¶ Hinc Copona pistorum, deinde Caupona, taberna vinaria, propter copiam rerum quæ ibi venduntur, & ipsa etiam caupo uxor.

Cŏphĭnus, penultima correpta, m. f. [חרס charas. κόφινος. Gall. Vn coffin. Ital. Coffano, corba. Germ. Ein korb. Belg. Een corf. Hisp. Corbe, cesto de mimbres. Pol. Kosz. Vng. Kosár. Ang. A basket or such like thing.] Latinè corbis: vas est rubeum è vimine contextū Iuvenal. Satyr. 3: delubra loranctur Iudæis, quorū cophinus, fœnumq; supellex. Idem alibi: Quem dedio cophino, fœnoq; relicto. Colum. lib. 11. cap. 3: Cophinis fœtu bruma thercoratum terram in hiatu cophini obtegat.

Copĭa, æ. p. Ab antiquo nomine Copes, sive Copis, quod copiosum significabat. Pacuvius Periboea, ut citat Nonius: O multis modis varie dubium, & prolixè copem diem. Inde Copia, quod abundantiam significat. [רוב rob. ἀφθονία. Gall. Abondance

abundance or affluence of anything. Ital. Copia, abundanza. Germ. Vberfluß, vberfluß, genugsame. Belg. Overvloedigheit. Hisp. Abundancia, abundancia. Pol. Dostatek, hoiność. Vng. Bővség. Ang. Abundance, riches, plenty.] Cic. in Parad. Etenim divitiarum est facultas in copia: copiam autem appellarat satietas rerum atque abundantia. Idem pro Quinct. Cui tenues opes nullæ facultates, exiguæ amicorum copiæ sint. ¶ Copia pro commeatu seu annona. Tacitus lib. 13: Contiaq; proficiscens Corbulo, Parthos inopes copiarum, & pabuli amitio, relictus oppugnatu erat. ¶ Copia pro facultate aliquid faciendi, petitiq; cu verbo Facio vel Do jungitur sæpius. Plaut. Capt. Vt mihi facias eius conservandi copiam. Cic. 3. de Orat. Sint quid faceret, facere civibus omnibus cuiuscunq; fortunæ copiam. Plin. Epist. 147. Nec ego qui denegabo, cui copiam fortunæ tuæ facias. Terent. Heaut. date eo rei operam, copiam. Navarum quis potest dicere, faciunt copiam. Virgil. 1. Aeneid. Pollicitam ex hospitio Troiugenis, & vestram data copia fandi. ¶ Copiæ comes, vice Amathea tenuit in ANALTHEA. ¶ Duplex alia peculiariter significat exercitus multitudinem: [חיל hebr. גבא phœn. Gall. Armée, bande de gens de guerre, gensdarmes & forces. Ital. Esercito, armata, banda de soldati. Germ. Kriegsheer, Kriegs Volck. Belg. Heyr de gentes armadas. Pol. Woysko, pułk. Vng. Sereg, hadi sereg. Ang. An armie or bandes of soldiers.] Iut. Copiæ Cæsaris, Treveros in Eruuch. Milites secum ad tot quantas copias adduxerat. Cic. 1. Tusc. Copias maximas duxit Troianis, ipse quamvis figura esset, ornandarum copiam legionis sing. unus. Pompeius ad Demet. Nec tolues cum tanta copia tantam multitudinem tuderet pateris. Idem Attico scribit, cum omni copia quam optimum adire veritas. Cic. ad Attic. lib. 8. Vt si quid alius discrimine hanc copiam. ¶ Contra etiam invenimus Copias in plurali nonnunquam pro abundantia accipi, sive divitiis, ac facultatibus. Epist. 41: Suggerunt affatim ligna proximi ij vic, cæteras copias Oltenis colonia mandat. Cic. de Am. cit. Quæ autem delectus quam utriusque copias, facultatibus, opibus possent tantum parare. Idem 6. Ver. Vacat ad eorum deinde triplex patrimonium, exponit has copias omnes, includit in argentum, comparat ex hoc peculio ex auro.

Copiola, diminutivum, Significat parvam copiam, sicut Copiolæ parvas copias. [אמונתיה hebr. פרנסה phœn. Vng. Szerecsétske, jámi, jószágocska. Ang. small plenty or store.] Cic. in Epist. ad Brutum: Decuit de copiolis meis te facere eas vere appellare possimus enim esse amplissimas.

Copiosus, a, um, Abundans. [רב arab. Gall. Copieux, abondant, ample, riche. Ital. Copioso. Germ. Vberflüssig, der viel hat. Hisp. Abundante. Pol. Massny, hoży. Vng. Bővséges, jószágos. Ang. Abundant, plentiful, rich.] Cicer. 3. Ver. Magnifice & ornate erat in primis inter suos copiosus, convivium comparat. ¶ Iuvenum etiam eius cultus ratio nam. & Copia, Copiæ & Copem, pro copioso & copiosam. Plautus Pœnul. Atque ego eius meæ gloriosum facia & copiosum pectore. Pacuvius: O multimodis varie dubium & propere copiosum. Vide Nonii.

Copiosè, Abundanter. [בשפע, בשפעה. Gall. Abondamment, copieusement, amplement, richement. Ital. Copiosamente, abondantemente, copiosamente, riccamente. Germ. Vberflüssig, reichlich. Hisp. Copiosa y abundantemente. Pol. Dosta, bogacie. Vng. Bőven, bőségesen. Ang. Abundantly, richly.] Cic. de Senect. Quam copiose ab eo agricultura laudetur in eo libro qui est de re familiari.

Copiōr, aris, dep. Cuius est verbum est, quo copias cogere. [לקבץ hebr. Gall. Assembler gens. Ital. Adunare gente. Germ. Volck versammlen / Kriegsvolck zusammen bringen. Hisp. Ayuntar gente armada. Pol. Zgromadzay, gromadz. Vng. Seregeket gyűjtök. Ang. To gather an armie.] Gel. lib. 12. cap. 2. Si Annibal maiori militia arcem, & magno cum hostium præsidio, magnoq; ornatu pararet. Quod verbum haud facile reperies apud civilium rerum scriptores: cuius eadem figura est, qua Lignatur, Pabulatur & Aquatur.

Copo, onis, apud veteres nonnunquam invenitur pro Caupo. [Pol. Karczma. Vng. Kereskedő, kofer. Ang. An huckster.] Et Copona pro Caupona. Fest.

Copŭlā, [verbale, vinculum. Gall. Vne corde de guitare, chaisne. Ital. legatura. Cicer. in Timæo. Ein gattung der saiten. Hisp. Cuerda para instrumento. Pol. Struna, kabina. Vng. Húrnak egy fajtája. Ang. A kind of string.] Paulo diuturnior genus fuit, quod e Rhodia lyra ducebatur, quam tum conjicere licet ex Martiale lib. 14: Pectinis famuli pugno ne percute dentes: Clara Rhodos Copula quam tibi misit, edac.

Copŭla, æ, Vinculum vel nexus, quo aliquid copulatur: hoc est, connungitur. [חבר arab. חסר mosar חבל hebr. σύνδεσμος, ἅρμος, vinculum, copula. Gall. Vn lien, vne accouple. Ital. Legame, fattezza, accoppiatura. Germ. Ein band / mit welchem man etliche dinge zusammen bindet. Hisp. Ayuntamiento, atadura. Pol. Wiązka, spoyenie. Vng. Kötő, kötés, kötelék. Ang. A couple or couplet of any thing together, a fer-

ter, a shackle.] Apuleius lib. 9. Copulæ ipsarum tortura contundo exulcerati. Ovid. Copula deinde datur: cambas vidi eli, cinxerunt colli. Plaut. in Epid. potuit copula pro ferris ad colligandum accommodatis. quam aut quo gestant manibus gestant copulas. ¶ Hinc & Grammaticis conjunctiones Et. Que, enim similibus, Copulas vocavere, quod earum nexu verba verbis, & orationes orationibus conjungantur. ¶ Dicitur & Copula, copula libertæ duplex matrimonium, maritus & uxor, unde Copulatus matrimonium.

Cōpŭlo, as, are, act. p. Colligo, vincio, conjungo. [אסר arab. חבר hebr. הדביק vide link. amadra. Gall. Accoupler, lier ensemble, unir. Ital. Congiungere, legare. Germ. Zusammen knüpfen, zusammen koppeln. Belg. Zusamen coppelen. Hisp. Ayuntar. Pol. Sprzągam, sprzęgnę, spiąm. Vng. Összekötök, összeköttetek. Ang. To couple or bind together, to knit into matrimony.] Plaut. in Cap. cognitos, inseparabiles, arbarum more copulatur. Cic. in Parad. Conditionibus verborum tam connectuntur omnibus, copulentur, tam dissolvi omnibus relaxetur. Plaut. in Poen. Quid ais tu quando mecum caput & corpus copulas.

Copŭlātīvus, a, um, dep. idem significat. [Vng. Összefoglalásom. Ang. To couple one thing with another.] Plaut. in Epid. Cave sis cum alia mea Hanc copulari, neq; conjungi decem ut Aul. Adeunt, conflatæ, copulantur dextras.

Cōpŭlātus, participiū. Connexus, conjunctus. [מחבר arab. חבור hebr. συνεζευγμένος, συνεζευγμένη, συνεζευγμένον. Gall. Conjoint, accouplé. Ital. Congiunto, accoppiato. Germ. Zusammen gefügt / zusammen gebunden. Hisp. Ayuntado, atado juntamente. Pol. Złączony, złączony. Vng. Összefoglaltatott. Ang. Coupled or tied together.] Cic. 4 Tusculan. Hæc quæ dicta cognitionem quæ cum amore sit differant: ea vero copulata tunc.

Cŏpŭlātus, nomen ex participio. [Vng. összefoglaltatott.] Cic. 1. Offic. Nihil autem est amabilius, nec copulatius, quam horum unanimitudo bonorum.

Cōpŭlātio, onis, verbale, ct. Connexio, conjunctio. [חבור hebr. συνάφεια, connexio, copulatio. Gall. Connexion, accouplement. Ital. Congiungimento, unione. Germ. Zusammenbindung / zusammenfügung. Hisp. Ayuntamiento, atadura. Pol. Złączenie, złączenie. Vng. Összefoglalás, összeköttetés. Ang. A coupling or knitting together.] Cic. 1. de Finib. Ita effici complexiones & copulationes, & adhærentes atomorum inter se.

Copulātē, adverbium, conjunctē: cui opponitur disjunctē. [συναπτικῶς, συναπτικῶς. Gall. Conjonctivement, par copulation ou assemblage. Ital. Congiuntamente, ravvinatamente. Germ. Zusammenbindig / zusammenfügung. Hisp. Ayuntadamente. Pol. Złączenie. Vng. Össze foglalólag, összeköttetés. Ang. By coupling or tying one thing to another.] Gellius lib. 10. cap. 24. Dicendi pro adverbio copulate dictum est.

Copŭlātīvus, a, um, Qui ad copulandi vel copulare potest. [συναπτικός. Vng. összefoglaló, foglalóvaló.] Vide Con, unctio copulativa.

Cŏquo, is, xi, ctum, n. e. Elt cibum ciui aptum reddere. [בשל hebr. בשל arab. πέσσω, πέπτω, coquo. Gall. Cuire, cuisiner. Ital. Cocere, cuocere. Germ. Kochen. Belg. Koken. Hisp. Cozer, cozinar. Pol. Warzę. Vng. Főzök, főzök. Ang. To boyle or seethe, to bake.] Ioue Carnes coctæ, Lunaria cubiles clouæ, Eve alia, sive alio modo ad edendum parata, appositæ. ¶ Coquere cenam, prandium, cibum. Plaut. Aul. & Rudens. Plin. hoc cap. Hujus pulpamenta venderentur in coquinis, donec deinde ulcere. ¶ Coquere bellum, & consilia, pro struere & machinari. Liv. lib. 6. Vide Omnibus consultationibus interesse principes occulte Romanum coquebat bellum. ¶ Coquere mea cura. Cic. de Senect. O Tacli quod ego acjato, cui invelevato, Qua nunc te coquunt, & versant in pectore curæ. ¶ Fructus etiam coqui dicuntur, cum solita calore ad maturitatem perducuntur. Virgil. 2 Georg. Mitis in apricis coquitur vindemia saxis. Plin. Atque sunt qui exigentes diebus fructus maturis, antequam sol coquat autumno. ¶ Coquere item ventriculus dicitur, unde & Coctio dicitur una ex animæ functionibus, qua cibus mutatur in qualitatem partium nutrientium convenientem. ¶ Huius compositiva sunt & Concoquo, Decoquo, Discoquo, Excoquo, Incoquo, Præcoquo, & Excoquo, quorum si quæ citata vide suis locis.

Cōquīno, as, penultima correpta, Frequentativum à Coquo, quod Plautus usus fortasse pro Coctitare. [Pol. Wiązanie warzę. Vng. Gyakran főzök, főzögetek. Ang. To boyle.] autore Festo.

Cōquīnari, Elt coquinariā artem exercere. [תבשיל hebr. Gall. Cuisiner, faire la cuisine. Ital. Esercitare l'arte de cuoco, cucinare. Germ. Kochen / kochen ist ein Kochgesell. Hisp. Cozinar / cocinero. Pol. Kuchmistrzuię / kuchmistrz. Vng. szakácskodom. Ang. To exercise cookerie.] Plaut. in Aul. Nunquid ego unquam, nisi hodie ad Bacchas venio in Bacchanal coquinatum?

Cŏctus, a, um, à coquendo, Quod cruduin non est, sed assum, elixum,

ctum, aut fixum, aut alio modo esui aptum reddi-tum. [מאטן מעפֿש, ארטפּ. Gall. Cuit. Ital. Cotto. Germ. Gebraten. Hilp. Cozido. Pol. Warzony. Vng. Sült, főtt. Ang. Sodden, boyled.] Martial. libro 3. Esse negat coctum leporem: petit vapulat. flagella. ¶ Accipitur pro matura, unde Coctura vocamus coctempericm: qua fructus maturescunt. & Transfertur et ad orationem. Cic. ad Att. Bene coctus & conditus sermo. ¶ Hujus compositum est Recoctus: hoc est, bis coctus, ut Crambe recocta. Vide in verbo Recoquo.

Coctio, onis, verbale, Est ipse coquendi actus: [מאטן maaſeh biſchlus. Gall. Cuiſſon. Ital. Cottura. Germ. Kochung. Hilp. Cozedura. Pol. Warzenie. Vng. Forralás, főzés. Ang. The boyling or ſodden thing, or any thing. Jun. de Coctionem facere, pro consequere & confidere cibum in ventriculo, quod vulgus Digerere vocat. Plin. lib. 20. cap. 9: Coquitur & in mulsa cicis gratia maximè ut coctionem faciat.

Cōctātor, ōris, à Paulo appellatur in L. 6. de pen. Leg. pro Cocinatoria: id est, Coquinatoria. [Pol. Naquinarſke ſpeyſe warzenie.] Nam epsa frequenter in antiquis libris reperitur. Vasa autem Coquinatoria, eadem sunt quæ Plinius vocat Coquinalia. Male autem in nonnullis legitur Concinnatoria.

Cōctūra, æ, Ep. Coctio, actio quod coquitur. [חטוז tapfiis, kochung. Vng. Főzés, forralás. Ang. A ſeething or boyling.] Columella libro 12. cap. 18: Si quinta pars picis Brutiæ in universum coctarum adjiciatur, utilissimum fit omni vinorum. ¶ Coctura dicitur cujuscunque temperies, aperfecta tritum coctione. Plinius lib. 18. cap. 4. Quum C. Gracchus Tribunus plebis tributorum agitaret fastidium, interemptus, ea cibi temperies fuisse quam Coctaram vocant. &c.

Coctīvus, dicitur frequentativum quod Plautus usurpat. [טפּפּש. Vng. Főzőcske.]

Coctīvus, a, um, pen. corr. pro I. Quod facilè coquitur, vel maturatur: [לעכערלש. Gall. Qui ſe cuit ou mature facilement. Ital. Che ſi cuoce. Germ. Das ſich gern kocht oder faſt. Hilp. Coſa que ſe cuece. Pol. Warzliwy. Vng. Hamar főtt, főtő. Ang. Soone ſodden, boyled or bakes.] ut, Coctivi legumen, Coctivæ castaneæ. id est, nigræ, quæ magis in usu sunt. Plin. lib. 15. cap. 23: Laudatior Corcliana, & ex ea facta Mercriana, quam rubeos cortex præsert triangulis & populabus nigris quæ Coctivæ appellantur.

Coctīlis, & hoc coctile, penultima correpta. [טפּפּש. Gall. Cuit, fait par cuiſſon. Ital. Coſa cotta. Germ. Gebrodt. Hilp. Coſa cozida. Pol. Warzony. Vng. Főtt, főtt. Ang. That is boyled or ſodden.] Accipitur pro re quæ cocta est, & non cruda: sicut tectile quod factum est à figulo. Plin. lib. 35: Epigenes apud Babylonios septingentorum viginti annorum observationes syderum coctilibus laterculis inscriptas docet.

Coctībilis, le, Quod facilè coquitur: [לעכערלש. Gall. Aiſé à faire cuire. Ital. Facile da cuocere. Germ. Das ſich leicht kocht und gern kochet laſt. Hilp. Coſa que preſto ſe cuece. Pol. Warzliwy. Vng. Hamar főtő, főtő. Ang. Eaſie ſodden, boyled or bakes.] ut, Coctibilis carō. Plinius libro 16. capite 6: Glans fagea suem hilarem facit, carnem coctilem, & molliorem stomacho.

Cōquīna, pro, productè, Ep. Locus in quo dapes coquuntur. [אבשה mbaſchiluhlis, ארטפּש, ארטפּש. Gall. Cuiſine. Ital. Cucina. Ger. Kuchen. Hilp. Cozinha. Pol. Kuchnia. Vng. Kabyha, főző hely. Ang. A kitchin.] Nonius: Culinam veteres coquinam dixerunt.

Cōquinārius, a, um. Ars coquendi quæ ad cibum spectant ἀρτοκο-κή. Apuleius de Philosophia: Natura nutritices esse coquinarium & augmentariam.

Cōquinārius, a, um. Quod ad coquinam pertinet. [טפּפּשלש. Gall. De cuiſine. Ital. Coſa che ſi cuoce appartenente. Germ. Das jo der tiſche gehört. Hilp. Coſa de cozinha. Pol. Kuchenny, kuchenna. Vng. Kabyhához való. Ang. Belonging to a kitchin.] Unde vasa coquinaria dicta à Plinio lib. 33. cap. 11.

Cocīllæ tabernæ, apud Iul. Capit. in Pertinace à quibusdam interpretatur, tabernæ ligna vendebantur cocta, ne tumū emittere crudus cibus generis fierunt, quæ Græci ἑψητὰ vocarunt. Verba Capitolini sunt: Pater ejus coctilium tabernam in Henricia exercuerat. Solere autem ligna cocui autor est Vipianus I. ligni appellatio, de Leg. iij. & V. de verb. ſignific. I. carbonum. §. Sed & cinores (ψυχὴ) & alia ligna cocta, ne fumum faciant. &c.

Cōrīllum, n. I. Vas æneum coctionibus aptū. [טפּפּש, טפּפּש, טפּפּש. Gall. Caudron, marmite. Ital. Caldero, olla da mettere. Germ. Ein ehrin gefäſſen in dem man kochet. Hilp. Olla de cozer carne & meſcla viandas. Pol. Kociol ex miedzianey materye. Vng. Vaſfazék. Ang. A kettle, a cheminsu.] Plin. Acucis coculis excoctus est in hoc omnis materia. ¶ Alii cocula accipiunt pro ligneis mixtoriis, quibus facilè decoquuntur obsonia. Auctor Festus.

Cōquīnus, a, um. Qui cibos coquit. [טפּפּש, טפּפּש. Gall. Cuiſinier, queux. Ital. Cuoco. Germ. ein Koch. Belg. Een Kock. Hilp. Cozinero. Pol. Kuchars. Vng. Szakács. Ang. A cooke.] Mart. Nempe coquum mavis quàm dicere quòd leporem. Idem: Non satis est ars sola coquus, servire palato. Nam q; coquus cunctis debet habere gulam. Cic. in Pis. In ea cœna coquus meus, præter jus servens, nihil potuit minari.

Cōquīlis, penultima correpta, dominatur. Parvus coquus. [טפּפּשלש. Pol. Kuchnyk. Vng. Szakácske. Ang. A little cooke.]

Cor, dis. [לבב, לבב. Gall. Cœur, ventricule. Ital. Cuore, ventricolo. Germ. Das Hertz. Belg. Het hert. Hilp. Coraçon. Pol. Serce, Vng. Szív, szívnak ſzája. Ang. The heart.] Præcipuum inter viscera & vitæ fides, & arcanum ac calidi natura, quo animal regitur, quasi fons quidam ac domicilium. Vide Galen. lib. 9. de Usu part. & lib. 7. de Anat. administ. Cic. 3. de Divin. Nullum animal quod sanguinem habet, sine corde esse potest. ¶ Et quoniam ex veteribus nonnulla mentis sedem in corde collocaverunt (quod tamen secus se habet) factum est, ut cor pro animo sive mente positum inveniamus. Cic. 2. de Fin. Nec enim sequitur ut cui cor sapiat, eidem sapiat palatum. Cic. 4. Tusc. Alios cor ipsum animos videmur esse quæ excordes, Vecordes, & Concordes dicti. Hinc etiam dicimus Cordi est hoc est, placet animo meo. Cicer. de Amic. Est q; mihi eò magis cordi est. Idem pro Quinctio: Mihi res ea dudum horrida cordi est. Terent. Andr. Si hæc propter hæc fiunt cordi. Idem Phorm. Quia utrique unica, est cordi. ¶ Cor ne edito, ἐσθίειν τὰς καρδίας. Ne cutis tuam ipsius animum excrucies.

Cōrcŭlum, diminutivum à Cor. [טפּפּשלש, טפּפּשלש. Gall. Petit cœur. Ital. Cuore piccolo. Germ. Ein Hertzlin. Hilp. Pequeno coraçon. Pol. Serdeczko. Vng. Szívecske. Ang. A little heart, a darling, a worſhip.] Plautus: Meum corculum, meus malleolus cæteus. ¶ Fuit cognomen P. Naſicæ cognomē à prudentia impositum. Cic. 1. Tuſcul. Et Naſicam illi prudentem, his Conſul, Corculum appellatum. Corculi enim, teſte Festo, dicebant antiqui solertem & acutum. Plinius libro 7. capite 32. Catos, Corculos apud Romanos cognominatos esse refert, qui sapientia præstiterunt.

Cōrax, ācis, homo, Prudens, qui solertia multa potlet & ingenio. [לבבי, מחשבה, ערמה, ערמתי. Gall. Qui eſt d'vn cœur ſage & prudent. Ital. Huomo prudente, coraggioſo. Ger. Ein beraſſener/ weiſer vnd gedencker Menſch. Hilp. Varon prudente coraçoſo ſabio, ſendudo, y ardido. Pol. Mondry, madry, y ſtarannny, bogaty. Vng. Meggondolkodó, okos. Ang. Diſcrete, wiſe, of good mynde and vnderſtanding.] Lactant. lib. 3. Non fuisse fictor fuisse illum paulo confidentiorem quàm cæteros, qui naturam rerum putaverunt ingenio posse comprehendi. Cic. lib. 1. Tusc. Egregiè cordatus homo Catus Aelius Sextus.

Cordātē, adverbium, sapienter, prudenter. [טפּפּש, טפּפּש, טפּפּש. Gall. D'vn bon cœur, ſagement, prudemment. Ital. Saggiamente. Ger. Weislich, beſſerlich. Hilp. Prudente y ſabiamente. Pol. Madrze, mondrze. Vng. Bölcsen, okoſſon. Ang. Wiſely and diſcretely.] Plaut. Pœn. Quàm tu sapienter, docte, & cordatè, & catè, eris.

Cōrȳtes, æ, pes, sive mensura metrica est, quæ alio nomine appellatur Trochæus. Cic. in Orat. Trochæum, qui est eodem spatio, quo Chorius, Cordax ab Aristoxeno appellatur.

Cōrdŭlum, n. f. Comiserando, & quasi dolor cordis: quod vocabulum in quotidiano sermone est usitatissimum: & veteres Latini autores utuntur. [עצבון הלב. Gall. Douleur au cœur. Ital. Cordoglio. Ger. Schmertz vnd trawrigkeit des Hertzens. Hilp. Cordaõ, dor de coraçon. Pol. Smutek boleſny ſerca. Vng. Fájdalom ſzív ſzúrás. Ang. Dolour or griefe of the heart.] Plaut. Mihi cordolium est. Idem Pœn. Ibi hi hic erit cordolium, siquam ornatam mulierem fortè aspexeris. Idem alibi negat unquam esse cordolium: nam mulier nulla concipitur dolet ex animo.

Cōrĭcārius, [טפּפּשלש. Pol. Czerniſka ſkora. Vng. Szőrkereskedő. Ang. Belonging to a furre, a dealing in furres, colour ingrayle.] Paulus lib. 5. D. de leg. & fideic. lib. 32. Coriarium quod proprio nomine appellatur, quia vestis coloribus cederet nemo cubitavit: quod minus potrò Coracinum, aut hyginum, aut eximinum suo nomine, quàm coccum purpuræve æstimatur. ¶ Et etiam Coracinus nonnullis pilis, Aristoteli ἱππόκομος, Hesychio κορυφαῖος, & cimiterivè apud Athenæum κορυφαῖος ἀπὸ κορυφῆς κορυφαῖος, & κορυφαῖος. Pilis est maximus ex equamosorum genere Autoræ vel Melanuro non dissimilis, magnitudine interdum plus cubital, colore subargri, recens captus aput auro atq; purpura & splendet & nigricat, dubium verbo reperiendum. De Coracino vide Athenæum lib. 7. & 8. præter Aristot. histor. lib. 8. cap. 3. & lib. 5. cap. 7. Strabon. lib. 13. Plinium cum multis locis, tum lib. 32. cap. ultimo: ubi Pullum Coracinum dixit, sed mendosè editum ut cernum. Dictus est etiam Sapeida Athenæo.

Cōrĭlum, n. f. [חזרזיר. Gall. Du coral. Ital. Corallo. Ger. Corall. Hilp. Coral. Pol. Koral. Vng. Korákos. Ang. Coral.] Frutex est mollis, sub aqua nascens, colore viridi, baccas fruc. cādidas (teste Theophrasto in tractatu de gēnis)

qui ex

qui ex aqua exemptus, cunctim lapidescit, rubroremq; conualdit. Nascitur in mari rubro, sed vilius. Laudatus in Oceano Septentrionali iuxta Orchadas insulas: item in mari Siculo circa Melam & Drepanum. Scitu dignum est autem Coralium omne, contra communem abusum. Inuenitur enim sæpè apud probatissimos poetas ante penultima concepta. Ouid. lib. 4. Metamorphos. Nunc quoq; coralis eadem natura remanet. Idem 15. Metamorphos. Sic & Coralium quo primum contigit auras. Claudianus geminauit literam, ut syllaba longior extenderet. Mergit te talia, vellicq; coralia Glauco.

Cōrall dich ātēs. Gemma est ex Achatæ generibus, similis cōralio ūneis guttis distincto. Plin. lib. 37. cap. 10.

Coram, cōdē, cum genitiuo. [בנוכח ס לפני ס על יד Gall. Deuant, en presence. Ital. In presenza, appresso. Germ. Vor im beywesen, gegen vor etwas. Belg. Voor, tegen over. Hisp. Ante, en presencia. Pol. Przed, przy. Vng. Az emlitt, (vkan) elöt (& cum attixis ielentem, elöttem, elötte. Ang. Before, in presence, openly.] Præpositio est Græca ablatiui, quæ contractam habet significationem præpositionis Clàm aut, Coram Senatu orationem habui. Differt tamen a Palàm: quod Coram magis ad personas certas, Palàm ad omnes referatur. Coram indigeta dedicatione, Palàm non indiget. Et differt ab Anté, quod Anté oculos, longè interdū gratiosè Coràm, præsentiam tm significat. Terentius in Eunuch. Quem adduci ante oculos coràm amatorem abduxit tuum. Coràm de re Præsentia, dicunt esse, referrunq; ad tabulam proscriptam. Vide Bart. in l. 3 in fin. ff. de Aur. tutel. Coràm, sed tamen ex natura rei plerumq; huc non videtur cōtinere intelligentia non accessum. Idem Coram ff. de Arbit. Vide Acursium in Græcum. Vtitur de verbi signif.

Cōrambes, dis. [ἀμφίκυρτος, ἀμφίκοιλος, ἀμφίκοιλον. Pol. κυρτὸς Vtrinq; curuus, ab vtraq; parte curuus. Ang. Crooked every way.] Verba est nouæ, quam nos ἀμφίκυρτον vocamus, ea dicta quod Corambe, ἀπὸ τῆς ἀμφικοιλότητος τῶν κεράτων hoc est, ab ea quod oculorum pupillas habeat cæ.

Cōrbis, is, com. t. Vas ex cōmissuris factum, Canistrū. [σπυρὶς ἀμφικύρτη ἀμφίκοιλος. Gall. Corbeille, panier. Ital. Corbe, corbo, panier. Germ. Korb. Belg. Mand. Hisp. Cesto, espuerta de vimbres. Pol. Koß. Vng. Kosár, kosárka, kosárka, szapuska. Ang. A basket, a pannier.] Vide Cato de Rust. cap. 11. ubi ait vilicum habere oportere corbulas Amerinas quatuor.

Cūrbitæ, pen. prod. s. p. Naues onerariæ dictæ, quòd in ea ratione male fanno corbes laterum ferrentur. Inde & insequentibus diuitæ prolixi, & tela è superiore loco in hostium naues conijci possent. [Vng. Tehén hajók.] Plaut. Tardiores multò, quam corbitæ sunt enim ad rem quàm aptissimi. Cicero ad Attic. libro 16. Corbitæ Patras ad eum mihi ad Leucopetram Tarentinorum, allatæ Corcyram, & ibi onerariæ factæ sunt, ac Syracusas.

Corbita, æ, arc. a ff. p. Incorbitare, vomere. [Vng. Fostertehétök.] Plautus in Cistellaria ait, illas ambas citrea, corbitant, Vbi comesse possint. ¶ Per translationem dixit, Corbitant, pro eo quod est, vacuum tempus, quasi navigium onerare.

Corbitium, cōfusè, Iudei sacrum Thesaurum dicunt. Authores Iudaphar & Iosephus.

Corcalis, Gemma est quæ modò niger, modò cærulea colorem ēt.

Corcholipyris, genus lapidis est, qui ultimam partem exudat villosam habet Festus. [Vng. Lomos fekete mohos.]

Corchorus. [κορχόρος. Gall. Nonnum, sa mauuaise herbe. Ital. Anzzalo. Germ. Ohnkraut, ist ein böser vnfletig gewächs. Hisp. Mostaza. Pol. Wrzód, gryzmuszy. Vng. [vakvirág.] Herba est humilis, plenis duris palmulis, quæ exrodens, quæ alio nomine Anagyris appellatur. Numeratur autem inter vilissima olera: unde locus factus est proverbio κορχόρου ἀνάγυρις: hoc est, Corchorus inter olera: quod dicitur de iis dicitur solet, qui fortuna tua ampliores honores appetunt, & sese intra tuam pelliculam continere non possunt. Erasmus in Adagiis.

Corculum, Vide COR.

Cordapsus, Vide CHORDAPSVS.

Cordate, Cordatus, Cordax, Vide COR.

Cordiacus morbus, Vide CARDIACVS.

Cordolium, Vide COR.

Cordilla, capitis humor, morbi nomen, ut in Horat. Bassarus.

Cordilla, appellabatur parvus piscis, qui serias reduntes in mare autumno comitatur.

Cordire, veteres dixerunt pro eo quod est animo cedere.

Cordūs, a, um. Quod serotina ætate natus est: [ὀψιγενὴς ὀψίγονος. Gall. Tardif, ne naquit hors saison, ce qui vient hors saison. Ital. Tarde che nasce doppo il tempo debito. Germ. Der zeit gemäß nit geboren ist. Hisp. Cordero, que nace tarde. Pol. [ostatny, pogny wiek.] Vng. Az mi időnkön kívül való, kinek születése, ideje, alkalma. Ang. That is born out of due time, untimely, out of season.] ut, Cordeum fœnum, autumnale, quòd tempestiuè autumno secatur. Columella libro 7. capite 3: Aluntur autumnali fœno, quod Cordeum vocatur. Sic corda frumenta dicta sunt, quæ serò in aruerunt. Et cordagni, serotini, qui post tempus cæteris nascuntur, quos vulgus vocabulo inducto tardiores nominat. Plinius libro 8. capite 47. de ouibus loquens: Gerunt partus decimis diebus, postea conceptum vltrà. Cordos vocabant antiqui, post id tempus natos. ¶ Dicitur & de hominibus ultra tempus legitimum in utero gestatis. Vide apud Suetonium, Cœci Cremerii nomen legitur. Quo nomine etiam dictus est scriptor historiarum, eum sequitur Iulius Capitolinus in vita Gordianorum. Quinctiam Quintilianus libro 1. præcipit tentandas esse à tabulis præceptore origines nominum, unde Agrippa, & Opiter, & Gordas, & Fabianus dicantur. Varro de Re rust. lib. 2. cap. 1. per aspirationem scribit Chordum, & χόρδος ἀπὸ τοῦ χορεύειν derivat, quod significat vacuum intestinum, sive involucrum, cuo fœtus, in utero matris involvitur. Latini Secundas vocant.

Cordyla, æ, prod. [κορδύλη. Gall. Vn petit poisson qui se chemine, engendrant, qui par apres deuient grand, & lors s'appelle thon en thonine. Ital. Pesce picolo generato del thonno. Germ. Ein gattung kleiner Meerfischen. Hisp. Atun pequeno. Pol. [kozlaty, mal' tuńczyk.] Vng. Kalandra hal fia. Ang. A little fish, the thunnies engendreth.] Vocant partus vocapi, dum adhuc parvus, qui postea pelamydes & post annum, quum iam adolevit, thynni nomen capit, teste Plinio lib. 9. cap. 15. Mart. lib. 13. Mox vetus & tenuis major cordyla factus.

Corgo, adverbium apud Veteres, pro Profectò, quasi ex corde ea quæ dicit, loqui, velle.

Cōrīcēsia. Herba est, qua Magi trahi deos arbitrantur, quo etiam nomine à Pythagora celebrata fuit, teste Plinio lib. 24. cap. 17.

Cōrīcium, Vide COR. IV. 5.

Cōring. t. f. r. Infectatur Columella in quibusdam. Pestis bubulo pecori, quum scilicet pelle tantùm tergo adhæret, ut apprehensa manibus deduci à costis nullo pacto possit. Vide de libro, boue excoriato. Pol. Pęcherz, gdzie sie skóra od mięsa. Vng. Az ökrek bőrének szakadása vala egyes. Ang. Hidebound, a sickness of cattle.] Ea res non aliter accidit, quam si bos, aut ex languore aliquo ad macilentiam perductus est aut sudans in opere faciendo, refrixit, aut si sub opere pluvia madefactus est. Vide Col. lib. 6. cap. 12.

Coriandrum, ἡ, gen. regit. Dioscoridi. Gall. Coriandre. Ital. Coriandro. Ger. Koriander. Hisp. Culantro. Pol. Koriander. Vng. Koriandrom. Ang. Coriander.] Herba genus est, etiam hodie manducatum: cujus semen siccum ad condimentum, non extremum inter bellaria locum obtinet. Vide Plin. libro 20. cap. 20.

Corīgīnōsus. [Pol. Parchowaty. Vng. A' mely hámmal fogva szőrös. Ang. Scabby.] quæ corrugatæ Libonis, ut corrigiosum intestinum apud Vegetium de re veterinaria. Corrigia etiam veteres dentes explicat à Plinio lib. 9. cap. 5. & lib. 28. in præfat. Item lib. 8. cap. 3. in fœtu de elephantes: Pradam ipsis in se expectandam fœminæ fœtum esse in matris utero, quæ luba corrigia appellat. Herodotus tanto antiquior, & eiusdem operis dentes.

Corīandrum id est, Comum, vel Coriandrum, apud Dioscor. lib. 3. cap. 12.

Corīas, æ, Pisis genus. Plin. lib. 9. 3. cap. 12.

Cōrīarius. Vide CORIVM.

Cōrīnthus, adis, Herba alio nomine Menais dicta, cujus foco in aqua decocto, serpentium ictus prætumefiunt sinuntq; Democritus, referente Plin. lib. 24. cap. 17.

Coriolana pyra, quæ dicuntur, vide Plinium libro 15. capite 15.

Cōrion, [κόριον. Gall. Millepertuis. Ital. Perforata. Germ. Gemeyn Johannis kraut. Hisp. Corion, ó, mal' fuerte. Pol. Ziele dziurawe. Vng. Szent Iános füve. Ang. S. Johnswort.] Herba est, oleraceo frutice, rami, cubiti, rubentes, folio ruta, odore acri, semine in siliqua nigro: alii nomine Hyperion, & Chamæpitys appellata, teste Plinio libro 20. capite 8. In officinis Hypericon nomen retinet, Vulgus Perforatam, & D. Iohannis herbam appellat.

Cōris, regit Dioscoridi, Nisi est folio crucæ, sed minore, & pinguiore, & rubente, palmum altus, sapore grato, acri, odorato,

rario. Quidam Hypericum appellant. Plin. libro 26 capite 8. ¶ Est & alius Hypericon, quod alii Corin appellant, folio tamaricis, & huic assimulatur, sed pinguioribus foliis, & rubentibus.

Coryrus. Vide CORYTHVS.

Cōrsum, n. Animalium est, præterea earum quæ crassiorem pellem habent ac duriorem: quamvis quandoq; ex quacunq; pelle dicatur, etiam extorta in animi tranſ. [חפץ ber, בקר, שור, Hebr. Βοῦς. Gall. Cuir, un cuir. Ital. Cuoio, pelle. Germ. Ein haut oder leder. Belg. Leder. Hiſp. Cuero o cuerpo. Pol. Skora. Vng. Bőr. Ang. The leather or hide of a beast.] Cæſ. bel. Civil. Super lateres coria inducuntur, ne cæteris aquæ imbres lateres diluere possint. Cic. 1. de Nat. deor. Quarum aliæ cortice tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirtæ. Apud Plin. Corium teretis est, nō alius cutis ejus, fastesq; iisdem, quæ in tectorum, & statumen quodam crassius, cui & aliud quoq; subjicere potest corium. Nam in patriis aedificandis, ordines spi latericum Corias Varro vocat, hoc est, quæ vulgō turba operiendi appellat Cortes. Budæus in annotationibus in Pand. ¶ Dicitur & Cornus, masculini generis. Plautus in Pœnul. Heri in tergum meum tres nisi è cornu commeruerunt bubulum. ¶ De alieno corio ludere, proverbio dicuntur qui ea quæ non sua agunt, sed aliena periclo. Apollo Alino autem, lib. 7. Coriaceum auxilium, ἀσκοπαλαγικὸν, apud Atticos infirmum & imbecille dicebatur. Refertur apud Hesychium.

Cōriāceum. Quod ex corio est. [δερμάτινος. Gall. De cuir. Ital. De cuoio. Germ. Von leder. Hiſp. De cuero. Pol. Skorzany. Vng. Bőrből való. Ang. Made of leather.]

Cōriārius, a, um. Qui corio conficiendo, præsertim crassiora, [βυρσοδέψης. Gall. Courroyeur, bat-leur de cuir. Ital. Cuoiaro. Germ. Ein gerber oder lederbereiter. Hiſp. Curtidor que adoba cueros. Pol. Garbarz. Vng. Szijjártó, szíjgyártó. Ang. A currier or dresser of leather, a tawyer.] Plin. lib. 17. cap. 9. In corio rum omnium pilos madefacto. ¶ Coriarius præterea est herba sylvestris, foliis myrti, caulículis brevibus, venosa & tinctoria: pellens: & hinc coriarius appellatur, fabrilibus, cuivis ejus fabricæ digitalis, cujus ani dis foliis, ut malicorio, corio perficiuntur. Alio nomine Rhus appellatur, teste Plin. lib. 24. cap. 11.

Cōrīcum. Vide CORNVS.

Cōrnēus. Vide CORNV, & CORNVS arbor.

Cōrnferi. Vide CORNV.

Cōrnicor, Cornicīna. Vide CORNIX.

Cornicularius, Notarii est publicis in militia, sicut Commentariensis & Accensus. Docet Asconius Cornicularium à Cornicula ficta dictum, ut a Cornu Cornicinem. Nam qui Cornicula in erabat, is & Cornicularius dicebatur. Maternus videtur ostendere Cornicularium olim fuisse superiorem centurionum, quos ordinarios Liv. Quod hinc notatis Mario se aliquis Cornicularium nominarit, vel ut ei his fuerit inventus, erunt hunc dies publici præpositi, & exceptores earum tenentiarum, quæ de hominum capitibus proferuntur, aut cornicularii, qui comminantes edes, ideo quia bona committantur.

Cornīculum. Vide CORNV.

Cornigerus. Corniger, Cornipes. Vide CORNV.

Cōrnix, f. Cæsare, Gall. Une cornoille. Ital. Cornice, cornacchia. Germ. Ein krähe. Belg. Een kraye. Hiſp. Corneja. Pol. Wrona. Vng. Varjú. Ang. A crow.] Avis vocalissima, minor corvo, quæ cæterarum avium duas esse circa Aonia cornices, Horat. 3. Carm. Improba cornix, Virgilius 1. Georg. Idem 9. Aeneid. Antiquitus cava carmen auditi ab illa cornix. ¶ Cornix serpentem, ἀσπίδα ἀσκησίν, subinde capit. Quadrat in hanc, qui parantes laedere, unde tanto demum malo fuit acceptum vitium. Quemadmodum cornix corripto scorpio, arcana illius caudæ vulnus accepit lethale pernitiē. ¶ Cornices etiam accipi solent pro iis qui se lupinis foribus, ac diuce à lorum videri volunt: unde cornicē oculos configere proverbio dicimus, pro eo quod est, veterum tortuosam novæ inventa obtemperare, & ei fiducere, ut pariter nihil scisse videantur. Cicero pro Murena in ventus est turba quidam Cneus Flavius, qui cornicum oculos confixerit, & à prudentibus quia jacturam in plorum compilarit. ¶ Est etiam cornix machina teretes, qua olim pulsabantur, à figura aut potius garritu ita fic dicta.

Cōrnīcula, f. per diminutivum. [κορώνη. Gall. Corneille, grande cornoille. Hiſp. Cornejuela. Ital. Cornacchia. Germ. Ein kleine krähe. Hiſp. Papagayo cornua. Pol. Wrona. Vng. Varjuska. Ang. A little crow.] Hieronymus ad Paulinum: Malo ut eum apertus interpres confodiat, quam Cassandra fax unius infames cornicularum choris ex voluptibus edomare. Alludit ad cornicularem illam, quæ aurum in folio est, aliorum pectus ornata, vel quis avibus aliquando in pace fuit admirationi, donec deprehensa furca, suas quisq; penitus repetentes, nudam corniculam deliquerunt. Quæ fabula mihi tangit Horatii epistolæ, ne si repente per avaritiam nimium Græcorum punicos, mutet cornicula tium Parthis mendax coloribus.

Cōrnīcor, aris, ptoul. product. deponēs, p. Significat more cornicum garrire. [κορώνομαι. Vng. Károgok, varjúmódra szólgok.] Pers. Satyr 5. Nescio quæ, secum graviter cornicetur, inepte.

Cornu, n. q. & hic Cornus, secundum Priscianum, à cornu (ut scribit Varro) nominatur. [קרן keren, κέρας. Gall. Corne, corne. Ital. Corno. Germ. & Belg. Ein horn. Hiſp. Cuerno. Pol. Róg. Vng. Szarv, szarvasmarha. Ang. A horne.] Plin. lib. 28. cap. 11: Dentes mobiles confirmat cornu cinis. Idem lib. 11. cap. 37: Omnibus autem cava & in mucronem demum concreta sunt cornua: cervis autem solida & singulis annis decidua. ¶ Tollere cornua, pro eo quod est animo effervescere, nunc quando ridiculosum est. Horatius in Epod. Nunquam in malos acerrimos, Parata tollo cornua. ¶ Sic addere pauperi cornua, Horatius de Bacchi. ¶ Pauperem sumere cornua, Ovidius de ebrietate. Traductum à pecoribus, quæ cornibus oppositis minantur. ¶ Hinc sunt Unicornis, μονόκερως: Bicornis, δικέρως: Tricornis, Quadricornis. ¶ Per translationem cornua, humidum continentia flexus & curvitates alveorum quod multis in locis ad cornuum similitudinē declinatur. Cicer. Attic. lib. 6. Ab utroq; portus cornu moles jacimus. Valer. Flac. lib. 2. Argonaut. elatis cornibus undas. ¶ Item cornua antennarum, singulæ earum partes, ἀντεννῶν κέρατα. Virg. 3. Aeneid. Cornua velatarū obvertimus antennarum. ¶ Similiter in prælio Cornua dicuntur utræq; partes ab utroq; latere prominentes, κέρατα. In exercitu unum est dextrū & sinistrū cornu, & quod inter utrūq; est dicitur Media acies. Terent. in Eunuch. In medium hunc agmen cum vecti, Danax, tu Sinalo in sinistrū cornu, tu Syriscē in dextrū. Cæsar 1. bell. Gal. Ipse a dextro cornu pugnam commisit. ¶ Item Cornu, κέρας κεράτιον, genus est tubæ obtecæ, à quo cornicines, κερατῆς, cicinisse & dicitur cornu etiam hoc vere si, propterea quod primum ex cornibus fierent. Varro lib. 4. de lingua Latina.

Cornūtus, a, um. Pol. Tehetsi mely gyógyszer. Vng. Szarvas folyton való.] Qui cornua militaria fabricat. Accadius 30. lib. ult. ut & 16. Cornutores recenset inter eos quibus aliquam vacationem munerum gravium condito tribuit.

Cōrnūtor, ἀπὸ τοῦ κέρας, κερατίζω. Cornu fuisse existimatur, quod Herculem vidit Achelous in faciem tauri mutato congressus, ei detraxit hoc Naiades accepium & omnem fructibus referto. Copiæ cornucopiæ unde apud Ovidium. Achelous rigidum fera dextera cornu. Dum tenet, infregit, truncaq; à fronte revellit. Naiadesq; suis pomis & odora flore replevere Sacrarunt, divesq; meo bona Copia cornu est.

Cōrnūtor, ris. [קרן keren, κερατίζω. Gall. Donner de cornes. Ital. Dare di corno, cornare. Germ. Mit hörnern stossen. Hiſp. Dar cornadas. Pol. Bodzie. Vng. Szarvaival bökni. Ang. To horne.] Plinius libro 11. cap. 28: Aliis cornicula ante oculos protendantur ignava. Idem lib. 9. cap. 32. de cochleis. Oculis cornua, tactu cornicula præterentantur ires. ¶ Hoc etiam nomine vetarum est oppidum apud Tarquinios, κερατιεῖς Stephano, à quo oppidani Cornienlani, κερατιεῖται, appellantur. ¶ Si Cornicinum ornamenti genus, quo donabantur milites ab Imperatoribus pro rebene gesta. Livius lib. 10. scribit Papyrium Consulem equites omnes ob indigenem in bellis operam, donasse corniculis aureis & argenteis.

Cornūtus, κερατίας. Pol. κέρατι. Vng. Szarvas.] Jur. Luna cornicularis, apud Apulejum de Deo Socratis.

Cornūtus, pen. cor. m. ¶ Qui cornua gerit. [κερατίας, κερατοφόρος. Gall. Cornuer. Ital. Sonator di corno. Germ. Ein hornbläser. Hiſp. Trompeta o tañedor de cuerno. Pol. Rogal na rogu grający. Vng. Kürtös. Ang. That horneth, or winds a horne.] Juvenal. Quadrigāta dedit Gracchus jactantia dotis Cornicinem, sive hic recta cantaverit, ave. Hisce etiam olim in pœlis utebantur, quemadmodum Symbiciothus. Liv. 2. ab Vrbe. Cornicines, tubicinesq; in equos tripolitos ea aere ante vallum jubet.

Cornigēnus, a, um. Quod est ex genere cornua habentium: sicut Caprigenus, quod est ex genere capranum, [τραγογενής. Vng. Szarvas fajtából való.]

Cōrnigĕr, pen. cor. m. f. Gerens cornua. [קרני makrin, κερατοφόρος. Gall. Cornu, portant cornes. Ital. Che ha le corna, che porta le corna. Germ. Der Hörner hat. Hiſp. Cosa que tiene o trae cuernos. Pol. Rogaty. Vng. Szarvas. Ang. Horned, that hath horns.] Jur, Cervi Rogaty. Vng. Szarvas. Ang. Horned, that hath horns.] Jur, Cervi corniger, Ovid. 9. Metam. Caput cornigerū. Ovid. Epist. 5. flavus corniger, Virg. 8. Aen. Taurus corniger, apud Cic. de Natur. Deor. Bacchus etiam corniger dictus est, quia simulachris Liberi patris cornua adjici solebant, quòd vinum inventor fuerit: homines enim nimio vini potu truces reddantur.

Cōrnipēs,

Cōrnipēs, pen. cor. com. c. Animal cornes habens ceruos, & cur equus & capra, & huiusmodi ungulum aut pedum animalia. [ungulewe. Gall. Qui a les pieds dure comme corne. Ital. Che a i piedi de corno. Germ. Das hornfüssig thier oder vieh. Hisp. El que tiene los pies de cuerno. Pol. Zrogatymy nogowy albo kopytowy. Vng. Szarvas, szarmalyos. Ang. Hard footed beast or horse.] Ouid. libro 2. Fast. Cornipedi Faunæ cæsa de morte capella. Nam Faunus capreos pedes habere fertur.

Cōrnūpēdā, pen. ultima correpta. Animal quod cornibus periit: id est, Fert cornua &c.

Cōrnūtus, a, um, Quod habet cornua. [rogaty. Gall. Cornu, ayant cornes. Ital. Cornuto. Germ. Gehörnet. Hisp. Cosa que tiene cuernos. Pol. Rogaty. Vng. Szarvas. Ang. That hath hornes.] Varro. de Re Rust. cap. 9. Acetos cognoscitur equorum & boum omnium qui ungulas indivisas habent, & etiam cornutorum. ¶ Poneli etiam dicit cornucum, quod procedit ex cornu. Martial. Oscitat hirsutus cornuto ardore petitus. Cornutæ quadrupedes a ventribus discubuere elephantinum quos in his ceu examini dicti, cornua sunt.

Cōnutā, æ, Lyra alterius Cercys ait, Pleumaticum esse octagonum, colore punicum, tetras figuratum vestis cōtectus aculeis crepidis. Cornua. Plin. lib. 9. cap. 29. lib. 32. cap. ult. Priore cornu incipiendi. Attollit cornua frons pedatos ferit cornua, quæ ab his nomine tinxit.

Cornēus, a, um, adiectivum nomen. [rogowy. Gall. De corne. Ital. Di corno, o d'osso, come il corno. Germ. Hörnin.] Hisp. Cosa de materia de cuerno. Pol. Zrogowy, rożowy. Vng. Szarvas. Ang. Of an horne.] Vocat hybernæ coronæ Cornea à flore cornu, quoniam vergente iam flores terra, laminis è cornu tactis fieri solebant. Vide Cornicum rostrū, Cic. de Nat. Deor. Cornua aves excelsæ, cruribus rigidis, cornea, procero collo. Corneus color, qui cornu vel cornibus inuidem refert. Fortius.

Cornĕŏlus, diminutivum. [rogowy. Gall. Cornette. Ital. Piccol corno. Germ. Ein klein hörnin. Hisp. Pequeño cuerno. Pol. Rożek. Vng. Szarvacska. Ang. A little horne.] Cicer. de Nat. Deor. Sed cornea & quasi cornicolos habet intra ora, quod cæsa cū fœtibus, quod his natura solitarius amplificauit locum.

Cōrnus, fœmin. gen. tum quartæ quam secundæ declinationis, secundum Priscianum, Arbor ramos habens, duritie & rigiditate cornibus similes: fructum cruentæ lætitiæ ferens, primò candidum, post sanguineum. [Dzew. Gall. Cornoiller. Ital. Cornello, cornolaro. Germ. Hornin baum oder cornel baum. Hisp. El cornizo, cornolero. Pol. Głog. Vng. Som fa.] Virgilius Georg. & bonæ bellæ Cornus est, quam nucibus, Itala cornos Virgil. Aeneid. libro 3. Cornea hasta mihi, cornea, velut Itala cornus est, ex cornu facta.

Cornum, cornus gen. neut. Fructus arboris corni. [rogowie. Gal. Le fruict d'vn cornoiller, cornoille. Ital. Cornola, frutto del cornolaro. Germ. Hornin, oder Hornbeeren. Hisp. La cereza, fruta. Pol. Rogodi, głogowe. Vng. som.] Idem 3. Aeneid. -bacas lauri, lotasq; cornus Dant ramis.

Cōrnū'lis, a, um, Quod ex cornu est. [rogowie &c. Gall. De corne, fait de lame de corne. Ital. Fatto di corno, de cornetto. Germ. Hörnin, hörnen. Hisp. Cosa de cuerno, hecha. Pol. Rogowy. Vng. Szarvas.] Plaut. Durum est cornea cornu vergam. Cornea pyxis, Plin. l. 21. capite 20. Venthala cornea, Ovid. epist. 4. Virgula cornea. Virgil. 3 Aeneid.

Cornĕtum, i, Locus cornibus cornis. [Vng. Szarwe miesc.] Hinc Cornēta, orum in urbe intra sacrum viam & macellum, à cornibus, quæ imperatores loco reliquerunt numero, ne electorum obscula eiderim, lauro cœtum à lauro, sagulat à sago. Varr. lib. 4. de lingua Latina.

Cŏrŏn, xyos, Dursecori dicitur herba eadem est cum sylvestri rura.

Cŏrŏllă Corollarium, Vide CORONA.

Cŏrŏn'lis, Serum. [עכוס bataraly. ziębowe &c. Gall. Cornuoe, chagrin de bœuf. Ital. Cornio, di bue. Germ. Ein horn. Belg. Een horen. Hisp. Corona que se da al vencedor. Pol. Rożna. Vng. Kopasz szarvas. Ang. A scutcheon or garland of flowers.] Plautus Alcum. Tuta si coronas, serta, unguenta jusserit Ancilam ferre Veneri. Cicero 6 Verr. Vnxisse unguentis, complexæ coronis & fronde. ¶ Fuerunt autem apud Romanos variæ coronæ genera: Triumphalis, quæ Imperatoribus post victoriam ad urbem redeuntibus ad triumphum ornebatur. Hæc antiquitus ex lauro fiebat: postea etiam ex purissimo auro fieri cœpit: quod etiam inde aurum coronarium vocatur. Obsidionalis, quam liberatus ab obsidione dabat ei, qui ipsos liberauerat ex agmine decerpto inde, ubi obsessus ille servabat. Nam (ut ait Plinius) summum apud antiquos signum victoriæ erat, victos porrigere herbam è terra. Civica, quam civis civi à quo servatus esset in prælio, cessem vitæ, salutisq; præstabat. & hæc erat primò ingenua: postea magis placuit ex quercu, quod ante inventas fruges arboris eius glandibus homines victitarent. Muralis erat, qua donabatur ab Imperatore qui primus murum ascendisset, inq; oppidum hostium veniisset. Hæc corona ad incitandos ad oppugnationem militum animos ex auro fiebat. Vallaris, quæ & Castrēsis dicitur, similiter aurea, habens insigne vallum, qua donabatur, qui primus hostium castra pugnando intrasset. Navalis quoq; aurea, quibusdam quasi rostris navium insignita, cui donabatur, consurgebat, qui primus maritimo prælio in navem hostium exiliisset. Ovalis myrtea erat, qua utebatur Imperatores, qui ovantes introibant civitatem. Ovantes autem Imperatores, urbem introibant quum bellum non rite indictum erat, neq; cum iusto hoste gestum: aut parta de servis, aut piratis, aut humili alio quovis hoste: aut etiam quoties facto repente deditione, victoria citra pulverē (quod dicebatur) absolverat. His itaq; mittebatur corona ex myrto, quæ est arbor Veneri sacra, quod huiusmodi victorias Veneris magis fortunatas, quam Martis. ¶ Vide myrtam. Coronam cupressi aut amaracinam gestasse dicebatur, qui tyrannidem aut regnum affectarat: ut Sextius. ¶ Corona etiam dicitur ornamentum capitis auri, Horatius lib. 1. Carm. Et circumdit hærentem coronam crinibus. ¶ Item pontifex pro conversa Horatius Flaccus [ſkrzynka, ozdoba głowy, ozdoba, wieniec. Gall. Vne empoulle de gens, ou vase de pierre precieux de quelque sorte. Ital. Cerchio de' capelli, Ger. Ein verfassung vber den kopff, Frisur die es einer Frawen vber jhr haubet oder sonst vmb den kopff thut. Hisp. Corona, vestido de hombres.] Lucretius pro Flaccus Auditoribus oratio avertitur, vox in coronam inclamq; effunditur. Idem pro Milane. Nō eum in corona vellet consulis cuiusquam videri solere. ¶ Item pro circulo civica &c. ¶ Item pro signo cœlesti supra scripto tantum Astrophylacis Virg. 1. Georgic. Gnosiaq; ardescit decerpta Cnosia Cnoſſia, Ferunt Ariadnen coronam donō accepisse à Thesea, indeq; illi Liberum patrem & perhenni nuptiarum memoriam à Libero in cœlo fixam collocatam. Alii dicunt Iunonem coronam dedisse Ariadnæ datam Amaeni, quum à Minoe in Cretam veniret. Alii dicunt coronam dedisse Baccho datam à Venere, quum Ariadnen uxorē duceret. Hæc Cicero & Hyginus exponente occasum sexagintaū Scorpione Nonis Octobris: habet stellas novem in orbem dispositas.

Cŏrŏllă, diminutivum. Parva corona. [wieniec, Gall. Petite couronne, petite chapeau de fleurs, chapelet. Ital. Corolla. Ger. Ein kleine krentz. Hisp. Pequeña corona. Pol. Wianek. Vng. Koszorúcska, koloncza. Ang. A little crowne or garland of flowers.] Propertius: Me juvat externis positum languere coronis.

Cŏrŏllārium, n. Cato re Vatrone lib. 1. Ego fecerim id, quod addirum est supra aurorium, præterquam quod debitū est, cumquam auctuarii quod datum à corollis nomine deductum, quòd hæ, quum plantantur arbores, in terra dari solitæ sunt. [Dzierżawa, wzgoda za robotę, zapłata, nagroda, zapłata. Gall. Le gaudisserie ou petite piece de fromage, de lard ou autre chose. Ital. Corolla. Ger. Ein zugab, das man vber ein gemachte arbeit gibt. Hisp. La corona, o agumento que se da demanda de otro. Pol. Grzywny, nadzialek. Vng. Jutalom. Ang. That is added for a reward, the wages, the encrease.] unde & Corollaria dicuntur quæ coronant. Sueton. in Aug. Iisq; corollaria & præmia aliorum quoque munerum ac ludos, crebra & grandia de suo obtulit. Plin. lib. 21. Paulatim & Romæ inuenit appellatio Corollæ, inter initia propter gratiam nominatis, mox & Corollaria pecuniæ lamnæ aureæ, non nisi meritis aut imagine ornata dabantur. Cicero in Verrem. ¶ Nolo hic eo frigere, quia nonnulla corrogata de nepotum bonis, ad decimorum corollaria accessa emerant. ¶ Hæc autem quum principio parvi forent, factum est, ut Corollarium pro re levissima usurpetur. Plin. lib. 13. cap. 3: Attila corollarium id esse, omnium pretiorum, se tamen coronæ taxationem confirmans. Apud eos tandem est Corollarium vocabulum positicium coronibus, quum ante Mithridaticum bellum, de propria liberalitate Phœnices pocula obtulit coronatum.

Cŏ'rōno, as, Coronam capiti impono. [עטר, עטרה, wieniec, Gall. Couronner. Ital. Coronare, incoronare. Ger. Krönen. Belg. Kroonen.] Hisp. Coronar. Pol. Koronuie. Vng. Megkoronázom. Ang. To crowne.] Plin. li. 15. cap. 4. Athenienses victores olea coronant. Virg. 1. Aen. Craterasq; magnos statuunt, & vina coronant.

Cŏrōnārius, pertin. Corona donatus, qui coronā habet in capite. [עטרה, wieniec, zawdzięczający. Gall. Couronné. Ital. Incoronato, coronato. Ger. Bekrönt. Hisp. Coronado. Pol. Koronowany. Vng. Megkoronázot. Ang. Crowned.] Cic. 2. de Leg. Sequebantur equites, quos in certo propinqui coronarii.

Cŏrōnārius, ri, m. Qui coronas nectit. [wieniarz, wieńczarz. Gall. Qui fait les pots ou chapeaux de fleurs, ou qui les vend. Ital. Artefice di ghirlande de fiori. Ger. Ein krentzmacher. Belg. Een kroonmaker. Hisp. El que haze y vende coronas. Pol. Robiący wieńce, albo wieniec wyrzy. Vng. Koszorú készitő. Ang. A maker of garlands or garlandes of flowers.] cujus fœmininum est Coronaria, ręgownica &c. Mulier coronas conficiens. Plin. lib. 21. cap. 2: Factum id est ex ingenio, Pausiæ pictoris atq; tilycerę coronariæ, cheiliæ admodum illi.

Cŏrōnārius, a, um, adject. Quod ad coronas pertinet. [wieniec,

mata. Gall. De coarmee ou deus yeux de la face. Ital. Cose de fer ghirlande da testa. Germ. Das gu ben stechen oder trimmen gest. Hisp. Cosa para cauar buen mas se mueue. Pol. [illegible] Vng. Karosdzéc vele. Ang. [illegible] unde, Aurea corona, item, ex qua corona conficiebantur. Cicero pro lege Agrar. Quod ad quenq; pervenerat expressa, ex manubiis, in auro corolla. ¶ Coronārium opus, in modum coronæ factum. Plin. lib. 35. cap. 30. Ramos spargit à radice deorsum atq; ex his ac coronarii operis.

Cōrōnāmentum, tis. n. Coronarum materia: hoc est, flores, aut frondes colons aut odoris gratia coronis conficiendis congruentes. [στέμμα.] Gall. Fleurs & autres choses à faire chapeaux & bouquets. Ital. Fiori, viole, rose & simili cose da far ghirlande. Germ. Der zeug oder die materie auß welcher man kräntz machet. Hisp. Flores para coronas. Pol. Materyał do wienca y festonow. Vng. Koszorúnak való virag es fa. Ang. Flowers and such like things to make garlands of. Plin. lib. 21. cap. 1. Charta seu & coronamenta nulli Carta. Idem eodem lib. cap. 9. Foliis myrtacis & hedera in coronamenta se dedere, coronæq; earum ab hinc nec principatum.

Coronicola. Genus rosæ est autumni tempore in rubo provenientis. [Ἐπιφυλλίδιον.] Plin. lib. 21. cap. 4.

Cōrōnis, coronidis, per quod fœm. gen. Summitas, seu apex alicujus rei, vel ornatus, aut structuræ alicujus. [στέμμα.] Gall. Sommet. Ital. Sommita. Germ. Der oberst spitz oder gipffel eines dings. Hisp. Cima, altura, cumbre de alguna cosa. Pol. Wierch [illegible] Vng. [illegible] Ang. Top, [illegible] Plin. lib. 7. cap. 56. Sigilla tot & extremam navis partem: hoc est, in cursum cum delphinis supra puppim in rostri modum curuata. ¶ Deniq; Coronidem pertransationem accipimus pro quocunque fine, & ultima natura alicui imposita: hyperbaton procedit, quando sic absolutæ orationis aliqui impositus fuerit locus. Mart. lib. 10. Sed nimius videor, fessoq; coronide longus esse liber: legito pauca, libellus eris. Idem: Et magne principio gratia coronis erit. Postremò Grammatici, quoties persona à finis eodem motu generis finit quo cœperat, Coronidem eo nomine vocant, quod veluti rostri figuram exprimere libris queat. ¶ Ad coronidem usque, pro ad finem. Quint. extremum tei cujusque significationis.

Cōrōnōpūs. [κορωνόπους.] Gall. Corne de cerf. Ital. Sorta. Germ. Hirschhorn. Hisp. Cuerno de ciervo. Pol. Wrona noga. Vng. Szarúlab. Ang. [illegible] Oblonga herba cit. foliis scilicet per terram repens, cujus radix calliatis præcantatis fruit ut caneret tosta. Plin. lib. 25. cap. 10. & lib. 27. cap. 6. hanc herbam inter graminis genera assignat, & à Romanis Cynosorchen vocari asserit. Vulgo ab obtortibus Dentem canis aut Cornu cervi appellant. Ruellius.

Coroplitum, Picis degeneris concretum. Plin. lib. 22. cap. 11.

Corpŭlĕ, Corpŭlentia, Corpŭlentus, Corporatio, Corporatura, Corporeus, vide CORPVS.

Cōrvus, poria, generaliter dictum, aut quid tale percipitur. [illegible] Gall. Chaudron. Ital. Caldaia. Germ. Ein kessel. Hisp. Caldera. Pol. Kocioł. Vng. Fazek. Ang. A kettle.] Cicero de Orat. interdum corpus intelligi hoc loco non potest. ¶ Aliquando Corpus accipitur pro massa totius animalis ex partibus similaribus & organicis compacta, quæ unâ cum anima totum constituit animal. Cic. pro Marcel. Vita corpore & spiritu continetur. ¶ Aliquando pro sola carne ponitur. Cic. Gal. lib. 7. Ego hic cogito commoriturum quod ille reliquum: nam & vires & corpus tandi. Martialis quod ille reliquum: nam & vires & corpus tandi. Martialis utrunque significat: ex eruncto verbi compositus est. Vel, ut illa ætate membris ibi laniatis artus, hoc est, omnes cujusque corporis corpus erat. ¶ Corporum magnera Empiricus effecit, statuit. Verum, quod ex aliqua specie constituitur, ut, Homo, Lapis, Lignum. Alterum, quod ex contingentibus: hoc est, plura inter se cohærentia: ut constat, ut Ædificium, Navis, Annulus. Tertium, quod ex dissimilibus compactum est: ut puta ex pluribus corporibus, ut animalia subjecta: ut Populus, Legio, Grex. Alter Philosophi corpora distinguunt: ut quædam sint inanimata, ut lapis, terra: alia animata, ut arbor, leo. Et horum quædam sint animæ vegetativæ, ut arbores, ut plantæ: quæ arrident sibi, ut bruta animalia: quæ duratione vivunt, ut soli homines. ¶ Corpus, pro operæ alicujus fœnore, & volumine. C. ad Leg. commissoria 2. A principio enim cognitionis usque ad recitata nostra, videtur mihi modicum quodam corpus confici posse. Idem ad Quint. Fratr. lib. 2. Sed utres ejus habuerit libros (sunt enim duo corpora) an utrosq; nescio. ¶ Corpus populare seu tribu actum, tridue pondo. Livius 3. ab Vrb. Sui corporis eleant regem volebant. ¶ Corpus civitatis. Liv. 6. hoc. Pan. Corpus nullum civitatis, nec Senatum, nec plebis consilium, nec magistratus esse.

¶ Collegiorum corpus. Calus in l. j. §. in collegia. ff. quod cujusq; univers. Item collegia Romæ certa sunt, quorum corpus Senatusconsultis atque constitutionibus principalibus confirmatum est. ¶ Corpore elapsus. proverbialis figura dictum est, periculum jam imminens ac prope premens arte quadam declinare. Translatum à glacialibus cibum medico corporis favore fallentibus. Cic. in Verr. act. in Caii. ¶ Corpus hoc pectore proverbii quodammodo dixit Horatius, pro corpus lineamente. Vide locum in Epistolis ad Albium, & Ovidium Nepotem. ¶ Toto corpore atque omnibus unguibus, dixit Cicero Quæst. Patria proinde à pernicie. A feris tum pta metaphora, quæ dentibus, unguibus, toto; corpore retinere solent, quod nolint extorqueri. ¶ Corpus animæ esse sepulchrum, Plato tribuebat in Gorgia his verbis: [illegible] quos & Maro imitatus: claustra, inquit, tenebris & carcere cæco. Huc non absimile quod Basil. Mag. de Pythagora refert, citato ad Nepot. Quod si quis cum intelligeret quendam ex familiaribus suis ob rerum copiis, ut pingui fieret, se curare: dicentis hic non esse animi, sed ventris sibi non cessare molestum corpus. Idem eodem lib. cap. 14.

Cōrpŭscŭlum, diminutivum, parvum corpus. [σωμάτιον. Gall. Petit corps. Ital. Piccolo corpo. Germ. Ein leiblin. Hisp. Pequeño cuerpo. Pol. Cząstka. Vng. Testecske. Ang. A little body.] unde atomos Corpuscula vocat Cicero in Acad. & in Tusc. Iuven. Super tot nimis solo tactus. Quando ita sint hominum corpuscula.

Corpŭlentus, Obesus, gravis, pinguis. [παχύσαρκος. Gall. Corps gras, gros, pesant. Ital. Corpulente, grasso. Pol. Cząstka, mięsisty, tłusty. Vng. Testes. Ang. Gross, fleshy, corpulent.] Plaut. in Epid. Euge corpulentior videre, atq; agilior. Sic corpulentum pecus, apud Colum. lib. 6. cap. 3.

Corpŭscŭlum, Ep. Carnalis. [σωμάτιον. Gall. Corpulence. Ital. Corpolenza. Germ. Frässebes leibs und fette. Hisp. Aquello mesmo corpulencia. Pol. Wielkość ciała. Vng. Testesség. Ang. Grossness, fleshiness.] Plin. lib. 11. cap. 37. Somno concoquere, corpulentiæ, quam somnus auctibus.

Corporalis, & Corporatum, corporeum, corpus habēs, quicquid tangi, cernique aliquo pacto potest. [σωματικός. Gall. Corporel, qui est de corps. Ital. Corporale, corporeo. Germ. Leiblich. Hisp. Cosa de cuerpo. Pol. Cząstkowy, cielesny, cielesna. Vng. Testes. Ang. Corporal, that hath a body, bodily.] Cicero de Natur. deor. Centralis corporeus, vitalis & salutaris omnia conservat alit, auget, sublimat, sensusq; affert.

Cōrpŏro, as, avi, atum. Cogo, coagmento, & in unum corpus redigo. [σωματοῦσθαι. Gall. Donner corps, prendre forme de corps. Ital. Incorporare, mettere in un corpo. Germ. Jnn einen leiblichen, ertzelten ding zusammen setzen, und auß vielen eins machen. Hisp. Incorporar, como en cabeça. Pol. Wcielony, w ciało zebrany. Vng. Megyeszesitem. Ang. To make to a body, to take the shape of a body.] Plin. lib. 7. cap. 15. Semine e membris coapulmonato hoc in se glomerante, quod deinde rem participio nominatur, corporatur. Hinc Corporo, & Incorporo, composita de quibus suis locis. ¶ Apud antiquos Corporare legimus pro interficere, quasi corpus solum sine anima relinquere. Ennius apud Nonium: Corpus contemplatur, unde corporet vulnere. Accius: Corporare à tergo ecastus.

Corpŏrātus, ta, tum, Corporeus, corpus habens. [σωματοειδής. Vng. Testesült, testes. Cicero de Universitate: Semper hæc tuerit, vel ingeneratus ortus: hi orti sint, an ab aliquo tempore principium ortus sit: quando quidem cernitur & tangitur, & est mundi corporatus. ¶ Item Corporati dicuntur etiam collegæ, qui ejusdem societatis sunt. Imperatores L. 4. C. de sanctis. eccles. Nulli alii corporatorum præter dictas universas perpetua omnia immunitate concessa.

Corpŏrātio, ōnis. Quantitas vel habitus corporis. [σωματοειδές. Gall. Corps, complexion et façon de corps. Ital. Corporatura. Germ. Der leibs proportion und gestalt eines leibs. Hisp. Forma corporal. Pol. Cząstkowość, cielesność. Vng. Testesség, testiség. Ang. The shape, or habit of a body.] Col. lib. 3. Cultu deinde est, ne in corporatione, vel statura, ut ceteribus impar cum valentiore pugnaturum utraq; res inferior celeriter affert exitium.

Cōrpŏ-

Cōpōrātū, f. p. Corporis quantitas hoc est, habitus & status ipsius corporis. [מדה גופנית, מדת הגוף.] Gall. *Corsage, conformation de corps.* Ital. *Corporatura.* Ger. Eine gröſſe eines leibs. Hiſp. *Estatura.* Polon. Cialá y ſylwétk. Vngar. Termek, *alkotasa.* Ang. *The ſhape or faſhion of the body.*] Veget. lib. 1. Detort corporaturam boni teronis implere tes pedum longitudinem. Commeli. loro 9: Eumdis enim & modica corporatura, pernis operam debet eſſe. Vitr. lib. 6: Sed ex eæ o tolli das aſt in corpora fundens humorem, ethe r anophores corporaturas.

Cōrras, maxillas intelligi volunt.

Cōrrādo, dis, pen. prod. act. r. Simul rado, concerno, cōgrego. [גרר, גרף, גרד.] Gall. *Racler ce qui eſt ſuperflu, retirer à ſoy ce qui eſt vuide & d'autre, amaſſer.* Ital. *Radere, levare ad altri ogni ſuperfluità & ſporchitia.* Ger. Zuſammen kratzen. Hiſpan. *Juntamente raer, arrobar.* Pol. *Zgromadzam, ſtrudzonym ſpoczynek.* Vngar. Összegyüttem. Angl. *To ſcrape or take together.*] Terent. in Adelph. Minas decem corradet alicunde. Coſſan. lib. 5: Non propter humanitatem, quò nulla in his erat, ſed ut omata cupiditatis & avaritiæ inſtrumenta corraderent.

Cōrrīpio, pis, pere, act. r. Rapio, irrepo. [חטף, גזל, שדד.] Gall. *Se couler ou traîner en quelque lieu, en derober ſecrettement.* Ital. *Rubare, rapire, torre.* Germ. Knabetzen, ſtehlen. Hiſp. *Guiar por eſcondido.* Polon. Cigánąć, *kraść.* Vngar. Rablok, *tolvajok.* Ang. *To creep in ſometimes.*] Cic. 2. de Nat. deor. Quod cùm efficere velis, in dumeta corripies. Luc. lib. 7: Ixionem vestor pavices corripit in nubem. Cic. ad Attic. lib. 10: Ignitum & occultè in aliquam oneratam corripiendum.

Cōrrōdo, des, dere, n. r. Simul rodeo. [מכרסם.] Gallicè. *Ronger enſemble.* Ital. *Rodere ſeſtesso.* Germanicè. Zunut ondereinander. Hiſpan. *Roer ſu vno.* Pol. Wſzyſtko, *ſyerkiem zgrzeie.* Vngar. Együtt emészt. Ang. *To gnaw together.*] Lucr. lib. 2: Omnia corrodent correpta fame dies.

Cōrrīgia, giæ, f. p. Cingulum, quo cingimur. [חגורה, חגור.] Gall. *Courroye, ceſtrope.* Ital. *Correggia, coreia, cinturà.* Germ. Gürtel, oder riemen. Hiſp. *Correa.* Pol. *Pás, ſkorzenie.* Vng. *Szeretsz.* Ang. *The girdle or ſwitch.*] Cic. 2. de Div. Quæ ſi lutea pius, pedis offensio nobis, & abruptio corrigiæ, & ſternumenta erunt observanda. Quidam hoc nomen à corrigendo deductum, voluerũt corrigiam primum lori quoddam genus fuiſſe dictum, quo ſervi corrigebantur.

Cōrrīgo, pen. corr. act. r. Corrigi, correctum, ex con, & rego, Emendo. [תקן, הוכיח, יסר.] Gall. *Redreſſer, corriger, ſe corriger, amender.* Ital. *Corregere, emendare.* Ger. Beſſern, oder verbeſſeren. Belg. Beteren. Hiſp. *Corregir.* Pol. Poprawiam. Vng. *Megigazom, emendalom, megjobbitom.* Ang. *To amend, to correct.*] Cathon. lib. 4: Antequam mores aliorum corrigas, tuos corrige. Terent. in Andr. Corrigere mihi gnatum pœnè in terre. ¶ Aliquando ponitur pro compescio. Cicer. Qu. Frat. lib. 1: Si ego, qui a illo honestè colendo tam indormivi diu, te mehercule tæpe existante, curtis corrigam tarditatem tum ego tum vehis.

Cōrrēctor, m. r. Emendator. [מוכיח, מוסר.] Gall. *Correcteur, amendeur, redreſſeur.* Ital. *Correttore.* Ger. Ein verbeſſerer/ beſſerer. Hiſp. *Corregidor y caſtigador.* Polon. Poprawca. Vngar. Dorgalo, *emendalo, vigyázo.* Ang. *He that amendeth or correcteth.*] Terent. in Adelph. Id quod cecidit forte, id ante ut corrigas. D. Correctar. ¶ Corrector atque emendator, Cic. pro Cur. Balb. Aſperitatis correctar. Horat. Epiſt. 2.

Cōrrēctio, onis, f. r. Emendatio. [תוכחת, מוסר.] Gall. *Correction, amendement, redreſſement.* Italicè. Correttione. German. Beſſerung. Hiſpan. *Caſtigo, ò emienda.* Pol. Poprawienie. Vng. *Dorgalás, emendalás, vigyázás.* Ang. *A correction or amending.*] Cic. 4. de Finib. Hæc videl. cet eſt correctio philoſophiæ veteris & emendatio, ex. ¶ Correctio etiam figura eſt apud Rhetores, quæ eſt id quod dictum eſt. & pro eo quod magis idoneũ videtur, reponit. Exemplũ ejus dat in Rhetoricis ad Her. Nam poſtquam victi erant, atq; adeò victi ſunt: Eam enim quomodo victoriam appellem, quæ victoribus plus calamitatis, quàm boni dederit?

Cōrrēctus, a, um, emendatus. [Vng. *Meg emendalatot, megjobbitot.* Ang. *Corrected, amended.*] Cic. Attic. Laudationem Porciæ tibi mitto correctam.

Corrigrya, similis Acrachnæ, folio tantùm magnitudine minor. Pappam vocant, fructum ejus. Plinius libro 13. capite 21.

Corrīpio, pis, pen. com. act. r. Reprehendo, arguo, ob argo. [נוכח, נוסר, הוכיח.] Gall. *Reprendre.* Ital. *Reprendere, ammonire.* German. Straffen, oder ſchelten. Hiſpan. *Reprehender, caſtigar.* Pol. *Karzę, ſtrofuie.* Vngar. *Megdorgalom, feddöm.* Ang. *To reprehende or reprove.*] Plin. in Ep. Nec pecto me correptum eo, cur ambitiosem. Cic. in Epiſt. Cum moribus maximis judices corripuerunt. ¶ Aliquando ponitur pro comprehendo, apprehendo. [נקש, נתפס, אחז.] Gall. *Prendre quelque choſe avec ſa main ou avec ſes inſtruments, empoigner.* Ital. *Pigliare, torre, per forza.* Ger. Etwas ſhnell ergreiffen oder zuſammen raffen. Hiſp. *Arrebatar.* Pol. *Porywam, porwę.* Vngar. *Megragadom, megfogom.* Ang. *To take and put hold of by violence.*] Virg. 1. Aen. Conſilium hoc, arcumque manu, ſeleresque ſagittas Corripit. Cic. in Ver. Hominem corripis in ſpeculi judicia oblatro. ¶ Adoptatur autem hoc verbum ad omnes actus humanos: ut, Corripitur ſomno, Corripitur febribus: hoc eſt, invaditur: & multa alia hujuſmodi. ¶ Corripere item, abbreviare eſt, & contrahere, unde Correptas ſyllabas dicimus. *Scipio.*

Cōrrēptus, participium. Comprehenſus. [נתפס, נאחז.] Gall. *Pris, ſaiſy, repris.* Ital. *Preſo ne ſtretto, ritenuto, ripreſo.* Ger. Begriffen/ergriffen. Hiſp. *Arrebatado, reprehendido.* Pol. *skarany, pyman.* Vngar. *Megragattatot, fogattatot.* Ang. *Padlock or taken hold of.*] Cicero in Pisonem: Ad me in exil. Ego repente è vestibulo correptus, non modò loquendi liberè in judicio, ſed ne conſilendi quidem in civitate habeo potestatem.

Cōrrēptor, oris, מוכיח, מוסר. *mochiach, mumar.* Gall. *Reprenneur.* Ital. *Riprenſore.* German. Ein ſtraffer. Hiſpan. *Reprehendedor.* Pol. *Karzący, ſtrofuiący.* Vng. *Dorgalo, meg feddö.* Ang. *A reprehender.*] Sen. 2. de Ira: Facit duas itaque ſtultus, & æquus rivalibus, non hostibus, ſed correptori peccantium.

Cōrrēptè, adverbium id eſt, correptæ ſyllabæ. [Polon. *Krotko.* Vngar. *Rövidem.*] Gel. lib. 2. cap. 19: Neque repugnat quod coeg: correptè dictum.

Cōrrīvari, n. p. Pervivos aquam eundem in locum duxere. [נוזל, נזל, נגר.] Gall. *Faire couler en ſemble un ruiſſeau, ſe joindre par ruiſſeau.* Italicè, Far correr ſeco un ſume l'acqua. Germanicè, Zuſammen rinnen/ durch bächle zu einander fliessen. Hiſpanicè, *Arroyar à vno ayuntarſe el rio.* Polonicè, *Spotkanie ſię ſtrugi, ſtrumyka ſpotkanie do drugiey potrzebuie.* Vngar. *Folyamok ſzakadoz vagy ſzakadozik.* Angl. *To runne or ſtreame in a river.*] Plinius libro 6. cap. 14: Angustiis impedit corrivatus salis è cautibus æquor. Hoc eſt, multis valut navis eundem in locum fluens. Item lib. 3. cap. 5: Albula è media terè origine Apennini, finibus Aretinorum profluit, tenuis primò, nec nisi piscinis corrivatis: hoc eſt, ex piscinarum rivalis eundem in locum confluentibus ortus. Sic corrivari amnes & torrentes dicuntur, qui ex multis rivis eòdem confluentibus oriuntur. Idem lib. 31. cap. 3: Plerumq; verò damnofi torrentes corrivantur, detracta collibus ſylva.

Cōrrīvātio, nis, f. r. Aquæ eundem aliquem in locum, deductio, & conflaxis. [סלעי, מוצקות, נגרים.] Gal. *Ecoulement d'eau en ruiſſeau.* Ital. *Il cavare l'acqua del ſuoco.* German. Zuſammen rinnung oder das zuſammen flieſſen vieler waſſeren an ein ort. Hiſp. *Aguel cerramiento del agua endrio.* Pol. *Wiele potokow ſpływ na iedno miesce.* Vng. *Folyamok együttfolyása, vagy ſzakadozása.* Angl. *The running of water in a river.*] Plin. lib. 31. cap. 3: Salix enim erratica & alnus, aut vitex, aut hedera, ſponte proveniunt, & corrivatione aquæ pluviæ in locum humiliorem è superioribus defluentis, ingenio fallaci.

Cōrrīvālis, m. r. Qui duo aut plures eandem amicam habent, vel quod ad eundem rivum accedere videantur, vel quòd ad invicem concendant, utterè quæ ex eodem rivo haurium petunt. [שותף.] Gall. *Qui a mesme fille ou femme, concurrent.* Ital. *Rivale.* German. Einer mehr die Geſchafft hat etc. Hiſp. *Concubino.* Pol. *Spolec gemoleczne, ſchodzący ſię.* Vng. *Egymásban ſolyók, egyſzómolyfzomszók.* Ang. *That have equall commodity.*] Quint. 14. Declam. 6: Patior multerilas Ispanarum rivalitates illa corrivalium maledicta convenire.

Corrōbōro, as, pen. corr. act. p. Robustum & fortem reddo, roboro, ſtabilio, juvo. [חזק, חזק ידים, חזק בלבב.] Gall. *Fortifier, ſeurer.* Ital. *Confirmare, ſtrenger.* German. Stercken. Hiſpan. *Fortalecer y confirmar.* Polon. *Vmocnienie, potwierdzam.* Vng. *Megerősitem.* Ang. *To make ſtrong and ſtedfaſt.*] Sueton. in Galba: Veteranum ac tyronem militem opere aſſiduo corroboravit. Cic. 3. de Finib. Ad quorum etiã cognitionem & uſum jam corroborato, naturâ ipſa præmunire decorum. Plin. lib. 20. cap. 21: Stomachum in ægritudine ſumpta corroborat. ¶ Per translationem. Cicero in Cat. I. Qui ſpem Catilinæ mollibus ſententiis alucrunt, conjurationemque nascentem non recusando corroboraverunt. Idem Catilin. 3. Ut Manlianæ illud malum urbanum, & ita corroboratur quotidie. Idem pro Flacco: Virtus Mazedæmoniorum non ſolùm naturâ corroborata, ſed etiam disciplina.

Corrōdo, is, ere, act. r. Rodendo consumo, vel idem quod Implere rodo. [אכל, עשש, בלה, כלה, מאכלת.] Gallice, *Ronger l'estour.* Italicè, *Rodere, conſumare con dente.* Germanicè, Zermagen. Hiſpanicè, *Roer, royendo gaſtar.* Polon. *Gryzę.* Vngaricè, *Megrágom.* Angl. *To gnaw, to gnaw a bone.*] Cicero 2. de Divin. Nos autem ita leves atque inconsiderati fumus, ut ſi

ut si mures corroserint vestimenta, quorum est rapax hoc genus, insectum putrescit. Varro, de Re rust. cap. 17: Quo eodem tempore edimus Sadiorum de conviviis volucri. Offa corrosa, favorati Suyri.

Corrĭgo, as, act. p. Rego, peto, precibus convoco & congrego. [ἀθροίζω. Gall. De-, ramasser, rassembler. Ital. raccogliere, ragunare, adunare. Germ. Versammlen, zusammen samlen. Hisp. Recoger, juntar, congregar, ayuntar. Pol. Zgromadzam, zbieram. Vulg. Kegyűjtök. Ang. To gather together.] Liv. 3. Vel. Maxed. Magistros navium convocatos, quorum ea culpa fuit, & vehementer increpuit, & ut corrigerent quæ in navibus corrupta essent, imperavit. Cic. pro Quinct. Ad fortunas accessiones ab aliis bonis. Feret. Cic. pro Quinct. Ad fortunas meas corrigat, ut ad tabulas & pecuniam illi addat.

Corrŏgo, act. Tandem ocyus, dixi, possum qui ambitione doctoris, adjungentis se fortibus pariter ac ventosi, uncis, corrogarint. & Corrogata ad necessarios usus pecunia, Cæsar 3. bel. Civilis.

Corrŭdo, pen. prod. a p. 3. syl. verbus asparagus. [ἀσπάραγος & ἀσπάρτος. Gall. Asperge, asperges. Ital. asparago, sparagio. Ger. Winder spargen. Hisp. Espargo, espardo. Pol. Szparag. Vulgar. Spárga, nyárfa vessző, fenyérgyökér. Ang. Sparage.] Cat. in arundineto corrudæ feritatem de asparagi. Col. 10: Prodit & asparagi corrudæ similima hic. Plin. lib. 22. cap. 10: Sylvestrem asparagum, aliqui Corrudam, aliqui Tibicinam vocant: Amici Ornithiam.

Corrŭgo, gas, gare, pen. prod. act. p. In rugas obrŭgo. [כהה rugas contrahere.] Gall. Se fronser, froncer, rider. Ital. Crespare, raggrinzare, parsi in rughe. Ger. Runtzelig oder gerunzelt machen. Hisp. Arrugar, encoger, encoger en arrugas. Polon. Marszczę, fałduję. Vulgar. Ráncz, ráncza. Ang. To make wrinkle, to crease.] Corrugare frontem, apud Plautum, contrahere, & rugas ire, cùm præ indignatione frontem in rugas contrahere. Horat. 1. Epist. 5: at turpe corrugat Inscia naupega Corniger aris. Colum. lib. 12. cap. 39: Vitis sarta contugata ruunt acina, & cauto, & sine scipionibus in doliam corticis, picibusque bene calcato.

Corrŭgi, ginis, quæ ex montium jugis ducta ad lavandum aurum cita à corrivatione aquarum. Plin. lib. 33 cap. 4.

Corrumpo, pis, act. Contamino, vitio, deprimo. [שחת filiabeth. Καταφθείρω. Gall. Corrompre, gaster. Ital. Corrompere, guastare. Germ. Verderben, verderben, vermächten. Belg. Bederven. Hisp. Corromper, gastar. Polon. Psuję. Vulgar. Megrontom, megrongyolom. Ang. To corrupt, marre, spoile, violate.] Plin. lib. 1. cap. 22: Quamvis aqua, accepti posse corrumpi. Terent. in Adelph. Flecti ex lenitate animum sinam, & imbibere omnia pravitatem cujus cum corrupit? Lactant. lib. 3: Cœlestes literas corrupentium, ut novam fidei duritiam alia ratione ac habitare compenetrent. & Transferri & ad animum. Cic. lib. 2. Offic. Sed corrupti mores sunt, depravatique & imitatione & disciplinâ. Animus largitione corruptus, apud eundem ad Attic. lib. 1. & Aliquando est subornare, corrumpere, & illicere muneribus, πρὸς δεῶν ἐξαπατᾶν. Cic. pro Plancio. Tu dicere quod debes, per quem tecum illum, quo divortere tribus corrupta sit. Et paulò ante: Quam quisque vitam turpi largitione corrumperet.

Corrupsi, 3. imp. [ἐμαλακίσθη, κατεφθάρμεθα, διαφθαρήσεται.] Gall. Corrumpu en regrets. Ital. Corrompere, guasto. Germ. Verderbet, zu trocken verderbet, verfaulet. Hisp. Corrupto y gastado. Pol. Zepsułem, zgubiłem, zgniłem. Vulgar. Megromlottam, megromlék. Ang. Corrupted, vitiated, spoiled.] quod modò participium citò ait, judicium corruptum: hoc est, pecuniâ à jure & æquitate abductum, apud Cic. pro Cluent. Modò nomen ex participio tuli de Corruptior, & Corrupti Tacit. Plin. lib. 13. cap. 17: Demptis forcipe corruptioribus radicis. Idem lib. 19. cap. 5. Quanto etiam corruptissimo in genere.

Corruptŏr, verbale, Qui corrumpit, depravator, seductor. [מחבלו magkhabbelo. Φθορεύς. Gall. Corrupteur, gaster. Ital. Corruttore, guastatore. Germanicè, Ein verderber, verderbet gesellet. Hisp. El que corrompe, gastador. Pol. Skazca, zgubiciel. Vulg. Megrontó, rontó. Ang. A corrupter, he that spoileth or marreth any thing, Corruptor juventutis, Cic. in Catil. Juvenal. Sat. 2: turpia corruptor avaras.

Corruptrix, fœmininum. [מחבלת magkhabbelath, φθορεύς, διαφθορεύς. Vulgar. Megrontó.] Cic. ad Quint. Frat. lib. 1: Tam depravatis moribus, tam corruptrice provincia.

Corrupte, adverbium. [διεφθορότως. Gallicè, Par corruption. Italicè, Corrottamente. Germanicè, Mit verderbung. Hispan. Por corrupcion. Polon. Skazę. Vulgar. Megrontva, rontva. Ang. Corruptly.] Cic. 1. de Finib. De quibus neque depravatè judicanda, neque corruptè.

Corruptissimum (ipsum). [Pol. Zepsuciennie. Vulg. Igen megrontva.] ut Corruptissimè dicere apud Senecam Controvers. 10. 10 in 3.

Corruptio, [מחבלה magkhabbelah. Διαφθορά. Gall. Corruption, degast. Ital. Corruttione. German. Verderbung, verderbung. Hisp. Corrupcion. Polonicè. Skaza. Vulg. Megrontás, rontás, romlás. Ang. Corruption, marring, spoiling.] vocabulo Cic. 4. Tusc. Morbum corporis & corruptionem.

Corruptŭlus, pen. prod. quasi corrupto. [διεφθορός. Pol. Zepsuciony. Vulg. Megrontsi, romlási. Ang. Corrupted, defloured.] Ter. in Adelph. Communis corruptela nostrum libertos. Cic. 2. Offic. Melius etiam, quòd largitionem corruptelam dixit esse.

Corrŭo, is, pen. com. Cumulo, confundo. [הרס naphal. καταπίπτω. Gall. Choir en fondre, gaster en grand. Ital. Cadere, rovinare. Ger. Zusammen fallen. Hisp. Caer. Pol. Walę się, walę. Vulg. Leomlok, leomlok, lerontok, lerontok. Ang. To fall down together.] Livius 1. ab Urbe. Duo Romani super alium alius cohortes Albanis, expirantes corruunt. Cicero ad Quint. frat. de Rutilio pendet rumore ejus ruina corruit. Idem 3. de Orat. O fallacem hominum spem, fragilemque fortunam, & inanes nostras contentiones, quæ in medio spatio sæpè franguntur & corruunt! & Corruere pro labi & errare. Cicero de Sacerdote: Nec, tanquam moverentur artificiosè in extremo actu corruisse. & Corruisse opes dicuntur, quæ corruptæ sunt, Cic. 3. Offic.

Cŏrs, cortis, [ἔρκος.] Vide COHORS.

Cŏrsŏides, [ἀγροῖδες.] Lapis cancri hominis similis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Cortalice, fœminæ propriè appellantur gallinæ, mares galli, fœminarum capon, qui castrati sunt.

Cortex, [πίδαξ, φλοιός, φλοιὸς δένδρου, λέπος δένδρου.] Gall. Escorce. Italicè, Scorza, corteccia. German. Rinden. Belg. Een schorsch of schors. Hispan. Corteza como de arbol. Pol. Kora, Łub. Vulg. Hayas, hayas. Ang. The barke of a tree.] tam arboribus quàm ceteris fructiferis generis. Est velum corium cujusque rei natura ab arboribus liber, & in ceteris rebus crusta quædam ad tegendâ data. Nam corticum propriè animalium est. Ovid. lib. 1. Metam. Sentiat adhuc crepidare novo tabor corticis ictibus. Virg. 9. Æneid. rapias de subere cortex, Idem Aceylog. 6: museo circundat amara Corticis. Horat. 1. Serm. Satyr. 4: simul ac duraverit ætas Membra animumque tuum, sibi sit cortice: id est, citra cultodem ac pædagogum ipse te regas ac moderaberis. Acon. proverbii admonet, petitaque metaphoram mutuò sumptam à juventibus, qui cum primùm nare discunt, corticibus ac subere ventri inligatis natant: deinde exercitationes citra hujusmodi adminicula tutare incipiunt.

Corticŭla, diminutivum. [φλοιίδιον. Gallicè, Petite escorce. Italicè, Scorza piccola. Germanicè, Kleine rinden. Hispan. Pequeña corteza. Polonicè, Korenka, Łubek. Vulg. Hayacska, hayacska. Angl. Little barke.] Col. lib. 12. cap. 47: Tum rubentis corticis eximimus eum.

Corticĕus, a, um, Corticibus plenus. [φλοιῶδες. Gall. Plein d'escorce, ayant plusieurs grosses escorce. Ital. Scorzoso, pieno di scorze. Ger. Mit vielig, das viel rinden hat. Hisp. Lleno de cortezas. Pol. Łubowy, pełen łubów. Vu. Hajas, hájas. Ang. full of barke or that hath thick barke.] Plin. lib. 12. cap. 14: Quod in arbore hæsit, ferro depectitur, ideò corticeum.

Corticātus, a, um. [φλοιώδης. Gall. Qui a escorce. Ital. Scorzato. Germ. Das rinden hat. Hisp. Cosa que tiene cortezas. Pol. Kamienisty. Vulgar. Hajas. Ang. That hath barke or is covered with barke.] Quod corticem habet. Col. lib. 12. cap. 23. Pix corticata appellatur, quæ cinitur ad condituras Allobroges.

Cortes, Senatus locum intra maceriam Spartæ. [Pol. Chałupa. Vulg. Falu körmönd való rekesztő hely vagy hely.] Varr. de Re rust. Necessarios & à fabulo quum reduxerint ancipites, fuses, porci in corte exteriore. Idem de vita pop. Roman. Ædificia tempore in propatulo, ture in corte exercitabant Ex Nonio.

Cortĭna, pen. prod. multa significat. Nam cortinæ sunt vasi in quibus pigmenta colores que coquuntur, quibus lacernæ inficiuntur & vellera purpurantur mercis. [Germ. Ein fechtfass, Belg. Een verwfat. Vulg. Pol. Czebr.] Plin. lib. 35. cap. 6: Fit eadem apud infectores, ut docet nigro, cui addita sit cocta cortinis. & Servius autem in illud Virg. 6. Æneid. neque te Phœbi cortina fefellit. Cortinam interpretatur tripodem Apollinis, unde oracula reddebantur: vel quod Apollinis tripus corio pythonis serpentis tectus esset: vel quòd certa illic responsa funderentur, quasi Certina: vel quòd illic cervus teneretur. Huc enim mirum Phœbades vaticinabantur. Hæc alio nomine Delphicæ dicebantur, quòd in eum postilenum etiam Erent, ut Apollini Delphico dicatent. Plin. lib. 34. cap. 3: Exarare fatidicæ & cortinæ tripodis, nomine Delphicas: quoniam deo is maximè Apollini Delphici dicabantur. & Cato Cortinam plumbeam accepit pro vate quo oleum fluit, quum in torculum à tritore bis premitur. Ait enim: Cortinam plumbeam in tacem ponito, quo oleum fluat. & Item Cortinæ dicuntur aulæa & vela scilicet aliquem coregendum. [σκέπασμα. Pol. Kafuna. Vulgar. Kemen.] Vide Hieronymus in Exod. Decem cortinas sanctæ de bysso retorta. Hæc etiam Velaria à velis dicta sunt. Nam vela, plagæ, & tragula idem significant.

quificant. ¶ Item locus velatus in theatro ex quo egrediuntur histriones & mimi. Carmina dicimus Virgil. magni carmina theatri.

Cortinale, à cortina, sumitur pro loco in quo sunt Cortinæ hoc est, vasa quibus lapa decoquitur. [Vng. סיר לפת׳ סיר׳] Col. lib. 1. cap. 6. Cortinale quo defectum sit nec angustum, nec obscurum sit, ut sine incommoda minister qui lapam decoquit, versari possit.

Cortisi pōtens, Nomen antiqua poetarum licentia à conflictum. Lucilius: Hunccine ego unquam Hyacinthi hominem cortisi potentis deliciis contendi? Ejusmodi sunt reciprocornis, cervi cervicus.

Cortinon, gramen est, sive potius malum semen raphani.

Cōrūsco, cās, coruscare, Splendere & proprie cœli est, quū in eo ignis ostenditur sine ictu. [Hebr. ברק׳ ברקים. Græc. ἀστράπτω, λάμπω. Gal. Estincler, reflamber. Ital. Scintillare, brugia di fuoco. Germ. Scheinen vnd gewetter blitzen. Hisp. Resplandecer. Pol. błyskać się, błyszczyć. Vng. Villámlok (magy) villámlom, villámlom. Ang. To lighten or shyne.] Cicero 2. de Orat. Flamma inter nubes coruscat, cœlum totum contremit. Virgil. 4. Georg. Micant alæ, & fulgore coruscant. ¶ Interdum accipitur pro vibrare: habereque accusativum adjunctum ut Coruscare gladium vel hastam. [Ang. To brandish and shake a sworde.] Virgil. 10. Aeneid. Talia vociferans sequitur, hastamque coruscat. Idem 12. Aeneid. Intendunt motus, hastamque coruscat. ¶ Interdum absolute pro vibrari & micari. Iuvenal. Satyra 3: Longa coruscat Sarraco venientes aures.

Cōrūscātiō-ōnis, f. Coruscatio. [Vngar. Villámlás.] Apuleius de Deo Socratis: Velut in arctissimis tenebris capacissimo coruscamine.

Cōrūscus, a, um, Resplendens, micans. [זהר׳ מזהיר׳ בזהר׳ נוצץ׳ נוצצים׳ נוצצת׳ נוצצות

bonam, sed multò minorem, otis habitui conservando in primis idoneam. Autor Plinius lib. 12. cap. 7.

Corytus, pen. prod. [כּוֹבַע Schoch, גּוּלְגֹּלֶת, cassis.] Vox Gall. Casque, armure de teste. Ital. Cercone di metallo da testa. Germ. Ein eysen hawb. Hispan. Casco de hierro, ò de laton. Pol. Hełm, Czapka. Vng. Sisak. Ang. A head piece of iron.] Galerus arcuatus, quamvis tegumentum proprié dicatur Phavorinus, sive lign

stri Quidam dicunt. [חלזון *chelzón* Ioud. Gall. *Vn escaille* Ital. *Scarpa, conchiglia.* Germ. *Ein muschel* Hisp. *Concha.* Pol. *Muszla.* Vng. *Csiga.* Ang. *A snayle shell.*] De hujus avis conſyderatione plurima cognitu dignissima tradit Plin. lib. 10. cap. 23. Conchylia (*inquit*) semper ante veniunt, quàm grues: parva avis, & quum ad nos advolat, terrestris magis, quàm sublimis. Advolant non sine periculo navigantium: quippe vela sæpe insidet, & hoc semper nocte, mergunt; navigia brevi hi hospitia certa: Austro non volant, humido fœtiores & graviore vectura tamen vehi volant, propter pondus corporum, vires quæ parvas. Horæ volantium illa conquisitio, labore expedita. Aquilone utique maximè volant. Ortygometra dicere Primum eam appropinquantem terræ accepisse caput. Reliqua vide apud Plinium.

Cōtȳlē, æ f. p. (κοτύλη. Vng. *tese.*] Mensuræ genus, quod alio nomine Hemina dicitur, communis duodecimum sextarii. ¶ In oſſibus item Cotylæ dicentur, quæ & Cotyledones hoc est, cava quædam acetabula quibus eborum oſſium capita insertantur, cujusmodi sunt in coxendicibus, etiam feminis capita excipientia. ¶ Accipitur & pro concavi vasis genere, cujusmodi Diogenem usum fuisse dicet Lactius antequàm puerum ex concava manu volubilem cernere vidisset. ¶ Accipitur & pro laudi genere, in quo quis reductas in tergum manus compingebat, stringebatq; : alterq; impositum in eas genibus, tollebatur, suis manibus oculos gestantis obtegens. Additur hic gestandi modum gestatus, ut quidam putant dicebant.

Cōcȳlēdōn, [κοτυληδών. Gall. *Nombril* vulgarement appellé Umbilicus Veneris. Ital. *Capezzuole.* Germ. *Nabeltraut.* Hisp. & Lusitan. *Sendos, ombligo.* Pol. *Pępowina.* Ang. *An herb cal'd commonly called wybelwort venus.*] Herbæ genus est, quæ vulgò Radius Veneris, à Romanis dicitur: quod nomen etiam hodie servant Officinæ. Cotyledonem autem Græci putantur appellasse propter figuram talium acetabulorum eorum, & medicè concavi. ¶ Coty, eduones item in mulieribus appellantur ora vasorum in uterum desicentia, per quæ sanguinis redundantia singulis mensibus, ex omni corpore in uterum derivatur, & per quæ semen alimentum ne sentiat.

Cōvīnus, i. n. [κοινὸν ἄγος καὶ μίασμα ἀνθρωπίνου θανάτου. Gall. *Vn chevaucher de guerre armé & garny de gens, tesmoing & cognoissance pour mettre en prinse aucuns qui il rencontre.* Ital. *Corseria, corso de guerra armata per combattere & offendere.* Germ. *Ein Rorch ab dem man streifft.* Hisp. *Via guerra de correr de guerra.* Pol. *Wyprawienie, skutego, ku łupieżowi y bitwie.* Vngar. *Kaßás fegbér.* Ang. *A kinde of warre chaunce armed and garnished wyth spekes or staffe, the purpose to encounter.*] Vehiculi falcati genus fuit, quo Britanni & Galli in prælia uebantur. Pompon. Mela: Dimicant nō equestri modò aut pedite, verùm & higis, & curribus Gallicè armatis: Covinnos vocant, quorum falcatis axibus utuntur. ¶ Inde Covinarius dicitur auriga, qui covinum regit, aut qui ex covino pugnat, ἀπὸ τοῦ κοινὸν ἄγειν καὶ ἡνιοχεῖν. Tacitus in vita Agric. Media campi covinarius, & eques ab rupto ac dilapſi complebat.

Cōvīnus, i. n. f. Cōvīna, æ. f. Cōvīnum, i. n. Cōvīnārius, ij. m. Cōvīnātor, ōris. m. Cōvīnātrix, īcis. f. Cōvīnātus, a, um. Cōvīnārius, a, um.

Cōvītus, ūs. m. Cōvītum, i. n. Cōvītor, ōris. m. Cōvītrix, īcis. f. Cōvītātus, a, um. Cōvītālis, e.

Cōvōlvō, vis, vi, vūtum, ere. Cōvōlvor, eris, vūtus sum, i. Cōvōlūtus, a, um. Cōvōlūtio, ōnis. f. Cōvōlūtiōnes, um. f. p. Cōvōlūtiōnum, ium. f. p. Cōvōlūtiōnālis, e.

Cōvōlvulus, i. m. [κολυμβὰς. Gall. *Liserons, ſeuil.* Ital. *Luvolo, luvolo.* Germ. *Winden.* Hisp. *Correguela.* Pol. *Powoy.* Vng. *Szarka bogáncs.* Ang. *Bindeweed.*] Herba est, quæ vulgò Convolvulus dicitur, quòd se circumvolvat & implicet arboribus vicinis. Pol. *Powijnie.* Vng. *Le fonál.* Ang. *Hony ſuckes ye grow wylde.*] Degenerat in ſylvestrium arborum cacumina, vitæ bimatum non transeunt, creantur ex equis. Vide Plin. lib. 11. cap. 37. & lib. 20. cap. 13. & lib. 29. cap. 4. Spiracula cratonis, Ovid. 11. Metam. Asper crabro. Virg. 4. Georg. Irritare crabrones, *μὴ ἐγείρειν σφῆκας.* Id dictum est à Plauto in Amphytrione, ut mulieres à negotiis quibus hi rates sepegnes, magis provocet, usque eò ut malo discedat.

Crāmbe, es, fem. gen. [κράμβη. Gallicè, *Vne eſpece de choux.* Ital. *Specie di cauolo.* Germanicè, *Ein Kraudt.* Hispan. *Vn genero de hierba.* Polon. *Czarna kapusta.* Vngar. *Kaporßa, al. Kaporßa ſzepeßike.* Ang. *A kinde of cabbage.*] Brassicæ species est apud Plin. lib. 20. cap. 9. amari saporis, tenuioribus folijs & simplicibus, non ingrato gustu, sed quæ recenti fastidium parat & nauseam. Vnde proclivem est proverbium: Crambe recocta mors est. Græcis tamen Crambe generale nomen est, & ex omnia excretur, quæ Latinis *Brassicæ* appellatione continentur. Crambe dicta est, ut quidam putant, quasi κρυβὴ, κρυφὴ ἐν τοῖς κρύβδην δακνομένη: hoc est, ab eo quod occultum pupillas obtundat, lubricetq. Vide κρύβδην ad Articulum ejusdem. Quinquaginta sunt, qui varios hujus etymon ediderunt: hæc tamen maximè arridet. Ut Crambe dicta sit, quasi κρεμβὴ, κρεμβὸς. Impetus aquæ, hoc est, cui Crambe est cognata. Est & Liber Naso vino adversatur, ut ait in versibus unde sumpta est ejus, contentum arcet, & crapulam jam contractam dissipat.

Crambion, pityusa, Dioscor. lib. 4. cap. 170.

Cranocolapta, Speciei phalangij à pernicie dicti, scalpendi communi dicta: quæ tama & Pisaurum Martium Græci ἀκοντίαν appellarunt. Describitur à Nicandro, post cruentum, quæ loculatum sit generis, quæ κρανοκόλαπτας sit dictas, aut cranophalangium.

Craniotis, [κρανιῶτις. Gall. *Escuelle, ſcutel.* Ital. *La cassuola de capo.* Germ. *Hirnſchal.* Hisp. *Calaueras.* Pol. *Czaszka głowy.* Vngar. *Agy koponya.* Angl. *The ſkulle of the head.*] Est calva capitis, & poculi genus, calvæ figuram referens.

Crāpŭlă, Comessatio, ebrietas. [κραιπάλη. Gall. *Yurongnerie, & la maniere de la maladie qui en vient.* Ital. *Crapola.* Germ. *Das haupterczt von den ſo viel trincken, vnd ſchwindel darvon entſtehet.* Hisp. *Borrachera.* Polon. *Chorobá, ktorą ſie pije y cierpi.* Vngar. *Részegség kedvi, ſebessége.* Ang. *The ſickenes & diſeaſe cal'd wormy of drunkenneſſe.*] Cicero 2. Philip. Edormi crapulam, & exhala. Plin. libr. 23. cap. 1. Novi quinquefolium nil conducit, capitis dolorem & vertigines sacratum hoc dicta Crapula est. Vbi videtur ita uere, Crapulam dicebat ut ἀκρασίαν. Dicta est, ab eo quòd caput vertigine concutiat. Aristoteles in Problematis ea distinguit Crapulam ab ebrietate, quòd ebrietas unà cum mente adimat & sensum doloris: Crapula verò crapulatus mente capiat affectet. ¶ Hanc Acrapalia, ἀκραπάλια. à Græcis vocantur medicamenta, quæ crapulæ sedatum. Hæc quæ enumerantur & Brassica.

Crāpŭlō, ās, āre, depromtus, p. Ēst cibo & vino se ingurgitare. [κραιπαλάω. Gall. *S'enyurer, mangerer & boire.* Ital. *Trapoa empiersi di mangiare e bere.* Ger. *Sich vollen mit eſſen vnd ſauffen.* Hilpan. *Emborracharſe.* Pol. *Opijanie ſie.* Vng. *Agyonázhatya részegsegben.* Ang. *To walk himſelfe drunken, or ete much.*]

Crās, adverbium temporis, idem significat, quod die proximè futuro: sicut Heri, die proximè elapso. [מחר *machár.* Gall. *Demain.* Ital. *Domane, domani, domattina.* Germ. *Morgen.* Hispan. *Mañana.* Pol. *Iutro.* Vngar. *Holnap.* Angl. *To morow.*] Cicero lib. 1. ad Attic. Scies, si fortasse crastino, ad summum perendie Romæ. Quid si fortunam crastinum quærere. ¶ Accipitur interdum pro nunquàm: ibi enim quæ significat, quod dies crastini non. Pertus Iunonis habeant contemplatus, ecce aliud crastinum. Martial. Crastinum cras dicis. Postremò semper: Nec cras illud fatale venit, quando venit. ¶ Nonnunquàm pro cras: ut pro nunquàm sæpe futurum. Plaut. in Aulul. Quæ cras venier, perendie fecerit heri.

Crās, ātis, nā, num, pen. corr. ā. Crastīnus, a, um. [κραστῖνος. Gall. *Demain.* Ital. *Cosa del domane, ſequente.* Germ. *Morgendig.* Hisp. *Cosa del dia ſiguiente.* Pol. *Iutrzyſzy.* Vng. *Holnapi.* Ang. *Pertaynynge to morow.*] Sint ab Heri, & formantur, Dies crastinus est, proximè adveniens. Luc. lib. 10. Vibet. Pria crastino die adesse. Plaut. Men. Inde ut venias ad diem mihi crastinum, perarabimus. Horat. Cras tibi. Sed aliquid crastinus adjiciendum nobis dare. Virgilius. Georg. Quum primum pecte crastina fallet Hora, nec nisi bis noctis capiere serenus. Cic. lib. 2. de Orat. Post meridiem, Crastinus est communis, frequentur aliquidem si fortè ne crastinum effluat vadis.

Crāstĭnō, adverb. dem. quod Cras. [מחרתים *machratáim.* Pol. *Iutro.* Vngar. *Holnap.* Ang. *To morow.*] Dici si cui mala dissimulanter ad quæ cor rejecit, crastino tegas, ne sentiat.

Crāsis *sequens*, ut à Medicis accipitur, idem est quod temperamentum: hoc est, proportio quædam primarum qualitatum,

existentium in fœmentis, ex quibus corpus missum est & consta-
tum. q. A' Grammaticis. Crasis accipitur pro commistione
cum ſit labarum, id unâ cum essentiam mixtæ, pro κρᾶσις.
Dicta Crasis, ἀπὸ τοῦ κεράννυμι, quasi est Mistio sive temperies.
Crāſſamēn. Crassamentum. Crassefacere. Vide CRASSVS.
Crassi vestium, Accius amaris generis vulnus, à venenum crassi-
tudine dictum. Plin. lib. 16. cap. 15.
Crassis, ut Lapidibus, desuper, pingues accipiendo ex illis. [בְּרִיא
bari, שָׁמֵן shamen, דָּשֵׁן dashen, עָבֹת abot, παχύς, παχεῖα. Gall.
Gras, grasse & Garny, ue. Italice. Grosso, grossa. Germ. Dick,
grob. Hisp. Belg. Die Hiſ, groſſe en ſtercke. Pol. Kruſty, Kruſ-
ta. Vng. Vaſtag, vaſtag ſenek. Ang. Fat, fatte, groſſe.] Lucret. in
Hexa. Magnus, rubicundus, crispus, crassus, cruus. Cic. Tusc.
Crassis, & contortus aër. Plin. lib. 11. cap. 30. Animalium for-
tiora, cubitus singulis crassi. Plaut. in Pseud. Saxeam nactus
crassitudinem, ibi cum pede gemit crassis compedibus. q. Crassi Minerva
dicuntur, qui naturâ ipsâ ſiunt, quod Græci αὐτοδίδακτον dicunt, quique
à docilibus & non admodum perspicaci arte, nec exactissima cura. Hor.
a Sermo. Rudis est, unde nisi sapiens, crassaque Minerva.
Crāſſamēn, ĭnis, n. t. & crassus, Crassitudo. [עֲבֹתָה abotah, עֲבִי
abi, παχύτης, παχύτητος. Gall. Epaiſſeur, ue. Italice
Grossezza, ouero la cosa de grossa che ſi ſia. Germ. Die dicke
eines dinges, oder die dicke eines ſtuckes. Hiſp. Groſſura. Polon. Grubość, miąższość.
Vng. Vaſtagſág, vaſtagság. Ang. Thickneſſe, groſſeneſſe of
a thing.] Columella lib. 12. cap. 45. Scripet requiratur aqua crassa
tudo eius, in una repetitione.
Crāſſāmēn, ĭnis, n. t. Crassities. [עֲבֹתָה abotah, עֲבִי abi,
עָבֹת abot. Gall. Epaiſſeur, groſſeur. Ger. Dicke,
Belg. Dicte. Hiſp. Groſſura. Pol. Grubość. Vng. Vaſtagſág, vaſtagság.
Ang. Thickneſſe, groſſeneſſe of a thing.] Gallinaceum
ſi duo erant terretes, ob. unguli, pars crassamēn, ejusdē longitu-
dinis erant teretes, ob. unguli, pars crassamēn, ejusdē longitu-
dinis, derasi, atq; ornatissimi les. Sic Colum. Crassamenta vini
fæmenti. dixit, & lib. 12. cap. 25. Crassamen, pro Sedimento.
Crāſſĭtūdo, ĭnis, f. g. Crassities. [עֲבֹתָה abotah, עֲבִי abi,
עָבֹת abot. Gall. Epaiſſeur, groſſeur. Ger. Dicke,
Belg. Dicte. Hiſp. Groſſura. Pol. Grubość. Vng. Vaſtagſág, vaſtagság.
Ang. Thickneſſe, groſſeneſſe of a thing.] Gallinaceum
ſi duo erant terretes, ob. unguli, pars crassamēn, ejusdē longitu-
dinis erant teretes, ob. unguli, pars crassamēn, ejusdē longitu-
dinis, derasi, atq; ornatissimi les. Sic Colum. Crassamenta vini
fæmenti. dixit, & lib. 12. cap. 25. Crassamen, pro Sedimento.
Crāſſĭtūdo, ĭnis, f. g. Crassities. [עֲבֹתָה abotah, עֲבִי abi,
עָבֹת abot. Gall. Epaiſſeur, groſſeur. Ger. Dicke,
Belg. Dicte. Hiſp. Groſſura. Pol. Grubość. Vng. Vaſtagſág, vaſtagság.
Ang. Thickneſſe, groſſeneſſe of a thing.] Gallinaceum
ſi duo erant terretes, ob. unguli, pars crassamēn, ejusdē longitu-
dinis erant teretes, ob. unguli, pars crassamēn, ejusdē longitu-
dinis, derasi, atq; ornatissimi les. Sic Colum. Crassamenta vini
fæmenti. dixit, & lib. 12. cap. 25. Crassamen, pro Sedimento.
Crāſſo, ās, āre, Crassum facere, pinguescere. [עָבָה abah.
עָבַט abat. Gall. Engraiſſer, groſſir. Ital. Ingroſſare, & ingroſſire. Germ.
Dicken, feiſt machen. Belg. Dicken, oft maken. Hiſp. Engroſſar. Pol. Tuczyć, grubiać, zgrubiać. Vng.
Vaſtagitom, vaſtagſágot. Ang. To make thicke, groſſe,
fat.] Col. lib. 9. de Turturibus: Nec quia multo vel
alius fructuum cunas crassescant, verùm quòd semine ejus
mixtum deteriorat Plin. lib. 21. Quæ neq; in nebulam desinunt,
nec crassescunt in uberiorem, crassius fiat. Idem lib. 29. cap. 6.
Crāſſē, adverbium. [παχέως, παχέος. Gall. Epaiſſement, groſſierement, groſſe-
ment, lourdement. Ital. Speſſamente, groſſamente, lardamente. Germ.
Dicklich, lardmeſſig. Hiſp. Con grueſſa y eſpeſſa. Pol. Gruba mianą.
Vng. Tuſkeſſen, vaſtagon. Ang. Thickely, groſſely, ſlabberly, luskishly.]
Colum. lib. 12. cap. 43. Lota crassa intrudum patinatum fiet la-
bellum, crassiusculum & extrinsecus crassè picatum.
Crētăgōnēn, sive Cretagonum. [κηγκλίδιον. Germ. Kleine
Cretiſche Gerſten menen. Vulgat. Zizania.] Genus
Satyræ herbæ, tenuibus linteis ſere, durum ad eas, cortice
rubro, ſapore ſuo dulci, quod in messibus traditur inveniri.
Vide Plin. lib. 27. cap. 8.
Crātēr, ēris, pen. prod. m. t. [אַגָּן aggan גֻּמְבִיץ gumbits κρατήρ,
κρατῆρος. Gal. Vne Coupe, ue. Ital. Coppa. Ger. Ein groſſe vnd breite
becher, ein trinckſchale. Belg. Eenen groſſen breeden beker. Hiſp. Vna copa
grãde de vna orejuela. Pol. Zoubem miedky, wielki. Vng. Kupa, vagy
ſok fejbelu poharak. Ang. A cup, or bowle of diuers ſorts.] Vitis genus capa-
cius, quo in sacrificiis, & solennioribus epulis ad ſolent.
Virg. 9. Aen. Sol magnâ metuens te poſt crater tegebat. Idē
6. Aen. 9. Crateras quoque duos Iacchi tibi pinguis olivi. Idem
6. Aen. Crateras magnos statuunt, & vina coronant. q. Ab hu-
jus vasis similitudine Crater in mōte Aetnæ appellatus est. Sa-
men illud præcipuè ignis evomitur. Ovid. Et pœnas cursu
medio crater repit. q. Crater in fontibus dicit receptacu-
lum, quod & Labrum dicitur, quò fistulis aqua decurrit. q. Ve-
latin Crater philoteLo, ἀπὸ τοῦ κεράννυμι, proverbio A-
lis collatio, qua significabamus, res autem turbulentas cōponi
sedarique, & prius inter se inimicos in gratiam redigi. Dicitur
alius crater philotesius, qui in convivio porrigebatur alteri, ero
amicitiæ & symbolii accipiendi. Unde etiā eandem vim habuit
adagium, Si Crater philotesius, ἐὰν κρατὴρ φιλοτήσιος, circas. q. Crater
ligneus, sive majorū, ξύλινος κρατήρ. De re pernobili, sive de ho-
mine literato autore. q. Crater ignium cœlestium quod ait Lucre-
tius sexto calidas Martii, vel ære. q. Item fossa in agro Cam-
pano à Mitenio Achæorum duce, ut Strabo. Suas lib. 8.
Crātēr, ēris, p. penult. producta, idem quod Crater. Horat. in
Sermon. Sive gravis vetere crateræ limus adhæsit.
Crātĭcĭtās, Genus est præstantiæ naturæ, inter chrysolithi &
electri colorem. Plin. lib. 37. cap. 10.
Crātĭcŭla, à antiquis dicta est, quæ hodie Nonis, quam nos sudes
vocamus. [ψάλαξ, γαύλος. Polonicè, Obudowa. Vngar. Kas-
pnya. Angl. A viskeuerwerck of timber.] Cicero de Nat. deor.
In medio ignis tibi fore gens crateræ similes. Lucretius de urnâ
Aquarii, cratesis figuram.
Crātēs, ĭs, cancellus quilibet ligneus, vel viminum, vel etiam fer-
rameorum contexta. [σχάλαξ. Gall. Claye, treillage, treillis.
Ital. Graticcio. German. Ein zaun, oder gitter. Belg. Een tralie.
Hiſp. Enrexado, ó enxaraxado. Pol. Kraty. Vng. Rostély. Ang.
Grate, or hurdle.] Thamus, Sub crate ut jubeas ſele
lapponi. Liv. lib. 28. Vbi per ſenectis fere caſtris locus est, con-
ſepsere cratibus, plutei que & tabulis contexere. Cæsar 7. bell.
Gal. Progressum testudinibus cratibusq; contegunt.
Crātĭcŭlă, æ, f. à Crate dicuntur, in quibus hi torrentur. [ὑγρὸς
γαύλος, ὑγρὸν γαύλος. Gall. Vn gril. Italice, Leguardella, gra-
ticola. Ger. Ein rost. Hiſpan. Enxaraxadas. Polon. Ruszt. Vngar.
Rostélyoka. Ang. A gridiron to broyle meat on.] Cato cap. 23. Co-
rium cum unum, lucernas, craticulas duas. Martial. lib. 14. Parva nihil
curva craticula sude. in fella.
Crātĭcŭlă, æ, f. Quod ex cratibus fit. [κοφινάριον. Gall. Corbeille
ou de clayer. Ital. Cesta, ouero graticcio. Ger. Ein auffsatz oder
gänerer gemacht wird. Hiſ. Cesta, ouero cosa como cesta. Pol. Koszyczek.
Vng. Kosárka. Ang. Made of twiggs or withies, wyse.] ut Crati-
pariete, qui cratibus inserti fiebant, seu assibus arcti,
transversis, & modò cratis. A hoc nomine vocantur Intergem-
mia, quod vicinarum cœnaculi vias dimetiuntur. Vitruv. lib. 2.
Cratitii parietes velim ne inveniri quidem esse. Quantum e-
nim celeritate & loci laxamenta præstant, tanto majori & ob-
noxiæ sunt calamitati, quòd ad incendia ut faces, sic præsti.
Crātĭs, tis, tire, Gen. [עֲרֻגָה arugah, עֲרֻגוֹת arugot. Gall. Lit, ue. Ital. Lecto
de legno. Ital. Arregato. Germ. Egger Hiſp. Cama de tarma con
cuerdas. Pol. Łoże z sznurów. Vng. Szalmások. Ang. A bedstead woven
with bordes.] Plin. lib. 22. cap. 48. Vetustissimum linum & hodie ara-
tro inditum de cratibus, ferreæ rastri ex similibus, atq; ex præsepti-
bus fœno celsum spargere, priusquam cratientur.
Cratĭcŭlă, Vide GRATICVLA.
Cratis, Vide CRATES.
Cratos, græcè, Latinè potentia, imperium.
Crebēnia, Vide CEREBNIA.
Crēbĕr, crebra, crebrum, Frequens, densus. [דָּחוּר dachur דָּחוּד dachud, πυκνός,
πυκνή, πυκνόν. Gall. Dru, souuent venant,
Ital. Frequente, spesso. Germ. Gedrungen. Belg. Dicke. Hiſp.
Cosa espeſſa que muchas veces ſe haze. Pol. Częsty, gęsty. Vngar.
Gyakor. Ang. Thicke, or oftentimes done.] Plautus Amph. Crebri
hostes caduat. Idē in Aul. Crebro sabito oppleuit locus. Cic.
ad Att. lib. 14. Et in scripto multò essem crebrior. Virg. 1. Georg.
Nunquam crebræ agens hyemes, nunc æquore toto.
Crēbrō, adverb. Frequenter. [תָּדִיר tadir דָּחוּר dachur, πυκνός,
Gall. Souuent, souuentesfois. Italice. Souuente, spesse fiate. Germ.
Offtmals. Hiſpan. Muchas veces. Pol. Często. Vngar. Sokszor. Ang. Often.] Plaut. in Trucul. In urbē
crebrò conuenio. Cic. Attic. 2. Velim obviam mihi literas om-
nibus de rebus crebrò mittas.
Crebrō, pro Crebrò. [Pol. Często. Vng. Sokszor.] Diome-
des Grammat. lib. 3. Cicero frequenter pugnam iniit.
Crēbrĭtās, frequentia & spissitudo [תְּדִירוּת tedirut רֹב rob. πυκνότης,
πυκνότητος. Gall. Frequentation, abondance, multitude. Ital. Multitudine,
spessezza. German. Enthaltigkeit, menge. Hiſpanice. Aparejo eſpeſ-
ſeza. Polonice. Vsilnoſć, częſtokrze. Vulgar. Gyakoriság.
Ang. Oftentimes thickneſſe, or growing together.] Cicer. ad
Att. libr. 13. Colloquia delectant in Tusculano quam olim,
tanta erat crebritas literarum. Continuitas, crebritasq; sen-
tentiarum apud eundem de Clar. Orat.
Crebrĭtūdo, ĭnis, f. g. [רֹב rob פְּרִיצוּת perizut, πυκνότης, πυκνότητος. & divulgatio.
Gall. Frequentation. Ital. Spesse fiate volere,
abondanza. Germ. Gemeiner vberfluß vnd menge. Hiſpan. Sue
publicada voluntad de algũa persona. Polon. Częstowanie, częstość,
częstotliwość. Vngarice, Gyakorlás, és gyakorlási képeſség. Anglicè,
To haue a common and vſuall vſe, the vſuall or common vſe and vſage.] A'
quo Pers crebritas. Plin. Epist. 14. Ne aon oculos, non
remittere stilum, sed obdurare animum, auribusq; quæ præten-
derūm crebescere fragor, advertere etiam. q. Optare & au-
ræ crebrescunt. Virgilius 3. Aeneidos. Sermonem crebrescere,
Idem 12. Aeneidos.
Crebri furus, significat vallum crebris furis hoc est, palis mu-
nitum. Fest.
Crēdentiārium, nomine barbari eum, qui ferè dapibus
præguſtandis, quem peculiari nomine Suetonius in vita Claudii
vocat Prægustatorem, quod Principum mensas minutatim
sua more edulia concidunt, qui mox apud Italos ubique
est vulgaris. Structarū nomine vocari posse censuit Isidorus.

Crelo,

Credo, credis, credidi, creditum, Fidem habeo, fidem adhibeo, fidem tribuo. [מאמין *ma'amin, mevtáh.* Gall. *Croire, avoir foy.* Ital. *Credere, hauer fede.* German. Glauben. Hispan. *Creer y tener por verdadero.* Polon. *Wierzę.* Vng. *Hiszek annak, valaſſon.* Ang. *To beleeue.*] ¶ Et ponitur vel abſolutè. Cic. in Bruto: Audivi equidem illa de majoribus nata, ſed nunquam ſum adductus ut crederem. Vel cum accuſativo. Cicero ad Attic. libr. 7: Omnia facilia credere poſſum, quàm quod terribilis. Vel cũ accuſativo & dativo. Idem Fam. 13: Hoc mihi ut velim credas. Vel cũ dativo ſolo. Idem Fam. 5: Nam ſatis credi hoc mihi prudens. Vng. Arglog az emberneke nem kéne colon. Vel cũ oppoſitione Dic. Cic. Fam. 5: Illis ac te ſcripſi, me purgans dilig. fieri, te eviter accuſans, in eo quòd de me cito credidiſſes. ¶ Aliquando ponitur pro cõmittere, contredere, committendo & fidei alicujus tribuere. [מסקיר *hiſkiḥ, mesgerevéṣ.* Gall. *Commettre & ſier de la foy à aucun.* Ital. *Commettere alla fede d'alcuno.* German. Vertrauen, auf Jemes Treue und Glauben ſich verlaſſen. Hiſpan. *Cõfiar à otro, ò encommendar à la fe de alguno.* Pol. *Zawierzam, ufam.* Vng. *Reábizom.* Ang. *To put in truſt, or keep, or truſt.*] Plaut. in Aulul. Ubi is obiit mortem, quoniam id mihi credidit, libro quod Herene. Nam quum tanta ſum potitus rebus alienis, cum ne pro die pecunia crederem, ſi non ſolùm tradere, ſed etiam revelare, ac manifeſtare ſignificat. Lactant. lib. 4 Judæi quoque, quibus ſolis arcanum Dei creditum fuerat. ¶ Interdum. Mandare. Columel. lib. 1: Vejata pecte ſeamus, quæ operis in aream perducantur eo quæ terræ credimus. ¶ Quandoque emittere in dare. *Δανείζειν.* Gall. *Preſter.* Ital. *Donare prestito.* Germ. Borgen. Hiſp. *Preſtar.* Vngar. *Kölcsön adok.* Ang. *To lend.*] Martialis: Dimidium donare tuo, quàm credere totũ. Quo mavis, mavult petere dimidium. ¶ Cum accuſativo mediante In, ſignificat immittere, inſerere. Virgil. libr. 2. Georg. Inque novos ſoles audent ſe gramina totò Credere. ¶ Interdum ponitur pro Putare. [חשב *chaſáv, ḥaſháv, meḥaſév.* Gall. *Penſer.* Ital. *Penſare.* Germ. Meynen, dafür halten. Hiſp. *Penſar.* Pol. *Mniemam.* Vng. *Vélem.* Ang. *To iudge or think.*] & hoc vel abſolutè. Cic. Fam. 8: Tu enim ipſe, qui & me, & alios prudentia vincis, omnia crede vidili, nihil omnino te fefelit. Vel ſequente Quod, vel Quoniam, vel Quia. Idem Famil. 13: Quod ad te de decem legatis ſcripſi, quoniam interdexiſti, credo, quia ἀφροσύνως ſcripſeram. ¶ Inter Credere Deo, Credere Deũ, & Credere in Deũ, Eccleſiaſtici hoc intereſſe putant, quòd Credere Deũ, eſt Credere Deum eſſe: Credere Deo, eſt Fidem habere Deo, tive verbis ejus: Credere in Deum, eſt fide bona te conjicere in Deum, & in eo ſpem omnem noſtræ ſalutis repoſitam habere. ¶ Hujus verbi compoſita ſunt Accredo, Concredo, cum ſuis locis. ¶ Veteres Credias, pro Credas dicebant. Plautus: Ipſius nec amat, nec ita credibile. ¶ Credere proprie is dicitur, qui rem alicui ac, ut dominium in eum transferat: cui enim dominium tenuit, alterius fidem non ſequitur. Hinc quæ in creditum ire dicitur, nõ quæ rem tum in eo certam ſpectans judicat, ſed in perſonam agit, ut hoc ſatis Earinus de & per quos ſolvi in creditum ire, ſimpl. citer pro credere accipi plerumque constat l. 2. 6. mutui datio, eodem & alibi. Credendi appellatio, Cellius ait, generalis eſt. Nam ubicunque res alienum ſibi eam fieri, ut ex recepto quid ex bono contractu credere dicimus. Auctor Vipianus. Si creditum, & Credimus tamen etiam quibus nõ mutuo damus ut commodatur, depoſitum, & creditum pignoris. Inſtit. Quibus modis res contra obl. Gloſſ. ſi vendi. §. ſi bonis. de Priv. cred.

Credit, Impersonale. Cicer pro Sext Rosc. Tamen non temere creditur, neque levi conjectura res penditur. Plaut. Menech. Neque domi, neque apud amicam mihi jam quicquam creditur. Terent. in Adelph. Ignotum eſt tacitum, eſt creditum eſt. Horat. 2. Sermon. Pratendibus optima ſungis Natura eſt alibi malè creditur.

Creditum, n. ſ. Quod quacunque de cauſa debetur. [חוב *ḥóv* משיכה *miſḥéḥah. Hámaga.* Gall. *Vne creance, ce qui eſt deũe par vne autre, ce qui on doit.* Ital. *Credito.* German. Ein Schuld. Hiſp. *Credito, preſtamo, ò deuda.* Polon. *Dług.* Vngar. *Kölcsön vétel által.* Ang. *Debte, any thing taken to one credence.*] Jur. Publicum creditum, apud Quinct. lib. 5. cap. 10. Sen. de benefic. lib. 2: Accipiam ergo tanquam creditum, non beneficium.

Creditor, oris, m. t. Cui aliquid quacunque de cauſa debetur. [מלוה *malvéh, gavvaṭ, dayyan.* Gall. *Creditour, creancier.* Ital. *Creditore.* Germ. Der man etwas zu thun ſchuldig iſt, ein auricheber heiſſet. Hiſpan. *Preſtador.* Polon. *Ten kteremu winien ieſt, powinny.* Vngar. *Aki kölcsön vettemit ád, fizetnivaló.* Angl. *A creditour, he that lendeth or truſteth.*] Caius de verb. ſignif. Creditorum appellatione, non hi tantùm accipiuntur qui pecuniam crediderunt, ſed omnes quibus ex quacunque cauſa debetur, licet ex empto vel ex locato, vel ex alio ullo contractu debetur, Cic. 6. Phil. Quod etiam videre poteſtis, quotidie ſportulas & crepitores Trebuli convenire. Horat. 2. Serm. Integer eſt mentis Damaſippi creditor? edito.

Crēdĭtrix, pen. cor. Verbale, fœmininum. [מלוה *malvéh, ḥavváṣ, gavvaṭ.* Gall. *Creanciere, celle à qui on doit.* Ital. *Creditrice.* German. Ein creditorin. Hiſpan. *Credidora.* Polon. *Ta ktora.* Vngar. *Kinek adósa vagyok.* Ang. *She to whome one is indebted.*] Paul. Jurisc. Claudius Felix. 6. Aut contra ff. Qui potiorem pig. vel hypoth. Potent an exceptione rei judicatæ adverſus primam creditricem.

Crēdĭtus, a, um. Qui a me ita fuit, vel tenetur credit. [מלוה *malvéh, mevgaṭ.* Gall. *Qui croit de ſoy.* Ital. *Credulo, facile al credere.* German. Leichtglaubig. Hiſp. *Facil en creher de ligero.* Pol. *Latwo ſie wierzący.* Vng. *Ugy nevezünket hamar el higyẽ.* Ang. *That believeth eaſily.*] Cic. ad Amicit. Hæc etiam in fabulis ſtultiſſima perſona eſt improvidorum & credulorum senum. ¶ Incredulus qui non facilè credit, ἀπιστῶν, ἀπιστοῦντος.

Credentia, eſt aſſertoris Spatoli, quam cuipiam Conſcientiam vocamus, quam ſuperior magiſtratus fidem facit pro ſcholastico, ut etiam pro alio.

Crēdŭlĭtās, ātis. Credendi facilitas. [ευκολοπιστία. Gall. *Legereté de croire.* Ital. *Credulità, la prontezza & facilità al credere.* German. Leichtgläubigkeit, eines der nicht bald etwas glauben. Hiſpan. *Credulidad de ligero.* Polon. *Latwość, ta wierzenia łekkawa.* Vngar. *Hamar hiszek benne.* Ang. *Lightneſſe of beleef.*] Plancius Ciceroni: Credulus enim eram amigo, quam culpa eſt: & tamen in opinione cujuſque mentis fas eſt errare. Martial. lib. 3: Fetumnius Gallia credulitate ſua.

Crēdĭbĭlis, le. Verisimilis, probabilis. [נאמן *neemán, mevṭaḥ, maſſiv.* Gall. *Credible, croyable, qui a credit, qui merite d'eſtre creu.* Ital. *Credibile, credenda.* Ger. Glaublich. Brig Glaubsam. Hiſp. *Coſa creible y verisimile.* Pol. *Podobna, wiarogodny.* Vng. *Hamarébb hiſzek.* Ang. *Credible, that may be beleeued or boght to be.*] Plaut. in Pœnul. Credibile eſt illos dii quæ decuit, mi patet. Cic. 4. Verr. Mater in, quæ ſcio absente me eſſe commiſſa, quòd aut credibile turpia, aut parum credibilia fuerint prætermittam.

Crēdĭbĭlĭter, adverbium. Verisimiliter, probabiliter. [מאמנה *meemaná,* Gall. *Croyablement.* Ital. *Credibilmente.* Ger. Glaublich. Hiſp. *Creible y verisimilmente.* Pol. *Prawdziwie.* Vngar. *Hihető képpen,* Ang. *Worthy to be beleeued.*] Cicer. pro Dejot. Arquam non modò non credibiliter, ſed ne ſuſpicioſè quidem.

Crēmastēres. [αναρτῆρες. Vng. *Mozsárkö.*] Nervi, in quibus cochlea deprendunt. Columella lib. 9: Priusquam ferrum adhibeas, duabus angulis ligneis ſupra, veluti ſuis ipſibus appreheudere teſtum memento, quos Græci κρεμαστῆρας ab eo appellant, quòd ex his funiculi pendeant.

Crementum, à Crefco id eſt, augmentum, accreſcentia.

Crēmĭum. [קרס *mekáḥ, peḥpaḥ.* Gall. *Petites barbes ſeches, ou petits hameçons, pour prendre oiſeaux de ſus.* Ital. *Legno ſpinoſo da uccellare.* German. Dorn ſtöcklein, womit das Feder ſpiel gefangen. Hiſpan. *Anzuelo corto de hueſo encorvado.* Polon. *Parzęcia.* Vngar. *Aſzó ſzeretz.* Ang. *Small pricks of timber to catch fowl by.*] Celſum, lib. 12. cap. 19. ruſticos circa nemina ferreos aridos & minutos: quanquam ſcriptum eſt, gremia. Hermolaus in Plinium. Cremia etiam antiqui. Plin. lib. 12. cap. 9. ¶ Libeni cremium. Cato ſuæ in hortorum cura quæ magis fructus, eo magis virtus & humor exeruntur. [Ὀρύγματα. Gal. *Vne foſſette.* Ital. *Cauo infoſſato, foſſetta.* Ger. Ein gegrabens loch. Hiſp. *Cauo foſſado en la tierra.* Pol. *Wydrążenie ziemie.* Vngar. *Tágulás.* Ang. *Digged hole in the ground.*] Virtutibus hac voce Plautus omnium interpres ita eſſe mea. Reor crementum arvorum. ¶ Quidam ſic vocant vulnus ſi ferrum aliquod aliud quid in eo remanet.

Crĕmo, as. Comburo. [שרף *ſaráf* שריפה *ſerifáh. Égetés.* Gall. *Bruſler, faire ardre.* Ital. *Abbruciare, ardere.* German. Brennen. Belg. Verbrennen. Hiſpan. *Quemar.* Polon. *Palę.* Vngar. *Meg égetem.* Ang. *To burne, to conſume by fire.*] Plin. lib. 17. cap. 1. Ad Neronis principis insaniam, quibus cremavit urbem. Plin. de viris illustrib. Quibus, quia leves quæſtiones facerorum caulas continebant, ex autoritate Patrum cremari iuſſit.

Cremātio, onis. Hermolaus veterem disputationem Catonem accipitur pro lacte coacto ex grino zena in aceto acto. [Gall. *Creme de lait ou ſus ſpez de poulmon grain trempé en vinaigre, comme ayre mondé.* Italice. *Sugo di carne di grasso d'altre coſe, come dorso.* Germanice. Der ſafft oder rahm von gebrattem fleiſch / als Fettſtrenge ꝛc. Hiſpanice. *La coſa que ſe haze del grano mojado.* Polon. *Mocka rzecz gotowana z ſpodnim albo tłuſtym.* Vngar. *Közönséges kĕ ſzerint való, ſzósz.* Ang. *Cremor of meate.*] Cel. Lat: Cremor potanę tamen his eſt. Cato de Rust. cap. 15.

Crēnæ, Sunt incisuræ, à quibus Crenata herbarum folia vocantur: hoc eſt, ferratæ. Cato pro Servio Claudio: Ambitiosa. [Γραφίδες. Gall. *Croiſes entre-coupées.* Ital. *Tagli, ſcapezzature.* Germ. Kerb oder kerberung. Hiſp. *Cortes en cuchillo.* Pol. *Karb.* Vng. *Kĕſzegy vagy mardi, mertekĕl, vagy ſzegy ſzerint.* Ang. *Notches or cuttes in the leafe about the brymmes.*] Budie quoque multæ latæ ſunt, quibus agelles numerum ſi quem in ſortibus eſcripsum habent, Crenæ appellantur. [Vngar. *Kerek.* Ang. *A notche or ſcore.*] In lagitia

quoque partis extremæ lecto, in quam nervus inseritur. Cre-
na dicitur. [Vulgar. Bow'ay. Angl. The notke of an arrow.]
Sed & in ipso arcu summa cornua crenas suas habent, in qui-
bus collocatur, tendiq; conservus. ¶ Crenæ item dicuntur asperi-
tates quædam scopi rigentium modum denticulatæ. Plin.
lib. 11. cap. 37. Pulex interia & stomachus denticulatus cella
immodum tubi ad coercendos cibos decrescentibus crenis,
quidquid appropinquat venit.

Creo carnibus, carnem mutuatam concisa cum sanguine & adi-
pe jusculento unc, & duracina liquore.

Créo, creas, creare, Producere, gignere. [ברא bará. Gallic. Creer & donner estre quelque chose, ou estre en nostre pouvoir. Gall. Creer & donner estre à quelque chose, ou estre en nostre pouvoir. Ital. Creare, produrre. Ger. Erschaffen. Hispan. Criar, hazer de de nuevo à engendrar. Polonicè, Rody, stworzyć. Vulgar. Te-
remòk. Ang. To create, to make, to frame, to bring.] Cic. lib. 5. de finib. Etenim omnia ortum habent, & quasi creationem & procreationem. Idē 1. Tusculan. Nihil pereat ex eis, quorum extincta natura sit, nec ipsum oblatio re-
sistetur, nec à se aliud creabit. ¶ Dicimus quoq; Creare fraudem, invidiam, ornamentum, crudelitatem, Magistratus quos-
que creare dicimus. Cæsar 7. bell. Gall. Quem singuli magi-
stratum antiquitus creabant, eum, regium potestatem aucturi
omnes ad hastas creant. Composita, Procreo, quod pro simplici po-
nitur. Recreo pro refocillare, refovere, reficere. Plin. Sic enim
defectis alongia æquicoribus corpora recreantur.

Créatrix, icis, [ברואה Vulg. Tebowrah, creatrix.] Apuleius
in Pœnulo Adelpho: Macedus matrem creatricem eli, tamen
creatam non est.

C. Cisor, m. i. Effector, genitor, conditor. [ברא bará, Scaping-
er, creator. Gall. Createur. Ital. Creatore. Ger. Ein schaffer. Hisp.
Criador. Pol. stworzyciel. Vulg. Tebowè. Ang. The creature, or
maker.] Cic. pro Cornelio Balbo: Quod primus ille creator
noster. Quo pro Cornelio Balbo: Quod primus ille creator
urbis Romulus, sedente Sabino docuit. Idem 2. de Di-
vinat. Nonne hæc portenta cœlum, cœlique creatorem.

Créator, oris. Genitor, conditor. [בוראה bowrè, creator, Scaping-
er. Gall. Createur. Ital. Creatore. Ger. Ein schaffer oder erschaffung: eine,
erschaffung. Hisp. Criador. Pol. stworzyciel. Vulg. Tebowè. Ang.
A creature, or making.] Cic. Creator magistratuum. Cicero 2. de Le-
gib. Ponitur & pro composito Procreatio: ut, Creatio libe-
rorum. Ulp. lib. 1. Tit. 7. lib. 15. in Adrogationibus cognitio ver-
titur, num sorte minor lex juncta annis sit qui adrogat, quia
magis liberorum in creationem studere debet.

Créatrix, icis. [ברואה bowrah, creatrix. Vulg. Tebowrah.] ut,
Rerum creatrix natura. Lucret. lib. 2.

C. Fatio, f. [בריאה bowdy, creatio. Vulgar. Tebowrah, alias. Ang.
A creature.]

Crepa, æ, Vide CREPO.

Crépæ, A principio capræ sunt appellatæ, quòd cruribus
crepent. Festus.

Crépera, æ, penult. corr. Dubium. [חשש chashásh, dubium. Gall.
Doubte. Ital. Dubbio. German. Zweyfel, zweyffelung. Hispan. Duda. Pol. Wątpienie. Vulg. Tebowè. Ang. Doubtfulness.] Vnde Crepera res, incerta & dubia est. Lucret. lib. 3. Exequitur res, sunt crepera certa
anceps & dubia est. Lucret. lib. 3. Exequitur res, sunt crepera certa
anceps & dubia est. Varro lib. 3. de Ling. Lat. crepera res dubias esse
scribit, inde dubium esse crepusculum, quod dicunt de an-
nore dubitant.

Crepusculum, Dicitur tempus medium inter diem & noctem,
quòd cum crepera hoc est, dubia lux sit.

Crépi Lupercal dicitur, à crepitu pellicularum, quem faciunt
verberantes. Mos enim erat Romanis, nudos discurrere in Lu-
percalibus, & obvias quasq; fœminas pellibus ferire. Festus.

Crépida, pen. corr. Calceamentum calceamentum, teste Servio,
quod corrigis ligabatur. [κρηπὶς. Gall. Pantoufle, qui l'on met
seulement par dessous, & par dessus des cuirets & souliers, comme des sandales. Italice, Ciavatta. Germanic. Ein pantoffel.
Hispan. Alcorque, o chinela. Polon. Pantofel. Vulgar. Pato-
fali, sayon, sandal. Ang. A patten, or clog-shoe.]
Apud Latinos poetas corripi: primam, quæ producta apud Græcos
scribatur per vocalem longam. Persius: Non hæc quæ in cre-
pidis Græcorum ludere gestit. Ex quo Persii loco etiam aperte
intelligitur non Tuscanicæ, sed Græcanicæ calceamentum esse: id
quod & Cornutus Persii interpres testatur in Satyr. 1. Dicitur
autem à pedum crepitu, qui incedendo, dum soleæ de solea
calceamenti sunt, excitatur.

Crépidula, æ, dimin. [κρηπὶς, ίδος. Vulg. Pelowlox.] Gel-
lius lib. 15. cap. 22. Omnia semina ad genus quibus plantarum
& alibi

¶ Vnde pedentim sonū. Crepitum ventris dicimus, quem Stoici nec liberum esse debere, atque ratum affirmabant Plautus in Cure. Vbi quid turpiter, eo primo capitulo eadem bibunt: Tristes atque obtusi oculum. Eos ego si offendero, ex unoquoque eorum elicium crepitum pulentarium. Et Crepitus plagarum dixit Cicero in Ver. 7. Crepitus dentium, Cic. 4. Tusc. Crepitus armorum, Plin. lib. 2. cap. 57. Crepitus fori, Plaut. in Cure. Crepitus lixarum, Varro lib. 2. cap. 7. Crepitus gladiorum, Hirt. lib. 6. Crepitus imbrium, Flor. loco 22. cap. 1. Crepitus pedum. Cic. in Top. ¶ Nec crepitu quidem digiti dignus, οὐδὲ ψόφου δακτύλου ἄξιον. De denudato, nullius que pretii homine. Athenæus lib. 12. de Sardanapali epitaphio. Istis gestus & proverbium in hodiernum usque diem manet apud nostros, quum ajunt: Ni hujus quidem facio. ¶ Crepitu probabis, οὐδὲ ψόφου λόγου. De re quæ ridicule explorari alterius interesse nonnunquam. Suidas. ¶ Crepitus ventris. Quatuor ex ventre semunciis ventre exeunte. Spatium, hydropis, colica & vertigo, hæc res probat ipsa. Hæc de re erat lepidissimum Nicarchi, ne quid Epigrammatis.

Ἤν δὲ ποτὲ πρωκτὸν τοῦτο ἀδίκως κτυπέῃ,
Ἤν δὲ ἐπ' ἀνθρώπου τοῦτο κτύπος οὐκ ἀκόλουθος,
Οἶκον ἐς οἰκήτην ἀνθρώπου τοῦτο μεταστᾷ
Τὸν θεὸν Ὀνόδοτον τοῦτον ἐπιβλέπουσα. Hell.

Interdum crepitus ventris detentus in avo,
Et servat blasum dum cavit illecebras.
Ergo si perit crepitus servandi, cavendi,
Regibus imperium par habet hic crepitus.

Crēpundĭōrum, n. C. [παιδικὸν ἀθύρμα, παιδιά. Gal. Tenon pour choir de quoy se refont ses enfans, comme jouets, sonnettes, chastres, et telles choses. Ital. Strumenti da bambini. Ger. Klinglen die sie mehr den Kindern gibt dann sie vermeinet zu gebrauchen. Dan. Klaffien. Suec. Klemtie. Hispan. Los dijes y juguetes para los niños. Polon. Lalky. Vngar. Gyermék játék, játszó. Angl. A plaything, trifle, gewgaw to children.] Dicuntur primæ monilicula, quæ gestant pueri circa tutum fasciola, matrem, vestes, bullæ, coralia, cuniculi, crepitacula, & puerilia ornamenta hujusmodi, quibus pueri delectantur à crepando id est, ut ait Varro dicta: quoniam infantes crepitaculis maximè gaudent. Plaut. in Rudens. Sunt crepundia. Fest. Fest. vide quæ facere sunt. Inficulas est aureolus: primam litteras, Post altrinsecus est securicula atcepsem acres, Literas Postcula argenteola & duæ concavæ inaniculæ: Et simula, & bulla aurea est, pater quam dedit mihi natali. etc. Plin. lib. 33. Semeltris loquentis est Cæli Etrusci in crepundiis, quo prodigio totum id concidit regnum.

Crēpusculum. Tum cubia, quum sit ante Solis ortum, & ante occasum. [πρὸ ἡλίου ἀνατολῆς, ἢ μετὰ δυσμάς. Gal. Le temps auquel le iour faut, soit au matin ou le soir, sous soleuant. Ital. Lume che precede quando il sole sorge ouero giorno, quando la notte viene. Germ. Die zeit wann Tag und Nacht scheidet, besonders am Abend. Hispan. Como la madrugada antes del sol. Polon. Mrok, zgoła przed wschodem słońca, albo po zachodzie. Vngar. Szürkü, homályos világosság. Angl. The morning, or evening light before the sun rises or sets, the twilight.] à Crepero: hoc est, dubio: quia tunc multus dubium est, dies sit jam, an nox. Plinius: Oritur Sole, aut occidente matutini vespertinive colores nominati, prout alterutri eorum similitudine vel crepusculo contigit. Columel. lib. 7. Juxta conceptacula foris & canalibus tabulæ superjectus, ad quem latrans pabulo liberter recurrunt, cum pastoralis signo quasi receptui canitur: quod id quoque tempore crepusculo fieri debet. Lucanus: Longa repercusso nitidæ crepuscula Phœbo.

Crēpusĭa, apud Saxonas nominati, qui eo tempore erant nati. Et Sigonius horam vespertinam, Crepusculaſ ventrem dixit.

Crēsco, is, crevi, cretum, Augeor. [γίγνομαι, αὐξάνομαι. Gal. Croistre, augmenter. Ital. Crescere, accrescere. Germ. Wachsen oder zunehmen. Belg. Wassen. Hispan. Crecer. Polon. Rosnie, przybywanie. Vngar. Növekszik, növekedem. Ang. To grow or increase.] Juven. Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit. Cic. 2. de Divin. Oltreisque & conchyliis omnibus contingere, ut cum luna pariter crescant, pariterque decrescant. Idem pro lege Manil. Quum locupletissimi essent hostium opes, animique crevissent. Hujus composita sunt. Accresco, adaugeor. [προσαύξομαι. Concresco, Simul cresco, & conjungor. [συναύξομαι. Vide concretum, conglutinatum, συμπεφυκός. Decresco, diminuor. Recresco & increscо, valde cresco, unde Incrementum. Recresco, iterum cresco, ἀναβλαστάνω. Succresco, inferius vel paulatim cresco. Super, cresco: quæ vide suis locis.

Crementum, Pro augmento, αὔξησις.

Cresco, quo additione hæreticatus, Vide in. ΕΛΑΩ.

Crēta, æ, f. Terra cretata: [γῆ κιμωλία. Gal. Craye ou craye, terre blanche dequoy on escript pour marquer. Ital. Creta, terra bianca. Ger. Kreiden. Belg. Kreit. Hispan. La greda ó barro blanco. Polon. Kreta. Vngar. Kréta. Ang. Chalke.] vel à Creta insula, in qua optima provenit: vel à cretendo: quoniam propriè cretæ id est, ut materiando crescat, quod in primis creta Vmbriæ accidit, quam vocant saxum, quæ non nisi pridie vellibus adhibetur: nigra, alba, duplex: candidis Erani & Cimolia, cretæ duo genera, candidum unum, & alterum ad purpurissum inclinans, utrumque vellibus aptum. Hæc medici adversum morbos utuntur. Laudatur & Creta Thessalica. Item quæ argentaria appellatur, nitorem argento reddens. Vilissima est creta, qua pedes vasa lutum tantum ante advectatum notare mos erat. Creta Africa. Cicero Horten. Hæc quæ est à vobis prolata laudatio, obliti estis cretam illam Africam, quam ei ferè omnibus notam nobis. Tenax creta, Virg. 1. Georg. ¶ Creta notare, Pro approbare: ficti enim bonum notare, pro damnare, proverbiali figura legimus. Pers. Sat. 5.

Crētālis, dimicatrix. [Vng. Kvalnok.] Cic. 6 Ver. Quo vaticinio ejus interpreti epistola Agrigenti allata esset, casu figuram illic animadvertit in creta.

Crētĭcĕdo, as, avi, atum, adjectivum. [ἐπιτίθημι γῆν. Gal. Querir de craye. Ital. Di creta. German. Mit Kreiden schreiben. Hispan. Cubrir de materia de greda. Pol. Kreyować. Vng. Krétáz. Ang. To chalke.] ut Cretacea filago, quæ crevit in loco cretoso. Plin. libro 18. cap. 9. Rubor illi, ut Pisana candidior, pondere olim cretâ cretacea.

Crētātē, tarum, Quod ebi creta inversum: [τὰ ἐπιτιθέμενα γῆν. Gall. Blanchir ou marquer de craye. Ital. Cretato, marcato. Germanice Mit Kreiden gemahlet. Hispan. Cosa vacia de greda. Pol. Kreyowanie. Vng. Krétázás, krétáz. Ang. Made white or marked with chalke.] unde Cretati pedes dicebantur, qui creta erant dealbati, qualis solebant esse servorum pedes, qui transmarinæ venales advehebantur. Vide Plinium inter prodigia infolentis fortunæ commemorat. Liberos aliquot Præconis ornamentis decoratos reditisse, unde cretatis pedibus advenisse. Ad hoc allusit Juvenalis, quum ait: Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis.

Crētōsĭna, æ, f. Locus ubi creta cruitur. [Pol. Gora gdzie kreda kopią. Vng. Krétabánya. Ang. A chalke pitte.] D. lib. 7. Tit. 2. l. 9: Sed si aquæductus habeat, & aquidem cadere velit, vel Cretæfodinas habeat, &c. Mihi Cretifodina.

Crētōsus, a, um, Quod est creta plenum. [τὰ ἐπιτιθέμενα γῆν μέρη. Gal. Abondant en craye. Ital. Pieno di creta. German. Kreidechtig voll Kreiden. Hispan. Cosa de greda. Polon. Pełno, kredy. Vng. Krétás, krétával. Anglicè, Full of chalke, chalkie.] Plin. lib. 15. c. 18. Cato de ficu ita memoriæ mandat: Cretosos mariscas in loco cretoso, aut aperto serito. Ovidius 7 Metamorphos. Cretosa tuta, & Ager cretosus.

Crētus, bariTicin. seu duplex baris marina, & hortensis, lib. 21. cap. 15. Herba est cujus folia sunt angustiora quam porri, sed crassiora.

Crētus, subst. tantum. [κρητός.] Genus pedis est, cui constat prima & extrema longa, & media brevis ut, Sanitas. Alio nomine Amphimacrus.

Crībrum, Instrumentum ex pellibus factis, vel ferreum, cribris pertusum, frumenta & alia ad munditiem purgandi. [כברה כברת, מנפה, מנפת, מזרה. Gal. Crible. Ital. Crivello. Ger. Ein Sieb. Belg. Sift. Hispan. Harnero, cernadera. Pol. Przetak, przesiew, sito. Vng. Rosta, szegyletes. Ang. A sieve, a fanne.] Cic. 2. de Divinatione: Quasi vero quid quam intersit, mures dentes nonne edant aliquid rodentes, scoria an cribrum carpserint. Ovid. 15. Metam. ut vel liquor aridus possit cribro aquam ferre, vel gerere. [ἀντλεῖν, ἀδύνατον, ἀνύδρῳ.] Proverbium in eos qui operâ perdunt. Plaut. Pœnul. Non plus ea fert, quàm si imbrem in cribrum geras. ¶ Cribro crebrius, ferè dictum est, nectine proverbii schemate, pro eo quod erat, plurimis locis ac passim. ¶ Ad cribrum dicta, ἐπὶ κοσκίνου. Quæ vera comperta, vellent, ad hunc appellarunt modum. Sumpsum à divinationis genere, quod in sportula circumferebant, eodem pertegebatur. Vide natum aliud adagium: Cribro divinare, τὸν κόσκινον κρούειν: hoc est, conjectura fugacem deprehendere rationem de rebus occultis divinare. Lucianus in Pisc. ἐπὶ κοσκίνου καὶ ἀστραγάλου. Id est, cribro, quod aiunt, divinare. ¶ Sunt & cribra quæ è seris ejusdem, farinæ à furfure bene separandæ gratia, facta sunt, quæ Farinaria, Setacea, & Subera cum dicitur. Sunt & excussoria è lino, & Pollinaria, à Polline, quæ à nonnullis male incerte audio, Incerta cuiusdam Dafi sunt.

Cribro, as, avi, atum, Purgo. [הבריר, נפה.] Gal. Cribler. Ital. Crivellare, vagliare. Ger. Mit einem Sieb reinigen, siebren. Hispan. Cernir. Pol. Przesiewać. Vng. Rostálok, szegyletlek. Ang. To sift, or fanne.] Cribrantur in cretum & hujusmodi, ut à pulvere, & rebus nimiùm levibus separentur. Colum. lib. 12. cap. 3. Nam omne frumentum, cui ius in pulvere resolvitur, cribrare. Plin. lib. 25. cap. 5. Præterea immundum in cribro est, quod jocatum fortunæ, ut ait Cato, cribrum purgetur necet.

Criminẫs, ria, rium, Quod ad crimen pertinet. ἐγκληματικός. Plin. lib. 29. 12: Item criminalia, quæ simili modo in turbido versantur exemplo.

Crimẽ, n. Delictum, peccatum, fraus, noxia, maleficium. [W] ἔγκλημα, ἐπίκλημα, αἰτία, ἀγώγιμον. Gal. Crime, ou accusement. Ital. Delitto, mancamento, colpa, difetto. Ger. Sünde. Sund. Bel. Een misdaet, misdaedt, feyt. Hisp. Crimen, grande pecado. Dan. Forseelse. Pol. Występek, grzech, zbrodnia. Ung. Vetek. Angl. A fault, a crime, a misdeed.] Seneca. Vitam agens impiorum, sectam, sine crimine. Cicero ad Matium: Scio enim tui, quum natus incertus rebus fuerit Reip. profuturus, crimini loco putasse de quadrivio. Idem: Eodem ego te condemnabo crimine. ¶ Donec eliminare verum atque crimen Ciceronis in Verrem. Appellat, quod invidiam parit ac odium, non id pervertit in publicum tumorem. ¶ Ponitur aliquando pro criminatione & accusatione. ἐγκλήσις. Cicero ad Phil. Maxime eum mihi negari adversarii: utinam hoc tantum verum crimen esset. Et Decimo à Cæsare, sicuti a Dicæarcho, Hannibale, Virgilio, Arnoldo Davice compositam parem, fere crimina vel hæc est, contentiones, jurgia, ex quibus odia oriuntur. ¶ Aliquando ponitur pro falsa suspicione. Idem et Arnob. Invidiæ crimen accipitur. Terent. Heaut. Nam si comperit crimen tua se falso usum credidisse. Mollia tam tarde. ¶ Iurisconsulti tamen inter crimen & delictum hîc quum præsicientius studio, ita ut Crimen nomine capitalis tantum intelligatur, veluti sacrilegii, adulterium, &c. Delicti verò privata noxia ut furtum, injuria. ¶ Crimen quandoque etiam pro criminatore ponitur, ut quum accusatore perseverare dicuntur in crimine: id est, in criminatione hoc in crimine.

Crimẽ, Publica sunt crimina, & privata, publica capitalia, & non capitalia, privata aut cum infamia, aut sine infamia. Capitalia crimina publicis judiciis omnia cognoscebant: annum item publica judicia de capitalibus omnia crimnibus fiebãt: nam, ut scribit Livius, lib. 11. traditum est, si quem infamiam ea agabant publica judicia non damno pecuniario, publica quidem erant, non tamen capitalia, quod quidem si de cautis publicis in quibus cum detrimento rei familiaris famæ jactura cõjungeretur, verum etiam multò magis de privatis, & hoc ipsum declarat Cicero tam apertè in epistola ad Patrum: his verbis Iudicia non solemus omnia tractare uno modo: privatas causas, & eas leues agimus sæpissime capitis aut famæ scilicet periculo: separo enim a causis capitalibus causas famæ, sive publicas, sive privatas. Sed ipse mecum de ratione revoco. Si causæ famæ capitales non sunt: cur Quinctii causam, cum tua esset, capitalem Cicero significat? ut eum in exordio. Quid hoc iniquius, aut iniquissimo, quam me qui capite alterius, tamen a fortunis quæ defendam, priore loco causam dicere? & infrà: Clamabat Quinctius: si cessero nolle Caldare, me videretur judicasse bona sua ex edicto possessa: si non defendam, posse fieri ut absens damnetur, & id quod non oportet, de capite suo priorem causam esse dicturum. & in extrema oratione: Horribile est, tantam capitis dicere: horribilius, priore loco dicere, sanè non leviter aliquando hæc me loca, & alia hujusmodi in ea oratione perturbarunt. eoq; magis, quòd causa Quinctii ad recuperatores agitur, ex quo sequitur, ut privata sit: recuperatores enim, & centumviri, & arbitri, judices sunt (Accurbis arbitros inter judices, vocabulo manifesto proprio, nominat) civilibus in controversiis ab urbano prætore dati, causam porrò capitalem ad recuperatorem adjudicandam absurdum: ita non rationi consentaneum videbatur, ut persuaderi nullo modo posset id fortasse, ut tamen definitione veritas illaceret, idem hîc quoque posse evenire: cogitavi, nunquid causam esse capitalem, & agi de capite, tunc capitis esse causam, ideo sit, non quòd dubio in quæ causa capitales quæ vocantur, eas dè causæ capitis vocari omnes putarint: quæ verò capitis fortasse non omnes item capitales: tam causa capitis Quinctiana dicitur quam tamen nullo modo capitis eam fuisse constabit, quum ea neque de hæreditate, neque de civitate adimenda, cum capitalia fuisse postea notum est, agatur & causa Mancini, quem, ut Cicero & alii prodiderunt, à patre parricida ex S. C. Numantino dedito, Numantini non receperint, causa quidem capitis est (agitur enim in ea de civitate, de libertate, de capite) capitalis tamen non est: capitalibus enim quæritur de crimine, & damnatos diminutio capitis ex judicum sententia sequitur: in aliis autem capitis causis agitur quidem de capite, non tamen quæritur de crimine: caput igitur diminutio vel nulla sequitur, ut in causa Quinctii, vel, si sequitur, ut in causa Mancini, non sequitur ut pœna à judicibus irrogata, sed ideo sequitur quòd is, qui jam de bonis erat ex S. C. Numantino, capite fuisse diminutus ostenditur: ita ut judex non judicaret, sit ne capite minuendus: quod fit in causis capitis ibes: sed fuerit ne antea, an non fuerit, capite diminutus. & fatur hominis nũ tunc mutatur, sed quia fit, cognoscitur. itaque, quum de eo dixit Cicero libro de Oratore: Quã possumus repetere exanimibus rebus civilibus causam, contentionem, de re non potest, quam de ordine, de civitate, de libertate, de capite hominis controversiam? crimen nullum significavit, crimen in nullis causis vocatur in judicium. Manicius, periculi suscipiendæ civitatis, an libertatis in eo judicio subvertendæ suæ civitatis, an libertatis in eo judicio subvertendæ suæ civitatis judicib. rogo scribi, ac tabellis dari damnationem vel non, censeres quæ Manicius pallicerer? rq, antea quàm à patre parricida esset exulatus, an verò, quia exulatus esset, amisisset, etiam si exceptus à Numantinis non esset, quare capitis causa non fatis adhuc tamen esse de capite, ob eam, quam expressi, causam recte Cicero dixit: At, quod ad Manicium causam attinet, tam potest esse ratio, cur ista de capite agi dicatur in causa: verò Quinctiana, in qua nullo modo neque de civitate, neq; de libertate agebatur, tamen capitis unde dictæ an ex eo, quia caput pro existimatione interpari posse videatur, repugnat vetus loquendi consuetudo nec hujus generis exemplaria reperiuntur, potius quòd, ut orationis licentia, crederentur exaggeraturi tes, ad invidiam, adversus Nevium ejus crudelitate, & misericordiam erga Quinctium ex eius periculo quærendam: atque hoc eò magis conflat, quòd Cicero in eo verè ac propriè loquitur, quum eum vocat accusationem, quæ sponsa causa esset, quum ait: Quem nunc interficere actatis cupio quando quidem civibus Romanis capitis nulla crimine vita posset: causam verò non esse capitalem, proprie ipse verbis clarè demonstrat in eo loco. Judicium C. Aquilii, non de repetundis, sed de tota fortunis fuit: P. Quinctii vides. & quum dixit Hortensius partes accusatoris obtinere orationem eloquentiæ nec crimen verba accusabat Hortensius, sed accusare vi sebat nec erit, nisi capitalibus in causis, accusatur. Accedo unde diverti. Publicorum criminum alia capitalia, alia non capitalia: quæ duæ non audiam magistri, ne orationes quidem judicium capitale semper fuit, quum tamen publicum semper fuerit nam Claudia Vestalis, Appii Cæci filia, C. Fundanius, & Tit. Sempronius addes pleb. quod populo R. calamitatem esset imprecata, multam dixerunt ann. gravissimam, mille, quæ capitalis pœna non sunt: judicium autem illud de publicum fuisse, inde patet, quòd ad populum factum est, id q, etiã Atrius Capito propterea inter publica judicia retulit, & majestatis nomine notatum, Suetonius in Tiberio significat his verbis: Claudia novo more judicium majestatis apud populũ multos sabit, quòd in conferta multitudine, egrè procedente carpento, palãm optavent, ut frater tuus Pulcher reviviscret, atq; rerum clarissimum amitteret, quòd minore turba Romæ fuit. Publica verò capitalia crimina hæc erant, incestus, majestas, repetundæ, vis publica duplex, ea, quæ in tempus de magistratus asserebatur, de qua lex Iuliana fuit, & ea, quæ in privatas res, de qua Plotia, & alia leges erant, peculatus, de reliquis, ambitus, testificationes parricidium, veneficium, ambitus pecuniæ ob judicandum capitæ, adulterium, de falsis, de plagiariis, de tutorum fraude, de famosis libellis, de furtis, clandestina cæde: quibus de criminibus aut ad prætorem aut ad judicem curialem, aut ad populum nemo pertinebat. de majestate per quæstionem excepto, de vi, de repetundis, de crimine interficiendi, de ambitu prætor quærebat de incestu, & peculatu non populus, sed tribunus comitiis de incestu, tribunus pl. populum per tribus in forum cogente, centuriatis autem de perduellione, quum in campum consul centuriatim populum advocasset, de veneficio autem & prætor, cui judex quæstionis idem dicebatur, & judex quæstionis, etiamsi prætor non esset, fuisse dicebatur. Prætores, cum cujusque futura esse quæstio quotannis sortiebantur: ut Veiocæ singulis de criminibus singuli, præterquam de ambitu, de quo consules quærebant: nam excipio prætorem urb. cui nullo de crimine publico quærebat, itaque nec quæsitor dicebatur, tamen, civilibus controversiis ad eum delatis, jus dicebat: hoc est, judices, de judicio fori nullam, quam fieri oportebat, dabat: nec enim prætor ipse judicare solitus erat, sed, quum judices, ab ipso dati, de controversia cognovissent, ac judicassent, exequebatur: ideò in omnibus fermè edictis prætorum legitur, Judicium dabo, in quo poterunt lapsum emendari, & ius dicere, aliud, judicare: contra quam qui veterum juris consultorum libros ignorant: & quemadmodum civilibus in rebus prætor non cognoscit, neque judicat, sed jus dicit: sic, quia hi judices dati sunt, non ius dicunt, sed cognoscunt, ac judicant. Varro & hæc ipse, & alia paulò plenius in diffinitione Prætor. de criminibus autem, quæ erant ejusmodi ut cognitione eigna viderentur, ea fere diximus. Singula autem criminia tractare, ut incestum, majestatem, repetundas non viderer esse proprium hujus loci. Ex libro de Legibus Romanis.

Criminalẽ, Quod ad crimina. [ἐγκληματικός]. Vn Velles. Ang. Thes nõrem criminalem. jus Criminale causa.

Criminaliter, et Criminaliter agere, cui opponitur civiliter agere, apud Ulpianum D. lib. 47. Tit. 1. in. [Pol. Tumultus prætorius contra

γεγονεναι πλειω χρηματα ἢ ὀφειλεται τῳ. Vulgar. *Εαν δικαζηται τινι, νικαται.*]

Criminosissime. [Pol. *Ὑβρισταται.* Vng. *Igen vetkőssen.*] Suetonius in Tiberio: Ita ambitiosam criminosissime mentitus est.

Criminosus, a, um, *Suspitiosus*, quod crimini suspicionem adfert. [חרכי *Scelestus, malus.* Gal. *Impetueux de crimes, est en reprouche, grand accusateur et blasmateur, grand calomniateur.* Ital. *Inquisitioso.* German. Schmäher / der einen offt oder schand gutzet. Hisp. *Acusador.* Polon. *Skalmierca rzecz, albo gniewliwy człowiek.* Vng. *Vetkes.* Ang. *Apte to accuse, reproachfull, reprochfull.*] Cic. pro Cluent: Hic Tribunus plebis, inquit, criminosus, crudelis, non modo non seditiosus, sed etiam seditiosis adversarius. Ille autem acerbus, criminosus, popularis homo, ac turbulentus. ¶ Criminosum, quod in se crimen habet. Colum. lib. 1: Crimen tamen fraudis fuit supra quinquaginta jugera possedisse.

Criminosissimus, superl. [Polon. *Vielce szkodliwy, szpetny, albo sromotny.* Vngarice, *Igen vetkes, szemérmetes.*] Suetonius in Cæsare: Adhuc Cæcinæ criminosissimo libro, & Publii Catonis maledicentissimo lacerata existimationem suam civili animo tulit.

Criminose, adverbium, *Suspitiose.* [מרכיל *Scelestè, malè.* Gal. *Impetueusement, en reproche, en blasme.* Ital. *Con querela, con biasimo.* Germ. *Mit gutzung / zum schand oder tadel.* Hispan. *Con murmuracion.* Polon. *Zelżywie, Sromotnie.* Vng. *Vetkeppen, Az Rhetorok szóllásával, az hetvenes szóllásokkal.*] Cicero pro Sylla: Amemini: Quum etiam aliquid haberet quod posset criminosè ac suspitiosè dicere, aperiè audiebam & columnam lacrymas non videbatur.

Criminari, Et culpare, accusare, contumeliosè reprehendere. [רכיל חרף שטן חובא דבה *Vexo, infabulo, accuso, X. maledico, reprehendo, calumnior.* Gal. *Blasmer, reprocher, accuser.* Ital. *Biasimare, accusare, calumniare.* German. *Lesterung von jemand offt / wegen seiner schuld / sagen.* Belg. *Schelden.* Hisp. *Acusar, culpar.* Polon. *Obżegać, szkodliwie mówić.* Vngar. *Vetkőzni, vádolni.* Ang. *To blame, to dishonor, to accuse, to reproche.*] Cicero ad Attic. Metellum commorientem omnia criminabatur. Et dicimus; Criminor te furtivè, vel apud illum. Terent. Hoc metui, ne me criminaretur tibi. Cicer. 3. Offic. C. Marius, Q. Metellum apud populum Romanum criminatus est, bellum illud ducere. ¶ Criminat pro criminatur apud Ennium libro tertio Satyr. Non is non brevè vult tibi, quitalsò criminat apud te.

Criminatio, f. c. Objectio, reprehensio, accusatio. [שטנה *Calumnia, vituperatio.* חובאה דבה *Vexatio, infabulatio, maledictio.* Gal. *Blasme, reprocher, accusation.* Ital. *Calpestamento.* German. *Lesterung / Einredung / gutzgung einer schuld.* Hisp. *Acusacion, querella.* Pol. *Obżegánie, szkarganie, przyszłe szkodliwe słowa.* Vng. *Vetkőzés, vádolás.* Ang. *Blaming, reproching or accusing falsely.*] Cic. pro lege Agrar. Nunquid est causæ, Quirites, quum illa criminatione, quam me adsentem usurpavit, non solum meam, sed etiam vestram diligentiam, prudentiamque deprecetur.

Crimini remitti, [Vulg. *Ἀφιεσθαι.*] Has notissimus, quem Dirk. *Ἀφιεσις ἁμαρτιῶν.* Rem ita habuisse appellant.

Crines, Capilli. [שער *Pilus.* שערה *Coma.* Gal. *Cheveux, perruque.* Ital. *Capelli.* Germ. *Haar.* Belg. *Haer.* Hispan. *Cabellos.* Polon. *Włosy.* Vngar. *Hay.* Ang. *The heare of the head.* Jobæ 18. *Anglum hoc est.*] Dirus crinibus dicit. Virg. 4. Aeneid. Et crines flavos. Cicer. Verr. Hæc crinium ornatio ut ei redimiculum præbeat, hæc in collum, hæc in crines. Facius de moribus Germ. Accisis crinibus nudatam, corpore præpinguis expellit domo maritus. ¶ Capere crines. Plautus in Mostell. dixit, pro arripere occasionem oblatam, & ne eam retinere. Crinis etiam piscium dicitur. Plin. lib. 9. cap. 30. de polypo pisce: Nam & asellum terribili cauda agebat, nec extremis cruribus flagellatus, &c. ¶ Crinis etiam videtur esse genus vinculi ex crine equinæ caudæ contexto. Plin. lib. 19. cap. 1: Jugum & pristica, aut arundine, aut crine, funiculove, ut in Hispania Brundisioque.

Crinalis, le, adject. [Gallicè, *Des cheueux, du appartenance des cheueux.* Italicè, *Pertinente à capelli.* German. *Das zu den Haar gehört.* Hispan. *Cosa perteneciente à los cabellos.* Polon. *Coś należącego do włosów.* Vngaricè, *Hajoczvalo.* Anglicè, *That belongeth to heare.*] Quod pertinet ad crines: ut, Vitta crinalis. Ovid. 9. Metam. Crinalem capiti vittam hastæque sibique Detrahit.

Crinale substantivum, neut. gen. [*Τὸ κοσμητικὸν τῆς κεφαλῆς.* Vngaricè, *Hajas fono.* Angl. *An heare lace, a tresle.*] Ovid. 5. Metam. Cornibus aurata monilia cuilum, Et madidus myrtha curvum crinale capillos.

Crinigĕr, ra, rum, Qui multos habet crines. [*Κομητης.* Gal. *Qui porte perruque, chevelu.* Ital. *Capelluto.* German. *Haarechtig / der viel haar hat.* Hispan. *Cosa que tiene el mucho cabello.* Pol. *Włosisty.* Vng. *Hajas.* Ang. *That hath much heare.*] Lucan. lib. 1: Et vos crinigeros bellis arcere Catenos Oppositi, pectis Romane.

Crinire, Et crines emittere. [κομᾶσθαι. Gal. *Mettre cheueux.* Ital. *Mettere capelli.* German. *Haar vbertommen.* Hisp. *Embiar los cabellos.* Polon. *Włosy puszczać.* Vng. *Hajat eregetni.* Ang. *To grow heare.*] quod verbum legitur apud Statium 4. Thebaid. Crinem cultu Parnasia monstrant Vellera, frondenti crinantur cassia alvo.

Crinitus, a, um, Quod crines habet. [שעיר *Comatus, capillatus.* Gal. *Chevelu.* Ital. *Crinito, che ha capelli.* German. *Haarecht.* Hispan. *Cosa de luengos cabellos.* Pol. *Włosisty.* Vng. *Hajas.* Ang. *Hairy, that hath heare.*] Virgil. 6. Aeneid. Crinitæ comas Lupas Personat aurata. Cruda Iliad. Cic. vide Natal. com. Tum Celtis his quas Græci Comatas, nostri Crinitas vocant, sed a Vero, Gorgonis os pulcherrimum, crinibus anguibus, revellitate, abhorruit. Galea crinita triplici juba, Virg. 1. Aen. Malè crinita mulier, Ovid. 3. de Arte.

Crinitus, Vngaricon genus, valetudinis causa comparatum, Pomponius Lætus de uno & arg. Unguentis, capiti, cum tantum ea legata videntur, quibus ungimur voluptatis causa, sed ut valeamus, qualia sunt commagena, glaucina, crinina, theodina, &c.

Crispidrimus, Ἀκροτελευτον à Rhetorib. appellatur contentio quæ existat circa finem, & circa quod versatur certamen totius controversiæ. Latini Quæstionem vocant, teste Cicer. in Topic.

Crinon, [κρινον. Pol. *Polna wsz.* Vng. *Szikes földben.*] Plin. lib. 21. cap. 3. Illum rubens appellat, quod alio nomine Cnorthodon dicitur, in Antiochia, Laodicea, Syria & Phœnice, Judææ utilissimum provenit. Dioscorides tamen Græcis tribuit omnes nullo discrimine κρινους appellatione omnia illi genera intelligunt. Theophrastus quatuor ponit illorum genera, ex quibus quod Veris crinum primum post violam albam, peculiari nomine κρινον appellat.

Crinonia, [κρινωνια. Vt Lilium, &c.] Fruticis est illi, tesse Saldanam Lilium Græci κρινον appellant.

Crios κριος. Cretæ genus, quod Latini Arietinum appellant, ab arietini capitis figura: a qua & Græci appellatio ducta. Nam Ii arietem κριον appellant. ¶ Fuit etiam Crios κριος proprium nomen Athletæ cujusdam ex Ægina Insula, apud Græcos celeberrimi.

Κριου μετωπον, Id est, arietis frons, Crete insulæ promontorium est ad Occidentem, ventus Cyprias, ut scribit Rufus ex Dionysio. Ita procul ingens Ide cum suis nemoribus esse, obvia Parthenia alta, & paulò post: ut ferus ora refert aries, dictoque nomen per obvia fronte. Vide Pomp. Melam lib. 2, in descriptione Cretæ insulæ & Plin. lib. 4. cap. 12.

Crisson, Rugosum in magnum, Dioscor. lib. 4. cap. 120.

Crisis, per antonomasiam omnes morbi diuturni & chronici, ut podagra, chiragra, &c.

Crispina, *vide* ORYANTHEA.

Crisis, [κρισις. Vulg. *Iudicium.*] Judicium, judicatio. Senatus Consultum Vide Decretum, sive ut Censorinus placet Consulti, ἀποφασις hoc est, judiciales & directorii, de quibus infrà.

Crispus, a, um, adjectivum est. [κρισπος, περιπλοκος. Gal. *Crespe, crespu, qui va en rond.* Ital. *Crespo, ricciuto.* Ger. *Krauß haar.* Belgice, *Crauß haer.* Hispan. *Crespo.* Pol. *Kędzierzawy.* Vng. *Bodor.* Ang. *Curled, curie hayred.*] ut, Crispus capillus videtur, inturtus. Plautus in Cistell. Compositos, crispos circumnectunt inguentatos. Crispum solum. Plin. lib. 18. cap. 15. Solum ol vas, vetus crispum & sulcatum. Crispi sinus, apud Colum. libro 11. capitis. Crispa labies. Cic. 3. Tusc. Crispitis elegantiæ materiem. olivi Perdix gustatissima. Plin. libro 11. cap. 9.

Crispillus, diminutivum à Crispus, [κρισπος, περιπλοκος. Polon. *Kędzierzawy.* Vng. *Bodorka.*] Martialis lib. 3: Crispulus ille cui est, uxori semper adhæret. Qui Mariam tuam? crispulus ille nunc est?

Crispo, as, are, act. Crispum reddere. [κρισπαινω. Gal. *Faire crespe.* Italicè, *Increspare.* Germ. *Krauß machen.* Hisp. *Crespar una cosa.* Polon. *Kędzierzawić.* Vngar. *Megbodorodom.* Ang. *To wrigkle or curle the heare.*] Plautus Libro 22. capite 1: Emi cinere crispari capillum. ¶ Crispari terra herbis, dicitur pernitescentibus. Colum. loco tit: Nunc aprico vinea crispetur fuscina telo.

Crispans, tis. [Vngar. *Bodorgatsdo.* Ang. *A curling heare, a shaking.*] Spatiatur opaca. Virgil. 1. Aeneid. Sua manu ostro crispans hastile sceptro.

Crispatus, a, um, [Vngaricè, *Bodorozatos.* Anglicè, *That is curled or crisped.*] ut Statius crispata cacumine, Claud. 2. de rap. Proserp.

Crispulans, adjectivum est, Crispi fulgens fulmen. Cicero in Top. Ac quum in Arcis navim crispulans ignis cum fulmen incidit, conflagrat navis necesse est.

Crista,

Criticè, & κριτικῶς, & Critice pronunciare, & Critice ponere, distinctè palàm exponi perlatum. Et enim primùm multorum species notantium, dum in arce veneratæ sunt Iuventatis, crissantes adorat. Alterum masculorum dum pædicantur. Martial. Sed pædicaris, sed pulchrè Naevole cerves. Cerrere etiam ad animum refertur significatio. Pertinet Ad Romule cerves?

Crista, Lat. Dicitur cognitile in vertice galli, & aliarum quarundam avium. [κρίσσα. Gal. Creste, gronde. Ital. Cresta, gronda. German. Der Kam auff eim Vogel, Zopff. Hisp. La cresta de ave, o gallo. Polon. Grzebien. Vng. Taraj. Pol. Grzebien wegierski, Grzebyk. Vng. Gerinc. Ang. The coppe or top of the head, a combe.] Iuvenalis 10 cap. 29 Vrpa ubi cornua aliis pallentia, crista, vibrandis plicatilis. ¶ Ad hanc similitudinem crista Cristam, vocamus, cassum galeæ. Virg. 12. Aeneid. Tum galeam Messapi nodo, cristisq; decoram Incidit. ¶ Crista etiam herba species est, cujus meminit Plin. lib. 27. cap. 9. Alectoralophos, quæ apud nos Cristalis dicitur, folia habet similia galinacei cristæ, pura, caulem teretem, & flores nigros in illis. Raellius eadem alectoralophos cum caspide Gallicè Versoie dicunt.

Cristâtus, a, um. [κρίσσωτος. Virg. Cristatæ legiones. Ant. A Nigro carbone, Barbam nitere cornua, Cristatæ, Colu. lib. 8. cap. 2. Recta cristatæq; cassidis.

Cristatus, a, um, pro Cristatæ galeæ. Gal. Qui a un morion, ou bourguignote. Ital. Che ha celata. German. Der ein Kam hat. Hispan. Que tiene cresta, o penacho. Polon. Ktory ma Kapalin. Vng. Gerinczes. Ang. Crested, combed or cristed.] Qui cristas habent aves, Cristatæ aves: utique pugnatrix gallorum gallinacearum. Martial. lib. 14. Cristatæ quotiens narrant quæ lucra aves. Cristata galea Livius.

Critæ, ῶν, & Græcis dicuntur judices, qui musicis, agonicis & scenicis certaminibus præerant.

Criticus, a, um, per cor. [κριτικός. Gal. Iudicial, qui regarde, donne premier. Ital. Giudiciale, che giudica. German. Zů urtheilen, oder Beurtheilen. Hispan. Judicial, el que haze juyzio. Polon. Mowiący, sprawiedliwy. Vng. Itelő. Ang. Iudicial, that giueth iudgement or censure.] Idem quod judicialis, vel judicem agens, sive ad eum hoc est, à judicando: unde & poëmatum censores, & judices alienorum operum, olim Critici dicti sunt: qualis fuerunt Aristarchus & Antiophanes Grammatici: qui tantum hic in quidem etiam Homerum permiscuerunt, ut plurimos etiam versus, tanquam nothos & subditicios, ex ejus operibus summoverint. Cicero ad Dolabellam lib. 9. Ego tanquam critices antiquus judicaturus sum. Horat. 2. Epist. Ennius & Sapiens & fortis & pulcer Homerus, Vt critici dicunt. ¶ Critici dies vocamus, qui fatidici & nefasti dicuntur, in quibus de negotiis latinis ratione ferri judicium potest: quos notis Decemviri variare possunt.

Critho, [κρίθη. Gal. Vne orge. Ital. Orzolo. Ger. Ein Wänige so ob dem Aug die Augsprode machet. Hispan. Orzuelo que nasce en el ojo. Polon. Jęczmek. Vng. Arpa. Angl. A sore or soyl in the eye lidde.] Tuberculum parvum est in palpebra super pilorum locum ortum à simili hordeo simile & Hordeolum à recentioribus quibusdam nominatur. Vide Celsum lib. 7. cap. 7.

Cribrosus, ea, orum, morbus.

Crimnon, Vide supra in A TRIS.

Crobylos, κρόβυλος, Aureus vel argenteus corymbus, ex capitis pendens idque propriè in virginum & mulierum potiùs Corymbum, & in pueris Scorpium vocamus.

Crobylum, Aizoonum genus, apud Dioscoridem libro 4. capite 91.

Crocallis, Gemma est ceraſum representans, teste Plin. libro 37. cap. 10.

Crocare, & Crocire, Verba fictitia à voce corvi, κρώζειν. Autor Philomelæ.

Crocito, tas, frequentativum. [κροκάζειν, κρωγμὸν ποιεῖν κρώζειν. Gal. Corbeau par plaisance fait, croit souvent en ordure. Ital. Crocitare spesso come un corvo. German. Wie ein Rapp schreyen. Hispan. Graznar el cuervo. Polon. Krakam. Vng. Gyakrogni, Kalogni, Korogni. Angl. To crie like a raven, to croke often.] Plaut. Simul cadebat pedibus tectum, & voce crocitabat sua.

Crocito, esse Facto, & Croctitare, tus, pen. prod. Ipsa vocis corvi prolatio. [κρωγμός. Pol. Krakanie kawżąt, kawżąt. Ang. A croking of a raven.]

Crocitatus, a, um, Vide CROCVS.

Crocitas, κρόκιτις, Gemmæ species, à croci similitudine sic dicta. Autor Plin. lib. 37. cap. 10.

Crocinum unguentum, n. [κρόκινον μύρον, Quod exprimebatur ex aromatibus, & croco in oleo macerato: ut caveat Dioscorides lib. 1. Propert. lib. 3: Et crocino naves murraeus ungat rostra. Vide Plin. lib. 13. cap. item 15.

Crocinus, V. de CROCVS.

Crocis, κρόκις, Herba est, cujus contritu phalangia emoriuntur, ut ex Apollodori testimonio tradit Plin. libro 22. capite 23.

Crocodilinus, Vide CROCODILVS.

Crocodilus, pen. prod. [κροκόδειλος. Gal. Vne crocodile. Ital. Crocodilo. German. Ein Crocodil, in Wasser und Landt. Hisp. Crocodilo. Pol. Krokodil. Vng. Krokodilus. Ang. A crocodile.] Animal quadrupes, et aquatile amphibiorum, tam in terra quàm in aqua vivens, figura lacertæ non admodum dissimile, in credibili magnitudine armatum rugis, soli Aegypto, & Aethiopiæ quæ Nilo adjacet, cognitum, cute aliquo modo dura, ut quod ejus parte ossea fuerit ventre penetrari possit. Vide etiam de pugna, qui perpetuum cum crocodilo bellum gerunt, non tantum ex qua possibilem parte hostis lædi possit, aquam tantum capere quæque, quam in dorso gerunt, id alenum subolent. Habet & alterum hostem Ichneumonem, quia apertas devorantis fauces tecta intrans, cor illapsu, medullas ejus rodit. Nullum est animal quod tam parvis initiis tantarum exstet magnitudinem. Fiunt siquidem ova anserina non majora, sed hoc huic unum malo peculiare creditur, ut quamdiu vivat, nullum crescendi finem habeat. Quattuor mentes hyemales non comedit, & sola bestiarum non habet linguam. Terribilis hæc bellua citra fugaces est, fugax contra insequentes. Oculos habet in aqua haerentes, extra acerrimi visus. Consecto homine emittit lachrymas, quas appropinquantem devorat. Vide Isidor. ethic. cap. 10. Crocodili lachrymæ κροκοδείλεια δάκρυα, quod de his solet, qui sub specie pietatis nos fallunt. Ex eo dictum metaphorice, quod κροκόδειλος animal ejusmodi sit, ut cum fugit, accipitrem odorem reformidet, quod mella consicientes in Aegypto Germines, nempe absumant crocodili quoniam mirum in modum ea delectantur. ¶ Est & alterum crocodili genus, quem Suevia vocat Dioscorid. lib. 2. si perioti multo minus, crudelitate autem, nec usi adoratissimi vi cina Rambus, cujus in media pecunci nidoris tanto referti fuere, quod ad faciendos medicamenta, colorandaq; conciliationem mulieres, & viri molliores, olim utebantur. Horatius in Epod. -coloremque Sicerote fucatus crocodili.

Crocodilinus, na, num. Quod ad Crocodilum pertinet. [κροκόδειλος. Polon. Do krokodyla należący. Vng. Sárkányhoz való, Ang. That belongeth to a crocodile. Jul. Crocodilinæ anus gustatus, Quint. lib. 11. cap. 16.

Crocodilia, κροκοδείλια, Fimus est crocodili terrestris, quo mulieres faciem illinebant ad colorem commendationem. ¶ Crocodiliorum enim duo comperiebantur genera: quorum alterum aquaticum est, Nilo tantum familiare, & lacubus Nilo vicinis. Alterum terrestre, odoratis cantum vescens herbis, quem Scincum cognominant Dioscorides appellat. Hujus excrementa in primis odorata sunt, mulieresque his experta. Plin. lib. 28. cap. 8. ubi crocodili aquatici naturam multis explicat, finem subdit: Alterius terrestris, quem in Africa magnum habent, in terra tantum odoratissimis floribus vivit: ob id ejus excrementa diligentissimè exquirantur, ignorando in dare facta, Crocodilea vocant.

Crocodillium, κροκοδείλιον, Herbæ species est, chamæleontis figura, radice longa, gallo naturali seu ne rotundo, depressis ulypeoli forma. Plin. lib. 27. cap. 8. Crocodillion Chamæleontis herbæ nigræ figuram habet, radice longa, æqualiter crassa, odoris aspeti.

Crocomagma, atis. [κρόκομαγμα. Ant. Struggel, Schleym off Safft.] Unguenti crocini lixivium, & retinimentum, quod fæcem croci in unguento exsuccum, carnosq; aromatis expressit. Nam in confectione eorum unguenti, oleum ante omnia quibusdam aromatibus solet sustillari, pelleque crocum eò rejici, post dies aliquot distillari ex aromate & croco oleum, quod Lac exprimi solet, quodque reliquum erat, Crocomagma dicebatur: idque in pastillos conformati conducit, & multum in tempus asservati. Optimum est, quod gustatum salivam dentesque tingit. Vide Dioscor. lib. 1. & Plin. lib. 21. cap. 22.

Crocoitterion, κροκοϊτήριον, Herba, quæ alio nomine dicitur Leontopodium.

Crocopepolis, κροκοπεπολίς, Autoræ epitheton est, quasi croceam habens vestimentum ram coloreum tunicam, quam præmium sui præ se apparet. Postea enim, advesperascente jam die rubescens, à croceo colore κροκοπεπολὶς appellatus.

Crocotâ, [κροκωτὴ. Ger. Ein gelb Frauwen Kleid von Safran gefärbet.] Vestis mulebris est, croceo colore. Cicer. de Aruspic. resp. P. Clodius à crocota, à mitra, à mulierbrio, puerumque talibus, à stupro, à pellicatu, à lupanari, à lupo, est factus repente popularis. ¶ Fel crocotor, κροκωτὸν χρῶμα. Subaudiendum cum cæteris addis. Dic fabium, quotus homo addiscendi studiosus, & quos haudquaquam decet: Aut quum datur quicquam his, quum nolle non noverit uti.

Croculeâ, adjectivum, κροκωτικὸν, Plaut. in Epid. Indusiatum, paragraram, calyculam, aut crotulam.

Crocus, clarius,

Croceotinctus, Crocotaedes vestiem infector. Idem in Aul. Quum incedunt infectores croceolani.

Crocotitium, n. Veteres Valde exile dicebant. Plautus: Exiguis talis cum crocotulis consulis. Festus.

Crocotitium, Genus operis pictoris.

Crocus, vel Crocum, [כרכום *charchom, ægyptiacum.*] Gal. *Safran.* Ital. *Zaffarano.* Ger. *Saffran.* Belg. *Saffran.* Hispan. *Azafran.* Polon. *Szafran.* Vng. *Sáfrány.* Ang. *Saffron.*] Flos est, qui *Saffranum* vulgò dicitur, a Croco puero (ut poëtæ fabulantur) dilecto, qui quum similacrem puellam temerariè deperiret, emotus in parietina vertitur: ex ejus floremphi nomen. Ovid. 4. Metam. Et crocotin parvos vestitum cum Sicula flores. Virg. 2. Georg. Et glaucas salices, casiamque crocumque rubentem. Salust. Pallas semore, in quo crocum gignitur. Pusset Limonum nascitur circa Corycum Ciliciæ montem proximum in Olympo Lyciæ monte cum eo in Centumpino Silvestri agro. Provenit & in Gallia Narbonensi, sed bonitate inferius.

Crocēus, a, um, [κροκεος *ex croco.*] Gal. *De couleur jaune ou tanné.* Ital. *Giallo.* German. *Safrangelb.* Hispan. *Colorado, azafranado.* Pol. *Szafranowy.* Vng. *Sáfrányszínű.* Angl. *Of a dark yellow, saffron* pro colore. Vellus croceum. Virg. 3. Aeneid. Stant circumtextum croceo velamen acantho. Plin. lib. 21. cap. 21: Murrat enim cum terra colorem: hic niger, ille viridis, alius cyaneus, alibi croceus.

Crocātus, ta, tum, Croco tinctus, [κροκωτος *ex croco.*] Gal. *Teint, de couleur jaune.* Ital. *Tinto di zafferano.* German. *Gesaffert.* Hispan. *Teñido de color de azafran.* Pol. *Szafranowy.* Vng. *Sáfrányozott.* Angl. *Saffroned, of the color of saffron.*] Plin. lib. 16. cap. 34: Alterum & semen nigrum, alterum crocatum.

Crocātus, na, num, & Croceus, Quod est luteo coloris. [κροκωτος, *κροκοειδης.*] Gal. *De safran, de couleur de safran.* Ital. *De zafferano, de color de zafferano.* Germ. *Saffrangelb.* Hispan. *De azafran, de color de azafran.* Polon. *Szafrany.* Vngar. *Sárga színü, Sáfrányszínü.* Angl. *Yellow as saffron.*] Plin. lib. 21. cap. 19. Secuntur his optimæ crocinum, nec arentibus vestibus, & umbra siccatum.

Crocuphantia, opinor ejus ornamenti villosi, quæ subtilibus cuticulis contecta per eorum plagulas apparent, id enim origo vocabuli ἀπὸ τοῦ κροκὸς declarat. Vipianus in l. 9. D. de auro & argento legat. Ornamentorum hæc, monile, vitta, mitra, semimitra reticulum, crocuphantia. Alciatus autem & alii crocitii homines alia vocabulo conquirendo mirabiliter exercentur. Hæc ex Hotomani lexico.

Crocuta, f. p. Pers. et Aethiopiæ familiaris, ex hyæna & leæna Aethiopica nascens, quæ & ipsa hyæna mores humanas voces imitatur. Plin. l. 8. c. 30, ubi hyænæ naturam multis explicat, Gaium subdit: Horum genetis coitu leæna Aethiopica parit crocutam, similitudine vocis imitantem hominum pecorumq; Acies ei perpetuus in utraque parte oris, nullis gingivis, dente continuo, qui nec commanio occursu hebetatur, captarum modo ineludit.

Corolla, plectilis, detractione sexti de litera o, pro corolla: id est, parva corona, apud Plaut. in Bacchid.

Cronotion, alii Polycoe vocant, Magi Cilobolon, Romani Aegaeon.

Crono, Magicæ conyzæ species tertia apud Dioscor. de l. 4. cap. 117.

Crōtălia, ægyptiaca, à Plin. l. 9. cap. 35. dicuntur margaritæ, ita in ornamentis collocatæ, ut ex collisione sonum generent. Suberant, *togæ*, luxuriæ ejus nomina, & tecta exquisita per delicias portata. Siquidem quum id fecere, Crotalia appellati, ex sono quo q. gaudent, & collisu ipso margaritarum.

Crōtălum, pænule cornu. [κρεμαστρον. Gal. *Vne sonnette qu'on suspend au col des bestes pour les faire sonner.* Ital. *Campanella, nacchera.* Germanice. *Ein Schellen oder Schellen.* Hispan. *Cascaveles, sonajas de carona.* Pol. *Dzwonek, cymbał.* Vulgar. *Kolyhó, Csörgetyü.* Ang. *A bell.*] Crepitaculum ex lapide, ære, alterave materia ita conformatum, ut efficere sonum queat, si quis manu verset. Unde & Aegyptiarum sacerdotum sistra, quibus in Isidis sacris utebantur, à nonnullis etiam Crotala appellantur: κροτεῖν ἀγειν: hoc est, Agitando. ¶ Quidam putant fuisse annulum aureum, qui ferreo aculeo quatiebatur. Alii annulum aureum interpretantur, multas habentem annexas lamnulas, sive orbiculos mobiles, qui collisi sonum edebant: qualibus etiam hodie Lusitanos nautas in lætationibus suis uti videmus. Virgilius in Copa: Crispum tuba crotalo dedamnovire latus.

Crōtălus, [κρεμαστρον. Pol. *Kroták, csengettyü.* Vng. *Sáfrány.*] masculino genere dicitur, Qui lingua est expeditiore, & voce sonum, ac propè tinnula, quia, loquacitate sua neminem non obtundit. Ducta est metaphora à crotalo, crepitaculi genere, de quo egimus in dictione præcedenti.

Crōtaphitæ, κροταφιται, Molendini duo, ex eadem cavo, quæ & Latini Temporales appellâ, quòd tempora vertunt: unde etiam Græcum nomen traxerunt: nam ego vas illi appellari, quæ nos *conspicua.*

Crōtōn, onis, [κροτων. Ger. *Wurtzbaum.* Pol. *Skopek wielki, drzewo cierne.*] Frutex est adeo ingratudine cum parvæ Ficus adhogenit folio platano, sed lavere eo nigriore, ramis tenuissimis arundinem modo centavis, fortice nuvum aspero, quod purgatum effigiem ricini animalis repræsentat: unde & nomen acceperunt ricinum vernem Graci etiam κροτωνα appellant. Hoc semine expressum oleum, cibos condiri sordò, tectaque & emplastris unie. Alii nonnulli hoc frutex Ricinus appellant, & Cataundi etiam Cataputiam Cretensis, & Ricinum appellant.

Crucīātus, Crucīamentum, Crucio, Cruciabilitas, Crucifico, Vide C. RUX. [*Plin. lib. 23. cap. 8.*

Crudarius, Agricola, qui in summa scelera reperitur. Plin.

Crūdis, e, [Quod crudum non est. [πρωτος ἀπεπτος. *ægre digestus.* Gal. *Cru, mal cuit, qui n'est point cuit, digeré en son ventre.* Ital. *Crudo, non cotto.* Ger. *Rau, ungedawet.* Belg. *Rou.* Hisp. *Crudo, no cozido.* Pol. *Surowy, niestrawiony.* Vng. *Nyers.* Ang. *Raw, ill digested, undigested.*] Vide varias eruditas dictiones quæ neq; eiusmodi, neq; alio quovis modo ejus apparatus sunt. Crudus terminus quos appellamus, qui nullam adhibuerunt hucusq; manum, nullum contulit affectui. Cicer. de Senect. Poma quæ crudiora, vel ulcerantia: quæ autem cocta, & mitura, deglutiuntur ubi dimanarunt, ubi mandendo minuta sunt, ventriculo, hoc est, & stomacho parentur, & bene ponas, & crudum non bonum dicamus, cujus ventriculus probo coctionis officium non fungitur. Cicer. de finibus: Alterum quum mitiam vomuerit, crudum, possitque se rursus corripere: idem pro Cluentio: Dico illum, quum id diu crudum conficere non potuisset, & ad se revocare, & quum vehementi hoc ejecisset, & adhuc concoquere. Plin. Epist. 3: Vocem crudam adhuc vultus molestia in manus reformidat, cervicis pudor, atque ut his requirisse crecus amori dolor cor lo minuens reflexit, ac retegit, mox decidet, & cum certe adnotatum accendet.

Crūdĭtas, atis, f. Ventriculi vitium cibum egit consequentis. [κρεμβος. Gal. *Crudité, mauvaise digestion en l'estomac.* Ital. *Crudità, mala digestione.* German. *Bose Dauung der Magen.* Hispan. *El estomago dolencia de digerir.* Pol. *Surowizna.* Vng. *Nyersség, gyomor rossz emésztése.* Ang. *Rawness, evil digestion.*] Cic. de Senect. Caret ergo etiam crudelitate & crudilate, & insomnia. Colum. lib. 7: Cruditatis signatum, crebri rubores, & ventris sonitus, salivæ cibi.

Crūdĕfĭo, fis, fĭeri, Efficiendi vel crudus fieri, à Crudeo, es. [ἀπεπτεω. Gal. *Se rendre cruel et sauvage.* Ital. *Incrudelire, crudelire.* Ger. *Grausam werden.* Hisp. *Crudecerse, hacerse crudo.* Pol. *Surowieć.* Vng. *Nyersülni, nyersülésben jönni.* Ang. *To grow raw.*] Virg. 3. Georg. Sin ea prognatæ coepit crudescere morbus. Idem 11. Aeneid. de vulnere crudescente pugna Camilla usque incrudescere & recrudescere, quasi renovari, & ad pristinam acerbitatem redire.

Crūdēlis, e, m. f. inimicus, asper, durus, inhumanus, ferreus. [אכזרי *achzori*, אכזר *achzar, ægyptiacum.* Gal. *Cruel, inhumain, sans pitié.* Ital. *Crudele, inhumano, sera, fiera.* Ger. *Grausam, unbarmhertzig.* Hisp. *Cruel.* Pol. *Srogi, okrutny.* Vng. *Kegyetlen.* Ang. *Cruel.*] Cic. pro Deiot. Crudelis in Cæsare, nec civis sed tyrannus, principe severo in deterrimum, capitis adductus. Virg. 2. Aegl. O crudelis Alexi, nihil mea carmina curas! Quicquid à Cicerone dictum volunt, quem crudelem esse dunc: ego quidem a Crudelitate deesse video. Nam quæ in eiusmodi reipublicæ, cum multa nocentes, crudelia dicuntur & inhumanes multa tes, Crudelis dicetur. Virg. 6. Aeneid. Vidi & crudelem dirum Salmonea pœnis.

Crūdēlĭtas, atis, f. Saevitia, inhumanitas, ferinas, acerbitas, atrocitas. [אכזריות *achzoriut, ægyptiacum.* Gal. *Cruauté.* Ital. *Crudeltà.* Ger. *Grausamkeit, Unbarmhertzigkeit.* Pol. *Okrucieństwo, srogość.* Vng. *Kegyetlenség.* Ang. *Cruelty.*] Crepo Reip. Ant. Vellum nemo est quia ante, ligarpop. Romanum, qui quidem in hostes tetrissimus exitit, crudelitate. Cicer. de Senect. Tempore demetitur crudelitate labores.

Crūdēlĭter, adverbium, Atrociter, durè, acerbè. [κρεμβως. Gal. *Cruellement.* Ital. *Crudelmente.* Germ. *Grausamlich, grimmiglich.* Hispan. *Cruelmente.* Pol. *Okrutnie.* Vng. *Kegyetlenül.* Ang. *Cruelly.*] Cic. 1. Offic. De exercitatio actor, cinpiendi cum habitis valde considerandum est, utrum deceat, an non deceat.

Cruento, Cruentus, Vide CR, VRU.

Crūmēna, f. pro eod. Loculus [כיס *chis hebraicum.* Gal. *Escarcelle, sacoche.* Ital. *Scarsella.* German. *Ein Seckel, Beutel.* Belg. *Een Beurs.* Hispan. *Saco para dinero.* Polon. *Worek, mosznà.* Vng. *Erszény.* Ang. *A purse, a bag, a scrip.*] Ja egregia si spondeo, quoc plenum pectus Leporale gerebat. Plaut. Epidic. Ipse meis in collo crumenam collocavit. Idem Trucul. Nemo crumenam suam de collo detrahit. Horat. 1. Ep. 6. In mundus victus non deficiente crumena. ¶ Generalius ea ex cuimenæ,

mena, [illegible] à decollatione. In cum jaciebatur, qui propter opes crudus, generosus haberi volebat, aliquin obscurus & humilis.

Crudilitor, Ill. comicus modo cum increpat & murmurat demanante cohorcatio. Videre eo voce usus Paul. Libro 2. capite 58.

Crudor, aris, Sanguis è vulnere spargere & fundere. [דם הוציא מן הפצע. Hebr. מלכלך. Graec. [illegible]. Gal. Sang jetter d'un playe. Ital. Sangue che esce d'una piaga. Germ. Blut herfür ſpringen laſſen. Belgice, Bloet. Hispan. Sangre ſacar de alguna herida. Pol. Krew polska. Vng. Vér. Ang. The bloude ſpringing out of a wound.] Virg. l. 8. Aen. Cruentus quod ſanguine abundat ad armas. Idem l. 4. Interpretatio numero plurali, atque antea fecerat vectigalia. Quod Servius tanquam novè dictum annotavit, quum aliquot ante hæc ſinguli dicantur, atque omnes.

Cruentus, a, um, Sanguinolentus, quod eum cruore eſt. [מגואל בדם. Graec. [illegible]. Gal. Sanglant, ſanglante, ſanglantes. Ital. Sanguinoſo, ſanguinoſa. Germ. Blutig. Belg. Bloetigh. Hiſp. Sangriento. Pol. Krwawy. Vng. Vérés. Ang. Bloudy.] ut Cruenta victoria Horat. Sanctus in Cat. Cuncte ac multæ animam amicitiæ, vitæ capitis. Item pecori nocidentia, quia vicarios inire pugnantes, cruentam, atque lacrymosam victoriam hostibus relinquant. ¶ Aliquando ponitur pro cruděli ira, Cruenta vox, & cruenta oratio. ¶ Cujus contactum cluens cruentus fit, quod eſt Cur ſanguine ide: Neque tamen execrationis populi Romani lætari animum, nisi cruentam victoriam retulit.

Cruento, Cor, Comparativus a Cruentus. [Pol. Krwawszy. Vng. Vérésebb.] Iuſtinus Hiſtor. libro 3. Itaque tanto animis concuſſior eſt ut vario magis quam cruentus prælium fuerit.

Cruento, as, Cruentum facio. [Pol. Krwawię. Vng. Vérésitem.] Iuſtinus Hiſtor. lib. 25. Quumque ater cum ipſe ab ingenio divelleretur, cupiverat eſſe, ne diſcedens ſuæ ab ſanguine impotens partis dolo posſet, & tam cruento à ſe deſerendo virum, qui vellet impune ſpernere videretur.

Cruentus, adverbium. [Pol. Krwawie. Vng. Vérésen.] Seneca de Benefic. lib. 6. cap. 17. Cæteri arma cruentis exercuerunt, hi ut tamen aliquando abſtinerent.

Cruento, as, Cruore inficio, ſanguine imbuo, funeſto. [לכלך בדם. Graec. [illegible]. Gal. Enſanglanter, mettre à ſang, ſanglanter. Ital. Insanguinare. Germ. Blutig machen, mit Blut beſudlen. Belg. Inſanguinen. Germ. Bluttig machen, mit Blut beſudlen. Belg. Beſloeten. Hiſp. Enſangrentar. Pol. Krwawię. Vng. Vérrel megfertéztem. Ang. To imbrue or ſtayne with bloude.] Cic. de Acuſp. reſpan. Secures ſuas cruentatum ſcelus nolunt. Idem 1. de Divin. Atque etiam trucidare aliquem, & impiè cruentari. Idem 1. Philipp. Hæc ſi, ut in partem habes tenuis, lacerat, hæc cruentat oratio. ¶ Cruentatio oculi. Plin. l. 28. cap. 7. Mulieris quoque ſanguinem jejunæ parcentem dilucidat oculos cruentatus.

Crupellarii, Quantum ex Comelio Tacito Lib. 3. poſſumus conjicere, nobiles erant armaturæ, qui continuo ferro tecti, quidem impenetrabilia, ſed ea pondere, ut in terendis ictibus non ſatis idonea. [Pol. Zelazne wkowszy. Vng. Vasas ember.] Verba Tacit. ſunt hæc: Cæteri cum ornatibus & telis, quæ quotidianæ cruentationis ſunt, adeuntur à ſervitiis gladiatorum deſignati, quibus ab more pracipuus eſt cruentorum ferri regimen (Crupellarios vocant) interendis ictibus inhabiles, accipiendis impenetrabiles.

Crus, cruris. Totum illa pars quæ à coxendicis cervice incipit, & ad extremos pedis digitos pertingit: [שוק שוקה. Graec. [illegible]. Gal. La jambe depuis le genoüil juſques au talon. Ital. Gamba. Germ. Der Schenckel, & Schinbein. Belg. Dat been ſchenc. Hiſp. Pierna. Polon. Goleń. Vng. Szár. Ang. The legge from the knee downe.] à curriculo dictum nonnulli putant, quòd cruris miniſterio in curriculum mittamur ſive natalis, ſive à Græco verbo κρεω, quòd inter ingrediendum hæc atque illuc ferant. Sunt autem Cruris genibus ut ſic dictum pedem. Celſ. Crus ex duobus oſſibus conſtat, extibus & ſura.

Cruſculum, a. Cruſculum. [Pol. Goleńka. Gal. Jambette, petite jambe. Ital. Gambetta. Germ. Schinbeinlin. Schenckelin. Hiſpan. Pierna pequeña. Polon. Goleńka. Vng. Szárocska. Ang. A little or ſmall legge.] Martial. Pectus cicadæ, cruſculumq; ſarraci.

Crusmepuéa, arum, Plauto in Trinummo dicuntur, quibus cruſta crepitant ſimo, ut ait interpres.

Crustæ, quod Beroaldus major elegantis vocabulum dicit, repono ſimiliter apud Ulpianum, in l. argumento. de Auro & de argent. legat. nam pro eo vulgati crotices habent ſtatuariales. Crustules autem & pedules Ulpianus appellat à crustis ſentices & pedibus vestibulis.

Crustum, atis, n. c. [לחם מתובל. Graec. [illegible]. Gal. Vaſſiette ou l'on met les Compoſte. German. Ein Tembt, ein Teſtum auf mit mancherley ding beſtreicht den Weibern zu eſſen gemacht hat. Hiſp. [illegible]. Pol. Corbaf nakrapiany [illegible]. Vng. Tekercs. Ang. A torte, a kinde of pudding ſo termed.] Propriè dicitur libanus, & velut cymbalum quoddam tortio nebulis interpum, quo gestientes mulieres oblectabantur dictum sive à crustando, a pulsando, quòd ſonum emitteret dum pulsaretur. Matth. 6: Fecerelatives & Hactica crustmata nebulosi, vi Graditanis ludere de eta modis. Hactica autem vocat, quòdis mulieres Hispaniæ utriolarum quemadmodum & hodie Venetæ puellæ. Vocis autem hic lingua. Vir cymbalo.

Crustâ, æ, f. p. Ignis fictitii excrementum, quod vel ab parietibus, vel concretionem super ulcus aut rei superficie nascitur. [קרום. Graec. [illegible]. Gal. Croute. Ital. crosta. Germ. ein rinde oder haut. Pol. Skorka, krzyg, ſkora. Vng. Vakmond. Ang. The crust of bread.] Virg. l. 4. Georg. Contecta cruce ſubire cruentis ictibus. ¶ Item Crusta, qua quid integitur, ut Crusta lucanæ. Plin. l. 9. cap. 58. Loculis crusta frigidis munitur in eo genere quod caret ſanguine. ¶ In parietibus ita, atq; in pavimentis Crustæ dicuntur tenuia marmora, vitri, aliarumve materiarum integumenta, quibus illa integebantur. Plin. l. 36. c. 8. Etiã in marmoris in crustas nectendis Cariæ fuere in eo ut. Et paulò pòſt: Proximi Romæ parietes crustâ marmoris operuisse totius domus fuit in Celio monte Cornelius Nepos tradidit. Mamurrã. Idem l. 36. c. 25. Libo Bottiora corpa vetere in ſuis Sylla, parvulus certè crustis. ¶ In vaſis item aureis argenteis ve Crustæ dicebantur, quæ ex diverſi generis materiis illis adligabantur. Argentea enim poculis, exempli gratia, lamina auro, vel gemmis ornata innectebantur quæ item Crustæ, [illegible], appellabantur. Cic. lib. 5. in Ver. Vaſa crustæ aut emblemata detrahebantur. ¶ Crustas item, [illegible], medici appellant, deros quotidiani veluti cortices, quibus vulnera ulcerave adducuntur, medicamento aliquo cruſtico adacta. ¶ Crusta lo. glebæ. [Pol. Skorupa, wierzch.] Alpheni D. l. 29. Titus l. 30 Si ex fundo tuo cruſta ſe ſtiticia mea fundum.

Crustulă, æ, f. p. diminut. à crusta. [Polon. Skorupka. Gal. Croutelette, petite croute. Ital. Crostetta. Germ. Ein rinfftes Hiſpan. Pequeña corteza. Polon. Skorpeczka. Vng. Héjocska. Ang. A little crust.] Apuleius: Pavas matutinas crustulas patrii adjungens.

Crustâtus, a. p. Crustam inducere, & materia aliqua dura integere. [מכוסה בקרום. Graec. [illegible]. Gal. Croutée, bailler en dessus croutte comme à quelque chose. Ital. Incrostato. German. Gleiſſen, ein ding mit einer ſchalen oder rinden oder ding machen. Ital. Smalt, Email gleichen. Belgice, Glaſeren, marmeren. Hiſpan. Sobrepuesto corteza. Pol. Kruſkie, skorą, ſkorą. Vng. Vakmond. Ang. To cruſte, to harden, to ſolder, to braſe. Ang. To bring a thing to be hard, or to ſolder.] Plinius Libro 15. cap. 17: Mala vero genera ſuffimia eadem ratione cruſtant gypſo vulnera.

Crustâtus, a, um, participium a Crustari parietes: id est, cruſta marmoris tecti. [מכוסה בקרום. Pol. Marmurowy ſyenna, Vng. Márványozattatot. Ang. That hath a cruſt or hard ſolder or braſe.] Secabantur & marmora in lamminas, & parietes appondebant. ¶ Primus apud Romanos Mamurra vir Equestris ordinis, præfectus fabrorum Cæſaris, Formiis natus, domus fuit, quæ in Cælio monte erant, parietes cruſta marmoris tradituros operuiſſe ex Cornelii Nepotis ſententia tradit Plin. l. 36. cap. 6. Item vaſa argentea, quæ antè illigabantur, etiam Cruſtata dicebantur, quæ Græco nomine, [illegible], vocantur. ¶ Et Cruſtata aurum illa, cruſta intecta. Plin. lib. 11. cap. 37: Item dentes cruſtati & cartilaginea prominentes dentes habent.

Cruſtâtus, us. Qui incruſtat. [Pol. Skorowanie. Vng. Befedés. Ang. A parget, a plaſtering.] Plin. lib. 13. cap. 12: Habuit & Tectorii cruſtatus formam.

Cruſtâtus, a, um. Quod ad cruſtas pertinet. [Vngarice, Hyhez valo.] Vide cruſtaria cubicula, in quibus cruſtata opera venduntur.

Cruſtôſus, a, um, quod cruſtam habet. [Gallicè, Croutteux, qui a la croutte fort grosse. Italice, Che ha la ſua crosta grossa. German. Dick rechtig oder rauchen. Hiſpan. Cosa llena de corteza. Polon. Skorpiaſty. Vng. Héjos. Ang. Cruſty, that hath a thicke cruſt.] Plin. lib. 12. cap. 9: Facilius hoc & cruſtoſius amaritudine & gummium.

Cruſtulâri, tæ, p. Placentæ genus, quod & Cruſtulo. [Pol. Oſtatek. Vng. Héjas. Ang. A paſte or crimmed cake.] Spartianus: Penu pistacium, edulis genus eſt ex quinque confectum, quod repertum Ælius Verus Romanorum Imperator hoc eſt fuisse, pistacium, pavo, cruſtulata, & spongia.

Crustum, n. ſ. Dictum eorum quæ comedantur, ſive ſit panis, panis vel placentæ, vel alterius edulii. [מאכל. Graec. [illegible]. Gal. Vngarice, [illegible]. Ital. Incrostato. German. Ein Gericht von allerley ſpeiſe, gemenget. Gall. Vngarice, penyéd ételek, mindenféle pástétomok és tésztás dolgok. Ital. Pasticcio di pomi d'oro, o simile cosa di ſarinata. German. Ein Gericht von allerley Speiſ. Hiſp. La corteza de cosas como tarta. Polon. Kolacz, kołaczki, ſkorupa, ſkorupka. Vngarice, Tekercs, dorob. Anglicè, A pyeor worſſe, a tourte. Vng. 7. Aeneid. - patulis nec parcere quadrus Fatalis cruſti. Vide per divinationem Cruſtumi. Horat. lib. 1. Epiſt. - pueris dant cruſtula blandi Doctores, elementa velint ut discere prima. Qui genus dulciarii eſſe putat Porphyrio. Varro 4. de Ling.

de Ling. Lat. Crustum: a crusta panis, eò quòd ut corium exuatur, Crusta dicta.

Crustumium, Pyra fuit ex parte macella, Sterilis mons dicta Crustumino agro, qui Tyberi flavio à Veiente diuiditur, ita appellata. De his Plinius libro 15. cap. 13. & libro cap 7. Item Colum. lib 3. cap. 10. & libro 12. cap. 18. Virgil. Crustumia pyra vocat, a Georg. Crustumia. Syracusq; pyra gravibusque volentes.

Crux, f. t. Furca; patibulum in quo damnati figuntur, dicta à κρύειν, quod est ferire, pulsare. [Ἀνασταυρός. Gal. Croix, gibet, tourment, affliction. Ital. Croce. Ger. Ein Creutz. Bel. Een Cruys. Hispan. La cruz. Polon. Krzyż, gibienice. Vng. Keresztfa, szekerfa, szekerfakereszt. Ang. A cross, a gibbet or gallowes, affliction.] Plaut. in Cur. Cedum ad furcas, ibi facessant in crucem crucem. Cicer. 7. Verr. Statim deinde iussu prætoris in crucem est fabulatum. ¶ Crux etiam dicitur quicquid nos cruciat, torquet & affligit. Terent. in Eunuch. Scilla cruciatus, quæ nos, nisi franq; adoleverit, etiam habeat disputatum. Hanc veteres Gabalum vocavêre. Varro. Nos barbari, quòd in accentu in Gabalum fastigimus homines vos non barbari, quòd in vocabulis. ¶ Crucis Christi enumerationem lege apud D. Chrysostomum in Oratione contra gentes, quòd Christus fuerit Deus, &c.

Crucio, as, n. p. Torqueo, affligo, Furnacio. [דאאיר dolores, dolor. Gal. Tourmenter, affliger. Ital. Affligere, tormentare. German. peinigen martern. Hisp. Atormentar, affligir. Pol. Dręczyć, męczyć. Vng. Kinoznom gyötröm. Ang. To torment, to afflict.] Plautus in Bacch. Vtpiam te crucies, ego istuc. Terent. in Eunuch. Quæ nos semper omnibus cruciat modis. Cæcil. de Acuto Dolore capitis cruciatu & confumptus.

Crucifer, ra, m. c. Tormentum, afflictio. [דאאבה dolor, dolus. Gal. Tourment, affliction. Ital. Affanno. Ger. Pein/plag/martter. Hisp. Tormento. Pol. Dręczenie, męka. Vng. Kin, gyötrödöm. Ang. Torment, affliction, paine.] Cic. Offic. 3. Dionysius maximo cruciatu mortis angitolinus est.

Crucifamentum, i. idem quod Crucifer. [Polon. Męczenie. Vng. Keresztfa. Ang. Torment, paine.] Cicer. Philip. 8. Nec graviora sunt tormenta carnificum, quàm cruciamenta morborum.

Cruciabilis, le, [βασανιστὸς, παραστικὸς. Vng. Kínos.] Apul. de Asin. aur. libro 10. Sed ille cruciabili illi enormi diuturnitate fatigata.

Cruciabilitās, tatis, f. t. [βασανιστικὸν, ἀφορητικὸν. Gal. Tourment. Ital. & Hispan. Tormento. German. Peinigung / martter. Polon. Trapienie. Vng. Kínoznak, kínlodás. Ang. Torment.] Plaut. Cistel. Quo omnes homines fugere, atque antideu cruciabilitatibus.

Cruciabiliter, adverbium. [βασανιστικῶς, παραστικῶς. Gal. Tourmentablement. Ital. Crudelmente, in gran cruccio. German. Peinlichen. Hispan. Cruelmente, tormentosamente. Pol. Katowsko. Vng. Kenoznak, gyötrödöm módgyán. Ang. With great torment.] Hirt. 5 belli Afric. Sic extravallum, de industria fiunt, & cruciabiliter interficiebantur.

Crucifer, ra, rum. [Vng. Keresztes.] Cruce dignus, apul. Apuleium de Asino aureo libro 10.

Crucifigo, as, act. in crucem tollo. [σταυρόω, ἀνασκολοπίζω, ἀνασκολοπισμὸν ἐπιφέρω. Gal. Crucifier, mettre en croix ou gibet. Ital. Inchiodare in croce, crocifigere. Ger. Creutzigen / oder an ein Trum heften. Hisp. Crucificar. Pol. Kaluię, przybijam krzyżu. Vng. Megkeresztfázom, szekérfára veszem. Ang. To hang on a gibbet or gallowes.] Sueton. in Domit. Auctorem summatum pridie quàm crucifigeretur, in cubiculo vocavit. Plin. lib. 8. cap. 18. Fugue de causa crucifixos vidisse se cum Scipione. Quinth. 7. c. 8. Invenerant ducem crucifixum. Sueton. in Domit. cap. 10. Librariis etiam qui eos describerant crucifixis.

Crucium, vinum, infuave, quod bibendo cruciet. Alii legunt apud Celsum cruciatum, pro acerbo & austero.

Crymedes, febris quæ pulmone sanis iguibus correpto, provenit.

Crypserchis, Est sentus tectionis, vel tectorum.

Cryptades, [מערה speluncæ, cavernæ. Gal. Une fosse creuse, comme une cave, ou autre. Ital. Grotta. German. Ein Grueben an Gemeß unter der Erden. Hispan. Gruta, cueva subterranea cueva. Pol. Grodo, jaskinia. Vng. Barlang, veremy, lyuk.] proceps. Ang. An hollow place or vault under the earth.] Caverna, vel tectum subterraneum, vel in monte excavatæ ædes, occultæ. Iuven. Et sol tuis inediæ cryptam penetrare suburræ.

Cryptus, a, um. [κρυπτὸς. Gal. Secret, occulte, fidele. Ital. Occulto, fedele. Ger. Das verborgen ist unter der Erden. Hisp. Secreto, escondido, fiel. Pol. Skryte pod ziemie. Vng. El reytett, titkozatos. Ang. Secret, hidde, close.] Significat occultum & subterraneum. Sidonius: Potens antiquitus cryptis arcubus formavit. Iulius Firmicus. Cryptos homines appellat, secreta fideli tacturnitate custodientes.

Cryptocaminus, Nomen compositum ex Græco Latinoq; &

significat tubter (ut eorum portentum, cum ampla fenestris, quia refrigerandi gratia per æstatem utuntur. [Pol. Celodeiki. Vn. gł[illegible] subterraneum loci.] ¶ Porro erant Cryptici quidam loci specu & quasi sepulcri ad similitudinem, tanquam subterranea. Plin. lib 36. Sebeti cryptoporticus subterraneæ fuere, a flore incluso frigore rigeri solitas, nec desiderare auras, nec admittit.

Crystallus, tom. gen. f. [קרח glacies, קרחה glacies. Gal. Crystal. Ital. Cristallo. Germ. ein Crystall. Hispan. Cristal. Pol. Kryształ. Vn. Kristály. Ang. Crystall.] & Crystallum, neutr. s. Germanis candida & pellucida, ita dicta κρύος & στέλλω, scilicet ne κρύος hoc est, ab eo quod pelu contrahatur. Plin. lib 37 cap. 2. Contrariam huic esse crystallum facit, quòd vehementiore cò cretus. Nec alibi cernetur, quàm ubi maxime hybernus ut argenteus glacierq; est, certum est Grande & Græcum nomen cedere. Mac. lic.

Crystallinus, a, um. pen. corr. Quod est ex crystallo. [Κρυσταλλοειδὲς. Gal. Crystallin, qui est de crystal. Ital. Cristallino, che è di crystallo. Ger. Crystallinen / Crystallgemacht. Hisp. Cristalino, cosa de crystal. Pol. Kryształowy. Vng. Kristálybol való. Ang. Of Crystall. Juvenalis: Grandia tellurem crystallina, maximaturfue Marmora, deque adamas notissimus, & Rubricatus Indigo fulgurat ostrico.

C ante T.

CT In notis antiquorum, civis, vel caput, vel civitatis, CTR. Matrona civium. CTR. carrum, vel civitatis Romanæ. CTO. contra civem, vel contractum. CIVOA. civitas vitæ nostræ auferebatur. CTRAE. civitas Rom.

Cticis [κτίσις. Gerin. Die ursprünglichen Zeit / Erschaffung der Creaturen. Pol. Stworzenie. Vng. Nagy dolgok kezdetek.] Quatuor sunt decies anteriores, & ideo conciliorum dignitate & modo appellantur: Latini Primates appellant: Græci autem πρωτόθρονοι, quòd inter videndum detegantur. Col. Rhod. lib. 4. cap. 1.

Ctenisatio, [κτένισις. Germ. Die Kratzerey. Vn. Szarvasgyomlálás.] Sunt medicamina jumentorum & pecorum, quæ simulomedicos quis dixerit κτηνιάτρους eorum Græci jumentia appellant, nonnulli etiam pecus immolat ori aptum. πρὸς τὸ κτένισαι τὰ ζῶα. Columella. Firmicus: Centauro oriente, qui natus fuerit, aut auriga erit, aut equorum nutritor, aut medicus, aut equarius. Hunc Columella & Varro Veterinarium vocant vulgus Marescallum.

C ante V.

C. V. In notis antiquorum, Centum virûm: vel Clarissimus vir: vel, Cala virginum. C. V. clarissimus vir. CIV. civis. CIV. civitas. CVI. cubitares. CVR. curiarum, vel curionum, vel curio. C. X. I. N. A. R. G. cubitos decem invenies argenteos. C. X. X. V. A. V. R. cubitos viginti invenies aureos.

Cubile, subinde vocatur, quem militares Lectum: in de videtur derivatum esse Cubiculum. Festus.

Cubātus, Cubiculare, Cubile, vide CVBO.

Cubitus, vel Cubitum, a. Cujuslibet brachii cubila cervo jungitur. [מרפק cubitus, ἀγκὼν, ἀγκών. Gal. Coude, ce qui couvre pli et bout. Ital. Cubito, braccio da misurare. Ger. Ellbogen. Hispan. Codo del brazo, y todo el medio. Polon. Łokieć. Vng. Könyök. Ang. The elbow, the arme, also an olde measure.] Plautus Stich. Cubitis depulit de via. ¶ Juniti cubito, Virgilius 4. Aeneid. Ossa jugo vix cubiti, Ovidius 12. Metamorphos. ¶ A medicis dicitur Cubitus vel carnosus illud brachii cui innitimur, quod ab una manu ad brachii curvaturam extenditur. Sunt enim in ea parte brachii duo ossa, quorum inferius Cubitum, Lupum, & Radium vocant. ¶ Cubito cruungens, ἀγκὼν ἀκαμπὴς ἐμβεβλημένος. Proverbialis ironia in hominem tardiori quadam & constitionis abjectæ, & fallamentariis cubitis, quibus non est in rem cruentum cubito abiegnæ, nimirum manibus nimia fuligine oppletis. ¶ Accipitur etiam pro mensura cubiti, quantum à cubito brachii usque ad extremum unguem est. Plin. lib. 7. cap. 16. Inveniuntur immortalium solatorum fanchimenis suam in vita cubiti mensuram sibi reliquisse. Contrarium cubiti ex dextra pedis: hoc est, cujus cubiti quatuor unciarum est. Vitruvius: desiderabit enim hoc est, pes unus cum duodecim, facit cubitum. Ea est sexta pars altitudinis in corpore nostro cubitus erit. ¶ Est præterea Cubitus major, qui major est communi cubito octo digitis, ut refert Herodotus lib. 1. ¶ Est & Cubitus geometricus, qui tantum valet, quantum sex modia cubica ut Origenes, Augustinus q. tradidere auct. ¶ Eadem cubito, ἀνὰ πῆχυν hoc est, eadem regula, eadem mensura. ¶ Justa cubitum profecit, ἀξίως ἀνδρὸς ἐπόησε. De eo dicebatur, cui promotus est gradu mediocri: sive quum quis ordine legitimo progressus est: sive quum magnis profectus accessionibus. ¶ Nomo cubitorum, ἀπὸ πήχεων νέμεσις, de indigne terpocrio corpore, ignavo & inerti. Theocritus.

Cubicalis,

Cubitalis, & hoc cubitale, adjectivum, quod eſt longitudinis cubiti habens: [πηχαῖος. Gal. *D'une coudée de long.* Italice, *Di un cubito.* Germanice, Einbogig: oder ein Bogen lang. Hiſpan. *De vn codo de medida de ropa.* Polon. Na łokciec mierzący. Vng. Kar ſzigni. Ang. *Of a cubit or measure to measure by.* Jun. Herba cubitalis apud Plinium. Caveæ cubitales, apud Ovidium: id eſt, unius cubiti altæ.

Cubĭtĭle, is, per apocopen Cubital. Cubicularium ornamentum. [Στρωμνή.] Gal. *Depuis on s'eſtend le corps.* Ital. *Coltre di materaſſo.* Germ. Ein gepfert der Bethoger. Hiſp. *Almadraca de cuero.* Pol. Prześcieradło. Vng. Kerezſeg. Ang. *A pillow for the arm, frame about the bed.* Horat. in Serm. ponas insignia nobis hæc ſolâs, cubital, focalia.

Cubo, as, ha, bitum, quamvis Cubatio, non Cubitio, cubare. [שכב *ſchachab, ſchachah, ſchachaw, ſchachaph, ſchachaph, ſchachaph.* Gal. *Coucher, eſtre couché.* Ital. *Giacere, eſſer giaciuto, coricarſi.* Germ. Ligen/ſtillſtehen. Belg. Leggen/ſtilſtaen. Hiſp. *Yazer.* Pol. *Spać/leżeć.* Vng. Feküdni. Ang. *To lie down at reſt, or to bed.*] Simul & eius compoſita, quæ tam prima, quàm tertiæ conjugationis inveniuntur: ut, Accubo, as, & Accumbo, is: Decubo, as, & Decumbo, is: Incubo, as, & Incumbo, is: Recubo, as, & Recumbo, is: Occubo, as, & Occumbo, is. Virgilius: *nec adhuc cubilibus occubat umbra*: id eſt, jacet mortua. Idem: *Seu verbera linguæ dolos, seu certe occumbere morti.* Secubo, as, & Secumbo, is: quod eſt ſeorſum & ſeparatus cubo. Propert. *Miles de puppe ſecubans ancoſias iecerat arma.* Livius libro 39: *Per jocum edolescens veram contraxit, per aliquot noctes ſecubuit, deterruit ejus uxoris causa, ut voto pro virili parte ſuæ ſacto libeter ejus uxoris causa.* Habet tamen Cumbo aliquas compoſita, quæ non habet Cubo, ut Dilcumbo, quod eſt ubi cupiendi gratia jacere, non Dilcubo: Procumbo, non Procubo. Similiter Cubo habet aliquæ compoſita, quæ non habet Cumbo: ut, Excubo, non Excumbo: Supercubo, non Supercumbo. Eſt autem Cubare in lecto, Plautus. Cubare in ſpecu, Plinius, jacere: ut, Cubat in ſpecu, eſt cubare ſupinum, apud Juvenal. ¶ Cubat abſolutè apud Cic. in Ver. Quum ille etiam cubaret in cubiculum intecto de clas. Secubare, & ſurgere cubitu, Cat. ¶ Dicitur & de ægrotis. Horat.: *cubat hic in valle Quirini*: id eſt, ægrotat, ſicut interpretes exponunt. Cicero, Tuſcul. Ita pæne narrabat eum graviter & copioſè, de hoc ipſo, nihil eſſe bonum, niſi quod honeſtum eſſet, cubantem diſputaſſe. Columella, libro 7: cubitorem bovem appellat, qui ſæpè decumbit ex pertinaci contumacia: quod quidem vitium fame & ſiti tollendum eſſe cenſet, non ignibus aliſve tormentis.

Cubĭto, as, ap. frequentativum. Sæpè cubo. [κοιμᾶσθε, Gal. *ſe coucher ou eſtre couché ſouvent.* Italicè, *Dormire ne letto.* Germanicè, Offt ligen oder offtigen ſchlafen. Hiſpan. *Dormir en la cama.* Polon. *Wſiadczpan ſpać.* Vng. Feküdzeni, gyakran le feküſſem. Ang. *To lie often.*] Cicero pro Cælio: *at propter nocturnas quasdam inimicæ metus, tecum ſemper pallio cum majore ſatore cubitavit.* Plaut. Pſeud. *Tùne etiam cubitare ſalitus ea in cum pace?*

Cŭbātio, onis, f. Cubandi, ſive dormiendi actus. [משכב *miſchkab, miſchkaw, miſchkaph, miſchkaph, miſchkaph.* Gallicè *Couchement, repos de nuict.* Ital. *Il giacere, il riposarſi.* Germ. Das ligen/ſtilſtehen. Hiſpan. *Yaziendo en la cama.* Polon. *Leżenie, ſpanie.* Vngaricè, *Feküvés.* Ang. *A lying or nothing.*] Idem Plinius libro 10, cap. 55: Medicina infamiæ, & cubationis infamiæ.

Cŭbīle, is, pro Lectus, quòd in eo cubetur. [מטה *mittah, mittaph, &c.* Gal. *Lit, tout ce que couche ou dorme, oreiller, matelas &c.* Ital. Letto. Germ. Ein Bett. Belg. Een Bedde. Hiſp. *Lecho, o cabal propriamente hazer de los ſeruir.* Pol. Łoże. Vng. Agyas/ſzék, kanapa. Ang. *A bedde or couche.*] Cic. 2. Tuſcul. Abjecti Pætruclei, credo, ut colloquet in cubili ut vulnus obliget. Idem 5. Tuſc. Terra cubile erat & acharni. ¶ Cubilia autem dicuntur loca in quibus ferè cubant. Quint. lib. 2, cap. 16: Molli cubilia ea

Vng. ʒokʒy, kapa. Ang. *A bride that women weare in tyme of rayne.*] Juven. Sat. 6: Sumere nocturnos metetrix Augusta cucullos. Vnde constat mentem horum nostris male uti nec vocabulo Cucullæ feminini generis. Sunt qui accipiant pro centico aut rustico regmine, ad arcendas pluvias. Colum. Cultrum vestitamq; familiā magis habere, cùm delicare habeat, municam dirigentem à ventre pluviaque: quæ cuncta prohibentur pellibus manicatis, crotonibus contectis, vel lupis, aut cucullis. Iuvenalis: Conectas; illic Veneto duroque cucullo. ¶ Cucullus etiam pro tegmento papyraceo, quo pigmentum utuntur, lumine. Martial. lib. 5: Vel thuris piperisque fis cucullus.

Cucūllāris, a, um. Qui cucullo indutus est. *Ἐφ' ᾧ πίλος κεφαλῆς ἐστιν.* Pol. *Kokoun kapu gemyſ.* Vng. *ʒokʒon kapas.* Ang. *That weareth ſuch a hoode.*] Colum. lib. 11. cap. 1.

Cucumĭ, pen. prod. ſp. Vas æneum calefaciendæ aquæ idoneum. [*Χάλκωμα ἐφ' ᾧ θερμαίνουσι τὸ ὕδωρ.* Gal. *Caldo.* Ital. *Cogomo di ſcrvir di rame.* Germ. *Ein keſſel.* Belg. *Een ketel.* Hiſp. *Vaſo de cobre, como caldera ſerue.* Pol. *Kociol gorzkiey miedzy.* Vng. *ʒoſ, vas fajtol.* Ang. *A braſſe pan to warme water in.*] Petron. Arbiter in Satyr. Frangimus cetera cucumæ, ignemque valefacientes teſtingunt. ¶ Cucumæ item appellatur tugurium olim exiguum in quo pauperiores habitabant. Martial. lib. 10: Torquatos ædes Pario de marmore thermas Extruxit, cucumam fecit Olynthius. ¶ Budæus ſcribit Cucumam eſſe genus baculi ferrati. Iuſtinianus ad legem Iuliam de ſicariis: Sed & ſi clava percuſſerint, aut cum alia re noxa quamvis fuerit percuſſerint, tamen non occidendi animo, leviendam eis pœnam.

Cucumĭcŭla, æ, f. dimin. virgin. [Vng. *ʒokʒoka, ʒokʒokska.*] Vaſcul. genus quod a forma cucumeris nomen tulit, juvenis, ad eandem ufum ac quem & labra & crateres paratum. Columna. Alphenus lib. primo. Ii ſervi, vendi. Et Sejus in eo ſylvam ſeviſſet, neque non labra, crateres, cucumiculas poſſe habere, &c.

Cucumĕr, ĕris, & ive Cucumis, pen. prod. cucumeris, five cucumeris in genitivo, Herba eſt ſarmentis prælongis humi repentibus, & in ramos vitis modo ſe diffundentibus, folio rotundo, cucurbita aliquanto minore, flore luteo, fructu oblongo, & ubi maturuerit, flavo maculis quibuſdam cinereo, qui & ipſe hanc ſic cognominat. ſſ. [ΝΩΤ *kiſſoſ, kiſſoi, ἀγρεσ.* Gal. *Concombre.* Ital. *Cocomero.* Ger. *Cucumer, oder Frantzoſiſch oder Engliſch Kertzen.* Belg. *Een Coocommer.* Hiſp. *Cohombros.* Pol. *Ogorek.* Vng. *Vgorka.* Ang. *A cowcumer.*] Varro lib. 4. de Lingua Latina, autor eſt, Cucumeres à Curvitate dictos, quaſi curvumeres. Vnde & Turnus Cucumerem vocat. Virgil. in Georg. -tortuq; per herbam Creſcere in ventrem cucumis. ¶ Plinius tria enumerat cucumerum genera, Laconicum, Scythicum, & Bœoticum, vide plura in lib. 19. cap. 5. ¶ Cucumis etiam piſcis eſt digiti craſſitudine & longitudine, tuberculis aliquot aſperis, veteri in cucumere ceteroſis parvo. Partes interas in differentiæ habet Plin. lib. 9. cap. 2. Rerum quidem non ſolum animalium ſimulacra eſſe ſic ſeri intelligere intuentibus ursam, gladii, ferras, cucumeri vero & colore & odore ſimile. Vide lib. 32. cap. 1. ¶ Cucumis marinus Græcis φαλαγγίτης eſt ma rinus piſcis à ſuperiori & Colchidem, pellis aquâ macerata ſyphonis modo: Similimus eſt cucumeri parvo figura ſolùm non odore nec colore oblongus eſt, quamvis ſingulis & ſuperficies ima inſignis, cujus digitalis craſſitudo, longitudo minor digito, ſinguli anguſtiæ circulorum, in orbem cuncta ſerie exarātur. Color rufus eſt, coma regiſſi ſimilis.

Cucumĭs, ĕris, neutrum, five Cucumĭs, ĭdis, Herba eſt ſolo ſuadua ſerpens, cucumere ciſtam, cujus multū manifeſto habet, glandibusque longatis ſimilem. [*Κόλυνθος ἄγριος.* Pol. *Ogorek dziki, pſi ogorek.* Vng. *Mezei vgorka.*] Oſtiensis *Cucumerem ſilvaticum* appellat. Succum ejus Elaterium vocant, ἐλατήριον eſt, ab expellendo: liquidem & menſes mulierum ſecretos expellit, & gravidis abortum facit. Vide Plin. lib. 20. cap. 2.

Cucumĕrārium, n. ſ. Locus cucumeribus conſitus. [מקשה *miſkhah, miſkeh.* Gal. *Lieu ou on ſeme les concombres.* Ital. *Loco doue ſeminano cocomeri.* Germ. *Ein ort da man Cucumeren zuſammen ſind.* Hiſpan. *El cohombral.* Pol. *Miejſce ogorkami ſiane.* Vng. *Vgorkas hely.* Ang. *A place planted with cowcumers.*] Cyprianus pro tugurio cuſtodiarum poſuit. Solet enim fieri tugurium, in quo cuſtos vigilanter obſervat ne cucumeres auferantur ex cucumerario.

Cucumis, Genus piſcis ex genere conchārum, cujus meminit Plin. lib. 32. cap. 11. Vſi etiam Cucumis ornamentum ex aurichalco in modum lancis ſacham, quod Lacenis affigitur lorove, quæ ex armis pendent, atque peſtore equorum. Aliàs non vſitatè apud Martialem.

Cucurbĭtă, æ, f. p. Herba hortenſis eſt cognitiſſima, etiam hodie in Officinis nonnullis retinēs, ſimilis magnitudine omnes cum herbarum, tum arborum ſortus exuperans. [*Κολοκύνθη.* Gal. *Courge.* Ital. *Zucca.* Ger. *Ein Kürbß.* Belg. *Een Coumcombe.* Hiſpan. *Calabaca.* Polon. *Dynia Lerbus.* Vng. *Tok.* Ang. *A gourde.*] Plinius lib. 19. cap. 5. duo ejus facit genera, Plebeium, quod humi repit: & Cameratum, facili flexibilique rumorum curvitate rectè, pergulas & teſtudines operiens. Verba ejus ſunt hæc: Cucurbitæ duo prima genera, Cameratum & Plebeium quod humi repit. In primis mirè ſervi pedum celeritatem probant pondus immobile aurigæ. Hæc omni modo fallit, aut, virginis maximè vitibus, conjecta in eas, poſteaquam deſloruit. Cerſit qua capitur forma, plerumque & draconis totum figura: libertate verò penitùs concella, jam vitæ eſt novem pedum longitudinis. Hactenus. ¶ Aut cucurbitæ dormire, *ἀργεῖν, ῥᾳθυμεῖν.* Id perinde valet quaſi dicas, Aut morte, aut vitæ Auctoritatem, aut contrà Gravem contrariæ florem negotio appellant. Incertum autem mirorum nox evaneſcat, an cucurbitam ſic pariturus. ¶ Cucurbitas lippire, *κολοκυνθίζειν.* In ea cuncta ac ſimilia dicitur præſertim in eos, qui artis vitio cecidērunt. ¶ Cucurbitæ ſuntiones, *κολοκυνθίδες.* Suidas & Zenodotus proverbialiter ſic nuncupatas ab Athenæo lib. 3. Hinc cùm proverbium, quòd cucurbita nubique integra, nec rimis hiantibus, vetuſtatis obnoxia. ¶ Fructus hujuſmodi ſiccitudine apud Ceſſium lib. 2. cap. 11. Cucurbitam, ſuperiori vitio Cucurbitulam, eam appellari legimus, quæ ſimul vinō Veneris dicitur. Primum enim humidum vaſculum exiccantibus ſiebat. Aiunt cucurbitas Cucumbi, ut præcipuas eſſe, ubi non in toto corpore, ſed in parte aliqua earum cit. Inde est Cucurbitulam duo ſunt genera, Acetum, & Cornelianum vinum, altera parte pares, altera clauſa cortice, altera parte quæ patet, calefacta ſorāmen linitur exiguum, &c. Iuvenalis Sater. 14. *κολοκυνθίζειν* cerebro ſuum quidem caput hic vertiſſe cucurbitas putant.

Cucŭrbĭtă, æ, f. Vide CVCVRBITA.

Cucurbĭtīnus, adject. ut Cucurbitina pyra dicentur, & Cucurbitinas ficus, ob curvitatem ſimilitudinem. [*Κολοκυνθοειδῆ.* Vng. *Tok formaju vala.* Cato de Re rustica, cap. 1.

Cucurbĭtārium, ii, Locus in quo ſeruntur cucurbitæ. [*Κολοκυνθεών.* Vngar. *Tokvetö hely.* Anglicè, *A place to ſowe gourdes in.*]

Cucurbĭtārius, ii, Amator cucurbitarum. [*Κολοκυνθόφιλος.* Vng. *Tokſzerető.*]

Cucūrio, nis, ſecunda longa, n. q. Gallorum proprium eſt. [*Ἀλεκτρυών.* Gal. *Coq, ou coqueau, comme on veut le coq appelle en paroles.* Ital. *Gallo.* Ger. *Ein Hanen.* Belg. *Een Hane.* Hiſp. *Gallo.* Pol. *Kogut, kokoszek ſtary.* Vng. *Kakas, kakaſok.* Ang. *A cocke, or a cokkerell.*] Auctor eſt Philomela, quod ſibi Ovidio ait ſubitum Cucurionem eſſe gallum, gallinam gracilia.

Cūdo, ĕre, cūdi, ācūtum, & cūſum, unico ſit Ferio, cudi, excudi, excuſum: nam Excuſum, eſt ab excutio. Virg. 1. Aen. Ac primum ferris ſeriem excudit Achates. Vide Servius. Excudit id eſt, ferendo elicit: nam Cudere ferre eſt. [*Κόπτειν, σφυροκοπεῖν, χαλκεύειν, τορεύειν, ἐλαύνειν.* Gal. *Batre, forger, ferrer, ouurer ſur enclume.* Ital. *Battere, forgiare, ferrare, lauorare.* Germ. *Schmiden, ſchlahen.* Belgice, *Smeden, ſmeden.* Hiſpan. *Forjar, labrar, martillar.* Pol. *Kuc.* Vng. *Verök, verek.* Ang. *To forge, or ſmithe vpon the anuyle.*] Inde & locus dictus, quòd ibi aliquid cudi moris eſſet, ferramus. ¶ Cudi pecuniam dicimus, quum illi ſignum principis vel cujuslibet imprimitur. Terentius in Heaut. Argentum cudo, quod tibi dem. ¶ Paſſivum profundit idem Terentius in Eunucho: Ate etiam in te illud cudetur faba, quod eſt, in te hæc eadem recidet, ut me hæc vindicabitur culpa. Metaphora cudæ eſt ab area, in qua faba tunduntur: hoc eſt, Quæ in te excutientur, ibi eruta, quamvis ſolo præcipue cudatur, tamen omnes ſi quis in aream recidant. Hujus compoſita ſunt Accudo, Excudo, Incudo, Procudo, & Recudo, quod eſt rurſū cudo. Virg. Vlci ſolvat, qui vera metalla recudunt. Habent autem hæc omnia penultimam productam.

Cūdo, ōnis, maſculini gen. Sign. Tunc capitis regi mentum ex corio confectum, quo vinc gæ eum ſolent. [Vng. *Bőrſiſak.* Ang. *An hoode of leather.*] Silius lib. 16: Scipio conturquens hastam, cudone comantes Diripit crines.

Cujas, cujatis, m. t. [*Ἀνάθημα.* Gal. *De quel pays.* Ital. *Di qual paeſe ſei? qual natione? & qual ſtato?* Germ. *Von wannen? oder von dem Lande biſtu?* Hiſpan. *De que tierra? o nacion?* Pol. *Skąd?* Vng. *Honnan vala, melyik ember vala, melyik nemzetségből való?* Ang. *Of what country?*] Venit & non tantùm gentium, gentem, nationem, ſed & urbium, ut apud Cicer. 5. Tuſcul. Socrates quidem cùm rogaretur, cujatis ſe eſſe diceret: Mundanus, inquit. Totus enim mundi ſe incola & civem arbitrabatur, ſed etiam partes & ſectabatur. Cujatis, philoſophi vos eſtis? Stoicus, an Epicurei? Sic Noſtras, & Veſtras. Cicero. Non ſolùm enim illa veſtra oratoris, ſed & hæc etiam levia noſtra. ¶ Dicitur &

Cujatis communi genere: unde apud Plaut. frequenter legitur, Cujatis est fidei. Cujas patrue & gentis. Accius Telephi, ut erat Nonius: Qui neque cujatis esset, neque patriam, neque rogantes scire.

Cuius, cuia, cujum, a Pron. cum ch pertinacia generis deducibile est, cujus. Gal. Cuyo. Ital. Di cui? Germ. Wes? Wessen? Hisp. De quien? Pol. Czyi? Czyia? Czyie? Vng. Kinek? Ang. Whose, or whose? Cujus, inquis, hoc mancipium? ut Mostellaria, inquit, Plautus. Referuntur autem ad personam possessoris. Virg. Aeglen, Aeglen, Cujus habet Damoeta, quem non pecudesque Menalcae? Terentius quod Eunuchum quorundam hic appellatur? Cicero. Idem in Eunuchum: Quid virgo, cujus est? Plautus in Cure. Cujus vocem audivi? Pro eodem interrogativo per Cuius, genitivum à Quis, quae, quod. Virgilius: Cujum pecus an Deus? Cujum, quod vides, quemve requiris? Ecquam in patria? Terentius pronominibus, quam nominibus. Ut quum quaerimus, Cujus est haec villa? respondemus, mea, vestra, Caesaris &c. Cic. 3. Verr. Ut quum conditionaliter, cujus res fuit, cujum periculum? & Cujus interest? Cic. pro Murena. Ea quae res patitur, cujum periculum timuit domus, ecujus laetatur, non erat mihi tacendum? & Auratus. Quo pacto scribebatur ut ei videlicet eum mandatis? Plautus exemplatives.

Cujusmodi. Vox est indeclinabilis, composita ex duobus generibus, Cujus, à nom. & Modi, ablativo. [משפחה מיני. Gal. De quel espece, sorte de quelque chose. Ital. Di qual maniera. Ger. Auf welche weise, was für eine. Bel. Hoedoenige. Hisp. De que manera. Pol. Ktorego rodzaju. Vng. Minemew. Ang. Of what sort. Partitur autem interrogative, infinite, interrogative, & quum admirative. Plaut. in Men. Cujusmodi homines cruciat? Ergo, & Menaechmus, & parasitus eius. Et ibidem apud Cic. de Invent. Quod si haec non tam ex re nata, tum mutuo quaeri manifestum est, legem, cujusmodi lata in praesentia conservari a judicibus oporteat, ita statuendum videri. & Providendum dicimus, Cujusmodi dicunq; Cicero pro Cluent. Nam id tum non praetermisi, cujusmodi dicunque mater fuit, tamen ejusdem filii de impudicitia parentis diu vos oportere cognoscere. Quemadmodi. Salustius civilium consiliorum. Neque ea res civitati, sed cujusmodi, modi genus hominum, quando modo bello usui forte esset.

Culcitra pen. corr. f. p. Non tralatum est, quo dormientes integimur, ut quidam perperam tradiderunt: sed potius à pluma, tomento, floccis, aliave materia fulcrum, dormientis subiectum pulvinus, cervical. [מראשות. Gal. Coussi de lit, matelas de plume, de laine, &c. Ital. Letto, coltre, materasso, &c. Germ. Ein Bethe, ist Federn oder Flockenbett; Küssen unter das Haupt. Hisp. Colchon, colchones, colcha. Polon. Pierzyna, materac, siennik, poduszka. Vngar. Ienne, & quilted Ienne. Papsa. Ang. Feather bed, a flock bed, a quilt, or mattress.] Nomen a cubitu habet à calcando, sive inculcando, quòd calcibus hoc est, pedibus teratur. Cic. 2. Tusc. Fingamus hanc aegritudinem, quo modo collocemus in corpore plantam, pilum, aridum cespitem. Horat. ad Attic. lib. 13: Nam Sillas culcitas non habet Iuvenal. Sat. 5. Tertia ne vacuo cessaret culcita lecto, Ventilamus, &c.

Culcitella, f. p. Lanea nativum. [מצעות צמר. Gal. Vn petit matelas, ou petit lit de plume. Ital. Piccola coltre, o materazzo. Ger. Ein Bettlein, ein Pfulmlein. Hispan. Pequeno colchon. Pol. Perzynka. Vng. Pernacske, pehelanokka. Ang. A little bed. Plautus Mostell. Is me foenum quidem pol oppetet culcitralem.

Culcitula, Fafticulus quidam ligneus in sacris dicebatur Tubas.

Culcitulae, Sunt comites nucum viridium, simile quidpiam culcitulis cubitoriis, aut rhombum cum vertice. Haec Festus.

Culeh, pro cujas est, aut quibus est, veteres utebantur. Plaut. in Amph. Consignatum ad depol dominum, culeh qui eum dedit Ex Nonio.

Culeus, m. f. [נאד. Gal. Vaisseau de cuir. Ital. Cuoio, cuoia. Ger. Ein Ledern Faß. Hisp. Cuero, cuba. Pol. Worek, worzek. Vng. Tek. Ang. A leather vessel.] vel etiam Culeum, neutri generis, vel potius ut olim barbare. Vel enim genitivo I. Vter, sive factus ex hinc, vel cauabe, vel vorio factus, a occulendo dicitur. Eduudendo. Buccinatur ad portandas frumenta. Plin. lib. 9. cap. 20: Iunius Valens mutatis in praetorio diei Augusti comitio, vehiculis cum culeis duorum animalium, subtexere solitus. & Fecerat et etiam Culeum poenae parricidarii. Nam parricidae sanguinei virgis verberati, in culeo cum cane, simia, gallo, & serpente in aquam inijciebantur. Unde Iuvenalis: Quaesitum Pedio quondam et Turbine Baream Sumit, nec ferre potuerunt, nec crimen nostrum. & Unde culeo dignum proverbialiter dicitur de homine crudeliter sceleratо. & Hinc & Culeus mensura: signati amphoralium capacis, vel quadraginta urnarum, ut est apud Plinium lib. 14. cap. 4. & Culeum lib. 23. cap. 2. & Hinc Scriptura de dolio, apud Columellam est frigoris amphoralium, quasi culeum se obtudentium.

Culices, m. [כנים. Gal. Moucherons, ou petits vers qui naissent des fruits. Ital. Zanzare. Germ. Die Mucken oder Grämmen. Hispan. Mosquitos. Polon. Komar. Vngar. Szunyog. Ang. A gnat or flye.] Vermiculus pernoctans, clarus ex cujus morsu vide Plinium lib. 11. cap. 2. Plautus Cure. Verminor. culices, pedes, pulices, & cimices. Culicem Elephanti recolere, memoriae suae magnae Caesar, dicuntur, qui minima maximis comparant, Libanius ad Cassianum.

Culigna. Cuvigne. Ger. Ein gattung eines Trinckgeschirres. Vnde Cicero. Patrimonias, scilicet bello. Cato cap. 132 lavi de pati enilignum vinarium vi pallaceto. Idem alibi: Colignum in fundo graeco quotannis hanc aleat.

Culina, loca quaedam publica in iisdem partes dirabantur in quam cellam a fumo: unde Aggenus Urbicus de limitibus agrorum.

Culina, pen. prod. ut Varro de vita popul. Romani scribit, dicta est ab eo, quòd ibi celebaetignum Iovis adorierem domus. [מבשלה. Gal. Cuysine. Ital. Cucina. Ger. Ein Kuche. Belg. Een keuken. Hisp. Cozina, lugar de cozer. Pol. Kuchnia. Vng. Kolcsa. Ang. A kitchen.] Plaut. in Cal. Senex in cucina clamat, bortatur vicinos. Juvenalis continens pro contento ponitur, licet pro cibis coctis, quum in potu loquuntur siquenque culina.

Culinārius, m. f. [מבשלה. Vn. Kuchier.] & Culinus, aria, unum est. Culinaria vertebo, מבשלה אפה.

Culmen, n. Vertex, fastigium. [ראש. Gal. Faiste, sommet d'une montaigne, ou arbre, le haut, la pointe. Ital. Colmo, cima, sommita, altezza. Ger. Ein Dippel, oder was zuoberst auf einer Stangen steckt. Belg. Een stange. Hisp. Cumbre de montaña. Pol. Wierzchowina. Vn. Tetö, hegy, fedel. Ang. The top or high of any thing, as the ridge of a house.] Ab antiquis culmina dicta tum tecta quae ad fastigia aedium ad summum id est, paries consurgebant. Virg. 1. Aeglog. Pauperis & tugati conspicitur culmen. Ibidem: Et jam summa procul villarum culmina fumant. Plaut. Trin. In Capitolio quum in culmine ad summum. Fin. lib. 3. cap. 5. Principium ergo, culmenque omnium rerum petit, margaritae tenent. & Culmen pro Culmo, sive stipula. Ovid. 4. Fast. Sanguis equi fuit hinc, cum subique favilla: Tertiares, duraeque comentia fabae.

Culmus, m. f. Frumenti calamus, à radice usque ad spicam: dictus quod colatur unde olim & Columus dicebatur, sicut & Columen primo, quod pusilla Columen. Varro tamen culmum dicit pro tanquam columen, cubdo in summo campi naturae culmo. [קנה. Gal. Chaume, tuyau de bled ou autre semblable. Ital. Canna, stelo, arundine, stipula de biada. Ger. Ein halm oder stigel an dem Korn oder Belg. Een stroo. Hisp. La caña del trigo. Pol. Zdzbło. Vng. Szalma. Ang. The straw of corne, or any such like.] Virgil. Georg. ne gravidis procumbat culmus aristis. Virgil. Georg. ne gravidis procumbat culmus aristis. Ibidem: Culmumque leves stipulasque volantes. Ubi Servius: Culmum dicunt, si calamus est pulla verò folia quae ambiunt culmum. & In culmo arare, [לחרוש בקנה. Gal. Labourer qui labore tunquam in tuyau, ne dicuntur qui labore nunquam intermisso, vim mentis exhaurunt. Aut qui nunquam desinunt ab armis petere quod dicam. Sumpta metaphora à nonnullis agricolis, qui tegetem non patiuntur unquam inter quiescere: sed assidua cultura succum omnem soli exhaurunt, flatim à messe novam ingerentes sementem. Suidas citat ex Lysia.

Culpa, f. p. Causa, meritum, crimen. [חטא. עון. פשע. Gal. Faute, coulpe, offence. Ital. Colpa. Ger. Die schuld oder verbrechung. Hisp. Culpa de algun malefico. Pol. Winność. Vng. Vetek, hiba. Ang. An offence, fault, or blame.] Plaut. in Epid. Mihi ut ignoscas, liquid imprudens culpa peccavero. Idem in Men. Dicitur, culpam meam ibi accusem esse aliam. Cic. 2. Offic. Ne major poena, quàm culpa decernendum. Antiqui confule duo faciunt culpam genera, Culpam, & Levem. Culpam culpam appellantes dolore proximum. Levem verò neglectum, quâ faciet quis cum diligentia in rebus alienis non praestat, quam prudens paterfamilias solet. Culpae nomen generale est, delicto, comprehenditur quidem verum, sed proprium. Nam delictum materia culpatum, quamvis modicum attachavit dactilimo nostro Zallo, vocato dolo facta esse, jam culpam nominare quid attinet? Idem. Cic. cod. cit. vol.

Culpo, as, etc. act. p. Culpae do, culpam alicui assigno, culpa pono, reprehendo. [חטיב. גנה. Gal. Blasmer, reprendre. Ital. Biasimare. Ger. Beschelten, straffen. Hisp. Culpar algun malefico. Pol. Gane, winnie. Vng. Feddeni, vetkessem. Ang. To blame, reprove, or find fault with.] Plaut. in Bac. Illum laudabunt boni, hunc etiam ipsi culpabunt mali. Idem Asin. Neque ego hoc recte facta culpo, neque cum deliquunt.

Culpātio, verbale, f. t. Reprehensio. [גנות. Gal. Reprehension, blasme.

ciōne. Gal. *Blasme, reprehension, reprouche.* Ital. *Biasmo, riprensione.* Ger. *Schmachung.* Hisp. *Culpa, reprehension.* Pol. *Gańienie.* Vng. *Feddés, vetkőzés.* Ang. *A blaming, rebuking.*] Gell. lib. 10. cap. 11. Nerpli quoque culpationes hujusmodi interserantur.

Cūlpito, ar, are, frequentativum. [*Vngio dénóuog.* Gal. *Blasmer souuent.* Ital. *Biasmare spesso.* Germanice *Offt schelten, oder beschuldigen.* Hispan. *Reprehendere muchas vezes.* Polon. *Vczynic gańienie.* Vngar. *Gyakran vetkőzöm, dorgálom.* Anglice, *I reproche and layethe fault or blame often.*] Plaut. in Cistel. Verùm haud metuo ne jurejurando nostrum quispiam culpitet.

Cultĕr, tri. Dicitur omne instrumentum quo aliquid scindatur. חרב *charab* מאכלת *machalath.* סכין *sachkin, maʕkeleth.* Gal. *Cousteau.* Ital. *Coltello.* Ger. *Ein Messer.* Hisp. *Cuchilla.* Pol. *Nosz.* Vng. *Kés.* Ang. *A knife.*] Plaut. Epid. Verum cultrum habeo. Quifem excutiem ira sapium. Vide ut tertonsorius, dicitur novacula, qua tonsores barbas radunt. Cicer. 2. Offic. de Dionysio superiori loquens: Qui ex tres tonsorios metuens, tibi candente carbone adurebat capillum. ¶ Item Cultĕr venatorius, dicitur Venabulum, vel potius ferramentum venabuli. ¶ Cultĕr etiam dicitur numerorum, qui terra paululum profundatur, secatur, fruntisque, sulcis vel gia perscribuntur. Autor Plinius lib. 18. cap. 18. ¶ Veteres etiam in nominativo Cultrum dixerunt. Propert. Et canis nostros nimis experrecta dolores, Quum sibi lenda meo pollice cultra furent. ¶ Sub cultro linqui, proverbialiter figura dicitur, qui in praesentaneo periculo deseritur. Sumpta metaphora à victimis, quae inimicam fecerunt deam, sub cultro esse dicitur.

Cultellus, diminut. [*Tò μαχαιρίδιον.* Gal. *Petit cousteau, couldre, gaignet.* Ital. *Piccolo coltello.* German. *Ein Messerlin.* Hisp. *Pequeño cuchillo.* Pol. *Nożyk.* Vng. *Késecske.* Ang. *A little knife.*] Juven. Saltantem spectes & chironomonta volanti Cultello. Purgate ungues cultello, Horat. 1. Epist.

Cultellāre, verbum antiquum fuit de quo sic Frontinus in lib. de limitibus. Cultellatio cuncta, itpè quarrier, cum prorsus cassi soli spatium, confirmamus, & illam cavorum inequalitatem planitie explemus, dum mensor latentibus insertionis Cultellationis cuneis agrum eminentiorem, & ad planitiem redigimus. Cultellatio etiam lapis dicitur, ut est apud Hygenum, qui pertinet ad rei prattationem.

Cultellārius, a, um. Forma cultelli habens: [שׁנן *shanan.* σχηματίζω. Gal. *Ayga grenuelures en façon de cousteau.* Ital. *Che ha forma di coltello.* Hispan. *Que da forma de cuchillo.* Polon. *Scalony noszowy.* Vngar. *Kés formára formálom.* Act. Graeca a loqui.] ut, Dorsum cultellatum, Plin. lib. 32. cap. 2.

Cultrātus, a, um, [*Μαχαιροειδής* Vng. *Késformás.*] Idem ut Coltratus mucro, qui formam refert cultri. Col. et Plin. lib. 13. cap. 4. Folia coltrato mucrone.

Cultrārius. Minister qui victimas cultro immolat: qui alio nomine dicitur Victimarius. Sueton. in Calig. Admota altaribus victima, succinctus popa cum bipenni habitu, elato alte malleo culminum mactavit.

Cultro, Colnus, Cultura, Cultor, Cultrix. Vide C. O. L. O.

Cultillus. Calx fictilis quo in sacris utebantur Pontifices, & Vestales virgines, teste Porphyrione & Acrone. [Pol. *Gliniany, gąbaszek.*] ¶ Accipitur & pro arcula. Horatius Artes Reges circumstrepunt multis urgere cultillis, Et torquere merum, quū perspexisse laborant. Idem. Carm. Ode 31. Dives & aureis Mercatores excreet cultillis Vina Syra reportet.

Cum. Praepositio copulativa, quae ablativo soleat conjungi non tam societatem & complexionem. Summa cum benevolentia, summa cū hilaritate illam excepi. [עם *im,* את *eth* cū genitivo. Gal. *Auec.* Ital. & Hisp. *Con.* Ger. *Mit.* Pol. *Skiem.* Vng. *Vèle,* & cum affixis *Velem, veled, vèle,* &c. Graec. Ang. *With.*] Cū Socrate profectus sum. ¶ Aliquando accipitur pro contra, adversus. Cum hoste pugno. ¶ In compositione vero postpositivum invenitur. Mecum, Tecum, Secum, Quocum, Quibuscum. ¶ Aliquando adversium est, & accipitur pro Quando: Ἐπεί, ἐπειδή. Gal. *Quand, veu que, lacune, combien que.* Ital. *Conciosia.* Germ. *Wann.* Hispan. *Quando.* Polon. *Kiedy.* Vngar. *Mikor.*] Virg. 5. Aeglog. Quum faciam vitula pro tauribus, ipse venito. Cic. Nonnihil me consolatur, quum recordor quantam complectetis benevolentia. ¶ Jungitur modò indicativo ut, Quum dico, Quum dicebam, Quum dixi, Quum dicam. Modò subjunctivo ut, Quum dicerem. ¶ Interdum accipitur pro Dum, ἕως. Cic. Quum me in Africam contulissem. ¶ Interdum pro Quamvis, & exigit post se Tamen, jungiturque subjunctivo. Cic. pro Dejot. Quum in omnibus casibus gravioribus, initio dicendi commoveri soleam, tamen in hac multa tamen me perturbant. ¶ Aliquando pro Quoniam ut eautam denotet, & similiter subjunctivo jungatur, Quum inveniam. Latinos propio sermone hac parum intelligi, conatus sum pro viribus. ¶ Jungitur quandoque Cum & Tum, ἔς, ἔς. quae licet idem ferè significent, diverso tamen modo ordinantur: nam in Cum est quiddam minus, in Tum quiddam majus: & hoc duobus modis fit: ut aut generale praecedat, & sequatur species, aut ambo sint specialia. Primo modo sic: Quintilianus: Quòd cum animis contendendum est, tum nobis praecipuè, quibus tantum dicendi bono vitio non separandus est, omnibus modum, nulla autem maximè. Altero modo sic: Quod opus Marcelle vidisti: hic dicendus: quem cum amicissimum nobis, tum extincto incensum amore fingentem, digne. Firmum hoc mutua in nos charitate pignus putemus: id est, nobis propter amatum nostrum hunc, plus tamen propter amatum fratrem. ¶ Aliquando etiam Cum & Tum conjunctivo junguntur. Cicero Curioni lib. 2. Epist. Gravissimè privatus tuum amoris erga te mei, patrem tuum civilem virum, quicum his annis, tum verò hoc tempore vellem omnia fortunas, si tu aliter videret, quam è re tua decerneret. ¶ Quando autem tibi sub duobus verbis, fit videlicet sub eodem modo & tempore. Cic. Attic. lib. 3. Itaque cum meus mentem quotidianus conficit, tum verò hoc adeta cura vix vitam mihi reliquam facit. Quanquam etiam interdum cum fortunarum & temporum verbis junctum invenitur. Cicero idem lib. 3. Quod cum saepe antea intelligerem, tum verò praxime judicavi. Idem in principio lib. 1. de Nat. deorum: Cùm multae res in Philosophia nequaquam tam admirationi explicatae, tum difficilis illarum (quod tu minimè ignoras) quaestio est de natura deorum. ¶ Ponitur quandoque Tum sine Cum, geminatum, vel triplicatum in eodem pariter. Quintil. Nec negaturDeos bonos aequari sibi. Ticin. Livius, tum in partendo mirae aequalitatis, clarissimique candoris, tum in concionibus, super quam enitrati potest, eloquentiae una dicuntur omnia tum telum, tum perfugium accommodata. ¶ Ponitur nonnunquam Tum pro aliquando. πότε δέ, πότε δέ, & fiet ere geminatum. Cicero: Tum hoc, tum illud arguit id est, modò hoc, modò illud. ¶ Quandoquepto Tunc, τότε. Virg. 8. Aeneid. Tum primùm nostri Caesar videre trementem. ¶ Quandoque est ab hinc tantum ordinis, pro Deinde, ἔπειτα. Virg. 6. Aeneidos: Ipse arce vellens agnam Aeneas matri Cereali dum magnaque sorori Ense ferit, tergoque tibi Proserpina vaccam: Tum Stygio regi nocturnas inchoat aras. ¶ Quandoque pro praeterea. Terentius in prologo Eunuchi: Si quispiam est, qui se studeat placere bonis Quàm plurimis, & minimè multos laedere, in his poeta nomen profiteri studet. Tum si quis est cui dictum in se inclementius. Eveniet et isse, ἐνδέχεται. Sunt quae ita distinguam, ut quando praepositio est, cum, scribi debeat: quando autem adverbium tum, ita scribo, cū. ¶ Sed quum ratio non satis ponderata, jam doctorum judex obtinuit, ut priùs cum, tempore scribatur: quae unusquisque prout voluerit scribat. Antiquitus quum adverbium erat. Quom scribebatur. ¶ Cum alter, una particula, antiqui pro eum altero usurpabant, ut veritus gratiam ut acquiram Horatii. ¶ Cum dicto, figuratè. Cum pallio, & vix cum dicto sermone, μετὰ λόγου, καὶ οὐ λόγῳ. Apul. Et cum dicto subito cunculo faciem suam jucundam pudicitiae, quae pudore obtexit. ¶ Cum imperio esse, κατὰ κράτος, dicebatur, cui nominatim deferebatur à populo imperium. ¶ Cum potestate esse dicebatur, qui alicui imperio à populo vel Senatu praefectus erat, ut unumquemque summae habebatur, autquod Imperatori legebatur (hoc quae dicit gnamus in l. 2. & 10. D. de vi public. ¶ Cum populo agere, est rogare quid populo quod faciagis fas sit jubere, aut vetare. Concionem advocare, facere, est verba facere ad populum sine ullà rogatione, Gell. lib. 13. cap. 13. ¶ Cum foeno adire, est pustulae cuticulae evelligere atque eodem tempore pondus pecuniae solvere. Paul. d. tolat. Quod dicimus in eum haerede, qui fideicommissi restituendi, quos ante alium haeredi tatem ab eo consecutus est, certam partem solvere cum aliquo scilicet tempestivum tempus intelligendum est, nec enim cum foeno adire debet. Ex Hotomanno. ¶ Cum patribus agere, ut ad Senatum referre. Rud. in Annotat. posterior. ¶ Quum justa aetatis fatus fuerit, Quum perfecta aetatis fuerit, Quum adoleverit, de annis 14. completis intelligentur. Alberti clavis indicat. ¶ Cum maximè, ἐν μάλιστα, vehementissimè, vehementibus cuiusmodi unquam, Cic. pro Cluent. Mater, quae multos jam annos, & nunc cummaximè Cluentium interficium copit. Terent. Heeyr. Haec Bacchidem monebat, ut cummaximè tum Pamphilus, Cum pater, uxorem ut ducat orare coepit. ¶ Cum partim, veteres dixere, pro partim. Catullus ubi pretorio sese cubiculo, surrectitavit è convivio quum partim illorum jam saepè ad eundem modum erat. Vide ea, quae ex Gellio annotavimus in dictione PARTIM. ¶ Complurimum usus dictio pro ad summum. Sueton. in Augustt. cap. 78. In lectum inde transgressus, nò amplius complurimum, quàm septem horas dormiebat. ¶ Cumprimis, Significat in primis, κατ' ἐξοχήν, Cic. 5. Verr. Homo domi suae cumprimis locuples. Apul. Hic cumprimis

primis nobilis ac fecundus. Cum primè, olim audiebatur pro cum primùm. Qui Quasi garius: Nam M Manilius, quem Capitolium terribile Gallis cupere offendi, cujus ad. aperiam cum M. Furio Dictatore apud Gallos cum primè fortem Reipub. fecisse. cer. ¶ Cum homo cho ai quid facere dicimus, cum indignationem sive dissidium significamus. ¶ Cum tempore, cum mora, & spatio temporis, χρονίζω. ¶ Cum verò tum dumus: hoc est, patemur, & reprimittimus, ἀνέχομαι, ἀνέχω, μακροθυμέω.

Cūmārilis color, [κυανοῦς.] Germ. Himmelblaw. Vng. Kek. Ang. Dedle blew, dee colour.] à fluctuum similitudine appellatus, qui & Cæruleus alio nomine dicitur: nam Græci quæcunque fluctus vocant. Plaut. Cumarilem tonsorem, aut gubernatorem. Hunc etiam colorem poëtæ radicis deligunt. Ovid. libro 3. Artis amat. quum ait: Hic Cadis imitatur habet quoque nomen ab undis.

Cūmĕrā, pen. corr. [ὑδρία, ἀμφορεύς, ἄγγος.] Gal. Vaisseau à mettre de l'eau. Ital. Bigonzola. Germ. ein Wasserkrug. Hisp. Cantaro de agua. Pol. Wodna baryla. Vng. Vizes korsó. Ang. A water pot to keep water in.] Varr. Cumeris eximium cum, vel etiam fictile, quo fomenta conduntur, ut inquit Acron. Festus vero autor est, Cumeras cupas, id matarum vel ficta confici solere. Horat. lib. 1. Ser. Cur quæ plus cumeris data des granaria nostris? Idem 1. Epist. Forte per angustam tremulis volpecula rimam Repserat in cumerum fumosi.

Cūmĕrum, antiquum vitis genus erat, quod operimento linteo pari frebatur, in quo erat subtemis lapillus. Festus: Cumerum significat, ex nuptiale, à similitudine cumerarum, quæ fuit olim vel pacto ad istum populo curiis appellatum.

Cūmīnum, sive Cyminum pen. prod. [κύμινον, ἀνθρίσκος.] Gal. Cumin. Ital. Cumino. German. Kümmich. Hisp. Cominos. Polon. Kmin. Vng. Kömöny. Ang. An herbe.] Herba est nauseosa, folia fœniculo non dissimilia, radice subrotunda, semen ferens capitolum, & canalem cubitum: quod in vino operum pallarem ferat generare. Vide etiam ab Horat. lib. 1. Epist. exanguis cuminum appellatur: quòd ii Palæmon, calu, biberem exanguc cuminum. Perl. Sat. 3. pallidus grana cumini. ¶ Item Cuminum agreste, cumini segetis, sativo multo efficacius, in cujus fere provinciis de quo vide Diosc.

Cūmŭlus, pen. corr. m. f. Propriè dicitur quælibet rerum vel arcta quidam [עֲרֵמָה, כְּבוּר.] Gal. Monceau, comble, amas. Ital. Cumulo, mucchio, monte. Germ. Ein hauff. Belg. Een hoop. Hisp. Colmo ó montoncillo. Pol. Kopa. Vng. Rakás, gyüttes. Ang. An heap.] Liv. 21. ab Vrb. Conditi in corpus eo die quinquaginta boum super trans Gallorum cumulis erat, ut vetari non potuit. Virgil. Cumulum pro altitudine, & quasi magna aquæ mole posuit, 1. Æneid. Insequitur cumulo præruptus aquæ mons. ¶ Cumulus item est, qui adjicitur rei mensæ plenæ, ut inquit Festus. ἐφήκω: & per translationem accipitur pro qualibet accessione. Cic. pro Rabir. Vt ad illam opinionis cumulum damnatio Sex. Rabir. velut cumulus accederet. Idem Attic. lib. 2. Ad summam, additam, quam credidi, ego capio, magnum ejus adventum cumulum accedit.

Cūmŭlo, as, are, a. d. p. Impl. ere, coacervare, & quasi ad cumulum adducere. [עָרַם, עָרַךְ, מָלֵא, מָלֵא מְלֵא, מָלֵא עַל.] Gal. Combler, amonceler, augmenter, remplir. Ital. Accumulare, ammigliare. Germ. Häuffen, zuschütten, zusammen haufen. Belg. Hoopen. Hisp. Colmar ó acumular. Pol. Nagromadzam. Vng. Gyüttyök, meg tölteni, rakom. Ang. To heap, to gather together.] Virg. 11. Æneid. Et nûc ille quidem spe multum captus inani Fors & vota facit, cumulatque altaria donis. Tractum à sacrificiis, quibus nonnihil falcis adici. Dicimus. Cumulo vim honores, & cumulo ac honoribus. Cic. ad Att. lib. 14. Non possum non confiteri, cumulari me maximo gaudio, quod vulgò hominum opinio sociam me adjicit charitati lucibus.

Cūmŭlātio, f. est ut ius actionis ad aliam adjuratio, vel cit plurium rerum vel actionum coacervatio contra eandem in judicio legitimè proposita. [Pol. Zgromadzenie. Vng. Gyüttyés, An. Accumulation, heaping together.] Vide Justin. in titulo Instit. de actio. § Item mus, & cumulationum quatuor species ibi.

Cūmŭlātus, pen. prod. Particip. [מְעֻרָם, מְלֵא, מְלֵא עַל.] Vng. Megyött. Ang. Heaped.] Cicer. ad Dolabellam lib. 9. Tanta tibi Idibus Maiis tantum accessit ad amorem, ut miraret locum fuisse augendi in eo quod mihi antea cumulatissimum videretur. ¶ Cumulatus locus dicitur, impeditus rebus congestis. Liv. lib. 2. bell. Macedon. Cumulatus omni arce oratio. Cic. 1. de Orat.

Cumulatim, adverb. per acervationem. [חֲמֻרִים חֲמֻרִים.] Gall. En monceau. Ital. A monti, a soma. Germ. Haufenweis. Hispan. Cumulatim. Polon. Wkupie. Vngar. Rakásokban. Ang. By heaps.] Varro de Re rust. libro 3. capite 13: Quibus in tenebris quum cumulatim positum est, ita dolia fiunt pingues. [Vngarice, Zsibdásban.]

Cūmŭlĭtĕr, Abundanter. [בְּשֶׁפַע, בְּרֹב.] Gal. Abondamment. Ital. Abondantemente. German. Mit hauffen, vberflüssig. Hisp. Abundantemente. Polon. Hoynie, obficie. Vng. Bövön, Ang. Abundantly, in great number.] Cic. 2. de Divin. Quæ ut hariolo, cumulatèque perfecta, de divinatione ingressi sumus libris scribere.

Cūnæ, arum. f. p. & Cunabula, arum, pro eodem accipiuntur dicta cunis Cynæ & Cynabula. [מְעוֹנָה. Gal. Le lict ou berceau d'vn enfant. Ital. Culla. Germ. Die Wiegen oder Wagen der Kinder. Belg. Wiegh. Hisp. Cuna. Pol. Kolebka. Vng. Bölö. Ang. A cradle.] Nam vetus Oppianum dicant, & patere dictum autumant hoc nomine, vinu cõvertunt. Sunt autem festa in quib. infantes solent jacere, vel lo cari quasi nidificantes. Cicer. 1. Tusc. Item si puer parvus occidat, neque animo fero dum putandum: si verò in cunis, neque ferendum quidem. Dicuntur & incunabula cunarum. Propriè, hoc loco nihil significat, dicat & cunabula aliis quibusdam, ut Columnis & incunabulis. ¶ Sunt qui Cunabula & incunabula à cunis cistinguunt, & ea propriè dici existimant quæ ad cunas lactrundas & ornandas pertinent: Cunas verò, exigunam lectulum esse ligneum aliave materia, in quo infantes lectulus ferentur. Plautus in Amph. Sed puer illi quem ego levavi magnus est, & multum valet. Neque eum quisquam colligare quivit in cunabulis. Idem Trucul. Facis opus dit gallinis, cunis in cunabulis. ¶ Per translationem. Idem in Persa: Sed illic servus Caryus hinc qui advenit, quid tibi is est à cunabulis? id est, usque ab infantia, vel usque à puero tibi est, ab ea ætate, quæ in cunabulis agitat. Columella: Quem à primis cunabulis, si modo ipsius parentib. sit opportunus, accipere poterit. Liv. lib. 3: Ab incunabulis imbutum odio Tribunorum. Virg. lib. 3: Cunabula prima initiis posuit Mavortius Idem: & gentis cunabula nostræ Centum urbes habitat. Similiter Cic. de Opt. gen. Or. Non fuit alienum de oratoris quasi incunabulis dicere. Idem in Salust. An nulla alia possis rudimenta & incunabula virtutis? Vbi rudimenta pro initiis, & incunabula pro tenuibus, sive augmentis potuit. ¶ Quandoque incunabula vocamus nutritionem puerilem: unde locum incunabulorum vocamus eum in quo ab ipsa fatione infantia educari solemus, & in quo eam primùm, ætatem, quam cunas vagit confuevimus. Auctorem. Versus: Quare princeps quoque & locum in cunabulorum attigit frequentavit.

Cūnctī, m. i. Omnes, totus, universi, quasi conjuncti, autore Festo. [כֹּל, כֻּלָּם, כָּל.] Gal. Tous ensemble. Ital. Tutti. Germ. Alle zusammen versammlet. Hisp. Todos juntamente. Pol. Wszytcy, społu. Vng. Mindnyájan. An. All together.] Omnes verò cum ii fiet dicjuncti, & diversis locis. Cicero autem eam iret in exil. Quum tam laborem pro cunctis ferre consuevit. Virg. 1. Georg. Cunctantes: Cæterum pubes agrestis adoret. Idem lib. 2. Æneidos. Cunctus ob ea jam totiemus claudimur orbis.

Cūnctor, dari, tus, sum, ari, verbum deponens est, Morari, remorari, differre, procrastinare. [אָחַר, הִתְמַהְמֵהַּ, הִתְאַחֵר, הִתְמַהְמֵהַּ, הִתְאַחֵר.] Gal. Tarder, attarger, differer, se mettre en peine, s'enquester. Ital. Indugiare, differire, si metter in via. Ger. Verziehen, verzug thun. Bel. Verzeiden. Hil. Verlaren sein. Pol. Bawię się, przemieszkuię, zwłoczę. Vng. Késem, mulatsok. An. To tarry, to delay, to hinder, to protract.] Liv. lib. 1. Ali dum cunctaturi per, interpugnæ legatique consilium opperiti. Virg. 4. Æneid. Regina ut primùm cunctantem ad limina primi Fœnotum exspectant. Cæsar 1. bel. Civ. Vt cunctetur, atque agat lentius, nec quicquam rei auxilium, si possit, velit. Sertium implorantium. Sueton. in Aug. Cunctatorem, ac pœnè supellectilem, esperit legibus reum. ¶ A' Cuncto sunt compositi, Percunctor, & Recunctor, quod ell iterum morari.

Cunctātio, Cic. verbale, Tardatio, mora. [אֵחֶר, אֵחוֹר, הִתְמַהְמְהוּת, הִתְאַחֲרוּת.] Gal. Longueur, delay. Ital. Indugio. Germ. Verzug, verziehung. Hil. Tardanza. Pol. Opiągnienie, bawienie. Vng. Késedelem, mulatság, mulatozás. An. Tarrying, lingering.] Cicer. 2. Offic. Sed his, qui habent facultatem adjumenta & tutelam gerendarum, abjecta omni cunctatione, adjuvandi magistratus, & gerenda Reipublicæ est. Sine cunctatione dicere, Cicer. in Verr.

Cunctātor, mus. Dilator, procrastinator. [אַחֲרָן, מְאַחֵר, מְתַמְהְמֵהַּ, מְתַמְהְמֵהַּ.] Gal. Faillard, delayeur, cauteleux, qui se plaint de faire quelque chose. Ital. Mangiatore, dilatore, temporeggiatore. Ger. Ein verzieher, saumiger. Hil. Cunctador. Pol. Odkładaiący, opiekaiący, wzdzięczaiący. Vng. Késedelmes, mulatozó. An. A linger, a delayer, a procrastinator.] Liv. 6. ab Vrbe: Cunctatorem ex acerrimo vindicatore factum. Cælius Ciceroni: Noli Maximi cunctatorem, quamvis tardus, & parum efficax fuerit, Servius quidam cunctator. Hoc cognomen ab æmulis Fabio Maximo inditum fuit, qui cunctando quadam prudentia vires Hannibalis fregit. Vnde hoc Ennianum. Vnus homo nobis cunctando restituit rem.

Cunctanter, cunctantior, cunctantissimè. [מְאַחֵר.] Pol. Długo, opiekaiąc.

…ssiuere. Virg. Malarosq; hâſit. [Liv. 10. bell. Pun. Sic ut dubites, utrum ingenio vincta natura fuerit, an quia ita bello propè quotidiano gerebatur, aptâ exercitio sibi cervix esset, quàm unum hominem ad tanta nobis rem fuisse.

Cūnctābundus. [πολυπρόσωπος multorum habens vultus, indecorus. Gal. Qui ſait la laide, & ne ſe veut monſtrer à quelque coup. Ital. Che varia, fa la faccia lunga, & non ſi vuol mostrare à qualche segno. Germ. Verſtellet/ oder thut ſich. Hiſpan. Tardador, que muchos tarda. Pol. Opieszkow. Virg. Kdo dlauho, mnohe rzeczy. Anglicè, A lingerer, that goeth ſlowly.] Liv. 6. ab Vrbe: Quòd ubi ariem ita inſtituêre Camillo. Centurionem renuntiavêrunt, turbatos militum animos eſſe, & ſegniter arma capta, cunctabundosque & reſiſtentes egredi. Tac. lib. 1: Nuſquam cunctabundus, niſi quum in ſenatu loquerentur.

Cūnctānter, adverbium. Cunctanter. [βραδέως. Gallicè, Lentement, en delayant, non hâtivement. Italicè, Lentamente, ſenza fretta. Germanicè, Langſamlich, verzogenlich. Hiſpan. Tardamente. Pol. Leniwie, ociężawie. Virg. Kdo dlauho, mnohe rzeczy. Anglicè, Slowly, ſlowingly.] Liv. 1. ab Vrbe: Varia illum animi cogitatione diſcidere cætera ferunt.

Cūnīcŭla, æ. f. Inſtrumentum ex ferreis, aut etiam igneis, quo fodiuntur ligna. [ὀρυκτὴρ. Gal. Vn cuivre. Ital. Cuneo. Germanicè, Ein Weut oder Keyl. Belg. Een beetel. Hiſpan. Cuña ó cuño para hender. Pol. Klin. Virgar. Ekſzegy. Ang. A wedge.] Hujus prima pars acuta eſt, ut quamvis immobile ſcindat cuneus, ſequatur autem latior & amplior. Virg. Georg. Nam primò cuneis ſcindendum ſolle ligatum. Idem. Georg. & alibi: Findunt in ſolidum cuneis via: deinde ferarum Plauſtra immittunt. ¶ Per translationem ſumitur pro pecuniario mulctandi modo, in cujus formam redacta, teſte Vegetio lib. 2. quæ Gratis πρὸ dicitur: hoc eſt, quæ ita diſpoſita eſt, ut ejus pars prima ſit gustior, deinceps latior præcedat. Ad hujus enim ſimilitudinem Cunei dicti ſunt loca in theatrorum eli, gradium ordines, in quibus vulgus ſpectatorum ſtabat: nec ſedentium ſubſellia. Iuvenalis: cuneis an ludaea ſpectacula rotis, Quod ſecurus ames? Virgilius: Cunei ſpectaculorum in theatro ita dividuntur, ut anguſti trigonorum, qui ſurrunt circa centrum varietate circinationis, dirigant aſcenſus, ſcalarumque gradationes ad primam præcinctionem, ſub de theatrum elegantiæ cauſa à Virgilio Cuneatum dicitur. ¶ Excuneati, ab Agelleio dicti ſunt, quibus ſedendi locus non ſit in cuneis conſtitutus. ¶ Sed & conſtipatam turbam, Cuneos dicimus. Cyprian. Stipatus dierum cuneis. Virg. 2. Georg. Hunc plaustra boum cuneis. Per cuneos. [γεμόντως. Gal. Par boudes, ou par troupes. Ital. Per picciole bande à compagnie. German. Rottweiß vnd formirter Weiſen / oder von Geſchwadern zu Geſchwadern. Hiſp. De batalla en batalla. Polon. Wkoło, wkoło. Vngarice. Arongyonkint. Anglice, By companies.] Ammian. Imperator cuneatim ſtipatus. Cæſ. 7. bell. Gall. Hoſtes è nova perterriti, muro, turribus; dejecti, in foro ac locis patentioribus cuneatim conſiterunt.

Cūnīculus, m. Animal ſepentrionale, quod ſub terra eſſodit ſaltem ſolitum eſt. [ὀρυκτὴρ, ὑπορύκτης. Gal. Connil. Ital. Coniglio. German. Ein Kuniglin. Belg. Een Conijn. Hiſpan. Conejo. Pol. Krolik. Virgar. Vyuadek. Ang. A conie or connie.] Mart. Gaudet in caſtris hamatæ cuniculus arcæ. Varro 3. de Reruſt. cap. 12: Tertio genere eſt, quod in Hiſpania naſcitur ſimile noſtro leporis, quadam parte, ſed humile, quem Cuniculum appellant, & paulò pòſt: Cuniculi ſi crabro, quòd ſub terra cuniculos ſpiritales ſolent facere, ubi lucrant in agris. ¶ Eſt & Cuniculus ſoramen ſub terra occultum, ad fuſſe dicendas urbes inventum. [ὑπόνομος. Gall. Vne mine ſous terre, ſapſe. Ital. Mina, cava ſotto terra. Germ. Ein Gang oder Klufft der vnder der Erden. Hiſpan. La mina para minar fortaleça. Pol. Kopanina, podkopanie. Virgar. Vbaſ, alebo vbaſek. Ang. An hole place vnder the earth to enter into vnder.] Plinius: Tuscana per cuniculum fuga. Cæſar 7. bell. Gall. & agere cuniculis ſuo more inſtituebant. Hinc agere cuniculos. [ὑποσκάπτειν. Gal. Miner ſous terre. Ital. Far mine. Ger. Ein Gang / oder Klufft vnder der Erden machen. Hiſp. Minar ó hazer minas. Virg. Kopati vbaſ, alebo vbaſek. Ang. To vnderminne.] Cæſar 8. bel. Gall. Eodem tempore rectos cuniculos agunt ad caput fontis. Cicero 2. Offic. Quid ſi pater familias expilet, cuniculos agat ad ærarium municipii, etiam id magiſtratibus illius? ¶ Et, Cuniculis oppugnare, ὑπορύσσειν ὑπορύξεσι, per metaphoram dicitur, qui non aperta vi, ſed diſſimulanter ac doloſe rem gerit. Cuniculi, qui palàm agit, quod agit, machinis agere dicitur. Plutarch. in vita C. Cæſ. de Caio Luctati, in Senatu dicente: εἰς τὸν πατέρα κατασκάπτει, id eſt, ὑπορύσσει καὶ τὸν πατέρα καὶ τὴν πατρίδα: id eſt, Cæſar non jam cuniculis, ſed machinis tollit Reipublicæ. Cicero pro L. Agraria: Quæ res aperte petebatur, ea nunc occultè cuniculis pugnatur. ¶ Cuniculus ſæpe pro canali accipitur. Plinius libro 9. capite 58: Singulis aquæ amplioris centenas atque quinquagenas medicaminis libras eſſe aquam, ac nodico vaporetorqueri, & ideo longiquæ fornacis cuniculo.

Cūnīculātim, adverb. Cuniculi modo. [ὑπορυκτικῶς. Gal. En forme de voye ou par voyes. Ital. A foggia de cuppi. Ger. Dann Vnderirrdiſch vnd ſonſt in langen heimlichen Gängen vnder der Erden. Hiſp. Minando. Virg. Ai kdbu, ſpôſobem kopanie. Angl. In fashion of a vnderwaye.] Plinius libro 9. cap. 53: Iam cùm ſtirpe vipulata, cuniculatim, criſpa, cum ſulcatione, pertinaces, tubricatim undare.

Cūnīculārius, ii, m. ſ. ſubſtantivum, qui ſub terris cuniculos fodit. [ὑπορύκτης, ὁ κατ' ὀρύγματα ἐργαζόμενος. Gal. Pionnier, qui mine & vaye fait entre. Ital. Cunicolario, che fa mina. Ger. Ein Jnfechter in dem Erdreich. Hiſp. Minador, que haze minas. Polon. Podkopacz. Virg. Ai kdbu vbaſek. Ang. One vnder mineth and delueth in the earth.] Vegetius libro 2. cap. 11: Hæc enim erat cura præcipua, ut quicquid exercitui neceſſarium videbatur, nunquam deeſſet in caſtris, uſque eò ut etiam cuniculatios haberent, qui ſe mutuo Peſſimum dictu ſub terris cuniculo, muris civitatum fundamenta perfodis, improviſi emergerent ad urbes hoſtium capiendas.

Cūnīculōſus, a, um. Plenus cuniculis. [βαθυόρυκτος, πολυόρυκτος. Gal. Plain de trous ou cauernes. Ital. Pieno di mine ò caverne. Ger. Voll ſtarcke Löchern oder Klufften der Erden. Hiſpan. Lugar lleno de minas. Pol. Miejsce pełne podkopanie. Virg. Kdbu, alebo vbaſek. Ang. Full of holes.] Catullus: Ut puellæ omnes avellanas cuniculoſas. Celtiber. noſtri ἀργιλλώδη, ἀργιλλοειδῆ.

Cūnīlāgō, ἐπωνύμως Dioſcoridi. [Gal. Sarrieta ou herbe ſauuage, dont ſe font les balais. Ital. Cerreta. Ger. Federgraß oder ſaurer Klee. Hiſpan. Alcandrina. Pol. Wyczyna. Virg. Bodlaſ. Ang. Heath.] Herba eſt quam vulgus à mundandis ſupellectilibus Cunilaginem appellat. Latini etiam Cunilaginem de quo paulò ante latiùs egimus in dictione CONYZA. Huius verò herbæ multa ſunt genera. Nam quædam Bubula appellatur, & ſecunda pulegii habet, quod contra ſerpentes in vino bibitur. Quædam Gallinacea, à Græcis Ὀρεγανὶς Ἡρακλεωτικὴ. Tertia à Græcis μαλίνη. A noſtris Cunilago, eadem fœdicadis Lyncea, ſolius aſperitatis ut manipulum ſiquis in domo poſuerit, omnes è tota domo blattas ad eam trahant: convenire. Prodeſt adverſus omnia venenata. Hæc Plin. lib. 20. cap. 16.

Cūnīlāgō, ĭnis, Tertium genus Cunilaginis quam Græci μαλίνην appellant, odore fœda, radice Lyncea, ſolio aſperiore ad quam muſcidus abjectam omnes muſcæ è domo blattæ convenire dicuntur. Autor Plin. lib. 20. cap. 16. Vide CVNILA.

Cūnīrĕ, (non ii Pellus.) Eſſi ſecum facere. Dictum à cunis infantium, quæ ſuo ſeſe motu fœdantur.

Cūnīſingi, Dicebantur homines ſordidiſſimi, à cunis lascendis.

Cūnnus, ni, m. ſ. duplici n, (ſcilicet. Luc. τὸ μόριον, τὸ γυναικεῖον)

...) natura interca pedo, pars muliebris pudenda.

Cunyzamis, midis, ...herba quæ alio nomine cunilago dicitur. Author Plinius lib. 19. cap. 8.

Cupidine (ut alii malunt Cuppa, Vas ventrium amplum, in quo vinum in apotheca coctum servabatur. [...Gal. ...Ital. ...Germ. Weinkubel Belg. ...Hisp. Cupa ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Vlp. de ...ga. 1. Cupis: Vas ligneum vinarium est, cupæ dolio, quæ in cella: Sixa fortè Cupidetiam urbanæ ad naves quæ reficiendæ erant, subiectas. Lucanus: Nauque ratem vasto ...Beatæque undique cupæ.

Cupēdia, æ, num. f. Libidinosa & luxuriosa res. [...Gal. ...Ital. Delicatezza. Germ. Geilheit, Wollust. Belg. ...Hisp. Golosina. Pol. Lakocie. Vng. ...Ang. ...] Sive à Cupedine Romanæ equite, cuius ædes solo æquatæ, arcâ foro cupedinario exhibendæ prædicentur: sive quòd delectationes confundat, ubi tantus cupidinis alimentus prohibeant. Plaut. in Stichum. Melius dicis, nihil mortem cupedia.

Cupēdia, æ, plur. [...Vng. ...Ang. ...] Cic. ad Fam. Acquirantur autem nobis quædam libidines, luxuriantia, ambitio, mulierositas, pervicacia, iracundia, petulantia, cupedia, & ...Cupidia. Quo in loco cupedia videtur potuisse pro vario cupedinum apparatu.

Cupēdĭa, æ, comm. [Vng. ...Ang. ...] Gell. lib. 6. cap. 13. Conjecturabamus ad cœnulam suam cupedulas cibos modicè argutas quæsitumus.

Cupēdĭnārius, & Cupedonius forum, In quo delicatiores epulæ venditabantur, ad differentiam à cupiditate, vel quòd ibi fecerit domus Cupedinis Romani equitis. [Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Varro lib. 1. Rerum hum. Nonnulla Fori partes Cupes, & Macellus Romanus singulari latitudine multa loca habuerunt intecta. His in locum aliis, publicata sunt rerum bona, & ædes ubi habitarant, diruta. Itaque ad Fucatus citharistæ, in quo venderet sua ...ra, quæ vetiendi causa in urbem erant allata. Itaque in altero Macellum, ab altero Forum Cupedinis appellamus.

Cupēdĭnārĭus. Qui elegantia & popularia delicatiora omnia vendit. [...Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Plaut. in Trinummo.

Sandilo quæstulus, harpago, mendax, cuper, avarus,
Elegis dispoliator, lacebricolarum hominum corruptor.

Cupēdĭnis, lis. f. Cupido, seu cupiditas, [...Vng. ...Ang. ...] Lucret. lib. 5. Quarum non ...Cum hæc nascuntur cupedines acres Solicitum curæ: & lib. 6. Et sitiens flatus cupedinis atque timoris.

Cupēnĕus, Lingua Sabinorum facerdos apparitor.

Cupherion, Canus sanguinis permanes: quod vitium equis proclivius, inquit Vegetius, si ultra vires agitentur ad cursum.

Cupĭo, is, cupivi, cupĭi, itum, 3. q. Opto, desidero, aveo, exopto, expeto, aperio. [...Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Cic. 4. Verr. Quem igitur ab his Equitibus Rom. qui illius causa cupiunt omnia quæ ab eo benigniùs fieri aut constitui oportet, condemnari necesse esse, &c. Idem de Orat. Neque verò nobis cupientibus atque optantibus fructus otii datus est, quo cupere à nobis, pro bene velle. Cæsar. lib. 1. bell. Gall. Favere & cupere Helvetiis propter eam affinitatem. Cic. Qu. Fratr. lib. 1. Quid ego Fundanio non cupiò? nam amicus fundamo mihi secundis moveor? nemo magis.

Cupīre, in quarta conjugatione apud antiquos legitur. Lucret. lib. 1. -perfingere ut cupida Naturæ primus portarum claustra coercet.

Cupītus, a, um. Cupidus. [...Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Plaut. in Mil. Hujus cupiens corporis est. ¶ Cupientissimus. Salust. Marius cupientissima plebe Consul factus

Cupītus, penultima prod. participium, Exoptatus, expetitus.

Cupītus, ...Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Tacit. libro 12. Neq; quisquam reperiatur, cui minus, talis matrimonii cupitus fuerit, libens: Nero, ut erat sacrificandi cupitus.

Cupītē, adverbium. [...Gal. ...Ital. ...Germ. Mit grosser Begierd. Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Plautus in Pseud. Quum quid cupienter dari Petimus nobis.

Cupĭdus, Avidus, Cupiens, appetens, amans, optimus. [...Gal. ...Ital. Avido, desioso, bramoso. Germanicè, Begierdig. Belgicè, ...Hispan. ...Polon. ...Vngar. Kivánó. Ang. ...] Terent. in Heaut. Cupidus rebus videndi tropicus.

Cupĭdĭor, cupidissimus, comparativa & superlativa. [Vngar. ...Anglicè, ...] Cicero ad Att. lib. 4. Cupidissimus sum. Cupidissimus pacis, Alienus Pollio ad Cic. lib. 10. epist.

Cupĭdē, adverb. Studiosè. [...Gal. ...Ital. ...Germ. Gerniglich. Hispan. ...Polon. ...Vngar. ...Ang. ...] Cicero pro Rosc. Quo verbo cupidè & libenter mentior mea causa. Terentius Adelph. Egomet conveniam ipsum, ut cupidè cupiam.

Cupīdo, sæpius genere pro cupiditate accipitur quam vis Cupiditas levior & quasi cupido. [...Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Lucilius lib. 19. Cupiditas ex homine, cupido extrito nunquam tollitur, quod cupiditas pars sit temperatior, declinans à cupidine. Vlpianus autem animi affectio à libidine & cupiditate profectus: quibus est avaritia, quæ opes cupiuntur quales in cunctis, quæ à homine appetimus, & similia. Virg. 6. Æneid. -quæ lucis miseris tam dira cupido? Plaut. Pœn. Quamquam cupido vehemens invasit me, &c. Martis cupido. Ovid. ...Quodque ferunt, Rutenam fecisse cupidine mortis, ...enim nomen quamvis in masculino genere. Horat. 1. Carm. Ode 16. Ne leves ...somnos timor, aut cupido Sontibus ...Idem 1. Serm. Sat. 7. 1. At bona pars hominum decepta cupidine falso.

Cupīdus, atis. f. t. Avidus, libido, desiderium, studiùm, amor. [...Gal. ...Ital. ...Germ. Begierd. Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Tacit. libro 12. Neq; quisquam reperiatur, cui minus, talis matrimonii cupitus fuerit, libens: Nero, ut erat sacrificandi cupidus.

Cupīdĭtas, atis. f. t. Avaritia, libido, desiderium, studium, amor. [...Gal. ...Ital. ...Germ. Begierd. Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Cic. 1. Offic. Cupiditates effugiendæ, maximè quæ sunt, Cupiditas est, Cæl. lib. 8. & Cic. 4. Acad. Seneca de Benef. lib. 2. cap. 27. Cupiditas se porrigit, & se lunatem iam non intelligentia non unde venerit respicit, sed quò tendat. Cic. in Parad. Neque enim unquam explentur nec satiantur cupiditates suis. Cæca & temeraria dominatrix animi cupiditas, Cic. 1. de Invent. ¶ Cupiditas accipitur in bono etiam quoque partem. Sueton. in Tiberio, cap. 24. Reliquas sorores nec cupiditate tanta, nec dignatione dilexit, utrasque sæpe reorum suis prostratarum.

Cupressus, ...Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Arbor procera, caudice oblongo & recto, folio pini, sed carnosiore, nodosa, ramis pungente, fronde indecidua, odore vehementi. ¶ Dicta ejus fuit genetrix Tarpeia quæ sterilis est, ac mitæ funcaria in saltigio convolata: & Mas, latiùs sparsis ramis, comosa, proferitas pinea nucamenta, ...Sed multo minores. Mirabantur olim inter arbores fœcunditas quippe cum misera est, fructusque habet & Ianuario, & Maio, & Septembri maturos, nulli tamen remedio, imò potius noxios, quemadmodum ipsa arbor, cujus etiam umbra noxia creditur: Graci ...vocant. ¶ Cupressus puero in arborem hanc versus poëtis fabulantur: convolatus ...poëtas ...ejus ...arbor, ab eo, quod ex aquo & ramis & fructus erect. Numerantur cupressus inter arbores funestas: eo quòd & tumulo erigatur, & sacrificiis non repudietur. Ideò funebri igne arte defunctorum ædes eam potissimum majores. ¶ Legitur & Cupressus, us, per quarta declinationem. Ovid. 3. Trist. Funeris ...ubi sit cinerea cupressus. Idem 3. Metamorph. Valles erat piceis, & acuta cedua cupressu.

Cupressĭnus,

Cupreſſicius, a, um, peſh. con. Quod ex cupreſſo confectum eſt. [ſυκαμινόξυλος. Gall. Du cypre. Ital. Di cipreſſo. Ger. Cypreſſin. Hiſpan. Cipreſſino. Pol. Cyprysowy. Vng. Cypreſſ fabol valo. Ang. Of cypreſſe.] Plin. lib. 23. cap. 11. Cupreſſinum oleum eorſum eſſe ferunt habet, quos myrteum.

Cupreſſĕus, a, um. Quod ex cupreſſo confectum eſt. [κυπαρίσσινος. Gal. Du cypre. Ital. Fatto di cipreſſo. German. Zu aus Cypreſſenholtz. Hiſpan. Hecho de cypres. Pol. Cyprysſowy. Vng. Cypreſſ fabol ſzarmaztatot. Ang. Made of cypreſſe tree.] Liv. 7. hel. Pon. Poſt eas duo ſigna cupreſſea Iunonis regina portabantur.

Cupreſſĭnum, ti, pen. corr. prod. Unctus cupreſſi confectus. [κυπαρίσσινον μύρον. Gal. Vng. complexion de cypres. Ital. Unguento di cipreſſo. Germ. Ein gut bewrt Cypreſſinum wasſer. Hiſpan. Unguento de madera de cipreſſo. Polon. Maſcz cypryſſowy albo drzewo. Vng. Az olai fabalzsamos fanedv. Ang. A plain planet with cypreſſe tree.] Cic. 1. de Legib. In cupreſſeis Gradiatorum.

Cupreſſĭtĕr, a, um. Inferus cupreſſus. [κυπαρισσοειδής. Gal. Qui porte cypres. Ital. Che produce cipreſſi. Germ. Das Cypreſſenbaum tregt. Hiſpan. Lugar que cria cipreſſos. Polon. Cyprysowe drzewo. Vng. Cypreſſ fanemü. Ang. That beareth or bringeth cypreſſe tree.] Ovid. Epiſt. 9. Vt Tegeeus aper cupreſſifero Erimanthos Incubat.

Cuprum, i. n. Genus quoddam æris, quod à Plinio Æs cypriam vocatur. [כַּשְׂדִּית vel כַּשְׂדִּי vel כַּשְׂדִּים & כַּשְׂדִּין. Gal. Cuyure. Ital. Rame. Ger. Kupffer. Hiſpan. Cobre. Pol. Miedz. Vng. Rez. Ang. Copper metall.] Vocè apud Palladium. Cuprum clavi dicuntur.

Cuprĕus, a, um. [Polon. Miedzianey maſci. Vng. Rezbeli valo. Ang. Of copper.] Ier. Cupreum vas. Plin. lib. 23. cap. 21. Cognitum in cupreo vaſe ni craſſitudinem melius.

Cur. Interrog. ad rei causam, idem ſignificans quod Quare. [מַדּוּעַ מַדּוּעַ מַה & מַה. Gal. Pourquoy? Ital. perche? perche cagione? Germ. Warum? warumb? Belg. Waerom? Hiſpan. Porque? Polon. Czemu? Vng. Mirevel? Ang. Wherefore? wherefore?] Facit enim à Quare per q. Cur dicendum putarent, & à quare per tyncopen caret, apocopen deſiderans, & à clitens derivatis. Terent. in Andr. Cur me excrucio? cur me macero? cur meum non endulcet hujus ſolertia ingenium? Aliquando etiam relativè accipitur, vel idem. Cic. pro Roſcio Com. Non hic causa cur animum laborem caperes. ¶ Cur & quare Cum Pronomine adhibitis gaudet, ut, Cur ſis ſimplex? per contumeliam: Quare vero cauſam rationemq; deſiderat.

Curæ, f. p. Solicitudo, anxietas, ira dicta quòd coquat, & excrucier. [דְּאָגָה מִדְאָגָה מִדְאָגוֹת. Gal. Cure, ſoucy, ſoing. Ital. Cura, penſiero, travaglio. Germ. Sorg. Hiſp. Cuydado. Polon. Starannoſc, troſka. Vng. Gond ſegetsegh. Ang. Care, grefe, labour, trouble, ſollicitude, buſineſſe.] Terent. in Phorm. Cura & ſumptus adſumitur. Ennius apud Cic. de Senect. O Tite, ſiquid ego adiuta, curaque levatus, Quæ nunc te coquit, & ſedet ſub pectore fixa. Virg. 1. Æneid. Accedit quando hæc tot cura remordet. Atque ex his locis intelligitur id quod Com. Donatus in lib. de diff. vocab. ſcripſit: Curam, animi eſſe, horumque, ancium reddere, & tam in humanis rebus, quàm in meſtis verſari. ¶ Quandoque pro munere, quo curatores fungi ait Vulgò Comode dicitur. Vlpian. ff. Hæredibus. §. Siquis hæredem. ff. de judic. Siquis tutelam, vel curam, vel negotium, vel ingeniatam, vel quid aliud, unde obligatus eſſet, certo loco adhuc diſtabat. Virgilius etiam apud ſuperos, intermortalia labia alia in ſanctas inferorum poſſe Curas, quas deas aliquando & ultrices poliere cubilia Cure. ¶ Quandoque ponitur pro ſtudio & diligentia: Sedulo curæ eſſe hi curæ: id dixit, ad cujus rei curam ſtudium adhibeo. ¶ Quandoque pro opere quod alicui curæ eſt. Mart. Teq; piget curæ præmia ferre meæ? id eſt, præmia operis abs te facti. ¶ Quandoq; pro amore. Virg. 4. Æneid. At Regina gravi jamdudum ſaucia cura.

Curălĭa, le. Vngar. Gondos.] Vtenſilia curalia pendula; apud Vlpianum D. lib. 34. tit. 2. l. 26.

Curatĭo, ōnis. dicta quod Curatio, ſive Cura. [Vn God, gondoſkodas. Ang. A diligent doing or ordering.] cui opponitur Negligentia, incuria. Cic. ad Q. fratr. lib. 2. Quod me admones de tua curatione, ſuadeſq; ut meminerim ſolvi oratorem.

Curĭo, ōnis, m. C. Nonium in ſaquirendo aut recipienda agenda diligentiam bonam & malam partem ſignificat. [חֲרִיצוּת חָרִיץ חָרַץ. Gal. Curieux, diligent. Ital. Curioſo. Germ. Fleiſſig, geſchefftig. Belg. Ernſtich ſorgvuldich. Hiſpan. Curioſo y diligente. Pol. Cieſzyciel, dbaiący, ſtarannik. Vng. Nyughatatlan, dolgos, ſok ſzor mindenek vegere akaro menni. Ang. Curious, buſie, that labours to do things orderly.] Diligitur Curionis cui multum, live diligenter aliquid curat. Cic. 2. Agria Pulcher actu eſt homo, non modo prudens, verumetiam à ſequas vir, curioſus. Et pro Sextio: Erenim animus ejus vultu, ſtagitia privatim regebantur. Sed hæc obſcuritas nec diu tulit eſt, neque obſcurata, ut curioſis mentis perſpici non poſſit. In hanc quoque partem. Colum. 1. 3. ubi eſt adverbio. Sin autem ſupra ipſam veritatem iterare voles, juxta radicem ipſam ligna, curioſe fodito, cum ſarculo. Similiter Incuriose, ſine diligentia. Oct. Si quis non curioſe legat. Non eſt cupa curioſus, ſi parva tantum curat. ut Valla putavit, ſed etiam diligens & optima. De derivatione quoque quatuor dicam. Curioſus non tam à cura, quàm à curia videtur deſcendere, cujus compoſitum magis eſt curialis. Incuria, ἀμέλεια Feſto, negligentia. Sic curia à cura dicitur, non e contrario, neque de compoſitione, ut curia compoſitum ſit à cura, ſed diverſa ratione venire curioſus à cura, per adjectionem literæ i, quemadmodum & curia, unde à curio jumento velimus. Sunt ſiquidem & curia, per adjectionem literæ i, ſuperi non à curando ſed à curia ſic appellati, quo ſignificatio eorum aperte declaretur. Non cura & incuriam oppoſuit, & ex contrario earum ſignificationem facile monſtravit curioſum à cura compoſitum tantum, negative ſtatu & ulteriùs ſignificationem, ex contrario aliorum adjectionem quòd ſcilicet cura, diligentia eſt, incuriam negligentia, ut Cicero Latio oſtendit. Vnde curioſa eſt Deorum maximè neceſſitas à cura. Quod ſi non ſignificaret, ſi à cura componeretur non eſſet locus à cura diverſa quorundam curia, ubi cura publicas gerebant, & ubi cura ſacrorum præſides. Nec adjectionem literæ i, in Curioſus. tantum odit, & incuriam, nihil euphoniæ cauſa factum puto, quòd cum ſcelerum curioſus & incuioſus & incuria. Curia recè accipitur, ubicunque ſit à cura ſignificationem caperet, & nihil horum ſe privati curiam ſemper oleret. ¶ Aliquando incurioſus ſapitur pro negligente, quod ſi patiſſimam quorum præſides cura ſuerit, plangeſcant. Vide Apulejus in Florid. quorum exegie oleum vocat incuriolum. Alciat. in Rub. C. de Curioſ. & ſtatione hoſt. Curioſi erant, qui paſſim de rebus inquirendis cognitionibus dabant. Scotus ad Decocotum, Collectionem officio magiſtratuum, etc cuinam unum cuique publici, cujuſmodi ſunt magiſtri curſorum, & nuncupatione, vocabulo cujuſcunque ordinis ignoti, appellari. Nam ſi nobis placuiſſet Cæſare Maximiano iuncti erunt: Memoriam cur cuperatum negligentium & ſegnioci curioſorum, quos & nos vocè Gallica poſſe vocamus, conſuetudine Vicecomitum Mediolanenſium Ducum ſumiſſe renovantis.

Curiōſĭtas, ātis. Nimia cura, nimia diligentia. [חֲרִיצוּת חָרִיץ חָרַץ. Gal. Curioſité, ſoin. Ital. Curioſità, diligenza. Germ. Geneigtheit, geſchefftigkeit. Hiſpan. Curioſidad y diligencia. Polon. Ciekawoſc, ſtarannoſc. Vngarice, Fölöſlegeſ gondoſkodaſnac. Ang. Curioſitie, exceſſe diligence.] Cicer. ad Attic. lib. 2. Sum in curia hiſtate & verecundè: ſed tamen facilè patere id poſſe, cæt.

Curiōſus, a, um. Diligenter. [חָרִיץ. Gal. Curieuſement, ſoigneuſement. Ital. Diligentemente, curioſamente. Germ. Geneigtlich, geſchefftiglich. Hiſp. Curioſa y diligentemente. Polon. Dbale, ſtarannie. Vngarice, Fölöſlegeſ gondoſkodaſſal. Ang. Curiouſly, exceſſe diligence.] Cic. ad Attic. lib. 9. Quum de eo curioſe quæſiſſet ſervus nullet Dionyſius. Quinct. lib. 8. cap. 1. Quos curioſè notus loqui dixeris, quàm Latine. Ab Incuria, & curioſus, & incuriosè. Plin. Rebellat ſæpè humor incuriosè datus.

Curĭa, æ. f. p. Ædes ac templum publicum Curiis. [עִירִיָּה עִיר. Gal. La court de ceux d'une cité ou d'une ville. Ital. Corte, luogo da ragunare & conſultare le coſe publiche. Germ. Ein Rhathauß oder Rathſtuben da man ſich vber ſachen vnterredet & berathſchlaget oder ſtrafen vnd gericht helt. Belg. Het Hof. Hiſp. Corte, lugar donde ſe hazen conſejos. Polon. Curia. Vng. Varoſnac haza. Ang. A court, or place where matters are treated, or judged.] Curia, major locus, Locus eſt ubi publicas curias gerebant, Cic. de Senect. Nec curia vero meæ ceſſerit, non noſtra, & amicitiæ non cicuerc, non hoſpites. ¶ Curiæ etiam nominantur populi partes, quales fuerunt ex, in quas Romulus populum diſtribuit, numero triginta: quas quotannis in Reip. curias per earum partium lictores etiam expediebat, Curias appellat. His poſtea additæ aliæ quinque fuere, ita ut omnino triginta quinque: Lent. ¶ Curia Calabra, à Calendando dicta eſt, à vocando dicta eſt: quòd calatur hoc eſt, vocatur à eum plebe. Pontifices prænunciare ſolent, quot dies à Calendis ad Nonas ſupereſſent. ¶ Curia Hoſtilia, quam primùm ædificavit Hoſtilius rex Romanorum. ¶ Cicero pro Milone curiam vocat templum ſanctitatis, amplitudinis, gratiæ, concilium publicum, & patriæ arcem ſociorum, portum omnium gentium, ſedem ab univerſo populo conceſſam uni ardium.

Curĭālis, m. & f. Curiæ, qui ſunt ejuſdem curiæ, ſicut Tribules, ejuſdem tribus. [φρατρικός. Gal. Qui eſt d'vne meſme cite. Ital. Della Città. Germ. Welcher frey iſt vber einer Gerichtſtuben. Hiſp. Que ſon de vna corte. Pol. Rzeczy poſpolitey ſpolecznych y dobrem poſpolitem. Vng. Varoſbeli.

[illegible] Ab. *Ostia, fores, ostium.*] Curiales flamines, curiarum sacerdotes. Curiales, ut ediles, in cuibus immolabantur boves, quæ Curis illi appellata. Plautus Aulul. Nunc neque cudendum curialem. Venit, requirit magister curiæ, ut dederet argentum oportuit. Cic. 2. Offic. Theophrastus quidem Cimonem Athenis etiam in suos curiales Lacedæmonios benignum fuisse. ¶ Curiales item aliquando quod Decurionales dicti, qui in curiis vel senatu sedent. Nam quæ Senatus est L. 12. C. de Episcop. & clericis, Curiales primum, paulò post, Decuriones appellantur.

Cūrĭālis, a, um, adj. [Βουλευτικός, ἀνήκων εἰς βουλήν. Vulgatice, Vdens. Jul. Curiales, Curiæ leges, Curiæ comitia dicta. Cic. de Arusp. Quis affuisse dicetur, quum lex curiata ferretur? Tit. curiata comitia, conventus qui curiatim per lictorem convocabantur. Gell. lib. 15. cap. 27. Curiata comitia erant, quæ curionum per lictorem calata nominatim sunt, cum ante quam reip. bellum indicitur, aut cum de capite civis Romani agitur. Nam quæ primum illa comitia centuriata & tributa centuriata auspicionum causa retulerunt. Debus ex de pontificum disciplina. COMITIVM.

Cūrĭātim. [Κατὰ δήμους. Vulg. Curiatim.] Homerus Gell. libro 15. cap. 27. Comitia curiata per lictorem convocari, id est, convocati.

Curio, onis, m. c. Sacerdos curiæ. [Βουλευτικὸς ἱερεύς. Gal. Curiæ Prestre qui estoit consacré. Ital. Curione prete. Germ. Der Oberst auf einem Dhor. Hisp. Cura. Pol. [illegible] Vulg. Curio. Ang. A curate, a priest that hath the charge of souls.] Curiales enim sacerdotes res divinas curabant, Livius Senatusque humanas in curia Hostilia curare solebat, ait Varro. ¶ Nonnulli putant illis etiam nostros hodie sacerdotes, quos vulgus Curatos vocant, Curiones dici posse, & Curionatum, quam Curam barbarè appellamus. ¶ Curio maximus, *ἀρχιερεύς*, dicebatur cujus auspicio curiæ, curiones, curiones recognoscebantur. ¶ Curiones quoque dicti sunt precationes. Jul. Capitolinus ille per curiones dicit se pro filia supplicationem fecisse. Eb. 4. Ecclesiast. Hell. Missa curionis ad populum, jubet voce maxima proferam Polycarpum, tertio confestim die Christianum. Plautus vero in Aulul. Agnum curionem appellat macellum, tanquam ab curam macrationis confectumque de curionatu Apollinis in Kerid. agnum optimum & pinguem dicere volens, appellavit Incunotum. Item Curiones dicti fuere quidam Romani cives.

Cūrĭātus, a, um, Curionis dignitas.

Cūrĭcŭla, æ, Quæ à Curionibus in curia celebrantur.

Cūrĭōnĭum, Decebaturas, quod dabatur Curioni ob sacerdotium Curiatum. Fest.

Cūro, as, avi, atum, 1. Operam dare, in re aliqua elaborare, vel aliquid studere, in curando, diligentiam curamque adhibere. [שׁקד *shakad* דאג *daag* דרשׁ *darash* אמן *amal* בקשׁ *bakash* פקד *paakad* שׁית *shith* שׁמר *shamar* נצר *natsar* עשׂה *asah* עבד *abad* נתן *nathan* שׁים *sim* שׁלח *shalach* יסף *jasaph* יטב *jatab* יכח *jakach* יעץ *jagats* יצג *jatsag* יצר *jatsar* כון *kun* כלה *kalah* כרת *karath* מלא *malah* נטה *natah* נכח *nakach* סבב *sabab* סכך *sakak* עזר *azar* פלל *palal* פנה *panah* צוה *tsavah* צפה *tsaphah* קרב *karab* קשׁר *kashar* רעה *raah* שׁבר *shabar* שׁוה *shavah* שׁכן *shakan* שׁפט *shaphat* תכן *takan* תמך *tamak* תקן *takan* תשׁב *tashab* תשׁה *tashah* תשׁר *tashar* תשׁת *tashath* תשׁת *tashath* תשׁת *tashath

riat, ocr quam ſpiritus attrahitur, atque emittitur. Conſtat autem hæc ex cartilagine multis & ſtomoſa, quæ ex annulis in cacumine modum compactis, fecit in præſectis. ¶ Dicitur etiam ſpiritalis fiſtula, quatenus per eam ſpiritus hominis habet exitum, qui ad pulmonem ut trahatur deſerit. Thyreoeides autem medici appellant. Plinius arteriam aſperam: cuius operculum eſt epiglottis. Sententiam autem Ciceronis per Curionem Gregalio perſequitur, ut conſtet ex argumento Plautinæ Comœdiæ, quam Curculionem inſcripſit: quæ prima verſuum litteræ Curculionis nomen exprimunt.

Curris, Curriles, Curriatus. Vide CVRRO.

Curſito, Curſitatus. Vide CVRSO.

Curis, Cingula Sabinorum hoſta dicitur. [Pol. Κορις Virg. Κορις.] Vide Romulus Quirinus, qui etiam ferebat, ut Horatius & Romanis Quirino, Quirites dicantur. Curim Iano & appellabant quæ eadem Fortuna putabatur. Feſtus. Vide Macrobium lib. 1. Saturn. cap. 9. & Servium in lib. 8. Aeneidos.

Curmi, Exta recentia & cocta frixaque pulmo. [Pol. Βραγχος Virg. Βραγχος.] Vipal ſupra O. de Tiro & Vinlg. Ipotr & accetum, ὀξος, quod vocamus parſandi & habuit & mythum & curmi, & carnis, quæ pro hominum affectione atque numero vini habebantur.

Curo, curas. Vide CVRA.

Curmiundula, pira erant gratiſſimi ſaporis, certis tantummodo, quæ poterant multos aequaeum ceteris extracto cerebantur.

Curroſphyrum. [Pol. Κυρροσφυρον Virg. Κυρροσφυρον.] Damus alendis pueris debitam ὑγιεῖαν & cum patrum ſignificat. Vetus Interpretatus in [l. 16. C. de Iſaurorum. Archiſ. diſſert autem ἀπὸ τοῦ κυρροσφυρου, quod in hoc tantum recentiores patrus aut expoſiti, aut parentibus egentibus nati ſe hanc in illa parte grandiuſculi qui nondum labare ſuo victum ſibi parare poterant. ex Hieronymo.

Curro, is, i. cucurri, curſum, n. t. cujus compoſita quandoque geminant tid. alium, quandoque non. [Κυρω, κυρεω. Gall. Courre, Ital. Correre. Germ. Laufen. Belg. Loopen. Hiſp. Correr. Pol. Biegu. Virg. Βεγκ. Ang. To renne.] Virgilius 4. Aeneidos: decurrere jugis, id eſt de parte patentes. Tranſformant curſu campos. Curro contra Piſonem. Video hoc tempeſtate concurriſſe omnes ad veridarium, Terentius in Hecyra: Vos cherete intereà pro pede & contra. Et haud curro, celeriter eo, gradum progredior. Interdum celeritatem ſignificat. Cicero ad Att. 10. Præſertim cum illa mea Cotio, ſalutiſ, ut ita nuntiat, mox te venturum ad me. Et Cicero ad Brutum: Curro ad te, ut conſolarer. Sic Currere curſum, Currere ſpatium dicimus. ¶ Interdum accipitur pro fluere, ut Virgil. Georg. 1. Cum ſolibus curſum ſubire currum in dumoſe cruſta. Plin. lib. 11. cap. 41: Dicis etiam lacubus currit cæcum, concavo velut de parietum ſaxo. Sic & Cicero Currere orationem dixit. de Fato. & Fluvius currit, ὁ ποταμος τρεχει, pro eo quod eſt, fluvius labitur. Vitas eſt D. Paulus compluſionum ſocius. Sumptione vitis quia ſtadio curſa certant. Celeris eſt hic ſenarius. ἀπὸ τοῦ κελης ὁ ταχυς ἱππος quaſi celes, id eſt, temeratus labore currendo. ¶ Hinc hastilia dicit, Nec cunctamus, nec tempramus ὁ ἱππος, quod Græci dicunt.

Curreus, participium. [Κυρρευς. Gall. Courreur. Ital. Corridore. Hiſp. Corredor. Pol. Biegacz. Virg. Βεγκαρ. Ang. A renner.] Vide Currentem in citare, ὁ τρεχων ἱππος, proverbialiter dicimus, pro incitatum jam, & in rem aliquam incumbentem inſtantius hortari vel impellere. Cicero ad Attic. Quod me hortaris ut eos cies conſumam in Philotimi explicanda, currentem te excitem.

Curſim, impreſſum. Terentius prologo Heaut. Si quis laboriosa eſt, ad me curritur.

Curto, as. Sæpè, vel cum tmeſi curto. [Κυρταιρω. Gall. Courcailler. Ital. Corcare. Germ. Kurtzen. Belg. Cortelen. Hiſp. Cortar. Pol. Kroyen. Virg. Κρατσκ. Ang. To crumble.] Cicero de Divin. Futuique numquam curtam ſortem ſortis comix. Item pro Rosc. Amer. Poſtea homines curtare ſalivâ & citro nunc deterrent. Idem de Senect. Quam ſi ulmos ſtrandant, alii perforos curſum. Terentius Hecyr. Trepidari ſenio, & curſari hortum, ſertum.

Curſito, as. p. frequentativum. [Κυρσιταιρω. Gall. Courir çà & là. Ital. Correr quà & là. Germ. Hin und her lauffen. Hiſp. Correr à menudo. Polon. Bigdzieniu. Virg. Βεγκαρ. Ang. To renne vp and doune, hither and thither.] Diomedes: Sunt & quædam interationi interativa, quæ ſæpe in tres gradus deducta verba, quale eſt Video, deinde Viſo, & quod plus eſt, Viſito. Item Curro, deinde Curſo, & Curſito. Terent. in Hecyr. Hodie mihi haud poteſtas data eſt ita cuſtodiendo atque ambulando totum hunc contrivi diem. Idem Ter. ch. Nequis ſortè interpellatus clam à nobis ad illam curſet.

Curſo, as, avi, & Curſo, Curſandi actum. Gallica ars & tam è navigante & equitante, quàm pedibus facienda, ut poſſit intelligi [Κυρσιρω. Gall. Courir, voyager. Ital. Correre, Germ. Lauffen. Belg. Reunteren. Hiſp. Correr. Pol. Biegac. Virg. Βεγκαρ. Ang. To renne.] Plin. lib. 11. cap. 19. Ricinos curſu per ſinus impellunt. Cicero ad Caſſium: opportunus ibi eris, ut mihi nonnunquam curſus ſit ad vos. ¶ Curſus rhetorica, ſeu rationum in re latâ, quæ ſuas partes curationis ac diſpoſitionis ſibi diſtributas, ſive ſtaſin ſe curat. Hotomanus.

Curſus, us, m. idem quod Curſio. [Κυρσος. Virg. Βεγκ. Ang. A renning.] Vide Equi alterius docendi a Xenophonte, alia ad cedendum, alia ad remittendum, alia ad curſitandum.

Curſor, m. r. Qui currit. [Κυρσωρ. Gall. Courreur, courſier. Ital. Corridore, corritore. Germ. Lauffer, Belg. Loopſter. Hiſp. Corredor. Pol. Biegacz, gonczy. Virg. Βεγκαρ. Ang. A renner.] Cic. 1. Tuſc. In ludo curſores exclamant, quibus manum poſuerit. Plaut. Merc. Genus hominum curſorum eſt. ¶ Curſor item tabellarius dicitur, à celeritate nuncii. Manil. Curſorem texens tibi Rutenum Lucus Iberi.

Curſoria, æ, nom. Quod ad curſum pertinet ut Navis curſoria. [Κυρσωρια. Gall. Nauire pour courre. Ital. Caricho apparecchiato à correre. Germ. Ein gut Schiff gehen. Hiſp. Cauallo adeſtrado para correr. Polon. Okręt do biegu. Virg. Βεγκαρ. Ang. Apte to renne.] Sicomorus: Typhon conterit aſtra curſu.

Curſum, adverb. Currendo, curſu. [Κυρσον. Gallicè En courant. Italicè, Correndo. Germanic. Mit laufen. Belg. Met. Hiſpan. Corriendo y arremedando. Pol. Biegiem, w kok. Virg. Βεγκαρ. Anglice, By renning.] Plaut. Pœnul. Nil ego illum jubeo quadrijugis curſum ad eam currere rapi. Cic. 12. Philip. Alter in Alsium impetu curſum. Plin. Epiſt. 40. Super hanc liber legebatur, annotabatur, & quidem curſim.

Curſus, us, m. q. Vehiculum. [Κυρσος. Gall. Chariot. Ital. & Hiſpan. Carro. Germ. Ein Wagen oder Karch. Pol. Kerzys. Virg. Βεγκαρ. Ang. A carre or carte.] dictum ab eo quod eo veteres orientur ad curſum. Virgilius 12. Aeneidos: Quadrijugo vehitur curru. Hoc nonnulli nego etiam de quadrigæ conſtitutio. Vide etiam trimos & binum quadrigæ, cornua triumphi & diebus tui. ¶ Pecuniarium in comportur pro trunco. Cicero Catone. Ubi? Quem ego curru, aut quam laudem in tua laudatione conferam? ¶ Curſus boves mirifici, ἁρματοδρομοι. De curſu quæ ſcripſerit gentes. Quod Gallus ſua lingua elegantem ſcitum, Sterre la charrue donnoit de lauſſ. Lucianus in Terpſione. ¶ De curſu delphini, ἁρματοδρομια. In his ferè vulgò eodem curſu adjungantur, ut eundem pro obliquo poſſit, alio ſe trahere, aut qui intenderunt hoſtem. Antiquis in Xantis.

Curſuſculum, n. Diminutivum, Brevillimum vehiculi genus, quod eo veteres ad curſum in ludis Circenſibus utebantur. [Κυρσιδιον. Gall. Petit chariot, ou charrette. Ital. Piccolo carro, carretta. Germ. Ein kleiner Wagen oder Karch, welchen man braucht zu den rennen in Comedien. Hiſpanic. Carro pequeño. Pol. Wozek lekki do biegania. Virg. Κλαιβεσκαλικ. Ang. A little carre or chariot.] Plaut. Merc. Quin pedes vos in curriculum conjicis? Curr. Jor. 2. Alterum turbari equi, in alterum præcipitavere curriculo. ¶ Curriculo etiam ponitur pro curſu ipſo. [Κυρσιδιον. Gall. Courſe. Ital. Corſo. Hiſpan. Carrera, pugna. Pol. Biegu. Virg. Βεγκαρ. Ang. A renning, manner.] Cicero 2. de Legis. Ludis publicis, quod ſine curriculo, & ſine certatione corporum fiat, populorum latitiam in cantu & fidibus, & tibiis moderate, ea cum deyem honeſtamenta. ¶ Curriculum vitæ. Cæſar pro Rabir. Exiguum nobis vitæ curriculum natura circumſcripſit, immenſam gloriam. ¶ Item Curriculum ſignificat tempus. Virg. 10. Inde ubi prima quies medio jam curſus in axe Curriculo, expleratque ſuum, id eſt, medio tempore. ¶ Curriculum dicit locum ſive interſtitium ubi certum genus, & certibus ad eſcendum Gradus ſunt, a pellas. [Gall. Eſcapoir courir. Ital. Loco da correre. Germ. Ein auffgeſetzter platz worauf man laufft. Hiſpan. Lo corrido à ſegun donde corren. Virgil. Βεγκαλιγαρ, Βεγκ.] Horat. 1. Carm. Sortitus curriculo pulverem Olympicum Collegiſſe juvat.

Curſuoſus, adverbium, pro Curſim. [Κυρσωσως. Gall. En courant, hâtivement. Ital. Correndo preſtamente, ratto, in fretta. Germ. Im lauffen, in eyl, mit haſt, auffgeſchwungen. Hiſpan. De corrida, aceleradamente. Polon. W biegu, w kok. Virg. Βεγκαρ, βεγκαν. Ang. Apidly, by renning.] Plautus Epid. Nam ita apud portum te conſpexi, curriculo occepi ſequi. Terent. Heaut. Curriculo percurre.

Curruca, Parva avis, quæ alienos pullos pro ſuis educat. [Κυρρουκα. Gall. Vn rouſſeau, petit oiſeau qui couue les œufs d'vn autre penſant que ce ſoyent les ſiens. Ital. Voſſello ſimile alla ghiandaia, che alleua gli altrui figliuoli penſando che ſiano ſuoi. Germ. Ein vogelin das ſonſt Heyſinge ſpringt, die ſeinen zu erſtatten vñ auffzuziehen. Quod nota ei ex ſuo genere. Hiſp. Le ave que cria hijos de otra. Pol. Pegie. Virg. Κυρκουκα. Ang. An vnkynde byrde, or rauen.] Iuvenal. Sat. 6. Tu ubi nunc curruca places, ſcrupoſe labelle Evadnes.

Cursim, Cursim, Cursito, Cursor, Cursura, Curtio. Vide CVRRO.

Curtus, a, um, Brevis, parvus, mutilus. [קלקל klakl. κολοβός, ἐπίκοπος. Gall. Court, courte. Ital. Corto, corta. Ger. Kurtz, gestutzet. Belg. Cort. Hisp. Cortado, mocho, acortado, pequeño, pequeña. Pol. Krotki, krótka. Vngar. Kurtabot. Ang. Short.] Horat. Nunc mihi curto ire licet mulo, vel hirpus equo, Tarentum. Sic Curtum calicem dixit Martialis, pro falso: & Persius Curtam lupellectilem, pro ex qua: & Cicero Curtam rem, in Verrinis hoc est, decurtatam. Curtus quoque dicitur, qui in membris, partibus, seu laboris cuiusq; appellatione, partem aliquam deformitate, particulæve alterius defectu præter cæteros.

Curto, as, dominus. [קלקל klakl. κολοβόω, ἐπικόπτω. Gall. Accourcir, appetisser, abrogir. Ital. Accorciare, scemare. Germ. Kurtzen, abkurtzen, schmelern. Hisp. Acortar, cercenar, cortar. Polonice, Krotkim czynić. Vngar. Megkurtitom, rövidittem. Ang. To shorten, to abridge.] Cato. Sæpe ita curtabit, quod quærendum erat, ut à quo Decretum sit, non sit. Curtatur, Vide CVRTVS.

Curvamen, Curvatura, Vide CVRVVS.

Curulis, is, hoc curule, amat. adjectivum est à curru formatū, objecto altero r, ut Aedilis curulis, cippitus curulis: & apud Horatium, curruli. Curulibet (quicunque) Epod. Ibi faciles dabis, cripiet curulem. Cui volet importunus ebur. Nam tenatores qui curulem magistratum hunc erit, majorem honorem gerebant, propter gratia in curiam vehi solitam curru, in quo sella erat eburnea. Supra quam considerent. Gel. lib. 3. cap. 18. ¶ Curulis etiam in feminino genere accipitur pro sella curuli: cui subaudiri oportet intelligi ejus substantivum. Lucan. lib. 3. Prætor adesse vacuæq; foro sellæ curules.

Curvus, a, um, Inflexus, tortus. [כפוף kephuph. καμπύλος. Gall. Courbe. Ital. Torto, storto. Germ. Krum. Belg. Krom. Hisp. Corvo, acorvado. Pol. Krywy. Vng. Hayas. Ang. Crooked.] Virg. 2. Georg. Falcem curvæ ligat ordo falcis: cuspidem in ensem. Ital. Et properat celeri curva secare pede. Virgil. 3. Aen. & latore curvo. A quo incurvum, vale & curvum. Terent. in Eunuch. Incurves, tremulus, labris semissis. Horat. Incurvus, vel decurvus, ægre. Decurvus, idem. Virg. 2. Georg. Nec pigeat illa procurvam expedire falcem. Recurvus, idem quod simplex curvus. Virg. 7. Aen. -cornuq; recurvo Venatorem intendit vocem.

Curvo, as, avi, p. Flecto, vel curvum efficio. [השח hishchah. κυρτόω, κυρτ. Gall. Courber, fleschir. Ital. Piegare, torcere. Ger. Krumben, biegen. Belg. Crommen. Hisp. Encorvar, corvar, torcer. Pol. Nakrzywiam, nachylam, nagibam. Vng. Hayitom, hayoltom. Ang. To bow, to crooke.] Virg. 2. Georg. Iturus os tauri curvamina circus. Lactant. lib. 2. Quæ curvant cubile animal ad venerandæ cervicis. Plinius libro 16. cap. 42. Et palmæ arbor in validam crescens curvatur. ¶ Hujus compositum est, Accurvo, quod est flexa curvo. Colum. lib. 5. Nam fragilius est ea parte materia, qua curvata accurvata quam depotabatur, operatur vitium. Recurvo, & incurvo, vide dicis locis.

Curvatus, participium, Flexus. [משוח mashuach. κεκυρτωμένος, κεκυφώς. Gall. Courbé. Ital. Piegato, storto. Germ. Gekrumbt, gebogen. Hisp. Corvado. Pol. Nakrzywiony. Vng. Megh hayoltatott. Ang. Made crooked or bowed.] Acut. 5. Syl. Et limulant falsos curvati cornua tauros.

Curvatio, verbale, ſo. Flexio. [כפיפה. Gall. Courbement. Ital. Piegamento. German. Ein krumbe. Hisp. Encorvadura, corvadura. Polonice, Nakrzywienie. Vngar. Meghayolatas. Ang. A crookinge or bowinge.] Plin. l. 17. cap. 23. In curvatione materiæ. Curvatio vitis, Columell. lib. 4. cap. 12.

Curvātor, ōris, m. Curvatio, flexio. [משחית. Gall. Courbeur. Ital. Piegatore. Ger. Krumbung, biegung. Hisp. Encorvadura, corvadura. Polon. Nagięcie. Vng. Hayitas. Ang. A bowing, crooking.] Plin. lib. 17. cap. 19. Ne curvatura figuat. Ovid. 2. Metamorph. aurea fronte Curvatura nitet.

Curvāmen, ĭnis, n. Curvatio, sive curvitas. [משחית. κύκλος. Gall. Courbement, courbure. Ital. Piegatura, curvatura. Ger. Krumbung. Belg. Crom. Hisp. Encorvadura, corvadura. Pol. Nachylenie. Vng. Hayolas. Ang. Crookednesse.] Ovid. 2. Meta. Sectus in obliquum est latus curvamine lunæ. Gel. Sua alio atq; alio cursu curvamine.

Curvēsco, is, Curvus fio. [עקם. Pol. Krzywim się, zginam. Vng. Megyek, hayolok. Ang. To waxe, bowe or crooke.] Hunc compositum est locus ex quo usus est Cicero 5. Tusc. Ramos brachiorum iberare, non curvescere.

Curvipes, Qui curvos pedes habet. [עקמתי רגלים. Pol. Krzywe mam nogi. Vngar. Hayogh labok.]

Curvifrons, qui frontem curvatam habet, ut pecudes. [Polon. Krzywe mam czoło. Vng. Hayorhomloku.] Pacuvius apud Nonium. Tu curvifrontes pectere assuetus boves.

Cuſo, as, Vide CVDO.

Cūſpis, pidis, Genitivo in genetiva, Acutum vas gladii, hastæ, claviculæ, &c. [חנית. καθαρὸν, ἀκόντιον, ὄξος. Gall. Fer de lance, ou de javelot, ou de fleche. Ital. Ferro, punta, cuspide. Ger. Ein spitz eysen, so wol an spiessen als pfeilen. Hisp. Punta, cuspide de lança, o de saeta. Pol. Koniec, końcowy żelazo. Vng. Nyilnak, lándzsának hegye. &c. Ang. A head, a point.] Hæc cuspis, ut & Cuspides, Vide Martial. lib. 14. Spiculeus in longa cuspide fumet aper. Apium. ¶ Cuspis longa, pro cera. Martial. lib. 14. Spiculeus in longa cuspide fumet aper. ¶ Cuspides, pro curulibus Ædilibus. Varro. de Re rustica, cap. 1. Scilicet ut aliquot colligatas sibi foris demittant in labatulo: sic ut cum fasce pertica, quas Cuspides appellant, qui Lictores deportant transversi portet. ¶ Hinc componitur Tricuspis, adjectivum, τρίκεντρος, quæ tres habet cuspides: qualis est Neptuni tridens. ¶ Bicuspidem currere, & bicuspidari, dicebantur equi, cum ad ungulæ pernicitatem curabantur, ejus cum habena vel alia cuspide exercebant.

Cuſpĭdo, as, avi, p. Cuspidem rei alicui addo. [חנית. Gall. Mettre un fer de javelot, de lance, de fleche. Ital. Far la punta, o cuspide a qualche cosa. Germ. Spitzen, spitz machen. Hisp. Acerar, hazer punta. Pol. Zelazo, żelazem opatrzam. Vng. Megyakolom, hegyezem. Ang. To sett, prynde, sharpe.] Quo vetus usus est Prudentio Virorum columnas habuit Sepentrionales notat, ubi eq; hinis capitis in acta cornua impiemal ire rabiæ his pina cuspidat.

Cuſpĭdātus, a, um. Qui cuspidem habet. [חנית. Gall. Armé d'un fer de javelot, ou de pointe. Ital. Punto. Germ. Gespitzt. Hisp. Cosa con punta. Pol. Koniopery. Vngar. Hegyes. Ang. Pointed or sharpened.] Plin. lib. 16. cap. 19. Furget cuspidata insidens malus cuspidatus nullo.

Cuſpĭdātim, adverb. Idem est quod acute, & ad similitudinem cuspidis. [חנית. Gall. En forme de fer de javelot, de pointe. Ital. A guisa di punta, acutamente. Germ. Spitzen weis. Hisp. En punta. Pol. Koniopery. Vngar. Hegyesen. Ang. Pointedly.] Plin. lib. 17. cap. 14. Tritici cuspidatim decidas defendat ut anima calamus.

Cultos, o, &, us, comm. g. Qui cum alicujus cultu & cura est. [שמור shamur. φύλαξ. Gall. Garde, qui a la garde de quelque chose. Ital. Custode, guardia. Ger. Ein hüter, der über hütet. Belg. Een verwaerder. Hisp. Guardador. Pol. Stroż. Vng. Örzö, örzeg. Ang. A keeper, that keepeth any thing.] Terent. in Eunuch. Nimium ne hic velit custos esse rerum. Nequis furi sit intercessionis clam: dolice additum ut dicit q; interdū etiam Custos fur. Erat prohibiti ornatus apud Virgilium de Priapo: Et cultos fures aeg; evitet. Ibi enim cultos fures non dicitur, qui res custodit, sed qui eas arcet. Vide cultor. Quos dicimus, qui curat neq; injuriosa indigna patiatur. Jupiter Custos Jovi, qui prohibet aliquem in curiam ingredi: vel dominum facere. ¶ Custos sacratum, Qui res sacras custodit atq; observat. Virg. l. 8. Aen. Ac domus Herculei custos formidata Recepti. ¶ Custos est divinationis meæ. Cicero lib. 2. Offic. Malos enim custos est divinum tam merus. ¶ Custos erit dolus in judicio, cui cum erit accusatore non observatione rem corrumpetur. Cicero Divinat. in Verrem. Adhibe, inquit, Verrine me apponite. Quid si hi quam multis custodibus has quæsierint, ut te scirent ad copias meas admisero? quis non solum eripiendi eruntes sed etiam nequid auferas, custodiendus est? Regnabo potius sine his Edictis cultos custodem repudio. Ulpianus Jurisconsultus ait ¶ Custodes etiam in vinculis dicuntur non vestis partes, datūve vel illatum amplius gemma, quam alias annulo reflexa, aut præsidium palantes vocantur. Plin. lib. 37. cap. 12.

Cūstōdio, is, ivi, itum, 4. Servo, observo, asservo, tueor, protego, custodia contineo. [שמר shamar. φυλάσσω. Gall. Garder. Ital. Custodire, guardare. German. Behüten, behalten. Hispan. Guardar. Polon. Strzegę czego. Vng. Örzöm. Angl. To keepe.] Gellius libro 2. Patrimonia apud veteres Romanos, & vidua, atque orborum tutores, non domestica solum observatione ac disciplina, sed publica quoque quadam diligentia, legumque complurium sanctimonia custodita est. Cicero Dolabellæ. Facut diligenter mei ipsius mi Dolabella custodias. Custodio, pro observo. Qu. Cicer. de Petit. Consul. Faciaque in fraude ne cui custodiæ sit, observari sciant. Cæsar in Catil. Oculi & aures omnium te speculantur & custodiunt.

Cūstōdĭa, æ, f. a. Co. Præsidium, vigilia, excubiæ. [משמרת mishmereth. משמר mishmar. φυλακή. Gall. Garde, regard, charge, soin, office d'un garde. Ital. Guardia. German. Ein hut, wache oder auffhabung. Belg. Wacht. Hisp. La guarda. Pol. Straż, warta. Vng. örizet, örizés, regyelés. Ang. A keeping, or safe watch.] Horat. lib. 1. epistol. ut piger annus Pupillis, quos curat præter custodia matrum Collata. Ibi. 2. cap. 2. Quæ tibi aut cautum sine custodia sit tuta putabat. ¶ Sæpe etiam ponitur in ventre pro ipsa fœta, in quo quis custodiri hoc est, protegi censetur. [משמרת. Gall. Le fruit qui est dans le ventre de quelque animal. Ital. Guardia, prigione. German. Ein gefengnus? das ort an welchem etwas verhütet wird. Hispan. Carcel o

ægre sanat. Polon. Ieco. Vng. Tömlöcz, fogság. Ang. A place to keep any thing in, or prison.] Colum. libr. 1. Nam illa solennia sunt omnibus circumposita, ut ergastuli mancipia recognoscant, ut explorent an illi genter vincta sint, an ipsæ fides custodiæ tutum tenuerint manque sint. ¶ Quandoque etiam pro eo qui custodit. [φύλαξ. Vng. Börtönös Gallice, Le garde. Ital. Guardia, guardiano. Germ. Hüter oder Wärter. Hispan. Guardador, la guarda. Polon. Więzień. Vng. Tartó, őrző. Ang. Keeper, gaoler.] Tibull. sed prima fides grande fuit, custodia victa est. ¶ Quandoque pro eo qui custodiatur. [ΠΤΟΝ. φύλαξ. Gall. Garde, garde, prisonnier. Italicè Prigioniero, guardato. Germanicè, Ein verhafft oder gefangener. Hispan. Guardado.] Sartor. in Danit. Nec nil fecerat atque solus, per eosque custodias, receptis quidem in manu catenis sudebat. Et Digest. de reorum custodia scribitur: Neque in recepram custodiam tunc caula dumtaxat. Et alibi: Si in custodia se interfecerint, vel præcipitaverit, nihil culpa deferitur.

Cūstōdĭtē, [Polon. Ostrożnie. Vng. Fegyver.] Idem quod Excubiæ videri quod vocula priorem nec vox nunc publicam complectitur, posteriore & publicam & privatam. Cyprianus, de Verbor. significe. Magistratus autem ex qualibet suspicione, cum quem nocentem existimant, in carcere custodire potest. Bald. in l. nullus. C. de Exhib. reis. ¶ Accipitur etiam custodia pro Carcere in l. ad Commentariense sem. Cod. Custod. reor. quantum ad illum rei, non pœnam refert, sed in custodiendi mittuntur. Sed & custodia non raro pro ipso in carcerem conjecto utimur.

Cūstōdĭtĕ, adverbium. [φυλακτικῶς. Gallicè, Vigoureusement & diligemment garde. Italicè, Vigorosamente, con guardia. Germanicè, Starcklich. Hispanicè, Con mucha guarda. Polon. Ostrożnie. Vng. Örzöve. Ang. Warily and surely.] Plin. Epistol. 1. 10. Quam studiosè, quam diligenter, fecit tribuni partes, custodite diligenterque laudabat.

Cūstōdītĭo, Elt opera ad altend custodiendū sumpta. φύλαξις.

Cūstōdītum, n. Quod cum custodia est. [φυλακτήριον. Vng. Őrizendő. Ang. That is kept and safed.] Inconstodium, Quod sine custodia est, ἀφύλακτον. Martial. Inconstodius & apertis Lesbia foribus per liminibus pectas.

Cūstōdĭtī, á veteribus custodiæ dicebantur. Festus.

Cūtis, Pellis, sive corium. [ΠΟΝ. δέρμα, δέρρις. Gallicè, Peau, Italicè, Cuoio, pelle, cuoio. Germ. Ein haut oder fell. Belg. Die huyt oft. Hispan. Cuero o pellejo fresco. Polon. Skora. Vng. Bőr. Ang. The hide, or skin.] Plinius libro 11. cap. 39. Urgo carnis ipsa sensu caret, magisque cutis carpit, ubicunque per se, sine carne est: vulnerata non cito, ut in hac, cilioq. Plautus ad Curcu. libr. 10. Sed non possum non exhorrescere, tecum id ipsum cui libet vulneris, quod pejus notare potest, quam scin, curarique potis. Iuven. Satyr. 8. Tres nigræ tubicant, & lemuris aridalaxet. ¶ Ad cutem usque radere, ξηρὸν ξυρᾶν, dicebant qui in minima exactè vel cum ingenio cum aliquo. ¶ Incūs & incutemur & modis omnibus cogemur. Pers. 1.

Cūtis, Mī, f. Idem quod. [δέρμα. Gall. Peau. Ital. Pelle pecora. Germ. Ein haut oder fell. Hisp. Pergamino, pellejo. Pol. Skóra. Vng. Bőr. Ang. A hide or thong, skin.] Juven. Sat. 13. Nostra nihil natat vernum contracta cutis ova solem. Pers. - & affidua cuticula tole.

Cūtĭcŭlārĭus, [Vng. Mészáros.] ut ponit id est, qui cultores meatus Plinio invisos in faramina Cœlio, Caulæ Lucretio molitis lacis.

C ante Y

Cȳmæ, ēs. κῦμα, Gemma quæ fracta, fabæ similitudinem præfert. Plin. libr. 37. cap. 11. Cymea nigra est, sed fracta ex se fabæ similitudinem parit.

Cȳmīnum, κυμινον, Herba est Aegypta peculiaris, latissimis foliis, quæ & Colocasia dicitur: & Faba Alexandrina. Plinius libro 21. cap. 15. In Aegypto nobilissima est colocasia, cujus cymen vocant aliqui. Vide plura in dictionibus COLOCASIA, & CYNOTIVM.

Cȳmus, m. [κῦμος. Polon. Szczepiorek, albo szczypiorek. Vng. Sás.] Faba genus legumnis, à cujus esu Pythagoras ut religiosissimè semet abstinuisse.

Cȳnē, ēs. Nympha Siculæ fuit, quæ in tantem fui nominis conversa fertur, cujus transformationem describit Ovidius libro 5. Metamorph. Comperit autem hoc nomen tam penultimam, quàm primam syllabam. Ovid. lib. 5. Metamorph. Inter Siculides Cyane pulcherrima nymphas. Et paulò pòst: Venit & ad Cyanen. Nimis sociè namque lapsi sunt qui mediam indifferentem esse affirmant, sem compti Ovidii animadvertisset. 9. Metamorph. Vbi sic loquitur: Cognita Cyane præsentis corpore nymphæ. Ibi enim germana Arethusæ non habet Cyane, sed Cyanee per quatuor syllabas. Neque ibi Poëta de Cyane Siciliæ nympha loquitur, sed de Cyane Maeandri flaminis filia, quæ a Miseto compressa, Caunum & Byblida genuit. ¶ Fuit præterea Cyane quædam puella Syracusana, quæ à Pluto in tenebras rapta, cùm pedem extulisset cognitam capillo ad auras perduxit, illucque permanat, dereptoque pallam intexuit. Vide latiùs in dictionibus CYANIPPVS.

Cyānŏs, ου. Plinius libro 37. cap. 9. Optimum est ex Scythico genere, colore veridi, Vocè quibusdam cadem. Esse creditur quæ hodie à Gallis [Vng. Turquáz, ab Italis Turchina vocetur. à Germanis Turckis: ab Hispanis Turquéz. à Polonis Turcus.] Alii hoc nomine Lazuli lapicem intelligunt, qui contusus in pulverem præstantissimum pictoribus cærulei coloris genus suppeditat. Quorum opinio eò mihi verisimilior videtur, quòd Plinius loco jam citato proximè, cyanum lapidi aureo pulvinulo intermiscere: cumque in Lazulo lapide frequenter inveniri, ut quiescè in auri fodinis interstinguatur: in ea verò gemma, quam vulgus Turchinam vocat, nos cyanum esse existimemus, id nunquam compertum est.

Cȳănĕus, a, um, idem quod cæruleus, quòd lapis cyanus gemmæ coloris sit. [κυάνεος. Gall. Turquin, de couleur d'azur bleu. Ital. Turchino. Germanicè, Blaw wie ein Turckis. Hispanicè, Turquéz de Turquéz, turquesado. Polonicè, Niebieskawy, błękitny. Vng. Kékes, egyszínű. Anglicè, Sky blewe.] Varro: Cyanea penula amictus gallorum. Cyanus erat olim est cæruleo coloris in segetibus nascens, quem Galli, teste Ruellio, Bluetum appellant. Plinius libro 21. capite 11. Italia victa succedit tota, huic interveniit illum, rotam cyanus excipit, cyanum amaranthus.

Cȳăthus, m. C. [κύαθος. Gall. Vaisseau à boire comme un godet. Ital. Bicchiere. Germanicè, Ein becher. Hisp. Vaso para beber. Polon. Kubek. Vng. Pohár. Anglicè, A cuppe or goblet.] Caticis genus à poto, quod est bibere, dictum inventionis iterat aliquatæ in remem. Successit autem in simplici locum in cantvivis, ut docet Varro. Plinius. Potui verò aqua plurimis decocta. Sed quæ per binos ter sive cyathos bibatur. Iuvenal. Satyr. 5. Carcinco nunquam cyathum missurus amico. ¶ Inde cyathisma dicta est mensurarum, quarum duodecim sextarium complent. ¶ Ad cyatham fusa, vel à cyatho esse. κυαθίζειν, dicebantur ἀνάκρ. qui potus mensuram Cyathos id quod antiqui faciebant) metiebantur. Apuleius pusillarem dixit, alii placentam. Plinius libro 22. scribit Cyathum persæ pendere drachmas decem. ¶ Cyathus etiam fluvii nomen est in Acrolia, ad Arthonem, apud Polybium, ut notat Celius Rhodig. Antiq. est. lib. 16.

Cȳăthīzo, as, act. p. Patrum subministro. [κυαθίζω. Gall. Verser à boire donner à godet. Ital. Empir la beve. Germ. Das man hieher zu reichen Schencken etwz einschencken. Hisp. Para beber. Pol. Nalewam wkolwk, polewam. Vng. Tsuppadoval, szolgálom. Ang. I powre drinke to a guest.] Plautus: Nonne ego hinc quicquid sapissime cyathisso, apud nos quando potat.

Cȳbĭstērĭum, n. t. κύβιστηρ. Velamenta diu possum, quibus se exercent. Hoc est, aquam qua gutta subeunt. [Germ. Sanctus oder die da untertauchung thun. Pol. Nurkowie. Vng. Búvárok. Ang. Divers.] Quo nomine & falsa ova quidam appellare sunt, quæ in caput cor volvi, manibus prædurisque adeò facta dicebant, à cubo id est tessera, vocabulo deducto, quòd eam in alveolum jactum hoc modo convolvunt. Vnde

Cȳbĭstĭcus, a, um, neutri generis. Illud genus saltationis & exercitii dicunt, à Luciano in cap. de gymnasiis. Budæo in Annot.

Cȳbĭum, n. κύβιον, Piscis genus, quod tesselatum est in medio ita quadrat ut omnes partes ad similitudinem tesseræ. Plin. libro 32. cap. 11. cum est comparatione Martialis. lib. 3. Dixit cybium lateba: novit. Idem lib. 13. Et eandem cybii, hirsutique maenas, & paulò pòst. Si hoc [ ] rogat cybii, te nemve lacertum. ¶ Cybium fuisse Rhodiorum appellatum Budæus Græcis quod Latini quadratum appellabant. Dictum, ratione quæ supra in positura est in cybio pisce.

Cyclĭrămus, Axis quo carpentum rotas transmittitur. Plin. libro 16. cap. 23. Arbores quæ nec absumentes, cetarum ex cortatum tolerant: ab eoque quòd perfixa gignantur, etiam & cyclirami.

Cyclĭmĭnĭus, fano ger. & cyclaminū neutrius. [κυκλάμινος. Germanicè, Ein krautt. Gembret genannt. Gall. Pain de pourceau. Ital. Pan porcino, cyclamino. Germ. Erdtbrod. Hispan. Pan de puerco. Polon. Chleb wieprzy. Vng. Disznó kenyér.] Herba est quam nos Ariatanis in libris Panis porcinus vocat: quòd ejus pabulum porcis in primis accumbat esse, subulci experiantur. De hac Plinius libro 21. cap. 9. In vepribus nascitur cyclaminum, de quo plura alias. Flos ejus coronis in coronas admittitur.

Cyclŏs, adis. f. [ΠΤΟΝ. mahlczyklad. κύκλος. Ger. Ein runde Frauen martet mit einem runden schwantz. oder ein rund weib ombrieff. Vng. Kerek, körösztöl. Ang. A circle.] Veteris formula coronandæ. Nam Græci κύκλος, circulum, & κυκλόω circumdo dicunt Iuvenal. Hæc tum, qui tenuit dudum ex cyclade Propert. & cyclade longa Veneris humi. Videtur aut esse vestis species, una, explica-

explicatilis & speciosa, qualem solent hodie Romani & Florentinæ, ex Seneca in Terra in Italia gestare.

Cyclădatus, Cyclade vestis indutus. [Vulgar. καθολικός.] Suetonius in Calig. Arma Thraecum induit, aliquando feminatus, cyclade tunicaque.

Cycnus, Vide CYGNVS.

Cygnus, m. r. vel potius Cycnus. [κύκνος. Gall. Cygne. Ital. Cigno. German. Ein Schwan. Belg. Een Swaen. Hispan. Cisne. Polonicè, Łabędź. Vngar. Hattyu. Ang. A Swanne.] Latine olor, avis candida, antè majat, argutam vocem habens, præsertim imminente jam morte, nunc enim dolore magnitudinem querelam fertur erumpere, & sonoriore vitæ lugubre carmen canere. Cicero i. Tusc. Itaque non minus cygnos, quàm hinc causa Apollinem dicat, quòd sit ei divinationem habere videantur, quia providere quid in morte bonum sit, cum cantu & voluptate moriuntur. Martial. libr. 13: Dulcia defectæ modulatur carmina Iliogus: Cantator cygnus funeris ipse sui. Virg. 11. Aen: Dant tonitrum alæ: quo pectora flagna lacuna cygni. ¶ Tunc canent cycni, cum tacebunt grandines. Ita est, jam locorum crudi, cum garrulis non est linquendi locus: Aut, mea garrulos & obstrepeas non est crudus dixendi locus. Gregor. in Epistolis. ¶ Fertur cum Cygnus (ut poeta fabulantur) ligatum duo Phasidiorum remiges, cui postilas inter ut festivo flexu hinc & hinc remurmurans ei ferrent. Cujus Claudianus Virg. libr. 10. dicit habere cygni pennas in galea, ad formæ paternæ insignem mos fuit audum: Non cygnos Ligurum ductor fatidicus bello Tranfectum Cycnæ, & pater ornithe Cupavo. Cujus olorinæ surgunt de vertice pennæ. ¶ Fuit & alius Cygnus Neptuni filius, omnes pene inexpugnabiles, cum quo Achilles Priami belli tempore congressus, quum sudis eum jaculo appetisset duro nec secuisset, humi cum prostravit, genuque, collo innexo, animam eripuit: quumq; cadaver ipsum vel exuere vellet, Cygnum ex ea re avium fuisse nomine vidit commutatum. Vide Ovid. 12. Metamorph. ¶ Fuit insuper Cygnus filius Martis, de quo Heliodorus in Æthiopic: [ὅτι ἐστὶν ἐκ τοῦ ἐπιφανοῦς ἄνδρος Κύκνος ἐκεῖνος ὁ τὸν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ἐκείνης ἐπιδημήσας ξένον ἀναιρεθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους.] id est, ubi certè Cygnus quidam præpotentis Jovis filium occidere promptus telo injecit eique hastam.

Cygnēus, a, um, med. a producta. [κύκνειος. Pol. Łabędzi. Vng. Hattyu. Angl. Of a Swanne.] ut, Vox cygnea, quæ est cygni. ¶ Cygnea cantio, ἀδὴ κύκνειος, Convertit in eos qui supremo vitæ tempore facundè canerunt, aut extrema fœcunda suavitate usi dicuntur. Cicero x. de Orat. Ita tanquam cygnea fuit divina hominis vox & oratio, quam quasi spectantes, postquam in ea natura venerimus in curiam, ut cui quam illud ipsum, in quo ille postremum se flatibus, conturbemur. ¶ Quinetiam cygneus dicitur candidus.

Cylindrus, m. f. Omne quod volubile est, qualis columna teres. [אבן המגלגל Pol. Wałek. Gall. Cylindre, qui a une surface courbe & ronde qui se tourne sur la terre pour l'applanir, rouleau, fust rond. Ital. Piombo lungo e tondo. German. Ein walt stein/rund und lang gedrehet/wie ein Fuß. Belg. Een cilinder. Hispan. Cylindro, o rodillo. Polon. Wałek. Vngar. Kerekdöl, avagy hengeröltöböl. Ang. A long round stone to make alleys even.] Columnula lapidea rotundus, qua rei rustici sternunt areas & quam jubent Virgilius secundo Georg. Area tum primùm jugeni est æquanda Cylindro. Cato de Re rust. 22, capite 129: Aream ubi frumentum teratur, sic facies: confodiatur minutè secta, aurea bene conspergatur, ac combibat plaustrum: ubi bene communita terra fuerit, cylindro, aut pavicula coequato. Tractum nomen à τῷ κυλίνδεσθαι, id est, à volvendo. Neque verò solùm de hoc rustico instrumento cylindrus dicitur, verumetiam de omnibus rebus illi consimilem figuram habentibus absolutè teretem, ita ut facilè volvi possint. Cicero de Fato: Sed revertitur ad cylindrum & turbinem suum, quæ moveri incipere, nisi pulsa, non possunt. Id autem quum accidit sine ullo naturæ, quod supereret, & cylindrum volvi, & versari turbinem putat. ¶ In gemmarum quoque generibus cylindri dicuntur teretes, & columellæ formam imitantes, quos mulieres ex auribus solent interpendere. Juvenal. Satyr. 2: Solonat arcana cylindros Plin. libro 37. cap. 5, de beryllis loquens: Iccirco cylindros quidam ex his facere malunt quàm gemmas: quoniam est summa commendatio in longitudine. Ex cujus verbis colligitur cylindros oblongos esse, gemmas verò quadratas, angulosas, aut rotundas. Sabinus Emiterscribit: Indicos reges gemmas in longissimos cylindros fingere consuevisse.

Cylindrāceus, a, um. Quod habet formam cylindri. [κυλινδροειδὴς. Gall. Cylindre rond en forme d'vne cylindre. Italicè, Longo & rondo à guisa de cilindro. Germanicè, Das also rund vnd lange ist/wie ein walt. Hispanicè, Luengo y redondo a manera de cilindro. Polonicè, Wałkowaty. Vngaricè, Kerekdöl formára vagyon. Anglicè, Long and round like a roller.] Plinius scribit illic nasci, quod genus arganatis est, cylindraceas esse. Anaximander dicere solitum esse formæ cylindraceæ.

Cylindrĭtis, κυλινδρίτης, Lapis est oblongus & teres, ex genere pyritarum, colorem æris referens: ita dictus, quòd cylindri figuram habeat.

Cyllistra, ut κύλισις, volutabrum, volutatio.

Cyllix, ικος, ὁ κύλιξ, poculum, & calix Latinè dicitur.

Cyllistris, herdaceus panis.

Cyllo, cyllonis, m. t. Videntur idem significare quod mutilus, decurtus, & cui crista sunt genitalia: quod genus hominum etiã Galli esse vocant. Cicero in Salust. Quis quod non dicerit cyllonum, parricidarum, sacrilegorum, cebetum tum in urbe, municipiis, coloniis, Italia tota esse?

Cymă, ătis. p. [κύμα. Gall. Le poulce de la main/de la longueur de trois doits. Ital. Cima. German. Ein Spann/ein Hagel an den Hertzendfingern breit. Hispan. Cuna/ó palmo menor. Pol. Piędź. Vng. Tsuak/karoy/ujnak. Ang. A Span.] Tenellior delicatiorque cum aliarum herbarum, tum porcinæ brassicæ cauliculus, qui in prima germinatione in summa stipe provenit. Nam quum verum tempus appetit, primo cum cæteris foliorum pallulatu, prædictis adhuc foliorum calycibus, quidam quasi turiones in hibis enatuntur, in quibus floris primum, mox & seminis fœtus concludetur. Plin. libro 19. cap. 8: Cymas brassica à prima sectione præbet proximo Vere. Hic est quidem ipsorum caulium delicatior tenuiorque cauliculus, Apicii luxuria, & per eum Divo Cæsari fallidius, non sine stigmate Tyberii patris. Et deinde: Post cymam ex eadem brassica conjungunt silvis autumnales quæ caulent, mox hyberni, iterumque cymam multo æquè genere multiformi. Idem libr. 20. cap. 9: Ex omnibus brassicæ generibus suavissima est cyma, est inutilis habetur, difficilis in coquendo, & rendus contraria. Quo in loco mirandi perperã existimarũt cymæ nomine à Plinio peculiare brassicæ quoddam genus intelligi. Neque enim hoc sentit Plinius, ex malvis brassicæ generibus, cæteris suavitate præstare illud quod cymam vocant: sed hoc potius in omnibus brassicæ generibus partem plantæ totius suavissimam esse cymam. Celsus: Mali est turci brassica, magis duæ etiam cymæ eius. Colum. Major pars ejus brassicæ in cymam prodit. ¶ Pro eodem etiam dicimus cyma, cymatis. Colum. lib. 10. Frigoribus rudes, & Ver cymata mittit.

Cymātĭlis, en, cor. κυματώδης. Vestis dicitur, quæ undarũ rationem refert. abundè, & fusilibus dicta, quæ κυματώδης à Græcis nominatur. [Ger. Gemmelicht. Vn Habit à mode ayant façon d'Ondes. Angl. Darkishe.] Colorem hunc κυματώδη designabat Ovid. lib. 3. de Arte: Hinc undas imitata vias habet quoq; nomen ab undis. Viderat iraq; color hic cæruleus esse, aut certè cæruleo proximus. ¶ Sunt tamen qui cymatilem vestem putant, quam per undulationem vocamus, quòd undis quibuldam lit variegata. Sic tamen Ovidii locum proposuis inspicias, facilè deprehendes cum lacerna jam tractare de certo coloris genere sentire, quæ & Thrasilios dicitur, non de texturæ variegatione, quæ insplendat quadam undarum fluctuationem refert.

Cymbă, æ. p. Genus navis piscatoriæ. [עבורה. Chald. κυμβίον, κυμβίς. Gall. Nacelle de pescheur ou pescheur va pescher en barque. Ital. Barca. German. Ein schlechtes Fischerschiff. Belg. Een schuyt. Hisp. La barca de pescador. Pol. Czołn. Vng. Tsonak/csonag/csinek. Ang. A boate.] Cicero 3. Offic. Opiparè à Pythio apparatum convivium, cymbarum aut helciariorum multitudo, pretio quidquid quod ceperat afferebat. ¶ Est item cymba, parva navicula, quam nautæ in latus tralaciunt: unde etiam Poetæ Charonti Cymbam affigunt: Virg. 6. Aen. -gemunt sub pondere cymba. Insuetis: Atque uno transire vacuum tot millia cymba. ¶ Vade locus factus proverbio: Alterum pedem in cymba Charonis habere: [τὸν ἕτερον πόδα ἐν τῇ τοῦ Χάρωνος κύμβῃ ἔχειν.] De extremæ ætatis propinquitate hominibus dicitur, qui etiam hodie vulgò dicuntur, alterum pedem in sepulchro habere. Lucianus in Apologia.

Cymbĭcŭla, æ, f. p. diminut. [κυμβίον, κυμβίσκη. Gall. Petite nacelle, ou chaloupe. Ital. Piccola nauicella. Ger. Ein klein schifflin. Hisp. Pequeña barca. Pol. Czołenko. Vngar. Csonakocska. Ang. A little boate.] Plin. in Epist. Sæpè majores minoribus, velut cymbulæ onerariis adhærescunt.

Cymbălum, n. t. [ΚΒ. κύμβαλον, κυμβάλιον. Gall. Cymbale ou cymbales. Ital. Cimbolo. German. Ein schellen/oder cimbel. Belg. Een cimbel of schelle. Hisp. Cymbalos. Pol. Cymbały. Vng. Czymbalom. Ang. A musick instrument, a cymbell.] Instrumentum musicum, quod in festis Matris deum tum cymbalum habebatur. Cicero Pison. Quos nec; hercule ego, nec in supercilium tuũ, nec cullegæ tui cymbala, ac crotala fugi.

Cymbălis-

Cymbalistarium, q. Cymbala quatere. [κυμβαλιστήριον. Gall. *Lieu de cymbales.* Ital. *Luogo de cembali.* Ger. Ein schellenthurgen. Hisp. *Tanner de cymbalos.* Pol. *Cymbalowy brzękanie.* Vng. *Cymbomnak verése.* Ang. *To play on the cymbales.*] Gallus Hominis lib. 4. Mulier circabat tibiis Phrygiis, & alia cymbalistabat.

Cymbalistes, æ. [κυμβαλιστής. Gall. *Qui sonne de cymbales.* Ital. *Chi suona de cimbali.* Ger. Ein schellentinger. Hisp. *Que tanne los cymbanos.* Pol. *Brzękacz.* Vng. *Cymbalomos.* Ang. *A player on the cymbales.*] Qui pulsat cymbala: Hesych. pausillum, qui remipedibus adest. Apul. de Deo Socratis: Barbaro autem incepto cymbalistarum, & temporitanorum & cheraularum.

Cymbion, n. t. [κυμβίον. Gall. *Vne petite escuelle ou tasse de petite escuelle.* Ital. *Vna scudella piccola.* Ger. Ein trinckgeschirr in der form eines schiffes. Hisp. *La escudilla.* Pol. *Kubek na kształt czółna.* Vng. *Tsónak formára vagy hajóra.* Angl. *A drinking cup like a boate.*] Poculi genus est oblongum & angustum, esse Didymo, simile navigio quod *scaphium* vocant. Dionysius Samius, referente Athenæo. Idem putat esse Cymbium cum eo quod Homerus *semicochlion* vocavit, a dissimili (ut quidam putant) quòd ex cubito esse, hederæ ligno confici soleat.

Cymindis, Dipondius. Vng. *Egy fillér Oláh.*] Accipitris genus, nocta tantùm volans, rarum etiam in tectis, interdiu minus cernens. Bellum internecinum gerit cum aquila, dum quæ deprehendunt cubantes. Auctor Plinius lib. 10. cap. 8. Homerus *gnesiam* vocat, quasi legitimam: *spurios* alii *genos.*

Cymirium, gen. prod. n. [μῦρον *Unguentum, unguentum.* Gallicè, *Du cymin.* Ital. *Cimino.* Ger. Kümmich. Belg. Cruyd. Hisp. *Comino.* Pol. *Kmin.* Vng. *Kamy.* Ang. *Cummin.*] Herbæ genus cum fœnugræco, ejusdem nominis, quod nos quidam veterum, Cumanum dicimus. Ejus duo sunt genera: quæ vide suprà in dictione CYMINVM. ¶ Cymini sector, *κυμινοπρίστης*, homo avarus, & sordidus dicitur, cui vel vilissimis ex rebus lucrum quæritur, nimiaque parsimonia rem augere studet. Tractum est adagium à Cymini seminis vilitate simul & exilitate. Menand. & Antiphan. lib. Mystid. 4.

Cynara, æ, f. Ger. Ein gattung eines Arabischen baumes, *vide* wann du *sie* findest. Belg. Een water vleeght. Hisp. *Maniera de arbol que produce mesmo nombre que en Egypto.* Pol. *Oset, modrak, ostrzyny kosci ałbo gęsi.* Vng. *Tövis.* Ang. *A hedge sticke.*] Mutica monstruosa lanigis cruribus, in capite habet rostrum, quo prosternit cutem animalium. Nascitur ex humore, & juxta aquas abundat. Latine Muticam carnuum vocant. Est etiam hoc nomine flavius in Africa: à quo & regio eo nomine dicta est, in qua maximè sunt hirci. Hinc grex Cynophios: id est, grex hircorum: & Cynophia pecus, hircina: Martial. de Velocibus: Non hos arcana dedit, sed ab ortis barbaris amens, Cynophio interpretatus Iside Persa.

Cynocéphalē, pen. prod. [κυνοκέφαλον. Ger. *Kraut wie ein Hundskopff.*] Herba est quæ ab Ægyptiis Osiride appellatur, divinis præstans, & ad omnia venena efficax. Hoc herba Appollo Crammatica Homeri manes se abluentis evocasse, gloriatus est, ac percontandum, quæ partis, cuibusque parentibus genitus esset: non tamen ausus profiteri quid ibi respondisset. Hæc Plin. lib. 13. cap. 2.

Cynocéphalion, [κυνοκέφαλον Dioscoridi. Gall. *Vne certaine herbe qui resemble aux testes de chien.* Italicè, *Testa.* Germanicè, Hundtskopff ein kraut, auff Teutschen genannt Hundtshaupt. Hispanicè, *Zaragoma, cabeça de perro.* Ang. *An herbe resembling a dogges head.*] Herba est quam Græci nonnulli *cynocephalon*, nos Palladium appellamus. Nomen ei dedit figura floris, qui canini capitis similitudinem refert.

Cynocrambe, Cynis herba apud Dioscoridem lib. 4. cap. 102.

Cynoglomon, κυνόγλωσσον, apud Dioscoridem lib. 4. cap. 84. Est & alterius speciei Arnoglossa.

Cynídoncs. [κυνίδοντες Polonicè *pskie zęby.* Vngaricè, *Hegyes fogak.*] Dentes, quæ à nostris Canini appellantur: à dissimilitudine scilicet humanæ dentium canis. Hos tradit Plinius libro 11. capite 37. semel casu aliquo amissos non quarto renasci.

Cynoglóssos, sive Cynoglossum. [κυνόγλωσσον Dioscoridi. Gall. *Herbe nommee langue de chien.* Ital. *Lingua de cane.* Germ. Hundszung, *Spurt wegerich.* Hispanicè, *Viuorbla lengua de perro.* Polon. *Pies język.* Vngaricè, *Ebnyelv.* Anglicè, *An herbe called the dogges tonung.*] Herba est in locis fabulosis nascens, folia lactucæ glabra gerens, sine caule humi strata. Latinis fere quinque dicitur, diversa tamen ab ea quam Officinæ Cynoglossum vocant Plin. lib. 25. cap. 8. lingitur & cynoglossas, caninus imitans linguas, topicis operibus pratissima.

Cynimazon, κυνιμάζων, Herba est eadem cum chamæleonte nigro, quã & Cynezulon Plinius appellat. Dictum Cynomazon, quòd in ea vel in pelle earum canes ejecti.

Cynomorium, κυνόμοριον, Herba est, quæ alio nomine appellatur Orobanche, incisa crudis, cæterisq; leguminibus, similiculum habens pinguem & rubentem, sine foliis. Nomen habet à similitudine genitalis canis, teste Plin. lib. 22. cap. 25. Hadrianus, teste Ruellio, à Gallis Tuna vocatur.

Cynómyia, æ. [κυνόμυια. Gall. *Mouche de chien.* Ital. *Mosca canina.* Germanicè, Ein hundsbremm. Hispanicè, *Mosca de perro.* Polonicè, *Muchy psie.* Vngaricè, *Kutya legy.* Anglicè, *A dogges flie.*] Musca canina, quæ tanquam ab anima libus exugit. Hæc præcipuè canum aures infestat, & nomen est fortita. ¶ Est & genus herbæ, quæ nationibus nonnullis *cynomyia* & *cynomyion* dicitur, de qua Plin. lib. 25. cap. 5.

Cynorrhódon, [κυνόρροδον. Pol. *Roza ostra.* Vngar. *Berkenye szirom.*] Rubertia lilii flos est, teste Plinio libro 21. cap. 4. à dictus, quòd à cane rabida morsis medeatur, quasi Rosa canina dicas. Eadem & Rosa Sylvestris appellatur, teste eodem Plin. lib. 24. cap. 2.

Cynosbatón, n. t. [κυνόσβατον Gall. *Eglantier.* Ital. *Rosa canina.* Germ. Hanbutten, Hanreisen. Hispan. *Cuna rosa, cuna perruna.* Vngar. *Szamár szeder, varsa bokor.*] Alii Cynosparaton tradunt esse, teste Dioscoride, multò asperiorem rubo, fulvis longè, quam myrti brotonis, aculeis acutis virgas robustas obtegentibus, folio oblongo, tenuibus oblongum, fructu rubicundo. Columella Sentum canis vocat. Sunt qui existimant tractari eum ab iis, qui vulsâ [ὀρεξιν] nomine exigentes est.

Cynosorchis, f. [κυνόρχις. Herba quæ & Orchis dicitur, foliis oleæ mollibus ternis, parvis, tenuibus, longitudinem spithamæ fratis, radice bulbosa, oblonga duplici ordine, superiore quæ durior est, & interiore, quæ mollior. Edebatur bulbi rustici, ut canes forte invenit. Plin. lib. 27. cap. 8. Officinæ Græcã vocem ad veterum exemplaria, Testiculum canis appellant.

Cynosemátis. Canina apud Dioscoridem lib. 3. cap. 125.

Cynozolon, κυνόζωλον. Herba est eadem cum chamæleonte nigro, tradita, quòd odoris fœditate teneros vermes in Canum auribus enecet. Alio nomine Elephantum dicitur. Vide Plin. lib. 22. cap. 18.

Cynuro, ni, a Cæsalpino.

Cyparissias, κυπαρισσίας, Tithymali species eadem omnibus dodrantalem, ex quo genicula ad folia cupressi similitudine (unde & nomen accepit) tenuissima tantùm accrescunt. Auctor Plin. lib. 26. cap. 8.

Cyperos, [κύπειρον. Gallicè *Vne espece de racine appellee Souchet, ayant la racine odoriferante.* Italicè, *Cipero.* Germanicè, Wilder Galgan. Hispanicè, *Semeja de cheyro cuerno oscillum.* Vngaricè, *Sotsa, káka.*] Junci genus est angulosum, juxta terram cæditum, in cacumine nigrum & pingue. Hinc descriptionem vide apud Plin. lib. 21. cap. 18. Ruellius à Gallis juncos hamo Græci *Souchet* vocari tradit, & unum cum eo ad eodem odoris vestibus interponi. Legitur etiam in neutro genere Cyperum apud Varr. lib. 3. de Re rust. cap. 16.

Cyphi,

Cyphi, ἄκε., Thymiamatis compositio est, dicatur deis, quæ unguenta Ægyptii sacerdotes utuntur. Constat ut Plutarchus ait ex melle, vino, aut passa, cypero, rutha, fœniculi, alpalato, myrrha, juncho, juncho odoro, calamo, utraque junipero, cardamomo, aspatho. Rationem componendi, vide apud Dioscor. lib. 1. cap. 24.

Cypirus, ff. Herba est, folia habens ad insulsi suavitudinem mutuata, quæ a Latinis Glaciales dicuntur, radice bulbosa, & odore vicino nardo. Est & per se lodica herba quæ Cyperis vocatur, gingibero effigie, cornu arietis crassitudine reddens. Vide Plin. lib. 25. cap. 11.

Cyperon, genus palustris herbæ, lege Dioscor. lib. 1.

Cyprinus, [κύπρινος & Anglicè, A carpe.] Piscis est ex genere eorum quorum meminit Plinius lib. 32. cap. 11.

Cyprium, ass. Vide CYPRVM.

Cypselides, [ἀσπάλακες Græc. & in Spec. Polybyskeon. Vngar. Egerz. Angl. A swyfte.] Apodes invaginum genere, quæ & Apodes vocantur. Apodes autem hoc est, pedes avent, eo quòd nisi pedes alvi carpe extulerint, fingant. Autor Plin. lib. 10. cap. 39.

Cyrneus, ea, Vasis vinarii genus, sesse Norma. [Anglicè a Bolle, or a great pot to drinke in.] Plautus Aulul. Cadus est, an vinum ecferri? Cyrneam? Sunt cui Cyrneam ribaria perinsulsum, ut magis sapiat. Hunc esse Amiternino dictum volunt.

Cyrtha, Vide CIRRHA.

Cystilichi, hordeo quadripungi is mos antiquitus dicti, qui vel ficum, vel cucumeres.

Cystis, & Cystus, vide CISTVS & CISTVS, pro eam.

D

D, LITERA, Ipsa ex numero numerum. Quinquagesimum numeris significare putarunt sed non D, verùm duæ hæ notæ ID quingenti significant, pro quibus superiùs, D. scripserunt. ¶ Quandoque pro h aspirato ponitur, ut ϑεὸς, Deus. ¶ Quandoque convertitur in b, ut quondam Duellum, nos jam Bellum dicimus, & Duchona, Bellona. ¶ Quandoque in l, ut à Sedeo, olim Sedla dicebatur, quæ nunc Sella. ¶ Quandoque in r, ut Meridies, ab eo quod est medius dies. ¶ Interponitur consonans in compositis hiatus prohibendi causa, ut Procedo, Redarguo, Redeo, Redintegro. ¶ Subtrahitur etiam nonnunquam, quando sequens syllaba ab, cum alia consonante incipit, ut Ascendo, Aspicio. ¶ Quando autem convertitur in alias literas, dictum est in præpositione Ad. In fine cujusque dictionis corripitur, præterquam ubi est diphthongus, ut in haud. ¶ D. A. In nominis antiquioris vel AVG. Divus Augustus. D. A. dona D. AE. de ærario. D. A. T. I. Dalmatico. D. A. M. S. A. V. de avibus male sensis augures. D. A. V. G. Deo Augusto, vel Divo Augusto. D. B. C. D. C. D. E. dictus Cæsaris dictatoris consecrata est. D. E. D. D. de bonis decretum vel dederunt. D. S. S. E. de hoc sacris fecit. D. B. N. de bonis nobis, vel de bene notis. D. B. M. de bene meritis. D. B. C. de bene consentientibus, vel de bono communi. D. B. I. de bono judicio. D. B. I. N. de bonis interris. D. B. I. dis benejuvantibus. D. B. Decuriones Brutar. D. C. N. N. & D. de Cæsare nemo non bene dicat. D. C. C. AE. S. Divus Cæsar. D. C. A. Divus Cæsar Augustus. D. C. S. de consulum sententia, vel consilium vel consilii sententia. D. C. T. de tractum. D. D. S. duo de tertia parte. D. dedit, vel dicavit. D. D. dandam. D. M. dedimus merendam. D. D. dandas. D. D. D. A. A. A. dedicarunt, dedicant, dono, aureo, argento, ære. D. D. M. V. dies mali veneficii. D. D. declinaverit, vel dedicaverit. D. D. C. dedicaverit. D. D. N. M. P. dare de natis mihi parat. D. B. V. G. de bonis virginis. D. D. E. H. L. I. G. I. B. PRIDN. MAR. PV. T. L. P. dedicatus est hic locus loci dicatore prima, deinde Marti pugnatori & Libero patri. D. D. Q. D. H. L. S. E. V. eius de abusque omnibus hunc locum sacrum esse voluerunt. D. devus vel Decius, vel de rebus, vel devotus, vel dumus, vel dedicavit. D. diva. D. dedicavit. D. D. dedicaverunt vel dedicarunt. D. D. decimus, dedicatio. D. D. deo dedicavit, vel donis dario, vel dicto, vel discantibus, vel donantibus, vel dono dedit, vel ducum dux, vel ducatus, vel dono datum, vel deo demeth. vel donavit, vel dono dixavit, vel dicto ducis, vel deus dedit. de donis, vel dominde, decreto dato. D. D. D. datus decreto decurionii, vel dedit, vel dono decurionum dedit, vel dono dedicavit, vel dono decurio dedit. D. D. D. dona decernit, vel dedere. D. D. D. P. dignum Deo donum dicavit, vel decreto decuriones dederunt. D. D. L. M. dono dedit loco munere. D. D. N. N. domini nostri de tribus Imp. D. D. Q. dedit donavitque. D. D. Q. S. dicdeabusque sacrum. D. I. S. de abus sacris est sacrum.

Dacrymus, a, on et Pelso, Lacus Authonicos appellabat, eum nos lacrymæ, Græcos lacrymas, qui δάκρυα vocant Lacrymari, & δάκρυα lacrymas. Vide etiam consitat verbum. Lachrimari, & nomen Lacryma, in his hoc quatione scribi, quemadmodum vox Græca, à qua originem trahunt.

Dactylus, penultima correpta, m. i. [אֶצְבַּע, εἰδάκτυλος, Ἀναπαιστος & Gallice, Va doigt. Italicè, Dito. Germanicè, Ein Finger. Hispanicè, Dedo. Polon. Palec. Vngar. Vy. Angl. A finger.] a Latinis digitus: unde Dactyliotheca (quæ Græcis etiam Chirotheca) pro tegumento manui, vel digitorum sumitur. [Polon. Palczatka.] ¶ Dactylus item vocatur pes metricus, cujus syllabam longam duæ breves subsequuntur, Herous pes Ciceroni dictus, lib. 3. de Orat. quòd eo scribarum facta heroum & principum. ¶ Item Dactyli dicuntur fructus palmæ. Aphrus. Erasi. drachmæ singulæ dactylorum otiibus totidem quinquies. ¶ Dactylus præterea gramnis genus est, de quo sic scribit Plinius lib. 24. cap. 19. Sunt qui & aculeatum gramen vocant tertium generum, quum in cacumine aculei sint parvimum quasi dactylon vocant) hos convulsatis nervis inferunt, extrahuntque sanguinis eiendi gratia. ¶ Dactylus item pisis est genus concharum. Plin. lib. 9. cap. 6. Conchylium genere sunt dactyli, ab humanorum unguium similitudine appellati. ¶ Dactylus Idæus, gemma. Plin. lib. 37. cap. 10. Idæi dactylum Cretæ ferreo colore polieem humanum exprimunt.

Dactyliotheca, æ, [δακτυλιοθήκη. Vngar. Vy.] Cicero in Orator. Quod tibi dactylicus numerus hexametrum an anapæsticum accommodatior.

Dactylion, [δακτύλιον, Græcè annulus dicitur, δακτυλίδιον est à digitis. Gall. Anneau. Ital. Anello. Ger. Ein Singering. Hispan. Pul. Pierscyon. Vng. Gyuru. Ang. A ringe.]

Dactyliotheca, [δακτυλιοθήκη. Polon. Skrzynka wkłonie downa pierścienie. Vngar. Gyuru tok. Ang. A ringe case, or box.] Annulorum capsula: Suetonius enim annulos ait Augustum capsula sive arcula ubi quid reponeret. Violatæ l. 32. de legat. & fideicom. Idem Pompeius in dactyliotheca legata tradit, & si annulos quisque commendandos fortunæ dederam, quæ annulorum causa parata est. Male autem hic antea scripserat dactyliothecam pro gemma Plinio politum: qui locus Plinii lib. 37. cap. 1. omnino offendit contrarium.

Dactylis, hujus dactylidis, fœmin. gen. [כַּבְּרִית καλάθισκος, δακτυλίς, &c. Gallice, De la groiselle d'vne Ange. Italicè, Lampredole. Germanicè, Eines Singers dicke vnd gros. Hispanicè, Lampredola. Polon. Koszyczek palcow. Vng. Egy vyno. Ang. Of the thickenesse of a finger.] ut dactylides vites à crassitudine digitali vel fortasse quod crassi habeant dactylos simulachorum, hoc est, singulari palmites. Plin. lib. 14. cap. 3. Has etiam dactylos vocat Col. lib. 3. cap. 2.

Dactylion, fcamonea apud Dioscor. lib. 4. cap. 182.

Dæmon, onis, [שֵׁד δαίμων. Gallice, Angelon mauvais. Italicè, Demonio. Germanicè, Ein vnfelliger geist oder böß. Hispanicè, Angel demonio malo. Polon. Anioł dobry albo zły wyższa mieszkaiący. Vngar. Jo vagy gonosz angyal. Angl. An evil

angell

angel, quod et fuit.] Deus, sive sapiens, δαίμων, quod est apud Augustinum lib. 9. de Civit. Dei. Daemones dicuntur, quos nostri Graecum vocabulum retinentes, non improbi. Nullam religionis hominis appellant spiritum esse malum. Deos creatos, qui de coelo ejecti, partim in terra, partim in aere, partim in loco aeterno damnati sunt. Hinc Eudaemon & Cacodaemon pro bono & malo daemone. Daemon etiam animus humanus in corpore situs vocatur. ¶ Daemones, ἀόρατοι ἀρεταί, sunt genere animalia, ingenio rationabilia, animo passiva, corpore aeria, tempore aeterna.

Daemónium, ii, n. quod est daemonis. [δαιμόνιον. Vulgar. δαιμόνι.] Rather hoc in malo. Sed hanc rem non laudabimus meo divinum nomen, ultimum negligendum.

Daemónium, ij. [δαιμόνιον. Polonicè, Duchodziec. Vulgar. Jeden] Idem quod daemon, genius, Deus. Vide et quae scripsi de Daemonio Socratis.

Dagmades, Vide DAGNADES.

Dágnades, Avitale quas patiaces Aegyptii adrogans devincebant, dum patrum exercebant, quae cum laudo & non dicendo non patrentur dominice patiames. Antiq. Fellas.

Dalmatica vestis, est qua modo induuntur omnes Diaconi ex constitutione in solemnitatibus, ut 93. dist. de ejusdem.

Dalum, n. f. velum quo aliquid ad procul navis deducitur.

Dámã Genus capreae sylvestris, cum maris tum quàm foeminini generis. [חיה יחידית צבי יעלה. Gall. Vn Daim. Italicè, Capriolo. German. Ein wilde Reh. Dam, oder ein gantz gut Gemsen. Hispan. Gama montesina. Pol. Lania. Vng. Ox Anglice, Addendum.] Virg. in Priapeio. Cum saltabundus veniat ad pocula damae. Martialis. Dente petitur aper, cervum fugientem cervus. In bellua Damae quid nisi proles furua? Hujus diminutivum est Damula.

Damassónium, n. f. [δαμασώνιον. Pol. Rodzaiu lili. Vng. Vngyalombfu.] Herba et planta ejus folia habentis, angelicae simillima et in terram reflexa. A Dioscoride δαμασώνιον appellatur. Nonnulli putant eam esse, quã vulgus Plantaginem vocat. Illi illam quae ab officinis Britannis petitur dicunt.

Dámium. [Pol. Czarnoxa ziela.] Festo Festo, Sacrificii genus, quod ita specio fecit: id bonorum Bonae deae nihil dicunt pertinere sed suum, quòd melius esset δημόσιον hoc est, publicum. Vide & Deae spia Damia, & Sacerdos ejus Damias appellata est. Auct. Festus.

Dámnãs, ans. Damnatus apud haereticos fallos. [אסיר מחויב אשם שלוחי עבירה. Gall. Condamné. Ital. Condannato. German. Verdampt. Hispanicè, Condenado. Pol. Potępiony, potępieniec. Vng. Kárhoztatott, kárhozattyu. Ang. Condemned.] Marcellus: Quisquis mihi haeres et litem meam tollat. Vocabantur autem hoc verbo quum tollantur hae tollantur damnabantur haeredes ad praestandum aliquid alicui legatum. Quintil. Lib. 7. Heres meus uxorem meam damnas esto ducere, quod elegerit quando eorum.

Damnátum, n. t. Votivã Damnando dictum, quam damnatione res deterior fit facta, detrimentum, incommodum, malum. [קלון נזק הפסד. Gall. Dommage. Ital. Danno. Germ. Schade, verderben. Hisp. Daño. Pol. Szkoda. Vng. Kar. Ang. Damage, harm.] Terent. in Adelph. Nihil ex ad mercatum venisti, damnum maximum est. Cicero quòd declamationibus nostris carus, damnati nihil facis. ¶ Damnum interdum est damnum nondum factum, quod futurum veremur, apud Caium Iurisconsultum.

Dãmnífico, Damnum infero. [נזק לגרום. Anus. Gall. Faire dommage. Ital. Danneggiare, far danno. Germ. & Jemand thun. Hisp. Hazer daño. Pol. Szkodzić. Vng. Kárt tészek. Ang. To endamage.] Damnificus, qui infert damnum. Plautus in Cistel. Iniquo, ne quam hellam, & damnificam.

Dámnigerúlus, a, um. [Gall. Personne allant, demeurant volontiers à dommage. Ital. Che si porta danno. Germ. Der sich den thut, schädlich. Hisp. Que daña à sus haziendas. Pol. Szkodnik. Vng. Kárt tészõ, kárhozo. Ang. That brings hurt, damage or loss.] Plautus in Truculento: Echo servos nullos damnigerulos fore gerrones.

Dámnum, n. Damnum vel detrimentum habere est jactura. [נזק הפסד. Gall. Dommage. Ital. Danno. Germ. Schade. Belg. Schade. Hisp. Cosa dañosa, que haze daño o menoscabo. Pol. Szkoda. Vng. Kárt. Ang. Damage, harm, loss.] Colum. lib. 11. Quod est perpetuo minus, quam damnosum est, in summa tamen compendiosum. ¶ Aliquando sumitur active, pro eo quod damnum infert. Plautus in Bacch. Quid tibi commercii est cum illis damnosis Epidicis? Aliquando passivè, ut apud Plaut. in Epid. Damnosi sceleris, pro eo qui damnum fecit. Damnosus, protulit. Sueton. in Neron. Non in alia te damnotior, quam in adhibendo.

Dámnosíor, comparativus à damnosus. [Vulgar. יותר הפסדני לכסדי.] Ponitur pro profusior apud Sueton. in Nerone cap. 31: Non in alia re damnosior ejus in adhibenda.

Dámnosè, adverb. Periculosè. [Gall. Dommageablement, avec dommage. Ital. Con danno. Germanicè, Mit schaden. Hispan. Con daño. Pol. Szkodliwie. Vng. Karosan. Ang. Hurtfully.] Horat. 2. Serm. Satyr 3. Rem Viselius Salutius. Nescio an damnosè bibimus, moneo, et mones.

Damno 21, ãvi, ãtum, 1. conjunctim, cum abl. Damnare, condemnare. [חייב לחייב אשם לחייב עבירה. Gall. Condamner. Ital. Damnare, condannare. Germ. Verdammen, verurtheilen. Belg. Verdoemen. Hisp. Condenar. Damnare. Pol. Potępiać, potępić. Vng. Kárhoztatni. Ang. To condemn.] Cicero: Quisquis mihi haeres et litem meam tollat, quamvis quem heredem scripserit, damnato. Majores cum quis quid peccati malorem damnabant, cum officii alicujus in debitorem malorum convictam putabant. Quo pacto? Quemadmodum qui nuper civem se in caverna, cum vocarent, qui quae damnarunt, dicebant. Cicero, Tusc. Sed plurimi eorum damnantur, in maxima quidem capite damnato nomen nullum. ¶ Quandoque errorem opponit poenae, vel peccatum poenae: peccati reum facit vel tantum judicat, & significat culpa. Cicero, Tusc. Rectum naturam potius, quam errorem damnare volumus. ¶ Interdum arguit, improbare, exhortari, dissuadere, ab aliquo, aliquid: dehortari, abstinere, ab aliquo, aliquid:

Totam culpam ejus temporis ut prædamnatum colligam transferentem omnes tribus abhorrerunt

Danae. Latinus Alexandrinus apud Dioscor. lib. 4 cap. 148.

Dānīsta, Fœnerator, creditor. [משכן, מלוה, נושה. Gall. Usurier, qui prête à usure. Ital. Usurario, usuriere. Germanicè, ein Wucherer. Hispanicè, Usurario. Polon. Lichwarz. Vngar. Vzero. Anglicè, An vsurer or louder for gaine.] Plaut. Mercatus est mihi dan ista, qui dem argentum non petit, dēs autē, quod est nummos dare.

Dānistēs, æ, m. Fœnerator, us. [Vulgar. Vsurer.]

Dannum quandoque à veteribus dicebatur pro Damnum & Dedecus pro Dedecus. Plautus cui servitutem dī dannant leporum. Nonius.

Dapalis, Dapaticus, Dapatice. Vide DAPS.

Daphnia, Gramma commune alibus avibus utilis existimata. Plinius lib. 27 cap. 10.

Dāphnōides. [δαφνοειδής. Gall. Laurier. Ital. & Hilp. Lauro. Ger. Lorbeerkraut, gleichet sich einer gattung Lorbeer, tobereinet sich. Pol. Bobkowy. Vng. Vad liereziom. Ang. A kind of bay tree.] Lauri species, baccas habens coloris rubicundi, quibus gustatis os atque guttur accenditur. Fructu citrorum similis, crebrior quam lauro, folio. Autor Plin. lib. 15. cap. ult. Editum Dapanoides, clematidis species, mollia vitia per terram spargens, quæ à Latinis Vincapervinca appellatur. Vide supra in diction. CLEMATIS.

Dāphnōn. [δαφνών. Græc. Vocabulum corruptum de fanonio. Ital. Laureto, dove nascono allori. Germanicè, Ein Lorbeerwald. Hispanicè, Vn Lauredo. Polon. Gay Bobkowy. Vulgar. Bayfa. Ang. A place where bay trees grow.] Lauretum dicimus hoc est, locum multis cæsum lauris. Martialis: Dispositi daphnona Tarquitius agro.

Dāps, dapis, f. Quæque Deibus, apud antiquos dicebantur divina, quæ flebat aut hyberna fomenta, aut vetus quod vocabulum ex Græco deductum est, apud quos id genus epularū δαῖτα dicitur. Liv. 1. ab Vrb. Tam dapsile fuit, a libris ad minutiem cæpemque Potitia ac Pinaria abiere: Pinarius extis, adeptis ad cetera venient dapes. Quomodo verò dapes differant, vide Catonem de Re rust. cap. 132. Cererum dapes nō flammandorum, vel ostrea in sacrificiis commendat cum magnifici & opipari apparatus sint. [חגים. Gall. Banquet, viande singuliere, appareil de viandes. Ital. Vivande, apparechio grande de vivande. Ger. Herrliche gastereyen, fressen. Hilp. Manjar real, de otra cola para reyes. Pol. Kosztowny przysmak, wyborny. Vng. Drágaság. Ang. Delicate meates, fine dishes.] Mart. Illa quidem laura est, dapibus quæ cincta superbis. Virg. 4. Aen. Dapsilemque dapes, contrectaque munera ferunt. Præterea & cibos mirabiles & inusitatos dapes vocari, Nonius ex duobus Virgilii locis affirmat, quorum alter est Aen. 3. de Cyclope: Nam limus explectus dapibus, vinoque sepultus. Alter in Buc. Quas Iri Pieloniæ dapes, cui dona parerit.

Dāpsilis, e, um, mensis & copes ferens.

Dāpino, as, pen. prod. Significat dapes parare. [Polon. Kosztownie przyprawiam. Vng. Fölöttet készitek.] Plautus in Capt. Attentum tibi dapinato animum, si vera autumas.

Dāpsilitās, ātis, f. Quæ civilis & amplas dapibus continet. [Συμποσίου, ἑορτῆς. Vulgar. Kozelség, fey vacsora.] Plin. lib. 10. cap. ult. Pavonem civi gratia Romæ primus omnium divisit orator Hortensius, dapsilitatis causa facerdotii.

Dāpsilis, is, e, um. Quod est amplum, magnificum: ut, Negotium dapsile, cum ἀφθονίας, ἁφθόνως. Festus.

Dāpsilē, adverb. id est, lautè & abundē. Festus.

Dāpsilitē, adverb. Abundanter, lautè, copiosè. [ἁφθόνως. Gall. Abondamment, largement, somptueusement. Ital. Abondantemente, liberalmente, magnificamente. Germanicè, Reichlich / köstlich. Hilpan. Magnifice y esplendorosamente. Pol. Dostatnie, hoynie. Vng. Bőségességgel. Ang. Abundantly, nobly.] Suet. in Vesp. Sed & convivabatur assiduè, ac lepidè, redde ac dapsilè.

Dāpsilis, e, comparat. Abundans, largus, liberalis. [ἁφθονίας. Gall. Grand & abondant, somptueux. Ital. Abondante, liberale. Germanicè, Reichlich / köstlich / überflüssig. Hispan. Magnifico y esplendoroso / abundante. Polon. Kosztowny. Vngar. Bőséges / költséges / drágalátos. Ang. Liberall, bountifull.] Plaut. Mostell. Tempestatem præterea alios dapsiles sumptus facio. Colum. libro 1. cap. 8. Si autem continuis superioribus annis dapsili proventu fœcundata vitis fuerit, requiescere, acrescique parerit. Idem libro eodem: At spionia dapsilis, multo ac simplicium magis avarum, quàm numero fertilis. δαψιλεῖς, largitatem, abundantiam rerum: liberalitatemque vocant: undenostri quoque dapsiles aliquando lautos, & liberales appellant. Plaut. in Aulularia nugas fictionis, dotes dapsiles nihil morantes, ait, efficientes & largas.

Dāpsilitēr, adverbium, Dapsiliter. [Pol. szczodrze. Vngar. Bőven, fösvén.] Nævius in Corollario. Verbi macerem, quamobrem amentur, ita dapsiliter suos amicos alit.

Dāpsil apud veteres genus sacrificii quod fiebat aut hyeme feriarum, aut vetera Græcis ἀφὸς vocatur.

Dartillan, quid revera sit, venenosis hodie controversia. Nec sunt conveniunt Arabū interpretes. Nam Ruficus Condus, vir veterem Medicinam eruditus, Asphalatum esse contendit eam, cujus meminit Dioscor. lib. 2. Verūm hujus sententiam, utinō facilè improbarim, ita non habeo nunc quò affirmem, maximè cum talis arg. tis peregrinis non aliter quam cæcum teneris pedibus. Nec hic quicquid ad rem facit opinio & suspicio, sed loca adeunda, contiderandæ & contemplandæ res ipsæ sunt. Tori sunt in his suspitionibus etiam Manardus & Leonicenus, magnō utrimque multorum.

Darson. Lege ASPHALATVS.

Dāsē, pen. prod. densus. Densus, solutus, & signum est vocalis asperatæ, quod hac nota fit notatur.

Dasypūs, lunus dasypoeis, m. i. [δασύπους, δασύποδος. Gall. Vn connil. Ital. Coniglio. Germanicè, Ein hat eter mit langen füssen. Hispanicè, Conejo. Pol. Kroliczek zayac. Vng. Lesz nyúl, szőrös nyúl. Ang. A coney harbare.] Animal est quod nos Leporem, aut, ut alii placet, Cuniculum vocamus. Plin. lib. 30. cap. 8. Dasypoda omnium sexu parum, & caperi etiam, sicut lepores. A parte fœtum implentium conceptum, quamvis uberia fœcunditate, parum non cæcos. Ex quo loco constat, Plinium Dasypoda à Lepore diversa existimasse. Eadem tamen credit Plinium ita re decepsum fuisse, cognitione argumento ductus, quod Aristoteles plerisque in locis dasypodem à lepore non videatur distinguere. Si tamen dilgentius scripturam illum excussisset, invenisset locum manifestissimum, ubi de duo hæc quidem diversa loquatur. Is est lib. 6. de historia animalium, ubi scribit: Differunt præterea dasypodes muribus: nam alvum non habent, reliqua animalia pervicaces sunt, ut boves, alia mansuetiora, pervicaces, bestiæ omnino, ut fures sylvestres: alia ingeniosa, ut canes, ἀγχίνους δὲ καὶ δασύποδας hoc est (inquit Theodorus) ut servi, lepores, contrà. Polybius tamen libro 12. hoc loco vocabulum Latino nomine appellare maluit, non facere ausi Græca lingua animalis ejus nomenclatura destituerentur. Aut certè si animal lepori simile γαλεοκέφαλον, γαλεόκρανον, dicere argumentus adductus Erasmus, verum ad agium illud, apud Græcos usitatissimum: δασύποδος ἔχεις καρδίαν, malois Græcam dictionem servare, quàm de re incerta quippiam temerè pronuntiare. Sic enim verbi dasypus carnes deridebat. Dicunt in eos, qui eandem quam alii, quæ plus affatim sunt domi.

Dātārius, Datatim. Vide DO.

Databilis, thus minus probatum, & secundo vix dicendum.

Daucus, i. [δαῦκος. Pol. Olgnak pospolity Marchew.] Herba est similis radice tenuissima, candidissimus tamen solidis & succosis, sinistris que caule pedali recto, radice suavissima gustus. Plura ejus sunt genera, quæ vide apud Plin. lib. 25. cap. 9.

Dautia, quæ & Lautia dicimus. [Pol. Gościniec jest to dar.] Munusculum, quod datur legatis hospitii gratia. Fest.

D præ E

Dē, præp. separandi. Gall. De. Ital. De, della. Germanicè, Von. Belg. Van. Hilpan. De. Vngar. del. Sil. Ang. of, from.] Præpositio est, quæ separata significat. Nec hoc est, à, vel ab, vel ex: ut Audivi de patre meo. ¶ Item ubi, Cicero 3. de Orat. Oratio Crassi de colonis Narbonensi & altera de lege Servilia. Item propter. Terent. in Eunuch. Quantum me amas de filicina hac? ¶ Item Deorsum, sicut Sus, Sursum: unde hæc quæ deque fero, veteres dicebant: hoc est, sursum ac deorsum res ferre, portare, parrifacio. ¶ Item ponitur pro è, ut apud Suetonium in Caligula capite 37. Fabricavit & de cedris Liburnicas, gemmatis puppibus, pro è cedris. ¶ Item memorativam vim habet: ut Cicero in lib. de Officiis. ¶ Compositaverò aliquando detractionem notat, ut Decerno, Delibro, Devellio, Deplumo, Depilo, Decalvo, Dearmo. ¶ In aliquibus deorsum, ut in Defendo, de suo. ¶ Interdum nanciscitur, Delumbis, quod est non habens lumbos. ¶ Interdum activa est, sive intensiva, ut Deamo, Deprimo. ¶ Interdum diminutiva, ut Decresco, Deterresco. ¶ Interdum privativa, sive negativa, ut Depereatur, Dementis, Dedecet. ¶ Interdum totalem vim obtinet, ut Desumo, Debello. ¶ Interdum deficientem vim aut simplicis indicat: ut Disco, Dedisco, Tego, Detego: Dolco, Dedolco. ¶ Interdum est honoris exhortativa, ut Desino, Deduco. ¶ Significat etiam quandoque totum vel omnino, ut Demando. ¶ Quandoque aperte seu palam, ut Demonstro. ¶ Componitur autem cū dictione incipiente ab a, ut Deamo: b, ut Debacchor: c, ut Decerno: d, ut deduco: e, ut Demo: f, ut Defringo: g, ut Deglutio: h, ut Delitesco: i, ut Dejicio: l, ut Delaboro: m, ut Demitto: n, ut Denudo: o, ut Deosculor: p, ut Depellor: r, ut Devolo: s, ut Detudet: t, ut Detrahoo: v, ut Devenio. ¶ Partim nonnunquam ædificationem, ut gratia: Securis Deinde & Dehinc: Virgilius libro 1. Aeneid. Oscula libavit nato, dehinc talia fatur: ubi eleganter.

Dĕă, dæ, fœm. p. à Deus. [Θεά, θεᾶς, ἡ. Gall. Deesse. Ital. Dea. Ger.

Ital. Hisp. Dea, diua. Pol. Boginy. Vng. Istennő. Ang. A goddesse.] Virg. 1. Aeneid. - nec vox hominem sonat, o dea certé. ¶ Dea triformis sacrata est, Hecates, quæ & Luna & Diana & Proserpina creditur esse: Luna quidem in cœlo, Diana in terris: & Proserpina apud inferos. Ouid. 9. Metam. Auxiliaris dea. Ouid. 9. Metam. -quum te patiu Lucina levavit, Tollere quicquid erit, dea sum auxiliaris opemq; ferorata fero. ¶ Vltrices deæ. Seneca in Octavia: Tartara teltor, Erebiq; deas Scelerum ultrices.

Dēfectiātus, adiect. [Gall. Vaincu par guerre, surmonté. Ital. Vincere in guerra. Ger. Mit krieges vberwinden vnd bezwungen. Hisp. Vencer o rendir por guerra. Pol. Zwyciężyć, zwiemoc. Vng. Megvenni, meggyőzni. Ang. To vanquish and ouercome by warre.] Et proprie Debellamus homines, Expugnamus castra, urbes, naves, & hujusmodi. Plin. lib. 6: Darium Alexander debellavit. Liv. lib. 8: Debellatum est cum Graecis: sed finitum est bellum. Virg. 6. Aeneid. Parcere subjectis, & debellare superbos.

Debellātus, ta, tum, particip. Victus, superatus. [Gall. Vaincu, surmonté. Ital. Vinto, superato. Germ. Mit Kriegemacht bestritten oder vberwunden. Hisp. Vencido. Pol. Zwyciężony. Vng. Megvertetett. Ang. Ouercome by warre, worsted.] Livius 8. ab Vrbe: Debellatus vi hostis.

Debellātō, vice adverbii. Liv. 10. bell. Pun. Scipionem velut jam debellato, Vrbe oppugnandæ intentum avertit fama redintegrandi belli.

Dēbellātŏr, verbale, m. t. [Gall. Vainqueur, surmonteur, veincteur. Ital. Vincitore, vincitrice. Germ. Ein vberwinder vnd obligerer eins kriegs. Hisp. Vencedor. Pol. Zwyciężca nemowiec. Vng. Megyőző. Ang. A conqueror, a vanquisher.] ut Cæcini gurgitis debellator, apud Statium lib. 9. Thebaid.

Dēbĕo, es, debui, debitum, Pertinet ad omnia quibus debetur id, quod vulgò Tenor, seu Debitum, aut Obligatio dicitur. Gall. Deuoir, estre obligé. Ital. Douere, essere debitore, tenuto, obligato. Germ. Schuldig vnd pflichtig sein. Bel. Schuldig syn. Hisp. Deuer, ser obligado. Pol. Winnym. Vng. Tartozom, adós vagyok. Ang. To owe, to be beholden to.] Cic. Planc: Perfice, ac memento Reipublicæ tibi, quàm tu Reipublicæ debeas. Idem Servio: Homo & maximis meis beneficiis devinctus, & propè omnium quibus debere aliquid videntur gratissimus. Plaut. in Curc. Beatus mihi videor, fundos tot tantosque tam quantum aris habitu, quantumq; alteri sies dives sim, si non reddo iis quibus debeo. Salust. in Catil. Res autem opportuna videbatur, quòd & privatim egregia liberalitate publicè maximis muneribus grandem pecuniam deceat, Sapientèr verò pro opportunitate. Cicero ad Atticum: Si voltent gratificari, debebunt Pompeium hortari, ut sit amicus.

Dēbĭtŏr, m. t. [Gall. Debteur. Ital. Debitore. Ger. Ein Schuldner. Bel. Een Schuldenaer. Hisp. Deudor. Pol. Dłużnik. Vng. Tartozó. Ang. A debtour, that owes.] Cicero pro Planc. Per quam dilimilis est pecunia ærario & gratiæ: nam qui pecuniam debet, is cui debet, ut eodem modo reddat quod reddidit: qui autem debet, ea lege debet, ut alterum sibi obstringat. Gratiam autem & qui refert, habet: & qui habet, in eo ipso quod habet refert.

Debĭtum, subst. n. (Ars alienum, debitio, nomen. [Gall. Debte, ce qui est deu. Ital. Debito. Germ. Ein Schuld. Hisp. Deuda. Vng. Adósság. Ang. Debte, that is owed.] Cicin Oratione ad populum: Ne quam rem in exilium fidei conductitiæ loco dicta retinuerit.

Dēbĭtum, Antiquo more dictum, pro debitum fuit, quemadmodum Daturi, pro daturum fuit, & defensurus, pro defensurum.

Dēbĭtus, a, um, part. Quod debetur. [Gall. Deu. Ital. Douuto, conueniente. Germ. Schuldig. Hisp. Deuido, quello que algun deue. Pol. Należący. Vng. Adóssal tartozónak. Ang. Due, owen.] Idem in Phil. O fortunata mors, quæ naturæ debita, pro patria est potissimùm reddita. ¶ Frequenter etiam apud Cic. accipitur pro Merito, sive suitus. In epist. ad Attic. Hæc habuit à me honores nulli, nisi debiti. Idem ¶ Philip. Justũ ac debitum honorem alicui decernere.

Debĭtō, as, penult. corr. Solinus. [Germ. aufstrincken oder eintrincken.]

Dēbĭlis, le, om. t. ex De, & Habilis, quasi parum habilis: manco, infirmus, imbecillus, levis. [Gall. Debile, foible, caduc. Ital. Debile. Germ. Schwach vnmechtig. Bel. Swack, crank. Hisp. Flaco. Pol. Mdły, słaby. Vng. Erőtelen. Ang. Weak, feble.] Ter. in Adelph. Membra in morbo debilitata. Cic. 3. in Cat. Infirmos & debiles fore putabam. Imbecillis ac debilis senex. Cic. pro Sest.

Dēbĭlĭto, as, are, act. p. Debilem reddo, frãgo, infringo, minuo, comminuo. [Gall. Affoiblir, debiliter, amoindrir, ie force. Ital. Far debile, re' lassare. Germ. Schwechen/ schwach oder blöd machen. Hisp. Enflaquecer. Pol. Osłabiam. Vng. Megerőtelenitem. Ang. To make weak or feble.] Cicer. in Verr.

Gall. Vaincre par guerre, surmonter. Ital. Vincere in guerra. Ger. Mit krieges vberwinden vnd bezwingen. Hisp. Vencer o rendir por guerra. Pol. Zwyciężyć, zwiemoc. Vng. Megvenni, meggyőzni. Ang. To vanquish and ouercome by warre.] Et proprie Debellamus homines, Expugnamus castra, urbes, naves, & hujusmodi. Plin. lib. 6: Darium Alexander debellavit. Liv. lib. 8: Debellatum est cum Graecis: sed finitum est bellum. Virg. 6. Aeneid. Parcere subjectis, & debellare superbos.

Debellātus, ta, tum, particip. Victus, superatus. [Gall. Vaincu, surmonté. Ital. Vinto, superato. Germ. Mit Kriegemacht bestritten oder vberwunden. Hisp. Vencido. Pol. Zwyciężony. Vng. Megvertetett. Ang. Ouercome by warre, worsted.] Livius 8. ab Vrbe: Debellatus vi hostis.

Debellātō, vice adverbii. Liv. 10. bell. Pun. Scipionem velut jam debellato, Vrbe oppugnandæ intentum avertit fama redintegrandi belli.

Dēbellātŏr, verbale, m. t. [Gall. Vainqueur, surmonteur, veincteur. Ital. Vincitore, vincitrice. Germ. Ein vberwinder vnd obligerer eins kriegs. Hisp. Vencedor. Pol. Zwyciężca nemowiec. Vng. Megyőző. Ang. A conqueror, a vanquisher.] ut Cæcini gurgitis debellator, apud Statium lib. 9. Thebaid.

Dēbĕo, es, debui, debitum, Pertinet ad omnia quibus debetur id, quod vulgò Tenor, seu Debitum, aut Obligatio dicitur. Gall. Deuoir, estre obligé. Ital. Douere, essere debitore, tenuto, obligato. Germ. Schuldig vnd pflichtig sein. Bel. Schuldig syn. Hisp. Deuer, ser obligado. Pol. Winnym. Vng. Tartozom, adós vagyok. Ang. To owe, to be beholden to.] Cic. Planc: Perfice, ac memento Reipublicæ tibi, quàm tu Reipublicæ debeas. Idem Servio: Homo & maximis meis beneficiis devinctus, & propè omnium quibus debere aliquid videntur gratissimus. Plaut. in Curc. Beatus mihi videor, fundos tot tantosque tam quantum aris habitu, quantumq; alteri sies dives sim, si non reddo iis quibus debeo. Salust. in Catil. Res autem opportuna videbatur, quòd & privatim egregia liberalitate publicè maximis muneribus grandem pecuniam deceat, Sapientèr verò pro opportunitate. Cicero ad Atticum: Si voltent gratificari, debebunt Pompeium hortari, ut sit amicus.

Dēbĭtŏr, m. t. [Gall. Debteur. Ital. Debitore. Ger. Ein Schuldner. Bel. Een Schuldenaer. Hisp. Deudor. Pol. Dłużnik. Vng. Tartozó. Ang. A debtour, that owes.] Cicero pro Planc. Per quam dilimilis est pecunia ærario & gratiæ: nam qui pecuniam debet, is cui debet, ut eodem modo reddat quod reddidit: qui autem debet, ea lege debet, ut alterum sibi obstringat. Gratiam autem & qui refert, habet: & qui habet, in eo ipso quod habet refert.

Debĭtum, subst. n. (Ars alienum, debitio, nomen. [Gall. Debte, ce qui est deu. Ital. Debito. Germ. Ein Schuld. Hisp. Deuda. Vng. Adósság. Ang. Debte, that is owed.] Cicin Oratione ad populum: Ne quam rem in exilium fidei conductitiæ loco dicta retinuerit.

Dēbĭtum, Antiquo more dictum, pro debitum fuit, quemadmodum Daturi, pro daturum fuit, & defensurus, pro defensurum.

Dēbĭtus, a, um, part. Quod debetur. [Gall. Deu. Ital. Douuto, conueniente. Germ. Schuldig. Hisp. Deuido, quello que algun deue. Pol. Należący. Vng. Adóssal tartozónak. Ang. Due, owen.] Idem in Phil. O fortunata mors, quæ naturæ debita, pro patria est potissimùm reddita. ¶ Frequenter etiam apud Cic. accipitur pro Merito, sive suitus. In epist. ad Attic. Hæc habuit à me honores nulli, nisi debiti. Idem ¶ Philip. Justũ ac debitum honorem alicui decernere.

Debĭtō, as, penult. corr. Solinus. [Germ. aufstrincken oder eintrincken.]

Dēbĭlis, le, om. t. ex De, & Habilis, quasi parum habilis: manco, infirmus, imbecillus, levis. [Gall. Debile, foible, caduc. Ital. Debile. Germ. Schwach vnmechtig. Bel. Swack, crank. Hisp. Flaco. Pol. Mdły, słaby. Vng. Erőtelen. Ang. Weak, feble.] Ter. in Adelph. Membra in morbo debilitata. Cic. 3. in Cat. Infirmos & debiles fore putabam. Imbecillis ac debilis senex. Cic. pro Sest.

Dēbĭlĭto, as, are, act. p. Debilem reddo, frãgo, infringo, minuo, comminuo. [Gall. Affoiblir, debiliter, amoindrir, ie force. Ital. Far debile, re' lassare. Germ. Schwechen/ schwach oder blöd machen. Hisp. Enflaquecer. Pol. Osłabiam. Vng. Megerőtelenitem. Ang. To make weak or feble.] Cicer. in Verr.

Quæ leges ſæpenumerò Tribunitios furores debilitarunt, & repreſſerunt.

Debilitari, paſſivè. [Vng. *Mag vrfelewerrwrd.*] Cicero de Finib. Turpe eſſe viro debilitari, dolere, frangi, ſuccumbere. Ibidem: Recreatis literis, debilitatus, atq; abjectus conſcientia, repentè concidit.

Debilitas, atis, Infirmitas. [משׁלת *chaliſchah. & alias.* Gall. *Debilité, foibleſſe.* Ital. *Debolezza.* Ger. *Schwachheit, ein mangel, kranckheit.* Hiſp. *Flaqueza, debilidad.* Pol. *Słabość, mdłość.* Vng. *Erőtelenség.* Ang. *Feblenes, weakneſſe.*] Cic. 1. de Fin. b. Vel ſuccumbere dolori non, cosq; humili animo subjecti loqi: ferre miſerum eſt, ob eam q; debilitatem animi multi parentes reliquerunt.

Debilitãtio, ſ. n. [משׁלת *chaliſchah. & ἀσθένεια, ἀδύνατος.* Gall. *Debilitation, diminution de force, affoibliſſement, affoibliſſure.* Ital. *Debilitamento, Infermità.* Ger. *Schwechung, der ſchwächung.* Hiſp. *Flaqueza, febleza.* Pol. *Zmaltwanie.* Vng. *Erőtelenedés.* Ang. *A making weak or feble.*] Cicero in Philippica: Quid debilitatio aliud, aut abjectio animi tui.

Debilitato. as, atum. p. [ἀσθενῶ, ἐκλύω.] Gall. *Affoibler.* Ital. *Infiacchire, Infermare.* Germ. *Schwechen, kranck machen.* Hiſp. *Debilitar.* Pol. *Osłabiam.* Vng. *Erőtlenitem, kimerőtlenitem.* Ang. *To feble, make weak.*] Ulpianus: Si quis ita pugnis, aut verberibus debilitatus ſit, ut opus artificii facere non poſſit. Vocant Græci. Nonius verò debilitare, Obloqui & confingere interpretatur. Plautus Aul. Vos certo, quæ rei ſit res, jam vicinis omnibus, Meæ ædilitiæ damnũ dabitis? Gell. l. 10. cap. 15: Debilitatis verecundia animis mollibus.

Debitor, toris, d. p. Id est quod debet. Nunquid unus qui debitatur, & turpis videtur.

Decĭdĭtari, d. p. Est decidere, ut eſt apud Tertullianum. [נפל *ſchebk. δέος πεσεῖσθαι.* Gall. *Semoyer en cheut.* Ital. *Soffrir.* Ger. *Zerfallen.*] Hiſp. *Hazerſe pedaços.* Pol. *Sam ſie chcąc ſczezć.* Vng. *Meg hullattatni, vagy reſzketni, gaczogni.* Ang. *To melt and ſcatter.*]

Decĭchordum, n. ſ. [עשׂור *aſſôr. δεκάχορδον.*] Inſtrumentũ muſicum decem chordas habens.

Decĭcumino, as, penult. corr. act. p. Cæcumen præcido, ſive cacumine privo. [ἀκροτομέω, ἀκρωτηριάζω. Gall. *Vuider par le trayeau, deſcimpler.* Ital. *Scapitare la cima.* Ger. *Ob ſimplicium den kopff an den Pfahlen abſtrauß.* Hiſp. *Cortar la cumbre.* Pol. *Wierzchołek, czubek ucinam.* Vng. *Tetzik, el vagom.* Ang. *To brak away the toppe of ſtrayght thing.*] Vide *Decacuminare.* Theodorus decacuminationem vertit, & Columella lib. 6. Poteſt eam ultimus ſic diſponi, ut adhuc tenera decacuminetur, ne altitudinẽ decem & quinque pedum excedat. Plinius lib. 17. Similem & decacuminatio rationem habet caprefici, picæ, eccui hæ enim detracto cacumine, aut ignibus adusta intereunt. Decacuminato quomodo fieri debeat, require ex Theophraſto 4. cap. 17.

Decĭdõrus, pen. prod. [δεκάχορδος. Vng. *Tizenyſtrunahoz való.*] Longus decem palmis.

Decălcatum, Calcitrum. ἐκλάκτισμα.

Decălogus, m. ſ. [δεκάλογος. Pol. *Dziesięcioro przykazanie.* Vng. *Tizparancſolat.* pen. corr. Sacrum volumen quod decem Legis præcepta continet.

Decalvo, as. ἀποκείρω, ξυράνω. Vide CALVO.

Decameron, i. d. e. t. Decumanum, conſtans ex decem rebus. Defertur ab Aetio Serm. 12. cap. 44. aliàs Decamyrum.

Decanto, as, penul. prod. act. p. Laudo, celebro, divulgo. [שׁנן *ſchanan. ἐπαινέω, ἀδόξαστος ποιῶ.* Gall. *Chanter ce qu'il, chanter pour vers, decanter.* Ital. *Divulgare, cantare.* Ger. *Jetzt lobt, jetzt thut man verſpotten.* Belg. *zoven.* Hiſp. *Cantigar, ſus faſtas y glorias.* Pol. *Słowie, chwalę.* Vng. *Dicsőitem, ſzerelmes dolgokrol, Ang. To ſpeake or ſpeake of ſtraunge, or to praiſe.*] Interdum idem quod Iterum atq; iterum repeto, & ad fastidium usq; inculco, ἀναπολῶ. Cicero ad Attic. lib. 5: Etenim iste decantata erat fabula. Idem 3. de Orat. Græcus doctor quidam per vulgatum præceptum decantet. Idem 3. de Finib. Quæ quidem res efficit, ne necesse ſit nobis decies tempestate quavis dictata decantare, neq; à communi natione ſuis discedere.

Dĕcĭphŏrŏn. [δεκάφορον. Vng. *Tizrebenedik való edẽy.*] Penul. corr. Lectica quæ ferebatur à decem hominibus: licet Hexaphoron, quæ à ſex.

Decaproti, pen. prod. δεκαπρῶτοι. Qui decaproti, munere ſungantur, Cicero Decemprimos vocat. Vlpian. l. 6. qui. ff. de munu. & honorib. Decaprotos minores etiam annis xxv. fieri jampridem placuit.

Dĕcăpŭlo, as, pen. corr. act. p. Syncope: [שׁרה *ſharâ. μεταχίζω.* Gall. *Deſmembrer, & mettre d'vn tronçon en autre.* Ital. *Votare, mozzare.* Germ. *Den abſchneiden / auffſchneiden.* Hiſp. *Vaziar.* Pol. *Ostrzegam, ſtrzelbę.* Vng. *Feluagom meg gyengẽtem.* Ang. *To mak empty or pulter out of ſaeyng ſtil into another.*] à Capulis dicitur, quæ ſunt vasa arctata, quibus oleum depleri ſolet. Plin. lib. 15. cap. 6. Quare sæpiùs die decapulandum. Vnde & Capulator, de quo ſupra.

Dĕcătrehŏs, m. ſ. δεκατρεὺς à Græcis appellatur, qui decem præeſt militibus, quem Latini vocant Decurionem. [Ger. *Rottmeiſter vber zehen.* Pol. *Dziesiątnik.* Vng. *Kilenczõ, meg tizẽtsem.*]

Dĕcĭs, adis, Ft. [עשׂר *haſar. δέκα.* Gall. *Dixaine.* Ital. *Decina.* Germ. *Das zehen to zehn begreifft.* Hiſp. *Diez numero.* Pol. *Dziesiąt, dziesięć, wyżéy mowiąc.* Vng. *Tiz, ſzamok.* Ang. *A nũbre of ten, or ten.*] Aliquid decem rerum numerum continens. Hinc Livii Decades duximus appellationes, quarum ſingulæ decem continerent libros. Quamquam non deſunt qui Livium historiam ita in libros, non in decades volunt diſtribuiſſe: quorum opinionem quo minus accedam, faciunt decimo cuique libro præfixæ præfationes, quæ reliquis nullæ præfiguntur.

Dĕcălĭdesco, is, Caules vel frondes amitto. [δένδρα φυλλορροῦντα. Germ. *Jhre zweigel werffen vnd fliegen ſchneiden.* Pol. *Zdrewiewiadam.* Vng. *Againak, levelemet el hullatom.*] Plin. lib. 19. cap. 5. Raphanus ante q; intumescit decaulis folia antequam decalescat.

Dĕcēdo, is, ſi, ſum. Abeo, diſcedo. [הלך *halach.* ἀπέρχομαι. Gall. *Aller, decamper, s'aller.* Ital. *Partire, andarſene.* Germ. *Hinweg gehen, abweichen, hinweg gehen.* Bel. *Wedgaan.* Hiſp. *Partirſe, yr ſe.* Pol. *Odchodzę, odeydę.* Vng. *Elmegyek.* Ang. *To departe, go away.*] Cælius Ciceroni: Quod tibi decederem pollicitus ſum. Ter. Heaut. Decedere jã ita hæc res ſi recti meritò iratus eſt. Propè verò à mandato cultoribus loco cedere: ut Consules de provincia dicantur decedere, & Præſides de urbibus. Cic. Attic. Non potest nos senatus antè aperire decreta, quàm nobis facultatem ſui dederit. ¶ Decedere de ſumma, eſt de ſumma aliquid detrahi, eamq; imminui. Terent. Adelph. Mea, quæ præter ſpem evenere, ut rentur ſimul de ſumma nihil decedere. ¶ Item decedere, eſt Detrahi, ſive minui. Χαρίεντως, ἀπαλῶς, & ſic elegantèr habet dat vnus Lactant. lib. 1. Id autem falsum existimandum eſt, cui nihil decedere, id perfectum, cui nihil poſſit accedere. ¶ Inter dum idem eſt quod ſimplex Cedo: hoc eſt, lectura dic. Cicero antepatrem ita in exilium: Ego inimicorum amicorũ ſalutis omnium causa decedam. Et paulò pòſt: Si vis lentæ impetu opprimimur, decedam pro omnibus unus. Tribunitio furori. ¶ Decedere via, eſt per errorem, ſive bonorum gratia digredi. Χωρεῖν ἐκ τῆς ὁδοῦ. Sueton. in Cæſ. Et quum ſeminibus exanimis decessisset via duo errabundus, ratidem ad hiscem duce reperto, per angustissimas semitas pedibus evasit. Plautus in Trin. Decedam ego de via, de ſemita, de honore populi. ¶ Decedere de jure, eſt non ſummo jure agere, ſed aliquid ſui juris condonare, remittere. Χωρεῖν τοῦ δικαίου. Cicero 2. Offic. Eſt enim liberale, paululùm communicare de ſuo jure decedere, & interdum fructuosum. ¶ Rutilius decedere pontius pro mori. Ἀναχωρέω. Pol. *Vmieram.* Vng. *Meg halok.*] & perſæpe eſt, ut ſubintelligatur vita: ut quæ de cuſtodia & gubernatione corporis proficiſcitur: ut commodè dicatur Deceſſit, quo Defunctus eſt. Cic. ad Attic. lib. 5. Pater noſter decessit ad v. k. t. Calend. Decemb. Decessit ex morbo, pro mortuus eſt: a quo Suetonius in Vitellio cap. 5. Decessit paralysi alterâ de quum correptus eſſet. ¶ Decedere de ſtatione vitæ, figuratè apud eundem in Cicone: Vetat Pythagoras ſine justa Imperatoris de præſidio & ſtatione vitæ decedere, ex dictis exemplis colligi poteſt, quòd hoc verbum aliàs vim habeat aliquando cum præpoſitione De: aliquando verò ſine eâ. Decedere via, vel de via. Decedere jure tuo, vel de jure tuo: Decedere officio, vel de officio, quod eſt contra officium aliquid facere. Sic decedere inſtituto ſuo, vel de inſtituto, aut more tuo id eſt, ſecus quam antè ſolitus ſit agere, mores mutare. ¶ Decedentibus rebus, pro excuntibus, Suet. in Cæſar. cap. 24: Sed proſperè decedentibus rebus, & ſæpius & plurimum quam quisquam unquam dierum ſupplicationes impetravit.

Dĕcēſſor, m. t. v. bale eſt à Deſedo, ſignificans eum qui jam magistratu defunctus decedit de provincia, & ſuccessori ſuo eam tradit. Ἐπαναχωρῶν. Gall. *Celuy qui ſe va, & laiſſe la place a vn autre.* Ital. *Quello che va, & da luogo ad altri.* Germ. *Der jetzund auß abweichet vber abtritt.* Hiſp. *El que da lugar al ſuceſſor.* Pol. *Vrzędu dogrzewa wiłapuiący.* Vng. *Az helyeben ſzolgalo ember.* Ang. *He that geeth away and leaueth place to an other.*] Vlpian. in Lib. observare. ff. de offic. Proconſ. Recte autem & ordinem faciet, ſi de Cum deceſſorino miſerit, ſignificetq; quo die fines ſit ingreſſurus. Deceſſorem itaq; Latini vocabimus, quẽ vulgò *Predeceſſorem* vocant, cui ſuccedimus in officio aut alia quavis re ſuccedimus.

Deceſſio, onis, f. t. & Deceſſus, us, m. q. Abitus, deceſſus. [ἔξοδος. Gall. *Departement & voiage.* Ital. *Partenza & dar luogo ad vn altro.* Germ. *Ein abweichung / vbergebung.* Hiſp. *A quella parte da de lugar.* Pol. *Zdanie wyiście, wyiazdzenie.* Vng. *El menes.* Ang. *A departing or departure.*] Cicero ad Qu. Fr. lib. 1: Ego tibi ſpem maturæ deceſſionis afferebam. Idem Sulpitio lib. 4. de mea cum ſæpè de tua ad urbem aut deceſſione communicat. Cæſar 3. bell. Gall. Vulgò credebatur ab eius ſuccessu ferre ſolitos. Cellius lib. 3. cap. 12: Sub decessu febris rebus ſumat.

Dĕcem,

Décem, Numerale, indeclinabile, à Græco δέκα. [עשרה *hasserá*. Gall. Dix. Ital. Dieci. Ger. Zehen. Bel. Tien. Hisp. Diez. Pol. Dziesięć. Ang. Ten. Vng. Tiz.] Terent. in Heaut. Decem dierum vix mihi est tantula. ¶ Hinc fiunt composita, Undecim, Duodecim, & derivativa. Deciès, Decimus, Decuplus, Denus, & Decenus de quibus suis locis.

Décembĕr, m. r. Nomen mensis, quòd decimum locum teneret, antequam additi essent Ianuarius & Februarius. [דצמבר *detsember*. Gall. *Decembre*. Ital. *Decembre mese*. Germ. Der Wolfsmonat, oder Christmonat. Hisp. *El mes de Deziembre*. Pol. Grudzień. Vng. Karácsony hava. Ang. *The moneth December*.] Legitur & Decemper, adiectivum. Horat. 2. Serm. ...ige libertate Decembri Vtere. Hoc est, ea libertate, quæ servis mense Decembri, tunc enim Saturnalia celebrabantur, licet concedi.

Decembrium, spacium decem dierum, *Hesych.* Nam decennium decem annorum dicitur.

Décempĕda, Currus quem decem equi junctim trahunt. [δεκαζυγία. Ang. *A team of ten horses*.] Suetonius in Nerone: Auriga quadriarium Olympiis vetitum decempedæ, subauditi, currus.

Décempĕda, penul. corrept. fp. [δεκάπηχυς. Gall. *Perche à mesurer & mesurer de dix pieds de long*. Ital. *Pertica de dieci piedi & de misurare di terra*. Ger. Ein Ruten oder stangen, dem ist ab lange, mit welcher man die Erdreich ausmißt. Bel. *Een roede*. Hisp. *Medida de diez pies*. Pol. *Trzy metrowy drąg do mierzenia*. Vng. Tiz lábui mérő rud. Ang. *A perche or pole of ten foot long to measure land*.] Pertica qua mensuratur terra a numero pedum dicta: ut Quinquepeda, à quinq; pedibus. Cicer. 13. Philipp. Vbem jam primus mensus est & calcidius, decempeda tua Saxa divisserat. Saxa hoc loco est proprium nomen amici Antonii.

Décempĕdātor, Metator. [*Qui decempedâ metitur*, δεκαπηχυστής. Gall. *Vn arpenteur & mesureur de terre*. Ital. *Misuratore di terra*. Germ. Der mit der Ruthen Feldmaß macht. Hisp. *El que mide con medida de diez pies*. Pol. *Mierzyciel roli*. Vng. Tiz lábui mérő. Ang. *A measurer of lands*.] Qui decempeda metitur. Cicer. 3. Philip. Cave enim etiam L. Antonium, qui fuerat æquitatis agri privati & publici decempedator.

Décemprīmus, *Decagogus*, in municipiis, item; provinciarum oppidis erant ex decurionibus decem electi qui & summi. Cic. in Verr. 4: Evocat ad se centumpicium magistratum & decemprimos. Idem pro Rosc. Amer. Itaque decurionum decretum fit, ut decemprimi præsint. Contra ad L. Sylam, duo centumque eum, qui vir Sext. Roscius fuerit. Postremus autem temporibus sub Imp. decemprimi ex decurionum ordine decem viri erant constituti, qui tributorum exactionem præstant. Hinc Decemprimatus, decemprimorum munus. Hermogenianus de muneribus & honoribus. Patrimonii sunt munera rei vehicularis, item navicularis, decemprimatus Item.

Décemsălis, m. f. Actuarius ubi quod decem scalmis agebatur. [δεκάκωπος. Pol. *Łodź o dziesiąt pośladach*. Vng. Tiz dai gépe.] Scalmus autem ignominiosa est, in quo remus aptabatur ad facinus remigandum. Cic. ad Attic. lib. 16. Ita ego consecutus Pompeiano tribu. actuarialis decemsalmi.

Décemvir, Summus magistratus Romæ fuit, in Consulum locum rectus, legis xii. tab. ferendæ causa. [δεκάνδρος. Gall. *Decemuirs, ainsi appelez les gouuerneurs de Rome*. Ital. *Decemuiri, eletti à governo di Roma*. Germ. Die 36 en Oberste in dem Regiment zu Rom. Hisp. *Diez varones que tenian el mando en Roma*. Pol. Dziesięciu. Vng. Tizek, *kik Romában igazgatnak*. Ang. *Ten men chosen for magistrate to govern Rome*.] Cicer. 2. de Orat. Dicam ut Græci, ii volent, vel nostri Decemviri, qui duodecim tabulas pertexuerunt, quos ocelle ille fuisse prædicat. Liv. ab Vrbe Anno trecentesimo octogesimo quinto condita Roma erat, iterum mutatur forma civitatis ab Consulibus ad Decemviros, qui maximo cum à Regibus ante ad Consules vocata. Translatio imperii minus negotii, quia non diuturna mutatio fuit. Nam leges principia magistratus eius nimis iuuenes, ad dictas aptares illi respectui, duobus uti mandatum est Consulum nomen imperiumq;. Bud. in Annot. ¶ Decemviri item fuerunt dicto. judicandis constituti, apud quos de libertate causa & civitate fuit judicium. Cic. pro Cæc. Hos Dion scribit lib. 54. Centumviros judicis præfuisse.

Décemvĭrālis, le, *Decemviralis*, ad Decemviros: ut, Decemvirales leges, quæ sunt leges duodecim tabularum, quibus perferendis Decemviri contulam potestate creati sunt. Liv. libro 3. Prius quam urbem ejus ederentur, leges Decemvirales, quibus tabulis duodecim est numen, in æneis tabulas publicè propositæ sunt. ¶ Decemvirale collegium. Cicer. 6. Verr. Tum ex amplissimo collegio decemviri sacerdotes pop. Romani, &c.

Décemvirātus, us, m. q. Dignitas & officium Decemvirorum. [δεκανδρία, ἀνδρῶν τῶν δέκα. Gall. *Le magistrat ou office de dix hommes ou estimez ensemble gouuerneurs de la ville*. Ital. *Magistrato de dieci huomini*. Ger. Das Ampt oder die Wirdigkeit der zehnen.

Hisp. *Aquella dignidad de diez varones*. Pol. *Vrząd dziesiąty rzeczy wspólnie*. Vng. *Tizenegyedi embernek, mik együtt valának*. Ang. *The dignitie of ten men chosen to governe a state*.] Cic. de lege Agrar. Vt in Decemviratum hanc eam, quos plebs designavit.

Décennālis. Quod est decem annorum. [δεκαετής. Gall. *Dix ans*. Ital. *Di dieci anni*. Germ. Das zehen Jahre ist. Hisp. *Diez annos, ó de diez años*. Pol. Dziesięcioletny. Vng. Tiz esztendei. Ang. *Of ten yeares*.] Jus, Bellum decennale.

Décennis, ne, Decem annorum. [δεκαετής. Gall. *Qui a dix ans, ou aagé de dix ans*. Ital. *Di anni dieci*. Germ. Zehen jährig. Hisp. *Cosa de diez años*. Vng. Tiz esztendős. Ang. *Ten yeares of age*.] A quo Decennium, Decennis tyrannus. Eutrop. libro 8. capite 6. & 44.

Dĕcies, adverb. [עשרת אלפים *hasserá alafim*. δεκάκις. Gall. *Dix fois*. Ital. *Dieci*. Germ. Zehenmal. Hisp. *Diez veces*. Pol. Dziesięciokroć. Vng. Tizszer. Ang. *Ten times*.] Plaut. Stich. Quin & ipsa decies in dies mihi fit bonior.

Dĕcĭmus, Vicinus ex decimo, vel unus ex decem. [עשירי *hassirí*. δέκατος. Gall. *Dixiesme*. Ital. *Decimo*. Germ. Der zehende. Hisp. *Decimo in orden de diez*. Pol. Dziesiąty. Vng. Tizedik. Ang. *The tenth in order*.] Plaut. in Amphitr. Ante primo post me decimus natus puer.

Dĕcĭmo, as, avi, atum, a. [δεκατεύω. Gall. *Faire le dixieme, ou lever le dixieme denier*. Ital. *La decima fare*. Germ. Zum zehenden nehmen. Hisp. *La decima vez*. Pol. Dziesiątymi być. Vng. Tizedelek. Ang. *To take the tenth*.] Livius ab Vrbe Nov. 31. Decimo, Tubanos.

Dĕcĭmānus, five quod ad tributa est, Decumanus, idem scilicet quod decimus. [עשירי *hassirí*. δεκατικός. Gall. *Dixiesme*. Ital. *Decimo*. Germ. Der zehende. Hisp. Diezmo. Pol. Dziesiąty. Vng. Tizedik. Vng. *Tizenkilencedik*.] Quia tamen ita utraque vocabula inter se differunt, ut decima quæque fiat maxima, fit unum ex iis, ut decumanus accipiatur pro Magno. Vnde Decumana porta Castrorum, quæ ab his maxima est, eaque in postica castrorum parte, ut ex Cæsare lib. 3. bel. Gal. intelligitur. ¶ Decumana ova, quæ cæteris majora sunt. & Decumani fluctus ejusmodi, qui reliquas magnitudine superant. Nam & ovum decimum majus nascitur, & fluctus decimos fieri maximos dicitur, ut scribit Festus Pomp. Ovid. 11. Metamorph. Vallibus insurgens decima tunc impetus undæ. ¶ Decumanus accipitur, apud Cicer. 2. de Fin. ex Lucilio. ¶ Decumanus ager, ex quo decimæ recipiuntur. Cicer. 3. Verr. Præterea unus ager Siciliæ civitatum decumanus est. ¶ Et Decumanus limes, in limitatione agrorum, à magnitudine & origine dictus putatur, qui a gnomone ab Exortu æquinoctiali ad Occasum æquinoctialem secat. Nam alter ex transversis Cardinibus, qui is appellatur, a Septentrionali ad Meridionalem dictus. Plinius libro 18. Linea hæc erit ab Exortu æquinoctiali, ad Occasum æquinoctialem: & limites qui ita secabit agrum, Decumani vocabuntur. ¶ Decumani etiam (ut Asconius Pedianus docet) vocantur Publicanorum principes, à quibus decimæ, sive decimæ exigebantur. Cicer. lib. 4. in Verr. Decumanus hanc est, primipilus & quasi Senatores publicanorum, remotis omnibus de rebus his literis conferunt. ¶ Decumanus Fluctus. Ovid. Quæ venit hic fluctus, fluctus superemicat omnes. Posterior nempe et, undecimoq; prior. Vide Ovid. 11. Metam. Silium. 13. Valerium, Argon. 2. Lucan. Plautum.

Dĕcĭmæ, arum. f. g. five Decimæ, significat decimam partem quarumcunque rerum quæ solvi præcipiuntur. [עשרון *mehasserón*. δεκάτη. Gall. *Dixiesme, ou la dixiesme partie*. Ital. *Decima*. Ger. Der zehende theil von allerley gutter. Bel. *Tiende*. Hisp. *Diezmo que se paga de todo fruto*. Pol. Dziesięcina. Vng. Tized része. Ang. *Tythes, or tenth part*.] Plaut. Vt decimas solveret Hercule. ¶ Legitur & Decima in singulari numero. Cic. 5. Verr. Ab Ennate est pius decima non datur. Idem de Nat. deor. Necne Hercul. quisquam decumam vovit unquam, ni sapiens factus esset.

Dĕcĭma, æ, æ, adj. p. Ell decima parte dershere. [עשרי *hassirí*. δεκατικός. Gall. *Dixiesme, partie ou de la dixiesme partie*. Ital. *Decimo, terza decima*. Germ. Der zehende theil. Bel. Derthiende. Hisp. *Decimo, cosa del diez*. Pol. Dziesiąty. Vng. Tizedik része. Ang. *Tenthly*.] Vnde Decimari legiones dicuntur, cum ex decimis quisque supplicio afficitur ab Imperatore, quod Polybius vocat δεκατεύειν. Suetonius in Augusto. Liv. lib. 2. Certa multitudo fuere decimus quisque ad supplicium lecti. Sic Vigesimare, & Centesimare dicitur.

Dĕcĭmŏdĭus, vel Decemmodia, vasis genus erat, decem capiens modios: dicitur Trimodia, quod tres capiebat modios. Col. lib. 12. cap. 18. Perennè fabricandæ decimodiæ & trimodiæ & fiscellæ texendæ & picandæ.

Dĕcĕrmĭna, Dicuntur, telle Festo, quæ purgandi causa decerpuntur: cujusmodi sunt frondes sacræ, quibus in lustrationibus uti solent. φύλλα ἱερά.

Decerno, is, decreui, decretum, n. 3. Statuo, constituo, definio, consilium capio, judico, censeo, jubeo. [שפט iudicare, דבר loquor, דין iudicare, διαγνωσις. Gall. Ordonner, decreter. Ital. Determinare. Ger. Erkennen/beschliessen. Bel. Besluyten/oordeelen/gheheten den. Hil. Determinar y definir. Pol. stanowić, wyrokować. Vng. végezés, rendelés. Ang. To decree, to ordeine, to ordeine and decree.] Cic. lib. 1. Offic. Quare expectanda quidem magis est decernendi ratio, quàm decernendi terrenda. Terent. in And. Quæ quod pepulisti, decreverunt tollere: id est, deliberaverunt. ¶ Ponitur aliquando pro contendere & dimicare. [αγωνιζ. Ang. To contende and strive by battell.] Liv. lib. 2. ab Vrbe Condita: egerit, ut potiùs arcis deditionem faceret, quam ut ipse de rectis dimicaret. Virg. Lib. 11. Aenei. Ultro animas pro quoq; jubet decernere ferro.

Decretus, a, um, participium à Decerno verbo passivo, idem quod Definitus, ita constitutus. [דבר בחר בחרי eligitur, מחר nobilis, ἀριστος. Gall. Decret & arresté, ordonné. Ital. Ordinato, determinato. Ger. Beterminiret. Hisp. Determinado, determinado, ordinado. Pol. Postanowiony, wyrokowany. Vng. Rendeltetett, végezetett. Ang. Appointed, decreed, determined.] Cic. 1. de Prouinc. Consul. Provinciam delegatam, pro decreto habere videatur.

Decretum, ti, n. Nomen substantivum, Sententia, [דבר דת, βουλη, ψηφισμα. Gall. Arrest, ordonnance de magistrat, ordonnance faicte par le commandement du Prince. Ital. Conclusione, deliberatione. Germ. Ein ertattnus/ein ordnung vnd Gebot. Bel. Een vuytnemingh/ordre ofte Sentencie. Hisp. Sentencia, ordenança, mandado, determinacion. Pol. Wyrok, wyznanie. Vng. végezés, parancsolat, rendelés, határozás. Ang. A decree, the order, decree or ordinance.] Liber Epist. Decreta quibus damnati erant proferebantur. Cic. 4. Acad. Sapientiæ verò quid futurum est, quæ neq; de lege habitare debet, neq; de suis decretis: quæ philosophiam in dogmata quorum nullum est sedem sibi petere? Vide Decreta Pontificum constitutiones dicuntur. ¶ Decreta Senatus, ψηφισματα, πολιτευματα, à Consultis sic distinguuntur ab aliquibus, ut Decretum dicant partem aliquam quandam esse Senatusconsulti, ut quum provincia alicui decernuntur imperia. Decreta sint specialia, Consulta generalia. Decretum apud Isocr. consul. propriè est deliberatio bonis cum causis ex gravitate, ad maximum imperium pertinens. Ut quicquam. Quidam de Offic. Proconsul. Item Decretum est id, quod plurium ab his Latinè dicitur, Græcè δογμα, vel δοκουν, ψηφισμα, ἐδοξεν. Autor Aud. Quo verò à lege differt hoc vox, ratio partitionis. Lex. Decretum est propriè & specialius, quum facies authoritatem suam interponunt, fermaximè in pacificatione voluntaria, ut in abolitione bonorum ignotis, in transactione alimentarium, & in bonorum possessione. Albutius pro Albiano, Decretum sive edictum primum in vocationem solet expediri, ut interdictio ducitur, sui copiam judicia tandem faciat. Iustinianus contumacis non periret. Inst. lib. 3. de Acquir. poss. Decretum secundum, constituit eum à bonorum possessore, qui res primo decreto detinebat, hic olim hactenus contumax is jure. Vide C. ext. de eo qui mittit in possess.

Decretorius, a, um, Ponitur pro judiciario, in quo fieri solet judicium ferri potest. [κριτικος. Gall. Iudicial. Ital. Giudiciale. Germ. Zů einem ein Bethen gehörig. Hisp. Cosa para juzgar. Pol. Sądowy, sądzący. Vng. Végezésnek, rendelésnek való. Ang. Iudicial, belonging vnto iudgement.] ut Dies decretorius, κρισιμος ἡμερα, qua de Criticus & Criticus. ¶ Decretorium signum vel tempus dicitur id, ex quo de proventu alicujus rei certum fieri solet judicium. Plin. lib. 18. Res futura vitium agitur, decretoria uvis fyderibilio, quod ea ita tum appellamus inde & circumcularem dicimus, in quodam ure denis carbone exsiit. Idem: Aquis exortum vel occasu decretorio die, horentibus aleis. ¶ Aliquando dicitur quod est decretis firmatum, exemptq; ad aliquid agendum diem, judicia removet. Quint. At quidam litigatoribus nostris diu tandè arbitrorum declamant: audire & pristillis comœdi, cum turba laudantis drittorum subsellia, pugnantq; illum decretorium impetus, ut scepe publicæ tubæ vel aquam.

Decerpo, is, decerpsi, decerptum, 3. act. ex De & Carpo, Detrabo, delibo, excerpo, aufero. [ארה ארח δρεπω, δρεπανον, δρεπανιζω. Gall. Cueillir, arracher, tirer. Ital. Cogliere, torre via. Ger. Abbrechen/abtzihen. Hisp. Del arbol cortar, coger de otro. Pol. Obrywam, obrywac. Vng. Leszegetem, leszegetés. Ang. To pull or pluck, to gather.] ut, Decerpere uvas. Plin. in Epist. ¶ Decerpere fructus arborum. Plinius lib. 4. cap. 22. ¶ Decerpere fœnum, Col. lib. 5. cap. 10. Horat. 1. Serm. Satyr. 2. quæ (ne pecunear te) Desine marronas sectarier: unde labores Pus hausit malo est, quàm exte decerpere fructus. Cic. 5. Tusc. Humanus autè animus decerptus ex mente divina, cum alio nullo, nisi cum ipso Deo, si hoc fas est dictu, comparari potest.

Decerro, as, frequentativum, Pugno, dimico. [נלחם nilcham נלח nalach. ἀμιλλαομαι. Gall. Debatre, se combatre. Ital. Combattere, garreggiare. Ger. Streiten/zanden. Bel. Keven. Hisp. Mueba se pugna/batalla. Pol. Walczę, staram się. Vng. Viaskodom, vlakodom. Ang. To contende or striue together, to fight.] Cic. pro Planco: Sed erat non jure, non legibus, non cive pugnandum decertandum. Cæsar 2. Bell. Civil. Hæc animo decernabant, ut nullum aliud tempus, id cunctandum habitum videretur. Idem 3. Bell. Civil. Ne cives cum civibus armis decertarent.

Decernendus, part. fut. Cæsar. 1. Offi. Quum verò de imperio decertatur, bello gloria quæritur.

Decernendus, a, um, partic. [κριτεος, διαγνωστεος. Gall. Debatu. Ital. Combattere. Germ. Bestritten/gejandet. Hisp. Combatido. Pol. rozsądzony. Vng. Viaskodandó, el végzendő. Ang. Controuersed or striued, to be tried.] Sext. lib. 1. Theb. Fortunas aciet, alternaq; regna prolatus Decernendi ordo, fontesq; evolvere Thebas. ¶ Decernendum est, certando periit. Claud. in Paneg.

Decertatio, Verbale, Ex dimicatio, concertatio. [מלחמה, ἀγωνισμα. Gall. Combat, debat. Ital. Combattimento, battaglia. Germ. Streit/kampff. Hisp. Debate, contienda. Pol. spór, zwada. Vng. Viaskodás, czélodás. Ang. A fighting or combating.] Cicer. 11. Philip. Quum, hæc omnium omnium consensio, Consulibus optimis & fortissimis comprobata & commendata sit.

Decertatorius, a, um, ut Pugna decertatoria. ἀγωνιστικος. Quint. lib. 8. cap. 4.

Decet, v. impers. Convenit, honestum est, aptum est, contentaneum est tempori, loco, ac personæ. [כשר כושר ἁρμοζει. Gal. Il est convenable, il convient, il est bien seant. Ital. Conviene, s'acconcia. Ger. Es gezimet/gebüret es/gebüret es nicht. Bel. Het betaemt. Hisp. Conuiene, conuiene. Pol. Godzy się, godzi się. Vng. Illik. Ang. It becommeth, it is comely.] Et modo prædicatur de re, interdum de personis & personarum dictis factisq; Cic. 1. de Fin. Decet patriam esse charam nobis, carosq; parentes. Idem 3. Tusc. Oratorem irasci decet, Reipublicæ non decedet. Nonnunquam etiam de rebus. Terent. Adelph. Facite ita ut vobis decet. Plaut. Nobis decet esse bonis. ¶ Huic contrarium est Dedecet, quod est, incovenienter, inepte, turpe, live inhoneste dictum est. ἀσχημονως. Ovid. lib. 6. Met. Ad motæ, pecces quarum me dedecet ulcus. ¶ Componitur hæc, Condecet, Dedecet, præcom. A' cæteris Condecens, Indecens. Condecenter, Indecenter, Condecoro, & Indecoro, & Dedecoro.

Decens, participij formam ex participio. [ראוי כשר ראוי rasis, ἐυπρεπης. Gall. Convenable. Ital. Conueniente. Germ. Bequem/gebürend. Hisp. Conueniente. Pol. Godny, godzący się. Vng. Illendő. Ang. Meet, comelie, seemly.] Fulgentius, convenient & aptum. Colo. decens, Rutil. 4. Carm. Ode 3. Facies decens, Ovid. 3. Trist. leg. 7. Pars decentior, Seneca Hippolyto.

Decentissimus, superl. [Pol. Najprzystojniejszy. Vng. Igenlelkedő, illedelmes.] Sententia duorum decentissimi generis hujusce sententiam refertam.

Decentia, æ, f. Convenientia quædam & pulchritudo. [כשרון ἁρμοδιοτης, ἁρμονια. Gall. Convenance, bienseance. Ital. Convenevolezza, honestà, honestà. Germ. Bequemlichkeit. Hisp. Conueniencia, honestidad. Pol. przystojność, przyzwoitość. Vng. Illendőség. Ang. Comelinesse, seemlinesse.] Cicer. de Nat. deor. Ita corporum etiam motione ac gestu multa cernuntur salutis, colorum ortum & figurarum venustatem atq; ordinem, & jucunda dicam: decentiam oculi judicant, atq; etiam aliarum partes.

Decenter, adverbium, Pulcre, aptè, convenienter, decenti. [κοσμιως. Gall. Proprement, ce que appartient. Ital. Propriamente, come conuiene. Germ. Zimlich/gebürlich/fein. Hisp. Conuenientemente, propiamente. Pol. Przystojnie, godziwie. Vng. Illendőképpen. Ang. Comelie, seemlie.] Cicer. pro Cecin. Si cum decentiùs defensa majoribus pro finium, possessionum, aquarum ductu earumq; fontibus, hæc primùm ab aliquo ratione communita, postea.

Decerto pro præterito Aff. a Absalone, impetro. [נדר נדר nadar נדר nadar. ἐυχομαι. Gall. Souhaitter, vouloir. Ital. Desiare. Germ. Wünschen. Bel. Begeeren. Hisp. Desear. Pol. pożądam, życzę. Vng. Kívánom, akarom. Ang. To wish, desire.] Plautus Men. Decedere nolo cubum. Et tum ad te loquar. ¶ Per translationem ex re ad figuram, determinare. [נגד nagad. Horat. & poss. de Reipublicæ capo. Cic. 3. in Verr. Quibus rebus omnibus actis atq; decisis prodeuntur è carcere. ¶ Ponitur etiam frequenter pro excidere em & pactionem facere, transigo, & item de imo, translatione ex fundo bis qui rem controversam findunt, ut quitq; partem æquam auferat, & à controversia discedat. [Ang. To diuide or deuide a matter.] Cic. 4. in Verr. Res actum decertat, & illius more occiditur. Idem: Quæ cum eo transigat, post cum accusatore decidat. ¶ Hinc decidere damnum dicitur etiam apud Iureconsultos, pro decidere de damno. Ulpianus de Iactis: Si quis eorū damnum pro bono decidere, dici oportet solūmodo actionem ubi competentem amisisse eum. Vide Lexicon Hotomani.

Decisio,

…cimenta litium mutuo … Gall. Decision, … Ital. Composizione, accordo, appuntamento. Germ. Ein vertrag einer Sache/ Beriber beut to … Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. … Cicer. pro Cecin. Quid nostra decisio de æquitate, quid ratio intercedit de jure admoneantur judices. Idem pro Rosc. Dicat decisorem factam esse quæ facta est. Paulus ad Leg. Falc. l. Si heres, … eam creditoribus occidere, ne falcidia juvetur, & ob eam decisionem factum sit, ut aliquid retineret. Pro lege quoque Imperatoris accipiuntur veteres C. de Contrahen. & commit. stip. & de Emp. Inst. Cod. in princ. lege per verba Decisionem, & §. unde quæsitum Inst. de sup. Verum ea Imperatoris lex intelligitur, quia partium altercationes sunt dirempt. Pragmatica vero sanctio, licet vulgo dicatur, quam princeps extra corporis Civilis promulgavit, veriùs tamen privilegia vocata, nō quòd privatis hominibus, sed corpori alicui universitatis, vel ei qui officio bene functus est, conferuntur: est, quæ ob causam publicam, aut communem negotiorum functionem, in speciale quoddam privilegium imperatur. Videsis rationem in §. Sed & quod olim Inst. de jur. nat. gen. & civil.

Dēcido, is, pend. contr. De or sum cado. [נבל *nabal*. … Gall. … Ital. … Germ. Einen fallen. Bel. … Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. de Orat. Ita omnia ex arte tanquam ex telo decidunt. Idem de Orat. Decidere equo, vel ex equo. Cæs. 1. bel. Gal. & Plaut. Asin. 4. 3. per metaphoram. Decidere spe, vel à spe, vel ex spe, amittere. Terent. in Heaut. Quæ ita spe decidit! Liv. lib. 7. bel. Maced. Antiochus priusquam à spe societatis Pruliæ decideret, Ephesum ab Sardibus est profectus.

Dēcĭdŭus, a, um, Cadens, decidens: [נבל *nabal*. … Gall. … Ital. … Germ. Abfallend. Bel. … Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. … Cicer. in Verr. Decidua omnia et arbores tanquam fructus decidunt. Plin. lib. 11. cap. 37. de communibus animalium: Omnibus autem cava, & in medio rotundum cornum concreta sunt: ovium tantum solida, & omnibus annis decidua.

Dēcĭdo, is, pro occido. [Pol. … Vng. … Ang. …] Senec. Epist. 30. Rabiosa nostri vi debaturmihi protinus se, & componere, & vivere tanquam superstiti sibi & fortiter ferire decidendum sibi.

Dēcĭes, Decima, Decimare, Decimus, Decimodie, Vide DECEM.

Dēcĭpio, is, pen. com. act. Defrando, impono, capio, circumvenio. [עתה *athah* השיא *hisjiah* עשק *hasjak* רמה *hemmah* … Gall. … Ital. … Germ. Betriegen. Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. de Divin. Nam si ea ipsa Galli quæ Crœsum decepit, vel Chrysippū potuisset fallere. Ovid. Epist. 12. Ultimus est aliqua decipere arte labor. Terent. in And. Deceptus sum, at non defatigatus. Cicer. 1. Offic. Iam illis promissa non standum esse, quis non videt, quæ coactus quis metu, aut deceptus dolo promiserit?

Dēcĭptor, oris, verbale, m. t. [מרמה *merammah* מרמה *meremah* … Gall. … Ital. … Germ. Betrieger. Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Senec. Thyest. prodirus, occidit Deceptor domina Myrtidus, &c.

Dēcĭpŭla, æ. f. p. Instrumentum aliquod decipiendis vel avibus, vel hominibus idoneum. [מקוש *mokesh* מצוד *matsod* … Gall. … Ital. … Germ. Ein netz/ … Bel. … Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Pro quo & Decipulam, neutri generis dixit Apuleius l. 6. Decipula in aere capit, … Deprecè meritoq; deprehensis & malo dignis. Quasi dicas, lupus in foveam incidit, aut vis in casses.

Dēcĭrrātus, pen. corr. ciorratam tam simplici citrino, quod significat aliquid rotundum facta. [… Pol. … Vng. … Manil. lib. 1. Quem teretis natura soli defirmat orbem.

Dēcĭrrus, i, m. Navigii genus est, habens cæcum remorum ordines. [… Pol. … Vng. … Plin. lib. 7. cap. 56. Quinqueremem instituit Nesichton Salaminius, tex ordinum. Xenagoras Syracusius: adjecit ad decirrem Mnesigeton.

Dēclāmo, as, are, n. o. Valde clamo, exerceor, exercendi causa oro. [… Gall. … Ital. … Germ. Sich mit reden üben in einer erdichtē sach. Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. de Fin. Quo in loco ad fuctum aiunt declamare solitum Demosthenem. Ovid. 2. de Arte: Sed neq; declamet medio termone diserti, Nectua relatus tempora poëta legat. Contra aliquem vehementissime declamare. Cicer. 6. in Verr. Ille autem insanus, qui pro alio contra me vehementissimè declamasset, postquam, &c. Idem Appio 10. 3: Veruntamen est majestas (ut Sylla volebat) ne in quemvis impunè declamare liceret.

Dēclāmĭto, as, are, frequentativum. [… Gall. … Ital. … Germ. Offt vnd vnb offt mit Red vben/ … Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. Illius ad Titinium: Præterea declamitare Græce apud Gallum instituì, Latinè autem apud Brutum exercerivolo. Cicer. 1. Tusc. Ut enim in ea declamitabam causa, quod nemo me dicentis scit: ita hæc mihi nunc sumta est declamatio. Idem 5. Philip. Ipse enim ea decem & septem dies, ut ipse ponis quum declamito audiebatur, & cum in Tyburtino Scipionis declamitavit, suum quæritis? hæc enim ei cantabat esse declamanda. Idem de claris Orat. Commentabar declamitans (sic enim aiebat loquitando) sæpè cum M. Pisone, & Quinto Pompeio.

Dēclāmātōrĭus, a, um. t. Qui domesticis, scholasticisq; meditationibus se exercet, ut postea ferias in causis fori præstet. [… Gall. … Ital. … Germ. Ein Rhetorisch/ … Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. in Orat. Non enim declamatorem aliquem deludo, aut rabulam de foro, sed perfectissimum & doctissimum oratorem quæro.

Dēclāmātĭo, onis, f. t. Est domestica exercitatio & umbratilis, & commentatio quæ fit inter privatos parietes, quo in genere pueri apud magistros exercentur. [… Gall. … Ital. … Germ. Ein Rhetorisch/ … Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. de Orat. Soleant enim causas acturi domi prius præmeditari ea, quæ in foro essent dicturi. Poetæ quoque in suis sibi quædam themata solebant præscribi, quibus se præexercerent, & ad eloquentiam sibi viam fernicent. Cicero pro Murena: Non placet mihi declamatio potius, quàm perfabulatio. Idem pro Planc. Vulgatis & pervulgata declamatio.

Dēclāmātōrĭus, a, um: [… Gall. … Ital. … Germ. Zu einer solchen erdichten Red gehört. Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. Parad. Non genus dicendi declamatorium: hoc est, non tam declamationibus magis quàm forensi oratione accommodatum: hoc est, non tam terrosum, quàm nitidum, & ad ornationem compositum. Cic. Quinto fr. l. 3. Et ipse puer magis ista declamatorio genere duxi & delectari videtur.

Dēclāmātōrĭe, adverb. More declamantium. [… Vng. … Ang. …] Hieronymus: Mare eorum, qui declamatorie tolerat: loquitur ad populum.

Dēclārāre, act. p. Est aperte monstrare: plus enim est, quàm significare: & tam ad facta quàm ea dicta pertinet. [באר *baar*. … Gall. … Ital. … Germ. Erklären. Bel. Declaracen. Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. Turcto: Itaque hoc sapitis decendum, tibi, quod significandum talum, sed etiam declarandum arbitror, nihil tibi esse potuisse tuis literis gratius. Idem Declaravit id quod in temeritate C. Cæsaris, qui omnia jura divina & humana perverit. 4. Declarare Consulem veteres dixerunt pro eo quod est renuntiare. Nam Consulem declarare dicebatur is, qui Consulem creatum renuntiabat. Cicero pro Murena: Ut ejusdem nominis voce & declaratus Consul esset & desertus.

Dēclārātĭo, verbale, f. t. … Gall. … Ital. … Germ. Ein erklärung. Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. Planc. lib. 10: Rarius declaratio animi tui, quem haberes de Republica, quemq; habiturus esses, mihi erat jucundissima.

Dēclīno, as, are, pen. prod. act. p. [נטה *nathah* … Gall. … Ital. … Germ. Biegen/ entwenden. Belg. Buygen. Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …] Cicer. Parad. Declinare, fugere, cavere. Germ. Nit stets biegen/ entwenden. Belg. Buygen. Hisp. … Pol. … Vng. … Ang. …

corpus aliquo.] Significat deorsum aliquid deflecte. Sed quoniam frigidis caput, aut etiam totum corpus declinando, periculum devitatur, cōsuetudo invaluit, ut pro vitare ponerentur & neq; tantūm deorsum, sed quoquoversus se quis flecteret, idem significaret: quemadmodum in gladiatoribus videmus, quibus petitionem adversarii fas dus declinare possit: modò sic hoc, modò illuc, vel toto corpore, vel parte aliqua flectunt. ¶ Sed variè cōstruitur. Ponitur enim vel absolutè. Cic. pro Sest. Magna rerū permutatione impendēte, declinande me paululum, & ipse reliquæ tempestatis prætentes fundus, tempestatemq; fugisse. Vel cū accusativo. Cic. 1. Off. Declinare, ea, quæ ei occurrunt, videantur. Vel cum ablativo & præpositione. Idē Tusc. 4: Quomodoq; bona natura appetimus, ita à malis naturā declinamus. ¶ Lit & alia hujus verbi significatio, quam fallit, ponitur pro deflectere, vel præterire, & hoc quoq; aliquando cum accusativo. Cic. pro Planc. Brundusii vero, vel potiùs ad mœnia ipsa illa turbulenta una mihi anni illius nox declinavit. Aliquando cum præpositione à. Cic. Att. De Bithynio negotio, mirum quidem Antonium convenisse, multum profectò profecisse, sed non arbitrabar cum à Capua declinaturum. Vel cum præpositione de. Idem de Fin. 5: Modò etiam paululum ab eorum de via declinavi, ut ad Fericli sepulchrum accederem. Et translatè. Idem de Amic. Vt etiam si qua fortuna acciderit, ut minus justæ amicorum voluntates adjuvandæ sint, in quibus earum aut de capite agatur, aut fama, declinandum sit de via, modo ne summa turpitudo ita quæratur id sit, ac turpitudini pro deceedendum sit & aliquid amicitiæ condonandum, modò ne turpitudinem aliquam graviorem subeamus. Plaut. in Aulul. Nam ego modò declinavi paululùm me extra viam. ¶ Interdum pro Deducere hoc est, pro abeo loco ad alium duco. Liv. 1. ab Vrbe. Nec ea culpa quam arguo, omnium Albanorum duorum fequuti sunt, ut & vos, si quo ego inde agmen declinare voluerim, fecuti sitis. ¶ Interdum pro alieno, eximo. Terent. in Hecyr. Neque declinatam quicquam ab aliorum ingenio habeo aut repertas.

Declinātio, verbale, ſt. Deflexio. [דחי not. declinatio. Gal. Deflexion, declinaison, fuite, detour. Ital. Schivamento, declinatione. Ger. Das umbeſuch biegen oder die entweichung & ung oder vermeidung. Hiſp. Declinacion. Pol. Vchilenie, omeydowanie. Vng. Lehayrés, meghayrás. Ang. An declining, avoyding, or turning away from.] Curtius lib. 7: Igitur Macedo sanctam omisit, quam Demetrius cum exigua corporis dcel natione vocabat, &c. ¶ Declinatio motibus varia: omnis pars, quæ vigentem ipsum subsequitur usq; ad secundæ accessionis principia. Galenus lib. 1. Cr. hip. cap. 3.

Dēclīvis, ve, am. a Deorsum inclinatus, atq; incurvus. [מורד part. descendens, descendere. Gal. Qui penche & va en abaissant. Ital. Inchinato. Ger. Abwerts gehēnd. Hiſp. Prono, inclinado o cosa que declina à ca. Pol. Pochyły. Vng. Meghayláz, meredék. Ang. That boweth and declineth downe or is inclined.] Cæsar bell. Gal. Collibus summo æquatis declivis. Hirtius 1. bel. Civ.: Ab oppido autem declivi fastigio vergebat in longitudinem passuum circiter quadringentorum. Plin. in 2. oct. Nam matier natalibus clara, moribus proba, gratę declivis, dividua, mater omnium.

Dēclīvĭtās, atis, f. c. ipsa inclinatio. [שפיון שפיולה, מורד descendere, descensus. Gall. Pente, abaissement. Ital. Inchinatione, abbassamento. Ger. Abhāng. Hiſp. Declinacion ó cosa assi. Pol. Pochyłość. Vng. Meghayláság, meredékség. Ang. A declining downeward.] Cæsar 1. bel. Gal. Exiguum loci ad declivitatis fastigium magnum habet momentum.

Dēcollo, as, are, act. p. Decollo deponunt interpretatur Nonius, citans illud Cæcilii: Tibi tradidi, in tuo collo est, decolles cave. Significat etiam caput abeuntis auferre, quod vetères Secuti pertutere dicebant. [כרת כרת, כרת, כרת. Gall. Oster de dessus le col, decoller, oster la teste. Ital. Tagliare il collo, levare la testa. Ger. Den kopff abschneiden. Enthaupten. Bel. Den kopff affsnyen. Hiſp. Degollar, degollador. Pol. Ścinać co, ściąć komu, ścięcie. Vng. Fejére vagdalni, fejemnyire embert ütetni. Ang. To smite off, to cut off mens heades.] Fenestella lib. 2: Quem ac modum Cæsar à piratis captus fuit, atq; eos postea coperit, & decollaverit. Suet. in Calig. Milites decollandi artifices, quibus sæpiq; è custodia capita amputabat. Vius est enim hoc verbo Seneca. ¶ Per metaph. pro desinere, & finem, sive decipere. Plaut. in Capt. Nunc ibo ad patrem hunc: ei illa cultrum in pectore comatica. Si ea decollabit, eodem hunc ad ferrum ad carnem atq; ossa, ed est, si defecerit ea spes, vel potius pereat, quasi collum fregerit. ¶ Quæ etiā quod Varro Decollare dicit, Colum. eadem tractans, deesse ipse sibi. Varronis verba hæc sunt, lib. 1. de Re rust. cap. 2: Duo in primis spectasse videntur homines Italiæ in colendo, posse ex fundus pro impensa ac labore reddere: & uterum filiaberlocus esset, an is eorum si alterum decolat, & nihilominus vult colese, mente est captus, atq; ad agnatos & gentiles est deducendus. Columella autem hæc, lib. 1. cap. 3: Portus quidem Cato censebat in eundo, inspiciendoq; agro præcipuè duo esse cōsecranda: salubritatem cœli, ubertatem loci: quorum si alterutrum decliet, ac nihil omnino quia vel est incolere, mente esse captū, atq; cum ad agnatos & gentiles deducendum.

Decŏlŏr, pen. corr. adject. omn. e. Malo colore præditus, pallidus, quod colore amittit. [שחרחר חיוור. Gal. Qui a mauvaise couleur, ou qui a perdu sa couleur. Ital. Senza colore, sbiadito, di brutto colore. Ger. Entfärbt: übel gefärbt. Hiſp. Sin color, descolorado. Pol. Vsmokłego, zżołkłego. Vng. Színétlen. Ang. Discoloured, or ill coloured, of ill complexion.] Tibullus: Quæ terra ætate decolor Indus aqua. Plinius lib. 16. capit. 27: Frigido aut est deterior, ac minus copiosa, & decolor. ¶ Decolor nō unquam pro turpi & inhonesto accipitur. [Ang. Ecole, fade.] Ovid. in Epist. Dejaniræ ad Herculem: Fama Pelagi dextram pervēit ad urbes Decolor, & tacitis nititur ire rotis. Arcas decolor. Virgil. 8. Æn. Arcadæ; ut perhibent, sub illo rege fuit sæculi felicis placida populus in pace regebat, Deterior. Duros populus mirabitur decolor ætas, Et bene: labos, & amor turpe fit habeti. Vel Servius: Decolor ætas, virtutum omnium vitiorumq; corpore naeli petitionis color.

Dēcŏlŏro, as, pen. prod. act. p. Colore pristino privo, aut colorem vito. [שחר שחרות, שחרחר. Gall. Rendre la couleur, rendre mauvais, noircir. Ital. Discolorare. Ger. Entfärben: die vorige farb nemmen oder zeit mōchen. Bel. Verwerwen doen. Hiſp. Quitar el color. Pol. Sprawić komuś złe oblicze. Vng. Színétlenitem, megfeketeitem. Ang. To discolour, to spoile the colour or face, to make pale.] Liv. 2. ad Heren. Si amare aut bibere decolorati est corpus mortui, significat eum veneno necatum. Col. lib. 12. cap. 16: Deinde uvas pro magnitudine binas, vel ternas inter se colligatas, in altum fervens demitti, & exiguam partem dum decoloretur. Seneca Natur. Quæst. 2: Decoloratur id cujus color vitiatur, non deletur.

Dēcŏlŏrātĭo, verbale, ſt. [שחרחרות שחרות. Gall. Decoloration, mauvaise couleur, couleur pasle. Ital. Scolorimento. Ger. Entfärbung. Hiſp. Descolorimiento. Pol. Odmiana barwy. Vng. Színétlenitem, megfeketeitem. Ang. A discolouring or spoiling of the colour.] Cic. 2. de Divin. Sed & decoloratio eundem ex aliqua contagione terrena maxime portit sanguini similis esse.

Dēcŏquo, is, penult. corrept. xi. t. Paulatim diminuo & coquendo consumo. [בשל בשל. Gall. Diminuer faire cuire consumer à force de cuire. Ital. Consumare, scemare cuocendo. Ger. Einkochen: mit kochen schwächen: oder einnehmen. Bel. Beccofen: verbonnen: verteren. Hiſp. Consumir coziendo. Pol. Warzyć, wygotować. Vng. Lefőzés, elfőzés. Ang. A seething or boyling very much, a consuming.] Plin. lib. 21. cap. 3: Neronis principis inventum est decoquere aquam. Ita Decoquere multum, vel aliud ad tertias, & quartas, Columellæ, & Plinio sæpè. Vnde Decocta aqua, & Decoctum. ἀπόζεμα. ¶ Plin. lib. 24. cap. 22, pro convertere accipere videtur quam dixit: Si caligatis clavus, si ferri vel chalybis aliqua rubigo, aut pannus mortuus adfuerit nascenti, omnem illicò secum alienum, taporemq; in venenum decoquit. ¶ Interdum ponitur pro consumo, & rem familiarem dilapido, male rem gero. [כלה כלות. Gall. Consumer, manger & dissiper ce qu'on a, faire banqueroute. Ital. Fallire, far bancarotta. Ger. Vmb kommen: Vmb Gut vnd Geld bringen: den Schuldnern frey Glauben geben. Hiſp. Quebrar ó creditos hacer. Pol. Vpaść. Vng. Tönkre jönni. Ang. To consume or waste.] quod in pè evenit iis, qui quæ omnia cedunt, aut qui scorta sectantur: translatione sumpta ab iis rebus, quæ ad ignem dictus cōmorantur ad nihilum redigi solent. Interdū intransitive ponitur. Cic. 2. Philip. Tenent memoria, pæne extatum te decoxisse. Plin. lib. 3. cap. 12: Decoxisse creditoribus suis. ¶ Spartanus scribit Adriano Senatoribus, quinō vitio suo decoxerant patrimoniū, pro modo Senatorię professionis explevisse. Col. lib. 12: Nam quanvis interdum emendari sit perparum factū, vel imprudentia aut negligentia, res tamen ipsa jam domino decoxit id est, de rem ipsa decit. ¶ Tale quid in se habet Defrigoat, Hic defrixit id est, bona consumpsit.

Dēcoctŏr, ōris, m. t. Qui patrimonium conficit, inficiator, fraudator. [משלם לכל איש. Gall. Qui a follement dissipé tout son bien. Ital. Fallito, che ha consumato y suo bene. Ger. Ein Verschwender: ein verthuiger Mensch. Hiſp. El que quebra el bienes ó credos. Pol. Vrzynek. Vng. Tékozló, nyegér fösvény. Ang. That wasteth or spendeth foolishly his substance and goods.] Cic. in Cati. Ex his copiis, quæ à nobis quotidie comparantur, magnum per contemnio exercitum collectum ex lenonibus deperatis, ex agrestibus luxuria, ex rastris mendicitate, & decoctoribus, ex iis qui vadimonia deserere, quàm illum exercitum, malarunt.

Dēcoctĭor, compar. Perfectior, suavior. [Pol. Lepiej wygotowany. Vng. Tökélyébb főttebb.] Sumpto transitione ab auro decocto aut à vino. Persius Satyr. 1: Aspice & hæc si forte aliquid decoctius audis.

Dēcoctum, decocti, substantivum, ſas in quo aliquid decoctū est. [מבשל. Gall. Decoction. Ital. Decottione. Ger. Eingesottene ding brüe: ein suppe gesotten ding. Hiſp. La decoccion. Pol. Odwarzenie.

genie. Vng. [ðirlis. Ang. [treb ubcrin ave ðiirg iſ ðédes.] Plinius lib. 24. cap. 9: Ad dentium dolorem, aurium q; decoctum cotti salutare. Vulgus Pharmaca polarium Decoctiones vocat.

Dĕcŏctŭs, us, quarta declinationis. [ðyeons. Pol. Gamegnuis. Vng. [ðirlés ſéczi.] Idem Plin. li. 27. cap. 12: Et alias omnes gĕnæ melius decoctu miscentur. Hoc est, cum mille decocta.

Dĕcŏctūra, æ, s. p. [ðyeyeons. Pol. Zuargewie. Vll. [ðirlos, ſéczos.] Idem Plin. lib. 23. cap. 1: Decoctura eorum veteres dysentericos, & cœliacos juvat.

Dĕcŏr, oris, penult. prod. masc. g. (ut Valla lib. 4. cap. 15. docet) Pulchritudo est quædam ex decentia rerum personarumq; in locis, tẽporibus, sive in agendo, sive in loquendo. [חנאוה ripheéreth. xaλ@. Gall. Beauté, grace, honne contenance, bien seance. Ital. Bellezza, bonta, ornamento. Ger. Ein zierd, gebẽrd. Bel. Bierdie ringe. Hisp. Beldad y hermosura. Pol. Ozdoba przystoyność. Vng. Ekeſség, izepség. Ang. Grace in doing or speaking, decency, comliness.] Virgil. lib. 11. decori signa decoris, Ardentesq; notate oculos. Cic. 1. Acad. Spoliavit enim virtutẽ hic decore, imbecillamẽ; reddidit, quòd negavit in ea sola positum esse beatè vivere. ¶ Decor a Decus ita distinguit Corn. Front. de differ. vocabul. ut Decor dicatur formæ, Decus verò honoris, hinc fiunt compositi, Indecor, & Dedecor, quæ demptis fiant: quod turpia, vel inhonesta. Vng. lib. 10: Nec tamen inde minus esset turpis, vel inhonestus. Vng. lib. 10: Nec tamen inde minus esset turpis, vel inhonestus. Stat. lib. 3. Theb. Regimus in decora. Salust. De decores multiq; tergo ab hostibus cædebantur. Invenitur tamẽ hic & hęc indecors. Actius: Cujus si vita indecoris, mortem fugere haud convenit. ex Nonio.

Dĕcŏrum, n. pen. prod. a Plautinum: [באוה כשר kheſher baáwah. χ. ἡρμοσμ. Cic. ἁρμόττοντα, ἁρμοστὰ. Gall. Honnestes, bonne grace. Ital. Honesta, honestà. Ger. Wesliant das ein abt ist und wol anstehet. Hisp. Honestidad, que cosa conviene a persona. Pol. Ozdoba przystoyność. Vng. Tisztesség, illendőség. Ang. honestie, comelinesse, good grace.] quod non tam quàm honestum significat, quàm quod hominibus, & communi opinioni honestum videtur, & pulchrum & probabile. Cic. 1. Off. Quæ autem pars sub ea est ejus generi, eam sic definiunt, ut id decorum videri velint esse, quod in natura consentaneum sit, ut in communitate & temperantia appareat ejus species quædam honesta. Idem: Hoc loco commonetur, id quod dici Latinè Decorum potest: Græcè enim πρέπον dicitur.

Dĕcŏrus, a, um, pen. prod. Pulcher, decens, honestus, cõveniens, condignus. [כשר באוה kaſher. באוה vel תאר thaár, ἁρμόττων, πρέπων. Gall. Honneste, bonne grace. Ital. Bello, honesto. Ger. Zierlich, hubſch, ehrlich. Bel. Schoen. Hisp. Bello, honesto y honrado. Pol. Cudny, ozdobny. Vng. Tiszes, illendő. Ang. Honest, seemely, comely, faire, beautifull.] Plin. lib. 12. cap. 3: Sepes mannea valli arboris decora specie lubet naturam. Col. lib. 6. cap. 1: Apenninus curiosi nos, amœnq; cultus rem tolerantes, nec ab aspectu decoras. Cic. 2. de Nat. deor. Nos, aris argẽti, aurive nas penitus abditas invenimus, & ad usum aptas, & ad ornatum decoras. Virgil. lib. 1 Aenéid. ...nunquid ipsa decorâ Cæsaris nato genitrix, &c. Horat. lib. 2 ad Odes: Velanum decorum mitibus uvis caput Autumnus arvis extulit. ¶ Opponitur huic Indecorus, a, um, ἀκόσμητος, & Indecori, πρέπειν οὐκ ἔχοντες.

Dĕcŏrissimus, superl. [ἀβρεπέστατος. Pol. Bardzo ozdobny. Vng. Iſtenre igẽs, ſzép, ſzépségés.] Apuleius in Apologia: Eam quoq; Zenonem longè decorissimam fuisse, ut Plato ait, omnium.

Dĕcŏrè, adverb. Decenter, convenienter. [πρεπόντως, ἁρμοστῶς, ἐπιεικῶς. Gall. Honnestement, bonnement. Ital. Convenevolmente, honestamente. Ger. gezierlich. Hisp. Honestamente, honradamente. Pol. Ozdobnie. Vng. Illendőképpen. Ang. Honestly, seemely comely.] Cic. 1. Offic. Sin aliquando necessitas nos ad ea detraxerit, quæ nostro ingenio non erunt: omnia adhibenda erit cura, meditatio, diligentia, ut ea si non decorè, at quàm minimè indecorè facere possimus.

Dĕcŏs, oris, pen. corr. & gen. neutr. Honor, laus, ornamentum, dignitas honestas. [תפארת ואוה thiphéreth. καλὸν, εὐπρέπεια. Gall. Honneur, honnestete. Ital. Honore, laude, dignita. Ger. Ehr, zierd. Bel. prus. Hisp. Honestidad, honra, honestidad, honrosa. Pol. Sława, ozdoba. Vng. Dicsőség, tisztesség, illendőség, méltóság. Ang. Honestie, honour, honour gotten for doing a thing.] Virg. lib. 5 Obitus decorosq; sui, sociumq; salutis. Vide Decora, ardita, laudes, honores, hanestamenta militiæ in bello comparata, quales sunt coronæ, armilla, & hastæ puræ quibus olim donabantur. ¶ Hujus cõtrarium Dedecus, αἰσχύνη, quod pro ignominia sive infami turpitudinis genere sumitur.

Dĕcŏro, as, pen. corr. act. p. Orno, honesto, exhonesto, celebro, [הנד pahár. κοσμῶ, τιμῶ. Gal. Honnorer, decorer, reparer, bien parer, enrichir. Ital. Honorare, ornare. Ger. gezieren, schmucken. Bel. Verciere. Hisp. Honrar, ornar, honestar. Pol. Zdobie, przystoyność y ozdobę czynię. Vng. Tiszteſz, ékeſsẽp. Ang. I honour, garnish, honest, beautifie.] Plin. lib. 12. cap. 3: Sepes mannea vallo arboris decora specie lubet naturam. Col. lib. 6. cap. 1: Apenninus curiosi nos, amœnq; cultus rem tolerantes, nec ab aspectu decoras. Cic. 2. de Nat. deor. Nos, aris argẽti, aurive nas penitus abditas invenimus, & ad usum aptas, & ad ornatum decoras. Virgil. lib. 1 Aenéid. ...nunquid ipsa decorâ Cæsaris nato genitrix, &c. Horat. lib. 2 ad Odes: Velanum decorum mitibus uvis caput Autumnus arvis extulit. ¶ Opponitur huic Indecorus, a, um, ἀκόσμητος, & Indecori, πρέπειν οὐκ ἔχοντες.

Dĕcŏrissimus, superl. [ἀβρεπέστατος. Pol. Bardzo ozdobny. Vng. Iſtenre igẽs, ſzép, ſzépségés.] Apuleius in Apologia: Eam quoq; Zenonem longè decorissimum fuisse, ut Plato ait, omnium.

Dĕcŏrè, adverb. Decenter, convenienter. [πρεπόντως, ἁρμοστῶς, ἐπιεικῶς. Gall. Honnestement, bonnement. Ital. Convenevolmente, honestamente. Ger. gezierlich. Hisp. Honestamente, honradamente. Pol. Ozdobnie. Vng. Illendőképpen. Ang. Honestly, seemely comely.] Cic. 1. Offic. Sin aliquando necessitas nos ad ea detraxerit, quæ nostro ingenio non erunt: omnia adhibenda erit cura, meditatio, diligentia, ut ea si non decorè, at quàm minimè indecorè facere possimus.

Dĕcŏs, oris, pen. corr. & gen. neutr. Honor, laus, ornamentum, dignitas honestas. [תפארת ואוה thiphéreth. καλὸν, εὐπρέπεια. Gall. Honneur, honnestete. Ital. Honore, laude, dignita. Ger. Ehr, zierd. Bel. prus. Hisp. Honestidad, honra, honestidad, honrosa. Pol. Sława, ozdoba. Vng. Dicsőség, tisztesség, illendőség, méltóság. Ang. Honestie, honour, honour gotten for doing a thing.] Virg. lib. 5 Obitus decorosq; sui, sociumq; salutis. Vide Decora, ardita, laudes, honores, hanestamenta militiæ in bello comparata, quales sunt coronæ, armilla, & hastæ puræ quibus olim donabantur. ¶ Hujus cõtrarium Dedecus, αἰσχύνη, quod pro ignominia sive infami turpitudinis genere sumitur.

Dĕcŏro, as, pen. corr. act. p. Orno, honesto, exhonesto, celebro, [הנד pahár. κοσμῶ, τιμῶ. Gall. Honnorer, decorer, reparer, bien parer, enrichir. Ital. Honorare, ornare. Ger. gezieren, schmucken. Bel. Verciere. Hisp. Honrar, ornar, honestar. Pol. Zdobie, przystoyność y ozdobę czynię. Vng. Tiszteſz, ékeſsẽp. Ang. I honour, garnish, honest, beautifie.] Horatius: At bene ornamenti decorat Suadela, Venusq;. Cic. 2. Tusc. ex Ennii epitaphio: Nemo me lachrymis decoret, nec funera fletu Faxit. cur? volito decora per ora virûm. Cic. de Clar. Orat. Hæc omnia vitę decorat gravitas & integritas. Vide plura in dictione Decus. A' Decoro Et Condecoro, pro honesto. Decoro, πρεπόντως, pro vitupero, sive turpifico. Terent. in Heaut. Ain' quæ quia prius facta dignum te dici potest, quæ nunc, &c. & totam familiam dedecorasti? Ex his omnibus patet, quod prius est Decus, quàm Decor: & Dedecus, quàm Decor: & Decoro, pen. corr. quàm Decoro, pen. prod. quoniam Decoro, pen. corr. significat honorifico: Decoro, pen. prod. pulchrum vitu aut actu reddo: unde Decorum & Indecorũ minus est, quàm Decus & Dedecus.

Dĕcortĭco, as, pen. corr. act. p. Corticem detraho. [קלף qalaph. φλοιὸν ἀφαιρῶ, ἀφαιρῶ φλοιόν. Gall. Escorcer, oter l'escorce. Ital. Scortecare, scorzare. Ger. Schellen die rinden ab thun. Bel. Schellen. Hisp. Descortezar ò quitar la corteza. Pol. Skorę ściągam, obłupuię. Vng. Megkáznom, hámozom. Ang. I pilles take off the barke of a tree.] Plin. lib. 16. cap. 39. Cædi interim pecudum quæ decorticentur. Scribonius Largus Excalfactare vocat.

Dĕcŏrticātio, verbale, ut [קלוף qelúph. φλοιοῦ ἀφαίρεσις. Gall. Escorcement. Ital. Scortecamento. Ger. Schelung. Hisp. Descortezamiento. Pol. Obłupienie. Vng. Hámozás, hámozat. Ang. A pilling or pulling away of the barke.] Plin. lib. 17. cap. 22. Quòd si angusta decorticatio fuerit, nihil nocet supradicta.

Dĕcōrum, Decorus. Vide DECOR.

Dĕcŏtes, Dicuntur togæ attritæ, quasi cotibus tritæ, trq; contumptæ sint habiti, hac voce prudentum prodidam. Festus. [Vng. Megrovásbrahe.]

Dĕcrĕpĭti, n. f. Extremæ ætatis senes à crepando dicti (ut quidam volunt) hoc est, à clamando, & cõgerendo. [זקן zaqén. γέρων, παλαιὸς, ἀρχαῖος, παμπάλαιος. Gall. Vieillards, qui sont fort vieux, de leur âgé. Ital. Che sono vecchi molto, che sono per molto âge. Ger. Sehr alte leute die jetzt auf der grube gehn. Bel. Sen ect. Hisp. Muy viejo en la postrema edad. Pol. Starościowie, bardzo starzy. Vll. Dadaźżu vũ, dada. Ang. That are verye old, at the last dore.] Aut à decrescendo, eò quòd incurvati, & contracti minores fieri videãtur. Aut verè ab decrito creperus, quod anceps & dubium significat propterea quòd vita eorum id genus in cubio sit constituta. Plautus in Asin. Atq; quam amicam ducere decrepitus senex. Terent. in Eunuch. Cum meo decrepito hoc Eunuch. Cic. 1. Tusc. Ex his igitur, hora octava, quæ mortua est, provecta ætate mortua est is qui vesperi occidente Sole, decrepitus.

Dĕcrĕscĕrĕ, n. t. Diminuĭ. [מעט maát לדל dal. φαυλίζω, σμικρύνω. Gall. Decroistre, diminuer, apoindrir. Ital. Scemare, scemare. Germ. Abnemen, schwechen. Bel. Afnemen. Hisp. Decrecer. Pol. Umniejszam, ubożeie. Vet. Megapadni, fogyni. Ang. To get less, to decrease.] Martialis: Decrevere greges, quum cadit agna lequens. Cic. 2. de Divin. Ostreisq; & conchyliis omnibus contingere, ut cum Luna pariter crescãt, & decrescant. Cellius li. 3. cap. 6. Ubi febris decrevit, hibendum iter oportet aquam tibi dudum potui dare. Plaut. Curc. Valetudo decrevit, accrevit labor.

Decretorĭus. Decretum. Vide DECERNO.

Dĕcŭbo, as, pen. cor. n. p. facco, quasi de solium cubo. [שכב rabáv. κοιμῶμαι. Gall. Ie me couche. Ital. Giacere. Ger. Ligen in ligen. Hisp. Yaçer. Pol. Leże. Vng. Lefekszem. Ang. To lie downe.] Apuleius. Decubantem excitavi feram.

Dĕcŭlco, as, Calco. [דרך darák. κατατρίβω. Gall. Marcher dedans, & fouler dessus, presser dessus. Ital. Calcare. Ger. Mit füssen nidertretten. Hisp. Hollar ò aplastar. Pol. Depcze, tłoczę. Vng. Lerontom. eyomom. Ang. To treade or trample upon.] Plin. lib. 23. cap. 10: Alii in quadrupedibus in pollutione deculcant.

Dĕcŭlto, as, act. p. ex De, & Oculto, abjecto altero c, significat valde occulto. [κρυπτῶ. Pol. Kryć. Vng. Eltemetem. Festus.

Dĕcŭlpātus, Malis culpatus, ex culpandus. [ἀνέγκλητος. Pol. Zganiony. Vng. Iſtẽn, megfeddetlen, hamagy ſzégyenlenivaló, nádolhatlan.] Gell. lib. 19. cap. 10: Idne magister, de honestam tibi decũlpatum? hoc verbum dicetur.

Decŭmāta, & Decumanus. Vide DECIMAE, anus, & DECIMANUS.

Dĕcumbo, bis, n. p. Cubo, incco, recubo. [נפל naphál. κατακλίνομαι. Gall. Me couche, dors ou ventre. Ital. Giacere. Ger. Ligen/ niderlegen/ in Bett ligen. Bel. Leggen neygen/ Sterben. Hisp. Yacer. Pol. Leżę, kładę się. Vng. Lefekszem, ágyamra feküdtem. Ang. To lye downe, to be layed.] Cic. 5. Verr. Quum Apronius in triclinio quod in foro strave rat, decubuisset. Festus: Quinquatrus die decẽbens lectulo, omnia sollemnia duxit. Colum. 7. cap. 9. Si quẽ mater desiderans oppetere, cubi ei libitum fuerit decumbere, id significat etiam mortuum. Plaut. in Merc. Ad eorum te convenio, decumbo. Terent. in Phor. Prioribus, priùs decumbas. ¶ Aliquando motum. Cicero. Tusc. Mittunt etiam salutatum ad eos qui quærunt quid agant, si forte velle decumbere. Idem in prima Philippica: Quod gladiatores faciunt, ut honestè decumbant, id nos principes terrarum faciamus.

Decupſ, pæ, ſ.p. Quid ſic à viris etiam doctis deſcribitur de gleuta tamẽ apud Ciceronem in Pison. Pelluc domi nullus, nulla cella, panis & vinum à propola atq; decupa. Quo loco legendũ putat Budæus Decupa, duabus dictionibus: ac ſic ſenſus. Piſonem non vixiſſe frugaliter, & ut ſolent, qui ibus cum rei domeſticæ ſit cura: ſed vinum à propolis emere, atq; id è capsa hoc eſt, non diſtatum aut aſſervatum, ſed quæ modo dum è cupa aſſertur: hoc eſt, penè muſt cum nõ enim futuris annis providebat.

Dēcuplus, a, um. Quo rei alicujus quantitatem decies in ſe continet. [δεκαπλάσιος &c. Gall. Dix fois autant. Ital. Dieci doppi. Ger. Zehenfaltig. Hiſp. Diez tanto. Pol. Dziesięćkroć. Vng. Tizenszer. Ang. Tenfold.] Liv. 9. bel. Macedo. Vatem quoq; decuplo tãto plures, quàm quanti eſſent æſtimare erant.

Dēcũriæ, Antiqui pro decurionibus uſurpabant. Feſtus

Dēcũrio, onis, m.t. Qui in ſenatorum numero, aut coloniis. Nam quod Romæ erãt Senatores, id in municipiis & coloniis erãt Decuriones. Dictus ſit autore Varrone, quòd initio quo decies erant Coloniæ decima pars deductorum ſcribi ſolita ſit. [βουλευτής, δημοτεύων, δημοτευόμενος &c. Gall. Decurion, ou conſeiller d'vne ville. Ital. Decurione. Ger. Ein Rathsherr einer ſtatt. Hiſp. El que es echado à ſuerte de los diez. Pol. Dziesiętnik. Vng. Tizedes. Ang. A chiefe ſtate officer of the corporation or ſenate.] Vnde Cicero Orat. erat decretis Decurionũ. Idẽ pro Sest. Recta quæſo arbi, quid decreverint Capuæ Decuriones. Plin. Iunior. in Epiſt. Illẽ autem tibi centũ milia nummũm, datis indicat, quòd apud nos Decurio redigitur ut certo Decumone ſolum, verum etiam Equite Romano petramus, offero tibi ad implendas Equitis Romani facultates trecenta milia nummũm. ¶ Decurio item dicitur, qui decem milibus, aut equitibus præeſt. Varro tradit in ſingulis turmis equitum decuriones eſſe ternos: hinc quum tota acies tres decurias dividatur, ſingularum decuriarum præfecti decuriones dicebantur. ¶ Sueto. in Domit. Decurionem quoq; cubiculariorum dicit, qui decẽ cubicularijs præeſt. ¶ Decurio quoq; palatii dicitur ab Ammiano, qui præeſt palatio.

Decuriã, æ, f.p. Manipulus decem militum, vel aliorum hominũ cui quis præeſt, Decurio nominatur. [δεκὰς. Gall. Vne bande de dix hommes. Ital. Banda de dieci huomini. Ger. Ein Rott geht Krieges leuten: ein hũffe geben Menſchen. Hiſp. La decena, compañia de diez hombres. Pol. Rota ſłużebnych. Vng. Tizedmagával. Ang. The band of ten ſouldiers.] Columell. Claſſes etiam communes, quas decurias hominum fecundę, quas Decurias appellavêre antiqui. ¶ Decuria Senatoria. Cic. 4. Verr. Hunc hominem inter cæteros numero habebimus? hic alterum decuriam Senatoriam judex obtinebat. ¶ Decuria judicũ. Cic. 5. Philip. Totum denique, comeſſationis Antonianæ chorum in tertiam decuriam judicum ſcitote eſſe collectum.

Dēcuriãtæ, act. p. eſt milites cõſcriptos in decurias diſtinguere. [διαφαλίζειν, κατακλάσσειν, διαιρεῖν, κατατάττειν, κατατάξεις ποιεῖσθαι &c. Pol. Na dywizye rozdzielać. Vng. Tizedelẽ állitani valakit.] Vnde Decuriati mittebãtur eſſ, in decurias diſtributi. κατακλασσόμενοι. Cic. pro Domo ſua: Quã deſperatis duobus decurionũ ac deſcriptorũ haberes exercitus perditorum. Quanquam communi potiùs verbum videtur de omnibus esſe, qui quam ob cauſam ita congregantur, ut conſimili quadam deſcriptione atq; nõ ſolùm de decuriis, ſed etiã de pluribus uſurpatur. Cicero in Sextianis: nomine collegiorum delectus habẽtur qui vicatim homines conſcriberentur & decuriarentur. Nam quod Cicero hic per decuriare, in ea poſt redimus per centuriare diſſitde eadem re verba faciens. Ego, inquit, qui homines paſſim conſcribi centuriatiq; vidiſſem. Item lib. 2. ad Q. Fratr. Eodem die S. C. factum eſt, ut ſodalitates decuriatiq; diſſecerentur: quibus locis Decuriare eſt in collegia conſcribere, & in ordines cogere.

Dēcũriatio, verbi. c. Diſtinctio & deſcriptio in centurias. [διαφάλισις, κατακλάσσεις. Pol. Nadzielenie. Vng. Tizedelés.] Cic. pro Plancio: Decuriatio tribuum, deſcriptio populi, ſuffragia lacerare devincta, &c.

Decũriãtus, us, ipſa decuriatio. [διαφάλισις. Vng. Tizedelés.] Liv. 1. bel. Pun. Et ubi ad decuriatum, & centuriatum conceſſêre, ſua voluntate ſpectari: ſelectæ ætatis equites, centuriati pedites conſpiraba. Feſtus ſignificat, ſorte duos ergo non abiturros.

Dēcũrĩõnãtus, id eſt, Decuriatus. [Pol. Miasto dzielone podzielone, Vng. Tizedelés valos, tizedelés, rendelés.] Martial. Satur. lib. 12. ca. 3: Cùm rogaretur, ut decurionatũ principis ejus expediret.

Dēcurro, is, decurri, & interdũ decucurri, decurſum, n. t. Deorſum curro. [κατατρέχειν. Gall. Courir de haut en bas. Ital. Correre giu. Ger. Herab lauffen. Bel. Skoczyć. Hiſp. Correr abaxo. Pol. Zbiegam. Vng. Alá futok. Ang. To runne downe.] Virgil. 2. Aeneid. Laocoon ardens ſummâ decurrit ab arce. Apud Sueto. in Neronẽ, et, præteritũ decucurri. Nobiliſſimus eques Romanus, elephanto ſuper ſedentes per cataſtromum decucurrit. ¶ Item decurrere, idem quod curredo accedere, & feſtinare. Plin. Iun. Ad tacita ſuffragia, quæ ibi ad remedia decurrerunt. Cives. Qui poſitus forte in ſtatione portæ, quũ captum repentino imperio ianuas vidiſſet, atq; inde citatos decurrere hoſtes vidiſſet. ¶ Interdum idem quod diſcurrere. Cicero pro Quinctio: Ad hæc extrema & inuitiſſima præſidia tam cupidè decurrebas. Plin. Epiſt. 64: Ad tanta ſubſidia, quaſi ad remedium aliquod decurrerunt. ¶ Decurrere ecclæ dicuntur, quum propoſito certamine exercentur. Liv. Mos erat inſtitutus, Lusu peracto, decurrere exercitũ & diversis hinc inde concurrere ad ſimulacrorũ pugnam. Virgil. 1. Aeneid: de Pallantis funere. Ter circum accenſus cinctis fulgentibus armis Decurrêre rogos, terrenoſq; ſub umbris ignẽ Lucifero eduxêre equos. ¶ Interdũ Decurrere idem eſt, quod ad hunc usq; curſum Cic. de Senect. Nec verò velim, quaſi decurſa vitæ ſpatia, à carcere ad calces revocari. Idem pro Quinct. Propè acto jam ætate decurſa.

Dēcurritũr, impersonaliter, pro conſligitur. [Ang. They come to fight.] Cæſ. 1. bel. Civil. Decurritur ad id ſolum extremũ atq; ultimum Senatus conſultum. Liv. 2. bel. Maced. Decurrebatur tamen eò, ut avans urbem iniret.

Dēcurſũ, us, m.q. Actus ipſe decurrẽdi. [δρόμος, ἐπιδρομή. Gall. Courſe, courſement. Ital. Corſo, giuoco. Ger. Das ſtatlauffen. Hiſp. Carrera de cauallos. Pol. Zbiegnie. Vng. Alá futás. Ang. A running down.] Liv. 21. bel. Vbert. Itaq; nec ſubito ex collibus decurſu. Alacrioribus interdederẽtur ad oppida, terga vertũ. ¶ Decurſus pro ſimulachro pugnæ. Gell. lib. 9: Vtrũ decurſibus ludicris, aut ſimulachris prælioru ſuem videmus. ¶ Decurſus ẽ ponitur pro fine curſus. Suet. in Nerone 24: Sed excuſſus ſæpe multas repaſſus, cùm percurrere non poſſet deſiit ante decurſum, nec ex certus coronatus eſt.

Dēcurſus, Et. Aliud vetus de ejuſdem ſignificationis. [κατάδρομος. Ger. Ein laufferey tantzen. Vng. alá futás.] Cic. 3. de Finib. Quem Tyberium decurſu ſcelio illo dicitur gaudio affecſſ, quanto L. Paulum quum regem Perſen captum adduceret eodem ſtantem navẽ tantum. ¶ Ponitur aliquando pro excurſione. Cicer. in Epiſt. Neceſſe eſt Antonius Apennino Aquibuſq; ſerentet. & decurſionibus per equites quos habet multos, ratherea loco, quæ incurrunt.

Decurſorium, Locus in quo decurritur: [Græc. κατάδρομος. Gall. Lice vocant. Ger. Ein Tuntzer oder Steckplatz. Vng. Pallaſtyolvölgy. Ang. A place where to ride, or keepe horſes.]

Dēcurtãtus, participiũ a decurto, Mutilatus, curtatus. [ψαλιδωτὸς, κεκολοβωμένος, κεκολοβωμένος &c. Gall. Accourcy, rongé par le bout. Ital. Accorciato, troncato. Ger. Beſtutzt. Hiſp. Mochos deſmochados. Pol. Skrocony. Vng. Megrövidítvén. Ang. Made ſhorter, abbridged.] Cicero in Oratore: Multa ſentit quæ tam & quaſi decurtata. Plin. lib. 15. cap. 5: Legunturq; ſũt ceraſi nimiæ radices, brevesq; ut erbuti decurtatæ ſtatim luc.

Dēcũs. Vide DECOR.

Dēcuſſis, m.t. ex pſalſatione compoſitione apparet, decem aſſes valentia. [Gall. Dix aſſes, vne dixaine, vne ſomme faite en forme d'vne X. Ital. Dieci aſſi, una decina, danaro ſatto in croce. Ger. Zehen pfennig ſtuck. Hiſp. Diez aſſes, moneda de valor, assi como en cruz. Pol. Grosz dziesięć pieniędzy w kształcie krzyża. Vng. Tizenszer ez koronás. Ang. A piece of money of the value of ten ſhillings.] Varro vas pro numero denario, quæ Δεκάδα vocant Græci, nõ ſemel uſurpat. Ita enim ſcribit lib. 1. cap. 3: Platonem platum denariũ numerũ ea re eſſe perfectum, quòd ex ſingulis unitatibus, quæ monades apud Græcos dicuntur, perficitur decuſſis, quæ ſignatur undecim aut duodecim tribus ſuis, quæ ſuperaverint non poſſunt eſſe perfectæ, donec ad alterum decuſſim perveniſſ. Reliqua vide in verbo DECVSSO.

Dēcuſſo, as, are, act. p. eſt ad decuſſis figuram redigere. [χιάζω. Gall. Croiſer vne ſorte de choſe, ou former d'vne X. ou croix vne autre figure quelconque. Ital. Diuidere in croce. Ger. Creutzweiß perſtoßen. Hiſp. Cruzar en forma de cruz. Pol. Rokrotnie. Vng. Kétszeresbe. Ang. To croſſe in the ſame manner and make like the letter X.] Hoc eſt, res aliquas in ordine collocare, ut inter ſe literæ Græcæ, aut Latinæ X. ſpecie ornatũr. Ea enim figura apud Latinos vocatur Decuſſis, quæ ut nos hodie, ita veteres quoq; hac figura numerũ denariũ ſignificabãt. Quòd ſi literã x. per medũ loces, relinquetur v. quæ figura denarii dimidium hoc eſt, quinarium numerum commonſtrat. Vnde etiam Latini cum figuram quancũcem voluerunt: & eas arbores, quæ ita erant collocatæ, ut hujus figuræ x. ſpeciem referrent, dicebãtur in quancũcem digeſtæ. Sed de hoc plura ſuo loco. Decuſſis verò, ut diximus, conſtabat ex duobus quincũcibus ita collocatis ut X. literæ imaginem exprimerẽt. Inde Decuſſare, eſt aliquid ad ejus figuræ imaginem redigere. Cic. de Vniverſitate. Hanc figuram conjunctione duplæ in longitudinẽ diffidit, ut deinde, ut commodius in medium quaſi decuſſavit. Colum. lib. 4. Nam duas regulas ejus latitudinis, quo paſſinator ſulcum facturus eſt in ſpeciem Græcæ literæ χ decuſſabimus.

Dēcuſſãtim,

Decussatim, Significat per decussis. [כְּעֵין כִּי gr. χιαστί. Gall. En forme d'vne X, en croix. Ital. In forma di croce. Ger. Creutzweis / oder in figuren eines. Hisp. En cruzada en forma de cruz. Pol. Nakrzyż. Vng. Kereszten. Ang. In manner of the letter X.] Col. lib. xii. Rapum in alveo aut leria cõponito deinde sicut consuevetum: Salgamum, Decussatim ferramento lenate incidito.

Decutio, is, ssi, ssum, pen. corr. E, ssum, ex de, & quatio. Quatiêdo dejecto, demeto, cecido. [נָדַף nadaph Nederwerffen. Gall. Abatre, faire abaysser, renverser. Ital. Cadere, gettare a terra. Germ. Abschütten. Bel. Abslaen. Hisp. Sacudir, echar de arriba. Pol. Obrzucić, strząsnąć. Vng. Leverni, le verni. Ang. To make down, or strike of.] Cic. lib. 1. Recreatur & operabus & horis mediis mentis, sequeretemnatio filii qui in ambulacro tectus summa capita papaveris dicitur baculo decussisse. Col. lib. 11. cap. 2: Dum prospectus oculi cigere desiri possint. Liv. 5. bell. Pun. Munus tum etiã quædam Curiæ non ita modò subeundum, sed criã decutiẽdum.

Decussus, us, m. masc. Decussandi actus. [נֶקֶף nekeph Niderlegung. Gall. Abattement, abatage. Ital. Abbattimento. Germ. Das abschütten oder abschneiden. Hisp. Aquel sentimiento. Pol. Ciętnienie. Vng. Levetés, le verni. Ang. A breking or striking of.] Plin. lib. 11. cap. 97: Aliquanto serebant decidere eum, ramosq; detexisse, facilem decussu.

Dedecet, pen. corr. Id decoru est, non decet. [מְגֻנֶּה meguneh. Gall. Il messied, il déshonnest, il n'est honneste. Ital. Disconviene, non sta bene. Ger. Es gezimet sich nicht oder stehet nicht wol. Hisp. Desconviene, no está bien. Pol. Niepodobna, niesłusznie. Vng. Nem illik. Ang. It becometh not, it is unseemly and dishonest.] Formado personale: Cic. 1. Offic. Vtiquidem decet in libris, verumtamen & ipsi. Ovid. 6. Metamorph. Admovet illi preces, quarum me decet esse rudem. Cic. 1. Offic. Nam & ratione uti, atque oratione prudenter, & agere quod agas considerate, omnibus, in re quid sit verum videre & tueri decentium: ab falli, errare, labi, decipiri dedecet, quorum & mens & ratio capitum est.

Dedecus, pen. corr. Ignominia ex re turpiter gesta, probrũ, turpitudo. [חֶרְפָּה cherpah חֶלְמָה chalmah קְלוֹן kalon בּוּשָׁה bosheth. Gall. Deshonneur, infamie. Ital. Infamia, disonore. Ger. Ein schand oder unehr. Hisp. Vergüença, deshonra. Pol. Sromota, pohańbienie. Vng. Szegyen, gyalázat. Ang. Dishonestie, disfame, shame, dishonour.] Cic. 2. Tusc. Rolandum existimo maximum malorum omnium. M. Tullium majus eum dedecus? Idem Att. lib. 16: Ergo dedecus rerum fabium, quod Catoni probatur non potest, flagitii fuisse plenum & dedecoris. Idem pro Rosc. Amer. Sumptus effusi cum probro & dedecore.

Dedecoro, as, pen. corr. Inhonestus. [בִּזָּה mebizzah מְחַלְלָה mechallelah. Gall. Deshonneste, laid, vilain, meschant. Ital. Vitio, sporco, disconcio. Germ. Entehren / geschändten / verunehren. Hisp. Cosa fea honra. Pol. Zelżący. Vng. Gyalázatos, szégyenletes. Ang. Dishonest, shamefull and reprochfull.] Salust. Decretum malo, ergo ab hostibus ea debantur.

Dedecoro, as, a, um. pen. corr. Icem. [Ang. Valowed, dishonoured, dishonour.] Tacit. lib. 1. Sextus Pompeius M. Lepidum ut foedum, inopem, & majoribus suis dedecoris, cujus & auxilio Asia depellendum in custavit.

Dedico, as, are, p. Dedecore afficio. [חָלַל chalal חָרַף charaph, מְגַדֵּף megaddeph. Gall. Diffamer, deshonorer. Ital. Diffamare, vituperare, disonorare. Germ. Entehren, schendt & schmächt. Hisp. Deshonrar. Pol. Łaję, łżywie. Vng. Megyalázom, megrontom. Ang. To dishonour, to disfame and bespatter, to defile and defame.] Plaut. Bacch. Qui dedecorarit me, amicos, atq; alios flagitiis suis. Terent. Heaut. Fame, & re, & familiam dedecoras. Cic. 3 Offic. Dedecorare & urbis auctoritate & magistratu. Suetonius Nerone, Tanquã alteri illi non possint nisi aurore succedere dedecorato flagitiis omnibus.

Dedecussisse. [לְהַזְנוֹת lehazenoth πορνεύειν. Gall. Paillarder. Ital. Fornicare, adulterare. Germ. Hurerey treiben. Hisp. Fornicar. Pol. Cudzołożyć. Vng. Paráznak lenni. Ang. To play the whore.] In Precom. Terent. Antel. Virtutes: Dedecorose vivi, turpiter peream. Sunt verba Neronis in Suetonii Græcanis.

Dedico, as, pen. corr. Ad. p. Consecro, religiosum facio, religione devincio. [חֵרֶם cherem קָדַשׁ kadash, chalal, hiphil הִקְדִּישׁ. Gall. Hacher. Ital. Dedicare, consecrare. Germ. Weyhen / einsegnen / zueignen. Hisp. Dar, applicar, consagrar à Dios. Pol. Ofiarować, oświęcać. Vng. Szentelni, szentségre vinni, dedikálni. Ang. To dedicate, to give, or consecrate.] Liv. 1. ab Vrbe: Multa alia sacrificia in eaq; lucris faciendis quę Argeos pontifices vocant, dedicavit. Cic. 2. de Leg. Nam qui se ipse norit, primum aliquid se habere sentiet civium, ingenium in se suum sicut simulachrum aliquod dedicatum putabit. Ibidem: Mens, Fides, Virtus, Concordia consecratæ, & publicè dedicatæ sunt. ¶ Apud antiquos etiã legitur pro exponere. Cæcil. lib. 1. Annal. ut erat Nomus. Legati quò missi sunt, veniunt, dedicant mandata.

Dedicare, & Dicare proprie est dicendo deferre, ac obsequi, dare alicui numini, ac in perpetuum consecrare. C. de Sacrosanct. Eccles. aut ingressi. In Pontificio pare pro consecrare, quemadmodum & à Plinio in Epist. usurpatur. Timetis ex M. Tullio pro Domo sua, ubi, quid intersit inter consecrare & dedicare, colligi potest. Fiebat autè dedicatio templi, aut per Consulem, aut per Imperatorẽ, præeuntibus verbis Pontificis Maximi. Ex Caravano.

Dedicatio, Et. Cõsecratio. [חֲנֻכָּה chanucah חֲנֻכַּת chanucath מִזְבֵּחַ mizbeach. Gall. Dedicasse, dedicacion, dedicasse. Ital. Dedicatione. Germ. Einweihung / gutgrung. Hisp. Consagracion. Pol. Poświęcenie ofiarowanie. Vng. Szentelés, avagy felkenés. Ang. A dedication, a giving for ever.] Cic. pro Domo sua: Ni quem forte Clodius sacerdotis superstitiosa de templo decreto decreverit.

Dedignor, aris, d. p. Indigne reputo, contemno. [בָּזָה bazah בָּזַי bozai. Gall. Despriser, mespriser. Ital. Sprezzare, sdegnare. Ger. Verachten / unwerdig achten / verachten. Hisp. Menospreciar, desdeñar. Pol. Gardzić. Vng. Megutálom, utálom. Ang. To disdain, to contemn, account vnworthy.] Plin. in Paneg. Vrpotest. nõ superbia & fastidio te ampliss. honores repudiare, qui minores non dedigneris. Virg. 1. Aen. Quos ego sæpe omnes jam dedignata maritos. Ovid. 1. de Ponto: Is me nec constem nec dedignatus amicum est.

Dedignatio, verbale, Et. [בִּזָּיוֹן bizzaion] Gall. Despris. Ital. Sdegno. Ger. Verachtung / unwerdigung. Hisp. Menosprecio, desden. Pol. Wzgarda. Vng. Megutálás, utálom, rútalom. Ang. A disdaining, abhorring.] Plin. in Pan. Quàm si non sit enim, quàm dii principi cattorũ lapsam, extinctãq; rebellionis, depulso primis seculi malo, inertia & contumacia & dedignatione parendi.

Dedidi, is, dedidisse, n. t. Quod dicto obtemperat. [מָשַׁל mashal. Gall. Desgarder, se rendre à quelcun. Ital. Donarsi, arrendersi all'altrui imperio. Germ. Sich ergeben. Hisp. Darse al vencedor. Pol. Poddać się. Vng. Veleis hatalma alá adatni. Ang. To yeeld himself vnto another mans power, & yeeldeth.] Curtius: Multitudo deditiorum in colas novarum urbium cum pecunia capta domũ data est. Cæs. 2. bell. Gall. Quum ex dedititiis Belgis, reliquisq; Gallis complures Cæsarem sequuti, una iter facerent.

Deditio, onis, f. Deditus. [מָשַׁל mashal. Gall. Rendre ou mettre soy en la subjection d'vn autre. Ital. Rendersi all'altrui merce & discretione. Germ. Sich ergeben. Hisp. Darse al vencedor. Pol. Poddanie, oddanie się. Vng. Veleis hatalma alá adatás. Ang. That hath his estate wholly to an others power, & yeeldeth.] Curtius: Multitudo deditiorum in colas novarum urbium cum pecunia capta domũ data est. Cæs. 2. bell. Gall. Quum ex dedititiis Belgis, reliquisq; Gallis complures Cæsarem sequuti, una iter facerent.

Deditus, a, um. Qui se in alterius imperiũ dedidit, dedituus. [מָשַׁל mashal. Gall. Qui s'est rendu de sa mesme d'vn autre. Ital. Rendersi all'altrui merce & discretione. Germ. Ein ergeben mensch ergeben. Hisp. Dispuesto al vencedor. Pol. Poddany, oddawszy się. Vng. Veleis hatalma alá adatott. Ang. That hath his estate wholly to an others power, & yeeldeth.] Curtius: Multitudo deditiorum in colas novarum urbium cum pecunia capta domũ data est. Cæs. 2. bell. Gall. Quum ex dedititiis Belgis, reliquisq; Gallis complures Cæsarem sequuti, una iter facerent.

facerent. Cicer. ad Brutum: Itaque id Senatusconsultum plenq; interpretatur etiam ad suas hæreditates captivas, sive dedititios pertinere.

Dēditio, verb. Ci. Dedendi actus, traditio, subjectio, qui in quis se in hostis potestatem tradit. [ἐπιτροπή. Gall. Quand vn se rend, ou vn met à la mercy de quelqu'vn. Ital. Rendersi ad alcuno. Ger. Ergebung, auffgebung. Hisp. La rendicion del vencido à el vencedor. Pol. Poddanie, wnet, wnetrzenie, poddanie się. Vng. Fegyverre adás, megadás. Ang. A yeelding.] Cic. pro leg. Manil. Spem deditionis non demit, nec deditos q; imperavit.

Dēdŏcĕrĕ, act. 3. Ea fecisse aq; quis docetus est docere, vt eo, quod quis edoctus est, deducere. [μανθάνειν. Gall. Desenseigner, faire apprendre de le contraire de ce qu'on a appris. Ital. Insegnare, fare apprendere le contrarie de quanto alcuno ha imparato. Ger. Entlernen, etwas lernen und einer gelehrt worden ist. Bel. Ontleren. Hisp. Desenseñar lo enseñado. Pol. Odwyczać, odwyczyć, wyzwyczaić, odwyczać. Vng. Kel lenben tanitom, vizza tanitani. Ang. To teache the contrarie, or to vnlearne that was taught.] Quintil. lib. 5. Quæ in ciuendis, quę semel inlederunt vitia, ægrè radicitus euelluntur, quū geminatū omne peccandi præmium, & quietè dedocendi omnia grauiùs, ac prius, quàm docendi. Propter quod Timotheo dari in acte tubiam septimam duplicem ab his, quos alios inuenisset, solitum exigere non reor dedi, quam si rudes tradentur Cic. 1. de Fin. Sed à Polygnoto Amazonem non Geometriam differre multum, nam illam eo quem didicerat dedocere.

Dēdŏlĕo, les, pen. cor. Non dolere, vel dolorem e privo, vel dolere desino. [ἀνιᾶσθαι. Gall. Laisser à se douloir, passer se douloir. Ital. Non dolersi. Ger. Nicht schmertzen. Hisp. No dolerse. Pol. Odzolewać. Vng. Nem bánkodom, bánattól megszakadok. Ang. To cease from sorow and paine.] Ouid. libro 3. Fast. Quid me in delectis mœrentem Liber arenis Seruabas? potui dedoluisse semel.

Dēdōlo, as, act. p. Dolabra vel cuiusuis ferramenti, quæ scabra atq; impolita sunt, lenigo. Hor. Sat. 1. Sat. 10. Gall. Polir et vnir vne piece de metal, ou de bois auec vn rabot, ou autrement, Escharer. Ital. Polire. Ger. Bleichen, glat machen. Bel. Wauwen, effenen. Hisp. Bolear. Pol. Heblować, gładzić. Vng. Megsimitom. Ang. To plane, or make smooth with any instrument, to square.] Col. lib. 5. Hæc eo tamq; limina pedamenta post putationem scitè dedolanda sunt, pares q; eorum partes dedolandæ. Compositum citra verbum colorem medium habet breuem. Marial. libr. 11: Fraga, Fabiane, dedolato Tomacum. Nam syllaba prior in verbo dolo corripitur. Iuuenal. Ceram atq; animam ventis committe, dolato Cunctos ligno. Etiam teq; qui produxerit olim esse præcipitare.

Dēdūco, cis, pen. prod. act. duxi, deductum. Multiplex eius vsus est, sive constructionem spectes, sive significationem. Proprie enim significat ex superiori loco in inferiorem ducere. [הלך hâlâch שלח shâlach. ἄγειν, κατάγειν. Gall. Conduire & mener de haut en bas, emmener. Ital. Scorgere, trarre, condurre al basso. Ger. Hinab führen, führen. Bel. Afleiden, afleiden. Hisp. Sacar ò traer abaxo, traer guiando. Pol. Odwodzić. Vng. Alá vezétem, alá vitetem. Ang. To bring downe, to draw downe, to conduct or lead downe.] Et in eadem significatione interdum habet ablativum sine vlla præpositione, quam quæ inter bona includitur. Virg. in Pharmaceutria: Carmina vel cœlo possunt deducere lunam. Sæpius tamen cum præpositione a, ab, e, ex, vel ex. Cæs. 3. bel. Civil. Deducere de rostris cum antè locutus. Cato de Re rust. cap. 157. ex balneis vtilitatibus: De capite & de oculis omnia deducet, & sanum facit. ¶ Aliquid de loco ad locum, sive de re ad rem ducere. Cicero Attic. 7: Probari cōsilio tuo scit, sed tamen vtile de his oppidis, quæ extra eam provinciam occupavellet, præsidia deduceret. Sic de armis, Deducere ex præsidiis, & ante vrbem cohortes, Cæsar 5. bell. Gallic. Deducere ex hostatibus in Academiam, Cic. 2. de Nat. deor. Bimus de bel. Alexandr. 69: Deducere ex regno, pro privare aliquem regno potest. ¶ Deducere de fundo. Cic. pro Cecin. Placuit Cecinnæ de amicorum sententia constituere quod in rem præsentem veniretur, & de fundo Cecinna mortuus deduceretur. ¶ Deducere de via. Cicero de Fato: Nec quam hæc via sint, est causa cur Epicurus sapiens declinet: & ab animis pestes pellendi, easq; de via deducendi. Atq; hæc quidem magis propriè dici videntur, quàm quæ tegendo tuentur, quæ translata potiùs sunt. Cic. Famil. 1: Quod dare capimus quod instituere te ex religione, & sæpe iam rerum, ab eo deductio non potest esse, retrahi, adduci, non moveri, revocari. Quintus Cicero de Pet. Consul. Qui tuæ causa nō amant, eos aut beneficiis, aut præmio tibi adiungito: aut ergà illos fortia tua consilia delinies, dum spe aut cupiditate animi prauitate deducas. Lactant. lib. 4: Diximus nomen religionis a vinculo pietatis esse deductū, quòd homo sibi Deum religuerit. ¶ Habet etiam interdum accusatiuū cum præpositione in. Cat. bel. Civil. lib. 3: spe enim cōfisi, ut de negotio propiùs in nocte rem oculatè ab. Plaut. Nunc ne quis vestrum, parcis in viam Deducam, siquidem operā promittis dare. Liuius: Petebant enim ne se temerè in causam deduceret. Ad eundem modū dicimus aliquem deducere in controversiā, in iudicium, in ius. Item Deducere in aliudtempus diem, in periculū. ¶ Item cum præpositione ad. Cæl. lib. 8: Siqua hominū æquitate res ad otium deduci potuerit, traduci. Cicer. pro Flacco: Sed sunt in illo numero multi boni, docti, prudentes, qui ad hoc iudicium deducti non sunt: id est, adducti. Idem ad Att. lib. 9: De gratia & de ea quæ significares, meā ipse quotidiānè tamen deliberabam ad eam cogitationē, ut te pro tua admirabili ac singulari sapientia de otio, de pace, de cōcordia ciuium agi vellem: alibi tamen. Lactant. lib. 2: Homines ad ipsos adhuc tantam exercitatem esse deductos, ut vivo ac vero Deo, mortuos præferant. ¶ Interdum etiā dedacere idem est, quod tollere. Vide dedacere cibum, et parcè de lauto cibum suppeditare. Terent. in Eun. Haud sum ita vago ei virginum nostrarum, quas matres studeāt demissis humeris esse, vincto pectore, ut graciles sint cibum: Si quam cōspexi paulò pinguiorem esse æquum, deducunt cibum: Tamen bona est natura, reddunt cutem pro re. Vbi propriè quæ Donatus dedecent pro tollere habent, vel subducunt, quemadmodum hæc dicuntur, quæ sunt aetatem, ne fiat grandiorem, formā alterē q; ¶ Cicero in 1. Acad. Vetera nonnulla sententias dies plerisq; deduceret: id est, prolongaret, translatione sumpta ab arboribus illa dicentibus. ¶ Pomponius in Attel. Vocem deducas oportet, ut antiqui vsi sunt verba. Vbi deducere significat quasi in tenuitatem ducere, figurare. Vnde & profundius, & subtilius cum præsente ponitur, scribere. Horatius: Quū laudentur nō pro vere labores Nostri, & tenui deducta poëmata filo. Metaphora tum petita à lana, quæ pargata in fila trahitur. Ad hunc etiā modum dicimus Deducere vocē, quū ex majoribus illam in aquam per tenuios in prata derivamus. Virgil. Georg. 1. vos o deducere nostra Rectum per campos teretes agitate per herbas. Deducere nihil aliud est, quàm divertere. ¶ Significat item deducere, detumma aliquid demere. Cicero offic. lib. 1: Hæc igitur & talia virtutis præcepta sunt: quorum officium, & vsu, & cotidiana exercitatione, cognoscendum est, ut bonorum virorum officiorum, & facilia, & expedita nobis sint, & quasi deducta. Quo quidem facto, quæ reliqua summa fiat, ex quo quantum cuiq; debeamus intelligat. ¶ Deducere etiam dicitur, qui alicui offert gratia vel honoris præstat cum aliquam. Liv. Frequentes q; eum domum deduxerunt. Cic. Fam. 10: Quamq; maxima me adhuc in omnium virorum, & ciuium me dedecore deducerer, sed cum tuō omnes participes meæ voluptatis. ¶ Deducimus quoq; quoniam matres, vel ad mariti, vel in cameram iuuenem. Cic. 4. Verr. Hic est Dorimus sē quem iste deduxerat. Certiam Iduri in matrimonium, Tibullus: Vt juvenis primum vrgeat illa torum. est deducta marito.

Dēductĭo, onis, verbale, l. à deduco, est actus deducendi. [משך mâshach, משכה mishchâh. ἕλξις, ἕλκυσις. Gall. Conduicte. Ital. Scorta, menata, condotta. Ger. Zeuchung, hinabführung. Hisp. Acarreamiento, ò llegar abaxo. Pol. Odwodzenie. Vng. Alá, vitetem. Ang. A conueying, bringing or conducting.] Vnde aquarum deductiones dicimus, quum ex fonte aut flumine perrivos aqua deducitur. Cicero pro leg. Agrar. Tam quæ erit in illos agros deductio? Idem de diuin. div. 1: Ex quo illa admirabilis à majoribus Albanæ aquæ facta deductio est. ¶ Non ineleganter etiam deductio significat detractionem minutis summę à majore. Cic. in Verr. Certis nominibus deductiones fieri solebant.

Dēductŏris, m. 1. Qui honoris causa aliquē deducit. [משך mashchâh משכה mishchâh. ἕλξις, ἕλκυσις. Gall. Conducteur, qui conduict. Ital. Condottiere, che conduce. Ger. Der mit einer gantzen rott einen hin einer heraus führet. Hisp. Acarreador. Pol. Prowodnik, przewodnicy. Vng. Alá vitő, alá kísérő. Ang. One that conducteth or accompanieth another.] Quint. Cicero ad M. fratrem: Hujus autem rei tres sunt partes: una laboratorum, quam domum vna altera deductorum: tertia affectatorum.

Dēductĭŏs, Græcorum. Pol. Cyrop. Vng. Vékoth. Suetonius in Augusto: Natum à Iunonis eminentiorem & augustam deductionem.

Dēerrāre, n. p. est De via, sive ratione deviare. [תעה tâ'âh שגה shâgâh. πλανᾶσθαι, ἀποπλανᾶσθαι. Gall. Desvoyer, faillir, errer. Ital. Errare, vagare. Ger. Irren, irregehen. Bel. Dwalen. Hisp. Desuiarse, perderse el camino. Pol. Odbiegać, zabłakać się. Vng. Eltéuelyedni. Ang. To erre, or go astray.] Quintil. lib. 10. cap. 3: Frequenter enim fortuita hæc cogitatio præstat ut obvias non sequamur, & tramite decrremus. Virgil. Aeglen aut grege ipse capet deerraverat. Autor ad Herenn. lib. 2: Si tractionibus nullis tremor, & si non decurrimus ab eo quod cœpimus experimur.

Dēfæco, as, act. p. cum diphthongo, Significat à fæce purgo, quasi faecem detrabo. [ἐκκλίνειν. Gall. Oster la lie, faire vuider et purger. Ital. Purgare, levare la fece. Ger. Den der drüben seyberen, säubern. Hisp. Sacar la hez. Pol. Zdrożdżyć, zdrożdżać. Vng. Megszűrőzöm, megszűrőzés. Ang. To purge, to clense away the lee and feme.] Plinius libro 18: Per brumam vitem ne cœlito, vina tamen defæcari, etiam diffundi. Hyginus fundet,

¶ Hinc

¶ Vinum defæcatum dicitur, quando est à fæce repurgatum, & similiter omnia pura turbata, & sine sordibus defæcata dicuntur, ἐξῃρημένα, κεκαθαρμένα. Plautus in Aululat. Nūc defæcato demum animo egredior domo: id est, ab angore purgato. Propriè Colum. lib. 12. de defæcatum vinum in amphoras bonas adjecto.

Defalcāre, act. p. Significat tollere & amputare, quasi falce abscindere. [ἀφαιρεῖν. Gall. *Defalquer, oster & retrancher.* Ital. *Deffalcare, tagliare.* Ger. Abschneiden, Abzug oder dinnet thun. Hisp. *Alcar à quitar, cortar à podar.* Pol. *Odiąć.* Vng. *Le kaszálnyk.* Ang. *To defalcate or cast away.*]

Defāmo, as, pen. prod. act. p. Fama privo, sicut Diffamo. [הוֹצִיא שֵׁם רָע *Hotzi shem ra*, βλασφημῶ, κακῶς λέγω. Gall. *Vituperer, diffamer.* Ital. *Vituperare, infamare.* Germ. Verunehren Bel. Diffameren. Hisp. *Infamar.* Pol. *Porganiać, sławnie.* Vng. *Megyalázom.* Ang. *To defame, to dishonour one's name.*] Gell. Vt vocabula eorum quæ; defamata atq; detormia ijs rebus ipsis viderentur.

Defāmātus. Infamis. [Pol. *Zelżony.* Vng. *Gyalázatos, megyalázott.*] Gel. lib. 9. c. 12. Vt vocabula quoq; eorum defamata, atq; demortua cum ipsis videantur.

Dēfarīgo, as, act. verbum est, corrumpi. Significat lassum, & labore defessum reddo, defatigatione & laborem affero. [הֵלְאָה *helah*, κοπιῶ, κόπῳ. Gall. *Lasser, defatiguer, ennuyer.* Ital. *Affaticare, fastidire.* Ger. Ermüden, müd machen. Hisp. *Cansar, enfadar à otra gente.* Pol. *Zmordować, zmorzać.* Vng. *Elfáradoztam.* Ang. *To weary, to tire.*] Cic. 3. de Orat. Profectò ego eum conquiescam, nec; defatigabor, antequam illorum animos ad spes vias rationesq; & prin omnibus, & contra omnia dispositi percepero. Idem pro Marcel. Nolo in conferendis pœnis vitis defatigari. Defatigare aliquem alii duo labore. Carte y bel. Gall. Cic. 3. de Legib. Ille verò est tuus is est ordo, gratissimamq; memoriam retinet consulatus tui, pace tua dixerim, non modò Senatores, sed etiam judices omnes potest defatigare.

Dēfatīgātis, participium. Langueus, lassus, labore confectus, [נִלְאֶה *nilleh*, κοπιῶν, κόπῳ &c. Gall. *Lassé, travaillé.* Ital. *stanco.* Ger. Ermüdet. Hisp. *Cansado.* Pol. *Vmordowany.* Vng. *Elfáradot, fárat.* Ang. *Wearied, tyred.*] Terent. in Andria: Deceptus sum, non defatigatus.

Dēfatīgātio, verbale, Et. Lassitudo. [הֵלְאָה *helaah*, κόπος &c. Gall. *Lassitude, lassité.* Ital. *stanchezza.* Ger. Ermüdung. Hisp. *Cansancio.* Pol. *Vtrata, vmordowanie, strudzenie.* Vng. *Elfáradás, meg lankadás.* Ang. *Weariness.*] Cic. de Senect. Corpora quidem exercitatione non defatigatione ingravescunt, animi autem se exercendo relevantur.

Dēfectio. Defectivus. Defector. Vide DEFICIO.

Dēfendo, dis, di, fensum, act. 1. Tueor, tego, protego, propugno, [הָגַן *hagan*, ῥύομαι, ἀμύνω, ἀλέξω, φυλάττω. Gall. *Defendre.* Ital. *Defendere, guardare.* Ger. Beschirmen. Bel. Beschermen. Hisp. *Defender.* Pol. *Bronić, osłaniać.* Vng. *Oltalmazom, vegyenmi vmot.* Ang. *To defend.*] Duobus autem modis ab aliquo defendi dicimur: à patrono scilicet, vel defensore: ut quum dicimus Sext. Roscium fuisse defensum à Cicerone. Altero modo dicimur defendi à adversatione: hoc est, ab injuria, vel contumelia aliquam adversantur. Vtrumnobis adversarentur judices, & Cicero quærat, rectè dicemus, defendi nos à judicibus non quòd illinos defendant, sed quòd præsidio Ciceronis ab illorum impetu defendamur. Cic. lib. 1. Offic. Qui autem non defendit, cum obsit & potest injuriæ, tam est in vitio, quàm qui, &c. Et tamen defendere à propugnare quid differt? an, quòd propugnare est defensionis, quocunq; modo fiat: propugnatio autem, nonnisi per contentionem? Dicimus autem, Defendo frigus, & defendo te à frigore. Virg. Aeglogo 3. Salicturn pecori defendite, jam venit æstas, Et paulò antè: Defendo hinc & hinc apes arcentibus austris. ¶ Accipitur etiam interdum defendo pro arceo, prohibeo, depello. Gellius: Quint. Claudius defendebat hostes à pomis facilimè.

Dēfēnsor, oris, me. Qui defendit, propugnator, patronus. [מָגֵן *magen*, ῥύστης, ἀμύντωρ &c. Gall. *Defendeur, protecteur, defenseur.* Ital. *Defendore.* Germ. Ein beschirmer. Hisp. *Defendedor.* Pol. *Obrońca.* Vng. *Oltalmazó.* Ang. *A defender.*] Cic. 5. Verr. Sed ego defensorem in meâ pernicie, non accusatorem maximè laudari volo. ¶ Paterni juris defensor, & quasi patrimonii propugnator tu apud eundem, de Orat. Et pro Rabirio: Custos defensorq; juris & libertatis. ¶ Defensor (tametsi à Procuratore non usquequaq; differt) diutius, qui ablq; mandato cum fotis satisdatione à prætore in judicio defendit, atq; tuetur, ut est in Iunonem cum cuabus proximè sequentibus. ff. de Procurat. Vide defensores civitatum, appellari imperatores minorem illum magistratum, qui parctis vicem plebi exhibere videtur, curareq; debet, ne innocens & jubita rusticitas prægravetur. C. & in Aut. de Defens. Civit.

Dēfēnsio. Ci. Propugnatio, patrocinium. [מָגֵן *magen*, ῥῦσις, ἀμύντωρ, σκεπαστήριον. Gall. *Defense.* Ital. *Difesa.* Ger. Beschirmung. Hisp. *Defension.* Pol. *Obrona.* Vng. *Oltalmazás, oralom.* Arg. *Defence.*] Cicer. 4. Acad. Vt ea pars defensionis relinquatur. Et pro Cluent. Innocentiæ defensio sæpè multorum improbitate interclusa reipsa. ¶ Defensio est infantis, immunitas offensionis propulsatio. Vbi hæc cessat, non id quod propulsari queat: ab offensione enim omnis defensionis prædestinatio. Vide Salomon. in Lur. vin. de jud. & jur. quo vero jure defensio mutata, Bartol. explicatin ca. 1. & quam varie accipiatur, refert ipse in l. de pupillo. §. 1. & fin. 1. Edit. Oper. nu. 2. Defensio pro accusatione apud Isæum contra Leocl. & Republ. de Viar. hæc pro exceptione ubique tum. l. 3. Cod. de jur. & fact. ignor. l. Eandem. De except. Arb. Defensio dicta dicitur, quam defensio licita censetur. Sæpè rex singulare est, in ijs præsertim, quæ fiunt de jure.

Defensio, as, are, frequentativum. [Gall. *Defendre souvent.* Ital. *Difendere.* Ger. Sich beschirmen eine beschirmung. Hisp. *Amparar, defender.* Pol. *Vsławniać, osłaniać.* Vng. *Oltalmozom.* Ang. *To defend often.*] Plautus in Bacch. Nostri etiam dum te putent defensare injuriis. Salust. Arma capientes alios ab hostibus defensabant.

Defensātio, tas. act. p. ad id quod frequentativum est. [κεκαθαρμένος. Gall. *Defendre souvent.* Ital. *Difendere bene spesso.* Ger. Sich vil beschirmen. Hisp. *Muy mucha defensa.* Pol. *Vbłaganie, osłonienie.* Vng. *Oltalmozás.* Ang. *To defend very often.*] Cicer. lib. 1. Offic. Scigitur non putent, sive cuilas defensi aut, sive populum concionibus tenere, sive acta perscribere, id tamen quod minime hæc debebit, quæ erunt in ipsos potestate. ¶ Defensatio cautas. apud eundem, de Clar. Orat.

Dēfectūri, pro defectum iri, vetustè dicitur, qui emolumenta debituri, pro Debitum iri datum, pro damnum. Vipian. de dot. prælcg. Et mulierem agentem ex testamento cavere debere adversus mariturn defensurum hæredem: ergo maritum idem debebit cavere ab heredibus mulierem defensuris in infinitum.

Dēfĕro, p. ferkuma correpta, aut, ut Scaliger, fero, tuli, latum, confero, offero, tribuo. [נָשָׂא *nasa*, φέρω, ἀναφέρω. Gall. *Porter, porter de l'vn à l'autre.* Ital. *Portare, portare.* Ger. Bringen tragen. Hisp. *Traer, llevar.* Pol. *Nosić, przynosić.* Vng. *Hozom, hordom.* Ang. *To bring, carry.*] Plaut. in Amph. Quid si per vim ea hinc nos domum auferat? Regnq; propter accusativum casum, & hoc alterum, dativum. Plaut. in Trin. Diuitiæ, utre velex cœlo, sed mihi hoc fecit homines rudes. Horæ go quæro, quibus hic oporteat has deferri epistolas. ¶ Aliquando cum præpositione Ad. Idem in Asin. Egon' ut non modò uxori meæ Surripiam in delicijs pallam quam habet, atque ad te déferam? ¶ Aliquando cum præpositione In. Plin. l. b. 12. cap. 19: Hinc ito cursu per Indos ingelluntur, atq; à promontorii ambitu Argella defertur in portum Gedanitarum. Et Plin. Iun. Defertur Meganus in Etruriæ. Se defert in errorem, deferri in præcipitia. ¶ Significat quoq; nunciare, certiorem facere. Cicero Famil. 5: Quæ ad me delata essent, scribenda ad vos putavi. Idem Famil. 5. Quod scribis de beneficijs, scito à me & Trib. milit. & prætectos, & centurriones duntaxat meos delatos esse: in quo eundem ratio me fefellit. Libentius enim mihi tempus ad eos deferendos exilium abunde dat. Pallea certiorem factus, nigra ova dracenæ deferri nevelle ellis, quibus rationes retulisset. Vel deferre communiter pro denunciare exponunt. ἀναγγέλλω. Volebant autem provinciis præfecti decedentes, quam ad rationes suas deponerent, etiam eorum nomina, qui se cum illis præsidè gessissent, deferre quò & ipsi aliquando præmiorum suis aliquid bene facientium à senatu consequerentur. ¶ Interdum habet hoc verbum accusationem, præsertim quum pœnam habet accusativum nomen. ἐπεξέρχομαι, ἐπεξέλθω, ἐπεξῆλθον, ἐπεξελήλυθα. Plaut. in Aul. ad Euclionem: Ego deferam nomen, Cicero in Ver. Servi cujusdam nomen delatum recognoscit, fictitiæ illi eum dicunt. Pollerunt tamen deferre nomen & accusare. Nam delator nomen dicitur, qui legatus in provinciam apud magistratum, ut si inter magnatus negotiis eius nomen in reos referatur: demq; deferre nomen idem est, quod reum facere. Accusare verò est agere causam, & frustrum in judicio adducere. Hinc delatores qui crimina deferunt, & delatio, criminis denuntiatio. Ex Hotomano. ¶ Deferre quoq; res fam dicitur clicns ad patronum, quum eum consulit, & de controversia ortum argumentumq; exponit. Cicero Ver. Iuvenes me præter cæteros, hanc ob rem noctu adierunt Sicilia deserti & perditi. ¶ Pertinet etiã ad dignitatem, & honorem, & venerationem, & officium, ἀπονέμω, ἀπονέμομαι, κατατίθημι, τιμάω, τιμῶμαι, τιμῆ, τιμῆς, τιμῇ, τιμᾶς, τιμᾷ, τιμᾶσθαι, τιμᾶσθε, τιμῶνται, τιμᾶσθαι, τιμᾶσθε, τιμῶνται, τιμᾶσθαι, τιμᾶσθε, τιμῶνται

deferre judicium. nocte & frequentes apud sui consulos locutiones. Defert tandem ad patronum dicitur cliens, quum eum consulit, & ei controversiæ ordinem argumentaque exponit. [Ger. Der handel angeiget.] Deferre in testamentum, item deferre in præcipis Commentarium quid sit, Badius explicat in l. Abalic. de Minor. cujus sensum Accursius non intellexit. Defert nomen proprie non dicitur accusare, sed apud magistratum, vel judicem de aliquo crimine ante accusationem denunciare, & alium in capitis discrimen rapere. Deferre rem, idem est, quod postulare, & ut cognitionem suscipiat, petere. Ulp. Deferre de jure. Ita. Quomodo autem id fiebat, docte Asconius in Scaurianis de verbo diligenti.

Delātus, a, um, partic. pass. vum. Navis in portum delata dicitur esse, delecta. [הובל mevâal, נמשך nimshâch. Gall. Amené. Ital. Portato. Ger. Getragen. Hisp. Traido. Pol. Przyniesiony, przywieziony. Vng. Odahozatott. Ang. Brought, carried.] Hic delatus est judicatu dignus, opportunus. Cicer. de Orator. Delatus ad nos delatus vir. ¶ Deferus nem. Accusatus. [נושן noshéh, מלשין melshîn, מוציא שם רע motzîe shem râa.] Gall. Accusé. Ital. Accusato. Germ. Verklagter, Beschuldigter, Verklagt. Hisp. Acusado. Pol. Oskarżony. Ang. Accused.] Cicero de invent. Ut in quodam judicio, quum venefici cujusdam nomen esset delatum, &c.

Dēlātor, ōris, m. r. Oculus accusator dicitur, & calumniator. [הלז רכיל rochîl, מלשין melshîn, מוציא שם רע motzîe shem râa. Gall. Accusateur, calomniateur, delateur & denonciateur à la justice. Ital. Accusatore, reportatore. Germ. Ein Ohrenträger, der einen heimlich verklagt, und vertregt. Bel. Verklager, ook rechter. Hisp. Acusador, malsin. Pol. Ten, który skarzy, potwarzca. Vng. Arulo, feltaláló, vádoló. Ang. A deceiver, accuser or complainer.] Plinius in Panegyr. Delatorum classis permissa omnibus ventis. Martial. Et delator habet quod dabat, exul amicis. Accusatus de Domit. Defecerat nunquam, vox ejus. Princeps qui delatores non castigat, irritat. Vide Alexand. ab Alexand. cap. 21. lib. 14.

Dēlātio, ōnis, f. r. Accusatio. [מלשינות melshînut. Gall. Accusation ou denonciation à la justice. Ital. Accusatione. Germ. Das heimlich vertragen oder verklagen, anklagung. Hisp. Acusacion de aquel que malsina. Pol. Oskarżenie. Vng. Arulás, feltalálás, vádolás. Ang. An accusation or complaint secretly made.] Cic. pro Cluent. Quæ tibi delatorem nominis & capitis periculum afferret. Cælius Cicer. lib. 8. Hæc mihi accusatio, quod inter postulationem, & nominis delationem, uxori Dolabellæ cluebat.

Dēfervĕo, n. 2. Fervere desino, refrigerer, calore amitto. [לצנן letzanen. Gall. Laisser refroidir, cesser de bouillir, se bouillir pas, se refroidir. Ital. Cessare di bollire. Germ. Aufhören zu sieden, kalt werden. Bel. Wieder koud worden. Hisp. Dexar de hervir. Pol. Przestawanie wrzeć. Vng. Semmiből meg állok. Ang. To cease flame, seething or heating, to lose heat and warmth.] Gellius. Interea puer venit, & olla defervuerat. Per metaphoram, quiesco, placidus fio, ἡσυχάζω, κατεπαύω. Plautus in Epid. Quam jam fatis dilectum animus meus defervisset, & langor diu ita dies ira ad justitiam recidisset. Cicero pro Cælio: Splendor, timor, jam ista defervescent, jam ætas omnia, jam ipsa dies mitigabit.

Dēfervĕsco, n. 3. Fervorem amittere. διαζέω. Et per translationem, ardorem animi deponere. [διαλύομαι. Pol. ὀργὴν παύω. Vng. Forrását vagy hévét veszi. Ang. To cease flame, seething or heating, to lose heat and warmth.] Cicer. 4. Tuscul. Ante agendi, orandique tanti, si quam habent ulciscendi vim, differant in tempus aliud, cum defervuerint ira. Sed hoc per translationem, quasi ita frigoris quidam animum incendens. Colum. pro quit pro refrigerari potest, lib. 2. de rust. loquens: Prudentes agricolæ, quamvis jam ilarum sectis nō amè componunt, quàm per paucos dies temerè congestum in se concoqui, & defervescere patiantur.

Dēfervĕfăcio, act. 3. Non ego fecerrefrigerare, ut nonnulli existimant, sed valde fervere facio, ut Dē significationem veri augeat. [חמם chimem. Syriacus. Gall. Faire échauffer. Ital. Far bollire forte. Germ. Gantzlich machen. Hisp. Hacer hervir. Pol. Gotować. Vng. Elforralom, megfozatom. Ang. To make to over-seethe, scald or heat.] Cato de Rustica cap. 151. Brassicam macerato bene, postea in oleum conjecto: defervefacito bene: ubi coxerit, bene aquato & edito. Plin. lib. 23. cap. 7. Radix cum sit, defervefacta avenæ, dentium dolores sedat.

Dēfĭcĭo, depono, compositum ab antiquo verbo facio, facior per permutationem a litteræ in e, significat labore deficio. [נלאה nilʼâh, נעתק naatak. Gall. Lassé, ennuyé. Ital. Stanco, straccato. Germ. Müd arbeiten, müde machen, ey werden. Bel. Moe werden. Hisp. Ser fatigado, cansado, ó desfallecer. Pol. Ustrobiony, znikam. Vng. Elfarakadok, elfáradok, elfáradok, elakadok, elgyöngülök. Ang. To make faint, feeble, to faint.] Terentius in Phorm. Hæres nihil tibi hoc tuo patri est, Neque defecisse unquam ego expetor, Dum ei tibi quod polliceris suum efficeris. ¶ De hujus verbi præterito inter Grammaticos non convenit. Priscianus enim vult eius præteritum esse defeci ut fugi. Contrà Donatus fassus & defessus omnia esse vult, non participia, cujus sententia videtur verisimilior. Neq; enim fessus aut defessus tempus ullum importat more participiorum, neque actionem aut passionem, sed idem omnino significat quod lassus, quod certe nemo esse recto dubitat. Differant autem hæc duo à participio fatigatus, sicut calidus & calefactus, quorum hoc & tempus & passionem significat, illud solam qualitatem. Sic fatigatus dicitur ille, quem recens aliqua fatigavit: fessus autem & defessus simpliciter qui labore deficit. Hinc compositum Indefessus, idem quod indefatigabilis. ἀκάματος & . Claud. lib. 1. de Rapt. Proserp. Indefessa fervida nulla cessabimus hora. Non requies, non tempus erit, dum pignus acceptum. Juvenalis, ¶ Verba ejus hæc fatisor & defatiscor, in usu non fuere, sed eorum loco ut minor verbo neutro fatisco, quod quidem vim hi significationis. Colum. lib. 2: Sed omnitolo, quod præcipitatum frigoribus fatiscit, una præsens medicina est, ut ferrum adjectes, & abstinentes vires in pabulo reficiendas.

Dēfĭcio, defeci, fectum, de & facio, n. r. Desum, deficisco, desisto. [חסר chaser, נגמר nigmar, נעדר naadar, נפסק nifsak. Gall. Defaillir. Ital. Mancare. Germ. Gebrechen, nicht genug seyn. Belg. Gebreken. Hisp. Defallecer, faltar. Pol. Niedostawanie, ustawanie. Vng. Hiányok, (item) elhanyatlok, elfáradok, elfakadok, elhasonlok, elgyöngülök. Ang. To fail, to decay.] Cicer. 3. in Verr. Vereretur ne mihi crimina non suppeterent, ne oratio deesset, ne vox virtusq; deficeret. Idem Servio Sulp. Sed aperiora interdum, & vix tecto dolori, quod ex me lætitia deficiunt, quæ cum ipsa quantumvis mihi exempla proponō; fides tua fortunam non deficiunt. Et mox: Ita fecit Cicero, ut per Desum, deficio exponitur. Hinc Defectus, pro privatione deducitur: de quo infrà. ¶ Legimus etiam Deficere absolute positum pro deficere animo. Ἐκλείπω. Hirtius: Quare nequaquam tam animo ut hinc spe castra oppugnanda centesimo die, tanti timoris, ut ipse deficiā. Hoc paulò post aliquando dixit: Deficere animo, ἐκκακέω. Martius (inquit) Rufus Quæstor in castris relictus à Cæsone, cohortatus suos ne animo deficiant id est, ne eadem & animus defit. ¶ Juvenalis etiam cum accusativo pro derelinquere, sive desistere possimus: quanquam in sensu idem fit cum deesse, ἐκκακέω. Cicer. 4. in Verr. Iam me vitæ deficere cœperunt. Idem 2. de Orat. Prudentia nunquam defuit oratorem. Cæsar: Nullā meæ rei fabricæ ac copiæ, omnium sanguis virtusq; defecerunt id est, ἐκκακέω. Simili modo omnino usum habet verbum Defero Sallustius in Jugurtha: Sed ea tempestate, (inquit) omnibus civitatis moribus, si ignaviam atque pro magnitudine partem differre, tempus quo animus maturrime deferat. Habet autem deficio in ea significatione fere semper ante se nominativum rei inanimatæ. Dicunt defuit, Vox te defecit hominis. & Oratio illum defecit. Lactantius lib. 7. Non enim verendum, ne tam in bona causa defuturus orator, qui sæpè etiam malos cupiosè ac fortiter defendit. Cæsar lib. 2. ipsos res frumentaria defecit eos. Sallustius tamen in his damno pro accusativo utitur, non cujus duas enim frequentius tamen cum accusativo utuntur. Non defuit autem ita dicas per nominativum: res me deficit: id, à me deficit. ¶ Item Deficere est accusativo significat non suggerere. Virg. 1. Georg. Quum jam glandes atq; arbuta sacræ Deficerent sylvæ: id est, non suggerere sua glandes arbutaq; Sic enim exponunt hunc locum plerique interpretes: quanquam non male isti deficerent pro deficere accipere possimus: ut Arbuta & glandes, nominativos esse intelligamus: sylvæ autem, dativum. ¶ Interdum absolutè positum pro finire, cessare, παύομαι. Hic præmatura defecit. ¶ Martianus: Tum demum id agere consilium erat, quum vita deficit. ¶ Construitur quandoq; cum ablativo sine præpositione, & definitur pro carere sive privari στερέω. Columella lib. 5. de vite loquēs: Quinetiam, transtuleris (inquit) de humida in aridum locū, vide ne pristino alimento deficiat. Item: Como de fluunt, nec deficiunt sacro folio. Idem lib. 3. passivo alius est, lugarū quadam passe deficitur: quod supersit. Et lib. 8. Quidā monent à deficitur quo minus appositi cuniculi pronitate, pice liquida eandē notam fecisse & parcius imponas. ¶ Item. Deficere debitores dicūtur, quorū facultates ita attenuatæ sunt, ut non solvendo non sint. L. 3. D. de jur. fisci. unde defectus forensibus apud Ulp. L. ti extraneus. Dicitur etiam. ¶ Capitur & pro desciscere, recedere seu rebellare, defectio. [מרד marad. מעל maal. Gall. Se rebeller, se revolter, se départir contre. Ital. Ribellare. Germ. Abfallen, abtrünig werden. Hisp. Rebellar. Pol. Odstąpienie, opuszczenie. Vng. Elpártolás, el hagyás. Ang. To make defection or revolt from, to forsake.] & tunc ablativo jungitur cum præpositione. Salustius loquitur. Quod oppidum primum omnium post mortem pugnam ab rege defecerat. Deficere enim dicuntur, qui ab his quorum fide imperio sunt deficiunt, & in hostium numerū se conferunt. Cic. Lælio: Difficile est amicitiam manere si à virtute deficiens. Liv. libro 21. Eodem anno duæ colonię, Puteria & Cora ad Aruncos defecerunt. Hoc est, Romanos desernnt transeuntes ad Aruncos.

Dēfĕrō

Defectór, verbale, m. t. [מעל מעלה, מרד, עזב, עבר, Gall. Rebelle, celuy qui s'est rebellé, apostat. Ital. Ribelle. Ger. Abfellig, Abtrünnig. Hisp. Rebellador. Pol. Odstępca, nieposłuszny. Vng. El hagyások, el pártolók. Ang. A rebellour or rebeller, to the contrary part.] Suetonius in Neron. capite 43: Revocatisq; ad pœnitentiam defectoribus, &c.

Defectus, a, um, partic. p. à deficio vel deficior, habet significationem activam in voce passiva: [חסר, נחסר. Pol. Niedoległy, niedostatek. Vng. Elfogyatkozás, el erkölcsöződés.] ut Defectus robore animi, Tacitus. Colum. Diligentis patrisfamilias est primam animi, Tacitus. Colum. Diligentis patrisfamilias est primam quanq; laborem sentio defectam tollere: id est, quæ deficit. Quinct. lib. 3: Vt si abesti & impares, & aqua cibiq; defecti, de tractenda ad hostem dubitatione deliberent: qui defecerunt. ¶ Defectus, passivè, [חסרון, מחסור, מעלה.] Cicero Oratore ante quam iret in exilium: Nùc vel solus defectus ad calamitatem, vel primus vocatus ad tale periculum, omnium animos iure debeo commovere. Defectæ senectutis homo, i. confectæ confectus. Vlpianus de Vsufructu. Vt puta ægrotans servo, vel infanti, vel defectæ senectutis homini. Eodem modo defectus accipiuntur pro confectis. ¶ Defectus pro infectus aliquando pro perfectus. Cic. ad Att. Libri ad Varronem non morabuntur: sunt enim defecti id est, perfecti.

Defectissimus, superlativus. & Defectissimus superlativus. [Vng. El fogyatkozottak, romlottak.] Colum. in præfat. Sed hi vetustiõ loci plerumq; exercitus est turba pedissequorum: lectionumq; defectissimam quemq; annis & viribus in agrum eligat, &c. Apuleius in Apologia. Curta plaraque quidem specula fermè pares obturatus ad imagines videntur, ita numicis verò & globulis omnis defectiora, atq; omnia in cavis inclusa.

Defectus, us, numen, m. g. Quod est carpentum, non vitium aut culpam, aut morbum: [חסרון, מחסור, מעלה. Gall. Defaut, defaillance, manque. Ital. Difetto, defetto, mancamento. Ger. Ein gebrechen, mangel. Hisp. Falta, menguamiento. Pol. Niedostatek, omdlenie, defekt. Vng. Fogyatkozás. Ang. A lacke, a fayling.] ut Defectu corporis deformes nos hostibus credis. lib. 4. Defectus alibi aquarum circumsistentes fontes rivosq; fugam hostium in ipsa munitione dedit. ¶ Interdum dicitur de infirmitate. Gel. lib. 2: Sed de Lucii morbo Sallustii defectibus. Vnde Defectio Solis & Lunæ dicimus. Defectus animi, sive defectus animæ (ut Celso mos est) quod Ἀποψυχίαν, hoc est, deliquia Græcè dicitur. A nostris etiam animi deliquium, & verba linqui animo, & intermori, & deficere, & extingui animo, species præbere: quos Plinius & defectos animo quandoq; appellat. Defectus verò corporis, & defecti, tantùm quos Græci παρύσεις, quasi resolutos, & resolutionem ipsam, aliosve dicunt quos & συντήξεις vocant, & συντήκεις, defectiones. Plinius: Genus unum quod Lipyrian vocamus, procellit morbo dissoluto, & prægnantibus & defectis. Martial.

Dulces defectâ modulatur carmina linguâ,
Cantator cygnus funeris ipse sui.

Defectio, ónis. Recessio seu rebellio, vel militum ab Imperatore, vel civitatis à domino qui dicuntur deficere, omnino ab eorum gubernatione discedunt. [חסרון, מחסור, מעלה, מרד, עזב, עבר, שטן, פשעים, מרדים.] Gall. Contumace, rebellion. Ital. Ribellione. Germ. Abfall. Hisp. Rebelidia. Pol. Odstąpienie, odstępstwo, odpadnienie, odszedzenie. Vng. El pártolás, el hagyások. Ang. A defection, revolting or yeelding to the contrary power.] Livius lib. 1: Ob tot defectiones eorum tam maximè fortunæ ad defectionem animis voluntarias traxisse. Cicero 4. Tusc. Omnium autem perturbationum fontem esse dicunt imbecillum, quæ ella tota mente, à recta ratione defectio. ¶ Aliquando dicitur diminutio & decrementum, defectus, resolutio. Iccius in Catone: Quorum ego delectabar ad defectiones Solis & Lunæ, multò magis antè prædicere. ¶ Sunt & defectiones in corpore humano, quales mulieribus à conceptu accidere solent. [בחילה, הטרחה, בחילות.] Gall. Defaillance, defaut de cœur. Ital. Debolezza. Germ. Ohnmachten. Hisp. Basquezas. Pol. Niedołęstwo. Vng. Erőtlenség, gyengeség. Ang. Infirmities, fayling of harts or courage.] Plinius in Proœm. lib. 23: Pro partu sanguinem execrationes, & mulieremve conceptu defectione diutiùpote profuisse. Quod primos etiam malacian, μαλακίαν, in prægnantibus vocare Plinius solet. Est enim malacia in stomacho debilitas. Et mox malacia pro tranquillitate capitur.

Defectivus, a, um. Quod est mancum. [חסר, חסרון, חסרים.] Gall. Defaillant, manque. Ital. Manco. Germ. Das ermangelt, ermanglet vnd gebrästen hat. Hisp. Cosa que falta ó puede faltar. Pol. Niedopełniony. Vng. Fogyatkozó, fogyka. Ang. Shortjacked, maimed and mutilate.] Cicero 1. Offic. Est enim cognitio contemplationis, naturæ quædam quasi alimonia: & defectiva quodammodo.

Defigo, is, xi, xum. 3. penult. prod. defixi. Deorsum figo, impingo, immitto, colluco, pono. [תקע, שבץ, מחץ, מחה, רקח, שבע, תקן, מחה.] Gall. Ficher, arrester à clous ou autre chose. Ital. Inpassare, ficcare, puntare. Ger. Zuhefften, Zuspitzen, Zuspitzen, Zuspitzen. Hisp. Fixar. Pol. Przybiiam. Vng. Le szegezek, le verem, le gyukom, le fyyzek. Ang. To fasten or fasten with nayles.] Colum. lib. 2: Tum in etiam bene passinatum & sterceratam rectum sarmentum defigito. Virgil. libro 2. Georg. Alnos & pinastra ferax defigitur arbos, Et culmus in primis. Cæsar bell. Civil. 2: Asseres pedum duodecim cuspidibus præfixi, atq; ea maximis balistis missi per quatuor ordines cratium in terra defigebantur. Defigere ensem in corpore, apud Ciceronem. Defigere cultrum in corde, & Defigere gladium jugulo, apud Livium. ¶ Ex hac verbi significatione elegantes simul ac variæ translationes existunt: ut cum alicujus animum dicimus pavore defixum esse, aut stupore mœstitiæve. Habet hanc singularem cum his nominibus Animus & Oculus elegantiam. Cic. 4. Acad. Adversio in eum primum, quòd parum defigat animos. Idem pro Domo tua: Ac quam sententiam dixit primùm eam quam populi firmum in animis vestris jam ante defixerat. Lactantius lib. 2: Oculos ibos ad alto deiecit, solaq; defigunt. Cicero Philip. 11: Quid cum non ferbere animo, quid non hausire cogitatione, cujus tanguam non videre crudelis in cujus possessiones ire; fortunas non inquirere? Omnes oculos spe & mente defigere? Plin. lib. 8. cap. 16: Quam pro catulis fœta dimicat, oculorum aciem vultumq; in terram defigere in rectam, ne venenum exprovocet. Cicero Verrem. Act. 2: Vt non modò in oculis vestris, sed in animis omnium sua furta atq; flagitia defixa sint. hoc est, ita deprimenda & retinenda, ut non modò cernantur sed etiam videantur: sic, ut non modò auctor & intellectu perspicua sint, sed etiam vitii subjecti videantur id est, ob oculos ponere. ¶ Aliquando pro fixo vel transfodio, ἐμπήγνυμι. Persius: Cui tereti mucrone, patentes radere mores Doctus, & inspicere in jam defigere cudo.

Defixus, a, um. Infixus, haerens in aliquo. [Germ. Gebefft. Pol. Obwiązany. Vng. Leszakadt, függő. Ang. Hanged, fixed or stycked.] Cic. de Arr. Vinam in aliquo pontis defixa atque hæsisset.

Definio, is, ivi, itum. 4. Termino, finiendo certos rei de qua agitur terminos ponendo. [בדל, גדר, גדה, גדר, גדה, גדר, גדה

tio pro regula accipitur interdum, ut in illa vulgata regula: Omnis Definitio, in jure Civili periculosa est, quod vel unus demonstrat. Neq; enim tam est difficile, rem aliquam in jure Civili exacte definire, quam est rationem regulam ex legibus colligere, quod nulla in parte infirmari queat. Adde Vigilium de Tella, ord. & vide Tiraq. in Armor. Quamvis hac ipsum quoque Accursius declaravit. Definitio est eorum quæ sunt, eiusq; rei propriæ, quam definire volumus, brevis & succincta quædam explicatio, in qua hæc præcipue ratio atq; doctrina, ut vis ejus rei, quam definis, ita exprimatur, ut neque abeat quicquam, nec superfluat. Cicero de finib. a Partitio, qualis rerum opertarū, quum quid quidq; habeat apertum, definitio est. Cicero de Finib. : Definitio est oratio, quæ quid sit id, de quo agitur, ostendit quam brevissime. Cicero in oratore: Definitio est oratio, quæ id quod definitur explicat, quid sit. Definitionum duo sunt genera prima, unum earum rerum quæ sunt, alterum earum quæ intelliguntur. Esse ea dico, quæ cerni tangive possunt, ut fundum, ædes, parietem, &c. Quo ex genere quædam interdum nobis definienda sunt. Non est genus ea dico, quæ tang. demonstrative non possunt, sed tamen animo, atq; intellectu possunt. Vtilitas, ut capio eo, si tutelam, si agnationem definis, quarū rerum nullum habet quale corpus, est tamen quædam conformatio insignita, & impressa in intelligentia, quam notionem vocant Latini: in argumentando definitione explicanda tum. Atq; etiam definitiones aliæ sunt partitionum, aliæ divisionum. Partitio est, quum res quæ proposita est, quasi membra dispertitur, ut si quis eorum ad rem definitio formas omnes complectitur, quæ tub eo genere ponuntur, quod definitur, quæ idem quasi definitionis modus. Sic igitur veteres præscripsere, quum sub aperta est alia res, quam definire velis, cum ea res communis, cujus eò persequi, dum proprium elicitur, quod nullam in aliam rem transferri potest, Cicero in Topic. : Item ibidem: Definitionis controversia est, quum in ipso verbum aliquod est positum, cujus de vi quæritur. Cicero de Invent. : Mala definitio: genus vitiosa argumentatione. Mala definitio est, quam aut obscuris definiri, aut alienis, aut superfluis, aut aliquid aut non necessario, aut non magnum continet. Cicero de Invent. : Definitio est oratio, explicans quid sit id de quo disputatur. Est enim eadem arcta, complicata re explicatio, velut quum dicimus: Homo est animal rationale & mortale. Quæ Fannio, est rei propositæ propria & dilucida, & nec vitiosa ex parte de verbis enuntiatio, alias descriptio dicitur, & sit multis modis.

Dē̄finitum est, pro eo quod dicimus Decretū, vel constitutum, [Vng. Es vegzésbetétetvolt.] Plautus in Cistel. Perge dicere. A. An' ne de etiam quid consultura es? M. Perge ejecisti: non remittam, definitum est.

Dēfinitus, a, um, Certus, constitutus, attributus, assignatus. [יעד jaad, ייעד jeaad, מועד moad, מועדה moadah. Gall. Défini, limité, borné. Ital. Limitato, terminato. Germ. Eingeschränckt, bestimpt. Hisp. Determinado. Pol. Naznaczony. Vng. Meghatározott, el végzésből. Ang. Limited, bounded.] Cicero de Somn. Hic certus ille locus ac definitus locus.

Dēfinitē, adverbium, Finitè, limitè. [בגבול begebul, בגבולות begebulot. Gall. Expressément, distinctement, distinctement. Ital. Espressamente, con espressione, con distinzione. Germ. Mit grunde recht, mit grund klarheit. Hisp. Determinadamente, expressa y claramente. Pol. Znacznie, grzecznie. Vng. Illendőképpen, jól, okoskodással. Ang. Expressly, plainly, sensibly.] Cicero pro Corn. Balbo. Lexiè Gellia & Cornelia, quæ de his rebus potestatem Pompeio civitatem donādi dederat, sic latum est. Plinius Paneg. Nec magis definitè, distinctèq; designat, qui Tiraqué, quam qui optica appellat.

Dēfinitio, Vide DEFINITIO.

Dēfinītīvus, a, um, [בגבול begebul. Gall. Définitif, positif, décisif & limité. Ital. Definitivo, determinato. Germ. Das ist ein eingeleitig, entscheidendes urtheil. Hisp. Definitivo. Pol. Rozsądzający, rozsądzający. Vng. Meghatározó. Ang. That determines and finishes.] Cicer. de Invent. Cum facto controversia est, nummā conjectura causa finitur, constitutio conjecturalis appellatur: quum autem in nominis quæstio definienda verbis est, constitutio definitiva nominatur.

Dēfrēnillās, as, f. Dicitur qui ex capistro aculeo, quem lucum alii nominant vocitamus. [περιστόμιον. Gall. Bigot, ou aiguillon. Ital. Legibo, fregio, o sprone. Germ. Einstig. Hisp. Tacon de rueda. Pol. Ostroga, ostrożek. Vng. Kávál, szúrás nélkül való gyűrű. Germ. Ang. The jacket of a spur.] Martial. lib. 12. de importunis asiatarum: Hinc defricatus & inde lippus.

Dēfit, Deerit, cum dativo construitur. [חסר chasar, אזל azal. Gall. Il y a faute. Ital. Manca, non vi è. Germ. Es mangelt es gebricht. Bel. Ert gebricht. Hisp. Faltase. Pol. Niedostaie. Vng. El fogja hagyni, el vesztődik. Ang. There lacks, there wants.] Terentius in Eunuch. Nihil quum est, nihil deterrumor. Idem in Heautont. Nihil apud me tibi defuit patriæ, quin quod opus fuerit, gnatæ præsentiam. Virgil. Aeglog. 2: Lac mihi non æstate novum non frigore defit.

Dēfīxī, a, um, participium. [מטע chasaph, נטה nataah, נטע nataah, נטעה nataah, נטעה nataah. Gall. Fiché, enclavé, attaché. Ital. Fitto, conficcato, attaccato. Germ. Angeheftet, gehefftet. Hisp. Pegado, clavado. Pol. Nabodzony, zkiwowany. Vng. Megbeszegezett, beragasztatott. Ang. Nailed, fastened, affixed.] Plin. lib. 17. cap. 22: Altera declivi vitis, vel palmite juxta tuam arborem. Annexa in alium cursum contorti & deflexi. Cicero de Divinatione.

Dēflexus, us, numen. Curvatio, inflexio. [אמץ chalach, עקמה akamah. Gall. Plioment, épaississement. Ital. Piegamento. Germ. Biegung. Hisp. Doblegadura. Pol. Nachylenie. Vng. Meghajtás, hajlandóság. Ang. A bowing or crooking.] Column. Ne deflexu frangatur.

Dēflĕo, es, ere, n. f. Deploro. [בכה bachah, קוה kavah, נהה naah. Gall. Plaindre quelqu'un, déplorer, regretter. Ital. Piangere. Germ. Beweinen. Hisp. Llorar. Pol. Opłakiwać. Vng. Meg sirattam. Ang. To weep, to wail over, to mourn.] Plautus Capt. egone eō deflean talem adolescentem? Cicero, Africanus Pollio lib. 20: hanc illud initium civilis belli deflevi. Cicero, Philip. Sed hæc tam immanitatem, quæ tum est, subibat deflagrare nas vetus, purgari sulphuribus posse.

Dēflagrō, as, are, act. & p. Ilo, vel flando depello. [נשב nashab, נשם nasham. Gall. Vanner. Ital. Spirare. Germ. Zuwehen blasen. Hisp. Soplar. Pol. Odwiewać. Vng. Elfúvom, elfujom. Ang. To blow, to drive away.] Plautus libro 22. cap. 2: Cibus etiam etiam prolapsus recederetur, utq; per menses, vetabantq; murmuriasum causa deflare.

Dēflŏccō, are, est, tradium à floccis. [Pol. Zaokrąglowe chodzić. Vng. Virágokat, gyümölcsöket.] Plautus in Casina: Peri, defloccant jam hic homines laudes meas. Ita enim legendum, non ut est apud Nonium Doctos habebit. Nisi malit legere Dellaccare.

Dēflŏccō, ēre, fenes, Qui florem virūm deponere, qualitatis. [γέροντες ἀνθοῦντες. Ger. Die ihr herd und kräfft verlieren. Hisp. Viejos que pierden la flor. Vng. Öregek, kik virágokat elvesztik.] Metaphora tractā videtur a vestibus, quæ in quibus usu floccos (fines appellant) amittunt. Plautus Epid. Ni perturbem adeò defloccatos fenes Quæritant me.

Dēflŏrō, idem est quod conspurcare, contaminare, vitiare, quasi floribus & ornatu spoliare. [נאף naaph, חנף chanaph, חנף chanaph. Gall. Deflorer, corrompre la fleur, fouiller. Ital. Sporcare, macchiare. Germ. Die zierde blumen abbrechen / verwüsten / zerstören. Hisp. Quitar la flor de la fruta, estragar. Pol. Psuć, zmazać, zdrowie, splugawić, sfamować. Vng. Virágzását, szépségét el, meg fogyatkozni. Ang. To defile, to deflore, to take away the flower.] Livius libro septimo, bell. Mace-

bell. Macedon. Erant qui famam id majus bellum, quàm difficultatem rei, fuisse interpretarentur: uno memorabili præhoc fuisse debellatum, gloriamq; ejus victoriæ defloratam ad Thermopylas esse.

Dēflorĕo, sive Deflorescere, Flaccescere, flores venustatemq; amittere. [פרח *nabal. συμφθείρω, ἀνθοκοπέω.* Gall. *Se deflorer, perdre sa fleur.* Ital. *sfiorire.* Ger. Verblühen. Bel. Verbloyen. Hisp. *Perder la flor.* Pol. Otumieć. Vng. *Megvirágzik, elhervad.* Ang. *To deflowre or lose the beauty, to decaye, to fade away.*] Plin. lib. 17: Pessimum inter omnia, quum defloret centum vitem, & uicarm percutit imber: quantam simul debuit fructus. ¶ Autor ad Herennium per translationem pro eo posuit quod dicimus, Virginem amitto. *παρανοσφίζω.* Formæ [unguæ] cignitas, aut morbo defloruerit, aut venustate extinguitur. ¶ Deflorescere apud Col. lib. 3. cap. 12. accipitur pro flores producere, ac deinde amissis floribus fructum producere. [ἀνθοκοπέω, καρποφορέω. Ang. *To bring forth fruit, to flower.*] Quam (inquit) totam ipsam edidit, octo diebus defloruisse, ac deinde grandescere diebus quadraginta. Vbi deflorescere non simpliciter accipitur pro flores acquirere, ut quidam interpretantur, sed potiùs flores acquisitos amittere: ut hic sit sensus: Postquam Fumentum edidit florem, statim flores sequunt, & eodem loco octo diebus amittit. Sic efflorescere, est valde floridum fieri. Cicero in Læl. Quæ tamen efflorescit amicitia, etiã tum manere ea secutus sis.

Dēfluĕre, u. Deorsum fluere, labi, delabi, influere, proprie de liquidis rebus, & translatè de aliis quibuscunq; dicitur. [נזל *nazal.* ἀποῤῥέω. Gall. *Decouler, s'escouler.* Ital. *scorrere.* Fiacra. Ger. Abfließen. Belg. Afvloeyen. Hisp. *Correr lo liquido de arriba abaxo.* Pol. Zapas, wypłynąć. Vng. *Lefolyni, lefolhatni.* Ang. *To flow downward, to run or melt away, to run from above.*] Plin. lib. 6. cap. 7. Defluit in Rhenum Mogantus. ¶ Per translationem significat decurrere, delabi. Cicero in Læl. ad leves amicitias cohæsit oratio. Salust. in fugurtha. Vt per locorum ingenia vires, tempus, ætas, ingenii defluxerit, hoc est, quasi ex edere, & peritiæ Lactant. libro 3. pro nihilum redigere potuit: Navis sine gubernatore aut perfluit: & corpus relictum ab anima, defluit. ¶ Quandoq; defluere est secundo amne fluere: id est, deorsum & versus locum inferiorem fluere. Sunt enim fluminum tres, quò magis properantia, eò devexiora. Virgil. libro 3. Georg. Sudis quatit in gurgite villis Mersatur, multoq; secundo, defluit amni. ¶ Defluere etiam dicitur quod ætate morbóve salvitas, ἀπόῤῥυσις. Vide Defluere capillos dicitur.

Dēfluĭus, & Dēfluvium, ii. Gall. *Ecoulement, cheute.* Ital. *scolamento, cadimento.* Germ. Der verfließung, abfluß. Hisp. *La caida.* Pol. Zapadnie, zapaść. Vng. *Lefolyás, lehullás.* Ang. *A flowing downward, a falling away.*] Capillorum fluxus. [ἀλωπεκία. Gall. *Cheute de cheueux.* Ital. *Cadimento de capelli.* Hisp. *La caida de los cabellos.*] Sed defluvii comarum facere dicitur. Idem: Hippocrates capillos mulierum defluos fieri ex raphanis jussit.

Dēfluxĭus, us, idem quod defluvium. ἀπόῤῥυσις.

Dēfŏdĭo, is, pepŭi, fossum, 3. cor. act. n. Sepelio, obruo. [חטן *chaphar* חתר *chatar* כרה *charah.* κρύπτω. Gall. *Enfouir, enterrer.* Ital. *sepelire.* Ger. Vergraben, eingraben. Belg. Begraven. Hisp. *Enterrar, esconder, esconder la tierra.* Pol. Wykopać, zagrzebać. Vng. *Lefödöz, elföldöz.* Ang. *To digge downe, to digge and burie.*] Liv. Fueratq; defossi annis quindecim sub specu quingentos loquutus de libris Numæ. Plautus Pœn. Actus. Domi foræ defossum habeo cum opibus aulam ingentem. Colum. lib. 3. perfodiendo plantare & interere possis, quam dixi: Confectis foraminibus defodiamus in singula libros, & vivam pecudem, quæ si pabuli fossa, aspinam rumpat. ¶ Defodere item est infrà, sive deorsum fodere, κατορύσσω. Idem lib. 11. Natura terrenis generibus, ita ut solum in altitudinem trium pedum defodiatur.

Dēfossus, a, um. participa. [כרה *charah.* κατορυχθείς. Gall. *Enfossi, enterré.* Ital. *sepolto.* Ger. Vergraben, eingegraben. Hisp. *Enterrado, escondido.* Pol. Wykopany, wzadzony, zagrzebany. Vng. *Lefödöt, elföldözött.* Ang. *Digged or engraffed, buried.*] Cic. 2. de Orat. Aurum multa fama defossum, Plin. lib. 30. cap. 3. Talpæ cæcitatis perpetuæ tenebras etiãmnum ultis defossæ.

Dēfŭgĭo, is, fūgi, fugĭtum, 3. m. q. [אחזרת *machoreth.* κατοχή. Gall. *Enfossement, enterrement.* Ital. *Sepoltura, sepoltura.* Ger. Vergrabung, begrabung. Hisp. *Enterramiento, sepultura.* Pol. Wykopanie. Vng. *Lefödözés, elföldözés.* Ang. *A digging or digging downe, burying.*] Plin. lib. 19. cap. 4. Arva in defossa cavata.

Dēfœtus, a. Latinum is, idem erit quod effœtus: hoc est, fœtui per ætatem inidoneus. [Pol. Wiradjący. Vng. *Newzésre alkalmatlan, el retrögödzött.* Ang. *Vnfit to bring forth, fruitles, vnmeet.*] Quod tamen haud reor apud classicos scriptores reperiatur. Nam quod ad illud testimonium attinet, quod ex Ovidio adduci solet: Sit quoq; quod raro est, solito defœta favore Formosæ facies invidiosa tuæ: in casu illorum exemplarium defecta legitur, non defœta. Similiter apud Columellam in præfatione idem primus defectissimum legi debet, non defœtissimum.

Dēformĭcātum, n. Ligonum dixerunt antiqui, quod à formitibus quibus confoveri solet, erat factum. Festus.

Dēfŏrē, penult. corr. compositum à fore, idem significans quod defuturum esse. [ἔσεσθαι. Vng. *Nem lenni.*] Cicer. de Lege Agrar. contra Rullum: Verum arbitrantur non defore qui illam restituerent.

Dēformo, as, ãvi, a. p. Fœdo, turpo, macŭlo. [שחת *schachath.* διαφθείρω, μιαίνω. Gall. *Desfigurer.* Ital. *Sformare, disformare.* Ger. Ungestalt machen. Belg. Ongestalten. Hisp. *Desfigurar, afear.* Pol. Szkaradzić, oszpecać. Vng. *Megrontom, megmocskolom.* Ang. *To disfigure, to deface, to disface.*] Lactan. de Opif. Dei: Quàm animadverti, quam divina ratione motus est, ut tamen hiatus ipse nasi, oris speciem nõ deformaret. Autor ad Heren. lib. 1. Qui fiunt qui Italiam defœdarunt? Cic. de Arusp. resp. In qua Pompeium ornat, an pomas deformat? ¶ Item, Deformare est figurare, delineare, & nova forma instruere. [יצר *Jetzer.* Gall. *Instituer, former, former.* Ital. *Formare, ideare, disfigurare.* Ger. Etwas mit seinen sinnen eben angeschaffen intwerffen. Hisp. *Trocar, figurar.*] Vitruvius: In Tragica scenæ deformationi columnis, signis, & regalibus rebus. Idem: Architectus graphidis peritus, ut deformare possit lantis imitationem, quam velit, ædificiorum.

Dēformātŭs, a, um. fœdatus, cùm aliis deformare et formare. [Pol. *Szpetny.* Vng. *Megrontatott.*] Sueton. in Caligula cap. 49: Multos bonos illi omnis deformatos prius & gravatos annis, admetu & minationes virum, aut ad bella condemnavit.

Dēformātĭo, onis, verbale, f. t. Fœditas, macula. [מום *mum* מומאה *mumah.* κακοσχημοσύνη, ἀσχημία. Gall. *Deffiguement.* Ital. *Disfattezza, sfigurazione, sfiguramento.* Germ. Ungestaltnus, unförmigkeit, mißgestaltung. Hisp. *Aspecto feo, disfiguracion.* Pol. Oszpetnienie, oszpecenie. Vng. *Megrontás, csúfsága.* Ang. *A disforming, disfacing or disformes.*] Liv. 9. de Vrbe: Vrsus quiq; eundi tantas ædificasset deformationes tantæ majestati, vetuit retrahendo spectaculo averteret oculos.

Dēformĭs, & hoc deformĕ, om. t. Turpis, fœdus, sed cõmunius, sæpius. [מום *mum.* αἰσχρός. Gall. *Difforme, difforme, laid.* Ital. *Difforme, sfigurato, brutto.* Ger. Ungestaltet, ungestaltsam, mißstaltet. Hisp. *Cosa fea, desfigurada.* Pol. *Szpetny, szkaradny.* Vng. *Csúnya, csúnyasággos.* Ang. *Deformed, foule.*] Plin. in Epist. Platanorum ita quo fuit aliquando domus (ut audio) pulchra, omne deformis ruinis. Cic. pro Cœlio: Id nunquam tam acerbè ferret M. Cœlius, ut cum pœnitet non deformem esse natum. Liv. 1. ab Vrbe: Quòd vix Alexandrum oculi tam deformi spectaculum ferre possent. Cicero Marcello libro 4: Nec cum diligere minus debes quòd deformior es. Deformis nihil est ad dictione sene.

Dēformĭtās, atis, f. t. Turpitudo, pravitas, quod & de corpore & animo dicitur. [מום *mum* מומאה *mumah.* κακοσχημοσύνη, αἰσχρότης. Gall. *Difformité, laideur.* Ital. *bruttezza, deformità.* Ger. Ungestalte. Hisp. *Fealdad, disformidad.* Pol. *Szpetność.* Vng. *Csúnyaság, csúnyaság.* Ang. *Deformitie, foulnesse.*] Cicer. 1. de Legib. Deformitas animi, & corporis pravitas. Idem in Offic. Nullam esse majus malum turpitudinemque si in deformitate corporis aliquid haberet offensionis, quanta illa depravatio & fœditas turpificari animi debet videri?

Dēformĭter, adverbium. [αἰσχρῶς. Gall. *Difformement, laidement.* Ital. *Sconciamente.* Ger. Vngestaltsamlich. Hisp. *Con fealdad, desformemente.* Pol. *Szpetnie.* Vng. *Csúnyán, csúnyasággal.* Ang. *Foulie, vnbeautifully.*] Quinctilianus libro 8. cap. 3: Inscitiæ deformiter sonat.

Dēfrænātŭs, a, um. idem quod effrænatus: hoc est, indomitus, quasi sine fræno. [ἀχαλίνωτος. Gall. *Debridé, effrené.* Ital. *Sfrenato.* Ger. Ungezeumet. Hisp. *Desfrenado.* Pol. Wyzdany. Vng. *Vad, eyhbortalan.* Ang. *Disbridled, vnbridled.*] Ovid. 1. Metamorph. Bi defrænato volvuntur in æquora cursu.

Dēfraudāre, ãvi. p. vel per synecdochen Defraudare, est per fraudem cuiquam aliquid intercipere, vel eripere, vel invertere aliquem. [עשק *hesheik.* πλεονεκτέω, ἁρπαγὴν ποιέω. Gall. *Defrauder, defrauder, priver vn autre de ce qui luy appartient.* Ital. *Defraudare, ingannare.* Ger. Einen mit betrug betrüben. Bel. Bedroegen, bestroven. Hisp. *Engañar.* Pol. *Oszukać, zdradzić, podsadzić.* Vng. *Megcsalni.* Ang. *To deceive, to beguile.*] Plaut. Aulu. Nunc verbum pauca conferam quid te velim, Vt intus sis: tuus ne sis filio argento: tamen. Faciebat paratum jam. Sed. Vide gentium. D. Ne defraudato. E. Maximas nugas agis. Nudo dentabere vestimenta me jubet, Defraudem te ego fagefis, sine pennis vola. Tene ego defraudem, cui ipse ibi est nemo? Nisi quid in pœnã uxorem defraudaveris. ¶ Defraudare genium, est interumpere voluptatem, & naturæ quod appetit negare. Terent. in Phorm. Quod ille enunciatim vix de dimensio suo, Suum defraudans genium, comparavit miser. Contrà, indulgere genio, est voluptati operam dare, & quocunq; nos natura appetitus trahat, subservire. Quæ loquendi formulæ inde tractæ sunt, quòd antiqui Genium vocabant naturæ deum, hospitalitatis præsidem. Vnde etiã Horatius Genialis,

nialis, dicitur liberalis & hospitalis, & splendido apparatu affluens.

Defraudātŏr, verb. m. t. Fraudator. [עשוק *hasshōḳ, oppressio.* Gal. *Fraudeur, endommageur, oppresseur.* Ital. *Fraudatore.* Germ. Ein betrug der betrieget. Hisp. *Aquel que defrauda, engañador.* Pol. *Zdrayca, ygyff.* Vng. *Megcsalo.* Ang. *He that defraudeth or beguileth.*] Senec. de Benefic. lib. 4: Huic ingrato, qui beneficiorum defraudator est, non magis dabit beneficium quam aperatori

Defrico, as, āvi, p. penult. corr. Frico. [דרך *gherādh, agere fricare.* Gall. *Defroter, frotter.* Ital. *Fregare.* Germ. Reiben. Hisp. *Fregar.* Pol. *Oglaszam.* Vng. *Megvakarom.* Ang. *To rubbe, chafe or fricte together.*] Colum. lib. 12: Totumq; eorum palatum lacte defrico. Autor ad Herenn. Nam ut fortè hic in balneas venis, cœpit, postquam persudus est, defricari.

Dēfrĭcātē, adverbium, idem quod facetè & suaviter. Naevius in Tarentil. 2: Facetè & defricatè hoc induxit. Sosipater in suis Gram. lib. 1 t.

Defrigescĕrĕ, Frigescere. [קרר *qārar.*] Gall. *Devenir froid, se refroidir.* Ital. *Diventar freddo, raffreddarsi.* Ger. Erkalten oder kalt werden. Hisp. *Enfriarse.* Pol. *Oziębie.* Vng. *Megh hidegyl'ik.* Ang. *To wexe cold.*] Col. lib. 12. cap. 50: Labellum rutabulo ligneo agitari quod decoxeris, donec frigescat.

Defrigo, gis, xi, *ere.* Vide in dictione DECOQVO.

Dēfrĭngo, is, āvi, ātum, ĕre, act. Frango, vel decerpo. [שבר *shābar, confringere.*] Gall. *Rompre ou arracher de quelque chose.* Ital. *Rompere, frangere.* Ger. Abbrechen. Belg. Xpotetre. Hisp. *Quebrantar.* Pol. *Odłamuie.* Vng. *Eltörom, letörök.* Ang. *To breake, to wrie, to teare off.*] Col. lib. 6: Plerumque ita aut cruce aut cornibus boum tanta vitium defringatur. Vng. 2. Georg. - aut summas defringe ex arbore plantas. Cic. pro Cecin. Qui præterentes ramum defringerent arboris.

Dēfrūgo, as, penult. prod. act. p. Omnem fructum ex lauro. [עכם *ʿākam, consumere.*] Gall. *Tirer le grasse & substance de quelque chose, la dessuyer.* Ital. *Cavar la cosa fuori, far sparir la terra, cavarle il grasso.* Germ. Abpnutzen/die beste/zucht vnd kraft herauß ziehen. Hisp. *Defricar, sorber la fuerça.* Pol. *Sok albo smak wyssyskać albo wyssakow, wyciągam albo wyssiego.* Vng. *Ky szomboritom hasznait az egesznek, al egeszöw, gyömmölcseimet egeszöm.* Ang. *To drawe or suche the substance out of any thing.*] Vetantur quæ jam legumina, quæ ceram Theophrastus καρποῤῥύφους appellat. Agricola itaq; agrū defrugare dicitur, quum id genus tenuis sent, vel quum animia seruta exinanit agros, vt periustiam aut vrgigentiam perdit, lacessitve fruges: ut quum vel festinata fementis est vel temerina, præpropereq; aut præposterè quid agit. Plin. lib. 18: Oraculum illud magnopere cultodiendum, Segetem ne defruges, Columella: Constat segetem animia defrugatione exinaniri.

Defrūtum, n. Sā defervendo (ut inquit Palladius) vinum decoctum, Plinio autore, ulq; ad mediam partem. [בשל *bāshal, coquere, decoquere, consumere.* Gall. *Vin cuit ou reduit à la consomption de la moytié par cuyt.* Ital. *Vin cotto.* Germ. Gesotten Wein. Belg. Gekoocht Wyn. Hisp. *Vino cozido hasta la tercia parte.* Pol. *Gotowane winno.* Vng. *Főzött bor, el apadot bor, tetsző.* Ang. *Wine wherof the third parte is consumed.*] Sapa verò à sapiendo, multum eli ad tertiam partem decoctum. At Columella autem: Mustum, inquit, quàm dulcissimum, decoquitur ad tertias: & decoctum, (vt suprà dixi) defrutum vocatur. Sic Nonius: Sapa, quod nūc mellacium dicimus, mustum ad mediam partem decoctum defrutum, si ex duabus partibus ad tertium redigatur defrutesfactendo.

Defrūtārĕ, act. p. Mustum decoquere, ut inde defrutum fiat. [בשל *bāshal.*] Gall. *Faire du vin cuit.* Ital. *Far vin cotto.* Germ. Gesotten Wein machen. Hisp. *Hazer vino cozido.* Pol. *Winno przetrzymuie.* Vng. *Bort főzöm el apadossa.* Ang. *To make sodden wine.*] Col. lib. 2: Sed defrutum quoq; facere & defrutare vinum licet.

Defrūtārĭus, a, um. Quod ad defrutum pertinet [vel ejus vas.] Gal. *Seruant à faire du vin cuit.* Ital. *Pertinente a vino cotto.* Ger. Das zu dem gesottnen Wein gehört. Hisp. *Cosa para cozimiento para hazer vino cozido.* Pol. *Do przetrzymowania przynależący.* Vng. *Főzte borhoz valo.* Ang. *Belonging to wine sodden wine.*] ut Vasa defrutaria apud Colum. lib. 12. cap. 9. dicuntur, quæ ad defrutum idonea sunt. Sic Cella defrutaria, apud eundem lib. 1. cap. 6. Pars autem fructuaria dividitur in cellam olearium, torculatarium, cellam vinariam, defrutariam.

Dēfŭgĕrĕ, act. t. Refugere, refugere. [נסע *nāsaʿ, migrare.*] Gall. *Fuyr, s'enfuir, s'absenter.* Ital. *Fuggire.* Ger. Fliehen/ meiden. Belg. Schouwen/mijden. Hisp. *Huyr, rehuyr.* Pol. *Uciekam, uchodzę, unikam.* Vng. *El futok, el elkerülök.* Ang. *To flee backe, to eschue, to auoyde.*] Cæsar 6. bell. Gall. Aditum eorū sermonemq; defugiunt, nequid ex contagione incommodi accipiant. Cic. pro Sylla: Itaq; attendejam Torquate, quàm ego defugiam autoritatem Consulatus mei. Lactant. libro 5: Non defugi hunc laborem, ut imperitam materiam, quam Cyprianus non ellet exequutus.

Defundo, act. t. Effundo, & interdū idem quod Fundo. [שטף *shāṭaph, effundere, diffundere.*] Gall. *Espandre, diffuser, mettre quelque liqueur dedans.* Ital. *Versare.* Germ. Außgiessen. Belg. Afgietten. Hisp. *Derramar ossi liquor.* Pol. *Wylewam.* Vng. *Ky öntök, le öntök.* Ang. *To powre out any liquor.*] Cato de Re rust. Aquam celandato non omnem, eò adcito oleum. Columella: Postea quam relixerit, tum vasa defundas, & operias.

Defungŏr, defungĕris, defunctus sum, defungi, Deamulo, fungor, perfungor. [נתן *nāthan, donare, exponere, expromere, necare.*] Gall. *Estre delivré, se defaire, se quitter de quelque chose, en estre hors.* Ital. *Esser liberato, compire de qualche persona o cosa, esserne fuori.* Germ. Außrichten / einer sach oder arbeit ein ende machen. Hisp. *Acabar de hazer.* Pol. *Inną odprawiam.* Vng. *Letöltöm, végezem, el hagyom, vgy verök.* Ang. *To be ridde, delivered and no more charged of a thing.*] Explicari negotio aliquo aut molestia, & finem imponere. Cic. pro Sestio: Vt omni populari concitatione defungeret. Catilina ad Cicer. libro 2: Et hoc mendacio, si qua pericula tibi impenderent, ut defungeremur optavi. Id est, liberaremur.

Dēfŭi, ĕsse, a, um, partic. [בלה *nibhlāh, deficere, marcescere, emarcescere, exhaurire, &c.*] Vng. Valamelyek megvenneknek vala. Vng. 6. Aeneid. O tandem magnis pelagi defuncte periclis. Defunctus fato, Liv. lib. 9. bell. Maced. & 10. ab Vrbe. ✻ Defunctus vita, Virgil. 6. Aeneid. ✻ Defunctum etiam mare Græcorum pro cadavere, intelligimus substantive. Plin. lib. 2. cap. 68.

Defunctorĭē, Languidè & remissè. [רפה *rāphāh.*] Gall. *Par maniere d'acquit, tellement quellement, negligemment.* Ital. *Con negligenza, remissamente.* Ger. Hinlässigerweis, nur eben hin. Hisp. *Descuydadamente.* Pol. *Lekcewsko.* Vng. *Lassan, szarg elvagyonnal, alaszkonyal.* Ang. *Lightly, without care or diligence.*] Vlpian. lib. 11. ad Senatusconsultum Tertul. Non solùm autem, quæ non petit, coërcetur, sed etiam quæ defunctorie petit, ut privilegio inscriti vel onerarii tribus tutelis.

Degĕner, penultima correpta, om. t. Quimajorum suorū virtutem non respondet. [זר *zār* סורר *sārar, rebellare.*] Gall. *Vallant, dechassant de la race, bastard, abastardy, qui ne ressemble point à ses parens.* Ital. *Degenerante, che non assomiglia.* Germ. Der auß dem Geschlecht schlägt. Belg. Onteerd. Hisp. *Degenerado, que no semeja a su padre y genero.* Pol. *Wrodek, gorszy niż rodzice iego.* Vng. *Az ki atyja természetinek kivül esik, el fajzot.* Ang. *That goeth out of his kind.*] Virg. 2. Aeneid. Degenerem{q; Neoptolemum narrare memento. ✻ Ponitur quandoq; pro ignobili & vili, vel humili dicitur, de rebus. Virgil. 4. Aeneid. Degeneres animos timor arguit. Plin. lib. 11. cap. 50: Canum degeneres sub alvum reflectunt caudam. Est autem adjectivum generis omnis, præterquàm in obliqua singularis numeri. Vnde etiam mortalium adjectivorum tertiæ declinationis fit in ablativo degenere, vel degeneri. Lucan. lib. 4: Si nec degeneri iras vellent fata sub hoste.

Degenĕrātŭs, a, um, p. A genere decidere, ceffedere, veteres majorum laudes obterere. [סור *sūr, declinare, recedere, aversari.*] Gall. *Vaillant, s'abastardy, degenere, ne suivre point sa race.* Ital. *Degenerare, evilignare.* Ger. Auß dem Geschlecht schlahē. Belg. Ontaerden. Hisp. *Ne ygualando a su casta y genero, desdezir de la nobleza de sus antepassados.* Pol. *Od cnot swoich przykom wislapie.* Vng. *Ki fajzos.* Ang. *Degenerate out of kindenesse to follow the good conditions of his parentes.*] Cicero de Provin. Cons. Patrem dico, cujus utinam filii non degenerassent à gravitate patrem. Virg. lib. 2. Georg. Pomaq; degenerant succos oblita priores: id est, deteriores fiunt sapore. Propert. Dii mihi sunt testes non degenerasse propinqui. Dicimus autem, Degenerare tam à malo quàm à bono. Liv. libro 9: Ne degenerarent à familia imperatissima & superbissima.

Degĕro, is, ere, act. t. Defero, gero. [סבל. Gall. *Prendre d'vn lieu & porter en l'autre, transporter.* Ital. *Portare.* Germ. Tragen. Hisp. *Traer.* Pol. *Wynosze wynoszam.* Vng. *Viszöm, hordom.* Ang. *To take out of one place and bring to another.*] Plaut. in Menæch. Atille mihi suppalat aurum, & pallas exoras: Modo me spoliat, mea ornamenta ad meretrices degerit: id est, defert. Quidā legunt. Apud meretrices est & degerit, pro absumit, exponunt. Idem: Aurum illud mihi degeris amicæ.

Dēglabrō, āre. Depilare & glabrum facere. [גלח *gālaḥ, radere.*] Gall. *Oster l'erbe, peler.* Ital. *Pelare.* Ger. Ein Baum oder ding rein machen. Hisp. *Desherbar.* Pol. *Odchwaszczam, oczyszczam.* Vng. *Megkopaszlatom, simitom.* Ang. *To make bare, to pluck away the hayre.*] Paulus in Lamecer. ✻ Arbor. sortim cæd. Cædere ad nō solūm succidere, sed etiam ferire cædendi causa: Cingere est deglabrare.

Deglŭbo, is, deglubi, deglubtum, ere, act. t. Cortem eximo, hiquam aut folliculum exuo. [קלף *qālaph, deglubere.*] Gall. *Esgrener, ou eschaler, oster la peau ou l'escorce.* Ital. *Sgranare, scortecare.* Ger. Entschelen/auß den hülsen klauben. Bel. Schellen/ruboosten. Hisp. *Quitar el cuero o hollejo, descortezar.* Pol. *Wyłuskuie, oczkuie.* Vng. *Megnyuzom, hantsi is tekkabol ky fejtsem.* Ang. *To pill or pull, to husk or shrowe or bark, as of a tree.*] Varro 1. de Re rustica, cap. 48. Quod eo folliculo deglubitur granum. ✻ Ponitur

etiam

ationem pro exactore. Vnde proverbialis sententia dici solet: Boni pastoris est tondere pecus, non deglubere; quasi pellem detrahere.

Deglūtinārē, Ac p. Est dissolvere quod glutinatū erat. [ἀλειφω. Gall. Oindre, desoindre, desoindre d'vn emplastre. Ital. Disfare, dischiodere. Ger. Etwas zusammen gemachts von einander lösen. Hisp. Despegar, desenclavar. Pol. Rozklaia. Vng. Fel ragasztani, felfeszegetni. Ang. To vnglue that which was glued.] Plin. lib. 25. cap. 13: Purgat enim ulcera oculorum, explet, & ad cicatricem perducit, palpebras deglutinat.

Dēglūtio, is, īvi, ītum, īre, ex De & Glutio. [שלל שלע לגם ψιλαω, ψιλοω, ἀπογλυφω, ἀποματτω. Gall. Anoindrissement, deglutition. Ital. Inchiostro, ungimento. Ger. Beschmieren. Hisp. Mancha ungar. Pol. Pomazanie. Vng. Ki nyomás. Ang. To anoint and daube.] Verbum medicis familiare.

Dēgo, is, ēgi, ex de & ago, abiecta a, præteritum facit degi, sine supino, Ago vivo. [חיה. Gall. Mener à fin, conduire, accomplir. Ital. Condurre, menare. Germ. Zubringen, verbringen, verleben. Belg. Volmaecken, leven. Hispan. Gastar. Polon. Żyć, wieść. Vng. Lakom, élek. Ang. To passe through, endure, to bring to an end.] Et recte habet potest ex relativum tempus denotantem ut Degere vitam, ætatem, annum, diem, horam. Cicer. de Senect. Degere omne tempus vitæ sine molestia. Idem 2. de Finibus: Degere omnem ætatem in tranquillitate. Virgil. 4. Æneid. Non licuit thalami expertem sine crimine vitam Degere more feræ. Terentius: Nam hunc diem mihi unus cupio, ut cupi, perpetuum in lætis degere. Cicero pro Roscio Amer. Inter feras fatas est ætatem degere, quam ob hanc tam immanitatem vetari. ¶ Ponitur interdum etiam absolute & sine aliquo accessitivo. Lactant. lib. 5: Ideireo eo voluit fuit aliquandiu atque imperia degere, ut nec rerum prosperitate corrupti, in luxuriam labercentur. ¶ Legitur & passivum Degitur, idque in tertia tantum persona. Cicer. de Natur. deor: Quæ vita deorum sit, quæ; ab iis degatur ratio. Lactant. lib. 4: Quò recta vita degatur, non est necesse omnes circuire. ¶ Accipitur item Degere pro Demere, detrahere. Plaut. in Aulul. Nunc ego istum, forsan laborem dego & diminuam mihi est, demam, idem in Epid. Degitat corium de tergo meo.

Degeramīnāt, penultima correpta, Impersonale. [ὑπαγκάζω. Gall. Degrossoir. Ital. Compulsa forzamente. German. Zu treiben, Hispanicè, Gnaungs weche. Polonicè, Gnad sada. Vngar. Kò eröltetés. Ang. Is hayled.] Ovid. 4. Fastor. De veniam culpæ, dum deceramur, obst.

Degrassāt, degrassāris, degrassātus sum, degrassāri. [ὑγροποιέω. ἀνθρωπεύω. Gallicè, Seruir d'asne de charge, manager. Italicè, Assalire alla sfrenata, che si faccia. Germanicè, Verrichten, schaffen stattlich etwas thun. Hispanicè, Hacer solemne. Polonicè, Vnos, Hamalnie. Vngar. Szöllö tolmácsolás. Anglicè, To nobble or finely fashion his meat.] Stat. 1. Achilleid. subitò ora in pectora primos Degrassata duces.

Dēgrāvo, as, are, avi, p. Gravem, & ponderosum reddo, gravo, deprimo. [כבד. Gall. Appesantir, affaisser, charger. Ital. Aggravare, gravare. German. Beschweren, beladen. Belg. Overlasten. Hispan. Agrauar. Polon. Obciążam. Vngar. Terhelegitém. Angl. To make heavie and weighty to burden.] Livius 40. de Vrbe: Alios in aquam compulsos gregatim ferunt: etiam petitos navali telo: fundo & vulnera & pavor degravant. Labore operis degravati, apud Colum. lib. 6. cap. 2. Paulatim degravatum pondere suo præceps attrahetur, apud eundem lib. 1. cap. 5.

Dēgredī, ēr, eris, penult. corr. degressus sum. degredi. Descendere gradior. [κατεισιμι. Gall. Descendre, se descharger, aller à bas. Ital. Discendere, scaricare. German. Hingehen, entladen. Hisp. Descender abaxo. Polon. Odchodzę. Vngar. Alá megyek. Ang. To go or passe downe.] In specum degressus facendos arundo fontis arcum aqua. Tacitus lib. 2.

Dēgrūmāt, d. p. Ad grumme mensuræ dirigere. [ἀγγειοδοκεω. Pol. Wyrownywam miedzą. Vngar. Gerendre vonni, meg igazgatni.] Est autem Grumma, esse Nonio, mensura quædam, quæ flexa sive ad lineam dirigitur. Lucilius: Viamque degrummari vis, ut castus mensor ferè solitus.

Dēgŭlo, as, penult. prima correpta, Gula absumo, abligurio. [γλ λαλ γλυ πιπαν γλ λαλ. κρεοβορεω, κρεολιχνεω. Gall. Engloutir. Ital. Inghiottire. German. Verschlemmen, verpassen durch die Weinkeh jagen. Hispan. Tragar engullir. Pol. Żrę gardło przepuszczam, marnie trawię. Vng. Megfogom, felfalakom, elekszem. Ang. To devoure, or waste.] Plaut. Pulliquam degulato patrimonio pauper est factus.

Dēgŭlātor, gulōsus. [ἀκρατοφ. Polon. Zrefak. Vng. Torkos.] Apuleius in Apologia: Quæ tamen omnia in puris annis ita hic degulator studiosè in ventrem concidit.

Dēgŭmmīre, Antiquum planè verbum, idem fere quod devorare, aut degulare. [Vng. Elnyelni, meg keselni.] Legitur autem male apud Festum degunere, ut rectè advertit Scaliger in Varronem. Deducitur enim a Gumia, de qua voce infrà suo loco.

Dēgūsto, act. 9. Gusto, delibo, leviter attingo. [טעם ταλαω, γευομαι, δοκιμαζω. Gall. Gouster de quelque chose, en taster. Ital. Gustare, assaggiare. German. Versuchen. Hispan. Gustar. Pol. Kosztuie. Vngar. Meg kóstolom. Ang. To taste or touche of, to touch the lippes.] Plinius libr. 18. cap. 2: Ante degustatum quicquam novas fruges aut vina. Cato capite 124: Vinum boni viri arbitrium degustato. Degustare pabulum, Varro 2. de Re rustica, cap. 1. & 5. Quintilianus libr. 2. capite 1: Degustando tamen hæc principio, non continuandas id est, ac veritate indicanda. Cicero 5. Tusculanar. Visne igitur, inquit, ô Dionysi, quoniam hæc tibi vita displicet, ipse eandem degustare, & fortunam experiri meam? Huc etiam referendum est illud Lucretii libro primo: Ignes degustant ova celeri flammâ: hoc est, celeriter attingunt. ¶ Ponitur aliquando pro explorare. Cicero libro 4. Epistol. ad Attic. Velim scribam, quem habes animum edocere & istum convivam degustes.

Dēgustātio, [δοκιμασια. Pol. Kosztowanie. Vngar. Meg kóstolás.] Vlpianus D. lib. 18. Tit. 6. 1: Periculum vini usque ad degustationem sustinere.

Dēhaurīo, is, īre, Idem quod simplex Haurio. [שאב. Gall. Essoiser. Ital. Cauar fora. German. Ausschöpffen. Hisp. Sacar fuera lo liquido. Pol. Czerpam. Vng. Merek ki, és meg issam. Ang. To drawe water or liquor out.] Cato cap. 86: Quum oleum haurieris cortinâ, amurcam dehaurito.

Dēhinc, Postea, abhinc. [עתה. ἀπαρτι, ἀπο τοτε. Gall. Dorenauant, dorsenauant, par cy apres, d'icy en auant. Ital. Dipoi, per lo auenire. Ger. Forhin, fornechin, fornand. Belg. Hiernaeh. Hisp. Dende adelante. Pol. Potym. Vng. Ezentúl, ezután. Ang. Hence hereafter.] Terentius Andriæ: Dehinc ut quiescant porrò moneo. ¶ Item Græcè deinde, ut sit ordo verborum. Cicero. Sæpissimè primus ardentes videretur res gestas scribere, primùm quòd facta dictis exæquanda sint: deinde quia plerique delicta nostra reprehendent, malevolentia atque invidia putant esse dicta.

Dēhīscĕre, n. t. Aperiri, findi, rimas agere. [χαινω. Gall. Rendre, ouurir, s'ouurir. Ital. Aprire, fendere. German. Aufgehen, sich aufthun, gespalten. Hisp. Abrirse, hendirse. Polon. Zeiaam, rozwieram się. Vng. Meg hasadni. Ang. To gape.] Plinius lib. 8. Arcus, sive belone, imus piscium celeritate propè inculpabili natare, parvibus ictu aperiuntur.

Dēhŏnestus, a, um, Non honestum. [Αἰσχρός. Vngar. Ittas, szégyenlés.] Gell. lib. 19. cap. 10: Dehonestum, deculpatumque verbum.

Dēhŏnesto, as, cui opponitur Honesto. [בזה שלחן חסר. ἀτιμαζω, ἀσχημονεω. Gall. Villener, diffamer, enlaidir. Ital. Disonorare, disfare, guastare. Ger. Etwas unthun, entehren. Belg. Onteeren. Hisp. Desonrrar, desfazer. Ant. Ἐξευτελίζειν, μετριάζειν. Vng. Megrontani, gyalázni. Ang. To dishonour, reproach.]

Dēhortātĭo, Ex dehortor. Pol. Odradzanie. Vngar. Abrantal valo, el tanácsolás.] Dicit Sueton. Gram. hoc ut ἀπαγορευμα est enarratio exempli, vel rei præteritæ relatio: Spectabeas actionem dehortationem denique.

Dēĭĕro, penultima correpta, n. t. Sanctè & per jusjurandum affirmo. [חלה. ὀμνυω, ὁρκοω. Gallicè, Iurer, affermer par serment. Italicè, Giurare, fermamente. Germanicè, Thewr vnnd bey schweren. Hispanicè, Vsado y costumbrado jurar. Polonicè, Przysięgam. Vngar. Eskünöm. Ang. To sweare with a great othe.] Gell. lib. 1: Nam qui aurigæ cum ragerentur ut pro re causaque, eum fallum dejeraret, his ad eum verbis usus est. Terentius Eunuch. Illum liquet mihi dejerare, his nec fibris fidem, vel septem prodium non vidisse omnino. Idem in Heaut. Philippe, Bacchis dejerat per tuum, &c.

Dejicio, is, jeci, jectum. Dejicere. [להפיל, להשליך, להטיל. Vulgar. להפיל, להשליך, להטיל.] Plautus in Cistell. per deos omnes, & deas dejecit Ideas in Sudarium: Dejecta tum hi argentum aurum.

Dejuro, as, n. f. Jusjurandum. [נשבע, נשבעה. Gall. Serment, jurement. Ital. Sacramento. Ger. Ein Eyd. Hisp. Juramento y juramento interpuesto. Polon. Przysięga. Vulg. Adjuratio. Aug. An oath.] Gell. lib. 7. cap. 18: Tum ubi ex eis postremum jam unum esse sibi respondebant, quo quidam dejurato vincte erant.

Dējūrās, penult. prod. Qui jurat de re, vel dejurat. [נשבע. Vulg.

Dejūsio, is, penultima correpta, act. Deorsum jacio, vel deorsum mitto. [להשליך למטה. Gallicè, Jetter en bas, jetter par terre, renverser. Italice, Gettare abbasso. Germanicè, Herabwerffen, verbannen. Belg. Neder werpen. Hispanice, Echar de arriba derribar, derrocar. Polon. Zrzucam, zrzucenie. Vulgar. Abjectio, abjectus, projicere, projectus, deponere. Anglice, To cast or throw down.] Plautus in Amphitr. Jovis columen dejicit operas aranearum. Livius libro quarto ab Vrbe: Quem quum Cossus equo dejecisset. Virgil. 8. Aeneid. Horo genitor quæ plurima cœlo Dejicit arma. Lucilius libro primo: projacendo cetera pollicitus. Terentius in Eunucho: Nam neque pro patrato in eum rem ullam adferre, neque clam me facere quicquam aquit. Dejicere. ¶ Certa factione ponitur pro averta, abjicere. Cicero in Philipp. Nec verò alienare, nec à Republica ullos denique dejicere. ¶ Item pro depellere vel deturbare. Cæsar libro 1. de Bello Gallico, ut apud eundem autorem Vertere: Pollicitus est quidquid vellet pecuniæ, simul Acidiliare dejecturum. Idem pro Morana: Qui, Tubero, Pontum dejectus es. Livius 5. ab Vrbe: Dejectisque hostibus Quintio. ¶ Dejicere de gradu, de gradu dejicere, & Cicero Attic. libro 12: Exquo mihi videor omnino ille dejectus de gradu. Dejicere de gradu, pro eo quod est de consilio deducere, & proposito in quo perdere Cæsar. Cicer. 1. Offic. Fortis enim & constans est, non perturbari in rebus asperis, nec temere loco aut gradu dejici, ut dicitur, præceps animo ac consilio, nec à ratione deduci. Adeundem modum dicimus, Dejicere de pontificatu, Dejicere de fraternitate, Dejicere de dignitate.

Dejectus, a, um, partic. [נפל משפלות, נפל מדרגתו. Gallicè, Abaissé, abattu. Italice, Abbassato, disceso. German. Herabgeworffen. Hispan. Echado de arriba, derribado. Polonicè, Zrzucony, upadły. Vulgar. Ajá verbo, abjectus, projectus, deponendus. Anglicè, Cast or thrown down.] Plautus: coro exporrecti hæremus. Ang. Cast or thrown down. Cicero: Alias contigua montibus, nunc in cuniculos dejectus: Alias contiguas montibus, nunc in Aquilonem elatus, nunc in Austros dejectus. Vide dejectus, Cicipio Cecilio, Spe dejectus, Schlechtro.

Dejectio, verbale. Et Depulsio. [נפילה משפלות, נפילה מדרגתו, נפילה מדרגה. Gall. Descente, abaissement, abaissure. Ital. Abbassamento, abbassimento. Cicero. Zurückstossung, niederwerffen. Hispan. Obra de echar de encima, abatimiento, abatimiento. Pol. Zrzucenie. Vulg. Abjectio, dejectio. Ang. A casting down.] Cic. pro Cecina. Qui tam vim dejectionemque tuo rogatu, aut tuo nomine fecerit. ¶ Dejectio apud Cæsarem & Columellam, pro subdolatione ponitur. [הפקעה, הפקעה. Gall. Quand on rabat la fille, engagement. Italice Purgatione. Germanicè, Der Stein, und Frücht werffen purgation. Hispan. Purga. Polon. Poronienie. Vulg. Abjectio. Ang. A purging or by the stool.] Cæsar libro primo, capite 31: Dejectio quoque medicamento peracta est, ubi venter suppressus paulum reddit. Et mox: In dejectionem hausta aqua.

Dejectiones, onum, f. n. Sereces apud Hippocrat. vocatur impermixta aquosa humiditas quoniam solus humor excretus humore varietatis dejicitur, sive bilis, sive melancholicus, sive pituita colaris, sive fæces, sive bilis, quæ sanguinosa appellatur. Gal. lib. 4. Aphorism. 23. ¶ Dejectiones stellarum & stillicidia, apud Iulium Firmicum lib. 1.

Dejectus, us, pro dejectione. [נפילה. Pol. Zrzucenie. Vulgar. Abjectio, dejectus.] Livius in Vib. Quum ad alias angustias protinus pergerent, sepes dejectu arborum, saxorum ingenti mole objecta, maceriæ vice erat.

Dējn. Per apocopen dictum est à Deinde. [אחר כך. Gall. Après, ensuite, par après. Ital. Dopoi, poscia. Germanic. Darnach, hernach. Belg. Daerna. Hispan. Demàs adelante. Polon. Potym, potym. Vulgar. Ajá verbo, inde. Angl. Afterwards, moreover.] sicut Exin ab Exinde, Prodin à Proinde, Subin pro Subinde. Significat autem deinde idem quod deinde, sive postea: & est postea tantùm apud aliquos Oratorum. Terent. Ad. Accepto condictionem, deinde quæ tum occipit.

Dēīnde, adverbium est, ordinem, sive tempus importans, idemque fere significans quod postea. [אחר כך. Gall. Après, ensuite, par après. Ital. Dopoi, poscia. Germanice. Darnach, hernach. Belg. Daerna. Hispan. Demàs adelante. Polon. Potym, potym. Vulgar. Ajá verbo, inde. Ang. Afterwards, moreover.] Componitur ex De præpositione, & adverbio inde: & habet accentum, ut à Prisciano, in antepenultima, ne duæ vicinæ dictiones separatæ, quod tum contingeret exinde, nimirum, aliquando, & similibus. Cicero ad Quintum Fratrem libro 3: Tu velim cures ut sciam, quibus nos diebus opperiar tuas, quas ad te deinde literas mittemus. ¶ Interdum se è semper consuetudinem patitur, ut cum dicho disyllabo. Virgil. 3. Aeneid. Inde Dauniæ, tu deinde sequere Menalca.

Dēīncĕps. Deinde, postea, posthac, continuò. [מתמיד. Gall. Continuement, par ordre, en continuant, en avant, d'orés. Ital. Continuamente, per ordine, di poi. Germanicè, Demnach ordentlich. Belg. Daernae. Hispanice, Despues ordenadamente. Polon. Za, podległy. Vulgar. Deinceps, continuus.] Livius libro 1. Ita duo deinceps reges alius alia via, ille bello, hic pace civitatem auxerunt. Cicer. Thermo. Sed tamen tres fratres fuimus locupletes, promptos, & in dilectos, quos video deinceps Tribunos plebis per omnem fore, te nolo habere natos. Columel. Libro 6: Quod quomodo, & quale genus faciendum sit, non pigebit deinceps præcipere. Et est, per ordinem. Cicer. Attic. libro 7. Veluti deinceps mensis sint. ¶ Interdum pro præterea. Livius 1. ab Vrbe: Exemplo adverso concilio Sceleta in Sabinis, origines reperiunt, ut genti, ut educati, ut cognati essent, eosdem deinceps tyranni, sequanimitatem ostendit.

Deinceps, veteres dixerunt quemque captum, quem admodum principes primum captum.

Dēīnsŭper, penultima correpta, significat desuper. [מלמעלה. Gall. De dessus. Ital. Disopra. German. Vonoben herab. Hisp. Desde arriba. Polon. Zwierzchu. Vulg. Desuper. Ang. From above.] Sallust. libro 1. Hiempr. ut circumstrata Numidæ. Ad medium deinsuper assultantium manibus in murum attollitur.

Dēīntegro, penultima correpta, Denuò, à principio. [מחדש, מראשית. Gall. De nouveau. Ital. Di nuovo. Germ. Von neuwem. Belg. Van nieuws aen. Hisp. De nuevo, de nuevos. Polon. Znowu. Vulgar. Ajá verbo. Anglice, Of new, again.] Terent. in Andr. Postea quæ soleat deintegra comœdias. Dejntegris incidere in morbum. Cic. ad Cornif. Lib. 12. Gratulari alicui deintegro. Idem. Attic.

Dēīntegro, as, are. [Polysyll. Vulg. Renovare.] Verbum significat renovare, & ex integro. & nonnullis vitiatum reddere. Cæcilius: Nomen virginis cum amisit, deintegravit.

Dējungo, is, xi, ctum. Disjungo. [מתרחק, מתרחק. Gall. Desioindre, desioint. Ital. Disiungere, disgiungere. Germ. Von einander thun, trennen. Hisp. Desuntar, apartar. Pol. Rozłączam, dzielę. Vulgar. Disjungere, disjungere. Ang. To separate, disjoin.] Plaut. Abi. Ne me dejunge amantes. Cicero de Universit. Ea antecessisse cognitum est eadem fuisse ea quæ deinde disjuncta fuerunt.

Dēmĭtum. vel Demtus. Dejutus. Vide DEMO.

Dēnīvo, as. Antiqui dicebant pro non juvare. Plautus Trinum. Deserere clam me, & de meis rebus adversis nolle.

Dēlābor, eris, delapsus sum, dep. significat è curru labor, decido, devenio. [נפל מעל, נפל מן. Gal. Glisser et tomber de dessus. Ital. Scorrere, cadere abbasso, cadere abbasso. Ger. Herabfallen. Belg. Vervallen. Hisp. Deslizarse, caerse abajo. Polon. Spadam. Vulgar. Delabor, delapsus sum. Anglice, To slide, fall down.] Virgil. in Silenio: Serta procul capitâ tandem de ripa jacebant. Livius: Cœlo repente elapsus, & ut cum præpetibus. Cicer. Offic. 1. Libra manibus, diligentiaque nostra celeres de manibus accersitorum civium delapsa animi ipsi ceciderant. Idem ac Quintum Fratrem: Nam Græci quidem fere ita vivunt, ut in turbatum, ut cuncta ex animi motu, aut etiam è cœlo divinam hominum esse mentem provisionem delapsam putent. Idem Orat. lib. 2. Capitol. Fulgiginem hoc, & cæteram modum, non verebar, si deprecessus ipsa fabricata est. Nam quam esse habet ratio, quem admodum ex arte aquæ putei recti aqua delabatur, ut interea tempus fabricæ dignitas consequatur est. ¶ Ponitur aliquando pro defluere. Cicero de Orat. Inferantur mihi crudiores in illum sermonem delabere. Idem in Cæl. Imo etiam à sapientum familiaribus, ad vulgares amicitias oratio nostra delabitur. Idem Attic. valeto. Et me tua mater, & Tullia mea. Terentia, Tullia, Terentiam, Tullam, Terentiæ, Tulliæ, Terentia, Tullia, Terentiæ, Tulliæ, Terentiæ, Tulliæ, Terentiæ, Tulliæ

Gall. *Mettre en place, éclaircir.* Ital. *Lacciare, sciorinare.* German. Zerlaſſen vertheilen. Hiſp. *Deſplegar, ò estender paños, &c.* Pol. *Rozpuscic, rozgrzac.* Vng. *Megyogyitani.* Ang. *To warm and temper a thing.*] Plaut. Capt. Quin me macerari tam, quod ita natus ſum, ut vitem ſalſis ſalſior ſim? ſi non delacrumavi.

Delachrymáre. [Dalachrymare vide, pro eam more lachrymantis demittere.] [דמע *lamah. lachrymare.* Gall. *Plorer, lamenter.* Ital. *Lagrimare.* Germ. *Weinen.* Hiſpan. *Derramar lagrymas.* Pol. *Opłakiwać.* Vng. *Sirni, könnyezni.* Angl. *To weep and lament for.*] Columel. lib. 8. *Deinde delacrumat.* Veteres lemo potius cerevisiam, quam in germine delachymet.

Dēlachrymātio, onis. f. [דמעה *demahah. lachrymatio.* Gall. *Larmoiement.* Ital. *Lagrimazione, lacrima.* Germ. *Zähren.* Hiſpan. *Lagrima.* Pol. *Opłakiwanie.* Vng. *Sirás, könnyezés.* Angl. *A weeping.*] Plin. lib. 37. cap. 11. Vitrea cribra colorum aptissima, & delachrymationibus maxime accommodata profitemur.

Dēlǽvo, as, avi, p. um. Oblitum efficere, idem ſignificans quod ſimplex [לטח *lahtah. linere.* Gall. *Oindre, frotter, graiſſer.* Ital. *Ungere, ſpalmare.* Germ. *Schmieren.* Hiſpan. *Untar.* Pol. *Smarować.* Vng. *Megkenni, megmázolni.* Angl. *To make plain and even with ſmearing.*] Colum. de Arbo. cap. 6. Harum arborum ſtirpe delevato.

Dēlambo, as, avi, p. um. Lambo. [לחך *lahkah. lambere.* Gall. *Lecher.* Ital. *Leccare.* Germ. *Lecken.* Hiſpan. *Lamer.* Pol. *Lizać.* Vng. *Nyalni, megnyalni.* Angl. *To lick.*] Stat. Dii tibi, Thais, Molitæ, cicla delambenda bellorum linguæ.

Dēlāmēntor, aris, Deflo. [שחר *ſahhah. ululare, plorare.* Gall. *Lamenter, plorer.* Ital. *Lamentarſi, dolerſi.* Germ. *Klagen.* Hiſpan. *Lamentarſe, quexarſe.* Pol. *Zlamentować ſię.* Vng. *Siránom, jajgatom.* Angl. *To weep or wail.*] Ovid. 11. Metamorph. & natum delamentatur & ipſum.

Dēlāmīno, as, p. um. vel. Ossa delamino, & quæ ita tamen rubo: [שרם *ſharam.* קדע *kadah. carnal. ſignificat.* Gall. *Mettre en pieces, deſſeicher.* Ital. *Stracciare, lacerare.* Germ. *Zerreiſſen.* Hiſp. *Deſſecharſe como ſecar de la lana.* Pol. *Rozpierzchnąć.* Vng. *Le ſzakasztom el veggetem.* Angl. *To tear or rend in pieces.*] unde Lanius, qui pecus dilaniat. Festus.

Dēlāpidārē. Dicuntur lapides strati: [*Lapidem.* Pol. *Dobrokamienić.* Vng. *Kőnagymondomual, &c.*] cum Lucullus via Appia, quam à porta Capenæ Bitumine tum usq; quadratis saxis stravit Accius ille Cæcus & Festo.

Dēlāsso, as, avi, p. Lasso. [חמרים *lahmah. lassare.* Gall. *Lasſer.* Ital. *Stancare.* Ger. *Müde machen.* Hiſp. *Cansar ò causar à otro.* Pol. *Znużyć.* Vng. *Elfáradtatom, elmúlattatom.* Ang. *To weary, to make weary.*] Plautus in Asin. Cum eum tam diu exercuerit in re nata dare operam, aut chemicos, & lanare delassaverit eum tandem & cum Horat. 1. Serm. Sat. 1. Catonem de genere hoc (si debent homines delassare) quorum Delassare valent Fabios.

Dēlāvo, as, elavi, delavi, delavatum, delavare. Lavo. [רחץ *rahtzah. lavare.* Gall. *Laver.* Ital. *Lavare.* Germ. *Waſchen.* Hiſpan. *Lavar.* Polonicè, *Obmywam.* Vng. *Megmoſom, megmoſdom.* Angl. *To wash.*] Plaut. Rud. Ubi ante præsertum, ego mari quod delavi, ubi lavi ea quoque clam ibi dicam verbum.

Delecanī. A Delecto animi gratia, ſi fas erit ideo ita quos ab Leptines & Libertinos vocant.

Dēlecto, as, p. A Oblecto, Componitur hæc à lacto, quod ab frequentativum ab antiquo verbo lacio. Delectationem habeo de relatione ad affectu. [עדן *ſahhah. rejoic.* Gall. *Delecter, prendre plaiſir, amuſer, plaiſir.* Ital. *Dilettare, lusingare.* Ger. *Gutes thun.* Belg. *Vermaeken, verlusten.* Hiſpan. *Deleytar.* Pol. *Rozkoszować.* Vng. *Gyönyörködtetni.* Ang. *To delight, please.*] Delecto sæpius interrogantem adhuc, si delectaverit, cubus expeditum meum ubi nemo me amantior videbam. Quando autem cum infinitivo ungitur, ponitur impersonaliter. Abundat verbum gl. *delectum, & habet passivum per omnes modos, tempora, & personas usitatissimum.* Cicero Pisone: Plures etiam pavones consici, quàm in pullos columbinos insertos Asiaticæ jure delectatur, ego nec hic figuram. Obiecto vero plenius quæ de ſe ſignificationem paſſivam habet, quamvis & activam, *delectare*, & quandoquam paſſivum habet, tamen regit accuſativum non alienos pertinentes notat, quibus ejus quæ ſe oblectat. In ultimo accuſativum obtinuum poſtulat, ex quo paſſivi ſignificatio manifestatur. In hac tribus potiſſimum modis, quæ locum eum ante contingit nulla præcedente præpoſitione. Terentius in Eunucho Me ipſum, me te oblectes. Interdum præcedente præpoſitione eâdem: Tu cum illa te intùs oblecta interea. Aliquando etiam cum præpoſitione. Idem: Ita eo me oblecto ſi amet id ei, mihi clarum. Cicero in activa ſignificatione complexi, cum in Catone ait: Quæ ſi cuiquam videretur, tamen me ipſe Ordo meus oblectaret, quod ei, quæ ſibi delectant. Et pro Archia: Adoleſcentium aguntſenectutem oblectant, fellicet literæ. Hiſt autem

oblecto, ſicut & delecto, compoſitum à verbo lacio, quod eſt frequentativum ab antiquo verbo lacio. Et autem lacio proprie dulcedinem ſpectat, unde lactes, & ſere ſemper in pleniorem partem accipitur. Terentius Adelphis: & poſtea eo, ea re animum lactabo. Delectare ignavum, propriè ſignificat attrahere, allicere. Ennius: Et nec Apollo ipſe eleſtet, addunt Delphini. Quadrigarius, Fabius de meſſe eo prælium ſeria oppugnare, hoſtium delectare. Et eorum quæ grata ac jucunda ſunt, nos attrahere videntur, tractum eſt, ut ille etiam gratum eſſe, ac jucunditate afficere. Et paſſivum etiam ipſum Delector, habet paſſi ſe ſimilitudinem, & hanc ſua præpoſitione, vel mechanice præpoſitione cum vel in. Et ſi in antiqua peculiarem omnibus verbis paſſivis, qui ſit ablativus præcedente præpoſitione à vel ab, non admittit. Videntur à nonnullis ponendum eſſe credidere. Et ſunt Delector, delectamur, vel in eundem ſenſum affector. [ἡδομαι, εὐφραινομαι, ἐτερπομαι. Gall. *Se delecter, ſe réjouir.* Ital. *Dilettarſi, ſe rallegrare.* Ger. *Sich erfreuen.* Hiſp. *Deleytarſe.*] Columella, cui dulcedo unquentaria, & cum maxima commixtus cinnamus ſit ſuccus, ita animus eius delicatior ad voluptatem aliquam delectandam, quò patientius maneat, civis. Quod in aliis etiam verbis fieri ſolere, Doly dictum tenemus: dicitur, tenetur celydonio, ſic Oblector, & hominadi, quæ ſignificationem paſſivam habent. Lactantius lib. 2. Anno & nummis, & cibum delectamur. Idem: Oblectamur fabulis, & ſpectemus fabulas Terentii capiunt. Cic. Cat. In communibus mutuis hoc tamen oblectabor ſpecula.

Dēlectāmentum, i. n. f. Oblectatio, voluptas. [שעשועים *ſhahhaſhahbim.* עדנה *ſhahnah. oblectatio, voluptas, jucunditas.* Gall. *Delectation ou plaiſir, plaiſant paſſetemps.* Ital. *Diletto, Gusto.* Germ. *Ergetzung.* Hiſp. *Deleyte.* Pol. *Zabawa.* Vng. *Gyönyörködtetés.* Ang. *Delight, pastime, pleaſure.*] Cicero de Senect. Poſſum pertinaciter defendere delectamenta rerum mihi earum, ſed ea ipſa quæ dant, ſenio effecto non habeo. Idemin Paradoxis. Quanta ſunt ſumpta fundi ſuavitatis delectamenta percipere?

Dēlectātrix, icis. f. [ποθεινὴ. Pol. *Kochanica, zmowica.* Vng. *Gyönyörködtető, kedves.*] Gellius lib. 1. cap. 5. Tractus hic, ridiculum delectabile ubi poëtarum verecundia.

Dēlectābilis, e. Adverb. [ποθεινὸς. Pol. *Miłowanie.* Vng. *Gyönyörködtetőképpen.*] Probus: Catholicis illecebris delectabiliter componere. Gell. lib. 3. cap. 13. Delectabiliter ac decore multis variisq; verbis depicta eſt.

Delectātio, onis. f. delectandi, Oblectatio, voluptas, jucunditas. [שעשועים *ſhahhaſhahbim.* עדנה *ſhahnah. oblectatio, voluptas.* Gall. *Delectation, ſatisfaction, plaiſir.* Ital. *Diletto, piacere.* Germ. *Lust und gefallen.* Hiſpan. *Deleyte.* Polonicè, *Rozkosz.* Vng. *Gyönyörködtetés.* Ang. *Delight, pleaſure, delight.*] Eſt in eundem quamvis ratione percipiatur quam ſi dehinc Cicero libro 4. Tuſc. Delectatio eſt voluptas ſuaviter animum delinitens, & quatis hæc eſt rerum, talis eſt auctorum. Et doctrina & ornatiana, & ſaporum gratia cunctis ubique gentis ad perfundendos animum, linguasq; illecebras excogitatus.

Dēlectātus, a, um. [Polonicè, *Obmowny.* Vngaricè, *Gyönyörködtetett.*] Comparatus adhuc poſſit ad ſolidum. Hier. ep. 48. ad Pammach. Animum incorruptum ad delectationis motum, aut in hoc delectatus.

Dēlectūs. v. DILECTUS, Celigis.

Dēlego, as, avi, p. um. Ab. p. Depuro, præſcribo quempiam meo loco, officio, negotiove exequendo præfino. [שלח *ſhalahh. mittere.* Gall. *Delegué, envoyé en la place d'autre.* Ital. *Commeſſario, commettere.* Germ. *Gesandter einen andern an ſeiner ſtatt ſchicken.* Belg. *Gemachtigen.* Hiſpan. *Embiar, enviar.* Pol. *Posłać, wysłać.* Vng. *Küldeni, követ.* Angl. *To send, to send for.*] Cæsar lib. 1. de Bello Civili: Ne quis eorum, qui ab se ad Pompeium legati missi essent, neve quis ejus comitatus, cujus ut ſervi, ita animi erant delicatiores, aut ornatior aliquis eques Romanus, quò patentiore iter haberet, civis Quod in aliis etiam verbis fieri ſolere, Doly dictum tenemus: dicitur, tenetur celydonio, ſic Oblector, & hominadi, quæ ſignificationem paſſivam habent. Lactantius lib. 2. Anno & nummis, & cibum delectamur. Idem: Oblectamur fabulis, & ſpectemus fabulas Terentii capiunt. Cic. Cat. In communibus mutuis hoc tamen oblectabor ſpecula.

Dēlēctus, a, um. Electus. [Polonicè, *Wybrany.* Vng. *Kiválasztatott.*] Cæsar lib. 1. de Bello Civili: Ne quis eorum, qui ab se ad Pompeium legati missi essent, neve quis ejus comitatus, cujus ut ſervi, ita animi erant delicatiores, aut ornatior aliquis eques Romanus, quò patentiore iter haberet, civis Quod in aliis etiam verbis fieri ſolere, Doly dictum tenemus: dicitur, tenetur celydonio, ſic Oblector, & hominadi, quæ ſignificationem paſſivam habent. Lactantius lib. 2. Anno & nummis, & cibum delectamur. Idem: Oblectamur fabulis, & ſpectemus fabulas Terentii capiunt. Cic. Cat. In communibus mutuis hoc tamen oblectabor ſpecula.

Dēlēctus. v. DILECTUS, Celigis.

Dēlego, as, avi, p. um. Ab. p. Depuro, præſcribo quempiam meo loco, officio, negotiove exequendo præfino. [שלח *ſhalahh. mittere.* Gall. *Delegué, envoyé en la place d'autre.* Ital. *Commeſſario, commettere.* Germ. *Gesandter einen andern an ſeiner ſtatt ſchicken.* Belg. *Gemachtigen.* Hiſpan. *Embiar, enviar.* Pol. *Posłać, wysłać.* Vng. *Küldeni, követ.* Angl. *To send, to send for.*] Cæsar lib. 1. de Bello Civili: Ne quis eorum, qui ab se ad Pompeium legati missi essent, neve quis ejus comitatus, cujus ut ſervi, ita animi erant delicatiores, aut ornatior aliquis eques Romanus, quò patentiore iter haberet, civis Quod in aliis etiam verbis fieri ſolere, Doly dictum tenemus: dicitur, tenetur celydonio, ſic Oblector, & hominadi, quæ ſignificationem paſſivam habent. Lactantius lib. 2. Anno & nummis, & cibum delectamur. Idem: Oblectamur fabulis, & ſpectemus fabulas Terentii capiunt. Cic. Cat. In communibus mutuis hoc tamen oblectabor ſpecula.

Dēlēctus. v. DILECTUS, Celigis.

Dēlego, as, avi, p. um. Ab. p. Depuro, præſcribo quempiam meo loco, officio, negotiove exequendo præfino. [שלח *ſhalahh. mittere.* Gall. *Delegué, envoyé en la place d'autre.* Ital. *Commeſſario, commettere.* Germ. *Gesandter einen andern an ſeiner ſtatt ſchicken.* Belg. *Gemachtigen.* Hiſpan. *Embiar, enviar.* Pol. *Posłać, wysłać.* Vng. *Küldeni, követ.* Angl. *To send, to send for.*] Cæsar lib. 1. de Bello Civili: Ne quis eorum, qui ab se ad Pompeium legati missi essent, neve quis ejus comitatus, cujus ut ſervi, ita animi erant delicatiores, aut ornatior aliquis eques Romanus, quò patentiore iter haberet, civis Quod in aliis etiam verbis fieri ſolere, Doly dictum tenemus: dicitur, tenetur celydonio, ſic Oblector, & hominadi, quæ ſignificationem paſſivam habent. Lactantius lib. 2. Anno & nummis, & cibum delectamur. Idem: Oblectamur fabulis, & ſpectemus fabulas Terentii capiunt. Cic. Cat. In communibus mutuis hoc tamen oblectabor ſpecula.

significare. Multare, perpendere, deliberationem habere, consilium capio, item decerno, statuo, certus sum. [Vulgar. Gall. Italic. German. Belg. Hispan. Pol. Vng. Ang.] Cicero pro Sestio. Nocturni ibi ad deliberandum paulatim. Item in Verr. Deliberatum esse ei, sum & decretum est. Idem. ¶ Aliquando dubitare, Cæsar lib. 5. Offic. Bis enim rectum deliberatum & impune, cum deliberant utrum id sequantur quod honestum esse videant.

Dēlĭbĕrātor, impersonale. Cæsar 7. bel. Gall. Deliberatio de ava contra cunctorum consilia, incendi placeret, an defendi.

Dēlĭbĕrātus participi. [Vulgar. Ital. Germ. Hispan. Pol. Vngar. Ang.] Ovidius Cæsa. Ode 57. Ut atrum Corpore combiberet venenum Deliberata mente.

Dēlĭbĕrātĭo, nomen ex participi. [Pol. Vng.] Cic. Mutel. libr. 5. Neque illi quicquam deliberationi fuit, quamobrem quacunque ratione posset, non judicium, sed dissensionem, sed vi atque impressione evertere.

Delĭbĕrātum, substantivum. [Vngar.] Cæsar 1. bel. Civil. Ut deliberata perpendant, scriptaque ad eum mandata per eos remittant.

Dēlĭbĕrātŏr, oris, m. t. [Gall. Ital. Germ. Hispanicè, Pol. Vng. Ang.] Cic. pro Sest. Ut interpres deliberatori mentes longa interposita nocte duplicem sit.

Dēlĭbĕrātĭo, onis. f. Consultatio, consilium. [Gall. Ital. Germ. Hispan. Pol. Vng. Ang.] Cicero. Tuplex igitur est, ut puto, ratio videri, concilii capiendi deliberatio. Idem 3. Offic. Sapientem & bonum virum fingimus, de cujus deliberatione & consultatione quæritur.

Dēlĭbĕrātīvus, a, um, Ex deliberatione conflatus. [Vngar.] ut Deliberativum genus orationis apud Cic. 1. de Inventione. Cæsar deliberativa, Cicero 2. de Invent. Materia deliberativa, Quintilianus libro 3. cap. 7.

Dēlĭbĕrāndus, da, dum, Deliberans. [Gall. Ital. German. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cicero ad Velerium. Consules velut de herbarum capita consentes, de rebus quæritant. Idem libro 1. Rex velut deliberabundus, an hominem arcesseret.

Dēlĭbo, as, penultima producta, act. Significat Decerpo, quasi libando minuo, e gusto. [Gall. Italicè, German. Belg. Hispan. Pol. Vng. Ang.] Cic. 1. Offic. Tu, Cæsar, ne deliberes de Ava contra cunctorum consilia, incendi placeret, an defendi.

Dēlĭbŭtus, a, um, Delinitus, inductus. [Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cicero. Quæ delibuta sunt, ea sunt quidem è rosa. Plaut. Asin. Vah de unte apparis, multicio vicarium esse.

Dēlĭcātus, Blandiquus. [Polon. Vngar. Ang.] Plaut in Mil. Domi dolos, deicu, ea verba, domi talia erat.

Dēlĕo, es, ēvi, ētum, ere, act. Extinguo, induco, abstergo, & aliquando everto, perdo, & destruo. [Gall. Ital. Germ. Belg. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cicero pro Cluent. Eadem hæc Dinea testamentum faciente, quum tabulas prendisset Oppianicus, qui proximus fuisset, digito legata delevit: & cum id multis locis fecisset, postmodum eius testamento coargui posset, testimentum in alias tabulas transcriptum signis adulterinis obsignavit. Cæsar. bell. Civil. Quia spe prædæ in urbem irruperant urbemque deleret. Cic. pro reg. Manil. Delenda est vobis illa macula Mithridatico bello superiore suscepta. Terentius Eunuch. Delebo omnes dehinc ex animo mulieres.

Dēlĭcĭæ, arum, & Deliciæ, rectè Diomede, Exanctus, indultus. [Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cicero. Quæ delicta sunt, ea sunt quidem è rosa. Plaut. Asin. Vah de unte apparis, multicio vicarium esse.

Dēlĭcĭæ, Quod delectat. [Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vngar. Ang.] Martial. libro 7. Caibus hæc mihi, mihi delicibus annis Vivet. Cujus contrarium est Indelicium, quod delectare non potest. Ausonius.

Dēlĭcĭus, a, um, penultima corripta. Quod delectat. [Gall. Ital. Germ. Hispan. Pol. Vngar. Ang.] Varro: Si displicet tibi tam magnum, tam insipiam delectabilem. ¶ Interdum delectabile, seu delectium pro Re sumitur pro eo, quod delectat, sive delectabile: ut Charta seu tabula delectilis, quæ abrasis vel inductis priambus litteris reficitur, Ausonius &c.

Dēlĭcĭtĭæ, adjectivum. [Polon. Vng. Ang.] Ulpianus in l. Chartæ ff. de bon. possess. secundum tab. Chartæ appellatio & adnotam chartam refertur, & ad delectiam. Ausonius &c.

Dēlĕtrix, verò. [Vng. Ang.] Cic. de Arusp. resp. Tum illa in templo Castoris celebrata & prædicatrix hujus impunitatis deprehensa.

Dēlĕcta, n. t. medicamenta, Ἀλεύμματα, ἀλείμματα, à medicis appellantur mollia & morbida, quæ lubrica quam à calore nostro vinci non queant, neque concoqui, alia celerius, alia tardius motum efficiunt. Dicta delectaria à verbo Græco λείβω, quod est libo, is, LIBAVI, LIBATUM.

Delĭca lupellex, in qua erant incluta, & lecti cum pedibus & sulcris ex ære Delicato factis.

Delĭrantium Cornu Dioscoridis lib. 13. cap. 135.

Delĭbatorium. Vide DELISO.

Dēlĭbĕrātē, adp. Dictum est à libella qua quid ponderatur, &

moda noſtra in porticibus ſeptorum à M. Agrippa relicta, æquè miraculi cauſa, quæ deliratorio ſuperficiat, vigiti pedibus brevior, ſeſquipedali craſſitudine. Alii legunt apud Plinium dilutorium.

Dēlibātio, *voluptas*, deguſtatio: [Pol. *Kuſzenie*. Vng. *Megkoſtolás*.] Florentinus Dig. lib. 35. Tit. 1. Lex 86. Legatum eſt delibatio hereditatis, quæ reſtatur ex eo quod univerſum heredis fuit, &c.

Dēlibro, as, pro. cor. ad p. Decortico, libramid eſt, carnem arboris detrabo. [Ebr. *קלף kalaph*. Græc. *ξύω*. Gall. *Peler, écorcer*. Ital. *Scortare, levare la ſcorza*. German. Ein baum (*rinden*) ſchelen. Hiſpanice, *Deſcortezar arboles*. Polonice, *Gdzieroma, ſtrzelanie*. Vng. *Megkéregetem*. Ang. *To pyll the bark of trees*.] Columella lib. 5. de arbuſtis. Item ramos eligito, & ejuſmodi ſpatii corticem circumdito, & materiam delibrato. Idem libro 9. Cortex quoque acidas fibras, quæ per ſaniem cortici dependent, delibrandus eſt.

Dēlibro, delibras, pro. prod. à libra compoſitum. Ponderare. [Græc. *ζυγόω*. Pol. *Waże*. Vng. *Megmérem*.] Gellius lib. 15. cap. 8. Quid ea ſuperpondium, quæ in libram delibrari ſibi quæque jubebant, ne eadem inæquentur? Quo in loco quædam exemplaria legunt, delibrari.

Dēlibrātus, Vectus, quaſi oneri aut alio ligando imbutus. [משוח *meſhuach*. Græc. *ἠλειμμένος*, &c. Gallice, *Oint, enduit, graiſſé*. Italice, *Onto*. Germanice, *Geſalbet und faſt beygeſſen*. Belg. *Beſmeert*. Hiſp. *Vngido de olores*. Pol. *Namaſczony, maſcidłami pomazany*. Vng. *Megkenedett*. Ang. *Oynted or daubed with ſyluer, other like*.] Columella lib. 7. cap. 4. Vel per triduum delibuto terpentino medicamina peribebit. Cic. de Clar. Orat. Qui devinctus cum malefactis, & multis medicamentis propter dolorem animum celabat. Autor ad Heren. lib. 3. Aut liquamen deformabimus turpem, ut ſi unguentum, aut cinnamum aliquam, aut lorea delibutam jacere videamur. Id eſt, conſperſam. ¶ Transfertur & ad animum. Terent. in Phorm. Satis eſt, ſi te delibutum gaudio rediſſe ſalvum. Varro ſacrilegia ac periuria delibuta. ¶ Eſt autem participium, ſine verbo nullum in compoſitum ſit.

Dēlicia: Lemma. Vide DELICO.

Dēliciārīs, a, um. A deliciis fit, Mollis, deliciis plenus. [עדני *hanich*. Græc. *τρυφερὸς, ἁβρὸς*, &c. Prov. 29. Gall. *Delicat, delicieux, douillet*. Ital. *Delicato, ſoluo*. German. *Zart, lebeſterhafftig, weibiſch*. Hiſpan. *Delicado, amigo de regalos, amador de regalos*. Pol. *Rozkoſny, kochanek*. Vng. *Kedvelo, gyonyoru*. Ang. *Delicate, daintie*.] Cic. 6. in Verr. Nemini enim tam beato, quàm ille eſt, non ſolitus, tam deliciarijs non poſſumus. Idem 1. Offic. Turpe enim vincere, voluptatum illecebris ſe devincendum. Idem Tuſc. Molles, & delicatæ voluptates, apud Cic. 1. de Natur. deor.

Dēliciātē, adverb. Molliter. [*τρυφερῶς, ἁβρῶς*. Gall. *Delicatement, douillettement*. Ital. *Delicatamente, delicatamente*. Germ. *Schlechter haffriglich, zartlich*. Hiſp. *Delicadamente*. Pol. *Rozkoſnie*. Vng. *Kedvelogyenge*. Ang. *Delicately, daintilie*.] Col. Curam, vellramq; familiam utilior magis habeat, quàm delicatè.

Dēlicia, æ, a tutore Feſto. Tigni genus dicitur, quod è culmine ad regulas angulares infimas verſus faſtigiatum collocatur. [Pol. *Nowęzyca*.] Vide & rectum ipſum de lectis, & regulæ delectare, five colliciones appellatus. Cato de Re ruſt. cap. 14. Delectare regulæ quercinæ, pro hujus integris comparabuntur.

Dēlictum, cti, n. Sin ſingulari: & Delicta, arum, in plurali. Obſcœnamentum, ubi delinquimus, quæ nobis voluptati ſunt: à Delicio, quod ex De, & Lacio compoſitum. [עבירה *haſſimah* עבירים *haſſimim*. Græc. *ἁμαρτία, πλημμέλημα, παράπτωμα*. Gall. *Delict, offence, meſpriſe, faulte*. Ital. *Delitto, delitto, fallo*. German. *Miſſethat, ſunde, vbertretung*. Belg. *Miſſen*. Hiſpan. *Los delictos, el pecado*. Polon. *Bogdy, ſwawolenia*. Vng. *Gonoſſagok, vetek*. Ang. *Delightes, delights and ſleyghes*.] Martial. lib. 13. Delicium parvo ſi nobis Dorcada nato, &c. Idem lib. 1. Stellæ delicia mea columba, Verona licet audiente dicam. Virgil. Maxime, nullorem Corallo, Cic. 6. Verr. Vadis igitur potius incipiam, quàm ab ea cujus tu delicium in amore, atque deliciæ fuiſti? Suet. Titus amicis, & deliciæ generis humani. Legitur & Delicia, ſæpè apud Plaut. Mea voluptas mea delicia. ¶ Delicias facere, *παιδιὰς ποιεῖσθαι, παιγνιδιάζειν*, ſæpè legitur pro eo quod eſt fermè luſcinæ aclufitare, quodam modo fabulari, ac ſe ſuperiorem eſſe verbis, aut geſtu oſtendere: quod alter dicit deliciari, *παιδεύεσθαι*. Plaut. Eia delicias facis, ut Menæchme, quem amabo, ſentio.

Dēlicīnium, diminutivum à delicium. [*παιδιὰ*. Pol. *Kochanecka*. Vng. *Gyönyörüm ſzépſegem*.] Seneca 12. Epiſt. Fortaſſe vitiis filii, delicium tuum. Perfecte, *τερπνὸν*, ille delinat veritas, cum delicium meum factum eſt.

Dēlĭco as, penultima correpta. Explico, explano, interpretor. [ביאר *beer*. Gallicè, *Explliquer, expoſer*. Italice, *Spianare, manifeſtare*. Germanice, *Außlegen, erklären*. Hiſpanice, *Eſplicar, declarar la eſcura*. Polonice, *Wykładam, objaſniam*. Vng. *Magyarazom*. Ang. *To expound, declare or expreſſe*.] Titin. lib. 3. ut citat Nonius: Quid iſtuc eſt, aut ille vult ſermoc? mater delicat eſt, expiana. ¶ Veteres etiam delicare, pro dedicare quandoque dicebant. Unde Delicata, orum, dicebantur dis conſecrata, quæ nunc dicata appellantur.

Dēlĭcum, Vide DELINQUO.

Dēlĭcus, pro eo qui dicatur, expunit Varro 1. de Re ruſt. cap. 15. his verbis: Quum porci depulſi jam à mammis, & qui hujuſcemodi delicæ appellantur, neq; jam lactentes dicuntur.

Dēlĭgo, gis, ægi, ctum ex de, & lego compoſitum. Lego, eligo, deligatum habeo. [בחר *bachar*. Græc. *ἐκλέγω*. Gall. *Eſlire, choiſir*. Ital. *Eleggere*. German. *Außerleſen, erkieſen*. Hiſpan. *Eligir lo mejor*. Pol. *Obieram*. Vng. *Valaſzſzom*. Ang. *To chooſe or pyke out*.] Deligere & Ligere ſic differunt, ut Deligere dicit, quòd magis idoneum ad rem agendam eſſe cernit: Ligere verò, vel ad naſcam emolumentum, vel ad finis, qui eligitur, dignitatem. Vide Vallam lib. 5. Cæſ. 3. bel. Gall. Duces verò hi deliguntur Cicer. 2. Offic. Quibuſcum ſi frequentes tum opinionem afferunt populo, eorum ſe fore fundos, quos hi ipſi delegerunt ad imitandum. ¶ Deligere pro colligere. Terent. primum deligere ungue corium. Ovid. Epiſt. 4.

Dēlĭgŭlus, parvus, p. [בבחר *nibchar, excerptus, electus*, &c. Gal. *Eſcouſſoir*. Italice, *Fiocco*. German. *Außgeleſener ertzſtuff*. Hiſp. *Eſcogido*. Polon. *Wybrany*. Vng. *Valaſzſzacska*. Angl. *Choyſe, picked out*.] Cicer. pro Roſc. Amer. Ad eam rem vos relevati ellis, ad eamne rem delecti, ut eos condemnaretis? &c.

Dēlĕctātus, verbalè, à delegendo, Lectio. [מחבר *mibbahr, excerptio*. Gall. *Election, choix, choiſiſſement*. Ital. *Scelta, elettione*. Ger. *Ein außerleſung, erkieſung, erwehlung*. Hiſp. *Eleccion*. Polon. *Wybor, wybranie*. Vng. *Valaſzſzás*. Ang. *A chooſing or pyking out*.] Inde Delectus militum, dicitur militum electio, quem ſcilicet Imperator, imperii ſui auctor tutor, quos ei virtus ſuorum ad hoc munus cōſcribit, etiam invitos, quod in adjectione tantum Reipub. periculis fieri conſuevit: à quo contenti erant ii, qui ultrò nomina dabant. Homines autem per quos Imperatores jubebant delectū habebant, à conquirendis militibus, Conquiſitores appellabantur. Cicer. ad Att. Nullus uſquam delectus, nam conquiſitores *ἀφανεῖς* nō audet, nec nomina dant. Idem de provinciis Conſ. Exercitus & coloni ſuperbiſſimo delectu, & durriſſima conquiſitione coacti, etiam nimis. Frequentiſſimè autem Delectus accipitur pro diſcrimine, ſive judicio *ἀξίωσις*, quod in delectum videtur, quòd rectè deligere, nihil abhorret judicio, & perpetuo rectè diſcernere, non poſſumus. Hæc dicimus, In ulla verborum & lenēr etiam adhibendum eſſe delectum id eſt, judicium. Cic. de Clar. Orat. Verborum delectum augurem eſſe eloquentiæ.

Dēlĭgo, as, avi, atum, ad. p. Ligo, vincio. [קשר *kaſar*. Græc. *δέω, δῆσαι*. Gall. *Lier, garroter*. Ital. *Legare*. Ger. *Binden*. Hiſp. *Atar*. Pol. *Przywiązuie, ſkrępuie*. Vng. *Megkötöm, le kötözöm*. Angl. *To bynde, to bynde*.] Varro 1. de Re ruſt. cap. 49. Ea ſumma integenda his ita rabellis extra ſe circumſtra deligatis, herbaq; clidendæ. Deligare ad palum, Cic. 7. Verr. Deligatis omnibus membris, Idem 6. Verr. Deligata in lintea o grana, Plin. lib. 22. cap. 25.

Dēlĭmo, pro. prod. Compoſitum eſt à verbo Limo, lima abraſi. [*λεπτύνω*. Gall. *Limer, de quelque choſe, ou par limure*. Ital. *Limare*. Germ. *Abfeilen*. Hiſp. *Limar*. Polon. *Pilnuie, oſtrzegam*. Vng. *Reſzelem*. Ang. *To rub away with a file*.] Plin. lib. 14. cap. 11. Alii delimatam ejus ſcobem arcto ſpargunt. Pro eodem etiam alibi in loco Plinius dixit Limare.

Dēlingo, præteritum ci, nxi, Lingo. [לקק *lakak*. Græc. *λείχω*. Gall. *Lecher*. Ital. *Lecare*. Germanice, *Lecken*. Hiſpan. *Lamer*. Pol. *Obliżę, liżę*. Vng. *Nyalom, le nyalom*. Ang. *To lick*.] Plautus Curcul. Ille hodie apud me nunquam deliges ſalem. Vide Jun. in verbo LINGO.

Dēlĭnĭo, is, ire, act. q. ſi partium compoſitionem ſpectes, idem eſt quod perango. [משח *maſchach*. Græc. *χρίω*. Gall. *Oindre*. Ital. *Vngere*. German. *Beſtreichen, vberſtreichen*. Belg. *Beſtrijcken*. Hiſp. *Vntar*. Pol. *Namaſcam*. Vng. *Meykenem*. Ang. *To anoynt, ſmeare, ſmeare or ſmudge on*.] Frequentiùs tamen accipitur, pro permuleco, placo, & illecebris quibuſdam alicio. [חלק *chalak* משחה *pitrabh, unctio, pigmentum*. Gall. *Amadouer, adoucir*. Ital. *Placare, mitigare, addolcire con belle parole, lusingare*. Ger. *Beſtreichen oder beſtreichen*. Hiſpanicè, *Amanſar, ablandar*. Polon. *Oſładzam*. Vngar. *Le hizelgetem, megengeſztelem, engeſztem*.] Plautus Stich. Verum advocatum meis dictis delinam. Cicero pro Milone: Virum non modò virtute ſtetcrint, ſed curam ſuis ſuis parmanorum delinirent.

Dēlĭnĭtus, participium. Captus, deceptus, mitigatus. [משוח *meſchuach, ungens, delinitus, unctus, pigmentatus*, &c. Gall. *Oindu, amadoué, adouci*. Ital. *Vnto, lusingato, addolcito*. Ger. *Mit gutten worten einen vberreden oder erbetten*. Hiſp. *Hungido*. Pol. *Oszukany, gnuski, gnuty*. Vng. *Le hizelgetett, megengeſztelt, megkenedett*. Ang. *Tempted, pleaſed, appeaſed or pygged*.] Cicero in Epiſt. Jam eſt hic rerum quum virtutis tum voluptatis remiſſi, delinitus illecebris voluptatis. Plaut. in Amph. Delinitus ſum profectò,

ita ut qui sim nesciam id ipse, animo alienatus. Cicero de Orat. Genus hominũ dicitorũ ex ratione delinitum video, mitigatũ.

Delinitor, oris, m. c. Blandus leniens, moderator. [אשורה

Delinio, is, ivi, & ii, itum, ere, act. 4. Mitigare, placare. [חלה

Delinitio, onis, f. Mitigatio, placatio. [חלי

Delinitus, a, um, part. [Vngar. Engyedő, meg enyhétt, gyengétett. Ang. Assuaged, appeased.] Idem quod Delenitus. Lactant. lib. 6. Vita vero quam dulcia delimentis naturalibus fecerat animos hominum, & quam jucunditatibus pectora capiebat, ac acerbas animi rudines, mestasq; perdocere. Liv. 40. 56. Vb. Aptissimo id tempus erat, vindicatis sedimentibus de integro animum animis. Nolan. agri div. sententiam objicio.

Delinio, nivi, act. 3. Compositum ex præpositione de, & nomine linio, deligno & ruder ex pingo ut fit, quum pictores primum pingunt crudam materiam operis. Incamenta dicunt. [Delineare, vonalkodni. Gall. Tirer les premiers traits de quelque peinture, pour en faire le contour. Italice, Disegnare. German. Entwerffen. Die ersten striche ziehen / das fundament eines gebeudes oder des grunds beygründen. Hispan. Hacer debuxar, ordenar. Pol. Obrysować, zarysić, kreśnie wyciągnąć. Vngar. Meg huzamozni, huzamozni, meg rajzolni. Ang. To delineate or describe, to sketch or draw any thing by lines.] Plin. de Apelle: Atrepto rationem extimbi & facilè imaginem, in parietem delineavit. Vide Incamenta dicta sunt, γραμμαι. Idem paulò pòst. Nec quisquam cederet operi ad præscripta lineamenta invento.

Delino, is, penultima correpta, ævi, delitum, delere, & delivi, delitum, perdo, corrumpo, extinguo. [מחה מכה

Delinquo, is, liqui, lictum, Pecco & propriè non præterendo prætermitto. [חטאים, עבירה חטא, חבה, עבר

Delinquium, i, n. Peccatum [חטאת

Delinquor, pass. Papin. Si adulterium & fraters delinquit, & alter pro. Ital. de Adult. Adulter crimen quod pubertate delinquunt, non excusatur. Cicero 1. Offic. Si quid delinquitur fit necesse quomodo, ut magis in aliis emendes, quàm in nosmetipsis.

Deliquium, i, n. Defectus. [חסר

Deliquo, as, penultima correpta, avi, atum, are, act. 1. deliquare, Effundo. [נבל

Deliquo, as, penultima correpta, avi, atum, are, act. 1. Deliquare, Effundo. [נבל

Deliquo, is, penultima correpta, ici, & i, ictum, icere, act. 3. Deficio, & proprie de liquidis, ut aqua, vino, oleo, &c. Cato de Re rust. Si quid deliquescet, ut suppleas. Varro de Re rust. Ut ne deliquescat, ut ne exhalet. Columel. lib. 12. cap. 47. Hæc ita si quatuor, ut omnia poma deliquescant cum maxima. & Persius Satirico. Cicero 4. Tusc. Nec dubitemus quod expertus ardeat deliquio: nec aliena cupere sanè deliquias.

Deliquæ, arum, f. p. [Vngar. Folyadékok, folyadékos dolgok. Gall. Choses liquides. Ital. Cose liquide. Germ. Dinge die in nasse gehen / als wasser / oder die zerfliessen / wie wasser. Hisp. Cosas para derretirse / ó que se hacen agua. Pol. Rzeczy płynące, Vngar. Folyadékok, folyadékos dolgok. Ang. Liquid things, or that melt into water.] Cato de Re rust. Deliquæ aquæ. Ex his duæ excipiuntur in cavædio. Vitru. lib. 8. cap. 3. Cavædia autem deliquias sunt, in quibus deluuntur aquam sustinentes. Hinc deliquia reponunt. Quædã exemplaria habent, aream sustinentes.

Deliquor, aris, penultima correpta, atus, p. deliquare, Effundo. [נבל

Deliquor, aris, penultima correpta, atus, p. deliquare, Effundo. [נבל

Deliquor, eris, eri, atus, vel, deliquectus, a, deliqui. Dissolvor, liquefio, fluo. [מוג נמס

Delirium, i, n. Dementia, vesania, insania. [שגעון

Delirus, a, um, adj. Insanus, mente captus. [משתגע טרוף שבור

Delirus, penult. producta, a, um. Stultus, insanus, mente captus. [משתגע טרוף שבור

Delitesco, is, ere, act. 3. Latitare, occultari. [טמן

Delitiæ, arum, f. p. Deliciæ, Lusus, Ludibrium. [שעשועים

Delitigo, as, penultima correpta, avi, atum, are, act. 1. Litigio, Contendo. [ריב

Delitio, onis, f. Mitigatio, placatio. [חלי

Delitor, oris, m. c. Blandus leniens, moderator. [אשורה

Delitus, a, um, part. [Vngar. Elrejtett, elrejtőzött, elbujdosott, elbujdosó.] Cic. 2. Offic. Delitia delicti multitudinis ad breve exiguumque fit tempus.

Delitus, penult. producta, a, um. [Vngar. Elrejtett, elrejtőzött, elbujdosott, elbujdosó. Ang. Hidden, lurking.] Idem quod Delitio. Lactant. lib. 6. Vita vero quam dulcia delimentis naturalibus fecerat animos hominum, & quam jucunditatibus pectora capiebat, ac acerbas animi rudines, mestasq; perdocere. Liv. 40. 56. Vb. Aptissimo id tempus erat, vindicatis sedimentibus de integro animum animis. Nolan. agri div. sententiam objicio.

Delivi, præt. à Delino. [מחה

Delivium, i, n. Delirium. [שגעון

Delo, as, avi, atum, are, act. 1. Manifesto, ostendo. Gallice, Manifester, montrer. Italice, Manifestare, mostrare. Germ. Offenbaren. Hispanicè, Manifestar. Pol. Objawić, okazać. Vng. Kinyilatkoztatni, nyilvánitani. Ang. To declare, to manifest.] Autore Festo, qui Ennium ex libro septimo dicit, sed his verbis non affert. In Casina autem ubi non sequatur Deliquium, legendum est deliquium, autore Varr. lib. 5. de Ling. Latin.

Delphinus, i, m. Piscium. [דלפין

Delta, n. indecl. Quarta Græcorum littera, quæ Græcis figuram habet Δ. Latinis D. [דלתא

Deltoides, is, m. Figura Deltoidis. [דלתא

Delubrum, i, n. Templum, ædes, fanum. [היכל

Delucesco, is, ere, inch. 3. Illucesco, Appareo. [הבהיר

Deludificatio, onis, f. Illusio, Ludificatio. [התעללות

Deludificator, oris, m. c. Illusor, Ludificator. [מתעלל

Deludificatus, a, um, part. Illusus, Ludificatus. [התעלל

Deludificor, aris, atus, p. Illudo, Ludificor. [התעלל

Deludo, is, si, sum, ere, act. 3. Illudo, Ludificor. [התעלל

Delumbis, e, adj. Qui lumbos non habet. [חלוש

Delumbo, as, avi, atum, are, act. 1. Lumbos frango, Enervo. [חלש

Delusio, onis, f. Illusio, Ludificatio. [התעללות

Delusor, oris, m. c. Illusor, Ludificator. [מתעלל

Delusorius, a, um, adj. Illusorius, Ludificatorius. [מתעלל

Delusus, a, um, part. Illusus, Ludificatus. [התעלל

Deluvies, ei, f. Diluvium, Inundatio. [מבול

Demadesco, is, ere, inch. 3. Madefio, Humesco. [נרטב

Demando, as, avi, atum, are, act. 1. Mando, Commendo. [מסר

Demarchus, i, m. Præfectus Demi. [ראש העיר

Demens, entis, adj. Amens, Furiosus, Insanus. [משוגע

Dementatus, a, um, part. Dementatus, Insanus. [משוגע

Dementia, æ, f. Amentia, Furor, Insania. [שגעון

Dementio, is, ivi, & ii, itum, ire, act. 4. Dementem facio, Insanio. [שגעון

Dementio, onis, f. Amentia, Furor, Insania. [שגעון

Dementis, e, adj. Amens, Furiosus, Insanus. [משוגע

Dementitus, a, um, part. Dementatus, Insanus. [משוגע

Demeo, as, avi, atum, are, act. 1. Descendo. [ירד

Demereo, es, ui, itum, ere, act. 2. Promereo, Mereo. [זכה

Demergo, is, si, sum, ere, act. 3. Mergo, Submergo. [טבע

Demeritus, a, um, part. Demeritus, Promeritus. [זכה

Demersio, onis, f. Mersio, Submersio. [טבע

Demersus, a, um, part. Mersus, Submersus. [טבע

Demeto, is, messui, messum, ere, act. 3. Meto, Messem facio. [קצר

Demetor, aris, atus, p. Demeto, Messem facio. [קצר

Demetor, oris, m. c. Messor. [קוצר

Demetrius, ii, m. Nomen proprium. [דמטריוס

Demetrius, ii, m. Nomen proprium. [דמטריוס

Demi, præp. Ex, De. [מן

Demigro, as, avi, atum, are, act. 1. Migro, Emigro. [נדד

Demigro, as, avi, atum, are, act. 1. Migro, Emigro. [נדד

Demiror, aris, atus, p. Admiror, Miror. [תמה

Demisse, adv. Humiliter, Abjecte. [בשפלות

Demissio, onis, f. Humiliatio, Abjectio. [שפלות

Demissus, a, um, part. Humilis, Abjectus. [שפל

Demitigo, as, avi, atum, are, act. 1. Mitigo, Placo. [חלה

Demitto, is, misi, missum, ere, act. 3. Mitto, Submitto. [שלח

Demo, is, dempsi, demptum, ere, act. 3. Adimo, Tollo. [לקח

Democritus, i, m. Nomen proprium. [דמוקריטוס

Democritus, i, m. Nomen proprium. [דמוקריטוס

Demolior, iris, itus, p. Demolio, Destruo. [הרס

Demolitio, onis, f. Destructio. [הרס

Demolitor, oris, m. c. Destructor. [הרס

Demolitus, a, um, part. Destructus. [הרס

Demolo, as, avi, atum, are, act. 1. Destruo, Demolior. [הרס

Demonstratio, onis, f. Ostensio, Declaratio. [הראה

Demonstrator, oris, m. c. Ostensor, Declarator. [מראה

Demonstratus, a, um, part. Ostensus, Declaratus. [הראה

Demonstro, as, avi, atum, are, act. 1. Ostendo, Declaro. [הראה

Demoror, aris, atus, p. Moror, Tardo. [עכב

Demorsus, a, um, part. Morsus. [נשך

Demortuus, a, um, part. Mortuus. [מת

Demosthenes, is, m. Nomen proprium. [דמוסתנס

Demosthenes, is, m. Nomen proprium. [דמוסתנס

Demotus, a, um, part. Motus. [נע

Demoveo, es, movi, motum, ere, act. 2. Moveo, Amoveo. [נע

Demovi, præt. à Demoveo. [נע

Demptus, a, um, part. Ademptus, Sublatus. [לקח

Demulceo, es, si, sum, ere, act. 2. Mulceo, Blandior. [חלק

Demum, adv. Tandem, Postremo. [סוף

Demurmuro, as, avi, atum, are, act. 1. Murmuro, Susurro. [לחש

Demus, i, m. Pagus, Vicus. [כפר

Demutatus, a, um, part. Mutatus. [שנה

Demuto, as, avi, atum, are, act. 1. Muto, Commuto. [שנה

Denarius, a, um, adj. Denarius, Decimus. [עשירי

Denarius, ii, m. Nummus. [דינר

Denarius, a, um, adj. Denarius, Decimus. [עשירי

Denarius, ii, m. Nummus. [דינר

Denascor, eris, natus, nasci, pass. Nascor, Orior. [נולד

Denato, as, avi, atum, are, act. 1. Nato, Natando descendo. [שחה

Denato, as, avi, atum, are, act. 1. Nato, Natando descendo. [שחה

Denatus, a, um, part. Mortuus. [מת

Denavigo, as, avi, atum, are, act. 1. Navigo, Navigando descendo. [שט

Denavigo, as, avi, atum, are, act. 1. Navigo, Navigando descendo. [שט

Denego, as, avi, atum, are, act. 1. Nego, Abnego. [כחש

Denicalis, e, adj. Ultimus, Postremus. [אחרון

Denicalis, e, adj. Ultimus, Postremus. [אחרון

Denico, as, avi, atum, are, act. 1. Finio, Termino. [כלה

Denico, as, avi, atum, are, act. 1. Finio, Termino. [כלה

Denigro, as, avi, atum, are, act. 1. Nigro, Nigrum facio. [שחר

Denique, adv. Tandem, Postremo. [סוף

Denitesco, is, ere, inch. 3. Nitesco, Splendesco. [זהר

Denitesco, is, ere, inch. 3. Nitesco, Splendesco. [זהר

Denomino, as, avi, atum, are, act. 1. Nomino, Appello. [קרא

Denotatus, a, um, part. Notatus. [נקד

Denoto, as, avi, atum, are, act. 1. Noto, Designo. [נקד

Densatus, a, um, part. Densatus. [עבה

Denseo, es, ui, ere, act. 2. Densum facio. [עבה

Densesco, is, ere, inch. 3. Densum fio. [עבה

Densitas, atis, f. Densitas, Crassitudo. [עבי

Densitudo, inis, f. Densitas, Crassitudo. [עבי

Densus, a, um, adj. Densus, Crassus. [עבה

Dentale, is, n. Dentale, Vomeris pars. [אתון

Dentalis, e, adj. Dentalis. [שן

Dentalium, ii, n. Dentale, Vomeris pars. [אתון

Dentatus, a, um, adj. Dentatus. [שן

Dentatus, a, um, part. Dentatus. [שן

Dentax, acis, m. Dentatus. [שן

Dentes, ium, m. p. Dentes. [שן

Dentex, icis, m. Piscis. [דג

Dentibus, a, um, adj. Dentibus. [שן

Dentibus, a, um, adj. Dentibus. [שן

Dentibus, a, um, adj. Dentibus. [שן

eum delictis vos supplicatores facit. Non. Nonius.

Delirāmentum, n. Delibatio. [Vng. Megvakarás bálványokból. Angl. A shaving or scraping.] Plautus in Amphitruone. Hæc quidem deliramenta loquitur. Idem Menæch. Papæ audin' ut ut deliramenta loquatur?

Delīrium, n. Deliratio, vertigo capitis. [שגעון, שבלות, סחרחרת, בהלה, עיתרת, שתרת, שתרת, ש

Demando, ædi, ǽre, p. Committo, infungo. [השׁדּ
[illegible] Gall. [illegible] Ital. Commettere, dar cura. Germanic. Befehlen, befehlen, vbergeben. Belg. Verlaten. Hilp. Encomendar. Polon. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. lib. 1. de Vrbe. Cum eam curam demandare, &c. Demandare alicui curam rei, vel cui rei apud Suetonium. Galgula cap. 9. Et mandatum proximo tribuno demandata vice sua, progressus in aciem, &c.

Demarro, as, pen. prod. Mino. [אגר
Gall. [illegible] Ital. Cacciare, fugare. Germanic. Jagen, treiben, hinweg jagen. Hilpan. Ahuyentar, echar. Pol. Rozpędzam. Vng. [illegible] Ang. To chase away, to drive.] Caul. Ligna sed torquet, tenuesq; labantur flamine demarro, flamma semper [illegible] gemina tegmina Lamiæ rodit.

Dēmĕrĕ, v. a. p. Tollere, auferre, delere, &c. [מחה
Gall. [illegible] Ital. Distruggere. Germanic. Vnder gehen machen, vertilgen. Hilp. Deshazer, quitar, destruir. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. To take away.] Apul. Cicer: Quæ ea pedibus ad Veiorum demere cogitur.

Dēmĕtĭor, Defendo ac tueor, munio. [חזק
Gall. Defendre. Ital. Difesa, fortezza. Ger. Ein gang mit einer wehr verhawen. Hilp. Defendimos, pagamos, &c. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. To defend.] Ab Ecclesiasticis, ædificata. Apul. in Florid. Et serpentium monstrorum incolarum.

Dēmĭnūtĭo, Apud Modestum legitur pro adimendi vel auferendi. [Pol.
Vng. [illegible] Ang. [illegible] Scevam habet Deus hoc verbum ad hominem, &c. Dēminutio capitis, dicitur, qui homo loco malo degere, &c. Terentius.

Dēmĭnūtus, a, um. Qui ob mentis dimunitæ, demente & insane deturbatus, &c. [משגע
Gall. [illegible] Ital. Pazzo, furioso, &c. Germanic. Vnsinnig, vnwitzig. Hilpan. Loco, &c. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Mad, wood, &c.] Cic. in Orat. in Pisonem. Quo tempestivo ortus Orestes, aut Athamante dementiorem putem, aut Cæsone, &c.

Dēmĭnūtus, a, um, Parvulus, pusillus. [קטן
Gall. Petit, qui est de petite stature. Ital. [illegible] Germanic. Vnmündig, vnerwachsen. Hilpan. Menor, &c. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Young, &c.] Cic. ad Fam. Nec omnia illud ætatis, quod animi affectio, omnisque mentis cæcatæ, nunc amorem amentiam, cæcitatemque demonstrat. Idem 4. in Catil. Qui autem ex numero civium dementia aliqua depravati, hostes patriæ fieri, &c. cupiunt, &c.

Dēmentĕr, adv. Demum, Inſane. [משוגע
Gallice, Follement. Ital. Pazzamente, vanamente. Germanice, Vnsinnig, vnwitzig, vnordentlich. Hispanice, Locamente. Polon. Szalenie. Vngar. [illegible] Ang. Madly.] Cic. pro Cæl. Tanta res tam dementer credita.

Dēmentĭo, ōnis. n. q. De mente exco, delirio, insania. [משגעת
Gall. [illegible] Ital. Imbecillità, pazzia di mente, demenza, matta. Germ. Von sinnen kommen, Vnsinnigkeit. Hilpan. Falta de seso. Polon. Szaleństwo, szczęście, zabłędy. Vngar. [illegible] Anglice, [illegible] Lactant. lib. 4. Quæ hinc aliquis influxit dæmonis pestiferi dementia, efferat, infuriet. Lucret. lib. 4. Sæpe animus dementit eum, delirat, furit.

Dēmentĭo, as, Despicio, fatuo. [השתגע
Gallice, [illegible] Ital. [illegible] Germanice, Vnsinnig sein / gern vnsinnig machen. Hispanice, Enloquecer. Polon. Szalenie, szaleć. Vngar. [illegible] Ang. To make mad, to rave.] Apuleius in magia: Quæ fraus illi fecit meæ Magiæ in amatorem dedecus dementare. ¶ Deponentem in active significatione legitur pro impellere ad insaniam, &c. In Sacris Canonicis legitur, Actis Apostolicis, de Simone quodam Mago, qui Samaritanos dementaverat.

Dementisſor, valde vehementer mentitur. [משקר
Pol. [illegible] Vng. [illegible] Apuleius in Apologia: Ut ex cujusvis corpusculi elementis.

Dēmĕrĕo, res, rui, ctum n. f. quasi lucror. [קנה
Gall. [illegible] Ital. Guadagnare, meritare, obligare alcuno per merito. Germanic. Verdienen, gewinnen. Belg. Winnen. Hilp. Ganar, hallar, obligar à otro con beneficio. Pol. Zasługuję, zyskuję.

Vngar. [illegible] Ang. To merit, to deserve.] Plaut. in Pœn. Quid mercedis Pœnis hodie dominus demeruistis? Iuris; Quas Carthaginis ab Regantium vestalitemque gratia pecuniam demeruerint, &c. Affectum Demereo, percipio: cum accusativo personæ jungitur, id cui quis sibi merito aliquem devincire. Ovid. in Epist. Hermiones. Dic mihi, quid dicendo non sapienter amavi? Crimine te putui demeruisse meo. Sueton. de Aug. Profecto mos ad cæteram in suspectas adversus Cic. Pompeii liberos, ex quorum fiamine à gravi invalitudine, per quietem hostium vias, præcipitatis ramibus, manifestio eruditione subsequutus, magnopere demeruit. Pro eodem contra Domitium Demereor.

Dēmĕrĕŏr, ĕri. De aliquo bene mereor, conciliо, devincio, placo, benevolum facio, bene dicium præbeo: & exigit accusativum. [דבר
Gall. [illegible] Ital. Meritare, obbligare alcuno per merito. Germanic. Bitte ein wohlthat erbitten, eine gunst verdienen. Belg. Gecroft gunst verdienen. Hilp. Merecer algo, hazer con benignidad. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. To deserve.] Quinti. Scævolæ ut principi ob sequio demereretur amantissimos mei. Columella libro 1. cap. 8. Quam obrem in cujusque agri qualitate aliqua demerenda erit, quo patientia morbum curemus.

Dēmĕrgo, is, si, t. Immergo, seu aqua abluo. [השקיע
Gallice, [illegible] Gal. [illegible] Ital. [illegible] Ger. Vnder das wasser thun, vnderdrucken. Hilp. Cabullir debaxo del agua. Polon. Pogrążam, zatapiam, &c. Vng. [illegible] Ang. To plunge or dip in water.] Ovid. Epist. 21. ob fœcundam ponto demergite pinum. Pinus in cap. 2. Idem lol gines evolare aqua facit, Quia multum demergi navigia dicuntur. Demersus ære alieno. Liv. 23. 49. Vrbe. Totam plebem ære alieno demersam esse, nec aliter posse sustinere, &c. Cic. pro Syll. Patriam demersam evasit. Demersa legesq; opibus. Idem in Offic.

Dēmĭnŭo, is, ui, ūtum. Minor, detrimento, diminuo. [חדר
Gallice, [illegible] Gal. [illegible] Ital. Minorare, scemare. Germanice, Mindern, vermindern. Hilpanice, Menguar. Polonice, Vmniejszam. Vngar. [illegible] Ang. To diminish.] Cicero 4. de Orat. Quæ non ita hic de re, de specie & partibus laboris, ut verba vertas, cuncti dementa, & pro ea ponderare. Cicero 2. de Natur. deor. Atque ita cernere ea signa atque ita notare in tantis descriptionibus divina solertia apparet. Ibidem. Eorum enim vitas demetiri, varietates temporum, & varietates, motus æque corporis suos.

Dēmĕnsŭs, a, um, participium, ex à demetior, Mensuratus. [מדד
Gallice, [illegible] Gal. Mesuré. Ital. Misurato. Germanice, Gemessen. Hilpanice, Medido. Pol. Zmierzony. Vng. Megmértetett. Ang. Measured.] Plaut. Mercat. Nunc argentum vobis dementum dabo. Cic. de Orat. Ut verba vobis quasi demensa & parata ponderent.

Dēmensum, si, n. Antiquum mensuræ genus frumenti, quam servis adrectebatur. Gallice, [illegible] Gall. [illegible] Ital. Quantità di grano che si dona ordinariamente per la spesa di un mese. Germ. Ein gewiß maß oder portz so vor Herr seinen Knecht oder Mensch pflegt darauß zu reichen. Hilpan. Medida de trigo que se dana á los siervos. Pol. Zboże, które [illegible] Vngar. [illegible] Ang. A quantity of grain which anciently was given to their servants monthly, allowance.] Terentius in Phorm. Quodille uncatim vix de cremento suo, Suum demensum gerium, compascebat miser. Servi enim quaternos modios accipiebant frumenti in mensem, ait Donatus.

Dēmensŭs, Dimensus, deserip. pros. [Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. To measure.] Cic. de Nat. deor. Atque ea demetita signa hujus eximia solertia apparet.

Dēmĕro, is, pen. prod. corripi, Vetus. [קלר
Gallice, [illegible] Gall. [illegible] Ital. Sparire, rendere la vista quando si fissa gli occhi. Germanice, Abstehlen, abkehren. Hispanice, Segar. Polon. Zynow. Vngar. [illegible] Ang. To capture, to seize.] Cato. Sole sub ardenti flores demerit arva. Columel. Libro 10. Boves agrestes duros, qui pollice nullos Demeruit flatus. Cicero de Nat. deor. Neque enim tam rudis, ea quæ cernuntur, oculis non percipiendo quæ fluctus, neque condendi, ac reponendi alia pecudum formia sit.

Dēmĭgrō, n. p. Hinc non licet in alium domicilium migrasse, aliò ad habitandum migrare, discedere. [נדד
Gallice, [illegible] Gall. [illegible] Ital. Andare de luogo in luogo, partirsi. Germ. Von einem ort zu dem andern ziehen, zu hauß gehen. Hispan. Mudar casa de lugar en lugar. Polonice, [illegible] Vngarice, [illegible] Anglice, [illegible] Plaut. Amph. Animam amittunt grave quam loco demigrent.

Cicer.

Cicer. 1. Tuscul. Verè enim dominans in nobis Deus injussu hinc nos suo demigrare vetat. Sic decimus, Deo gratè è vita promori. Cic. pro Rabir. Fortissimo unicuique civium animos, quæ nihil videntur ex hominum vita ad deorum religionem & sanctimoniam demigrasse.

Demínuo, ui, ere, útum. Deminuo. [חסר] Gal. Amoindrir, diminuer, amenuiser. Ital. Scemare, sfemare, mancare. Germ. Mindern/ abnemmen. Hispan. Disminuir ó amenguar. Pol. Umniejszam. Vng. Megkisebbitem. Angl. To diminish/ make less.] Plaut. in Trinum. Jam ecboc optimo de mina demínuit modo quinque minas. Idem in Ampht. Tuum deminuis caput.

Demíssus, a, um, participium. Humilis, fractus, fortilas. [שפל] Gal. Abaissé/ humble. Ital. Abbassato. Germ. Demüthig/ gedemüthiget. Hisp. Abatido. Polon. Spuszczony. Vng. Megalazodot. Ang. Humble/ meek.] Cicer. pro Cluent. At C. Fabricius a sole fecius demisso capite discessit. Plinius 11. cap. 37. Tum sequi demittere labro demissa ad. etc.

Demíssio, verbale, onis. Animi abjectio, infractio, debilitatio. [שפלות] Gal. Humilité, abaissement. Ital. Abbassamento. Germ. Demüthigung/ demuth. Hispan. Abatimiento. Polon. Smutek/ zatrzymanie. Vngar. Megalazodas. Ang. A finding or letting down/ humility.] Cicero 3. Tuscul. Verum de ea ipsa ægritudine, videtur in eandem fere mentem esse, quam in animi, & demissionem.

Dēmitto, is, misi, missum, Ham. Dim. [שלח] Gal. Rabaisser, ayant perdu le cœur & courage, laschement. Ital. Humiliare, abbassare. Ger. Niden/ demüthigen/ niderschlächtigkeit. Hisp. Rapar ó humillarse. Polon. Vrzucam/ pokorne. Vngar. Alazatom. alacsonom. Angl. Humble/ meek.] Cicero 5. Tuscul. Non est autem elate & ample loqui, quam humiliter, demisseque sentire. Cæs. 2. bel. Civil. Hæc quàm potest demississime atque abjectissime exponit. Velare demissos. Ovid. 3. Trist.

Demíssum. Sunt, Gemma est ex fortè genebus, à pinguedine dicta. Græci enim πῖος, pinguis dicunt, qua voce etiam Hu

verus frequenter utitur. Nec fuit in usu antiquorum gemma ullà tàm exosa, ut Menandri scholæ testantur. Plin. libro 37. capite 7. In Indianum genium rubrum & quod demum vocant à pinguedine, tertium quod argenteis bracteis subhastant.

Demíurgus, δημιουργός, Summus erat magistratus in quibusdam Græciæ civitatibus. Liv. lib. 2. ad Maced. Tum inter magistratus gentis (Demiurgos vocant) decem numero creantur; rerum in eis nihil legitimi quàm interregni tantum esse. ¶ Demiurgus item Græcis opifex, sive artificum genus. [Polion. Αγαθοεργός.] Unde & Plato naturam rerum conditorem opificem, vocat demiurgum.

Démo, Herà erit, quam alii Colligentem vocant nonnulli mulierem dicunt.

Démo, is, ère, e, ēmi, ēmtum, abjecta e, ligula fcat demrho.

[קח] Gal. Oster de quelque chose, ce qu'on ne veut point. Ital. Dimettere, sfrondare, dimenare di quelche cosa. Germ. Nehmen/ hinweg nehmen/ etwas von einem ding thun. Belgice. Afnemen. Hisp. Quitar ó apartar de una cosa. Polon. Odeymuie. Vng. Elvesszem valamit. Ang. To take away, to take.] Terent. in Eunuch. Indecorum mulier. Claudam demitte. Cic. 3. de Orat. Idemque Actio dapsilis dicitur in eam autem dem. inde. Cellius lib. 2. cap. 3. Statua hæc concedi nec est, ut tamen quidquam ex ea demitur. Cic. 4. Acad. Qui aliquid minuatim & gradatim adimunt, aut demittunt.

Dempsi, [קח] Gal. Ital. Tolto. Germ. Hinweg genommen/ beraubt/ gethan. Hisp. Quitado de una cosa. Pol. Odjęty. Vng. Elvettem/ de vettem. Ang. Taken away, reaved.] Plaut. in Pœn. 15. cap. 1. Dempta corpore corruptionibus acinis. Ovid. 2. Metamorph. Paulatim que cuncta dempta, nunc pectori prabet Virginea palpanda manus.

Démocratĭa, imperium populare, principatus populi, qualis fuit olim apud Athenienses, & hodie apud Helvetios. [Δημοκρατία. Gal. Gouvernement populaire, principauté de peuple. Ital. Governo di popolo/ che da tale/ ò pur d'uno/ ò pochi/ ò molti principato del popolo. Germ. Ein Regiment der Bürger. Ein solche Regiment/ in welchem das gemein Volck über die Optimos herrschet. Hispan. Principado del pueblo. Polon. Rząd ten/ w ktorym wszystko pospolstwo/ albo ich wiele rządzi. Vng. Az olyan uralkodasnak módgya/ hogy vele sokaság/ vagy sok fejedelmek uralkodnak. Ang. The ruling of the people/ or the people.]

Democrātĭci, m. i. Δημοκρατικοί. Qui favent principatui populi, ταῖς τοῦ δήμου καὶ πλήθους ἀρχαῖς; qui scilicet populari imperio, viventes, dignitatem ac libertatem continuerunt. Oligarchici vero, qui dignitatem paucis in civitate, & facultatibus, paucis in genere nobilium ac potentes, paucorum gaudent principatu. Aristocratici verò, qui virtute dignitatem nancti, optimorum fovent flatum. Autor Rud. in Annot. in Pandect.

Demólior, iris, d. g. Deturbo, deleo, discurbo. [הרס] Gal. Demolir, abatre. Ital. Disfare/ struggere. Germ. Zerstören/ niderreissen/ abbrechen. Hispan. Derribar, quitar. Polon. Rozpierzam, rozrzucam, rozmiotam. Vngar. Lerontom. Angl. To cast down/ to throw.] Plaut. in Aulul. Hatec illico ita demolitor cubice. Cicer. 3. Offic. Demolitæ ea, quorum aliquando offerunt se aspectus. Plaut. in Sech. Dic me culpam hanc demolitorem, & seni facium pálam.

Demolítio, verbale, onis. Depositio, eversio. [הריסה] Gal. Demolition, abattement. Ital. Rovina, abbattimento. Ger. Zerbrech/ niderreissung eines Gebäws. Hisp. Derribamiento, derrama &c. Pol. Rozpuszczenie, zburzenie. Vng. Leronatas. Ang. A pulling down/ ruine.] In Demolitio Rationum, Cicer. lib. 2. & 3. in Verrem. Oppon tur molitum... Rip. lib. 10. ff. de Oper. nov. nunt. Si quis dem. molitus est extructa ad nocendum, molesti ei, aut officiat. Vipian. ff. de usufr. Heres uno puncto usufructu prohibuit, cessavit, & demolitus pistrinum, ut ne ea usus esset. Item apud Cicer. in Ver. Dum ea demolitio fieret, Quæstores non ingressi adesserent.

Demólio, demolīre, pen. prod. ivi, itum, ire. [הרס] Vn. Le ruine. Ang. To pull down/ to ruine.] Demolior. Aphranius, quem ita illi vocat. Dominus insulæ, quia ad. Ecia vitium facere dicetur, demolitor erit.

Demólitus, a, um, partic. Dejectus, everfus. [הרוס] Gal. Rompu/ abbatu, demoli. Ital. Rotto, abbattuto. Germ. Zerbrochen, niedergeworffen/ zerstöret. Hispan. Derribado, derrocado. Pol. Rozgromiony, rozmiotany. Vngarice, Lerontatott. Ang. Cast down, abated.] Vip. in l. qui tumet. §. 3. Quibus modi ædificium tumet. Verumetiam si demolitis ædibus restator easdem novas restituerit. Aed Celsum demolitionis l. Qui insulam §. 1. ff. Locati.

Demonstro, as, avi, atum. Monstro, indico, ostendo, declaro. [הראות] Gal. Demonstrer, montrer. Ital. Dimostrare, mostrare. Ger.

Zeigen, beweisen, zuerkennen, machen. Hispan. Demostrar. Pol. Pokazuie. Vng. Megmutatom. Ang. To declare, tell, or show openly.] Plaut. in Aul. Et audes demum tibi nostras? Terent. Heaut. Ancillis homo ille modo quam vilem demonstravit? Cic. 4. Verr. Legatos mittunt, qui eum leges doceant, confuetudinemque omnium aperiendam demonstrent. ¶ Interdum demonstrare, est argumentis notissimis, & irrefragabili ratione ad rei alicujus cognitionem perducere, quod Graeci ἀποδείκνυειν appellant. ¶ Unde demonstratio, est argumentum firmissimum, per se rei dubiæ faciens fidem. [הוכיח exhortor, hodiegeo. Gal. Demonstration, manifester, declaration manifeste. Ital. Dimostrazione. Germanice, Ein anweisung vnd bewehrung vnd bezeugung eines dings. Hispan. Demostracion.] Cic. 3. de Orat. debuisse rationem, quæ ex rebus perceptis ad id quod non percipiebatur, adduxit.]

Dēmonstrātio, f. t. Rectoribus, Causæ genus, quod in laude, vel vituperatione versatur. [ἐπιδεικτικὸν γένος. Pol. Wszeteczny rodzay. Vng. Megmutatas. Ang. To declaring, or showing openly.] Cicero, de Invention. Sed deliberatio & demonstratio genera sunt causarum, non possunt recte partes alterius generis cuilibet parti dari. Demonstratio est quædam expositio rerum, vel præteritarum in aliquibus moribus, quæ magis dispositio sit liquido adhibita rei, cum ejus fides & non quæratur. Verba Rami sunt in l. demonstratio ff. de Cond. & demonst. Demonstratio plerumque certam fidem: Conditio autem incertum effectu habet. l. 11. ff. de Don. Gloss. in Rub. de Cond. & dem. & ... non tam, sed in.

Dēmonstrātē, Adverbium. [ἐπιδεικτικῶς. Pol. Pokazuiąc. Vng. Megmutatólag.] Macrob. Commentar. libro 1. cap. 16: Hunc locum demonstrative terram dicens in qua erat dum ista narrarit.

Dēmonstrātor, oris, m. t. [מוֹדִיעַ manifestans, מוֹדִין manifestans. Mascul. Gal. Qui monstre ou demonstre quelque chose. Ital. Che mostra, dimostratore qualche cosa. Germ. Ein bewiser, der etwas anzeigt. Hispan. El que demuestra o declara claramente alguna cosa. Pol. Pokazuiący. Vng. Megmutató. Anglice, He that telleth or showeth openly.] Columel. libro 1. cap. 12. hujusce rationis demonstratorem magis esse nemo, quam inventorem, hîc ait profiteri.

Dēmonstrātīvus, a, um. Quod demonstrat. [ἐπιδεικτικός. Gallice, Demonstratif. Ital. Dimostrativo. German. Das da bewerst oder anzeiget. Hispan. Lo que demuestra o declara. Pol. Pokazuiący. Vng. Megmutató. Angl. That telleth or showeth openly.] ut Genus demonstrativum eadem ab oratore accipitur, in quo orator demonstrat, quod officium cuique personæ laudem, vel vituperium. Cicer. 1. de Invention. Aristoteles tribus in generibus rerum versari Rhetoris officium putavit, demonstrativo, deliberativo, judiciali.

Dēmordĕo, demordes, demordi, demorsum, demordere, Morsu decerpo. [כשך mordeo. Mordicus, vermeidanus. Gallice, Mordre de quelque chose, emporter avec les dents. Ital. Mordere pigliare con la bocca. Ger. Zubeissen. Hispan. Morder, tomar de alguna cosa con la boca. Pol. Odkąszać. Vng. Megharapom, megfogdosom figamodásszerüen. Ang. To bite off.] Plaut. Merc. Aut angue demorsa est, aut turgidum bibit. Plin. lib. 28. cap. 4. Et hîc igeo fulgure icto, rejectis post terga manibus, demorden aliquid, & sæpe dentem qui dolorem adnaverit, remedio esse produnt.

Dēmŏrĭor, Mortuus, d. p. [Mortuus. Gal. Mourir, trespasser. Ita. Morire, o morto. Germ. Absterben. Belg. Versterven. Hisp. Morir del todo. Pol. Odumierać. Vng. Megholok. Ang. To die, to perish.] Columella, libro 5: Sive enim caput demortuum est, duo in data tuti Salicum vimina. ¶ Demoriar tecum dedit te deperit, & arde te amore tui. Plaut. in Mil. Ea demoriar arte, atque ab illo cœpit ubi se oculis ferem.

Dēmortŭus, partic. p. [ἀποθανών, ἀποθνήσκων. Gal. Mort, trespassé. Italice, Morto, o morto. German. Abgestorben. Hispan. Muerto del todo. Polon. Odumarły. Vngarice, Megholt. Ang. Dead.] Cicer. ad Attic. libro 16: Nostique familiares fere demortui. Idem 5. Verr. Sanxerunt ne quis ejiceret mancipium, nisi in demortui locum. Suetonius in Claudio cap. 14: Tertium autem novercam prope pro exemplo in locum demortuæ substitutus, &c.

Dēmordĕor, pen. corr. d. p. Morer, remoror, retineo. [אחר retardo אחר retardans. Gal. Tarder, retarder, demeurer. Ital. Indugiare, indugio. German. Ich verziehe mich lang, saume. Hisp. Tardar. Polon. Przemieszkuię, przemieszkuiący. Vng. Megtartóztatom, feltartóztatom. Ang. To stay, to detain, or hold back.] Lactan. libro 2. Quum Moses dux eorum ascendisset in montem, atque ibidem quadraginta diebus demoratus esset. ¶ Accipitur etiam pro intransitiva activâ, pro detineo. [עיקב detineo, servio. Gal. Detenir, arrester. Ital. Intertenere. Germ. Einen aufhalten oder stillhalten. Hispan. Detener à otro. Polon. Zatrzymuię. Vngar. Megkéslelem.] Cicer. 3. de Orat. Et hæc diutius vos demorer, exponam. Plautus Epid. Diu me ecfis demorati. Col. lib. 4: Prudentis magistri est, ejusdem nomenclatoris auxilio, quo potissimum æquetur, studiosos non demorari. ¶ Demorari, pro expectare. Virg. 10. Æneid. Et tua progenies mortalia demoratur arma.

Dēmorāri pro manere. [Pol. Przemieszkiwać. Vng. Késém.] Dig. lib. 3. Tit. 1. l. 2: Non compellantur se Romæ defendere quandiu legationis causa ibi demorantur.

Dēmŏrātŭs, passivè. Gell. lib. 10. cap. 8. Illis, ipsis, quæ jam dixi, demoratis vos video, ut ego opinor, negotiis destinatos.

Dēmŏvĕo, es, ere, n. f. De loco moveo, removeo, dimoveo. [מסיר removens. Mascul. Gal. Chasser, oster d'un lieu, mouvoir de place, remuer. Ital. Muovere di luogo. Ger. Wegtreiben, von dannen bewegen. Hispan. Mover de lugar. Pol. Odmieniam. Vng. Mássza mozdítom, elfordítom. Ang. To remove or put out of a place, or abide.] Ter. Adelph. Cave nunc jam oculos a meis oculis quoquam demoveas tuos. Cicer. pro Sylla: Ita charus utrique est, atque jucundus, ut non alteros demovisse, sed utrosque conciliasse videatur. Tacit. lib. 1: Ne Glanis lecto alveo dimotis in amnem Arnum transfertur. Cic. 4. de Fin. Nec tamen tantam vim esse honestatis, tantumque eam rebus omnibus præstare & excellere, ut nullis ne suppliciis, nec præmiis dimoveri possit ab eo quod rectum esse decreverit. Liv. 6. ab Urbe: Quantumque Romana se invexit acies, tantum hostes gradu demoti.

Dēmugĭo, is, ire, intr. q. Mugiu implere. [שגה clamare. Vng. Bégek. Ang. To bellow, or roar.] Ovidius 15. Metamorph. Sed vinea Vulcaniam armentum, Gerinæque hostilibus ora comæ. Et pavido pôst: sanguine littus, Undaque purpureo demugiatque pedes.

Dēmulcĕo, es, si, sum, ere, act. f. Valde fenlenter mulceo: quemadmodum quum caput alicui blandè & molliter attrectamus. [משש palpo, מישש palpitando tracto. Gal. Adoucir, mettre doucement, tastonner, flatter. Ital. Toccare gentilmente. Germ. Sanfftiglich streichen. Ital. Suauemente maneggiare. Belg. Zachtelijck streecken. Hispan. Tocar blandamente. Pol. Głaszczę, głaskam. Vng. Megsímogatom, lágyan megfogdosom. Ang. To stroke, to rub softly, or make much of a thing.] Non magnam etiam mitram vel molle recido. Terentius in Heautont. Non possum pati quin tibi caput demulceam. Liv. 6. ab Urbe: Ne nihil temerarium dicatis, remitto, ne utique dorsum demulceatis quum ex equis deferendis.

Dēmulctŭs, delinitus. [Pol. Głaskany. Vng. Megsimogattatik, lágyan megfogdosódik.] Cell. lib. 3. cap. 3: Atque ita mores & demulctus & captus est.

Dēmum, Tādem, ad postremum. [סוף finis, & סופי finalis, & סופית finaliter, & סוף finaliter, & סוף finaliter, & סוף

libro 4: Placitum, Iohannis Flamicum nihil demoteri.

Demutatio, ōnis. verbale. Ex. Mutatio. [מחלפת *chalifáh*, *vertere*. Gal. *Changement de vn en autre*. Ital. *Mutamento*. German. Verendterung, *verkehrung*. Hisp. *Mudança de lugar à lugar*. Polon. *Odmiana*. Vngar. *Elvaltoztatás*. Ang. *A changing, some times an ouer throwing*. Plin. lib. 28. cap. 23. de Chamæleonte: Nullum animal pauidius esse existimatur, & ideo versicolaris est, mutatur omnis. Alii repant, mutationis.

Denarius, ria, rium, adiectiuè, idem quod decenarius, quod decem continet. [עשרוני *asiróni*. Gal. *Dixain*. Ital. *Decina, decuria*. German. Ein zehener, oder ein zehne in sich begreiffend. Hisp. *De diez*. Polon. *Dziesięcio, gdzie wszystkie zamknione maią*. Vngarice, Tizedes. Angl. *That containeth, or hath ten in it*. Plin. lib. 11. cap. 6. de ratione aquæ decendæ: Si balatis denum pectum, longitudinis esse legimum est. Et si quinaria crassa, sexagenta pondo pendere: Octonariæ, centena: Si denariæ, centena vicena: ac deinde ad has portiones. Denaria appellatur, cuius lamina latitudo, antequam curvetur, digitorum decem est: denariæque ejus quinaria.

Denarius, ceremoniæ diebus fiebat. Sicut Tricenarius, quibus sacra adituris decem cor tinus diebus, vel triginta, certis quibusdam rebus carendum erat. Hinc Vndenarius, Duodenarius, & hujusmodi.

Dēnārius, denarii, m. ſ. [עשרון *decharon*. אדרכן *adharcon*. *drachma*. Vng. Tizedpénz, tizedes.] Iudæo apud Romanos numus erat argenteus, quatuor valens sestertios: tria dabat quadrans quod pro decem assibus in solutionem ederetur, quod perpetuis bellis exhausto ærario, placuit denarium sed rectum assibus permutari: quod contigit, quum Annibal perpetuos octo & quinquaginta annos totam Italiam ferro, flammaque vastasset. Alioqui sestertius per denarius decem assibus permutabatur, unde & nomen habuit. Pendebat autem denarius, argenti siliquas xxxiv. Siliquæ autem duodeviginti, constituebant drachmam. Tres itaque denarii pendebant drachmas quatuordecim. Octo autem drachmæ conficiunt unciam: uncia autem sex conflat denarios. Hæc ferè de denarii pondere ex Prisciano decerpsimus. Budæus autem in libro de Asse, non uno in loco ostendit drachmam Atticam & Romanum denarium eiusdem fuisse ponderis & pretii. Quod & ipsum non obscurè indicat Plin. lib. 21. cap. 16. Drachma, inquit, Attica (ferè enim Attico observationem meditati omnium) denarii argentei habet pondus: ex denaque ex obolos pondere efficit. Conflat itaque denarium ad Gallicæ pecuniæ æstimationem sedecim, valuisse solidos turonenses tres cum dimidio. Denarii dimidium, quinarium appellabant: quinarii autem dimidium sestertium, qui & ipse nummus vocabatur. Sic itaque denarii valore (quem diximus esse trium solidorum cum dimidio) in quatuor ferè partes, habebis valorem sestertii: hoc est, cacabum nummum nostrum & Gallicum centum dimidium. Veteres etiam pro eodem denarium dixerunt in neutro genere. Plautus in Rudente: Centum denaria Philippea.

Dēnārro, Per ordinem narro, enarro. [פרש *pérosh*. Gal. Raconter. Ital. *Narrare per ordine*. German. Erzehlen. Hisp. *Contar fabula ò historia ordenadamente*. Polon. *Wyłożyć*. Vngar. *Meg kifejtheni*. Ang. *To declare, to interpret*.] Gel. 1. 2: Hic nobis Favorini summa cum elegantia verborum, totius quæ sententiæ cōmitate atque gratia adesse visus est.

Dēnāscor, eris, d. 1. pro Morior. [מת *meth*. Gal. *Mourir, laisser à cher, finir ses iours*. Ital. *Morire*. German. Sterben. Hispan. *Morir*. Pol. *Umrzeć*. Vng. *Meghalok*. Ang. *To die*.] Cælius Hen. Quæ natæ sunt, ea omnia denasci dicuntur ex Nonio.

Dēnāso, as, pen. corr. prod. act. p. Nasum aufero. [*Denasare*. Gal. *Emfler, oster ou couper le nez à quelqu'vn*. Ital. *Tagliare il naso*. Germ. Die Nasen abhawen. Hisp. *Cortar la nariz à alguien*. Polon. *Nos obciąć*. Vng. *Orrat el metzeni, megorczlanitom*. Angl. *To take away the nose*.] Plautus in Capt. Nanque accepol si habeas proboscidem, as denasabit tibi mordicus. Id est, faciem naso spoliabat.

Dēnato, as, pen. corr. n. ſ. frequentativum est verbi denō, as, quod est deorsum nato, vel secundo fluvio nato. [*Nager*. Gal. *Nager à val ou au fil de l'eau, ou suyure*. Ital. *Natare giuso*. Germ. Widerumb schwimmen, hinab schwimmen. Hisp. *Nadar*. Polon. *Kad[illegible] płynąć*. Vngar. *Alá vszik*. Ang. *To swymme vpon*.] Horat. 3. Carm. Ode 7. Nec quicquid citus æquè Tusco denatat alveo.

Dendrāchātes, *Arborosus*. Gemma est ex Achate generibus, cui arbusculæ effigiem arborum similitudo exprimit. Plin. lib. 37. cap. 10.

Dēndritis, *Arborea*. Gemma cui sub arbore defossa nō pecuniam sed arborem habetari. Plin. lib. 37. cap. 11.

Dendrōchīsōs. [*Arborem effodiens*. Vngar. *Fatsorolo Hedra*.] Hedera est, quæ sine adminiculo stat: cui ex hederarum generibus similior, & ad arbusculæ similitudinem accedens. Vnde & nomen invenit, ἀπὸ τῶ δένδρα & χώρα: id est, ex arbore & hedera.

Dendroides, *Arborosa*. Tabymasi septima species. teste Plin. lib. 26. cap. 8. quod leptophyllon vocant, in petris nascens, cunctis exortus tabymasi generibus, & fruticæ copiosissimus.

Dēnĕgo, as, pen. corr. d. p. Recuso, nego. [מאן *meén*. *denegare*. Gal. *Denier, refuser, nier*. Ital. *Denegare, negare*. Ger. Leugnen, abschlahen. Belg. *Weygeren*. Hispan. *Negar, rehusar*. Pol. *Odmowić*. Vng. *Megtagadom, megtagadam*. Ang. *To refuse, to deny*.] Terentius Andr. Denegarat se commissurum ne id gnatæ fieret. Virg. 1. Georg. - quum jam glandes atq; aesculus altæ Horrentes, & quum Dodonæ negetur. Cic. 3. Verr. Verum tamen semper quæ jucunda videretur illi, non modo ne extraordinariis cupiditatibus, sed ne ipsi naturæ & necessitati denegaret.

Dēna, denæ, dena, numerus distributivus pro decem. [עשר *asár*. Gal. *Dix*. Ital. *Dieci, dieci*. Germ. Zehen. Hispan. *A diez*. Pol. *Dziesięć a dziesięć*. Vng. *Tizenkét, tizenöt, tizenhárom*. Ang. *Ten together*.] Plin. libro 12. cap. 6. Vivunt Lacones annis denis. Cæsar, 5. bell. Gall. Vxores habent deni duodenique inter se communes.

Dēnĭcāles, feriæ dicebantur, quibus hominis mortui familia purgabatur. Colum. lib. 2. cap. 22. Nos apud Poëtices legimus, ferias tantùm denicalibus mulus jungere non licere, ceteris licere.

Dēnīgro, ar, pen. corr. act. p. Nigrum facio. [הקדיר *hikdír*. *Nigrificare*. Gal. *Noircir, rendre noir*. Ital. *Far nero*. Germ. Schwartzen, schwartz machen. Hisp. *Enegrecer à otro*. Pol. *Poczernić*. Vng. *Megfeketitem*. Ang. *To make black*.] Plin. Capillum denigrat fistula. Varr. 2. de Re rustic. capite 5? Non solùm denigrat terram.

Dēnĭquĕ. Postremò, ad extremū, post omnia. [סוף *sóph*. Gal. *Finalement, à la parfin*. Ital. *Finalmente*. Ger. Zu letzt. Belg. *Ten laetsten*. Hisp. *Al cabo, finalmente*. Pol. *Na ostatek, na koniec*. Vng. *Végtére*. Ang. *Lastly, finally*.] Cicero: Quam ibimus antiquorem? utrum illorum, qui nihil nos imperatores, non pecuniam ullam præstò viderent, non denique etiam reipublicæ permanere ad hoc ætatem illam? - Punctum interdum pro omnino, nummis. Ovid. Si quis metu dempto vatis est, ea denique cassa est.

Dēnōmĭno, ar, d. p. Nomen impono. [קרא *kará*. Gal. *Denommer, donner nom*. Ital. *Nominare, dar nome*. Ger. Nennen, den namen geben. Bel. Noemen. Hisp. *Nombrar, dar nombre*. Pol. *Mianować, nazwiskiem*. Vng. *Elnevezem, nevet adok*. Ang. *To name, to give a name*.] Quintil. libro 1. capite 11. Propriorum verba, quum ad significant, in quod primò denominata fuere.

Dēnōtātĭo, ōnis. f. Dicatur quæcunque ab aliquo fonte casu hoc est, salvo finis fonte differentia, & secundum hoc nomen habentia appellationem: cujusmodi sunt adjectiva à substantivis deducta: ut à studio studiosus, à robore robustus. *magnitudo*. Nomen enim denominativum habet communiter cū nomine unde sumitur principio, sed differre in fine. ❧ In denominatione similitudo requiritur: sed vera denominatio non est. Denominativum & denominaticum. Denominatio est formatio dictionis, quæ importatur per nomen alterius: & dicitur denominans, quod de se aliud nominatur: quæ de ea dicitur, denominatum prædictum, & denominatæ subjectum. Denominatio autem est res ipsa, sive sua ad nominata accidens inhærens. Sed denominativum est accidens, quod prædicatur denominative de suo subjecto, ut homo est niger.

Dēnōrmĭtĕ, adv. p. Ill de rupte & inæqualiter facere. [לשבש *leshabésh*. Gal. *Faire inegal, mettre hors de ligne*. Ital. *Disformare, disgiuntare*. Germanicè, Auf der rechten gerade oder fürgeschribner linigen. Hispan. *Desordenar, è desconcertar*. Polon. *Skrzywa nie uczynić*. Vng. *Negyenessen, el hamisan*. Ang. *To make vnequall, & vncleane of edges or order*. Iurisperiti Actionem ad Horatia libro Sexto. Si angulus ibi Proximus accedit, quinquaginta denominat agellum.

Dēnōto, as, pen. corr. act. p. Noto, significo, designo [רמז *hirmiz*, *hishbiah*. *Significare*. Gal. *Denoter, signifier, monstrer*. Ital. *Denotare*. Ger. Zeichnen. Bel. Betoonen. Hisp. *Notar, significar*. Pol. *Znaczyć*. Vng. *Jelentem*. Ang. *To signifie, to shewe*.] Cicero: Quam ibimus antiquorem? utrum illorum, qui nihil nos imperatores, non pecuniam ullam præstò viderent, non denique etiam reipublicæ permanere ad hoc ætatem illam? - Punctum interdum pro omnino, nummis. Ovid. Si quis metu dempto vatis est, ea denique cassa est. Vrb. Haud dubiè scribas denotâ die Senatui, quos mercede sociosti. Tranquillus petere Cæsaris imperatoris. Cic. pro lege Manil. Quibus, quidquid die turbæ Asiæ, totius civitatibus, uno nutu, signum ad cædem significationemve civis Romani necandi, tradendique denotavit.

Denotare pro notare, infamare. Suetonius in Caligula: Quem C. Senioriorem jam, & nollem esse memoratum denotare omnia probra consueverat.

Dēns, dentis, m. tertiæ Declinationis, ab edendo, sicut Graecè ἔδων ab ἔδω. [שן *shen*. Gal. *Dent*. Ital. *Dente*. German. Ein Zan. Belg. *Tant*. Hisp. *Diente*. Pol. *Zab*. Vng. Ang. *Tooth*.] Plaut. Mercat. Nam tum dentes mihi cadebant primulum. Cicero 3. de

cero 3. de Natur. deor. Tertio Aesipp. & Arsinoæ, qui primus pingendi inuenit. Plin. lib. 28. capit. 11. Dentes mobiles consumat cervicis tomentum, colores eorum mutant, sive inferuerint, sive collueant. ¶ Accipitur autem quandoque pro clavi. Vide Tibull. lib. 1. Eleg. 1. Secretaria ista dente pulsatores. Germanicus in Progn. stellis: Qualis terrarius fabricat clavicula dentes, Seu secat & foribus producit vincula claustris. ¶ Sed & omne quod aliquid tenere vel dividere potest, dicitur dens appellari. Virg. lib. 6. unum dentes erodit Ancharius: dolabri nares. Hinc Bidens, Tridens, & hujusmodi. ¶ Dentes diversis locis variorum nomina. Qui enim primum apparent, aperta fabula, primores vocantur, & adversi lati & acuti, quibus cibus incidatur. πρόσθιοι, ἐμπρόσθιοι, προσφάγιοι. Ipsi eorum ante cibo tantum & alimento accommodi, vocis etiam firmo sociique regimen tenent, concentus quosdam excipientes & ora hugue. Qui vero sequuntur quasi retuncia specie acuti in modum serrati dicuntur. Inde antiqui ornatui apellantur in quocunq; animali, σκύλακες, ἐπιγράδιοι. Plin. lib. 11. capit. dexter caninus in manus habetur spectatus. Sequuntur maxillares dentes nativi, qui duplices sunt cibum cædentes, ob id molares dicti, γομφίοι. Juvenal. interque molares Dimittit crudentes cibo. Germanici, ὀδόντες ἐπιγένειοι, nunquam nascuntur homini, ut ait Plinius: Animalium vero sunt dentes omnium, ut hominis. Sequentes exerti hos est, extra os producti, ut apro & elephanto, προσθιόδοντες. ¶ Dentem dente rodere, ejusmodi quo corpus cum quoque loco quæri, atque frustari. Aut qui mordet pari morde licitat pro dente dentem. Martial. lib. 13. in correctorem quendam, qui dentem dente juvabit: Rodere frater ne potest? Ille velis.

Dentio, is, ire, v. n. q. Dentes emittere. [ὀδοντάω, ὀδοντιῶ. Gal. Produire des dents, ou mettre les dents dehors, comme les enfans à qui les dents viennent. Ital. Fare i denti. Germani. Zanen. Belgice, Tanden. Hispan. Endentecer los ninos. Pol. Zębiąpuszczam. Vng. fogzok ki, (vagy) fogzom. Ang. I shed teeth.] Plin. lib. 30. cap. 3: Cinis eorum potus tonsile dentientes adjuvat cum melle. Plaut. in Milit. Venter creat omnes has res: nam is facit eas peraucicoda fiunt, ne dentes dentiant. id est, ne novi eum atterantur & concutiantur in fauce.

Dentitio, Dentium emissio. [Ὀδοντιασμός. Gal. La sortie des dents. Ital. La uscita de denti. Germani. Das gezan / die herfur wachsung der zän. Hispan. Agorda sua de endentar, la salida de los dientes. Polon. Zębowyrzynanie. Vngarice, Fogaknak kigyulasok. Angl. A breaking of teeth.] Plin. lib. 22. cap. 19: Infantibus simul hujus uribus pertæ, & cum mulle, privatim & in dentitione, & ad gingivas, & ad oris ulcera. Idem alibi: Dens lupi adalligatus infantibus, quibus horrent pavores, dentitionis que morbus. Inde illa: Cerebrum ursi primi alligatum pellicit ad dentitionem aptissimi.

Dentocăgă, æ, m. Instrumentum quo dens extrahitur. [Γομφαγωγός. Vide Forceps. Varro in quinquatrib. Hic à pueris scriptis, dentiscăga. Ex Nonio.

Dentātus, Qui magnos habet dentes: qui & demonstrat dicitur. [Ὀδοντώδης. Gal. Dents, avec de fort grandes dents. Ital. Huomo, denzuto. Germ. Der vil zän hat. Belgice, Met groote. Hispan. Cosa que tiene dientes. Pol. z dużymi zębami. Vng. Fogas, agyarfogas. Ang. That hath great or many teeth, toothed.] Plaut. Pseud. Non ego te adhuc dentatum dracumam vidi. ¶ Dentatum etiam dicitur quod dentes habet, sive ii magni sive parvi sint. Plin. lib. 11. cap. 40: Cisses nō sit ex octo quinque dentatis. Martial. lib. 1: Sic dentata thi videtur Aegle: kuprisoEbus, ludicque coton. ¶ Dentata charta. Cicero ad Quint. Frat. lib. 2: Calamo, & stramento temperato, charta etiam dentatures agetur. ¶ Dentatus item M. Curii cognomen fuit, propterea quod cum dentibus fuerit natus, ut tradit Plin. lib. 7. ¶ Hinc edentatus, cui dentes fuerevulsi. Macrobius: Edentatus ex ea morbus. Similiter edentulus, ἀνόδοντος, qui dentibus caret.

Dentĭcŭlātus, a, um. Quod serræ modo dentatum est. [Ὀδοντωτός. Gal. Qui a comme des dents, ou petits dents, comme les crestes de quelques animaux. Ital. Fatto a denti. Germ. Der vil gezän hat wie ein Sägen. Hisp. Cosa dentada de pequenos dientes. Pol. ten kto ma ząbeczki ostre jako piła. Vng. Fogas, fogacska. Ang. That hath teeth like a saw, or small teeth.] Plin. Præterea hic a stachin denticulatis sociabilis.

Dentĭcŭlus, i. m. Dens parvus. [Ὀδοντίσκος.] Columell. lib. 2. cap. 22. Dentes animalium, Plin. lib. 28. cap. 15.

Dentīle, is. n. Lignum, cui dentes ferrei inducuntur, sed pro vomere non fulcit. [Ὀδοντωτὸν ξύλον. Gal. Le rouleau d'une charrue, Italice, Timolo. Germanice. Das gezän an dem Pflug / an welches man das Sägeisen ist fest lowt, das Sägeisen. Hispan. El dental de arado. Polon. Drzewo ktore ma zęby żelazne. Vngar. Eke vasa. Ang. The harrow plough.] Virg. 2. Georg. Tum varies duplici aptentur dentalia dorso. Colum. lib. 2: Et dentalibus terram lubicere, quo minus hobus id administrari possit. ¶ Dicitur etiam dens, ut Varro scribit, quòd eo quasi dente molestetur terra. ¶ Non inutilli dentale, ἀπὸ τῆς ὀδύνης. Dici consuevit de copiam ad rem aliquam parum utilem sumpta metaphora ab aratro, cujus pars est γόμφος. Et quoniam præcipua videtur, si absit, nihil confici potest aratro.

Dentātim, & Denticulatim, adverbia, Significantad similitudinem dentium. [ὀδοντηδὸν, ὀδοντιδὸν. Polon. Zębowo. Vngar. Fogassan.]

Dentifrangĭbŭlum, n. i. Vox est à Plauto conficta pro suavia re, quæ dentes confringi possunt. [ὀδοντοκάκη. Polon. Zębołak. Vng. fogtörő, fogosó.] Plaut. in Rudente. Nec hi hercle haud longè est os absconditum dentifrangibulum meis manibus gerulum. ¶ Reperitur & in genere masculino apud eundem in alia fabula. Valet dentifrangibule? Dicitur in integumentum vale.

Dentifrĭcium, n. i. Medicamentum quo dentes fricantur, ut fiant candidi. [ὀδοντόψωγμα. Gal. Poudre dont on frotte les dents, pour les faire blancs. Ital. Nettadenti. Germanice. Ein Pulfer mit welchem man die Zän reibet das sie weiß werden. Hispan. Los polvos para fregar los dientes. Pol. zębowy proszek ktorym czyszczą zęby. Vng. fogfehérito. Ang. Powder to rub teeth withal.] Plin. lib. 28. capit. 11. Dentifricia autem quoque modo fiunt, iisdem ferè capitis eorum dentifricium est.

Dentĭfrangĭbŭlum, Dictio Plautina est, Per dentes loquens, obscœ loquens propter absentiam dentium, quos ingenium incidere & gubernare consuevit. [Polon. Zębołak. Vngarice, Fogosó. Ang.] Nec enim habet in Captivis: Dentifrangibula omnia mortales faciam, ubicunque offrederit: hoc est, dentes loquentes ait esse, ex ore emittentes verborum locutio fractos ait his adhuc dentes concutiam, ut hos tecum ejectos exponat. Sunt tamen qui legant apud Plautum, dentifrangibulum illi Dentiloquas, quasdam populos interpretantur, in Macedoniæ, citantes illud Livii libro 44. Macedoque unum tantùm mortalis diem quietis eorum causa, quos habuerat secum in itinere: inde Dentiloquos transcurrit.

Dentiscălpium, n. i. Instrumentum quo scalpuntur dentes. [ὀδοντογλυφὶς. Gall. Un cure-dent. Ital. Stuzzadenti. Germ. Ein zänstocher. Hispan. Mondadientes. Polon. Szpiczka ktora czyszczą zęby. Vngar. Fogpiczkalo. Ang. A toothpick.] Martial. lib. 7: Bissenos triplices & dentiscalpia septem.

Dentex, ĭcis, m. Cola & Appio ὠκυδόντης, & ὠκυδόντιος, & ὀξυδόντιος, quod dentibus acutus sit, teste Athen. 7: Piscis est maximus largo & acuto fundo, cui caput magnum præstans quam aratæ vel pagro. Dentes singulis maxillis quatuor canini similes, præsertim & exterioribus & acutei & tenues & colore virgulti fundi, & ἐξοχώτεροι & ad hamum duplicato dictus est; ex albo enim rubescit, inque à Numenio λόγος cognominatus est. In capite ejus numerum gemma cum hypocrepide à Plinio vata in lib. 9. cap. 10. Synodentides è cetario piscium est, quæ synodontes vocantur. Vide ejus naturam apud Aelianum lib. 1. cap. 16. Plin. lib. 11. cap. 42. Arist. Hist. lib. 9. cap. 2. [Germ. Ein tot fisch Meerbrasmen.]

Dentōsus, a, um, Firmus, compactus, quadratas partes habens de coarctatas. Dentosa, ut Varro auctor est, ædes pectinis, quibus intexta & ruptim sibi ferunt & condensantur. [Ἐμπεπυκνωμένος, ἐπυκνωμένος. Gal. Épais, massif. Ital. Spesso, denso. Germ. Dicht. Hispan. Espesso. Pol. Gęsty. Vng. sűrű. Ang. Thick, close together.] Plin. lib. 10. cap. 69: Liquidus aut natura pro obtutu terræ, tum calido atque frigido naturæ clemente. ¶ Cōta, rarum dicitur, in quo intervalla frequentibus laxiore parietum videntur elle communia.

Dentīso, as, act. p. Cupo, fricto. [Τρίβω ὀδόντας, ἐπιτρίβω ὀδόντας. Gal. Frotter les dents. Ital. Fregare i denti. Germani. Die zän reiben. Hispan. Refregar los dientes. Polonice. Szczerzam. Vngar. Fogamyrdom. Ang. To make thick, to rub.] Virgilius 2. Georg. -& lupiter humentis Austros Denset, erant quæ rara modo, & quæ densa relaxat. Livius 5. lib. Fun. Subsidunt Hispani adversus omnia recentia: hostemque inde ad emittenda ipsi conturgunt: quæ quum Romani conferti, ut solent, densatis excepissent scutis: rum pes cum pede collatus, & gladi cum pectore crepta est.

Dentĭsŏcĭo, as, are, Coire, copulari. [Συνουσιάζω, συνεύνω. Gall. S'accoupler. Ital. Ingenerare, congiungere. Ger. Zusammen. Hispan. Ensuzar. Pol. Gonitwa. Vng. Szaporodom, meg fiadzom. Ang. To make thick, to couple.] Plin. lib. 10. cap. 14: Ipsa aceleres, aut rotundi, desequo loco corripiantur. ¶ Legitur etiam in activa significatione pro denare. Virgil. 7. Aeneid. Agmina densentur campis. Sic enim ego Servius. ¶ Hinc condensus compositum. quod & ipsum ad eam habet significationem. Lucr. lib. 1: Quid? Ubi arripuit, quam corpora dissiluere, Tam putrid fiet, quia te condensa dedit.

Dentātus, onis, Femin. generis. Cordilio. [מעברה mahabéh. vide

...Gal. ...Ital. ...Ger. ...Hisp. ...Polon. Vng. ...Ang. ...] Plin. lib. 11. cap. 7: Prima dentatio Babylaniæ in bitumen liquidum cuditur.

Dentifico, dentium facio, exydo.

Denuo, adverbium. [...] Gall. ...Italicè, Sopra, sopra. German. ...Hispan. ...Polon. ...Vng. ...Ang. ...] Plin. libro 26. cap. 8: Cui usque dentibus renascentia barba profuit. Ovid. de Pon. Nulla tamen iubeunt nisi tempora dentibus illis.

Dentio, as, Dentio fio.

Denudo, as, Caffunda, Diffunda. [...] Gal. ...Ital. ...Ger. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Plin. lib. 11. cap. 37: Cui usque dentibus renascentia barba profuit. Ovid. de Pon. Nulla tamen iubeunt nisi tempora dentibus illis.

Denique, Denarius, Denticulatus, Vide Dens.

Denubo, bis, Nubo. [...] Gal. ...Ital. ...Germ. Ein Mann nehmen nach mit einem Mann in den Ehestandt der gehen. Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Apul. eius lib. 2. Apol. Attu dum eam putas etiam nunc Catonis denupsisse? Falsa sperabat, filio ejus Pontano annos assentiendi fuisse. Tacitus lib. 15: Tot hostibus funesta civitate, pars maxima fuit, quod Iulia Drusi filia denupsit in domum Rubellii Blandi. ¶ Per translationem etiam vites nubere dicuntur, ubi ulmo-rumque plantæ, quarum arboribus firmiores hastas assumant. Columella lib. 10: Semina depositis cupiunt denubere plantis.

Denudo, pro, prol. 1. p. Spolio, nudum reddo. [...] Gal. ...Ital. ...Ger. Entblössen, entkleiden, ausziehen. Pol. Rozbic nagi. Hisp. Desnudar. Pol. Nagy zdekonac. Vng. ...Ang. ...] Plin. lib. 11. cap. 22: Vt denuder fœminam vestis nomen hoc ipsum a Cic. lib. 7. in Verr. Exuitur Venus, ne denudetur à pectore, ne cicatrices populus Romanus aspiciat.

Denuntio, as, act. p. Futuræ alicui rei nuntio, prædico. [...] Gal. ...Ital. ...Ger. Mit der flachen Hand einen das Haupt oder Angesicht schlahen. Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Cicer. de Senect. Quomodo Carthaginem aliquando capi posse, qui bellum inferatur, multo ante denuntio. Columella: Si autem cœli status frigidus & pruinosus, hyemis violentiam denuntiat, in loris pecuariis hanc curam differemus. Cic. 1 Tusc. Nos vero si quid tale acciderit, ut à Deo denuntiatum videatur, ut exeamus è vita, lati, & gratias agentes pareamus. ¶ Ponitur aliquando pro indico, jubeo, impono. Cic. pro Sex. Rosc. Non patati me familiarissimis tuis testimonia denuntiaturum. ¶ Aliquando pro palàm dico, significo, affero. Idem pro Quint. Procuratorem te esse denuntiat.

Denuntiatio, onis, f. t. Prædictio. [...] Gallicè, ...Ital. ...Germ. ...Hispan. ...Polon. ...Vng. ...Ang. ...] Cicer. de Divin. Quæ est enim alia divinatio profecta ullo genere artis, & quasi denuntiatio calamitatum. ¶ Denuntiatio, minæ. Plin. ad Persium lib. 6. Epist. Quanquam quid denuntiationibus, & quasi missis agor? Cæsar. 1. bell. Civilis: Quum neque populationibus, neque denuntiatione periculi permoveri posset, oppidum oppugnare instituit.

Denuo, adverbium, de novo, de integro. [...] Gal. ...Ital. ...Ger. Wo derumb, oder in neues. Belg. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Plaut. in Amph. Si denuò peccaveris. Liv. 10. bel. Pun. habuis in Hetruria rebellante denuò, quatuor millia & quingentos Pendinotum occidit.

Denuco, as, are, Occo. [...] Gal. ...Ital. ...German. ...Hispan. ...Polon. ...Vng. ...Ang. ...] Plin. lib. 18. cap. 13: Vicia non serantur, non alterentur, nec aliud quàm decoquantur.

Deonero, as, rare, act. p. Onus depono, exonerationi opponitur Onero. [...] Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hispan. ...Polon. ...Vng. ...Ang. ...] Cicero per translationem, 1. Verr. Quid quum committeret, convicti, & ex illius invidia deoneratæ aliquid, & in tertium certe copiæ?

Deoro, act. p. pro Peroro nonnulli interpretantur. [...] Vn.

Mundum, &c. ...] & decoratum pro perorato sæpe ferunt, ut Pompeius Festus testatur.

Deorsum, cujus contrarium est Sursum. [...] Gal. ...Ital. ...Germ. ...Belg. ...Hispan. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Plaut. Amphit. Devellant angues jubari deorsum in supplicium cive. Cic. 1. de Nat. deor. Arcanorum, quum pandere & gravitate directò deorsum ferantur, declinare primùm. ¶ Capiuntur tamen ambo pro Vt è, citroque, ...Terent. in Eunuch. Sis ego te tutes Parmeno, nostrum ut ...reddam, nec tuum deorsum curdites. Tacitus de Alexandrum fitu, cujus portus introrsus, urbs verò in deorsum loco sita erat.

Deosculor, aris, d. p. Osculor. [...] Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hispan. ...Polon. ...Vng. ...Ang. ...] Martial lib. 8: Hos amplectitur, hos deosculatur.

Depaciscor, eris, ci. sive ut alii tertiæ. Depecisco. Paciscor. [...] Gal. ...Ital. ...Ger. ...Belg. ...Hispan. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Cic. pro Sexto Rosc. Ipse Glaucia postea depactus est. Idem 3. Verr. Nec antè dimissus, quàm à Dionysio ejus depactus est. Cic. Attic. In quo non extremum periculum quum etiam formula impediretur, cur non honestissimè depaciscerer hinc? Terentia Phorm. Ita me dii amabunt, ut ni hic occidendi, quod amo, sit, jam depactus mortem cupio. Quidam tamen in omnibus his locis depecisci legunt, & depectus ut dicimus à depactus, quasi participium ejus à depango.

Depacto, participio. à Depacisor, vel Depectus, à Depecisor. [...] Vng. ...] Vlpian. in L. Et generaliter. §. 1. ff. de Calumniator. Hoc igitur edicto tenetur etiam is qui depectus est. Depectus autem dicitur turpiter pactus. Quidam exemplaria legunt Depactus.

Depalmare, Palmis percutere. [...] Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Gell. Quemcunque depalmavit numerari stativum secundo duodecim tabulas viginti & quinque æres jubebant.

Depango, is, xi, ct. Planto, insero, humi defigo. [...] Gal. ...Ital. ...Germ. Jnbey bohren einen pflantzen oder setzen. Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Colum. lib. 4: Deinceps patefiunt mali ejus vitibus inferendus: eumque sat cui medio spatio, quod vocant tervites, per anam insertum depangere.

Depecto, is, ...] Gal. ...Ital. ...Germ. ...Hispan. ...Polon. ...Vng. ...Ang. ...] Colum. lib. 4: Deinceps patefiunt mali ejus vitibus inferendus: eumque sat cui medio spatio, quod vocant tervites, per anam insertum depangere.

Depecto, as, act. t. Planto, insero, humi defigo. [...] Gal. ...Ital. ...Germ. Jnbey bohren einen pflantzen oder setzen. Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Colum. lib. 4: Deinceps patefiunt mali ejus vitibus inferendus: eumque sat cui medio spatio, quod vocant tervites, per anam insertum depangere.

Depectus, a, um, Partus. [...] Gal. ...Ital. ...Ger. Zuvor targ. Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Suetonius in Nerone. Sordidos & depactos putabat, quibus ratio impensarum constaret.

Depascor, as, d. t. Pabulo absumo. [...] Gal. ...Ital. ...Germ. Abfressen, abgefressen. Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Cæs. lib. 7. cap. 5: Si hujus rei fides herbas deparerint. ¶ Pro eodem etiam habemus Depascor verbum deponens. Plin. libro 11. capite 19: Num & pro his certis depascitur.

Depascere trans. Item pro depascisci seu. Columella 2. cap. 12: Si depascere fœnum vales. lib. 10. ...: Silaris ex arbitrio tuo in fundum meum incidit, eam ego immisso pecore depasco, id facio depascere.

Depastus, a, um, partic. p. quod interdùm passivè accipitur. [...] Gal. ...Ital. ...Ger. ...Hisp. ...Pol. ...Vng. ...Ang. ...] Plin. lib. 17. cap. 24: Depastam arborem tarpi facie relinquunt. ¶ Interdum absolutè, Apes depasta florem thymi, apud Claudian. 2. de Raptu Proserp.

Depasco, is, ivi, & ui, ...] Gallicè, ...Italicè, ...Germ. ...Hispan. ...Polon. ...Vng. ...Ang. ...] Plin.

Plin. libro 17. cap. 24: Stolem tarionem & depastio animalium habet.

Dēpaupĕro, as, ate, vb. p. exhaurio, pauperem facio. [עני] Gal. Appauvrir, faire pauvre. Ital. impoverire, ridurre in povertà. Germ. Verarmen machen. Belg. Verarmen. Hisp. Empobrecer, hazer pobre. Polon. Vbożyć. Vng. Meg szegenyitem. Ang. To make poore, to impoverish.] Varr. Priusquam dominum depauperet fenoris natura.

Dēpĕctĕo. Depectus, *omnino apud.* Vide DEPECTICOR.

Dēpĕcto, ctis, xi, vel xui, xum. act. 1. Pecto. [פשט] Gal. Peigner, decrasser. Ital. Pettinare, scarmigliare. Germ. Abkemmen, abstreichen. Hisp. Peynar, desenredar. Pol. Czesać, Vng. Megfesülöm. Ang. To kembe, or trimme heare.] Columel. lib. 12. Pectines depexa coma, sola facta crine. Id. Cantus depectere, Ovid. 6 Fast. Depectere nidum, componere, Plin. lib. 10. cap. 17. ¶ Interdum idem quod pecto adhibere, exercere. Virg. 4. Aeneid. Vellerag; pectit. Ita Livius dixit pro tentare Xerxen. ¶ Depectere, sive depectere dicitur, quicquid est apud Comicos, pro denotare verberibus, sive male tractare.

Dēpĕctus, participp. Pexus. [מרוט] Gal. Peigné, mal traicté. Ital. Pettinato, mal trattato. Hisp. Peynado. Pol. Czesany. Vng. Megfesülve. Ang. Combed, dressed.] Ovid. libro 3. Fastorum, depexi crinibus Idi. Idem de Ariadna: Indoctæ crinibus Idi depectere. ¶ Depexum a quam tegere pectinatio nihil, pro revelare in capillum, & pectere. Terentius in Heautont. Nonnus depexum laceratum interpretatur. Petronius hoc loco depectitum, cujus pinda vel à parvo dens, laceratum. Quod Depexum legamus, inquit, Ego scabrum, & pexa vestis indutum: dictum neque erit à contrario sensu.

Dēpĕcto, as, frecuentativum. [Vng. Gyakran megfésülöm.] Terent. in Eunuch. eqones ego vivo, zecho exercitum adabo. Adeò depectatur dum vivet, meniacitemperium.

Dēpĕcŭlor, peculatus sum, ari, dep. act. Pecus, & pecunia. Furor, & cōpilo Reip. cujus civitas, aut ejus socius, aut pecoribus, aut pecuniis publicis, aut privatorum, primus reipublicæ aut pecoribus consulebat. [בזז] Gal. Piller, rober, desrober. Ital. Spogliare, rubbare. Germ. Ger. stehlen, rauben. Hisp. Hazer essos latrocinios del Rey, desfazer. Pol. Kradzież, złodziejstwo, złodziejskie sprzątanie. Vng. Meglopom, gyakorlatom. Ang. To robbe, to spoile, to rifle.] Cic. in Divin. Ver. Qui hanc provinciam multos domos, plurimas urbes, omnia fana depeculatus. ¶ Aliquando tamen & de privatorum rerum furto dicitur. Idem & in Ver. Apollinium Dionysium amicum regium depulsa spolia, ac depecculatus es. Transferuntur etiam ad incorporea. Ibidem: Cur prodito quicquam laudem hanc eripuit fortitudo vestra depeculatum esse putatis?

Dēpĕcto, is, xi, ctum, ĕre. t. Per Reip. [זבח] Gal. Immoler, sacrifier. Ital. Sacrificare, immolare. Germ. Opffern / Roberey vnd raub thun. Hispan. Hazer sacrificio de las vacas del Rey. Pol. Kraść, łupić. Vng. Megloptam, zsákmányolom. Ang. To robbe, to rifle, to make a booty.] Cic. 2. Ver. Adduxi enim hominem in quo reconciliare amicitiam judicium, non iram, reficere gratiam cum pop. Roman. satisfacere externis nationibus potuisti depeculatorem arari, vexatorem Asiæ ac, Pamphiliæ, prædonem juris urbani, labem atque pernitiem provinciæ Siciliæ.

Dēpello, is, pŭli, pulsum, ĕre. t. Abigo, averto, removeo. [דחה] Gal. Chasser, mettre dehors, deslogier, debouter, mettre hors sa place. Ital. Discacciare, scacciare, rimuovere. Germ. Vberhab / vertreiben. Bel. Verdryven. Hisp. Empuxar de alguno. Pol. Odpędzić. Vng. Megvernem. Ang. To put or thrust away, to remove.] Cic. 1. de Leg. Quod fanum de Sacrarii suppicio, reliquisq; dictis quas ne depellere quidem à se hac ferro potuit Reip. Lactant. lib. 2. Invectorato depellamus errores. Cic. in Catil. Non facile ea tā molem mali à reliquis nostris de pro Tull. ¶ Depellere agnos à lacte est ablactare, & à lacte removere. Virg. 7. Aeglog. ubi Phillida jubet depellere à lacte hædum quæ claudere agnos. Fronto eadem etiā dicendo depellere à mamma. Varro 2. de re rust. Quum depulti sunt à matribus agni, vel hordeo ei cibo ne desiderio senescant. ¶ Item deducere absolute. Virg. 1. Aeglog. sero depellentes ovium teneros depellere fœtus. ¶ Depellere pavenda dicuntur, quam male quis ea instituat, præcipere, suplicia, religiones, & deorum contemptores fugantur sanctitate.

Dēpĕlor, peccatus, ari, dep. Deliquo. [חטא] Gal. Pecher, offenser. Ital. Peccare, & fallire. Germ. Sündigen / Vbel thun. Hispan. Cometer delicto, pecado. Pol. Grzeszyć, przestępować. Vng. Vetkezem. Ang. To offend, to trespasse.] Cic. in Divin. Ver. Qui hanc provinciam multos domos, plurimas urbes, omnia fana depeculatus. Ver. Quibus in rebus ego nihil peccavi, nihil delevi, nihil depeculatus sum.

Dēpĕnde, is, di, sum, ĕre. act. 3. Pendeo, pendo. [שקל] Gal. Peser, ponderer. Ital. Pesare, ponderare. Germ. Wägen / Ein ding vnderscheid / gegen. Hisp. Pesar, ponderar. Pol. Ważyć. Vng. Megmérem. Ang. To weigh.] Cic. 2. Ver. Ut ea pecunia quæ ex ærario depensa esset, ex bonis Verris redderetur. Id. Pro Rabir. Perd. Depensa pecunia, quæ ex ærario data esset. Id. Pro Sext. Depensa pecunia, quæ ex ærario data esset. Id. Pro Sext. Depensa pecunia, quæ ex ærario data esset. Id. Pro Sext. Depensa pecunia, quæ ex ærario data esset.

laciatio. Virgil. 3. Aeneid. Dulce fatu humor, depulsis arbutus hirsutis.

Dēpŏno, as, ate, *frequentativum.* [*omnino apud.* Vide DEPONICOR.] Plaut. Nonio: Cubitis depalla devia.

Dēpŏsĭta, participium antiquum, pro depositas: sicut ulcero pro pulsare. Autor ad Herenn. Si percepta in Neptunia depulsa est in lacunas.

Depŏsĭtio, onis, f. Averto, propulsatio. [הדיפה] Gal. Repoussement, dejettement, debouttement. Ital. Discacciamento, scacciamento. German. Abtreibung oder Vertreibung. Hisp. Empuxamiento de alguno. Polon. Odpędzenie, oddalenie, odepchnienie. Vng. Elvetés, elűzetés. Ang. A putting away, or removing.] Cic. 4. Acad. Omnium deinde rerum dubium vitiorum ejus depulsio est. Idem 2. de Fin. Nos veritatem vitam non depositione metui, sed adeptione bonitudinem. ¶ Depulsio etiam judicium notat. Ecce, quod reus objectum crimen negans, Cluentii depellere videatur. Autor ad Her. Intentio: Occidit Ajacem Ulixes. Depulsio: Non occidit. Cicero de Inventione. Intentio est quæ facti reum significat.

Dēpŭlsor, oris, m. Expulsor, qui depellit. [דוחה] Gal. Qui chasse, qui met dehors, qui bouta dehors. Ital. Discacciatore, scacciatore. German. Der abtreiber / vertreiber / oder vertreiber. Hispan. Empuxador de alguno. Polon. Odpędzacz, oddalacz. Vng. Elvető. Ang. He that repelleth or putteth backe.] Cicero 2. Philip. Depulsor dominationis quam particeps ejus fuerat.

Dēpendĕo, des, di, f. Pendeo, sive de re aliqua pendeo. [נתלה] Gal. Pendre de quelque chose. Ital. Pendere, dipendere. German. An einem ding vnderscheid / angen. Hisp. Estar colgado de arriba, y assi. Polon. Odmiana im. Vng. Lefüggök. Ang. To hange downe.] Colum. lib. 4. Sed si per anni cunctaque principia mari numerus uvarum dependeat. ¶ Aliquando et subtrahi, quam scilicet vera aut falsa nostra mente alicujus ejus sententia dependeat. Cicero: Omnes illam in salute à nostra salute dependere.

Dēpendo, dis, di, sum, ĕre. act. 3. Pendeo, pondero. Pendo proprie, quod proprie significat pondero. [שקל] Gal. Peser, peiser. Ital. Pesare, ponderare. Germ. Wägen / mit einander balancken. Hisp. Pesar, pagar, poner a peligro. Pol. Odważam, płacę. Vng. Megmérem, fizetek. Ang. To weigh, to pay, to perish.] Et quoniam Romani ea tempore quo aere grave tebantur, non numerabant pecuniam, quemadmodum hodie sed ponderabant tantæris, talium est traditum, quare nummi ore frequentius dicuntur, manserint tamen nomina quorundam formulæ, Pendere, colligi pendere tributum hodie, nummo vel solvere. Eadem modo per compositum loquimur, Dependere pretium, Dependere quantum, Cic. lib. 1. Epist. Dependendum tibi est quod mihi pro illo spopondisti. Idem Attic. lib. 1. Mihi abjurare scitote est enim dependere. ¶ Dependere capite leviore animi dicit Cicero lib. 8. pro eo quod est victoria accipere mortem contra virtutem profiteri. Dependere pœnas, est solvere Cicero in Catil. Denique ejus latarem legis Semproniæ jussu populi pœnas Reipublicæ dependisse.

Dēpĕrdo, is, Amoto. perdo. Cajus Sabinus dependitum dicit quod in natura rerum esse desinit: diminutum, quod ita raptum est. [אבד] Gal. Perdre. Ital. Perdere. German. Verlieren. Hisp. Perder. Polon. Tracę. Vng. Elvesztem. Angl. To loose.] Cicero 5. Tusc. Quæ tamen depopulatis his depredata, bearas esse non potuit. Cæl. 1. bel. Gall. populi Romani hoc esse consilium hostem, ut fortes atque invictos omnibus modis non sibi deponere, sed gratia, dignitate, honore sustinere esse velit. Cic. pro Cecin. Quem de jure civitate nihil potuerit deperdere.

Dēpĕrdĭtus, penultima corripitur, participium. Perditus. [אבד] Gal. Perdu et gasté, affligé, miserable. Ital. Perduto, guastato, afflitto. German. Verloren / zerstöret / betrübet. Hispan. Perdido, muy empobrecido. Polon. Vtracony, zgubiony. Vng. Elvesztett. Ang. Lost, undone.] Amore abreptus deperdita mulier. Suet. in Domit. Lethonata ceperdita matrem. Id. propter matrem Claudiam passimæ adulta, ut scipsam prostituisse, Cassium in Argum.

Dēpĕrĕo, is, ivi & pĕrii, itum, ire. n. q. Pereo. [אבד] Gal. Perir, mourir. Ital. morire, morire, capitare male. Ger. Gang vnd gar verderben / vmb gelt gehen. Belg. Verderen. Hisp. Morir, perder, o perecer. Polon. Gine, ustawam. Vng. Vesztek. Ang. To perish, to die.] Deperiit navis, Cæsar. 5. bell. Gal. Schedas æquæ deperisset, Cicer. Attic. 12. 1. Decor labymis deperit, Ovid. Epist. 12. ¶ Deperire, pro mori. Cicero in Topic. Si is cui fundus legatus est, deperiisset. Colum. lib. 1. Nos tamen plus quatuor libros conferimus, quia negligentia eorum magna pars deperit. ¶ Quandoque est impatienter amare [*omnino apud.* Vide DEPERDITE.] Ter. Heaut. Deperii, fateor.

Ang. To

deceyue

se terendo facio laborem mihi.] Plautus in Cas. Hic ipsius Casinam deperit. Idem Mil. Meretricem ingenuam deperibat maximè.

Depĕsco, is, pŭi, n. t. διαφθείρω, confringo pecus dicuntur, ut compesco, emungo, unà duco, & paveo, & in uno loco contineo.

Depessŭlo, a, um, five à pessulo five à pando fit, Jacratus dicitur. Ter. Egone? Ita vivo, adeò exornatum dixi, adeò depessum, ut nihilne dum vivas, memoriter queas.

Depĕtĭi. Vasa unaria erant, quæ facies Sabinis in deposito mensa collocari solebant. Depetis non fœm. generis, poculi genus est apud Græcos. Utrumque autor est Varro lib. 4 de lingua Latina.

Depĭles, penult. corr. Qui sunt sine pilis [מורטים] mondati. ἀπόριχος, ψιλός. Gal. Qui n'ont point de poil. Ital. Senza pelo. German. Man hat jhnen haar haben Belgicè. Zonder haer. Hisp. Lampiños sin pelos. Pol. Golizny. Vng. Szörös, szörtelen, szörnelkül való. Ang. Bleach or pilled, bare without hairs.] Varr. lib. 3. de vita pop. Rom. Quòd ludis puellis pueri essent glabri ac depiles propter ætatem.

Depilo, las, āc. p. pen. com. pilos detraho. ψιλόω.

Depīlo, as, pen. pr. [מרט] vomere, divellere, vellis. Gal. Peler, plumer, arracher. Ital. Pelare, spennacchiare. Germ. Rupffen, den haar ausz der haut rupffen. Hispan. Limpiar, pelar. Pol. Obie wazac. Vng. Megszörözöttem, megszörözöttem, megszörözöttem. Ang. To pull, make bare.] Martia. Quam depilatus Charisie colens pontes. Carmen est jambicum trimetrum, quod jambum habet in fero da tede. ¶ Item raretacio Luci. Tibul. 29. Nato quid dicam? Omnes depilat sumas: id est, rarefacit, enervat interpretatur Nonius.

Depingo, gis, ĕre, act. 3. Pango, describo. [מקח] chokak. γράφω, περιγράφω. Gal. Depeindre, figurer ou portraire. Ital. Dipingere. German. Contrafeyen. Hispan. Pintar. Polon. Malować. Vng. Megfestem, megfestődöm. Anglicè, To paynte, or drawe the shape, or fashion.] Cicero 1. de Orat. Pamphilumque nescio quem sic memini in infimis tabulam tanquam puero ex delicijs, depingere. Manus, ubi cecidere, depictæ tabellæ, Propert. lib. 2. ¶ Depingere verbis erat aliquem. Plautus Pœnul. Formam quidem hercle verbis depingis mihi. Cic. 2. de finibus: Pudebatque, inquit, illius tabulæ quam Cleanthes sanè commodè verbis depingere solebat. Depingere facta alicujus. Terent. in Phorm. Propè eorum facta imprudens depinxi, senex. ¶ Depingere cogitatione. Cicero 4. Academic. Ut & ea declarant, quæ cogitatione depingimus. Idem 1. de Natur. Deor. Magnam deorum turbam congregat ignorantia deorum, atque ita ignotorum, ut eos ne conjectura quidem informare possimus: quum animus noster quidvis videatur cogitando posse depingere.

Depĭtus, participium. [מחקק] medukkak. γεγραμμένος. Vulgaricè, Mig ritnatos. Ang. Painted.] Quintil. lib. 6. Tabella depicta.

Dēplango, is, nxi, Plango, vel vehementer plango. [מהה] mahah. κόπτομαι. Gal. Me mettre grand deuil, se frapper et tourmenter. Ital. Piagnere, lagnarsi. Germ. Sich trawren vnd heroleib haben, jammerlich schreyen. Hispan. Mucho plañir y llorar. Pol. Opłakiwać. Vng. Megsiratom. Angl. To lament and mourne greatly.] Ovid. 4. Fastor. Cadmeïon primùm Deplanxere domum, scissis cum veste capillis. Idem libro 14. & ipsa suos deplangitur Ardea pennis.

Dēplano, as, pen. prod. ad. p. Complano. Planè facio. [שוה] shavah. ἐξομαλίζω. Gal. Aplanir, egaler. Ital. Spianare. German. Eben machen. Hispan. Llanar. Pol. Równam. Vng. Megsimyitom. Ang. To make even and equall.] Lactant. li. 4. Ego ante me & montes deplanabo.

Dēplano. Ulpianus in hæc quinquam. de offi. proconf. Ponitur autem edito loco, quo tribunal poni solet, l. miles. 6. texagesima. ff. de Adulte. Deplano, sine strepitu, & absque figura judicii, quam vim hæc verba habeant: ex quibus explicari Barolus in extravagan. ad reprimendum, & d. l. hæc quæquam.

Dēplanto, as, āc. p. Quod plantarum erat evello. [נתש] natash. ἐκριζόω. Gal. Deplanter, arracher d'un lieu, et planter ailleurs. Ital. Sradicare, sbarbicare. Germ. Etwas gepflantzets ausz jhrer ordnung. Hispan. Arrancar lo plantado. Polon. Ktoś co wszczepiono. Vng. Tövéből kihuzni, kiszaggatni. Ang. To take up that which is planted.] Sed utraque in fossa ima, & quæ cortice nituntur tantùm, vel leni aura ventis facilè deplantantur. Colum. lib. 2: Neque nimbos ad ripam vehementius offendat, aut cursum jugo nunquam deligatus, cum unum quodque deplorat.

Dēplŏro, plas, act. 1. Exhaurio. [שרה] sharah בוץ] batz הדיח] hedich. κενόω, ἀποκενόω. Gal. Desmolir ce qu'on a dedans. Ital. Votare, sgrottare. German. Außschütten, außleren. Hisp. Vaziar la bota. Pol. Wymyiam, ostatnim. Vng. Kimosom. Ang. To make voyde and empty.] Colum. libro 12. cap. 50: Cunctæ fere ex quibus deplemur oleum. Palinius: Da mihi Gretenes digno deplevimus haustu, Dii fontes mihi. Phœnicum navos. Cato de Re rustic. ca. 64. Oleum si pondens bis in die deplevi.

Dēplōro, as, penult. prod. act. 9. Lamentor, conqueror. [קונן] קין] kinnah, kin. ὀλοφύρομαι, θρηνῶ. Gal. Deplorer, plaindre ou pleurer. Ital. Lamentar, piangendi, gemere. German. Trawren. Hispan. Llorar mucho, quexarse. Polon. Opłakiwać. Vng. Siratom, nagy sirelom. Ang. To mourne and weepe greatly.] Cicero in Catone. Non tacet deplorare mihi virum, quod in ulti & rapinis sæpè fecerunt. Et libro 2. Offic. Admonebat me res, ut hanc quoque intermissam eloquentiæ deplorarem: ut veterrimi de negotio aliquo viderer queri. ¶ Aliquando est plorandi finem facere unde deplorata cadavera dicebantur, quibus clamos luctus pertinebat erat Liv. 4. ab Vrbe. Ante omnia deplorati erant equites, non privato magis quàm publico luctu. Respublica item dicimus deplorata, jam eversam, vel de qua ullo infortunio desperatur. Morbus item deploratus, & ægroti deplorati dicuntur, quibus nullo remedio periculum eam. Plinius libro 28. capite 28: Prodest (ut demonstravimus) suo loco deplorantibus in phthisi. Idem libro 26. cap. 6: Constat deplorata aurium vitia cujusmodi sanari. Hinc deploratus, a, um, compositum, cujus mortem nemo dubitat, desperatus. Ovidius in Ibin: Indeploratum proiicere caput.

Dēplūmis, me, adjectivum est, Implumis, sine pennis. [נוצה] nótzah. Gal. Plume, sans plume. Ital. Senza piume, senza penne, spennacchiato. Ger. Ein federen vngefidert. Hisp. Sin plumas, desplumado. Polon. Oskubany, bezpiory. Vng. Tollatlan, toll nélkül való. Ang. Feather, without feathers.] Plin. lib. 30, cap. 24. Invenio in fumibi nudæ ratione deplumes.

Dēplŭo, is, ĕre, n. t. Decorius puto, five è loco superiore pluo. [תמטר] timmatar. ὑετίζω. Gal. Pleuvoir. Ita. Piover. Ger. Oben herab regnen. Hispan. Llover. Pol. Deszczem, gdzie obskakuje. Vng. Esöt. Ang. To rayne downe right.] Colum. lib. 12. cap. 21: Inque finus matris vicem deplui imbre. Vitruv. lib. 2. cap. 1: Sive forte dixerunt ab ima, a signo conterere, Mutos ut in terra deputrescat lapis.

Dēpŭlso, as, āre, act. 9. Autore Festo, idem quod pulso: quia in omni opere pulsio ultimum ibi vendicat locum. [מרק] marak. ἐκτρίβω, ξέω. Gal. Polir, ou frotter. Ital. Polire, forbire. Germ. Außgetrucknen, außwischen. Hispan. Vncir, pulir. Polon. Czyścić, gładzić. Vng. Tisztitom. Ang. To scoure, or make cleane.] Colum. lib. 12. cap. 21: Inque finus matris vicem deplui imbre. Vitruv. lib. 2. cap. 1: Sive forte dixerunt ab ima, a signo conterere, Mutos ut in terra deputrescat lapis.

Dēpŭto, as, āre, act. 9. Autore Festo, idem quod purgo: quia in omni opere putatio ultimum ibi vendicat locum. [מרק] marak. ἐκτρίβω, ξέω. Gal. Polir, ou frotter. Ital. Polire, forbire. Germ. Außgetrucknen, außwischen. Hispan. Vncir, pulir. Polon. Czyścić, gładzić. Vng. Tisztitom. Ang. To scoure, or make cleane.] Ut, deponere furfuram. Plautus Cur. Propino magnum poculum, ut debibas. Caput deponit, quum dormitat, et tabescere animum. Jeremias Medicare autem hic deputat caput & dormire. ¶ Per translationem etiam dicitur de rebus incorporeis tum. Deponere colorem, deponere molestias. Cic. Attic. Existimavi bonestissimè molestiam posse deponi, si me ad obsolete plenam requisem. Sic deponere invidiam, curas, simultates, inimicitias. ¶ Item Deponere memoriam. Cic. ex memoria, vel memoria, pro oblivisci. ¶ Deponere ædificationem, ut abjicere animum ædificandi. Cic. 5 Famil. Neque verò hi audierint te ædificationem meam deposuisse. ¶ Deponere provinciam. Cicero ad Attic. 2: Quum provinciam deposuerit Cæsar. Et Famil. lib. 3: Illud scito, me, ut primùm in cogitationem provinciam deponendam, statim quæ mihi ipsi eadem etiam tibi traderem, cogitare cœpisse. Dicitur autem quis deponere provinciam, cujus spem ante legitimum tempus cum tradit, vel coactus magistratu se abdicat; non autem quum revera provincia à tempore magistratu decedit. ¶ Facere dum aliquid est quod deponere, quoniam. Plautus. Ut me deponat vino, cum effectat viam. Suetor. Ne imperio cuipiam depositus privatus esset. ¶ Deponere etiam aliquid dicimus certantes pignus, quum aliquid apud arbitrum deponunt, quod futurum sit victoris. Virgil. in Bucol. ego hanc vitulam ne forte recuses. Bis venit ad mulctram, binas alit ubere foetus. Depono tibi decem cum quo pignore certes. ¶ Non unquam est servandum esse, & fidem alicui non committere. Cic. 3 Offic. si gladium nactus apud te tuus meus deposuerit, repetat furiosus, reddere peccatum. Et officium, non reddere. ¶ Item aliquando idem quod demittere, et deponere gloriam in Luc. D. de Evictionib. & Rivet depositis ædificiis apud Virgilium in Limetum. D. quod metus causa. Hotomanus.

Dēpŏnens, penult. prod. participp. Qui deponit. ¶ Deponens verbum

verbum βάπτω, ideò dicitur: quia deponit aliquid de quantitate communionis verbi: sed et priuativam significationem, & futurum participium in dus, quod dat significationis positivæ. Nam quum participia quatuor habeant verbum commune, ut Criminans, criminaturus, criminatus, & criminandus: deponens autem habet tria, ut Minor, minans, minaturus, & minatus, non amens minandus.

Dēpŏsĭtĭo, ōnis, f. t. [παρακαταθήκη. Pol. Zeka. ad Vulgar. Letteris vadaki kezéhez tétzik.] actio cui depositum aliquid apud aliquem intelligitur: id est, Custodia traditum. Vlpianus D. libro 16. Tit. 3. l. 1. Vel conditio depositionis non existit. ¶ Depositio etiam dicitur ab aliquo gradu dignitatis. [καθαίρεσις. Vulg. Letzétik, elvétetik. Vlpianus D. lib. 40. Tit. 18. lib. 8. Aut damnatum cum infamia, aut dignitatis alicujus depositionem.

Dēpŏsĭtŭs, participium, Ad custodiendum traditus: [משכון mashkón. מפקדון mafkidón. Gal. Depositaire, garde. Ital. Cosa data in guardia, o deposito. Ger. Befohlen gut, in verwahrung gegeben. Hisp. Deposito, lo que se da en guarda. Pol. Do schowania dane. Vulg. Vadki kezéhez letétetett dolog. Ang. Laved ware, that is another keeping.] ut, Depositam pecuniam recuperare. Cicer. pro lege Agrar. ¶ Depositus, aliquando punitur pro desperatus, & ab omnibus derelictus. Cicer. 3. Verr. Ita quæ mala vi denique magna & maximè atrox, & propè depositam Reipub. partem suscepisse. Virgil. 11. Æneid. Ille ut depositi proferret fata parentis, Scire potestates herbarum, usumque medendi Maluit, & mutas agitare inglorius artes. Vbi Servius, Depositi id est, desperati.

Dēpŏsĭtŏr, Qui apud alteram quippiã deponit. [משכון mashkón. Gal. Depositeur. Ital. Il depositore, quello che dà à lasciare qualche cosa ad alcuno. Germani. Der hinder einen etwas befihlet, oder einem etwas zu behalten gibt. Hisp. El que da algun cosa de su hazienda en guarda. Pol. Ktho co komu do schowania dawa. Vng. Valaki kezéhez letétet valamit. Angl. That is left in another keeping, a pledge, a gage.] Quod deponitur hoc est, quod alicui fide tractatur, vel quod pignoris loco dimittitur: vel quod sequestro, à pluribus in solidum certa contentione custodiendum, reddendumq; quum fuerit de re dissidium, traditur. Cic. 3. Offic. Quid? si quis apud te pecuniam deposuerit, bellum patriæ inferat, reddesne depositum? Non reddere depositum, maxima mollitia est. Iuven. Sat. 13: Depositum folpes erit. ¶ Clam depositum. Cic. 5. Tusc. Qui propter avaritiam clam depositum controvertit, quod est inuste.

Dēpŏsĭtōrĭus, Custos, depositi, vel susceptor depositarum rerum. [παρακαταθηκοφύλαξ παρακαταθήκης, παραφυλακή.] Gal. Depositaire, garde de biens, selvy a qui on a baille quelque chose en garde. Italice, Chi ha in deposito, quello à chi è dato quel che si ha a guardare. Germanice, Ein behalter der etwas in behalten hat treue nimpt. Hispan. Aquel en quien se fia algun deposito. Polon. Ten ktory ma do schowania przynosi. Vngar. Letétetik marhoznak kezéhez. Ang. Keeper of things taken to keep. Vlpian. lib. 16 Digestorum. Tit. Depositi & contra. l. 5. Si pecunia. Satisdatione autem non intervenient rem in ædem deponi, & omni actione depositarium liberari.

Dēpōntānī, m. s. Aurore Festo, dicũtur senes sexagenarii, qui depõe de ponte dicebantur hinc est, suffragio quod de ponte ferri solebat, privabatur. Vide locus factus proverbio. Sexagenarios de ponte dejicere: id est, naturæ jactare, perinde quasi debiles & ad omne vitæ munus inutiles in otium relicere, atque ab omni functione negotiorum relegare.

Dēpŏpŭlātŏr, ōris, m. f. Vastator, direptor. [שודד shodéd. ἀλοργός. Gal. Depopulateur, degastateur. Ital. Saccagiatore, guastatore, predone. Germani. Der beraubet, oder gantz und gar verderbet. Hispan. Robador, ò assolador. Pol. Kthory spustoszyciel, albo plondrowca. Vng. Rabló, pusztító. Ang. To robber, or waster, or spoiler.] Pun. lib. 18. ca. 32: Salassi cum subjectus Alpibus depopularentur agros. Cic. 5. Verr. Qui quum agros maximos, ac feracissimos per se prius: hoc est, per Agrotium, Verrem uberum, depopulatus esset. ¶ Dicitur etiam Depopulo act. vè apud Hirtium lib. 6. de bello Hispaniensi: Agros (inquit) vectigamque provinciam vestro impulsu depopulavit.

Dēpŏpŭlātus, a, um, f. a. Vastatio, direptio. [שוד shodéd. ἀλοργία. Gal. Desolation, gaste, ruine, destruction. Italice, Saccomanno, guasto. Germani. Verderbung, zerstörung, plünderung. Hispan. Aquello que se roba, ò assola. Polon. Plondrowanie. Vng. Rablás, pusztítás, prédálás. Ang. Robbery, wasting, spoiling.] Cicero pro Font. Provincia à Thracum depopulatione defensa. Idem de Arusp. resp. Qui exilium, inflammationem, eversionem, depopulationem, vastitatem mœnibus omnibus ostia atque agros intulerunt.

Dēpŏpŭlātŏr, ōris, m. t. Vastator, direptor. [שודד shodéd. ἀλοργός. Gal. Saccageur, destructeur, gaster. Ital. Saccagiatore, guastatore. Germani. Der Verderger, plunderer. Hispan. Corredor que roba, ò assola. Pol. Kthory spustoszyciel, albo plondrowca. Vng. Rabló, pusztító. Ang. A robber, spoiler, or waster.] Cicero pro domo sua. Depopulator fani, ab assessore patroni.

Dēpŏrrōgāsse, are, ad. o. Refero, reporto, affero. [משאל mashál. ἀναφορὰ, ἀναφορεύς. Gallice, Emporter, ou apporter vn barton a cheual, transporter. Ital. Transportare, portare da longe, à dietro, emprestare. Ger. Abtragen, zeruck tragen. Hispan. Dezlevar, ò llegar atras. Pol. Odnosić, odnosić. Vng. Vissza vitetni, elhordani. Ang. To bring or cary away, transport.] Cic. pro domo sua: Hoc simulachrum: quidam homo nobilis ad ornatum Ædis tantæ sua deportavit. Idem pro Pompeio: Pompeius bellum in Africa confecit, victorem exercitum deportavit. ¶ Inusitatum Idem quod simplex porto. Cicer. Attic. Quæ arma superabant, ea in Brundusium jumentis deportaverunt, veheme ter Reipublicæ profuerimus. Colum. lib. 5: Nec procul à mari, ut navigabili flumine quo deportari fructus, & per quod merces vehi possint. ¶ Deportare in insulam, aut insulam terram, est civitate privare, & vinculum nervo aut compedibus in navim aliquam impositum, servis publicis, ut eum in insulam certam transferret, tradere. Terent. in Phorm. Tantáne affectam hominem quenquam esse audacia? Nonne hos publicitus scelestos deportari in solitarias terras? Vide deportari dicuntur exules certæ alicujus insulæ aut alterius loci finibus circumscripti, quos nisi aperto vitæ discrimine, egredi non licebat. Vlpianus: Hæc est differentia inter deportatos & relegatos, quod in insulam relegati ad tempus, & in perpetuum quis potest: deportatos autem eos accipere debemus, quibus princeps insulas adnotavit, vel de quibus deportandis scripsit. ¶ Transferuntur etiam ad ea quæ delectationem habent. Iucundum & voluptatem habent, ut quum aliquem laudem vel dedecus ex aliquo loco dicimus deportasse. Cic. Trebatio. Mihi crede, si ullæ ex ista provincia potes, quod jucundissimi fit, deportare. Idem in Catone: Neque non cognomen solitum Atticus deportasse. ¶ Transferuntur etiam ad verba, quum quis pro turbis verba reportat. Virgilius 2. Æneidos: Quique adytis hæc tristia dicta reponat.

Dēportātĭo, verbale, ōnis. [שאת shéeth. ἀναφορὰ, ἀναφορεύς. Gal. Emportement d'vn fardeau sur vn cheual. Ital. Portamento. Ger. Einbringung, oder zubringung. Hisp. El dezlevar, ò llegar atras. Pol. Odnosienie. Vng. Vissza vitetés, elhordás. Ang. A transporting, or carrying away, or bringing to a place.] Cic. cap. 14. De sua lege & oratione deportato, Quæ eam legerit, qui deportarit, in singulas deportationes P. C. M. decidentur, nequid debeatur. ¶ Deportatio præterea pœnæ illud genus significat, quo aliquis in insulam deportatur, de qua re paulò ante.

Dēportātĭo, est perpetuum exilium, sive in locum condemnatio. [Pelati. Ἐξορία τόπου ἀοίκου. Vng. Kültzéra való vitétel.] Civium Rom. pœna fuerat pœnas, ut dicitur, & releg. Vide præses aliquem civem deportare non potuit.

Dēpŏscō, as, depoposci, ere, Instanter petere, & quidem quasi jure exigere. [בקש bikésh. שאל shoél. Gal. Demander, requerir. Ital. Domandare con istanza. Ger. Mit inbitten fordern, erfordern fassen. Hisp. Demander con instancia. Polon. Zadam. Vng. Kérve kérdem, kérem. Ang. To ask, and desire instantly.] Cicer. 6. Verr. Vetus flamonia diynitus exstitisse videtur, antequam deleret Iovis Opt. Max. templum, sed quæ præterita magnitudine tantùm quæ deposcere. Cæs. 8. bel. Gall. Principem sceleris ipsius, & concitatorem belli Cotuatum ad supplicium deposcit. Colum. lib. 1: Cascabis solum pinguc, siccoraticmque & riguum, vel planum atque humidum, subactum deposcit.

Dēpŏsĭtŭs, Depositum, Vide DEPONO.

Dēpŏssĭlō, as, act. p. Postulo. [בקש bikésh. שאל shoél. Gall. Demander instamment, requerir. Ital. Domandare con prieghi. Germ. Instig begeren. Hisp. Rogar, ò demander con ruegos. Pol. Bardzo prosić. Vng. Sokáig kérni, kéredzeni. Ang. To ask, to demande diverse times, to desire often.] Hircius 6. bel. Hispan. Civitates contra se Pompeio auxilia sibi depositulabant.

Dēprædŏr, com. o. Populor. [שדד shadád. ἀρπαγὴ, ἁρπαγή. Gal. Degaster, piller, saccager. Ital. Depredare, far danno. Ger. Beraubern, plündern. Hisp. Robar, ò saquear. Pol. Rabować, plondrować. Vng. Rablani, fosztalni, prédálni, fényesen. Ang. To robber and take from one by force.] à quo Deprædator, & Deprædatrix verbalia nomina.

Dēprælĭor, aris, f. æliōr. [חתם nithhám. ἀλοργέω. Gal. Debatre,

Delere, combere. Ital. Cõfondere, far forire l'arme. Germ. Streitentzeppen. Hispan. Poloñ. Vngar. Ang. To fight.] Horat. in Car. Permitte divis cætera, qui simul Stravere ventus æquore feruido Depræliantes, &c.

Dēprāvo, pen, prod. act. p. Pravum facio, vitio, adultero, corrumpo, & cui bonè aut dictum aut scriptum est, in deteriorem partem detorqueo. [עקש hebraïcè, σκολιῶ, διαστρέφω, στρεβλόω, στρεβλῶ.] Gal. Torcer, corrompre, gaster. Ital. Viziare, fastidire, adulterare, corrompere. Ger. Verbẽssern, verkehren. Bel. Verkeeren. Hispan. Torcer lo derecho, verdad, corromper, deshonrar. Pol. Splugawic. Vngar. Ang. To corrupt, make crooked, or ill.] Terent. in Phor. Nihil est tam bene dictum, quin male tractando possit depravari. Cic. 2. de Fin. Sed ea, ut quæ corrigere vult, mihi quidem depravare videtur.

Dēprāvātus, partic. Corruptus. [שעות mahvvah, διεστραμμένος, σκολιὸς &, διαστρόφος.] Gal. Corrompu, gaster, adverti. Ital. Guastato, corrotto. German. Verkehrt, verderbt. Hispan. Guastado, corrompido. Poloñ. Skrzywiony. Vng. Megvesztegetett, megrontatot. Ang. Corrupted, marked.] Cic. 2. de Divin. Illâdne dubium est, quin multa, quum mutata sint, ut quod à certa natura non depravatum sit, restituatur, atque corrigatur? ab aruspice, quum ferpsisse vesicam aut arte aut medicina. Idē 1. de Fin. Idque facere mundum depravatum, ipsa natura incorrupte atque integrè judicante.

Dēprāvātio, verbale, s. Corruptio, cicatrio. [עקשות hebraïcè, διαστροφὴ, σκολιότης, στρέβλωσις, στρεβλόω. Gal. Torture, corruption, corruption, gastement. Ital. Corruttione, guastamento. Ger. Verkehrung, verderbung. Hispan. Torcedura, guasto. Pol. Skrzywienie. Vng. Megvesztegetés, megrontatás. Ang. Corruption, crooking and wicking of.] Cic. 1. Offic. Depravatio & foeditas turpificat animi. Contactus ulcuscula depravatio, 1. de Legibus. Depravatio aris, 2. de Orator.

Dēprāvātē, adverbiū. [διεστραμμένως &c. Gal. Tortuement, comme dessus et raison, mal. Ital. Contra il dritto, & ragione. Ger. Verkehrter weise, verderbtlich. Hisp. Torcedo la derecho. Pol. Skrzywie, ślusznie. Vng. Hamissan, vtsegyenes nem szerint. Ang. Crookedly, against right and reason.] Cic. 2. de Finib. De quibus neq; depravate incidere, neque corrupte.

Dēprēcātus, Vitio factus, cujus pretium imminutum est. [Pol. Skrzywiony, zepsuty. Vngar. Megvesztegetett.] Paul. 22. D. ad legem Aquil. Sed & ejus ratio habenda debet quo cætera corpora deprecata fiant.

Dēprĕcŏr, pen. com. d. p. Precor, supplico, precando impetro. [חלה chillah, עתר hathar, התחנן hithchannen. δέομαι, ἀξιόω. Gall. Semparer, supplier. Ital. Pregare grandemente. Ger. Abbitten, vast bitten. Belg. Seer vast ende bidden. Hisp. Mucho rogar. Pol. Opraszam. Vng. Könyörgök, könyörgyétkezem. Ang. To pray and intreat for to vse the contrary.] Suetonius in Cæsare. Victis cognatis Pharnacis, Sullam quum deprecantibus amicis & ornatissima vita aliquandiu fenegallet, atque ib pertinaciter cunctaretur, expugnatum eundem proclamasse. Cicero in Lael. Ar. C. Blosius Cumanus hospes familiæ nostræ, Scævolæ, quum ad hoc, qui aderamus, cum Lenate & Rutilio Cõsulibus ie consilio, deprecatum venisset, & 1. 1. ad Heren. Deprecatio, quum & peccasse & consulto fecisse reus confitetur, & tamen postulat ut sui misereatur. ¶ Habet quandoque contrariam tum simplici significationem, si tu id dedecet, deprecor, & hujusmodi: & ie significat recusare, & precibus contendere ne aliquid fiat. μεταπείθω, ἀποτρέπω. Alibi vs Cicero ait: Nec periculum est ullum quod pro libertate aut religiõe, aut deprecer. Virg. 12. Æneid. -equidem inermis, nec deprecor, inquit. Ovid. lib. 1. de Ponto: Sæpè precor mortem, mortem quoq; deprecor, idē, Nemea Sarmaticum contegat ossa solum. Livius de hel. Maced. utranque significationem complexus est. Ego si quid te lenitate ictratrem admisi, nullam deprecor pœnam: si innocēs sum, ne invidia conflagrem quam crimine non possim, deprecor. Horum prius pro abominor, detestor, sive recuso interpretor, posterius pro vehementer precor. Sueton. in Augusto: Quum Lectarius adolescens famosi generis in deprecanda graviore adulterii pœna allegaret se esse profiteretur. Autor ad Heren. lib. 4. Audes verum facere? audes quicquam præter fas audes supplicium deprecari? hoc est, conari precibus efficere ne supplicium de te sumatur. ¶ Interdum idem sit quod depellere, vel à se removere: Detestor. Idē decimus, Deprecari invidiam, ignominiam, calumniam. Quint. lib. 3. si vis deprecationem de suffragio esse. Item Cicero Catil. libro 1: Nunc ut hanc P. C. quandam propè justam querimoniam detestor atque deprecor, percipite quæso diligenter quæ dicam. Idem pro Bal. Quidam de communi additione omnium nostrum, deprecandæ malevalentiæ causa, breviter commemorandum videtur. Quæ de re sic Gellius scripsit: Deprecari significare execrari, detestari, depellere vel abominari, non fuit culpandus à Laurentio Valla, quum Depello hîc Ciceronis exemplis probè conveniat: & cum Deprecor maximè congruat, propter præpositionem Dr, quæ ambobus præposita est. Execror verò detestor, abominor, quum penè idem significent quod recuso, etiam ipse verbo Deprecor conveniuntia ea significatione, in qua ipse illud Ovidii: -Mortem quoque deprecer idem, diximus accipiendum: ut & illud Ciceronis de Repub. Ejus Claudii cujusdam Graschi clarissimi deprecabatur ruinam, propulsabat & defendebat. Sallustius Jugurtha: Tertiam modo imperium animum, & cruciatus corporis deprecor. ¶ Quandoque deprecari est petere ut eximere. ἐξαιτέω. Cicer. de Leg. Agrar. contra Rullum: Siquid est quare nolle tuum imperium, quare me à vobis deprecentur. Cæcilius P. Syllæ: Multa tecum hic etiam est à L. Sylla deprecatus.

Dēprĕcātio, onis, f. t. Precatio, postulatio, veniæ petitio. [תחנה tehinnah. εὐχωλὴ. Gal. Priere, requeste, supplication de pardonner une Conjecture. Ital. Il domandar perdono, richiedere di esser perdonato d'alcun misfatto. Ger. Ein abbittung, vm bittgebet gebittung. Hispan. El demandar perdon. Pol. Odpuszczenie, prozbe o odpuszczenie. Vng. Könyörgés, (magyarázás) mindẽn gonoszságok és hibák elvétetik vala Könyörgés. Ang. A praying, or requesting, a suit and petition granted.] Cic. 2. de Invent. Deprecatio est, in qua reus defendit factum, sed quod ignoscendi postulatio continetur. Idē lib. 1. de Invent. Deprecatio est & quum peccasse reus, & consilio peccasse confitetur, & tamen ut ibi ignoscatur postulat. ¶ Aliquando ponitur pro remoto & detestatio. Cic. pro Rab. Post. adest aliquam deprecationem periculi tuas.

Dēprĕcātor, oris, m. c. Qui reo veniam & immunitatem deposcit. [מחנן mechonen. παραιτητὴς, ἱκέτης. Gal. Supplieur, requeste, intercesseur, intercesseur de pardonner ou grace. Ital. Colui che fa alcuno. German. Ein abbitter, fürbitter, fürbitterin. Hispan. Intercessor, suplante. Polon. Proszący za winnym. Vngar. Könyörgő. Ang. A suiter for pardon or life.] Cic. 11. Epist. Pro immunitate nostri Dolabellæ deprecatorem me pro illius periculo præbeo. Idem pro Pompeio. Cretenses ad Pompeium legatos deprecatores ejus miserunt. Idem pro L. Flacco: Sperabam, judices, honoris potius L. Flacco me ad, interim futurũ, quàm miseriarum deprecatorem.

Dēprĕcābundus, [מתחנן mithchannen. λιτανεύων, κλαυθμυρίζων. German. Die bittet oder vmb gnad begert. Polon. Odpuszczenia. Vng. Könyörgésképpen való szerző.] Pro precante & petente dixit. Tacitus: Vt Lateranus quasi subsidium rei familiaris orare deprecabundus & genibus accideret.

Dēprĕhĕndo, is, ad. t. comprehendo, animadverto, agnosco, comperio. [אסף masaph, תפש tophas, תפיסה hathphisah. λαμβάνω, καταλαμβάνω. Gal. Surprendre, prendre sur le fait. Ital. Sopraprendere, ritrovare una cosa, o persona in fallo. German. Vberfallen, begreiffen, ertappen, finden & befinden. Belg. Gevangen & bevinden. Hispan. Tomar en hurto o malefitio. Polon. Dostanie, złodzieystwo, złapanie. Vng. Megfogom, (item) reá találom, (alkalmatlanságon) megfogom. Ang. To take a man vnawares.] Plaut. in Asin. In fano ubi sis deprehensus. Cicer. 3. Verr. Qui quod in altero vitium reprehenderit, in ipse deprehendatur. Deprehensus ab hostibus, a tempestate. Virg. lib. 2. Georg. Deprehensis alium fatale triste manus. Horat. in Serm. Deprehensi non bella est fama Tribuni. ¶ Unde & Deprehensa, genus animadversionis in milites, qui certo in errore deprehendi fuissent, cui genere major ignominia minor. Cic. pro Cælio: Quum ego sic norim oculis prius eum opinione, quam hujus suspicione deprehendi. Lactant. lib. 1. de Iove loquens: Nomine tuo prima poetica impius & pene parricida deprehenditur.

Dēprĕhēnsor, oris, nomen verbale ἀόριστον.

Dēprĕhēnsĭo, onis, f. t. Subita comprehensio, animadversio, [תפיסה hathphisah. συλλαβὴ. Gal. Surprise, connoissance de quelqu'un qui vient. Ital. Il sopraprendere, scoprimento. Germ. Vberfallung. Hispan. Obra de tomar algũ malefitio. Pol. Napaść, obiegnienie. Vng. Megfogás, találás. Ang. A taking, or catching.] Cic. pro Cluentio: Sed in re veri deprehensio.

Dēprĭmo, mis, pen. cor. depressi, act. t. Contrudo, affligo, protero, demitto: cui opponitur extollo, erigo. [שפל shaphal תשפיל hishpil. ταπεινὸς, ταπεινῶ. Gal. Abaisser, mettre bas. Ital. Deprimere, abbassare, humiliare. German. Niderdrucken, vnterdrucken. Hisp. Abatir y abatir, sujetarse. Polon. Depressum, przycisken, uchylić. Vng. Lenyomom. Ang. To bridle vnder, to hold downe, to weigh or press down.] Var. Abeo ut reprimis, à quo exigi, exstingique speraham. Lactant. lib. 2. Deum hominique quæ eminent excellere, rem ipsam depressi simul & allevati. Altera quæ ad infima deprimat: id est, deorsum premat, vel mittat. Liv. 3. ad Herennium. Quàm maximè sedata & depressa voce principia dicenda sunt: subinde ita Plinius lib. 2. cap. 38: Terram in cælum tendentia deprimit sidera natura. Cicero antequam reditu exilium: Nam quem virtutis gloria cum summa laude ad cælum

exacti, eundemque hominem tam invidia quàm diligentiâ à depectendis deterrent ad supplicium.

Depectis, participium. Dum Is, sammisus, [שׁלח] shelach, [שׁלח] mishlach, [שׁלח] shilluchim, Gal. Mandé, envoyé, Ital. Mandato, Germ. Gesandt, Hilspan. Mandado, Pol. Posłany, posłowie, posłowie, Vng. Követ, követek, követek, követek

Dērĕpĕntĕ, non dictio, quia sic docet Donat.] adverbiis præpositionem separatim nō addimus. Si enim separatim ponas, non est Latinum. De repente. [מהרה *subitò, festinanter.* Gall. *Incontinent, soudainement, tout soudain, tout à coup.* Ital. *Incontinente, subitamente.* German. Schnelle vnd pluntzlich, flugs, gählingen, geschwind. Belg. *Subytelick of Hastelick.* Hisp. *Subitamente y apriessa.* Polon. *Skokiem, prędko, spiesznie.* Vngar. *Hirtelen.* Ang. *Sodenly.*] Terent. in Heaut. Ita corripuit derepente facinus (dicit ad Clin. Cic. pro Qu. Ligar. Si unum hoc domi faceremus, quod & facimus, & ut spero, no frustra facimus, ita derepente corruptus es. & camare cœpisses.

Dērĕpo, is, pen. prod. cōpositū ex de & repo. [ἀναρπάζω, ἁρπάζω. Gal. *Grapper, rompre.* Ital. *Rapire, rompere.* Germ. zuritschen oder zů stücken. Hispan. *Gatear, andar en quatro.* Polon. *Czołgam się, pełzam.* Vng. *Mászok.* An. *To creepe or go on fours.*] Plin. lib. 8, cap. 30. progrediuntur & bipedes: arborem averti derepunt. De mūs.

Dērĭdĕo, es, pen. prod. act. Irrideo, ludo, illudo. [התל *hathal* מהתל *mathalech* לעג *laagh*, καταγελάω, χλευάζω. Gal. *Se mocquer, mocquer.* Ital. *Schernire, beffeggiare.* Ger. Spotten, verspotten. Hisp. *Escarnecer, escarnido.* Pol. *Szydzę, naśmiewam się.* Vng. *Megnevetem, gúnyolom.* An. *To mocke, to scorne or reuile.*] Plaut. in Aul. Neq; adepo, ego te derisum vento, prope derideo.

Dērīsŏr, [מהתל *mathalech* מהתל *mathalech* לץ *lets* χλευαστής, κατάγελως. Gall. *Mocqueur.* Ital. *Schernitore, beffatore.* Germ. Der vertadet, verspottet. Hisp. *Escarnecedor, que haze escarnio.* Polon. *Szyderca.* Vngar. *Megnevető, gúnyoló.* Angl. a mocker, a scorner.] Plin. lib. 11. cap. 52. Supercilia quibus juxta tempora insessa derisores significant.

Dērīvātĭcĭus, a, Christo. [מהתל *hathal* מהתל *mathalech* χλευασμός, καταγέλως. Gal. *Mocquerie, raillerie.* Ital. *Scherno, beffa.* Germ. Verspottung, verachtung. Hisp. *Escarnio.* Pol. *Szydzenie, naśmiewanie.* Vng. *Kinevetés, megvetés.* Ang. *Mockerie, scorne.*] Plaut. in Pseud. Quin illum mihi verbis per derisiculum dare.

Dērīvātĭvus, a, um, [מהתל *mathalech* מהתל *mathalech* καταγέλως. Vngar. *Megnevető.*] Quint. lib. 6. A derisu non provul abit risus.

Dērīsŏrĭē, [καταγελαστικῶς. Polon. *Szydliwie, szydki.* Vn. *Nowtódzi, wzgárdzonie.*] Marcianus D. lib. 48, tit. 9. l. 12. Condiciones contra edicta Imperatorum, vel quæ contra bonos mores vel derisorie sunt.

Dērīsŭi, fi, sum, Derisione dignum. [καταγελαστός, καταγέλαστος. Gal. *Digne d'estre mocqué, vel.* Ital. *Degno d'esser beffato.* Germ. Der verachtung vnd spōtung. Hisp. *Cosa de reyr y escarnecer.* Pol. *Godny pośmiewiska.* Vn. *Nowtódzy godzien.* An. *Worthie of scorne or mockerie.*] Var. 1, de Re rust. Sequetur ut duos villicos & duas villicas habere debeam, quod est derisiculum. Derisicula vanitas apud Gellium lib. 10. cap. 11.

Dērĭvo, as, pen. corr. act. t. ab, ăro, avello. [מנה *manah* מנה *manah* ἀποσπάω. Gal. *Tirer hors de raison.* Ital. *Rapire, sgheare per forza, sforzare.* Ger. Hinzusen, abziehen. Bel. Afrucken. Hisp. *Arrebatar alguna cosa de lugar.* Pol. *Wyrywam, wydzieram.* Vng. *Erőszakkal elvonok.* An. *To take or pull away.*] Virg. lib. 2 Georg. Cultaque prætorum longis derepere tectis vidi, properantes ædibus in regiis. Plautus in Mancip. Sed quis hic est, qui capillo me huc de curru derpit? Lact. lib. 5. Quomodo se quidam de fraudibus absolvebant, qui Mercurii furta noverant, docentis non fraudis esse deripere, sed alterius id est, surripere.

Dērīvo, as, pen. corr. act. t. Aquam deduco, aliove defluo. [נחל *nachal* נחל *nachal* διώρυξ. Gal. *Faire aller une eau par canaux ou fossez ou rondeur, ou distiller.* Ital. *Derivare, far correr l'acque, condurre da un fiume, voltare il suo corso.* Germ. Das Wasser durch graben oder rören ziehen: das es anderstwo hinfleusst. Hispan. *Derivar, sacar de un arroyo o fuente.* Polon. *Wode do pola wodzę z rzeki.* Vngarice. *Az vizet más folyóba vezetem.* Angl. *To conuey water by an other way.*] Columel. libro 11. Crebrosque fossulos aquosos (quos nonnulli elices vocant) faciamus, & omnem humorem in cloacas, atque inde extra segetes derivemus. ¶ Per translationem elegantissimè ponitur pro deflecto & transfero. Terent. in Phorm. quid vis, nisi ut maneat Phanium, atque ex eo nimirum hoc Amphonem eripiam, atque in me omnem dericam invidiam? sensus id est, deflectam. Vbi Donat. Derivatio dicitur inflexio criminis ab eo ad quē pertinebat, ad eum ad quē non pertinet, μετάφορα. Cic. in Ver. act. 4. Quid est quamobrem putes te tuam culpam non modò derivare in aliquem? sed communicare cum aliquo posse? Cic. pro Mil. Fecerunt id servi Milonis? dicam enim non derivandi criminis causa, sed ut factum est) neque imperante, neque præsente domino, quod suos quisque facere servos voluisset. Hoc est non dicam eo animo ut Milonis crimen in servos rejiciam, sed quia ita res se habet.

Dērīvātĭo, verb. f. t. Deductio. [ἀπορροή, ἀπόρροια, ἀπόρρυσις &c. Gal. *Derivation, deflexion, action de faire accroistre.* Ital. *Derivatione.* Ger. Abrinnung, abrichtung. Hispan. *Aquel aparteamiento.*

Pol. *Wywodzenie.* Vng. *Elvezetés, elfolyatás folyásban.* Ang. *A turning, or drayning of water by an other way.*] Cic. 2. Offic. Ad deductas aquarum derivationes flumina. Cic. 5, ab Urbe, & Quint. lib. 1. Vtendum proxima derivatione verborum.

Derivativus, a, um. Quod ab alio deducitur, παράγωγος.

Dērōdo, is, ĭ, rosum, act. t. Rodo. [אכל *achal* אכל *achal* κατατρώγω. Gal. *Ronger.* Ital. *Rodere.* Germ. Abnagen, abnagen. Hisp. *Roer.* Polon. *Ogryzam.* Vng. *Megrágom, leragom.* Ang. *To gnaw.*] Plin. lib. 11. ca. 37. Et cochleæ dentes habent indicio est maximus earum ecrosa vitia. Cicer. 1, de Divin. Arantibus esse derosos.

Dērŭgo, as, penult. corr. act. p. Detrabo, demitto, delibo. [ערל *arel* ערל *arel* ἀποκόπτω. Gal. *Derogar, diminuer, abbatre en partie.* Ital. *Derogare, scemare, scapitare, fenire un poco alla parte.* German. Etwas etwan lang regieren oder abbrechen / minderen. Belg. Een deel afsnijden. Hispan. *Derogar o facer à quien, cortar y quitar de lo suyo.* Pol. *Ymuie, zmniejszam.* Vng. *Kyssebbet.* Angl. *To shorten, to take away or take from a parte.*] Vnde Derogari legi, ali quid de lege demi aut mutare, vel detrahere. Abrogatæ autem legem dicit legem omnino tolli. Auct. ad Herenn. Quum duæ leges inter se discrepant, videndum est primum: num quæ abrogatio aut derogatio sit. Quid est ergo derogatio nisi detrimentum aliquod legis? abrogatio plus legis ablatio? Illa partis legis, hæc totius ablatio est. Cic. de Invent. Indignum est de lege aliquid derogari, vel legem abrogari. ¶ Dictionis autem derogo legi vel de lege & abrogo legi legem. Auct. ad Herennium: Quum ostenditur id factum esse, quod ea lex sanxit, cui legi abrogatum, vel derogatum sit. Item per accusationem derogatur legem. Cic. pro Fonteio: Quorum virtus, genus & res gestæ fidem & auctoritatem in testimonio cupidissimis atque inimicissimis sibi populo derogavit. Derogo, cui in proprium Arrogo: quod est autori aliquid aut facti aliquid detrahere. Historia in prolog. Ptolemæus interrogent Hebræos & ipsi auctoribus istud alio transferant vel derogent.

Dērōgātĭo, Diminutio, detractio. [גרעה *megrahath* גרעה *megrahath* ἀφαίρεσις, Pol. *Vmnieyszenie, ymnye.* Vn. *Megkisebbedés.*] Auct. ad Herenn. Quum duæ leges inter se discrepant, videndum est num quæ abrogatio aut derogatio sit.

Dērōgātīvus, a, um. Pol. *Vmniejący.* Vn. *Kisebbitő, alatsó.*] ut Donatus Grammaticus lib. 1. In enim præpositio plerumque derogativa, non unquam adjectiva est.

Dērōgātōrĭus, a, um, [Pol. *Vmniejący.* Vng. *Kisebbitő, alatsó.*] Iulianus D. lib. 25. Tit. 4. l. 1. Edictum de cultu dierum parum derogatorium est ejus quod ad Carbonianum decreti exemplum comparatum est.

Derogatoria clausula, non tollunt ea, quæ consiliis generalibus sunt constituta. Alciat. in Authentias Cassiodori, tunic.

Dērŏgĭto, as, are, freq. quo antiqui usi sunt pro Emphat. rogitarem. [ἐρωτάω, πολλὰ ἐρωτάω. Plautus in Asin. Placeret ergo unamquamque derogita, ut acquietam.

Dērumpo, is, rūpi, ruptum, act. Abrumpo. [פרץ *paratz* פרץ *paratz* ῥήγνυμι, διαῤῥήγνυμι. Gal. *Despiecer.* Ital. *Rompere, schiopare.* German. Zerbrechen, zerreissen. Hispan. *Quebrar alguna cosa rompiendo.* Polon. *Odrywam, zrywam, rozrywam.* Vng. *Elszakgatom, szaggatom.* Ang. *To break off.*] Colli's arduus & derupti id est, abruptus sive præruptus. Tacit. lib. 2. item lib. 5. Parata maxima inermes per rivos & rupes derupta, præcipitantes figerunt.

Dērŭnctĭnātē, act. p. Dissecare & dissipare. [גדר *gadar* השׁר *hasar* בתר *bathar* διαῤῥήγνυμι. Gal. *Fendre d'vne force, mettre en pieces, despecer.* Ita. *Dissipare, fare in pezzi.* German. Zerbrechen / zerreissen / zerstossen. Hispan. *Rocar, cortar en parte diuersa.* Pol. *Rozrywam, rozyrywam.* Vng. *Elszakgatom, elfogyatom.* Ang. *To sette or cutte in peeces.*] Tractus à runcinis: hoc est, serris majoribus, quibus fabri ingentia majora ligna secant. Plaut. in Mil. Vt lapide derunctato vivat in litore.

Dērŭo, is, ŭi, ŭtum. Decido. [הפל *hapal* καταῤῥέω. Gal. *Abatre, faire cheoir.* Ital. *Cader giu, rouinare abbasso.* German. Sind fallen. Hisp. *Caer abaxo.* Pol. *Odpadam, odpadnąć się.* An. *To fall downe, to fall from.*] Apollonius Prolapsus decidisse. Cic. Art. lib. 6. activè pro fut. pro affero, sive adimo: Et celandus Delabelle derunat carnulum.

Dēs, olim pro bes, dicebatur as, dempto triente: est enim desitve bes octo unciarum pondus. [*Bessis.* Vngarice, Nyolczadrészek.]

Dēsācro, as, are, act. p. Sacro, consacro, dedico: [החרים *hecherim* דקש *dakash* חנך *chanakh* καθιερόω. Gal. *Dedier, consacrer.* Ital. *Consecrare.* German. Zůeignen, weihen. Hispa. *Consagrar.* Polon. *Poświęcam.* Vng. *Szentelem.* An. *To dedicate or consecrate.*] De Desacrare aliquid Triviæ, apud Statium lib. 9. Thebaid. Nota pro Arcadias fecit robore sylvas. Quercus erat, Trivia quam desacraverat ipsa. Ejectum tuba nemorum, rumenque colendum Fecerat.

Dēsĭdĕo, is, n. q. Savio. [חפץ *chaphets* ἀγαπάω, ἀρέσκω. Gal. *Se complaire, debatre en commencer soy mesme à la commodité.* Ital. Desi-

delere. German. Hefftig wüten.] Hiſ. Raclis enrouleterſe. Pol. Stroſpie, ſi ſdye skreepeadzie. Vn. Dwéżdżdżam, kogy ſtrzeżdżdżm. An. To be wood angree, to chide extreamely or die.] Colum. libro 6. cap. 2: Patere unam diem, non demque deſaviant. Tranquill. in Nerone capite 29: Virorum quæ tæminarum ad ſtipem: Deligatorum inguina ore invadebat & quum aſſatim deſæviſſet, conficiebatur à doryphoro liberto. Hieron. in prolog. libr. Reg. Latrantes canes qui adverſus me rabido ore deſæviunt. Item ſæyre deſino. [ἀφυλάκτω. Gal. Ceſſer d'eſtre cruel, cauſer. Ital. Ceſſare d'eſſere crudele. Ger. Wenmüten / von den wüten abſtaſſen. Hiſ. Deuze de ſſe enrouleter. Pol. Przeſtawam ſſeyrzyć. Vn. Dwéżdżdżégél kogy ſtrzeżdżdżm. An. To ceaſe to be angrie.] Lucan. - necdum deſeviat ira, Expectat. Virg. 4. Aeneid. Dum pelago deſævit hyems.

Dēsallo, as, are, [Ἐξάλλομαι, ἀναπηδῶ. Gal. Auhanter de danſer, danſer. Ital. Danzare, ſaltare la danza. German. Tantzen oder mumbanzen. Hiſpan. Acabar de dançar, danza. Polon. Skacze, tańcuie. Vn. Ate ugrom, le tźáncom. Angl. To leap or dance, to end a dance.] auct. in Cat. Deinde repentè insigne ubiarum & tranſtellorum crepita cum palla tunicaque talari proſiluit, ac deſaltato cantico abiit.

Dēſcendo, is, n. t. Deorſum eo, ex loco ſuperiore in inferiorem: cui contrarium eſt Aſcendo: [ירד yaradh, κατάβαινω, κατέρχομαι. Gal. Deſcendre. Ital. Diſcendere, ſcendere, ſmontare. Germ. Herab gehen / underſich gehen. Belgice, Afcommen. Hiſpan. Deſcender de lugar. Polon. Stopuie, zſchodzę. Vngar. Leſzállok, le mégek. Anglice, To go downe, to deſcend.] Cicer. 4. Tuſcul. Vt enim in inferiorem ambulationem deſcendimus. Liv. libro 2. ab Vrb. Tum ad equites Dictator advolat, obteſtans, ut deſſo iam pedite, deſcendant ex equis. ¶ Præteritum huius verbi apud veteres erat deſcendidi, non deſcendi, ut Ennius & Valerius Antias in hiſtor. 3. Deinde funere locato ad forum deſcendidit. Laberius quoque in Catulario: Ego mirabar quomodo mammæ mihi deſcendiderant. Gellius libro 7. capite 9. ¶ Per translationem verò dicimus Deſcendo in prælium, deſcendo in campum, deſcendo in forum, & hujuſmodi alia: quia de quiete ac laborem, de loco tuto ad periculum, de via ad mortem eſt iſte deſcenſus, ſive ad animam, ſive ad corpus, ſive ad utrumque pertineat. Perſius: Deſcendere in ſeſe, poſuit pro eo quod dicimus intro reſpicere, cognoſcere. Vt nemo in ſeſe tentat deſcendere, nemo: Sed præcedenti ſpectatur manibus tergo. Translatum vel à foſſis vel à cellis, in quas qui deſcendunt, quid ibi repoſitum reconditumque ſit, noſſe poſſunt.

Dēſcenſus, us, [ירדה moradh, καταβάσεις. Gal. Deſcente. Ital. Deſcenſa. Ger. des hinab gangs, hinabfahrung. Hiſpan. Deſcendimiento. Pol. Stąpanie nad dół. Vn. Le ſzállás, le hágás. An. A deſcending or going downe.] Virg. 6. Aeneid. facis deſcenſus Averni. Plin. li. 16. cap. 26. Ipſo ceciderit Iovis ſpeluncæ.

Dēſcenſio, onis, f. t. [ירדה moradh, καταβάσεις, κάθοδος. Gal. Deſcente. Ital. Deſcéſa. Germ. Abgang. Hiſpan. Deſcendimiento. Polon. Zchodzenie, zſtąpienie. Vn. Leſzállás, le menés, le hágás. An. A deſcending or going.] Plin. epiſt. 101. In has tres deſcenſiones duæ in ſolé, tertia à ſole. Liv. 2. bell. Pun. Priuſquam in continentem deſcenſiones facerent.

Deſcſo, deſcis, Non trio. Plaut. in Mercat. Athenæ deſciverunt.

Dēſcīſco, is, deſcivi, deſcitum, pen prod. deſciſcere, ex de & ſciſco compoſitum. Deſcio, ad aliam partem me conferò, [מרד meradh. שׁשׁע paſcah. ἀδικημα, ἀποστασία, ἀπόστασις, ἀπόστημα. Gal. Se remuer, ſe departir, ſe retirer. Ital. Ribellarſi dalle parte conceſſa, mancare di fede. Ger. Abfallen / auffrur oder ſtraff ſtehen. Hiſ. Rebeller. Polonice. Odſtawam od dotychczas poſiadanym, odſtępuie. Vngarice. El pártolok, elhágyásom. Angl. To leaue and forſake, to reuolt.] Liv. 2. ab Vrbe: Prænestè à Latinis ad Romanos deſcivit. Ab excitata fortuna ad inclinatam & propriè jacentem deſcîſcere, Cicer. Cuiusmodi lib. 2. Deſciſcere à natura. Cic. 3. Tuſcul.

Dēſcītum, penult. prod. ἀφίστημι, impersonale paſſivum. Liv. 8. bell. Pun. Quorum deſcentia maximè deſcitum à Romanis conflabat.

Dēcŏbĭnātus. Saucius, abraſus, ſcabus, ἀπεξεσμένος. Pol. Ranion, zgrzęſzony. Vn. Törſöktől meg ſebeſedett.] Varro in Meleagr. Si autem delectationis cauſa venatio, quanto ſatius eſt talis cruribus in circo expectare, quàm his deſcobinata in ſylva cucurrit? Nonius.

Dēſcrĭbo, is, ſcripſi, ſcriptum, tranſcribo. [כתב kathabh. ἀναγράφω. Gal. Deſcrire, tranſcrire, doubler, copier. Ital. Tranſcrivere, deſcrivere, ſcriptare. Germ. Abſchreiben. Belg. Vutſchreven. Hiſ. Tranſladar eſcripvir, eſcreuir una coſa antes eſcr. Polon. Przepiſuie. Vn. Meg irom. An. To copie, to write out of an other.] Cic. Cornif. Di eam talis ut eam ſi velim deſcribam, à deq; mutare. ¶ Aliquando ponitur pro definire, diſtribuere, diſponere ſeu deſignare, ἀφορίζω, ἀφορίζομαι, ἀφορισμὸν. Cicer. in 1. ad. Mel ſunt ordines, meaeſt deſcriptio. ¶ Item pro delineare, vel depingere. Plaut. in Aſin. Nō p. dor potuit rectius deſcribere ejus formam. ¶ Accipitur etiam pro ſimpliciter ire, vel pro conſcribo. Virg. in Dapli. Iuvò Sæcin vitidi nuper quæ cortice fagi Carmina deſcripſi, & modulans alterna notavi, Expertar. Lucil. lib. 3. Quid eſt enim cur Etrn, vel in eam ſcribas, vel in omni ſermone ceſſebant conqueremtes ejus abſentiam, quum ſit facillimum bonos eſſe ſi velint.

Dēſcriptus, particip. Diſtributus. [כתוב chatzeb. κατεγραμμένος, ἀναγεγραμμένος. Gal. Tranſcript, doublé, copié, deſcrit, mis par ordre. Ital. Tranſcritto, copiato, poſto in ordine. Ger. Abgeſchrieben / item geordnet. Hiſpan. Tranſladado, trocado ò deſcrito. Polon. Przepiſany. Vng. El kondolatot, megvirattatot. Ang. Written out of a copie.] Cicer. 2. in Caril. Quem ad modum eſſet civitas tota hæc deſcripta docui.

Dēſcrīptĭo, nomen ex partic. [Vng. Megvirattatás.] Cicer. 3. de Fin. Quid enim aut in natura, quà nihil eſt aptius, nihil deſcriptius: aut in operibus manu factis tàm compoſitum, &c.

Dēſcrīptĭo, onis, f. t. Diſtributio, figura, forma, deſignatio. [תכנית ſiphrah. ἀναγραφὴ, διάταξις, διάστασις. Gal. Deſcription, contenance, bonne mine. Ital. Deſcrittione, ornamento. German. Abſchreibung oder Mitgeſtellung. Hiſpan. Traſlado ò deſcripcion. Polon. Przypis. Vngar. Megirás. Ang. A deſcription, a painting or good order.] Deſcriptio equitum peditumque, Cic. 4. Tuſcul.

Dēſcrīptĭuncŭla, diminutivum à deſcriptio. Seneca in Suaſoria 2: Ex omnibus ſuaſoriis celebres deſcriptiunculas contexam. Vng. Deſkicska.]

Dēſĕco, as, pen. corr. act. p. Abſcindo, reſeco, amputo. [נתח chatzah. ἀποτέμνω. Gall. Decoupper, couper, & ſeparer d'avec ou autre. Ital. Tagliare via. German. Abſchneiden oder abhauwen. Belg. Afſnyden. Hiſp. Cortar de alguna coſa. Polon. Odcinam, odrzezam. Vngar. Le vágom. Ang. To cut off or away.] Col. lib. 3: Et ſi fieri poteſt, juxta aliquem nodum ferula deſecato. Idem li. 12: Rumus operatus prætergerum deſecat. Cic. Attico: Tu illud deſecabis, & hoc adglutinabis.

Dēſectus, particip. à Deſecor. [נתוח chatzuach. ἀφορισμὸς. Gal. Coupé, retranché, ſeparé. Ital. Segato, tagliato. Ger. Abgeſchnitten. Hiſpan. Cortado. Pol. Odſiecziony, odcięty. Vng. Le vágattatot. Ang. Cut off or away.] Deſecta cum ſtramento ſeges, Liv. 2. ab Vrb. Deſectis ſtramentis. Colum. lib. 11. cap. 10.

Dēſectĭo, verbale, f. t. [נתוח chatzuach. ἀφορισμὸς. Gal. Coupement, coupeaillage. Ital. Segamento, tagliamento. German. Abſchneidung / abhauwung. Hiſpan. Cortadura. Pol. Odſiecanie. Vng. Le vagattatás. Angl. Cutting off.] Colum. lib. 6. cap. 3: Horum deſectio cum pecor, tùm agro eſt utilis.

Dēſecro, as, act. p. id eſt, quod ſacrum erat, profanum facio, Profano. [חלל chalal. Gal. Deſgrader. Ital. Deſacrare, deſgradare. Germ. Entweyhen / entheyligen. Hiſp. Deſgradar. Pol. Zgnieważam przeſtaię ſwięte. Vn. Valamiuek ſzentſégét el vészöm. Ang. To diſgrade, to diſhonor gods things.] Vide ſacerdotes ſceleris alicujus damnati, antequam ſupremo ſupplicio affiuantur, conſecrorum deſecrari: quod vulgus vocat Degradari.

Dēſĕro, is, ſevi, deſitum, penultima correpta, act. t. Sero, plantо. [ערה arah. φυτεύω. Gal. Semer, planter. Ital. Inſeſtare, piantare. German. Inſetzen oder pflantzen. Hiſpan. Enxerir una coſa en otra, plantar. Pol. Szczepuie, ſſcze. Vng. Plantálok, ültetök. An. To plant, to ſow.] Var. lib. 1. de Re ruſt. cap. 23: Nam & in recentibus pomariis, deſeri ſeminibus, in ordine inque arbuſculis potitis, primis annis, antequam radices longiùs procedere poſſint, alii conſerunt hortos.

Dēsĕro, is, penultima correpta, rui, rtum, act. t. Derelinquo, deſtituo, prodo. [עזב hazabh. שחם ſchamah. Χατάλειπω. Gal. Delaiſſer, abandonner, quitter. Ital. Abbandonare. German. Verlaſſen. Belg. Verlaten. Hiſpan. Deſamparar. Polon. Opuſzczam, zoſtawiam. Vngar. Elhagyom. Ang. To leaue or forſake.] Terent. in Heauton. Mulierem iam deſerit continuò. Idem in Andr. Per omnes tibi adjuro deos, nunquam eam me deſerturum. ¶ Deſerere item ſignа milites dicuntur, item deſerere patriam, & deſerere imperatorem: hoc eſt, relinquere, & in periculo deſtituere. Vnde deſertores dicuntur proditores, quiq; eos, quos maximè defenſos oportebat, in diſcrimine relinquunt. Suetonius in Cæſar. Deſertorum ac ſeditioſorum inquiſitor acpunitor acerrimus, connivebat in cæteris. Cæſare6 bello Gallico: Qui ex his ſequuti non ſunt, in deſertorum ac proditorum numero ducuntur. Quomodo autem differat deſertor ab emanſore, vide in dictione EMANSOR. ¶ Deſerere vadimonium, eſt vadimonium non obire, & in judicio non ſiſtere.

Dēsĕro, as, frequentativum, ἐρημῶ. [Vngarice, El hagyogatom.] Accius: Quum me ſolum uterque parens deſertaſſent.

Deſertŏr, oris, m. t. Qui per prolixum tempus evagatus reductus. §. 3. t. deſertorum, de re milit. Deſertor quis ſit explicatur

catur apud Iurisc. desertor. §. 1. de Re milit. Vide & C. de Desert. lib. 12. & intra 7 mandro.

Dēsĕrtus, a, um, participium, Destitutus, relictus, inculus, vastus. [שׁוֹמֵם shomém. abrasus, desolatus. Gal. Inculte, delaissé, abandonné. Ital. abbandonato. Ger. Verlassen. Hisp. Desierto ó desamparado. Polon. Opuszczony, pusty. Vngar. Puszta, elhagyattatot. Ang. Lefe, forſaken.] Cic. pro Cluentio. Locus à voce Tribuni desertus. Cicero in partit. Orator. Ager desertus à cultu, atque à cultura hominum. ¶ Magis etiam in nomen, ac minus quæ comparationem. Cicero in Pisonem. Vt nullius unquam reddimus fortes desertiores. In deserti Lima solitudine. Idem 6. Verr. ¶ Deserta promissio dicitur apud Iurisconsultos non observata, contempta. Vlpianus l. 4. D. si quis cautionibus. Quæritum est an possit convenire ne ulle exceptio in promissione deserta judicio sistendi causa facta objiciatur? Ait Atilicinus conventionem istam non valere. Vide Hotomani Lexicon.

Desertissimus, in Superlativo dicit Seneca Quæst. Nat. lib. 3. cap. 11. locis desertissima fontes. [Pol. Bimocnoſt. Vng. Igen puszta, elhagyattatot.]

Dēsērtum, i, n. s. Locus solitarius, ac inhabitatus. [אִדְבָּר midbár. שְׁמָמָה shemamáh. בַּיִת בּוֹדֵד báyith bódhedh. Gallicè, Desert, lieu inhabité. Ital. Deserto, habitatione, solitudine. Germanè. Ein wüſtenei da niemand wohnet. Hispan. Yermo ó desierto. Polon. Puszczizna. Vng. Puszta. Anglicè, A desert, a wilderneſſe.] Virg. l. 1. Aen. Ipse ignotus, egens Libræ deserta peragro.

Dēsĕrvīrĕ, n. q. servire. [עָבַד abádh. Græcè, δουλεύειν. Gal. Deſervir, ſervir. Ital. Seruire, ſeruitio fare. Germ. Den herrn gnädig dienen. Belgicè, Den heeren ghenadich dienen. Hisp. Seruir con humildad. Polon. Służyć. Vng. Szolgálni. Ang. To ſerue humbly.] Cicer. Tiron. Iubunge valetudini tuæ quidem tu ad hæc, dum mihi deserviis, servitii non fuit. Idem 1. Offic. Hominesque alii quæ quidvis perpetiantur, cupidi deserviat, dum quod velint consequantur.

Dēsĭccō, desiccas, desiccare, act. p. Siccare. [יָבֵשׁ yábhésh hacharéb. הֶחֱרִיב hacharéb. Græcè, ξηραίνειν. Gal. Seicher, ſechoir. Ital. Seccare. Germ. Erdörren trucken machen. Hisp. Secar. Pol. Wyſuſzam. Vng. Meg ſzárasztom. Ang. To make drie.] Plin. lib. 22. cap. 10.

Dēsīdĕō, ēs, ēsēdi, dēsĭdēre, n. f. Otiosum sedere. [בָּעַת bahásh. עָצַל hachárash. Græcè, ἀργεῖν, ἀεργεῖν. Gal. Se tenir aſſis en bien faict ne faire, eſtre oiſif & pareſſeux. Ital. ſtare ozioſo. Ger. Müſſig gehen, faulentzen, der faulheit pflegen. Belg. tot ingeſiens luſt müſſiggaen. Hisp. Estar ocioſo. Pol. Próżnować, lenić. Vng. Heſzeg ſzünnek, lanyálk. Angl. To be idle.] Plaut. in Bacch. Nam mens fatidici animus, nostrum curando dedidere, neque cedere ſinunt. Terent. in Hec. Frustra ubi totum desidi dium.

Dēses, desĭdis, com. Otiosus, ignavus, iners. [בַּעַל bahál. עָצֵל hachárash. Gal. Oiſif, faineant. Ital. Ozioſo, accidioſo. Ger. Faul. Müſſiggenger. Belg. Luttebos. Hisp. Negligente y perezoſo. Pol. Leniwy, ociężały. Vng. Heſzeg, reſtelő, lanyálk. Ang. Idle, ſlouthfull.] Liv. lib. 1. Desidem Romanum regem inter saccella & aras otiantem. Terentius de desides dom. mulierum ait inter nos altercantes.

Dēsĭdĭa, æ. f. Pigritia, socordia, ignavia, inertia. [עַצְלָה hatsélah. Gal. Pareſſe, oiſiueté. Ital. Pigritia, pelenzaria. Ger. Faulheit. Bel. Traechtheit. Hiſpan. Pereza y negligencia. Polon. Lenistwo, gnuśność. Vng. Reſtség, rosſzaság, lanyálkság. Ang. Idleneſſe, ſlouth.] Cicer. de Leg. agrar. contra Rullum: Quæ propter desidiam in otio vivunt, tamen in turpi inertia vitæ quiete voluptatem. Idem pro Sestio: Sed mihi omnis oratio ejus videtur esse, non cum desidia. ¶ Gravè (inquit D. Chrysost.) malum est desidia, facitq; ut facilia omnia videantur difficilia. Econtra studio & diligentia, & omnia ardua & difficilia facilia nobis fiunt. Hom. 13. super Gen.

Dēsĭdĭōsus, Otiosus. [עָצֵל hachárash. Græcè, Ἀργός. Gal. Pareſſeux, oiſif, ſainctant. Ital. Pieno di ozio, ozioſo. German. Der gern faul iſt, nicht gern thut, der iſt müſſiger. Hispan. Lleno de mucha pereza y negligencia. Pol. Próżny, ociężały, leniwy. Vng. Reſtes, reſtség, lanyálk, lenyék, nagy. Anglicè. Idle, ſlouthfull.] Ovidius de Remed. Amor. Quæritur, Aegyſthus quare fit factus adulter: In promptu causa eſt, delicitus ante gravi. Martialis lib. 1: Dic mihi quid melius delicitus agas? Varro in Proœmio lib. 2. de Re ruſt. Sic qui in oppido ledebant, quòd quietam colebant, deliciosos putabant. Inertissimum & desidiosissimum otium, Cic. 2. de leg. Agrar.

Dēsĭdĭōsē, adverb. Otiosè. [עַצְלָה hatsélah. Gallicè, Sans rien faire, en oiſiueté. Ital. Oziosamente. Germanicè, Faulticht, müſſiglich. Hiſpan. Perezoſamente. Pol. Ociężale, leniwie. Vngar. Reſtelkedve, lanyálkul. Angl. Idlely, without occupation.] Agere ætatem desidiosè. Lucr. lib. 2.

Dēsĭnō, dis, desĭi, n. t. (nam præteritò à sedeo mutuatur, teste Varr. lib. 5.) Idem quod de solemni desidio. [יָשַׁב yashábh. Græcè, καθίζειν, καθέζεσθαι. Gal. S'aſſeoir, s'aſſeoir, adorer ou ſoubs-

rendre. Ital. Descendere à ſedere, ſedere à baſſo, ſi mettere. German. Nider ſitzen, nider ſitzen laſſen. Hiſpan. Deſmedrar para adelante, ser abaxo. Polon. Vśiadszy, poſiedszy ſię. Vngar. Le ülök, (item) le ſöllyedök. Ang. To ſit down.] ¶ Sæpè etiam accipitur pro desinito. Cic. 1. de Divin. Eo tempore ipſo quum hoc calamitoſum prælium fieret, ictus terræmotus in Cyprio, Gallia, complura quæque oppida, eo tempore in Italia factos esse, ut multa oppida corruerint, multis locis labes factæ sint, terræque desederint, flumina retrorsum in contrarias partes fluxerint. Cæſar lib. 1. c. 4. Nares desidant, difficilior spiritus habitur. Seneca 3. Syl. Ne præſidentem, Cui vada desidant, & ripas cœnosa nauda.

Dēsīdĕro, as, act. p. A non inveſtigato deductus, ut placet Feſto. Desiderio alicujus rei teneor, requiro, poſtulo, cupio, [אָוָה ivvédh. חָאַר chaárah. Græcè, ποθεῖν, ἐπιθυμεῖν. Gal. Deſirer, deſirer. Ital. Deſiderare. German. Begeren, wünſchen. Hiſp. Deſſear. Polon. Pragnąć, życzyć, chcieć, chcieć. Vng. Kívánom. Ang. To deſire, to wiſh, long for any thing.] Cicero de Senec. Non caret is, qui non desiderat. Idem. Neque enim vitæ desiderio adoleſcentis, cui plus quàm tanti vitæ adoleſcens desiderabam. ¶ Desideramus alicujus vitæ, quando ille non auxiliatur nobis. Cicer. in Cat. Non Curia vitæ meæ desiderat, non rostra, non amici, non Cientes. Quasi dicat, Curia nū tenet me sensu debilitatum, quum fungar meo munere perinde ac si integra æstate essem. ¶ Desiderari in acie militis dicuntur, cæsi, qui in prælio ceciderant. eo quòd in recensione, quæ à prælio fieri solet, non compareant. Cornel. Ne eo prælio cecidisse capti, quinquaginta millia desiderata sunt. ¶ Desiderare in aliquo elocutionis, candoris, integritatis, vel modestiam, est hujusmodi virtutem in aliquo requirere, quæ laudi, utilitati, necessitati. Cic. in Orat. Antonii. Omnia & in se, & in aliis desiderans. Idem de clar. Orat. Virum excipio Cæsarem, in quo perfectissimo Stoico summam eloquentiam non desiderem.

Dēsīdĕrāns, participium. [מְחוּר mechúsár. מַחְסוֹר machsór. Gal. Deſirant, ſouhaitant. Ital. Deſiante. Germ. Begerrend oder ſtarck. Hiſpan. Deſeando. Pol. Pragnący, życzący, chcący. Vngar. Kívánkozó) kívánatos. Angl. Deſiring, longing or wiſhing for.] Cicero post red. ad Quir. Sed omnia desiderantia magis, quàm assidue perspecta delectant.

Dēsīdĕrātio, verbale, Ex. Desiderium, cupiditas. [תַּאֲוָה taavá. vel מַחְמַד machmádh. vel חֶמְדָּה chemdáh. Gal. Deſir, deſirer, regret. Ital. Deſiderio. Germ. Begirt oder begerung. Hiſp. Deſſeo. Pol. Pragnienie, życzenie. Vng. Kívánsága, kívánkozás. Ang. A deſire, a wiſhing for.] Cic. de Senect. Attamen eti voluptatum vacua quasi facilitatis in senibus. Græco, sed ne desiderato quidem nobis acerbum est malefactum quod non desideres.

Desīdĕrābilis, le. [מַחְמָד machmádh. מַחְסוֹר machsór. vel מַחְמַד machmádh. Græcè, ἐπιθυμητός. Gal. Deſirable, digne d'estre deſiré. Italicè, Cosa degna che sia desiderata. German. Das nicht zu begeren ist. Hiſpan. Cosa para ser deſſeada, ó digna de ser deſſeada. Polon. Pożądliwy. Vngaricè, Kívánságos, (avagy) kívánatos. Ang. Deſirable, to be deſired.] Cic. 1. de Invent. Nihil enim desiderabile continebat. Liv. 4. bel. Pun. Virum enimvero Hieronymus valut sui vitis deliciebat, cui præcere vel eram alium.

Dēsīdĕrābĭlĭor, comparativus. [Pol. Pożądliwy. Vng. kívánatosb.] Suetonius in Tyberio: Vetuit successore desiderabilior ipse à quando fieret.

Dēsīdĕrātissĭmus, a, um, superlativus, Cupidissimus, dilectus, amatissimus, carissimus. [מַחְמָד machmádh. חֶמְדָּה chemdáh. Græcè, ἐπιθυμητός. Gal. Deſiré, deſiré, regret. Ital. Deſiderato, deſideratiſſimo. Ger. Der begirig, wunſchlich, genaigt. Belg. Een groot verlangen. Hiſpan. Deſſeado. Polon. Pragnący, życzący. Vng. Kívánatos. Ang. Deſired, moſt deſired, moſt deſirous of any thing.] Cicero Lælio: Ego si Scipionis desiderium mihi moveri negem, quàm id recte faciam, videtis. Idem 4. Tusc. Desiderium est libido eius, qui non adest videndi. ¶ Idem ad Attic. Nos desiderosi eorum sumus desiderati tibi. ¶ Item desiderata apud Iurisconsultos dicuntur pro dotalis quibus quid à principe magistratu, vel populatur, desideratur. Vulpo Regiones vocant. Suetonius in August. Promiscuis salutationibus admittebat & plebem, tanta comitate adeuntium desideria excipiens, ut quendam jocose compellarit, quod sibi libellum porrigeret, quasi elephantus. Epimenides hac significatione ponitur. l. 4. & 9. D. de offic. proconsul. libro 4. de appell. recip. & l. 3. C. de petitionib. Item manus. ¶ Desiderium quandoq; pro re amata, i. amasia, ut amatio. Catull. in Epigr. de puella Lesbiæ: Cum desiderio meo nitenti, Carum nescio quid libet jocari id est amæ puellæ.

Desiderati vi verbi sunt quæ à Pricciano Mediterriva vocantur. Ea terminantur in rio: ut, Esurio, Parturio & cæt. Horum magis, quàm meditationem denotant. Cicer. 2. Philip. Veniam, si cunctando dolor Pop. Rom. partus quod jamdiu parturit. Liv. lib. 36. Ut ferè cum omnes gravidæ adhibiti mulieribus vel quadrupedibus in pellicula, sanguinem

uteri animalium continens partus, nonnisi parturiant, remi-
verbi: dicitur vulva exciduum: sed nisi parturientibus aes-
trantes, omnino non parturiunt. ¶ Parturio magis significat
cupio parere. Furio, cupio edere: Medium cupio dicere.
Scaturio autem pro primitivo capitur: sic enim desi-
deratum, cui significatione, sed voce differunt. Amaturio autem,
Lecturio, & Fugaturio quando illis doctis non sunt, non modò inter desiderativa, sed inter Latina quæcunque connumeranda.

Designo, nā. 1. Denoto, demonstro. [סמן, סימן, הודיע Sed-
דרך Gal. Designer, dessigner. Ital. Designare, dessignare. Germ.
Gesdicken, zeigen. Bel. Betekenen, te kennen geven. Hispan.
Pol. Vulg. Ang. Teach, explain, declare, make known.] Cic. in Cæl. Natura designat omnibus ad cædem unumquemque nostrum. Cæsar hoc in Cæsaris oratione. Iul. Fabius Dumnorigem in Divitiaci fratrem designat facturum. ¶ Aliquando significat decerno, seu deligo: [בחר bachar. Vulgar. Eligo.] ut, Designare sententiam, Ang. Salust. Catilina ubi omnes in proximum annum Consulem præbat, sperans si de gratia foret, fore de se ex voluntate Senatum cauturum. ¶ Interdum idem quod destinare. Columel. Ubi sit ipsum animalcum quem seminario designavimus, planum & succosum. ¶ Aliquando ponitur pro admittere & patere: ut nunc ne parvum, bonum & malum. Terentius in Adelph. Nam illa quæ facta fuit, Omitto, modò quid designavit. Quidnam, id est? D. Fores effregit, aspexit nadas tres lectulos.

Designātio, nis. Dicebātur qui vestiti ad funebri pompæ præirent tunicati, cum incedendi locum, ordinemque præscriberent: simili ferè munere eorum qui Romæ magistri cæremoniarum vocantur. Græci ἡγεμόνας vocant. Cicero ad Attic. lib. 4. De certus: tuus, vestram decimum designationem, vix Gellium retinet. Ulpian. l. Athletas ff. de his qui not. infam. Designatores autem, quos Græci ἡγεμόνας appellant, acrem hi dicram non facere. Celsus probat: quia ministerium non artem lucri cum exercent. Radin. Annot.

Designātor, ōris. Dicebātur qui vestiti ad funebrem pompæ præirent tunicati, eum incedendi locum, ordinemque præscriberet: simili ferè munere eorum qui Romæ magistri cæremoniarum vocantur. Græci ἡγεμόνας vocant. Cicero ad Attic. lib. 4. Decertus: tuus, vestram decimum designatorem, vix Gellium retinet. Ulpian. l. Athletas ff. de his qui not. infam. Designatores autem, quos Græci ἡγεμόνας appellant, acrem lucri dicram non facere. Celsus probat: quia ministerium non artem lucri cum exercent. Radin. Annot.

Designātus, a, um. Designatio. [מתכבד machabéd. ebak. sup. Gall. Ital. Ordinato. Germ. Angeordnet. Hispan. Pol. Vulg. Ang. Teach, explain, declare, make known.] Cic. de Orat. c. Deinde esse amentem orationem ait definitque ei cautionem sine designatione personarum & temporum, aut dere certas in personas & tempora locata. Idem 1. de Nat. deorum: Omnium rerum ut operis designatorum atque apparatarum. ¶ Designatio præterea est contractio, reductioque populi in curiam. Hoc enim ei contingit qui aliquo fugitivo, quod [נרדם] nidas & ora converso, & spectaculo est vulgo.

Desilio, ŭi, ītum. A de & silio, desilibam, desiliam. Salt. in Catilinā. [נבז] Gal. Ital. Discendere, da salire. Germ. Herab springen. Hispan. Pol. Vulg. Vn Le, Ang. To leap down, or out.] Plin. de Viris illustr. Dum à templo Dianæ desilit, talum intorsit. Desilire ab equo. Virg. 12. Æneid. partisque ab equo regina tuis ipsis Desilit. ¶ Desilire de navibus, Cæsar 4. bell. Gall. Desilire de rheda, Cicero pro Milone.

Desiltūra, æ, ipse desiliendi actus. [Ang. Lighting down, making some one leave to another.]

Desultor, ōris. Dicitur cui ars est binos trahere equos, & alternatim ex uno in alterum mira celeritate transilire. [Gal. Homme de cheval, qui monte deux chevaux ensemble, dans chacun desquels il met l'un de ses pieds, pour les faire courir plus viste. Italice, Chi sa star sopra due cavalli, o più che uno. German. Ein Pferd-fürer der zwey oder mehr pferd führet, und geschwind wann es nöth thut von einem auff das andere springen kan. Hispan. El que salta de vn caballo en otro. Pol. Vulg. Ang. A vaulter that leapeth upon horseback.] Liv. lib. 23. Nec omnes Numidæ in dextro locati cornu, sed quibus desultorium in modum binos habentibus equis inter acerrimā sæpe pugnā in recentem equum ex fessis armatis transilire mos erat: tunc ut velocitate, sic utique docile equorum genus est. Var. li. 2. de Re rust. Perinde belli alteri equos eligi, alii, ac decet, alteri quam fugaces sint, ac desultorii.

Desultorius, a, um. Ad desultorem pertinens. Cæsar 1. bell. civ. Ipse equi tine ephippio, ut quò ex his facilè desilire desultores, qui duo singulos equos inter certamina sæpe pugnā in re citē equum ex fessis armatis transilire mos erat: tunc ut velocitate, sic utique docile equorum genus est. Var. li. 2. de Re rust. Perinde belli alteri equos eligi, alii, ac decet, alteri quam fugaces sint, ac desultorii.

Desultorius, a, um. Ad desultorem pertinens. Cæsar 1. bell. civ. Ipse equi tine ephippio, ut quò ex his facilè desilire desultores, qui duo singulos equos inter certamina sæpe pugnā in re citē equum ex fessis armatis transilire mos erat: tunc ut velocitate, sic utique docile equorum genus est. Var. li. 2. de Re rust. Perinde belli alteri equos eligi, alii, ac decet, alteri quam fugaces sint, ac desultorii. Sueton. in Cæs. Quadrigas, bigas q; & equos desultorios agitaverunt nobilium juvenes. Cassiod. varié in Epistol. dicendum ab hoc genus fuisse docet in locis Circensibus: hodie (inquit) desultorios sunt, per quos Circensium munifer missas denuntiant cursus, ut lacteri quadam in altis similitudine provectis velocitates imitari videantur. ¶ Ponuntur aliquando desultorius pro desultore, qui ex equo in equum facilè desilit, & relicto priore in alium transit: quod Cicero translatè potuit pro inconstanti. Cic. pro L. Mur. Respondebo igitur Postumo primum, quæsto eum pacto mihi videri eum Prætorius candidatus in Consulatu, quasi desultorius in curriculo gradum currendi intermittere. Apul. 6. de Asino: Cui hæc quidem ipsa vocis immutatio desultoria scientiæ fida quem accellimus, respondet. Martian. de nuptiis Philologiæ: Levitate pectoris desultoria gestiebat.

Desultōrius, a, um. Ad desultorem pertinens. Cæsar 1. bell. civ. Ipse equi tine ephippio, ut quò ex his facilè desilire desultores, qui duo singulos equos inter certamina sæpe pugnā in re citē equum ex fessis armatis transilire mos erat: tunc ut velocitate, sic utique docile equorum genus est. Var. li. 2. de Re rust. Perinde belli alteri equos eligi, alii, ac decet, alteri quam fugaces sint, ac desultorii. Sueton. in Cæs. Quadrigas, bigas q; & equos desultorios agitaverunt nobilium juvenes. Cassiod. varié in Epistol. dicendum ab hoc genus fuisse docet in locis Circensibus: hodie (inquit) desultorios sunt, per quos Circensium munifer missas denuntiant cursus, ut lacteri quadam in altis similitudine provectis velocitates imitari videantur. ¶ Ponuntur aliquando desultorius pro desultore, qui ex equo in equum facilè desilit, & relicto priore in alium transit: quod Cicero translatè potuit pro inconstanti. Cic. pro L. Mur. Respondebo igitur Postumo primum, quæsto eum pacto mihi videri eum Prætorius candidatus in Consulatu, quasi desultorius in curriculo gradum currendi intermittere. Apul. 6. de Asino: Cui hæc quidem ipsa vocis immutatio desultoria scientiæ fida quem accellimus, respondet. Martian. de nuptiis Philologiæ: Levitate pectoris desultoria gestiebat.

Desumitur à natura proverbialiter dicitur. [Polon. Gdzie nie ma ziarna, tam kurowie nie zbiorą.] Ioannes Picus. Homo, super, varia ac multiformis & difficilioris naturæ animal. Desumtam hominis naturam dixit, quali vestipatem, & fabri de se fingendi, aliumque formam mutuantem, ut Proteum ille fabulatur. Ad Martianum Capellam hoc sumptum, qui Invidiæ definitionem dixit ita. Cassiodorus.

Desīno, ĕre, ēvi, ētum. cum de, & sine significat. omitto, sisto, cesso. [חדל chadál. חשבת schabát. Gal. Cesser. Ital. Cessare, smettere, non fare. Germ. Nicht thun, ablassen. Belg. Nalaten, ophouden. Hispan. Pol. Vulg. Ang. Cease, forbear.] Terent. in Phorm. Id ne hau desinam. Donat. perfecero hoc. Idem in prologo Andr. desinat, ut qui scit, Parcè moneo, & desinant male dicere. Cic. Mario: Laborem me herclè antea detinerem, recusque, & cum imbibus nostri viverem. Est autem Desinere actum, remittere artem, atque relinquere. Gell. lib. 15. Omnium pene Atheniensium consensu disceptatum fuit, an desinere eos oporteret. Apuleius lib. 4. Desine sedere. ¶ Aliquando pro terminare accipitur. Plin. in Paneg. Incipimus inde, desinimus ibi, a quo incipit, in quo desinit sub alio principe non posse. Idem in Epist. Delineabit libellum. Hinc desinet, finis, terminus, Delinere in perpetuum, non ad tempus quo quis revertipossit reflectum: ut inter Pompeium & Cæsarem libertas. Sic lus qui, quod dicitur de iure dot. ¶ Delinere autem transitive. Sueton. Tiber. cap. 36. Expulit & Mathematicos, sed deprecantibus ac fatentes desitores promittentibus, veniam dedit.

Dēsinit esse solvendo, cui res infimis calamitatibus, vel magna ex parte accessit. Autor Paulus ad Edictum. Qui fiduciar. coag. Vide & Triph. in §. quod autem dicitur desisse. l. tutores. de Administrat. tut.

Dēsinit, impersonale, & Desinum est. Ovidius 1. de arte: Tùc brevè desinitur. Cicero lib. 2. de Finib. Recte jam quidem desinunt contra eos disputari.

Desitūrus, pen. cor. participium. [משבת schabát. Sueton. Gal. Intercessit, obstitit, qui à est chez ceux qui n'ont point d'usage. Ital. Intendere, avendo cheuuto posto fine. German. Der gesterbet von dem man abgelassen hat. Hispan. Cosa dexada y dexa ceremonia. Polon. Od którego nam odstąpiły, nagrzeszenie. Vngar. El hagyatot. Ang. Left, forsaken.] Cic. ad Patron. lib. 9. Post hunc mortem sum secutus Lælii, multo ante L. Papyrium Cræsum, qui primùm Sapiens est vocatus desitus.

Desīpio, pis, pen. cor. ĕre. 1. desipui, & desipivi ex de, & sapio. Insipienter ago, deliro. [משבר schabár. נסכל nibbál. משגע schagá. Gal. Ital. Germ. Thöricht handlen. Belg. Dwaes en sinneloos handelen. Hispan. Pol. Vulg. Ang. To dote, or wax foolish.] Cic. M. Cælio: In quo crimen objungeretur, quòd in ea ætate pene deliperem. Plautus Epid. genitivo junxit: Desipiebam mentis, quam illa tum pæ mitterem. Augustin. lib. 1. de Civitate Dei, decernimus esse desipere, quàm insanire. Porrò, si quis hoc aggredi eundum & tuendum putat, non dixo desipere, sed insanire. Lactant. Firmian. lib. 2. Desipere Persius magnus, homo in cæteris prudens, in hac sola non poëticè, sed amenter desipuit: id est, more stulti insipienter egit. ¶ Hujus contrarium est Resipisco: nam Resipio in usu raro est, resipisco frequenter. Desipio in usu est, desipisco non.

Desīlio, ŭi, ītum. Cesso, omitto. [שות schabát. שבת schabáthi. Gal. Desister, n'aller plus avant, s'arrester, cesser. Ital. Cessare, lasciare. Germ. Nicht thun, auffhören. Belg. Afflaten ophouden. Hispan. Dexar de alguna cosa. Polon. Zaprzestanie jakiemukolwiek. Vngar. Megszünes, el hagyom. Ang. To stay, or cease.] Virg. 1. Æn. Infelix, incepto desilire videbar? Plaut. in Rud. Desilite dictis nunc jam meis, iramque conjolari, mihi, ger. Cic. 7. Verr. Rogat ut ad facere desistam. Idem pro Quintio: Authorem velle desilire. Plautus in Menæch. Quid tu es mussitat quid tile obstrepitas? Desinit? perfio quid vos velitati estis incervos dare? Desilire enim dare, sublistere.

subsistere, vel in loco aliquo morari significat. Plautus in Mostel. Quid illic destitisti, obsecro, tandiu? ¶ Desistere apud Iurisconsultos, est à re aliqua calumniosè inflicta abstinere. Desistere, inquit Vlpianus, est à negotio abstinere, quod calumniandi animo instituerat. Inde Desistis is videtur non qui distulit, sed qui hinc renuntiavit in totum.

Desmocerŏn. [NO] *Gal.* Prison. Ita. Prigione. Germ. Ein Gefengnus. Hispan. Carcel, lugar de prision. Pol. Turma, więzienie. Vn. Tömlöcz. An. A prison.] Græci vocant carcerem in quo vincti asservantur: à verbo Græco *Desmeo*, quod est ligo & vincio.

Dēsolo, as, penultima longa, Solum & desertum facio, à solus, a, um. [השם *hebraice.* התריץ *barbarè significat.* Gal. Laisser tout seul, piller ou forte qu'on ne laisse rien qui le vaille. Ital. Desertare, dissipare. Germ. Wüst und öd machen, verwüsten, verderben, verheeren. Belg. Verwusten. Hispan. Poner desplaçer, destruyr, desviar. Polon. Pustoszę. Vngarice. Elpusztitom. Ang. To make desolate and wast, to make desolate habitation.] Virg. 12. Aen. Sat funera fusi Vidimus, & gentes & desolavimus agros. Ibidem: Disiectique duces, desolatique manipli. Col. lib. 1. cap. 3: Quas boves, profligando desolasset agros, &c.

Dēsolātus, a, um, à desolando, derelictus. [Pol. Spuszczony, odbiegniony. Vn. Elhagyattatot, elpusztult. Ang. Desolate.] Iuuenal. in Cat. cap. 12: Cùm deserta diffugiunt reliquis sobolibus aulæ, &c.

Dēspēro, as, pen. prod. act. p. Sperare desino, spem omnem abjicio. [משכח *hebraice.* התיאש *barbarè.* Gal. Desesperer, n'avoir plus d'espoir. Ital. Disperare, perdersi d'animo. German. Verzweifflen, alle hoffnung verliehren. Belg. Desesteren. Hispan. Desesperar. Polon. Wątpię, desperuię. Vn. Kétségbe esem. Ang. To desperate, to cast all hope and trust.] His enim DE præpositio negandi vim habet. Cic. 1. Offic. Considerandum est, ne quem temere desperet propter ignaviam aut animum non confidat proinde cupiditatem. Idem in Pisonem. Quid, quòd tu totos dies dilidebas ac desperans rebus tuis, in fastidio, luctu, inertiæ, lectuque jacebas? Idem in Læl. Cujus aures clausæ sunt veritati, ut eas amico verum audire æquabat, hujus salus desperanda est. Dicimus autem, Desperare salutem vel salutem, vel de salute. Desperare fugam, Cæs. 3. bell. Gall.

Dēspērātus, a, um, Ab omni spe derelictus, destitutus. [מואש *hebraice.* נואש *barbarè.* Germ. Verzweifelt, der nicht mehr hoffnung noch bessrung hat. Pol. Zatracony, odstąpiony, nadzieie utracony. Vng. Reménytelen, kétségbe esett. Ang. Desperate, that hath no hope or trust.] Cic. pro Do. Res ferè jam desperata. Idem in Pison. Desperatus à cæteris, à seipso desperatus & relictus. Et in Cat. Exercitus comparatus ex feribus desperatis.

Dēspērans, antis, particip. om. t. [מואש *hebraice.* נואש *barbarè.* Germ. Verzweifelnd. Gal. Desesperant, qui a point d'esperance. Ita. Che manca di speranza. German. Verzweiffelnd, verjagend. Hisp. Desperado, ò desesperado. Polon. Tracący nadzieię, wracaiący. Vng. Reménytelen lévén. Ang. That hath no hope, that despayreth.] Cicer. 1. de Fin. Omnia semper desperantes. Desperantia ulcera, Plin. lib. 22. cap. 24.

Dēspērāntĕr, adverb. [מואש *hebraice.* נואש *barbarè.* Gal. Desesperement, en desesperant. Ital. In desperatione. Germ. Verzagtlich, ohn alle Hoffnung, verzweiffelt. Hispan. Desperadamente. Pol. Desperacyiskie. Vn. Reménytelenül, kétségbe esetten. Ang. Desperately.] Cic. ad Attic. lib. 14. Desperanter tecum locutus est.

Dēspērātio, ōnis, utroquè Cic. lib. 4. Tusc. est ægritudo sine ulla rerum expectatione melioris. [מואש *hebraice.* נואש *barbarè.* Gal. Desespoir. Ita. Disperatione. Ger. Verzweiffelung. Hisp. Desesperacion. Pol. Wątpienie. Vng. Kétségbe esésnek állapotja. An. A despairing.] Sallust. Ne forte desperatione adductæ, vitæ mortem præferant. Primas Ciceronis illa verò inobsecillatæ & desperatæ, cujus culpa non magis in te recidet, quàm in omnium actis, & Cæsarem ad cupiditatem regni impulit, & Antonio postea tertium illius perfidit.

Dēspĭcĭo, is, pen. cor. act. t. Deorsum aspicio, video, animadverto. [משקיף *hebraice.* משקיף *barbarè.* Gal. Regarder en bas, voir d'en haut. Ital. Guardare di sopra. Ger. Vbersehen, Verachten. Bel. Neersien. Hisp. Mirar de arriba abaxo. Pol. Z gory patrzę, pogardzę. Vn. Alá nézék. An. To look or behold from above.] Col. lib. 12. Area si competit, ita constituenda est, ut vel à domino, vel certè à procuratore despici possit. ¶ Ponitur aliquando pro contemno, sive parvi facio. [נבזה *hebraice.* נבזה *barbarè.* Gal. Despriser, mépriser, contemner. Ital. Disprezzare. Germ. Verachten für nichts halten. Hisp. Menospreciar. Pol. Gardzę, lekce sobie mam. Vng. Meg vetsem. Ang. To despise, to set at nought.] Cic. 2. Offic. Despiciunt autem eas, & contemnunt, in quibus nihil virtutis aut nervorum putant. ¶ Aliquando item ponitur pro nō animadverto, nō attendo, vitium alicui deprecor, & averto. Cic. pro Sext. Rosc. Am. Simulatque ille despexerit aliquid hujusmodi molientium id est, simulatque vitium averterit, & ut ralgò loquuntur, deorsum verterit.

Dēspĭcātus, a, um, particip. à verbo Despicior, Contemptus, derelictus. [בוז *hebraice.* מבוזה *barbarè.* Gal. Despris, mesprisé, regardé par mespris. Ital. Sprezzato. Germanice, Verachtet. Hispan. Menospreciado, Polonice, Wzgardzony, opuszczony, wzgardzony. Vngar. Megvetettetet. Angl. Contemned, not regarded.] Cicer. in Pisonem: Abjectus, contemptus, despectus ab omnibus.

Dēspectus, tus, m. q. nomen verbale à verbo Despicio, significat prospectū ex superiori loco in inferiorē. [מבוזה. Gal. Veue de haut en bas, &c. Ital. Il prospetto d'un luogo superiore. German. Das Sehen von oben herab. Belg. Een versieninge. Hispan. El mirar de arriba. Pol. Wejrzenie. Vn. Alá vetés. An. A looking down from above.] Cæs. 7. bell. Gallic. Erat ex oppido Alexia despectus in campū. Idem lib. 3: Omnes colles, & loca superiora, unde erat despectus in mare, ab exercitu tenebant. ¶ Accipitur præterea despectus pro contēptu. [בוז *hebraice.* מבוזה, מנאץ *barbarè.* Gal. Despris, mespris. Ital. Disprezzo. Ger. Verachtung. Hispan. Menosprecio. Polon. Wzgarda. Vng. Megvetés.] Auson. ad Her. Filii pavi privati patris auxilio, indocto & despectui paternis animis erunt exposiri.

Dēspĭcio, f. n. Contemprus. [בוז *hebraice.* מנאץ *barbarè.* Gal. Despriseur, mesprisant, qui met par mespris, contemnens. Ital. Disprezzante. Ger. Verachtung. Belg. Versmaetste. Hisp. El menospreciar. Polon. Wzgardzenie. Vn. Vetés. Ang. Contempt.] Cic. in Horrens. Consolationem eam magnitudo animi, & humanarum opinionum altera quædam despectio.

Dēspectio, as, act. p. Sæpè deorsum aspicio. [השקיף *hebraice.* מנאץ *barbarè.* Gal. Regarder de dessus de haut en bas. Ital. Guardare di sopra. Germ. Oben herab sehen, etwas hinab sehen. Hispan. Mirar de arriba abaxo. Polon. Na dół patrzę. Vng. Alá tekintek. Ang. To looke downward.] Claud. lib. 2. de Rapt. Proserpinæ: despectant vertice lucum. Virgil. 1. Aeneid. nunc terras ordine longo Aut capere, aut captas jam despectare videntur.

Dēspicabilis, δίς, γνωστός, φαῦλος, ἀτιμότατος, contemptibilis, à quo Despicabilior, despicabilissimus.

Dēspicientĭa, æ, p. Despectio, contemptus. [בוז *hebraice.* מבוזה *barbarè.* Gal. Mespris, contemnement. Ital. Disprezzo. German. Verachtung, verschmehung. Hispan. Menosprecio. Pol. Wzgardzenie, poszanowanie. Vng. Megvetés. An. A despising or contemning.] In se plus continere quàm contemptio, ut apud Cic. lib. 1. Tusc. Tantamque vim benè vivendi in animi robore, ac magnitudine, ut in omnium rerum humanarum contemptione, ac despicientia ponamus. Vtroque autem horum majorem vim habere Plato. Cic. in Catone: Contemni te putant, despici illudi.

Dēspĭcor, pen. cor. aris, atus, à p. Despicio, contemno. [בוז *hebraice.* בז *barbarè.* Gal. Despriser, mespriser, contemner. Ital. Sprezzare. Ger. Verachten, verschmehen, oder die Nase gegen sich rümpfen ansehen. Hispan. Menospreciar. Pol. Gardzę, nie sobie mam. Vn. Megvetem. An. To contemne, to despise or set at nought.] Veteres despico in activa voce usi sunt a cujus passivo Despicatus participium remansit. Terent. in Eunucho: Quæ nos, nostramque adeò dicentiam habent despicatam. Dicamus: Despicatam, contemptam, atque despectam despicari, despicatus, nomen ex participio pro contemnendo. Cicer. pro Sest. Cælii Tribuni pleb. despicatissimi hominis furori.

Dēspĭcātus, tus, tui, m. q. Contemptus. [בוז *hebraice.* מנאץ *barbarè.* Gal. Mespris. Ital. Disprezzo. Ger. Verachtung. Hisp. Menosprecio. Polon. Lekkie ważenie. Vn. Meg vetés. An. Contempt.] Despicatui dare, est contemni. Cic. pro Flacc. Quid porrò in Græco sermone tam tritum atque celebratum est, quàm cujusquis despicatui ducitur, ut Metanira alumnus esse dicatur.

Dēspĭcātio, verbale, f. Eadem [מנאץ *hebraice.* Vng. Meg vetés.] Cic. 1. de Fin. Vetoda, invidiæ, despicationes adversantur voluptatibus.

Dēspŏlio, as, are, p. Exuo, spolio, diripio. [שלל *hebraice.* שלל *barbarè.* Gal. Despouiller, piller. Ital. Spogliare. Ger. Verstellen, verkleiden, verstellung. Belgice. Verveere. Hisp. Robar. Pol. Złupiony, obłupiony. Vn. Meg fosztom. Ang. To robbe, to spoile.] Plaut. in Cas. Vir te vestiat, tu virum despolies. Cic. ad Att. lib. 7: Quæ scripsi literas ad Sextum Nasidium, vulneratus & despoliatus est. Idem 5. Verr. Qui in hac patria duces fuerunt quondam & nostri majores despoliandum Dianæ templum fuit.

Dēspondĕo, ex de & spondeo, act. t. Spondeo autem veteres pro dico usi putabant. Vnde Respondere factum est, quod est, pollicitore loco dico. Postea verò spondere usurpare cœptum est pro promittere. [יעד *hebraice.* ארש *barbarè.* Gal. Promettre en mariage de la fille, fiancer. Ital. Promettere sposare. German. Verbeissung, zusagung vermehlen. Bel. Beloven. Hisp. Prometer desposar. Polon. Obiecuie, przyrzekam. Vng. Meg igérem, ígéretem. Anglicè. To promise, to betroth, to affiance.] Vide quæ puellam spondes, spondisti: quæ spondetur puella, sponsa dicitur spondenti, sponsus: & dies cum puella promittitur, sponsalia dies dicitur: & sponsalia, mentio & re-

promisso futurarum nuptiarum. ¶ Despondere & spondere puellam hoc tamen differunt, quòd puellæ pater eam ipsi despondere dicitur, adolescentis verò cum despondere Sulpitius proiecha Andriæ. Nam alium pater ei desponderat gnatam Chremeris. Vtrò ad me venit, ut eam gnatam suam, Cum dote summa filio uxorem ut duceret, placeret despondi. Cic. de Orat. 1. Quum ædilitatem P. Crassus peteret, quamq; maxime eam & jam cónsularis Sergius Galba affectaretur, quod Crassi filiæ filio tum despondisset. Vide Lexicon Rotomani. ¶ Despondere animum ide dicitur, cui meliori fortunæ spem abjicit, & quasi ex desperatione mori decrevit, & lucis taedio affectus est. Liv. lib. 4. Necpiè totum despondere animos, sed contrà cœpti erant a finitimis populis. Plaut. in Mi. Ne immoretur, néve animum despondeat. Varr. lib. 3. de Re rust. Hoc autem ideo in fecula fiat, ne cæteri si videant, despondeant animum, atque alieno tempore venditori moriantur. Apud Columellam absolutè legitur despondere pro mori seu deficere, non de uvis tùm cæteris transferuntur: nam cæteris clausi, primùm despondet sub animum. ¶ Similiter dicimus Despondere sapientiam, illum qui desperat se posse ad sapientiæ fastigium pervenire: & ab hoc celebri dicto incepto. Colum. 12: Quàm probabilis ratio est obmonere te? quare nequeas orator esse? Desperasse fortasse in te cordium compellequa a despondetis sapientiam? Magnæ rei, quam tum magnaque posse desitis, fuisse partis puto, cum anticima est gloria.

Despono, as, act. p. Despondeo, uxorem promitto. Suet. in Tiber. Vit. Despónsus.] Despónsatus, participium passivum. Suet. in Cæs. cap. 1: Domi Cossutia, quæ familia Equestri, sed admodum dives prætextato desponsata fuerat.

Despondetur, impersonale. Terent. in And. Ne expectetis dū exanthus, intùs despondeatur.

Dēspōnsus, partic. Promissus, destinatus, attributus: [מאורש mercatus. Gal. Promis en mariage, accordé, fiancé. Ital. Promesso, accordato. Ger. Versprochen zum heyrathen. Hisp. Prometido, desposado. Pol. Przyrzeczony, zaślubiony. Vng. Eljegyezett, el jegyezett. Angl. Promised in marriage, affianced or betrothed.] ut, Thalamo a cui quas desponsa puella, Stat. 10. Theb. Connubia desponsa, Catull. Desponsa & destinata laus. Cic. de Arusp. respon. Cur non puerperæ desponsam & destinatam laudem, cum ipse ejus opera & dignitatem & salutem recuperaram, valde etiam cupiam.

Dēspōnsātus, partic. à Despondeo, Idem quod Desponsus. [נשוי mariatus. Pol. Przyrzeczony. Vng. Eljegyezett.] Cic. ad Quint. Fratr. lib. 2: Dederam ad te literas, quib. erat scriptum Tullium nostram Crassipedi prudicto nostro Apuli esse desponsatam. Alia exemplaria habent desponsam. Suet. in Cæsar. Domissa Cossutia, cui familia Equestri, sed admodum dives prætexrato desponsata fuerat, &c.

Despumo, as, pen. prod. Spumam aufero. [הסיר חלאה hasir chelaah. Gal. Escumer, ôter l'escume. Ital. Schiumare, levar la schiuma. Germ. Verschaumen, abschaumen. Belg. Schuymen. Hispan. Espumar, quitar la espuma. Pol. Odpieniam, zbieram pianę. Vngar. Habot leszedni, habányni. Ang. To scome, to scall off scome.] Virg. lib. 1. Georg. Et solis undam trepidi despumat aheni. Plin. lib. 9. cap. 38: Ita despumatis sibi ne cæteris, quas hausisse venis necesse est, &c. ¶ Per translationem ponitur pro detonuere. Hieronym. ad Ocean. Venter mero & luxu despumat in libidines. Pers. Secretimus, indomitum quod despumare falernum Sufficiat.

Dēspŭo, is, Deorsum spuo. [ירק yarak. Gal. Cracher en bas. Ital. Sputare in giu. German. Ausspeyen, niderspeyen. Hispan. Escupir abaxo. Polon. Na dół pluie. Vng. Alá köpök. Ang. To spyer downe ward.] Persius: Est prope te iguotus, cubito qui tangat, & aures Despuat in mores.

Despuere oculos. Pol. Gardzę.] per fallum contemnere: quia superbiam ac contemptum oculi nonnunquam ipsi significant. Catullus ad Licinium: Precesque nostras, Oramus cave despuas ocello.

Dēspŭi, gallicum. Plin. lib. 10. cap. 23: Simulque comissati propter verbum despuisse tum.

Dēspŭitur, impers. Liv. 5. ab Vrbe: Vbi nunc despuitur effigio est.

Dēsquāmo, act. p. Squamis exuo. [łuskam ściągam. Gal. Escailler. Ital. Squagliare. Germ. Entschüren. Bel. Die Schalen abthun. Hisp. Escamar, quitar las escamas. Polon. Łuski skrobie. Vng. Meg vakarom, meg hámozom. Angl. To scale, to fishe.] Plautus in Aulul. Dromo desquamia pisces: tu Macherio Congrum, murænam exdorsua, quantum potes. ¶ Desquamare etiam de arboribus, & aliis rebus dicitur. Plin. lib. 17. cap. 22: Vel etiam subarata imprudens laxavit radices, corpusq; desquamavit. Idem lib. 23. cap. 7: Summo cortice desquamato, alitose plaga ficatur. Idem lib. 35. cap. 17: Primùm abluitur vestis Sarda, deinde sulphure tuffitur, unox desquamatur cimolia.

Dēsĕro, is, desĕrui, desĕrere. [שכח shachach, עזב azab, נטש natash, שמם shamam, &c. Gal. Delaisser. Ital. Lasciare, fare de malincore. Germ. Verlassen, verderben, verstören, verwüsten. Belg. Verlaten, verderven, verwoesten. Hispan. Dexar de dormir y velar. Polon. Opuścić, przestać co czynić. Vng. Kimulni, elmúlni. Ang. To forsake, to leave.] Pers. Sat. 6: Cur juvet hoc Ennī posthumum desererare esse Mœonidem, quorum paxone ex Pythagoreo.

Dēsĭco, as, pen. corr. a p. apud autorem Phionem legitur pro stupere, & insano modo dedere locum qualem reddunt lorices. [Pol. Przylepuie się.] Quod tamen arbitror verbum esse, ab illius communis autore confictum, quippe quod apud alium scriptorem vix invenias. Mus desicat avidus minitat, velox mustel aque diuritat gilus gudat, desicat inde forex.

Dēsĭlĭo, [מבין natsal. Gal. Dessiller, depointer. Ital. Dissilire, spezzare. Germ. Spalt trefflen. Hispan. Dessillar o resquebrar. Pol. Kapuie. Vngar. Le ugrani. Ang. To dreppe, to fallby dreppes.] pro Dissilire legitur apud autores: ut apud Col. lib. 12. cap. 18. Gellius lib. 4. cap. 2: Desilit autem humor ex caprice interdum innates.

Dēsĭgno, pen. corr. act. p. Signo, assigno, delibero, constituo. [יעד yaad, יחרץ charats, בחר bachar. Gal. Ordonner, designer, arrester, destiner, assigner. Ital. Destinare. Ger. Für Ein nennen, verordnen, bestimmen. Belg. Toeschicken. Hisp. Determinar, designar, deliberar. Polon. Stanowić, mianować, naznaczam. Vng. Elrendelem, magamnak el végzem. Angl. To appoynt, depute or ordeine.] Col. lib. 2: Itaque considerandum erit, ut solùm quòd excolere destinamus, pingue sit. Cic. 1. Tusc. Alteri præsto fuit ad horum mortis destinationem. Suet. de Cæs. De augurando imperio plura ac majora in dies destinabatis eū, parabat, construebat, deliberabat. ¶ Quandoque ponitur pro allegare. Apul. lib. 4. de Asino: Arrepium melero quàm valuto, ad assulam quandam destinato, &c. ¶ Quandoque mittere significat, ut apud eund. Iuven. Destinat hoc monstrum cyathe, inque magister Pontificis summo. ¶ Aliquando emere. Lucilius: Facio ab lenone, tribus ut libertatem millibus distinet. Plaut. in Rud. Miniatis gerris sibi puellam destinat, datque arrhabonem, & jurejurando alligat. Hoc idem significat Festus. Apul. Et percontato pretio, quòd centum nummis indicaret, alperuatus, virgini denariis pertinaci. ¶ Destinare item aliquando pro definire. Marcellus de verb. obligat. l. 94: Alioquin si cùm destinare pecuniæ & modum vellet, non fecit, nihil stipulatus videtur. ¶ Et Ulpianus, de quo alibi. ¶ A destino fit compositum prædestino, προορίζω, unde & Prædestinatio qua voce Ecclesiastici scriptores utuntur pro Fato pro divina providentia, qua Deus cùm futura omnia prævidit, tùm de salute nostra aut damnatione stabile irrevocabileque præjudicium fecit. ¶ Destinare etiam aliquando positum invenitur pro notare. Q. Curtius lib. 9: Dioxippus conjectum oculorum quibus se destinabatur, ferre non potuit. Vbi destinare oculis furem, accepto pro oculis ouibusdā indiciis oculorum furem denotare. ¶ Quandoque destinare est designare. Vlpian. D. lib. 10. Tit. 1. l. 3: Quid enim si dominus quidem paratus sit defendere, actor verò destinare non possit nisi ex præstationibus?

Dēstĭnātio, onis, ft. pro Deliberatione. [חקק chaqaq, מזמה mezimmah. Gal. Propos deliberé, resolution de la deliberation. Ital. Proposito, deliberazione. Ger. Ein Rhatschlag, fürsatz, Fürnemmen. Hisp. La deliberacion. Polon. Namyślenie. Vng. El végezés, szándok. Ang. A purpose or appoynement.] Plin. lib. 7. cap. 43: Pestilentia urbis, famis, luisque Italiæ, destinatio expiandi, & omnitudini medela, major pars mortis in corpus recepta. ¶ Destinatio interdum capitur pro conjectura. [נחשת nechoshet. Pol. Domnienie.] Vt Papinianus D. lib. 31. Tit. 1. l. 77: Nam in unum etiam unum destinatio dirigi potuit.

Dēstĭnātus, Pro certo & definito. [נוכח nechoach, אמונה emunah, &c. Gallice, Défini, deputé, propos arresté. Ital. Destinato. German. Verordnet, bestimmet. Hispan. Deliberado, determinado. Pol. Naprzeciwny, obiecowy. Vngar. Elvégzett, rendelkezett. Anglicè, Destined, appoynted, ordeined.] Quinctil. lib. 3. cap. 8: Judicia eam, in qua fere eadem, sicut certis destinatisque personis enumerantur.

Dēstĭtŭo, is, ĭi, ūtum, ex de. & statuo, Derelinquo, desero, quod prorsus non præsto. [עזב shamam שמם azab, נטש natash, נחש nachash, &c. Gal. Delaisser, abandonner. Ital. Abandonare, lasciare in pericolo. German. Verlassen. Belg. Verlaten. Hisp. Dexar, desamparar en peligro. Pol. Opuścić, porzucić. Vng. Elhagyom, félbehagyom, megvetem. Ang. To forsake.] Vng. 1. Aeglog. Et Deca destituent nudos in littore pisces. Cic. 4. Phil. 9. Quid? eundem in decernendo non destituit? Idem pro Sext. Roscio: Roscius sectio indux. decepit, destituit. ¶ Interdum est privare, & sic construitur cum ablativo. Colum. lib. 9: Rursus nonnulli ficicratem detinere plantas naturali alimento. ¶ Interdum dissolvere. Navius: Navem jubet destituere anchoris. ¶ Interdum statuere, collocare, ponere. Cæsar: Destituit omnes

omnes seruos ad mensam ante se. Plaut. in Rud. Ita duo desti-tuit signa hic cum clavis senex.

Dēsīcūrās, part. Derelictus. [מעזב abhorrēns. κεκλοφὼς, ἀφεῖ-μενος. Gall. Laissé, abandonné. Ital. Lasciato, abandonato. Germ. Verlassen. Hispan. Desampara do. Pol. Opuszczony. Vng. Elhagyatt. Angl. Left, forsaken.] Cicer. 1. Offic. Magistratu illo cui pro-missum est, ab officio discedat, si se deliturum quærat. ¶ Desitiatus abjectè pro desperatus. Suet. lib. in Gal. cap. 11. Quæ maximè consternatus, desiticoq; similis.

Dēsĭtĭo, verbale, Ft. Derelictio, præsidii. [נדחה abhorrēns. ἀπόστασις. Gall. Delaissement. Ital. Abandonamento. Ger. Verlas-sung. Hisp. Desampara. Pol. Opuszczenie. Vng. Elhagyás, elhá-gyás. Ang. Forsaking.] Cicer. pro Cluent. Eius quilevibus erant, defectionem fratres Oppianico reddèrent.

Dēstringo, gi, ctum. act. 3. Decerpo, colligo, avello. [ארה mah קטף κατάγω, συγκομίζω. Gall. Cueillir, faire choir, ou tirer ce dont on fait la cueillette, abattre. Ital. Stringere, strignere. Ger. Abbrechen, abstreifen. Belg. Afstrepen. Hisp. Sacar, destrenir, arrancar. Pol. Obrywam, zbieram, zbieranie. Vng. Leszakasztom, lehúzom. Ang. To breake, or gather, or pluck off.] Vnde destringere oleam dicimus, pro eo quod est olivas manibus colligere: & Oleæ destrictivas, sive destrictivæ, quæ opponuntur cadiciis. Colum. lib. 12. Tum & oleæ destringenda est, ea quæ velut viride oleum efficere, & effici Destringere, fructores, abstersores cum adhæ-rentes abradere: quem in usum olim in balneis strigiles habebant. Strigiles. Mart. lib. 14. Pergamus has mittit, curvo destringere ferro: Non tam læve foret, nec fallo tibi. Plin. libr. 3. Ep. ult. Dum destringit, tegiturq; audiebat aliquid. ¶ Per metaphoram apud Cic. pro Rabir. Nec amicis prudentem comitem patriæ, nec illius animi acrem destringit splendor fortunæ, nec mentis quasi luminibus officit amictus dolor fortunæ & gloriæ. Id est, non adest aut obtundit: nam tametsi magni fit nomi-nis, non tamen eius fit succurrere inopi amico.

Dēstrīgmĕntum, ti, n. t. Strigmentum sive rasamentum. [מגרד מגרפה, או פני הגוף Gall. Ce qui est raclé de quelque chose. Ital. Quello che si rade de qualche cosa. Ger. Die ab schneidung, ab schabung. Hisp. La rapadura. Polon. Strugnienie, zgrzebie. Vngar. Kaparás, por vium. Anglicè, That is scraped off from a thing.] Plin. libr. 20. cap. 24. de vitis arbusta sylvestri: Etiginea fissos, destrigmentis vel his impositis vel seminibus.

Dēstrŭo, is, xi, ctum, act. 3. Quod struxit, aut compo, everto, diruo: cui opponit cōstruo. [הרס מחתה harás. καθαιρέω, ἀναστρέφω, ἀνατρέπω, ἀνασπάω, καταστρέφω. Gall. Destruire, abatre, demolir. Ital. Distruggere. Ger. Zerstören, zerbrechen. Belg. Breken. Hisp. Destruyr. Pol. Wywracam. Vng. Elrontzolni. Ang. That may be destroyed.] Lactant. Insolentia Dei: Destructa sunt omnia quæ manu sunt.

Dēstŭbro, adverbium, Subitò & celeriter. [פתאם pethâh. ἐξαίφνης. Gallicè, Soudainement. Italicè, In subito. Germanicè, Eins wegs. Hisp. Subitamente. Pol. Nagle, wnet, wszytek. Vng. Hirtelen. Ang. Suddenly, forthwith.] Plaut. in Mo. Te. Quæ vis de subito fiolè est facere nequitet.

Dēsŭbŭlo, as, act. 1. p. à subula. Significat persuadere, ut interpretatur Nonius, citans illud Varronis ex Sexqui. Ulysse Aiacem Camelæ dedubulasse, bona corporis secutum. [Gall. Persua-der. Ital. Persuadere. Germ. Mit der ahlen durchstechen, durchbohren. Hisp. Horadar con alesna. Pol. Przebiiać przepychem. Vng. Megfúrom. Anglicè, To persuade through.]

Dēsūdo, as, pen. prod. n. p. Sudo, nitor, labore. [עמל ἐκπονέω. Gall. Suer de travail à force quelque chose. Ital. Sudar grandemente. Germ. Sehr schwitzen. Belg. Seer sweeten. Hispan. Sudo sudar. Polon. Pocę się, gracuie się do pota. Vngar. Feradozok, verettetem. Ang. To sweate at the doing of any thing.] Per translationem ponitur pro laborare. Cicer. de Senect. Dedudare, atq; elaborate in aliqua re.

Dēsūdātĭo, ōnis, f. Sudoris evacuatio. [Polon. Wypocenie. Vngar. Kaparás.] Iul. Firmicus Math. lib. 3. Coram tumis a de-sudatione dissolvitur.

Dēsūdāsco, & Dicudasit, impersonale. Plaut. Hamo adolescēs pene iterum hujusmodi dipalæ trans ubi damnas detadascitur.

Dēsuēsco, is, desuevi, desuetum. [אלף Gall. se desaccoustumer, laisser ses accoustumances. Ital. Disusare, disusarsi, desusarsi. Germ. Entwohnt. Hispan. Desacostumbrarse. Pol. Odwyczam się. Vngar. Elszokom valo. Ang. To disuse, to leave a custome or fashion.] & Desuesco, is, evi, desuetum, n. t. [אלף n. t. Gall. faire desaccoustumer. Ital. Di-suegare, disavare. Germ. Entwennen. Belg. Ontwennen. Hispan. Desacostumbrar á otro.] Prius neutrum, secundū activum. Vide Nonium in priscis dictionibus. Desuevi illum, pro Desuefeci illum: id est, consuetudinē illi abstuli. Titinius: Parasitos amo-vi, ferocem ædibus abstersi, desuevi, nequid ad cenā iret extra-neum ad illum meum. Ubi desuevi dixit pro eo quod est, in de-suetudinem adduxi. Desuesco tamen hodie tarū est in usu: quā-do nodum & simplex Suesco, aliaq; ejus composita, Assuesco, & Consuesco: quorum loco ultimam Assuefacio, Consuefacio, & Desuefacio: quæ activam habent significationem: quorū pas-siva fiunt Assuefio, Consuefio, & Desuefio. Ab his fit formantur & augmentativa Suesio, Assuesco, Consuesco, & Desuesio, pari-lem habentia significationem. Mutuantur aūt hæc præte-rita & supina à primitivis sibi exoletis: ut Suesco, suevi, suetū, Desuesco, desuevi, desuetum. Claud. lib. 1. de Rap. Pros. post hæc concubitu dulci Veneris sua, summoq; Iovi deducere pars à Soevera, & genibus ludentia pignora patrum. Cic. Metello: A te id quod fuerit pero, ne absentem cingas, atq; defendas. ¶ Quin & quæ Desuescere accipiuntur pro Consuescere, ut DE præpositio augeat. Plaut. in Asin. Anceps quando concinna-vit aream, effundit cibum, avea Desuetum necesse est facere sumptum qui quærit lucrum.

Dēsuēfăcio, is, desuefeci, desuefactum, A' consuetudine abstra-ho. [אלף mûsh. Gallice, Faire desaccoustumer, oster une coustume. Italice, Disusare, disusuefare. Germanice, Entwennen oder entgewohrt machen. Hispanice, Desacostumbrar otro. Polon. Odwyczam. Vng. Elszokom vagyok. Ang. To take, or beat from.] Cicer. pro Cluent. Quid, quod nos-tra jam diu vatua, & omnique tum post adventum L. Sylæ, à Tribunitia voce deterrata, oppressa, multitudine meque jam desuefactam à concionibus, ad veteris consuetudinis similitudinem revocaverat.

Dēsuēfactus, à consuetudine abductus. [Vngar. Valamitöl el szokattatot.] Cicero pro Cluentio multitudinem, jam desuefa-ctam à concionibus, ad veteris consuetudinis similitudinem revocaverat.

Dēsuētūdo, ĭnis, f. à Desuesco: [אלפה, או אלפת Gall. Desac-coustumance. Ital. Disusanza. Ger. Entwohnung. Belg. Ongewoonheit. Hisp. Desacostumbre. Pol. Odwyczenie. Vng. Szokásoknak elfelejtése, avagy elhagyása. Ang. Leaving, or disusing.] sicut Consuetudo a Conluesco, quæ contraria sunt. Liv. lib. 1. ab Vrb. Malignandum ferocem populum ara-rum desuetudine ratus.

Dēsuētus, participium. [אלוף, מאלף Gall. Desaccoustumé. Ital. Disusato. Germanice, Entwohnet, oder entwennet. Hispanice, Desacostumbrado. Polon. Odwyczony. Vngarice, Szokásomtalog. Ang. Unaccustomed.] A' consuetudine remo-tus, inquit Valla, in Fugiam. Virgilius lib. 6. pius desuetus ex-sumptis Agminibus. Desueta res. Liv. 3. ab Vrb. Retractare vetera & relicta, Ovid. 3. Trist. eleg. 8.

Dēsultŏr, Vide DESULTO.

Dēsum, deest, deerat, Deficio, non adsum, absum. [חסר chaśar חדל châdal. חשך châsak. κάμνω, ἐλλείπω. Gall. N'estre present, estre, manquer. Ital. Mancare. Ger. Gebrechen, mangeln, fehlen. Belg. Gebreken. Hisp. Faltar á alguien. Pol. Nie stawam, dostawam. Vng. Elhanyatlom vagyok. Ang. To lack, to be absent.] Seneca: Facile est, cui nihil deest ad bene beateq; vivendum. ¶ Deesse officio suo, non fa-ri tacere. ¶ Deesse occasioni, est occasionem tale offerentem non arripere, opportunitatemque rei bene gerendæ prætermittere. Plin. lib. 11. cap. 25: Nullo quo momento meditari cessat ne quando desit occasio. Pro eodem fere usurpamus, Sibi ipsi deesse. Cicer. pro Rosc. Amer. Mihi ansulæ, vide ne tibi desis. ¶ Deesse amico periculo, est amico in periculo non opi-tulari. ¶ Nonnunquam etiam pro obesse accipitur. Cic. ad Q. Fr. lib. 2. Hunc convivis puer optimus Quintus, meusq; quòd per eyitet commotus fuerat, defuit.

Dēsūmo, is, ad. 3. Sumo. [נשל nâshal. λαμβάνω. Gall. Prendre & choisir d'entre plusieurs, recevoir, élire. Ital. Pigliare, torre, pren-dere. Germ. Darvon nehmen. Hisp. Tomar, escoger. Pol. Odbieram, biore. Vng. Magamnak választom. Ang. To take and choose out amongst many.] Liv. 4. ab Vrb. Singuli singulos tibi Consule asservandos de-sumunt. Idem lib. 8. bel. Maced. Recto itinere duxisti exercitum ad eos quos tibi hostes desumpseras.

Dēsŭpĕr, De superiore loco. [מעל mimmaal. מעלה. Gall. Dessus par dessus. Ital. Disopra. German. Dann herab. Belg. Van boven. Hisp. Desde encima. Polon. Zwierzchu. Vng. Onnan & felül. Ang. From above.] Cæsar 1. bel. Gal. Reperti sunt complures

nosse milites qui in phalangas instituerent, & soluto manibus revellerent, & dilapsi vel uniretur.

Dētĕgo, is, penult. corr. act. 1. Quod tectum erat aperio, nudo, [חשף, גלה. Gal. Découvrir. Ital. scoprire. Germ. Entdecken oder aufdecken. Belg. Ontdecken. Hisp. Descubrir. Polon. Odkrywam. Vngar. Megfedezem (item) ſ Megyetzem. Ang. To uncover.] Plaut. in Rud. Detexit ventus illa. Idem in Mostel. Texta detexit jam mihi dicta. ¶ Per translationem. Liv. 10. ab Vrbe Igitur dicite (quos) detegant nequicquam conditas insidias.

Dētēctŭs, participi. [עדות, הגלוי, הגלוי, הגלוי. Gallice, Descouvert ou Ital. Scoperto, manifestato. German. Entdeckt oder aufgedeckt. Hisp. Descubierto. Pol. Odkryty. Vng. Kinyilatkoztatot, fel nyilatkoztatot. Angl. Discovered.]

Dētēctĭo, nis, f. t. Apertio, revelatio. [Polon. Odkrycie. Vngar. Felfedezes.] Vlpianus Dd. libro 9. Tit. 5. l. 1. Quæ dotem aurum sic accipimus non tormenta tantùm, sed omnem inquisitionem & detectionem mortis.

Dērendo, as, endi, ensum, detendere. [מלחם, להלחם, להלחם. Gall. Defendre. Ital. defendere. German. Etwas beſchirmen oder abhalten. Hispan. Defender. Polon. Bronienie ſobie czego. Vngar. Valamit oltalmazom, és vedzem. Ang. To defend or forbid.] Cæs. 3. bel. Civil. His consiliis rebus adjungebat jam profectionis, duces tabernaculisque detensis. Liv. 35. Decad. Nauticis tabernacula detendunt.

Dētergĕo, es, si, sum, act. 2. & Detergo, is, Purgo, abstergo. [מרק, מחה, נקה, נקי, נקיון, נקיון. Gall. Torcher & nettoyer. Italice Forbire, nettare, pulire. Ger. Abtrocknen oder reinigen. Belg. Afwissen. Hisp. Limpiar y fregar. Pol. Czyszczę, obcieram. Vng. Megtörlöm, elvégzem. Ang. To wipe.] Col. lib. 11. Quoties faleam accetis, ea pelle rerum detergito. Idem lib. 8. Aut cocto, aut ingalla candunt, aut arbori affricant, parietibusve detergunt. Plaut. in Menach. Mensam quando ego detergeo. ¶ Per irrisionem dicimus de malefactore, ut, Detergere sibilum, pro auferre, Colum. lib. 8. cap. 10. Detergere spercitias, Idem lib. 1. cap. 5. ¶ Detergere remos, dicimus id quod remos confringere. Cæsar bel. Civil. lib. 1. Aut remos transcurrentes ù detergere possent, contendebant. Detergere palmites, dicitur vacuos palmites decerpere, Colum. lib. 4. cap. 27.

Dēterminо, ad. p. Terminos constituo vel terminis, & velut limitibus quibusdam designo. [גבל, גבול, גבולות, גבולים. Gal. Limiter ou borner, ou determiner. Ital. Determinare, porre i termini, ò confini. Germ. Begrentzen, umbmarck & bestimmen. Belg. Certaine setten. Hisp. Determinar y diffinir. Pol. Granicze. Vng. Hatarokat tészen. Ang. To determine, to set marches or limites.] Cæs. 1. ab Vrbe Inde ubi pabulatum incubem agrumque capto, deos precatur, regiones ac Oppidorum ad Occasum determinavit. Plaut. in Pœnulo. Jus nunc regiones, limites, confinia Determinato: ecce finiti sunt factus finibus ego. ¶ Per translationem pro Definio, concludo. Cic. de Orat. Ecce quod dicit, spiritu, non arte determinat. Lactan. lib. 4. Determinandæ est nobis veritas brevibus, & in suo proprio domicilio collocandæ.

Dēterminātĭo, onis, f. t. Terminus, conclusio, finis. [גבול, גבולות, גבולים. Gall. Limitation, borne, terme. Ital. Determinazione, termine. Germanice Begrentzung, oder marckstein. Hispanice, Determinacion, diffinicion. Polon. Granicza. Vng. Vegzés, határozás. Ang. Determination, an end or limite, a marke.] Cic. lib. 2. de Natura deor. Extrema ora & determinatio mundi. Idem lib. 1. de Invent. Conclusio est extremus & determinatio totius orationis.

Dētĕro, is per. com. detrivi, detritum, act. 3. Vsu consumo, attenuo, deterius reddo. [בלה, בלי. Gall. Gaster ou effacer, empirer. Ital. Consumare. Ger. Abschaffen. Belg. Verslyten. Hisp. Gastar y desvalir. Pol. Ucieram. Vng. El kopatom. Ang. To weare or rubbe.] Vide ergò detritam dicimus quæ longo jam usu deterior effecta. ¶ Locutionem istiusmodi deteres, τὸν γλαῦκα εἰς Ἀθήνας, proverbio in eos dici consuevit, qui rebus necessariis à loco tempore abundant. ¶ Accipitur etiam pro terere. [כרת, כתש, כתוש, דשׁ, דושׁ. Gall. Amenuiser ou fouler aux pieds. Ital. Pestare. Ger. Zustossen. Hisp. Quebrar. Polon. Vbijam, tłukę. Vng. Megtöröm, elvérem. Ang. To bray, to beate.] Colum. lib. 1. cap. 6. Area optima est silice constrata, quod & celeriter frumenta deterantur, nec cespite solo pulvis ungularum tribularumque, & eadem ventilata mundiora fiant, aptæque sint quæ cernant & glebulis, quas pecudum terrena tere remittit area. ¶ Non unum idem est quod detrimo, corrumpo, vel imminuo. Plin. Nemo natura deterit magis quàm emendat. ¶ Ad eundem ferè modum dicimus, Deterere laudes alicujus, pro eo quod est, Laudes ejus imminuere. Horat. lib. 1. Carmi. Laudes egregii Cæsaris, & tuas Culpa deterret ingeni.

Dētrītŭs, a, um. [משחת, משחית. Pol. Otarty. Vngar. Elkopot, el törödöt, elkopot.] ut translatè homo detritus in aliqua arte. Gel. lib. 15. cap. 30. Quia ab illo vitæ genere detriti jam, & retorridi ad literarum disciplinas seriùs adierat. Hinc apud Cor. Tacit. lib. 2. detrita termina.

Dēter, sive Deterĭor, ius, com. pen. corr. adjectiv. insuperabile, Vilis, pravus, malè dispositus. [רע, רעה, רעות. Gall. Naureux. Ital. Reo, malo. Germanice, Boß, vnstarck, nichts nütz. Hispan. Malo. Polon. Gorszy, ſ, y, złey, may. Vngarice, Rosz, ę, legyet. Ang. Lesse, simple, or ill, naught.] à quo deterior, Deterrimus. Plaut. in Bacch. Vidi ego hominem nequam, verùm te neminem deteriorem. Terentius Heaut. Deteriores omnes homines. Idem in Phorm. Omnes memoriâ Consilia tua ut, facta, mores, fidem denique hominem à Republ. deterrimum. ¶ Inveniur & in passiva significatione. Horat. lib. 1. Carm. Bellaque matribus detesta. Lactan. lib. 6. Hinc est illa Platonis detestanda sententia: Malè meretur, qui meliori dat quod edat. Nam & illud quod dat, perit, & ille producit vitam ad miseriam. ¶ Accipitur & pro simpliciter malo. Plaut. Menach. Summum bonum, deorumque deterrum, me neque isti malefecisse male dicam, &c. ¶ Detestari, est absenti denuntiare, inquit Paulus in l. 30. de verb. signif. Detestatio, denuntiatio facta cum testatione, & detestatum, cum testatione denuntiatum.

Dētestātĭo, verbale, is. [תועבה, תועבות, תועבות, תועבות. Gallice, Detestation, execration, abomination. Ital. Detestatione, le bestemie, ò biastemie. Ger. Verfluchung, schmähung, verfluchung. Hispan. Detestacion, maldicion. Polon. Złorzeczenie, przeklinanie. Vngar. Károm, átok, átkozódás. Ang. A detesting, a curssing.] Plin. lib. 25. cap. 3. Laurus quidem manifestè abdicat ignes ereptos, & quod detestationem, interaneorum etiam vitia & nervorum hydropicorum torquentes. ¶ Detestatio passivè de odio quo improborum homines execrationem. Mace. Satur. lib. 6. cap. 7. Hoc enim verbum laudandi, non est idoneum ad exprimendam scelestæ hominis detestationem. ¶ Detestatio apud Jurisconsultos, est (ut V. Paul. de verb. signif.) testificatione denuntiatio facta cum testatione.

Dētestābĭlis, pen. com. Execrandus. [תועבה, מתועב, מתועבים, תועבות, תועבות, תועבות. Gall. Detestable, execrable, abominable. Italice, Cosa detestabile, abominevole. Germanice, Verfluchter greuel. Hispan. Cosa abominable y maldita. Pol. Godna złorzeczenia. Vngar. Valamire, átkozásra méltó. Angl. Detestable, accursed, to be abhorred.]

Deterrimus, superlativum, Deterior.

Deterrĭmus, a, um, Quod adferat detrimentum, apud Cæsar. 7. bel. Gal. [מרע, מרעה, רעה, רעות. Gall. Fort dommageable, qui porte dommage. Ital. Dannoso. Ger. Schädlich. Hispan. Daños, menguados. Polon. Szkodliwy. Vngar. Károsz. Ang. That bringeth damage.]

Dēterrĕo, es, ui, itum, act. 2. & Terreo, avoco, revoco, averto, abduco, removeo. [בעת, בהל, בעתה, בהלה, בעתם, בהלם. Gal. Detourner, destourner ou effaroucher, destourner. Ital. Spaventare, sbigottire. Germ. Abschrecken. Belg. Verwaert maken. Hisp. Espantar. Pol. Trzebyszam. Vng. Elterrezem, el ijesztem. Ang. To put or driue away, to affray or affright.] Cicer. lib. 1. Tusc. Itaque non deterret sapientem mors, quæ propter incertos casus quotidie imminet, & propter brevitatem vitæ num quâ longè potest abesse. Idem de Opt. gen. di. Nec verò Aristotelem in philosophia deterruit à scribendo amplius Platonis.

Dētērĭtus, pass. [נבזה, נבזות, נמאס, נמאסת, נמאסים, נמאסות, נמאסות. Gall. Effouvanté, detourné par effouvantement. Ital. Spaventato, sbigottito. German. Abgeschreckt. Hispan. Espantado. Pol. Odstraszony. Vngar. El rettentett, ijesztett. Ang. Detested, put or driuen away.] Deterritus pudore. Cic. ad Att. lib. 10. Deterritus ab officio. Calius Cic. Nemo enim necessitudine & amicitiæ deterritum ab officio dicet.

Dētestŏr, detestaris, Abominor, improbo, execror, deprecor, removeo. [שקץ, תעב, שקוץ, תועב, תועבה. Gall. Detester, avoir en abomination & detestation, fuir & eviter, en laisser. Ital. Abominare, maledire. German. Verfluchen oder abscheuen oder greulich halten. Belg. Verfoecken. Hisp. Maldezir y abominar. Pol. Brzydzę ſ, przeklinam ſię. Vng. Vtalom, átkozom. Ang. To abhorre, to detest, to hate or count abominable.] Cicero in Verr. am. Omnes te oderunt, & cum viderint, tanquam malum aut supplicium detestantur. Idem in Pison. Omnes à memoriâ Consilia tua ruti, facta, mores, fidem denique hominem à Republ. detestantur. ¶ Invenitur & in passiva significatione. Horat. lib. 1. Carm. Bellaque matribus detesta. Lactan. lib. 6. Hinc est illa Platonis detestanda sententia: Malè meretur, qui meliori dat quod edat. Nam & illud quod dat, perit, & ille producit vitam ad miseriam. ¶ Accipitur & pro simpliciter malo. Plaut. Menach. Summum bonum, deorumque deterrum, me neque isti malefecisse male dicam, &c. ¶ Detestari, est absenti denuntiare, inquit Paulus in l. 30. de verb. signif. Detestatio, denuntiatio facta cum testatione, & detestatum, cum testatione denuntiatum.

hares.] Cicer. 2. Phil. Non te execrandum populo Rom. non detestabilē, non omnes boni deos, omnes homines & esse inimicos & futuros scitote. Invisum & detestabilem. Cic. 1. Phil. Idem 1. Of. Fr. Nulla tam detestabilis pestis est, quæ non hominis ab homine nascatur.

Detĕro, is, Trivi, & Trīvi, pen. corr. act. p. Tero, contero. [מחק *abrādo, tollo.* Gall. *Arracher detailler.* Ital. *Togliere.* Germanice, *Abbrechen, verderben.* Hispan. *Tener, gastar, detener.* Pol. *Kazu.* Virg. *Szabdek, wygładzam, zdrabiam.* Ang. *To weare, and rub.*] Virg. 4. Aegl.

Quæ tu alique tibi carpis opus, quarum indiget usus,
Vimnibus molique paras detexere iuncti.

Detexta lana, dicitur cum perfecta est, & textoris instrumentis denubi potest.

Dētĭnĕo, es, pen. corr. act. p. Teneo, remoror, demoror. [עבר *hāsar* אחר *ochaz. Tardo, retardo, remoror, impedio, intercipio.* Gall. *Detenir, retenir, arrester.* Ital. *Intertenere, ritardare, ritenere.* Ger. *Aufhalten, aufhalten, verhindern, verhalten.* Belg. *Houden, belet doen.* Hisp. *Detener.* Pol. *Powstrzegam, zatrzymuję, odtrzymuię.* Virg. *Megtartom, feltartom.* Ang. *To stay, to let, to hold back, withstand.*] Cic. Att. lib. 4. Cognitum tuā est non multo longiquā tempus differo, tam diu suspensum me detines. Terent. in Eunucho. Detineo te forsan de, tu profecturus alio fuerat. Plin. Epist. 124. Mox quē è Sicilia tecum detinuerat. ¶ Per translationem verò. Terent. in Phorm. Pol medicinam morbus. Salust. Me ambitio mala detinuerat. ¶ Retinere autē est quod habemus servare & custodire. Salust. Nam imperium facile his artibus retinetur quibus initio partum est. Terent. in Adelph. Pudore ac libertate alere eos retinendos sibi esse credo qui meum.

Dētentĭo, [κατοχή, *ἐπίσχεσις.* Retentio. Polonicè, *Zatrzymanie, przetrzymanie.* Virgar. *Megtartozás, tartás.* Anglicè, *A withholding, a withdrawing.*] Ulpian. D. lib. 43. Tit. 21. Si quando quis pignori fundum acceperit, scribit Labeonus non esse ullam detentionem servitutis dare.

Dētento, as, frequentativum.

Dētĕrĕo, es, detrīvi, act. f. quod tamen ab iis qui tantum simplex gemināvunt, Tondeo. [גזז *gāzaz* גזר *gāzar. Tondeo, abscindo, demetto.* Gall. *Tondre.* Ital. *Tosare.* Ger. *Abscheren oder beschären.* Belg. *Afscheren.* Hisp. *Meslar esquilar.* Pol. *Golę, obcinam.* Virg. *Levágom, berniválom.* Ang. *To shear, to shave.*] Col. lib. 7. Et est modus optimus considerare tempestates, quibus ovis, neque fœta, neque lanam detrixerit: neque ullum, si nondum detonderis, tenuis vellus quum quæque detonsa fuerit, unguē debet tali medicamine.

Dētōno, as, pen. corr. act. p. Tonare dēsino. [*Παυσιβροντῶ.* Gall. *Tonner de beau, faire grand bruit, faire un grand bruit.* Ital. *Cessare di tonare.* Germanice, *Aufhören zu donnern.* Hispanicè, *Dexar de tronar.* Pol. *Przestaię grzmieć.* Virgar. *Az dörgéstől szünni szokom.* Anglicè, *To cease to thunder, to make a great noise.*] Hieron. Ex dum perturbationis detonuit procella, in vitam remotior recessit. Quint. lib. 12. cap. 9. Nam cum illa de rebus vitiosa detonuit, relucet vera & virtutis forma optima.

Dētorrĕo, es, pen. corr. act. p. Exmatreis quapiam torno, aliquid efficio. [*Διατορνεύω.* Gallicè, *Faire en tournant, tourner, tournoyer.* Italicè, *Lavorare al torno.* Germanicè, *Drehen.* Hispanicè, *Torniar con torno.* Polonicè, *Okrzesuię.* Virg. *Esztergálok, faragolok, megszépségesítem.* Ang. *To work, frame, or turn with a turning tool.*] Plin. lib. 13. Lignum præcipuum, firmāque dentis, ex quo velares decernant anulos.

Dētorquĕo, es, si, tum, act. f. Defecto, averto. [שרר *hāsar* עקש *ākash. Pervertere, depravare, distorquere.* Gall. *Detordre, destourner.* Ital. *Torcere, piegare.* Germ. *Krumm biegen oder sein vom gerad, abwenden, abkehren, oder auff die seiten.* Hispanicè, *Torcer, doblegar.* Pol. *Nadkłamam, zagniewam.* Virg. *Elvetem, elhajtom.* Ang. *To pervert, to wrest, to writhe aside.*] Colum. libro 1. Sed quod in lucro conferendo vitaverimus, id sequamur in ruris diligentiam, quem est necesse longiorem facere, ne volumus detortum pangere. ¶ Cic. 1. Offic. Nam & voluptates illi audissimæ dominantur maiores partes animi à virtute detorquent. ¶ Frequenter etiam accipitur pro depravo, sive in alium sensum quàm dictum aut factum sit aliquid, interpretor. Colum. libro 3. cap. 11. Atqui hæc fortitan plurimis dicta sunt, quòm exigebat tanto veritatis studio nimis tamen multis quàm postulabat prāvē detorta & invetera opinio ruris esse videretur.

Dētrăho, is, xi, ctum, act. f. Trahendo aufero. [משך *māshāch* נתק *nātak. Tollo, aufero.* Gall. *Oster.* Ital. *Torre via.* Germ. *Abziehen, benemmen.* Belg. *Afftrecken.* Hispan. *Quitar, perder, hurtar.* Polon. *Odiągam.* Virgar. *Le vonszom.* Ang. *To draw off or away.*] Terent. in Heaut. Occurrunt servi, foccos detrahunt. Plaut. in Asin. Nudo detraherē me vestimenta jubes. ¶ Interdum à diminuere sive derogare, *ἀφαιρῶ.* Cic. 3. Offic. Nunquā committit ut alienum appetat: & id quod alteri detraxerit, sibi adjumento. ¶ Per translationem etiam dicimus, Detrahere famæ, gloriæ, honori, aut opinioni alicujus, pro eo quod est famā alicujus, honorem aut existimationem laedere. [לך רכיל *hālach rāchil. Incedo rachil.* Gall. *Mesdire de quelqu'un.* Ital. *Detrahere di alcuno, detrarre.* Germ. *Ein mit obrigkeit rede verfassen, reden oder sein ehr abschneiden.* Hisp. *Detractar de grandes mal de alguno.*] & nunc cum dativo construitur. Ovidius de Trist. Detrahat ornori multos fortuna licebit. ¶ Construitur etiam cum ablativo & præpositione De. Cicero primo Officiorum: Detrahere de adjunctis. D. Hieronymus, de detrahere. Cicer. Appio libro 3. Detrahere de auctoritate Senatus, cui opponitur, ornare Senatum multis laudibus, Idem pro Cluen.

Dētrăctor, oris, m. 3. Qui absentis famæ detrahit, maledicus. [מלך רכיל *mālach rāchil.* מלשן *malshān. Maledicus, criminator.* Gall. *Detracteur, mesdisant.* Ital. *Detractore, che dice mal d'altri.* Germ. *Ein lesterer, oder) verleumder.* Hisp. *Detractor, maldiziente de alguno.* Polon. *Obmowca, oszczerca.* Virgar. *Rágalmazó.* Ang. *A backbiter.*] Sigonius. Cornel. Tacit. lib. 11. Non tam hæc cuiquam formidanda, quàm omnino neque angustum in vehiculo vitium narrare solitus est.

Dētrectātio, onis, f. Abdicatio, denegatio. [רמה *rāmāh. Dolus.* Gallicè, *Detraction, refus, dénegation.* Italicè, *Ricusazione & detrahere.* German. *Weigerung, unterstehung.* Hisp. *Quitamiento, denegacion.* Polon. *Wzgarda, odmowienie.* Vngaricè, *Tagadás, megtagadás.* Ang. *A denying of, withdrawing.*] Cic. 3. Of. Fr. Non igitur magis est contra naturam morbus, aut egestas, aut quid ejusmodi, quam detractio, aut appetitio alterius. ¶ Interdum idem est quod obtrectatio & lædio famæ absentis. *Ἀπολλύναι.* Exempla nusquam non occurrunt.

Dētrectō, as, frequentativum. Defugio, devito, renuo, nego. [מאן *māān* מנע *mānā. Abdicare, denegare.* Gall. *Refuser, refuser.* Ital. *Ricusare, recusare, sdegnare.* German. *Etwas nit thun wollen: etwas zu thun sich weigern, abschlahen.* Belg. *Weygeren, afslaen.* Hispanicè, *Non querer hazer, negar.* Polon. *Zdrzewam się, odmawiam.* Vngar. *Nem akarom, meg tagadom.* Ang. *To refuse, to gainsay, to withstand.*] Virg. lib. 3. Georg. Nec minus ipse capram mactare Minoïs & alis, Non inga detrectat, virosque, ut vincat, aperta cornua. Nec ipse detrectavit certamen.

Dētrectāri etiam accipitur pro vituperari: ut Cornelius Tacitus in Dialogo: Non detractasse nominatim antiquos oratores contentus nemini se sequentium laudem ademisse dicit. Hinc detrectatæ gloriam alicujus, apud eundem eodem libro: plures hodie reperies qui Ciceronis gloriam quam Virgilii detrectent.

Dētrectātio, verbale. f. t. [מאן *māān* מנע *mānā. Abdicatio, denegatio.* Gall. *Refus, nom, ce refus de faire quelque chose.* Ital. *Ricusamento di fare una cosa.* Germ. *Die weigerung, ein ding zu thun und unterstehen.* Hisp. *Cohibimiento, retraimiento, detenimiento.* Pol. *Odmowienie.* Vngar. *Nem akarás, meg tagadás.* Ang. *A refusing.*] Liv. 6. ab Vrbe. Iunctores Romani ad cœptum sine detrectatione convenere. Detrectatio militiæ. Liv. 3. ab Vrbe.

Dētrectātor, verbale. [מאן *māān* מנע *mānā.* Gall. *Qui fait refus de faire quelque chose.* Ital. *Ricusatore di fare una cosa.* Germ. *Ein verweigerer, unterstehter.* Hisp. *El que rehusa, no quiere.* Polon. *Odmowca.* Virg. *Nem akaro, meg tagadó.* Ang. *A refuser, a denier.*] Liv. 1. lib. Macedo. Cato ipse haud tam detrectator laudum fuit, multas ea fossa, numerum non scribit.

Dētrīmentum, Vide DETERO.

Dētrimĭāsis, is, act. 1. vocatur quando pupilla latior naturali apparet, & vitā minora venis vibrantur.

Dētrūdo, is, pen. prod. Deorsum trudo, depello, dejicio, deturbo. [דחה *dāchāh. Expello, ejicio.* Gall. *Jetter dehors, dehorter.* Ital. *Cacciare giù.* Germanicè, *Hinabstossen, mit gewalt.* Belg. *Afftreiben.* Hisp. *Empujar, echar.* Pol. *Zepchnąm, pędzam.* Virg. *Alá nyomom.* Angl. *To thrust down, to force.*] Liv. libro 1. Tum impetu conabantur detrudere virum. ¶ Poetice etiam pro compello. Cicer. libro 2. Offic. Sin aliquando necessitas nos ad eam detruserit quæ nullā religione non erunt.

Dētrūsum, appella: Imperatā, quicunque residentibus. C. de episcop. & cleric. quem idcirco et autores Exautoratum dicunt & Canonicè sepiùs Depositum appellant.

Dētrullārē, Vt de trulla in trullam transfundere. [Polon. *Zmieszać ze mislnicą.* Virgar. *Egyik mustromból a másikba öntök.*] quo verbo usus est Apicius: quod genus & diffundere secundum Plinium vocatur: sic in oleo detrullare. [*Ἐκχεῖν.* Ger. *Vmgiessen.*]

Dētrunco, act. p. Truncando demitto, amputo, feco, quasi à trunco abscindo. [קצץ *kātsats* קבץ *kābats. Scindo, amputo, abscindo.* Gall. *Couper et oter de dessus le tronc, demembrer.* Italicè, *Troncare.* Germanicè, *Abhauen, zuhauen, oder stumpfen.* Belg. *Afhouwen.* Hispan. *Cortar.* Polon. *Odrąbuię.* Virgar. *Megnyesdelem.* Ang. *To cut off.*]

Dētruncātio rāmorum. Plin. lib. 24. cap. 9. [*ἀπόκοπη* vide *ἀποκόπτω.*]

ter. Polonicé, odchodzić. Vngar. Lemenés. Angl. A stepping or going from, a departing.

Dēcūmĕo, es, n. Cumulum amitto, vel augere desino. [Γεμίζω γεμίσω. Gall. Degorger. Ital. Spogliare. Germ. Außleeren/ außschütten vngefüllt vnd außblasen zu seyn. Hisp. Desbuchegar. Pol. Przestawam nadymać. Vng. Megüllados. Ang. To stop blowing out/ to leese fullenesse.] Vide Dispicuos lib. 5. Unde quam velit hominis carere mare peccatis tot annis vellit, deundarum tamen eo potitisse, dein mare detumuisse. Detumescĕre, ui, Cumulum amitto, & clementior aufert Vetustas. Lucret.

Dēturbo, as, atū. p. Cum violentia deiicio, dejicio, demolior, detrudo. [Ἀπωθέω ἀποσείω, ἀπορρίπτω, ἐκβάλλω. Gall. Renverser, abatre, faire choir. Ital. Gettare a basso con violenza. Ger. Umbgestürtzen/ herab stürtzen/ mit gewalt herab werffen. Belg. Van de vesten neder afwerpen. Hisp. Derribar algo de arriba abaxo. Polon. Zpychlam zrzucam. Vng. Le taszitom, eláztatom. Ang. To cast downe with violence/ to throw downe.] Virg. 5. Aen. ...puppi è statuerat ab alta. Col. vetĕrĭbus 5. ad pampinationem arcta falce. Vinctor, depamet, cultrumve ferro, nec manu depuret, nubemque compescat, ac leprocarios pampinos deturbet. Cic. ad Cn. Pomp. ad annum translatum. Sed hæc forta tuos veteres hostes, novos amicos velementer literis tuis perculsos, atq; ex pectoribus jacere q Deturbare de mente dixit Cic. in Pison. pro eo quod est mente fortiare. Sua ipsorum, quemq; fama, suum facinus, suā fecios, suā audacia, de fortitate & metu deturbat.

Dēturgĕo, ēre, deterſi, n. [Turgere desino, tumorem pono, decresco.] Ἀποφλαύρω. Gall. Diminuer. Ital. Sgonfiare. Germ. Abnehmen/ abgehen/ geschwulst vergehen. Hisp. Desbincarse. Pol. Nadecia przestawam. Vng. Megapadok, lehagyodok, lelohadok. Ang. To grow out/ waxe lesse/ to abate/ to grow lesse/ shrinke.] Plin. libro 9: Deturgescit Nilo, mutatis interim animalibus.

Dēturpo, ad. p. Turpem ac deformem reddo. [Ἀμβλόω, μορφόω, σχηματίζω. Gal. Enlaidir/ vilener, faire laid, gaster la beauté. Ital. Difformare, imbrattare. Ger. Vngestalt machen/ oder vngestalt machen. Hisp. Afear. Pol. Szpecie, szkaradzę. Vng. Megrutitom. Ang. To make foule, to marre/ to disfigure.] Suet. in Calig. Pulchros & conjunctos, quoties his osculari vellet, occipitio ratio detorquebat. Cicero semper ictu ultus est, lotis aram sanguine turpans.

Dēvāsto, as, ate, ad. p. Vasto, spolio, depopulor. [Λεηλατέω שדד ἐρημόω חרב διαφθείρω השם. Gall. Dépeupler, dégaster, ruiner en degat? Ital. Dar guastio. Ger. Verwüsten/ verheeren/ berauben. Hisp. Destruyr, despojar, yermar. Polon. Pustoszę, spustoszę. Vng. Elpusztitom. Ang. To waste, to destroy/ to spoile.] Liv. libro 2. Bel. Pun. Vbertate quieti datum, præda ac populationibus magis, quàm otio ad requie gaudentibus, profectus per Pretutianum Adrumque agrum, Marsos inde, Marrucinosque & Pelignos devastat. Ibidem: Ita sumus aliquoties hac ab hac devastati, &c. Agrum ferro devastare, Ovid. 13. Metam.

Dēvĕho, ad. 1. Deorsum veho, defero. [Κατάγω הביא. Gall. Emporter en bas/ ou en arriere. Ital. Portar al basso, menare. Ger. Hinab führen. Belg. Afvoeren. Hisp. Llevar abaxo. Pol. Odwożę. Vn. Alá hordom. Ang. To bring or carie downe.] Plin. in Epist. Medios decegras secat, navū patiens, amnesq. fruges devehit in mare, breme duntaxat & vere. Autor ad Heren. lib. 1: Qui parcetē ut a se indicatus erit, is obvolutus & ligatus coram devehatur in proluentē. Tacit. lib. 4: Ad hinc utrunque exercitum Rhenū devectū fratris intulit. Cic. 1 Phil. Eam celeriter Veliam devectus Brutū vidi, nullā meo dolore nō sico.

Dēvello, is, Vello. [Ἀποσπάω ἐκτίλλω הסתיר. Gall. Arracher, arracher. Ital. Svellere. Germ. Abreissen. Hisp. Arrancar algo de lugar. Pol. Odrywam. Vng. Le szakgetem. Ang. To pull vp or away.] Plin. libro 21. cap. 11: Et cerotes hyacinthus maximè duras, & viola alba, & omanthe: sed hæc vitia, si cruda crebrò pota vellantur in semen abire.

Dēvēlo, as, Velum aufero & detego, revelo. [Ἀποκαλύπτω ἀποκαλύπτω. Gall. Descouvrir, descoiffer. Ital. Scoprire, levare il velo. Ger. Die umbhang hinweg thun/ entdecken. Hispan. Descubrir y descobrir lo secreto. Polonicè, Odkrywam. Vngar. Felfedem. Angl. To discouer/ to take away that which couereth.] Ovid. 6. Metam. Oraq; devectæ matres, quid bunda sororis.

Dēvĕnĕror, atus, Veneror. [Ἀποκυνέω כבד. Gall. Adorer en grande reverence, honorer, reverer, adorer. Italicè, Honorare, riverire. German. Ehrbahr Hispan. Honrar y acatar. Polon. Czczę, pierzchnę, wielbię. Vngaricè, Tiszteltem, becsülöm. Ang. To honour/ to reuerence greatly.] Ovid. epist. 21. Sæpe deos supplex, ut tu fœlicem te velles, hanc precibus turierem: devenerat ipse locus. Plin. libr. 21: Ipse procurator ne pollent leva nocere. Summa, ter tundæ devenerit limo a.

Dēvĕnio, is, pen. cor. n. q. de loco ad citiore descendo. [Κατέρχομαι ירד. Gall. Descendre & venir, provenir. Ital. Venire, scendere di luogo alto. Ger. Herab kommen. Hisp. Venir de arriba abaxo. Pol. Zchodzę, przychodzę. Vng. Lemegyek, leszök. Ang. To come downe/ come by/ to light.] Virg. lib. 4 Aen. Speluncam Dido, dux & Trojanus eadem Deveniunt. ¶ Aliquando ponitur pro fuo simplici venio. Plaut. in Mil. Quibus rum comertatus vi deveniti domum. Cic. ad Att. Nolebam nobilū familiarem [meum] ...ad eas res ...devenire. Permutationem verò quam de civitate in paupertatem, de gloria ad ignominiam, de fortuna ad miquitatem, de prosperis in adversa cadimus, reformidabo. Auctor ad Heren. lib. 4: Videtur esse argumenta illa tractiquere, & ad fin devenire. Plaut. in Asin. Quid si forte in insidias devenero?

Dēvĕrbĕro, as, atū. p. Verbero. [Μαστιγόω. Gall. Battre fort, frapper. Ital. Battere, percuotere gravemente. Germ. Offtich schlahen. Belg. Slaen. Hisp. Mucho azotar. Pol. Biiam. Vngar. Megverdesem/ lehelem. Ang. To beat/ strike/ smite.] Terent. in Eunuch. Quæ me ancillas homines jam diverberasse atque adtexam. Hi Iperes, tum etiam cives?

Dēverbĭum. Vide DIVERBIVM.

Dēvergentĭa, æ. devexitas, Declivitas. [Κλίσις, κλινότης. Pol. Pochylenie. Vn. Hanyadékalaphyás.] Gel. libr. 14. capit. 1: Partium circularium quæ cœli ex devergentia & conversionis mundi varietas.

Dēvĕrro, is, ad. 1. Verro, everro, verrĕdo purgo. [Σαίρω γεννάω, γεννάομαι. Gal. Balio & vuidy mes ordures. Ital. Spazzare. Germ. Außfegen/ außwischen/ saubern. Hispan. Barrer. Pol. Omiatam, zbieram. Vngar. Megsöprözöm. Ang. To sweepe/ to make cleane.] Cato de re rust. Stabula verrĕ frequenter deverrenda & purganda, humoque omnis urina deverrendus est.

Dēvĕrsĭus, Versus dicebant, quasi deorsum versus. Festus.

Dēvĕrto, pro diverto frequentissimè apud Plautū legitur movere ut. [Ἐκκλίνω, ἐκτρέπω, ἀποστρέφω. Gall. Destourner. Ital. Disviare. Ger. Abkehren/ hin wenden. Hisp. Apartar de lugar, separar de lugar. Pol. Odwracam, kierunie. Vng. Elverzek. Ang. To turne/ to turne aside/ to auert.] Quint. lib. 2: Atq; ita a natura mentis communia ac nuta deverunt. Tacit. lib. 17: In vulgum. Tuam deverterant. Alii legunt diverterant.

Deversatus, ice quod versatus. [Vng. Forgat.] Tertull. adversus Marcī. 2: Quæcunq; ...& ipsi Deum in figura, & ex ridiculo ordine humanæ conditionis deversatum jam credidistis.

Dēvĕsĭo, ad. q. Vehe exuo. [Ἀποβιβάζω ירד. Gall. Descendre, dejecendre. Ital. Scendere. Germ. Die Kleyder außziehen. Belg. Den Kleden. Hisp. Desvestir. Pol. Zdeiam, rozbieram. Vn. Le vetkőzöm. Ang. To put off/ to cloath/ vnclothe.] Apul. lib. 1: Jam primum omnibus latinis se devestit.

Dēvĕxo, as, ad. p. Vexo. [Κακόω עבה. Gall. Vexer/ tourmenter. Ital. Affligere in varij modi. Ger. Hefftig plagen/ übel tummeren. Hisp. Fatigar en mala manera. Polon. Szarpię/ kłopocę. Vng. Gyötröm. Ang. To vexe, to trouble.] Lactan. lib. 2: Et quam corpora hominum occupant, animasq; devexant, adnotantur ab his & nomine Deverti fugantur.

Dēvexus, a, um. Declivis declivus, inclinatus. [Κατάντης, κρημνώδης. Gall. Qui va en declin/ qui va en abaissant. Ital. Che va pegnando. Germ. Abhengig. Hispan. Acostado/ baxo. Pol. Na dolinie, zalamie. Vng. Alá nyúlo, meredek. Angl. Downwarke/ declining/ sloping.] Colum. libr. 1: Partes hæ collibus vel ad Orientem vel ad Meridiem molliter devexæ. Plin. in Epist. Cunctis pretentibus vis nutriuntur, ubi æqua plerumq; pinguis nudatæ ima devexa terræ, qui equidē liquoris accepit, nec abstrahit, effluditia typorum.

Dēvĕxĭtās, ātis, f. t. Declivitas. [Κατάντης, κλιτύς, κρημνώδης, κατωφέρεια. Gall. Pendante/ ou declin. Ital. La pendenza/ o declinatione, & monte, & via. Ger. Die hangende/ oder abhängung. Hispan. Acostamiento, baxeza. Pol. Skłonność, zalamie. Vn. Alá hajlásnak mértéke. Ang. The declination/ sloping/ declining/ downe.] Plin. in Epist. Lato gremio patefit: primus sinus & vestibulum, ut numerare pilas supra, & videre calculos possis. Inde nō loci devexitas, sed ipsa fui copia, & quasi pondere impellitur.

Dēvincio, is, ad. p. Ligo, constringo, obligo, comprehendo. [Δέω אסר. Gall. Lier, attacher, obliger. Ital. Legare, obligare. Germ. Binden. Hispan. Atar, aprisionar, obligar. Pol. Związuie. Vng. Megkötöm. Ang. To bind fast, to tie fast.] Plaut. in Capt. Illas majores catenas quibus sunt devincti, demino. ¶ Per translationem. Terent. in Heaut. Verùm ubi tem el animus se cupiditate devinxit malo. Nec Te ullis consiliis contequit continere. ¶ Accipere aliquando pro obligo, astringo, vel in noxam vado. Cic. Leon. lib. 1. Epist. Herculi præstanti tua in rem publicā virtute devinctus est. Idem lib. 13. Epist. Ipsum præterea summus officio, & summa observantia tibi in perpetuum devinxeris. Plaut. in Asin. Hem si vos me facto ubi devinxeri.

Dēvīnctus, part. Obstrictus, ligatus. [Ἀνδρόω אסור. Gall. Astreint, obligé. Ital. Obligato. Germ. Verbunden. Hisp. Obligado.

obligeds. Pol. Związany. Vng. Meg kötöttetett. Ang. Bound fast, obliged.] Colla devinctus curenis. S. Ilio. 11. Plin. Epist. Iuvenibus quoque eadem quę aliis carminibus utilitas, quod meritri necessitate devincti, lusitata oratione lætamur.

Dēvinctus, nomen ex particip. Horat. 1. Serm. Sat. 3: Plotius, & Varius Sinuessę, Virgiliusq; Occurrunt: animę quales neq; candidiores Terra tulit, neq; quibus me sit devinctior alter.

Dēvinco, is, nī, ctum. Vinco, supero. [מכּח mightily. κρατῶ. Gal. Vaincre du tout, surmonter. Ita. Vincere. Ger. Vberwinden. Belg. Overwinnen. Hisp. Vencer. Pol. Zwyciężam. Vngar. Meg győzetem. Ang. Conquer, vanquish.] Cic. de Nat. deor. Quintus classe devicta multas ipse lacrymas, magnā à populo Rom. clade arcuit.

Dēvictus animus. Terent. in And. Ita animus partim virginis misericordia Devictus, partim victus hujusce injuriis.

Dēvĭo, as, ex de & vio, as, recta via recedo. [ἀφιστάμενος τῆς ὁδοῦ. Vngar. Elvándorlyádom.] Abusivè pro Deflecto sumitur.

Dēvirgĭno, as, ā. p. Vitio virginē, virginitate spolio. [עבה to work. ἀδικῶ, ἀδικημένην ποιῶ. Gall. Deflorer. Ital. Sverginare. Ger. Entmägdetem ein Jungfrauw stehlen. Hisp. Desflorar à corromper virgen. Pol. Cudnośćiwe gwałtem zrzucam. Vng. Meg szűzitem, szűzességet elvészem. Ang. To deflower a virgin.] Puellę devirginatę dicebantur, quum ex ephebis excesserunt. Nonius. Paulus de offic. Præsid. D. lib. 1. l. 22: Preces cùm cognoscat de servo corrupto, vel ancilla devirginata, vel servo stuprato.

Dēvĭto, as, pen. prod. Evito, declino, defugio, vito. [בם אטבי mouth. στόμα φεύγω. Gall. Eviter, fuir d'auprés, s'abstenir de, se sauver de quelque chose. Ital. Schifare. Germ. Vermeyden. Belg. Schouwen, ontuiten. Hisp. Euitar, huir el daño. Pol. Strzegę się, wzbraniam się. Vng. Elkerülöm, elszánakozom. Ang. To eschew, to avoyde, to shunne.] Turnus in Aud. Possibne mihi animum satis fcio fore me, hoc nunc si devito malum. Cic. 2. Verr. Ut quoniam crimium vim subterfugere nullo modo potuerat, procellam temporis devitaret. Idem ad Attic. libr. 9: Since hic, nec illic eum videro, devitatum sę à me puto.

Dēvĭtātio, onis, f. t. Fuga, vitatio. [מנוסה flight, escape. φυγή, ἐκφυγή, ἀποφυγή. Gall. Fuite, vitation. Ital. Schivamento. German. Vermeydung. Hisp. Huyda y apartamiento. Pol. Vtrzymanie. Vng. Elkerülés, szánakozás. Ang. Avoyding or shunning.] Cic. ad Attic. libr. 16: Facilior enim & exploratior devitatio legionum fore videtur, quàm piratarum qui apparere divitantur.

Dēvĭus, a, um. Quod ab recta via remotum, dictum. [ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἀλλοῖος. Gall. Destourné, fourvoyé, hors de voye. Ital. Fuor di via, smarito. Ger. Abwegig von des rechten weg. Belg. Afgeleyt. Hisp. Cosa dyferente y apartada de camino. Pol. Zboczony. Vng. Eltévelyedett vala. Ang. That is out of the way.] Vide Cic. Anagninos vocat devios, quòd essent extra viam municipem collocati. Et Horat. Seorsum deviam dixit quasi à recta via remotum. Propert. Error quòd sint me, devia rura vehis. ¶ Cicero in Læl. per translationem: Quid potest esse tam flexibile, tam devium, quàm animus ejus qui ac sterius non modò sensum ac voluntatem, sed etiam vultum atque nutum convertat?

Dēdĕcus, n. r. Mensurę vel ponderis est species, cui duodecima decussis hoc est, quę undecim constat unciis: quod vel ex ipso nomine apparet. [Ger. Ein pfund minder zwo vngefehrlich. Ang. A pound Romane lacking two ounces.] Dictus est enim Decus, quasi una uncia de pra de esse. Mart. lib. 6. Misce tibi pratinas deunces, sed ebrios jubet. ¶ Erat etiam Deunx mensura qua veteres agros suos metiebātur, autor est Col. lib. 5. cap. 1. ¶ Ex deunce aliquem heredem facere, est alicui totam hereditatem unica uncia detracta relinquere. Cic. pro Cecin. Fecit heredem ex deunce & semuncia Cecinnam, ex duabus sextulis M. Fulcinium, Eburio sextulam aspergit.

Dēvŏco, as, pen. cor. ad. p. Avoco, revoco, vocando decuro. [מעבר to pass over. μεταβαίνω. Gal. Appeller pour venir en bas. Ital. Chiamare in dietro. German. Hinabberuffen. Belg. Afroepen. Hisp. Llamar de arriba abaxo. Polon. Zwołuię nazad. Vng. Le hivom. Ang. To call away or downe.] Liv. lib. 4: Quum à fanis hostibus fœcitādo compertum esse castra Volscorum deserta esse, latus à tumulo suos devocat. Cic. 5. Tusc. Socrates primus philosophiam devocavit è cœlo, quod est, quasi deduxit.

Dēvŏlo, as, pen. corr. Ex loco superiore in inferiorem volo. [καταίρω μετέωρος. Gall. Voler en bas, s'en voler & partir en haut. Ital. Volare d'alto. German. Hinab fliegen. Belg. Afvliegen. Hisp. Volar de arriba abaxo. Pol. Zlatuię. Vng. Le repülök. Ang. To flee or mone downe.] Plaut. in Amphit. Postquàm in cunis condītus, Devolant angues juban deorsum in puvium duo Maximi. ¶ Pertrăilationem autē ponitur pro decurro. Liv. lib. 3: Alii inter tumultū præcipites, pavorem ferum devolant. Idem lib. 2, pro delilo posuit: Devolant de tribunali ut lictori auxilio essent. ¶ Aliquando est alio volare, hoc est, discedere. ἀφίσταμαι. Autor ad Herenn. Ita falsi amici sereno vitæ tempore præcipuè sunt simulatq; humanæ fortunæ inviderint, devolant omnes.

Dēvŏlvo, vis, vī, ctum. Ex loco superiore volvo, revolvo. [לגלל to roll. κυλίω. Gall. Faire rouler, de haut en bas, faire devaller, faire choir. Ital. Dirolgere. German. Herab walzen. Belg. Afwinden. Hisp. Desrolar abaxo. Pol. Zwalam. Vng. Alá begörgetem. Ang. To tumble downe, to roule from high to low.] Col. lib. 11: Hunc proximas fluctus aqua è montibus oriunda, quæ per saxa præcipes devolvitur. Liv. lib. 2. bel. Pun. Saxa ingentia in agmē devolvunt. ¶ Per translationē verò dicimus, Devoluta ei res, devoluta est hereditas, quod vulgò dicitur, Is manne te mannen verwis. Idem lib. 3: Ex eò devolvitur, ut aut patrui, aut patruorum effectæ habeāt dii Tria. plebis fint.

Dēvŏro, as, pen. corr. a. d. p. Vorando à animo, igno, hellu or. [אכל to eat. βιβρώσκω, κατεσθίω, κατατρώγω. Gall. Devorer, manger tout ensemble. Ital. Divorare. German. Verfressen, verschlucken, auffressen, verschlingen. Hisp. Tragar mucho. Pol. Pożeram, połykam. Vng. Meg eszem, elnyelem, megemésztem. Ang. To devoure, and swallow, to consume, to glut, to gorge himselfe.] Cato de Re rust. Bos si egrotare cœperit, dato continò jejuno ovum gallinaceum crudum, & integrum facito devoret. ¶ Refertur etiam ad alios sensus. Martialis: Oculis devorāndus draucus: hoc est, avidè aspiciendus. Plaut. Auscultate, atque operam date, & mea dicta devorate. Illud enim oculorum, hoc aurium aviditatem significat. ¶ Item pro concoquere: id est, perferre. ἀνέχομαι. Cæs. 6. Philip. Quapropter, Qui rites, expectate, & paucorum dierum molestiam devorate.

Dēvŏtātiōn. Vide de DEVŎVEO. κατάρα, ἀπόρρησις.

Dēvŏvĕo, es, pen. corr. a. d. p. Voveo, destino, dedico, consecro. [נדר to vow, to devote. מחרים to destroy. κατάρχομαι. Gall. Vouer, consacrer, dedier. Italicè, far voto, votare. Ger. Gelobē, gēbē ein gelübt thun, verspröchen. Hisp. Votar, offrecer. Pol. Obiecuię, ofiaruię. Vngar. Fogadom, kötöttem, szentelem, áldozom (item) meg átkozom. Angl. To vowe, to dedicat, to bequeath, to doath.] Cicer. 3. Offic. Quid Agamemnon? quòd cervam sacram Dianæ devovisset, quòd in suo regno pulcherrimum natum esset eo ipso anno, immolavit Iphigeniam. Virg. 12. Aenei. - quorum se devoverat ara. Liv. lib. 9: Equidem immortem pro patria præclarum esse fateor, & me devovere pro populo Romano legionibusque, vel in medios me mittere hostes paratus sum. Item ei cum imprecationibus malum aliquod optare. κατάρχομαι. Ovid. in Ibin. Illum ego devoveo, quem mens mea eligit, Ibin.

Dēvŏtio, onis, f. t. Devotus, nullius מחרם בדור anathema. ἀνάθεμα, ἐπικατάρατος, ἐπάρατος. Gall. Deslo, abjuno, voüe, consacre. Ital. Un'huomo, donato. Ger. Jngemeyhet, gewenhet. Hispan. Offrecido ó devoto. Polon. Ofiarowanie, poświęcenie. Vng. Elszántság, kötöttség, szentelés, (item) Ang. Vowe, bequeathed to death, devoted.] Varro: Tum devotio tibi animo utere. Virgil. 2. Aeneid. Præcipuè infelix pestis devota furore. ¶ Accipitur & in malum pro diro & execrabili. ἐπάρατος, ἐπικατάρατος. Ovid. in Epist. Medeæ: Vivite devoto femina sæva, toro. Devotitem dicuntur qui animum suum à legibus ita se alienum exturant, ut tota in vita illorum fuga ac commodis, illicet casibus obnuxi sint. [Vngar. Átkozott ember, meg átkozatos.] Cæsar 3. bel. Gall. Atque in ea re omnium nostrorum intenta animus, alia ex parte oppidi Adiatunnus, qui summā imperi tenebat, cum sexcentis devotis, quos illi Soldurios appellant: quorum hæc est conditio, ut omnibus in vita commodis unà cum his fruantur, quorum se amicitiæ dedidērunt.

Dēvōto, as, pen. prod. a. ĕt. p. frequentativum. [ἐπάρομαι. Polon. Ofiaruię. Vng. Gyakrabban szentelem, áldozom. Anglicè, To bind by vowe.] Cic. in Parad. Quæ vis Cocitem contra omnes hostium copias retinet in ponte Sublicio? quæ patrem Decium, quę filium devotavit, ac immisit in armatas hostium copias?

Dēvōtōrĭus, a, um, adjectivum. [ἐπαρατικός, ἀποτροπαϊκός. Gall. Par lequel on se voüe, obligatoire. Ital. Cosa d'imprecatione. Germ. Das zu dem verfluchen gehört. Hispanicè. Cosa para offrecer. Pol. Do ofiarowania należący. Vngar. Szentelő, kötelezésre való. Angl. By the which one vowith and bindeth him by vowe.] ut, Carmina devotoria, apud Liv. & Macrobium, quibus homines, urbesque devoverentur: de talibus Decii legimus, qui seipsos pro salute patriæ Dis Manibus devoverunt.

Dēvōtio, f. t. Dedicatio, consecratio. [חרם abstinence. κατάρα. Gall. Dedicasse, obligation à mort, vœu de mettre & employer la vie. Ital. Voto de gli huomini al diavolo, invocatione diabolica. German. Verfluchung, ergebung dem Teuffel mit Eyden. Hispan. Offrecimiento, hechizo. Polon. Oddanie, ofiarowanie, obiecanie, ofiarowanie. Vngar. Átok, átok való kötelezés, (item) Ang. A vowe or solemne promise, a gaining or bequeathing to death, a curse.] Suetun. in Calig. Gentis adeò & innoxius, ut decreta suæ rescindenti, non prius succenfere in animum induxerit, quàm veneficiis quoque & devotionibus impugnarisse compertus sit.

¶ Hæc de-

¶ Hy devotiones tales erant quales dicit fuerunt apud priscos, qui talem habere potestatem credebatur ut omnia fas esset, quæ ea invocasset, evadere. ¶ Inter carmina magica duo erat apud majores maximæ religionis, quorum altero, dicunt, clarescere oratione evocabatur ab hoste victore, ne deos captivos duceret videretur: altero devovebantur id est, mori dedebant hostium exercitus, & singula interdum capita eorum qui se tradiderant: nec animam pro salute alterius quisquam recusabat. Decionum qui se pro patriæ salute devoverunt.

Děûro, as, ere, act. Vro. [שרף Combûro, adûro.] Gallicè, brûler. Italicè, abbruciare. Germ. verbrennen. Hispan. Quemar. Polon. palić. Vng. Megegetni. Ang. to burne; Liv. lib. 9. bel. Maced. M. Acmilius alter Consul Ligures, virosque quibus campi ea tempestate cultibus erant, ipsos mœnia deos Ballistam Saliumontumque secentibus deussit, depopulatusque est. ¶ Deurere morsu dicitur serpens, vel alia ita quam inflammare. Senec. lib. 1. de Clem.

Dĕûs, deûsti, deûstum. [שרף Combûro.] Gallicè, brûler. Ital. abbruciare. Germ. verbrennen. Hisp. Quemado. Pol. spalony. Vng. Megegetni. Ang. to burne.] ut, Mons deustus, Tacit. hist. 4. & a Circe deusta, ibidem.

Dĕûs, m. & f. [אל Deus. Gall. Dieu. Ital. Dio, Idio. Germ. Gott oder Ott. Belg. Godt. Hispan. Dios. Pol. Bog. Vngar. Istenn. Ang. God.] unde deducatur, varie exponi solet. Nam alii ab δέειν hoc est, à timore quod primos in orbem deos (terram inquam sententiam referre fas sit) timore credebant invexisse: in qua etiam sententia Lipsius fuisse videtur, quum ait: Primus in orbe Deos fecit timor. Cicer. de Arusp. resp. Quis est tam vecors, qui aut quum viderit in cœlum, deos esse non sentiat? Idem, de Legib. Nulla gens sit neque tam immansuetа, neque tam fera, quæ non etiamsi ignoret quales habere deum deceat, tamen habendum sciat. Alii tertius deduxerunt à dando, quòd omnia à Deo proveniant tanquam bonorum communitore, & ipse det esse, & perficere omnibus. Alii à Græco verbo δαίω, seco, noceo, quòd Deus sciat omnia, & quòd omnia sint nuda in conspectu eius. Alii à δῆσις, liseata tenui nuraca in alteratam, deo in mutata, unde dicimus Latinum Deus. Alii denique ab Hebræo nomine די Dei potens, sufficiens, unde Sadda Deus omnipotens, sive ipse qui sufficiens, quòd scilicet ipso sit contentus, nullaque re indigeat, sed sufficientiam omnibus solus largiatur. Videtur autem non parva etymum cõsideratione quod apud omnes ferè gentes & linguas, nomen Dei quatuor tantum constet & scribatur literis: Nam apud Hebræos vocatur יהוה Jehove quæ nor solummodo literis. Apud Chaldæos quoque similiter quatuor scribitur יהוה Elohe. Apud Syros quoque יהוה Dmia. Apud Aethiopes ፀሐይ Amlac. Apud Arabes الله Allah. Apud Græcos Θεὸς. Apud Argyptios Θεὸς. Apud Persas Zigd. Apud Latinos Deus. Apud Celtas Ideo. Apud Hispanos Dios. Apud Gallos Dieu. Apud Germanos & Anglos Got vel Gud. Apud Magos Oysd. Apud Polonos Bog, à Bogthot dicitur. Apud Dalmatas & Illyricos Bogi vel Bog. Apud Mahometanos priores qui & Sarraceni dicuntur, Alla. Apud Turcas posteros Mahumeti, Abi. Apud gentes in mundo (ut vocant novo) reperto Zimi. Apud Valachos Zeu. Apud Xingenos Odsi. Apud Vngaros quoq; si originem speciei nomen Dei quatuor tantùm constabit literis: dicunt enim reverenter Iſten, quod nomen etsi in specie antiquæ literis constare videatur, reverâ tamen si originem spectes, constabit tantùm quatuor: deducendi enim vox Vngarica ab Aoristo secundo ette, Subjunctivo, permeipsum fo, ubi quatuor tantùm literæ, aoristus secundus scribitur. Duæ ergo literæ in nomine Vngarico patris & unica hæc significans: apud Græcos complexa duarum rationem originis etiam Vngaricum nomen quatuor literis scribi debet hoc modo Iſten. Cum itaq; nomen Dei apud omnes gentes τετραγράμματον sit, supponimus Deum vocari, qui unica sit essentia, & tres in unica essentia realiter distinctæ personæ.

Dĕîtas, tis. Quæ & divinitas dicitur. [θεότης, θεῖον. Gall. Divinité, déité. Ital. Deità. Germ. Gottheit. Hisp. Deidad. Pol. Bostwo. Vng. Istenség. Ang. The dignitie of godhead.] Aug. lib. 7. de Civ. Hanc divinitatem, vel (ut sic dicam) deitatem nam & hoc verbo uti, jam nostros non pigerat ex præcisius è Græco manifestum quod ibi θεότης appellant.

Dĕûs & Dîvus quidam indifferenter accipiunt. At verò Dii volunt æternos esse: Divos verò ex hominibus factos, ut ait Servius, Aen. 1. Et licet Deus à divitiis dicatur, tamen ita definiri nequeat, ut ei subesse possit, Deus est mens universi, vel, Deus est animus per omnes mundi partes, omnemq; naturam commeans, atq; diffusus, ex quo omnia quæ nascuntur animalia vitam capiunt. Vel, Deus est infinita vis quæ per seipsum movetur. Sprus, apud philosophos, sit ait Deus vivens immortale, per seipsum ad bonam sufficiens, effectus semper æterna, ipsum boni causa. Deus præcipuè dicebatur, qui intra conspicua domus cujusque colebatur à nonnullis Jupiter. Festus dicit, ¶ Deus ex improviso apparens, ἀπὸ μηχανῆς ἐπιφαινόμενος: is eos dicitur, quibus in rebus perplexis, præter spem exoritur aliquis qui tollendo adsit, negotiique dissipationem expediat. Sumptum est à confingendo magistratum. Tullius Cicer. de Nat. deor. ex Platonis Cratylo. ¶ A Deo fieri quadam adagia dicuntur à Cicerone, quæ vehementer ad aliquid naturâ cupidi fiunt. ¶ Cum Deo quisque & gaudet & ἀτε, καὶ ἀγαθὸς καὶ φιλόθεος. Admonet adagium, rerum humanarum celerem esse commutationem, neq; in nobis situm, ut res perpetuò secundæ sint, verùm ut cum fortuna habitum fecerit, ita vel secundis rebus utamur, vel adversis assimilemur, vel adversis assimilemur, vel Deo si Græcis, quod sit favente numine contra. Sine Deo, quod absq; Deorum favore. ¶ Nullius indigens Deus, αὐτάρκης γὰρ. Adnotat paræmia nullum esse mortalium tam absolutum, in quo non aliquid desiderent: unum esse Deum undequaq; perfectum. ¶ Dîis hominibusq; placentibus. Proverbialis est hyperbole, pro eo quod dicitur ingratis, & invitis. Cicero ad Quintum fratrem. ¶ De Deo ita Plato disputat, ut refert Apul. de dogmat. Platonis: τὸν μὲν ἐξευρεῖν ἔργον, εὑρόντα δὲ ἀδύνατον. Id est, Deum quidem invenisse haud facile est, invenisse autem impossibile. ¶ De Deo meo, & uno pio differentem lege Cassiodor. de anima cap. 16.

Dĕûx, ucis, fem. Vide suo loco.

Deuſticæ: id est, tormenta, tostæ, in primis. Col. lib. 6. cap. 17.

Deuterĕ, pro Iterum. [δεύτερον. Gall. Vne fois, vne autre fois, vne seconde fois. Ital. Secondo, una, un'altra volta. Germ. Zum andern mal. Ich wil mich vber die ausgetrucknet haben, vnd wil dir zum andern mal wasser schencken, wirstu mich schon bat gar Moß lassen ist, Scultet. Hisp. Segunda vez, otra vez. Polon. Powtore, po drugie, po wtore. Vng. Masodszor, masodszoros. Ang. The seconde time, the seconde, tenth.] Virgil. 6. Aen. Quo tandem mihi dexter abis? Dextrum cornu, & sinistrum in acie tenere, Liv. 3. ab Vrbe. Ovidius 2. Metam. Signaque dextoribus dextris, totidemq; sinistris. ¶ Interdum ponitur pro aptus, conveniens, agilis: quæ significatio inde nata est, quòd dextra manus agilior sit & promptior sinistra. Sen. lib. 5. Ep. Signa hæram moderatus alas Cultore dextro. ¶ Aliquando etiam dexter dicitur prosper. Virgil. 8. Aeneid. Ferus & tua dextra adsit pede sacra secundo. Persius: Sabbatha cras ne pr. argatis mihi, feria, dextro Hercule. Quæ tiliamus h. Horat. lib. 2. Addit. Dominianus dexter ac volens. Ovid. 1. Fast. Dexterades ductibus.

Dĕxtĭôr, comparativus. [δεξιώτερος, δεξιωτέρα. Polonicè, Prawszy. Vngaricè, Jobb felsö.] Ovid. 2. Metamorph. Nec te dextrorsum fontis declivis ad undas, Varro 2. de re rustic. cap. 1. Secundem si eas, is dextriorem partem abit, si sæva in sinistriorem.

Dĕxtĭtas, tis. Apuleio. [δεξιότης. Gall. Dextérité, habileté, dextérité. Ital. Habilità, destrezza, destrezza. Germ. Geschicklichkeit, alle ding mit der handt angreiffen. Hisp. Habilidad, destreza, ligereza de la mano, destreza. Polon. Troſkliwość, sprawność. Vngar. Okosság, ügyesség. Ang. Nimblenesse in doing any thing with the hande, dexteritie.] Liv. 7. bel. Maced. Multa in eo & dexteritas & humanitas visa. Idem 8. Bell. Pun. Tanta autem in erat comitas Scipionis, atq; ad omnia naturalis ingenii dexteritas, &c.

Dextĭmum, & Sinistimum antiqui dicebant. Varro. δεξίτερον, Prima tangito dextimam viam mucit. Epicurus. Salad. in Ing. Sylla cum equitatu apud dextimos, in sinistra parte A. Manlius cum sanctionibus & tagittariis.

Dĕxtĕra, æ, vel Dextra manus. [χεὶρ δεξιὰ. Gall. La main droite, la droicte dextre. Ital. Mano destra. Germanice. Die rechte hant. Hispanice. La mano derecha. Polon. Prawica, prawica. Vng. Jobb kez. Ang. The right hand.] Virgil. 2. Aen. Si Pergama dextra Defendi possent, etiam hac defensa fuissent. ¶ Et quoniã dextra validior est sinistra, ut quæ ad supplicãdum & miserendum quibus sæviemus dextera frigere solemus. Dare dextram & pactigere, pro assertione pactare ponitur. Cic. pro Sest. Mihi fidē dexteramq; Consulare porrexit. Virg. 6. Aen. Da dextram misero & tecum

est, præsta auxilium. ¶ Dextra fe. Jurant ventrabantur, per dexteram jurabant, tenquam Ed. cs sedem, & virtutis in Mabrum. Vide & hodie conservatio ritus apud Germanos, ortum ritus Pomp. Plutarchus fide cōfecravit. Vide Ital. Dextræ quæ fœdi sedes esse solebant, perfidia fuit & Scelere violare. Terent. And. Quod ego per hanc te dextram oro, & genua tua, Per tuam fidem, &c. Cic. pro Deiot. Per dexteram illam te oro, qua regi Deiotaro hospitio promisisti. ¶ Ne cui vis dextram injeceris priusquam sententiam dixeris. Hoc est, ne cui vere quemliberin familiarem admittas, sed diligenter quem eligas.

Dextrall. Ital. Cubitum meum. [Pol. Przedramie. Vng. Karom.] Cic. Attic. lib. 14. Quintus frater ait scribis, ut dextellas: sed cum legitur quod columnas facile auferemus

Dextrē, adverbium, habiliter, apte, & cum quadam Dexteritate. [Belg. Gall. Dextrement, par bon bras. Ital. Destramente, destramente. Germ. Geschickt. Hisp. Diestramente, con destreza. Pol. Zrecznie, mędrze. Vng. Okosson, mesgyakat. Ang. Dexterously, witty, with good wit.] Livius lib. Vitæ Numæque cum bene apud regem, liberaliter de re quoque ea cum dicto officia, ut tamen ipse amitteret, adduxerat jam Horat. Serm. Satyr. 9. Nemo dexterius fortunâ est usus.

Dextrē, n. t. ornamentum dextræ, commune viris & mulieribus. [Belg. Vng. Karkötöszer.]

Dextrārius, dicuntur boves, maximè ingarii. [Pol. Vngar. Jarigele, Jarmalo.]

Dextrārius, adj. p. Ad equos bigarum jungo. [Polonicè, Na prawey stronie. Vngar. Kocsi bal oldalra.] Valla de Bona. Consultor videretur esse, jocoso quodam dicto. Equum a dextris ducere. Triumphasse (inquit) Ignatius Cæsarem, quoties prodibat, ut mum solet Papa præcedentibus equis albis, quos Ignatios famuli dextrant?

Dextrātio, verbale, ex Solinus: Tarpeium Jovem terna dextrationis lustravit.

Dextrochārium. [Gall. Gresoir d'or. Ital. Manichetto d'oro. Germanicè, Ein armband an der Rechten. Hispan. Calçon de oro para vn brazo de la manga. Pol. Manszet. Vng. Karcsipsz aranyos. Ang. A bracelet of gold.] Muliebre brachiorum ornamentum, quod exacto in auri lati formam, gemmis pretiosissimis integebatur. Junius Capitol. scribit Maximinum pollicem tali ejus vulso, ut eum os dextro cubito inseretur pro anulo. Vide Celium Rhod. lib. 8. cap. 1.

Dextrorsum, & Dextrorsus, adverbia, ἐπιδεξιά, versus dextram partem. [Belg. Gall. A costé droict, Devers le droict, à dextre. Ital. Verso mano destra. Germ. Zur rechten hand, gegen der rechten seiten hinaus. Hispan. Hacia la mano derecha. Pol. Na prawey stronie. Vng. Jobbkézfelé. Ang. Towards the right hand, right forward.] Cicero 1. de Divin. Dextrorsum orbem flammeum. Plin. lib. 2. cap. 19. Effert se sinistrum remedium esse omnes, tres quoque tum nationum bonitates prænigant dextrorsus. Haranus v. Serm. hic dextrorsum aiunt.

Dēverbium, adverb. Ejusdem significationis est cum superiore hac tit, versus dextera. [Vng. Jobbkézfelé.] Plautus in Curcul. Si dens faxim, deverbium te edem. Iacon. Rud. Sed deverbium advorsa, tramitam viam.

D ante I

DICT. Inotis antiquorum, dictator. D I G. M. dignus memoria vel honore. D I S. Patribus. DIL. Dilectus, vel D I L E C T I S. dilectissimus. D I L. V. A. de illo loco de inventis cum fil. D. N. M. A. dis inferis manibus sacrum. D. I. M. M. dis immortalibus manibus. D. I. M. S. dis immortalibus sacrū. D. I. P. S. decepsit. D. I. V. B. B. dis manibus vitæ bene ac. D. L. dat laudes, vel donavit laxum, de legem vel dono legavit, vel loco legem. D. L. de lego. D. L. de cur. D. C. D. P. Des cum edit publicè. D. L. S. dis laribus sacrū. D. M. dis manibus, vel domus martui, divus maximus, vel dis maximis, vel divos mares. D. M. dolum malū, vel dubium malū, vel donavit monumentum. D. M. A. Deo magno æterno. D. M. B. M. F. dis manibus bonæ memoriæ, dolo malo fecit, vel bene merentibus fecit. D. M. F. V. C. dolo malo fraudisve cassi. D. M. L. de malo loco ac tus. D. M. M. dis manibus Maviorū. D. M. S. dis manibus sacrū dormientium vel dormient mortui sacrū. D. M. S. C. S. R. P. T. D. E. S. N. V. C. R. dies malus sequitur eras, si ruperes tonitrua de nubes cathones. D. M. S. C. P. dies malus sequitur eras pejus. D. N. Dominus noster. D. N. dominus D. N. G. dominus non gaudebit. D. N. M. Q. devotus numini majestatique D. N. P. F. S. de mea erata pecunia faciendum D. N. N. Dominoi.

DI & DIS, præpositiones eadem fere significationis sunt: quia ambæ inseparabiles sunt, & in compositione solum reperiuntur. Componitur autem I cum dictionibus incipientibus a, ut I ducere, ut digredi, ut I mittere, ut dimittere, ut enumerare, ut dispicere, ut divertere & ubique producitur, nisi in dimitto, & differo. Dis vero componitur negationi & omnibus ut dissimilis, dissidium a dō dis erit, & ut dissideo modò dissidium, ut dissecio, dirimo. Modò significat valde, ut discruciar, discutio, dilacero. Modò varie, ut in diversas partes, ut dispono, dissemino. Quandoque nihil, ut dissideo, male pacta. Componitur cum c, ut dicabod, ad dicando, ubi I mutatur in f, euphoniæ causa, ut difutor, a fui. Aliquem, ut dispuo, ut dispuo, ut dissuadeo, ut dissuadeo, ut dissuadeo, ut dissuadeo, ut dissuadeo.

Diabathra, æ, διάβαθρα. Genus tolerum Græcarum, inquit Festus. Diabathrarius, qui tolcas hujusmodi cōficiebat. Plaut. in Aulul. Propolæ, lanones, salsolarii, fodertores, fictores, diabathrarii, fabri, &c. Illi cum Diabathra Græce loca naturæ per quam in navem conscendit.

Diabētes. [Διάβητης. Pol. Rozwodnienie. Vng. Vizsonta.] Dicitur ea Græca, quam canalem transire nolumus, sed in διαβήτην: ut depro siphone accipiatur, per quem aqua defluit. Colum. lib. 4. cap. 12. de vitel. urina. Naturā enim pertinuit ad intestinum cibi, cujusquæ in imo permeabilem trunci quasi per siphonem, (quem malum vocant mechanici,) trahit in stomachum. ¶ Accipitur etiam pro quodam rerum morbo, maximeque & pene inexplicabili in ducēs fastimundæ & diplasiæ appellationē oblitam Eorem urinæ, propterea quòd ingesta celerrimè fatiscant, facientque bibentes, ita ut cum reddant quod biberint, à qualitate haud mutatum. Vide Galenum, de locis affect. lib. 6.

Diabole, διαβολή, calumnia, crimen: actio cum reo nihil scientem, ne damnā contradictorium, nemoque foli datorii fides a dicitur. Vide quid sit Alciat. cur hanc vocē reponendam existimaverit in Lexicon. de verb. sign. sed retractante locum.

Diabŏlus, m. [יְהוּדָה διάβολος. Hisp. Diablo. Germ. Teufel. Polon. Potwor. Vngar. Ördög.] Latinè calumniator dicitur. διάβολος, calumnia, calumniator, criminator.

Diacatholicus, id maxime est, cui imperator privatis functis concedit, ut purpureum διάβολον, quod illi dicit quod purpureo Purpureo ipsi, & ἀφιερώσεις dicitur. Alciat. in l. quicunque, C. de Offic. ejus qui vic. lib. 12.

Diacamerōnidi, id est, decem homines de nocte ad vicum die enim Nicolaus placuit interpretari, de quo etymon ipse videris.

Diacapresias, ex Hesych. caprificus medicatus.

Diacalanthos, compositionem & alium lege apud Gal. lib. 3. de Venenis memoratum.

Diacheton, spina cli, a agnitudine, arboris orobice, flore rosæ, cujus radix unguēs experitur: qui alio nomine aspalatus appellatur. Plin. lib. 24. cap. 1. Nihil spinæ juvenis fructu utilius, atque jucundius in Nyctio & Rhodiorum insulis, quæ alii erysceptrum, alii diacheton, sive diphacum, sive diacheton vocant. Quo tamen in loco rectius malunt legere diaxion, quæ nomen adhuc nunc etiam à Dioscoride hic fructui retinuit.

Diacōdion, n. t. [Διακώδιον. Ger. Ein safft auß Mohnsaft gemacht.] Medicamentū quod ex capitibus papaveris fit. Paul. lib. 7. c. 8.

Diacōnus, m. t. [διάκονος. Gal. Diacre. Ital. Diacono. Ger. Ein diener der kirchen. Hisp. Diacono, el que ministra à otro. Pol. Diakon, czyli kapłan. Vngar. Egyház szolgája. Ang. A deacon.] Ejus nullus, à διακονία ministro: quo eo nomine Mercurius appellatus fuit, quòd communi deorum, hominumque imperatorum, ut interpretum ministrum.

Diacoſium, à cocto radice δ ἀφ' οὗ conchio, apud Nicol. in Antidotario.

Diacopi, [διακοπή. Polon. Rana. Vngar. Polyomos ölömbéka.] Incisa, sive ea in qua est, aditus in arcubus Nili patebat per quos in eum fluvius aqua pellit. Vipsl. pon de extraord. cibatu. Commeant etiam & Diacopi qui in aggeribus sunt. Horomia.

Diacrommunion. [διακρομμύιον. Vngar. Hagymaval készült orvosság.] Medicamentum ex cepis. Nam Græci κρόμμυον cæpum vocant. Apud Galen. Comment. in lib. Hæretem legitur Diacrommion, sed mendosè.

Dīctor, m. t. [δικτυωτὸς ἀλιευτής. Pol. Gmerowanie rod rybacze. Vng. Háló. quasi rete piscatorium, quod comite Dianæ est Mercurio, quem deorum interpretum Poëtæ fingebant.

Dīadēma, penult. prod. n. t. Apex, insigne regis. [כֶּתֶר מַלְכוּת מִצְנֶפֶת מִגְבַּעַת כֶּתֶר διάδημα. Gal. Vn diademe, que c'est vne couronne acompagnee ou garnie de chef de Roy ou de ses fils de pourpre ou autre riche estoffe. Italicè, Diadema, Germanicè, Ein krone oder Königes / oder ein gelten die hin den auß Purpur. Hispanicè, Corona real. Polon. Korona ksiąz gleca, albowiem ozdoba z perłami bywała. Vngaricè, Koronaja. Anglicè, A diademe or crowne of pearle.] Gestamen capitis, regium insigne. διάδημα hoc est, à circumligando: erat enim fascia quædam, quæ caput circumligabatur. Cicero 2. Phil. Diadema ostendit, genuinus rotundum. Plinius lib. 11. cap. 16. Regibus apum in fronte macula quondam diadematis candidæ.

Dīadēmātus, Diademate ornatus. [διαδεδεμένος. Gal. διάδημα περιεχόμενος. Gallicè, Qui a le diademe en sa teste. Ital. Che ha la corona in testa. Germ. Der ein solche kayserliche krone getragen hat.

Hispan.

Hispan. El que alimenta el cuerpo sobre la cabeça. Polon. Karmiennik. Vng. Karmicskarmolo. Ang. That nourisheth a woman vpon her head.] ut de adolescentulo Apud Plautum, 14. cap. 2.

Diadóchus, ὁ, Σύνταγμα beryllo simile. Plin. libro 37. cap. 10. Apud Arabes circa ius eam Diadochi diu vixerunt, ei memoria huc usq; quingenti vixit, quorum consilio de rebus publicis privatisq; statu humano dicti quasi successores, ut ex Tertullia Areopagitarum, quorum perpetuus erat magistratus. διαδέχομαι enim interveniens significat diu vivendo, & vices à reliquis excipio.

Diarraguntum, à Dragacantho confectio pectoralis, apud Nicol.

Diæresis, is, f. a *dirigens*, Apud Grammaticos figura est, qua una syllaba in duas dividitur, ut apud Horat. Nunc mare comesa bonis dicitur illyllaba, dividitur in tres syllabas. Sic Andri, Interi, pro unde. picta. Nomen autem ἀπὸ τοῦ διαιρεῖσθαι, quod est dividere: unde & Latinè dirimere vel separare dicimus.

Diæta. Locus in quo cibus sumi solebat, coenatio. [Γαστρονομεῖον. Gall. *Lieu pour boire et manger.* Ital. *Luogo de albergo ouer stanza.* Germ. Ein Gemach darinn man isset. Hispan. *Casa de la mesa, o camara.*] Hisp. *Casa de la mesa, para beber y comer.* Polon. *Stoł.* Vngar. *Ebédlö hely.* Ang. *A dining place, or eating place.*] Plin. in Epist. Extrinsecus in diætam sive coenationem eam transibas. Idem. Hic unus erigitur, sub qua diætæ duæ, tertiamque quem ipsa pratum coenatio, quæ lætissimum mare, longissimum litus, amœnissimas villas prospicit. Dicta diæta ἀπὸ τοῦ διαίτασθαι: hoc est, à convivio quæ in ea peragebatur. Quanquam Varro Latinam vocem esse existimat, ita dictum quòd in ea per diem diceret. Lampridius in Heliogabalo, per appellationem, ἀπὸ τοῦ διαίτασθαι, quòd in ea hilarius vivebatur. Phædrus, cibus potusque. ✦ Habitus rerum dictæ pro victus ratione, & præscripta vivendi formula. [*Regim.* Gall. *Diete, regime de viure.* Ital. *Governo di viuere regolatamente.* Germ. Ein gemisse ordnung so einem offt und wol bekompt. Hispan. *Dieta, regla de bien biuir.* Polon. *Rzecz do rzeczenia, litarz regimen o modzie zachowanie.* Vngar. *Egészséges életnek módgya, szabott régula szerint.* Ang. *Diete.*] Vide Διαιτῶ verbum Græcum, quod est certa victus ratione utor. Et Διαίτης, ὁ, ἡ, medicinæ pars, quæ victus ratione medetur. Apud Græcos sumitur pro loco quo arbitri ad judicandum coibant: unde & διαιτᾶν, judico ut arbiter. ✦ Alia vita, alia diæta, ἄλλος βίος, ἄλλη δίαιτα. In eos quadrabit qui commutata cum melius fortuna, pariter & victus rationem mores que commutant. Translatum à iis qui lautius incipiunt vivere, ubi res lautior obrigit.

Diætarii, servi in diæta servientes. [Διαιτητικοί. Gall. *Seruiteurs de bouche ou qui seruent la viande sur table.* Ital. *Seruitori nel conuito.* Germ. Tischdiener. Hispan. *Seruidores que siruen a la mesa.* Pol. *Stoły służebnicy.* Vng. *Asztalbéli szolgálók.* Ang. *Waiters at the table.*] Hortensius meminit. Vipian. de fund. instr. ✦ Diætarii fures à furcosulcis dicuntur, qui in aliena cœnacula furandi gratia se colligebant, quos Vipianus scribit plus quam fures cæpisse crudas. Itaq; aut ad tempus relegandos, aut in opus publicum dandos, aut fustibus cædendos. Tital. de impetis & famosis libel. Saeculari.

Diæteta, [Διαιτητὴς, arbiter, disquisitor.] Gall. *Arbitre, iuge ou arbitre.* Ital. *Arbitro.* Germ. Schidsman. Hispanice, *Iuez o arbitrador.* Polon. *Sędzia.* Vngar. *Biró, bíráló, vigyázó.* Ang. *Arbitrator, iudge.*] Latinè appellatus arbitri, δὸ τὸ διαιτᾶν, quod est arbitri officio fungi.

Diætética. [Διαιτητική. Gall. *Cele partie de medicine qui garde vne chascun regler de viure.* Ital. *Medesima che sopra.* Germ. Ein ordnung wund regiment so man es mit Essen und Trincken brauchet, zu erhaltung der gesundheit. Hisp. *Medesima de suso.* Pol. *Potrzeba mocna medzie a wszystko.* Vng. *Egészséges régula szabás dolgában.* Ang. *A parte of medicine that teacheth by diete.*] medicina eiusmodi quæ victu mederur, teste Celso libro 1. in Proœmio, nempe quæ ex moderata victus ratione sanitatem tuetur: vulgus, regimen vocat.

Diagalanga, ex galanga confectio.

Diáglaucion, Genus collyrii, ex glaucio herba temperatum. Plin. lib. 27. cap. 10.

Diágonios, Διάγωνος. Linea genus est quam Latini nonnulli angularem vocaverunt, quòd ab uno angulo ad alterum perducatur. Vitruv. lib. 6 cap. 1. Tertium, διάγωνον, uti latitudo in quadrato paribus lateribus celebratur, in quo quadrato diagonii linea ducatur, & tantum spatii habebit ea linea diagonii, tanto longitudo anxio detur.

Diágrammà, atis, n. [Διάγραμμα. Pol. *Napis.* Vng. *Kóyvonás.*] Gratus interdictorum vel rescriptorum significat. Item decretum, formulam, vel edictum in scripturam redactum. Item Geometricum figuram, sive ea triangularis fuerit, sive quadrangularis, aut alterius formæ, cuiusmodi apud Euclidē demonstrandi causa compluscæ extant. Vide & Diagrammata Chaldaica quod ita loca à Plutarcho appellantur, quę vulgò Prognostica vocantur: sed etiam diagrammata perscriptio & brevis omnium quæ de aliquo geometrico corpore scribuntur, ut ex Geometricis studiosis constat. Cicero Verrine, Scripturam, vocat. ✦ Tabulationem diagrammata vocatur in numerum propartionis quibusdam descripta. Vitruv. libr. 6. cap. 2. Vitruvius diagrammate musico, mediante vocis habentionitum, quæ Græcè Lequa vide in Budæi Commentariis. Nam ad Latinum dictionem parum conducunt.

Diágraphice, Juxtà diagraphices, per com. Διαγραφικὸν. Plin. libr. 35. cap. 10. Ejus auctoritate effectum est, Stesyane primum, deinde & in tota Græcia, ut picturæ inpositæ omnia diagraphicen dicerentur. Picturam in hoc duo creantur, rem pertingere ad eam primum gradum laboris hujus Διαγραφὴ, Descriptio, antiquatus & perceptio corporis vel personæ.

Diaris, ab in confectione, apud Nicol. [*scripta.*] Ger. Confectura Hermen Cologn.]

Diblacca, ab Lacca sic dicta, apud Nicol. in Antid.

Dialectícè, Διαλεκτικῶς. Ars differendi, cujus finis est verum à falso diiudicare: dicta Διὰ τοῦ διαλέγεσθαι hoc est, à disputando. Cicero in Topic. Judicandi enim vias diligenter prosecuti sunt ea scientia quam dialecticen appellant. Idem 4. Academ. Dialectica veri & falsi qualis esset partitus & judex. De hac ante hæc Ciceronem ad Brutum. ✦ Dialectica, Diog. Laërtius in vita Platonis: Dialectica (inquit) est disserendi ars, per quam aliquid aut probamus, aut improbamus, ex interrogatione eidem & responsione adversantium.

Dialéctici, Διαλεκτικοὶ, qui ars illa utuntur. Cic. Attic. libr. 12. Academus apud Veteres hominem remotum à dialecticis, in arithmeticis satis exercitatum.

Dialéctice, adverb. Διαλεκτικῶς. Cic. 1. Acad. Multa admixta ex intima philosophia, multa dicta dialectice, &c. Quintil. libr. 2. cap. 15. Orator etiamsi raro, non tamen unquam probabit dialectice.

Dialéctícus, ici, m. Διαλεκτικὸς, Qui tractat dialecticam. Cicero Orat. Disputandi ratio, & loquendi, dialecticorum (sic enim antea, dicendi & oratorum. Idem 4. Acad. Quid si verum, aut falsum, dialecticis judicabit.

Dialéctícus, a, um, adject. Quod pertinet ad dialecticum aut, Dialecticæ opiniones, apud Cicer. 2. de Fin. Disputationes dialecticæ. Quintil. lib. 5. cap. 14.

Diálectos, Διάλεκτος, Linguæ alicujus proprietas, quod scilicet unaquæque lingua peculiare habet, & à cæteris distincta. Vide quinque dicunt esse Græcorum dialectos, Atticam, Ionicam, Doricam, Aeolicam, & Communem.

Dialexis, is, f. Διάλεξις, Latinè disputatio.

Diléucion, i. [Διάλευκον. Polon. *Bielawka kwiat.* Vngar. *Sáfrány.*] Crocus luteus genus, in medio candidum: unde & communiter accepit. Plin. libr. 21. cap. 6. Et & perle genus fatui, blandissimum, vulgò cunctis semper candidum, dedecorem vocant.

Dialláge, ès. Διαλλαγὴ, à nostris transferri Conciliatio. Figura est quam plura argumenta ad unum effectum dirigunt. Quintil. lib. 9.

Diláues, medicamenti confectionem lege apud Galen. de Tuenda valetud. lib. 3.

Dialégis, m. i. [Διάλογος. Gall. *Dialogue, disputoire entre quelques vns, ou entre personnes, ensemble par escript.* Ital. *Dialogo, discorso ouero parlamento che fanno due o più persone insieme disputando o ragionando.* Germ. Ein Gespreech. Hispan. *Dialogo o coloquio, entre dos o mas personas que disputan, o hablan juntamente.* Pol. *Rozmowa, dyalog, mowienie albo rozmowa.* Vngar. *Egy nemüny beszélgetés vagy két személy közötti beszélgetés, versengés, vagy disputálás.* Ang. *A dialogue, a conversation and talking between many or diuers persons.*] Sermocinatio sive disputatio, cujus vel plurimum interrogationem mutuamque responsionem continens, διὰ τὸ διαλέγεσθαι, quod est disputare, sive sermocinari. Quintil. definit est sermonem ex interrogatione & responsione, compositum, de re quæ vel Philosophiam, vel Reipub. partes attingat: dilectam, cum apposita verborum personarumque expressione. Cic. de Claris Orat. Quum disputatio sit inter eos, ut est conflictio dialogorum. ✦ Diog. Laërt. in vita Platonis, desin. Dialog. Est autem Dialogus (*disputatio*) ex interrogatione & responsione compositus, de arte, cum vel philosophiam vel Reipub. partes attingat cum decenti & congrua expressione personarum quæ adhibentur, accuratæq; compositione verborum.

Dialégismus, m. i. Διαλογισμὸς, à Ruffiniano deferitur inter tchemata Διανοίας, quum scilicet quis secum rem aliquam volutans, tanquam cum altero colloquens, interrogat & respondet. Exemplum adjungit Libanio Evanch. Terent. Quid igitur faciam? non eam ne nunc quidem? Quum accersor ultro? an potiùs ita me comparem? Non pol mercedem contumelias exclusit. revocat, redemptionem, hinc obsecret.

Dilleutenses, Pelagiæ ex purpurarum genere tunc, cui varia fuit species vocabulum. Auctor Plin. lib. 9. cap. 37.

Dia'yron, Διάγυρον, Figura est quæ alio nomine asyndeton,

Græ

sive asyntheton appellatur, qua plures dictiones, orationésve sine copulis jungantur. Latinè dissolutum dici potest. Tale est illud Virg. lib. 4. Aeneid. ite Ferte citi flammas, date vela, impellite remos.

Diamanna, ex manna confectio apud Nicol.

Diamargariton, ex margaritis confectio cordialis apud Nicol.

Diămĕtĕr, pen. corr. m. f. [Διάμετρος.] Gall. *Vn diametre, vne ligne passante par le centre vne figure de bord en bord.* Ital. *Linea che va per mezo qualsi voglia figura.* Ger. Ein schnurstrichte linien so durch gantz in gleicher theil durchschneidet. Hisp. *Linea para a parte qualquiera una figura, diametro.* Pol. *Linia która przez srzodek przechodzi y wszystkie.* Vng. *Olyan egyenes vonás, mely a kört vagy valamely idomot két egyenlő részre vágja.* Ang. *A line going euerie way euen through the middest, or the centre of any figure.*] Est recta linea, figuram quamlibet longissimè patet exacto circumvoluti diametri cursu. Est linea, quæ ducta à summo ad summum tendit ad circulum, ut perspicuum est, definitque Macrobius in Somn. Scipion. lib. 2. Sectio quadranguli dimetiens vocatur linea à superiori latere dextri anguli ad inferiorem sinistri producta: hoc est Euclidis definitione. Latinè dimeticorum vocaremus. Græcis Διάμετρος ὁ διαμετρῶν quid est, a dimetiendo dictum. Columella lib. 6. Si area rotunda, cujus diametros habeat pedes septuaginta. ¶ Vnde proverbialiter olim dicebatur ex diametro opponitur, &, Diametros distare, Διαμετρεῖν, de vehementer inter se pugnantibus. Lactantius in Tyranno.

Diamones, anis dragora, apud Dioscor. lib. 4. cap. 59.

Diamoron, i. maris Cato dulcem electuarium, & describitur a Nicolao in Antid.

Diăneĕ, ēs. Mens, intellectus. [Διάνοια. Gall. *Entendement.* Ital. *Mente, intelletto.* Ger. Die vernunfft oder verstand. Hisp. *Entendimiento.* Pol. *Rozum, dowcip.* Vng. *Ész, elme, értelem.* Ang. *The vnderstanding.*] Vide figuras cladoras vocant Rhetores, quæ sensum magis, quàm verba spectant. Quintil. lib. 1. figuras quæ lexeos, quæque dianœas vocantur.

Diaolibanum, ex epistis (ut vocant) electuarium, ex Olibano confectum à Nicolao compositorum concinnatore.

Diăpasma, ătis, n. t. Διάπασμα. Ger. *Ein gemeyt: puluer von einem gestossenen vnd crodirten Marter / Beinwurtz auff den leib gestreicht den schmertz ist zu vertreiben.*] Inspergimus siccos aridos aridis conditos, ut scribit Plin. lib. 13. cap. 2. cujus præcipuus usus est in coërcendis fluoribus, ut inarescant corpora à halitu: quanquam nō ob hoc solùm, verumetiam ad fovendam, vel lavandam, aut assingendam aliquam corporis partem soleat adhiberi. Vide Marcellum Virgilium in Dioscoridem libr. cap. 21. Dicitur autem δὶς τὸ διαπάσασθαι, inspergo. Mart. lib. 1: Quid quod olet gravius mistum diapasmate virus?

Diăpāsōn, Διὰ πασῶν, Musica mensuræ genus, cōstans ex diapente & diatessaron: hoc est, ex quinq; tonis & duobus semitoniis minoribus. Quæ de re vide Commentarium Macrobii in Somn. Scipionis.

Dispendion, à pendūs dictum, pectorale est medicamentū.

Diăpente, Διὰ πέντε, Musicæ mensuræ genus, tonos constans tres, & hemitonio minore. Vide Macrob. in Somn. Scipionis.

Diăphānum, pen. corr. n. t. [Διαφανές. Vng. *Tiszta, világos.* Διαφανὲς dicitur à transparendo, inter & crystallum, διὰ τὸ διαφαίνεσθαι, quod est transluceo. [Ger. *Durchsichtig.*]

Diăphŏn, i. n. [Διάφωνον. Vng. *Különböző.*] Dissensio, discordia, Διαφωνία, dissentio, dissono.

Diăphŏra, æ, f. Διαφορὰ. Gall. *Difference.* Ital. *Differentia.* Ger. *Vnderscheid.* Hisp. *Differencia.* Pol. *Rożność.* Vng. *Különbözés.* Ang. *Difference.*] Latinè differentia, Διαφορὰ τῶν διαφερόντων, quorum est differre.

Diăphoretĭca medicamenta. Διαφορητικὰ φάρμακα. Latinis vocantur insensibilia, quæ facilicet collectiones incipientes nō ad pus, cui id natū est perducant, (quod Græci vocant πεπαίνειν) sed sine suppuratione aliqua discutiant, & dissolvunt. Id enim medici Διαφορῆσαι appellant.

Diăphrăgma, ătis, nc. [Διάφραγμα. Germ. *Ein vestadt scheidung / ein fäl im leib oder mangel von einer seiten zu der andern gehörig / Zwerchfell / Mittergrimmen / Darmgicht / Lungersucht genādt.* Pol. *Błona która przepona albo zawiesina wątroby y żołądku.* Vng. *Gyomorszáj.* Ang. *The midriffe that deuideth the liuer and the other seuerall bowels.*] Quanvis ex vi vocabuli omne illud significet quod inter alia quæ medium est, (unde & carnilaginem illam quæ aures dirimit, Græci Διάφραγμα appellant) peculiariter tamen medici hac voce utuntur pro musculo quodam rotundo qui spiritalia viscera a naturalibus, hoc est, cor, & pulmones à jecore & liene, veluti paries quidam intersectus, arcte sæpit & dirimit. Hujus autem musculi summum caput in cervicum extremis fixum, ubi multæ carnis est particeps: desinit autem in medium, quod membranosum est, & rotundi finitimum. Ab anteriori parte malo punico assimilatur, circunductumq; per notharum costarū extrema, versō ad duodecimam spinæ vertebram adhuc tendit. Tum eas habet duas, superiorē à membrana costas tangente, inferiorem verō à peritonæo. Vsus ejus est triplex: nam & primùm est respirationis instrumentū: deinde non leve ad alvi exonerationem affert momentum: postremò vitalia, ut jam diximus, à naturalibus separat: unde etiam nomen accepit: Διάφραγμα enim aliud nihil est quàm interseptum. Quā ratione etiam à Latinis septum transversum appellatur. Carn. lib. 4: At sub costarum pulmone transversum ex valida membrana septum est. Idem in Prometheo: Simulatq; verò ferrum ad præcordia accessit, & dississum transversum septum est, quod membranis quadam superiores partes ab inferioribus dividit, Διάφραγμα Græci vocant, hominem protinus animam amittere.

Diapond, orum, n. Edict. Cretensium canum aliqui, quasi qui semper in certamine congredi soleant fortes.

Diăpŏresis, penultima producta, Dubitatio. [Διαπόρησις. Gall. *Doubte, doute.* Ital. *Dubitatione.* Ger. *Zweyfflung.* Hisp. *Duda.* Pol. *Wątpienie.* Vng. *Kétkedés.* Ang. *A doubting.*] Figura orationis, qua sæpenumero omnia & magna videntur, & parata, ut oratori nescia, à quibus paulisper diversi videamur, ut Terent. in Eunuch. *Quid commenarem primum, aut laudem maximè? Illam qui dedit mihi consilium ut sierē, an me qui autores fuerim fortunā ut laudem, quæ gubernatrix fuit?*

Diăprāsĭum, ex prasio herba mesch et mentam: cujus descriptionem vide apud Nicol. in Antid.

Diăpsālmă, ătis, n. t. [Διάψαλμα. Gall. *Interualle.* Ital. *Diapsalma.* Ger. *Zwischen gesang.* Hisp. *Diapsalma.* Pol. *Przestanie.* Vng. *Közben való éneklés.* Ang. *A meane song.*] Commaticorhythmum, aut vocis flexionem intendi, ut quidam volunt. Alii pausationem in psalmis interpretantur. Alii alterius sensus exordium: alii rhythmi cujusdam mutationem: alii verò cujusdam musicæ varietatem. Ita eorum Autor Hieronymus Epist. ad Marcellam.

Diărium, arii, n. t. Dicitur sic, & significat victum quotidianum: id est, quod in singulos dies cuiq; datur. דבר יום ביומו debar jom bejomo Διαρκὲς & ἀπὸ Gal. *Pitance d'vn iour, ou ce qu'on despend de vn iour.* Ital. *Quanto d'ogni giorno.* Ger. *Ein stattliche speiss was man einem zu essen oder verthun.* Hisp. *La dezma comida de vn dia.* Pol. *Pokarm który na dzień wymierzony albo przydany.* Vng. *Napi-rendszerint való.* Ang. *The allowance of one day.*] Mart. lib. 11. Sed lupus usuram, pudeq; diaria poscunt Horat. 1. Sat. 1. Cum tervis urbana diaria rodere. ¶ Accipitur & pro libello in quo acta quotidiana perscribuntur. [Græci Ἐφημερίδας appellant. Gall. *Papier iournal.* Ital. *Giornale.* Ger. *Ein büchlin in welches man alles jeden tags Beschicht verzeichnet.* Hisp. *Historia que procede dia en dia.* Pol. *Xięgi ktore dzieie y sprawy codzienne opisuią.* Vng. *Jegyző könyvecske, kiben mindennap dolgot feljegyez.* Ang. *A register booke.*] Juvenal. diaria, plus alii tabam numero. ¶ Legitur & Diarius, a, um. Ἐφήμερος. 2. Diaria febris hoc est, febris unius diei: quamvis nō raro tertianæ usq; dies producatur.

Diarrhœa. [Διάρροια. Ger. *Der durchlauff oder Bauch.* Pol. *Biegunka.* Vng. *Hasmenés.*] Alvi purgatio, ventris fluxio. Cæl. Gallo in cura augmenti apud Leu. Diarrhœa ventris dicitur, cum alvus ante quàm concoctum cibum dejicit, ut hodie primum videatur cœpisse confluere.

Diarrhŏdon. [Διάῤῥοδον. Vng. *Nedves viz.*] Græcis significat aquosum, palustre: quo cognomine etiam Hipponem Africæ Zeugitanæ oppidum, ab Hippone regio (quod oppidum est Numidiæ) distinxerunt quos & Romani imitati, *Hipponem diarrhoum* vocaverunt. Autor Plin. lib. 5. cap. 4.

Diatrÿrĭon, Διὰ τριῶν. Compositio quædam medicorum ad excitandam Venerem: ita dicta quòd Tyrion hoc nam recipiat, excitando Veneris appetentiam in primis efficacem.

Diastēma, ătis, n. t. Græca dictio, locatum interv allum, sive intervallum apud eum significationis. [Διάστημα. Gall. *Interualle.* Ital. *Intermedio.* Ger. *Darzwischen stehender orgte.* Hisp. *Espacio.* Pol. *Spokoy y wstrzymanie w rożnym rożny.* Vng. *Köz.* Ang. *Space of time.*] Vitruvius vocem Sidonius Apollinaris, qui tamen eo hoc fallus est, quòd penultimam syllabam corripuerit, quæ apud Græcos per longum vocalem scribitur. Sic aquæductus Asiaticæ Pophion servare dicitur quintum.

Diastŏlæ, dicuntur rationum correctiones, tres distinctiones, vel quod magis crit, gratiæ divisores: Διαστολὴ enim est divido ac distinguo.

Diastŏle, ēs, Figura est dictionis qua brevis syllaba contra naturam producitur, locumve tale profligatis ubi prima syllaba in dictione fuerat, quæ natura brevis est, extenditur. ¶ Diastole item apud medicos vocatur dilatatio thoracis, quæ fit cum spiritum attrahimus, eademodum & systole ab iisdem vocatur illa cordis, thoracisq; contractio quæ fit inter expirandum.

Diastrŏphe, Διαστροφὴ, Figura est qua una dictio ad duo diversa significata distrahitur. Virg. 9. Aeglo. *argutos interstrepere anser olores* id est, malus Poeta inter bonos. Fit à verbo Græco Διαστρέφω, quod inter cætera significat distraho.

Diăcĕlăron, Διὰ κελάρων, autore Macrobio, Musicæ mensura est constans duobus tonis & semitonio minore.

E Diăchēcă.

Diathecă, æ, f. p. [דברים אחרנים *debarim acharonim.* Δῆμος. Gall. *Testament.* Ital. *Testamento.* Hisp. *Testamento.* Ger. Ein Testament Pol. *Testament.* Vng. *Testamentum.* Ang. *A testament.*] & Diatheca, orum, pro testamẽto ponitur, & pro hereditate quę testamento obvenit. Quam autem testamentũ significat, plauitet plenumq; esse mi. Mart. lib. 11. O quantum diatheca valent, & quinq; comati, Tuc quũ pauper erat, nõ sitiebat Aper.

Diatretus, Tornatilis, διάτρητος, ut Diatretus calix. *Diatreta* enim aut per foro ligni heat, aut torno conficio. [Pol. *Forjow, krenow.* Vng. *Fúrtt edẽnyũ, fúrattyas.* Ang. *A piercing, a turning.*] Vlpian. Si Servus, ad legem Aquil. Si calicem diatretum faciendum dederit, si quidem imperita fregit, damnũ injuria tenebitur. Hæc pocula à Ciceronę & Salustio fere toreumata vocantur. Hinc Diatretarius cælator, qui tornata opera facit, in l. 1. C. de excus. artific. Vide Alex. ab Alex. lib. 3. cap. 7.

Diathesis, pen. corr. διάθεσις, Affectus: & unum ex accidentibus verbi, quod Latini Genus vocant.

Diatreon, pipereon, medicamentum, quod ex tribus piperibus conficitur. Compositionem docet Galenus de valetudine tuenda, lib. 4.

Diatretes, Græcè διατρητής, Custodes navis sunt, qui non precio conducti, sed foro victus navem custodiebãt. Vox est composita, διὰ & τηρέω: id est à video, ὁράω, quod custodem notat. Alcat. lib. 1. Navt. cap. 8. lib. 1.

Diaulos, διαυλος, Spatium duorum stadiorũ. Stadium enim, ut Hieronymo placet, pedes in longitudinẽ exercitos habet: diaulos, mille ducentos: milliarium, stadia octo: duplicibus, διαυλοις, stadia duodecim. Vitruv. lib. 5. In palæstris, peristylia quadrata, sive oblonga ita sunt facienda, ut duorum stadiorũ habeant ambulationis circuitum, quam Græci vocant διαυλον. Item Diaulus vir erat ex medico factus cantor: de quo Martialis: Chirurgus fuerat, nunc est cantor Diaulus.

Dibalo, as, are, Verbum ab animantũ voce ad hominem translatum. Dibalare rem, est quod Græcè dicitur κατακομπάζειν τὰ πράγματα. Varro lib. 6. de lingua Latina.

Dibaphă, sive Dibaphus, תולעת שני *tolaath shani.* δίβαφος, διβαφής, διβαφον. Gall. *Teinte deux fois, pourpre de couleur rouge fait la premiere.* Ital. *Porpora rossa due fiate.* Ger. Zwey mal vngefehrlich purpur. Hisp. *Cosa dos veces cozida de color vermejo.* Pol. *Purpura, gerlaczowa raza owczesna.* Vng. *Kétszer festett bársony, skarmázsony.* Ang. *Twyse dyed.*] Purpura Tyria bis tinctura dicta διβαφος ἀπὸ τῆς διπλοκῆς. Plin. lib. 9. cap. 39: Hinc accessit dibapha Tyria quæ in libras denarios mille non poterat emi. Hac Lentulus Spinther Ædilis curulis primus in prætexta usus impudobabatur, anno Urbis cõditæ septingentesimo, Ciceróne Consule. Cicero Cælio: Cur in nostro διβαφῷ cognatis? sed cum infecto moratur. Vbi notat Curriam nullius pretii hominem, qui in magistratu aspirabat ad magistratum.

Dică, f. p. judicium, actio, libellus actionem continens. [δίκη. Gall. *Une cause ou procez, une action.* Ital. *Petitione o dimanda in iudicio.* Ger. Ein Rechtfertigung weldhes ein Theil dem andern thut vor einem Richter, ein Rechtsame brief. Hisp. *Demanda en juyzio.* Pol. *Pogest na rzecz, skarga, oskarzenie.* Vng. *Perlet, féltétel (ironice), (vonagy) feltétel.* Ang. *An action, a claim, or processe.*] Terent. in Phor. En unquam injuriam audistis ullo scriptam die? Cic. 4. Verr. Scribitur Heraclio dica: hoc est, Cum quando audistis me injuriarum nomine in judicium fuisse vocatum. Idem: Cognitum te meũ esse dicam, & ubi scribã dicam. *Audeo vobis dicam.* Græc. Deam esse finxerunt judicium præsidem, eamq; virginem & Jovis filiam: (qualem etiam Latini fingunt justitiam,) ejusq; ministri δίκαιοι dicebantur: hoc est, judices & horum direptores. Budæus.

Dicacodotes, is est, qui jura reddit & jurisdictionem habet, & in cujus potestate sunt judicia.

Dicaeticus, f. t. [Pol. *Sprawiedliwy.*] Dicaculus, Vide DICO, dico.

Dicæŏlŏgĭă. [δικαιολογία. Vng. *Igazolás.*] Juris fici in medio prolatio, qua felicem jure nostro fieri, æquitatemq; cautæ quam brevissimè comprehendimus. Rutilius Lupus.

Dicax, Vide DICO, dico.

Dichoræus, δίχωρος, Pedis genus est, ex duobus constans trochæis: ut Audiamus: quum scilicet prima & tertia syllabæ producuntur, secunda autem & quarta corripiuntur.

Dichŏtŏmŏs. [מחצה *machetsah.* διχοτόμος, διχοτομία. Gall. *Diuision en deux parties.* Ital. *Partire in due parti.* Ger. In zwey theil zertheilen. Hisp. *Partido en dos partes.* Pol. *Na dwoie rozpuszczony.* Vng. *Fel, kettemetszett.* Ang. *Deuided in two partes.*] Apud nos idem est quod dimidiatus, sive per medium sectus: qualis septimo quoque die post plenum orbem Luna videtur.

Dĭcis, casus, Vide DICO.

Dĭco, as, prior correpta, a. & p. Confero, dedico. [הקדש *hakdish* קדש *kiddesh. sanctificare, consecrare.* Gall. *Dedier, consacrer, donner à perpetuité.* Ital. *Dedicare, consecrare.* Ger. Zueignen, widmen. Hisp. *Dedicar ò consagrar.* Pol. *Wieczne oddanie.* Vng. *Szentelik,*

szentlek, dedikálok. Ang. *To consecrate, to give over for euer.*] Plin. lib. 12. cap. 1: Proinde, quæ singulis fuit arbor etiam nunc deo præcellentem arborem dicant. Cic. 1. Tuscul. Dicam Apollini cygnum. ¶ Accipitur etiã pro addicere, offerre, & se totũ alicui tradere. Cic. Cal. lib. 2: Balbum quanti facio, quamq; me ei totum dicaverim, exposui vobis. Idem 3. de Orator. Non vidit cortũ ipse rum quorum adolescentes Crassi se dicarent, hostiles inferos q; esse. Dicare se in aliquam civitatem, & dicare se civitati, Cic. pro Corn. Balbo. ¶ Hujus verbi composita sunt Abdico, Dedico, Indico, Prædico, quæ habent per. com.

Dĭcatio, onis, f. t. Cõsecratio, addictio. [הקדשה *hakdishah.* καθιέρωσις, ἀφιέρωσις. Gall. *Dedicasse, donnation, consecration, addonnement.* Ital. *Consacrare & dedicare.* Ger. Zueignung. Hisp. *La dedicacion.* Pol. *Ofiarowanie.* Vng. *Szentelés, szentlés, dedikálás.* Ang. *A vowing, a consecrating.*] Cic. pro Corn. Balbo: Dicatum civitatem civis esse nostro jure civili nemo potest. Non esse hujus civitatis civis qui se alii civitati dicârit, potest. Non solũm dicatione, sed etiam postliminio potest civitatis fieri mutatio.

Dĭcātŭs, æ. [מקדש *mekdash.* Dicatio. Vng. *Szentülés, szentlés, dedikálás.*] Plinius in præfat. Nec fidem operis hæc efficit, sed dicatus: sic enim legi debet non verò indicatus.

Dico, is, prior producta, dixi, dictum. Loquor, eloquor, verba facio, narro, oratiõ habeo, commemoro, profero. [אמר *omar* אמרה *imrah.* Gall. *Dire, parler.* Ital. *Dire, parlare.* Ger. Sagen, reden. Bel. Seggen. Hisp. *Hablar, decir, amonestar, mandar, dezir simplicemente.* Pol. *Mowie, powiedzieć.* Vng. *Mondom, beszélek.* Ang. *To say, to speak.*] Cic. pro Quintio: Quid hoc iniquius dici aut commemorari potest? Apud Oratores verò Longè, est quæ crebrò verba proferre: dicere verò, eleganter & facundè. Quintil. lib. 12. Nam in illine dicere quidem videtur, nisi qui disputet, ornatè, copiosè dicit. Cic. in Oratore: Quanquam aliud videatur oratio esse, aliud disputatio: nec eadem loqui esse, quod dicere: attamen utrumq; in differendo est: disputãdi ratio, & loquendi, Dialecticorum fit: Oratorum autem dicendi, & ornandi. Hinc Dictio, λέξις, φράσις, vocatur oratoria & facundia oratio, licet etiam pro parte minima orationis significativa accipiatur, quam Græci ῥῆμα appellant. ¶ Dicere enim, vocare, nominare est. Virg. 1. Aeneid. Ettiocus, Hesperiam Graia cognomine dicunt. ¶ Quandoq; indicare. Virg. 3. Aeglog. Dic mihi Damœta, cujum pecus an Meliboei? ¶ Quandoque denuntiare, προαγορεύειν. Terent. Andr. Sed dico, ne temerè facias. ¶ Quandoq; promittere, ὑπισχνεῖσθαι. Pomp. in Pistoribus: Numos centos dico quinquaginta nolui. Salust. lib. 2. Histor. Eodem anno in Macedonia C. Cæsio in principio veris cum exercitu præfectus in Dardaniam, quibus potuit, pecunias dictas coëgit. ¶ Quãdoq; pro affirmare. Martial. in Amphit. Quum verus patriæ diceris esse pater. ¶ Quandoq; dicare. Virg. 6. Aeneid. Junonis inferna vidus facer. ¶ Quandoq; pro ignificare. Terent. in Eunuch. Ariosti, ehem id dicere illam, te ibi Qualitu dicas fabulam, nisi consilio. ¶ Quandoq; accipitur pro cantare. Virg. 3. Aeglog. Alternis dicetis, amant hæc arena Camœnæ. ¶ Quandoq; pro pronuntiare. Hinc Et Dicere sententiam, quum tanquam consulari, quid nobis videtur, pronuntiamus, λέγειν? Quintil. Apud judices quidam secundum legem dicturos sententiã, de confessis præpositis, nihil opus est. ¶ Dicere leges aliud est quam Ferre leges, τιθέναι νόμους. Ferantur enim leges apud hos. Dicuntur autem vobis: hoc est, imperentur. Liv. Quando perinde ac victo jam his leges dicerentur. ¶ Dicere diem, est citare, vel in jus vocare, & diem præfigere, quo ad causam dicendam præsto sit, ὁμολογεῖν δίκην. Liv. 3. ab Vrbe: Quum diem Appio Virginius dixisset, Appius superatos Patricis juvenibus in foro discendit. Interdum etiam extra judicium dicere diem, est certum diem præfigere, constituere, sive assignare. Terent. Andr. Hic nuptias dictas audiens. Cæs. 1. Bell. Gall. Diem dicunt, qua ad ripam Rhodani omnes conveniant. ¶ Dixit per hyacopen, pro exulta. Terent. Eunuch. Dixi evnuchum vide te. ¶ Dicere causam dicitur reus, quum accusationibus respondere cogitur. Liv. de bell. Macedon. Scipio jubet dicere causam, orationem, ἀπολογεῖσθαι. Cæs. 1. bell. Gall. Orgetorigem ex vinculis causam dicere coegerunt. ¶ Dicere dotem filio, vel Elio, est promittere in dotem. Terent. Heaut. Quid dotis dicunt te dixisse filio? Et paulò pòst: Sed ita dixi opus est, si me vis falsum esse, & rem & filium, Me mea omnia bona dare dixisse illi. Cicero pro L. Flac. Dos Valeria pecuniam omnem sibi dixerat. ¶ Dicere cœnam. Plaut. Stic. Fero convivam Dionysium, mihique dixi, nanq; Accepol cœna dicta est, locus liber datus est mihi, & Tibi apud vos. ¶ Jus dicere, est magistratuem. Cic. de Provin. consul. Emilio grandi pecunia ut sibi de pecuniis creditis jus in bonos populos, contra Senatusconsultum, & contra legem genetui dicere liceret. Idem pro L. Flac. Qui anno antè Romæ jus dixerat. ¶ Dicere Magistrum equitum, pro creare. Liv. 9. ab Vrbe: Is sibi magistrum equitum. Posthumium Aburium

tium dicit. ¶ Dicere multam antiquitùs dicebant, quum ad populum & in comitiis multa disceptanda irrogabatur, quod ipsi certare multa dicebant. Liv. 2. bell. Punic. lib. 5: Excitatis tandem duo Trib. pleb. Sp. & L. Cavilii quum rem invisam, infamemq; verterent, ducentis millium aeris multam M. Posthumio dixerunt: cujus certandæ quum dies advenisset, &c. Dicere multationem, sive multam pecoris. Plin. lib. 18. cap. 3: Multatio quoque non nisi ovium, boumq; impendio dicebatur. Varro: Sed quum ejusmodi multa pecoris armentiq; à magistratibus dicta erat, abigebantur oves bovesq;. ¶ Dicere Musam alicujus, Virgil. Aeglog. 8: Damonis Musam dicemus & Alphesibœi. ¶ Dicere nomen alicui, pro imponere. Livius 1. ab Vrbe: Brevi liberis quoq; virilis ex novo marrimonio fuit, cui Ascanium parentes dixere nomen. ¶ Dicere repudium. Tacitus libro 3: Quintius post dictum repudium adhuc infensus, quamvis infanti, ac nocens miseratione eum addiderat. ¶ Dicere sacramento dicebantur milites, quum ad jusjurandum adigebantur, Rempublicam se non deserturos, Liv. 2. bell. Punic. lib. 3: Tribuni plebis, si res videretur, ad populum ferrent, ut quinquennes decem & septem annis sacramento dixissent, eis perinde stipendia procederent, ac si viginti annorum, aut nec jam milites facti essent. Idem 4. ab Vrbe: Hoc decreto Cõsul animatus, quum paucis appellandis Tribunum, collum torsisset, metu cæteri sacramento dixere. Dicere sacramentum. Liv. 4. bell. Punic. Hodie Consules creatis, quibus sacramentum liberi nostri dicant. Horat. 2. Carm. Ode 17: non ego perfidum dixi sacramentum. ¶ Dicere de scripto. Cic. pro Plan. Recieturq; oratio, quæ propter ejus magnitudinem dicta de scripto est. ¶ Dicere sententiam senator dicitur, quum suam in senatu sententiam exponit. Cic. 6. Verr. Mos est Siracusis, ut si qua de re ad Senatum referatur, dicat sententiam qui velit, nominatim nemo rogatur. Cæl. Ciceroni: Consulem designatum primùm sententiam dicentem. Dicere pro sententia, idem quod dicere sententiam: sicut, Dicere testimonium, & pro testimonio. Liv. 2 bel. Maced. Et quando nemo vestrûm qui in hac consilium convocati estis, pro sententia qui quam dicere vult, aut audet, orationes Legatorum externo die pro sententiis, dictas pereenscamus. ¶ Dicere extempore, Plinius Epistol. 29: Dicit semper ex tempore, sed raro quam diu scripserit. Quintil. lib. 6. cap. 3. ¶ Dicere testimonium, & testimonia, est testificari & probare. Cicero ad Quintum Fratrem lib. 2: Quum testimonium secundum finem & religionem gravissimè dixissem. Idem pro Sylla: Qui mihi illum testimonia gravia dixerunt. ¶ Dicere pro testimonio, quod nunc dicimus *Deponere*. Cic. 5. Verr. Dictis pro testimonio de millione nauarum, de fame, &c. Dicere ad voluntatem alicujus, est assentari, adulari. Cicero de Amicitia: Semper augent assentatio id quod is, cujus ad voluntatem dicitur, velle se magnum. ¶ Dicere salutem alicui. Cicero Attico lib. 1: Cicero meus puer tibi salutem dicit. Plautus Curculione: Veneri verbis meis salutem dicito. ¶ Dicitur impersonale. Cicero 3. de Natura deorum: Quibus in quem heroicis temporibus Acantho Rhodi perendie dicitur. ¶ Vt dicitur. Cicero 3. de Oratore: Quamvis Ephoro in scenam (ut dicitur) ut olim Ennio, tragœdiam in sphœra formosa fundituda non possit nocere. ¶ Dicere, pro dicere posse. Terentius Andria: Nec satis ad objurgandum causæ, dicerer, Quid feci, quid commerui, aut peccavi pater? ¶ Dicere volui, correctionis genus est, quum quis in loquendo falsus est, ac verbum unum pro altero protulit. Plautus Milite Sorore dormiens, P. A. Qui somniet? V. Illud, scrat volui dicere. ¶ Dicatis, pro dicas: dicere pro duc; apud Comicos frequens. Plaut. Curculione: Haud tu me ex me dixeram malè dicentem malè dicassis. Idem Rudens: Tu quid opus est, dicere. ¶ Huius verbi composita sunt, Addico, Antedico, Contradico, Edico, Indico, Interdico, Prædico, quæ habent penultimam productam.

Dictum, n. 1. & nomen esse potest. [מימרא *imerá* מימר *imer*. *Verbum, sermo, λόγος, ῥῆμα.* Gall. *Vn mot, vne parole, vn dire.* Ital. *Parola, motto, detto.* Ger. Ein Wort, ein Red. Bel. Een Woort, Vaer spruck. Hisp. *El dicho.* Pol. *Słowo, powiedź.* Vng. *Mondás.* Ang. *A woorde, a saying.*] & participium, ἀπὸ ῥήσεως. Terentius utrunq; complexus est quum dixit: Nullum est jam dictum quod non dictum sit prius: nam priùs est nomen, secundum participium. Dictum nomen accipitur pro quovis sermone. Plaut. Cistel. Pergo illo, tubagino blandis prius & benedictis dictis. Idem Asin. - an tu ubi verba blanda esse aurum reris? dicta cocta prodatis? Ovid 13. Metamorph. - neq; abest facundia gratia dictis. ¶ Vernile dictum: hoc est, scurrile, & procax. Tacit lib. 18: Vernile dictum nunc invidiam in eum verit. ¶ Dicto audiens: hoc est, obediens. Quintil. lib. 3. cap. 6 Minus dicto audientem filium licet abdicare. Cicer 6. Ver. Quæsivi an militasset: respondit id quod necesse erat, scilicet dicto audientem fuisse Prætori. ¶ Dictis aliquem aggredi. Virg. 4. Aeneid. Talibus aggreditur Venerem Saturnia dictis. ¶ Et quamvis Dicta generaliter de quovis sermone dicantur, apud veteres tamen pro facetiis & jocis poni solent. *εὐτραπελίαι.* Cic. lib. 2. ad Attic. Itaq; nostri, quum omnia dixissemus dicta, essemq; facetè & breviter & accuratè jocati, ea proprio nomine appellari dicta voluerũt. Terent. Eunuch. Facetè, lepidè, lautè, nihil supra: Tuum obsecrõne hoc dictum erat? Vbi Donatus: Dictum id, quod proverbium, sive adagiũ quod facetis hominibus adscribitur.

Dictĭtĭo, ris, pen. corr. n. q. verbum desyderativum: ac ὀψιμαθὲς, Dicere cupio, sive dicere molior. [*ῥᾴδιος.* Pol. *Swatkose.* Vng. *Mondani szeretnek, szolnek.*] Macrob. Satur. lib. 7. cap. 3: Sed pergo, Avienc, ne ultra te dicturientem retardem. Idem lib. 7. cap. 1: Quid duces & milites, qui fortiter à se facta semper dicturiunt.

Dĭctĭo, ōnis, f. Oratio, dicendi genus, actio. [דברה *dabrá* מאמר *maamár*. *Sermo, oratio.* Gall. *Parole, mot.* Ital. *Voce.* Ger. Ein Wort. Bel. Een Woort. Hisp. *Vna palabra.* Pol. *Słowo.* Vng. *Beszéd, szólás, mondás, ige.* Ang. *A word.*] Dictio testimonii est, jus testimonii dicendi. Terent. in Phorm. Servum orare eausam leges non sinunt, neq; ei testimonii dictio est. ¶ Sententiæ dictio, Cic. 2. de Invent. Aliud enim laus, aliud vituperatio, aliud sententiæ dictio, aliud accusatio, aliud recusatio consistere debet. ¶ Item pro facunda & oratoria oratione. [φράσις. Gall. *Oraison, raisonnement.* Ital. *Ragionamento.* Ger. Ein wolgesetzte Red. Ein gewohnlicher Stamb zu reden. Hisp. *Razonamiento.*] Cic. 2. Tusc. Itaq; quum ante meridiem dictionem operâ edidissemus. Idem de Clar. Orat. Malim mihi L. Crassi unam pro M. Curio dictionem, quàm castellanos triumphos duos. ¶ Dictio, pro oraculo. Liv. 8. ab Vrb. Accito ab Tarentinis in Italiã data dictio erat, caveret Acheruſiam aquam, Pandosiamq; urbem ibi fatis eius terminum dari.

Dicax, ācis. 1. Qui dictis abundat, qui facetè & acutè dicta jacit. [מבחק *mabchík* מליז *malliz*, *salibus, sales, dicteria jaciens.* Gall. *Mocqueur, railleur, railleuse.* Ital. *Dicace, motteggiatore.* Ger. Ein Spottvogel, Frevenspiler, der gern Possen treibt. Bel. Schimpachtig. Hisp. *Decidor y parlero demasiado.* Pol. *Ten który vżywa wielkiey Zarty wesoły.* Vng. *Tudákozó ember.* Ang. *One that speaketh much, a prattler, a babler.*] Quintil. lib. 6. cap. 3: Demosthenem urbanum fuisse dicunt, dicacem negant. Cic. 2. de Orato. Quod est homini natura facetis & dicacibus facillimum. Idem pro Cæl. Quàm volent in conviviis faceti, dicaces, nonnunquam etiam ad vinum diserti sint.

Dicācŭlus, a, um, *amabilis*, Aristophani, & *ἐφήβων*, & Dicacula, diminutiva sunt. [Pol. *Swatkie.* Vng. *Tudákozó.* Ang. *A prattler, a babler.*] Plaut. in Asin. Satis dicacula es aculatrix.

Dĭcācĭtās, ātis. Et remoto, cum nisu alios incessus, inquit Quintil. libro 6 cap. 4. [שעשוע *shaashúa* שעשועים *shaashuím* משחק *mashchák* מחק *machák* *ridiculum, jocus, jocatio.* Gall. *Propos qui excitent au rire, mocquerie, facetie, se railler, brocarder.* Ital. *Giuochi, motti.* Ger. Spottred, Spottung. Hisp. *Demasiada parleria.* Pol. *Zartobliwość, dowcipność.* Vng. *Tudákozás, tréfálás.* Ang. *Pratling, chattering.*] Cicer. in Orat. Hæc genera omnia aspergentur etiam sales, qui in dicendo minùm quoratum valent: quorum duo genera sunt, unum facetum, alterum dicacitatis. Idem 2. de Orat. Scurrilis oratori dicacitas in graphe e legenda est.

Dĭcācŭlus, idem quod dicax. [Vng. *Tudákozó.*] Varro lib. 5. de Ling. Lat. Hinc appellatum, *ἐφήβων*, in primo dictum, & dicaculus.

Dicto, as, frequentativum à verbo Dico: quod tamen à primitivi significatione nonnihil recedit, ut cum Dictare, aliquid tractim pronũntiare, ut calamo excipi possit [*ὑπαγορεύειν, ὑπαγόρευσις.* Gall. *Nommer ce dicter à vn autre que gist.* Ital. *Dettare.* Germ. Jmanden oder Worten auffschreiben. Bel. Woorden dat iemant opschrijft. Hisp. *Dezir lo que otro escriue.* Pol. *Taka mowiąc do pisania podaie.* Vng. *Mondgyakran, beszédhez illem, prononciálom.* Ang. *To tell an other what shall be written, to endite.*] ¶ Accipitur etiam dictare, pro suggerere. ut, Ratio dictat hoc est, suggerit, ὑφηγεῖται, ὑπαγορεύει. Plin. in Epist. O Sylva, ô litus, quàm multa componitis, quàm multa dictatis, Roscius. Ecce mihi pœnæ dictant scribenda Camenæ. Camenæ enim litus, ac solitudo tacitè suggerunt nobis quod scribamus, quem admodum ratio, & non unquam indignatio dictat: quod etiam annotavit Valla in Randensem. Plin. lib. 28. cap. 4: Igitur demonstraturus priore libro herbarum reliquos effectus dicemus, adjiciemusq; quas ratio dictaverit. ¶ Dictare, pro edicere, seu pollicere. Quintil. lib. 11. cap. ult. Aut cum sodalibus jocantur, aut nonnunquam ad libratos suos ita respiciunt, ut ipsi rotulam dictare videantur. ¶ Dictare actionem sive judicium, apud Jurisconsultos significat actionem adversario vocem edere, quum actor adversario quam actionem intentaturus sit denunciat.

Dĭdăs, ădis, f. Dicuntur velati themata atq; præscripta quæ magister ludi pueris præbere consuevit. [Gall. *Ce que le maistre donne à escrire à ses disciples.* Ital. *Quello che il maestro da in scrita à suoi discepoli.* Ger. Das ein Schulmeister seinen Schülingeren zu Fürschreiben angezeiget hat. Hisp. *Lo escrihen que se da al discipulo para*

ætatis. Pol. Χρησθέντες μαντείαν πόθεν ἐξ ἱερείας ἢ ἐκ μαντείου. Vng. Ἀπὸ μαντείας ἢ ἀπὸ μαντείου ἢ ἀπὸ ἱερείας ἢ ἀπὸ μαντείου. Ang. Ἐὰν μὲν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστιν ἢ ἐν τῷ μαντείῳ.] Cic. 1 Attic. 13. Num mecò Tironi dictare, Idibus sept. quicquid ei tribuit Horat. Si meritis vates & verbo carmina dictat, Vt quorum tabulas dictarat magister. & Nec tibi tractus, ut Idus mensibus quibus dictare dicuntur. Iuven. peregit dictata magistro. Suet. in Calig. Vitellio Pisonem imperatorem subsequenti, totos dictatos exercitibus dare est. Vbi per dictata gladiatoria præcepta, dum animadvertit figit. Ibidem autem dicuntur hujusmodi themata, quorum, quæstiones, meditamus, ut per illa excipiantur & exerceantur.

Dictus, a, um, dictatus. [Pol. Ῥητὸς καὶ ἀῤῥητος. Vng. ἀπὸ μαντείας καὶ ἀπὸ μαντείου. Ang. ῥητὸς καὶ ἀῤῥητος.] Paulus Diac. in Epit. Tit. Livius qui Lucius Tarquinius nativo Lucumonis nomine fuit, secundum cotis dictavit & antequam hæres regi liberorum, ejus defunctus est. Quæ to ab hoc dictatio valet pulli.

Dictātor, ōris, m. dictatrix, ícis, f. Ἀρχὴ ἐπὶ καιροῦ. Vng. Ἀρχὴ ἐπὶ καιροῦ. Ang. Ἀρχὴ ἐπὶ καιροῦ. Apud Romanos fuerunt magistratus, qui per tempus bellorum reipublicæ imponebantur, & omnia cum potestate auspicio dictabant, unde & Dictatores dicti sunt. Qui cæteris omnibus magistratibus, præterquam Tribunos plebis, ceteris erant, Dictatoris summa potestas erat in populum, in quo, Magister populi appellabatur, ut testatur Varro. Cic. de Limb. Rep. assessor magister populi enim est. D. Dictatorem quam Sylla. Dictatorem extraordinarium magistratum habemus, qui animadvertendi cujusvis, vitæ Romanæ causa, nec ab eo provocandi jus erat: nec alio pacto creari licebat quam cum vis aliqua major reipublicæ alicujus gentisve urbi Romanæ minitari videretur. Dicebatur autem Dictator a Consule, qui eo rogabat Magistratu equitum dicebat. Liv. 9 ab Vrbe. Fabius L. Papyrium Dictatorem dixit. Iuven. Sat. 8. Famosas equitum cum Dictatore magistros.

Dictātus, [Vng. ὑπὸ.] ejus in urbe Roma fuerunt jus, ac plebi regia potestas, lex Icilia, ut optio, T. Lartio Flavo tribuno plebis, Cloelio cos. facto, senatus consultum, & de consularibus tribunis. Patric. quum de consularibus cum legibus Icilia ferretur, æquebatur, ni de patriciis ex patricio consules animadverso, & perantea cum plebe actum, patricios fuerunt concepturos de prætoribus legi dictatoris dicta, quàm creari dictatorem consules patricii deberent: non enim consul patricius dictatorem quemquam de plebe creasset, quemquam de plebe dictatorem fecit, C. Marcius Rutilus, L. & M. Popillio Lænate cos. de plebeio dictatore primùm creato, communicata plebi dictatura, anno ab urbe condita CCCXCVII. de cujus veteri contractu dictatoris, ut tamen contra legem factum, cum nova lex dictatorem de plebe fieri veteraret, sic de consularibus sublatum. C. Marcius consulatum fortasse fecit, quem Leg. Poplilias, quum consulatum haberet, dictatura deposuit, quia patricius esset, quod de plebe dictatore creato, omnes antea de patricio creati fuerunt. Idem tertio fecit legem Marciam, (legem certe, quæ hoc sanxit, nominat Plutarchus) ne dictator quo prius fecerat die, vel ob eam causam, quòd, quum prius mille habuisset pedibus caput pertingeret, propius in regione permaneret, nec locum daret eo, qui imperator, vel quòd, quòd ad alia omnia dictatoris est Magistratis potestas, in hoc uno voluerunt eum populo inferiorem videri. Senatus tamen potens habuit Maximo Verrucoso contra veterem legem concessit, ut eque vehi posset, dum eques, & locorum virtus, ac tempori, quum eadem ad Cannas Regulus, in anno Fabio, dictatore erano, meliante fortunæ hoc reipublicæ decerneret. Dictaturæ spatium semestre fuit, nec longius est per leges potuisse fieri confici dua tamen, propria patrum familiis ac tribubus attributa nomina, L. Sylla, & C. Cæsar usque perpetuas, perpetuum dictaturæ nomen invasere, eversa jam dudum dictatura, cum ipsæ de se deponere dictaturam coëgissent, efficiente Cæsare etiam illos se posse arcere, hanc sibi dari literis, quum eas ipse ferret, non nisi consulatu omisso. Vide de dictatura notatum ex Alexandro libro de legibus Romanis.

Dictātor fit, [Vng. ὑπὸ.] Eques dictatorem jubet, præcipit & imperat. [Vng. ἐπιτάσσει καὶ κελεύει.] Plaut. Portat Tranio ei id dictatum nobis.

Dictātōrius, a, um, [Vng. ἀπὸ δικτάτορος καὶ δικτατορίου.] Quod ad dictatorem pertinet, seu quod est Dictatoris. Liv. 6 ab Vrbe. Postremo dictatorium fulmentum intentatum. Dictatorius gladius. Cic. pro Cluent. Dictatorius juvenis. Dictatoris patrimonium. Liv. 4 Dec. lib. 7.

Dictatūra, æ, f. Dictatoris dignitas. [Δικτατορία καὶ ἀρχή. Vng. δικτατορία.] Plutarch. ἡ ἀρχὴ ἡ ἐπὶ τοῖς ἐπικαίροις ἀρχή. Livius. Dictatura semper altius fastigium fuit: Nam à Dictatoribus non erat jus provocandi, quibus etiam animadverso capitis data est. Dictaturâ gerere. Cic. 2. Offic. Quòd si paucos sibi dies ad Dictaturam gerendam adhibuisset.

Dictō, as, āvi, ātum, a dico, secundum à dico sequentem, Pacuvius & frequentativum dico. [Δικτάζω, ὑπαγορεύω καὶ ὑποβάλλω. Vng. ὑπαγορεύω. Gall. Ie commande, ie veux qu'on obeisse. Ital. Dare precetto. Ger. Befelch thun. Hisp. Dezir á menudo. Pol. Wiadomość mowić. Vng. Sűgdosom, mondogalom. Ang. To order, to command, to prescribe precepts.] Cic. 3. Ver. Vtbo jam palam dictent. Id erat ad hostes. Quem pulsi redirum dictitant tacito animo & demisso fere facie. 5. Offic. Dictitabat; noctes aliquos inter vestis.

Dictĭto, āvi, ātum, ar. Dictasdio & aveo, & quodam quasi acutiore pungendi. [Δικτάζω ἐπιμόνως, συχνάκις. Gall. Dicter de mauvais gré. Ital. Dare di spesso, molti precetti. Ger. Offt befehlen. Hisp. Dezir á menudo. Pol. Wiadomość często powtarzać. Vng. Sűgdosom. Ang. To command often.] Mart. Oma hæc amores, dictitat hæc ocelli. Varro de re rust. Neque, Quæ nubilo neq; ante pluviam, aut ante pluviam in cubilibus lanam in Græcis dictitant, & Dictata præclamatus jacta Prisci Maffonis ex vocabulo, [Ἐπιτάγματα καὶ ἐπιτάγματα.] Matronis quoddam habitum commendatum Megrensi.

Dictis causa, Varro lovantiocem antiquam esse scribit, & ab ea dicit origine declinatum verbum dico, Formidolosa à recto Dix, dicis, ex Dicentium ut Judex, judicis, à judicando, & Index, judicis, ab Indicio. Nam Graco verbo, autore Varrone, Iudex dicitur cui jus dicit, veritum est vocem Euphoni similiter cum qui dicit. Dicem appellatum. Dictis autem causa fieri dicimus, quod nulla vi de re ulla fit, quam ut fictum esse dicatur. Cujac. 14. D. Cum quidam dixit. Sæpè contingit, ad hoc ut quando contra pecuniæ, ut dicis gratia numerationis locus restituendus. Vip. in lib. 1. D. Dol. 8. Fall. Recuperatio fieri qui simulatum rei fuit hinc dolo malo. Nam si fuerit qui auxilium ferre, vel dictis gratia rem, ubi hoc commentum in præcepit. Hæc omnia ex Festo Pompeio.

Dictāmnum, vel Dictamus. [Δίκταμνος, Dictamus. Gall. Vne herbe appellée dictam, ou origanum de candie. Ital. Dittamo. Ger. Ein kraut bißweilen Dictam/ etwan Jungen ex gattung der wilden Poley. Hisp. Dictamo yerua conocida. Pol. Dyptam, ziele kozie. Vng. Dsidamos.] Herba est in Creta præcipuè nascens, acris, lanugine folia, & inter spinas solita, quæ tum certo quodam spatio lanugine pubescunt. Horum autem semen profert. Produnt in Creta capras sagittis percussas de jugo herbæ pabula ea exuisse. Virg. 12. Aeneid. Dictamnum genitrix Cretæa carpit ab Ida, Puberibus caulem foliis & flore comantem, Purpureo: non illa feris incognita capris Gramina, cum tergo volucres hæsere sagittæ. Cic. 1. de Nator. deor. Capras Sed dictamnum Creta ferax, quorum efficax contra venena sagittis herbam quærere, quæ dictamnus vocatur: quam cum gustaverint, sagittas excidere dicunt è corpore.

Dictātor, ōris, m. Dictatura, Vide DICO, dicis.

Differtum, Dictio, Dictito, Dicto, Dictum, Vide DICO.

Dictērium, per contract. Quam è dicterio bicorne, quæ duobus tantùm remorum ordinibus regitur, à puppi & à prora. [Cic. Ex Mercatoribus duas naves sibi habuit Sandonem Dionem. Ang. Ἐκ τῶν ἐμπόρων δύο πλοῖα ἐκτήσατο.] Iulius Pollux libro 1. Dicteria sunt naves quæ duobus gubernaculis pariter à prora regantur & puppi. Cicer. Attic. 16. Sed quæ Rhodo mihi, & decretum Mytilenæorum habebam, & aliud carbasinum. Idem libro 16. Nam & ipse Dominus bona plane hoc est dicterio. & Dicterium item medius vocant pulsus quod fam genus in arteria à gemitato percussa. Galenus in tractatu de Pulsibus.

Dictȳŏcē, [Δικτυόκη. Vng. Tengeri csiga, polyák, fürdő alkecskéje.] Opera quæ nostri Cochlea vocant, in dicta quidem hoc est genere felicia, in oculatum quæ interficiunt, simili indicem referant. Semen cum Græci vocant ectia. Plinius lib. 24. cap. 11. Dyction recentem aliarum herbarum, quam frequentissime flamma mountium opportunam. Vocatur in quibusdam locis dictyon legitur Dyctyotheron.

Dȳdĭmus, [Δίδυμος καὶ Vng. Ikrek.] Gemellus. Gall. Double. Ital. Doppio. Ger. Zwifach/ zwiefeltig. Hisp. Doble. Pol. Podwoić, mnożyć. Vng. Kettős. Ang. Double.] Nobis præceptore tonat, Δίδυμος ὁ διδάσκαλος ἡμῶν ἐστιν, hoc est, à docendo.

Dīdo, dĭdis, dĭdi, dĭtum, Distribuo, divido. [Διδῶ, διδόναι, διανέμω καὶ

dividere. Gall. *Diviser, distribuer, diparetir.* Ital. *Dividere, dividere.* Ger. *Zutheilen.* Hisp. *Partir en partes, repartir.* Pol. *Rozdzielam.* Vng. *Osztom.* Ang. *To deuide, or part.*] Dictum, videtur dido, quasi divido, ablata media syllaba. Horat. 2. Serm. Sat. 2: Abluti semis exemplo dimidia dicitur id est, dividitur. Frequenter accipitur pro divulgo, sive dispergo. Virg. 7. Aeneid. Diditur hic, subitò Troianis per agmina rumor, Idem 8. Aen. Diditur hic, subitò Troianis per agmina rumor, Idem 8. Aen. Cognatique patres, tua terris dicta fama. Est autem hoc verbum sacrorum in primis familiare.

Dīdŏrŏn, pen. prod. *δίδωρον.* Gall. *De deux palmes.* Ital. *Di due palmi.* Ger. *Zween handt breit oder lang.* Hisp. *De dos palmos.* Pol. *Nadziel dłoni.* Vng. *Két tenyeres.* Ang. *Of two handbreadth.*] Quod est duorum palmorum mensurae latitudo quidam genus.

Dīdŏrŏs, pen. prod. *δίδωρος.* Gall. *De deux palmes.* Ital. *Di due palmi.* Ger. *Zween handt breit oder lang.* Hisp. *De dos palmos.* Pol. *Nadziel dłoni.* Vng. *Két tenyeres.* Ang. *Of two handbreadth.*] Quod est duorum palmorum mensurae latitudo quidam genus. Dido, is, pen. prod. *δίδως.* In diversas partes & diversis locis ducitur, distrahit, dirimo. Ἀμφιδίδωσι, *διαφέρει, διαιρεῖ.* Gall. *Diviser, partir, ou separer une partie de l'autre.* Ital. *Dividere, spartire, o separare una parte da l'altra.* Ger. *Zertheilen, oder zertheyen.* Hisp. *Partir en partes diuersas.* Pol. *Rozdzielam, rozłączam.* Vng. *Kűlőnőzők.* Ang. *To deuide, to seuer, or part asunder.*] Caes. bell. Gall. Dimidiae de plures mittunt, eiusdemque generis pecus. Colum. Idem de bobus domandis. Post haec dictis malis educito iugum. Pers. Idem libro 4: Validam vitem in ramos dilucere conco. Pers. Quamq; pericula ambiguum est, & vitae nescius error, Didicere pedes ramos in compita mentes. Virgil. libro 1. Georg. Quo gravidae pecudes iam compita mentes. Virgil. libro 1. Georg. Quo gravidae pecudes iam paludis Collectum humorem bibula deducere arena. Propert. Nam ego complexus potui diducere ventos.

Dīdўmus, [ΔΙΔΥΜΟΣ. *Μουσ.* Ger. *Zwilling.* Pol. *Dwoiźc.* Vng. *Ikerpar.*] Latine geminus dicitur. Quo nomine vir Alexandrinus dictus est, quilibet ab incunte pueritia occultus variosque labores exantlasset, divinas tamen literas optime calluisset, & inter Ecclesiasticos scriptores illustris fuisset, quamquam propter cognitarum etiam elementorum quarumlibet esset, Geometricorumque, quae vel maximè vitam indigent, perfectissimè teneret. Auct. Historiae nostrae. ¶ Fuit & alter Didymus Alexandrinus, sed antecessori illius, quo nemo fuit Quinquequiplus scripsit. Grammaticus fuit, & ad Augusti tempora pervenit: ab alio dicam circa libros morum, *γραμματικός*, appellatus: nomen ad triginta librorum & quingentas scripsisse dicitur. ¶ Fuit & alius Grammaticus Alexandrinus, qui Romae docuit. ¶ Alius item Poeta qui Georgica scripsit. ¶ Alius praeterea philosophus Academicus.

Dĭēs, [ΔΙΑ *ἡμέρα.* Gall. *Jour.* Ital. *Giorno.* Ger. *Ein tag.* Bel. *Een dag.* Hisp. *El dia.* Pol. *Dzień.* Vng. *Nap.* Ang. *A day.*] Hic masculini quàm foeminini generis est, in numero singularis pluralive, & omnium casuum. Illud tamen interest, quod dies in foemineno genere eleganter tempus indeterminatum, & ideò diminutum est: ejus est saeculo, quod significat brevem tempus & momentum. Dies verò quamvis tempus significat vigintiquatuor horarum, vel etiam spatium illud, dum oriente Sole ad Solem occidentem, genere masculino etiam hodie usus est determinato. Sic dicimus hesternum, & diem hodiernum, potius diximus quàm hesternam, vel hodiernam. Contrà, pro tempore incerto dicimus longa dies, pro longo tempore, non autem longus dies. Juvenalis: Longa dies igitur quid contulit id est, longum tempus. Virgilius Aeneidos: Multa dies, variusque labor mutabilis aevo. Retulit in melius. Juris consulti item bina, trina, quadrina die usurpant pro temporibus bienii, triennii, quadriennii. Sed confunditur quandoque haec differentia. Virgil. 2. Aeneid. Iamque dies infanda aderat. Cicero ad Quintum Fratrem: In qua primum erat, cujus ante unius diei memoria huiusce diei supra licebis quam in Caesaris. Plin. libro 13. cap. 24: Mirum quòd eadem die germinat, qua injectum est. ¶ Dies qui civilis dici solet, à media scilicet nocte in sequentem, ut Macrob. libro 1. cap. 3 traditum est, dividitur. Primum diei tempus dicitur media nocte in cinatio. Deinde gallicinium, sive gallicantus, *ἀλεκτοροφωνία*, quòd tum galli canterent. Inde conticinium, *ἀκροκνέφαιος*, quum & galli conticiscerent, & homines quieti tum. Deinde diluculum, quum incipit dignosci dies, *ἡμέρα*. Inde mane, quum dies est clara, *πρωΐ*. Inde meridies, dicti modum, *ἀπὸ μεσημβρίας, μεσημβρία.* Inde jam ipsa vocatur occidentium temporis, *δείλη*, quod & serum dici vocatur: dein & nox supremus tempestas: hoc est, dici novissimum tempus: sicut est expressum in duodecim tabulis, Solis occasus suprema tempestas esto. Deinde Vesperi, seu Vesperi, *ἕσπερος*, à stella quam Graeci *ἕσπερον*, Plaut. Vesperuginem, Ennius Vesperum, Martialis Phosphorum. Virgil. Hesperon appellant. Inde crepusculum vesperinum, *δείλη*, & *δειλινὸν* à crepero, quod cubium significat, tanquam lux dubia, quòd incertum sit, id tempus noctis an diei sit. Ab hoc tempore prima fax noctis, quòd tum primum faces hoc est, lumina inferri incipiant. *νυκτὸς ἀρχή.* Deinde nox concubia, à concumbendo. Deinde intempesta quae nunc habet idoneum tempus rebus agendis. In has partes civili utebantur die, qui constat ex viginti quatuor horis, & hac omni temporis quae continet omnia dies, civilem vocabant, quòd in aliis atq; aliis civitatibus & regionibus alio atq; alio modo observaretur. Athenienses enim diem civilem auspicabantur à Sole occidente, ad Solem iterum occidentem: Babylonii ab ortu Solis ad Solem secundo exorientem. Umbri à mercie ad meridiem: Iudaei, mediam noctem. Romani autem à media nocte ad mediam noctem: quorum à nobis quoque consuetudo observatur, adeò ut quod ante mediam noctem perfunctum sit, id praecedenti diei ascribatur, quòd à media nocte, subsequenti diei annumeretur. ¶ Interdum diem dicimus, ut solem lucem intelligamus: tenebras verò sub nomine. Virg. 1. 6. Aeneid. Nocles atq; dies patet atri janua Ditis. ¶ Est & dies naturalis ad ortum ad occasum Solis. ¶ Dies cottus anni ex intitutione Numae, aut festi erant, aut profesti, aut intercisi. Festi dies aut sacrificiorum, aut epularum, aut locorum causa facrunt instituti. Profesti autem dividuntur in fastos, comitiales, concionales, stativos, praeciales. Intercisi verò dicebantur, qui & humanis & divinis negotiis erant communes. Erant & actici dies, de quibus Iovis fuit. ¶ Hujus nominis genitivus est dieī, dii, dies, & die. Cicero pro Sex. Roscio non causis illius dies paenas. Virgil. 1. Georg. Libra dies somnique pares ubi fecerit horas. Idem 1. Aeneid. Munera laetitiamque dii. Sallustius: Vix decima parte die, pro die. ¶ Die crastini, die septimi pro die crastino & septimo. Plaut. Mostell. Haec erat die crastini quam herus reliquerit. Idem Menaech. Nam hi mercatum dixit esse die septimi. Vide Macrob. 1. Sat. cap. 2. De equitis, die proximi, die pridiani: pro quinto, proximo, & pridie. Vide Gel. Lib. 10. cap. 24. ¶ Derivativa & composita à dies, sunt hodie, quotidie, pridie, meridies, nudiustertius, nudiusquartus, diurnus, aequidiale, aequadium, cicurnum, & perdius. ¶ Dies qui hebdomadem constituunt, à septem Planetis cognominati sunt. Primus septimanae dies à Sole, dies Solis, sive Phoebi, *ἡμέρα Ἡλίου, ἡμέρα Φοίβου.* Secundus à Luna, Lunae, *Σελήνης.* Tertius à Marte, Martis, *Ἄρεως.* Quartus à Mercurio, Mercurii, *Ἑρμοῦ.* Quintus à Iove, Iovis, *Διός.* Sextus à Venere, Veneris, *Ἀφροδίτης.* Septimus à Saturno, Saturni, *Κρόνου.* ¶ Dies critici, sive critici, *κρίσιμοι ἡμέραι*, à medicis dicuntur, *κρίσιμοι*, in quibus, scilicet de aegritudine fere judicium paritur. Vide supra Criticus dies. ¶ Per antiquum diem *ἀλλ' οὐ παλαιὸν ἔσται*, proverbialiter olim dicebant de re admodum obsoleta pisaq;. Referetur à Diogeniano Summâ ill. Magno Platonis anno. ¶ Ipsa dies quandoq; parens, quandoq; noverca est, *μήτηρ, μητρυιά*, *ἀπὸ τοῦ μήτρας.* Versus est Hesiodi, quo significatum est, non omni die bene esse posse, sed illo bene, aeq; alio male. Inde tradi tum, quòd matres bene velint liberis, noverae malè. Inde praecipuum, quòd matres bene velint liberis, noverae malè. Inde tradi tum, quòd matres bene velint liberis, noverae malè. Inde praecipuum, quòd matres bene velint liberis, noverae malè. Inde praecipuum, quòd matres bene velint liberis, noverae malè. Inde praecipu

lud, pro præterito sit, quod nos nudiustertius dicimus: hoc de futuro. Vide Macrob. Satur. libro 1. & Gell. lib. 10. cap. 24. Sunt autem hæc omnia composita, & pro adverbiis accipiuntur.

Dicterium, testè Nonio, à dicendo vel dicto sumptum, quasi dictum per contumeliam dictum apud veteres, colaphos significare malum dicterium. Vide Dicteria adverbialiter dictimus. Plaut. Quam tu directa es facie à te cum parentibus. Dicredàtque, quam tu malam dicta. Vide porrò varia, ubi de dicteriis jubemus eos, qui has peccamus existimare.

Diurnus, a, um, p. Dia vivus, teste Nonio. [Heb. יום יומם Ital. Vivo lungo tempo. Ger. lang leben. Hisp. Durar mucho tiempo. Pol. Długo żyć. Vng. Sok ideig. Ang. To live long.] Sit autem verbum à die ductum, ut pernox à nocte.

Diurnus, a, um, d. Actus, hoc nocturnus à nocte. Quod ad differentiam quod dicit Ipsa. Gall. Iournal, journalier Ital. Diornale, giornaliero. Germ. Tegnich. Hisp. Cosa de dia. Pol. Dzienny. Vng. Napi. Ang. Belonging to the day.] Cicer. de Senect. Ac censes [ut de me ipso aliquid more senum glorier] me tamen labores diurnos, vigiliasque, studia, multitudine susceptarum causarum, non modò non imminuisse, sed etiam auxisse. Plaut. in Menæch. Inde usque ad diurnam bellam cratinam potabimus.

Diurnum, n. pro Liber continens acta singulorum dierum, diarium. Ephemeris Gall. Iournal Ital. Giornale Germ. Tagbuch, oder Buch in welches man verzeichnet, was alle tage in dem gantzen Hisp. Historia que propiamente de cada dia. Pol. Księga do których przenosi krotkie dzienne pisanie. Vng. Napi könyv, melyben kiknek dolgait feljegyzik. Ang. A book containing the acts of every day.] Juven. Imagine egit rumpida diurni. Ab ædis Diornum accipitur pro victu atq; mercede unius diei. Stoceus Diurnum accepit, in cenaculo domini. Idem Libr. Controv. Contors modò omnis fortunæ circumspectam.

Diutinus, a, um, pen. corr. Longus, diuturnus. [ארוך ארכה Heb. Qui diu tempus durat. Ital. Lungo, continuo. Ger. lange dauernd. Hisp. Cosa de mucho tiempo. Pol. Długi. Vng. Hosszu ideig. Ang. Long continued.] Cicero. Ep. lib. 1. Ea res diutina est, acerba, diuturna servitus. Sic Cæsar, Diuturnus labor & Livius, Diuturnum bellum.

Diu, ii, Adverbium quod duo significat, tempus, & magnum tempus. Gall. Long temps, longuement. Ital. Lungamente, Assai. Ger. lange zeit, lange dauernd. Hisp. Mucho tiempo, en luengo tiempo. Pol. Długo. Vng. Sokaig. Ang. A great while, long.] Gellius. Ep. lib. 1. Ea res diu cessata, accerata, diuturna servitus. Sic Cæsar, Diuturnus labor & Livius, Diuturnum bellum.

Diu, Adverbium quod duo significat, tempus, & magnum tempus. Gall. Long temps, longuement. Ital. Lungamente, Assai. Ger. lange zeit, lange dauernd. Hisp. Mucho tiempo, en luengo tiempo. Pol. Długo. Vng. Sokaig. Ang. A great while, long.] Gellius. Quam mihi ille facetus cognomen fallit. Apul. in Flor. At non iudex major meus Socrates, qui etiam decorum adulescentem & decalvatæ facetum conspicatus fuit, &c.

Diutius, comparativum ab adverbio diu. [יותר Heb. Gall. Plus long temps. Ital. Piu lungo tempo. Ger. Lenger. Hisp. Mas tiempo. Pol. Dłużey. Vng. Tovabbra. Ang. Longer.] Cic. 3. Verr. Potero hoc egisse unus tantum, aut in hoc judicio cognovisse, aut diutius ratibus hic fuisse. Plautus Rud. Sed meæ dolus [pen. del.] fert me nunc. Sed vos amici diutius desertas. Cic. Nihil diutius timendum diutius nunc esse.

Diuturnus, Longissimo tempore. [ותר מאד Heb. Gall. fort long temps, assez longuement. Ital. Longo spatio, molto. Ger. Erstrecken, lang werig oder viel zeit. Hisp. Luengo tiempo. Pol. Bardzo długo, za wiele. Vng. Igen sokaig. Ang. Very long.] Cic. de Amic. Catonem autem diutius fecisse diu quam vellem: quia nulla videbatur aptior persona quæ de illa ætate loqueretur, quam ejus qui de ea diutissime fuisset, & ipsa senectute prædicare de se ipse gaudebat.

Diuturnus, a, um, Diu manens, à diu dictum. [ארוך Heb. Gall. Qui dure long temps. Ital. Che dura longo tempo. Ger. Langwirig. Hisp. Cosa de mucho tiempo. Pol. Barzo długi. Vng. Hosszu ideig tarto. Ang. That continueth a long time.] Vlpian. Diuturnus, dicitur diu manens, apud Cic. Idem de Senect. Quas quidem tu ætate carpsisti, quasi diuturnitatem fructum exprimere cupiens.

Diuturnitas, ratis, f. Longitudo temporis, vetustas dicitur. [ארך ימים Heb. Gall. Longueur de temps, longue espace de temps. Ital. Longo de tempo, longhezza de tempo. Ger. lange zeit. Hisp. Longura de tiempo. Pol. Długość. Vng. Hosszu ideig valo letek hosszu volta. Ang. Long continuance.] Cic. 1. Acad. Epist. Libertas ex diuturnitate servitutis. Sic Cæsar, Diuturnitas laboris & Livius, Diuturnum bellum.

Differis, Adverbium dum. Spatium temporis extendo. [עכב Heb. Gall. Differer, delayer, prolonger. Ital. Differire, prolungare Ger. Verziehen, aufschieben. Hisp. Dilatar el tiempo. Pol. Odkładać. Vng. Halogatom. Ang. To delay, to prolong.] Virg. lib. 6. Dabit deus his quoque finem. Luctusque timebunt cum veniet pelagi tellure in utraque quies. Interdum est in diversa loca terræ, differre. Plautus in Rud. Nos cum scapha tempestas dextrovorsum differabilis. Sic in Curc. Jam ego te faciam, ut hinc formam te fortunatum differant. Interdum diffamare, divulgare. Cicer. Grandes, quam de me ista fama fremoribus differt. Plaut. in Trin. Non ego te hinc jam præcipere, qui meam egestatem vereris? sed ut meæ infamiæ finem, ne mihi hanc famam differant. Interdum dividere, scindere, dirimere. Terentius Adelph. Me miseram, differar doloribus. Simile Graecum est διαφέρειν. Interdum in ordinem ponere, digerere. Virgil. Lib. 6. Geniti quæ per ea fata in vertam differat ætherias. Interdum ordinare, disponere, digerere. Cic. Divin. in Verr. Ad vela quid differam? Interdum optionem dare.

Differo, Aperire, distinguere, fibulam reserare. [פתח Heb. Gall. Desfaire. Ital. Disfibiare. Ger. Die hefften auffthun. Hisp. Quitar la hevilla. Pol. Rozpinać. Vng. Ke kapcsolni.

Differo, Dilatare, prorogare, differre. [אחר Heb. Gall. Differer, delayer. Ital. Differire, prolungare. Ger. Verziehen. Hisp. Dilatar el tiempo. Pol. Odkładać. Vng. Halogatom. Ang. To delay, to prolong.] Virg. lib. 6. Dabit deus his quoque finem. Luctusque timebunt cum veniet pelagi tellure in utraque quies. Interdum est in diversa loca terræ, differre. Plautus in Rud. Nos cum scapha tempestas dextrovorsum differabilis. Sic in Curc. Jam ego te faciam, ut hinc formam te fortunatum differant. Interdum diffamare, divulgare. Cicer. Grandes, quam de me ista fama fremoribus differt. Plaut. in Trin. Non ego te hinc jam præcipere, qui meam egestatem vereris? sed ut meæ infamiæ finem, ne mihi hanc famam differant. Interdum dividere, scindere, dirimere. Terentius Adelph. Me miseram, differar doloribus. Simile Graecum est διαφέρειν. Interdum in ordinem ponere, digerere. Virgil. Lib. 6. Geniti quæ per ea fata in vertam differat ætherias. Interdum ordinare, disponere, digerere. Cic. Divin. in Verr. Ad vela quid differam? Interdum optionem dare.

Differo, Aperire, distinguere, fibulam reserare. [פתח Heb. Gall. Desfaire. Ital. Disfibiare. Ger. Die hefften auffthun. Hisp. Quitar la hevilla. Pol. Rozpinać. Vng. Ke kapcsolni.

Differo, Dilatare, prorogare, differre. [אחר Heb. Gall. Differer, delayer. Ital. Differire, prolungare. Ger. Verziehen. Hisp. Dilatar el tiempo. Pol. Odkładać. Vng. Halogatom. Ang. To delay, to prolong.] Virg. lib. 6. Dabit deus his quoque finem. Luctusque timebunt cum veniet pelagi tellure in utraque quies. Interdum est in diversa loca terræ, differre. Plautus in Rud. Nos cum scapha tempestas dextrovorsum differabilis. Sic in Curc. Jam ego te faciam, ut hinc formam te fortunatum differant. Interdum diffamare, divulgare. Cicer. Grandes, quam de me ista fama fremoribus differt. Plaut. in Trin. Non ego te hinc jam præcipere, qui meam egestatem vereris? sed ut meæ infamiæ finem, ne mihi hanc famam differant. Interdum dividere, scindere, dirimere. Terentius Adelph. Me miseram, differar doloribus. Simile Graecum est διαφέρειν. Interdum in ordinem ponere, digerere. Virgil. Lib. 6. Geniti quæ per ea fata in vertam differat ætherias. Interdum ordinare, disponere, digerere. Cic. Divin. in Verr. Ad vela quid differam? Interdum optionem dare.

Differo, Aperire, distinguere, fibulam reserare. [פתח Heb. Gall. Desfaire. Ital. Disfibiare. Ger. Die hefften auffthun. Hisp. Quitar la hevilla. Pol. Rozpinać. Vng. Ke kapcsolni.

Kikapesilom, negotium. Ang. To labour, to vnbuckle or vnbutton.] Papin. Emicat, & rouvé eblamydem diffibulat aura.

Difficilis, le, Laboriosus, operosus, habens multum difficultatis & laboris. [קשה kasheh. עב pagleah. δύσκολος, ἐπίπονος. Gall. Difficile, malaisé. Ital. Difficile, malagevole. Germ. Schwer. Hisp. Difficultoso, trabajoso. Pol. Trudny. Vng. Nehéz. Ang. Hard, vneasie.] Terent. in Heaut. Nihil tam difficile quin quærendo investigari possit. Si tamen de homine dicatur, idem erit quod Morosum. Cic. de Senect. Moderati enim, nec difficiles senes.

Difficultas, atis, abstractum, Labor, angustia, asperitas. [קשי kasheh. δυσκολία. Gall. Difficulté, malaisance, empeschement. Ital. Difficultà. Ger. Die schwäre beschwärd. Hisp. Difficultad de hazer qualche cosa. Pol. Trudnosc. Vng. Nehézség. Ang. Difficultie, troublesomnesse.] Cic. pro Cluentio: Propicio quantum in agendo difficultatis, & quantu laboris sit habiturus. ¶ Accipitur eleganter pro inopia: difficultas rei numariæ, aut frumentariæ. Cic. 4. Verr. Et simul attendite in tanta difficultate ullé numaria.

Difficilè, Difficiliter, & difficulter, Aegrè, vix, cum labore. [בקשה bekasheh. δυσκόλως. Gall. Difficilement, malaisément, & grand peine, auec difficulté. Ital. Difficilmente, malagevolmente. Ger. Schwärlich, kümmerlich. Hisp. Difficilmente. Pol. Trudno, ledwie. Vng. Nehezen. Ang. With difficultie.] Plin. lib. 17. cap. 12: In cacumine autem semen inter folia durum, & quod difficile evellatur. Liv. lib. 3. bell. Pun. Circumdari pedites haud difficulter impetum equitum tantum. Non dicam arrecuro.

Difficil, antiqui dicebant pro difficilé. Auson. est Nomen, qui adducit testimonium Varronis: Quod rerum dicimagnum in parvum, facilan difficil.

Diffido, is, pen. prod. Non fido, despero. [לא מבטח, אבטיח. Gall. Se defier. Ital. Diffidarsi, non hauer speranza. Ger. Nicht trauwen, übel trauwen. Bel. Wantrouwen. Hisp. Desconfiar. Pol. Wątpić, nie ufać. Vng. Nem bizom. Ang. To mistrust, to despayre.] Cic. 2. de Divinat. Nihil affirmabo: quarum omnia, dubitanter pleraque, & mihi ipse diffidens. Ibidem: Eudemus ita graviter ægrotus fuit, ut omnes medici diffiderent. ¶ Dicimus autem diffida tibi, & diffido de te. Ser. Sulp. Ciceroni. Pluta me ad te de hac re scribere puderi, ne videar prudentiæ tuæ diffidere. Ad Heren. Et de nobis non diffidimus.

Diffisus, pari. [לא מבטח, אבטיח. Pol. Wątpiący. Vng. Nem bizo. Ang. Mistrusting.] Cic. pro Muræ. Fatebor enim Cato, me quoq; in adolescentia diffisum ingenio meo, quasi ad adjumenta deserar.

Diffidentia, æ, cui opponitur fidentia. [בטחה, אבטחיה. Gall. Defiance. Ital. Diffidenza. Ger. Mistrawung. Hil. Desconfiança. Pol. Niedufność, wątpienie. Vng. Gyanakodasnac, kétségbeesésnec. Ang. Mistrust.] Cic. 4. Tusc. Est fidentia, id est, firma animi constitio, fortitudo animi quædam est, & opinio gravis non temerè attentæ, metus quoq; est diffidentia expectati & impendentis mali. Idem 3. de Invent. Quod genus fidentiæ contrarium est diffidentia, & ea se virtutis est: audaciæ non contrarium, sed appositum est, ac propinquum, & tamen vitium est. Ovid. 2. de Remed. amor. Et quoq; longus amor, quem diffidentia turbat.

Diffidenter, adverb. Timidè: cui contrarium Fidenter. [בפחד, בחשש. Gall. Auec defiance, sans grande esperance. Ital. Con desconfidanza, senza speranza. Ger. Kleinmüthiglich, mit gar wenig hoffnung. Hisp. Con desconfiança. Pol. z wątpieniem, mątpienie. Vng. Kétségbe, gyanakodással. Ang. With mistrust, without hope.] Cic. pro Cluent. Attra tum mihi modo consuetudinis causa tim de & diffidenter attingere rationem veneficii maximum.

Diffindo, diffidi, pen. prod. præterit. cum diffixum, act. 3. Findo, cindo. [בקע bakkeah. σχίζω. Gall. Fendre, rompre en pieces. Ital. Fendere, segliare, rompere in pezzi. Ger. Zerspalten, zerreissen. Bel. Wan den aderen oneen. Hisp. Hender en diuersas partes. Pol. Rozpierzchnąć, rozłupić. Vng. Hogy hasson, két részre vagyon. Ang. To cleave, to rend a sunder.] Virg. 9. Æneid. Et media adversi fidit cum voce frementi. Ovid. 15. Metam. Ille ubi diffidit, ac mendia pectora vidit arcus. ¶ Diffindere diem, vide Findo, id est quasi duas Rem. in crastinum continuare diem. vel remittere. Tum enim, quum vetus diem, erant apud antiquos pronunciandi genera: aut enim dies diffindebatur: hoc est, res in posterum diem reiiciebatur, aut rumpebatur: diebatur: id est, in tertium diem differebatur: aut impliabatur, quum res non poterat una pereri diem, sed in longiorem diem pro judicum arbitrio reiiciebatur. Vlpian. Lib. Si quis cautum. Eodem etiam lex xii. tabul. Si judex, vel arbiter, res litigatoribus morbo sontico impediatur, jubet eum judicem esse diffissum. Gell. lib. 14. cap. 2: Illi tamen diem diffindi, atq; inde in subsidia porro ad Phavorinum philosophum.

Diffingo, is, ere, Corrumpo, & destruo quod fictum & formatum est. [משוה, שבה, שבר. Gall. Desfaire ce qui est fait, luy oster la forme qu'il a. Ital. Disfare, corrompere. Ger. Etwas gemachts zerbrechen und zerstören. Hisp. Desfazer, deshazer, desformar. Pol. Rozpłodzić, rozpierzchnąć. Vng. Elrontani, romlani, romlasztani. Ang. To vnmake, to vndoe, to destroy.] Horat. 3. Carm. Ode: citius venti impellant ramos, quercus annosas, & quæcunq; diffingere infecta queunt, reddet. Quod fugiès temere, invitus, invitum capies. Vbi Acron. Diffingere id est, confundere, immutabile, sive divellere. Idem Carm. O utinam nova incude diffingas retusum in Massagetas, Arabasq; ferrum. Vbi Acron. Diffingas, contusum reformes: nam sicut fingere, formare dicitur, sic & diffingere, id quasi rursus reformare. Idem 2. Serm. equidem nihil hinc diffingere possum: id est, non possum negare rem sic non se habere.

Definio, definis, pen. pro. act. q. ere dis, & finio, Definio. [גדר gadar. ὁρίζω. Gall. Definir, determiner. Ital. Diffinire, terminare. Ger. Zerstören. Bel. Verraten. Hisp. Diffinir, determinar. Pol. Opisuie. Vng. Meghatarozni. Ang. To define, to determine.]

Diffinitè, Finitè, definitè. [Vng. Meghatarozva.] Cic. pro Balbo: Quæ diffinitè civitatibus data à Populo potestate fecerat. hic enim in manu quo manet tempore hoc loco & multis aliis legitur.

Diffinitio, quæ & definitio, & finitio appellatur, conflatus ex propriis & differentibus: Homo est animal rationale, mortale. [ὅρος, ὁρισμός. Gall. Definition, determination. Ital. Diffinitione. Ger. Entscheidung / die beschreibung eines dinges was es von natur sey. Hisp. Diffinicion / determinacion. Pol. Opisanie rzeczy iakie, rozpisanie rzeczy. Vng. Meghatarozas, megyerendö szoknak meghatarozasa. Ang. A definition.] Quint. Finitio, est rei propositæ propria & dilucida, & breviter comprehensa verbis enuntiatio. Dicta autem est diffinitio sumpta translatione à his qui fines agrorum dirimunt, atq; ita tanquam de finibus controversiam diffinguunt: sic per definitionem res à rebus distinguuntur, & velati certis quibusdam finibus circumscribuntur.

Diffitor, eris, & fiteor, d. p. Nego, infitior. [הכחש kahash, & mo gnpsomai. Gall. Ne vouloir pas confesser, denier. Ital. Negare, non confessare. Ger. Verneinen / nicht wöllen bekennen / eingnen / leugnen. Hisp. Negar / no confessar. Pol. Przeć, wyprzeć się. Vng. Tagadom. Ang. To deny.] Cic. Itaq; nunquam diffitebor multa me, ut ad elegantiam doctorum conditionum pervenirem, & tranquillæ mentis, & dolore. Col. lib. 4. cap. 10: Nam quod in profundo semina frigore laborare dicuntur, nos quoq; non diffitemur.

Diffligo, as, ct. flam prosterno. [משבר mashbiah. ἀλαστέω. Gall. Estonner, abbatre par force, faire aller au vent. Ital. Gettare à terra fracassando. Ger. Zerbrechen / zerschlagen. Hisp. Derribar / quebrar. Pol. Rozbić. Vng. Ostromlom. Ang. To throw down.] Plautus in Mil. Cupes tu legiones diffligi hostium, quasi ventus folia.

Diffindo, act. ct. ssi, & ssum, Findo, in diversas partes findo. Liquefacio. [לפלג, פלג. Gall. Couper de trauers, par, ou diuiser, & en pouuoir faire vne semblable. Ital. Tagliare in più parti. Ger. Zerflissen. Hisp. Cortar la liquidez en partes. Pol. Rozpłynąć się, rozpłynąć, rozpłynąć. Vng. Folyassa folyik. Ang. To melt, or make liquid.] Plin. lib. 31. cap. 13: Quæ edere, aliquibus se humani, refrigeratione quærentes mari & lacu se diffundunt. ¶ Diffluere otio, vel luxuria, est immodicè otio, vel immodicæ luxuriæ indulgeo. Terent. in Heaut. Vt ejus animum, quem nec luxuria & lascivia Diffluit, retundam.

Diffringo, is, act. ci. in varias partes frango. [שבר shabbar. רע rahah. ἀλαστέω. Gall. Rompre en pieces, briser. Ital. Rompere in più parti. Ger. Zerbrechen. Hisp. Romper en muchas partes. Pol. Łamać. Vng. Elrontani. Ang. To break in peeces.] Plautus in Asin. Cuncta hæc dilabi diffringique.

Diffugio, is, ere, ct. fugi, & fugitum, Fugio, huc illuc fugio, dissolvor. [ברח baraḥ. διαφεύγω. Gall. Fuir ça & là, se retirer, separer. Ital. Fuggire in diuersi parti. Ger. Wan einander hin vnd her fliehen. Bel. Van den anderen vlieen. Hisp. Huir en diuersas partes. Pol. Vciekać z rożnych stron. Vng. Szétfutnak, elszaladnak. Ang. To flie diuersly one from another.] Virg. lib. 1. Georg. Quò rota cursum dirigat, vivis Diffugiunt armenta. Cæsar 8. bell. Gal. Hic pentionomalo perterriti, diffugiunt ad sua præsidia. ¶ Portiones etiam translatè pro vitare. Cic. 5. Ver. Diffugerūt enim permulti, id quod ostendā. ¶ Item pro refugere, renuere. Varro de Re rust. Nec tamē diffugio quin dicam cuz licio de tullo pecore.

Diffugium, gii, n. t. [מנוס manos. ἀφυγή, ἀφυγάδευσις. Gal. Fuite, fuyte. Ital. Fuga, rifugio. Ger. Zuflucht / auffluchten. Hisp. Huida. Pol. Vciekanie. Vng. A fellé szaladás, elszaladás. Ang. Flying to seuerie parte.] Tacit. Proximorum diffugia longinquitatibus jam studia.

Diffundo, ad, ct. fudi, & fusum, Hoc illud fundo, dispergo, dissipo. [פזר pazar. זרה zarah. פשה pashah. ἀλαστέω. Gall. Espandre. Ital. Versare, spargere in più parti. Ger. Zerspreitten / zerstreuwen. Hisp. Derramar en diuersas partes. Pol. Łajewać. Vng. Széllel hintem, szórom. Ang. To powre out, to scatter abroade.] Columel. lib. 2: Nam vel reipsa diutius fodiens arator, vel si qua parte penetravit, non minùs diffudit humum. ¶ Accipitur pro dilatare. Cic. 1. de Orat. Diffusa ramis patulis platanus. ¶ Diffundere animum alicujus, est exhilarare aliquem. Ovid. 1. de Arte am. Spectabunt juvenes Igni, missaq; puellæ: Diffundet animos omnibus illa dies.

Diffa. ll, partic. [מְפֻזָּר פזר מְפֻזָּרָה] διῳκισμένος, διῳκισμένη. Gall. Eſtandu, eſpes. Ital. ſparſo. Ger. zerſtreitet oder zerſtreuete. Hiſp. Derramado. Pol. Rozgrzebany, rozſiany. Vng. ſzetalalt ſzetterjedt. Ang. ſcattered or abroade.] Cic. a. de Orat. Eſt enim ſcitum tibi nobis tale nihil Catule pollicitus, ſcitum civile quod nunc diffuſum & diſſipatum eſt, in certa genera conferturum.

Diffuſe, adverb. Diſperſè. [διῳκισμένως. Gall. Eſpandu, largement, & auec eſtandue. Ital. ſparſamente. Ger. Zerſtreidelicher weiſe. Hiſp. Derramadamente. Pol. ſpros. Vng. ſzetalalt. Ang. ſcatteringly, in moſt diſorderly manner.] Cic. 2. de Inven. Enumeratio eſt, per quam res diſperſe & diffuſe dictæ, unum in locum cogantur.

Diffuſio, onis, C. Dilatatio, & ſpatio: [διῳκισμένη. Gall. Eſpandu, & eſtandue. Ital. ſparſamente. Ger. Zerſtreuung, zerthanng. Hiſp. Derramamiento. Pol. roſyrzenie, rozpoſcienie. Vng. ſzetalalas, ſzetalalodas. Ang. a ſcattering or ſtretching abroade.] Iuſtin. Diffuſio animi, pro exhilaratione. Seneca de vita beata: Ex cognitione veri gaudium grande & immodicum, constanter; & diffuſio animi.

Digamma, ſupra. Digamma Aeolicum, dicta eſt Flora, quæ duplicata Tarquinii nomen retinere vidcatur. Cicer. ad Attic. lib. 6. Sed ante Iunium Eurycleam vocat digamma, quòd nomen ejus in Literas tertium ſumeret. Deſcribit ſupra digamma verſum, quantum in eo olerem quærit non ſolùm Roma, ſed etiam delicium. Digamma videretur. Locus corruptus.

Digamus, pen. corr. m. [διγαμος. Gal. Qui deux femmes, deux fois marie. Ital. Quello che hauuta una moglie morta. Ger. Der zwey Weib hat oder hey einander gehabt hat. Hiſp. El que caſado dos veces. Pol. Ten ktory ſie zemarł dwa albo kilkoro razy. Vng. kettoſnéiu. Ang. that hath bene maried twice.] Qui duas duxit uxores, Hieron. contra Iovin. Non damnat digamos. Sic digamus mulier dicitur cui duas nubuit maritas.

Digero, is, pen. corr. act. d. digeſſi, digeſtum, Ordino, diſpono. [διῳκισμένος. תִּפְרֹשׂ פרשׂ διῳκισμένος, & διαλ. διῳκισμένος. Gall. Ranger, ordonner, & diſpoſer, mettre par ordre. Ital. Ordenare, diſporre. Ger. Ordnen, in ordnung ſetzen. Hiſp. Ordenar, diſponer. Pol. Rozrządzać, rozſiadać. Vng. rendelleni. Ang. To ſet in order, to diſpoſe.] Virg. Aeneid. 3. Quæ prius, aut poſtis deſcripſit carmina vates, Digeritin numerū, hæc domus aliquid dicebat, aut ſua compotibus ſignificabat. ¶ Quandoq; Dilucido interpretor, διῳκισμένος. Virgil. lib. 2. ita digerit omnia Calchas. Quandoq; Divido, diſtinguo. Plin. Lib. 18. Puros ſeminat, ita ſerata turq;, vincit paſſi materia, femina digerantur. ¶ Quandoq; concoquo: [διῳκισμένος. Pol. trawić. Vng. megemeſztem.] ut, Digere pauliſper vinum quo modo. Cic. ad Attic. lib. 4. Stomachus conſtituit digerat multa crudaq; facilius. Mater. Igitur in veſtre ſit prima digeſtio. Sed hoc ad primam ignis ſtomachi vim poteſt, quum digeſtio ſit diſtributio cibi ordinata. Diſtributio autem alimenti per venas totum in corpus, pariq; quadam œconomia tantum unicuiq; partiū impertitur quantum illi nutrimentorum ſatis ſit. Quatuor autem ſunt quæ, corpus fiunt digeſtiones: quarum prima fit in ventriculo, ſecunda ab hepate, tertia a venis, quarta in ſingulis membris, cum quod unicuiq; membro utile eſt, ſibi membro ſit nutrimentum: inutile autem per partes & meatus excernatur. Vide plura apud Macrob. cap. 4. lib. 7. ¶ Per tranſlationē, Cic. ad Qu. fratrē, lib. 2. Facio omnia mandata digeras.

Directio, verb. d. Ordinatio. [סֵדֶר אַרְכָּה סדר διῳκισμένη, διῳκισμένη. Gall. Ordonnance, diſpoſition, ordre. Ital. Ordinanza, diſpoſitione. Ger. Ordnung. Hiſp. Ordenamiento, ordinacion. Pol. Rozſiadanie, rozporządzenie. Vng. rendbeli ſzerzés. Ang. a putting in order, a diſpoſing.] Plin. lib. 11. cap. 21. aq; interiorem in parte digeſtionem in lites aſperiorem eos ſequantes, columnarum memoriæ ſignata, quas ille in ea prodidit numero. Cic. 3. de Orat. Digeſtio cum exordio eſt, ea ei partitio. ¶ Concoctio & digeſtio, διῳκισμένη. [Pol. ſtrawienie. Vng. megemeſztem.] Cels. in præmio, ſive hæc ex cauſa cum cochlo manſit, ſive de illa: & ſive concoctio ſit illa, ſive tantum digeſtio.

Digeſtes, I. Digeſtis, diſpoſitio. [διῳκισμένη, διῳκισμένη. Vng. Rendelés.] Macrob. Nec mirum ſi digeſtes motum reprehenſionis evaſit.

Digeſtorum liber, idem dup. lici ſ. Digeſtus, quòd Græci Pandectas per eum accepimus in eodem nomine narrant, ſub quibus & Digeſtorum libri comprehenſi ſunt: nec facile inter Latinos invenio. Alciat. lib. 3. Disputat. cap. 12. Digeſtorū autē nomen primus Salvius Iulianus invenit, quo jus civile, cum olim confuſum traditum eſſet, tanquam in quandam artem illud redegit. Alciat. in Rub. C. de Edendo.

Digitus, m. ſ. a digerendo quidam derivari putant, quòd natura manū decenter & ordine digitos digeſſerit. Id eſt, diſpoſuerit. אֶצְבַּע אצבע διῳκισμένη. Gall. Doit. Ital. dito. Ger. Ein finger. Bel. Eenes vinger oft tern. Hiſp. Dedo. Pol. Palec. Vng. Ujy. Ang. The finger.] Plaut. in Perſa: Nec ſi hunc uno digito attigeris, te ad tertū aſſigam lectus. Digitorū nomina ſunt hæc, Pollex: ἀντίχειρ, ἀρίθμιος. Index, δεικτικός, Salutaris, ſive famoſus μέσος &, ἀνώνυμος: Medicus, μικρότατος, ἐπικαμπύλιος, ἐπιχρυσίδιον eſt, medicinalis, ſeu annularis, quod in eo anuli primùm geſtari cœpti ſunt Mamurius, μικρός, qui & auricularis, ἀκίνητος. Indice qui poſtremus eſt alio nomine ſalutare veteres vocaverunt. Mart. lib. de Nupt. Phil. Quida redimitus pueri ad eos cōpreſſo digito ſalutan, licentiam coemebat. ¶ Medius digitus alia habet nomina. Nam dictus eſt verpus, à verrendo pudice. Ob quam cauſam impudicus, & infamis vocatus eſt. Et quando porrigebatur, ſignum deriſionis & contumeliæ erat. Mart. Offendas digitum, ſed nec pudicum Alconti, Datoq; Symmachoq; Iuvenal. ipſe notat. Præberet laqueū, meciūq; ostenderet unguem. Perſius. Frontem atq; aſpecta ſabella Infami digito, & lateribus annē ſalivis Expiat. ¶ Digitum tollere, ſignificat favere, ſuffragari: ſuffragationem Digitum deprimere, ſuffragio derogare. μέσον δεῖκνυμι. Horat. Vulgus ut nos unum laudabat pollice ludum. Digita exire, proverbialiter dicitur de iis quos ut vita ſua faceamus cogimus. Tractum à gladiatoribus, qui victi ostentio ac digiti venia à populo poſtulare cogebantur. Perſius Satyr. 5. Nil ubi concelebratio, digitum exeret, pecuā. ¶ Digitus in quadrantibus accipitur pro ſexto quodam aſſis, quo ex eſſellatione ſpatia, aut regiones, aut etiam in nobilionum ædes aqua dividebatur. Habebant enim aquæ ductus ſua caſtella ad divortia vicorum, ex quibus aqua ad caſtellatio per uncias & digitos dividebatur. Habebat autem digitus rotundus diametrum unius digiti. Autor Frontinus. ¶ Cœlum digito attingere, proverbialis rhetorum hyperbole dicuntur, qui ſunge ſupra mortalem conditionem, ac diis proximi eſſe videntur. Cic. ad Attic. lib. 2. Noſtri autem principes digito ſe cœlum penitus attingere, ſi nulli barbari in poſſeſſiōnē ſint quo ad nolumus accedant. ¶ Extremis digitis attingere, eſt leviter attingere. Cic. pro Cal. ¶ Meriti digitis dicitur qui rem accuratiùs expendit, quàm oporteat. ¶ Monſtrari digito, δακτυλοδεικνύμενος, pro eo quod eſt, inſignem eſſe. Luc. in Hermotimo, Horat. 4 Carm. Od. 3. & Perſ.

Digitus aquæ, ſeſtertius, una pars pedis, uncia verò duodecima. Paul. de Serv. Ruſt. prad. [Lucius Titius, Digitum tibi dono aquæ.

Digitāllis, & Digitellus, diminutiva. [δακτυλίδιον. Gall. Petit doit. Ital. Dito piccolo. Ger. Ein fingerlein. Hiſp. Dedo pequeño. Pol. Palczyk, palczik. Vng. Ujacska. Ang. a little finger.] Ter. in Eunuch. Sine biduum hoc præterea, Qui mihi nunc uno digitulo faxo aperis fortunatus.

Digitālis, & digitellus, Quod habet menſuram digiti. [δακτυλιαῖος. Gall. De la groſſeur d'vn doit, largeur & longueur d'vn doit. Ital. Di miſura d'vn dito. Ger. Ein finger breit oder lang iſt. Hiſp. Coſa que tiene anchura de un dedo. Pol. Co ma ſzerokość palca. Vng. Ujnyi. Ang. That is of the meaſure of a finger in breadth.] Festus Digitale ſacrificium in uſu eſt digitali craſſitudine.

Digitālis, is, f. ſubſtantivum, Digitorū regimen ita dicitur. [δακτυλήκη. Gall. Dorure, doigtier ou couure de doit, gect. Ital. Ditiera. Ger. Finger ſtarck. Hiſp. El dedal o dedil de dedo. Pol. Paniek, rękawiczka. Vng. Ujvédö. Ang. A glyder for any finger to runne in, a finger ſtocke.] Varro lib. 1. de re rust. Oleum manu fricta, melius ea quæ digitis nuda legitur, laudabiliter cum his cum digitalibus.

Digitellus, ſive Digitellio. [Pol. Kuſtoſek.] Herba eſt cui alio nomine eadem, ſive clem pervicum majus appellatur. Cuſpar. Vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Digitōſus, m. ſ. Qui digitos habet. [δακτυλώδης. Gall. Qui a des gets. Ital. Che ha dita. Ger. Der finger hat. Hiſp. Que tiene dedos. Pol. Palczaſty. Vng. Ujas, ujnyi. Ang. That hath fingers.] Plin. lib. 11. cap. 40. Avium aliæ digitatæ, aliæ palmipedes.

Digladiāri, Gladiatorio certu, certare, concertare, diſſentire, διαφέρεσθαι, διαμάχεσθαι. Gall. Debatre, combattre, & contre tenir à coups de poings. Ital. Far battaglia. Ger. Fechten. Streyten wie die Fechter. Bel. & Germ. Hiſp. Contender. Pol. Potykać ſie, ſpierać ſie. Vng. Verekedni, vtalkodni. Ang. To fight with ſwordes, to contend or ſtrive.] Cic. Quid Antipater digladiatur cum Carneade? ut volo mihi.

Dignārio, Dignor. Dignitas, Dignor, Vide DIGNVS.

Dignōſco, ovi, ĕre, gnoſco, cognoſco, aut diſcerno. [תָּכִיר נכר διάκρισις. Gall. Cognoiſtre & reconoiſtre, diſcerner. Ital. Cognoſcere, diſcernere. Ger. Bey einem etwas können erkennen oder erbeiten. Hiſp. Conoſcer entre coſas diuerſas. Pol. Rozpoznawać. Vng. Megiſmérni. Ang. To diſcerne, to know among or from.] Lactant. lib. 6. Invicem ſe dignoſcant. Suetan. in Othon. Vultu corpore, galericulo capiti propter raritatem capillorum adapto, & annexo, ut nemo dignoſceret. Colum. lib. 2. cap. 2. Dignoſcere terram ſaporem. Plin. lib. 12. cap. 17. Dignoſcere vim poteſt à mathematicis vera.

Dignōto, tas, are, cognoſco. Cyno, imprimo, ut fieri ſolet in percussis ut dignoſcatur.

Dignus, a, um, Qui aliquid meretur, cui aliquid merito debetur: [יָאוּת

nus: [ראוי ראוי כשר rasshér. ádjar. Gall. Digne. Ital. Degno. Ger. Würdig, würdt. Bel. Weerdich. Hisp. Digno. Pol. Godny. Vng. Méltó. Ant. Meete or convenient, worthie.] ut. Dignus laude, qui digne laudetur. ἄξιος ἐπαίνου. Dignus castigatione, qui merentur castigationē. Plaut. in Rud. Neq; dignioribus cohibeo videre animū quanquā, Quos deos atq; homines ego scio maxumā beneficere magis decere. Terent. in Heaut. Ego te meum esse dici tantipere volo, Dum quod te dignum est facias. ¶ Hujus contrarium est Indignus. Mart. Dignatur eum sic, indignaq; nomine dicit hoc est, dicam cur mereamur & non mereamur hoc nomen.

Dignē, adverb. pro digne, aut dignitate. [ἀξίως. Gall. Dignement, comme il appartient. Ital. Degnamente. Germ. Würdiglich. Hisp. Dignamente. Pol. Godnie. Vng. Méltón. Ant. Honestlie, worthelie.] Id est, honestè, ut homini esse decet. Plaut. Mil. quam digne ornata incedit, non meretricē. Cicer. de Senect. Nunquā igitur laetis laudari dignè poterit philosophia hoc est, satis pro dignitate ¶ Dignè etiam significat premiis, ἀξίως, vel ἀξίως indignè, praemiis merita. συνεσκευασμένως ἀξίως. Ovid. Leniter, ex merito quisque laedat, iterandum est. Qui venit indignè poena, dolendus venit.

Dignanter, adverb. Digne. [ἀξίως. Pol. Godnie. Vng. Méltón.] Vopiscus in Tacit. Ipsum igitur qui nos rueri docet, hoc rursum dignanter audite.

Dignitas, atis. Honestus honos, amplitudo, splendor. [חתום mahalach שאת sheth יתר yether ἀξία, ἀξίωσις, εὐδοκίμησις. Gall. Dignité, honneur, estime. Ital. Dignità, autorità, honore. Ger. Würdigkeit. Bel. Weerdicheit. Hisp. Dignidad. Pol. Godność. Vng. Méltóság. Ant. Worthinesse, honour, estimation, reuerence, worthie qualitie or condition.] Gel. Cujus dignitas nec augeri laudibus, nec minui detractionibus potest. Cicer. Thermo, lib. 1. Verum in nullis in rebus est tē commodus, quo ad fides dignitas, quia patet. ¶ Interdum sumitur pro virili pulchritudine, ἀνδρογενεία. Idem lib. 1. de Fin. Pulchritudinis duo sunt genera, unum muliebre, quod venustatem appellamus: alterum virile, quam dignitatem dicimus. Idē de Orat. In Romulo alia dignitas in militia, alia in regno fuit. ¶ Et etiam dignitas in sermone, quum tollit orationē et grauis, & vocem mollit, de qua Autor ad Herenn. σεμνοπρέπεια, ἀξιωμα. Hujus contrarium est indignitas, pro deformitate, seu ignominia, & quod indigna sit, hoc quod est contra dignitatem. ad lib. 4. ad Herenn. Neque verbis contegunt indignitatem. Cic. pro Qu. Ligario. Quum ad secundum Caesarem patris tui, fratres priores rogaru fratrum tuorum vestrum causa ad Caesarem, atque animum adeundi atq; conveniendi illius indignitatem & molestiam perhibuissem. Autor ad Herenn. lib. 3. Acuta exclamatio fauces & vocem vi laesa, eodem iudice auditorem, habet enim quendam illiberalem, ad indignitatem potius vociferationem, quā ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum. ¶ De privata dignitate praedibus, Vide Lag. de Method. jur. Civil. part. 2. cap. de privat. dignitate.

Dignitatum species, recentiores Jurisconsulti quatuor esse tradunt, Illustres, Superillustres; quae dictio non satis Latina est) Spectabiles & Clarissimos. Sed Alciat. coelum vocat, cujus elegans capetania de utre mihi Disputatio, in Digestis tamen modo proprie, quae clarissimatus, spectatus, perfectissima gradibus continentur, quos Alciatus contra Cinum attingit, ostendens quammaxime in reb. humanis differentias sit.

Dīgno, as, avi, a. p. Dignum judico, dignum. [ἀξιῶ. Gall. Estimer, reputer digne, digner. Ital. Giudicare degno, degnare. Germ. Würdigen, würdig achten. Hisp. Tener por digno, juzgar o reputar por digno. Pol. Godnuię czynię. Vng. Méltónak tartok, méltóztatom. Ang. To thinke worthie, to vouchsafe.] Pacuvius. Quo deos inferos, quibus coelites, dignos decorare honore queam?

Dignoro, as, are, Graece σεμνόομαι. Significat raro, quemadmodum non faciet celeritas, & pecorina. [Pol. Poważam. Vng. Meg becsülöm.] Festus. Nec ἀξιῶ quadam nota significabatur. Antea enim ita scribebant ἀξιῶ.

Dignor, pass. vum. Dignus habeor. [ἀξιοῦμαι. Gall. Etre reputé, estimé digne. Ital. Essere tenuto degno. Germ. Würdet geachtet seyn. Hisp. Ser tenido por digno, ó digno. Pol. Za godnego bydź uważanym. Vng. Méltónak tartatom, méltóztatnak. Ang. To be esteemed and thought worthie.] Virgil. 1. Aen. Conjugio Anchisa Veneris dignare superbo. Cicer. Decor. Homo ex eo nomine est hominum, qui apud nos hoc nomine digni habentur. Id est, digni habeantur.

Dignor, deponens. pro Dignum judico, seu habeo: ultra tus. [ἀξιῶ. Gall. Estimer, reputer digne, daigner. Ital. Giudicare degno, degnare. Ger. Würdig achten. Hisp. Tener por digno, juzgar o reputar por digno. Pol. Za godnego uważam. Vng. Méltónak tartom, méltóztatom. Ang. To thinke worthie, to vouchsafe.] Virgil. 1. Aeneidos: Tum Venus. Haud equidem tali me dignor honore: id est, dignum judico, inquit Servius. Sueto. in Augus. Vt verbi am de iisque operibus quae publico spectaculo praebebantur etiam cum tali dignatus dicit est, dignum judicavit, & dignatione sua prosequutus est.

Dīgnŭ-dĭcus, Cic. 1. Acad. Quae autem secundum naturā essent, ea sumenda, & quadam aestimatione digna dicebat.

Dignātio, onis, f. idem quod Graec. ἀξίωμα dicitur id est, dignitas & amplitudo propter honorem gestos aut magistratū, vel propter oris, morum q; majestatē. [השגה mahalach שאת sheth יתר yether. Gall. Dignité, honneur, reputation. Ital. Dignità. Ger. Würdigung, so wird gehalten. Bel. Weerdicheit. Hisp. Dignidad, reputacion. Pol. Godność, ważność, sprawa. Vng. Méltóság, tisztesség. Ang. A dignitie or worthinesse, reuerence carried to a man.] Cic. ad Qu. Frat. lib. 1. Minus acerbum, minus miserum fuit, quam me esse tam angustis, tam vero dignis nostra.

Dīambis. διαμβος, Pes metricus ex duobus jambis constans; hoc est, ex quatuor syllabis, quarum prima & tertia breves sint, secunda autem & quarta longae: ut Amōrēs.

Dīmānes, Per duas dictiones, ab antiquis credita fuere esse animae hominum quae e corpore erumpunt: de eis versus sepulchrales habemus monumenta. Diis Manibus videamus esse inscripta. Alii Manes eosdem esse putant, quos in vita genios appellamus: volunt; homini datos assignatosque esse Genios, qui eum natum quidem corpori detexerint, tutumq; per vitam reipublicae habuerint. Apuleius de Deum imo Socratis Manes, ajunt dicuntur nihil nisi animi, quae in corpore nostro Genius, & exempore separatae Lemures cognominantur. Quibus si deinceps infelicem vitam egerint, Larvae dicebantur: contra, si bonis fuerint functi, Lares familiares. Servius arbitratur Manes per interpolationem dictos, pro manes dictos, Sabinorum enim lingua Manes, bonos dicebant: unde & Immanis. Nonnulli autem existimant Manes nihil aliud esse, quam noxia numina: quod de iis dicendum esse, alio loco videbimur. Vide plura in dictione MANES.

Dīndico, as, a. p. Diligenter aut diversi judico, discerno, distinguo, excepto, dirimo. [דין din שכיח shachach בין bin. Gall. Discerner, distinguer, separer, distinguer de l'audience. Ital. Discernere, distinguere. Ger. Verhören, unterscheiden. Hisp. Separar, apartar, entre verdad y mentira. Pol. Rozpatruię. Vng. Vizsgálom, ítélem. Ang. To judge between truth and falsehood.] Cic. in Tull. Vt hinc igitur inter has sententias dijudicare malumus, an in proscriptionem redire? Terent. in Heaut. Ego eorum quae mihi veniunt in mentē, ut dijudicare id est, dicquid tibi videtur, & scentis. Idem. Pergin' itaque prius dijudicare, quam tute quid velis? Cic. lib. 3. in Catil. At ille ramē animus dissensiones, quarum nulla exitium Reipub. quaerunt, ejusmodi discrimen non recusat, in eisque concordiae, sed internecione civium dijudicari nolit.

Dījūdĭcātio, onis, f. t. Discreparatio. [דין din. Gall. Interposition de sentence. Ital. Interpositione di giudicio. Ger. Entscheidung, urtheil. Hisp. Apelacion que se interpone de sentencia. Pol. Rozsądek. Vng. Negatio. Ang. Interposition of judgement.] Cic. 2. de Legib. Nam ista quidem magna dijudicatio est.

Dijungo,is,Separo,div do. [הבדיל *hibdil, badal, gazar, diremo.* Gal. *Desunir, separer.* Ital. *Disiungere, separare.* Ger. *Zertheilen, vnnd von einander absonderen.* Hisp. *Desuntar, apartar.* Pol. *Rozłączam.* Vng. *El választom, szakasztom.* Ang. *To sever, vndoe.*] Cicer. Att. lib. 7: Redeamus domum, & jungere me cœpi illo vola.

Dilăbĕr,pen. prod.d.s. D. Regio, seu cădo à sede. [נטה *nephal. inclinatio sive* Gall. *Glisser, choir par erreur.* Ital. *Partirsi, sgrauare.* Ger. *Hinfallen.* Bel. *Verfallen, tenuit vacuum.* Hisp. *Desfazerse, huyr de entre manos.* Pol. *Odpadam, odchodzę.* Vng. *Alattomban, el megyök.* Ang. *To slyde, or fall away.*] Cic. lib. 3. Tusc. Sed nescio quomodo dum ego assentior quæ posci librum, & mecum ipse de immortalitate animi rursus cœpi cogitare, assentio illa omnis dilabitur. ¶ Proprie vox de re data, est de ostium lapi, corruere. Lactant. lib 3: Domus ab habitatore desera dilabuntur, est, corruit. Cic. in Epist. Jam enim à sapientiū familiaritatibus ad vulgares amicitias oratio nostra dilabitur: est, descendit. *Διαφέρεται.* ¶ Aliquando ponitur pro deficere, *ἀποῤῥεῖν.* Lactant. lib 3: Deficientes quatifatigari, & dilabentis mundi fore constat: nunc est, deficientis.

Dilăpsŭs,partic [נטה *nephal. declinatus, declinatio.* Gall. *Glissé, decheu.* Ital. *Sdrucciolato, decaduto, caduto.* Germ. Dahin gefallen. Hisp. *Desfazado.* Pol. *Vpadniony, upadszy.* Vng. *El vált, alá esett.* Ang. *Slyding away, falling, running or water down.*] Ad Terent. lib 3: Qui fortuna sal cujus nullā, amicitiam ejus secuti sunt, in tanta fortuna dilapsa est, devolant omnes. Dilapsus, qui de ruinus, Cic. 2. de Leg. Dilapsa aqua, Idem 2. de Nat. deor.

Dilăcĕro,as,act. p. Lacero. Gall. *Qui dechire, fait dechirer.* Ital. *Che fa stracciare.* Germ. Das jemand zerfetzet oder zerrissen. Hisp. *Desgarrador.* Pol. *Rozpruwam.* Vng. *Kinyuuom alá, széd esik.* Ang. *That maketh to fall, to open, or to run away.*] Quod facilè deRust. Plin. lib. 8. cap. 55: Necnon & vestes lepotino pilo fatere tentatum est, tactu non perinde mollitur in cute, propter brevitatem pili dilacerandas.

Dilăcĕro,as,act. p. Lacero. [טרף *parak* שרם *sharam, diruere, dissipare.* Gall. *Dessirer, deschirer, mettre en pieces, deffaire.* Ital. *Stracciare, sbrocare.* Ger. Zerreissen, zerstören. Hisp. *Despedazar en muchas partes.* Pol. *Rozpruwam, rozpruwuie.* Vng. *El rongyolom, el szaggatom.* Ang. *To rent or teare in peeces.*] Cicero pro Milone: Nocturnis canibus dilaniandum relinquit, Cuonas dilaniare. Ovid. lib. 3. Amorum.

Dilăpĭdo,as,pen. corr. act. p. Dijecto de aqua, consumo. [שחת *shahath destruere* Gall. *Dissiper, dilapider, gaster.* Ital. *Consumare.* Ger. Verzehren, verspillen. Bel. *Onnutte ofverdrijven.* Hisp. *Destruir, consumir, apolondar.* Pol. *Marnotrawię, rozpuszczam.* Vng. *Kivesztem.* Ang. *To waste, to spend, to consume.*] Terent. in Phorm. Quæ ita parentur nunc conveniendas Phormiæ est, Principio ut ne dilapidemus nostras migrationes, Vt antecramus. Cic. ad Atticum: Publicam dilapidabat pecuniam, & rarium exhaurichat. Calum. Dilapidare hominum labores grandine fugiunt. Propriè tamen Dilapidare, est lapidibus pungere. Cato de Re rust. cap. 48. Locum bipalio vorsato, dilapidato quoque: hoc est, lapides auferto. Cato gaiota exemplaria habent Delapidato.

Dilargĭŏr,ārĭs,dep. est variè, aut diversis largior. [חלק *halak* נתן *nathan, dare, distribuere.* Gall. *Donner, donner largement.* Ital. *Donare à diuersi.* Ger. Hin und her austheilen, vmher streuen. Hisp. *Dar en diuersas partes.* Pol. *Hoynie y obficie dam.* Vng. *El osztogatom.* Ang. *To give largely, to distribute.*] Cic. contra Legem agr. Nec dilargiri pecuniis fine ulla religione quibus volui rei, dilargiri, agri Campani attingere nullis est. Sacra in Cal. ca. 28: Cæteri item quæ usquequaque libuissent, dilargiri est, communi de re nulla. ¶ Accipitur & passivè apud Gell. lib. 15. cap. 15. Salutatus quoque eodem modo: Dilargiri proscriptorii bonis dicit eam quam verbum largiorii ex verbis communibus.

Dilăto,as,pen. prod. ad p. Latum fio, do, differo, explico, propago. [הרחיב *hirchib* התחה *hephrich, expandere.* Gall. *Differer, dilater, differer.* Ital. *Dilatare, allargare.* Germ. Ausspreiten, weitleuffig machen. Belg. *Verlenghen.* Hispan. *Dilatar, estender, alargar.* Polon. *Rozpinam, rozpuszczam.* Vngar. *Ki feszitsem.* Ang. *To stretch out, to lengthen.*] Plinius libro 33. capite 3: Nec aliud latiùs dilatatur, aut numerosius diuiditur. Cicero pro Flacc. Sed nunc dilatabo orationem meā. Idem 1. Offic. Quorum rebus gestis imperium Lacedæmoniorum dilatatum putatur. Idem 2. de Nat. deor. Illum enim locum illa vetus Zenonis brevis conclusio dilatavit.

Dilatāno, tumor est mollis & digitis cedens, cujus ortus è spiritu & sanguine est: Græcè *ἀνεύρυσμα*, Paulus lib. 6. c. 37.

Dilūtro, dilatras. [Pelon. *Keymoléin.* Vngar. *Meg vgatom.*] Gellius libro primo, capite 2: Nugalibus & puerilium ista gogarum commentationibus dilatantes, & jurgationibus jurisconsulti.

Dilātŭs,a, um. Divulgatus. [Vngar. *El birodolt & el szélesedett.*] Sueton. in August. cap. 14. Rumore ab obtrectatoribus dilato.

Dilāudo,ar,act p. Lauco. [שבח *shabbach, laudare.* Gall. *Louer fort ou en obscurci manieres, prosser.* Ital. *Laudare.* Germ. *Loben.* Belg. *Leven.* Hisp. *Alabar.* Pol. *Chwalę.* Vng. *Erősszen dicsérlem, magasztalom.* Ang. *To praise, to commend much.*] Cicero Att. lib. 6: Ergo audebo legere aliquā, aut attingere eos libros quos tu dilaudas, Itale quid fecero?

Dilemmă,ătis, & Dilemmatum, *διλημμα*, per duplicem argumentum est, quod utrinque adversarium capit: unde & Syllogismus cornutus à Gellio appellatur. Hieron. cœtera Ruf. Hoc est verum dilemma tuum, non ex dialectica arte, quam nescis, sed ex carnificum officina & meditatione prolatum. Cic. Complexionem vocat.

Dilĭgo,gis,pen. corr. d. lexi, dilectum, act. n. Amo, charum habeo [אהב *ahab, diligere, desiderare.* Gall. *Aimer, vouloir sauoir.* Ital. *Amare.* Germanic. *Lieben, lieb haben.* Belg. *Liefhebben.* Hispan. *Amar.* Pol. *Kocham.* Vngar. *Szeretem.* Ang. *To loue, to esteeme.*] Cicero de Amic. Quocirca dicendum est etiam sapiēs quem judicaverit, diligere quatenus quem dilexerit, judicare. Idem ad Rectum. Sic tu facies, & me aut amabis: aut quo erga me animo sim, diliges. Ovid. 2. de Ponto. Diligitur nemo, nisi cui fama secunda est. ¶ Quandoque diligere significat dividere. Plaut. in Curc. Clypeatus elephantum, ubi machæra dilegit. Titinius apud Non. Pernam totam dilegit.

Dilĭgens, Gravus, solers, attentus, fidelis, diligentiam adhibens: à diligendo, quod ea quæ diligimus, fideliter observamus. [חרוץ *charutz* חריד *chared* אהוב *ahab.* &c. *Industrius.* Gall. *Diligent, songneux.* Ital. *Diligente, assiduo.* Ger. *Fleissig.* Bel. *Neerstich.* Hisp. *Diligente y cuydoso.* Pol. *Pilny, Baczny.* Vng. *Szorgalmatos.* Ang. *Diligent.*] Cic. 6 Verr. Diodorus homo frugi, & diligens, quæ sua servare vellet. Idem de Amic. Sed Scipio ejus celebratur, quod in omnibus rebus homines diligentiores esse vult, ut caprās & oves quot quisque haberet, dicere non posset: sic nos amicos non habere, dicere non posset. ¶ Horum contraria sunt Negligens, & Indiligens, *ἀμέλεια*, quæ magis dolum diligentiæ opponuntur negligentia & indiligentia, *ἀπραγμοσύνη.* Cicer. de Opt. gener. Sed quædam etiam negligentia est diligentia. Terent. in Adelph. Ingenium tuum novi hoc ade, sed vereor indiligens nimium ſies. Idem in Phorm. Polluce: parvis parva bene, indiligenter curantur.

Dilĭgĭtŏr,ōris, Studiosè cum cura & solicitudine. [ἐπιμελητὴς *epimelitis.* Gall. *Diligemment, songneusement.* Ital. *Diligentemente.* Ger. Fleissiglich. Hisp. *Diligentemente y cuydosamente.* Pol. *Pilnie.* Vng. *Szorgalmatosson.* Ang. *Diligently.*] Ter. in Eunuch. Curate illam diligenter virginem.

Dilŏgĭa, *διλογία*, figura est, quum ambiguè dictum duas res significare *δύο σημαίνειν.*

Dilōrĭco,as,pen. prod. act. p. Dilcindo, aperio. [קרע *karah.* Gall. *Desloyer, rompre.* Ital. *Rendere, fenderse.* Ger. Zerreissen, zerspalten.] Hisp. *Desmallar, hender.* Pol. *Rozpruwam, rozpruwam.* Vng. *Le hasitom.* Ang. *To open, to cut, to rend.*] Cicer. 2 de Orat. Qui in causa peroranda non cultravit reum evertere. Consularem & eius dilloricare tunicam, & judicibus cicatrices adversas senis imperatoris ostendere. Alibi idem exemplū memorans dixit: Tunicam à pectore ejus dilit: ut intelligamus idem esse dilloricare & dilcindere. Egesippus lib. 3: Monumenta pei bellatoris gladios arculeates quencunque reperiebant diloricabant, quod est, quasi loricam dissolvebant, sicut dissolvere est dissingere & fibulam resolvere.

Dilūcĕo, es, diluxi, ere, Lucco, illuceo. [אור *or* מהר *mahar* בהה *vaghah. Illuminare, lucere.* Gall. *Luire, estre clair.* Ital. *Risplendere.* Germ. Vollenmercklich scheinen. Hispan. *Lugir, ser claro.* Pol. *Świecę, świtam.* Vng. *Világ vagyok.* Ang. *To be bright, to shine.*]

Gell.

Gell. lib. 2: Contrà verò qui sex horis posterioribus nascitur, eo die videri natum, qui pridiè eum noctem dilexerit. Horat. in Epist. Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. ¶ Dilucere, per translationem, pro clarum & apertum esse. Liv. 3. ab Urbe: Deluceret magis patribus atque Cæsoni.

Dilūcĭdus, a, um, adj. Clarus, apertus, evidens. [בהיר *bohir, inclaruit.* Gall. *Fort clair, fin, sain.* Ital. *Chiaro, luminoso, risplendente.* Ger. Schön klar/ heiter/ wolcket. Bel. Claer. Hisp. *Claro, manifiesto.* Pol. *Jasny, światowny.* Vng. *Világos, fenyes.* Ang. *Clear, evident, bright.*] Plin. lib. 9. cap. 29: Sic igitur laudatus ille palam fumigatus fraudatz, tantoq; dilucidior, quàm magis vellet claudere. Cic. 3. de Fin. Nec enim in Tarquinii femore quicquam implicatũ aut tortuosum fuit: nullæ enim, ut mihi videntur, dilucidiores orationes.

Dilūcĭdē, adverb. Clarè, perspicuè, apertè. [*Gall.* Clairement, *Ital.* Chiaramente. Germ. Klärlich/ Hellich/ Scharffsinnig. Hisp. *Claramente, manifiestamente.* Pol. *Jasnie, światownie.* Vng. *Világosan, fenyesen.* Ang. *Clearly, plainly.*] Tull. Pharm. Dilucidè expediri quibus medeor opertuit iudicibus. Plin. lib. 12. cap. 18: Literas quidem multebo agrestiores egestiis, quam poterunt dilucidè neque peruncti.

Dilūcĕo, ēs, ēre, 2. Perlucco, clarum fio. [ברר *bohir, lucescit, aurora, dies fit.* Gall. *Luire, luisir, luire.* Ital. *Schiarare, far chiaro.* Ger. Tagen/ klar vnd hell werden. Hisp. *Enclarecer, luzir, lucer.* Pol. *Switać, switanie.* Vng. *Nappalodik, virradik.* Ang. *To dawn, to make plain, to make clear.*] Ad Herenn. lib. 3: Nam quod in docendo est dilucidè, id est in causa dolum appellamus, id in dicendo non nostrum est tantam appellationem.

Dīlŭcĕscit, lucit, lucescit. [אור *or, lux, aurora, lucisque primus.* Gall. *Le jour, le jour commence à apparoir.* Ital. *Chiarisce il giorno.* Ger. Es tagert/ es wird hell/ es leuchtet. Hisp. *Alvorea, se viene el alba.* Pol. *Switać, switanie.* Vng. *Megvirad.* Ang. *It waxeth day.*] Cicero in Catil. Ipsi tum pessimi, ac me, quem, iam diluxerit, de domo trahent. Livius 8. Macedonicum bellum dilucescebat, quum Sigeum Consul decit.

Dīlūcŭlum, i. n. Ante Solis ortum aurora, quasi primus dei lux: quod tum cæpit lucescere, aperire. [שחר *Shahar, aurora.* Gall. *L'aube du jour, le point du jour.* Ital. *L'aurora, l'alba.* Ger. Der angehende Tag/ die Morgenröthe. Bel. Den morgenstont. Hisp. *Alva, el principio del dia, el amanecer, el rocio.* Pol. *Switanie.* Vng. *Hajnal, megvilágosodás.* Ang. *The break of the day.*] Hinc ad Lucilium Horatius remũ, lectum, nonum dilucula, quoq; & vesperi nemo est qui nescit. Plaut. Amph. primulo diluculo Abiit ad legiones. Cic. pro Rosc. Amer. Et quum post horam primam undecimam ecclesias esse, primo diluculo nuntiatur hic Amerinam venit.

Dīlūcŭlō, adverbiatum, Significat tempus mane, ante lucem. [בקר *bokar, mane.* Gall. *A l'aube du jour, au point du jour.* Ital. *Allor del giorno.* Ger. Angehendes tags/ in dem morgen früh. Hisp. *Al tiempo de la madrugada.* Pol. *Nanie rano.* Vng. *Hajnalt.* Ang. *At the break of day.*] Cicero ad Atticum libro 16. Quum ante lucem de Sicilia nostra turres fieri, centesimq; diluculo ad portam Tiretum.

Dīlūcŭlo, as, p. nulla in ultima correp. n. p. Significat diluculum fieri. [שחר *shahar, aurora.* Gall. *Se faire aube, se faire matin.* Ital. *Farsi giorno, aggiornare.* Ger. Tag oder hell werden. Hisp. *Madrugar, amanecer.* Pol. *Switać, switanie.* Vng. *Megvirad, megvilágosodik.* Ang. *To break of the day.*] Gell. Die crastino ubi primùm diluculabit, Faciamus ad eas, & rogemus veniant. Sed hoc vix alteri quam inertissimæ personæ, & impudentissimæ.

Dīlūcŭlŏr, Diluculere incipit, *lucescere incipit.*

Dīlŭdĭum, ii, Ludorum intermissio, cessatio à ludo. [*Gall.* Intermission de jeux, delay ment de jeux. Ital. *Intermissione de giuochi.* Germ. Spielanstand oder Ruhestand von dem spielen. Hisp. *Cessation de juegos o burlas.* Pol. *Przestanie od gry.* Vng. *Az játéknak megszünése.* Ang. *A delaying or ceasing from playes.*] Horat. lib. 1. Sat. Diffingit inimicitias, tacitumo & dilucida pugnæ: Ludus enim genuit trepidum certamen & iram. Vbi Acron: Dilucida dicit tempora quæ gladiatoribus conceduntur, ut inter quæque dies pugnent. Porphyrion: Diludia, extremitio ludorum vel dilatio.

Dīlŭo, as, dilŭi, dilutum, ere, 3. & antiquo verbo huo, ĕre, 3. Lavo, purgo, resolvo. [רחץ *rahats, lavit.* שטף *shataph, abluit, diluvium.* חסיך *hasiph, diluvium, inundatio.* Gall. *Détremper, remoudre, diluvium, inondation.* Ital. *Purgare, lavare.* Germ. Abwäschen/ säubern/ vermischen. Bel. Wasschen. Hisp. *Lavar, deslir.* Pol. *Odmoczyć, zlewać.* Vng. *Megmosni.* Ang. *To wash, to make clean, to dilute.*] Cæsar. lib. 3. Civil. Super latères coria incurvantur, ne vasa liquida effusa laceres diluere possit. ¶ Item aquâ vel alium liquorem miscere, temperare, *frigere.* Virg. 4. Geor. Cui lacte favos & mixti dilue Bacchi. Pertin. Diluis bellè verum dixit, pro eo quod est, mediocriter temperas. ¶ Translatè usus est Cic. 3. Tuscul. Quæ cognatio unâ maximè ornatæ molestias exterminat, & dilutiores efficit, & evehit, quemadmodum vinum aquæ dilutum fabricavatur. ¶ Ita eram dilaturus verbum dictum: id est, purgaturus, & refellere. *ἀπολογήσασθαι*, ut oratores quando refellunt objectiones adversarii. Cic. 5. Verr. Quo facilius concentionis nicorũ diluere possim. Idem 2. de Natura Deorum. Naturæ profluentes amnes, aurum vix ullo modo, corpora autem aquæ facilè corrumpuntur. Hic orationis flumine reprehensoris vitia diluuntur. ¶ Ponitur etiam pro explicare, declarare. Plaut. in Rud. Abiisse maledictis, & imbiquum ingravi, dilui. Cic. pro Cluen. Quum ego unaquaque de re dicam & diluam.

Dīlŭo, as, pen. prod. Mensis, temperatus [משכן *mishcheh, mensis temperatus, dies diei.* Gall. *Détremper, mêler, mesler.* Ital. *Mescolare, temperare.* Ger. Vermischt/ vermischet. Bel. Ghemengt/ ghemenght. Hisp. *Mezclado, temperado.* Pol. *Zmięszany, rozmięszany.* Vng. *Vegyes, elegyitett.* Ang. *Tempered, mixed, qualified.*] Vnde vinum aqua dilutum dicitur dilutum, *ἀκρατόποτον.* Mart. Dilutior nascitur falerni. ¶ A quo dilutio, *ōnis*, f. Plinius, pro mutuus plùsve aquæ admixtu facere. Vnde Cato. Cibus præcipit hyeme meracius esse, bibendũ, æstate dilutius. Hieronymus vinum dilutum vocat aquatum. Virum (inquit) aquatum bibunt, ea re frangitur, mente labuntur. Merum autem virile dicitur, quod minùs dilutum, sive aquatum est. ¶ Dilutus color dicitur, quum vel aqua addita remissus, attenuatus. Gell. Luteus color rursus est dilutior.

Dīlŭo, as, pen. prod. neut. gen. Vocatur id Cæsarius, à quo aliquâ certo tempore tributa remittuntur, ut si vicinis finibus dirimus aliquot mensibus, ac deinde exercitum inde abducimus, dilutum dicetur. Plin. lib. 27. cap. 9. Hortat & medetur absinthii usus ita cum appellatur hoc genus. Dilutatur, si quis fuerit medicamine aquæ regitur per triduum.

Dīlŭvĭes, ēi, f. Terræ inundatio ab immodicis imbribus, vel maris fluvive incremento profluentes, fluvius, inundatio. [מבול *mabûl, expansio, aqua.* Gall. *Déluge, inondation.* Ital. *Diluvio.* Ger. Ein Wasserschwemmung mit Wasser/ ein Wassersturtz. Bel. Eenen Waterstort. Hisp. *Diluvio, avenida de agua.* Pol. *Wylanie, powodź.* Vng. *Vizözön.* Ang. *A deluge, or great flood.*] Plautus in Epist. Hic adfuit tempestates & creber diluvies. ¶ Dilurium, metaphoricè pro eversione Troiæ, dixit Virg. Dilucio ex illa diversa per æquora venti.

Dīlŭvĭo, diluvi, ĕre, 3. pen. prod. [שטף *shataph, diluvium.* Gall. *Inonder, couvrir d'eau.* Ital. *Inondare.* Ger. Vberschwemmen/ vberlauffen mit Wasser. Hisp. *Derribar, anegar con avenidas.* Pol. *Topić, zatopić.* Vng. *Árasztom, elárasztom.* Ang. *To overflow, to drown.*] Lucret. lib. 6: Pars quam gleba super ad diluvium revocatur luctuosum. Horat. libr. 3. Carm. Horridamque cultis diluviem meditatur agris.

Dīlŭvĭo, vias, viare. [שטף *shataph, diluvium.* Gall. *Inonder, couvrir d'eau.* Ital. *Inondare.* Ger. Vberschwemmen/ vberlauffen mit Wasser. Hisp. *Derribar, anegar con avenidas.* Pol. *Topić, zatopić.* Vng. *Árasztom, elárasztom.* Ang. *To overflow, to drown.*] Lucret. lib. 5: Tantum suppeditare amnes, diluviaque nimarum. Omnia diluviare ex alto quæque profundo.

Dīmachæ, ærum, [*διμάχαι.* Pol. *Konni Jeźdźcy.* Vng. *Egyenrőliek.*] Quintus Curtius lib. 5: Itaque delectos equites seorsum imbues, trecentos quos dimachas appellant, adjungit: deinde his graviora arma portabant, cæterum equi velocitate, clarres sonipes quæque poterat, pedestris acies erat.

Dīmănō, as, pen. prod. n. p. Diverso fluendi motu, de, suo, profluo. [נבע *nabâ, manat.* נזל *nazal, defluxit, defluit, manat.* Gall. *Découler, couler.* Ital. *Dimanare, gocciare in diverse parti.* Ger. Zerfliessen/ von einander fliessen. Hisp. *Manarse, derramarse.* Pol. *Rozpływać się, rozpłynąć się.* Vng. *Folyk, folyadékozom.* Ang. *To flow, to go, to run from, or abroad.*] Cic. pro Cælio: Eum ego non ad me revertor, ab his locubus profluxisse humanum limum, & meus hic forensis labor vereque cæno dignorum existimationem hominum paulò latius commendatior & judicio meorum.

Dīmembro, as, act. p. 1 membro deducitum, significat separo, divido, *διαμελίζω.*

Dīmētĭor, iris, mensus sum, ĭri, 4. q. Metior. [מדד *madad, dimensit.* Gall. *Mesurer, compasser.* Ital. *Misurare.* Ger. Messen/ ermessen. Hisp. *Medir.* Pol. *Odmierzyć.* Vng. *Megmérem.* Ang. *To measure.*] Cic. de Senect. Motu videbar usus studio dimetiendi pene cœli, terræ: C. Gallum familiarem patris tui Scipionis. Idem in Orat. De verbis enim componendis, & de iis loquor proprio modo dimetiendis & dimetiendi loquendi.

Dīmĕtĭens, tis, form. gen. Linea recta, figuram quæ longissima parte, ex opposito secans quam Græci *ἀπὸ τῆς διαμέτρου*, diametron appellant, *diagonius.* Pol. *Linia poprzeczna.* Vng. *Hasson ker, vagy vélegzetes vonás, vagy vonalyás.*] Plin. lib. 2. cap. 23: Quantas enim dimetientes habeat septimas, tantus habere circulum dum & vicesimas.

Dīmētĭtus, pass. [מדד *madad, dimensum.* Ger. Der gemessen wird. Pol. *Rozpowiedziany.*] Cic. de Senect. Atque ego ita fuit omnia dimetitus. Quo in loco fortasse ἁβίου ¶ Dicitur pass. sive capitur. [מדד *madad, dimensum, dimensio.* Pol. *To co się mierzy, miarowanie.*] Virgil. 2. Georg. Ordinat in partibus numeris dimensa virorum. Orbis certis partibus dimetitus.

Dimensio,

Dimēsĕo, verbale. f. r. [מדד mādad. dimensio. Gall. Mesurement. Ital. Misurazione. Ger. Die Abmässung: etwas ausmässung. Hisp. Medida. Pol. Odmierzanie, mierzenie. Vng. Meg mérés. Ang. A measuring.] Cic. 1. Tusc. Pulsentem quendam Socrates interrogabat quæ dā Geometrica de dimensione quadrati.

Dimētŏr, eris. prod. dimensus, dimetatus sum, etiam dē significationis cum sequenti. [Vng. Megmerészkedem.] Cic. de Nat. deor. Eorum enim cursus dimetiri, naturitates temporum, & varietates, motionesque cognovimus.

Dimĭcō, as, pen. corr. Pugno, quod proprie de re contendo verò verbis tantùm. [בוז bāz. מלחם milchām. מצלצל mitzlatzal. Gall. Combattre. Ital. Combattere. Germ. Streiten. Hisp. Pelear. Pol. Walczyć, bitwę czynić, walczyć. Hisp. Pugnar. Pol. Spornie bronić, walczyć. Vng. Vitok, bizodolok, viadolom. Ang. To fight, to skirmish.] Cæsar 7. bell. Gall. Ne contra suā voluntatē dimicare cogeretur. Liv. 2. ab Vrbe. Nec tamen pedites pro se dimicare, ut acie dimicarēt.

Dimĭcātĭo, ōnis, verbale. f. Pugna, dissensio, contentio. [מבה mabbāh. מלחמה milchāmāh. קרב qĕrāb. מריבה mĕrībāh. Gall. Combat. Ital. Combattimento. Ger. Streit. Hisp. Pelea. Pol. Sporna walczenie. Vng. Vitok, vyaskodas. Ang. A fighting, skirmishing.] Liv. 7. ab Vrbe. Omnium superiorum dimicationum fractum in eo die, atque ægri dixere consilere.

Dimĭdĭus, a, um. Qui per medium divisus. [חצי chătzi. חציים chătzaiim. Gall. Demy. Ital. Mezzo, partito per mezzo. Germ. Halb. Bel. Derhalft. Hisp. Medio, dividido, demediado. Pol. Połowicy, mowy y połowiczny. Vng. Fel. Ang. Half.] Dicitur de rebus quæ separatæ iuxtanam sit pars altera ex dimidiato. Gell. libr. 3. cap. 12. Dimidiatum, cùm ipsum quod divisum est, dici haud convenit. Dimidiū verò est, non quod ipsum dimidiatum, sed quæ ex dimidiato pars altera est. Martial. Dimidium donare Lino, quàm credere toto. Qui mavult, mavult perdere dimidium. Plin. lib. 2. cap. 59. Certè nisi sole adverso non sunt, nec unquā nisi dimidiā cernit formā. ¶ Dimidium plus toto, πολὺ ἥμισυ παντὸς, ænigma proverbiale, quo commendatur aurea mediocritas. Refertur & exponitur à Platone 4. de Leg. 3.

Dimĭdĭātus, a, um. Dicitur de rebus quæ continuæ sunt, & non separantur: quasi dimediatas, & in parte duas partes divisas. [מחצה machătzāh. חצן chătzan. Gall. Partie en deux. Ital. Partito en due parti equali. Ger. In zwey gleiche theil abgetheilet. Hisp. Demediado en dos partes. Pol. Na dwie równe części rozdzielony. Vng. Fel kit fiē velegzatott. Ang. Deuided in two parts.] Cic. in Verr. Exemit ex annonario dimidiatumque mensem. Idem 5. Tusc. Apparebat epigramma exesis posterioribus partibus versiculorum, dimidiatis ferè. Sicut autem qui ex mille denariis qui ei debebantur, quingentos recepit, dimidium se recepisse dicet: unum diamantem ita si sexphus argenteus cum alio communis, in partes duas divisus sit, dimidiatum dicemus, non dimidium (sphæram, Gel. lib. 3. cap. 14.

Dimĭdĭātim, adverb. [בחצי bachătzi. לחצאין lachătzaiin. Gall. Par moitiez, à moitié. Ital. Per mezzo. Germ. Der halbheit. Hisp. Por medias. Bel. Par moitié. Pol. Połowicznie. Vng. Fel részrel, felenkint. Ang. By the middes.] Plaut. in Mil. Sed perceliuni, sed perducant, dimidiatim dum apportent. Id est, dum ibi volunt dari dimidiam partem.

Diminŭo, nŭis, act. 3. Minuo, imminuo, attenuo, detrăho. [גרע gāra'. לגרע lĕgāra'. פגם. Gall. Diminuer, amoindrir, affoiblir. Ital. Diminuire, scemare. Germ. Mindern. Hisp. Disminuir ò menguar. Pol. Vmnieyszam. Vng. Megfogyatkozom. Ang. To diminish, to make less.] Cic. de Clar. Gen. Interitu talis Augusti dignitatem nostri coëgi diminutam dolere.

Dimĭnūtus, part. [גרוע gārūa'. גרום. Gall. Diminué, amoindri, affoibli. Ital. Minuito, scemato, sfimato. Ger. Gemindert. Hisp. Disminuido, amengoado. Pol. Vmnieyszony. Vng. Megkisebbedett. Ang. Made leſſe.] Dignitas collegii interitu alicujus diminuta.

Dimĭnūtĭo, verb. f. t. Immutatio. [שנוי shĭnnūi. מגרעת migra'th. Gall. Diminution, vieillissement, amoindrissement. Ital. Diminuzione, sfracidamento, diminuimento. Germ. Mynderung. Bel. Verminderung. Hispan. Disminucion, cosa de disgusto, ò amengoada. Pol. Vmnieszenie. Vng. Megkisebbedés. Ang. A making leſſe.] Cic. 2. Tusc. Solem, lunam, accessione & diminutione luminis quasi factorum notationem & significationem esse. ¶ Diminutio capitis, apud Iurisconsultos est prioris status permutatio, quam scilicet aut libertatem, aut civitatem amittimus, aut per adoptionem, aliena nos potestati subjicimus. Est autem triplex capitis diminutio, Maxima, media, & minima: quas omnes vide l. 5. de Cap. diminution.

Dimittĭgo. Vide DEMITTIGO.

Dīmĭtto, is, Divertia in loca varia. [שלח shālăch. שלח yādāh. Gall. Envoyer, donner congé, ce laisser en aller, delaisser. Ital. Mandare in diverse parti. Ger. Hin und her schicken, theilen / gehen lassen. Bel. Gaan latende, weere heen zenden. Hisp. Embiar a diversas partes. Pol. Posyłać w przeciwne, rożne strony. Vng. Idel ienni el bocsatni. Ang. To send abroad, to let go, to dismiſſe.] Virg. 1. Æneid. Equidem per littora certos Dimittā Cæsar 3. bell. Gall. Nuntios legatosq; in omnes partes dimittunt. Sallust. Igitur C. Manlium Fesulas, atq; in eam partem Hetruriæ, Septimum quendā Camerinum in agrum Picenum, C. Julium in Apuliā dimisit. ¶ Aliquando ponitur pro missam facere, & abrumpi patiēter dare. Ἀνιέναι, ἐᾶν, ἀφιέναι, ἀνιέναι τὸν θυμόν. Cic. lib. 1. Officior. Quum autem Pompilio videretur unam dimittere legionem. Sallust. Deinde ei postulatus opem tum tum, dum si dimitti. ¶ Aliquando pro permittere, in potestatem dare. [הרפה harpheh. עזב ăzăb. Pol. Puszczać.] Cic. lib. 1. de Rep. Tum annui Consules, cùm dimittī populo iussere. ¶ Aliquando pro deserere quo. Ἐκλείπειν. Ang. To leave, to forsake.] Cic. lib. 12. Epist. Ego non dicere eorum ausum dimittam, quod tu facientem vidisti. Dimittere de fide. ¶ Aliquādo satisfacere, & dimittere creditorem: id est, satisfacere sic, ut amplius molestus non sit. Vlp. lib. 10. Cæsarum si creditores dimisit, & alios fortuna est: quidem dimissis prioribus quos lenire velut. Ex Horat.

Dimissus, part. Omissus, vel relictus. [משלח mĕshullāch. שלוח shālūach. Gall. Envoyé, delaissé & omis. Ital. Mandato. Germ. Verlassen gemacht. Hisp. Embiado, dexado. Pol. Posłany, puszczony albo zaniechany. Vng. Elbocsatott. Ang. Sent, forsaken.] Cic. 4. Acad. In tā philosophia, quam nunc propè dimissa revocatur. Anima dimissa, Lucan. lib. 3. Imes cœla dimissa, Stat. 11. Thebaid. ¶ Sunt qui pro humili & abjecto accipi arbitrantur, adducentes Virgil. testimonium: Deiecit vultum & dimissa veste loquuntur. Sed quum tamen apud Virgil. demissa, non dimissa coarctet legendam, quemadmodum exemplis, quæ ex Varrone & Cicer. perperam & corruptè hic erant adducta.

Dīmissārĭæ literæ, inquit Modestinus, sunt quæ vulgò Apostoli dicuntur, quòd per eas causa ad eum qui appellatus est, dimittitur. Iunius. ff. De libello dimissorio. Ἀπολυτήριος γράμματα.

Dimŏvĕo, ves, act. 2. Removeo, repello, rejicio. [הסיר hāsīr. נדד nādad. הדר hādar. נדח nādach. Gall. Remouvoir, retirer. Ital. Remuovere. Ger. Bertreiben, von einem Ort hinweg treiben. Hisp. Mover. Pol. Odmieniam, przenoszę, ruszam. Vng. Elmozdittok. Ang. To remove, to put aside.] Virg. 1. Georg. Agricola incurvo terram dimovit aratro. Cic. pro Cæcin. Dimoveri enim & dejici de loco necesse est eum, qui detrectat. Idem in Paradoxis. Voluptas quæ est major cōmotis membris ex sua sede & statu dimovet. Plaut. Perſa: Dicat quod quisque vult, ego de hac sententia non dimovebor.

Dimulgo, gas. [Pol. Odsławiam. Vng. Elbeszélem.] Cic. Appio: Quare vitium est occultius agendum, neque ullo modo dimulgandum. Ita enim nonnulli legunt: certum tamen est ibi potiùs legendum esse divulgandum.

Dĭmyxŏs, [δίμυξος. Pol. Lichtarz albo nocnik. Vng. Kétmécsbéli gyertya.] Lucerna duo habens ellychnia. Μύξα enim Græcis nares dicuntur, & caniculi in lucerna nariū modo eminentes, quibus ellychnia inseri solent. Vnde & Polymixus. Lucernæ quoddam genus dicitur, ob ellychniorū multitudinē.

Dynotēs, Græcè δύνωσις, Latinè gravitas.

Dīnumĕro, as. Numero. [ספר sāphar. διαριθμέω. Gall. Dénombrer, conter. Ital. Numerare, annouerare, contare. Ger. Abzehlen. Hisp. Contar por numero. Pol. Odliczam. Vng. Megszámlálom, elszámlom. Ang. To number, to reckon.] Plaut. Epid. Quæ partem prius cōmutare se non vult, neq; conficiari, quàm ei argentū quod debet, dinumeraverit. Ide Rud. Mille nēmos dinumeravi. Terent. Adelphi. Habe aurū jam dinumeret Babylo illi viginti minas.

Dinumĕrātĭo, verbale. f. t. [ספר sēpher. διαρίθμησις. ἀναλογισμός. Gall. Denombrement, conte. Ital. Essaminazione. Ger. Abzehlung. Hispan. La cuenta. Pol. Odliczenie. Vng. Megszámlálás, elszámlás. Ang. A numbring, a reckening.] Cicer. 2. de Orat. Improvisum quoddam & dinumeratio, & alia correctio & disputatio, &c.

Dīŏbŏlārĭi, διόβολοι. Mercenarii dicuntur qui duobus obolis conducuntur, inquit Festus. Plaut. in Pœn. Servatorum scitis dioboläria.

Dīœcēsis, cum æ diphthongo, penult. prod. fit. [מדינה medīnāh. פקדה pĕkūddāh. διοίκησις. Gall. Diocese, administration ou charge de quelque province, ou territoire, ou le droit du pays qu'on a en charge. Ital. Circonferenza. Germ. Ein Bezirck eines Bischoffs. Hisp. Jurisdicion, distinguida ò adelantada. Pol. Państwo prowincye, biskupstwo. Vng. Tartomány, birodalom. Ang. A diocese.] Latinè gubernatio, administratio, dispositio, sive jurisdictio à διοικέω, guberno, turer. In jure itaq; civili Diœcesis pro provincia accipitur, l. 1. Cod. de Privat. carcer. ad eandem etiam modū accipit Cic. in Epist. Vrnicellarum omnia diœcesium, quæ eis tantum sunt, omniumq; earum civitatum magistratur, legationesq; conveniunt. In Patrum autem Decretis solet hæc vox ad Episcoporū munus deflecti: In primitiva enim Ecclesia Episcopi judicia non exercebant, sed sacra tantùm administra-

mus trahant. Quo fit, ut quemadmodum territorium, Præsidis esse: ita diœcesis Episcopi, quatenus jus administrandi tenebat.

Diœceses. [Ἐπαρχίαι, διοικήσεις. Pol. Οἰκουμένης τοῦ πολέμου. Vng. Gentis, & sese. Ang. Shyres, gouernance.] Qui procurationem regiam, vel magistratus alicujus fuit cepit. Licet pro Rectore. At diœceses fuit regius. Latinè dispensatiue licebit dicere possimus.

Dionysia, orum, n. l. Sunt tubercula, quæ temporibus capitis haleantur.

Dionysia hedera apud Dioſc. lib. 1. cap. 109.

Dionysias, androsæmon apud Dioſc. lib. 3. cap. 174.

Dionysias, curcumen apud Dioſc. lib. 2. cap. 145.

Diopträ, æ. f. [Διόπτρα. Ger. Ein Instrument zu der Stralkunst/Dimensuration etwas abzulesen.] Instrumentum Geometricum, per quod altitudo longitudo, latitudoque rerum exploratur non prospicitur. Hujusmodi instrumenta aquarum ductus librationibus, ubi perducende sit mensurantur. Dicitur ita, quia a verbo Græco διόπτευω, quod est dispicio. Vnde Dioptræ dicta ea a Stoicis ratiocinia, quæ oculis, lunæ, cæterorumque siderum magnitudines per ænigmata investigat. Vulgus Perſpectiuam vocat.

Diorthoticum, in oratione quæ emendationem, quod in Græcis vertit. Rectificatio. Cicero de part. & inv.

Diörygës. [Διώρυξ. Ger. Ein grub unter der Erden gemacht.] Sunt fossæ manu factæ ad Nilum, ad Nilo in agros deriuandas aquas. Lucanus & Strabo.

Diospiticum, διοσπιτικὸν φάρμακον, Medicamentum est, cujus compositio duplex est, ex partibus omnibus cum mixtione, pari & utroque tempore cum magis vel minus calefacere, à terra cum reliquarum par pondere: mixtorum vis calidum. Galen. lib. 2. ad Glauc. & 3. de San. tuenda.

Diosphorum, Lutum quoddam, apud Dioſcor. l. 5. cap. 114.

Diota, sive Dyota, διῶτα, διῶτος. Gal. Vaten/darein man Wein thut. Ger. Ein irrdisch Gefäß darein man Wein thut. Hiſp. Vaſo de vino. Pol. Ἀγγεῖον οἴνου πήλινον καὶ κεραμεοῦν. Vng. Eſa me? διῶτα πάλλ' ἔστι κεραμεᾶ. Ang. Pottes made of clay. Ista vasa, à duabus auribus habentur, & ad servandum vinum commoda. Horat. Depromere quadrimum Sabina, O Thaliarche, merum diota. Altera antiqua hexepsy. Dictæ diotæ à duabus auribus, sive ansis, quæ Græci οὖς appellant.

Diprius, quod ad ecclesiasticos ordines. Vide DIPRONVS.

Dipsas, ädis, Genus est Serpentum generosum, cauda & rigida, maſc. & fœmina, genitale utrique sexui diſſingens cheliceras. Auct. Plin. lib. 32. cap. 10.

Diphryges, διφρυγὶς, Materia quædam testica, quæ reperitur aliis artis inventa, aut in ipsis ærum conchis, in quibus æs expurgatur. Tres ejus à Dioſcoride enumerantur species. Primum in metallis Insulis Cypri spectatum, inventum, lotis quæ cum ære fereas: deinde primum solet fieri, nam nox etiam adhuc ignis superioris conversarum de & nomen accepit, quòd bis quasi tosta fiat. Alterum perfectius quasi fundendi fæx est, & lab cadmia invenitur in fundo valorum, in quibus æs coquitur. Tertiùm fit ex lapide pyrite, tundendo illo, donec lanuginosa hæc colorem acquirat. Vide Dioſcor. lib. 5. & Galenum lib. 9. simpl. Plinius recentiorum diphrygas Cos, tanquam à nova arte diphryx. Ita enim habet lib. 34. cap. 12. Vocibi ab ea differentiæ, quam in fiscem officinæ appellant Græci, ab eo quòd bis torreatur. Et paulò post: id quod excocto superest, diphryges vocant.

Diphthëra, æ. f. [Διφθέρα. Pellis Amalthææ caprinæ, qua Iovis Iupiter cornua humana describere. Vide locum Iustini proverbium Antiquitus diphthera loquutus, ἀρχαιότερον διφθέρα λελάλη.] Pol. Ἀπὸ τῆς διφθέρας ἐπιστόμιον.] Is erat qui dat quinquies portum aut de rebus alienis primus & impudens alienum obtulerit, & rem pastoritiam vel pellibus vestitum, quod quidam memoriæ, non nulli etiam bestiæ appellant. ¶ Diphthera item dicta interfragula quædam pellicea quæ in puppi navis pavimento extendebantur.

Diphthöngus, i. f. [Διφθόγγος. Est conglutinatio duarum vocalium in eadem syllaba, cum una servata dumtaxat dicta quòd duarum in ea vocalium tonus audiatur. ¶ Sunt autem apud Latinos quatuor, æ, œ, au, & eu: quibus quidam adjiciunt ui: ut in scribi cubo, ita & proferri.

Diplöës, ëis, διπλόος. Vestis duplex genus, ut ex ipsa ratione crimo separemus quod nos duplices Græci διπλόους appellant. Pol. Διπλοῦν ἱμάτιον. Ang. A double, a broad cloke.

Diplomätica, æ. [Διπλωματικὴ, ἐπιστήμη. Gal. Vetera priuilegia & scripturæ publicæ, antiquæ chartæ, quæ ab eruditis conquiruntur. Iri. Literæ, patentes, bullæ. Ger. Verzeichnus alter vorzeichnüß/so von Fürsten außgehen/oder verfaßt werden. Hiſp. Letras de el emperador, o reyes, bullas. Pol. Βιβλία πατρικὰ καὶ ἀποστολικὰ καὶ βασιλικὰ παλαιὰ πάνυ. Vng. Fogás/ſzerelmek. Ang. Charters written in parchment.] Literæ dicuntur principum ipsius obsignatæ, quales tum quas breves patentes aut bullas Pontificias vocant. Cicero ad Lucullum: Diplomata illorum ecquid cautum. De literis Cæsaris intelligi, quibus Rabirius restituendus. Suetonius in Augusto de diplomatibus libello, & epistolis: ipsis epistolis antè ipse usus est, quòd imagine magni Alexandri Græcè missis diserti cujusdam. Vnde videtur, diplomata fuisse literas compilatas, & hinc ad jecto obsignatas. ¶ Apud Iustinianum, scripta publicarum fidei actionum: hoc est, quibus per cives singulos duplicia munera cumulentur. Venalicius de verborum obligationibus. Quibus, inquit, quam interpretatur quodam loco est, is qui Epistolæ fidejussorum spondendi, ut mercatus hoc est, diebus ac nundinis, & omni tempestate contempta, inter cunctandum cogatur. Et paulò post: Quòd si diplomata ac tabulæ navigationem naturum quam quisquam pervenerit Ephesum, continuò obligatus est. Modestinus: Cum de Falcidia Satisdatione diplomate cautum est. Sed plenius ut fere Budæus in tractatione obligationum, cod. ex. Diplomata deorum intelligunt, quo curiosi quique literis conscriptis a principe, vel a magistratibus ejus nomine, vel privatis, ut liberum & expeditum faciant, sive exulibus reditum, sive alioquo commeatum, sive obligationibus. Lege Tractatores.

Diopolog, orum quæ est his locis, apud Rhodig.

Dipendium, & Dipendius, vel Dupëndium, & Dupondius, à duabus ponderibus dictum, tum (ut Varro docet) duos asses pendebat, [Δύο ἀσσάρια. Ang. A weight of two pounds.] Diversi dictum; varii, illud tamen certum, æris pecuniæ assibus non respondere, sed octo denariis. Asserunt nonnulli Ubaldus & Dupondium, quinque solidos dicebatur. Plin. lib. 33. cap. 3. Libra, quæ dicitur nummaria, octo habet uncias, & dupondium appendebatur assibus. ¶ Hinc dipondiosus pro ridiculo quodam appellatur, verbo ludendo, quasi duos tantùm ex assibus obolos sortiri annuos in præfat. Pandectarum.

Dipondius, ii, m. Δίπους, ὁ δίπους ἀργύριον. Plin. lib. 3. cap. 17. Et circum Liburnia mœnia Liburnicis, dipondiisque Cyprio ære assibus contenta. Colum. lib. 4. cap. 30. Pertica cacuminum modicæ plenitudinis, quæ tamen dipondiari orbiculi crassitudinem non excedat, optimè pangunter.

Dipsäcus, ὁ δίψακος, Spina alba, quæ & stipalatus, & daxylon nominatur, teste Plin. lib. 24. cap. 13. [Ger. Kartendißdiſtelgen. Hiſp. Cardo de Batidores. Pol. Ἀκάνθη, ἡ λευκή. Vng. Tamás tövis.] ¶ Alibi item à placonem mercatis, rerum quidam Technæ, nunc rimam indicens. Cum. Alio nomine dicebatur, ἀμφεύτης. Appellatus à combibendo etiam ut citiùs profuturum eo quòd potus siccum efficat, nulla prorsùs in corpore mutatione secuta.

Dipsas, ädis, ädos, Serpentis genus, viperæ similis & fabulosi. Sub ejus ictu ferunt humorem omnem confluere, sitimque maximam inducit. Vide Lucanum lib. 9. ¶ Eandem dipsan, quæ cum Iuliano nomen apud Ovid. lib. 3. Eleg. Et fugit, & quædam quicunque volet cognoscere Iunam, Audiat: est quædam nomine Dipsias unam.

Dipsetä, pen. prod. Dicuntur nomina duos tantùm casus habentia. Sic tripteta, tetrapteta, pentapteta, quæ bisyllabi tres, quatuor, & quinque casus.

Dirädio, as, ävi, ätum, Est radiorum figuram componere. [Διακτίνω, ἀκτῖνας ἐπιφαίνω. Gal. Ein Circkel oder Linial/damit man die Circkellinien auß einem Centro reißt. Ital. Circino, regolo. Ger. Ein Circkel oder Linial. Hiſp. Compas, regla. Pol. Διακτίνω. Vng. Ugyzsinálom, ugyzsinálás. Ang. To draw about like a circle.] Colum. Vallum erga vias ita ad radios ducere consuevi, & tradicibus superjacere singulis diametros.

Dirä, arum, Vide DIRVS.

Dircea. Maudragora apud Dioſcor. lib. 4. cap. 72. Dicta ab eo quod Circea apud Dioſcor. lib. 2. cap. 153.

Dircinn, Solanum somniferum apud Dioſcorid. libro 4. cap. 76.

Diribëo, & Dirimëo, illud rabellarum. Ne tali fragiorum video propterea verbum fuisse: nec rem autem tam facile manifestum. [Pol. διαψηφίζω, ἀφαιρῶ. Vng. Elfejtem.] Dirimere tabellas, significat diribere: diribebatur autem is, qui suffragium latum esset: de quo Cicero in oratione in Pisonem: Hoc certè video, vos rogatores, vos cistellatores, vos custodes fuisse tabellarios: & rem apud reditum in senatu: Quando illa dignitate sui rogatores, dicitores, custodesque videbis? loquitur autem Cicero ut lege pro tabellis recitatis, in contionibus ita. Nec dubito quin legerunt ii, qui boni erant, non dirimerent, ut ait Pisonem, in eo loco. Ne species tas, dum de re. XXV. tabellæ diripiantur. In hoc verbum non in comitiis solum, verùm etiam in judicis interpretum parebit: nam hoc proximum exemplum satis plane judicium, quod Pisoni Cicero minatur, Cn. Gellius, Plinius eadem ad alias res trahebat hoc verbum: ait enim sic libro XXXVI. cap. XV. Hic est ille dominator orbis populus, qui gentes &

tes & regna distiber. Quod autem in oratione pro Plancio vir diligens & eruditus legendum putat, prò direpto, dubitio: rebus opinatur tenuisset, ludi emptio reponere maluisset: quo enim populus, aut judices tabellas volucres judices, in cistas depositerant, tum ut intelligerentur quæ tabellæ legem probarent, quæ rejicerentur: cum rem absolvi erat, quæ condemnari, omnes diu numerari, & separari necesse erat: id autem, dirimere, eaq; actio dirimendi vocabatur: ita esse, plane demonstrat Varro de Re rust. lib. 1. Comitia, inquit, additus, quam ego ait, Axius suffragii tulit dicentis, Axius mihi: Dum dirimuntur inquit, suffragia, vis patriæ Villæ publicæ utamur umbra, quam privati candidati tabella? Sic enim scriptum est in veteribus libris, non uti a quibusdam, hujus verbi vim ignorantibus, nimis temerè est intrusum, diribentur. In epistola quoq; 4. lib. 3. ad Q. fratrem: Cæsar, inquit, cùm pontis tabellas de circulo se tribularet ubi, dirempti, legionum, perspicuè autem hujus verbi sententiam demonstrat Lucan. lib. 5. in illo versu: Et non admissæ dirimit suffragia plebis: pro dinumerat & discernit. Hæc ex observationibus Aldi.

Dirsbitorium, [Ἀποψηφισμός. Gall. *Lettre ou sont les noms de ceux d'Athenes, ou on leur donne ou oste la liberté de retourner les habitans d'une maison.* Ital. *Luogo dove si pigliano gli offerti la bianca di Soldani.* Ger. Ein Musterplatz, ein ort da man den stimgebenden den Sack bejahlt. Hisp. *Lugar donde se echan los votos.* Pol. *Miejsce na które głosy dawano.* Vng. *Szauazasnak helye.* Ang. *The place of pronouncing or distributing a voice or voice.*] Locus erat in quo secernebatur excretus, & stipendia militum numerabantur: à cribendo, hoc est, distribuendo. Vide & dibitores: id est, distributores. Cic. pro Sest. Reditum ad Senatum? Quando, inquit illa dignitate contemptores, dibitores, calculorumq; vidistis? Hoc est, divisores, distributoresq; qui in tertibus vestris pecuniâ dividerent. Plaut. in Aulul. cur autem magistros appellavit. ¶ Dibitorium etiam locus dicebatur in quo animalia venabantur & dibitores ministri ejusdem artis. Apul. lib. 2. de Asin. Dibitores plateam, spectandi causâ, strata coriosa sciruè subministrata. Flav. in Epitaph. pugilum videtur appellare, ubi vide annotata eis, à poetis, & ministris.

Dirigêo, ges, gui, n. Præ frigore aut timore, aut alio casu viribus destitui. [Ἀπορέω, consterno.] Gall. *Demeurer gourd & roide qu'on ne se peut remuer, tant de froideur, crainte, ou autre occasion.* Ital. *Indurirsi per gran freddo, ò per timore, divenir rigido.* Germ. Vor kelte forcht oder anderen zufal erstarren vnd erstummen. Isl. Stuf ſim vm condd. Hisp. *Pasmarse en frio, ò con miedo, ò otro caso quien se yela.* Pol. *Od zimna albo strachu, albo innego przypadku martwieć.* Vng. *Meg dermedèsben, meg dicsèsem.* Ang. *To shrink for cold or for fear.*] Virg. lib. 8. Aeneid. Diriguit visu in medio, calor ossa reliquit id est, præ terrore rigidus factus est. Idem 5. Aeneid. At sociis subita gelidus formidine sanguis Diriguit.

Dirrigo, gis, pen. cor. act. 1. ex di & rego. Rego, rectum facio, dispono, cõpono, ordino, æstimo. [יָשַׁר *jasar*. תִּקֵּן *tikkan*. Ἐπανορθόω, κατευθύνω.] Gall. *Dresser, viser, mirer.* Ital. *Drizzare.* Ger. Richten / etwas krumbs schicht machen. Hisp. *Enmendar ò endereçar.* Pol. Naprawiam, sprostuję, prostę czynię. Vng. *Igazgatom.* Ang. *To make right or streight.*] Plautus in Persa. Nam vita principis censura est, cui perpetuo ad hanc dirigantur, ac hanc conveniunt: nec tàm imperio urbis quàm exemplo. Cicer. 3. de Orat. Nec fuit hæc diligentia artificum certissima norma dirigendæ. Plaut. Ciceroni. Ad Stoicam me dirigerem. Virgil. 7. Æneid. Dirrexêre acies. Vbi Servius: Ordinaverunt in latitudinem.

Dirrèctè, participii, Rectus: [יָשָׁר *jasar*. תִּקֵּן *tikkan*. Ἐπανορθόω, κατευθύνω.] Gall. *Adressé, mis, mise en droite ligne.* Ital. *Diritto.* Ger. Gerad / gerichtet in die gerade. Hisp. *Endereçado.* Pol. *Prosty.* Vng. *Igazgattatot.* Ang. *Set right or streight.*] ut, directi pedes, directum iter, directus ordo. Cato cap. 18. Arbores ad stipitè primum directos pedes tredecim. Cicero de Natura deorum: flexuosum iter habet, neque in ullâ parte, simplex & directum patet. Cicero pro Cœcin. Ejus autem fundi extremam partem olea directo ordine derivata.

Dirrèctè, sive Directò, adverb. [מִישָׁרִים *mesharim*. Εὐθέως, ἐπ' εὐθείας. Gall. *Droitement, tout droit.* Ital. *Drittamente.* Ger. Gerade schnurlichtig. Hisp. *Derechamente sin torcer.* Pol. *Prosto.* Vng. *Egy aránt, egyen.* Ang. *Rightly, streightly.*] Cicero in Part. Aferunt ad fidem directo spectare. Ibidem: Vt quum semel dictum sit directè.

Dirrèctio, Verbale. fe. [מִישׁוֹר *mesher*. Εὐθεία, εὐθυγράμμισις, διόρθωσις. Gall. *Adressement.* Ital. *Addrizzamento.* Ger. Richtung. Hisp. *Endereçamiento, obra de enmendar ò endereçar.* Vng. *Igazgatás.* Ang. *A setting right or streight.*] ut, Directio ad veritatem. Quinct. lib. 3. cap. 7. in fine. Rationis directio ad veritatem, Idem libro 3. capite 6.

Dirrèctum, Directi, n. Ἐυθεῖα, substantivum. [Ger. Das bi Tich eb das recht. Pol. *Naprawa, prosta.* Vng. *Igazság.*] Cicero Part. Æquitatis autem vis est duplex, cujus altera directi, & veri & justi, & (ut dicitur) æqui & boni ratione definitur.

Directa, fr. Fures appellantur qui in alienas cœnacula se dirigunt furandi animo, aq; furtivis quàm fures puniendi sunt. [Pol. *Widem co znaczy co wyżej.* Vng. *Ház elvitel.*] Vlpianus de Injur. & famos. Libel. l. Sacerdotes. 1. Sunt tamen qui hoc loco apud Vlpianum Diætarios malint legere, quòd fures hujusmodi in alienas diætas soleant transcendere. Vide in dictione DIAETA.

Dirrimo, is, pen. cor. dirèmi, dirèmptum, ex di & emo, interpolitâ litterâ ex dis, & emo, cui mutata, componi videtur. Divido, separo, distrahe. [חָלַק *chalak*. בָּדַל *badal*. Διαιρέω, διάγω, διορίζω, ἀποκρίνω, διαχωρίζω.] Gall. *Separer, diviser, departir.* Ital. *Spartire, dividere.* Ger. Zertheilen, von einander stehen. Hisp. *Apartar.* Pol. Rozłączam, rozsiewam. Vng. *Elvalasztom, el választom.* Ang. *To separate, to part asunder, to set at variance.*] Plaut. in Amphit. Sed prælium id tandem dirèmit nox intervento suo. Virgil. 5. Aen. & præliâ voce dirèmit. ¶ Sic dirimere litem id est, dissolvere & decidere. ¶ Dirimere tempus, est differre, & in alium diem aliquid reponere: pro quo etiam differendi diem veteres dixerunt. Cicer. de Divinat. Quid enim habet haruspex, cur primo loco sibi in bonis exta dirimat tempus, & proferat diem? ¶ Alicubi dirimere ponitur pro destruere. Διαλύειν, διαφθείρειν. Salust. Quia nondum frequentes armati convenerant, ea res consilium diremit.

Dirrèmptio, us, ui, m. q. Separatio. [נֶתֶק *nethek*. Διάστασις, διαχώρισις. Gall. *Departie, separation.* Ital. *Separazione, rompimento.* Ger. Zertrennung / abtheilung. Hisp. *Apartamiento.* Pol. Rozłączenie, rozsiewanie. Vng. *Elvalasztás, el választás.* Ang. *Separating or severing.*] Cic. 2. Tusc. Est enim intentus quasi dicellus, & secreto, ac diremptus earum partium quæ antè junctæ fuerunt, aliquâ tenebatur.

Dirrèmptio, fit. Distractio. [נֶתֶק *nethek*. Διάστασις. Vng. *Elvalasztás.* Ang. *A severing.*] Locus autem Ciceronis ex Planciana malè hîc antea scriptus erat: Non enim legendum in eo est: Dirremptio, sed Dirbitio. Iterum tamen dubitandum non est quin hoc vocabulum apud Latinos autores reperiatur.

Dirripio, pis, act. 3. Dispopulor, spolio, in diversas partes rapio. [שָׁסָה *shasah*. בָּזַז *bazaz*. שָׁסַס *shasas*. Διαρπάζω, διάγω, διορύσσω, διαφορέω. Gall. *Ravir, piller, arracher & emporter.* Ital. *Rapire, torre per forza.* Ger. Beraubt zu tod schinden. Hisp. *Arrebatar.* Pol. *Rozdzierać, rozbijam, rabuję, rozrywam, rozgrabiam.* Vng. *Elrabolom, el ragadozom.* Ang. *To take or pull away, to despoile.*] Cicer. Attic. lib. 1. Patriam non servandam ad reditum nostrum, sed dispiciendam, instituta majorum, & religionis.

Dirreptio, onis, f. [שִׁסָּה *shisah*. בִּזָּה *bizzah*. שִׁסָּס *shissas*. Διαρπαγή. Gall. *Rauissement, pillage.* Ital. *Rapimento.* Ger. Beraubung, plunderung. Hisp. *Arrebatamiento.* Pol. *Rozbieranie, plondrowanie.* Vng. *Kiforrás, ragadozás, rablás.* Ang. *Robbing, pilling or sacking.*] Cicer. libro 2. Epistol. Vilis rei, ita direptum atque incensis.

Dirrumpo, pis, Variè rumpo, seu violenter scindo. [קָרַע *karah*. בָּקַע *baka*. Διαρρήγνυμι, διαφράσσω. Gall. *Derompre, briser, casser, crever.* Ital. *Rompere a forza.* Ger. Zerreissen / zerbrechen. Bel. Van den mitten maken. Hisp. *Romper por fuerça, ò en muchas partes.* Pol. *Rozrywam, rozpruwam.* Vng. *Elszakasztom, rontom, szakasztom.* Ang. *To break or breake asunder.*] Plautus in Curc. Geminos in ventre videos habere libros, nihi mirum, nisi medius dirumpor misser. ¶ Refertur quandoque ad animum. Cicero ad Attic. libro 9. Dirumpor dolore.

Dirùptio, [Pol. *Rozerwanie.* Vng. *Letörés, szakasztás, rontás, szakadás.*] Seneca Quæst. Natur. lib. 2. cap. 15. Necessitio vastum in tam magnorum corporum diruptione reddit sonum.

Dirùncino, as, pen. corr. Dilanio & dissipo. [Ger. Zerfetzen / zerschneiden / zerstückeln / zerhacken. Pol. *Rozrzucam, porzucam.* Vng. *El szaggatom, rontozom.*] Tractum à runcinis, quæ majores ferræ dicuntur, quibus fabri lignarii majora ligna secant. Plautus Mil. Vt lapide dirruncinavit militem.

Dirùncto, tare. Festo, Depurgo. [נָקָה *nakah*. Gall. *Purger.* Ital. *Purgare.* Ger. Reuten, reuten. Hisp. *Purgar ò limpiar.* Pol. *Oczyszczam, czyszczę.* Vng. *Megtisztom, kitisztogatom.* Ang. *To purge, to make cleane & even.*] Verbum agriculturæ antiquum, à runca deductum, quod instrumentum est excidendis dumetis idoneum.

Dirùo, is, act. 3. Dejicio, everto, sterno, destruo. [הָרַס *harah*. נָתַץ *natats*. נָתַק *natak*. Καθαιρέω, καταβάλλω, καθυφαιρέω. Gall. *Mettre par terre, ruiner.* Ital. *Ruinare, distruggere.* Ger. Zu boden schlagen / zerstören. Bel. Wt reeden. Hisp. *Derribar edificio, destruir.* Pol. *Rozrywam, rozpruwam, rozpruwanie.* Vng. *Leszurom.* Ang. *To breake downe, to destroye, to ouerthrowe.*] Livius lib. 1. Fragor rectorum quæ diruebantur, ultimis urbis partibus audiebatur. Terent. in Adelph. Hanc in horto macerient jube dirui. Liv. Legiones deinde ductæ ad diruendam urbem. Cicero ad Quint. Fratr. lib. 1. Multas ab te esse libe ratas urbes, complures dirutas, ac penè desertas.

Dirus, a, um, Crudelis, sævus, infestus, ferus, inhumanis. [אַכְזָר *achzar*.

ἀδικία, ἀνόσιος & μιαρὸς ἀνήρ &c. Gall. Horrible, mal, homme mauvais de la vie de Dieu. Ital. Crudele, empio, fero. Ger. Grausam/ruchlos. Bel. Wreedt. Hisp. Cruel, ò dura de dios. Pol. ὠμός, okrutny. Vng. Kegyetlen, fene. Ang. Cruel, vengeable, terrible.] Virgil. 3. Geor. Priusquam dira pestis incautum rapiant contagia vulgus. ¶ Aliquando accipitur pro magno. Idem: Iam tum religio pavidos terrebat agrestes. Dira loca.

Dirae, [אלות *alóth* מלות *melalóth*. ἀραί, ἐπαοιδαί. Gall. *Femme de vie, malédictions & exécrations.* Ital. *Bestemmie, maledizioni.* Ger. Verfluchungen/ wünschung grimsamer dingen. Hisp. *Las fuerças ò fuerças diosas.* Pol. Przeklinanie, złorzeczenie. Vng. Átok, *fenyegetés.* Ang. *The furies of hell, execrations, cursings.*] Execrationes, & imprecationes sunt, quæ in malevolos etiam deabantur nonnullæ, deos quosdam incertos compellantes: quibus quicunque devotus erat, credebatur maximo afflictus infortunio. Cicero: M. Crassi quæ acciderint videmus, dirarum obnuntiatione neglecta. Diras imprecari, Graeci ἐπάρασθαι τινα καὶ ἀποκηρύττειν τινὰ ἀρᾶς dicunt, & ἀρᾶσθαι καὶ ἐφορκοῦσθαι τινος. ¶ Sunt etiam Diræ inferarum furiæ, quibus præsupeti qui fecleris alicujus sibi fuisse conscii, creduntur exagitari. De quibus ita Virgilius. 12. Aeneid. Dicuntur geminæ pestes cognomine diræ. Quas & Tartareo genuit Megæram Nox cognata: tulit partu. ¶ Hinc Dirarum infectatio apud Sextum Aurel. Victorem in Epitome de Caracalla: Ad est, furiarum agmina. Hic quoque, fratrem suum peremit: ob quam causam & furiæ pœnas de eo Dirarum infectatione. ¶ Dicuntur autem in cœlo esse, apud Furium, in terris: Eumenides, ἐνόδιοι, in inferis: unde & esse dicuntur.

Dirītās, f. t. Crudelitas, immanitas, fœritas. [אכזריות *achzeriúth* עזות *azúth* קשיות *kesiúth*. ἀγριότης, ἀμότης, πικρία. Gall. *Cruauté.* Ital. *Crudeltà, fierezza.* Ger. Grausamkeit. Hisp. *Crueldad, braueza, fiereza.* Pol. ὠμότης, okrutność. Vng. Kegyetlenség. Ang. *Cruelte, vengeance, terribleness.*] Cic. in Verrem: Quamquam his omni diritate atque immanitate decernimus. Idem 3. Tuscul. Intelligi potest ex his fratribus qui in Adelphis fuit, quanta in utero diritas, in utero comitas. ¶ Morum diritas. Suet. in Tyberio, cap. 21: Nec illud quidem ignoro aliquos tradidisse Augustum palam nec dissimulanter emendum eius diritatem accommodasse, at non nunquam remittentem bilarioresq; sermones tuperveniere eo abrumpente.

Dīs, Præpositio dissuncta, de qua suprà dictum est Tit. DI.

Dīsto, as, ad p. Divitem facio. [העשיר *hiúshir* עשר *ashár*. Gall. *Enrichir, faire riche.* Ital. *Arricchire.* Ger. Reich machen. Hisp. *Enriquecer à otro.* Pol. *Bogacić.* Vng. Meggazdálom. Ang. *To make rich.*] Livius 1. bell. Pun. Catervæ inopes ditavere. Plin. l. b. 33. cap. 1: Quos enumerare jam non est, è sanguine Quiritum & proscriptorum licentia ditatus.

Dītēsco, n. t. Dives fio: augmentativum à verbo inusitato Diteo. [עשר *hashár*. שׁרר. Gall. *Devenir riche, enrichir.* Ital. *Diventare ricco, arricchire.* Ger. Reich werden. Hisp. *Enriquecerse.* Pol. *Bogacieie.* Vng. Kezdek meggazdagodni. Ang. *To wax rich.*] Lucret. lib. 4: possunt tamen inde puellas Suspicere & parvo posiint diteiscere dulci.

Dītēscō, as, ăv. p. Calceos exuo. [נשׁל *nashál* חלץ *chalátz*. ἐκδύω. Gall. *Deschausser.* Ital. *Discalzare, scalzare.* Ger. Die schuhen/ die schuh abziehen. Hisp. *Descalçar.* Pol. Wyiąć, wyciągnąć. Vng. *Levetem az czipőmet.* Ang. *To put off shoes.*] Suetonius in Nerone: Circa certum lychnuchum, adeo pudenter, ut comam temperet in prædue formam præ cogitatione. Adeo et etiam pene verecunde summiserit, ac puerunq; symbolum laudarit, legato circum collum indicto, pro diserto in publicum hinc cincta, & discalceatus. Heb. יחף *yachéph*.

Dīscăpēdĭno, as, penultima correp. *A capedine fit.* Refero, aperio. [פתח *pathách*. διάγω. Gall. *Ouvrir.* Ital. *Aprire.* Ger. Aufschliessen/ aufthun. Hisp. *Espedir à alguno.* Pol. Otwieram. Vng. *Megnyitom, az tanúsítom.* Ang. *To open, to make patent.*] Apuleius: Hygiæus primus in curando manus discapedinavit. Verbum est novum Apuleio parente natum.

Dīscāvĕo, A Plauto usurpatum est pro diligenter caveo. [נשׁמר *nishmár*. ἀσφαλίζομαι. Gall. *Se donner bien garde de toutes parts.* Ital. *Guardarsi bene.* Ger. Wol verthun. Hisp. *Guardarse mucho bien.* Pol. Strzegę się. Vng. Megtartóztatom magamat. Ang. *To be aware and circumspect in all points.*] Ita enim legimus in Menæchmis: Dictum facesse elatum, & discaveas malo.

Dīscēdo, dis. pen. prod. n. t. Recedo, abeo, proficiscor, migro, demigro. [הלך *halách* נסע *nasá*. Gall. *Se partir, s'en aller.* Ital. *Partirsi, andare via.* Ger. Hinwegziehen, hinweichen. Bel. Wedgaan. Hisp. *Partirse de lugar.* Pol. Odchodzę. Vng. Elmegyek. Ang. *To go or passe away, to depart.*] Plin. Facetiæ hinc, atq; à nobis discedunt. ¶ Interdù ponitur pro excipere. παραδέχεσθαι, ut Ovidius: Quum discessi à parentibus, nemo est melior te charior: id est, parentibus exceptis. Cicero Lentulo: Sit tamen exilium tuum tale, ut velimus nos à vobis salutis meæ auctoribus discessisse, non negem esse cujus officium me tam esse devinctum non solùm co-

ereat, sed etiam gaudeam. ¶ Interdum pro dissendi, divisi, χωρίζω, διαιρέω. Cic. lib. 3. Offic. Hinc ille Gyges inducitur à Platone, qui quum terra discessisset magnis quibusdam imbribus, in illum hiatum descendit. ¶ Discedere in sententiam, est alterius sententiam approbare, συγκατατίθεσθαι. Mos enim fuit antiquorum, quum in tanto Senatorum numero, longum foret singulorum sententias audire, eos tantùm qui cæteris dignitate antecellebant, sententiam rogare. Deinde de duabus tribusve jam dictis sententiis, reliqui ad eos quorum judicio subscribebant, transibant.

Dīscēdō, non est semper de loco abire: nam Lib. 11. ad Atticum: Si potium, inquit, discedere, ne causa optima in senatu pereat: id est, si potium consequi, si hunc exitum res habere possit. Idem verbum ad eandem sententiam transtulit Tercat. apud quem ita loquitur Geta servus in Phormione: Modò ut hoc consilio possit discedi, ut illam ducat. Ex Alci commen. Ad Att.

Dīscēssŭs, verbale, f. t. Abitus, discessus. [מפרד *mophrádh* פרידה *perídah*. ἀναχώρησις. Gall. *Departement, separation.* Ital. *Partigione, partire.* Ger. Hinweichung/ hinfahrt. Hisp. *La partida de lugar.* Pol. Odejście, odłączenie. Vng. Elmenés. Ang. *A going away, a departing.*] Cicer. 2. Offic. Eorum neq; accessione melior vita fit, neq; discessione pejor. ¶ Ponitur interdum discessio pro divortio. Terent. in Andr. Nempe incommoditas demq; hic omnes redit: Si evenit quod dii prohibent discessio. ¶ In foro quoq; dicimus Discessionem fieri in sententias aliorum, quum Senatores & Iudices de re cum transeunt, cujus rei sententiam approbant. Cic. 6. Verr. Atq; adeò quum non jam solùm discessio facta esset, sed etiam perscriptum, atq; in tabulas relatum.

Dīscēssŭs, us, m. g. verbale à discedo, Discessio. [מפרד *mophrádh* פרידה *perídah*. ἀναχώρησις. Gall. *Departement.* Ital. *Departimento, la partita.* Ger. *Hingang/ hinfahrt.* Hisp. *La partida de lugar.* Pol. Odkład, odłączenie. Vng. Elmenés. Ang. *A going away, a departing.*] Cicer. 5. de Finib. Quorum quum quidam decreverint esse manendum, tamen discessu à fuga, atq; ipsa celeritate nihil moveatur. Discessum è vita, pro morte posuit idem Cicero lib. 1. de Divin. O præclarum (inquit) discessum è vita. ¶ Discessus terræ, pro terræhiatu, & chasmate accipitur. Item Discessus cœli, pro subita cœli disruptione, qualem nobis videmur videre, quum fulgura, aut conflagrationes apparent. Cicer. 2. de Divin. Ita nec terra fremitus, nec cœli discessus, nec lapideus, aut sanguineus imber, nec trajectæ bellua, nec faces vias terrebant.

Dīscēpto, tas, n. p. Disputo, cōtendo, decerto. [משׂכל *mesúkal* הוכיח *hokhiách*. διαλέγομαι, ἀμφισβητῶ. Gall. *Debattre & disputer de quelque différent.* Ital. *Disputare, contendere.* Ger. Zanckheiten. Bel. Cōtenden, disputaren. Hisp. *Contender/disputando.* Pol. Strzęsię, spierać się. Vng. *Hatok sokadalom vetek, kérdésben.* Ang. *To dispute or reason of any thing, to contend.*] Cicer. Fam. 4. Postquam armis discepturi cœpimus de jure publico. ¶ Aliquando etiam moderor, compono, sic accipitur quod ad verbum à Græco dictum esse videtur. διαιρέω, διορίζω, διαιρίνω, vel sic à te exponitur, judico, arbitror, significo. In qua significatione accusativum regit. Cic. pro Milone: Erili est propositus quæstionis, qui hæc judicet, sapienterq; discepiet. ¶ Est etiam alius hujus verbi elegans usus apud Cicer. Fam. 12. ad Plancum sup. Quæ cùm ita sint, quæso te, quanquam in tanto malo omnis fortuna à te discepiat, quod quidem tu unus facile legeres, jam decretum aliquando fortunæ non ipsius tuæ, quæ de tua voluntate pendet, sed ejus quam omnes Reip. fortunas de tui præsidio exitu pendent.

Dīscēptātŏr, Rei sententiæq; arbiter, judex. [שופט *shophéth* מוכיח *mokhiách*. κριτής, διαιτητής. Gall. *Juge ou arbitre.* Ital. *Giudice ò arbitro.* Ger. Ein Schiedsmann/ der ein handel entscheidet. Bel. Arbiter/man. Hisp. *Concordador que dispone, juez, arbitro, arbitrador.* Pol. *Sędzia, rozsądzający.* Vng. Itélő bíro. Ang. *A judge or arbitrator, a disposer.*] ut dicebat Cicero in partitionibus. Nam aut auscultator est (omnia) qui audit, aut disceptator id est, rei sententiæq; moderator. Idem ad Sulpit. lib. 15. Ut omnibus in rebus, & quæ in aliquam controversiam vocarentur, te arbitro & quod commodo tuo fieri posset, te disceptatore uterentur.

Dīscēptātrix [שופטת *shophétheth* מוכיחת *mokhiáchath* κριτικὴ καὶ διαιρετική. Gall. *Celle qui juge.* Ital. *Donna che giudica.* Germ. Richterin. Hisp. *Concordadora que dispone, arbitradora.* Pol. *Sędziowska rozsądzająca.* Vng. Itélő asszony. Ang. *She that doth judge, arbitrate.*] Cic. 4. Acad. Dialecticam invetam esse dicitis veri & falsi quasi disceptatricem & judicem.

Dīscēptātĭo, f. t. Causa & lis. [ריב *ríbh* משׂכל *mesúkal* διαλεκτικὴ ἀμφισβήτησις. Gall. *Debat ou parole, dispute, controverse.* Ital. *Contenzione.* Ger. Ein span oder streitiger handel. Hisp. *Question contienda de derecho.* Pol. *Niezgoda, spór.* Vng. Verekedés *vagy kérdésbeli.* Ang. *A strywing in words, controversie.*] Cicer. 2. de Divin. Cum quibus omnis fere nobis disputatio controversioque est. Disce-

ctã. Disceptatio pro arbitratu & cognitione. Vlp. l. Quum ij. §. fi cui. ff. de Transact. Hæc omnia habent disceptationem Prætoris: & pro utilitate alimentarii accipienda sunt.

Disceptatiũncũl. ã, f. p. diminut. à disceptio. [Pol. Rozmarek. Vng. Vitázomány szitkozó versis bészéde, bérsabdjészke.] Gell. lib. 20. cap. ult. Ea omnia subsidiva & subsecundaria tempora ad colligendas hujusmodi memoriarum disceptationcũl as conferam.

Discerno, is, crēui, & i. discrēui, discretũ. Separo, divido, dijudico, distinguo, discipio. [חדר chadar. בחן bachan. הכריע hichria. בדיל bidil. Gr. διακρίνω, χωρίζω. Gall. Discerner, separer, & exceptionner de l'œuure, diuiser. Ital. Diuidere, separare. Ger. Vnterscheiden. Hisp. Apartar. Pol. Rozlączam. Vng. Megválogatom. Ang. to seperate, to discerne at seuerall times or seuerall ouches.] Cic. 5. Tusc. Democritus alba & nigra discernere non potuit. ¶ Quandoq; distinctè cognosco. Gr. γινώσκω. Terent. in Adelph. Quid hoc (malum) infelicitatis? Nequeo satis discernere. Ni me credo huic esse natum rei, seruandæ militiæ. ¶ Discernere regi. Virg. 12. Aenei. Stratum antiquum, agens, campo qui forte iacebat, Limes agro positus, litem ut discerneret arvis.

Discrētus, ta, tum, participi. passiuũ à gn. Eorum quæ à discernor: [מבדל mebadel. Gr. διακεκριμένον. Gall. Separé ce dessus. Ital. Separato. Ger. Vnterscheidet. Hisp. Apartado. Pol. Rozłączony, rozgraniczony. Vng. Megválogattatik. Ang. Severall, separated.] Iut. Discreta feminea apud Gellam. id est, separata. Plin. lib. 25. cap. 3. Discretæ suis nomen habẽtibus. Hujus compositum proprium Plin. Indiscreta propè specie fuerunt. id est, indifferentia. Gr. ἀδιάκριτα. Valla exponi actiuè, utpote Discretus aut qualitates profitentium de rerum momento discernit. Sed nullum adhuc exemplum, nec ullam affert posse arbitror, nisi in participatione.

Discrētio, nis, verbi f. t. Separatio, divisio. [הבדל habdel. Gr. διακρίσις, διάκρισις. Gall. Discretion, distinction, separation. Ital. Diuisione, separatione. Ger. Vnterscheidung. Hisp. Apartamiento. Pol. Rozgraniczenie, rozłączenie. Vng. Megválasztás. Ang. Separation, diuision.] Gell. lib. 20. Quæ magis ad quæstionem, discretio quæque electio moris vocatur. Auct. ad Heren. lib. 4. sic definit: Discretio vocatur quæ rectum ex sequentibus continet perspicuâ & distributam cum gravitate expositione. Aliquando quo delectãmur.

Discrete, adverb. non significat providè aut sapienter (ut nonnulli existimant) sed separatim & distinctè: huic opponuntur Confusè, permixtè. [χωρίς. Gall. Separément, distinctement. Ital. Separatamente. Ger. Vnterschiedtlich. Hisp. Apartadamente. Pol. Osobnie, rozpoznie. Vng. Kiváltképpen, szétválva. Ang. Distinctly, severally.] Cic. 1. Fin. Itaq; discrimen summi bonorum cum rerum separatione positum puto. Sallust. Laudamus diuitias, sequimur inertiam: nam, inter bonos & malos nullũ est discrimen. ¶ Accipitur etiã pro interualla distantia: Cicer. de lege Agr. 2. contra Rull. Dum omnes pertenui discrimine separati. ¶ Item pro diuisione & capillorum exornatione, seu compositione cum Ecthesi coniuncta. [תקשה mikshah. Gr. κόσμος. Gall. Separation. Ital. Separatione. Ger. & zertheilung des Haars. Hisp. Apartamiento. Pol. Rozkładanie włosów. Vng. Hay választása. Ang. A seuering and diuiding of the haire.] Iut. Discrimen, certamen.] Gr. κρίσις. Vng. Viadal.] Virgil. 5. Aeneid. pete finem æquo discrimine. Pittax Centurasq; locauisse dicunt super regiorem. ¶ Rursus discrimen periculum dicitur. [אסון asón. משכלות mashcholoth. Gr. κίνδυνος, κινδυνεύειν. Gall. Danger, peril. Ital. Pericolo. Ger. in die gefahr. Hisp. Peligro. Vng. Veszedelem. Ang. Danger, peril.] Virg. lib. 1. per tot discrimina rerum Tendimus in Latium. Cæsar 6. bel. Gal. Videt non nunc hostes, atque in summa rerum esse discrimine.

Discrimino, as, nem. cor. Divido, separo, dirimo, distinguo. [הבדיל habdil. Gr. διακρίνω, διαχωρίζω, διαλύω. Gall. Separer, diuiser, discerner. Ital. Diuidere, separare. Ger. Vnterscheiden. Hisp. Apartar. Pol. Dzielę, rozłączam. Vng. Megválasztok. Ang. To make a difference, to sever.] Cic. in Philip. Hetruriam discriminat Cassia. Lucret. lib. 2. Sed fortè potes animalia fœta creari Legibus his: quædam ratio discriminat omnes.

Discrimĩnans, antis, part. Distinctus. [מבדל mebadel. Gr. διακρίνων, διαχωρίζων. Gall. Distinguant, separant. Ital. Diuisa. Ger. Vnterscheidend. Hisp. Apartado. Pol. Rozłączenie. Vng. Megválogatás. Ang. Severed, separated one from another.] Liu. 1. belli Pun. Virgiliarum somniq; nec die nec occultè discriminata tempora.

Discrimĩnatim, adverb. um, significat Differẽter. [διαχωριστικῶς. Gall. Differemment, en diuerse sorte, separément. Ital. Differentemente. Ger. Vnterscheidentlich. Hisp. Diuersa y apartadamente. Pol. Rożnie. Vng. Megválogatott. Ang. Severally, singlie.] Varro. de Re rustic. eadem de causa sunt quæ non possunt viuere, nisi in loco aquoso, aut etiam in aqua, & discriminatim: & alia lacubus: ut arundines in Acetino: aliæ fluminibus, ut in Lyro arbores alnus.

Discrimĩnator, ris. [διακριτής. Pol. Rozłączyciel. Vng. Megválogatója. Ang. A seuerer.] Apul. de Mundo: Axis est dictus diuisor & discriminator mundi.

Discrimĩnatio, Separatio. [διάκρισις. Pol. Odłączenie. Ang. A seuering or separating.] Diomedes grammat. lib. 1: Nomen est quo Deus, aut homo propria duntaxat discriminatione pronunciatur. Idem: Sine speciali discriminatione.

Discrimĩnus, a, um. Actus est quo crines dividũtur ad concinnandũ caput. [חריט charit. χαρακτὴρ. Gall. Vne portion de quoy l'on fait les rayes à diuerses de l'ouurage. Ital. Diuisura. Germ. Ein ytzlicher mit seinem Messer sein haar scheidet. Hisp. Partidor de los cabellos. Pol. Szpiczka kedy kto włosy przedziela. Vng. Hay választása fejére. Ang. A seuering of the haire to and fro.] Terent. in Adelph. Video ut desideriũ mihi labrum. Idem in Eunuch. Vetẽm omnem tollere discidit. Cicero pro Cælio. Discidet vetẽm? celeritatem?

Discrimĩnare, nis. [Pol. Rozłączenie. Ang. Separation.] Apul. de Mundo: Axis est dictus divisor & discriminator mundi.

Discrimĩnatio, Separatio. [διάκρισις. Pol. Odłączenie. Ang. A seuering or separating.] Diomedes grammat. lib. 1: Nomen est quo Deus, aut homo propria duntaxat discriminatione pronunciatur. Idem: Sine speciali discriminatione.

Discrimĩnus, a, um. Actus est quo crines dividũtur ad concinnandũ caput. [חריט charit. χαρακτὴρ. Gall. Vne portion de quoy l'on fait les rayes à diuerses de l'ouurage. Ital. Diuisura. Germ. Ein ytzlicher mit seinem Messer sein haar scheidet. Hisp. Partidor de los cabellos. Pol. Szpiczka kedy kto włosy przedziela. Vng. Hay választása fejére. Ang. A seuering of the haire to and fro.] Terent. in Adelph. Video ut desideriũ mihi labrum. Idem in Eunuch. Vetẽm omnem tollere discidit. Cicero pro Cælio. Discidet vetẽm? celeritatem?

Discrimĩnus, a, um. Instrumentum quo mulierum capillus discernitur. [חרט chartet. χαρακτὴρ. Gall. Vn poinçon dont vsent les femmes à faire la raye de leurs cheueux. Ital. Instrumento. Germ. Ein mit einem zan machen zur Weiber die scheitel machen. Hisp. Separador de los cabellos. Pol. Instrument ktory włosy rozdziela. Vng. Hay választó fejér fésü. Ang. A peece of wood or ivory to seperate and diuide the haire with.] Varro lib. 4. de lingua Latia. Discrimiculum est quo discernitur capillus. Nonius: Discriminiculum dicebant quæ capillos mulierum ante frontem dividebant: dictum a discernendo. Tractum autem ad quamvis differentiam seu discrimen. Διαφορὰς. Gell. lib. 17. Tum comperiuas species Helleborum esse, discerniculo coloris insignes, candidi & nigri.

Discerpo, pis, pl. pson, rĕi. t. ex dis & carpo, Distrahо, dilacero, divello. [קרע karaph. διασπάω, διασπαράσσω. Gall. Mettre en pieces, deschirer. Ital. Stracciare, squarciare. Ger. Zerreissen, zerpetzen. Hisp. Despedaçado. Pol. Rozrywam. Vng. Széllyel szaggatom. Ang. To deuide or teare in peeces.] Cicer. 3. de Orat. Quæ complectuntur neque quæ hæc facilius eruditi & quasi discerpta cernebant. Liv. lib. 1. alumbe. Scelere nam quoquant aliquos, qui diu regnum regem patrum manibus tunc, quoq; arguerent.

Discrēpo, a Plin. lib. 7. cap. 25. accipi videtur pro cometa, sive limbi aliqua actus impressione. Eadem (cometa) breviores & in mucronem filligratas, xiphias vocavêre, quæ sunt omnium pallidissima, & quotiam gradi nitore acie nullis radiis quos discutus tuo nomini fundit, colore autem electro, raro è marginе emittit.

Discindo, cis, cidi, pen. corr. act. t. à dis & scindo. [קרע karaph. διασχίζω, διασπάω. Gall. Fendre, separer en despart. Ital. Fendere. Ger. Zerschneiden zerspalten. Hisp. Hender. Pol. Rozpinam, rozpruwam. Vng. Ollyammal, hasgatom. Ang. To cut, slitte or teare in peeces.] Terent. in Adelph. Video ut desideriũ mihi labrum. Idem in Eunuch. Vetẽm omnem tollere discidit. Cicero pro Cælio. Discidet vetẽm? celeritatem? ¶ Discindere amicitias: Cic. de Amic. Tales igitur amicitiæ sapienti sunt assumendæ, ut nullã necessitas postulet, nec temeritas imponat. Nam & turpium amicitiarum & non necessariarum, & (ut Catonem dicere audiui) dissuendarum magis quàm discindendarum sunt.

Discīsus, participi. [קרוע karuah. διασχισθείς. Gall. Despiecé, debrisé en pieces. Ital. Squarciato. Ger. Zerrissen zerschnitten. Hisp. Cortado, despedaçado. Pol. Rozerwany, rozpruty. Vng. Ollyammal szaggattatot, meghasgatot. Ang. Cut, rent in peeces.] Virg. 2. Georg. Discissos nudis laniant dentibus artus. Stat. 2. Syl. Hunc neq; discissis cœpissent Pergama muris.

Discingo, is, xi, ctum, n. t. Quod cinctum erat dissolvo: huic contrarium Cingo. [פתח patach. διαζώννυμι. Gall. Deffaindre, desfaire. Ital. Scingere. Ger. Entgürten, vnd auffgürten. Hisp. Descinxo. Pol. Rozpasuję. Vng. Meg valamit hasgyom. Ang. To vngirde.] Martial. lib. 9. Pelea ne Scythico discinxit Amazona nodo. ¶ Nonnũquam etiam per translationem pro enervare seu confutare, vel etiam secundare accipitur. Vnde discingere dolos ratione dicit Sil. lib. 7. pro eo quod dicimus dolos ratione & consilio retundere. Dicinxit (quia) ratione dolos, fraudesq; resolvit.

Discindo, is,

Discinctus, particip. [מתורר mushtarah. διεζωσμένος. Gall. Deceint, déceinte. Ital. Discinto. Germ. Aufgürtet. Hisp. Sin cuydado, que no se ciñe. Polonicè, Rozpassany. Vng. Meg-Mosott derekú. Ang. Vngyrded.] Liv. 8. bel. Pun. Dubius gladius discinctos deterruit. Antiqui negligentes & debiles, appellabant discinctos & intemperantes, ἀκολάστους. contra, Accinctos, solertes, strenuos vocabant: quod à re ipsa dedúctum est. Molles enim demissis, discinctisq; vestibus erant: strenui verò accinctabantur, quò sint ad res exequendas promptiores, & cincti incedant. Persius Sat. 3: Nec poscit ad imum discinctum vivere Nacta? Nepos discinctus id est, omni laxatus diffluens. Horat. Epod. Ode 1. Ovid. 1. Amor. Ipse ego fœgnis eram, discinctaq; in otia natus. Molierant animos lectus & umbra meos. Liv. 5. bel. Maced. Nihil primo aspectu contemptius equi hominisque pauculi, & graciles discinctus & inermis eques. Serv. Discinctæ, inhabiles sunt militiæ: comites enim qui militant cincti sunt: unde discinctos, ineffectos & ignavos dicimus: hoc à contrario præcinctos vocamus strenuos.

Discindo, dis, idi, sum. Excido. Separo, dissolvo. [חצץ chatsats. διχάζω. Gall. Couper, diviser, séparer. Ital. Separare. Germ. Abschneiden, trennen. Belg. Afscheiden. Hisp. Cortar, dessatar. Pol. Vgiąć, rozciąć. Vng. Kivágattatom. Ang. To shatter, or, to dissever.] Cic. 1. Tusc. Perturbationes remotas à mente & disjunctas putat. Lucretius: Cum paribus jungi res, & discludere parem. Cæsar 7. bel. Gal. Qui Arvernos ab Helvetiis discindunt est, disjungit. Cic. 1. Tusc. Duas partes separatæ volunt, iram & cupiditatem, quas locis suis dissectas tam in pectore, cupiditatem subter præcordia novit. Varr. 3. de Re rust. cap. 17: Hi oculatas habent piscinas, ubi dispares discluses habent pisces.

Discĭplīnātus, a, um. [מחונך mechunnak. παιδευόμενος. Polon. Nauczony. Vng. Kivetkezett. Ang. Taught.] Apuleius lib. de Deo Socratis: Facit elogio non modo hoc dictionis, verùm etiam naturæ genere.

Discĭo, is, ivi, dītum. Percipio, disciplinam accipio, cognosco, perdisco. [למד lamadh. μανθάνω. Gall. Apprendre. Ital. Imparare. Germ. Lernen. Hisp. Deprender, aprender de memoria. Pol. Vczyć się. Vng. Tanulok. Ang. To learne.] Plautus in Pœnul. Literas dicis scire, quando scis sive alias discere. Cic. 4. Academ. Ab eo enim Stoico Dialecticam didicerat Terentius. Adelph. Patrem esse disce ab aliis qui vere norunt. ¶ Hujus compositi tam Addisco, Condisco, Dedisco, Edisco, Perdisco, perfecti seu valde discendi vide alibi locis.

Disciplīna, æ. f. p. Ars docendi. [מוסר musar, παιδεία, παίδευσις, ἐπιστήμη. Gall. Discipline, enseignement, science, doctrine. Ital. Dottrina, disciplina. Ger. Lehr oder unterweisung so einer von seinem lehrmeister hat. Belg. Onderwijsinge, leere. Hisp. Doctrina, enseñança. Pol. Nauka, umiejętność. Vng. Tudomány, tanúlás, mesterség. Ang. Learning, knowledge, profession.] Doctrina, knowledge, what is learned or professed. ¶ Accipitur autem & in malam partem. Plautus in Bacch. Tademne erat hæc disciplina olim, quum tu adolescens eras: Ibidem: Tua disciplina nec mihi placet, nec tibi. Etenim bonam pro bona vivendi modo in Rep. Vocat Cicero quoniam se incidisse in perturbationem veteris disciplinæ. Scipione Valerium Maximum caput est demoliri disciplinam: id est, de observatione bonorum morum inter malitiæ. ¶ Disciplina pro institutio. Plautus in Asin. Eadem nos disciplina utimur. ¶ Disciplinam pro secta philosophorum ponit. Cic. 5. Tusc. Omnes ferè philosophi omnia disciplinarum, nisi eorum à recta ratione naturæ citiola detorsit: hoc eadem animo & Epicurus est. Dictus ex disciplina Stoicorum. Cic. de Clar. Orat. ¶ Disciplina pro exempla. Plautus in Mostel. Disciplinæ aliis erant.

Disciplīnātus, a, um. [παιδευτικός, ἐπιστήμων. Polon. Kunszterny. Vng. Tudományoskodó.] ad Herenn. lib. 2: Aut ut quæ sint ea cohortabimur aliquem, cujus rei aliquam disciplinam eorum poterimus habere, & quomodo, aut qua quidq; ratione fieri oporteat ostendemus.

Discĭpŭla, æ. f. Scientiæ. Discipula, Auditor, qui se alicui in disciplinâ tradit. [תלמיד talmidh. μαθητής, ἀκροατής. Gall. Disciple, auditeur, celuy qui apprend. Ital. Discepola. German. Ein lehrjunger, lehrmatin. Hispan. Discipula. Polon. Uczennica, uczen. Vng. Tanítvány. Ang. A disciple, a scholler or apprentice.] Cicero 2. Offic. Otacer parum vehemens, dulcis tamen, ut Theophrasti disipulum possis agnoscere. Plautus in Bacch. Magistrone quæquam discipulum in ludum arieri? Nimis metor discipulos mihi esse tam plenos sanguinis. Plin. lib. 10. cap. 29: Audit discipula intentione magna & rediit. Plaut. Aul. Continuò herle ego te dedam discipulam crucis.

Discĭplīnōsus, a, um. Disciplinæ quibus quàm bonas quàm malas artes facile discuntur. [παιδευτικός. Pol. Latwo do nauczenia. Vng. Könnyen tanúlás.] Hinc in reprehensione dictus est disciplinosus gladiatorum Catonis. Et Peretto. ¶ Disciplinosus, verbum Marci Catonis, teste Gellio lib. 2. cap. 9. Disciplinosus, consilio sus, victoriosus, quæ sibi Cato ita asseguravit.

Discĭplŭlus, pen. corr. [μαθητής. Polon. Mistrzow Uczeń. Vng. Jeo kbarátz.] Qui discum jaculatur. Sed si pueros significat, est, à jaciendo dictus. Quint. lib. 2. Quid tam dilectum & elaboratum quàm est tale discubolus Myronis?

Discrĕtim, apud eruditioris sanctiores.

Discŏlŏr, per ultima correpta, adjectivum, oris. t. Quod est diversorum colorum. [מבחין mabchin. πολυχρώματος. Gall. De diverse couleur, de divers coulours. Ital. Fatto di varij colori. Ger. Von mancherley farben. Hisp. De diversos colores. Pol. Rożnokolorowy. Vng. Különbféle színű. Ang. Of sundry colours.] Martial. libro 14. Discolores hic gemino ex arcu as hortetur. ¶ Pro mutabili nonnunquam etiam accipitur pro distincti. Horat. libro 1. Epistol. Ut matrona moveri jussa diu formosa recusat, atque Discolor, unde petitum hæserit amicus.

Discŏnvĕnĭo. n. q. Non convenio. [בחלק mechalek. διαφωνέω. Gall. Ne s'accorder, ne convenir, ne s'accorder en rien. Ital. Disconvenire. Germ. Nicht vbereinkommen, mißhellen. Belg. Onens zijn. Hisp. Desconvenir. Polonice, Nie zgadzam się, nie pasuję. Vng. Nem egyezek, nem illem. Ang. To disagree or differ.] Horat. 1. Epist. & vitæ discovenit ordine toto. Idem: Non eadem mirantur, eò discrepant, ait. Meque & te.

Diluŏquo, is, ere. Coquo, decoquo. [אטר atar. διαβρέχω. Gall. Faire cuire. Ital. Cuocere. Germ. Kochen et verkochen. Hisp. Cocer. Pol. Warzyć. Vng. Megfőzöm. Ang. To infuse.] Plin. lib. 22. cap. 25: Nostri præsumunt anethum in aqua earum silicedecoquierint. Iidem: Alvum sibi in cibo, magisq; dissolvit coctili aqua.

Discors, discordis. omn. cis. dis, & cor Dissentiens, discrepans. [מחלוקת machloketh. διχόνοος. Gall. Discordant, mal accordant. Ital. Discordo. Germ. Zwytrechtig, vneinig. Pol. Niezgodny, swarliwy. Vng. Viszálkodó, háborgó. Ang. That disagreeth, brawling.] Ut, Secum ipsa discors, apud Liv. 2. ab Urb. Lavin. delege Agrar. Non amabiliane, non concordia discordes? Ovid. 1. Amor. Quo tibi discordes addere jura deos? ¶ Antiquarie tam Discordis hujus discordis. Pont. Blanda, fallax, importuna, superba, discordia.

Discŏrdo, as, avi, ātum, p. Dissideo, dissentio, discrepo. [מחלק machalak. διαφέρω, διαφέρομαι, ἀπεχθάνομαι. Gall. Discorder, ne s'accorder. Ital. Discordare. Germ. Zwytrechtig et vneinig sein. Hisp. Desacordar, Pol. Niezgadzam się. Vng. Viszálkodom, háborgok. Ang. To disagree, to brawle.] Cicero 1. de Fin. b. Sed in his etiam in amoris studiis, inter se dissident atque discordant. Colum. libro 9. cap. 11: Domino mortuo familia nunc discordat inter se? Terent. Amer. Quid ita nunc discordant inter se?

Discordĭa, æ. f. Dissidium, dissentio, seditio. [מחלקת machaloketh. διχόνοια. Gal. Discorde, dissension. Ital. & Hisp. Discordia. Germ. Zwytrechtigkeit, vneinigkeit. Belg. Twistachtigheit. Pol. Niezgoda. Vng. Viszálkodás, háborgás. Ang. Discord, dissension, or debate.] Cicer. 4. Tusc. Discordia est ira animi ob rebus minimis orta, & corde concepta. Idem de Amicit. Quæ tanta vis amicitiæ concordiæque fuit, ex dissertationibus atque discordiis percipi potest. Veteres autem pro discordia dixere discordias: & inde discors dixere adverbium.

Discordābĭlis, le. Quod discordat. & disconvenit. [מחלק machalok. διάφορος, διαφερόμενος. Gall. Ne s'accordant à nostre propos, ne s'accordant en rien. Ital. Discordevole. German. Das zwytrechtig ist, oder nicht zusammen stimmet. Hispan. Cosa discorde. Pol. Niezgodliwy. Vng. Viszálkodó, háborgó. Ang. That discordeth.] Plautus Capt. Me hic velere, & ture audacter dicito Tyndare inter nos fore ingenio haud discordabili.

Discordĭfĭcus, Qui discordiam excitat & parit. [διαφοροποιός, διχοστατικός. Gall. Qui fait ou engendre discord. Ital. Che genera discordia. Ger. Der zanck vnd vneinigkeit macht. Hispan. Que engendra discordia. Pol. Niezgodnik. Vng. Haborúságot, széthúzást szerző. Ang. That moveth discords and strife.] Plinius 37. cap. 10. Hyena pelle suspensa abominantur discordiarum domibus.

Discordĭlŏquus, Qui discordiam fomentat & lites serit, discordialis. [διχόφρων, διχοστατικός. Gall. Noiseux, querelleux. Ital. Che semina discordie. Germ. Zanckischer, vnfriedsamer, der vneinigkeit stifft. Hispan. Que da discordia. Polon. Niezgodny, swarliwy. Vng. Háborgó, viszálkodó. Ang. A sower of discord or strife.] Vulgus discordiarum. Sabell. in Reg. Nam vulgus quia plerumque quæ tollet, & maximè Numidarum) ingenio mobili, seditiosum atque discordiosum erat, cupidum novarum rerum, quietis & otio adversum.

Discrĕpo, pas. penultima correpta, ăvi & p. Discordo, dissentio, discrepans sum, quasi diverso modo crepo. [מחלק machalak. διαφέρω, διαφέρομαι, διάφορος εἰμι. Gall. Discorder, n'accorder, ne s'accord. Ital. Discordare, non essere d'accordo. Germ. Nicht einig, mißhällen. Belg. Wesen onbroutsen. Hisp. Discordar. Polon. Nie zgadzam się, nie pasuję. Vng. Különbözök. Ang. To disagree, to jarre.] Cicero libro 1. Offic. Virtutibus, actionibus, quarum

paulùm discrepent, tamen id à solenni animadverti solet. Cic. Rosc. Amer. rationibus eaq; discrepant. Liv. lib. 38. gustuit impersonale: Nec inter scriptores rerum discrepat solum, sed oratores quoq; si modò ipsorum sunt quæ feruntur.

Discrẽpito, as, frequentativum. [Vngar. Vgakogni kuelõdõk.] Lucret. lib. 2. Sensus omnia fere, autumnitò maxima pars est Consimilis, verùm posturæ discrepitantes.

Discrẽpantiã, æ, Gp. Dissensio, discordia. [Hebr. Gall. Difference. Ital. Differenza. Germ. Widerspenstigkeit, Widerwertigkeit. Hisp. Differencia. Pol. Roznosć, swarzenie. Vng. Kuelekedés, különbség. Ang. Difference, disagreeing, variance.] Cic. 1. Offic. Inactiones omnemq; vitam, nullam discrepantiam conferre debemus. Idem 3. de Fato. Majorem multò habere Stoicos & Peripateticos rerum omnium discrepantiam, quàm verbarum.

Discrẽtio, Discretus, Discrimen, Discriminate, Discrimino, Discriminatim, Vide DISCERNO.

Discussor, aris, dep. quòd An significatorie is est cum ius fiat plici, & tam ad animum quàm ad corpus referatur. [Hebr. Gall. Tourmenter ce qui fait mal, secouer. Ital. Scuotere, straccare. Germ. Wie gepeiniget werden. Belg. Geer gepijnigt worden. Hispanicè, Atormentarse, fatigarse. Pol. Trapiąc się, gnębić się. Vng. Gyötetem. Ang. To be sore troubled, or vexed, or grieved.] Cæs. 12. Phil. ipp. Vide Trebonium, & si posset etiam Brutum, discussatas necare. Plaut. in Aulul. Discussor animi, qui à domo abeundũ est sibi. Io quæ exemplo cuiam illud observatione dignum est, quod discussatas apud veteres cum genitivo conjungi solebat, more Græcorum: die autem cum ablativo. Plaut. in Cas. Ego discussor miser amore.

Discumbo, is, n. r. Accumbo. [Hebr. Gall. Se coucher, s'aller forcer, ou s'asseoir pour manger à la mode ancienne. Ital. Sedere à mensa. Germ. Zu tische sitzen. Belg. Zoo te saten aen de tafel sitten. Hispan. Assentarse à la mesa. Polon. Do stołu siadam. Vngar. Le telepõdõm, ségyenes vélek. Ang. To set downe at a table, or sit to eate.] Gell. Apud cœnam Favorini philosophi quùm discumbitum fuerat, cœpisse; apponi cibos, servos assistentes mensæ legere incœpisse.

Discubitõrius, lectus, apud Plinium, in quo vel super quo discumbebant antiqui cœnaturi, ut differret à culcita, qua in cubiculis utimur.

Discũcurris, m. f. Qui (immisso cuneo apertus ac patens, ficut ligna diducta fiunt, & hiantia adactis cuneis.) [Gall. Fendre avec coing, ouurir. Italicè, Aperto con cuneo. Germanicè, Mit einem weden gespalten, oder von einander getrieben. Hispanicè, Hendido à otro con cuñas. Polonicè, Rozpuszczony, rozdzielony. Vngar. Ekkel hasitatot. Anglicè, Cloven with a wedge.] Plin. lib. 9. cap. 30. Carent conchæ visu, omnique sensu alio quàm cibi & periculi. Insidiantur ergo polypi apertis, impositoque lapillo extra corpus, ne palpitatu eliciatur, ita sepositi grassantur, extrahuntque carnes: illæ se contrahunt, sed frustra dilaceratæ.

Discupio, Ilt valde cupio. [Hebr. Gall. Fort désirer. Italicè, Desiderare grandemente. Germanicè, Hefftig begeren. Hisp. Desseo entrañable. Pol. Bardzo pragnąć. Vng. Igen kévánom, édesgetem. Ang. To desire greatly.] Catul. Cum puero bello præconem qui videt esse, Quid credat, nisi se vendere cupere? Celius Ciceroni: Peream si animus causa est properandi ità mihi, quòd te videre, & omnia intima conferre discupio.

Discurro, ris, n. r. In diversas partes curro. [Hebr. Gall. Courir çà & là. Ital. Correre in diuerse parte. Ger. Hin und her lauffen. Hisp. Correr à diuersas partes. Pol. Przebiegam po ſyr. Vngar. Idétsima vala futásim, kurizálok. Ang. To runne in sundrie parties, to runne hither and thither.] Liv. lib. 1. Signo dato juventus Romana ad rapiendas virgines discurrit.

Discursõ, onis, f. t. [Hebr. Gall. Course deçà & delà. Italicè, Corsa discordata. Germ. Ein verrennung. Hispan. Correr en diuersas partes. Polonicè, Bieganie wszędzie. Vngar. Idétsima vala futásai, kurizálás. Ang. A running hither and thither in sundry parties.] Lactant. De opif. Totos dies in hujusmodi discursione consumunt.

Discursũs, m. q. Discursio. [Hebr. Gall. Course deçà & delà. Ital. Discorso, corso diuersamente. German. Das hin und her lauffen. Hisp. Correr à diuersas partes. Pol. Przebiegiwanie. Vng. Idétsima vala futásai. Angl. A running hither and thither in diuerse parts.] Cæs. 8. belli Gallici. Magno cum ejus dedecore citeriorque paulùm se fugæ mandant. Et apud Plin. libro 2. cap. 36: Discursus stellarum.

Discussatio, nis, f. t. [Polonicè, Bieganie nawzwyż. Vngar. Alyásli hagyasi; kelletés idétsima sarás.] Seneca de vitæ brevitate, cap. 2. Agedum ad computationem ætatem tuam revoca. Die quantum exacto tempore creditor abstulerit, quantum officiosa perturbem citatio, quantum discussatio.

Discus, m. q. [Hebr. Gall. Vn plat. Italicè, Piatto grande. German. Ein blatten, ein schüsselter. Belg. Een platte schotel. Hisp. Plato grande. Pol. Talerz, płaska misa. Vng. Tanyér, ſcidal. Angl. A dishe.] Varronem ait Julius Pollux inquit, ad portandas carnes aptum, sortè lanx. Cic. de Orat. Quorum auditores disertum audire malunt, quam philosophum: qui simul, ut increpuit, philosophum disputantem relinquunt. Vide ab Hieronymo dictus est Discophorus ille qui Danieli prandium portavit: Talem enim, inquit, discophorum media meruerat hebdomadis. ¶ Ilii & Diitus, rotunda quædam moles taxea vel plumbea, lusu terrea, cum jactu juvenes inter se certabant, victorque evadebat, qui aut altius in sublime, aut longius in tractu ultra designatum spatium projecisset. [Angl. A coyte.] Martial. lib. 14. Splendida quum volitent Spartani pondera disci: Ille puer, cui tu, Deseinel, illi nocens. Alludit poeta ad mortẽ Hyacinthi pueri, qui jacta ditii à Apolline ei interfectus, & in florem sui nominis mutatus. De quo vide Ovid. 10. Metam. Hujusmodi disci videntur hodie ut plurimùm & Siciliones, qui quæstus gratia corã populo gesticulantur, dum artificio quid ad formam disci rotundum & serenum jaculantur in aërem, deindeq; ejus excipiunt: quos discobolos appellat Plin. lib. 35. cap. 10. hos est, dicit jactatores. Discus autem figura videtur fuisse plana & rotunda, ut nobis corpus solis apparet. Ideo etiam Græci solare corpus δίσκον dicunt. ¶ Hinc locus proverbio apud Cic. lib. de Orat. n. Discum quàm philosophũ audire malũt. Vulgus enim hominum promptius est ad quævis inepias voluptates quàm ad fugiferas. Per jocum transfertur potest ad discum edendum, cujus crepitum multi libentius audiunt quàm vocem philosophi.

Discutio, tis, pen. cor. act. n. discussi, discussum, ex dis & quatio. Proprie in diversas partes rejicio, dispello. [Hebr. Gall. Secouer, frapper, ou faire en sorte en autre, dissoudre, resoudre. Ital. Scuotere, dissolvere. Germ. Zerschütteren, zerschlagen. Belg. Van den anderen breken. Hisp. Sacudir en diuersas partes. Pol. Wstrząsam, rozpraszam. Vngar. Ki rontom, lõ félõ részekbe (rem) megrázgalom. Ang. To shake or strike asunder.] Liv. Tribus arietibus aliquantùm muri discussit. Ovid. 1. Metam. Tempora discussit clavo cava malleus icta. ¶ Per translationẽ modò ponitur pro removeo, seu resolvo. Cic. 12. Phil. Discussa est illa caligo, quam paulò antè dixi: diluxit, patet, videmus omnia. Colum. lib. 7. Etiam langour & nausea discutiatur, si integrum gallinaceum crudum evisceratum jejuni faucibus inferas. Cels. lib. 3. cap. 8: Nihil interdum jam horrore discutio. ¶ Dicuntur medicis ea ulcera sive collectiones citra suppurationem dissipare, & discutere, διαφορεῖν. Hinc discutientia medicamenta, διαφορητικὰ: & via discutoria. Plin. lib. 30. cap. 10. est per se cinis ficuleum cochlearum cerato unctus discutiendi vim habet. ¶ Modò variis modis examino, investigo. [Hebr. Gall. Examiner, rechercher, rechercher de près.] Cic. 4. Acad. Oportet igitur nos esse armatos, ut occurrere possimus interrogationibus eorum, captionesque discutere. Lactant. Hæc enim pravitatis est causa ignoratio sui: quam siquis cognita veritate discusserit, fiet eum admodum sibi vita degenda sit.

Discussi, sis, Calculator. [Hebr. Pol. Rozpytacz. Vng. Szabadságtalanító, számlátó.] Jul. Firmicus Mathesews lib. 3: Exactores imperatorum, & qui annuas fiscalium prætationes repetunt discussores, rationales, &c. Discussor alias pro investigatore, inspectore, Macrob. Comment. lib. 1. cap. 21: Hoc loco diligens rerum discussor invenit quod requirat.

Discussio, nis, f. t. Solutio, liquatio. [Hebr. Vngaricè, Vgyálás, fejtés.] Macrob. Comment. lib. 1. cap. 18. Sequitur de discussione, quid sit, quod adhuc r. ¶ Aliàs Discussio est percussio in diversas partes: ut Seneca Quæst. Natur. lib. 6. cap. 19: Quomodo in dolio cuneatis vox per totum cum quadam discussione percurrat ac resonet.

Discussus, Quod examinatum, aut judicatum est. Et à cujus ipse Discussio, Discussor, qui dicuntur. [Hebr. Pol. Rozpytowanie. Vngar. Megvisgálattatás.]

Discussores, um, m. t. Inquisitores & æstimatores facultatum hominum sunt. Hegesippus. C. de Discuss.

Dissẽrtus, Disserè. Vide DISSERO.

Dissertiones. Divisiones patrimoniorum inter consortes. Festus.

Dissẽco, cis, pen. cor. act. n. In diversas partes jacio, dispergo. [Hebr. Gall. Jetter par terre, ou de sous ebarrer. Ital. Gettare in diuerse parte. German. Hin und her werffen. Hispanicè, Derramar echando, ò echar en diuersas partes. Polon. Rozrzucam, rozsiewam. Vng. Ki hányom, széllyel hányom. Ang. To cast a sunder, to scatter.] Virgilius 1. Æneid. Dispectique rates. Liv. 1. ab Vrb. At primò tentata res est, ut dispositis circumquaque per agros insidiis, repentino clamore pastores, quos inermes ad concursum, conjectisque dissicere rem possent.

Dissẽptus, participium. Dispersus. [Hebr. Gall. Semé ici & là, espars. Ital. Gettato qua & là. Ger. Zerstreuet/ hin und her geworffen. Hisp. Derramado echando, ò echado en diuersas partes. Pol. Rozmiotany, rozrzucony. Vng. El hányattatott, széllyel hányattatott.

hæsitatur. Ang. *Cast a fader, fastened.*] Cicer. Att. lib. 1: Nos ejecta mœnia ac dejectas partes esse compotiumus. Horat. in Carm. tectaq; Penthei disjecta non leci ruina.

Disjecto, tas, tare, frequentativum. [פזר. Pol. *Rozpycone.* Vngar. *El hanyigatom.* Ang. *To disperse often.*] Lucret. lib. 2. Sed quali nautragio magnis, ventisq; coortis Dejectare lolet magnum mare naufra, carinas. Arcemas, prorani, &c.

Disjungo, nxi, nctum. Separo. [חבדיל vulgò. חלק. vulgò. Διαζευγνυμι, διαιρεω. Gall. *Desioindre, desseurer, separer.* Ital. *Separare.* Germanice, *Von einander trennen, absönderen.* Hispan. *Desiuntar o apartar.* Pol. *Leg. Vti. Rozlączam, rozłączam.* Ang. *To seuer, set, separate or vnyoke.*] Cic. Lælap. Nam ea orationibus disjungo me, reteroq; ad manfuetiores Musas. Terent. in Hecyr. Atqui ea res multo maxime disjungit illum ab illa. Cicer. 2. Philip. Ipse enim Pompeium à mea familiaritate disjunxit.

Disjunctus, participium. [מבדיל. vulgò. Διαζευγνυς. Gall. *Desioint, desseuré, separé.* Ital. *Separato, separato.* Cic. *Abgesundert, von einander getrent.* Hisp. *Desiuntado o apartado.* Pol. *Rozłączony.* Vngar. *El valasztatot.* Ang. *Vnyoked, vncoupled.*] Cicer. pro Rosc. Amer. Quæ vita maxime disjuncta à cupiditate, & cum officio conjuncta, leem 2. Philip. Opera mea Pompeium à Cæsaris amicitia esse disjunctum.

Disjunctio, nis, m. c. Nomen ex participio. [Pol. *Rozłączenie.* Vng. *El valasztatas.* Ang. *A severe, a seuering.*] Cic. pro Marcel. Nec verò disjunctissimas terras ejus patribus conjuncta patuisse peregrini, quam tuis non dicam curibus, *eyclidem* 4. Academ. Nihil est enim ab ea cogitatione, quam habemus de gravitate sapientis, remotius, levitate, temeritate, disjunctius.

Disjunctio, nis. Separatio. [פרוד. Διαζευξις, διαιρεσις. Gall. *Desioignement, separation.* Ital. *Separatione.* Germanice, *Absönderung.* Hispan. *Apartamiento.* Polon. *Rozłączenie.* Vngar. *El valasztas.* Ang. *A separating, a severing.*] Cic. Neque enim ullo pacto mihi hæc videtur ulla esse disjunctio nostra, in tanta rerum omnium caritate. ¶ Hinc etiam disjunctivæ conjunctiones, διαζευκτικοι συνδεσμοι, quæ res, vel personas, vel tempora distinguunt. Hoc vel illud, meum vel tuum est.

Disjunctivus, a, um. [διαζευκτικος. Pol. *Łączący.* Vng. *Kötö valasztó.*] ut disjunctivus modus Papinianus D. lib. 35. Tit. 1. l. 78. Disjunctiva modo conditionibus adscriptis. ¶ Hinc disjunctivæ conditiones, quæ copulativis opponuntur, apud Perkium.

Disjunctivè, adverb. [διαζευκτικως. Pol. *Łączące.* Vngar. *Kötö valasztóan.*] Ulpian. D. lib. 50. Titul. 17. Ait conjunctis disjunctivè commixtis tot unius personæ pœnitentiæ fungunturus.

Dispalescere, Et palam omnibus innotescere. [הודע. Gall. *Estre diuulgé.* Ital. *Palesare.* German. *Zu dem ist offenbar worden.* Hisp. *Diuulgarse.* Pol. *Rozymieć się, rozgłaszać się.* Vngar. *Nyilvánoknak lenni.* Ang. *To be discouered or known.*] Plaut. in Bacch. Si dias perdundum sit, penitè suavius est, Quàm illud illapsum virgo dispalescere.

Dispalo, as, per ultima producta, idem quod separo, tollit Nonio, à præpositione dis, & verbo palare, quod est errare, & vagari. [מפגם. מחשך. Διαστρεφω, διαστρεβλοω. Gall. *Esloigner, esloigné ce manifestement, s'egarer de ce qui, vagare par ici & lamet.* Ital. *Sparare, andare errando.* Ger. *Von einander irren.* Hisp. *Derramar, derramar de lo vagando.* Pol. *Rozpędzam, rozpędzam, się. Vti. Elszéledem, el valaszkodom, el széledem.* Ang. *To wander or stray, to be conuayed or scattered.*] Hujus passivum est Dispalor. Sic Ennius 3. Histor. ut citat Nonius: Tanto passu dispalantur. Et apud eundem: Dispalati ab signis digressi omnes, ac dispersi. Gell. lib. 17. Ea præsentione tranquilla & venerabili, ad quam dari quasi manibus hujus musicæ dispalmam, vis & impetus mirum, ne sparsi dispalarique prorsus cohibebatur.

Dispendo, is, ere, act. t. Extendere. [פרש. נטה. רקע rekah נטה. *parah.* מתח. *mathah.* Διαστειρω. Gall. *Estendre, estendu ce de ployé.* Ital. *Spandere.* Germ. *Ausspannen, erstrecken.* Hisp. *Tender o parar.* Polon. *Rozpinam, rozpięcie, rozciągam.* Vng. *Kitereszteni, el terités.* Ang. *To stretch out, to spread abroade.*] Plaut. libro 9 capitis Gaditano Oceano arbor in tantum vasti dispansa erumpit, ut res causa rectum nunquam à tralle credatur. Lucret. libro 5: Denique lucifugo subpetisse in lumine vellet, Vrescunt, eadem dispansis Sole teruscunt. Plautus in Milite dispellis per aversionem Eundem actutum extra portam dispellis manibus.

Dispessus, a, um. Expansus, extensus, participium ab hoc verbo dispando. [פרוש. *parush.* διαστειρω. Gall. *Estendu, dilayé.* Ital. *Spanso.* Germanice, *Ausgespannet, ausgestrecket.* Hispan. *Tendido o apartado.* Pol. *Rozpięty, rozciągnięty.* Vngar. *Kitereszteti, el terített.* Ang. *Spread or stretched out abroade.*] Plaut. in Milite: Eundem actutum extra portam dispessis manibus.

Dispar, disparis, com. t. Inæqualis, dissimilis, impar, diversus. [משונה. אחר. Gall. *Dissemblable, qui n'est point pareil.* Ital. *Dissemil.* Ger. *Ungleich.* Hisp. *Desigual.* Pol. *Rożny.* Vngar. *Tsudnemü, nem hasonló.* Ang. *Vnlyke, vnequall, vnmeete.*] Cicer. de Amicit. Dispares enim mores, disparia studia sequantur, quorum dissimilitudo distrahit amicitias. Idem pro Sext. Oratorem disparem dignitati M. Fortii, ff. &c. Idem pro Murana. Et quoniam Catoni, meliores, qui eum dignitatem ad Consulatus petitionem, disparem fortunam, provinciæ umbraculum in Murana arg. Sulpitio fuisse, &c. Virg. 2 Aeneid. Et media dispari pectus & humeros inter. Ovid. 5. Metam. Bifulca dispari ora pecus in surgit aventi.

Dispărilis, le. Dispar. [מחשך. Vnlyke, vnmeete, vnlyeable. Ang. *Vnmeete, vnequall.*] Varr. de Re rust. Et pabulum dispariles non utique quæque idem Et. Cicero de Divin. Quæ omnia fiunt ex casu varietate, & ex disparili aspiratione terrarum.

Dispărilitas, atis. [מחשך. Pol. *Rożność, rożność.* Vng. *Kü'lömbözség.*] Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 1. Nec ideo dispeliet tanquam in alterum conjectimus digna memoratu, sed varietatem rerum disparilitas ab aliis divertit corpulentia temperies, tanquodam digesta corpus est. Vide Gell. lib. 9. cap. 11.

Dispăro, as, are, act. p. Separo, & disjungo. [חבדיל. vulgò. Διαζευγνυμι. Gall. *Separer.* Ital. *Separare.* Ger. *Von einander scheiden.* Hisp. *Apartar o diuersificar separar.* Polon. *Rozłączam.* Vngar. *El valasztom, el szakasztom.* Ang. *To part a sunder.*] Plautus Rud. Qui est superatur divûm atque hominûm, Jupiteris unus pergentes diversum in alia disparat. Gell. lib. 13. cap. 11. Tot sententiis in eandem rem, quasi aliud atque aliud diceret, disparavit. ¶ Hinc disparata vocant. Dialectici quæ negativè opponuntur. Cic. 1. de Invent. Disparatum est autem, quod ab aliqua re per appositionem negationis separatur, hoc modo, dolere, & non dolere.

Dispărio, s. Vide DISPERTIO.

Dispello, lis, dipuli, dispulsum, In via vocapello, è, dispectio, dispicio. [כע. καθαιρω. חדף. διαλυω. *diuisio.* Gall. *Deffaire, destruire.* Ital. *Sbattere, scacciare.* Germanice, *Zerstreuen, von einander jagen.* Hisp. *Echar o apartar.* Pol. *Rozgoniam.* Vngar. *Szélyel haytom, el hayom, el szórom el kösz ömlöm el.* Ang. *To put a sunder, to driue seuerall.*] Liv. lib. 5: Quum equorum pavitatione liberi frænos dispulissent equi, Veientium in castris pars Tyberim effusi petunt. Cic. lib. 1. Tuscul. Ranæ errant in animo rerum quam ab oculis caliginem dispulit. Virgil. 1. Aeneid. Tu eorum quæque alios, acer quos æquore turbo Dispulerat: id est, dejecerat, sive segregaverat.

Dispendo, dis, Distineo, hve o. expalium teneo. [פרש. Gall. *Ostenir, tenir estoigné.* Ital. *Tenir estoniato.* Germ. *Ferr gebreiten oder zur seytten.* Hispan. *Detener.* Polon. *Spowalniam, spowalnianie.* Vng. *Gondot adok.* Ang. *To let, stay, or withhold, to stop.*] Colum. lib. 2. cap. 2. Parandi autem modus est, ducere rotundam capitam, quæ pallorem ovis dispendat curam. ¶ Aliquando idem est quod expendo, examino, cui subjacet, unde sit nomen dispendium, de quo mox dicemus & Dispensatio frequentativum, idemferè quod dispendium. [Gall. *Dépendre, employer.* Ital. *Spendere.* Germanice *Ausgeben, ausgeben.* Hispanicè, *Despender.* Pol. *Rozdaię.* Vngar. *Költök.* Ang. *To spend or bestowe.*] Colum. lib. 3: Cæteris adhiberi imbres, ita spacia cædis semitus dispertiet. ¶ Aliquando dispersos expando. Nonius, & contrarium à pendo, sed à pendo compenitur. Plautus: Vbi tuber, cupressine hamiam devorsum, atque dibrachiat.

Dispensum, ci, n. s. Id sumptus, impensa, vel negotia, aut immoderatione solutæ. [משכון. Gall. *Despence & perte demesuree.* Ital. *Spesa.* Germ. *Verlust.* Belg. *Verlooss verlies.* Hisp. *Despesa.* Pol. *Wydatek, szkoda.* Vng. *Költsö valo, kárra valo.* Ang. *Expence, losse.*] Plaut. Magna dispensi dignos facit dolores. ¶ Aliquando idem est quod damnum, vel detrimentum. [ἐζημία. Gall. *Damage.* Italice. *Danno.* Germ. *Schad* Hisp. *Danno.* Polon. *Szkoda.* Vng. *Kerteté.* Ang. *Damage, losse.*] Cui opponitur compendium, quod lucru vel utilitatē significat. Terent. Heaut. Quid est quod nobis dispensum, quidve quod huic intelligo evenire, ut gratiam pereat? Hæc sine dispendio, & mihi profuit? Plautus in Mercat. Amorem multos tulisse in dispendium. Virgil. 3. Aeneid. Hæ tibi erunt artes, hæc vis pietatis in usu. ¶ Dispendium etiam vocabula, & quæ pernumerationem dant quòd ne tenuemus, contrariæ Compendio Lucan. lib. 8. Jam tuper Hercules lucet, acmorulaq; Tempe, Acmoniæ desertis pretens dispendia sylvæ, &c.

Dispensatus, a, um. Dispensus. [משכון. Gall. *Qui perte demesuree, damnageable.* Ital. *Dannato.* Germ. *Geschätzet oder schatzen ertragt.* Hisp. *Despendido o dannificado.* Pol. *Wydatkowany.* Vngar. *Költ.* Ang. *That loses, disgest damage and losse.*] Col. lib. 2: Nam dispendiosa est cunctatio, q Accipitur etiā pro iumento. [משכון. Gall. *Gage.* Ital. *Pegno.* Germ. *Pfand.* Hisp. *Prenda.* Pol. *Zastawa.* Vng. *Zalog.* Ang. *A pawne.*] Cui apponitur parsimonia.

Dispendomena, orum, pecunia quod dari soleat Sapientibus sedem & laboranti apud Persas: & quo abundè apud Alex. ab Alex. in Genial.

Dispenno, as. Expando: [פרש. *parash.* Διαστειρω, Δεσποζω. Pol. *Rozpinam.* Vng. *Kitereszteni.*] tradum à pennis & vellere avium, ut ait Nonius. Plaut. in Milit. Vbi jubet dispennare avium, ut ait Nonius. Plaut. in Milit. Vbi jubet dispen-

nitè hominem diversum, & discedit ne. Sic enim Nonius legit: quæ nunquam vulgatior sum dispendere, legatur. Libram emere confecta de loquendi Platonis familiaritate cum eo impedebere dissecare ejus membra.

Dispenso, as, frequentativum, quod frequentiore usu fuit, Dispendo, dispensum, pretium. [תלן shalak סכן sakan, Syrum, exigentia. Gall. Compter, payer, solder, mettre en ligne de compte. Ital. Sborsare. Ger. Zahlen. Hisp. Pagar. Pol. Rozpuszczam. Vng. Szolgálok. Ang. To lay out money for another, to disburse.] Plaut. in Bacch. Nunc utrum eam dicentis alius est? Qui dispensentur illo capto. Livius 1. ab Urbe. Intercalares menses interponere do ita dispensavit, ut, &c. Cicero de Leg. Ex quo tu intelligi potes de nostris dominicis reditibus quibus acerbissime afficiar, quòd qui eas dispensavit, usq; adeò fidem, neque ubi tam sit, scio.

Dispensatio, nis, f. Qui familiæ necessaria dispensat, & distribuit: cujusmodi sunt obsonatores, quorum officium est coëmere quæ usus domesticus expostulat. [פרנס parnas, כלכל kalkal. Gall. Dispensation, ordre qui a été observé en donnant les choses de la maison. Ital. Dispensiere. Ger. Ein Schaffner. Hisp. Despensero. Belg. Een dispenseer. Pol. Szafarz. Vng. Szolgálás. Ang. A dispensing, or distributing monny, &c. to the use of the house.] Mart. lib. 8. Dispensatoris nobile cernis opus. Juvenal. Prælia quam multis dispensatura cohortibus Armigeri?

Dispensátio, is. Procuratio, administratio. [פקדה pekudah, &c. Gall. La charge et maniment de quelque chose donnée à dispenser. Ital. Ufficio di dispensiere. Germ. Verwaltung, verwaltung. Hisp. Officio de dispensero. Pol. Szafarstwo, szafarska. Vng. Szolgálás. Ang. The charge or laying out of money for another, &c. the function.] Cicero ad Atticum libro 13. Præfectionem emi meam, ut video, Brutii dilapidandi impedit. Dodor dispensationem accipiunt Interpretes pro commoda juris relaxatione necessitatis, aut temporis pro communi juris relaxatione necessitatis, aut temporis pro communi juris relaxatione causa cujusque concessa. Verùm quamvis in ea significatione apud claßicos scriptores non legatur, mihi est quod plura hic de ea agamus, præstatum quam præsentis instituti sit, Latinas voces, non Barbaricum fœcibus congerere.

Dispendo, dis, dispendi, act. t. Consumo, dissipo. [שחת shachath אבד abad, אבדן abdan, אכל achal, בלע bala, Græce, Gall. Perdre en gaspillant, dépenser, dissiper. Ital. Consumare, dissipare. Germ. Verderben, verschwenden, verthun. Hispan. Disperdiciar, gastar, malgastar. Pol. Rozpuszczam, trwonię. Vng. Vesztegetem, vesztegetés. Ang. To lay out money for another, to waste.] Plaut. Cal. Imò age ut habet, cede, bibe, dispendium. Cicer. pro lege Agrar. Videte nunc proximo capite, ut impunitas hellum conturbet Reipu. ut à majoribus nostris sollicitationes recte dictas dispendat & dissipet. Plaut. Pœn. Ut immortales meum beneficium servatum voluit, & hunc locum dispendium.

Dispendium, ii, n. q. t. Detrimentum, perditio. [אבדן abdan, אבדה abdah. Gall. Despense, perdition, dommage. Ital. Consumazione, dissipazione. Germ. Verderbung. Hisp. Disperdicio. Pol. Szkoda. Vng. Veszedelem, veszés. Ang. A loss, waste.] Cicero 2. Philipp. Quem exercitum Romam illæ incendium, cædem, & ad dispendium urbis venire conatus.

Dispĕreo, ii, n. q. ex dis, & pereo componitur, significatque vario modo, aut in totum pereo, & deleor. [אבד abad. Gall. Dépérir, se perdre, disparoître. Ital. Perire, disfare. Germ. Verderben, zu nichte werden. Belg. Gantsch verderven. Hisp. Perecer, ser roto, ó destruyrse, menoscabarse. Pol. Ginę, marnuję się, tracam. Vng. Elvészek, vesszek, elromlok. Ang. To perish, to be lost.] Varr. 1. de Re rust. Fructus fulent disperire. Idem lib. 3. Pecus dracũ vehementer interne propter eam rem, aut propter fœtus dispereant. ¶ Dispeream jurantis vox. Plaut. in Amphyt. Dispeream, si aut invitus adhuc fui, aut fiam miserum.

Dispĕrgo, gis, dispersi, sum, act. t. In diversas partes spargo, Disjicio, dissipo. [פזר pazar. Gall. Espandre, jetter ça et là. Ital. Spargere, or dispargere. Ger. Zerstreuen. Hispan. Esparzer, derramar. Pol. Rozpędzam, Vng. Elszakasztom, elszakasztom. Ang. To scatter, to spread abroad.] Cicero ad Acad. Car mare tot tam multa pericula terra marique dispersit. Terentius in Adelph. An tibi navis erepta dispersa hic? Cicero 2. de Natura deorum: Partem interea obtruncat, membraq; partim dilacerat, partim dividit, perij, agros passim dispergit corpus, &c.

Dispersus, a, um, q. participium, disjectus, fusus. [פזור pazur. Gall. Epars, dissipé, &c. Ital. Sparso, Germanice, Zerstreuet. Hispanice, Esparzido, esparzimado. Polon. Rozpędzony. Vngar. Elszakasztatott, elszakasztatott. Ang. Scattered or spread abroad.] Cicero 1. de Orat. Omnia ferè quæ sunt conchita nunc autibus dispersa & dissipata quondam fuerunt ut in multis manent, & voces, & modi.

Dispersus, us, m. q. [פזור pezur. Gallicè, Eparsement. Ital. Sparsamente. Germ. Zerstreuet. Hisp. Esparzimiento. Polon. Rozpędzenie. Vng. Elszakasztás. Ang. A dispersing abroads.] Cic. Att. lib. 9. Quod Consules laudas, ego quoq; animum laudo, sed consilium reprehendo. Dispersu enim illorum actio de pace sublata est, cujus quidem ego meditabar.

Dispertè, & dispertim, adverbia, Diffuse, Separately, distinctly. Gall. Par parties, séparément, en détail. Ital. Separatamente, particolarmente. Germ. Sonderlich, zertheilet. Hisp. Apartadamente, por partes. Pol. Rozpisanie. Vngar. Elszakasztatolag. Ang. Severally, distinctly and distinctly.] Cic. Verr. Nunc jam illa memoria, quæ dispersè à multis locis dicentur, accipite. Idem Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 1. Qui Græci Scriptorum dispertim alius de alia re, sunt plus quingenti.

Dispertio, is, & Dispertior, iris, dep. quatuor, ex dis, & partio dividere in plures partes divido, hinc & illi partes do. [חלק chalak, פרש parash. Gall. Diviser, donner. Ital. Partire, dividere. Germ. Zertheilen, austheilen. Belg. Verdeelen, deelen. Hisp. Partir i dividir en diversas partes. Pol. Rozpisuję, dzielę. Vng. Elszakasztom. Ang. To divide, to part.] Plaut. in Aulu. Hercle in pœna dispertio illi, plagarium in agnâ ibi habent. Sic dispertio exercitu et appica, Liv. 9. bel. Pun. Dispertire tyrones inter legiones. Hirc. 3. bell. Afri. Cic. 7. Verr. A quibus tanta vis, atq; virtus, & quam, morum, ac factitudinis, humanitates exempla hominibus & civitatibus data, ac dispertita esse dicuntur. Idem Mur. lib. 3. Quod quis dicerem, illud adjungi, mihi tecum ita dispertiam officium fuisse in Rep. salute retinenda, ut ego, &c.

Dispesco, ces, cui, n. t. Separo, disjungo, cujus pecus à pastione arceo. [הבדיל hibdil. Gall. Séparer, diviser. Ital. Separare. German. Sonderen. Hispan. Apartar, retirar de pastar, ó pacer. Polon. Rozpędzam, rozpuszczam. Vngar. Elszakasztom. Ang. To separate.] Plin. libr. 8. cap. 30. Inde Africam ab Æthiopia dispescens. Dispescere inquit Festus Pompeius, propriè est pecus à pastione deducere, ut dispescere, nihil pascere, & in uno loco cantinere.

Dispĭcio, cis, spexi, contum. Discerno. [חקר hikkar, השליח hishlich. Gall. Discerner, considérer, diligemment. Ital. Discernere. Ger. Entscheiden. Belg. Onderscheyden. Hisp. Discernir ó conocer. Pol. Wnioskuję, rozsądzam. Vng. Meg vizsgálom. Ang. To discern, to consider well.] Quintil. lib. 12. Nam propriè ea dispicere, & consilio vitabilia sunt.

¶ Item diligenter, diligenter cernere, inquirere, considerare, tam acute circumspicere, & providere, & tanquam in omnem partem lustrando animo intendere. [בחן bachan. Gall. Regarder de tous côtés, considérer. Ital. Considerare, vedere. Ger. Bedenken, erwägen, betrachten. Belg. Overwegen, bedenken. Hisp. Mirar de todas partes, considerar. Pol. Rozpatruję, rozważam. Vng. Meg vizsgálom. Ang. To consider well.] Sallust. de Ira: Quod si pueris, quòd neglecto dispecto officio, ad usus & theatra æqualium jocos spectant, quos ita fatetur, &c.

Dispĭcio, cis, spexi, spectum, & dispecto, as, frequentativum, Circumspicio, & providentia, vel consideratio diligens, aut; differo. [חקר hikkar. Pol. Rozpatruję, rozważam. Vng. Meg vizsgálom. Ang. To consider well.]

Displiceo, es, ui, citum, act. t. Displicatum est à placeo, Odiosus sum, impudens sum. Hinc contrarium Placeo. [לא יפה lo japhah. Gall. Déplaire. Ital. Dispiacere. Ger. Mißfallen. Hisp. Desagradar. Pol. Nie podobam się. Vng. Nem tetszem. Ang. To displease, to misike.] Plaut. Nihil tam à me est displiceri quam non placere. Cic. ad Att. lib. 2. Displicent mihi, nec scribo finem, imo dolore.

Displĭceo, es, cui, n. q. [לב labab. Gall. Déplaire, déagréer. Ital. Dispiacere. Ger. Mißfallen. Hisp. Aquel desagradable. Pol. Nie podobam się. Vngar. Nem tetszem. Ang. To displease, to misike.] Plin. alibi: Displicuisse Neronem. Displicet mihi, &c. Displicentia tua, & nunquam retidentis animi voluptatio. Apud Plautum in Cistellaria legitur Displicina. Ventum (inquit) ad te gaudeo esse, ita nunc hodie hîc accepta sumus. Sed ibus modis, ubi hæc displicina apud te quæquâ fuit, Quæ tandem placet? Verbum est Jovi Plauto usurpatum.

Displĭco, as. Expiso, dilato, extendo. [פשט pashat, מתח matah. Gall. Déployer, étendre. Ital. Dispiegare. Ger. Außbreiten, erstrecken, zerren. Belg. Uytbreyden. Hisp. Estender. Pol. Rozpinam, rozciągam. Vng. Kinyujtom, kiterjesztem. Ang. To spread, to stretch abroad.] Vide displicatæ voluptates apud Varr. quæ disgregatæ sunt, & latius dispersæ. Ita enim ait de Re rust. lib. 3. Si quando displicatæ sunt, cymbalis, & plausibus numero, reducunt in eundem locum.

Displodo,

Diſplōdo, is. act. i. vel diſplaudo, Cum crepitu rumpo. [התם *hatam*. Αραγνύω. Gall. *Faire grand bruit*. Ital. *Rompere con ſtrepito*. Ger. *Mit einem krach oder gethöß zerſprengen*. Hiſp. *Romper con ſonido*. Pol. *Rozpierzchnąć*. Vng. *Pattanok*, *kipattantem vagy ſzakaſztom*. Ang. *To break and crack a great ſtone*.] Horat. in Epod. Et vetica ſonat quantum diſploſa, pepedi.

Diſploſus, part. p. [Vng. *Kipattantatot*.] Lucret. lib. 2. cap. 6: -quum plena animæ veſicula parva Sæpe ita dat pariter ſonitum diſploſa repente id eſt diſrupta.

Diſpluviātum, à Vitruvio dicitur figura quædam cavedii, ut lib. 6. cap. 3, ſic ait: Diſpluviata autem ſunt, in quibus deliquia aquæ ſuſtinentes, diſſicilia reſpiciunt: hæc tabernaculis maximas præſtant utilitates, quòd compluvia eorum tecta, non obſtant laminibus triclinionum.

Diſpōlio, Spolio. [שלל *ſchalal*. שסם *paſchat*. בזז *bazaz*. *barad*. ἁρπάζω. Gall. *Deſpouiller*. Ital. *Spogliare*. Ger. *Berauben*. Hiſp. *Deſpojar*. Pol. *Odzierać*, *obłupiać*. Vngar. *Megfoſztom*. Ang. *To ſpoile*.] Terent. in Andr. Clamitent, me ſycophantam inducere atque hæreditatem perſequi, Mendicum, tum ipſum diſpoliare non licet.

Diſpōnĕndum, verb. [שׂם *ſchaſal*. ἀναθήσεσθαι, *τακτέον*. Polon. *Obrządzić*. Vngar. *Megſzabni*.] quo Plautus uſus eſt pro diſpoſitione. Egone (*inquit* Sarab.) ut hinc clanſa geſtem clanculum, ut eidem patrem damna Putuleræ ſingula, aut damna aut diſpoliabula.

Diſpondēus, *δισπόνδειος*. Quaſi bis ſpondeus, pes qui conſtat ex quatuor ſyllabis longis, ut Oratores.

Diſpōno, nis, pen. prod. act. 1. Ordino [הכין *hachin*. תקן *tekken*. שׂרך *ſarach*. Αρμόζω. Gall. *Diſpoſer*. Ital. *Diſporre*. Germ. Ordnen. Belg. Ordeneren. Hiſp. *Ordenar*. Pol. *Rządzić*, *dyſponować*. Vng. *Rendelem*, *helyheztetem*. Ang. *To put in order*, *to ordre*.] Ter. ad Fabium, lib. 9. Epiſt. Quare quemadmodum in Tuſcis diſponatur diſponam. ¶ Diſponere loco quidq; ordine, Col. lib. 12. cap. 2. Quintus Cic. de Petit. cōſul. Facit planè ita hominibus cunctis devinctos tenes, deleniendo ac diſponendo ſuum cuiq; munus. Et Cic. Att. lib. 4. Poſtea verò quàm Tyrannio mihi libros diſpoſuit, &c.

Diſpōſĭtio, nis, verbale, D. ſuperius. [מזכרת *mazkheveth*. שׂרך *ſidrah*. Διάταξις. Gall. *Diſpoſition, ordre*. Ital. *Diſpoſitione, ordine*. Germ. *Beſtellung, ordentliche geſtelte*. Hiſpan. *Orden, diſpoſicion*. Pol. *Rozporządzenie*. Vng. *Rendelet, rendelés*. Ang. *An order or diſpoſing*.] Tacit. Lib. 13. Diſpoſita, proviſuque rerum civilium prorſus.

Diſpōsĭte, Aptè, concinnè, diſtinctè. [סדורות. Gall. *Par ordre*. Ital. *Diſpoſitamente*. Germ. *Ordentlich*. Hiſp. *Ordenadamente*. Pol. *Rządnie*. Vng. *Rendel, rendeſſeggel*. Ang. *Well, good order, orderly*.] Cic. 6. Verr. Non poſſum diſpoſitè illum actum reſerre, ſi cupiam: opus eſt non ſolùm ingenio, verumetiam artificio quodam ſingulari.

Diſpōſĭtus, is, comparat. à diſpoſitus. Seneca Quæſt. natural. lib. 1. in Præfat. Quo neque formoſius eſt quiſquam, nec diſpoſitius. [Vng. *Rendbeli*.]

Diſpōſĭtio, nis, f. t. Ordinatio, collocatio. [מזכרת *mazkheveth*. שׂרך *ſidrah*. Διάταξις. Gall. *Diſpoſition, ordre, ordonnance*. Ital. *Diſpoſitione*. Germ. *Ordnung*. Hiſp. *Diſpoſicion*. Pol. *Rozporządzenie*. Vngar. *Rendelés, helyheztetés*. Ang. *A diſpoſing or ſetting in order*.] Columel. lib. 12. cap. 2. Quis enim dubitet nihil eſſe pulchrius in omni tractatione vitæ, diſpoſitione atque ordine? Cicer. 2. de Orat. Qui ordo tibi placeret, inquit Catullus, & quæ diſpoſitio argumentorum: in qua tu mihi ſemper deus videri ſolet.

Diſpōſītor, oris, m. t. [מכין *mechin*. מתכן *methkhakhen*. Διατάκτης, διοικητής. Gall. *Celuy qui diſpoſe, ordonne et ſe regle, gouverneur*. Ital. *Diſpoſitore, ordinatore*. Germ. *Ein Ordner*. Hiſp. *El que diſpone y ordena las partes*. Polon. *Rządzca*. Vng. *Rendelő, helyheztetőr*. Ang. *He that ſetteth things in good order and array*.] Seneca libro 5. Natur. Quæſt. Naturam in hac providentiæ diſpoſitor ille mundi Deus ætatis exercendum dedit.

Diſpĭsĭtum, diſputavit vel diſputatum eſt impersonaliter pro ſimplici accipitur cum quodam augmento. Multis modis patet. [Διάθεσις. Gall. *Avoir grand haine*. Ital. *Portare grand'inimicitia*. Ger. *Sich übel ſchämen*. Hiſp. *Auer mucha verguença*. Pol. *Wſtydzić ſię*. Vng. *Igen ſzégyenlem*. Ang. *To be aſhamed, to be aſhamed of any thing*.] Terent. in Eunuch. Diſpudet mihi ſic data eſſe verba. Plautus Bacchid. Nam alia memorare quæ illum facere vidi diſpudet.

Diſpulvĕro, as, In pulverem redigo. [κονιορτίζω. Pol. *Wyrabiam*. Vng. *Porrá tſinálom*.] Nævius: Saxa, ſylvas, lapides, montes diſjicis, diſpulveras. Non.

Diſpūmo, as, Spumas ejicio, ſpumis purgo. [ἀφρολογέω. Gallice, *Ecumer*, *oter les ordures de ſomething*. Italice, *Leuar le ſchiume*. Germanice, *Abſchaumen, oder ſchaum ſamen*. Hiſpan. *Eſpumar, quitar la eſpuma*. Polonice. *Odpiennić*. Vng. *Habokozom*. Ang. *To skimme or take away the ſcume*.] Colum. lib. 12. cap. 34: Aut ſi non dulce mulſum, ad ſummas diſpumetur. Alii legunt deſpumetur. Vide DESPVMO.

Diſpūngo, gis, diſpunxi, ctum, act. 3. Expungere, delere. [מחה *machah*. Αφανίζω. Gall. *Caſſer, annuller, mettre à neant*. Ital. *Cancellare*. Ger. *Durchſtrich*. Hiſp. *Caſſar à vnos*. Pol. *Wymazuie*. Vngar. *Kitörlöm*. Ang. *To put out a matter in writing with perchaunce about, to make voyde*.] ¶ Accipitur etiam pro ſupputare, ſive numerare, quaſi puncto notare, & accepta cum datis conferre. [Διαψήφω. Gall. *Examiner ou conter*. Ital. *Eſaminare ou contare*. Germ. *Gehen oder rechnen*. Hiſp. *Caſſar o contar a vnos*. Ang. *To account and reckon a count*.] Seneca de brevitate vitæ. Diſpunge & recende vitæ tuæ dies, paucules & vidiculos aperte reſcidiſſe vobis: locè dicimus Diſpungere rationes pro eo quod vulgus vocat Examinare calculos. Papin. Tale verbi ſignificatum. D. Spungere eſt conferre accepta & data. ¶ Accipitur præterea diſpungere pro abſolvere. [Vng. *Elvigyam*.] Trebat. adversus Judæos: Itaque ſpecialiter diſpungamus ordinem cujus mihi eſt, abſolvamus, certe Rhen.

Diſpunctĭo, onis, verb. f. t. Interdum idem eſt quod expunctio ſive deletio. [Pol. *Wymazanie*. Vng. *Kitörlés*. Ang. *A putting out or erraſing*.] Interdum idem quod ſupputatio hoc eſt, ratiarum & acceptorum collatio, ἐξέλεγξις. Vlp. l. qui plures. ff. de liber. tut. quid poſt. An recognitio & diſpunctio conceditur ſuſpecto creditori. ¶ Interdum idem quod compenſatio & remuneratio: Tertull. lib. 5. adverſus Marc. Diſpunctionem boni & mali operis, id eſt, compenſationem remunerationemq;.

Diſpūto, tas, pe. cor. expræpoſitione dis & verbo puto, quod valet putum facio. [הזכיח *hechiach*. מוכח *mokhach*. בשׂש *mithpaſpeſ*. Διαλέγομαι. Gall. *Diſputer, debatre de quelque propos*. Ital. *Diſputare*. Germ. *Beſtawen, ſuberen: item, diſputiren mit einander reden*. Hiſp. *Diſputar*. Pol. *Odprawuie, odpieram ſię, diſputuie rozmawiaiąc*. Vn. *Diſputálok, verekédem*. Ang. *To diſpute, to enquire of any purpoſe*.] Vide diſputare in quit Varro: valde putare facere, & per tranſlationem pro diſceptare, diſſerere. Plaut. in Moſt. Eam rem volutavi, & diu diſputavi, hominem cum rei, Quando natus eſt, dim lem eſſe arbitrarer. ¶ Item diſputare rationem cum aliquo idem in Aul. dixit: ex pecu. Itur, putatur ratio cum argentario. Vbi diſputata eſt ratio cum argentario, etiam plus ipſes debet argentario. ¶ Diſputare item ſignificat rem aliquam aptare, ita ut verum tandem cognoſcatur. Cicero de Amic. Catonem induxi eodem diſputante: quia nulla aptior videbatur perſona, cum de illa ætate loqueretur. Lactant. libr. 7. Immortales eſſe animas Pherecydes & Plato diſputaverunt.

Diſpūtātio, ōnis. [διάλεξις, λόγος. Gall. *Diſpute*. Ital. *Diſputa*. Ger. *Ein Beſprächung oder Red, ein Diſputation*. Hiſp. *Diſputacion*. Polon. *Rozmowa, rzecz*. Vng. *Verekedés*. Ang. *A diſputing or reaſoning*.] Cic. Lentulo: Scripſi igitur Ariſtotelico more (quem admodum quidem volui) tres libros in diputationem: dialogo de Orat. Liberior in utramque partem diſputatio. Quinct. lib. 7. cap. 3.

Diſpŭtātĭuncŭla, æ, f. p. [Pol. *Rozmowyczka*. Vng. *Diſputálgatás, verekedődzés*.] Senec. Epiſt. 118: Hoc eſt ſapere, non diſceptationibus ſuis aurium ſubtilitatem vanißimam agitare.

Diſpŭtātor, oris, m. t. [διαλεκτικός, λογικός. Gall. *Diſputeur, qui fait diſpute*. Ital. *Diſputatore*. Germ. *Ein diſputirer: der ſich mit einer andern unterredet*. Hiſp. *Diſputador*. Polon. *Rozmowca*. Vng. *Verekedő*. Ang. *A diſputer or reaſoner*.] Cicer. 1. Offic. Nihil tutiùs Demetrius Phalereus in hoc numero habuit putidi, diſperatoris ſubtilis, oratoris parum vehemens.

Diſpŭtātrix, à Quinct. Dialectica dicitur: διαλεκτική.

Diſpŭtŭlentus, a, um. [διαλεκτικός, ἐριστικός. Vng. *Verekedő*.] Seneca ad Lucil. Res diſputabilis in utramque partem.

Diſquamātus. Vide DESQVAMO.

Diſquīro, ris, penultima producta, Per omnes partes quæro, inquiro, investigo, diſcepto, diſputo. [חקר בקר *chakar*. בקר *bikker*. Ἐρεύνω, ἐξετάζω. Gall. *Chercher diligemment*. Ital. *Inuestigare, cercare diligentemente*. Germ. *Fleiſſig durch ſuchen, ſtets und wohl ſuchen*. Belg. *Onderſoecken*. Hiſpan. *Inquirir curioſamente, à en diuerſas partes*. Polonice. *Szukać vważnie*. Vngarice, *Nyargalmaſſom megkereſem, kerdezem*. Ang. *To ſeeke out, ſearche about, or diligently*.] Horat. 2. Carm. Verum hic impransi mecum diſquirite.

Diſquīſītĭo, f. t. Inquiſitio, investigatio, diſputatio, diſceptatio, judicium. [חקר בקרת *bikkereth*. חקרים, ἐξετάσεις. Gall. *Cerchement ſi grand, diligente recerche*. Ital. *Inueſtigatione diligentiſſima*. Germ. *Ein fleiſſige erſuchung, oder ſorgfeltiges nachfahren, das ſehr geſinnet iſt*. Hiſpan. *Aquella buſca curioſa*. Pol. *Dilexdeiſanie, zekrzywy*. Vng. *Szorgalmaſon megkeresés, kerdezés*. Ang. *Diligent ſearche or inveſtigation*.] Sueton. in Cæſare. Primo poſtulatio de Q. Catulum decretione Capitolii ad cognitionem populi vocavit. Liv. Sed non quid ego fecerim, in diſquiſitionem venit, ſed quid ille pati debuerit quod eſt, in diſceptationem. Cic. de Aruſp. reſp. Quamquam ad ſummorum diſquiſitionem non eſſe adeſſe quampluribus.

Diſtĕro, as, ùgni. Fortaſſe à ſtero, & diverſis modis quod deſideratum eſt parare facio. [Ἑτοιμάζω. Gall. *Dreſſer*. Ital. *Preparare*. Germ.

Deutsch machen / etwas das vielleicht / erkennen vnnd klar machen. Hispan. Declarar. Pol. Poznáwáyąm. Vng. Megtudakozom. Ang. To learne.] Col. lib. 6. Sed illud de integro retio illi dubitabo, posset gelid.] Col. lib. 6. Sed illud de integro retio illi dubitabo, posset interesse & distrahi quod apposuit Cæsar, nemo vocant.

Dirumpo. Vide RVMPO.

Dilsavíor, Suavior, com. quicolor. [משוך negabile, suavissimo, Gall. Baiser par grand love et affection. Ital. Basciare con piacere. Germanicè. Kussen mit sonderer lust und inbrunst. Hispan. Necho besar. Pol. Całowáć, vel Całowánie. Vng. Megcsókolás, csókolom. Ang. To kisse, a kissing, or a kissing.] Suavior aut à Suavium sive Savium per dimin. Gell. lib. 9. Et quum libenter eum (Dagonem) adulescentes amplexi, coronis eius in caput patris positis, suaviarentur. Cic. Tironi ego vos ac quartum Caleno videbo, cupio; oculos etiam illi revellens in media foro videro, dicam, suavia accipe etiam hinc, sive tepida haviabor.

Dilsêco, cas, pen. corr. act. per Tmesin, dilectum. Idem & variis modis seco, sive in variis partes dividio. [בתך בתוך בתוך שרים, Gall. Couper en pieces, fendre, diviser. Ital. Tagliare in pezzi. Ger. Zerhauen vnd zerstucken. Belg. Kneyen. Hisp. Cortar en pieças diversas. Pol. Rąbáć, rąbánie. Vng. Darabolom. Ang. To cut or hack in small pieces.] Plin. lib. 11. cap. 37. Tertio capite Lacedæmonii pedes dilecuêre etiam videndi.

Dilsêctĭo, tis, tum. Quod est per anatomen dividere. [אבתר mebatrè אבתרה vesectio, incisio, secundo. Gall. Couper en pieces, fendre. Ital. Tagliare in pezzi. Germ. Zerhauung / zerstückung. Hisp. Cortadura en pieças. Pol. Rąbánie. Vng. Darabolás, feldarabolás. Ang. To cut or hack in small pieces.] Quod enim Græci μερισμοὺς dissectiones vocamus: at apud Plinium & Celsum videri potest.

Dilsemĭno, as, ăvi, p. Spargo, divulgo, dispergo, dilipo. [פרר perar. διασπείρω. Gall. Semer et répandre, disperser. Ital. Disseminare. Ger. Sin vnnd her reden. Hisp. Sembrar en partes diversas. Polon. Rozsiewam. Vng. Elszórom, el hintzem. Ang. To scatter, sow abroade and thither, to spread abroade and thereabout.] Cicero in Catil. Latius opinione dilsemĭnatum est malum. Idem pro Planc. Ne dilsemĭnatio dilperlos, sermoni fortunas innocentium fabjiciendas putet. Idem pro Arch. Ego verò omnia quæ gerebam, jam tum in agendo sparsere me ac dilsemĭnare arbitrabar orbis terræ memoriam sempiternam.

Dilsentĭo, is, vel Dilsentior, ris, Diversum ab aliis sentio. [פלג peleg. διαφωνέω. Gall. Differer, être à autre et contraire sentiment, n'accorder point. Ital. Non accordarsi, non essentire. Germ. Einer andern Meinung seyn / ein andern sinn haben. Belg. Verschet van een ander meyninge zijn. Hisp. No accordarse, discordar. Pol. Insze rozumienie mieć, inaczéy mówić. Vng. Kűlömbőző értés. Ang. To disagree, to disagree, not to consent or agree.] Cic. de Amic. A iis qui pecudum ritu ad voluptatem omnia referunt, longè dilsentimus. Idem pro Lege Manil. Sed in hac ipsa re ab eo vehementissimè dilsentio.

Dilsensĭo, verb. f. Sententiarum diversitas, dissidium, contentio. [מחלוקת machalokèt. מדון madòn. διχοστασία. Gall. Dissension, différend, noise. Ital. Discordia, dissensione. Germanicè. Zwytracht / zanckisch. Hispan. Discordia de opinion. Polon. Niezgoda, rozterka. Vng. Kűlömbség, különbözés. Ang. Disagreement, dissent, dissension.] Cicero pro Syla. Vt hoc dissidium ac dilsensĭonem facta oppidum in sua potestate posset, & Pompejanos haberet.

Dilsĭlĭo, is, ŭi, Dissensio. [Vng. Különözés.] Cic. post reditum. Non enim Manius deprecationem credit, sed in dilsĭlĭo rem armis ire & exercitu revocavit.

Dilsĭmĭlĭtúdo, n. f. Dissentiens, non conveniens: cui opponitur Consentaneum. [מחלק machlèk. σχίσις, διαφορὰ, διάστασις. Gall. Dissension, non commencement d'entendre. Ital. Non accordanza. Ger. Zubequemlichkeit / nicht förmig. Hisp. Cosa de diversos / no consentanea. Pol. Niezgodny. Vng. Ideàn. Ang. That disagreeth or dissenteth.] Nisi dissimilitudo locum facit dissentaneo. Cicer. in Parad. Aut consentanea aut dissentanea.

Dilsĭpĭo, cilcĭpi, dilseptum, ad. q. Quod septum erat dirimo & dispello. [פלג peleg. διαφράσσω. Gall. Separer & diviser. Ital. Guastare. Germanicè, Etwas eingezeunte reiten auffbrechen. Hispanicè, Derrómper lo que es cercado con sus. Polon. Rozpędzam. Vng. Fúrészem. Ang. To dispeke.] Statius 12. Thebaid. Aut tunc pontes, telisque trementis Saxea trama labant, dilsepti, aggere turbam Vrbis, & truncas rupes in templa domorum Que præcipitat.

Dĭlsĭmĭcámen, ĭnis, n. f. Quo res ita dilsipitur & dividitur. [Polon. Przegroda. Vng. Kés, fal.] Vnde membranulam illam in cute intermedium dilsepimentum vocari autor est Festus. διάφραγμα.

Dilseptum, n. sive dilsepium. [διάφραγμα. Polonicè, Przegroda przegrodzenie. Vngar. Kés, hasitya, egyek közötte. Anglicè, The midle partition betwixt the heart and inwards from the other bowels.] Septum transversum. Macrob. commentat. libro 1. cap. Dilseptum vocatur quod ventrem & cætera intestina secernit.

Dilsĕro, as, Secernentio. [Vngar. Megkűlömböz.] Liv. 9 bel. Maced. Quum undique differentes vitet. Plin. libr. 18. cap. 35. Ut omnia pura sint, dilserenabit.

Dilsĕro, ris, pen. corr. ui, Tevi, dilsatum, Sero. [זרה zarah, ventilavit. Gall. Semer et répandre en divers lieux. Ital. Seminare. Ger. Sin vnd her seen. Hisp. Sembrar. Pol. Rozsiewam. Vng. Vetőt vagy gabonát hánik. Ang. To sow abroade and thither.] Col. lib. 11. cap. 3. Panaces autem, tempore leni & fabacea terra, tantùm dilserunt.

Dilsĕro, dilserui, dilsertum, Dilputo, ex arto. Declaro. [הוכיח hokiach. מוכח mokach. ἀποφαίνω, ἀποφαίνομαι, διϊσχυρίζομαι. Gall. Disputer & traiter quelque matiere. Ital. Disputare, dichiarare. Ger. Ein Red halten vnnd erklären / Disputiren. Hisp. Disputar, declarar. Pol. Rozmowę odprawić / rozkładać, o mowie rządzę. Ang. To dispute, to reason.] Cicero de Amic. C. Lælii persona vsus est idonea huic, quæ de amicitia ea ipsa differret, quę disputata ab eo memoriæ sit magistra nostra. Ibidem: Aut te verò optimi virtutis quæ sæpissimè interimus & Scipionē de amicitia differebantur.

Dilsertĭo, onis, f. t. divisio patrimonii inter consortes.

Dilsĕrto, as, frequentativum. [הוכיח hokiach. מכח mokach. ἀποφαίνομαι, ἀποφαίνομαι. Gall. Disputer & traiter de quelque matiere. Ital. Disputare, contendere parlando. Germanicè, Viel reden treiben / etwas. Hispanicè, Disputar / disputar / contender. Pol. Rozmawiam. Vng. Verő beszédet, beszédekben vetekedek. Ang. To dispute or reason a matter.] Gell. Quum de antiquitate quorundam verborum differeremus: hoc est, differentias eorum rerum quærebamus. Tacit. lib. 12. Vbi hæc atque alia differuêre, incipit orationem Cæsar de fallacia Romana.

Dilsertatĭo, ōnis, f. [מלמדות melamdòt. Gall. Dispute et traitement de quelque matiere. Ital. Trattamento di qualche materia. Germ. Ein lange vnderredung eines dings / handlung einer sach. Hisp. Aquella disputacion o conplelacion. Pol. Długa rozmowa o rzeczy mowiony. Vngar. Verő beszéd, beszédből való tzekelkedés. Ang. Disputing or reasoning of a matter.] Plin. lib. 12. cap. 6. Quæ propter ingenium pugnandi, & reliqua subtexat dilsertatio.

Dilsertābŭndus, Gellius: Fumique in corona assentium dilsertabundum inveximus.

Dilsertē, ta, tum, Ornatè dicens, probè & verba ornatissima dicens. [מדבר בחורת medabber bechorot. ἀστείως, εὐφυῶς. Gall. Disert, eloquent. Italice. Eloquente. Germ. Wolberedt / gesprächig. Belg. Wasprekende. Hisp. Eloquente, formado / dispuesto en la lengua. Polon. Wymowny. Vng. Ekesszólású. Ang. Eloquent, well spoken.] Differt dilsertus ab Eloquente, quòd in dicto verborum elegantia tantùm sit & copiosa eloquente verò præterea gravitas sententiarum. Vide M. Antonius apud Ciceronē ait sic dilsertos visos esse multos, eloquentē verò neminē. Cic. ad Att. lib. 10. dilsertus oratorem esse magis, quàm sapiens. Idem pro M. Cælio: Quòm volent in convivio faceti, dicaces, nonnunquā etiam ad vrbanum dilserti simulatio foris vtilis sit, alia tamen in re falsi hominis ratio, alia lectorum non idem iudicium cum esse tum quæ conspectus. Horat. Fiercon dilsertus quem non fecêre dilertum.

Dilsertĭtūdo. [Vngar. Ekesszólás.] Fabius Victorinus in 1. Rhetor. Cic. Attendamus tamen ut cùm figura eloquentiæ, aut copiam dicendi aut dilsertitudinem nominaverit.

Dilsĕrte, adverb. modo Eruditè. Facundè, ornatè. [מדבר בחורת medabber bechorot. ἀστείως. Gall. Disertement, élégamment, en parlant bien, éloquemment, en orateur. Ital. Eloquentemente, facondamente, con gratia. Ger. Wol geredt / ein wolredner. Hispan. Dispuestamente / con la lengua / elegantemente. Pol. Wymownie, ekskwie. Vng. Ekesszólásúl. Ang. Eloquently, well spoken.] Jurisconsultus apud Cic. lib. 1. de Orat. Dem quæ ut prudentibus dilertè, stultis etiam verè dicere videtur. Modò pro dilertè, & expeditè. Livius 31: Quum in fœdere Lutatii dilertè adscriptum esset, id ita ratum fore si populus censuisset.

Dilsĭdĭum, n. f. Discordia, dissertio. [מחלוקת machlòkèt. מדון madòn. διχοστασία, διαφορὰ, διάστασις. Gall. Dissension, différend, noise. Ital. Discordia essere dissensione, differenza. Germ. Zwytracht / zanck / krieg / streit. Belg. Oneenigheyt. Hisp. Discordia. Pol. Niezgoda, rozterka. Vng. Kűlömbség, különbözés, viszálkodás. Ang. To disagree, to be at variance.] Cicero Catilinar. Quum is Tribunus plebis capitali odio à Qu. Pompeio dissideret, cui tum erat consul. ¶ Dissidet pro divertum fert, ponitur apud Suetonium Tiber. cap. 71. Cum Julia primò concorditer & amanter multo vixit, mox dissidet, &c. ¶ Transferuntur etiam ad inanimata. Plinius libro 35. Arcemas dissidet cum magnete lapide in tectum, ut juxtà positus ferrum non patiatur abstrahi.

Dilsĭdium, n. f. Segregatio, discordia. [מחלוקת machlòkèt. מדון madòn. χώρισμος, διάχυσις. Gall. Dissention, séparation. Ital. Separatione, discordia. Germ. Zwytracht / zertrennung / spaltung / scheidt. Belg. Oneenigheyt. Hisp. Discordia, apartamiento, de manera cuentra. Pol. Niezgoda, rozpusc. Vngar. Viszszavonyás

…ſig Ang. Diſcord, diſſention.] Terent. Andr. Valeant qui …nos diſcordiam querunt. Cicer. de Amicit. Quæ enim communitas rerum dabitur, quæ tam firma ſocietas, quæ non odiis atque diſidiis funditus poſſit everti? Ovid. lib. 14. Metamorph. pro diſcedit paſſim, & feorſum ſedendo, quando aut Nam bene diſcidium Phrygii ſtatura mariti.

Diſſidentia, æ, p. Diſſentio, diſcordia. [מחלקת machloketh מדון madon מצה matzah מריבה meribah Gall. Diſſord, diſſention. Ital. diſcordanza. Ger. Zwietracht, zank, unainigkeit. Hiſp. diſcordia. Pol. Niezgoda. Vng. Viſſongás, ſzakadás. Ang. diſcord.] Plin. lib. 20. cap. 4. Dominatur illa eadem rerum diſſidentia.

Diſſilio, is, penult. corr. n. q. es dis, & ſalio, ſignificat Loco moveor. [נבדר nivdar, nibdeu. Gall. Saillir de ce, de là, reſaillir. Ital. ſaltare. Germanice. Darvon ſpringen, von einander ſpringen. Hiſpanice. ſaltar. Pol. Odskakuie. Vngar. Ideſzökkenek. Anglice. To leape here and there.] Apuleius: Verſibula oſſa diſſiliunt. Propriè autem eſt in diverſas partes ſalire. Plin. libro 30. Lumen ſemidiſcens ferro ferat. Tuſer. Ianum diſſiliens. Aliquando pro crepare, frangi. Virgil. 3. Georg. Aereaque diſſiliunt vulgo, vaſtoſque rigeſcunt.

Diſſipo, as, ſteq; natativum, In diverſas partes ſalio. [בתר bathar נפרד nifrad, נפרש niphrash, נתפרד nithpared. Gall. ſeparer & diſperſer en ſoi, meſler, crever. Ital. ſeparare, ſpezzare. Germanice, Darvon ſpringen. Hiſpan. ſaltar en diverſas partes. Polon. Rozskakuie ſie. Vng. Ideſzökkenek. Angl. To leape or to ſunder into ſundry partes, or peeces and ſhyvers.] Plin. lib. 33. Incudibus deprehenduntur ora reſpuentes ictum, ut ferrum utrinq; reſiliat, incude quæ cepta diſſiliant.

Diſſimilis, le, Adimilis, diſpar, diſſimilitudinem habens. [שונה shoneh Gall. Diſſemblable, divers. Italice, Diſſimile. German. Vngleich. Belg. Onghe. Hiſpanice. Deſſemejante. Pol. Rożny, podobny. Vng. Nem haſonlatos, kůlömbözö. Ang. Vnlyk.] Terent. in Prolog. Andr. Non ita diſſimili ſunt argumento. Ita tamen diſſimili ut omnes tamen ſcire poſſint. Cicer. 2. de Divinat. Eos qui natos eodem tempore, poſſe ita diſſimiles evenire, ut alia propter cœli diſſimilitudinem. Idem in Claris Orator. Quum hæc ipſa diſſimilimis inter ſe. Ibidem: Sui diſſimiliores videbatur ſieri quotidie.

Diſſimiliter, adverb. Diſſimilitudine. [שונה shoneh Gall. Diſſemblablement, divers, en diverſe ſorte. Ital. Diſſimilmente. Germ. Vngleichmeſſig. Hiſp. Diſſemejantemente. Pol. Rożnie. Vng. Külömbösen. Ang. In a diverſe faſhion.] Cic. 4. Tuſc. Corripiq; diſſimiliter morbi ægrotationeſq; morborum naſcuntur.

Diſſimilitudo, inis, Varietas, diſcretio, differentia. [שנוי shinnui Gall. Diſſemblance, diverſité, difference. Ital. Diſſemiglianza, diverſità. Germ. Vnglaichheit, vngleichförmigkeit. Hiſpan. Deſſemejança, diverſidad. Polon. Rożność. Vngar. Kůlömbség. Ang. Vnlykneſſe, diſſemblance.] Cic. 5. Tuſc. Vides eandem affectionem propter temporis diſſimilitudinem in illo latiùs cauſam habuiſſe, in te exiguam.

Diſſimilia partes, μοριομερῆ, ὁμοιομερῆ, à mediis appellantur partes corporis compoſitæ, quæ ſcilicet ἀνομοιομερῆ, hoc eſt, ſimilares non ſunt, ſed ex iis conſtituuntur, & in eas poſſunt reſolvi.

Diſſimulo, las, act. p. Diligenter & aſſiduè celo, neque id noſci poſſe, occulto, dinveo. [הצפין hitzpin כחד kachad סתר sathar Gall. Diſſimuler, ne faire point ſemblant. Ital. Diſſimulare. Ger. Vergeſſen machen, verbergen. Belg. Verſien. Hiſp. Diſſimular lo que es ſeñor. Pol. Nakrywam, ſkrywam. Vng. Elrekeſzlem, titkolom. Ang. To diſſemble, to dolke.] Plaut. in Mil. Diſſimulabo hos quaſi non videam. Terent. Andr. Rem diſſimulatam amarem & celatam inde ut. Cic. pro Cluent. Neq; id obtinè ferebat, neque diſſimulare ullo modo poterat. Ovid. lib. 1. Fallor? Imò ſatis eſt, vitium diſſimulata dies. Hinc oppugnatur Simulo. Diſſimulo. Simulamus enim falſa, diſſimulamus vera. Simulamus eſſe quæ non ſunt, diſſimulamus non eſſe quæ ſunt.

Diſſimulatrix, icis, ſi. [שטנה Vngar. Titkolás, tettetés.] Apul. Floridor. lib. 1. Mulæ cum minerva diſſimulationis gratia vides altricem.

Diſſimulatio, onis, ſi. p. Diſſimulatio. [חכף chaph מכסה machseh Gall. Diſſemblance, ſeinte. Ital. Simulatione. Ger. Verſtellung, verſtellung, ſi ſtructer. Hiſp. Diſſimulacion. Pol. Przemilczanie. Vng. Elrekeſzlés, titkolás. Ang. A diſſemblyng.] Cic. de Orat. Socratem agi rem in hac ironia, diſſimulatione ſua, quæ longè lepore & humanitate omnibus præſtitiſſe.

Diſſimulator, verbale, m. c. [מסכה machseh מכסה machseh Gall. Diſſimulateur. Ital. Diſſimulatore. Ger. Ein verhäler, der nicht das gemüth thut, als ob ein ding nicht were, das doch iſt. Hiſpan. Diſſimulador, diſcimulador. Polon. Nakrywaiący, tekoli, tayiący. Ang. A diſſembler.] Cic. 2. de Orat. Vt qui diſſimulatores ſudationum ſumus. ¶ Diſſimulator, De hoc Achilles ad Vliſſem ſic ait apud Homerum 21.

Ὅ μοι ἐγὼ μέγα νήπιος οὐδὲ νόησα
Ὅ τι μοι μάλα πάντα κατὰ φρένα βήσετο εἰπών.

Cum quo conſpicuerant etiam ſimbi. Illi Zenone dicti

Mendacio nihil ne ſtrenuè reſpicere
Recipio ſolutum, mentiens. Si me ſpectes.

Diſſimulitas, ſonis, f. t. Diſſimulatio. [חכף chaph מכסה machseh Gall. Diſſemblance. Ital. Diſſimulazione. Ger. Verſtellung, verbergung. Belg. Verſtinge. Hiſp. Diſſimulacion. Pol. Zamilczenie. Vng. Titkolás, tettetés. Ang. A diſſemblyng.] Cic. 3. Orat. Ecommunis dissimulatio diſſimulitas eſt dicta, quæ toleranda eſt. Idem 4. Academ. Libenter uti jocis & ea diſſimulatione quam Græci εἰρωνείαν vocant.

Diſſimulatus, a, um, p. Simulatum, adverbialiter, Oſtendere rei contrarii. Aperte. [בגלוי begalui בפרהסיא befarheſia Gall. Ouvertement, de maniere. Ital. Senza ſembiante. Germ. Verdeckt oder verſtellter weiß. Hiſpanice, Deſimulado. Polon. Nakrywaiąc, tayąc. Vngar. Titkolásſal, tettetéſſel. Ang. By diſſemblyng, diſſimblyngly.] Cic. de Clar. Orat. Non aperte, nec eodem modo tempeſtivè, ſed varè & diſſimulanter quæ ſimulatis. Quint. lib. 12. cap. 1. Sæpe præparat diſſimulatum in ſolidas Oratori.

Diſſimulatus, a, um, de re diſſimulabilis apud Gell. lib. 3. ca. 22. Cu quadam diſſimulabili veritate ostentum. [Vlt. Tabulatus.]

Diſſipo, pas, penult. corr. act. p. Separo, diſſolvo, diſperdo, confundo, divulgo. [פזר pazar נפץ nitzatz חתר chathar Gall. Eſpandre ce qui eſt ramaſſé en un lieu, ſeparer, diſſiper. Ital. Diſſipare, diſperdere. Germ. Zerſtreuen, zerſtreichen, zerbrechen. Belg. Verſtreet en. Hiſp. Diſſipar y deſtruyr. Polon. Rozpraszam, rozrzucam. Vng. Elſzéllyeſztek, ſzétvalok, ſzétvetek. Ang. To ſcatter or caſt abroad, to ſpreade abroade.] Colum. libr. 2. Si autem proximæ meſſis occupandum eſt tempus, ceſſetis ſtramenta quotannis & vigintiveteres ſterceratio jugerum diſponere, diſſipandaque. Cicero pro lege Manil. Vt ex eodem Ponto Medea illa quondam profugiſſe dicitur, quam prædicatam fuga ſuorum tum memoriæ ſui locis, quia parentes perſequentes ejus artus in mari diſſipaverat. ¶ Dicimus etiam: Diſſipare famam alicujus rei, diſſipare rumorem, diſſipare ſermones: hoc eſt, divulgare, & diffamare. Cicer. pro Flac. Primum quòd diſſipatis paſſibus ſermo eſt rotus Aſia diſſipatus. Cic. Cæſo, lib. 2. Multi occiſi, capti, reliqui diſſipati.

Diſſipatio, onis, f. t. Diſſolutio. [חתירה chathirah Gall. Diſſipation, deſolation. Ital. Diſſipatione, ſcompimento. Ger. Zerſtreuung, zerbrechung. Hiſpan. Diſſipacion, ruyna. Pol. Rozpraszanie. Vng. Elſzéllyeſztés, ſzétvalás, ſzétvetés. Ang. A diſſipacion or ſpreadyng abroade.] Cic. 1. de Natura deorum: Idem facit in natura deorum, cum ea dicit duorum corporum contactu effugi, ne intereant & diſſipatio conſequatur, negat eos corpus deorum, ſed tanquam corpus, esſe.

Diſſipabilis, le, Quod diſpergi, aut ſeparari facile poteſt. [פזרי pazri נפיץ nafitz Ger. Zubrechlich, zerſtreuet. Vng. Diſzſzipálható. Ang. That may be ſcattered or ſpreade abroade.] Cic. 3. de Natur. deor. Ignis vero & aëra in quibus facillimè pellitur, naturaque cedens eis maximè & diſſipabilis.

Diſſitus, pen. co. Diſſeas, remotus, quaſi procul itus: cujus contrarium eſt Adjitus, quod eſt proximus. [רחוק rachok נרחק nirchak Gall. Eſtant loin, eſcarté, eſcarte, diſtant. Ital. Diſcoſto, remoto, diſcoſto. Germ. Weit gelegen. Belg. Verre gheleghen. Hiſp. Lexos, apartado, en diverſo lugares. Pol. Daleko położony, ſzlaky. Vng. Tauol való. Ang. Diſtant, farre or remote or other.] Apul. in Lor. Iter duas velut inter ſe contrarias oppidi atque diſparavit, ſic Sirbenſium mœnia neque cor quidè diſſita, neque proximè adita poſſumus cernere.

Diſſocio, as, are, act. p. Separare, diſſolvere & à re conjunctæ diſjungere. [חבר chabar נפרד nifrad פרד parad פרש parash Gall. Diſſemblable, ſeparer, diſſoudre. Ital. Separare. Germ. Von einander ſcheiden, abſunderen. Hiſp. Deſcompaner. Polon. Rozłączam, ſkruſzam. Vng. Elválaſztom, ſzakaſztom, ſzétválaſztom. Ang. To ſever, to bring aſonder, to ſolve or ſeperate.] Cicero de Amic. Diſparat enim mores cujuſque ſtudia ſecum, & quorum diſſimilitudo diſſociat amicitias. Martial. libro 7. Et Lædæ poteras diſſociare genus.

Diſſociatio, onis, f. t. Separatio, diſcordia. [פירוד pirud Gall. Diſjonction, deſſolution, ſeparation. Ital. Separatione. Ger. Abſunderung. Hiſp. Deſcompanamiento. Pol. Rozłączenie. Vngar. Elválaſztás, egymáſtól való külömbözés. Ang. A ſeverynge, ſyvyng aſonder, ſolvyng or ſeperatyng.] Plin. libro 11. cap. 21. Aquila reſpuit pernicium, mentiturque ficco ſimile eſſe, tanta diſſociatio deprehenditur.

Diſſociabilis, le, Quod ſociari, conjungique non poteſt. [לא מתחבר lo mithchaber Pol. Niezłączony, niezmięſzany. Vng. Nem ſzerzhető, nem ſzerkötöttetheto. Anglice, That can not be ioyned to the ſame ſhape or fetion.] Tacit. in vita Agricolæ. Te quandoquidem primò ſtatim hebetaſſimi ſeculi ortus eximit diſſociabilis naturæ, participatione & libertatem.

Diſſolvo, vis, act. Quod ligatum erat ſolvo, aperio, reſcindo, [פתח pathach נתר nithar Gall. Deſſoudre, diſſoudre, diſſoudre, deſgliſſembler, deſcouldre. Ital. Diſſoluere, diſſiogliere, diſſiare. Germ.

Dissŏlūtiōn, Belg. Ontbinderinge van den Hisp. Disolucion. Pol. Rozpuszczenie. Vng. Megszakasztás. Ang. Dissolution, breaking, loosing.] Plaut. Poen. Sacrificarem potius dissolutiones, ut dicis, omnes tibi, ego pendeam. Cic. de Senect. Quas ipse sibi fecerit ipse, quæ congregarit, natura ea omnia dissolvit. ¶ Dissolvere amicitias. Cic. de Amic. Nam fortiores amicitias cognoramus, eadē communia dissolvere. ¶ Dissolvere interrogationes. Cic. 4. Acad. Quorum eas dissolvere nō possunt, delectant à veritate quæ tuetur à dissolvere, repedire. Terent. in Heautont. Dissolvi me aiunt, ut spectarem, ut id darem ita dissolvere aliquem id est, dissolvere, nihil eris suspensum meum, paucis quod volumus dicere. Plaut. Mere. Obsecro dissolve iam Me, nimis diu enim pendeo. ¶ Item ponitur aliquando pro solvere & persolvere Cicer. de. 2. Offic. Nunquam nec majus æs alienum fuit, nec melius, nec facilius dissolutum.

Dissĭmĭlis, e, par. plurium aut nonnullorum participium: quod ignotum non est. [מחלף mahlēph מחלף mahlēph מחלף mahlēph. Gall. Dissimile, dessemblable, differant. Ital. Dissimile, dissimile, differente. Ger. Unglich. Hisp. Semejante. Pol. Rożny. Vng. Különböző. Ang. Unlike, different.] Plin. lib. 22. capit. Alibi servatur ut nudis pectibus cum capillo, circumque: dissimile. ¶ Puniri aliquando pro effeminatis & luxuriosis, quam Ciceronem dicunt. [Pol. Sopelling. Vng. Tekergőkhöz, szőrös ekhez.] Cic. 6 Ver. Neglegentiæ ac dissimulationi cuipiam est, qui possumus? Idem 1. Offic. Nam neglegere quid de se quisque sentiat non solùm arrogantis est, sed etiam nonnunquam dissimulantis.

Dissĭmŭlāntĕr, adverbium. Remissè, neglegenter, ignavè. [מתרשל mithrashēl. Gall. En mannier negligent, faschement, mollement, lâchement. Ital. Dissolutamente, fiaccamente. German. Liederlich, nachlessig und träg. Hispan. Sin cuydado, floxamente. Polonice, Rzkym sposobem, niedbale. Vngar. Restelve, renyelve. Ang. Slackly, negligently.] Cicer. pro Cecin. Nec commendetis aliud quàm ne justum dissimulanter elatum videretur.

Dissĭmŭlātĭo, verbale, f. r. cui opponitur Confessio. [כחשה kachashāh. Gall. Dissimulation, feinte, couverture de faute. Ital. Dissimulazione, fintione, coperta di colpa. Ger. Verstellung. Hisp. Disimulacion y disimulamiento. Pol. Rozmyślenie. Vng. Megoldozás. Ang. Dissimulation.] Cicer. in Partit. Confessio & cum verborum conjunctionibus copuletur, tum dissimulationibus relegatur.

Dissŏlŭbĭlis, le. Quod facilè dissolvi potest. [פתחון pithchōn. Gall. Aisé à dissoudre, à desoprre, à dissoudre. Ital. Dissolubile, facile à disciogliere, à dissolvere. Germanic. Das sich leicht auffzulösen oder von einander zu trennen ist. Hispan. Cosa que se puede disolver. Polon. Coco da rozpuścić się. Vng. Azt, mi hamar megoldik, hamar oldik. Ang. That may be easily loosed, dissolved or dissolued.] Cicero 2 de Nat. deor. Animal mortale, dissolubile & dividuum est. Coagmentatio dissolubilis, hoc est diu.

Dissŏnō, ās, Dissentio, offendo, non consentio. [בחלק mahlāk. אלהים mahlāk. אלהים mahlāk. Gallice, Discorder, ne s'accorder pas. Italice, Discordare. Germ. Mißhellen. Hisp. Desacordar. Pol. Niezgodzić się. Vng. Különböznek. Ang. To disagree or vary.] Colum. libr. 1. capit. An universa quæ majores prodiderunt, hujus temporis culturæ respondeant, an aliqua dissideant?

Dissŭādĕo, des, Dehortor, cui contrarium Suadeo. [מסית masīth. Gall. Dissuader, destourner, desconseiller. Ital. Dissuadere, sconsigliare. German. Widerrathen, abrathen. Hispan. Disuadir. Polon. Odradzam. Vngar. Valami ellen tanácsolok. Ang. To dissuade, to give counsel to leave any thing undone.] Plaut. in Cistel. Suadeo quod fundo, dissuadet: quod dissuadet, id offendat. Ovid. 1. Metam. quod est qui suadeat ille Hunc dissuadet amor. Cic. 3. Offic. Qui non modò non cohortantur captivos redimendos, verùm etiam dissuadent.

Dissŭāsĭo, onis, f. cui antithetum Suasio. Cic. pro Cluentio: Dissuasio rogationis ejus.

Dissŭādŏr, verbale, m. r. Qui dissuadet. [מסית masīth. Gall. Dissuadeur, destourneur, desconseiller. Italice, Dissuadatore, sconsigliatore. Germanice, Widerrather. Hispanice, El que disuade. Polonice, Rozradzający. Vngarice, Azkis valamit ellen tanácsol. Ang. A dissuader.] Cicer. ad Brut. Itaque in medio Achivo cursu, quum destituatur rebus Antenor in Italiam, quasi sibi frater meus consilii reditum dissuasor videri velit. Sic Lucan. lib. 4. gladium vertit Dissuasorem jubi, quòd nos mori a metu jubuit & honestare deterruit.

Dissŭāsŏr, ōris, sive Dissŭtor. Vide DISSAVIOR. [כשף mekhashēph. Gallice, Enchanteur, sorcier. Italice, Incantatore, sorcière. Germanice, Der grosser beguhtsager. Hispan. Encantador. Polon. Odprawiacz, zaklinacz. Vng. Megszakasztó, megszakasztóasszony. Ang. Dissuader, charmer.] Cicer. Utrum ego vos ac quotidianum Cat. videbo, tuosque omnes etiamsi venerint in media toro videre, difficaviebor.

Dissŭlcō, Vide DISSILIO.

Dissultō, act. c. propert. Ego frātrĭ quod fanum erat dissolvo. Sextum paulatim quod solvo. [פתחון pithchōn. Gallice, Desjoindre, disjoindre, rompre, ouvrir. Italice, Disgiungere. Germanice, Zertrennen, trennen, aufftrennen. Hispan. Desatar lo atado. Polon. Rozpuszczam. Vng. Megszakasztok, kifejtek. Ang. To open, to unbind, to unloose.] Vade dissolvere amicitias per crastinum: non dixi. Cicer. 1. Offic. Vt amicitias quæ minus delectent, & minus probentur, magis decere sentiant sapientes sententiam dissolvere, quàm repente præcidere.

Dissŭbĕlĕo, es. apud Cat. de Re rust. cap. 22. legitur pro simplici tabeleo. [מסס masas. Gallice, Estre debilité & affoibli. Ital. Debilitarsi, infiacchirsi. Ger. Verschmachten. Hisp. Desmayarse. Pol. Słabne. Vng. Elgyengülök, elfonnyadok. Ang. To grow or wither away.] Hunc (vinum) in fiscis, loco fuligonis suspendito, sinito eum multo dissubeleat.

Dissæ̆dĕo, Molestùm & vehementer rudo. [מצלצל metzaltzēl. Gall. S'ennuyer, s'esbahir. Italice, Annoiarsi. Germanice, Es verdrießt mich. Hispanice, Aborrecerse. Polonice, Sprzykrzyć się. Vngar. Igen undorodom, igen vetlem. Ang. To be loathsome.] Terent. in Phorm. Dromphe te apello: nam me cum hoc pro dolor loqui. Plaut. Amph. Pol haud quid cuiquam, neque domi dissædeat.

Dissantĭa, Vide DISSIDIUM.

Dissegŭs, pen. cor. Adject. unius. [Ger. Das zwo theilet.]

Dissĭpendo, dis, act. In diversas partes tendo. [פזר pazar. רדה rādāh. Gallice, Espardre. Ital. Dissondere. Ger. Zerspannen, wen mander streckt. Belg. Verstrekken. Hisp. Estender ropa para secarse. Pol. Rozpinam. Vng. Megszakasztom (ruhamegszakasztóhoz.) Ang. To stretch out.] Col. Hic constabilior est vinea quæ ex utraque parte jugo cervicis, pari libramento, velut anchoris quibusdam citeadinis. ¶ Est & Dissendere, idem quod implere: [מלא malē. Ang. To fill, to store.] tractum à vase, qui quum plenus est, resonat: quum vacuus, resultat. Virg. 4 Georg. & dulcis dissendunt pectora cellas.

Dissĕnsŭs, Repletus. [מלא malē. Gall. Estendu de toutes parts, plein de tous costez. Ital. Pieno, ripieno, empiuto di ogni. Germanice, Aufgespannt, gestopfft. Hisp. Lleno. Pol. Napełniony. Vng. Telly megtöltetet, betöltetet. Ang. Stretched or filled out, full on all parts.] Plautus: Dissensus solitaria cura, ¶ Nonnunquam idem significat quod occupatus vel distractus, à verbo Dissideo. [מלא malē. Gal. Occupé, empeschée. Ital. Occupato. Germ. Behafftet mit geschäfftes halben. Hisp. Ocupado. Pol. Zatrudniony. Vng. Mulatsa magyarázatra, foglalatos.] Sed in hac significatione participium est a verbo Dissideo. Cic. ad Attic. Brevitate epistolæ fore potueris cum videre esse dissensum.

Dissentānĕŭs, [Polon. Barzo gorzadniony. Vngarice, Igen foglalatos.] Pro occupatissimo apud Cicer. lib. 3. de Nat. deor. & ad Anicl. frag.

Dissĕntĭo, verbale, f. r. [דקק dakak. מחלף mahlēph. Gall. Estant, discordance. Ital. Contrarietà. Germ. Zertrennung, aufstreedung. Hisp. Resistencia. Pol. Niezgoda. Vngar. Ki fejtés. Ang. A disagreeing or differing.] Celsus: Si verò neutrum eorum, sed tertium quid est, voluntas, sagum, nescio quorum dicendi, dubium, mollis sum.

Dissĕntĭs, hujus dissentis, an. qui ad verbale. [מחלף mahlēph. Vng. Ki fejtő. Ang. A disagreeing or differing one.] Plin. libr. 1. cap. 38. Alia solertia in rectum melius, si flatæ cum dissentiente ictibus humorum & mottus earum in cœlo.

Dissĕrō, as, are, Δ sero, frequentativum. [Vngar. Ki fejtegetem. Ang. To dispute, to reason, to make discourse.] Virgil. 9 Æneid. Sic cerno: patræ dissentem: ubera vaccæ. Tibul. lib. 2. eleg. 6 Dissentem spicis humet plena Ceres.

Dissĕntĭo mumbrorum, spasmus est.

Dissĕrmĭnō, idem est quod Separo, vel diversas res termino. [פרד parad. Gallice, Departir, separer. Italice, Separare. Germanice, Zertrennen, sondern und einander unterscheiden. Hispan. Dividir las cosas, apartar. Polon. Rozdzielam. Vng. Megkülönböztetem, megvalasztom. Ang. To separate, to put asunder.] Plin. lib. 12. cap. 21. Arabia Judæam ab Ægypto dissermina. Lucan. lib. 1. & Gallica certus Limes ab Ausonio dissermina tellura colonis.

Dissĕrō, is, pen. cor. Multùm sive crebrò sero. [שבר shabar. Gall. Estre rompre en morceaux. Ital. Essere fracassato, fracassar. Ger. Zerbrechen oder zerflossen. Belg. Wel in stucken slaen. Hisp. Hazer pedaços. Pol. Rozpierdam, rozpierdywam. Vng. Megtöretem, megrontom. Ang. To break small to pieces or destroy in a manner.] Cato de Re rust. cap. 75. Librum hoc modo facito, Caci pando duo bene differein montario

Dissĭchon.

Distichon, pen. cor. Carmen duorum versuum. [Δίστιχον. Ger. Ein zeile Verß auff der Pertzer.] Nam dicit Graecus versus ex Sic Versa duos, τετράστιχα dicimus quatuor versus. Texa distichon, ἑξάστιχον, sex.

Distichum, Hordei genus, Columell.

Distillo, las, n. p. Paulatim fluo. [στάζω, καταστάζω, κατατήκω, ῥέω. Gall. Distiller, degouter. Ital. Distillare. Germ. Tropffen. Bel. Druppen. Hisp. Destilar, gotear. Pol. Kapam, cieknąć, kapać. Vng. Csepegek. Ang. To drop, drop down, by little and little.] Virg. 4. Georg. Lentum distillat ab inguine virus. Colum. Fortasse erit quod distillaverit antequam minutum calceturva.

Distillatio, quam Graeci catarrhin, κατάῤῥοον, caryzam, vel branchum vocant. [Pol. Kapanie gęyse. Vng. Nátha, hideg fyás. Ang. A rotten or sore rheume.] Plin. lib. 20. expedit sanguinem vomi excitantibus, & porrifera distillationibus longis, vel lucens, vel exiguo cibo prodest.

Distillatorius, rii, Cocinnator sive venditor distillationis. [Pol. Bajkopisarz albo balamut. Vng. Vesszö virágkárjsa.] Senecadam libros varias exclamationes, & botullarium, & distillatorium, & omnes papinarum institores mercem tam quodam insigni ac modulatione vendentes.

Distinĕo, es, pen. cor. act. f. Impedio, impedimento retineo. [διέχω, κωλύω. Gal. Empescher, empescher. Ital. Tenere, impedire. Ger. Aufhalten, gehindern, verhindern. Bel. Verhinderen. Hisp. Detener, impedir. Pol. Zatrzymuie, zamikam. Vng. Meg akadályozom. Ang. To hinder, to stay, withhold.] Cic. Mario: Nos licet multitudine & celebritate judicium, & novis legibus distinemur, ut quotidie vota faciamus ne veneat, ut ea primum te videre possimus. Lucret. lib. 3. Ut mare, quod late terrarum distinet oras, id est, occupat, & tenet. ¶ Hemanere, repellere, abigere. Virg. lib. 11. dum distinet hostem. Aggeribus murorum, neque inundari fluminis undas.

Distinguo, guis, act. Divido, discerno. [διαιρῶ, διακρίνω, διορίζω, διαλαμβάνω, διαχωρίζω. Gal. Distinguer, separer, sequestrer, mettre a part. Ital. Distinguere. Ger. Underscheiden. Bel. Deylen. Hisp. Distinguir, apartar, diferenciar, hazer differencia una cosa de otra. Pol. Rozpoznawam, rozłączam. Vng. Megkülönböztetem. Ang. To distinguish, to put difference, to part asunder.] Col. lib. 11. Sed & interibus distinguuntur granaria, ut separatim quæque legumina ponantur. Cic. in Parad. Caussa igitur hæc, non natura distinguit. Idem 6. Verr. sed ea quo non pacto distinguere, ac separare potuimus, nescio. ¶ Aliquando idem quod variare, sive exornare. Cic. de Nat. Deor. Quæ tanta omnium inter se dissimilitudo in varietate distinguitur. Idem: Cælum astris distinctum & ornatum. ad Herenn. Varietate orationis distinguere.

Distinctus, participium. [διακεκριμένος, διηρημένος. Gal. Distinct, separé. Ital. Distinto, separato. Germ. Vnderscheidet. Hisp. Apartado. Pol. Rozpoznany. Vng. Megkülönböztetett. Ang. Distinct, made different.] Cic. 2. de Nat. deor. Quorum quæque opera, agri, insulæ, lacus, aquæ colluent, distincta rectis & erebris.

Distinctio, onis, f. c. Divisio, separatio. [διάκρισις, διαίρεσις. Gal. Distinction, separation, division, separation. Ital. Distinzione, separatione, divisione. Ger. Vnderscheidung. Hisp. Apartamiento, diferencia. Pol. Rozpoznanie, rozłączenie. Vng. Megkülönböztetés. Ang. A distinction, a separation.] Cic. 1. de Legib. Tollit distinctio illorum & conjunctorum.

Distinctus, ctus, ctum, m. q. [Germ. Mancherley vnterschaid. Vng. Megvaloságok.] Dicit lib. 3. Oec. se distinctu pene rerum à cæteris artibus diversum. Stat. lib. Syl. quum regula longo Synodia distincto variat.

Distincte, adverb. Separatim, divisim. [διαιρετικῶς. Gal. Distinctement, séparement. Ital. Separatamente, distintamente. Germ. Vnderscheidtlich. Hispan. Apartadamente. Pol. Rozpoznie. Vng. Megkülönböztetöleg. Ang. Distinctly, with distinction or putting a difference.] Cic. 2. Tusc. Sed quia profitentur ipsi illi, qui eos scribunt, se neque distincte, neque distribute, neque eleganter, neque ornate scribere, lectionem sine ulla delectatione neglego.

Disto, as, n. p. differo. [διέχω, διαφέρω. Gal. Estre loin, estre separé, differer en quelque chose. Ital. essere distante, differente. Ger. Darzu stimmen vnd sein. Bel. Verschyden van het ander zijn. Hisp. Auer de ser, estar apartado. Pol. Iestem daleko, rożny, odległy. Vng. Külömbözöm, távol vagyok. Ang. To be distant or to differ.] Cic. 2. Offic. Quibus rebus exulta hominum, vita tantum differt à victu, & cultu bestiarum. Lactan. lib. 2. Atque inter Deum hominemque distare nihil, di consilio & dispositione divina majestatis arbitror, cogitatio assequeretur humana. ¶ Proprie autem significat abesse, longè posuimus esse & disjunctum. διέχειν, διαστῆναι, διέχεσθαι, διέχειν. Plin. 4. hel. Aer. Quam tam parvo spatio distarent ab ipsis. Plaut: Quod circiter quinque millia passuum distat ab urbe.

Distentio, f. c. Differentia, intervallum. [διαφορά. Gallicè, Difference, distance, distance. Ital. Differenza, distanza, distanza. German. Vnderschaid, vnderstand. Hisp. Apartamiento, espacio de tiempo, diferencia. Pol. Rożnosć, odmiana. Vng. Külömbség, távolság. Ang. Space between, distance.] Cic. de Amic. Nec ubi istam vacuam ad illam benivolentiam inveniri locum, ubi benevolentiæ tuæ capiendæ spatium sit, nisi quòd tanta est inter eos quanta maxima potest esse, morum, studiorumque distantia.

Distorqueo, es, act. f. c. In diversum torqueo. [στρέφω, διαστρέφω. Gal. Destordre, tordre à diverse sens. Ital. Distorcere. Ger. Verkrümmen vertrummen. Bel. Verkrammen. Hispan. torcer al contrario, ó differente. Polon. Nakrzywiam, przekręcam. Vngar. Elkerekitek, elkerülök. Ang. To pervert, to wrest, to writhe.] Terent. Eunuch. Aut illud vide, ut ubi tibi carnifex citharis. Cic. 2. de Orat. Demosthenes strigosa pictum gallum in Mariano fonte Cimbrico sic nocte distortum. Idem pro Murena. Solos sapientes esse ditissimos, formosissimos, summe civiles, divites.

Distorto, as, act. f. [στρέφω, διαστρέφω. Gal. Destordre, tordre, pervertir. Ital. Torcere, storcere. Germ. Vertrumpt vnd krumgezogen. Hispan. Torcer. Polon. Nakrzywiam. Vng. Elkerekitek. Ang. To pervert, to wrest, to writhe.] Cic. 4. Tusc. & 5. de Finib. In quibus si peccetur distortione, & depravatione, aut more, fœdè deformis, &c.

Distortus, a, um. Contortus, nomen ex participio. [Pol. Krzywy. Vng. Fiukargyerök. Angl. Wrested, writhed.] Cic. pro Murena: Solos sapientes esse ditissimos, formosissimos, summe civiles, divites.

Distrăho, act. f. Diversè traho, divello, disjungo. [διασπῶ, διαιρῶ, διαλύω, διαλαμβάνω. Gal. Distraire, tirer en diverses parties. Ital. Distrarre, dissipare. German. Zerziehen, zerbeuten. Bel. Verstrekken, treden. Hisp. Destrahere, arrancar en partes. Pol. Rozciągam, łamię. Vng. Idegyötrödöm, szaggatok. Ang. To distract, to sunder.] Terent. Phorm. Quòd Geta meæ fortunæ redeunt, Phanium abesse ut distrahar. Virg. lib. 6. Turbatis distrahit æquis. ¶ Interpellare plerumque animum, curam ad varias sententias & acceptationes trahitur. Cic. 1. Offic. Distrahitur in deliberando animus. ¶ Penitus etiam pro vendo. [שבר שלחה מחיר, πωλῶ, ἀγοράζω. Gal. Vendre, aliener. Ital. Vendere, alienare. Germ. Verkauffen, vnd vertreiben. Hisp. Vender mal, baratar. Polon. Przedaię. Vng. Eladom. Angl. To sell.] Vlpian. de Tutel. Si quo pignoris vendendi ad alimenta pueri redigitur, vel istæc cum distrahere, necesse est. Præterea de eius distractione & translatione arbitrari. Apul. Liber 1. Caseus recens erat, & fere saporis, admodum commodus pretio distrahi. ¶ Item pro corrumpo, sedo, fœdo. διαφθείρω. Cicer. pro Cæcil. Ideo quòd omnia judicia aut distrahendarum controversiarum, aut perdendorum maleficiorum causa reperta sunt.

Distractio, verbale. f. r. Separatio, alienatio, disjunctio. [διαίρεσις, διαφθορά. Gal. Separation, alienation, diversion. Ital. Separatione, alienazione. Germ. Zerstörung, zerstörung. Hisp. Apartamiento, ajuntamiento. Pol. Rozpoznanie. Vng. Elvalasztás. Ang. A tearing asunder, a separation. C. Cic. Nullis enim nobis cum tyrannis societas est, sed partus fœmina distractio.

Distractus, a, um. Venditus. [Pol. Rozpoznany. Vng. Eladott.] Vlpian. D. lib. 19. Tit. ult. l. 15. Si fortuita non videantur contracta in eo quòd tenuerit admissi socium distractionis: sed fortuitum periculum excipit.

Distribuo, is, act. 3. Divido, partior, tribuo. [διαιρῶ, μερίζω, διαλαμβάνω. Gal. Distribuer, departir, diviser en cas. Ital. Distribuire, dispensare. Ger. Austheilen oder zertheilen. Hisp. Distribuir, partir. Polon. Rozpisuię, dzielę. Vng. Osztogatom, elosztom. Ang. To distribute, to deal or part.] Terent. in Adelph. Argentum annumeravi illi. Ad hæc præterea ne tempus dimidium mihi esse. Id distribui non est in se existens. Cæs. 3. bell. Gal. Principesque plures civitates conspirarunt, partiendum sibi, ac latius distribuendum exercitum putavit. Plin. Epist. 10. Distribuamus illos in ea ministeria quæ non longè à pœna sint.

Distribute, adverbium. Distinctè, partitè. [διαιρετικῶς, διαιρετικῶς. Gall. Distinctement, avec partition, par parties. Ital. Separatamente, in parte, departatamente. Pol. Rozpoznie. Vng. Osztegatásonként, részenként. Ang. Distinctly, by parts.] Cic. 2. Tusc. Sed quia profitentur ipsi illi, qui eos scribunt, se neque distincte, neque distribute, neque eleganter, neque ornatè scribere, lectionem sine ulla delectatione neglego. Idem 2. de Nat. deor. Sin distributus tractare quis velit, partietur in æstimum & corpus, & ea curanda vel scribit.

Distributio, onis, m. f. [διαίρεσις, μερισμός, διαίρεσις. Gall. Partition, distribution. Ital. Distributione, partizione.

German. Ein gezert rinnender ausgang. Hispan. Especie de parte pequeña. Polon. Drobek, wędzidło. Vngar. [illegible], részek. Ang. A division.] Cic. in Pison. Hoc certe video, quo tu discedas tam a publicis, quos togatos vides, quam a discinctioribus, quos in scholis sine tabulis numerum discentes hoc loco, & sic legunt, Diribitores.

Distinctio, onis. [1. Divisio, partitio, descriptio. [מחלקת machleketh. חלק chalak. פלג pelag. Græce, μέρος, μέρισις. Gal. Distinction, departement, division. Ital. Partimento, divisione, distinzione. Germ. Eingetheilung, theyl und austheylung. Hisp. Division en partes. Pol. Rozdzielenie. Vng. [illegible]. Ang. A dividing or parting in parts.] Cic. 3. Fin. Laq; mirari cerũ est, hanc eã dem distributionem invidiæ & criminum hic in oratione tractare, quæ Distributio a theologis appellatur [plura quam tria] vocantur μέρη τοῦ ὅλου, cum in Englishe rather [illegible] corporis alia membra sunt appellationis, oculi ad perlustrationem lateris, manus ad rapinam, dentes ad avidit. cæ, quæ in natura monstra, quæ non possimus honestè appellare] ad omne genus corruptelæ, pedes ad fugam pertinent, ut tam ex hoc genere corporis ortus videatur.

Distributa enumeratio id est, ipse partes etiam continet.

Distringo, ad. [Astrictè stringo, contrario. [לרר larar. עבר abar. בלם balam. Græce, ἀποκλείω. Gall. Estraindre, ietter dehors. Ital. Stringere, straignere. German. Verstricken, zam zusammen ziehen. Belg. Een ding verstricken beteren. Hispan. Estringir, estrenar, o restrañar. Pol. Zciągnąć, gęstszyć. Vng. Megszoritni. Ang. To straine, to bind hard together.] Cic. 1. Off. Brutus distringo, non dissolvo perjurio. ¶ Quandoq; dicitur sordes extrahendo sordes detrigo. [מרק marak. [illegible] kalah. Græce, ἀποκλείω. Vnde distringere telo dicendo, quo in balneis sudores, & sordes à corpore abraduntur quarum rudium est strigiles habere solent. Græcum. Martial. lib. 14. Pergamus has mihi curvo distringere ferro: Non tam tæpe terat Jovea falce latus. Plin. Lib. 14. c. 6. de Lysippo: Plurima ex omnibus signa fecit, quæ in M. Agrippæ thermas Iens dicavit. ¶ Distringere gladium, est subducere & vaginæ eximere. [שלף shalaph. שחט shachat.] Cic. lib. 3. Offic. Accidit ut ingressus sit, contectum gladium distringere, jaculatoris & illico jaculum mittere deberet. ¶ Quandoq; colligere, fœcem lixivii, nitri, &c. Cic. lib. 2. de Orat. Scribo vitulo manibus distringi oportet, & frictatis rugosus aut cinnis emendi & purgari. Hieron. Amos propheta, pastor & rusticus, more suo distringens, pauci verbis explevit nunquam. ¶ Quandoq; distrabo, divello a pedum tenacitate. Quintilianus: Quibus componendis paulò plusquam hominem, totabo quæ negotia distringas, impedimenta est, distractus & impeditus.

Districtè, adverb. [Græce, ἀκριβῶς, στενῶς. Gal. Estroitement. Ital. Strettamente. Germ. Strenglich, hartiglich. Hispan. Estrechamente. Pol. Twardo, ściśnie, ostro. Vng. [illegible]. Ang. Straitly.] Plin. lib. 9. Epist. ad Sabinum. Jungam tamen tanto plenius de cæteris, quanto ipsum acrius, severiusq; corripui, dilatis hominibus, in quam me postea rogaturum. Vlpianus ff. D. de minor. Est distincte probatum est in rebus quæ fortuitis casibus subjecta sunt, non esse minori adversus emptorem succurrendum. ¶ Districtè idem quoq; aliquando quod præcisè, præfractè. Vlp. Lib. 1. D. de pract. Hæc neq; parcius adhibenda sunt, neque districtè neganda.

Districtus, a, um, comparat. Magis districtè. [Pol. ściśnie. Vng. szorosabban. Ang. More strictly.] Apul. in Apol. Quamquam etsi districtius magnumme divisset videri ex fabula.

Districtim, adverb. idem quod districtè. [Pol. Zatrzymawszy. Vng. Segetsen. Ang. Straitly.] Senec. Controvers. lib. 7. Malè de se existimate eum qui me ad judicem districtim nunc eos nolet.

Districtio, onis, Fr. Difficultas, anxietas. [מבוכה. Gal. Destresse, misere, empeschement. Ital. Distretta. German. Die bösheit & böse gesinnung zu strafen. Hisp. Dificultad de he ser qualque cosa. Pol. Trudność. Vng. [illegible]. Ang. Adversity or combrance.] Pallad. Lib. de except. arborib: Quod sine ulla districtione ipsius interdum futurum est, id est, difficultate aut impedimento. Hieronym.

Distrunco, as, compositum à trunco, idem est quod mutilo vel in partes dissigo. [קטע. Gal. Couper & retrancher les membres par trenches. Ital. Troncare. German. Abhauen. Hisp. Dezmembrar, partir por medio. Pol. Pociąć. Vng. Megszakasztani. Ang. To cut or shred in gobbets.] Plaut. in Truc. Ego te hic agnum faciam, & medium dissecabo.

Distrudo, is, Secundum vel separatim struo. [פלג pelag. Gal. Separer & disjoindre. Ital. Separare. German. Abtheilen. Hisp. Dezmembrar, partir. Pol. Rozdzielam. Vng. Kulön szakasztom. Ang. To divide or shred asunder.] Suet. in Calig. Distrudis ac destructis pro loci dignitate compluribus cellis.

Disturbo, ad. p. Dejicio, diruo, everto. [מוט mathah. מחץ machats. Græce, ἀνατρέπω. Gal. Destourber, destruire, renverser, ruiner & abatre. Ital. Disturbare. Germ. Zerstören, zerbrechen, zerreissen, und etwas so aufgericht ist, wider drey hauffen machen. Belg. Beroorben. Hisp. Derribar. Pol. Obalam, wywracam, rozpędzam. Vng. [illegible]. Ang. To overthrow, to destroy.] Cic. pro domo sua: Etiam se vidisse dilabi complexu suorum, dilaniari artus, disjici fortunas. Idem pro Sext. Rosc. Qui Eidem laedit, quantum in ipso est diffindat humanæ vitæ societatem.

Disturbatio, onis, Fr. [מהטפחת mehtapheheth. Græce, ἀνατροπή. Gal. Destruction, subversion. Ital. Rovina, distruzione. Germ. Zerstörung, zerreissung. Hisp. Destruccion, ruyna. Pol. Rozgromienie, zatracenie. Vng. [illegible]. Ang. A destroying or ruining.] Cic. 3. Offic. Sed ut illa species Reip. sapientiæ, ita hæc turbatio & dissipatio Reip. stultitiæ peccatur, in Consulis disturbatione etiam.

Disulcus, A veteribus porcus dicebatur divisus in cervice fetas habens. Festus. [Pol. Wieprz rozdzielone dwoiste ślęgi.]

Diteteo. Vide DIV.

Ditibrutium. Hyacinthum apud Dioscor. lib. 4. cap. 3.

Ditio, onis, Fr. Significat imperium, dominatum. [ממשלה memshalah. ממשל memshal. Gallicè, Seigneurie, authorité, auctorité, domination, empire. Italicè, Giurisdittione, imperio, signoria. German. Ein Gebiet ist der ort darin Belg. Een Gebiet. Hispan. Jurisdicion y señorio. Polon. Państwo, państwa. Vngar. Birodalom, parancsolás. Ang. Jurisdiction, dominion, power, rule.] Plaut. in Milo. Loquere, aureis meas profectò dedo in ditionem tuam Plin. lib. 34. cap. 8. Alexandria in ditionem redacta. Cicer. de Leg. Ditione atque humane eorum geruntur res. Hoc nomẽ quanvis a dis, ditis derivari videatur: tamen contra naturam primitivi corripit priman.

Ditesco, is, & diteo: Vide DIV.

Ditrochæus, Græcè δίτροχος. Pes constans ex duabus trochæis: hoc est, ex longa & brevi, & item longa & brevi, ut Cantilena.

Diu, adverb. pro die à quo fit mentio. [יומם yomam. יום yom. Græce, ἡμέρας. Gal. De jour. Ital. Di giorno. Ger. Des tages oder am tag. Belg. Des daechs. Hispan. De dia. Polon. Wdzień, dnia, dnie. Vngar. Nekandu nec. Ang. In the day time.] Plautus: Necnoctu nec die quietus. ¶ Interdum significat longo tempore. [זמן זמן zeman. בזמן bezeman. עולם olam. Græce, πάλαι, παλαιός. Gal. Long temps, long temps. Ital. Lungamente. Germ. Lang/ lange zeit. Hisp. Luengo tiempo, o en luengo tiempo. Ang. Long time, a great while.] Horat. in Epist. Qui sperat nil cupit, diu salvus erit, diu locuples. Cicero de Senect. Quamquam (si di boni) quid est in hominis vita diu? ¶ Habet autem frequentiam potius particulam quam Plautus ut Mercat. Nam illi quidem hanc sanè diu est cum cœnæ coquuntur. Interdum etiam quod Indem: Syra non redit, quem ut certum patrem haud diu est quod inseram.

Diuti us, & Diutissimè, tandiu & quamdiu: de quibus suis locis.

Divagor, paenult. cor. dep. Oberro, huc illuc vagor. [בזר bazar. Gal. Vagabonder, estre vagabond. Italicè, Vagare, andare vagabondo. German. Umb schweiffen. Hispan. Vagar, andar mucho vagabundo. Polon. Tułam się, błąkam. Vng. Kóborlok, bódolom. Ang. To go idely and wander hither and thither.] Lactant. Firm. ubi animus in multa dispertitus, huc atque illuc divagatur.

Divarico, as, pen. cor. Extendo, divido. [שסע shasa. Gal. Fendre, & ouvrir. Ital. Allargare, dividere assai. Ger. Zerspreitzen, von einander thun. Belg. Verspreyden, scheuren. Hisp. Estender. Pol. Rozkładam, rozkrzesam, rozpinam. Vng. Kétfelé szakasztom. Ang. To straddle, to go wide, to stretch or cleave asunder.] & propriè ea dicitur qui crura in diversas partes extendunt: unde & tibias divaricatas dicimus, in diversas partes directas. Quinquam etiam de aliis rebus dicitur. Cato: Arbores hoc modo potissimum divaricentur, quos relinques. Hoc est, in diversas partes brachia dispanantur. Nonnus: Divaricari dictũ est dividendi, ab his qui vitio earum ita sunt pedibus diversis, ut eos in diversum habeat separatos. Hujus simplex est Varicor de quo suo loco.

Divello, is, act. i. divelli, divulsum. Abstrahо, avello, disjungo, distrabo, separo. [פרק parak. פרד parad. Græce, χωρίζω, διαχωρίζω. Gal. Arracher & disjoindre, oster ensemble. Ital. Divellere, cavar per forza. German. Abreissen, darmit reissen, zerreissen. Hispan. Arancar apartando. Pol. Odrywam, rozłączam, dzielę. Vng. Elszakasztom, elválasztom. Ang. To draw or pluck asunder.] Sallust. Rapi virgines puerosq; divelli liberos à complexu parentum. Cic. 2. Offic. Eaque est summa ratio & sapientia boni civis communia cum civium defendere, non divellere, atque omnes æquitate eadem continere. Idem de Senect. Jam omnis conglutinatio recès quæ, consumenda facilè divellitur. Idẽ de Arusp. respon.

Convellos

Consensus ordinum est divulsus. Membra divulsa. Ovid. 1. Trist. eleg. 9. Voda divulsa remis. Idem 8. Metamorph.

Divendo, is, ere, act. Vendo, abalieno, distrabo. [מכר mocher שבר shaber. Græc. πωλέω. Gal. Vendre, distraire. Ital. Vendere, disfare. German. Etwas verkauffen. Belg. Verkoopen. Hisp. Vender, desatar. Pol. Kupuie, sprzedaie. Vng. Eladom. Ang. To sell, to dispose.] Cic. de Leg. Agrar. Hic vetat ullâ lege fieri, ut Decemviri bona populi Romani possint divendere.

Diverbĕro, as, avi, atum, act. p. Scindo. [שסע. Græc. διαιρέω. Gal. Percer, trancher, donner du dans. Ital. Fendere, spezzare. German. Zerschlagen, mit schaden verderben. Hisp. Hender, cortar. Pol. Rąbać, odrąbywać, ciąć. Vng. Hasitsz verbeim, darabolom. Angl. To hew, to chop in sunder.] Virgil. 5. Aeneid. Primâque per cœlum nervo stridente sagitta Hyrcanâ de gente volantes diverberat auras. Idem 6. Aeneid. Ferro diverberat umeras.

Diverbĭa, partes comœdiarum, ubi plures personæ versantur à persona una cum varietate actûs, μεσῳδικόν. Liv. Inde ad unum cantum histrionibus cœptum, diverbiaque tantùm ipsorum voci relicta. Servius alter: Diverbium, inquit, prorsus actus comœdiæ, Græcè μεσῳδία: nam quæ hîc comœdia dividitur in prologum, prorsalia, epitasin, & catastrophen.

Divertĭcŭlum, i, & Divertor, eris, Abstinere defessos, de via decedo. [נדד nadad, שטה schatah, שטר schatar. Gal. Se delasser, se reposer, se chasser quelque part. Ital. Dimettere, cessare, posare. German. Rästhren oder sich retten, sich einen hinwenden. Hispan. Apartarse del camino. Polon. Odpocznie, odwłoczenie. Vng. Elvetek, elvetés. Angl. To turne the way, some where, to go out of the purpose.] Cic. 6. Phil. Sumptuosæ Pompeii convehendi causa diversitas Massiliam. Idem Att. lib. 12. Sed intuenti causa ut diversæ partium est devium. Idem pro Font. Qui Cabiacho diverticulum, neque Toloſam ire vellent. ¶ Per translationem usurpatur pro digredi: & expatiari in arte aut oratione. Cic. 1. Epist. Sed recedamus ad illud unde divertimus. Cæl. lib. 13. Epist. Sed hoc necessario divertendum erat, ut ostenderem tui & tenuis ingenii in rebus seriis esse consumpta. ¶ Hinc est Diverto, in diversoriis verbo hospitum se recipere. [נדד nadad, חסה chasah, לון lun. Gal. Se retirer, et aller loger en quelque lieu. Ital. Albergare. Ger. Einkehren im Gasthaus. Belg. Logeren. Hisp. Aposentarse en posada. Polon. Stanąć, mieszkać. Vng. Szallâsban menni, szallâsolni. Angl. To go and lodge in some place.] In eadem figura ac fere habet accusativum cum præpositione ad vel ante: nisi fortè accusativus ex eorum lit genere quæ verbis motum significantibus sine præpositione jungi solent: cujusmodi sunt propria nomina locorum omnia, & exappellativa domus & domum. Cic. Quum duo quidam unâ iter facerent, alter ad cauponem divertit, alter ad hospitem. Idem pro Milone: Clodius subitò venit ad villam suam divertendi causâ. Idem 1. Offic. Quum imperavisset Lucullus, ut omnia præberent, quæcunque Lucullus in villam suam divertisset. Idem pro Deiotaro: Quid domum regis hospitis tui divertis? ¶ Dein finitimum est Diverso quod tamen nullum importat motum de re ad rem accusativum exigit cum præpositione apud: vel ablativum cum præpositione in: non enim dicimus, Divertam ad hospitem, vel Domum alicujus, sed Apud hospitem, vel Domi alicujus divertam. Et contrà, Ad hospitem vel Domum cujuspiam divertere dicimus, non apud hospitem, vel domi alicujus.

Divērsor, aris, d. p. Hospitio excipior, hospitio aut cœnâ recipio, hospes sum. [נדד nadad, לון lun, שכן schachan, שטה schatah. Græc. καταλύω, ξενίζομαι, ξενοδοκέω. Gal. Se retirer, se loger en quelque lieu, y hanter. Ital. Albergare, alloggiare. Germ. Sich herberg suchen oder einkehren. Belg. Herbergen. Hisp. Aposentarse en mesón. Polon. Mieszkam, ustawiam się, gospodzę. Vngar. Szállásolok. Angl. To lodge or herberow my selfe.] Cic. 2. Verr. Rubrium delicias suas paratè diverti dicit. Idem 5. Tusc. Quum Athenis apud eum diverterer. Idem 2. Verr. Domus in qua ille divertebatur. ¶ Accipitur & pro convivor. Valer. Maxim. lib. 1: Tabernamque in qua is divertebatur, petere conatus.

Divērsō, as, per. act. corr. frequentativum à diverto pro deflecto. [נטה natah. Polon. Vchylenie, uchylam. Vngar. Kitérdezek, fáradozik.] Gellius: Adipisci Platonis penetralia, ipsarumque rerum pondera & dignitates pergendum est: non ad vocularum eius ambitionem, nec ad verborum venustates divertitandum.

Diversōr, oris, m. Hospes, qui in cauponâ divertitur. [אורח orach. Gal. Celuy qui va en quelque hostellerie pour loger, ou loüer quelque logis. Ital. Albergatore. Germ. Ein gast oder Wirt. Hispan. El que se aposenta, o posada, o huesped. Polon. Ten co gospodarz, mieszkam. Vng. Vendég, szállásadó. Angl. The host or lodger of a house.] Cic. 1. libro 2. de Invent. Caupo eũ quibusdam diversoribus, à quibus qui antè exierat conquiratur, in itinere hominem comprehendit.

Divērsōrĭum, n. Ædificium divertendo, Hospitium, cauponæ, aliove loco ad quem non habitandi, sed ad tempus commeandi causâ diverticulum. [פתח pethach, מחסה machseh, מחסה machsoh. Gal. Hostellerie, logis, logement. Ital. Albergo, alloggiamento. Ger. Ein Herberg, Wirtshaus. Hisp. Aposentamiento. Pol. Gospoda, Vng. Szállás, szállásolás, gazdálkodás. Anglice, An Inne, lodging, place.] Cicero in Catone: Ex vitæ alia diversorio tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo: commorandi enim natura diversorium nobis non habitandi dedit. Idem Fabio Gallo: Negotiabitur is emendo diversoria Tarracinæ, ut semper hospiti molestus sim. Idem de Orat. Quid tam est Cæsaris sermone, quasi ipso in diversorio communi?

Divērsŏrĭŏlum, diminut. [מחסה machseh. Gal. Un petit logis, une petite hostellerie. Ital. Hostaria piccola. Germ. Ein kleyn Wirtshaus. Hisp. Posada pequeña. Pol. Gospodka. Vngar. Szállásocska, kis szállásház. Ang. A little lodging, place or house.] Cic. ad Cornif. Ni quod Stoicorum diversoriolum contempsisti.

Divērsus, a, um, ex Taberna diversoria id est, cauponæ. [פונדק pundak. Gal. Du logis, d'hostellerie. Ital. Di hosteria. Ger. Von der Herberg gehört. Hispan. Cosa de posada. Polon. Gospodarski. Vngar. Szállási. Angl. Of lodgings or house.] Plautus: Tranſi in Tabernam cucurbitariorum, ubi malè accipiar mihi nec pernoctem. Suet. in Ner. cap. 29. Dispositæ per horti & ripas exercitationes tabernæ.

Divērsĭtās, ātis, f. Ex via per quam à meo itur viâ, sive de meo ad meum alio divertimus. Item de via, ambitus. [כתיבה mathlachath. Gal. Destour de chemin. Ital. Sentiero, cammino. Ger. Ein abweegen von der rechten Bahn. Hisp. Apartamiento de camino. Pol. Odwłoczenie, wczynienie. Vng. A fele menő vtnak egyenes vtja. Ang. A bias going, path out of the high way.] Terentius in Eunucho: Cum Ionâ, redeo: certum mihi est non habere: Vbi ad ipsum veni diversitatem viarum, sensi. Sic Virgilius: Diversa petunt: quorum una tenebat. ¶ Diversitas item dicitur domicilium propriæ civitatis ad quam divertimus. [פונדק pundak. Ant. Autores et historiæ de vita et actis.] Dict. ab Verb. Quum gladii alibi in locis diversitatis promanarentur. Faunis & incolis diverticulum. Cic. pro Rosc. Com. Hoc quam sit turpe esse apertum, resistere & repugnare contra veritatem non audet: aliud fraudis & artificiorum in eodem vestigio diverticulum reperit.

Divērsus, a, um, adjectivum: Separatus ut in varias partes distractus. [שנאה schenaah, שנוי schenuy. Gal. Divers, différent, contraire, choqué. Ital. Diverso, sperato. Germ. Abgeneigt, abgesagt, den, der sich abkehrt. Hispan. Cosa partida en varias partes, desviada. Pol. Rożny, rożnie, rożnemu, dziwny, inszy.] Cæs. ad Afran. Quum Numidæ diversi ab signis pugnarent, omnesque partes fugere videntur. Plaut. in Rud. Sed quam isthæc sunt quæ ego audivi diversa hominum. ¶ Diversus item, contrarius, adversarius. [נגד. Sic Suetonius de Cæs. Grato interrogatus à Vari diversis partibus adversis, quidnam ageret, & quo artificio uteretur. ¶ Interdum idem quod alius vel dissimilis, ἀνόμοιος. Cic. 4. Academ. Certè quum illo, qui à te totus diversus est.

Diversĭtās, ātis, f. c. Repugnantia, dissimilitudo. [נגד negued, שנוי schenuy. Gal. Diversité, différence, contrariété. Italice, Diversità, dissomiglianza. Germanice, Zugegen, Belgicè, Verscheydenheyt. Hispan. Diversidad de cosas. Polonicè, Rożność. Vngar. Különbség. Ang. Diversitie, variance.] Plin. in Epist. Sed tamen imitatur & sequitur: quarum rerum diversitas ingeniorum maximam & minimarum artium dissimilitudinem patefaciat.

Divērsissĭmus, superlat. [Pol. Rożnieyszy. Vng. igen külömbözö, jelentősségesz.] Apul. Tatercul. Hujus hominis duplicis ac diversissimi animus conspiceretur exemplum.

Divērsē, adverbium. Diversis partibus, varie. [διαφόρως. Gal. En diverses parties, en divers moyens. Ital. In diverse parti. Ger. An verschiedenen orthen oder weise. Hisp. Diuersamente. Pol. Rożnie, rożnemu, rożnemi. Vng. Külömbözö helyekben, külömbözö képpen. Ang. In diverse places or manner.] Hirt. 5. bell. Afric. Horum corpora toto campo prostrata diversè jacent. Terent. in And. Tute me impedisse curæ, quæ meum animum diversè trahunt. ¶ Diversum, pro diversè. Lucret. Mil. Vbi labet diversum, & dicendo.

Divērsĭtās, ātis. [Pol. Rożność. Vng. Külömbözés, különbség.] Suetonius in Tiberio: Quibus quidem diversitas afficiebatur.

Dīvus, divis, om. à divo Feri dicit. Secundùm Varronem quod qui deus est, quasi Deus nullo negotio videtur. [אלהים elohim, אדון adon, שליט. Gal. Roide, souverain, seigneur. Ital. Signore, padrone. Ger. Gott. Belg. Heer. Hisp. Señor y señora, y señoria. Pol. Bożny. Vng. Kegyes. An. Lord, master.] Cic. in Paradoxis: Quæ sunt eligimus divitiis: aut hoc verbum ita quo homine ponimus? Opinor in eo, cui nihil possit esse tutè liberaliter vivendum facile contentus sit. Etenim contrarium cum genitivo.

mino. Virg. 2. Georg. Dives operum varietatem. Item 9. Aeneid. -dives picta vestis, & auri. Modò cum ablativo. Cic. lib. 2. Offic. Publius Crassus tam cognomine Dives, tum copiis, fundus est ærea alio maximo numero. Pū autem genera nominis sic fiunt: etenim accusativum divitem, & hoc dives. Ovid. libro 3. de Arte: Addidit exemplo nomine dives opus. Valerius lib. 2. cap. 1: Dives & præpotens naturæ regnum scrutatus ipse sum stylum tam nostræ Vrbis, quàm ceterarum gentium probris ac memorabilibus instituit. ¶ Hinc Divitior comparativum. Cicer. de Orat. Indefile facentior & divinior fiorat ab primis. Plaut. Aul. Quadrilibrem aulam auro onustam habent quisquis est divitior?

Divitiæ, arum, f. p. numero tantùm multitudines, opes, amplæ fortunæ, & rerum abundantia. [עשר *kabód. עשר* Gal. *Richesses.* Ital. *Ricchezze.* German. *Reichthum.* Hispan. *Riquezas.* Pol. *Bogactwa.* Vng. *Kazdagság.* Ang. *Riches, wealth.*] Cicero dicit mihi videri facere inter divitias & opes. Sunt ergo (inquit) divitiæ ad necessarium usum: opes verò ad magnificentiam. Plautus in Epid. Quid tibi, cui divitiæ domi maximæ sunt, numum hic nullum habes? Cicer. 1. Offic. Expetuntur autem divitiæ ad usus vitæ necessarios, tum ad perfruendas voluptates. Idem ad Attic. lib. 1: Quod Gallequam, spero Crassum divitiis, atque omnium vitos superari contumelia.

Divitiãnē, *Pol. Sergi nowotnie.* Vn. *Igha kezdagazdagságodnak.*] Apuleius de Deo Socratis: Plane quidem villas opipare extructas, & domos divitiãnē exornatas.

Divito, tas, per. corr. 2. & 1. Divitem facio, dito. [העשיר *hehesír. עשיר* Gal. *Faire riche, enrichir.* Ital. *Arricchire.* German. *Reich machen.* Hispan. *Hazer rico.* Polon. *Bogacic.* Vng. *Megazdagitom.* Ang. *To make riche or enriche.*] Accius: Nihil vereor ne aggubus, qui aures verbis divitant Alienas, suas ut auro locupletent domos.

Divexo, xas, Vnius modi affligo. [עכב *hasób. עכב* Gal. *Fort tourmenter.* Ital. *Inquietare, affligere in un medesimo modo.* Germ. *Hefftig plagen, ungemach oder beschwerung.* Pol. *Vexuie, trybulacie, frasalia.* Vng. *Gyötörtem.* Ang. *To trouble or vexe grieuely.*] Lact. lib. 7: Vestigari fortunam fuerunt boni, prædæ fuit scelestatis, ac divexere eos undique. Cicer. 11. Phil. Impetum atque furentes, atque omnia divexare & diripere cupientes, vitæ, &c.

Divídia à Dividículus, Vide DIVIDO.

Divído, dis, penul. corr. act. 1. divísi, divísum, Separo, partior. [חלק *chalaks.* פלג *pálagh. diaszlr. διαιρέω.* Gal. *Diuiser, departir, distribuer, partir en pieces.* Ital. *Dividere, separare.* Germ. *Theilen.* Belg. *Deelen.* Hisp. *Partir en partes.* Pol. *Dzielic.* Vn. *Megosztom.* Ang. *To deuide, to parte.*] Hirt. 1. bell. Civil. Caesar copias suas divisit. Cic. ad Attic. Scatus pater ejus numos vobis dividere solebat. Virg. in Epigrammate quodam: Divisum imperium cũ Iove Cæsar habet. ¶ Ponitur & pro prædicare. Plaut. in Aulul. Me quidem hercle (dictum palam) non dividet: id est, enarrabit. ¶ Dividere sententiam, *διαιρεῖν τὴν γνώμην*, forensis est locutio, quam Asconius Pedianus interpretatur his verbis: Quum aliquis jubet in dicenda sententia duas, pluresve partes complectitur, si unam omnes probantur, postulatur ut dividantur: id est, ut de singulis rebus seorsum referatur: ut pars altera, si ita opus fuerit, approbetur, altera repudietur. Cic. 1. Epistol. 1: Fuere quam sententia Bibuli prima pronuntiata esset, ut tres legati regem reducerent, secundo Hortensio ut in fine exercitu reducere sententia Vocatii, ut Pompeius reduceret postulatum est ut Bibuli sententia dividerentur: quæstus de religione dicebat, cui rei quia nihilo non poterat Bibulo assensum est de tribus legatis, frequentes terunt in alia omnia. Ex hoc Ciceronis exemplo facilè ostendi potest quid sit Sententiam dividere. Bibuli enim sententia duo habebat membra, ut scilicet tres exercitu rex reducerentur: deinde ex tribus legatis reducerentur quorum quia alterum nonnullis placuisset, altera displiceret, postulatum est ut sententia illa bimembris divideretur: hoc est, ne duas partes secaretur, ut de utravis parte seorsum posset referri. ¶ Oscula dividere secabus. Horat. in Carm. Ode 36: Nulli plura tamen divisit oscula, Quàm dulci Lamiæ.

Divísus, us, ui. m. q. Divisio, partitio, distributio. [מחלקת *machlóketh.* חלקה *dolekkah.* טלגה *pelaghah. διαιρετός.* Gal. *Partement, distribution, diuision.* Ital. *Diuisione, separatione.* Germ. *Theilung.* Hisp. *Repartimiento.* Pol. *Rozdzielenie.* Vn. *Osztás.* An. *Dealing, parting, or a part.*] Liv. 3. bel. Macedon. Vestigia ja publicæ partimur regiæ: dilabebantur, partim prædæ, ac divisum principum gratiosam & magistratibus erant.

Divísio, ónis. f. Sectio, partitio, distributio. [מחלקת *machlóketh.* חלקה *dolekkah.* טלגה *pelaghah. διαίρεσις.* Gall. *Diuision, departement, separation.* Ital. *Diuisione, separatione.* Germ. *Theilung oder theilung.* Belg. *Verdeelinge.* Hispan. *Repartimiento.* Pol. *Dzielenie, rozpusc.* Vng. *Osztás.* Ang. *A dealing or parting in parte.*] Cic. 1. de Nat. deo. Divisio rerum regnorum, cœli, maris, & terræ. ¶ Apud Rhetores Divisio est ars tertio tractat ad Hermagoram, per quam aperimus quid conveniat: quid in controversia sit, vel per quã exponimus quibus de rebus dicturi simus. Inter divisionem & partitionem hoc interesse putatur, quòd Divisio est generis in species: Partitio autem totius in partes distributio. Quint. lib. 7: Sequitur divisio rerum plurium in singulas: Partitio sequitur unius rei in partes differentes ordo. Cic. 3. de Nat. deor. Quæ dii partim *διαιροῦσι* fuit divisio tua. Primùm, ut velles docere deos esse: deinde quales essent: tum ab his mundum regi: postremò, consulere eos rebus humanis.

Divísor, óris, m. i. Qui dividit, distributor. [חלק *chalak. מחלק* Gal. *Diuiseur, departisseur, partageur.* Ital. *Diuisore, partitore.* Germ. *Ein zertheiler.* Bel. *Een uitdeeler.* Hisp. *Partidor.* Pol. *Rozpuscaiacy.* Vn. *Osztó.* Ang. *A deuider, he that parteth.*] Cic. in Action. Nuttula & Leuco Italiæ divisores ea lege erant, Senatus per vim latam judicavit. Divisores item vocabantur, qui pecunias inter tribus virum candidatorum numine dividebant in creandis magistratibus, quos Plautus Curiarum magistros vocat. Consueverãt enim petitores magistratuum apud Romanos, pecunia, largitione, fiat studio conciliare suffragatorum, & per centurias tribusque dividere nummos. Cic. pro Planc. Quã tibi commodum est unam tribum deligere, doce id quod cobes, per quem sequestrem, quo divisore corrupta sit. ¶ Et de Divitor, qui præposterè Venire pueros carmine. Cic. Pator Quid enim? num honestum est verbum Divisor? at incisto obscœnum: sum respondet interrapedo.

Divísura, æ. f. p. Divisio, vel incisio. [צור *tsúr. χωρισμός.* Gall. *Coupure, incision, separation.* Ita *Diuisione, separatione, taglio.* Ger. *Zertheilung.* Hisp. *Cortadura, partimiento, apartamiento.* Pol. *Rozdzial.* Vn. *Vagás, el valasztás, szakasztás.* An. *A dealing, or parting in parts.*] Plin. lib. 12. cap. 26: Ab hac fermè differt cuneæ vocatus spondilion, foliis tantùm, quia sunt minuta, & plana: divisuras. Idem lib. 14. cap. 3: Folio parvo & rotundo, sine divisuris. Quas incisuras multis aliis locis appellat.

Divísus, a, um, Quod separabile aut separatum est. [בחלק *bechelek. מחלק. διαιρετός.* Gal. *Qui se peut diuiser en parties.* Ital. *Separabile.* German. *Getheilt: oder das Gut zu theilen ist.* Hisp. *Cosa que se puede partir en partes.* Polon. *Rozpuscalny. Latine dolabilis.* Vngarice, *Elosztható, el valasztható.* Angl. *That may be deuided or parted.*] Cujus contrarium est Individuum, quod dividi non potest. *ἀδιαίρετος, ἄτμητος.* Plautus in Rud. Dividuum talentum faciam: id est, in duas partes divisum. Cic. de Univers. Ex ea materia quæ individua est, & quæ sui perennis modi, fitque similis, & ex ea quæ corporibus dividua gignitur. Terent. in Adelph. Totus quàm vereor in periculum Sannio, Ne sese an perdas, rursum dividuum facere. Colum. in Præfat. lib. 11: Nihil conspici patuit in domo, dividuum. Ovid. 1. Fast. Insula dividua quam premit amnis aqua, id est, quã ample fluvius ab utraque parte. ¶ Apud Nonium est dividuus, pro dividuus. Accius in Andromeda: Nosque ut seorsum dividuos leto efferres.

Divídùm, adverbium. [בחלק *bechelek. בחלקים. διαιρετῶς.* Gall. *Partiement.* Ital. *Partitamente.* Germanice. *In zertheilung.* Hispan. *Por las mytades, la mytad.* Polon. *Wpoly.* Vng. *Felakazua, darabra.*] Plaut. in Cal. Nam quod tibi argenti est, idem mihi est dividuè.

Divídia, æ, Tædium, & molestia: sic enim Nonius interpretatur. [עגמה *hagmáh. ἀθυμία.* Gall. *Ennuy, chagrin.* Ital. *Fastidio, noia.* Germ. *Verdruß.* Hispan. *Enojo.* Pol. *Frykosc.* Vn. *Megvetés, undoksághoz tartozás.* An. *Weariness, heauiness of mind.*] Plaut. Bacch. Nam illæc res magnæ dividiæ est mihi. Accius in judicio animorum. Hujus me dividia cogit plus quam par est loqui. Festus dividiam, discordiam interpretatur, cujus tamen significationis nullum profert testimonium. Non igitur benè Scio Julii Scaligeri testimonium ex Accio proferemus: Vicissitatem quæ imperitam tradidit, Ne eorum dividiæ discordes dilaberet. Diffluebant tantas & tam optimas civium divitias.

Divídiculã. Polon. *Zdwopaßalis.*] esse Festo, dicuntur cuniculi ex quibus à vivo continuo aquam quilibet in fundum fundum ducit.

Divínè. Divínipotens. Divínitus. Divínus, Divíno. Vide DIVS

Dívis, adjectivum. [קדושה *kedússhah. ἁγία.* Gal. *Diuine, celeste.* Ital. *Diuino, celestiale.* Germ. *Göttlich, heiliges.* Bel. *Godtlyck.* Hisp. *Cosa diuina y celestial.* Pol. *Wßystko niebiesky, Zbogu należący.* Vn. *Istenes, szentsegbeli.* Ang. *Diuine. Diuinus, tanquam à Deo diuendi est, ab Iove genus ducens.* Virg. lib. 11: quas ipsa decus sibi dia Camilla delegit. Pers. Sat. 1: Romulidæ saturi, quid dia poëmata narrent.

Dium, substantivum, forte ortum à genitivo Graeco *Διός*, à nominativo *Ζεύς.* Polon. *Bedniebem.* Vng. *Eg, menny.* Ang. *The sky, skye vnder the firmamente.*] Vnde Iob de aliquo horum dicimus: hoc est, sub Iove, sive sub cœlo, quod non sit sub tecto.

restin. Horat. lib. 2. Carm. Neve candidæ Bassarem Sub diem rapiam. Idem: vir quique sub divo, et trepidis agatur in rebus. Cic. lib. 3. Verr. In silva denique posita sub dio vidimus.

Divus, a, um, Divinus. [שדי kadhósch, שמימי. Gal. Divin, sainct. Ital. Divo, diuino, santo. Germ. Göttlich. Hispan. Diuino, diuinal, santo. Pol. Swiety. Vng. Istenes, szentséges. Ang. Holy, godly.] Sunt à deo nuncupati, à Iove genitum: vel, quia veteres in sepeliendum eum qui dicebatur quem nos Deum. Vide nunc quoque in plurali dicimus divi, ex dius: unde illud sequens Ciceronis Stoïcis placet: quod indemutato denotat. Servius tamen deos & divos ita distinguit, ut dicat naturæ æternæ divos autem qui ex hominibus sunt. Vnde etiam hæc appellatione quidam Romanorum Imperatores post mortem decorati sunt, à quibus in vita impiis postea cæsis ejecti in Rempub. merita: quamquam postea crescente in deos adulatione, plerique ne vivi quidem ab his abstinuerunt. ¶ Horum etiam uxores divæ appellatæ sunt, tanquam filiæ vel virorum merito deorum numero adscriptæ. ¶ Divum, pro cæle. Horatius: Sub divo moriatis. Victima nil miseratus Orcivid est, sub aere. Plin. libro 14. capite 22. Campaniæ vina nobilissima exposita sub divo in cadis verberatis sole, luna, imbre, ac ventis optimum sentiunt. Sunt qui ubique legant sub dio.

Divalis, adiectivum. [Vng. Istenes.] Vtile ad nomen Spartanus in Catonella: Qui Tanlinæ templum, & divale nomen reliquit.

Divinus, a, um. Quod est dei, vel quod ad Deum pertinet. [שדי kadhósch, אלהי. Gal. Diuin, qui appartient a Dieu. Ital. Cosa di dio, o di Dio pertinente. German. Göttlich. Hispan. Cosa de Dios, o perteneciente a Dios. Pol. Swiety, etc. Vngar. Istenes. Istenyi. Ang. Belonging to god, divine.] ut, Opus divinum, Res divina. Plautus in Curc. Nonne ei divinæ operum cubo certum est bene me curare.

Divinæ rei operam dare, & Rem divinam facere, est diis sacrificare. [Pol. Bogosłowie.] Cicer. & Verr. Res illum divinas apud eos deos in suo sacrario propè quotidie facere videbit. Divina verba, pro precationibus ex hostiam verbis quibus prodigia solent procurari. Cato de Re rust. Si de te vel illa tacta fuerit, de ea re vel divina ut fiant, procuret. Cicer. de Divin. Aristoteles quidem eos etiam qui vi furentis cum fuerunt, & melancholia cicerentur, ecclebat habere aliquid in animis prodigiens atque divinum. Ibidem: Quid nos Iamnio dici divinos potest? ¶ Divinum interdum vatum exitium, & humana terte quadammodo majorem. Cicer. pati red. ad exitum. Cn. Pisonis divina quædam, & inaudita virtus. Idem Q. Fratri, 3. libro. Mallis. Senatus frequens divinas fuit in supplicatione Gabinio decernenda. Virgilius Aeglog. 11. divinum opus Alcimedontis.

Divinus, fabulatrix, Quæ divinat, prædicit, vates. [מכף kasém, נחש, נחשת. Gall. Devin, qui predit, prophete. Ital. Indovino, che predice le cose future, Divino. German. Ein Wahrsager. Hispan. El que adevina. Pol. Wieszcek. Vngar. Iovendők. Ang. That guesseth, a soothsayer or teller of things to come.] Martialis: Non sum divinus, sed scio quid fritas. Cic. de Fato: Hoc loco Chrysippus attingat, fallitque Chaldæos, cæteros que divinos. ¶ Avis divina inhibuisse dicit, divinatrix & prænuntia. Horatius lib. 3. Carmin. Antequam stantes repetat paludes Imbrium divina avis imminentum. Conjicere mihi licet, nunc mendacium imbrium pretium, vel Virgilio teste: Tum corvix plena pluviam vocat improba voce.

Divinipotens, Qui in divinis potestatem habet. Apuleius: Saga & divinipotens ex luna deponere.

Divinare, per prod. Vaticinari, augurari, conjicio, futura significo, prælagio. [מכף kasám מנחש nichásch. Gal. Deuiner, predire les choses à venir. Ital. Indouinare. German. Wahrsagen, erbaten. Belg. Waersegghen. Hispan. Adeuinar. Pol. Gadam, wieszczyć. Vng. Iovendőlek. Ang. To prophesy, or foretell, to tell things to come.] Dicam videtur a nomine divinus: quia divinum quiddam, & supra mortalis sagacitatis fortem esse videtur, futura prædicere, aut occulta in lucem proferre. Terent. in Hecyr. Plancius divinat. Cic. de Senect. Cujus ego memoria tum cupidè fruebar, cum jam divinarem quod evenit, illo exercito fore unde diceremur, nomines. ¶ Hujus rei potita, ad divino, prædivino, quod Plinius posuit pro præsentio, quam scribo: Cum universa provolant, si dies nocte futurus sit, prædivinant: aut ventos, imbresque, & tunc se continent tectis.

Divinatus, participium passivum. [Vngarice. Megjovendőlt. Ang. Guessed, foretold.] Ovid. de Nuce: Vt cito natus aderat augur opes.

Divinatio, Et Augurium, vaticinatio, prædictio, præsentio, rerum futurarum scientia. [מכף késem מנחש nachásch, מנחשת nachásch, מנחשים nechaschim. Gall. Deuinement, prediction des choses à venir. Ital. Indouinamento. German. Wahrsagung, oder Weissagung. Hispan. Adeuinacion. Polon. Bárkowanie. Vngar. Iovendőlés, szemlélés. Anglice, soothsaying, guessing, foretelling.] Cic. 1. de Divinat. Veriam quondam artis hominum demonstrationem, quæ Græci μαντικὴ appellant: id est, præsentionem, & scientiam rerum futurarum. Chrysippus divinationem ita definit: est vim cognoscentem, & videntem, & explicantem signa quæ à diis hominibus portendantur. Officium autem est ejus præsentire deos erga homines mente qua fiat, cuique significent, quemadmodum que ea procurentur atque caveantur. Hæc Cicer. de Divinat. libro 2. ¶ Dicitur etiam divinatio, judicium, sive cognitio de constitutione accusationis, quum scilicet ex duobus pluribus accusationem arripientibus, deligendus est ex maxime idoneus. Quemadmodum in accusatione Verris contendebat M. Tullius & Cæcilium quendam, ut in accusando deberet præferri. Vide etiam pro alia tum Verrina oratione. Divinatio appellatur. Ratio nominis hæc est: quia ex aliis judex ea quæ dicitur, ratiunis, vel argumentis probata sunt, sequi debet. Quum autem accusator est eligendus, ex locis quibusdam & certis judicis & conjecturis judicare debet, & pene divinare quis ad accusandum maxime sit idoneus.

Divinitas, tatis, C. t. Numen, majestas divina, cui opponitur Humanitas. [שכינה. Gal. Deuinité. Italice, Diuinità. German. Gottheit. Hispan. Diuinidad. Polon. Bostwo. Vngar. Istenség. Ang. Deity, godhead.] Plin. libro 19. capite 12. Opus ingens, et cui omnem divinitatis, & quo nullum rerum opus potentius.

Divinè, adverbium, Ad deorum fortunam, deorum more, & ritu, ex humanis rebus, quasi divina munia in his agendo. [Sacrè, sanctè. Gal. Diuinement. Ital. Diuinamente. German. Göttlich. Hispan. Diuinamente. Polon. Swiątobliwie. Vngar. Istenesen. Ang. Godly, as is aforesaid.] Cic. Attic. libro 2. Præclarè agitur conscientia, si recta, quam cognitione de Republ. sanctè, meritè, optimè, quam patriæ, nihil cupidè, nunquam, nisi de ea divinè cogitabit. Quæ est libro 1. capite 10. Quæ Tullius in Oratore divinè, ut omnia, exequitur.

Divinitùs, pro adverbium, à deo, sive à divino. [מאלהים meélohim. Gal. De Dieu, venant de Dieu, diuinement. Ital. Da Dio, diuinamente. German. Von obenherab. Bey, Von Gott. Hispan. Diuinamente. Polon. od Boga. Vng. Istentől. Ang. From heaven, by god's assistance.] Sunt humanitus, ab hominibus, cœlitus à cœlo. Virg. 4. Georg. Haud equidem credo, quia sit divinitus illis Ingenium. Cic. 2. de Orator: Quæ divinitùs ad eccum. Ibidem: Divinitùs ad nos delatum. ¶ Interdum idem est quod divinitus est, id est, mors, vel divinum mori, insigniter & quasi humanis viribus excellentes, divinè. Cic. 2. de Orat. Tullius inductus est à me divinitus. Idem Attic. lib. 11. Varro mihi satisfacit: Pompeius loquitur divinitùs.

Divortium, Disruptio matrimonii, inter virum & uxorem. [Scheidung. Gal. Divorce, separation de mariage. Italice, ripudio. Ger. Die verschaffung einer Ehescheidung. Hispan. El divorcio. Polon. Rozwiązanie małżeństwa, rozwod. Vng. Elválasztás házastársé. Angl. A divorce, a putting away of one wife.] A civerstatement unicitum est, vel quia in diversas partes eunt qui dirimebant matrimonium. Interest autem divortium & repudium, quòd divortium fit inter conjuges: repudium inter sponsos.

Divrnus. Diurnus. Vide DIES.

Divrsus, Diurtle, Divinus, Diurissimè, Diuturnus, vide DIES.

Divulgo, divulgas, act. p. est Vulgò notum facere, vel rem aliquam in vulgus spargere. [פרסם parsém, גלה galá, פרסם parsém. Gal. Diuulguer, publier quelque chose. Ital. Diuulgare, pubblicare. Germ. Etwas machen, oder das gemein Gerücht aufbringen. Hispan. Diuulgar, ó publicar. Polon. Rozsiewać, upowszechniać, rozgłaszać. Vngarice, Kihirdetni. Anglice, To publish, to make known abroad.] Cicer. Balbo: Quare etiam est occultus agendum, neque id omnino divulgandum. Quo in loco quidam corruptus exemplarium deceptus legunt, Diuinandum. Idem 2. Philipp. Quam multa scripta nec tamen ullo modo divulganda.

Divulgatus, omen, participio. [Polon. Wydawanie, rozsławienie. Vngar. Iorbo. Ang. Vulgar common, published.] Cicer. eodem libro 10: Te diligi ex magnitudine beneficiorum, & divulgatissimi, & tota ad pulcherrimi plausique, præpropera festinatio abcucerat à laudibus.

Divus, vide DIVA.

D O

D. O. in notis antiquorum, duo nominibus, vel Deo optimo. D. DOMITIO. COS. XIIII. VIDSAE. C.F.C. Domitius Cæsar XIII. Indos fecialem faciendos curavit. D.O. TRA. vel TRIN. Optimo Trajano. D.O.V.A.L. divo Valerio vel Valeriano. D.O.T. Dotem. D.O.T.R. dotem recuperavit. D. F. Divus pius, vel dis penatibus, vel patrius, vel dotis promissio, vel dotem

dorem P. perit, vel de vita persona, vel de pecunia. D. P. E. C. R. de pecunia recuperanda. D. P. F. decumanus, de portu facto. D. P. P. Deo perpetuo. D. P. O. de positio. D. P. P. de prædio. D. P. O. R. T. de parte orientis. D. P. S. de principibus. D. P. O. C. de parte occidentis. D. P. S. discipulus. D. P. S. D. L. D. P. Deo perfectibus, dis locum dedit publicè. D. Q. de Quæstionibus, vel disque. D. Q. R. de qua re. D. Q. S. de quo supra, vel de quo supri.

Do, das, dedi, datum, dare. [נתן *nathán*, *dédit*. Gal. Donner. Ital. Dare. Germ. Geben. Belg. Geven. Hisp. Dar. Polon. Dawać. Vng. Adok. Angl. To give.] cujus compositi dictiones eximuntur, præter illis præpositionibus, sunt tertiæ conjugationis, & præteritum geminant: Addo, dis, addidi. Perdo, dis, perdidi. Cætera simplicis servant declinationem, ut Circumdo, as, circumdedi, datum. Pessundo, as, pessundedi datum. ¶ Variam habet constructionem. Quandoque duos dativos exigit, pro alteri bere, dem impetrare: quæ res alteri communicem per se parat, sed nonnunquam ablativo regitur. Cæsar libro 2. Offic. Nec Marco nummum Scio vino datum, quod in cantate accepisset, sed nummum quam lubenter leg

invideo magistro tuo, quite tanta merces de, quanta jam profecerim nihil sapere docuit. Iuvenalis: Chrysogonus quanti doceat, vel Pollio quanti. Aliquando cum ablativo. Cicero Lyto: Socratem Edibus docuit. Vbi nonnulli volunt intelligi verbum Canere vel aliquod simile. ¶ Interdum idem est quod ostendere, vel declarare. Virgil. 3. Aeneid. docuit pàlit exitus ingens. ¶ Interdum idem, quod monere, sive certiorem reddere, suggerit. Sallust. in Iugurtha: Tamen si legatos mittebat qui Senatum de caede hortarentur, deque fortunis suis docerent. Cicer. Appio Pul. Ne literae quidem ullae accepiae quae me docerent quid agerem, aut ubi te visurus esiem. ¶ Hujus compositi sunt, Adedoceo, Dedoceo, Edoceo, Perdoceo, quae simplicia significant perfecte doceo, *absolute*. Sallustius in Catil. Cicero legatos edocta edoctus. Plautus in Stich. Nam illa omnes artes perdocet. Praedocco, prius docco, *antecedenter*. Salustius in Iugurtha: Caeterum illi qui Centum is praerant praedocti a duce anna oneratumque miserant. Subdoceo, loco alterius docco, *subordinate*. Cicero ad Atticum lib. 5: Ciceronesque nostros potius meo labore subdocere, quàm me alium magistrum quaerere.

Dŏctŭs, cta, ctum, Scientia imbutus, literatus, doctrina excultus, eruditus, intelligens. [חכם *valde sapiens*, חכם *sapiens*, חכם *sapiens, peritus, doctus*. Gal. *Sage, bien apris, docte, savant*. Ital. *Dotto*. Germ. Gelehrt. Belg. Geleert. Hisp. *Docto y enseñado*. Pol. *Vczony, mądry*. Vng. *Tudos, bölcs*. Ang. *Learned, learned, learning*.] Cicer. lib. 2. Offic. Nec me angoribus dedidi quibus eisem confectus, nili his relict semmec rursus indigus docto numine voluptatibus. Idem in Orat. Itaque & docti eloquentia popularis, & diserti elegans doctrina defert. Sueton. de claris Grammat. Fuisse dicitur ingenii magni, memoriae singularis, et eximius Graece quà Latine doctus. Artes doctae. Ovid. 9. Metam. Docta docta, Lucretl. hist. & doctis rationem reddere cuiis. Docti dofi. Plaut. Mil. Et nos fictilibus fabricis, & doctis dolis illaucamo ob oculos ubi cernitis. Fastes docta, Ovid. in 2. Amor. O facies oculos docta tenere meos. ¶ Dicitur interdum doctus qui rationem rei tantum tenet: peritus, qui cum ratione experientiam, & consuetudinem tenet, ἐμπειρος *id est*, experientia. Itaque omnis est doctus, quàm peritus. Cicer. in Salust. Satis docte atque perite fecisti. Idem lib. 3. Offic. Itaque cum sint docti à peritis, facile deiis sunt sententia. Majorem tamen vim habet doctus, quàm eruditus. Idem lib. 1. Offic. Nec solùm vivi, ac praesentes, studiosos discendi studiunt, atque docent, sed hos idem etiam pòst mortem nostris literarum monumentis assequuntur. ¶ Nec mirum est quòd minus sit eruditus quàm doctus, quoniam rudis & eruditus contraria sunt. Plinius: Sedere coepit sententia haec, pariterque & eruditum vulgus, & rudem in eam curiu vadit. Quintil. lib. 1. à paedagogis exigi ut sint eruditi, quò adolescentes erudire queant: an ii sint non eruditos esse sciant, ne quippiā tradant cujus ipsi sint ignari, quodque posiea sit dedocendum. ¶ Est autem doctus in hac significatione nomen, non participium nullum enim in portat tempus. ¶ Hinc fit compositum indoctus, *ἀμαθὴς*. Quod quum verbo careat, participium esse non potest: quemadmodum & Semidoctus, *ἡμιμαθὴς*. Cicer. Cornelio. Sed proxime scripsi de optimo genere dicendi, in quo sepè subjicitur me judicium nostro, sicut doctum hominem à non indocto, paulum differre. Plautus in Asin. Tua ista culpa est, quae discipulum semidoctum abs te removes.

Dŏctē, adverbium. Sctte & eleganter. [ἐπιστημόνως. Gal. *Docte-ment, savamment*. Ital. *Dottamente*. Ger. *Künstlich, artlich, meisterlich*. Hisp. *Docta y enseñadamente*. Polon. *Vczenie*. Vn. *Tudóan, tudósan*. Ang. *Learnedly, learnedly*.] Cic. lib. 1. de Orator. Tum ad reluciundā docte & delicate deculi. Docte & Perite facere, Cic. in Salustium.

Dŏcĭlis, pen. corr. vim. Qui facilè disciplinam apprehendit, aptus ad disciplinam. [εὐμαθὴς, *διδακτικὸς*. Gal. *Qui apprend aisément, qui se laisse enseigner*. Ital. *Che apprende facilmente*. Ger. Gelehrig. Belg. Leerachtich. Hisp. *Cosa hábil para ser enseñada*. Pol. *Latwo do vczenia*. Vn. *Kenyen tanúlo*. Ang. *Apt to learning*.] Cic. Trebatio, lib. 7. Epist. O me dicum suavem, mejj docilem ad hanc disciplinam. Idem 2. Tusc. Deinde ad hanc eruditā, multebremque sententiam satis docilè se Epicurus praebuit. Lactant. de Opif. Nam si te in liceris, nihil aliud quàm linguā instituentibus, auditorem facis rerum praebuisse quae tò magis in his veris, & ad vitam pertinentibus docilior esse debebat. Varro lib. 2. de Re rust. Cassius scribit haec, optimos parandos esse qui laborem ferre possint, nec minores annorum viginti duorum, & ad agriculturā dociles. Cic. 2. de Orat. Iubent enim exordiri ita ut eum qui audiat, benevolum nobis faciamus. Docilem autem facio, non tum quum polliceor me demonstraturum, sed tum quum docen & explano.

Dŏcĭbĭlis, le, pen. cor. Qui idoneus est ut doceatur. [διδακτὸς. Gal. *Aisé à enseigner*. Ital. *Habile à insegnare*. Germ. Geschickt vnd tugentlich gelehrt zu werden. Hisp. *Cosa dispuesta, y pronta enseñar*. Polon. *Ten który sie da vczyc*. Vng. *Tanúlható, tanúlásra alkalmatos*. Anglice, *Apt to be taught*.] Hieronymus: Ingenium docile, & sine doctore docibile est. Sic Cyprianus: Docibilis est, qui ritbad discendi patientiam lenis & mitis. Nec facilè reperias, nisi apud Ecclesiasticos. ¶ Priscianus autem vult significare docibile id quod facilè discitur: pro quo nos perceptibile dicimus potius. Vallalib. 6. cap. 26.

Docilĭtās, tatis, f. t. Apprehendendae doctrinae facilitas, discendi facilitas. [εὐμαθεία. Gal. *Docilité, bonté d'esprit qui est bien apprendre*. Ital. *Bonta di spirito, l'esser docile ad imparare, disposizione d'ingegno ad imparare*. Germ. Gelehrigkeit. Hisp. *Docilidad para ser enseñada*. Polon. *Sczęśćie do prędkiego nauczenia sie*. Vngaricé, *Könnyen való tanúlás*. Angl. *Aptness to learning*.] Cicer. pro Sestio: Si perfecto genere humanae docilitas, atque ingeni, dissipatos unum in locum congregavisset. Idem libro 5. de fin. Primus generis est docilitas, memoria: quas virtutes qui habent, ingenioli vocantur.

Dŏctrīna, f. p. Eruditio, quatenus à praeceptore proficiscitur. [παιδεία. Gal. *Doctrine, instruction, enseignement*. Ital. *Dottrina*. Germ. Lehr, vnderweisung. Bel. *Leeringe*. Hispan. *Doctrina ó enseñanza*. Pol. *Nauka, umiejętność*. Vng. *Tudás, tudósság*. Ang. *Doctrine, teaching*.] Nam ut à discipulo apprehenditur, dicitur disciplina. Cic. pro Arch. poëta: Ego meliores homines exercitos animo & virtute fuisse, & sine doctrina, naturae ipsius habitu prope divino, per se ipsos & moderatos, & graves extitisse fateor etiam illud adjungo, saepius ad laudē atq; virtutē naturam sine doctrina, quàm sine natura valuisse doctrinam. Idem in Orat. Quo fit ut vera illa & absoluta illa eloquentia nemo consequatur, quòd alia intelligendi, alia dicendi disciplina est: & ab illis rerum abilis verborum doctrina quaeritur.

Dŏctrīnum, n. Id praecepto docui, sicut à monui monumentum. Idem quod admonitio, probatio, exemplum, quod nos aut doctiores reddit, aut certiores, aut prudentiores. [מוסר *ad disciplinam*. Gall. *Instignement exemple, monition, experience*. Ital. *Documento, ammaestramento*. Germ. Lehr vnderweisung, ein Exempel das vns etwas lehret. Hisp. *Enseñamiento*. Pol. *Nauka, historya godna pamięci, mędrzymy*. Vng. *Tanússág*. Ang. *A lesson, a precept, an experiment*.] Cicer. 6. Philip. Ex quo nimirum nos documentorum capere fortuna voluit, qui deiser vitiis extimescendum. Sallust. Quarum rerum ego maximè haec documenta habeo, quòd in bello sepiùs vindicatum est in eos qui contra imperium in hostem pugnaverunt.

Dŏctŏr, ōris, m. t. Qui docet, magister, praeceptor, interpres, [διδάσκαλος, מורה *didascalus*. Gal. *Docteur, maistre, enseigneur*. Ital. *Dottore, maestro*. Germ. Ein Lehrer. Hisp. *Enseñador*. Pol. *Vczyciel, mistrz*. Vngar. *Doktor, tanító*. Ang. *A teacher, a master*.] Plin. in Paneg. Quem numerem dicendi magistris, quam dignitatem sapientiae doctoribus habes? Tuscul. libro 1: Et mihi sapientia doctoribus tempus impartienda est: hoc est, Philosophis.

Dŏctrix, cis, f. [διδάσκαλος, magistra. Vng. *Tanító, doctor, mester*.] Apuleius lib. de Philosophia: Hae vero virtutum doctrices, tracundia & libido, rationi sub jugum missa domantur.

Dŏchmĭus, mi, pen. cor. *Ἰαμβικὸς*, Pedis genus è numeris oratoriis: de quo Cicero in Orat. Dochmius (*inquit*) è quinque constat syllabis, brevi, duabus longis, brevi, longa: aut est hoc, Amicos, invenem hos, Reipublicae. Quovis loco opus est, dum semel ponatur: iteratus, aut continuatus, numerum aperiam, & animis insignem facit.

Dŏcĭus, m. f. [עבד *vasa, lagena*. Gal. *Vne petite cruche à filer, vn flascon*. Ital. *Fiasco*. Ger. Ein Glas. Hisp. *Vaga*. Pol. *Baklka*. Vn. *Korsó gerenda, Gerenda*. Ang. *A beame, any great pitcher of clay*.] Latinus trabem figi scatur de signis quasdam aëris impressiones oblongae, malis similitudinem referentes, docios à Graecis appellatas quo voce etiam usus est Plin. lib. 2. capite 8: Vocant & trabes similes modo, quas ducos vocant, qua ex causa Lacedaemonii classes ducapertum Graeciae antecunt.

Dodecatheus, *δωδεκάθεος*, Deibae genus prosimum: moly Homerico autoritatem obtinens. Folia habet septem inducę foliis similima, à terra radice exeuntia. Autor Plin. lib. 25. ca. 4. ¶ Dodecatheos item à Suetonio in Augusto, appellatur convivium quoddam Octavii secretius, ex duodecim constans convivis utriusque sexus, ad certam horam ex decies convivi, cui Jupiter parvus deorum deaeque unus vestem adhibere. Verba Suetonii sunt haec: Cenas quoque ejus secretior in fabulis fuit, quae vulgò *δωδεκάθεος* vocabantur.

Dŏdrāns, f. p. Fotionis genus, quae ex novem rebus fiebat. Autumnus: Dodrans, ex doctrinae est sic colligo, jus, aqua, vinum, sal, oleum, panis, mel, piper, herba, noveum.

Dodrāns,

Dōdrāns, m. t. Pondus vel mensura constans ex nonem uncijs: ita dictum quòd ad conficiendum à Tem deficit quadrans. [Ενναγγιον. Gal. Les neuf parts, somme assemblée de huict. Ital. Nouemo. Germ. Drey viertel eines viertheil vons ist es. Wenig vber acht. Hispan. Nueue onças. Polon. Waga maiąca vncyie ośmioro mnieyszy. Vng. Kilencz nehezebből. Ang. The third parte of a quarter wanting of nine vnces.] Martial. lib. 8. Subvere doctantem cupertibi Quinte volebat.

Dōdrantālis, [τρισσοσπιθαμος.] Vngar. Kilencz spheresebben. ut, Dodrantalis hirpata apud Colum. lib. 11. cap. 3. hoc est, nouem palmorum, seu digitorum duodecim, conficiendo ad pedem mensuram deest quadrans.

Dōgmā, atis. Decretum, præceptum, sectum, placitum. [דת chok, דבר dabar. Gal. Decret, opinion ou sentence en philosophie, conclusion ou resolution d'aucune chose. Italice, Dottrina, opinione, determinata da persona sauia, ouero d'altri, che sia degna di credere. Germanice, Ein Gebot, eine Sonderbare satzung, ein Gebot, Meinung, Lehr eines Weltweisen. Hispan. Decreto, sabiduria. Polon. Nauka, opinia, postanowienie. Vngar. Vallasi, vegzes rendeles. Ang. A decree or opinion, a certain rule and ordinance.] Sect dogmata vniuscujusque sectæ decreta, quæ (vt ait Cicero) pro decretis sequi solent, non omnes quidem partem sine quibus nec recte Philosophemur, nec religiosum vitæ cultum præstare possumus. Vide Lactantius de falsam eam nec appellari, quæ dogmata non habet. Cicero 4. Tuscul. Quæ iam ita demum habenda Academici decernunt (sensus enim eorum tam hoc ipse dogma dicere) nihil posse percipi, &c. Idem 4. Acad. Sapientia verò quid futurum est, quæ neque decepta dubitare debet, neque de suis decretis quæ sequi decepta dubitare debet? Græce etiam δόγματα, & δογματίζειν dicitur apud Rudens. Habent & cæteræ artes sua dogmata, aliter medicina alia Hippocratis, alia Asclepiadis, alia Themisonis dogmata faciunt. A Platone frequenter placita appellantur, placita Magorum, & placita Babyloniorum, Libro 2. Dicitur autem Dogma, καὶ τὸ δοκεῖν, quod opinari significat.

Dōgmatĭcus, m. t. Qui alios dogmata præscribit. [δογματικὸς. Pol. Nauka vczący. Vngar. Tudakozo.] à verbo Græco δογματίζω, quod est decreta præscribo, dogmata trado. Hieronymus. Nunc verò quum interpres magis Apostoli fuerim quàm dogmaticus.

Dōlabella, Dolabra, Vide DOLO.

Dōlĕātĕr, Dolentia, Doleo, Vide DOLEO.

Dōlĭx, ĭcis, n. Vasa majora, vino servando præcipuè idonea, quæ olim Getulia patissimùm erant. [πίθος, πίθακος. Gal. Vaisseau à mettre vin, tonneau. Ital. Botte, botgh. Germanice, Fass. Polo. Wino. Hispan. Tinaja ó vasija grande de barro. Polon. Baśka, gliniana. Vngar. Nagy, boros hordo. Angl. Tunne, great vessell.] Plaut. Cas. Dabitur tibi amphora una, & uxor femina, soror eius, unum abacum, & octo dolia. Terent. in Heautont. Reliqui omnia dolia, omnes scrip. ¶ Veteres dolia picabant, ceris vinaria servabant, quæ ejus aures haberent, diota dicebantur. Interea multi scribunt, Vino legato cum vasis, dolia legata non videri, quia sollertamente cinũ in dolia condimus, ut ex his postea in amphoras vel cados defundamus, quod deinde vinum diffusum nominatur. Iuven. Ille capillato diffusum Consule potat. Cicero de Cat. Orat. Nam ignotæ quo hoc fortasse, si portare velit, decolio fibi hauriendum putet? ¶ Vndecimam, & duplo hauriet, de vasis amphoram, provocabio ebrium deceptum, qui abundabat rebus quatuor. ¶ Incapleine dolium, ἀσκὸν εἰς πίθον. Varius est hujus adagij usus. Quadrat enim primum in eos qui ἀσκὸν εἰς πίθον, hoc est, in gulosos & edaces. Quadrabit & in oblivios, tum, cui liquid eruditionis infundas, protinus effluit, quique prius obliviscatur quàm didicerit. Quod & in homines præter modum profusos. Aristot. Oeconomicõrum 1. Congruit rem in avaros, quorum cupiditatibus nihil est satis: veniunt quò magis impleantur ipsis, hoc magis inanes esse videntur. ¶ Volvitur dolium, εἰς πίθος κυλίεται. In eum qui eorum vertur alieno exemplo facit indicta ad fultè quid faciendum. Nam dolium sua impulsa quò velis volvitur. At sapiens semper fixus est & immotus.

Dolium cruditorium. Laconici species, Germanis hodie inusitatæ improbatum. Vi sunt olim & veteres, ut inquit Acilius lib. 13. cap. 34.

Dolo cicuta apud Dioscor. lib. 4. cap. 82.

Dolĭcăn, Edmanni rotundi à dolio. [μῆλον. Gal. Pesme rouge en rondeur. Ital. Pomo. Germ. Apffel in Hispan. Manzana. Polon. Iabłko, kulista. Vngarice, Almag, nagyluvtke, gombetske. Anglice, Lidrenne, or boll apple.] Locus in arbe sine sic vocatus, eò quòd post Alexandrum eadem Gallis Vibenti invadentibus, colonia in quibus sacra Romanorum Pontifices condiderant, colonia eo fuerunt delecta à Flamine Quirinali, sicut T. Livius lib. 5. scribit. Qua de causa in eodem loco ne defigere quidem alicui licebat. Festus.

Dōlĭfŭs, & hoc doliare. Quod doliis capacitatem habet. [Μεγαλοχωρητικὸς. Gal. Qui contient en soy grand. Ital. Che ha capacità à botti. German. Zu gut den Fässen gehört. Hispan. Cosa de vasija. Pol. Maiący naczynia wiele. Vngarice, Kegyes hordozo. Ang. That belongeth to a tunne.] Plaut. in Pseudulo, festiuer appellat ranum ventricolam, doliarem: Ego devorsor extra portam huc in tabernam tertiam. Apud eandem illam doliarem claudam, crassam. ¶ Vita doliare, ζωὴ ἀσκὸς, Proverbio dicitur ita frugalis, parca, ab omni lenone atque ambitione contemota, breviter qualem Diogenes nobilis ille Cynicus Athenis egit. Iegitur: porem torquet, & ignos cui mica in fordida, nimis diræ siquem mundi vivat. ¶ Vinum doliare, quod adhuc in dolio est, necdum diffusum, cujus vsu deficiendi legem Cato de Re rust. cap. 148. exponit hujus fermento in l. 6. ult. D. de peric. & com. Si dolia vini contracta, nec de tradendo ex quicquam convenerit, &c.

Dolĭārius. Significat eum qui dolia facit, & componit. [Βαρρεὺς, κεραμεὺς, κεραμοποιὸς, κεραμεύς. Gall. Celuy qui fait ouurages de terre. Ital. Bottaro. German. Ein Töpffer, Kübler, Fasner. Hispan. El que haze tinajas. Polon. Bednarz. Vngar. Agyagedeny, hordo faragio, készitő. Ang. He that maketh tubbes, a cooper.] Dion. lib. 3. cap. 6: Aenaria insula à figurino navis Aeneæ, Homero hoc nomine dicta. Graecis Πίθηκοι, non à similarum multitudine, ut aliqui ex ejus arte, sed à figlinis doliariorum.

Dolĭārium, ri, Substantivum. Apud Iurisconsultos pro ipsis doliis, vel cella in qua dolia vinaria jacent. [πιθῶν. Pol. Kadzie gdzie leżą dzbany. Vngarice, Borbas hordo (avagy) pincze. Anglice, A wine seller.] Si (lagenæ) ex doliario pars vini vendita.

Dōlĭchus, m. [Δόλιχος.] Spatium est duodecim stadiorum, vel (ut Suidas tradit) viginti quatuor. Iulius Pollux Dolichodromia gymnicis certaminibus docet tulisse curriculum circa metas sinuosum: in quo qui decertabant, dolichodromi dicebantur. ¶ Est præterea dolichus, leguminis genus, Cattle peculiare, sed si perticam adjacentem habeat, in altum adscendere, alioqui vitiosum & ad fragilitatem. Ait Cicero eum interpretatum, alii phaseolum. Vide Galenum lib. 1. de Alimento facul.

Dōlo, as, āvi, ātum, p. Dolabra, sive ascia levigo, vel cælo, sculpo. [Ξοάνω, σκάλλω, λαξεύω. Gall. Doler, oster, tailler. Ital. Dolare, segnare. German. Mit einem Beyl glatt machen. Belgice, Schauen. Hispan. Labrar, aplanar. Polon. Ciesać, ciąć. Vngarice, Gyalulok. Ang. To hew or hew with an axe or other instrument, to chop, to square.] Propert. Stipes acernus erat properanti fabre dolatus. Cic. 4 Acad. Non enim est ex laxo scalptus, aut ebore dolatus. Colum. lib. 1. cap. 2. Materies tenerrima est, ab uno fabro dolari ad unguem per quadrata debet pedum xx. Idem lib. 8. capite 3. Dolare perticam in quadrum. ¶ Apud antiquos etiam in usu fuit Dolo, dolis, dolui, dolutum. Varro in Agatone, ut erat Nonius: Nummum ex suis in mano dextera scyphus, cælo dolitus, aurem obtinet Mercurius? Hujus verbi composita sunt, Dedolo, & Edolo, de quibus locis suis.

Dolātus, aut dolatus, participium potest dolabra sculptus. [Polon. Tłoczony. Vng. Vagyvalo.] Varro: Nummum ex suis in mano dextera scyphus, cælo dolitus, aurem obtinet Mercurius? Cicero Academ. lib. 4. dolatus: Non enim ex laxo scalprus aut rasare dolatus.

Dōlābrā, brę, pen. cor. f. p. Instrumentũ fabrorum quo ligna dolant. [מעצד maatzad, קרדם kardom. Gall. Dolloir, hache. Ital. Doloa. Germ. Ein Beyl. Belg. Een Oft ane. Hispan. Segur, acotar, hacha. Polon. Siekiera, Vng. Fejsze. Ang. A mattocke, a pickaxe, a hatchet.] Columel. lib. 5: Quæ silex aut purum non polliri, aut ita dolabra abraditur. Paulus in l. Quum de lanionis, de Fund. instrum. leg. vocat etiam hoc nomine instrumentum lanionum quo carnes dissecant.

Dōlābĕlla, diminutivum à dolabra. [δολάβριον. Gal. Petite doloire ou hachette. Ital. Accetta, Piccola ascia. German. Ein Beyl. Hispan. Azuela. Pol. Siekierka. Vng. Gyalulo fejsze. Ang. A little axe or prasing instrument.] Columel. lib. 5: Semper circa crus dolabella dimovenda est terra. Hoc etiam cognomine usa est Sylla in Cornelia, ex qua fuit Cornelius Dolabella Ciceronis gener.

Dōlābellārius, pyra longissimi pedunculi, ab inventore Dolabellaris dicta. Plin. lib. 15. cap. 15.

Dōlōnes, m. t. [δόλωνες. Pol. Kosiory, oskardy, oszczepy. Vng. Dárdos, vagy hosszu nyilas, vagy szurós nyil. Ang. Darts.] Ita dicebat Isidorus, quòd ingentes contis ferro brevissimo, quum speciem præferant ligni, initio ferrum acutum habebant. Virg. lib. 7. Pila manu, sævosque gerunt in bella dolones. Serenus sic dolonem flagellum esse, intra cujus virgam latet pugio. Plutarchus in Tiberio, ῥόπαλα interpretatur Scamillorum. Verba ejus sunt hæc: ἐκ τῶν μακρῶν καλουμένων ῥοπάλων ξυστὸν ἐκκρύπτων ἕκαστος ἐφίει.

dare, impingere, & Matres vocâri. Apud Suetonium dolor pro gibbo, in Claud. cap. 13. Regem & equestris ordinis duo latera cum dolore ac ventositate cultro præcidentes. In instrumento autem navali Dolones dicuntur vela majora, quæ sic pro acutis eo enim nomine vela majora dicuntur à celeritate, cujus studiosi erant. Liv. lib. 36. Dolonibus cæteris alium petere contendit. Ibidem: Sublatis dolonibus cæteris è fugere conabatur.

Dŏlŏr, ōris. est animi vel corporis cruciatus. [אנחה *anakhah*, דאגה *daagah*, כאב *kaab*. Gal. *Douleur, fascherie, ennuy.* Ital. *Dolore, rabbia.* Germ. *Schmertz, etc.* Bel. *Wndoem.* Hispan. *Dolor.* Pol. *Boleść, frasunek.* Vng. *Fajdalom.* Ang. *The sorrow, or paine of body or mind.*] Cicero 2. Tuscul. Dolor est motus asper in corpore, à recentibus autem Terentius in And. *Ejus dolore, atque eius commodo gratum utrumque fecerunt.* Cicero 5. Philip. lib. 4. Est omnino vis contrahendi animi dolore tanta, ut omnium rerum amisso, & desperatio recuperandi. ¶ De dolore naturæ, Vide Hipp. & Gal. lib. 2. cap. 2. & lib. 3. cap. 1. de locis affectis. ¶ Dolor pulsatorius, five turgidus, est qui à parte quæ in affectu, velut in radice incipiens velenter in partes adjacentes transfertur. Galen. lib. 2. de locis affectis, cap. 2.

Dŏlĕo, ŭi, ĭtum, antiquiùs fuit in usu pro dolore. [מכאוב *makeeb*, דאבה *daabah*, כאב *kaab*. Pol. *Boleć*. Vng. *Fajdalom.*] Cujus compellandi est indolentia: hoc est, absentia doloris: in qua Philosophorum nonnulli summam felicitatem posuerunt. Cicero: Vt qui non expetendam vel voluptate, vel indolentia metiamur.

Dŏlĕo, es, dolŭi, dolĭtum, n. f. Dolore afficior, corpore vel animo. [מכאוב *makeeb*, דאבה *daabah*, כאב *kaab*. Gal. *Auoir douleur, estre faché, estre fasché, estre despleisant.* Ital. *Dolere.* German. *Wehthun, betrüebt oder leidig seyn.* Hispan. *Doler, dolerse.* Pol. *Boleć, frasunkowáć.* Vng. *Bankodom, fajdalmokban vagyok.* Ang. *To be sorie.*] Plautus in Cist. Non dolet, non dolitum, ni alii dolas. Terent. Andr. Simul sceleratus Davus, de hac consilii Habeat, ut confirmat nunc, quum nihil abhinc doli. Cicero pro domo sua: Illud in primis, ne qua calumnia, ne qua fraus, ne quis dolus adhiberetur. Veteres etiam in bonam partem accipiebant, pro solertia & calliditate, unde dolum malum dixerunt de fœminis causa, quò *γυναικονόμους* cicerent. Terentius in *Eunuch.* Dolet dictum imprudenti adolescenti, & liberæ. Cicero in Vatin. Quis tum non ingemuit, quis non doluit Reipub. casum? Hæc verbum si ad corpus referatur, neutrum acquisivit: ut, Oculi dolent viro tuo. Plautus in Amph. Miserum me misera nunc cuncta dolent. Sin de rebus alienis, affectum est ut, Doleo tuis rebus adversis: id est, propter res tuas adversas. *ἀλγῶ.* Aliquando etiam cum accusativo ut Doleo tuam calamitatem. Doleo tuam vicem, *ἀλγῶ σου ἕνεκα.* Doleo vicem Reipub. *ἀλγῶ τὰ κοινὰ* apud Salust. Quasi Coleus ejus calamus. ¶ Hujus composita sunt Condoleo, quod est ejus causa vel ejus nomine doleo, *συναλγῶ, συναχθομαι.* Plautus in True. Date jus soleas, atque ut condoleam mihi date actutum: Nam mihi de remo insedit condolui pedi. Dedoleo, de quo alibi.

Dŏlĕo, ēre, dolŭi, dolĭtum. [*ἀλγύνω, πόνω.* Gal. *Douloir, ou faire douloir, ou faire fascher.* Ital. *Dolere, rincrescere, dolere.* Germ. *Wehthun, oder betrüebt machen.* Hispan. *Doler, dolerse.* Pol. *Zboleć, zbolić.* Vng. *Bankodom, fajdalmokban vagyok.* Ang. *To sorrow, to grieve.*] Plaut. in Epid. Ego aliquam parabo dotis filiæ meæ, numùs conducta quæ ut Cicero pro Rab. Posth. Pacis interea regno Ptolemæus dolosis consiliis, Romam venit. Ovid. 15. Metam. Artes dolete.

Dŏlĕnter, adverbium. *Fraudulenter, malitiosè.* [*δολερῶς, δολίως.* Gal. *Par tromperie, couvertement.* Ital. *Con inganno.* Germ. *Betrüeglicher weise, mit betrug.* Hispan. *Astuta y engañosamente.* Polon. *Zdradliwie.* Vng. *Tsalardsagbol.* Ang. *Deceitfully, craftily.*] Cic. 3. Offic. Quem dicitur inter homines bene agere, quicquam agi dolose, an malitiose quæri?

Dŏmĭnus, i. [אדון *adon*, בעל *baal*, בעלה *baalah*. Gal. *Treſt, seigneur.* Ital. *Padre, signore.* German. *Ein Herr das ist nicht hochfertig oder stoltz.* Hispan. *Señor, dueño de casa.* Polon. *Pan, gospodarz.* Vng. *Vrasszony.* Angl. *The master of an house.*] Hieronyma vide ratum verbum.

Dŏmĭbĭbus. Vide Domo, domas, in DOMVS.

Dŏmĕsticārius. Domesticus, Vide DOMVS.

Dŏmĭcilium, Domicenium, Dominium, Dominor, Dominus. Vide DOMVS.

Dŏmĭporta, Cochlea dicitur, quòd domum suam perpetuò circumferat. Vide etiâ Graci *περίοικος* vocant. [Polon. *Zoltnik.* Vng. *Tsigá.*] Cicero 2. de Divinatione: Velut quis medicus ægroto imperet ut lumat testugonem, tardigradam, domiporam, sanguinem cadam, potiùs quàm hominum mortem oriri eam.

Dŏmĭtŏr, Dominatrix. Vide Domo, domas, in DOMVS.

Dŏmo, domas. Vide DOMVS.

Domus, i. q. Proprie ædificium ad habitandum factum, quod ex tecto & parietibus constat. Improprie pro quocunque habitaculo. [בית *báyith*, בתים *báthim*, &c. Gal. *Maison.* Ital. & Hisp. *Casa.* Germ. *Ein haus.* Bel. *Een huys.* Pol. *Dom, chałupa.* Vng. *Haz, Ambitus.*] Vnde & templa, & aviem nidi domus dicuntur. *νεοσσεῖα.* Vng. lib. 6: Olim jamque domus patuêre ingentia centum, Spaniæ sua. Idem 8. Aeneid. Antiquæque domus arcano cum fratribus omnis Erant. ¶ Aliquando domus dicitur familia. *Genus.* Idem lib. 5. Sergestus quæ domus tenet à quo Sergia nomen. ¶ Aliquando sumitur pro tota aliqua gente. Idem 1. Aeneid. Quum domus Assaraci: velens intelligi Romanos, qui ab Assaraco per Troianos originem ducûnt. ¶ Cliquando pro parva. Idem 3. Aeneid. Da propriam Thymbræe domum, da mœnia fessis. ¶ Facit autem genitivum, domus, & domi, dativum domui, accusativum domum, vocativum domus, ablativum domo. Differunt tamen duo hi genitivi, domi & domus, ut: Domus ædificium ipsum significet quod ex tecto & parietibus constat. Apte itaq. dicemus partem domus fuit destructus hinc partem domi. Pro eodem etiam apud veteres legitur Domus. Varro: Perrexit in interiorum partem domus, Domi majora, *οἰκεῖα.* Terentius in Adelph. Quid ais bone vir, est frater domi? ¶ Inveniuntur tamen nonnunquam apud antiquos genitivus domus pro domus. Plautus in Trinummo: Bonâ fugit vis est homini commeminit domi. ¶ In numero plurali fere nomen ativum domus, dativum & ablativum domibus, accusativum domos, vel domus, genitivum domorum, & domuum, vocativum domos. Plinius Hero 1. capite 37: Quo in genere multi & hoc in colas domum posuere muros. ¶ Legitur etiam nonnunquam in ablativo singulari domu. Plautus in Milite: Ait, sese Athenas fugere cupere ex hac domu. Domi & in domo, idem significat, *οἴκοι.* Quanti in domo furtum fuerit ab re quæ comi non fuit. ¶ Revertor domũ, & ad domum. *οἴκαδε.* Hæc domo, vel à domo, *οἴκοθεν.* ¶ Admittunt autem aliquando, ut nomina adverbialiter posita tex cantem adjectiva, Meæ, Tuæ, Suæ, Nostræ, Vestræ, & alienatur, Eram domi meæ. Tu eras domi tuæ, & sic de cæteris. Cicero pro domo sua: Quid tibi necesse fuit familiæ supervisionem, homa phonatice, terribilem, quod alienæ domi fieret, invisere? Alienæ domo non solent apponi, sed subintelligitur, Domi ero, scilicet meæ. ¶ Domus amica, domus optima, *φίλη, ἀγαθή.* Nusquam commodiùs, nusquam liberiùs, nusquam sanctiùs homini vivere contingit, quàm domi. ¶ Domi conjurationem facere *οἴκοθεν συνίστασθαι.* Quod non aliunde petitur, id domi sibi invenit. Plautus Cistel. ¶ Domi pugnans more gallinæ, in cujus pugnat domi dilidens, non audet vel in hostem, vel in cæteram aquilicii feram. Nam hoc animal pugnax est hinc quidem illinc sed domi. ¶ Vna domo non aiunt duos canes, *ἓν οἴκῳ δύο κύνας οὐ φασὶ τρέφειν.* Proverbio jactatus scenicus in eos, inter quos parum convenit propter idem lucrum, quod communiter expetunt. Refertur ab Aristophane interprete. ¶ Domi manere oportet bellè fortunatum, *ἐν οἴκῳ μένειν δεῖ τὸν εὖ πράττοντα.* Cui sapere copit faciat curam, si vult fortunatus agere vitam, domi vivat. ¶ Ad eandem pertinet metaphoram, Dom. habere. ¶ Hujus nominis diminutiva sunt, Domuscula, Domuncula. *οἰκίσκος, οἰκίδιον.*

Dŏmŭncŭla, æ, diminutivum [*οἰκίσκος.* Polon. Dworek. Vng. *Házatska.*] Vlpianus. D. lib. 47. Tit. 12. l. 3. Si denunciatum habeat, &c.

Domificus, ca, um. Quod ad domum pertinet, quodq; ex domo nobis contingit. [הַבַּיִת שֶׁל, ביתי.] Gal. Domestique, de la maison. Ital. Domestico, di casa. Ger. Ein Hausgesell. Belg. Huyselijck. Hisp. Casero, de casa. Pol. Domowy. Vng. Házbeli. Boh. Domácý. Ang. Domestick, belonging to the house. ¶ Domestica urgana, domestici exempla, domesticum ius, crudelitatem Domestici usus, & consuetudo, apud Ciceronem. Domestica bona, domestici sunt, domestici testes. ¶ Aliquando & domesticas dicimus manifestas, & minus probabiles, atq; domesticum.

Dŏmĕtĭcŭs, a, um. Qui in eadem domo nobiscum habitat. [שֵׁבֶט, שׁוֹכֵן בַּיִת.] Vng. Házbeli, házigazdabeli.

Dŏmi. Locativus, adverbium, significat per varios domos, sive per domicilium. [בְּבָתִּים.] Gal. Dans les maisons, par les maisons. Italice. Dentro le case, per le case. Germ. Den gantzen Tag. Belg. Thuys ten huyse. Hisp. Dentro en casa. Pol. Domowy. Vng. Házonként. Ang. From house to house.] Suetonius in Cæs. Quorum ut quisque maxima expectatione esset, ea quæ ad cultum pertinerent, quam vis in cellaris obscuris, etiam domi certum apparatum.

Dŏmi cŭlus, Cœna quæ fit domi. [סְעוּדָה. Polon. Domowa wieczerza. Vngarice, Házinkodási való vacsora.] Apud Martial. libro 5. Si mihi domicenio laboras Tarram, potes chare mecum.

Dŏmĭfĭcio, fĕci. [Gal. Edifier une maison. Ital. Edificare la casa. German. Bauwen. Hil. Fazendo a casa. Pol. Budować domu. Vngarice, Házat épitek. Anglicé, To make or build an house.] Ibi cito composita ex cocto, & trito, quasi vere sin ad domificandum. Cicer. in 1. de Divin. Sed Rhadinorum Cælii propinquum redemisse domificandi causa. Apul. libro 3. Denique vere locum requirunt domificandi tempore. Ioues autem divites, fœcundissimos, & abundantes, nullis est Terentius, qui in Phormione ait: Hæc omnes ornatiores ædificant, & manubias dividunt.

Dŏmĭcilĭum, i. f. Habitatio longi temporis, unà cum omnibus suis rebus & fortunis. Itaque domicilium non domus aut habitatio fixa, vel ubi cuiq; lubet, rerumque suarum summam constituit, unde rursus non sit discessurus. [מוֹשָׁב מִגוּרִים. Gal. Domicile, lieu de la demeure ou habitation. Ital. Domicilio, dimora di lungo tempo. German. Ein Wohnhaus, da jemands sein Hauß lange zeit hat. Belg. Woonhuys. Hisp. Morada de la casa de larga tiempo. Pol. Stałe przebywanie. Vng. Házbeli állandó lakozás. Boh. Stálé bydlení. Ang. A dwelling place.] Vocem ut nunc domicilium dicamus cui magnam, ut antea rem habuerunt, tamen illius cives fuerit: nam qui ad tempus habitat, moxinde discessurus, domum quidem potest habere quam conducit, domicilium autem non habet. Cicero 7. Verr. Sectin antiquam, divinamque domicilium nocturno latrocinio atque impetu compleuit. Gellius: Qui domicilium in Italia non habent. Cicero de Senect. Amantes ipsi sedis ex altissimo domicilio expressas & quasi demersas in terram.

Dŏmo, domas, domui, domitum, & interdum domavi, domauimus, olim tertiæ conjugationis fuit, si Priscianum credimus, quæ adhuc dum & omnia primæ conjugationis verbo quæ præterita faciunt per ui, divisas syllabas. Ita demanserunt domui, domitiē & domoram. Manufacio, condecisacio, edomo. [עִבֵּד, כִּבֵּשׁ, הִכְנִיעַ, אִלֵּף.] Gal. Dompter, surmonter, assubiectir, & Gal. Donter, surmonter, rendre subiect. Ital. Domare, soggiogare. German. Zumen. Hil. Domar. Polon. Skrocić, pokonywać, ujarzmiać, ukrocić, obłaskawić. Vngarice. Meg szelidétem, megh győzöm. Ang. To subdue, tame, or vanquish.] Virgilius 2. Georg. Talis Amyclæi domitus Pollucis habenis Cyllarus, & quorum Grai memorant Poëtæ, Martia equi bigæ. Plautus in Cas. Sed qui istæc jam domuit in animum? Plin. de viris illustr. Prætor Galliam domuit. Cornel. Hispaniam, alterum Consulatu Sardiniam. Hinc Domitus hostes dicimus id est, victos & domitos populos, in potestatem redactos. Cic. de Provinc. Consul. Atque hanc Macedoniam domitis jam gentibus finitimis, barbarisq; oppressis, pacatam ipsam per se, & quietam. ¶ Equorum domitores, Mandatores. Virg. 7 Æneidos: Lausus equûm domitor, debellatorq; ferarum. Domiti ex mansuefacto, atque ladomiti, mansueti. In domitæ genus, ferox. Idem 9. Æneidos: rapuis concurrunt: unde Cato telis ladomiti agricolæ. Et 8. Æneidos: Incomitique Deus. ¶ Hinc componitur perdomo, pen. corr. quod est valde domo, vel ad finem domo. Martial. libro 11. Hercules laudis numeretur gloria, plus est, Bis denas pariter perdomuisse feras.

Dŏmĭtĭcĭa, æ, Domus ædificatus. [מִבְנֶה. Gal. Domicile, edifice. Ital. Edificatione, edificazione. Germanicè, Zimmergerumbung. Belg. Een timmerdinge. Hisp. Edificio, casa de morada. Polon. Wykonanie, sprawienie, naprawienie. Vng. Megczépitése, épitése. Ang. A timbring or building.] Plinius libro 8. cap. 48. Domitura boum in terra fit, pastu sero, antea prædicta. Columella de re rustica libro 6. Curandum ne in domitura bos, calce, aut cruce quempiam contingat.

Dŏmĭtŏr, ris, tui, m. q. Vt dem ignificationis. [Polon. Obskrowyciel, ujarzmiciel. Vngarice Megszelidétő. Ang. A taming.] Cic. lib. 2. de Natur. deor. Efficimus eum domitu nostro quadrupedum vectione.

Dŏmĭtrix, icis, m. t. Quæ domat: hoc est, frenatem, & mansuetam reddit [מְאַלֶּפֶת, מְכַבֶּשֶׁת.] Gal. Dompteresse, qui donte. Ital. Domatrice. Ger. Ein Zähmerin der ding die vnzam sind. Hisp. Domadora. Polon. Ten ujarzmiaiący, ukracaiący, ujmuiący. Vng. Megszelidétő. Ang. Subduer, tamer.] Ovidius 4. Trist. Quid tibi de rectore rudi, domitrice Chimeræ? Pro eadem erum legitur Damator. Tibullus: Converbis tergat domatrix.

Dŏmĭto, as, are. [Frequentativum. Gal. Celle qui donte. Ital. Domare alle hore, spesso & sovente. Ger. Ein Zuchtin. Hisp. Domadora. Polon. Ustawicznie ujarzmiam. Vng. Megszelidétem. Ang. To subdue, tame often.] Virgil. 3. Georg. Domitis quæ Epidaurus equis est.

Dŏmĭtŭs, is, m. t. Qui est apprime ad domandum. [מְאַלֵּף.] Gal. Dontable, assez à dompter. Ital. Cosa che si può domare. German. Ding/ so man nit zwingen vnd zu Zucht bringen kan. Hisp. Cosa que se puede domar. Polonicè, Ustawicznie ujarzmiony. Vng. Megszelidétő. Anglicè, Easie to be tamed or subdued.] Horat. lib. 4. Carm. Ode 14: Te Cantaber non ante domabilis Medus erat. Ovid. 4. Metam. Atque immune necis, nullaque domabile flamma.

Dŏmĭtĭo, tas, tare, frequentativum [מְכַבֵּשׁ תָּמִיד.] Pol. Vstawicznie ujarzmiam. Vng. Megszelidétem, igazgatóm. Ang. To subdue, tame often.] Virg. 1. Georg. Et primus sulcos domitare boves. Idem 7. Aeneid. Domitant in pulvere currus.

Dŏmĭnus, m. t. A domo fit: & is proprie dicitur qui domui præest, & qui in familiam imperium habet. [אָדוֹן, בַּעַל הַבַּיִת.] Gal. Seigneur, maistre. Ital. Padrone, signore. Ger. Ein Herr. Serue. Hisp. Señor. Bel. Een Meester. Hil. Senhor, amo de seruos. Pol. Pan, wszytkiego. Vng. Vrasága. Ang. A master, a lord.] Sunt enim domini & seruæ, ex vi ac significatione vocabuli, ex iis quæ ad aliquid referuntur. Terent. in Eunuch. Apparet seruom hunc esse domini pauperis. Plautus in Curcul. Quis istic habitat? Dem. Pho. Dominus meus. ¶ Hinc Dominæ appellatio ad eos extenditur qui rei alicujus proprietatem habent, ejusve usufructus ad eos sit. Abusivè tamen & filifamilias, & cæteri liberi, qui in potestate sunt, & ususfructuarii, domini dicuntur. Hæc ex Vlpiano. ¶ Item Dominus vocatur qui in regnum vel civitatem imperium habet, & cui populi subsunt. Virgil. 1. Aeneid. Rectorem seu dominos gentemque togatam. ¶ Rursus Dominus dicitur maritus. Idem libro 10. -communia nostra Reponit, si dominum Acœten in regna recepit. ¶ Sunt etiam amantium verba domine & domina, blanditiæ aptæ. Ovid. Hæc ubi sub domino est. Pyrrhe puella tuo. Et seqq. Item. Nam furor in dominam temeraria bracchia movit. ¶ Item pro convivii exhibitore. Varro: Ædes dominum, non vinum actitandi quid laudato. Cicero. Varro. Quid iste egit? Dominus. Quæ Appius abstulerat. ¶ Dominus quoque & domina, fama fuit pro deo accipi. Ovid. Et domino solvere vota Iovi. ¶ Dominus simpliciter appellatur in lege Cod. qui quoque tempore usufructum habet. l. finis. §. Iulianus de damno infecto. Quamvis & veteres honoris causa dominum & reginam dicere soleant, ut quum Nescimus ad Paulum scribens. l. Nescimus. ad L. Falc. Ex facto, reperit, Dominetalis species incidit. Sic & mariti uxores suas, & uxores illæ eosdemque appellant. Sic & Plinius: Trajanum communem eadem fœlicem confuetudine, cujus & Martialis quoque & Seneca meminerunt. Dominus fit is, cui traditur ex causa emptionis, donationis, dotis, mutui, legati, hæreditatis, solutionis, transactionis, testamenti, vel similibus traditionibus. C. De pactis l. nudam. pacta. De acquirendo rerum dom. Domini appellati a domo dicuntur, nostro proprium Græci vocant: & a quo derivatur. Vlpianus in tit. Instit. de hæred. qual. & diff. Domini appellatio ad eos extenditur, qui rei alicujus proprietatem habent, eumve usufructum habent. Vlpianus. Domini habentur filifamilias, & cæteri liberi qui in potestate sunt, & usufructuarii. Ex Vlpiano.

Dŏmĭna, æ. f. p. Fœm. dominorum, quæ in familiam, aliàve rem imperium habet. [גְּבֶרֶת.] Gal. Dame, maistresse. Ital. La signora, la maestra. Ger. Ein Frow. Serua. Hisp. Señora como de seruos. Pol. Pani, wszytkiego. Vng. Asszony. Ang. A lady or mistresse.] Cic. in Parad. Cupidus honoris, dura domina. Idem libro 2. de Finib. Dominæ rerum omnium virtutes. Virgil. libro 3. Aeneid. Et victi rerum dominos fubêre leones. Cic. libro 3. Offic. Hæc enim vera virtus omnium est domina & regina virtutum. De inhibita loquitur. ¶ Domina, pro fœpiùs quandoque

quando quæ pro Protepisa legitur. Virg. 6. Aeneid. Hi dominam Ditis thalamo deducere adorti.

Dómi-fáctus, derivatum. [עשוי בבית *asuj bebáit*. Polon. Ręcki. Vng. *Ház*] ¶Dominicæ habitationes, apud Culum. libro 9. cap. 1. Et. Rationes dominicas peccatas confiteor apud Varr. libro de Re rust. cap. 10.

Dómino, ás, dominium in rem alterius quam habeo, rerum potior, regno, dominatum teneo. [משל *mashál*. משול בעבד *mashál beabéd*. משל בעם *mashál beám*. Gal. *Maîtriser, dominer*. Ital. *Signoreggiare*. Germ. *Herrschen*. Bel. *Heerschappen*. Hispan. *Señorear*. Pol. *Panuie*. Virgar. *Vralkodom*. Ang. *To have dominion, to rule, to have the mastery*.] & frequentissime habet dativum. Virgil. 1. Aeneid. Vicibus dominantur Aegis. Modò accusativum, cum præpositione. Ovid. libro 1. Metamorph. & quod dominari in cætera posset. Cicer. in Catone. Felix senectus, si usque ad ultimum spiritum dominatum in suos. Modò ablativum cum præpositione IN. Sulpit. Ciceronis. Quum tales & tantas in omnis domi nabatur. Virgilius lib. 2. Aeneid. Internos Danai dum tecta arcemque per urbem. ¶Inde dominari etiam cum genitivo invenitur, sed omnium in loco. [...] ¶Dominari aliquando passivè accipitur. Cic. primo Officiorum: O communis antiqua, quam dispari domino communis.

Dómi-ātus, m. q. Principatus. [משרה *mishlá* ממשלה *memshalá* ממשלה בעיר *memshalá beír*. Gallice, *Domination, seigneurie, maistrise*. Ital. *Signoria, dominatione*. Germ. *Ein Herrschafft*. Hisp. *Señorio*. Pol. *Panowanie*. Vng. *Vralkodás*. Ang. *Dominion, lordship, mastership*.] Cic. 4. de Finib. Quum autem assumptatio esset, ut in dominatu locaretur, omnia alia præmia virtutis hujus tutelæ subjiciantur. Idem 1. de Divin. Quæ erant olim in Thebaïde, tum admodum nobilis, ab Alexandro tyranno crudeli dominatu vexabatur.

Dómi-ātor, oris, m. [משל *mashál*. משלן *moshél*. משל בעבד *mashál beabéd*. משל בעם *mashál beám*. Gal. *Dominateur, seigneur*. Ital. *Signore*. Ger. *Ein Herrscher, Regierer*. Hisp. *Señor, señoreador*. Pol. *Pan, Panownik*. Vng. *Vralkodó*. Ang. *Lord, ruler, governour*.] Cic. 2. de Natura deorum: Dominator rerum Deus.

Dómi-ātrix, ícis. [משרה *mishlá*, *memshalá*. Gal. *Celle qui domine*. Ital. *Donna che signoreggia*. Germ. *Ein Herrschende*. Hisp. *La que señorea*. Pol. *Taková co panuie*. Vng. *Vralkodó asszony*. Ang. *She that hath dominion*.] Cicer. 1. de Invent. Cæca et temerata dominatrix animi cupiditas.

Dómi-ātus, imperium. [משרה *mishlá* ממשלה *memshalá* ממשלה בעיר *memshalá beír*. Gal. *Seigneurie, domination*. Ital. *Signoria, dominatione*. Germ. *Herrschafft, oberherrlichkeit*. Hispan. *Señorio*. Pol. *Panowanie*. Vng. *Vralkodás, vralkodom*. Ang. *Lordship, mastership, dominion*.] Cicer. Verr. Quam impudenter pactis et conventis dominatio finiebatur? Tacit. libro 1: Quæ consilia modò dominationis cupidine fugerant. &c. Cic. 2. de Invent. Dominatio tyranni in libidinem ejus intuitum dicitur. Dominatio, cum filius familias pro patre paterfamilias exit, furi, domini & juris patrii, similis efficitur. Tutor: Regium extra appellantur, quæ potestatibus Imperatorum bonorum pollicentur: privati & humiliori huic hæreditates: filio familiæ dominationem.

Dómi-ātus, ûs, m. Imperium, & principatus. [משרה *mishlá* ממשלה *memshalá* ממשלה בעיר *memshalá beír*. Gal. *Seigneurie, domination, maistrise*. Ital. *Dominio, signoria*. Germ. *Herrschafft*. Hispan. *Señorio*. Polonicè. *Panowanie*. Vng. *Vralkodás, vralkodom*. Ang. *Lordship, mastership, dominion*.] Vatic. 2. de Transl. cap. 6: In mercede rem (ut cætera peccades) corruptam, traditionibus dominium mutavit.

Dóminium, domus. Est jus de re corporali perfectè disponendi. Accius. Legum prohibitione fit jus disponendi. Cod. de Pact. Dominium, inquit Damus. est jus de re corporali perfectè disponendi, nisi lege prohibeatur. Apulejus noster. Finis dicendi hoc modo: Est jus de re corporali perfectè disponendi, si res copiam habeat, dominus pro arbitrio fruendi vel lege, vel covenione prohibeatur. Et ita erit ex Dominium ipsius rei vindicatio: quum videlicet alius quilibet nobis invitis, vel possidet, vel detinet. Dominium dividitur in directum, & utile. l. j. §. fin. Si ager vectig. vel emphyt. per. Fabricam proprietatem & ususfructum. l. ij. de Usufruct. l. qui usumfructum. de Verborum oblig. Sed & alias in jure invenimus Dominii species, videlicet Absolutum, in Peregrin. Quoddam enim Dominii est genus ἀπόλυτον, id est, in se, ut quum inf. in suis de Lib. & posthum. filii tantum bonis paternum dominus vocatur, unde & sui hæredes dicuntur tanquam sibi ipsis succedant: erant enim viventi quodammodo patres domini. Aliud est dominium ἀντιμεθεκτὸν, id est, participationem dicere possumus, ut quum mulier rei hujus dominam se dicit: domina dicitur, ut cæteras res. Cde fur. dotium. Aliud est Dominium quod vidua habet, quamvis natus relictis liberis decedens, in testamento jusserit esse dominam usufructuariam, adimit fructum (dominium enim illud ἀντιμεθεκτὸν & imaginarium est, cum solum in domo præeminentiam consecuta, quâ vivente nemo nubebat. Ideoque ad alimenta tantùm contrahitur. Legitur & hujusmodi dominium ἀντιμεθεκτὸν. Aliud est quod fundorum seu majus dominium vocant: quædam scilicet res illas, cujus observationem sanctum supremo Principi, vel Reipubl. debent. l. nova debito. de Capt. & postlim. rev. Effectus autem majoris dominii, quos hoc paucos referam, ad interpretibus petendi sunt. Dominium rem dividuam id quod jure Gentium acquiritur, & id quod jure Civili. Fructus autem sine possessione acquiri non potest, posteriores potest. maxime. l. a Titio in fin. de Furt. Quum hæredes, in princip. de Acquirend. possessione. adde ad S. C. Trebellian. §. de Substitution. §. in fideicom. de Acquisit. per arrog. & illud possunt sequentem sunt hos. Dominium, proprietas, & usufructus, quæ ejus sunt partes dominii, & non minus perfectionem, quam Dominium ipsum sunt ex pluribus causis. l. j. §. exceptionis de Acquirend. possess. l. omnes explanè. ut de Regul. Jur. §. Si tacuerit de diversis lectis. de actionibus. Quasi dominium. Usus fructus, & obligatio, sæpenumero sunt ex pluribus causis. l. de eadem. l. penultima. de Except. rei judic. dicitur. ex pluribus, quum tantùm quandam imperfectionis. Dominium acquiritur tum Jure Gentium, tum Jure Civili. Jure gentium, occupatione, inventione, alluvione, traditione, et Jure civili autem, usucapione, præscriptione, legato, additione hereditatis, arrogatione, & nonnullis aliis modis. Quod tamen ad traditionem attinet, acquiritur plus traditionis justa causa. Dominium quasi dominium, & Jura rei pecoricum, adhuc sunt interclusa, & species alienationis quibus interveniat genetici. Dicitur vero & utile species ipsius Dominii. Dominium duo efficit a Bartolo. l. fi. de Acquir. possess. explicandi, Possessionis debuit meminisse. Unum disponendi de re, vendicandi, per hanc actio, de rei vend. Ut quis. vide §. differentia, jam citato titulo de Acquir. possess.

Dónifer, Donarium. Vide DONVM.

Donátus, participium a Dono. Vide Dono in DONVM.

Dónax. [גבעה. Germanice, Ein gattung eines grases Arten. Pol. *Trzcina maiąca w gżbku*. Vng. *Szittyó, Nád*. Ang. *A reed, whistle of a cane*.] Est calamus crassitudine ligno, et forma similis, quem tamen fungus petit replet medulla, fruticosissimus, & nodosus in quantus internos, lapetus aptissimus. Longissima internodia habet, & dum celebrantes est, facilè fœditur. Hinc apud Plin. Lib. 16. cap. 36. Calamus fruticosissimus, donax dictus est.

Dónec, adverbium, Significans quoad, vel quousque. [עד *adh, adh ásher*. Gal. *Jusques à ce que, tandis que*. Ital. *Fin che, mentre che*. Ger. *Biss dass*. Bel. *Tot dat*. Hisp. *Hasta que*. Pol. *Pokad, wpoteday*. Virgar. *Migion, meg*. Ang. *Until*.] Terent. in Andr. Tunquam ibi in crate usque aurem donec perpuit. ¶Jungitur autem tam modi, quàm temporibus, & cum his etiam tempori. De præsenti exemplum est apud Plautum in Casin. non desiit intrare atque exedere donec adorta est anus, &c. De præterito supra positum est exemplum ex Terentio. Excompta furti nusquam non accusatus. Virg. 1. Aeneid. Donec regina jacebo. Mane gravis, gemitumque parum dabo. Ilia pudens. Ad eundem etiam modum cum omnibus subjunctivis temporibus jungitur. Columel. Donec cana, quam inspexeris, decoquatur. Cato de Re rustic. Donec pecuniam tuam fecerint, aut delegaris, petas & familia quæ illi erit, pignori sumito. Terent. in Phorm. Donec tibi quod pollicitus sum effecero. ¶Accipitur etiam donec pro quandiu. Ovid. de Ponto lib. 3: Donec tua fulcta, multos numerabis amicos. ¶Veteres pro Donec dicebant Dontem. Cato de Re rust. Sed usu jam obsoleta vetus, dontem tamen videmus et Livius quoque ita usurpat: Ibi manes sedito dum videbis me carpento veherem domum venisse. Plaut. Inimicus ecce dontem ego te vero.

Dónum, hujus doni, n. [Ex Græco est (unaquæque fictus) quod illi vocant δόσις. [מתנה *mathánah*. Gal. *Don, present*. Ital. *Dono, presente*. Ger. *Ein Schenckung oder Gaab*. Bel. *Gifte*. Hispan. *Don, merced, galardon, presente*. Pol. *Dar*. Vng. *Ajándék, Ajándékozás*.] Fest. lib. 33. Graci enim δῶρα quæque munera vocabant, & ideo dona munera, quia munera dicebantur. Et autem donum, quod jure proprium datur, aut hominibus proximis, quæ pollicitatione juris, sed sponte præstantur. Ovid. de Arte: Munera crede mihi, placant homines, quæ Deosque: Placatur donis Jupiter ipse datis. ¶Differt donum à præmio, ut præmium dicitur quod datur ex præcedente merito: donum, quodvis unius quocunque modo datum. ¶Donatus in illud Terentii in Eunuch. Quandovis donum & præmium à me optato, id optatum fore: dicimus donum à munere, ut donum deorum sit munus hominum: sæpe tamen differentia nullo modo observatur. Nam & dona dicuntur quæ dantur hominibus, & munera quæ diis offeruntur. Itaque vera differentia hæc videtur, ut Do-

rum dicatur maiorum: esse rerum Munus vel Ministerium. Nã & regna, & regiones, & oppida, & prædia, cæteraque res immobiles, donò dari, parsim legimus: munera dari non item. ¶ Aliquando donum citiùs cruciabat perniciosius. Virg. Eclog. 6. Quæ si illi Phœbi mala dapes, quæ dona parabant. ¶ Donum honoratum id est, quod datur patrono, ab honore dictum, quòd nempe modi muneribus clientes patronos suos solerent honorare. Neque enim, ut hodie, ita olim patrani mercede conducti clientum negotia insequebantur, quod illo tempore ignominiosissimum putabatur: ingrati tamen clientes erant acceptum à patrono beneficium munusculo aliquo remetiri: quod illi donum honorarium vocabant. Nostri autem seculi advocati, ac non infacetè (ut Budæus) arbitraria, non honoraria dona accipiunt: quippe qui pro suo arbitrio in litigatoribus omnes præ se contemnunt, nullumque suæ raperendi facultatem relinquunt.

Donare, as, act. p. Donum alicui dare, largiri, munere afficere, munus dare. [נתן שוחד חבן לשחד זבד לשבד שחד לשבד לתת לבית Hebr. Gal. Donner. Ital. Donare. German. Schenden. Hilpan. Dar. Polon. Darować. Vng. Adományoznak. Angl. To give, present, bestow, &c.] Plaut. in Amph. Ab rege donatus auro, exore & chlamydem in Amphitr. Quo pacto si damus donatus plurimis. Cicer. 1. de Orat. Is fui quidem & donandi arte non peritus: summa tamen in illa donandi via. Senec. de Benef. lib. 3. capite 4. Vt circumspectas contemnamus, ex quibus eligeremus est, in quos merita conferantur. Cicer. in Pison. Mihi populus Rom. universus illum consulatum non unius diei gratulationem, sed æternitatem immortalitatis usque donavit. ¶ Donare civitate, est efficere civem, & jura civium dare. πολίτην ἀποδεικνύειν, πολιτείας μεταδιδόναι. Cicer. pro Archia Poeta: Quid? Q. Metello Pio familiari tuo, qui civitate me donavit, neque per te, neque per Lucullos impetravisset? ¶ Hujus verbi compositum est, Condono, quod quandoque, pro simplici usurpatur: quandoque significat quicquam ad alium per donationem dare: quandoque ignoscere. συγχωρεῖν. Terent. in Eunuch. Argentum quod habes condonamus tibi. Salust. Haud scio an satius fuerit, malefacta condonari.

Donatio, onis, f. Munus, quod à principe vel imperatore militibus donatur. [מבחה מנחה שי שוחד זבד זבדה מתנה Gal. Largesse de Prince, munificence, donation. Ital. Donazione de un Principe. German. Ein Gnad oder Verehrung so ein Fürst oder Hauptmann seinen Soldaten thut. Hilpan. Donadio de Principe. Polon. Podarek. Vngar. Fejedelmeknek ajándékozása. Angl. A gift or donation of a prince.] Suetonius in Domitiano: Aureum donativum militi dedit. Plin. in Paneg. Nam mihi cogitandi eundem te collationes remisisse, donativum addidisse, congiarium obtulisse, &c. Tacit. lib. 20. Et adventu cujusque, aut quotiescunque imperatorum augere legiones donativo solebant.

Donator, oris, m. qui donationem facit. [Polon. Podawca. Vng. Adományozó.] Paulus Jurisconsul. Si de duobus debitoribus unius tantæ donativus creditor unum acceptum tulit, & eo valuerit, eligere potest uti conducat.

Dõnātrix, icis, f. Dicebantur quibus victores in ludis donabantur quæ pulvinaria vocant. Eorum cauta inferiora erant, superiora pulvinaria capitibus, quæ amplitudine sua, quam latera eorum, fulsit.

Dorcadia herba, quæ alio nomine cnuſium vocatur, & passiones hepatis confert.

Dorcas, dorcadis, f. [צבית צבי Hebr. Chaldæ. Pol. Serna. Vng. Őz, (Gazella) vadkecske. Ang. Doe, a tame beast, she roe, she deer: hut est, ab eo quòd acute videat. Plin. lib. 28. cap. 8. Dorcadis pelle calido fatiscenti. Martial. lib. 13. De cervo parvo, cervis dorcada nato.

Dorcidion, Dioscoridis. Dioscor. lib. 3. cap. 35.

Dorophagi, orum, m. f. Appellantur quasi duri cori, & duræ hostiæ edaces, multo tempore nonnulli vespertini & cœnatores, vel etiam cœnivori appellari possunt.

Dorſtade. [Gall. Germ. Ein schön Kraut mit einer rothen Wurtzen.] Herba est anchusæ similis, lanuginosior tamen, & minus pinguis, tenuioribus foliis & longioribus. Radix oleum non fundit, sed rubentem sorum, & in hoc ab anchusa distinguitur. Hæc Plin. lib. 22. cap. 20.

Dormisco, is, n. c. verbum absolutum, Somnum capio, dormitum [ישן שכב Hebr. Gal. Dormir. Ital. Dormire. German. Schlaffen. Belg. Slapen. Hilpan. Dormir. Pol. Spie. Vng. Alszom. Ang. To sleep, to take rest.] Plaut. in Trin. Ego meretricem quum exoptavi mihi & pharetram & sagittas sumpsero, eatidem in copor, dormibo. Placidè in molli cubili. Aliquando cum accusativo, & præpositione IN. Paul. Epistol. Nihil est quod in dextrâ aurem siccus me commutem non impunè celatur. ¶ Dormire in utramvis aurem, est animo otioso, securo, vacuoque esse. Terent. in Heaut. Ad rempublicam jam tuo omnem rectum, in aurem utramvis otiosè dormias. ¶ Dormire in utramvis oculum, idem significat. Plaut. in Pœnul. De stulto in oculum utramvis conquæsso. ¶ Hujus composita sunt, Addormio, à quo Addormito: Edormio, Obdormio, Prædormio, & Redormio, de quibus ex dictis locis.

Dormito, as, penult. pro duct. n. p. frequentativum est quem via diminutionis significatum quæ docuit habet. [נום נמנם Hebr. Gal. Sommeiller, assoupir de dormir. Ital. Dormir poco. German. Hefftig schlaffen. Hilpan. Entre dormir y velar. Pol. Zadrzymać. Vngar. szunyadoz. Ang. To slip, slumber, to doze a little, to begin to slumber.] Horat. ... quandoque bonus dormitat Homerus. Et aurem propriè Dormitare, sonno detineri. Plautus Amphit. Te dormitare ædibus, aneus abiisse est cubitum hunc hominem.

Dormitorium, is, n. [בית לשכב Hebr. Pol. Pogodna sypialnia. Vng. Alomszoba. Plaut. Cure. Capiti deputa, quam dormitorium subdito tuo alumno.

Dormitor, ris, m. a. Qui tolerè dormit, & omnia negligenter agere. [נום נמנם Hebr. Gal. Dormeur, dormeur, endormy, qui ne fait rien que dormir. Ital. Dormiglione, lo stesso. Germ. Ein schläffriger, der sich zu allen sachen schlaff stellet, der alles mit schlaff. Hilp. Dormidor. Pol. Śpioch. Vng. Szunyadozásra hajlandó. Ang. A sleeper, a sleepyhead, a drowsy.] Plautus in Trin. ... mira sunt. Nisi hic homo est aut Dormitator, aut fecit somnium.

Dormitorius, a, um, adj. [בית לשכב Hebr. Gal. De dormir, qui sert à dormir. Ital. Che serve à dormire. Germ. Das zu schlaffen gehört. Hilp. Cosa perteneciente à dormir. Pol. Do spania należący. Vng. Alhoz tartozó. Ang. That serveth for sleeping.] Plin. Iunior. in Epist. Illa hæc dicta dormitorium cubiculum, quod diem, clamorem, solem excludit.

Dormitorium, n. Substantivè, Dormitorium cubiculum. [בית לשכב Hebr. Gal. Dortoir, lieu où on dort. Ital. La sala dormitorio, dormitorio. Germ. Ein Schlaffhauss. Hilp. El Aposento. Pol. Komora do spania. Vng. Alhoz hely. Ang. A dormitory, a bed chamber.] Pers. ... ipsa. Post hæc jubent eum in pariete dormitorii, fenestrâ ut cernit, fodi.

Dorodocia, æ, fœm. p. Corruptio est munerum fictæ, quam Isocrates solus Latinum verbo significare tulit: cæterum autem & de corruptis, unde Dorodocos Judices Demosthenes appellat, quos Nomophylacas nos appellamus id est Legislatores.

Dotare [מבחה מנחה שוחד שחד לשבד זבד לשבד Hebr. Gal. Doter, pourvoir. Ital. Dotare. Germ. Ein Gaab oder Gabe. Hisp. Dotar. Pol. Posażyć. Vngar. Adományozik. Angl. To gift, endow.] Donaria à Græcis dicitur, quòd nuptiarum fiducia detur. Apud antiquos enim Græcos

Græcæ linguæ fere protes, δόρος pro palmo, sive manu inventur. Plinius libro 35. cap. 14. Græci (inquit) antiqui dona palmam vocabant, & ideo dona, munera, quia manu darentur. Unde Antidoma, ἀντίδωρα, remunerationes. Verus autem illa significatio adhuc remansit in compositis, Didoron, Tetradoron, & Pentadoron apud prod. quæ latere in structuris ædificiorum, & Pentadoron apud prod. quæ latere in structuris ædificiorum significantur, qui duorum, quatuor, aut quinq; palmorum longitudinem habent. Palmi autem nomine mensuram intelligimus duodecim digitorũ, quem palmum nonnulli appellant, sive dodrantem vocant.

Dorsum, i, n. c. Pars posterior corporis pars, à collo usq; ad os sacrum. In qua significatione legitur & dorsus masculi generis. [Hebr. גב, כתף. Gal. Dos, échine. Ital. Dosso, schiena. Germ. Der Rücken. Hispan. Espinazo, ó el lomo. Polon. Grzbiet. Vngarice, Hat. Anglice, The backe.] Plautus in Mostel. Timeo quid rerum gesserim: ita dorsus corpus prurit. Non tibi autem dicitur de hominibus, cæteris quæ sunt mahibus, sed etiam de inanimatis: ut de lectulis, aquis, montibus, & huiusmodi. Virgil. 1. Aeneid. Dorsum immane mari in luminat. Idem 10. Aeneid. Namque in lata vadis, dorso dum pendet iniquo. Quibus in locis significat durorem arcuatum (ut inquit Servius) quæ meantibus utrò citroque undibus deprimitur: quod à nautis prævius vocatur. ¶ Antiqui tamen dorsum dicebant quod nunc dorsum dicimus. Unde dorsuarii jumenta à Varrone dicti libro 2. cap. 10. quæ dorsu vehunt. Ad quam rem (inquit) habent jumenta dorsuaria domini, alii equas, alii pro his quod aliud, quod onus dorso ferre possit.

Dorsuālia, n. c. Tegumenta equibus equi & boves tegunturi. Germ. Gal. Ital. Germanice. Hispan. Ang. Sadle clothes.] Iulius Cap. Processit ad centum ab his boves, cornibus auro jugatis, & dorsualibus aptis discoloribus præfulgentes.

Dorx, de hac fere in verba Barbarus: Non placet, inquit, quorundam dictum alio inter Dorcadem & Dorcem, quasi Dorcas cervinus pullus sit. Dorx animal diversum: cum Dorcas Aristoteli, non cervum, sed caprum significet, Cervi Dorcon. in Cœsaris mentione Dorcadem à Dorce separavit. Hæc Barbarus.

Dŏrycnĭum, δορύκνιον, Strychni genus est. Tuccophrasto, radice candida, longa, cubitali, cavaque, folio cruce minusculo, caule quadricubitali, capite gethyi similore, pilis oreique, pilulis planis non absimili. Drachmæ pondere datur, ut hi qui placeat, & pulcherrimum se existimet: cupiditatem pondus majorem insaniam vero, Ipecitus vanis animi adhibentibus: cui pondere sigilli plicatum perpetuas gignat lætitias: cui ponderi si quid adjecitatio, præsentem mercem affert. Ab his efficitur à quibusdam manicon illi appellato. Dorycnium autem dicti putantur, quod hi arcuum cubitibus ia prælio entiagerentur.

Dŏrycnŏrĭs, genit. corum, f. δορυκνωρίς. Polonicè, Strzep albo gonia kosciatka, ogrodna. Vngaricè, Kiddlen fèle darda. Ang. A garde worne about a yong mans neck, to keepe him from fearing.] Sunt effectus qui laceram, aut periculum gestans, tuetur atque principis. Nam ἄρρ lancea est, vel periculum. Cato libro 1. de Cognitionib. Dari regis curtum quindecim millia hominum scire, & mulieribus propemodum cultum, hoc magis, quam decoris armis conspicuum, dorycphori vocabantur. Pecuniæ enumeratæ illius agminis insigne. ¶ Liberum vero proprium, apud Quintilianum.

Dŏs, tis, f. l. Proprie dicitur quod marito cum uxore datur. [Hebr. מוהר, מתנה. Gal. Dotaire, le mariage d'vne fille. Ital. Dote. Germ. Ein Ehesteur oder heimsteur. Belg. Bruydschat, goet. Hispan. Dote del esposorio. Pol. Posag. Vng. Leanyne. Angl. The dowrie which the woman doth bring vnto her husband.] Plautus in Amphit. Non ego illam mihi dotem duco esse quam dos dicitur. Sed pudicitiam, &c. Terentius in Andr. Dos est Pamphilo decem talenta. Idem in Adelph. Vxor sine dote venit: ita res plerumq; est. ¶ Duo autem datum genera enumerantur à Iurisconsultis, profectitia scilicet & adventitia. Profectitia dos est, quæ à parentibus profecta est de bonis eorum. Adventitia verò, quæ alium de advenerit: ut quia patri certam pecuniam dederit quam filiæ cum ea contracturæ. ¶ Transfunditur præterea latius hujus nominis significatio pro omnibus quæ alicui datum est vel à natura, vel ab hominibus. Vnde dotes animi dicuntur, prudentia, justitia, fortitudo, & hujusmodi: dotes corporis, pulchritudo, robur, incolumitas, & his similia. Martialis libro 13. Nec potens sufficæ dotes numerare, nec usus. Cicero in 2. de Orat. Cujus autem quam indotatam esse, atque incomptam, & incomptam videres, verborum eam dotes locupletabit, & ornabit. Ovid. 3. Trist. Nam ubi quam facilis mores natura pudicos, Et rarus dotes ingenium que dedit. ¶ Dotes etiam prædiorum dicuntur pro additamentis emolumentis quæ hujusmodi & alia unde quæsitis, non ipsis innatis quæ ad appellationem simpliciter, quod prædiorum decoribus ac supellectilibus tolerandis attribuantur, ut dotes in matrimonio. ex Ulpiano.

Dotālis, le, com. t. Quod ad dotem pertinet, vel in quo dos continetur. [Hebr. מוהרי, מתנתי. Gal. Dotaire, de dotaire. Ital. Dotale. Germanice, Das in der Ehesteur gehört. Hispan. Cosa que sea de dote y esposorio. Polon. Posagowy. Vngar. Leanyhaz vele. Ang. Pertaining to dowrie.] Vnde Dotalia, ium, Dotales fundi. Plaut. in Aulu. Dotalem se cum sumam accepturam adduxit, cui plus in manu sit quàm tibi. Idem in M. Hasce ædes dicas dotales tuas. Ly. libro ait. Hæc tibi præcipue dotalia dona accedent.

Dōtātus, a, um, Part. Dotem dō. [Hebr. מהר. Græcum. Gal. Doué, Ital. Dotato, dotata. Ger. Begabet, mit einer Ehesteur begabet. Belgicè, Bruydschat int houdt gheven. Hispan. Dotado, ó con dote. Polon. Posagiem obdarzony. Vng. Leanyual (vagy) megajandekozando. Anglice, Endowed, or indued with some dowrie. Plaut. in Aulu. Ille sunt, atque una multa in magnis dotibus incommoditates, sumptus, & intolerabiles. Nã quæ indotata est, ea in potestate est viri: dotatæ mulieres de damno & malo vitos. ¶ Dotatum etiam animum intelligimus eum qui bonis quibusdam animi, corporis, aut fortunæ præditus est. Manilius 2. dic. Terna Pleiadas dotabit forma sorores. Ovid. 11. Metam. Nata erat hanc Ceyone, quæ dotatissima forma Milesiacis plausit.

Dōtis, dōtis, à verbo Græco δίδωμι, quod est dare. [Polon. Posag.] Hac voce nostri hoc tempore medici utuntur pro proportione simplicium medicamentorum compositionum ingredientium.

Dŏthiēn, enis, δοθιήν. Polon. Wyiadowiona owrzod.] Affectus cum tumore qui ex crassis humoribus in carnosis plerumque locis fit mitis, quanquam in solutione corporis deficis, atrox, nec facilè curabilis, quum ex alto in superficiem cutem erumpit. Vide Marcellum Virg. in Diathesibus.

Dŏxă, doxæ, tum. p. ἄδοξα. Latinè opinio dicitur. Vnde & paradoxa, παράδοξα, quæ admirationem cognita sunt, & opinionem hominum superant, vel potius præter opinionem. ¶ Interdum vanitas dicitur. ¶ Item gloria. Vide Budæum, verba gloria.

D ante R.

D. R. In coris antiquorum, Drusus. D.R.P. dare promisit. D.R.S. de rebus. D.R.M. de Romanis. D.R.P. de republica. D.T.S.P. Dicem tertium, sive pertertiam, vel sive per tridium, vel sive per tridianum. D.S. Deus. D.S. Dius. D.S.P.Q. de sua pecunia obiit. D.S.P.S.P. de sua pecunia publica persolvit. D.S.V.P.P. de sua privata pecunia. D.S. de testamento. D.S.P. de superioribus. D.T. dumtaxat. D.T. curat. D.T.B. de tribunis. D.T.R.P. D.T.L.S. De tribunali tulit sententiam. D.T.G.Q.S. De hoc genere quod dicimus.

Drŭbē, [מקל. Polon. Pręt gruby.] Herba est, cubiti altitudine, gracilibus virgulis, quarum lacera utrinque vel una folia, quæ planè Lepidi videbantur, nisi serrata essent, incisa diversaque. In cacumine tamen ei una nullam gerit, in qua candidi flores emicant. Hanc nonnulli Herbam pectinatam Nazarenum, alii Sanamunden vocaverunt. Vide Ruellium lib. 3. capite 89.

Drăcæna, δράκαινα, cum diphth. Draconis fœmina, sicut leœna fœmina, leana.

Drăchmă, æ, p. [דרכמון, דרכמא, drachma, אדרכן, adarcon, Arabice, Dragma, dirrhem, pars 16. unciæ. Ital. Dramma, dobla. Ger. Ein quintlein / der vierdte theil eines lothe. Hispan. Dragma, ó adarme. Polon. Drachma, to iest, szos gestai waga. Vngaricè, Garas. Ang. A dramme, the eight part of an ounce.] Cicero pro Lege Manil. Ex decem & octo aliquid est, tribus fragulis confectis. ¶ Et genus numismatis, denarium valens. Romanum: hoc est, (ut Budæus docet) Obolos Tarentinos sex una semuncia. Terent. in Andr. Vix, inquit, drachmas obtinuimus ill. decem. Cicer. de Divinat. Quibus divitias pollicentur ab his drachmas sibi petunt.

Drăco, onis, m. c. [תנין, תנינא. Græcum Hebræum. Ger. Ein Drach. Bel. Een draeke. Pol. Smok. Vng. Sarkany. Ang. A dragon.] Serpens autorus, cui multa attore in effectam magnitudinem extenditur: tradidus sibi vires, quibus hoc animal cuncti vicus esse credatur: undetiam à Poëtis thesaurorum custodes fingitur præsidi. Plin. lib. 8. cap. 11. autor est Draconem in Indis in tantam excrescere magnitudinem ut perpetuum cum elephantis bellum gerat. ¶ Dracones etiã dicuntur à Plin. lib. 13. cap. 22.

à compositis similitudine palmites emeriti, planèque, annis inducati: Nuper (inquit) reperimus draconem ferre palmarborem, ita palmites appellamus emeritum, planibusque ipsis ærumnis. ¶ Draco marinus etiam Piscis est, qui & Araneus piscis vocatur, de quo Plin. libro 9 cap. 48. Vide Araneus.

Dracontites, ἀκανθίτης, sive Dracontias, gemma est quæ fit ex cerebro draconum, sed non nisi viventibus abscisso gemmascit, invidia animalis mori se sentientis: quapropter mos est amputare caput dormientibus. Est autem colore translucido, nec polliri potest, aut aliter admittere. Plinius libro 37. capite 10.

Dracontium, n. ζ. [δρακόντιον. Gal. Herba appellata serpentaria. Ital. Dragontea. Ger. Traubenwurz. Hilpan. Dragontea. Pol. Obrzałek herbarzowy, wężownik. Ang. Dragons or dragonwort.] Herba hortensis est, folio Orobi consimili, tolo hederæ, magno, & candidis venis insigni, caule recto, brachiali, verticulorum, maculis respersa purpureis, ita ut anguem placet referat. Officinæ serpentariam & Cynomorion appellant. Est etiã hoc nomine genus vitis apud Catum. lib. 4. cap. 2. quod sibi generositate cum Ammineis contendere possit. Vuam (inquit) vitem præcoquam, nubis acie haut temere uncinatam, Græci confectudinem (nomen vocant) competimus, quæ fœcundare jucunditateque, artelia-re, pastinoque & hortorem comparare potest generositate vini, Ammineæ.

Dracunculus. penult. corr. Ἀκόνιτον, herbæ genus est quod Aconiton Græci, pharmacopolæ serpentarium appellant: utrumque nomine à cruce figura deducto, qui maculis quibusdam variegatus, quandam serpentis similitudinem referre videtur. Vide plura ante in dictione DRACONTIVM. Est etiã Draunculus piscis ex conchatum genere, Plin. lib. 32. cap. 11.

Dragmá, atis, [δραγμή. Polonice, Ręka [dextera manus, pugnus] Vngar. Marok, egy marokra. Ang. A handful, a handful.] Apud Græcos dicitur quod nos manum, aut manipulum dicimus: hoc est, quantum una manu comprehendere possumus.

Drama, atis, [δρᾶμα. Polon. Granie wesołe.] Est actus vel repræsentatio fabularum, in quibus Poetæ personæ non admiscentur.

Dramáticus adj. Dicitur qui mixtus non est, ubi Poëta nusquam loquitur: ut sunt comœdiæ & tragœdiæ: Exegematicus, in quo tamen Poëta: Mixtus, ubi promiscue & Poëta & personæ. Dictus dramaticus, δραματικὸς, quasi activus, à δράω ago.

Drásadis adis. [דרסדי dibrath. Sanct. Germ. Ein Camel oder Dromedarius. Pol. Dromader, jucznik. Vng. Gyors tevé.] Camelorum species est, à velocitate cursus nomen habens. Lavdig. bel Maced. Arma hinc equorum falcata quadrigæ, & camelis, quos appellant Dromadas.

Drómones, Genus piscium est apud Plinium. 32. cap. 11. à pernicitate ita appellati δρομάδες. ¶ Dromones item naves gia celeritate, quasi cursaria à Iustiniano vocantur in L. 2. Cod. de offic. præfect. Afr. quos celoces Latini appellarunt à celeritate ut ferebat Nonius. Milites, inquit, constituas, qui possint & ipsam trajectum tentare, & omnia quæcunque in partib. Hispaniæ, vel Galliæ, sive Francorum agantur, vero (probabili) duce denuntiare. In quo conjecto etiam Dromones quantos providerit ordinari jussit.

Drómos, [δρόμος. Pol. Mieysce do ganiedu. Vngar. Futó, szaladgyó hely gyakorlásra.] Latine cursus: quamvis nonnunquam accipiatur pro loco ipso in quo curritur. ¶ Hinc Catadromus, de cursu loro.

Drýpax, acis. pen. gen. cor. m. δρύπαξ. Pol. Wielki kosmaty wilk. Vn. Kopoſz, ſzőrmetſzéſz, kaparó. Ang. Bear.] Ursi genus est quod ad evellendos è corpore pilos solet adhiberi. Vide δρυπακίζω. Græci dicunt pro eo quod est unguentis adhibitis corpus glabrum reddere. Martial. lib. 3. Pilatho facieque lacus, & dropace calvam. Idem lib. 10. Lævis dropace cutis quotidiano.

Drupæ, arum. δρύπαι. Germ. Dürre Beeren nach art gar zu essen gut. Pol. Pryſzcle oliwne.] Baccæ oleæ jam nigrescentes, & mox ab arbore cadentes: unde & nomen apud Græcos acceperunt, παρὰ τὸ πίπτειν ἀπὸ τῆς δρυὸς.

Dryophyte, es, fœ. Rana genus est apud Plin. li. 32. ca. 7. Rana (inquit) quas dryophytas & calamitas vocant. [Pol. Zaby ſzczekaiące na drzewie. Vng. Vízben tekelő, nyáfadon kiáltó békák.] Item caprificus currens in dryophytes, aut calamitem in pelvida gruis alligatum. Quibus tamen in locis eruditiores malunt legere dropetes & dropetis: ut ranas illas intelligas, quæ aut cum pluvia de cœlo cadere dicuntur, aut certè ex pluvia nascuntur. Græci enim δρόπετες vocant quicquid ex aëre est delapsum, quasi à Iove ruitum.

Dryóphonon penult. corr. δρυόφονον, Herba est dryopteri similis, caulibus tenuibus, cubitalibus, circumdatis utrinque foliis oxymyrsinæ similibus, sed candidioribus & mollioribus, flore fundunt: decoctos caulinulos, femine verò pro piperis utuntur. Officinæ Menedemon aegrotum appellant.

Dryópteris, f. f. [δρυόπτερις. Germ. Ein Kraut, so sich dem Eychstock, stam, ab oder dannsarb vergleicht.] Herba est filicis Glomis, in arboribus nascens, tenui folio rum fabricarum mucronatura, radice hirsuta. Plin. li. 27. cap. 9. Vulgus Quinquefolium minus appellat.

Dryópitæ, [δρυόπιθες. Pol. Drzewnicy. Vn. Erdeiy nép.] Olivæ genus maturæ & adultæ, ita dictæ à πίθος ἔφυν, quasi jam ex arbore decidentes.

D ante V.

D. V. In notis antiquorum. Devotus vir, vel vester, vel Diis vobis hus, vel devotus Vestra, vel dies Quintus. D V C. D V C. Ducum Ductore, vel ducum ductio, vel ductorum ductor. D V L. vel D O L. vel D V L C I S. dulcissimus. D. V I I I. Diebus novem. D V I S. Devotissimorum. Invocatus. D V. vel D V S. Devotus. D V I. dulcis. D V L M S. dulcissimus. D. V. M. T. dolo vel malo tuo. D V S. duæ virgines, vel de viginibus, vel divorum.

Dúi, anteat. gen. veteres dixerunt pro duo. Quintil. lib. 1. cap. 10. Dua pando & trepondo usque ad nostram ætatem dicitum est, & rectè dici Messala confirmat. Sic etiam apud Ciceronem, in Orat. Video sepulchra duo, cuorum corporum.

Dúalis, le. Quod est duorum. [δῴος. Gall. Deuil, qui signifie douze, de douze. Ital. Numero di due. Germ. Zweyzahl. Hilpan. Numero de dos. Pol. Dwoiſty. Vn. Kettő. Ang. Of two.] Servius in illud Virg. 2. Æneid. Conticuere omnes: Conticuêre (inquit) pro conticuerunt nec est (ut quidam dicunt) dualis numerus: qui apud Latinos usquam penitus invenitur.

Dubenus, teste Festo, pro domino veteres dixerũt. [Pol. Pan. Vn. Ur.] Paul. Tũ dubenus servos ligatos pedibus verberat.

Dubito, as, Apud antiquos legitur pro dubito, sive in dubium sum. [βάζω. Polon. Wątpię. Vng. Kétkedem.] Plautus: Dubitat quid agat.

Dúbius, m. Dicitur, qui duas vias habet, & utram eligat, nescit: sicut ambiguum, quod in ambas agi partes potest. [ἀμφίβολος, ἀμφίλογος, ἀμφίδοξος, ἀπορος. Gal. Douteux, incertain. Ital. Dubbio. Ger. Zweifelhaftig. Bel. Twyfelachtig, twyfelder. Hil. Cosa dudosa. Pol. Wątpliwy. Vn. Kétséges. Ang. Doubtful, uncertain.] Livius 4. ab Vrbe: Quum equites pro cui visi non sine terrore ab dubia quidnam essent, nox coepit, &c. Virg. 2. Aeneid. Nec dubiis ea signa dedit. Terentius: Non dubium est quin mihi magnum ex hac re sit malum. Lib. 1. ad Herenn. Dubium genus est, quum habet in se culpa & honestatis, & turpitudinis partem. ¶ Non nunquam etiam dubium accipitur pro rei principio. Vide in dubium venire, idem est quod in discrimen adducere. Terentius in Adelphis: Tua fama & gnata vitam in dubium venit. Sic Salustius dubium dicit Ciceronis Epistol. ad Lig. rium, pro ea quæ in periculo versatur. ¶ Cum dubia dicimus quæ in tacta appetitur eorum copia, ut cogamur dubitare quid potissimum deheas sumere. Terentius in Phorm. Ille corruptus, tu ridebas: Prior hic bas, prior decumbas: circa dubia appetitur. G. Qui dubio verbi est. Vide dubium quid sit magis probatum. ¶ Dubia causa dicitur, quæ est vere ut minari videnti, semiplene probata est. Gl. est celebris quæstio, ff. de perjurand. Dubia interpretandis admirandis adhibenda esse, Schola nostra omninò accepit.

Dúbie, adverbium. [ἀμφιβόλως. Gal. Douteusement, incertainement. Ital. Dubbiosamente. German. Zweyfelhaftiglich. Bel. Twyfelachtig. Hil. Cosa dudosamente. Polon. Niepewnie, wątpliwie. Vngarice. Kétségesẽ. Angl. Doubtfully.] Cicero 1. de Divinat. Potest autem accidere ut aliquod tempus dubie datum, pro certo sit acceptum. Livius 2. ab Vrbe: Nec dubie hujusmodi esse miseriarum suas. Hujus contrarium est Incubie, σαφῶς, sine dubio.

Dúbiosus, a, um, adjectivum, Incertus, dubius. [ἀμφίβολος, ἀμφίλογος, ἀμφίδοξος, ἀπορος. Gal. Douteux, plein de doute. Ital. Dubbioso. Ger. Zweifelhaftig, ungewiß. Hil. Dudoso. Polon. Niepewny. Vng. Kétséges. An. Very doubtfull or uncertaine.] Gel. lib. 3. cap. 3. Quas à veteris legi garant, quorum ea dubiosa non erant. Idem lib. 5. cap. 10. Dubiosum hoc in explicabile.

Dúbito, as, Dubitatum. [πάσχω ἀμφίβολα, ἀμφίλογα. Gal. Douter. Ital. Dubitare. Ger. Zweifeln. Bel. Twyfelen. Hil. Dudar. Pol. Wątpię. Vn. Kétkedem. Ang. To doubt.] Cic. 4. Acad. Ne vitiosa quidem quæ faciunt, eadem approbationem faciunt qua fabrè dubitant, hæsitant, revocant se interdum. Idem libro 10. Epistolarum: Nam de tua cognatione vel lætare vel dubitare non dubitant. ¶ Dubitare item ponitur pro vereri, timere. Ἀμφιβάλλω. Plautus in Epidico: Quid adhuc dubitas divertere hoc est, Quid times, aut vereris? Cicero de Amicitia: Nec dubitare il-

lum in

lum in omni sermone appellare (ipsum) eorum. Iuvenalis Satyr. 7: -quis tam Perdius aut dubitet Senecâ præferre Neronem? ¶ Hujus composita sunt Addubito, Subdubito, quorum singula vide suis locis.

Dubitatus, impersonale: Cic. 4. Verr. Id. Actio. I. h. 4. Sed utrum fronte, an tempestate dubitatur.

Dubitatus, participp. [מהמם nabhak] Φροντιζόμενος ἐσκεμμένος Gal. Dubitant, qui dubitare aliquid dicitur. Ital. Dubitare. Germ. Zweiffelt. Hisp. Dudoso. Polon. Wątpiony. Vngaricè, Kétkédes, kétkédő. Ang. That doubteth, doubting.] Cicero pro domo sua: Idemdem te ipse revocando dubitantem, timentem, hæsitantem, omnia alterantem vocem, monimentis adhibens & pronunciari & fecisti.

Dubitatio, onis. [הספק] Pol. Wątpienie. Vn. Kétkédés, kétkédés. Ang. Doubt.] Ovid. 2. Metam. Venit, & intravit dubitati tecta parentis. Dubitatus timor apud eundem ad Livium.

Dubitatio, Et. Hesitatio, scrupulus. [ספק] Gall. Doubte. Ital. Dubitazione. Germ. Zweyffelung. Hisp. Duda. Pol. Wątpienie. Vn. Kétkédés. Ang. Doubt.] Cicer. 2. de Orat. Quis tam est qui dubitatione? quanta hæsitatio, transactiones, verborum? idem ad Trebonium: Nullam enim dubitationem apud me reliquit quantum me amaret.

Dubitanter, quasi cum dubitatione: Dubitatum à dubitatus. Dubitanter. [בספק] Gal. Dubitativement. Ital. Dubitativamente. Germ. Mit zweiffel. Hisp. Dudosamente. Pol. Wątpliwie. Vn. Kétkedve kétségesen. Ang. Doubtfully, or doubtfully.] Cæcil. Imperatur clamat de medio, ut mutuo à suis à suultro contumeliosè vocant, & Gallis non dubitanter immittat. Sisenna apud Nonium: Quòd hostem non dubitatim cum pluribus & fortibus ire facere cernebat.

Dubitabilis, le. [ספקני, ספקנית] Pol. Wątpiący. Vn. Kétséges. Ovid. 15. Metamorph. Atque ego si virtute in me dubitabilis esset, Non ita me potens essem. Idem lib. 11. nec erit dubitabile verum.

Ducatus, Vide DVCO.

Ducenarius, a, um. Qui duas centurias: id est, ducécos milites, ducebat in acie secunda, qui & primus hastatus dicebat. [מפקד מאתים] Gal. Capitaine de deux cens hommes. Ital. Capitano di ducento soldati. Germ. Ein Hauptmañ über zweyhundert Kriegsknechte. Hispan. Capitan de dozientos hombres armados. Pol. Rotmistrz nad dwiema set mężami. Vngar. Kétszáz vitézek hadnagya. Ang. A Captaine of two hundred men.] Apud Suetonium legitur quæstum judicium decuriamatis Augusto additam esse, quæ Ducenariorum diceretur, judicaretque de levioribus summis. Ducenarii autem videntur nominati a censu ducentorum sestertiorum.

Ducenarius, a, um, adjectiv. Quod ad ducenos: ducenis: [מפקדי מאתים] Gal. Du nombre cent. Ital. Di ducento. Germ. Zu zweyhundert bey Hispan. De dozientos. Pol. Dwiesty. Vngar. Kétszázadnyi vagy szóló. Ang. Of two hundred.] Iul. Duo enim ponere nocebit, ducenarium finem, apud Plin. lib. 7. cap. 20.

Duco, is, duxi, ductum, Ducito, capio, sumo. [משך mashak] מחה machah מלך malak] ἄγω, ἐπισπῶμαι, συνεπισπῶμαι. Gal. Mener, conduire, guider. Ital. Condurre, menare. Germ. Führen. Bel. Leyden. Hisp. Traer, llevar, guiar. Pol. Wiodę. Vn. Vezetek, vezérlek. Ang. To lead, or guide.] Propriè ducimus volentes, trahimus invitos. Senecas Fata volentem ducunt, nolentem trahunt. ¶ Quandoque significat recipere, judicare, collaudare, ἀγάω quoque Græcis & ἀγάομαι. Cicero Trebatio: Ego si rei commodi rationem ducerem, te mecum esse maximè vellem. Virg. 10. Aeneid. -tandòne me crimine dignum Duxisti? ¶ Quandoque in passivo significat delector, afficior. Cicero Verr. Act. 2: Si quis honore aut gloria ducitur, ἀγόμενος. ¶ Quandoque volvere, pertractare. Virgil. lib. 6. Aeneid. Sic quidem dicebam animo, rebarq; futurum. ¶ Quandoque nudare, educere. Idem lib. 12. Ille amen clypeo objecto convertitur hostem Iam, & auxilio dextro mucrone petebat. ¶ Quandoque contrahere. συνεπισπῶμαι. Idem 8. Aeglog. Alium, quo fugeres gauderem frugibus, & quo Ducerent apricis in collibus uva colorem. ¶ Ducere murros, est jungere. Virg. 4. Aeneid. Nate dea, potes hoc sub tempore ducere murros? ¶ Ducere murros, est fingere, ἀναπλάττω. Idem 1. Aeneid. -pars ducere muros, Molirique arcem. ¶ Quandoque contrahi, συνάγω. Martialis: Qui ducis vultus, & non legis ista libenter. ¶ Quandoque in longum protrahere. παρέκτασις. Cicero ad Cæsarem Iun. lib. 1: Nemo ducentur, decimus ut Hercules Antonius in alium ordinem transferatur, ex Nonio. ¶ Quandoque demittere, defendere. Plautus in Aulul. Ubi te abbit, ego me duco ob aedes. ¶ Quandoque gerere. Virg. lib. Aen. 9. Hi bellum assidue ducunt cum gente Latina. ¶ Quandoque cædere, ut Ducere pugnum, pro Cædere pugno Paul. l. 4. de injuriis: Si cum servo meo pugnum ducere vellem, in proximo stantem, invitus percusserim, injuriarum non tenetur. ¶ Dicitur & de ore obscœno, vinita sua turpiter contrectare. Plaut. Si tendens, ducite, ne dispampinet. ¶ Item de funcbre, ut Ducere funus idem sit quod efferre. Virg. 4. Georg. -& tristia funera ducunt, ubi ferri. Sic apud illud Persii Satyr. 2: -Nemo jam tertia ducitur uxor, in eadem significatione intelligendum est. ¶ Dicitur etiam in eodem statu, in additis, & in his quibus à magistratuum manu nihil esse videretur. Terent. Ducere è manatum domum. Cicero in Rull. Ego is consul qui concionem metuam, qui Tribunos pleb. perhorrescam? Itaque & hæc causa tumultuer? qui timeam ne mihi in carcere habitandum sit, si in bona plebis curiosè inquisiero? ¶ Hinc & genus locutionis quo uxorem ducere aliquis dicitur, orum. Cùm prius enim inter virum & uxorem fuerat: & in auctionibus emptori dicebatur, utrem emptam sibique adjudicatam duceret. ¶ Hujus verbi composita sunt Abduco, adduco, quæ sunt contraria: conduco, circumduco, deduco, diduco, educo, induco, introduco, oduco, perduco, produco, reduco, seduco, subduco, superduco, & traduco: quorum singula vide suis locis.

Dico, veteri loquutio fuit: ducere te, pro latenter abire, ac discedere. Terentius in Hecyra. Vxor, inquit, ubi me neutiquam ire sensit, se duxit foras. & Plautus in Aululari: Ego me deorum duco de arbore. & in Bacchicibus: Duc te abi intro. & Afinius in epistola ad Ciceronem: Balbus quæstor, magno ponderi aurei, majore argenti copia de publicis exactionibus, ne (si pendio quicquam mutuum) reddito, duxit se à Gadibus. Ita Aldi Manutius in epist. sum.

Ducatus, us, m. q. Præfectura, imperium militare, dignitas ducis. [אמרה mimshalah] ἡγεμονία, ἀρχή. Gall. Charge, conduite, gouvernement. Ital. Carico, conduita, governo. Germ. Ein Hauptmañ schafft: ein Kriegsknechtampt. Hispan. La guyza de soldadesca. Polonicè, Państwo, książęstwo. Vngar. Hadnagyság, hadnagyi tisztség. Ang. A Captainship, or charge of souldiers.] Suetonius in Nerone: Privignum Rufinum Crispinum Poppæa natum, impuberem adhuc, quia ferebatur ducatus & imperia ludere, meo pectori admotum pertractare, servis plicas comandare. Sic ibi: Lampridius: Heliogabalum Præfecturas, & Ducatus, & ostia palatina vendidisse.

Ducătio, nis, ducatus. [Polon. Książęstwo. Vng. Vezérlés, vezérség.] Tertul. de Corona milit. Vel potè hæc præfraxatio, & vacatio officialium curarum, quibus familarissima ista ducatio necessitatis.

Ducător, ris, pro Duce, apud eundem Tertullianum. [Polon. Książę. Vng. Vezér, hadnagy.]

Ducito, as, atum, p. Huc illuc duco. [משך mashak, ἕλκω, ἐφέλκω. Gal. Mener, conduire souvent. Ital. Menare, condurre spesso. Germ. Hin und her führen. Hisp. Traer acá y allá muchas veces. Pol. Tam y sam wiodę. Vn. Gyakran vezetek. Ang. To lead, or guide often.] Salust. Huc accedebat, quòd Lucius Sulla exercitum, quem in Asia ductaverat, quo libidinosior foret, contra morem majorum, luxuriosè, nimisque liberaliter habuerat. Plaut. in Capt. Me ut libitum est, ducitavi dudum. ¶ Ducitare etiam est cum Venerem exercere: unde Plautus locutus voce ambigua: Errabo potius, inquit, quàm quòi me ducitet. Terent. in Phar. Ut plusculum ducitis dotis ducas tuæ, & tuum dulces gratia. Plaut. Aul. -qui quidem cum Elio Patre ad unguem amicam ducitet usque ad senectam. Ad hanc non est gustationem recipere. Qui nil, quàm mala. Ducitare exercitum, non sine rubore dicit.

Ducitito, as, aliud frequentat. quàm Sæpè circumduco. [משך] Pol. Włamuie wodzić. Vng. Gyakran vonsz, vezérlek. Ter. in Adelph. Tu inter eas rectum ducititans salvabis?

Dux, ducis, communis generis. Qui ducit. [מנהיג manhig מושל moshel פקיד pekidh, ἡγεμών, ἀρχηγός. Gal. Capitaine, conducteur, celuy qui conduit ses hommes en guerre. Ital. Capitano, guida. Ger. Ein Fürer oder Fürerin. Bel. Een Hooftman, overste. Hisp. Capitan, governador. Pol. Wódz, hetman. Vng. Vezér, hadnagy, herczeg. An. A captaine, or conductour, leader, or guyde.] Plaut. in Cas. Is præstigiis dux fuit uxorem hanc inventrimam. Virgil. 1. Aeneid. -portantia Iovi Pygmalionis opes pulchro cum fallere nomine facti. Cicero in Verrem: Sed nunc inopes relictæ civitatis præfectoque classis, eundem necessitatis casum tenuisse perunt. Idem 2. Tuscul. Mortem, non ut ducem timendam, sed ut tollendam: atque delendam? Sed quandam quæ (ut antea) rationem, communitionemque vitæ quæ in cloris vitæ & terminis dux in virtute solerat esse, in cæteris bonis collocatur, & pene numerat tamen. Ovid. 2. de Pont. Pinnatos ausi dicere, commovere carmina fama Impulit. Ingenio duxque illa mei. Seneca Hippol. Fœmina dux malorum & fidei nam artifex.

Ductor, oris, m. c. Qui præest exercitui, imperator, dux. [מנהיג manhig משכיל mashkil פקיד pekidh, ἡγεμών, ἀρχηγός. Gal. Conducteur, capitaine. Ital. Conductore, capitano. Ger. Ein Fürer. Hisp. Governador. Pol. Hetman. Vn. Vezérlő, vezérlés. An. A captaine, guyde, or leader.] Virg. 2. Aeneid. -fracti bello, fatisque repulsi Ductores Danaum. Cic. 1. Tuscul. Quotes non modo

ductores nostri. Si numerus etiam exercitus, id non habiam in rerum concursu.

Ductus, us, m. q. numen, Imperium, praefectura. [מרות מושל משל ממשלה Dyrecta, Rádi, Regim. Gal. Conduit, mesnage. Ital. Condotta. Ger. Gebiet, Regierung, Herrschaft. Bel. Gebiet, Verleidinge. Hisp. Gouierno, mando. Pol. Władza, Rządzenie. Vng. Hatalom, Parancsolatos dolog. Ang. Leading, ordering.] Liv. 1. 22. Vrbes Ductu Fabii, cui sors eam provinciam evenerat, mul. dignum memoratu edidum. & Ductus aquarum Cic. 2. off. Adde ductus aquarum, derivationes fluminum. Idem v. de Leg. Ductus vero aquarum quos visi tu pos & cuniculos accane, quos non, quando haec videas, triserit? Vitr. & sæpe alibi pro eodem.

Ductus, a, um, Ex ductus. [מנהג Pol. Prowadzony. Vng. Vezetett.] Iuta aqua ductio. Pro ponitur D. l. 43. Titius l. 3: Qui alicui, totius familiæ ferendæ ductum. Vlp. anus. D. l. 41. Lib. 30. l. 1. Hoc autem ad ductum pertinet ad ductionē, ut ducere quis possit, non quod habeat ius ducendi.

Ductus, us, m. Actus ducendi. Quo ducit. [מנהג Pol. Prowadzenie. Vng. Vezetés.] Vide ductarius fistis, quia tractoria animatur, & cuniculos vocant quos agitur. Apud Catonem & Vitr. lib. 10. cap. 2. & 3. & c. [Gal. Le conduit, mesnage. Ital. Condotta, maniera. Germ. Gang, Schicken. Hisp. Manera, conducta, paso. Pol. Prowadzenie, sposob prowadzenia. Vng. Vezetés, vagy vitetés. Ang. Leading.]

Ductus, a, um, adject. Quo ducit. [מנהג Pol. Prowadzony. Vng. Vezetett.] Vide ductarius fistis, quia tractoria animatur, & cuniculos vocant quos agitur. Apud Catonem & Vitr. lib. 10. cap. 2. & 3. & c. [Gal. Le conduit, mesnage. Ital. Condotta, maniera. Germ. Gang, Schicken. Hisp. Manera, conducta, paso. Pol. Prowadzenie, sposob prowadzenia. Vng. Vezetés, vagy vitetés. Ang. Leading.]

Ductus, a, um, adject. Cum. Quo ducit. [מנהג Pol. Prowadzony. Vng. Vezetett.] Vide ductarius fistis, quia tractoria animatur, & cuniculos vocant quos agitur. Apud Catonem & Vitr. lib. 10. cap. 2. & 3. & c. [Gal. Le conduit, mesnage. Ital. Condotta, maniera. Germ. Gang, Schicken. Hisp. Manera, conducta, paso. Pol. Prowadzenie, sposob prowadzenia. Vng. Vezetés, vagy vitetés. Ang. Leading.]

Ductus, a, um, adject. Cum. Quo ducit è ductu, aut natura que. [מנהג Pol. Prowadzony. Vng. Vezetett.] Gal. Accompagné, conduit. Ital. Accompagnato, condotto. Ger. Zugeht, das man sich gerne nahet. Hisp. Acompañado, llevado. Pol. Chętny. Vng. Hajlando. Ang. That is easily guided or led, pliable, tractable, tractable, obedient.] Vide Aes ductile, quod malleis obsequitur, aut ex natura est in lamnas. Plin. lib. 34. cap. 8. In Cypro est cuprum ductum, & regulare est: utrumque ductile. ¶ Ductile ferrum dicebatur, quum tractis tabulatis hâc atq; illâc species picturæ interiri videbatur. Ductile flumen. Martialis lib. 12. hic unguæ de Cisle flumen aquæ.

Ductim, adverbium. Paulatim & cum mora. [מנהג Pol. Prowadzony. Vng. Vezetett.] Gal. Pas à pas. Ital. A poco à poco. Ger. Langsam. Hispan. Poco à poco. Polon. Zlekka. Vng. Lassan-lassan. balkal. Ang. By little and little, gently, softly.] Plaut. in Curc. Immergere in me liquores tuos Ductim. Colum. lib. 4. cap. 21: Major autem pars aperiens vinea ductim potius quàm celerim faciendæ efficacis est, potus ductim, non celerim.

Ductim, de exiguo tempore dicitur, restè Valla. Cimedia fuit hora, vel hujus nulla, duorum, vel trium ita tamen ut ne per unum diem ratio evertatur. [כבר Hebr. Prza. Iegy, Gal. Peu, Ital. A poco a poco. Ger. Langsam. Hispan. Poco à poco. Polon. Zlekka. Vng. Lassan-lassan. balkal. Ang. By little and little, gently, softly.] Plaut. in Curc. Immergere in me liquores tuos Ductim. Colum. lib. 4. cap. 21: Major autem pars aperiens vinea ductim potius quàm celerim faciendæ efficacis est, potus ductim, non celerim.

Ductim, de exiguo tempore dicitur, restè Valla. Cimedia fuit hora, vel hujus nulla, duorum, vel trium ita tamen ut ne per unum diem ratio evertatur. [כבר Hebr. Prza. Iegy, Gal. Peu, Ital. A poco a poco. Ger. Langsam. Hispan. Poco à poco. Polon. Zlekka. Vng. Lassan-lassan. balkal. Ang. By little and little, gently, softly.] Plaut. in Curc. Immergere in me liquores tuos Ductim. Colum. lib. 4. cap. 21: Major autem pars aperiens vinea ductim potius quàm celerim faciendæ efficacis est, potus ductim, non celerim.

Ductim, de exiguo tempore dicitur, restè Valla. Cimedia fuit hora, vel hujus nulla, duorum, vel trium ita tamen ut ne per unum diem ratio evertatur. [כבר Hebr. Prza. Iegy, Gal. Peu, Ital. A poco a poco. Ger. Langsam. Hispan. Poco à poco. Polon. Zlekka. Vng. Lassan-lassan. balkal. Ang. By little and little, gently, softly.] Plaut. in Curc. Immergere in me liquores tuos Ductim. Colum. lib. 4. cap. 21: Major autem pars aperiens vinea ductim potius quàm celerim faciendæ efficacis est, potus ductim, non celerim.

Ductim, de exiguo tempore dicitur, restè Valla. Cimedia fuit hora, vel hujus nulla, duorum, vel trium ita tamen ut ne per unum diem ratio evertatur. [כבר Hebr. Prza. Iegy, Gal. Peu, Ital. A poco a poco. Ger. Langsam. Hispan. Poco à poco. Polon. Zlekka. Vng. Lassan-lassan. balkal. Ang. By little and little, gently, softly.] Plaut. in Curc. Immergere in me liquores tuos Ductim. Colum. lib. 4. cap. 21: Major autem pars aperiens vinea ductim potius quàm celerim faciendæ efficacis est, potus ductim, non celerim.

Duelli, Dex tertiæ. Fuit hoc est, tertia pars ancæ.

Duellum, duelli, n. i. Ab antiquis dicebatur quod postea dicitum bellum. [מלחמה מלחמת קרב keraß. Gal. Guerre. Ita. Guerra. Ger. Ein Krieg, streit. Hisp. Guerra. Polon. Wojna wielka, strona. Vngar. Had. Ang. Warfare, fighting, strife, battle.] Liv. 6. bell. Maced. Quòd populus Rom. eo tempore duellum jussisset cum rege Antiocho esse. Cicer. 2. de leg. Nam ea quæ erunt duelli instrumenta, non fovi. Cic. de Orat. Antiqui nomina contrahebant, quo essent aptiora ut duellum, bellum. Hinc Perduellis, & Perduellio quæ videbis suo loco.

Duello, as, bello. [לחם נלחם מלחם Gal. Guerroyer, combattre. Ital. combattere, guerreggiare. Germanicè, Kriegen, streiten. Hispan. Guerrear, pelear. Polon. Wojnę. Vngar. Hadakozom. Ang. To combat, to fight, to make war.] Vide Duellator, qui duellum peragit. [מלחם נלחם Gal. Guerroyer, combattre. Ital. Combattere, guerreggiare. Hisp. Guerrear, pelear. Anglicè, To fight, to make war.] Plaut. in Cap. Domi, belligue duellaco rem optimè.

Duellicus, a, um, Bellicus. [מלחמתי Gal. Belliqueux, de guerre. Ital. De guerra. Germanicè, Streitisch. Hispan. De guerra. Polon. Wojenny. Vng. Hadakozo. Ang. Warlike, warrior-like, warlike.] Plaut. in Epid. nempe nemo in adolescentia Memoriæ apud reges armis, arte duellica Divitias magnas Chiadeptū. Differentia inquit Festus, cum altero hoc est, cum fine cessus.

Diffidens, Horatio antiquis appellata est, quā nos diffidentem dicimus. Festus.

Diffis, & Dime, Antiqui dixère pro dederis, & dederint. Plaut. Capt. At mihi abeluum pro eo argento ne dato. Vide O, das.

Dulcedulus, Dulciculus. Vide DVLCIS.

Dulcis, e, Cui mediocris sapor, charus, jucundus, quod quidam à dulcore deducunt, quòd dulce maximè allicere. [מתוק ממתק Pol. Słodycz, słodki. Gal. Doux. Ital. Dolce, suave. Germ. Süß. Bel. Soet. Hil. Dulce. Pol. Słodki. Vng. Edes. Ang. Sweet.] Plaut. in Truc. Nunc possiem scio dulce atque amarum quid sit res pecunia, &c. Cic. 3. de Natur. deor. Omnem enim animal sensu habet: sentit igitur & cibida & frigida, dulcia & amara. Idem 3. de Legib. Nostra autem cauta, quæ optime & dulcissime fiunt in civitatibus potestatem. Eadem Attic. lib. 15: Longiori epistolæ superiori respondeam, nisi ea mihi fuisset dulcissima ipsa compulsa fuerit. Prædulce, valde dulce, πανδυλες. Subdulce, aliquantum dulce, ὑπόγλυκυ.

Dulcis, Iis, Iam, Dulcitudinem significativum est à dulci. [מתוק מתקות Pol. Słodkość, słodycz. Gallicè, Douceur. Ital. Dolcezza. German. Süßigkeit. Hispanicè, Dulcura. Polon. Słodycz. Vngar. Edesség. Ang. Sweetness, sweetness, or sweetness.] Jul. Dulcitudinis caticus, Plautus: Dulcicula potio, Cic. 3. Tusc. Demus tantillam dulciculæ potionis.

Dulcedo, Dulcitas, Dulcitudo, & Dulcor, m. i. in eodem sensu accipiuntur. [מתוק מתקות Pol. Słodkość, słodycz. Gal. Douceur. Ital. Dolcezza. Germ. Süßigkeit. Belg. Soetheit. Hisp. Dulzura. Pol. Słodycz. Vng. Edesség. Ang. Sweetness.] Plin. Contrectata dulcedinem amittit. Nævius: O suavis atque dulcis tuus, ô dulcitas, conspicium animæ. Accius: Tanta hujus invalit in corda dulcitudo. Cic. 3. de Orat. Quinctium gustaras, qui est sensus ex omnibus maximè vehementibus, quique dulcedine præter cæteros sensus commoveatur. Ovid. 1. de Ponto: Nec sic qua natale solum dulcedine cunctos Ducit, & immemores non sinit esse sui. Cic. 3. de Orat. Nam ut in cantatis, & mollitudo humanitatis, & asperitas montis, & dulcedo & odor orationis, sunt ducta à nostris sensibus.

Dulcis, is, e, Suavitate saporis. [מתוק Pol. Słodki. Vng. Edes.] Dulcis saporis. Suaviter sonans. [מתוק Pol. Słodki. Vng. Edes.] Dulcis quæ suaviter sonat. [מתוק Pol. Słodki. Vng. Edes.] Dulcis quæ suaviter sonat. [מתוק Pol. Słodki. Vng. Edes.]

Dulcis, is, e, Suavitate saporis. [מתוק Pol. Słodki. Vng. Edes.] Dulcis saporis. Suaviter sonans. [מתוק Pol. Słodki. Vng. Edes.] Dulcis quæ suaviter sonat. [מתוק Pol. Słodki. Vng. Edes.] Dulcis quæ suaviter sonat. [מתוק Pol. Słodki. Vng. Edes.]

Dulco, as, a. & p. Dulce efficio. [המתיק מתק Pol. Słodzić. Vng. Edesítek, megédesítem. Ang. To sweeten, to make sweet.] Gal. Adoucir, faire doux. Ital. Addolcire, fare dolce. Germ. Süßmachen. Hil. Endelaer, doet zoet. Pol. Słodzę. Vngar. Edesítek, megédesítem. Ang. To sweeten, to make sweet.] Sidon. Apollinaris ad Agricolam: Parco libens, ita dulcorem vitæ tam dulcis ingenuitatem quæ fine educem, ut quod est exercitio, aut amaro, dulce & suave reddo. Ca Matius. Quapropter edulcare convenit vitam, cujus quæ acerbas sentira ne servare.

Dulcis, e, [עבודה Gal. Servitude. Ital. Servitù. Germ. Knechtschaft, Dienstbarkeit. Hisp. Servidumbre. Pol. Sługa, służenie. Vng. Szolgálat, Szolgálás. Ang. Service, service.] Servitus, Eve cui nos, qualem servi domino cahibent. & Accipitur item pro ipsis servis, quemadmodum & apud Latinos Servitus nonnullis.

Dum, adverbium temporale est, & modò pro quàm ponitur. [עד Gal. Qu'ad, et tandis que, tandis que, pendant que. Ital. Mentre che, fin che. Ger. Dieweil, bis. Belg.

Est hoc

Zet bardzo tanszy. Hisp. Mismo que hasta agora. Polon. Jakad, aj. Vng. Meg. Ang. Yet, yet, yet.] Plin. lib. 7. cap. 51: Nullis evidentioribus cautis obtenta, dum calcentur mariano duo Cæsares. ¶ Modò pro donec. Ter. in Eunucho: Expectabo dum veniat. ¶ Mocò pro postquam. Martial. Audietis cum grande venias. ¶ Mocò pro postquam. Martial. Audietis cum grande sophos id est, postquam audieris. ¶ Quando autem in compositione ponitur pro tunc, vel non, vel haud semper adverbium temporis est. Nunc, nec dum, nondum, haud dum, pro nunc alicubi, vel non. ¶ Illi etiam committo, & Ego illi eam mando, vel dummodo. Salust. in Iugurtha: Neq; id cuibus modis assequebatur, dummodo. Salust. in Iugurtha: Neq; id cuibus modis assequebatur, perpetrabat. Idem rerum, dum sibi regnum pararet, quicquid perpetrabat. Idem in Catil. Postremò neq; tempori, neq; modestiæ suæ parcere, dummodo sibi obsequios fideles, sibi facere. ¶ Interdum etiam syllabica est adiectio. Terent. Accersam, potuis te voco. ¶ Componitur cum qui, ut quidam nimium nugax, ut agendum rem modo, ut Dummodo & cum tamen. Ut dabitur.

Dumus, gen. masc. Dicitur omnis spina. [סיר שיר שמיר סבך, סבוך, בקוץ. Gall. Buisson, espinasse. Ital. Spino, sterpo. Germ. Ein dornbusch. Belg. Een hachdoren. Hisp. Espinal, espinoso, ò matorral. Pol. Ciernowe miejsce. Vng. Tövis bokor. Ang. A bush of thornes.] Cic. 5. Tusc. Animi ita terti colunt, ut dumos è dumis eruncent, ut quamaxime sphæræ figura. Ovid. 12. Metam. Solidoque revellere dumo Annoso pinum magno multosque trementi.

Dūmōsus, a, um, Frondosus, spinosus, vepribus plenus. [θαμνώδης, ἀκανθώδης, ἐκ βάτων συνεστώς. Gall. Buissonneux, plein d'espines et ronces. Ital. Pieno di spine e cespugli. German. Dörnicht, Dornicht, Dornigt. Hisp. Lleno de espinal, ò matorral, ò mata espesa. Polon. Gęsty, ciernisty. Vngar. Tövisbokros. Anglicè, Full of bushes and thornes.] Virgil. 1. Aeglog. Nonego vas pallida vidi projectus in antro, Dumosa pendere procul de rupe videbam. Ammian. per interpositum tamen tumultuosè pro eodem dixerunt dumotus: sicut cos tumere pro commoveri, cæsullas pro cæsulis & cæsmoenas pro cæmentis.

Dūmētum, i, n. Locus est dumis horridus, id est, spinis opacus. [βατῶν, ἀκανθῶν πλῆθος. Gall. Vn buissonniere, ou lieu couuert de espines. Ital. Spineto. Ger. Ein ort da viel dörn vnd hecken stehn. Belg. Een hagge ofte hoop. Hisp. Espinal ò lugar espinoso. Pol. Miejsce ciernowe albo zarosłe.] Vng. Tövis, mocsár. Ang. A ground full of bushes and brambles.] Hunc modi locos, antiqui appellabant dumeta, quasi dumiceta, quæ potest sua latis per sæpe dumis significare. Cicer. 5. Tusc. Septum undiq; & vestitum vepribus & dumetis. Idem 4. Academ. Quam hi enim campus in quo exultare possit animus, cui eam tantas insidias, & Stoicorum dumeta comprehendit?

Dumtaxāt, ex dum adverbio, & taxo, as, pro æstimare & significat tollere, saltem, dummodo. [τὸ πλῆθος, ἕως, ἄχρι. Gall. Seulement. Ital. & Hispanice. Solamente. German. Allein. Pol. Tylko. Vngarice, Csak. Anglicè, Only.] Cic. pro Dejot. Quod ipsum est non iniquum est, si nihil dumtaxat periculo. ¶ Interdum etiam (quod aliquanto rarius) habet aliquid energiæ ornamenti & poscit, Sed etiam, aut Verum etiam. Tit. libr. 26: Nec animum nobis dumtaxat Eduum, ac bonum præstitit, sed omnibus interdiu bellis, quæ gessimus.

Dūo, שנים, Numerum duo, vel ὁ, Attice. Gall. Deux. Ital. Due. German. Zwen zwey zwey. Belg. Twee. Hisp. Dos. Pol. Dwa. Vng. Kettö. Ang. Two.] & Ambo licet doceat Priscianus, genitivos & accusativos per secundam declinationem proferri duorū, amborum, duos, ambos. Dativus tūm & ablativus tertiæ inflexionem sequuntur. In genitivo frequens est syncopa duūm pro duorum. ¶ Inveniuntur etiam accusativus masculinarum quandoque finis nominativi, proferunturque ita, more Græco. Horatius: duo si deterrear a vero: interea. Virg. 11. Æn. Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra viros: id est, duos.

Dūōdēcim, [שנים עשר שנים עשרה ἑνδεκα, δώδεκα. Gall. Douze. Ital. Dodici. German. Zwölff. Hisp. Doze. Pol. Dwanaście. Vngar. Tizenkettö. Ang. Twelve.] Cicer. 2. de Legibus: Discebamus cum pueri duodecim, ut carmen necessarium.

Dūōdēcimus, & duodenus. [שנים עשר שנים עשרה δωδέκατος. Gall. Douziesme. Ital. Dodecimo. German. Der zwölffte. Hisp. Duozeno ò cada uno. Pol. Dwunasty. Vng. Tizenkettödik. Ang. The twelfth, twelfth part.] Plin. Nectoris sua ætate generant, ferè annodum duodecimo desinentes. Cæsar 5. bell. Gall. Vxores habent denas duodenasque inter se communes.

Dūōdēnārius, Duodeviginti, ὀκτωκαίδεκα ἕτη, & hujusmodi. Decentes, Decenarius, Duodecies. Liv. 8. bel. Macedo. Tiberis duodecies campum Martium, plana quæ urbis nomen dedit. ¶ Duodenarius idem quod duodenus. Pomponius Lætus de Sacerdote Romano: Ab hoc numero duodenario arvorum fratres duodecim olim vocati.

Dūōdēvicēsimus, Duodevigesimus, Duodetricesimus.

Dūōdēvicēsiēs, Gell. lib. 3. cap. 10.

Dūōnum, [כפר לב. Gall. Bon. Ital. Buono. Germ. Gut. Hispan. Bueno. Pol. Dobry. Vng. Jo. Ang. Good.] Veteres pro bono dixerunt, sicut duellonum pro bello, Festus.

Dupli Tristanus, Vide DVPLVS.

Duplex, hujus duplicis, cujus duæ sunt partes. [משנה מכופל διπλοῦς, διπλάσιος. Gall. Double, redoublé. Ital. Doppio. German. Zwifach. Belg. Dubbel. Hisp. Doblado ò doble. Polon. Podwoiny. Vng. Kettös kettöztetett. Ang. Double, twofold.] Virg. 1. Æn. Duplicem gemmis, auroq; coronam. ¶ Nonnunquam enim pro duobus accipitur: ut apud Cic. Tusc. Itaq; dissimiles duas res habet duplex cognitio: cujus animorum à corpore distractionem. Virg. 1. Æn. -duplices tendens ad sidera palmas. ¶ Quandoq; latum. Virg. 2. Georg. -duplici aptantur dentalia dorso. Idem 3. Georg. Ardupleis agitur per humeros spina. Virg. Serve. Aut teneta duplex, aut latus. ¶ Duplices etiam numero plurali, generis masculini, dicti latum genus est, in quibus literæ ferè omnes, & amatoriæ scribi solebant: quæ quidē aliquando etiam triplices erant. Martialis: Tunc tuplices notros, nec sibi dona putabis, Quum se venturas scribet amica tibi. Sic Duplices, Triplices, Quadruplices, & Quintuplices portiones dicuntur, in quibus omnes columnarum duplicati, triplicati, quadruplicati, & quintuplicati sunt. Vitruv. li. 5: Duplici palæstrarum porticu ea loca ambo complectuntur membra.

Dupli, adverbium, Duobus modis, aperte. [διχῶς, διχῆ, διχά. Gall. Doublement, en deux façons. Italice. Doppiamente. Germ. Auff zweyerley. Hisp. Dobladamente. Polon. Dwoiako, rodzaiow. Vng. Kétképpen. Ang. Twofold, in two sorts.] Cic. ad Pat. cum: Duplici certe delectatus sum tuis literis.

Duplicārius, vel (ut alii placet) Duplicarius, ad duplum est, qui duplum accipit, ab stipendio. [διμοιρίτης. Pol. Żołnierz dwakroć płacony.] Liv. 22. ab Vrb. Ad hoc eorum omnes, duplicatus ei quibusque ante ordines, virgis cæsos ire cum præconibus erat.

Duplico, plicas, act. p. Duplicem facio, geminо. [כפל διπλόω. Gall. Doubler, redoubler. Ital. Doppiare, raddoppiare. Germ. Zweyfach machen. Belg. Verdobbelen. Hispanice, Doblar. Polon. Podwoie. Vng. Megkettöztetem. Ang. To double.] ut, Duplicare numerum Cicer. de Natur. deor. Quem lapsus duplicaret numerum dierum, &c. Vide & pro augere. Salust. bel. Mithridat. Victus duplicaverat bellum. Virgil. in Bucolicis: Et cæsæ ter ter cadentes duplicat umbras. ¶ Hinc Adduplico, Conduplico, & Reduplico, eadem significat.

Dupliciter, adverbium. [διχῶς. Gall. Doublement, en double. Ital. Doppiamente, al doppio. Ger. Zweyfaltiglich. Hispan. Dobladamente. Polon. Miedzianie. Vngar. Kettöstöl, szeresöl. Ang. Double, two wayes or manners.] Plinius libro 2. capite 3. Rectus Saturn & Jovis: Stellæ, duplici à digredientur.

Duplionem, veteres dixerunt multam duplæ, eadem forma qua Talionem dicimus pœnam, qua pars ad limitem damnum condemnatur, quale alteri intulerit. [ζημία τὸ διπλάσιον. Gallicè, La double, dont se sont autrefois seruis les Italiens, Espagnols & Germains. Hispan. Pena de doblon. Germanicè, Zweyfache strafft. Polonicè, Dwoyeto kary. Vngar. Kétszörös büntetés. Ang. The double punishment.] Plin. lib. 14. cap. 3: Noxiæve, duplionemve Prætoris arbitratu decerni.

Dupondius, dupla, duplum, Alterum eorum. [משנה מכופל δίπους, διπόδιος. Gall. Double, redoublé. Ital. Doppio, due valentia. Germanicè, Zweyfaltig) noch ein mal also viel, oder zwifach. Hispanicè. Doblado, dos veces tanto. Polon. Dwoiaki, podwoyny. Vng. Kétszeres. Ang. Double, twofold.] Vadevertbum Dupondio, id est quod Duplico. Plautus in Pœnul. Dupondium pro fortunis nostris opus est. Idem in Capt. Qui locaret cæcundos agnos, & duplam agnorum daturi idem, qui si nomine agnatum eorum ovillam quisque venderet, & tu duplum haberet, duplicatam & duorum generum agnorum præbent, mentientes agnationem esse.

Duplō, pro Duplum. [Pol. Dwoiako. Vng. Kétszer.] unde duplæ cautio, quum emptor stipulabatur à venditore duplū pretium rei, si ea evinceretur, quod in prætio sanctum rerum venditionibus fieri solebat. Varr. lib. 2. de Re rust. Si res mancipio non daretur, dupla promitti soleant si non pateat, simpla.

Duplum, duplii, n. Subst. antiquum: [משנה משכון διπλοῦς. Gall. Le double. Ital. Doppio. Ger. Zweyfach. Hisp. El doble. Pol. Dwoiako. Vng. Kettös. Ang. The double.] ut, Condemnari dupli, ea forma dictum qua condemnari capitis. Cato de Re rust. in præfatione: Majores enim nostri sic habuere, & ita legibus posuere, furem dupli condemnari, feneratorem quadrupli: est, ut bis tantum reddat, quàm cum fœnus fit. Stipulatio dupli, apud Cic. lib. 3. Officiorum.

Duplus, a, um, numerus, dicitur tantùm quo minor bus numeris. [διπλάσιος. Duplare, sive duplares adhibentes, dicitur à Juriconsultis, cum in duplum damnatur, sicut qua duplaria, quæ in quæruplū. ¶ Duplares milites, in veteri militia dicebantur, qui torque aureo & armilla virtutis donati, duplam annonam accipiebant amplius quàm ceteri: quorum domicilium duplare, qui annonam simplam accipiebant,

rebantur, præter cum quæ in singulas militū capita distribuebatur. Ita dicti, quòd duplam & triplam annonam extra ordinē accipiebant. Veget. lib. 2. Torquati, & qui duplares, & torquati simplares erant, quibus torquis aureus ob insignem virtutis præmium fuit: quem cum ornamentis, propter laudem virtutis dum duas consequebatur annonas duplares dicti, sic plares annam.

Duplari, Duplicem. [Polon. Dwoiq. Vng. Kettoztatos.] Gell. lib. 38. Tit. 10. l. 3: Admonendi, tamen sumus pactorum & eorum quæ personas semper duplari.

Dupla, æ. fo. Dupli pœna, dep. 10. Paulus D. l. b. 9. Tit. 4. l. 31. Certè non tantùm duplationis, (vel & condictionis nomen tam habendum habuerim putat.

Dispondiūs. Vide DIPONDIVS.

Duramẽn, Duramentum, Duracinæ uvæ. Vide DVRVS.

Durātēus, a, um. Ligneus. Ἀγρευτικὸς. Gall. De bois, ce qui est de bois. Ital. Legno, di legno. Ger. Hültzin. Hisp. Cosa de madera ó de leño. Polon. Drzewiany. Vngar. Fabeli való. Ang. Of wood. Duratei tecti. Nec cùm duratcus Troianis Pergama partu Inclusus peteret equus nocturno Graiugena sanu. Ad est cum est Græcum illi enim Durata, ὀβριμοῦς vocat, quæ nos ligna.

Durātilis, e. num. Δοκιμαστὸς. Duracina vel est, ligneus. Ind. de Noxa dura apud Valer. num. Hacc. 2. Argonaut. ...manet immotis nox dura fatis. Præ ea nocte quæ dura equus à Trojanis excepta fuit, & in urbe admissus. Cel. Rhodig. lib. 27. Antiquit. c. 22. ...ut hæc pars durius ex positura bisaria posse dici magnus ita turalo, & magnitudine videretur equi illius Trojani.

Duretē. [Pol. Twardość.] Hispanica vox est, qua dissipatum solet vas illud amplum è testa halecis, in quo sedentes lavare & sanari faitum vocā. Suetonius in Augusto: At quoties nervo cum cauda marinus, aliove aq. cal. dis utendum esset, contentus nos erat, ut insidens lignea sella, quod ipse Hispanico verbo Dunam appellabat, natantes ac pedes aliquamdiu jactaret.

Durus, a, um. Solidus, firmus, & dicitur de cœlo vel aliis corporibus durioribus contrarium est Mollis. קשה, קשיח, σκληρὸς, ἀνάπτυκτος, &c. Gall. Dur, ce qui est dur. Ital. Duro. Ger. & Belg. Hart. Hisp. Cosa dura, ó sólida. Pol. Twardy. Vng. Kemeny. Ang. Hard.] Virg. 4. Æneid. Durus genuit te cautibus horrens Caucasus. ¶ Per translationem capitur modò pro patiente, ac tolerante laborum. Idē 2. Georgic. Scipiadas duros bello. Et 6. Æneid. ...gens dura atque aspera cultu. ¶ Aliquando pro sævo, crudeli, & fero, Idem 3. Georgic. Quid juvenus, magnum cui versat in ossibus ignem Durus amor? Cic. 7. Verrin. Quis tam fuit illo tempore durus & ferreus, quis cum columinaria præterueniret, &c. Terent. Phorm. Adeone ingenio te esse duro, aut ex ore ferreo, Venerq; misericordia, nec precibus mollari quenas? ¶ Accipitur item pro asperio. Virg. 4. Georg. Aut durum cursu genus. ¶ Durus ad studia, qui studiorum delectationem non capiunt. Cicer. pro Archia: Nam & Græcis res adolescens attigit, & apud illos Magnæ Græciæ, quæ cultissima tum fuit, studiosa videbatur, jucundos fuit.

Durus ors. ὀστοῦν σκληρὸν, ἐπιλαμπὲς, ὀστοῦν ἀπόκρυφον, &c. ἀπόκρυφον, ἀπόκρυφον, ἀπόκρυφον,

testare consule Lexicon Hotomani. Vlpian. l. Si quis uxori §. Si tagitivum. ff. de furt. Si fugitivum meum quis quæsitum à Duumviro vel aliis qui potestatem habent de carcere vel de custodia dimittendi, acceperit, an is furti teneatur. Cicero in Oratore: Planeque Duumviratum judicum, aut Triumvirationum capitalium, aut Decemvirorum litibus judicandis civo nunquam. ¶ Duumviri item creabantur ruinarum legi, qui de perduellione quærerent, de quibus Livius libro 1: Duumviri, inquit, perduellionem judicent si à duumviris provocatur, provocatione certato, &c. ¶ Duumviri navales, Liv. 9. ab Urbe condita, ut Duumviros navales ex classis ordinandæ reficiendæque causa idem populus juberet.

Dūūmviralis, m. g. Dignitas duumvirorum. [Pol. Duumvirale, Duumvirorum genus. Vng. Szabadságos, emberségos. Ang. A sheriffs office, or magistracie.] Plin. lib. 4. Epist. ad Sempronium. Hunc Agorius Trebonius ex Duumviratu suo tolerem curavit. Paul. Hortenses ff. de Decur. Is qui non sit decurio, duumviralia, vel alia honorabilia civilibus fungi non potest.

Dūūmvirālis, le. Quod ad duumviratus munus pertinet. [Pol. Duumviratui gaudens. Vng. Szabadságos, emberségos, valo. Ang. Belonging to a sheriffs office of small authority.] ut, Dignitas duumviralis, Judicium duumvirale. ¶ Quando verò de homine dicitur, eum significat qui aliquando duumviratum gessit: sicut Consularem vocamus, qui Consulem perfunctus est, & Triumphalem, qui triumphum peregit. Ulpian. l. ff. De albo scribo. Qui duumviratum gesserunt (si hic honor præcesserit) & inter duumvirales antiquissimus quisque prior.

Dux, Vide DVCO.

D ante Y.

Dȳas, ădis, Numerus est binarius, sicuti decas numerus est denarius.

Dynastēs, hujus dynastæ, m. p. δυνάστης. Qui in magistratu est, aut qui in civitate plurimùm potest. [German. Ein gewaltiger grosser Herr. Polon. Pan w R. Potentat. Vng. Megyében való. Ang. A great lord, or noble man of great power.] ita dictus à verbo hujus δυναστεύω, quod posse significat, sive potentiâ esse. Sic hujus verbo, reges Dynastas vocari, propterea quòd plurimùm possint, polleantque, & populos quò velint, aut vi, aut persuasione producant. Cicero ad Atticum: Erit enim illo tempore in civitate dynastis in gratia. Idem 11. Philipp. Idem si tacerent reges, tetrarchæ, dynastæ quoque essent. ¶ Horum dignitas Dynastia δυναστεία, vocatur.

Dyŏs, æ, sive Diota, [ὑδρία, ἀμφορεύς. Germ. Ein weit ausschenkt mit zween ohren oder hencklen. Polon. Dzban o dwu uszkach.] Utroque enim modo ex priscis inveniuntur. Dolia fictilia genus, vino conservando: duncem à duratus antiquus hoc est, solis, ut appellavimus. Vide supra DIOTA.

Dyscŏlus, m. f. [πικρός, δύσκολος, δύσοργος &c. Gall. Fascheux, facheux. Ital. Difficile, Arrabbiato. Germ. Ungeschickt, verdrießlich. Hisp. Difficil, aquel q̃ no se contenta. Pol. Kapryśny. Vng. Nehez, kolonk, akarato. Ang. Peevish, frowardly.] Difficilis, & morosus: quod vitii genus à Græcis δύσκολον appellatur.

Dysĕntĕrĭa, [δυσεντερία. Gall. Tranchées de ventre avec flux de sang par inclammation des boyaux. Ital. Dolore di ventre con flusso di sangue. Germ. Die roth ruhr oder bet rohtlauff. Hisp. Camaras de sangre. Polon. Rzgawka. Vngar. Vérnes. Anglice, The bloody flux, or worm, gnawing of the bowels.] Intestinorum exulceratio cum inflammatione & excretione sanguinolenta, ventrem magnis doloribus tormentisque exercens. Quidam intestinorum difficultatem, Celsus tormina interpretatur. Cicer. Gallo libro 7. Epistol. Sanè δυσεντερίαν pertimuerant. Plin. lib. 22. cap. 23. Ad dysenteriam bibitur cum absinthio. ¶ Hinc Dysentericus, δυσεντερικός, dicitur qui hoc morbo laborat. Plin. lib. 20. cap. 21. Auxiliatur dysentericis tenesmon curantibus.

Dysnŏmĭus, a, um, [δυσνόμιος, δυσνομικός, dicitur perversi juris, legumque contemptor.

Dyspĕpsĭa, æ. [δυσπεψία. Gall. Indigestion, indigestion. Ital. Crudezza di stomaco, indigestione. German. Böse dauung. Hisp. Ecchazon de la digestion, indigestion. Polon. Zle trawienie tego co zyie. Vngarice, Gyomorban való gyomor (avagy) gyomorgas. Ang. Indigestion, unmeetness of stomach.] Difficilis & ægra concoctio alicujus partis cujuscunque difficultatem, vel depravationem importans, & vitiosæ coctionis. Galenus libro de Sympt. differentia ponit inter coctionis genera. κακόχυμον, ἐφεδρικόν, & δυσπεπτικόν: interque hanc ponit differentiam, ut apepsia dicatur quum cibus non mutatur. Secta talis omnino permanet, qualis est ingestus. Et hanc Latini propriè cruditatem appellant. Bradypepsia autem quum cibus quidem immutatur sed ægrè, lentè, & imperfectius non inde ullam vel tardam coctionem dicere possumus. Dyspepsia verò dicitur, quū cibus mutatur in alienam qualitatem naturæ nostræ non convenientem. Hæc medici nostri in hominem deprehensam dicere solent. Hanc tamen differentiam, ut ipsi quidem medici observant, quisquis dyspepsiæ nomine (ut plerumque) omnia coctionis vitia intelligant.

Dyspŏlītus, pen. cor. δύσπολις & Amicus parū sinceru. [Pol. Niepewny przyiaciel. Vng. Gyanus valo barat. Ang. An friend not upright, or sincere.] Sat. 3. Non est Romano unique locus hic ubi regnet Pontogenes aliquis, vel dyspolitus. Caligineria exemplaria habent Ophitæ & ita communi legendū. Videtur enim Juvenalis hic notare Græculi quempiam nomine Diphilum.

Dyspnœa, [δύσπνοια. Gall. Difficulté de haleine. Ital. Difficultà de spirare. Germ. Engbrustigkeit oder schwere des athems. Hisp. Estrecho. Pol. Trudne oddech. Vng. Kénsegés valo lélec. Ang. Difficulty of breathing, pursiness.] Spirandi difficultas: quod vitii genus senibus solet esse familiare, teste Hippocrate: unde & Virgil. senes, anhelos vocat. Tres autem medicis enumerantur morbi in difficultate spirandi consistentes. Nam qui ea modica est, thorax nuncupatur, vehementior δύσπνοια vocatur. Quum verò evenit ut nisi recta cervice spiritus trahi non possit, orthopnœa appellatur.

Dyspnœtĭcus, [δυσπνοϊκός. Gall. Qui respire avec difficulté. Ital. Che spira con difficultà. Germ. Der da schwerlich athmet. Hisp. El que tiene ago. Pol. Cierpiący zadawy. Vng. Nehezeg lélec. Ang. That breathes with difficulty, pursy.] Qui difficulter laborat. Plin. lib. 24. cap. 6. Ammoniacum prodest dysprœticis, pleuriticis, &c.

Dysŭrĭa, æ. [δυσουρία. Gall. Difficulté de pisser, seu Difficulté de pisser. Ger. Harnverstopfung, beschwerung zu harnen. Hisp. Difficultad de mear. Pol. Trudność, trudne wypuszczanie. Vng. Nehezeg valo kiuladas. Ang. Difficulty of making water.] Dirficultas, & tarditas urinæ, ea ex calculo, vel materia quapiam crassa, aut ventositate meatus obstruente. Hoc vitii Celso significatur, quū ait: Quibus ægrè lotium it. Cic. Gallo libro 7. Epistolarum tarda stranguria male accipiunt, quia dicat δυσουρίαν & στραγγουρίαν esse sibi morbos illos effe: quorum alterum morbum cruditatis esse putant, alterum etiam turpitudinis participem. Stranguria autem morbus est à dysuria diversus, quem nonnulli urinæ filicidium appellant, quum delicatæ tantæ est vel urinæ acrimonia, vel vesicæ imbecillitas, ut quicquid in eam stillabit, tantum excernatur.

E

Svapte natura non incipiunt, sicut A. O. neque tam prompte ex diducit, sicuti magis languido circa attentum producit, sicuti tum superiorem aliquo modo deprimit, sonum tamen & auget & minuit ea ratione qua & A. ubi satis abundè dictum est. In fine dictionis corripitur, præter quàm in Græcis vocibus scribitur per s, ut in Penelope. Ablativo etiam quintæ declinationis producitur, die, re. Imperativi singulares secundæ conjugationis, duce. Monosyll. habent, me, te, præter quæ conjunctio, ve, ne, quæ vim significationis habent. Adverbia in e ab adjectivis, us, a, um, ut docilé.

E & Ex. [ἐπίτριτος, ις. Gall. De. Ital. Di. Ger. Von. Hisp. Ex. Pol. Z. Vng. Azul, szerint, által. Ang. Of.] Prepositiones sunt quæ & separant, & componuntur. Separatæ, modo separales sunt: ut, Exilla celebritas honos: hoc est, post illud tempus. Modo locales: ut E coelo. Modò ponuntur pro à vel abut, Audivi è patre meo. ¶ Modò significant causam pro vel ad, (vide tū genitivo) ut, Ex dignitate, ex usu, ex utilitate: hoc est pro dignitate, vel ad dignitatē. E Respub. pro Republica. ¶ Modò secundū, ut, Ex Platonis sententia: hoc est, Secundū Platonis sententiā. ¶ Modò in. Cic. Si res ea laboriosa est, morbum patiebatur in rebus. ¶ Compositæ quandoque privationem indicant, ut Exanguis. Exanguis. Quandoque vehementiam vel perfectionem, ut Exuda, Exoro. Quandoque extra, ut Exeo, Excludo. ¶ Componuntur autem E, cum b, ut Eblandi, ut Edisco, g, ut egredior, l, ut ejicio, m, ut ejulo, n, ut enarro, p, ut emitto, q, ut enervo, r, ut erigo, s, ut everto. ¶ Ex verò cum a, ut exanclo, hoc est exantlare, e, ut exeo, f, ut efficio, g, ut exigo, p, ut expello, q, ut exquiro: (ut exsequor, quia exsequitur, f, mutatur in s, ut effundo. Quum verò sequitur s, abjicitur, ut exquiro, & ex eo in illis integra manet. ¶ Contrariò, [ἐκ τοῦ ἐμπροσθεν, ἐξ ὀπισθεν. Gall. Au contraire. Ital. All'incontro. German. Im gegentheil, hergegentheil. Hisp. Por contrario. Polon. Naprzeciwko. Vngar. Ellenkezöt. Ang. On the contrary.] adverbium, significat ex retrò, contrà. Cic. 3. de Fmib. Ex contrario moderati habitus.

E ante A.

Eale, vera est in Arthuripia nascens, magnitudine equi fluviatilis, cauda elephanti, colore nigra vel fulva, maxillas habens aduncas, & majora cubitalibus cornua, mobilia, quæ alterna in pugna

pugna fiat, vnius ne infesta aut obliqua, utrunq; ratio monstrata. Hæc Plin. lib. 8. cap. 16.

Hare, Propterea, ad eam rem.

Eas, eatis, ou. ing. Latinè Ver, è quo Ebrius, Iauris, Versus.

E'āpēnās, penult. corr. Significat usque eò, vel ad eum modum: correspondent Quatenus, Vsque quò, Quoad, Ve, Quo. Ne quid. [עד hâdh, עד ad eum, eatenus. Gall. Iusques à, iusques à ce que. Ital. fino à, fino che. Germanicè. Biß daß. Hispanicè. Hasta, hasta que. Polonicè. Dopoki. Vngaricè. Mindaddig, mig. Ang. Vntil, vntil that.] Cæsar de bello Gallico: Quoad ea, quæ ad Ciceronem pertinebant, cognovit. Pol. Ażaż. Vngar. Amoddig. Ang. Vntil. ¶ Cujus declinationem Ciceronis facetias habitum in tam atrox, quatenus ex eo tacendo plenior fides est. Cic. 2. de Leg. hunc deridet, quod vocabat, eatenus exercuerant, quasi populo ita placere voluerint. Idem de Opt. gen. orat. Verba persequens eatenus, ut eam non abhorrere à more nostro. Celsus lib. 12. cap. 9. Caule ita ducendo abscindere, eatenus cujus cancer sit videbimur. Suetonius in Tib. Ac primò eatenus intervenire bant, ne quid perperam fieret.

E ante B.

E. B. In notis antiquorum, E, as bona.

Eberan, Asinus qui fœcitate aliqua conciderunt.

E'bēnūs, vel Ebenum, prima correpta. [הבנים hebanim. Sept. ξύλοβ. Syriac. Gall. Ebene, vn arbre dont on fait les manches des Dagues. Ital. Ebano. Germanicè, Ein Baum der in Indien wächst, vnd schwartz ist, vnd zu den Messerheften gebraucht wird. Hispanicè, Ebano, arbol peregrino y oloroso. Pol. Hebanowe drzewo. Vngar. Ebenfa. Ang. A rose wood, growth in Indea and Ethiopia.] Ligamen ex tribus unum, sorte duxi aspectu, adeò solidum & ponderosum, ut in aqua non tingeretur. Creditur tamen erat. (ut Accius tradit) subsidentis & abstergentis virtutis. Vel oculorum vitiginem cibo terendo curari, & alios oculorum medicamentis misceri. Hæc arbor nascitur in India, & cæsa durescit in lapidem, ut hinc que odore jucundo. Virgilius lib. 2. Georgic. Sola India nigrum fert ebenum. Vel Servius: Atqui & in Ægypto nascitur, sed Indiam, omnium plagam Æthiopicæ cognatas. Vide Plin. lib. 12. cap. 4. Sunt qui per ἀπόβασιν enim to nunc hebenos.

Ebeo, Ἀφαυαίνω, Vexatione privo, ejus passivum est Ebeor.

E'bibo, bis, prima correpta, ere. Bibendo evacuo. [Boire. Gall. Boyre tout, ou tout à faict. Ital. bevere tutto. Germanicè, Außtrincken. Hispanicè. Nacer beuer, à beber todo. Polonicè, Wypyiem. Vngaricè. Ki ißom. Anglicè. To drink vp all or out.] Plautus Aulularia: Pathicum quid est, ut ego hic vini cirrum ebiberem meum? Terentius Heaut. Qui? Comedent? quid? Comedent? ¶ Pertradlantem Ebibere, pecuniam pro consumere. Plautus Amphitryone: Non ego cum vino tunc ebibi impetum meum.

E'blandĭŏr, dīris, d. q. Blandiris aliquid extorquens, impetro. [Blandissant. Gallice, Amadouer par belles paroles, gaigner, impetrer par douceur. Ital. Ingannare con parole, ò bellezze. Germanicè, Etwas mit schmeichlen von einem bringen, damit erbas mit gutem nicht erhalten kan. Hispanicè. Hacer halagos para sacar por dadivas. Polonicè. Wdzięczyć się. Vngaricè. Kedveskedem valamelly ember. Ang. To get a thing by flattery.] Livius lib. 3. bell. Punic. Neque enim omnia emebantur, blandiebatur, sed vim etiam magis adhibebant.

E'blandĭtĭæ, ārum, pariter iam. [Polon. Wdzięczenia. Vngar. Hizelkedés. Ang. Flatteries.] Vide Blandiæ. Suffragia dicuntur, quæ precibus & blanditiis impetrantur, apud Cic. pro Cn. Plancio.

E'blĭtēs. Vide PLVTA.

E'bŏlus. Vide EVVSVS.

E'brĭŏ, ās, vas vinarium est, in cujus Sulpitur, atq; inde Ebrius, & Ebriosus dicit, quod negotia, negotiosus. Sunt autem de per abjurationem, quam confectudo repudiavit. [Polon. Wonczka. Vngar. Mezabo, egy iso pohar ebrig.]

E'brĭŏsŭs, a, um, Qui ebrius potius merito alicui censeri est, temulentus, vinolentus, vino laguidus, vino obrutus. [שכור shikkor, methyon, μεθύων. Sept. Gall. Yure, yvrogne. Italicè, Ubrio, ebriaco. Germanicè, Ein trunckenbold worden. Hispanicè, borracho, borracha. Polonicè, Opoy, opoyca. Vngaricè, Részeg. Ang. Drunken, drunkard.] Plautus Amphitryone: Nemo ait ebrius est ut ego sum. Idem in Rudente: Sylvanus, quasi sine ebrietate. Cicero Paprio Peto, ho 9 Habuit enim is tum potestatem ex quo velles fabro, vel certe ex ebrio sine pallio. Vide, Nè fabrius, pro ebrius fuisse. Mart. Et nos fabria verba tuemur. ¶ Interdum ebrius ponitur pro pleno & abundante. Plautus: Facitem hi cœnæ ac ebria fundi, ebi abundans, & opipare parata.

E'brĭŏsŭlus, diminutivum ab ebrius. [μεθυσάκιος. Gall. Yurongnot. Ital. Alquanto imbriaco. Germanicè, Ein wenig trunckē. Hisp. Vn poco borracho. Polon. Pokpił. Vngar. Kißegyenlo. Ang. A little drunken.] Plaut. Curc. Potibo atque ebriosuli incedunt.

E'brĭōsus, Qui sæpè fit ebrius. [שכור shikkor, ἐπιμέθυος. Gall. Yurongnot, yvrongne. Ital. Ebbriacone, ò ebbriaco. German. Ein trunckenbold, ein vertrunckener. Hispanicè, borracho, que à menudo se embriaga. Polon. Opilec, opilca. Vngar. Részegs. Ang. Much given to drunkenness.

E'brĭŏsŭs, Qui sæpè fit ebrius. [שכור shikkor, ἐπιμέθυος. Gall. Yurongnot, yvrongne. Ital. Ebbriacone, ò ebbriaco. German. Ein trunckenbold, ein vertrunckener. Hispanicè, borracho, que à menudo se embriaga. Polon. Opilec, opilca. Vngar. Részegs. Ang. Much given to drunkenness.] Cicero de Senect: Hunc sæpe ebrium sæpe familiares & ebriosum, & malè sanum fuisse. Plinius libro 30. cap. 14: ebriosis ova nocitura per triduum data in vino, tradium ejus ad ducunt. Atque eo cautius, præpudio in ebrietatem. Horatius, Cicero, & Tull. Veiner ebriosum & ebrietatem interpellat, alibi quæ est esse amentem, alibi amantem. ¶ Hujus contrarium est Sobriosus, sobrietatis affectator, quo nihil est Cypriano, & inter eum & ebriosum hoc interest, quòd ebrius ad eum præsentem designet; ebriosus habitum & proclivitatem. Potest enim quis esse ebrius, qui natura tamen & consuetudine ebrietatem maximè abhorreat; & ebriosus quis esse potest etiam tum, quum vini alias gustavetit.

E brĭtās. Ebrietatem Cato dicebat nihil aliud esse, quàm insanã voluntatem. [שכרון shikkaron, μέθη. Gallicè, yvrongnerie. Ital. Ebrietà. Germanicè, Trunckenheit. Hispanicè, Embriaguez. Polonicè, opilstwo. Vngaricè, Részegség. Ang. Drunkenness.] Plinius libro 3. cap. 14: ebrietatem acceptandam illos palam præsumptus. Ovid. 12. Metam. & ebrietas gemitus libidinesque gignat. ¶ Comessatio & ebrietas curæ evitandæ, monet sacer rex Salomon Proverb. 23. & 31.

E'brĭtĭo, ās, penultima correpta, Ebrium facio. [μεθύσκω. Gall. Enyurer. Italicè, Far ubriacare. Germ. Trunckē machen. Hisp. Embriagar a otro. Polon. Opoić. Vngar. Megrészegitem. Ang. To make drunken.] Lucretius: Ebrietatis monstrat lutarem accipiunt. Nonius.

E'brĭŏlus, a, um, antiquis, esse Nonio videtur pro ebrio, vel inebriato. [שכור shikkor, השתכר hishtakker, μεθύων, μεθυσθείς. Polon. Opilec. Vngar. Részegs.] Plautus in Aul. Homo ebriolus semper solet. Ita enim lego Nonius. Ad hunc ibi ebriosus legendum contendit: ut ita à verbo ebrio, cujus compositum est Inebrio.

E'brĭŏr [μεθύω. Pol. Opiam. Vng. Megrészegszem.] Macrob. Comment. lib. 1. cap. 12: Ac tripudium materialis influxus in corpus venientes in mimas ebriores.

Ebur, ŏris, n. Dens elephantis, quasi è barris esse enim elephantum vocabant veteres, à barris. [שן shen, ἐλέφας. Gall. Yuoire. Italicè, Auorio. Germanicè, Helffenbein. Hispanicè, Marfil, diente de elephante. Polon. Slonowa kość. Vngar. Elefant csont. Ang. Ivory.] Cicero ad eundem: Non enim est ebur scalptum, aut ebore dolatum. ¶ Eburnea vasa, pocula ex ebore dentis. Horatius libro 2. Carm. Ode 18: Non ebur, neque aureum Mea renidet in domo lacunar. Cicero 4. Verr. Vtrum ne ebur ex additus factis, dentium demensum sit, an ex ea quæ vellet, auferret. ¶ Antiqui in u fait nominativus ebur, à quo rectè archigenitivus eboris, & adjectivum eborcus.

E'bŭrĕŏlus, a, um, Quod est ex ebore. [ἐλεφάντινος. Gallicè, D'iuoire. Italicè, D'auorio. Germanicè, Helffenbeinen. Hispanicè, Cosa de marfil. Polonicè, Slonowy. Vngaricè, Elefant csontbol valo. Anglicè, Of ivory.] Plautus libro 16. cap. 5: Soveni sceptrum eburneum in Metellinade, una campus petinus. ¶ Aut quod inter eboris album esset, Eburnus facies. Ovidius 3. Metamorph. Iuvenesque genus, & eburnea colla.

E'bŭrnĕŏlus, diminutivum. [ἐλεφαντίσκος, ἐλεφαντάριον, ἐλεφαντόδους. Gallicè, Morceau de iuoire, petit morceau d'iuoire. Ital. Capetto d'auorio. Germanicè, Das mit helffenbein verfeit ist. Hispanicè, Colmillo de marfil. Pol. Slonikiel. Vng. Elefant csontbol valo cza. Ang. Any thing made of ivory.] Cicero de Orat. Quem servum dicit habuisse ad manum, cum eburneola solitus esset canere fidicen.

E'bŭrnŭs, a, um, Eburneus. [Vng. Elefant csontbol valo. Ang. Of ivory.] Tibull. Hanc primum tenens plectro modulatus eburno.

eburno. Lucretius libro 2: Lyginiæque facet, gradibusque accliues eburnis.

E'bŭrĕŏlus, a, um. Quod extrinsecus ex ebore est, quod ebore est obductum. [Ital. Coperto d'auorio. Gallice, Couuert ou couuerte d'yuoire. Germanice, Mit helffenbein oberzogen. Hispan. Cosa cubierta de marfil. Polon. Z'okryta kością słoniową. Vngar. Elefant tsontual. Ang. Couered or made of ivory.] Plaut. in Persa: Lectos eburatos, tunicas, idem in Aul. Clamores, imperia eburata vehicula, pallas, aurum, mulos.

E'bŭrĕus, a, um, ab antiquo nomine avo. eborfinficus: & marmor marmoreus: ebureus vero, & ebatus, ab ebur. [Gallice, D'yuoire. Polonice, Z'kości słoniowey. Vngar. Elefant csontbŏl valo. Angl. Made of yuorie.] Significant autem hæc tria, quod est ex solido ebore. Quintil. lib. 8. Quem in triumpho Cæsaris eborea cupida effert translata.

Eburarii, inter artifices qui à Principibus vacationes munerum obtinent, numerantur in 1. penult. C. de Excusat. artif. lib. 12.

E. Ante C.

E. Cl. notis antiquorũ, è comitio, vel è capitolio. E. CONV. è convivio. E. D. A. B. S. C. P. hoc accepto de pecunia. E. C. S. A. S. ejus cavsa senatus abd cavit.

Ecnum vel ante compositione.

E'castŏr, adverbium iurandi. Dianam: Pollucem, per Castorem & Pollucem, ornativa fere iurandi, apta fœminis. Terentius in Andria: Percastor factus pater est Pamphilo. Sunt qui per diphthongum malint scribere, quasi ex æde compositum putent, ut Aedituus dictum & quasi per ædem Castoris. Hoc iuramento (ut auctor est Macrobius) viri non utebantur, quem admodum nec mulieres per Herculem iurabant: ædepol autem iusiurandum erat, tam mulieribus, quàm viris commune.

E'cbăsis, ĕos, Penultima correpta, figura est, qua Latinè dici potest excursus, ἀπὸ τοῦ ἐκβαίνω, quod est egredi sive expatiari. [Polonice, Wyiście.] Exemplum est apud Virgilium libro 2. Georgic. quum describit tempestatem à rusticis præcavendam.

E'cbŏlĭi, orum, m. Ἐκβολεῖα, sive Echolinæ, arum, sive Echoladæ. [Pol. Leki wyżymaiące.] medicamenta tuat quibus medici utuntur ab egestis infantibus mutero enectis, quæ & phalluta dicuntur. Latinè dici possunt ejectoria vel ejectrices medicinæ. Ex Budæo.

E'cce, Adverbium, rem improvisam subitamque demõstrans. [Gall. Voici, voila, soudainement, tout soudain. Ital. Ecco. Germanice, Sihe/ Sihestu/ Sihestu nun. Belg. Siet. Hispan. Mira, mira essa. Pol. Oto, oto. Vngarice, Imè. Ang. Behold.] Virgilius 2. Aeneid. Ecce autem primum à Tenedo, tranquilla per alta, &c. Scribit Alcimus etiam hoc proprium esse Ciceronis, ut rebus improvisis hac particula utatur: ut in Oratione pro Cluentio: Ecce tibi cuiusmodi fortitio, ut in primis Balbo esse judicandum. Idem 6. Verr. Ecce tibi nova turba, atque exa. Idem in Pisonem: Ecce tibi alter Ephesi, &c. ¶ Nonnunquam etiam in rebus lætis hac particula utimur. Ovidius 3. Amor. Ecce Corinna venit. Modò nominativum, modò accusativum assumit. Cicero ad Atticum, libro 1: Ecce autem delectus Equitum. Idem 2. de Finibus: Ecce nihilum hominem si dolor hominem malum est.

Eccĕ, Jam antiquum verbum contractum pro ecce illum, Plaut.

Eccĕa, Plaut. Cerèo: illam video, pro Eccillam.

E'cchĭ, [ἔκκυ. Polonicè, Iesli gdzie.] per duplex c, & penult. i correpta, compositum ex ecce & ubi, idemque significat quod Nancub.

E'ccum, eccam, eccos, eccas. [Pol. Oto go. Vng. Imèbol.] adverbium demõstrandi, quo nõnulli volunt id significare quod ecce eum, eos, eas: quos Laurentius reprehendit in argumẽto, quòd nõ tam id quàm Comicos sequamur, ubi junctũ accusativum, ut Eccum me, Eccum Parmenonẽ ubi certè non possumus interpretari, Ecce eum me aut, Ecce eum Parmenonem. Melius itaque Valla sequemur, qui aiunt dictionum significationem per adverbia interpretandam: ut Eccum ille idem quod Ecce hic, intelligi vult de quo agebamus. Eccam, ecce hæc, subintelligæ fœminam de qua agebamus. Illum, ecce illic, scilicet virum resolvendo per adverbia, non per nomina. Ex his itaque non obscurum est, quid discriminis sit inter Eccum & Illum: quòd videlicet Eccum demonstrat hominem, qui non procul abest: Illum eum qui famus: ut Eccum Parmenonem: hoc est, Ecce hic Parmenonem: contrà, Illum, eum qui longiùs abest.

E'ccĕrĕ, jusjurandum est, adsit ures, per Cererem, παρὰ τὸ ἱκετεύω, ut, Accalon, Aedepol. Alii Eccere accipiunt pro Ecce: Plautus in Amphit. Eccere jam ut autem facie, ut tuis nulla apud te sit fides.

E'ccĕsĭa, æ, p. Cœtus, concilium, contio, congregatio. [עדה hedah. קהל kehal. Gall. Assemblee. Italice, Adunanza.

Ger. Ein Versammung/ Gemeind/ Kirch. Hispan. Ayuntamiento. Polonicè. Zgromadzenie, kościoł. Vngaricè, Aszembleia hely (ezaggy) gyülekezet, (mondgy) az egesz egyház. Ang. Assemblie, or congregation.] Inde fidelium omnium qui per orbem sparsi sunt, universitas, a Catholicis Ecclesia dicitur. Sic dicimus Carthaginem esse caput Ecclesiæ. Apud veteres hac nomine vocabãtur cõventum civium, qui Reipub. causa convenichant: nam quum ad spectaculum aliquod populus exagio vocabatur, ἐξάκτος proprie dicebatur.

E'cclesiastes, contr. [קהלת kohéleth. ἐκκλησιαστὴς. Gallicè, Prescheur. Ital. Predicatore. Ger. Ein Prediger so mit Gemeind vmbgeht. Hispan. Predicador. Polon. Kaznodzieia. Vng. Praidikator. Ang. A preacher.] Concionator: ἀπὸ τῆς ἐκκλησιάζω, quod est concionem habere, vel ad concionem convocare.

E'ccum, Vide ECCE.

E'dĭcts. [Ἔδικτος. Gall. Defendeur, prohibiteur de vendre. Ital. Proibitore, interdittore. Germ. Ein Verbieter. Hispan. Defendedor, vedador. Polon. Obrońca, przeszkadzaiący przedaiącym. Vngar. Eltiltò szerzödtetö, az fèl eruberek, hogy ne vigyenek bor. Ang. An admonisher to withstanding a common cause of selling.] Latinè defensor, vel censor. Erant autem Edicti, ædiles Plebis, in municipiis, qui Romæ Tribuni plebis, qui scilicet plebis causam adversus injuriam optimatum tuebantur. Cicero ad Thermum, libro 13. epistol. famil. Decreta mihi Ephesiorum, quam Ephesi fierent, ea curaturum ut Edicti Milesii Romam mitterentur: id factum non est. Legatos ad eos missos esse, sed male Edictos, ut aliquid confici posset. Quare peto à te, ut eos & Alabandenses jubeas Edictos Romam mittere.

Edĭlĭtium, ἐκχρησία, Latini Inducias vocant. Gell. libro 1. capite 21.

E'dŏmĕdŭlĭa, æ, p. [חדוה chadvah. שמח semach. ἐξομολόγησις. Gallicè, Ioye. Ital. Tardanza. Germ. Ein Freudenzeit gebeit. Hispan. Cosa de alegria, placer. Pol. Radość. Vngar. Vigasztalàs. Ang. Gladnes.] Latinè tacturnitas dicitur & infestatio quæ contingere olim solebant illis qui in Pythagoræ, teste Gell. libr. 1. cap. 9. Vnde echemythos à Græcis dicebantur, testè Gellio, Budæus auscultatores, & confestim immunitatem habentes in ærario, qui & ἐξομολογεῖ dicuntur. Item alio loco interpretatur echemythos, cunctatores, & secundùm hominem parcissimos, qui aures duas habere se, unicam linguam in cunctis etiam publicis meminerint.

Echenæus, vel Achenas, Græci vocant serpentum genus prægrande.

E'chĕnĕis, ĕi. [ἐχενηὶς. Gallicè, Vn petit poisson, qui s'attache contre vn nauire, afin d'arrester ce qui le meine et remuë. Italice, Picciolo pesce, che si attacca a legni, quasi legnaiuolo d'acqua. Germ. Ein fischlin der sich an Schiff thut setzen / damit er sich desto besser kendt halten. Hisp. Pez pequeño que se pega a los nauios. Polon. Rybka maiąca przy statku przylepiona. Angl. A little fish that sticketh to the ship under the keele.] Genus piscis, quem Latini Remorem appellant: utroque nomine ab imposito. Ferunt enim hunc piscem navim cui adhæsit, tardare quantumvis velis & remis incitatã. Hinc echenæus dies, ἐχενηὶς ἡμέρα dicitur: hoc est, in cæpta navis celeritate. Remora est, à eo quod navi adhæreat. Plin. lib. 32. est parvus admodum piscis, ad cetera pernix, adhærens appellatus hoc: carinis adhærente, navem tardiùs ire credunt, inde nomine imposito. Ob quam rem à Græcis ἐχενηὶς dicitur, à nostris & Romanis à remorando nomen habet. Lucret. lib. 6. Non puppim retinens, Euro contendere adentes, Immeans, ceteroquin aquis. Ferunt hunc piscem flumen in gravidarum utero effere, partumque ad puerperium continere.

E'chĭdna, æ, f. [ἔχιδνα. Polonicè, Iędzowka. Vngaricè, Vipera meregyèkèz. Anglicè, A venemous kind of serpent.] Idem serpens esse creditur, quia Latinis Vipera dicitur, quod & ipsum etymologia videtur indicare. Apparet enim echidnam dictum παρὰ τὸ ἔχειν ἐν ἑαυτῇ ὠδῖνας, quòd scilicet ac primùm ad usque fœminam in se concipiat, donec pullis nimium auctis ea pertusis, eroso matris utero, parentemque necato, erumpant. ¶ A Poëtis accipitur pro quovis serpente, & præcipuè pro Hydra illa Lernæa, quæ ab Hercule interfecta est. Ovid. lib. 4. Fast. Sanguine Centauri Lernæ tangunis Echidnæ. Missus ad auxilium tempora nulla dabat. Vide in dictione LYCVRGVS.

E'chĭnŏmĕtra, ὀξυπώγων. Echinorum genus, quorum spinæ longissimæ, calyces minimi, nec omnibus iidem, rubus & viridis colos. Plin. lib. 9. cap. 27.

E'chĭnus, pen. prod. m. f. [ἐχῖνος. Gall. La prouiere coquerelle ou poisson, dedans lequel poussinement croissent les chastaignes. Ital. La coperta spinosa delle castagne. Germanice, Die stachlecht oberrinde worinn die castani wachsen. Hispanice, La cubierta de las castañas. Polonice, Kasztanowa kaszlanowa. Vngaricè, Gesztenye kaszaia, vagy fèszke. Ang. The prickard huske or coueryng of a chestnut.] Tegmen spinosum quo servantur castaneæ. Vide castaneæ echinatæ dicuntur. Plin. lib. 15. cap. 23: Nuces vocamus & castaneas,

callaneas, quanquam accommodatiores glandium generi ornatum his echinato cortice vallum est. ¶ Abhorret ab hac similitudine cibus ille echinus pulsis, quem Plin. lib. 9. cap. 30. scribit esse ex conchyliorum genere, cuius pes prehensus, contrahi, et in orbem volvi, caputque sese includere, ubi se continet nec ullis ictibus jacitur. Martial. lib. 13. Obscuri digitos tectudine pungat acuta. Cortice deposito mollis et edulis erit. ¶ Est & echinus apud Græcos terrestre animal, cui et apud nostros nomen hirsuto, sive hirmaceo, aut etiam hirsuti aculeique spinis horridus est atque marinus echinus: [Pol. Vng. Ang. Ang. Hexam. Echinos iste terrestris, quem vulgo vocant, si quid intidiarum praedae fert, spinis suis caditur, atque ita sua arma sese colligit. ¶ Praeterea est inus genus vasis vinarii, in quo calices lavantur, quos alii ampullas dicit esse vitreas. Horat. libro 1. Serm. Satyr. 8. Pocula cum cyatho lotos sufficiet, aftat echinus. ¶ Alberis item echini nomine mel legebatur ferinum forense, ut quod dicta testium, & consultus acta cognitionum. Vide in echinum committere, de causis ingestum. Vide in echinum committere, de causis ingestum. Vide in echinum committere, de causis ingest

Efrænatum, Ger. Eftrepia. [Ταινιδιον, ἑλικτηρ. Polonicè, Zmarszczenie. Plinius civilis palpebrarum, quam scilicet interior palpebra non sua sarcina sublatur, sed pendens hiat, nec cum ingerere communiat: Lygophthalmos verò, quum supercilio ea pena non celetur.]

E'cpol, Terent. Dicuntur opera cum ex ipsis typis iuramentum sumus. [Pol. Per me hercule.] Plin. lib. 35. cap. 10. Ea sunt genera quæ ad effigies scalpturas aptantur.

E'culeus, is, m. gen. Vide EQVVLEVS.

E D

E Ædes antè D.

E'Dis hominis antiquorum, Eius domus.

E'dax, E dacitas, Vide EDO, es.

E'dentare, Qui præsunt regis epulis. Eos Nicolaus Ziegler Dapifer dum Elisæ edis. [qui celebri nomine apud D. Maximil. anum. Imperatorem præfectos latino fermone eorum Germanicarum in nostra lingua meruit audire. Vell. Cic. tametsi Rom. ære omnia, quod natura pulla, ignarus esset) aurum tamen esse non vetustas ei ostendit.

E'dentare, edentulum facere exemtis dentibus. [שנן, שנן Gall. Edenter. Ital. Mostare. Germ. Zahnlos machen. Hispan. Desdentar, mellar ó sacar los dientes. Polon. Zębi wybić. Vng. Fogot kiverni. Anglicè, To make toothless?] Plaut. in Rudens. Nimis velim improbissimo homini malas edentatum.

E'dentâtus, m. f. Dentibus privatus. [שנן, שנן Gall. Edenté. Ital. Sdentato. Germ. Zahnlos. Hisp. Desdentado. Vng. Fogatlan fejü. Ang. Which hath his teeth taken out, toothless.]

E'dentûlus, Qui sine dentibus est. [רקב Gall. Edenté, sans dents. Ital. Senza denti. Germ. Zahnlos. Belg. Tandeloos. Hisp. Sin dientes. Pol. Bezzębiasti. Vngar. Fogatlan. Ang. Toothless.] Plaut. in Cist. Propter operam illius improbi edentuli.

E'dico, cis, per. prod. edixi, edictu. Denuntio præcipiendi quid fiat aut nè fiat: est proprie magistratus. Habuerunt hoc ἐπιτηρημα, ἐξ οὗ ἐδίκτουν, vel διάταγμα, ἐδίκτουν, ἐδίκτου ἐξ ἐφόρου ἐκδοθέν. Præcepta enim ac præscripta rerum in futurum agendarum, edicta Romani appellant. Ex Hotomanno. [דבר אסר אמר צוה מצוה. Gall. Ordonner, commander. Ital. Commandare, ordinare. Ger. Befehlen, ein Mandat oder Befehl ausgehen lassen. Hispan. Mandar, mandar por edicto, mandar por pregon. Pol. Zakazać, mandat wydać. Vngar. Kyuetlenlem, parantsolom ki mondok, le adok. Ang. To command, or prohibite by anything proclaimed to be openly known, or to denounce.] ✠ Item edicere pro denuntiare, sive præmonere. Plaut. in Trucul. Edico prius, ne duplices habeatis linguas, ne ego bilingues vos nevero. Terent. in Heautontimoro, atque edicam facias ne quoquam efferre finant. Cicero, de Finibus bonorum & malorum. Edictum tibi edicendum quæ sis observaturus in jure dicendo. Unde & Edicere dicitur ad convenendum, edicere convenum, edicere militibus prædam, apud Livium. ✠ Pontius pro dicere. Plautus Truc. Sumasii videar, edicam.

E'dictio, is, are, Frequentativum est ab edico, quod ante dem pro simplici accipi, supra allegavimus. [דבר אמר מצוה. Gall. Dire, parler. Ger. Befehlen. Hisp. Decir, hablar. Pol. Rozkazować. Vng. Ki hirdetem, kiparancsolom. Ang. To publish, proclaim, or denounce.] Plaut. Epid. Ait, amorem summum edictavisse. Idem in Amphit. Tute edictas hæc tua.

E'dictum. Duo genera edictorum fuisse videor: unum, quod initio magistratu, publicè proponebat prætor urb. ex quo tanto anno jus diceret: alterum, quod ad singulas causas pro re nata accommodabatur: quale fuit Albi prætoris, quo Gabinium maiestatis reum accusatum citari mandavit Cicero. lib. 2. ad Q. Frat. Fuit autem proprium prætoris urb. edictum illud a nonnullis non reliquis prætoribus, qui de crimine aliquo quærebant. Fabis pro tempore ejus diebus utebantur. Ex Alio commentariis ad Q. Fratrem.

E'dictâ, n. pl. Quæ sunt Consulum, Prætorum, & Ædilium litteræ, quibus aliquid imperatur. [דבר אמר מצוה. Gall. Edict, ordonnance, commandement. Ital. Ordinanza, commandamento, precetto, mandato. Ger. Ein Mandat oder erbeung. Item Constitution oder satzung. Hisp. Lo edicto que propone el juez. Polon. Wyrok, rozkaz. Vngar. Parantsolat. Ang. Edicts, commandements, precepts.] Cic. pro Quintio: Quod Prætoris non fieri, sed ex edicto suo fieri jubet. ✠ Etiam edictum privati hominis. Terent. Heaut. Primum hoc scito, nequid credas me adversus edictum tuum facere esse ausum.

E'dictio, onis, f. n. edictum mandatum, imperium. [Διάταγμα, διάταγμα. Polon. Wyrok. Vngar. Parantsolat.] Plaut. Capt. Bellicas coëhortationes atque imperatas habeto.

E'dictâles, dicebantur, qui animum suum ad legum studium verterat, alterum etiam ad jurisperitiæ studium adjecerat, unde & sciscere appellandi more ab Edicto, cui cognoscendi jus imperatum dabant.

E'dictâlis, e. Quod ex edictis fuit edicta, ex bonorum possessionis dicebant quæ ex Prætoris edicto sine causæ cognitione deferebantur. L. 1. D. si tab. testam. L. 30. D. de arg. hered.

E'dilis, & nonedile, Vide EDO, es.

E'discо, is, ni, t. Memoria complecto, memoriæ mando. [למד Gall. Apprendre par cœur. Ital. Imparare a mente. Germanicè, Auswendig lernen. Hispanicè, Deprender de coraçon y memoria. Polon. Wyuczyć na pamięć. Vngar. Megtanulom szivemben. Ang. To learn by heart.] Cicero. Tuit in suum deinde dulces, ut non legantur modo, sed etiam edisscantur. Virgil. 6. Eclog. Audit Eurotas, jubetque ediscere lauros.

E'discrepâtio, ad verbum libellus, Cic. 4. Acad.

E'dissêro, edisserui, pen. corr. Explano, declaro. [פרש פתח באר הגיד. Gall. Declarer, exposer a entendre. Ital. Dichiarare. Germ. Auslegen, erklären. Hisp. Declarar, exponer a entender. Polon. Wykładać, wyiaśniać. Vng. Megmagyarázom ki, kifejtem. Ang. To declare, to make plain and evident.] Plautus: Edisseri tabulam hanc. Virgil. lib. 2. Æn. mihique edisserere vera roganti. Plautus in Capt. Jam animadvorte, hæc mihi, quæ dicam, edisserat. Cicero Clu. Orat. Quis docendo, ed serendoque subtilior.

E'dissêro, as, frequentativum. [Διαλεγομαι, φράζω & ἐκφράζω διήγησιν. Polon. Wiłamować, wykładać. Vng. Ki magyarázom, fejtegetem.] Plautus in Amphitr. Ordine omne, ut quicquid actum est, dum apud hostes fuimus, edisseravit.

E'dissertâtus, Vide EDO, edis.

E'do, es, esse, edi, ctum, vel ctumere. Edo, edis, correptâ priore syllaba, ab ædo. Significat vel eodem. [אכל אכל. Gall. Manger. Ital. Mangiare. Ger. Essen. Belg. Eten. Hisp. Comer. Pol. Jeść. Vngar. Enni. Ang. To eat, or devour.] Virg. 2. Æneid. edit moles flammam de tectis. Cic. ad Att. lib. 12. Ista & edo, & bibo, & jucunde, copiosè, lautè, & apparatè. Inde ut opinor fecit duplicem, Esse, ab Edo, es: Edere, ab edo, edis. Cicero Orat. Quem quum Cæsarem super audisset, ferunt hoc ajebat esse oportere. ✠ Hujus composita Adedo, Ambedo, Comedo, Exedo, Obedo, Peredo, & Superedo, quæ habent percurr. De quibus vide suis locis. ✠ Frequentativum ejus est Esito, desiderativum Esurio.

E'decidis, participium. [Pol. Tenkezo, mondo, bejelentő. Vngar. Kiveto. Ang. To renounce.] Cic. de Amic. Multos modos fugiendos esse, ut amicitiæ munus expletum sit. ✠ Quandoque eò significat confirmo. Horat. lib. 2. epistol.

Quæ lenunt oculos, festinas demere, si quod
Est animum, differs curandi tempus in annum.

E'dîtus, edenda, esse. Præteritum est edîtus. [Polon. Iadowity, Vng. Megetetem.] Plin. lib. 22. cap. 9. Ecas Ægyptia non quæ eius amœnitudinem non esset. ✠ Illud, imperfectum. Plautus Mostel. Jam id quidem ab hospita erit, quando dies non desque est, dudum. Item Ovid. 1. de Pont. Elicor a fabia positum rubigine ferrum.

E'sito, tas, pen. corr. Frequentativum est a fut. Esim formatum. [κατεσθιω, κατεσθιομαι. Gall. Manger souvent, ou plusieurs. Italicè, Mangiare spesso. Germanicè, Pflegen etwas zu essen. Hispan. Comer a menudo. Pol. Vlamować, Vng. Eddegelnyök. Ang. To eat often.] Gellius lib. 4. cap. 11. Pythagoræ, Philosophum non esse visum esse carnibus. Ibidem: Videtur autem de ejus mensa non esse alienum exemplum narrare. Cato de Re rust. cap. 157. Eorum conservato ejus qui bradicam citaverit.

E'dûlis, adjectivum, um. Idem quod vorus. [Βρωτος, βρωσιμος. Gall. Comestible, mangeable. Ital. Buono, mangiativo. German. Eßlich. Belg. Eetelyck. Hilpan. Bueno comedero y gustoso. Pol. Jadliwy. Vng. Negyetsek. Ang. Apt to be eaten, or glutted.] Cic. pro Flac. Esculenta poculenta. Terentius in Phorm. Alere nolunt hominem edacem ✠ Edax currus, cui multum ungimus, sive veromatis absumit. Et Edaces arcanes, quod magna consilium impendit. Tempus edax rerum, quod omnia tempus longitudine atterat & consumat.

E'ffîcio, efficis, ab Edo, es, ut. [Ποιεω ἐργαζομαι. Gall. Faire, executer. Ital. Fare, operare. Germ. Ein Werck thun, verrichten. Hispan. Facer obra. Pol. Zrobić. Vng. Tselt vegezek. Ang. To do, work, make.] Plaut. Cas. Ego novi ambas: hæ citeæ, corbitam ubi commesse possint.

E'ffâctus. Pro impudice, voracitate. [Ἀδηφαγια. Gall. Gourmandise, quand on mange beaucoup & gloutonnement. Ital. Mangiatia, Germ. Essigkeit, oder fressen. Hisp. La gula, glotonia. Pol. Zadłuszenie. Vng. Tobzódás vagy tobzódni. Angl. Gredyness.] Plaut. in Persa. Neque edantare eos quisquam poterat vincere. Cic. ad Q. fr. Edacitatem omnem permulceo.

E'dîtio, pen. corr. is, duriùs. tium. ere n. c. Cicero appetere, fame premor. [רעב. Gall. Faim, famine. Ital. Fame, fame. Ger. Hunger. Hisp. Hambre. Pol. Głod. Vngarice. Eheség. Ang. Hunger.] Est autem absolutum: quamquam & cum accusativo

accusativo invenitur. Plautus in Curcul. Qui homo mutuè quàm reprehendere, ita rem amittit è patre, matre cluet. Terentius Heautontimoroumeno: Ecastor vix ego, ellipses. Gel. Quæris. Non ellipticeris rectè Cæl. Cic. Vetustas opus ne novis quidem invidet de purgando, & facilè algere, & sterne consuevimus.

Edŭlĭa, orum, n. plur. Cibaria, quibus ab edendo fortiuntur. Neque rerum edendarum magis effectus fame videtur. Ita vester gutturq; tuidiane charis es Tyrus.

Edŭlis, e, adj. Qui edi potest. אכיל. Gall. Manger, qui se peut manger. Ital. Che si mangia. Germ. Essbar, was man essen mag. Hisp. Comidero, lo que se puede comer. Pol. Jadalny. Vngar. Ennivaló, kivalo. Ang. Eatable, that may be eaten. Plautus in Perso: O Venus, opportunè advenisti mihi. Mendacium ædepol dicis, qui haud te decet. Nam charis venio, non advento fumoso.

Edŭlĭum, ii, n. Esca. אכל. Pol. Pokarm. Vng. Ebéd. Martial. lib. 3. Romam petebat edulium Thucris.

Edo, es, edi, & ēdĭdi, ēsum, & ēsus, ĕdĕre, & ēsse, ēsui, ēsurus, & edendi avidus. אכל. Gall. Manger. Ital. Mangiare. Germ. Essen. Belg. Eten. Hisp. Comer. Pol. Jadam. Vngar. Enni. Ang. To eat. Plautus: Edepol quòd ego fui edendi avidus, & Virgo, quia, hercle, edendi avidi sumus. Cato ap. Gell. Ædificia, quæ ædificavit, ita ut ædificia ædificaverit, ita ut ædificia ædificata habuerit. Cic. Ædificia ædificare, ædificiis ædificandis ædificatoribus ædificatorum. Plautus: Edit quisquis quod potest: id est, monet & agit. ¶ Edere animam, pro morti dare. Cicero pro Sestio: Ardentem Clodiam: Judices, in templo Castoris animam, cui vix retinenti, ed. differre non dubitas quin, etc. Sic edere vitam. ¶ Edere frondem, hoc est frudum, dicitur arbor. Apud Columellam Sic edere herbas earum dicuntur. ¶ Edere leges, est conscribere, & statuere, vel promulgare. ¶ Edere nomen, pro imponere. Livius: Horatio ex Vrbe Duumviro navali ibi comparato, L. Tarquitium Priscum edidere nomen. ¶ Et etiam Edere nomen pro efferre vel efferre nomen suum, ac desiderabat, & celebrari nomen poscentis ætatis, quem maxime flagitiosum quod fieri nisi cognitionem confessis. Quinctiam Edere mandata hodie dicere possumus quod Procuratores apud alias curiæ Præfectures dicunt. ¶ Edere oraculum, est divinare. ¶ Edere rationes, est ratiocinia tabulas proferre. Cicero ad Atticum libro 7: Sed ego nihilnam illorum rationes expectabam, quas tibi edidit. ¶ Edere fœdera, committere, patrare. ¶ Edere tibias, proferre, producere. ¶ Edere actionem, est copiam deferendi facere, vel actionem complecti, & dare vel dictare. Item adversarium nostrum ad alium producere, & demonstrare quâ actione actum sit cum. ¶ Edere judicium. Idem eund edere actionem. ¶ Edere aptas citius liberius, pro dare, præstare & præbere operas. Ex Hotomano.

Ēdĭtĭo, ōnis, f. [a edo.] Pars aut libri. Polon. Wydanie. Vngar. Kiadásnak, vagy adatus lovas sza, apud Cic. Offic. 1. de ἐκφύσεις, hoc est ἐκφύσεις.

Ēdĭtus, a, um, part. Alius. excelsus: [כבוש. Italicè. Gall. Qui appartient, Germanicè. Ital. Che, Belg. Germ. Hoch ungefähr, oder etwas höher. Hisp. Alto, cuchado. Polon. Wysoki. Vng. Magas. Ang. High, as, Jut. Editus dignitate, & loco celebratus est, ostentatus. Livius: Tumulo editissimo consistunt. Editi atque superi colles, apud Cæsarem 7. bell. Civil. ¶ Hortensius metaphoricè pro Fortunis suis pavit. libro 1. Sctm. Satyr. 3: Vnibus editior cedebat, qui in grege taurus.

Ēdĭtĭor, adjectivum. Index editionis, quem altera pars omnium editio est, elegit. Pagnin. Gall. Lequel on a mesmes par ensemble. Italicè, Gualtruda dotata una parte. Germanicè, die Natur so nur ein partet ausgetheilet hat vnnd benennet. Hispanicè, Q. pone que le partes digan. Polon. Jedna polowa, drugą wydrom. Vngar. Egy ezt, egyszer fogat virtus. Anglicè, A liuge chose & named by one parte.] Cicero pro Plancio: Neq; enim quæ quisq; aliud in hac lege, nisi editionis judicet esse sequutus.

Ēdĭtĭo, verbale, tis. [Edere.] Gall. Publication. Ital. Publicazione. Ger. Erdffnung, der publicirung und an tag gebung eines Buchs. Hisp. La publicacion de la obra. Polon. Księga wydanie nastawi. Vngar. Kiadás, közönségre bocsátás. Ang. The setting forth of a book or edition. Jut. Udlio bioroa. Quint. in Proœm. lib. 1. Sed nimium amantes nos juvenes Livium recentiorem editionis bonore vulgaverunt. ¶ Editio multiplex, pro varia & diversa traditione. Livius 4. ab Vrbe: Valerius Antias, & Quadrigarius Tuberonem M. Manlium, & Quadrigarius C. Gracchum, in eum annum edunt. Cæterùm in tam discrepanti editione & Tuberonem & Macrum libros auctores profitentur. ¶ Editio idem aliquando quod nativitas. Ulpian. l. 3. ff. de Decurio. Si conceptus in ventre pleberi, nec ante editus in patre ejus Decurionatum adeptus, nec editionem impedit, &c.

Ēdĭtŏr, ōris, m. q. pro fictore, quod ab armentis editum id est, egerit. Ulpian. eleganter & subtiliter omnia. lib. 22. In quibusdam provinciis & editum bonum nec hanc rem invenimus.

Ēdŏcĕo, es, ui, ctum, act. Diligenter doceo, doceo. [למד היטב. Hebraicè. Gall. Instruire par commandement. Ital. Insegnare con diligenza. German. Fleissig lehren. Hispanicè, Enseñar muchas cosas diligentemente. Polon. Wyuczam. Vngar. Szépen meg tanitom, meg szoktatom. Ang. To teach truely, to publish and make open.] Nonius: Edocere, librorum et verborum verbum, quum materiarum complexatur asperitas. Vt Gellius ea verbo laudandi scriptores vetustatis, etiam ad alias fabricas rerum. Varro: Vnum ego libellum emo edoctum? Cicero ad Attic. lib. 13: Quod in manibus habebam, ejeci quod junctas, edoctus.

Ēdŏmo, as, Domo. [עבד hiphil. כבש hiphil. שחח hiphil.] Gall. Dompter, dresser. Ital. Domare. Germ. Wol zähmen et wenck gewingen. Hisp. Domar. Pol. Skromno. Vngar. Megszeliditom, megszokatom. Ang. To make very tame, to subdue, to tame.] Cicero pro Sylla: Improbi cives edomiti atque exhausti. Idem de Fato: Scribunt otiosam naturam ab eo sic edomitam, & compressam esse doctrina, ut, etc. Horat. 2. Carm. Ode 32: Mos & lex maculosum edomuit nefas.

Ēdŏr, ōris, m. q. pro quo apud Ennium fuit fur, quod postea adorvocaverunt, tollo, levo. [Pol. Zyw. Vngar. Tolás, lang.] Dictum ab edendo, eo quod pup. Ilarum nemo tricenis propemodum annis ex omni frumenti genere tolo fere usus fuerit, ut ex Varrone refert Plinius lib. 18. cap. 7.

Ēdormĭo, is, n. q. Dormio ad Galeriam. [ישן היטב. Gall. Se dormir tout à fait, ce dormant paschement à loysir. Italicè. Dormire à lunga. Germanicè, Wol schlafen. Hispanicè, Dormir mucho à sus solazes. Polon. Wysypiam. Vngar. Szépen meg szunyadom, meg szundzom. Ang. To sleep out perfectly, to sleep at full.] Cicero 4. Academ. Quum quod dormiverunt, id a vita quàm levia faciunt intelligunt. ¶ Edormire vinum, five crapulam, est dormiendo confecte, & concoquere. Cic. 2. Philipp. Edormi crapulam, inquam, & exhala. Gell. lib. 16. Boscum ibi sedere

federe atq; operiri propè ad meridiē, donec discipuli noctur-
num omne sinum edormiant.

E dormisco, scis, Edormio. [Pol. Vlamenie wyſſlapiam. Vng. Eleget aluſzem.] Plaut. in Amph. paulisper mane Dum edormiscant unum somnum, quæ me vigilans somniat. Idem Rud. Quia abeo hinc in Veneris sinum, ut edormiscam hanc crapulam? Terent. in Adelph. -interea in angulum

Aliquò abeam, atq; edormiscam hoc villi.

E dūco, cis, penult. prod. act. c. eduxi, eductum, Extra ducо. [נוֹצִיא hotzi igſze. Gall. Mener fuera, retirer hors. Ital. Menar fuori. Ger. Hinaus führen oder führen. Bel. Buyten doen. Hisp. Sacar ſuera, echar fuera. Pol. Wywodzę, wyprowadzam. Vng. Kivezetem. Ang. To lead or bring forth.] Plaut. Amphit. Contra Teleboę ex oppido Educunt legiones. Livius lib. 1. In aciem copias eduxit. Virgilius pro extraho potuit dicere eduxit corpore telū. ¶ Aliquando educere, idem lib. 6. Arma, quæ fortissimus Corythi de sede sabinus, cœloq; educere certat: hanc esse, erigere atq; in cœlum. ¶ Aliquando nutrire, alere. Terentius in Adelph. Inde ego hunc maiorem adoptavi mihi, eduxi à parvula, habui, amavi, pro meo. ¶ Educere, verbum est forense apud Ciceronem 5. Verr. Adhuc etiam ad Metellum, eductus est Apronius, educunt viri primarius C. Gallius Senator à L. Metellio, ut ex eo die suo judicium daret in Apronium, quod pervium ac nectum alitutisset. Budæus.

E dūco, as, are, penult. corrept. Nutrire. [יגדל yigdal מגדל migdal. Gall. Nourrir, eſlever. Ital. Nutrire, allevare. Ger. Auferziehen, auffchen. Bel. Opvoeden. Hisp. Criar, mantener, governar. Pol. Odchowuię, chędożuię. Vng. Fölneuelem, fölneuelöm. Ang. To nourish or bring up.] Varr. de lin. educ. Educit enim et Pictrix, educat nutrix, instituit pædagogus. Liv. 2. ab Vrbe: Pauperes suis sumptibus prendi, filios educere.

E ducandus, a, um, participium. [יגדל migdal. Gall. Nourri, eſlevé. Ital. Nodrito. Ger. Auferzogen und erzogen. Hisp. Criado. Pol. Wychowany, wyprowadzony. Vng. Föneuelendő. Ang. Nourished, brought up.] Cicer. 3. de Finibus: Quis autem non odit sordidos, & malos, & non ut quisque maxime alienus sit a nobis, hoc nobis aptior, hunc magis diligere? Terent. in Adelph. -una à pueris parvuli Sumus educati.

E ducātio, verb. s. n. quod tām injectionem quām nutritionē complectitur. Græci vocant παιδοτροφίαν. [מוסר musar. Gall. Nourriture. Ital. Educatione, creanza. Ger. Auferziehung und erziehung. Hisp. Crianza, crianza de niños. Pol. Wychowanie. Vng. Föneuelés föneuelés. Ang. A bringing up.] Quintil. lib. 1. Instituit. Mollis, inquit, illa educatio quam indulgentiam vocamus, nervos omnes & mentis & corporis frangit. Cic. 3. de Finibus: Atqui etiam in bestiis videmus is naturæ inspici potest: quarum in fera & educatione laborem quem cernimus, naturæ ipsius vocem videmur audire. Idem 5. de Finibus: Earum etiam rerum quas terra gignit, educatio quædam & perfectio est.

E ducatus, us, m. s. Ipsa educatio. [Pol. Wychowanie. Vng. Föneuelés, nevelés.] Tertul. de Resurrect. Deceptum concussu, & fortu, & educatu.

E ducātor, oris, m. t. Nutritor. [מחנך mechanech. Gall. Nourrisseur. Ital. Chi nutrisce, & ammaestra. Ger. Der auferziehet und erziehet. Bel. Opvoeder. Hisp. El que cria, o sustenta alguno. Pol. Towarzysz, wychowawca. Vng. Föneuelő, föneuendő. Ang. A governor, that brings up.] Cic. 2. de Natur. deorum: Omnium autem rerum quæ natura alendi continentur, fomentator & fautor, & parens (ut ita dicam) atq; educator & altor est mundus. Idem pro Plancio: Quis est modicus liberaliter educatus, cui non educatores, cui non magistri fuit atq; doctores, cui non locus ille munus, ubi ipse alius aut doctus est, cum gratia recordationis in mente versetur?

E ducātrix fœm. gen. Nutrix. [מחנכת mechanechet. Gall. Nourrice. Ital. Nutrice, allevatrice. Ger. Ein erzieherin. Hisp. Ama que cria. Pol. Ta która wychowuie. Vng. Tartó, dajka. Ang. She that brings up, a nurse.] Cic. 2. de Legib. Earum rerum parens est, educatrixq; sapientia.

E dulcoro, as, are, act. p. Dulce facio. [מתוק metoc, γλυκαίνω. Gall. Adoucir, faire doux. Ital. Addolcare, far dolce. Ger. Süß machen. Hisp. Endulçar, hazer algo dulce. Pol. Osłodzam. Vng. Neg édesítem. Ang. To make sweet.] Cn. Marius apud Nonium: Quapropter educare convenit vitam, curasq; acerbas sensibus gubernare.

E dulis, le, E dulium. Vide in EDO, es.

E duro, as, are, act. p. Durum efficio, & ad laborem affuefacio. [משרה mesarah, מרן marán, σκληραγωγῶ. Gal. Endurcir, endurcir aux. Ital. Indurare. Ger. Erhärten. Bel. Verharden. Hisp. Endurecer, o alguna cosa. Pol. Zatwardzam. Vng. Megkeményítem. Ang. To make hard.] Colum. lib. 11. cap. 1: Quare deprendus, & a puerilibus ruſticis operibus edurandus futurus villicus. Nunc legunt educandus.

E dūrō, neutrum, pro perdurare. Senec. de Brev. vitæ: Ajunt animalibus tantùm indulsisse naturam, ut quina aut dena sæcula edurent.

E dūrum, n. t. Non durum, quasi extra durum. [אכשרכתא. Gal. Mol, que n'eſt point dur. Ital. Molle, non duro. Ger. Nicht hart weich/ aufgelaſſen. Hisp. Muelle y modero. Pol. Niewardy, miękki. Vng. Lágy. Ang. That is not hard, soft.] ibi enim (e) privationem significat, ut in adjectivo enodis. Virgil. lib. 2. Georg. plantis eduræ coryli Nascuntur. Aliúdi habent: Plantis & duræ. Vtranque lectionem Servius agnovit. Plin. lib. 14. cap. 3: In pergulis verò feruntur escariæ appellatæ, eduræ acinis, aliæ, nigræq;. ¶ Interdum etiam edurum invenimus, pro valde duro. Virgil. 4. Georg. Edurarnq; pyrum, & spinos jam pruna ferentes. Vbi edurum pyrum, teste Servio, vocat Poeta valde duram.

E dūrè, adverbium, Durè, asperè. [בקשה bekaschá, κακοπαθῶς. Gall. Fort rudement, rigoureusement. Ital. Duramente, rozamente. Ger. Hartenlich. Hisp. Muy duramente. Pol. Twardzie. Vng. Kemésön. Ang. Very hardly.] Ovid. 3. de Arte amandi, Nec tamen edure quod petit ille, nega.

E ante E. & F.

E. A. F. in notis antiquorum Ejus ætas. E. est, Eus, vel Ejus.

E effarcio, is, effarsi, effartum, act. q. Maximè unp. eo. [נמלא nimlá. Gall. Farcir & remplir. Ital. Empir bene. Ger. Voll stopffen auffpuſſ. Hisp. Henchir mucho. Pol. Wypełniam, nacinam. Vng. Megtöltöm. Ang. To fill, to stuff hard.] Cæsar lib. 7. de bell. Gal. Hæc autem quæ diximus, intervalla, præaltis in fossæ fastis effarciuntur.

E effāri, d. p. Eloqui. [דבר dibber. Gall. Dire & parler, prononcer. Ital. Parlare, proferire. Ger. Auffsprechen, heraußreden. Bel. Vutſpreeken. Hisp. Hablar, pronunciar, palamear. Pol. Wymawiam, mowię. Vng. Kimondom. Ang. To speak out aloud.] Liv. 5. ab Vrbe: Forsan, multisq; id verbis quæ longo effata carmine non operæ est referre, peragit. Cicero pro domo sua: Neque verbum ullum solemne potuit effari. Virgil. 2. Aeneid. -sic ore effata recepit Ad sese, & sacra longæva per alta sedē vocavit. ¶ Effari etiam Augures dicebantur, quum ultimas auguri tui preces proferebant. Vnde effata, sunt quasdam precationes Augurum, quas post fines auspiciorum extra urbem effabantur, ut Varro & Servius aiunt. Cic. 2. de Legibus: Alterum quod interpretatur fatidicorum & vatum effata incognita. ¶ Effari templum. Cicero ad Atticum lib. 13: Optimos Augures mihi habere ad templum effandum. ¶ Effari precationes dicitur sacerdos sacris operata, cui chorus respondet, Amen.

E fātis, ager. Servius in illud 6. Aeneid. -sic effatus vestigia pressit. Proprie, inquit, effata sunt Augurum preces. Vnde ager post pomeria, un capiabantur auguria, dicebatur effatus.

E fātum. Pronuntiatu, enuntiatio. [דברה debberah. Pol. Wypowiedzenie. Vng. Kimondás.] Cicero 4. Academ. Nempe fundamentum dialecticæ est, quicquid enuntietur (id autem appellant ἀξίωμα, quod est quasi effatum) aut verum esse aut falsum.

E fābilis, le, adjectivum, Dictu effabilis. [שפיר. Pol. Łagodne mowienie. Vng. Kimondhato.] Virgil. 3. Aeneid. Nec vitu factis, nec dictu effabilis ulli. De Polyphemo. Locus Virgilii alias affabilis non effabilis. Apulejus in Apologia, ubi de Deo: Nec ulla vox comprehendit eum, paucis cogitabilis, nemini effabilis.

E fāscino, as, act. p. Fascino. [כשף chasaph, γοητεύω. Gall. Enforceler. Ital. Ammaliare. Ger. Bezaubern. Hisp. Asorcar, encantar, o hechizar algo. Pol. Czarnie. Vng. Megigézem. Ang. To bewitch.] Solinus: Quædam in terra Atticæ hominum familiæ sunt, vaces atq; lingua effascinantes, quæ si impensius forte laudaverint pulchras arbores, legetes, æstates, infantes amœnitates, egregios equos, prævehes cultu atq; gallo opimas, emoriantur repentè. Litisq; effascinare etiam aliud quàm noxio visu, & fictis laudationibus exitium afferre. Plinius refert ex Ciceronis mulieres omnes quæ duplices habent pupillas oculis fascinum circumferre.

E fāscinātio, verbale, &c. [כשף chasaph, γοητεία, βασκανία. Gall. Enforcellement. Ital. Ammaliamento. Ger. Verzauberung. Hisp. Asadura. Pol. Czarownanie. Vng. Megigézés. Ang. A bewitching, charme.] Plin. lib. 30. cap. 1. Eam contra effascinationes aperiri auxiliari volunt.

E fāscello, as, ab axilla Fi, & significat exero, quòd exerto brachio axilla ostendatur. Festus. [Vng. Kinyujtom.]

E fĕro, penult. corrept. effers anomal. Extra fero. [נשא nasá. Gall. Porter hors, porter dehors. Ital. Portar fuora, cavar fuore. Ger. Hinauß tragen. Bel. Vuytragen. Hisp. Sacar ſuera, esforçar. Pol. Wynoszę. Vng. Kivitelem. Ang. To bring forth, to lift up.] Plautus in Amph. Sed vide efferatur ex navibus. Terentius in Adelphis: Nunquidnam efferet foras? ¶ Efferre pedem, idem quod egredi. Plaut. in Bacch. Nego tibi annos fuisse viginti primos copiam pedem ut efferres ex ædibus. Virg. lib. 2. Mène efferre pedem genitor? ¶ Hinc efferri cadaver dicitur, quum

H celebratur

celebratus, vel dum sepelitur, quasi extra urbem fetu, ἐκκομιδή, ἐκκομιστήριον, ἐκφορά. Siquidem apud veteres solebant extra urbem sepeliri, nisi qui gessissent magistratus: honestiores tamen circa vias. Vnde frequentes epitaphia ad viatores dirigentur. Liv. Depugnabunt pro tecpti, at moriemur, ac se ultrò efferet. Idem 2 ab Vrb. Nihil aliud ad eam nuntium à proposito averlus, quàm ut cadaver efferri juberet. ¶ Interdum Efferre est provehere, exaltare, ὑψοῦν. Virgilius: Extulit hæc Decios, Marios, magnosq; Camillos. ¶ Interdũ laudare, ἄγειν ἐς ἔπαινον, quamvis ad idem reduci possit nam quem laudamus, quodam modo ab inferiori & humiliori gradu ad summam dignitatem evehimus. ¶ Nonnunquam etiã accipitur pro extollere sive in altum levare. Virg. 5. Aeneid. O Teucri dextram infugias Lycidæ, & arte Exultavit ille, in altum levavit. ¶ Interdum profertur, ut apud eundem: Vnde Ilio signum Laurenti Turnus ab arce Extulit. ¶ Interdum elevare, minuere, quasi extra ferre hoc est, evacuare. Cicero de Orat. Illa autem quæ aut concitationis causa lenitur, aut persuadendi vehementer agitatur, contraria commotionibus efferenda sunt, ut odio, benevolentia, misericordia, invidia tollantur. ¶ Aliquando etiam accipitur efferre pro divulgare, & manifestum facere. Terent. in Phorm. Vices tuum peccatum clatum esse foras. Neq; jam id celare posse te uxorem tuam. ¶ Efferre sæpè ponitur pro afficere. Cicero de Fin. Si vincunt efferunt se lætitia, victi debilitantur animo, demittũt.

E Ferũs, participium. Sublatus. [נשא nasá, נשׂא, ἐπαίρειν, αἴρειν. Gal. Haut, élevé. Ital. Alto, elevato. Ger. Erhebt, erhaben. Hisp. Alto, enxalçado. Pol. Wzięty, wyniosły. Vng. Felemelvèn, magas. Ang. Exalted, &c.] Livius 7. ab Vrb. Cursus e conspectu elatus, Orientem petit.

E Ferũs, adjectivum. Superbus, arrogans, insolens. [גבה gabáh, גָּבַהּ, ὑπερήφανος, ὑπερόπτης, ὑπερφρονητής. Gall. Superbe, glorieux, hautain, orgueilleux. Ital. Superbo, arrogante, gonfio. Ger. Stoltz, oder hoffertig. Hisp. Soberuio. Pol. Hardy, pyszny, nadęty. Vng. Kevély, fölfuvalkodott. Ang. Lofty, high, haughty.] Cicero de lege Agrar. Oratio. Quibus rebus elati, & insolentia, & Elatus arrogantia, superbia, insolentia. Cæsar 3. de Civil.

E Latè, adverbium. Superbè, arroganter, altè, alta voce. [ὑπερηφάνως, αἰσχυντηρῶς. Gall. Hautement, haute voyx, arrogamment. Ital. Arrogantemente, superbamente, superbevolmente. Germ. Hoffertiglich, Stoltzlich. Hisp. Soberuiamente, altamente. Pol. Hardze, pyszne. Vng. Kevélyèn, fölfuvalkodottan. Ang. Loftily, proudly.] Cicero in Orat. Ita fit ut Demosthenes certè pallit tum missè dicere, at Lysias fortasse non pallet.

E Ferus, a, um, penultima correpta, Valde ferus, crudelis. [אכזר akzár, ἀγριώδης. Gall. Cruel, farouche, feroce & agreste. Ital. Crudele. Ger. Grausam und grausen. Hisp. Braue y cruel. Pol. Harzy, dziki, okrutny. Vng. Fene, kegyetlen. Ang. Cruel, woode, madde.] Seneca in Hippolyto: Lanatus effero discerpit membra. Virgil. 8 Aeneid. Simul omne tumultu Conjurat trepido Latium, sævitq; juventus Effera. Idem 10. Aeneid. Ubi nunc Mezentius acer, & illa Effera vis animi?

E Ffĕro, as, penultima correpta, Efferum, & crudelem facio, feritatem adhæco, ferum reddo. [ἀγριόω, θηριόω. Gall. Rendre feroce & cruel comme une bête, faire sauvage. Ital. Immolinire. Ger. Grimm machen. Hisp. Embrauecer. Pol. Srogim czynię. Vng. Fenévé, kegyetlenné teszek, vagy kegyetlenkedem. Ang. To make woode or wrek.] Livius lib. 2. Obtita erat squalore vestis, fædior corporis habitus pallore acumine peremptis ad hæc promissa barba & capilli efferaverant speciem oris. Lucan. lib. 5. Nam si homo ad aspectum alterius hominis efferatur, quod facere videmus animantes, quarum natura solvaga est, nulla efferi hominum societas. Plin. lib. 10. cap. 63: Fœminæ sues in tantum efferantur, ut hominem lacerent. Cicero 1. de Nat. deor. Equidem arbitror multas esse gentes sic immanitate efferatas, ut apud eos nulla suspicio deorum sit. Livius 4. Bell. Macedo. Longum tantùm spectaculum habent, si ad speciem hominum mortibus & mutilis efferatorum quàm alii Barbari, imò quàm rapacissimæ bestiæ utuntur.

E Fferātĭo, ōnis. [ἐξαγρίωσις. Pol. Srogiénye. Vng. Kegyetlenkedés.] Gell. lib. 20. cap. 1. Quid enim esse potest efferatius, quid ab hominis ingenio diversius?

E Ffervĕo, es, n. Efferbŭi, vi: Effervi, is, efferv, est vehementer fervere, ebullire. [ζεῖν, ἐκζεῖν, ἐκζέσιν. Gall. Bouillir, jetter, pareissre, & sortir avec bruit. Ital. Bollire. Germ. Sieden, das es wallet auß walt. Hisp. Hervir. Pol. Wrzkipieć. Vng. Kifőmik, kibuzgok. Ang. To boyle over.] Virgil. lib. 1. Georgic. -quoties Cyclopum effervere in agros Vidimus undantem ruptis fornacibus Ætnam. Idem lib. 4.

Effervĕo & effervĭo. [Pol. Przekipiam. Vng. Szöggyödöm.] Gellius lib. 2. cap. 29. Lætitia dicitur exultatio quædam animi cum gaudio effervescentis.

E Ffĕrvesco, Ebŭi, ĕre, incho, ebullio exundo. [Pol. Przekipiam. Vng. Kifőrvèk, kibuzgok. Ang. To boyle over, to be hoate or chafed.] Columella lib. 12. cap. 25. Vt in effervescendo vinum se bene purget. ¶ Per metaphorã accipitur pro vehementer commoveri. Cicero pro Plancio: Campus atq; ille undæ commorum, ut mare profundum, & immensum, sic effervescens quodam quasi æstu. ¶ Nonnunquam etiam pro erumpere. Cicero de Provin. Consularibus: Totumq; Pontum animo tum effervescentem in Asiam, atq; erumpentem, vi & repulsum, & servitutibus intectum suis tollinierent. ¶ Efferveſcere significat ardore animi excitari, aut quum homo ira exacerbescit, hunc oppugnare. Defervescere. Vlpian. in quos ir. fugitivus. §. idem ait, de ædil. ed. ct. Si autem in hoc tantum latuissent, quod ira eorum dominorum efferveſcerent. Hos ideo adscripsi, quòd Accursius efferveſcere id est, humiliari, interpretatus sit.

E Ffĭcax. Vide EFFICIO.

E Ffĭcio, pen. corr. act. 3. Perfĭci, Facio, faciendo assequor, præsto. [עשה asáh, פעל paâl. ποιεῖν, κατεργάζεσθαι. Gall. Parfaire & parachever, faire, accomplir, achever, effectuer. Ital. Fare, far con effetto. Ger. Verrichten, zuwegen bringen. Bel. Teruerken, maken. Hisp. Acabar de hazer, obrar. Pol. Dokonam, odprawiam. Vng. Végzem, végyembe viszem. Ang. To accomplish, to bring to effect, to doe.] Terent. in Andr. Quid est quod tibi mea ars efficere hoc possit amplius? Plaut. in Epid. Neq; hoc opus quod ego velim, ego hodie efficiam. ¶ Pro eodem, Effectum reddere. Terent. in Andr. Hunc ego profectò tibi effectum reddam.

E fficiens, entis, com. 3. Cæteris, quod efficit. [Pol. Dokonywaiący. Vng. Amaz (ok).] Cic. Topic. Efficiens causa, alteri conficiens, hoc est, Offic. Cyrenaici virtutem efficientem esse laudandam, quòd efficiens esset voluptatis.

E fficĭo, fēci, fectum, ĕre, Ep. Vis efficiendi. [עשה asáh, ποιεῖν, κατεργάζεσθαι. Gall. Vertu & pouvoir de faire quelque chose, effect. Ital. Virtù & potenzia di far qualche cosa, effetto. Ger. Wie dann, oder verthätigung etwas zu thun. Hisp. La virtud de hazer alguna cosa, effecto. Pol. Wykonanie, doprowadzenie. Vng. Valamiuek meg csinálásának valo erő. Ang. The vertue or power to do.] Cicero lib. 2. de Nat. deorum: Aspexisse quis Solem, eiusq; cum magnitudinem, pulchritudinemq; tum etiam efficientiam cognovisse, quòd is diem efficeret toto cœlo luce diffusa.

E fficiĕnter. adverb. [κατεργαστικῶς, ἐνεργῶς. Gall. En faisant, par effet, effectuement. Ital. Con effetto. Ger. Wircklichen. Hisp. Con effecto. Pol. Z wykonaniem, konczye. Vng. Vgyan valoba, hathatos képpen. Ang. By effect, by doing.] Cic. de Fato: Non sic causa intelligi debet, ut quod cuiq; antecedat, idem causa fiat, sed quod vim efficientis antecedat.

E fficĭes, ēi, nomen. m. g. [עשה maáseh. κατεργάζεσθαι, ἐνεργεῖν. Gall. Effect. Ital. Effetto. Ger. Wirckung die ausgang eines dinges. Hisp. Effecto. Pol. Dokonanie, wykonanie, effect. Vng. Végzés, végzet. Ang. The effect.] Plinius Paneg. Pergemodo Cæsar, & vim efficiendi, cuiuscunq; rerum propositarum, tui actus obtineant. ¶ Effectus est id quod aut verum aut falsum sit ex rebus sumptis. Cic. 4. Acad. Sunt qui putent effectum & efficientem animi habitibus esse propriissimam differentiam: ut quemadmodum differant a hominis ratione cætera sic differentia ipsius justitiæ. Suũ cuiq; tribuere, ipsius temperantiæ singulariter vivere. Legis virtus, sive efficium est imperare, vetare, punire, permittere. Legis virtus de Legibus.

E ffector, mor.] עשה ḥosé, פעל pohél. ποιητής, δημιουργός. Gall. Faiseur, ouurier, qui fait quelque chose. Ital. Che fa qualche cosa. Ger. Ein verschaffer oder der. Hisp. El que acaba de hazer alguna cosa. Pol. Ten który kończy. Vng. Végzö. Ang. A worker or maker.] Cicero de divin. Magna stultitia est eorum rerum deos fecisse effectores.

E ffectrix. [עשה ḥosá עשׂה pohéleth. ποιήτρια, δημιουργός. Gall. Celle qui fait & est cause de quelque chose. Ital. Donna che fa, e causa di qualche cosa. Ger. Die etwas thut, und in das werck bringt. Hisp. La que acaba de hazer alguna cosa. Pol. Ta która kończy, dokonywuie. Vng. Végzőasszony. Ang. She that maketh or bringeth to passe.] Cicero lib. 1. de Finibus: Amicitiæ non modò fructus fidelissimæ, sed etiam effectrices sunt voluptatum tam amicis quàm tibi.

E ffectio. [עשה maáseh עשׂה pohálah. ποίησις, δημιουργία. Gall. Faict, ouurage. Ital. Operatione, fattura. Ger. Machung, werckung. Hisp. El acabo de aquella obra, labor. Pol. Dokonanie. Vng. Végzés, végzet. Ang. Doing, making.] Cic. 3. de Finib. Efficientia artis. Idem: Sic vocata effectio, quæ Græcis τέχνη appellatur.

E fficax, acis, om. t. Quod ad agendũ aliquid vim habet, ac maximè conducit, quod multum habet efficacitatis. [ἐνεργός. Gall. Efficace, qui a force & vertu à faire quelque chose. Ital. Efficace, persona ed una cosa che opera. Ger. Kreffftig. Bel. Crachtig. Hisp. Cosa efficaz, y que tiene efficacia. Pol. Dzialaiący, moc maiący. Vng. Hatható. Ang. That hath power to doe, effectual.] Plinius lib. 24. cap. 15: Efficacibus docui exemplis non multa plus temerata conferre mercatori, quàm fidelium turis laremi. Ibidem: Adversus serpentes, ex aceto pota

pota efficax. Calius ad Ciceronem. Nosti Marcellum, quàm tardus, & parum efficax sit. Hunc ego, promptus & paratus, dum tecum expostulas.

Efficácitas, Id est, vis efficiendi. [כח עצם Pol. Mocnosc. Vng. Hatalmadhás valo erő, hathatósag. Ang. Force, strength, vertue.] Plin. lib. 11. cap. 3: Quos efficacitate in dolore, quæ tantæ compagines nervos?

Efficácitas, Efficacia. [Ang. Force, strength.] Cicero 4. Tuscul. Jcemq; viribus corporis & nervis, & efficacitati similes, similibusq; verbis animi vires nominantur. Qu. Cicero de Petit. consul. Qui tantum habet audaciæ, tantum nequitiæ, tantum demiq; in hac libidine artis, & efficacitatis, ut, &c.

Efficáciter, adverbium. Δραστικῶς, ἐνεργῶς. Gall. Avec effect. Ital. Efficacemente, con effetto. Germ. Kreffiglich. Hisp. Eficazmente. Pol. Mocno. Vng. Hathatós képpen, valóban. Ang. Effectually, with effect.] Plin. lib. 28. cap. 5: Capitis ulcera manducatis, urina tauri efficaciter sanat. Idem lib. 28, cap. 6: id efficacissimè contingit, germinantis tauri bracula decussis.

Effígies, ei, f. q. Signum ad alterius vivam similitudinem, veramq; imaginem factum, tàm in picturis quàm in sculpturis. Valla lib. 5. [דמות simulach צלם simul. εἰκονισμός, ἄνδρας, ἀνδριάς. Gall. Image, semblance, pourtraict, fait, ou taille, painture, &c. Ital. Effigie, similitudine, &c. Germ. Ein bildnuß von einer gubelten oder abgemachter oder erhabner. Bel. Een Beeld. Hisp. Imagen, ó figura. Pol. Wyobrażenie, oblicze. Vng. Abrázatos kép. Ang. The form or shape of a thing.] Plinius lib. 35. cap. 44: Vetere in tabulæ, Homeri sonos, & earum effigies mutatos. ¶ Effigies humanarum & probitatis patris filius, apud Ciceronem ha. 2. de Finib. ¶ Dicitur etiam Effigia. Plaut. in Rud. Veneris effigia hæc eadem est.

Effigiátus, Figuratus. [פסל מפסל Pol. Wiedrzący, wizerunkowy. Vng. Kimetszésben. Apulejus in Apologia: Aut quid tibi fictum & imagines variis artibus effigiatæ volunt? id est, expressa.

Effígio, as, Ad effigiem formo. [יצר צורה תאר יצר. Δραστῶ, Gall. Figurer. Ital. Figurare. Ger. Bilden, nach einer art eines bildes machen oder gestalten. Hisp. Hazer semejança de alguno. Pol. Wizerunek uczynić, kształt. Vng. Kimetszeni, kifaragatni. Ang. To make, to devise the likenesse.] Ang. lib. 7. de Civit. ipsius est.

Effínge, is, act. Est effigiem rei alicujus ad vivum exprimo, vel ad alterius formam & quidem volo fingendo formam repræsento, exprimo. [יצר יצר תאר צור יצר. Δραστῶ, ἐκματτῶ, ἀναπλάττω. Gall. Former ou pourtraire, ou à ressemblance exprimer. Ital. Figurare, ritrarre. Ger. Machen oder abmachen oder nach machen. Bel. Remeren. Hisp. Debuxar, hazer la imagen de alguno. Pol. Wydrażam. Vng. Kifaragatom, kifaragatlam. Ang. To make like, to devise the likenesse.] Cic. 1. Tuscul. Quæ porrò tam immensa magnitudo quæ illa multa posset effingere? Quint. Nam mihi videtur M. Tullius, quum se totum ad imitationem Græcorum contulisset, effinxisse vim Demosthenis, copiam Platonis, jucunditatem Isocratis. Vide plura apud Vallam lib. 5 cap. 46.

Effíctus, participium, Expressus. [יצר מצר תאר מתאר. Δραστός, ἐκματτόμενος, ἀναπλαττόμενος. Gall. Remémé, ou ressemblé. Ital. Rappresentato. Germ. Nach einem art oder gestalt oder gemahlet. Hisp. Debuxado. Pol. Wymalowany, wystawiony. Vng. Valamire faragatott, formáltatott. Ang. Drawn and made after the shape of another.] Cicero pro Rosc. Fremunt hæc conficta arguere à Poëtis, ut effictos nostros mores in alienis personis, expressamq; imaginem nostræ vitæ quotidianæ videremus.

Effíctio, onis, f. [יצר Δραστικὴ ἐκμαγεῖον. Pol. Wyobrażenie. Vng. Kifaragatás, kifaragalás. Ang. An expressing or representing.] ad Heren. lib. 4: Effictio, est cum exprimitur & effingitur verbis corporis cujusjam forma, quod satis sit ad intelligendum.

Effíngito, act. p. Cum clamore, seu cum magna instantia flagito, magnoperè posco. [בקש שאל. Gall. Requerir instamment, presser en demandant, demander à cor & à cri. Ital. Domandar con instanza. Ger. Trungenlich bitten, mit ernst heischen oder ernstlich begeren. Bel. Seer begheren.] Hisp. Demandar con importunidad. Pol. Żądać o mocno jakiem. Vng. Kéndeni, (sürgy) meg igérkezni kéndeni, kérlelni. Ang. To require importunately.] Virgilius 12. Aeneid. Ille humi figens, Rutulas simul increpat omnes, Nomine quemq; vocans, arma poscit, effingitat ensem. Quintil. ad Typhon. Effingitati quotidiano convicio, ut libros quos de institutione oratoria scripserat, jam emittere inciperem.

Effingitátio, nis, nomen, m.q. Vehemens postulatio. [בקשה שאלה. Gall. Requisition instante. Ital. Dimanda con instanza. Ger. Ein trungenliche bitt. Hisp. Demanda importuna. Pol. Wymówienie, wzbraniánie. Vng. Szorgalmatos kéndezés, kérés. Ang. An importunate requesting.] Cicero 7. Verr. In judicio coactu, atq; effingitatu meo producere ad ignotos, &c.

Effingitátio, onis, f. Idem. [Pol. Żądánie. Vng. Szorgalmatos kéndezés.] Cicero ad Brut. Quæ nemini magis decet quàm te Reipubl. amare, libertatemq; defensorem esse, vel ingenio vel rebus gestis, vel studio, atq; effingitatione omnium.

Effílo, as, are, n. & Blando consumere. [לחלח Gall. Pleurer, laisser à pendre les yeux. Ital. Consumer piangendo. Ger. Mit weinen verzehren / auß weinen. Hisp. Llorar demasiado, perder vista de mucho llorar. Pol. Wypłakiwam. Vng. Kisirom. Ang. To weepe vehemently.] Unde Effere oculos dixit Quintil. libro 6. Declamat. pro nimio fletu se excæcare: Audita (inquit) mea calamitate rari uxori exempli, & prorsus talis filii mater, effluxit oculos.

Effligo, gis, penultima producta, act. 1. effixi, effictum, idem significat quod Affligere. [עבר נגף. Gall. Perdre & gaster, mettre mal, ruine & tormenter. Ital. Affligere. Ger. Plagen. Hisp. Mucho affligo. Pol. Wedrzę. Vng. Nyomorgatom. Ang. To afflict, to torment.] Plautus in Aul. Quam tu propediem [nil quidem illa ante occupasset tc] effliges scio. Idem Cistell. Et equidem hercle, nisi perdam te territo, omnes effixero.

Effíctim, adverbium, pro valde, & vehementer. [σφοδρῶς. Gall. Ardamment, instamment, de mesme. Ital. Ardentemente, fortemente. Ger. Hefftig, inniglich. Hisp. Mucho y con gran fuerça. Pol. Srogo, mocno. Vng. Fölötte, sokáig, igen. Ang. Vehemently, greatly.] Plautus in Amphyt. Sic effictim amare perpetuo ut fiere efficium duo deperit. Naevius in Corollaria. Nolo ego hanc tam effictim amare, dum vivat volo, ut mihi procelle possit.

Effíno, as, n. p. Flatu abigo, expiro, emitto, ejuo. [נשמה. Gall. Jetter hors en soufflant, souffler hors. Ital. Gettare col fiato. Germ. Hinauß blasen. Bel. Uytblasen. Hisp. Soplar ó fuera, echar con el soplo. Pol. Odymam. Vng. Kifuvom. Ang. To blow out or away.] Varro libro 1. de Re rustica: Præterea quod ab Iside toto die illustratur, saluberior est, quòd & bellioliæ, quæ propè nascuntur, aut inserunt, aut efflantur, aut ab rudine citò pereunt. ¶ Inde efflare animam, dicimus pro mori. Cicero pro Milone: Quem pridie hora tertia animam efflantem reliquisti.

Efflóreo, es, n. c. Valde floreo, & per translationem vigeo, excello. [פרח. Gall. Florir grandement, se florir, prosperer. Ital. Fiorire grandemente. Ger. Blühen in grosse achtung auffkommen. Hisp. Mucho florecer. Pol. Kwitnę, w uczonym się stanie. Vng. Nagyságosan virágozom. Ang. To flourish greatly, to be lustie.] Cicero in Lælio: Quæ tantum efflorescit amicitia, ut ea, &c. nisi tu eam mutatis sequutus es.

Efflúo, is, n. c. Extra fluo, effundor, elabor, exeido, emano, abeo. [נזל יצא. Gall. Couler hors, s'escouler. Ital. Spargersi fuori. Ger. Außfliessen, ausrinnen. Bel. Uytloopen. Hisp. Correr la liquidez afuera. Pol. Wypływam. Vng. Kifolyom. Ang. To flow out, to forgotten.] Cato de Re rustica cap. 1: Si habebis aqui, vinum effluet, aqua manebit. Cicero 2. Tuscul. Num tu ingenuisse Epaminondam putas, quum ea cum sanguine vitam effluere sentiret? Lactant. libro 1. Si erigunt à Melisso (sicut Dyonisius tradidit) calendarium decimum, cum effluxit. ¶ Effluere, per translationem accipitur pro palam fieri, sive divulgari. Terent. in Eunuch. Utrumque hoc falsum est, effluxit hoc illum non tacebat, sed vulgabatur. ¶ Effluere etiam alicui dicitur, quod illi è memoria excidit. Cicero 2. de Finib. Bona præterita non effluere sapienti, mala meminisse non oportet.

Effúsio, onis, f. p. d. à quod effluxus. [זוב יזב. Gall. Effusion, flux. Ital. Spandimento, spargimento. Ger. Außrinnung, Außlauffung. Hisp. Aguella corrida. Pol. Wypuszczenie. Vng. Kifolyás. Ang. A flowing out, a running over.] Plinius lib. 26. cap. 10: Illita quoq; sacra genitalibus, inhibebit non solùm Venerem, sed effusiones etiam genituræ.

Effúvium, vii, n. Ipse effluendi actus. [ῥεῦσις, ἐκῤῥοή, ῥεῦμα. Pol. Rozpuszczenie. Vng. Kifolyás. Ang. A flowing out, a running over.] Plinius lib. 9. cap. 11: Profundi humoris è corpore effluvium. Tacit. lib. 12. Quum & conversum effluvio lacus appositum magna formidine cunctos affecit: qui avis aquarum erumpens proxima rumpebat, convulsis ulteriùs ripis, &c.

Effúxiones, um, f. Vocantur mictiones menstruorum, & feminis concepti ad instar lactis eruptiones intra septimum diem à conceptione.

Effódio, as, are, act. p. Suffodio. [חפר חבר נקר. σκάπτω, ὀρύσσω. Gall. Soffiguer. Ital. Sotterare. Ger. Begraben. Hisp. Cavar. Pol. Zakopuję. Vng. Meg fölásom, foglalom. Ang. To digge out.] Senec. de brevit. vitæ, Aspice illos ad quorum fœlicitatem concurritur, bonis suis effocantur.

Effódio, is, pen. prod. act. 3. Fodiendo emo. [נקר nakár. κεντῶ, ὀρύσσω. Gall. Trouer par en soufflant, destruire, finir en creusant. Ital. Ecavare, cavare. Ger. Außgraben, begraben. Bel. Uytgraven. Hisp. Cavar para sacar algo. Pol. Wykopuję. Vng. Kifúrom, és kifaragatom. Ang. To digge out.] Plaut. in Cal. Ex hoc quidem hercle effodi tua illæc præda est. Idem in Pseud. Ex hoc sepulchro vetere viginti minas Effodiam ego hodie.

Effœmino, as, penultima correpta, act. 1. In muliebrem mollitiem atq; lasciviam converto, enervo, mollio. [γυναικίζω, Gall. Effeminer, efter se rendre & devenir effé & ne hommes, & se faire mol & pusillanime comme vne femme. Ital. effeminare, far molle. Germ. Weibisch machen. Bel. Wermannen oft vriet. Hisp. Deshazer ó enflaquecer á otro. Pol. Niewieścieczynić, sie sfeminam. Vng. Aż gyenyerbere lagyassá, gyengéssé tenni. Ang. To effeminate, to weak manne, debilitate, or make.] Salust. Ea quali venenis malis imbuta, corpus animumq; virilem effeminat. Cic. 1. Tusc. Cogitationibus molemur animos virilem effeminatur. Cæs. lib. 1. bell. Gall. Remollescere homines atq; effeminari ea re arbitrantur.

Effœminatus, m. Mollis & lascivus dicitur, qui animum gerit muliebrem. [εκγύναικος, θηλύθριξ. Gall. Effeminé. Ital. Effeminato. Ger. Weibischmensch. Hisp. Debilitado ó enflaquecido. Pol. Zniewieściały, sobieściczek. Vng. Gyenge ázyan-temberü. Ang. Effeminate, delicate, like a womanlike.] Cicer. 3. Philip. Quam autem omnis servitus misera, tum verò intolerabile est servire impuro, impudico, effœminato, nunquam ne in mera quidem sobrio. Idem 4. Tusc. Non videndum est in nutrisq; , neq; quid humile, summissum, molle, effœminatum, fractum, abjectumq; faciamus.

Effœminatissimus. [Pol. Vniewieściałe, maczyste. Vng. Igen gyenge kalapu.] Apulcius in Apologia. Tunc effeminatissime, tua mamma cuiquam viro mortem minaris?

Effœminatè, adverb. Muliebriter. [θηλυδρίως, γυναικωδῶς, μαλακῶς. Gall. Lascivement & delicatement, en maniere de femme, en effeminé. Ital. Delicatamente, a foggia di femina. Ger. Nach weibischer gattung. Hisp. Enflaquecidamente, en guisa de muger. Pol. Niewieściemi, panieńskiemi. Vng. Gyenyen módon, asszonyiassan. Ang. Effeminately, womanly.] Cic. 2. Offic. Cavetoj; nequid indecorè effœminatè ve faciat.

Effœtus, a, um. Dicitur quod jà fœtū edidit. [ὠδίνησας. Gall. Qui est délivré de sa portée. Ital. Quella cosa, ch'hauea mandata fuori il suo parto. Ger. Das jhren gebornen hat. Hisp. Caso que ha parido el parto. Pol. Ta krotnaiąca, odpoczęła, porodziła poredzik. Vng. Az mi fiokát (anagy) alkot. Ang. That hath lately hatched or brought forth.] Columella libro 7. capite 12: Primus effœtæ partus amovendus est, quoniam tyuncula nec rectè nutrit. ¶ Item finitur effœtus pro fœtu qui emissus est. Idem libro 8. capite 5: Pullos non oportet singulos, ut quisque natus fit tollere, sed uno die cubili linere cum matre, & aqua cibo q; abstinere dum omnes excludantur. Postero die quum grex fuerit effectus, hoc modo deponatur. ¶ Effœta quoq; dicitur quæ parere desiit, quasi frequenti partu lassata. [ἐξώδυνος. Pol. Ta która nie może rodzić, przestała. Vng. Magzalom. Ang. Which is past bearing, forth any more.] Plinius lib. 10. cap. 53: Est autem tasta gallinis fœcunditas, ut aliquæ sexagena pariant ova, aliquæ quotidie, aliquæ bis die, aliquæ interdum, ut effœtæ existimentur. effœtas dixit gallinas, fœtu destitutas, enervatas, exhaustas & lassatas: à similitudine mulierum, quas partu debiles reddit. ¶ Effœtæ vices, per translationem dicuntur, quæ jam defloruerunt, vigoreq; pristino animo claguerint. [Ger. Erlegne kräffte, mangelnde, kraffilose.] Virgilius 5. Aeneid. fœtumq; effœtæ in corpore vires. Similiter effœtum tellurem diximus, ut idem libro 1. Georg. Effœtos cineres immundum & jactare per agros. Vbi Servius: Continua ferilitate lassatos, sicuti etiam frequenti partu effœta dicitur mulier. Colum. in præf. 2. libri: Quòd existiment ubertate animi prioris ævi fatigatum, & effœtum solum, nequire pristina benignitate præbere mortalibus alimenta. Cic. in Catone. Libidinosa & intemperans adolescentia effœtum corpus tradit senectuti: id est, debile & infirmum, quia vacuum viribus & enervatum.

Effœtè, adverbium. Martialis lib. 2: Effœtè gravitèr, citè, nequiter, cuge, beatè. [δυσκόλως, ἀδιαφόρως. Gall. Debilement, paresseusement. Ital. Debilmente. Ger. Schwachlich. Hisp. Enflaquecidamente, vanamente. Pol. Słabo. Vng. Ellenkezőnek, szarandokképpen.]

Effor, Vide EFFARI.

Effŏdĭo, is, fodi, fossum, 3. act. p. Perforo. [חקר nakab, πρήσσω, πτύσσω. Gall. Percer & fendre tout outre. Ital. Forare. Ger. Durchbohren. Hisp. Horadar. Pol. Przetrzymuie. Vng. Meg fúrom. Ang. To bore or perce through.] Colum. lib. 9. cap. 1: Erit subdita fistula, compluribus locis per latus effossa.

Effrænātus, pen. prod. Dicitur qui frænum detrectat, & pro arbitrio nostro regi non potest, projectus, præceps, indomitus: [ἀχαλίνωτος, ἀκρατής. Gall. Effrené, qui n'a nul frein ni bride. Ital. sfrenato, senza regola ò misura ò freno. Ger. Vngezeumpteria wildes vnd mutwilliges / der sich nicht zwingen lasst. Hisp. Desenfrenado. Pol. Dzikí, nieposkromiony, niezmierny. Vng. Fene, zabolátlan, vad. Ang. Wild, fierce, rebellious.] unde per translationem dicitur de re quæ omnem egreditur modum. Cicero de Arusp. resp. Cujus ego de effrænato & præcipiti furore quid dicam? Idem 3. de Finib. Vt ægritudo quasi morsum aliquem doloris efficiat, metus recessum quendam animi & fugam, lætitia profusam hilaritatem, libido effrænatam appetentiam.

Effrænātissĭmus, superlat. [Pol. Swawolnik, zuchwalec. Vng. Igen vgyadozó.] Senec. Epist. 59: Effrænatissimis moderatior & humilior major.

Effrænātè, adverbium, Dissolutè, temerè. [ἀκολάστως. Gall. Dessolument, effrenement. Ital. sfrenatamente, senza misura. Ger. Vngestümlich, nach verhengtem zaum. Hisp. Desenfrenadamente. Pol. Swawolnie, niepowściągliwie. Vng. Fenevad módonképpen, vad mérséggel nélkül. Ang. Rashly, fiercely.] Cicer. 4. Tusc. An propter infinitum odium tyranni effrænatùs in Aruntem invaserit. Cicer. de Senect. Nullam capitaliorem pestem, quàm voluptatem corporis hominibus dicebat à natura datam, cujus voluptatis avidæ libidines temerè & effrænatè ad potiendum incitarentur.

Effrænātio, onis, f. t. Impotentia, insolentia. [ἀκολασία. Gall. Dessolument, debordement, derision. Ital. Dessolutione. Ger. Vnbendigkeit, frechheit. Hisp. Desenfrenamiento. Pol. Swawola. Vng. Kantzagság, vakmerőség, czéltalanság vadság. Ang. Vanity, headiness.] Cic. 5. Philip. Quæ effrænatio impotentis animi!

Effrænis, e, um, vel effrænus, a, um. [ἀχαλίνωτος, ἀκρατής. Gall. Sans frein & sans bride, desenfrené, qui n'a point de mesure. Ital. Che non ha freno. Germ. Vngezaumet, frechwild. Hisp. Desenfrenado. Pol. Niehamowany, zuchwały, dziki. Vng. Fékedlen. Ang. Vnbridled, wanton.] Liv. 4. ab Vrb. Frænos ut detrahant equis, imperati & ipse princeps calcaribus subditis evectus, effræno equo in medios ignes infertur.

Effrĭco, as, Fricādo extrito. [διατρίβω. Gal. Oster & abbatre en frottant. Ital. Fregare. Germ. Hinwegreiben, oder abtreiben. Hisp. Borrar. Pol. Oddrapować. Vng. El vakarom. Ang. To rub away or rub out.] Seneca epist. 96: Assibus aut hebetibus & obtusis, diu malâ conductudine obsitis, diu rubigo animorum efficiendâ est.

Effrango, gis, act. Dissipo quadam & impetu frango, perfringo. [שבר shabár, κλάω, ῥήγνυμι. Gall. Rompre en pieces, briser. Ital. Fracassare. Germ. Hinwegbrechen. Hisp. Quebrantar. Pol. Wyłamuie. Vng. Kitörőm, keresztem. Ang. To break to pieces, to burst violently.] Terentius in Adelph. Fores effregit, atq; in alienas ædes irruit.

Effrāctus, part. [שבור mesúbbar, διῤῥηγμένος. Gall. Rompu & brisé. Ital. Rotto, fatto in pezzi. Germ. Hinwegebrochen. Hisp. Quebrantado. Pol. Wyłamany. Vng. Kitörtem. Ang. Broken to pieces.] Cicer. pro Murænâ. Eamq; urbem sibi Mithridates Asiæ januam fore putavisset: qua effracta, & revulsâ, tota pateret provincia, Plaut. Cap. Neq; jejuniatiorem, neq; magis effractum famè vidi.

Effractor, m. t. [שבר mesúbbar. Διαῤῥηκτής, διαρρηξίας. Gall. Vn brisseur & rompeur. Ital. Rompitore. Germ. Ein hinfahrer oder brecher. Hisp. Quebrantador como de puertas. Pol. Wyłamywacz. Vng. Kitörő. Ang. A breaker, a thiefe.] Dicitur qui fracto ostio aut fenestra, in ædes, vel arcam alienam irrumpit. Paul. in l. 3. ff. de offic. Præf. Vigil. Cognoscit Præfectus vigilum de incendiariis, effractoribus, furibus. Vlpian. l. 1. de Effract. Sed enim divus Marcus effractorem equitem Romanum, qui effracto perforatoq; pariete pecuniam abstulerat, quinquennio abstinere jussit provincia Africa, unde erat, & urbe, & Italia.

Effractārius, ii. Qui effregit. [διαῤῥηκτής. Vng. Kitörő.] Senec. epistol. 69: Vale videtur quicquid patet: aperta effractarius præterit.

Effrāctūra, æ, f. p. Ipse effrigendi actus. [שבר, שׁבוֹרת shebóreth, διάῤῥηξις, ῥῆγμα. Gall. Brisement de muraille, bres ou masson, pour desrobber. Ital. Rompimento di porta per robbare. Germ. Auffbrechung. Hisp. Tal quebrantamiento. Pol. Wyłamanie, wyłupienie. Vng. Kitörés. Ang. A breaking up or breaking.] Paul. in l. 3. ff. de offic. Præf. Vig. Effractume sunt plerunque in insulis horreisq;, ubi homines pretiosissimam partem fortunarum reponunt.

Effŭgĭo, is, pen. prod. correpta, n. t. Fugio, evado, vito, elabor. [מנוס מנוס menúsah מנוס menúsah. Gall. Fuir, eschaper, euiter. Ital. Fuggire. Germ. Entfliehen. Bel. Ontvlieden. Hisp. Huir de algun lugar. Pol. Vciekam. Vng. Elfutom, el szaladok. Ang. To escape, to eschewe.] Virgilius 3. Aegl. Nunquam hodie effugies: veniam quocunque vocaris. Plautus Merc. Clam patrem patriâ hâc effugiam, aut aliquid capiam consilii. Terent. in Andr. Nullôs ego Chremetis pacto artificiatem effugere potero? Cicero 3. Verr. In quibus non dubito, quin offensione negligentiæ vitare atque effugere nō possim. Horat. 2. Serm. Satyra 3: Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Prothei. ¶ Interdum celeriter tranico. Virgilius 3. Aeneidos: Effugimus scopulos Ithacæ, Laërtia regna.

Effŭgium, gii, n. t. Profugium, refugium. [מנוס menús. Δρασμός. Gall. Fuite, euasement, par ou on peut fuir & eschapper. Ital. Scampo. Germ. Ein auffluchtt oder entrinnung. Hisp. La huyda de algun fugar. Pol. Vciekanie, odbieżenie. Vng. El szaladás, ellene való el fogás, menekűs. Ang. Refuge, flight.] Livius 4. bell. Punic: Vt si effugium patuisset in publicum, impleturæ urbem tumultu furentes. Si, inquit, patuisset effugium: hoc est, via vel modus ullus

evadendi

evadendi vel effugiendi. Cic. 2. de Nat. deor. Alias esse cornibus armatos, alias habere effugia pennarum.

Effulcio, is, act. 4. Fulcio. [סמך *samách* שען *schaán legnán*, *stutzen*. Gall. *Appuyer, affermir.* Ital. *Sostenere.* Ger. *Aufenthalten.* Hisp. *Sostener.* Pol. *Podpierać.* Vng. *Megtámasztam.* Ang. *To prop up, to underset.*] Virgilius 7. Aeneid. Centum lanigeras mactabat rite bidentes: Atque harum effultus tergo, stratisq; jacebat Velleribus.

Effulgeo, es, n. 2. Vehem enter fulgeo. [נהר *nagháh* זרח *hal. zárach*. *Leuchten, glantzen.* Gall. *Jetter une fueur, reflandir.* Ital. *Risplendere grandemente.* Germ. *Hefftig scheinen, ein grossen glantz von ihm herauß geben.* Hisp. *Mucho resplandecer.* Pol. *Bardzo świecić, błyskać, świetnie.* Vng. *Tündöklöm, világlom, fénlem.* Ang. *To shine, or glister.*] Luc. 8. Sol. Pontus Nisi ex vehementi sole, qualis inter graves imbre nubes effulget, tanta vis aquæ, &c. Virgil. 8. Aeneid. Intuetur Mane videret Fervere Lucanten, auroq; effulgere fluctus. Plin. lib. 4. cap. 1: Omnis Græciæ fabulositas, sicut & literarum claritas, ex hoc primum finu effulsit.

Effundo, is, fūdi, fūsum, 3. Extrà fundo, profundo, emitto. [שפך *schafách*. *vergiessen, ausgiessen.* Gall. *Verser, répandre en abondance.* Ital. *Spargere, spandere fuori.* Ger. *Außgiessen, außschütten.* Hisp. *Derramar, spandere fuera.* Pol. *Wylewać.* Vng. *Kiöntöm.* Ang. *To powre out, to spill.*] Plaut. in Asin. Totum ij, effudi fidelium: id est, sparsit quicquid in fidelia erat. Cicero pro Planc. Nunc timeo ne nihil tibi præter lachrymas quæ reddere, quas tu in meis aerumbitaribus plurimas effudisti. ¶ Per translationem, consumere, &c. [Pol. *Trwonić.* Vng. *Elkeltem, elvesztegetem.* Ang. *To waste, or spend extremely.*] Cicero 1. 2. Of. Multi patrimonia effudere, inconsulte largiendo. Sic effundere ærarium dixit Cic. Jesuitas, inconsulte largiendo. Tuscul. pro exhaurire & inane reddere. Gracchus effudit quam largitiones maximas fecisset, & effudit Saturnium, verbis tamen defendebat ærarium. ¶ Nonnunquam accipitur pro erumpere, & magna cupiditate egredi. Cicero ad Brutum: Timore quondam profusa civitas, tota ad te se cum conjugibus & liberis effundebat. ¶ Quandoq; continere. Virgil. 3 Georg. ...rumq; effusi exercere cursus. ¶ Quandoq; prodere, ere, profligare, *ruinam.* Salust. Effuso ac profligato pudicatu, paulatim retrahere cœperunt.

Effusio, quod interdum significat ipsum effundendi actum, ut quum effusionem aquæ dicimus. [שטף *schtéph*. *Ergiessung.* Gall. *Effondrement, effusion.* Ital. *Spargimento.* Germ. *Außgiessung.* Hisp. *Derramamiento ó fuera.* Pol. *Wylanie.* Vng. *Kiöntés.* Ang. *Effusion, a pouring out.*] Cicero 2. de Nat. deor. Atq; æquæ etiam admirandum esse calorem primùm ipse loquor, tum aquæ declarat effusio: quæ neq; conglaciaret frigoribus, neq; ulla ratione concresceret, nisi eadem tepefacta & soluta ipsa, diffunderet. ¶ Interdum ponitur pro largitione & prodigalitate. Cicero pro Rosc. Amerino. In hac vita, lucifer, quos sumptus quotidianos, quas effusiones fieri putatis?

Effutores, m. t. Qui patrimonium peculiumve temerè & largè expendunt, dissipantq;. Verbum familiare D. Cæs. Imper. August. Frid. 4.

Effutio, ctiavi, penultima prod. Incepte & inconsulte loquor. [נבל *nábal* אמר *amár*, *λαλεῖν, ἀφρονεῖν*. Gall. *Parler inconsidérément & à la volée, ne pouvoir tenir secret ce qu'on sait.* Ital. *Parlare inconsideratamente, non saper che parlando.* Germ. *Herauß platzen, nit behalten können was einem ankompt.* Hisp. *Hablar temeradamente.* Pol. *Szwabacznie mowić, trzeszczeć.* Vng. *Tekéntés, fecsegés.* Ang. *To speak unadvisedly.*] Translatio sumpta a vase futili, quod ...rulo orce, fundo acuto instabile, nihil in se continet. Terent. in Phorm. Eo perpera olim dixi, ne vos forte imprudentes fors effutierit. Horatius in Arte poetica: Effutire leves indigna tragœdia versus. Varro: Evax verbum nihil significat, sed effutitum naturaliter est. Nonius effutire exponit pro dicere cum mendacio: ad ducitq; Cicer. 3. Tusc. Ne hoc fic agit, ut ex tempore quasi effutire videatur.

Effūtītus, participi. [נבזה *nibzéh* *λελογολογημένος*.] Cicero 2. de Divin. Quarum partim fibra aperire, partim effuta temere, nunquam ne mediocriter quidem cuiquam, non modò prudenti probata sunt.

E ante G.

Egĕlĭdo, act. 3. Quod gelatum est dissolvo. [*λιθογογγυλίζω*. Gall. *Dégeler.* Ital. *Disgiacciare, disgelare.* Germ. *Eintfrieren.* Hispan. *Embiarse cosa fria.* Polon. *Odmarzanie.* Vngar. *Megolvasztom.* Ang. *To take, to release.*] Sidonius. Egelidarentur fibræ glaciales.

Egĕlĭdŭs, a, um. Quod de summo gelu aliquid remisit. [*χιονερός*. Gall. *Degelé, qui n'est pas froid, ne gueres chaud, mais tiede.* Ital. *Tepido.* Germ. *Das eintfrieret / etwas kelt ist / auß das gefrorē.* Hisp. *Cosa tibia o poco caliente.* Pol. *Odmarzający, chłodny, ozięblony.* Vng. *Nálgecske, fagyos hideg.* Ang. *Warmish, chilsome.*] Suet. de August. Vngebatur lapis, lubricabat ad flammā, deinde profundebatur egelida aqua, vel sole multo repetitā. Ovidius: Sed gelidum Boream, egelidumq; Notum. Colum. lib. 10: Nunc est ver gelidum, nunc est mollissimus annus. Servius valde gelidum interpretatur, explicans locum illum Virgil. 6. Aeneid. Et pontal egelida secretum flumine vidit.

Egēnus, egēni, omn. gen. n. Qui eget, pauper, tenuis. [אביון *ebión* חסר *chasár* *χρῄζων*. Gall. *Qui a faute & disette, disetteux, souffreteux.* Ital. *Bisognoso.* Germ. *Durfftig, mangelhafft, arm.* Hisp. *Pobre ó menesteroso.* Pol. *Potrzebny, nędzny, niedostatni.* Vng. *Szükölködő, szegény.* Ang. *Poore, needie.*] Terent. Phorm. Egens relicta est mater, ignoratur parens. Cicer. de Amic. Quo circa & absentes adsunt, & egentes abundant, & imbecilli valent. Idem ad Attic. libro 14: Servij, & egentes in tecta nostra cum facibus immisi. Plaut. Bacch. ...nequius nihil est Quam egens consilii servus.

Egentĭor, & egentissimus. [Pol. *Ubogszy.* Vng. *Szükkölködő.*] Cicer. Attic. libro 6: Nihil illo regno spoliatius, nihil rege egentius. Ad eundem libro 9: Egestates tot egentissimorum hominum.

Ĕgeo, es, egui, n. 2. Alicujus rei inopia laboro, indigeo. [חסר *chasár* *χρῄζω, ἐνδεῶ*. Gall. *Avoir faute & disette, avoir besoing, estre en indigence & pauvreté.* Ital. *Haver bisogno.* Germ. *Mangel haben / durfftig sein.* Bel. *Gebrecken, beven.* Hisp. *Auer menester.* Pol. *Potrzebuię rzeczy, niedostatek cierpię.* Vng. *Szükkölködöm.* Ang. *To need, to lack, to be in extreame povertie.*] Plaut. Cap. Quia tute ipse egens in parma nec tibi qui vivas, domi est. Cicero 2. de Fatib. Qui consumptis patrimoniis egerant. Idem 2. de Divin. Magnum locum illud etiam, Romanis quoq; nominibus gloriosum, ut Græcis de philosophia literis non egerant. Idem 2. de Natur. deor. Quæ nunquam modò, ut fierent, ratione egerunt: sed intelligi quales sint, sine summa ratione non possunt. ¶ Hinc componitur indigeo, *ἐνδεῶ*.

Ĕgens, gentis, penultima producta, m. f. Pauper, tenuis. [אביון *ebión* חסר *chasár* *χρῄζων*. Gall. *Pauvre, indigent.* Ital. *Bisognoso.* Germ. *Durfftiger arm.* Bel. *Behoeftich.* Hisp. *Pobre o menesteroso.* Pol. *Ubogi, nędzny, niedostatni.* Vng. *Szükölködő szegény.* Ang. *Needie, lacking, poore.*] Liv. 4. ab Urbe: Omnium egena corpora hunc præstiterunt. Plaut. in Pœn. Sæpè egentes multas tibi mandavi, Milphio, Dubias, egenas, inopinatas consili. Virgil. 8. Aeneid. - & te quoq; dignum finge Deo, rebusq; veni non aspes egentis. Idem 6. Aeneid. quam tu supplex in rebus egentis, Quas gentes Italûm, aut quas non oraveris urbes?

Egēstās, t. t. Paupertas, inopia, mendicitas, tenuitas [אחסור *machsór*. *ελλειψις*. Gallice *Indigence, pauvreté.* Italice. *Povertà, bisogno.* Germ. *Durfftigkeit / armut / mangel.* Bel. *Behoefftichcyt.* Hisp. *Pobreza ó menester.* Pol. *Ubostwo, niedostatek.* Vng. *Szükség / szegénység / szükkölködés.* Ang. *Povertie, needinesse, lacke.*] Virgilius 1. Georg. labor omnia vincit Improbus, & duris urgens in rebus egestas. Cicer. in Parad. Itaque illam paupertatem, vel potius egestatem ac mendicitatem tuam, nunquam obscure tuliti.

Egestōsus, ăngere, ab egestate formatur, sicut à sobrio, sobriosus. Cyprianus: Quum nulla fuerit opportunitas scandali, ubi transeuntes quod prius est, egestosam habuerint mansionem. Hanc vocem apud elatos scriptores non temerè invenies.

Egĕro, pen. corr. act. 3. egessi, egestum. [נשא *nasá* *ἐκφέρω, ἐκκαίρω*. Gall. *Oster & porter dehors.* Ital. *Portar fuori.* Ger. *Außtragen / außführen.* Hisp. *Sacar á fuera.* Pol. *Wynosić, wieść, wywodzić.* Vng. *Kihordom, kivetem.* Ang. *To beare or carry out, to cast out.*] Col. lib. 1: Avium primum habetur fletus quod ex columbariis egeritur. Plin. epist. 10. 1: Conchæ sonas egerunt aquam, & recipit.

Egĕstus, us, m. q. [מוצא *mótsa* נשא *nasá* *ἔξοδος, ἐκφόρημα*. Gall. *Emportement d'ordures, transport, vuidange.* Ital. *Vscamento.* Ger. *Außtragung / außwurff.* Hisp. *Sacamiento á fuera.* Pol. *Wynoszenie, wieść, wyrzucenie.* Vng. *Kihordás, kivetés.* Ang. *A conveighing or bearing out.*] Senec. 3. de Natura quæst. Quemadmodum dum corpora nostra ad egestum ventre exhauris, &c.

Egĕsto, ans, t. t. [*ἐκκένωσις, ἐκφόρημα*. Pol. *Wynoszenie*. Vng. *Kitolás, kivetés.*] Plin. Epistol. 1. 59: Si Palæstra tuæ facultates adjuvare publicarum opum egestione contingeret.

Egĕrmĭno, as, Germino, germinâ emitto. [נבט *tsámach*. *βλαστάνω, ἐκβλαστάνω*. Gall. *Germer & bourgeonner dehors, bourgonner.* Ital. *Germogliare.* Germ. *Herauß sprossen, herfür wachsen.* Hisp. *Brotar y echar renuevo las arboles.* Pol. *Wypuszczam.* Vng. *Kihajtom, kifakadom.* Ang. *To budde out.*] Columell. lib. 5. cap. 5: Si pedantes scrobibus malleolus deponitur: qui cùm egerminavit ad unam materiam revocato. Idem lib. 4. cap. 17: Quæ infra truncī caput egerminaverint.

Egestas. Vide Egco in EGENS.

Ego, mei vel mis, mihi, me, à me, pronomen primæ personæ. [אנכי *anóchi*, *ἐγώ*. Tractum à Græcis *ἐγώ*. Gal. *Ie, moy.* Ital. *Io.* Ger. *Ich.* Hisp. *Yo.* Pol. *Ia.* Vng. *En.* Ang. *I.*]

Egrĕdĭor, dĕris, d. t. Extrà gradior, exeo, proden. [יצא *iatsá*. *ἐξέρχομαι*. Gall. *Sortir hors.* Ital. *Vscir fuori.* Ger. *Herauß*

ɲchen. Bel. Buteen. Hisp. sacar fuera de lugar. Pol. Wyholuje. Vng. Kimegyek. Ang. to go forth or abroade.] Terentius in Andria: Vnde egredimur? Ibidem: Egreditur ab ea id est, de domo eius. Cicero Senatui, libro 13: Nec enim magna tui spectio, Parthos si ex Syria egredi atq; irrumpere in meam provinciam conarentur, &c. Idem 2 in Catil. Ipsum egredientem sub præsentium sumus. Idem ad Attic. lib. 13: Quo facilius te intelligi nos posse mus, pedem è villa adhuc egressi non sumus. ¶ Dicimus & Egredior templo, & è templo, & templum: id est, gradior extra templum.

Egressio, & Egressus [מוצא mittit. exitus. Gall. Sortement, sortie, issue. Ital. Vscita. Germ. Außgang. Hisp. Aguda, salida à fuera. Pol. Wyscie. Vng. Kimenetel, kimenes. Ang. A going forth.] Cicero Pisone: Itaq; eadem, si minus frequenti tamen celebritate egressum ornando atque celebrando, ac hominibus dulcem bonis, ut Consulem non tristissimis, ut hostes non proditurus prosequuntur.

Egregius, a, um, Qui se extra gregem erigit, excellens, eximius, & præstans. [מובחר melli. optimus, & מובחר electus. Gall. Qui est dessus les autres, excellent. Ital. Egregio, eccellente. Germ. Außerlesen, fürtrefflich. Hisp. Escogido, señalado. Pol. Wyborny, wyborowy. Vng. Nagyon valogatot, fejedelmes. Ang. Excellent, or singular good.] Terentius in Andr. Forma egregia, & ætate integra. Propterea comparativum non habet: quo tamen nonnulli sunt veteres. Lucret. lib. 2: Nam nihil egregius quàm res accendere apertas Ad dubias luvenalis etiam Lucretium imitatus ab egregie adverbio formandi comparativum egregiùs, pro magis egregie: Egregias (inquit) cunas, melius q; miteremus.

Egregiè, adverbium, Excellenter, præclarè quamvis etiam usurpatur pro valde. [מאוד. Gall. Excellemment. Ital. Egregiamente. Germ. Fürtrefflich. Hisp. Señaladamente, Pol. Osobliwie, znacznie. Vng. Kiválképpen, különösséppen, nagyon. Ang. Passingly, or just.] apud Terentium in Andr. Horum ille nihil egregie præter cætera audeat. Cicer. Att. Dolabellam tibi valde placere video, mihi egregiè.

Egùlli, Genus sulphuris, lanis factitio molliendarum candorem; inducens. Plinius libro 35. cap. 15: Tertio quoq; genere unus tantum est usus additicias lanis: quoniam candorem tantum, mollitiem; conferunt. Egula vocatur hoc genus.

Egurgito, as, penultima correpta Act. p. Exhaurio. [שאב. Gall. Vuider, essuyer, tirer dehors. Ital. Vacuare, votare, asciugare. Germ. Außschöpffen, außschöpffen. Hisp. Vaziar, desaguar, sacar fuera. Pol. Wyprozniac. Vng. Kimerem, kimerítem, kihányom, kiöntöm. Ang. To make voyde, to empty.] Plaut. in Epid. Atq; egurgitem domo prorsus.

E antè H.

EH. Interjectio admirantis, ejus hæres, vel ex hæredibus, vel ex hæreditate. E.H.E. exhæres esto, vel ex hæreditate est. E.H.O. L.L.N.R. ejus hæc omnibus legem ibi rogavit.

Ehem. Interjectio est habitâ aliquid reprehendendi ratio: cujus frequens est usus apud Comicos. [ה. Ger. Oy. Pol. Oho, weigz, czyz.] Terentius in Eunucho: Quis hic loquitur? ehem, tunc eras hic mi Phædria? Idem in Adelph.: Ehem opportunè, ipsum quæritio.

Eheu, Interjectio est dolentis. [אהה ahah. oh. Gall. Helas. Ital. Ahahai. Germ. Ey, owe, weh. Hisp. Ayne. Pol. Ach, och. Vng. Haegy. Ang. Ah, alas.] Virg. 2 Eclog. Eheu quid volui misero mihi! Cicero ante quam iret in exilium: Eheu cœlestem temporis hujus.

Eho, Interjectio est ad te vocantis. [הוי hó. ô. hoe. Germ. Oho.] Interdum etiam excitantis particula est, qua attentionem nobis paramus ejus cum quo loquimur. Terentius: Eho dic mihi, di omnes conjectum hanc in nuptias habuerint velint, quod mihi hoc consilium darent? Idem in Eunucho: Eho quæso dic mihi, cibus, ut fertur, somnus? Idem in Andria: Eho dum ad me. ¶ Alias interjectio admirantis: ut apud eundem in Andria: Eho, an tute istæc intellexisti, hoc assimulasse?

E antè I.

EIMO. In notis antiquorum. Ejus modi. E.I.M.C.V. ex jure manum consertum vocavit.

Ei, dativus abis, eo, id, οἰ, ἐοῖ. Aliquandò habet qualitatem. Terentius in Andria: Sine ego ut adversetur? hoc est, tali tam bono. ¶ Interdum pleruq; monosyllaba dicitur est, licet tam bona. Cui & Huic licet quandocunq; etiam duarum syllabarum reperiatur ubi (si modò corripitur, modò producitur. Juvenal. Juvenes hortantur, ut illam sic etiam pergant, & eidem incumbere seclæ. Lucretius libro 6: Stillicet & flavus qui vitis maximus est.

Eia, [הבה hábah. ea. Gall. Ea, or, hay, ça, ayant, avez, or bien, hay avant, ça avant. Ital. Horsù, hor va. Germ. Wolan, hoe. Pol. Nuz.] Modò adhortantis est. Martialis lib. 2: Eia age, rumpe moras. Plautus in Epid. Eia vero age dic. Interdum comprecantis. Terentius Eunucho. Eia, haud sic decet. Varios præterea usus habet, quos ex ipsis passim autoribus nō difficile est deprehendere.

Ejicio, or, jeci, jectum, Expello, extrudo, denudo. [שלך. נדף. נדח. Gall. Jetter dehors. Ital. Scacciare fuori. Germ. Außwerffen. Außtreiben. Bel. Buyten, uytwerpen. Hisp. Echar fuera. Pol. Wyrzucam, wyganiam. Vng. Kivetem, kiüzem. Ang. To cast out.] Cicero Terentiæ lib. 14: Ejicere nos magnam partem excludere facile. Terentius in Eunucho: Hoc nunc dices. Ejectos hinc nunc omnia rerum, heus, vicissitudo est. Virg. 8. Aeneid. Nec rumor Turnoniam ejectum Portis pubebat Accipere. ¶ Quandoq; extrudo. Idem 10. Aeneid. ejectos incumbit cominus enses. ¶ Ejicitur quoq; pro naufrago: idem possum, qui cum præ vehementi tempestate adhuc aliquod compellitur. Ideo lib. 3. Aeneid. ejectum littore egentem Excepi. ¶ Ejicere absolutè pro abortire, ut intelligas PARTVM. Vlpian. ff. eod. tit. Digest. ad leg. Aquil. Si mulier pugno, vel equo ictu aliave percussa ejecerit, & quis ait Aquilia teneri.

Ejecto, as, are, frequentativum. [משלך. Gall. Jetter souvent dehors. Ital. Gittar fuori. Germ. Offt oder viel außwerffen. Hisp. Echar fuera muchas vezes. Pol. Wyrzucam, wyganiam. Vng. Kivetem, kiüzem. Ang. To cast out often.] Plaut. aut Mer. Nubiste opprimeret improdentem atq; ejectaret, navilla ejectata, Ovidius 2. Metamorph. Arenas ejectare. Idem quinto Metamorph.

Ejectio, onis, f. c. [משלך. משלכת. Gall. Jettement dehors, boutissement. Ital. Gittamento fuori. Ger. Außwerffung/ verstossung. Hisp. Echamiento, echada de echar fuera. Pol. Wyrzucenie. Vng. Kivetés, kihányás. Ang. A casting or throwing out.] Cicero ad Attic. lib. 2: Tenemur undiq; nec quominus teneamur, recusamus: sed mortem & ejectionem quali majora tenemus, quæ multo sunt minora.

Ejectamentum, ti, n. [pro excrementum. [משלכת. Gall. Ce qui se jette, ordures ce que la mer jette au bord. Ital. Cose gettate, cose del mare al lito. Ger. Außwurff/ Fewr oder was das Meer an das land außwirfft. Hisp. Cosa que se echa fuera. Pol. wyrzuty. Vng. Kimenetel, kivetés. Ang. Purging or sinking thing which the sea doth cast to land.] Tacitus de moribus Germanorum. Dira quidem interdum inter cætera ejectamenta maris jacebant. Ita successione loquitur.

Ejectitius, a, um, [pro ejectus. Plin. lib. 11: Vulva ejectitio parum melior quàm edito: ejectitia vocatur illa, hæc porcaria.

Ejulo, as, are, n. p. Plaut. [יליל. Gall. Crier & braire de douleur, ou de peur à haute voix. Ital. Gridare piangendo. Germ. Heulen. Pol. Ryczec. Hisp. Gritar llorando y gimiendo. Vng. Siratom, nyavalyélek.] Ang. To howle, or make lamentable noise.] Plautus: Ad lidit ibi pollicitari plorare, ejulare. Cicero Tusc. Ipsam cum Hercule videretis. Quæ magnitudine doloris ejulantem.

Ejulatio & ejulatus, Lamentatio, planctus. [יללה. יבבה. Gall. Crayement, clameur et cri de douleur. Ital. Pregare ad alta voce. Germ. Heulung. Hisp. Obra de gritar llorando. Pol. Ryczenie. Vng. Siralom, nyavalyélés. Ang. A howling, or yelling.] Plaut. Capt. Ejulatione hanc opus est, oculis modis miseris conditis. Cic. de Arusp. resp. Non sunt illi ejulatus & gemitus Phalaridæi. Idem 2. Tusc. Ingemiscere non unquam vero commoveri est, idq; raro: ejulare vero nemo nisi mulier quidem.

Ejuno, Mulieres precabant, ut ait Petronius, Junonem suam. Sospitatem Junonem, ut Græcos.

Ejuro, as, are, a. p. Ejero, juramento rejicio, detestor. [שבע. Gall. Renoncer, forsvorer, refuser, rejetter, & quitter, abandonner. Ital. Giurare, far giuramento. Germ. Verschweren/ mit dem Eydschwur abtreiben. Hisp. Negar por juramento. Pol. Odprzysiegam. Vng. Kitagadom, kiesküdöm. Ang. To forsweare, to renounce by an oath.] Vide Ejurare judicem: ut quem est interpellato juramento sibi judicem suspectum esse nomine inimicitiarum, ejus jurisdictionem declinare. Cic. 12. Philip. Itaq; alacres & lati, spe pacis oblata, inter se tripudiis cives, quasi vicissent gratulabantur sic me in quam ejurabant, de me quærebantur, diffidebant etiam Servilio. ¶ Sic etiam Ejurare forum iniquum, est jurisdictionem fori alienius detrectare, interposito prius juramento, se in eo foro jus suum tueri non posse. Cic. 5. Ver. Negotiatores putàt esse turpe id forum sibi in quo negotiantur, iniquum ejurare: Prætor totam provinciam suam ibi iniquã ejurat.

ejurat. ¶ Ad hunc etiam modum Cicero in Epist. ad Patrem: Tu autem, inquit, quòd mihi benam copiam ejures, tibi ell. Vbi ejurare benam copiam, accepit Cicero pro jurare sibi non suppetere copiam aut facultates ad foenerandum impendium cenæ, quam Cicero pro jocum ab eo petebat. ¶ Pro eodem etiam legitur Ejerare. Cic. 2 de Orat. Ejero, inquit, iniquus ellem quum esset adeundum aquam: Ah, inquit. P. Crassò ergo illum mihi inquam ejero, verùm omnibus. Sunt tamen qui hoc in loco legant ejurem item alii qui dejero.

E Iusmŏdi, & per interpositionem unius syllabæ, Eiusce modi, nomina sunt indeclinabilia, ex duobus genitivis composita, idem significantia quod talis. [זֶה כָּזֶה zeh cazeh, mihi & huic. Gall. De telle maniere ou façon, de mesme façon. Ital. In tal maniera. Germ. Solcher gestalt. Bel. Soo danigh. Hisp. Dessa manera. Pol. Taki. Vng. Olyam. Ang. Such a one, of the same sorte.] Terentius in Andria: Nam qui cum ingenuis cõsuetus est vivere, Eiusmodi, &c.

I ante L.

E. L. In veteris antiquorum, Edita lex. E I. G. B. Ei. Elanguit bonitas ejus.

E Iăbŏr, pamsimus producta, 3. p. assi, excido, evado. [נוֹשֵׁל nosel כּוֹ noshelcem, dimittis, ejicis, abjicis. Gall. Vous jettez, abbatez, ou renversez, ie destruis. Ital. Buttare, gittare, abbattere, ruinare. Germ. Entrinnen, oder entrinnen. Hisp. Dexar, ò desbaratar, ò dexar. Pol. Vzgiekam, wypadam. Ang. To fall, to cast away, to escape.] Virgil. 2. Aeneid. Ecce autem elapsus Pyrrhi de cede Polites. Idem 1. Aeneid. Antenor potuit mediis elapsus Achivis Illyricos penetrare sinus. Significanter dixit Elapsus, quum velit significare eum è manibus prope Græcorum ipsum comprehendere rentum, evasisse. Sic Plautus in Capt. Elapsus elapsa est, id est, effugit. Plancus ad Ciceronem. Magno tu labore participarum elapsus fumus. Ad Herenn. lib. 3. Nec hoc alia de causa potest accidere, nisi quòd alitatæ res facilè è memoria elabuntur, rationes & novæ diutiùs in animo manent.

E Iapsŭs, participium. [נוֹשֵׁל noshel. Gall. Eschappé. Ital. Scampato. Germ. Entrunnen, entwichen. Hisp. Desbaratado, ò dexado. Pol. Tak kto się wydarł, zgubiony. Vng. Kimenekedet, kifutamlah. Ang. Escaped.] Cicero in Somnio Scipionis: Nam corum animi qui se corporis voluptatibus dedidêrunt, eorumque impulsu elapsi circum terram ipsam volutantur.

E Iăbŏro, as, are, n. p. Valde laboro, operam do, cõtendo, enitor. [עָמַל amal. Gall. Prendre grand labeur et peine à faire quelque chose, s'evertuer. Ital. Affaticarsi grandemente. Germ. Sich bemühen, sich sehr mit fleiss worzu legen, sich zwingen. Hisp. Mucho trabajar. Pol. Ciężko robić, starać się. Vng. Igen munkalkodom. Ang. To endeavour or labour diligently, to take pains.] Cicer. Capitoni: Apud hominem facil issimum atq; humanissimum Plancum eniteris, elaboras, vel potiùs eblandire, effice, ut Plancus tuem ipsius operam esse, si etiam melior opera tua fuerit. Offic. Ad quas iniquissimi crimus, in his persimilium elaboramus. Idem de Senect. Hæ sunt exercitationes ingenii, hæc curricula mentis: in his delectans atq; elaborans, corporis vires non magnopere desidero. Id 7. Philip. Omne enim curriculi industriæ nostræ in foro, in curia, in amicorum periculis propulsandis elaboratum est. Plin. lib. 34. cap. 5. Privatim Argivus Canadas elaboratum superficiem duntaxat elaboravit. Elaboratus amor, Horat. Epod. 11. Cui perspè cava relidine flevit amorem: Non elaboratum ad pedem.

E Iacarnes, ἐλακατὰ Athenæo ψῆφες Cataci & Thunnorum genere ad salsamenta idonei, quæ salsamenta ea me jadi ya vocantur. Est verò ἐλακάτη, thunnus magnus sive Orcinus. Plin. lib. 9. cap. 15. Apud Tesium Elacatem, Eve (ita placet) Elacatæ, genus est salsamenti quod vulgò vocatur melandrum. Col. lib. 8. cap. 19. Scombri, Chalchari, elacatæq; ventriculos: & ne per singula enumerem, salamentorum omnium, pergamenta. Plin. lib. 32. cap. 1. Quidam elacatas inter pisces recensent.

E Iăllĕsco, scis, Et album fieri ad modum salis. [לִבֵּן libben. Gall. Se faire blanc, devenir blanc comme sel. Ital. Imbiancare. Ger. Weiss wie Salz werden. Hisp. Emblanquecerse, ò hazerse blanco como sal. Pol. Bielim gestawam, albo mierzeć. Vng. Megsoosodom, fehereklek. Ang. To waxe white, or to become as white as salt.] Plin. lib. 20. cap. 21. Murum, aquam radice addita, addentatum sub dio, atque elaltescere. Nonnulli legunt lactescere.

E Iæruptŭrĭă: Id est, olei publicè ex emendi cura. Iurisc. in leg. finali 5. patrimonium, de Mun. & hon. Exemptione & Optione (hoc est, legumium comparandorum cura) apud Alexandrinum patrimonii munus existimatur. Rudæus in Pand.

E Iæon. [שֶׁמֶן shemen. Gall. Huile. Ital. Oglio. Ger. Oel. Hisp. Aceite. Pol. Oliwa, olej. Vng. Olay. Ang. Oyle.] Latini oleum vocant. Ex quo componitur Eleomeli. Cremopsilon. Oleum in Syria sponte exipsis oleis emanans, lapsone mellea, alvum mollit, bilem detrahit. Vide Plin. lib. 23. cap. 4. ¶ Est enim elæon idem quod oleastrum. Sed in ea significatione apud Græcos scribatur ἐλαιὼν per ω oxytonũ & declinatur Elæon, onis: ut Plato, onis.

E Iæŏchĕsium, Latinè unctorium, & Unitar pro loco ubi unctiones corpora ungere solebant post lavationem. [Vng. Kenőhaz.]

E Iănguĕo, gues, n. g. Languore conficior, tabesco, languesco. [כָּמַס camas. נָמַק namaq. כָּמַשׁ camash. Gall. Navoir point de force, devenir debile, perdre courage. Ital. Languire. Germ. Erligen [schwach und unmächtig werden. Hisp. Esfloxecerse. Pol. Mdleć, chudnąć. Vng. Elaszokodik, elhervadok. Ang. To pine and weather away.] Plin. de Vitis lib. 6. Quamq; urbem capere posset, in Campaniam divertit, cujus deliciis elanguit. Livius lib. 3. Vbi. Pace. Neq; tamen elanguit cura hominum carnora. Idem 5. ab Vrbe: Differendo deinde elanguit res.

E Iănguĕlco, scis, [כָּמַס camas. נָמַק namaq. כָּמַשׁ camash. Vng. Elszokodik, hervadok. Ang. To pine and weather away.] Elanguco. Gel. lib. 11. Negotiis saepenumq; umbraticis & variis quæstionibus inretitus habenda quibus eorum omnium vigor animi, corporisq; elanguesceret, & quod Sallustius ait, effeminaretur. Livius 1. ab Vrbe: Vt elanguescendum ab ea ignavia esset. Cornus elanguescens & jam caluta. Silius lib. 4.

E Iaphebŏlĭon, [ἐλαφηβόλιον. Vng. Kanászfu hava.] Mensis est nomen apud Græcos, qui nostro Decembri fere respondebat: ita dictus à cervorum venatione, qui ex consuetudine, Dianæ eo mense celebrantur. Gaza tamen Februarium vertit.

E Iaphŏbŏscŏn, ἐλαφόσκορον, Herba est semulacea, tells Plin. lib. 22. cap. 22. geniculata, digiti crassitudine, semine corymbi, dependentibus foliis oleastri, commendata in cibis, contra serpentium omnium, aconiti q; ictus. Fama est, cervos serpentes ejus pabulo serpentium morsibus resilire: unde & nomen accepit. Nam ἔλαφος Græcis cervus, sive cervam significat, Græcis verò pabulum.

Elaphoboscon id est, Salvia apud Dioscorid. lib. 3. cap. 38.

E Iăpe, Genus serpentis. Plin. lib. 29. cap. 4. Sallam ruborem in oculis pradella serpentis percussis, & contra bestiarum ictus, mero fabinde lauso, ita ut sub vesperam cibus vomitione reddatur: peculiariter à chalcide, cerasle, aut quos Sepas vocant, aut elape, dipsade, percussis.

E Iăpĭdo, ăs, p. Lapidibus purgo. [προσκαλοῦμαι προσφέρω, προσκαθαίρω. Gall. Jetter, oster les pierres de quelque lieu. Ital. Netare, ovvero cavar le pietre. Ger. Die steine lesen, oder rumen. Hisp. Desbaratar la tierra. Pol. Czarnie wybierać. Vng. Kőveket szedek ki. Ang. To gather the stones of ground.] Plin. lib. 19. cap. 4. Arvum Syracusanum agrum alvena cultor elapidato intolerabile perdidit fruges, donec regessit lapides.

E Iargĭor, īris, d. p. largior. [נָדַב nadab. Gall. Estre large, donner largement. Ital. Donare. Ger. Mitgeben. Hisp. Dar largamente. Pol. Dawać. Vng. Kiadom, el osztogatom. Ang. To give liberally, to give out and more.] Liv. Pr. Festates, & munera pro partium Tribunitia tegebat ardentibus animis, principem civitatis elargiendo de alieno populum sibi conciliare.

E Iăsco, is, ere, Lapsus sto. [נָפַל nafal. Gall. Tomber, cheoir. Ital. Cadere. Germ. Fallen. Hisp. Caer. Pol. Vpadać. Vng. Elesem, el hervadok. Ang. To waxe rotten, to decay.] Plin. lib. 16. cap. 15. In arboribus tum ea primia germinatio elapsa est.

E Iătes, Fr. [ἔλατε. Vng. Fenyves.] Plin. lib. 12. cap. 16. Species ad abietis umbrosis nativis, quam alii palmam, alii spatham appellant. Dioscorides verò, Galenus, Aegineta, & Hesychius elatem vocant: ferunt autem palmæ germen, quod ad amoenitatem fructus operamentum. Quorum sententia videtur verisimilior. Nam quum Plinio abietem interruentium materias cum nucis: tum facile invenias.

E Iătērium, ἐλατήριον, Medicamenti genus est ex sylvestri cucumere confectum ad purgandam alvum accommodatum. Vide etiam à nostris medicis elaterium dictum, quod ventrem vehementer exagitet. Plin. lib. 20. cap. 1. Cucumis sylvestrem esse divimus amaritudine satis ex eo fieri medicamentum quod vocatur elaterium, succo expresso extemplo.

E Iătĭnē, atines, pen. prod. Ex n. gen. Arnica. Herba, quæ folia lenia habet, pinsita, rotunda, semipedalibus ramulis quinis lenisve à radice satis foliosis: nata in tegetibus, acerba gusta. Plin. lib. 27. cap. 9. Vulgus, tertiæ Euclion, vocat Rapistrum sapentum. [Pol. Penny. Ang. Running pedes or wind grasse.]

E Iătītes, m. e. ἐλατίτης, Lapis est ex genere hæmatitarum, ambustis præcipuè utilis: ita dictus quòd in cudus est: nam cotibus, Medi ex appellatur. Autor Plin. lib. 36. cap. 20.

E Iātro, as, Quasi quodam cũ latratu clamor, & canina quadam mordacitate in lucem profero. [ἐξυλακτέω. Gall. Abboyer. Ital. Bauare. Germ. Mit grossem geschrey, auss mit hunde bellen etwas reden. Hisp. Ladrar como los perros. Pol. Wyszczekiwać jako pies. Vng. Kiugatom. Ang. To barke, to speak clamously.] Horatius libro 1. Epistol. ad Lollium: Alter rusticatur ubi lana saepè cuprina: Propu-

gnat nugis armatas: scilicet ut non Sit mihi prima fides & vera, quod placet, ut non Acriter elatrem?

Ēlĭtĭus. Vide ELEVO, effero.

Ēlĭva penultima correpta, Eluo, lavo. [חרא nechiin. Ger. Waschen. Gall. Laver, laver ou arrouser. Ital. Lauare. Ger. Auswaschen. Hisp. Lauar. Pol. Wiamowac. Vng. Mosom. Ang. To wash, or make cleane.] Cumm. lib. 12. cap. 30. ubi quæ sacrificia fierent oliva elota, reliqua, sicut supra præcepimus, fieri debebant. ¶ Elavare se bonis, pro Ablegare, pro denunciare & spoliare. Plautus in Alin. Nam mare haud mare est, vos nunc assimulo. Nam in mari repeti hic elavi bonis.

Ēlĭx, pro Fæmina apud Diocletianum, cap. 35.

Ellĕcĕbræ, argentariæ. Dicta hæc ab antiquis mercenices, tolle fecto, ab eliciendo argento. Locus est apud Plautum in Mercatore, ubi nunc legitur illecebræ argentariæ.

Ellectio, onis. Hector, oris. Vide ELIGO.

Ellectus, as. Vide ELIGO.

Ēlĕctrum, i. [ηλεκτρον. Gall. Ambre, et l'escorce ou escaille mutuel d'argent ou composition parmy d'argent. Ital. Ambra, metallo facto di sopra la qual parte d'argento. Ger. Agtstein. Hisp. Ambar, y vaso de vegua quilado. Pol. Bursztyn. Vng. Gyanta. Ang. Amber, also a mixt metall made of gold and siluer.] Gemma fit ex lachrymis Heliadum, Lucio Ecedione et exactionibus primi generis profuturis. A Latinis fucci cognomen est. Marin. Taberna hæc vetere ultimam electrum nasceretur. Alias licentius ad Pædem Rhæni esse pupillos arbitres, ex cujus defuncti alias credentibus in tuitionis quibusdam nomis Adriatici gigni, quas inferno Electridas vocitarunt. Hodie vero mutilatum est, electrum provenire in vena Germaniæ, quam prisci Alamannis Germani ipsa lingua Gudam appellant. Ex aquis insulæ longe in mare elapsum, partim Oceanus fluctu ad littus eiecit, partim

ram, cujus cutis ulceratis quibusdã vallibus inficitur. Differt à cancro, quod hic partem corporis depascat: elephantia per totum corpus diffundatur. Plin. lib. 26. Antea vix elephantiasin Italia ante Cn. Pompeii tempora notatus fuit.

E Elephantiãsis, [ἐλεφαντίασις, διάστασις.] Vng. Elyphãs. Ang. Leprosie.] Qui morbo elephantico laborat. Lactantius lib. 4. Divin. Inst. cap. 26. hos Elephanticos vocat: Leprosi (quos) verè, atq; elephãtici debent haberi, quos vel insatiatæ cupiditates ad scelera, vel insatiabiles voluptates ad flagitia compellunt.

E Elephãs, elephantis, m. t. & Elephantus, i. [ἐλέφας. Gall. Elephant ou masle, qui est la femelle s'va elephant. Gal. Un Elephant ou et Dutch. Ital. & Hisp. Elefante. Pol. Słoń. Vng. Elefant. Ang. An elephant.] Animal est omnium terrestrium maximum, & proximum cognitum, ut ex Aliorum Africa invectione. Dunas habet dentes, sive potius cornua, ex quibus fiunt operæ eburneæ. Cic. de Senect. Nec unus equidem eius desiderio adfectus: non plus quàm adolescens tardi, ut elephantis delectabam. Ioseph. de Nat. Iesu. Manes eram dicta elephantes, quia propter magnitudinem corporis difficiles aditus habebant ad pallium. Idem 9. Philipp. Romani nepotem Antiochi elephantes alere prohibuerunt. ¶ Veteres nonnunquam elephantum pro ebore posuerunt, nimirum eorum, qui ex ebore fiunt, appellatione, & bellam & eruditi intelligunt. Virg. lib. 3. Georgic. Tu foribus pugnax exanimo, solidoque elephanto. ¶ Elephant. bicornuto gravescunt, nec ante plus quàm semel gignunt, nec plures quàm tres gallos, vivuntq; trecentos. Hos primùm vidi Italiæ Pyrrhi regis bello in Lucania: unde & boves Lucas nominavit quondam Italia: maxima quadrupedum quum haberent, vocarent bovem. ¶ Elephantes etiam inter bestias matutinas ludere diu: de quo Plin. lib. 19. cap. 5. & lib. 32. cap. ult. ¶ Elephantes quinque, astatos, à specie cultarum. Plin. lib. 32. cap. ult. Elephanti locorum amœnitatem nigri, pedibus quaternis in falcis. Cic. ¶ Elephantus non capit murem. [Ἐλέφας μῦν οὐ χωρεῖ.] Grandes res & excelsos animos negligunt quædam viles & facillima minuta. Vir egregiè doctus non inter hæc minuta solet Rectoris sui cogitationes collocare. Homo præpotens non offenditur in iuriolis rebus. ¶ Elephantum ex muscis facis, [ἐλέφαντα ἐκ μυίας ποιεῖς.] Rem exiguam verbis attollis atque amplificas. Lucianus in Muscæ encomio. ¶ Nihil elephantorum dicebat, quæ [ἐλέφαντας καὶ τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς ὀρείους] magnos & montanos dicebat, verum [τοὺς ἐν τοῖς ἄντροις] quæ in cavernis. Eadem Plinius tribuit elephantis, cùm interburat: verùm corporis moles & formæ fœditas adegit locum fecit. ¶ Nec elephantus quidem effugeret, [οὐδ' ἂν ἐλέφας διαφύγοι.] De proverbio præcipiti: quum elephantus probosci de immensam aquarii vim quum libet hauriat. Athenæus.

E Elephantĭnus, a, um, penult. corrip. [ἐλεφάντινος. Vng. Elyfántos, elyfántos vala. Ang. Of an elephant.] Nomen positicium: ut Pellis elephantina. ¶ Elephantinam emplastrum describit Celsus lib. 5. cap. 19. hic dictum, eadem tecte, quòd sit pervendidum, quasi eburneum. ¶ Elephantini libri, apud priscos fuerunt, in quibus senatusconsulta scribebantur, quæ à principes proponebant.

E Elephantiographi, [ἐλεφαντιογράφοι,] à Plutarcho in Periclis vita, vocantur pictores qui in ebore pingunt.

E Elĕvo, as, pen. cor. act. p. Sufflo levi, in altum tollo, sublevo. [משא והרים bajsa, jenagisja, ja aga. Gall. Lever en haut. Ital. Levare, alzare. Germ. Erheben in die Höhe. Bel. Verhöhen. Hisp. Alçar, sublevar en alto, arriba. Pol. Wznosić. Vng. Felemel. Ang. To lift up, to raise up.] Plaut. Capedam lapidem hunc atque leva. ¶ Item rem aliquam manu, extendo, & vertis à deprimo. [ἐπαίρω, ἀνατείνω, ἀνάγω.] Gall. Lever, eslever, arracher, sus monder, eslongier. Ital. Alzare, sforzare. Germ. Verrichten, verrichtung schicken. Hisp. Aparejar, dexar. Pol. Sprzątać, sprzątnąć. Vng. Megyelõz, megyõbbõz. Ang. To make higher, to exalt and draw.] Tractum à re ponderosa, quæ auferri possit elevatum: id est, imminutum. Liv. 3. ab Vrbe: Major longè invenis nostra P. C. auctoritas ad plebem est, vos elevatis eam, quippe quia plebs senatui cessit. In cõmunandis magistratibus Silva. Idem lib. 28. Post receptam totam Hispaniam, (ut vel) quum belli nulla reliqua in ea fit, elevare res gestas. Quintil. lib. 2. Genium simul universarum elevata ad famam ab oratoribus sunt. Elevare autoritatem, dignitatem, majestatem, vel testimonium alicujus: hoc est, ut Livius interpretatur, extenuare. Livius lib. 27. ab Vrbe: Cujus autoritatem perpetuo vitæ tenore partam, toga candida elevabat.

E Elevātio, onis, f. t. [ἔπαρσις. Vng. Gyaldzatás. Ang. Lifting up.] Quint. lib. 9. Brillæ elevationes videlicet, & depressiones.

E Eleuthĕrĭus, a, um, [ἐλευθέριος.] Latinè dicitur Liberalis, ingenuus, servatus, liberatorque. Hinc Eleutherius Jovis cognomentum, ab eo quòd ostium, quod de villa Medorum dominatione, Græcus libertati restituisset. Suidas.

E Eleuthĕrĭa, orum, n. [ἐλευθέρια,] Sacra quædã apud Samios, quæ Iunoni fiebant, Antoni dea dedicata. ¶ Eleutheria item dicebantur lautiores epulæ, quas servi libertate donati celebrabant. Plaut. in Persa. Basilicè agito eleutheria.

E Elex. Vide HELICE.

E Elĭcio, cis, pen. cor. eui, citum, act. t. Edoceo, extraho, allicio. [מוך hotsi, hotsja. Gall. Arracher, tirer hors. Ital. Trarre, cavar fuora. Germ. Hervorlocken. Hisp. Sacar, traer fuera, sacar afuera. Pol. Wyciągam. Vng. Kivonom, kiszedem. Ang. To draw forth, to allure.] Plaut. in Bacch. Verum exhuc loco circo Properè hinc elicias fores. Plin. lib. 10. cap. 51. Sopor autem à pes, & medicamenta inhalata ad eliciendas alvos. Ovidius: Credibile est lacrymas e siculis deos. Cicero 1. de Orat. Verum eo nunquam eloquentia pervenit de vi oratoria medicendi.

E Elĭcĭo, as, frequentativum formatum à verbo Elicio. [ἐξάγω, ἐκφέρω. Vng. Gyakorta, sokszor, kivesszem.] Plautus in Asin. Ioco adverbum, atque excibabo quæquid inest hic: Hæc est, eliciam.

E Elĭcĭo, pen. corr. is, ere. Solet aquarius per quos aqua colatur ex agro educi, ut locus elicien dus sit. [ἐξαγωγεῖς ὑδάτων.] Gall. Tuyaux de fer ou autre metal dont on conduit l'eau. Ital. Condotto d'acqua. Germ. Wasserführer in den Aemtern. Hisp. Caño grande para desaguar la tierra. Pol. Rynsztok. Vng. Viz vezetõ csatorna, fõcsatorna. Ang. Conduit for water to run out.] Colum. lib. 2. cap. 8. Sed quamvis tempestivè vineta curfodiantur, cavendum tamen, ne patentes hiant, crebrosque in eos aquarios, quos corona illices vocant, faciamus, & omnem humorem in colligias, atque inde extra agrum eliciamus.

E Elĭcius, Jupiter, in Aventino colebatur, ab Eliciendo & evocandis fulminibus dictus. Ovid. 3. Fastor. Elicit cælo tellure precante deos. Nunc quoq; te celebrat, Elicius, vocat.

E Elĭdo, dis, pen. i. pro I. edi, el. sum, ere. Excludo, ejicio, evello, extorqueo. [ἐξαίρω, ἐξάγω.] Gall. Arracher, ejecter, tirer dehors. Ital. Estrarre, cavare. Germ. Herausziehen. Hisp. Sacar afuera, arrancar. Pol. Wyrywam, wyrzucam. Vng. Kiszakasztom, kivetem, kiszakasztom. Ang. To draw out, to pull out, to force out.] Cic. 5. Tusc. Atqui interpellat ægritudo nos quibusdam locis, cùm amaram, quia ipso nomine tristem, omnes eliciendas esse. Plaut. in Rud. Iubeo oculos eligere. Virgil. 8. Aeneid. cui prima nocens Monstra manu, geminosque premens eliserit angues. Plin. lib. 11. cap. 37. Cætera ossifragis locustæ: tanta duritia, ut ignis cudatur vel ictibus.

E Elixus, partic. [אפה afa, afaja. Gall. Rosty, cuit. Ital. Arrosto, cotto. Germ. Gebraten, gesotten. Hisp. Cozido, asado. Pol. Gotowany, ugotowany. Vng. Kivaj megsütve, megfõzve. Ang. Dressed, sodden.] Sueton. in Cæs. Aut sæpè prælautè, elixi, examinatiq; fuit. Ovid. 6. Metamor. Exhalantque cavis elixi nubibus ignes.

E Ellĭgo, as, pen. cor. ãvi, ãtum, are, act. t. Colligo, deligo, opto. [בחר bachar, bachira. Gall. Choisir. Ital. Eligere, far elettione. Germ. Anflesen, erwehlen. Bel. Verliesen. Hisp. Escoger, escoger. Pol. Wybieram. Vng. Választok. Ang. To choose, to chuse out, to like.] Cic. 4. Acad. Quem pontificum sententiam & disciplinam cæteris eligerè? Idem 1. Verr. Quæ res illi ejus potestatem optionemq; fecerunt, ut eligere utrũ velis. Idem Offic. 1. Duobus autem malis quum malum fugiendum sit, levius eligendum. Varro de Rustic. De altris quæque amplissimum, & formosissimum quem possint, eligunt. ¶ Deligere verò significat magis donecis aliquem legere ad aliquid agendum. Deligit fibi atque pup. Romanus Imperatorem ad bella, ut Pompeium ad bellum Mithridaticum. Imperator quoque eligit milites, non eligit, ad rem vicloriæ bellicæ idoneos: & inde ejus agit delectum quem dispari quamvis in re in hanc magis sint accommodi. Eligere adelectum agi interdum, quia fundendo solo, quæq; procedendo in hoc deflunt. Ac si ex multis daretur optio, quem sibi vellet eligere, nõ delegere. Ideoque semper ferè dicitur in eod. sensu. Datur tibi optio: de Electo hic edito. ¶ Hinc Delectus, a, um, participium: & Delectus, us, nomen. Vide ab. c. cap. 63.

E Elĭgo, is, ĕre, act. t. [מבחר mibchar, mibchara. Gall. Election, election d'eslire. Ital. Elettore. Germ. Ein Erwehler. Hispan. Elegidor. Pol. Obieralny. Vng. Választó. Ang. A chooser, a picker.] Ad Heren. lib. 4. Postremò in eo vim artificii continet, ut pili ab aliis potiùs eligendi, quàm aliorum non electiones esse mentur.

E Elĭgo, onis, f. t. Selectio, delectus. [מבחר mibchar, mibchara. Gall. Election, choix. Ital. Elettione, elezione. Germ. Die Wahl oder Erwehlung. Bel. Een verliesinge. Hisp. Obra de eleger. Pol. Wybranie. Vng. Választás. Ang. A choosing or picking out.] Cic. in Orat. Iudicium, electio quæ verborum. Idem 3. de Fin. Initia quorum ex electione virtus possit existere.

E Electus, [מבחר bachur, bachura. Gal. Eslen, choisi. Ital. Eletto,

Germ. Erwehlet/erlesen. Hisp. Escogido. Pol. Wibrany. Vng. Valaſztatot. Ang. chosen, elected.] Cicero 1. de Fin. Electis verbis dictitare.

Electus, us, m. [Vng. Választás. An. A choice.] Ovid. Epist. 21. In necis electu prava futura mora est.

Elegans, part. contract. Nomen est, non participium, ab hoc verbo eligo deductum, ut Cicero de optimo quodque genere inuncre videtur, quum inquit: Nam hanc tu reperiam appellatam magnificentia recentiora, non sæpenumero solùm, sed etiam elegantem videri volet, eligere quibus utatur. Sunt enim plerique apparatus ipsius ornatus detractis paulum parsimoniæ. Est igitur elegans idem quod cultus, ornatus, politus. [Gr. Rob Ἐκλεκτὸς, ἐπιλεκτὸς, κεκαθαρμένος, κεκοσμημένος. Gal. De choix, d'elite, beau, net, orné. Ital. Elegante, pulito. Ger. Wolgeziert. Iohn. Bel. Bordieret/Citron. Hisp. Lindo, galano, gentil. Pol. Cudny, piękny, ozdobny. Vng. Tiszta, ſzép. Ang. Neat, handsome, proper, decent, trim.] Cicero 2. de Fin. Nemo noſtrum illius generis actus jucundè putat vivere, manuos, elegantes, opimis cocis, floribus, pocatis, aucupio, venatione, &c. Terent. Eunuch. Regem elegantem natus fidem: Quum ipsum me noris, quam elegans formarum spectator sim. Vbi Donatus: Elegans spectator est qui sic cuncta amat & callidè judicat, cui non quid placet facile. Cicer. 6. Ver. Videne illum non solùm temperantem, sed etiam intelligentia atque usu quæ sit elegantia cibi velle, videri. ¶ Apud antiquos usque ad Catonis tempora elegans non honoris, ut hodie vocabulo erat, sed reprehensionis & vitii. Gell. lib. 11. cap. 2: Elegans homo non dicebatur cum laude, sed fere verbo ad notandum M. Catonis, vitii, cui non laudi fuit. Cato libro de Moribus: Avaritiam omnia vitia habere putabant: sumptuosus, opicus, elegans, vitiosus, rotundus, qui habebatur, is laudabatur. Ideò Mar. Tullius Lucio Crasso & Scævolæ non meram elegantiam, sed multa parsimonia multam laudi dedit in lib. de clar. Orat.

Elegantia, æ. Mundities, munditia, cultus, ornatus ab eligendo, ut putatus, dictus. [Gr. Κόσμος, εὐπρέπεια, καλλωπισμὸς, καθαριότης. Gall. Honneur, grace, elegance, netteté, propreté. Ital. Eleganza, politezza, nettezza. Germ. Zierlichkeit. Hisp. Limpieza, galanteza, gentileza. Pol. Cudność, piękność. Vng. Tiszteség, ſzépség. Ang. Trimness, comeliness, &c.] Cicero in Orat. Fucati sero nitoris lamenta candoris & ruboris omnia repellentur: elegantia modò & munditia remanebit. Idem 2. de Fin. Contemnit enim, dicere de elegantiam, cultus loquimur. Idem 3. de Fin. Agricultura quæ abhorret à omni politiore elegantia. Hæc tamen apud veteres non ad ingenii opera, sed duntaxat ad animi animorum, tantumque cultum ac victum applicabatur, nec fuit vitio cuiquam elegans solùm laudando dicitur. Et Elegans oratio. Est enim elegantia orationis virtus quæ facit ut unumquodque verbum purè apteque dici videatur. Hujus duæ sunt partes latinitas, & explanatio. Latinitas, quæ sermonem purum servat ab omni vitio. Explanatio est quæ reddit apertam & dilucidam orationem. Ea duabus rebus comparatur, scilicet si usitatis verbis utamur & propriis. Vsitata sunt, quæ vetustate in consuetudine quotidiana. Propria sunt, quæ ejus rei de qua loquimur, verba sunt, aut esse possunt.

Elegantèr, adverbium. Politè & propriè. [Gr. Καλλωπίζω. Gall. Elegamment, de bonne grace, proprement, cajolement. Ital. Elegantemente, politamente. Germ. Zierlich. Hisp. Lindo, galano, gentilmente. Pol. Cudnie, nadobnie. Vng. Tiszteſſen. Ang. Neatly, trimly.] Vt Eleganter cuiparare. Cicer. 4 Acad. Idem 2. de Fin. Hoc ipsum eleganter ut pauca multis quæ potuit. Idem ad Brutum: Tibi exponet qui & optimè omnia novit, & elegantissimè expedire, & deterrè ad te possit. Cicero Lucceio. Ad consolationem autem tua illa valent, quæ eleganter conjecta quæque collecta.

Elimino, as, penultima corripitur. act. 1. Extra limen ejicio, excludo. [Gr. Ἐκβάλλω. Gall. Mettre dehors, mettre à la porte. Ital. Cacciare di casa, mandar fuori. Germ. Zum Hauß jagen. Hisp. Echar fuera, lo mismo. Pol. Zadgnać, wypędzam. Vng. Ajtóra kergetem, ki vetem. Ang. To drive or thrust out of doors.] Pomponius ad Neronem: Eliminare extra ædes conjicere. Ennius Medea: Saule antiquarier is, fida cultos corporis, quod hic extra ædes eliminatur. ¶ Similiter dicta, dixit Horatius libro Epistolarum pro eliminare, quasi extra limen efferre. ne (inquit) fides inter amicos sit, qui dicta foras eliminet.

Elimo, as, act. p. Lima polio, perpolio. [Gr. Λειαίνω. Gall. Limer, polir à la lime, se mettre en limonie. Ital. Limare, limonare con la lima. Germ. Mit Feilen aufreiben. Hisp. Limar, obrar con limas. Pol. Czerniem, piłuję na czerniak. Vng. Meg reſzelem, meg ſimitom, ſimitom. Ang. To rub or wear a file, to polish and make smooth.] Ovidius 4. Metamor. excempli gratia: Et arte catenas, Retiaque & laqueos quæ lumina fallere possent, Elimat. ¶ Inde per translationem, dicimus elimare opus aliquod, Ornatè & absolutè confingere. Cicero Attico, li. 16: Velim quidem aliquod elimes ad me. ¶ Accipitur etiam interdum elimare pro lima abradere. Plinius libro 34. capite 18: Alii elimatam scobem in fictili crudo conquantem cameis.

Elimātor, oris, Pulitor, ab elimando hoc est, expolitendo. [Vng. Meg reſzelő, meg ſimitő, ſimító.] Tertullianus lib. 4. adversus Marcionem: Significantius Christum esse verū dispectatorem & elimatorem masculanum humanarum.

Elinguātus, Qui linguam non habet. [Gr. Ἀγλωσσος. Gallic. Qui n'a point de langue. Ital. senza lingua. German. Zunglos / der sie nit vnder oder in sat Zungen hat. Belg. Zongeloos. Hispan. Desenguado, sin lengua. Polon. Bez języka, niem. Vng. Nyelvetlen. Ang. Tongueless.] Cornelius Fronto de different. vocab. Elinguis habet linguam, sed usu ejus caret: Elinguatus amisit.

Elinguis, gue, om. t. Qui mutus est & loqui non potest, etiam si linguam habeat. [Gr. Ἄφωνος, κωφὸς. Polon. Niemy. Vng. Nemes. Ang. Dumb, that can not speak.] Cicero pro Flacco: Convixit & Compsam reddidit. Idem de claris Oratoribus: Præterim quum Famius nunquam sit habitus elinguis. Plinius in Epistolis: Ideo prospeximus curiam, sed curiam crepidam & elinguem: quum dicere quod velles, pertulerimus: quod nolles, interdum esse.

Elinguo, as, Linguam exculpo, seu linguæ privo. [Gr. Ἀποτέμνω. Gall. Couper la langue. Ital. Tagliare della lingua. Germ. Die Zunge außreissen, außbrennen. Hispan. Desbeguar, ò cortar la lengua. Polon. Ucinam, wycinam. Vng. Nyelvet kivagdosom, kivagdom. Ang. To make tongueless.] Plautus in Aulul. Si hercle, ego te non elinguandum dedero usque ab radicibus, impero, autorque sum, ut me coram cultrum dum loces.

Eliquo, is, pen. corr. act. p. Liquidum facio: ut quum aquam, argentum, vel plumbum igni dissolvimus. [Gr. Ἀποτήκω, τήκω, χωνεύω. Gallic. Faire fondre, mettre en liqueur, fondre, faire une liqueur. Italic. Liquefare. Germ. Schmeltzen. Hispan. Hazer que se dege, ò se vuelua. Polon. Roztapiam, rozlewie. Vng. Megolvaſztom. Ang. To melt.] Seneca. Libro 3. Natur. quæst. Est in Chersoneso Rhodiorum fons, qui post aliquantum intervallum temporis fœdâ quadam turbidus ex intimo fundat, donec liberatus eliquatusque est. ¶ Est etiam eliquare, mollire cancre, & cum lenimento quodam vocis, ut inquit Cornutus, pronunciare. Pers. Sat. 1: plurabile si quid, eliquat & tenero supplantat verba palato. ¶ Præterea aliquando idem quod consumere. Comutus in Persi Sat. 5: Eliquare & consumere annos.

Eliquamēn, n. t. Quod eliquatum est ex re aliqua, ut ex carnibus, aut pisce huc: vulgus salsamen vocat. [Gr. Ἔντερον, ἀπόκριμα. Gall. La bouure, ce qui sort & degoute de quelque chose. Ital. Liquore, sterco, sudore. Germ. Was auß gesaltzener oder eingesaltzener speise fleußt. Hispan. La meurca de cosa derretida. Polon. Wilmarzenie. Vngar. Lee, kinyiczat hes. Ang. Dripping, sweat, sliver moisture.] Columella lib. 3. cap. 14: Abstineatque fœdè ab omnibus redolentibus cibulentis: ut sunt salsamenta, & eorum omnia eliquamina.

Eliquēto, is, Liquidus fio. [Gr. Ἀποτήκομαι, ἀποχωνεύομαι. Gal. Se fondre, se mettre en liqueur. Ital. Fondersi, liquefarsi. Germ. Zergehen/zerschmeltzen/auß der Maß werden. Hisp. Derretirse, hazerse claro y sin hez. Polon. Rozlewam się, miękczeję. Vng. Elolvadok. Ang. To melt, to be about to melt.] Varr. 1. de Re rustic. de olea loquens: Alia ad cibum eligitur, alia ut eliquefiat, ac non solùm corpus virus ungat, sed etiam exsiccet cutis.

Eliteis. Helsinæ apud Diodorum, l. 11. cap. 47.

Elium, secundum Theodorum, lilium sylvestre, libro 3. capite 128.

Elixir, id est, quinta essentia. Sic enim Arabes vocant Spiritum ab auro, vel herbis, aut vino nitè extractum servatumque.

Elixatio, In universum quidem est, indefinitam in humore existentis concoctio, ab humido calore facta. Aristot. libro 4. Meteor.

Elixivum, Aqua coctus. [Gr. Ἑψητὸν, ἕψημα. Gall. Cuit en eau, bouilli. Ital. Lesso, cotto. Germ. Gesotten. Hispan. Cozido en agua. Pol. Warzony. Vng. Fött. An. Sodden in water, boyled.] Elixum (inquit Nonius) est quicquid aqua mollitur, vel decoquitur. Nam lixam aquam veteres dixerunt: unde & Lixæ dicti, qui militibus aquam ad castra, vel ad tentoria solent ferre. Horat. 2. Serm. Sat. 2: at simul assis Miscentur elixa, simul conchylia turdis. Ovid. 4. Fast. Candidus elixæ miscetur cassus herbæ. Plaut. Pœnulo Milphio, heus Milphio, ubi es? M. Assum apud te, exossa. A. G. At ego elixum volo. ¶ Varro autem per translationem Calceos elixos scribit, quasi madefactus sit est caro quæ elixatur. In pavimento (inquit) non audes facere lacunam: at tu humum calceos facis elixos.

Elixo, as. Aqua coquo. [Gr. Ἑψέω, ἕψω. Gall. Cuire en eau, bouillir.

nau, humilis. Ital. Leggiere, piccolo à leggere. Ger. Gieben, torben. Hisp. Ligero, agil. Polon. Wioslarz. Vng. Megyekedő. Ang. To fetch a voyage, to bayle.] L. Valla. Quod in prandio carnes quasdam parum elixaffet.

Elleborine, teste Plinio lib. 7. cap. 9: Herba est exigui folii, quæ alio nomine Epipactis dicitur.

Ellébŏrum, n. s. [ἐλλέβορος. Gallic. Herbe appellée du Latin Veratrum. Ital. Veratro herba. Germ. Nießwurz. Hisp. Eleboro, hembra. Pol. Ciemna omierpienia. Vng. Szép fa. Ang. The hoare, sorte, or hoarse fe called.] Herba est inligne cum purgandi vim habens: quâ Latini veratrum appellant, cujus duæ sunt species, album & nigrum. Ellebrum album, ἀσκληπιὰς λευκὴ, folia habet plantaginis, aut betæ sylvestris, vel hirsuta, nigriora quæ, & canalium dorso rubentia, caule cujuscunque cubitali, ferulaceum, bulborum radicis similitudinem, sed longiora quæ modo multis fibris capillatam. Prodit nullum nascitur tam in Anticyra insula, ubi & natissime fuit ebarum, cerebri purgandi gratia. Unde factum est ut quoties cerebro munus fungi velimus significare, Anticyram navigare jubemus. Ellebrum nigrum, ἀσκληπιὰς μέλας, Romanis veratrum nigrum dicitur, à Græcis etiam Melampodium, à Melampode quodam ovium gallone, qui eo Prœtidas furentes fertur persanasse. Folia habet Platani, sed minora, & ipsi cyclo proxima, planibus incisuris, nigriora quæ & subaspera, caulem & thyrsum, florem expurpureo candicantem, & uvæ modo racemosum: semen cuici, quod Solamnites vocatur. Ebur ellebororum nitet. Ἀνθρώπου. Quod adagio Aristophanes in Vespis significat: insanire quempiam. Vide ἀνελλεβορίζειν, καὶ ἐλλεβορίζειν pro insanire. Qui ergo parum animo constant, ἀνελλεβόριστοι dicti sunt, ellebero opus habere dicuntur: quod ellebororum purgare cerebrum creditum: ideoque curatio insaniam, antiquis creditum fit.

Ellum, Vide ELVM.

Ellychnium, n. s. [ἐλλύχνιον, ἐλλυχνία. Gall. La meche d'une lampe ou chandelle, lumignon. Italic. stoppino, lucignolo. German. Der docht an einem liecht. Bel. Een lettent. Hispan. Mecha de candil. Pol. Knot w lampie, albo w lampce. Vng. Mécs gyertyának. An. The weke of a candle.] Dicitur tum callus ille papyraceus, seu spartеus, cânamive aut lupeus in lychno, qui oleo affuso lumen præbet. Plinius: Ex medulla ejus elegantium luxuriarum ellychnia fiunt. Idem libro 23. capite 4. Ellychnia ex uva fiunt claritatis præcipuæ: ex oleo lumen obtusum propter nimiam pinguitudinem.

Ellŏbĭus, ἐλλόβιος, Genus nasutum (quod Iulius Pollux) à filibus aurium, quas Græci λοβοὺς vocant.

Elminthĭes, ἕλμινθες. Vermes ex genere lumbricorum. Sunt autem in duplici differentia, teretes & tantur coccei. Gal. Iul. ult. method. cap. ult. Nominativus singularis est Elmis.

Elŏco, locas, are, act. p. Fil pretio aliquid utendum do, loco: [ἐκμισθόω. Gall. Faire changer de lieu ou place, faire d'vn lieu à vn autre, transporter. Ital. Allogare, affittare. Germ. Vermiethen. Hispan. Arrendar ò otro por alquilo. Polon. Nayimuie. Vngar. Kiadni. Ang. To let, or set to hire.] ut, Elocare fundum, est certo pretio ejus usum alicui concedere. Cicero quinta Verrina: Xenon ad se pertinere negabat fundum elocarium esse dicebat. Elocare boves. Columella lib. 1. cap. 7: Fe maximè verant servi qui boves elocant, eosdemque & cætera pecora malè pascunt. Elocare se se curandum. Plinius lib. 26. capite 1. Siquidem certum est Manlium Cornicem ex prætorio legatum Aquitaniæ provinciæ 21. C. C. elocasse in eo morbo curandum se se. Elocare filium. Plinius libro 31. Asses ergo contalit populus & tunus elocavit. [Vngar. Ki adni fiunak adni.] Elocare filiam est eam viro tradere.

Elŏcutio, Vide LOQVOR.

Elŏgium, n. s. [ἔπαινος, ἐπίκλησις, ἐπιγραφὴ. Gallic. Tesmoignage & rapport qu'on fait d'autruy, inscription de monument. Ital. Testimonio, testimonianza. Ger. Ein Zeugnuß: furnemlich ein herrliche und löbliche Zeugnuß. Hisp. Testimonio ò testificacion que se da en honra ò vituperio de alguno. Polon. Sprawiedliwe dobrze albo zle o czim mowienie. Vng. Vala kiről velis bizonyság vétel, dicsiried. Ang. A report or the praise or dispraise of a thing.] Testificatio de aliquo honoris vel vituperationis causa. Vituperationis. Quamvis nunc: Non est, Iudices, quòd putetis eleo nullum adjectum ad exhæredationem juvenis elogium, cujus detexere vellem. Honoris. Cicero in Catone: Quanta in Attilio Calatino, in quem illud elogium unicum complurimæ consentiunt gentes, populi primarium fuisse virum. Seneca: Decessit negotiator, testamento omnium bonorum suorum reliquit fortunam ut eorum hæredem, & adjecit elogium: Quo apud eam comperi. Cicero 1. Tusc. Quid ipsa sepulchrorum monumenta, quid elogia significant, nisi nos futura etiam cogitare? Aliquando accipitur pro simplici testificatione sententiæ. Cicero in Catone: Solonis quidem sapientis elogium est, quo se negat velle suâ mortem dolore amicorum & lachrymis vacare.

Elŏgo, as, atl. p. Protraho, differo. [מאריך האריך. Gallic. Allonger, faire plus long. Ital. Differire, prolungare. Germ. Verlengeren. Hisp. Alongar. Vng. Hoszabbitom, meghosszabbitom. Ang. To make longer.] Plinius: Quo ut nunc tempore dies elogantur.

Elops, ὄψ, m. c. Pisces apud antiquos nobilissimus habitus, unus omnium tyrannis ad omnes vertis contra injurias munimenta nominatis Accipenser dictus. Plinius lib. 9. cap. 17. Elit & Centrum nomen piscium, apud Ovidium Metamorph.

Elŏquor, penult. correp. d. t. Clarè & apertè propria quæque enuntio, sensa explico. [דבר הוֹצִיא מִלִּין. Hebr. Dabar, hotzi, milin. Græc. Λέγω, φράζω. Gall. Dire, parler clairement, declarer ouvertement, declarer sa fantaisie proprement. Ital. Parlare apertamente. Germ. Reden. Hisp. Hablar, hablar claro, hablar bien, hablar como se entiende. Pol. Mowie, wyrzec, wymowic, wyrazic. Vng. Megmondom, kimondom, kijelentem. Ang. To speak out, to utter eloquently.] Quintilianus: Eloquor, quum omnia quæ mente concepimus promimus, atque ad audientes profero. Virgil. 5. Aeneid. Eloquar, an sileam? Et ut in Amphit. Reniqueæ ut facta est, eloquar. Terent. Phorm. Atque id, si potes, verbo explico. 6. Facium. A. Eloquere. 6. Modò quæ cœpisti, eloquere. Cic. 4. Aliquando eloqui est dicere quod proprium est Oratoris. [Ἐκφέρω. Gallic. Exprimer, dépeindre. Ital. Esprimere. Germ. Sagen. Hisp. Decir.] Cicero 1. de Orat. Oratoris est componere, ornare, explere, eloqui. Idem 1. Offic. Copiosè eloqui, modò quid deceat, melius est quàm vel acutissimè cum eloquentia cogitare.

Elŏquens, ntis. c. Dicitur, qui in dicendi ratione præteritus est, copiosè sapienterque dicendo, ut dicendo gravis, ornatus & gravis. [דברן מתחנן. Hebr. Medaber, Mathchanen. Græc. Ῥήτωρ, ἔμμετρος, ἔντεχνος. Gall. Eloquent, bien parlant. Ital. Eloquente, ben parlante. Germ. Beredt. Hisp. Elocuente, el que habla copiosamente, y sabiamente. Pol. Wymowny. Vng. Ekesszóllás. An. Eloquent, a good or wonderful speaker.] Plant. Dulci ac blando eloquio amicam tolatus. Apul. Platonis eloquentia nitens, non nobis solis nos natos esse. Ovidius 2. de Ponto: Nunc tibi & eloquium mitis Demetrius adsit

Elŏcūtio, f. t. [מליצה. Vng. Jeles szóllás.] Pars est Rhetoricæ, quæ à Cic. 1. de Invent. definitur esse idoneorum verborum ac sententiarum ad inventionem accommodatio. ἐφυδρία.

Elŭis, ἔλαιος, clavus, & oleo morbus, qui & fungus & vitium oculi

oculis in cornua, species proptosens, rotundus, calvus, persimilis clavo.

E lūceo, ces, n. 2. Lucidus sum, appareo, exto, emineo, eniteo. [אוֹר ugnhain. אוֹר phrisum. Gal. Reluire, estre apparêt & manifeste. Ita. Risplendere, essere lucido, manifesto, & aperto. Ger. Scheinen, tunbarmit offenbar ſeyn. Bel. Lichten. Hiſpan. Mostrar se, Pol. Swiecic, jasnieć, widzieć. Vngar. Fenlöre, vilàgòs. An. To be bright, to shyne, to be apparant.] Virgil. 4. Georg. -cluerent alnus, & fulgore coruscant. Cicer. de Diuin. Vellia certis passuum & meatis eluceat. Elucebat enim excellentia in deficiendi cupidus, Cic. 3. Offic. Idem pro Rosc. Amer. Ea magis eluceat, quò magis occultatur.

E lucĕfăcĕre, n. 1. significat magis lucidum facere. [הלב naglah. מגלה מפרסם. Gal. Donner de la clarté. Ital. Fare chiarire. Germ. Hällerlauben / Scheinbarer machen. Belg. Een claer worden. Hiſpan. Ser claro. Pol. Wiasnieć. Vng. Világossà tenni. An. To make to give out, appeare.] Hieron. Quod ut clarius elucefaciat, simulacrus exemplum ab his corporalibus trahit.

E lucĕfĭo, as, ēci, p. l. Luce privo. [לבוש. Gall. Priuer de lumiere. Ital. Priuar di luce. Germ. Des liechts berauben. Hiſp. Priuar de la luz. Pol. Ieſnośći pozbawiać. Vng. Világoságtol el vonàſsom. Ang. To make of light.] Quamvis Nonius interpretatur lucidare. Tibertius apud Gell. lib. 10, cap. 17. Volo eluciferare extimum ætatis meæ. Inducitur enim dives avarus patrimonium prodigentem deplorans, qui ait velle se Democriti exemplo luminibus oculorum privare, ne videat filii mei patrimonium prodigentem. Verbum est à Laberio confictum, aliisque omnibus scriptoribus inusitatum, ut plerosque alios ejusdem aetatis.

E lŭctŏr, aris, d. p. luctando vinco, supero, vel evado. [מנחל. מנחיל. מנחה. Gal. Lutter à victoire ou l'auoir, vaincre, surmonter, ou ſortir à force. Ital. Vincere à battaglia. Germ. Mit streit vbermindern / vberwinden / mit streit darfür ringen. Hiſpan. Luchar y vencer luchando. Pol. Walczyć y zwyćiężyć. Vng. Küzkedèſsel, küzmekedès. Ang. To vanquish by fighting, to escape by force.] Plin. lib. 34. cap. 10. Tenuissima est in ipso ore fornacium, quâ flamma eluctantur hoc est, vi & quodammodo luctando exeunt. Livius 4. bell. Punic. Tenentibusque, quû tot actam valida eluctandæ manus esset, fessis cripuerunt. Virgil. 2. Georg. aqua eluctabitur omnes. Lucanus de tribulationes eluctatus, Tacitus in vita Agricolæ. Naves eluctari, Idem lib. 19. Lucan. lib. 2. Tandem Tyrrhenas vix eluctatus in undas.

E lucubro, as. & Elucubror deponēs, p. ctus. Lucubrationibus hoc est, vigiliis, conficio. [לילה. Gall. Faire quelque chose soigneusement ce qu'on veillant la nuict. Ital. Vegghiare per operare qualche cosa. Germ. Zu Nacht etwas arbeiten. Hiſp. Velar trabajando de la noche. Pol. Noc nad cos pracować. Vng. Vigaszàſsal, megſzerzèſsre. Ang. To done a thing by candle.] Cic. ad Att. lib. 7. Nihil habeo quod ad te scribam: quinetiam eam epistolam quam eram elucubratus, ante non dedi. Colum. lib. 10. cap. 1. Quare quicquid est illud quod elucubravimus. Cicer. de Clar. orat. Deinceps inde multæ, quas non minus diligenter elaboratas etiam, quàm elucubratas affirebamus.

E lucum. pen. prod. Veteres Iangendum, ex hallucinatorem, aut lingacum aurigatorem, sive halonem: hoc est, herlerno vano languentem, vocaverunt. Anon. Vander ling. Lat. libro 3. Vide Eluctus.

E lūdo, dis, pen. prod. act. 1. Derideo, despicio, fallo. [שחק ספק לעג. שחק. שחה. שנה. Gall. Mocquer quelqu'vn, se mocquer de luy. Ital. Burlare, ingannare. Ger. Verspotten / foppen / betriegen. Bel. Bogoden. Hiſp. Burlar y escarnecer. Pol. Posmiechem zgotować. Vng. Megcsúfolom, megcsúfolàsom. An. To mocke, to misse.] Cicer. 4. Acad. Sed vos ab illo irridemini, & ipsi illum vicissim eludits. Terent. Eunuch. Eludet, aut te vitâ fortasse. Cic. in Caul. Quando non etiam furor ille tuos eludet? Idem pro Rosc. Amer. Nosq; ab illo nebulone fortasse eludemur.

E lūsĭs, pen. prod. partic. [חגר. חגרה. שחתה. שחתה. Gall. Abus & usage, Ital. Abusato, usato. Germ. Verspottet, betrogen. Hiſp. Burlado y engañado. Pol. Oszukany, wyśmiany. Vng. Megcsúfolatot, megcsúfolattatot. An. Mocked.] Ovid. 6. Metamor. Mœnis cui sum designat imagine tauri Europa.

E luvĭes, ei, vel Eluvio, onis, est vorago, vel terra aquarum impetu hausta. [שאול. שאול. Gall. Lauage, l'eau deuoyant ou mettant quelque endroit en grand' commotion. Ital. Voragine, inghiottimento, cosa da cosa inghiottita. German. Wasserguss / so alles abreissen macht. Hiſpan. Sumidero / donde acude las aguas. Polon. Wodny pogrzeb wielkie. Vn. sopodek, losuors. Ang. A breaking and running away of the earth by a great flode.] Curt. lib. 6. Torrentesque atque eluvies iter monstrabantur. Idem: Ab altera parte voragines eluvieque præruptæ tuta: cæteris pugnandi patebat via quam ut repleretur. Cic. Som. Scipion. Propter eluviones, exustiones que terrarum, quas accidere tempore certo necesse est. Q Potest etiam eluvies pro macula & contagione. [Ant. A contagious misfortune.] Cicero pro domo sua: Idcirco ut ad illam labem atq; eluvionem civitatis hæc fluminis vi pervenire potuisse?

E lustrātus, a, um, part. p. Ille qui sum sacerdotio est, alterius oculi luminis orbatus. [ἐξαμβλωθεὶς ὀφθαλμός. Gall. Borgne, aueugle ou galler vn œil. Ital. Bisogno. Ger. Einäugig machen. Hiſp. Hazer monoculo de vn ojo. Pol. Na zrzodnie iko oślepiły, albo iko trzeć oślepiony. Vng. Meg vakitom, egyszemü kivolyom, kettöſsèt nyèrèm. Ang. To make blind.] Apud Iureconsultos ad legem Aquiliam cum tenetur qui eluscaverat discipulum in disciplina. Hinc, Eluscatio, actio ipsa privandi altero oculo, Vlpian. de Aed. Item Offilius: Eluscatique eum quidam putant, ubi homo lumine adhibito nihil videt, quid dixerunt, non sunt audiendi, quia nulla fere autoritate id dicunt.

E lŭto, as, ate, quod hic corruptè legitur, Vide ELVCTOR.

E lŭtŭlĕntus, a, um, adj. Turbidus, fœdus, sordidus. [בוץ. Gall. Bourbeux, fangeux, plein de fange. Ital. Fangoso, pieno di fango. Germ. Kotig / schlammig / vnsauber. Hiſp. Cenagoso, lleno de cieno. Pol. Błotny, pełen błota. Vng. Sárral teli, sárral való. An. Durty, full of durt.] Ovid. 1. Fast. Ante lutulentus erat, sed nunc nitidissimus amnis. Plin. lib. 31. cap. 3. Lutulentissimus est Nilus, & ideo pinguissimus. Columel. lib. 6. cap. 17. Lutulentissimum pecus. Horat. 1. Epist. Lutulentus erat Tiberinus.

E lŭtŭs, a, um, part. p. Lotus, ablutus. [רחץ. רחוץ. Gall. Lauer, nettoyer. Ital. Lauare, nettare. Germ. Waschen / reinigen. Hiſp. Lauar, limpiar. Pol. Myć, czyścić. Vng. Meg mosdom, megtisztitom. Ang. To wash, to make cleane.] Columel. libro 12. Quod etiã venenati liquoris eluti pernicie. Idem: Villica & hoc curæ habere ut liquæ fæces, aut amurca in fundis vasorum fuerit detur, statim emundentur, & non cunctatione lentæ, ne vasa cera rancidant, semel atque iterum eluantur. Ovid. 11. Metamor. Sicli de caput, corpusque fluvii, simul eluere crimen. Cic. 7. Verr. Lotabar, Verres, & vehementer erubas, quum te maculas Furiorum & flagitiorum eorum, sociorum in aceto non sanguine eluere arbitrabare.

E lūxātus, Idem est quod simplex luxatus. [שוקע. שוקע. שוקע. Gall. Desmis de son lieu, desloqué, desloue. Ital. Disloco. Germ. Verrunde. Hiſpan. Desmenuzado. Pol. Wytrzeszczony. Vng. Ki mozdulattatot, ki mozdittatot. Ang. Pitched out of joynt.] Plin. lib. 20. cap. 9. Si etiam fistulas eluxatas & tumores revocari, quæque citrà opus sit.

E lūxŭrĭāri, d. p. Luxuriari. [סרח. סרחון. Gall. Abonder outre mesure. Ital. Lussuriare, superabundare, Germ. Mutwillen / alß reuß sich ein Bäum vberlastet / vberzu viel Holtz vberkommen. Hiſp. Enmarañar. Pol. Bujne rosić. Vng. Bujálkodni. An. To begin to waxe, to grow to rankely.] Ad arbores transfatarum. Col. de Arbor. c. 3: Quòd si pingui agro validas vites depolueris, pampinis magis eluxuriabuntur, & qualemcunque fructum tulerint, ad maturitatem non perducent.

E aute M.

Em. vel EIM. In notis antiquorum, ejusmodi. E. M. ex more. EMP. emptor.

E măcĕro.

Emăcĕro, pro emacio. [Vng. Meg ſoꝛꝛaſſzꝛik.] Seneca de Conſol. cap. 10: Alterum morborum varius generibus emaceratos diu inter vitam mortemque detinebit.

Emăcio, as, are, act. p. Macrum, ſive aridum reddo. [ίγκαθω. Gal. *Amaigrir, faire deuenir maigre.* Ital. *Smagare, dimagrare.* Ger. Abmägeren. Hiſp. *Emmagracer ó otra coſa.* Pol. Wyſuſzam. Vng. Meg ſoꝛꝛaſſzerychtem, ſoꝛꝛaſſzom. Ang. *To make leane.*] Coll. l. 2. c. 14: Sed ex omnibus quę retuli ſeminibus, idem Saleruus putat aliis juvari & ſterilorari agros, aliis ruſſus peruri & emaciari. Idē lib. 4. capite 24: Quę nec ſpem vindemiæ deſtituit, emacient ſtirpem ſuam.

Emăciātus, participium: [Vng. Meg ſoꝛꝛaſſzoꝛꝛoſzoꝛ, el ſoꝛꝛaſſzaꝛoꝛ.] ut Emaciatæ vites, apud Columellam, lib. 2. cap. 10.

Emăcies, Vide EMO.

Emăcrŏr, pen. cor. Extenuari, macrum fieri. [שחוח *ſchachlaſch* חלזון *nachlaſchzaiges*. Gal. *Deuenir ſi maigre, amaigrir.* Ital. *Diuenir magro.* Ger. Mager werden. Hiſp. *Emmagrecer.* Pol. *Wyſuſzam.* Vng. Meg ſoꝛꝛaſſzoꝛoꝛdom. Ang. *To waxe leane, to make leane.*] Plin. lib. 18. cap. 10: Terram emacrari hoc ſatu exiſtimantes.

Emăculo, act. p. Eſt maculas aufero. [ποιπ *wachab laſzigmata.* Gallic. *Oſter vne tache, nettoyer.* Italic. *Leuar le macchie.* Germ. Maſen vertreiben / ſeubern. Hiſpan. *Quitar las manchas ó emaculas.* Polon. Makuły ſpędzam. Vng. Meg tiſztitom. Ang. *To take away ſpottes.*] Plin. lib. 21. cap. 19. de Narciſſo herba: Nigras vitiligines emaculat.

Emancĭpo, as, penult. corr. act. p. Eſt eum quem in poteſtate habemus, ſui juris efficere, quaſi extra mancipium hoc eſt, extra dominium noſtrum ponere. [שוח *chappeſzlo. alienauit.* Gal. *Emanciper, mettre hors de ſa puiſſance.* Italic. *Emancipare, liberare.* Ger. Freyman / aus ſeinem Gewalt und von handen geben. Bel. *Vrymt verkoopen.* Hiſp. *Deſhazer el poder real ſobre el ſubdito.* Pol. *Wolnie czynię, ſwobodzę moc uprzędzaiącą.* Vng. *Szabadigot adok, meg ſzabadoſzom.* Ang. *To ſet at liberte, to enfranchiſe.*] Vnde pater dicitur emancipare filium, quum cum paterno jure liberat, & ſui juris efficit. Quod quibus modis fieri ſoleat, vide librum Inſtitut. tit. de Adopt. & emancip. Plin. Epiſt. 6. 7: Regulus filium amiſit, hoc uno malo indignus, quod neſcio an malum putet: erat puer acris ingenii, ſed ambigui, qui tamen poſſet recta ſectari ſi patrem non referret: hunc Regulus emancipavit ut hæres matris exiſteret. [Liberos propriè emancipari, ſervos manumitti dicimus. Inde Emancipati, qui ex patris jure exceſſerunt, & ſui juris facti ſunt ex eo ſenſu. Qui autem eos exmancipio ſuo emittunt, emancipatores dicuntur. Emancipari (inquit Feſtus) duobus modis intelligitur, aut ii qui ex patris jure exeunt: aut ii qui aliorum fiunt dominii: quorum utrunq; fit emancipatione.] Emancipare ſe alicui, ſive (ut veteres loquebantur) emancipare, eſt ſe totum alicui tradere, & veluti in mancipium hoc eſt, dominii, illius transferre. Plaut. in Bacch. Nunc mulier tibi nec emancipor tuus ſum, tibi do operam. ¶ Hinc Emancipatum alicui dicimus, qui alterius dominio imperioq; ſubjectus eſt, & in jus mancipiumq; ejus eſt transceptus: quanquā etiam per translationem latius accipitur, pro eo qui quovis modo alteri obnoxius eſt & addictus. Cic. in Catone: Ita ſenectus nimis honeſta eſt ſi ſeipſum defendit, ſi jus ſuum retinet, ſi nemini emancipata eſt, ſi usque ad ultimum Spiritum dominatur in ſuos. Horat. Epod. Romanus (eheu poſteri negabitis) Emancipatus fœminæ Fert vallum & arma miles. ¶ Emancipatus ad omne facinus. Apul. libro 10: Aſſumpto ſtatim nequiſſimo, & ad omne facinus emancipato quodam dotali ſervulo, perfidiæ ſuæ conſilia cōmunicat. ¶ Emancipare vetere quoq; dicebant pro vendere & alienare. Cic. Philip. 2: Tum ille venditum atque emancipatum tribunatum conſiliis veſtris oppoſuit. Plin. 7. Epiſt. Nam pro quingēnis millibus nummūm, quæ in alimenta ingenuorum ingenuamque promiſeram, agrum ex meis ſorgē pluris ædon publico emancipavi: eundemque vectigali impoſito recepi. Vbi Plinius Emancipare, non pro vendere poſuit, ſed pro alienare: quum enim vellet vectigal publicē donare in alimenta puerorum, (id eſt, *reuera* conficere, ut verbis vulgi loquar) fundum ſuum imaginaria venditione Reipublicæ donavit, & ſubinde vectigal ei recepit. Ex Budæo.

Emancipatio, onis, f. c. Eſt patriæ poteſtatis relaxatio, utriuſque patris & filii intervenientē conſenſu. Dicta quaſi à manu traditio. Nam ſicut in ſervis manumiſſionem, ita in liberis emancipationem propriè dicimus, Feſt. Emancipatio autem non ſolùm ad liberos ſpectat, ſed ſignificat etiam quamcunque imaginariam venditionem, ut elegantèr declarat Budæus in Annot. prioribus, & monuit doctiſſ. Vigil. in utili Inſtitutione de Teſta. ord. Dicta quaſi manci captio ficta, & imaginaria lege Manumiſſio. Emancipatio, actus juris civilis eſt, per quem qui filius eſt, pro non filio habetur: unde legitimus dicitur. l. actus de Regulis jur. id eſt, ſola legis fictione inductus.

Emăncо, as, are, act. p. Manus præcido, mancum facio. [ποδο *ſzeſzel. koꝛdſzoꝛoſzom, oſzlopſzom.* Gall. *Faire manchot, couper les mains.* Ital. *Tagliare le mani.* Germ. Die Hand abhauen. Hiſp. *Cortar las manos.* Pol. *Ucinam obrubuie.* Vng. Meg ſzoꝛom koꝛoſzom. Ang. *To mayme.*] Labienus apud Senecam libro Controverſ. 6: Credo Ioro, gaudeo me non omnes emancaſſe.

Emando, Amando, mitto. [Vng. Elkuldem. Ang. *To ſend away.*] Cic. ad Attic. de Ciceronibus noſtris dubito quid agā nam mihi interdum emandandi videntur in Græciam. In nonnullis tamen exemplaribus legitur Amandandi.

Emănĕo, n. f. verbum eſt militare. [ἐξαναχωρῶ. ἐξαναβαίνω. Gallic. *Deuoyer, débuſcher.* Ital. *Stare di fuori.* German. Da auſſen ſeyn / ſich entziehen. Hiſpan. *Tardar ſe que ſe fue, eſtar deſuiado.* Pol. *Dygo wnie niemoſz, dygo pogotowie.* Vng. *Kimenyſzik a Lelkiſmeretek, kiſz maradek.* Ang. *To tarry out of a place.*] Proprie enim dicuntur emanere milites, qui diutiùs ſine legitimo imperatoris commeatu abſunt à caſtris. Modeſt. l. Deſertorem Dig. de Remil. Is qui in exploratione emanet hoſtibus inſidentibus, aut qui à foſſa tunc recedit, capite ponendus eſt. Inde Emanſor, de quo mox.

Emānſor, m. c. [ὁ ἀναχωρητὴς, ὁ κρύπτων ἑαυτὸν ἵνα μὴ στρατεύηται. *Qui ſe abſcondit ne militet.*] Gall. *Vn gendarme qui ſoit long-temps dehors de ſa trouppe ſans congé.* Ital. *Vagabondo, vagabondo, che non torna al tempo aſſignato.* Germ. Ein Kriegsmann der lenger auſſen bleibet / dann man ihm erlaubet hat. Hiſp. *El que ſe fue, y no bolvio.* Pol. *Zoł nieczy krzyż. dygo do ſiebie nieprzychodzi.* Vng. *Alaſſi kimenyelki kimaradoſz.* Ang. *A man of warre that tarieth in corners, a truand.*] propriè (ut inquit Modeſt. l. §. Deſertorem. ff. de Remilit.) dicitur miles qui ultra tempus commeatus ab imperatore impetrati, abeſt à caſtris. Deſertor autē, qui per tempus longum vagatus reducitur. Eronchus, qui nō quidem fugit, ſed frequenter ſine cauſa vagatur, & temporibus in res nugatorias conſumptis, ſerius ad dominum redit.

Emānſio, onis, f. c. minus eſt delictū Deſertione. Sicut fugitivi deteriores ſunt erronibus.

Emano, as, pen. prod. Extra mano, effluo, exco. [ἐκρέω. *exeſſi. koꝛoſzſzoꝛom, oſzlopſzom.* Gall. *Iſſir hors, ſortir.* Ital. *Vſcire, deriuare.* Ger. Außrinnen, außfluſſen. Bel. Wtspringen / vloopen. Hiſ. *Manar ó proceder de algun lugar.* Pol. *Wyciekam, wypływam.* Vng. *Kifolyok, kifzivárkodom.* Ang. *To ouerflo, flowe, or to runne out.*] Col. li. 5: Et ſale cum adipe defricatur, dum ſanies vis emanet. Plin. lib. 20. c. 6: Et in angulo oculi, perpetim humor emanās. ¶ Interdum etiā activè ponitur pro emitto. Idem li. 2. cap. 3: Vtilis & ſonitum emanantibus. ¶ Emanare res aliqua dicitur, quum reſcitur, & ſpargitur in vulgus. Liv. lib. 9. bel. Pun. Periculum erat, ne vera eo ipſo quòd celarentur, ſua ſponte magis emanarent. Cic. Att. l. 1: Scripſi equidem olim ut ratus quod ille prior ſcripſerat: ſed ita compreſſeram, ut nunquam emanaturia putarem. Idem s. Ver. Quæ fama non idcirco ſolum emanarat, &c. ¶ Emanare in, vel ad vulgus. Lāpſacor, Lampſacum, pergit, Cicer. pro Roſc. Amer. Ego etiam ſi omnia quæ dicenda ſunt, liberè dicere, nequaquam tamen ſimiliter oratio mea exire atque in vulgus emanare poterit.

Emārcum, teſte Colum. lib. 3. cap. 21 Eſt genus uvæ à Gallis ſic appellatæ.

Emargĭno, nas, penult. cor. act. p. Significat cruſtas & pulvillos & margines ulcerum adimo. [ἀπογραφόω. Gall. *Oſter le marge, le bord, la croute. Eſſyuerer.* Ital. *Scriſtare, leuar la criſta.* German. Die raſen von einem Geſchwär thun. Hiſp. *Quitar las margines ó lacerillos.* Pol. *Strup ſpręzaiący oſtrzem.* Vng. *Aſzegelet, ſauczy ſzelatel vagdoſzom, ſzélit, el vakarom.* Ang. *To take away the hardes or margens.*] Plin. li. 28. cap. 9: Item equarum, præterquam virginum, cro dit, emarginat ulcera.

Emasculo, las, act. p. Caſtro & virilitatem aufero. [ἀποτέμνω. Gall. *Chaſtrer* Ital. *Caſtrare.* Ger. Männer die Manheit nehmen. Belg. ſubbes. Hiſp. *Caſtrar el animal macho.* Pol. *Trzebię.* Vng. *Meg herélem.* Ang. *To geld.*] Servius ait, apud quosdam populos ſacerdotes ſolitos ſe quibuſdā herbis emaſculare, ut Venerem arcerent, & coire non poſſent.

Emăſculātus, ta, tum, pen. prod. & deriv. ἀνανδρίας, & Apoſtoli ἀσωτευόμενοι. [Vtl. *Gyermekſzerek.*] Apulcius in Apol. Olim in pueritia priuſquam iſto ea vitio deformaretur emaſculatoribus ſuis ad omnia infanda mancipatus.

Emātureſco, is, ere. Maturum fieri. [שוח *baſchal. matureſco.* Gall. *Se meurir, ſe hasser.* Ital. *Diuentar maturo.* Germ. Zeitig werden. Hiſp. *Madurarſe.* Pol. *Dogrzewam, dogrzewam ſie.* Vng. *Meg érem.* Ang. *To ripen.*] Plin. lib. 25. cap. 4 Nonnunquam ante candidum ruſcſcit, ſi non ematuruit, improbatur. Ovid. 2. Triſt. Atque ea ſic lapſa eſt, ut ſurgere, ſi modò læſi Emāturuerit Cæſaris ira, queat.

Embămmātis, n. t. [ὑφάσμα. Gall. *Lange, ſeuppiet.* Ital. *Guazzetto, ſapore.* Ger. Ein ſchlecht / gringe Tuch oder Zeug / ſo man vor ein Speiß macht / das ſie lubrich / und wolgeſchmack wird / da weder man kundt. Hiſpan. *Adobo de manjares.* Polon. *Polewka, przyſmak.* Vngar. *Erák, ízzek.* Ang. *Sauce.*] Condimentum quod

quod ad condienda obsonia sit. Colum. lib. 12. cap. 55. Hoc si magis ad embammata non solum idoneo, sed etiam speciosio uteris. ¶ Quidam embammata intelligunt immersiones, quâ de intinguimus vel panem, vel ablonium, in vasculis repletis reliquida, à Graco βάπτειν sive βάπτω fieri videtur, quod est immergere, intingere: Vide & Latinè intinctus dicuntur. Vulgus Italorum sapori vocat, quibus etiam modis ad irritanda gulam utimur. Alexand. ab Alexandro libro 5. cap. 9.

Embatas, naves quidâ portui appellati, quæ solis vectoribus recipiendis sunt destinatæ; citantes locum Vipiani ex lege 1. de Exercit. actoria lege navis: Quæ dam enim naves onerariæ, quædam (ut ipsi dicunt) ἐμβάται sunt. [Vng. ωινδαιο.] Alii ἐπιβάδες, aut certè ἐπιβάτιδες, non embatæ, legendum ostendunt. ¶ Embatarias navis appellationis, ecu generali, cum meminit Vipianus in lege rerum, ff. de Reb. cor. qui sub tut. Alciato tradente, id sus intelligi potest, quod & quandam detentionem recipit, & rei possidendæ facultatem, tametsi proprietas vera ad alium pertineat. Quale est Ius Superficiarii, vel ejus qui funcò vectigalem possidet, vel Perpetuarii, l. bonorum. de Verb. sign. ff. Ius de Superficiario. Vectigalis. Festus fortè, quibus magis arridebit Ius emphyteuticum intelligere, quod vulgò Pelagium, quod aliquoties ad Regalia solet pertinere. Sed Alciat. enim interpretationem magis probat, quæ in Etymologico magno est, ubi de Grammaticus, ἐμβατικὸν, inquit, nauta & ἐμβάδες dicitur id jus quod creditoris bonis ibi pignoratis retinet, propria autoritate ea ingrediendi.

Emblémâ, n. t. ἐμβλήματος. Gall. *Enrichissement, ouvrage mosaic, ouvrage pour enrichir ou emboitir quelque ouvrage.* Ital. *Opera de musaico, opera vermiculata.* Ger. *Eingelegte taffuls Arbeit.* Hisp. *Obra de ensamblar ó embutir.* Pol. *Robota wkładana.* Vng. *Kirakozás dolgot valo.* Ang. *Inlaid work, mosaic work, fine or rich work.* [*Quæ ex testellis, segmentisque ita congementatis, ut reliquis imaginem tanquam penicillo, depictam repræsentent: cujusmodi sunt, quæ in parietibus tabulisque vermiculata, in pavimentis testellata, in vasis segmentata dicuntur.* Dicta emblemata ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλειν. Hoc est, ab inferendo: eò quòd ex testellis, sive segmentis insitiis constarent. Budæus in Annotat. Emblemata, inquit, vermiculatum opus sign. fiunt ex testellis insitiis aptarum atque contextum. Inde illud Ciceronis in Bruto de Marci Calidii oratione: Nullâ nisi loco positum, & tanquam in vermiculato emblemate ut aut Lucilius) structum verum videres. Erat Oratore perfecta, de collocatione verborum loquens, ex Lucilio: Quam lepidè ἁρμόσας compostè, ut testerulæ omnes Arte, pavimento, atque emblemate vermiculato. ἁρμόσας, inquit, id est, ordinans in oratione tàm lepidè composita, quàm in vermiculatis operibus testellæ, quæ etiam in pavimentis tanta arte coagmentabantur, ut rerum animalium figuræ effigiem referrent, teste Plin. Lib. 35. Hujusmodi pavimentorum pulcherrimum etiam hodie visitur in æde Senensi. ¶ Emblemata etiam in vasis argenteis, aureisque, & Corinthiis, ornamenta erant apud antiquos exempla quâ libitum erat, cujusmodi ætas sua non novit, ut arbitror. Id autem ex M. Tullio intelligi facilè potest in Verrem, Actione quintarie qua Verres Siciliæ Prætorem tetet. Habuimus vasa omnia quæ tum apud Halunam erant in unum acervum conferre coëgit quisquis fuit. Verè ex omnibus vasculis emblemata tunc est, pretiosissima pars reperiebat, ita ut Halunæi domum paratiorem atque vasa referrent. Id est, emblemata abierint: & torcumata: id est, ornatura, & emblemata apud Verrem remanerent, impudentissimo latrocinio: propter quod Hadum, Verrem per paronomasiam vermiculum appellat. Verba Ciceronis hæc sunt: Vasa autem ad Verrem deferuntur: Urbitate fiatur vocantur, pauca improbabat: quæ probarent, ea crustata aut emblemata detrahebantur. Sic Halunæi excussis delicijs cum argento puro domum reverterentur. Quod unquam, Judices, hujusmodi vermiculo in illa provincia fuit? Et paulo post: Tum illa extaurabulis & parellis quæ vellerat, ita fieri aureis poculis illigabat, ita apte in scyphis aureis insita deputat ea adillam rem nata esse dicerets. ¶ Quoniam verò emblema unicetum quid, & insitum significat, injectumque, adeò factum est ut emblema pro ornatu comparatio & excmptili ponatur. Inde est Juvenalis Fabii, Lib. 2. Institutionis oratoriæ de locis communibus loquentis. Hos, inquit, adeò manifestum est ad forenses actiones pertinere, ut quidam nec ignobiles in obitis civilibus, scriptos eos, memoriæque illigentissimè mandatos in promptu habuerint, ut quoties esset occasio, extemporales eorum dictiones his velut emblematis exornarentur. Hæc omnia penè ad verbum descripta sunt ex annotationibus Budæi in Pandectis.

Embolà, ἐμβολὴ. in L. 10. C. de Iacrol. et cel. vel pro transvectione annonæ formata. Jubemus nullam navem ante felicè embolam, vel publicarum specierum transvectionem publicis utilitatibus tubuctam, excusari posse.

Emboline, Fructus est, qui in Asia & Græcia nascitur, parvis foliis, quæ pota contra venena prosunt, verba sunt Plinii lib. 12. cap. 20.

Embŏlĭum, lii, n. ἐμβόλιον. Gall. *Argument ou entrée de comedie.* Ital. *Argomento, intrata della comedia.* Germ. *Das Argument oder Eingang eines Spiels.* Hisp. *Argumento, y entrada de comedia.* Pol. *Przydatek.* Vng. *Játéknak kezdetek, kezdet.* Ang. *The argument or entry of a comedy.*] à veretb. dicebatur argumenti & ingressus fere tum tibi ex ἐμβάλλειν, quòd præter alia significat ingredior. Hujusmodi fuit illud argumentum de Pasiphaë a tauro compressa, quod Dominani temporibus in scena repræsentatum fuisse testatur Martialis his verbis: Iunctâ Pasiphaën Dictæo credite tauro, Vidimus: accepit fabula prisca fidem. Cic. ad Att. Embolimum novum cogito. Idem pro Sextio: Extergitur Scaurus potissimum quero qui ludos apparatissimos, magnificentissimosque fecisti, &c. cui tum ipsi maximè ludius, non solum spectator, sed actor & acroama, qui omnia sororis embolia noverit: qui in eorum mulierum pro psaltria adducitur, necessus ludos aspexit in illo ardenti nimium suo, &c. Ego salutatores & psaltrias quos introduci solitus in scenam Polybius Athenæusque testantur, & alia ridiculorum genera, embolia diti possunt: qualia cumplura in scenam introducta tenentur à L. Anicio ludis illis quos maximos fecit, capto cum liberis Genio Illyriorum rege. ¶ Fabula etiam rotarum axibus summendis immissi salsa, quam rustici diversiam appellant, Græcè ἔμβολον est.

Embŏlĭsmus, mi, m. ἐμβολισμὸς, dicitur intercalatio, quæ fieri solebat ut annorum ratio cum Solis cursu conveniret: ἐμβολισμὸς verò atque etiam ἐμβολιμαῖος, Latinè intercalaris & insitius dicitur Intercalare enim interferre est, teste Macrobio lib. 1. Saturn. Vide etiam mentis Februarius intercalaris dicitur, quòd ei unus dies interferatur.

Embryo, ōnis, vel Embryon, bris. [ἔμβρυον, ἐμβρύου, ὁ ἐμβρυὸν. Pol. *Płod w żywocie mającey, y dziecie dwiach przyscie.* Vng. *Segetatlan fiatsak a nöben valo magzat.* Ang. *The child in the mothers womb before it have perfect shape.*] Fœtus est in utero conceptus, antequam lineamenta suæ speciei accipiat, quod fieri solet ad diem circa quadragesimum secundum à conceptu diem, quo tempore & anima infundi illi creditur. Hunc enim in procreatione hominis ordinem esse volunt, ut sex primis à concepto diebus teneat in utero conceptum laëti simile exiitat: novem proximis, in sanguinem vertatur: duodecim deinde aliis, in carnem: postremò quindecim aliis, speciei suæ lineamenta omnia acquirat, isque expletis anima rationali animetur. Itaque usque ad quadragesimum secundum diem propriè embryo dicitur, ἀπὸ τοῦ ἐμβρύου: hoc est, ab eo quòd in utero alatur non secus ac fructus à sua arbore. ¶ Immaturus partus dicitur supergenitus infans, vel crudus & indigestus: Suidas.

Emēdŭlla, æ. f. Medullam eximo. [ἐκμυελίζω. Gall. *Ie moelle, oster la moelle.* Ital. *Levare la medolla.* Germ. *Ausmärgeln.* Hisp. *Quitar el meollo.* Pol. *Wyimuie.* Vng. *Az ízbe ke zöbö, velöse kivdom.* Ang. *To take out the marrow.*] Plin. de limonio: Item alarum graveolentiam emendat radicis emendatæ cyathus unus, in vini Falerni heminis tribus decoctus. Per trâlationem accipitur pro declaro. Plaut. Narrajam rem nobis, atque emendula.

Ēmendīco, cas, penult. prod. significat mere mendicantium aliquid petere. [שאל *sâhal, sâgnâh, sagnah, sagnas, sagnia.* Gall. *Mendier.* Ital. *Mendicare, domandare cum fatica e vergogna.* Ger. *Betteln, betteren.* Bel. *Bidden.* Hisp. *Mendigar.* Pol. *Żebrać.* Vn. *Koldulnik kĕregetne.* An. *To begge.*] Suetonius in Cæsar. In Hispania à pro consule & à sociis pecunias accepit, emendicatas in auxilium æris alieni.

Ēmendīcātus, pen. prod. f. Vng. *Koldultatot.* Ang. *Begged, gotten with much importunity.*] Emendicata sal. Fagia, dicuntur quæ alibi etiam arrogata vocari diximus: quæ scilicet abjectis & humilibus precibus extorquentur. l. Sing. C. de acc. Sing. ut versus: Judices, qui confitentur in publicis criminibus non oportere emendicatis suffragiis decretarum, aut relationibus à publicis personis destinandis credere. Honos emendicatus. l. 3. C. Ubi quis de cari. vel cob. Pecuniaque emendicati honores præcipitur ne submovere à judice, &c.

Ēmendo, as, act. p. Corrigo, quasi à mendo purgo. [תקן *tâkân.* שחת *shâchath.* Gall. *Amender, corriger, ajouter & reconnoistre une faute.* Ital. *Emendare, correggere.* Ger. *Bessern.* Bel. *Verbeteren.* Hisp. *Emendar, corregir.* Pol. *Naprawować.* Vn. *Megjobbitom, emendálom vagy vissza adom.* Ang. *To correct, to make amender, to bestow or take a diligence.*] Plin. lib. 24. ca. 10. Succus hederæ tædia narium, graveolentiamque emendat, præcipuè alba hederæ. Cic. Attic. lib. 2. Ira tuus remittit, ut me rogem, ut annales tuos emendem & edã. Cic. 3. de Leg. Ve enim cupiditatibus principum & vitiis infici solet tota civitas, sic corrigi & emendari continentia.

Ēmendātus, part. Castigatus, correctus. [מתקן *metuccân, mathkkan.*

mahkkēn. [Gallic. Corrigé, amendé Ital. Corretto, Amendato. German. Gebeſſeret. Hiſp. Emendado, corregido. Pol. Poprawiony. Vngar. Megigazitatot, emendáltatot, miſſéltetet. Ang. Amended, made better.] Mores emendari dicuntur à Cicerone de Amicitia: His ego finibus utendum arbitror, ut quam emendati mores amicorum ſint, tam ſit inter eos omnium rerum, conſiliorum & voluntatum ſine ulla exceptione communitas.

Ēmendātē, adverbium. Purè. [Gall. Correctement. Ital. Correttamente. Germ. Gebeſſert. Hiſp. Correctamente, enmendadamente. Pol. Poprawnie, ſrzmagany. Vn. Megigazhatolag, gyarlodasnelkul. Ang. Correctly.] Cicero de Opt. genere orat. Nam quoniam eloquentia cōſtat ex verbis & ſententiis, prius diſcendum eſt, ut pure & emendate loquentes, quod eſt Latinè, verborum præterea & propriorum & tranſlatorum elegantiam perſequamur.

Ēmendātor, oris, m. r. Caſtigator. [אחקר מיסר mwsſr. אחקן mwchkr. Gall. Correcteur, celui qui corrige, redreſſeur. Ital. Correttore, emendatore. Germ. Ein Beſſerſtrer. Hiſp. Corregidor, enmendador. Pol. Poprawiciel. Vn. Igazito, emendáló, miſſélő. Ang. An amender, a corrector.] Cicer. pro Corn. Balb. O præclarum interpretem juris, auctorem antiquitatis, correctorem atque emendatorem noſtræ civitatis.

Ēmendātrix, f. t. [מיסרה מחקבה mwſrh. mwhkbh. Gall. Celle qui corrige & fait amender. Ital. Donna che corregge & racconcia. Germ. Die etwas beſſeret und in recht bringet. Hiſpan. Correctora. Pol. Ta ktora mayąca poprawiać. Vn. Igazitó, emendáló, miſſélő. Ang. That amendeth.] Cicer. de Leg. Quoniam vitiorum emendatricem legem eſſe oportet, communi dirrectrice virtutum.

Ēmendābilis. [Vn. Megigazithatando, miſſélhető.] Seneca ad Clemen. cap. ult. Aliquem verbis earum admonebit: Poterit non affectus eorum emendabiles intueri.

Ēmendātio, nonis. Fr. Correctio. [מיסר mwſr. Gall. Correction, redreſſement, amendement. Ital. Correttione, acconciamento. Germ. Beſſerung. Hiſpan. Correccion, caſtigamiento. Pol. Poprawienie. Vngar. Megigazitas, emendálás, miſſélés. Ang. An amending, a making better.] Cicero de Fin. Hæc videlicet eſt correctio philoſophiæ veteris, & emendatio.

Ēmentīcor, d. q. Mentior, confingo, commentor. [כחש chwſh. שקר ſhkr. Gall. Mentir, controuver, feindre. Ital. Mentire, dir bugie. Ger. Erluegen. Hiſp. Mentir. Pol. Zmyślam, kłamam. Vn. Hazudik, kémlem. Ang. To lie, to feyne, to counterfeit.] Ciceron. Parad. Ait ementiri ſolitum eos quos oderant. Plautus in Amphyt. quæque dixi mendo omnia ementitus. ¶ Accipitur etiam non indecenter pro ſimulare, vel falsò aliquid exprimere. ¶ Ementiri verbum. Plautus in Trinum. Quia illum quem ementitus es, ego ſum. Cicer. pro Domo ſua: Quid deſperatius, qui ne emendatio quidem ullo potueris autorem adumbrare meliorem? Ovid. 5. Metamorph. At Nileus quiſe genitum ſeptemplice Nila Ementitus erat. Sic dicitur ementiri vocem vel maculam alicujus pro alienis arere & effingere. Ementiri autoritatem. Cicero pro Domo ſua: Sacrificio tibi videtur à Senatu judicatum, me non modò non ementitum eſſe autoritatem ejus ordinis, ſed etiam vera.

Ēmentiens, partic. [Vn. Hazudo, kémlő.] Cic. 1. de Div. Videmus hæc ſigna nunquam ferè ementientia.

Ēmentītus, aliud participium. [Gr. Ψευδοποιητος. Vng. Feyntes ſo. An. Feyndly fayned.] Cicero 2. Tuſcul. Ita ſit tenſica cogitatione, ut quantum à vero ementita opinio abſit.

Ēmĕrĕo, es, emerui, Emereor, & tàm in bonam quàm in malam partem accipitur. [מחה machh. מחק mchk. Gall. Meriter. Ital. Meritare. Germ. Verdienen. Hiſp. Merecer. Pol. Zaſłużyć. Vng. Megérdemlem. Ang. To deſerue, to come to.] Plautus Aulul. Quid ego emerui adolescens mali. Quimobrem ita facerem? Propertius libro 4. Eleg. Et tamen emerui generoſos vellis honores.

Ēmĕrĕor, reris, rĕri, d. f. Mereor. [מחה machh. מחק mchk. Gall. Deſerver, meriter. Ital. Meritare. Ger. Verdienen. Hiſp. Merecer. Pol. Zaſłużam. Vngar. Ke-ſzolgálom, érdemlem. Ang. To deſerue, to come to.] Cicero Artic. ii. 6. Annue etiam mihi operæ tuæ. Cal. Scio. I. ementiuntur.

Ēmĕritus, partic. unde Emeriti ſolitè nominantur, qui militiæ perfuncti, ab eaque liberati, vacationem jam habent. [ὁ πολεμον καὶ στρατειαν ἀφειμενος, μισθοφορὸς πεπαυμένος. Pol. Ten ktory ſie wydrapał. Vng. Ki ſzolgát, fizetésből van elbocsátva.] Lucan. lib. 1: Quæ ſedes erit ementitis? quæ rura dabuntur, Quæ nostri veteranus aret? quæ mœnia fetis? ¶ Emerita ætate dicitur, vel huius & finem poni imponentia. Ovid. 4. Triſt. Militet ut cupidus nonnihil ætas ubi. ¶ Emeritum ſtipendium, paſſivè dicitur, inquit Budæus, quod persolutum eſt, nunquam militi exactionem aut veterani impetraverunt. ¶ Ementa habere. Virgil. per tranſlationem appellatur pro defeſſis & opere ac labore ſolutis. ¶ Ementi ſenes vocantur à Val. lib. 5. qui ſolent habere alios qui pro ſe laborent: hi dicuntur pro alio opus agere. ¶ Emeritæ apes. Plin. lib. 11. cap. 21. Sunt autem vel ſine aculeo imperfectæ apes: novissimæque à ſcilla & jam ementis inchoatæ. ¶ Ementi annus dicitur, jam effluxus. Martial. lib. 9. Ementos Muſis & Phœbo tradidit annos.

Ēmĕritum, Emolumentum & commodum quod veteranis & ementis militibus dari ſolebat. [Vngar. Ki eggyenesszék jövedelme.] Modeſtin. L. 3. D. de remiſſ. Qui militiæ tempus in deſertione implevit emento privatur. Et paulò poſt: Ubi expleto militiæ tempore redeat ut veteranus reſtituatur & ementa accipiet.

Ēmergo, n. r. Excorium opponitur mergo. [טבל ṭbl. Gall. S'eſparer & monter, ſourdre & ſe montrer, ſortir hors. Ital. Sorgere. Ger. Herfur kommen auf der ſtelle des Waſſers wider kommen. Belg. Opcomen. Hiſp. Salir deſnues del agua. Pol. Wynurzam ſie. Vng. Kivémelkedem. Ang. To ſwyme out and appeare.] Propriè enim emergere dicitur qui ſubter aquam merſus, ut ſas in lucem redit: quem admodum urinatores facere conſueverunt. Cicer. 2. de Nat. deor. Legi etiam ſic totum eſſe, avem enandâ quæ Pleiades nominatorum, eam tibi cibum quæ rese advolantem ad eas aves, quæ ſe in eum emergerent: quæ cùm emerſiſſent, piſcem rapuiſſent, uſque eò premere earū capita morsibus, &c. Idem de Arcip. reſp. Jam illa ſcitis quæ hic diſtinctè, ſe emergi & ferri illas, &c. Terent. Eunuch. Quid geſtū aut quid lætus ſim, quæ pergam, unde emergam. ¶ Accipitur etiam emergere pro ex occulto loco in lucē prodire & ad hominū cognitionem venire: in ista illa ſententia: Veritas ubi diu deſituit latendo emergit. ¶ Sæpè dicimus emergere ex calamitate, aut morbo, pro evadere à morbo aut calamitate. Liv. ſ. bel. Pun. Emerſura virtus ex omni ſortis fortunæ. Cic. pro Cluent. Sic eodem modo hujus, ſæpè multorū improbitate depreſſa ac ruinis eversa, primum oculos à cæde ſua reſpirat. Idem pro Cæcin. Equidem multas vidi in his evitare quæ tutā ab delectationibus voluptatibus dedidiſſent, emerſiſſe aliquādo, & tandem ſingebonam, ut dicitur, recepiſſe gravem, & illustrem ſuā. Cornel. Nepos in vita Attici: Quibus ex malis ut ſe emergeret, nihil aliud egit, quàm ut plurimis, quibus rebus poſſet, eſſet auxilio.

Ēmergo, impersonale. Ter. Adelph. Postea reperiè circumvallant unde emergi non poſſit.

Emerodrit. Theriaca eſt, quæ Theriacem ingreditur quæ autem aliæ à multis atque aliæ efficuntur ſententiæ. Sunt enim qui pro Samſacho & amaranta interpretantur alia Matricaria vel febrifuga: alii pro Cornu fœnicis.

Ēmĕrĭor, ris, emeritus ſum, d. p. Mer. or. [מדד mdd. Gall. Meſurer. Ital. Miſurare. Ger. Meſſen. Hiſp. Medir. Pol. Mierzę. Vng. Megmérem. Ang. To meaſure.] Hinc emetiri ater, per tranſlationem, pro conficere iter: & cæteri labores, quod alio modo dicimus exantlare vel devorare labores. Liv. lib. 5. bel. Pun. Et inde una nocte ignaris hostibus, & ob id quietis, aliquantum emenſus eſt iter. Cicer. de cura Orat. Ego autem voluntatem tibi profectò ementar, ſedtem ipſam nondum poſſe video, idque ut ignoſcas peto.

Ēmensis, paſſivè. [מדוד mdwd. Gall. Meſuré. Ital. Miſurato. Ger. Gemeſſen. Hiſp. Medido. Pol. Zmierzony. Vng. Megmértetett. Ang. Meaſured.] Liv. 3. bel. Pun. Poſtquā multo maiorem partem itineris ementam cernunt. Virgil. 4. Georg. emento cùm iam decedet Olympo.

Ēmĕto, is, pen. corr. Meto. [קצר kwtzr. Gall. Moiſſonner, recueillir, prendre ce qu'on a ſemé & ſe nourrir, ſe ſoutenir. Ital. Mietere. Germ. Schneiden. Hiſp. Segar. Pol. Żynąm. Vng. Le aratom. Ang. To reape or mowe.] Horat. in Epod. ementi arcum Grandia cum parvis, non exorabilis auro.

Ēmĭco, as, pen. cor. Effulgeo, reſplendeo. [נזרק nzrk. ברק brk. זהיע bzhyo. Gall. Apparoiſtre, ſe montrer, reſplendir, reluire. Ital. Riſplendere, moſtrarſi. Germ. Herfurſcheinen. Hiſp. Reſplandecer ſalir fuera de algun lugar. Pol. Gi ſur daie, ſi ſwi ſie. Ang. To ſhyne brightly.] Plaut. Ex omnibus quasi radii emicare Solis. ¶ Emicare, extra ſalire, exilire, ſubitò apparere. Virg. 6. Aeneid. Juvenum manus emicat ardens Littus in Heſperium. Plin. lib. 11. cap. 37: Cecinnæ Volaterrano draconem emicuiſſe de cavi loco prodigio traditur. ¶ Emicare in digito, pro attollere ſeſe & erigere. Col. lib. 4. cap. 20: Nam quæ vel infirma, vel brevis eſt, ad duas gemmas recidenda eſt, quoniam vehementiorem fundat materiam, quæ protinus emicet in jugum. ¶ Emicare pro excellere, ἐξαίρειν. Plin. lib. 32. cap. 11: Post enim emicuit longè ante omnes Euphranor Isthmius. Præ omnibus emicat Nisus, Virg. 5. Aeneid.

Ēmĭcātio, onis, &c. [מחמאה machmaah. Vn. Vélemás, ſſélelmés.] Apul. libro de Mundo: His appoſiti ſunt terrenarum cutis & humores undarum emicationes, &c. vaporumque exortus.

Ēmĭgro, as, pē. corr. p. Migro, diſcedo, excedo. [נזל nzl. Gall. Se ſeparer d'un lieu, changer de lieu, aller autre part. Ital. Andar ad habitar altrove. Ger. Auswandern.] muß

bus mihi pugnandum. Hisp. Mudar casa de lugar à lugar. Pol. Wieśgo gam, ſię przeprowadzić. Vng. Költözködni, ellakhelyet változtatni. Ang. To go from one place to another to dwell, to inhabite.] Cic. 4. Ver. Extilla domo Ec emigrabat, ut, &c. Plaut. Most. Pedem intrò retuli, semel ut emigravimus. ¶ Emigrare è vita, est mori. מות Cic. 2. de Leg. Nul a est enim persona quæ ad vicem eius qui è vita emigravit, propiùs accedat.

E mĭnĕo, es, pen. cor. nui, n. tab è præpositione, & verbo maneo, Exto, excedo, emitto, appareo. [בלט ram גבה ghabah הוֹפִיעַ hophiah יצא, ἐξέρχομαι, ἐκφαίνω. Gall. Saillir dehors, se monstrer, & apparoir. Ital. Separarsi, mostrarsi fuora, passare auanti, ouero. Germ. Für ein ander gehn, vberrecken. Bel. Vooren at verspringen, te voorschyn komen. Hisp. Estar en cima de otros, ò ser visto, aparecer. Pol. Nadstawiać, wydawać, wyrzucać. Vng. Kitetszĕm, felyeb vele vagyok. Ang. To set apart, to be higher than others, to shoote it, to appeare others.] Plin. lib. 16. cap. 33. Fœculus quantùm corpore eminet, tantùm radice descendit. Cæsar bel. Civil. 2. Ita ut capita turrium extrema parietum structura tegerentur, ne quid emineret ubi gius hostium adhærescerent. Interdum adjunctam habet præpositionem è vel ex. Cicero primo Tusc. Globus terræ eminens è mari. Idem lib. 5. Ego autem quum omnia collustrarem oculis, (est enim ad portas Agrigentinas magna frequentia sepulchrorum) animadverti columellam non multum è dumis eminentem, in qua inerat sphæræ figura, & cylindri. Nonnunquam præpositionem extra. Plinius lib. 17. cap. 23. Et in loco quidem declivi ea palliis palo pateffacto teruntur, ne ut defendat quæ proxima arbori fuerint, duo oculi extra terram emineant. Interdum præpositionem per. Livius: Eminet sepulcrum per cortas. ¶ Ponitur frequenter pro excello & supero, ὑπερέχω. Cicero 5. Verrina: Tota exore insulæ is eminebat. Idem pro Cluentio: Illi quorum eminet audacia atque projecta est, à consiliis malitiæ deseruntur. Et Tusc. 2. Amplitudo animi maximè eminet contemnendis doloribus. Sic eminere aliquis dicitur, qui cæteris antecellit. Cicero in Orat. In quo tantum abest ut nostra mirentur, ut utique eò difficiles ac morosi simus, ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes: qui quamquam unus eminentissimus omnes in omni genere dicendi, tamen non semper implere aures meas ipsa sonitu videtur, & capaces, & semper aliquid immensum in animo meo desiderant. Liv. 1. ab Vrbe: Nec dum à singulis, quia nemo magnopere eminebat in novo populo, petebantur factiones. Ex his omnibus satis, opinor, apparet eminere de omnibus sive personis, sive rebus dici, quæ aliquam partem habent cæteris altiorem, aut magis expositam, idque commodè transferri posse ad quamcunque res alias excellentiores.

E mĭnĕns, nomen ex participio, entis, excellens. [בלט ram גבהּ ghabhah גבוה מראה mareh gabóah Gall. Eminent, qui surpasse les autres, apparent par dessus. Ital. Apparente, superbissimo. Ger. Für andere auß ansehen, fürtrefflich. Hisp. Eminente, el que parece sobre los otros. Pol. Ten który nad insze wynosi. Vng. Tekintetes, ſő kitetszŏ. Ang. High, excellent, that shooteth himself above others.] Cic. 4. Ver. Has imagines paulò longiores atq; eminentiores quàm extrema parietum erant, effecerunt. Colum. lib. 3. cap. 8. Sed & Mevaniæ bas humilis, & Liguriæ nonnunquam taurus eminentis staturæ conspicitur. Cicer. Tusc. 3. Eminens effigies virtutis.

E mĭnentĭa, æ. f. Excellentia. [יתר jether, יתרון jithrón. Gal. Saillie, excrescence, ressort en dessus. Ital. Il trapassare, eccellenza. Ger. Für trefflichkeit. Hisp. Eminencia, sobre otras cosas. Pol. Pogranicze, inssie miejsce, wyższość. Vng. Kitetszŏség, felyeb valás, magasság. Ang. Excellency, passing above others.] Cic. 1. de Nat. deor. Nam si tantummodo ad cogitationem valent, nec habent ullam fabricationem, nec eminentiam quid interest utrum de hippocentauro, an de Deo cogitemus. Idem lib. 2. Acad. Quis est qui verear quam vis tetra sensibus? Quàm multa videmus picturæ in umbris & eminentia, quæ nos non videmus?

E mĭnŭlus, pen. cor. Parùm eminens. [מעט meat, מעט pheh. Gal. Vn peu esleué, vn peu plus haut qu'un autre. Ital. Poco eminente, non troppo alto. Ger. Hochuber für sich. Hisp. Cosa que parece un poco sobre las otras. Pol. Wywyższony, podniesiony. Vng. Kevessĕ magas, kitetszŏ. Ang. A little higher, or about others, sightly above others.] Varr. lib. 2. capite 5: Vt habeat inferiorem partem fenestrarum pistis tubi spatii, compactis cunibus, potiùs brevioribus, quàm longis, rectis genibus & rotundis, distantibus inter se. Idem de cunibus: Spina utraque eminula, neque curva.

E mĭnŏr, penult. cor. eminus, ris, p. Minor. [מעט meat. Gal. Menacer. Ital. Minacciare. Ger. Dröwen. Hisp. Amenazar. Pol. Pograżam. Vng. Fenyegetŏdŏm. Ang. To threaten.] Plaut. Capt. Eminor, interminorque nequis obstrepat obviam.

E mĭnor, ātus, sum. Gal. Menacer. Ital. Minacciare. Ger. Dröwen. Hisp. Amenazar. Pol. Grożę. Vng. Fenyegetŏm, fenyegetŏdŏm. Ang. A threatening.] Plaut. Capt. Dentilegos omnes mortales faciam, quemque offendero. AEG. Quæ illæc eminatio est? non quco mirari satis.

E mĭnus, pen. cor. A longinquo loco: [מרחק merachek. Gall. De loin. Ital. Da longi. Ger. Von weitem, von ferum. Bel. Van verre. Hisp. De lexos, ò à lexos. Pol. Zdaleka, z dalekiego miejsca. Vng. Távúl. Ang. A farre off.] & differt à longè: quòd non rectè dixeris, eminus habito, ut longè habito: sed bene, eminus jaculor. Importat enim eminùs tantum quendam motum de loco. Cæs. lib. 1. bel. Civil. Sic quotidie utrinque eminus fundis, sagittis, reliquisque telis pugnabatur. ¶ Similiter comminus, à loco propinquo, non in loco propinquo, neque propè, ἐγγύθεν, σχεδόν, ut Comminus te percutiam, non comminus fodeo. Valla in Rauden.

E mĭtto, is, mīsi, emissum, ere. 3. Foràs mitto. [שלח shalach. Gall. Mettre hors, lascher aller, lascher, envoyer. Ital. Mandar fuori. Ger. Außlassen, außschicken. Bel. Buyten den verstenden. Hisp. Alançar, enuiar, arrojar fuera. Pol. Wypuszczam, wysłać nie. Vng. Kibotsátom ki emlŏtsŏm. Ang. To send or put forth, to let go, to shoot arrowes.] Cic. 3. Catil. Vt absque non millus ex urbe, sed in urbem missilibus videretur. Idem 6. Ver. Quæstam, cui hunc eundem reperiebat è carcere juisse emissum. Emittere aquam ex piscina, vel lacu. Cic. Attic. lib. 4. Lacus Velinus à M. Curio emissus. ¶ Vari præterea sunt verbi hujus usus, quos subjectis patebunt exemplis. Plaut. in Merc. Gradus grandes, emittit oculos, circumfert se, ab capit et verticem. Auct. ad Heren. 4: Quòd si nunc hæc nos invidissima vocem emittat, non hoc pacto loquamur. Idem de Divin. lib. 2: Si autem nubium conflictu ardor expressus se emittit, id esse fulmen. ¶ Sic etiam emittere arcu sagittas, aut tela. Plin. lib. 9. cap. 8. de delphinis: Nam quum sæpe confecti, fugientem in vada anima persequi piscem, diutius spiritum continuere, ut arcu emissi ad respirandum currant, tantaque vi exiliant, ut plerumque vela navium transvolent. Idem lib. 10. cap. 33. de hirundinibus: Notabili munditia egerunt excrementa pullorum, ablutoresque circumagi docent, & foris saturitatem emittere: id est, ventrem purgare. Idem lib. 11. cap. 24. de araneis: Pariunt autem ova cum telis expansis quia faliunt, atque ita emittunt. Et lib. 25. cap. 5: Quippe alia data soliti, quæ concitarent vomitiones, ipsumque elleborum extraherent meditantemve, aut cytheribus, sæpè etiam sanguine venis emisso. ¶ Admittit quoque & præpositiones. Cic. pro Planc. Emissus aliquis è carcere. Et lib. 2. Philipp. ad Attic. Emittat ad me Publius qui obsignent. Cæs. 1. bel. Civil. Emittunt nonnulli per vallum. Liv. 4. bel. Pun. Primos equites clamore sublato in hostem emisit. ¶ Emittere manu aliquem, pro manumittere, & libertate donare. Apud Plaut. in Capt. Non erit tam avarus, quin te gratis emittat manu. Terent. Adelph. Haud dubium est quin eum æquum censeat, liberè fieri. ¶ Ponitur etiam aliquando pro manifestare, edere, ἐκφέρειν. Cic. Volumnio, Famil. lib. 7: Vt etiam siquando aliquid dignum nostro nomine emittimus, ingemiscamus.

E mĭssĭo, ōnis. f. Actus, ōnis. [משלח mishlachath. Gall. Envoy, chasse, ostracisme. Ital. Esso mandari fuori. Germ. Außschussung. Hisp. Obra de embiar ò echar fuera. Pol. Wypuszczenie. Vng. Kibotsátás, kibocsátás. Ang. A sending forth, a shoote.] Cic. 2. Tusc. Vt enim balistæ lapidum & reliqua tormenta telorum eò graviores emissiones habent, quò sunt contenta atque adducta vehementius.

E mĭssārĭus, ii, m. Excursor. [Gall. Vn qu'on envoye ci & là quand & on en veut, messager, vne chose qu'on enuoye. Ital. Spia, vn messaggio che va quà & là à la volonta d'altri. Germ. Ein Botschaffter, der sich hin und wider schickt. Hisp. Almogaver, ò mirador, varon para embiar delante. Pol. Wysłaniec, posłaniec, posłaniec krzesłany tam i sam długo. Vng. Követ, hirvivő, követ, követ. Ang. A messenger, a post.] Qui ante exercitum emittitur, προπεμπόμενος, vel ad explorandum, προσκοπεύων, vel ad præcium faciendum, προσκοπάζων, vel qui dominum circumstatur cujus jussis obtemperet, & præsto est ut emitti possit. ¶ Emissarius etiam à proximis amicis appellatur calumniator subornatus, & subornatus ab inimicis. Cicer. Mano. lib. 7. Epist. Per has ferè atque hosce nonnullos invidos meos, in me emissarium scripsisse fore. ¶ Item furtorum explorator (Cicut Asconius docet) qui scilicet emittitur ut exploret res furto opportunas. Cic. 3. Verr. Turpe quidam ibus excutior, & emissarius, homo omnium ex illo conventu quadrupulatorum ceterrimus. Idem Verr. 5: Dubitaturum quenquam existimas, quin illis emissaria hæc tibi omnis pecunia quæsita sit? Emissarius autem vocatur equus, aries, & hujusmodi qui emittitur in solitudinem, vel qui ad generandam sobolem emittitur. Sed videtur ratio postulare ut dicatur admissarius, quòd ad sobolem procreandam fœminæ adjungatur. [מאכרים. Gall. Vn estalon. Ital. Stallone. Hisp. El cauallo garannon. Vng. Mén ló. Ang. A stallion, a horse keept to horse mares.] Vnde admissura, quando mares brutorum ad fœminas admittuntur. ¶ Plinius emissarium appellat palmitem, qui emissus ex deputatione inseritur malis tamnis, ut per singulos annos ad

nos ad superiora scandat. Sic enim lib. 17. cap. 23. scribit: Re-cto temo et duramento in Gegonis tabulatis, & emissario imo qui subcat ut cernere non placuerit.

Emissārium, n. Q. Locus per quē aqua è lacu aut stagno emittitur. [ἔκβολος. Gall. Vacuant par où l'eau sort, canal. Ital. Condotto da scolar acqua. Ger. Ein abzug eines Sees oder wassers. Hisp. La sangradura para vazar agua. Pol. Przepust wody. Vng. Szeggy. Ang. A place to let the water out of a pond.] Sueton. in Claud. Fecit & emissarium lacus, portumq; Ostiensem. Cic. ad Trebat. Hemus nequissimus Hæmi dabat nullo aprico homini, nullo emissario, nulla macerie, nulla casa.

Emissĭtius, a, um, Qui ad explorandū emittitur. [Ἀποστολικός, κατασκοπικός. Gall. Espie, qui va autre part pour espier. Italicè, Spia, o cose. Germ. Ein geschickter ausspäher. Hispan. Atalayador, solicitador. Polon. Wysłany, szpieg. Vngar. Kem. Angl. An embassador, spye.] Is oculi emissitii, extrà cibum, & foras portentū. Plaut. in Aulul. Excendam hercle tibi hinc foras. Compedam ex oculis emissius.

Emmanuel, [עִמָּנוּאֵל Immanuēl.] Hebraica dictio: quam si interpretari velis, nobis sonat, Nobiscum Deus. [Γρηϲτέ, μετὰ ἡμῶν ὁ θεός. Vng. Mi velünk az Isten.]

Emmanes. Hoc sensu apud Diofcor. libr. 4. cap. 92.

Emmelia, est quoddam genus saltationis pyrrhicæ, de qua vide Budæum in Pandectis Iustinian.

Emo, emis, emi, emptum, act. 1. Pecunia aliquid mihi comparo: constituunt[ur] cum ablativo, vel genitivo horum nominum, tanti, quanti, pluris, minoris, & huiusmodi. [קנה kānāh. ἀγοράζω, ἐξαγοράζω. Gall. Acheter. Ital. Comperare. Ger. Kauffen. Belg. Koopen. Hisp. Comprar. Pol. Kupuie. Vng. Vészek, vásárlok. Ang. To buy.] Cic. lib. 3. Offic. Emit homo cupidus tanti, quanti Pythius voluit. Cerellius. Libros plurimos arcte pauco emi. ¶ Emere antiqui etiā accipiebant pro sumere, auctore Festo. ¶ Emere idem est aliquando quod conducere aut redimere. Cic. Verr. 5. Emere decumas, vectigalia id est, conducere & redimere à populo. ¶ Eius composita sunt, Absimo, Adimo, Coëmo, Dirimo, Eximo, Interimo, Perimo, & Redimo, quæ habent penultimam correptam. Item frequentativum Emptare, de quo mox. & Emptura, apud Plautum in Cal. Non ego illud verbum trivialiter emptitem: quanquam alio hoc in loco legant emptitem.

Emptĭo, pen. corripitur. [מִקְנֶה miknēh. ἀγορασμός. Gall. Achat. Ital. Comperamento. Germ. Kauff. Hisp. Compra. Polonicè, Kupienie. Vngar. Vetés. Ang. A buying.] Horat. 1. Epist. Sperne voluptates, nocent empta dolore voluptas.

Emptĭtō, pen. corripitur. [מִקְנֶה miknēh. Gall. Achete, achetement. Ital. Compra, comprada. Ger. Kauff. Hisp. Cosa de comprar. Pol. Kupno. Vng. Vétel, vásárlás. Ang. A buying.] Cic. Att. libr. 12. Quid Cæsarianis literis conditum aut compositum ab hostium sermone. Emptio hæc est, permutationi rerum mercatæ, id est contrahendæ emptionis causa. Ulpianus antiquorum Sabinianorum, contrà Proculianos, libertatem omnium, quo dominium transferatur, contrahi, & fieri, & venditur. Quibus modis pignorari vel hypothecæ possit, idem judicavit emptionis & venditionis vocabulis veteres usos indifferenter. Id veteres, de eâ, empti, cum apparet, loquar.

Emptĭo, imaginaria dicitur, quæ fingulatur, quum in veritate non fit emptio. Καθ' ὑπόθεσιν. Item, si quis, Inst. de actionib.

Emptĭto, as, pen. cor. Frequenter emo, vel frequenter mercandi, dicendi usum habeo. [ἀγοράζω. Gall. Achepter, frequenter. Ital. Comperar spesso. Germ. Offt kauffen. Hisp. Comprar à menudo. Pol. Często kupuie. Vngar. Vdvegelkedgyakorta vásárlok. Angl. To buy often, or often buy.] Plin. libr. 33. cap. 1. Alios coriis boum, alios ferro, captivisque reges emptasse quidam tradunt. Columella libro 8. cap. 10. M. Terentius tenuis sæpè denariis singulos emptitatos esse significat. Pro eodem etiam legitur Emptitare, de quo vide paulò antè in verbo EMO.

Emptĭtō, n. q. Cupio emere. [ἐπιθυμῶ ἀγοράσαι. Gall. Desirer d'acheter. Ital. Desiare di comperare. Germ. Lust haben zu kauffen. Hisp. Desseoso de comprar. Pol. Pragnąłbym ochoty do kupienia. Vngarice, Venni akarok, vevnikanak, Tudakozni. Angl. To desire to buy.] Vide, in Pœnulo, libr. 2. de Recept. Propterea quòd de emptionem meam in campos macros ad mercatum adducunt crebro pedes.

Emptŏr, ōris, m. Qui emit. [קֹנֶה kōnēh. Gall. Acheteur. Ital. Compratore. Germ. Ein kauffer. Hisp. Comprador. Polonicè, Kupiec. Vngar. Vevő, vásárló. Ang. A buyer.] Horat. 1. Epist. Ut sine mendosis, sine denique naribus emptor Intret. Nequid omnino quod vel dicitor notis emptoribus egeret.

Emptōrālis, le. Qui ad rem emptionis hæc & proscriptionis pertinet. [ἀγοραστικός. Vng. Vevőhöz tartozó.] Cæl. Ciceroni: Quod quidem si tuæ vos scires emptionales venale proscriptum. Quo in loco antiquissima exemplaria habent concionales scires.

Emptrīcĭdis, m. f. Qui est de numero eorum qui emptitant, sive emi solent. [Gall. Qui va achetant, qui est achepté par coustume. Ital. Comperatrice. Germ. Offt kauffet, oder kauffe. Hisp. Cosa comprada. Polon. Kupiony. Vng. Vevőbéli. Ang. That is bought, or to be bought.] Varro de Re rust. Hic eprum glans quum pascit emptitia, facit pinguem, ibi gruntia exlem. Ibide cap. 17. Præterea tabernæ in eis piscinas emptitia complebant.

Ēmax, pener. corripitur. Qui facile inducitur ad emendum. [ὠνητικός. Gall. Gentil acheteur, qui aime acheter. Ital. Facile a comperare. Ger. Kauffig, der gern kauffet und framet. Belg. Koopachtig. Hisp. Que se mueba á cosa de mucha compra. Pol. Ochotliwie kupuiący. Vng. Vásárlásra, venyigvásárlásban. Ang. Given to buy, a great buyer.] Cato de Re rust. cap. 2. Patremfamilias vendacem, non emacem esse oportet. Cic. in Parad. Non esse quidam pecuniæ, non emacem, vestigia est.

Ēmācĭtās, t. t. Facilitas & inclinatio voluntatis emendi. [τὸ ὠνητικὸν. Gall. Grand désir de frequenter acheter. Ital. Desire de comperare. Ger. Kauffigkeit. Hisp. Gana y ocasion de mucha compra. Pol. Zechcia do kupienia częstego kupowania. Vng. Vásárlásban való haylandóság. Ang. A willingness.] Colum. libro 1. Quoniam ea scitu sunt in armentis, quorum exercet in comparandis mancipiis, cura emendis nulla cura tangit. Plin. Epist. 31. Erat φιλογραφία usque ad emacitatis reprehensionem.

Ēmŏdĭor, d. p. Modulor. [ἁρμόζω, μετρέω. Gall. Chanter ou composer vers par mesure, mal à propos dire chanter. Ital. Comporre à sonare con misura. Germ. Im singen gegen einander singen. Hisp. Cantar, componer, y ordenar con medida debida. Polon. Wedle miary śpiewam. Vngar. Kémlelem. Ang. To sing or play by measure.] Ovid. libr. 1. Amorum. Multa prius undenos emodulanda pedes.

Ēmollĭo, īs, īri, d. q. Ejicio, expello. [ἐκβάλλω, ἐξελαύνω. Gall. Mettre hors, mettre dehors. Ital. Scacciare. Germ. Hinaus stossen oder werffen. Hisp. Empujar afuera. Polon. Wyganiam. Vngar. Kivetés, kihajtás. Ang. To put or thrust out.] Col. lib. 4. cap. 6. de pecudibus: Interdum lucra tutius est, quæ nihil emolunt. Columella lib. 8. cap. 5: Dum eas amaritudo cogat per nares emoliri pituitæ nausiam.

Ēmollĭo, īs, īre, act. q. Mollio, molle facio. [ἁπαλύνω, μαλακίζω, ἐκμαλάσσω, ἐκμαλακίζω. Gall. Amollir, mollifier, gâter, mettre mol & tendre. Ital. Mollificare, ammollire, rammollire, far delicato. Germ. Erweichen, weich machen. Hispan. Ablandar ó enternecer. Polon. Zmiękczam. Vngar. Megpuhitom. Ang. To mollify, or make soft.] Liv. 7. bel. Macedon. Humum arcus, fundasque, & jaculorum amenta emollierat. ¶ Vade emollire alvum. Est laxare. Plin. lib. 20. cap. 9: Alvum leviter emollit lapsana, ibidem cap. 2. Pepones qui vocantur, refrigerant, maxime si in cibis & emolliunt alvum. ¶ Quando ad hominem transfertur. Ign. Est mollem & effœminatum reddo. Liv. 7. bel. Pun. Simul ne inermes ne hiemi quoque exercitum, sicut Annibalis, ipsa urbis amœnitas emolliret. Idem libro 1. bel. Macedon. Degeneri & emolliore animo ab Attæ hostis.

Ēmollĭtus, a, um, adjectivum, Mollis. [ἁπαλός, μαλακός, ἁβρός. Gall. Mol, effeminé. Ital. Molle. Ger. Weichlich. Hisp. Amolentado, remolido. Polon. Zmiękczony. Vng. Lágy. Ang. Soft, tender, effeminate.] Livius 4. bel. Macedon. Labore & asperis emollitis. Barbara corpora Gallorum reddit. Quanquam dicat qui. Mollia hoc loco intendanda legendum.

Ēmŏlo, is, ĕre, Perficiendo molo, vel molendo expolio. [Vng. Jól megörlöm.] Persius Sat. 6. de granario, fas est, hinc ore quid mercis foveat, & fœda alterius in herba sit.

Emologia. Verborum hoc est Latinitas nec Græcismus agnoscit. Interpretes pro confirmare, vel laudare usurpant. Homologare propios ad finem quæ Græca est, originem accedit. Vide Barthol. Latomum de Græc. Latin.

Ēmŏlŭmentum, n. t. Utilitas quam ex opera & labore assequimur: ut à molendo dictum sit. [κέρδος, ὠφέλεια, ὠφέλημα. Gall. Profit, gain. Ital. Utilità. German. Nutz. Belg. Profet. Hispan. Ganancia, provecho. Polon. Pożytek. Vngar. Haszon. Ang. Gain, profit.] Cicer. libro 3. Offic. Si fecundas affectus propter suum quisque emolumentum sponte, aut vitæ alterius, dirumpi nec esse est cum quæ naturâ sit secundum naturam humani generis est, sociatum. Plautus Trinum. Est hinc dote dimidium, id dic emolumentum hominis, mihi. Quod objectum fuit. Cic. 1. de Finibus. Pusque in ipsa injuria detrimenti est, quàm in his rebus emolumenti quæ justa natura injuria. Juvenal. Satyr. 16. Præmia militiæ alia, nec alia emolumenta petemus. Sacramentorum.

Ēmŏnĕo, es, Moneo. [ὑπομιμνήσκω, ἀναμιμνήσκω. Gall. Admettre, remonstrer. Ital. Ammettere, ammonire. German. Warnen. Hisp. Amonestar. Polon. Napominam, napomnienie. Vngar. Megintem. Ang. To warne, to admonish.] Plaut. Men. Hunc polissare, illum expolare tum oportet.

Ēmŏrĭor, ĕris, Morior, obeo. [ἀποθνήσκω. Gall. Mourir. Italicè, Morire. Germanicè, Sterben. Hispanicè, Morir. Pol. Umieram. Vngar. Meghalok. Ang. To die.] Plaut. in Men-

nek. Paucis post diebus Tarcuni emortuus est. Idem in Alinar. Ingressi mediam, quàm hæc renovisset uxori, &c. ¶ Legitur etiam: habitus emortui, per unam tantùm conjugationem. Terentius Eunuch. Ita omnes qui aderant emorti.

Emortuālis cōtus, Quo quis mortuus est. [Νεκρικὸς. Gall. Mortuaire, ou fait quelque chose à mourir. Italicè, Ragione de morto, o morta. German. Der tag eines todtlichen abgangs. Hilpanicè, Dia del morimiento. Vngar. Halalnapia. Ang. The day whereon one dieth.] Sicut Natalis, quo quis natus est. Plautus Pseudolo: Certum est mihi hanc emortualem facere ex natali die.

Emŏvĕo, es, ōvi, ōtum, 2. Loco moveo. [חבר hibber. חכיץ hhatsats. מוט mot. מוך mūk. מוש mūsh. מנע mānă. מעף māăph. Gall. Mouvoir, remuer, remuer, ébranler, ou mouvoir. Ital. Muovere, rimuovere. Germ. Etwas verbringen, oder auss einem ort treiben. Hilp. Mouer de lugar. Pol. Odemknąć. Vng. Kimozdithatom, megyendithatom. Ang. To remove, or displace, or shake.] Liv. 6. ab Urbe: Tum per eos ita Camillus, ceteros qui plerique e medio emoveret, milit. Virgil. 9 Aeneid. ensem ex adverso pectori emovit.

Emŏtis, pen. prod. part. p. loco motus: [מוט mot. מוך mūk. מוש mūsh. מנוע mānūă. מעף māăph. Gall. Remué, ébranlé, ou mouvoir. Ital. Remosso, rimosso. Ger. Verruckt, oder bewegt. Hilpan. Mouido, de lugar. Pol. Odemknięty. Vng. Kimozdithatatlan, megyendithatot. Angl. Put out of the place, or shaken.] ut, Axis cardine emotus. Stat. Theb. 8. Cæsa emotis, Virg. 6 Aeneid. Emotis deinde curia legatis, Liv. 10. bel. Punic.

Empĕtrūm, i. n. Gall. Une herbe appelée perce pierre, rompepierre. Ital. Herba, che fa cascare. Ger. Steinbrech ein kraut. Hispan. Le yerua, que quebranta piedras. Polonicè, Pietrzyn.] A Græcis dicitur herba ea quam Latinus calcifraga appellatur, locis maritimis & ferè cavidem, & haud temerè alibi, quàm nudo loco nascens: unde & nomen accepit. Plin. lib. 25. cap. 9. Empetrum, quam nostri Græcum appellant, nascitur in montibus maritimis, nec ultra passus quàm à proximo mari recedit, minus salsa est. Virgilius tamen ubique propè nascitur, minus salsa est. Virgilius Empetrum appellat.

Empĭrĭsis, pen. corr. Ex. [ἔμφασις. Vng. Mutatás értés.] Expositio, significatio, demonstratio. Figura est, cum tacta re ipsa id best significantia, quæ proximè tacta indicatur, ejus duo sunt genera: alterū, quo plus significatur quàm dicitur: ut Cæsando malum quasi dicat, ita doctus pernimiū. Item: Hāc Cæsenti hiemem audacē: ubi nō simpliciter in Creta natū significatus, sed hominem pro genitis ingenio perfidum. Alterum quo etiam id loci significatur quod non dicitur: ut apud Virg. lib. 1. Georg. quum jam glandes atque arbuta sacra Deficerent sylvæ, & non jam victibus idem Silvestres, sed etiam sacra.

Emphysima, tumor & inflatio præternaturalis.

Emphysodes, Tumor est quæ vehementiam caloris in ore gignit, & pustulas & inflationes.

Emphrixis, mearum vel partium obstructio.

Emphysēma, atis, n. t. ἐμφύσημα, est recrementia quædam illocum tumorem flatus, & inflatio, & colorum morbus.

Emphysicātus. [ἔμπνευμα inspiratio. Gall. Estomaqué, estouffé, ou suffocqué. Ital. Percosso, soffocato. German. Von gott angeblasen. Hilpan. Ynspirado. Polon. Wyspirowany. Vngarice, Istentől ihlettetett. Anglice, Aspired, or inspired.] Latinè inflationem significat, sive plantationem à verbo Græco φυτεύω, quod est serere, vel conserere. Vide Sanctium in emphyteusim dare, frequentatur apud Iurisconsultos pro eo quod est, ea conditione alicui tradere, ut accipiens eam colat, conserat, frugiferam, quandiu merces domino vis. Hic autem contractus, ut ex verbi origine apparet, tùm esse cœpit, quum agri deserti, atque inculti non facilè colonum reperiebant. ¶ Hinc Emphyteutes, sive Emphyteuta ἐμφυτευτὴς, dicitur, cui fundum agendum & colendum à domino accipit, ut eum conferat, meliorémque efficiat. [Polon. Arendarz.]

Emphrăcta, ōrum, n. f. [Vng. Kőbástakarítók.] Nonnulli non putaverint naves rectas, citantes illud Papiani ex l. 3. ff. de Exercit. act. Quædam enim naves onerariæ, quædam, ut ipsi dicunt, lembrachiæ sunt. Quæ tamen in loco castigatiore exemplaria emendata, aut certè emendatiora, non emphractas legendum docent. Naves autem rectas, sive constratas. Græco vocabulo κατάφρακτας vocat, suo loco ostendimus.

Empsīrĭcē, ēs, ἐμπειρικὴ. Dicta est medicinæ pars quæ sola experientia cotat. Tres enim fuerunt præcipuæ medicorū sectæ, Rationalium, quorum princeps extitit Hippocrates. Methodicorum, quorū primus fuit Themison Laodicensis, quē postea secutus Thessalus Trallianus, sectam eam absolvit. Et Empiricorum, cui Philinus Coum sequuntur, qui primus eam partem rationalis separavit. Plin. lib. 29. cap. 1. Ars factitio ab experimētis se cognominans empiricen, cœpit in Sicilia.

Empsīrĭcus, m. f. [ἐμπειρικὸς. Gall. Medecin qui fait profession de ne user que de choses qui ont esté esprouvées par long usage. Ital. Speriementatore, che medica solamente con la sperienza. Germ. Ein Artzet so sein kunst allein auss der erfahrung hat. Hispan. Experimentador. Pol. Lekarz który leczy tylko przykładami. Vng. Tapasztalo orvos. Ang. He that worketh a thing by experience, or long use.] Medicus qui sola experiendi methodum tradit, neq; hominum naturam ejusmodi habere, neq; morborum causas investigandas, hoc est ab experientia diducit.

Emplastrum, tri, n. [מרוח merúăch, מרחם merchăm, מרפא merpăă. Gall. Emplastre, Ital. Impiastro. German. Ein pflaster. Hilpan. Emplastro. Pol. Plaster. Vng. Kötés. Ang. A plaister.] Medicamentum ex variis rebus præterea metallicis cōstans, acuratè tritis, quod leniendi aut præmolliendi vulneris impositi solet. Dictum à verbo ἐμπλάσσω, quod est illinio, & verbum de multo. Hodie vulgò Cyprianum dicitur. Joverò quod vulgò Emplastrum dicitur à doctis vocatur catoplasma Plin. lib. 22. cap. 24. hujusmodi emplastra vulceribus, malagmata super integram cutem injiciuntur: pastilli autem diluuntur, aut alicui molliori cerato miscentur. Sunt & alia horum inter se differentia. Vide Celsum lib. 5. cap. 19.

Emplastro [חבש habash. חבשׁ chabash. Gall. Emplastrer, ou appliquer une greffe ou autre. Ital. Impiastrare, o applicare una greffa ou altra. Ger. Verpflasterenoder mit dem schaffen thun je man verbindet. Hilp. Emplastrar o untar, despalmar. Polon. Gdzieniu, o czym plastrem okładam. Vngarice. Ruá alkalmas. Ang. To plaister.] Colum. libr. 11. cap. 2. Possunt inquit, ulcera ferrum reniteantur, rosâ oleo, vel emplastrari, cæteræque pomiferæ arbores eodem emplastrationis genere tuteri.

Emplastrātio, onis. f. c. in arboribus dicitur, quem cortex eximitur modo lanionis grana, ut aperti queat cortex par exuitera arbore. [ἐμπλάστωσις. Gall. Enduyre ou enduit. Ital. Instoramento. Ger. Ein gegegen ein pflaster auf einen verwundten. Hilp. Obra de emplastrar o untar. Polonicè, Obwiązanie czym. Vngaricè, Rá kötés. Ang. A plaistring.] Colum. libr. 6. de Arbor. cap. 27. Cortium genus, quam genuinam cum exiguo corticis in parem tutelam liberalem recipit, quam vocant agricolæ emplastrationem, vel (ut quidam) incolationem.

Emplastrātrīs, part. quo Colum. usus est, lib. 5. cap. 11. Deliberata (scripsit) item alterato arborem, qua emplastratrix est,

Emplastromenta, vocantur, quæ vidēlicet detinent ea, quæ cujusque meatibus hærent. Gal. 4. Method. Sic dicit semen ea, quæ per urinas, & per universam exeunt cutem.

Empneumatōsis, ſ. t. ἐμπνευμάτωσις, inflatio, inspiratio, & quando plurimus spiritus conderetur in stomacho, & ipse extenderit simul ventriculum, adeò ut impediat.

Emponēma, Græcis quæ melioratio hæreditis dicitur. Et est jus quod Emphyteuta adquirit: primùm enim fit cœpit contractus Emphyteuticus, ut fertilia tantùm concedantur, in meliorem statum plantationibus tegendis. Extat unus apud Iustinianum. Cæterum jus Emphyt.

Empŏrĭum, n. ſ. Mercatus, vel locus ubi mercatus fit. [ἐμπόριον. Gall. Le marché, ou lieu où on fait marché. Ital. Mercato, fiera. Ger. Ein Gewerbhsplatz, da man kauffet und verkaufft. Hispan. Lugar de feria, o trato de mercaderia. Polon. Miejsce kupowania, abo przedawania, handlowanie. Vngar. Vásárhely, vásárló hely. Angl. The place where a fayre is kept, a market towne.] Plaut. in Amph. Apud emporium, atque in macello, in palæstra, atque in foro. Cicer. Att. lib. 5. Quum per emporium Puteolanum iter mihi esset. Dictum emporium ἀπὸ τοῦ ἐμπορεῖν, hoc est, à negotiando, sive mercando unde & ἐμπορεῖα Græci mercatoriam vocant & ἐμπορεύεσθαι ipsam negotiationem.

Empŏrĕtĭcus, a, um, Mercatorius, ἐμπορευτικὸς. Emporetica charta. [ἐμπορευτικὸς χάρτης. Gall. Papier dont on fait des sacs pour mettre le poivre & autres marchandises. Ital. Carta da involger mercantie. Ger. Ein Kramer papyr. Hispan. Papel de trapo. Pol. Papier wkrym obwijaią towar kupowany. Vng. Kalmárok (avagy) mesterségesek papirosa. Ang. Paper wherein merchandize are put (their waies, a bonnet or wast paper.)] dicta est qua merces involvuntur à mercatoribus, inutilis ad scribendum. Plin. lib. 13. cap. 11. Nam emporetica inutilis scribendo, involucris chartarum segestriamque in medicinas utilem præbet.

Empolĭon, quod hic pro herba nomine corrupte legebatur. Vide EMPLEON.

Emprosthŏtŏnus. [ἔμπροσθεν & τόνος. Vng. Görbedés.] Affectus est spinæ, quem scilicet ita obriguit, & irrevocabilis facta est, atque ita in anteriorem partem incurvatur, ut omnino erigi non possit. Hunc affectus similes sunt retrahus & opisthotonus: hoc tamen differunt, quod emprosthotonos dicitur, quem in anteriorem partem spina sit inflexa: opisthotonus, quem ea in partem posteriorem cum sit curvata tetanus autem, quum recta obrigescit ut neque in anteriorem, neque in posteriorem partem flecti queat.

Empŭlĭdis, Empŭlis, Vide EMO.

Empula, ἐμπούσα, Genus larvæ & terricularum erranti, dictum Hecatæ uno pede incedentis unde & nomen. Autor Eustathius. Vide Cœlium Rhodig. libr. 6. cap. 38. Lect. antiq. & Erasmum in proverbio Proteo mutabilior.

Empȳi, ἔμπυοι, A medicis dicuntur qui abscessu thoracis laborantes, pus excreant, quorū affectus etiā empyema, ἐμπύημα appella-

ppellatur: nos purulentam excretionem dicere possumus. Qui vero hunc morbum patiuntur, empyici, πυοποιοὶ dicuntur.

Empyrium cœlum. [πυρῶδες οὐρανὸς. Vng. Tüzes égnek mennye, tüzes, meg fel tak lobzo magyar.] Appellatur a Theologis (nam philosophi cœli hujus nullam omnino mentionem faciunt) angelorum cœlum, primum mobile a motu suo complectens Dei & Beatorum sedes ita dictum, quasi igneum, non quòd revera tale sit, sed quòd puritate sua reliquis corporibus, ut ignis cæteris elementis, antecellat.

Emucidus, prn. cor. adject. [מוּמָס inquinatus, & (βδελυκτὸς, ἐκτὸς πυρὸς, ἐκ πυρὸς, ἐκ κρέατος. Gal. Nauseux, mal à son aise. Ital. Nauseoso, mal disposto. German. Ekelhaft. Hisp. Cosa nauseabunda. Pol. Obrzydliwy. Vng. Nehez. Ang. Very nauseous, made very sick.] Tut. Vitis enecidata. Plin. lib. 17. cap. 22. Simili modo & secundo anima secidatur, vitesq; concipit, & intra se patet, subsecturas oneri, quum aliàs fel nutrit one parendi gratia dicat, ita enucida [ni continentur cæ] gationes cui] n sectum excaturata.

Emungo, is, prn. prod. Cum magicu profero. [עטה gabah. Gallinagina. Gall. Magie comme on exerce, parle par. Italice, Negromantia. German. Zauberey treiben mit Geist. Hispan. Magicas artes. Pol. Czarnoxięstwo. Vng. Igéz dolgokat mondani, igézetes dolgokat mondani. Ang. To use witchcraft.] Quintilian. libro 2. cap. 12. Nam & clamat ubique, & omnia levata, (utipsi vocant) manu emungunt.

Emulgeo, emulgis, emulsi vel emulxi, emulsum vel emulctum, mulgeo, mulgendo tollo. [מתה mathah. Gallinagina. Gall. Traire le lait d'une vache. Ital. Mungere il latte. Germ. Melcken. Hisp. Ordeñar, ò ahogar. Pol. Doic. Vng. Fejni. Ang. To milk or strake.] Colum. lib. 7. cap. 3. Sed priusquam hoc fiat, exiguum emulgendum est, quod pastores stillicidium vocant.

Emundare, Mundare. [מהר mahar purum, emundavit. Gallice, Oter les immondices, ordures. Italice, Nettare. Germ. Außkehren. Hispanice, Mondar limpiar. Polonice, Wymiatam. Vngar. Kitisztitom, megtisztitom. Ang. To wipe or to make clean.] Colum. lib. 3. cap. 13. Sed tum ergo prius in emundata pabulatione. Idem lib. 2.

Emungo, gis, emunxi, emunctum, act. 3. Nares purgo. [מנה manah. מנה manah. Gallinagina. Gall. Moucher son nez. Ital. Nettarsi il naso, soffiarsi. Germ. Die nasen putzen. Belg. Snuyten. Hisp. Limpiar las narizes. Pol. Nos wycyram, wycieram. Vngar. Orromat ki fujom, ki fujom, ki tisztitom, ki vagyok. Ang. To make clean his nose, to wipe his nose.] Mucus vero ch re ebri excrementum ex naribus profluens. Emungere lucernam, vel candelam, est excrementum ejus ab igne ortum, quæ jam exusta lucernæ officit, instrumento ferreo tollere. Instrumentum quoque, quo ad eam rem utuntur, emunctorium vocari potest. q Per translationem sæpè ponitur pro cogere pro polire, seu fraude extorquere. Terent. in Phorm. Emungi argento fines. q Cubito se emungere, proverbium, quod in eos dici consuevit, qui alienam aliquam mutuo datam recipere nullo modo volunt, quum manus semper hac cautione quærendo, cubito digitorum hoc efficere videantur.

Emunctus, participium. Exhaustus, & pecunia denudatus. [נתוש manhûsh. Vngar. Az megtisztitott, megsepreve.] Plaut. in Rud. Meretrix me auro illexit emunctum. q Emunctæ naris homo (ut docet Festus in Adagio) dicitur is qui acri est & cujus est judicium, qui nates habet purgatas, mucosque emunctas. Horat. Sermon. Sapit, & emunctæ naris, durus componere versus.

Emunctio, onis, f. c. [מחיה mihyah. Gallicè, Rouchement, Italice, Mocconero. German. Die nasen Putzung. Hispan. Cosa de limpiar las narizes. Polon. Nosa wycieranie. Vngar. Kifujás, kifujtség. Ang. A wiping of the nose.] Quintil. libro 11. cap. 3. de naturali quibusdam: Quum emunctio etiam frequentior non sine causa reprehendatur.

Emunio, nis, nivi, nitum, act. 4. Munio. [בצר bitsar. Gallinagina. Gall. Fortifier, remparer. Ital. Fortificare. Germ. Befestigen, verwahren mit mauren. Hisp. Fortalecer. Pol. Obronie, umacniam, obwarzam. Vngar. Megerösitem. Ang. To fortify, to make strong.] ut, Emunitus in modum arcis, Livius 2. bell. Pun. Tacitus vita Agric. Corpori ipsi, ac manus, sylvis ac paludibus emunitis, verbera inter ac contumelias, remoscunt. Emunire vites ab injuriis pecoris, Colum. lib. 5. cap. 6.

Emunio, is, act. p. Purgo, & mucum adimo. [נקה nakah. Gall. Essuyer, oster le morve du nez. Ital. Trar la mocca del naso, liberare. German. Die nasen reinigen, saubern. Hisp. Quitar el moco de las narizes. Polon. Wycieram. Vng. Megtisztitom, megsepreve. Ang. To wipe, to make clean.] Colum. lib. 11. cap. 2. Iisdem diebus, si pregelidum & pluvium cœlum est, oleæ putantur & emunctandi est, quod eas illis adhuc humor.

Emunio, is, nivi, nitum, pen. prod. Munio. [נצר natsar. Gal. Garder, Ital. Munire, assicurare. Ger. Sich in acht nehmen, hüten. Hisp. Guardar como cosa de valor. Pol. Strzegę, ostrzegam. Vng. Megoltozzek. Ang. To ensure, to assure.] Qua voce utitur Plautus in Mercatore. Etiam emunitis omnia commonitrabus.

Emūto, as, penult. prod. act. p. Muto, immuto. [חור hûr. Gallinagina. Gall. Changer, muer. Ital. Cangiare, mutare. Ger. Verwandern. Hisp. Cambiar, mudar. Pol. Odmieniam. Vng. Elvaltoztatom. Ang. To change.] Quint. lib. 8. cap. 2. Quidam emutantis in perversum dictis de figuris, idem vitium consequuntur.

E ante X.

EN. In notis antiquorum, etiam nunc.

En, Significat ecce, & tam nominativo quàm accusativo junctum usurpatur in demonstrando aliquid. [הנה hinnè. Gall. Voici, voila. Ital. Ecco. Ger. Sehe da. Belg. Siet. Hisp. Ves, ò mira. Pol. Oto, oty. Vng. Imé, ímét, ímé, imhol. Ang. Behold.] Ter. En Priamus. Vel exprobrandi: ut, hi sunt agros, & quæ bella Trojanæ pertili. Hesperiam metuere juventus. Oratores per convicium, En regnum! En, Clodi, regnum tuum! Cic. pro Dejotaro rege: En causam, en causæ, cur regem fugitivus, dominum servus accuset.

Enaxorēmi, pen. prod. ἐναιωρέομαι. A medicis vocatur illud, quod in utero circumnatat, dum matulæ partem innatat, quemadmodum quod in summa matulæ parte remanet, subest. Evenebula dicitur: quod verò in fundo subsidit, hypostasis. Nomen accepit à verbo ἐναιωρέω, quod ad medium matulæ subsultando, ibi quodammodo pendet.

Enargia, æ, penultima producta, Græcè ἐνάργεια. Latinè evidentia, sive repræsentatio, illustratioque, quum res ita describitur, ut vera videatur. [ראה מראה mareh. Gall. Evidence, clarté. Ital. Chiarezza, evidenza. Germ. Ein augenscheinliche erzeigung eines dings, als wann man es für augen sihet. Hisp. Manifestacion y representacion. Pol. Z oczewistość. Vng. Nyilvaló valóságos dolgoknak. Ang. Evidence, perspicuous evidence.] Quint. lib. 8. cap. 3. Sunt qui adjiciant his evidentiam, quæ ἐνάργεια Græci vocant. ¶ Est & energia, per quam vividè res in animo cernitur, exprimiturque, quod nobis efficere conamur de quo scribimus.

Enarro, as, act. p. Pertexo, vel ab homine narro, explico, [ספר saphar. נגד nagad. Hagiographi סרש sarash. פרש parash. באר bâar. Septuag. διηγέομαι, διήγησις, διήγημα. Gall. Raconter, reciter, expliquer, declarer. Ital. Narrare, spiegare. Germ. Erzehlen. Hisp. Declarar, explicar. Polon. Opowiadam. Vngar. Meg beszélem, ki magyarázom. Ang. To make plain and full.] Cic. pro Marcello: Nulla dicendi aut scribendi ratio est, quæ hanc tibi gratiam possit. Terent. Adelph. - eam ego modò tam, Quo pacto habeam, enarravimus ordine.

Enarratio, onis, f. c. [פרשה parashah. Hagiographi. Gall. Explication, declaration, interpretation. Italice, Esposizione, sorte spiegazione. Germanice, Erzehlung. Hisp. Aquella declaracion ò sucesso. Pol. Wyiaśnienie. Vngar. Megmagyarázás, ki beszélés. Ang. A plain declaration, or telling at length.] Quint. lib. 1. cap. 9. Exigitur a Grammaticis Poëtarum enarratio.

Enarrabilis, le, Quod enarrari potest. [תפארת, תאר. Gall. Qui se peut raconter, qu'on peut dire. Ital. Che si può narrare. Germ. Das sich zu erzehlen. Hispan. Cosa que se puede declarar. Pol. Latwe do wiadomości. Vngar. Megbeszélhetök, megyen. Ang. That may be declared.] Quint. lib. 6. cap. 4. Motu animi quocunq; nostro an enarrabili, incitatur.

Enascor, eris, natus, f. ex alio natus or [נצא natsa. נפל naphal. Hagiographi נבע nabang. Gall. Naistre, sortir d'un autre, provenir. Ital. Nascere, sorgere. Germ. Herauß wachsen. Hisp. Nascer. Polon. Wyrastam. Vng. Kinövök, kinövekedek. Ang. To be borne, or to spring or increase.] Varro 1. de Re rust. cap. 41. Simili de cista olive Eumen quum fit nucleus, quòd ex cortice ejus enascitur oleum, quàm ex talea. Idem 2. de Re rust. cap. 9. Fiunt de ovibus de atibus, dextra & sinistra, &c. Cic. ad Att. Et modis omnibus miserrimis cum eis una enata.

Enato, as, are, n. p. Natando evado, vel ad finitimum locum natando pervenio. [שחה shahah. Gall. Nager, se sauver, nageant gagner au premier abry que on trouve. Ital. Nuotare, notare, salvarsi. Ger. Schwimmen. Hisp. Salir del agua nadando. Polon. Wypływam. Vng. Kiúszok. Ang. To swim out.] Mucius lib. 4. Sequi per insulam in mare præcipitavit, & ad insigniorum pallium spatio ad oppidum enatavit. Cicer. 5. Tusc. Relicti nabere se videntur in quibus enatant; tamen Epicurus, Hieronymus, ex hoc eit enatat.

Enavigo, as, are, n. p. Ad finem usque navigare, vel navigando evadere. [נסע nasa. Gall. Naviger, voguer, aller par eau, ce partant, s'esloigner, s'en aller. Ital. Navigare, navicare, allargo dilungare. Germ. Zu schiff fahren, in land und see, weite schiffe. Hisp. Navegar hasta el cabo. Pol. Zeglować na Cztyr do lądu przeprawiam. Vng. Kihajózok. Ang. To sail out, or to land.] Plinius lib. 6. cap. 17. Proditur Alexandrum magnum nullo die amplius fuisse D. C. navigasse in Indo, nec potuisse amplius quingenta enavigare. Cicero 4. Tusc. Quibus cum quam è longinquis oris enavigavit oratio. Sueton. in Tiber. Tandem non adversis tempestatibus Rhodum enavigavit. Plinius libro 9. cap. 3. Sinus duodecim dierum & noctium remigio enavigatus Ptolemæo regi.

Enāvo, as, Navo. [ἐκπραγματεύομαι. Gall. Employer, dépenser à achever

quel [illegible]. Ital. Adoperare egni sua possanza. Germ. Dieſen [illegible] in. Hiſp. Trabajar para acabar alguna cosa. Polon. [illegible] Vng. Munkálkodom. Ang. To employe much labour upon, to endeavour with diligence.] Vide opera enixa, facit. lib. 15. Et pronus conatur opera petebat.

Enceinte, cinctæ diphthongo, Innovatio. [חבה chaas, fabricatio.] Gall. Rampart, Enceinte, muraille. Ital. Muraglia, circuito. Ger. Ein vmbgang einer mawren. Hiſpan. Muralla, cerca. Pol. Obwod, ogrodzenie, potrzebami, kortyna. Vng. Vyvat. Ang. An enclosure, a fortification, fortress.] Augull. Fossarum, seu vallis erat dedicationis templi. Græce enim ἐγκαίνια, dicitur novum. Quando quæ enim novum a capite fuit dedicatum, encænia vocatur.

Enchiănchis, ἐγκυνάγχη, Morbus oculorum, quum major arteriarum aegritudo tabescentium enascitur, quod genus potum patere dicunt. Nomen habet a situ. Nam Græci oculorum angulos μύκητας appellant.

Encardia, æ, ἐγκαρδία. Gramma est a cordis effigie dicta. Ejus tria conperiuntur genera: primum, in quo magna effigies cordis eminentes secundum virid. colore, cordis effigiem repræsentans, nigrum cor ostendens, reliqua ejus parte candidum. Auctor Plin. lib. 37. cap. 10.

Encarpa, sunt ornamenta capitulo columnarum pilarumve aut tectis cum tam facta habentia, aut etiam arbusculæ fructo fa, quæ vocantur ἔγκαρπα a Græcis: aut flonibus & ramis implexis nexæ, aut Lucius. Vitruvius lib. 4. & cymatis & coronis pro eminentibus cilpeatis frontes ornaverunt. quæ & ἐγκαρπα dicebantur. fegetes mitescat tectæ, nasseque.

Encaustice, es, f. ἐγκαυστική. Genus picturæ quod ad libitum tempus fiebat, cerarum scilicet adustu, & cera igni relucata. [Certum. Ein gewisse gemäl oder die durch die ringe bemmen/ so sie in dem ofen sind gesetzet. Vng. Viaszal való kápolna. Ang. Encaustick.] Apul. Encaustica cupidè exercens, & duos filios instituebat.

Encaustes, æ, [ἐγκαυστὴς. Vng. Iwzo való kép ira. Anglicé, An encaustick.] Latinè cruslor dicipotest hoc est, pictor, qui coloribus adustis, & cera igne ferciolata rerum effigies exprimit. A verbo ἐγκαίω, quod est uro. Vitruv. Quod facere ab encaustæ dicti erat. Plin. lib. 35. cap. 11. Lysippus quoque Aeginæ picturæ suæ inscripsit encaustem: quod profectò non fecisset, nisi encaustica inventa.

Encaustus, a, um, adject. Encausto pictum. [Vng. Iwzal készült, festett, kenetes. Angl. Enamelled, wrought with enamel.] Martialis. Encaustus Phaëton tabula hic picturatus habes est: Quid tibi vis dipyrum, quid Phaëtonta facis?

Encaustum, ti, neut. [ἐγκαυστὸν. Vngaricé, Iwzel készült kép. Ang. Enamell, enamelled, or other like pictures wrought with fire.] Martialis est adusta, ad picturam apta. Plin. Inglutinum opus encausto pingere. Lucullus de murinis urinis. Hoc genus picturæ primus Nicias retulit habuit. Vide Hermolaum in Calligraphiam.

Encaustus, a, um, aliud adject. [Vngaricé, Iwzel készült, festett, kenetes, Encaustica picturata. Plin. lib. 35. cap. 11. Sed aliquanto ea vetustiores encausticæ picturæ existere.

Enchamæides, herbæ species est serpilli simulis, sed tenuibus folijs palmi altitudine, orbiculato folio rum, specieni lecti pedum præbens. Dicitur & lectipedes a Græcis κλινοπόδιον.

Enchirídion, n. [ἐγχειρίδιον. Gall. Liure que se peut tenir en la main, ou manuel. Ital. Cosa che si può tenere in mano. Ger. Ein handbüchlein. Hiſpan. Libro manual, y que se puede tener en la mano. Polon. Księgi, ktore można w rękach trzymać. Vngar. Kezünkben tartható könyv. Angl. A book or writing to be borne in the hand.] Exiguus quivis libellus, ita dictus quòd ad manum semper haberi debeat, sive quòd manu nullo negotio possit circumferri. Sed & gladiolum, seu militarem pugiunculum, & seu partem ullam, quam manus comprehendunt, enchiridium vocari Julius Pollux tradit.

Enchiridia Græcis nuncupantur, quæ à nobis pugno, pugillares dicuntur.

Enchiros, animal Orientis ad magnitudinem tauri: lo hoc tauro aut dissimile, quod habeat longos villos descendentes ad duas capulas. Color est inter nigrum & rufum, ad nigredinem tamen magis declinans. vox quasi tauri & cornua multum curvatum inflexa, caret dentibus superioribus.

Enchimoma, vocatur quando cano fracta est cutis, vel pondere aut vento: ita parvulis exhiando sanguis profluat.

Enchorion, [ἐγχώριον. Vngaricé, Országbeli.] Græci dicunt τὸ ἐγχώριον: hoc est, in eo ipso loco in quo agit genitum: unde Enchoriæ aves dicuntur nostrates quibus opponuntur exoticæ, seu peregrinæ.

Enchrilis, [ἐγχρὶς. Vng. Kenyérszelet.] Apud Celsum. Medicamentorum species, quida, quæ dilumunt.

Enchus, [ἔγχους. Pol. Oszczepu kształt.] Herba est simulis anchusæ, unde & Pseudanchusa nomen naturalem sanguinolentos & minus pungens, sed minoribus folijs, & languidioribus. Radix nunquam oleum, sed rubrumen sui cum, quæ nota ab anchusa discernitur. Autor Plin. lib. 22. cap. 20.

Enclisis, [ἔγκλισις, Inclinatio, & unum de accidentibus verbi quod Latini Modum dicunt.

Enclíticus, a, um, [ἐγκλιτικὸς, Inclinativus ut Encliticæ conjunctiones, quæ, ve, ne, quodam modo inclinatæ ad se accentum trahunt.

Encœlpia, [ἐγκόλπια, ut ait Aristoteles, sunt quæ à mari vertuntur per sinus. Nam κόλπος Græcè sinum vocant.

Encomium, nii, n. [הלל hillel, laudare. Gall. Louenge, louange, louer. Ital. Lode. Germ. Ein lobred, teb. Hiſp. Alabanza, loor. Polon. Chwała, pochwała. Vngar. Dicséret. Angl. Laude, praise.] Laus vel præconium alicujus, & proprie quod ex multis quæ circumstant virtutem conficitur. Nam quæ unica tantum singularemque alicujus virtutem ostendit, ea Aristides proprie, Græcè ἐγκώμια potius appellabat. Solebant autem encomia cani veteribus victoribus, quæ in dies etiam epicitia dicebantur: in quibus occasione recentis victoriæ solebat, quicquid illi in vita laudi dignum gestum fuit, encomium ante victoriæ exitum, ἐγκώμιον πρὸ τοῦ τέλους. In eum qui præpropere gloriatur, re nondum confecta. Nam apud Græcos qui rem bene gestam gestumve in bello, oratione aut carmine laudabantur: quæ laudatio proprie encomium dicitur. Plato in Lyside.

Encomiástice, [ἐγκωμιαστικῶς. Polon. Chwalca. Vng. Dicsérő.] Dicitur laudator, qui alterius celebrat encomium.

Encomiorhomata, [ἐγκωμιορώματα. Vngar. Lányi díszek.] Teste Nonio, vestes sunt puellares, quemadmodum & Parmenides. Varro de libris educandis: Ut puellæ habeant potius in vestitu chlamydas, encomiorhomata, aeparmidas, quàm togas.

Encryphías, [ἐγκρυφίας. Vngar. Hamuba, vékenyesütemény.] Dicitur panis subcinericius, sive ἐν τῷ ἐγκρύπτεσθαι, quòd cum coquatur, sub cineribus absconditur.

Encyclíos, [ἐγκύκλιος. Gall. Circulaire, orbiculaire, rond. Ital. Circolare, rotondo. German. Rund. Hilp. Cosa de corro, de corro de. Polonicè, Okrągły. Vng. Kerekdi. Ang. Round.] adjectivum ell apud Græcos, quod nos solemniorem interpretari possumus. Unde ἐγκύκλιος παιδεία, circularis, & ex omnium disciplinarum orbe confecta scientia dicitur, quem etiam Latinorum nonnulli immutata à Græcis voce Encyclion dixerunt. Vitruvius libro 1. cap. 1. Encyclios disciplina, uti corpus unum, ex his membris est compositus. Rursus idem in Præfat. libr. 6. gratias agit parentibus quòd se studiendum curaverint encyclia doctrinarum omnium disciplina. ¶ Encyclias commentationes, ἐγκυκλίους ἐπιστήμας, Aristoteles in Ethicis eas vocat, quas Gellius extantiarum est, exoticas vocat. Martianus Capella jusmodi. & Problematum sunt libri, & quæ populares à Ciceronе ac Themistio quæstiones appellantur, quòd de rebus omnibus tanquam in circulo patium quæreretur.

Encyclopædía, æ, [ἐγκυκλοπαιδεία. Gall. Vniuersité, profond & entelligence de toutes les sciences. Ital. Scienza universale. Germ. Die gantze kunst quter sprachen die man bey einander haben kan. Hilpan. Sciencia universal. Polonicè, Encyklopedyia, nauka wszelkich, [illegible] Vngar. Minden rendes tudomanyok. Ang. A general knowledge of all arts and sciences.] Latinè dici potest circularis vel orbicularis scientia. Est enim omnium artium & disciplinarum perfecta forma. Ratio nominis procul dubio tracta est à circulari figura perfectionis.

Endélechia, endelechiæ. Vide ENTELECHIA.

Endeplóro, ras, pen. prod. antiqui dixerunt, idem Pesto, pro Implore, quod est cum quæstu implorare, & cum fletu rogare, quod est propriè expostulare.

Endortum, n. tantum.

Endívidys, endividis, figura quum una res merè causa in duas dividitur, ut apud Virgil. Molemque & montes insuper altos ad est, molem montium sic alibi -pater Danaus & sacra pro patereis aureis. Hujus figuræ meminit Servius in primum Æneidos. ubi tamen omnium pene doctorum sententia corrupte legitur ἐν διὰ δύο. hoc est, unum per unum, cui contraria figura legitur apud Donatum in Andriam Terentii, quam vocat ἕν διὰ τριῶν id est, duo per unum.

Endo, antiquè idem est quod In. Endo proelio, pro In proelio. Significat autem eum ex castris in prælium exitum est. Nam veteres rugis inclusi pugnabant autore Festo. Gell. lib. 5. cap. 19: Velut jubeatis. Quirites, civitati vitæ necisque in eum potestas sit, uti pater endo filio est. Sic enim doctissimus vir Franc. Hotomanus loquendum existimat.

Endromis, idis, [אדרת שער adderet sehar cilicium. Ger. ein Mantel gemacht auß Bärenhaut. Polonicè, Gonia kosmata, Vngaricè, Suba, bőbay. Anglicè, A course mantle, or cassock made of hair.] Vestis genus hirsutum, longioris usus est, quo vesci, pluviaque injuriis arcendis utuntur promiscue accommodatum. Primus earum usus inventus creditur apud Lacedæmonios, quamvis postea, etiam in Gallia fieri cœperint. Dicta endromis ab eo quòd se dejicere hoc est, in cursu, ea maximè uterentur. Martialis libro quarto, endromidis usus elegantissimo Epigrammate exequitur

Sordida,

Sordida, sed gelido non asperanda Decembri,
Dona, precesque tuas mittimus ecce tibi.

Iuvenalis Sat. 6 mulieres Romanas taxat, quòd endromide purpurea uterentur: Endromidas sic quasi Tyrias, & fucum earum cerotum: Quis nescit?

E nĕco, as, enecui, enectum, Neco, interficio, occido. [המית] Gall. [אבד tabescit, absumit, consumit, consumitur.] Gal. Tuer, faire mourir. Ital. Uccidere. Germ. Todten, umbringen. Hisp. Matar. Pol. Zabijam, zabiiam. Vngar. Meg ölni. Ang. To kill, to slay.] Pol. Zadussam, zabiiam. Vngar. Meg ölni. Ang. To kill, to slay.] Plautus in Amphitr. Puer amissas angues enecat. Columella libro 11. cap. 3: Ne herbis enecetur uua. ¶ Aliquando enecare simpliciter accipitur pro molestum esse, unde frequens apud Comicos, Nuncas me hoc est, obtundis me, sive gravis & molestus es mihi. ¶ Veteres etiam Latini dicebant. Terent. Eho, tu consobrinum tuum non nosti? DEMEA. Enica, & postea, Sanè etiam sit delibutum gaudio sed dolo. ANT. Enicas, etc.

E nectĕ, participium. [ממית] Gall. Tuer, mettre à mort, faire mourir, ôter la vie, ôter de vie à quelqu'un. Ital. Uccidere, ammazzare, dare la morte. Germ. Todten, umbringen. Hisp. Matar. Pol. Zabijaiąc, zabiiaiąc. Vngar. Meg ölni. Ang. To kill, to slay.] Nonnisi mortuus, quam propenodum moritur. Val. Max. libro 6. cap. 9: Vix enectus fame. Cicero 2. de Divin. Plenus, & enectus contagio. Ibidem.

E nĕrgĭ, penultima producta, sp. [כוח] Gall. Energie, efficace. Italice, & Hispanice, efficacia. Germanice, Wirckligkeyt. Pol. Moc, siła. Vng. Erő, hatalom, sziküség, valóság. Ang. Efficacie, force.] Latinè efficacia, seu operatio. Hieron. Habet certè quod intentus energiæ, vivæ vocis actus. Fit ab adjectivo Græco energès, efficax. Vnde & verbum energazomai, quod est efficio sive operor. Energia itaque est quædam zoasa, quod est efficax sive operans. Energia itaque est quasi actio & operatio interior, quæ est velut via ac dux ad exteriorem corporis actum. Ibidem.

E nervo, vas. act. p. Debilito, quasi nervis & roborè spolio. [חלש] Gall. Affoiblir, affoiblir. Ital. Indebolire, fiaccare. Germ. Kraft oder Mach nehmen. Belg. Krachten Hisp. Quitar los nervios y fuerças. Pol. Macu odiąć. Vng. Meg erőtlenitem. Ang. Effeminate, unnerve, or feeble.] Cic. de Senect. Sed tamen ut vos vicetis, non planè me enervavit, non affixit senectas. Lactant. libro 5. Hæc præsentia terrena bona virtuti contraria sunt, & vigorem mentis enervant.

E nervātus, participium. [חלש] Gall. Debilité, qui a perdu la force & vertu de ses nerfs. Ital. Snervato, effeminato, non virile. Germ. Kraftlos gemacht. Hisp. Sin nervios. Pol. Cała siła y moc y słodzieniec. Vngar. Meg erőtlenedett. Ang. Effeminate, unmanly, unnerved.] Qui enervati & exangues nominantur. Cic. pro Sest. Languidus & enervatus philosophus. Cic. 1. de Orat. Enervata & mollis sententia. Cic. 2 Tuscul.

E nervis, a, um, vel Enervis, Debilis, mollis, effeminatus, quasi sine nervo. [חלש] Gall. Mol, effeminé, qui a perdu la force de ses nerfs. Ital. Debile, molle, effeminato. Germ. Kraftlos, mochte Brig. Gnad. Hisp. Flaco, floxo, sin nervios. Pol. Słaby, miękki. Vngarice, Erőtelen, gyenge. Ang. Weake, feeble.] Vide enerva saltatio apud Apulejum, quæ lenocinio flexibus, & corpore plicandi fit, quasi effeminata, molli. Plin. in Paneg. Visum est spectaculum inde non enervе, nec Eevum, nec quod animos virorum mollîret, & frangeret. Quintil. lib. 9. cap. 4. In universum autem si fit necesse, durior potius atque asperior compositionem malim esse quàm effeminatam & enervem. ¶ Enervari pro morbis ac debilitatis. Sex. Aurel. Victor. in Tito: Enervatorum greges abire præcepit.

Engangis, vel gangitis, idem quod Gagates apud Dioscoridem libr. 4. Sic dictus à Gangæ Lyciæ civitate. Hanc neque fortis ignis impetus exedit, ut inquit in Theriacis Nicander. Vocatur & alio nomine Engis, Author Scholiastes Nicandri.

Engĭsmătĭas, æ, Σφυγμὸς, Signum cœleste, quod Latinè ingeniculus vocatur: Hercules est, qui dextro genu nixus, sinistro pede capitis draconis dextram partem opprimere conatur. Vide Hyginum libr. 2. & 3. Julium Firm. libr. 7. Mathes. Oriente ingenitulo, (quem ex sugón Græci appellant) nati cum testimonio Martis & Lunæ, erunt somnambuli, oribatæ, & neurobatæ, & qui talia pernactant.

Enthaemon, medicamentum quod conficitur ex cujusdam fructuum, quæ enascuntur ex oleis, quæ in Arabia nascuntur, Plin. lib. 12. cap. 17.

E nhydris. [ἔνυδρις. Gall. Serpentau coulevre vivant en l'eau. Italice, Serpente di acqua. Germanice, Ein wasserschlang. Hispan. La culebra que vive en el agua. Pol. Wąż wodny. Vng. Vizi kigyó. Ang. A water snake.] Coluber in aqua vivens, unde nomen accepit. Plin. lib. 20. c. 3: Dentis dolentibus medetur draconis osse spina: in enhydris. Est ait serpens natalium, & albus, Herodotus in Melpomene, ἐν λωτῷ accepisse videtur: Ἔνυδρίδων λόφους, lotras vertit. Quo in loco Valla ἐνύδρους, lutras vertit.

E nhydrŏs, ἐνύδρος, Lapillus absolutæ rotunditatis, & cum candore lævitatem labens, liquorem intus continens ad motum. Hactenus ita est, ut albumen in ovis. Autor Plin. lib. 37. cap. 11.

E nim, Conjunctio causam subjungens, & secundum locum ferè in oratione obtinens. Nam, namque: [כי, גם. Gall. Car, comme. Ital. Imperoche. Germ. Denn. Hisp. Porque. Polon. Bowiem. Vngar. Mert. Angl. For.] ut, Cicè judicium: Hæc enim nomen victoriæ affert lege. ¶ Compositum autem cum verò, significat certè. Cicero 3. Verr. Enimverò ferendum hoc non est. Plautus in Trin. Eho, quæso est? CH. Is enim verò sum. Idem in Persa: Ain verò veraciter caput? P. Ajo enimvero. Cicero 6. Verr. Ille enim vero negat. Livius: Tum enim vero deorum ira admonuit. Componitur item cum adverbiis partículis ad & dedit. Autem, Sed enim, quæ & ipsa adversancia vim habent. Virgil. 1. Aen. Progenuit, sed enim Troiano à sanguine duci Audierat. Terent. in Adelph. Atenim nihil opus.

E nitĕo, es, nitui, 2. Valde nitere, claree, emineo. [אורם] Gall. Estre poli et net, estre cler et beau. Italice, Risplendere. Germanice, Scheinen, hoffnungsam sein. Hispanice, Resplandecer. Polon. Świecić, świetnie. Vngar. Tündöklem, fénlem. Ang. To shine clearly, to make fair and renowned.] Vide Enitesco, ices, nitidior & clarior fio. Autor ad Herenn. lib. 1: Quæ cum summa laude prodita veritate, summa cum laude enitebit. Salust. Postremò Cæsar ne dum exoptabat, ubi virtus ejus enitescere posset.

E nītŏr, eris, enisus, vel enixus sum, 3. Pario. [נבל] Gall. S'efforcer de profiter, avec peine et difficulté achever quelque chose. Ital. Partorire, sforzarsi. Germ. Gebähren, etwas mit sonderbarer Kraft ausrichten. Hispanice, Parir la muger, esforçar. Polon. Rodzę, starem się, robię się. Vngar. Szülök, igyekezem, erőködöm. Ang. To bring forth, to endeavour, to labour.] Plautus Amphitruo: Geminos Alcmena enititur. Varro libro 2. de Re rust. Faciendaque tepra secreta ab aliis, quo enitentes secludere possis. Ex quibus intelligitur alienam esse Nunii sententiam, qui enixas mulieres ex eo dicas esse sanas, quòd vicinis quibusdam periculi & enixo solutæ sint. ¶ Interdum idem quod conari, & allaborare. Συναγωνίζ. Sallustius in Jugurt. Ab adolescentia ita se enixum, ut ab optimo quoque probaretur.

E nīxē, studiosè, & cum magno conatu. [φιλοπόνως. Gall. Estudieusement, de tout son pouvoir. Ital. Studiosamente. Ger. Mit allem fleiß, mit ernst, mit sonderlicher arbeit. Hisp. Industriosamente, con diligencia y esfuerço. Pol. Zpilnowanie, zpilnie, z wielką pracą. Vngar. Nagy igyekezettel. Ang. With study and care, with all might & power.] Plaut. in Trin. T. Fercilinqui ob eam rem enixè expeto. Cicero pro Sestio: Meam causam boni omnes enixè susceperant. Enixim pro enixè: Sisenna libro 4 Hist. Ego illos malos & audaces semper enixim contra fortunas atque honores hujus ordinis omnis fecisse scio. Frequentissimè etiam dixit Servius.

E nnam, antiquè dicebant pro etiam, ne, esse Festo, ἦ μήν.

Ennĕaphyllŏn, [ἐννεάφυλλον. Polonice, Dziewięciorzelt.] Herba est quæ longa sola novena habet, cauliculo nascitur. Imponitur lanæ circumdatæ, ne ei lanæ corticem cum pustulas excitat, lumborum dolori bus & coxendicum utilissima. Plin. lib. 27. cap. 9.

Ennĕaphthŏngŏs, [ἐννεάφθογγος. Vngar. Kilencz hangon.] Quod novem edit voces: ut Ennecphthongos sacrix, apud Martianum. Proeadem etiam ἐνεάφθογγος dicunt Græci.

Ennēs, ennesdos, ἐννής, Et numerus novenarius, Ecut Decas denarius. [Vngar. Kilencz.]

E no, as, avi, 1. Natatione evado, vel nando aliquò pervenio, enato. [נשף] Gall. Nager, aller, ou venir en nageant. Ital. Nuotare, pervenire à nuoto, andar notando. Germ. Schwimmen. Hisp. Sabe del agua nadando. Polon. Wypływam. Vngar. Ki úszok. Anglice, To swym out, out swym.] Virg. 10. Æn. Ibat ad Æneam, nando super undam. Cæsar lib. 3. bel. Mar. Multæ naves erectæ, undique in hostium aciem nandi ad eam convenerunt. Virgil. 6. Aeneid. Infectum pertet geldas cursu ad Aretas.

E nodo, das. act. p. Nodis purgo, nodos reseco. [נקה] Gall. Oster le nœuds, esclaircir, declairer. Ital. Snodare. Germ. Von knöpffen subern, die knoten abbrechen. Hispan. Desatar, desnudar. Pol. Odzynam, zkładzinam. Vng. Tsomókat kiveszem, megmegyarázom. Ang. To open knottes, to take away knottes.] Colum. lib. 5. cap. 5. Quæ plenius à positione bene provenerit, ejus summæ vitio salicis defici eundem. ¶ Per metaphoram accipitur pro declarare sive explicare. Autor ad Herenn. lib. 2. Deinde contrarie legis enodabimus voluntatem, & eam trahemus ad nostræ causæ commodum.

E nōdĭātŏr, atoris, m. Explicatus, expositor. [פרשה פרשן] Gall. Declarateur. Ital. Dichiaratore. Ger. Außlegung, erklärung. Hispan. Declaracion de lo escrito. Pol. Wyłożenie, wykład. Vng. Megmagyarázás. Angl. A plain declaration, or exposition.] Cicer. in Topic. Ea est inventio, & antè percepta cujusque formæ comparatio

enodationis indigeat, Hieron. 3. de Natal. Quid vos delectat illa explanatio fabularum, & enodatio nodorum?

Enōdātiō, gen. [נְמוּקָה] vox hebr. ἀπορρητοφανὲς, ἐπιλυσις. Gall. Solution. Ital. Dichiaratione. Germ. Auflösung. Hisp. Declaracion. Pol. Objaśnienie. Vngar. Megmagyarazas. Ang. Declaration, making manifest.] Cicero de orat. Præceptum ægrè conquisita cura, perspicuè conscripta, atque enodatâ diligenter explicat.

Enōdātè, adverbium, Clarè, perspicuè. [בְּאֹר הֵיטֵב bene luculenter. Gallice, Clairement, apertement, formant. Italice, Chiaramente. Germanice, Klarlich. Hispan. Claramente, sin nudo. Polonice, Iasnie. Vngar. Nyilvan, világosson, világosan. Ang. Clearly, plainly.] Cicero 3. de Fato. Hæc in rebus explicandis non sed enodatis, vos agnoscetis. Idem 2. de Invent. Quæ fuit causa, leviter attingendo, tua diligenter & enodatè tractare?

Enōdis, de, penultima producta, om. t. Planum, sine nodo. [ἀνώδης, ἀνωδέστερος. Gall. Sans nœuds. Ital. Senza nodo. Germ. Knotenlos. Hispanicè, Sin nudo. Polonicè, Bez węzłow. Vngar. Bokrokbanallo. Ang. Without knots.] Virgil. 2 Georg. Aut rectum in nodos cogit, aut enodat inertes. Plin. lib. 12. cap. 12. Quibus credi potest, matrem quæ cut terram & enodis fructus arectior. ¶ Per metaphoram, Enodes crines dicuntur quod sine orbiculitate sint. Plin. Epistol. Recubabat ἀνωμάλως, crudiam tenè lacuit manque mateâ interlegis cutificentibus, & teretis, & enodibus, in limbos etiam utpotè teretibus.

Enorchis, ωος, Gemma est candida, cui divisa lapidum rotulum effigiem representat. Autor. Plin. lib. 37. cap. 10.

Enormis, me, omn. Dicitur magnum, hac mensura, numerove quod consuetam & mediocrem excedat. [ὑπερμεγέθης, ὑπερμεγας. Gall. Enorme, demesuré, fort grand, sans mesure, desmesuré. Ital. Enorme, smisurato. Germ. Ungeheuer, ungeschickt. Hisp. Muy grande, sin medida. Polon. Nadmierny, wielki, nadmierny, ogromny. Vngar. Mindenkeppen nagy, igen nagy. Ang. Without measure, unbounded.] Plin. in Epist. Omnes enormitatem advertit quod crassior & extra fidem circumferentiæ diuidi eandem est immodicum fieri grande, altum an enorme. Plin. lib. 19. cap. 1. Eadem enormes cereis, lauris.

Enormiter, [ὑπερμεγεθῶς. Vngaricè, Mértheletlenül, felette.] Spartianus in Caracalla: Sed enormiter stipendii auctoribus, ac militi placuit.

Enormō, ēr, adverbium. [ἐκτὸς τοῦ κανόνος, ἀπαρεμφάτως. Gal. Desreglement, hors de regle, sans mesure. Ital. Fuor di regola, fuor di misura. Germ. Unmässiglich, über Vermaß. Hispanicè, sin medida. Polonicè, ponad. Vngar. Felette, Felette kiul. Ang. Out of measure and rule.] Plin. lib. 37. cap. 8. Simili modo, Ter aureo colorem ferè admittit aliquid enormiter.

Enōrescō, is, Inotesco. Notus fio. [מוֹדֵעַ notescit, γνωρίζομαι. Gall. Se rendre cognoissable. Ital. Inchiarire. Germ. Erkannt werden. Hispanicè, Conocerse. Polonicè, Znanem się stawam. Vngaricè, Ismeretes lészek, ismeretessé lészek. Anglicè, To be known abroad.] Plin. 2 Epist. Ecquo uerunt quidam veritas tui, & invito reclusa tractegemma: Sueton. in Otho. Quicunque se quoq; hoc dicto emunit.

Enos, & herus, à verbo Sum deducti, ὄντως, ἐόντως, eodem sunt fere pene ibidem supra ultimæ. [Vngar. Alas.] Quintil. Lib. 2. cap. 5. Multa ex Græco fortuna nova, ut parimus à Sergio Tullio, quorum dura quædam admodum videntur, ut Ens & Essentia: quæ cùm tam operè asperemur, nihil video, nisi quod inepti judices nos simus, idcirco quæ pauperta te fermonis laboramus.

Enosis, os, Cicatrix, mucro. [חֶרֶב sicut gladius. Gallicè, Espée. Italicè, Spada. Germanicè, Ein schwert. Hispan. Espada. Polon. Miecz. Vngar. Szablanak, szablyanak, szablyának.] Cicero 2. de Natur. deor. Ausique fuit illum prima assecuti. Virgil. Et curvæ rigidum falces conflantur in ensem. Ovidius 3. Fast. Ense latus cinctus, dextra sic exeritur arduca lata dea est. Absentis ferimus tantum ensemque, & ipsum. Plautus in Rudin. eo, calicu'o (ecarum quid est? ¶ Perque enses pene quem apertari rumpere, Ἀπὸ τοῦ ξίφους ἢ παρὰ τοῦ ξίφους ἐστὶν ὃν σημαίνομεν τί ἐστιν.

Ensiferē, penultima corripit. n. t. [ξιφοφορικῶς, ξιφηφόρως. Gallice, Qui porte espée. Italice, Che porta spada. Germanice, Gallice, Der porte espée. Hispanicè, El que trae espada, ó espada. Polon. Ktory miecz nosi. Vngaricè, Kardot viselo. Anglicè, That bears a sword.] Ovid. 2. de Arte. Ensifer Orion aspicit inde feras est idem 4. Fast.

Ensis, Sybion herba apud Dioscoridem lib. 4. cap. 143.

Ensitō, as, ab ense & indando fit dictum, Satyrium apud Dioscor. lib. 3. cap. 143.

Entechnia, æ, ἐντέχνεια, Perfectio, vis ex se movens, agitatio sive energia. Aristoteles animam ita appellavit, libro 2. de Anima. Cicero continuam quandam & perennem motionem interpretatur, 1. Tusc. quæst. Quorum genus adhibet vacans nomine, & sic ipsum animum cælestem appellat nuncupatione, nunc quandam continuam motionem & perennem. Sunt qui endeixin semper derivandum existiment: sed parum probabiliter. Cornificius Grammaticus autor est Atticè ἔνδειξιν per ι. scribendum: sed hæc consuetudine loquendi apud Iurisconsultos in judicio vocitum quæritur, de suis fundis pollicitationem, in hac ipsa voce.

Enterē, ἐντερέα, dicuntur torresses ventriculi quidam.

Enterocēlæ, ἐντεροκῆλαι, medullæ aggrotorum.

Enterocēlē, ēs, ἐντεροκήλη. Vng. Tekbélüség. Ang. Inwardness of bowels, when the gut is fallen down into the cod.] Species ascitæ, quam intestina occidunt in scrotum: quam alii ocum epiplocele, ἐπιπλοκήλη, quam omentum delabitur in scrotum: & hydrocele, ὑδροκήλη, quam in alterâ testibus humor confluit. Omnes eas species, nostri vocant hernias, inquit Celsus. Rupices verò qui sequuntur, Parocelæ, παροκήλαι, quum ex assecta aliquo circa intestinum materia tumorem facit. Sarcocelæ, σαρκοκήλαι, quæ in ipso scroto concrevit caro: Cirsocelæ, κιρσοκήλαι, quum venæ intumuerunt, tunicis testium integris, vel an ipso scroto: Bubonocelæ est tumor testiculi ex inflammatione febrem affectus, vel tumor in inguine ex repletione nervi, ex quo testiculus dependet, aliter ac nos Plin. enterocelam dixerit, minus ab medicinis expedit.

Enterocēlicus, Qui enterocelam patitur. [Vngaricè, Tekés.] Plinius libro 26. cap. 8. Enterocelicis datur ex aqua, & linitur vesicæ vitio.

Enterōn, [ἔντερον. Vng. Bél.] Latinè intestinum. Hoc quidam exaterare, ἐξαντερίζειν, pro exisceare, & intestina detrahere, deducere dicunt. Vide suo loco.

Enthesis, is, [ἔνθεσις, accepter pro gaza repositorio.

Enthymēmata, um, [ἐνθυμήματα. A medicis vocantur quæ vel necessitatibus impositum, ad reprimendum sanguinem, & humorum affluxum, in inflictionibus item cuchemata vocantur, sutura quibus inflictum coniungitur.

Enthēsia, um, [ἔνθεσις. Vng. Mindenféle gyógyitások.] Nomina civitatum plenius. Stat. Sylv. Hic thyrsos, his pleda ferit, hic entheus lauro Tempora. Musa tuum premicisse coronam.

Enthēus, a, um, Divino numine afflatus. [Vngar. Istenes, istenek, ut, Enthecata vatum pectora, apud Mart. lib. 6.

Enthecatum, i, n. Medicamentum à præstantia remedii dictum.

Enthetos, ἔνθετος, Latinè interpositus.

Enthusiasmus, mi, m. [ἐνθουσιασμός. Vngaricè, Istenes lélek.] Est divinus quidam vigor, qualem habebat Delphis aut Iovis quum ejus numine fanus afflatus ab ἐνθουσιασμὸς, quod significat Afferi numine.

Enthymēma, atis, n. penult. prod. atis, & Enthymematum, ii, ἐνθύμημα, dicitur ἐν τῷ ἐνθυμεῖσθαι, quod est mente concipere, animo advertere, concipere. Commentum vel cōmentationem Quintil. interpretatur: quod in omni actione omnes ait, sententias, enthymemata nominet, Boetheos Cicero Topicis, inquit, ex hac illi Rhetorum sunt ex contrariis conclusa, quæ plerique enthymemata appellant. Enthymema (inquit Rufinianus) dicitur cum per singulas orationis ex contrariis sententiis sub ingenio quia est dial Ciceronis in Divin. Tamen his operam tuam polliceris, qui tenere, vel fuit cauſa tuetis, is, passe subtrahantur. Dialecticis enthymema est syllogismus imperfectus, in quo ex uno eorum quæ ratiocinatione colligitur assumitur. Ergo amplectenda. Nam ad perfectionem syllogismi desit prior enunciatio, quam majorem vocant, virtus omnis est amplectenda. Juvenalis Satyra 13. aut certum fermone notato Torquet enthymema.

Entymon agricon, Heracea altera apud Dioscor. lib. 3. cap. 17.

Enthymēmi, ἐνθύμιος. A Græcis appellantur quæ nos vocamus suspecta. Vng. Kyakadozo allatok, ejusmodi dicunt musca, crabrones, apes, & ejusmodi ratione communis indicii quæ per auditu, quibuslibet, extra circumedium fori incisa sunt, adeò ut posterior pars eorum admodum differentiæ adhæreat priori.

Enthoriathidia, thoracis interna.

Entypōsis, ubi annulus confirmatur, vel homen accusativi.

Entypōsis, is, penult. prod. n. t. [ἐντύπωσις. Gall. Figure en bosse, presente pour monoie. Ital. Moneta. Germ. Münze, ein Mann, ein Gepräge. Hisp. Cuño de hierro, ó de plata. Pol. Zeczny ad. Vngar. Kivalo pénz. Anglicè, Coin, money stamped.] Livius videtur à signatum pro cera à suum ordinem ut decem ea ceris aliquot. ab Vibe: Virginiam Auli filiam patricium, ejus ætatis, ab Vibe: Virginiam Gaii matronam, quod è patribus ea nuptum fecerit, sacris arcuerunt.

Enuptio, Livius libro 9. Decad. 4: Vt Hispala Fecenia ædium, emancipatio, gracis emptio, tutoris opus ita fiebat quasi ei vir testamenti dederet.

Enucleō, as, āvi, ātum, p. Aperio & nucleum è calyce extrabo. Nucleus verò dicitur quod tenerum in nuce medullitur. [ἐκκολάπτω, ἐξαμύσσω. Gall. Oter, tirer le noyau, desnoyauter, ôter le noyau. Ital. Aprire, levare il nocciolo della noce, cavare, trarre della noce. Germ. Einen nuß aufthun, ein nuß knacken und das kernlein

thantibus, cæteris Hispan. Abrir sacar el muslo, ò espida dela fuera. Pol. Enbadolenie, wnadrzyma. Vng. Nagy ehrem, azpön ki vendm, eggy magyarazom. Angl. To take the kernell of a nutte out of the shell, to declare.] ¶ Per translationem enucleare significat declarare, & explanare. ἐκφαίνειν, δηλοῦν. Cicero in Part. Nec quicquam in amplius est quod enucleandum sit.

Enucleātus, participium. [ἐκφανὴς, δηλωτικὸς. Gall. Exposé et declairé, mis en evidence & declaré. Ital. Dichiarato, esposto, manifesto. Germ. Erklärt. Hisp. Aclarado, declarado, manifiesto. Polon. Wykazany, wyłożony. Vngar. Kyvalasztatot vala, vagy megmagyarazot. Ang. Declared, whereof the kernell is taken out of the shell.] Cic. pro Planc. In quo primum illud debet purgare, communis, præsertim aditus, fuerunt populi, non judicium: eblandiri illis, ut enucleata esse insidiæ. Idem de Orat. Genus dicendi acre, acutum, enucleatum.

Enucleātē, adverbium, purgate, exquisitè, clarè, ac sine asperitate. [ἐκφανῶς, δηλωτικῶς. Gal. Clairement, proprement. Ital. Chiaramente. Ger. Offenbarlich. Hisp. Claramente. Pol. Iasno. Vngar. Kyvalasztatoson, vilagosson, megmagyarazoson. Ang. Darkly, plainly.] Cicer. lib. 4. Tusc. Habes ea quæ de perturbationibus enucleate disputant.

Enūdo, as, are. Nudo. [γυμνόω. Gallicè, Desnuer, exposer. Italicè, Nudare, scoprire. Germanicè, Entblössen, entdecken. Hispanicè, Desnudar lo vestido, descubrir. Polonicè, Odkrywam, nakładam. Vngarico, Megmezitelenitem. Angl. To make naked, to uncover.] Et per translationem, exponere, ac velut in intellectui aperire: hoc est, interpretari. Cicero 1. de Legibus: Et rerum plurimarum obscuras & necessarias intelligentias enudavit, quasi fundamenta quædam scientiæ.

Enūmĕro, as, are, act. p. Numero, recenseo. [ἐξαριθμῶ, ἐξαριθμέω, ἀριθμῶ. Gall. Nombrer, conter et conter. Ital. Noverare. Germ. Erzehlen. Hisp. Contar por numeros. Pol. Wyliczam. Vngar. Elszamlalom, megszamlalom. Angl. To number, to count, to reckon.] Cic. 4. Verr. Dum jam antea æneos omnes illius aut in hoc genere essent, enumeraturum. Col. libro 8. cap. 17. Hinc per singula enumerare fallamentorum omnium paragraphum. Propert. lib. 2. Eleg. Enumerat miles vulnera, pallor ove. Terent. in Adelph. Simul enumerasti quod ad te rediturum putes.

Enūmĕro, 1o. Et. Est pleraque enumerandi actus. [ἐξαριθμῶ, ἀριθμῶ, ἀριθμέω. Gall. Denombrement, nombre et conte. Ital. Il numerare. Ger. Erzehlung. Hisp. Aquella cuenta por numeros. Pol. Wyliczenie. Vngar. Elszamlalasnak megszamlalasok. Ang. A computing, or reckoning.] Postrema dicuntur genus Hesperis apud Oratores, quam plurimis rerum exemplis, & variis inclinatis, una reliqua necessitudo confirmatio, hoc pacto. Necesse est aut immortalitatem causa ab hoc esse occisum aut veritas, aut ipsius, aut alterius amicitiæ gratia: aut horum nihil, est, ab hoc non esse occisum. ¶ Et etiam enumeratio pars epilogi, quam argumenta aut omnia, aut præcipua per totam orationem sparsa, in fine repetentur in animis memoriæ inhæreant. De qua multa in Rhetoricis ad Herennium.

Enuntĭo, as, act. p. Elanuor, effero, exprimo, profero, pronuntio, dico, significo. [דבר dabar. הגיד higgid. הביע hibbia. נבע nebea. διασαφῶ, ἐξαγγέλλω. Gall. Declairer, reveler, descouvrir, prononcer, proferer. Italice. Pronunciare, proferire, parlare, esprimere. Germanice. Bestetigen, ausspruchen. Hisp. Pronunciar, declarar. Pol. Wimowiam, powiedam. Vng. Kimondom, megjelentem. Ang. To utter, to pronounce.] Cic. ad Q. frat. Orationes sunt ad beate vivendum breviter enuntiatæ sententiæ. ¶ Ponitur etiam pro simpliciter nuntiare, vel e longinquo significare. Cicero Epistol. ad Atticum Libro 1. Collinus hic, cui dedi literas, valde mihi bonus homo, & non levis, & amicus tuus vitus est, & talis qualem esse cum tuæ mihi literæ enuntiarant. ¶ Elegantissimus præterea hujus verbi usus est pro divulgare, & quod arcanum erat, retegere vel, Enuntiare de vestris amicorum consiliis, Cicero pro Roscio Amerino. Enuntiare mythica dicendi, Idem primo de Orat.

Enuntiātus, participium. [δηλωτικὸς. Gall. Proposé, pronuncé. Ital. Proposto, pronunciato. Germ. Gesagt ausgesprochen. Hisp. Pronunciado, declarado. Pol. Wymowiony, wyrzeczony. Vng. Kimondatot. Ang. Uttered, pronounced.] Quintilian. lib. 11. cap. 3. Sermo rectus, & secundum naturam enuntiatus.

Enuntiātum, i. n. s. Oratio perfecta, verum aut falsum significans, est verum pronuntiatum, enuntiatio. [ἀπόφανσις, ἀξίωμα. Gallicè, Vne proposition. Italice, Proposizione. Germanicè, Ein vollenkomt bedeutet Rede, ein ganz bedeutet oder vernimt. Hispanicè, Proposicion. Polonicè, Nowa rzecz, ktora nie zadna inna nie wiadoma. Vng. Kimondatos beszed. Ang. An enunciative.] Naturæ rationis Dialectici propositionem vocant. Cicero de Fato. Nec omne enuntiatum aut verum est, aut falsum, sequitur illico causas esse immutabiles.

Enūpto, āre, vi, vel ii, itum. Nuptias significationis est. [נשא nasah. נשאים nesuim. Gall. Adv. Ital. Andare. Ger. Gehen. Belg. Gaen. Hispan. Irse, andar. Pol. Ide. Vng. Megyek. Ang. To go, to walk.] Ire, Redire contraria. Mart. lib. 6. Et Capitolinas ire, redireque vias. Ovid. Epist. 19. Ancus hæc illuc dissimulanter eo. ¶ Interdum significat venire, Ἔρχεσθαι. Terent. in Adelph. Quæso ut una mecum ad matrem virginis eas. ¶ Ire pectoribus. Plaut. Stich. Nam pedibus ne non quo. ¶ Ire in sententiam pedibus, est alterius sententiæ non verbo, sed corpore accedere. πρόσειμι. Livius lib. 9. ab Vrb. Qui hoc sentitis, in dextram partem pedibus transite, qua major pars erit, eo stabitur consilio. Deinde sequentes omnes in dextram pedibus transierunt. Hinc ambitio inventa est, quod nomenclatores ita longo ante tempore, in magno, præsertim Senatorum vestibulorum concilio. Qui igitur cum tres vel tentorio dicta concabis, qui primi rogabantur, reliqui in illorum sententiam pedibus ire videbantur, ut res expeditiores fierent. Aliquando ne pedibus quidem præmistinudine ad sententiam ire poterant, ideoque manu sententia significabantur. Quod Quint. inculcat, ubi ait: Manibus pedibusque eunt in sententiam necessitatis. Huic contrarium est, Ire ab alio nominatim hoc est, ab auctore sententiæ alterius discedere, & aliorum in sententiam discedere. Cicero Terentio, lib. 1. Epist. Quatenus de religione dicebat, ire quo vellet non poterat. Bibulo assentiebatur esse de tribus legatis referendum: ierunt in alia omnia. ¶ Navibus insultare. Virgil. 3. Æneid. Jam Argivæ phalanges instructæ navibus huc ab Ilio ad Ant. lib. 10. Navigio ellestaturum trans mare credere non possim. ¶ Ire rectis sensibus. Cicero 13. Philip. Si mihi vellis sensibus cum dii immortales, ut spero, advenisse hoc scelus, nequit. Terent. in Adelph. Hoc reliquum est. Si sentias ibit res: nescio est amulus quem inferat. ¶ Ire in actum, pro minari. Quintil. lib. 9. cap. 2. Quia quando fortiter fecerat, & alio bello peccaturus militia vacaret ex lege, quod quæ nunquam legatus esset, adversante filio ire in actum coactus, desinat. ¶ Ire in actum dicitur lex, quum modus, vel alii articuli quos fert acquirit. Plin. lib. 18. cap. 10. Si in actum leges ire cupiat. ¶ Ire res, pro proferri, & elabitur. Plaut. Rud. Vetus sacerdos, cui res, pro sit credit. Cic. Attic. lib. 10. Incipit res melius ire quam putaram. ¶ Ire agere conjunctim a Jurisconsultis dicitur, pro disjunctim. Aliud est in curia aliud agere. Ire hominis est: agere, jumenti. Qui actum habet, itu habet, at non contra. Ergo Ire agere tum per conjungantur, ut res servitutes compendio sermonis comprehendatur, Itus, via & actus. Nam sub verbo agere, tacitè quoque vehere comprehenditur. Hæc ex Pomponio. ¶ Hoc verbum, præter naturam aliarum verborum quartæ conjugationis, facit hujusmodi in hoc, ho, sho, quinudandum & quod, quibo. Invenit tamen etiam nonnullos quam fam, ut apud Terentium Eunuch. Quid ego istorum? non eam hac nunc quidem. Quum accessorium ire ¶ Competitia ab eo, is, quamvis simplex sit verbum, aliquam tamen sunt

activarunt, Adeo, adeor: anco, obeor, intereo, intereor: E. beo, fabeor. Iuven. quòd ſi ſubeuntur propria caſtra. Claud. Quo dirigatis, Pugna actiuer tomiſſa, acmultis utrinque interitis. Virgil. libro 10: Morte obita, quæ ea ſcena eſt velitare figuras. ¶ Componitur, Eo cum ab: ambio, ad: circ: circum: con: de: dis: ex: in: inter: ob: per: præ: præter: præ: re: red: ſub: ſuper: ſuperbio: trans: veneno. ¶ A lapſu in mutationis ſitum, ut, & nio. [הָלַךְ Hebr. מפּוּי Gal. Aller, voyager. Ital. Andamento, giro, corſo. Ger. Ein ſchlendergang. Hiſpan. Obra de andar, andadura. Polon. Chod. Vngarice, Menes. Angl. A going, or walking.] Cic. Art. lib. 1: Quis potiò noſter motus, ſenſus, vultus, incolumis interfluit? Suet. in Tiberio, cap. 28: Ad extremum vota pro ira & reditu tam tulcipi paſſus, ut vulgò jam per jocum Caliporo vocaretur. Terent. Phorm. Hæc crebræ ſunt nationes, ſemanſiones diutinæ. Leonid. Cic. Attic. De obviam tione tua tacitum ni ſuadet.

I rŭs, u, perſonale. Terent. in Andr. Ea quoniam nemini obtrudi poteſt, iturad me.

Ĭtĭo, onis, verbale. [Vng. Menés.] Cic. de Divinat. Sed Rhodiorum claſſi, pro ipſo quam rei tuæ, ac domum tionem cari. Idem ad Att. De obviam itione ſuam ut ſuadet.

Ĭtŭs, us, idem quod itio. [Vng. Menés.] Cicero ad Atticum: Quis potiò noſter tus, reditus, vultus, incolumis interfluit? Varr. de ling. Lat. 4: Iter ab itu appellatū eſt. Iit Titinius poëta ſaltum, gaſtum, ambulatum quæ videbant eius.

Ĭto, as. Frequentativum, frequenter eo. [Aller ſouvent. Gall. Aller ſouvent. Ital. Andar ſouvente. Ger. Offt gehen, offt gehen. Hiſpan. Andar muchas veces. Polonicè, Vdawanie chodzę. Vngarice, Sokaſzor, gyak iarandgyok. Ang. To go often.] Sueton. in Clar. Rhet. Magiſtros noſtri quoque liberos hos ditere, & quos in ludos ire vel eos inſtituerunt.

Ĭtō, pro tanto: ſicut & quò, pro quanto ponitur, vide eo. ut, Eò magis, quò magis. Salluſt. in præmio Catil. Statuit res geſtas popul. Romani carptim, ut quæque memoria digna videbantur, perſcribere, eòque magis, quòd mihi a ſpe, metu, partibus Reip. animus liber erat. ¶ Quādoquidem pro eò, vel propterea, ſi vera. Terent. in Eunuch. Eone es ſcelere, cuius habes impetrium in bellua? Ibidem: Eò ad eam non admiſſa ſum. ¶ Aliquādo ſignificat ubi: ſic Liv. lib. 2: Ipſo veſtigia cuncterem domum eò deductus eram. ¶ Aliquando id, vel uſque ad id. & metaſor. ut apud eundem in proœmio operis, quæ ab exiguis profecta initiis, eò creſcit, ut jam magnitudine laboret ſua. Sic dicimus, Eò magnitudinis, quod eò ad eam magnitudinem. Eò ſapientiæ deventum eſt, ad eam ſapientiam. & metaſor. ſupra. ¶ Eouſque, in tantum, adeò. Valer. Max. lib. 1: Natam vitem eouſque creviſſe, donec cunctas dominationis ſuæ partes ſit umbraret.

Eoncm, apud Anſt. Alexander Carnelius arborem, ex qua eſſe Argo, ſimilem roboti vi ſum ferenti quamcunque aquam, nec ignem poſſe exuncupi. Plin. lib. 3. cap. 22.

E ōs, [שַׁחַר Hebr. Aube. Gal. Aurore, le point du jour, l'aube du jour. Ital. L'Aurora. Germanicè, Morgenröth, Morgenröthe. Hiſpanicè, Aſſomada. Polonicè, Switanie. Vngaricè, Haynal. Anglicè, The break of the day.] Priſcianus a Græcis vocatur, quam nos dicimus aurorem. Ovid. 3. Fast. Tithonia cùm ſe ſurgere mane parat, Eos. Idem 4. Fast. Proxima victricem quam Roma in ſpexerit Eos.

E ōus, a, um. [ἑῷος. Gall. Oriental, d'Orient. Ital. Orientale. German. Morgenländiſch, morgenländiſch. Hiſpanicè, De Oriente. Polonicè, Wſchodnie, wſchodni. Vngaricè, Napkeleti. Anglicè, East.] Adjectivum eſt, idem ſignificans quod Orientalis, habetque primam ſyllabam indifferenter quandoquè ſæpiùs producitur. Derivatur enim ab ἠώς, dictione Græca, quæ illi eandem ſignificant, quæ quamvis frequentiùs priſce ſcribatur, inveniturtamen quandoquè ſcripta pere. Priſcianus exemplis confirmat. Reliquum eſt ut aliquot exemplis doceamus poſſe breviari. Lucan. lib. 8: Ac Arabum portus mercis mutator Eous. Idem: Claudimus Heſperias gentes, aperimus Eoas. Propert. libro 2: Sive illam Heſperiæ, ſive illam obtendet Eous. Virgil. 2. Aen. Conſligunt Zephyrusque, Notusque, & lætus Eois Eurus equis. Ovid. 2. Amorum: Gallus & Heſperiis, & Gallus notus Eois.

E ōs, ſine flexione. Ἠώς, prima vocali pere, unde primā ſyllabā accipit. Vnus ex equis Solis. Ovid. 2. Metam. Vide AETHON.

E ōuſque, Vide EO.

E. ante P.

E P. In notis antiquorum, Edendam curé. E P M. epitaphium. E P. è palatio, vel è publico. E P. epiſt. E P M. epiſtolam miſit. E P R. & præparat. E P S. Epiſcopus.

E pāgo, ōnis, m. t. Iudæo, Antemnarum, ſive trochica quæ ſtantes dicuntur, & cæteri navis ornamenta explicantur: quæque majora funera expoſcit in navem arcellantur. Vitruvius Fegatas videtur appellare.

E pălŏgē, es, f. t. ἐπαλογὴ, Argumentationis genus ex conceſſis ſenſim inducens rem, ad quam tendam eum, qui te semel interrogandum præbuit, aliis atque aliis percontationum ſeſe mutuò excipientibus. Vide Commentaria Budæi.

Epalelima, vulgare promiſcuum, ac palæſtræ dictum antiquorum.

Epangelta, dicitur, cùm quis accuſator, quòd præter leges cùjuncetur aut Reipubl. capeſſat.

E pănădiplōsis, f. t. ἐπαναδίπλωσις, Figura eſt qua ſic quum eadē dictione verſus claudicitur a quo cœpit. Virgil. 1 Aen. Multa ſuper Priamo rogitans, ſuper Hectore multa.

E pănălēpsis, f. t. ἐπανάληψις, Repetitum ſententiæ, quæ ſi aequeterram audita, altius inſidet animis. Cicero pro Rabirio: Libenter ſi eſſet integrum, profiteor idem, Saturnium C. Rabirii manu interfectum. Nihil meritò clamor commovet. Si deinde iubet libenter in cruce, profiteor.

E pănăphŏrā, f. ἐπαναφορὰ. Cum à repetitione ſigura eſt quæ ab eadem dictione plures ſententiæ ſe chorum ſequuntur, qualis eſt apud Virgil. in Gallo: His gelidi fontes, his mollia prata Lycori, His nemus, hic ipſo ſecum te ſumeret ævo.

E pănŏdos, pen. corr. f. ἐπάνοδος. Schema eſt, Δι' ἐναντίων, quum ad id regreditur, unde ſemel diſceſſimus: ut Principatus bonus, non ſatis bonus qui nitytyrannidem commutavit.

E parchĭa, æ. [שַׂר Hebr. ἐπαρχία, ἐπαρχεία. Vulgat. Jeremiæ 51.] a Græcis dicitur, quam Latini provinciam, five præfecturam appellantur de & Eparchus, ἔπαρχος, provinciæ præfector, & Eparchiotes, ἐπαρχιώτης, provincialis.

Eparilis, mile, Dioſcor. lib. 4. cap. 145.

Epaxis, ἔπαξις, dici poteſt incrementum.

E prēssis, pen. corr. f. ἐπρέσσις, Dicipoteſt porrectio: figura quam in medio dictionis litera vel ſyllaba interponitur: ut, Inſuperator, pro imperator. A verbo Græco ἐπείρω, quod eſt porrigo, vel ut eius extendo.

E pēnthēsis, pen. cor. f. ἐπένθεσις, Interpoſitio literæ vel ſyllabæ ad medium dictionis, ut longior fiat numero ſyllabarū, vel temporum. A verbo Græco ἐπιτίθημι, quod eſt interſero. Religio pro religia, alituum pro alitum.

E phēbus, pen. prod. m. f. Pubes. [עֵיר Adolescens. בָּחוּר Iuvenis. ☞ Gall. Iuvenis, adolescens, a quo commence à venir la barbe. Ital. Giovanetto di prima barba. Germ. Ein jüngling der erſtlich bertlich hart anfahet zu wachſen. Hiſpan. Mancebo de barbada y luego. Polonice, Młodzyniec, który ſię rozpoczął golić, młodzian. Vng. Ifiu, ifiuſzlek. Ang. A ſtripling of the age.] ex ſol. & εἶφος pubertas. Iuven. Annonæ Zeloſes comites nutrierephebis. Terent. in Andr. Nam is poſtquam exceſſit ex ephebis. Solis, Tiberius vivendi ſibi poteſtatem fecit, poſtquam exceſſit ex ea ætate, qua puerum primùm eum ſi. Cicero 2. de Nat. deor. Athenis quam eſſem e gregibus ephebornm, vix ingenii reperiebantur.

E phēbŭs, f. p. Pubertas. [בָּחוּר adolescentia. נְעוּרִים Iuventus, ipſa. Gallicè, Adoleſcence. Italicè, Giovanile età, anni giovanili. Germanicè, Das alter der angehenden jugent. Hiſpanicè, Mocedad. Pol. Młodzieńcze lata, młodość. Vngar. Ifiuſág. Angl. A ſtripling age.] Prima ætas adolescentiæ & extrema pueritiæ ætas dicit Donatus. Centorius de diebus natalib. cap. 14: Ita diſtinguit, ut decimo octavo ætatis anno, cuius primum pueritiam egreſſi ſumus, dicamur μειρακίσκοι hoc eſt, fiunt ephebi: decimo ſexto ἐφηβοι: decimo ſeptimo ἐφηβεῖοι, quaſi ephebiam ingreſſi.

E phēbium, [ἐφήβειον. Gall. Lieu où les adoleſcens s'exercent. Ital. Luogo dove i giovanetti s'eſercitano. Germ. Das orth, da die jungen knaben hin gehen übe. Hiſpanice, Lugar donde ſe exercitan los moços. Polonice, Miejſce gdzie ſię młodzi ćwiczą. Vngar. Az ifiuſágnak magokat gyakorlyák. Anglicè, A place to exerciſe young men.] Dictus palæſtræ locus, in quo ephebi exercentur: de quo Vitruvius lib. 5. dicit inſulo duplici portico collocato hæc membra, ephebium in medio hoc autem e ſt exedra amplissima, &c.

E phĕdrā, æ, ἐφεδρα, Dioſcor. lib. 4. cap. 145. Herba eſt alias nominibus caccos, & anabatis appellata. Naſcit' ſepibus ſere tracta, ſcandens arborem, & extans ſi propendens, folio nullo, cuius numerosis, cui ſimilis unus gen. cauli. Hæc Plin. lib. 26. cap. 13. Hac mulieres ulcera ruris ac vetuſtagenera emundando, poſtremoque opifices ad nitorem ſcabritiem expoliendā. Vulgò Perlam vocant.

E phrēgesis, pen. prod. f. ἐφήγησις. Caulæ vel judicii genus, quam accuſabat reus, cui regione aliqua interdictum erat, ut ea ſe in urbe homicidæ.

E phēlis, pen. prod. ἐφηλὶς, Tuber cutis, ſeu aſperedo cutis in facie, ex ardore Solis proveniens.

E phēmĕrā, five Ephemeros. [ἐφήμερος. Vng. Egy napi bogárſzék.]

dagildes.] Febris est quotidiana dicti, quam & Latini diariam appellant. Inde quòd dierum usi quanta in ipsa est, ita terminetur.

Ephemeris, pen. corr. Liber seu commentarius, in quem quotidiana acta referuntur. [Vngar. Gall. Regiſtre ou papier journel. Ital. Giornale regiſtro. Germ. Ein Diarium oder Tagbuch. Hiſpan. Diario. Pol. Księgi kalendarzowe, albo ktore kazdy dzien ma swoie. Ang. A register, or a book wherein things done every day be written.] Liber in quo res gestæ per singulos dies scribuntur, Latinè Acta diurna. & Diariū dicitur ab Iul. & vulgo, dies. Mos fuit Romanis ut singuli rerum suarum tabulam conficerent unde Iuvenalis accipit. Fabio in quo diurnales divinarent unde Iuvenalis accipit. Fabio in quo diurnales divinarent: unde Iuvenalis accipit. Fabio in quo diurnales divinarent: unde Iuvenalis accipit. Fabio in quo diurnales divinarent:

Nomina enim brutorum animalium, quæ sibi una terminatione & unam significant, & sexum, aut facile sexum discernunt, aut difficilè. Ideò Priscianus à sexu ista distinguit, erant communis generis, dicebatque declinationis articuli ut hic & hæc hos & has difficile, erunt epicœna, utroque etiam contenta articulo, quem ex terminatione deprehendimus ut patet, epicœnon genus est sub articulo hic, quia terminationem sortitur masculinam: neutra item epicœni generis est sub articulo hoc, quia terminationem habet femininam. Quint. lib. 1. cap. 4. Nec flatum diligenter parabo, qui promiscua, quæ & epicœna dicuntur, ostendam, in quibus sexus utrque per alterum apparet.

Epicoma, exulcerationum, quæ in oculis oriuntur, differētiæ.

Epicopi, dicuntur remos appositi & gubernaculis, quanquam & qui alienas naves ferunt, ita dicantur quoque, quos Homerus item Emporos vocat.

Epicrasis, vocant, inquit Gal. lib. 9 Method. vinosi succi curationem, Græcè ἐπικρασιν.

Epicrocum, pen. corr. Genus vestimenti croceo colore infectum, tenue & pellucidum. Autor Festus.

Epicus, a, um, ικος, adjectivum est deductum à Græco nomine ἐπος, quod carmen significat, & proprie Hexametrum unde Epicus poëta, ἐποποιος dicitur, carminis heroici scriptor. Cic. de Opt. gen. Orat. Itaque licet dicere & Ennium summum epicum poëtam, sicuti videtur, & Pacuvium tragicum, & Cæcilium fortasse comicum. Epicum poema. Cicer. de Opt. gen. Orat. Poëmata cum tragico, comici, epici, melici etiam, ac dithyrambici, quod magis est tractatum à Latinis, suum quodvis est divertium à reliquis. Vide Caelium Rhodig. libro 19. cap. 20.

Epidemerici, orum, m. C. Sunt hospitiorum inerratores in urbe. Dicti ab ἐπιδημεω, in urbem advertum. Hotom. in C. de epidemeutis & inerratis.

Epidermis, is, ἐπιδερμις, Cuticula est exterior in animantis corpore è vera cute veluti efflorescens, adeò tenuis, ut vel attrectando, vel scalpendo facilè possit lacerari. Nomen inde habet, quòd sit ἐπι τῷ δερματι: hoc est, super veram cutem sita sit.

Epidicticon, ἐπιδεικτικον, Cautæ genus est apud Rhetoras, à Latinis laudativum dictum, quòd præcipuè in laudando & vituperando versetur. Ad verbum transfertur Demonstrativū. Ἐπιδεικνυμι enim Latinè est demonstrare. Cicero de Orat. Dulce igitur orationis genus, & floridum, & effluens, sententiis argutum, verbis sonans est in illo epidictico genere.

Epidimii, morbi qui fiant, apud Hippocratē sequice in dictione Morbi qui in uno tempore, &c.

Epidemiales morbi, vocanturid est, grassantes vulgò & publicè. Scripsit Epidemiōn aliquod Hippocrates.

Epidipnides, [ἐπιδειπνιδες ἐχιδνας. German. Der Natter eines. Pracht und Ass. Pol. Żmija pomieczowa. Vn. Vas, rel dek.] Sunt epulæ quæ in extrema cœna vel prandio adferuntur: unde etiam propriè quodam epitheto ferax epidipnides vocantur. Matt. lib. 11. Hinc feras epidipnidas paratas.

Epidromides, [ἐπιδρομιδες. Vn. Plag.] Plagarū funiculi sunt, ocius Pollucē, quibus rectè pandantur contracta, & retrahuntur expansa: ita dicti quod rectorum plagæ per ea discurrant. Plinius libro 19. capite 1. utius est ablativo epidromis, velut à nominativo epidromus, vel epidromē. Videamus (inquit) plagas tantæ celeritatis, ut annulum hominis cum epidromis transliceat.

Epidromus, [ἐπιδρομος. Vn. Halo tarczyde wiatr wietrzny.] Veli genus quod in puppi pandiur. Nautæ Mezzanam vocant. Sunt enim tria velorum genera, acation, quod maximum præcipuumque in navi velum est: dolon, quod supra acation attollitur, quum maxima celeritate opus est: & epidromos, quod circa puppim tenditur. Autor est Iulius Pollux.

Epigamia, miæ, ἐπιγαμια, Connubium, affinitas cum aliis gentibus.

Epigastrion, [ἐπιγαστριον. Vngar. Ollyad.] A' rei Anatomicæ partis vocatur extima totius ventris pars, totumque illud quod intectum a regit, cutem, adipe, musculis octo, & peritonæo compactum, totum illud spatium comprehēdens quod est à cartilagine succrenata, nothisque costis, usque ad ilia, atque adipium usque os pubis. Cels. lib. 4. cap. 1. abdomen appellat.

Epigeneuma, atis, n. t. quasi dicas adventitium germen, atque sic vocat Galenus borum symptomata, libro 1. de differentiis morborum. Græcis parum est in usu tertium symptoma & pathema, & pathos ex bertrimè ipsis fuit in ore. Vide etiā de Morborum symptomatis.

Epigeris, Clematis herba est apud Dioscor. lib. 4. cap. 192.

Epiglossis, f. t. seu Epiglottis, Lingua est cuæ asperæ arteriæ meatum occlusum, ne cibus aut potus per œsophagum ad pulmonem descendat. [ἐπιγλωσσις. Gal. Langetta ou petite langue, semblable à celle qui est en haut et au gosier sur le poulmon.

Ital. La linguetta che copre l'entrata della bocca del polmone. German. Das Zäpflein im Halse, so die Gurgel bedecket. Hispan. Epiglotis. Polon. Języczek klapci gardzielnych, ktory przy połykaniu pokarmu przykrywa. Vng. Nyelvdl, nyelvecske. Ang. A little tongue to cover the wesand, keeping meate from the windepipe.] Plinius libro 11. capite 37. Tonsillæ in homine, in tuo glandulæ. Quod intercas uvæ nomine nullum dependitur, nomini tantùm est. Sub earum radice lingua epiglottis appellata, nulli ova generationem. Operi ejus gemina, duabus interpositā fistulis, exterior earum appellatur arteria, ad pulmonem atque corpus tenuis. Hanc operit in epulando, ne spiritu ac voce illa mersa, si potus ei halave in alienum deverterit terminum, torqueat. Altera interior appellatur sinè gula, qua cibus atque potus devoratur. Tendit hæc ad stomachum, unde ad ventrem. Hanc per vices operit, quum spiritus tantùm, aut vox commeat mersa stagnato intempestiva alvi ubertate.

Epigoni, [ἐπιγονοι. Dicti sunt autores secundi belli Thebani, qualitertus illorum qui primum confecerant bellum. [Ger. Zur nasjaget der andern Thebanischen Krieges.] Græcè enim ἐπιγονοι pulcri appellantur. Inde Euripides tragicus fabulam hoc argumento compositam, Epigonos inscripsit, quæ agi exposcebat voce magna scenicorum, & tuba. Ob hoc dixit Cicero libro 1 Offic. quod bi duces vocarentur, agunt Epigonos, Medeamque. Errant qui existimant Epigonos apud Strabonem esse populos, à quibus Græciæ nomen inditum sit, quum Epigoni dicti sint generaliter vocabulo omnes ii, qui ex diversis populis constant, secundum bellum Thebanū ducē Alcmæone confecerunt quasi posteri genti, & filii eorum qui in primo bello ad Thebas mortem oppetierant. Nam ex Strabonis lectione constat nomina ducum, qui in eo loco occubuerunt: quorum filii ut mortem parentum ulciscerentur, communi consilio contra Thebanos rectum arma moverunt. Acceperat enim responsum ab Apolline, eam sic civitatem expugnatum iri si Alcmæonem Amphiarai filiū imperatorem rebellionis sortirentur. Igitur Alcmæon exercitu ex Græcis collecto, cōtra Thebas duxit copias, acceptaque, commissa pugna potitus est victoria, & Thebæ captæ ac diruæ sunt. « Epigoni etiam dicti sunt successores Macedonum veteranorum, qui sub Alexandro Magno ex Asiaticis fœminis sobolem susceperant: quæ soboles (ut historici memorant) nomen habuit Epigenerū, qui in castris nat, in armis educati, à parvula ætate pectoralis exercitati, laboribus duri, profusis invicti exstiterunt.

Epigramma, ατος, ἐπιγραμμα, seu Epigrammatum. Dicitur inscriptio, vel superscriptio ἀπο τοῦ ἐπιγραφειν, quod est superscribere. [Ger. Ein Vbergeschrifft oder Titul. Vn. Nadpisanie, Gatunek pisania rymu.] Cicero pro Archia poëta: Quòd epigramma in eā fecisset, tantummodo alternis versibus longiusculis. Idem ad Atticum, lib. 1. Epist. 16: Epigrammatis tuis quæ in Amalthea posuisti, contenti erimus.

Epigrammatographus, Epigrammatum scriptor. [Vngar. Irgomatire.]

Epigryphus, ἐπιγρυφος, habens aduncum nasum.

Epigraphe, pen. cor. [Ἐπιγραφη. Vn. Pismo nadpisanie. Ang. An inscription.] Titulus, inscriptio autem civitatis id est, denumeratio civium & cultuum.

Epilepsia, [Ἐπιληψια. Gal. Mal caduc, le mal saint Iean. Ita. Mal caduco. German. Die fallent sucht oder fraisen. Hispan. Gota coral. Polon. Padak. Vngarice, Kiesig. Angl. The falling sickenesse.] Morbus est, quem Latini comitialem appellant, propterea quod comitia dimittere, si quis eo in campo fuisset correptus. Epilepsia autem nomen à Græco ἐπιλαμβανειν, deductum est, quòd in eo capiantur, & vinciantur sensus, adeò ut à morbus nihil absint. Nam una cum convulsione totius corporis principes cerebri operationes auferuntur, toto videlicet cerebro, vel duobus ejus principiis ventribus affecto. Hinc etiā ἱερον hoc est, sacrum morbum, quidam ex Græcis appellarunt, quòd cerebrum sanctissimam nostri portionem, eundemq; mentis velut sacellum, peculiariter intelligat. Quidam etiam Herculeum, ab Hercule, quem morbo huic obnoxium fuisse tradunt. Qui hunc morbum patiuntur, epileptici, ἐπιληπτικοι, dicuntur.

Epiligma, Vngaricè genus utilissimum, quo passim utebantur.

Epilogismus, [ἐπιλογισμος. Vng. Summaban rakāsolās.] Cogitatio, computatio à verbo Græco ἐπιλογιζομαι, quod est excogito, & rationem fabricor.

Epilogus, pen. corr. [Peroratio, conclusio, positema orationis pars. [ἐπιλογος. Gallice, Conclusion. Ital. Conclusione German. Die Beschlussred. Hispan. Conclusion. Polonice, Zakończenie mowy. Vngarice, Végső bizonyságra hozás. Angl. A conclusion.] Cicero 4. Tuscul. Num etiam Rhetorum epilogum desideramus? Rhetores tripartitum epilogum faciunt, constantem enumeratione, amplificatione, & commiseratione. Per enumerationem fit rerum repetitio, quæ Græcè dicitur ἀναλεψις.

...ad interrogandum.

Epimedion, ...] Caule est corniculato, foliis ederæ simillimis, neque diversa neque fructum habens, radicem nigram, pravi odoris, Romani vinum ex ea potant.

Epimelis, Gemma rubicunda est, nigritiæ superne colorem. Plin. lib. 37. cap. 10.

Epimenia, ...] Vngar. Nasolesség.] Mensis novus et totalis magnitudine, tali o tumidi ventris, pomum ferens rotundum, ...que tendo in latitudinem refuso, ... tangente natura, & tandem maturescente. Galenus epimenia ... tribus gradibus ... ab ipsa in se continet.

Epimonia, ...] Plin. lib. 27. cap. 9. (scribit) ... gena, ubi gustum, angustias fodio, minusque sapere, quam ... solis species.

Epimone, ...] Græce vox, Latinè perseverantia. Fimagenes Gall. ... Ital. ... Ger. Beharrung oder ... Pol. ... Vngar. ... Ang. ... Apud Varronem ... ligura quando ad molorem ... ad ... pertinet ... Vng. ... Nec etiam ... numbras.

Epimythion, ...] Germ. Die ausslegung oder verdeutschung eines Fabel. Vngar. ...] Fabulæ ... explicatio, quæque ... quam apologi ... & sententiæ ... mythologici ... apud Aesopum appendices ... quasi fabulationes ... hujusmodi.

Epinicia, orum, ...] Gal. ... Germ. Ein Sieglied. Ital. ... Hisp. ... Pol. ... Vngar. ... Anglice. ...] Græci vocant celebritates ... pyrasque quæ ... ad ... Jovis ... accedunt ... pertinentes ... & cum ... gentes ... quibus ... victoriæ ... solemnitates, ... Suetonius ... pro ... in ... victoria ... Nerone, Sequenti, ... de ... inter ... cantarum epinicia ... componi ...

Episynthetes, ...] Pollucis nominatur, ... dicti ... cheir, ... maxime ... Julius Pollux: Epinethis ... fluxa ... & ... & politas. Accipiuntur ... pro ... Plin. lib. 20. cap. 8. Lini ... & ... & ... vocatur ... liberatus, & in ... oculi ... numerus.

Epipedium, ...] Epipedium, ii, n. Locum ... dicitur cadaver ... separatim in ... Regula dicitur, ex hoc ... & ... dicticum.

Epipractor, ...] Is ... barba. Vide de hac Barbari Commentarium de Ornatibus.

Epiphania, ...] Pol. ... Vn. ...] Apparitio, ... manifestatio dicitur, ... hoc est, ab apparendo. Inde ... a Christianis ... festo, quem ... vocare ... Hieron. Dies epiphaniarum Græce ... vocatur. Quod enim ... dicimus, Græci ... dicunt. Hoc autem ... quia Dominus ... die ... vocatum. Hoc autem ideo quia Dominus ... Magorum ... & ... Lucet enim ... & ... Matris, & stigmata ... & ... & ... mundo ... epiphania quasque vocamus, ... latitudo ... naturarum ... & ... Vide in dictione Grammatæ.

Epiphonema, ...] Græcè, Recapitulatio, vel probatio summa acclamatio. Epiphonematis postrem narratum exemplum est apud Virgilium 1. Aeneid. Tantæ molis erat Romanam ... condere gentem. Postrem autem probatum apud Ciceronem pro ... gatio: Quorum igitur Cæsar in ... tuæ clementiæ ... hujus ... Quæ enim ... ipsorum ... oratio? ¶ Dicitur ... epiphonema clausula ... gata, quæ in fine posita ... tentum ... sit, quales ... & ... esse clausulæ quæ epigrammata claudunt.

Epiphora, ...] Ger. ... Græcè, Relatio, ... dicitur, quum ...] Modus ... quem vulgò Lacrymam vocant, quum ... descendit humoris cujuslibet ... ab ... Plin. lib. 20. cap. 21. Cato ... ejus ... & ... oculorum, & ... impositus. Columella lib. 6. cap. 16. de ... & ... & ... &

admittit vel arcet aquas: Galli fistulam longam fontem vocant. Hoc etiam instrumento unum ad vinum ex dolio haurire licuit. Seneca ad Lucil. Nisi aquam argentea epistomia effuderint: & adhuc plebeias fistulas dolent. Varro lib. 3. de Re rust. Quum & aqua calida & frigida ex urbe ligneo, nec fictili, quam dixi in primis radiis esse, epistomia vertis ad unum quemque actum, sic ut influat in convivium. Vitruv. lib. 10. De hydraulicis organis loquens accepit epistomium pro eo quod tibiæ, quod in musicis organis spiritum continet, & laxatur, opus est. Monoc. ἐπίσημον, vel bucinum vel instrumentum spiritus vehemens compressus, epistomiorum aperturis in latus, & repletur animæ canales.

Epistrophe. ἐπιστροφή, Arteï anatomicæ pernis dicitur prima ex septem colli vertebris, omnium artissima, ita & tenuissima, dat caput habenas curvitatem, capitis convexitatem, sive protensionem recipiendam: cujus articulationis beneficio caput ad latera circumagitur. A qua ista vertebra hæc epistrophens appellatur, à verbo Græco ἐπιστρέφω, quod inter cætera significat convertor, circumago.

Epistrophe, ἐπιστροφή. Rutilius ita figura ejus nominis cadit in verba plures desinentia: Rutilius tamen Lupus hâc inter schemata sententiarum refert, ejusque nomine appellat.

Epistylium, n. τὸ ἐπιστύλιον, *Architrabe, Corniche.* Gal. *Le dessus d'vne colomne, ou pilastre.* Ital. *Capitello.* Germ. *Ein Deckel oder Knauff einer Seulen.* Hispan. *Capitel de vna coluna.* Polon. *Nakrycie albo głowa kolumney.* Vng. *Agas (oszlop) oszlopfeiedelme.* Ang. *The chapter of a pillar, a thick piller, or upper part.*] Capitellum quod super columnam ponitur. Corpus enim columnæ, frequenter vocant fundamentum: hasin autem illud vero quod columnæ superponitur, epistylium appellant. Vide multa de epistyliis apud Vitruvium.

Episynaloephe, es, f. ἐπισυναλοιφή, Figura est dictionis, eadem cum synæresi, qua duæ syllabæ in eadem dictione positæ, in unam conglutinantur, & in unam coalescentibus, in unam conglutinantur, & corripiuntur, ut cervam apud Virgilium pro Aripidem. Huic opponitur diæresis, qua una syllaba in duas resolvuntur, Siluæ, trisyllabum apud Horatium, pro dissyllabo Sylvæ. Inter episynalœpæn & synalœphen hoc interest, quòd synalœphe propriè fit in diversis dictionibus, prima sequentis dictionis vocali ultimam præcedentis abluente, Carthag' Italiam. Episynalœpha verò nonnisi in eadem dictione, nulla litera perempta: sed duabus tantum in unam coalescentibus.

Epitaphium, phii, n. τὸ ἐπιτάφιον. Gal. *Epitaphe, Inscription qu'on met sur vne tombe.* Ital. *Epitafio di sepolcro.* Germ. *Ein Grabschrifft.* Hispan. *Epitafio de la sepultura.* Polon. *Nagrobnie.* Vngar. *Sirasztra vonatkozo koszoruzatok.* Anglice, *An epitaphie, or inscription on a grave.*] Dicitur inscriptio quâ tumulis imponi videmus nomina defunctorum: quale est illud apud Virgilium in Daphnide: Daphnis ego in silvis, hinc usque ad sidera notus. Formosi pecoris custos, formosior ipse. Item illud apud Ovidium in Epist. Phyllidis: Phyllida Demophoon leto dedit, hospes amanti: Quercus ea nostro funeris causa fuit. Illa manum. Dictum epitaphium, quòd humato jam corpore, ἐπὶ τῷ τάφῳ hoc est, in sepulchro solet inscribi. Nam quod adhuc non dum humato in defuncti laudem accumbebat, epicedium dici consuevit.

Epitheca, Græcis est, quod Dec Romanis. Vide prædiorum epithecas apud hunc consultos, quas Papinianus impositiones interpretatur, quamvis pro Epithecis vitiosè legatur Eutici, ut apud Vlp. Leg. Rhod. libas. cap. 13. Ant. lect.

Epithalamium, n. τὸ ἐπιθαλάμιον. Vngar. *Vekekiuli, halasara valo enekeket, es feiedelmet.*] Sacer hymenæus, qui in nuptiis canitur. Nam ἐπιθαλαμίδιος, Græcis idem est quod conjugalis.

Epithema, ătis, n. τὸ ἐπίθεμα, Medicamenta sunt, quæ parti affectæ foris adhibentur, pannicolo aut linteo illata: ita dicta à verbo Græco ἐπιτίθημι, quod est imponere.

Epithesis, is, ἐπίθεσις, præter vulgatas illas apud Græcos significationes, quibus pro impositione, sive aggressione sumitur, apud Iurisconsultos etiam usurpatur pro inscriptione quadam appositicia in contumeliam, fraudemve alterius facta. Vlp. Lex Cornelia. ff. de injur. & famosis libellis, Eadem pœna ex Senatusconsulto tenetur is qui epithesin, aliudve quid sive scripturam in alterius notam præduxerit.

Epitheton, pen. corr. ἐπίθετον. A Quintiliano dicitur appositum, ab aliis adjectivum: ἐπίθετον ἐπὶ τῷ ὀνόματι προσκείμενον: hoc est, alterum quod substantivo apponatur. Epitheta tribus de causis nominibus adduntur: Discretionis ut, Phrygio mihi nomine tibi. Ille Ilium & ida Cretæ mons. Proprietatis ut, Terribil' impleverunt tetagone & dentibus arces. Ornatus, ut, alma Venus. Differt autem epitheton ab antonomasia, quòd illud nunquam solum ponitur, sed nomini proprio alicujus adjicitur: antonomasia autem per se propria nominis vice ponitur.

Epithymbrium, pro eo accepit Paulus quod est in Thymbra, modo, quo Epithymum vocamus, quod est in Thymo.

Epithymos, Thymus apud Dioscor. libro 3. capite 43. Plin. libro 21. Epithymum, flos est thymi, sed non omnis.

Epithymi, genit. [Gal. *Conjonction, disjonctive.* Ital. *Congiunzione, vigna volonta, intorno.* Germ. *Fugirt. Hilpan Coderse.* Polon. *Zeby.* Vng. *Hogy.* Ang. *Conjunction.*] Latinè citetur concupiscentiæ, desiderii à verbo Græco ἐπιθυμέω, quod est concupisco.

Epitimia, æ, [Germ. *Fur bissenge.*] Fama unius cujusque integra, nulla infamiæ nota labefacta. Vtitur hac voce Modest. l. Scire. ff. De tutoribus & cura. Si quis (inquit) à parentibus prohibitus fuerit, tutor esse, neque creari hanc oportet: & si creatus fuerit, nec retulerit, prohiberi eum esse tutorem manente epitimia: hæc est, famæ integritate. Hanc opponit ἀτιμίαν hæc est infamia, vel ignominia.

Epitogium, Genus palii quod supra togam ferebatur. [Ang. *A habit or fair couered shoulders.* Jabit, & toga. Quint. lib. 11 cap. 3.

Epitrome, mes. f. p. & Epitroma, mæ. pen. corr. ἐπιτρόμη. Vlpian. ἐπίτομα. Ang. *An extract of short drawght.* Breviarium, abbreviatio, vel compendium à verbo Græco ἐπιτέμνω, quod est abbrevio. Cic. ad Attic. lib. 13. Epitomen Bruti Catonem velim mihi mittas. Eidem lib. 12. Ita Brutus epitoma Pomponium scripsit quod etatis extremo.

Epitonia, orum, ἐπίτονα ab ἐπιτείνω, sunt instrumenta, quibus funes intenduntur, rotæ trochleæ & putei adplumbata, eo ordine, ut terni & quaterni simul aquam eodem ex puteo haurire possint, funiculo per rotam dimisso. Vlpian. l. 17. §. 3. D. de act. empt. Catellæ plumbeæ, putea, opercula puteorum, epitonia fistulis adplumbata, aut quæ terra continentur, quamvis non sint affixa, ædium esse constat. Hotomanus in Lexico.

Epitragis, ἐπιτραγίς, Piscis genus, à fœdo hirci odore ita dictum.

Epitragi, ἐπίτραγοι, Vermes vitibus infesti ita dicti quòd hircorum more vites ac frondes prærodant.

Epitrapezia, ἐπιτραπέζια. Dicuntur generaliter mensis apta, unde sunt vasculæ & putoria & ciboria, ab ἐπὶ & τράπεζα.

Epitritus, pen. corr. m. ἐπίτριτος, Pes ex quatuor syllabis constans, quarum una semper ab aliis tribus discrepat. Est autem in quadruplici differentia. Primus constat ex jambo & spondeo: id est, ex prima brevi & tribus longis: ut sacerdotes. Secundus ex trochæo & spondeo: id est, ex secunda brevi, aliis longis: ut conditores. Tertius ex spondeo & jambo: id est, tribus brevi, alia longis: ut hæredinus. Quartus ex spondeo & trochæo: id est, ex quarta brevi, cæteris longis: ut Pœnellinus. Epitritus etiam proportio dicitur, cum tres aliquem numerum, & ejus partem tertiam tur quatuor ejusdem proportionis habent ad tres duodecim, ad novem quadraginta ad triginta.

Epitrochasmus ἐπιτροχασμός, Figura est sententiarum, tesse Aquila, quæ properantes de distantia velociter pervenimus, eo consilio ut nevelli rem perturbemus. A verbo ἐπιτροχάζω, quod est velociter procurro.

Epitrope, es, pen. corr. ἐπιτροπή, Schema est ἀφυείας, tesse Rutilio, quum rei alioqui vehementer confidentes, judici permittimus, ut quemadmodum illi visum fuerit, constituat, cujus partibus pollicemur. Rutilianus epitropen esse ait, quum alicui figuratè permittimus, ut faciat quod velit, quum tamen id maximè lætamur profecto exemplum ex 4. Aeneid. I, sequere Italiam ventis pete regna pruudas. Ibi enim Dido, quamvis liberum abitum Aeneæ permittere videatur, tota mente ipsa maximè dehortatur, dicit tamen: & precula ab oculos ponens. Dicta epitrope, à verbo Græco ἐπιτρέπω, quod est rem alicui arbitrio permitto. Latinè concessionem vocare possimus.

Epityrum, n. τὸ ἐπίτυρον, Genus est edulii, Siciliæ frequentius, quàm Italiæ, teste Varrone, 6. de ling. Lat. Plaut. in Milite: Scurræ epityrum edam apud illum, cluentes intus. Quidam existimarunt ubi caseum genus esse, eo quòd Græci τυρὸν, caseum appellant. Quib. apertè repugnat Columellæ autoritas, qui epityrum olivis condituræ genus esse docet, in Græcis civitatibus potissimùm usurpatum docetq; ratione qua id fieri soleat. Idem facit & Cato, qui lib. de Re rust. cap. 10. ejus confectionem præterea his verbis: Epityrum album, nigrum, variumq; sic facito. Exoleis albis, nigris, variisque nucleos ejicito, sic condito: concidito ipsas: adito olivam, acetum, coriandrum, cymina, fœniculum, rutam, meatham. In oriculam condito: olivas supra sicuti natum est. Sunt qui hoc condituræ genus pityrum vetus malint: quæ tam apud Catonem quam Columellam legendum censeant: vocis originem reperiunt à pityri olivæ genere, condituræ hujusmodi aptissimæ. Verùm hi parum diligenter Catonis verba videntur expendisse, qui non externo cuipiam olivæ generi, cui pityris nomen fuerit, epityrum sive pityrum fieri dixerit: sed ex quavis oliva tam alba, quàm nigra aut varia. Columella quoque ex paulla vel oxibite ante maturitatem decerpta confi-

ciendum

ficiendum præ pœ, nulla pi y's facta mentione. Panis itaq; iis adtentiendum putaverim, qui genus hoc conditura ἀπὸ τῆς ἐπόψεως, hoc est, à sorbendo dictum existimant: cujus tamen mentionem quandam referre videntur nonnulli, coriandri, fœnículi quandam, & lentiſci semina, tum olivæ in muriæque folia imponi solita.

Epiacuſis, ἐπιζεύξις. Combinatio, figura, quum dictio in versu ab aliquo medio aliarum combinatur. Virg. 9. Aeneid. Me me adsum qui feci, & apud Terentium Andr. O Mysis Mysis.

Epodus, Vide EPOS.

Epops, m. is. sed. Avicula sordidissima est, ex gue crista, unde & ἔποψ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὄπτεσθαι à Græcis appellatur. [Pol. Dudek. Vnde & ἐποψ ἀπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὄπτεσθαι. Angl. A Lapwinke, a because he looketh upon his head.] Latini à sono quem edit, cognomine Upupam vocant.

Epopæ, ἐποπεῖαι. In sacris dicebantur mystæ, qui totum [ius sacrum] tenebant, ad quos sacra omnia referebantur. A verbo ἐποπτεύω, quod est spectare, vel aspicere. Vide & sacrorum interpretum inferius Græcis appellatur.

Epos, neut. gen. ἔπος. Vn. Vos.] quamvis Græcis generale sit nomen, modo verbum epulicum, modò versum, ἔπος ἀδόμενον tamen pro carmine heroico acceptum, quod & Longum Genium appellavit. Nicomedes Epos, inquit, est carmen exametrum, divinarum rerum & heroicarum, humanarumq; comprehensio. Martialis: Scribebamus epos, cœpit scribere, cessit. Aemulanie facent carmina nostratus. Horat. Sermon. Sat. 10. forte epos acer Vrentino. Varius cinxit.

Epŏdus, epodi, pen. pr. ἐπῳδός. Est genus carminis in quo singulis versib. tinpulæ clausulæ subjiciuntur, & veluti accentuantur idque ferè alio genere carminis, & plerunque in versibus cujusmodi sunt plerique apud Horat. Iambico claudetur pede hemeroticum, aut numerosa Iambicum strictura fuscedente. Quintilianum, aut numerosa Iambicum strictura fuscedente. Quintilianus, lib. 10. cap. 1: Iambus non sanè à Romanis celebratus est, ut proprium operis quibusdam interpositus, cujus acerbinas in Catullo, & baculo Horatio: quanquam illi epodos interdum non reperiantur.

Epŏto, as, are, potando exhaurio. ἐκπίνω. Gall. Boire tout, mettre à fond. Ital. Votare bevendo, bere tutto. Polon. Wypiiwam, wymuſtam. Hiſ. Vegyer beuendo, beber todo. Vng. Kiſſem. Ang. To drink out, or all out.] Martialis libro 2: Quæque Tyron toties epotavêre lacernæ. Plautus Menæch. Confecto prandio, vinoque epoto. Cicer. pro Cluentio. Quum tantum epoto poculo unius esse exitium. Liv. 8. ab Vrbe. Epoto medicamento tum demùm salubre periere. Vegetius. Epotum. Cic. pro Cluent.

Epŭlæ, arum, f. p. quasi ed pulæ, Sunt cibi in quo idianum hominum usum comparati. [מטעמים mathamim. vide. Gal. Viandes. Ital. Viuande. Germ. Speiß. Hiſ. Manjar comida. Pol. Pokarmy. Vng. Eleſek, Eſtendöl. Ang. Dayſe meates, or ſeaſts.] Cic. 2. Philip. Vino & epulis vetemus & aleæ cli: si epulæ potius quàm popinæ nominandæ sunt. ¶ Epulæ etiam bellatorum cibus quotidianus dicitur. Virgil. 4. Aeneid. epulasque draconi Quæ dabat. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: cui flagula vestis & attarum ac tibicinæ epulæ, putre catinus æna. ¶ Epulæ verò proprie publicum convivium significat, quale cuilibet solebat aliquando civium vel à tutum, plantibus, vel in honore magni alicujus civis mortui, vel in dedicatione templi. [מלוה mishteh, convivium, banquet. Gal. Banquet, feſtin. Ital. Conuito, ſolenne. Ger. ein Gaſtmal, ein Hochzeit, ein Gaſterey. Hiſp. Vn combite publico, ſi ſolemne. Pol. Coſtowanie, biesiady. Vn. Lakodalom, közönſeges mulatſág. Ang. A banket, or feaſt.] Juven. Satyr. 3: Vnde epulis populus Romanus dare Pythagoreis. Cicer. pro Murena. Is quum epulum Q. Maximus Africani patruus funeris nomine populo Romano dare rogatus est. Sed confundantur quandoquidem epulum pro privato convivio inveniatur, & epulæ pro convivio publico & communi. Cicer. pro Cn. Plancio: Sepulchrum L. Curii in hortis ornatum, hominum audacissimorum ac comessationi eorum hostium conventu, epulisq; celebratum est. Idem de Clar. Orat. Carmina in epulis cantitata à singulis convivis de clarorum virorum laudibus. ¶ Epulam quoque in singulari numero Veteres dixêre, teste Festo Pompeio.

Epŭlones, m. Dicti sunt apud antiquos, teste Livio lib. 3. bel. Maced. Triumviri, quorum munus erat Jovi, cæteris quæ diis epulas instruere. Ἐπουλῶνες. Romani quo anno primum Triumviri epulones facti: hi epulas Jovi cæterisque diis instituendi potestatem habebant. Cicero de Aruspic. resp. Patres cõscripti, vos pontifices, ad quos epulones Jovis opt. max. si quid est prætermissum, aut commissum, asserunt: quorũ tentamenta illa eadem renovata atque instaurata, celebratur. Augustinus lib. de Civit. asserit epulones perpetuos fuisse, qui ad aurcam Jovis mensam statuæ oppositam perpetui crant convivæ, ut minorum potùs & prælatorum contubernia, quam Dei sacra celebrarentur. ¶ Dicuntur etiam epulones quicunque convivæ qui epulis interſunt, quos etiam Veteres epulonos dixerunt, per secundam inflexionem. [Ang. Guleyniers, glutons.] ¶ Inde Coepulones, dicitur convictio, & ipsi epulis vescens. Plautus Pœna: O'mi Jupiter terrestris & coepulones.

Epŭlŏr, d. p. Vti in convivio esse, seu convivari. [סעד saad, mετέχω. Gal. Banqueter, manger en banquet. Ital. Mangiare in conuito. Ger. Zehen. Hiſp. Comer en conuite. Pol. Bendować, na ſtoiące vpatrować. Vn. Vendégeskedni, lakni. Ang. To eat at feaſts, to banket.] Liv. libro 23: Vulgò aperis januis in propatulis epulati sunt. Cic. 2. de Fin. Quum in vestibulo sint qui epulentur. Idem de Senect. Epulabatur gutur cũ fodalibus omnino modice: sed erat tamen quidam fervor ætatis.

Epŭlum, pull. [סעודה. Gal. Qui a faict banne chere qui a mangé & prins de repas. Ital. Ha mangiato. Ger. Der gehabt hat. Hiſ. El que á comido. Vn. Vetegedett, ebedet. Ang. That hath made good cheere.] Cic. 2. Tuscul. Post epulatos cum maxime ad lenescentes somno sedatiores.

Epŭlum, pen. pr. Convivium, vidus. [משתה. Gall. Banquet. Italice, il fait de conuito. German. Gaſtung, Gaſthalterey. Hiſp. A quella vida de comer vna gran comida. Pol. Biesiada. Vng. Vendégkedés, lakás. Anglice, A banketing, a feaſting.] Colum. lib. 12. cap. 1: Quæ ad mensam quotidianam atque epulationem pertinerent.

Epŭlāris, re. Quod ad epulas pertinet: [שמחתי. Gal. Debanquetz, appartenant à festes ou banquet. Ital. Che è da conuito, ò conuenente. German. Das zu einer Gaſt oder Gaſterey gehört. Hiſp. Cosa que se come en conuite, ò fiesta. Polonice, Do biesiady należący. Vng. Ebédre, vagy vala. Anglice, That belongeth to a banket.] et, epulare sacrificium epularis ferme, quum convivio fit. Cicer. 3. de Orat. Quum dies nec epulis Nonarum illud infortunii epulare sacrificium facerent, nisi tum. Apul. hanc diris hominibus epularis terme perirebat. ¶ Epulares etiam vocabantur, qui in sacris epulabantur ἱερόδαιτοι. Varr. Dum epulares modò epularentur.

Epŭlātus, a, um, quod aptum est ad epulas comedendas. [εὐτραφής. Gall. Gras et gros mangeur. Ital. Ben mangiato. Ger. Der gut Gaſt fügnen iſt. Hiſ. Cosa que es para comer. Pol. Dobry do biesiady. Vn. Az, ínnepekhez meg ebedő. Ang. That serueth for banketing.]

Epŭlis, idis, ſ. Vngaricè, Nagy Bél. vaj.] Dicitur quoties justa dentes à gingivis caro excrevit. Paulus Aegineta parvum abscessum esse ait circa gingivas, qui nil dicerniatur, suppuratur.

Epŭlŏtĭcā, medicamenta, ἐπουλωτικὰ φάρμακα, à medicis appellantur quæ cicatricem obducunt. Nam ἐπούλωσις, Græcis est ad cicatricem perducere.

K ante Q.

EQ. C. In notis antiquorum, Equestris cohortis. EQ. M. S. P. P. O. M. equitum magister Sportius Pompejanus. EQ. P. eques publicus. EQ. R. eques Romanus.

Equĕs, equĭtis. Equarius, Equicus, Equester, &c. Vide EQVVS.

Equĭpĭum, Nomen ll. appellationis hebraum, quam Latini olus atrum nominant, utilissimum testa transferri posse Græcâ vicem. [ἐπιμήκιον. Pol. Cymakapuſta. Vngar. Fekete káposzta.] Quum nomenclaturam apud doctum temptarem non facile reperias. Neque in ἐπιμήκιον, tam equinum, quàm magnum aut prægrande apium sonat. Nam ἐπὶ, & μῆκος in compositione sæpè vocabulorum significata mendunt, amplitudinem, & magnitudinem important.

Equĭtis, Vide EQVVS.

Equĭtĕrvus. Animal in Oetæ habens cornua & pubas post colum defendentes usque ad scapulas, & barbam sub mento, ungulas, & corpus ad cervi quam similem, ἱππέλαφος. Vitruvius hæc vocat. Aristoteles integres libros de Animalibus.

Equidem. Affirmativa communis est. Certè. [אכן. Gal. & ἔμε. Gal. Quant à moy, certes, certainement. Ital. In vero, certamente. Ger. Zwar, fürwahr, warlich. Bel. Voirwaer. Hiſ. Cierto, verdaderamente. Pol. Zaiste, prawde. Vng. Nyomáſ, bizonyoſſá. Ang. Surely, truely.] Cic. de Amic. Equidem ea omnibus rebus quas mihi aut fortuna, aut natura tribuit, nihil habeo, quod cum amicitia Scipionis possit comparari. Sunt qui existiment compositum esse ab ego & quidem, quòd frequentissimè inveniatur junctum cum verbo primæ personæ: ut apud Virgil. 12. Aen.: equidem merear, nec deprecor, inquit. Quo in loco equidem mihi videtur significare quod ego quicum. Hoc tamen nihil urget, quum tempore in verbo primæ personæ, singularis numeri, intelligatur nominativus ego. Præterea quòd inveniatur conjunctè cum verbis cujuslibet personæ in utroq; numero, constat certè ubique non posse exponi per ego. Persius Satyr. 5: Nam equidem hos dubitem examussim fundere recto. Consentire dico. Vbi cum secunda persona conjunctum est, idem etiam cum verbo tertiæ personæ potuit Satyr. 1: Ferme equidem fiunt omnia protinus alba. Cic. ad Attic. 5. ego igitur equidem

equi dẽ id erit primum proximum Clodio. Huc accedit quod interdum inveniatur Eques pedestri in oratione cum equo, ut apud Sallust. Ego equidem sic existimo. Quo in loco Cyclio equidem explicare pergo & quidem cum profundam cum ceteris peritiorem legiam. Satius tamen dicere, equidem nihil aliud significare quam quiẽm.

¶ Equus, Animal, nemini non notum. [סוס *sûs*. Gal. *Cheual*. Ital & Hispan. *Caual*. German. *Ein Ross*. Belg. *Een paerdt*. Pol. *Koń*. Vng. *Lo*. Arab. *Faras*. Angl. *A horse*.] Sunt qui ab æqualitate dicunt pertractum, quasi æquũ dicacta prima littera quæ diphthongum efficiebat: quòd equi pares cæteris fere sint, quibus gigas, quæ rigis quæ imperentur. Sed hæc etymologia non plectenda alia, admodum videtur trivola. Cic. de Amic. Nemo est enim non equo quo confidenter, liberius utatur, quàm interdictis & novo. Idem in Verrem: Eum nemo unquam sedentem in equo vidit. Virg. 2. Aen. & equorum agitator Achilles. Ovid. 2. Metam. Vetiemi secretus equis, quũ bellicus ore cruento Sygna dedit tubicen. ¶ Equorum ubi gradiri, qui malli gradi, & fine fastidio incedant: contra, fucus cultores fellerem frequenter experiuntur. Ab eodem vere dicitur in curru velocissimi, cursus incapaces ubi sunt in vexatione. ¶ Equus Trojanus, proverbium, de occultis insidiis, conspiratione inque sit pernicies alicujus tendentibus. Cic. pro Murana. Intus inquam, est equus Trojanus, à quo cunq; hæc Consule domi ne tibi opprimantur. ¶ Equus & quadriga: id est, omni cum cultu. Cicero ad Quint. Fratr. libro 2. Sic ego qui in isto comm ne deformitate indemnatus, tu mehercule sæpè cum tute, cursu antigam tarditatem, tum equis, tum verò (quorum tamen ego probari ab eo nullum probari) quærigis pœnitis. ¶ Velis equisque. Cic. 2 Offic. Cum hic velis equisq; (ut dicunt) ille honestatem tueri ac retinere sententia est, decertandum est. Quo tamen in loco nonnulli malunt legere vires, equisque. ¶ Ab equitem, & *ἱππέα τὸν ἀπὸ τοῦ ἵππου*. Quoties quis ad litem vocatur, in quo plurimùm valet, quoq; vel maximè gaudet, equus in campo, tanquam in sua est arena. Lucian. in Captivo, & Plato in Theæteto. Translatum videtur à militia. Nam quoties ex eo pediti cum equite, pedes fugit cum equitis, sectaturq; loca impeditiora. ¶ Equi tenebras, *ἵππου σκότος*. Proverbium in eos dictum solitum, qui præclarè rebus gestis & ornamenta postea quam contexuerint, ac sordidas curas sponte abjiciunt. Sumptum à pectoralis equis, quibus fa. C. tegeres, in pistrinũ aut currum, aut aliud id genus operis detrudebantur, cum in pretio habiti, cum integris viribus essent, Plutarchus. qui Tacri V. Sacer. ¶ Quod equus ornet campum. Vide Liberum. Quæ maximè in equo spectanda. Vide Apul. de Deo Socrat.

Equũs, a, m. dativo & ablativo pluralibus equabus. Equini generis fœminæ: [סוסה *sûsâ*. Gal. *Iument*. Ital. *Caualla*. Germ. *Ein Stutt*. Hisp. *Yegua*. Pol. *Klacz, kobyła*. Vng. *Kancza*. Angl. *A mare*.] Ovid. 2. Metam. Nobilium quæ greges custos servabat equarum. Ibidem 3. Nec vocem vacca, nec equæ amor ullus equarum.

Equus, gen. comm. Insidens equo. [סוס פרשׁ *parâsh sûsâh*. Gal. *Cheualcheur, qui est à cheual, cheualier, homme d'armes*. Ital. *Caualliere, caualcatore, che va a cauallo, caualliere, huomo d'arme*. Germ. *Ein Reuter*. Belg. *Een Ruyter*. Hisp. *Varon ó muger á caua lo, caualliero*. Pol. *Jeździec, jeźdźec*. Vng. *Louagio, louag*. Angl. *A man of armes, a horseman, a knight*.] Plaut. Mil. neque equus neque pedes præfectus qui sit tam audacia est, Quin ego è faciat confidenter quidem mulieres Ercant. Virg. Aen. 8. Interea premitis equites ex urbe Latinus. ¶ Sumitur quandoque pro equo. Virgil. 3. Georg. Impositi dorso atque equitem docuêre sub armis Insultare solo, & gressibus gloriarier superbis. ¶ Equites etiam dicebantur à Romanis qui Equestrẽ dignitatem erant adepti, aut ex Equestri ordine progniti: quorum otio, quãvis dignitate Senatoria ad equitis erat infectior, proximam tamen ab ea obtinebat dignitatem. Neque tolùm dignitate verum etiam censu distinguebantur equites à senatoribus. Cessus enim Senatorius cuplo major erat censu Equestri. Nam ante Augusti tempora census Senatorius erat octingentarũ millium: hoc est, coronatorum X X. M. Census autem equestris quadringentorum millium: hoc est, coronatorum X. M. quanquam postea pro arbitrio principum longè auctus fuit census. & immutatus. Matt. lib. 8. Vehitur omnis Eques cecũ populusq; Patresque.

Eques. Tria genera loquẽdi Latini scriptores usurpãt, eques, equestris ordinis, equestri loco natus, quæ utrum idẽ significent, an verò differant & quatenus differant, considerandum. Eques & equestris ordinis idem sunt tam & eques quicunq; est, & dicitur idẽ equestris ordinis, & est, & dicitur. & contrà. Quod si eques patre natus est eques, cui nunquam senator fuerit: equestri loco natus dicitur: sin patre natus est senatore: eques quidẽ, sed nõ equestri loco natus, qui porrò, quem eques fuisset, in senatũ est allectus, eques nõ amplius dicitur, sed assumpto nobilioris ordinis nomine, senator ornamenta tamẽ retinet equestria, anulum aureũ, & equũ publicũ. Itaq; M. Cicero quanquam equite Romano natus esset, nunquã potest quidem inficiari pervenit, eques appellatur, sed senator atque ipse sua se corpora, quam de ordine senatorio loquantur, nostra appellatione de equestri, non tamen negatur nõ eques, neq; equestris, sed senator, & senatorii ordinis jure dicebatur. Ad mihi venit in mentẽ, quod in quadã epistola scripsit M. Cel. ad C. c. Nostri, inquit, equites nullã antiquitus videntur nobilitatem habuisse, nostri ob rãculam dixit, quia utique patre equite Romano natus erat. Potest igitur esse eques equestri loco natus & eques nõ equestri loco natus: item que potest esse Senator equestri loco natus, & senator non equestri loco natus: cujus verò pater equestris fuit, is, si senator factus est, definit appellari eques, & equestris ordinis, eadem tamen retinet insignia, nisi ea, ignominiæ causa, notatus à Censoribus amittat. Ex Asconio observationib. Equẽ Ire, Itare, Ire, & hic & hæc Equestris, & hoc Equestre. Eques sit. Quod pertinet ad equitem [ἱππικός]. Gal. *De cheualier, de cheualerie, de la qualité & condition d'homme d'armes, de cheualerie, de cheual*. Ital. *Caualliere, caualleresco, caualleresca*. Germ. *Ritterlich, Ritterlich, Ritterlich,

Vers gibbet. Hispan. cosa para matar ladrones puesta à cavallo. Polon. Kosky. Vngar. Akasfa vele. Anglice. that serueth for hem. Kaukey.] Valer. Max. libro vlt. Herophilus equarius medicus, C. Marium septies consulem avaritiæ vendicando, se exulit.

Equārĭus, a, um. Magnus equarum grex est. [ἱππικὸς ἀγέλη, ἢ ἱππικὸν πλῆθος. Ital. Mandra di cauagli. Gal. Vn haras, ou troupeau de cheuaux ou iumens. Germ. ein Hauffen oder gemeine Pferde. Hisp. Manada de yeguas. Pol. Stado koney. Vng. Louak. Ang. A heard of mares.] Varro in Procem. 2. de Re rust. Quo & ipse hospes mare habui grandes, in Apulia ornatas, ut Reatino equarias.

Equĭfĕr, ĕra, ĕrum, penultima correpta, m. f. Equus ferus: id est, non mansuetus: [ἱππόβροτος. Gal. Cheual sauuage. Ital. Cauallo saluatico. Germ. ein wild Ross. Hispan. Caualo brauo, feroz. Polon. Dziki koń. Vngar. Vadlo. Ang. A wyld horse.] cujusmodi in Septentrionalibus regionibus nascitur, auctor est Plin. lib. 8. cap. 15. Idem lib. 28. cap. 6. Ne primos ictus ac tot cruciatuum sanguis horridos ceperit. cap. 10. De equiferis non loquuntur Græci.

Equīlĭcĭum, n. f. Mores quæ datur pro admissura equi. [ἱππικὸν τέλος. Gal. Cognoissance ou salaire qui se prend pour la monture. Ital. Prezzo dello stallone, che ingrassa vna caualla. Germ. Der lohn so man gibt, wann man den Hengst zu Stutt gelassen hat. Hispan. Soldada de garañon cauallo. Polon. Zapłata za stanie. Vngar. Sabo ber. Angl. The reward of a stallion that hee hapneth mares.] Varr. An si equum emisses quadripedem, utrum a fisco Neronis admitteres, quamvis popularibus dedisse eum non?

Equīlĭcĭum, pro, Stabulum equorum. [ἱππικὸν, ἱππόκομον. Gal. Estable à cheuaux, escurie. Ital. Stalla de cauagli. Germ. Ein Stall oder gemeine Stadt. Hispan. Caualleriza. Pol. Stayna koney. Vngar. Istalo. An. Ostle house.] Sicut ab equo ovile, Varro de Re rust. lib. 2. cap. 5. suadet sæpes in equilĭcio fulgendere, ut oculi equilecorũ consuescant videre earum tactione, & cursu cœpitus audire.

Equīlĭa, æ, cum, pestilentium, Quid est equi, quod pertinet ad equum. [ἱππικὸν. Gal. Ordinaire, qui est d'vn cheual. Ital. Ordinario di cauallo, cauallino. Germ. Alles was der Ross ist. Hisp. Cosa de caualleria, caualluno. Pol. Koneky. Vng. Lotsok tulayduk. An. Of an horse.] Horat. in primo lib. de Arte poet. Humano capiti cervicem pictor equinam jungere si velit. Idem 2. Epist. Vt per mille colubros, quos Thyestæ pedes ut equinæ Poëtarum vellit. Virg. 10. Æneid. Atque caput fulgens, crinitaq; tempora flammæ.

Equīsĭcĭdĭum, ii, n. [ἱπποκτονία. Vng. Louag lowanak. An. A killing of horses, jaque tribuat pedibus equinum id est, qui equitare sciat qui in lectica gestatur, amandat pedibus lecticarios. Hinc meritus simplici voce sessorem vocamus.

Equīsætum, ti, Herba est à crudæ equinæ similitudine nomen habens, aliis nominibus ephedra, & anabasis appellata. [ἱππουρὶς, ἀλλοις ὀνόμασιν ἐφέδρα, & ἀναβασὶς ἀπαλουμένη. Ital. Coda di cauallo, asprella. Gal. Queue de cheual, asperle, ou prestle. Germ. Schaffheu, ein Hirs Cola de caballo, aspereza. Pol. Kuzy ogon, szczotka. Vng. Lofark.] Vulgus Priami appellat pedissequum ephebum primùm cognitum, qui ea buxum expolirent, & molercalis, quæ vasa lignea ea extergunt. Vide Plin. libro 16. cap. 13.

Equĭto, onis, m. t. Qui equorum curam gerit, eosque instituit. [ἱππεὺς & ἱππικὸς. Gal. Homme & pilotte de cheuaux, gouuerneur. Ital. Gouernatore di cauagli. Germ. Ein Rossknecht: Der die Pferd auffzeucht vnd warten soll. Hispan. Caualleriço de caballos. Polon. Stayny koney. Vngar. Louak mester. Ang. A horse breeker or keeper.] Varr. Nam ut equus qui ad vehendum est natus, tum cum traditur magistro, ut equiso doceat tollationi incedere. Veteres dixerunt magistrum, ut equiso docet tollationi incedere. Veteres dixerunt magistrum, ut equiso docet tollationi incedere. Veteres dixerunt magistrum, ut equiso docet

sic Pol. Ilirem, Athenæi Neos secundò Anonym. interpretari.
Erathemis, anthyllis. Dioſc. lib. 2. cap. 151.
Erasi, quas vulgò extra ſitum poſitos dicimus. Ex Rufino.
Ere, ſcribendi, Priſcis linguæ ſignificat. videre. חלה chald. Gal. Regarder. Ital. Guardare, mirare. Germ. Beſehen, ſchauen. Hiſp. Parecer. Pol. Oglądać, widzieć. Vng. Kegyelkezni. Ang. To ſeem.] Apud Cicer. 1. de Orat. Eri ſolet in ſecunda contentione legum: Neceſſe parvo navigio & magna eadem eſt ratio gubernandi. Interdum idem quæ ſolebus verbis efferri oportet, neſciat, nisi eadem de ſumma hac cauſa agere non poteſt. ¶ Indè judicium famæ erit ſecundæ, id eſt, famæ bonæ. Cicero pro Cœcina: In poſtrema hanc omnium quem eſſe, & quam ipſe ſibi ſtatuam famæ nomine exaggerare, nomine hæredis ornatam famæ erit ſecundæ poſſe videri. ¶ Sunt qui hanc ſecundi præſupponendam eſſe dicant, ejus origines reducentes ad verbum Græcum ἔρις, quod ſignificat altercare. ¶ Hinc Erectum patrimonium, civile, apud Feſtum, Erilium cumque Etruſci conſortes, ut in libris legum Romanorum legitur. Erilium inhærendo, Cinnium legendo. Hæc Feſtus. In quibus locum exemplaribus legitur Erectum, male. Nam Erectum dicitur, quod quum hæredibus dividi eſt, alteri ab altero parte eripitur.
Erechthites Senecio apud Dioſc. lib. 4. cap. 98.
Erĕgĭsmĕ, Exadverſo. חנך מכח מלאכה, ἐναντίως. Gal. Vis à vis. Ital. All' incontro. Germ. Gegenüber. Hiſp. Enfrente. Pol. Przeciwko. Vng. Ellenkezőképpen. Ang. Right againſt.] Cic. 2. de Divin. Videre constantissimo mortuum, cùm de illa è regione Solis fulgentissimi curru in eandem terræ, quæ eſt meta noctis, umbram obfuturi neceſſe ſit. Bucnus.
Erĕmĭtæ, Signibat ex occaſione rei præſentis capto conſilium. [ἐκ παρέργου, παρεργῶς, ἐκ παρέργου, ἐξ ἐπιτυχίας, ἐξ ἀπροσδοκήτου. Vtl. ἐπιτυχῶς, ἀπροσδοκήτως.] Et ſubinde dubitatur à ſolute, ĕrenata: & ſubinde cum conjunctivo ſatur, Erenatus exordium dixit Quintilianus noſter. Eſt fabula inventum. Apul. Erenata fallacia: ſignificatur enim muliebris dolus ad ſe levandum ſubitò excogitatus, non dominicè compoſitus, ſed expiſcatæ & negotio expromptus.
Erĕmĭtæ, ἐρημῖται, ἐν ὄρει. Eremita. Vide ſuprà in E. & EX.
Erĕmĭgo, as, avi, n. p. Stravigo, emergo. [ἐκκολυμβάω, κολυμβῶ ἐκκύπτω. Gal. Nager entre deux eaux, paſſer tout droit entre deux eaux ou ſur la ſurface. Ital. Remigare, notare con remi. Ger. Durchrudern, durchſchiffen. Hiſp. Nadar entre dos aguas. Pol. Cudzy przeciwko płynąć. Vngar. Keresztűl úszni. Ang. To ſwim over.] Plin. lib. 6. cap. 17. Circa Caſpium quoque multa Oceani littora explorata, parvoque breviùs, quam totus hinc ad illinc Septentrio eremigratus.
Erĕmĭdĭctum, ἐρημοδίκιον. Apud Iureconſultos de minoribus 1. Ait Prætor dicitur, quaſi deſolatum ac delertum judicium, ſeu deſertio cauſæ rejecto vel actor, vel reus in judicio abeſſet, quaſi ἐρημοδικεῖσθαι id eſt, cauſa deſerta, vel vadimonium deſertum. In vulgatis editionibus corruptè legitur hermodicium.
Erĕmĭtis, mi, gen. prod. gen. fœm. Solitudo. [ἐρημία, ἔρημος τόπος, מדבר חרבה. Gal. Deſert, lieu ſolitaire. Ital. Eremo, luogo ſolitario. Germ. Einöde. Hiſp. Yermo, deſierto. Polon. Puſtynia. Vng. Puſztá. Ang. Deſart, wilderneſs.] Hinc eremitæ, ἀναχωρῆται, ἐρημῖται, qui eremum habent, id eſt, locum ſolitarium ut ejurationis ergò incolunt.
Erĕpo, is, ĕpſi, ĕptum, n. t. Ex loco abdito in lucem repo. [ἕρπω κρύπτης, חרש שרץ. Gal. Sortir en rampant ou en ſe traînant, ramper. Ital. Andare, ſcorrere ſtrisciando. Germ. Hinaus kriechen, kommen. Hiſpan. Salir arraſtrando. Pol. Wyłazić, wyczołgać ſię. Vng. Kimászek. Ang. To creep out.] Plaut. Aul. Foras lumbrice qui lub terras erepſiti modo. Interdum id eſt quod ad loca alta & prærupta evado, id non modò pedibus, verumetiam manibus ad aſcendendum opus eſt. Suetun. in Tiberio: Tertius quòd is à terga inſulæ exſtitit ad ſe.
Erĕpto, ab Erepo frequentat. Vng. Kimászkálok, csuszamlok. Senec. Epiſt. 122: Pecunia quoque circa paupertatem plurimum moræ habet cum ex illa erepat.
Erepublicandi eſt, ex utilitate & commodo publico, ἀποδημοσιεύσεως. Suet. in Cæſ. Plerique pecunias contulerunt, ne Catone quidem abnuente eam largitionem è Republ. fieri.
Erĕſĭnem, ſive Inclinem vocabant plantam oleagineam veliteribus & corollis lovo, utram. Vnde & nomen. Concia peſtilentiam facibus imponi ſolitum, ut apud Ariſtoph. Hanc & Corybalion dicebant, etiamſi pro laureo quidam tamo accipiant, in eandem luſtrationis uſum.
Erĕthĭci, Canes Apollinis juſſu nutriti, qui & aratro terram vertere dicebantur.
Erga, præpoſitio, licet eandem vim habere videatur, quæ contra, benevolentiæ tamen eſt: [על bal. ארנד. Gall. Envers. Ital. Verſo, inverſo. Germ. Gegen. Belg. Tegen. Hiſp. Cerca in amor y voluntad. Pol. Przeciwko. Vng. Hűſegre, és ennek ellenkezőjére, hozzája. Ang. Towards.] Ut. Prouero ſummo ergaſe amore omnibus fuboo. Cic. ad Fratrem, Epiſt. 1. Ego omni officio, &c. pro eas pictore ergate te egeris ſuo facta omnibus. Terent. in Heaut. Timeo animum, patris tui, & animum amicæ te ergà ut ſis tuæ.
Ergastĕrium, rii, n. ſ. [חבות ſtabulum, ἐργαστήριον. Gal. Boutique. Ital. Bottega. Germ. Werckſtatt. Hiſpan. Tienda de officiales. Polon. Bodtwa kramowe. Vngar. Műhely. Anglice, A shoppe.] Officinæ fabrorum atque opificum, itemque tabernacula quibus merces venduntur. L. 12. C. de cohort. & in decretis, diſtinct. 44.
Ergastŭlum, li, pen. cor. n. ſ. [חבות ſtabulum, ἐργαστήριον. Gal. Lieu ou on renferme & enchaine quelcun pour le faire travailler & le faſtiger, une priſon. Ital. Bottega, luogo ſi rinchiudono i ſervi cattivi à fare varie ſorti di lavori, priggione. German. Ein ort da man die Knecht gefangen zu jhrer arbeit braucht: oder in einem Stainbruch oder Bergwerck. Hiſpan. Carcel de ſiervos malos. Polon. Niewolnicze więzienie, ſtrzeżone więzienie, kamienny albo kopalny. Vng. Szolgáknak kötése, vagy más efféle. Angl. A place where slaues are bound to work, or ſore punished.] Taberna vel officina ubi lapides marmoraque ſolidantur, vel aliud quippiam operis à vinctis ſervis fit dictum ab ἐργάζομαι, operor. Liv. 2. ab Vrbe: Ductum ſcelus creditores non in ſervitium, ſed in ergaſtulum & carnificinam eliciuvere. Satyr. Et Quid facias talem ſortitur Pontice ſervum? Nempe in Lucanos, aut Thuſca ergaſtula mittas. ¶ Accipitur etiam pro omni quam ergaſtulum prodiis qui ergaſtulis ſunt inclusi. Varro: Miliès mox in virum qui tota ergaſtula libertate conaret.
Ergastŭlus, li, m. Dicitur ſervus qui ergaſtulo inclusus, vel ex vinculis, aut compeditus opus facit. [δεσμώτης ἐργάτης. Gal. Vn ſeruiteur enchaîné & enchaînant. Ital. Servo rinchiuso à lavorare. German. Ein Knecht der gefangen arbeiten muß. Hiſpan. Siervo encerrado con cadenas. Polon. Niewolnik przykuty robiący. Vng. Szolgálatra kötelezett rab. Ang. A ſeruant put in prison or bounde to work.] Plin. Colliturna ergaſtulis peſtimum eſt, ut quicquid agitur à deſperantibus.
Ergastŭlĭus, ii, m. Qui præeſt ergaſtulis. [ὁ τῶν δεσμωτῶν ἐπιστάτης. Gall. Celuy qui a la garde des ſers en ergaſtules, compeſtiues ou enchaînez, geolier. Italicè Guardiano de prigioni. German. Ein Gefängnuſer der über gefangne Knecht geſetzt ist. Hiſpanicè, El que tiene carceles. Polon. Dozorca więźniów, albo niewolników ergaſtulowych. Vngaricè, Tömlecz-tartó. Angl. A gaoler or keeper of the prisoners.] Column. lib. 1. cap. 8. docet quomodo ergaſtulo ab ergaſtulariis tractari debeant. Ergaſtulario ſervo, δεσμώτου, ἐργαζομένου ἐρέτου.
Ergo, illativa ſive completiva conjunctio eſt, cui minoribus adhibetur claſulis, ſicut ſignum. [ὦν babilon. ἄρα, οὖν. Gal. Donques, adonques. Ital. Dunque, adunque. Germanicè, Derhalben, darumb. Belg. Daeron. Hiſpan. ἄρα, pues, luego. Polon. Przeto, dlatego. Vngar. Annak okáért. Angl. Then, therefore.] Aliquando inceptiva eſt, conveniens maximè indignationi, ſemel in carmine de Auguſti Cæſare, quo Virgilii poëma vetiti aboleri: Ergòne ſuperbus potuit vos improba verbis Tam dirum mandare nefas? ¶ Aliquando hortativa, ἄρα. Virg. 2. Aen. Ergo age charo patre. ¶ Aliquando vim nominis habet, accipiturque pro ablativo cauſæ, ſive gratiæ. ἕνεκα, in qua ſignificatione circumflectit poſteriorem, perperàm, eam prudentem jam alias habet indifferentem. Virg. 6. Aeneid. Ille ergò Venerius, & magnos Erebi transmittimus amnes. Sicilenſis lib. 3: Milites ut lex Calpurnia concederat, virtutis ergò civitate donari.
Ergon, ἔργον. Latinè opus ſignificat.
Ergotĭmĭnus, a, um, qui à dæmone apitatur, ab ἔργον, opus, & τιμάω, apitor, prohibeor.
Erĭca, æ, vel Erĭcē, es, ἔρικη. Pol. Wrzos albo wrzesz. Rathemi barbam appellat. Ant. Heath or wake brooms or ov.] Textrix eſt nō multum à myrice differens, colare rotundum, & ſolio nō admodum diſſimili. Flores emittit Autumni tempore, quum reliquæ omnes herbæ, & virgulta deflorescunt, quare ab apibus præ cæterarum inopia, maximè appetuntur: tùm, ex iis mel quod optimum veratur, ſolvitque, & minimè probatum ſuperem referens. Auctor Plin. lib. 22. cap. 9. & lib. 21. cap. 16.
Eriŏpeton, ἐριόπετον, herba à vellendo dicta.
Erĭphĭum, pi, adh. tam ἔριφιον. Gal. Seneçon. Ital. Cardinalis, ſenecio. Germ. Creutzwurtz, Hirtentraut. Hiſp. Hierba cana. Polon. Pępowiec ἔριφιον. Vngar. Kovál fű. Ang. Groundſel.] Herba eſt conſolidis ſubnascendis, ſpecie & mollitia ruſſaginem referens: ita dicta quòd Vere careſcat, & quàm cruſſimè in album quandam lanuginem abeat. Sonat enim ericeton Latinè Veratum lenem, Vide etiam hoc nomine nonnulli ſimilem vocant.
Erĭgo, is, rexi, rectum, ĕre, act. t. Ab è & rego compoſitum. Elevo, attollo,

vo, attollo, erailo, excito. [הקים hakim, nikmeno, nikgdeno, al. Gallic. lisiner, lansser drecsser. Ital. Drizzare, rizzare. Ger. Aufrichten. Bel. Overichten. Hisp. Alzar. Pol. Podnosić, podnieść, podźwignąć. Vng. Föltrehuzom, föltámasztom. Ang. To raise up, to set up, to advance.] Cic. pro Rosc. Amer. Quem simul atque attigi, statim homo se erexit. Idem 2. de legibus: Nam qui cæteros animantes abjecisset ad pastū, solum hominem erexit, & ad cœli quasi cognationis domicilium, pristini conspectum excitavit. ¶ Per translationem accipitur pro consolari, & fabricare. Cic. pro lege Manil. Diffidentemque rebus tuis confirmavit, & afflictum erexit, perditumque recreavit.

Erētālis, part. [טרם mukdam, mikgdom, mikdoch, mikdom, al. Gall. Edifié, basti. Ital. Edificato, edificato. German. Aufferbawt. Hispan. Edificado, fabricado. Polon. Wzniesiony, pobudowany. Vngar. Föl épitetet, megépitett, föl épültetet, föl épültetett. Ang. Raised up, builded, set up, erected.] Cic. Ego vos ardentes & erectos ad libertatem recuperadam adhortabor. Idem ad Brut. Eredior denatus erat non sermentis solùm nostris, sed cohortationibus excitatus.

Erineos, Epimedium herba, apud Dioscoridem, libro 4. capite 28.

Erinum, medicamentum vocatur quod purgat caput per nares.

Ērĭŏxўlŏn, pen. prod. ἐριόξυλον. Lana est quæ ab arboribus producitur. Vipian. Sicut lana. ff. De leg. 1. Lana [illegible] legata, etiam lepotinam lanam, & auferinam, & caprinam credo continere: & de ligno, quā Græci ἐριόξυλον dicit, ignearn lanam appellant.

Ērĭphĭă, ἐριφία. Herba est septem lanuginosis ramulis aspinoso folio, purpureo flore, & eo quidem perenni, semine fabacco, totidem radiculis quot ramis. Hanc magi prodidere in avenæ scarabeum habere, furium deorumque detestatum cum sono hoc edi: unde & nomen accepit. Vide Plinii lib. 24. cap. 16.

Ērĭpĭo, pis, pen. cor. act. e. Vi tollo: &, ut ait Pomponius Iurisconsultus, aufero, adimo, extorqueo. [הכה hakkah, nikkeh, nikgdeno, al. Gall. Rauir, oſter par force. Ital. Rapire, torre per forza. Ger. Hinauß reiſſen, mit Gewalt auß den Hendet ziehen. Bel. Wreedten. Hisp. Arrebatar. Pol. Wydzierać, wyszarpować, gwałtem. Vng. Kiragadom. An. To snatch away, pluck away by force.] Terent. in Heaut. Crucior bolum tantum mihi ereptum tam subitò de faucibus. Duplicem omnino habet constructionem. Interdum enim cum accusativo habet dativum: & tunc verò cum accusativo habet ablativum, præcedente aliqua præpositione: & tunc tagpiàn in bonam partē accipitur, nonnunquam tamen etiam in malam. Sed hæc Vallæ differentia non est omnino vera. Nihil enim usitatius est his locutionibus, Eripere aliquem morti, periculo, damno, dolis, & similibus, ubi certè quamvis accusativum habeat cum dativo: in bonam tamen partem accipitur. Virgil. 12. Æn. Accersit, & fatorem, si quis modus, eripe morti. Plin. in Epistol. Eripe me huic tormento.

Ērĭthăcus, ci, [ἐριθακος. Arg. Rubecula.] Avis est colibria, formam & colorem mutans, cum nomine. Namque ejusmodi tantùm erithacus, alibi ephœnicurus appellatur, à punicei cruoris colore. Autor Plin. lib. 10. cap. 29: Theodotus ex Aristotele rubeculam vertit.

Ērĭthălēs, ἐριθαλες. Herba est semper virens, quæ alio nomine sedum, sive sempervivum minus appellatur. Vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Ĕrĭtūdo militaris, Est machina militaris infestis undique hastarum telis aut aculeis echinus. Salustius: Saxaque ingentia, & axe vincti orbes per pronum incitabantur, axibusque machinabantur modum certii militaris veruta binûm pedum.

Ērĭvĕ, as, pen. prod. Rivis factis educo, evacuo. [ἐξαγειν. Gall. Emmener & faire ruiſſeler par rayſſeaux. Ital. Scolare per rodoletti, scolare. German. Das Waſſer in Gräbinen hinauß leiten. Hisp. Vaziar la agua. Polon. Przez rzykopi wode wypuszczam. Vng. Kis árkokon, vizet el vezetem. Ang. To make emptie and void by channels.] Plin. lib. 17. cap. 26: Cæterùm majore in parte orbis etiam pluvias Autumni aquas erivari convenit.

Ērŏdĭus, m. s. [ἐρωδιος. Vngar. Gém.] Homero. Avis est quæ in coitu sanguinem exudat: unde nomen impositum creditur. Quænam tamen avis sit, non satis convenit inter scriptores. Suidas enim ciconiam putat esse, aut aliquam ciconiæ similem, putatque erodion dictam quasi elodion, quòd felicem in paludibus versetur. August. fulicam esse credit. Theodorus ardeolam.

Ērōdo, is, ere. Rodo. [διατρωγω, λιπτρωγω. Gallic. Ronger entour. Ital. Rodere. Germ. Nagen. Hisp. Roer. Pol. Wkopywać. Vng. Kirágyom. An. To gnaw of.] Plin. lib. 11. cap. 29. Omnia verò morbi erodentes. Col. lib. 10: Nec solùm teneras audens erodere frondes. Erosa sale. Plin. lib. 12. cap. 9.

Ērōgĕnĭcŏn, ἐρωγενικον. Herba est sic dicta quòd amatoriis convenit: γενικον enim, & γενεσ signo, & ἐρως amor dicitur.

Ērōgo, as, pē. cor. act. o. Distribuo, & expēco. [נתן chalak, chalaak, nathan. Gal. Eſtargir, distribuer, donner à tous, ou quelcun demande. Ital. Distribuire, spendere. Germ. Außgeben, außspenden. Bel. Uutdeelen, Hisp. Distribuir y dar alguna cosa. Pol. Wydawać, rozkładać, rozdawać. Vng. Kiosztom, el költem. An. To give or distribute, to spend, to lay out.] Plin. epist. 2. 9: Deinde quam ipsi erogare incœpi, tolli, parati sunt in operibus balinei conferre. Erogare pecunias ex ærario. Cic. in Vatinii: Vide in eos sumptus pecunia erogaretur. Liv. l. ab Vrbe. ¶ Invenitur etiam exrogare, quod dicitur Festus, sequitque Veterem per novam legem eximere.

Ērōgātus, pen. prod. part. sup. [נתון nethulak, nikdoch, ingenitus. Gall. Distribue. Ital. Distribuito. Germ. Außgegeben, außgetheilt. Hisp. Distribuido. Pol. Wydany. Vng. Kiosztatot, el költet. Ang. Spended, bestowed.] Vt pecunia publica ex ærario erogata. Cic. 5. Verr.

Ērōgātio, as, penult. corr. [מחך machalc, spendthrift, dissipator. Gal. Forcgrine ou despence. Ital. Progressione, spendimento. Ger. Außtheilung. Hisp. Distribucion. Pol. Wydanie. Vng. Kiosztás, költség. An. To give or distribute much or often.] Vehementer rogo. Plaut. Capt. ...uteribi ego ex hac flamma vervecea volo erogitare meo animore quid tu facinus filio.

Ērōgātĭo, verbale. s. c. Distributio. [מחלקת machloketh, kebodoth, legatio. Gall. Distribution, donnaison, despence, largesse. Ital. Distributione, dispensa. German. Außgebung, außtheilung, außspendung. Hispan. Repartimiento, el que reparte. Pol. Wydanie, rozdawnictwo. Vngar. Kiosztás, osztó kölcsö. Ang. A giving or bestowing.] Vt erogatio pecuniæ. Cic. ad Att. lib. 15. Plinius in Paneg. Vt tot impendiis, tot erogationibus sola sufficiat. Atque hæc in malam fere sumitur, quemadmodum apud Suet. Plerisque in locis, semper pro largitionibus & prodigentiis posita.

Ĕros, [עבה hegel, kab, ἐρως. Gallic. Amour. Ital. Amore. Germ. Liebe. Hisp. Amor. Pol. Miłość. Vng. Szerelem, szerelmes. Ang. Love.] Amor, Latinè: unde erotica carmina: id est, amatoria. ¶ Fuit etiam nomen Comœdi, cujus meminit Cicero in Oratione pro Roscio Comœdo.

Erotĭdes, Amorum majus apud Dioscor. lib. 4. cap. 91. Sic dictum, quòd amatoriis conveniat.

Ērōtēmă, ătis, n. t. Græca dictio, Latinè Interrogatio. [ἐρωτημα. Gall. Interrogation. Ital. Interrogatione. Ger. Frag. Hisp. Pregunta de cosa dubiosa. Pol. Pytanie. Vng. Kérdés. Ang. An interrogation.] ¶ Fit hæc figura quoties ita Aquila figura quædā, ad imum Ciceronis interrogatum verum quæ primum non exacte respondet, ipse aliquid interrogat eius ut exigentius ratiocinationem. Differtur ¶ pysma: hoc est, à quæstio, quòd ad enthymema una voce responderi possit negando vel confitendo ad pysma verò nonnisi pluribus.

Ērōtўlŏs, ἐρωτυλος, Gemma est, quæ mercatores, & hieromnemon dicitur: à Democrito præcipuè laudata in argumentis divinationum. Autor Plin. lib. 37. c. 10.

Ērrō, ĕrras, ĕrrare, n. p. Vagor, labor, errore ducor, pecco, offendo. [תעה taah, שגה shagah, בוך bud, בדד badad, נדד nadad, שלה shalah, שגג shagag, אנח anach. Gall. Aller ça & là, s'esgarer, se fourvoyer. Ital. Errare, fallire. Germ. Irren, oder in jrrthum. Hisp. Errar. Pol. Błądzić, błędy czynić. Vng. Tévelygek, bodoskodom. An. To stray about or err, to mistake, to be deceived.] Virg. 1. Æn. Heus, inquit, juvenes, monstrate, mearum Vidistis si quam hic errantem forte sororum. Cicero 3. Tusc. ex Homero: Qui multa in campis mœrens errabat Alea. ¶ Sed quoniam pecudes errando: id est, vagando pascuntur, errare pro pascere. Virg. 3. Æneid. Millenæ Siculis errant in montibus agnæ. ¶ Errare aliquando est putare, vel approbare verum esse quod falsum est, vel falsum esse quod verum est: vel certum pro incerto, sive falsum, sive verum sit ψευδεσθαι, πταισειν. Vnde scienti quòd licet cuis alique ignorantia errare nequeat, non continuò qui aliquid nescit, errare: sed qui te existimat sive quod nescit, & falsum pro vero, sive incertum pro certo approbat. Quæ tamen significatio metaphorica est. Cicero 12. Philip. Cujusvis est hominis errare, nullius nisi insipientis perseverare in errore. Idem 5. Verr. Erravit, an potius insanivit Apronius? Terent. Andr. Huic, non tibi habeo, ne erres. Idem in Eunuch. Quid tu his rebus credis fieri? tota erras via. ¶ Composita sunt, Aberro, Decerro, Oberro, Pererro, Exerro: quorum significata vide suis locis.

Ērrŏr, ris, m. s. ut scribit D. Augustinus in Ench. est existimatio, vel approbatio veri pro falso, & certi pro incerto, vel e contrario. [שגיון shegiun, שגיאה shegiah, שגגה shegagah, שגה shegeh. Gal. Erreur, offence, faute, ignorance. Ital. Errore, fallo. Germ. Irthumb, fehl. Bel. Dwalinge. Hispan. Error. Pol. Błąd, błędy. Vng. Tévelygés, bodoság. An. An error, a straying about.] Cic. 2. Acad. Omnes enim qui ad illa arma fato sumus nescio quo Reipub. misero, funestoque cōpulsi: etsi aliqua culpa tenemur erroris humani, à scelere certè liberati sumus. Horat. in Art. Quid deceat, quid non; quò virtus, quò ferat er-

ror. ¶ Proprie autem error est declinatio à via, quæ scilicet vitæ signari, extrahit in malum declinatio. ¶ Inter errorem & erratum hoc interesse Donatus existimat, quòd error, animi sit erratio prædam, ἀπάτημα. Terent. in Adelph. Sunt hæc multò propiùs his, & non est erratum id est, minus est spatii quo erres. Cic. de Univers. Itaq; cum ab omni erratione liberavit.

Errabundus, da, dum. Affatim vel valde errans, vagabundus. [תועה nodèd, נדד nâdâd. πλανώμενος, ἀλώμενος. Gall. Vagabond, qui va errant ça & là. Ital. Errabondo, vagabondo. Germ. Irrend/ vmbschweiffend. Hispan. Vagabundo, errador. Polon. Błąkający. Vng. Tévelygő bandzsó. Ang. That wandreth vp and down, a wandrer.] Liv. 5. ab Vrbe: Quum nunc in finitimos fines erant, nunc errabundi domos suas, ultimùm circumsiderent, pervagarentur. Virg. 6. Aeneid. Si quis fortè seras oculis fefe obvia nostris Errabunda bâvis vestigia.

Erratĭcus, tica, cum, Vagabundus, qui sibi certa sede caret, errat & vagatur. [נדד nâdâd vel. נוד nûd. πλανήτης. Gall. Errant, vagant çà & là. Ital. Errante, errabondo. Germ. Irrend/ vmbschweiffend. Hisp. Errador. Polon. Błąkowaniu się. Vngar. Bodzongódzsi. Ang. That wandreth vp & down.] Gell. lib. 2. cap. 2. Inter hi aliquot ex iis qui aderant, erraticam esse hominem dicere, & mali ingenii, incolamque lordi animum gerentem. Hinc etiam herbæ erraticæ, & frutices erratici dicentur, quinon sunt fatui, sed ubique suum locum sibi sumunt. Plin. lib. 19. cap. 8. Est & erraticum tarabum quod in Aegypto oleastrum vocant. Sic herba erratica urtica, apud Columellam.

Errātum, ti, n. d. Peccatum. [חטא chêtâ, אשם âshâm. ἁμάρτημα, πλημμέλημα. Gall. Faute, peccation, peché, par ignorance. Ital. Errore, peccato. Germ. Sun Sund. Sch. Bel. Sunde. Hisp. Yerro, y error. Pol. Błąd, Grzech. Vng. Vétek, tévelygés. Ang. A fault, a transgression, a trespasse.] Cic. Tironi: Tantum enim dolorem cruciatumque animorum erroris nunc attuli, ut non solùm animus à fortis, sed aures quoque à communi more abhorreant. Idem 2. de Leg. Agr. Cui erratorum ulla venia, cui fides exigua data.

Errātio, verb. fc. Error. [תעה tâ'âh, תעו tâ'û, תעיה tê'îyâh, תעתע tê'ê'a'. πλάνη, πλάνησις. Gall. Erreur, erreurs. Ital. Errore, errori. Germ. Irrthumb/ Mistrau. Hisp. Error, yerro. Pol. Błądzenie. Vng. Tévelygés. Ang. A wandring, a straying, a gadding.] Terent. Adelph. Sanctiùs multò propiùs his, & minùs est erratio. Cic. 2. de Nat. deor. Nulla igitur in vestigatione fortuna, nec temeritas, nec erratio, nec vanitas inest: contraque omnis ordo, veritas, ratio, constantia. Idem de Univers.

Errōnes, nis. c. Qui incertis sedibus vagatur. [נדד nôdêd. πλανήτης, ἀλήτης, ἄστεγος. Gall. Vagabond, errant. Ital. Vagabondo, vago, errante. Ger. Vmbschweiffer. Vagantes umbschweiffend. Belg. tamblerus. Hisp. Vagamundo, errabundo. Pol. Tułacz, vagans. Vng. Bolyongó, kóborló, kóborlók. Ang. Vagabonder.] Tibullus: Atque retum errorem sibi tua signa vocat. Sappho apud Ovid. in Epist. Nec vos erronem tecum admittite nostrum. Vlpiano Erones appellantur servi quorum quidem fugiunt, sed frequenter intra consuetudinem vagantur & tempore in sua negotiorum cantum gito, tandem ad dominum redeunt.

Errōnēus, nea, neum. Qui vagatur, errat. [נדד nôdêd, נד nôd. πλανήτης, ἀλήτης. Gall. Vagabond, errant. Ital. Vagabondo, vago, errante. Germ. Irrend/ vmbschweiffend. Belg. tamblerend. Hisp. Vagamundo, errabundo. Pol. Tułaiący, vagans. Vng. Bolyongó, kóborló, kóborlók. Ang. Vagabonding.] Tibullus: Atque retum errorem sibi tua signa vocat. Sappho apud Ovid. in Epist. Nec vos erronem tecum admittite nostrum. Vlpiano Erones appellantur servi quorum quidem fugiunt, sed frequenter intra consuetudinem vagantur & tempore in sua negotiorum cantum gito, tandem ad dominum redeunt.

Errubesco, bŭi, n. t. Propriè significat rubore suffundor, rubeo. [בוש bôsh חפר châphêr. αἰσχύνομαι, ἐντρέπομαι. Gall. Rougir de honte, avoir honte & vergongne. Ital. Arrossire. Germ. Ich schame mich. Hisp. Enrojecerse. Pol. Wstydzę się. Vng. Szégyenlem magam. Ang. To blushe or be ashamed.] Ovid. 2. Amor. Eleg. 8: Sed te censoris erubuisse genis. ¶ Et cum quis alicujus rei pudet, fere rubore suffunduntur, factum etiam erubescere accipiatur pro pudore suffundi. Cic. 1. de Legib. Erubescunt pudici etiam loqui de pudicitia.

Errūcă, cæ, pen. prod. f. Genus veteris qui in olerum foliis repit, abrodisque præsertim brassicæ. [חרדל chardâl. κάρδαμον. Gall. Chenille, chatepelue. Ital. Bruca, vermine. Germ. Ein Raupe/ Grienpurm. Bel. Een Rupse. Hisp. Oruga, gusano. Pol. Gąsienica, robak. Vng. Hernyó. Ang. A worme that commonly eateth cabbages.] Vide etiam ab eroděre erucam appellata est. Colum. lib. 11: Vbi verò apricis regionibus, post pluvias, noxia incesserunt animalia, quæ à nobis appellantur Erucæ, Græcè autem κάμπαι nominantur, vel manu colligi debent: vel matutinis tepentibus fruticem ictu concutiunt. Sic enim adhuc torpent nocturno rigore, si decciderint, non amplius in superiorem partem prorepunt. ¶ Et cruca herba quædã virtutis calidæ, quæ Venerem excitat. [ἐρύσιμον. Gal. Herbe nommee Roquette. Ital. Ruchetta. Hisp. Oruga yerua. Pol. Wsiorka gorczica.] Ovid. de Remedio amor. Nec cruca, jubeo vitare falacia. Colum. lib. 10: Excitat ut Venerem tardos eruca maritos.

E R V

Erŭdĭo, as, atū, p. act. freq. iterativum verbi rudo, is. [רגש râgash, לגלג lâglag. Gall. Gaster, railer & se mocquer de. Ital. Ridere, mockare. Ger. Spotten/ schelten. Bel. Bespotten. Hisp. Escarnecer, reyr. Pol. Wyszydzać. Vng. Gúnyolódom. Ang. To laugh to skorne, to mocke.] Frugere enim est ut Festus docet, semel factum significat, crucians sepius. Eruditum autem eruditare, ructando aliquid ejicere. Homo omnium prudentissimus est vetus verbum rugo, is, rexi, ructum. Vnde & ructus, hujus ructus, quod eruditi homines ructum significat, quem edere solent qui plus equo optarunt vel immodicum. ¶ Item Ructa, ctas, quod sit tonitrui ejusmodi edere. Lucret. Iovem. Si bene ructavit, ructet mihi tum quoque. ¶ Per eandem etiã abusum numquam invenimus Ructari deponens. Horat. Ille dum sublimes versus ructatur. ¶ Hinc rurius fit frequentativum ructito. Colum. lib. 7: Bovinus exprimatur, locaque flare non patiatur: sepè decumbere & ructitare cogat, caudamque crebrius agere. ¶ Eructare autem proprie (ut prius diximus) significat ructando aliquid emittere, vel ejicere. Virg. 3. Aen. de Polyphemo: Lumen eructans, actrusta cruento Per fauces commixta mero. ¶ Per translationem tamen accipitur pro quovis modo ejicere. Virg. 6. Aen. de Acheronte: vastaque vorague gurges Aestuat, atque omnem Cocyto eructat arenam. ¶ Aliter tit etiam aliorum compositum irructo.

Eructātio, ti. [ἐρυγή vel ἐρεύγομαι. Vng. Böfögés.] Iulius Firmicus lib. 4. Matheſ. Quos inimicus color collectas affligat eructatione deficcat.

Erudĕro, as, pē. cor. n. p. Rudentibus expungo. [ἐκκόπτω ἐξορύσσω. Gall. Nettoyer de toutes grosses ordures & amas inutiles de vieux chiffres. Ital. Purgare, netture via tutto di pietre & altre cose. Germ. Saubern von dem unnutz und vnnutzen so im ackerbauen Gemein gestrafft. Gloss. Kn. Hisp. Limpiar lo inutil, sacar, desbrozar. Polon. Zrzędzka kiego. Vng. Kiuiadzkodom. Ang. To take away rubbish or vnnecessary stuffe.] Sunt autem rudera, purgamenta, puta cementorum lapides confracti, arena, cals, & hujusmodi extrinsecus cõgesta. Hinc eruderatur ager, qui vetustate & desuetudine materna fuerat. Eruditare namque, est purgare, & rudera ejicere. Varro 2. de Re rust. cap. 2: Solum aperire esse emundatum, & proclivum, ut evecti fiele possit.

Erŭdio, is, pi, ītum, 4. p. Ex rudi doctum facio, do rem, in ritu, expolio, imbuo. [למד lâmad. παιδεύω, διδάσκω. Gallic. Enseigner, endoctriner, instruire. Italic. Ammaestrare, insegnare. German. Thun vnderrichten/ lehren. Hispan. Enseñar, doctrinar. Pol. Vczę, pokazuję. Vng. Tanitom, oktatom, böltsét reádom. Ang. To teache, to instruct.] Cicero 1. Tusc. Philosophia verò omnium magistra rationum, quod est aliud nisi ut Plato ait donum Dei esse videatur? Ego inventum fateor nos primum ad illarum cultum, deinde ad ejus hominis, quod ferum esset in genere humano fecisse tantum, cum ad modestiam, magnitudinemque animi, tum ad lenitatem.

Erŭditĭo, ti. Doctrina, institutio. [מוסר mûsâr. παιδεία, παίδευσις. Gall. Erudition, science, enseignement. Ital. Dottrina, disciplina. German. Gelertt. Hispan. Enseñança, doctrina. Pol. Nauka, umiejętność. Vng. Tudomány, jószág. Ang. Erudition, learning.] Cic. 1. de Finib. Nullam eruditionem esse divinam, nisi quæ beatæ vitæ disciplinam juvaret. Idem 1. Acad. Sine eruditione ingenia intelligi non possunt. Idem 2. de Orat. Omnis eruditio inexpers, atque ignarus.

Erŭdītus, part. Edoctus, institutus. [למד mulmâd. πεπαιδευμένος. Gall. Appris, sçauant, endoctriné, instruict. Ital. Ammaestrato. Germ. Gelert. Hisp. Enseñado, erudito. Pol. Nauczony, umiejętny. Vng. Tanitott. An Instructed, taught.] Cicero Quæst. lib. 2. Sic vero fallaces fuisse permulti, & fores, & diuturna tyrannis videat? nisi eam affectationem eruditi. Idem 3. de Orat. Nonne Socratici etiam disputationibus eruditi?

Erŭdītus, a, um. Edoctus, peritus, literatus. [למד lâmad. πεπαιδευμένος, σοφός. Vng. Bölts, tudo. An learned, cunning.] ut, Eradita operatio dicitur, sere facta. Plin. lib. 11. cap. 25. Tertium ararium, penus eruditæ operationis conspicuum. Discipulus juris civilis eruditissimus, Cicero 1. de Orat. Columella lib. 8. cap. 16: Dactaque & erudita palaca fallidus docuit flavescere lupum. Quinct. lib. 1. cap. 3: Hæc eruditis quæritur. Vide Doctus in DOCEO.

Erudĭte, & Eruditè, adverb. [Vngar. bölcsen tudósan. Ang. Learnedly, cunningly.] Columella Agricolturæ libro 3. capitur et Duo volumina laudium, præceptorum de vineis Italis Græcinus conscripta facetiùs & eruditiùs posterioribus tradenda curavit.

Erŭdĭtŭlus, la, lum, diminutivum. [Vngar. böltsetske, tudotska. Ang. Somewhat learned, a little smattering or meane learning.] Catull. in Manurram & Caſ. Morbosi pariter, gemelli utrique Vngues Lectulo, eruditulique ambo.

Erūgo, as, are, pen. prod. act. p. Cutem extendo, & rugas tollo. [ἐκτείνω. Gall. Oster & faire se aller les plis & rides. Ital. Di-

fleuchen, lemarvia de grieca. Germ. Die runtzen vertreiben. Hiſp. *Deſarrugar, quitar arrugas.* Polon. *Zmarſzczenie odpedzam.* Vng. *Kiriſekſimſzkſzigiom.* Arm. *Tzeskanem yerucsles.*] Plin. lib. 21. cap. 19. Lichenas, & lepras, & furfures in facie emendant: eruginant corpora.

Erigātio, verbale, ſ. t. quo uſus eſt Plin. lib. 28. cap. 12. *Corgiarum.* Gallic. *Deſchamoet, ofteuent de rider.* Ital. *Feſſa cacciare giarroni.* Germ. Runtzelung der runtzen oder rumpffen. Hiſp. *La ruga ſine.* German. Vertreibung der runtzen oder rumpffen. Hiſp. *Obra de deſarrugar y quitar las arrugas, deſarrugamiento.* Polon. *Zmarſzczenie odpedzanie.* Vng. *Kiremſzkſzik, kiſzkſzirés.* Arm. *Azakeng awey of wrenckles.*]

Ervilia, æ, f. p. genus eſt leguminis, folio quàm faba longiore, apibus gratiſſimo: ideo rectè ruſticæ ſcriptores circà alvearia ſeri præcipiunt: *ἔρυος.* Colum. libro 2. Saſerna putat vearia ſeri præcipiunt: *ἔρυος.* Colum. libro 2. Saſerna putat agros ſteriliores lupino, faba, vicia, ervilia.

Erumpo, is, rupi, rupt. Cum impetu egrediar, eruptionem facio. [דָּלַק *dalak* נָתַק *nataq*, *ἐξαγω.* Gall. *Saillir & ſortir aucc violence & impetuoſité, faire vne ſaillie.* Ital. *Vſcire fuora con empeto.* Germ. Hinauß brechen, hinauß fallen. Hiſp. *Salir con impeto.* Pol. Wypadnąć brzegiem

illa vincta vinctis. Ita illæ pinus lentæ vimula sunt esculia.

Esca, æ, f. & hoc esculentum, pro Cibus. [ἔδεσμα. Virgil. Magdaló, esmasló.] Paulus in L. Quinquidem. ff. Supellectile. Escæ autem vel potorium argentum non debent.

Esculentus, a, um. Quod esui aptum est. [ἐδώδιμος. βρώσιμος. Gallic. Bon à manger. Ital. Mangiativo. Germ. Essig. Das ess ist zu essen. Hispan. Cosa de comer. Polon. Do iedzenia należąca. Virgil. Edulia ne vana, magdaló. Ang. Any thing to be eaten.] Plin. libro 10. cap. 60. Notatum multos mures esculentos raptæ uniquam ex funerum feculis. Cicero de Nat. deor. Atque ita eligere ex iis quæ sunt esculenta. Ibidem: Iam gallinas, qui sentire eorum quibus vescimur, genera deberet, habitare in ea parte oris qua esculentis & poculentis iter natura patefecit. ¶ Omnia esculenta obiectis, πάντα τὰ βρώσιμα παρατιθέμενα. Quum urget necessitas, nihil non fatimus: & vehementer famelicis nulla non fuasis est cibus.

Escharotica medicamenta, φάρμακα σηπτικά, dicuntur causticæ, quæ vim habent eschara inducendi, et crustam inducendi.

Esculus, & quercus est exegenia glandiferarum. [Virg. Malesa. Eadem cum id alii tamen alii existimant, quam Theophrastus φηγὸν vocat, id est, Iani solam appellat. Est autem fago magnitudine, & glande inferior, deplacem terens galeam, alteram quæ nos dicimus Italicam, nec nubi rei utilem: tertiam magnam, ingentis latis crassitudinem. Dicta esculus, teste Servio in 2. Georg. quòd primi mortales, nondum usos frugum, glande ejus arbo esca usurerentur. Idem tamen Servius auctor est principium hujus vocis diphthongo Graca conscriptæ: cui tamen consentaneum hodie dissimulanter non usurpemus, pura origine nationi, quam Servius auctor tribuebat. Virgil. 2. Georg. Altius, ac penitus terræ defigitur arbos, Esculus in primis, quæ quantum vertice ad auras Aetherias, tantum radice ad Tartara tendit. De hac arbore vide plura apud Plin. lib. 12. cap. 1. & lib. 16. cap. 4. & lib. 17. cap. 24.

Esculētus, a, um, πανδύσιμος. Quod est ex esculo. Pallad. lib. 1. cap. 9. Deinde ulmos quæ ne cum ciceribus non misceantur, Ocidit. Metant.

Esculētum, i. pen. prod. n. f. πανδυσίμη. Locus esculis consitus. [Virg. Nais fœlix.] Horat. 1. Carm. Quale portentum neque militaris Daunia in latis alit esculetis, quibus tem lo cus in urbe, quæ nomen accepit ab esculis quæ ibi excisæ sunt, quique nondum Fagutal à fagis, Lautetum à lauris, Cornera à cornu. Varro.

Esdra, Compositio valens gyrituel mbus cerebri, haud scio an prophetæ illius, qui in Bibliis Esdræ celebratur, an tuo ipsius nomine confecta, cujus nudius sum. haud parum multa. Describitur à Nicolao.

Esopos, sylvestris lactucæ genus, quam Dioscor. vocat sylvestrem lactucam.

Essa. Vide EDO. ES.

Esquisiæ. Vide ESQVILIAE.

Essedum, di, pen. corr. n. f. [ἅρμα, ατος. ἅρμα ἐφέδριον. Pol. Rotæ. Vn. Kalesk. Ang. A chariot or wagon.] Vehiculâ Gallorum, Britannorumq., apud Belgas primo reperti. Cicero ad Atticum, lib. 6: Hic Vettius venit in bivio obviam cum duobus essedis, & rheda equis junctis, & lectulis, & fasciculum pan. Virg. 3. Georg. Belgica vel molli melius feret esseda collo. ¶ Legitur etiam Essida genere feminino. Seneca Epist. 57: In iis quæ me sine avaritiæ operi conflictant, essidas transfluentes pono. Hinc dicti essedarii, qui essida regunt, aut qui ex essedis pugnant. Cicero Tribatio: Tu qui eorum vaferrime cidisti, in Britannia ne ab essedariis deciparis, caveto. Cæsar de bello Gall. Equites hostium, essedariique acriter prælio cum equitatu nostro universo confligebant.

Essentia, æ. p. [ἐσσία. Gall. Essence. Ital. Essenza. Germ. Wesen. Hispan. Essencia. Pol. Istność. Vn. Alle vsbytyngel vsbyt. Ang. Essence, or being, or beyng.] Vocabulum est religiosis quidem Latinæ linguæ auctoribus non usitatum, à Philosophis tamen ante nostros inopia in usum receptum, pro ipso esse cujusvis rei, quam οὐσίαν Græci appellant. Augustin. lib. 12. de Civitate Dei: Sicut ab eo quod est sapere, vocatum sapientia: sic ab eo quod est esse, vocatur essentia, novo quidem nomine, quia usi veteres non sunt Latini sermonis auctores, sed jam nostris temporibus usitato, ne deesset etiam linguæ nostræ quod Græci appellant οὐσίαν. hoc enim verbum è verbo expressum est, ut diceretur essentia. Quintil. lib. 8. cap. 3: Quorum dura quædam admodum ut eras, & essentia: quæ cur tanto opere asperaremur non video, nisi quod iniqui judices adversus nos sumus: itaque paupertate sermonis laboramus. Hinc essentiale, οὐσιῶδες, quod est essentiæ: & Essentialiter, οὐσιωδῶς, secundum essentiam. Vocabula sunt solis Philosophis, & Theologis usurpata.

Esso. Vide EVO.

Estrix. Esurio. Esuritio. Esuricor. Vide EDO. ES.

Esula, æ. [Pol. Sycika, mleczowiny. Vng. Tövis. Ang. Hedge.] Hujus varia genera à pecore reiiciuntur, alia diligunter à colonis. Frumentum, vulgò apud Barbaros, item Gallos & Italos Essaria vel essania appellatur ab usu tusorum, propter materiæ soliditatem, a nonnullis sporta sacerdotum, à figura fructus. Tragus Tomo 3. sub eorum omnium rationem eventuum esse negans, carpinum facit. Gesnerus in Capraria. C. [Pol. Szpinek quibusdam / mieszaną.] Coquitur cum vetula transfigendis lardo carnibus ex ea conficiunt.

E ante T.

ET Innatis antiquorum vitiam. ET NC. & nunc.

Etas, ātis. Gall. Etage. Ital. Età. Ger. Das Bel. Hisp. Edad. Pol. Wiek. Vng. Esz. Ang. Age.] Conjunctio est Græca ac, quam Latini variatione literarum suam effecerunt. Est autem copulativa tum, Cicero Cloquentiæ suæ, & Philosophus. Duplicativa interdum, ac completiva ellipsin diversis sæpissime. Teacendarum & cavendarum & notarum. Virgil. 1. Aeneid. multum ille & terris jactatus & alto. ¶ Modò accipitur pro etiam. Horat. 2. Aeneid. -cunctis ipsius ævo tam gravior, Pelias & valuere tardus Vlixi. Modò interrogativa, seu expletiva. Virgil. 3. Eclog. Et quæ tanta fuit Romam tibi causa videndi? Modò indignativa, ut Virg. 1. Aeneid. -& quisquamne numen Iunonis adoret Præterea, aut supplex aris imponat honorem? Cic. pro Milone: Et sunt qui de Appio loquantur, taceantur de Curio? Virg. 6. Aeneid. Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis? ¶ Est tum interrogativa, pro hoc est, sive, id est, Plaut. Amphitruone natum jam exigunt & tunc. Interdum pro quia. Virgil. in Buc. Audieras, & fama fuit. Quintil. lib. 1. c. 2: Has primùm audiat puer, has teneat: ex his effingere imitando conabitur & naturæ ipsi. Illud tamen eorum quæ modò nos animo percipimus. Plerunque sese veritatem notare competit, quemadmodum & Græcis ναὶ. Idem: Et finitæ eadem sunt partes duæ quas hæc professio, &c. ¶ Interdum pro nam pro adverbio ordinadi. Virg. -corpus quæ lavant frigentes, & unguntur. id est, deinde unguntur. ¶ Item pro quamvis, tiveruntè. Cic. de Senect. Defendi legem Voconiam magna voce, bonis, latentibus, & videris ancos nec id est, tamen videris quàm Cornutum tenere. ¶ Item interdum pro quod, ut æquatur, li. Cic. Catil. 3. Et si nonnullis ignotum est, quales patres familiæ vestri sint, & quibus conferamur, quam ii quibus maximè: profectò apud vos in honore debent. -qui ratione hanc urbem condidere, amplificarunt, Servavere. Terent. in Phorm. Et sibi res est cum cognato. Vbi Donatus id quasi non connectat, sed inceptiva particula ait. Itaque compositæ fuerit, est, & quæ, & tamen.

Etenim. Nam, enim, γὰρ. Hæc particula primum hiat in oratione locum vendicat. [Διὸ καὶ, ἐπεὶ γὰρ. Gall. Parceque. Ital. Certo, perciocchè, perche. Germ. Denn. Hisp. Porque, porque. Pol. Bowiem. Vng. Mert. Ang. For, because.] Cic. 4. Verr. Etenim quoniam nunc in primis vobis non possum exponere, hi gillam autem de unius culpa incommodo dicere initium est, genera ipsa imputarum quæso cognoscite. Idem: Dei Divinat. Etenim ex dictione hæc secundum est. Plin. Etenim multa de hac Magi protulerunt, quæ non sunt nobis commemoranda. Invenitur tamen & secundo loco. Seneca: Quis etenim interest corporis cruciatus, fœlicè quemquam illi posse existimare? ¶ Accipitur aliquando pro quippe. Cic. pro Lucco: Neque in toto Armamentium testimonio commoveberis etenim quibus ego aliam laudationem remittam? id est, quippe quibus, &c. ¶ Nonnunquam divisa compositione per deos dictionis efficitur, vocula aliqua in medio interjecta. Cic. de Clar. Orat. Et dicere enim bene nemo potest, nisi hoc est, etenim dicere bene.

Etesiarchion. Genus aurum, similitudine, & quoniam in autumnalibus.

Ethamin, Sonus. Vehementi genus est, quo Aegyptii in cōsueverunt. Nam tetic Athenagoras in Aegyptio tumultibus penè domibus tres crepitacula aurea, cymbalus, pleuda, & ethamin.

Ethestos, rede. Eucl. lib. 30. cap. 28: Lapis est ex quo conficiet fornaces ustarias.

Ethice, es. vel Ethica, æ. [Philosophia ad mores pertinens, Demonstrationum, omnia ita. Gall. Philosophie morale. Ital. Filosofia morale. Germ. Das theil der Philosophey so von guten sitten handelt. Hisp. Filosofia moral. Pol. Cegoroc filozofey, ktora dochodzi obyczaiow. Vng. Erkölcsi bölcsesség. Ang. Morall philosophie.] Cic. de Fato: Quia pertinet ad mores, quos ἤθη Græci vocant: nos eam partem philosophiæ de moribus appellare solemus: sed decet augentem linguam Latinam, nominare inoi. Item.

Ethicus, pen. corr. Moralis. [Ἠθικός. Gallic. Moral. Ital. Morale. Ger. Das ist bey den Sitten dienet. Hisp. Moral, y perteneciente à costumbres. Pol. Do obyczaiow przynależący. Vng. Erkölcsi formala. Ang. Morale.] Cicer. in Orat. Duo sunt etiam quæ benè tractata ab Oratore,

Oratore admirabilem eloquentiam fictis in rebus animorum alicuius efficit quod Græcè ἠθοποιΐα vocatur, ad naturam & ad mores, & ad omnem vitæ consuetudinem accommodata oratio.

Ethica, orum, ὁ, ἡ, Quos moralem tradit philosophiam: quo nomine Aristoteles libros de moribus inscripsit.

Ethmoides: id est, cola: ea cantus pars in cantu, quibus olfactus percipitur. Gal. lib. 2. de Olfactus instrum.

Ethnearches, æ, m. ὁ ἐθνάρχης, Gentis princeps.

Ethnearchia, Principatus, vel Præfectura.

Ethnicus, pen. cor. m. f. [ἐθνικός, Gentilis.] Pol. Pogański. Vng. Pogány. Ang. An ethnick.] Gentilis, ab idolis, quod gentes ligna, lapides, aurum, argentum, æs, ferrum, & cætera quæ ex terra fiunt, pro Deo colerent. Hieronymus contra Iovinianum: Et ut discedam de ethnicis uxoris Christianas tantùm accipiebat, ait, & Ethnicus.

Ethologus, pen. corr. [ἠθολόγος. Gall. Bouffon, farceur, badin. Germ. Der ein ding nachredt vnd thöricht ist. Hisp. Truhan, bufon. Germ. Der ein ding nachredt / das man es schon verstanden hat / vnd es schon gesagt ist / vnnötig. Hisp. Repetidor de cosas de que ya otros an hablado. Polon. Figlarz, wesołek, przysmiewca cudzych słow. Vng. Kaczkaczó, kaczkaczós, kaczkaczi, kaczkaczás, papowerkedő. Ang. A fool, a jester, a flattering fellow.] Morum expressor, qui gibbum corporis, & sono vocis ita exprimit mores hominum, ipso corpore, & sono vocis, ut videatur. Cicero 2. de Orat. Animum ejus ne gestibus quidem loqui videamus. Cicero enim & ethologorum Græcia dicit inventa. Deorum observatas, eorum & ethologorum Græcia dicit inventa. Deorum observatas, Quibus verbis Cicero animum in Oratore naturalem exprimendo, qualis in homine, non oratoriam, Badamus.

Ethologia, æ, ἠθολογία. Sp. Ethología. Gall. Contrefaçon de gestes & parolles. Germ. Ein nachredung eines andern gebärden vnd wort. Hisp. Representacion de algunas cosas. Polon. Naśladowanie cudzych słow y obyczaiow. Vng. Tanúlóknak s okoskodás szemlélése. Ang. An imitation of another manner.] Effictio morum, affectuumque alicuius expressio, quæ ethologia à nostris appellatur. Dicitur & prosopopœia, teste Aquila, quòd in hac personas fingimus quæ nobiscum in Ethopœia verò certis quibusdam personis vel ad improbitatem vel ad dignitatem formonem accommodatè ethologimus.

Ethos, (ut inquit Quintilianus) una verba Latinè dici non potest, hæc enim omnes mentis habitus continuerit, à quo philosophi quidam & Stoicus Ethici dicti sunt. Budæus.

Etiam, Cum nectio est conjunctionis quod quoque. Plautus: Tùne etiam id est illi auctor? ¶ Aliquando significat adhuc: Tùne etiam id est illi auctor? ¶ Aliquando significat adhuc [ⲉⲧⲓⲁⲙ, ⲉⲧⲓⲁⲙⲛ. in Gall. Encore, encor. Ital. Ancho, ancora, ancor che. Germ. Noch. Belg. Ende. Hispan. Todavia. Germ. Noch. Pol. Jeszcze. Vng. Mégh. Ang. Yet.] Vehementer affirmat, ut Terent. in Andr. Nihil suspicatus etiam nunc. Ibidem: Non satis me pernosti etiam quales sint, Simo. ¶ Aliquando præterea. Idem in Andr. Etiam puer unum jubet abire convivarum. Ibidem: Inde etiam cœpit mirari sese animum suum, Ita nunc

Livio lib. 1. ab Vrbe: Juvenis evasit vrbē in dubios ausus. ¶ Evadere in montes, vel in montem, mons, est ascendere, sive portas scandendo prevenire. ἀναβαίνειν, ἀναβαίνω. Virgil. 2. Aeneid. Evado ad summi fastigia culminis. ¶ Evadere ad diem, apud Livium. ¶ Evadere ante oculos, pro apparere. Virgil. 2. Aeneid. Vt tandem ante oculos evasit, & ora parentis. ¶ Evadere ad conjecturam id est, consequi conjecturā Plaut. Nunquā hodie quivi ad conjecturam evadere. ¶ Evadere in malum Terent. in Adelph. Verum nimia illa hac licentia Profectò evadet in aliquod magnum malum.

EVāgor, aris, dep. Latiùs vagor, est patior. [כדד nadhadh נדד nādhāh. ἀναχωρέω, φεύγω. Gallic. Sortir de ici ou bas, aller au plus loin, ne pouvoir estre en repos. Ital. Vagare, andare vagabonde. Germ. Herumfahren. Hisp. Andar por toda vagando. Pol. Bekā/ā wirowac. Vng. Kóborogni, széllyel kódolódni. An. To wander about.] Liv. 2. bel. Pun frontibus enim adversis concurrebant, quippe nullo circa ad evagandum relicto spatio. ¶ Per metaphoram evagari est aliquid extra propositum dicere, & velut a via instituta digredi. Quint. lib. 2: Verùm hactenus evagari latis fuerit.

EVāgo, as, verbale. [נדד nadhadh. περιέρχεσθαι. Vng. Kóborogni széllyel. An. To wander or wandring about.] Plin. lib. 2. cap. 17: Ac spatio longa diu stella radiorum in evagatione peracta.

EVāgor, aris, evagatus sum, pro quo est dura. [Vn. Emmeyáßöl kiterjedni. An. To dilate, to stretch out, to be diffused or scattered.] Justinus Histor. li. 1: Gladia sua ponte evaginato in femore regis vel vulnerato occubuit.

EVălĕo, es, pen. corr. n. f. Valeo, & potentior fio. [גבר ghebhār גבר ghabhar. אמץ amāts. ἐκφέρομαι, ἐνεργέω. Gall. Pouvoir. Ital. Ingagliardirsi. Germ. Vermögt sein. Hisp. Medio poder. Pol. Dzielę, mocnieię. Vng. Erőtessétem vagyok. Ang. To make more strong or able.] Stat. 3. Sylv. ubi nec secunda Fortuna, rebus adsit, nec manu componere lites eas Evalui? Lucan. lib. 1. Ovid. Epist. ex. ¶ Evalere dicitur de pretio, & significat valere simpliciter. Martial. lib. 3. Sarm. cap. 2: Cum ipsa margarita vix ter bina sint, cur non concurrere ea malit?

EVălesco, Rubor & vires acquiro. [גבר ghabhar. חזק chezāk חזק amātz. κραταιόομαι. Gall. Croistre en vigueur. Ital. Fortificarsi, crescere in forza & vigore. Ger. Stard werden. Hisp. Tornar se fuerça. Pol. Mocnieć albo stawać. Vng. Erős találtatom vagyok. Ang. To encrease & become strong.] Plin. li. 33: Quæ postquam evaluit, hac celeberrima patriæ Marsico bello, longāque suis arcuas Patuum fecit, ac publicum in Senatu emanavit in æquas. Quint. lib. 2. cap. 9: Adjuta cura natura magis evalescit.

EVăllo, as, act. p. Excludo, & quasi extra vallum ejicio. [גדר ghādhar. גדר ghādhar. φραγμόν. Gall. Chasser dehors. Ital. Cacciar fuore. Germ. Hinaus treiben oder werffen. Hisp. Echar á fuera. Pol. Precz wygánczáć, wtaczáć. Vng. Kivetkőzém. Ang. To expell or throw out.] Verbum est obsoletum. Varro apud Nonium: Boves fœtas non intùs evallaverunt.

EVăllo, as, act. p. Vallo. [גדר ghādhar. גדר ghādhar. Gall. Fermer, enclorre. Ital. Vagliare, circondare. Ger. Zun Kerwaren oder Früchten. Hisp. Cercar, cerrar. Pol. Wkrzewiam. Vng. Megerősítem. Ang. To strengthen, or to make strong.] Plin. li. 18. cap. 30: Ea ipsa quæ evallantur, variam pilleatorum rationem habent. Eodem: Triticum autem pertundi aquamarina jubet, postea evelli, deindè Sole siccatum pluò repeti.

EVānĕo, es, n. Secunda syllaba prod. à una Evanesco, quod est pereo, & conspectu abeo. [הבל habhal. עלה ghālāh. Gallic. Aller & venir. Gal. Devenir à neant, s'esvanouir, s'evaporer. Ital. Svanire, svanire, sfumare. Germ. Vergehen / verschwinden. Bel. Te niet werden. Hisp. Desvanescerse, desperarse. Pol. Znijsc, nic. Vng. Elenyészem, el veszek. Ang. To come, to arrive, to go, to vanish away.] Plin. li. 9. cap. 51: Vere pectines limates, hirundines eodem tempore evanescunt. Cic. de Claris Orat. Itaque & oratio nostra cum quæ jam evanuerunt. Idem ad Attic. lib. 3: Polliquum extenuari & evanescere spem nostram vidi, mutavi consilium.

EVānĭdus, a, um, Inanis, caducus, & cito perituræ. [הבל habhēl. ἐφήμερος, ἐπίκαιρος. Gall. Qui n'a point de vertu, qui s'evanouit. Ital. Caduco, fuentis. Ger. Hinfellig / vergänglich. Hisp. Desvanecido. Pol. Dzięgiey. Vng. Tétova hajlandó, tiszta. Ang. Vain, fleeting, that will soon perish.] Col. lib. de Arbo. cap. 17: Nimiquæ in proceritatem extenduntur, evanidæ sunt, parum fructus ferunt. Plin. li. 37. ca. 5: Quadam ex iis fine cruciatu spirabatur vitalitate evanida. Ovid. 3. Metam. Pectoraque in tenues abeunt evanida rivos.

EVangĕlĭum, n. s. [בשורה besorah. Εὐαγγέλιον. Gall. Evangile, bonne nouvelle. Ital. Evangelio, buona nova. Germ. Ein gute Geschafft / tröstliche zeitung. Belg. Een blijde tydinge. Hisp. Evangelio, buena nueva. Pol. Wesołe zwiastowanie. Vng. Evangelium, örvendetes ige. An. The gospell.] Lætus nuntius. Vnde non immeritò à Christianis Evangelium appellatum est, salutiferūm illud nuntium, à Christo veracissimo Patris nuntio nobis allatum.

EVangĕlĭă, arum, pluraliter, & neutro genere, dicuntur sacrificia & supplicationes quæ pro re male gesta nuntio decreti consueverant: vel cum meteorologi futura prædicunt. Cicero Attic. libro 2: O suaves duas epistolas, quibus evangelia debeti tacear. Idem ad eundem hîc enuntiat Brutus, illum ad bonos viros evangelia afferè ubi eos fluctu sorte se suspendit. Ulpianus in l. Fallus. ff. de Fun. Ego hîc ea quæ dicunt Græci evangelia, putat idem, mercedem pro re inventa vel reperta omnia.

EVānno, is, ere, act. a. Vanum moveo, vello. [זרה zerah. זרה zerah. διασπείρω. Gall. Vanner, cribler. Ital. Vagliare, crivellare. Ger. Das Kern vom Spreu oder Stro sondern. Hisp. Cernar, aventar. Pol. Oprzątam. Vng. Eszkábálom. Ang. To fanne.] Varro de Re rust. lib. 1: Ideò fit ut quod levius sit in eo, atque appellatur vanus, evannatur foras extra aream. ¶ Per translationē sumitur pro amovere. Pompon. ex Pannuceatis: Dixi ego illud fanum ita primùm valvis esse vix hæresse mihi: evannatur, & mea omnia opera ut sit facito. ¶ Apud Nonium legitur evannatur, ut ventilentur tanquam vanum esse ordinis primi, quorum modum etiam usque adhuc credimus fuisse, sed si quis simplex vanna consideret, de quo infrà exempla posuimus, videbit pro evannatur, evannatur apud Nonium legendum esse.

Evapelos, Bolicos & amentes dictos refert Photius Grammaticus.

EVaporātio, onis, fr. Vaporis expiratio. [קיסור qitor. אויד ēidh. ἀναθυμίασις. Gall. Vapeur. Ital. Vapore. Germ. Ein Dampffen oder verzehrung. Hisp. Obra de abahar. Pol. Exhalacya, parowanie. Vng. Gőzölgés. An. A steaming, a breathing or evaporation.] Senec. lib. 1. Nat. quæst. Necessarium, si terris omnis generis & partis evaporatio est. Idem lib. 3: Nec subsidit aqua rem evaporata, aut clausa perforatur.

EVello, is, fi, ere, ul. p. Vulso. [בתש bathash. בתק bathaq. נתש nathash. נתק nathaq. נתש nathash. נתק nathaq. השם hishmīdh. ἐκβάλλω, ἐκφέρω. Gall. Oster, arracher. Ital. Cavare, divellere. Ger. Herausz reissen. Hisp. Sacar, arrancar. Pol. Wyrywam, rozbieram. Vng. Kiszakasztom. Ang. To pull out, to waste.] Liv. 10. ab Vrbe: Ibi dum Consulares exercitus diversis vagari partibus, omnia quæque mentium latio evastaverunt.

EVax, ăcis, Interjectio exultantis. Plaut. in Menæch. Evax, jurgio averrunco eundem abegi. ¶ Fuit etiam nomen regis Indiæ, qui de virtutibus gemmarum scripsit ad Neronem.

Euchorica, Rhubarbi apud Dioscor. lib. 2. cap. 125.

Eucærĭa, Græca dictio, Latinè opportunitas. [εὐκαιρία. Gal. opportunité, commodité. Ital. Opportunità, accasione. Germ. Gelegenheit, tegligkeit / zeit oder weil. Hisp. Sazon, ocasion. Pol. Przewłoka. Vng. Alkalmatosság. An. Occasion, opportunity.] Cicer. de Fin. Et quem ad modum opportunitas (hæc enim appellatur εὐκαιρία, quam Græci magni pendunt) temporis. Idem 1. Offic. occasionem interpretatur.

Euchărĭstĭa, חודה chodhah. ἀφορμή. Vng. Vr ajándéka, (avagy) hálaadás.] Vox est Græca, qua nos Gratiarum actionem vertere possumus unde & εὐχαριστεῖν Græci dicunt pro gratias agere, habere animum gratum, sive gratitudinem vertimus adjectivum εὐχάριστος, quod in accusativum facit & gratiosum.

Euchȳ́ta, n. [εὐχῆς. Vng. ételek.] Dicuntur quæ tam boni succi sunt carnes avicularū montanarum, & piscium saxatilium. His opponuntur πανσπερμία, quæ malum generant succum: ut caseus vetus & salamenta, quæ Græcis lutosa est, hoc est lutea.

Euchȳmus, ὁ, ἡ, ον, Grata appellatione dicuntur, quæ boni succi sunt. Græci, hoc est probatæ saporis. Nam χυμὸς Græcis modò succum significat, modò saporem.

Euchȳmŏn, n. ni, g. εὐχύμου, elibari species sic dicta.

Euchĕrĭa, orum, n. s. Sunt loci, in quibus orationes, ad hanc provinciam continentur. Alcin. Immutatis C. de Agricolis & censitis lib. 11.

Eudŏxĭa, [טוב שם shem tobh. δόξα. Gallic. Bonne renommée. Ital. Buona fama. Germ. Ein gut lob oder guter leumd. Hisp. Buena fama. Polon. Dobra sława, dobre imiona. Vng. Jó hirnév. Ang. Good renowme.] Claritas nominis, bona existimatio, & bona fama. Cic. 3. de Finibus. Per hanc enim fama, quam appellant εὐδοξίαν. Aperta enim est hoc loco bonam famam appellare quæ sit æternam.

EVello, is, act. t. Extra vello, aspere, aufero. [נתש nathash נתק nathaq. בתש bathash בתק bathaq. השם hishmīdh. שדך shadhadh. φθαρτικός. Gal. Arracher, oster hors. Ital. Cavare, divellere. Ger. Herausz reissen. Bel. Wtrecken. Hisp. Arancar, sacar. Pol. Wyrywam. Vng. Kiszakasztom. An. To tear out.] Varro li. 1. de Re rust. Quarto eandem fructuosiorem faciunt vectura, si viæ sint quà plaustra agi facilè possint, aut flumina propinqua quæ navigari possint, quibus utique evelli atque invehi multa ad præsidia solemus. Liv. 5. bel. Pun. Vbi primum tranquillitas maris in altum evexisset. Et lib. 1. ab Vrbe: Vtinam collem Exquilinum everberet. ¶ Per translationem significat extollo. [נשא nasa. αἴρω. Gall. Hausser, soustenir. Ital. Inalzare. Germ. Erheben / hoch halten / hoch rhum bringen. Hisp. Alçar, ensalçar. Pol. Wynoszę, wywyższam. Vng. Föl magasztalom, dicsérlem. An.

To lyfte

Tolisse vp.] Virg. 6 Aeneid. - patri quos aequus amavit Iuppiter, aut ardens evexit ad aethera virtus. Dis genti potuere.

Evectio, ſ. f. Evehendi actus. [משא massâ. תרומה terumah. ἀναφορά. Gall. Portement d'oiseau. Ital. Portamento de pesi. Ger. Hinwegtragung. Hiſp. Obra de llevar alguna cosa. Pol. Wywiezienie. Vlg. Sinus subtus. Ang. A carrying out.] Evectiones etiam, teſte Budæo, dicuntur diplomata, ſive Chartæ ſigno principis obſignatæ, quibus poteſtas permittitur aliquid evehendi. Vide C. de Cursu publ. cavetur, ut evectiones ab omnibus poſtuletur.

Evectus, tus, m. q. Evectio & portatio, quæ fit vel navibus, vel curribus in aliquem locum. [Vlg. Kerdâh, ke vitol. Ang. A carrying away to any place.] Plinius lib. 18. cap. 3: Malus eſt ager cum quo dominus luctatur. Caro inter prima ſectari jubet, num locum ita extrue valeat qua dictum eſt poſitione, ut onerariarum copia propè ſit, oppidumque validum, ut navigiorum evectus, vectigalium.

Evelātum, Veteres dixere pro eventilato. [אזרה mizrâh. Gallic. Vanne. Ital. Ventolabro. German. Erwurffel/Erfeyer. Hiſp. Aventadero. Pol. Wiatak. Vlg. Veg sarcle. Ang. Winnowe.] Vnde evelatos dicuntur quibus frumenta evanilantur. Autor Feſtus.

Evello, is, evelli, & evulſi, evulſum, act. c. Extrabo, Extirpo: מוטש nâthâsh. מחץ machats. מחה mâchâh. σκάπτω. Gall. Arracher. Ital. scâpare, sradicare. Ger. Außrupffen/außreiſſen. Bel. Wteeden. Hiſp. Arrancar algo de lugar. Pol. Wyrwanie, wyiąganie. Vlg. Kesseg, kesgemalhem. Ang. To pluck vp or away.] ut, Evellere ſibi capillum præfatus, apud Ciceronem 3 Tuſc. idem ait Ar. 3: Exciſa enim eſt arbor, non evulſa: itaque ſuccreſcunt vides. Sic Evellere ſe ex complexu, apud eundem, & evellere ſe ex cœtu, apud Plin. lib. 8. cap. 42. ¶ Pertranſlationem Evellere ſibi ſenipulam ex animo. Cicero pro Roſc. & pro Cluentio: Evellere opinionem aliquam ex animis hominum.

Evulſio, verbale. f. c. [נתוש nethûsh. מעקר maakar. Gall. Arrachement. Ital. Eſtirpatione. German. Außreiſſung/außtilgung. Hiſp. Obra de arrancar algo de lugar. Pol. Wyrwanie. Vlg. Kesseg, kesgemalhem. Ang. A plucking vp, a pulling away.] Cicero de Natur. deor. Qui primus purgationes alvi, & cruciatus evulſionem invenit.

Evēnio, evenis, penult. corr. eveni, eventum. Venire, accedere. [מקרה kârâh. συμβαίνω. Gall. Advenir. Ital. Venire, essere. Germ. Begegnen/treffen/ereignen. Bel. Overgaen. Hiſp. Acontecer. Pol. Przypadac, przychodzic. Vlg. Simegyk, itsim. rêrnâhw. Ang. To happen/ to chance, to come to passe.] Plautus Caſina: Sine modò rus eveniat, remittam ad te virum. ¶ Nonnunquam eſt invigilare evenire: ut eſt, per quamcunque deli cultatem ad aliquid pervenire, eventum habere. Plaut. in Moſtel. Heus ubi, commodè hæc blanda dicta quis eveniant, macte merito. Idem in Epid. Expoſitio exedendo eſt, atque eventeret, quo mihi Epidici blanda dicta evenirent, ut macrem. ¶ Septus omen puntur, per contingere, accidere, συμβαίνειν, γίνεσθαι. & tam in malam quàm in bonam partem accipi ſolet. Plaut. in Aſin. Optatâ quod ac contingat tibi, vis. A. R. Quid ſi optato? L. F. Eveniet. Idem in Perſa: Quid agitur? Vritur ſ. Satin' ergo eſt ſententiæ? Si eveniat quæ opto, ſatis. Idem in Mercat. Omnia mihi hodie evenirnè quæ eſt ſententia? nonne vivam vesperi, Niſi illanc à me ſeiunctam exigam. Cic. 1. Offic. Quod autem in potentibus, & in pictum ſit evenit, in alijs, compluribus, ut delectentur imperiti. Idem Fam. 2. Eos quo veneo, ne idem eveniat in meas literas. ¶ Quando q, ſi obvenire, & ſorte alicui obtingere. Sallust. in Iug. Metellus & Sylanus Consules, deſignati provinciam inter ſe partiverant, Metelloque Numidia evenit.

Evenit, impersonaliter pro ita evenit. [Vlg. Tehvêt.] Terent. in Andr. Quid in Athenis ſolet fieri? C. Evenit.

Evēnum, eveni, neutro genere, quod in plurali eventa facit. [תוצאות motsâ. συμβαίνω, συμβεβηκός. Gall. Evenement, la ſorte de quelque choſe. Ital. Auenimento de qualche coſa. Ger. Zufall/ gung eines dinges/ ein begebung eines handels. Hiſp. Acontecimiento. Bel. Voorval. Pol. Trafunek/ kiey rzecz. Vlg. Kemevedi, rêy. Ang. The end, the event, the falling out.] Lucret. lib. 1: Eventum dici poterit quod cunque creatum. Cic. in Partition. Si cujuſque facti, & eventi cauſa ponetur. Idem de Divinat. Si eventa quærimus quæ exquiruntur avibus. Idem ad Atticum: Semper cauſæ eventorum magis novent, quàm ipſa eventa. ¶ Eventum præſtare, eſt periculum alicujus rei in ſe recipere, ἐγγυᾶσθαι τὸ συμβησόμενον.

Evēnus, gen. maſc. id. & quarti otdinis, tàm in plurali numero quàm in ſingulari dicitur quod caſu aut fortuna nobis evenit, tàm in bonum quàm in malum. [מקרה mikrâh. σύμπτωμα, συμβεβηκός. Gall. Accident. Ital. Euento, accidente, caſo. Germ. Der auff trag et er anfgang. Bel. Een geval iet gebeuſſe. Hiſ. Acontecimiento. Pol. Zdarzenie, przypadek. Vlg. Kemevedi, rêy. Ang. Hapes chance, ſucceſſion, fall of any thing.] Cicero lib. 1. de Orat. Ut enim quiſque optimè dicit, ita maximè dicendi difficultatem, variosque eventus orationis, expectationemque hominum permeſcit. Virg. 6. Aen. ex eoque volutat Eventus animo ſecum. Ovid. 2. de Ponto: Nam timent eventus deterioris obeſſe. Ovid. in Epiſt. Phyllidis: careat ſuccellibus opto, Quiſquis ab eventu facta notanda putat.

Evēntilo, as, act. p. Ventilatione purgo. [זרה zerâh. διαχέω. Gallicè. Vanner. Ital. Ventolare, ſventolare. Ger. Rein werffen oder wannen erſeubern. Hiſpan. Derramar al viento, aventar. Pol. Wiewiercam. Vlg. Meg ſegerim. Ang. To winnow by moouing, to ſcour away.] Colum. lib. 1. Exceſſerint fumenta detrunatu, non cedente ſolo pullibus unguium, tribularumque: & eadem eventilata, munda ſint.

Evērbĕro, act. p. Verbero. [הכה hikkeh. πατάσσω. Gall. Battre, frapper. German. Schlahen/ſtoſſen/ gen. Hiſpan. Herir o matar. Pol. Bić/ zabić. Vlg. Kevrebo. Ang. To ſmite, to whippe.] Quint. Cal. 2. cap. 4: An credibile ſit, ſuper caput Valeri pugnantis ſedille corvum, qui os oculoſq; hoſtis Galli roſtro atque alis everberaret? Ovid. 14. Metam. & cineres pulſis everberat alis.

Evergo, is, ſi, ctum. [נשב nâshab. ἀναχέω. Gal. Espoyer debors. Ital. Mandar fuora. Ger. Herfürgiessen. Hiſp. Echar a fuera. Pol. Widać/ wylewać. Vlg. Kehevalow. Ang. To ſend forth.] Liv. lib. 43: Montes ingentis altitudinis ſpem faciebant, eo magis quòd nullos apertos evergerent rivos, occultos cò minus lucres, quorum vena ia mare permanentes, undæ miscerentur.

Evērro, is, evērri, everſi, & everſum, act. c. Scopis expurgo. [נסח nâsâch. שער shâar. ἐκκαθαίρω. Gall. Balier & nettoyer. Ital. Spazare. Ger. Außfegen. Bel. Wtveyen. Hiſp. Barrer. Pol. Wymiatam. Vlg. Kesgeha, kesgemalhem. Hil. Barrer. Pol. Wymiatam. Vlg. Kesgeha, kesgemalhem. Ang. To ſweepe, to make cleane away.] Colum. l. 1: Stabula frequenter everrenda & purganda, humorque omnis unnæ everrendus eſt. ¶ Per translationem accipitur pro ſpolio, expilo. Cicer. 3. Ver. O Verres præclara, quæquam ſi accellitti, quò non arulen ſi ita diem. Erectio quam tu domum, quam tu inhonc adiſti, quod tandem denique, quod non everſum atque extectum reliquerit?

Evērſator, m. i. Diciturs qui jure acepta hæreditate, juſta ſacra defuncto debita, quæ ſi non fecerit, ſeu quod in ea retur habuerit, ſuo capite luat. Te nomen ductum à verrendo: nam Exverriæ, ſunt purgationes quædam ſonorum, ex qua mortuus ad ſepulturâ ferendus eſt, quæ fit per verriatorem, certo genere ſonarum ad libitum, ab extra verrendo dictæ.

Evērſiānum, ij, ſ. Rete eſt piſcatorium à Græcis dictum: & à vertendo aqua ſic appellatum. [חרם cherem. σαγήνη. Gall. Eſclavement, ſine. Ital. Gettar de peſcare. Ger. Ein Zug netz. Bel. Een Spel gaen/ te viſſchen. Hiſp. Red para pescar. Pol. Sieć/ wiersz. Vlg. Kemevedi, rêy. Ang. Hapes chance, ſucceſſion, fall of any thing.] Cicero lib. 1. de Rerum v. 17. Quum neq; everticulo ſibi inſitus ſolerter poſſent vivere ſagina pleæ corpora piſces. Cic. 6. Ver. Expilatorē Siciliæ Verrem, everticulum appellat. Quod unquam (inquit) Iudices, hinc ſcombri everticulum in illa provincia fuit? idem lib. 3. de Nat. deor. Dulimah actionem everticulum appellat omnium malitiarū: quòd tanquet ea everrantur omnes frudes è vita hominum civili. Ut enim ea ad hoc procreata ſint eorum hominum iudolorum, qui ignorantiā ejus judicij referendam. Verba Ciceronis ſunt hæc: Inde everticulum malitiæ nominam, judicij de dolo malo quod C. Aquilius ſolebat nullum ſe prætulit quem dolum idem Aquilius tum tenere putat, quem aliud tum dicere, aliud agere. Hæc Budæus.

Evērto, is, everti, eversum, act. c. Excindo, diruo, demolior. [הרס hârâs. הפך hâphach. καταστρέφω. Gall. Renverser, ruiner. Ital. Rouinare, volgere ſotto ſopra. Germ. Zerſtören. Hiſp. Reboluer o trastornar. Pol. Wywracam. Vlg. Kevô, kefelalum. Ang. To turne vp ſide downe, to ouerthrow.] Cic. lib. 1. Off. De everrendis diripiendisq; urbib. vale dictum conſtrandum eſt. Virg. 1. Aen. Priamique everture gentem Inuectis ſum ſuper ſ. Idem 1. Aeneid. Diſjectique rates, evertique æquora ventis. Cic. 3. Verr. Nec per ſonorum injurias pupillum luctuoſa fortunis patris concuſſa evertere. Idem 1. de Orat. Qui eorum ſcelerum navem non in portu everterit.

Evērſio, verbale. ſ. f. Ruina, casus, pernicies. [מהפכה mahpechâh. καταστροφή, κατασκαφή, ἀνατροπή. Gall. Renverſement, deſtruction. Ital. Subuertimento, diſtruttione. Germ. Zerſtörung, umbkerung. Hiſp. Obra de trastornar algo de ſu ſuio. Pol. Wywrocenie. Vlg. Kemevedi, kefelalum. Ang. An ouerturning, a turning vpſide downe.] Plin. lib. 22. cap. 1: Everſiones vehiculorum. Cic. de Senect. Hinc Reipup. everſiones. Everſio vitæ. Cic. 4. Acad.

Everſus, a, um. Diruus, deſtructus. [הרוס harûs. καθαιρεθείς, κατασκαφείς, κατεσκαμμένος. Gall. Renuersé, ietté par terre, deſtruit. Ital. Rouinato, atterrato, diſtrutto. Germ. Zerſtört. Hiſp. Trastornado, deſtruydo. Vlg. Hôvêlê, ke ſerhelator. Ang. Ouerthrowne, turned vpſide downe.] Vt everſa urbs, Plin. lib. 15. ca. 18. Everſus fortunis, Cic. pro Flacco.

Eversor, oris, m. [תֹּתֵר מַפִּיל מַכֶּה *notâri. ménagemér.* Gall. *Renverſeur, deſtructeur.* Ital. *Rouinatore, diſtruttore.* Ger. Ein/Umbkehrer oder Zerſtörer. Hiſp. *Traſtornador, deſtruydor.* Pol. *Tracharz wſzyſtko.* Vng. *Tönkötő, fordító.* Ang. *A deſtroyer, an overthrower.*] Cic. pro domo ſua. Everſor hujus imperii. Virg. 12. Aen. Priami regnorum everſor Achilles. ¶ Everſor item pro prodigo & diſſoluto ponitur, qui patrimonium ſuum profudit. Curatoribus Inſtructis: Sub curatore ſint minores ætate, majores everſores, ſi lani: qui everſores ant in fur. ſunt, omn. vitæ ſuæ tempore ſub curatore ſunt.

Everſigātus. [Vng. *Megkerſzélt.*] Senec. Controverſ. lib. 2. Tu Crale poſt everſigata illa fugitivorum arma urbis Romanæ dirillimus.

Everſigio, adverbium. Conflatio, properanter: unica dictio eſt compoſita, aut verò duæ dictiones per ſui unionem conjunctæ. [מְהֵרָה *ſichtlich, weggehende, wiewa.* Gall. *Tout ſoudainement, tout ſubitement, ſoudain, ſoudainement.* Ital. *Subitamente, ſubito.* Germ. Eilends/ſchnelles/ von ſtund an/ eylt bey der Hand. Belg. *Opten ſtaenden voet.* Hiſp. *Luego, de ligero vuelta.* Pol. *Hned, nachodem, zaraz.* Vng. *Mingyárallya, azonnal.* Ang. *Forthwith, by and by, anon, ſuddainly.*] Cicer. Fam. lib. 4. Poſtea ſi Materdo adimere illum eſſe qui hæc nuntiaret, & rogaret ut cogerem medicos: cunctis & everſigio eorum profectus primus ſum. Plin. in Spiſt. Nunquam tam magis de occupationibus meis queſtus, quæ me non tam patiebantur proficiſcentem everſigio valetudinis cauſa in Campaniam quam proficiſcentem everſigio valetudinis cauſa.

Eugalactos, Gloux herbe, apud Dioſcor. lib. 2. cap. 121.

Eugē. [הַבְּהִי *habai, hâi, &c.* Vng. *Igyis.*] Interjectio aſſentientis, laudantis & gratulantis. Plaut. in Epid. Euge, corypheniarum derrarque ag. Eoi. Idem in Mercatore: Euge mi Dromopha tales.

Eugēmōn, non prof. Vox quædam ſunt à generoſitate ſic dicta. Nam εὐγένεια Græcis claritudo nobilitas. Comm. lib. 3. ca. 2. Frigidum tolluntur ac rotæ dum eremo commodiſſime Eſſiment, ſicut eugenium dum fama in Albano colle. Nam murato loco, eis nomina ſua reſponderet.

Eugium, Pellicula quædam in gerendo muliebri, quam primo coita rumpit nonnulli ex antiquis putaverunt. [ὑμήν, Vng. *ſzüzeség helyen, hymyion.*] Quamvis revera conſtet inter Anatomicas res penitus explicatum tale hujuſmodi commentum eſſe & in virginum differentibus non reperiri. Nonius: Eugium, ὑμήν, pars media inter naturalia muliebria. Naevius: Sine cogita puellam invenis: Luberius: Quare tam arcuum alicui ſan contopiſcis eugium fonderet?

Evidēs, pen. corr. Clarus, apertus, perſpicuus. [רָאוּי *mereh* בָּרוּר *barúr* נָכַח *nochách* מֵחִיִּים *mihhiah, on ſée, clargyer.* Gal. *Evident, clair, manifeſte.* Ital. *Evidente.* Ger. *Klar/offenbar.* Belg. *Openbaer.* Hiſp. *Aparte claridad, manifeſtamente.* Pol. *Iaſno, iawny.* Vng. *Nyilvánvaló, világos.* Ang. *Manifeſt, clearnesſe.*] Claritas, perſpicuitas, quo nomine figura eadem Sententiarum a Rhetoribus dicitur, quę & ἐνάργεια à Græcis appellatur: quam talibus rebus ita verbis ſubjicitur, ut coram geri, non commemorari videatur. Cic. 4. Acad. Propterea quòd nihil clarius ἐναργείας ut Græci perſpicuitatem aut evidentiam nos, ſi placet, nominemus, fabricemusque, ſi opus erit, verba.

Evidenter, adverbium, Clarè, perſpicuè. [ἐναργῶς. Gall. *Evidemment, clairement.* Ital. *Euidentemente, chiaramente, manifeſtamente.* Ger. *Klärlichen/ augenſcheinlich.* Hiſp. *Claro y notoſſamente.* Pol. *Iaſnie, cſywiſcie.* Vng. *Nyilvánvalóképen.* Ang. *Plainly, clearely.*] Livius 6. ab Vrbe: Vel fateri nobis ea, quam tùm evidenter parum intellecturam ceſſimus.

Evidentiſſimē. Adverb. [Vng. *Zöm világoſſan, nyilvain.*] Paulus D. lib. 30. Tit. 1. l. 53. Si quidem evidentiſſimè apparuerit.

Evigilo, as, pen. corr. n. p. Expergiſcor, experrigo. [עוּר *hair hyigeſzik.* Gall. *Veiller, ne dormir point.* Ital. *Diſtarſi, ſvegliarſi.* Ger. Wachen/ erwachen. Hiſp. *Velar, deſpertar del ſueno.* Pol. *Oſtrzegam ſię.* Vng. *Vigyázok, fölébredek.* Ang. *To wake, to talk, watch or be diligent.*] Plin. Epiſt. 5: Evigilo veramente nunc is à Spurinna, qui Stat. 5. Syl. 1. Gratus qua pulpe magiſter Excidit, & medius ſer evigil avitis undis. ¶ Nonnunquam ſignificat elucubro, & elaboro ſive vigiliis conficio. Ovid. 3. Trift. ad librum: Aſpice ſi lliepoſitos ex ordine fratres, Quos ſtudium cunctos evigilavit idem. Cic. ad Attic. lib. 9: At quàm honeſta, at quam expedita tua conſilia, quàm evigilata tuis cogitationibus.

Evilēſco, ere. Vilesco, vilis fio, & in contemptum abeo. [בָּקַל *nekál, pauliſzkuy* Gall. *Acheter, donner vil.* Ital. *Deuenir vile, auilirſi.* Ger. Verächtlich werden. Hiſp. *Valer poco, ſer à menoſprecio.* Pol. *Potrząſnąć rzecz garſzią.* Vng. *Megvetéſſé válik vagy avúlik.* Ang. *To become vyle.*] Suet. in Claud. Cæſ. cap. 15: Propterquæ uſque eò eviluit, ut paſſim ac propalàm contemptui eſſet.

Evincio, is. ire, Vincio, ligo, circumliga, corono. [אָסַר *aſár, aſédes eſſe, aſéde.* Gal. *Lier, enchaîner.* Ital. *Legare.* Ger. Binden/ feſſelen. Hiſp. *Atar.* Pol. *Wyckuiąc ſpow.* An. *To bind, to knit hard.*] Virg. 8 Aen. - evincti tempora cirris. Tacit. lib. 3: Serena pauio more Triduana nec ſolito regio evincta.

Evinctus, participium. [אָסוּר *aſúr.* Gall. *A lier ou enchaîné, enchaînée.* Ital. *Legato, auinto.* Ger. Gebunden. Hiſp. *Atado.* Pol. *Skrępowany, związany.* Vngar. *Megkötözött.* Ang. *Knocked, bard.*] Virg. 5 Aen. Ipſe caput tonſæ foliis evinctus olivæ. Eadem: Puniceis ibant evincti tempora taenis. Idem 7. Eglog. Ille vel de marmore tota Puniceo ſtabit ſuras evincta cothurno.

Evinco. 3. n. - Vinco, cōvinco, vel vincendo extorqueo. [נִצַּח *nitzáchti, hatzlichti, hatzlachti, hoſchiá, hoſchiáti, hoſchiáti, hoſchiáti

Cic. 3. Tusc. ex vetusto quopiã Poëta: Hæc omnia vidi inflammari, Priamo vicam evitari,

Evitátio, onis, f. [משחית *misschade, Chaldæa, leckerey.* Gall. *Faute, ſchaamme, ſuite.* Ital. *Schiauamento.* Ger. Beſtreichung/ ſchmierung/ſchaamme. Hiſp. *Vngimento.* Pol. *Wmyanie.* Vng. *Kenesſegtetes.* Ang. *An anoynting.*] Quintilianus: Malorum evitationem, liberationem, &c.

Evitábilis, le. [*Schuwer &c. Chpiowy &c.* Gall. *Euitable, qu'on peut euiter.* Ital. *Che ſi può ſchiuare.* Ger. Das zu vermeiden iſt. Hiſp. *Coſa que ſe puede euitar.* Pol. *Rzecz do wzięcia.* Vng. *Elkerulheto dolog.* Ang. *Eaſie to be eſchewed.*] non evitabile telum, apud Ouid. 6. Metam.

Evitabes. Negotiũ fori, ſcriptoré ſignificat, ut eſt apud Suidã.

Evlogiã, ev. f. [ברכה *benedictio, Chaldæa.* Gall. *Benoiſon, benediction.* Ital. *Benedittione.* Ger. Ein ſegen/ benedeyung. Hiſp. *Bendicion.* Vng. *Aldas, reszesedmeny, coma dergyner.* Pol. *Błogoſławieństwo.* Ang. *A bleſſing, a blowing.*] Benedictio, munificentia, beneficentia, vel etiam rationabilitas: *ἀπὸ τοῦ εὖ λέγειν*, quod ſignificat pulchrè dicere, Cic. ad Attic. l. 13. Locum nõ ſunt probo, quòd reprehendi poſſit, Cic. ad Attic. l. 13. Locum nõ ſunt probo, quòd eſt hominibus celeſtibus, ſed habet *ἀνοσίαν*.

Evmeces. Balſami genus, ita ſic corrupte ad Latinum quòd exteris ſic proferentes. [Vng. *Szent balſamfa.*] *Græce enim Græcis* ex proverbio & pro rebus dicitur, Plin. lib. 12. cap. 25.

Lumeris. Gemma eſt apud Bactros naſcens, ſilici ſimilis, quę capiti ſuppoſita nocturna vita ad otioſi ſimilitudinem reddit. Plin. lib. 37. cap. 10.

Evnomía, æ, *Græcis* Eſt recta juris legumq; conſtitutio, quo nomine Dea illa vocatur, quam D. noſtrates alteram Iuſtitiam putant. Cic. 6. Offic. Eunomia, una quidem rectarum præcidere facit: duplex eſt Eunomia, una quidem recta juris conſtitutio, quæ à verè recteq; conſtituta jure obtenta dicta eſt: altera verè recteq; conſtituta jure obtenta dicta eſt: altera verè recteq; conſtituta jure obtenta dicta eſt: altera

rendie, Pol. *Wyrzucam, wyrzucać, wyrzucenie*. Vng. *Kiokádom*. Ang. *To vomite, to cast out, to gorge, to powre forth.*] Cicero 2. de Natura deor. Eademq; hæc ovis fastidiunt concharis se solere implere: easq; quum stomacho consoxerit, evomere, atq; ita rursus ex his quæ sunt eluculenta. Terent. in Adel. Vt ærumnam hanc in me evomam omnem, dum agritudo hæc est recens. Cicer. de Amic. Apud quem evomat virus acerbitatis suæ.

Eupatórium, *Συπατόριον*, sive Eupatoria, Herba est ab officina Agrimonia appellata: cujus descriptionem vide apud Plin. lib. 25. cap. 6. ¶ Eupatorium aquaticum. [Pol. *Zimowit, ziudzisz.*] quidam totelum cervinum cognominant. Gesn. in Cervo. Dicta est autem Eupatoria ab Eupatore rege ejus inventore, ex quo eam regiam habere dignitatem scribit Plin. libro 25. cap. 6. Vide quoq. Dioscor. lib. 4. cap. 38.

Eupatorium prallium & Marrubium apud Dioscor. lib. 3. cap. 118.

Eupétalos, *Εὐπέταλος*, Gemma est, quatuor habens colores, igneum, cæruleum, minii, & mali aurei. Plin. lib. 37. cap. 10.

Euphonía, *εὐφωνία*. [*Εὐφωνία* Gall. *Bonne sonnance*, Germanice Ital. *Buona consonanza*. Ger. *Wolklantung, gute thonung*. Hisp. *Buena acordada*. Pol. *Dobre rozumienie*. Vng. *Jo értelmüség*. Ang. *A good agreeing, or sense*.] Vocalitas, sive dulcitudo vocis, jucunda vocalium prolatio: quæ quibusdam *Εὐφωνία*, Græcis dicitur.

Euphórbium, bii, n. *Εὐφόρβιον*, Dioscoridi, Cve, ut apud Plinium legitur, Euphorbia, biæ, Arbor est in Mauritania nascens, non procul ab Atlante monte, ferulæ speciem referens: hæc cum vero habeat tantæ acrimoniæ, ut accolæ eam caveant ferentes, ovillas utres clacos arbori circumligant, & cruentis cauliculis cochlias incidant. Quo facto lacteus ejus plagæ copiosus humor profluit, lachrymulæ, quæ siccatæ euphorbium dicitur. Quod nonnulli existimant hujus Mauritanæ rex, à nomine Euphorbi inventoris dictum, qui fuerit Antonii Musæ, cujus ope Augustum servatum fuisse tradit Plin. lib. 25. cap. 8.

Euphoria, non dicendus morbi vel humoris fabricatio.

Epúlides, quæ in gingivis, in quibus lit caro nascitur. Est autem excrescens carunculæ, quæ ab inflammatione lit ad intimos molares dentes, cum febre & dolore nonnunquam. A parulidibus differunt, quòd parulides inflammationes sunt in aliqua gingivarum parte factæ, quæ nisi discutiæ fuerint, suppurant, & quum suppuraverint, secantur, inferuntq; cicatrices apertionum. Aegin. de Parulidib. Celsi lib. 6. cap. 13.

Euplocóm, Scruforum genus in ædificiis tantummodo frontibus positis, quasi *Εὐπλόκαμοι* est, bene capitati.

Euprepía, *Εὐπρεπία*. Latinè decor, ex *εὖ*, bonum, & *πρέπω*, decet.

Eurechinetum, *εὐρεχίνητον*, plumago.

Euphrósynum, [*Εὐφρόσυνον*. Pol. *Wesołek, albo miekka miedzioka*. Vng. *Örömfü*. Ang. *Heartes ease, or bugloss*.] Herba est, quam nationi nomine *Euphrosynum* vocamus: ita dicta à *Εὐφροσύνη*, quod est lætificare, quod scilicet in vinum dejecta, animi curis pellat, hilaritatéq; inducat Autor Plin. li. 25. ca. 2.

Furcos, Gemma est nucleo olivæ similis, striataq; modo conchæ minus tamen habes candoris. Autor Plin. lib. 37. cap. 10.

Furcutía, æ, *Furcula*, Gemma est quæ sua videtur operis re frigiditem, ita dicta à Græco verbo *ἐξουθένω*, quod est sinum trahere. De hac Plin. lib. 37. cap. 10.

Eurýthmia, *εὐρυθμία*, Decens & aptus corporis motus. [Vng. *Nodda vagy termetesség*.] Quintil. lib. 1. cap. 11. Corporis quoq; decens & aptus motus, qui dicitur *εὐρυθμία*, est necessarius.

Eusebes, Gemma ex qua Tyrii Herculis templo sacra sedes, ex qua faci è diri surgebant. Plin. lib. 37. cap. 10.

Euphrosine, Herba apud Dioscor. lib. 4. cap. 142.

Eulteriális, à Dioscor. vocatur Sisymbrium, quo verò etymo, non video.

Eulíron, Hordeum nocturnum.

Euthymía, Sp. [*Εὐθυμία*. Gall. *Tranquillité d'esprit*. Ital. *Tranquillità d'animo*. Ger. *Ein gutter mut, rümigkeit des gemüts*. Hisp. *Sossiego de corazon*. Pol. *Spokoyność woli*. Vng. *Jo kedv, vidámság*. Ang. *Quietness of mind*.] Animi tranquillitas, Lucretius interpretatur Democriti definitionem Euthymiam esse rectum quæ tum q; animi status: dum nullo metu, nulla superstitione, aut aliqua alia perturbatione agitatur. Cicero lib. 5. de Finibus: Democriti autem securitas, quæ est animi tranquillitas, quam appellant *εὐθυμίαν*, eò spectat ut sit ab hac disputatione quasi illa animi tranquillitas cujus vita beata.

Euthýtes, *εὐθύτης*, Recta linea portectio & mensura non per diverticula itinerum (quæ objectu montium, & interventu convallium, aut fluminum flexu plerunq; necessaria sunt) sed in directum acta.

Eutrápelía, æ, *Εὐτραπελία*. Dictio est Græca, idem ferè significans, quod apud nos urbanitas, lepos, festivitas. [Pol. *Nieobyczajne żarty, słowa, żart*. Vng. *Emberségesen tréfálni*. Ang. *Gentlenesse in speech and behaviour, pleasant talking*.] Aristoteles in Rhetoricis *εὐτραπελίαν* interpretatur *παιδιὰν ὑβριστικὴν ἐλευθέρου*: hoc est, eruditum convitium.

Evúlgo, gas, gare, act. p. In vulgus edo, occulta omnib. prodo. [*Wydawać*. Vng. *Kibocsátom, közönségessé teszem*. Ang. *To publish, or make known abroade*.] Liv. lib. 9. ab Vrbe. Civile jus repositum in penetralibus Pontificum, evulgavit.

Euzómos, sive Euzomon, pen. prod. *Εὔζωμος, ὁ, ἡ, ζωμον*, Eucalia herba, ita dicta, quòd juris saporé commendet. *Ζωμὸν* enim jus appellant Græci. Plinius libro 20. capite 14. in condienda obsoniis tanta gratiæ est suavitas, ut Græci *Ευζωμον* appellaverint.

E ante X.

Ex. In notis antiquorum Ejus, vel exigitur. Ex. B. ejus bona. Ex C. ex consuetudine, vel ex concessione, vel ex conditione. EX CVR. excusso. EX D.A. vel EX DO. AVG. ex domo Augusti. EX M. ex medicina. E.M.D. ejus memoria dicit.

Ex. [*Μετὰ*. Gall. *De, par, depuis, selon*. Ital. *Da, de, di*. Ger. *Aus von, Bei, Seit*. Hisp. *De*. Vng. *Ex*. Ang. *Of, from, according*.] Præpositio ut aliis aliis verbis jungitur, ita aliâ atq; aliam formatur significationē. ¶ Interdum enim significat locum ut, Ex cœlo, apud Catullo: Spectâtū ex cœlo Mars pater ipse venit. ¶ Interdū tempus, ut de fer quod pult. Cicer. Philippica: Ex eo die quo in ædem Telluris convocati fuimus. Sic etiā dicimus, Ex illo hoc est, post illud tempus. Virgil. 2. Aeneid. Ex illo fluere, & retrò labi casus rerum Spes Danaûm. ¶ Nonnunquā etiā personā ut quum dicimus, Audivi ex patre meo. ¶ Aliquando causam, ut ferè dimoti quod propter. Seneca de Benefic. Siquis patriæ meæ pecuniam crediderit, non dicam me illius debitorem, nec ex hoc aes alienum profitebor: id enim non propterea profitebor aes alienum. ¶ Nonnunquam etiam accipitur pro cum. Plautus in Mercat. Rellnam ex melle Aegyptium vorato, salvum feceris. Quod locutionis genus frequens est apud Medicos. ¶ Alias præterea infinitas habet significationes pro ratione adjunctiū. Ex abundanti, idem est quod præter necessitatem, vel plus quam necesse erat. Quintil. lib. 5. cap. 6: Adjicere ex abundanti hanc quoq; fiduciā. ¶ Ex æquo, idē est quod æqualiter. Terentius libro 1. Differimē ac peritulū ex æquo, patricmer. Vel ex æquitate. Liv. lib. 2. quintę Decad. Et ita animum induxerat, ut ex æquo fœdus fieret, & se victurum quid sibi faciendum esset. ¶ Ex animo, hoc est, non simulate. Terent. in Eunuch. Verum illud verbum ex animo, ac vere dicerer. ¶ Ex animi sententia, idem est quod pro vero. ¶ Ex animo, vel ex animi sententia jurare, pro sancerè, & quidē, & ex animo, ac sine dolo malo. Liv. lib. 22: Ex animi mei sententia juro, & rego Reip. non deseram, neq; alium civem deserere patiar. Cicero Academ. 1: Majores primum puto ex animi sententia quenq; voluerūt, deinde ita teneri se turpe fallere. Ita tamen. ¶ Ex ante diem Nonarum: hoc est, ante Diem Nonarum factū. Cicero Attic. lib. 3: De Quinto fratre mihi nobis tristes, nec vati, veneratur, ex ante diem Nonarum Iunias rum, atq; ad pridie Calend. Septembres. ¶ Ex cōpositio: hoc est, ut compositum erat, vel ut convenerat, vel edicta opera. Livius lib. 1. ab Vrbe: Tum ex compositio orta vis, signo q; dato, juventus Romana ad rapiendas virgines discurrit. ¶ Ex consuetudine: hoc est, secundum consuetudinem. Plin. Epist. lib. 2. Hunc ego ex consuetudine tua & legas, & relegas. ¶ Ex cōsenti: id est quod statim. Iustinus lib. 1: Septem tantum hujus conjurationis cunctis fuerunt, quę ex consenti, ne cæto hi prodentium spatio, res perquenquam enarraretur, cōr. ¶ Ex dignitate: hoc est, pro dignitate, vel ut dignitas postulat. Cicero Hirtio lib. 5. Epist. Quamobrem tu, quantum tuo judicio nobis tribuendū esse putes, statues ipse & ut spero, statues ex nostra dignitate. ¶ Ex ficis, idē est quod facile. Plin. lib. 22. cap. 13: Hippocrates tantum fomentationis gratia laudavit, quoniam lubrica ex facili humectant. ¶ Ex fide: hoc est, fidēliter. Suetonius in Galba: Nummo uno nō ex fide versatæ pecunias, manus imputavit. ¶ Ex industria: hoc est, dedita opera. Liv. 1. ab Vrbe: Ergo exinde ultra facinus ad imitationē iustitiæ, quum ex alio, tum ex primis esse regi incepit. ¶ Ex inspirato id est, præter spem & opinionem. Liv. lib. 8. bel. Pun. Quem ex inspirato repente mihi is nobis hunc P. Scipionem. ¶ Ex integro, vel de integro, quod barbari dicūt, De novo. Plin. in Epist. Ego quæ fidibā acta Basti rescissa, datumq; à Senatu jus unumcuiusq; de quibus ille aliquid constituisset, ex integro agendi. ¶ Ex professo: id est, serio, consultò, nō dissimulatē, & quasi ex professione. Quintil. lib. 12. cap. 11: Ex professo Philologiam ostentantibus parū decori sit plenig; orationis artes. ¶ Ex præscripto: hoc est, secundum id quod nobis præscriptum est. Colum. lib. 1. cap. 1: Neq; enim semper eundem velut ex præscripto habitum gerunt. ¶ Ex quo: id est, postquam, vel post quod tempus. Liv. lib. 1. ab Vrbe: Duodequadragesimo anno ex quo regnare cœperat. ¶ Ex tempore aliquid agere, vel dicere: hoc est, absq; ullo apparatu & præmeditatione. Plin. in Epist. Dicit semper ex tempore, sed tanquam diu scripserit. ¶ Ex vicini, pro ex fundo vicini. Vlpian. l. 1. de aquæd. Aquam superfluentem in fundo ex vicini derivare.

Exácerbo.

Exacerbo, as, are, act. p. Irrito, & ad iracundiam provoco. [מרר Hiphil. מרמר, מרגיז. Graec. ἐξερεθίζω, ἐκπικραίνω, παροξύνω. Ital. Irritare, provocare all'ira. Ger. Erbittern, reitzen. Hisp. Indignar, provocar à ira. Pol. Rozgniewam, rozgniewywam, rozdrażniam. Vng. Meg haragytom, megingerlem. Ang. To make angry, to provoke, to anger.] Cicero 8. ad Attic. Quum omnes animi ardentes & infesti Populi Romani exacerbarentur, agitatum contentione ipsa, exacerbatumque, iam ex urbis Romæ profugit. Sueton. in Galba: Atque eo quidem nomine omnes qui ubique erant, exacerbavit.

Exacerbatio, onis, f. t. παροξυσμός.

Exacerbatus, a, um, [מרר Hiphil. מרמר, מרגיז. Vng. Meg haragyttatot, megingerlett.] Sueton. in Tib. cap. 61. Auxit invidiam, fevitiam, exacerbatus indicio de morte filii sui Drusi.

Exacerbesco, cis, Valde acerbus: id est, asperrimo [מרר Hiphil. מרמר, מרגיז. Gall. Deuenir aspre, irritable. Ital. Inacerbire, farsi aspro. Ger. Hefftig verbittert vnd ergrimmet werden. Hisp. Exasperarse, hazerse aspero. Pol. Bardzo rozgniewam się, rozgniewam, rozdrażniam się. Vng. Meg haragyttatom ielkmeg kesöbbiilok. Ang. To make angry, to provoke.] Quod à exacerbo, bis, fieri conflat, sicut acerbo rationem eorum Apulei Apolog. Quis est iam mirabilis, qui exacerbescat?

Exacerbesco, ere, n. t. Acidum fieri. [חמץ Ser. Ithpaal. Gal. Deuenir agre, amer. Ital. Inacerbire. Ger. Sauer werden, oder essig werden. Hisp. Agriarse. Pol. Kwaszę się. Vng. Megeczetlenödök. Ang. To wax sour, to grow sour.] Columel. Lentis quoque in deliciis vel in ampliores conditur modo, quam exacuit, & remisit inquinem, quisquid est acris, diligenter colatum, &c.

Exacerbatio, onis, f. t. Accumulatio rerum malarum, adnotatio facit de futuris.

Exacon, Secundæ cerussæ species à Gallis appellata est, cui ad omnia mala medicamenta exigi per urinam necesse habent. Dioscor. & Seleucus, ob ingentem amaritudinem. Autor Plinius, lib. 33. cap. 5.

Exactor, Exactio, Exactus, Vide EXIGO.

Exactus, act. a. Idem est quod simpl. ex Acutus. Acerrimum. [שנון Hiphil. משחיז, מחדד. Gall. Aguisé, fort, esprit. Ital. Acuto, sagace. Ger. Durchdringender, hurtiger verstand. Hisp. Agudo, sagaz. Pol. Zostrego. Vng. Meg fokhoz, meg hegyezöhöz. Ang. To make sharp, to whet.] Virgil. 9 Geor. Ipsorum, dentesq; Scindentes exacuit rictus. ¶ Ad hominem translatum, idem fere est quod incitare, vel inflammare: Claudian. de bello Getico: At pavidum in mutis immanibus animis exacuit. ¶ Exacuere animum, est acutiorem, & perspicaciorem reddere. Plin. lib. 20. cap. 15. Naturium veterem habet, animum exacuit.

Exactilis, nomen epithet. [שבון Hiphil. משחיז, מחדד. Gall. Aguisé, sherpff angespitzt. Hisp. Agudo. Pol. Zaostrzony. Vng. Meg elesöröltetö, meg hegyeztetö. Ang. Whetted, sharpened.] Plin. lib. 18. cap. 18. Lanot hæc quarto generi, sed exactioni materiem fallitiara.

Exactio, onis, f. t. [מכס Gall. Aguisement. Ital. Fitto. Ger. Auffpurung. Hisp. Agudeza, cosa de agudar. Vng. Megfenés. Ang. The making of a thing sharpe.] Plin. lib. 19. cap. 4. Calami exactio in medullam modo cudes.

Exadverbium, Vocis est dictio, ex opposito, ergo nec [מוכח Gall. Aduerbe, ce qui regarde. Ital. Auerbio. Ger. Gegenüber, gegenüber gelegen. Hisp. Aduerbio. Pol. Przeciwko. Vng. Ellenébe. Ang. Against, right against.] Pet. in Proœm. In quo hæc differt laudo, exadverbium ille eo Tonsilius erat quidam. ¶ Pro eodem etiam legimus Exadverso. Plautus in Mercat. Respice hue sis dextram Charinum, nonne exadverso videre? Plin. lib. 4. cap. 13. Exadverso immanibus gentium æquinoctiis.

Exædifico, as, are, act. p. Ædifico, domum construo, [בנה Gall. Edifier, bastir, acheuer de bastir. Ital. Edificare, fabricare compiutamente. Ger. Zuſtbauen. Hisp. Edificar, fabricar. Pol. Budować. Vng. Megépitem, felépitem. Ang. To build.] Cæs. bel. Civili: Quod oppidum habebant consti tutum, suaq; pecunia exædificaverat. Cicero 1. de Orat. Non fuisset, suaq; pecunia exædificaverat. Cicero 1. de Orat. Non fuisset, quare exædificare id opus quod inciderit. ¶ Aliquando ingravare exædificare id opus quod inciderit. ¶ Aliquando ingravare. Ecce domo privo, domo me exo. Plaut. in Truculento. Non exigam ædificat me exhis ædibus, si ab his ædibus foret. ¶ Exædificare in hoatam ignaviam, pertranslatione: hoc est, ingravescere, pervenire & ad summum perducere. Plaut. ibidem: Quid interest, dare tecin manus argentum amanti hominem, an dare tecum, ut me impoti. Qui ædificaret sua mansuetudinem in hoatam ignaviam?

Exædificatio, verbale, f. t. [בנין Hiphil. בנה Ser. Ithpaal. Gall. Edification, bastiſſement, achevement de bastir. Ital. Edificatione. Ger. Zuſtbauung. Hisp. Edificacion. Pol. Zbudowanie. Vng. Felépités, megépités. Ang. A building.] Cicero 2. de Orat.

Exæquo, as, act. p. Æqualem facio. [השוה Hiphil. השוה. Gall. Egaler, faire tout vn, applanir. Ital. Aggeguagliare, ſpianare. Ger. Gleichmachen. Hisp. Igualar una cosa con otra. Pol. Zrownywam. Vng. Egyenlöt tészök. Ang. To make level, to make even.] Cæsar 1. bell. Civ. Iubet Pompeius ad finitimos Cæsaris mittantur, quòd nonnullos dilectus secum exequari volebat, totum se ab eius amicitia averterat. Cicero pulcrè contra in Senatu: Propterea quòd tu pecuniam esse censes imparem in bonis, minus est æquum, quàm nonis esse quam Septembribus primis ardentibus videmur res gestas tecum, et primùm, quid fieri dictis exequanda sint.

Exæquandus, ta, tum, [השוה Hiphil. השוה. Gall. Egaler, applanir. Ital. Aggeguagliare, spianare. Germ. Gleichmachen. Hisp. Igualar. Pol. Zrownywam. Vng. Egyenlöt tészök. Ang. To make level, to make even.] Lucretius: Exæquandaq; sunt cupere crescentia omnia pariter.

Examussis, verbale, f. t. [מאזנים Gall. Equerre, regle. Ital. Squadra, regola. Ger. Richtschnur, richtmaß. Hisp. Escuadra. Pol. Węgielnica. Vng. Egyenes Zsinórmértek. Ang. A working plumb or square.] Liv. libell. Maccian. Hanc ego, quam exactissimo examussis, iudicio percipies, &c.

Exanclo, as, [שפך Hiphil. שפך. Gall. Ieter dehors, vuider, tirer au dehors. Ital. Cacciar fuora. Ger. Ausgiessen, ausschütten, ausleeren. Hisp. Echar fuera. Pol. Wylewam. Vng. Kiöntöm. Ang. To powre out.] Aeruum emittis & exanclas. Liv. libel. Pun. Incertum ad hæc ne ad quæ quidem exactissimè. Plin. lib. 37. cap. 2. Exanclatæ Germanico. Excluat ignis ita. Virgil. 9. Aeneid.

Exancto, as, act. p. Defervio tuo rei destino. [שקד Hiphil. שקד, שקדים. Gall. Passer, s'exercer, s'employer à quelque chose. Ital. Esercitarsi, affaticarsi. Ger. Bemühen, angelegen ſeyn. Hisp. Bastar de servicio. Pol. Posługuję. Vng. Igyekezem. Ang. To endeavour.] Liv. 5. Camillo Claudium ad exanctandum ea res compellat. Adorti, ut mentum ingenti adepti. Pepulimus ire quàm pervidisset, Deus ipse ex iniquum tempestatis exciet.

Exaggero, as, act. p. Idem est quod in re aliqua augere, aggerere, congerere, & coacervo. [הגדיל Hiphil. הגדיל, הרבה. Gall. Augmenter, accroistre, amplifier. Ital. Accrescere, ampliare, moltiplicare. Ger. Mehren, vermehren, auffhäuffen, vermehren. Hisp. Aumentar, acrecentar, multiplicar. Pol. Rozkładam, rozkładam. Vng. Meghalmozom, megsokasitom. Ang. To heap up, to augment.] Plin. lib. 19. cap. 1. Exaggerandi etiam causa, cumulos. ¶ Et pro re ea exaggerare, eadem quod amplificare, & verbis extollere, ejus laudes commendare est usitatum. Cic. 5. Tusc. Xenocratem illum gravissimum Philosophorum exaggerasse virtutem verumtamen de exaggerari certe. Exaggeratas virtutes à nobis. Cicero in Paradoxis.

Exaggeratio, onis, f. t. Magna cumulatio: [הגדלה Gall. Augmentation, accroissement. Ital. Accrescimento, ampliazione. Germ. Mehrung, vermehrung. Hisp. Aumentacion, acrecentamiento. Pol. Rozkładanie. Vng. Halmozás. Ang. A heaping.] Cicero 2. de Orat. Exaggeratio, ad misericordiam. Quintil. Exaggeratio, ad indignationem. Tyrannorum pro abolitione & excellentia triumphi regalis. Asconius Pedianus: Exaggeratio, quæ in aggerem erecta, subsolitur in fabricam. Cæsar 1. bell. Civ. Exaggerandi operis causa. Cicero pro Milone: Exaggerandi tui causa. Cicero pro Cluentio: Exagitabant omnes ejus fraudes, atque facinora: omnis vita ejus modi ratione versata apparebat.

Exagitatus, a, um, participip. [מעורר Hiphil. העיר, עורר. Gall. Tranquille & vexé. Ital. Tranquillato, vexato. Ger. Sind und wider getrieben und bemühet. Hisp. Trauesado, molestado. Pol. Vexowany. Vng. Gyötetik. Ang. Vexed, troubled.] Cicero pet. consulatu in Senatu: Qui eandem Senatus exagitatâ conscientiâ rebus iudicatis, probatum, & cura diligentia multitudinis commendatum, &c.

Exagitatus,

Exagitator, m. t. Vexator. [מעבה mehavvēh, Stimulator, Domitor. Gall. Tourmenteur de gens. Ital. Chi da disturbo ad un altro, & lo tormenta. Ger. Ein ombtreiber der einen offt vnnd vnschuldigen machet. Hisp. Conturbador. Pol. Gdzies, ten kogoś dobrze umie rozkołatać. Vng. Gyötrö. Ang. A vexer, a tormentor.] Cicero in Orat. At eadem de re scribet Plato, & scribet aperte, & quidem exagitatore omnia Rhetorum: hunc enim putat.

Exāgōgĭa, æ, pen. prod. tertiæ, genit. [ἐξαγωγεῖς. Gall. Que sorte de droit. Ital. Colle che sorte d'entrate. Ger. Ein mautzeiger oder auffseher. Hisp. El que lleva derecho. Pol. Myśliwiec wiodący psy. Vng. Kikerdezők, kóborlók. Ang. A hunter.] Qui canum & equorum. Exagoga bauarum. Plautus in Truculento. Inchoat Graui iam iamdudum gerrili fortasse gerrones, Bonorum exagogiæ. ¶ Exagogæ fœmin. gener. [ἐξαγωγή. Pol. Wyiście. Vng. Kikerdezés. Ang. Carriage.] Exportatio, exactio, eductio, proventus, reditus. Plautus in Truculento. Ille dum ille factat dominum Ad te exagogam, Idem in Rud. Ita pora te quæso, ut lippus tibi. Hac anno multum fructuum Cupe esse exceptum, & meæ eventuram exagogam salvam & sospitem.

Exagogica vel Gallica. Ex Cicero de Lege Manil. ita videtur Agrum tritici fuisse genera ex Agricolationibus varia: has exportaria, vel importaria, nunc Exagogica, nunc Gallica & Hispanica: denique ex agris patria. Primo decimas complectitur sequens portorium: postremo nomen Ciliciarum.

Exagonia dicuntur, quæ ad rationem non pertinent, velut extra certamen.

Exălbĭco, is, ere, n. Pallesco, expalleto, extimesco. [לבן lābān. Gall. Blanchir, devenir blanc, devenir pasle, devenir pasle. Ital. Impallidire, diventar bianco. Ger. Weiß werden, erbleichen. Bel. Werden Hisp. Amedrentarse. Pol. Bielić się, blednąć. Vng. Megfehérhedni, sárgulni. Ang. To turne pale, to wexe pale.] Cicero, 4. Acad. Siqui timuerint & exalbescerint. Idem 1. de Orat. Equidem & in vobis animadverto, & in meipso sæpissimè experior, ut exalbescam, priusquam dicendi tempus accedat; omnibus artubus cōtremiscam. Exalbescere curia, Cicero de Orat.

Exălbĭdus, da, dum, a. Idem. [לבן lābān. Gall. Blanc, pasle. Ital. Bianco. Ger. Weiß, bleich. Hisp. Cosa que es, o se torna blanca. Pol. Biały, siny. Vng. Fakó. Ang. Somewhat pale, wanne.] Plin. lib. 22. cap. 1. Bubulis alba circa in medio exalbida, eadem procedente tempora tota rubentia.

Exălbŭrno, as, are, Alburnam demitto. [לבן yāpēh, Alburnum vitis, quo vites sustentantur, propriè à Buxo dicitur quibusdam. Gall. Oster l'aubier, ou l'auberd de vn bois. Ital. Torre via il bianco de' sostegni, ouero di fascine. Ger. Das weiß eines Zaunes abschneiden. Hisp. Desnudar la madera. Pol. Obłupić kogoś przy drzewie, albo z kory. Vng. Megfoszlatom. Ang. To take away the white of a tree.] Exalburnare, & exalburnatum ea arboris pars quæ proxima cortici. Plin. lib. 16. cap. 40. Fit ex his nobilissima latos, quæ Romæ ara appellatur. Denique exhoc exalburnatum: & hinc nigricans color. Solent autem robora exalburnari: hoc est, alburno tolli, ea quòd ea pars materiæ ut inutilis, propterea quòd facilius è carie feriatur: eo autem detracto, quod reliquum est, adversus omnem corruptionis impetum sese præbet firmum. Id nonnulli esse existimant, quòd à Theophrasto ξυλοκόρος appellatur cuniculus: hoc nomine potius quandam roboris speciem videtur declarasse.

Exălto, tas, tāvi, tātum, 1. Elevo, extollo. [רום rūm, נשא nāsā. Gall. Hausser, exalter, eslever. Ital. Inalzare, alzare, esaltare. Ger. Erhöhen. Hisp. Engrandecer, alçar. Pol. Podnosić. Vng. Magasztalom, felmagasztalom. Ang. To exalte, to lift up.] Col. lib. 3. cap. 13. Semina pecudum latitudinis sulcos dirigant, fodiantque, & exaltent in tres pedes. ¶ Per translationem significat magis Græcè laudo.

Exălumnātus, a, um, Denoue nutrivit ab alumno. [שכל shākal. Vng. Elalumnitam. Gall. Qui a perdu son enfant. Ital. Perduto il suo fanciullo, o figliuolo. Ger. Ein solch Weib, die jhre Kinder verlohren hat. Hisp. La perdida de hijos y hijas. Pol. Która straciła syna. Vng. Fiát nélkülözött, fiával megfosztatott. Ang. A woman that hath lost her sonne.] Plin. lib. 9. cap. 35. de unionibus: summa laus coloris est exalumnatos vocari id est, ut colorem alumnis accedentes.

Exămen, ĭnis, n. Novacula qua tonsores exsuperantes ex suis alveariis ad novas sedes quærendas exire arcentur: quòd hæc tria unientur ut simul agere videantur. [מורג bedāl. Vng. Kaszáknak egyes vége. Gall. Vn rasoir de maniere nouuelle. Ital. Schiere d'oste. Ger. Ein scharff der Immen oder Bienen. Bel. Een snaren Dun. Hisp. Exambre de las abejas. Pol. Nożyce pszczele. Vng. Kasz. Ang. A swarme of bees.] Cicer. de Senect. Nec verò fœcundis solùm, & pratis, & vineis, & arbustis res rustica lætatur: sed hortus etiam & pomarium, tum pecudum pastus, & apium examinibus, & florum omnium varietate. ¶ Nec florum de apibus dicitur, sed etiam ad alia refertur, ut, Examina piscium. Plin. lib. 32. cap. 11. Rapiunt eò fœcunda piscium examina. Examina infantium. Plinius in Paneg. Adi enarrante congiarii die, observare principis egressum in publicum, insedere examina infantium, &c. Examina ferentium. Cic. ¶ Rursus examen, qy'us est in lance sive statera, qui quo pondus se vergit, cadit. Jun. Gall. La languette d'vne balance. Ital. Lingua della bilancia. Ger. Das züngle oben in der wag. Hisp. La fée la lengueta de la balança. Vng. Serpenyő, mérgezi meg a mérgét, ezt jelenti. Ang. The tonge of a balance.] Virgil. Æneid. Tu pater ipse duas æquato examine lances Sustinet. Hæc alis, hilarunc, Pelusiaca lingua: ab aliis æquam Examinab aliis libramentum: ab aliis æquilibrium & trutina dicunt. Vnde metaphoricè ponitur pro exacto judicio, & pensiculata alicujus rei investigatione. [ἐξέτασις. Ang. A triall or proofe.] Persius: examen, improbum in illa Castiges trutina.

Examĭno, penult. corr. act. p. Scrutor, investigo, perpendo, expendo, pondero, excutio. [חקר chākar, בחר bāchar, נסה nāsāh, בדק bādak. Gall. Examiner, peser, enquerir diligemment. Ital. Esaminare, investigare. Ger. Erforschen, erdencken. Hisp. Examinar, escudriñar, pesar. Pol. Badać, rozważać, rozsądzać. Vng. Megvesztegetem. Ang. To examine, to weigh, to trie.] Plinius Epist. Examina hagatella serena, & expende. Cicer. de Orat. Ad ea probanda quæ non auribus statera, sed quadam populari trutina examinantur. ¶ Examinare dicuntur apes id efficere. Colum. lib. 11. capite 14. Ab exortu Vergiliarum ad solstitium examinant alvei.

Examinātĭo, verbale, fit. Idem quod examen & investigatio. [Pol. Wkładanie. Vng. Megvesztegetés.] ¶ Hic examinatur pro judicio privato & secundo ponitur. Vlp. l. D. de albeus. Qui privati, de quorum proprietate faciebat controversiam, ubi, ad examinationem civilem remittendus est.

Exămĭnātre, æstum. Dicitur, quando sublata amaritudo defecerit in fel. [ἐξαποχολόω. Gall. Oster le fiel de l'ongle. Ital. Leuarsi fuor la fiele. Ger. Die galln vnd grebern alles von jhm thun. Hisp. Quitar el colera de la leche. Pol. Dowiedz się żółci. Vng. Olay tapasztalás. Ang. To take away the gall of any thing.] Apuleius lib. 4. Adum fœlicis vaporis flamis examinatur.

Exămussim. Vide Amussis.

Exănclo, clas, sive potius Exando, Persius. Nec docere, verbum Græcum est, idem quod hausire, unde exhaurio. [אמר shāchāh, שאב shāab. Gall. Essuyer, secher, ou embeurer. Ital. Cauar fuori, disperare. Ger. Erschöpffen, aus schöpffen, aussaugen. Hisp. Sacar afuera, padecer hasta el vltimo trance. Pol. Dosyć uczynić. Vng. Kimerem, fáradok, elfáradok, ki vagyok gyógyulok. Ang. To pump out, to exhaust.] Plaut. in Stic. Nisi ille ærpol vinum pseudo paxillo Sapè exanclavit. ¶ Inde permeabrum aut pituita exanclare, perperi, & perfungi. Cic. lib. 1. Tusc. Quod quum exanclavisset omnes labores, tum inciderat in mortis malum sempiternum. Lucil. lib. 30. quo nisi, modò animum quantosq; haberes Exanclatis. ¶ Aliquo de perficere. Pacuvius in Pentheo, et Nonius erat: Non jocisti Menalippe hic dine tua opera exanclari tuum.

Exangelus, Cælio emendat. Angelū esse scribit Ammon. cum, qui extra nuncius quippiam nunciat. Exangelum, qui quæ intus fiunt, extrà profert. Quem Dyangelum vocat Thucydides: Antangelum, qui ex se nuncias, non ab alio missus.

Exānguis, gue. Quod sine sanguine est, exanimatus. [חסר sōmēr, פקעת. Gall. Sans sang, qui n'a point de sang. Ital. Senza sangue, esangue. Ger. Ein blut Gantz. Bel. Sterben Hisp. Sin sangre o muerto. Pol. Bez krwie. Vng. Vérben, vér nélkül való. Ang. Bloudi, pale, wanne.] Cicer. 3. Verr. Neverò etiam exanguium corporum mortuorum, ut mortuos, &c. Idem pro Sestio: Quem quum jacentem & exanguem pluribus vulneribus extremo spiritu exanguem & confectum viderent, &c. Liv. 3. bel. Pun. Propè exanguis cuncta supercidentium. ¶ Accipitur etiam pro pallido: quòd pallentes videantur sanguine exire, quem sanguis per extrema diffusus, si causa ruboris cesserit, recedente sanguine, subitò pallescimus: non metu videmus accidere, quòd sanguis se recepit ad interiora. Ovid. 3. Trist. Alpinis exanguis etiam pallere colore Sic etiam Horatius quemadmodū dixit exangue, ruboc semen illius eporum pallidorem celari tribuentes, Epist. 11. quòd si Pallentem cute, habeat exangue cruorem.

Exanimātus, a, um, & Exanimis, ex. me, & Exanimatus, ata, atum, me hoc rep. ict. eandemq; significationem habent. Licet Servius voluerit hæc inter se differre. [נבל nābāl. Gall. Sans ame, sans vie, mort, ahury, ahouri, effraié, effrayé, espouuanté. Ital. Stupefatto, spauentato, pauroso. Ger. Todt, erschrocken, erstaunt, todt. Bel. Doot Hisp. Desmayado, medio muerto, o del todo muerto. Pol. Nagle z mocy. Vng. Elhalt, halálos. Ang. Dead, faint, dead for feare, astonied.] Nam ut exanimus, sive exanimis, modo idem est quod mortuus, ut apud Lucret. libro 2. Vt uno ictu exanimem equo præcipitarit. Virg. 1. Aeneid. Exanimumq; auro corpus vendebat Achilles. Modò idem est quod exterritus, & velut animi deliquio consternatus. Idem lib. 2. Audiit exanimis, trepidoq; exterrita cursu, Unguibus ora fœdans, & pectora pugnis, Per medios ruit.

dios ruit. ¶ Sic & examinatus, ἐξεταζόμενος, ἐξεταθείς, non solùm pro exercitio, sive perturbato. Terent. in Andr. Ibi rem examinatus Pamphilus. Bene dissimulatum amorem & celatum indicat. Examen etiam pro mortuo accipitur, ut apud Liv. lib. 28: Vnam cum ipsa porta lospite filio reponse oblato, in conspectu eius expirasse: tertiam alteram, cui maris filii tales nunciata erat, antequam ad primum conspectum redeuntis filii gaudio animio examinatam. Lucret. lib. 6:

Et animis pueris super examinata patentum
Corpora non unquam possis, retroq; videre.

Exănimis, is, Quod non est animal, vel quod est sine anima. [ἄψυχος. Gall. Vaincu, mort. Ital. Senza anima, non animato. Germ. Das todt oder hat. Hisp. Sin anima, o exanimado. Vng. Lelkenyiltt. Ang. Dead, without life.] Plautus in Bacch. Nãne ego Bellonam mihi unquã, neq; Martem credam, ni illum exanimem faciam, aut exhaeredem faciam vitæ hui. Idem Rudente. Nisi pulsari pro eo quod animã cupit: hanc, quasi vivo animal, ne inspectore hunc cum exanimalem.

Exărĭdo, mas, ăre, p. Perarefacio, perarbo. [חרב charab. ἀποξηραίνω, ἀποξηρόω. Gall. Desecher, ou secher grandement. Ital. Seccare, arefare, disseccare. Germ. Dörren, vertrocknen, vast dorren machen. Bel. Verdrocken. Hisp. Secar, o enxugar. Pol. Suszyć, do sucha. Vng. Elyuesztenem, el szaritom, el aszalom. Ang. To dry, to drie, to drie up, to make dry.] Plautus in Asinar. Nimis male etiam, priusquam intus redi, exanimatus fui. Terentius Andr. Oratio hæc me miserum exanimavit metu. Quando vero ab anima est, hi pulicat animã pro, sive accendo. Cicero: Multos exanimavit vigor ipse fortitudinis. Idem: Multorum acuti pedes plurimorumq; oculi præcipuè permultorum agilis manus exanimabilis fuit. Gell. lib. 3. cap. 15: Anus repente sibi videre capta, turbata, & quasi ruina accidentis inopinati gaudio perfusa, exanimataque est.

Exănimatĭo, onis, f. Perturbatio, metus. [בהלה behalah. ἔκστασις, ἐκπληξις. Gall. Esbahissement, effroy grand. Ital. Spauento, paura grande. Germ. Erschrockung, grosse furcht. Bel. Verschrickinge, groote vreese. Hisp. Espanto, temor. Pol. Zatrwożenie, strach. Vng. Megrettenes, felelmetes. Ang. Feare, astonishment, great feare.] Cic. 1. Offic. Ne in perturbationis, atq; exanimationes incidamus. Idem lib. 2. Tusc. Exanimatio est metus iudicio ueniens & quasi comes pavoris.

Exănĭmo, are, act. p. Fŭl facere, vel pus, aut alium quem vis in modum. [נפח nafach. ἐκπνέω. Gall. Mettre dehors le poumon, faire sortir le sang en la bouche par force. Ital. Cauar fuori le anima, far uenir fuori la bocca. Germ. Das einer nur stassen, oder lassen. Hisp. Hacer bolar, o echar fuera. Pol. Zepsuć, wypuścić, wypędzić. Vng. Kiuetem. Ang. To put out, to driue out of a mans mouth.] Columella. lib. viii. Vt omnem amarudinem ejus pabuli exanimet. Et alibi: Patiuntur autem nonnunquam, tota nocte, & postero die baccam velut exanimati.

Exănthēma, ătis, n. [ἐξάνθημα. Pol. Osypka, wysypka, wrzod. Vng. Kiütés, fünsö.] A medicis appellantur tumores, sive papulæ per totam autem efflorescentes, præcipuè in pueris, de bona vel in natura corporis profunda expurgantia. Horum duo sunt genera, Sublimia, quæ cutem minantem tantum attollunt ac tumorem, eamq; exulcerant, & pruritum excitant. Vulgus morbillos appellat. Et Lata, quæ exiguum quidem faciunt tumorem, non tamen exulcerant, neq; pruritum excitant. Vulgò Vanolæ dicuntur, quòd maculis per totum corpus sparsis, variam cutem reddunt coloribus. [Ang. The small pockes.]

Exanclo, Vide EXANGLO.

Exănclo, āre, act. p. Haurio, exhaurio. [ἐξαντλέω. Gall. Espuiser, consommer. Ital. Esaurire, consumare. Ger. Ausschöpffen, ausgiessen. Hisp. Agotar, consumir. Pol. Do szczętu wylewać, wyczerpać. Vng. Akarmennyiből kiöntöm. Ang. To exhaust, to consume.] Lucret. lib. 4. Dein ita nec porrò valida exsanguia cruenta effluere, nec manare, datas utrasq; à parte fluitare, Vt aceremad vitam possint ea quæ forte recepta.

Exārdĕo, ēre, Inflammari, incendior. [להט lahat. πυρόομαι, ἐκκαίομαι. Gall. Ardre, estre embrasé. Ital. Ardere grandemente, essere infiammato, fuor di misura. Germ. Hefftig brennen, entzündet werden. Bel. Zeere branden. Hisp. Mucho arder. Pol. Zapalać się. Vng. Igen égek. Ang. To be hote, to be burned.] Transferitur ad mentem, vel animum, & significat in aliqua exardescere, in iram, dolorem, pravitatem, cupiditatem, in aliquem ira, & indignatione exardescere in iras, ut apud Martialem, quod est vel ad excandescere. Cic. 5. Tusc. Contra quorum ora, & spiritum ingenii eius exarserat. Idem 4. Verr. Exarsit iracundia ac stomacho. Idem Attic. lib. 2: Nunc verò libitis vulgi, sermonibus hominum, furorem Italiæ vecors me exarsisse. Idem pro Rab. Postumo: Etiam ad innocentium periculum tempus illud exarserat.

Exārdĕsco, ĕre, n. Inflammor. [להט lahat. πυρόομαι, ἐκκαίομαι. Gall. S'allumer de courroux. Ital. Infiammarsi. Ger. Brennen, entzündet werden. Hisp. Arder mucho. Pol. Zapalanie się. Vng. Igen égek. Ang. To be inflamed, to waxe hote, to burne.] Cic. 2. de Orat. Nulla materies tã facilis est ad exardescendum, quæ nisi admoto igni, ignem concipere possit. Plin. lib. 15. cap. 25: In igne autem ut ferrum exardescentes. ¶ Transfertur ea res ad animum pro accendi, & inflammari. Cicer. 3. Verr. Homo ut hæc audivit, ita exarsit ad id quod non modo ipse nunquam viderat. Sic exardescit, magis hoc est, quàm amore inflammetur. Est hoc de Antiem. Ex quo certum exardescere, vel amare sive amentia.

Exarĭdo, Exaresco, aridus fio, exiccor, exhiror. [יבש iabasch. חרב charab. ἀποξηραίνομαι. Gall. Deuenir sec, estre. Ital. Diuenire arido, inaridi. Ger. Dürr werden. Hisp. Secarse. Pol. Wysychać. Vng. Megszáradok. Ang. To be made dry.] Nihil quòd exarescit pabulum quandam vim habet importare, quam non habet exaresco: ut exaresceret dicatur quod sponte sua in eadem fit exaresci, quod si aliqua externa redditur ariditas. Sed hæc differentia a doctoribus non videtur magis, quàm obseruatur. Plin. lib. 26. cap. 6. Succo marinosed omnibus articulis morborum impetu, antequam exaresiat.

Exārĕsco, ĕre, n. Aridus fio. [חרב charab. ἀποξηραίνομαι. Gall. Deuenir sec, estre. Ital. Seccarsi. Ger. Dürr werden. Bel. Droogworden. Hisp. Secarse. Pol. Schnąć. Vng. Megszáradok. Ang. To be made dry.] Columella: Si aqua, arvum ea præcisa siccari, atq; exarescere. Cic. Pæyr. Deinde ipsa illa, quæ fuit in me facultas orationis, ubi ea nulla est exercitatione, exaresiat. Exercuit hoc est, ornatio aridis facta fandis. Idem exercuit hoc est, ornatio aridis facta fandis.

Exārēno, āre, act. p. Harenis operire, & velut arenis aufero. [ἐξαμμόω, ἐξαμμόομαι. Gall. Oster l'arene de quelque lieu. Ital. Leuare la rena. Ger. Den sand nehmen. Hisp. Quitar la arena. Pol. Zgrabić piasek. Vng. Homokot kiveszek. Ang. To take away the sand.] Plaut. in Rud. Ita ego illum exarenabo, ut ne pisciculum quidem inuenerit.

Exārmo, āre, act. p. Armis spolio. [ἐξοπλίζω. Gall. Desarmer. Ital. Disarmare. Ger. Wehrlos machen. Bel. Ontwapenen. Hisp. Desarmar. Pol. Rozbroić, rozbrajać. Vng. Fegyuertelenitem. Ang. To disarme, to take his weapons from him.] Plautus in Poen. Adhuc vacuam, quã superstitiose colabat, fecundavit exercetve lacrato, negatẽ ullã ibi cum meretrice, quod exarmatus esset à love. ¶ Exarmare fera dicitur, cum ungues eis admovent, & exteris manibus eas tedere cœperunt. Vnde Exarmare pilos, pro eruere & manu factis asperitatem auferre. Iam pridem in Hetrur. Habuit leones & leopardos exarmatos in delicias. ¶ Exarmare accusationem. Plin. lib. 3. Epist. metaphorice dixit, pro debilitare & infirmare.

Exăro, are, act. p. Arando eruo. [חרש charasch. ἀποσκάπτω. Gall. Labourer, arer labourant. Ital. Arare, cauar fuori arando. Ger. Ausackern, ausgraben. Bel. Ackeren. Hisp. Arar, sacar arando. Pol. Orać. Vng. Szántom. Ang. To plough out.] Cic. 2. de Divin. Sit ne quis tam acuto dentifricio, qui cocidat exarata esse. Dentes dicam an homini? Hos vel, ut ego credo, exarata tum esse, vel inter ea natum, cum ea evertisse. Ita quidam de Tage quondã, quem antiquitas fabulata est in agro Tarquiniensi arato aliquo impacto, repente ex eo loco emersisse. Plin. lib. 17. cap. 19: Qui olivetis & pratis miscentur, tenuissimos radices exarabit. ¶ Et etiam exarare idem quod exarationem exercere. Cic. 5. Verr. Quã ex agris tres fratres consortes profugerunt. Quod ita primum cum operabatur, quia quamvis exararent, ibi de Nonne plus hunc nomine capiat, quam quantum fundus omnino exarabit? ¶ Per translationem significat scribo. [ἐξαράσσω. Pol. Pisać. Vng. Irkálom, irom. Ang. To write, to write out, to penne, to write.] Qui enim Pythagoræ scripta conscribit, is quasi talem morem aliorum imitetur. Ipse autem in hoc sermone tacita quadam fictione amicis & brevitatis significatio, quam scilicet possis & obtorare aliquid scribentem. Cic. Cornif. Hæc quam essent à Sabaro exarata. Idem Att. lib. 12. Vndecimo die pulcherrimas literas exaravi, egredienti exilibus ante meam. ¶ Exarare idem aliquando quod excindere & delere, quòd ita exarentur, ut nusquam deinceps ullo modo cerni possint. Cic. de leg. 2: Quã multis in eo loco sepulchra tuitis? exarata fuerint, id est excisa & delata. Paul. 4. sent. Dde fur. segun. si decanus terminus dolo fi vel exaratus, index qui de eo fine cognoscit, etiam de finibus cognoscere potest.

Exarticulatus, ea, um, Membris secundum naturam omnibus ex commissuris propriis exsolutis, in communem naturæ usum aptus.

Excălcĕo, are, act. p. Dedolo, dolabra & ablato cortice. [ἐκφλοιόω. Gall. Oster l'escorce de quelque arbre, écorcer. Ital. Scorzare, pulire. Ger. Rinden, rauh machen. Bel. Gesuyuert. Hisp. Quitar y labrar de algun arbol. Pol. Skorzkować, wyrzezać. Vng. Megyeliem. Ang. To rinde, to pill a tree.] Trifariam scilicet signum sumpta, quo signa prius colant, deinde poliant. Plautus in Attin. Tam hoc opus est, quàm exalbatum nê sit, aut usquedolatum, non dum tamen undique expolitum.

Excălfăcio, are, act. p. Admodum calefacio. [θερμαίνω. Gall. Eschauffer fort, rendre fort chaud. Ital. Scaldare molto. Ger. Warm machen. Bel. Warm maken. Hisp. Escalentar mucho. Pol. Rozgrzewać. Vng. Megmelegitem. Ang. To make hote.] Cic. 2. de Divin. Est ne quis tam acuto dentifricio, qui cocidat exarata esse. Dentes dicam an homini? Hos vel, ut ego credo, exarata tum esse, vel inter ea natum, cum ea evertisse. Ita quidam de Tage quondã, quem antiquitas fabulata est in agro Tarquiniensi arato aliquo impacto, repente ex eo loco emersisse. Plin. lib. 17. cap. 19: Qui olivetis & pratis miscentur, tenuissimos radices exarabit. ¶ Et etiam exarare idem quod exarationem exercere. Cic. 5. Verr. Quã ex agris tres fratres consortes profugerunt. Quod ita primum cum operabatur, quia quamvis exararent, ibi de Nonne plus hunc nomine capiat, quam quantum fundus omnino exarabit? ¶ Per translationem significat scribo. [ἐξαράσσω. Pol. Pisać. Vng. Irkálom, irom. Ang. To write, to write out, to penne, to write.] Qui enim Pythagoræ scripta conscribit, is quasi talem morem aliorum imitetur. Ipse autem in hoc sermone tacita quadam fictione amicis & brevitatis significatio, quam scilicet possis & obtorare aliquid scribentem. Cic. Cornif. Hæc quam essent à Sabaro exarata. Idem Att. lib. 12. Vndecimo die pulcherrimas literas exaravi, egredienti exilibus ante meam. ¶ Exarare idem aliquando quod excindere & delere, quòd ita exarentur, ut nusquam deinceps ullo modo cerni possint. Cic. de leg. 2: Quã multis in eo loco sepulchra tuitis? exarata fuerint, id est excisa & delata. Paul. 4. sent. Dde fur. segun. si decanus terminus dolo fi vel exaratus, index qui de eo fine cognoscit, etiam de finibus cognoscere potest.

Exarticulatus, ea, um, Membris secundum naturam omnibus ex commissuris propriis exsolutis, in communem naturæ usum aptus.

Excălcĕo, are, act. p. Dedolo, dolabra & ablato cortice. [ἐκφλοιόω. Gall. Oster l'escorce de quelque arbre, écorcer. Ital. Scorzare, pulire. Ger. Rinden, rauh machen. Bel. Gesuyuert. Hisp. Quitar y labrar de algun arbol. Pol. Skorzkować, wyrzezać. Vng. Megyeliem. Ang. To rinde, to pill a tree.] Trifariam scilicet signum sumpta, quo signa prius colant, deinde poliant. Plautus in Attin. Tam hoc opus est, quàm exalbatum nê sit, aut usquedolatum, non dum tamen undique expolitum.

Exc

dare, sistere, iremq; reprimere. Ang. To make rough, to provoke, and stirre vp to anger. ¶ Sil. Itaxare, exasperare eum. Tacit. Satis exasperatus ferrum. ¶ Exasperare barbaros, est asperas & inæquales reddere. Plin. lib. 25. cap. 4. Dolores exasperat & vrentia omnia habet. ¶ Per metaphoram proprium, Eye concitare potius. Ang. To prouoke, to aggrauate. Cæsar bello ciuili, lib. 3. cap. 15. Neq; enim conuenit sibi merito exasperatas apes lacessiri. Liuius 8. bell. Pun. Ad quorum primum adventum exasperati animi, mox ipsis placido sermone permulcentibus notos, cum quibus congressi erant, leniri iam. Quinct. Rem vtrois exasperavit.

Excito, as, act. p. Satio, excuro. [השכים hischkim, gemacht, gemacht, gemacht. Gal. Esueiller, esmouuoir, esmouuoir. Ital. Suegliare, suegliare, suegliare. Ger. Erstehen, erstehen. Hil. Hartar y exhaxtar. Pol. Nagiscam. Vng. Megsiegyem. Ang. To stir.] Liu. li. 8. bel. Maced. Populi Rom. nemine quidē Sepiones exitari, nisi & ipsius fugæ pudet lacerentur.

Excitūro, as. are, act. p. Sarmo. [Vng. Megdegzikom. Ang. To make very hoarse.] Ouid. 5. Metam. Sed quæ vicinis vocem tot lectibus ponit. Exasperanda meis. Translatè apud Cic. 7. Verr. Quum ejus cruciatu atq; supplicio paterer oculos, animumq; exturbare vellent, potestas aspiciendi nemini facta est. Idem ibidem. Tusul. de Sardanapalo. Hæc habui quæ edi, quæq; exturbata libido hausit.

Exaudio, is, act. p. Audio, admitto. [שמע shamah, schamah, schamah. Gall. Ouir, entendre, ouyr. Ital. Vdire, intendere, vdire. Ger. Erhören. Bel. Verhoren. Hil. Oyr, escuchar, oyr. Pol. Wysłuchać. Vng. Meghallyam, megh allom. Ang. To hear, to vnderstand.] Virg. 1. Æneid. & nubi exaudta tonitrua. Vota, precesq; meæ. Ouid. 2. de Pon. Eleg. 9. Sappho exaudiri meum miriſice vouerat. Liu. lib. 6. Equitem clara voce pro se consules exaudiri, redireq; in prælium jubet. Per in Deos. Vereor ut ea quæ hic orabo exaudiat, ne patiantur intelligat.

Exaudītus, pen. prod. p. Auctus. [נשמע nischmah. Gall. Ouy. Ital. Vdito. Ger. Erhört. Hil. Oydo, escuchado. Pol. Wysłuchany. Vng. Meghallgattatot, hallattatot. Ang. Heard.] Claman res exaudiri, Cic. Att. lib. 1. Vox naturæ exaudita, Idem 1. de Fin. Vox exaudita per lucos, Virg. Geor.

Exaugĕo, es, act. Augeo. [הרבה harbah. Gal. Accroistre, augmenter. Ital. Accrescere, augmentare. Ger. Dasselbe mehren. Hisp. Hacer acrecentar. Pol. Rozeyrzec, powiększyć. Vng. Megszaporitom. Ang. To increase, to augment.] Plaut. Stichus: ego illi hercle subvenī, beatæ facta majorum tuorum exauge. Ter. Heaut. Concurrunt multæ opiniones quæ mihi animum exaugeant, Lævus, ærealia, æras.

Exaugŭro, as. pen. cor. act. p. [ξεκαθαίρω, ἁγνίζω, ἱερὸν ποιῶ, ἀφιερόω. Gall. Desacrer, deconsacrer. Ital. Disconsacrare. Ger. Entheiligen. Hisp. Desconsagrar, desconsagrar. Pol. Zarzucić, zakląć. Vng. Megszentségtelenitem. Ang. To unhallow, to discurse.] Proprie significat ex sacro profanū facio: huic opponitur inaugurare, per augurium sacrū facio. Nam tale hāc enim veteres usi sunt dicere augurio, templū dedicare, aut sacerdotē cōsecrare: eaq; ita quod facta fuit, nihil deinceps usui profanare. Liv. 1. ab Vrb. Iuri liberā à cæteris reddunt, arta effecto ita fœdere, ejus quod in ara Dianæ erat, exaugurare loca sacella, flatuq; ejus aliquot tribū à Tacio rege primum impio dicrimine adversus Romanū pugnæ vota concepta, irrogatæq; pœnæ furtis. Et paulo post: Nā quū omnū sacellorū exaugurationes admitterēt aves, in Termini facto non addixēre.

Exaugurātio, verbo caret Lexicon.

Exauspĭco, es. ut Auspicor. [κληδονίζομαι. Plaut. Capt. Exauspicavi ex verbis, nam intelligo Rē auspicandum hunc esse in castris diem.

Exauctōro, as. pe. prod. Significat ab auctoramento hoc est, obligatione militiæ, & juramento solvo & libero. [ἀπολύω. Gall. Congedier, donner congé, ouyr, ennoyer. Ital. Disobligare, assolvere, disobligare. Ger. Beraubē, Erlassen. Bel. Ontslagen. Hil. Absolver, exonerar, despedir. Pol. Wolnować. Vng. Megbocsatom, megh bocsatom. Ang. To discharge.] Virg. 1. Æneid. & nubi exaudta tonitrua. Vota, precesq; meæ. Ouid. 2. de Pon. Eleg. 9. Sappho exaudiri meum miriſice vouerat. Liu. lib. 6. Equitem clara voce pro se consules exaudiri, redireq; in prælium jubet. Per in Deos. Vereor ut ea quæ hic orabo exaudiat, ne patiantur intelligat.

Exauctōro, as. pe. prod. [ξενολογέω, ἀποστρατεύω. Gall. Escharsser. Ital. Esbrigare, esbrigare. Ger. Erbrmig. Hisp. Calentamiento. Pol. Rozgrzanie. Vng. Megmelegedes. Ang. A making very hoarse.] Plin. li. 31. cap. 9.

Excălĕfăcio, fēci, factum. [חמם chamam. Ἀφροδισιάζω. Gall. Qui a vsage d'eschauffer, qui vse. Ital. Che è vsato di scaldare. Ger. Das gewonet ist vber zu erhitzen. Hisp. Esta para calentar. Pol. Do rozgrzania. Vng. Megmelegitő. Ang. That hath force to heate.] Exca Exhortatoria vas, apud Plinium.

Excalpo, is. Scalpo, excavo. [חקק chakak פּוֹרֵט, ἐκκόπτω, ἐκκολάπτω. Gall. Entailler, engraver. Ital. Scalpire. Ger. Außhöhlen. Hisp. Esculpir, doler con singel. Pol. Wydłubać. Vng. Kivaragatom, ki vsomom. Ang. To grave, to entaile.] Cato cap. 18: Asbestes crassus pedes duos, altus pedes unum, cum cardinibus: foramina longa pedes tres semis, & excalpta digitos sex.

Excandĕfăcio. Candes & ignitum reddo. [להם lahham. Gall. Eschauffer une chose qui en la face deuenir bieuche. Ital. Infocare, infiammare, scaldare vna cosa, facendo diuenire bianca. Ger. Glüent machen. Hisp. Enflammar. Pol. Rozpalonym. Vng. Megfehéritem. Ang. To make burning hoate or angrie.] Excandefacere ferrum ignitum, vel aurum, est claritatem ejus augere, & in pretium immo decorum extollere. Varro 3. de Re ruſtic. cap. 22. Sed ut ad hunc bolum veniat, opus erit tibi aut epulo, aut triumpho alicujus, utrum fuit Scipionis, Metelli, aut collegiorum coenæ, quæ tunc innumerabiles excandefacebant annonā. Vbi excandefacere annonam, est pro eo quod paulò pāl dixit, incendere annonam. Quoties quisq; sequet, est annus quo nō videas epulum aut triumphum, aut collegia epulari, quæ tunc innumerabiles excandefacebant annonas.

Excandĕfco, is, excandŭi, n. t. ab Excandeo, significat incendor, inflammor, excandesco. [לבער lehbar chaiyeseem. Gall. Vne flamber, se enflammer. Ital. Ardere, infiammarsi. Ger. Beim feuer angehen, gänzlich oder entzündet werden. Hisp. Enflamarse. Pol. Rozpalanie się, zapalanie się. Vng. Felgyuladok, megyulladás, item, égés meghatarozása. Ang. To waxe hoate, to be very angrie.] Excandescere ferrum ignitum, vel aurum, est claritatem ejus augere, & in pretium immo decorum extollere. Varro 3. de Re ruſtic. cap. 22. Sed ut ad hunc bolum veniat, opus erit tibi aut epulo, aut triumpho alicujus, utrum fuit Scipionis, Metelli, aut collegiorum coenæ, quæ tunc innumerabiles excandefacebant annonā. Vbi excandefacere annonam, est pro eo quod paulò pāl dixit, incendere annonam. Quoties quisq; sequet, est annus quo nō videas epulum aut triumphum, aut collegia epulari, quæ tunc innumerabiles excandefacebant annonas.

Excandĕfio, factus, fieri, n. t. Excandeo. [Vng. Megyulladok, megmelegedem. Ang. To waxe hoate, to be very angrie.] Plin. lib. 24. cap. 9: Quum ferrum excalfit excandefitve opus fit.

Excandĕfactio, fit. [ἐκθέρμανσις, ἐκθέρμασία. Gall. Eschauffement. Ital. Riscaldamento. Ger. Erwärmig. Hisp. Calentamiento. Pol. Rozgrzanie. Vng. Megmelegedes. Ang. A making very hoate.] Plin. li. 31. cap. 9.

Excandĕfactus, fa, fum. [חמום mechomam. Θερμαινόμενος. Gall. Qui a receu d'eschauffement, qui vse. Ital. Che è vsato di scaldare. Ger. Das gewermet ist oder erhitzet sein. Hisp. Esta ya calentado. Pol. Do rozgrzania. Vng. Megmelegitett

Horat. Epod. 5. Quę lidem excantata voce Thessala, lunamq; coelo deripit.

Excrementa, ōrum, Loca vocātur in corpore humano quæ carne sarcnedā non sunt.

Excarnifico, act. 1. Dilanio, in partes seco, quod proprium est lanionum & carnificum. [κόπτω, μαχαίρᾳ κρεουργέω.] Gall. Faire mourir à bourreau, hacher piece à piece, bouiller, plusieurs coups sur. Ital. scannare, squartare, far scempio. Ger. Zu stucken hauwen, auffmetzgen. Bel. Cappen. Hisp. Atormentar los carnicos, despedaçar, & quartear. Pol. Na kawałki kaznieść, siekać, rąbać. Vng. Megcsonkitani, megcsonkitani kellet. Ang. To cut in pieces, to cut to pieces.] Suetonius in Vitel. Apud Gedanum manus nonnullis ictibus excarnificatas, atque confectus est. Excarnificatus. Cicer. 5. de Natur. Anaxarchum Democritum à Cypro tyranno excarnificatum accepimus. ¶ Per translationem pro extrema reponitur. Terent. in Heautont. Vt te omnes pro extrema reponam. Quæ quidem ita est Syre, Cum illo tam misero, tam cupido, quæ tam excarnificata sunt, concepta perdituræ? Hujusmodi multa res semper committere, ubi me excarnifices.

Excavo, āre, act. 1. Cava. [κοιλαίνω, κοῖλον ποιῶ.] Gall. Caver, creuser. Ital. cavare, far cavamo. Ger. Zuschlitzen, Hisp. Cauar como cubas ó moteros. Pol. Wydrążać. Vng. Kivesni. Ang. To make hollow.] Cicer. 6. Verr. Erat etiam vas unum, cujus in summo pugillari, trulla excavata cum marmoreum esset, gemma pugnantes. Virg. de Scuto. cap. 5. Clypeum auro cælatum excavato æreo

excerpta, dicimus quæ exlibris velut flosculos extrahimus. ἐκλέγειν. ¶ Est etiã excerpere eidem quod eximere. ἐξαίρειν. Vide excerpere aliquem de numero Poëtarum, est eum inter Poëtas non numerare. Horat. Sermon. Satyr. 4. Primam ego me illorum dederim, quibus esse Poëtas Excerpam numero. Sic excerpere se hominum consuetudine, dixit Seneca in Epist. pro secedere ab hominũ congressu. Excerpere se vulgo. Seneca de Tranq. vitæ, Excerpere vulgò Paulinæ, &c.

Excellus. Vide EXCEDO.

Excetra, træ, pen. prod. Dicta est hydra Lernæa, quòd uno ceto rapiente tria exercebantur. ἐχθρὸν. Plaut. in Persa: Nam cui leone, & cum excetra, cum cervo, & cum apro Aetolico, cum avibus Stymphalicis, cum Antæo decertarit mavelim, Quàm cum amore. Ovidius: Pars quarta Lernææ fuerat pestifera colubræ? Scribit Diodorus: Herculem debellatæ hydræ non solum ferro, sed etiam flammis, adhibito solatio, qui incisam cervicem ardente face vestigio munirent. Cõstat (secundum Historicos) hydram in Lerna Argivorũ regione paludem extitisse, aquas evomentem quæ vastabant vicinas civitates, in qua uno mense clauso, multi erumpebant. Quod Hercules videns, loca ipsa exsiccavit, & sic aquæ meatus clausit. Nam hydor, ὕδωρ, dicitur, id est, ab aqua, nomen accepit. Plato Alcibiadem in Eutydemo, hydram fuisse callidissimum sophistam, cui præter sapientiam, pro uno sermone sæpe amputato, multa renascebantur.

Exchalceto, exchalceas, are, Verbum à diminutione Græca ἐκδεκαλκάω formatum, significat æra spoliare, & aufere nummos. [Vtig. Ἐκκαλκίσαι μεχρίχρυσου.] Vide Porphyrionem in Horatium, l. 1. Serm. Satyr. 8: Votanus, ἐκκαλκ. Q. Lutatii Catuli libertas omni loco, omni tempore sui facilitatem facile docuit. De quo etiam illud traditur, quum deprehensus à nummulario rideret, de cujus mensa nummos subtractos in crucis fabricam faciendam quidem jocans: Bene, inquit, te nummularius ille exchalcavit: cũ aspiratione scilicet secundæ syllabæ: tanquam ut eluderet: id est, ærea blatera ex eo tempore abiisset. Vide etiam Caelium Rhod. Antiq. lect. lib. 19. cap. 9.

Excido, dis, pen. corr. Cædo, cis, r. ab ex & cædo, a in i mutata, præteritum excidi, supinum excisum facit. E loco, vel re aliqua sublimi cædo, ſlabor, ſlus, cæſum. [עקר ἐκριζόω. Gall. Oster de quelque lieu. Ital. Cadere. Ger. Außſtoſſen. Bel. Wtsnijden. Hisp. Cortar. Pol. Wycinam. Vng. Kiuagom. Ang. To fell, to cut away, to hew.] Virgil. 2. Georg. Nam sæpè ingentes palmos cæsosque recidit ligni. ¶ Vnde per trãslationem Excidere animo: id est, oblivisci. Idem 1. Aeneid. Necdum etiam causæ irarum, sævique dolores Exciderant animo. ¶ Interdum differre. Luc. lib. 2: Ego ab Archilocho excido. ¶ Excidere nobis aliquod verbum, cum quod aliquid dicturi non eramus, imprudentes proferimus. Cic. pro Scla: Verbum exciderat nemini ex hujus ore excidit, unde quilquam posset offendi? ¶ Sunt & aliæ nõ inveniste hujus verbi translationes: ut quum nobis victoriã, aut spem aliquam è manibus excidisse dicimus, quum significare volumus nos amisisse quod propemodum tenebamus. Cic. ad Brutum: Vetuerim ea multa præcata, ut quodammodo victoria excideret è manibus. ¶ Excidere uxore, est ambitæ uxoris spem amittere. Terent. And. Herus, quantum intelligo, uxore excidit.

Excido, dis, penultima producta, act. r. excidi, penultima longa, excisum. Compositum à cædo, excindo, cras. [כרת karath. קדד kadad. Germ. exscindo. Gall. Couper et oster de quelque chose. Ital. Tagliare, fendere, distruere. Germ. Außrotten. Bel. Wtroeyen. Hisp. Cortar, sacar, romper, destroir. Pol. Wyſiekam. Vng. Kiuagom. Ang. To cut down, to destroy, to cast of.] Cic. lib. 2. Offic. Nec lapides ex terra excidebantur ad usum nostrum necessarii. ¶ Item penitùs destruo. Idem in Catone: Quomodo Carthagini malè jamdiu cogitatum bellum inferatur, multo tempore antè denuntio: de qua vereri non antè desinam quàm illam excisam cognovero.

Excidium, dii, n. t. Ab excido deducimus scilicet, pro eversione & ruina urbis, provinciæ. [שדד shadad. שחת shachath. חרב charab. Gall. Destruction, ruine. Ital. Distruttione, ruina. Germ. Ein Zerſtörung / so man ein Volck oder Statt gar zerstöret vnd zerstöret. Bel. Een verderſenisſe. Hisp. Destruycion. Pol. Zburzenie. Vng. Kiuagodás, elrontás, es vigodás. Ang. Destroying, wasting, or destroying of a citie.] Liv. 7. bell. Pun. Magnum se excidio ejus urbis terrorem cæteris earum injecturum. Plin. lib. 16. cap. 39: Fuit & arbor fatalis excidio urbis.

Excito, tas, penultima producta, Lanio, vulnero. [שרק sharak שרט karath. Gall. Couper, declirer ou decoupper. Ital. Stracciare, ferire. Germ. Außſtraben vermunden. Hisp. Dessolar, herir. Pol. Wyſiekam, wiercinie. Vng. Megsebesitem, megsaggatom. Ang. To excare and cut of.] Nonius: Excitatum, laniatum, vulneratum. Plaut. Cistell. Capillo lacero, atque excitato auribus.

Excindo, dis, scidi. Excido, everto, demo, deleo. [חרם charam. שרף karath. Gall. Couper et gaster, destruire et ruiner. Ital. Destruggere, rovinare. Ger. Zerſtören, außreuten. Hisp. Destruir, cortar. Pol. Zgruzam burzę. Vng. Kiirtam le vnnam. Ang. To sack, destroy, or ouer throwe.] Cic. pro Planc. Vrbem unam mihi amicissimam declinavi, quæ se vel potiùs excindi, quàm è tuo complexu ut eriperet facilè pateretur.

Excisorius, a, um: [חרת charab. Vng. Kivágo.] ut, Excisorius scalpet, quo cariosa exciditur caro, apud Celsum lib. 8. cap. 5.

Excito, as, excivi, excitum, penultima producta, vel Excieo, es, excivi, excitum, penultima correpta, evoco, cito, invito, alloco, concito, stimulo, commoveo, cieo. [קדד kadad. יעיר zahak. נעיר naar. Gall. Esmouvoir, faire lever ou ſerir, inciter. Ital. Chiamare, ſueghiare, incitare. Ger. Erwecken. Bel. Verwecken. Hisp. Llamar, mover, despertar à otro. Pol. Wzbudzam. Vng. Kiindzom. felindulnom, felzúgatom, kiderítem. Ang. To provoke, to call out, to waken.] Plaut. in Epid. Quid est pater, quòd me excivisti ante ædes? P. Ut matrem tuam videas: id est, evocasti. ¶ Aliquando expergefacere, ἐξεγείρειν. Livius lib. 1: Hercules ad primam auroram somno excitus. Idem lib. 4. ab Vrbe: Sed dictatorem quoq; ex somno excivit. Sic excire cubilibus. Livius lib. 3. ab urbe: Extremos tamen pavor cubilibus suis excitos, quæ aut undè vis effet ignaros, in fugam, & quoddam in hostem ipsum improvidos tulit. Excire animas sepulchris, Virg. 4. Aeneid. Plaut. in Cistel. Ecquid matri excivisti lacrymas? Ita excire tumultum, excire aliquem ad cupiditatem discendi, Livius lib. 40 Vibe.

Excito, tas. pen. corr. frequentativum. Eadem significatione est cum verbo excito: nam aliquando significat commovere ad virtutem. [הסיר habir. מעיר maïr. מזרז mezarez. מגרה megarè. Gall. Esmouvoir, exciter, animer. Ital. Excitare, commovere, stimolare. Ger. Bewegen, ermuntern. Hisp. Mover, despertar. Pol. Pobudzam, pobudzam. Vng. Föl ébresztem, fölserkentem, felindulnom, félelmességre. Ang. To waken, to stirre up, to excite.] Caesar 7. bell. Gall. Excitare ad arma civitatem. Cicer. 1. de Divinat. Terent. in Heaut. Non vides quantum mali te exire exitet? ¶ Aliquando expergefacere, ἐξεγείρειν. Liv. 5. bell. Pun. Scipiones me ambo diu nudes, quæ à insomnibus quatiant, & excitant sæpè somno. Cic. pro Sylla: Excutient tibi istam verborum delationem, & te ex somno sæpè excitabunt. ¶ Mortuum in vitam excitare. Cic. in Orat. & in Topicis. ¶ Excitare ædificium, pro erigere. Senec. Epist. 35: Puta duo ædificia excitata esse ambo pari, atq; excelsa, ac magnifica. ¶ Excitare aliquem de spectaculis, & aliquem ludos spectantem loco depellere: quod decretoribus accidere solebat, qui quòd Equestrem scenam habere desiissent, a quatuordecim gradibus arcebantur. Quintil. lib. 3. cap. 6: Si excitatus fuerit de spectaculis, & injuriarũ agat, desinit actoris esse.

Excitari, passive. Cic. 5. de Finibus: Excitantur spe gloriæ quæ habet formam honestatis & similitudinem. Mille tuba excitatur classica, Horat. Epod. 1.

Excitãtus, a, um, nomen ex participio. [מוער maüar מעור naör. ἐξεγερσίδ. Gall. Esmeu, ramentu. Ital. Smosso, suntato. Ger. Bewegt erweckt. Hisp. Mouido. Pol. Wybudzony. Vng. Föl indulatos, félelmességes. Ang. Stirred or moued vp.] Plin. lib. 20. cap. 17: Optimum quàm excitatissimo odore, & quàm nigerrimum: hoc est, odoris vehementissimi. ¶ Excitatus humo. Cic. 2. de Natura deorum: Quæ primum eos humo excitatos, erectos, & erectos construxit, ut deorum cognitionem, cœlum intuentes capere possent.

Excitãte, adverb. Hoc est, vehementer, & lucidè. [ἐξεγερτικῶς, ἐναργῶς. Gall. Fort, ingenieusement. Ital. Con valentia, grandemente. Ger. Kreffiglich. Hisp. Grandes y fuertemente. Pol. Ostrze. Vng. Igen nagyon, igenis, jeles képpen. Ang. Strongly.] Plinius lib. 37. cap. 7: Erit his autem mares excitatius fulgentes: fœminæ pingniores sunt, & crassius nitent: hoc est, majorem fulgoris vim habent, & quodammodo excitationem alios.

Excipio, pis, per. corr. Accipio, recipio. [קבל kibbél. Gall. Recevoir, entendre, remedier. Ital. Ricevere, ricevere. Ger. Empfahen, annehmen. Bel. Ontfangen. Hisp. Recebir de otro, recebir en hombre o bestia voluntad. Pol. Wziąsc, brać. Vng. Be fogadom, be veszem, be fogadnak, kivesznek, fogadom, gyözedem. Ang. To take out, to receiue, to entertaine, to welcome.] Plaut. Rud. Sumne ego fortunatus, qui illinc hodie excepi vidolum? aut quem excepi, qui non alibi in solo ab truso loco? ¶ Aliquando significat idem quod demo, eximo, numero. ἐξαιρῶ. Cicer. 4. Acad. Nihil excipit de quo non profiteatur. Idem lib. 1. Tusc. Nam si solùm eos diceres miseros quibus moriendum esset, neminem tu quidem eorum qui viverent excepisses. ¶ Aliquando idem est quod recipio, præcipuè affidos, ἀλεξίκακους. Virgil. 5. Aeneid. Heu quos te casus directum coniege tanto Excipit! ¶ Aliquando inquirere. Cicer. de Orat. Quædam dari ex hac vita ad pertrahendos animos hominum, & ad excipiendas eorum voluntates. ¶ Aliquando separare. Virgil. lib. 9: ipsum illum clypeum, craterasq; rubentes Excipiam sorti. ¶ Aliquando per dolorem

dolorem capere, opprimere, intercipere, comprehendere incautum. Cicer. Attic. lib. 8. Admonit. sumus ne cui crederemus, ne exciperemur à Cæsare: quod is in eadem nocte quæ nos petebamus, celeritas etiam quàm nos posse non putaramus, eò quò intenderat, venturus esset. Cæsar. 6. bell. Gal. Matres ex fuga dispersos excipiunt. Virgilius 1. Aeneidos: Excipit incautum patriisque obtruncat ad aras. ¶ Aliquando colligere, recipere. Marcellus obtruncat adversarios. ¶ Aliquando recipere, suscipere. Ventris onus miserorum repudiet excipere auro. ¶ Aliquando abscondere. Plautus in Aulul. Nec parere tibi abeo neque abscondere. Plautus in Aulul. Nec parere tibi abeo neque abscondere. ¶ Excipere brachia. Columella lib. 5. cap. 11: Excipere clamoribus, pro applaudere. Plinius Epist. 23: Pudet referre quæ quàm recta pronuntiatione dicantur, quidve excipiantur. Gremio alicujus excipere. Claudianus Panegyr. 6. quam genitoris amico Exceperit gremio medium vehere per urbem. ¶ Excipere aliquo. Plinius in Panegyr. Gratum erat omnibus quòd Senatum ob id excipere. ¶ Excipere, pro audire. Plaut. Amph. Quid me mihi mortem excipis, ne properes. ¶ Excipere avidis auribus, Plin. Epist. 14. ¶ Subire, & excipere tela. Cicero de provinc. Consul. Excipere ictus adverso corpore. Cicero, Verr. Excipere gladio. Qu. Curt. lib. 9: Quibus duos gladio ita excepit, ut ante ipsum examines prævaberent. ¶ Excipere dicuntur qui alio distante, aliquid deferunt. Suetonius de Tito: Ipsi plumbus comperi autis quæque excipere vectibus solitum & cum amantissimis suis per ludum, jocumque certantem, imitari chirographa quæcunque vidisset. ¶ Excipere tantum, imitari chirographa quæcunque vidisset. ¶ Excipere in genua, pro erigere. Seneca Epist. 67: Qui facentis poplitibus in genua se excepit. ¶ Excipere item est, opponere alicui quibus ingenua se excepit. ¶ Excipere item est, opponere alicui quid adferri, quibus minas, id quòd petit auferat.

EXCEPTIO, onis, f. Exceptio. [מוציא מפי. Gal. Exception, clause qui réduit un vouloir général. Ital. Eccettione, clausola che riserba cosa non generale. Germ. Aufnemung, erbehaltung. Belg. Een uitneminge. Hispan. Excepcion de la regla. Pol. Wyiecie. Vngar. Kivétel. Ang. An exception.] Cicer. de Amic. Tum Lælius & vetat fœdi

Excŏgĭtātĭo, onis. [אחשבת machaschébeth, cogitatio, meditatio Gallice, Cogitation, penſement, penſée, imagination. Ital. Imaginatione, penſata, con gran penſiero. German. Erſtindung, erfindung. Hiſpan. Aquella obra de bullar penſando. Polonice, Zmyślenie, rozmyślenie. Vngar. Gondolás, gondolkodás. Angl. A deuiſing.] Cic. 2. de Orat. Quæ ab oratore parantur, excogitationem non habent: ſicilem, explicationem magis illuſtrem perſpicuamque deſiderant.

Excŏgĭtātus, a, um. [חשוב chaschúb, diligens, & meditatus. Gall. Conſommé, executé. Ital. Imaginato. Germ. Mit erdenckter arbeit verfertiget. Hiſpan. Hablado penſado. Polon. Zmyślony. Vng. Gondolt, gondolkodás alatt. An. A deuiſed.] Quintil. Declam. Cubile magnum promittis, neſcia mortis, excogitator hic mortis alienus advocati.

Excŏlo, s, pen. corr. excolui, excultum, ĕre, 3. Orno, polio, exorno, expolio. [עבד labádh, longo modo, diligenter colo. Gal. Exercer, cultiuer, reparer, orner. Ital. Ornare, politare, adornare. Germ. Wol bauwen, zu ehren haben. Belg. Wel oeffenen, cieraden wel bouwen. Hiſpan. Componer, dolar, aparar. Polon. Polerować, zdobić, ozdrabiać. Vng. Művelem, megigazítom, ékesítem. Angl. To garniſh, dreſſe or trimme vp.] Plin. in Epiſt. Emas marmora, quibus ſolum, quibus parietes exculuntur. Cicero in Orat. An victas hominum Athenarum beneficio excoli potuit, oratio non potuit? Sed in Parad. Nihil eſt tam incredibile quod non dicendo fiat probabile: nihil tam horridum, tam inculti, quod non ſplendeſcat oratione, & tanquam excolatur.

Excultus, part. up. [מעבד meabbédh, longe excultus. Gal. Cultiué, orné, riche. Ital. Ornato, ornato. Ger. Wol gezierter, gebauet. Hiſpan. Ornado, compueſto, labrado. Pol. Wyprawny, ozdobny. Vulgar. Nagy művelésű, ékesítés. Ang. Garniſhed, trimmed, dreſſed.] Cicer. 2. de Legib. Tum nihil me lectus illis magis legentes, quibus exagitatis immanique vita, excultæ ad humanitatem & mitigatæ tamen Heroum in Orat. Nihil enim eſt ferarum ingeniis, iis præſertim quæ diſciplinis excultæ ſunt.

Excommunicātio, Ec. [חרם cherém. Gal. Excommuniement. Ital. Scommunica. German. Auffſonderung, ausſchlieſſung, verfluchung. Hiſ. Deſcommunion. Pol. Wyrzeczenie, odłączenie, banowanie, wyklęcie. Vng. Kiközösítés, egyházkerekségből való kirekesztés, (ἀφορισμός) kiátkozás. Angl. Excommunication.] (utia Decret. 3. quæſt. 4.) diſtinguitur ab anathemate, tanquam excommunicatio ſit minor, anathema major. Vide Anathematizari, ab Eccleſia omnino ſeparantis, cum talibus neque ſermone congreſſus, neque cibus communicatur. Hos Cyprianus abſentes vocat elegantiore verbo.

Excōnſul, m. r. & Exquæſtor in Codice Iuſtiniani legantur pro Conſulari & Quæſtorio, qui ſcilicet aliquando Conſulatus, aut Quæſturæ honore functus eſt. Ita enim habet l. 1. C. de Veteri jure enucleando. Omne ſtudium Tribunatorio viro excelſo, Magiſtro officiorum, Exquæſtori facundiſſimi palatii, & Exconſuli credidimus.

Excōnſŭlāris, aliquo ultra eſt compilator Codicis l. 1. de Proſa ſenatorum ſententiarum. Conſulari, ſeque, honore functi inter electos habeantur, hunc, honorem dignoratis renuant, qui Exconſularibus deſerti conſenſerit.

Excŏquĭnātus, ere, act. 1. Valde coquo. [אפה aphéh. Gal. Cuyt, conſommé. Ital. Cotto molto. Ger. Geſtechum wol todt. Hiſ. Mucho cozer. Pol. Wymarzony. Vng. Kifőzőmagyúlásig. An. To boyle ſoftly.] Terent. Adelph. Tam excoctâ reddam atque cruditâ, quàm carbo eſt. Colum. Vis frigoris excoquit terram. Idem Succus excocti lupini. Virgilius 1. Georg. Sic ſcilla omnem per ignem Excoquitur vicium: atque exudat inutilis humor. Plautus Perſa: uſque dum coquitur, dum excoquitur lenonis malum. Id eſt, cæſo, tosto, & ad tempus præparato.

Excortĭo, ſimilego. Vide CORTEX.

Excors, cordis, com. r. deſipiens, ſtultus, amens: quaſi ſine corde. [חסר chaſér lebbáv. Gal. Qui n'a ſens ni entendement, vne beſte. Ital. Stolto, pazzo, ſmemo. German. Thoreichte, Narrichte. Belg. & Hiſpan. Deſtornado, ſin ſeſo, ſeſo de cerebro. Pol. Głupi, bez rozumu. Vng. Bolondságos, eſztelen. An. A barrelleſſe dolt.] Nam de Fuerant enim qui cor in homine, mentis domicilium eſſe putaverint: cujus tam varia eſt eorum opinio qui eum in cerebro collocarunt. Cic. de amic. Apertè adulantem nemo non videt, niſi qui admodum eſt excors. Idem 3. Philip. Hoc qui non videt, excors: qui quum videt, non decernat, impius. Idem pro domo ſua: Nequeunt eras tam excors, tam demens, ut neſcire hunc Cladium eſſe, qui contra leges faceret.

Excrēmentum. Vide EXCERNO.

Excrĕo, as, act. p. Et quadam ſi expuo. [ירק yarák. Gallis, ſpuo, ſpuis. Gal. Cracher. Ital. Sputare, ſputare. Germanice, Auſſe ſpeyen, oder den ſpeichel auſſwerffen. Belg. Wel ſpouwen. Hiſ. Eſcupir, eſcupimiento. Pol. Wyplwam. Vng. Kiköpök, köpködöm. An. To ſpette or weth reaching.] Plaut. in Amphit. Si mihi ſenilo ab gelu increpuerint fores, hac regula Deum clementem experiar, ſi cum dentibus linguam excreo. Celſus: Et interdum aliquid putulentum excreat.

Excrĕātĭo, Ec. [ירק yerák. Gal. Crachement. Ital. Spatamento. German. Auſſ ſpeyung. Hiſpan. Aquella obra de eſcupir à ſi. Pol. Wyplenie. Vn. Köpködés, vala köpködés. An. A ſpetting out with reaching.] Jur. Sanguinis excreationes. Plin. lib. 24. cap. 12. Excreationes facile tacto mirto ſumptum ſinapi, Idem lib. 20 cap. 22.

Excrĕābĭlis, le, adjectivum, Quod excreari poteſt. [יכול לירק, יכולה לירק. Gall. Qui ſe peut facilement cracher. Ital. Coſa che ſi ſputa facilmente. Germ. Das man auſſſpeyen mag. Hiſ. Coſa que ſe puede eſcupir. Polon. Rzecz która może wyplowana. Vng. Kiköpök. Ang. That may be eaſily ſpitted out.] Plin. lib. 20. cap. 14. Pulmonum vitia excreabilia facit.

Excrĕſco, is, ĕre, n. t. Valde, ſive in altũ creſcere. [גדל gadhál. Gallis, croiſtre & Gall. Croiſtre, grandir, groſſir. Ital. Creſcere, ſi creſcere. Ger. Deſtig mächtig ſeyen, die höhe wachſen. Hiſ. Creſcer mucho. Pol. Zbyt wyrastam. Vngar. Fölnövök, fölnagyúlódom. Angl. To grow vp and encreaſe.] Colum. lib. 1. Si ſatis excreverint, in go ſupponamus. Lucan. lib. 4. Colle tument medico lenique excreviſ in altum. Fingue ſolum tumulo. Quintil. lib. 4. cap. 2. Ne minutis evitandæ eſt immodica ejus longitudo, ac in caput excreviſſe videatur.

Excrētus, ta, tum, an excreſco, nomen adjectivum: vel participium abſque verbi origine. [גדל magdhál, creveſcens. Gall. Parvenu, deſia grand. Ital. Creſciuto. German. Erwachſen. Hiſp. Creſcido. Pol. Wzroſły. Vn. Növekedő, fölnagyúlt. Angl. Growen vp, grouen to full age.] Nam excreſcor à quo deduci poſſet, Latinum non eſt. Idem autem penè eſt excretus quòd adultus, aut qui multùm crevit. Virgil. lib. 1. Georg. Multi jam excretos prohibent à matribus hœdos.

Excrētum. Vide EXCERNO.

Excrŭcio, Cruciatu caco, cucio, confĭcio, interimo. [עגב hegéb ab הדאיב hidhéb, dolorem facio, ægritudinem, & dolorem. Gall. Faire tormenter, vexer & affliger grandement. Ita. Crucciare molto. Ger. Wol peinigen, martern. Hiſ. Afligir ò atormentar. Pol. Dręczę, męczę. Vng. Gyötrödöm, kínzom magam. Ang. To torment, or grieue much.] Cicero 3. Verr. Socium atque amicum tanto excruciatum ſenio ſyum reliquit. Idem pro lege Manil. Omni ſupplicio necatum excruciavit. Terentius Heaut. Proin tu iſtam ſolicitudinem iſtam tuam quæ te excruciat, omitte. Excruciare animum. Terentius Pharm. Ecquem miſerorum magis nihi pavet, cum me Antiphonem excruciat animi. Plaut. Mil. Videne ita in expectatione, me animi illam excrucies.

Excrŭcĭābĭlis, le, Dignus qui excrucietur. [עגבה hegébah, ægritudo. Gal. Digne d'eſtre tormenté. Ital. Degno da eſſer tormentato. Ger. Marter werdig. Hiſ. Digno de ſer atormentado. Pol. Trapienia godny. Vng. Gyötrödtetni kívánatos. Ang. Worthie of torment.] Plaut. Ciſt. Nullam ego me vidiſſe credo magis animo excruciabilem Quam illæc eſt.

Excŭbo, as, penultima corripĭtur, excubui, tum, act. p. Vigilo, vigilias ago, vigilant tum. [שקד ſchakádh ſchamár, ſervare, ſervo, ſpecto, ſuſpicio. Gal. Faire le guet, eſtre au guet. Italice, Vegghiare, far guardia. German. Wachen, hütten. Belg. Waeden. Hiſp. Velar, eſtardar de noche ſus tiempo. Pol. Czuię, ſtrzegę, wartuię. Vn. Vigyázok, őrzöm, ébren állok. Angl. To watche or to warne a prouis garde.] Italiæ in Ligutia. Neque ſecus quàm ſi inter hoſtes eſſet, caſtra munire, excubitum in porta cohortes ex legionibus, pro caſtris equites auxiliares mittere. Livius: Pro tumulo ac Leonatum excubantes ad cubiculi limen excitaverunt. Cicero de Divinatione: Ab Anaximandro Phyſico monuiti Lacedæmonii ſunt, ut urbem & tecta inquirerent, armatique in agro excubarent, quòd terræmotus inſtaret. ✠ Excubare animo, pro vigilare. Cic. 4. Tuſc. Qui ſemper animo ſic excubat, ut ei nihil improviſum accidere poſſit, nihil inopinatum, nihil omnino novum. Idem 6. Philip. Quamobrem Quirites, conſilio quantum potero, labore plus pene quàm potero, excubabo, vigilaboque pro vobis.

Excŭbātĭo, tionis, f. c. [אשמורה aſchmorah, excubiæ, excubiæ. Gall. Guet, veille pour garder quelque vn. Ital. Vigilia, guardia. Germanicè. Wachtwerthaltung. Hiſpan. Velada de noche como en el campo ſi cuda. Pol. Straż, warta. Vngar. Vigyázás, őrzés által. Anglice, A watching.] Valer. Max. libro 4. de Amicitia: Pro dignitate & ſalute amicorum perpetuæ excubationem.

Excŭbĭtŏr, tōris, Qui cubicularii munere fungitur eſt. [Vng. Komornik, kiknek hivattya. Imppp. l. 13. de excuſat. lib. 12. C. Maximarum cubicula dignitatum conſortiani quoque comites, notarii etiam noſtri & cubicularii omnes atque excubitoriarii ab omnibus ſordidis muneribus vindicentur.

Excŭbĭtor, m. r. Qui excubat, vigil. [שומר ſchomér, custos. Gal. Qui fait le guet, ſentinelle. Ital. Sentinella. German. Ein Wächter. Hiſp. eſcudador ò velador. Pol. Straż. Vng. Vigyázó őr

...de-flexit. Ang. To clean kepell mand, or mardz.] Vnde gallus dicitur excubitor, qui prævigil cantu horas indicat. Col. 7. bel. Gall. Hæc eadem modo excubitoribus ac finitis præsidiis tenebantur. Columel. libro 7. capite 12. de cubilibus loquens: Quis custos incorruptior, quis excubitor invenitur potest vigilantior?

Excubiæ, arum, f. p. Vigiliæ. [אשמורת *shmoreth*. Φυλακή. Gal. Veyrt de nuyt. Ital. Vigilie, veglie. German. Die Wachten Bel. Wacht. Hisp. Velas de noche, velas de noche. Polon. Straż, Straże. Vng. Vigiliák, őrzések, őrségek. Ang. Watches by day or night.] Liceat vigiliæ tantùm nocturnæ dicantur excubiæ, & diurnæ Liceat vigiliæ tantùm nocturnæ dicantur excubiæ, & diurnæ & nocturnæ. Plin. lib. 10. cap. 23: Excubias habent noctibus & nocturnæ. Plin. lib. 10. cap. 23: Excubias habent noctibus & nocturnis temporibus, quillatim pedestres incedere, quillatim tonsis decidentes, indigentium sano coargunt. De gruibus loquens. Cicero pro Marcel. Non modò excubias & custodias, sed etiam Interdum nostrorum oppidorum & corporum pollicemur. ¶ Excubias agere aut dare. Φυλακὴν ποιεῖν. De iis dicebatur qui amplius sex horas de nocte. Tradunt ab Arbelensibus qui excubias agendas insulares magno stipendio conductos, didicere fulebant. ¶ Excubiarum consuetudines. Φυλακῆς νόμοι. Diu debatur olim in hominem vigilantem ac diligentem: inde ductum quòd qui excubias agunt, canere consueverunt, vel ut illarum vigiliarum taedium casu tolerent, vel ne interim obdormiscant. ¶ Nudo mandas excubias, γυμνῇ φυλακὴν ἐπιτρέπεις. Quoties negotii quippiam mandatur ei, cui deest præstandi facultas, obeundæque provinciæ propter inopiam neutiquà idoneus est.

Excubitus, us, ul. m. q. pro excubiis. [אשמורה *shmoreth*. Vng. Vigyázás, őrzés.] Ippius de bell. Hisp. Partim ut pedestres copiæ in stationes & excubitus essent præsidio essent.

Excūdo, is, pendit. prod. excūdi, excūsum, ĕre, a. Cudendo elicio. [נתז *natzah*. Ἐκμάσσω. Gal. Faire en forgeant ou frappant. Ital. Percuotendo cauar fuori. Gal. Außschmeiden oder heraußpauen. Ital. Percuotendo cauar fuori. Germ. Außschmeiden oder heraußschlahen. Belo. Wthian. Hisp. Batiendo sacar, o fuera, batiendo sacar, o fuera. Polon. Wybijam, dobijam. Vngar. Kiverem, kiverek, Kiverésem. Ang. To beat out by forging, or hammering.] Virgilius lib. 1. Aeneid. Ac primùm silicis scintillam excudit Achates. Idem 1. Georg. Et silices venis austratim excuderet ignes. ¶ Accipitur etiam excudo pro cudendo conficio. Virgilius 6. Aeneid. Excudent alii spirantia mollius æra. ¶ Hinc per translationem excudere opus accipitur proscribere, vel potius scriptionem excudere opus accipitur proscribere, vel potius scriptionem excudere opus accipitur pro scribere. Cicer. Attic. lib. 13: Librum tibi celeriter mittam, de gloria excudam aliquid κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, quod lateat in thesauris tuis. Virgil. 1. Georg. Vt varias usus meditando extudere artes. Vbi Servius: Excudere, inquit, hoc est, studiosè invenire. ¶ Ponitur etiam excudere pro vi, vel precibus aliquid extorquere. Columel. lib. 11. capite 1: Excudit mihi, cultus horrorum prosa ut oratione conferiarem: id est, vehementi flagitatione à me impetravit. ¶ Excudere etiam dicimus gallinam ova, quando ea illis pulli nascuntur: quod & excludere dicimus. Columel. libro 9: Negant anseres alienum excludere ovum, nisi subjectatum quoque habuerit. Varro de Re rustica lib. 3. cap. 9. de gallinis loquens: Sincipiare oportet incipere secundum lunam novam. Dierus ferè viginti excudunt. Et paulo antè: Ita hi qui arma hosti ostentatione volunt, hæc quinque animadvertant oportet de ratione, ejusmodi & quàm multas parent: de victu, quemadmodum adornent, & pariant: de avis, quemadmodum incubent, & excudant.

Excūsor, oris, m. t. Qui aliquid excudit. [לטש *latash*. Γλύφων. Gal. Engraueur, forgeron. Ital. Intagliatore. Germ. Edelsteinschneider. Gall. Engraveur, forgeron. Ital. Intagliatore. Germ. Edelsteinschneider. Hisp. Entallador. Polon. Rytownik, Wyrzynacz. Vng. Kövek kivágója. Ang. Graver in stone, or cutter.] Quintil. oratorio ait videri posse ille, qui ex metallo aliquo varios excudit lib. 2. cap. 21: Nam ii quoque non quæ fecerint materia flammis, ut ceræ, aut ex fusorioris ejus fabricæ quam Græci χαλκευτικὴν vocant, similitudinem respondeant. ¶ Excusores etiam vocare possumus quos Græcè vocamus τυπογράφους, quòd mirò quodam ingenio omne genus librarum typis excudant. [Gal. Imprimeurs. Ital. stampatori. German. Buchtrucker. Teutherlichen. Hispan. Impressores de libros.]

Excūso, as, are. Calcando exprimo. [דרך *darach*. Καταπατῶ, ἐκπατῶ. Gal. Fouler du pied, chasser auec le pied, fouler en exprimant. Ital. Calcatione, far vscir fuori calcando. Germ. Zertreten, außtreten mit den Füssen. Hisp. Acanar, hollar. Polon. Wytłaczam. Vngar. Kitaposom. Anglicè. To tread or trample out, to wring out.] Plaut. in Captivis: Forum si cujusquam scrofam in publico conspexero, ex ipsis dominis meis pugnis excusabo furfures. ¶ Accipitur interdum pro explodo, sive pedum plausu ejicio. Excusatus, participium, quod pro obsoleto usurpavit Gellius lib. 11. cap. 7.

Excūlpo, is, act. t. vel (ut alii legunt) Excolpo, Perfectè scalpo, vel scalpendo conficio. [פתח *pithach* חקק *chak*. Διαγλύφω. Gal. Engraver & graver, ceux qui font des Ital. Scolpire, scalpellare. Germ. Außgrabren mit Stechen. Hisp. Esculpir o labrar. Pol. Wyrzynam. Vng. Metszeni, és faragni, és mintázni. Ang. To grave and carue, or mould.] Cicer. Attic. lib. 13: Tamen nescio quid è quercu excalpseram quòd videretur Cupidinis simulachri. Quintil. lib. 2. cap. 19: Et si Praxiteles ignem aliunde ex molari lapide conatus esset excalpere. ¶ Excalpere alicui oculum, est alicui oculum eruere. Terentius in Phorm. Vel oculum excalpere, ubi vos ulciscar locus. ¶ Non nonequam etiam accipitur pro extorquere. [Ang. To move, fetch out.] Terentius Eunuch. Possumne hodie ex te excalpere verum? Plautus Cist. Quo ea admovit fabricas, & quot fallacias in quæstione? vix excalpsit dicere.

Excūrātus, a, um, participium ab inusitato verbo excuro, Exquisitus, quasi cum cura paratus. [ἐπιμελημένος, ἐπιμεμελημένος. Gal. Diligemment accoustré, fait de grande cure. Ital. Diligentemente acconciato, fatto con grande cura. Germ. Wol versorget, wol verwaret. Hisp. Aparejado con diligencia. Pol. Dostatnie. Vng. Szegyenmaradan gondolatos, és. Ang. Orderly, diligently, made fine.] Vnde verbum excuratus. Plaut. in Pseud. Ita excurato victu, ita magnis dotibus. Excuratus homo. Plaut. Cat. Lepidè inepteque excuratus.

Excutio, as, act. p. verbum à curio, quasi extra curiam ejicio. [Vng. Vdzerbol kiverem.] Varro: Apollonium ideo excutiat, quia nihil habebat. Nonius.

Excurro, is, excurri, n. t. vel interdum etiam apud antiquos excucurri, Extra curro, vel præcurro. [ἐκτρέχω. Gal. Courir dehors, sortir, sortir en courant dehors. Ital. Correre, trascorrere. Germ. Hinauß laufen. Hisp. Correr afuera. Polon. Wybiegam. Vng. Kifutok. Ang. To runne out, to sprout out, to leape.] Plaut. in Most. Ego dabo ei talentum qui primus excurrerit. Livius 2. ab Vrbe: Quum plures igni quàm ferro, armati excurrissent. ¶ Per translationem etiam excurrere dicitur, quicquid ordine aut modum dantè est, mensuram, numerumve egreditur. Vnde Summa aliqua dicitur excurrere, quando ad majorem summam accedit paucula quædam summæ non sufficientia, centum aureos, & quindecim solidos, vel decem talenta, & aliquot drachmas. Paul. l. Publia Mævia. Digest. Depositi. vel contrà: Debetis mihi decem, quos apud Titium deposuistis: item ἐξαγγελθὲν decem: atem exactione patris vestri decem, & quod excurrit. Summa autem in qua nihil excurrit, quadrans vocatur, & verbum quadrare, contrarium est verbo excurrere, quo verbo iterumque atque iterum utitur Cicero 3. Verr. ¶ Sic etiam excurrere dicitur litus, vel peninsula, quum aliqua sui parte in mare protenditur. Livius libro 26. bel. Pun. Mons in hoc litus paucula excurrit. ¶ Oratio etiam dicitur excurrere, quando clausulæ legitimis rhythmis sunt productiores. Cicero in Orat. Mutila sectis quædam, & quædam decurtata, quæ non tanquam debita laudentur, offendant: productiora alia, & quasi numero decursus excurrentia, quæ magis etiam ut genuina probentur. Excurrere etiam dicuntur milites, quando non justo prælio, sed latrocinantium more agrum hostium populantur. Livius 1. ab Vrbe: Ingens Romanos excursionibus populandi magis, quàm juris more belli. Hinc subita irruptiones, excursiones dicuntur. Cicero pro lege Manilia: Quum una excursio equitatus perbrevi tempore tutius aut vectigal auferre posset. Idem ad Attic. libro 11: Helvetiique duobus suis in armis, excurrisse in provinciam faciunt.

Excūsus, participium. [חרץ *charats*. Ἐκκεκολαμμένος. Gal. Coins. Ital. Cuyo. Germanan. Außgehauwen durchgehauwen. Hispan. Cuendo. Polon. Wybity. Vngar. Kivágattal vagdaltak. Anglicè. Hammered out, graued out.] Terentius Adelph. Propè jam excurso ipsius, mitto: id quamobrem, recipta repeti.

Excursus, as, act. m. q. Excursio, incursio. [מרוצה *merutzah*. Ἐκδρομή. Gal. Course. Ital. Corsa. German. Ein auffrayung. Hispanicè, Arremetida hecha de corrida, assi corrida. Polon. Wybiegnienie. Vng. Kifutás. Ang. A running or rying out or forth.] Plin. epist. 10: Vites ut Arabus minoribus etiam sidera consectetur & colligat: modum tamen servat: non enim excursus hic ejus, sed opus ipsum est. Virgilius 4. Georg. Excursus brevis tentant.

Excursor, oris, m. t. Qui excurrit. [רגל *ragal*. Gal. Coureur. Ital. Corritore. Germ. Ein Läuffer, der etwan hin und her lauffet. Hispan. Corredor assi. Polon. Biegacz, wodzirej, curser. Vng. Kifutó. Anglicè. He that runneth out, a runner.] Cic. 2. Philip. Illigitur Quirites populo Romano victori omnium gentium omne certamen cum Antonio cum latrone cum Spartaco fuit. & Vell. Peti Nevius Turpio quidam ludius excurbat & exsultabat.

Excūso, as, pendit. prod. act. p. Objectum crimen purgo, & à me repello, purgo, excusationem affero, latisfacio. [התנצל *hithnatzel*. Δικαιολογοῦμαι, ἀπολογοῦμαι. Gal. Excuser, ado-

ciat, adjuvet vane excuſſ. Ital. Eſcuſare, purgare, trovar. Germ. Entſchuldigen. Hiſpan. Eſcuſar, ſacando cauſa. Polon. Wymowienie. Vngarice. Mentſen, Sen. Ang. To excuſe, or excuſe.] Cicero Brutum ſollegamandat, ut ſe nihil per literas excuſaret. ¶ Quando quidem eſt quod aſſerendi, quod peccandi cauſam præbuit, κατηγορικὸν, quod patius per accuſationem debet videri velari. Illatrones aut flumina impedimento fuerunt ne ad diem adeſſe poſſem. Quod ſi tamen ſi interpellatus tempeſtatibus ſenus vento ſſet, excuſare mare & ambages fatuas id eſt, mare in excuſationem adducere. Liv. ac Torquato. Oculorum vitio diu me excuſavi.

Excuſatiõnis, f. i. Purgatio, ſatisfactio, cauſæ. [Ἀπολογία. Gal. excuſe. Ital. Eſcuſa. Germ. Entſchuldigung. Hiſ. Excuſacion. Pol. Wymowka. Vn. Mentſég. Ang. An excuſe.] Cicero de Amic. Nulla eſt cogitur excuſatio peccati, ſi amici cauſa peccaveris. Idem Cornificio, lib. 1. Quòd remiſi de Sempronio purgati, accipio excuſationem.

Excuſatiſſimè, ſuperlat. [Vn. ſzépen mentségẽr.] Seneca de vita beata cap. 19. Et tamen excuſatiſſimus eſtem, etiamſi non præceptis illorum ſequeremur, ſed exemplis.

Excuſatè, adverbium. [κατὰ φάσιν ἔλεγχον, ἀπολογητικῶς. Gal. avec excuſe. Ital. Scuſatamente. Germ. Mit entſchuldigung, ohne ſchuld. Hiſp. Con excuſa. Pol. z wymowką. Vn. Hagyomásként, mintegy képpen. Ang. With an excuſe.] Quamobrem fieri ne videatur excuſatè dicit, citra culpam, ait Sulpitius. Plin. Epiſt. 198. Licebit rurſus iraſci, ſi meruerit quod excuſatius faciat.

Excuſabilis. Quod excuſationem dignum eſt. [συγγνωστὸς. Gall. Excuſable, qui ſe peut excuſer. Ital. Eſcuſabile, d'eſſo ſi eſcuſa. Ger. Entſchuldigens würdig. Hiſ. Coſa que hũmanamente ſe puede eſcuſar. Pol. Ta co mowienia ſzłuſzna. Vn. Megmentségre való. An. That may be excuſed, excuſable.] Ovidius 1. de Ponto, Eleg. 8. Quod nihi de bet pars excuſabilis eſſe, & eodem 4. de Ponto, Eleg. 11. Gallicem non erit vile excuſabile nobis, Carmine te nomen non habuiſſe meo.

Excuſatorius, a, um. Quod ad excuſationem pertinet: [συγγνωμικὸς. Gal. Chaſe qui appartient à excuſe. Ital. Coſa pertinente à eſcuſa. Ger. Das zu der entſchuldigung gehört. Hiſ. Coſa pertenecjente à eſcuſa. Vn. Mentségre való. An. That pertaineth to an excuſe.] ut, Excuſatoria epiſtola.

Excuſſio, tis, genit. corr. act. t. Excuſſi, ſum, ab ex & quatio. Ejectio. Eſt proprie quando ſemen de ejicio, vt cibrio, dejicio, proſterno. [נער a nãhar חכם chakal. excuſſio. Gal. Secouer & faire choir. Ital. Scoter. Ger. Ausſchwingen zu ſchaffen. Belg. Wiſſen. Hiſ. Sacudida. Pol. Wirzſanie, obnaſanie, miotanie. Vn. Rázẽm, ſz verbum. Ang. To ſhake or ſcatter.] Perſius Satyra 6: exhibuimque tricenſem excuſſis manibus. Ovidius de Nuce: Atque utinam in nocte raperent mea poma procellæ: Aut poſſem fructus excutere ipſe meos. Cicero 2. de Natura deorum: Hoc qui exiſtimat ſieri potuiſſe, non intelligo cur non idem putet. Innumerabiles unius & viginti formæ literarum vel autoræ, vel qualeſlibet alterno conſtituantur, poſſe ex his in terram excuſſis, Annales Ennii, ut deinceps ſcribi poſſint, fieri. Plinius libro 6. cap. 140. Quoniam ad excuſſionem ignis non ſemper lapides eligi poſſunt. ¶ Excutere oculos, apud Plautum, pro eruere. Et Excutere clavum lapide, apud eundem, pro expellere. Idem in Aulul. Quia mihi miſero cerebrum excutiunt tua dicta foras: lapides loqueris: id eſt, concutiunt, ferunt, quatiunt, commovent. Idem dixit: Navem malleo excuſſiſſe: id eſt percuſſam. Terentius in Heaut. Lacrymas excuſſit mihi: id eſt, eluxit, fecitque ut lacrymæ exirent. Cicero pro Sy. Noli aculeos orationis meæ, quibus condita ſunt, excuſſos arbitrari: id eſt, ejectos, ereptos. Excutere mentem, pro deponere. Excutere mentem, pro admittere. Excutere jugum, pro nolle obedire. Plin. Excuſſo Cicerone tribus antiquis: hoc eſt, de curru dejecto, & in terram proſtrato. Virgilius 7. Aeneid. Quantum patris excuſſos infeſta per undas Auſa ſequi. Vbi excuſſos dixit, pro expulſis. ¶ Excutere aliquem, pro ſpoliare, & in alicujus facultates inquirere. Cicero de Arulp. Non ignovit, nulla crede, coniveri ferè ignoto patri, quòd te Iudices diuſerunt excuſſum & exhauſtum: id eſt, ſpoliatum pecuniis, quibus eos corrupiſti: & (ut vulgò dicitur) depilatum te reliquerunt, nihil turbæ reliquæ fecerunt. Paulus Iureconſul. Non prius pupillus ad magiſtratus rever patet, quam omnes tutores excuſſi fuerint: id eſt, quàm actione tutelæ experta ſit an ab eis ſuum jus ſervare poſſit. Plinius in Epiſtol. Tuſci grandi fundi excuſſi, in regione Transpadana ſummæ abundantiæ, ſed parum humani. ¶ Aliquando inest in hoc verbo diligens quædam inquiſitio, & curatio. Suetonius in Claud. Neminem ægrum quenquam viſitavit, niſi exploratâ priùs cubiculo, culcitriſque & ſtragulis prætentatis & excuſſis: id eſt, diligenter contractis & diverſatis, ut ſic in eis gladius tegeretur, occideret. Plautus in Aululat. Quid abſtulit hinc

ſit. Dixme periſſent, ſi ego quicquam abſtuli, Nive adeò abſtuli. Et vellem. Et ſecundum excuſſum palo. Quintilianus libro 9. cap. 2. Excuſſerũt ſi patrum, & avorum in ſenectute ejus inveterarunt. Cicero pro Roſcio Amer. Nihil ſcio Glauciæ quod mentiar: nam excuſſo tecto ſi nihil reperiemus in eo diligentia quæ poſſum. Vlpianus. Si mandavero ſ. Mævio. Si tibi mandavero ut unus excuſſores nave deducendi eſt diligentia æſtimares, exactius expenderes. Cicero 2. Offic. Sophiſta atque excurſionis ſagacitatem tuam id eſt, ingenium mihi, ſenſusque omnes ad inveſtigationem colligo, & excito. ¶ Excutere debitorem, frequenter apud Iuriſconſultos, pro eo quod eſt auctionem bonorum ejus facere, & expenſi an ſit ſolvendo. Vide pro notiſſimo ſanctum eſſe ne ſi dejuſſerimus moleſtiſſimus, niſi priùs excuſſo debitore.

Excuſſor, t. Diligens inquiſitio eſt ac detentio rerum bonorumque principalis debitoris per judicem uſque ad peram (ut varãm) & ſaccalum: id eſt, noviſſimum quodcunque eſt teſta. [Vngar. Szorgalmatos vizsgálás. Ang. A diligent ſearching or ſpying.]

Excuſus, participium. [חכם בעזר nahar chakal. excuſſus. Gal. Secouer, faire choir. Ital. Scoſſo, ſcoſſato. Germ. Ausgeſchlagen. Hiſpan. Sacudido, echado fuera. Polon. Wymowiony, wykręcony. Vng. Kimentett, kiverettetett. Ang. Shaken or ſcattered.] ut, Excuſus, pectore noſtro dicitur cujus odium vimus. Virgil. 3. Aeneid. Spicea quæ primo ſurgunt, ſuaſque Mutare agnoſcunt, excuſſique pectore lanæ eſt.

Excuſſè, adverbium. [κατὰ τὸ ἐπιμελὲς. Gal. Auec ſoin & diligence. Ital. Con ſcoſſa. Germ. Mit entſchuldigung, mit einem ſtarcken ſchwung. Hiſpan. Con ſacudida. Polon. z wymówką, z wykręceniem. Vngar. Szóval, erõſſen. Ang. With ſhaking.] Seneca de Ira, lib. 2. cap. 17: Sæpe & indocto non tam rigidè, nec cum excuſſè, ſed languidius, & in ipſum ejus dirigentes manum ruimus.

Excuſſorius, a, um. Quod ad excutiendum pertinet: [συγκινητικὸς. Gal. De noy en ſecouer & faire choir. Ital. Coſa atta à ſcuotere, ſcoſſare. Germ. Das zu der ausſchwingen oder ausſchlahen gehört. Hiſ. Coſa para ſacudir. Pol. Ktoſzkolwiek do wietrzenia przynależy, albo ktoſzkolwiek wietrzy. Vngarice. Az miczoda vale, az verésnek való. Ang. That ſerveth any thing to ſhaking or ſcattering.] ut, Excuſſorium inſtrumentum, quod excutit, & tranſmittit farinam ignobiliorem, ex qua fit panis ſecundarius. Pollinarium vero tenuius eſt ſioli faciem accommodatius nam farinam, in pollinem, & ſecundarium, & furfures partitur. Plin. libro 18. cap. 12: Cribrorum genera Galli excluſis equorum invenere. Hiſpani è lino excuſſoria & pollinaria: Ægyptius è papyro atque juncis.

Excúdecimo, as, act. p. Ab undecimo, decimum quemque eligo, interpretor feſto: a verbo Decimo, quod eſt decimam partem detrabo.

Excúdiſcutio, ere, ſignificat ſimul & ſimpliciter cudo, ut mus: hoc eſt, de induſtria, & gnarus modum à capite conſtituam eſt.

Excúdo, is, act. p. Dorſum condingo, excuſſo, verba Plautina. [Ἀποκρούω. Gal. Rompre le dos, eſpaules. Ital. Rompere le ſpalle. Germ. Den Rucken brechen, oder offnen. Hiſ. Quebrar el eſpinazo, eſpaldas. Pol. Złamać grzbiet, albo plecy. Vng. Hátat le törõm, derekat le ſzegẽm. Ang. To break the backe.] Plautus in Aulul. Tu Harpaſta, congrum, murænam, exdorſua quantũ potes. Hæc duo inter regulam componuntur cum ex. Alioquin enim non eſt ſolæ componitur cum duo, ut exduco.

Excóco, cas, pen. cor. act. p. Ab ex & coco, Sceo, ſcecon. [כרה carah חכם chakam אור aur. Gal. Cuire, faire cuire, rendre cuit. Ital. Cuocere. Ger. Außſieden, außbrennen. Belg. Wtſieden. Hiſp. Cocer. Pol. Wygotuie, wybrzezam. Vng. Ki ſzegem. Ang. To ſeeth or ſod.] Colum. libro 3: Arborem quam inſerere voles, diligenter excoco ea parte qua mas nè nitida, & ſine cruce ſit: eâque abſcindo operam ne librum lædas. Sic execare linguam, idem eſt quod excindere. Cicero pro Cluent. Nam Stratonem quidem Iudices, in crucem actum eſſe exceſſa fuiſſe lingua. Execare teſtes, eſt virilia amputare. Vnde excæti dicuntur qui hac detracta ſunt teſtes. Cicero 2. de Natura deorum: Nam verus hic opinio Græciam opplevit, fecitque excæti Cœlum à filio Saturno. ¶ Excæti etiam dicuntur quos veteres calores, aut cæſones vocaverunt, qui ſcilicet ex mortis mortuæ cæſo utero ſunt extracti. Paulus in l. Anniculus. ff. de Verborum & rerum ſignif.

Excæſio, verbale, ſi [חרה charah חכם chakam. Gal. Coupement. Ital. Eſſer tagliato, cagliato. Ger. Außſchneidung. Hiſp. Cortadura. Pol. Wycięcie, wycinanie. Vn. Kivágat. Ang. A cutting.] Cicero pro Cluent. Quam excæſio illa fundi in animo animadverteretur, &c.

Excæcrõro, are, ſignificat detestor, imprecor, malè precor. [זעם zaah אלה alah חכם chakam. Gal. Maudire, execrer, avoir en horreur, maledire, maudire, execrer. Ital. Maledire, biaſtemare, aborrire. Ger. Verfluchen. Bel.

Verbannen.

Verbanen. Hispan. Aborrecer y aun desear. Pol. Wyklam śię, złorzeczyć komu. Vng. Atkozom, vrdelom. Ang. I curse, to make a curse upon him.] Virg. 5. Aeneid. Et tertam absentem sæpe exercitam Vrbis. Cicero 3. Offic. Itaque accepimus Socratem execrari solitum eos, qui primum hanc naturæ conuentia dissociassent.

EXcerrio, ſ. t. Imprecatio, malæ preces. [אלה ארה מאלה] Gall. Malediction, execration, detestation, ire, malediction, blasphemie. Ital. Maledicimento, detestatione, ira. Hispan. Maldicion, execracion, maldecir. German. Verfluchung, fluch. Hiſp. Maldicion, maldezir. Pol. Złorzeczenie, przeklinanie. Vng. Atkozodás, vrdelés. Angl. A cursing, an execration, imprecation.] Salustius in Catil. Ferre ea tempestate qui Catilinam orationem habita dicere ait, quam ad jusjurandum populum vocatus fecerit, humani corporis sanguinem vino mixtum in patera circumtulisse: inde quum post execrationem omnes degustavissent, sicuti in solemnibus sacris fieri solet: Cæpisse confilium suum, atque eò dictum ea fecisse, quo inter se magis sibi fore in omnibus alius alii. Vbi significat Salustius Catilinam cum suis dira quædam verba & imprecationes pronuncisse, quibus caput suum devovere, nisi ut vulnera pronuncisse, quibus caput suum devovere, nisi ut vulnera quæ inde lediti sanguinem quandam execrabilem fecisse, cum esset, obnoxius, siquis in ea conjuratione fidem fallere, proditorque esset.

EXecrabilis, & Execrandus. Detestandus, detestabilis. [אלה ארה מאלה] Gall. Horrible, execrable, detestable. Ital. Horribile, execrabile, detestabile. German. Verfluchter, verwünschter. Hiſpan. Cosa abominable y de maldezir. Polon. Straszny, przeklinany. Vngar. Atkozni valandó. Angl. Execrable.] Cicero secunda Philip. Deinde quum Pompeii scelere esse, non te execrandum populo Romano non detestandum, nõ omnes tibi deos, omnes inimicos esse & fatales scelebras? Livius 6. decad. Pun. Vetus atque usitatus est in oppugnanda hostium urbe, labores & pericula parti: illud unæ atque odii execrandi in illum est.

EXecrabilitas, [Vng. Atkozottság, vrdelettség.] Apuleius lib. de Philosophia: Quapropter pestilens detrimusque non ea tantum vitia quæ secundum naturam sunt, patiuntur execrabilitatem, at est invidia.

EXecratus, participium, aut nomen ex participio. [מאלה מקלל] Gall. Maudit, execrable. Ital. Maudetto. German. Verflucht. Hiſp. Cosa maldita. Pol. Przeklęty. Vng. Atkozott, execratus. Ang. Cursed.] Horatius Epod. 16. Nec ab hac parcior precatio: Theocritum Velut profugit execrata civitas. Plinius lib. 28. cap. 2: Est in conditis quoddam, quod loqueri, cogitantive id accidere, mihi execratissimum.

EXedo, pene una correpta, exedis, vel exes, edi. Consumo, conficio, corrodo. [אכל אכל אכל אכל] Gall. Manger ronger, consumer. Ital. Mangiare, rodere, consumare. German. Verfressen, nagen. Belg. Eeten. Hiſp. Gastar, comer. Polon. Zjadam. Vng. Keszegzem, keszegzem. Angl. I eat, gnaw, or fret.] Plinius lib. 26. Naturantur quoque in fungamine pro hominis animas lib. 26: Naturantur quoque in fungamine pro hominis animas lib. 26: Naturantur quoque in fungamine pro hominis animas lib. 26:

scripto transcribitur. [משתבן mishtabain, Chaldæis. Gall. Le double, ou copie de quelque chose. Ital. Copia. Germanice, Ein Abgeschrifft oder Copey. Hispanice, La copia y lo que se saca del original.] Plinius Epist. 29: Exemplar rescripsimus, quamquam mendosum, mihi tibi. Atticus Pollio Ciceroni: Ex literis quas Paetus misit, cognoscet omnia: misi tibi earum exemplar missi.

Exĕmplārĕ, hujus exemplaris, pro exemplar. [Vng. tredejalda.] Lucr. lib. 2: Duratæ rerum imaginum parva potestas Exemplare dare, & vestigia notitiæ.

Exĕmplārium, ii, pro exemplo reperitur. Valla libro 6. [Vngar. Példa.]

Exemptis, Exemptilis, Vide EXIMO.

Exĕntĕro, ras, penult. corrept. Intestina aufero: quod proprie de piscibus dicitur quum apparamus. [Chaurejn. Gall. Oster le dedans, comme les entrailles d'vn beuf, ou veau. Ital. Sventrare, cioe trar fuori l'interiora. Germ. Das Eingeweyd außnemmen / ausnehmen. Belg. Dat ingewandt wtnemen. Hisp. Sacar las tripas. Polon. Wywnętrzyć. Vng. Kibeleznem. Ang. To take out the guttes of a beast, to bowell.] ¶ Sic per irrisionem dixit Plautus Epid. acerbum cultrum habeo, Qui senem exenterem mane supinum. ¶ Exenterat pro angor, & crucior. Plautus Epid. Expedando exedar miser, atque exenterer.

Exĕo, exis, exĭi & eo, egredior, prodeo, progredior, pedem effero. [נצא jatza chaggoim, Chaldæis. Gal. Sortir hors, ou de. Ital. Vscire fuori. Germ. Hinauß gehen / außgehen. Belg. Wtgaen. Hisp. Salir afuera. Pol. Wychodzić. Vng. Kimegyek. Ang. To go forth or abroade.] Terent. Adelph. Fieri potis est ut nequia exeat. Idem in Eunuch. Exi foras recipe tibi. Exeunt in vtrumque accusativo, quam cum ablativo: ut Exeo domum, & Exeo domo. ¶ Per translationem est liberari. Cicero. Vt tandem ex tot erumnis atque miseriis exeamus. ¶ Idem virare. Virgilius 5. Aen. Corpore tris animodo, atque oculis vigilantibus exit. ¶ Item emanare, ut apud Virg. l. 2. Aeneid. Non sic aggeribus ruptis cum spumeus amnis Exit. Ἐξέρχεται. ¶ Dicitur etiam Exit in laudem, exitin vituperationem, exitin acta, exitin fabulas, & similia: id est, fit, vel efficitur. Plinius libro 5: Exit hic animi tenor aliquanto in rigorem quendam, torvitatemque naturæ curam & usu edidicit. ¶ Exire in tertium diem, Plinius Iunior dixit, pro differri: Hujus (inquit) actionem vesperi inclusit: non tamen ire, ut abrumperet, itaque in tertium diem probationes exierunt. ¶ Exire de potestate, significat mentis impotem fieri. Ἐξίστασθαι. Cicer. lib. 4. Tusc. Itaque raros proprie dicimus exisse de potestate id est, de consilio, de ratione, de mente. ¶ Exire in altitudinem dicitur arbor. Plin. libro 15. capitt. 4: Religant eximas, ut in altitudinem exeant. Virgil. 2. Georg. Exitat ad cœlum ramis felicibus arbos. ¶ Exire dies, pro præterire. Liv. lib. 5: Induciæ inde, non pax facta, quarum & dies exierat, & ante diem rebellaverant. ¶ Exeunt libri. Cic. ad Att. lib. 13: Libri qui dem ita exierunt (nihil fore me commodius) ἀλλοκότως descripti tum tali genere ne apud Græcos quidem simile quid dato. id est, edi fieri, & in lucem emitti. ¶ Exire, evitare, pro mori. Cic. 1. de Fin. lib. Æquo animo e vita, quum ea non placeat, tanquam è theatro exeamus. ¶ Exire in aliquem literas mittere est, terminare. Quint. lib. 1. cap. 5: Quia hæc nostris nominibus accidebat, quorum prima positio in easdem quas Cæsar, literas exit. ¶ Sors exit. Cic. Att. lib. 1: Quum de Consularibus mea prima sors exisset, una voce Senatus frequens retinendum me in Vrbe censuit. ¶ Exire de Patribus, est ex Patricio plebeium fieri: cujus exemplum habes apud Ciceronem in Oratione pro domo sua.

Exĭens, exeuntis, participium. [נצא jotzeiz, Chaldæis. Vng. Kimenoben, (vagy) Kimenő.] Cic. 1. de Divin. Quinto autem anno exeunte, cum me Tet exilio somnio, &c.

Exĭlis, aliud participium apud antiquos: unde apud Festum: Ad exitam ætatem, ad ultimam ætatem. [Vngar. Kimenetelig.]

Exĭtus, us, ui, m. g. Egressio, eventus, casus. [נפלת mapalath, Chaldæis. Gal. Issue, sortie, la fin. Ital. Vscita, fine, successo, riuscimento, fine. Germ. Außgang. Hispan. El fin o salida de alguna cosa. Polon. Wychod. Vng. Kimenetel, vég. Angl. A going forth, an issue or end.] Cicero Sulpit. libro 4: Neque solùm ea perspicis quæ geruntur, quæque jam gesta sunt: sed etiam qui cursus rerum, qui exitus futurus sit. Idem Tuscul. 1: Quo modo initium nobis rerum omnium ortus notior afferat, sic exitum mors. Idem pro Lege Mam.: Hujus autem orationis difficilis est exitus, quam principium invenire. ¶ Fœlix exitus. Cicer. Catone libro 2: Hæc ætas habuit hunc exitum satis felicem: ea quæ sequitur magno est in timore. ¶ Incertus exitus & anceps fortuna belli, Cicero pro Marcello. Horatius 4. Carm. ode 14: Fortuna lustro prospera tertio Belli secundos reddidit exitus.

Exĭtium, tii, n. g. Calamitas pernicies, clades, mors ab exĕundo, ut Festus ait. [שבר schebĕr, Chaldæis. Gal. Malheur.

ure, ruine, perte & mauvais fin de quelque chose. Ital. Calamità, ruina, morte. Germanice, Verderbnuß. Hispan. Destruicion, adversidad, los males y muerte. Polon. Skaza, zgoda. Vngar. Veszedelem. Anglice, Vtter decay, ruine.] Antiqui exitium (inquit) exitium pro exitu ponebant: nunc exitium, pessimum exitum dicimus. Terentius Phorm. Quod ego nunc subitò huic exitio remedium inveniam miser? Columella libro 1: Sic emunita solo, & altera sementem prohibent curculionem: quod pernox exitio quum nocibit, multi opinantur arceri posse, bene exacta fruges ut herbes ventilentur & quasi refrigerentur. Cicero in Catil. Qui de nostro omnium interitu, qui de hujus urbis, atque adeò orbis terrarum exitio cogitent.

Exĭtiālĭs, Mortiferum, calamitosum, damnosum. [Semeperi. Gall. Mortel, pernicieux, qui tue & fait mourir. Ital. Mortifero, dannoso, calamitoso. German. Verderblich, tödtlich. Hisp. Cosa que da muerte. Pol. Szkodliwe. Vng. Halalos, veszedelmes. Ang. That causeth death or destruction, deadlie.] Plin. li. 8: Hic contra urinam spargit prudens: hanc quoque iconi exitialem. Virgil. l. 6. Aeneid. Sed me fata mea, & scelus exitiale Lacænæ, His merserè malis. Idem 2. Aeneid. Pars stupet innuptæ donum exitiale Minervæ.

Exĭtiōsus, a, um, Exitialis. [מאבד maabĕd. Vngar. Halálos, veszedelmes. Ang. That causeth death or destruction.] Livius 7. Punic. Exitiosis prodigiis eventus venit. Plautus Epid. Si inveniam, exitiosum ego illi faciam ut hunc fuat diem. Ovid. lib. 6. Metamorph. Dumque manu tenera trahere exitiabile ferrum.

Exĕquĭ, penult. corr. d. t. Perficio. [שמה schamah, Chaldæis. Gal. Finir, parfaire, accomplir, parachever. Ital. Seguire, finire, compire, mandare ad effetto. German. Vollstrecken, außrichten, vollführen. Hispan. Acabar, poner en execucion. Polon. Wykonać. Vngarice, Elvégezek dolmot, megcsinálok, végbe viszem. Ang. To execute, to put in execution, to end.] Plautus in Truc. Nullam rem opportunè aggredi dolose, nihil ututè, accurateque exequare. Apuleius: Neque in tenebris, sed in propatulo justa domini exequebar. ¶ Accipitur etiam nonnunquam pro persequi: unde Exequor injurias, idem est quod persequor, vel ulciscor. Plinius libro 3. epistol. Veniebatur in metum, priores nostros esse sæpe gallorum hospitum injurias accusationibus vestris exercitos. Si exequi verbis, idem est quod exprimere. ἐξαγορεύειν. Cicer. Verr. Habeo multò exercitora quæ vix verbis exequi possim.

Exĕquens, nomen ex participio. [מבצע mebatzea. Vngar. Végbe vivő, megcsinálló.] Gell. lib. 10. cap. 12: Philosophus mentionarum veterum exequentissimus.

Exĕcutio: ac est, actio judicati, quam vertitur, quod mirari possis, impedire potest, ratione intercedit quod præterea. Et dicitur vulgò ille casus Contradictionis, qui & causa emergens appellatur, ut Zasius judicavit. Executio sententiæ, nunc actio Judicis, nunc actione in factum fieri dicitur. Leguntur de Re Iudic. Vo. Bart. quandoque & actionale. l. fin. eod.

Exĕcūtĭo, onis, f. r. perfectio, confectio. [עבד abad hagg. Chaldæis. Gal. Execution, poursuite et achevement de quelque entreprise. Ital. Essecutione. Germ. Vollstreckung, endtrichtung. Hisp. Seguida obra de execucion, de execution. Pol. Odprawienie, execucia, wykonienie. Vng. Halálos, végbevitel. Ang. Execution, an accomplishing of any thing.] Tacit. libro 3. Executionem ejus ut potui subeo suscepi.

Exĕcūtŏr, oris, m. t. [ἐπιτελεστής, διοικητής. Gal. Executeur, parachevant. Ital. Essecutore. German. Der vollstrecker, der etwas ausgerichtet vnd fürt daß es gefolbe. Hisp. El executor. Pol. Dopełnia ten co dzieła albo sprawuje, wykonawca. Vngar. Végrehajtó, végbevivő. An. An executor.] Suetonius in Vesp. Intimè curiarum & officinarum minimè memor, exercitóve. ¶ Executor item dicitur qui post sententiam prolatam sedulo curat vigere ad effectum perducit. L. penult. C. de exeent. l. 3. Diversorum negotiorum. ¶ Executores negotiorum in jure dicuntur curatores, qui quæ ad judicium continuandum, exercendum & exequendum pertinebant, agere solebant. L. ult. D. de tribus & multis aliis in locis qui recenseruntur in Commentario de verbis Iuris Hotomani.

Exĕquĭæ, arum, Funebre officium, quod fiebat in funere exequiarum: ab eo dictæ quòd homines pompam pòst sequuntur. [קבורה keborah, sepultura. Gal. Funerailles. Ital. Essequie, pompe funerali. German. Begrebnuß, volge der todten, bestattung. Begengnuß. Belg. Tot eerunghe. Hispan. Exequias, honra de los muertos. Pol. Pogrzeb, sprowadzenie do grobu. Vng. Halotti temetésnek rendtartása. Angl. Funerall, or burialls, offices done to the dead, dirge.] Cicero 2. de Legib. Sepulturas, ac justas exequias eorum curarunt. Terentius in Phorm. Exequias Chremeti, quibus est commodum ire, jam tempus est. Carere exequiis. Ovidius ad Liv. Exequiis caruit Livia pene tuis. Exequias celebrare, apud Livium,

Livium, 2. ab Vrbe. Cohortes itare exequias. Cicero pro Quintio: Si tamen id habendum sit, quo non amici conveniant ad exequias cohortandas, sed bonarum emptores, ut carnifices, ad reliquias vitæ lacerandas & distrahendas. Ducere exequias. Plin. lib. 8. cap. 42. Prosequi exequias funeris, Cicero pro Cluentio.

EXĒQUIĀLIS, adiectivum: [כאשר לקבורה. Gall. Des appartenances de funerailles. Ital. Funerale, di funerale. Germ. Das zu der Leych gehöret. Hispan. Cosa de exequias. Vng. Halotti temetéshez tartozó dolog. Angl. The pertenith to funerals.] ut Catullus exequiales. Ovidius Metamorph. Carmina jam meritæ cantu exequialia cygnus.

EXĒQUIĀTIO, quod est exequias facio. [כאשר לקבורה. Gall. Faire funerailles. Ital. Far esequie. German. Seelgeret eines verstorbenen halten. Hispan. Hazer exequias. Vngar. Halottas tisztességet meg adni. Angl. To make funerals.] Varr. Ipsum proprietatis liber de exequiatione exequiatur: hæc etiam parentalia & justa dicebantur.

EXERCĒO, ces, exercui, exercitum, act. f. ab ex & arceo, quasi extra arceo, premo, fatigo. [עבד בכבידות עבד בקשות bagbiab עבד בקשות bagbiab עבד בקשות bagbiab

to set teeth on edge. Stat. 1. Theb. Exertare humeros aud in quemque lacessere pugnam.

Exeraſticon, ἐξηρασμένος, Latinè inquisitivum dicitur.

Exſto, Purgo. [מקה makah. נקי nikkeh. Gal. Purger, ſe purger. Ital. Purgare, purgarſi. Germ. Reinigen, Reinigen. Hiſp. Purgar. Polon. Vczyſcam. Vng. Megtiſztitom. Arm. Tapurge.] à quo fit exſtus, huius exſtus, pro purgatione. Veteres quoque dixit pro purgamento putaſſe, teſte Feſto.

Exſtidio, dis, dit. Fodendo cruo. [כרה charah. חפר chaphar. חקר chaekar. Gal. Fouir, creuſer, ſe fouiller dans la terre. Ital. Cauar la terra. Ger. Aufgraben, durchgraben. Hiſp. Cauar, ſe cauar de la tierra. Pol. Kopacz. Vng. Kiaſom. Arm. Tadiſe ap, ta digge ou.] Plaut. Aulul. Exſtidio anda o aurum plenam.

Exgrumo, as are, Dicuntur coclearum grana ex cruentes, & exgrumis exſtientes [מרקחת merkachath. Germ. Die ſchnecken Geſtalt, die da ſind wie kleine Schnecken. Vng. Kiegyenkek, kiegyenkes kinezem.] Gemmes, rami, terra vel ſtirpes eſt, à congerie dicta. Varro 1. de Re ruſt. cap. 14. Denique ipſe exgrumantes ad propaſam vitam producunt, quam ad eam rem paucis laurea ſolia interiacent, & aſpergunt ſurfures non multos.

Exgurgitare, 1. dit. p. [שקה ſchakah. Gal. Vomir, regorger. Ital. Vomitare, rigettare. Germ. Speien, ſpeyen. Hiſpan. Gomitar, regoldar. Polon. Wymiguie. Vngar. Kiokadni, kiokadgatni. Ang. To puke, to ſpew.] Permutat aporiam Phœnix in Epicrito dicit Exgurgitare peruniam domo, Proli deum atque hominum fidem, quid ego Lenonium fruor, qui quidem habeam alicubi domi, Atque argentum exgurgitem domo proſtibi?

Exhæredo, as, are, act. p. Exhæredem aliquem facio, hæreditate aliquem privo, ad quem ab inteſtato ea ventura erat. [ἐκκηρύσσειν. Gal. Deshériter, priver d'heritage de ſucceſſion. Ital. Diſeredare, priuare della heredità. Germ. Enterben. Hiſpan. Deshereſtar. Pol. Wydziedziczyć, ſyna. Vng. Ieſſzigyermekit kiagyazom. Ang. To diſherite.] Cicero pro Cluentio: Ille quum filium exhæredare quem oderat, e filio homines alienissimos exhæredes communem. Martial. lib. 3: Exhæredavit te Philomuſe pater. Cicero 2. Philip. ſpeciem fratrem exhæredans, te faciebat hæredē. Ad Herennium lib. 4: Sed à neceſſariis omnibus exhæredatus eſt. Quintil. libro 7. cap. 1: Tu impiè feciſti, quum exhæredationem retraxiſti.

Exhæredo, as, are, act. p. Exhæredem aliquem facio, hæreditate aliquem privo, ad quem ab inteſtato ea ventura erat. [ἐκκηρύσσειν. Gal. Deshériter, priver d'heritage de ſucceſſion. Ital. Diſeredare, priuare della heredità. Germ. Enterben. Hiſpan. Deshereſtar. Pol. Wydziedziczyć, ſyna. Vng. Ieſſzigyermekit kiagyazom. Ang. To diſherite.] Cicero pro Cluentio: Ille quum filium exhæredare quem oderat, e filio homines alienissimos exhæredes communem. Martial. lib. 3: Exhæredavit te Philomuſe pater. Cicero 2. Philip. ſpeciem fratrem exhæredans, te faciebat hæredē. Ad Herennium lib. 4: Sed à neceſſariis omnibus exhæredatus eſt. Quintil. libro 7. cap. 1: Tu impiè feciſti, quum exhæredationem retraxiſti.

Exhæredito

pation, exhibition. Ital. Rappresentatione. German. Darstellung/ fürhaltung/ darstellung. Hispan. Presentacion. Polon. Oddanie. Vng. Szóval-való által adás, mutatás. Ang. A presenting.] Gell. Probari apud me debere pecuniam dare, tam certis modis, expensi hoc, mentia actiones has, tot tabulæ exhibitionibus.

Exhilaro, as, act. p. Lætum & hilarem reddo, idem quod Simplex hilaro. [שוחק] Gall. Esjouir, recreer. Ital. Rallegrare, far allegro. German. Frölich machen. Hispan. Alegrar. Pol. Obweselić. Vngar. Meg vigasztalom, gyönyörködtetem. Ang. To delight, to make merry.] Colum. libr. cap. 1. Quorum animi tetræ pabuli pestes exhilarat lætevirent. Plin. lib. 17. capit. 9. Nam neque ilex, picea, larix, pinus uno flore exhilarantur, nam ésve pomorũ recentias annuos vicissitudini mortis proponitur. ¶ Exhilaratus, participio. Cicero Pisoni. Is est Miranis tam exhilaratus esse servitutem vestram.

Exhidmdlögésis is [ἐξαγόρευσις] Latinè dicitur confessio. Qui cùm in luto fœdè pollutus est, exhomologesis facit, cùm se abluit.

Exhörréo, es, ui, ĕre, n. C. à quo Exhorresco, pro exparesco, Præ timore horreo, & vehementer eo. [הזדעזע] Hebraïs. Pavidus. Gall. Avoir grand frayeur, & frisson, craindre fort, s'ebaubir fort. Ital. Temere di paura. German. Vngestalt vor forcht entsetzen. Belg. Beven. Hispan. Temer demasiado. Polon. Lękać się, bać się. Vngar. Igen megfélek. Ang. To quake for fear, to stand amazed, to stark amaze. Exhorrescit horrescitque capillus] Plautus Ciceroni: Sed non possum non exhorrescere, & quid mea cuiquam labefacta valetudo, non exhorrescere possit. ¶ Nunquid prius nocere potest, quam fuisse nocitura possit. ¶ Nunquam eram pontificatum adire cum exculsatione à me ego. Vngnunquam eram pontificatum adire cum excusatione à me ego. 7. Aeneid. Advertar, vultus nec exhorrescar amictos.

Exhorrésco, is, d. p. Vehementer horror. [התיירא] Gall. Estre fort effrayé, [התיירא] pavitare, expavescere, vehementer timere. Gall. Estre fort effrayé, exhorrer. Ital. Spavorire. German. Vberaus erschrecken. Hispan. Indurar con espanto. Polon. Nayeżonow. Vngar. Igen megrémülök. Ang. To exhorre, to encourage, to make bold, to dare.] Cicero 1. Acad. Omnis ejus oratio talis in virtute laudanda, & in hominibus omnibus ad virtutis studium exhortandis & in bonitatem omnibus ad virtutis studium exhortandis & in contemnendo dolore. Ovid. 13. Metamorph. Erigor, & trepidos cives exhortor in hostem. ¶ Aliquando accipitur Pudive. Cic. de Senect. Ille enim unum esset Cantalus in Gallia, exhortatus est in convivio à fearto, ut secum secretò aliquem eorum.

Exhortandi, participium. [מוסרים] Gall. Qui exhorte. Ital. Chi esborta. German. Die vermanet. Hispan. El que animaba persuadiendo. Polon. Napomnany. Vngar. Igen intésétett. Ang. That exhorteth or encourageth.] Virg. Iuno Iu. Aeneid. Ille exhortata reliquis lucrum, & tristi turbato vulnere mentis. [מעודדתיהו] Gall. Exhorté, admonesté. Ital. Esbortato. German. Der vermanet wird. Hispan. Animado por ruegos.] Cicero in Catonem. Nihil enim quam esset Consul in Gallia, exhortatus est in convivio à fearto, ut secum secretò aliquem eorum.

Exhortátio, verbale. Is [מוסר] Gall. Exhortement, admonestement. Ital. Esbortatione. Ger. Vermanung. Hispan. Aquel modo de animar con ruegos. Pol. Napomnienie. Vngar. Igen intésés. Ang. An exhorting or encouraging.] Quintil. libro 12. cap. 6. Exhortatio de re utili.

Exhórto, as. Adhortor. [התדיר] Arabicè [דרבן] rebah. [דרבן] rebah. Gall. Admoneste. Ital. Admonire, esortare. German. Treiben/ ermahnen. Hispan. Animar, exortar. Pol. Napominam. Vngar. Igen bátorítom. Ang. To admonish.] Columel. in Præfatione libri VIII. Asia Mysia (ut opinio & gloriosa res) amaximè exhortabatur. Colum. libro 9. cap. 4. ¶ Nonnunquam etiam accipitur active. Columel. libro 9. cap. 4. Quæ favorem cernis exhortari hoc est, habere reddere.

Exhórreo, es, penult. corr. Significat cum sono vocis, tumultuarique sibilatione expello, derideo, explodo. [נאצתיהו] Gall. Chasser en montrant les dents, siffler contre quelqu'un. Ital. Sibilare, fischiare dietro. German. Auffpfeifen/ mit pfeiffen einen verächtlich machen. Hispan. Silbar, ò hazer retirar. Polon. Wykoknie. Vng. Kifütöm, ki rapsolom. Ang. To drive away by hissing.] Cicero in Paradox. Histrio si paulùm se moveat extra numerum, aut si versus pronuntiatus est una syllaba brevior aut longior, exhibitur atque explodatur.

Exícco, as, penultima producta, act. p. Exhaurio. [החריב] Arabicè [יבש] yibsh. Hebraïs. [יבש] yabesh. Gall. Secher, dessecher, ôter l'humeur. Ital. Seccare, asciugare. German. Dürr machen. Hispan. Secar, ò mudar seco. Polon. Wysuszam. Vng. Kiszárasztom. Ang. To make dry.] Cicero 2. de Divinat. Arboresque ut hyemali tempore cum luna simul concrescentes, quia non excrevit sunt, non positivè arenti putentur. Plin. lib. 18. cap. 28. Quintus Cicero Tironi, libr. 16. Epistol. famil. Ta quidem exicca scribes.

Exíccus, participio. [חרב] Arabicè [יבש] yabesh, [יבש] yabesh. Gall. Sec. Ital. Secco. Ger. Dürr. Hispan. Seco. Pol. Wysuszony. Vng. Kiszáradott. Ang. Dry.] Cic. de Clar. Orat. Siccatum genus orationis. Stat. 1 Syl. 5. Exsigo, is, penult. corr. exegi, exactum, act. 3. Exigendo, ejicio, expello, quasi extra ago. [גרש] גרשה הדיח הדיחה Arabicè. Gall. Chasser, mettre dehors. Ital. Scacciare, fuori. German. Hinaustreiben. Belg. Voortjagen. Hispan. echar de fuera. Pol. Wypędzam. Vng. Kiüzök. Ang. To drive out, to expel.] Plaut. in Amphit. Omnes exegit foras. ¶ Ut progredi exigo, sem a aliquâ jussus mihi dictam pera. [שלח] Gall. Envoyer, despescher. Pol. Vpraszam się. Vng. Meg vonom bérem. Ang. To depart.] Cicer. Cathon. Longiores expectare, vel potiùs exigere mihi videor. Cicer. Cathon. Longiores expectare, vel potiùs exigere mihi videor. ¶ Interdùm est exigere pecuniam demandare, quæ nobis debetur. ¶ Interdùm est exigere pecuniam demandare, quæ nobis debetur. ¶ Interdùm est convenienter postulare. [שאל] Gall. Demander. Ang. To require, to demande.] Lact. Firmian. de Sapientia specta ad hanc, quæ exigit actionem. ¶ Interdùm agere, seu malè vexare [השלים] habitum [התם] habitum עלילה עשה.] Terentius Heaut. Ille, exopto ut reliquam exigas vitam. ¶ Interdùm petere, & inquirere. [בקש] Gall. Requerir. Ital. Richiedere. Virgil. 1. Aen. Quæ res cum Iunie, facta, exegit referre. Sueton. in Cæs. Britanniam penitùs perscrutatus, rerum naturam amplius dimensus, & exegit. ¶ Interdùm facere. Virg. 6 Aen. Exegit cæcos impia vecordia ignes. ¶ Interdùm finire, constituere, Virg. 4. Aen. Dederitque comam, diemque sacrata. Exegit. ¶ Interdùm complere, explere. Plautus in Amph. Menses exegit. ¶ Interdùm cogere, exigere. Plautus in Amph. Menses exegit. ¶ Interdùm complere, explere. Plautus in Amph. Menses exegit. ¶ Interdùm cogere, exigere. Cic. pro Fonteio. Cùm ubi exactos efflevisses. ¶ Aliquando extorquere. Cic. pro Fonteio. Cùm ubi exactos efflevisses. ¶ Aliquando extorquere. Cic. pro Fonteio. Cùm Tiburtum Volotæ quaternos denarios in lagenas vinarias, horas portorii nomine exegisse. ¶ Interdùm expellere. Cicero Attil. Is exorcet eam tuus tibi res habeat infelix, exeant. ¶ Exigere pœnam, est sumere pœnam. Ovid. 4 Metamorph. Exigunt à me memoriam Cytherea priorum. Iocem epist. 8. Perfidiæ pœnas exigit ille tuæ.

Exígo, is, penult. corr. Patrimus, cicatus, expulsus. [גרש] Arabicè [גרש] gerash. Hebraïs. [גרש] gerash. Gall. Banni, chassé. Ital. Scacciato, cacciato. German. Vertriben. Hispan. Desterrado, echado fuera. Polon. Wygnany, wypędzony. Vngar. Elmult, meg felett, ùtzára vetett. Ang. Exiled, banished, driven out.] Livius 4. dec. 1. Pars exacta ætatis media ætas. Terentius in Adelphis: Nunc exacta ætate hoc fructi proferre his foro. Odium. Cicero 3. Ver. Hoc tantam exhaurendi his foro

EXIGÈ, adverbium, parcè, tenuiter, exiliter. [מעט modicè, מעטים modicè, ad modicum. Gall. Petitement. Ital. Piccolamente. Germ. Wenig/ärmlich. Hispan. Pequeñamente, ẏ ſin/ſumptuoſamente. Polon. Skromnie/ubogo. Vngar. Kiſſöcz/ſzegẽſſ. Angl. Sparely.] Tercnt. Heaut. Prębent exiguè ſumptum: & ea ſuo tamen ad victutem omnia. Cicer. 3 de Orator. Celeriter exiguèque cuncta ciuilia, quæ tibi relicta ſunt, feceras. Cicer. ad Att. lib. 11: Ante enim eſt percatum, ut meas epiſtolas nihil curaſſem: nam & exiguè ſcripta hæc eſt, & ſuſpiciones magnas habet.

EXIGUITAS, atis, f. c. [מעט modus, דלה defectus, מעוט, מעוטים, מעיטה, מעיטים, מעיטות, מעיטים, מעיטות, מעיטים, מעיטות

Anglicè, *Stone that tyme, ofte marden, from thence forth.*] Livius libro 1. Virginii paulò antè amorem inter Fidenatem Romanamque tam accepterem gessit, ita jam corpus passim diffamanque tem accipterem gessit, ita jam corpus passim diffamanque tem accipterem gessit, ita jam corpus passim diffamanque tem accip

κ ἐχολ, ki exolk. Ang. To spew, vomit, or throw out.] ¶ Aliquando exolescere, extra coalescere, sive obsolescere, in ulu esse desinere temporis progressu deteriores conditionis fieri, sive deficere. ἀπαγορεύω. Cicero in Sallust. Posteaquam ætas ruajam ad ea patienda, quæ alteri cohibuissent, exoleverat. Agrippa: Adolescere augmen est, coalescere coagmentati, exolescere evanescentis. Plinius libro 37. Calchedonii relicto situ in totum exoleverint, postquam metalla aliis celeberrima. Solinus libro 2. Nam mutatione (ut dixi) quæ negligentia exolescant, & fiant sterilia.

Exŏlĕtus, a, um id est, adolevit, puberjustaque statura altitudinem jam adeptus. [עתיק atik עתיק atik. German. Erwachsen.] Lucil. Trium annos: Reliqui domi exoletam virginem.

Exŏlētus, m. i. Vetustus, & absolutæ setatis. [בוגר bachur עתיק atik. ἀπαρχαιωθείς, παρεκμαζάσας, ἀπαρχαιούμενος, ἀπαρχαιωθείς, ἀπαρχαιούμενος. Gall. Vieil, qui est venu en eage passé, qui n'est plus en vigueur, abolli. Ital. Invecchiato, non più in uso. Germanice, Verrottet, das nicht mehr im brauch ist. Hispan. Usado, desbaratado. Pol. Stary, ten ktorego wyszły używania. Vngar. Ki agg ert, ki avult. Ang. Worn, grown out of use.] Quint. libr. 8: Obscuritas fit in verbis rebus ab usu remotis, ut in commentariis quis Pontificum, & vetustissima fœdera, & exoletas scriptorum auctores, id ipsum petat. Liv. Arte agendum, exoleto jam, vetustate odio.

Exŏlĕvi, dicuntur tertiæ mensulæ, quæ jam proventioris sunt ætatis, quàm ut amari videantur. [קדשים kedoshim. ἁγιασμοί.] quod genus non paucos circum se habuit Heliogabalus, ferunt quos deinde Alexander Severus rerum potitus partim in insulas deportandos, partim naufragio mergendos curavit. Cic. pro Milone: Cadius semper ficam teneris, semper exoletos, semper lupas ducebat.

Exŏlvo, is, ĕre, act. 3. Quod ligatum erat solvo, expedio, libero. [שרה sarah שרר sarar. Gall. Delivrer, delier. Ital. Sciorre, sciogliere. Ger. Aufflösen Belg. Ontbinden ontwoesten. Hispan. Desatar, soltar. Pol. Rozpuszczam. Vngar. Kibontom. Ang. To undo, to loose, to set at liberty.] Constituerat quia quando cum accusativo solo. Plautus in Amphitryone: Agedum eam solve cistulam. 5. Quid ego illam exolvam? obligem potius inde. ¶ Aliquando præterea cadit quandoque cum ablativo. Cic. lib. 3. Epist. Si me occupationibus exolvam: nam utrius me plane exolvam, non postulo, &c. Terentius in Hecyr. Elas effrene, & te fac aliquis pudicæ exolvas vinculis. Horat. Epodon, expilces. Accipitur pro satisfacio. Idem. Cicero in Ver. Ille tantum decumanis, quantum ipse imperavit, exolvit. Plin. in Epistol. Pecuniam eam, qua illi tunc ampliore opus erat, meis ærariis alienum exolveret curandum, ex pulchemmis cæsis auctoratus, ipse gratuitâ dedit. ¶ Exolvere aliquem religione, est illi religionis scrupulum adimere, & omni prorsus religione liberare. Liv. 1. ab Urbe. 19. Dedamur per fetiales nudi, vinctique exolvamus religione populum Romanum, si qua obligavimus.

Exŏmĭo, is, ĭre, act. 4. Vng. Megfogdos, eggyenmegfogdos.] Scævola D. libro 20. Tit. Ea obligatio in exolutione vectigalis, non deterior quàm creditoris esse debet.

Exomĭdes, penult. correpta. [ξυρόμιδες. Gall. Rasoirs. Ital. Rasoi. Germ. Ein rasir oder scharpff messer. Hispan. Navajas. Pol. Brzytwy. Vng. Vyvaso, ξυρόκés. Angl. Rasors.] Appellantur vestes tabulatæ & breves (teste Gellio libro 7. Noct. Att.) sine manicis, & circa humerum desinentes. Talibus usi sunt monachi, qui hodie nunc pinguntur exertis extra vestem brachiis. Quod genus vestium & colobia nuncupant, quasi truncata, & mutilata sine manicis. Meminit hujus vestis & Plutarchus in Catone: ξυροειδῆ δὲ καλοῦσι τὸν χιτῶνα, ὃν οἱ μὲν ἐξωμίδα, οἱ δὲ ἀκινάκην ἐπιχωριάζοντες προσαγορεύουσι. Exomidem autem in agrum liquidem hyemis erat, exomida tamen barbarus autem nullus, nudus cum servis operabatur. Dicta exomides, sive quod expeditæ essent (ἐξ ὁμοῦ ἔχειν dicunt Græci) sive quòd circa humeros (quos idem ὦμους appellant) desinerent.

Exŏmnis. Sine somno. [ἀνυπνος Vngar. Alomtalan valo.] Velleius Paterculus libr. 2. C. Mecœnas vigilibus vigilum exigeret, sine exomnis providens atque agendi sciens.

Exomphălŏn, ὀξύμφαλον, Vmbilicus altum, quum plus æquo extat: Celsus Vmbilicum prominentem, Planus proclivium appellat.

Exomusĭa est, expedita & exertis humeris, ἐξωμία.

Exonĕro, as, are, act. p. Onere levo, onus detracto. [תקן tekan. ἀναφορεύς. Gall. Descharger. Ital. Scaricare. Ger. Entladen, oder zu der abnemen. Hisp. Descargar. Pol. Czynie zkładem. Vng. Megkönnyebbetem. Ang. To unlade.] Terentius Hecyr. Ego nunc ubi cessi, cum hunc humerum exonerem pallio? ¶ Pertinet ad latronem accipiat pro eo quod est molestia quapiam aliquem liberare. Ibidem: Nos quoque amicos ejus exonerassimus. ¶ Exonerare aurem (ita loquuntur omnes declamatores) quem aliquis alioqui ripas crassitudine in mare evomuit. ¶ Exonerare ventrem. Martialis libro 10: Exonerat ventrem nihil: Villica malvas Audit, & varias, quas habet horrius opes.

Exopinato, adverb. [Vngarice, Valoban, Anglice, Valoubt, besyde all hope and expectation.] Inopinate, improvide, & præter spem. Liv. 2. ab Vrbe: Ipse parte copiarum parvo circuitu locum maxime tectum ab latere petit, unde hic exopinato se verum hostem ostendit.

Exopĭsthĭus, ἐξόπισθεν, dicitur qui extra mœnia urbis habitat, quasi extramuranus.

Exoptātus, a, um, act. p. Valde expetitus, valde desiderio. [חמד chamad אוה avah חמדה chamudah. ἐπιθυμητός. Gall. Souhaité, desiré. Italice, Desiderato grandemente, desiderato. Germanice, Hochgewünschet. Hispanice, Muchodeseado, desseado. Polonice, Pożądany. Vngarice, Igen kivánatos. Ang. To be desired exceedingly.] Terent. And. Sed quem ego potissimum exoptem cum nihil, cui bene narrem, dum? Cic. 1. Offic. Quæ quo in quoque parti pulcherrima videantur, eam maximè exoptant.

Exoptandus, participium & nomen. Expetitus, desideratus. [מאוה machoh מחמד machmad. ἐπιθυμητός. Gall. Souhaitable, désirable. Italice, Desiderato. Germanice, Gewünschet. Hispanice, Codiciado, mucho desseado. Polonice, Pożądany. Vngarice, Kivánando. Ang. Wished, desired greatly.] Cicero pro Milone: Non quando ut exoptatum inimico omnium primum afferret, sed certum cum tremore animi, &c. Virgilius 2. Æneid. Nec quidquam jam patriam antiquam spes ulla videndi, Nec dulces natos, exoptatumque parentem. Cicero ad Att. libro 5: Nihil exoptatius adventu meo, nihil charius, exoptatissima gratulatio, Cicero ad Attic. libro 4.

Exoptabĭlis, le, adjectivum. Jucundus, gratus, qui exoptatur. [מאוה machoh מחמד machmad. ἐπιθυμητός, ἐπιποθητός. Gall. Desirable. Italice, Desiderabile. Germanice, Dasjenige das man gern hat. Hispan. Desseable. Polonice, Wdzięczny pożądany. Vngar. Kivánatos, kívánandó. Anglice, Greatly to be wished.] Tempus exoptabile. Silius libro 11: Nec venerem inter erat exoptabile tempus.

Exorabĭlia, orum, plurale numeri. Ab Apuleio vocantur omnia artificialia arguendæ, quibus orator per simulationem quæstionis Judices exurat.

Exorbĕo, es, exorbui, exorbitum, vel exorpsi, exorptum, act. Hausorbendo exhaurio. [שלע shalah שלה shalah. ἀπορροφῶ. Gallice, Humer ou avaler son gosier comme un brevage. Italice, Sorbire. Germanice. Außsaufen. Hispanice, Sorver. Polon. Wydzierżeć. Vngar. Kiszopom, kiszopok. Ang. To sup up.] Plautus in Epid. Imo ego me vertam in hirudinem atque horum exorbebo sanguinem. Juven. Satyr. 6: At tibi nunc curtæ placent, lacrymæque labellis exorbet. Idem Satyr. 8. per metaphoram in fœda significatione: adeo est quæstui quod longa viros exorbeat uno Manta die. ¶ Exorbere civilem sapientiam, pertractare rem, pro arce habere, & copiose disserere. Cic. 2. Philip. Gallus eruditissimus vel potius exorbuerat.

Exorbo, bas, act. p. Privo orbe aut orbum, vel cæcum reddo. [שכל shachal. ἀποστερῶ. Gall. Aveugler, crever les yeux. Ital. Orbare, accecare. Germ. Berauben. Dass machen. Hispan. Cegar, quitar vista de los ojos. Pol. Oślepiam. Vngar. Megvakitom. Ang. To make blind, to pull out the eyes.] Exorare animam dixit Plautus in Bacchide, pro orare clam (inquit) ego animam omnium exorabo oppido.

Exorbĭta, æ, penultima correpta. n. 9. Ab eo quod rectum est aberro, quasi ex orbita recedo. [תועה taah. πλανώμενον, ἀποπλανώμενον. Gallice. Italice. Viaggio di lungo, dalla diritta via. Germanice. Verirrung ab dem rechten weg treten. Hispan. Declinar, apartar del camino. Polon. Błędzenie drogie. Vngar. Az egyenes útból kitérödés. Anglice. Ways astray, to wander out of the right way.] Augustin. libro 9. de Civit. Non ea credantur ad aliquid approbandum vel perpetrandum quod exorbitet ab omnibus legum & regum & legitimis.

Exorbitantia, Zol. interpretatur, quæ sunt extra limitanea quæ sunt irregularia, quæ sunt enormia, & præpostera modum alunda.

Exercĭto, idem quod adjuro. [השביע hishbia. ἐξορκίζω. Polon. Zaklinam. Vngarice. Az kinálom. Anglice, To conjure and charge some thing adjuration or charge of God.] Vocabulum magorum & impostorum. Vlpianus D. de extraord. cognit. Non tamen (si exercizet) interpretatio est, & si, ut vulgus verbo imperitorum utitur, exorcizet. Non fuit ulla medicinæ species, tametsi sint qui hoc proloquium cum prædicatione affirmant. Talium imprecationum meminit Plin. lib. 28. cap. 2.

Exŏrcista.

Exercissimus, mi, m. t. Adiuratio: quum scilicet homini, demonive cuipiam magico carmine, necessitas imponitur proloquendi ea de quibus rogatur. [ἐξορκισμός. Pol. Zaklęcie. Vng. Esküdözés, vala bizonyitás, fogadás.] Ang. Conjuration. Vng. Esküdöző, vala bizonyitó, fogadó.] Exorcista. ἐξορκιστής. Exorcismus, quo exorcizare non nisi iusta parati: quod verbum iuratorio quo & exorcizare non nisi iusta parati: quod verbum in sacra Scriptura aliquoties occurrit. Exorcitavit apud Vlpian. in l. 3. de Vac. cogn. qui ibidem indicat, id vulgare fuisse impostorum verbum: quod proprie significat obtingere et impellere. Religiunculae est, aliquos animo religionem incutere et metu religionis terrere aut pertemefacere, quod & religionem implere dicitur.

Expedîtè, Sine intermissione. [תמיד tamidh. iugiter. Gallice, Sans cesse, sans intermission. Ital. Senza intermissione. Germanice, Fortwerend, nach einander. Hispan. Sin intermission. Polonice, Porządnie. Vngarice, Sendel, szemelen. Ang. Orderly, without interruption.] Virg. lib. 4. Georgic. Septem illum totos perhibent exordine menses Hevelii.

Exordium, dii, n. Initium, principium, exortus, proemium. [תחלה techillah. principium, & cæt. Gall. Commencement, prologue, entrée. Ital. Esordio, principio, cominciamento. Germanice, Anfang. Belg. Een beginsel. Hisp. Comienzo. Pol. Początek. Vng. Kezdet. Ang. A beginning or entrance.] Cicero 2. de Inven. Atque huius quoque exordium simile, quum ab principiis boni dicimus, expleamus. Et etiam exordium apud Rectores prima pars est, qua animus auditoris attentus captatur, benevolentia & docilitas. Graeci vocant προοίμιον. Auctor ad Herenn. Lib. 1. Exordium est principium orationis, per quod animus auditoris vel judicis conciliatur, vel ad reliqua paratior redditur. Et proinde etiam legitur Exordium in malo genere. Virgil. Georgic. Non hæc carmina Dëo, Atque per ambages, & longa exordia tendo. Exordium est oratio animum auditoris idonee comparans ad reliquam dictionem: quod eveniet si cum benevolum parabis, attentum, docilem feceris. Exordiorum vitia. Vitia verò hujus, attentum, docilem fecerit. Exordiorum vitia. Vitia verò exordiorum hæc certissima, quæ tum imprimis vitare oportebit, Vulgare, Commune, Commutabile, Longum, Separatum, Translatum, Contra præcepta. Vulgare exordium, est quod in plures causas potest accommodari, ut cæteris videatur. Commutabile, est quod ab adversario parti facile retorqueri ex orationis parte dici. Commune, est quod non tam suæ causæ quam contrariæ parti dici. Longum, est quod in contrariam partem causæ potest convenire. Longi, est quod plurimos versus sententiis unis quam satis producitur. Separatum, est quod non ex ipsa causa ducitur, sed ut alia quæ membrum adnexum orationi. Translatum, est quod ab alia causa quam causa genus petulanter, si quis dorsiem faciat adiutorem, quum benevolentiam causa deciderat, aut si principio utatur, quum admirationem postulat. Contra præcepta, est quod nihil eorum efficit quorum causa de exordiis præcepta traduntur: hoc est, quod quum qui audit, eorum benevolum, nec attentum, neque docilem reddituri quo profecto nihil pejus est, ut contra dictum. Cic. de Invent. l.

Exordîor, exordîris, exorsus, incipio, auspicor, ordior, exordiam capio. [חחל chachal. incipere. Gall. Commencer. Ital. Cominciare dar principio. Ger. Anfahen, anfangen. Belg. Beginnen. Hisp. Ordenar y començar. Polonice, Początek. Vngar. Kezdem. Ang. I begin.] Plaut. in Aul. Vergam quid occepi, & id confidam exorsum. ¶ Et etiam hoc verbum Rhetoribus frequens, pro oratione. ¶ Et etiam hoc verbum Rhetoribus frequens, pro oratione. Et primum auspicari, vel proœmio uti. προοιμιάζεσθαι. Cicero de Orat. Qui non timide ad dicendum accedunt, neque exordiorum oratione pertubantur, penè videntur impudentes. Cicero 2. de Orat. Iubent exordiri ita, ut eum qui audiet benevolum nobis faciamus & docilem, & attentum. Sed hæ significationes mutuatæ videntur. Proprie enim exordiri textores dicuntur: quum tela ordiuntur. Ramen in illorum quo fit ut apud Ciceronem duo hæc, exordium & pertexere, in eadem oratione sæpe conjuncta videamus: ut in tertio de Oratore: Pertexere modò Antonii quod exorsus es. Item: Ea quibus antè exorsi, & propè pertexta retexantur.

Exorsûs, participium. [חחל machil. ingressus, ἀρξάμενος, ἀπάρξασθαι. Gall. Qui a commencé. Ital. Cio che commenzato. Germanice, Angefangen. Hisp. El que començo. Polon. Początek. Vng. Kezdem. Ang. That hath begunne.] Cicero pro Cælio: Quid tumultuaris furor? quid insanis? quid clamore exorsa verbis parvam rem magnam facis? Plaut. Perſa: Hanc ego rem exorsus sum facere & callidè.

Exôrsus, us, masc. g. Principium, exordium. [תחלה rechilah. ἀρχή, πρόοιμιον. Gall. Commencement. Ital. Cominciamento. Germanice, Anfang, anfahung. Hispan. Comienço. Polon. Początek. Vngar. Kezdés, kezdet. Ang. A beginning.] Cicero pro Lege Manil. Sed pro vestra imperii dignitate atque gloria, quoniam is est exordius orationis meæ, videte quem vobis animum suscipiendum putetis.

Exorsûr, exoriris, pen. prod. d. per quartam conjugationem, vel Exoreris, per tertiam, Nascor, emergo, exurgo. [זרח zarach. ἀνατέλλω, ἀνατολή, ἀνατολικός, ἀνατολικῶς, ἀνατολικὸν μέρος. Gallice, Soleil se leve, naistre. Ital. Nascere, spuntare. Ger. Erstehen, aufgehen, herfürwachsen. Belg. Opgaen, entstaen. Hispan. Nascer, salir de alguna parte. Pol. Pomnożenie. Vng. Fakadandok. Ang. I rise, spring, or emerge.] Virgil. 12. Aen. Exoritur clamorq; virum, clangorque tubarum. Idem 12. Aeneid. Exoriuntur trepidi rumores, et diversa cives. Virgil. 4. Aeneid. Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor. ¶ Aliquando pro irrumpere. Cicero ad Antonium libro 7. Nunc venti demum ultimi quod aiunt hiberni, quatiet exoriri ego enim nunc paulum exorior, & maximè quidem his litteris quæ Romæ affluunt. ¶ Exorri item dicimus quod repente, & præter opinionem fit. Cicero contra Rullum: Repentinus bellum nobis exoritur. Cic. 3. Offic. Sed repentè quasi bellum nobis exoritur. Cic. 1. de Invent. Hæc omnia arte. Id artificio rex exortus est Lydiæ. Exorta sunt hæc omnia arte. Id artificio provenerunt. Terent. in Heaut. & Menand. hæc sunt mea uxore exorta omnia. ¶ Sidera quoque dies, & tempora exorri dicuntur, quum in nostro hemisphærio incipiunt apparere. Cicero de Divin. Post tot illustrium Cassiorum exortum. Catullus: Aurora exoriente vagi sub Hesperia Soles.

Exortûs, participium. [זרח zarach. מזרח mizrach. ἀνατολή, ἀνατολικός, ἀνατολικῶς, ἀνατολικὸν μέρος. Gall. Né, issu, venu, & sorti. Ital. Nato, levato, venuto, apparito. Germanice, Geboren. Hispanice. Nacido, salido afuera. Polonice, Powstały. Vngarice, Felámadot. Anglice, That ariseth or appeareth.] Cicero de Naudser. Ex poeta quodam Fontecatum verò prolis exorta repentè est.

Exôrtus, a, um. q. Ortus. [מזרח mizrach. ἀνατολή. Gallice, Issu, levé, levant, & issant. Ital. Nato, levato. Germanice, Aufgang. Hispan. Nacimiento y salida de alguna. Polonice, Wschód. Vngar. Felámadás, föl kelés. Ang. A rising.] Ad Herenn. lib. 3. solis exortus, cursus, occasus nemo admiratur, propterea quod quotidie fiant.

Exorîens, a. um, adjectivum, Orientalis. [קדמי kedemi. ἀνατολικός. Gall. Oriental, de celle d'Orient. Ital. Orientale. Germ. Der aufgangt. Hispan. Oriental, de donde nasce el sol. Polonice, Wschodny. Vngarice, Felámadandó, napkeleti. Anglice, That ariseth or appeareth.] Plinius libro 18. cap. 34. A parte exortiva solstitiali habebit exortum. Idem libro 7. cap. 49. Negavere stellæ quenquam non aginta partium, exortivam meridiem (quod ascendens vocant) transgredi de cæteris ascendi negitur. Exortivam ipsam mensuram, id est, eam quæ ab ortu notis spatium complectitur.

Exornâtè, Diligenter, ornatè, magnificè, apparatè, insignitè. [נאה naah. נאוה naavah. ἀρμόζω, ἁρμόττω, ἁρμοστός, ἁρμοστῶς, ἁρμοστικὸν μέρος. Gallice, Parer, orner, & accoustrer honnestement, richement. Italice, Apparare, adornare, apparato. Ger. Gezieret, geziert, zeitlich. Belg. Wel eren. Hispan. Compuesto y aderezado. Pol. Zdobie, chędog. Vngar. Szépen, ékesképpen. Ang. [illegible] Cicero fabio Gallo. l. 9. Epistol. Ea enim lignis ego exornatè palestra locum. Terentius Eunuch. Is visus est dicere, quæ vera vellet exornatus fuit. ¶ Pontifex quando pro suo arbitrio. Cicero 1. de Invent. Et similia aliquem exornatè opartet, qui ita probabiliter, ac fieri non facetè aliquem?

Exornâtor, oris, m. t. [מאורה meorah. lucidus, splendidus, ornatus. Gall. Qui pare et orne, embellit et accomplit quelque chose. Ital. Che orna et rapisce qualche cosa. Germanice, Ein zierer. Hispan. Adornador. Pol. Ten który zdobi. Vngar. Szépitő, fényesitő. Ang. He that doth adorne.] Cic. 2. de Orat. Cæteri non exornatores rerum, sed tantummodo narratores fuerunt.

Exornâtio, onis. f. t. Ornamentum, vel ipse exornandi actus. [תאר taar. תאורת teaoreth. splendidus, splendidè, ornatus. Gall. Ornement, parement. Ital. Ornamento, ressettamento. Germ. Zierung. Hispan. Atavio, cosa de ornamento y aderezo. Pol. Ozdobienie. Vngar. Szépitő, ékesitő. Ang. A decking, commeng or appareling.] Vox est rhetoribus usitata, qui duplicem eo significant exornationem, rerum scilicet & verborum. Auctor ad Herenn. lib. 4. Dignitas est elocutionis forma, quæ reddit ornatam orationem. Virtutes distinguens. Hæc in verborum & sententiarum exornationem dividitur. Deinde sub his: Verborum exornatio est quæ ipsius sermonis adligata commutatur perpetuitione. Sententiarum exornatio est quæ non in verbis, sed in ipsis rebus quandam habet dignitatem.

Exoro, pen. prod. d. p. Orando inducere, vel orando impetrare. [מחר machar. ἁρμόζω, ἁρμόττω, ἁρμοστός, ἁρμοστῶς, ἁρμοστικὸν μέρος. Gall. Obtenir, ou requerir, impetrer. Ital. Impetrare, pregando. Ger. Erbitten, mit bitten erlangt. Belg. Verbeden. Hisp. Impetrar con ruegos. Pol. Wyprosić. Vng. A' kérésnek által vétetik. Ang. To entreate and obtayne by request.] Terentius in Phorm. Nequeo exorare ut manças mihi dicam hoc. Cicero 8. Philipp. Ad deterrendum me, ne paratus essem, non potuerunt: ut nunc sis paratus, exorare non possunt. Idem Octavio illi ea tamen exorabat quæ volebat auferre ex templis. ¶ Lavere ut quis aliquando, pro vehementer orare. Plautus in Milite: Venerit pol hæc quo gra-

beo gratiam. Tandemq; exoro & quæso, ut ejus mihi fit exonia Quem amo, quemque expetiſſo.

Exorabĭlis, pertinens ad. [בעזר מזכה. προσκλητός, προσκλητικός, παρακλητικός. Gall. Impetrable, obtenu par priere. Ital. Ottenibile con preghi. Ger. Erbeten/erlangt mit Bit. Hiſpan. Impetrable, alcançable con preguntas. Polon. Vprożony. Vngar. Könyörgéſſel meg nyerhető. Ang. Obtainable by requeſt.] Cicer. pro Cluent. Poſt exoratus, initio peccatam peccatam poſtea.

Exorātŏr, verbale, m. [עותר. Qui orando impetrat. [עותר ἐκκλητός, προσκλητικός, παρακλητικός. Gall. Impetrant, obtenant à requeſte. Italice, Impetratore, che ottiene. Germanice, Ein erbetter der mit bitten etwas erlangt. Hiſpan. Qualquiera que aſſi alcança rogando. Pol. Ten kto przez proſzenie wyiednie. Vngar. Könyörgő, könyörgéſſel meg nyerő. Ang. He that obteineth by requeſt.] Terent. in Prologo Hecyræ: Oratorem ad vos venio ornatu prologi, finite exoratorem ut eam.

Exorabĭlis, is, c. Qui exorari potest, placabilis. [בעזר מזכה. προσκλητός, προσκλητικός, εὐπειθὴς εἰσαγωγός. Gall. De qui on peut impetrer ce qu'on demande. Ital. Da ſi fare ottenere facilmente. Ger. Der ja erbeten. Hiſp. Facil que ſe alcança facilmente lo que pretende. Pol. Łacno do wyproszenia. Vngar. Könyörgéſſel könnyen meg nyerő. Ang. Of whome a thing is eaſily gotten by requeſte.] Cicero ad Quintū Fratrem libro 1. Nam ii implacabiles ſunt iracundiæ, ſumma eſt acerbitas: illi autem exorabiles, ſumma eſt levitas: quæ tamen (ut in malis) acerbitati anteponenda eſt. Huius contrarium eſt inexorabilis. Horatius in Arte: honoratum si forte reponis Achillem, Impiger, iracundus, inexorabilis, acer, Iura neget ſibi nata.

Exorabilĭor, Comparativus. [Vng. Megkönyörgőbb.] Seneca lib. 1. de Clement. cap. 20.

Exorabŭlā, Exorandi modi. [Vngar. Könyörgéſſe, könyörgés módi.] Apuleius Floridorum libro 4: Igitur Euathlus paſſionum cunctarum exorabula judicantium, & decipulas adulterantium & archia dicentium facile perdidicit.

Exŏris, tis, Exos fortem. [ἰσχυρός. Gall. Qui eſt fort, qui a grand force. Italice, Non debile. Germ. Ein ſtarcker. Hiſp. Fuerte. Pol. Mocny. Vngar. Erős. Ang. Strong.] Cui contrarium eſt Contors. κάμπτω. Virgilius 5. Æneid. Tum te valuit rex magnus Olympi Talibus inſpectis exortem ducere honorem. Liv. 2. dell. Pun. Virum eſſe exortem Punicæ amicitiæ fœderisque ſecum facti. Sic Exors culpæ, apud eundem, lib. 2. bell. Pun.

Exorsus, us, Vide EXORDIVM.

Exortĭus, us, Vide EXORIOR.

Exos, exossis, oun. 1. Sine oſſe. [ἄοστος. Gall. Sans os, qui n'a point d'os. Ital. Senza oſſo. Germ. Ohne Bein. Hiſp. Sin huesso. Pol. Bezkościowy, przykość. Vngar. Csontnélkűl való, csontnélkűli való. Ang. Bonelee, without a bone.] Lucretius libro 3: Exos & exanguis tumidos perfunderet artus. Plautus in Menæch. Faciam quod jubes, ferrum ipſum accipiter, atque hunc ego Senem exoſſum reddam.

Exoſſo, as, act. p. Oſſa detrabo. [ערם γυμνόω, ἀφαιρέω. Gall. Remuer les oſſemens de lieu. Ital. Diſoſſare, cavare l'oſſa. German. Entgräbten/die bein herauß nemmen. Belg. Die Graten uyt doen. Hiſp. Deſoſſar ó ſacar los hueſſos. Pol. Kości wyimować. Vngar. Tsontyát kiszedni. Ang. To breck or take away the bones.] Terent. in Adelph. Congrum illum maximè in aqua ſitio ludere Paulò ſperem: ubi ego venero, exoſſabitur. Apuleius: Exoſſamatus atq; exoſſatus piſcis vix palpitat amplius. Colum. lib. 12. cap. 53: Ervo triticatę ſuem quum occideris, bene exoſſato: nam caro tanus vitiosum, & magis durabilem talitiam facit. ¶ Interdum ſignificat oſſa comminuere, vel confringere. Plautus in Amphit. Exoſſatum eſſe oportet quem probè percuſſeris. ¶ Exoſſatus etiam ſignificat aliquando oſſibus plenus. Perſius Satyr. 6: -an prohibes? dic clarè, non audeo, inquis. Exoſſatus ager juxtà eſt. Hic enim Cornutus antiquus Perſii interpres ſcribit exoſſatum agrum dici lapidibus plenum, propterea quòd lapides oſſa terræ putentur, eſſe Ovid. libr. 1. Metam. lapides in corpore terræ, Oſſa reor dici.

Exoſtopes, oſſium quorundam eſt redundantia, apud Gal.

Exoſculātŏr, atis, com. g. [נשק ναύσιακ. φιλοφρόνησις. Gall. Baiſer. Ital. Baciare. Germ. Küſſerin/er geküſſt werden. Hiſpan. Beſar. Pol. Całuie. Vngar. Megcsókolóm. Ang. To kiſſe.] Idem quod oſculator.

Exoſculātĭo, verbale, tis. [נשיקה νεύσιακ. φιλοφρόνησις. Gall. Volupté, baiſement. Ital. Baſciamento. Germ. Küſſung. Hiſp. Beſo. Pol. Całowanie. Vng. Csókolás. Ang. A kiſſing.] Plinius libro 11. cap. 37: Ariſtoteles negat non herculem magis quam in Ægypto ibimus ſed illam exoſculationem quæ ſæpè cernitur, qualem in columbis eſſe.

Exōsus, a, um, Fere activè dicitur de eo qui odio habet. [שנא ἐχθρός. Gall. Qui hait, haineux, qui aſt en hayne. Ital. Che odia, che è odiato. Germ. Ein verhaſſter oder verhaueter. Hiſpan. Odiado, aborrecido. Polon. Nienawiſny, ten kto ſie brzydzi. Vngar. Gyűlölő. Ang. That hateth or detesteth, or is hated.] Virg. 6. Æn. Sapiens omnia potens. Et mundum exoſus ad unum, Troianor. & quid pietas. ¶ Accipitur aliquando & paſſivè, ut apud Gell. lib. 2. cap. 16: Ejus Epicteti etiam de ſenſu duo verba ferunter, ex quibus intelligas, non omnes modo dis exoſos eſſe.

Exōtĭcus, um, penult. corr. Peregrinus, adventitius. [נכרי נכרי נכרי. ξένος. Gall. Qui eſt, vient ou eſt apporté d'autre pays, étranger. Italice, Forestiere. Germanice, Außländiſch. Hiſpan. Peregrino ó estrangero. Polon. Oprzy, cudzoziemſki. Vngar. Idegen, ſzokatlan. Angl. Strange, ſtrangelie out of a ſtrange country.] Plautus in Mostel. Non omnes poſſunt olere unguenta exotica hæc eſt, aliunde apportata. Dictum exoticum ab Græca præpoſitione, quæ foris vel peregrè ſignificat. Plautus Menæch. Iſtros, Hiſpanos, Maſſilienſes, Illyricos, Mare ſuperum omne, Græciamque exoticam, Oras quæ Italicas omnes lamas circumvehit.

Expallĕo, es, ui, Pallidus fio, vel ſio. [חור חוור. ἐκλευκαίνω, ἐξαγριαίνω. Gall. Devenir ou eſtre pale, paliſſe. Ital. Divenir pallido. Germ. Erblichen. Hiſp. Amarillecerſe. Pol. Zblednąć. Vngar. Sárgulok. Ang. To waxe pale.] Plinius Epiſt. 33: Expalluit notabiliter, quamvis pallerat ſemper. Ovid. 6. Metam. Horrui infelix, totoque expalluit ore.

Expallesco, scis, ere, n. pallĕo, pallidus fio. Cic. ad Herenn. 7: Erubuiſſe, expalluiſſe, turbatiſſe.

Expallĭo, expallias, expallare, act. p. Pallium auferre. [ἀφαιρέω τὸ ἱμάτιον. Gall. Oſter le robbe, deſrober. Ital. Torre la veſte, ſpogliare. Germ. Den Rock oder Mantel darvon nemmen oder hinnemmen. Hiſp. Quitar la capa ó manto. Pol. Wyłupiać. Vngar. Palaſtyát, palaſtyának. Ang. To ſpoile one of clothes.] Plautus in Cas. Neque quibus modis purgem ſcio me meæ uxori expalliatus Summiter.

Expalpo, par, act. p. Elicio, & quaſi palpationibus extorqueo. [ψαύω ψηλαφῶ. Gall. Flatter & amadouer pour impetrer quelque choſe, tirer par flatterie. Italice, Tor qualche coſa da alcuno con piacevolezze. Germanice, Mit ſchmeichlen vnnd flatiren etwas auß einem bringen. Hiſpan. Alcançar alguna coſa con lisonjas. Polon. Ol' ſzczanie co ſzczego wyłudzam. Vngar. Ke capcalom, ke ſzeretom ki csalogatom. Ang. To flatter and get any thing by flattery.] Plaut. in Aulul. Nunc ſervos Argentum à patre expalpabit, idem Poen. Quid faciam? A. G. Exora, blandire, expalpa. M. Faciam ſedulò.

Expāndo, is, di, ſum, act. 1. Extendo, aperio, expleo. [פתח פרש. ἀνοίγω, ἐκπετάννυμι. Gall. Eſpandre, eſtendre, deſployer. Ital. Spandere, aprire, diſtendere. Ger. Außſpannen/außbreiten. Belg. Wtſtrecken. Hiſp. Abrir/estender/estirar. Pol. Wyciągam, rozpościeram. Vng. Kiterjeſztem. Ang. To diſtende/ſpread abroade.] Colum. lib. 12. cap. 23: Hæ herbæ diligenter purgantur, & ſub umbram expanduntur. ¶ Expandere dictis, explicare. Lucret. lib. 1. -Rerum naturam expandere dictis.

Expāndĭtŏr, verbale. [פרש פרש. Vngar. Kiterjeſztő.] Plin. in Paneg. Neque enim ſatis ſit vagus ille expanditor animus, nisi uſurpata ſemper toſſum ſubiliteat, atque hæreat. Animum expanditorem dixit, quòd ſe extra alveum ſuum expandat & effundat.

Expango, is, ere, Figo, conſtruo. [תקע תקע. ἐκπήγνυμι, κατασκευάζω. Gall. Fiche, dreſſe, conſtruit. Ital. Conficcare. Germanice, Auß ordnung ſtellen oder ſetzen. Hiſpan. Conſtruyo. Polon. Wbiiam, ſtawiam w pol. Vngar. Megſzúrdalom, le verem. Ang. To ordaine or ſet or erect.] Plin. libr. 2. cap. 26: Idemque auſus rem etiam deo improbam, ut nomen ejus in posteris ſtellas, acie dextra ad ortum expangere: organis excogitatis, per quæ fingulorum loca, & magnitudines ſignarem. Lucanus de Hipparcho.

Expāpillo, as, act. p. Vſque ad papillam denudo cum de brachium expapillatum dicitur: id eſt, exercitum, inquit Feſtus. [μαζὸν γυμνόω, ἀπὸ μαζοῦ ἀφαιρῶ. Gallicè, Deſcouurir la mamelle. Italice, Scoprire ſin alle mammelle. German. Die brueſt entblöſen. Hiſpan. Deſcubrir/ó sacar fuera los teтas. Polon. Ogołocam piersi od krzewu. Vngar. Mondok, könyök nélkűl meg maradtam/ebe. Ang. To ſet the breaſt.] Plaut. Mil. Idem & cum nexa in humero, lævo expapillato brachio.

Expătĭor, atis, d. p. Aberro, vel latiùs egredior quaſi ſpatium nanciſco. [πλανάω. ἐκπλανάω. Gall. Separer, eſtendre. Ital. Paſſeggiare, ſpaciare, vagare. German. Hinauß ſpatieren/herfur erstrecken: dann. Eth. ſpatiren. Hiſp. Paſſearse ó spaciarse. Pol. Przechadzać ſie, ſpacerować. Vng. Kiſétsek, ſétálok. Ang. To walk abroade.] Quint. lib. 2. cap. 10: Expoëtis (ſi verè dixerim) pueris themata tractare permittemus, ut expatientur. Ovid. 15. Metam. Nec tamen obstitis ad metam tendere longè Expatiemur equis. Plin. lib. 16. cap. 36: Hanc in ſulis ſtantibus navis naticillam in ipſis expatiandis lacus. Ovid. 1. Metam. Expatiata ruunt per apertos flumina campos.

Expatrĭātus,

Expatrĭātus, Qui patriatus fuit. Zeno L. 2. C. de Senat. vel part. Quoties vir fortè vel expatriatus, &c. Hotom.

Expatro, as, Patro, perficio. [השלים hishlim. Sublim. Gal. Achever. Ital. Fornire. Germanice, Vollenden, Vollziehen. Hispanicè, Arabar. Polonicè, Wykonywam. Vngarice, Végezek, végzek, végzem. Anglice, To perfect and end.] Catus ædificandi, vigiles vigilem. Cæsar. Quæ tam insolita liberalitas patrum exclusa in Cæsarem: Quid est aliud hæc tam insolita liberalitas patrum, nisi expatriavit?

Expăvĕo, n. Expaves penult. correpta, expavi penult. prod. sive Expavesco, is, Terreor. [חרד chared. שוד pahad. Gallice, Estre effraieur, avoir peur. Italicè, Spaventare, spaventarsi, aver timore. Germanice, Erschrecken. Polonicè, Lekam mit zlaczem sie strzescz. Hispan. Temer temblar. Ang. To be afrayd or frighted. Vngar. Retteneek, megrémülek. Ang. To be afrayd or looking for.] Livius 6. ab Vrbe: Quem ad id moris ejus inter alia abhorrentem, expavisse minor Fabia, risu Senonum fuit. Plinius libro 13. cap. 24. Non assiduum non frigorum, non grandinum, aut nivis injurium expavescit.

Expăvĕfăcio, Terreo, terrefacio. Capitol. Vngaricè, Megijesztem. [Seneca epist. 80: Terrent comitores terrentem, et retentores. Quæ suavissima animalia, & ad oculum expavefacientia homines, copiant pati jugum.

Expăto, as, penult. correpta, In locum patentem me do, ut interpretatur Festus, vel in patium me confero. Pacuvius. Expatiant se omnes, publicèque ostendunt.

Expecto, as, act. p. Maneo, operior ab ex & specto. [נתר natar. Chald. חכה chakah, חוכה chuchah, חכה chakah, חכה chakah. Gall. Attendre, desirer. Ital. Aspettare, attendere. Ger. Warten. Belg. Wachten. Hispan. Esperar, aguardar de venir. Polon. Oczekiwam. Vng. Varom. Ang. To tary or abide looking for.] Solemus enim aliquid expectantes sæpiùs exspectare ánne veniat. Cicero de Amic. Amicorum causa honesta facimus: ne expectemus quidem dum rogemur. Terent. in Phorm. Semen quod exspectatis vestrum. ¶ Interpretatur pro desiderare: quoniam quæ desideramus, expectamus. Cicero 14. Philip. Antè verò quàm eas res quam avidissimè civitas expectat, allata sit, sentire, &c. Terentius in Andria: Expecto quid velis, dicas, dubito scire quid velis. ¶ Item pro operare. ἐφορᾶν. Virgilius libro 1. Georgic. Sed illos Expectata seges vocis cluet. ¶ Expectare, meaneré. Cicero de Amicitia: De C. Gracchi autem tribunatu quid expectem, non liber augurari.

Expectātus, nomẽ ex participio, Cupitus, desideratus, exoptatus. [שעיר mashiach. משאת mishaath. ἐπιθυμητός. Gall. Attendu, desiré. Ital. Aspettato, desiato. Germ. Erwartet, mit Verlangen. Hisp. Esperado, que he de venir, deseado. Polonicè, Oczekiwany, pragnący, pożądliwy. Vngaricè, Kévánatos, ez kit sokáson várnak. Ang. Desired, wished and looked for.] Cicero Tiberium libro 16: Nemo nos amat, quibus non diligentibus omnibus, expectatus quæ venies. Idem: Nihil unquam expectatius fuit. Idem Planco libro 10: Intellexi enim te laborare, ut tuis ad me mihi expectatissimæ literæ perferentur. ¶ Expectatus, ad me mihi expectatissimæ literæ perferentur. ¶ Expectatus, pro odioso, ut Expectam parentes, inquit Donatus, dicuntur malæ vitæ & odio digni, quorum mors indices singulos expectanda sit. Terent. in Adelph. Si esses homo, Sineres nunc facere dum per ætatem licet, Potiùs quàm ante expectatum ejecisse foràs.

Expectātĭo, t. c. Desiderium, spes. [תוחלת tochelath. תקוה tikvah. ἐπιθυμία, προσδοκία, πόθος, πόθησις. Gall. Attente, désir. Italicè, Aspettatione, desidera. Germanice, Warteung mit Verlangen. Hispanicè, A qualquiera cosa de esperar ó desear esperando. Pol. Oczekiwanie. Vng. Várás, kémlelés gyakolatos vágyás. Ang. A desiring looking for.] Cicero ad Atticum libro 2: Quantam tu mihi moves expectationem de sermone Bubuli? Vincere expectationem omnium: hoc est, opinionem & existimationem superare. Cicero 7. in Verrem.

Expectābĭlis, [Vngaricè, Várandó, vahlando.] Tacitus libro 16: Quadque juvenalium judicio parum expectabilem operam præstitit.

Expectōro, ras penultima correpta, Extra pectus ejicio. [ἀποπτύω. Gallice, Cracher de mauvere hure de l'estomach, decharger son estomac. Italicè, Mandar fuora del petto. Germanice, Auß dem Hertzen oder Halß werffen. Hispan. Echar fuera del pecho. Vng. Ki köpöm melyemből, ki vetöm. Ang. To cast out of the breast, or stomach.] Cicero 3. de Orat. Tum pavor mihi sapientiam omnẽ exanimo expectorat. Accius Epigono: Eloquere, propriè, ac pavorem hunc meum expectora ex Norio.

Expecūlātī, servi à Plauto dicuntur qui pecunia sunt exhausti.

Expĕdĭo, dis, penultima correpta, act. q. Extrico, libero, & quasi pedum ligamenta dissolvo. [הדיך hadik. חוקר chokar. חלץ chalats. Gall. Depescher, delivrer, despetrer. Ital. Espedire, finire, spacciare. German. Außrichten, befreyen, außwickeln. Belg. een saken / ontwarren. Entriedigen / ledig machen / entwirren. Hispanicè, Despedir, desembarazar, desempeñar, expedir. Polonicè, Wyprawiam, skoro wyprawiam. Vngar. Megvégzem, megcsinálom, ki bonyolítom, kiigazítom. Anglicè, To dispatch, or make an end.] Silent leges inter arma, impeditos expedit. Terentius in Andria: Incommoda amat, impeditos expedit. Cæsar 2. de Bello Gallico: Cum his Misenum impedimenta expedi. Idem Horat. Quæ expedita res arcumis? Aliquando pro extrà ferro, profero. Virgilius 5. Aeneid. Ceteremque cunctis Expedit. Expedire virgas id est proferre. Cicero 3. Verrin. Quam repente hominem proripi, atque in forum medium rudari ac deligari, & virgas expediri jubet. ¶ Aliquando pro extollo. Virgilius 12. Aeneid. Tum vertice supra Est multo Turnus, clamore fremebundus, Expedit et dextram. ¶ Expedire tum, est utile seu bonum, ac necessarium esse. συμφέρειν. Sed hoc tantùm in tertia persona singularis vel pluralis numeri. Terentius in Heauton. Expedit bonis esse vobis. Idem in Phorm. Nostrae culpa facimus ut malos expediat esse, Dum nimium dicimus bonos esse nos studemus atque benignos. ¶ Et etiam eventum habere. Plautus in Amphit. Neque id penè expedivit.

Expĕdītus, a, um, nomen ex participio, Promptus, paratus, nullis impedimentis tectatus. [מוכן mukan. מזומן mezuman. מוכשר mukshar. מתוקן mathukan. Gallice, Prest & appareillé. Italicè, Spedito, preparato. German. Fertig, gerüst, verrichtet. Belg. Gereet. Hispanicè, Aparejado, expedito. Polonicè, Gotowy, dárky, nagotowánosczy. Vngar. Készöny, kész. Anglicè, Ready, in a readiness, not letted, dispatched.] Cicero pro Mil. Fit ei obviam Clodius, expeditus in equo, nullà rheda, nullis impedimentis. Idem 11. Philip. Expedito nobis homine, & parato. P. Copus est. Expedita cursu, brevis & succincta apud Plinium in epist. ¶ Expeditum iter. Cic. ad Atticum libro 16: Omnibus copiis te impleri, ne ad me iter expeditum tibi sit. ¶ Expedita res: hoc est, facilis, nihilque habens impedimenti, aut obstaculi. Idem de Amic. Reditus in patriam expeditissimus est. ¶ Expeditior labor, cœlum aptius cœlo expeditissimus est. ¶ Expeditior labor, facilior, apud Columellam libro 2. cap. 4. ¶ Expeditæ milites, dicuntur leviores armaturæ & sine impedimentis. γυμνῆτες, ἄζωστοι. Sallust. Iugur. Legionem cum qua hyemabat, & quam plurimas potest. Num das equites parter cum acerbo Solis expeditos educit. Expedita legio, expeditus exercitus, expedita subsidia, in quibus milites sunt leves armaturæ, & qui facile huc illuc perdiuntur. Livius 4. bell. Pun. Cum legione expedita profectus, Cic. ad Caton. lib. 12. Epist. Quum adversperasceret, expedito exercitu in nocturnum ejecti, ut, &c.

Expĕdīte, adverbium, Celeriter, facilè [ταχέως, ἀζώστως. Gall. Bonlement, sans empeschement, aisement. Italicè, Sanamente, speditamente. Germanice, Fertiglich / leichtlich. Hispanicè, Ligeramente. Polonicè, Borzy nako / prawie, spokoynie.] Vngaricè, Könnyen, könnyüképpen. Ang. Without impediment, speedily.] Cicero 3. de Invent. Nonnullis ut expeditior ratio tradatur, ea quæ proposuimus, breviter nominabuntur. Columella libro 2. cap. 10: Et hinc vento purgati expeditissimè se porrigit.

Expĕdītĭo, onis, f. t. Exercitus, apparatus belli, bellum. [צבא tzeva. גדודים gedudim. ἐκστρατεία, στρατεία. Gallicè, Une descente, un voyage de guerre. Italicè, Spedizione, viaggio di guerra. Germanice, Ein zug wider etwas. Belg. Een tocht. Hispanice, El camino, ó la batalla, ó la guerra. Polon. Ciągnienie, wyprawa na nieprzyiaciela. Vngarice, Hadi készület. Anglice, A fetching, fond, carriage, journey, voyage.] Curtius 8. bell. Gal. Deinde omne impedimentorum agmen, quod tamen erat mediocre, ut in expeditionum agmen, quod tamen erat mediocre, ut in expeditionibus esse consuevit. Ex suscipere expeditionem. συσκευάζεσθαι. ¶ Pœnitur aliquando pœnitebat. Autor ad Herennium: Habet paucis comprehensa acerbitas multarum rerum expeditionem.

Expĕdītĭonālis, [Vngar. Hadbéli, vele, hadi.] Sparsurus in Nigro: Hæc fuit tactica severitatis, ut cum milites quotidie in cavea argenteo expeditionis tempore vis erat videlicet, jussit omne argentum removeri de usu expeditionali.

Expĕllo, is, expuli, act. t. Ejicio. [גרש garash. הדיח hadiach. ἐξώθω, ἐκβάλλω. Gallicè, Jetter ou bouter hors, pousser. Italicè, Cacciar fuori, scacciare. Germanice, Außtreiben. Belg. Wegjagen. Hispanice, Empujar ó fuera. Polonicè, Wypędzam. Vngarice, Ki vetöm. Anglice, To put or thrust out, to drive away.] Plautus: Anciliam domo expulit, Cæsar 3. bell. Civil. Magnis copiis cum sorore Cleopatra gerens bellum, quam paucis ante mensibus per suos propinquos atque amicos regno expulerat. Horatius 2. Epistol. 2: Expulit hebetem rhetor morbum, bilemque meraco. Idem: Naturam expellas furcâ, tamen usque recurret. Ovid. libr. 8. Metamorph. Vevero est expulsa quies, fugit ardua ædes.

Expŭlsĭo, onis, f. t. [מדוח maddiach. גרוש gerush. ἐκβολή. Gall. Deshassement, expulsement. Italicè, Il cacciare fuori. German. Außtreibung. Hispanice, Empujamiento ó fuera. Pol. Wygnanie. Vngar. Ki vetés. Ang. A thrusting or driving out.] Cic. Parad. Quæ expulsiones vicinorum, quæ latrocinia in agris, &c.

Expŭlsŏr, verbale, m. q. [מדיח maddiach. גרש garash. ἐκβολεύς, ἐκπομπεύς. Gall. Celuy qui chasse & pourchasse, dépossesseur. Ital. Che caccia fuora. Germ. Ein außtreiber. Hispan.

κ' ἐφ' ἑτέρα καταστάσεσι, ἐπιφορεῖσθαι. Pol. Τοῖς ἐπὶ τῶν ἐκτὸς. Vngar. Az vtánnok. Ang. Fetherwarde ones.] Cic. pro Quintio. Ille bonorum possessor, expulsus, ejectus.

Expulsim, adverbium à frequenti pulso. [Vngar. Kiverve.] Varro: Pugarum sita, quemadmodum videbis Romæ in foro ante lanternas pueros pugillatim ludentes. Nigidius Grammat. Casuum genus adverbiorum nonnullorum esse, ut expulsim, cursim. Et Nonius.

Expulsio, [מגרשת, משלחת, גרושין] Gall. Exil, proscription, bannissement. Italice, Bando, cacciamento. German. Verjagung, außtreibung. Hispan. Lançamiento, echamiento. Polonice, Wygnanie. Vngar. Kiverés. Anglice, The banishment.] Cic. 5. Tusc. Philosophia expultrix vitiorum.

Expulso, as. [Διωκω, ἐξωθω, πολλάκις ἐξωθω.] Vngar. Kivertalom. Kivérésekre.] frequentat. Martial. Sume nobilium fores expulsare limina, Sum cum necesse ruditer, redde plane.

Expendo, cis, di, sum, ere. Pondero. [תקן tachán, pakadjom. Gall. Peser, penser, examiner. Ital. Misurare, pesare, pesare. German. Abwegen, erwägen. Belg. Wegen. Hisp. Pesar, medir, examinar. Pol. Ważyć. Vng. Mérlem, megfontolom, vizsgálom verbum. Ang. To weigh, to examine, to ponder, to consider, to poise.] Plautus in Aulular. Quot pondo te censes esse nudum? Argento quinte expendi scio pondo centum. Virgil. Aen. 6. Pendebant pœnas alii, nam vincta catenis Corpora per ventos, &c. Horat. 1. Epist. Rectius hæc novit quisquis, &c. Et Epod. Aurum auro expendere, argentum argento examinabimus. ¶ Quandoque significat exactè examinando, cóferre. Aug. Examinatione. Cic. lib. 1. Offic. Quæ cùm tempestates expenderit, quid quisque habeat ut, eadem moderari. ¶ Quandoque luere, exolvere. Virg. 2. Aen. & scelus expendisse merentem. Lucan contra ferunt & est, pensolvisse. Sic expendere pœnas scelerum. Virg. 11. Aen. Supplicia, & scelerum pœnas expendimus omnes. ¶ Aliquando idem est quod recognoscere, considerare. Vnde expensa vocamus ea rationibus, id est, in rationem aliquot erogata, de quibus postea possumus.

Expensus, participium. Datus: cui opponitur Acceptus. [נתון nathón, natéjon, adatás. Gall. Payé, examiné, considéré. Ital. Pesato, stimmato, considerato. Germ. Gewägen, betrachtet. Hispan. Pesado, considerado. Polonice, Ważony. Vngarice, Fel-Mérlett. Anglice, Weighed, considered.] Aurum expensum, Cicer. pro Flac.

Expensum, & Expensus, i, Sumptus: hoc est, quod in rationem aliquem erogatur. [Δαπανη. Gall. Despens, emploite. Italice, Spesa. Germanice, Das außgeben, verzehrt. Belg. Onkost. Hisp. Despesa, gastado. Pol. Wydatky, koszt. Vngar. Költség. Ang. Expence, cost, charge, layd out.] Plaut. in Trucul. Vitarum acceptarum hic expensa. Fin. lib. 33. cap. 3: Et adhuc expensa in tabulis dicuntur. ¶ Expensum ferre, est scribere pecuniam decidere ut ferunt Asconius ait quòd per singula expensi nomina summam quandò expensæ adscribimus. Nomina autem vocantur in rationibus, quos nunc accepti dicimus. Cicer. 3. Verric. Homo diligentissimè & accuratissimè tabulas quam conficeres, satis te explanè omni suspitione abstinuisse, si quibus pecuniâ credebas, iis expensum non ferres, neque in tuas tabulas ullam nomen referres? Idem: Quamobrem si nomina tibi accepta Cæcilii referrent, quid profecisti? Si expensum tulisses, non tu id? Neque solùm de pecunia, sed etiam de aliis rebus dicitur. Cel. Cicero in: Mentio facta est de lenone ea quam expensam tulit Cano Cæsari Pompejus Iadocenus de Sopell. leg. 3. Qui vestem omnem, & res plurimum genere, supellectilis nomine expenso ferè salutus erat.

Expensa, æ, apud Iurisconsultos, est expensam pecuniam confignare ac tradere. [Vng. Költ pénz meg pótlásáról, kezbeadás.] Scævola D. lib. 40. tit. 5. l. 41: Cupito exactionem committeret, isque nummos redactos expensos tulit eidem tutoribus. ¶ Interdum expensum est compensare. Macrob. Saturn. lib. 1. cap. 13: Alterâis tertiis vicenisque intercalares expensas fant intercalationibus quatuor.

Expergo, gis, expersi, expersum, act. 1. [שרה nazáh, shazáh, dimpa, szeggetem, szegim. Gall. Faire, soulever, faire lever, éveiller, exciter. Italice, Aßettare, svegliare, sfregiare. Germanicè, Aufstreichen, mit bestrichen nass machen. Hispanicè, Mojar, remojar. Pol. Zbłocznam. Vngar. Meg ázékolom, vizzel meg hintem. Ang. To besmeare, to anoint, to daube.] Compositum à pango, idè est quasi madefacio, ut docet Servius in illud Virg. 3. Aeneid. tenuisque inficit ossa cruenta: Expergefacta natura lumina.

Expergo, gis, rexi, rectum, act. 1. Quasi exporrigo, à tamen excito. [העיר, hair, hairetsá, haigájom. Gall. Eveiller. Ital. Svegliare, excitare. Germanicè, Aufwecken, erwecken. Belg. Opwecken. Hispan. Despertar. Polonicè, Budzę, rozbudzam. Vngar. Föl-ébresztem. Ang. To awake.] Accius in Antig. Heu vigiles properate, expergite pectora tarda Sopore, evurgite. Gell. lib. 6. cap. 10: Ibare animos juvenum expergebat.

Expergefácio, [העיר, hair, hairetsá.] Gal. Eveiller. Ital. Svegliare, destare. German. Aufferwecken. Hispan. Despertar. Polon. Budzę, rozbudzam. Vngar. Föl-ébresztem. Ang. To awake, to awaken, to stir up.] Cic. 6. Verr. Siforte expergefacere te potes, Autor ad Herenn. lib. 4. Italiam tumultus hic expergefecit motu subito.

Expergefactus, a, um, excitatus. [Vngar. Föl-ébresztem. Ang. To awake, to awaken, to stir up.] Suet. in Cal. cap. 58. Gloriatus est expergefactæ se somno Cæsoniæ, quamvis egisset, eâ ea inscia detexit.

Experior, iris, expertus, Probo, tento, periculum facio. [בחן bachán, מסה masáh, חקר chekár, Examinare, scrutari, investigare, cognoscere. Gall. Experimenter, éprouver, essayer. Italice, Provare, fare esperienza. German. Erfahren, versuchen. Belg. Versoecken. Hisp. Experimentar. Pol. Doświadczam że. Vng. Megkísértem, megpróbálom. Ang. To assay, to try, to prove.] Plautus in Amphit. Experiri ibi mavelim me quàm mihi memorarier. Cicero ad Att. libro 7. Itaque omnia experiar: & ut Cæcio, absequar. Terent. in Eunuch. Omnia prius experiri constituo, quàm armis sapientem decet. ¶ Item experiri simpliciter, vel experiri jus, vel experiri jure, est lege agere, & actionem intendere. Δικαζεσθαι, δικαιον διωκειν. Inde dicto verbo quòd quis rem aliquam judicio petierit, si quod jus sibi ad eam rem petendam habere arbitretur, id ad judices tentandi & experiendi causâ exponunt. Cicero pro Quintio: Fuit procurator qui cum experiri posset. Idem pro Qu. Roscio: Experiri summo jure. Ulpian. l. Prætor ait. ff. Vi bonor. rapt. In eum in anno quo primum experiundi potestas fuit, in duplum: post annum, in simplum ad eum dabo.

Experítus, nomen exparticipio, Expertus, peritus. [מנחש menachésh, מנסה menasséh, חקר chekár. Gall. Qui expérimente. Italice, Esperimentato. German. Erfahren. Hispanicè, Experimentador. Pol. Doświadczony, świadczy. Vng. Megpróbált, kísértett, tapasztalt. Ang. Expert, skilfull.] Horat. 1. Ep. 1. Et decus & pretium recti petit experiens vir. Ovid. 1. Amor. Ingenii est experientis amor. Cic. 3. Verr. Nympho di Centuripinus, bono

homo gnavus & industrius, experientissimus ac diligentissimus statorum item vir experiens fuit. Cic. pro Aul. Col. Quas literas A. Annius vir fortis & experiẽs, & domi nobilis, Milonis Anni. propinquus in foro palàm multis audientibus quũ adesset. Op. acient recitat.

Expértus, participium, sive nomẽ ex participio, quod ferè activè accipitur. [מנסה מנסיון מבחן בחן חקר, chokér, בקי, bakí, נסיון, nisajón, מבחן, mivchán, מנסה, menasé, נסה, nisá, נסוי, nisúi, נסיון, nisajón, נסיון, nisajón, נסיון, nisajón

pud ladirer ne ſit, ac per hoc quædam cuſtodienda prægnantibus omitti, ſatis omittenda: quem errorem magis docuerunt expiavit, in ſummum periculum adducta. ¶ Expiare ſcelera dicitur, punire. Cicer. in Piſonem: Tua ſcelera dii immortales in noſtros multos expiaverunt: id eſt, propterea aſſiderunt noſtros. Saluſt. De Rep. conſil. ad Cæſarem: Neque barbaro ritu cæde cædem, & ſanguine ſanguinem expiandum.

Expiātīs, partic. Purgatus. [אכפר *wekhappēr* מחטאת *mēkhaṭṭāʾṯ* מכפר *mekhappēr* כפר *khippēr* מכפה *mekhakkēh*, *expiatione*. Gall. *Purgé*. Ital. *Purgato*. Germ. *Gereiniget*, *verſünet*. Hiſp. *Purgado*, *alimpiado*. Pol. *Oczyſzczony*, *vyrzniony*. Vng. *Megtiſztuland*, *megengeſztetnek*. Ang. *Cleared by ſacrifice*, *purged*.] Cicero 1. Philip. Quem potes recordari in vita tibi duxiſſe diem lætiorem, quam cum expiato foro, diſſipato concurſu impiorum, &c.

Expiātio, onis, f. t. [כפר *khippūr* חטאת *khaṭṭāʾṯ* *expiatio*. Gall. *Purgation*. Ital. *Purgatione*. Ger. *Reinigung*, *büſſung*. Hiſp. *Aquella cerimonia de alimpiar alli*, *purgacion*. Pol. *Oczyſzczenie*. Vng. *Megtiſztulnak el ſödre*. Ang. *A clenſing*, *a purgation*.] Cicero 1. de Legib. At verò ſceleratum in homines atque impiatum nulla expiatio eſt.

Expiābilis, le, Purgabilis & facilis expiatu. [*Expiable*. Gall. *Purgatif*, *qui ſe peut purger*. Ital. *Che ſi può purgare*. Ger. *Das mit büſſung vermöget oder zu büſſen iſt*. Hiſp. *Coſa que ſe puede purgar por ſacrificio*. Pol. *Rzecz do oczyſzczenia*, *do odpuſzczenia*. Vng. *Megh ſöpreſztetheto*, *el ſöpreſztheto*. Ang. *That may be purged*.] ut, Expiabilis religio, apud Cic. 4. Tuſcul. Bellum expiabile. Idem 13. Philip. Sed hoc primùm videndum eſt: Ciceronem omnibus rebus poſſe perficere: an ſit aliquod bellum expiabile, in cujus pactio paris lex offerantur. id eſt, neceſſarium, & expiandi gratia ſuſceptum præcipuo ſalutis fructu. Budæus.

Expiātiuncula, æ, n. f. Expiatio. [Vng. *Kis ſöpreſztheſt*, *el ſöpreſztheſt*. Ang. *A purging by ſacrifice*.] Expiationis autem necis humanæ ab imprudentibus admiſſæ exemplum videre licet apud Herodotum, lib. 1. cujus in loco Croeſi nepotem nuptias filii ſui celebrantis. Quum autem (ver. 36) filio nuptias Croeſus in manibus haberet, advenit Sardes qui dam cædis admiſſæ præditus, manibusq; impuris, nactione Phryx. His quum ad Croeſi ædes acceſſiſſet, gentiq; inſtituto, petiiq; partis poſſeſſionem, ut liceret expiationem optati compotem eſſe, Croeſus eum expiavit. Budæus.

Expīro, as, penult. product. are, n. p. Spiritum emitto, efflo, exhalo. [יגוע *yigvaʿ* הסתיו *hiſpiach*, *exacto*. Gal. *Rendre l'eſprit*, *ceſſer d'habiter en ſon corps*. Ital. *Spirare*, *mandar fuori l'ſtato*. Ger. *Außthun*, *außgehen*, *verſchmachten*, *ſterben*. Bel. *Deſmayer*, *rendre l'eſprit*. Hiſp. *Eſpirar*, *eſtovar*, *ſe embiar afuera*, *morir*. Pol. *Dokonczyć*, *umrzeć*. Vng. *Lekeſz*, *kimulok*, *kileheltek*. Ang. *To breath out*, *to depart*, *to die*, *yeelde the ghoſte*.] Lucil. lib. 3: Exspirans animam pulmonibus ægre agebat. Aliquando perfectum eſt, ut, exspiravit: id eſt, mortuus eſt. Apuleius. Lucr. 2. ab Vrbe inter primam curationem expirayit. ¶ Tranſlatæ Plin. in Paneg. Ita verò quæ civitas quinquies, atq; etiam ſexies Conſules vidit, non illos qui expirante jam libertate, per vim ac tumultum creabantur: hoc eſt, declinante libertate, ac pellum eunte.

Expīrans, participium. [עיל *gloveal* משתין *meqqiſch*, *ſpiritus*, Gall. *Qui rend l'eſprit*. Ital. *Che ſpira*, *ſpirante*, *ſtato a ſpirare*. Germ. *Außblaſend*, *außſchmachtend*. Hiſp. *El que eſpira*, *o echa ſu ánima*, *el que eſtá muriendo*. Pol. *Odchodzący*. Vng. *Lekelkhetö*, *kileheltö*. Ang. *Yeelding of the ghoſte*.] Cicero 2. de Nat. deor. Eadem q; expirationibus aër alitur & æther, & omnia ſuperia.

Expĭcor, expĭcaris, Indago, percontor, diligenter inquiro: tranſlatione à piſcatoribus tracta, qui piſcium latebras diligenter perſcrutantur. [חקר *bekar* בקש *bikkeſh* *ſcrutari*, *investigare*. Gall. *Enquerir*, *ſ'enquerir avec ſoin*. Ital. *Cercare*, *ricercare*, *ſtudiare*. Ger. *Erforſchen*, *mit fleiſſiger nachfrag erfahren*. Hiſp. *Eſcudriñar*, *buſcar*. Pol. *Wywiadać ſię*, *wiedzieć*. Vng. *Kikeppeltetni*, *kikeſztheni*. Ang. *To ſearche diligently*.] Terent. in Phorm. Petulc. expicare, quaſi nō naris. ¶ Quandoq; hoc facio, elicio. *Ἐξαγω*. Plaut. Tandemq; nescio quid ab eo expicatus.

Expīllo, as, are, Spiſſum facio, denſo, conſtipo. [*Ἐμπυκνόω*. Gall. *Faire entrouder*, *eſpeſſir*. Ital. *Spiſſire*. Ger. *Dick machen*. Hiſp. *Eſpeſſar*, *hazer eſpeſſo*. Pol. *Gęſtię*. Vng. *Megſürüdik*. Ang. *To make thick*.] Plin. lib. 5. cap. 21: Semine intùs expreſſus, & ſolo detractus in pastillos, nec at ſanguine expillando. Idem lib. 22. cap. 7: Expillatum lac.

Explānto, as, are, penult. product. act. n. p. Plano facio: [ישר *lehiſhir* שטח *leſaṭṭeaḥ* פרש *leforeſh* *explanare*, *ſtruere*, *ſtragulare*. Gall. *Applanir & unir*, *declarer*, *donner à entendre*. Ital. *Spianare*, *manifeſtare*, *dechiarare*, Ger. *Eben machen*, *außbreiten*, *außſtreichen*, *außſtaffiren*. Bel. *Effen matan*. Hiſp. *Declarar*, *eſtender*, *eſſanar lo aſſero*, *ó eſgüero*. Pol. *Czyścić*, *gładzić*. Vng. *Megſimitom*. Ang. *To make plaine and even*.] ut, Explanatus, in cunos pedes cortex, apud Plinū lib. 16. cap. 8. ¶ Explanare etiam eſt declarare, manifeſtare, exponere. [*Explanar*, *declarar*. Pol. *Iaſnie tłomaczyć*. Vng. *Meg magyarazni*.] Terent. in Pharm. Quem ante cum tuum ait fuiſſe? explana mihi. Cic. 7. Verr. Explanandum eſt enim diligenter eorum cauſa qui locum ignorant. Idem 3. Tuſc. Non enim vox hæc ſolùm poſuit voluptatem, ſed explanavit quid diceret. Salluſt. in Catil. De cujus hominis moribus pauca prius explananda ſunt, quàm initium narrandi faciam. ¶ Explanari paſſivum. Cic. 1. Acad. Poſt argumentis, & quibusdam rerum notis ducibus utebantur ad probandum & concludendum id, quod explanari volebant. Idem 1. Offic. Quæ is differentia ſit honeſti & decori facilius intelligi quàm explanari poteſt.

Explānātus, participium. [מתרשן *mepharſhēn* *declaratus*. Gall. *Declaré*. Ital. *Declarato*. Ger. *Erklärt*, *außgelegt*. Hiſp. *Declarado*. Pol. *Wyłożony*. Vng. *Megmagyarazatot*. Ang. *Declared*, *made plaine*.] Cic. 1. Academ. In lingua etiam explanatum vocum imperitorum ponebant.

Explānātē, adverbium, Apertè. [מיסבבאר *beſibbūr* *apertè*, *diſertè*, *explanatè*. Gall. *Clairement*, *manifeſtement*. Ital. *Chiaramente*, *manifeſtamente*. Ger. *Klärlich*, *offenbar*. Hiſp. *Claro y manifeſtamente*. Pol. *Iaſnie*, *otwarcie*. Vng. *Nyilván*, *megvarázo*. Ang. *Plainly*, *clearly*.] Cicero in Orat. Fortè mihi res facultatis in eo quem vos unum eſſe eloquentem, ac deſignare rem poſſe negatis, id facere tam profusè & anguſtè, quàm is illis eruditiſſimis disputationibus fieri ſolet? ſed cum explanatiùs, tùm etiam uberius, & ad communem judicium populi eam, intelligemiam accommodatius.

Explānātor, ōris, m. t. Qui interpretatur & exponit. [מבאר *mebaer* מרשן *merſhēn* *explanator*, *enarrator*, *expoſitor*. Gall. *Expoſiteur*, *qui declare et donne à entendre*. Ital. *Chiarificatore*, *dichiaratore*. Ger. *Außleger*, *außlegrer*. Hiſp. *Declarador*, *eſtendedor*. Pol. *Wykładacz*, *obiaśniacz*. Vng. *Magyarázo*, *fejtegető*. Ang. *An expounder*.] Cicero 2. de Divinat. Nunc enim explanatores, ut Grammatici Poëtarum.

Explānātio, onis, f. t. explicatio, enodatio, interpretatio. [פרשה *parāſhāh*, *declaratio*, *explanatio*, *explicatio*. Gall. *Declaration*, *expoſition*. Ital. *Dichiaratione*, *eſpoſitione*. Ger. *Außlegung*, *außlegung*. Hiſp. *Declaracion*, *declaracion*. Pol. *Wykład*, *obiaśnienie*. Vng. *Magyarázás*, *fejtegetés*. Ang. *A declaring*, *a making manifeſt*.] Cicero 1. de Divin. Hemigenium omnis, vaticinationibus, ovalis, quid erant nubla obſcura, multa ambigua, explanationes adhibitæ ſunt interpretum. ¶ Explanatio item figura eſt Rhetorum, de qua vide autorem ad Herenn. libro 4.

Explānābilis, [Vng. *Kimeghmagyarazhato*, *megmagyarazhato*.] Seneca Ep. 108. clariſſima vox eſt quidem, ſed non explanabilis, & perturbata & inefficax de animalium voce.

Explānto, as, are, n. p. Plantas evello. [*Arracher*, *ſ'arracher*. Gall. *Deplanter*, *arracher*, *ce qui eſt planté d'un lieu en un autre*. Ital. *Sbarbare*, *ſradicare*. Ger. *Außreiſſen*, *außpflantzen*. Hiſp. *Deſplantar*, *arrancar*. Pol. *Wyſadzać*, *wyrzucać*. Vng. *Kigyomlálom*. Ang. *To pull up plants*, *to weed*.] Colum. lib. 4. cap. 14: Pampini ſe capreolis diligenter ſuis tenent, ne omnis explantentur. Idem lib. 5. cap. 9: Arbores ſuas explantes arbuſculam, &c.

Explēndesco, is, ere, n. t. Laceo, eminco. [לבן *malbīn* *deal-bare*. Gall. *Reſplendir*, *reluire*. Ital. *Riſplendere*. Ger. *Hell werden*. Hiſp. *Reſplandecer*. Pol. *Lśnić*. Vng. *Kezdek fénleni*, *rendöklöttem*. Ang. *To ſhyne*, *to glaſſe*.] Suetonius in Tit. Veſp. cap. 2: In puero ſtatim corporis animiq; dotes explendescentes magis ac magis deinceps pro ætatis gradibus forma egregia.

Explēo, ples, plēvi, plētum, 2. Impleo, complea. Latine, ſatio. [מלא *malē* השביע *hiſbīa* *implere*, *complere*. Gall. *Remplir*, *combler*, *raſſaſier*, *raſſaſier*. Ital. *Satiare*, *empire*, *compire*. Germ. *Erfüllen*. Bel. *Remplir*. Hiſp. *Hinchir*, *hartar*. Pol. *Napełniać*, *naſycić*. Vng. *Megtöltöm*, *kitöltöm*, *betöltöm*. Ang. *To fulfill*, *ſatisfie*.] Componuntur à præpoſitionibus ex & verbo pleo, quod aliquando in uſu fuit, factum ex nomine Græco πλεως. Cicero de Orat. Neq; ulla ſententia verba, quaſi minùs expleat. Virgil. libro 4. Georg. Inſequitur cumulo præruptus aquæ mons, quique ruit duplicatus in hoſtes, complet & ſpumis ingurgitat ater arenam. Salluſt. Neque prius jugulandi finis fuit quàm Sylla omnes ſuos divitiis explevit. ¶ Interdum complico, perficio. Virgil. 6. Æneid. Diſcordem, explebo numerum, redeatq; tenebris. Plinius libro 36: Vlcera eorum purgant lenitq; explentq; cicatrices, & emendant. ¶ Interdum conſolor. Terent. in Heaut. Hem tu mei ſolus ſolicis ſunt cauſa, ut me unum expleant. ¶ Interdum exonero: nam ex quandoq; privativa eſt. Ennius: Navibus explebant ſeſe, remiq; replebant. Vide Servium. Explere animum curis, pro exonerare. Terentius in Hecyra: Explet animum, req; hoc omnino expedit. ¶ Explere animum, pro ſatisfacere animo. Terentius in Andr. Dum tempus ad eam rem tulit, qui animum ut expleret tuum.

Explētus, participium, Comp. etus, perfectus. [מלא *malē* *implē-*

[illegible] Gall. [illegible] Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. 2. de Finib. Habes undiq; expletam, & perfectam Torquate formam honestatis.

Expletio, onis, f. to. Impletio, perfectio. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. 5. de Finib. In eaq; expletione naturæ summi boni hanc constituere.

Expletum, ti, n. [illegible] Vng. Ang. Cic. Sen. Epist. 1. Tibi licentia arborum, expletorum esse ventris.

Explētus, ta, tum, Quod expleri potest. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] ut, Explenda oratio, Cic. 1. Acad.

Explicabilis, le. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Dionys. de Grammaticis lib. 1.

Explicabiliter, Adverbium explicare. [Vng.] Dionys. de Grammaticis lib. 1.

Explicātē, adverbium, pro clarè & apertè. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. 3. de Orat. Qui distinctè, qui explicatè, cum ornamentis, qui illuminatè, & rebus & verbis dicunt.

Explōdo, explodis, penult. prod. & explosi, explosum: Ab ex & plaudo, cum sono ejicio, quod si qui rem ejusmodi plausore, & gestu, ac strepitu comprobant. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. 2. de Divin. Sed hoc genus divinationis jam communis explosum. Idem pro Cluent. Te verò illud idem, quod tum explosum & ejectum est, nunc recreare. Idem in Orat. Itaq; eos raucos (sæpe audivi) explosa est. Idem pro Cluent. Te verò illud idem, quod tum explosum & ejectum est, nunc recreare. Idem in Orat. Atticus explaudebatur.

Explōro, explōras, penult. prod. act. p. Antiquis interdum pro exclamare, sive ejulo. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Virg. 1. Aeneid. Vt primùm lux alma data est, exuere, laborem ex quo, explorare novas, quas vento accepit, undas. Quæ sedes conficiat. Plin. in Epistol. Locus fuit pectus, & molliter quem ego interim explorandi medico imperio jussi, ut recipere, & sustinere opus posset. ¶ Interdum idem est quod obstrepere. Virgil. 9. Aeneid. Nemon' & trepidi Troes formidine portas Explorant. ¶ Interdum deliberare, [illegible] Virgil. 1. Aeneid. quos ô regina quondam optas explorare labor. ¶ Interdum curare, idem lib. 4. Georg. Et insperata foetus explorare laborat.

Explōrātus, comparativus explorātior, ius. Certus, apertus, perspicuus: [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. Attic. lib. 9. Quamquam hæc ejus quoque rei justa defensio est explorata: hoc est, explicata & explanata. ¶ Explicitus, i. est explorata: hoc est, explicata & explanata. ¶ Explicitus, i. est explorata: hoc est, explicata & explanata. Martialis lib. 14. Quo vis cum loco portes hoc breve libellum, Versibus explicitus est omne duobus opus.

Explōrātiō, comparatè ab explorans nomine. [Vng.] Cæsar. de Civil. Sed ex propositis conditionibus, explicitius videbatur ad Pompeium revertere.

Explōrātiō, Ex. Explorandi actio: [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] ut, Rudentis explicatio, Cic. 2. de Divin. ¶ Explicatio, declaratio, [illegible] Cic. 3. de Finib. Multum ad explicationem tuam illa profecerit.

Explōrātus, us, m. o. aliud verbale ejusdem significationis. [Vng. Ang.]

Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. de Nat. deor. lib. 3. Quibus non vulgaris in sutura gradus: sed mollis alterno ductum explicatu glomeratio. Idem: Hæc fere dicere habui de natura deorum, non ut eam tollerem, sed ut intelligeretis quam esset obscura, & quam difficiles explicatus haberet.

Explicātor, oris, m. i. Qui aliquid explicat aut exponit. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. de Orat. Interpretes & explicatores sapientiæ.

Explicātōrius, ria, rium, Explicandi, declarandi. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. in Orat. Advocatus est ab omnibus, fateor: sed tamen rerum explicator, prudens, severus, gravis non ut in judiciis vestiret causas, sed ut in bellatoris bella narraret.

Explicatiōnes, idem. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] ut, explicatus oratione perpetua, est is dicendi, Cic. 1. Acad.

Explicātē, comparativum explicātius, superlativum explicātissimè. Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. 1. de Orat. Itaq; eos (sæpe audivi) explicatè rauco sæpe accentu hinc audiri video. Sunt enim res ipsa, atq; exaudiuntur Actoptum, si quid illo strauerit explodi. Idem pro Cluent. Te verò illud idem, quod tum explosum & ejectum est, nunc recreare. Idem in Orat. Atticus explicatissimè.

Explicātus, ta, tum, Explicatior, explicatissimus. Explanatus, explicitus, expeditus, enodatus. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. 1. de Orat. Quid dilucidè, quid explicatè, quid illuminatè, quid rebus & verbis dicatur. Idem: Hæc fere dicere habui de natura deorum, non ut eam tollerem, sed ut intelligeretis quam esset obscura, & quam difficiles explicatus haberet.

Explicitē, adverbium explicitius, explicitissimè. Explanatè, expeditè, enodatè. Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. 1. de Orat. Quid dilucidè, quid explicatè, quid illuminatè, quid rebus & verbis dicatur.

Explicitus, ta, tum, Explicatus, explanatus, expeditus, enodatus. [illegible] Gall. Ital. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Cic. Attic. lib. 9. Quamquam hæc ejus quoque rei justa defensio est explicita: hoc est, explicata & explanata. ¶ Explicitus, i. est explorata: hoc est, explicata & explanata. Martialis lib. 14. Quo vis cum loco portes hoc breve libellum, Versibus explicitus est omne duobus opus.

Explicō, explicas, penult. prod. & explicui, & explicāvi, explicātum & explicitum, explicāre, explicāndi, explicātus, & explicitus, & explicātio, explicātor, explicātorius, explicātiō, explicātus, explicātē, explicātius, explicātissimè, explicitē, explicitius, explicitissimè, explicitus, explicitus, explicitus

pueritiæ nescit, ac per hoc quædam ruboris dignadignis omittat, facit omnia eodem quem erroremmagnis documentis expiavit, in luminum periculum adducta. ¶ Expiare sceleratè eli, punire. Cicero 1. Philip. Fontem: Tua scelera dii immortales in nostros mites expiaverunt: id est, propter te afflixerunt nostros. Salust. De Rep. cond. ad Cæsarem: Neque barbaro ritu cæde caedem, & sanguine sanguinem expiandum.

Expiātus, part. Purgatus. [מכטר *mechuppar* מחטא *mechuttá* מכטר *mechuppar* כטר *chuppar* מנקה *menukkē* *expiatus*, Gall. *Purgé*. Ital. *Purgato*. Germ. *Gereiniget/ entsündet*. Hisp. *Purgado, alimpiado*. Pol. *Oczyszczony, oczyszczony*. Vng. *Elkérdőzteté, megtisztíttatott*. Ang. *Cleansed, purged*.] Cicero 1. Philip. Quem patres reconciati in vita non laxasse diem lætiorem, quàm quem exorata fœdifragio concussa impietatum, &c.

Expiātio, onis, f. t. [כטר *chuppar* חטאת *chattáth*. *Expiatio*, Gall. *Purgation*. Ital. *Purgazione*. Ger. *Reinigung, Entsündigung*. Hisp. *Aquella obra de alimpiar a sí, purgacion*. Pol. *Czyszczenie*. Vng. *Meg tisztúlás, el tétel*. Ang. *A cleansing, a purgation*.] Cicer. 2. de Legib. At verò sceleratos in homines atque impietatum nulla expiatio est.

Expiātus, a, um, Piatus & factis expiatio. [*Εξιλασμένος*. Gall. *Purgatif, qui sert à purger*. Ital. *Che fa purgare*. Ger. *Reinigende zu reinigen oder zu entsündigen*. Hisp. *Cosa que se puede purgar por sacrificios*. Pol. *Czemu do oczyszczenia, do oczyszczenia*. Vng. *Megtisztítható, el törölhető*. Ang. *That may be purged*.] Ut, Expiabilis religio, apud Cic. 4. Tuscul. Bellum expiabile. Idem 3. Philip. Sed nos prius mihi videndum est, Pacem omnibus ne pax quidem possit: an sit aliquod bellum expiabile, in quo pacto pacis lex ita serviens, ut & civium libertatem, & expiandi belli spatium susceptum placuisse videatur. Budæus.

Expiātiōnum, n. n. t. Expiatio. [Vng. *Meg tisztúlás, el törlés*. Ang. *A purging & clearing*.] Expiationis autem notis humanæ ab impiorum moribus adhuc exemplum videre licet apud Herodotum, ubi Cyrus Cæli memini nuptias nullis celebrantis. Quum autem quæsisset, filiæ nuptias Græcus in matrimonio haberet, acceptis Sardeis quidam calamitate præditus, manibusque impuris, nullo ne Phrygis die quum ad Croesi ædes accessisset, præcipuè inducto, magnopere postulasse ab eo ut liceret expiationis optatæ compotem esse, Croesus eum expiavit Budæus.

Expīro, as, penult. prod. Act. n. p. Spiritum emitto, efflo, exhalo. [יגוע *gnuach* תמת *mippáchath* *exanimo*. Gall. *Rendre l'esprit, rendre l'ame*. Ital. *Spirare, mandar fuore l'spirito*. Ger. *Zuspatmen, aufhören, sterben*. Bel. *Wtblasen, ëerwt*. Hisp. *Espirar, espirar, echar el espiritu, morir*. Pol. *Dochodzę, ustawam*. Vng. *Lélekzést kibocsátok, lehellök*. Ang. *To breathe out, to give up the ghost*.] Lucil. lib. 3: Expirans animam pulmonibus ægre agebat. Aliquando per se plenum est, ut, Expiravit: id est, mortuus est. *Ἐκπνέω*. Liv. 2. ab Vrbe: Inter primam curationem expiravit. ¶ Transfertè Plin. in Paneg. Ita verò quæ civitas quinquies, atque etiam sexies Consulem vidit, non illos qui expirante jam libertate, per vota in tempus creabantur: hoc est, dechinante libertate, ac pedum cunte.

Expīrans, participium. [גוע *gnuach* תמת *mippáchath* *exanimo*. Gall. *Qui rend l'esprit*. Ital. *Che gitta fuore il vento a l'huomo*. Germ. *Aufhörend, aufhörmend*. Hisp. *El que espira, echa vendo, el que muere*. Pol. *Dochodzący*. Vng. *Lélekzést kibocsátó, lehellő*. Ang. *Yielding the ghost*.] Lucret. lib. 2: Sanguinis expirans calicum de pectore flumen.

Expīrātio, onis, f. t. [תמת *mippáchath* *exanimo*. Gall. *Expiration, exhalation*. Ital. *Esalazione, spirazione*. Ger. *Zuathmung*. Hisp. *Exhalacion, el espirar*. Pol. *Oddech*. Vng. *Lélekzésnek, kilehelés*. Ang. *A yielding of the ghost*.] Cicero 2. de Nat. deor. Ejusdemq; expiratione alit aer & æther, & omnes superi.

Expiscōr, expiscāris, Indago, percontor, diligenter inquiro: trans. atione a piscatoribus tracta, qui piscium latebras diligenter persecutantur. [חקר *chakár* בקש *bikkésh*, *exquiro, scrutor*. Gall. *Enquerir, s'enquerir*. Ital. *Pescare, cercare, investigare*. Ger. *Erforschen: mit fleiss etwas suchen, nachtrachten*. Hisp. *Escudriñar, inquirir*. Pol. *Wynaydę, śledzę, badam*. Vng. *Megvizsgálom, kutatom, kérdezősködöm*. Ang. *To search diligently*.] Terent. in Phorm. Perii: expiscare, quid nunc opus. ¶ Quandoq; lucrifacio, elicio *ἁλιεύω*. Plaut. Tandemq; nescio quid ab eo expiscatur.

Expīssō, as, are, Spissum facio, denso, condipo. [*πυκνόω*. Gall. *Faire ou rendre épais*. Ital. *Ingrossare*. Ger. *Dick machen*. Hisp. *Espessar, hazer espesso*. Pol. *Gęszczę*. Vng. *Megsűrítem*. Ang. *To make thick*.] Plin. lib. 5. cap. 13: Semine trito expressus, & Sole densatur in pastillos, necat sanguinē expellendo. Idem lib. 20. cap. 7: Expissatum lac.

Explānto, as, pen. prod. act. p. Planū facio: [ישר *hishkiach* יסף *hósif* באר *bíer* ערש *parásch*. *Explanare, declarare, planum facere*. Gall. *Applanir & unir, declarer, donner à entendre*. Ital. *Spianare, manifestare, dichiarare*. Ger. *Gleichen, ebnen, klar machen, erklären, verständlich*

machen. Bel. *Effen maken*. Hisp. *Declarar, allanar lo aspero, lo desigual*. Pol. *Gładzę, zdobię*. Vng. *Megigazítom*. Ang. *To make plain and even*.] ut, Explanatus, in denos pedes cortex, apud Plinium lib. 16. cap. 8. ¶ Explanare etiam est declarare, manifestare, exponere. [*ἑρμηνεύω, δηλόω*. Pol. *Tłomaczę wykładam*. Vng. *Megmagyarázom*.] Terent. in Phorm. Quem amicum tuum ad istæc dicam? explana mihi. Cic. 7. Verr. Explanandum est enim diligentius eorum causa qui locum ignorant. Idem 3. Tusc. Non enim vos bo si sum posse volupitatem, sed explanavit quid dicerem. Sallust. in Catil. De cujus moribus hominis pauca prius explananda sunt, quàm in tutum narrandi faciam. ¶ Explanari, passivum. Cic. 1. Acad. Post argumentis, & quasi rerum notis ductibus inchoatur ad probandum & concludendum id, quod explanari volebant. Idem 1. Offic. Qualis differentia sit honesti & decori facilè intelligi quàm explanari potest.

Explānātum, i. n. [אמרים *imrim* *sermones*. Gall. *Declaré*. Ital. *Dichiarato*. Ger. *Erklärtes*. Hisp. *Declarado*. Pol. *Wyłożone*. Vng. *Megmagyarázott dolog*. Ang. *Declared, made known*.] Cic. 1. Acad. Poss in Lingua etiam explanatam vocis impressionem ponebam.

Explānē, adv. Aperte. [הישר *hajshár* *æquitas, bonum, æquitas*. Gall. *Clairement, manifestement*. Ital. *Chiaramente, manifestamente*. Ger. *Klärlich, deutlich*. Hisp. *Claro y manifiestamente*. Pol. *Iasnie, otwarcie*. Vng. *Nyilvánvalóan*. Ang. *Plainly, declarably*.] Cicero in Oratore: Quorum facultas in eo quem volumus esse eloquentem, ut de foro recedere possimus; ita faciat tam presse & anguste, quàm in illis eruditissimis disputationibus fieri solet: sed cum explanatius, tum etiam uberius, & ad communem judicium populare magis intelligentiam accommodatius.

Explānātor, oris, m. t. Qui interpretatur & exponit. [מתורגמן *metúrgeman* מליץ *melíts* *interpres, explanator*. Gall. *Expositeur, qui declare et donne à entendre*. Ital. *Che dichiara, dichiaratore*. Ger. *Ein erklärer, auslieger*. Hisp. *Declarador, glosador*. Pol. *Kładący, objaśniający*. Vng. *Magyarázó, fejtegető*. Ang. *An expounder*.] Cicer. 2. de Divinat. Sunt enim explanatores, ut Grammatici Poëtarum.

Explānātio, onis, f. t. explicatio, enodatio, interpretatio. [מליצה *melítsá* *declaratio, explicatio, interpretatio*. Gall. *Declaration, exposition*. Ital. *Dichiaratione, esposizione*. Ger. *Erklärung, auslegung*. Hisp. *Declaracion, glosa*. Pol. *Wykład, objaśnienie*. Vng. *Magyarázás, fejtegetés*. Ang. *A declaring, a making manifest*.] Cicer. 1. de Divinat. Conjectura nomatis, vaticinationibus, oraculis, quod erant multa obscura, multa ambigua, explanationes adhibitæ sunt interpretum. ¶ Explanatio rhetorica figura est Rhetorum, de qua vide autorem ad Herenn. libro 4.

Explānābilis, [Vng. *Kimondható, megmagyarázható*.] Seneca lib. 1. de Ira: Et vox ille quidem, sed non explanabilis, & pertubato & inefficaci de animalium voce.

Explānto, as, are, n. p. Plantas evello. [*ἐκριζόω*. Gall. *Deplanter, arracher les arbres et plantes d'un lieu ou terre*. Ital. *Spiantare, sradicare*. Ger. *Ausrüten, ausspflantzen*. Hisp. *Desplantar, arrancar plantas*. Pol. *Wykopuię, wyrywam*. Vng. *Kigyomlálom*. Ang. *To pull up by the roots*.] Colum. lib. 4. capit. 14: Pampinis se explicabit, ut fere solet: ne ventis explantentur. Idem lib. 5. cap. 9: Arietem explantes arbusculam, &c.

Explēndesco, is, ere, n. t. Lucro eminco. [זהר *zahár* *splendere, nitere*. Gall. *Resplendir, reluire*. Ital. *Risplendere*. Ger. *Glänzen, scheinen*. Hisp. *Resplandecer*. Pol. *Lśnię*. Vng. *Kivirágzom, fénlem, ragyogok*. Ang. *To shine, to give light*.] Sueton. in Tit. Vesp. cap. 2: In pueritia firma corporis animiq; dotes explenduerunt magis ac magis deinceps per ætatis gradus formæ egregia.

Explĕo, plēs, ēvi. Impleo, compleo. Gnavo, fatio. [מלא *maláh* שבע *sabáh* *impleo, satio, saturo, abundanter do*. Gall. *Remplir, combler, assouvir, rassasier*. Ital. *Satiare, empire, compire*. Germ. *Sättigen*. Bel. *Verveilen*. Hisp. *Hartarse*. Pol. *Wypełniam, nasycam*. Vng. *Megtelem, betöltöm, bétöltöm*. Ang. *To fill, to satisfie*.] Componitur a præpositione ex & verbo pleo, quod aliquando in usu fuit, factum ex nomine Græco *πλεῖος* sive *πλέως*. Cicer. de Orat. Nec, defectiones verba, quasi rimas explet. Virg. 1. libro 4. Geor. Improbus ingluviem ranis, loquacibus explet. Sallust. Neque prius ingluvidi finis fuit, quàm Sylla omnes suos divitiis explevit. ¶ Interdum compleo, perficio. Virgil. 6. Aeneid. Ipse deum, explebo numerum, reddarq; tenebris. Plinius libro 36: Vitrea eorum purgamentaliter, explentq; crassities, & emendant. ¶ Interdum confolor. Terent. in Heaut. Hem tot mei solius labori sunt causa, ut me unum expleant. ¶ Interdum exonero unam ex, quandoq; privativa est. Ennius: Navibus explebant fretum, terramq; replebant. Vide Servium. Explere animum curis, pro exonerare. Terentius in Hecyra: Explē animum, req; hoc omnino expedi. ¶ Explere animum, pro satisfacere animo. Terentius in Andr. Dum tempus ad eam rem tulit, qui animum ut expleret suum.

Explētus, participium, Completus, perfectus. [מלא *mulé* *impletus*.]

[illegible] Gall. [illegible] Ital. Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. 2. de Fin. Habet undiq; explet. & perfectam. Torquace tormam bonestatis.

Explētio, onis, f. c. Impletio, perfectio. [מלא mala, clausura.] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. Erfüllung. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cic. 5. de Finib. In eaq; explemone natura summi boni hnem constituit.

Explēmentum, ti, n. f. [מלא mala, clausura.] Vng. [illegible] Idem. & nec. Epist. 11. Si scieris cuiumina arborum, explementum esse ventos.

Explēbilis, le. Quod explere potest. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] ut, Explebilis oratoris perpetuae, est vis dicendi, Cic. 1. Acad.

Explēbilis, le. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] ut, Explebilis mensura. Plin. lib. 4. cap. 13. Totum autem hoc mari ad Scaldim usq; fluvium. Germanicae accolunt gentes, haud explebili mensura.

Explēbiliter, Adverbium explētē. [Vng. [illegible] Dionedes Grammaticus lib. 1.

Explētē, adverbium, pro clarè & apertè. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. Klärlich/deutlich. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Plainly, clearly.] Cic. 3. de Orat. Qui dilucidè, qui explicatè, qui abundanter, qui illuminatè, & rebus & verbis dicunt.

Explōdo, explodis, penult. product. explosi, explosum. Ab ex & plaudo, cum sono ejicio, quod fit quū tum quę non placuit, clamore, & gestu, ac strepitu damnamus. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. Mit einem gespey/mit trauben oder zum maul ausspeyen. Bel. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. To drive out with clapping of hands.] Cic. 1. de Orat. Itaq; nos raucos sæpè attriti hinc audivideo (tenet enim res ipsa, atq; usus artis) Aesopum, si paulum intravecurit explosum & ejectum esse, nunc retulisse dicunt. Cic. 2. de Divin. Sed hae gentes divinationis vim jam communis explosit.

Explōro, explōras, penult. product. al. g. Antiqui utebantur pro exclamo, five ejulo. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Varro: Gemi, explorare, turbam omnem concitat. Explorato antea, pro exclamare usi sunt sed postea pro prospicere, & sagaciter inquirere. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. To search, to seek out.] Virg. 1. Aeneid. Ut primum lux alma data est, exire, locosq; Explorare novos, quas vento accesserit oras, Quaerere conciliit. Plin. in Epistol. Locus fuit spissus, & mollis: quem ego interim explorari modicis impendo jussi, an reperire, & sustinere opus possit. ¶ Interdum idem est quod observare. Virg. 9. Aeneid. Necnon & tripodas Teucris formidine portas Explorant. ¶ Interdum celebrare, [illegible] Virg. 11. Aeneid. Tuus & regina quod optus explorare labor. ¶ Interdum fovere. Idem lib. 4. Georg. Et supinatos explorat robora fundis.

Explōrātus, nomen ex partic. pro, Certus, apertus, perspicuus: [מחקר scalkir, investigabilis, exactus. Gall. Certain, assured. Ital. [illegible] Germ. Erkundiget, gewiß. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Certain, sure.] ut, Explorata salus: cunctis exercitum, Solus explorata. Cicero ad Appium. Vt consolatus fortem virum atque fugientem, quàm ut explorata jam spe salutis offenderem, ita. ¶ Exploratum est mihi, vel explorata habenda est, certò scio, liquidò novi. Cicero de Senect. Quis est tam illitus, quem vis fit adolescens, cui sit explorandum, si ad vesperam utique esse victurum? Idem Attico: Quid enim explorati esse possit, quàm illius animus in Rempublicam? Idem post Reditum: Quem mihi esset exploratissimum? P. Lentulum proximo anno Consulem facturum. Idem Attico: Catonem hoc idem probaturum explorato habeo.

Explōrātē, adverbium, Certè, planè. [illegible]

Gall. Certainement, veritablement. Ital. Certamente, veramente. Ger. Gewiß lich. Hisp. Certamente, en verdad. Pol. Isprze, doprawdy. Vng. Nyilvan, bizonyal. Ang. For a sartes, for a certainty.] Cicer. ad Quint. Frat. Hæc ita semper, judico, ad te explorate scribo. Plautus ad Senatum: Non solùm benè sperare de nobis homines, sed explorate judicare volumus.

Exploratio, fit. probatio. [בחינה Pol. Wyśledzenie, wynalezienie. Vng. Megkeresés, probálás.] Macrobius Saturnal. lib. 2. cap. 2: Quod non infacetè in adulterii explorationem ambiguitate convertit,

Explōrātŏr, pen. prod. Verbum t. speculator, qui explorat & observat. [מרגל מרגלית מרגלות, שומר, נוצר, צופה &c. Gall. Espion, une sentinelle ou guet, guetteur. Ital. Spione, una sentinella, guardiano. Ger. Ein auffhaber, erkundiger. Hisp. La espia o atalaya, el que da los avisos. Pol. Podpatrzacz, śledzący. Vng. Kém, les-figyelő, próbáló. Ang. An espier or privie searcher.] Cæs. 1. bell. Gall. Plaut. Pseud. Explaratorem nunc ludo faciamus suppositium. Plinius libro 18. capite 9: Scribit in recenti ad duces exploratos, &c.

Explōrātōres, um. qui secreta muniant hostibus, proditores sunt, & capitis pœnas sunt. Ammianus in homine delictum, de eo nihil.

Explōrātōrĭus. [Vng. Kémlő ügyességű.] Suetonius in Caligula: Cunctos autem & principes victoriæ novo genere, ac nomine Coronarium donavit quas citò ritas Solis ac lunæ ýdeoque speculatorias appellavit.

Explorato, ablativus participii adverbiale politus. Tacitus libro 13: Et explorato jam profectos amnes, nocturnam quietam, utq; affirmatum non infirmam egit id diē, postquam exploratum illi & cognitum.

Explōro, as, are. Spolio, privo. [שלל לבז, לשסות, ושלל &c. Gall. Despouiller, despouiller, piller. Ital. Spogliare. Ger. Berbeuben oder berfauben. Hisp. Despojar. Pol. Odzierać, łupić. Vng. Meg fosztom. Ang. To spoile or rifle.] Cicer. pro Dejotaro: Quo tam cupidè ex animo fuit, qui tuxionatus sit, ferret, & filium suum expoliare maluerit, quam ubi pecuniam non submittere? Expoliare honore & dignitate a Cæsare. Hirtius 8. bell. Gall. ¶ Expoliari, Zosius inquit, elegantiâ figura dicuntur qui sunt privati, qui jacturam in bonis passi sunt. Ita tu. consul. in l. prima. ff. de Donat. inter virum & uxorem, dixit donationem esse prohibitā inter conjuges, ne alternatio amoris spoliaretur. Sic. 2. de Bon. damn. Is qui damnatur in carcerem propter crimen, non debet spoliari bonis, antequam feratur sententia ad eā, privari. Et quod Justinianus in §. Compensationes. Inst. in nonnullis de actionib. dicit Expoliatum. In 1. consul. lib. final. ad fin. de his quæ in fraud. dot. dicit. Exutam bonis, ut para. Exui bonis, & Expoliari bonis: id est, jacturam bonorum pati. Unde interpretes dicti §. Compensationes, verbi expoliatus elegantiam non intelligentes aliorum, sed culum. & plane turpium, ut Zosimo ultro verbo fertum inyecerunt.

Expŏlĭo, his, hire, ssi, q. Extrahere, abstrahere, extremam manū imponere. [מרק מרוק מרוקים שטף מגרפות &c. Gall. Polir, adoucir. Ital. Polire, adornare. Ger. Reinigen, ausbutzen, zurichten. Hisp. Macho pulir. Pol. Polerować, wygładzać, wypolerować. Vng. Megsimogatom, megsikasztom. Ang. To burnish, to trimme, to polish.] Plautus in Milite: Meum opus ita dicho expolitum, ut improbare non queas. Cic. de Inventione, lib. 2: Nihil umquam in genere omni ex parte perfectum naturâ expolivit.

Expŏlītus, participium. [חרוץ מחורץ, מחוררים &c. Gall. Poli, accoustré. Ital. Polito, brillante. Ger. Außgeputzt, außbutzig, zierlich. Hisp. Macho pulido. Pol. Nadobnie wypremowany, wyperfumowany. Vng. Megsimogatott, fényesített, ékesített. Ang. Polished, trimmed, burnished.] Plenum atq; expolitum orationis genus, Cicer. in Orat. Dens expolior, Catullus. Libellus pumice expolitus, Idem.

Expolitĭo, onis, f. t. Exornatio, explicatio. [תיאור תמרוק, תיקון, עיבוד &c. Gall. Polissement, polissure. Ital. Espolitione, ornamento. Ger. Außbutzung, zierde, ornament. Hisp. Adornamiento, obra de pulir. Pol. Polerowanie, ozdoba. Vng. Megsikasztás, fényesítés. Ang. A polishing, a burnishing.] Cicer. ad Quint. Frat. Vide ne nam expolitionem urgeat de qua quidem & Philotimus, &c. Expolitio enim & exornatio quædam sententiarum apud Rerentium, cum in eodem loco manemus, & aliud atq; aliud dicere videmur.

Expŏlītissĭmus, superlativus. [Pol. Przepiękniejszy. Vng. Igen megsikasztatott, igen fényes.] Gell. lib. 2. cap. 20: Varro agros optimè cultos, & villas expolitissimas vidisse. Verba Scipionis contra Claudium Asellionem.

Expōno, nis, pen. prod. nere. act. 1. Exprimo, profero: [טרש פרסה טרש בקר. Gall. Exposer, mettre au dehors, ou mettre. Ital. Mettere fuori. Ger. Außlegen, außthun. Bel. Wtlegi. Hisp. Poner de fuera. Pol. Wykładam, wydaie. Vng. Kimondom, kifejtem, [item] kimutatom, [item] megmagyarázom. Ang.

To expone, to set forth, to set out to the sight.] ut, Exponere vasa, Cicer. Exponere in Sole Fœnum, ut liceat, Colum. Exponere in tectam copias, Livius. Exponere in navibus milites, Cæsar. Et Virgil. 12. Æneid. -socios de puppibus altis Pontibus exponunt. Plautus in Trucul. Nunc ego istos mundulos, urbanos amasios Hos istu exponam. ¶ Aliquando significat abjicere, & sorti ac fortunæ committere. Vide infantes abjecti, & commissi fortunæ, expositi dicuntur. Terent. in Heaut. Quum exponeo eam do illi, de digito anulum detraho, & cum dico, ut unâ cum puella exponeret. Liv. 1. ab Urbe in proximâ alluvie, ubi nunc ficus ruminalis est, pueros exponunt. Plaut. in Cistel. Dat eam puellam ei servo exponendam ad necem. Philonium epistolæ omnibus commendationibus destituta, malignitati interpretantiū exponitur. Cic. 3. Verr. Quum ubi expolita esset amicis Pamphylia ad prædas dum. ¶ Aliquando significat declarare, explicare, interpretari. [אפיקים & ביאור, מפרש. Gall. Exposer, declarer. Ital. Dichiarare. Ger. Außlegen oder erklären. Hisp. Declarar la razon. Pol. Objaśniam. Vng. Megmagyarázom. Ang. To shew and declare.] Cicer. Philip. Antequam de Repub. loquar, P. C. exponam vobis breviter consilium profectionis, & reversionis meæ. ¶ Ponitur etiam interdum pro expendo. κομίζω. Salinus: Quum magnam vis pecuniâ expedisset.

Expōsĭtè, Adverbium, explicatè. [מפורש, מתפרש. Pol. Wykładnie. Vng. Nyilvan, magyarázva.] Gellius lib. 2. cap. 2. Virgilius quoq; id plenius nobis videri non expositè atq; apertè, sed suæ hominem densæ poeticas res agentem] recondità, & quasi operta veteris ritus significatione.

Expōsĭtĭo, onis, f. t. explicatio. [פרשה פרוש, ביאור. Gall. Declaration, exposition. Ital. Dichiaratione, esposizione. Ger. Außlegung, erklärung. Hisp. Declaracion de la razon. Pol. Objaśnienie. Vng. Meg magyarázás, fejtés. Ang. An exposition or declaring.] Autor ad Herenn. lib. 1: Narratio defensionis brevem & simplicem expositionem habere debet.

Expŏsĭtĭtĭus, adject. [מושלך. Vng. Elvetett. Ang. That is cast away, forsaken, or neglected.] Qui est abjectus ut pereat. Plaut. Revertar ad illam puellam expositiciam.

Expŭpĭlōro, ans. d. p. Populor. [שסה שסס שסה בזז שדד. Gall. Despouiller, piller. Ital. Depredare. Ger. Außbeuten, außplündern. Hisp. Robar y despojar el campo. Pol. Łupieżam. Vng. Fosztogatok. Ang. To spoile or rifle.]

Expŭpĭlātĭo, onis, f. t. [שסה בזז שדד. Gall. Saccagement, dépouillement, dégast. Ital. Saccheggiamento, Ger. Verheerung, verwüstung. Hisp. Robamiento, assi. Pol. Wonbogienie. Vng. Fosztogatás. Ang. A spoiling, wasting.] Colum. lib. 3. cap. 2. Pluvius, ventis q., & apibus affirmat præcipuum quarumvis vocabulo propter hanc expapulationem cognominatur.

Exporrīgo, is, vel per syncopē Exporgo, extendo, quasi porro ago. [נטה נטוי. Gall. Etendre, étendre, ou estargir. Ital. Stendere, allargare. Ger. Außstrecken. Hisp. Estender la mano. Pol. Wyciągam. Vng. Kinyujtom. Ang. To reach, to stretch or spread out, to offer.] Hirt. 5. bell. African. Pollicitus de eorum ac meis propriis fortunis exporrecturum munitiones, Plautus Pseud. Expargisus est barbam, atq; exuit. ¶ Exporrigere frontem, est hilarescere: sicut contrahere frontem, corrugare. Terentius in Adelph. Da te hodie mihi: exporrige frontem.

Exportātio, as, are, Extrà porto, affero. [שאת נשא מוצא הוצאה. Gall. Porter dehors, emporter, transporter. Ital. Portar fuori. Ger. Hinauß tragen oder führen. Hisp. Llevar a fuera. Pol. Wynoszę, wywożę. Vng. Kihordom. Ang. To bear or carry out.] Cicer. 6. Verr. Perditus qua volebat, in navem clàm imponendi, occultè exportanda curabat. Exportare ex agro, Cic. 6. Verr. Ex provincia frumentum exportare, Idem 5. Verr.

Exportātĭo, onis, f. t. hinc opponitur invectio. [משאת משא משאה הובלה, הצאה. Gall. Transport, emportement. Ital. Essa portare fuori. Ger. Außtragung oder führung. Hisp. Acarreo sobre de llevar fuera, llevamiento. Pol. Wywożenie, wywiezienie. Vng. Kihordás. Ang. A bearing or carrying out.] Cicer. 2. Offic. Jam verò earum rerum quibus abundaremus, exportatio: & earum quibus egeremus, invectio certè nulla esset. ¶ Exportatio, pro exilio. Seneca de Tranquill. vitæ: Quæ dignitas, cujus non prætextam, & augurale, & loca patritia comitentur, & sordes, & exportatio, &c.

Expŏsco, is, ere. Ut emisk, & cū instantia aliquid peto. [שאל בקש שאלה בקשה שאל בקש שאלה. Gall. Demander instamment, requerir. Ital. Domandare con instanza. Ger. Hefftig bitten, trungenlich bitten, auß bitten. Hisp. Demandar à pedir rogando. Pol. Bardzo pytam, koniecznie upraszam. Vng. Fölszólítom, kérdem. Ang. To require or desire instantly.] Cic. pro Milone: Misericordiam ipse non implorat, ego autem repugnante hoc & imploro, & exposco. Virg. 3. Æneid. Sed vota precibusq; jubent exposcere pacem. ¶ Expetere, vel depoſcere aliquem, est petere

petere eum ad pœnam dedi. Lic. 3. bell. Maced. Legatos deinde misit ad deposcendos autores defectionis. ¶ Exposcit audire. Virgil. 4. Aeneid. Iliacosq; iterum demens audire labores Exposcit.

Expostulo, as, pen. cort. act. p. Vehementer peto, exposco. [שאל שאה bakash. בקש bakkésh. שׁרש. Gall. *Faire requeste a aucun, le requerir & prier, demander instamment.* Ital. *Dimandare con instanza.* Ger. Anruffen. Hisp. *Demandar con instancia.* Pol. *Prosić kogoś o co, domagać się co mocniéy.* Vng. *Igen kerlem.* Ang. *To require or to aske instantly.*] Cicer. pro Qu. Rosc. Vix medius fidius, tu Panni hoc à Ballione expostulare auderes. Sæpiùs accipitur pro conqueror cum eo ipso re uaderes. Sæpiùs accipitur pro conqueror cum eo ipso qui fecit injuriam, eum objurgo. [ἐπιπλήσσω, ἐγκαλέω, ἐπιτιμάω, μέμφομαι. Gall. *Se plaindre.* Ital. *Lamentarsi.* Germ. Verweiffen. Bel. Verweten, al reuente. Hisp. *Querarse de alguno, querellarse.* Vng. *Panaszolkodom.* Ang. *To quarrell.*] Terent. in Adelph. Nisi me in illo credidit esse hominum numero qui ita putant Sibi fieri injuriam: ultrò siquam fecêre ipsi, expostulant. Et ultrò accusant. Habet autem ferè post se ablativum personæ, mediante præpositione cum, aut (quod perinde existimari debet) has particulas, mecum, tecum, secum, nobiscum, vobiscum. Cic. lib. 1. Epist. Sed locus alienus videtur tecum expostulandi. Nonnunquam præter hunc ablativum personæ, habet & ablativum rei de qua quis expostulat, idq; mediante præpositione de. Cic. Metel. Lenis & facilis à te existimari debeo, qui mihi tecum de his ipsis rebus expostulem. Loco cubem, qui mihi tecum de his ipsis rebus expostulem. Loco tamen ablativi nonnunquam legitur accusativus dependens à præpositione, ob vel propter, subaudita: quod frequens est apud Comicos. Terent. in Andr. -sed quid agã? Adcámne, & cum eo injuriam hanc expostulem? hoc est, propter hanc injuriam.

Expostulátio, verbale, f.t. Criminatio, quædam accusatio. [תלונה thalunah. תוכחה, ἔγκλημα, ἔγκλησις, ἔγκλεσις, μέμψις. Gall. *Requeste, plainte contre aucun de tort & iniure qu'on nous a fait.* Ital. *Querela de danno ricevuto.* Ger. Verweiffung. Hisp. *Aquella obra de quererse de alguno, querimonia.* Pol. *skarga, wskarżenie.* Vng. *Panaszolkodás.* Ang. *A quarrelling.*] Cic. ad Qu. Fratr. lib. 2. Facere nonnulli acules in C. Cæsarem, contumeliæ in Celium, expostulationes cum absente Pompeio.

Expostulátor, Qui expostulat, [ἐγκλητικός. Vng. *Panaszkodo.* Ang. *A quarreller.*]

Expótus, Veteres dixerunt pro epotus. [Pol. *Wypił.*] Plaut. in Trinummo: Quid tactum est eo is. Comesum, exportum, elutum in balneis.

Exprǽcepto, Colum. lib. 2. cap. 1. Sacrificia nisi exprǽcepto domini facere nefiatur id est, nisi dominos præceperit.

Exprǽparátè, vice adverbii ponitur. [Vng. *Kiválo.*] Liv. lib. 2. Tumultuario prælio ac præcurtis magis multum, quàm exprǽparato, aut jussu imperatorum ortoid est, docilia opera.

Expressa, inquit Festus, antiqui dicebant, quasi experta habita. Hinc illud Bacchidum Plauti explicandum est: si Magister quasi lucerna, expretus uncto linteo: id est, expertus: Experimur enim lucernas uncto linteo, quàm bene lucent accenso oleo vel unio.

Expréssio, mis, penul. com. act. t. Premendo extraho, & elicio. [מצה matsah. מוץ motsets, ἐκπίεσις, ἐκθλῖψις, ἐκθλῖψμα. Gall. *Exprimer, espraindre.* Ital. *Espremere, spremere di forza cheuno cosa il liquore.* Ger. Außtrucken. Bel. Wtdrucken, est wtbrengen. Hisp. *Exprimir.* Pol. *Wyciskam.* Vng. *Kinyomom, kis facsarom.* Ang. *To wringe out.*] ict. Expremere olivam, exprimere liquorem. Plin. lib. 14. Expresso vino infunditur aqua vinaceis. Idem lib. 18. cap. 9. Dein liquatæ per lintea expetuntur, ac reponuntur in Sẽsalia lucis frigidis. id est, tralucentibus. ¶ Aliquando declaro, manifesto. [אמר נגד amar neged. δείκνυμι, ἐκφαίνω.] Gall. *Declarer.* Ital. *Dichiarare.* Germ. Anzeigen. Hisp. *Declarar.* Pol. *Oświadczam, wyrażam.* Vng. *Megmagyarázom, megjelentem.* Ang. *To declare and make manifest.*] Plin. in Epist. Possumus apud Prusenses arca, quam vacare scribis, uti: illud tamen parum expressilli. ¶ Aliquando repræsentare, effingere. [ἐκμιμέομαι, ἐκτυπόω, ἐκτυπόομαι. Gall. *Representer, tirer au vif.* Ital. *Representare, ritrar naturalmente.* Ger. Abbilden / ein Bildnuß außtrucken / abcontrafehten. Hisp. *Representar.* Vng. *Kimutatom, kimutatás.* Ang. *To make or expresse the likenesse of a thing.*] Plaut. in Epist. Nam ti illi nobis cum solet, ut faciem nostra ab optimo quoq; artifice exprimatur, nónne debemus, &c. ¶ Exprimere inter alia etiam hoc significat, vi impetrare: quod & extorquere dicimus. [Ang. *To make, to do by force.*] Cicero pro Quinct. Extorquendum est invito, atq; ingratis quod non debet, eripiendum atque exprimendum est, de fortunis omnibus P. Quinctius detrahendus est. ¶ Exprimere formulas, pro conficere. Cicero pro Rosc. Com. Expressę sunt enim ex unius cujusq; damno, dolore, incommodo, calamitate, injuria, publicæ à Prætore formulæ, ad quas privata lis accommodatur.

Expréssus, a, um, nomen ex participio. [חקוק chakak. מחקה machkeh. ἐκπρεπής. Gall. *Fait & formé en vers, exprimé, ou au patron naturel.* Ital. *Ritratto naturalmente, molto simile al naturale.* Ger. Außgetruckt / eigentlich abgebildet. Hisp. *Representado.* Pol. *Wyraźnie wiadomy, wiadomiuchy.* Vng. *Ki festetett nyilvan velo.* Ang. *Lively made, wrang out by force.*] Cicer. pro Cæcin. Habuit enim ille ficuti meminisse vos arbitror, perexilia maximarum non expressa signa, sed adumbrata virtutum. Idem Lentulo: Hæc profectò vides quantò expressiora, quantoq; illustriora futura sint. Plin. Epist. 10. Quia omni genere laudis ad exemplar antiquitatis expressius.

Expréssio, f.t. verbale, vulgò, quo Plin. & Celsus in ea utuntur significatione, in qua barbari medici Colaturam usurpant. [ἔκθλιψις, ἔκπιεσις. Gal. *Expression.* Ital. *Espressione.* Ger. Außtruckung. Hisp. *Obra de exprimir.* Pol. *Wyciskowanie.* Vng. *Kinyomás, kifacsarás.* Ang. *A wringing out.*]

Expréssè, adverb. Manifestè, apertè. [ἐκφανῶς, ἀμφανῶς. Gall. *Expressément, evidemment.* Ital. *Chiaramente, espressamente.* Ger. Außtrucklich. Hisp. *Expressa y claramente.* Pol. *Wyraźnie.* Vng. *Nyilvánképen, nyilván.* Ang. *Expresly, manifestly.*] Plin. in Epist. Vt mihi Attilius noster expressè dixisse videatur, sic in foro pueros à centumviralibus causis explicari, ut ab Homero in scholis.

Expréssim, Idem quòd expressè, diserte, nominatim Paulus l. 98. de tolut. Quod ita potest admitti, si hoc ipsum expressim agebatur. [Vng. *Nyilván, maggyarázván.*]

Exprobro, bras, penul. corr. t. p. Objicio, probro & vitio do. [חרף cherph. דרך ghiddéph. ἐξονειδίζω. Gall. *Reprocher, jecter à honte & reproche.* Ital. *Riprouerare, gittare in uechio.* Ger. Verweiffen / hönen / in schmach ertzehlen. Bel. Verweten. Hisp. *Echar en cara, dezir en denuesto, improperar.* Pol. *Zarzucam.* Vng. *Szemre vetem, szégyenlem, panaszlom.* Ang. *To vpbraide, to lay in reproche, to object.*] Terent. in Andr. Nam ithæc commemoratio, Quasi exprobratio est immemoris beneficii. Cicero de Amicit. O dictum sanè genus hominum officia exprobrantium: quæ meminisse debet is, in quem collata sunt, non commemorare qui contulit. Ovid. lib. 12. Metamorph. -trepidoq; fugam exprobravit amico. Plaut. in Capt. Pergin' servum me exprobrare esse, quod vi hostili oriundi? ¶ Aliquando est objicere culpam non verbis, sed re, & aliquo facto. κατεγγυῶ, κατηγορέω, μέμφομαι. Plin. in Epist. Nam mala emptio semper ingrata, eo quòd exprobrare videtur.

Exprobrátrix, fœm. t. quæ exprobrat. [Pol. *Takowa ne osoba, ktora.*] Seneca de benefic. lib. 3. cap. 22. ut hæc nimia & exprobratrix memoria subtraheret, obliviscendi ei qui dedit, justissimus.

Exprobrátio, f.t. verbale. [חרפה cherphah. חרטה chorpah. ὀνειδισμός. Gall. *Reproche.* Ital. *Riprouerazione.* Ger. Verweiffung / schmähung. Hisp. *Aquella obra de echarle y dar en denuesto, vituperio.* Pol. *Zarzucanie, bluźnienie.* Vng. *Szemre vetés, szégyen, panaszolás.* Ang. *An vpbraiding.*] Plaut. lib. 10. cap. 4. & Terent. And. Nam ithæc commemoratio, Quasi exprobratio est immemoris beneficii. Esse in exprobratione: id est vitio vertî. Plautus: Nam gati deliderio etiam crant in exprobratione.

Exprómitto, is, ere, act. t. Est pro alio promittere: hoc est, fidejubere. [ערב arab. ἐγγυάω. Gall. *Promettre & s'obliger pour un autre, respondre pour un autre, se plevir.* Ital. *Promettere per altri.* Ger. Für ein ander versprechen / vertrösten / Bürgen. Hisp. *Prometer por otro.* Pol. *Ślubuię, przyrzekam.* Vng. *Kezes leszek.* Ang. *To promise or vndertake for an other.*] Vlpia. de jure dot. Debitor mulieris jussu ejus pecuniam viro suo expromisit. Idem de Donation. Si quis servo suo grandem pecuniã crediderit, deinde liber factus eam expromiserit. ¶ Aliàs expromitto idẽ est quod simplex promitto: Pomponius D. lib. 14. Tit. ult. l. Finali: Si is, cui dẽ potestate patris esset mutua pecunia data fuerat, paterfamilias factus, per ignorantiã facti novatione facta eam pecuniã expromisit, si peratur ex ea stipulatione, in factum excipiendum erit.

Expromíssor, m.t. [ערב ἐγγυητής. Germ. Ein Bürg.] Pompon. de Verborum obligationib. l. quinta: Satis acceptio est stipulatio, quæ ita obligat promissorem, ut expromissores quoq; ab eo peratur. Expromissores sunt hi qui pro eo promittunt qui ipse efficaciter obligatus nõ est: ut qui pro servo promittit centum dominо, si cum tuam manumiserit: nec enim cũ servo cõtrahitur vera obligatio. Quo verò expromissor à mãdatore, fidejussore, sponsore, constitutore, & principaliter obligato differat, annotatum est in Authentic. De fidejussor. in princip. Accedit: §. Satis acceptio. l. quinta, ff. de Verbor. obligat. & l. Si quis accepto. de Condic. ob caus. Spiegel.

Expromo, mis, penult. product. act. t. Extra promo, profero, expono. [הוציא hotsi. ἐκφέρω. Gall. *Tirer hors, produire, mettre hors.* Ital. *Trar fuori, producere.* Ger. Herauß nemmen / herfür stellen. Hisp. *Sacar afuera.* Pol. *Wynoszę, wikladam.* Vng. *Kihozom.* Ang. *To draw forth, to vtter.*] Plaut. in Mil. Neque equidem heminas octo expromsi in urceum. Varr. 2. de Re rust. cap. 2: Quum emptor dixit: Tanti sunt mihi empræ: & ille respondet:

Sunt: & expromptsit nummos. ¶ Expromere interdum, idem est quod eloqui, & animi sensa efferre. Cicer. 4. Acad. Expromam primùm illa invidiosa, quòd eos omnes qui, &c. Liv. 9. bell. Pun. Expromerent: quid tenirent, cum bona venia de auditurum.

Exprimitur, passivè. Cic. 2. in Catil. Quorum omnis industria vitæ, & cogitandi labor in antelucanis cœnis exprimitur.

Expromptus, particip. prim. In medium prolatus, inquit Donatus. [אמר מוצא מתוך אוצרו. Gall. Tiré hors, produit, mis hors. Ital. Messo fuora. Germ. Herfürgenommen / oder herfürgetogt. Hisp. Sacado ó puesto. Pol. Wyiąty. Vng. Elébe Szarmazó. Ang. Drawne forth, taken or set forth.] Venient in And. Mysis, nunc opus est tua Mihi ad hanc rem exprompta memoria.

Expugno, as. Pugna do capio. [לכד תפש raphah. πολεμῶ, ἐκπολεμῶ. Gall. Gaigner en bataille, vaincre par force, forcer. Ital. Prendere combattendo. Ger. Bekrieget mit streiten erobern. Hisp. Tomar combatiendo. Pol. Expugnowywalczaiąc bráć. Vng. Meg vinni, viadallal meg vétetni. Ang. To winne by assaute, to conquere.] Terent. in Eunuch. Primum adeo expugnabo. Cæs. 4. bel. Gal. Compluribus expugnatis oppidis. Cicer. 2. Verr. Nihil est tam sanctum, quod non violari: nihil tam munitum, quod non expugnari pecunia possit.

Expugnātio, onis, f. t. [אכור מצור מלחמה. Gall. Forteresse, prinse d'assaut. Ital. Espugnatione, vittoria. Germ. Eroberung. Hisp. Aquella obra de tomar por combate. Pol. Znależenie, gwałtownie wyięcie. Vng. Viadallal való meg vétetnie, vagy vétetnie. Ang. A winning by assaute, or conquering.] Cicer. pro lege Manil. Non multum ab hostili expugnatione differunt.

Expugnātor, oris, m. t. [כבש תפש. Gall. Forceur, vainqueur. Ital. Espugnatore, vincitore. Germ. Ein eroberer / ein Sieger in streitigen ubergeben. Hisp. Vencedor, ganador por combate y por fuerça. Pol. Zwycięzca. Vng. Diszes, hatalmasul meg vevő. Ang. A winner, an overcomer, &c. Fut. Expugnator pudicitiæ, Cic. 3 Verr.

Expugnābilis, e. [שבר יכבש. Gall. Qui se peut vaincre. Ital. Cosa che si può vincere. Ger. Was durch bestreitung zu erobern. Hisp. Cosa que se puede vencer. Pol. Co może do zwyciężenia. Vng. Könnyen meg vehető. Ang. That may be vanquished or overcome.] Statius 4. Theb. & nulla ruis expugnabilis arma.

Expumāto, as, are, Iracundiam sparsæ emano. [לכלך שפך. Gall. Escumer, rendre ou sortir escume. Ital. Schiumare. Ger. Abschaumen / hinaus schaumen. Hisp. Espumar echando la espuma. Pol. Łajnąć. Vng. Habozom. Ang. To cast out scome.] Celsus lib. 6. cap. 7. Si ex gravedine est, purgare autem oportet, & spiritum continere, donec inde humor aliquis exprimat.

Expūmico, as, expungo, expolio. [Pol. Wydrapuie, wyiąć. Vng. Kaparom.] verbum formatum à pumice, cujus usus est in chartis levigādis, & forcipibus pedum abscindendis in balneis. Terent. adversus Valent. Et ab omnibus injuriis passionis expumicat.

Expungo, gis, act. t. Quod scriptum est deleo, deleo, induco. [מחה mahah. ἐξαλείφω. Gall. Effacer & oster, effacer, oumier, abolir une escripture. Ital. Cancellare, annullare, cassare. Germ. Außthun auffstrich / darüber streichen. Bel. Wesschen / uytdoen. Hisp. Cassar lo escripto ó otra cosa. Pol. Wywrzeć. Vng. Kitörlém. Ang. To race / or rase out a writing / or any thing written.] Plaut. in Cistel. Nunc quod reliquum restat, volo persolvere, Ut expungatur nomen, nequid debeam. ¶ Vide enim milites expungi, dimitti à militia, quum nomina eorum ex albo eximuntur. Et expuncti milites, dicti sunt delecti, & à militia remoti. Plaut. in Curc. Miles pulchrè centuriatus est expunctus in manipulo. Expungi dicuntur ludices, quādo amoventur à judicando, veluti traducti ex albo judicum. ἐξαλείφεσθαι, ἀλλαχοῦ, ἀποβάλλεσθαι, ἀποκλείεσθαι. Persius Satyr. 2. per translationem potest pro expelliere, & loco movere: Pupillumve utinam quem proximus hæres Impello, expunga manu, est scabiosus, & acri Bile rumet. ¶ Expungere rationes, est ultimā manum calculo imponere. Hermog. de Diverf. tempor. Præscrip. Reipublicæ rationes subscriptæ & expunctæ, adversus eum quidem qui administraverit, ultra vigintia adversus verò hæredem, ultra decem annos retractari non possunt. ¶ Tracta est locutio à more supputantiū, qui semel aliquem dispunctis calculo, ubi minores omnes in unam summam unam contraxerint, reliqua omnia solent expungere. ¶ Dispungere verò rationes (ut suo loco dictum est) est expēsa & accepta conferre.

Expuo, puis, n. t. Salivam aliúdve quid ex ore ejicio. [רק rak. πτύω, πτύσμα. Gall. Cracher, terre hors. Ital. Sputare. Ger. Außspeuwen. Bel. Wtspeuwen. Hisp. Escupir. Pol. Wyplunąć. Vng. Piskk. Ang. To spitte out or vomit out.] Plin. lib. 9. cap. 22. Anacharcus, quum limi de causa torqueretur, præsidam dentibus linguam, unamq; spem indicii in os tyranni expuit. Terentius per translationem in Eunucho dixit: Vbi illam expuerit miseriam ex animo.

Expūtio, f. t. [רק rok. πτύσμα. Gall. Crachement, crachat. Ital. Sputamento. Ger. Außspeuwung. Hisp. La escupidura, ó escupedura.

Pol. Wyplunięcie. Vng. Pikó. Ang. A spitting out.] Plin. lib. 25. cap. 1. Et ad expuitionem sanguinis quoq; adhibent.

Expurgo, as, act. p. Purgo, vel perfectè purgo. [ברר בדה nikkah. καθαίρω. Gall. Purger, nettoyer, nettoyer. Ital. Purgare. Ger. Außseuberen / wol reinigen. Hisp. Limpiar. Pol. Wymiatać czędzić. Vng. Kitisztitom, meg tisztitom. Ang. To cleanse, to make cleane.] Cic. de Clar. Orat. Quò magis expurgandus est Iernio. ¶ Expurgare se à criminis alicujus suspitione, est se immo certè probare. Plaut. in Mil. Expurgate volo me. PE. Tùne expurges mihi. Qui facinus tantum, tamq; indignum fecerit?

Expurgātio, t. t. Verbale. [בקרת נקיון מהרה taharáh. ἀπολογία, ἀπόκρισις. Gall. Purgation, nettoyement. Ital. Purgamento, netteggiamento. Ger. Außseuberung / reinigung. Hisp. Purgation obra de limpiar. Pol. Chędożenie. Vng. Megtisztitás. Ang. A purgation or cleansing.] Expurgationem habere: id est, se purgare. Plaut. Amph.

Expūto, as, pen. corr. Ab ex, & puto compositum, significat ramos superfluentes ex arboribus, vel sarmenta ex vitibus tuncare secare. [זמר זמיר סמיר zamár. κλάδος, κλάδευσις, κλάδευσις. Gall. Tailler ce qui est superflu, couper, pouler. Ital. Tagliare, podare. Ger. Beschneiden / außschneiden. Bel. Wesschenen. Hisp. Podar. Pol. Wycinam, przycinam. Vng. Nyesztem. Ang. To lop or cut, to prune / or dresse.] Colum. lib. 11. Paros, una opera cædere, & expurgatos à sude centum numero potest. Et lib. 3. cap. 13. Deinde velut veterana vitem totam expurgare, & ad unam materiā firmissimam redigere. ¶ Per translationem ponitur pro reputare, & mērè volvere. ἀναλογίζομαι. Plautus Ciceronem: Quæ mēcum, aut quorum consilia, tanta gloria, tibi verò etiam necessaria ac salutaria asseverat, & ad cogitationem Consulatus hunc stus, summo cum terrore hominum, & tribulatione cum cogitatione transiverim, exputare non possumus id est, apud me perpendere & ratiocinari.

Exputrēsco, scis, Apud Plautum in Cure. legimus pro penitùs putrēsco. [רקב נרקב נרקבת nirkáb. σαπρόομαι, διαφθείρομαι. Gall. Se pourrir, se gaster. Ital. Putrefarsi. Ger. Gut erfaulen. Hisp. Podrirse. Pol. Wygnić. Vng. Megrothadok, el porhadok. Ang. To rot, to putrefie, to waxe rotten.] Quin (inquit) tu aliquot dies perdura, dum intestina exputrescunt tua.

Exquīro, is, posui, prod. ere. Diligenter inquiro, scrutor, eligo. [בקש bikkésh דרש darásh בקר bikkar חקר chephásh בחר bachar. ζητῶ, ἐξετάζω, ἐκλέγω. Gall. Enquerir diligemment. Ital. Cercare diligentemente. Ger. Erforschen / fleissig suchen. Bel. Ondersoecken. Hisp. Buscar con diligencia. Pol. Szukać / wynajdować. Vng. Szorgalmatoskodom meg keresem, meg vizsgalom. Ang. To search / search or inquire.] Cic. 4. Academ. Neque nos studium exquirendi defatigati relinquimus. Terentius in Andria: nunc ea me exquirere loqui partis est. Plautus in Aulular. Te certè non advertentem illico & salutavi, & valuisse me unà exquisivi.

Exquīsītus, a, um, nunc ex participio. Accuratus, lectus, excellens: [מחשב מבחר מחשבת מבחר. ἐξαίρετος, ἐκλεκτός, ἐξαίρετος, ἐξαίρετος. Gall. Exquis, excellent. Ital. Exquisito, excellente. Ger. Erfahren / ausserlesen. Hisp. Diligente con diligencia, excelente. Pol. Doskonały. Vng. Jeles fie'. Ang. Much searched for, fine, deintie, singuler, rare.] Et exquisita doctrina philosophus: exquisita verba: exquisita opera. ἐξαίρετος, apud Ciceronem. Exquisita ingenia: exquisitæ epulæ, apud Plinium. Tacitus: Cæterùm acta principum grates exquisitiore in Domitium adulatione.

Exquisītissimus, superlativus [Vng. Igen szép.] Sueton. in Calig. cap. 38: Vario & exquisitissimo calumniarū & auditorum & vectigalium genere.

Exquisītè, adverbium, Diligenter, accuratè. [ἀκριβῶς. Gal. soigneusement, avec soin & diligence. Ital. Con gran considerazione & diligenza. Ger. Fleissiglich. Hisp. Diligentemente. Pol. Dobrze. Vng. szépségesseggel, szorgalmatoskodás, okosson. Ang. Finely, curiously.] Cic. de Clar. Orat. De crimine accurate atq; exquisite disputare. Colligere exquisitas aliquas rationes. Cic. 1. Tusc.

Exquisītissimè, Adverb. valde exquisitè. [Pol. Zgruntownie. Vng. Igazmatoskodás.] Gell. lib. 10. cap. 1: Eam rem Pompejus exquisitissimè retulit ad doctissimos civitatis. Vide Gel. libro 13. capitt. 7.

Exquisitim, aliud adverbiū, [Vng. Igazmatoskodás, fo'rendes.] Varro Ajace, et citat Nonius: Aegri medicos exquisitim convocabant, ut convalescerent.

Exquisītor, Quæsitor, is, qui quæritat est funestus quem adhodum exconsul, qui Consulatu. Justinianus in Latina præfat. pandectarum.

Exrādico, act. lp. Vel cum radice evello. [שרש עקר sharásh. ἐκριζόω, ἐκριζῶ, ἐξαίρω. Gall. Arracher, oster. Ital. Sradicare, sterpare / cavare fuora con radice. Germ. Außwurtzlen / mit der wurtzel außreissen. Hisp. Desarraygar por hasta la raiz. Pol. Zarzucam wyrwawam. Vng. Kigyomlálom, töröl ki fegyezéssel. Ang. To pluck up by the roote.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 27. Terra rudem prolicere oportet: quæ sunt ex ea enata prius, quàm ex iis quid seminis cadat, ut sint extradicata. Plura vide in verbo RADICO.

Exrōgo.

Exrŏgo, as, ad legis. Ex lege veteri aliquid eximo per legem novam Festus.

Exsacrifico, as. Sacrifico, verbum antiquum. [זבח zabách, θύω. Gal. Sacrifier, immoler. Ital. Sacrificare, immolare. Ger. Aufopfferen. Hisp. Hazer sacrificios. Pol. Ofiarnie. Vng. Aldozom. Ang. To sacrifice.] Cic. 1. de Divinat. ex Ennio: Exsacrificat hostis balantibus.

Exsaturo, Vide EXATVRO.

Exscribo, is, scr. Transcribere, describere. [העתיק helerbik. μεταγράφω. Gall. Transcrire, copier, extraire. Ital. Transcrivere. Ger. Ausschreiben, abschreiben. Hisp. Trasladar, sacar copia. Pol. Wypisanie, przepisanie. Vng. Kiirasz, masolat vetes. Ang. To copie, to write out of a copie.] Cic. 3. Verr. Perinde quasi exscribendi potestatem non haberet. Exscribere tabulas, Cic. 4. Verr. Colum. lib. 12. cap. 3: Hæc primò tradidimus, & loca singulis demonstravimus, & quis sua annumeravimus, & annumerata ipsi exscripsimus, eumq; admonuimus, &c.

Exscēnsus, as, n. q. [אזר azár, ἀνάβασις, ἀναβαθμός. Gall. Degrés. Ital. Scendenza. Ger. Ein ausgang oder abergang. Hisp. Degraos ou escadas. Pol. Wstępy. Vng. Kimenetel, kiszallas. Ang. A down going.] Liv. 2. bel. Pun. Itaq; ad Hannonem tali te proveh, exscendi e navibus in certā fidem, quam vi urbem expilent, capiant q; dimittant. Carthaginem inde petunt. Ab exscendo venalis.

Exscĕminārio id est, surripio. Sic Vlpian. interpretatur in l. virum. §. quod quis arb. fuit Cael.

Exscĕnĭo, ire, scr. Naevius in Alcest. apud Gell. lib. 13. cap. 9: Corpore, pectore, animo, obsto, ac mente exsenio, tardi gemmis fenio opprimam.

Exsignāre, Signare. [חתם chatám, σφραγίζω. Gall. Marquer, signer, en escrire, consommer. Ital. Segnare. Germ. Aufzeichnē. Hisp. Señalar. Pol. Naznaczam. Vng. Kezeczem. Ang. To marke, to seale.] Liv. 1. ab Vrbe: Eaq; sacra omnia exempta exsignata, attribuit.

Exsŏrdĕsco, exsordescis, Sordidus & abiectus fio. [נאס namás. ἀποσβέννυμι. Gall. Deuenir sord & sale, estre vilené & honny. Ital. Diuenir sporco. Ger. Gar vnflätig werden, ye einem Wuss werden. Hisp. Ensuziarse. Pol. Stawie brzydz. Vng. Büzös, undok, alnak lenni. Ang. To waxe filthie or sluttish.] Gell. lib. 6. cap. 2: Cur ergo nos patimur nomen philosophi illotissimum & hominibus detersimis exordescere?

Exsta, num, plurali tantùm numero, & neutro genere, dicuntur viscera in corpore animantis maximè extantia, ex quibus aruspices futura prænoscebant. [חלאים walsáim, ἐκφανῆ τῶν ἐγγαστριμύθων. Gall. Les entrailles. Ital. Viscere. Ger. Die eingeweide oder das gehirn. Bel. Die ingewerd oder buyck. Hisp. Entrañas. Pol. Wnetrznosci. Vng. gongkiorzok. Ang. The intrailes or entrailes of beastes.] Exta, inquit Festus, dicta quod ea duis profecerit tur quæ magis me extant, eminentiq; Plaut. lib. 11. cap. 3: Exta hominis ab infantiæ vel est pars septem membranis, quæ pulmonem cordi, appellant, quæ circa præcordia latent. Virgil. 2 Georgic. Pinguiq; in vertice torrebimus exta colurnis. Plautus Aul. Quæ illæ atq; pellis tortus sit, ita exta macet: Quin exta inspicere in fole cram, vivo fieret, ita pel ucet, quasi latere Pun. 1. Cic. 1. de Divinat. Quæ est autem gens, aut quæ civitas, quæ non aut exta pecudum, aut monstra, aut fulgura interpretantium, aut augurum, aut aliorum signorum, aut sortium, aut somniorum, aut vaticinationum præditione moveatur? Idem 2. de Divinat. Concedam hoc ipsum fortis, etsi magnam jactationem cauſa fecero, fuisse tamen eiusmodi naturæ cum ea ipsa conderet.

Exsŭbesco, scis, scŭi. Tabe conficior, rabesco, marcesco. [נמק namák. ἐκτήκομαι. Gall. Deuenir sec & seiche, deuenir maigre ou à neant. Ital. Annarire. Ger. Verschwynen, ausdorren. Hisp. Desecarse. Pol. Wysychem. Vng. Elfonnyadok, elfonnyadas. Ang. To pine or weather away.] Cic. 2. Tusc. Refugere ad eum, corpus macie exsubuit. Cic. 2. de Natura deor. per translationem potuit pro evanescere. Etenim, inquit, videmus exteras opiniones fictas, atq; vanas diuturnitate exaburisse.

Exsĕmplo, adverbium. Statim, illicò, continuò. [מהר מהר מהר maher, מהיר mahir. ἐξαυτῆς, αὐτίκα. Gall. Soudain, incontinent. Ital. Subito, incontinente. Ger. Von stunden an, sofortig. Bel. Terstont. Hisp. A derecho, luego. Pol. Natychmiast, snad. Vng. Azonnyaszt. Ang. Incontinent, forthwith, by and by.] Varr. lib. 5. de lingua Lat. ex exemplò (inquit) id est, continuò, quòd omne templum debeat esse continuò sepium, nec ullum ejus unquam introitū habere. Plaut. Amphit. Te exercitum extemplò domo Reduxerunt. Liv. lib. 3. ab Vrbe condit. Secundæq; belli res extemplò urbanos motus excitaverunt.

Exsĕmpōrĕ, Ex improviso, & impræmeditatè. [פתאם pitóm. ἐξαίφνης, ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ἐκ τοῦ αὐτοσχεδίου, ἐκ τοῦ παραυτίκα, ἐκ τοῦ παραυτοσχεδίου, ἐκ τοῦ παραυτίκα. Gall. Tout sur le champ, incontinent. Ital. Immantinente, all improviso. Ger. Zuvorgesehen vnbedachtlich, vnversehenlich. Bel. Onversiens it. Hisp. Subito, y de improviso. Pol. Nagle, bez all'wiedzenia. Vng. Hirtelen, meg nem gondolagyaszt. Ang. Sodainly, vnawares.] Exta, inquit Festus, dicta quod ea duis profecerit tur quæ magis me extant, eminentiq; Plaut. lib. 11. cap. 3: Exta hominis ab infantiæ vel est pars septem membranis, quæ pulmonem cordi, appellant, quæ circa præcordia latent. Virgil. 2 Georgic. Pinguiq; in vertice torrebimus exta colurnis. Plautus Aul. Quæ illæ atq; pellis tortus sit, ita exta macet: Quin exta inspicere in fole cram, vivo fieret, ita pel ucet, quasi latere Pun. 1. Cic. 1. de Divinat. Quæ est autem gens, aut quæ civitas, quæ non aut exta pecudum, aut monstra, aut fulgura interpretantium, aut augurum, aut aliorum signorum, aut sortium, aut somniorum, aut vaticinationum præditione moveatur? Idem 2. de Divinat. Concedam hoc ipsum fortis, etsi magnam jactationem cauſa fecero, fuisse tamen eiusmodi naturæ cum ea ipsa conderet.

Exsĕmpōrālis, le, Extemporalis factus, immediatus: [αὐτοσχέδιος, ἐξαίφνης. Gal. Soudain, subit, fait à l'improuiste & sur le champ. Ital. Cosa fatta all improviso. Ger. Das in einer stund ist abu vorsehen vnd vnbedachtlich geschicht. Hisp. Cosa fecha y arrebatada. Pol. Nagle przedsięwzięty. Vng. Hirtelen valo, vetetlen velo. Ang. Doone, said or made vpon a sodaine.] ut, Extemporalis oratio, supremè datata, Quinct. lib. 4. cap. 1. Extemporalis actio, apud eundem, lib. 10. capite 7. Extemporalis actio frequenter exercetur. Extemporalis Rhetor, qui ex tempore dicit, Martial. libro 5. Extemporalis garrulitas: & extemporalis temeritas, apud Quintilianum.

Exsĕmpōrālĭtās, extemporalitatis, f. t. Promptitudo, sive facultas extempore aliquid dicendi, faciendive. [αὐτοσχεδιασμός. Gall. Promptitude, soudaine. Ital. Prontezza di dire, senza premeditatione. Ger. Bereitgenheit/ behendigkeit/ von stunden an zu thun. Hisp. Aparejo, ligereza. Pol. Natychmiastowość. Vng. Hirtelen valo gondolat. Ang. A speedie doing, a doing without premeditation.] Suetor. in Tito, cap. 3: Latinæ Græcæq; linguæ vel in orando, vel in fingendis poëmatibus promptus, facilisq; vel ad extemporalitatem usque.

Exsĕmpōrānĕum, pro subitario accipimus. [ἀμελέτητος, αὐτοσχέδιος. Pol. Nagły. Vng. Hirtelen valo.]

Exsĕndo dis. dictum, di. t. vel exsentum, Porrigo, protraho, explico. [פתח pathách. רקע rakáh. הושיט hushát. extendere, stendere. Gall. Estendre. Ital. Distendere, porgere. Ger. Ausstrecken/ausspannen. Hisp. Estender. Pol. Wyciągam. Vng. Kinyytom. Ang. To stretche out.] Columel. lib. 3: Quare quum ad frumentum palum recta vitis extenta est, capillus cöttingitur. Liv. Quantum extendere iter posset, in eam properaret. Plin. Ep. lib. 3. 7: Extenderem preces, nisi tu eiu rogari nolles. Liv. 7. ab Vrbe: Quum cerne ei metu tenendos quos fides non tenuisset, extenderet omnes imperi vires Consules delectu habendo jussit. Virgil. 6. Aeneid. Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis.

Exsĕndens, participium. [Pol. Acyg egzistuie. Vng. Meg hozzatoro, kiterjeszkedo.] Suetor. in Cal. cap. 58. positus pro intendēs: exquirens per se precia, & utiq; extendens &c.

Exsĕnsus, participium [נמתח נמתח נמתח

νίκην γίγνεται. Ang. *Victorie, made heuer or finder.*] Cicer. 2. de Natura deor. Eximuri finitimus aër die ac nocte distinguitur: isq; tum tenuis & extenuatus sublimè fertur, tum autem cōcretus in nubes cogitur. Brutus Ciceroni: Recurri ad meas copias: si eo non fore eas appellare possumus: sunt enim extenuatissimæ, & inopia omnium rerum pellimè acceptæ.

Extĕnŭātio, onis. f. [חלה *dolor* כחש *debilitatio, debilitare, infirmare.* Gall. *Affoiblissement, rauallant.* Ital. *Estenuatione, assottigliamento.* Germ. Verdünnerung. Hisp. *Adelgaçamiento.* Pol. *Vmnieyszenie.* Vng. *Megvekonyodás, megfogyatkozás.* Ang. *A diminishing or appayring.*] Cicero de Ora. Significatio, & distincta brevitas, & extenuatio est contraria elegantiæ.

Extĕnŭātissimē, Adverbium. [Vng. *igen vékonyon.*] Seneca contro. libro 2. capite 4: Extenuatissimè maritus, & dedit adulteris locum.

Extĕr, vel Exterus, era, erum, penult. corrip. Idem quod externus. [אחר *noster* נכר *alienus, ignotus, peregrinus.* Gall. *Estranger.* Ital. *Straniero, forestiere.* Germ. Außländisch. Hisp. *Estranger, de fuera.* Pol. *Cudzy, zwyty.* Vng. *Kinnvalo.* Ang. *Forrayne, strange.*] Stat. Exter nos hostis dixit pro externo. Cicer. in Cati. Exterus hostis atque longinquus. Idem in Verr. Exteræ nationes & gentes.

Extercŏro, as, pen. corr. Purgo. [נקה בקה *nikkeh, nikkeh, mundare, purificare, expiare.* Gall. *Purger, nettoyer, escurer.* Ital. *Purgare, nettare.* Germ. Außsaubern vnd rein machen. Hisp. *Purgar, alimpiar.* Pol. *Zmiętczyć, oczyścić.* Vng. *Megtisztitom.* Ang. *To purge, to cleanse.*]

Extĕrebro, as, pen. cor. Terebrādo extrāho [*excerebro.* Gal. *Percer tout outre, percer.* Ital. *Trivellare, perseguire.* Germ. *Durchbohren.* Bel. *Wtboren.* Hisp. *Barrenando sacudir.* Pol. *Wtoczyć wiercenim.* Vng. *Kifurom.* Ang. *To perse or make a hole through.*] Cicer. 1. de Divinat. Itaque ex eo auro quod exterebratum esset bubulam curasse faciendam. ¶ Per translationem ego fiebat aliquid extorqueo. Plaut. in Persa. Nunquam hercle extĕrebrabis tu, ut hic pater. Quām ego fiam. ¶ Nonnunquam idem quod perquirere, seu perlustrare. Varro: Atq; omnes adeò perquirit, atq; extenebrat artes.

Extĕrgo, gis, exterſi, exterſum, act. 3. Tergendo purgo: [מרק *marak, purgare, excoquere.* Gall. *Torcher, essuyer ou, effacer.* Ital. *Nettare, forbire.* Germ. Außwischen. Hisp. *Limpiar, exugar.* Pol. *Sczyścić.* Vng. *Megtörlöm.* Ang. *To wipe cleane.*] Cato de Re rust. Postridie omnino duodecimum pernas eximito, & salem summo detergito, & sulpenditio in ventum biduum, tertio extergito. ¶ Pro eodem etiam dicimus exterger, per secundam inflexionem. Plaut. in Rud. Ita quanto magis exergeo, rutilum atq; tenuius fit. Cato de Re rust. cap. 162: Die tertio extergito spongia bene.

Extĕrsus, participium, idem quod expolitus. [מרק *marak, purgare, excoquere.* Gall. *Torché, essuyé ou effacé, effacé.* Ital. *Forbito, nettato.* Germ. Außgewischt vnd gebutzet vnd gefeubert. Hisp. *Limpiado, exugado.* Pol. *Otarty.* Vng. *Megtörlött.* Ang. *Wyped cleane.*] Plin. lib. 34. cap. 9: Aëra exterſi, cùm nemo ferrum habuit, quàm neglecti, nitii oleo pannagas.

Extermĭno, nas, pen. corr. 1. act. p. Extra terminos expello, expello. [גרש *garash* ברח *nadhach, depellere.* Gall. *Exterminer, bannir ou chasser vne chose hors de ses limites ou bornes, gecter.* Ital. *Exterminare, cacciar fuora, bandire, cacciar fuori di confini.* Ger. Vber die marcken außtreiben, vertreiben. Bel. Wtjagen. Hisp. *Exterminar, echar, bandir, hazer de fuera terminos.* Pol. *Za granice wygnać.* Vng. *Kerekeitem, kergetem.* Ang. *To banish, to driue out of the bowndes.*] Cic. lib. 3. Offic. Atque omne genus pestiferum, atque impium, ex hominum communitate extermināndum est. Exterminare urbe, atque agro. Cicero de Nat. deor. ¶ Exterminare interdum est, de medio tollere. Plinius lib. 11. cap. 12. Regium quoque morbum in vino exterminat potum. ¶ Aliquando exterminare ponitur pro demoliri, & everrere. Cicero post Red. ad Quirit. Itaq; neq; respublica exterminata mihi locum in hac urbe esse cuxi.

Extermĭnātĭo, onis. f. Exactio, expulsio. [גרש *garash* שדד *shodhadh* חרם *herem, depellere, vastare, exterminare.* Gall. *Exterminacion, destruction, gaster.* Ital. *Esterminatione, guastamento.* Germ. *Außtreibung, verbannung.* Hisp. *Exterminacion, gualadon.* Pol. *Tracenie, wygnanie, wieyscia.* Vng. *Kergetés, kerekités, tövölkés, kiüzetés.* Ang. *Banishment, driuyng.*] Cicer pro domo sua: Tamen obversabatur ante oculos exterminatoris sui.

Extĕrmo, mas, act. p. ab ex, & fermo. Mente exturbo, dementē facio. [תמם *tamam, consumere, absumere, exulare.* Gall. *Mettre hors de son sens, desconforter, troubler.* Ital. *Fare stupefare.* Germ. Von sinnen bringen, vnsinnig machen. Hisp. *Esbarar, enagenar.* Pol. *Szaleństwo czynić.* Vng. *Eszemet, bolondom, el aualom.* Ang. *To abash greatlie and distemper.*] Pacuvius: Sed eccam miseram, quam frequens luctus exterminat. Catullus in Argon. Ab miserā, assiduis quam luctibus exterminat Spinosas Erycina serens in pectore curas.

Extĕrnātŭs, participium. [חתם *chatal, medhabam, signare, obsignare.* Gall. *Enserré, barré de fers.* Ital. *Fuori di sesso, per dritto.* Germ. Außgenommen, von sinnen gebracht. Hisp. *Espantado, hecho loco.* Pol. *Szaleniec.* Vng. *Elmondatik, meg bolondult, el aualt.* Ang. *Abashed, and distempered.*] Catullus: Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris Externata malo? ¶ Aqui externatus dicit, conternati & perterriti. Ovid. in Ibin Idem est Metam. Sic quæcunque solo defixa cubuerat harum. Externata fugam finitis tentabat.

Extĕrnus, a, um, ab extra præpositione, Extraneus, exterus, externus: [נכרי *nochri* נכר *nochar, ignotus, peregrinus.* Gall. *Estranger.* Ital. *Quello che è della parte di fuora.* Germ. Außländisch. Bel. Vreemt. Hisp. *Estranyo, estraño.* Pol. *Cudzy, obcy.* Vng. *Kinnvalo valo.* Ang. *Outward, a forrayne, a stranger.*] cui opponitur Internus. Vide externa pars corporis: deinde quæcunque foris apparent: & externa vis, quæ aliunde ingruit. Livius lib. 21. Tumor deinde Patres incessit, ne civitatem tam temperi, exercitum sine Duce, multarum circa civitatum irritatis animis, eis aliqua externa adiumenta essent. Sæpe etiam externi homines dicuntur exteri, & alienigenæ: Cicer. 2. Offic. Homines externos non egere, ornamentum est reipublicæ.

Extĕro, is, penult. corr. act. 3. Terendo excutio, comminuo. [הדק *hadhak, dicere, pulverizare.* Gall. *Vne chose frotée de force, effacer, ecacer.* Ital. *Cacciare, fregare, fare mine, stritolare.* Germ. Außreiben, außtreiben. Hisp. *Estregar, fregar.* Pol. *Otrzeć.* Vng. *Kidörzsölöm, megtörlöm.* Ang. *To grinde, to make cleane by rubbing.*] Columell. libro 2: Quam rursus ampliore mellis quovis anno, quicquid exteritur, capitetio expurgandum est. Varro libro 1. de Re rust. Apud hos exteritur grege jumentorum tritu, & ibi agitato pertitis: quod angulis è spica exteruntur grana. ¶ Exterere etiam dicimus ædificium, pro aperire. ¶ Exterere literam, est eam expungere, & delere. Varro 2. de Re rust. capite 1: A quo poti Balare dicunt, extrita, e littera, ut fit in mulis. Exterere ubera, pro conficere & digerere.

Extersĭo, participium. [מחק *machak, deterger, abstergere.* Vng. *Kitörlés, kitörlése.*] Virgilius extritus. Lucret. lib. 6. De fulgure.

Extĕrus, a, um, five Exter, a præpositione extra. Quod alibi natum est, vel quod alunde advenit. [נכרי *nochri* נכר *nochar, ignotus, peregrinus.* Gall. *Estranger.* Ital. *Straniero, d'altre parte.* Ger. Frembd, ein frembder. Hisp. *Estranyo y de fuera.* Pol. *Cudzy, obcy.* Vng. *Kinnvalo valo.* Ang. *Forrayne, strange, of an other countrey.*] Cic. in Catil. Externus hostis, atq; longinquus. Virgilius. 4. De nostras extera quærere regna.

Extĕrŭi. Exirimus, Vide EXTRA.

Extĕrrānĕus, m. f. Adverbium, quasi ex alia terra, [נכרי *nochri* נכר *nochar, ignotus, peregrinus.* Gall. *Estranger, ou terre estrange.* Ital. *Straniere, non diuoto.* Germ. Ein außländischer. Bel. Vreemdelinck. Hisp. *Estranyo, de tierra estraña.* Pol. *Z granicy obcy.* Vng. *Maiamnak vala, idegen, kinnualo.* Ang. *Strange, forayne.*] ¶ Exterraneus etiam vocatur, qui ante tempus natus, vel puerè ejectus est: dictus quòd cum mater exterrita ejecerit. Autor Festus.

Extĕrrĕo, res, rui, ritum, act. 2. Idem quod simplex terreo. [בהל *nibhal* יגם *pachad, abominari.* Gall. *Effraieur, ou espouenter, effroyer.* Germ. Erschrecken. Bel. Een verferdren. Hisp. *Espantar.* Pol. *Straszyć.* Vng. *Elrettentem, el riasztom.* Ang. *To make afeerde, to put in feare.*] Cic. 2. Offic. Et dolorem quam admoventur acres, pertenuem dum pleriq; exterrenum. ¶ Exterrere metu. Liv. 4. Vide.

Exterrĭtŏr, Territus, perterritus. [בהל *nibhal, abominari.* Gall. *Effraieur.* Ital. *Sbigottito.* Germ. Erschrocken. Hisp. *Espantado.* Pol. *Postraszony.* Vng. *El ijedett, remultet, (magy) el rémült.* Ang. *Put to great feare, affeard.*] Virgilius: plausumq; exterrita pennis Dat cælo, regione viæ: Georg. Sævit agris, asperq; siti, atq; exterritus æstu. Quo in loco quidam exponunt exterritus, pro inflammatus, & incensus. Enquirus enim Poëta de angue, qui nimio æstu irritatus per agros obrepat. Sed illa mutatione gè recedunt à prima significatione.

Extĕxo, is, Retexo quod textum est. [פתח *pathach, aperire.* Gall. *Deffaire, deffaire ce que on auoit ia tissu.* Ital. *Disfare quello che è fatto.* Germ. Das jenige wider reumb zerbrechen. Hisp. *Deshazer, deshazer lo texido.* Pol. *Tkanie odbierem.* Vng. *Kifejtem.* Ang. *To vnmake, to vnmuffer vnknowde.*] ¶ Plautus in Bacch. per translationē posuit pro avertere quempiam ab eo quod cogitavit. Extexā itaque ego eum pulchrè inde, si dii volunt.

Extillo, las, lare, n. p. Effluere. [נטף *nathaph, distillare.* Gall. *Degoutter, distiller.* Ital. *Stillare, lambicare.* Ger. Triefen. Hisp. *Destillar.* Pol. *Skapiam.* Vng. *Kicsepegek, &c.* Ang. *To drop out.*] Columell. libro 12. capite 48: Siccq; triginta dies pati exudāre, atq; omnem amurcam extillare. ¶ Extillare lachrymis, est totum in lachrymas dissolvi. Terent. in Phorm. Hîc ego dictis illam ita ubi incensam dabo, Vtne relinquas, lachrymas si extillaveris.

Extĭmĕsco.

Extimēsco, n. Ab extimeo. Valde timeo. [יראה jiré. ירא jirá. φοβοῦμαι, φοβέομαι, περιφοβοῦμαι. Gall. *Auoir grand peur, craindre fort.* Ital. *Temer grandemente.* Germ. Sich hin auff das hinderist förchten vnd entsetzen. Hisp. *Mucho temer.* Pol. *Lękam się.* Vng. *Igen félek, retegék.* Ang. *To feare greatly.*] Et modò absolutè accipitur. Terent. in Hec. Extimui illico. Plaut. in Cistel. Extimui tum id. Ita. Modò activè. Cicero in Cato. Quod ig. tur adulescentes, & hi la. Modò activè. Cicero in Cato. Quod igit

ein Buytit. Belg. Een Vuylmt. Hisp. *Desterrado, fuera de su tierra.* Pol. Odkazyec, zgnany, wygnany. Vng. *Kenszeritetet, vndzot.* Ang. *An outlandish, or banished man.*] Cicero 4. Verr. Hunc centum patres familias extortes pro lõgerunt. Gell. Exul, extorrisq; esto. Liv. Extorrem urbe domo, penatibus, foro, congressu æquatum. Idem lib. 2. ab Vrbe: Ne se ortum e, videm sanguinis extorrem, egencè extanto modò regno cum liberis adolescentibus ante oculos suos, perire inerent.

Extrà, præpositio separata serviens casui accusativo. [חוץ *chutz, exterius*, cui contraria est intra. Gall. *Hors.* Ital. *Fuori.* Germ. Ausserhalb, trausseu. Bel. *Buyten.* Hisp. *Defuera.* Pol. *Przed.* Vng. *Kivvvl, & cum adhæsione kivvvlrol, kivvvlre.* Ang. *Without, forth.*] Cic. 2. de Finib. Et in corpore, & extra esse quædam bona. Idem de Vniuers. Sit in nostro mundo partes omnes collocatæ sunt, ut nulla pars hujusce generis excederet extrà. Idem 1. Offic. Cavendum autem, præsertim si ipse ædifices, ne extra modum sumptu & magnificentia prodeas. ¶ Extra pro præter, exceptionis gratia elegantissimè ponitur. Plaut. Amph. Vt mihi extra unum te, mortalis nemo corpore Contingit, qui me impudicam faceret. Terent. Phor. Neque cognatus extra unam aviculam, quisquam aderat. Extrà jocum dicebant antiqui, quum quid seriò, non joco dicere se velle significabãt Cic. Tusculano: Sed mehercule extra jocum homo bellus es. ¶ Extra quàm, pro nisi, in exceptionibus concipiendis ponebatur. Cic. 2. de Invent. Agitis cui manus præcisa est, injuriarum: postulatis qui cum agitur, a Prætore exceptionem, extrà quàm in reum capitis præjudicium fiat. Vbi Sepe particula deesse videtur. Extrà quàm sis ut Vlpianus in l. 1. §. Labeo scribit. 1. ff. de flumin. Sed ita excipiendum ait, extrà quàm si quid in fraudem ejus, cui de lege fieri licuit. Hæc Iud. Liv. 3 Decad. lib. 4. Campanos omnes Atellanos, Calatinos, Sabatinos, extra quàm qui eorum sui juris, aut parentes eorũ apud hostes essent, liberos esse passerunt. ¶ Ab extra dedacentur exter, externus, extraneus, extraneus, extrinsecus, extrinsecùs, ἔξωθεν, extremus, extimus. & Extare verbum obsoletum quo antiqui utebantur pro eminere. De quo suo loco.

Extrachoris, agri dicebatur qui intra finitimam lineam & centurias interjacebat: id cujus extra ejusmodi fuit. Quia ultra limites finitima linea claudebatur & extracluta loca sunt æquè juris subsecivorum, ultra limites, & ultra finitimam lineam: quod genus agrorũ ti. Reipub. popul. Romani, aut ipsius coloniæ cujus fine circundatur, sive peregrinæ urbi, aut locis sacris, aut religiosis, æque ad populum Romanũ pertinentibus datum non est. Jure subsecivorum ea res, quia Tignare patuerit, remanet potestate. Ex Hygino de agrorum qualitate.

Extrăneo, Extraneã. Afran. Liquid. Saul si non intrabo, illi extrabunt libr. Nonius.

Extramundanus, qui apponitur ultramarano. [Pol. *Zawiczny.* Vng. *Kivvvl valo.*] Lamprid. in Heliogab. Sustulerat & lanienam P. R. unius unius meretricibus lenonibus exoletis intramuranis cæt, & extramuranis alia.

Extraordinãrius, ria, rium. Quod extra ordinem fit. [*Inusitatus, insolitus.* Gall. *Extraordinaire, hors la forme accoustumée.* Ital. *Straordinario.* German. Ausserordentlich. Hisp. *Cosa fuera de orden.* Pol. *Nad obiawne.* Vng. Rendtelẽ kivvvl való. Ang. *Extraordinary, beyond the ordinarie.*] Brutus Cic. Quare tuum & facilitatem & providentiam laudabo tuam, quum explorata habere cœperò, Cæsarem honoribus quos accepit extraordinariis fore contentum. Idem 7. Verrin. Vt omnia semper quæ iucunda videntur esse, non modò his extraordinariis cupiditatibus, sed etiam ipsi naturæ ac necessitati denegarem. Sic apud eundem Præsidium extraordinarium, portoria extraordinaria, reus extraordinarius, milites extraordinarii. *Ordinarius.*

Extrãnĕus, ria, rium. Alienus, aut alienigena hoc est, qui ex ea in qua agimus civitate oriundus non est, aut etiam qui ex nostra familia non est. [נכרי *nochri.* נכר *nochr. ἀλλογενὴς.* Gallice. Estranger, de dehors. Ital. *Straniero, alieno, forestiere.* Germ. Frembd. Bel. Vreemt. Hisp. *Cosa estraña y de fuera.* Pol. Obcy, *inszego rodu.* Vng. *Idegen, kivvvl való.* Ang. *Strange, forreyn.*] Pomponius: Præterea mihi habitat Gemino scripsit, adhibere Elii ejus ex patruis communibus testamento rejectum. ¶ Canis extraneus, pro non domestico, apud Suetonium in Vespa. Extranea lux. Lucretius lib. 4. *ἀλλόφως.* Atque ut peri ὁ hujus nominis vis intelligatur, idem est quod exterus, externus, & extraneus: sive alienus: hæc enim omnia unum ferè idemque significant: quanquam Cato. Festus originem magis quàm autorum consuetudinem secutus hæc ita distinguit: Extraneus, *inquit*, est qui extra eandem januam est. Extraneus, qui extra eandem arcam est. Exterus & externus, qui extra illam terram alterius cujusdam gentis est. Alienus autem nullo loco, sed re differt.

Extrãsum, Dicitur quid est extra rẽ de qua agitur. [Vit. *Mẽsura vasis.*] Quint. lib. 7. cap. 2: Quum in personam certam transfertur accusatio, aut in extrarium, &c.

Extrãnĕus, m. f. Alienus, nullo propinquitatis gradu nobis conjunctus: quasi extrecneus. [נכרי *nochri* נכר *nochr. ἀλλογενὴς, ἀλλόφυλος.* Gall. *Estrangier.* Ital. *Straniere, alieno, forestiere.* Germ. Frembder, ausländer. Hisp. *Cosa estraña y de fuera.* Pol. *Niepotrzebny, cudzy.* Vng. *Idegen, kivvvl való.* Ang. *A stranger, of an other country.*] Vnde extraneus hæres, apud Suetonium in Claudio Cæsare cap. 4: Nec dubium est post hæc Augustus constituerit, & reliquerit eum nullo præter augustalis sacerdotii honore superstitem: ac ne hæredem quidem, nisi inter tertios, ac pene extraneos, ne parte extrema nuncuparet. ¶ Extraneus, & Domesticus, contraria. Cicero antequam iret in exil. Pax & concordia extraneis pignetur, quum jam domesticis non insideat, sed publicè providentia eripiatur. ¶ Bona extranea id est, externa, neque animæ neque corpori propria, quæ & bona fortunæ dicuntur. Auctor ad Herenn. lib. 4: Hoc pacto non minùs posterimus & in laudando, & in vituperando, aut in corpore, aut in animo aut in extraneis.

Extrĕtĕr, comparativum, sicut ab inferius, inferior, infimus. [חמתון *chitzon, ἐξώτερος.* Gall. *Qui est plus dehors, exterieur.* Ital. *Piu di fuori, esteriore.* Germ. Der ausserst, ist. Hisp. *Mas adefuera.* Pol. *Zewnetrzny.* Vng. *Kivvvlsõ.* Ang. *That is further out.*] Cic. de invent. Atque ita quum alterum esset exteriorem amplexus orbem, &c. Plautus Menech. Exterior sis, observato modo. ¶ Citerus exterior: id est, inferiore indigniore que loco incedens. Horat. 2. Serm.

Extrēmus, a, um, Vltimus, postremus. [אחרון *achariõ, ἔσχατος, ὕστερος.* Gall. *Le dernier.* Ital. *Estremo, ultimo.* Germ. Der letzt, hinderst. Bel. Dat alder verste. Hisp. *Cosa vltima y cabera.* Pol. *Ostatny.* Vng. *Vtolsõ, végsõ.* Ang. *The forthest, the last.*] Cic. de Amic. Cujus disputationis fuit extremum ferè de immortalitate animorum. Virg. 10. Aegid. Extremo hunc Arethusa mihi concede laborem. ¶ Ponitur nonnunquam pro pessimo, nequissimo, quasi à contrario humanitatis remoto. Virg. 4. Aen. Iam tertia parens, ira irritata deorum, Extremam [ut perhibent] Cœo Enceladoque sororem Progenuit: hoc est, pessimam. Seneca: In hoc tantum bonitas, in illo extrema malitia: id est, maxima, & ultra quam nulla sit malitia major. Quod non sine ratione esse videtur, quandoquidem mediocri assimant, deteriores cæteris esse, qui ultimi nascuntur. Apul. lib. 3. Fateor, Quirites, extremos hominum fugare atque protelere aggressus sum. ¶ Extremum etiam aliquando antium alicujus rei significat. Plaut. Ab extremo narrare incipiam: hoc est, à principio. ¶ Extrema linea amare, apud Terentium est amare imprudentissimè: ducta translatione à curriculis, vel stadiis, in quibus prima linea curtus erat in carceribus, ultima in fine, quæ & calx dicebatur, quod scilicet calce vel creta notaretur. Vltra autem calcem nihil superest, quò curtus tenãtur, spatiaque palæstrarum & curriculorum lineis erant inclusa.

Extrēmĭtās, ātis, f. t. Id id quod in quaque re extremum est, ora: [קלה *kallah, terminus, ingressus, et exitus.* Gall. *La fin, le bout, la bord.* Ital. *La fine l'estremo, l'estimo di qualche cosa.* Germ. Das end und ausserste theil eines dings ist ein linea. Hisp. *El fin y cabo de alguna cosa.* Pol. *Koniec, kraiek, granice, krancy.* Vng. *Szẽl, vege.* Ang. *The extremitie, end, or border.*] ut, Extremitas circuli, Plinius lib. 2. cap. 17. Cœli extremitas. Cicero de Univers. Idem 2. de finib. Hæc non erant ejus qui innumerabiles mundos, infinitasque regiones, quarum nulla esset hora, nulla extremitas mente peragravisset.

Extremĭtas, in agrorũ jure definitur ab Aggeno: Extremitas finitima linea est, quæ intervenit, aut per iter publicũ, quod transeundi non potest, secundum legem coloniam: quia omnis limes itineri publico servire debet: aut per limites sive terminos, aliaque signa quibus territoria finiuntur: aut ubi insoluta loca remanserunt. hæc autem sunt loca quæ intoluta dicuntur, quæ aut in saxosis, aut herbosis locis sunt, aut in paludibus, ubi nulla potuit exerceri cultura: quia, dum non esset quod excoli posset, nulla necesse fuit limitum regulis obligari. Ex Aggeno de limitibus.

Extrinsecùs, penult. corr. adverbium, Externè, foris, aliundè, ab exteriori parte. [מחוץ מבחוץ. Gallic. *Au dehors, à la part de fuori.* Italic. *Di fuori.* German. *Auſſerhalb / von auſſen.* Hiſpan. *Defuera ò de la parte fuera.* Polon. *Zewnątrz.* Vng. *Kivűl.* Ang. *On the other ſide, out wardly, from without.*] Cic. 1. de Orat. Adhibita eſt igitur quædam extrinſecùs ex alio genere quodam. Varro libro 1. de Re ruſt. ca. 41: Vt non denſiores medullam, ne extrinſecùs imbres noceant. Cicer. 4. Acad. Irrumpunt extrinſecùs in animos noſtros per corpus imagines, nobis dormientibus.

Extro, as. Verbum obſoletum eſt, quo antiqui utebantur pro exteo: cujus contrarium eſt intro. [ἐξήιμι. Gal. *Sortir.* Ital. *Vſcire.* Germ. *Hinauſgehen.* Hiſp. *Salir à fuera.* Vngar. *Kimegyek.* Ang. *To go forth.*] Afranius: Simul ego intro eo, illi extrahunt ſe foras.

Extrorſum, Verſus exteriorem partem. [החוצה *hachutz.* ἐκτὸς ἰέναι. Gall. *Vers le dehors.* Ital. *Verſo la parte di fuori.* Germ. *Hinauſwerts.* Bel. *Wenaerts.* Hiſp. *Hazia fuera.* Vng. *Kivűl.*] Intrò ſolet. Ang. *To wards the out ward part.*] Sicut introrſum, verſus interiorem.

Extrăho, is, extraxi, extractum, ere, act. 1. Extrà trahere, educere: [משך *maſchach.* דלה *dalah.* נצל *natzal.* ἐξάγειν. Gallic. *Tirer hors.* Italic. *Trar fuori.* Germ. *Herfürziehen.* Bel. *Wercken.* Hiſp. *Sacar à fuera.* Pol. *Wyciągam.* Vng. *Kivonſzom.* Ang. *To draw out.*] Jut. Extrahere ſerpentes cantu: extrahere venenà corpori, apud Plinium. Cicero pro Cluentio: Extrahitur domo Oppianicus à Manlio. Livius lib. 6. bell. Pun. Ni venirent in Senatum circa domos eorum curos ſe, & in publicum omnes vi extracturos eſſe. ¶ Extrahere diem, eſt diem conſumere, quod & eximere diem dicimus. Cæſar lib. 1. bell. Civil. Catone verò acerrimè repugnante & priſtina conſuetudine dicendi mora dies extrahebatur, ut ſui ratio abſentis haberetur, &c. Et paulò pòſt: Sic nullum diſputationibus, excuſationibus-que extrahitur. ¶ Extrahere judicium, producere eſt, prorogare, proferre. Paul. l. 1. in D. ad exhibend. Si optione intra certum tempus data judicium id in tempus extractum eſt, quo fruſtrà exhibetur, &c. ¶ Extrahere aliquem: pro inducere, & vehementer ſolicitare ut aliquid faciat. Liv. lib. 2. bel. Pun. Vulgus etiam extrahere ad Conſulatum nitebantur. ¶ Extrahere ſe ex aliqua negotio. Terent. Phorm. Ita nunc impáratum ſubitò tanta te ſuſpendit mala. Quæ neque unde venerint, neque quo modo me inde extraham.

Extractus, participium, Productus, prorogatus. [מושך *moſchich.* משוך *meſchuch.* ἐκτεταμένος. Gallic. *Tiré hors, diſſeré, prolongé.* Ital. *Tirato fuori, differito prolongato.* Germ. *Herſürgezogen.* Hiſp. *Sacado à fuera, dilatado en tiempo, alongado.* Polon. *Wyciągniony.* Vngar. *Kivonatot, ó halaſztatot.* Ang. *Drawn out, differred.*] Cicero Qu. Fratri lib. 2: Sed per obtrectatores Lentuli res calumnia extracta eſt.

Extractórius, ria, rium. [ἐξελκτικός. Vng. *Kivonó.*] Plin. lib. 24. capite 11: Vulgatis arundo extractorium vim habet: hoc eſt, vacuatorium & educturium.

Extravagantes, aliquot ſanctiones principum ſunt: dictæ, quòd ſint extra librorum juris Civilis contextũ frequentatæ. Qualis eſt conſtitutio Lotharii Saxonis, de Feud. non alien. & D. Friderici, de pace tenenda, & de Sacrament. pub. ſponte factis non retractã. Idem de Privilegiis Eccleſ. Friderici Imp. ejus nominis I. Idem de majeſtate læsâ, denique Rebellib. Edictum Henrici VII. & rurſus de pace Conſtituta, divorum Friderici Imp. & Romani regis VI. cum nonnullis aliis Principum factionibus publicis extra libris nec dum adjunctis, ſed quæ in Archivis imperii, in Reipub. uſum conſervantur, ut monuit Ferrar.

Extrico, cas, penult. producta, act. p. Verbum eſt à nitidis deſumtum. Explico, expedio, libero. [ἐκλύω, λύσω, ἄλυσις. Gall. *Deſempeſtrer, deſmeler, deſembeper.* Ital. *Diſtricare, diſimbarazzare.* Germ. *Entwirren: auffloſen.* Bel. *Ontwerren.* Hiſp. *Deſembaraçar, deſenredar.* Pol. *Rozmotuie, rozwadzam.* Vng. *Kifyltem, meg ſzabadtam, kifejtem.* Ang. *To vnfolde, to vnbinde.*] Sunt autem mitræ capilli vel aliæ quævis res teneræ, quæ gallinarum pedibus nonnunquã adhærent, eumque preſſum impediunt: quamvis etiam pro quibuſvis rebus minutiſſimis accipiantur. Plautus in Epid. Aliquo pacto exolvam, extricabor aliquo. ¶ Extricare locum aliquem pro purgare, & mundare. Colum. libro 4: Sylveſtris autem præcipuè eſt eligendus, qui etſi fuerit aut arboribus obſeſſus eſt, facilè extricatur.

Extricabĭlĕ, A quo quis ſe facilè poteſt extricare: hoc eſt, eximere vel expedire. [Pol. *Lattwe do wimodzenia.* Vng. *Az miből kimenyen ki menekedhetsz.* Ang. *Of the which any may vnbinde him ſelf.*] Cujus contrarium eſt Inextricabile, ex quo ſe quis extricare non queat. Plinius lib. 36. cap. 16: Intus labyrinthum extricabilem, quò ſi quis improperet ſine glomere lini, exitum invenire nequeat.

Extrĭdĭus idem eſt quod exalbidus. [Pol. *Białawy.* Vng. *Feiér, ſzamarj, vel balſzínű.*] Gell. lib. 19. cap. 12: Atque ib. hominem conſpicimus impavidum, & extridũ, ploratus quidem nullos, ſicut cæteri omnes, nec ullas ejulatûs voces emittentem: ſed coloris & vultus turbatione non multum à cæteris diſcrepantem.

Extringo, gis, extrinxi, extrictum, gere, Stringo. [ἐκθλίβω. Gallic. *Eſtraindre.* Ital. *Stringere.* German. *Zuſammen treuffen.* Hiſpan. *Apretar.* Pol. *Zyskuie.* Vng. *Szorítom.* Ang. *To ſtrain, to wring.*] Cicero 6. Acad. Deinde quum paulùm cibi extrinxerat. Aſſenſus hujuſmodi. Quo in loco, ex vetuſtis exemplaribus legitur contraxerat, non autem extrinxerat.

Extrinsĕcùs, Extro. Extrorſum. Vide EXTRA.

Extrūdo, dis, penult. prod. act. 3. Extrà trudo, per vim expello. [הדיח *hidiach.* ἐξώθειν. Gall. *Chaſſer hors, chaſſer.* Ital. *Cacciar fuori.* German. *Hinauſtreiben.* Bel. *Wesloten.* Hiſp. *Echar fuera, ſeparando.* Polon. *Wypędzam.* Vng. *Kitaszítom, veſzem.* Ang. *To thruſt or drive out violently.*] Plaut. Caſin. *Ille ſenilis* lacernem extrudere cupiunt ex ædibus: Vt ipſæ ſolæ vacuas deſiderent ſuos. Terent. in Heaut. Eo amantem invitum Pamphilum extrudit. Plaut. in Aul. Nam qua nunc me causâ extrudis ex his ædibus? ¶ Accipitur nonnunquam pro vendere, vel alienare. Horat. 2. Epiſt. Laudat venales, qui vult extrudere merces.

Extrŭo, is, act. 1. Ædifico, conſtruo. [בנה *banah.* ἀποικοδομεῖν. Gall. *Baſtir, eſtruire vn nouueau de quelque choſe, faire vne maiſon.* Ital. *Edificare, fabricare.* Germ. *Auffbawen.* Bel. *Opbouwen.* Hiſp. *Edificar, componer.* Pol. *Budzuie.* Vng. *Épitek.* Ang. *To build vp.*] Cæſar 3. belli Gall. Omnem cam materiam quæ erat cæſa, conferebant ad hoſtem collocabat, & pro vallo ad utrumque latus extrahebat: Extruere ædificium in alienâ, apud Ciceronem pro Mil. Extruere ſtramenta in acervos, apud Columel. libro 6. cap. 3. Extruere menſas epulis, & poculis, Cicero 3. Tuſcul.

Extrūctus, participiũ. [בנוי *benui.* ἐποικοδομημένος. Gall. *Baſti.* Ital. *Edificato.* Germ. *Auffgebawet / gebauet.* Hiſpan. *Edificado.* Pol. *Zbudowany.* Vng. *Épített.* Ang. *Builded vp.*] Cicero in Piſonem: Extructa menſa non cruentis, ſed pulcris, ſed multa cum lautitia.

Extrudi, ſimulo, Superlat. [Pol. *Dobrze ſzukam.* Vng. *Igen ſzeretek.*] Apul. de Deo Socratis: Vt ita extructiſſime.

Extrūctĭo, onis, f. n. [בנין מבנה *binyan.* מבנה *mibneh.* οἰκοδόμημα, οἰκοδόμησις. Gall. *Baſtiment, eſtruiſſement.* Ital. *Edificio.* Germ. *Auffbawung.* Hiſp. *Aquedvcto obra de edificar.* Pol. *Zbudowanie.* Vng. *Épitési.* Ang. *Building vp.*] Cic. 14 Philip. Eaque extructione opus ad memoriam æternitatis.

Extŭbĕro, as, act. p. Intumeſco, exeruſco. [לבבה *lebabah.* ἐξογκόω, ὑπερογκόω. Gal. *Enfler, groſſeur ou ſon de voyle.* Ital. *Gonfiare, ingroſſare.* Germ. *Ein Knorren darfür gebrauchen / auffgeſchwollen ſein / oder ſich erheben wie ein Berglin.* Bel. *Opſwellen.* Hiſp. *Hinchaſſe ſe.* Polon. *Nabrzmiewam ſie.* Vngar. *Meg dagadok, megfeszedem.* Ang. *To ſwell, or riſe vp, lyk a bunch.*] Plinius libro 22. cap. 23: Nequeunt omnibus terris eſſe radices foliorũ, ex qua medio vi ſuti extuberat. Idem libro 37: Cacæ aut extuberantes videntur viliores æqualibus, loquitur de gemmis. ¶ Nonnunquam etiam activè ponitur pro tuberibus æquale aliquid reddere. Senec. lib. 6. Natur. quæſt. Offert montes, ſubigit plana, valles extuberat, novas in profundo inſulas erigit.

Extŭbĕ ătio, ſt. Tumor. [שאת *ſeeth.* ἐξόγκωμα, ὑπερόγκωμα. Gal. *Enflure ou ſon de boſſe.* Ital. *Gonfiamento, roſatura.* Germ. *Auffgeſchwollung / auffbrauung.* Hiſp. *Hinchamiento.* Pol. *Nabrzmienie.* Vng. *Dagadás, dagadtság.* Ang. *A ſwelling lyk a bunch.*] Plin. lib. 22. cap. 9: Exoris imponitur cum farina & melle, item extuberationibus: nec eſt, per corpus enaſcentibus.

Extŭmĕo, & extumesco, Tumeſco, in tumorem redigor. [נבה *ſabah.* ὑπερογκοῦμαι. Gall. *Enfler.* Ital. *Gonfiare.* Ger. *Geſchwollen / auffgeblaſen werden.* Hiſp. *Hinchaſſe.* Pol. *Nabrzmiewam ſie / ſzwellę.* Vng. *Dagadok, meg dagadok, feszülök.* Ang. *To ſwell.*] Plin. lib. 33. cap. 5: Democritus in hac gente poſuit Artemonis, & Perſices illos extumescentes pinguitio.

Exŭlcĕro, as, act. 1. Vlcus facio. [חבל *chabal.* ἕλκος ποιεῖν. Gall. *Vlcerer.* Ital. *Vlcerare.* Germ. *Geſchwer.* Ger. *Geſchwer machen.* Hiſp. *Vlcerar.* Pol. *Wrzodzę.* Vng. *Fekélyesitem.* Ang. *To vlcer.*] Cato de Re ruſt. ca. 51: Hinc eſt medicamen pro rangu-tudine regens potiſſimùm tonſum ari, & medicamen paulò extumidum.

Exunc, ex illa hora, temporis momento: ſic ut Ex nunc dicitur pro ex hoc tempore, & hora.

Extŭndo, is, tudi, tuſum, act. 1. Vi, vel blanditiis aliquid extorqueo. [ἐκπιέζειν, ἐκπιέσειν. Gallic. *Faire ſortir quelque choſe à force coups, obtenir par force ou par amour.* Ital. *Cacciar per forza ouero per prieghi.* Germ. *Auſſtoſſen / herauß treiben / mit bitten / oder ſchmeicheln.* Bel. *Weſtoten.* Hiſp. *Empuxar por fuerça o por amor.* Pol. *Wyciskam, wydzieram.* Vng. *Erőſzakol, megyerdőm.* Ang. *To bruſe out,*

ere, to finde out with labouring paine.] Suetonius: Nec ut appeteret, compelli, nisi à matre potuit: ea domum extudit magis convitio quàm precibus. ¶ Extundere, studiosè facere. Virgil. libro 8. Aeneid. Lanigeras que apices, & lapsa ancilia cœlo Extuderat. Idem 1. Georg. Vt varios usus meditando extunderet artes. Ita enim legit Nonius, licet ibi nonnulli legant excuderet.

Extúrbo, bas, Ex loco dejicio, extra turbo, expello, dejicio, vi ejicio. [תשטין *huppil.* השטין *hiſpil.* σφενδονᾶν. Gall. *Mettre violentement de ſa place.* Ital. *Stacciare, promuouere, diſturbare.* Ger. Hinaus treiben / vngeſtümiglich hinauß ſtoſſen. Belg. Wtdriuen / wtſtooten. Hiſpan. *Deſcomer ò echar con ſoplando.* Pol. *Wypedzam, wygnam, I'ekanie wipedzam.* Vn. *Ki tolyitem, ki vetem.* Ang. *To put out or ſcowre by violence.*] Cicero pro Cluent. Lectum illum genialem quem biennio antè filiæ ſuæ nubenti ſtraverat, in eadem domo ſibi ornari & ſterni, expulſa atque exturbata filia, jubet. Plautus in Cure. Secretò facias Phædrone, auſultes mihi, atq; iſtam extrudes ex animo ægritudinem. Colum. libro 8. cap. 17: Et in tranquillo conſiſtens piſcis, ſœdibus ſuis non exturbatur. ¶ Exturbare calculos, pro ejicere, & expellere. Plin. lib. 20. cap. 10. de aſparago loquens: Radix quoque plurimorum prædicatione tota, & in vino albo pota, calculos quoque exturbat.

Extúrbátus, participium. [משטן *muſſpal.* השטן *muſchpal.* ἐξωσμένος, ἀποδιωγμένος. Gallic. *Ietté par force, chaſſé.* Ital. *Spinto à forza.* Germ. Hinauſgeſtoſſen oder getrieben. Hiſp. *Derrocado ò echado por fuerça.* Pol. *Wypchniony.* Vn. *Ke tolyitator, vetetur.* Ang. *Put out by force.*] Catul. Eruit illa procul radicibus exturbata.

Extrúdo, is, ſi, ſum. v. q. Validè aliquid ejicio. [ἐκβάλλειν. Gal. *Chaſſer ou mettre hors violentement.* Ital. *Trahere, gettar fuora quacchecoſa con reſſa.* German. Außtuſſen: mit huſten etwas außwerffen. Belg. Wtheeſten. Hiſpan. *Echar de ſy con coſa reſbalando, ò ſin ſer.* Polon. Wykaſl wie. Vn. *Ki kúvégem.* Ang. *To cough out.*] Plinius libro 33. cap. 13: Pomicem quoque extrudientibus, & contra ſcorpionum ictus idem libro 23. cap. 3: Radice oleæ quàm teneriſſimè cortex detractus, immiſſe crebrò gultatu nedeturſanguinem reſtituent hunc & ſuppurata extrudientibus.

Extúbéro, as, penult. correp. n. p. Alluo, abundo: ab adjectivo uber, quod plenum, fœcundum, & fertile ſignificat. [הדיך *hadiir.* ἐκθλίβειν. Gallic. *Abonder, eſtre abondant ou fertile.* Ital. *Abondare, ſoprabondare.* Germ. Vberflüſſig ſeyn / vollſeyn. Bel. *Overvloeyen.* Hiſp. *Mucho reboſſàr ò abundar.* Pol. *Obfitem dokładam, obfituy.* Vng. *Bővölködöm.* Ang. *To be troublous and fertile, to abound.*] Columel. in Præfat. In Aſia Mycaque denſa & glumoſa terra maximè exuberat. Virg. 2. Georg. - pomiſque exuberat arbor. Aliqui per h ſcribunt Exhubero.

Exubérantiſſimùs, Superlativus. [Pol. *Przebrani.* Vng. *Igen bővölködő.*] Gell. lib. 3. cap. 9: Hunc ceuum C. Bellus vidiſſe ſe Argis refert, haud credibili pulchritudine vigereque, ac colore exuberantiſſimo.

Exúccùs, a, um. Quod eſt ſine ſucco. [ἄχυμος, ἀλίπαρος. Gall. *Sec, ſans, ſin, ſans humeur.* Ital. *Secco, ſenza ſucco & humore.* Germ. Ohn ſafft oder feuchtigkeit / dürr. Hiſp. *Seco ſin humo.* Pol. *Suchy, niemaiący wilgotności albo ſoku.* Vng. *Nedvességnélkül való, ſoványᵗ.* An. *Without ſap or humour.*] Seneca in Epiſt. Scis illum infirmi ſemper & exucci corporis fuiſſe. Quint. lib. 12. cap. 10: Vide nunc quoque arridi, & exucci, & exangues.

Exúdo, as, pen. prod. n. p. Veluti per ſudorem emitto. [ἐκδύειν, ἱδρύειν. Gall. *Deſgoutter de ſueur, rendre ſueur.* Ital. *Sudar, mandar ſuori con ſudore.* Germ. Außſchwitzen / außtunſten. Bel. *Doen ſchweeten.* Hiſpan. *Sudar, echar alguna coſa ſudando.* Pol. *Wypocam.* Vn. *Ke vizzyekezém.* Ang. *To ſweat out or forth, to ſweat out.*] Plinius lib. 24. cap. 9: Eſt autem trium generum: unum arbor ipſa exudat gummi modo, alterum manat in plaga quum florent. Virgil. lib. 1. Georg. - exudat inutilis humor, dixit abſolutè, pro ſudando effluit, novo locutionis genere: nam ipſe humor propriè non dicitur ſudare, vel exudare, ſed id quod humorem emittit. Colum. lib. 12. cap. 48: Quum oliva quicquid habuit amurcæ exudavit. Eodem modo uſus eſt Perſius Satyr. 3: - & ægris faucibus exudat gravis halitus.

Exvecto, as, Exporto. [Pol. *Wywoze.* Vn. *Ki kivisém.*] D. lib. 50. Tit. 4. l. 5. Cellus ſcribit, ſi quis merces quas exvehendas condixit, in horreo poſuit, cum conductore ad exhibendum agi poteſt.

Exverrẽ, Purgatio quædã domus ex qua mortuus ad ſepulturam ferebatur, quæ purgatio fiebat per everriatorem, certo genere ſcoparum adhibito: ab extra verrendo dictæ. Autor Feſtus Ἀπαρχόμενος.

Exvertu, is, exverti, exverſum, ere, Prævenire, præoccupare. [προλαμβάνειν. Gall. *Prevenir, anticiper.* Ital. *Prevenire.* Germ. Fürkommen. Hiſp. *Se delante à anticipar.* Pol. *Wyprzedzam.* Vng. *Elébe vyszök, elébe vyszöm.* Ang. *To prevene.*] Plaut. Pœn. I in malam rem. M. Itu, & herus tuus. S. Verum eum qui bene eum norit, citò homo exverti poteſt.

Exúgo, is, penult. correp. xi, ctum, act. 3. quod & Exugeo, ges, Sugendo elicio. [אמה *mamak* יניק *janék.* ἐκμυζᾶν, ἐκμυζᾶσθαι. Gall. *Eſſucer, ſuter tout l'humeur.* Ital. *Magnare, ſucciare.* German. Außſaugen. Bel. Weſenget. Hiſp. *Chupar ò mamar.* Pol. Wyſſyſam. Vng. *Kiſzopom.* Ang. *To ſucke or ſuck out.*] Plautus in Epid. Iam ego me convertam in hirudinem, atque eorum exugebo ſanguinem. Idem in Rud. Ni hunc amittis, exugebo quæquid humoris tibi eſt. Idem in Pœnulo: Iam nunc ego illi egredienti ſanguinem exugam procul. Colum. lib. 4. cap. 24: Sed ab uno latere exugitur.

Exúgátus, participium. [באמה *mimmah.* ἐκμυζηθείς, ἐκμυζηθέν. Gall. *Tiré, ſuccé ſans ſon humeur.* Ital. *Senza ſuco ſucciato.* Ger. Außgeſogen. Hiſp. *Chupado del todo, ſin humo.* Pol. Wyſſany. Vn. *Ki ſoptatatot.* An. *All ſucked out.*] Gellius.

Exúl, lis, com. 1. Si Nonio Marcel. credimus, dicitur quaſi extra ſolum ejectus. [גלות *gholáh* גר *gher.* φυγάς, φυγή, ἐκπεσών. Gallic. *Banni, exilé ou chaſſé hors du païs.* Ital. *Bandito, eſule fuori d'eſſilio.* German. Ein Vertriebner auß ſeinem Vatterland. Bel. Een ballingh. Hiſp. *Deſterrado y fuera de ſu tierra.* Pol. *Wygnaniec.* Vn. *Szjrakozatot.* Ang. *A banished man.*] Cicero pro Aul. Cecin. Exilium non eſt ſupplicium, ſed profugium, portusque ſupplicii. Nam qui volunt pœnam aliquam ſubterfugere, aut calamitatem, eò ſolum vertunt: hoc eſt, ſedem & locum mutant. Itaque in nulla noſtra lege reperietur, ut apud cæteras civitates maleficium ullum exilio eſſe multatum, ſed quum omnes vincula, necer, ignominiasque vitant quæ ſunt legibus conſtitutæ, confugiunt quaſi ad aram, in exilium: qui in civitate legis vim ſubire vellent, non priùs civitatem quàm vitam amitterent. Hæc Cicero. Solum (inquit Feſtus) quia ſignificet locum, quis dubitet: quum exules quoque dicantur loco patriæ ſuæ pulſi? Cicero pro domo ſua: Hunccine enim portentoſa peſtis, exulem appellare auſus es, quum tanta fœlicibus eſſes & factis notatus? Et iterum: Quid eorum exul? Ipſum perſe nomen calamitatis, non turpitudinis. Apud Iureconſultum, Exules hi propriè ſunt quibus aqua & ignis interdictum eſt: cæteri non exilia, ſed relegationes ſunt. Vide ſequentia.

Exíllum, ii, n. 2. Patriæ privatio, & natalis ſoli mutatio. [גלות *gholáh* גלולה *glolah.* φυγή, ἐκφυγάδευσις. Gallic. Exil, *bannyſſement.* Ital. *Eſſilio, bando.* German. Verweyſung oder verwerffung in das Elend. Hiſp. *El deſterro, ſuera de ſu tierra.* Pol. *Zygmunt wi'eſlinek wygnanie, wibol' anie.* Vng. *Számkivetés.* Ang. *Banishment.*] Seneca in libro de Conſolatione: Exilium nempe, loci commutatio eſt. Hanc commutationem loci aliquando ſequuntur incommoda, paupertas, ignominia, contemptus: quibus detractis, nihil eſt quod magnopere exilium ſit pertimeſcendum, nec commutatio loci onerоſa. Aſſiduus enim eſt humanæ generis diſcurſus, & naturalis quædam irritatio animis mortalium inceſſe creditur commutandi ſedes, & transferendi domicilia. Cicero 5. Tuſcul. Exilium credo, quod in maximis malis ducitur. Et paulò pòſt: Iam verò exilium, ſi rerum naturam, non ignominiam nomenis quærimus, quantum demum à perpetua peregrinatione differt? Triplex autem numeratur exilii genus. Nam aut certorum locorum interdictio eſt: aut lata fuga, ut omnium præter certum locum: aut relegatio in inſulam. Erat autem exilium pœna capitalis: & exilio multatus, capite damnatus dicebatur. Exulis enim caput de civitate eximi dicitur. Quoties autem civitas retinetur, relegatio propriè, non exilium dicitur.

Exíllum, Mentionem civium Romanorum exulantium ſæpè fieri videmus: quum tamen nulla lege damnatis civibus exilium ſit interrogatum: quod ne vocari poſſit in dubium, ponam verba Ciceronis in oratione pro Cœliná: Exilium, inquit, non ſupplicium eſt, ſed perfugium, portusque ſupplicii. Nam, qui volunt pœnam aliquam ſubterfugere, aut calamitatem, eò ſolum vertunt: hoc eſt, ſedem, & locum mutant: itaque nulla in lege noſtra reperietur, ut apud cæteras civitates, maleficium ullum exilio eſſe multatum: ſed, quum homines vincula, neces, ignominiasque vitant, quæ ſunt legibus conſtituta, confugiunt, quaſi ad aram, in exilium qui ſi in civitate legis vim ſubire vellent, non priùs civitatem, quàm vitam, amitterent: quia nolunt, nò adimitur iis civitas, ſed ab iis relinquitur, acq; deponitur. Nam quum ex noſtro jure duarum civitatum nemo eſſe poſſit: tum amittitur hæc civitas denique, quum is, qui profugit, receptus eſt in exilium: hoc eſt, in aliam civitatem. Hæc Cicero. quæ tum, non eſſe exilium ulla in lege nominatum, aperè docent: tum verò ideo multos in exilium ante damnationem ſua voluntate profugiſſe, quia legis pœnam, quam præſentes corpore ſubirent, ut vincula, neces, ignominiam aliquam omnino vitare vellent: nam etſi reo in exilium profecto, nihilominùs causa peragebatur, & ſententiæ ferebantur: id exemplo Fabricii, de veneficio condemnati, ex oratione pro Cluentio conſtat: qui quum, abſolutione deſperata, à ſubſellijs ſua ſponte diſceſſiſſet, cum tamen latis ſententijs, abſentem judices condemnarunt: idemque

idemque de Verre Pædianus significat, & in commentario Milonianæ, quum ait: Multi prætentes, & quum citati non respondissent, damnati sunt: tamen, quum quod ad corpus attinet, aut ad præsentem ignominiam, ipse sibi jam seus timet, aut ad præsentem ignominiam, ipse sibi jam seus timet, aut ad præsentem ignominiam, ipse sibi jam seus cavérat: leviora ducebat reliqua, sive sibi absenti aqua & igni interdiceretur, sive bona publicarentur, sive aliqua infamiæ nota inureretur. At idem Cic. ipse lib. quasi repugnare in Paradoxis videtur: ubi de exilio tanquam pœna legum, ita loquitur: Omnes scelerati, atque impii, quorum tu te ducem esse profiteris, quos leges exilio afficiunt, exules sunt: etiam si tolum non mutarunt, quum omnes leges exulem te esse jubeant, non eris tu exul? In oratione autem pro Murœna, nova ambitus lege, quam ipse tulit, senatores in exilium missos, his verbis demonstrat: Legem ambitus flagitatis: quæ tibi non dormienti enim severissime cepta Calpurnia gestus est nostros & valuisti, & dignitati tuæ: sed tota illa tales accusationem tuam, si haberes nocentem reum, fortasse armasset petitionem verò reflagrata est pœna gravior in plebem ita vocem flagitata est: consorti amicitiarum, exilium in nostrum ordinem: consessu senatus postulationis tuæ: sed non liberter duriorem fortunæ communi conditionem te autore constituit. Atque hanc ipsa de lege, denique exilio x. annorum loquitur & ista lib. xx. verba sunt: Illa dicis: Nos Romanos & ista lib. xx. verba sunt: Illa dicis: Nos Romanos exulantibus exempla quæramus à Græcis, vel à judicibus, qui manifesti legum sunt, nominatim in exilium ejecti, non debemus opinari, quomodo igitur exulet? ¶ Sciendum est, exilii duo genera fuisse, voluntarium, & legitimum & voluntarii rursus duo genera unum, quum reus ante latas à judicibus sententias in exilium abibat, vel ut legis pœnam vitaret, quod jam diximus, vel cum, quum se damnatum intelligere videret, ipsum vel ex eam pœnam subire, quam paulò pòst leges ei fore dubio illaturas viderentur: quod ii, quos paulò antè nominavi, Verres, Fabricius, omni prorsus absolutionis abjecta spe, fecerunt, non enim ante damnationem idcirò id fecerunt, ut legis pœnam vitarent: quando quidem Fabricius nihil exilio gravius timere à judicibus poterat, quum Oppianicum, qui mox eodem crimine præsens damnatus est, nullam omnino, præterquam exilii, calamitatem tulisse constet: nec dedecoris quidquam, quo crimine damnatus est Verres, alia præter exilium, & bonis ademptionem, nocentes reos pœna sequebatur, quam utique nec pœnam, post profectionem damnatus Verres tulit. ¶ Alterum exilii voluntarii genus fuit, quum reus post damnationem, quia multam à judicibus dictam solvere non posset, ex urbe cedere debebat, quod ut parem colegibus ad effugiendam multæ solutionem, fuisse permissum, adducor iis verbis, quæ sunt in oratione pro Cæcinna: In colonias Latinas sæpè nostri cives aut sua voluntate, aut legis multa profecti sunt: quam multam si sufferre voluissent, tamen manerent in civitate potuissent. ¶ Legitimum autem exilium erat, quum reus nondum quidem verbo, re tamen ipsa in exilium mutebatur: vetus enim consuetudo fuit, inducta legibus, more confirmata, quæ non modò in republ. sed imperatorum quoque ætate, multisq; post sæculis, vigebat: ut, si quis exilii pœna dignus videretur, etiamsi nulla exilii facta mentione, tecto, aqua, igni interdiceretur: ita etiam rerum, quæ maximè sunt ad vitam sustentandam necessariæ, usu privatus cum uno aëris alimento contentus esse non posset, alere cogebatur: ex quo exulare cives Romani dicebantur: potest hoc in oratione pro domo: in qua ita scriptum est: Qui enim rerum capitalium condemnati, non prius hanc civitatem amittebant, quàm erant in eam recepti, quo vertendi hoc est, mutandi soli causa venerant, id autem ut effici facilè posset, non ademptione civitatis, sed tecti, & aquæ, & ignis interdictione faciebant. Ac ne cives quidem omnium improbissimi, atque audacissimi, quum in suos inimicos, acerrimo incitati odio, non leges, sed privilegia ferrent, exilium nominabant: sed tis aqua & igni interdicebant. itaque & de ipso Cicerone, quod in eadem oratione legimus, P. Clodius tribunus pl. cui nihil in rota vita modestius fuit, qui in tribunatu pro tribunitio furore, neglecto more maiorum, abjectis legibus, omnia gessit, ita populum rogavit. Velitis, jubeatis, ut M. Tullio aqua & igni interdicatur, neque solùm Clodius, sed antea quotquot homines maximè fecitosi. C. Gracchus, & L. Apuleius Saturninus de suis inimicis eodem modo tulerunt: est enim eadem in oratione ita scriptum: Num quidem quam aberam, negare poteras esse me tua lege senatorem, ubi enim tuleras, ut mihi aqua & igni interdiceretur? quod Gracchus de P. Popilio, Saturninus de Metello tulit: & minorem, sive mediam capitis diminutionem, quum civitas eripi non verbo, re tamen adimebatur, ita fieri solitam, tradit Iulianus Inst. libro 1. de capitis diminutione, his verbis: Minor, sive media capitis diminutio est, quum civitas quidem amittitur, libertas verò retinetur: quod accidit ei, cui aqua & igni interdictum fuerit, vel ei qui in insulam deportatus est. Ergo quum dixit Cicero adversus Clodium in Paradoxis: Familiarissimus tuus de se privilegium tulit, ut si is aperta Bonæ deæ accessisset, exulares, hoc significavit, ut ei aqua & igni interdiceretur, &, quum de ambus damnatus x. annorum exilio puniendis Dio loquutus est, non aliud intellexit, quàm, ut is x. annos aqua & igni interdiceretur. Erat autem, utrique flagitio non paria, sed hoc pœnæ genus neque loci spatio, neque temporis æquale: quibusdam enim tantùm intra urbem: hæc est, intra pomeria fines, aliis longiùs, aqua & igni interdicebatur. credideris tamen, aliquam satis leniter ac misericorditer cum reis, nonnemoque aureum pauros admodum extra Italiæ terminos aquæ & ignis interdictione summotos, qui videant. Oppianicum de veneficio, quod capitale crimen erat, damnatum, cujusdam tamen ad urbem habitare potuisse: notavimus enim hoc in oratione pro Cluentio: Quum vagus & exul errares Oppianicus & huc ad urbem profectus esset, creditur ex equo dixisse, & latus offendisse vehementer, & postea quàm ad urbem cum febri venerit, paucis diebus esse mortuus. Quid, quòd Q. Pompeium Rufum, & L. Planeum Bursam utrumque è vi damnatum, quod ex Dionis historia constat, alterum, Balearibus fuisse, alterum, Ravennæ scribit M. Cælius in epistola ad Ciceronem? nam Cicero ipse quadringenis millibus passuum, non ulla communi lege, neque judicum sententia, sed iniquissimo P. Clodii privilegio, per operas Clodianas lato, abesse jussus est, aqua & igni extra millesimum terminum interdictis. Multo autem Massiliæ exulantis exemplum vix cum altero ejus exemplo conjungere grave est. Nam Sacinius occiso in Appia via Clodio, à senatu judicatum est: & factis satisfaciendum populo, Clodii fide confecto, in eoque novales petito, & extra pretextum quæsitum, nec tamen setus habeo compertum, Massiliamne eodem exilii more delegerit, quòd extra esset interdictum aqua & igni, an verò, quòd quum propius urbem, concedente lege, pulsat haberet. Massiliam tamen probaverit, ac voluerit, nec pure legem, aut judices prætulisse cuiquam, non esse debeat, sed non posse: nec verò is, de quibus & Cicero in oratione pro Balbo, & historiæ loquuntur, Q. Maximo, P. Popilio, Q. Philippo Nuceria, aut C. Carbone Tarraco, aut Q. Caepione & P. Rutilio Smyrna locus exilii destinatus est: ideo pli, quum Romæ esse non liceret, eas urbes, in quibus cunctas, antiquitas, aut commodas, aut sibi fortasse benevolas, ad habitandum legerunt. ¶ Memorabile illud fuit, quod legimus in Polybio: Capite damnatis cognati palam ex urbe licebat cuiquam tribuum una, quæ ferret ad damnationem de illis, suffragium de reo nondum tulisset, facultatem reo esse eum exulatum ire: sed hi arbitrata deligendi exulatus autem vocabatur urbs Italiæ in qua vellent urbe fœderata, ut Neapel, Praneste, Tyburi. hæc Polybius: cujus ut ante populus de capitalibus crimibus judicabat. Nam postea prætores quæ hi sunt, excepto crimine perduellionis, aut si quando tribunos plebis dicere aliquem diceret, suffragiumque de reo mallet à populo quàm sententias à judicibus, & prætore ferri. ¶ Quod autem exilii tempus diversum fuisse dixi: ita verum fuisse est, ut exemplis probari multis non dicam quare unum ponam, et si minime necessarium. Damnatis de sibi aqua & igni per decem annos tantum interdictum: quod antea demonstravi: at damnatis de corrupto judicio, in omne fere vitæ tempus: quod in oratione pro Cluentio licet conjicere: hujus in exemo, pernicium exitu contra Cluentium, si damnatus esset, his verbis significat. Quid enim protectò, nisi ut hujus ex insidiis mors in tempus ad luctum reservata, mors sepulchro patris privata esse videatur? Ac de duobus exiliis, voluntario ac legitimo, utrum fuerit gravius, venit in mentem, quem posse, legitimum existimo: primum quod eos, quibus aqua & igni interdictum est, recipi recto intra Italiam interdictum leges veterant: quod non contigit, qui sua sponte in exilium præcesserant: deinde, quòd, ut ego arbitror, aliquanto turpius est, exulare legibus ejectum, quàm, exulare non ejectum: ejicitur enim civitate, cui aqua & igni interdictum: qui verò sua voluntate discedit, non is civitate pellitur, sed eam ipse deserit, ac reliquit. Hùc accedit, quòd quibus interdictum, ii senatores posse non sunt, & eos legibus loco à censore in senatum leges prohibent: quibus verò non interdictum, ii, etiamsi urbe carent, senatores tamen sunt. hoc in oratione pro domo dicebamus, in qua hæc sunt: Ne tum quidem, quum aberam, negare poteras esse me senatorem: aut enim tu eras, ut mihi aqua & igni interdiceretur? quod Gracchus de P. Popilio, Saturninus de Metello tulit, homines seditiosissimi de optimis civibus, non ut esset interdictum, quod fieri non potuit, tulerunt, sed ut interdiceretur. ubi cavitis ne nemo in loco censor in senatum legeret? quod de omnibus, etiam quibus damnatis interdictum est, scriptum est in legibus. &

gi-

bus. Ergo, quum de pœnis capitalibus loquimur, aut exilium intercas nominandum non est: quod lex nulla, nullum ob malefactum irrogabat: aut eo de exitio dicendum, quod etsi non nominaretur, necessariò tamen, quum damnatis interdiceretur aqua & igni, consequebatur. Hæc ex libro Aldi, de legibus Romanis.

Exĭlĭens, a, um, ἐξαλλόμενος, quod ad exilium pertinet: ut exilica ædificia, quæ advenas exules agitatur.

Exĭlio, as, pen. corr. act. p. Patria privatus fui, exul fui. [גלה gâlâh. Φεύγω, ἐκπίπτω, ἐκβάλλομαι. Gall. Estre banni, vivre en exil. Ital. Essere in bando, essere sbandito. Germ. Im Elend seyn, ein Aechtleben führen. Bel. Ballingschap hebben. Hisp. Estar desterrado ó fuera de su tierra. Pol. Żyć na wygnaniu. Vng. Számkivetésben vagyok, száműzetésben élek. Ang. To be banished.] ut duobus modis dicitur, scilicet de loco in quo exul est, & de quo ejectus est. Terent. in Eunuch. Pessi, nam dudum exulo. Plaut. in Mostel. Ambi mavis, ut abeat foras urbe, exulet; a patria tua, causa tua? Ovid. 3. Trist. - per externas profugus patet exulis oras.

Exulans, exulantis, participium. [גולה gôlêh גלה gôlâh, גלות gâlût. Vng. Száműzetésben vagyok, száműzetésben élek. Ang. To be banished.] Cic. 2. de Divinat. Rex Pisidiæ quum Annibali apud eum exulanti depugnare placeret, negabat se audere quod extra probi herent.

Exŭlcĕro, as, act. p. sive pœnis Exulcero, Vicus facio. [פצע pâtsâh. Gall. Exulcerer, blesser & entamer la peau. Ital. Impiagare, sgliare la pelle. Ger. Die Haut verseren oder eiterdurch machen. Hisp. Llagar ó escorar la haga ó ronchilla. Pol. Rozdrapać ranę, otworzyć ją. Vng. Megsebesítem. Ang. To make sore, to break the skinne.] Plin. lib. 26. cap. 6. Impetigines, lichenas, lentigines exulcerat. Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 9. de canibus loquens: Quidam nacibus Gradis in aquatricis perungant durce & inter digitos, quo nascere, ricini, & pulices solent: [ibi hoc ungere non sis ullus;] eo exulcerare. ¶ Per translationem accipitur pro exasperare, vel exacerbare. Cicero 2. de Orat. Aut ea quæ lædere neminem exulcerant. Idem pro Dejot. Fore putabant, ut in exulcerato animo facile hirum omnem resideret.

Exulcĕrātio, onis, f. t. [פצע mappâtsâh. Gall. Navure, blessure, entameure de peau. Ital. Piaga, sgliatura. Germ. Beschwerung der haut. Hisp. Llaga, ó cosa de escoriar la cara. Pol. Rozdrapanie, otworzenie. Vng. Megsebesítés. Ang. A making sore, a breaking the skinne.] Plin. libro 20. capite 3: Sed omnium consentu, stomacho utilissimæ judicantur, & interaneorum vesicarumque exulcerationibus.

Exulcĕrātorĭus, a, um, Exulcerandi vim habens: [לשרוט lâshrôt. Gall. Qui cause ou a vertu d'entamer la peau. Ital. Cheche serve a entamare. Germ. Das die haut verseret vnnd auffschwemmen macht. Hisp. La que llagua ó escoria la haga. Pol. Czyniący podbiałe. Vng. Megsebesítő. Ang. That hath power to make a botche.] ut, Exulceratorium medicamentum. Plin. lib. 32. cap. 5.

Exulcĕratus, a, um. [מחבת mechûbbâth. ἐξηλκωμένος. Gall. Qui a entame & navre. Ital. Donne che impiaga. Germ. Ein geschwer machend. Hisp. La que llaga ó escoria la haga. Pol. Czyniący wrzody. Vng. Sebesítő. Ang. That hath power to make sore, or a botche.] Plin. lib. 27. cap. 12: Vis ei styptica & exulceratrix.

Exŭlto, as, are, n. p. ab ex & talio, ago immutata, Immoderatè jacto, voluptate & lætitia nimia gestio. [עלז ʿâlaz. גיל gîl, שׂמח śâmach, עלץ ʿâlats, רנן rânan, צהל tsâhal. Gall. Sauter & treffaire de joye, exulter & gloriser. Ital. Allegrarse grandemente, giubilare. Germ. Auffspringen vor freuden. Bel. Opspringen van vrechden. Hisp. Saltando alegrarse ó placer, alegrarse. Pol. Od radości skakać. Vng. Vigadok, örvendek, ugrándozom. Ang. To leap for ioye, to glorify and boast for ioy.] Cic. lib. de Repub. Fit igitur quiddam turbulentum in hominibus singulis, quod vel exultat voluptate, aut molestia fungitur. Idem in Catone: Annibalem juvenili ter exultantem patientia sua molliebat: hoc est, jactantia juventi gloriantem. Virgil. lib. 12. exultantesq; haurit Corcyra pecor. Cicer. lib. 4. de Repub. Quæ sanguine alitur, quæ omni crudelitate sic exultat, ut ex hominum acerbis vulneribus lætetur. Quo in loco sic Nonius interpretatur] accipitur pro fervere: quamvis alii malunt ibi pro gaudere & delectari accipi. Exulto scribendum, & cætera ab eadem deducta.

Exultātio, onis, f. c. [עליזה ʿalîzâh. Gall. Sautement de ioye, ou mouvement. Ital. Gaudio, giubilo. Germ. Grosse freud, sterck springen, frolocken. Hisp. Alegria alegria. Pol. Radość wielka. Vng. Vigadás, örvendés. Ang. A leaping, a ioyous ioye, a triumphing.] Plin. lib. 8. cap. 54: Matrimonia luna cava tristia esse quibus in eo genere caudæ dic, novam exultationem adorare. In decora exultatio. Quint. lib. 2. cap. 2.

Exultātĭo, ōnis, f. p. Exultatio. [Pol. Radowanie. Vng. Vigadás, örvendés.] Gell. l. 12. cap. 5: Cum pestilentia morbi doloris q; exultantia collaudantem.

Exultānter, adverbium. [ἐξαλλομένως, ἀγαλλομένως. Gall. En sautant de ioye. Ital. Saltando di contento & gioia. Germ. Mit sonders barer frewdigkeit. Hisp. Saltando por alegria, alegremente. Pol. Z wielkiej wesołości. Vng. Vigadva örvendve. Ang. Staggingly, with marchaping for ioye, ioyously.] Plin. Epistol. 6. 2: Quum ea ponùs quæ pressiùs & astrictius, quàm illa quæ hilariùs & quasi exultantiùs scripti, possint videri accersita, & inducta.

Exultim, adverb. Id est, exultando, & saliendo. [ἐξαλλόμενος, ἀγαλλομένως. Gall. En sautant, en treffaillant. Ital. Saltando di gioia. Germ. Mit auffspringen. Hisp. Alegremente ó saltando. Pol. Skacząc. Vng. Tanulván, örvendve. Ang. By reioysing and leaping.] Horatius 3 Carm. Ode 11: Quę velut latis equa trima campis, Ludit exultim, metuitq; tangi, Nuptiarum expers, & adhuc protervo Cruda marito.

Exultabundus, valde exultans, lætitiamq; gestu ostendens, ἀγαλλόμενος.

Exŭlŭlo, as, act. p. Valde ululo. [ὀλολύζω. Gall. Vrler et crier comme vn loup et estre bessé. Ital. Vrlare, gridar forte. Germ. Sehr heulen. Hisp. Aullar. Pol. Wyć. Vng. Igen ordítok. Ang. To howle like a dogge or wolf.] Ovid. lib. 1. Metamorph. Territus ipse fugit, nactusq; silentia nuris Exululat.

Exŭlŭlātus, participium, voce passiva activè significās. [Vng. Ordítottam.] Ovid. 4. Trist. Vtq; suum Bacche non tenuit fallacia vultus, Dum flupet Idæis exululata jugis.

Exum, Extra sum. [ἔκτος. Gall. Estre dehors. Ital. Essere fuori. Germ. Draussen seyn. Hisp. Estar ó ser de fuera. Pol. Będę domem odsłon. Vng. Kivvel vagyok. Ang. To be forth.] Sic enim lictor in quibusdam libris dimittere solebat: Hostis vadus, mulier, virgo exito. Hoc est, non intonto, quia scilicet ingredi ea sacra prohibebantur.

Exundo, das, Alveum exco, sive extra alveum undas effundo, inundo. [ἐκπλημμυρίζω, ἐκχεόμαι. Gall. Se desborder, s'espandre par dessus. Ital. Inondare, uscire dell'alveo. Germ. Vberlauffen, vberfliessen. Bel. Overstroomen. Hisp. Mover ó rebosar la ribera. Pol. Przelewam, się przelewam. Vng. Kivonom. Ang. To overflow, to surround.] Plin. lib. 2. cap. 103: In Tenedo insula fons semper à tertia noctis hora in lucem ab æstivo solstitio exundat. Colum. lib. 8. cap. 16: Verùm meminisse oportebit, ut rivis per quos exundat piscina, prætendantur arcti foraminibus exigui cancelli, quibus impediatur piscium fuga. ¶ Transfertur etiam ad alia. Tacitus in Dialogo de oratoribus: Exundat, atque exuberat asiaticorum illa eloquentia. Hoc est, abundanter affluit.

Exundātio, onis, f. c. Inundatio, effusio. [ἔκχυσις, ἐκπλημμύρισις. Gall. Debordement d'eaues. Ital. Ingrossamento, inondatione. Germ. Vberlauffung auff dem felde. Hisp. Aquella obra de rebosar. Pol. Przelanie. Vng. Az árvizelés. Ang. A surrounding, or ouerflowing.] Plin. lib. 10. cap. 3: Negant Naïdes, nisi exundatione seminum in vecto semine ab Itatis.

Exungo, is, ere, act. t. Vnto, inungo. [משׁח mâshach. χρίω, ἀλείφω. Gall. Oindre. Ital. Vngere. Ger. Wol salben. Hisp. Vntar. Pol. Namaszczam. Vng. Megkenem. Ang. To annoint, or anoynt.] Plaut. in Rud. - ante prodeat in mari quod devavi, ne hic in terra quoq; eluamur? Eluis tu, ut exungare siccus?

Exungŭlo, as, are, Vngues aufero. [ἐκκολεάζω. Gall. Couper ou oster les ongles. Ital. Tagliare l'vnghie. Germ. Die klawen et was negst dannen thun. Hisp. Cortar las vnas. Pol. Kopię albo pozbawiam pazurów. Vng. Körmeimet szedem. Ang. To take away the nayles or hoofes.] Plaut. in Trucul. Hominem exungulo, male vivitis.

Exuo, is, exui, exutum, act. t. Propriè est indumenta detrahere. [שׁסה shâsâh. Gall. Desvestir, despouiller. Ital. Spogliare. Germ. Außziehen. Bel. Wtdoen. Hisp. Desnudar el vestido, despojar. Pol. Zostaję, rozpasuję. Vng. Le vetkőzöm, (anneg) meg tőszem. Ang. To vnclothe, to dispoile.] Lactant. lib. 1: Exuuntur etiam vehibus flagitante populo. Exuere se fortunis paternis, idem est quod spoliare. Liv. lib. 1: Primò (ea ego paterno, avitaq; exuisse: deinde reliquis fortunis. ¶ Sæpè etiam accipitur pro solvo. Sic Virgil. 2. Æneid. Sublatis exuras vinclis ad fidera palmas. ¶ Quandoq; etiam accipitur pro denudo. Sic Virgil. 5. Æneid. - magnæ ossa incerta q; Exuit.

Exŭpĕro, as, penult. corr. act. p. ab ex, & Supero, Supero, excello. [יתר yâthar. השׁתרר hishtârar. Gall. Surpasser, surmonter, avoir le pas. Ital. Superare, auanzare. Germ. Vberwinden. Bel. Te boven gaan. Hisp. Sobrar, vencer, sobrepujar, hazer. Pol. Przemagam. Vng. Felyül emlekem. Ang. To passe, to excede, to surmount.] Plaut. in Mil. Metuo ne preciando tua nunc mecum formam exuperet. Cicero 4. Tusculan. Quis homo te exuperavit unquam gentium impudentia?

Exŭpĕrans, ans, p. pro eminentia. [שׁטף shâtaph יתרון yithrôn, יתר yâthar, יתרות yithrôth. Gall. Surmontant, entrepassant, excellence par dessus. Ital. Trapassamento, auanzamento. Germ. Vberwindet. Hisp. Aquella obra de sobrepujar, excelencia. Pol. Przemagający. Vng. Felyül, haladó. Ang. Surmounting, or passing.] Cicero 3. Tusculan. Nonne omnem exuperantiam virtutis oderunt?

Exŭpĕrātio, onis, f. t. Superlatio. [יתרון yithrôn יתרות yithrôth. Vngar. Felyül haladás.] Idem ad Herenn. lib. 4.

lib. 4. Significatio est, quæ plus in suspicione relinquit, quàm positum est in oratione: ea fit per exuperationem. Et paulò post: Per exuperationem quum plus dictum est, quàm patitur veritas, augendæ suspicionis causa.

Exuperabilis, le, Qui potest superari. [Ὑπερβλητός, ὑπερνικητός. Germ. Gall. Qui peut estre surmonté. Ital. Cosa che si può vincere. Germ. Das vberwunden mag werden. Hisp. Cosa que se puede sobrepujar. Pol. Das vberwunden mag werden. Vng. Meg győzhető. Ang. That may be by prowesse gotten or atchyved.] Statius 1. Thebaid. ...nec exuperabile citris ferrumque ignisque queror. Valium non exuperabile, Claudiani. ¶ Exuperabile, lignificatione activa, quod potest superare. Virgilius 3 Georg. ...tutasque lanionis angues, immanemque rotam, & non exuperabile saxum. Servius.

Exuperans, antis, part. Superatus, victus. [ממשלת memshelet, שרגמה. Gall. Surpassé, vaincu. Ital. Superato, vinto. Germ. Vberwunden. Gall. Surpassé, vaincu. Ital. Superato, vinto. Germ. Vberwunden. Hisp. Sobrepujado, vencido. Pol. Zwyciężony. Vng. Meg győzetett. Ang. Surmounted, ouercomed.] Lucil. lib. 2: Sed cunctos cedunt gravioribus exuperata.

Exuperantissimus, Superl. at [ὑπερφιλτατος. Vngar. Fölséges böcsületes, meg beloued.] Apuleius in Hermeta Asclepio: Gratias tibi agimus summe & exuperantissime.

Exuerdo, das, act. p. Surdum reddo: [κωφόω. Gall. Assourdir, rendre sourd. Ital. Assordare. Germ. Taub machen. Hisp. Ensordecer. Pol. Głuszyć. Vng. Meg süketitem. Ang. To make deafe.] cujus passivum posuit Valerius Max. lib. 7: Gemmas deæ.] cujus passivum posuit Valerius Max. lib. 7: Gemmas aures eorum exurdantur: id est, obstrudantur auris ad hominum aures cum exurdantur: id est, obstrudantur auris ad hominum aures cum exurdatur. Plin. lib. 32. cap. 10: Panicum ilius, li aures immanent exurdat. ¶ Exurdare palatum, dicit Horatius pro fastu gustus spoliare, & fastidire, Sermon. lib. 2. Sat. 8. Ferenda quòd fabulis exurdant vina palatum.

Exurgo, gis, rexi, rectum, 3. p. Surgo. [קום kum אל עמד. Gall. Se lever, s'eslever. Ital. Leuarsi. Germ. Aufstehen. Hisp. Leuantarse. Pol. Powstać. Vng. Felkelek. Ang. To arise, or stand vp, or from place.] Plautus in Mostel. Quando exurgo ego vos de cœna, Idem Epid. Tumbus exturbo, tollo, exurgo. Cicer. pro Cluent. Pudibundi exurgo, & tollere, atque exurgere. Cicer. pro Cluent. Pudibundi exurgo, & per verbum dolorem commemorationis non necessariæ. Per translationem ponitur pro erigere se, & recreare ex diuturna afflictione: ἀναφύομαι. Cic. pro Lege Agrar. Hæc quæ procul afflictæ & conspecta imperii, non solum affixerunt, sed etiam ne quando recreata exurgere, atque erigere se possent, fundituis (ut dixi) sustulerunt. Idem ad Attic. Nos autem ubi exurgere poterimus, aut quando? Idem ad Cassium: Auctoritate vestra Respublica exurget, & in aliquo tolerabili statu consistet. Exsurgo tertiæ declinationis.

Exuro, is, ssi, pass. prod. exustus, exustum, Igne prorsus cõsumo, comburo. [שרף sarafo. שרף sarafo. Gall. Brusler. Ital. Abbruciare. German Verbrennen, anfeuren. Hisp. Quemar. Pol. Wypalam. Vn. Meg égetem. An. To burne out.] Cicer. in Pisan. Epirus exusta, Locri, Phocis, Peloponnesus exusta. Ex animo exusti. Idem 3. de Natura deor. Mihi quidem ex animo exuri non potest ese deos. Sed forte legendum exui, aut eruit. Ignis exuritur scelus. Virg. 6. Aen. ...aliis sub gurgite vasto Infectum eluat scelus, aut exuratur igni.

Exustus, participium, Combustus, igne planè consumptus. [שרוף sarufo. Gallicè Brusté, ars. Ital. Abbruciato, arso. Germ. Gar verbrennet. Hispan. Quemado, abrasado. Pol. Wypalony. Vn. Meg égetteten. Ang. Burned, parched, dried.] Plin. lib. 2. cap. 61. Media verò terrarum, qua Solis orbita est, exusta flammis, & cremata. Vivus exustus est, Cicero 5. Verr. ...ager exustus marcescit. Has ultra herbas. Virg. 1. Georg. Exustus Sole cæsus. Colum. lib. 7. cap. 8. Quorum vicinum primum solet accidere fructuum pressus: secundum, si nimio sole siti arbustum exustum. Item, Sole exustus est.

Exustio, onis, f. [שרפה sarafo. שריר sarir. Gallicè Brusleure, ardeur, ardeur. Gall. Brusleure. Ital. Ardore, abbruciamento. Germ. Gar verbrennung. Hisp. Aquella cosa de manda quemar, quemadura. Pol. Wypalenie. Vng. Meg égetés. Ang. A burning.] Cicer. in Somn. Scip. Propter clavorum exustiones, quæ terrarum, quas accidere tempore certo necesse est, ...exustio Solis. Plinius lib. 14. capite 24.

Exuscito, tas, act. p. Suscito. [הקים hekim עורר. Gall. Esueiller, faire resueiller, esueiller. Ital. Risuegliare, far resuegliare, destare. Germ. Aufwecken. Hisp. Despertar. Pol. Obudzam. Vng. Fölkölt, felkeltem. Ang. To make to awake, to make from sleepe.] Cicero pro Murena: Tegalorum, dum buccinatorum cantus exuscitat. Idem lib. 1. Offic. Quæ cura exuscitat magnos animos, & majores ad rem gerendam facit. ¶ Exuscitare se. Brutus ad Ciceronem: Quæ tu non Octavius est, rogando ut velit nos salvos esse, magis tu te exuscita, ut eam civitatem, in qua maximæ gestæ, liberam atque honestam fore putes.

Exuviæ, arum, f. p. Spolia hostium cæsorum dicta, ab exuendo: [שלל shalal. שלל shalal. Gall. Despouilles de l'ennemy, les peaux & despouilles d'vne beste. Ital. Spoglie, massime, & la pelle di una bestia. Germ. Die außgezogene Kleyder vnd Schuhe der todten. Hisp. Las despojos, como de enemigos y de bestias. Pol. Zdarte spoglie nieprzyiacielskie. Vng. Prédo, zsákmány. Ang. Spoiles taken from your enemy, hoster, the hid of a beast.] sicut indumenta, ab induendo. Cic. pro lege Manil. Quum eum vobis meæ res gestæ exuvias nactæ, & clarissima spolia ornatum reciquissent. Virg. 2. Aen. ...qui redit exuvias indutus Achillæ. ¶ Et non solùm hominum tegmina, aut vestes dicuntur, sed etiam exteriora animalium. Virg. lib. 2. Georg. de serpente: Quam positis novus exuviis nitidusque juventa Volvitur. Plautus in Mostel. Mane cave, ne te abigam cum exuviis bubulis.

F

F. LITERA à Prisciano inter mutas numerata, ab aliis inter semivocales, eò quòd à vocali incipiat, & in ipsam terminetur. Hæc alio nomine dicta digamma Æolicum, quòd duplex gamma imagine referat, hunc deo sonum habet quem apud Græcos Φ. Unde etiam dictiones aliquot Græcæ in Latinorum usum receptæ, quæ apud illos per Φ. scribuntur apud Latinos per F. ut, Fama, Fanum, & similia. Vetustissimi hac litera loco aspirationis ut sulebant. Dicebant enim Fordeum, trabo, vehо, pro hordeum, trabo, vehо. Fuerunt præterea apud antiquissimos, qui loco literæ F utebantur h, Fruges dicentes, pro quo postea frages dicere maluerunt. Hanc Claudius pro quo postea frages dicere maluerunt. Hanc Claudius Cæsar inversam, ut contonantis vicem volvit præstare: quod etiam hodie in plerisque vetustis monumentis conspicitur: nunquam tamen certe potuit, ut omnium consensu receperetur. Sunt alioquando asperiùs quàm ut consonans: augetionum & minuti pro qualitate loci, & alterius literæ subsequentis. In notis antiquorum F. fecit, vel felix, familia, fuit, fieri, figura, fides, filius, Fulvius, Februarius, fur. Faustum quoque declarabat diem. ꟻ pro V. ut NERꟻVS, ꟻVLGVS, ꟻIXIT pro Servus, Vulgus, Vixit, in digamma Attol. 4. ut in multis sepulcris. SERꟻVS, ꟻVLGVS, ꟻALE, ꟻIXIT, pro Servus, vulgus, vale, vixit. Fab. Fabius. Fab. Fabricavit. FAB. Fabrum, vel fabrorum, vel fabricabant. FAV. F. Faustinæ factum. F. C. Fidei commissum, vel fiduciæ causa, vel fidei causa, vel fraude creditoris, vel faciendum curavit, vel fecit, vel fecerunt. F. C. D. fraude credentes. F. C. L. fraudatoris causa Latina, vel Fraude clientis. F. D. Fides data, vel fecit dives, vel fecit Deus. FID. C. Fidei commissum. FD. M. Fides mundi. FD. A. G. Fundum ago.

Făba, æ, f. p. Genus leguminis, notius quàm ut egeat descriptione. [פול pol. Gallicè Veſſe, Italicè Fava. Germ. Ein Bon. Hispan. La haba. Polon. Bób, wielograch. Vngar. Bab. Ang. A beane.] A Fabiis hoc vocabulum. Latini tamen pleruni una immutata litera. Dicebant enim Ol. Habam, quam Latini Fabam, propter cognominationem literarum F. & H. Q. Terent. Scaur. de Orthograph. Terent. Eunuch. Actum illud in me videtur fabæ. ¶ Faba Græca λόφος dicitur. Plinius libro 16. capite 26: Faba Græca quam Romæ à suavitate dulcis sylvestris quidam, sed ceraforum pene natura, latum appellant. ¶ Faba porcina, herba quam vulgus vocabula depravato vocat hyoscyamvs. ¶ Fabarum autor fuisse, πρὸς proverbio dicebatur, quibus ornandis magistratibus vendebat suffragia, eoque quæstus gratia sedulo verbabatur in Comitiis. ¶ Qui cicera fabam & fabam, τὸν κύαμον κύαμον. In eos dicebatur, qui se simularent sine quadam re esse. ¶ In me hæc cadet faba, Terent. in Eunuch. Donato interprete: hoc est, In me hæc vindicabitur culpa. In me malum hoc recidet. Fabæ nummus, Dictum et olim fabos ferri solitos suffragia: quod immutile Pythagoram existimant, quum vetaret edere fabas. Corruptæ itaque suffragia hoc tempore nummo apotigmæcavit M. Tull. lib. 6. epist. 1.

Făbŭla, æ, f. p. dimin. [μῦθος. Gall. Fable, fasse. Ital. Fauola, fauoletta. Germ. Ein Gedicht. Hisp. Fabula, conseja. Pol. Bayka. Vng. Bolondság. Ang. A fable, a leasse.] Plaut. in Sticho: Pro opibus cæsis tam commodè, tam vicinus, fabulis, ficulis, &c.

Făbŭlum, i, n. s. pro faba, apud Gellium lib. 4. ca. 11: Opinio vesana fabis occupavit, & convaluit, Pythagoram philosophum non ætitavisse ex animalibus, item abstinuisse fabulo, quem κύαμον Græci appellant. [Vn. Bab.] Cicer. 1. de Divin. Ea quo

etiam

etiam Pythagoricis interdictum putatur, ne faba vescerentur, quòd habeat imbecillitatem magnam in cibis, tranquillitatimentis quærenti vera contrarium.

Fabaginĕus, a, um, adjectivum, Quod est ex fabis: [κυαμινος. Gal. De Beer. Ital. Di fave. Germ. Von oder von Beonen ist. Hisp. Cosa de materia de habas. Pol. Bobowy. Vng. Babból való. Ang. Of beanes.] ut, Fabaginĕa acetabula, apud Catonem de Re rust. c. 14.

Fabārĭus, a, um, adj. est, Quod ad fabam pertinet: [κυαμικος. Gall. Propre et convenable à fèves. Italic. Cosa à fave pertinente. Germ. Dasjenig so Beonen gehört. Hisp. Cosa perteneciente a habas. Pol. Do bobu należący. Vng. Babhoz való. Ang. That belongeth to beanes.] ut, Fabariæ calendæ: hæc est, calendæ Junii, quia hoc mense antiquæ fabas divinis rebus adhibebantur, teste Macrobio, in Saturn. Pilum fabarium, apud Catonem, ca. 12.

Fābārĭum, hujus, Anne singula fabarum: hoc est, culmi illi ex quibus siliquæ fabarum dependeant. [κλωνιον ἐφ' ὧν αἱ κυαμοι, κυαμικὸς καλαμος. Gallice, Un tuiau de fèves. Ital. Stipolo de fave. Germ. Beonestiele. Hisp. Tallo de habas. Polon. Słoma bobowa. Vng. Babszálmaház. Ang. The stalkes of beanes.] Plin. lib. 18. cap. 12. Sed major pars majorum fabalia maturescentia, quàm trimestrem finem in eos. Nam siliqua, caulesque gratissima sunt pabulo pecori. Columel. 2. Veteres rusticos plerunque dicentes audio, malle se majora fabalia, quàm fructum trimestrem.

Făbălĭa, & hoc n. plur. [κυαμοι.] Gall. De fèves. Ital. Fasuole. German. Die von Bonen ist. Hispan. De habas. Pol. Bobowy. Vng. Babos. An. Of beanes.] ut, Stipula fabalia. Ovid. lib. 4. Fast. Cerèrem ego devinio ciacre, stipulamque fabalem Sæpè tuli pleno februa rapta manu. Ac paulò pòst de arat quid sit stipula fabalis: Sanguis equi tubam in eris, vitulique favilla, Tertia res durat carmen inane fabæ. Culmen vero pro stipula utuntur. Sicut autem cinis vituli & vituli favilla, res est eadem: Ita culmen fabæ & stipula fabalis, quæ & fabalia substantivè dicuntur. Plinius lib. 22. cap. 25. Fabalium etiam siliquarum cinis ad cohibendos & nervorum veteres dolores cum adipis suilli veruttate prodest.

Făbăcĕus, fabacea, Ep. Adject. hoc dicebatur genus libri ex fabis. [κυαμινεος. Gal. Une sorte de parchemin ou papier fait de fèves. Ital. Fasuola, fasuola, carta di fasuola. Germ. Ein gemein Papyr von Boonen gemacht. Hisp. Manera de papel de habas. Pol. Papier z bobowy. Vng. Babból való papiros. An. A kind of bean made of beanes.] Plin. lib. 18. cap. 12. Quin & privorum fabacea tuæ religionis duis in facto est.

Făbĕlla. Vide FABULA.

Fabĕr, [חרש ὁ τεκτων, ὁ χαλκευς, ὁ σιδηρευς, ὁ ξυλουργος. Gal. Tout ouvrier qui besongne de dure matiere comme de bois, de pierre, et semblables choses. Ital. Fabro, ogni fabro che lavora legno, ferro, pietre. Germ. Ein Werckman in harter Materey als ist Eysen, Stein, Holtz und dergleichen. Hisp. Oficial de qualquier arte. Pol. Rzemieślnik wszelaki, kolwiek rzemiesło robiący, jako iest kowal, stolarz, rzeźnik, rybak. Vng. Kovács, ács. Ang. All craftes men that worke in hard stuffe, as smith, wright, &c.] Generale est nomen, cum mancipes illi omnes qui circa duram versantur materiam, in officinis artificum, vel eo maxime quæ tamen significationis amplitudo restringitur ex significatione adjecti vel junctæ. Est enim faber ferrarius, qui aliquid ex ferro conficit, σιδηρευς, ὁ τα σιδηρια κατασκευαζων. Item tignarius, qui tigna ad ædificia accipit. ξυλουργος, τεκτων, ναυπηγος. Item navalis qui ex auro aliquid excudit, χρυσοχοος, χρυσοτεκτων, χρυσουργος, &c. Sic de cæteris. Qui verò ex gypso, argilla, cera, aliave molli materia aliquid conficiunt, plastæ dicuntur. Plautus in Mostell. Venit in mentem, fuisse parietes, perpluant tigna putrefacta, operam fabrum neque ut jam factus est Vitio ædium, atque fabri culpa. Idem in Rud. Ut fortunati sint fabri ferrarii, Qui apud carbones assident, semper calent. Idem Mostell. Tacete faber, qui cudere solos nolli plumbeos nummos. Horat. 2. Epistol. 1. Marmoris aut eboris fabro, aut ceris animum. Cicero de Clar. Orat. Ego me fabrum esse maluerim, quàm vel optimum fabrum tignarium. Faber quidem, opera haud facia facilia, πονηρὸς χειροτεχνης. Corgnet. Is enim quærentat ad quæ non est idoneus, vel, ob imperitiam, vel ob naturam alienam. Faber etiam piscis est, qui & ξυλουργος Athenæo lib. 1. Est planus cui pinnæ nigricant, lateri aurea, in medio corpore utrinque fusca macula nummi instar, lineaque obliquè à capite ad caudam protenta est. Colum. lib. 8. Faber qui in nostro Gadium municipio generosissimis piscibus animum erudit, cumque prisca consuetudine quæ appellamus, Salmatæ fabum vocant, quia in eo omnia fabri lamenta reperiantur.

Fabrum ex genitivo puriori, usitatius erat Ciceronis ætate, quàm fabrorum. Cicero Orat. Fabrûm & procum audendicere, non fabrorum & procorum. Idem ad Attic. 9. Jam duo præfecti fabrûm Pompeium meam potestatem venerant.

Fabrē, adverbium, Idem est quod artificiosè, affabrè, fortè. [τεχνικως. Gallice, Artificieusement, ingenieusement, de main de maistre. Ital. & Hisp. Artificiosamente. Germ. Werckmeisterlich, kunstlich. Bel. Konstlick. Pol. Kunsztownie, rzemieślnie. Vng. Mesterségesen. Ang. Cunningly, craftely, workmanly.] Plautus in Pœnul. Basilicè exornatus incedit, & fabrè ad fallacias. Idem in Menæch. Hoc farinus pulchrum est, hoc probum est, hoc lepidum est, hoc factum est fabrè. Hadrianus est cognomentum ejus à fabrè, quòd ejusdem est significationis. ¶ Contrarium ejus est infabrè. Pacuv. Barbaricam, fogos, pellè nostris manibus obtulit, nova figura fallam, commullam ne labrèchoc est, fortè & turpiter, ut interpretatur Nonius. ¶ Omnia hæc originem ducunt ab antiquo adjectivo, Faber, ra, rum, quo usus est Ovidius 8. Metamorph. pro laudato: Dædalus, ingenio fabræ celeberrimus artis. Huc etiam Apuleius lib. 2. Floridorum deduxit superlativum Faberrimus. Et antiquum, fogos, in læva autem fabertimus significatio.

Fabrĭcō, ōs, ōr, dep. act. 1. Artificio, artificiosè compono. [τεκταινομαι, κατασκευαζω, κατεργαζομαι. Gall. Faire artificieusement, ingenieusement, ou par engin. Ital. Fabricare, edificare, comporre, lavorare con arte. Ger. Werckmeisterlich machen, künstlich bauen. Bel. Meesterlick maken. Hisp. Fabricar, obrar por artificio, componer. Pol. Kunsztownie budować. Vng. Épitek, mesterségesen csinálok. Ang. To builde and work artenak, cunningly or workmanly.] Plaut. in Capt. Nec fallaciam affinorem ullus fecit poëta, atque ut hæc est fabrefacta à nobis. Plin. de Viris illustr. Quum videret eos multam manum posse, claviam magis validam quàm decoram fabrefecisse: is est, qui clavicavit. Vide Fabrefactum quoque est, artificiosè factum, κατεσκευασμενον.

Fabrĭcor, aris, peculior. & fabricatus, aris, deponens, Fabrilem arte aliquid conficio, architector. [τεκταινομαι, κατασκευαζω, κατεργαζομαι. Gall. Forger, faire, bastir. Ital. Fabricare, edificare. Germ. Schmiden, zimmern, bauen. Bel. Timmeren, bouwen. Hisp. Fabricar, obrar por artificio. Pol. Rzemieślnie budować. Vng. Faragok, épitek. Ang. To forge, or frame.] Ovid. lib. 13. Metam. Quæ rem jam fabricaverat Aleon. Cicero 3. de Orator. Caperuhi fassi quum illud, & cæterarum rerum non vemallas, sed necessitas ipsa fabricata est. Quintil. lib. 5. cap. 12. Nisi quis dicit, etiam gladium fabricatum ab eo, priùs quàm ferrum in taclam fuit, quam in perniciem à rerum comparari. ¶ Transfertur etiam ad animum. Curtius: Multa interea fabricatus ingenio, quomodo averteret inde hostem posset.

Fabrĭcātus, a, um, part. [עשוי ἐργαστος, τετυγμενος. Gall. Fait, forgé, ouvré. Ital. Edificato, fabricato. Germ. Beschmidet / zimmerlich gemacht. Hisp. Obrado por artificio, edificado. Pol. Kunsztownie uczyniony. Vng. Faragtatott, épitetett. Ang. Forged, framed, wrought.] Cicero 1. de Univers. Et globosus est fabricatus, quod σφαιροειδὲς Græci vocant.

Fabrĭcātŏr, tōris, m. t. Ædificator, architectus, artifex. [עשוי ἐργαστης, τεκτων. Gall. Forgeur, ouvrier. Ital. Fabricatore, operario. Germ. Ein Schmid der ermel aus hatter Materey macht. Hispan. El que artifice, fabricador obra. Pol. Rzemieślnik. Vng. Kovácsolo, faragó. Ang. A forger or framer.] Quintil. lib. 2. cap. 16. Et hercle Deus ille princeps, parens rerum, fabricatorque mundi, nullo magis hominem separavit à cæteris, quæ quidem mortalia essent, animalibus, quàm dicendi facultate.

Fabrĭcātĭo, ōnis, f. t. Fabrica [עשיה מעשה עשוי. Gall. Forgeure, facon, edifice. Ital. Fabrica, edificio. Germ. Schmidwerck machung. Hisp. Ouvrella obra de fabricar. Polon. Robota. Vng. Faragás, épitès. Ang. A forging or making.] Cicero 2. de Nat. deor. Sicut tota hominis fabricatio perfecta.

Fabrĭca, æ, propriè fabri hujusmodi officina, quamvis & de aliis officinis dicatur. [τεκτονικη, κατασκευη, ἐργαστηριον. Gall. Boutique, ouvrage, ouvroge. Ital. Bottega del luogo ouvrale fabrica. Germ. Ein Werckstatt. Bel. Een Werckplaetse. Hisp. Botica à tienda de carpinteros, fabrica. Ang. A forge or shop wherein any thing is forged or framed.] Nam fabricam ferream dixit Plinius lib. 7. cap. 56. Fabricam ferream invenêre Cyclopes. ¶ Ponitur pro ipsa fabricatione sive arte fabrili. [μεταφορ. Ang. A working or handy craft.] Unde & ædificium fabricam dicimus & machinationem. Plautus in Pœn. Nunc hoc consilium capio, & hanc fabricam apparo, ut tibas dicas tuas. Cicero 2. Offic. pro voluptatione sive compactione sumpsit: Hanc (inquit) tam diligentem naturæ fabricam imitata est hominum verecundia.

Fabrĭlis, le, pè. prol. Quod est fabri sive quod ad fabrû pertinet. [τεκτονικος. Gall. Appartenant à un forgeur. Ital. Fabrile, pertinente à magistero. Ger. Zu eines Schmids oder anderen dergleichen Werckmanns gehört. Schmidgerung. Hispan. Cosa perteneciente à tal obra. Pol. Kowalski, rzemieślniczy. Vng. Arhoz (vagy) kovácshoz való. Ang. Belonging to a smith or carpenter, &c.] Horat. 2. lib. Epistol. quod medicorum est Promittunt medici, tradunt fabrilia fabri. Fabrile scalprum, Liv. 5. bel. Pun. Fabrile ferramentum, Cicero ad Attic. lib. 6. Fabrile plumbeum, Plin. lib. 18. ca. 12. Fabrilis manus, Martial. lib. 11. Factaque fabrili dedolat otia manu.

Fabrĭcārĭus, Fabricatio, Fabrica, Vide FABER.

Fabrĭco, Fabrile, Vide FABER.

Fabŭla,

Fābillă, æ, f. p. Propriè est sermo & rumor populi, & res passim divulgata, à fando dicta. [שמועה, משמועה, פתגם, דבור, דבר, Gall. fable, conte, dicton, parole, comedie, tragedie. Ital. favola, parola

¶ Sumitur tamen facies pro totius corporis forma. Terent. in Eunuch. O faciem pulchram. Vt enim ab aspectu species, à fingendo figura ita à faciendo, vel à factura corporis dicitur facies. Plautus in Pœnulo: Sed etiã matris qua fi facie, mihi expedit. M. Statura nõ magna, corpore aquilino. P. Accipio. ¶ M. Specie venusta, ore parvo, atq; oculis peregrinis. ¶ Neque solùm de hominibus dicuntur, sed etiam de rebus inanimatis. Salust. lib. 2. Histor. Sardinia in Aphrico mari facie veligi similis, in Occidente, quàm in Orientem latior. Idem. Quibus rebus permota civitas, atq; immutata erbis facies erat. ¶ Accipitur tamen nonnunquam pro vultus pro facie, præsertim apud Poetas: qui pro eodẽ dicunt, Fœdato vultu, & fœdata facie. ¶ Quandoq; etiam facies, pro specie dicitur. Virg. Lib. 6. Aen. Quæ fetierum facies, ô virgo, edere. Idem Lib. 1. Georg. Totobei aperturbem. Tam multæ scelerum facies. ¶ Facies etiam pro corporis longitudine ponitur. Pacuvius in Nipra: Aetate integra, ferroci ingenio, facie procera. Vide Gel. lib. 13. cap. 28. ¶ Antiqui declinabant, hæc facies, hujus facies, vocative, pro facie, ut Donatus aliquot docet. Gell. lib. 9. cap. 14. ¶ Vertere ferè omnes faciem: id est, experimentia conflictantur. Virg. lib. 12. Aen. Verte omnes tete in facies, & contrahe quemq; Sive animis sive arte vales. ¶ De facie nosse, cibi leviter cognitum habere, quale quæ res sint. Cic. Quæ cum ita sint, non tam videtis de tranquillitate nostra, quàm de facie. Id sic transferatur ad res animi, sit venustior. Cicer. in Pisonem. Habet hoc ipsa virtus, quòd in ea de facie cujusq; nosti id est, ne temere quidem. ¶ Simul hunc est, prima facie, pro primo aspectu, & primum quasi prælibatis ac divinantis conficeres. ¶ Faciem proverbio personæ dicendi, qui pudorem omnem dedidicerant, vel ut nostro more à vultu pudore. Plautus.

Făcĭlis, Facilĭtas. Facinus. Vide FACIO.

Făcio, cis, ci, factum, ere, ais pativum est fio. [עשה, hebr. ποιέω, δράω, Græc. Gall. Faire. Ital. Fare. Ger. Machen. Belg. Doen, maken. Hisp. Hacer. Pol. Czynic. Vng. Tenkenie, mondis. Ang. To make, doe, or do.] Apud antiquos finem in ula fuit facio, quod adhuc remanet in verbis ex quæ per patronymica fiunt in Ficio, pativum facit ficior: Confacio, cõficior, & sic de reliquis. Quæ vero ex aliis partibus componuntur, pativa faciunt, per verbũ fio: ut Fabefacio, fabefio. Madefacio, madefio. Siccat enim, pinguefacio, affurfacio, calefacio, candefacio, exardefacio, ãdolescefacio, cãmonefacio, frigefacio, fervefacio, confuefacio, repafacio, liquefacio, mansuefacio, stupefacio, satisfacio, vacuefacio, patefacio, putrefacio, pudefacio, labefacio, expergefacio, torrefacio, & ejusmodi alia reperiantur. ¶ Verbi hoc loco notandũ est, composita à facio, habere in ere ante l. quæ sunt ex verbis secundæ conjugationis, habere quartam à hac mollitie ante l. Horat. lib. 2. Serm. In matris nigulo fervant cepefert acumen. Catullus: Alta crepet saciet penitus sua flumina rete. ¶ Est aut facere proprie, in opere esse: id est, rei alicui facie quandam inducere. Vnde et à facies dicitur. Qui enim facit vas, variat ei illi imprimit: qui vestimentũ, vestimenti faciem. ¶ Interdũ tamen pro sentire aut sentire dicitur. Plautus in Terentium: Facit qui mater cum componit. ut Menander. ¶ Pro æstimare. τιμάω. Plautus in Curcu. Migrare certum jus nunc è fano foras. Quando hæc ita aperta fronte sententiam. Virtute nihil facit, nec me salvum velit. Sic pergit facio. οὐδὲν ἐπὶ τοῦ τιμάω. Parvi facio, ὀλίγου ἄξιον ποιοῦμαι, παρ' οὐδὲν ἡγοῦμαι. Tanti facio, magno pretio æstimo, nullius ætimo, tanti æstimo. Nec capitalia tanti hæc, quæ manifesto divisa inveniantur. Plaut. in Curc. Reipicio vos nihil in eum gratiam facere. Idem in Rud. Minacias ego istas flocci nõ facio tuas. Cic. Cecinæ. Vrebat familiarissimè Cæsare, Pompeium faciebam plurimi. ¶ Jungitur & cũ genitivis lucri, & sumpti: Lucrifacio idem fit quod facio lucrũ. κερδαίνω, & sumpti facere, idem quod facere cum pretio. ἀξιόω. Plautus in Persa. Non adeo pol tercentis cara est, fecisti lucri. Idẽ in Calin. Si nunc me talperdo, aut ã operam luserim, & præter operam sumpti fecerim. ¶ Transfertur porrò verbum facio ad innumeras propemodum usus. Nam & facere verba dicimus: id est, loqui. μυθολογέω. Facere iter, est ire. ὁδοιπορέω. Facere aliquem certiorem, est significare alicui rem aliquam. Facere gratum: χαριζόμενον. Facere ludos, exhibere. Facere lucrum, lucrari. ¶ Facere rem, pati eltur, Facere jacturam, damnum, naufragium: ζημιοῦσθαι. ¶ Item facere pro sacrificare: ἱερεύω, ἱερεύομαι. Virg. 1. Aeglog. Quum faciam vitulam pro fœtibus, ipse vitulus. Et quum sacrificabo. Cic. pro Mur. Nolue à sacris patrius furoris suspitas, cui omnes Catilinæ facere necesse est, demoliri. Plaut. Plenum Cerinthi fidelia mihi est, implebo. ¶ Item convertere. στρέφω. Martialis: Non facit ad sævos cervix nisi prima leones. ¶ Item non abhorrere. Plaut. Mavelt ancillæ facere, quàm hinc. ¶ Pertinet & ad pecuniam, quæ fieri dicitur quòd conferatur colligatur. Salust. Jugurt. Quæ pecunia ex Hispaniensi bello Metello facta erat. ¶ Denique facere (ut Papinianus inquit) omnem omnino faciendi causam complectitur dando, solvendo, numerando, judicando, annulando, reddendo. Vnde quando sedet, interrogetur quid faciat: recte respondere possit, se nihil facere, quamquam ne otiosus sit. Recte etiam se fodere: quoniam & fodere ruptum aliquid facere dicitur facere, navigare, quitdicere. ¶ Facium tetuplasium amem id est, plurimùm amabo. Facium ut tibi prodesse id est, tibi prodere. ¶ Fac te esse quasi mortuum: id est, finge te esse mortuum, vel pone te esse quasi mortuum, &c. ¶ Facto opus est, fieri opus est. ἔστι δεῖ, ποιητέον. quod etiam dicimus, Opus est facto. ¶ Factum ini audio illi injuriam: hoc est, audio factorum illi esse injuria. Factum jus mihi concumelia. Cato pro se contra Cassium: Acquievistis Quirites, ut in hac communi re meum propter hujus factum privatum jus factum jure. Reipublicæ mea injuria non defuerunt Quirites. ¶ A facio deriventur verba prima conjugationis in co terminata, quæ propè infinita sunt. Sacrificio, magnifico, deifico, clarifico, scelerifico, vivifico, mortifico, justifico, falsifico, & hujusmodi. ¶ Facere ante, apud Lucretium lib. 6. πρὸ ἀπαρεμφάτου. Principio terra fabricata coepit, & facere ante. ¶ Factũ, in reprehensionem activam, probra, sive vitia. Terent. in Eunuch. Cherine tu nam verbum dedisti tibi? D. O. Factũ. P. H. Ea est inductus? D. O. Factũ. Idem. Dic mihi, an fugitivi hic fuerunt? D. O. Mera. factũ. ¶ Facere quid alicui rei: id est, facere alicui rem mutationem. Terent. in Eunuch. Miles verò sibi putare ad ictum ante oculos aurum. Valet facere cõtra hunc agit. ¶ Facere animum alicui, est incitare, & animum alicui augere. Liv. 5. bell. Pun. Missum à Metaponto præsidium, Romanos fecit animum, ut modo ex improviso opera hostium invasurus. Ovid. 3. Trist. Quæ cohortes animos in me facit improbe. ¶ Facere argentarium, est facere quæstum argentarium: hoc est, ex vectigalibus, sive mercibus. Cic. 7. Verr. Is quem illi argentarium Lepri fecisse dicit. Facere auspicium dicitur avis cum auspicium capit. Liv. 1. ab Vrbe. Eam alitem ea regione cœli, & ejus diei nuntiam venisse, cum summum culmen hominis auspicium fecisse. ¶ Facere cadaver, occidere. Apul. lib. 8. Cadaver quod ipse fecerat, avidè complexus est. ¶ Facere copiam & potestatem alicui. Plaut. Capt. gratiã habeo tibi, Quã copiam istam mihi, & potestatẽ facis, Vt ego ad parentes hinc remittam nummos. ¶ Facere cum aliquo: est partes illius favere, aut loqui. Gell. lib. 15. cap. 22. Ex eis actionibus cum cum Sertorio faciebam, quas malles prælio superatus esse, neminem unquã ab eo defecisse. Cic. pro Quint. Quũ veritus ei hoc facias, &c. ¶ Fac esse, permittentis & concedentis est locutio, ac si dicas, esto, vel ponere esse. Ciceron. Vare. Facita est, tamen hæc ferendum nullo modo est. ¶ Facere fidem, est facere ut quis credat, persuadere. πείθω. Cic. in Cæcil. Vt quoniam auctoritatis propter invidiam dignitatem, facilem omnem fidem faceret oratio ea. ¶ Facere gradum est ambulare. Cic. 2. de Orat. Quum prudentissimè quotcunque gradus facias; tortes tibi eorum virtutum veniatis mentem? Plautus in Cure. Sed grandiorem gradum ergo fac ad me obsecro id est, propera ad me accedere. Gradum ad aliquid facere, est per vacuum velut gradus alicujus ponere. Quintil. Lib. 3. cap. 6. Quæque ô illud frequens est, ut eo quibus minus confidimus, quum tractata sint, ostentemus: interim sponte nostra velut gradum, ad ea quæ sint potentiora gradum, ex his facile sumendi facere gradum, pro promovere. Liv. 6. ab V. C. Accingendum ad eam cogitationem esse, consulem, agendum, jam eò gradum fecisse, & plebem unde desponsum sit, pervenire ad honores, & partibus æquatis jam honore, quàm virtute potiori. ¶ Facere gratum, est jusjurandi. Plautus in Rudente. Nihil hercle hic est, nec tu speres jusjurandi volo gratum facias. Facere gratiam, pro eam quod subito quis sentiat, & remittere, prodere quod ab eo cavere. Sueton. in Othone, cap. 38. Mox tredecim die quæ gratiam fecerat his cui majores annui quinq; gigantia retinere cum nollent. Facere gratiam defecti, pro ignoscere, salust. in Iugurtha. Cæterum Boccho, quoniam pœnitere decuit, gratiam facit. id est, ignoscit. ¶ Facere grato pro gratificari. Terent. in Heauto. Hæc te, & amice turba evolves, & illi gratum feceris. ¶ Facere injuriam, est verbo facilè alicui injuste ludere. ἀδικέω. Plaut. Mercat. Ille suo more cœpit qui fecit tantam injuriam. ¶ Facere incipiunt, incipere. ἄρχομαι ποιεῖν. Cic. ad Attic. libro 9. Sibi cujus tatorem nostrum fecit, eadem carere agere fyncere, temperate prudenter, valde videre. ¶ Facere largitionem, seu largitiones, est largiri, & profundere, ac dissipare. Cicero 3. Tusc. Et quidem C. Gracchus quam largitiones maximas fecisset, & effudisset pecuniarum verbis tamen defendebat se atarum. ¶ Nec longum tempus quod est, ut breviter dicam, apud Horat. 1. Serm. Satyr. 3. ¶ Facere lucos, interdere. ἀλσοποιέω. Plautus in Aulul. Quem tu tenella ætate ludos facis. ¶ Facere magni, est magni æstimare. περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι. Plautus in Asin. Nunc neque quid velim facitis magni pessimæ. ¶ Facere maximi.

maximi. Terent. in Phor. Merito te semper maximi feci Chremes. ¶ Nihili facere, est nihili aestimare. [οὐδενὸς λόγου ποιεῖσθαι.] ¶ Pro nihilo facere, et nihili aestimare. Plaut. Rud. Et illos scelestos qui mihi non fecerunt facere parvi. Plaut. Rud. Et illos scelestos qui mihi non fecerunt facere parvi, & autiunc violare nos. ¶ Nepia quidem facere. Catullus: Ludere hanc sinit ut lubet, nec pili facit aut. ¶ Pluris facere. Cic. Att. lib. 8. Ego pro Pompeio libertate omnia possum, facere. Cic. Att. lib. 8. Ego pro Pompeio libertate omnia possum, facio pluris omnium hominū neminem. ¶ Facere manū, pro facio pluris omnium hominū neminem. ¶ Facere manū, pro colligere milites. Cicero in Verr. Illi noctu, facta manu, armatisq; colligere milites. Cicero in Verr. Illi noctu, facta manu, armatisq; venerunt. Idem pro Cecinna: Quū manum fecisset, copias parauenerunt. Idem pro Cecinna: Quū manum fecisset, copias parauit. &c. ¶ Facit mecū hoc est, sentit mecū, ac mea est opinio. Cic. tit. &c. ¶ Facit mecū hoc est, sentit mecū, ac mea est opinio. Cic. pro Syl. Quid tum? Crassus si reip. ordines idem sentire, & secum facere Syllam. Idem pro A. Cecin. Videat sane autor rarum facere Syllam. Idem pro A. Cecin. Videat sane autor rarum sapientissimorum hominū facere nobiscum. ¶ Facere mentionem, cōmemorare. Cic. de Senect. Lysandrum Lacedemonium (cuius modo mentionem feci) dicere ajunt talium, Lacedemone esse honestissimum domicilium senectutis. ¶ Facere missam, idem quod dimittere. Cicer. 3. Offic. Iaravit q; telum missam, idem quod dimittere. Cicer. 3. Offic. Iaravit q; telum effatim intersecturum, nisi jusjurandum dedisset, se parrem missam esse facturū. ¶ Facere modum, alicui jam rei, est ibi terminum esse facturū. ¶ Facere modum aliquando contra verum aliquem pere autorem fuisse, ut aliquando contra verum aliquem facerent modum. Facere modos, est inter actus fabulam intercinere. Terent. in Prologo Andr. Flaccus, Claudii filius modos fecit tibiis paribus, dextris & sinistris. Cic. de Orat. Neque modos fecit tibiis paribus, dextris & sinistris. Cic. de Orat. Neque id actores prius videmus quam ipse poëta, quam dent quicquam id actores prius videmus quam ipse poëta, quam dent quicquam etiam qui fecerunt modos. ¶ Facere mutuum cum aliquo, Plaut. Trin. Benevolentiam. 1. Accepi mutuum mecum fecit. Idem Curc. ... ea me deperit. Ego autem cū illa nolo facere mutuum id est nolo cum deperire ut me deperit. ¶ Naufragium facere. Cic. ad Titinium: Qui cupide pacem fecerunt, quam naufragia fecerint. ¶ Facere nomen, est nominare. Liv. 8. ab Vrbe: Scelerato campo, credo ab incesto id ei loco nomen factum. Facere nomē alicujus amplum, est conciliare famā & celebritatem. Liv. 8. bel. Pun. Vbi per aliquot annos maximis rebus gestis amplissimum nomen apud exteras gentes, pop. Rom. fecisset. Vultr. fecerant. Facere nomina, idem quod debitores sibi constituere. Cic. 3. Offic. Emit homo cupidus & locuples, tanti quāti Perinus volut, & emit instructos: nomina fecit, negotium confecit. Accepti ferre etiam pro pecuniam mutuā dare, aut aliàs debitorem sibi aliquem facere. Cic. Gallo, lib. 7. Accepi Axii literas, in quibus hoc inerat liberalissimum, nomina te facturum quia ego velle dicit. Id est, pecuniam credituram. Idem ad Att. lib. 12. Ego autem diem solvendam, quam ego postulassem. ¶ Facere nomen, in eam diem solvendam, quam ego postulassem. ¶ Facere nomen cū vinco: hoc est, facere spē pecuniæ reditus vincendo. Colum. lib. 3. cap. 3. Quod qui sibi nomen fecit ut fenerator eum ob iteratā ratiocinationem cū vincis suis fecerit, ejus famā ut in perpetuum, &c. ¶ Facere actum id est, dare. Virgil. 1. Aeglog. O Meliboee. Deus nobis hæc otia fecit. ¶ Facere ova, pro parere. Varro 3. de Re rust. cap. 9: Nec ferè in vilis ova ac pullos faciunt, sed in sylvis. ¶ Facere partus, Plaut. Trinū. Fecerit partus cæteris factis, patrem Tum si percolet. ¶ Facere periculum, est tentare & experiri. Terent. Andr. Quid si eas ergo ibi nihil periculum fecero? ¶ Facere potestatē, permittere, concedere. Cic. in Catil. Si quid ne his celsus dixerit vel fecerit, feci potestatem. Facere potestatem, sive copiam, est aditum ad separationem, Facere potestatem, sive copiam, est aditum ad separationem, habere, & permittere ut forum agatur: ut, Facere omnibus fabere, & permittere ut forum agatur: ut, Facere omnibus fabere convenicndi potestatem. Cicer. 8. Philip. ¶ Facere progressum in fluctus. Cicer. 4. Tusc. Philosophiæ denique totius principes nunquā in suis studiis tantos progressus fine flagranti cupiditate facere potuissent. ¶ Facere provectum majorem: hoc est, ubertes fructus dare. Colum. libro 2. cap. 15: Nec solēm ea uberiores fructus dare. Colum. libro 2. cap. 15: Nec solēm ea res, majorem facit proventum, sed etiam saporem & odorem vini pomorumq; reddit meliorem. ¶ Facere quæstum, lucrum. Plaut. Capt. Aegre est mihi hunc facere quæstum carcerarium propter sui gnati miseria. Quæstū suo corpore facere, id quod meretricis est. Liv. 6. bell. Pun. ¶ Quid me factum nescio. Terent. in Andr. Quid iis fier, si hæc Paulus venerit? Cic. ad Attic. lib. 6. Quid tu hunc hominī facias ibidem pro Cecin. Quid de Publio Clodio fiat, rescribe, idem ad Att. lib. 2. ¶ Facere actionē hoc est, ob aliquam certam causam. Cic. ad Att. lib. 12: Quòd domi te inclusisti, bene fecisti. ¶ Ratum facere, est cōfirmare. Livius, bell. Pun. Quæ nobis Imperatores vestri commodaverunt, ea rata atq; perpetua vestra auctoritate facitis. ¶ Facere rem, est quærere & parare. Terent. in Adelph. Nunquam rem facies: abi, nescis mescare homines Sannio. ¶ Facere rem divinam, est sacrificare. Plaut. in Amphit. Ego rem divinam initus faciam, vota quæ sunt. ¶ Facere rem cum hoc est, accusare, sive rem agere. Tacit. lib. 1. Violatorem fœderis vestri Arminium, apud Varum qui tum exercitui præsidebat, rem fecit. ¶ Facere sacrificium, & favra. Cicer. de Clar. Orat. Licet aliquid cuiam de Manlio, & Popilii ingenio suspicari, qui quum Consul esset, eodemque tempore sacrificium publicum cum lana faceret. Liv. 1. ab Vrbe: Qui sacra publica populi Rom. faceret. ¶ Facere sanguinē, pro effundere. Liv. 5. bell. Macedon. Nondum indicto bello, aut ira commisso, ut strictos gladios, aut sanguinem aliquem factum ostenderet. ¶ Facere satis, est debitum persolvere. Plaut. Asin. Sed vita cuique semel debetur unica. Exercitus, tam pro his sanctissimis Stichi. 1. Perisse satis opinionis est, satis fecit. ¶ Facere satis alicui, pro ejus voluntati obtemperare. Cicer. de Clar. Orat. Ego verò, quamquam, si potero, faciam vobis satis. ¶ Facere stipendia sub aliquo, idem quod militare. Plin. de Viris illustr. Sub Curete in Sardinia stipendia fecit. Facere stipendiarios, est cogere ad solvendum tributum. Cæs. bell. Gall. Heduos, sibi quotidiana bella fortunam tentasse, & armis congressi & superati essent, stipendiarios sibi factos. ¶ Facere homo alicui, est commovere aliquem, & bilem exterere. Cicer. Lentul. lib. 1. Epist. Non ille quidem, ut mihi stomachum faceret. ¶ Facere lumpum, quod aliàs facere expensas, vel expendere dicitur. Plautus Capt. Quin tu hæc facis, ut ne cuipias facere lumpum, est ego velem. ¶ Facere vadimonium, pro promittere. Plaut. Epid. Licet ut vadimonium mihi hic ultro faciam. ¶ Facere velaud est velificare. Virgil. 3. Aeneid. Vela facit tamen, & plenis subit ostia velis. ¶ Facere vestigium, ambulare & progredi. Cic. pro Rab. Postum. Hic vos aliud nihil orat, nisi ut rectis oculis hanc urbem sibi intueri, atque in hoc loco vestigium facere liceat. ¶ Facere vitium, est corrumpere vel vitiare, & aliqua parte labefactare: & proprie de ædificiis dicitur. Cicero in Topic. Sæpes ex fossa corruerunt, vitium vetustas fecit. Facere vitium, pro vitiare & corrumpere. Vitruvius: Si vero frigidi sunt, lædunt tali modo, vitiant & humidi, nocentiores fiunt vena pavimenti. ¶ Facere voluptatem animo suo. Plaut. Asin. Hic senex liquidam aquam ex fonte suo non fecit voluptati. Neq; novum, neque mirum fecit, nec cetera quæ ibi fuerunt. ¶ Facere vota, est supplicare. Plin. lib. 17. cap. 2: Ergo qui de hyemes serenas optandas, pro arboribus vota fecit. ¶ Facere utinam, est precare. Colum. libro 6. capite 30. Ferunque omnia morbos contipiunt habitudine & situs nonnunquam & rigore, & quū suo tempore utinam non fecerint. ¶ Quid faciemus hoc homine? hoc puero? pecuniæ? Loquendi mos est per elegans, & veteribus solùm usitatus, in quo ellipsis esse videtur præpositionis, cum. Terent. Neutra in re vobis a me difficultas erit. Sed quid faciemus puero? Cicer. Quis factum est Strabone & Norbano consulibus quid te futurum putas?

Factum, ti, n. substantivum. Res gesta. [מעשה maaseh. πρᾶγμα. Gall. Vaesaō, vaesoy, faict. Ital. fatto. Germ. Ein that. Belg. Een daet. Hispan. Hecho. Pol. Vczynek. Vng. Tettec. Ang. A thing done, or dede.] Vide factus olei dictum, quantum ut aiunt concipitur. Cato de Re rust. cap. 67: Fastoribus decem Fugulas facito olei fextarios, & in lucernam quod opus sit: in singulas olei confectiones, vel quantes oleum conficitur. Varro de Re rust. lib. 1. cap. 24: Hostum vocant, quod extra factum olei reficitur. Factum dicunt quod uno tempore conficitur. ¶ Factus villa, pro structura, opere, & ædificatione. Varro lib. 3. de Re rust. cap. 2: Ego quocunq; cum exornatior villa esse posset fructu, quàm facto, hæc ad terminō.

Fācĕdo, dĭs, facetiæ. Si primum in usu non est, legitur tamen pariter pium facetius, tanquam si pium esset facetissimum. Cicero in Verrem: Quum ad differendum negotium facetum. Significat autem proprie ad faciendum, vitio, ad videndum eo. [יפה hasah. Gall. Faire, aller fayre. Ital. Andare a fare. German. Zu machen, fortfahren, zu thun. Belg. Doen. Hispan. Andar para hacer. Polon. Sprzątać do wykonania. Angl. To go about to do, or to doo.] Virgil. 4. Georgic. Haud mora, continuò matris præceptis paret. ¶ Interea est discedere. [חוץ hutz. ἐκτὸς. Vng. Dolgaztatnom, wegyül.] Terent. in Phorm. Dic quid vis dari tibi in manum, ut hunc his dehinc diebus, Hanc ne facessat. Facessat, id est, suā curam habeat. Donatus. Facessit pro hinc fugiat id est, abeat. Cic. in Horten. Facessant igitur qui docere nihil possunt quò melius sapientiæ vivamus. ¶ Negotium facessere, est cuipiam molestum esse. [דרך עיק tzur, עיק ikkar. πόνος, πόνους παρέχειν. Gal. Meuster, fayre, ou donner des affaires à quelqu'un. Ital. Dare molestia, molestare. Germani. Jn beschwerden machen. Hispan. Molestar, enojar, dar pena. Pol. Przekładać. Vngar. Kiuetkezny. Ang. To trouble, vex, hinder.] Cicer. Appio Pulch. Quum est nobis aliarum decernendarum earum, quæ hinc negotium facesserent, ki periculum alicui facesserent est, creare, parare. Cic. in Verrem: Profecti metuere incipies ne

sum recenti periculum facesseret. ¶ Hujus passivum extulit Cic. Pro Cluent. Sed hoc pellevare omnibus, ficuti fortè hac lege negotium facesseret, qui lege non tenentur fortunas alienas turbare voluerit, me eum causam inepte prudenti defensurum.

Facio, is, dī. p. debebat esse fecepsim v. & Cato. sed pro eo utimur Facitio, quod est a sup. fecepsim antiqua.

Fācĭo, as, penult. corr. Sæpe facio. [ποιέω. Gall. Faire, former, Ital. Fare, fegnare. Ger. Offt thun oder machen. Hisp. Hacer, aderezar. Polon. Czynić, robić. Vngar. Tselekedem, tselekedtetem. Angl. To make or do often.] Cato lib. 2. Offic. Hæc apud majores nullos factitata. Terent. in Eunuch. Idem hoc Pyrrhus facitavit. Horatius in Arte: Nec faxis apparet cur verius factites.

Făctĭtātŏr, ris, apud Tertu. I. adversus Valent. Ego. Erat conditorem creatorem dicit. [Vngar. Teremtő, ipsö. Polon. Stworzyciel.] Ergo & factum intelligebat & factitatorem fabricatorem esse quemcunque. Ibidem mox: Salem suspectat de aliquo factitatore?

Factĭtātĭo, nis, f. s. apud eundem Tertull. adversus Hermogenem, conditio. [Vngar. Teremtés, ipsö.] An & hæc in hominis fabricatione construunt?

Factŏr, ōris, m. nomen à verbo facio, Qui aliquid facit. [עושה, עושי פעל משמ. Gall. Faiseur, ouvrier. Ital. Factore. Ger. Ein macher. Belg. Een maker. Hisp. Hazedor. Pol. Vczyniciel. Vng. Tselekedő, csinálő, teremtő. Angl. A doer or maker.] Cato de Re rust. cap. 13: Lectum stratum: ubi duo cubent liberi cubent, & servus unà cum factoribus ibi cubet. Idem cap. 64: Legumen volumus ut olea cadica quàm platissima sit, quò plus legumen factores, ut in tabulam dolia fiat, ut fracta dolia sit, quò facilius oleam efficiant. ¶ Factores nam pro criminum immanibus pœnantur. Macer L. 7. D. de custod. & exhib. Solent quidam præsidum provinciarum, in quibus delictum est, tumbere ad collegas suos, ubi factores agere dicuntur.

Factĭōnālis, e, tum. Quod arte aliqua effectum est, hoc est, quod naturâ non est. [עשוי אומנות, מעשה ידים, מלאכותי. Gall. Fait, ouvrage, qui n'est pas de nature, non de nature. Ital. Fatto d'arte, non de natura. German. Gemacht mit handen. Hispan. Cosa hecha à mano. Polon. Rękami uczyniony. Vngar. Mesterségből való, készített. Angl. Made or done by cunning of craftsmen or handy.] Jul. Vinum factitium. Calor factitius, & factitius. Plin. lib. 12. cap. 17: Ergo in utraque gente bina laudavi genera, temetum & factitium. ¶ Factitia verba dicuntur quæ & ficticia appellantur, quæ ad imitationem cujus similitudinem effecta sunt: Crocire, Hinnire, Classis, Tintinnabulum, & similia.

Factĭo, ōnis, f. f. ab initio (ut autor est Festus) honestum vocabulum fuit, ἀγῶνος, unde factiones histrionum, & quadrigatorum dicebantur. Nunc vero ἀγῶνος nomine factionis seditio, & amicitia notatur. [קשר בגוים חבר, חבורה, מרדה. Gall. Vne bande ou ligue, une faction, une secte. Ital. Factione, parti congiurate, sette. German. Ein Hauff: Rottirung. Rottirer. Belg. Een Secte. Hisp. Vanderia ó quadrilla. Pol. Zgroyá, złączenie. Vng. Tsztrtekedés, tsztrtekedő. Angl. A bande or faction of men conjoined.] Nam est divisio civium in diversa studia, quum aliqui se principes in civitate efficere conantur, inter quos est æmulatio: utroque quam maximum comparare opes student, civium catahas ad studium, quos clientes vocant. Nonius: Factio dicitur malorum consensus, & conspiratio. Sallust. de bel. Iug. Inter bonos amicitia, inter malos factio. Qui autem hujusmodi factiones exercent, factiosi appellantur. ¶ Interdum factio est potentia & auctoritas alicujus in civitate: quod & Nonius annotavit. Titinnii locus. Sed non hercle metum nec minas fluctè faceres, qui extorri factio neque opibus ea audas tum aggredi. Plautus in Aul. Illas magnas factiones, dotes dapsiles nihil moror. Idem in Cistel. Neque nostra factione tumus neque opes nostræ tam sunt valide. ¶ Quatuor apud antiquos fuerunt auriganarum factiones, Veneta, Prasina, Alba, Rotea, à colore suo nomina. Cassiodorus quatuor colores harum factionum, eâ partitione antiquâ quaternis assimilat. Prasinus, virenti veri dicatus erat: Roseus, flammeæ æstati: Venetus, subtili hyemi: Albus, pruinoso autumno. Suetonius scribit his addidisse Domitianum duas, alteram Auratæ, alteram Purpureæ pannis. Hæ certamine curuli & pernoctante cursu inter se decertabant, favorque populari, sive Imperatorio, varios præmia adjudicabantes eis qui vicissent. ¶ Factio interdum est jus faciendæ: unde factionem testamenti dicimus pro jure, seu potestate conficiendi testamenti. Cicero Topic. Quæ is habuisset, cui testamenti factio nulla esset: hoc est, qui conficiendi testamenti non haberet potestatem. ¶ Testamenti autem factio non modò testamenti faciendi, sed etiam capiendi ex testamento facultatem significat, quam Iurisconsulti testamenti factionem passivam vocant.

Fāctĭōsus, factiosi, m. f. Appellatur qui proclivis est ad factionem: id est, discordiam & seditionē. [איש לדוחים איש, פעל פרודות, מעשה מרדות, מרדני. Gall. Seditieux, factieux, faiseur de meutes. Ital. Seditioso. German. Rottirer. Hispan. Vandejador ó rondero. Pol. Zgrożá, rozgoryczony, rozwadny. Vng. Tsztrtekedő, tsztrtekedés, tsztrtekedtető. Ang. Seditious, factious.] Sallust. in Catil. Cic. Pisonem adolescentem nobilem, summæ audaciæ egentem, factiosum, quem ad perturbandam Rempub. inopia atque malitia stimulabant. ¶ Factiosus, dives & potens. Plautus in Aulul. Vecordiæ hoc mihi tu memoras Megadore, te esse hominem divitem, Factiosum me non esse hominem propter tempestatem.

Factĭōsissĭmus, superlativus. [Polon. Nayżli wzgrody zgoiadz. Vngar. Kiváltképpen tsztrtekedő, viszálkodó.] Plin. Ep. lib. 4. Vitio Diceum carebat, qualibet factiosissimum quemque & dominum Theophanem attendisse.

Factĭtō, as, a. f. p. Compositio ex quam facimus. [עשיה מתחדשת, מעשה מחודש. Gall. Façon, facon, ouvrage. Ital. Opera fatta per bisogno. German. Ein gemacht ding. Hispan. Hechura. Polon. Vczynienie. Vngar. Tselekedet. Ang. The making of any thing.] Plin. lib. 34. cap. 14: Alubi cera bonitatem hanc præstat, alubi factata, ut Samiorum aqua, uti diximus.

Fĭdĭcĭo, cis, n. q. [מתחדש. Vngar. Tselekedni meg, készíteni valamit.] Facere desidero, quod omnibus in verbis ut transferunt. Plaut. Facturus postquam ancillam aspexit. hoc est, coepit.

Faxo, is, pro faciam, primæv. Virg. 12. Æn. ego fœdera faxo Firma manu. Verum est defectivum, quod tantum habet futuri indicativi, personalibus integrum, faxo, is, it: & infinitivo optativi, & præteriti subjunctivi, Faxim, is, it, faximus, itis, faxint. Terent. Heaut. Vtinam ita faxint Deus quod apud Cicer. de Sen. Nemo me lacrymis decoret, nec funera faxit.

Făcĭlis, le, penult. corr. Quod expeditum est & nullius negotii, proclivis, expeditus. [קל נקל, בקלות, בקלה. Gall. Facile, aisé à faire. Ital. Facile, agevole. Germ. Leicht, ringe, füglich. Belg. Lichtelijck. Hisp. Facil, aquello ligero ó de hazer. Pol. Snadny, łatwy. Vng. Konnyü. Ang. Easie, lightly.] Terent. in Heaut. facies omnia. Hæc dum incipias pleraque sunt, dumque ignores ubi cognoris, facilia. Ibidem: Rogum atque jussam tam oppidò imperas, & factu facilem. Hujus contrarium est Difficilis: hoc est, multum habens negotii & molestiæ, generale. Unde difficiles res dicuntur, quæ non sine labore fructū producunt. Virg. 1. Georg. Difficiles primùm terræ collesque maligni. ¶ Aliquando facilis ponitur pro exorabilis, lenis & placabilis. Virg. hos 4. Georgic. faciles venerare Napæas. Terent. in Heaut. Mihi si una filius esset, nec ille faciundo uteretur patre. Plinius libro 7. cap. 6: Melior color marmoris fessati & facilior partus. Ibidem cap. 16. Incipiente autem hoc flatu, aut cessante, conceptus facilius aut citra dantur. ¶ Ex facili pro facilè. Sallust. Colam. libro 6. cap. 1: Quæ virtus domi ex facili dixerim. Plin. lib. 30. eorundem cinis excisis deutibus objectus, ex facili eos cadere cogit.

Fācĭlĕ, adverbium, Nullo negotio, nullo labore. [ἐυκόλως, ῥᾳδίως. Gall. Facilement. aisément. Ital. Facilmente, agevolmente. Germ. Leichtlich. Hispan. Ligeramente, facilmente. Polon. Łatwie, snadnie. Vngar. Könnyen. Angl. Easily, lightly.] Cicero lib. 1. Epist. Ceteris omnibus quæ propter me fuisti a Catone, facilè, spero, resistemus. ¶ Etiam confirmandi adverbium, significatis haud dubiè, liquidò, certo, nullo advertente, & quibus subjungitur quæ elegantiæ cum nomine Princeps. Cicero 3. Epist. Tu qui esses omnium rei facilè princeps. ¶ Admirantis & hortationum, in Facilè dubitatum. facilè pronuntiatum. Item adjectiva diversitatem importantia: ut Facilè omnibus. ¶ Aliquando & verba cum præpositione Præ composita: ut Facilè præstare æqualibus. ¶ Nonnunquam accipitur pro libenter. Cicero 4. Tusc. Sed te aberrare propositi facilè patiebar: id est, non anxiè. ¶ Antiqui pro facilè, facul & facul terdixerunt, ut supra ostendimus in dictione DIFFICILIS.

Făcĭlĭtas, tatis, f. f. est inchoatio quædam & propensio ad aliquid prompte dicendum faciendumve: fereque in melioremi partem accipitur: unde in deteriorem partem est facilitas proclivitas dicitur. [קלות. Gall. Facilité, aisance. Ital. Facilità, agevolezza. Germ. Leichtigkeit. Belg. Lichtheyt. Hisp. Facilidad, aquella ligereza de hazer algo. Pol. Snadność. Vng. Konnyüség. Angl. Easinesse, readinesse.] Cic. 4. Tusc. Proclivitas ad ægrotandū sed hæc in bonis relinis, quòd alia ad alia bona fiunt aptiores, facilitas nominetur: in malis proclivitas, ut signi sit et lapsionem. Sic facilitatem ingenii dicimus, qua aliquid facilè apprehendimus. ¶ Facilitas carminis vel orationis, est perspicuitas quædam & claritas, qua mentes lectorum facilè assequimur. ¶ Accipitur etiam pro lenitate & humanitate. Terent. in Heaut. Si ego mei me omnibus fecio etiam ad primè obsequentem, Sed non adeò ut facilitas mea illorum corrumpat animos id est, indulgentia, exorabilitas.

Făcŭl, adverbium, antiquitate obsoletum. Lucil. Peccare impunè sat fuit pulli, & nobilitate facul propellere inopes. Alianus: Haud facul terminis inveniretur bona. Huic contrarium est Difficul.

Făcŭlās,

Facilẽ, tatis, ſi. propriè facilitas agendi. , רשות כוח *koach, reshuth.* Gall. *Faculté, puiſſance, authorité.* Ital. *Facilità, poſſanza, autorità, potestà.* Ger. Vermögenheit oder macht etwas zu thun. Pol. *Moznosc.* Vng. Hiſp. *Facultad, poderio.* Belg. *Vermogen, macht, gheſach, gheſachlijckheyt.* Ang. *Facultie, habilitie, power, ableneſſe, quickneſſe, ſubtilneſſe, abilitie.*] Cic. in Partit. Quarum rerum facultas data eſt, earum & cognitio & ſcientia tradenda eſt. Id. de Legibus.

Facula, Faculæ, Vide FAX.

Facundus, da, dum. [Diſertus, à fando, quòd ea quæ ſit concepere, ad aures facilè & ornatè ferat.] רהוט *mehoth, mehuppeh.* Gall. *Facond, eloquent, qui parle bien.* Ital. *Facondo, eloquente.* Ger. Wolredte. Belg. Wel ſprekende. Hiſp. *Elegante.* Pol. *Wymowny, rzetelny.* Vng. *Ekeſſen ſzolo.* Angl. *Eloquent, well ſpoken.*] Ovid. de Arte: Non formoſus erat, ſed erat facundus Ulyſſes. Quam ob rem à nonnullis gentibus alius alio facundior habetur, & in eloquendo dulcis magis.

Fācundĕ, adv. Eloquenter, ornatè, copiosè. [מליצה *melitzah.* Gall. *Bien de bouche, parler, elegamment, facondement.* Ital. *Con bocca, facondo.* German. Wolredtlich, gerahtlich, zierlich. Hiſpan. *Elegantemente, adornadamente.* Pol. *Rzetelnie, wymownie.* Vngar. *Ekeſſen ſzolua.* Angl. *Eloquently, well ſpoken.*] Plin. in præf. cap. 3. Facundiæ, Latinarumque literarum parens Cicero.

Facundĭa, æ, f. Veteribus dicebatur, quæ turea ſub ara ſacrificabatur. Quæ Varro, teſte Arnobio adverſus gentes, omnia ſonabat. Quæ Varro rapinæ accipitrum aſſimilabat: hi enim (inquit) hilares, non tantum ſaudere dicuntur, ſed deglubere & intus vorare cupiunt, referente Zoſimo, lib. de Origine.

Fācundĕ, adverbium, Diſerte. [בלשון נקיה *bilſhon nekiah.* Gall. *Facondement, de bonne grace.* Ital. *Con eloquenza.* German. Mit gerichter redt. Hiſpan. *Elegantemente.* Polon. *Wymownie.* Vngar. *Ekeſſen.* Ang. *Eloquently, well, or ſpeedily.*] Liv. Abel. Pun. Tanta autem tractat comitas Scipionem, atque ad omnia naturali ingenii dexteritas, ut non Syphacem modo barbarum, inhumanumque; moribus Romanis, ſed hoſtem etiam inſueſcere ſibi, & ſecum facundè aliquoquin libi conciliaret.

Facundĭus, adj. Civium. Semproni. Aſel. referente Gell. lib. 4. cap. 9. Facta ſua ſpectare oportere, dicta non, ſi minus facundiora eſſent.

Fācundus, ſecis, Comparat. ut Apul. docet, in differentia à primitivi hujus verbi Facio: & eſt excrementi compoſitum, cujus diminutivum eſt fæcula, deducturque à fæcio. [מגואל *megoal.* Gall. *Ordure, ſalleté, immondice.* Ital. *Brutura, ſporchezza di qualche coſa.* Ger. Dreck, unflat, beſſem. Hiſp. *Lodaçar, ſuziedad.* Pol. *Brzydſtwo.* Vng. *Szenyſzeg, piſzok.* Ang. *Dirt, ſtinking, ſtinkie or ſimm.* Ital. *Feccia, l'ordure de quelle coſe.* Ger. Dreſen/bepfem. Belg. Dreſem/ſchijſ/beſſem. Hiſp. *Lodaçar, ſuziedad.* Pol. *Brzydſtwo.* Vng. *Szenyſzeg, piſzok.* Ang. *Dregs, or grounds of wine.*] Horat. 1. Car. Ode 20: Diſtinguunt cadis cõfixe ſecentis amurca. Fæcem ungẽti eſt materia craſſior, ex qua expreſſum eſt unguentum: magmata Græco vocabulo appellantur, teſte Plin. lib. 13. cap. 2. Fæcem civitatis (τὴν τῆς πόλεως ἰλύν) homines viles & abjectos, quòd à fundo ſordidi & abjectam, vocamus. Cic. pro Mur. Opifices & tabernarios, atq; illam omnẽ fæcem civitatis. Quid eſt negotii cõterere hordeo & fax urbis, Cic. Act. lib. 1. Fex Romuli, pro plebe Romuli, quã Græco fæcem vocat. Cic. quod collecta eſſet ex cõtulo & turbulenta multitudine, Aſel. 2. Epiſt. 1. Locuntur autẽ ille de Catone, qui reprehendit, quòd ita ſe geneſet quaſi e fetin Regibl. Platonis, & nõ in faece hoc eſt, Romuli faculenta plebe.] Malchio à Catone hoc nomine notatus fæcẽ, ἐκ τῆς ἰλύος τῶν ἀνθρώπων. Hiſ. Ceſa de baya. Pol. *Bahnowy.* Vng. *Sár, piſzok.* Ang. *Of the baſeſt ſort.*] Ovid. 2. Faſt. Ex ſua fæcundus ſemper ſe Faginus axis. apud Virgil. unus ex Georgicis: Pōſt volo te dicere ſub prodire fagineis axis. Et pocula fagina apud eundem, & Eclog. Glans fagea, apud Plin. lib. 16. cap. 5: Alia fagea glandis ſpecie, alia quercea.

Fāgŭtal. Fuit Romæ ſacellum Jovis, in quo erat fagus arbor, cui Jovi ſacra habebantur. Fin. lib. 16. cap. 10. Adjicitur deſcendit Varro, qui lib. de Imp. Lat. Fagutal locum ſuiſſe ſcribit urbis intra portam Stratinam, cui nomen à fago, ut Laureto à lauris, ficuleto ab ficulis. In hoc tamen loco templum eſt Jovis fagutalis.

Faldam, vocem origine Teutonicam Alberic. indicat in ſuis Langobardorum, modò pro injuria, ut: Si eballos, ut de præpere, modò pro hoſtilitate, inimicitia, ut: In omnibus de plag. libetor. homin. uſurpati. Accedit Comitum Germaniæ

Fācundĭus, adverb. [Pol. *Barziej z godnie.* Vng. *Igẽs ſzebben.*] Gell. lib. 13. cap. 28. Nihil enim fieri poſſe indignius neq; intoleratius dicebat, quàm quod homines ignavi ac deſides operti barba & palio, mores & emolumenta philoſophiæ in linguæ verborumq; artes converterent, & vitæ facundiſſimè ſæculariter, interim ab ea vitiis ipſis maledicerent.

Fācundŭlus, adj. Civium. Semproni. Aſel. referente Gell. lib. 4. cap. 9. Facta ſua ſpectare oportere, dicta non, ſi minus facundiora eſſent.

Fæx, fæcis, Cæperæ dicit. ut Apul. docet, in differentia à primitivi hujus verbi Facio: & eſt excrementi compoſitum, cujus diminutivum eſt fæcula, deducturque à fæcio. [מגואל *megoal.* Gall. *Ordure, ſalleté, immondice.* Ital. *Feccia, l'ordure de quelle coſe.* Ger. Dreck, unflat, beſſem. Hiſp. *Lodaçar, ſuziedad.* Pol. *Brzydſtwo.* Vng. *Szenyſzeg, piſzok.* Ang. *Dregs, or grounds of wine.*] Horat. 1. Car. Ode 20: Diſtinguunt cadis cõfixe ſecentis amurca. Fæcem ungẽti eſt materia craſſior, ex qua expreſſum eſt unguentum: magmata Græco vocabulo appellantur, teſte Plin. lib. 13. cap. 2. Fæcem civitatis (τὴν τῆς πόλεως ἰλύν) homines viles & abjectos, quòd à fundo ſordidi & abjectam, vocamus. Cic. pro Mur. Opifices & tabernarios, atq; illam omnẽ fæcem civitatis. Quid eſt negotii cõterere hordeo & fax urbis, Cic. Act. lib. 1. Fex Romuli, pro plebe Romuli, quã Græco fæcem vocat. Cic. quod collecta eſſet ex cõtulo & turbulenta multitudine, Aſel. 2. Epiſt. 1. Locuntur autẽ ille de Catone, qui reprehendit, quòd ita ſe geneſet quaſi e fetin Regibl. Platonis, & nõ in faece hoc eſt, Romuli faculenta plebe.] Malchio à Catone hoc nomine notatus fæcẽ, ἐκ τῆς ἰλύος τῶν ἀνθρώπων. Hiſ. Ceſa de baya. Pol. *Bahnowy.* Vng. *Sár, piſzok.* Ang. *Of the baſeſt ſort.*] Ovid. 2. Faſt. Ex ſua fæcundus ſemper ſe Faginus axis. apud Virgil. unus ex Georgicis: Pōſt volo te dicere ſub prodire fagineis axis. Et pocula fagina apud eundem, & Eclog. Glans fagea, apud Plin. lib. 16. cap. 5: Alia fagea glandis ſpecie, alia quercea.

Fæcundĭa, æ, f. Veteribus dicebatur, quæ turea ſub ara ſacrificabatur. Quæ Varro, teſte Arnobio adverſus gentes, omnia ſonabat. Quæ Varro rapinæ accipitrum aſſimilabat: hi enim (inquit) hilares, non tantum ſaudere dicuntur, ſed deglubere & intus vorare cupiunt, referente Zoſimo, lib. de Origine.

Fæcundĕ, adverbium, Diſerte. [בלשון נקיה *bilſhon nekiah.* Gall. *Facondement, de bonne grace.* Ital. *Con eloquenza.* German. Mit gerichter redt. Hiſpan. *Elegantemente.* Polon. *Wymownie.* Vngar. *Ekeſſen.* Ang. *Eloquently, well, or ſpeedily.*] Liv. Abel. Pun. Tanta autem tractat comitas Scipionem, atque ad omnia naturali ingenii dexteritas, ut non Syphacem modo barbarum, inhumanumque; moribus Romanis, ſed hoſtem etiam inſueſcere ſibi, & ſecum facundè aliquoquin libi conciliaret.

Fæcundĭus, adverb. [Pol. *Barziej z godnie.* Vng. *Igẽs ſzebben.*] Gell. lib. 13. cap. 28. Nihil enim fieri poſſe indignius neq; intoleratius dicebat, quàm quod homines ignavi ac deſides operti barba & palio, mores & emolumenta philoſophiæ in linguæ verborumq; artes converterent, & vitæ facundiſſimè ſæculariter, interim ab ea vitiis ipſis maledicerent.

Fācundŭlus, adj. Civium. Semproni. Aſel. referente Gell. lib. 4. cap. 9. Facta ſua ſpectare oportere, dicta non, ſi minus facundiora eſſent.

Fæx, fæcis, Cæperæ dicit. ut Apul. docet, in differentia à primitivi hujus verbi Facio: & eſt excrementi compoſitum, cujus diminutivum eſt fæcula, deducturque à fæcio. [מגואל *megoal.* Gall. *Ordure, ſalleté, immondice.* Ital. *Feccia, l'ordure de quelle coſe.* Ger. Dreck, unflat, beſſem. Hiſp. *Lodaçar, ſuziedad.* Pol. *Brzydſtwo.* Vng. *Szenyſzeg, piſzok.* Ang. *Dregs, or grounds of wine.*] Horat. 1. Car. Ode 20: Diſtinguunt cadis cõfixe ſecentis amurca. Fæcem ungẽti eſt materia craſſior, ex qua expreſſum eſt unguentum: magmata Græco vocabulo appellantur, teſte Plin. lib. 13. cap. 2. Fæcem civitatis (τὴν τῆς πόλεως ἰλύν) homines viles & abjectos, quòd à fundo ſordidi & abjectam, vocamus. Cic. pro Mur. Opifices & tabernarios, atq; illam omnẽ fæcem civitatis. Quid eſt negotii cõterere hordeo & fax urbis, Cic. Act. lib. 1. Fex Romuli, pro plebe Romuli, quã Græco fæcem vocat. Cic. quod collecta eſſet ex cõtulo & turbulenta multitudine, Aſel. 2. Epiſt. 1. Locuntur autẽ ille de Catone, qui reprehendit, quòd ita ſe geneſet quaſi e fetin Regibl. Platonis, & nõ in faece hoc eſt, Romuli faculenta plebe.] Malchio à Catone hoc nomine notatus fæcẽ, ἐκ τῆς ἰλύος τῶν ἀνθρώπων. Hiſ. Ceſa de baya. Pol. *Bahnowy.* Vng. *Sár, piſzok.* Ang. *Of the baſeſt ſort.*] Ovid. 2. Faſt. Ex ſua fæcundus ſemper ſe Faginus axis. apud Virgil. unus ex Georgicis: Pōſt volo te dicere ſub prodire fagineis axis. Et pocula fagina apud eundem, & Eclog. Glans fagea, apud Plin. lib. 16. cap. 5: Alia fagea glandis ſpecie, alia quercea.

Fæcundĭa, æ, f. Veteribus dicebatur, quæ turea ſub ara ſacrificabatur. Quæ Varro, teſte Arnobio adverſus gentes, omnia ſonabat. Quæ Varro rapinæ accipitrum aſſimilabat: hi enim (inquit) hilares, non tantum ſaudere dicuntur, ſed deglubere & intus vorare cupiunt, referente Zoſimo, lib. de Origine.

Fæcundĕ, adverbium, Diſerte. [בלשון נקיה *bilſhon nekiah.* Gall. *Facondement, de bonne grace.* Ital. *Con eloquenza.* German. Mit gerichter redt. Hiſpan. *Elegantemente.* Polon. *Wymownie.* Vngar. *Ekeſſen.* Ang. *Eloquently, well, or ſpeedily.*] Liv. Abel. Pun. Tanta autem tractat comitas Scipionem, atque ad omnia naturali ingenii dexteritas, ut non Syphacem modo barbarum, inhumanumque; moribus Romanis, ſed hoſtem etiam inſueſcere ſibi, & ſecum facundè aliquoquin libi conciliaret.

Fæcundĭus, adverb. [Pol. *Barziej z godnie.* Vng. *Igẽs ſzebben.*] Gell. lib. 13. cap. 28. Nihil enim fieri poſſe indignius neq; intoleratius dicebat, quàm quod homines ignavi ac deſides operti barba & palio, mores & emolumenta philoſophiæ in linguæ verborumq; artes converterent, & vitæ facundiſſimè ſæculariter, interim ab ea vitiis ipſis maledicerent.

Fācundŭlus, adj. Civium. Semproni. Aſel. referente Gell. lib. 4. cap. 9. Facta ſua ſpectare oportere, dicta non, ſi minus facundiora eſſent.

Fæx, fæcis, Cæperæ dicit. ut Apul. docet, in differentia à primitivi hujus verbi Facio: & eſt excrementi compoſitum, cujus diminutivum eſt fæcula, deducturque à fæcio. [מגואל *megoal.* Gall. *Ordure, ſalleté, immondice.* Ital. *Feccia, l'ordure de quelle coſe.* Ger. Dreck, unflat, beſſem. Hiſp. *Lodaçar, ſuziedad.* Pol. *Brzydſtwo.* Vng. *Szenyſzeg, piſzok.* Ang. *Dregs, or grounds of wine.*] Horat. 1. Car. Ode 20: Diſtinguunt cadis cõfixe ſecentis amurca. Fæcem ungẽti eſt materia craſſior, ex qua expreſſum eſt unguentum: magmata Græco vocabulo appellantur, teſte Plin. lib. 13. cap. 2. Fæcem civitatis (τὴν τῆς πόλεως ἰλύν) homines viles & abjectos, quòd à fundo ſordidi & abjectam, vocamus. Cic. pro Mur. Opifices & tabernarios, atq; illam omnẽ fæcem civitatis. Quid eſt negotii cõterere hordeo & fax urbis, Cic. Act. lib. 1. Fex Romuli, pro plebe Romuli, quã Græco fæcem vocat. Cic. quod collecta eſſet ex cõtulo & turbulenta multitudine, Aſel. 2. Epiſt. 1. Locuntur autẽ ille de Catone, qui reprehendit, quòd ita ſe geneſet quaſi e fetin Regibl. Platonis, & nõ in faece hoc eſt, Romuli faculenta plebe.] Malchio à Catone hoc nomine notatus fæcẽ, ἐκ τῆς ἰλύος τῶν ἀνθρώπων. Hiſ. Ceſa de baya. Pol. *Bahnowy.* Vng. *Sár, piſzok.* Ang. *Of the baſeſt ſort.*] Ovid. 2. Faſt. Ex ſua fæcundus ſemper ſe Faginus axis. apud Virgil. unus ex Georgicis: Pōſt volo te dicere ſub prodire fagineis axis. Et pocula fagina apud eundem, & Eclog. Glans fagea, apud Plin. lib. 16. cap. 5: Alia fagea glandis ſpecie, alia quercea.

undreguay: de Diſtinctis Hermannus Noecathus, qui obſervavit ex Conſt. Carol. Magn. ad Leg. Salicam adjectis, cap. 4. appellari Faldoſum, qui hoſtis eſt publicus. Tarcon. bellum ſignificat.

Fălæ, Turres ligneæ, ob altitudinem dictæ, quibus in oppidum oppugnatum modo, & ſpectaculi ut edantur à faſcendo: Falſi enim ſalutabus cœlum vocabant.

Falarica. Vide PHALARICA.

Falcarius, Falcatus, Falcula. Vide FALX.

Falcidia lex, φαλκιδεία νόμος. Quæ amplius legatis, quando ad minimum quarta pars bonorum non ſupereſt hæredibus.

Falco, onis, m. [Γεράκι, ἱέραξ Gall. Faucon. Ital. Falcone. Germ. ein Falck. Hiſpan. Halcon. Polon. Sokol. Vng. ſolyom. Ang. A falcon.] Avis eſt ex accipitrum generibus dicta (a. Feſtus) quòd ungues more falcis habeat recurvatos. Avis hujus volatus à veteribus in auguriis maximè obſervabatur. Tullius Tiro ait ſiquidem omen ad res agendas quatiebat, (i. falco à fundo volaſſet: unde & à Græcis ἱέραξ, quaſi ἴσαρα avis vocatur. Campanæ olim vocabantur quarum nonnulli volunt Capuæ nomen eſſe impoſitum: quod ex valitu falconis, de ea re edocta ſumptum facit augurium. Sunt autem ſi cornes omnes (ut hodie à Principum venatibus obſervatum eſt) Hiſpaniæ maxime veteribus fuit quos vulgus hodie vocat Mañaderos.

Fălcŭla, neutri generis. Varro de Re ruſtic. cap. 5. Intra vere aves ſuo tempore generis, maximè cantrices, ut hirundines, ac merulæ, quibus aqua miniſtratur per canaliculum, cibus ubi citur ſub terra. Inter eo umeantem & globatem eſt tigus à falce, pedem & ſeptimum altus, qui ſum falcem ad duos pedes à trima à flagro latum ad quinque, &c. Verbum architectonicum nobis hodie incognitum.

Fălĭsca, Scortia quibus ponitur pabulum gramineum & herbarum, ut fœnum, farrago, & reliqua. Quæ quidem præſepe gregis naſſabam vulgò vocamus. Fălĭsci utitur Cato, cum inquit: Bonas ſepes, falliſcas claviculas.

Fallo, lis, fĕfelli, falſum, Decipio, induco, fraudo. [מתה hithpael התל hithpael הדד hithpael Gal. Deceuoir, abuſer, circonvenir. Ital. Ingannare, gabbare. Ger. Betriegen. Hiſpan. Engañar. Polon. Zdradzam, oſzukuie. Vng. Megtálom. Ang. To abuſe a man, to deceive, to begyle.] A fundo dedictum verbum, ut inquit Varro: quia cùm contra quàm diximus, fundum non tenuiſſe deprehenſus, præceps mendax dimittitur. ¶ Fallit me hîc eſt ignoro. Cic. de Orat. Neque hoc me Craſſe fallit Brut. Quem quæſo noſtrâ fefellit, te vos eſſe diſertos? Idem Attic. Hîc me Timen in lege nulla eſſe hujuſmodi capita, tenuo fallit. Tacit. lib. 12. Quem mutato neq; Neronem fefellit. ¶ Fallere ſpem, fallere opinionem, efficere facere quin quis opinatus ſuerit. Cicero Catil. Si vis improbitatis, primum eam fefellerit. Idem Lentulo libro 1. Epiſtol. Non fallam opinionem tuam.

Fălſus, ſum, Deceptus ſum, Lapſus ſum. [Polon. Oſzukan ſum. Vng. Megcſalattam. Ang. Begyled, deceived.] Plautus in Aulul. Quinquam haud falſa ſum, nos odioſas haberi. Terent. Andr. Hîccine ſum ferum, quid tuam in animum inducam? Hîccine ſum ferum, quid tuam in animum inducam? Hîccine ſum ferum, quid tuam in animum inducam?

antiqui Poëtæ locum eruere ex Decumis: Menen vocabitò eam quo modo fecit Adam.

Fallaciloquentiũli, æ. f. p.] Vngar. *Csalovitág beszédes.*] Cic. de Fato lib. 2. Quæ diligentissime contra Antiochum disputata Carneades pro ea dicultate illæ fallaciloquentiæ.

Fallo, as, avi, atum, are. [*μεταπλάττω, μεταχειρίζομαι &c.* Gall. *Tromper, forcener.* Ital. *Fallare.* Germ. *Betrügen, machen, fahren.* Hisp. *Engañar.* Pol. *Falszuie.* Vng. *Megh amitzlom.* Ang. *I make, falsifie.*] Mercklin. leg. peculiarem. Iul. Cæs. de Iud. Decreto quoque divi Adriani præcipitur ei rei in falsum eos relegari, qui ponderi aut mensuræ falsi addunt.

Fama, æ, f. Qui fallit in scripta publica & instrumenta referre. [*μεταγράφειν, ἀλλοιόγραφος &c.* Gall. *Contrefaire.* Ital. *Falsario.* German. *Ein falscher.* Hisp. *El que falsa escriptura, haze falsedad.* Pol. *Falszuiący, machlarz, ymyslacz.* Vng. *Hamis hamisitó.* Angl. *A forger of writings.*] Sueton. in Nerone cap. 17: Adversus falsi famosum primum repertum, ne tabulis, nisi pertusis, ac tetrantho perforatis obsignaretur.

Falonia, æ, f. Culpa, injuria, propter quam vasallus domini Feudum amittit. Germ. Eine busse.

Falx, cis, f. Fœnamentum adunctum quo segetes & herbæ secantur item illud quo vites & arbores putantur. [*δρέπανον, ἁρπάγη, ἅρπη, ἄρπαξ.* Gall. *Une faucille, une serpe.* Ital. *Falce.* German. *Ein häsen, rebmesser, reberein messer, feimmesser.* Belg. *Een Sickel.* Hisp. *Hoz.* Pol. *Kassyerka, maczuga.* Vng. *Kaszo, serlo, kaszaval metszö kés.* Ang. *A sickle, a hook.*] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 50: In Umbria falce secundũ terram fossi dant stramentum. Virg. 3. Aeglog. Tum credo, quum me arentem videre Myconis, Atq; malo vites incidere falce novellas. Plin. lib. 18. cap. 28: Falcium duo genera: falcis brevior, acinteres vepres quoq; tractabile. Gallicula est falx fundia majoris compendii, quippe herbas, brevores q; præterens. Cato: Tum demũ si cũ falcibus multa purgarint, & aperuerint locum. Falces in Campania, Ireulæ dicuntur à secando. ¶ Falcium varia enumerātur genera à Catone, cap. 10. & 11. Sunt enim falces quædam fœnariæ, quædam sarmentariæ, quæ dã arboreariæ, aliæ vinearum, sylvarum, & tutoriæ. ¶ Falx etiam appellabatur bellica machina quæ ad hoc præfigebatur terrore: fit dicta quòd in curvata esset ad funẽ inuciné falcis, ut ex muris lapides extraherentur. Cæsar 3. bell. Gall. Vna erat magno ulmeus præparata à nostris falces præacutæ, inclusæ, adhæsq; longurionum altissimis tormentis muralibus falcium. ¶ Falces pontis abrumpere dicuntur. In eos qui respondent ita quod ad rem nihil attinet. Videtur hinc natum, quòd agricolæ cupiant a vicino falcem commodato petenti, negaverit ille sibi ligonem esse domi. Plutarchus, Zenodotus, & Suidas referãt.

Falcĭcŭla, æ, dimin. ovum, Parva falx. [*δρεπανίσκος, δρεπανοειδές.* Gall. *Une faucille, serpe, serpillon, ou rouloir.* Ital. *Falcetto, scholetto da levigare.* Germ. *Ein kleine sichel oder rebmesserlin.* Hisp. *Segadera hoz, hozezilla.* Pol. *Kassyerka.* Vngar. *Kaszácska, serlecske, metsö kisded.* Ang. *A little sickle or hooke.*] Col. lib. 12. cap. 18. Nec minores falculæ, & ungues ferrei quãplurimi parandi. Cato cap. 54: Quod falcula fenaria non erit acetet. ¶ Dicuntur etiam falculæ pars conum & pantherarũ extremitates unguium in facie formã incurvæ, quibus cibus apperant, integra corpora dilaniant: à quibus falculis falcones dicti putat Festus. Plin. lib. 8. cap. 25: Minimum pedes, pantherás q., leones, & similia, condito in corpore vaginas unguium matrone ne rehingi, ut, hebetentur, ingredi, averſisq; falculis currere, nec ni sic apprehendo protendere. ¶ Falculæ rusticæ, apud Caton. cap. 11. sunt quibus rubi, sentesq; secantur. Ita Turnebus.

Falcĭfĕr, ra, rum. Quod falcem pertinet. [*δρεπανηφόρος.* Gall. *Appartenant à une faux.* Ital. *Pertinente à falce.* Germ. *Das zu den rebmessern oder rãt messen gehört.* Hisp. *Cosa perteneciente à hoz.* Pol. *Kassyowy.* Vngar. *Az, vagy kaszához valo.* Angl. *That pertaineth to a sickle.*] Iut. Cotes falcatæ quibus falces acuuntur.

Falcātī, Homines falcibus armati: quorum dimicum à sua dicuntur secati. [*δρεπανηφόροι.* Pol. *Kassyery.* Vng. *Kaszás emberek.*] Cic. 1. Catil. Divo te prima nocte venisse inter falcatos.

Falcātŭs, a, um. Quod formam falcis habet. [*δρεπανοειδής.* Gall. *Courbé comme une faux ou faucille.* Ital. *Che a forma di falce.* Germ. *Krumb wie ein sichel.* Hisp. *Cosa acorvada en manera de hoz.* Pol. *Krywy, ake kassa.* Vngar. *Kaszához formához, hasonlo.* Ang. *Hooked or crooked like a sickle.*] Plin. lib. 10. cap. 21. de gallo loquens: Sola, inquit, volucrium in cunctum alpicit cristã, ut sublime caudam quoq; falcatam erigens. Amygdalæ falcatæ apud Plin. lib. 17. cap. 10. ¶ Rostrus falcatus, dicuntur falcibus infixa. Unde falcatus currus dicti sunt, quos Mithridates per circumferri curru curtos, Currus ẽ falcatus, appellat, quũ ait: Inducebat etiam, currus ẽ falcibus, & elephantos cum turribus. Strabo lib. 10. Thebaïd.

Antea falcato lustrantem mœnia curru
Oebaliger Ogygiæ populo gravis imperat hastæ.

Falcĭfĕr, ra, rum. Falcem ferens. [*δρεπανηφόρος &c.* Gall. *Qui porte une faux ou faucille.* Ital. *Che porta falce.* Germ. *Ein sichelträger.*

Hisp. *Cosa que trae hoz.* Pol. *Kassyą maiący.* Vng. *Kaszát hordozo.* Ang. *That beareth a sickle.*] Vocat perpetuo epitheto Saturnus Falcifer à poëtis appellatur: cui dicunt falx tributum, quod primus in Italia agricolarum ulum invenisse dicatur inde esse, autor Macrob. lib. 1. Satur. Mart. lib. 1: Nam si falcifero desenderet templa Tonantis.

Fāmă, æ, f. p. à fando, dicimus media. [*שמועה, שמוע, שמועה.* Gall. *Renommée, bruit, renom.* Ital. & Hisp. *Fama.* German. *Ein gerücht, ein red so man einem zu nachtheil ausgeben.* Belg. *Een gerucht.* Pol. *Fama, powiesć.* Vng. *Hir.* Ang. *Fame, bruit.*] Est enim quæ quid de aliquo divulgatur, sive in bonam, sive in malam. Virg. lib. 4: Nec quicquam tam celeri malum incessit fama. Est infamia, ut exponit Nonius Idem & Aeo. Fama malè, quo nõ aliud velocius ullum. Mala hæc vigent, crescit, acquirit eundo. Terent. in Andr. Omnes uno ore omnia bona dicere, & laudare fortunas meas, Qui quicum haberem tali ingenio prædito. Quid verbis opus est? Hæc fama impulit Chremen Varo ad me venit. Cic. 14. Philip. Hoc meo, vel quatriduo tristis à Mutina fama manarat. Idem: Audiunt rumor & fama pretes quã quod alterum? Rationem est alterum è ratione, Valla. ¶ Si fama fuit, & ætas. [*εἰ φήμη κἀιδώς, εἰ φήμη τε καὶ αἰδώς:* id est, & dicebant & erubescebant. Hemsterhusius proverbiale, quoties facta respondent opinioni. Suidas à poëta quopiam. ¶ Fama etiam dicitur de re inveterata, firmata, & universum opinione, quãvis in certa. Martial. lib. 1: Quicquid fama canet, donat tua nemia tibi. Quint. fama est olim Iovẽ in hanc formã côversum, puellæ in gremium defluisse. Flor. Iustin. in Epit. Hic cum liberalitatis suæ fama perduxerit. Sic fama Scipionis, fama Camilli: sic illius, celebritas. Virg. 1. Aen. Sunt pars Aeneas fama tuperatibera eorum. ¶ A fama differno, & infamo dedecorant, & quibus id hic.

Fāmōsĭtās, ātis. f. in bonam partem provehitur. [*Pol. Vsława, sławność.* Vngar. *Hirösség.*] Apuleius lib. 9. Hic uxorem generosam, & eximia famositate præditam. Videtur tamen nonnunquam sinistre vel secus accipitur apud eosdem.

Fāmōsŭs, a, um, Frequentius in deteriorẽ partem accipitur pro infame. [*ἐπίφημος &c.* Gall. *Fameux, fort renommé, fort decrié en mal.* Ital. *Famoso, di gran fama.* Ger. *Ein rumpet ehe oder schlecht ding verrüchtet.* Hisp. *Famoso en buena y mala parte.* Pol. *Osławiony.* Vng. *Hires.* Ang. *Made speken of either for good or evil.*] Suetō. Largitione famosissima, impudicitiæ q. Inde famosa mulier, quæ est famæ parũ integræ: nec quisquam est, qui in pudicitia nomen male audit. Cicer. de Orat. ex Præta: quod in Aquilia non ea, Quando ad me venit, ea tua cura & fama? Non patiemur ut de eo. Nam me ad famosas vetus mater accedere. Quem locũ quid expendat Nonius Marcellus. ita. Suetonius in Tiberio cap. 35: Feminæ famosæ ut ad evitandas legũ pœnas juniæ dignitatem matrimonii exolverent. Iamosissimum procurare cœperant. Martial. lib. 2. Epig. 39: Corcyra famosæ domus, & tantum mœchæ. Et rursus Epig. 47: Saloninã famosæ (monco) fugere etiam mœchæ. ¶ Interdum in activa significatione accipitur pro eo quod vulgo dicunt Diffamatorium. Vade famosum libellum apud Pontificem, qui ejus famam lædunt.] Pol. *Ozsyalaiący, pokawi.*] ¶ Et famosa judicia, quæ & turpia dicuntur, quòd turpitudinem damnatis afferant, ut judicium incestũ, fidei malæ, societatis &c. ¶ Suetonius in Tiberio cap. 35: Famosi judicii notam sponte subibat. Et famosa caula in lege. Sed hæc & præterea. ff. de dol. mal. Et famosum interdictum in l. Neque ff. de vi & vi arma. Sic Fastosum carmẽ dicitur apud Horat. lib. 1. Epist. 20. ad Mecenatem. Nec pœnitet te quemquam famoso carmine nosse. Et Suet. in Tiberio cap. 61: Famosa carmina fecit. Eadem ratione famosi versus apud Horat. libr. 2. Ser. Satyr. 1: Famosisque lupo cooperto versibus. Et famosa epigrammata apud Suetonium Cæs. cap. 73. Famosa scripta apud eundẽ in Domitiano. Famosi libelli apud eundem in Augusto cap. 55. Famosi placitatores apud Apul. libr. 10. Metamor. ¶ Invenitur interdum in aviam partem acceptum, præsertim apud Plinium juniorem, & ejus seculi tempores. Nam Ciceronis seculo vix quisquam aliter quàm in mala parte usus est. Plin. lib. 6. Epist. Imperasse pœtis ut cautam tam periculosam ad cui tuam, quid tam alioquin & famosum laciam. Tacit. libr. 1: Sed quia famosæ urbis (de Hierosolyma loquatur) turpi & vili superstitione cuncta tradita sunus, congeram vetera primordia ejus aperte.

Fāmōsĭssĭmŭs, a, um Superlativum. [*Pol. Od'ezwy. Vng. Igen hires.*] Suet. lib. 2. cap. 15. ubi de Antippo loquens: Quid ergo interfuit quo animo Philosophus ad meretricem famosissimam conveniret?

Fando, as, avi, atum, are. Divulgo. [*השמיע, הלעיז.* Gall. *Divulguer.* Ital. *Divulgare.* German. *Ein gerücht machen.* Hispan. *Divulgar, derramar, publicar fama.* Polon. *Rozsyewam.* Vngar. *Terjesztegetem.* Ang. *To make it speke, to noise.*] Famigeratus, divulgatus, fama celebratus. Apuleius.

Famĭgĕrātŭs, a, um. Qui ex alicujus famam spargit. [*משמיץ, משמיע.* Gall. *Semeur de bruit.* Ital. *Quello che dissolga la fama di qualche cosa.* Ger. *Der ein gifftiger ausbringer.*

Hispan. Aquel dissuade de fazer. Pol. Odradzam. Vng. Eltanacsolom, lenyegek. Angl. Dissuade of doing.] Plaut. in Truculento. Ego de eorum famigeratorum istis ineptiis.

Fāmigĕrātio, onis, f. f. Fama divulgatio. [השמעה Gall. Bruit, renommée. Ital. Divulgatione di fama. Ger. Ausspraitung einer Sach oder Handlung. Hisp. Aquella obra de dezir mal y denigrar fama. Pol. Zeszpierczenie. Vng. Hirrefztes. Ang. A forging of news.] Plaut. in Trinum. Hæc famigeratio te honestet, mecum consuluisti.

Fāmĭger, ĕra, ĕrum, f. Carmis clarus, fama notus. [איש השם Gall. Renommé, renommée. Ital. Celebre, divulgato, famigerato. Germ. Berümpt. Hisp. Divulgado, famoso, famado. Pol. Slawny. Vn. Hiresztelen. Ang. Famous, renowned.] Apulei. de Asino aureo. Sacris famigeris se confecit.

Fāmĭgĕrātus, a, um, f. Fama celebratus. [מפורסם Pol. Slawny. Vngar. Hirhedett.] Apul. Florid. lib. 2. Fanum famosis antiquis famigeratum.

Fāmĭnes, dimin. rum est à fama. Festus. [Vngar. Hirecske.]

Famen famulis, nempe, Angelis, locutum Siffenna à fando ductum dicit, ubi: Nefas vitabē, macula, e vir mō famine potes.

Fāmes, hujus famis, f. f. cœndi cupiditas. [רעב Gall. Faim, famine. Ital. Fame. German. Hunger. Hispan. Hambre. Polon. Głod. Vngar. Eheség. Angl. Famine, hunger.] a Φημὶ, edo: & differt ab inedia, quòd fames est semper cum cupiditate edendi, inedia cum inopia, ut ante probat. ¶ Fit enim propriè inedia, abstinentia cibo, à non edendo. Gal. famine. Vide sumptos aliquot usus legimus aliquot dierum inedia enecuisse. Cicero pro Aul. Cluent. Iam hoc ignorata, judices, ut etiam bellua, fame dominante, plerunq; ad cum locum ubi pastæ aliquando fuit, revertantur. ¶ Accipitur interdum fames, pro caritate ex annonæ penuria, quam subiit plerique aliquo in loco alimento deficiente de vita periclitantur. Cicero pro Flac. In fame frumentum erat exportare ausus. ¶ Multa docet fames. πολλὰ δ' ἀναγκαίη διδάσκει. ¶ Fames Melia, λιμὸς μηλιὰς. De fame externa, deque rebus Thessalicis. Fit enim Melus oppidum Thessaliæ quod Nicias Atheniensium dux obsedit expugnavitq;, non tam machinis bellicis, quàm fame. Suidas ex Aristoph.

Fāmĭlĭcōsus, a, um, pen. corr. Qui fame laborat. [רעב רעבון Gall. Affamé, affamée. Ital. Famelico, affamato. German. Hungerig, oder hungerstorig. Hispan. Hambriento. Polon. Głodny. Vngar. Ehes. Ang. Hungrie, hungerstarven.] Plaut. in Cafin. Postquam lassus fuero & famelicus. Noctu ut quod gnèvenabo, cubitum. Terent. Eunuch. Ecubi milet familiæ videtur esse tam sanctum hominem, Et tam facile victum quærere, ubi homo, err. Plaut. Pseud. Denique nec bonum fœtum, mordebunt fame isti.

Fāmŭlĭcōsus, a, um, Qui frequenter fame cōfligatur. [רעבתן Vng. Gyakorivéssel. Ang. Hard to serve, or please, hungrie.] Varro. Famelicosum terrarum paludrum veteres vocabant, teste Festo.

Fāmĭlĭæ appellatione comprehenduntur tàm liberi, quàm servi utriusque sexus, unius, quem pater familiàs vocamus, jure subjecti. [משפחה משפחת בית Gall. Famille. Ital. Famiglia. Ger. Hausgesind. Hispan. La familia, casa y posesiones de casa. Pol. Czeladka. Vng. Nahad, jamagy, jobbagy. Ang. A familie, a household.] Aquil. antiquissimus scriptor sic hæc verba per literam, tantùmq; de servis dicebatur ab Osca dictione famel, quæ illi servum appellabant, ut ait Festus: postea commutata in i, familia appellata est. Quo vocabulo Varronis etiam sæculo servi significabantur. Ita enim a Catone scriptum est, ab fundo longiùs abfunt oppida sex vici, fabros parent quos habeant in villa: sic cæteros necessarios amicos: unde fundo familia ab opere discedat, ac profectis dictus ambulet, fossata patiès, quam opere faciendo agrum fructuosiorem reddat. Deinde tamen paulatim invaluit usus, ut etiam liberi familiæ nomine, & quicunque sub unius patris familiàs jure verent, comprehenderentur. Plautus in Epicul. Harunæ operæ cruciant per familias, puerum velligat. ¶ Post hæc ad eos quoque translatum est qui ex eadem sunt cognatione ut Cæsarum familia, Scipionum familia. Sueton. in Nerone: Ex gente Domitia duæ familiæ claruerunt, Calvinorum, & Ahenobarborum. ¶ Familia pro Secta. Cicero 2. de Divinat. Magnus locus philosophiæque propriùs, à Platone, Aristotele, Theophrasto, totaque Peripateticorum familia tractatus uberrimè. Vicus verò terras familiæ nomine non continetur, nec duo faciunt familiam. Est enim collectivum nomen, plura tamen in se continens. Vide latiùs nomen hujus significationem apud Paulum Jurisconsultum l. Pronuntiato. ff. de verb. signif.

Fāmĭlĭāris, e, com. t. quando adjectivum est, significat quod ad familiam pertinet, quod est ex familia. [οἰκιακὸς οἰκεῖος. Gall. Familier, domestique, de la maison. Ital. Famigliare, di casa. Ger. Das zu dem Hausgesind gehört. Hisp. Familiar. Pol. Czeladny. Vng. Tzeledtehez, vala. Angl. That belongeth to the family, familiar, homely.] Unde familiaria negotia, res familiares, res domesticæ. Auterad Herennium: Reperio scriptum: Ut negotia familiaribus imponebam, vis tua ut illa diligenter perficiantur, postulare. Gellius: Quæ domi memorandata est. Platonem philosophum tenuis & modica pecunia familiaris fuisse. ¶ Familiaris locus. Columella cap. 1: Confugerat rusticos circa locum domi (ut cunq; familiarem semper æquabat. ¶ Sequitur hos familiaris, cui cum sibi ac familiæ suæ constituit quemadmodum hæredi tam diu contubernalis fidi & hæredibus esset. Servius Cujus Jurisconsultus. Idem Lexic. de Reg. & simpl. significat. ¶ Incredibile idem est quod necessarius amicus, cognatus, atq; familiaritate conjunctus. [עדה רודף משפחה Gall. Familier, ami et personne bien proche et accoustumée. Ital. Famigliare, amico. German. Ein gesinder oder guter freund und bekandter. Hispan. Familiar, cosa de casa. Polon. Towarzysz, towarzysky. Vngar. Barattsagos. Angl. A friend, familiar, one much acquainted.] Cicer. Amic. Homo familiaris mihi, & omnibus in rebus conjunctissimus. Idem de Amicitia: Victimus P. Acmilium, C. Luscinio familiarem fuisse. Idem pro Cælio: Mulier illa quadrantaria permutatione familiaria facta erat balneatori. ¶ Familiares etiam olim dicebātur qui servierant. Macrob. libr. 1. cap. 2: Nam & nostri majores omnem Dominis invidiam, omnium sōmniam servis detrahentes. Dominum patremfamilias: Servos familiares vocabant. Idem scribit Seneca ho. Epist. 6. epist. 47. ¶ Arbor familiaris Jurisperitis est, pronita & padim materna, quod Plinius lib. 23. cap. 5. ¶ Quandoque etiam hoc nomine intelliguntur domestici, qui sunt ex familia. Plautus in Amph. Ne quæsiessem, familiares quæsierant, Verlatt crebrò hic quam videsne me domi. ¶ Familiaris fella, à veteribus appellata fuit fella perforata, per quem vivi excrementis accommodata. Apuleius. Varro 1. de Re rust. cap. 13. Itaque penti, ut è aqua influat, ex nomine favum quidam & fellas familiares ponunt.

Fāmĭlĭāritas, tatis, f. f. Conjunctio ipsa, quæ est inter familiares & amicos. [οἰκειότης Gall. Accointance, familiarité, estroite familiarité de parens, parenté. Ital. Famigliarità, domesticheza. Germ. Freundschafft, Verwandtnus, Verbündtnus. Belg. Vriendschap. Hisp. Familiaridad. Pol. Towarzystwo. Vngar. Baratsag. Ang. Familiarity, familiar acquaintance.] Terent. in Heaut. Mihi magna cum tuo patre inde usque à puericia semper fuit familiaritas. Cicero de Amic. Si quando accepissemus à patribus, maximè memorabilem C. Lælii, & P. Scipionis familiaritatem.

Fāmĭlĭāter, vel, adverbium, liberè, amicè. [οἰκείως. Gall. familierement, privement. Ital. Famigliarmente, domesticamente. Germ. Freundtlich, Verwandtlich. Belg. Vriendelijck. Hisp. Amigablemente, familiarmente. Pol. Towarzysko. Vng. Baratsagosson. Ang. Familiarly, privately, familiar acquaintance.] Plaut. in Rud. Ah nimiùm familiariter me attrectas. Terent. in Heaut. Tum ea res cum ratione tua me, vel vicinitas. Quod ego in propinqua parte ædificio paro. Facturus sum ædificium familiariter. Cic. 6. Verr. Præsertim cum is L. Sisenna defensore suo tam familiariter uteretur. Familiariter ferre morte alicujus id est, graviter & molestissimè quæ sunt nobis familiaria, ea animo moderato ferre. Terent. in Andr. Ejus mortem non ferre familiariter.

Fāminor, ari, dep. Fama vulgo jactare, divulgare. [שמע Gall. Renommer, divulguer. Ital. Famare, divulgare. Germ. Ausspraitten. Hisp. Divulgar. Pol. Rozsyrzam. Vng. Hirdetem. Ang. To forge, or report news.] Plaut. in Aulul. Quam ille hanc rem famigerabit. Ita ut ne quisquam sit qui non sciat.

Fāmĭnor, secunda persona ab infinitivo famari, à verbo fari, quod veteres pro dicere usurpabant.

Fāmĭsĭus. Vide FANA.

Fāmŭlus, li, m. f. Originē habet ab Osca dictione, apud quos famel dicebatur. [עבד שפחה משרת Gall. Serviteur, servante, ministre, ministresse. Ital. Famiglio, famigliera, famigliuolo. Ger. Ein Knecht oder Diener. Hisp. Servidor. Pol. Sługa. Vn. Szolgo. Ang. A servant, a household servant, one attending on his master's business.] Martial. Argolico famulus nomine Icarius erro. Vidisset gentes, fera q; regna pari. Lucretius: Ossa dedit terra proinde ac famulus fuerat olim. Item ubi est Ennius famulo pro famulo, ut auctor est Nonius: mutatis sententiis fortuna repentè Reddidit, ac summo regno, famul optimus esset.

Fāmŭlus, a, um, adjectivum. Idem quod familiaris. [οἰκεῖος. Gall. Appartenant à un serviteur ou servante. Ital. Pertinente à famiglio. Ger. Das der Dienerē oder Knechten gehört. Hisp. Cosa perteneciente à criados. Polon. Sługowski. Vngar. Szolgay, szolgábeli vala. Ang. That belongeth to a servant.] Ovidius 3. de Pont. Nec dici gnata est, ad cujus illicit annus Cæsareum famulo vertice ferre pedem. Idem 1. de Fast. Tradiderat famulas jam tibi Rhamnis anus.

Fāmŭla. f. p. Ancilla. [שפחה אמה Gall. Chambriere, servante. Ital. Serva, famiglia. Germ. Ein Dienerin, Dienerinnen. Hispan. Sirvidora. Pol. Służebnica. Vng. Szolgalo leany. Ang. A maid-servant, a girl attending on her mistress.] Cic. 4. Tusc. Sto autem virtus fabricata fabricatorem cur casus, famula Fortunæ est. Virg. 1. Æn. Nec rem addens operi, famulasq; ad lumina longo Exercet penso.

Fāmŭlor, aris, d. p. Famuli officio fungor, servio. [עבד Gall. Servir. Ital. Servire. Germ. Dienen. Hisp. Servir el que si

gere filios. Pol. Służyć. Sorglich. Ang. [illegible.] Plin. lib. 22. cap. 6: Vrtica alimentis nostris famulatur. Ibidem cap. 7: Famulantur etiam veteris sacris. Fortuna famulante aliquid agere: id est, adjuvante fortuna. Claud. de bell. Get. A magno subdi nec cave, qui semper in cuos Fortuna famulatur premit.

Fămŭlāre, in activa significatione. [Pol. Służyć Vng. Szolgálok.] Papinius in suo Hercule Surrentino: Tacitus mitisque deo, nec curis dubiis ita Nec famulare timens. ¶ Et Terentius adversus tacentes: Etiamne ipsa famulant.

Fămŭlāriĕ, adverbium, Suppliciter & in modum famuli. Cicero. Gal. [illegible.] Ital. Servilmente, vilmente. Gall. servilement, laschement. Ital. Seruilmente, vilmente. Ger. Dienstlich, vnterthenigklich. Hisp. seruilmente, bazamente. Pol. Służebnie. Vn. Alázatosan, szolgai módon. Ang. Like a bondman, or servant.] Nomina famulariter, supplicitèr. Accius Terentio: Sumelo natum tibi fore, & famulariter pete.

Fămŭlāris, re, Quod pertinet ad famulum sive famulam, servilis. [illegible. Gal. Appartenant a seruiteur ou seruante. Ital. Seruile. Ger. Was zu einem Dienstknecht oder Dienstmagdt gehört. Hispan. Cosa perteneciente à seruidor. Polon. Służebny. Vn. Szolgay. Ang. That belongeth to a manservant or maidservant.] Cic. 1. Tuscul. Qui se in medios immisit hostes humi dari regie, ne pollere regio otio videretur ornatu regio. ¶ Iura famularia dare, pro imperare populo regia poterant. Ovid. 15. Metamorph. Si Romam petiit, famulari iura Latinum. Munus famulare, Scoec. Here. Oetæo. Turba famularis mendax infratit, Stat. 2. Achil.

Fămŭlātĭcum, ti. [Pol. Obiegi dożywocia. Vngar. Zolgábéli élelmek járom, fizetés.] Cornelius Fronto, lib. de nominum verborumq; differen. Famulatium est quod servo comparatur, ut flagrum, gladius, etc.

Fămŭlārĕ, neutrum pro adverbio. Servilèr. [Vngar. Szolgái módra.] Stat. 3. Syl. Nec curis dubiis, Nec famulare timens. Id est, more famuli.

Fămŭlātĭo, ōnis, f. & Famulitium, servitus. [עבודה Habodáh. Græca. Gal. Seruitude, seruage. Ital. Seruitù. Ger. Dienstbarkeit. Belg. Dienstbaerheyt. Hisp. seruidumbre. Pol. Służba. Vn. Szolgaság. Ang. The seruice of a manservant or maidservant.] Cicer. de Amicit. Qui aliquando propter ignorantiam turpis & generis in famulatu fuerunt, dem. s. Offic. Quàm nitet virtutis famulatus diligentia? Varro. Apud iugavum domi unum curo servientis voluptati. Apud iugavum domi unum curo famulitio addititus. ¶ Dicitur etiã famulitium, servorum copia. [עבודה Habodáh & שפחות, & שפחות שפחה. Gal. Compagnie de seruiteurs. Ital. Moltitudine di serui. Ger. Viel Knechte. Hisp. Seruidumbre de seruidores. Pol. Służebność. Vng. Szolgálkodás, szolgálók. Ang. The whole company of servants.] Apul. libro. Et excelsitatem quampiam frequenti famulatione.

Fanaticus. Vide FANVM.

Fănĭlis. Vide FANVS.

Fannĭfĭcus, domo. [illegible.] à Macrobio lib. 2. cap. 12. numeratur inter leges sumptuarias quæ adversus convivantium luxum competendum à Fannio Consule ante Fabium anno post Vrbem conditam quingentesimo sexto. Hæc cùm Romanos, nem ludis plebeis, Saturnalibus, & aliis quibusdam diebus singulos dies centenos æris insumi concessit, decemq; aliis diebus in singulos menses: cæteros autem omnib. diebus denos. Vide & Gellium lib. 2. cap. 24.

Fănŭātă pyra. Vide FANVONIANA.

Fănum, i, n. f. Templum. [מזבח Bamah. Græca, vide. Gal. Temple. Ital. Tempio, chiesa. Germ. Ein Tempel ein Kirch. Hisp. Templo de adoracion. Pol. Kościoł. Vn. Templom, kápolna, egyház. Ang. A temple, a church.] à Fauno Latinorum deo, qui in domorum tectis responsa dare solebant, ut ait Martianus Capella: vel à Fanno, qui fanum Probo Grammatico primus aras & culinam condidit. Festus: Fanum à Fauno, vel à fando, quòd pontifex in dedicatione templi certa verba præfari solebat. Cic. 2. de Legib. Illud vitiosum: Athenis quòd Cylonio scelere expiato, Epimenide Crete suadente, fecerunt Contumeliæ fanum, & impudentiæ. Sunt tamen qui hoc nomen per ph scribant, Φάνον ἀπὸ τοῦ φαίνειν, quod significat manifestum, quòd è plano aperta recipiat & abantur. Differunt autem, fanum, templum, sacellum, delubrum & lucus. Quòd fanum sit locus Fauno consecratus: Templum in loco augurato: Sacellum parvulum ædificium deo consecratum: Delubrum in quo homines periculis sua delituant: Lucus, locus fulmine ictus & arboribus tectus. Cæter. Festus de differ. vocab. ¶ Ab hoc nomine adjectivũ deducitur profanus sive propfanus, quasi id est, nulla religione obstrictus, tanquam porrò à fano id est, procul à fano.

Fănātĭcus, a, um, adjectivum à fano deductum. [משוגע Meshúgga. German. Wen einem Geist besessen: es sey gleich gut oder böß / zu sagen. Polon. Zaklęty, albo mający w sobie ducha nieczystego. Vn. Szentet tsalárosz. Ang. Mad or possessed with a prophane or unclean spirit.] ¶ Dicuntur autem fanatici quos Græci vocant ἔνθεους καὶ ἐνθουσιαστάς, quòd non tua sponte, sed divino numine furere videantur. Fanatici autem dicti fortasse eo quòd in fanis hæc fiat, incompositæ vaticinationes oraculum edicunt, hujusmodi furore correptæ. Virgil. 6. Aeneid. & Lucan. Phars. lib. 5. Lycurgus. Macrob. Galli Matris magnæ à Pessinunte accitæ cum insignibus suis vaticinantes fanatico carmine, dein. Romanis viam belli & victoriam dare. Quintil. lib. 2. 12. Frequens etiam capitis motus non caret vitio: adeò caput jactare, & comas excutientem rotare fanaticum est. Juvenal. Satyr. 2. & cum fenerę fanaticus alho, Sacrorum antistes. Cicer. pro Domo sua: Quid tibi necesse fuit aruli superstitiosæ, bonæ fanaticæ, tam sacrificium, etc.

Făr, făris, n. c. olim generale nomen fuit ad omnia genera frumenti: ita dictum à ferendo: quòd à terra proferatur: sive (ut Varroni placet) à faciendo: quòd in pistrino fiat: quòd ea præparentur & conficiantur. Hinc triticeum far, pro tritico veteres dicebant, & hordeaceum far pro hordeo: & far accepti pro certo frumenti genere, quod alio nomine adorea appellabatur. Colum. lib. 8. capite 5. Post hanc cavea cum matre claudendi: tum, & farre hordeaceo cum aqua mendo, vel aceto farcienda est, ut ita demùm dicendum. Et paulò post: Vva labrusca & reprobus immatura lecta cum farre, ut ferè mustum cocto, ita objicitur sitientibus. ¶ Proprie autem farris nomine certum quoddam frumenti genus intelligimus quod primùm ab edendo edor, deinde à me primæ impositionis ador appellatum fuit, quodque paulò ante etiam far adoreum, ut indicavimus. [חטים Hittim. Gall. Toute espece de bled, mais principalement froument. Ital. Faro. German. Das dinkel Kern. Hispan. Farro ò especha. Polon. Zboże. Vngar. Orsó. Ang. A manner of corne, properly such as we use to make amidon.] Plin. lib. 18. cap. 8: Vulgatissima frumenti genera. Far quoddam dicere veteres appellavere, siligo & ticitum. Et paulò post: Quæ ea autumnant, non habent far. Et rursum: Ex omni genere dotissimum far, & contra hyemis frumentum: optimus antiquus Latio. Et rursum libro octavo, cap. 7: Pappum Romanum far tantùm & frumenta. Cl. Cæsar ipse, Varro tradidit. ¶ Farris quatuor sunt genera, clusinum, verum unum duplex, & tunicatum, quod & siligineum vocatur. Vide Columb. lib. 2. cap. 6.

Farrĕus, a, um. Quicquid ex farre confectum est. [Zboże. Gal. De froument. Ital. Di formento. Germ. Korn / aus Kern oder Dinckel gemacht. Hisp. Cosa de farro ò espandea. Pol. Zytniego mąki. Vng. Tiszbéli ételek. Ang. Made of beans or corne. Cat. Panis farreus. Colum. lib. 7. cap. 12. Farreo vel tritico panes tariandi sunt.

Farracĕus, a, um. [Zboże. Idem quod farreus, ut farraceum polenta. Plin. lib. 24. cap. 7.

Farrĕum, rei, n. f. Genus libi ex farre facti. [Ptysanę ex Zboże. Gal. Gasteau de froument. Ital. Focaccia di formento. Ger. Ein Kuchen aus Kernen gemacht. Hisp. Torta de farro cozido. Pol. Kołacz. Vng. Tiszbéli sutott étel. Ang. A wheaten cake.] Plin. lib. 18. cap. 7: Novæ nuptæ farreum præferebant. ¶ Farreum nunc veteres vocabant hordeum à far ferendo: granarium à grano, & hordeum à horden.

Fărrĕātŏr, ōris. Genus sacrificii erat quo sacerdotes nuptias consummabantur. Nam (ut auctor est Festus) in Tupiis (Tropis?) certa erant genera unguentorum quorum exoratum in lectis parietem veniebat, quem matronam vocabant: Abeuntem quum in matrimonio manu primùque vir conveniebat, comitem ejus formam unum Echarpa cepit & matrito suo ierebat: ut hæres fieret liberis, & matrimonium illi: cujusmodi exores matres familiæ verberabant. Tertium unum adhibito Fabo farreo, certa sacrificii solemnitate nuptiæ contrahebantur. Sed hujusmodi solemnitate in contrahendis nuptiis toti tacerdotes utebãtur. Farrò matrimonium per farreationem contractum, nonnisi per diffarreationem poterat dissolvi. Erat autem diffarreatio aliud sacrificii genus, quo nuptiæ per confarreationem contractæ, contrario modo dissolvebantur.

Farrĭno, pen. corr. prod. huius farraginis. Ex. Quod ex variis generibus frumenti hordeo excepto & legumin. b. fit, pabuli causa. [מספוא Mispó. Gal. Fourrage, drage pour les cheuaux. Ital. Comestione de diuersi cose. Ger. Ein gemischt Korn / wie Dinckel / Gersten / Haber / Wicken / etc. Hispan. Diuersae

...ancres y gorrasas. Polon. Mieszanina, dla świń. Vngar. Sok fe-...ves, vel deglutitor stomachi. Ang. Fodder for beasts: mingled and made ...of many sorts of grain.] Varro: Iade quod farrago à farre, ...farrago dictum, aut quod primùm in farrarea legere ferri coepta sit. ¶ Diversarum quoque rerum commistio farrago dici potest. Iuvenal. Sat. 3. 19: Quicquid agunt homines, votum, timor, ira, voluptas, Gaudia, discursus nostri est farrago libelli. Persius Sat. 5: Farraginem pro fame vel frumento posuit: Vappa & lippus & inscitiæ farragine mendax.

Fărĭnă, æ, f. p. Frumenti molâ comminuti, & in pulverem redacti: [קֶמַח kemach. ἄλευρον, ἄλευρος. Gal. ...rine. Ital. Farina. Germ. & Belg. Mål. Hispan. Harina. Pol. Mąka. Vngar. Liszt. Angl. Meale.] quod nomen à farre ducitur, ut ...do Plinius lib. 18. cap. 8. scribit: nec ullæ mulieres, plus farris ...ed dunt: quæ falsâ aquâ aparia, candidiorem medullam: verùm plus retinent in furfure. Farinam à farre dictam, ex nomine ipso apparet. Bacchis. Scribitur tamen unicorn, qui ...via fari in obliquis, gignere. Carpit enim primam syllabam. Martia. libro 13. Epist. 10. & dole: facilis gallina farina. Ovid. de Med. faciei: Nam quæ pulvereæ fuerant confecta farinæ Pers. Sat. 1. ...scribo occulta farina. ¶ Quid ad farinam? ...ἀργύριον, id est, quid attinet ad parandas facultates? ¶ Concupiscere à Tin. farinam, ...ἀλφίτων. In cum dicebatur, qui cum ...ficam rem nactus esset. apud alios hariorem vitam quæ ...esset. Theocritus in Cynicis farinam alsam, nozam & ...ticiam victus ratione ...vocat, propterea quòd ...scas illos pulte duntaxat ...ssitare legimus, videlicet ...sinam coquendi panis ...ndi non reperto. ¶ Exigere ...flatuis farinas, ...ἀλφιτόμυλον ἀποστερεῖν. In eum dicebatur qui nullius ...ferris, undecunque quod posset avellere: ...ab ipsis mortuorum ...flatuis. ¶ Nostra: farinæ, dicuntur ...interrogatus est ...iderata simulitudo. Pertus. in 5. Satyra. ¶ Ne verba pro farina: ...ἀντὶ ἀλφίτων, id est, ne verbum pro farinis. Adversus eos jactabatur, qui beneficium verbis, non re dabant. Qui fere magnatum mos est, utilibus splendidis promissis alunt.

Fărĭnăcĕus, a, um. Quod factum est ex farina. [ἀλφιτόβρεκτος. Gal. ...ceus. Ital. di farina. Germ. Auß Mål gemacht. Hisp. Cosa de harina. Pol. Mączny. Vngar. Liszt ből való. Ang. Of meale.]

Fărĭnārĭum, n. t. Locus ubi servatur farina. [ἀλφιτόπρατον. Gal. Lieu pour garder la farine. Ital. Luogo da conservar farina. Germ. Ein Mål kasten oder behaltnüß. Hisp. Lugar donde se guarda la harina. Pol. Miączny skrzynie. Vng. Liszt tartó. Ang. A place to keep meale in, a meale tub or kneding trough.]

Fărĭnārĭus, a, um. Quod ad farinam pertinet. [ἀλφιτόβρεκτος, ἀλφιτόπρατος, τὸ ἀλφίτων. Gal. Seruant a farine. Ital. Cose che à farina, Ger. Das zu dem Mål gehört. Hisp. Cosa perteneciente à harina. Vngar. Liszthez tartozó. Ang. That belongeth to meale.] Plin. lib. 18: Farinarius artifex siccernunt.

Farcĭo, is, farsi, fartum, 4 & 3. Sæpiùs, præpositio, farturo, ...pati farcire cupio. [חָשַׁב chasab. הִבְרִיא hibri. אָלָא mala. ...ssagino, ...ssio. Gal. Farcir, remplir. Ital. ingrassare, impire. German. Zullen, mesten. Hispan. Embutir, rellenar. Pol. Nasycić, nadziewać. Vngar. Megtelhetem, megtöltöm. Angl. To fill, to stuff, to farce, to cramme.] Colum. lib. 8. cap. 7: Hæc enim ferè communis est cura farcientium: non illi quæ volent non solùm apimas, sed etiam teneras aves facere, multa recente aqua prædicti generis farinam conspergunt & ita farciunt. ¶ Significat & quavis modo implere, idque per metaphoram. Plin. in epist. Præterea architectus fane annulus ejus, à quo opus inchoatum est, affirmat parietes (quamquam viginti & duos pedes latos) impalita onera sustinere non posse: quia sint cæmento medii farti, nec tectum eo opere præcinctis. ¶ Farcire alicui centones. Plaut. Epid. Hic non est locus Quem tu alium quæras cui centones farcias id est, quem tu gloriosis mendaciis, & confarcinatis fabulamentis expleas. ¶ Hujus verbi composita sunt, Confercio, Efficio, Infercio, Offercio, Refercio. Quorum significata vide suis locis.

Fărtŭs, seu Fartus, participium. [מָלֵא malé. ἐμφορούμενος, πεπλησμένος, mendax. Gal. Farci, rempli. Ital. Guarnito, riempito. Ger. Gefüllt voll geschoppet. Hisp. Embutido ò rellenado. Polon. Nadziany, nadęty. Vngar. Megtöltetett. Angl. Stuffed, crammed.] Cicero 7. Verr. Lectica octophoro ferebatur, in qua pulvinus erat perlucidus, Melitensi rosa fartus. Martial. libro 5: Hic farta premitur angulo Ceres omni. Plin. lib. 29. cap. 5. Fartus ventriculus coriandro.

Farcimĕn, ĭnis, pen. prod. Hujus farciminis, n. t. Intestinum variè ac manuum con...ficatione refertum. [ἀλλᾶς. Gal. Saucisse, andouille. Ital. Salsiccia, luganica. Ger. Ein Wurst. Hisp. Longaniza, salchicha, ò salsa. Pol. Kiełbasa. Vng. Kolbász ből való. Ang. A sausidge.] Var. lib. 6. de ling. Lat. Ab eadem fartura farcimina cetera appellata.

Fartores, m. t. Qui farciendas farcimine ex intesta carne & adipe, & hujusmodi. [ἀλλαντοπώλης. Gal. Faiseurs, fayseurs de saucisses. Ital. Faciditori, che fanno salsiccie. German. Wurstmacher. Hisp. Los que hazen salchichas. Polon. Kiełbasnicy. Vng. Kolbász ...dók. Angl. Pudding makers, crammers of guts or capons.] Antecessit curiosi macellarii ab antiquis emptis, hunc gratia farcimentosi est figura Cameræ. Terent. in Eunuch. Cupedinarii omnes, cetarii, lanii, coqui, fartores, aucupes. Colum. lib. 8. cap. 7: Singulos quosque facere gallinas, quàm vos fartores, promittitis. Lucil. ¶ Hoc etiam vocabulo, antare bello, appellati sunt nomenclatores, quòd obviorum nomina candidatis in aurem insarcirent.

Farsĭlis, sc. de, pen. corr. Farcus. [בָּרִיא bari. מְלֵא male. Gall. Engraissé. Ital. Ingrassato. Ger. Gefült gemest. Hisp. Embutido, relleno, rescheado. Pol. Tłusty, nadziany. Vng. Hizlalott, fertalt. Ang. Medsat, fed, crammed.] Plin. lib. 10. capon. de anserib. hus & eorum pecore loquens: Nostri sapientiores, qui eos pecoris humanitate aluêre, farsilibus in magnam amplitudinem crescit. Var. farcides, aferes vocat farcos & fagitatos.

Fĭtĭo, ōnis, f. Genus loci, à farciendo dictum: quòd multis variisque rebus farciatur. [Pol. Nadzienie. Vng. Megtöltés, ...dés.] Pers. Sat. 1. Ariamen hic exta, & opima vincere fatto Contendit. Veteres enim (ut Cato de Re rust. scribit) fumem fartis, tritici hordei, fabæ, ficorum aridi, uvæ ac vino addito, ante messem parabant: & porcæ piaculares immolabantur, lanugine & lovi ac hujusmodi sacrificabantur: quæ diversarum rerum cogentes fartum appellabatur. ¶ Scribitur etiam frito, & Cornutus disputat à frendo: quod genus hoc libidinis inferunt à pontificibus: quinquatrionum nulli (ut aiunt idem) vas putant esse quod ornatum cruris specialis & refertum farris dixerunt. ¶ Fit & fartio quod fercitum, vel fartum est. ...ἐμφόρησις, ...ἐμπλησμός, πλήρωσις. Angl. Stuffe wherewith any thing is stuffed.] Colum. 3: Semper procera, simulac folia agere cœperit, ericeum amurca diluere, & cum sterquore humano ad radicem infundere: ea res efficit uberiorem fructū & fartum ...ci speciatim & plenius. ¶ Fartum vellus pro ipso corpore posuit Plautus in Mostel. Non vectum amatores mulieris amant, sed vellus fartum.

Fartĭlis, e, f. p. dicitur actus modusve farciendi alicui. [ἐμφόρημα, ...φόρησις, πλήρωσις. Gal. Engraissement. Ital. Ingrassamento di bestie. German. Zullung, mestung. Belg. Die vullinge ofte mestinge. Hisp. Aquello cerca de embutir relleno. Pol. Nasycenie, tuczenie. Vng. ...tődés, ...tődni. Ang. A cramming or making fat, &c.] Colum. lib. 8: Sed & fabulæ ex eo cibo, totidè diebus quinis ...nere aparebit quot jam farturæ processerint.

Fartim, adverbium, pendet à rem quod acervatim, accumulatim. [חֳרִים חֳרִים chorim chorim. συμφορηδόν. Gal. A monceaux. Ital. A mucchi. German. Hauffenweiß. Hisp. Amontonados. Polon. Hufcem, mgromadzie. Vngar. Ihor, dombokint. Angl. By heapes.] Apuleius: Parabat Etruscum factum cum rursum.

Farsentum, Virgulti genus est, inquit Festus.

Farsŭgĭnum, gĭni, n. t. Herba est nymphææ non absimilis, circa flumina nascens, populi folio, sed ampliore, ...& læve. Alio nomine farsonium dicitur. Vide Plin. lib. 22. cap. 15.

Faris, vel fare, fatur, fatus. A Fero deducitur: est quod inter alia significata significat loqui. [דָּבַר dabar. φάσκειν. Gal. Parler. Ital. Parlare. Germ. Reden. Belg. Spreken. Hispan. Hablar. Pol. Rzec mowy. Vng. Szólok, szólalok. Angl. To speak.] Quæquam fari, ut ait Varro, minus sit quàm loqui. Pueri enim cum primùm vocem edere incipiunt, quæ nec ligi potest, fari dicuntur. Plin. lib. 11. cap. 37: Qui celeriùs fari incipiunt, tardiùs ingredi incipiunt. Loqui autem nemo dicitur, nisi qui servato quodam verborum ordine perfectè quæ sentit effere potest. Unde pueri quos nondum fari dicebamus, infantes dicuntur. Hæc tamen Varronis observatio non observatur. Virgilius lib. 6. Sic fatur lachrymans, classique immittit habenas. ¶ Legitur & in significatione passiva. Suetonius: Prætorum fastos fari quinquatribus fas non est, dicitur, licet nefasti, quibus non dicitur, ...φάσκειν. Hujus verbi primæ personæ duæ reperiuntur, fio, inquit Priscianus, quæ tamen non est in usu. ¶ Fans composita sunt, Effari, Eloqui, Affari, Alloqui, ...ari, ...ssari. Cicero in Catone: Licet mihi iisdem verbis affari te, ò Attice, quibus affatur Fannius Lælium in libro. Præfor, ...ari, ...fari, ...ssari. Columella in præfatione: Quos ordine suo tunc demum perfecerat quum præfatus fuero, quæ res ad universam disciplinam maximè pertinet. Profari idem quod effari. Virgil. 1. Aeneid. Tam breviter Dido vultum demissa profatur.

Fāndo, gerundium. Plautus Amph. -quæ neque fieri possint, neque fando audiri ...cepto cuiquam, prefatus Carnufex. Cicero pro Quintio: Non denique ulla unquam intercessit postulatio, omitto æqua, verùm aut hoc tempus ne fando quidem audita.

Fans, participium, [דָּבָר dabar. מְדַבֵּר medabber. φάσκων, λέγων. Gal. Parlant,

Tarbot, qui dr. Ital. Padrone. Germ. m. Rudend. Hispan. Flove habia. Polon. Matowy. Vngar. [illegible]. Ang. Tow [illegible].] Propertius lib. 3. Eleg. 7: Subtrahitur hac facem torta vertigine flactus.

Fatis, participium [illegible]. Virg. 2 Aen. -flectatus deinde comantem Androgei galeam, clypeique insigne decorum Induitur.

Fandus, fanda, fandum, quamvis ratione originis videatur significare quod fari dignum est: fere tamen accipitur pro eo quod fatum, nefarium, rectumque est. [illegible]. Gal. [illegible]. Ital. [illegible]. Ger. Das man nicht reden soll. Hispan. [illegible]. Pol. [illegible]. Vngar. [illegible]. Angl. Which may or ought not to be spoken, unlawful, wicked.] Quemadmodum è contrario infandum. & nefandum dicimus quod fari nefas est, & mirabile recitatu. Livius: Ita recepisse ferunt, nefando quo fanguine atæ. Cic. 1. de Divin. ex vetusto fando, nefandoque sanguine atæ. Cic. 1. de Divin. ex vetusto Poëta: Neque me Apollo tatis fandis invasicet. Virg. 6. Aeneid. At spetare deos memento res fandi, atq; nefandi: hoc est, justi atque injusti, interpret. Servio.

Farago, Farrago, Farrarium, Farreum, Farina, Farinaceus, Farinarius. Vide FAR.

Farsilis, Farrui, Farcores, Fartum, Fartura, Vide FARCIO.

Fas, neutrius generis. Nomen est defectivum, tres tantum casus habens; eosque in singulari numero, nominativum videlicet, accusativum & vocativum. Est autem Fas, idem quod jus, quod pium, & sanctum dignum & potius rectum ad deos, quemadmodum justum ad homines. [illegible]. Gal. Ce que est [illegible]. Ital. Ciò che è giusto, honesto, & honorato. Ger. Ein [illegible]. Bel. Sicher gerecht. Hispan. Ettach: billich und recht. Polon. [illegible]. Vngar. Le [illegible]. Angl. Law, [illegible] with the laws.] Virg. 1. Georg. Fas & jura sinunt: id est, divina & humana jura permittunt. Et paulò post: Quippe ubi fas versum atque nefas, tot bella per orbem, Tam multæ scelerum facies. [illegible]. Id est, Injuriosa. Plaut. in Asin. Neque pol tu accusato, neque id me fecisse dicito. Cæsar pro Mil. Cladium sibi defectas quod fas cuique mo. Cæsar pro Mil. Cladium sibi defectas quod fas cuique mo. aut per naturam fas fit, aut per leges licear. Tacit. lib. 14: Ex hominum votis consulere deos fas habebam. Quinct. Lib. 3. cap. 8: In judicio enim vulgò fas habetur, indulgere aliquid studio suo. Hujus contrarium est Nefas, quod est impium & execrabile, [illegible].

Fascia, æ. Genus lintei quo pueri vel aliud quid ligatur solent. [illegible]. Gal. [illegible]. Ital. Fascia. Germ. Ein Wickelband. Windian. Belg. Bande. Hispan. La faxa. Pol. Pieluchy, powoiz, bandy. Vng. Pelo. Ang. A handelyk vare that wherewith [illegible].] Cicer. de Divin. Defixi ad comprehensorem cujusdam tomacula & cujusmodi pendere ex fascia lectuli cubicularis. ¶ Et præjudicio pro tegumento crurum pedumque fasciæ pro calceamentis adcrescunt crurales, pedules, quæ & dicuntur. Vipianus: Fascias crurales, pedules, vetus locutio erat, quia partem corporis vestiebant. Sed hic Plin. lib. 8: Mares portendit die exitium Carnuti Imperatori, arrosis fascis quibus in calceum urebatur. Colum. lib. 9: Recte genibus applicantur ac fascijs circumdantur. ¶ Fascia pectoralis, qua mulieres mammas tegunt, Martial. l. 14. ¶ Hæ fasciæ dicuntur sedliones quasdam urbis, quæ ab Asinalogis sasne, sive plostræ appellantur. Martian. Orbis terra in quinq; zonas, sive orbitas fascias distinctum. ¶ Ponitur pro nube, à motu fasciæ cælum percutiente. Juven. Satyr. 14: Nil coloris hic crat, nil fasciæ nigra minatur.

Fasciola, diminut. Ly Parva fascia. [illegible]. Gal. Bandelette, [illegible]. Ital. Piccola fascia. German. Ein Bendle. Hil. Pequeno faxa. Polon. Zwoyaske. Vng. [illegible]. Angl. A little band, or garter.] Cic. de Arusp. respon. P. Clodius à cohorta, à vitta, à mulcebribus soleis, purpureisque fasciolis, à strophio, à ptelocio, à flagitio, à lupro est factus repentè popularis. Horat. lib. 2. Sermon. Satyr. 3: pomus insignia morbi, Fasciolas, cubital, focalia.

Fascio, as, are, avi. p. Et fascia ligare. [illegible]. Gal. [illegible]. Ital. Fasciare, bendare. Ger. Binden, verbinden. Hispan. Fazer ó embolver ó cubrir la faxa. Pol. [illegible]. Vngar. Fepedlem. Angl. To knit or bind with a band, to swadle.] Spartianus de Antonino Pio: Sed quum esset longus & tenax, incurvusque, tenuis is tabulis in pedore poitis fasciabatur, ut rectius incederet. Martial. lib. 12: Nec fasciato naufragus Iouæ trunco.

Fasciculus. Vide FASCIS.

Fascinum, gen. neut. f. Quoddam incantationis genus, quo homines ita ligantur, ut liberi non fiant, nec membra compoter, sæpeque ad veritatem modicum deveniant. [illegible]. Gal. [illegible]. Ital. Malia, incantamento, gioco. Gal. Sorcelerie, enchantement, enchantement. Ital. Malia, incantamento, gioco. Germ. Bezauberung, verhexung. Bel. Toverye, toverij, toveringe. Hisp. Ojo, encantamento, agueiro. Pol. Czarownice. Vng. Igezet, varazslás. Ang. Inchantment, witchcraft.] Horatius pro virilium arbore ponit in Epode, Odis: Literati num minus nervi rigent, Minus venarum lasciviunt?

Fascino, as, per contract. p. Fascino. Hebr. [illegible]. Gal. Enchanter, enchanter. Ital. Incantare, fatare. Ger. Bezauberen. Bel. Betoveren. Hisp. Asolar, encantar. Pol. Czarować. Vng. Megigezlem. Ang. To bewitch, to inchant.] Virgil. 3. Aegl. Nescio quos teneros oculos mihi fascinat agnos. Lingua mala fascinare aliquid. Catullus ad Lesb. Fi autem à vetere Græco Fascinare, quod significat videre, malo gerere, facere, accusso. Hujus compositum est Effascino.

Fatidicus, a, um, part. [illegible]. Gal. Enchanteur, sorcier. Ital. Stregone, incantatore. German. Bezauberer. Hisp. Hechizero. Pol. Czarownik. Vng. Igezö. Ang. One that bewitcheth or inchanteth.] Plin. lib. 13. cap. 4. Dente concta fascinante & religione pollutum.

Fatidicus, fo, cas, ca, cum. [illegible]. Gal. Enchanteur, sorcier. Ital. Stregone, incantatore. German. Bezauberer. Hisp. Hechizero. Pol. Czarownik. Vng. Igezö. Ang. One that bewitcheth or inchanteth.] Plin. lib. 28. cap. 2. Cur & fascinatores ea ad adorationem precibus hi soleant: idem lib. 29. cap. 4. Hostesque & Feres tam efficaces contra incantationes Deum videamus.

Fascis, bus. fascis. m. t. Congeries aliarumve rerum colligatarum congeries. [illegible]. Gal. Un faisseau de quelque chose, [illegible]. Ital. Fascio, fastello. Germ. Ein Bund oder Gebund. Bel. Een bondel. Hisp. Haz. Pol. Wiązka. Vng. Köteg, nyalab. Ang. A fagot or bundle.] Virg. 1. Georg. Et stipulis plenum sulcos onerabit aristis. Fascis, id est, compendium. ¶ Fasces præterea fasces, apud Romanos magistratuum insignia, quæ illis à Regibus primùm, deinde Consulibus concessa dicuntur. Consulibus autem & Prætoribus fasces. [illegible]. Gal. Pour exemple, [illegible]. Ital. [illegible]. Germ. Fasces [illegible]. Hisp. Fasces [illegible]. Pol. [illegible]. Vng. [illegible]. Ang. [illegible]. Romani. Plutarch. Publicola: Ihnen [illegible]. Sie Burgermeistern vorgetragen hat. Hispan. [illegible]. Romani. Plutarch. Publicola: [illegible]. Virgil. Aeneid. Ang. Fagots or rekot of binden twigs or sticks: here it signifieth the ensigns of Romane magistrates.] Fiebant autem ex bacula ornata in eum finem ex Gallia in Italiam translata. ¶ Jure fascium erat, hunc modum: Detractis ex bacula securibus virgæ, ita ut videbantur fasces, ut acies ferri in fasce non esset emineret, reliqui passim consulis latere tegerentur. Quod ex consilio à majoribus sic excogitatum, ait dicere Plutarchus in Problematibus; ut offenderetur magistratuum iracundia, ne damnandi supplicio non celeberetur præceptum, eosque fasces habere, sed tamen ligatos: quando sine justa causa non deberent civibus vi. Præterea si subito in aliquem magistratus excandescebat, ut cæmora, dum virgæ, aut secures expediretur, furori deliberandi in parte subsideret. Hæ autem videntur effectæ in consortium generis, quorum altera sperabatur posse emendari, de cetera plectendi erat deplorandi. Quæ igitur corrigi poterant, virgis cædebantur: securibus verò decollabantur. ¶ Quoniam verò fasces erant magistratuum insignia, factum est ut pro ipsis etiam magistratibus ponantur. Virg. lib. 2. Georg. Nam illum populi fasces, non purpura regum Movit. Hinc Sommatter fasces, est à concatenatione virgarum, in primis, majestatis atque angustiarum imperio subnixa. [illegible]. Gal. [illegible]. Ital. [illegible]. Germ. [illegible]. Hisp. [illegible]. Pol. [illegible]. Vng. [illegible]. Ang. [illegible]. Sic Publicola, recte Livio lib. 2. in Vibe, cum populo Romano agebat, ejus majestatem fasces submittebat, cæteraque magistratus insignia ita decere dicebat, ut virtus populi judicia firmaret. Vocato, inquit, ad concionem populo, fasciculis fascibus in contionem advehendis. Ad hunc enim modum intelligendum est illud Plin. lib. 7. cap. 30: Cneus Pompeius cum fecisset Mithridatico bello, interrogatus Posidonii sapientia professione

fectionem clati domum. fores pervoli clamore allicere venit: & fasces littorios arenæ subnotis, cui se Orions, Occidensque subtulerat: hoc est, littores suos ad januam subsidere jussit, ut electi privatus familiariter cum Posidonio colloqueretur.

Fascicŭlus, i, m. Ediminutiv. Parvus fascis: [חֲבִילָה. Gal. *Un petit faisseau ou fardeau, petit fes.* Ital. *Picciolo fascio, fardello.* German. Ein Bürdelein, Bündlein. Hispan. *Pequeño haz, embolorio.* Polon. Zwyczek, Wiązek. Vngar. Kis kötöttnyalabocska vagy veszedelem. Ang. *A little faggot, or fardle.*] Pro fasciculus alter ad me jam tinctus literis perlatus est. Cicero ad Quintum fratrem libro 2. Idem ad Tironem: Quod fasciculus alter ad me jam tinctus literis perlatus est. ¶ Accipitur & pro fasciculo sarmentorum. Cicero libro 3. Tusculan. Fasciculum ad nares admovebat, incendes odores, & terna sedulo ubera, & rosa.

Fascĭnans. [Vn. Az Bekeskötő.] Quod fascinat. Ac cap. 4. Adjecit hanc & asseverationem, ut ben. & attentionem, ut fascinans: quæ mihi non approbantur.

Fascinārius, pro proc. Vide PRAVVS.

Fascĭnis, is, m. f. [φασκελίς. Gal. *Un fascelle, une ceinture de peau.* Ital. *Legatura.* German. Ein gestrickt Bruchband: Etwas zusammen bindet. Ein Gürtel den Bruch damit zu halten. Hispan. *Faxîa de pannos.* Pol. *Szyna troczka.* Vngar. Török bal. Ang. *A bandage, a swathe.*] Genus legamenti, illi cui assuescere languorem quibus femoralia, quæ nec cum femore nec ad ictor vestibus evolvi & gyro. Celsus, libro 2. cap. 15. Fasciæ modo quatuor ulnarum sat demonstrant. Legitur & bacillus, i, pertinens ad alas. Virgil. Georg. 3. Sive viri magique fores, vi magique fascinum. Gellius libro de Alimentis, fascinas & solas dicit ligneas: & scabellos ubique fascelas planas tam hanc unam esse eandem cum sua facie, cujus fundus loco erat, & dubia Theophrasto fascinum autem eandem esse cum cicercula, aut certe cius speciem, quæ etiam hodie fascinum nomen apud vulgus retinet.

Fasti dies. Dicti sunt quibus Prætoribus licebat tria verba fari, do, dico, addico: [*ai ἀγορεύειν, θεσμοφορικὴν ἀγορὰν.* Gal. *Jours plaidoyables.* Ital. *Giorni da negotiare & lavorare.* Germ. Gerichtstage in denen man Gericht halten kan. Hispan. *Dias en los quales se puede pleytear.* Polon. *Dzyen ten ktorego prawo bitwy dzierzyma, dni sądowe.* Vng. *Melyek napok kik közönségesek.* Ang. *Days of pleading, or publick days in the which suites of law are pleaded.*] & Nefasti, quibus non licebat fari. Ovid. libro 1. Fastorum: Ille nefastus erit, per quem tria verba silentur: Fastus erit per quem lege licebit agi. ¶ Fasti etiam libri, annuum dierum totius annotationem, & numerum continentes. [ἡμερολόγιον, ἐφημερίδων. Gal. *Calendrier, par lequel on connoit toutes les jours feriez & non feriez, planetz & non planetz.* Ital. *Calendario che significa i giorni fasti da negotiare, & quando si feriano.* German. Kalender oder Bücher auß welchen man die Zeertag oder andere gelegenheit der verbottnen Tag ersiehet. Hispan. *Libro de los annales, o calendario para conocer los dias.* Polon. *Rachunek, kalendarz na ktorym dni rzadzone, y nie rzadzone znayduią.* Vngar. *Kalendárium, esztendő.* Ang. *An almanack, a kalender, a day-book.*] Pro eodem etiam legimus Fastus, hujus Fastus, per quartam declinationem. Lucanus libro 10. Nec curare Jubam si vincerer Fastibus annus. Erat autem ex Prisciano, ratione forma dicitur fastus, vel fasti, qua lenatus vel senati, ornatus vel ornati, apparatus vel apparati. Ante tempora Appii Cæci, Romani fastos non habebant, paucique farebant, posset lege agi, nefne, donec Cn. Flavius Appii scriba, cum patris patronus esset, fastos populo publicè legendos proposuit quod adeò gratum populo Romano extitit, ut illum primum è tribunum plebis, deinde etiam Ædilem curulem designarint.

Fastĭdio. Fastidium. Vide FASTVS, pro superbia.

Fastīgium, gii, n. tecti, & summitas operis, quæ à latendi ne surgere incipiés, paulatim tolleatur in acumen: [גַּג. *גבה, עלייה.* Gal. *Le comble ou faiste, ou sommet de toit.* Ital. *Faggiata, fastigio.* German. Ein spitzung Dach: Etwas zusammen bringet etwas spitzig wie ein Dach. Hispan. *Cubierta de algunos edificios.* Pol. *Szczyt.* Vngar. Tetők hal. Ang. *A comble, a house top.*] Genus legamenti illi cui assuescere languorem quibus femoralia, quæ nec cum femore nec ad ictor vestibus evolvi & gyro. Celsus, libro 2. cap. 15. Fasciæ modo quatuor ulnarum sat demonstrant. Legitur & bacillus, i, pertinens ad alas. Virgil. Georg. 3. Sive viri magique fores, vi magique fascinum. Gellius, libro de Alimentis, fascinas & solas dicit ligneas: & scabellos ubique fascelas planas tam hanc unam esse eandem cum sua facie, cujus fundus loco erat, & dubia Theophrasto fascinum autem eandem esse cum cicercula, aut certe cius speciem, quæ etiam hodie fascinum nomen apud vulgus retinet.

Fastīgium. gii, n. tecti, & summitas operis, quæ à latendi ne surgere incipiés, paulatim tolleatur in acumen: [גַּג. *גבה, עלייה.* Gal. *Le comble ou faiste, ou sommet de toit.* Ital. *Faggiata, fastigio.* German. Ein spitzung Dach: Etwas zusammen bringet etwas spitzig wie ein Dach. Hispan. *Cubierta de algunos edificios.* Pol. *Szczyt.* Vngar. Tetők hal. Ang. *A comble, a house top.*] Hinc illam Sirenum ad cantandum quæ fastigium dicere, ajunt. Virgil. libro 5. Aen. & fastigia suspicit urbis. Cæsar 7. bell. Gall. Mediocriter edito spatio, pari altitudine fastigio. Plinius in Panegyr. Excellimusque tot clarorum fastigium titulos. ¶ Quandoque est quod vulgus vocat vocabulo apud Livium. Cives ejus civitatis in fastigio est, eadem fere, fortis, comis, ut dignitatis: *ἐν ἀξιώματι.* Cuncta Humanum fastigium excedit: id est, humanæ conditionis modum. *ὑπὲρ ἀνθρώπινον.* Hinc attollere fastigium rei dicti, augere nomen, existimationemve. ¶ Usurpatur pro profunditate, sive altitudine. Virgilius libro 2. Georg. Fertilia & frondibus quæ sint fastigia, quærat. ¶ Pertransjarunem etiam pro culmine, vertice, fine & extrema manu quæ operi imponatur. Cicero libro 3. Offic. Sed quoniam operi inchoato, propè tamen absoluto, tanquam fastigium imponimus. Tracta est metaphora à ratione ædificiorum quibus acuminatum illud eorum quod propriè fastigium vocatur, ultimo loco imponitur. ¶ Fastigia Prosod. Grammat. lib. 2. Jure accentus, qui capitinis literarum apponuntur. Accentus, inquit, quod in fastigia vocalium ponuntur, quod capitinis literarum apponuntur.

Fastigio, gias, āvi, p. Antonin. & quasi in fastigium erigo. [φέρω. Gal. *Faire en pointe, eriger en pointe.* Ital. *Appuntare, fare in punta.* Germ. Spitzen: Etwas spitz machen. Hispan. *Apuntar.* Pol. *Szpiczasto robić.* Vng. *Hegyben csinálom.* Ang. *To make sharp, to reduce to a point.*] Plin. lib. 18. cap. 7. Frumenta legumve in herba sicci, verno tempore fastigiantur in palam, quæ sunt hyberna tempora. Sic dicimus fastigiata in meram: quod summa sui parte acutos quàm maxime habet radiculos: & fastigatum in macrocæ, quod summa sui parte cuspidata macrocæ refert. Lucilius libro 3. Macrocæ. Ipse cellis est in modum metæ in acutum cacumen fastigatus.

Fastigo, as, Sil. Ita. 6: -mediamque per alvum Sentim fastigans, compressa cacumina nexit. [Vngar. *Meg tsinálom, keresztben.*]

Fastigātio, verbale. f. t. [*ἀκροτόμησις.* Gal. *Acuminement ou pointement.* Ital. *Punzata, acuminamento.* Ger. Spitz. Hispan. *Agudeza ora de encumbrar, o empinar, encumbramiento.* Pol. *Zaostrzenie.* Vng. *Meg csinálás, hegyesítés.* Ang. *A making sharp, or to a point.*] Plin. lib. 18. cap. 24. Calami exactio in cellulam nodosam tenuitatem fistulæ delegit, ut fastigatio lævi delendat cuneo, tribus non amplius digitis.

Fastĭgo. as. Vide fastigatio.

Fastĭus, hujus fastus, m. q. Superbia, & dicitur quædam cum jactantia verborum. [גַּאֲוָה. גַּאֲוָה. גַּאֲוָה. Gal. *Arrogance, hautesse, orgueil.* Ital. *Arrogantia, superbia, orgoglio, tracotanza, vanagloria.* Ger. Hochfart, Stoltz, Hoffart. Hisp. *Fasto, altivez, altiveza.* Pol. *Pycha, nadęcie.* Vn. *Kevelkedés, fölfuvalkodás.* An. *Pryde, loftiness, stateliness.*] Plin. lib. 11. cap. 37. Hæc maxime malicia fastius. Idem lib. 9. cap. 35: Superbia Gabii ac prosapia fastu, at regina meretrix.

Fastŏsus, a, um. Qui magno fastu alterum contemnit. [*ὑπερόπτης, ὑπερήφανος, ἀλαζών.* Gal. *Arrogant, dedaigneux, hautain.* Ital. *Arrogante, altiero, superbo.* Germ. Hochfertig, hoffertig. Hispan. *Sobervio y altivo.* Polon. *Pyszny, nadęty.* Vngar. *Kevély, magát dicsérő.* Ang. *Disdainful, lordly, haughty.*] Martialis lib. 10: Ad me Roma jacet fastosæ limina turbæ. ¶ Fastosus Maximus, *ὑπερόπτης ἀνήρ*: In eum dicebant qui sibi plus satis arrogasset insipientia. Sumptum à moribus Maximi cui spiam arrogantis. & ibi immodicè placentis. Diogen. in Collect.

Fastĭdio, dis, pro. prod. 3. q. civi, dium, à fastu fit. Nã propriè fastidio, est ex fastu quodam contemnere. Fastidio afficior, fastidium alicujus rei habeo. *κατηφείαν ἔχω* c. accusativo. [*Ἐβδελύττομαι, ἀποστυγῶ.* Gal. *Avoir fascherie, ennuy, desplaisir, desdaigne.* Ital. *Haver in fastidio, fastidire.* Germ. Ein verdrießlich haben: Etwas haben. Belg. *Verfmaden.* Hisp. *Fastidiar, aborrecer.* Pol. *Brzydzić się.* Vn. *Megvetem.* Ang. *To contemn, to disdain, to loathe.*] Virgilius 2. Aeneid. Invenies alium. Et hic fastidit Alexis. Dicimus etiam de stomacho, quum cibum à se ejicit respuit. Construitur frequentissimè cum accusativo, interdum etiam cum genitivo. Horatius in Ser. Num esuriens fastidis omnia, præter pavonem, rhombumque? Plautus in Aubul. Abi, ecquere me exoriatur fœti, fastidi mei. Lucilius libro 3: Difficilissimus, fastidiosus bonorum.

Fastĭdiōsus, penult. prod. Fastidio habitus. [*ἐβδελυγμένος, ἀποστυγητός.* Gal. *Mesprisé, contemné.* Ital. *Fastidito.* Germ. Verachtet: Etwas das man sich nicht gelüsten lassen. Hisp. *Fastidiado, menospreciado.* Pol. *Wzgardzony.* Vng. *Megutáltatott.* An. *Hated, disliked, disdained.*] Lucan. -pars tamen Sertorii Fastidita jacet. Plin. in Pan. Fastidiosa vetustas novitatem odit, novis autoritatem, obscuris lucem, fastidiosis gratiam, rebus fidem. Verba fastidiosa repellere. Ovidius 4. de Ponto. Domus fastidiosa. Idem 2. de Rem. am.

Fastĭdium. dii. n. Contemptus, tædium. [*ἐβδελυγμία, ἀποστυγητότης.* Gal. *Desplaisance, desdaing, mespris, desdaignement.* Ital. *Fastidio, tedio, disprezzamento.* German. Verdrießlichkeit / verdruß / verachtung. Belg. *Verfmaedheyt.* Hispan. *Tedio ò aborrecimiento de alguna cosa.* Polon. *Wzgarda, brzydzenie.* Vng. *Meg utáltatás, el undás.* Ang. *Disdaine, loathsomnesse.*] Cicero 12. Philip. Si essent arrogantes, non possem ferre fastidium. Quintilianus libro 9. capite 1: Quotidiani, & semper eodem modo formati sermones fastidium levat. ¶ Fastidium meum, cum ego alios fastidio: fastidium mei, cum ab aliis fastidior. Quintilian. Cœlum odet omnibus expositi mortalibus, va-

lus, vanitatem fallaciæ mei, despectumque captavit. Ad hanc ego modum, Fallidum Romanis dicimus, quam nos circumscriptum, fallacem, versutum, callidum, astutum, cautum, providum, prudentem, sagacem, & similia. Plin. libro 7. capite 6. Fallidorum in cibis, tedii ratio fiunt, quæ nausea fiunt hominum inchoata.

Fallidiōsus, m. f. Qui omnia fallidè, ambitiosus, superbus, [דבר עתק, מתגאה, מתנשא, מתרומם, מתנפח, מתנפל, מתנפנף, מתנפנף, מתנפנף

pongo. Gal. *Parler des choses qui ne sont encore venues.* Ital. *Per fato, per ordinazione di cose.* Ger. Durch die verhängung oder verbeissung Gottes. Hisp. *Por y con hado y ventura de Dios.* Pol. *Z losku y za przepowiednią.* Vng. *Végzésből végezésből.* Angl. *By destenie.*] Cic. 2. de Divinat. Et omnia quæ sunt, quæque futura sunt, ex omni æternitate definita dicis esse fatalia.

Fātidĭcus, a, um, Qui fata canit: dest. futura prædicit. [προφητικός. Gall. *Qui devine et predit les choses à venir.* Ital. *Che predice le cose future.* Germ. Die Weissagen, zukünfftige dinge. Hisp. *El que adivina lo venidero.* Pol. *Wieszczy.* Vng. *Jövendölő, vagy jövendőmondó.* Ang. *That foretelleth things to come.*] Ovidius libro 9. Metam. Hæc ubi fatidico vanuit prædicta dixit Oræ Themis. &c.

Fātĭfĕr, a, um, eiusdem significationis. Ovid. 5. Metam. Ite dicere vates fatiferasque ferant sortes.

Fātĭfĭcus, ci, pro eodem. [Qui nobis fatum est, decreta deorum exponit. [θεόθεν ἐκφαίνων, ἢ θεόθεν γεγονώς. Gal. *Divin, qui predit les destinées.* Ital. *Che dice la ventura.* Germ. Ein Warsager, der sich frey der ordnung Gottes. Hispan. *El que dice la hado de venideros.* Pol. *Ktokol wieszczy, albo z losku.* Vngar. *Jövendőmondó, vagy jövendőmondásból.* Ang. *A fortuneteller, or shaper to come.*] Vocetati dicti libri, qui continentur fata populorum, quales erant Romæ Sibyllini libri, qui & abusionicis fatales appellantur. ¶ Fatidici vates, & fatidica Manto nominatur, quoniam erat fatilega: hæc est, futurorum præscia, & vaticinatrix. Virg. 8. Aen. Quam memorant nymphæ priscum Carmentis honorem: Vates fatidicæ, canentes quæ prima futuros Accredas magnos. Plin. in Epist. Præsens numen, atq; etiam fatidicum indicant sortes.

Fātĭfer, a, um, pen. corr. idem quod mortiferum, quasi fatii nocens, mortem afferens. [θανατηφόρος. Gal. *Qui apporte la debilité, la mort.* Ital. *Che apporta la morte.* Germ. Tödtlich, das den tod bringt. Hisp. *Cosa que acarrea la muerte.* Pol. *Zgonu przynoszący.* Vng. *Halálos.* Ang. *Deadly, that bringeth death.*] Virg. 8. Aen. Interea, manus & brachia vestit Ferrum, dirum galeam, flammasque vomentem, fatiferumque ensem.

Fātĭlŏquus, a, um, pen. corr. adjectivum: idem quod fatidicus. [θεόθεν φθεγγόμενος. Gal. *Divin, qui predit les destinées & avenirs.* Ital. *Che dice le cose che hanno à venire.* German. Warsagend: der da redet was vber einen kommen soll. Hispan. *El que habla lo por venir, o hado.* Pol. *Wieszczy, albo z losku przepowiednią czyniący.* Vng. *Jövendőmondó.* Ang. *A fortuneteller of things to come.*] Livius 3. ab Vrbe: Venerabilior divinitate erecta Carmentæ matris, quam fortiloquam ante Sibyllæ in Italiam adventum miratæ hæ gentes fuerant.

Fātŭus, adjectivum, lasciuè, & propriè de cibis dicitur, qui quum non sapiunt, fatui dicuntur. [חסר טעם טפשות. &c. Gal. *Fade, fet ou pareille, de fatie, mauvais.* Ital. *Sciocco, sapore, sfatato, fastidioso.* Ger. Vngesaltzen, vnlustig, vnlieblich, vnwirtzig. Hisp. *Sin sal, soso, insulso.* Pol. *Niesolny.* Vng. *Ízetlen, balkondi.* Ang. *Vnsalted, vnsavoury.*] Martialis in Diticis: ut lapsant fatuæ labrorum prandia betæ, Cui nam sæpè petet vina piperque coquus. ¶ Quoties autem ad homines transfertur, significat stultum, insipientem & stolidum. [ἀνόητος, ἄφρων, μάταιος. Ger. Ein Narr, Narrete, Bappe. Bel. Gek. Ger. Pol. *Głupi, bałwanek.* Ang. *Foolish, vntaught.*] Terent. in Eun. Fatuus est, inepte, lassus, tardus, Vti Donatus fatuus, ineptaloquens: à Fando fatuus dictus. Inde Faun. Fatui, & Nymphæ Fatuæ dictæ sunt. Et iterum. Fatui sunt qui verbis & dictis stulti sunt: Insulsi verò cerule & animo. Fatuus à Fando, inquit Varro, qui fatur, quod puer primò fatur: hoc est, qui inepta loquitur. Cicero 2. de Orat. Hoc præceptum est, magisque monitoris non fatui, quàm eruditi magistri.

Fatuarii, Sunt qui inspirati fatua ariolantur, ut Iosephus scribit: A Fatua uxore Fauni, quæ furore correpta futura prædicebat.

Fātŭĭtās, atis, f. t. insipientia, stultitia, ineptia, stolditas. [טפשות סכלות. Gal. *Sottise, niaiserie, fatuité.* Ital. *Sciocchezza.* Ger. Torheit, Narrheit. Bel. Gedrlheit. Hisp. *Tontura, locura, desatinamiento.* Pol. *Głupstwo, niemądrość.* Vng. *Istenlenség, bolondság.* Ang. *Foolishness, folie.*] Cic. ad Attic. lib. 12: Ego hujus in femina fatuitate confisus. Idem 2. de Inventione: Nõ hanc imprudentiam, aut necessitudinem, sed inertiam, negligentiam, fatuitatem nominari oportere.

Fāvĭŏn, ii, n. Inepte, augor. [טפשה סכלות. Gal. *Sottement, follement.* Ital. *Sottamente, follemente.* Germ. Den narren gleich, mit narrenwerck oder gebärden. Hispan. *Estupidamente.* Pol. *Głupio.* Vngar. *Bolondúl bolondoskodás szerint.* Ang. *Foolishly, like a fool.*] Seneca de Morte Claudii: Auèi me & delirè fatuari. ¶ Non nunquam idem est quod divino furore corripi, quemadmodum fanatici solent. Iustinus lib. 43: Fauno fuit uxor nomine Fatua, quæ assiduè divino spiritu impleta, velut per furorem futura prænuncibat: unde adhuc qui inspirati fatuari dicuntur.

Fāvĕo, es, fāvi, fautum, n. [Alicui benè cupio. [רצון טוב. Gal. *Favoriser, supporter, porter faveur.* Ital. *Favorire, aiutare.* German. Günnen, günstig sein. Hispan. *Favorecer.* Polon. *Zyczę, łaskaw bądź.* Vngar. *Jot kivánok, jót akarok.* Angl. *To favour, to bear good will.*] Terent. in Eunuch. Benè ad deposcendas nuptias: nam illi faveo virgini. ¶ Favere, etiam tacere est, ut docet Donatus. Terentius Andr. favete, adeste æquo animo. Favere fanctos ac recti dicebat pro silere. Cic. 2. de Divin. Qui quidem silentio nobis (ut ait Ennius) favent fanè humanis favanna plusquàm premunt alas. Loquitur de gallis. ¶ Favere linguis. Cic. 1. de Divin. Idcirco omnibus rebus agendis, quod bonum, faustum, felix, fortunatumque esset, præfabantur, rebusque divinis, quæ publicè fierent, ut faverent linguis imperabatur, ineò festis imperandis ut linibus & jugis se abstinerent. Ovid. 15. Metam. Ominibus linguis quæ favere. Tibullus: Vos iidem & linguis quilque favete suis. Ad eundem modum dixit Virg. 5. Aeneid. Ore favete omnes. Vbi Servius: favet ore quis per silentium mutatem. ¶ Ventis favent navigare. Ovid. 15. Metam. Ventis cœlo pelagoque favetur, Ovidius Epist. 2.

Fāvĕtŭr, impersonaliter. [Angl. *Non fauour.*] Cui contrarium est invidetur. Cicer. 2. de Orat. Invidetur enim commodis hominum ipsorum: studiis autem eorum cæteros commodandi favetur. Idem libro 2. Offic. Quod eo firmiore animo facient, quia non modò non invidetur dicenti, verùmetiam favetur.

Fāvŏr, oris, m. t. voluntas, studium. [חפץ רצון חן. &c. Gal. *Faueur, support.* Ital. *Fauore.* German. Gunst. Hispan. *Fauor, diligencia.* Polon. *Laska, życzliwość.* Vngar. *Jó akarat, kedv.* Ang. *Fauour, goodwill.*] Vox Ciceronis tempore nova, id quod ex Sextiana intelligitur. Ei, inquit, qui pendet à rebus levissimis, qui rumore, & (ut ipsi loquuntur) favore popularì tenetur & ducitur, plausum immortalitatem, libitum mortem videri necesse est. Vide Quintil. libro 8. cap. 3. sed tamen ab ipso Ciceronc & optimis quibusque & poëtis & oratoribus recepta. Ovid. in fast. Sit quoque, quod rarum est) fallito defecta favore Fortuna: facies invidiosa mea. Plin. lib. 14. cap. 4: Majorque etiam favore hominum fama. Cic. pro Rosc. Comœdo: Quam expectationem, quod studium, quem favorem secum in scenam attulit Panurgus?

Fāvŏrābĭlis, e, m. t. Dicitur, qui gratiosus, ac favore plenus est apud omnes. [חפץ רצון לטובה. Gall. *Fauorable, fauorisé, fauorisant.* Ital. *Fauoreuole, gratioso.* Ger. Gunstig, angenem. Bel. Genegen. Hispan. *Fauorable, aficionado à alguno de favor.* Pol. *Wdzięczny, miły.* Vng. *Kedves.* Ang. *Fauourable, gracious.*] Suetonius in Calig. Si vulgò favorabilis, ut plurimi tradunt, quoties aliquò adveniret, vel Româ discederet, præturba vocurrentium prosequentiumve numquam non cum discrimine vitæ adiit. Quintil. lib. 11. cap. 1: Aliter enim pro alio sæpè dicendum est, ut quisque bonellus, invidiosus, favorabilis erit. ¶ Dicitur etiam favorabilis ad vèpro eo qui favet. Livius bel. Pun. Iam ad Cortulanos spem quum attolleret animos, haud primùm callidè autum favorabilis populi ex Dictatoris invidia perit.

Fāvŏrābĭlĭ, adverbium, Plausibiliter. [מתקבל לרצון. Gall. *Fauorablement.* Ital. *Fauorabilmente.* German. Gunstiglich, mit gunst. Hispan. *Fauorablemente.* Polon. *Miło, uchomie.* Vngar. *Kedvesön.* Angl. *Fauourably, graciously.*] Quintilian. lib. 4. de egressione: Per quem maris est, prolato rerum ordine protinus atque in aliquem lætum atque plausibilem locum, quàm maximè possit favorabiliter excurrere.

Fāvŏr, oris, m. t. Studiosus, qui alteri benè cupit. [מחבב רצוי. &c. Gal. *Fauteur, qui porte faueur.* Ital. *Fautore.* German. Ein Gönner. Hispan. *El que fauorece.* Polon. *Mowi pochlebny, mey pomocnik dobrodziey.* Vng. *Ió akaro.* Ang. *A fauourer, a furtherer.*] Cicer. pro Plan. Mutuos fuerit cupiditatis, ut discriminatores laudis essent. Idem libro 1. Epist. Cujus ego ab adolescentia adjutor atque fautor extiti.

Fāvŏrĕm, Antiqui dicebant pro favore. [מחבב. Pol. *Dobrotliwy.* Vn. *Jo akaro.*] quod & Nonius annotavit citans locum Lucilii ex lib. 29. Favitorem mihi, amicum, amatorem putes.

Fāvŏr, ix, f. t. amica. [רצוי מחבבת. &c. Gal. *Celle qui supporte et fauorise.* Ital. *Donna che fauorisce, et aiuta.* Ger. Ein Gönnerin. Hisp. *La que fauorece.* Pol. *Która przyiaciołka, dobrodziyka.* Vn. *Segyitő, akaro.* An. *She that favoureth or maintaineth.*] Terent. in Eun. nihil est Thaide tua dignius, Quod ametur, ea nostræ est omnis fautrix familiæ. Fautrix suorum regia, Cicero pro Planc. Idem 1. de Fin. h. Amicitiæ non modò fautrices fidei sunt, sed etiam effectrices sunt voluntatum tàm amicis cuìm sibi.

Favīlla, læ, f. p. Proprie est scintilla igne dissipata: cujusmodi flammæ impetu salit egesta: quanquam etiã indifferenter pro quovis cinere accipitur. [גחלת ניצוץ אפר. Gal. *Cendre chaude,*

cheude, brasser ensemble. Ital. fauilla, cenere calda sopra fuoco. Germ. Die glutt: asche, in einem hitzigen getriedem sinn. Belg. Een gemeynte. Hispan. La ceuiza de ceuiza muerta. Polon. Zarzewie z popiołu y pyłu. Vngar. Hamu vagy alio fekuia. Angl. The ashes remaining vpon the quicke coales.] Plin. lib. 36. cap. 25: Dein de calore remanente, ignis inducitur fabulo, calce ac fauilla spisse calcatis carbonibus inducitur fabulo, calce ac fauilla spisse calcatis carbonibus inducitur. Idem lib. 18. cap. 35: Quum contectus ignis à se fauillâ diuturnit. Scintilla verò propriè est quæ è flore quum is excutitur, exilire solet. Virg. lib. 1. Aeneid. Ac primum silicis scintillam excudit Achates.

Fāvillāceūs, a, um. [σποδώδης, σποδοειδής. Gal. Cendreux, de cendre. Ital. Di cenere, cenereo. Ger. Aschicht. Hisp. Cosa de manera de ceuiza. Polon. Popielaty. Vng. Hamuos, vagy hamuvas. Ang. Of ashes.] Solin. cap. 18: Nam si ignem extinctus fauillacem ambitio tantum extimæ cutis cohibet, quæ vel levi tactu pressa, fumum exhalat.

Fāvīlæ, Cellæ quædam & cisternæ in area Capitolina, ubi reponi solebant ligna, & thesauri, & alia quædam religiosa dedicata consecrataque. Autor Gell. lib. 2. cap. 10. Φαυίλας. Dictæ favillæ quòd in eis non rudera, argentumque, sed flata significataq; pecunia conderetur. Vnde & à prisco Latinis favissæ dictas fuisse comperimus, quas Græci θησαυροὺς appellant. Vide FLAVISSAE FLO.

Fāvōnīanā, Pyra tibra, à Favonio inuentore dicta, quorū meminit Plin. lib. 15. cap. 15.

Fāvōrābilis. Vide FAVLO.

Faustianum vinum, dicebatur quod in mediis collibus Faustiani agri gignebatur. Nā quod in summis agris nascebatur, terni agri gignebant. Quod in mediis collibus, Faustianum: Gautanum vocabant: quod in imis radice gignebatur, Talernum appellabant. Autor Plin. lib. 14. cap. 6.

Fāustus, a, um. à favore, Prosper, felix, fortunatus. [משׂרי adject. Græc. Gall. Heureux. Ital. Fausto, prospero, felice. German. Glückselig vnd gesegnet. Bel. Gheluckich. Hisp. Dichoso ó bienauenturado. Polon. Szczęśliwy, szczęsny. Vng. Boldog, szerencsés. Ang. Happie, fortunate.] Terentius in Andr. O Faustum & felicem hunc diem. Cicero 1. Tuscul. Eodem tamen timus animo, ac horribilem illum diem alias, an his faustum putemus. O noxia fausta hunc ubi. Idem pro Haec. Faustum omen. Livius 5. ab Vrbe. Hujus contrarium est infaustus & horribile.

Faustè, adverbium, Fortunatè, felicitèr. [κάλλιστα. Græc. Gall. Heureusement. Ital. felicemente. German. Glückseliglich, gesegnet. Hisp. Dichosa y bienauenturadamente. Pol. Szczęśliwie. Vng. Szerencsésen, boldogon. Ang. Happily, luckily.] Cicero pro Murena. Idem ego iam precatus, ut his quoq; hominibus quibus hic consulatus me rogante datus esset, ea res fauste, feliciter, prospereque evenire. Hatc contrarium est infaustè.

Faustĭtās, tatis, f. n. Felicitas. [אשר adject. Græc. Gall. Heureuse aduenture, heureuse fortune, bon heur. Ital. Felicità. German. Glückseligkeit. Bel. Gheluckichheit. Hisp. Agueda dicha ó bienauenturança. Polon. Szczęście. Vng. Szerencse, boldogsag. Ang. Happinesse, luckinesse.] Cicero pro Murena. Idem ego iam precatus, ut his quoq; hominibus quibus hic consulatus me rogante datus esset, ea res fauste, feliciter, prospereque evenire. Hatc contrarium est infaustè.

Faustŭlus, i. m. Diminutivum. Parva fax hoc est, tæda ex arboribus puri generis, lepidè dissecta, ut facilè ardeat quamquam & ex cera, & ex pice fieri possit. [φλὸξ. Græc. Gal. Petite flambeau, petite torche. Ital. Facella. German. Ein kleine fackel. Hisp. La tea. Pol. Mała szczka, pochodeczka. Vng. Kichyertyke. Ang. A little fire-brand.] Propert. lib. 2. Eleg. 20: Quorum alta faculas, ai ii retinete sagittas, &c.

Făcŭlārĭus, m. Q. dicuntur qui faculas gestant. [δᾳδοῦχος. Gal. Portant de torches. Ital. Quelli che portano la facella. Ger. Fackelntrager. Vnd Lorffentrager. Hispan. Los que llenan las candelas.]

F

Fe. In nominis artiq; eorum. Fundaverunt, vel fortem, vel familiæ, vel filios ejus. F. A. femina. F. B. Februarius. F. D. fecisse esse dicitur. F. & D. factum dedico. F. F. M. fœmina. F. F. B. fecerunt. F. fando, farendo, vel fidem, vel fœdus, vel fanum, vel fas, vel sinus familiæ, vel formæ telæ, vel fabri factum. F. F. Fermo, Romæ, Iane, vel Fortunæ, fortunæ, Iovi, vel Flavii filius. F. F. L. vel F. fratris filius. F. H. filius hæres.

Febris, huius febris. Per a ferendo morbi, vel (suum Seruius docuit) à fervendo: Fl. ut medici docent) intemperies calidi in corpore. [חמה kadachoreb. arabice. Gallicè. Ital. Febre. Ger. Das fieber oder Kaltwee. Belg. De Coorse. Hispan. Fiebre, calentura. Pol. Zimnica, febra. Vngar. Hideglet. Ang. An ague or fever.] Cicero ad Tiro. nemicis vel mihi vel tibi plane febri carere, & bene chabere, &c. Celsus lib. 2. cap. 8. Febris alitera, quæ & cibi tempora cepit, & siti affligit. Plin. libro 23. cap. 8: Febres frigidas leviores facit agaricum potum in calida aqua. Idem lib. 3. cap. 5: Anticipare Sidonius potest, omnibus annis tamen die tantùm natali cum præbatur febre, & eo non semper est, satis longa senecta. Febres periodicæ, quæ dari certa temporis periodo accedant & recedant, cujusmodi sunt quotidianæ, tertianæ & quartanæ. Plin. lib. 20. cap. 3: Semina ejus si fuerint pari numero adligata febribus, fugare dicuntur, quas Græci περιοδικὰς vocant. ¶ Sunt & aliæ febrium genera, quæ quoniam ad nostrum institutum nihil conducunt, rei medicæ studiosis ex lib. Galeni, quo ex professo febrium differentias tractat, petenda relinquimus.

Fĕbrĭcŭla, le. f. p. diminutivum. Parva febris. [πυρέτιον. Gal. Petite fievre. Italicè, febricola. Germanice, Ein klein fieber. Hisp. Pequeña fabre. Polonicè, Zimnigka. Vng. Hideglecske. Ang. A little fever.] Plautus Cic. Qui ex labore in febriculam incidi casu dum, & satis male fiam. Celsus libro 3. cap. 22. Ex phrisi febricula levis fiunt: quæ etiam cum quievit, tamen & repetit.

Febrĭcĭtōsus, Febri subjectus, qui febrem sæpe habet. [πυρετώδης. Gal. Fievreux, qui a grande fievre. Ital. Che ha la febre facilmente. Ger. Voll fieber oder Kaltweh. Hil. Calentura f., que tiene mucha fiebre. Pol. Zimnicie maiący. Vng. Hideglős. Ang. Subiect to the fever.] Gellius: Nec morbis hic febricitosus, aut animum gravis.

Febrĭlis, le, penult. prod. Quasi ad febrem pertinens. [πυρετικὸς. Gall.

Gall. De fievre. Ital. De febre. Ger. Das Fieber. Hisp. De fiebre. Pol. Gorączka. Vng. Az láz. An. Of the fever.] Apuleius: Ardore æstuans frigidi.

Febrĭcĭto, as, pen. corr. n. p. Febre laboro. [Fiebelen. Gal. Estre en fievre, avoir la fievre. Ital. Havere febre. Ger. Das Fieber haben. Belg. Die Koortse hebben. Hisp. Tener fiebre. Pol. Febrowáć. Vng. Az láznak. An. To have the fever.] Macer: Hæc nondum tremulo potâ dabis febricitanti. Celsus lib. 6. cap. 11: Potiones, si febriat puer, aquæ: si sine febre est, vini dilutæ. Cato in lib. 6. cap. ult. Male fœtenti crudæ bracchia darat.

Febrĭcĭto, as, pen. corr. n. p. Febre laboro. [Fiebelen. Gal. Estre en fievre, avoir la fievre. Ital. Havere febre. Ger. Das Fieber haben. Belg. Die Koortse hebben. Hisp. Tener fiebre. Pol. Febrowáć. Vng. Az láznak. An. To have the fever.] Cels. lib. 3: Febricitanti homini convenit abstinere cibo uno die. Cels. lib. 2. cap. 9: Tum nonnulli aliquis, aut laborarit.

Febrĭcŭla, æ, f. dim. Mantica, & cenatio minor. Diosc. lib. 2. cap. 85. & Cornel. apud eundem lib. 3. cap. 25. & 35.

Februo, as. Lustro, purgo, & ferveo. Hoc enim adolendo & illustrando ferventibus ferro obibat [מקדח מבער בקדח, sakkâh, &c.] Gal. Purger par sacrifices. Ita. Lustrare, purgare. Germ. Reinigen. Hisp. Purgar, limpiar. Polon. Czyścić. Vngar. Szentségtelenségtől megtisztítom. Ang. To purge by sacrifice.] Vel a Sabinorum lingua, qui februum, purgamentum dicunt. Varro de vita popul. Rom. In eorum enim sacris ibi quum fiunt fabæ, incerti solent fames semine, ac dicere se ea februare: id est, pura facere. ¶ Hinc Februarius mensis dictus est, quòd tum id est, extremo anni mense, populus februabatur: id est, purgabatur. Per duodecim continuos Februarii celebrabantur februa: hinc que diebus pro impetrandâ mortuorum manibus quiete, omnis populus piaculis, hoc Feb. que circa Sepulchra accensis facibus circuisq; incensus erat. [אדר, adâr. Φεβρουάριος. Gal. Le mois de Janvier. Ital. Gennaio. Germ. Hornung. Hisp. Febrero. Pol. Luty. Vngar. Február hó. Ang. The seventh Christmas.] Et Iano Februata, sive Februalis, quòd is hoc mense sacra fieri antè: ejusque feriæ erant Lupercalia.

Februm, i, n. f. Dicebantur quæcunque purgamenti causa in ambitu olim ac lustrationibus adhibebantur. καθάρματα. Plin. Vulgata postea temporibus opinio obtinuit, Februa esse omnia quibus sedes factorum conscientiæ purgarentur, deleterentur que peccata, aut manes defunctorum placati crederentur. Ovid. 2. Fastor. Februa Romani dixere piamina patres: Nunc quoq; dant verbo plasmatis figura fidem. Et paulo post: Denique quodcunque est, quo corpora nostra piantur, Hoc apud antiquos nomen habebat avos.

Februus, Dictus est Dis pater inferorum Deus, quòd ei mense Februario sacrificaretur, &c. Vide Macrob. lib. 1. Saturnal. cap. 13.

Fēcĭales, m. t. Dicti à faciendo, cui author est Festus, quòd belli pacisque faciendæ penes eos jus erat. [Herolden. German. Herolden. Polon. Posłowie, albo posłańcy ojcowscy.] Nec ne eorum fieret, nisi in ferre missa & justa causa suscepti declarassent, & publicè indixissent. Varro, & priusquam indicerent bellum ab quibus injuriæ factæ fierent, feciales legatos res repetitum mittebant quatuor, quos Oratores vocabant. Cicer. Verr. Habemus hominem in fecialium manib. & erat unum unum præter cæteros, in publicis religionibus fœderum sanctum ac diligentem.

Fēcĭālis, is. hoc fetiale, adjectivum. Quod ad fetiales pertinet. Cic. 1. Offic. Illi quid tam aspitas sanctissimè fecia populo Romano jure præscripta est.

Fel, fellis, n. [פלגש, pilegâsh. Gal. Fiel. Ital. Fele. Germ. Die Gall. His. Fiel. Pol. Żołć. Vng. Epe. Ang. The gall.] Humor est flavus in corpore, in una hepatis parte, in vesicula quadam contentus, quam etiam fellis appellant. χολάδιον. Humor autem ipse flavus dicitur χολὴ hoc appellatur. Bilis autem ira est quam Græci μανίαν hanc vocant, insaniam generans. Plaut. in Amph. Deliratur uxor, ira nisi pernicia est. Sed de bili suo loco dictum. ¶ Aliquando fel, quod sit amarissimus humor, pro animi amaritudine ponitur. Plaut. in Trucul. In melle tunc lingua sita vestra, atq; orationes: Cornia in fel est sita atque acerbo, verbo acero. Linguis dicta dulcia datis, tardè amarè factis amantes si quid non dabunt. ¶ Fel herbæ, genus herbæ (quæ & centaurion, teste Plin. lib. 25. cap. 6.) propter amaritudinem summam appellatur.

Fellĕus, a, um. [גלי הרה. Gal. De fiel. Ital. De fele. Germ. Gallichtig, voll der Gall. Hisp. De hiel. Polon. Żołciowy. Vng. Epes. An. Of gall.] Plin. libro 26. cap. 12. Sucores enim felleos movent.

Fēlis, hujus felis, masc. gen. t. Animal quadrupes, quod domi alitur ad murium venatum. Vulgò Catus dicitur ab insigni astutia. [חתול, chathûl. Gal. Un chat. Ital. Gatto. Germ. Ein Katz. Bel. Een Kattet. Hisp. Gato. Pol. Kotka. Vng. Macska. Ang.

A cat.] Veterès enim catos dicebant eos qui cauti & astuti erant: unde etiam Catones primò vocati appellati. Quod etiamnum apud Germanos in usu est. Sic enim de astuto homine verba faciebant, dicunt Gerissenigkeit. Plinius libro 10. cap. 72: Feles quo silentio, quibus levibus vestigiis, quàm multo speculatione muscipulas explorat: excrementa sua obruunt terra, intelligentes odorem illum, judicem furis. Ter. Varr. lib. 3: Omnes parietes testo ita tegantur, ne felis aliave bestia introire ad novendum possit. Seneca libro 20. Epist. Quid est quare tam pavorem, quàm anserem gallina non fugiat? at tantò anserem ea, hæc nostrum hostem accipiunt? quare felem pulli timeant, canem non timeant? De animalibus hujus naturæ scribit Aelian. libro 7. capite 40: Quemadmodum ex felibus mas est libidinosissimus, sic amantissima earum fœmina: quæ ventrem ideirco maris conlectandum refugit, quòd is calidissimum, igneique simile semen emittat, genitale ut fœmine adurat. Igitur felem nos ignaros, communes catulos ejicimus. Hæc autem novorum catulorum desiderio præcordia, ejus libidini mœstera gerat. Quòd autem ab omni retro odiose feles abhorreant, eò excrementa sua, folia prius facta, incerta occultant. Hæcille. ¶ Sunt & feles feræ, domesticis aliquantò majores, pelle nigris maculis variegata, ex quibus domesticum nostrum animal videtur propagatum. ¶ Feli crocoton, γάτῃ κροκωτὸν, subaudiendum dias, tur nobis. Dici solum quemcunque hortos addunt indignis, & quos hanc quisquam decernat quum datur quippiam iis, qui munere non conferunt. Velut si quis à multis abentissimo beluissimum denuntiarium. Crocoton vestis genus est rotundæ actum mitræ, quæ divites utebantur Matrona. ¶ Minervæ felem, αἴλουρον τῇ Ἀθηνᾷ, subaudiendum comparas. Quum multò inferiora cum præstantioribus comparamus, quòd levicula quadam inter se conveniant. Quid enim habet Minerva dea cum fele, præter glaucoma oculorum? Refertur à Zenodoto & Suida.

Fēlix, icis, pen. corr. genitivi prod. Comm. Prosper, beatus, fortunatus. [אשרי, ashrê. Gal. Heureux, heureuse. Ital. Felice, fortunato. Germ. Selig, gesegnet. Belg. Salig, gesegnet. Hisp. Bienaventurado, dichoso. Polon. Szczęśliwy, błogosławiony. Vng. Boldog. Ang. Happie, blessed, lucky.] Virgilius 3. Aeneid. Vivite felices, quibus est fortuna peracta jam tua. ¶ Interdum proprium significat, qui tribuit alios felices reddit. Virg. lib. 1. Aeneid. Sis felix, nostrumque leves quæcunq; laborem. Vbi Servius: Felix, propitia. Felix enim dicitur & qui habet felicitatem, & qui facit esse felicem. Vnde & deos felices vel infelices dicimus ex rebus quas præstant. Idem in Daphnide: Sis bonus o, felixque tuis. ¶ Aliquando idem est quod utilis, sive commodus. ὠφέλιμος. Martialis: Ha mensa quondam fuit ærorum bis centorum, Et felix domino, nonque Cæsaribus. ¶ Aliquando pinguis, fœcundus, ferax, fertilis, ἄγονος, & ἀγόνου. Virg. 2. Georg. Et ad rationem ramis felicibus arbos. Martialis libro 13: Hos Amerinus ager felicibus educat hortis. ¶ Hujus contrarium est infelix, infortunatus, ἄτυχος. Cic. 4. Philip. Si quis Reipublicæ fit infelix, is fœtus est non potest. ¶ Accipitur pro adversario. Virg. 7. Aeneid. Ast ego magni Jovis conjunx nil non mihi dictum Quæ potui infelix. Vbi Servius: Infelicia est adversa. Trojanis. ¶ Aliquando pro sterili & infœcundo. Virg. Infelix lolium & steriles dominantur avenæ.

Felĭcĭtas, atis, f. Prosperitas, beatitudo. [אשרי, ashrê. Gal. Bonheur, prosperité. Ital. Felicità, prosperità. Ger. Glückseligkeit, Wolfart. Belg. Voorspoedigheit. Hisp. Bienaventuranza, felicidad. Pol. Szczęście. Vng. Boldogság. An. Happiness, prosperity.] Cicero pro Fortunâ: Videat hac leviter vobis pro ea auctoritate præcipere posse, ut eo genere hominem, quorum industria, virtus, felicitas cognita in remittitur, diligentes vobis reipublicæ defendere existimetis. ¶ Felicitas terræ, fœcunditas, fertilitas, apud Plinium Epist. ἀγονία. ¶ Erat & Dea apud Romanos hoc nomine, cui ad imperandum prosperos rerum successus sacra fiebant. August. 4. de Civit. Quid felicitas? Dea est, eadem accepit, animi merito, sacra ei congrua instituta sunt. Hujus contrarium est infelicitas. ¶ A Deo felicitas, θεὸς ἐστὶν ἐν εὐτυχίᾳ θεσθαι, id est, felicitas tribuitur Deum hominem immutare. Vires nostræ benè cedant, id in nobis situm non est, sed à superum arbitrio pendet. Hominum est conatus, Dei est eventus. ¶ Felicitas multos habet amicos, εὐτυχία πολλοὺς φίλους. Finitimum est illi, τὸ εὐτυχεῖν πολλοὺς ἔχειν φίλους, id est, felicitas comparat sibi vel quibuslibet. Notior est sententia quàm ut requirat interpretem.

Felĭcĭter, adverbium, Prosperè, beatè, fortunatè. [εὐτυχῶς, εὐτυχῶς. Gall. Heureusement. Ital. Felicemente. Ger. Glücklingen oder glückseliger. Belgicè, Gelucksalig. Hispan. Bien aventuradamente, felizmente. Polon. Szczęśliwie. Vngaricè. Boldogul. Ang. Prosperously, happily, luckily, lucksome.] Cicero 3. de Finibus: Necessariò sequitur omnes sapientes semper felicitèr, absolutè, fortunatè

fortunatè vivere, nullâ re impediri, nullâ re prohiberi, nulla egere Plautus Mercat. Felicem te dicerent te sapere, qui alieno periculo sapere. Virg. 2 Georg. Hi segetes, illi ven mutabile rubus uva.

Félicito, as, pen. corr. Felicem ac beatũ facio. [משכיל hiphil. Gall. Rendre heureux, faire bonheur. Ital. Felicitare, far felice. Germ. Glücklich machen. Hisp. Hazer bienaventurado, ser felice. Polon. szczęśliwego czynić. Vngar. Megyendegitem. Ang. To make happie.] Huic opponitur infelicito: hoc est, bonis omnibus spolio, infelicem reddo, de quo suo loco.

Félles virginia, à Plauto dicitur virginum raptor, à felis rapacitate. Sic felles pallium, raptor est puerorum & corruptor. Nam veteres pueros etiam pullos vocabant. Auson. in Martium veterem, pueros etiam pullos vocabant. Auson. in Martium pallarium: Quid Marcus felles super pallaria dictus.

Félliceus, a, um. Ex felle. [חמת gall. Gallic. Fiel. Ital. Fiele. Germ. Galle. Hisp. Hiel. Pol. Żołc. Vng. Epek. Ang. To fetche milke out of a thrigge.] Salmasius in Collectan. Nequaquam mutes pullo præberi vera felliceæ. Portatilis egressu retinenda. Apud Nonium est fellare pro exugere. Varro: Tam tum ad quem veniant in hospitium lac humanum fellatile.

Félleo pes, homines mali & nullius ingenii.

Fémen, inis, n. t. Summum in caulium significatione qua femur. [ירך. Gall. La cuisse de derriere de la cuisse. Ital. La parte di dietro della coscia che si chiama coscia. Ger. Das innerbein bey dicke an Schenckeln ehe dann der Schenckel. Hisp. El anca de la parte de dentro. Polon. Udźwiek. Vngar. Agyek. Ang. The inner parte of the thigh.] Propriè caput femoris, teste Varrone libro 4. Sunt interiores partes femoris, exteriores: femina posteriores: feteriores partes femoris, exteriores: femina posteriores: femora anteriora. Plinius libro 11. sic de apibus scribit: Priora femora anteriora. Plinius libro 11. sic de apibus scribit: Prioribus pedibus femina onerant propter materiam lanæ, at libro 28. Femina, repositatem adutique exportata, notum est. Femina enim interiora equando attenuantur, non exteriora. Lucretius libro 4. ideo fœtigia posse Suratum ac femina pedibus tundata plicam. ¶ Hinc Apuleius tinxit vocabulum, Interfeminium, pro pudendis mulieribus, velut politis interfemina. Columella lib. 7. Vale quoque & tibi femina manum subjicere, ne ad huiusmodi factum pollinodum pavescant. ¶ Existimat Servius femen in nominativo non reperiri. Priscianus docet esse in casu ulu. ¶ Femina etiam in femores partes significantur nam à Festo dicta videntur. Vulgatur junctura cum sexu pedis: ut femina dicatur. Plautus in Asin. Sed tamen tu nempe eos asinos provocas, veteres, claudos, quibus obtinas ad femina erantung. Cic. Cal. lib. 6. Femina lecari, & interdum inire solent.

Féminália. Tegumenta feminum, & fibulgacula. [מכסים. Gall. Le devant de la cuisse. Ital. Le vestimenta. Ger. Bedeckt Schuntz dinch / mit welchen die Weiber ihr Scham bedecken. Hisp. Las braguas. Pol. Portki. Vng. Bugya, bocsi, ujjas ruha. (angyiog kebel. Ang. Breeches or inner garters.]

Femúr, oris, quod & Femor dicitur secundum Phocam à femendo: quòd his præcipuè partibus sustineatur animal, ut eurterius. [ירך. Gall. La cuisse ou le derriere de la cuisse. Ital. Coscia de la coxa. Germ. Die mittelmässige hinderbein Gebeine / oder beym schinbeine. Hisp. El muslo por la parte de fuera. Pol. Udo. Vng. Agyek. Ang. The outer parte of the thigh / or shanke.] Vocalitas in ortione FEMEN. Plautus in Mil. Hoc aiunt divortii, nixus læva, in femore habet manum: Decreta dirimis rationem compotat, feriens femur dextrorsum. Tantum à bell. Pun. Serpentis femur magula conficum.

Fémoralia, n. t. femoralium tegmina, fabligaculum. [מכסים. Gall. Des braies, haut de chausses. Ital. Braccie. German. Ein Brüch / Beinkleid. Hisp. Las bragas, calzas, ó medias de carne. Pol. Spodnie, szarawary. Vng. Nadrag, bugya, ujjas ruha. Ang. Short trouse / breches, breeches.] Suetonius de Augusto: Quippe qui adstato corpore neque longo, tamen æstus facilè tolerabat. Ayeme quatuor cum purpureis tunicis, & subucula, & laneo, & semoralibus, & tibialibus muniebatur. Legunt & femoralibus.

Fenéstra, æ. f. p. Lucus apertus ad lumen accipiendum. [חלון. Gall. Fenestre. Ital. Fenestra. Ger. Ein Fenster. Hisp. Ventana. Pol. Okno. Vng. Ablak. Ang. A windowe.] Ovidius: Quà lumen thalamis, parva fenestra dabat. ¶ Latebrum pervium pro aditu, & via, & occasione. Terent. in Heaut. Hui quemquam fenestram video nequitiæ patefieri.

Fenéstella, Parva fenestra. [Polon. Okienko. Vngar. Ablekotska.] Horatius. Si autem una vel plures fenestrulæ, prætà dispositionem loci opus. Et per detractionem necessitatis abest, fenestra, quod est ostium parvum in fatario, ut ait Macrobius.

Fenéstélla, æ. Fenestricula diminutiva sunt à fenestra. [חלון. Gall. Petite fenestre. Ital. Fenestrella. Germ. Ein Fenstergen. Hisp. Pequeña ventana. Polon. Okienczko. Vng. Ablakotska. Ang. A little windowe.] Columella lib. 1. cap. 1. Granaria modicis tenuibus fenestellis Aquilonibus inspirentur.

Fenéstro, as. [חלון hiphil. Gall. Faire fenestres & ouvertures où il faut. Ital. Aprire quella cosa per una finestra. Germ. Ein Fenster machen / ein Loch machen. Hisp. Abrir alguna cosa, hazer ventanillas. Pol. Okna czynić. Vng. Ablakokat csinalni. Ang. To make windowes.] Plin. lib. 11. cap. 37. Media oculorum cornea teneriorem pupillæ.

Fénestrátus, a, um. Fenestris ornatus abundans, perforatus. [מחלון. Gall. Percé, de fenestres. Ital. Aperto, pieno di finestre. Germ. Mit Fenstern. Hisp. Cosa llena de ventanas. Pol. Ten który okien ma wiele. Vng. Ablakos, ablakkal bővelkedő. Ang. That hath windowes, pierced through.] Plautus: Nulla est fenestrata domus.

Fénestrális, penult. prod. adiectivum. [חלון. Gall. De fenestre. Ital. Cosa di finestra. German. Das zu den Fenstern gehöret oder von Fenstern den Namen hat. Hisp. Cosa de ventana. Pol. Okienny. Vng. Ablakos, ablakra való. Ang. Of windowes.] Vt. porta tenestralis, Ovid. & Iuvenal.

Fenículum, i. n. f. Condimentalis & ustirata herba, nota celebre. Iuvamenta ejus lege apud Dioscoridem, libro 3. capite 179.

Feniculum equinum, sylvestre erraticum, Dioscoridi, Hippomarathrum lib. 3. cap. 80.

Férábres, pen. prod. dicitur agrestis. [Vng. Mezei.] Silvana apud Nonium: Partim fenarii, partim fabro ac pinu abundant.

Fĕræ, arum, A ferendo dictæ sunt, quòd cum impetu, & sine ratione ferantur: aut quòd humanæ naturæ libertate, & prædelectando ferantur. [חית. Gall. Bestes sauvages. Ital. Fiere, Bestie salvatiche. Germ. Wilde Thier. Hisp. Las bestias fieras y feroz. Polon. Dzikie zwierzęta. Vng. Vadak. Ang. Wylde beastes.] Propriè autem feræ dicuntur quæ ferociatem habent: leones, pardi, lupi, quæ ubi mansuefacta sunt, citures appellantur. Ovidius in Epistol. Ariadnes: Mansuescit enim quâm te genus omne ferarum. Idem in Metamorph. Vastaque videt trepidus fera cadavera cervus. Quinct. lib. 1. cap. 10. Non feras modò, sed feras etiam, sylvas quæ duas semenorum species edidicum. ¶ Interdù Feræ hominibus immanibus extenduntur, ut omnia ferè aviuta terrestria complectantur. Cicer. Offic. Exercitus rationis & orationis feræ. ¶ De fera cavendi, ἐχέφρων βούλευσις. Dicebatur olim oraculum. Nam vulgò creditum, cavendum fuisse Cæsarem crebras oleitationes excitare. Venafrum erat, si cunctando transferatur ad supinos, otiosabundos, & negligentes.

Férális, a, um. penult. prod. Feralis, quod est feretrum. [ארון. Gall. Funebre, funeste. Ital. Funereo, funebre. Germ. Ehrlich / das zu einem Todten gehöret. Hisp. Cosa perteneciente á fiera. Polon. Zmarły, trupi. Vng. Holt, vadonnak való. Ang. Of a dead corpse, funerall.] Apuleius: Ferino, ac belluino ritu. Salectinus in Ingurt. Gætulis vibus erat caro ferina. Ibidem: Numidæ plerumque pacto & ferinæ carne vescebantur. Columel. Lib. 10. in Procem. Largiantur tamen pauperibus fructibus lactis copia, fermaque, accommodatum pecudum carne. Cæs. 1. Invent. Nam fuit quodam tempore cum in agris homines passim bestiarum more vagabantur, de libidine ferocia vitæ propagarent. ¶ Ferina abolere, ad quæ abigenda usi parentes & subtiliegium cæsa. Virgil. 1. Aeneid. Implentur veteris Bacchi, pinguisque ferinæ.

Férus, a, um. Agrestis, & inhumanus. [פרא סוד ferus. Gall. Sauvage, farouche, rude. Ital. Fiero, selvatico, indomito. Germ. Wild / grimmig / grausam. Hispan. Fiero, bravo y cruel. Polon. Srogy, okrutny, dziki. Vng. Kegyetlen. Ang. Wylde, cruell, fierce.] Cui opponitur Cicur & per translationem animo, ferus, qui ferum animum habet, vel qui durioris est vitæ, & animi crudelioris. Virgil. 2. Aeneid. Ferus omnia lapsos Argos Penthidæ. Cicero ad Attic. lib. 1. Ferus tu pater, qui non dimittas Curtium consulatum petere. ¶ & Solus componitur Sanguinarius, perdit. correo. Vide ferus dicitur animalia, cum ex feto placidoque naturantur ut res apte & hic, aut certè nunc nec pueriles non ferus sunt, sed ordinis inter utrumque naturæ, ut in volucribus hirundines: in corpo lepores, cum caltis amari, delubii. Perferus, valde ferus. Marcipor. Varro lib. 2. de Re rust. Haver perferi etiam nulla sunt in Dardania, & Moesia, & Thracia. ¶ Et pernicialionem, ferus ulcera, feras scabies, feras papulas quæ manu chirurgi non possunt perdomari.

Férus, a, um. f. t. Immanitas, naturæ asperitas: hæc cùm ita sit manifestata. [ἄγριον. Gall. Farouche, sauvage, mauvais, brusque, rude, cruel. Ital. Fiereza, crudeltà. Germ. Wilder grimmigkeit / grausamkeit. Hispan. Fiereza, braveza, crueldad. Polon. srogość, okrutność. Vng. Kegyetlenség. Ang. Wyldnesse, cruelnesse, fiercenesse.] Cæsar 4. bell. Gall. Cultu & victu non mul-

tum à Germanis differebant. Martialis lib. 1: Postquam inter nos est plus feritatis mersa. Livius 4. bell. Macedon. Lacetanus dicebam, & Silvestrem gentem cum ista feritas contineret armis, tum, &c. Ovidius 4. Fastorum: Deposita sequitur tauros feritate juvencam, Quem toti saltus, quem nemus omne nemit.

Fĕrālĭa, orum, n. ☞ Feriæ erant Romanis, diis Manibus sacratæ, in quas dictæ à terendis ad tumulum epulis. [Χοαὶ, ἐναγίσματα. Gall. Iour dedié aux morts. Ital. Giorno de' morti, ad offrir nostre cose. Ger. Zuertag/ bey den Todten/ den todten Seelen zu ehren/ Aller Seelen tag. Hisp. Dia consagrado à los muertos. Pol. Dzien na ofiary. Dyen mertwych. Vng. Halotsoknak, fejenek napiok. Ang. All soules day, a day dedicated to gyddes for the dead.] Ovidius 2. Fast. Hanc quia justa ferunt, dicêre Feralia nostri, Vltima placatis Manibus illa fuit. Cic. Art. 13. Eandem omnia video Cæsarem à Corfinio pro meridiem profectum e Feriis esse, Feralibus, quo Canusio mane Pompeium.

Ferālis, le, adjectivum, Funebris, dirus, exitialis: à feralibus diebus, quibus epulæ in mortuorum sepulcra inferebantur. [Θανάσιμος, ἐπιτύμβιος, ἐπιτάφιος. Gall. Mortel, funebre, pernicieux. Ital. Mortale, funebre. Germ. Darzu die todten Suppe gehört/ oder todtlich/ tödtlich/ todtsam. Hisp. Mortal, cruel. Pol. Smiertelny/ plakanie umarłych. Vng. Halotsi, siralmas. Ant. Deadly, mortall.] Virg. 4. Aeneid. Sola quæ cubitum eius feralí carmine bubo Vita quer. Generaliter dicitur de omni re ad defunctos pertinente, Vnde Ferales vittæ, quæ sunt funeri accommodatæ. Feralia amicula, sunt vestimenta quibus cadavera defunctorum vestita sepulcro conduntur. Ferba feralia. Tristes feriales, & arma feralia, hoc est, mortifera. Feralia sunt ea quæ in funere & defunctis exhibentur. Feralis quoque, pro funebri & lugubri. Feralem arbor. Plinius 16. de 36. capitum. Precationes Annæ, atque figuræ, feralis arbor, & funebri ministerio ad fines posita. Et feriales præcones, quos annales adhortatores annios Latinè appellare possumus, ex quorum gregè fuit Furnius indictor. Bud.

Fĕrax. Ferculum. Vide FERO.

Fĕrbĕo, bui, n. ☞ Balbo. [Βατταρίζω. Pol. Jąkam. Vng. Fuvok, hebegek. Ant. To babble, to stammer, to stutter.] Horat. 1. Carm. Velatæque feruli mea cum defleverit ara. Vide & Ferbefacio, is. Hujus compositum Defĕrbeo, quod est à balbutiendo cessare. Gellius. propriè Pacem inter ea venerari, & olla deferbuerit, tempusque esse coperat edendi. Asserbeo, ĕre, ui, ĭtum. Extrà & valde hujus. Vide FERVEO.

Fĕrē, adverbium, Fermè, propè, propemodum, penè [כמעט kimhaut. כמעט kimaat. Gall. Presque, environ, à peu pres. Ital. Quasi, almeno, quasi sempre, volte. Germ. Schier/ fast/ beynahe. Hisp. Casi, casi nunca, casi nunca. Pol. Zgoła/ z prawa. Vng. Majdnem, csaknem. Ang. Almost] ut, Ferè nominem occidi libenter, pro, paulum abfuit, quin hominem occiderim. ☞ Ferè, pro plerumque. Terentius Phorm. Quippe hanc jam grandior, Puer, per ætatem, ut ferè fert, non poterit celare. Ferè enim ab his annis, ut ferè fert, non semper, sed plerumque. Quæ in nubilo ferè. Nam in omnibus ferè rebus valet præcepti quam experimenti. ☞ Interdum in oratione vel tacetur, vel additur, ut intelligatur quædam universalis affirmatio. Quum, Ea ferè fere commendatæ lapidum, ferè aliquæ partes. Ubi, ferè omnes. Cic. de Amic. Memini ita cum Scævolam meminisse quæ cum Scipione multa ferè, id est, ferè sæpe, vel ferè omnibus.

Fĕrēnārĭus. Vide FRENUM.

Fereola, læ, Vitis cujusdam genus est apud Columellam lib. 3. cap. 2. Istiolam (lego) fereolamque non facile adhibeo, quo gradu habendæ sint.

Fĕretrum. Vide FERO.

Fĕrĭæ, arum, Dies festi ac sanctorum ab operis cessatione dicti, & à feriendis victimis, vel ab epulis ferendis: in his enim epulæ fiebant ex precarum fructuumque proventibus. [שבת shabbath. עלידה. Gall. Feste, iours de feries. Ital. Feria, cose quete. Germ. Feyrtag/ Feyertag. Bel. Dierdat. Hisp. Las fiestas, dias de guarda. Pol. Swięta, dzien wolny od pracy. Vng. Sabpok. Ang. Holy dayes, days wherein men must labour.] Cic. 2. de Legibus: Feriæ jurgia removento. Festus: Feriæ antiqui festa vocabant: & alibi eram hinc die festo, ut nunc nos, ab eo cum festo, ut Saturnalia: quibus adjungebantur epulationes ex proventu fœtus, pecorum, fruguméque. ☞ Feriarum autem apud Antiquos multa erant genera quæ potius dicebantur. Si in his aliquod opus fieret. Erant enim inter Ferias aliæ publicæ, aliæ familiis quibusdam propriæ. Feriarum publicarum quatuor erant genera, ut docet Macrobius libro 1. Saturn. cap. 16: Statuæ, universo populo communes, quæ certis & constitutis diebus fiebant, in quibus præcipuè servabantur Agonalia, Carmentalia, Lupercalia. Conceptivæ, quæ quotannis à magistratibus vel sacerdotibus cõcipiebantur in certos sive incertos dies, ut sunt Latinæ, Sementinæ, Paganalia, Compitalia. Cicero 1. de Natura deorum: Nam quum feriis Latinis ad eum ipsius rogatu, accersitusque venissem. Imperativæ, quas Consules vel Prætores pro arbitrio indicebant extra ordinem pro salute Reipublicæ aut principis, aut ob rem feliciter gestam. Nundinæ paganorum erant ac rusticorum, quibus ad negotia & merces conveniebant. Erant præterea propriæ familiarum feriæ quas quæque familia ex ulla domestica celebritatis observabat, ut Claudiæ feriæ, & Aemiliæ. Item singulorum, ut natalium dierum, quæ Natalitiæ dicuntur, & sui gentium & funerum expiationes. ☞ Aliæ feriæ fuêre dictæ fuêre Feriatihoc est, in quibus feriæ celebrabãtur. ☞ Ignavis semper feriæ sunt, ἀεργοῖς αἰεὶ ἑορταί. Apte accommodabitur navis, quæ nunquam non cursitarit alicunde quò fuerit imperio, quique optant dies festos, quo liceat otiari, venerique & voluptatibus indulgere.

Fĕrĭo, & Feror, aris deponens, p. Vaco ab opere, cesso, quiesco. [שבת shabath. חג chag. עמד, עמד עם. Gall. Cesser, repose, estre en feste. Ital. Far festa, far vacanza. Germ. Feyren. Bel. Feyren. Hilpon. Guarder por obra de fiesta. Pol. Swięcić, odpoczywać. Vng. Ünnepiel. Ang. To keepe holy day, to rest from labour.] Varro: ab aliquo opere vel studio. Vide Feriatus. Tremonius ad Cic. lib. Epist. 12.

Fĕrĭnus, a, um. Quietus, otiosus, vita agens. [שבתי shabbathi. חגי chagi. Gall. Qui fait la feste, qui ne fait rien, qui est oisif. Ital. Ozioso, che non fa niente. Germ. Offentzig müssig. Hisp. El que es de fiesta, ocioso y holgado. Pol. Bezczynny. Vng. Ünnepi. Ang. That keepeth holy day, idle.] Trebonius Ciceroni illud quoque probro erit curæ, ut Crassipus una cum eo sit, ne pateris in Asia feriatum illum ab iis studiis in quæ tua cohortatione incidetur, futurum. Plautus in Mil. Tibi ego dico, feriatus nescis Martial. Nec feriatus durante carmate. Cicero de Natura deorum: Deum ita feriatum volumus otiari ne quidem operæ. ☞ Feriandus, in quibus feriæ aguntur. ἑορτή. Plinius in Epistol. Nam & mensi Ianuario Cal. Octobr. Septembribus datur, & sequentibus complurib. hebes feriatos habet. Pomponius lib. 28. ex Mœnio patrem familias quotiens interdiu facere quod noctu posset, edicto appellare civili pejorem qui profestis diebus ageret quod feriatis debuerit. Profanum qui feriato die, sub tecta potius operaretur, quàm in agro. Contrà, Profesti dicuntur, qui feriati non sunt.

Fĕrĭtĭo, adem quod feriatus, vel festinatur, dies feriatici, profesti. [Vng. Ünnepek. Ulpianus l. 2. de feriis. Dicus Marcus effecit de suis speciebus Prætorem adire, etiam feriaticis.

Fĕrĭo, ui, ire, sine præterito & supino, idem quod percutio. [הכה hikkah. כרת chatach. סקל, סקל. Gall. Ferir, frapper. Ital. Percuotere, ferire. Germ. Schlahen. & schaben. Hisp. Herir. Pol. Bić, uderzyć. Vng. Ver, öl, vágni, vadni. Ang. To strike or smite.] Virg. Buc. y. Aeglog. Occursare capro, cornu ferit ille, caveto. Plaut. in Amphitryone: Nam tu scis Bacchæ bacchanti ut ire ad vesperum, Ex insana insaniorem facies, ferias sapius. ☞ Feriendum, est sancire, firmare. Vide feriæ tardus dicimus. Virg. 12. Aeneid. haud mora, Tarchon longit opes fœdus ut inque ferit. Cicero pro domo sua: Sed uno tempore, cautiones fiebãt pecuniarum, fœdera feriebantur provinciarum. Origo hanc locutionem mihi videtur fuisse, quod antiqui fœdus & pacem solenni pompa cum hostibus icturi porcum saxo silice ferirent. Id constat ex libro 1. Livii, ubi vetustissimi fœderis ritus describitur. ☞ Ferriri pro fieri est, Plaut. in Amphitryone. Feriatores, aperite. Ferire jugulum, est interficere hominem, jugulare. ☞ Ferire nummos, est multiplicare numerum, seu numerum augere. Terent. Phorm. Porrò autem Geta ferit aliò nummos, ubi hera peperit: Porrò autem alio, ubi erit puer natalis dies. ☞ Spondæ ferire in ictu, Cicero Caliophil. 13. Epist. Ferire aures, pro exercere. Quintilianus libro 9. cap. 2: Quæ etiam si fuerint ferienda auribus, aures confectas mihi fateantur. Hanc compositionem esse Referio, quod est repercutio, admodum. Plaut. in Asin. Patrem idem quem ego te reperio.

Fĕrĭo, ferias. Vide FERIAE.

Fĕrĭtas. Vide FERAX.

Fermē, adverbium, Ferè, penè, propè, propemodum [כמעט kimhaut. כמעט kimaat. Gall. Presque, environ, à peu pres. Ital. Quasi, almeno. Germ. Schier/ gar/ fast. Bel. Bicane. Hisp. Casi, casi nunca. Pol. Zgoła, z prawa. Vng. Majdnem, csaknem. Ant. Almost.] Terentius in Andria: Jam fermè moriens me vocari id est, quum parum abesset, quin moreretur. ☞ Ponitur quandoque pro licet & scilicet. Terent. in Andria: Tibi eadem hæc fermè mulier invenias virum. Ubi Donatus: Fermè pro licet posuit: fermè facias enim significat: quia sunt adverbia extenuationis. Plautus Pœnul. Facio quod manifestè deprehensi me scio haud fermè velim.

Fermentum, n. n. ☞ Farina quæ subigitur priusquam addatur sal, ad panis mocũ decocta, & relicta donec acescat. [שאר seor. Gall. Levain. Ital. Fermento, lievito. Germ. Hefen. Bel. Surmenig. Hisp. La levadura. Pol.

Rem. Vrg. Κοπρίζω. An. Lezmer, Sterdmeyst.] Dictum quod fervendo crescat. Plinius lib. 18. cap. 7: Semina ita concepta pro fermento utuntur. Facere in fermento, ὀξυζωμεῖν, per translationem dicebantur qui animo effervescerent, quique incundia turgerent. Plautus in Merc. Nam meus uxor propter illum tota in fermento jacet tal est, inflata est & irata. Idem in Jum tota in fermento jacet tal est, inflata est & irata. Idem in Cas. ...dite servasse mihi. Nunc in fermento tota est, ita turget mihi: Aedepol equidem medicum dirupta velim. ¶ Fermentum laudatum ad terram, id significat quod plebas removere solent, non id amque terram ita aptam reddit quemadmodum compressionem tale fricti fermentum. Columella lib. 3. cap. 11. Farmo quod superest, inferendo sole, tollis licet effodere, & in fermentum congerere atque comprimere. Idem lib. 2. cap. 11. Republicam humus, dum est recens, soluta, laxataque, velut fermento quodam intumescit.

Fermento, tas, avi. Fermento misceo, seu crescere facio. [ממר chamar. ζυμόω. Gall. Mettre de levain, faire lever comme la paste, assimiler de levain. Ital. fermentare la pasta. Ger. Sauren, Versauren Bel. ...ferment. Hisp. Leudar. Pol. ...ować. Vng. Megkelesztem Bel. ...ferment. Dan. ...ferment. Ang. To ferment, to make leaven, make dowgh.] Plinius: Quum fieret panis non aceae ex cervisiae farina admistione, fermentaretur. ¶ Transfertur etiam hoc verbum ad terrae culturam, qua pinguescit dicitur, cum rarefit & spissa illa glebae relaxantur, & augentur, & velut inflantur quemadmodum conspergibus hoc est, farina addita subacta, & in massam redacta, in quam levis addito fermento. Varro lib. 1. de Rustica cap. 38: Stercus optimum scribit esse Cassius volucrum, praecipue palumbium, ac anatum. De hoc praestare columbino, quod calidissimum sit, & fermentare possit terram. Columel. lib. 5. cap. 17: Maxime tamen columbinum probamus, quod modicis partium terram fermentare comperimus. Quo in loco non mihi expositum fermentare pro stercorare, & pinguefacere, quod videtur Columellae de stercore columbino loqui, quo agrum gregatim recidi credunt. Sed cum non ejus modi terram aut is, ex diversis ejus locis facile possit deprehendi. Item eum habet lib. 4. cap. 2: Quid quod aspiratas animas, dum est recens soluta, laxataque, velut fermento quodam intumescit, quem deinde nunc ligonibus coguit retractatum, condensata labi dat? Quo in loco vocat terram retractatam, condensatam, quam alibi vocat fermentatam. Praeeodem etiam dixit Homum resolutam, cique opponit densam. Libro 2. cap. 2. sed ex his in humo melius resoluta humo quam densa provenit. Quod noster quoque Virgilius, quam & alios secundarii auctores retulisse, adjecit: Et cui pinguefacta solum mixtum jacentibus arvis. Neque enim aliud est solum mixtum jacentibus arvis, quam jacens mixtum arando

Fértĭs, tis, tatis, f. t. Fertilitas, fœcunditas. [שבע, שוב. & Fœcundus. Gall. Fertilité, plenté, abondance. Ital. fertilità, abondanza. Germ. Fruchtbarkeit. Hisp. Fertilidad. Pol. Obfitość. Vng. Termeny, tenyészés. Ang. Fertilitie or fruitfulnesse.] Col. lib. 3. cap. 2: Vbi nihil eſt, aut nodum multum quod promittat fertilitatem, potiùs ſequamur, &c.

Fertĭlis, e, adiectivum, penultima correpta. Ferax. [שדה פורה. εὔφορος. Gall. Fertile, abondant, de grand apport. Ital. Fertile, abondante, grasso, fruttuoso. German. Fruchtbar: Das viel tregt. Hisp. Fertile, abundante, fructuoso. Polon. Vrodzay. Vngar. Termő, tenyős. Ang. Fertile or fruitfull, plentifull.] Columella lib. 4: Vtes his partibus trunci ſumantur, quæ & genitales ſunt, & maximè fertiles. Vbenimos, maximoque terræ agros incolet. Cicero 1. de Diuinat. Virg. 2. Georg. Hic fertilis uvæ, Hic lætis, qualem patres habemus & auro. Plinius li. 14. in Procem. Tanto puſcorũ cura fertilior, aut in dubia fœcior fuit. Ovid. 4. de Ponto. Fertile pectus habes, interque Heliconia culentes Vbertas nulli proveniit illa ſeges. Plin. Captatio in quæſtu fertiliſſimo. Ovid. 1. de arte: Fertilior ſeges eſt alienis ſemper in agris. Hinc,

Fertĭlĭtas, tis, f. t. Ceu à ferax feracitas, Vbertas agrorum, bonitas agrorum. [שבע, שובע. & ידה מטר. Fœcunditas, abundantia, & Fœcundus. Gall. Fertilité, abondance. Ital. Fertilità, abondanza. German. Fruchtbarkeit. Hisp. Fertilidad. Pol. Vrodzay. Vng. Termeny, tenyészés. Ang. Fertilitie, plenteous abundance.] Columella lib. 1. cum non accidat paltatis fertilitate. Fertilitas loci, Cæſar 2. bell. Gal. Cic. 1. de Divinat. Quæ ſi vel fertilitas agrorum, vel fertilitas futura.

Fĕrĭtātĭs, orum, m. f. t. Ceu à ferio armatorum milites, auxiliares, à ferendo auxilio, ut nunc quid opus eſſet auxilia ferrent, ex curiâ Eques, armis gravibus non impedit, ſed eſſe ecclis tantùm inſtructi. Hæc Nonius. [ψιλοὶ στρατιῶται. Pol. Lekoſzabaſitcem Piechoty lekey. Vng. Könyü fegyverü vitezek, kiknek vrtsek.] Varro autem ferentarius vocat milites, qui funcis, lapidibusque pugnabant: qua tela ferentur, non tenentur. Sallust. in Catil. Poſtquàm eò ventum eſt, unde à ferentariis prælium commiſti poſſet: Hi & veliti vocabantur, ut inquit Feſtus, quòd velitin inermes ſequerentur exercitum.

Fercŭlum, n. t. Telle Nonio, Mitius cibi, ita dictus quòd ad mẽſam inferatur. [πομπικὸν δεῖπνον, πομπεῖον δεῖπνον, πομπή. Gall. Vn mets de viande, qui ſe porte en mettant la table. Ital. Viuanda, che ſi porta in tauola. German. Ein Trachte: Eſſens. Hisp. Manjar ó coſa que ſe lleua en platel. Polon. Pokarm, potrawa ſpoſrzedzaiąca. Vng. Etek. Ang. A meſſe or diſh of meate ſerued to the table.] Iuvenal. Satyr. 11. quis fercula ſeptem Secretò cœnavit avus, Horatius 2. Sermon. Satyr. 6. Multaque de magna ſuperent tibi fercula cœna. ¶ Alias quando fumitur pro geſtamine, quo pompa deferri ſolet. Φορεῖον. Suetonius in Cæſare: Poſtico triumpho, inter pompæ fercula ſtatum verborum præcurſi titulum: VENI. VIDI. VICI. Hoc eſt inter pompæ triumphalis geſtamina. Quo nomine continentur ſimulacra apodotum, qualia haſtarum, coronæ, uracinæ, & id genus alia quæ ferri ſolent in pompa triumphali: ſicut fercula ludorum, cum in ludis ſacrorũ, quæ in ſacris. Aeron etiam decem fercula eſſe pulpæ, in quibus deorum ſimulachra repunebantur, quia in pompâ Circenſi (hoc eſt celebritate ludorum Circenſium) hujuſmodi ſimulachra deorum ferebantur. Cic. lib. 1. Offic. Cavendum eſt ne tardioribus uramur in ingreſſu molionibus, ac ſimiles pompæ ferculis eſſe videamur.

Fĕrĕtrum, tri, pen. corr. à ferio, Lectus, vel quid aliud quo mortuus efferri ſolet, capulus. Φέρετρον. Gall. Vn ſercueil ou biere à porter les morts, bierre. Ital. Feretro, bara, catafalco. German. Ein Todtenbar: Bel. Embaer. Hisp. Las andas para leuar muertos. Pol. Marę. Vng. Koporſó, felfy, fejer emberhŭlÿ kova. Ang. A bier or a pine wherein de d bodies are carried.] Plin. 7. c. 52: Varro quod; annos eſſe xx. viris agros divitibus Capuæ, quosdam qui efferretur feretro, domum remeaſſe pedibus. ¶ Feretra item dicebantur quibus fercula ſpoliatæ in pompis gestabantur. Livius 1. ab Vrbe: Spolia ducta ſuſpenſo, ſublatoque acrè aptè feretro, gerens, in Capitolium deſcendit.

Fĕrox, ōcis, pen. gen. prod. omn. t. Flatus, fævus, crudelis, vehemens, immanis. [אכזר, אכזרי, עז פנים, קשה עורף, קשה. ἀγριος, θηριώδης, ὠμόφρων, ὠμός, αὐθάδης. Gall. Fier, ſauvage, inſupportable, farouche. Ital. Fiero, feroce, crudele. Germ. Grim. Bel. Wreed, mal. Hisp. Braue y ſeruage, cruel. Pol. Srogy, okrutny. Vng. Kegyetlen, kemeny termeſzetŭ. Ang. Fierce cruell, ſauage.] Horatius: Vibes gentesque & Latium ferox. Salluſtius: Ille animo ferox negat ſe ſatiari toties Numidam peremiſſe. Virg. 4. Aeneid. Stat ſonipes, & frœna ferox ſpumantia mandit. ἀγριοχαίτης. Ferox animo. Plaut. in Mil. ſit quia ſecum eram propterea animo erat ferocior.

Fĕrōcŭlus, a, um, adjectivum. [ὑπερόφρων. Gal. Vn peu trop fier & ſauuage. Ital. Alquanto feroce. German. Etwas trutzig. Hisp. Vn poco ſoberuio. Pol. Popſzyſzony. Vng. Kegyetlenetzke, kemenyetzke. Ang. Somewhat fierce.] Hirtius de bel. Afric. Quid tu inquit miles ferociam ferocula es.

Fĕrōcĭa, æ, f. p. Ferocitas. [אכזריות. ὠμότης, θηριότης. Gall. Fierté & rigueur. Ital. Fierezza, crudeltà. German. Grimme: ſtrenge. Hisp. Braueza fiereza. Pol. Srogość, hardość. Vng. Kegyetlenség, kemenség. Ang. Fiercenesſe, cruelnes.] Cic. lib. 6. de Repub. Qui comprimit ejus vim, & cĭfrænatam illam ferociam. Idem de Aruſp. reſp. Duobus interpoſitis verbis omnem impetum gladiatoris, ferociamque compreſſi. Tacit. lib. 2: Per commendatos liberos oravit, exueret ferociam.

Fĕrōcĭtas, tatis, f. t. & ſuperbia, elatio animi, crudelitas, ſævitia, & (ut inquit Spartianus) ferocibus audacia, haud inemeritò quæ metu coërcebatur. [אכזריות. אכזרי. ὠμότης. Gall. Fierté, orgueil. Ital. Fierezza, ferità, orgoglio. German. Hochmut: ſtoltzigkeit, grimmigkeit. Bel. Wreetheyt. Hisp. Braueza crudeldad. Pol. Okrutnoſć, hardość, moc, mocnoſć. Vngar. Kemeny, kegyetlenség. An. Fiercenesſe, ſtoutneſſe, crueltie.] Cicero 1. Offic. Sicut equus propter crebras contentiones, præliorum ferocitate exultantes dominoribus tradere ſolent, ut his facilioribus poſſimus uti, &c. Idem in Verr. Ferocitatem tuam illam comprimerem & audaciam frangerem. Et de Senect. Ferocitas puerorum, ferocitas juvenum, & gravitas jam conſtantis ætatis.

Fĕrōcĭtĕr, ſuperlè citè, immaniter. [ἀγρίως, ὠμῶς, θηριωδῶς. Polon. Srogo, okrutnie. Vng. Kemenyöbŏ, kegyetlenŭl. Ang. Fiercelie, cruellie.] Plautus in Amph. Superbi nimis ferociter legatos noſtros increpant. Livius 3. ab urbe: Legatione cupiunt ferociter oblentatores. Idem 5. bel. Pun. Cum quo ferociſſimè pro Romana ſocietate adverſus Punicum fœdus ſteterat. Multò ferocius. Cicero Quinto fratr. lib. 2.

Fĕrōcĭo, cis, cīvi, vel Feroci. civi. n. 4. Ferox ſio, vt. ferociam exerceo. [אכזר, עז פנים, קשה עורף, ἀγριαίνω. Gall. Eſtre fier & ſauuage. Ital. Auoir fiereza, crudeltà. Germ. Grim ſeyn: grimmig ſeyn. Bel. Stoer ſijn: wreed ſijn. Hisp. Enoiar crecer. Pol. Srogiĕ, okrutnieć. Vng. Kegyetlenŭl lenny. Ang. To make fierce, cruell or hardie.] Gellius lib. 11: Nihil adeò incõgredientes hoſtibus, atque in primis pugnæ præcurrunt ad ſalutem, virtutemque ſpectat, quàm ſi perennant ſortis ruporibus, non immodicè ferocient. Ovid. Diſcedunt arces: neglecta abſcinta juventus, Mox intrachati more ferocis equi.

Fĕrrum, ri, n. Ceu à ferendo, quòd in agro colendi gratia ferat: vel à ferendo, quòd cæteris ferramentis hoc eſt, domentur. Sanè cum ferrum ferendo domus reliqua metalla, arceuerat, & extendit. [ברזל. barzel. σίδηρος. Gall. Fer. ferrement, ferrailles. Ital. Ferro. Germ. Eyſen. Bel. Yſer. Hisp. Hierro. Pol. Zelazo. Vng. Vas. An. Iron.] Plinius libro 12. cap. 25: Ferro laedi vitalia volui. Cicero de Natura deorum: Nos ex terræ cavernis ferrum eliciimus, remque ad colendos agros neceſſariam. Quintilianus libro 2. cap. 4: Quod etiam ruſticis nostris eſt, qui frondibus extentis non putant ſe hoc modo effectaſcere: quia ferramentis ferrum videntur, & nondum cicatricem pati poſſe. ¶ Ferrum à gladiando pro gladio accipitur. Cicero 2. Tuscul. In ferrum ferrum & manus incidiſſet. Sic pro Roſc. Amer. Vulnerati ferro Phrygio. ¶ In ferrum arque in vincula conjecti. Cic. 7. Verrin: Vbi ferrum videtur poſſe pro compedibus ſeruis. ¶ Ferro & flamma rem geri eadem proverbii ſpecie de bello, quam exitiale bellum ſignificamus. Cicero pro Lur. Flacc. O diuinum naturale quid hoc miſerum, nos qui P. Lentulo ferro & flammâ de manibus extorſimus impetum inimicissimi in quæſtorem ſumbimus. Sic pro Sylla. ¶ Ferrum notare dicere, nihil ne quidem dubitare. De iis qui rem conantur, quæ repugnante natura, neque quam ſieri poſſit. ¶ Ferro damnati & ad ferrum damnati, non quòd ad pœnas damnantur, ſed qui damnati ut cum gladiatoribus pugnent. Itaq; Suetonius de immane gladiatoribus loquens in Neronis Exhibuit, inquit, ad ferrum etiam quadringentos Senatores.

Fĕr, rĕa, rum, Quod ad ferrum eſt. [σιδήρεος. Gall. De fer. Ital. De ferro. German. Eyſen. Bel. Yſeren. Hisp. Coſa de materia de hierro. Pol. Zelazny. Vng. Vasas, vasbŏl valo. Ang. Of yron.] ut, Malla ferrea, Acies ferrea. Plinius lib. 10. cap. 42: Hæc quam longa dicit, ferreo celeritas radio non ſecuiſſet ictus. Ferrea fabrica in æthere. Cyclopes. Plinius lib. 7. cap. 56. Virgilius 5. Aeneid.. conſitum ferrea texit Telorum ſeges. Idem libro 12: Irrita rubida cœlo Tempeſtas ſeliratum, ac ferreus ingruit imber. ¶ Ferreus per translationem pro duro, & inexorabili. Cicero ad Trebatium: Ferreus eſſem, ſi te non amarem. Idem ad Atticum libro 13: O te ferreum, qui illius periculis non moveris.

Fĕrrārĭus, a, um, Quod ad ferrum pertinet: [σιδηρεικός. Gall. Qui appartient au fer. Ital. Che à ferro, ſi appartiene. German. Das zu dem Eyſen gehört. Hiſpan. Coſa pertenesciente à hierro. Polon. Do zelaza należący. Vngar. Vashoz valo. Ang. That belongeth to yron.] ut, Faber ferrarius, fodina ferraria, officinæ ferrariæ, metalla ferraria. Plinius libro 34. capite 14: Quum ferraria

rariæ metalla in his locis non sint. ¶ Ferratæ aquæ, quæ utuntur fabri ferrarii ad extinguendum candens ferrum. Plinius lib. 28. cap. 16. Quidam admiscent aquæ ferrariæ ex officinis manentes.

Ferrāria, æ, subst. fœmin. Locus in quo ferrū fodiunt. [מחצב ברזל Gall. *Veine ou mine de fer, ou forge.* Ital. *Miniera del ferro.* German. Ein Eysengrub. Hispan. *Herrería, lugar de sſhoyo ò cabra el hierro.* Pol. *Miedzy gdzie dobywaią żelaza albo robią.* Vng. *Vas bánya.* Ang. *An iron mine.*] Sicut aurariæ, argentariæ, ærariæ, in quibus aurum, argentum, & æs effoditur. Cæsar lib. 7. bell. Gall. Apud eos, magnæ sunt ferrariæ. Liv. 4 bel. Maced. Parata provincia, vectigalia insuper ex ferrariis, argentariisque.

Ferrārius, a, um, Nomen est, non participium, quum verbi originem non habeat, sicut tonsoratus, mancipatus, & similia: significatque id cui ferrum inductum est. [מחפשים. Gall. *Ferré.* Ital. *Ferrato.* Germ. Mit Eysen beschlagen. Hispan. *Guarnecido de yerro ò acero.* Pol. *Zelazem okuty.* Vng. *Vasas.* Ang. *Hauing iron vpon it.*] Vnde ferrata spicula, & ferratas lanceas Ciceronus. Virg. lib. 3. Georg. Vnaque jam tergo ferratos sustinet orbes. ¶ Hujus compositum est Præferratus, de quo suo loco.

Ferrāmentum, ti, n. Instrumentum ex ferro. [מחפשים. Gall. *Instrument de fer, ferrailles ferrements.* Ital. *Ferramenta, instrumenta fatti di ferro.* Germ. Eisenwerck. Eisenwerckzeug. Hispan. *Herramienta ò instrumento de hierro.* Pol. *Zelazne narzędzie.* Vng. *Vas szerszám.* Ang. *An instrument or tool of iron.*] Vnde Ferramenta fabrilia, & Ferramenta tonsoria. Cicero 1. de Natur. Quæ mollitio, quæ ferramenta, qui vectes, quæ machinæ, qui moliri tanti montis fuerunt? Columella lib. 5: Nonnunquam etiam quum frondere cœperint arbores, cacumina ferè acutissimo ferramento summa amputare prodest. Hinc Ferramentarius faber, ferramentorum conditor.

Ferrūgo, inis, penultima producta, Rubigo ferri. Fer *rouillure.* Gall. *Rouilure de fer.* Ital. *Ruggine del ferro.* German. Eysenrost. Hispan. *Orin color morado sacan à de hierro.* Pol. *Rdza na żelazie.* Vng. *Kefele.* Ang. *The rust of iron.*] Sicut erugo æris, Plinius lib. 23. cap. 8: Sudor vngæ cornu arboris, lamnæ candentes ferreæ exceptus, non contingente ipso, illi ratione inde ferrugo, incipientes lichenas simulans. ¶ Per translationem ferrugo colorem tutus dicitur nigroris rubedinis, simul inde coloris ferri rubiginem exeti. Virgil. lib. 9. Pictus acu chlamydem, & ferrugine clarus Iberа.

Ferrūgĭnĕus, a, um, quod refert colorem ferruginis. [מחפשים. Gall. *Ressemblant le fer ou semblable fait en couleur de rouillure, ferrugineux.* Ital. *Di color di ruggine, ferrigno.* German. Rostfarbig. Eysenfarbig. Bel. *Yzercorrosie.* Hilp. *Cosa de color de orin ò semejante, ferrugineo.* Pol. *Cerwonawy albo rdzawy.* Vngar. *Kefeszin, vasfestem.* Ang. *Rustie coloure.*] Talis est color quem Gallitia magna *Pessimum*, vetcres sat optimo) implusatum dixerunt: aut certè is est quem hodie *cahenum* vocamus, qui à superiori non ita multum differt. Sunt qui velint ferrugineum colorem eum esse, quem alio nomine vocamus cærulum mediocrem, optimo, auctoritate Plauti in Milite, qui eundem colorem thalassicum vocat & ferrugineum. Sed non idcirco Plautus vocat colorem ferrugineum tanquam eum qui maris colorem referat, sed quod naues cæruleo colore soleant uti in mari. Habet enim ibi Palæstrio Deum fidem, qui mercatum se dicturus erat, ferruginea veste exornatum venire, ut facilius persuadeat nauclero. Verba ejus utres facilius intelligi posse arbitramur: Facito (inquit Palæstrio) ut venias ornatus hinc nauclerico, caubam Habeas ferrugineam, cuiuram adustam, lanceam: Pileum habeas ferrugineum: nam is color est thalassicus: hoc est mari, & nauis qui in mari versantur, idoneus. Non absimilis error est eorum qui ferrugineum colorem arbitrantur esse colorem hyacinthi: eò quod Virgil. Georg. hyacinthos vocat ferrugineos. Constat enim vel Ovidii testimonio, florem hyacinthum purpurei coloris esse, imprimis quæ Hyacinthi puerilis sanguinem ex quo ortus fertur, dicantur referre. ¶ Certum est itaque Virgilium hyacinthum non dixisse ferrugineum, quòd ferrugineum colorem unà cum ipsa eadem narratione quæ 6. Aeneid. cymbam Charontis dicit esse ferrugineam, quòd scilicet funesto præbeatur & luctuosa. Soleant enim lugentes vestibus ferruginei coloris uti, quod is color sit tristis, & tabidus. Sic etiam Virgil. hyacinthum flaram vocat ferrugineam: hoc est, lugubrem & funestum, alludens rumorum ad fabulam illam; qui fertur hunc florem ex sanguine Hyacinthi pueri ab Apolline jacta disci occisi, primùm fuisse ortum. Hæc paulò verbosiùs visum est disserere, quòd videamus eruditos nostri seculi tam discrepantes de hoc colore tradidisse, ut quid de eo sentire debeamus, non facilè facile constituere. Sed certè verisimile est hunc colorem eum esse, quem suprà diximus, qui scilicet ferruginis, à quo nomen habet, colore imitatur: hunc quoque eundem esse quem vectores appellaverunt Sextium, seu Hispanum. Quòd etiam non obscure ostendit Virg. lib. 9. Aeneid. quum vocat ferrugineam Iberam: hoc est, Hispanicam. Quo colore genere etiam hodie nautæ Hispani, atque adeò omnes tenuiores uranturut non immeritò Plautus colorem hunc videatur appellasse thalassicum: hoc est, mari maximè convenientem. Nam quum hic color sit marinus, & pene terræ similis, neque facile mutat colorem, neque maculæ in eo apparent. Constat autem hunc colorē fuisse vilissimū vel eo argumento, quòd Plautus in loco jam citato ferrugineas vestes piscatoribus tribuit. Nam quum jussisset Pleusidicum adventre exornatum cautis & pusillo ferrugineo, ut probe nauclerum crementur, jubet: Atque apud Cumanum unus ex maximis causa, quòd turpe colos sine ferrumine suo cæmenta componuntur. Calcem vocat ferrumen cæmentorum: id est, lapidum, quòd illa consolidentur & conglutinentur cæmenta. Ferrumen autem (ut suo loco diximus) vocatur chrysocolla.

Ferrūmĭno, as, penultima corr. Iungo, consolido: propriè de metallis dicitur, quamvis & ad alia transferatur. [הדביק *Subdidit. ramentis, impleo & vnguo.* Gall. *Souder, ce qui se fait en vaisselle d'estain.* Ital. *Saldare, vngere, ramare.* Germ. Löten, zusammen löten. Bel. *Souderen.* Hispan. *Soldar le vasija rotas, como hierro.* Pol. *Lutuie, zgiewam.* Vng. *Forrasztok, össze forlabok.* Ang. *To glewe or solder.*] Pomponius Isæconticus, si eam fepyam alieno plumbo plumbaveris, argento, ferrumineaveris, non dubitatur tuum fepyam esse. Plinius pro glutinare posuit lib. 36: Vitrum sulphuri incoctum ferruminat in lapides: hoc est, glutinatur in formam lapidis. Et lib. 35: Coleis eunque usum bitumen præbuit, ita ferruminatis Babylonis muris.

Fĕr. Instructio, ōnis. [דבק *deveq, a dua radice à libro exemplarium scribere, exemplo, imitari.* Gall. *Soudure ou ciment de metaux.* Ital. *Saldamento, saldatura, incollatura.* Germ. Gesamen leimung. Hispan. *Soldadura.* Pol. *Lutowanie.* Vng. *Forrasztas, össze forlabolás.* Ang. *A soldering.*] Paulus lib. 1. Rem. actio. 6. Item cum eunque, ff. de rei vend. Ferruminatio per eandem materiā facit confusionem: plumbatura verò non idem efficit.

Fĕrtĭlis, Vide FERO.

Fertum, ti, prolibi genere, Vide FARTVM.

Fervĕo, es, fervi, ve. Verbum, cui significatione supposito calco, ebullio. [רתח *rathach.* Gall. *Bouillir.* Ital. *Bollire.* Germ. *Sieden, wallen.* Bel. *Sieden, borrelen.* Hilp. *Hervir, bullir.* Pol. *Wrzeć, warzyć się.* Vng. *Forrok.* Ang. *To seethe, to boyle.*] Inde aqua propriè fervere dicitur, quum vi ignis commoveatur & agitatur: quod etiam bullire dicimus. ¶ Transtulerunt tamen ad ea, quæ quovis modo calefiunt, sive aliquo æstu agitantur. Sic vinum fervere dicimus, quod ex musto transiit in vinum. Plin. lib. 14. cap. 9: Medium inter dulcia vinum est, quod Græci ἀφρόζεον vocant: hoc est, semper mustum. Id evenit cura, quoniam fer-

vere prohibetur: sic enim vocant musti in vina transitum. Sic et in mare fervere dicitur quum æstu & fluctibus agitatur: unde & fretum appellatum volunt. Ovid. 15. Metamor. Ponticus vertigine fervet. ¶ Fervere opus dicimus, dum studio & diligentia elaboratur. Hominem quoque ira, odio, aut calore fervere dicimus, dum ira, aut odio, aut calore tacentes est. Cicero pro Quintio: Usque eo fervet fervetque avaritia, ut de suis commodis velit aliquam partem amittere, nequam partem huic propinqua sua illius ornamenti relinquat. Horat. 1. Epist. 1. Pectus avaritia, miseræque cupidine fervet. Ovid. 2. Metamorph. Atque animus subita fervebat ab ira, Arma adfectat capit. Martialis: Sacra libidinibus omnia fervent. ¶ Hujus contrarium est Deservere, quod est intermittere, & placidum fieri, seu à calore deficere. Composita à Ferveo sunt, Defervco, Effervco, Refervco. A quibus Defervesco, & Refervesco. Vide in suis locis.

Fervens, participium. Quod ballit, aut calidum est. [חזק rabeach, חמי, חרוץ, שקוץ. Gall. Bouillant, fort chaud, fervent. Ital. Bollente, caldissimo. German. Siedend. Hisp. Cosa hirviente, que hierve. Pol. Wrzący, gorący. Vng. Forro, hæg. Ang. That seetheth, or is hot.] Plinius libr. 7. cap. 2: Feruntque fluctus salivas, ut ferventis aquæ contactum fugere. ¶ Migrat interdum in nomen, admixtaque comparationem sibi Horat. 1. Serm. Satyr. 10: Quale fuit, Crassi cap. In ferventis sinum legerunt. Columella lib. 12. cap. 50: Ad potandum aquæ calidæ cantharus vel ideo non ferventi liniri oportet. Cic. 1. Offic. Nam fortis animus & magnus in omni re et perfecta sapientiæ ferventiaque est.

Fervĕo, ēre, adverb. am, Vehementer. [בחמימות, בחרוץ. Gall. Fervemment, ardamment. Ital. Ardentemente. German. Hitziglich. Hisp. Hirviendamente. Pol. Gorąco. Vng. Forrva, vetagan, hewnyelue. Ang. Hastily, carefully, fearfully.] Cic. in Oratore Quod Primus nec illi nec Attici nostri de rep. tam polite, tam ornate, magna illorum fama fuerit, & de ejus oratione ferventer loqui est cœptum.

Fervĕo, ēs, ŭi, ĭtum, ēre. Fervet. [רתח rabach. Vng. Meghewlik, forrok. An. To boyle or seeth, to make seething hote.] Cato de Re rust. Reponito nem polenta eodem addito, & oleo pota fervefacito. Idem cap. 125. Item fervefacito cum congio vini veteris. ¶ Fervefacio, pro calefacio. Plaut. Pleud. Eamque se primum fervefacturum aliquo. Fervefacta jacula, Cæsar 5. bell. Gall. ¶ Hinc componitur Infervefacio, quod est in re aliqua operam do, ut quid fervear. Cato: Sumito bacillum, conjecto in aquam fervente m, coquito paulisper, ut tu nectuda ut postea aquam detundito, non emunctico adcito oleum bene, & laticem, & cumini paululum, infervefacito paulisper.

Fervĭdus, a, um, penult. corr. Fervens, maximè calidus, ardens. [חרוץ rechitah, שקוץ. Gall. Fort et chaud et brûlant, bouillant. Ital. Bollente. German. Hitzig. Bel. Heet warm. Hispan. Cosa hirviente i que hierve. Pol. Gorący, rozpalony. Vng. Forro, hew. An. Scalding hoat.] Plin. lib. 13. cap. Nulla est in Italia pomi ingenita, nec in alia parte terrarum, nisi in calida: fugitiva vero nusquam nisi in fervida. Cicero 2. de Natur. deorum: Jam verò reliqua quarta pars mundi, ea & ipsa tota natura fervida est: hoc est, ardens maximè. ¶ Fervor & metaphoricè pro vehementi, ferox, diligenti. Liv. 7. bel. Pun. Quæ nimio ea hebetudine, præpropera, ac fervida ingenia imperatorum fuissent. Et Cic. de Clar. orat. Appii Claudii celsa illa, sed paulò fervidior erat oratio. Hinc fermentum dictum est, quòd fervendo crescit.

Fervĭde, penult. corrept. Adverbium. [בחרוץ, בשקוץ. Gall. Fervemment, ardamment. Ital. Ferventemente, ardentemente. German. Hitziglich, mit eyfer. Hisp. Hirvientemente. Pol. Gorąco. Vng. Forrón, heven, heevyelue. Ang. Hastily, carefully.] Plaut. Trucul. Fervide ut tota floret, ut olcum Nitidè nitet.

Fervŏr, ōris, m. t. Calor vehemēs qualis est ignis vel Solis æstus. [חם chom. Gen. Gal. Ardeur, fervour, grande chaleur. Ital. Bollore, ardore, fervore. German. Hitz. Belg. Hitte. Hispan. Hervor, calor de hervir. Pol. Gorąco. Vn. Hewig, felkiuô hewig. Ang. A burning heat or vehemency.] Plin. lib. 11. cap. 3: Iidem amantur æstivo fervore aurum erutum à formicis tempore hybernо. Horat. 1. Carm. Ode 26: Me quoque pectoris Tentavit in dulci juventa fervor, & in celeres jambos Misit furentem.

Fĕrŭla, æ, penult. corr. f. p. Baculus, sive virga qua pueorum manus feriuntur, unde & nomen habet: quamquam sint qui à ferendo malint deducere, quòd propter levitatem, ferres ferula pro ferrule solent uti. [שבט shebeth. κάμπη. Gall. Baguette, verge. Ital. Bacchetta, sferza. Ger. Ein Grab, Gerte oder Rute. Hisp. Cayado, vara de pastor, o palmatoria. Pol. Rózga, Laska. Vng. Pálgás vessző. Ang. A rodde to strike children on the palme of their hands.] Iuven. Satyr. 1: Et nos ergo manum ferulæ subduximus. Martial. lib. 10: Ferulæque tuæ tibi sceptra pædagogum Cedent. Colum. Nec manibus mittes ferulas. Idem: Ferulæque minaces Plantarum. Græcè κάμπη & per diminutionem κάμπιον dicitur. Inde apud Phronem in Phædone κάμπαξ, ministri Bacchi, quasi feruligeri nominantur. Bacchi enim ferulæ all gnantur, quæ asinis gratæ sunt in pabulo. Ideo asinus gratus Libero Baccho canit. Ferula annumeratur est inter exercitus rusticos à Plinio, lignum curricis loco habet, ligni autem loco fungoidem inde medullam, quemadmodo de cannabe fecimus, quamvis in multò majorem altitudinem & crassitudinem exerceat. Nascitur in locis calidis Italiæ & ubi alibi quam in Africa. Nulli frutinum levitas major, ob id gestata, facilis ad verberandum utum fructui præbet. Colum. lib. 3 In quo ferobe destinaveris nuces serere, terram ante tutam in modum semipedis pruito, ibique seminis ferulæ facito: quum ferula serra erata, cum tudito, & in medio alia ejus nucem Græcam vel avellanam accendito.

Fĕrŭla, æ, us, fœm. gen. [σκόροδον. Vng. Vgyeök.] Plinius lib. 18. Ab radice & pastinum in culmen geniculatum & concavum: ziza ea vero, in ferulaceum, scilicet taligiatur.

Ferŭla, ylvestris rapha. [Pol. Dziki zagiel.] Dioscor. lib. 4. cap. 159. Ferulæ descriptionem vide apud Dioscor. lib. 3. cap. 89. Plin. lib. 19. cap. 22. lib. 20. cap. 22. & lib. 24. cap. 2.

Fĕrŭlago, raphi, Dioscor. lib. 4. cap. 159.

Fĕrŭla, Vide Ferula.

Fēscennīni versus, ut autor est Festus, Carminis genus erat obscenitate & flagitio plenum: ita dictum quòd ex Fescennia urbe primum fuerit allatum: sive quòd fascinum arcere putabatur, quasi fascinnium. Martial. lib. 2. Satyr. Tempotius Triumphalibus Pallio quo fescenninos in eum Auspicus impulerit, aut Aregonaceo. Non est enim facile ea conscribere, qui potuit proscribere.

Fessus, a, um, Fatigatus: & tàm ad animum, quàm ad corpus refertur, ut autor est Valla lib. 4 Elegant. de quo in dictione DEFETISCOR. [עיף ayeph. κοπιάω, κοπιῶ. Gall. Las, lassé. Ital. Stanco, lasso, stanchezza. Germ. Müdigkeit. Hisp. Cansado. Pol. Zmęczenie. Vn. Fáradt, fáradság, fáradás. An. Wearied, wearie.] Virgil. 1. Aeneid. Tum Cererem corruptam undis, Cerealiaque arma Expedit fessi rerum. Vbi Servius. Fessi rerum hoc est penuria laborantes. Idem 2. Aeneid. Thessalis & rapida fessis in fluctibus ætra Allia, terpellaque, nebulas cornundi oleastri. Plin. lib. 7. cap. 52. Pueruum æstu & alterne fessum.

Festīno, as, pen. prod. act. p. Propero, maturo, celero, accelero. [אחר mahar חשׁ chaphaz. κατείδω. Gall. Se hâter, s'avancer, s'augmenter. Ital. Affrettare, affrettarsi. Ger. Eylen. Bel. Haesten. Hisp. Apresurarse, apresurarse. Pol. Spieszyć, kwapić się. Vn. Siettés. An. To make haste, to speede.] Virg. 2. Aeneid. Festinate viri: nam quæ tam fera monstra Cernitis? Sequitur Plin. de viris illustr. Sed quum ad Camerinã ab hostibus obsessam festinaret, à Pœnis in angustiis circumactus est. Plaut. in Alin. Remigio, veloq; quàm potueris. Festina, & fuge. Interdũ festinare est trepidare, & turbari. Salust. Festinantibus in summa inopia patribus. Terent. in Adelph. Quæ festinas, mi Geta? animum recipe. Idem in Eunuch. Quid istuc quid festinas? tam quæ quæris Pythias?

Fēstīnātus, a, um, passivum. Tacit. de moribus Germ. Nec virginea festinatur: eadem ad conjugium ætas: pari juventa.

Festinātus, participium. [מהיר mahir. κατείδω. Gall. Hâtif, fait en hâte. Ital. Affrettato. Germ. Geeylet. Hispan. Apresurado, apresurado. Pol. Spiesznie, kwapliwie. Vng. Hamar való, sietetett. Ang. That is done in haste, hastened.] Plin. in Panegy. Quisquis & festinatis honoribus amplificat atque auget, & majoribus suis reddit. Tacit. in vita Agricolæ: Ita festinatæ mortis grande solatium fuit.

Festīno, āvi, ātum, āre. Propero. [חשׁ chaphaz. κατείδω. Gall. Hâter, dépêcher. Ital. Affrettare, fretta. Germ. Eylen. Hisp. Apresurarse à que corra. Polon. Kwapliwie. Vng. Siettetés, hamarság. An. To make haste, to speede.] Cicero pro Milone: Quæ causa, cur Romam properares? cur in noctem se conjiceret? quid afferebat festinationem? Columel. lib. 11. cap. 2: Quò cautior villicus vel abstinere possit operibus, vel festinationem adhibere.

Festinantĕr, adverbium à festinans, Celeriter, & citò. [מהרה meherah,

[illegible] [ital]. [illegible] Hisp. Apressadamente. Pol. [illegible] An. [illegible] matutinam festinanter dictu[illegible] mane esse boatus. Plin. lib. 17. cap. 11. Quia hi [illegible] germinant.

Festinanter, adverbium à festinans, [illegible] Gall. Hastivement. Ital. Frettolosamente. Germ. Behend. Hisp. Apressadamente. Polon. [illegible] Vulgar. Hastrowagyel, sier. Ang. Hastily, make speede.] Plinius lib. 18. cap. 12. Quod in festinato propagatur, laudis calore transferre. Quintil. lib. 4. capite 2. Quam nihil properato, nihil festinato recte fieri videtur. Mela.

Festinus, a, um. Celer, properans. [illegible] Gall. Hastif, soudain. Ital. Veloce. Germ. Eilend. Bel. [illegible]. Hisp. Presto, ligero, ligero. Pol. Rasspiesny. Vng. Sietseges, hamar. Ang. Hastie, speedie, speedie.] Cic. Attic. lib. 9. Festino enim finire munus decurio, etiam in decurio[illegible] meas communem non dolitum. Ovidius 12. Metamorph. - cursu festinus anhelo Advolat armenti custos Phocaeus Aretos.

Festinè, Adverb. [illegible] Gall. Hastivement. Ital. Frettolosamente. Germ. Eylends. Bel. Hast. Hisp. Apressadamente. Polon. Rasspiesnie. Vng. Sietseges, hamar. Ang. Hastily, speedily.] Cicero Attico, lib. 4. Si quid forte de comitiis, de Republica [tales enim tu haec festinè odorari] scribas ad me.

Festivitas, festivitatis, Vide FESTVS.

Festrā, Oltium in templo dum in sacrario, ab fenestra per detractionem mediae syllabae. Festus.

Festucă, cæ, genit. prod. [illegible] Minima quæque res, & levissima. [illegible] Gall. Festu, vaisseau de fresne arbre. Ital. Festuca, fuscella. Germ. Ein angster stro Bel. Een vezeke. Hisp. Cañuela o paxilla cosa pequeña. Pol. Pamke, zapałka. Vng. Szalma. Ang. A festu, a straw or twigge fitte of a tree.] Columella lib. 8. cap. 14. Per quos fenestrae, furcaeque in aviarii pariete fragendi sunt. Plinius libro 9. cap. 10. Fœminam cornicum fugere, donec mas festucam aliquam imponat aversæ. ¶ Festuca, virga Prætoria quæ imponebatur servo quem dominus apud Prætorem manumittebat: unde & vindicta dicebatur, quod ea in libertatem vindicaretur, ut colligi potest ex Plauti dicto libello, quem de Servo manumisso vindicta inscripsit. Plautus in Mil. Quid ea fingemur, ut festuca facta serva, an libera est? Perf. Sat. 5. Non in festuca victor quam jactet inepte. ¶ Ne move festucam, proverbium, ubi quis omnia turbare impune conatur.

Festucārius, a, um, adjectivum. [illegible] Gall. De festu, de fresne. Ital. Di canuccia, di festuca. Germ. Von einem Bet aus stro. Hisp. Cosa de paxa o de cañuela. Pol. [illegible]. Vng. Szalmabeli. Ang. Of a straw.] Gellius lib. 20. cap. 1. Idcirco festucarium significare volens herilem, non ut ac Prætoreum solitum est, legitimis actionibus, neque ex jure manu consertis, sed astu, ficteque, & vera vi, atque solida, quod videtur dixisse, confectis vim illatam credens, & festucam aliam, quae verbo dicebatur, non quae manu fieret, tanquam vindictam, & cruentam.

Festucago, Aegilops, vel Stomos apud Dioscor. Libro 4. capite 140.

Festus, ta, tum. Dies festus, festiatus, feriatus. [illegible] Gall. Feste, solennel, solevel. Ital. Festa, festivo, festiva. Germ. Fest, feyertäglich, zu einem Fest gehörend. Hisp. Cosa de fiesta que se debe guardar. Polon. Swiąteczny. Vng. Ünnep. Ang. A festivall day to be kept holy.] Vacat festi dies, in quibus vel sacrificia diis offerebantur, vel epulationes celebrabantur, vel ludi in honorem eorum agebantur, vel feriæ observabantur, negotia. Plautus in Aulul. festo die si quid prodigatur, Profecto operibitur, nihil peccabitur. Virg. 1. Georg. Quippe etiam festis quaedam exercere diebus Fas & jura sinunt. Idem lib. 6. Aeneid. - Sollemne sacrum perfecto more novemque Festa dies. ¶ Hujus compositum & contractum est. Profestus est, Profesti dies, qui hominibus ad rem vel privatam, vel publicam administrandam concessi erant. ¶ Quod ad aquae festas dicitur, ac festum diem pertinens est. Festae frondes, auae festis adhibentur.

Festivus, a, um, penult. prod. Lepidus, urbanus, facetus. [illegible] Gall. Plaisant, joly, mignard. Ital. Festevole, faceto. Germ. Artig, zierlich & Bel. Fraey. Hisp. Cosa leve, graciosa y donosa. Polon. Smieszny, wdzięczny, miły. Vng. Szives, kedves, tréfás. Ang. Pleasant or merie, merie, pretie.] Ut, Festiva oratio, dictum festivum. Cicero lib. 1. Officior. de Graecis: Dulcem & facetum, festivaque sermonis. Plautus in Mil. Nimium festiva mulier operam prabuit. Terent. in Adelph. O mi pater festivissime. ¶ Quidam etiam festivè pro festo accipiunt, live ad festum pertinentes sunt, Festiva gaudia. In hac tamen significatione apud veteres non inveniet.

Festivè, adverbium, Belle, facetè [illegible] Gall. Plaisamment, joyeusement, rarement. Ital. Piacevolmente, allegramente. Germ. [illegible] Hisp. Con gracia y donosura. Pol. Zartobliwie. Vng. Kellessen, szépen, nyájasson. Ang. Pleasantly, merily.] Cic. ad Quint. Frat. lib. 2. Quanquam ante aliam festivam video esse futuram, nullo modo quovavi. Idem ad Att. lib. 4. Soles enim tu haec festivè odorari.

Festivitās, adverb. [illegible] Vngar. [illegible] Gellius Lib. 1. cap. 2. Severè honori ac festivitati vitae.

Festivitèr, adverb. [illegible] Vng. [illegible] Gellius Lib. 9. cap. 5. Atque ubi Iuliano festivitèr, nature quaerenti, inquit, quid femina.

Festivitās, tatis, f. t. Lepor, & urbanitas sermonis. [illegible] Gall. Gaudisserie, joyeuseté. Ital. Piacevolezza, gentilezza. German. Lieblichkeit, Freundlichkeit. Hisp. Agudeza, donayre. Pol. Zartobliwość. Vng. Kedvesség. Ang. Merth, pleasantnesse, mirthe.] Autor ad Herenn. Lib. 3. Illud genus narrationis quod festivitatis postulat est, debet habere festivitatem. Cicero de Clar. Orat. Festivitate igitur & facetiis, inquam, Caelius L. & superioribus, & aequalibus suis omnibus praestitit. Plautus Capt. Lucrum, ludum, jocum, festivitatem, ferias, &c. Terent. Eunuch. Ac fortunam eo laudem, quae gubernatrix fuit: Animum patris festivitatem, & facultatem?

Feudum, barbaram vocabulum à Gortis ortum, quo significatur genus clientelae, quo vel cigones, vel vectigal, vel praedium aliquod ea lege alicui datur, ut ipse scriptus patrem atque haeredes beneficiantem semper tueatur. Vt Montanari observationem lib. 11.

Feuxaspidion, Polium montanum apud Dioscor. libro 3. capite 122.

Fex, Vide FAEX.

F

F. I. In notis ac inscriptionibus fieri solitum. F. B. Fides bona. FIC. fidem, vel fidei commissum. FIC. P. C. Fidem reipublicae causa FID. Fides. F. D. D. fide dignus. FID. fidium. FID. IMP. fides Imperatoria. FID. INTEMP. fides intemperata. FID. P. C. fides patrum conscriptorum. FID. P. R. fides populi Romani. FID. R. fides regia. FID. RP. fides Reipublicae. FID. S. fides Senatus. FID. SER. fides servi. F. FIL. filius. F. FR. fratres.

Fiber, Animal in Ponto, sic dictum à fibris: hoc est, ab extremis oris amorum quas colit, & ac maximè tolit videri. [illegible]. Gall. Vne beste qu'on appelle mouton. Ital. Animale. German. Ein Bock. Hisp. Animal. Pol. Bob. Vngar. Hod. Ang. a beaver, a grave] Castalis enim ea ripa cuticulis, eandem intra aquas tenet, reliquo corpore in terra habitat. Alterum Magnus dixit habere pedes anteriores quibus facilius natent anteriores, eam nos. Vide in dictione CASTOR. ¶ Est & fiber, genus vulpe quadrupes taxandissimum, teste Sexto. Plaut. Sicine tibis quotidie, quasi fiber fricem.

Fibrandula, ae. Plin. lib. 17. cap. 28. Fibrinas pelle detergunt.

Fibra, fibrarum. [illegible]. Omnium extremitates vocantur. Ab antiquo ad culmo Fiber, bra, brum, quod idem erat quod extremum. Varro: Ne tolle quidem. Lat. factum est abortivo à verbo Fino, eodem modo quo à trunco uber, à tuo uber, à cracco crabber. Goes, Port. Gall. Poinct veloux et menuz comme un cheveu, comme fleur, extremité de toutes choses. Ital. L'estremità de tutte le cose. Germ. Die ausserste spitzchen eines dinges: als an einer Leber die Bläslein an Birnen die Zäserlein so daran hangen: an den Wurtzen die kleinen Würtzlein etc. Hispan. La postrera cabeza de todas cosas. Polon. Zelazko maczy, dat wegielek. wegiel, gniazdo, ziele, albo wąsiczek. Vng. Rost, kanaf, szálacska. Ang. Small veines [illegible], the border of any thing.] Vocis & jecoris & cordis, & conjunctarum visceris extremae partes, fibrae dicuntur. Virgilius lib. 8. nare fibris requies datur ulla renatis. Et Celsus pulmonis fibras nominat, haec 4. cap. 1. Pulmo spongiosus, idemque primus caper, & hergo primae ipsius fibrae, tu duras fibras angulo habuisse modo dividitur. Plinius lib. 11. cap. 37. Mutiam jecoris fibrae, ad numerum Lunae dierum in mense congruere dicuntur, totidem inveniri. Quin & minuta radicem in arboribus herbisque capillamenta, haec nomine appellantur, Ita Plinius libro 17. cap. 10. de arborum inoculationibus: Ita solum eligi oportere quam maxime nitrosum, ne penetrans sol exurat fibras. Virgil. 1. Georg. - & cornuta tubae fibris. Columella de alijs: Quum terram, cujus fibras ea semina spicat, tam arctam, idem libro ultimo de rapis: Post secari dierum mediam fibram rapi gustato, sic decepere falsum. Cicero 1. de Divinat. Simul nec qua dictum in extis, quae fibra aliter accipio: quae causa sit nescio. Persius Sat. 1. - nec cum mihi cornea fibra extrudit, non sunt mihi ira dura praecordia, ut laudis amore non capiar, nec unit Budaeus. Idem Satyr. 5. Quod latet arcana non enarrabile fibra.

Fibrātus, fibrata, fibratum, adjectivum. [illegible] Vn. Rossor, lutulen-

nisi. Ang. That hath fwal things to fle heare, let him enyoy.] ut, Fibrosa radix, cespitum modo. Plin. lib. 25. cap. 5.

Fibulă, æ. pen. corr. f. p. Proprie omamentum singuli ad vestem utriusque latus. [פְּרָזוֹן, chasach, segnac, segnon. Gall. Une boucle, agrafe. Ital. Fibia. Germ. Ein spang, oder bindeschlos an einem Gürtel. Bel. Een gespe. Hisp. La hevilla de la cinta o vestidura. Pol. Spinka, sprzączka, zatrzask. Vng. Kapocs. Ang. A buckle or clasp.] Virgilius 5. Aeneid. Aurea purpuream subnectit fibula vestem. ¶ Dicitur quandoque pro circulo æneo quo adolescentulorum virilia lorum strictum, conservandæ vocis gratia, quæ ex Veneris ulu debilior redditur, tolet, & asperior. ¶ Ob id etiam huiusmodi fibula, Comœdorum, Histrionumque pudendis adhiberi, quòd illi pusillum hominum generi vocalitas sit necessaria. Martial. lib. 7. Menophili pene tam grandis fibula vestit, Vt sit Comœdis omnibus una satis. Idem lib. 14. Dic mihi simplicius, & Comœdis Cinnamus fibula quid pudet? Cantas ut saltent. Hinc deducitur verbum fibulo, & eius compositum infibulo: hoc est, circulum æneum pene adduco. Idem Rufulam vetabo, hoc est, fibulam hujusmodi loveri. Vide plura de fibula apud Cornelium Celsum, libro 7. cap. 25. Columellam lib. 6. cap. 4. de Bobus sic habet: Aenea fibula pars auriculæ latior circumfertur ita ut minante sanguine, ne cruor ullus effluere dubius appareat, erebrato. Interunda tenuibus venis plumbea fibula leguntur fibulæ. Auct. Fibula dimittantur antiquis malunt. l. c. 29. Tum parva animalium interna, quæ fibulo clavo, cum hirquino sanguine, & aurea fibula cruentandæ ornatum donat. Idem 9. bell. Maced. Quorum alter Prætorianus equites catellis, ac fibulis donavit. ¶ Fibulæ tenuibus foliis dicuntur serratæ, & spatosa figura conjungantur. Cæsar 4. bel. Gall. Hæc omnia quæ insperi hiberna tribus munitis quorum eorum rigorum junctura distabat, binis utrinque fossis, ab extrema parte distinebatur. Ab hoc nomine dicitur Sol fibulum, vel inferna albam præterea, quadrangulam, oblongam, quod in capite Vestales tæniis cingebantur, ad quæ fibula consuetebant. Sarur.

Fibulo, as, are, a fibo. Fulcire, continere. [חִבֵּר, chibbér, hibbelak. Ingerire. Gall. Soutenir, appuyer, entretenir avec des boucles ou agrafes. Ital. Affibiare. Germ. Zu samen hefften / den Kleidern etwas thun. Bel. Zamen hechten. Hisp. Fazer broncha, hazemar. Pol. Zatrzasnąć, zatrzaskiwać. Vng. Sokapcsolom. Ang. To buckle or fasten together.] Columella libro 11. Omnesque parietum & fol. junctura restractis pulvinis fibulantur: quoniam fere quum his partibus ædificia rimas egerunt, cava præbent, ac latebras subterranis animalibus. ¶ Hujus composita sunt, disfibulo, retibulo, & infibulo. Et autem infibulare, super glandem penis fibulam, hoc est, circulum æneum indurare: quod fiebat duabus de causis, vel vocis servandæ gratia, vel valetudinis, id quod jam dictum est. Vide de hoc Cornelium Celsum libro 7. capite 25. Refibulare, est fibulam tollere, fivelare. Martial. lib. 7. Et cujus retibulavit tergidus fabet penem. Idem significat ac effibulare. Papinius Statius, & torto chlamydem disfibulat auro.

Ficarfilis. Vide FICVS.

Ficēdulă, æ. p. Avis est quæ ficuum esu pinguescit. [סַנְוֵנִית, sanvenith. Gall. Becasse, espece, oiseau qui vit de figues. Ital. Beccafica. Germ. Ein feigenfreß. Hisp. Aue que comen los higos. Pol. Drozd figowiec, owsianka. Vng. Szeregely. Ang. A migthrush, a bird that eateth figs.] de qua sic Martialis lib. 13. Quum me ficus alat, quum pascar dactylus uvis, Cur potius nomen non dedit uva mihi? Idem ad Cerealem. Cerea quæ patulo lucet fenestra lumbo. Iuven. Satyr. 14. & eodem jocu narrantes. Me gese Ecclesiasticum dicis? ubi dum parcere. Quo in loco dictionis hujus antepenultima corripitur, quæ in versu Martialis jam citato producitur. Plinius lib. 10. cap. 29. Alia ratio Ecclesiastes nam formam simul colorem que mutant. Hæc nomen non nisi Autumno habent, quibus melancorypi vocantur. Gell. lib. 19. cap. 8. Fuisse tamen in fuisse veterum in cœnis lectis delicatas luxuriam, ut negarent avem ullam, præter ficedulam tostam convivis oportere.

Ficus, [תְּאֵנָה, teenah. Gall. Figue. Ital. Fico. Ger. Ein feige. Bel. Eenvege. Hisp. Higo, figa. Pol. Figa. Vng. Fige. Ang. A figge.] Tria nomina significat, fructum scilicet, arborem, cuncta. Græci συκον vocant, deinde arborem ipsam, quæ hunc fructum profert, quam illi συκην appellant, tertiò ulceris genus in locis pilosis nascens, à similitudine fici fructus ita appellatum. Pro hac significationum varietate diversa habet genera & declinationes. ¶ Nam quum pro fructu accipitur, tam secundæ declinationis est, quàm quartæ. In secunda tamen declinatione rem masculini generis est, quàm fœminini: in quarta verò tantùm fœminini generis. De secunda declinatione hæc erunt exempla. Plinius libro 16. capite 26: Ficimirabiles sunt, & abortivi, qui nunquam maturescunt. Macrobius libro 3. capite 20: Grossi appellantur fici qui non maturescunt. Quanquam Punici lecto hodie sic habet: In ficis suitabiles sunt & abortus qui nunquam maturescunt. Idem apud Macrobium hodie sic legitur: Grossi appellantur fici quæ non maturescunt. Et (ut ingenuè quod sentio, proferam) nulla aut certè paucissima de genere masculino possunt adduci testimonia: hîce præsertim duobus locis immutatis, quibus maximè nitebantur qui in masculino ioveni asserunt. Valla tamen in secunda declinatione tàm masculinum quàm fœminineum esse fecit: quod etiam ex hoc apparet, quòd hanc nomine pro morbo, qui à fluibus similitudine dictus est, in masculino genere utamur. Huc accedit diminutivum ficulus, quod quum sit masculini generis, videtur ipsum etiam primitivum ejusdem esse generis. Solet enim fere semper omnium à quo ejus esse genera cujus sint primitiva: quam tamen hoc nonnunquam fallat. Quicquid sit, frequentius certè fœminineum est: ut apud Varro, libro 1. de Re rust. Ficus (inquit) fœmen naturalem intrusit ex ficu quam edimus. Et paulò post. Quum enim rasticulas per ficos quas edimus, maturas perfrui, deas quæ maturuerint, complicant. Plin. lib. 15. cap. 18: Ut cel. quo genere pomarum ficus amplissima est. De quarta declinatione etiam hæc quoque occurrunt exempla. Juvenal. Satyr. 14: Ut via alterum decerpere ficum. Martial. Res mira est, ficus non habet unus ager. ¶ Ficus pro arbore, gen. fœm. est, & secundæ vel quartæ declinationis. [συκη. Gall. Figuier. Ital. fico. Germ. Ein feigenbaum. Bel. Een feigenboom. Hisp. Higuera. Pol. Figowe drzewo. Vng. Fige fa. Ang. A figge tree.] Varro: Ficus quæ de cujus materia nata est, ideo sequitur calorem, quo fiunt in locis frigidis ficeæ ferè non proclive. Mart. Ficum captans ex ambiguo. Ficetum potuit pro obscœnis partibus fieri: ficus hoc est, multis ulceribus, quæ ficus vocant, obsitis. Sic enim habet lib. 12: Ut pueros emeret: Labienus, vendidit horum, Nil nisi ficetum nunc Labienus habet.

Ficārius, a, um. Quod ex ficu est, aut ad ficum attinet. [συκινος. Gall. De figuier ou figue. Ital. Di fico. Germ. Von feigen gebäret. Hisp. Cosa perteneciente á higuera. Pol. Do figowe y pochodzący, figowy. Vng. Fügefabol való. Ang. Of a figge, or figgy tree.] Plinius libro 11. capite 35: Ficarios culices cupressus generat. Cato cap. 48: Fò sarmenta aut ficarias stantes imponito, quæ frigus arceant & solem.

Ficārĭă,

Fĭcŭlnĕus, ficulnea, ficulneum, adj. Ficulneus, Plin. Ficulnea arbor, Col. lib. 5. cap. 11. Ficulnea religa.

Fĭcŭlnĕus, a, um, adj. Ficulneus, Plin. Ficulnea arbor, Col. lib. 5. cap. 11. Ficulnea religa.

Fĭcŭlnus, a, um, adj. Ficulneus, Plin. Ficulnea arbor, Col. lib. 5. cap. 11. Ficulnea religa.

Fĭcŭlus, a, um, adj. Ficulneus, Plin. Ficulnea arbor, Col. lib. 5. cap. 11. Ficulnea religa.

Fĭcŭlus, i, m. Ficulneus, Plin. Ficulnea arbor, Col. lib. 5. cap. 11. Ficulnea religa.

Fĭcŭlus, i, f. Ficulneus, Plin. Ficulnea arbor, Col. lib. 5. cap. 11. Ficulnea religa.

Fĭcŭlus, i, n

Fidēcommissum, n. s. [Gell. *Cedat igitur opus eum hæredi, & quicunq; est heredis regarde de bonne foy facti, & fidecommissi.* Germ. Treuhandgut, Treuhandschaft. Hisp. *Cosa encomendada.* Pol. *Powierzone.* Vng. *Hitre bizott dolog.* Ang. *Trust.*] Ea res dicitur, quæ alicui fide committitur. Cic. pro Flacco. Ut ea, quæ ille fidei suæ commissa dicebat, ipse sibi data esse fingeret. Ibidem. Ut ea, quæ ille fidei suæ commissa dicebat, ipse sibi data esse fingeret. Ibidem. Ut ea, quæ ille fidei suæ commissa dicebat, ipse sibi data esse fingeret. Ibidem. Ut ea, quæ ille fidei suæ commissa dicebat, ipse sibi data esse fingeret.

Fidēcommissārius, a, um. Habet partem significationem: nam est is, cui fides commissa est accepta. [Germ. Treuhandisch. Vng. *Hitre bizott dolgos.* Ang. *Trustie.*] Vlp. l. Fideicommissa. Fideicommissarius adeo alienare debet, ut ex parte pecuniæ rem compensat, quam non hac ratione exegit, ut fideicommissum privatæ fidei commissio, possit adhuc fideicommissi petitio locum superesse.

Fido, is, fisus, ere, Fidem habeo, credo, spem fiduciæ, in aliquo repositam habeo: & tum cum ablativo quam cum dativo construitur. [בטח *batach*, נשען *nasan*, *confido, innitor, et nitor.* Gall. *Se fier, croire, et quelque un, ou à quelque chose.* Ital. *Confidarsi, fidarsi.* Ger. Trawen, glauben. Bel. Betrouwen. Hisp. *Confiar de alguno.* Pol. *Vfam, wierzę.* Vng. *Hiszek, bizom.* Ang. *To trust, to believe.*] Invenio Fidunia eloquio Ciceron. Virg. v. Aen. & fidere nocti. Plin. in Epist. Liberfuit, & apud solos curas & metum exclusit: fidentis quoque ingenio parùm fidi mortis timentis periculum fugere. ¶ Aliter compositus sum, Confido & diffido, pro prodigus fuit contrarium. Nam confidere, idem est quod fidere. Cic. ad Att. Itaque recusabat ab eo, quod parum confidentia sua cum illorum constare. Contrà, diffidere sibi idem non habere. Cæs. de Bel. Gal. Necessariis rebus animis ficiendum, nec adversis diffidendum esse. Ibi.

Fidēnter, adverb. Intrepidè & cum fiducia confidenter, audacter. [בטחון *bitachon*, מבטח *mibtach*, בטוח *batuach*.] Gall. *Asseurement, hardiment.* Ital. *Fidatamente, confidentemente.* Germ. Vertrauenlich, dreistlich. Hisp. *Confiadamente, animosamente, fuertemente.* Pol. *Sprawnie, ysmiele, pewnie.* Vng. *Bizonnal.* Ang. *Boldly, audaciously, confidently.*] Cic. 2. de Orat. Familiæ fidenter homo parum sanus confugere, ratiocinem haberent respondit. Idem 2. de Divin. Tum de Lysandro gaudens exclamabat: quod fidentes fixisset. Fidentius sibi habere animi, Idem ad Att. lib. 9.

Fidēntia, æ, p. Fiducia animi confisa, & fortitudinis pars, per quam animus in bonum in se fiduciæ cum certa spe sollicitudinem. [מבטח *mibtach*, בטחון *bitachon*. Gall. *Asseurance, confiance.* Ital. *Fidanza.* Germ. Treuwung, gewisse zuversicht. Hisp. *Confiança, seguridad.* Pol. *Pewne vfanie.* Vng. *Bizodalom.* Ang. *Boldnesse, assurednesse, confidence.*] Porrò autem in malo, quemadmodum & fidens, unde deducitur. Confidentia autem & confidentia plerunq; in malam partem. Cicer. Tusc. Qu. fortis est fiducia, quoniam confidens malis opponendi consilii ne in vana proruat: desectum verum à confidendo, quod mollis est quidem est, fidens, is profectò non extimescit. Idem 2. de Invent. Fiducia partem esse fortitudinis, per quam magnis & honestis in rebus multum ipse animus sibi fiducia cum certa spe tolerandi videtur. Idem 4. Tale fere fiducia est, firma animi confisio, fertur ea quadam est & spatio gravis, non temere assentientis: metus quasi est defidentis exspectatio & impendentis mali.

Fidēlis, is, ome. à fide. Qui fidem, vel certè fidem adhibere possumus, fide præditus, fidem facere solitus. [נאמן *neemán, ne'eman.* Gall. *Fidele, loyal, feal, leal, fiable.* Ital. *Fedele.* Ger. Treu, getrewe, glaubig. Bel. Getrouwe. Hisp. *Cosa fiel.* Pol. *Wierny, godny wiary.* Vng. *Hiw.* Ang. *Faithfull, faithfull, true hearted.*] Terentia Hecyra. Perpol quàm paucos reperias meretricias Fideles, evenire aut rarò Syre. Cic. ad Serv. Aut quem tuorum fidelio voles, ad me mittas? Idem Qu. Fratri. Græcorum familiarissimus patrum fideles suos. Terent. in Hecyra. Quàm fidelis animo, & benigna in illum, & clementi fuit. ¶ Transfertur etiam ad inanimata. Plin. lib. 16. cap. 36. Corandum comitis. Aut enim propluma componatur, illatis replenturubi manu fiare calle induruit, fiat ex Belgis, contusis & arte redactis. Avium cùm fissus ferrumen texitur, glutino tenacior, rimisq; explendis fidelior pars.

Fidēlitās, ātis. Observantia fidei. [נאמנה *neemáná, ne'emanah.* Gall. *Fidelité, loyauté, seurté, asseurance.* Ital. *Fedeltà.* Germ. Glaubenhaltung, treue. Hisp. *Fedelidad.* Pol. *Wiarygodność.* Vng. *Hitsegh.* Ang. *Truthfulness, assurednesse, faithfulnesse.*] Cic. ad Qu. Fratrem lib. 1. Quibus in rebus omnibus fidelitas summa est, quod pollicitus es credo, præstabis. Idem ad Attic. lib. 9. In his cum fortunis perutilis ejus & operæ & fidelitas esset.

Fidēliter, adverb. [נאמנה. Gall. *Fidelement, seurement, loyaument, assurément.* Ital. *Fedelmente.* Ger. Treulich. Hisp. *Fielmente.* Pol. *Wiernie.* Vng. *Hiuen.* Ang. *Faithfully, truely.*] Liv. 3. bel. Maced. Constanter & fideliter permanere in amicitia populi Romani. Horatius 1. Epistol. Percantatorem fugito, nam garrulus idem est. Nec retinent patulæ commissa fideliter aures.

Fidēlē, aliud adverb. [Vng. *Hiuen.*] Plaut. in Capt. Fac fidelè sis fidelis, cave fidem flaxam geras.

Fidēlis, e, um, fidelis. [נאמן *neemán, ne'eman.* Gall. *Seur, loyal, feal.* Ital. *Fido, fidato, fedele.* Ger. Treu, getrew, glaubig. Bel. Getrouw. Hisp. *Fiel de quien se puede fiar.* Pol. *Wierny, godny wiary.* Vng. *Hiw.* Ang. *Faithfull, trustie, faithfull.*] Cicer. de Amic. Quos Tarquinius dilexerat, quum exul esset? Si ne illi exilii quos fidos amicos habuerat, & quos infidos. Idem 2. de Finibus. Incitat ad hominum societatem justitia fida custodia. ¶ Hujus compositum & contrarium est infidus, pro quo Cæsar. nam Perfidus pejor. Cæs. fides fit. Liv. 2. ab Urbe condita regni fucietas.

Fidēlis, comparativus. [Vng. *Hiuebb.*] Justinus histor. lib. 6. Ve eos filii fideliores & domum infidiores reddiderit.

Fidēliter, adverb. Fidelitèr. [נאמנה. Gall. *Fidelement.* Ital. *Fedelmente.* Germ. Treuwlich. Hisp. *Fielmente.* Pol. *Wiernie.* Vng. *Hiuen.* Ang. *Faithfully, truely.*] Cicer. Cæl. libro 2. Ne me illa irrisent, quæ mihi à te adhiberent fidelitèr atque amanter hæc proponuntur.

Fidūcia, æ, f. fidentia: hoc est, certa quædam opinio & spes de se vel de alio concepta. [מבטח *mibtach*, בטחון *bitachon*, מעוז *maoz*, מחסה *machseh*, מפלט *miphlat*, מנוס *manos*, &c. Gall. *Fiance & asseurance.* Ital. *Fidanza, fede, fidanza.* Ger. Zuversicht, zuversicht. Bel. Betrouwelinge. Hisp. *Confiança, seguridad.* Pol. *Vfanie, nadzieia.* Vng. *Hitsegh, bizodalom.* Ang. *Confidence, trust.*] Sanè nunc, tàm in meliorem partem quàm in deteriorem. Cicer 2. Verr. Hasce hominem præpotentem, cujus fiducia provinciam spoliabat? Idem Qu. Fratri. Nihil est quod posthac tuæ fiduciæ committas. Idem de Amicitia: Vera gravitatis in quavis re habita benevolentiæ putat esse fiducia. Virg. 1. Aeneid. Tandem vos generis tenuit fiducia vestri. Idem 9. Aeneid. Certa quies Rutulos habeat fiducia retum. ¶ Accipitur etiam fiducia pro contractu quo Deus alterius fecit, cum eadem ipse sibi andit tantùm causa mancipii accipiendi. Inde dicta appellatione quòd fide ac probitate emptoris fieri eum vendi rem inter familiares. Boëthius in quarto Commentario Topic. Fiducia (inquit) accepta dicitur, cùm quis rem aliquam ea lege mancipat, ut mancipium à quovis rursus accipiat. Velut inquis temporis dubium tenens, amico potentiori fundum mancipio reddituro quoad tempus illud dubium præterierit. Cicero pro Flacc. Pecuniam adeò exercuisse grandi fœnore, fiducia tamen acceptâ occepisse. ¶ Hanc fiduciam tibi cùm Iam tenes hodie atque possides. Crediti, inquit, adolescentulo grandem pecuniam fœneratitiam, accepit tamen fundo fiduciario, quem restituas quum tibi pecunia una cum usura fuerit reddita. Inde fiduciam mancipationem veteres vocaverunt, quam hodie dicimus *Venditionem cum regressu*, sive sub redimendi potestate contractam: & tem ipsam fiduciam, quæ alteri ea lege traditur, ut postea reddatur ei qui mancipavit. Livius 2. de bell. Maced. Optimum rantis eam Nabidi Lacedæmoniorum tyranno, velut fiduciam dare, ut victori sibi restitueret quid adversi accidisset, ut ipse haberet. Loquitur de Corintho, quam Philippus bellum Romanis illaturus, Nabidi ea lege dederat, ut si victor es bello redisset, filius restitueretur. ¶ Inde fiduciarius heres vocatur ab Labeone in l. Scies ad Trebell. quem alias vocamus fideicommissarium, quòd hæreditatem velut fiduciariam videtur accepisse, quam mox alteri sit traditurus. Ad hunc etiam modum Cæsar bel. Civil. lib. 2. Operam Legati vocat fiduciariam: quia Legatus præstat eam suam ab Imperatore accepit, quam redeunti ad exercitum Imperatori debet cedere.

Fidēs, fidium, f. Lyra, cithara, instrumentum musicum nervis instructum. [נבל *nebel*, כנור *kinnor*. Gall. *Vne harpe, ou de quelque autre sorte.* Ital. *Una sorte d'altro strumento che habbia le corde nella cassa.* Germ. Geigen, oder sonst ein saitenspil. Bel. Snaten. Hisp. *Instrumento musico de cuerdas.* Pol. *Seven cithary, cytrzycky.* Vng. *Lant hegedre való.* Ang. *An harpe, gitterne, fidle.*] Cicer. de Leg. Severa illa Lacedæmoniorum nervus fuisse quòd plures quàm septem haberet, in Timothei fidibus dicendi. Idem de Orat. Omnes voces, ut nervis fidibus, ita sonare à nostro animo in nostra pulsæ. ¶ Legitur & in singulari num. fides, fidis, quod ego tamen rarò alibi reperias quam apud poëtas. Cicero in Arat. Cedat Cæa fides Cydenia. Persius Sat. 6: Arq; marem strepitum fidis intendite Latinæ. ¶ Nihil ad fides. *Οὐδὲ κεφὴ τῇ χελώνῃ.* In eos quorum vita vehementer est inæqualis, quorùm mores ab oratione dissident. Ex Lucian. & Plutarc. ¶ In hac significatione Scaliger masculini generis esse contendit: lib. 1. Instit. Grammat. quod tamen falsissimum esse Latinè, loquentium usus ostendit.

Fidēs, ĭdis, æ, diminut. parva lyra, parva fides. [Anglice. Gal. *Vne petite harpe*

dis harpe en peetre verde. Ital. Cetarina, cetaretta. Germ. Ein gestimmet Saytenspiel. Hisp. Cuerto de cuerda. Pol. Skrzypiczky, harfa. Vng. Hurunka. Ang. A little harpe, a gittern or rebecke.] Gell. lib. 11. Sed enim Achæos Humerus pugnam indipiscatur, non fidicularum tibiarumq; concentu conspiratam. Cicer. lib. 2. de Nat. Quid si platani fidiculas ferrent numerosè sonantes, idem scilicet censeres, in platanis inesse musicam? ¶ Est & FIDICVLA inter alia cōstituta, quæ Fides a Colum. ab Hygino Lyra nominatur. Plin. lib. 18. Fidiculæ, ovatus Autumnum inchoat. ¶ Præterea fidicula, numero tantum plurali, sumitur pro instrumento torquendi, ex funibus, ut putatur, ubi quatis lignis compactis ad extorquenda veritate, ac fide: vel à nervis factionis quibus homines torquendi ligabantur. Sidonius. Sueton. in Tiberio: Excogitavit inter genera cruciatus, ut repente veritatis delegatis, fidiculariumq; timul unicuiq; tormentis uteretur.

Fidĭcĭna, æ, com. gen. m. c. Qui cithara lyrave canit. [ψαλτῳδὸς, κιθαρῳδὸς, λυρῳδὸς. Gall. Joueur de harpe, harpeur. Ital. Sonatore di tale istromento. Germ. Der auff Seiten (oder Saytenspiel) Harpffen schlahet. Hisp. El que tanne con instrumento de cuerdas. Pol. Skrzypek, grayący lutney, albo inszym podobnym sposobem. Vng. Hegedüs (muvesz). Ang. A harper.] Cic. Pæto: Socratem Cibus docuit nobilissimus fidicen Roscius. Horat. 4. Carm. Ode 3. Romanæ fidicen lyræ.

Fidĭcŭlārĭus, a, um, Quod ad fidicinem pertinet. [ψαλτῳδικὸς. Vng. Hegedüs dologh. Ang. Belonging to an harper.] Plaut. in Rud. Eam vidi ire e ludo fidicinio domum.

Fidicula. Pythonomantes apud Dioscor. lib. 4. cap. 138.

Fidipedes. Avium genus apud Aristotelem.

Fido, fidi. Fidūcia. Fidus. Vide FIDEO, fidei.

Fegentorum. Vide FINGO.

Figo, is, xi, xum. act. 1. Immitto, planto, affigo, adhærere facio. [נָתַן tekeb תֵּקַע mahalāh, nāgaph, nāgad. Gall. Fichier, attacher. Ital. Ficcare. Ger. Heften, stecken. Bel. Bestern, oder stecken. Hisp. Hincar. Pol. Wtykam, wbijam. Vng. Szeggezem, abrazolom. Ang. To nayle, to fasten.] Col. Palum humi fixi. Virg. 4. Georg. Ipse ferratos figat humo plantas. Cic. ad Att. lib. 1: Affixit se scripsisti ad me, quod diceret caput legis Clodium in Curia posse fixum fieri, ne refixi, nève dici liceret. ¶ Figere per translationem pro firmare, sive facere ne. Cicer. ad Att. lib. 8: Et simul sentio habere me cum consilium, illud quod jam satis fixum videbatur. ¶ Interdum pro pernotere, lenire. Juven. Sat. 2: Quum ferre uxorem durat spado, Mevia Tullum figat aprum, Scindia teneat venabula semina. ¶ Figere arma dicebantur gladiatores jam emeriti, quum arma ad templi parietem, aut columnam suspendebant. Horat. 1. Epist. Versamur ambis Herculis ad postem fixis latet abditus agro. ¶ Figere spem in aliquem, est unum sperare tantum in eo repositam habere. ¶ Figere beneficium clavo trabali, proverbialis loquutio est, idem significās quod operam dare ut perpetua beneficii extet memoria. Cicer. pro Vett. Est hoc beneficium, quem dominum dicitur, trabali clavo figere: cum concilio cautam Manertinorum cognovisti, & de consilii sententia Manertinos fœderatorum nō imperare pronunciasti. Vide Eralmi Adag. 11. ¶ Hujus compositæ sunt, Affigo, Configo, Defigo, Effigo, Præfigo, Refigo, & Transfigo, quorum significata vide suis locis.

Figŭlus, i, m. Plin. Sunt animalia Æthiopiæ fasti colaris, mamillas geminas in pectore habentia, lacte humano: nec iera multum, ut cum domari non possint, nec ita mansueta ut innocentibus non nocent.

Figulina. Figulus, Figura. Vide FINGO.

Figūlo, as, fingo, facio, seu figulus aliquid efficio. [Vng. Tehenek, gyurkálok, fazekas.] Tert. adverſ. Valen. Figulus hominem Deum figulo, & de afflato suo animat.

Filiaster. Vide FILIVS.

Filiātum. Filicula. Vide FELIX.

Filicones, dictos existimant à filice, quos veteres pro malis & inutilibus habuerunt. Dicebantur & filicati calices à filice herba.

Filifimaria, & filicapteris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 196.

Filĭus, ii, m. f. [υἱὸς, τέκνον. Gall. Fils, fille. Ital. Figliolo, figliuola. Ger. Ein Sohn. Bel. Een Soon. Hisp. Hijo, hija. Pol. Syn. Vng. Fia, meyecske. Ang. A sonne.] Notat significationis nomine est filius ne dubites: hoc est, ab amore & affectu quod omnium communissimus amor sit parentum in filios. Cicero de Fin. Effigies probitatis paternæ filius. Idē Ccecinnæ, in animo animi & corporis filius. Ex improbo patre probū filiū nasci. Cic. pro Quinct. Rosc. Appellatione filiorum, (ut fœcundi sulci consentiunt) etiā filiæ continentur, sed non econtrario. ¶ Fratris filius, Terent. in Phorm. Phædrian, mei fratris video filiū mihi ire obviam. Cæsar. bell. Gall. Quodq; ei & filius, & fratris filius ab Cæsare remissi sent. ¶ Dicitur etiam de brutis. Colum. lib. 6. cap. 37: Hujusmodi admissarius reponibus quam filiis utilior. ¶ Terræ filii, dicuntur obscuro, ignotoq; genere nati, sive quòd terra sit omnium communis parens, sive quòd, ut poëtæ fabulātur, Gigantum genus ignobilissimum è terra prognatum dicatur. Vide etiam apud Juvenalē, Fraterculus Gigantis pro homine ignobili, legitur. Cic. ad Att. lib. 2: Sed hæc antea scribam aliquo subtilius: nam neq; adhuc mihi satis nota sunt, & hujus terræ filio, nescio cui, committere epistolam tantis de rebus non audebam. ¶ Fortunæ filius, cui omnia prospero fortunæ eventu succedūt. Horat. 2. Serm. Satyr. 6: Luserat in campo Fortunæ filius omnes. ¶ Filius familias. Liberis patris familiās potestati subditi. Cic. pro Cælio: Illum filium familiās patre parco & tenaci habere tutus capitis crimen non potes. Filius familiarum. Tacit. lib. 1. Nasquamne, ut facile, filios familiarum ceteros? Idem lib. 3: Exceptum comitem juventam, turbæ ergā filios familiarum liberalitate augeri.

Filiŏlus, li, diminut. m. [υἱδάριον. Gall. Un petit fils. Ital. figliuolino. Germ. Ein junger Sohn. Hisp. Pequeño hijo. Pol. Synecek. Vng. Fiacska. Ang. A little sonne.] Cic. ad Att. lib. 1. Filiolum me audiunt fecisse, salva Terentia, juven. Sat. 1. 4. Quo tibi filiolus, vel filia nascatur exme.

Filĭŏla, æ, p. Proles fœmina. [θυγάτηριον. Gall. Fille. Ital. figliuola. Ger. Ein Tochter. Hisp. Hija. Pol. Corka. Vng. Leany magzat. Ang. A daughter.] Virg. 7. Æneid. Sola domum & tantas servabat filia sedes, jam matura viro, jam pleno nubilis anno. Tacit. in vita Agric. Auctus est dignitate filiæ & solatium simul. Idem lib. 3. Post quos Sext. Marius Hispaniarum ditissimus, delatur incestasse filiam, & saxo Tarpeio dejecisse. ¶ Vnicus filius duos patres genetos. Adagium est, quo utrobique, ubi quis eidem, aut fœcundo duobus hæredi potiebatur, aut pro eodem obsito quod alteri prætulerit indolis gratia fœnerasset.

Filĭŏlus, æ, dominut. [θυγάτριον. Gall. Fillette. Ital. figliuolina. Ger. Ein töchterlein. Hisp. Pequeña hija. Pol. Corczka. Vng. Leanyocskam, leanykaczka. Ang. A little daughter.] Plautus Rud. Filiolam ego unam habui, eamq; unam perdidi. Cic. 1. de Divinat. Filiolam suam Tertiam, quæ tum erat admodum parva & exsculpens, animadvertit ruticulam.

Filix, icis, f. r. Herba est sine caule, sine flore, sine semine. [πτέρις. Gall. Fougere ou fougere. Ital. Felce, felci. Ger. Farnkraut. Hisp. Helecho. Pol. Paproc. Vng. Paros. Ang. A fearne or brake weede.] Duo ejus sunt genera, mas scilicet & fœmina. Filicula, quæ propriè Græcis θήλεια appellatur, solā habet culmali longitudine, ex uno pediculo exeuntia, incisa, & clarum avium modo explicata, odore sub pravia: ad cinerem verò in terræ superficie totis nigram, crassam, oblongam, adnascentem, appendicésve multas habentem. Filix fœmina, quæ Græcis ἄρρην dicitur, folia habet maximis, non tamen uno stipite, pediculo horrentia, sed adnascentes ramulos multos, hirtos, habentia. Radix illi longa, obliqua, in nigro colore subflava, aliquando verò rubescens. Virtutes, species montibus, sylvis, & locis saxosis gaudet: effoditurq; occidentibus Virgilius. Radix quatuor drachmarum pondere tumpit, lætos humores ejicit. Mulieribus tamen nō danda, quòd in gravidis abortum, in cæteris sterilitatē facere creditur. Herba ubique culta in primis invisa, quòd & latissimè late per agros diffundat, & acerrimè exurpetur. Virg. 2. Georg. Et Cereri vitio invisam pateris aratris. ¶ Arg. eam ob causam provehi ad circum. Ejusdē multa manufacta ceramo, de re quæ emendari & corrigi nō potest. Persius Satyr. 1: Non audent illa fictis nisi mane fenestræ. ¶ Filicata opera quæ sint, declarat Capel. Grammaticus: Filicem (inquit) non felicem dicendum esse & filicata opera priores dixerunt, cadit a. Tunebus, ibi ego, cadata à filice. Capet ergo jam formosè filicata opera, ut fœtus & nobili calatura insignita videatur inesperari. Alter tamen Pompejus, qui hæc ita vocat, non ut felicata: ejus verba sunt: filicata pareta dicta est, quod ad filicis herbæ speciem dicebatur.

Filŏsus, a, um, Herba est fusilis fusci, radice prolixa, colore herbæ aerbacei, crassitudine digiti minimi, arenosis cavernosis, collisumdi sunt polypodia in fusilibus, in petrosis calcis, aut subarboribus veratris. [πολυπόδιον. Gall. Polypode. Ital. Polipodio. Ger. Engelsüß. Hisp. Polipodio polypodio. Ang. Polipode.] Plin. lib. 26. cap. 8.

Filtrum, i, n. Locus est filice herba obsitus. [πίναξ ἐν ᾧ βάπτουσι τὰς πτέρεις, ἢ ἐν ᾧ πλέκουσι τὰς στέφανους. Gall. Feutre, estoffe de feutre, fouyre. Ital. Feltrare, ciascuna de feltro. Ger. Ein ort da man Filtz trauet machet. Hisp. Lugar donde nasce el helecho. Pol. Miesce gdzie rosnie paproc. Vng. Paros hely. Ang. A fearne ground.] Col. lib. 2. cap. 2: Is locus est, an gramine vestitus, an filicibus, aliisve fruticis impeditus.

Filum, li, n. [Proprié quod ex lino ducitur, trahendo deducitur. [Διάτονος νῆμα, κάμινος. Gall. Fil ou filet, fouyre, ligne. Ital. Filo. Ger. Faden. Bel. Een draat. Hisp. Hilo. Pol. Nyć. Vng. Fonal, szal. Ang. A thread, a line.] Lucilius: Sergia mulier, ducere filii nō malit. Ovid. 2. Metam. Et quod in una levi deducēs pollice filum. Idē 1. Amor. Deducit animæ filū pedē. Horat. 2. Carm. Ode 3: Dum tres, & tres, & tres, Sorores fila trium patiuntur atra. Id est, Parcarum

Parcarum. ¶ Aliquando ponitur pro linea fabrorum. Varro: Sumptoq; stramento sacrorio filum duxit. ¶ Aliquando pro lineamentis oris, & venustate formæ. Gell. lib. 14. cap. 4: Forma ac filo virginali dixit: imagine juventæ sicri tolutam. Idem lib. 1. cap. 9. Quadi Pythagoram explorare solitū discipulos ex totius corporis filo, atq; habitu. ¶ Transfertur & ad stylum & phrasim orationis. Gellius: Amavi in antiq; epistola brevitatis elegantissimæ filū tenuissimū. Horat. 2. Epist. 1: tenui deducta poemata filo. Tracta est metaphora à textoribus, qui telam tenuissimo filo texentes, probatissimam conficiut. Cic. de Amic. Nos autem à te petimus, quam cū etiam ab aliis tæpe quæsivi & audivi: sed aliud quo dā exprimimus filum orationis tuæ. ¶ De filo pendere, proverbium de re vehementer periculosa. Tenui filo, pro stylo subtiliori minusq; grandiloqua oratione.

Fimbrĭa, æ. f. p. Vestium ora dicebantur quæ incisuras habebat ferræ dentibus non absimiles. [שׁוּלַיִם כְּנָפַיִם *shulaim kenafim* גְּדִילִים *gedilim*] Gall. *Frenge, bord* Ital. *Cimedo, le frange.* Ger. *Die zerlöcherter saum rings herumb.* Bel. *Den Soom van een kleet.* Hisp. *La orilla de la ropa o vestidura.* Pol. *Brzeżma, skray podszytey.* Vng. *Rucha peroin.* Ang. *A fringe, an hemme, a garde of a garment, a welte.*] Plin. lib. 7. cap. 51. Iam ligna fabrilia non formis modo, ritum: sapientiæ verò argumenta fuit, fimbriarum cura, & stragulæ vestis plicaturas. Nomen earum libet ex extremitatem hoc nomine significari tradit unde & cinctutarum simonias dixit Cicero. Pinnarum fimbriæ, id est, comptus capilli, & macerates cincinnorum fimbriæ, & flatus, ventilatæq; buccæ. ¶ Fimbria de textu ad cœlum, ex τὸ κρασπεδοειδὲς τῆς ὑφάσεως. Hoc est ex uno aliquo pusillo rerum parvarum facto conjecturam. Translatum à negotiatoribus, quorum pecora vestimagine facilè de universo cultu quodq; judicant.

Fimbrĭātus, a, um. f. Per ambitionem incisus. [*Incisus, dentatus.*] Gall. *Bordé, frenzé, ouvragé* Ital. *Frangiato, frigiato.* Germ. *Zerlöchert oder zerschnitten am saum.* Hisp. *Bordado.* Pol. *Na krawędzie szkarę podszytey.* Vng. *Rucha szakasa, szarvyokás.* Ang. *That hath a fringe or welte.*] Suet. in Cæs. Vsum ferunt latioclavo ad manus fimbriato. Fimbriata autem folia scribit esse Plin. ex quo colligimus, qualis fierit positura & flexura fimbriarum.

Fimus, mi. m. f. Cujuscunq; dicitur, & excrementa animalium, quibus agri fertilitantur. [זֶבֶל *zevel, sterquilinium, stercus, excrementum, sordes &c.* Gall. *Fient, fumier* Ital. *Letame.* Ger. *Mist.* Bel. *Een mestie.* Hisp. *Estiercol, estiercol de animal.* Pol. *Gnoy.* Vng. *Genu.* Ang. *Dunge of beestes or of men.*] Apuleius: Fimo stitula exculto. Plin. lib. 17. cap. 9: M. Varro principatu dat stercorum fimo ex aviariis. Virg. 1. Georg. ac diligentiam in Nè fatigare fimo pingui pudeat sola. ¶ Legitur & fimum neutri generis. Plin. lib. 29. cap. 6. Columbarum fimum cum arena ad epiphoras curandas. Et paulò post: Turturum fimum albugines extenuat. Apuleius & fœminino genere utitur: quum ait: Lunica fimo distincta egesta. Apud Timæum Sophistam, ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ. Nam pertomus frigoratis similis; ferocie cinciter. Conveniet in eos qui rem egregiam indignis exhibent. Suidas.

Fimētum, ti. n. f. Stercoris congeries, ubi fimus congeritur. [דֶּשֶׁן *deshen, stercus* גֵּל *gel*] Gall. *Fumier* Ital. *Letamaio.* Ger. *Ein mistgrub.* Hisp. *Muladar de estiercol o sierra.* Pol. *Gnoiownia.* Vng. *Genu helye.* Ang. *A dongehil, a muxe.*] Plin. lib. 18. cap. 21. Fovea sub dio concavo loco, & qui humorem colligat, intrida frumenta, ne in sole arescant, palu à robore depacto fieri jubet: Virgilius.

Finālis, Vide FINIS.

Findo, dis, fidi, fissum, per duplex ſ, ĕre. t. Scindo, & divido. [בָּקַע *bakah* בָּקַר *bakar* נָגַף *nagaf*] Gall. *Fendre* Ital. *Spezzare, fendere.* Ger. *Spatten.* Bel. *Clieven.* Hisp. *Hender.* Pol. *Rozpam, upaść.* Vng. *Nagi hasadam.* Ang. *To cleave.*] Colum. lib. 3: Cæsabus ut præacutissima falce, ab ea parte, qua bifurca est findas eam. Ovid. 1. Trist. Eleg. 3. Terra tetet fidas, cœlū findetur aratro, Vnda dabit flammas, & dabit ignis aquas. Plaut. Bacch. Heu cor meum & cerebrum Nisi bile findatur, libus hominis ubi sit quæq; mentio. ¶ Findere freta classe, Propert. lib. 3: Rura findantur vomere. Claudian. 1. in Eutrop. Virg. 6. Aeneid. Hic locus est, partes ubi se via findit in ambas. ¶ Compositarum Diffindo, & Infindo. Vide suis locis.

Fissĭlis, part. [קָרוּעַ *karua* בָּקוּעַ *bakua, fractus & fissus &c.*] Gall. *Fendu* Ital. *Fesso* Ger. *Gespalten* Hisp. *Hendido* Pol. *Rozpadły, rozpuszczony.* Vng. *Nagyasztatot, hasgyakolt.* Ang. *Cleaved, cloven, divided.*] ut, Lignum fissum, Virg. 9. Aen. Partes fissus tenuit tuas, Ovid. 6. Metamorph.

Fissĭlis, us, ui, m. q. Pro fissura, & divisura. [בְּקִיעַ *bekiah* קֶרַע *kera, scissura, quies.* Gall. *Fente, Ouverture, separation.* Ital. *Fessura, apertura.* Germ. *Ein spaltichtigkeit.* Hisp. *Hendedura.* Pol. *Rozpuszczenie rozpomnie.* Vng. *Hasadas, Nit. Angol, a nit.*] Cic. 3. de Nat. deo. Vnde porrò ista divinatio? quis invenit fissum jecoris? quis cornicis cantum notavit?

Fissĭo, onis, f. Findendi actus. [בְּקִיעַ *bekiah* קֶרַע *kera.* *Aliquis.*] Gall. *Fendement, fente.* Ital. *Fenditura.* Ger. *Spaltung.* Hisp. *Hendedura, obra de hender.* Pol. *Rozpuszczenie.* Vng. *Hasadas.* Ang. *A cleaving.*] Cic. 2. de Nat. deo. Quibus quum terra subigeretur fissilane glebarum ab illo aureo genere, ut poëtæ loquuntur, vis nulla unquam afferebatur.

Fissĭlis, le. Quod fissum esse aut findi potest: ut, Fissile robur, fissile lignum. [*Quod findi potest.* Gall. *Aisé à fendre.* Ital. *Quel che si può fender &c.* Germ. *Gespaltenes oder das sich gern spalten last &c.* Hisp. *Cosa que se puede hender.* Pol. *Upossiły.* Vng. *Hasadek.* Ang. *That may be cloven or clefte.*] Col. lib. 9. cap. 1: Erit fissilis ilex. Virg. 1. Georg. Fissile lignum Scinditur.

Fissūra, æ. f. p. Rima, vel divisio quæ fit findendo. [בְּקִיעַ *bekiah* בְּקִיק *bekik*] Gall. *Fente.* Ital. *Fessura, apertura.* Ger. *Ein spalt.* Hisp. *Hendedura.* Pol. *Rozpuszczenie, rozdział.* Vng. *Hasadek.* Ang. *A cleft.*] Colum. lib. 5. cap. 12: Fissuram cuneo tædæ pineæ adigito. Plin. lib. 10. cap. 63: Quorum in digitos pedum fissura divisa est, ea numerosiora in fœtu. ¶ Hinc tuor fissidus & Trifidus, eò quod sit in duas, vel tres partes divisum. Vnde orbis à poëtis eleganti epitheto dicitur multifidus, quòd in mes partes sectus sit.

Fissum, i, neut. gen. [*Fissio.*] Vng. *Hasadek.* Ang. *A cleft.*] ut, Fissum aliquid est, inquit Varro, Celius lib. 5. cap. 21.

Fingo, is, xi, ctum, ĕre. t. formo, efformo. [יָצַר *jatsar* בָּרָא *bara* חָשַׁב *hashab* *chosheb, meditor, cogito, excogito.* Gall. *Feindre, faire & former.* Ital. *Fingere, formare.* Germ. *Machen, gestalten, formieren.* Bel. *Maken.* Hisp. *Hazer, criar de barro, componer.* Pol. *Zmaluwać, czynić.* Vng. *Formalok, alkotzalok, gondolok.* Ang. *To frame to, forme and make.*] Vnde & figuli dicuntur & vas fictile, quod formatur ex argilla, aut massa. Salust. in Catil. Quæ natura ventri prima, atq; obedientia finxit. Lucretius lib. 1. Itaq; homines eorum simulachra finxerunt, ut haberent aliquod eximaginum contemplatione solamen. Est enim genere cyo nabulum ad omnia quæ ingenio humano artificiose formantur, ut apud Ciceronem lib. 1. Offic. Animi exercitus, non fingendorum favorum causa congregantur, sed prum congregabilis natura sint, fingunt favos, Virg. 1. Aeneid. & corpora fingere lingua: hoc est, lambendo formare. ¶ Aliquando significat simulare, ψευδεσθαι. Cicero in epist. Suscipe meas partes, & cum te esse finge, quo ego sum. ¶ Aliquando ponitur pro excogito, & comminiscor. Cic. pro Quinct. Hæc causa à te per summam malitiam ficta est. ¶ Hujus verbi compositæ sunt, Affingo, quod est fingendo aliquid addo. προσπλάττω, προσπλάσσω. Lactan. lib. 3: Nihil nos affingimus, nihil nos adimus. Habebant hæc, qui fecerunt & legebant, in quos hæc dicta sunt. Confingo, simul fingo, simulo, συμπλάττω. Terent. in Phorm. Omnia hæc confingam, quod erit mihi bonum, atq; commodum: Quum tu homini nihil refelles, vincam scilicet. Diffingo, quod fictum sim tum q; fuerat, destruo. διαπλάττω. Horat. lib. 2. Carm. Neque diffinget, in fectumq; redget. Seneca: Dilapidatum instauravit, atque diffingitad est, in diversas formas fingit. Effingo, de quo supra.

Fictus, quum participium est, à verbo passivo fingor, idem est quod formatus. [נוֹצָר *notsar, formatus, effictus* בָּרוּא *baru, creatus, creatus.* Ital. *Formato, fatto, simulato.* Ger. *Gemachet gestaltet* Hisp. *Fingido o fendido.* Pol. *Zmyślony, udawany.* Vng. *Formalvatos, gondolt.* Ang. *Feyned, counterfaite.*] Cicer. in Pison. Ex argilla & luto fictus homullus. Idem 1. de Orat. Sunt autem quidam ita naturæ muneribus in itidem rebus habiles, ita ornati, ut non nati, sed ab aliquo Deo facti esse videantur. ¶ Aliquando ex participio fit nomen, & tunc idem significat quod falsus, aut simulatus. πλαστὸς, ψευδὴς. Terent. in Eunuch. Quæ vera audivi, taceo, & contineo optimè: Sin falsum, aut vanum, aut fictum est, continuò palam est. Cicer. de Amic. In amicitia autem nihil fictum, nihil simulatum: & quicquid in ea est, idem verum & voluntatium est.

Fictē, adverb. simulate. [ψευδῶς, ὑποκριτικῶς. Gall. *Feintement, par fiction & finesse.* Ital. *Fintamente.* Ger. *Erdichtlich, falschlich.* Hisp. *Fingidamente.* Pol. *Zmyślnie.* Vng. *Tetetes, képpen.* Ang. *Feynedly.*] Cicer. Ap. Pol. lib. 3: Nam ut vetus nostra simultas antea timulabat me ut caverem, ne cui suspicionem fictè reconciliatæ gratiæ darem. Ideo pro domo tua fus à majoribus nostris, qui nō fictè & fallacibus populares, sed verè & sapienter fuerunt, ita comparatum est, &c. Fictè & simulatè loqui, Cicer. Quintil. Frat. lib. 1. ψευδῶς ἐμπαίζειν ἢ ψευδῶς σπουδάζειν.

Fictĭo, onis, f. r. verbale. [יְצִירָה *jetsirah, formatio, plasma*, & πλάσμα. Vng. *Teremtés.*] Ve, illa adhuc audaciora, fictiones personarū, quæ ἀσεβεστάτας. Quintil.

Fictĭlis, cis. [יְצִירָה *jetsirah* חֹמֶר *chomer, creatura.* Pol. *Takiomający&c.* Vng. *Formalo, gyuró.*] Cicer. 3. de Natur. deorum. Eius autem universæ fictricem & moderatricem, divinam esse providentiam.

Fictŏr, oris, m. r. Figulus, qui ex creta atque argilla opera facit. [יוֹצֵר *jotser, artifex.* Gall. *Celuy qui fait & basile fiente, comme vaisseau, celuy qui forme & crée.* Ital. *Quello che fa vasi di terra.* Ger. *Ein hafner*

fictor, fabricator. Hisp. El que labra de barro. Pol. Garncarz, gliniarz. Vng. Formalo, fimino, agyak. Ang. A former or maker of any thing, as a potter.] Cicer. 2. de Nat. deor. Reliquos deos ea facie novimus qua pictores, fictores{que} voluerint. Plin. lib. 35. cap. 2. Quū antea tecto fictores nobiles esse desissent.

Figmentum, n. i. Quod fictū est à fingo, fingis. [יֵצֶר יְצִירָה *yetzer, mahasseh.* Gall. *Ouurage, chose feinte & controuuée.* Ital. *Fantasma, cosa finta.* Ger. Ein gedicht oder erdichtung. Hisp. *Obra de barro.* Pol. *Zmyślenie.* Vng. *Gyúrmány.* Ang. *A feigned lie, a forged tale.*] Plinius lib. 10. cap. 54: Quædam & circa inventiones sponte natura gignat, ut in Ægypti figmentis est scriptum. Cic. 2. de Orat. Iam integræ sententiæ, tam veræ, tam novæ, tam sine figmentis fucoq; puellæ, &c.

Figulus, penultima correpta, fictor dicitur, qui ex creta atq; argilla opera facit. [יוֹצֵר *iotzer, mesaggueles, mesaggueth.* Gall. *Potier, ou faiseur d'images de terre.* Ital. *Vasaro, che fa vasi de terra.* Ger. Ein Hafener. Bel. Ein Potbacker. Hisp. *El que haze vasos de barro.* Pol. *Zwyśca, gliniarz.* Vng. *Fazakas.* Ang. *A potter, a worker of images in earth.*] Plin. lib. 35. cap. 12: Dibutades Sicyonius figulus primus omnium fictilem invenit Corinthi, Eliæ opera. Colum. lib. 11. cap. 1: Tam docendus est futurus vilicus, quam futurus figulus, aut faber.

Figū. i. opera. κεραμεικὴ & κεραμεικός. De rebus incertis, ac neutiquam duraturis. Quomodo modum figulorum vasa facile communicantur quo haec calore refert à Diogeniano.

Figūlīnæ, n. p. (scil. opera) quæ magis à doctis ut ſurparur per syncopen, figlinæ, pen. prod. Ollæ ex ea figuli. [κεραμεικὸν. Gall. *Vaisselle de terre.* Ital. *Botega de vasaio.* Ger. Des Hafnere gemächt. Hisp. *La casa donde hazen los vasos de barro.* Pol. *Wasella garncarska.* Vng. *Fazakasmühely.* Ang. *A potters workhouse.*] Plin. lib. 7. cap. 56. Figulinas primus Chorœbus Atheniensis invenit. Varr. 1. de Re rust. cap. 2.

Figlīnus, a, um, dicitur ars figulorum. [κεραμεικὴ, κεραμεικὸν. Gall. *L'art de pourrer ou de faire images de terre.* Ital. *Arte de fare vasi & imagini di terra.* Germ. Die Hafnerey. Hisp. *Arte de hazer vasos de barro.* Pol. *Garncarskie rzemiosło.* Vng. *Cserépsütés.* Ang. *The potters craft or occupation.*] Plin. lib. 35. cap. 12: Figlinum opera imbricibus tubulis regulisq; ad balneas namata, vel ad recta coctilibus lateribus frontatis q; aut quæ rota fiunt.

Figlīnus, a, um. adject. [κεραμεικὸς, κεραμεικὸν. Gal. *De pourer de terre.* Ital. *Fornaciaio o maestro de vasi di terra.* Ger. Das zu des Hafners kunst gehört. Hisp. *Cosa pertenesciente a maestro que haze vasos de barro.* Pol. *Garncarsky.* Vng. *Fazakasi, cserepi dolgok.* Ang. *Of a potter.* Jun. Figlina creta, qua figuli utuntur. Plin. lib. 10. cap. 51. & Varr. 3. de Re rust. cap. 9. Figlinum opus. Plin. lib. 31. cap. 3. Ollis q; è figlino opere crudis.

Figūlāris, e. Quod ad figulū pertinet. [κεραμεικὸς. Vng. *Fazakasi, vele.* Ang. *That belongeth to a potter.*] Plaut. in Epid. Vas fumo ex quām loco figularis. Creta figularis, qua utuntur figuli. Colum. lib. 6. cap. 16: Solet etiam pium animal vivum creta figulari circumdari.

Figlinum, n. i. Opus ipsum figuli. [κεραμεικὸν. Gall. *Ouurage de terre.* Ital. *Opera di terra.* Ger. Hafnere gemächt oder dinge geschirr. Hisp. *Obra de barro.* Pol. *Garncarskie, naczynie.* Vng. *Fazakasmű.* Ang. *The potters work.*] Plin. lib. 34. cap. 18. Alii æstimatam lobem in fictili crudo coquunt in caminis, donec percoquatur figlinum.

Fictīlis, le, n. i. pen. corr. Quod est factū à figulo, quod ex terra vel ex alia materia fictum est, ut, Fictilia vasa, Fictilia dolia. [κεραμεικὸν. Gal. *Fait de terre, pot.* Ital. *De terra, cosa fatta de vasaio.* Ger. Irdin oder Hafnet gemächt. Bel. Aerden. Hisp. *Cosa hecha de barro.* Pol. *Zgliny, z rzobiony.* Vng. *Sarbol vagi, formaltatot.* Ang. *That is made by the potter or of potters clay.*] Plin. lib. 35. cap. 12. Quin & defunctos tecte multi fictilibus doliis condi maluerunt. Virna Fictilis, Cicer. in Parad. Pocula fictilia, Tibul. lib. 1. Eleg. 1. Fictilia vasa. Cic. ad Att. lib. 6. Dii fictiles. Propert. lib. 4. Eleg. 1.

Fictīlē, lis, n. plur. vas. [חֶרֶשׂ *cheres*, κεραμεικὸν, κεράμιον. Gall. *Vaisseau de terre.* Ital. *Vasi di terra.* Ger. Hafnergeschirr, auf ertz gemacht. Hisp. *Vasos de barro.* Vng. *Sarbol vagi edeny.* Ang. *A vessell of earth.*] Iuven. Satyr. 11: Et quadringentis sumptus coniicere quotidianos Fictile. Idem Satyr. 3 Fictilibus cœnare pudet. Ausonius: Fictilibus cœnasse ferunt Agathoclea regem. Plin. lib. 35. cap. 12: Quorum eam ego pervenisse luxuriæ, ut etiam fictilia plures coëmerent, quàm murrhina.

Fictīlis, e, n. Quod fictum est, & simulatum: [κατασκευαστὸν, &c. Gal. *Feint, controuué.* Ital. *Cosa finta & simulata.* Ger. Erdichtet. Hisp. *Cosa fingida y simulada.* Pol. *Zmyślony.* Vng. *Tettetes.* Ang. *That is fayned.*] Iur. Ratio fictitia, quæ ficta est, & fallo excogitata.

Figūra, æ. p. Forma, species. [תֹּאַר תְּמוּנָה *tenunah, toar*, εἶδος, σχῆμα. Gall. *Figure, traict, facon.* Ital. *Figura, effetto.* Ger. Ein figur oder antlitz. Bel. Een gedaante. Hisp. *La figura ó imagen de alguna cosa.* Pol. *Kształt, wyobrażenie.* Vng. *Alkotás, forma.* Ang. *A fashion or fashion.*] Cic. lib. 1. Offic. Principio corporis nostri magnam naturam ipsa videtur habuisse rationem, quæ formā nostrā reliquamq; figurā, in qua esset species honesta, eam posuit in prompturi. lib. 5. de Finibus: Figura est forma & statura corporis non ad naturā apta. Terentius in Eunuch. Nova figura oris, color verus, corpus solidum, & siccipleniū. Ovid. 2. Metamor. - ultimā ribi nanq; figuram. Quæ tibi, quaq; placet nostro in gramine mando. Figura (inquit Atcomus) est circa gressum, finemq; membrorum: Status, circa ornatum & habitum vestis. ¶ Figuræ etiam apud Grammaticos & Rectores vocantur à seculi quidam orationis, à consueto loquendi modo recedentes. Quint. lib. 9. cap. 1. Figura est conformatio quædam orationis à remota à communi, & primam se offerente ratione.

Figūro, ras, pe. prod. act. p. Formo, & fingo. [תָּאַר *thar*, חָקַק *chakak*, חָקָה *chakah*, יָצַר *iatzar*, γλύφω, γράφω. Gal. *Figurer, former, façonner.* Ital. *Figurare, formare.* Ger. Gestalten, ein form geben. Hisp. *Figurar, hazer figura ó imagen.* Pol. *Kształ wydać, wyobrażać.* Vng. *Formálok, abrázolok.* Ang. *To fashion, forme, shape.*] Cic. de Univ. 6. Mundum Deus ea forma figuravit, qua una omnes res quæque formæ concludantur. Col. lib. 6. cap. 27. Affidua & minuta cupiditate figurantes ubi igitur Veneri, ¶ Compositus fuit. Configuro, quod est compono, & simul formo. γράφω & ἁρμόζω. Cant. lib. 3: Quoniā homo ex rebus diversis, ac repugnantibus configuratus est, anima & corpore. Pro figuro, de quo infrà.

Figūrātus, partic. Formatus. [תָּאַר *mothar*, חָקַק *mechukkāk*, γεγραμμένος. Gall. *Figuré, formé.* Ital. *Figurato, formato.* Ger. Gestalter. Hisp. *Figurado.* Pol. *Wiobrażony.* Vng. *Abrázolatott, formáltatott.* Ang. *Formed, fashioned.*] Cic. 3. de Nat. deor. Quid de duobus loquar, quorum tres ex eo declarant non esse fe ab omnibus accipiendū figurata? Oratio figurata, quæ figuris colloribus, relutis floribus inducta est exornata, λέξις ἐσχηματισμένη.

Figūratio, f. t. [תֹּאַר תְּמוּנָה *temunah, toar*, σχηματισμὸς. Gall. *Figuration, façon.* Ital. *Figurazione, fattura.* Ger. Gestaltung. Hisp. *Aquella obra de figura ó imagen.* Pol. *Wiobrażenie.* Vng. *Formálás, alkotás.* Ang. *A forming, or fashioning.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Vt in unoquoq; poscit figuratio. ¶ Figuratio, pro imaginatione. Quint. Decl. 6: Si quisquam figuratione quadam in hac malorum conditione judicem ponet, &c. ad eth. imaginetur.

Figūrātē, adverb. Significat per figuram.

Finis, is, generis mutiusq. [קֵץ *ketz*, סוֹף *sof*, גְּבוּל *gheboul*, τέλος, πέρας. Gall. *Fin, extremité, bout & extremité.* Ital. *Fine, termine.* Ger. Ende. Hisp. *El fin ó termino á cabo de cosa.* Pol. *Koniec.* Vng. *Vege.* Ang. *The end of any thing.*] Virg. 1. Aeneid. - cum dat finem Rex magne laborum? Idem lib. 3. Hæc finis Priami fatorum. Fit autem finis, terminus sive extremitas in unaquaq; re est, id quo unaquæq; terminatur res. Vsus. Vani autē sunt usus hujus vocabuli. Multis enim modis dicimus quippiā esse finem rei alicujus. Est enim finis terminationis: ut præcūdi dicimus finem ejus rei terminatur. Finis consummationis: ut domus finitur, quando consummatur, & vestis finita est, quādo contura est. Finis partis. Rursus est finis compositionis. Sic dicimus cibum esse finitū, & cande am finitā quando cōsumpta est. ¶ Est etiā finis mixtorum: hoc est, ut vino aqua mixta. Hinc architectos finem vocant id ad quod omnia referuntur, & cujus gratia cætera sunt: ut, finis medicinæ, est sanitas: finis oratoris, est apte ad persuadendum dicere. ¶ Non satis finis apparet, Herodotus in Polymnia (τὸ τέλος, τὸ ἐπιθυμητὸν, τὸ οὗ ἕνεκα πάντα γίνεται καὶ βουλεύεται.) Ita vetus adagium, quo recte dictum est, bonam rem omnium habere finem. Conveniet in quorundam propemodum spes, qui negotio vix cœpto, ilatim arbitrantur de re jam facta habere quam sæpè eventus non rependat initia.

Finis abl. vus apud Iurisconsultos usitatus, pro usq; ad forum, aut usq; ad modū & quantitatem. Papinianus L. 1. D. de pignor. Pacto placuit, ut ad diem usuris non solutis, frustus hypothecarum usuris compensaret sin: legitimæ naturæ. Hotomanus.

Fines, finium, (e priùs in plurali numero, pro terminis, & limitibus. [Pol. *Granice.* Vng. *Határ.* Ang. *Bounds or marches.*] Tecentries in Heaven. Symmes & Critio Vicini nostri hic ambigunt de finibus: Me cœpère arbitrum. Cæsa primo bell. Gall. Quorum per fines iterat. ¶ Non numquam etiam in singulari numero invenitur in hac significatione, licet rarius. Livius l. 32: Rodentes in de Ligurum extremo fine, cum agresti præda, in agmen intrudunt Romanum. Idem: Ligures duo millia ferè ad extremum finem provinciæ Galliæ, ubi castra Marcellus habebat, venerunt. Tacitus hist. 16: Apud finem Ligurū id tempus erat. ¶ Hinc compositum finitimus, Adfinis, & Confinis. pen. prod. Vade Confines agri dicuntur, qui eodem loco finiunt. ἐφόριοι.

Finālis, le, quod pertinet ad finem, vel quod finem significat. [Pol. *Koncowy.* Vng. *Végső való.*] Nō finalis causa à Dialecticis dicitur, propter quam cuique res fit. at finalis quæstio à Iureconsultis, quæ de finibus est, in qua de finibus agendis agitur.

Finio, nis, nivi, nitum, act. 4. Perficio, absolvo. [סוֹף *sof*, תַּם *tham*,

gamar

genus: dicitur הלה חשׂים hāshīm, negotium, res, rei. Gall. Affaire, affaires, affaire, affaires & coniugum. Ital. Faccende, occupatione. Ger. Geschäfft verrichtung/ausrichtung. Hisp. Negocios y cuydados. Pol. Rzeczy, sprawy. Vng. Dolgok, gondok. Ang. Businesse, affaires.] Apul. Sine operis finiam quod incœpi. Plin. de Viris Illust. Quum inter Romanos & Albanos bellum fuisset exortum ductibus Hostilio & Suffetio, placuit rem paucorum certamine finire. Quintil. lib. 2. cap. 6: Quo de genere cœpetis translationis, hoc dehinc. Multa enim quorum initium à tempestate longe fertur, in eodem ut cætera finiuntur. ¶ Animam finivit. Ovid. 7. Metam. Dolores finire, Virg. 12. Aeneid. Gladio finire dolorem, Ovid. 1. de Ponto. ¶ Aliquando est terminū ponere, metari. [גבל gabal, גבלי gebûl.] Sic dicimus finire alicui provinciam certo tempore, pro præscribere, ut certum tempus administrandæ provinciæ, quo elapso de provincia debeat decedere. Cic. Attic. lib. 8. Marcelloq; Consuli finienti provincias Galliam Cisalpinam, Mattius, rediit. Sic etiā finire regiones animo dicebant augures, quum fines templorum animo designabant. Liv. 1. ab Vrbe. Signum contra quod longissime conspectu oculi ferebāt, animo finivit. Finire agros, est cuilibet agri suī fines præscribere. ¶ Accipitur etiam finire pro definire. Quint. lib. 2: Artem omnia quidē Rhetoricæ eam finiunt quidem varie. Sic finis & definitio pro eodem accipiūtur. Quintil. lib. 2. cap. 16: Hic igitur frequentissimus finis, Rhetoricem esse vim persuadendi. Sic dæpius eodem capite. ¶ Finire, absolute, pro vita decedere. Tacit. lib. 3: Sic Tiberius finivit octavo & septuagesimo ætatis anno.

Finitores, Dicuntur terræ mensores, metatores, decempedatores, qui agrorū terminos constituunt. [מדדים medadim. Gall. Mesureurs de terre, arpenteurs. Ital. Misuratori di terreno. Germ. Feldtheiler/Marckscheider. Hisp. Medidores de tierras. Pol. Granicznicy, granicz mierzyciele. Vng. Földmérők, határjárók. Ang. Bounders, plotters of marches.] Fin. in Pompil. Eius autē regiones, hortos, confinia Dercennius terminator finitor fuit quo Cic. pro lege Agr. contra Rul. Quæ sari permittant, finitoremq; inde terrarum hæreditatem quod finitor ejus à quo missus erit, renuntiaverit. Finitor rerum maximus, Statius 8. Theb. ¶ Finitorem item vocant Latini, quem Græci ὁριοθέτην: hunc est, circulum, patere conspicuum nubis à nostra conspicua diremptum.

Finitio, onis. Et definitio. [הגבלה hagbālāh, הקצה haqtsāh. Gall. Definition, determination. Ital. Definizione, determinazione. Ger. Außlegung/Erklärung. Hisp. Definicion, determinacion. Pol. Opisanie, ograniczenie. Vng. Határozás. Ang. A finishing, a limiting, a bounding.] Quintil. lib. 3. cap. 15: Finitio paßet esse prænobis, item lib. 10. cap. 1: Huic fabulam maxime convenit finitio. Idem lib. 3. cap. 1: Propria confirmatur finitio, & ferendis solutum.

Finitus, part. quod cessavit, aut quietum est. [נחלה nechelāh, מנוחה menūchāh, שׁבת shabbāth. Gall. Fini, cessé, arresté. Ital. Finito, cessato. Ger. Geendet/aufgehört. Hisp. Acabado, cessado. Pol. Skończony. Vng. Elvégzett. Ang. Finished, ended.] Plin. lib. 18. cap. 27: Dabunt & aliud finitum frigoris indicium.

Finite adverb. Negatiuè. Gall. Autrement, finement, determinément, définiment. Ital. Determinatamente. Ger. Endlich/nicht aufgesetzt, Hisp. Con medida, limitado. Pol. Skończenie, na czasek. Vng. Határozva. Ang. Expressly, determinately.] Cic. 2. de Finib. Loco & tempore est, sed finitè & adulescens, verum habebit modum: & luxuriosus eodem modo.

Finitimus, a, um, gen. com. Vicinus, seu propinquus: finitimus est finis noster cæteris gentibus. [גבל gebûl, שׁכן shākēn. Gall. Voisin, prochain. Ital. Vicino, finitimo. Ger. Ein anstösser/nachgebürner. Hisp. Cercano, comarcano. Pol. Przyległy, bliski. Vng. Szomszéd. Ang. Neighbour, bordering upon.] Liv. lib. 1: Item ea Romana ad otia cælida, ut scilicet finitimarum civitatum bello parcsset. Maxime finitimus, Plaut. Cic. 2. de Nat. deor. Fabæ feris finitimæ sunt; Idem 4. Acad. Inferre bellum finitimis, Idem pro lege Manil.

Fio, fis, factus, Significationem passivam habet, quatuis vocem habeat verbi neutrius unde etiam inter neutra passiva à Grammaticis numeratur. [נעשׂה naāsāh, היה hāyāh, נהיה nihyāh. Gall. Devenir, devenir. Ital. Diventare, divenire. Germ. Werden. Bel. Worden. Hisp. Hacerse. Pol. Czynić się, stać się. Vng. Lészök. Ang. To become.] Veteres fieri dicebāt vere passiva. Vide caput Catonem legentium. Græcorum faciebantur Saturnalia. Hinc manasse præterea factus sum, de præsenti optativi, & præterito imperfecto subjunctivi contra notam verborum quarum conjugationis a Tunc te literam mei &c. ut fierem dicimus pro firem, & fieri pro firi in reliquis temporibus a præsenti formatis sequitur inflexion verborum quarum conjugationis. Horat. li. 2. Epist. 1: Nunc aptus fio. Idem 4. Car. Ode 2: Fis anus, & tamen vis formosa videri. Ludovic. & libris impudens. Terent. Eunuch. - biduum Salutem ut tibi dicas solum. - Et. Siquidem hic duo. Verùm ne fiant nil cogitandum. Cic. pro domo sua: Quid te aut fieri aut fingi democtius potuit? ¶ Compositi ejus est Confio. Item Initi, & Defio, quæ vix aliter quàm in tertia persona leguntur. Componitur præterea fio penè cū omnibus dictionibus, cū quibus componitur facio, exceptis præpositionibus, cū quibus rarò componitur: ut, Calefacio, calefio: Tepefacio, tepefio, &c. ¶ Ponitur quandoq; sic pro æstimari, ἀποτιμᾶσθαι. Cic. in Lælio: Tertius verò ille finis reperiendus, ut quanti quisq; ipse faciat, tanti fiat ab amicis. ¶ In tertia persona quandoq; pro evenit, contingit, συμβαίνει. Cic. lib. 1. Offic. Fit autem interdum ut nonnulli omissa injuria majorum, suum quoddam initium constituant. ¶ Fiet tibi acceptum, pro referetur. Plin. Epist. 10: Scilicet ne faverint illi temporitate detentum tamē tantum tibi acceptum fieret quod quominus non exhiberes, nō per te stetit. ¶ Fient in illum exempla. Terent. in Eunuch. Quid ais? in quem exempla fient? ¶ Fieri obvia. Cic. Attic. lib. 6: Obviam mihi fit rabellarius. ¶ Fiat pactum est permittentis, ac consentientis, aut aurientis aliquid. Plaut. Pseud. Agite amovemini hinc vos intrò nūc jam, Attalis vici fiat locum fallacis. Plaut. Stich. Fiat, geratur mos tibi. ¶ Fieri potest, γίγνεσθαι. Cic. de Amic. Nec, fieri posset ut non statim alienatio, disjunctioq; faciendæ fit.

Firmus, a, um. Additivū, Stabilis, constans: à ferendo, quòd diu stare omnia ferat. [איתן ethān, חזק chāzāq, תקיף thāqīph, אמת emeth. Gall. Ferme, stable, asseuré. Ital. Fermo, stabile. Ger. Steiff vest/bestendig. Bel. Vast/bestendig. Hisp. Cosa firme y fuerte. Pol. Mocny, mocnie. Vng. Erősséges, állandó. Ang. Strong, stable.] Terent. in Heaut. Adeon' pervicax esse animo, ut pueram propterea perire. Ex qua firmior inter nos fiet amicitiam possimus fieri. ¶ Firmus ciconiæ, dicitur qui validus est, & ut Varro de Re rust. lib. 3. cap. 12. loquitur, alabrix. Firma potio id est, quæ diu non transit. Celsus lib. 2. cap. 18: Firmior ex fumento potio est, quo firmius in ipsum fumentum sumitur ex eo vinum quod nomen habet, quàm quod resumitur. Firma valetudo, dicitur integra, valida & robusta. Ita quibusta est corporis habitudine firmus dicitur. Cic. Firmus. Te peto rogo, ne tam longæ navigationi & viæ parcas hyemi, & libenter firmum commentus. ¶ Firmus, firmus dicitur terminus, infundibus, paratus, ἕτοιμος. Plaut. in Cicerone. Mentyeremem, copiasq; conjungere rogavit, easq; magis, quòd & Antonius ab equitatu firmus esset dicebatur. & Lepidus non mediocrem quidem equitatum habebat. Firmum vinum dicitur quod durabile & firme est. Virgil. 2. Georg. Sint etiam Annosæ vites, firmissima vina. Hinc Firmatus vini dicitur, quam vulgus potentiam & durabilitatem vocat. Plin. lib. 14. cap. 2: Principatus datur Amminæis propter firmitatem, senioq; proficientem in vitem ubiq; naturam. ¶ Aliquot firmus idem est quod stabilitas aut constantia. [אמתה emunāh, חזקה chezqāh, בטחונים bitchōnīm, אבטחה abtachath. Gall. Fermeté, constance. Ital. Fermezza. Germ. Steiffe/bestendigkeit. Hisp. Firmeza. Pol. Dogęsc, mocnosc. Vng. Valóság, erősség. Ang. Surenesse, stedfastnesse.] Plaut. Asin. Sit sanam animi firmitudinem ubi nunc, tibi famos. Cic. ad Attic. lib. 10: Per enim magni animi firmitudinem animi nostri, & factum nostrum probant. Vico Comitando, ad Herenn. li. 3. Minus firmum incitia habere. Cic. 1. de Invent.

Firmē, adverbiū, constanter, inconcussè. [בחזקה bechezqāh, בטחון bitchōn. Gall. Fermement, asseurément. Ital. Fermamente. Ger. Steiff/standhafftiglich/beständiglich. Hisp. Firme y fuertemente. Pol. Stale, mocnie. Vng. Valóságosan, erősséggel. Ang. Surely, stedfastly.] Ut, firmè accurate rem tuam videt, non negligenter, sed acri & diligenti animo. Plautus Persa: Arg. adepol firmè ut quisq; rem accurate curat, sic ei provenit. Affeverare aliquid firmissimè. Cic. Attic. lib. 11. Satis firmè animo concipere & comprehendere aliquid. Cic. 2. de Finib.

Firmiter, aliud adverbium, firmè. [בחזקה bechezqāh, בטחון bitchōn, בטחה bitchāh. Vng. Valóságos képpen.] Plaut. Trinu. Eum promittisse firmiter dicis mihi. Varro, de Re rust. cap. 9: Circum omnia postea sint cubilia gallinacea, aut exculpta, aut affixa firmiter.

Firmo, as, act. p. stabilio, munio, firmum facio, fundo. [חזק chāzāq, קים qūm, הקים hāqīm, יסד yāsad, אמן āmān, אמת emeth, אשׁר āshar. Gall. Affermir, fortifier, affirmer, confirmer. Ital. Rinforzare, stabilire. Ger. Steiffen/vestmachen/bestetigen. Hisp. Firmar, fundar, y stabilecer. Pol. Obstawiać, opatrować, umacniać. Vng. Megerősítem, valóságosom. Ang. To make sure, to establish.] Livius: Firmabatq; eam Alpheis maximè præsidiis. Lactant. lib. 4: Superesset ut verbis facta firmentur. Plinius lib. 12. cap. 18: Fit contrà in Lysimachia, cujus solutum alvum firmat. Cæsar: His rebus pace firmata. Terent. Heaut. Aliud si fecirem, qui firmare meum apud vos

passem

possem Edem Sanctiùs, quàm jusjurandum, id pollicerer tibi Laches. Tacit. lib. 4: Vetustum asylum ut firmaretur perennibus id est, cõfirmaretur. Hujus composita sunt, Affirmo, Confirmo, Infirmo, Reformo, & Obfirmo: quorum significationes vide tuis locis.

Firmatus, particip. [מאמן *meamán* חזק *chazák* חזוק *chizzúk*. βεβαιωμένος, ἐπιστωμένος. Gall. *Confermé*. Ital. *Confermato*. Ger. Bevestigt: gesterckt. Hisp. *Confirmado*. Pol. *Vtwierdzony, umocnyony*. Vng. *Megerősitett vagy megerősödött*. Ang. *Made sure or stedfast*.] Cicer. pro Cluent. Consilio, & ratione nondum firmatus ad delectum animus. Virgil. 4. Aeneid. Hinc ubi jam firmata virum te fecerit ætas.

Firmātor, m. t. [מאמין *meamín* מאמן *meamén* סמך *somech* חזק *chazák*. Gall. *Confermateur*. Ital. *Confermatore*. Ger. Ein bevestiget oder befäster. Hisp. *Confirmador*. Pol. *Vmierdzacy*. Vng. *Erősitő, megerősitő*. Ang. *He that establisheth and maketh sure*.] Tacitus I. 2: Missus ea tempestate Drusus, ut rerum nostrarum, pacis firmator.

Firmamẽtum, as. firmamentum. [מאמן *meamén* חזקה *chezkáh* סמך *sémech*. στήριγμα. Gall. *Fermail, appuy, fort*. Ital. *Fermezza*. Germ. *Befestigung*. Hisp. *Fuerça*. Pol. *Gruntu, zgrzeblenie*. Vng. *Erősség, megerősités*. Ang. *Establishment*.] Ovid. 10. Metamorph. Tum quoque, quidquid erat firmamenti, radicibus ima Fortigitur tacitis longè firmissima truncis.

Firmāmentum, i. Soliditas. Stabilimẽtũ, robur, vires. [מאמן *meamán* חזקה *chezkáh* כח *cóach*. στήριγμα, κῦρος. Gall. *Fermeté, appuy, force*. Ital. *Fermamento, fermezza*. Ger. *Bestetigung*. Bel. *Een vaſtheyt*. Hisp. *Fuerça*. Pol. *Firmament, trwałość, moc, potęga*. Vng. *Erősség, valóság, tántoritás*. Ang. *Establishment, strength*.] Cic. de Amicit. Stabilitatis, constantiæque ejus quam in amicitia quærimus firmamentum est fides. Vide etiam Gell. lib. 13. cap. 21, nervos vocat firmamentum membrorum, quòd in illis constet totius corporis robur & firmitas. ¶ Rhetores firmamentũ appellant, quod à Quint. vocatur continens causæ, à Græcis στοχασμὸς hoc est, cardinem illum, circa quem totius causæ decisio vertatur. Nostri hodie Iuriscons. vocant *Punctum controversiæ*. Author ad Herenn. lib. 1. Nunc ea ratiocinatio quæ fecerit, quæritur, nec firmamentum quæritur, quoniam non fuit ratio.

Fiscĭna, æ. f. Ascon. Fisci, fiscinæ, fiscellæ, sparteæ sunt utensilia ad majores summas pecunias capiendas. [סחרי *sachárai* מעמדות *maamádoth*. Gall. *Vn panier d'osier, ou autre tel vaiſſeau*. Ital. *Panniere, cofano*. Ger. *Ein gantz korb*. Bel. *Een vaſt*. Hisp. *Xpuera cesta de esparto, la canasta, un vaſo de mimbres*. Pol. *Karbuna*. Vng. *Tarisznya, vessző*. Ang. *A basket of rushes*.] Unde quia major summa est pecuniæ publicæ quàm privatæ, factũ est ut fiscus pro pecunia publica dicatur. Hæc Asconius. [χρηματιστήριον. Gall. *Le threſor ou le domaine d'vn prince ou d'vne republique, le fiſc*. Ital. *Teſoreria di principe*. Ger. *Des gemeine Gutes ſeckel, der Herr oder einer Stadt*. Hisp. *La hazienda publica o pertenesciente al Rey*. Pol. *Skarb królewſky, albo poſpolitego ſtanu*. Vng. *Kincz tár*. Ang. *The exchequer or common treaſure*.] Alii autem Junt fiscum, principis dicitarium verò, publicum. Plin. ad Trajanum: Assertasse non eadem severitate fiscum, quâ ærarium cohibes: nihil tamen majore, quantò plus tibi licere de tuo, quàm de publico credis. Cicer. 2. Verr. Et quoniam negotio fisci Siciliensis præerat. Cornel. Tacit. lib. 1: Primam ac vicesimam legiones Cecinna legatus in civitatẽ Vibonẽsium reduxit turpi pagmine, quũ sibi de imperatore rapti inter signa, nec quicquam aliàs vehementiùs, unde Confiscare pro ærariorum redigere. Sueton. in Augusto: Deyectis hortis & cõfiscatis, promissa veteranis præmia solvere non potuit. ¶ Fiscus item pro quolibet canistro, qui cervici circulatis supponitur, ne fæces in lacũ cum uvis defluant: vel etiam in quo olivæ premuntur, quum subjiciuntur prelo, ut amurca inde effluat, colatur, aliquãdiu per exantlerium id est, exudet, & per vimina perfluat. Col. lib. 12. cap. 49: Postero die calathi lavantur, & novo fisco includuntur, prelo supponuntur, vehementerque premuntur, ut exudet quantulũcunq; lachrymationis. Eodẽ lib. cap. 49: Deinde in trita oliva novo fisco includitur, & prelo subjicitur arctiùs eo die exprimatur. Item cap. 50: Sereno cœlo manu distringi oliva oportet, & lubricatis tegetibus aut cãnis crebrò & purgatissimis diligenter mundatum prelum, ut torcular dicitur, & integram in fiscis novis includi, prelisq; subjici, ut quantũ possit paulatim per exprimatur.

Fiscālĕ, is. n. Quod ad fiscum pertinet: [φισκῶδες, ἀφορολόγητα πράγματα. Gall. *Fiſcal, des appartenances du fiſc*. Ital. *Pertinente al fiſco*. Germ. *Das zu dem gemeinen ſeckel oder zum Furſten ſtuhl gehört*. Hisp. *Cosa perteneciente a la hazienda del Rey*. Pol. *Deskarbowy, prawa należące*. Vng. *Tárházhoz való*. Ang. *Belonging to the kinges treaſure*.] ut, Jus fiscale, fiscalis causa. Fiscales calumniæ dicebãtur delatorum, quòd qui alios accusabant, communiter ex fisco eis dabatur pars multæ qua accusati mulctabantur.

Fiscĕlla, æ, per contr. etsi diminutivũ esse videatur à fiscus, ejusdẽ tamen est significationis. [σπυρὶς *ſpirís*, πλέγμα. Vng. *Tárház*. Ang. *A basket, or ſuch like thing of twiggen*.] Var. de Re rust. lib. 1. ca. 22: Illa sunt ferè quæ ex vimine aut materia rustica fiunt, ut corbes, fiscinæ, tribula, malleoli, & rastelli. Hebãt etiam Fiscellæ ex sparto, quod juncei genus est apud Hispanos: sequẽtissimus circa Carthaginem novam. Col. lib. 11. cap. 2: Sive regio terræ, vel vortex fecerit, apibus alvearia fieri debent: sive palmæ sparti ve fœcunda est, fiscinæ, sportæve, seu virgulto cum corbes ex vimine. ¶ Denique: Fiscinæ nomine comprehenditur omne vasis genus quod ex vimine, aut junco, aut simili materia contextum est. Cic. in oratione pro Flacco: patuit pro calathis illis junceis, in quibus fœnus includitur, in alias regiones transvehuntur. Hominis ſiquæ] Phrygis qui arburem fici nunquam vidit, ficiscam beatur ostentasti.

Fiscellātus, a, um. p. Dicimur: Vas vimineum, aut ex juncis, quo lac coagulatur dum caseus exprimatur, vel in quo caseus format. [πλεκτός. Gall. *Couppé comme caſſie*. Ital. *Cõtello paniere*. Ger. *Ein fischlein oder tefftlein*. Hisp. *Enxapado*. Pol. *Koſyk, ſiatek*. Vng. *Szövött fonyat*. Ang. *A little basket of ſtrong twig, a chees fat*.] Tibul. lib. 2: Tum fiscella levi detexta est vimine junci, Rarap. pertexus cui via sucta fero. ¶ Fiscellæ dicuntur quæ hominibus, & fructibus capiendis aptantur. Plin. lib. 18. cap. 19: Fiscellis capiendis boves oportet, ne gemmantia tenera decerpant. Cato de Re rust. cap. 54: Boves nisi per fœnum quam nõ arabunt, pasci non oportet: nam videbit quid ecunt, fenum erit expectatum: & fiscellas habere oportet, ne herbas fœderatur quum arabunt.

Fiscellās, fiscelli, pro eodem. [Vng. *Szövött fonyat*.] Colum. lib. 12. cap. 38: Mus fiscellã ligneo inclusus exprimitur.

Fiscĭlis, Vide FISCINA.

Fistūca, æ. f. p. Machina est qua pavitores utuntur, ut terram infarciant, qua pal magna vi terræ adigitur. [σφῦρα *ſphyra* τοῦ πασσάλου τὸ πῆγμα. Gall. *Vne hie de fer pour enfoncer pieux ou autres choſes*. Ital. *Machina da ferire pali nel fiume, & quella instrumento da battere spesso quando si accomodano sotto acqua pali, bordo, muraglie*. Ger. *Ein eiſen ſtöpel, mit welchem man die pfeler in den waſſer bawen*. Hisp. *Maça de hierro para hincar estacas*. Pol. *Tarun*. Vng. *Le verő vas, faütok kivel czöveket le vernek*. Ang. *An instrument to drive piles of treedenes to the ground, a rammer*.] Vitr. lib. 5: Scipiones pedem ita tudendum, quæratur solum ubi sit perpetuò tolidum, & ita exæquetur, & indocatur cum fistucamine ruderibus autem aut arenis, aut ex parte cõgestionis locus fuerit, fistucationibus cum magna cura solidetur. Vitur & Lucr. apud Plin. lib. 35. ¶ Fistuca, alia est magnæ molis qua navalis materies in terra pangitur, aut in alveum fluminis, quæ funibus tollitur, & ponderi suo remissa libratur cum simodiis. Partibus ferè eisdem. Cujus generis intelligendum est illud Cæsaris 3. de bel. Gal. Hæc cum machinationibus immissis in flumen defixerat, fistucisq; adegerat, non dubitare modo ei exercitui.

Fistūcātus, Dicitur fistuca exæquatus unde & Fistucatio apud Vitruvium loco jam citato, pro ea exæquatione arenæ accipitur, quam supra descripsimus. Plin. lib. 13. cap. 11: Sicut ferè circa radices fistucato ipsi fandam. Hæc Budæus in Annotatio ad Pandect.

Fistŭla, æ. f. p. Propriè dicitur, ut Pomponius ait, per quã aqua educitur formis fundendo. Ovid. de arte: Tubus ab humore, & canalis à canna: quòd ad eorum fundendũ ferè fiunt. [σῦριγξ *ſyrinx* ὑδρορρόη. Gall. *Tuyau, conduit, fiſtule*. Ital. *Fiſtola*. Ger. *Ein rören*. Hisp. *Fuente, o cosa para agua*. Pol. *Sykawka*. Vng. *Tök, aquæductus*. Ang. *A pype to conveigh water, a ſpout*.] Sunt tamen qui Græcum esse putent, eoque dicit deduci à verbo φύειν: hoc est, insero, velut pipo. Cicero pro Rabir. Perd. C. Marios quòd fistulas cuibus aqua suppeditabatur Jovis Optimi Maximi tẽplis ac sedibus, præcidi imperarat, cui Ita apud Varronem lib. 3. de Re rust. cap. 5. ¶ Ab hoc fistulatum dicitur id est instrumentũ musicũ quo flatu canitur, cujus Tyndaridem inventorem fuisse, ut refert Plin. lib. 7. cap. 56. [Ger. *Ein pfeiff*. Bel. *Een pype*. Pol. *Piszczałka*. Vng. *Sip*.] Virgil. 2. Eclog. Tityrus hinc fagos pariter, hinc pinea circum Fistula. ¶ Fistulæ item à medicis appellantur ulcera manûm, linguæ, cubiti & similia, ex abscessibus ferè malè curatis ortũ habentia. Plin. lib. 20. cap. 6: Extrahit fistulas vetustas cũ staphylomate & strelina, eãdemque manus cõpicit. Ibidẽ cap. 9: sic etiã fistulas evacuat, & tumores revocari, quæq; ulcera sanari putat. ¶ Fistulæ item filum in homine per quã spiratur, ferè cibus deficitur. Nadasius esse fistulas existimat, spiritalem scilicet & cibalem dilatari quotannis, hasque duo genera fistulæ spirant: quæ ad pulmonem pertinent.

Fistŭlātor, oris. m. t. Accipitur pro homine, ut est apud Gellium & Ciceronem Orat. Sed fistulatorem comes relinquetis. [σῦριγξ, πλάγιος αὐλητής. Gall. *Fleuteur, joueur de fleutes*. Ital. *Trombetto*. Ger. *Ein pfeiffer*. Bel. *Pyper*. Hisp. *Aquel que toca flautas o cosa de canna*. Pol. *Piszczek*. Vng. *Sipos*. Ang. *A pyper or fluter*.]

Fistŭ-

Fistulo, as, Fistulam ago, & in modum spongiæ cavernulas habeo. [Σηραγγώδεσιν, εσχαρώδεσιν πεφύκασιν. Gall. *Se trouue & deuient fistuleux.* Ital. *Si fa pieno di cauerni, & cauità cauernosa come la spongia.* Ger. Die haben/ oder werden hol vnd löcherecht wie ein schwam. Hisp. *Hazerse fistuloso, o fistulado.* Pol. *Dziurawieie.* Vng. *Lukaſos, (avagy) likvaſagnak.* Ang. *To grow hollow.*] Plinius lib. 18. cap. 31. Grani tritici cum pulvere sua mixti, interiora bibula, & putres fistulas vitiant.

Fistulosus, a, um, Quod fistulæ instar fistulosum est, foraminibus teretibus, [κοιλώδης.] Gall. *Plein de trous comme l'eſponge.* Ital. *Cauernoſo come la ſpongia.* Germ. Voller löcher als ein schwam. Hisp. *Caſi como eſponjoſo.* Pol. *Dziurawy, iakoby.* Vng. *Lukaſos, ſpongyás.* Ang. *Holes, hollow like a ſponge.*] Vide calcus fistulosus apud Columell. libro 7. capite 8. quum est parum pressus. Fistulosa terra, Plinius lib. 17. cap. 5. Fistulosus cancer, morbus, Cato cap. 157.

Fixilatum. A fingendo, pro sibula veteres usurparunt. Festus.

Fixus, a, um, participium, Vide FIGO.

F

F. L. in notis antiquorum, filius, vel Flavius, vel Flava, vel Flamen, vel Flamen. F. L. A. R. filia regis. F. L. B. Flabrum. F. L. S. Flavus. F. M. filius magistratus, vel Flaminius, vel fieri mandavit, vel fecit monumentum, vel factum monumentum. F. M. L. vel F. M. F. faciundum curavit, vel implevit, vel implet. F. N. fides nostra. F. N. A. G. R. fines agrorum. F. N. C. fides nostræ communis sit, vel communium.

Fabellum. Fabellifer, Fibulis, Fabrum, Vide FABO.

Flaccĕo, es, cui, n. f. Languco. [כָּבַל.] Gall. *Eſtre flaſſir, ſe faner, devenir flaſque & flaſſe.* Ital. *Auuizzire, languire, ſcemare.* Germ. Welck ſeyn/ abnemmen/ ſchwinden. Bel. Wat ſlap zyn. Hisp. *Marchitarſe, enflaquecerſe.* Pol. *Wiedzieć, ſchnieć.* Ang. *To wax feeble, faint, languiſh.*] A quo Flaccesco, Languidus sio. *pallĕo.* Columell. lib. 3. Pampinosi humi dum flaccescat, in foliis habeto: deinde in summa aliquanto, & ita condito. ¶ Compositum est confflaccesco, quo usus est Gellius libro 1. pro demarcesco. Nam fructus qui flaccescunt, & marcescunt & crebrius excidantur, timidi ex eos spectat, flemmatur & contumescunt, & mox duriores effe deliquunt.

Flaccĭdus, a, um. Languidus. [כָּבֵל *pallĭdus, pallens.*] Gall. *Flaſque, flaſſe.* Ital. *Languido, fiacco.* Germ. Welck/ kraftloß. Bel. Slap. Hisp. *Marchito, flaco.* Pol. *Więdły, ſchły, mizerny.* Vng. *Lankai, hervaſz.* Ang. *Faded, feeble.*] Plin. lib. 13. cap. 19. Hanc esse fabæ maximo flaccidæ, & elanguente. Unde flaccidi, sive flacci dicuntur, quorum aures pendulæ & non arrectæ sunt. Plin. lib. 8. cap. 51. Columel. lib. 8. Caper flaccidus & prægravatibus auribus, exiguo capite habeatur optimus. Hinc cognomen familiæ Romanæ deductum est, quòd primus in ea gente aures haberet deorsum pendentes.

Flacci Dicuntur, qui aures latas haberent, & ob magnitudinem deorsum reflexas, Cicer. lib. 1. de Nat. deor. Accedo ad deos: equos intigni nota frabones, aut pesules esse arbitramur, equos navum habere, equos illas, flaccos, frontones, capitones, quæ sunt in nobis?

Flace. Vide FRACES.

Flagellĭ, orum, n. f. [יִסּוּרִים *vinculi, catenæ.* Gall. *Les verges & fouets à battre quelque choſe, le fleau de bracher l'orge.* Ital. *Frulo, caſſo da vite.* Ger. Die ruthen/ gerten oder reiten die man zu dem ſchwanen oder den acker oder andern ſachen gebraucht. Bel. Gaerstocken, geeſſelen. Hisp. *Ramos ſeluaticos de vid.* Pol. *Laterygi, gałęzie winne, miotłowate.* Vng. *Nyeſtek, az ſzőlőben.* Ang. *The ſmall twigs of a vine, vine-ſprigs.*] Ex virgultis duobus tenuissimis palmites, ex aniculis sarmentis cruribus pueris flabellum quibusdam placet, a ventorum flatu & agitatione dictum quanquam alii à flagris potius deducunt, quia longitudine & flexibilitate celeriores videntur. Columell. lib. 5. At enim in arentibus vitibus utique obtinendum est, ne arduis flagellis emacientur, ni segregatis ferula protinus. Virgil. 2. Georgic. Nec interea tenuis carpam tenera, nec flagella Summa pete aut frumas defringe ex arbore plantæ. ¶ Recurrentissimè accipitur pro loro, sive alio quovis verbere, quibus servos nudatos cædere soleant. [שׁוֹט *flagellum.*] Gall. *Fouet, foüet.* Ital. *Verga da battere i ſeruiti.* Germ. *Ein ruthe.* Hisp. *Azote.* Pol. *Bicz, rzemień.* Vng. *Oſtor, meneh oſtora.* Ang. *A whip, a ſcourge, a whipping-cord.*] quod puer e grege gravius aut ærumnabilibus cæci. Martial. Lin servo immisse pueris? Ex quibus cautis liber facilibus cæditur, ex his servus flagellis cædit, & domino reddi jubetur. Cic. pro Rabir. Parcit ex virgis ab omnium civium Romanorum corpore amovet hic nudorum flagella retulit. ¶ Flagella præterea sunt quibus antiquæ utuntur, quæ excussa clarum reddunt sonum. Mart. lib. 14. Proficies nihil, hoc cædas licet usq; flagello. Virg. 5. Aen. Agens immani clamore paratis Spitides longè dedit, ipsum usq; flagello.

Flăgello, as, act. p. Flagello cædo, sicut verbero à verbere, & fustigo à fuste. [יִסַּר *flagellavit, cecidit.* יָסוּר *eſſe flagellatum.*] Gall. *Foüetter, flageller.* Ital. *Flagellare, battere con piu ſorte.* Ger. Geiſſlen/ mit geiſſlen ſchlahen. Hisp. *Azotar, hazer o dar azotes.* Pol. *Biczuie.* Vng. *Meg*

F L A

oſtorozom, veſszőkkel. Ang. *To ſcourge, to whippe.*] Matt. lib. 1. Lumina tuberibus cedent, mollesq; flagellent Colla comæ. Plinius lib. 18. cap. 30. Messis ipsa alibi tribulis in area, alibi equorum gressibus exteritur, alibi pertica flagellatur. ¶ Item increpare atq; persecutare. ¶ Flagellare annonam, est annonam duriorem facere, ut Hemerobius scribit: eb id à Græcis πρόσκαιρος appellari, quasi pretia non parcentes, propter quod annona ingravescere solet. Plin. lib. 33. cap. 15. Aut aliquis prævalens mancipe annonam flagellet.

Flagĭtium, tii, n. f. Crimen gravius cum turpitudine & dedecore conjunctum: à flagitando (ut putarunt) dictum, sive a flagris quod vel flagitatione boni cti, expostulationeve dignum sit. [עֲוֹן רִשְׁעָה *peccatum, ſcelus, nequitia, ſceleratus, impietas, ſcelus, nefas.* Gall. *Meſchanceté, vilenie, paillardiſe & autres meſchancetez.* Ital. *Scelerato, malvagio.* Germ. Laſterhafftig. Hisp. *Vicio, torpeza, cosa fea.* Pol. *Złość, złoſtwo, haniebny.* Vng. *Gonoſz, gonoſzság, hamvaſz.* Ang. *Wickedneſſe, naughtineſſe.*] Cic. in Catone: Stupravere & adulteria, & omnem flagitium, nullis aliis illecebris extrinsecus, nisi voluptatis. Idem: Tantamne obliviscemur, in scripto præsertim utrne legens quidem censeat quantum flagitii admittas? ¶ Flagitium aliquando periculum significat, ut vult Nonius. Lucil. lib. 29: Quiete potente nimios, & prodeunt rectius multo, & sine flagitio. Plautus Epid. Abeunt flagitio cum majore post reddere tumore. Hic apud Plaut. damnum sive dispendium videtur significare.

Flăgĭtiosus, a, um, Scelestus, Flagitiis contaminatus, fœdus, turpis. [רָשָׁע *impius, ſcelerato, nefandus, nequam.* Gall. *Meſchant, plein de vice, paillardiſe & autres meſchancetez.* Ital. *Scelerato, malvagio.* Germ. Laſterhafftig. Hisp. *Vicioſo, torpezoſo, cosa fea.* Pol. *Złośliwy, haniebny.* Vng. *Gonoſz, gonoſzságos, hamvaſz.* Ang. *Vngodly, ſinfull, naughtie.*] Sabell. in Gall. In tanta, tamq; corrupta civitate, id quod facillimum erat, omnium flagitiosorum ac facinorosissimus circum se, tanquam in patriam carceres habebat. Cic. de Amic. Itaq; videas reos ejusdis infimos maximè dolere, ut hæc illi, fortes, flagitiosi nunc dolus. Flagitiosa vita, Cic. 2. de Finib. Flagitiosæ libidines, Id. 4. Verr.

Flagĭtĭōsē, adverb. Iniquè, fœdè, male. [בְּרָשָׁע *impie, nefandè, ſceleratè.* Gall. *Meſchamment, vilainement, paillardement.* Ital. *Vituperosamente, malvagiamente.* Ger. Laſterlich/ boßhafftiglich. Hisp. *Torpemente y viciosamente.* Pol. *Złośliwie, haniebnie.* Vng. *Gonoſzúl, ſzemérmetlenül, hitetlen.* Ang. *Naughtily, wickedly.*] Cic. 2. Verr. Patres conscriptos jus flagitiosè & flagitiosè aperi, Idem 5. de Finib. Flagitiosè desertum à sociis propter crudelem dolorem. Impure, ac flagitiosè vivere, Cic. 2. de Finib. Flagitiosissimè inservire alterius amori, Idem in Cæcil.

Flăgĭto, flagitas, act. p. Flagitare pro exigo, requiro, & quasi jure quodam meo depoſco: habet q; in se majorem vim cùm postulo: & quandoque accusativo tantum jungitur. [בִּקֵּשׁ *petiit, poſtulavit* שְׁאֵלָה מֵאֵת *petere, exigere, poſtulare.* Gall. *Demander quelque choſe auec inſtance, ou importunément.* Ital. *Domandare con importunità.* Ger. Mit ernſt/ offt vnd vngestümlich begeren. Bel. Ernſtigh. Hisp. *Demandar con importunidad.* Pol. *Pogderać, żądać, wymagać.* Vng. *Követelem vagy kérſ.* Ang. *To demand importunately.*] Plautus in Mostel. Sol semper ei est usq; à mane ad vesperum, quasi flagitator aliquis ad ostium. ¶ Accipitur etiam pro credione repetere: ut pecuniam sibi debitam. Plautus in Casin. Dum te exanimo curam, atq; alienum æs. Nequis forte de flagitatorem simus.

Flagratores, Flagriones, Vide FLAGRO.

Flagro, as, n. p. Ardeo à flamma, vel à flatu quo alitur incendium, quòd flatu excitatur ignis. [דָּלַק *dedit* נֵר *lucerna, ignis.* Gall. *Ardre, bruſler, eſtre embrazé.* Ital. *Ardere.* Ger. Brennen. Bel. Brauden. Hisp. *Arder, ſer encendido.* Pol. *Gorzeć.* Vng. *Égek.*

Ang.

Ang. To burne with a flame of fyer.] Virgilius 1. Aeneid. Flagrantisq; Dei vultus. Plinius libro 14. capite 20. Flexanima recepit ignes, ac sicut alimento per se flagrat. Ovidius 6. Fastorum. Flagrabant sancti fœderis ignibus ignes. ¶ Transfertur quandoque ad desiderium amoris, odii, iræ, virtutis, aut vitii. Lactantius lib. 1: Quid Apollo patere ejus, nonne ob amorem quo flagrabat, turpissimè gregem pavit alienum? Et lib. 5: Qui avaritiæ opum inexplicabili quadam siti flagrant. Liv. li. 2: Civitas secum ipsa discors, intestino inter patres plebemque flagrabat odio.

Flāgrāns, participium, sive nomen ex participio: [דולק dolek בוער boher φλογιζόμενος, καιόμενος. Gall. Ardent, brusslant. Ital. Ardente. German. Brennend. Hispan. Encendido. Polon. Gorący. Vngar. Égő. Angl. Burning, fire, a flame of fyer.] ut, Flagrans pinus, Virgilius lib. 9. Aeneid. Flagrans cupiditas, Cicero 4. Tusculanar. Exanio literarum amore flagrans, Quintilian. in procem. libri 2. Flagrantissimus homo, Cicero de Tato.

Flāgrāntĕr, adverbium, [φλογιζόμενος. Gal. Ardemment, desireusement. Ital. Molto ardentemente. German. Entbrünstiglich. Hispan. Encendidamente. Pol. Gorąco, pożądliwie. Vng. Égve buzgón. An. Extreadingly, earnestly.] Tac. lib. 1: Destinare Consules specie recusantis flagrantissimè cupiverat.

Flāgrāntĭa, æ, f. p. Ardor. [דאבה dabbereth, תבערה tabberah. φλογισμός. Gall. Ardeur, brusslement. Ital. Ardore. Ger. Brunst Hitz. Burning, bright ardent desire.] Gellius libro 17. capite 20. propriè est usus: Quod de natura atque flagrantia montis ejus compositum est. Flagrantia oculorum, pro ardore. Translatè, Cicero pro Cælio: Si denique ita se gereret, nō incessu solùm, ornatu, atque comitatu, flagrantia oculorum, libertate sermonis, sed etiam, &c.

Flāgrum, gri, n. s. Quo ex di conficiuntur servi. [שוט shoter. μάστιξ. Gall. Fouet, verge. Ital. Flagello. German. Ein Geissel Ruten. Hispan. Azote vel para azotar. Polon. Bicz, rozga. Vngar. Ostor, vessző. Ang. A scourge, a whippe.] Plautus in Amphit. Inde citus è promptuaria cella depromas ad flagrum. Juvenalis Satyra 5: nec dura timebis Flagra pati. Livius 8. hell. Pun. Ob quam causam cæsa flagrō est Vettalis. Hinc Flagellum diminutivum.

Flāgrātŏres, Dicebantur illi, qui mercede flagris cædi se permittebant. Autor Festus. [Vng. Dersi.]

Flagĭtĭōnēs, Dicti sunt servi, quod flagris subiecti sunt: [ostorozás. Polon. Niewolnik podległy bitym. Vngar. Vesszőbe szolgálók. Angl. Knaues nombrie to be scourged.] ut Verberones à verberare. Nonius.

Flāmĕn, neutri generis. Vide FLO.

Flāmĭnĭa, æ, f. p. Ellipsis accensus. à Græco φλέγω, ardeo. [להבה lahab. φλόξ. Gal. Flambe. Ital. Fiāma. Ger. Ein Feuerflamm. Hisp. Llama de fuego. Pol. Płomień. Vng. Láng. Ang. A flamme of fyer.] Plaut. in Curcul. Semper, ut fertur, flamma fumo est proxima. Virg. 8. Aeglog. Aspice, corripuit tremulis altaria flammis Sponte sua. ¶ Ponitur interdum metaphoricè flammis Spontesua. ¶ Ponitur interdum metaphoricè flammā pro periculo. Cicer. 2. Tusc. Quid de cupiditate horum loquar? quæ flamma est, per quam non concurrerunt hi, qui hæc olim punctis singulis colligebant? Idem in Bruto dixit: Galbam eripuisse sese de flamma judicii, quā significare vellet eum liberatū esse à periculo judicialis damnationis. Terent. in Eunuch. Ex flamma te petere cibum posse arbitror. ¶ Præcipitare se ex fumo in flammam, est ita se expedire minore periculo, ut in maximū discrimen se quis conjiciat. ¶ Flāmma fumo est proxima. Plaut. Curcul. Commonet adagium periculum matturè fugiendum esse, quique malum evitare cupiat, ei vitandam priùs occasionem.

Flamma cāriola, Flos coronārii generis, odoris prorsus expers, colore carum flammeo in coronamenta expetitus. [φλόξ. Vng. Veres viola.] Vide Ruel. lib. 2 cap. 137.

Flammŭla, æ, f. p. Diminutivum est à flamma. [φλόγιον. Gal. Petite flambe. Ital. Fiammella. Ger. Ein Feuerflämlin. Hisp. Pequeña llama. Pol. Płomienek. Vng. Lángocska. Ang. A little flamme.] Col. lib. 9. cap. 14: Undique papiliones concurrunt, dumque circa flammulam volitant, aduruntur.

Flāmmĕus, a, um, Ignitus, accensus, flammæ colorem referens. [φλογίζων. Gal. De flambe ou couleur de flambe. Ital. Di fiamma, fiammeggiante. German. Flammadtig / feurig. Belg. Vlammachtig. Hispan. Cosa roxa de llama. Polon. Ognisty, płomienisty. Vngar. Lángozás, lángos. Ang. Burning, fyer of the colour of a flamme of fyre.] Cic. 1. de Divinat. ex Accio puēra: Dextrorsum orbem flammeum. Radiatum Solis liquatur cursu novo. Colum. libro 5. cap. 5: Quæ tam partes ejus regionis tic infestantur Euro, quem incolæ Vulturnum appellant, ut nisi vites tegminibus opacentur, velut halitu flammeo fructus uratur. Cicero 2. de Natur. deor. Sunt autem stellæ natura flammeæ. ¶ Interdum & flammeum dicimus quod flammæ colorem refert: hoc est, ardens & lucidum: unde flammeati dicti sunt, qui flammarum colorem tingebant: ut violati, qui violarium.

Flāmmĕum, mei, n. [Hermolai genus est veli lutei, seu crocei, quod à mercis nuptis gestabant.] [ιερατικὸν κάλυμμα. Gal. Voile de couleur jaune que portoyent les nouuelles espouses. Ital. Vela portato dalle nuove spose che portauano le nouuelle d'esser spose. German. Ein gatter von einer gelben Schlyerer so vergelten die Braut / wie man sie dar Hochzeit bringet. Hispan. El manto amarillo de la nouia. Polon. Zołti nakrywek zakrywaiący oblicze panny młodey. Vngar. Sárga fátyol. Ang. A yelow.] Ut dictum quod eo assistere utebatur Flaminica: id est, Flaminis uxor. Et quia Flamini non erat permissum cum uxore divortium facere, institutum est, ut etiam novæ nuptæ hoc amiculi genere uterentur, ut etiam novæ nuptæ hoc amiculi genere uterentur, ut omnis causa, & in lignum indissolubilis conjungerentur bonis omnibus. Lucanus de Marcia iterum nubente Catoni: Lutea demissos velarunt flammea vultus. Plin. lib. 21. cap. 8. Lutei fides honorem antiquissimum in nuptialibus flammeis toti sæmi nis concessum. ¶ Hujus diminutivum est Flammeolum. Juven. Satyr. 10: Ecce parat flammeola.

Flammĕŏlum, i, n. Diminutivum à flammeum. [φλογιζόμενος. Gal. Petit voile de couleur flammi. Ital. Velo de colore di fiamma, di scarlatto. German. Ein Schleyerlin. Hispan. Velo de color de fuego. Polon. Zakrywek zakrywaiący oblicze. Vng. Sárgás, lángszínű. Ang. A litle yelow.] Sicut violarius, coloris violacei tinctor, aut certè flammeorum confector, aut venditor: quo amiculi genere novæ nuptæ utebantur. κροκωτὸν. Plaut. in Aulul. Cantiones, paragiani, indusiati, flammeati, violati, &c.

Flammĕus, a, um, Quod flammæ colorem habet, cilutorem tamē. [φλογοειδὴς. Vng. Lángszínű.] Col. lib. 10: Tenuisq; flammeola tum patuit filcina caltha.

Flammo, mas, āvi, ātum, Incendo, in flammas & per metaphoram, incito, exacuo. [להם lahab. להט lahat. הדליק hidlik. הסית hesit. φλογίζω, ἐκκαίω. Gal. Inster, flamber, allumer, flamboyer. Ital. Infiammare, gittar fiamme, lampeggiare. Ger. Flammen geben, Entzünden, brunstig machen. Belg. Vlammen. Hispan. Encender, es flamear. Pol. Zapalam, pałam, płonąc. Vngar. Égetem, gerjesztem. Ang. To kendle, to cast flammes of fyer.] Tacit. lib. 15: Namque magnas exercitus flammaverat arrogantia venientium à Vitellio multitudo: quòd truces corpore, horrida sermone, cæteros ut impares irridebant. Idem lib. 20: His inter se vocibus insistentes flammavêre insuperabiliæ à Vespasiano Iteria. ¶ Interdum flammare, absolutè legitur pro exardere. Unde Flammeus flammare, absolutè legitur pro exardere. Unde Flammantia lumina dicuntur è quibus quicquam quasi flammæ color emicat, quod iratis accidere solet. Virg. 3. Georg. Exit in siccum, & flammantia lumina torquens, Sævit agris. ¶ Hinc componitur inflammo, quod est incendo. Cic. Cur. Non fecit ne flammandi sui causa, sed reficiendi amoris mei.

Flammātĭo, ōnis, f. Accensus, incitatus. [להט lahat. φλογισμός. Gal. Rage comme feu, enflambé. Ital. Infiammato. German. Entzündt. Hispan. Encendido, es llamar. Polon. Zapalony, pobudzony. Vngar. Égetem, gerjesztem. Angl. Burning, reddy, inflammed.] Virgil. 1. Aeneid. Talia flammato secum dea corde volutans. Flammatus Jupiter: id est, flammam dextra manu tenens pro sceptro: ita enim apud antiquos pingebatur. Cic. 1. de Div. Principio æthereo flammatus Jupiter igni Vertitur, &c.

Flammĭsĕquus, i. f. Flaccendi, & flāma corrip. [להם lahab. דלק dalak. φλογίζω. Gal. S'enflamber. Ital. Infiammarsi. German. Flammen oder feurig werden. Hispan. Se encender en llama. Polon. Porzucać się. Vng. Égni lobbon, meg gerjedni. Ang. To waxe to a flamme.]

Flammĭfĕr, a, um flammam afferens, exurens, plus æquo calefaciens, in flammam. [להם melahet. φλογοφόρος. Gal. Portant flambes, flamboyant. Ital. Che abbruscia, che appare à fiamma. German. Flammen gebet / das feurig und flammend machet. Hispan. Cosa que trae llamas. Polon. Płomień dawaiący. Vng. Égetőt hozó, égető hevitő. Ang. That bringeth a flawme.] Cic. 4. Acad. Fer mihi auxilium, pellem abige ignē, Flammiferam hanc vim quæ me excruciat.

Flammĭgĕr, a, um, ut, Sol flammiger. Valer. 5. Argon.

Flammĭgĕrō, āre, Flāmas emittere. [Pol. Płomień wydawać. Vngar. Lángot botsátni.] Gell. lib. 17. cap. 10. Interdiu fumare & nocti flammigerare.

Flammĭgĕnus, a, um, E flamma genitus. [φλογογενὴς. Vng. Lángból származó.]

Flammĭvŏmus, a, um, Quod flammas vomit. [πυροβόλος. Vngar. Lángokadó.]

Flatŭr. Flatŭs, Vide FLO, FLAS.

Flāveo, Vide FLAVVS.

Flāvĭdus, a, um, Color ex virid. & rufo & albo concretus: hoc est, fulvo clarior, qualis est color auri, & mellis, & aristarum quum jam maturuerant. [אדום adom. ξανθὸς. Gall. Jaune, Ital. Biondo, di color d'oro. Ger. Gelb. Hisp. Rubio o roxo. Pol. Zło-

rcey. Vng. *Arcoy ſyde, vlégo, ſinga.* Ang. *Bryg yealowish a meadow colour.*] Flava mella. Mart. al. Libri Flavaq; de auro promere mella cado. Hauserunt. Virg. 4. Aeneid. Nondum illi flavum Proſerpina vertice crinem Abſtulerat. Stygio cap. Li. Ovid. lib. 2. Faſtorum: Forma placet, riveſque decor, flavique capilli. Virgil. lib. 1. Georg. ereptum Flava Ceres alto nequicquam ſpectat Olympo. Vbi Servius: Flava Ceres dicitur propter arcularum maturitatem.

Flavo, as, avi, atum. Flavus fum: hoc eſt, ejus coloris cujus eſt aurum. [אדם *adham* התאדם *hithadham. Gal. Lumiè, devenir roux. Ital. Diventare giovane, oſſer biondo, de color d'oro. Germ. Gelb ſeyn. Hiſpan. Ser roxo. Pol. Zolcieyce. Vng. Sárgúlok, ſárgúlni. Ang. To be yealowish.*] Col. lib. 2. cap. 22. Sed æqualiter haventibus jam ſatis, ſeptimum extoto grana indurefcunt, cùm rubicundum colorem traxerunt, metus faciendus eſt. Virg. 3. Georg. Turbatus & torquens flaventes ſtirpe arenas. Idem 10. Aeneid. Tu quoque flaventem prima lanugine malas Dum ſequeris Cynum, (ſive id eſt, habevetem flaventes malas.

Flavéſco, ſc. ui. Et flavum fcri. [אדם *adham* התאדם *hithadham. Gal. Iaunir, devenir roux. Ital. Diventar biondo, de color d'oro. Germani. Gelb werden. Hiſp. Verſe roxo. Pol. Zolcieyce. Vng. Sárgúlni. Angl. To wexe yealow, or of yealow colour.*] Virg. 4. Aeneid. Moliri paulatim flavefcat campus ariſta. Plin. lib. 9. cap. 33: Herbulae ſpicas imitatae, in arduis meſſis, ante meſſem flavefcunt.

Flecto, is, xi, xum, act. 1. Torqueo, inflecto, moveo. [כפף *kaphaph* עוה *avah* ברך *barach. Gal. Fleschir, plyer, courber, combrer. Ital. Piegare, torcere. Germani. Biegen, krümmen. Hiſpan. Doblegar ó inclinar. Polon. Nachilam, nakrzywiam. Vng. Hayto, hayoltam. Ang. To bow, to bende.*] Plin. lib. 11. cap. 45: Elephantus poplites ut bis flectit hominis modo. Flectere iter aliquò, eſt curſum eò dirigere, vel iter inſtituere. Liv. lib. 8. ab Vrbe, ad Privernum Cohortes flexerunt. Idem lib. 5: Quo labori paratum præcidit ad Brundoſium flexiter, prodidit ipſe palmum ratus. ¶ Per translationem flectere animum eſt vincere & cohibere. Tetendit in Hecyr. Iſtuc eſt ſapere, qui ubicunque opus ſit, poſſis animum flectere. ¶ Flectere aliquem precibus, eſt aliquem exorare, commovere, & in noſtram ſententiam adducere. Cicero 4. Acad. Si te oratio Luculli flexit, quæ eſt hodie tam memoriter. ¶ Flectere verſum de Græco. Gell. lib. 4. cap. 3: Hoc vocabulum eſt de Greco verſum. ¶ Hujus compoſita ſunt, Circunflecto, Deflecto, Inflecto, Reflecto, Oſtecto, vide ſuis locis.

Flexus, participi. [כפוף *kephuph. Gal. Ployé, fléchi, courbé. Ital. Piegato, torto. Ger. Gebogen. Hiſp. Doblegado, inclinado, plegado. Pol. Nachilony. Vng. Meg hayoltatott. Ang. Bowed, bended.*] Ovid. lib. 4. Metam. - flexumque genu ſubmiſit. Tacit. lib. 3: Ex ſe flexo in mollitiam ære, ſuam invidiam tali morte auxiſſe, &c.

Flexus, us, m. q. curvatio, inflexio, flexio. [כפיפה *kephiphah. Gal. Flechiſſement. Ital. Piega. German. Bad ventras. Hiſpan. Pegadura. Vngar. Nyg haytés, hayoltatás. Angl. A bowing or bending.*] Quintilian. lib. 7. cap. 2: Propter flexus capillorum, pars eſt faciem capitis, ſchicet rectos. Idem libro 9. capite 2: Qui curſu paruam valent, flexu eluunt. ¶ Flexus ætatis quum arias exigere incipit, & indicari. Cic. in Proœm. de Orat. Si infinitus ſtudiorum rerum labor, & ambitionis occupatio decurſu honorum etiam ætatis flexu conſtitiſſet.

Flexio, ónis. Flexus, anfractus. [אפיק *aphiph. Gall. Flechiſſement, courbement, courbeure. Ital. Piegatura, inchinatura, torcimento. Ger. Biegung. Hiſp. Ployadura, obra de doblegar ó inclinar. Pol. Nachilenie, nachilenie. Vn. Kerengés, hayoſſág. Angl. A bowing, or bending, a turning.*] Cic. in Orat. Idem in Phædon. Quos tu Mæandros, dum omnes ſolutudines perſequeris: quæ diverticula flexionesque quæſti?

Flexilis, le, om. t. Quod torqueri, & facilè in quamvis partè curvari poteſt, tenerum, molle. [נמיה & נמיך. Gal. Facile à flechir, ployable. Ital. Pieghevole, facile da piegare. Ger. Biegſam, das ſich gern buchen oder biegen laſt. Hiſ. Lo que ſe puede doblegar. Pol. Nachilowy, zgiecia ſie łatwo. Vn. Hayolo. An. Eaſie to be bowed or bended.*] Ovid. 3. Amor. Nobis flexibiles curvantur Apollinis arcus. Cicero pro Milone: Nihil tam eſt tam molle, tam tenerum, tam aut frágile, aut flexibile, quàm voluntas, & vox, ſenſus & ingenium. Idem 3. de Orat. Nihil eſt tam tenerum, tam flexibile, neq; quod tam facile ſequatur quocunque ducas, quàm ætas. ¶ Flexibilis ætas, per translationem, pro molli & tenera, quæque facilè flecti poteſt, in quamcunq; partem. Cic. ad Brutum: Videmur enim in eo eſſe bona indole, ſed flexibilis ætas, multa quæ ad depravandum parati.

Flexilis, le, gen. com. Flexibilis. [נמיה *nemiah. Gal. Facile à flechir. Ital. Pieghevole. Ger. Biegſam. Hiſp. Lo que ſe puede doblegar. Pol. Giętky. Vng. Hayto. An. Eaſie to bowe, or bende.*] Plin. lib. 11. c. 37: Sed cubi cervix è cruris, cerebratisq; orbiculatim obſtibus flectis ad circumſpectum artem ſolorum modis jungitur. Ibidem: Item ornamenta in muſculis, ad nares quæ modicum eminent flexilimodo à Graecis flexia, Ovid. 6. Metamorph.

Flexuoſus, a, um. Qui flexuras, vel multos habet flexus, tortuoſus. [מתפתל *mithpathel. Gal. Tortu, qui va en contournant. Ital. Di molte ripe, torto in ripe. Germ. Voll krumbenen oder vieler Hiſ. Doblegado, doblegada, ſinuoſo. Pol. Kręty, pokrzywiony. Vngar. Hayoltatott, tekergés. Angl. Overbacked many turnings or windings.*] ut, Flexuoſa vitis, Cato de Re ruſt. cap. 33. Plin. lib. 9. cap. 22. Hæc omnis flexuoſo corporum impetu jam mari innatant, ut ſerpentes terra. Tranquillo vel arenoſo humidius. Plin. lib. 10. cap. 24. Cicer. 2. de Nat. deor. de auditu loquens: Flexuoſum iter habet, nequid intrare poſſit, ſi ſimplex & directum pateret. Plin. lib. 11. cap. 37: Hominique flexuoſiſſimis orbibus.

Flexiloquus, a, um. [מפתפל *mithpathel. Gal. Tortueux, ou flechiſſant. Ital. Tortuoſo. Germ. Zu biegſamme. Hiſ. Doblegadizo. Polon. Nakrętny, nakrzywiony. Vngar. Hayoltatott, tekergés. Ang. Crookedlie wrodlog, or wandring.*] Plin. lib. 18. cap. 35: Si flexuoſè valuerit flamma.

Flexiloquium, oratio, Dictum quæ ſenſum flectere poſſit. [מפתפל *mithpathel. Pol. Mowa pokrzywiona. Vngar. Hayoltatott beszéd.*] Cicer. 2. de Orat. Sed tantum vim habet illo quo recte à bono Poëta dicta eſt flexanima, atque omnium regina rerum oratio, ut non modò inclinantem erigere, aut ſtantem inclinare, ſed iam advertantem & repugnantem, ut imperator bonus ad ſua facta, capere poſſit.

Flexumines, Equites Romani erant, à flexo endis equis dicti. [Vn. *Lo tabayot kanoſek.*] Plinius lib. 33. cap. 2: Quinetiam ipſum Equitum nomen (ſupra variatum eſt) in his quoque qui ad equitatum trahebantur celeres ſub Romulo, regibusque appellati ſunt à cinde flexumines: poſtea troſſuli, quum oppidum in Tuſcis terra Volſinios paſſum Y. M. fic eo bello pedium adjumenta cepiſſent.

Flexūra, æ. f. flexus, curvatio. [אפיק *aphiph. Gal. Flechiſſement, courbeure. Ital. Piegatura, piega. Germ. Ein biegung, krümmung. Hiſp. Ployadura. Pol. Nachilenie, nagięcie. Vng. Hayás, hayoltatás. Angl. A bowing or bending, a wreathing.*] Colum. lib. 5. cap. 5: Proxima deinde pars eſt, quæ minus celſius raſtimat. Celſius terra abſtinet, ipſoq; ſolers immodium corone contactus arbori circundari, ut flexura materiæ profanoat.

Flexiloquus, a, um. [מפתפל *mithpathel.* Vn. *Lo tabayot kanoſek.*] Qui ambigua & obſcura loquitur, dubius, ambiguus. Cicero de Divinat. Tuis enim oraculis Chryſippus totum volumen implevit, partim falſis (ut ego opinor) partim ſic ambiguis, ut ſi in communi oratione ſæpiſſimè partim flexiloquii, & obſcuris, ut interpretes egerit interprete.

Flexipes, dis, com. t. *flexus, qui flexos pedes habet.* Vnde flexipeda hedera ab aliis Poëtis dicitur, quam Virgil. recantem vocat.

Flexūrus, alii ſcribunt Flemina, (ſi tamen à flecto, quam exiſtimo vim ſingulis eſſuit circa talum. Plaut. in Epid. dum te ſequor, Præ laſſitudine invalerunt miſerum in arcula flexuras.

Flĕo, flēs, flēvi, flētum, Lacrymas emitto, flentem fleo, lacrymo. [בכה *bachah* סער *ſaphadh. Gal. Pleurer, plorer. Ital. Lagrimare, piangere. Germ. Weinen, greinen. Hiſp. Llorar, ó hazer lagrimas. Polon. Płacz. Vng. Sirok. Ang. To weepe, to wayle.*] Ovid. 2. de Remed. amoris: Videremne oculos cruciare reſectos. Idem in Ibin: Non potitur miſeri funera flere viri. Cic. 3. Verr. Tiebat interque non de ſua tuppicio, ſed patet de filii morte, de patris fletus.

Flētur, impeſſonale. [Pol. *Tam ſię płacze.* Ang. *Thay weepe.*] Terent. in Andr. In ignem poſita eſt, fletur. Sed ut lib. 1: Longo ævo ſcribitur. Competitum eſt Deſideo, quod eſt flendo deplorare. *ἀμπεπόθηται, δακρυόφιν ἐστίν.* Cic. lib. 1. Tuſc. Non exercitu amiſſo nudare in ſeverum ferram & manus incidiſſet, non liberi deflerent, non fortunæ omnes à vobis poſſe deterreri.

Flētus, participium. [בכה *bachah* סער *ſaphadh. Gal. Qui ſe bave, pleurant. Ital. Chi piange. Germ. Weinend. Hiſ. El que llora. Pol. Płacząc. Vn. Sirs. Ang. Weeping.*] Ovid. 1. Trift. Vxoram non flentem, flens attiùs ipſe videbar. ¶ Fletus. Ovid. 4. Trift. Non aliter flevi, quàm me flevere adempium Ipſe ſuit.

Fletus, alius participium, Deploratus, defletus, cujus cauſa fletur. [בכה *bachah* סער *ſaphadh. Polon. Opłakany. Vng. Sirattatot. Angl. Wayled, or bewayled.*] Virg. 6. Aeneid. Hic multùm fleta ſub umbris, bello que cadens ſi eſt nobilis & conſpicui, quorum mortem magna lamentatio ſequitur.

Fletus, ſubſtantivum, ejulatus, lacrymæ, lacrymatio. [בכי *bechi* בכורת *bachuth. Gal. Pleur, plorement. Ital. Pianto, lamento. Germ. Weinen. Hiſp. Llanto, obra de llorar con lagrimas. Pol. Płacz. Vngar. Sirás, ſiralom. An. A weeping.*] Cicero ad Terent. lib. 14:

lib. 14: Id quod ego maximo cum fletu legi. Idem pro Rosc. Amer. Quod Amerinis oculis cernere visum est in lignum, ut in bello tota fletus, gemitus, sic ferè. Quintil. lib. 5. cap. 11: An verò ut de incommodis vitæ differentem non adjuvabit earum persentio malorum, quæ fletibus natos, lenita defunctos prosequuntur?

Flebilis, e, com. 2. Quod dignum est ut defleatur. [בכיתי, מספד, מספדי, מספדים, מספדים, מספדים

Greci κρόκιζον appellant) Embolis vel declarit. Plin. lib. 16. cap. 35. Hirundines nidum molliunt plumis floccisque contexentium. ¶ Et quia floccus res est nullius pretii, factum est ut dicamus Floccifacio, & Floccipendo, pro contemno, & in nulla aestimatione habeo. Plaut. in Epid. Dum tibi ego placeam, atque obsequar, nummi teguntur flocci. Terent. in Eunuch. Invidere omnes in hoc mihi, & laudare alium, ego non floccipendere. Idem autem significat Floccifacere alicui, Sen. Facere flocci, Divitias contemnere. Cic. ad Att. lib. 4: Totam denique Rempubl. flocci facio. Idem ad eundem lib. 13: Hoc primum quantum acceperit, proximus adventus referet: etsi non flocci facio.

Flŏccŭlus, dimin. comm. [κρόκιον. Gal. Vne flocquette ou petite flocque. Ital. Picciolo fiocco. German. Ein Wollflöcklein. Hispan. Pequeño flueco. Polon. Kąszmyczek. Virg. Pŭchĕlo. Ang. A little locke of wool, a flake.] Plinius lib. 16. capite 9: Nascuntur in robore pilulæ non absimiles, tantis habentes floccŭlos molles, ut secretum lumini bus aptos nam & suo oleo fragrant.

Florentia, æ, ci, Ἀνθεία, Ἀνθεμία, Ἀνθεμοῦς. Enclæ campaniæ cognomen apud Dioscor. lib. 1. dictum Helenium.

Florius, Anthus vocata avis apud Aelian.

Flos, floris, m. t. à Græco nomine φλόξ, ut quidã putant: quia similis ei sit claritate; ut flamma. [פֶּרַח מִשְׁבֶּצֶת נֵץ. Gal. Fleur. Ital. Fiore. Ger. Ein Blum oder Blust. Belg. Een Bloeme, dat Bloesem. Hisp. Flor. Pol. Kwiat. Virg. Vetz. Ang. A flowre.] Plin. l. 11. cap. 12: Flos ac cordibus suavitate inenarrabili. Ovid. 9. Metam. Naiades hoc pomis, & odore floris repletã. Sic etiam Virg. 4. Aen. Og Ipta tibi blandos fundit cunabula flores. ¶ Per translationem accipitur pro ornamento, Eve de cere. Cic. 2. Philip. Nobilitatis, ac flos juventutis. Plaut. in Casin. In tempestate flos poëtarum fuit: id est, excellentissimus inter poëtas. Flos ætatis id est, vigor, sive integra ætas, qualis est iis, qui jam justum incrementum sunt accepti. ἀκμὴ τῆς ἡλικίας. Cic. 4. Philipp. Gratia non virtute, sed ætatis flore collecta. Flos juventæ, apud Virgil. 5. Aen. & primo flore juventæ. ¶ Nonnunquam etiam pro virginitate. Catul. in Epithalamio: Sic virgo dum casta manet, tum chara suis est: Sed cum luxurians defloruit pollutus corpore florem, Nec pueris jucunda manet, nec chara puellis. ¶ Flos vini, dictum ex qua quadã quasi spuma, quæ vino in dolio fermentato solet, in summum pollicis fastigia, eodem fere tempore, quum in vinetis florescunt racemi. Plin. lib. 14. cap. 22. Flos vini candidus probatur, ruborem tristi signum est, si non is vini color sit. Aliquando etiam flos vini accipitur pro vini odore. Plaut. in Curc. Flos veteris vini in naribus meis objectus est. ¶ Flos æris, est portio aeris tenuissima, quæ ab ære expulsa, quum frigida affata tamquam ἀφρὸς ἀπὸ θερμοῦ. Solet autem inveniri in fundo vasorũ inter grumos minutos, colore aeris rubro. Illi autẽ hoc dignitio divertam à calchanto. Vide Galen. lib. 9. de facult. simplicium medicamen. Flos salis, portio salis tenuissima & candidissima, facilisque ritu efflorescens ἄνθος ἁλός. Hoc præterea nomine ab antiquis dicebatur res à superiori diversissima, humidissimique naturæ, & coloris crocei, & salis quali quodam rubigo, odore quoque ingrato, ceu guri. Invenitur in Aegypto, Nilo fluvio, & fontibus quibusdam innatans. Naturam asperam, excalfactoriam, & stomacho inutilem. Vide Plin. lib. 31. cap. 7. & Dioscor. lib. 5. cap. 83.

Flosculus, diminutiv. [ἀνθύλλιον, ἀνθίδιον, ἀνθύδριον. Gall. Vne fleurette ou petite fleur. Ital. Fiorito. Ger. Ein Blümlein, Blüstlein. Hisp. Pequeño flor. Pol. Kwiatek. Virg. Virágotska. Ang. A little flowre.] Cicer. 2. Offic. Ficta omnia celeriter tanquam flosculi decidunt.

Flŏrĕus, a, um, Quod est ex floribus: [ἀνθινός. Gal. De fleurs. Ital. Cosa di fiori, di fiore. Ger. Von Blumen gemacht. Hisp. Cosa floreada. Pol. Kwiatowy. Virg. Virágból való. Ang. Of flowres.] ut, Florea corona. Plaut. in Menæch. Non ego te modò hic amare aedes cum corona florea. Vid. allatæ Martial. & cinguntur flores fessa caput.

Flōrĭdŭlus, a, um, Quod floribus abundat, sive quod ex floribus confectum est. [ἀνθώδης. Gall. Florissant, plein de fleurs. Ital. De fiori. Ger. Blumt voll Blust oder Blumen. Hisp. Cosa florida, à flores. da. Pol. Kwiatowy, kwiecisty. Virg. Virágos. Ang. Florishy, flowrie.] Prud. l. 1. Hieg. 2: quam potè florida tecta darẽ. Floridus humor. Cic. de Cl. Orat. At est floridior ut ita dicã, quàm Hyperides, quàm Lysias. Floridus color. Plin. l. 35. cap. 6: Sunt aut colores auferi, aut floridi.

Flōrĭdŭlus, diminutivum: [ἀνθυλλιώδης. Virg. Virágocskaka. Ang. A little flowrishe or florishing.] ut, Ore floridulo uteris, Catullus in Epithalamio Juliæ.

Florĕo, & Floreor, m. t. ferens flores: [ἀνθέω. Gal. Florir, estre fleuri. Ital. Che produce fiori. Ger. Der Blumen oder Blust trägt. Hisp. Cosa che trae flores. Pol. Kwiecisty. Virg. Virágzó, virágozó. Ang. Flowring, flowrie. Jut, Saltus floriferi, apud Lucret. lib. 5.

Flōrĭfĕgus, a, um, Qui flores legit vel qui aliquid ex floribus colligit: [ἀνθολόγος. Gal. Qui cueille fleurs. Ital. Che raguna fiori. Ger. Der Blumen abbricht oder sammlet. Hisp. Que coge flores. Pol. Kwiatowy. Virg. Virágszedő. Ang. That gathereth flowres. Jur. Apes florilegæ. Ovid. 15. Metam. Florileg æ nationum apes.

Flōrĭfĕrus, Floribus plenus. [ἀνθοφόρος. Gall. Fleuri de fleurs. Ital. Pieno di fiori. German. Voll Blust oder Blumen. Hispan. Lleno de flores. Polon. Kwiatowy. Virgan. Virágos. Ang. Full of flowres.]

Flōrĕo, es, rui, n. t. Effloridũ esse, seu flores producere. [הִבְנִין פָּרַח בְּשִׂיחַ מִשְׁבֶּצֶת. Gal. Florir, estre en fleur. Ital. Fiorire. German. Blümen gruenen. Belg. Bloyen, groeyen. Hispan. Florecer. Pol. Kwitnąć. Virg. Virágzom. Ang. To flowre, to bee in flowre.] Cic. 1. Tusc. Segetes largiri fruges, florere omnia, fontes scaturire. Plin. l. 19. ca. 6: Florent verò cum flaxino cerpillum, abrotonum, &c. Translatè ponitur pro vigeo, enitco, emineo, claros fumi, ἀκμάζω, εὐανθῶ. Cicero in Cat. Majorũ. Græcia, quæ nunc quidem deleta est, tum florebat institutis & præceptis. Cic. 11. Philip. Nihil enim semper floret: ætas succedit ætati, &c. Ovid. Nos quoque florumus, sed flos fuit ille caducus. Florentissima fortuna. Cic. Att. l. 16. ep. 6. de Leg. Quæ nihil à diis immortalibus ubertius, nihil florentius, nihil præstabilius hominum vitæ datum est. ¶ Hujus compositi sunt, Deflorco, Efflorco, & Reflorco, de quibus suis locis. Efflo & floro, floras. ἀνθίζω. Vade & Præflore, ἀνθοβολῶ. Cellus: Et expectatio te spei tui pensum fatigabit, & fumati gaudii fructum spes tibi jam præfloravit.

Flōrĕsco, is, ĕre, n. t. Effloridum fieri. [הִבְנִין פָּרַח בְּשִׂיחַ מִשְׁבֶּצֶת. Gall. Donner fleurs, fleurir. Ital. Fiorire. Ger. Zu Blust kommen oder anfahen zu blust. Hispan. Florecer. Polon. Poczynam kwitnąć. Vngar. Virágzani kezdek. Ang. To begynne to flowrish, to budde.] Col. lib. 5: Venit quæ nebulam & rorem pestiferum celeriter efficacia, undique ad floreſcendum & ad hortatum vim cõferant. Varro l. 1. de Re rust. Priusquam aqua defendi debet aestate, quàm floreſcere incipiat. ¶ Per metaphoram pro augeri, sive crescere. αὐξάνομαι, αὐξάνω. Cic. pro Marcello: At verò hæc tua justitia, & lenitas animi floreſcet quotidie magis, itaque quantum operibus tuis diuturnitas detrahet, tantum afferet laudibus. Cic. pro Cælio: Nolite judices hunc nunc primum florescentem firmata jam ætate virtutis, tanquam turbine aliquo, aut subita tempestate pervertere.

Flōrĭfĕrium. Dies erat festus apud Romanos, ita dictus quòd eo die ejus ad sacrificium ferebatur. Festus. ἀνθοφόρια.

Fluctŭārĕ. Fluctuosus, Fluctus, Fluito, Flumen, Vide LVO.

Fluminiānă porta, quam Tiberis in urbem intrans, in finitimæ ripæ parte relinquit: dicta quòd Tiberis quandoque in eam influxerit.

Fluo, is, xi, xum, n. t. Propriè decurro. [ῥέω. Gal. Couler, fluer. Ital. Correre, fluire. German. Fliessen, rinnen. Belg. Vlieten. Hispan. Correr la agua ligera. Pol. Płynąć, cyrkać. Virg. Folyok. Ang. To flowe.] Virg. lib. 2. Georg. Hæc eadem argenti rivos, æriſque metalla Ostendit venis, atque auditum pluribus Euxit. Cic. 1. de Divinat. Flumina quæque in contractas partes fluxerunt. Idem 6. Verr. Chrysas est amnis, qui per Assorinatum agros fluit. ¶ Quoniam verò ex quo fluunt, latius effundi videntur, fluere quandoque capiunt pro latè manare, uberiùs excrescere. Virg. 2. Georg. tum de quo dura Ererice imperia, & ramos comptè fluentes. ¶ Rivus, cum ex alto decurrit, quodammodo dominari videntur, fluere pro decrescere dicunt. Virgil. 2. Aen. Ex illo fluere, ac retrò sublapsa referri Spes Danaûm. Hinc fluxa dicimus quæ infirmabilia, ac momentanea sunt, & citò peritura. ¶ Idem paucedere, unde Lucan. lib. 2: Ab hoc gente proximi quique populi multitudine increscente fluxerunt, quibus competentiores Affluo, Circumfluo, Defluo, de quibus supra, Circumfluo, διαῤῥέω. ¶ Diffluo, variè fluo, διαῤῥέω. Lactant. lib. 7: Nam & terrenum & fragile corpus, post recessum animæ non statim diffluit in terram, sed cohæret ex qua fictum est. Per translationem luxurio, corrumpor, ἀκολασταίνω, ἐκλύομαι. Terent. in Heaut. Vt hujus animũ quæ cura luxuria & lætitia diffluat, retundam, & tedigam. ¶ Influo, de quo suo loco. ¶ Interfluo, in medio fluo, μεσορρέω. ¶ Perfluo, Transfluo per medium fluo, nõ continuo, διαῤῥέω. Terent. in Eunuch. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo. ¶ Profluo, de quo alibi. ¶ Præfluo, antè fluo, παῤῥέω, vel præterfluo. Plin. lib. 2. cap. 4: Præfluente Alphæo amne. Idem lib. 5. cap. 20: Ex parte læva in Meotin amnem vehit per ipsum Seleuciam, circa eum præfluens, in fusas Tyri. ¶ Præterfluo, fluendo præterco, vel antè fluo, παρέρρω. Liv. lib. 1: Ultima valle præterfluit Tiber. Quintilianus per translationem libro 11: Omnis disciplinæ memoria constat, frustraque docemur, si quicquid audimus præterfluat. ¶ Refluo, retrò sive retrorsus fluo, ἀναῤῥέω. Vnde fluxus, & refluxus pro accessu, & recessu

æquor

aquæ in Oceani æstuariis. ¶ Superfluus superabūdo, āmissus, à quo superfluus, superflua, fluum. Colum. lib. 4. Per medium fluentum transmittit quicquid aquarum cœlestium superfluit. ¶ Superfluo, inferiùs suo tempore.

Flŭentum, ti, n. s. Parvum flumen, sive decursus aquæ. [מוצא מים] Gal. ruysselin, fõtayne. Gal. Cours d'eau, petite riuiere ou ruisseau d'eau. Ital. Fiumicello, torrente. German. Ein kleyn Wasserrunß. Hispan. el Riuerzelo, torrente. Pol. Mały potok, strużka. Vngar. Folyamocska, vagy kis csermely ved vize. Pol. Mały potok, strużka. Vng. Folyamocska, kisfolyás. Ang. A little river or stream.] Vng. c. Aen. Qualis, ubi hybernam Lycian, Xanthique fluenta Deserit, ac Delum maternam invisit Apollo.

Flŭenti-sŏnus, a, um: [מרעיש המים. Gal. Qui fait vn bruit comme d'eau courant, ou d'vne riuiere. Ital. Che fa rumor come d'acque correnti. Germ. Das wie von den Flüß rüsset. Hispan. Cosa que suena como aquel rumor. Pol. Czyniący się ciurczenie. Vngar. Folyamocskához, vagy kishez hasonlo. Ang. That giueth the sound of a riuer.] ut, Lirus Eurotiosonum, apud Catul. in Argon. κυματοηχής, ἐυρρόοιο κέλευθα κάτα διώκων.

Fluĕscĕre, ĕre, ĕvi, ĕtum, Est fluidum fieri, resolvi. Augustin. lib. 21. de Civit. Dei: Agrigentinum Siciliæ solem perhibent, cum fuerit admotus igni, velut in aqua fluescere.

Flŭctus, us, ūi, m. q. Moles aquæ vi venti concitatæ, unda, procella. [גל של מים] Gal. Le flot. Ital. Onda. Germ. Ein Wasserwahl. Bel. Een baute. Hisp. La onda de la mar, ó de la agua. Pol. Mały wodne. Vngar. Hab. Ang. A wave or surge of the sea or of a water, a tempest.] Cic. 6. Ver. Qui fluctu tortus operiretur, nisi manu nitique, ac mole lapidum manu disjunctus esset. ¶ Fluctus, pro impetu. Cic. ad Attic. lib. 7: Fluctum enim totius barbariæ una ferre urbs non poterat. ¶ Fluctus fortunæ. Plin. lib. 5. cap. 17: Quos vira tessos ad mores eorum fortunæ fluctus agitat.

Flŭctĭcellus, diminutivum à fluctus. [גל קטן] Germ. Wasserwahl. Vngar. Habocska.] Dionysius Grammat. lib. 1. Apuleius in Apologia: Hæc enim frivola nominastis, plerasque in litteribus omnibus congestim, & acervatim jacent, & sine illis operis quamlibet leviter motis flucticulus ultrò farâ evolvuntur.

Fluctĭfrăgus, ga, gum: [מרעיש המים. Gal. Le bruit de la mer qui rompt & impetueusement se fait. Ital. Che rompe le onde. Germ. Das die wogen & ungestüme des Wassers zerschlecht. Hisp. Que quebra las ondas. Pol. Wały y lamiący. Vng. Hab vonto, törő. Ang. That breaketh the waues.] ut, Lirus fluctifragum: hoc est, fluctus ipsos frangens. κυματαγής. Lucretius: Denique fluctifrago suspensæ in littore velles.

Fluctĭvăgus, Quod fluctibus vagatur, aut agitatur. [שטוף המים] Gal. Qui va ou se par les ondes ou par la mer. Ital. Che va per le onde. Germ. Das in den Wässen hin und her fahrt, oder gehet, oder von den Wässern hin und wider getrieben wird. Hisp. Cosa que anda por las ondas. Pol. Mały po morzu. Vng. Habokon jaro. Ang. That is tossed by the waues and flouteth.] Vnde Nauta fluctivagus, & Vnda fluctivaga appellatur à Papinio.

Fluctŭo, as, ā, p. Fluctibus jactor, agitor, vacillo, fluito. [מרעיש המים] Gal. Estre vague & ondoyé, ou battu des flots de la mer, ou estre agité par l'eau. Ital. Ondeggiamento. Germ. Schwencken, Wällen oder flattern für Wasser. Bel. Drijven schouteren. Hisp. Ondear ó hazer ondas en la mar. Pol. Odmawiem bierzbowski ieden mowiący. Vng. Habolgás, labtok. Ang. To swim in water, to flote.] Plaut. in Rud. Aqui utrumne validè fluctuat mare, nulla nobis spes est. Cic. 7. Verr. Quadriremes; in filo fluctuantem reliquerat. ¶ Per metaphoram etiam pro jactari, dubitare & diversis cogitationum quasi fluctibus, & velut marino quodam æstu agitari. [Pol. Wątpię. Vn. Habvalut marino quodam æstu agitari.] Virg. 8. Aen. Incassùm curarum fluctuat æstu. Liv. 3. bel. Maced. Ephesi regem ejus conterruit, fluctuantem adhuc animo, ocyùsque de Romano bello. ¶ Pro eadem fluctuor cœpimus. Liv. 3. bel. Maced. Fluctuantur incerti animi. Curtius: Fluctuati animo Rex, & modò suum, modò Parmenonis consilium expendere. ¶ Accipitur nonnunquam fluctuare pro fluitare & supernatare. Plin. li. 36. cap. 17: Lapidem è Scyro nasi, integrum fluctuare malunt, cuidam communitum margi.

Fluctŭōsus, a, um, part. [מרעיש המים. Gal. Ioint & agité de flots. Ital. Tempestoso, tempestoso. Germ. Wie tobende vngestüm. Hisp. Lleno de ondas, ondoso. Pol. Bogaty, mięsbkowy. Vngar. Habos. Angl. Full of waues and surges.] ut, Mare fluctuosum, Gemmæ fluctuosæ, quæ maculas habent fluctuum quandam similitudinem referentes. Plin. lib. 37. cap. 5: Sunt Fluctuosi & rerum imagines complexi, ut verbi gratia, papaverum aut avium, pinnarumque, vel undarum, & similium. Loquitur de smaragdis.

Fluctŭātim, adverb. Fluctuanter, fluctuè [מרעיש המים. Gal. En maniere de flot, ou vndes, ou flotz. Ital. Ondeggiando, ondeggiante. Ger. Wagkmuotlich, wie ein Wällen. Hisp. Ondeando, vandoleando. Pol. Nieśpokoyne. Vng. Habolgva. Ang. Fluctuating and hovering.] Afranius: Volo fluctuatim ire ad illum. Nonius.

Fluxŭs, a, um. Quod fluit. [נוזל מה שנמס] Gall. Qui a coulé, qui est de petite durée ou de peu de fermeté. Ital. Che facilmente scorre, fragile. German. Flüssig oder fliessig. Bel. Wederlopende, vergaande te zijn. Hisp. Lo liquido que corre. Pol. Stały, nie pewny, y trwały. Vng. Folyam, kifolyo. Angl. That easily hath a flowe.] Plin. li. 9. cap. 32: Quoniam quum foci cavere, fluxos habent succos. ¶ Per translationem accipitur pro eo quod est labile, momentaneum, & citò periturum, ῥευστικόν: tritâ est metaphora ab aqua fluviali, quæ nunquam in eodem loco constitit, sed citò præterfluit. Virg. lib. 10. Aeneid. Nec fluxas Phrygiæ res vertere fundo Constituit. Sallust. Catil. Nam divitiarum & formæ gloria fluxa & fragilis habetur. ¶ Aliquando capitur pro laxo, & animè affecto. Unde Parthorum vestimenta fluxa fuisse Lucanus scribit: Illic & laxes vestes, & fluxa virorum Velamenta vices. Sic Suetonius in Calig. cap. 45: Fluxiore cucurbitâ cingeretur. Et Virg. 1. Aen. Fluitans fluens fluentes dixit. Apuleius lib. 2. accepit pariter Fontanus, aquosus, lacteus, de corporibus humanis fluxos. ¶ Et fluxi dicuntur remissi, soluti, libidinosi, molles, effœminati. Suetonius Tiberio: Diutius enim fluxioris, remissioresque vitæ erant. Mart. Cinædo evitatior fluxo.

Flŭxē, adverbium, affluenter, abundanter. [בשפע. Gal. En abondance, abondamment, largement. Ital. Abondantemente. Ger. Mit überflüssigkeit. Hisp. Abundantemente. Pol. Nagle. Vng. Bovön. An. Abundantly.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 11: Ercò magis fluxe ex herba, quæ eadem ipsa fuit pia, purgare corpora nostra solet.

Flŭo, is, xi, xum, curso: [זרם מים. Gal. Fluer, couler. Ital. Fluire, colare, scorrere. Ger. Fliessen. Hisp. Correr como de fuente, fluxo. Pol. Cżyrzyć. Vng. Folyni. An. To flow, run.] ut, Flumina omnia fluunt, aut navigabilia, aut potabilia. Cic. 2. Divin. & fluxiones linguarum, apud Plin. lib. 20. cap. 14.

Fluĭto, as, pen. con. Frequentativum, Sæpè sive cursitando fluo. [זרם מים. Gal. Fluer, nager, ser en eau. Ital. Scorrere di continuo. Ger. Offt fliessen, immerdar fliessen. Hisp. Correr continuamente de aqui de allá. Pol. Nieustawicznie. Vng. Folydogálok, sürüm folyok. An. To run or flow about the water.] Liv. lib. 1: Tenet fama, quum fluitantem alveum in quo expositi erant pueri, tenuis in siccâ aqua delituisset. ¶ Nonnunquam etiam accipitur pro supernatare. Plinius: Omnes pisces, cum sunt extincti, fluitant, excepto anguilis. ¶ Aliquando fluitare est mutare, quod Terentius vocat labascere. Terentius. 1. Vide primùm ne deditur Cretensis fides fluitasse. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Ira amore hæc, funestum, bellum. Pax rursus incerta, bonos ne pectora tempestas prope rerum mobilia, & cæca fluitantem fortè labaret. Reddere certa sibi nihilo plus explicet, ac si Insanire paret certa ratione.

Flŭĭdus, a, um, pen. cor. Liquidus & cirtuens. [נוזל מה שנמס] Gal. Coulant, qui coule & glisse aisément. Ital. Liquido, liquido. German. Flüssig. Hispan. Liquido, que corre ó se mueue aqua. Polon. Cżyrzący. Vngar. Folyo, lagy. Ang. Flowing, resolved, without stiffnesse or firmnesse.] Plin. li. 9. cap. 30: Vnum hoc animal est vivum ferventi aqua coquatur, fluida cutis non habet callum. ¶ Nonnunquam pro languidus sive marcidus ponitur. Liv. li. 4. bel. Maced. vocat corpora Gallorum emollida & fluida.

Flŭmĕn, ĭnis, n. t. Fluvius: hoc est, aqua continuè decurrens, & perennis: & major est quàm rivus. [נהר מים נחל. Gal. Vn fleuue, vne riuiere. Ital. Fiume. German. Ein Wasserfluß, fluß. Belg. Een Riert, een Riuier, loopende Water. Hispan. Rio. Polon. Rzeka. Vngar. Folyo vize. Ang. A flood or river.] Torrens quoque, qui æstate ficcatur. Horat. 2. Carm. Ode 6: Dulce pellitis Ovibus Galesi Flumen, & regnata petit Laconi Rura Phalanto. Virgil. 4. Georg. Arma inter, sonitum immani lab fluminis alti Senûr. ¶ Sed quando hoc nomen genitivo jungitur, capitur pro fluxu, seu cursu ῥεύματος. Plin. Ne flumina ejus tuvi essent impedimento. ¶ Hinc flumentana porta Romæ, quâ Tybetis urbem intrans, in finitimas pè partes elinquit: ita dicta quòd pars Tybetis per eam partem ubi nunc hæc porta

sita est, fluxile creditur. Autor Festus. ¶ Magno flumini rivulū traducis, μικρὸν ῥεύματι ῥεῦμα ἐπάγεις. Id est, maximis rebus putidum & inane momentum addis. ¶ Flumen etiam vocabulum est Iurisconsultorum in servitutis constitutione, ut Iulianus notat. Paulus D. lib. 8. Tit. 3. 2. Foramen in imo pariete communi, vel richini quod est profundi pavimenti causa, id per. Flumen esse neque ita pone aequè placuit.

Fluminālis, e. Fluminis, Aquae fluminea, quae ex flumine est. [ποτάμιος. Gall. De fleuue, de riuiere. Ital. Di fiume. Germ. Von flus gewasser. Hisp. Cosa de rio. Polon. Rzeczny. Virg. Reiya vizhes. Ang. Of a riuer.] Ovid. 4. Fast. Nec tua flumineæ corpora nata deæ.

Flumināsius, a, um, Quod fluminibus abundat: [ποταμώδης. Gal. Plein de fleuues. Ital. Pieno di fiumi. Germ. Voll flus. Hisp. Lleno de rios. Polon. Rzekami. Virg. Reiyo vizhes. Ang. full of riuers.] Id. Regia flumināta: id est, fluminibus multis irrigua.

Flūmĭtis, in [quòd fluit] se aperi flumen. [ἐπὶ ποταμὸν ῥεῖν. Gal. Vn fleuue, vne riuiere. Ital. Riuo. Germ. Ein flus. Belg. Een vloet. Hisp. Rio. Pol. Rzeka. Vn. Reiyo vizh. Ang. a riuer.] Flum. in Curc. Quibus hic flavus est qui non recipiat aurei Virg. Georg. 4. cum Cupris pista fuga, flaviis jaciantur spatia. Horat. 4. Carm. Ode 12. Nec flavi fugunt Hybern à arte turgici. ¶ Flavus cum aliis certat, ποταμὸς ἄλλοις ἐρίζων. Vbi minimi cum maximis certamen suscipiunt. Budæus. ¶ Flavius non semper fert ferramenta, ἐπὶ ποταμὸν οὐκ ἀεὶ φέρει σίδηρον. Non potemus tibi spectaculum quod aliis fecerit, edere. Natura ab apologo Aesopico: Cardanus ipse cadens: tecum è manibus excidit, Mercurius invocatus rediit argentum. ¶ Fluvii ripa, ποταμοῦ ὄχθη. De fluuium & manem fumēte operiam. Pulsi enim fōtibus ob aquarum inopiam. ¶ Fluvius quæ proximi abhinc intigat, ποταμὸς ποιεῖ πρὸς ἐγγὺς κεῖσθαι. Flavius quæ longè dissita sunt irrigat quæ proxima sunt prætermit. Deus dici consuevit, qui benè meretur de externis & nihil ad se pertinentibus, suos negligit. Apparet hæc dictum, quòd ubi flavius oritur, minor esse solet, minusque argilla secum trahens: & quò longiùs recessit à fronte: hoc est, copiosior uberiorque Diogenianus. ¶ Per flavium traducere, ἀφελῶς καὶ κατὰ πομπὴν, dicebatur qui difficultatem explicabant rei, quam incredibiliter aut invidiosè exprobrabant rei, quam incredibiliter aut invidiosè explicare non poterant. Translatum à torrentibus aut fluviis profundioribus, quàm ut cuivis tutum fit trajicere. Plato lib. de leg. 10.

Flŭvĭātilis, le, Quod ex flumine est, fluviatilis: [ποτάμιος. Gal. De fleuue, de riuiere. Ital. Riuale, di fiume. Ger. Das aus dem flus ist. Hisp. Cosa de rio. Pol. Rzeczny. Vn. Reiyo vizhes. Ang. Of a riuer.] Ovid. Fast. Et flavialis, & flavialis lupus hinc est, flaviatilibus, qui in fluvio venit. Col. lib. 8. cap. 16. Virg. Georg. 4. Aut. Dic cur propere flavo spargere lympha. Idem. Georg. Vinctaque per flavium. & cap. 8. flaviilis arundo. Cicero.

Flŭvĭātĭlis, le, pen. corr. nom. t. Fluviatilis, quod in fluvio vivit: [ποτάμιος. Pol. Rzeczny. Virg. Reiyo vizhes. Ang. Of a riuer.] Plin. lib. 36. cap. 25. Arenæ tria sunt genera, fossitia, cui pleraque pars calcis additur. Fluviatilis ac marina.

Flŭvĭātĭlis, m. f. Fluviatilis. [Virgar. Reiyo vizhes iskio.] Colum. lib. 8. cap. 15. Vbi delectentibus fluviatilis animalibus insidientur.

Flŭvĭātus, a, um, le. Homine maceratus. [ὁ ἀπὸ ποταμοῦ βεβρεγμένος, ἢ ἐμβεβαπτισμένος. Gal. Trempé dans vn fleuue. Ital. Bagnato nel fiume. Germ. Im flus gethe ader genetzt gewesen. Hisp. Mojado en el rio. Pol. Rzeką mokry. Virg. Reiyo vizhen ezhen. Ang. Wet in water, and made haue.] Plin. lib. 16. cap. 39. Abietis quæ pars à terra fuit, eadem est flavique quam eximus ratione decorticatur. Sic dicere possumus cannabem flaviatam.

Flŭus, a, um. quasi fluens, sed in compositione magis in usu, ut mel flavum, μέλι ῥεῦμα, quasi fluens mel.

Flustrum, i. in [שִׁקְמָה] sycomorus. Gal. Sycomore, coime. Ital. Sycomoro. Germ. Sant Pauls Feigen. Hisp. Sycomoro, cuhina. Pol. Morskie figowy. Vn. Smokvenik, ezhe drevo. Ang. Sicomore tree.] Statius de tranquillitate animi, cui ductibus non agitatur, hanc Græci ἀφλαστον vocant. Autor Festus.

Flŭvæ, arum, f. p. Anguillæ, sive murænæ dicebantur in freto Siculo, propterea quòd solæ torrentacæ, quum se currere, aut mergere non patiuntur, aquas superducunt. [ἀκάνθαι. Vn. legolo.] Macrob. lib. 3. cap. 15. Accersebantur murænæ ad piscinas nostræ urbis ab usu freto Siculo, quod Rhegium à Messana dessecit, Græcè ἄκανθαι vocitatæ, Latinè fluvæ, quòd in summo se natantes, ita exoriri dicti, cervicæ se posse, & in aquâ mergere desinunt. Col. lib. 8. cap. 17. Fluvæ Gallicæ, quæ maxime probantur, murenas, & illæ quæ sunt laxatiles notæ, quarum pretia vigent.

Fluviālis, Fluvius, Fluvius, Fluxus. Vide FLVO.

F

ante

O.

FO, honoris antiqui erum, forum FOR. forte, vel fortis, vel fas, vel fortuna. FO. S. R. P. D. fortuna reduci FO. S. V. F. XX. IN V. M. L. D. D. L. Fode fabi via pedes vigent, juventes mo numentum laudabile.

Fŏcāle, lis, pen. prod. Genus est ligaturæ, & fascia quædam collum ambiens, faucesq; à frigore defendens, & pronuntiationi conducens. [περιδέσιον, λάρυγγος περιτύλιγμα. Gall. Vn bendage de gorge, ou emplaistre de gorge. Ital. Fascia da mettere sopra la gola. Ger. Ein binde so man vmb den hals vmbindet. Hisp. La cosa que se rodea al cuello. Pol. Chustka na szyi. Virg. Gurgle. Ang. A cloth for the throat.] Ovid. Ars. Aptaque defendig sibi collaria fauca cauto, a muffle.] Dictum, focale à faucibus, quamvis mutata, quod etiam contingit in verbis suffoco, & prefoco. Sen. lib. 3. Natur. quæstionum. videsis quæ illam grandes, & pallidi, focalibusque circumdati, pallidi & graves. Quint. lib. 11. Pallidam illam faciat, cui bus crura vestitur tui, & focalia, & ligaturæ rationem, sola excusare potest valetudo. ¶ Sunt qui putant aliquando accipi pro ferramento quo cuprimitur capilli, & à nomine Focus derivari, eò quòd viderint primùm comipi apud Horat. 2. Serm. Satyr. 3. ubi Fe legunt: ponas ut signia morbi Fascias, cubitale, focalia. Quò tamen in loco doctissimorum judicia legi debet cubital. ¶ Quod autem attinet ad significationem, nullo modo assentior iis qui hoc loco pro ferramento expansantium quam Horatius numeret ubi fascias, & cubital inter morbi insignia: quo pacto hoc de ferramento posset intelligi, quo capilli crispantur, quam segni soleant curam omnem negligere? Itaque si quis attentius hunc Horatii locum secum expendat, intelliget profectò in eadem significatione accipi apud Horatium, in qua accipitur apud Quintil. loco jam citato quum ait fascias & focilia sola valere divine excusari.

Fŏcātus palmes, dicitur, qui ex fauce vitis hoc est, ex bifurco medius erumpit. Col. lib. 4. cap. 24. Vocantur autem Focatum palmes, qui solet in bifurco medius prorumpere, & ideò eum pudendo vocabulo nutrices appellant, quòd ante duo brachia, quà se dividit vitis, enatus, velut fauces obsidet, ac utrisque alimenta præripit.

Fŏcillo, as, āvi, p. Significat calefacio, recreo, instauro, reficio, confoveo. [חרץ, חרם, ἀναψύχω, ἀναπαύω, ἀνακτίζω. Gal. Reschauffer, refaire, restorer, conforter. Ital. Riscaldare, ristorare. German. Erwermen, erquicken. Belg. Warmen voeden. His. Escalentar, sustentar. Polon. Ogrzewam, posilam. Virg. Ich ag medgeden, ingdiden, magnidem, medeg gedem. Ang. To keep warme, to comfort, to succour.] Flor. lib. 3. Epist. 20. Focillata cicutum, ut, quæ vobis invenerat, me quamlibet duram ad mortem viam, quando vos fidem negasseis. Suetonius in Augusto, capite 16. Antonii socerum semper dubiam & incertam, variisq; reconciliationibus malè fidam abrupit. ¶ Pro eodem enim quandoque legitur focillare, ponunque: quod & Nonius annotavit, Varronis testimonio de vita popul. Roman. Pinguis secundas res subito mota, non in communi ipse hanc, sed sui quisque diversi, communi non focillatur. id est, fovet. ¶ Hinc cōpositum Refocillo, recreo. ¶ Focillationes, inquit Festus, à fovendo dicuntur: est enim, à calefaciendo.

Focula. Foculus, vide FOCVS.

Fŏcus, ci. m. à faveo, quòd ignis foveatur. [אח, אחיה, אשיך, אשיכה, ἑστία, ἑστιατόριον. Gal. Le foyer ou on garde le feu. Ital. Fuoco, guardafuoco. Ger. Ein flus hauss oder herdstatt. Bel. Een vloet. Hisp. Hogar, brasero. Pol. Ogniska. Vn. Peshtar. Ang. A hearth.] Ovid. lib. 6. Fast. At focus a flammis, à quòd fovet omnia, dictus. Idem. Tum vetera arsi, flentque sine igne foci. Tibullus. Dum mensæ sidet à luce tegente focus. Cato de Re rust. Focus sub dio in loco eligatur, sub tecto eo quàm levissimo. ¶ Ponuntur etiam quando q; pro privatis domibus, licet ara pro templo. Plaut. in Amph. Convenit, vidi ante fieri eo pacto, Vbem, agrum, aras, focos, fœdus dederier.

Fŏcŭlo, as, āvi, divinare. [μαντεύεσθαι. Gal. Deuiner, augurer. Ital. Indouinare. German. Ein thume kennen. Hispan. Augurar. Pol. Wieszczyć. Virg. Prophezhuvam. Ang. Diuine.] Gell. lib. 1. cap. 19. Tum ita forulum circum Regem cum igne apposuit, & tres libros ex novem decrit. Valer. lib. 1. Quem carbasum eorum optimum habebat, foculo imposuisset, subtò ignis emicuit.

Fŏcŭlōmen, i. Nutrimentum. [τροφή, σιτηρέσιον. Gal. Nourriture. Ital. Nodrimento. German. Nahrung. Hispan. Mantenimiento. Polon. Pożywienie. Virgar. Izpleine. Ang. Nourishment.] Plautus in Persa: Nam tam inanis ventris sumpsit foculo. Ex Nonio.

Fŏcŭlus, i. pars, Qui in sacco coniicitur: [σφαιρίσκος δέρματος. Gal. Petit sac fait de cuir. & au fuyau. Ital. Sacco sottile fatto di cuoio. Germ. Kuchen. Hisp. Fuyo, cubilete en que echan dados. Pol. Piarnie. Virg.

Vng. Pawalabe ſpȯde kanye ſe maha ſpȯde pegeſa. An. Breed ſpaden van de meeſter.] qui & ibi circumcurſus appellatur, ὀκεφόρος.

Fŏcārĭŏ, as, Ab veteribus dicebatur conducere quam domi habere ad curam rei domeſticæ. [ω ſpȯde pagȯſa, ic ſcolde wæſcan, quaſi ſpȯdiæ comparo. Gal. Cocombre. Ital. Cocombro. Ger. Ein Kôchin vor Mâg. Hiſ. Mugier à manger. Pol. Kuchárka. Vng. Hagymás aſſzȯnȳ. Ang. A cokenmayde.] Col. lib. 1. Cedo domi interrim & uxorem: Si ancillam habuis tuis comparatam eſſe, præſidio

Pythiorum. Vng. frigy, Vbó. Aug. à lege, contexit, ut hordeo[f]pice.] Propriè, ut Festus putat significat, quæ fœdant inter se nocentes. Quidam hoc etymologium non nisi putant à Fecialibus, per quos fiebant fœdera. Alii à fide, quia in fœdere inter ponebantur fides. Itaque Ennius, ut est apud Varronem, fidus dixit pro fœdus. Alii à fœdi cædendo nam ad fœdera facienda utrinque fœdiales adhibebantur, qui ut mos erat fœdere porcam cædebant silice: quem modi exitium imprecantes capiti illius cui prior fœdus violasset. de quare vide Liv. l. 1. ubi ritum & formulam antiquissimi fœderis inter pop. Rom. Regem & Albanorum Dictatorem recitatis fidè exequitur. Ita autem Livius ut est libro 34. erat fœderum genera, quibus populi & reges mutuas amicitias inibant. Vnum, quum bello victis ita dabantur leges. Victum omnia ei qui armis plus potest, dedita esse quæ ejus habere victos, quibus multa erus vellet, victoris arbitrium erat. Alterum quum pares bello, æquo fœdere in pacem atque amicitiam veniebant, tecdus per conventionem ex rebus quarum ordo ita erat possessio. Tertium, quo quum hostes nunquam fuissent, ad amicitiam populi fœdere jungendam ventebant. ¶ Accipitur etiam fœdus pro necessitudinis alicujus vinculo: ut fœdera amicitiæ dicimus pro necessitudine alia quæ est inter amicos. Cic. 5. Tusc. Leg. si fœdus amicitiæ nobis ullum fuisset. Nec fortè velis id firmiùs fœdere putes. ¶ Fœdus lecti, pro conjugali vinculo. Lucanus libro 2. de fœdera pacis Hiberiæ loci, dæmonium nomen manet Connubii. Fœdus conjugale, Ovid. 11. Metamorph. ¶ Accipitur etiam quandoque pro lege, ut apud Virgilium libro 1. Æneid. Regemque dedit qui fœdere certo. Et premere & legibus fortè datis justos habemus. ¶ Facere fœdus cui aliquem. Cic. de Senectute: Quam sententiam Senatus tradimur ad pacem & fœdus faciendum cum Pyrrho non dubitavit. ¶ Ferire fœdera. Cicero pro Cælio: Ideo nec ego pacem Pythi dissimi, nec amicum turpilium eorum exordia fœdera ferites? Hinc ferire fœdera. Virg. lib. 12. Æneid. Firmabant fœdera dictis. ¶ Fœdus pro fœditate legitur apud Paulum in l. 3. D. de testamentis. Nec enim honos ei servatur, quæ fœdus tantum fœditatem delinxit. Nisi certiùs hic legatur, Scelus, quemadmodum vulgatiores codices habent.

Fœdifragus, penult. corripitur. Qui fœdera frægit. [שובר ברית. Gal. Qui rompt l'alliance ou confederation. Ital. Che rompe patti. German. Bundtbrüchig. Hispan. Que desmanda de paces. Polon. Ten który przymierze łamie. Vng. Szövetségtörö, szövetségszegö. Ang. A bundbrake, a league.] Cic. 1. Offic. Primi fœdifragi exempli fuit Annibal.

Fœderâti, dicuntur populi qui fœdere & amicitia sunt conjuncti. [אנשי ברית. אנשי חבורה. חברים. Gal. Confederez, alliez. Ital. Confederati, amici. Germ. Bundtgenossen/ Eydtgenossen. Hisp. Confederados y amados. Pol. Ci którzy sobie przymierze uczynili. Vng. Az kik egy szöv[e]get alat vadnak. Ang. That haveth made a league together.] Namque erant civitates provinciarum, aliæ civium Romanorum, aliæ Latinorum veterum, aliæ fœderatorum, aliæ liberarum. Dicebantur, σύμμαχοι καὶ φίλοι. Suetonius in Caligula: Domi, foris quæ civitas liberas ac fœderatas apud dictatores actaat. Cicero 1. de Orat. Si quis apud nos servisset ex populo fœderato, fœque liberasset. Idem 6. Verr. Fœderatæ civitates duæ fuerunt Mamertina & Tauromenitana. Idem pro Archia: Si qui fœderatis civitatibus ascripti essent.

Fœdëro, fœdere facto concilio. [Polon. Przymierze czynie. Vng. Szövetséget vök, vetök.] Cornelius Tacitus lib. 12. Donec egregia erga populum Rom. merita, mox rebelles fœderarent.

Fœdîtas, tis, dum. Quod est deformitas. [שערה כעורה. Gal. Laideur, vilenie, ordure. Ital. Bruttezza. German. Vnfläthigkeit, unsauberkeit. Hisp. Suciedad, abominacion. Pol. Sprzeniewierstwo. Vngar. Vtelenség, szörnyüség. Angl. Filthinesse, filthiness, foulenesse.] Liv. lib. 31. Divulsa a corpore capita, patentia viscera & fœditatem alvus vi morum videre. Cic. lib. 2. de Finib. Nisi eos perfœditate fœditatis ipsa deterreat. Livius ab Vrbe: A vento & omnes à tanta fœditate ejus deducti erubescunt.

Fœtus. Cum suis derivatis, vide supra in dictione FILIUS.

Fœtûra. Vide FEMEN.

Fœmina, nat. 2. p. Latioris significationis est quam mulier. Nam non solùm de hominum genere, verumetiam de brutis & plantis dicitur, deformeliq. à forma. [נקבה. נקבות. Gal. Femelle femme. Ital. Femina. Germ. Ein Weibebild/ein Frau. Bel. Een Wyf. Hisp. Hembra en todos generos de animales. Pol. Niewiasta, kwiat/ogien, gnus. Vng. Aszszonyallat, nöstény. Angl. The female kinde.] Virg. 11. Æneid. Fœminco prædæ & pulchrorum ardet concupiscere. Vir Seruius: Fœmineo, impatiens, ratio nabili. Idem: Fœmineum tollit clamorem ad fœdera tollunt. Plin. lib. 2. cap. 101: Fœminæ Lunæ, ac molle fidus. Quintil. lib. 1. cap. 4. Quæ aut fœminina ponimus nomina, aut tecta fœminas significant. ¶ Diminutiva Fœmella, & Fœminula. γυναῖκες, γυναικάρια. A Fœmina, etiam si à Fœmino, de quo suo loco.

Fœnarîus. Vide FŒNVS.

Fœnebris, Fœnereus, Fœnereus. Vide FŒNVS.

Fœniculum, i. n. 2. Herba est nota, à fœnore aut fœnerandi existimant, dicta quòd semen hoc tempore maximè fœnore redditur fertile. [מתוקה. Gall. Fenoüil. Ital. Finocchio. Ger. Fenchel. Hisp. Hinojo. Pol. Koper włoski. Vng. Kömeny. Ang. Fenell.] Plin. lib. 20. cap. 21. Fœniculum lobis ac per se frequentes, gustatu fœtidum excedo oculorum, acie lucem ejus reficiendo. Vnde nuncupatum est Homeri quoq; calligine præcipuè eo lenitu. Hos invenimus lege apud Dioscor. lib. 3. cap. 179.

Fœnum, fœni, n. 2. Herba in pabulum usumve ita cæsa à fœnare, quòd fœcunda sumus præbeat vel à fœtu, quòd herbæ eædem maturescentes quotannis novas pariant. [חציר חצירים. Gal. Foin, herbe ainsi fauchée & mangée à pour la bestes. Ital. Fieno. Ger. Heuw. Bel. Hoy. Hisp. Heno. Pol. Siano. Vng. Széna. Ang. Hay.] Colum. lib. 19: Sic enim communi ostium fœnum defenditur a pluvia. Horatius 1. Serm. Sat. 3. 4: Fœnum habet in cornu, longè fuge. ¶ Fœnum esse, proverbialiter dixit Cicero de Orat. in indoctos ac brutos homines, qui dicit cere pro bubus sunt aequandi: non fœno victitant boves. ¶ Fœnum habere in cornu. In hominem maledicum ac ferocem dicitur. Horat. in Serm. Iude tumultum, ut Acron placet, quòd antiquitus bubus compactis fœnum pro signo in cornu appenderetur, quo sibi cavere qui forte occurrissent.

Fœnûcia, fœnûcium, i. n. 2. Quod ad fœnum pertinet. Fœnûciarii, fœnatores, quibus fœnum fœcamus. [מוכר חציר. Gal. Faucheur de foin. Ital. Falciatore di fieno. Ger. Heuwer. Hisp. Segador. Pol.

ns. Pol. *Dessene przialgery.* Vngar. *Sajtallos vals.* Ang. *A fatte some hayes tenth.*]

Fœnātĭō, ōnis, f. [ut quidam interpretantur] Ipsa fœnis rectio, vel ipsus fundus quo fœnūs exercetur. [Vng. *Kolcsönzés.*] *Fœnatiōnis usuræ*, Cod. Theod. Ang. *The meeting, or meaning of loyes.*]

Fœnātor, ōris, m. Cic. lib. 12. ad Att. Scribe, quæso, quid referat Cæler egisse Cassium cū candidatis suis, cum optime fœnerabuntur, an in campū Martium cogitet. Quem locum sic exponit interpres, Ac fœnicularium id est, in aciem ad certandum, quando fœnum secandum à mulionibus falcularium fit exercitus.

Fœnātĭō, ōnis, f. Lucrus et in quo usserarius fœnō. [*Igyerés.* Gall. *Fenaison, fenaison, saison de faire le foin.* Ital. *Fenile, tempo di fare il fieno.* Germ. Die Heumoth Statt oder Zeyt haus Hispan. *El tiempo, o lugar donde se guarda el heno.* Pol. *Kosnia, sie siana, siadanie, siejpe siadzia.* Vng. *szénaforgatás hele.* Ang. *An haye house or loft, an haye meuing or tricke.*] Oric. 6 Metam. Non secus exarsit conspecta virgine Teucrus, Quàm si quis cantu quem supposuere malis, Aut fœnilē, Quām si quis cantu quem supposuere malis, Aut fœnilē, Quām si quis cantu quem supposuere malis, Virg. lib. 1. Georg. nec totos claudas fœnilia limina. Col. lib. 1. cap. 6. Pars autē fructuaria dividitur in cellā oleariam, torcularium, cellam vinariam, defrutariam, fœnilia, paleariaque.

Fœnĭfĭcus, a, um. Qui fœnū secat. [*Igyemejves.* Gall. *Faucheur de pres.* Ital. *Segatore di fieno, fenaiuolo.* Germ. Der Mäher Hisp. *El que siega o cosia el heno.* Pol. *Kosiarz.* Vng. *Kaszás.* Ang. *A mower of hayes.*] Plin. lib. 8. cap. 29. Ignis earum propter oleum adeo ingens fœnificæ incedebat.

Fœnĭfĭcō, as, pen. cor. l. dem. [Pol. *Kosicy.* Vng. *Kaszál.* Ang. *A mower of hayes.*] Persius Satyr. 6. Fœnificæ crudo vertuntur unguine pultes. Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 49. ita nec ubi terra mēdum fœnificæ possit offendere. Idem paulò pòst: Sicilienda prata ea sunt, falcibus consecranda, quæ fœnificæ præterirent.

Fœnĭfĭcium, ci. n. ipsa fœni sectio, & velut messis fœni. [*Igyemejves.* Gall. *Fauchement de pres, ou la saison de les faucher.* Ital. *Secchia del fieno.* Ger. Die heymath oder mähend. Hisp. *Segazon del heno en general.* Polon. *siepien siena.* Vng. *Kaszálás.* Ang. *The hayes harueste, or haye time.*] Varr. de Re rust. Nec primo anno gari, nec pasci ante tempus fœnificia, ne herbæ vellantur, oportet, neque hiberni. Col. lib. 2. cap. 18. Altero tamen anno minora pecora pòst fœnificia permittemus admitti.

Fœnĭfĭcus, a, um. [Pol. *Sergejvie sien.* Vng. *Kaszás fü.* Ang. *The hayes herbe.*] Var. de Re rust. lib. 1. cap. 31. Primū de pratis fœnificis herba quā crescere debet, & ut lib. arcteat, tubi secari falcibus debet, & quod pertexticat, fossulis verfari: quā peramant, de earum palos fieri: vehi ad villam. Tum de pratis illud animaduertendum, arq; addere fœnificis cumulū.

Fœnĭlĭmŏnĭum, ii. n. [*Sedon.* Gall. *Vne herbe nommée Senegre.* Ital. *Fieno greco.* Germ. Griechisch heuw oder bockshorn. Hisp. *Fenogreco.* Pol. *negatrowe ziele.*] Genus herbæ est, (ut ait quis Plin. lib. 24. cap. 11. quam alii telia vocant, alii carphosalen, alii buceras, alii ægoceras, quoniam siliquas habet cornibus similes: unde & siliquam vocat Colum. lib. 11. cap. 2.

Fœnĭlis, is, m. f. (ut ostendit Gell. ex lib. 3. Varr. de ling. Lat.) idem est quod ulna, ita dictū à fœnū. [משך *mosheh.* חובית *hovveth.* Chal. *Vlow.* Ital. *Vlna.* Ger. Elnbog Belg. Meetstock. Hisp. *El legno con que mesuran, o vlna.* Pol. *Lokiec.* Vng. *Vlnaiosvessző.*] Ang. *Cubite, or measuring yeard.*] Nihil enim aliud est fœnus, quàm fœneris dies: est, parvus pecuniæ. Quidi tamen à fundo, quod ruo, non etiam à, apud antiquos fundebatur, quòd prævertus proprie est ex naturali terræ fundus: postea verò ad usuram est translatus, quali pecunia pertexta fundi producat, sicut terra. Plaut. in Asin. Nam limatio non potest, census est summa fœnore. Cic. pro Cælio: Parcat jus tantum publicanis licet: ne polliceatur etiam, ne fundi patrimonium, ne familiæ truci det, ne in usuras in alienas dominos atque famam. Propert. lib. 1. Elegia 9. Nam pòst venit magno fœnore tardus amor. Ovid. 1. Fast. Hordeaque ingenti fœnore reddit Ager.

Fœnŭscŭlum, i. n. Diminutivum. [משך *mosheh.* חובית *hovveth.* Gal. *Petite vlne.* Ital. *Piccola vlna.* Germ. Ein kleiner Wucher. Hilpan. *Pequeña braça o vara.* Polon. *Lokiecik.* Vng. *Kis vlna.* Ang. *Small yeard or yardes.*] Plautus Pseud. ad damnum devenire, dicitur fœnusculum.

Fœnŏro, as, pen. corr. & Fœnŏror, āris, deponens. Fœnori do, in fœnore collŏco, Vulgò ad usuram do: [משה *nashah.* נשה *nashah.* Gall. *Bailler à vsure.* Ital. *Dare & prestare ad vsura.* Ger. Wucher auff Wucher anlehnen. Hispan. *Dar à logro o vsura.* Pol. *Lichwie, darzec lichwie.* Vngar. *Vzorákadom, vzorára adom.* Ang. *To lende vpon vsurie.*] & modò dativo jungantur, modò accusativo. Plin. lib. 2. cap. 6. Fœnerat Saturnō solum cæteris diebus id est, mutuat. Cicer. ce Amic. Vt enim beneficè liberalesq; simus, non ut exigamus gratiam: nec ut cum beneficium foeneramur, sed natura propensi ad liberalitatem sumus: id est, fœnori damus. Martialis: Hæc. Dpir hæc omnes fœnerat una deos. Fœnŏror, cum ablativo, significat fœnoris accipio. [*Vszi&pan.* Gall. *Prendre à vsure.* Ital. *Pigliare ad vsura.* Germ. Auff Wucher nehmen. Hisp. *Tomar dinero à vsura.* Pol. *Lichwie sie brayc.* Vng. *Vzorára kolcsönt vesz.* Ang. *To borrow at vsurie.*] Ib. Pig. Stratera ab eius comparabat vendere partem fundi, ut ibi emerati super eam, posset fundum habere vendere conatus est. & fœnerari ab eo. ¶ Benefactum fœneratum dicitur quod cum fœnore redditur. Terent. in Phorm. Fœnerāsti bene: bene collocasti hoc tempore. Ita paulò pòst hoc idem exponens: Idem hoc tibi quod benè promeritus sectis, id dapsi cavere. Vbi Donatus: Fœneratum hoc est, cum fœnore redditum, & multiplicatum. ¶ Interdum fœnerare est cum fœnore recolligere, vel refundere. Tercat. Adelph. Metuulli, fœnus de jure tuo concessisse paululum, atq; Adolescenti ellesmum genetum. Bonum num hamo fœnerastis? Ne nunc tibi detur fœnerator?

Fœnĕrātĭō, ōnis, m. f. Qui fœnus exercet. [משה *nashah.* Gall. *Vsurier* Ital. *Vsurario* Ger. Ein Wucherer. Belg. Een woeckeraer Hisp. *Logrero, o vsurero.* Pol. *Lichwarz.* Vng. *Vzorás, vzorákodo.* Ang. *An vsurer or vsurar, or lender for gayne.*] Cic. 1. Offic. Primum improbant hi quæstus qui in odia hominū incurrunt, ut portitores, ut fœneratorum. Idem Sestio Tamisio: Nec putant ei nummos deesse posse, qui fœneratores ex tribus quæ exercent.

Fœnĕrātĭo, ōnis, f. verb. fœneris exercitatio, fœnus accumulatio. [*Szamorgas.* Gall. *Vsure.* Ital. *Vsura.* Germ. Der Wucher oder Wucher Belg. Woeckeraye Hispan. *Logro, o vsura de dar à tomar à vsura.* Pol. *Lichwarstwo.* Vng. *Vzorálkodás.* Ang. *Vsure, the practise of lending for vsure.*] Columella Præfat. An fœneratio probabilior sit, cum ex his unda quibus succurrere videtur. Cicer. pro Flac. Hæc pecunia ab honore translata in quæstum & fœnerationem, ex perfecta est modis pœnalibus.

Fœnĕrātĭus, a, um. Fœneratori debitum, ad usuram. [*Szamorgasi, szamorgasu.* Vngar. *Vzorabeli.*]

Fœnĕrātō, adverbium, cum fœnore. [Gall. *Auec vsure, ou auec dommage.* Ital. *Con danno.* Ger. Mit Wucher Hisp. *Con logro.* Pol. *Z lichwą.* Vngar. *Vzorával.* Ang. *With vsurie, or gayne.*] Fœnerato reddere, *cum excessu reddere.* Plaut. in Mercat. Ne id tam mecum fœnerato reducito: hoc est, gravius usurā velut à fœneratore, quam multo cum fœnore relictus.

Fœnĕrātĭtĭus, a, um. Quod datum est fœnori, vel quod ad fœnus pertinet. [*Szamorgasi.* Gall. *Donne ou prest à vsure.* Ital. *Dato à logro ad vsura.* Germ. Auff Wucher gegeben oder genommen, das zu dem Wucher gehöret. Hispan. *Logrero, cosa dada à logro, o para tomada à vsura.* Pol. *Lichwiarsky nabyte dany.* Vng. *Vzorának vals.* Ang. *That is gyuen or taken to vsurie.*] In, hunc ratio pecuniæ, quæ ex libris collecta est.

Fœnĕrātĭō, adverb. Tempus quo fœnus cellabat, & fiebatur, reddebatur; pecunia [Vng. *Szamorgasnak adásának ideje.*] Liv. 35. Ita libero vero fœnore omnia debitores, cujus cogendi quū tanto quæsierat, omne simul gravamen alienati quæ præsentia fuissent, ut qui pati cum domo sua vellent Romanis credidissent pecunias, prætereūt, & ex eadem pecunia creditar, quibus debitores ex lege bus, creditoribus redderentur.

Fœnŭtus, a, um. pen. corr. Ad fœnus, ortus, quod ad fœnus pertinet. [*Szamorgó.* Gall. *D'vsure, du appartenant à vsure.* Ital. *Pertinente ad vsura.* Germ. Zun Wucher gehörig. Hisp. *Cosa perteneciente à logro.* Polon. *Do lichwy przynależny.* Vngar. *Vzorábavaló.* Ang. *That belongeth to vsurie.*] ut Lex fœnebris, qua fœnus unciarum asses quotidie exigebatur. Liv. 35. lect. Mazedonissabat enim una alia quòd de vetere fœnore laborabant, & quod multis fœnebribus legibus cōflicta acerbitas erat, vix fandi finita erat, ut in socios, quorum veteres tantis legibus, non una transcribere. ¶ Fœnebres res. Liv. 7. 40. Vbi lacrimantes simul in concordiam animos, non Consules fœnebrem unumquemque rem, quæ distincte animos vicebatur, sed unum agi. Fœnebrem alienæris in publicam curam vertere. Malo in fœnebre. Tacit. lib. 5. Sanè vetus Virtus fœnebre malum.

Fœtĕo, es, a. 1. Malè oleo. [באש *bash.* באאש *beesh.* Gall. *Puer, sentir mauuais.* Ital. *Puzzare, puzzare.* Germ. Stincken. Hisp. *Oler.* Pol. *smierdzie.* Vng. *Büdöskedek.* Ang. *To stinck, to giue an euil sauour.*] Plautus in Asin. Dic amabò, ut tantus anima usus sit tuæ Mastigia, fœtere unito Myrtale solet vina,

Fœtĭdŭs, a, um. Malè olens. [באש *bash.* באאש *beesh.* Gall. *Puant.* Ital. *Fetido, puzzolente.* Germ. Stinckend. Hisp. *Hediondo.* Pol. *smierdzący.* Vng. *Büdös.* Ang. *That stinketh, or sauoureth ill.*] Plautus in Merc. tanto minus: Quum sis jam ætate plenus, at ingenio fœtidus, Senex hircosus. Idem in Capt. Tum piscatores, cum pleuerint, pessimos pisces fœtidos, Cicuin Piscemunt cum illo ore fœtido terrorem animos piscium in balleo.

Fœtĭdŭlus, a, um. quod fœtidus. [*Szagos.* Vng. *Büdöskés.*] Apul. in Apolog. Quid in cinere, quod contemendum philosopho non lacte teredum fœtere, nihil aspernum corporis apertum, immundum pati ac fœtulentum.

Fœtŏr, ōris, m. 1. Malus odor. [אש *esh.* באש *beesh.* Gall. *Puanteur.* Ital. *Fetore, puzzo, lezzo.* Germ. Gestanck. Hisp.

Hoder/mal oder. Pol. Stwor. Vng. swdłżg. Ang. stiek in wall
serme.] Col. lib. 12. cap. 3. Cell. quo quæ vis humi omnia foetor
reliberanda, & bonis odoribus tollenda, ne quem reducat
foetorem, accurrimus.

Fœtidus, a, um, Fœtor. [באש boſſin, chaudin. Gall. Puant
ce qui pue. Ital. Fetore, fetente, &c. Germ. Stinkend. Hiſp. Hedor
mal olor. Pol. Smrodliwy. Vng. Buſog, bwdłżg. Ang. A
ſtinck.] Senec. Epiſt. 111: Armaria cum ſua ſolicitè ſervata à va-
ſeque condita, quum ventrem ſubierint, una atq; eadem fœ-
tiditas occupavit.

Fœtus, us, m. q. à fovendo, quoniam & dum in utero eſt, & poſtquam edidit ſœtus eſt, à matre fovetur vel ἀπὸ τοῦ φύειν: quo verbo veteres rem veneream ſignificarunt, ſæpe inter. [ולד ילוד אמא ולדות beſtes, יולדת bekommt. Gall. La femelle qui porte de petits ou de veaux. Ital. Il parto, o frutto che de' bestie partorisce. Ger. Die frucht einer iedes. Ebicke oder einer anderen bestige. Hiſp. El fructo ò aquello q̃ ſe cria de qualquier animal. Pol. Wrodzay, owoc, ſkutek, rzecz ſtworzona. Vng. Magzat, de minden állatnak ſzülésében. Angl. the young of beaſts & creatures at the time of their birth.] Eſt autem fœtus generale nomen ad omnia pertinens quæ generantur. Nam & enim fœtus omnium quadrupedum, ſive terrenarum: præterea etiam avium & piſcium, atq; adeò omnium etiam hominum. Plin. Legimus mulierem Ægyptiam 5 uno fœtu enixam. Idem, lib. 8. cap. 18. Tarentini gregis fœtus, qui ſemper in mari ſolet eſſe, ab inſidiantibus retrahitur equo. Cic. 4. de finib. Atq; etiam in belluis vis naturæ inſpici poteſt, quæ ad ſui fœtus & educationem ſpectant. Horum quæ cernimus, naturæ ſpiritus vocè videntur audire. Neque enim aliud tantum fœtus dicuntur, verùm etiam in animantem. Nam & arborum fœtus paulùm legimus: & fœnum, etiam fœtum vocamus. Cicero 2. de Orat. Edit fœtus ædificatores & grandiores agri, non ſemel, ſed novatos & iteratos. Virg. 1. Georg. Ille regentes, ille ſevenum fœcundas uvæ, Arborei fœtus alibi. Id eſt, fructus, ut poma. Idem 2. Georgic. Nec tenuis interea fœtu nemus omne gravescit. Vel Servius: Fœtus id eſt, utilitate etiam omnis utilium fœtus eſt. ¶ Fœtus animi, pro ratiocinatione. Cicero 5. Tuſcul. Ex eo triplex ille animi fœtus exiſtet: unus in cognitione rerum poſitus, & in explicatione naturæ: alter in actione experiendarum, fugiendarumve rerum: tertius in judicando, quid cuique rei ſit conſequens, quid repugnans.

Fœtus, a, um, Proprie de ovium pecore dicitur: [הרה הרתה beſtes, יולדת bekommt. Gall. Qui a été couvert, l'on dit de pecore. Ital. Pecora, gravide, ingravidate. Germ. Beſchlagen / tragent. Hiſpan. Caſa hembra preñada. Pol. Brzemienna. Vng. Tehes, boſzúlékeny. Angl. That beaſt that is with young. Ut, Ovis fœta id eſt, prægravida, & in utero fœtus. Virg. 1. Aegl. Non infœta gravesve petam. Columbi nutrix illius, & præcipue fœtæ, quæ gelicidio hyemis conceptum ferat. Dicitur & parturiens fœta, hoc eſt, quæ parturit. Virg. 9. Æn. Fecerat & viridi fœtam Mycenis in antro. Erat enim autem fuſſe, hæc quod pariens ſua bacchatur, oſtendit. ¶ Transfertur & ad alia: ut, Loca fœta ſuis creatibus Auſtris, apud Virgil. 1. Aeneid. id eſt, plena. ¶ Hujus compoſita ſunt, Confœtus, Feſtus: Confœtus, ſus dicebatur, quæ cum omni ſua ſubſtantia adhibebatur ad ſacrificium. De fœtus & infœtus, de quibus alibi.

Fœta, abſolutè vocabulo dicuntur puerperæ, & quæ jam parta abſolutæ ſunt.

Fœtidus, a, um, Quod eſt plenum fœtu. [טרוח & טרח. Pol. Płodny, Vng. Gyiros, ſok.] Hieronymus contra Jovin. Lippientem jam deformem, atq; fœtuoſum ſynagogæ typum præcubare. Retinet hoc nomen & quamvis ſit quarta declinationis. ¶ Sic ſumptuoſus, fructuoſus. ¶ Cuoſus, actuoſus, quæ ſunt ſuſque ante veniunt ab aliis declinationibus, nè habeat u ante s aut Fabuloſus, Dolioſus, Vitioſus, Portentoſus, & hujuſmodi.

Fœtus, ūs, f. g. Pecoris proventus, à fœtando dictus. [נאנ beſtes, יולדת bekommt. Gall. La portée ou portures des beſtes ou plantes. Ital. Il tempo del partorire. Ger. Die geberung / das jar der gebärens. Belg. Die barninge der beeſten. Hiſp. Parto, ò tiempo de parir. Pol. Rodzenie, albo czynienie, rodzenie. Vng. Szaporodás. Ang. Hatching or laying, time of yeaning.] Virg. Aegl. 7: Si fœtura gregem ſuppleverit. Laureus ebo Varro libro 2. de Re ruſt. cap. 1. accipit pro ipſa veri. Laureus ebo Varro libro 2. de Re ruſt. cap. 1. accipit pro ipſa fœtatione, ſive pro illo toto tempore ab admiſſione uſque ad partum. Secunda (inquit) pars eſt de fœtura. Nunc appello fœturam à concepta ad partum. Hi enim prægnationis primi & extremi fines. ¶ Transfertur etiam ad inanimata: ut, Fœtura prætorum. Fest. in Præfat. totius op. Opus natum apud me proxima fœtura licentiore epiſtola narrare conſtituit.

Fœtifico, as, a, u. p. Fœtum facio, pario. [להוליד beſtes, יולדת bekommt. Gall. Faire, ſignifie, ſignifier. Ital. Fattione, far ſi, ſignifica. Germ. Bekommen / tragen. Hiſpan. Caſa fructuoſo, ò fecundo. Pol. Płodzić. Vng. Terhes, boſzúlékenyſéget. Angl. That barbarous word ſignifies to bring young. Ut, Ovis fœtifica id eſt, prægnans, & in utero fœtus. Virg. 1. Aegl. Non infœta graves tentaberit pabula fœtas. Columbi nutrix illius, & præcipue fœtæ, quæ gelicidio hyemis conceptum ferat. Dicitur & parturiens fœtifica, hoc eſt, quæ parturit. Virg. 9. Æn. Fecerat & viridi fœtam Mycenis in antro. Erat enim autem fuſſe, hæc quod pariens ſua bacchatur, oſtendit. ¶ Transfertur & ad alia: ut, Loca fœtifica ſuis creatibus Auſtris, apud Virgil. 1. Aeneid. id eſt, plena. ¶ Hujus compoſita ſunt, Confœtus, Feſtus: Confœtus, ſus dicebatur, quæ cum omni ſua ſubſtantia adhibebatur ad ſacrificium. De fœtus & infœtus, de quibus alibi.

Fœta, abſolutè vocabulo dicuntur puerperæ, & quæ jam parta abſolutæ ſunt.

Fœtidus, a, um, Fœtor. [טרוח & טרח. Pol. Płodny, Vng. Gyiros, ſok.] Hieronymus contra Jovin. Lippientem jam deformem, atq; fœtuoſum ſynagogæ typum præcubare. Retinet hoc nomen & quamvis ſit quarta declinationis. ¶ Sic ſumptuoſus, fructuoſus. ¶ Cuoſus, actuoſus, quæ ſunt ſuſque ante veniunt ab aliis declinationibus, nè habeat u ante s aut Fabuloſus, Dolioſus, Vitioſus, Portentoſus, & hujuſmodi.

Fœtus, ūs, f. g. Pecoris proventus, à fœtando dictus. [נאנ beſtes, יולדת bekommt. Gall. La portée ou portures des beſtes ou plantes. Ital. Il tempo del partorire. Ger. Die geberung / das jar der gebärens. Belg. Die barninge der beeſten. Hiſp. Parto, ò tiempo de parir. Pol. Rodzenie, albo czynienie, rodzenie. Vng. Szaporodás. Ang. Hatching or laying, time of yeaning.] Virg. Aegl. 7: Si fœtura gregem ſuppleverit. Laureus ebo Varro libro 2. de Re ruſt. cap. 1. accipit pro ipſa fœtatione, ſive pro illo toto tempore ab admiſſione uſque ad partum. Secunda (inquit) pars eſt de fœtura. Nunc appello fœturam à concepta ad partum. Hi enim prægnationis primi & extremi fines. ¶ Transfertur etiam ad inanimata: ut, Fœtura prætorum. Fest. in Præfat. totius op. Opus natum apud me proxima fœtura licentiore epiſtola narrare conſtituit.

Fœtus, a, um, Qui ex foliis factum eſt, vel foliis factus eſt. [פוליי & פוליו. Gall. Semblable à feuilles. Ital. Simile a foglie. German. Blat bleuer gemacht oder / blatechten gleich. Hiſp. Caſa de materia de hojas, ò ſemejante à las hojas. Polon. Liściaſty. Vng. Levelből való. Angl. Reſembling leaves.] Plin. lib. 19. cap. 9: Panis ſunt feminæ ſolubiles de ſera ut amplius ſunt ſemina.

Fœtus, a, um, Foliis plenus. [פוליי & פוליו. Gall. Plein de feuilles, fueilleux. Ital. Pieno de foglie, fogliuto. German. Bollbleuet. Hiſp. Lleno de hojas. Pol. Liściaſty. Vng. Levelek. Ang. Full of leaves.] Plin. lib. 24. cap. 15: Chamæcliſſus ſpicata eſt tricoti modo, ramulis quinis ſenis foliatis.

Fœtum, i, n. q. Unguenti genus, quod & nardinum vocat Plinius, à nardi folio, quo confectum eſt. [נרד & נרדי. Pol. Nard ſiekanardo.] Mart. lib. 12: Armeniaci mella foliati potat amica. Hoc Plin. ſcribit conſtare amphacio, balanino, junco, nardo, amomo, myrrha, halſamo. Plaut. in Curc. Græca voce vocat unadion. Veteres enim Græci vocant folium.

Follico, Fallicor. Vide FOLLIS.

Follis, is, m. t. Inflatum aerem quo attrahitur ventus, atq; emittitur ad ignem excitandum. [מפח מפוח. Gall. Soufflet, ſac ou ſachet de cuir, bourſe, bale ou vaiſſe groſſe pour voiture de vent. Ital. Mantice, folle, ſoffiatoio, borſa, ſacco à altro ſimil coſa fatta di cuoio. Germ. Blaſbalg. Hiſpan. La boſſa ò cuero para ſoplar ò bolſa de viento para pagar. Polon. Miech. Vng. Fuvo. Ang. A bellows.] Virg. 8. Aeneid. ...al i ventoſis folliibus auras Accipiunt, redduntque. Hic ...ua ærifabri, ferrumque ...ſſibus. Verrunt & coqui, ſed parvulus ne opus flagrem inſufflare buccis: quod qui faciunt, furfures vocantur. Primus Anacharſis philoſophus folles ignis exiſtentes invenit, ut refert Strabo lib. 7. ¶ Eſt item folles pilæ genus omnium maximum, conſtans ex alta vento inflata: quod etiam hodie Italis plurimo eſt in uſu præ cæteris & genium hilibus convenions, utpote quo minùs fatigetur ludendo quam harpaſto. Nam & ſeatus ſerunt follis, inquit, reflit, tatetur; deſcendit, veluti ex industria percutientem expectans. Mart. lib. 14: Ite procul juvenes, mollis mihi convenit ætas: Folle decet pueros ludere, fabe ſenes. Quoniam vero hoc pilæ genus pugno excutitur, pugillatorius follis quandoq; vocatur. Plaut. in Rudent. exemplo hercle ego te folle pugilatorio faciã. ¶ Quandoque accipitur pro marſupio, recepta...loque numorum, ex pelle aut corio confecto. Juvenal. & tenſo folle reverti. Nam ſicut folles pilæ vento tumefiunt, ita ...mmenæ pecuniæ tugentia quæ fami ...tudine ludium nomen. Vegetius tutor eſt, eſſe d. ſciplinæ militaris conſuetudine decem folles hoc eſt, decem ſaccos, per ſingulas cohortes ſolere diſponi, in quibus nihil nummi pecunia conde...ntur.

Follicellus, li, m. d. parvus follis, & quo denique turgidum eſt & ſuxum in morem follis. [שלאכער. Gall. Sachet, boiſſeau, cuvet, petite peau en faurre, ou d'boy qui ſouure le grain du ſon mais ...ment en autres ſemblables.

fraiche. Ital. *sanchezza, freschezza, qualità che importa il gusto del fresco, & altri gusti.* Germ. Ein jeder ausgeblasener Sack mit Wind oder einem andern gefüllet. Dutch, Een yder uytgeblasen sack met wint of eenigh ander. Hispan. *El cuero o vexiga inflada, del hollejo de pomo o cosa semejante.* Pol. *Miech, naduta rzecz.* Vng. *Felvonnak dudorra.* Ang. *A bladder or purse, the small husks that covereth the stone of plums and other fruits.*] Vide frequentissimè accipitur pro theca seu sacculo quo pecuniam volatum dicebant. Colum. lib. 8. cap. 8. Quoniam pecuniam volatum quo continetur, frigidam & consibilem avernias longioris temporis humorem habet. ¶ Accipitur item folliculus pro majore pilæ genere: quod ex aluta confectum, tolo quæ implebatur ventor quod & folliculum sequentium venimus appellari. Sueton. in August. Post bella civilia ac primum pro, folliculum jactare tradit. ¶ Quandoque pro pelle seu facculo inuti. lib. 1. Rhet. ad Heren. Male colus judicatus est matrem necasse damnato, illatum folliculo lignea os involutum esse, & ex ligneæ pedibus indutas. Lucr. lib. 6. Vebet Equus in castra folliculis tomentum velleret. ¶ Non raro vocatur aliquando transfertur ad corpus humanum, sive quòd ad follis similitudinem semper attrahat, & contrahat spiramen: sive quòd ad facci contacti similitudinem pelle ei circundatam. Veteres enim saccos ex corio factos folles appellabant. Lucilius enim ait et Nonius: Et cum folliculo mercem indutus, nā quo.

Follĭco, as, pen. corr. [מטה *mashakh.* Gall. *Soufler.* Ital. *soffiare col mezo.* Germ. Dutch, *Die casten stemmen.* Hisp. *Soplar.* Pol. *Gegne.* Vng. *Az erőmmal fujok.* Ang. *To blow, to puff, to make the bellows to work.*] Follium more vento pulmo cum spiritu tares agrota. Apuleius lib. 9 Metam. Nares follium more languidas. ¶ Et item follium laxitatem & cavitatem imitari. Vide Hieronymus caligas monachorum fullicantes dixit, quales hypocritas gestare aut, ut humani cultus contemptores videantur.

Follĭcŭlus, Vide FOLLIS.

Fomes, Fomentum. Vide FOVEO.

Fomentatio, ōnis, f. propriè est, quæ fit ex decoctione herbarum, vel in aqua vel in vino: tametsi nonnulli id vocant embrocationem: embrocatio autē vocatur, cùm ex alto, in membram infinitum demittimus ejus decoctionis officium.

Fŏns, fontis, à fundendo, quòd fundat aquam, tantùm masc. gen. [מעין *hoon* מעין *maiáin, ayin, mayá.* Gall. *Fontaine.* Ital. *Fonte, fontana.* Germ. *Ein Brunn.* Belg. *Een fontejne.* Hispan. *Fuente.* Pol. *Rzeßa, studnia.* Vng. *Kut.* Ang. *A spring, a fountain.*] quanquam non desunt qui aliter etiam fontem nominum fuisse velint: cui tamen rei nullum proferunt testimonium. Plin. lib. 12. capit. 1. Nunc est arbor ea in Lycia fontis gelidi fontis ancenitate. Horat. 2. Sat. I. Subripitus cum rapidi mutarum magnus fons prorumperet. ¶ Fons per translationē accipitur pro origine & causa. Cic. 3. Tusc. Non rem plane caulam atque fontem esse moerorum & curarum ad hunc diem. Nec in Senatu sceleratissimorum consiliorum fontes aperire dubitavi. ¶ Fontem pro aqua fontana poluit Virgil. 12. Aeneid. quo parte totum diripuit: ait fontemque ignemque ferebat. ¶ Fontes ipsi fictum, proverbium in eos qui perunt ab his quod ipsis affatim ad libet fore. Cicer. ad Quint. Frat. ¶ Ipse sibi malo fontem reperit, *ipse sibi malo suos mores.* Idem dicit folicum, qui sibi ipse miserum exitii causam. ¶ Omnia fontibus consecrari vulgo, non sine proverbii specie dixit. Cic. 2. de Oratore, prominus ad rem pertinentia dicere, omittere quod est negotii caput.

Fontānŭlus, I, diminutivum. Parvus fons: aqua fontis dulcis. [*מעיין maiáin.* Gall. *Petite fontaine.* Ital. *Fontanella.* German. *Ein Brunnlein.* Hisp. *La fuente pequeña.* Polon. *Studzienka.* Vngar. *Forrás, forráskut, kis forrás.* Ang. *A little spring.*] Plin. Vbi unq; moveris humum, fontanuli latent. Idem lib. 31. cap. 3. Latus est uterus, extenditque è medio cuiusque latere.

Fontānus, a, um. Quod ex fonte est. [מעיני *maiáni.* Gall. *De fontaine.* Ital. *Fontane, di fonte.* Germ. *Das von Brunnen ist.* Hisp. *Cosa de fuente.* Pol. *Studzienny.* Vngar. *Forrásbeli kut fából való.* Ang. *Of a fountain.*] Plin. Fontanæ aquæ cyathos duos. Sic Colum. lib. 12. cap. 9. Sed extrà fœcis vasa pertergere, & aquā fontanā quàm recentissimā refrigerare.

Fontālis, le, Fontanus, quod fertinet ex fonte est. [מעיני *maiáni.* Vng. *Forrásbeli, kutfából való.* Ang. *Of a spring or fountain.*] Plaut. in Sticho: Vide, utrum tibi libet etiam nunc capere. Cape provinciam. ¶ Quidistuc est provinciæ. T. Virum fontali, An libeo imperium te habere navis? Vbi interpres id est, num velis imperium habere ac præesse aquæ an vino præbendo? Fontalem aquam dixit è fonte fluentem.

Fontīna, Ff. Varroni, Fontinalia Festo. Feriæ eranı fontibus dicatæ, quibus & coronæ in Fontes conjici, & puteis coronati solebant.

Fora, vala, quibus antiqui utebantur in torcularibus. Colum. lib. 12. cap. 18. Tum lacus vinacii, & torcularii, fora, omnisque vasa, si vicinum est mare, aquā marinā fricuisse dulci aquæ lavit & commendatione, & diligenter ascendā, ne humoreni habeant.

Fŏrāgo, pen. corr. prod. Idem est. [Ang. *A forage.*] autore Bello, quo textrices opus dimittunt, à forando dictum.

Forāmĕn, Vide FORO, as.

Fŏrās, extrà. [מחוץ *mechutz.* Gall. *Hors, dehors.* Ital. *Fuore, fora.* Ger. *Draussen, ausserhalb.* Belg. *Buyten waert.* Hispan. *A fuera, de fuera.* Pol. *Wroczony.* Vng. *Kivül.* Ang. *Without, out of doors.*] Adverbium loci à foris hoc est, ipectaculis derivatum, ut Servius videt. Est quod extrà nobis est, id foris: atque quòd domo exemptum, seu ab interioribus parte nobis in qua foris est, foras omnes accipiunt qui etiā sententia est Festus. Dicuntur autem foras, & domo deferri, qui foris tantum imperiri ad locū. Plaut. in Cist. Foras istuc extra cū veniatu quo vides. Idem in Amph. Sed quid ita foras egressa est Foris, motio in loco & de eo quo significat. Terent. in Eun. Quæ cum foris sint, nihil vicissim mea refert, Nec magis è contra possit quicquā. Plaut. in Asin. Ego operæ foris facundā dabo, comā mihi advenit. Plin. lib. 9. cap. 33. Margines Mucrone circino, foris effodio, foris replicato. Cicer. Foris. Ita verò id gerat, de nec eo dicere ausim ante, quod ita fiant, sed quòd ea non parit Oratoris ars, sed foris ne te celari, tamen ante cavet.

Fŏris, quandoq; pro patrimonio ponitur. Cic. ad Quint. Frat. Foris valde placuit mihi fundus, non solum ut frater sed quòd cæteros etiam, & in epistola longa ad Lentul. Quòd ea contenio mihi magnam etiam foris famam tulisse. In vinculis, quem alibi dixit, eadem sententia. Ex Aldi commentario ad Quint. Frat.

Fŏris fcălis, gen. com. Foris, ab exteriori parte: cui opponitur intrinsecus. [מבחוץ *mibbachutz.* Gall. *Par dehors.* Ital. *Fuori, di fuori, di fora.* German. *Auserhalb von aussen.* Belg. *Buyten.* Hispan. *De parte de fuera.* Polon. *Zewnątrz.* Vngar. *Kivül, kivülröl.* Ang. *Without.*] Ennius apud Non. Ex Ligurum arma me ferrea foris hoc est foris fecere. Colum. lib. 8. cap. 16. Sed ab cohorte foris secus prædictas sepes elaticeas similiter jungantur.

Furacia, à furo, muries villatica, cujus fructus villæ venalicios pullastros, pipiones, poma, nuces, & hujusmodi fructuum delert.

Fŏrārĭus, nomen, vide FORUM, as.

Forbĕi, Genus cibi à veteribus discebatur, quo calido vesci soleban. Græci φορβὴν vocant. Festus.

Forcĭpes, penult. corrept. quasi fori capes dicta sunt, quòd ea foris ad eā, calidā capiantur. [מלקחים *melkahaim.* Gall. *Tenailles, pincettes.* Ital. *Tenaglie, molette da fuoco.* Germ. *Zangen.* Belg. *Een tange.* Hispan. *Las tenazas, tenacillas, pinzas.* Pol. *Kleszcze.* Vng. *Fogo.* Ang. *A pair of tongs or pincers.*] Virgil. 8. Aeneid. Illi inter sese magna vi brachia tollunt In numerum, versantque tenaci forcipe massam. Etiam matriculari quamvis generis, secundum Priscian. Ovid. 12. Metamorph. Tum bifidam findere sonum dedit, ut cave ferrum Igne rubens picumque fulet, quo fulcitur cava. Quum fabre edocuit, lecubus deruciat. Columel. lib. 6. cap. 26. Deinde petulcum ferram admoveas, duabus angulis signatis regulis, velut forcipibus apprehensum ex ea parte. Plin. libro 7. cap. 56. Auctorem scire contra fulmina dat Cincium Cyprium Agrippinæ filium.

Fordă, æ, Fos prægnans, à ferendo. [מלה *baláh.* Gall. *Vache qui porte veau, qui porte veau ou fruit.* Ital. *Vacca pregna.* Ger. *Ein trächtig Kuh.* Hisp. *Vaca preñada.* Pol. *Krowa cielna.* Vng. *Tehen, tehenes.* Ang. *A cow with calf.*] Ovid 4. Fastor. Forda dicta quòd ea fetu pregnans est, fœcundaque dicta ferendo. Colum. lib. 6. cap. 24. Post unum eorum fœtum non admittantur.

Fŏrem, fores, foret, & in tertia persona plurali numeri fecerit, & in futuro infinitivi fore, pro futurum esse. Forem aute idem omnino significat quod esse. [להיות *lehiót.* Salutius in Iugurth. Nam ego eadem velle, atque nolle, quæ tu mihi, & ea causa amicum fore: quæ contenio mihi magnam etiam foris famam tulisse. In vinculis, quem alibi dixit, eadem sententia. Ex Aldi commentario ad Quint. Frat.

Fŏris fcălis, gen. com. Foris, ab exteriori parte: cui opponitur intrinsecus. [מבחוץ *mibbachutz.* Gall. *Par dehors.* Ital. *Fuori, di fuori, di fora.* German. *Auserhalb von aussen.* Belg. *Buyten.* Hispan. *De parte de fuera.* Polon. *Zewnątrz.* Vngar. *Kivül, kivülröl.* Ang. *Without.*] Ennius apud Non. Ex Ligurum arma me ferrea foris hoc est foris fecere. Colum. lib. 8. cap. 16. Sed ab cohorte foris secus prædictas sepes elaticeas similiter jungantur.

Foratĭa, à foro, muries villatica, cujus fructus villæ venalicios pullastros, pipiones, poma, nuces, & hujusmodi fructuum delert.

Fŏrārĭus, nomen, vide FORUM, as.

Forbĕi, Genus cibi à veteribus discebatur, quo calido vesci soleban. Græci φορβὴν vocant. Festus.

Forcĭpes, penult. corrept. quasi fori capes dicta sunt, quòd ea foris ad eā, calidā capiantur. [מלקחים *melkahaim.* Gall. *Tenailles, pincettes.* Ital. *Tenaglie, molette da fuoco.* Germ. *Zangen.* Belg. *Een tange.* Hispan. *Las tenazas, tenacillas, pinzas.* Pol. *Kleszcze.* Vng. *Fogo.* Ang. *A pair of tongs or pincers.*] Virgil. 8. Aeneid. Illi inter sese magna vi brachia tollunt In numerum, versantque tenaci forcipe massam. Etiam matriculari quamvis generis, secundum Priscian. Ovid. 12. Metamorph. Tum bifidam findere sonum dedit, ut cave ferrum Igne rubens picumque fulet, quo fulcitur cava. Quum fabre edocuit, lecubus deruciat. Columel. lib. 6. cap. 26. Deinde petulcum ferram admoveas, duabus angulis signatis regulis, velut forcipibus apprehensum ex ea parte. Plin. libro 7. cap. 56. Auctorem scire contra fulmina dat Cincium Cyprium Agrippinæ filium.

Fordă, æ, Fos prægnans, à ferendo. [מלה *baláh.* Gall. *Vache qui porte veau, qui porte veau ou fruit.* Ital. *Vacca pregna.* Ger. *Ein trächtig Kuh.* Hisp. *Vaca preñada.* Pol. *Krowa cielna.* Vng. *Tehen, tehenes.* Ang. *A cow with calf.*] Ovid 4. Fastor. Forda dicta quòd ea fetu pregnans est, fœcundaque dicta ferendo. Colum. lib. 6. cap. 24. Post unum eorum fœtum non admittantur.

Fŏrem, fores, foret, & in tertia persona plurali numeri fecerit, & in futuro infinitivi fore, pro futurum esse. Forem aute idem omnino significat quod esse. [להיות *lehiót.* Salutius in Iugurth. Nam ego eadem velle, atque nolle, quæ tu mihi, & ea causa amicum fore: quæ contenio mihi magnam etiam foris famam tulisse. In vinculis, quem alibi dixit, eadem sententia. Ex Aldi commentario ad Quint. Frat.

unam rex ipse Nato compulsus eodem Adforet Aeneas. ¶ Consore, conventurum esse. συμπορεύεσθαι. Terentius in Andria: Retinet Chremes, quam mihi est orandus est. & spero conforet: id est, conventures esse. ¶ Defore, defuturum esse. ἐκλείπειν. Cicero contra Rullum: Veriam arbitrantur non defore quibus illam restituerent. ¶ Profore, profuturum esse. συμφέρειν. Horatius in Epistol. Quæ noxæ sequar, fugiam quæ profore credam.

Forensis, Forensis, vide FORVM.

Fŏres, f. c. Proprie (inquit Servius) quæ foris aperiuntur. [θύρα, θύρετρον, θύρις. Gall. Huys, porte. Ital. Porta. German. Thür. Belg. Een deure. Hispan. La puerta con que cerramos la casa. Polon. Drzwi, wrota. Vngar. Ayto. Angl. The gate, the door.] Vnde Plutarchus memorat, primum Valerio Publicolæ tributum, quum ex Sabinis triumphasset, domum publicè ædificatam, cujus fores extrà aperirentur: quum antea cæterarum ædium more retrò recessu impellerentur ex hac concessione honoris apparet, quotidie eum domû aliquid publicè admissum. Terentius Adelph. Fores effregit vicinorum. Cic. ad Brutum: In omnibus novis commutationibus interest qualis primus additus sit, & qua cõmendatione quasi amicitia foribus aperiantur. Idem 2. de Nat. deor. Foresq; in hominibus prophanarum ædium, januæ nominantur. Valvæ autem dicuntur quæ in cardine revolvuntur, quanquam usus hodie obtinuerit ut omnes ædium fores appellentur. Hoc nomen etiam singulariter hoc foris, hujus foris, declinatur. Ovid. 1. Amorum: Difficilem moto cardine pande foremi. Cic. pro Cornel. Aperuit foremi Galatum. Terent. in Adelph. Sed quidnam foris crepuit? Vbi Donatus, foris singularis numeri, nominativi casus. Plaut. in Amph. Orationẽ comprimam, increpuit foris. Idem Bacch. hanc foremi paxillulum Apes placidè, ne crepet. Horat. hoc 1. Serm. Satyra: Excidus fore, quam Lungarenus foret in foris. ¶ Fores aperire, ἀνοίγειν θύρας. proverbio dicebatur qui rei cujuspiã ingressum initiumque patefaceret. Plin. lib. 2. cap. 8. ¶ In foribus adesse, πρὸ τῶν θυρῶν, dicitur allegoria proverbialis, quod instat, jamq; in proximo est. Plutarch. πυρετὸς πρὸ θυρῶν ἐστι. Id est, Quum febris in foribus adest.

Fŏrĭcŭlæ, arum, diminutivum. [θύρετρα. Gall. Huisset, guichet, petite huis. Ital. Portelle. German. Thürlein. Hispan. Puerta menor que otra. Polon. Drzwyczky. Vngar. Ablakocska, ayztocska. Ang. Little windowes or doores.] Varro libro 1. de Rerustic. capit. 59: Eodemq; oportet fenestras sui fusum, ad aquilonẽ ut fenestras habeant, atque ut aëre perflentur, cluant: neq; tamen sine foriculis, ne quam homo rem amittat. pertinax vento victa fiant.

Fŏrfices, per ultima correpta, f. t. Quibus telam texentes incidimus. [מספרים miskabaim. ψαλίδες. Gall. Cysaux, forces. Ital. Forbici, forfici, cesore. German. Scher. Hispan. Las tixeras. Polon. Nożyce. Vngar. Ollo. Ang. Sheares.] Servius: Forfices sunt quibus incidimus: forcipes quibus aliquid forvum tenemus, quasi fores capes: nam forvum est calidum. Columella libro 12. capit. 41: Alii quum legerint uvam, siqua sunt in ea gemma vitiata forficibus amputant. ¶ Forfices etiam vocabulum militare de instructa acie forficum instar. Gellius libro 10. cap. 9. Vocabula sunt militaria, quibus instructa certo modo acies appellari solet: Frons, subsidia, cuneus, orbis, forfices, serra, alæ, turres.

Fortĭcŭla, æ, arum, diminut. [ψαλίδιον. Gall. Forcette, ciseaux. Ital. Forbicette. Ger. Ein scharen. Hisp. Tenpanos ciseros. Pol. Nożyczky. Vngr. Ollóska. Ang. Little sheares or cisers.] Plin. libro 25. capit. 5. de hellebor. Præterea intus inventum est, quòd incisum forficulis (ut diximus) emittant, cortex remanet: hoc nascitur, medulla cadit. ¶ Ab hujus instrumenti similitudine, etiam forficulæ dicuntur extremitates brachiorum, & ve utimanus concursus, corpinũ, & quarundã locustarum. Plin. libr. 11. cap. 11: Elephantis lacertorum genoris, cigri pedibus quaternis bisulcis: præterea brachia duo, binis articulis singulisq; forficulis, denticulatis. Hæ ab eadem Plin. lib. 9. cap. 31. forcipes vocantur: Fœminæ, inquit, primis pes duplex, mari simplex: præterea bina brachia denticulatis forficibus.

Fŏri, orum, numero pluralium. f. Suncta bulata navium, vel locus in navi prior, qui intra navem pertabulatis præbet ita dicti (ut Servio placet & Festo) quòd per eos feruntur in cellus. [ἐμπορικὸν φόρτος, ἀχθος. Gall. La voiture ou charge d'vn nauire. Ital. Tauolati de naui, La coperta, luoco de mercanti e passeggieri. German. Der ort in einem Schiff, auf welcher man hin und her gehen kan. Hisp. La cubierta de naue. Pol. Bowem okręt, pokład, w nowy chodzący. Vngr. Hayo, fenyes. Ang. The hatches of a ship, or the maste vpon.] Cicer. in Cati. Quũ alii mala scandant, alii per saros curritẽ, alii sentinã exhauriant. Virg. 4. Aen. Faces in castra tulissem, implessemq; foros flammis. Idẽ 6. Aen. Laxatq; foros, simul accipit alveo ingentẽ Acneam. ¶ Fori dicuntur Circenses spectacula: id est, loca recta ut ex his spectetur. Liv. lib. 1. Tum primũ Circus, cui maximus circ' designatus est locus, divisa loca patribus, equitibusq;, ubi sibi spectacula quisq; faceret, fori appellati. ¶ Fori etiam in hortis sunt angustiores quidam sulci & obliquiter prohibentes circa portas (ita enim vocãt terram editiorẽ inter duos sulcos) quemadmodum fori in navibus facultatẽ præbent mutuo ultro citroq; discurrendi. Columella lib. 10: Angustiosque foros adverso limite ducens, Rursus in obliquum distinguat transtra parvo. ¶ Legitur etiam Forus in singulari numero pro via illa in navibus. Ennius: Multa foro ponens, segnesque locorum repletur. Gellius libro 19. cap. 10: Stansque in summo puppis foro, carmen quod Outhium dicitur voce fabulatus cantavit.

Fŏrŭli, orum, diminutivum. Armariola, sive capsulæ in quibus aliquid reponimus. [κιβώτια. Gall. Coffres à liures, armoires. Ital. Armari da libri. German. Buchterlein. Hispan. Cassas ó fardos de libros. Polon. Pudełka albo maszczki z oponą kyżeg. Vngar. Almarium. Angl. Cofers for bookes.] Suetonius in Augustl. cap. 31: Qui quidd fatidicorum librorum, Græci Latinique generis, nulli vel parvi, ac solos retinuit Sibyllinos: hos quoque delectu habito, condidítque duobus foruhs auratis sub palatini Apollinis hali.

Fŏrĭă, orum, n. f. Stercora liquidiora, quòd facilè ferantur foras. [ὀπισθόδομος, περίττωμα, ἀφόδευμα, ἀφοδεύσεις. Gall. Feces, excrements de ventre humides. Ital. Sterco liquido. German. Dünn dreck. Hisp. Estiercol ó cosa de vrato. Pol. Nieczystości. Vngr. Fos. Ang. Torde excrements.] Inde confarcire Verbum, quod est stercore liquido fœdare. Autor Nonius ex Pompeio in Macco: Confarsit me Diomedes.

Fŏrĭŏsŭs, a, um, cum accentu in antepenult. Qui ventrem solutum habet, & foria facilè emittit. [ὑγρογάστωρ, ὑγρογάστριος. Gall. Foireux. Ital. Di ventre sciolto, lubrico, che facilmente le scarica. German. Scheiß bauchig. Hisp. El que luego suelta el vientre. Pol. Brzuchomokry, brzuchaty. Vngr. Lasó in the wombe.] Labenus: Fossolus esse videris, in foleos cacas. Nonius.

Fŏrĭcŭs, penult. corr. Locus in quem alvi stercora dejecimus. [ἀφεδρών. Gall. Vn retrait public. Ital. Cesso, destragetta. German. Ein heimliches gemach. Hisp. La privada ó albanar publico. Polon. Pożyteczny wchod, stoy. Vngar. Pinzere, ereyek szekkhöz hasonlo szeresek. Ang. A common draught.] Juvenal. Satyra 3: -inde rei suã Conducunt foricas. Ex proprie de publicis dicitur, latrina de privatis, à latendo.

Fŏrĭcārĭus, Qui foricas cluit. [Polon. Posłudzi wchod chodzący. Vngar. Arnyekszekkeresse.] Dig. libr. 2. tit. 1. 13: Fiscus ex suis contractibus ullras non dat, sed ipse accipit, ut solet à foricariis, qui tardiùs pecuniam inferunt. Budæus tamen legit formicarios.

Fŏrĭcŭlæ, vide FORES.

Fŏrĭnsĕcus, Foris, vide Foris adverbium in FORAS.

Fŏrĭs, hujus foris, vide FORES.

Fōrmă, æ, f. p. Figura sive facies uniuscujusque rei. [μορφή, ἰδέα, εἶδος, σχῆμα. Gall. Forme, portraict, patron, beauté. Ital. Forma, bellezza, faccia, apparenza. Ger. Ein gestalt vorm. Belg. Een gedaente. Hisp. La forma de la cosa, la hermosura. Pol. Kształt, forma, postać. Vngr. Forma, kép, ábrázat. Ang. A shape, a forme, beauty.] Interest tamen, autore Cornelio Frontone, inter figuram & formam, quòd figura artis est opus formæ naturæ bonitas unde etiam formosus dicitur. Cic. 1. de Nat. deor. Omnium animantium formã vincit homium figura. Idem 1. de Divinat. In nubibus nunquam animadvertisti leonis formam, aut Hippocentauri? Cicero 1. de Natur. deor. Rotunda forma ullam negat esse pulchriorem Plato. Quintil. libr. 2. cap. 10: Quæquid formæ quadrati detraxeris, auplrucint quoq; peribit. Idem libro 1. cap. 11: Neque enim mihi illud faltem placet, quod fieri in plurimis video, ut inerati nomina & contextum priscique formas quasi vitiosa dicant. ¶ Est autem hoc vocabulum medium, quod modò cũ laude, modò cũ vituperio dicitur oratione adjuncti. Terent. And. Et quia erat forma præter egregias honestis & liberali, me. Puer egregiæ formæ, Cic. 4. Tusc. Sic etiam è contrario informe, vitiosum & illaudatã formã dicimus pro deformitate. ¶ Interdum tamẽ forma absolutè ponitur pro pulchritudine. Horat. 2. Carm. Movit Ajacem Telamone natum Forma captivæ dominum Tecmessæ. Virgil. 9. Aeneid. Sensit læta dãs, formæ sibi conscia conjux. ¶ Statz forma, quæ eadem & uxoria dicitur, est mediocris pulchritudo, & media inter extremã deformitatem, & summam pulchritudinem. Gell. lib. 5. cap. 11: Inter enim pulchritudinem summam & deformitatem summam media quædam forma est, quæ à nimiæ pulchritudinis periculo, & à summo deformitatis odio vacat. Qualis à Q. Ennio in Menalippa, perquàm eleganti vocabulo lata dicitur, quæ neque nimia futura sit, neque nimis: quam formam modicam & modestam Favorinus non mehercle infecte appellat uxoriam. Ennius autem in illa, quam dixi tragœdia, eas fœminas ait incolumi pudicitia esse, quæ istã forma forent. ¶ Transfertur ad incorporea pro effigie & spectro quodam, seu idea, quid de re quaque mente concipimus. Cicer. lib. 1. Offic. Formam quidem ipsam, Marce fili, & tanquam faciem honestis vides. Idem

De sta-

De ſcribus: Habes undiq; expleram, & perfectam Torquate, formam honeſtatis, quæ tota ex his quatuor virtutibus, quæ à te quoq; cõmemorata ſunt, cõtinetur. ¶ Forma ita apud Cal. lin. 7. cap. 8. dicitur inſtrumentũ in quo expoliuntur caſtra. Liquor, unguis, in Eleſbas, aut in calathos vel in formas transferendas eſt. Ibid. Deinde ubi formis aut calathis exemptus eſt. ¶ Forma pro ſpecie frequẽter accipitur apud Rhetores. Quinct. lib. 7. cap. 4. Abdicationũ formæ ſunt duæ: altera criminis perfecti, altera imperfecti, &c. ¶ Forma pro regula. Virgil. 6. Aen. Quis impœnã, aut quæ forma viros fortunave mentis. Vo. Servos forma, regula. Statutis enim ſcelerum ſunt ſupplicia ex more Romano, quæ ſequitur. ¶ Accipere formam id eſt, modũ. Quintil. lib. 2. cap. 4. ita quũ jam formã ſcribæ, atq; emendare oratoris accipient. Virgil. Georg. Continuò in ſilvis magna vi ferа domantur, & curvæ formã accipiũt ulmus arator. ¶ Hinc compoſita ſunt Conformis, ὁμόμορφος, Deformis, Informis, Vniformis, Multiformis, Semiformis, & hujuſmodi adjectiva: de quibus ſuis locis.

Fōrmō, formas, formare, formavi, formatum, 1. a. Formatum, ſubſtantivum. [μορφόω, μορφοποιέω, σχηματίζω. Gall. Former, faire. Ital. Formare, ſcolpire. Germ. Formiren. Hiſp. La forma de nada haſer. Pol. Formować. Vng. Formalni, abrazolnika. Ang. To faſhion and forme of a thing.] Aliquando pulchritudinem ſignificat, cum quadam tenuẽ diminutione, ſive blandimento. Plautin Perſa: Tempus hanc virgulare oportet formulam atq; aratrũ. Ne ubi capillus veſtipellis ſit, ſed de Tempeſtivis. ¶ Aliquando notam. Cic. de Orat. Sequitur ut cujuſq; rei nota quædam & formula. ¶ Aliquando genus & rationem. Cicer. de Opt. orat. Genus & formula dicendi. ¶ Sæpiſſime vero ponitur pro certis & ſolemnibus conceptionibus verborum, quales in judiciis & omnibus publicis actionibus eſſe ſolebant. ¶ Etiam formulæ dicuntur quæ nos teſtamenta vocamus: et Teſtamentorum formula, apud Cic. 2. de Orat. Hinc formulam incendere, apud Suet. in Vitel. Quum libertino cuidam accibus deorum reponenti injuriarum formulam, quaſi calce ab eo percuſſus, interfecit. ¶ Cadere formula, vel Excidere formula, eſt aliquid de conceptis formulæ verbis immutare. Erãt enim juris formulæ certis quibuſdam verb. conceptæ, à quibus ſi quis vel minimum recelliſſet, cadebat cauſa: hoc eſt, amittebat cauſam. Quint. lib. 5. Negligendo multa tranſferit, quum in omnibus fere cauſis in quibus recitaſſe quis formulã dicitur, hæc fiat quæſtiones, &c. Sunt qui pro eodem accipiant Cadere formula, & Cadere cauſa: quibus non facilè aſſentior etiam ſi nonnulla ſequi tulerit exemplum. Nam qui formula cadebat, idem etiam cadebat cauſa. Quod & ipſum non abſurdè oſtendit Quintil. libro 7. quũ ait: Eſt enim certa ſecundũ certa ſe verba adſtringendi: idque ne Hatton ho. Ciceronis de Orat. erat M. Antonius. Nam eſt etiam periculoſum, quũ ſi uno verbo ſit erratum, tota cauſa cecidiſſe videatur.

Formālis, le, Adjec. Quod ad formam pertinet. [μορφικός. Gall. Formel, de forme. Ital. Formale. Germ. Formlich. Hiſp. Formal. Pol. Formalny. Vng. Formalis. Ang. Formall, belonging to forme.] Quintil. libro 12. Quorum alia ad rubricas vel ad album tetricoſiores, & formularii veriſimile ſit Ciceronem legendi eſſe maluiſſe. Qui formularii eſſent, V. Rubrica.

Fōrmōſus, a, um, Adj. Pulcher, ſpecioſus, bona forma præditus. [ὡραῖος, εὐειδής, εὔμορφος. Gall. Beau. Ital. Bello di forma. Germ. Wolgeſtalter. Belg. Schon. Hiſp. Hermoſo de forme. Pol. Piękny, urodny. Vng. Szép, ékes. Ang. Comely, faire, well favoured.] Semper cum aliqua laude dicitur: quamvis forma, unde origine ducit, mediam de vocabulo tulit. Cicero 1. de Natur. deor. Eſt ſanè vis naturæ, ut homo homini nec valde deformis, nec valde formoſus videatur. Virg. 2. Aegl. Formoſum paſtor Corydon ardebat Alexin. Cic. 6. Verr. Mulierum turbidum & formoſarum gratia.

Formoſitās, tatis, Fœm. [ὡραιότης, εὐειδία, εὐμορφία. Gall. Beauté. Ital. Bellà. Ger. Wolgeſtaltung: ſchönheit. Hiſp. Hermoſura. Pol. Cudność, piękność, urodność. Vng. Szépség. Ang. Well favouredneſſe.] Cic. 1. Offic. Idq; poſitum eſt in tribus rebus, formoſitate, ordine, ornatu ad actionem apto.

Formālis, le, Adject. Suetonius in Domit. Par arrogantia, quum procuratorum ſuorum nomine formalem dictaret epiſtolam, ſic cœpit: Dominus & Deus noſter ſic fieri jubet. Epiſtolam formalem accipit pro ea quæ certa forma qua dictabatur, excipiebatur à verbis. Pro quo priores ſecuti homines dixiſſent Concipere epiſtolam. Plinius lib. 34. cap. 9. Appellatur etiamnum & formalis temperatura aeris tenerrimi: quoniam argenti plumbi decima portio additur, & argentarii ſtrelima, mãximeq; ita colorem bibit, quem Græcanicum vocant.

Fōrmīcō, jonãtur, quando cum cauſa adjecta, vel cum expreſſione cruciatus. Informatio verò, quum cauſa juramenti non exprimitur. Vazius de Adj. § 1. an ſi quis poſtulante judice. Ic. Ad.

Fōrmo, formas, Formam alicui induo, figuro, fingo, effingo. [יָצַר, πλάσσω, μορφόω, μορφοποιέω. Gall. Former, façonner. Ital. Formare. Germanis formiren, ein geſtalt machen. Belg. Geſtalt unter ſtanden. Hiſpan. Formare, dar figura à la cera. Polon. Opowiadać, dawać. Vngar. Formalok, alkotnyok. Ang. To forme, to faſhion.] Cicero 4. Acad. Parmenides ignem qui moveat terram, quæ ab eo formetur. Plin. Hiſt. lib. 10. cap. 51. Quo major eſt animal, tanto diutius formatur in utero. Virg. 9. Aeneid. Tempore quo primam Phrygia ſtomachabar in ira Aeneas claſſem. Suetonius in Domit. Epiſtolas, orationeſq; & edicta alieno ſemper ingenio dictãt, in cujus comparatione alterna opera utebatur, ſive per alium componebat. Horat. 3. Carm. eradenda Cupidinis Pravitant: discentur & teneræ animum Mentes aſſectionibus Formandæ ſtudiis. ¶ Formare juventutem, & inſtituere, & velut ruciare ingenia ad melioremquandam formam producere. Plinius in Panegyr. Quid vitam? quid mores juventutis quam præcipiatur formas? ¶ Hujus compoſita ſunt Conformo, Deformo, Informo, Reformo, Transformo: quorum ſignificata videſis locis.

Fōrmātus, participium. [יָצַר, πλάσσω, μορφόω, μορφοποιέω. Gall. Jolé, formé. Ital. Formato, fatto. German. Gebildet, geformet. Hiſpan. Hecho, formado. Polon. Vczyniony. Vng. Formaltatot, alkotatot. Angl. formed, faſhioned.] Cicero 1. de Nat. deor. Nam Cleanthes, ut dicebas, quatuor modis formatas in animis hominum putat deorum eſſe notiones. Ovid 2. Metamorph. velutque immotus eadem Hæſit, ut è Pario formatum marmore ſignum.

Formātor, tōris, m. Qui informat & formam. [יוֹצֵר, πλάστης, μορφοποιός. Gall. Formeur, façonneur, créateur. Ital. Che forma, o figura. Germ. Ein geſtalter. Hiſpan. El que forma de figura à la cera. Polon. Stwarzacz, ułożyciel. Vngar. Formálo, alkotó. Angl. A shaper or faſhioner. Jul. formator animi, formator morum. Col. in Præfat. lib. 1. Deniq; animum Ciceronis formatorem præceptoremque accersãt. Formator Epaphroditianus clavum in domo mea mœuerat, ſuffragio meo adjutus jo petendis honoribus fuerat, ad hoc, ita me dii ſervent, ita vetebatur, ut me formatore morũ, me quaſi magiſtro uterentur.

Fōrma, æ, f. 1. p. Conformatio, ſive forma uniuſcujuſque rei. [יְצִירָה, μορφή, σχῆμα. Gall. Façon, formement. Ital. Forma, ſattezza. Germ. Geſtaltung. Hiſpan. Forma ſigura. Polon. Oglądanie, dzierżenie ſyſtoſu. Vngar. Formálás, alkotás. Ang. A faſhioning of a thing.] Lucret. lib. 4. Formarique labrorum propagine fingitur. Et paulò poſt ſervat eandem formam, ſervatque figuram.

Formīca, micæ, à ferendis micis dicitur. [נְמָלָה, μύρμηξ. Gall. Fourmi, la fourmi. Ital. Formica. Germ. Ein Ameis. Hiſpan. Hormiga. Polon. Mrowka. Vngar. Hangya. Ang. An ant, emmet or pismire.] Mira vero propriè eſt pusillos illic qui in arena quaſi argenti fulget, à quo & parvis, & omnium minimis partes, micæ dicuntur, quaſi formicarum cadentes. Vel ſimpliciter à ferendo, quòd multum animalis ſuperantia ponderа convehat, nec; ſi membrorum corporis reſpectus habeatur. Cic. 2. de Nat. deor. Sum idcirco cuiusmas ſorminis aut pusillas eſſe hoc pulcherrimæ Vrbi, quòd in Vrbe ſenſus ſit nullus, in formica nõ modò ſenſus, ſed etiam mens, ratio, memoria? Plautus Trin. quid ſi etiam eſt ex? Comedam, exporam, exoriam, eſorum habuerit, pulcrior, pulcra, habitior, lautior, eorum, honores, myropolia, aromatopolæ, confluent. Quãm tu obſicis formicis papaverem. ¶ Inde Formicationes, μυρμηκιάσεις. ¶ Formicæ Indicæ, μυρμηκολέοντες, animalia ſunt Aegypti ſupra magnitudinem, & ferum colore, ſed corpora, animum externa: carnis cruenta, in regione Septentrionalium Indorũ quæ Scythæ vocantur, erantq; tanta cura aſſervantia. Arenias aiunt vos ſodientes maximè obſervant, filiſq; præ aſſiduis cuniculis latitantibus, aurum ſurripiunt. Sæpè tamen odore allecti, formicæ formicas, & cuniculis provolant, crebroque lacerant, quæ vis præ velocibus camelis fugientes. Tanta pernicitas feritasq; eſt cum amore auri. Plin. lib. 11. cap. 11. ¶ Formicæ camelos, μυρμηκολέοντες. De vehementer irritatis, & modò minimis, modò maximis, quod perſuaderi, quaſi ſerpenti camelus in formicam vertatur. Lucian. ¶ Inell & formicæ & ſerpho ſunt, ἔστιν οὖν μύρμηξ καὶ σφὴξ μέλιττα. Admonet proverbium nõ eſſe contemnendum inimicum quempiam, nec illũ temerè lacerſendum: quando quidẽ nullum animal eſt tam minutum aut imbecillum, quod irritatum non excandeſcat ira. Quã drabit & in homunculos, naſis præditos viribus, tamen vindictam molientes, ira ut ſolet, acimpos ſuppeditante. Serpitas miraculum animal, non diſſimile formicæ.

Fōrmīcātus, a, um, part. Quod ad formicã pertinet. [μυρμηκιάσεις. Gall. De fourmis, en fourmi. Ital. Che abbia formica, o appartenente. Ger. Den ameiſen zugehörend. Hiſp. Cosa perteneciente à la hormiga. Pol.

ge. Pol. Mrowisany. Vng. Hangyaborczalo. Ang. Of an emotte or ant.] Plautus in Menæch. - nunc cogito Virginem meditari cum ea re mercimonium: Atq; eccum incedit, novæ formicæ quæ humi hic est, incedit more formicæ.

Formicans, antis, Plenum formicis, [μυρμηκώδης.] Gall. Rempli de fourmis, fourmillant. Ital. Pieno di formiche. German. Voll ameisen. Hispan. Lleno de hormigas. Polon. Mrowisty. Vngar. Hangyás. Ang. [Full of emotes or ants.] Plin. libr. 11. cap. 24. Dulcedine thures & leones, & minima æquè ac maxima. formicolam arbores & fruices cavant.

Formicâtio, onis, Ft. [μυρμηκίασις. Gall. Cuidance terrible de pouvoir de sentir aucune fourmillement ou demangeaison, fourmillement. Ital. Mal dello formicare. Ger. Das ameisgehen. Hisp. Aquella cosa de hormigueo del cuerpo. Pol. Mrowienie. Vngar. Hangyázás. Ang. Creeping or tickling of ants.] exuberatio, quædã est parca & callosa, in summa cute latissimis radicibus inhærens, superne asperior quam ut calpendum tenerdactis formicæ sensum præbet: unde etiam ex Græcis nonnulli hoc malum genus μυρμηκίασιν hoc est formicationes appellarunt. Plin. lib. 22. cap. 7. Cipressi malleum, unum ex quinque compositi, addito melle sanguinem sistit illico formicationem corporum. Idem lib. 22. cap. 8. Vt cendorum formicationibus, verrucis quæ medetur arcetve pulmonum inæquales tonsiones.

Formicans pulsus, Exiguus est, debilis, & frequens, omnium quæ maximè lethalis. [μυρμηκιῶν μυρμηκίας.] Vngar. Legkisebb fészkelődés. Trad. Dicitur quòd venæ formicas per arteriam discurrentes tactui repræsentet. Plin. libr. 7. cap. 51. Vanarum in aqua aut formicante percussu.

Formîdo, dinis, secunda syllaba prod. Metus vehementior, pavor. [פַּחַד פחד pachad. אֵימָה אימה aimah. φόβος, δέος. Gall. Crainte, peur. Ital. Paura, temore. Ger. Forcht, schröcken. Belg. Vreese. Hisp. Miedo temor, desmayado. Pol. Lękanie, bojaźń, strach. Vng. Félelem, rettegés. Ang. Fear, dread.] Cicer. 4. Tusc. Formidinem meum permanentem defixum. Horat. Odarum peccare malis formidine pœnæ. Plaut. in Amph. Neque miseriæ communi possum præsumidine. Cic. Attic. libr. 8. Omnia hæc intelligo, nullum fuisse tempus post has fugas & formidines, quod magis debuerit mutum esse lucris. Virg. 5. Aen. Tum verò anceps tremefactæ formidine pressas Obtupuit.

Formîdo, das, penult. prod. Metuo, timeo. [יָרֵא ירא yare. פָּחַד פחד pachad. חָרַד חרד charad. φοβέομαι, δείδω. Gall. Craindre, redouter. Ital. Hauere, temere, spauentare. German. Förchten, förchten. Belg. Vreesen. Hisp. Temer, desmayado. Pol. Lękam, bóiźe. Vng. Félemlik, félek, rettegök. Ang. To be afraid, to have fear, to dread.] Plautus Capt. Nimisque hercle illum mali formidabunt. Idem in Cist. Ego & intùs parco & foris formido. ¶ Hujus compositum, Afformido, Deformido, & Reformido, quæ vide suis locis.

Formîdans, partic. [יָרֵא ירא yare. מְגוֹרָה מגורה megurah. φοβούμενος, εὐλαβούμενος. Gall. Craignant. Ital. Temente. German. Förchtend. Hisp. Temeroso, medroso. Pol. Lękaiący. Vng. Félő, rettegő. Ang. Fearing.] Plaut. Amph. Ego cunas recedim rursum prorsum trahere & ducere, Metuens partis mihi formidans.

Formîdatus, partic. Formidabilis. [מוֹרָא מורא morá. φοβερός, φοβητός. Gall. Redoubté. Ital. Temuto. German. Gefürchtet. Hisp. Temido. Pol. Straszony, bojaźliwy. Vngar. Félelmes, rettegtetett kit. Ang. Dread, feared.] Horat. 3. Carm. Ode 6. Pene occupatam seditionibus Deleverat urbem Dacus, & Æthiops, Hic classe formidatus, ille Missilibus melior sagittis.

Formîdâtio, Ft. [יִרְאָה יראה yirah. חֲרָדָה חרדה charadah. φόβος, πτόησις. Gall. Crainte. Ital. Tema, temore. German. Forcht. Hispan. Aquel temor. Pol. Strach, bázeń. Vngar. Rettegés, félelem. Ang. Feare, dread.] Cic. in Partition. In iis fortasse autem aut spem aut formidationem esse dicebamus. Quæ tam exemplaria alia reformidationem, reformationem.

Formîdâtus, a, um, modò activè sumitur pro eo qui timet. [חָרַד חרד charad. יָרֵא ירא yare. φοβούμενος. Gall. Craintif, qui craint. Ital. Temente, ubbidiente. Ger. Forchtsam. Hispan. Temeroso, medroso. Pol. Bojaźliwy, lękaiący. Vng. Rettegő, félemlik. Ang. That feareth or dreadeth much.] Terent. Eunuch. nam formidolosus obsecro est mi homo. C. Apage te, quam formidolosa pestis est, tam dira, vel meticulosa. Modò passivè, pro eo qui formidatur. Sallust. Regibus boni quam mali suspectiores sunt: semper illis aliena virtus formidolosa est. Id est, quæ formidatur. Cic. 4. Tusc. Conservatio habilis judicii in iis rebus quæ formidolosæ videntur.

Formîdolôsus, adv. [φοβερῶς. Gall. Avec crainte, en craignant. Ital. Con timore. Ger. Forchtsamlich. Hispan. Con miedo y temor. Pol. Straszliwie, bojaźnie. Vngar. Félelmessen, rettenetes. Ang. Fearefully, dreadefully.] Cicer. pro Sestio. Eos qui plurimùm possent opponi omnibus conciliis falsò, sed formidolosè tamen, auctores ad perniciem meam.

Formîdabilis, le, ame. Quod est formidandum. [מוֹרָא מורא. φοβερός. Gall. Qui se doit craindre, qui est à craindre & redouter.

Ital. Formidabile, dispiacevole, brutto. Ger. Das zu förchten ist. Hisp. Cosa que se puede temer. Pol. Straszny, groźny. Vng. Szörnyű félelmes, rettenetes, ijesztő. Ang. That is to be feared.] Ovid. 2. Metam. Nil ait in fonte timeque formidabile lumen.

Formicâmina, de Aquicio vocamen [pectus] φολάγγα. Polon. Strzoby mięsne. Vng. Czök szörve.] Apuleius in Apol. Omnia autorum formicamina.

Formo, formas, Formosus, Formula, Vide FORMA.

Formôcus, φάγρος, sive ἔσχατος. Gaza.] Pol. ἔσχατος, φάγρος. Vng. Czykesz.] Ulpian. D. lib. 35. Tit. 2. Leg. Eos mundos, & spongias, & amas, & cæpas, continere priscus & pegasus aiunt.

Fornax, fornacis, Ft. [כִּבְשָׁן כבשן. תַּנּוּר תנור tanoor. κάμινος. Gall. Fournaise. Ital. Fornace. German. Ein Ofen. Hispan. Horno, fornaza. Polon. Piec. Vng. Kemencze. Ang. An oven, furnace, or chymney.] Quæ rei hujus coquendæ, aut calefaciendæ gratia fuit excogitata: quibus cales aut lacres coquuntur: quibus aut hypocaustis calefiunt. Cic. de Nat. deor. Sunt quædam eorum quæ nasci putantur, apparentque in arduis fornacibus sæpè vulcanos. Plin. lib. 9. cap. 8. Longinquæ fornacis cuniculo.

Fornâcula, æ, Ft. Juvenal. Satyr. 10. Magna est fornacula. [μικρὸς κάμινος.] Gall. Petite fournaise. Ital. Fornace piccola. Ger. Ein kleiner Hisp. Pequeno horno. Pol. Piecek. Vng. Kemenczeke. Ang. A little furnace or oven.] ¶ Fornacula translatio Apulei in Apologia. Hic advocatorum conductor, hic reorum exemptor, hic totius calumniæ fornacula.

Fornicâtus, a, um, factum in modum fornicis. [καμαρωτός. Gall. Fait en forme de voute. Ital. A foggia di fornace. Ger. Gewölbt wie ein Ofen. Hisp. Hecho en manera de horno. Pol. Jako piec sklepiony. Vngar. Kemenczeformára. Ang. Made or set in fornice.] Plin. lib. 35. cap. 14. Quidam in Africa, Hispaniaque exteris parietes cujus appellant fornaceos: quoniam fornacum modo circumdati undique duabus tabulis, infarciuntur vestis, quam instrumenti ejus curatio corumpi umbris, ventis, ignibus omnique cæmento non potest.

Fornicâri, as, fornicatus sum, dep. Cui accendendæ fornacis, coquendique panis cura incumbit. [κατακαίω, καίω. Gal. Cuire, brusler. Ital. Cuocere. Ger. Ein Ofen hönier oder Brot. Hisp. Cozer. Pol. Piec, zdzierz. Vngar. Kemenczét fütök, égetek. Ang. To bake or heat an oven.] Vipian. D. Si servus ff. Ad leg. Aquil. Si fornacarius servus celeriad fornacem obdormiscit, & vilica fuit exusta.

Fornacâlis, fornacaliorum, Festæ sacris torrendi gratia instituta, quòd ad fornacem quæ in pistrino erat, sacrificium fieri solebat. Ovidius libro 2. Fastorum: Facta dea est. Fornax, sacri Fornacis colonis. & paulò pòst: Curio legitimis nunc Fornacalia verbis Maximus indicit, nec fasta fasta facit. Budæus post Festum.

Fornix, cis, pen. genitivi com. & gen. m. Arcus in vel sub viis, & quodcunque opus concameratum. [קֶשֶׁת קשת. אִפֻּס אפס. κάμαρα, καμάρωμα. Gall. Voute, arc en arche, le plus grand qui voute. Ital. Volto, arco. German. Ein gewölb eines gemach. Belg. Een welf. Hisp. Arco boueda bóueda, fornaze. Pol. Sklep. Vng. Boltozat. Ang. A vaulte.] A furvo, arcuatam locis in arcum se dilatatis subobscura latur. Cicer. in Topic. Non debebit præstare quod fornix vitiè fecerit. Virg. 6. Aen. Mœnia cælipicis circumspice fornice portas. Idem in Aen. Aut omnia cæpis, aut ad fornice fixa. Plin. lib. 13. cap. 4. Bellis portarum aquæ fornices crebri munitionis subducendis. ¶ Quoniam verò meretrices in hujusmodi locis id est, sub fornicibus habitare consueverant, ponitur fornix pro lupanari, seu meretricia cella. Senec. hor. 1. Convivet. Redolet adhuc tuliparum fornix. Item Propert. Nigri fornices obliti favilla Iaveri. Sat. 3. Leonum pueri quos ursus in fornice nati. Horat. 1. Serm. Satyr. sient qui nolunt tetigisse, nisi illas. Quarum subluta talos tegat tunica vesci. Contra, alios nullam assolent in fornice tangere. ¶ Item etiam furacem, arcus in memoriam rerum à triumphalibus viis gestarum extructi, quasi monumenta victoriarum. Cic. 2. de Orat. Etiam illa videmus, quæ in ornandi aut augendi causa ad fidem dubiorum adjuncta esse narrantur: velut tu Crasse in concione tua fabulæ magni videri. Mori malunt, ut in forum descendere capite adversi fornicem Fabii demigrarent. Ide 4. Verrin. Hujus forma in foro Syracusio est, in quo nudus filius stat. Hujusmodi fornices etiam hodie Romæ extant, quos Arcus triumphales vulgò vocant, quorum antiquissimus est D. Vespasiani nomine erectus in triumpho Iudaico. Alii autem duo maximi insignes, quorum alter Septimii Severi, alter Constantini memoriæ erectus est.

Fornîcor, cas, pen. corrip. Fornices exerno, vel fornicis figuram rei alicui inducro. [καμαρόω. Gal. Voutir, faire en maniere d'arche. Ital. Volcare in volta. Ger. Wölben in form eines gemach oder gemach machen. Belg. Welven. Hisp. Hazer arco o bouda. Pol. Sklepiam. Vng. Boltozek, meg boltozom. Ang. To build or worke arch-wise.] Plin. lib. 11. cap. 10. Ruentes cæras fulcium pilarum intergestinis à solo

solo fornicata, ne desit aditus ad faciendum. Idem libro 16. cap. 42: Papulus contra omnia inferiora pondus primo cōtrario fornicatur: hoc est, sursum incurvatur, quum fornices eorum deorsum solum inclinari.

Fornicātus, participium. Quod ad fornicis modum ædificatum est, quod & concameratum opus, & arcuatum vocamus. [καμαρωτός, καμαρωτόν. Gall. Faict en voute. Ital. Fornicato volto, Germ. Gewelb ausgemauren ge stalt ein wie ein schwibogen. Hisp. Hecho en arco ó bouedo. Polon. sklepiony. Vngar. Meg boltozott. Ang. Vaut or bulded like an vaute.] Cicero Top. Omnibus ius est, parietem directum ad parietem communem adjungere vel solidum, vel fornicatum.

Fornicātor, oris, c. g. Meretricom: hoc est, cum meretricibus coitum habeo. [זנה qualis vegis. Gr. Gall. Paillarder. Ital. Hauere a fare con meretrice. Ger. Zu zu huren treyben. Hisp. Fornicar o andar en putenerias. Pol. Zbudzam sobie, kurewstwo pomge. Vng. Szaraz ságokkal. Ang. To play the harlot here.] Dictum fornicem a fornicibus, in quibus meretrices prostare consuerunt.

Fornicātus, ūs, substantivè, m. [ἡ κάτω τοῦ καμάρους κοίλωμα, ἔνθα αἱ πόρναι ἑστήκασι. Proprie dicitur opifex, aut propositus, sive mercator qui tabernas à fisco conducit sub fornicibus, ubi meretrices suas vernales habeant: quilibet esse tolerat in porticibus fori quælibet: id est, macellis, quas falcas appellant. [Vngar. kelleskalmár.] In Pandectis l. Quo quidam de Vectigalibus ex suis cōtractibus usuras non dat, sed ipse accipit, ut solet a fornicariis, qui tardiùs pecuniam inferunt. Radevicus in Annotationibus.

Fornicātus, ūs, m. f. Fornicis structura. [καμάρωσις. Gall. Voute, voulture. Ital. Fabrica in volto. Ger. Gewelb ausgemauren gestalt eines schwibogen. Hisp. Edificio arcado. Pol. Zaklepienie. Vng. Szoboz. Ang. A vaulting or making an arch work.] Senec. Epistolas nostras lapidum fornicationi similes esse, quæ cæmenta, nisi invicem obtinerent, hoc capto fulciuntur. ¶ Fornicatio item accipitur pro fornicatione, præcipuè apud Sacræ Scripturæ interpretes: a verbo depanente fornicari, quod est cū scortis rem habere, quæ sub fornicibus prostare solebant. Gr. τὸ πορνεύειν.

Fŏro, ras, Penetro, hic perrumpo. [נקב nakab. τιτρώσκω, τρυπῶ. Gall. Percer, forer, trouer. Ital. Forare, perforare. Ger. Boren. Hisp. Horadar. Pol. Przemierzac. Vng. Megfurom. Ang. To perce, or make an hole through.] Col. lib. 5. cap. 9. Ang gladii parum ferax est, si arata arbore lapidē adigito, & tali deinde arboris malefacere simulato. Plaut. Mostel. O carnificinā etiamnum quod credo fore, Ita me foramina pectibularum per vias. Colum. lib. 8. cap. 5: Foratis se foramina pectibularum per vias. Colum. lib. 8. cap. 5: Foratis duobus adversis parietibus ¶ Hinc Inforo, & perforo, penult. cor. quod est pertrebio, & ab eo non latere ad alterum foro. τιτρώσκω, τρυπῶ, τρυπάω. Cæs. Scalæ id est feramentū, quo primores vitem perforabant. Liv. Vas tamen perforata navi.

Fŏrābĭlis, le, om. t. Quod perforari potest. [τρυπητός, διατρητός. Gall. Percable, qui se peut forer et percer. Ital. Cheso pur forare. Germ. Boz zu boren. Hispan. Cosa que se puede horadar o taladrar. Polon. Czemu przemierzonym bydz. Vngar. Abal fúrhato. Ang. That may be pierced.] Ovid. 12. Metam. Contempto ferrum foue forabile ictu.

Fŏrāmĕn, ĭnis, n. g. Quicquid perforatum est. [נקב nekeb. τρῆμα, τρύπημα. Gall. Vouture ou percture. Ital. Foratura, buco. Ger. Ein loch oder öffnung. Belg. Een gat. Hisp. Horado ó agujero. Pol. Dziura przemierzenie. Vng. Lyuk, (anage) fúrás. Ang. A hole.] Col. de Arb. cap. 5: Hanc cæsuram foramini quū purgavimus, undique adrasa turba ossa insinimus. Cic. 1. Tusc. Nam nunc quidquam foramine illa quæ patent ad animam à corpore, cui difficulter artificio naturæ fabricata cibamen terrenis conferat ejus corporibus sine interpositā quo dammodo. Plin. lib. 10. cap. 50: Pisces quidem, auditus nec membra habent, nec foramina. Foramen ad excrementa corporis, apud Plin. lib. 11. cap. 22.

Fōrāmĭnōsus, a, um. Quod foraminibus abundat. [τρηματώδης. Vng. Lyukos. Pol. figurowy. Ang. Full of holes.]

Fŏrātĭlis, is, m. & f. foramen, vel potius ipsa perforatio. [נקב nekeb. τρῆμα, τρύπημα. Gall. Trou ou percure. Ital. Foramine, buco. Ger. Boring oder loch. Hisp. Horado. Pol. Przemierzenie. Vng. Lyuk, fúrásnak. Ang. An hole.] Lact. Firm. libr. de Opif. Omnium orbes concavi foraminibus cōducti: à quo forata fontem nominatum Varro existimavit.

Fōrpex, forpicis, cui bus pili incidantur. [Vngar. Nyírő vas.] Forfices enim sartorum, forcipes fabrorum quibus ferrum candidum capiunt: & forpices tonsorum. Solipater libro 1. suæ Gram.

Fŏrs, ó fors, à fortè, fœm. gen. Fortuna, casus. [גד gad. τύχη, τυχηρόν. Gall. Fortune, cas, auenture. Ital. Fortuna, caso, sorte. Germ. Ein glück oder gefall. Hisp. Fortuna, suerte. Pol. Przypadek, przygodek. Vngar. Szerencse. Ang. Fortune, chance.] Catullus est extemporalis: Fortuna autē ipsa dea ut ait notavit Naso, cui templum in Accitis Andromedæ: Multi quibus natura prava magis, quàm fortè, vim Fortunæ obfuit. Cicer. 2. Attic. lib. 24: Fors in aliis rebus plus fuit quàm ratio potest. ¶ Interdum tamen pro Fortuna ponitur. Cic. 4. ad Att. Sed de illa tam hulatione Fors videret: an si qua sit quæ curet Deus. Terent. in Heaut. Fortasse pòst, Fortuna favebat, vt bona eveniunt. Idem Phorm. Dii vostram hanc, quæ ita lege hæc temerè evenunt quæ non audeas optare.

Fors fortuna. Vide FORTUNA.

Fōrsĭtan, dubitandi adverbium est. [אולי ulai. τάχα. Gall. Peut-estre, de fortune. Ital. forse. Ger. Vielleicht. Hisp. Por ventura. Pol. Snadz. Vngar. Talán mondhatom. Ang. Perchance, perhaps.] Virg. 1. Aen. Forsan & hæc olim meminisse juvabit. Terent. in Andr. Aliquis fortasse me putet aut curare hoc verum.

Fortsĭtan, cum tandi adverbium, Fortè, fortan, & fortasse. [אולי ulai. Gall. Par auenture. Ital. Forse. Ger. Vielleicht. Hisp. Por auentura. Pol. Peżadzie. Vng. Nemdelen, meddazom. Ang. Peradventure.] Cicer. de Orat. Majora ausa fortitan essent requenica.

Fortsĭsse, sive forsa Te, dubitandi adverbium. [אולי ulai. Gall. Par auenture. Ital. Forse. Ger. Vielleicht. Hisp. Acaso. Pol. Snadz. Vng. Talám. Ang. Perchance.] Cic. Cæl. lib. 2. epist. Sed ego forsitan vaticinor. & hæc omnia melius habebunt ex tuas. Terent. Eun. Ita forsitan quæ facta illa sunt, melius. Cic. Mario, l. 7: Habes epistolam verbosiorē forsa Te quàm velis.

Fōrsĭtĕ, adverbium, Fortasse, casu. [אולי mai. κάτω. Gall. Par auenture, de auanture. Ital. Peraventura. Ger. Vngeuerlich. Hispan. Por auentura. Polon. Snadz, przypadkiem. Vng. Talám, szerencsel. Ang. Perchance, by chance.] Virg. Aeglag. 3. Forte tibi quoniam tenuit data copia lusum. Ovid. 1. Met. Forte sub arguta consederat ilice Daphnis. ¶ Aliquando autem cubitandi adverbium est. Cicer. 2. Orat. Nec fortè hoc magnam ac memoriam de videatur.

Fŏrtis, e, com. etiam de corpore quàm de animo dicitur. Nam & rem significat quæ valida viribus est, perdifficilis, & contra etum in adversis habet animum. [גבור gibor. אדיר adir. עז oz. אבר abir. אביר abbir. אתן athan. Gall. Fort, robuste, valeureux. Ital. Forte, gagliardo. Germ. Starck, mañlich, dapffer. Hisp. Fuerte. Pol. Mocny, dzielny. Vng. Erős, vitéz. Ang. Strong or lusty, valiant, courageous.] Cic. pro Mil. Vir fortis & animosus, & acer interdum se offerens. idem 2. Tusc. Fortes Fortuna adjuvat, ut est in proverbio. Idem de Senect. Senectas animo hominis, quàm adolescentia, & fortior. Idem pro S. Roscio: Vir contra audaciam fortissimus. Idem de Orat. Iuflexio Laterum fortis & virilis. Plaut. in Asin. Qui me vincet fortior ac tuffe? Ecastor pingar: Virg. 1. Aen. -fortemq; Gyam, fortemq; Cloanthum. ¶ Quis deus, eden Virg. 11. Aen. Quidnam ego gemam, ait femina fortis equo? ¶ Quandoquidem fortes sumus. Plaut. Pœnulo: Ecquid fortis vita est? ¶ Quinetoque dives. Plaut. Trinumo: Tum fortem tpo ponit: tum in tam fortē familiam. ¶ Sortis in alium fartorem incidit, ἀνδρεῖος, ἀνδρικός, ἀνδρώδης. Dicitur tam, ubiquis nimium fretus suis viribus, aliquando nanciscitur à quo vincatur Zeuxidotus.

Fŏrtĭcŭlus, li, d. minutivum. [τριχάριον. Gall. Cordeau, petite corde. Ital. Minuta fune. Germ. Ein strick oder seyl. Hispan. Cuerda pequeña. Pol. Drzewiczko. Vng. Kötelecske. Ang. A little rope.] Cicero Tusc. Quamvis sit eum Epicurus forticulum sæpe taxemus, in strangulatus probet.

Fŏrtĭfĭco, cas, ā. p. Munio, roboro, fortem facio, confirmo. [חזק chazak. ἰσχύω. Gall. Fortifier. Ital. Fortificare. Germ. Starck oder fest machen. Hisp. Fortalecer. Polon. Vmacniam, gescwiczac. Vngar. Megerősitem. Ang. To fortifie or make strong.] Plaut. Fortificavi animum.

Fŏrtĭfĭco, cis, n. t. Fortis sum. [חזק chazak. ἰσχύω. Gall. Deuenir fort, se renforcer. Ital. Diuenir forte. Ger. Starck oder fest werden oder erfinden. Hisp. Fortalecerse. Pol. Dzgrzeo. Vng. Megerősödöm. Ang. To make strong.] Neyrus: Crebritatem, & fortificari vires. Hoc verbum A. Gell. l. 19. cap. 7. refert ex antiqua & obsoleta.

Fortitūdo, dinis. f. Magnitudo animi, robustitia in excelsitas, prælonta actionis. [גבורה gebura. חזק chozek. עוז oz. אבירה abira. אמיץ amits. ἀνδρεία, ἀνδρεῖον. Gall. Force, hardiesse, vaillance. Ital. Fortezza. Ger. Manheit, dapfferkeit, sterck. Belg. Sterckt. Hisp. Fortaleza. Pol. Mestwo, dzielnosc. Vngar. Erősség. Ang. Strength, courage, manhode.] Cic. 2. de Inven. Fortitudo est considerata periculorū susceptio, & laborum perpessio. Vel aliter ¶ Tusc. definit; est firmus animi perferendarum, vel affectio animi in patiendo ac perferendo firma & elegans constantia. Macrob. Fortitudo vis est, animi sancta perculsum metu agere, nihilque non strenuè memore, audere fortiter: vel adversa vel prospera. Fortitudo profitur magnificentiam, fiduciam, feritatem, magnificentiam, constantiam, tolerantiam, firmitatem. Cic. 13. Philip. Bonorum fortium virorū, quales vos esse debetis, virtutis præmia tantum, ut possint fortunæ culpam non extimescere. sed quoniam ab hoc ordine non fortitudo tollitur verum etiam sapientia postulatur, quarum vicecrit hæc non posse jungi &c. Idem 1. Offic. Sed ergo dolus fortitudini non inferiores inimicitias.

Fortĭtĕr, adverb. Animoso, intrepido animo. [בחזקה bechezkah. ἀνδρείως. Gall. Fort vaillamment, par force, par vertu, courageusement. Ital. Fortemente.

Forte verò, animosa mente. German. Mannlich/ beherzt. Hisp. Fuerte y esforçadamente. Polon. Mocarze, rego, meżko. Vng. erős, modra, vitézzel. Angl. Manly, giantlye.] Cicer. de Senect. Quem ego meum casum fortiter ferre virtus fuit. Idem 2. Philip. Nec solùm id animosè, & fortiter, sed consideratè etiam sapienterque fecerunt. Plaut. Merc. Non abjectè modò, sed in animum conjecit fortiùs. Plin. lib. 16. cap. 40: Fortissimè animus servat rigorem.

Fórtiter, adverbium. Vide FORTVNA.

Fórtitúdo, nis, f. Et accidentium rerum subitus atq; inopinatus eventus, Sors, fors, casus, temeritas. [גד gallim pur. Gall. Fortune, aventure. Ital. & Hisp. Fortuna. Germ. Glück/ ungefehr/ ohngefehr. Pol. Szczęście, fortuna. Vng. Szerencse. Angl. Fortune, chance.] Cic. 2. de Divin. Quid est enim aliud fors, quid fortuna, quid eventus, quid casus, nisi quũ sic aliquid accidit, sic evenit, ut vel non cadere, atq; evenire, vel aliter cadere atq; evenire potuerit? Est autem fortunæ vocabulum medium: sed quum fortunam solam dicimus, intelligimus felicitatem. ¶ FORTVNA dea credita est antiquis, quæ apud Præneſtinos & Antiates præcipuè colebatur. Juven. Satyr. 10: Nullum numen abest, si sit prudentia: sed te Nos facimus Fortuna, dea, cœlo que locamus. Terent. Phor. O fortuna, ô Fors fortuna, quãtis commodis me affecisti! Quàm tibi hero meo Antiphoni ope vestra hunc natalis diem. Donatus: Aliud fortuna, aliud fors fortuna. Fortuna dicta est incerta res: fors fortuna, evectus fortunæ bonus, ἀπὸ τύχης, ἀπὸ τοῦ τυχεῖν. Nam Fors fortuna Dea, trans Tyberim ædem habebat, cujus festũ colebant qui sine arte aliqua vivebant. Cic. de Amic. Nõ enim solùm ipsa Fortuna caca est, sed eos maximè cæcos efficit, quos complexa est. ¶ Accipitur etiã fortuna in utrumq; numero pro divitiis, copiis, opibus. Cic. in Divin. in Verrem. Cur, de quibus in provincia non optimè cæmentus, eos nunc planè fortunis omnibus conatis evertere? Tacit. libr. 1: Necti Furias & Calvisium adeptis omnibus fortunis, &c. Cic. de Amic. Sæpè enim quibuldam animos abjectior est, aut spes amplificandæ fortunæ fractior. Horat. 1. Epistol. 5: Quo mihi fortunã, si non conceditur uti? ¶ Fortunæ, num, plurativè pro felicitate. Terent. in Andr. Cum id mihi placebat, tum uno ore omnes omnia bona dicere, & laudare fortunas meas. Qui gratũ habeam tali ingenio præditum. Cic. pro Sylla: Elle vos erat laudi ces patruus, ut te aliquando, si nõ integra fortuna, at afflicto patri suo gratulari liceret. ¶ Fortuna adjuvat audaces. ἡ τύχη τοῖς τολμηροῖς ἐπαρήγει. Quod vicissim huic favere solent, sunt ibi. ¶ Manum admovent fortuna est implorranda, τὴν τύχην συμπράττειν εἰς τὰ πράγματα χρὴ παρακαλεῖν. Admonet adagium ita fidendũ esse divino auxilio, ut nihilo segnius, quantũ in nobis est, etiam ipsi nostra adhibeamus industria: alioqui nõ auditurus Superos inertium ac desidiosorum vota. Plutarch. ¶ Sua cuique mores fingunt fortunam. E medio vulgo videtur sumpta sententia apud Cornelium Nepotem in vita Pomp. Attic: Nam plerunque videmus mala malis evenire, digna dignis: idque vulgò dicitari, Malus malum reperit. Arrellatur & versiculus proverbialis: Ἑκάστῳ δ' ἀνδρὶ τύχη ἐστὶ δαίμων ἴδιος. Viro bono fortuna suppedilat bona. ¶ Cujusmodi portentũ mens involuit fortuna! ὁποῖόν τι θέαμα τύχην συγκυκῶσα! Dicitõ veniet, ubi negotium incidit cum homine moroso difficiliq; cum quo non queas vivere, nec à quo te possis extricare. Zenodotus. ¶ Præsentẽ fortunam boni consule, τὴν παροῦσαν εὐτύχει. Quo admodum nemo nos alienarum rerum cupiditate macerremus, sed quæcunque contigit fors, eam velut optimam amplectamur. Plato in Gorgia.

Fórtuno, nas, act. p. Prospero, secundo, servo, augeo. [הצליח hatzlicheh. εὐτυχεῖν. Gall. Conduire à bonne fin, donner bonne issue, bien fortuner un negoce. Ital. Felicitare, prosperare. German. Glücken/ glücklich machen. Hispan. Hazer bien aventurado. Polon. Szczęśliwiam. Vngar. Meg szerencsésitem, boldogitom. Angl. To prosper, to give good success.] Cicer. Curiom: Tibi patrimonium dii fortunent. Idem M. Marcello: Maxima sum lætitia affectus, quum audivi te Consulem factum esse, eumque honorem deos tibi fortunare volo.

Fórtunátus, ta, tum, Prosper, felix. [מצליח matzlicheh אשר אשרי asher. εὐτυχὴς, εὐτυχεῖς. Gal. Heureux, prospere. Ita. Prospero, avventurato, felice. Ger. Glückhafftig/ glücklich. Belg. Gelucksalig. Hisp. Dichoso y bienaventurado. Pol. Szczęśliwy, szczęsny. Vng. Szerencsés boldog. Ang. Prosperous, that lucketh well.] Terent. in Adelph. Dem des fortunatus qui illo animo est. Virg. lib. Daphnide: Fortunate puer, tu nunc eris alter ab illo. Idem 1. Aeglog. Fortunate senex, ergo tua rura manebunt. ¶ Aliquãdo idem est quod propitius. Afranius: Deos ego omnes, ut fortunati sint, precor. Inter fœlix & fortunatus hæc tamen differentia traditur à Corn. Front. Fœlix, inquit, est, qui ita est natus. Fortunatus cum opibus nomen accipit: ita fœlix naturæ bonum, fortunatus temporis commodo fruitur.

Fórtunátè, adverbium, Fœliciter, prosperè. [εὐτυχῶς. Gall. Heureusement. Ital. Felicemente, prosperamente. Germ. Glückhafftiglich/ glücklich. Belg. Gheluckelick. Hisp. Con ventura, dichosamente. Pol. Szczęśliwie. Vng. Szerencsésen. Ang. Prosperously, with good luck.] Cic. 3. de Fin. Necesse nõ sequitur, omnes sapientes semper feliciter ubique, fortunate vivere.

Fortũnátim, adverbium. Idem quod fortunatè. [Εὐτυχῶς. Vngar. Szerencsésen.] Plaut. Si dederit Jupiter ut fortunatim omnia sua succedant.

Fortũnãtus, ta, tum, Quod casu accidit. [מקרי. Gall. Fortuit, casuel, d'aventure. Ital. Che che accade altrui, per caso, per sorte. Germ. Zufellig. Hisp. Caso que viene à caso y fortuna. Pol. Przypadły y nastąpiony. Vngar. Történetből való. Ang. That cometh by chance. Jct. Fortuitus concursus. Cic. 1. Tuscul. Democritum enim illum, magnum quidem virum, sed levibus, & rotundis corpusculis efficientem animum concursu quodam fortuito, commemoramus. Quintil. lib. 6. cap. 8: Indicia rũ invidiam in Clodiũ vertit, quanquam revera fuerat pugna fortuita. Idem libr. 10. c. 7: Nec tumultuarii, nec fortuiti sermonis contextũ mirabor.

Fórtuítò, Casu, temerè, forte fortuna. [מקרי bikkáreh. συμπτώματι. Gall. D'aventure, par fortune. Ital. A caso per sorte. German. Ohngefehr. Hispan. A caso ò por ventura. Pol. Zrzędzy. Vngar. Történet szerint. Ang. By chance.] Cicero de Lege Agrar. contra Rullum: Pauca tribus non certa conditione juris, sed fortuitò, fortisque beneficio, ad usurpandam libertatem vocare. Idem 5. de Rullum: Sive hæc ita sunt fortuitò. Pro eodem legitur & fortuitu. Cicero 6. Philip. Quod verùm tibi non excidit, ut sæpè fit, fortuitu, sed sapienter, meditatum, cogitatum actum sit.

Fórum, ri, n. Propriè dicitur locus, quò res vænales afferuntur, à ferendo nomen habens. [שוק shúk שׁוּק shúk. ἀγορά. Gall. Halle, lieu public où on vend & achete. Ital. Foro, piazza. Germ. Ein Marckt. Hisp. Mercado, lugar donde se compra y vende. Polon. Rinek. Vng. Piacz. Ang. The market place.] Vnde forum suarium, Romæ dictum, in quo fucos vendebantur: boarium, in quo bove: piscarium in quo pisces, ἰχθυοπώλιον. olitorium, λαχανοπώλιον, in quo olera: cupedinis forum, in quo cupedinæ: hoc est, lautiores cibi vendebantur. Quæ omnia, teste Varrone, lib. 5. de lingua Latina, poetica in omnium locum sunt contracta, quem macellum appellaverunt. ¶ In foro veritas, ὃ ἀγορᾷ ἀλήθειά ἐστι: in foro abstinendum est à mendacio. Lex erat apud Athenienses, ut in foro rerum vænalium vanitas omnis abesset. ¶ Fũ præterea forum, quod Græco vocab. vocamus emporium: hoc est, oppidũ, vel alius quivis locus, quò undique mercatores convenire solent ad emendũ aut vendendum. Salust in fugur. Erat haud longè ab eo itinere quò Metellus pergebat, oppidum Numidarum, nomine Vacca, forum rerum vænalium, totius regni maximè celebratum, ubi & incolere & mercari cõsueverant Italici generis multi mortales. Hinc plerisq; etiam oppidis nomen à foro: etiam manssile videmus, ut foro Cornelii, cicta est Atrilianæ urbs, quã nunc Incolæ vulgò vocant, à nomine ejus, qui eo in loco primus mundinas instituit. Ad hunc etiam modũ forum Livium, forum Julium, forũ Aurelium, forũ Sempronii inde sua nomina acceperunt: quòd à Livio, Julio, Aurelio, vel Sempronio in his locis instituræ fuerunt undinæ, ad quas totius provinciæ mercatores merces suas asserebant. Cic. in Caril. Quanquã quid ego te invitem, à quo jam etiam esse præmissos, qui se ad forũ Aureli à præfolarentur armati. ¶ Fora, vasa quibus antiqui urebantur in tercularibus. Col. libr. 12. cap. 18: Tum lacus vinarii & torcularii, & forã omniaq; vasa, si vicinũ est mare, aqua marina sũ munda, dulci eluenda sunt, & commundanda & dil. geter asficcanda, ne humorem habeant. ¶ Dicitur etiam forum, locus in quo judicia exercentur. [שׁפט shóphet דין din. δικαστήριον. Gall. La cour, l'audience. Ital. Foro giudiciale, palazzo, corte. Germ. Ein ort an dem man Gericht helt. Hisp. Lugar donde se requiere de derecho. Pol. Miejsce gdzie sądzą, trzymią. Vngar. Törvény szék, tábla. Ang. The court where matters are pleaded in.] Cicer. ad Attic. Quòdnec in forum vocas, eò vocat unde etiam bonis meis rebus fugiebam. Quintil. libr. 3: Rarum est autem ut in foro judicia propter id solum constituantur, sicut divinationes quæ fiunt de accusatore constituendo. Fora tria judiciaria antiquitus Romæ fuisse manifestum est. Forum Latium sive Romanum antiquissimum. Forum Cæsaris Dictatoris, in quo loricam sibi fieri statuam passus est: & forum Augusti, quod ille de Martis ultoris extruxit. ¶ Foro uti, est præsentem rerum statum boni consulere & utcunque se obtulerit fortuna, ita animum applicare. Terent. in Phorm. Cœpit his omnia facere, obsequi quæ vellent. D. Scitiuti foro. Donatus vulgare proverbium admonet esse ductam à mercatoribus, qui nõ ante locum commercii præsumbunt quanti vendant quæ advehunt: sed secundum annonam fori quam deprehenderint, consilium de non vendendis aut vendẽdis mercibus sumunt. Seneca: Veniunt foro, & quod fors feret, æquo feramus animo. Ex Erasmo. ¶ Agere forum dicitur, qui provinciæ præest, quum civitates vocat & de controversiis earum cognoscit.

Cicero

Cicero Appio, lib. 5: Qui te foreri Tullia gere, fatuere, multa decernete, judicare dicerent. ¶ Forum & subsellia & judicia distinguit. Cicer. 1. de Orat. Age verò ne semper fora tuis, id est, caulas civiles, publica, tostra, curiamq; meditetis, &c. id est, caulas civiles, publica judicia, & conciones, & sententias in Senatu dicendas. ¶ Forum triplex tive trinum, Cùm fuerint fora multa Romæ, tamen hoc loquendi genere intelligitur de tribus in quibus causas orabant quorum primum Romanum nuncupatur. Secundum Cæsaris. Tertium Augusti. Martial. Atq; ego in triplici pars mihi nemo foro.

Forensis, & hoc se, adjectivum est à fora derivatum, quæ significatur omne illud, quod ad forum judiciale pertinet. [*Negotiator.* Gall. *homme qui plaide ou prend, ou des appartenances.* Ital. *cosa al foro giudiciale appartenente.* Germ. Das zu dem Gericht gehört. Hisp. *Cosa perteneciente al consistorio, ò audiencia.* Pol. *Do sądu należący.* Vng. *Tanácshoz való.* Ang. *Pertaining to the common place of judgment.*] Unde forenses causæ dicuntur, quæ in foro judiciali agitantur. Cicer. 1. de Natur. deor. Ne Cid faceremus in caulis forensibus, idem faceremus in hac subsultare sermonis. Forensis homo qui in foro versatur, & causas agere consuevit. Forensis, rhetorica quæ foro judiciario est accommodata. Cicer. 2. de Finib. Sed hæc Rhetorica philosophorum, non nostra dicatur esse, quam necesse est quum populi inter homines, esse interdum paulo acerbiorem. Sic etiam forensia vestimenta dicebantur ea, quibus in foro utebantur: de quibus paulo pòst. Lucilius masculino genere dixit: Forus olim ornatus lucerna, autore Scipatro ait. 1.

Fŏrēnsĭa, Vestes erant quibus in foro utebantur: sicut cœnatoria quibus domi utebantur in cœna. [*Vestes.* Vng. *Ruhák közöl.*] Suetonius de Augusto: Forensia autem & calceos nunquam non intra cubiculum habuit. Alio nomine dicuntur togæ forenses, vel vestimenta forensia. Col. lib. 12. cap. 45: Arcuæ sagineæ vel etiam tiliaceæ: quales sunt in quibus vestimenta forensia condunturi.

Fŏsa, Follis, Fossor, Fossura, vide FODIO.

Fŏvĕa, Ep. à fodiendo, Fossa. [בור *lacus, fossa, cisterna.* Gall. *fosse, cave, fosse.* Ital. *fossa, cisterna.* Ger. Grube. Hisp. *Hoyo o cava.* Pol. *Grzba, dół.* Vng. *Verem, tyuk, gödör.* Ang. *A pytte, denne, or cave.*] Cicer. 1. Philip. Bellua quæ quoniam in foveam incidit, obruitur. Plautus in Pœnulo: Ita decipiemus foveâ lenonem Lycum. Plin. lib. 10. cap. 32. Itaq; anates in foveas quibus Feras venamur, difficulter solent evadere.

Fŏvĕo, ves, vi, tum, propriè est calidum reneo, aut calefacio. [חמם *calefacio.* חום *alo, nutrio, augeo, refoveo, excito, fulcio.* Gall. *Echauffer, ou entretenir en chaleur, couver, echauer.* Ital. *Tener caldo, covare.* Ger. Warm halten oder machen. Hisp. *Abrigar, calentar.* Pol. *Grzeie, grzewać.* Vng. *Tapláltam, melegítem.* Ang. *To cherishe, to make warme and hote.*] Plaut. in Capt. Iubet', an nõ mihes altitrus aulas, patinas clui, Lardum atq; epulas foveri focus haserentibus? Plinius libro 8. capite 36: Fœtus rigentes appromendo pectori fovent, non alio incubitu, quàm ova volucres. ¶ Aliquando pascitur pro nutrio, alo. Paurus in Mens. Alios enecat & extinguit, alios suo latèc fovet & erigit. Virgil. lib. 3. Georg. Progeniem, nidosq; fovent. ¶ Est etiam fovere medicorum vocabulum, pro patrem lassum vel morbosum tepefacere humidis calidisve fomentis foris applicatis, humectare, & dolorem lenire, *mollire, mitigare.* Virgil. 12. Aeneid. Fovit ea vulnus lympha longævus Iapyx. ¶ Interdum pro confirmo. Virgil. lib. 4. Georg. Sæpè etiam effodis (si vera est fama) latebris. Sub terra fovere larem. Secutus legit Nonius: quanquam in vulgatis recentioribus quibusdam legatur fodere. ¶ Interdum pro tueor, ac apud eundem libro 9. non obscura ferre Arma viros, sed cælum fovere. ¶ Interdum pro amplector, seu in deliciis habeo. Virgil. 3. Eclog. Infelix ô semper ovis pecus, ipse Neæram Dum fovet, ne me sibi præferat, illa veretur. ¶ Hujus compositæ sunt, Confoveo, circumfoveo, Refoveo, fo lyllaba corripitur: quorum significata vide suis locis.

Fŏtus, fœta, fœtum, participium. [ממחה *membrum, membrana, pellis, membrum virile, medulla, pinguedo.* Gall. *Echauffé, couvé, chaud, fomenté.* Ital. *Scaldato, fomentato, covato, stufato.* Germ. Gewermt warm gehalten, gebrütet. Hisp. *Calentado, cuvado.* Pol. *Ogrzany, przysłodzony.* Vng. *Meleg gyerek, tápláltatott.* Ang. *Cherished, nourished, kept warme.*] Cic. 2. de Natura deorũ: Quinctiam in natura ova gallinis sæpè supponimus, ex quibus pulli ortu primùm alantur ab iis, ut à matribus, à quibus excluſi fotiq; sunt.

Fŏtus, hujus, fœtus, nomen substantivum, m. g. Fomentum, ipsa fovendi actio. [*Incubatio, calefactio.* Gall. *Echauffement, fomentation, couvement, échauffement.* Ital. *Scaldare, fomentare, covare, stufare.* Germ. Warmhaltung, brütung. Hisp. *Obra de calentar o covar.* Pol. *Grzanie, przysłodzenie.* Vng. *Tapláltás, melegítés.* Ang. *A cherishinge or keepyng warme.*] Plinius libro 23. capite 1: Decoctum eorum, vectes dysentericos & cœliacos juvat & ponone & fotu.

Fŏmēs, fomitis, m. t. à fovendo: hoc est, nutriendo igne dicitur. Est enim assula ex arbore excusa dum cæditur. ¶ Ponitur & pro omni materia sicca, quæ hac lege igni inflammatur. [*Incendium, ignis.* Gall. *Allumette, ce qui sert allumer ou entretenir le feu.* Ital. *Cosa che vale per accendere, o mantenere il fuoco, come fuoco, o fiamma.* Germ. Zunder, alt materie die gern feuer empfahet. Bel. Deud. Hisp. *Yesca o cualquier para encender fuego.* Pol. *Trzaska y wszelka materya ktora łacno ogień przymie, y płomień łacno zapala.* Vng. *Tapló, avagy, tapló.* Ang. *Any thinge that soone receyveth fire or inflammeth, as matche, brimstone or other like.*] Virgilius 1. Aeneid. At primum silvis imitatam erumpit Achates: Silicis hinc ignem folia atque arida circum Nutrimenta dedit, rapuitque in fomite flammam. Plinius libro 6 capite 30: Excipiente materia arida fomitis. ¶ Per translationem fomes dicitur quicquid excitamus, & accendit ad aliquid agendum. Gell. lib. 13. cap. 12 Fomitem esse quendam dicens & incitabulum ingenii virtutis q; mens & corpus hominis vino flagraret.

Fōmentum, ti, n. Ea fovendo dicit, calefaciendo vel nutriendo. [ארכה *medicamentum* אזור *medicina, curatio, ligatura, vinculum, cingulum.* Gall. *Ce qui est propre à appliquer dessus, à adoucir, remedes, remedier.* Ital. *Cosa per levare il dolore, cosa che scalda e tranquilla.* Germ. Ein warme eber feuchte Brunge so man uber ein ding schlecht zu mitderung des schmerzens. Hisp. *Emplastro para mitigar dolor, emplastro dolor.* Pol. *Okrzciny mokre które na plaste przykładamy dla ulżenia bolesci.* Vng. *Tapasztás, mulegzés fenyítés.* Ang. *Fomentation, any thinge layde to the bodie plaisterwise to mitigate dolour.*] Inde fomenta dicuntur applicationes rerum calidarum & humidarum ad partes corporis lassas medendi gratia. Plinius in Iuniari: Cujus gravissimo vulneri magno aliquo fomento medendum fuit. Columella lib. 6 cap. 30: Frigora fomenta adhibentur, caputq; & pectora pepenni adipe vel vino illinuntur. ¶ Hinc proveniunt translatè pro remedia & mitigatione. Cicer. 2 Tuscul. Hæc sunt solatia, hæc fomenta summorum dolorũ. Idem 2. de Fin. Fortitudinis fomentis dolor mitigari solet.

F ante R.

FR. In veteribus antiquorum scriptis vel fratres, vel forum. F. R. fratrum regendorum, vel regum vel finium regendorum, vel finibus regundis. FRA. C. fraude creditoris. FR. C. O. R. forum Cornelii. F. E. D. factum esse dicebatur FR. F. S. A. R. fornices sumptuosi. FR. Fatiamus finis. F. R. I. forum Iulium. FR. I. Forum Livium. F. R. M. S. fortissimus. F. R. P. O. M. forum Pompilii vel Pompeii. F. R. S. forum Sempronii, vel F. R. S. fortes, vel F. R. S. fraude sine sua. F. R. T. fortissimi. F. S. fratres. F. S. E. factus est. F. S. S. factum fuit. F. T. C. familia vel famulatus causa.

Frăcĕo, ces, cere, n. ſ. à quo fracesco, corrumpor, & quasi vetustate putresco. [שרש *radix.* באש *putredo, caries, ulcus, scabies, scabies.* Gall. *Se moisir, se pourir, se pourrir.* Ital. *Corrompersi, marcire.* Germ. Faul und mürb werden. Hisp. *Corromperse, podrirse.* Pol. *Psuć się, psować się, gnić.* Vng. *Meg romlódik, megfonnyadik.* Ang. *To putrefie, to waxe rotten.*] Colum. 12: Omnia quæ minùs proveniunt, si congelascunt, fracescunt id est, putescunt. Varro 1. de Re rust. cap. 55: Hæc de qua fit oleum, congeri solet acervatim per dies singulos in tabulato, ubi bene mediocriter fracescat.

Frăcĭdus, a, um, penult. corr. à fracesco, Fluit eum maturum & jam putrescens. [בסרח *corruptio, putredo.* Gall. *Moisi, moisy, corrompu.* Ital. *Che già si comincia a corrompere, putrido.* Germ. Faul, mürb, morsch. Hisp. *Podrido.* Pol. *Napuły, zgnily, zgrzybiały.* Vng. *Romlott, rothadt, fonnyadt.* Ang. *Mouldy, lothy.*] Cato de Re rust. cap. 60: Tortores volunt ut oliva in tabulato diu sit, ut fracida sit, quò facilius exeant.

Frăces olei. [שמרים *sedimentum, vel mâ Graecè ἐκπυρώσεις.* Gall. *Le more des olives après qu'elles sont pressurées, ou la lie qui en sort.* Ital. *Posa d'oliva, fior d'olio.* Germ. Oltreste. Hisp. *Las heces del aceyte.* Pol. *Drożdże oliwne.* Vng. *Az olajnak iszapja, és fáczos része.* Ang. *The dregs of oliues.*] Dicuntur carnes, & fæces olivarum quæ in oleo subsident. Plin. libro 15. capite 6: Oleum in tabulato mitur, deterendo fieri: item in amurca & fracibus: ex iisdem carnes, & inde fæces. quare saepius die decapulandum. Colum. lib. 6. cap. 13: Quidam fraces vino & adipe commiscent, eoq; medicamento post fomenta præ-linuntur.

Frăctis, Vide FRANGO.

Frænum, n. cum æ diphthongo, in plurali numero tàm masc. quàm neutrius generis, fracto, dici. Instrumentum quo equus coërcetur, ita dictum à frangendo, quod equorum ora frangat. [מתג *mitigatio* רסן *restrictio, capistrum.* Gal. *Frein, bride, mors.* Ital. *Freno, morso.* Germ. Ein zaum, oder was gebiß am zaum. Bel. Een toom, oder teuge, een gebit. Hisp. *Freno de caualleria, mula.* Pol. *Wędzidło.* Vng. *Fék, zabola.* Ang. *A bridle or bittes of a bridle.*] Senecas Hippolytus arctis continet frænis equos. Ovid. 1. de Arte: Tempore lenta pari frænа docentur equi. Virgil. 1. Georg. & fabulo frænos audire fonantes. Ovid. 2. Metamorph. Quis

duopedes dicunt addunt; ſonantia fræna. Fræna Pelethronii invenêre, qui & ſtrata equorum primi monſtraverunt, Plinius libro 6. capite 56. ¶ Hinc componuntur Effræ̆nus, a, um, & effræ̆nis, & hoc effræ̆ne: idem quod indomitus, quaſi ſine fræno. Virgil. libro 3. Georg. Gens effræ̆na virûm Riphæa relinquitur Tauro. Vbi Servius Gens effræ̆na id eſt, læva, rectorem reculans. Infræ̆nus, five infræ̆nis, ejuſdem ſignificationis. Virgil. 4. Aeneid. Hinc Numidæ infræ̆ni cinguntur. Quo in loco Numidæ vocantur infræ̆ni, quod illorum equi nullis frenis coërceantur. ¶ Fræ̆num mordere ſignificat obluctari, & offendere nos graviter aliquid ferre, quod tamen ferendum eſt. Translatio ſumpta eſt ab equis, qui quum frenum excutere non poſſint, perpetuò tamen mordent & atrodunt, oſtendentiq; coactos & invitos fræ̆num ore recipere. D. Brutus ad Ciceronem: Si fræ̆num momordero, peream, ſi te omnes quotquot ſunt, conantem loqui ferre poterunt. ¶ Accipere fœnum, per tranſlationem, eſt dedere ſe alicui. Virgil. 12. Aeneid. Ne fræ̆num accipere, & victi parere ſe fatentur.

Frēno, as, act. p. Equo fræ̆num injicio. [חסם chásam, בלם balám, χαλινόω. Gall. brider. Ital. frenare. Germ. Zeumen, binden mit Zeum. Hiſp. enfrenar. Pol. Oujdam. Vng. Megzabolázni, fékezni. Ang. To bridle.] Cæſar 8. bell. Gal. Equites fræ̆nare equis inſtitutos diſponit. Liv. 1. bell. Pun. Inſtructus, fræ̆natusq; equus. ¶ Per tranſlationem accipitur pro cohibere, continere, Cicer. 5. Verr. Quum eius animum ad perſequendum non negligentia tardaret, ſed conſcientia ſceleris, avaritiæq; ſuæ fræ̆naret. Virgil. 1. Aeneid. Luctantes ventos, tempeſtatesq; ſonoras Imperio premit, ac vinclis, & carcere fræ̆nat. Liv. 30. bel. Pun. Qui eas voluptates ſua temperantia fræ̆navit, ac domuit, multo majus decus, majoremq; victoriam ſibi peperit, quàm nos Syphace victo habemus. Idem 9. bell. Maced. Vbi demerſis navibus fræ̆na ſeſe ſaxis franxerunt. Virg. lib. 1. Georg. & glacie curſus fræ̆naret aquarum. ¶ Hinc compoſita, Defræ̆no & Effræ̆no, quod eſt fræ̆num detrabo, five abſq; fræ̆no reddo vel duco. ¶ Hinc Defræ̆natus, & Effræ̆natus, participia five nomina ex participio, quæ de iis dicuntur, qui velut fræ̆no excuſſo regi nõ poſſunt. Ovid. lib. 1. Metamorph. Et defræ̆nato volvuntur in æquora curſu. Cic. 4. Tuſc. Vt ægritudo quaſi mortium aliquem doloris efficiat, metus receſſum quendam animi atq; fugam: lætitia perfidam hilaritatem, libido effræ̆natam appetentiam. ¶ Refræ̆no, cohibeo, & quaſi fræ̆no retineo. Lactant. lib. 6: Vitiis eſt, tam cohibere, quàm diſtatem compeſcere, libidinem refræ̆nare. ¶ Suffræ̆no, arceo, conſtringo. Vnde verbale Suffræ̆natio. Vide ſuo loco.

Frēnātŏr, ōris, [χαλιναγωγός. Qui refræ̆nat. Pol. Ongdarj. Vng. Megzabolázó, zabolázó. Ang. A bridler or reſtrainer.] Plinius in Panegyrico: Inſignis poteſtatis domitor & fræ̆nator animus: ipſa veritate floreſcit.

Frăgă, ōrum, n. ſ. Mora quæ in herbis humi repentibus naſcuntur. [ἀκτέα, φράγος. Gall. Fraiſe. Ital. Fragole. Germ. Erdbeer. Hiſp. Moras, gado, mayeta. Pol. Truſzinki. Vng. Eperj.] Virg. 3. Aeneid. Quæ legitis flores, & humo naſcentia fraga. Ovid. 13 Metamor. Mollia fragaleges.

Frĭgĭdus. Fragmen. Fregor. Fragoſus. Vide FRANGO.

Fraginoſa, Coniza apud Dioſcor. lib. 3. cap. 135.

Fragro, as, avi, atum. Redoleo, oleo, odorem emitto frangendo: quia res fractæ vehementius olent. [בתן רים bathan reach. ἐῦοσμῶ. Gall. Rendre grand odeur, ſentir fort, ſentir bon. Ital. Rendere odore. Germ. Rauchen, ein guten geruch oder gruch machen. Bel. Roocken een goet matren. Hiſp. Oler, echando de ſi olor. Pol. Wdzięczne woniáć, wąchánie. Vng. Io ſzagot bortárok. Ang. To ſmoor, ſmeck, or ſavour well.] Virgil. 2. Aeneid. recolentq; thymo fragrantia mella. Mart. lib. 1. Ne gravis hefterno fragret Veſennia vino.

Frăgrāntĭa, æ, ſ. p. [ריח riach. εὐῶδες, εὐοδία. Gall. Bonne odeur. Ital. Buon odore. Ger. Ein guter geruch oder geſchmack. Hiſp. Buen olor. Pol. Woniáiąca. Vng. Iófzag. Ang. A ſweet ſavour or ſmell.] Valer. Maximus.

Frămĕa, æ, ex. penult. corr. f. p. Germanicum verbum eſt, quo illi haſtam ſignificabant. [רומח romach. δόρυ. Gall. Va dard ou javelot. Ital. Haſta, zavarina. Ger. Ein ſpieß gerſchmeiß oder ein gladt oder ſtich. Hiſp. Eſpeta ó eſpada. Pol. Oſzczep, miecz ſzeroki. Vng. Kopia, dárda, ſzablya. Ang. A glaive, ſanchon, or ſpear.] Tacitus de Germ. Ne ferrum quidem ſupereſt, ſicut ex genere telorum colligitur. Rari gladiis, aut majoribus lanceis utuntur: haſtas vel ipſorum vocabulo frameas, gerunt angusto & brevi ferro, ſed ita acri, & ad uſum habili, ut eodem telo, prout ratio poſcit, vel cominus vel eminus pugnent: & eques quidem ſcuto frameaq; contentus eſt. Iuvenal. Satyr. 13: Et Martis framcam, & Cynthæi ſpicula vatis.

Frāngo, gis, frēgi, fractum, 3. & 1. Rumpo, infringo, confringo. [שבר ſchabár, συντρίβω, κατεάγνυμι, κατακλάω, κατάγω. Gall. Rompre, froiſſer, briſer. Ital. Spezzare, rompere. Ger. Brechen. Bel. Breken. Hiſp. Quebrar, ó quebrantar. Pol. Łamáć. Vng. Eltördöm, rontom.

Ang. To break.] Plaut. in Aſin. Quis noſtras ſic frangit fores? Cicer. 7. Verr. Prætorem tu accuſas? frange cervicem. Vbi illud obiter notandum eſt, Frangere cervicem, tàm de eo dici, qui alteri per vim cervicem rumpit, quàm de eo, qui patitur. Sic dicitur etiam fregit navim, ἔαξε νῆα. Fregit brachium, ἔαξε βραχίονα, quaſi ipſe fregerit, & non potiùs paſſus ſit. Terent. in Andr. Is fregit navem apud Andrum, Cicer. 2. de Orat. Græcaſtri, cum, in campum cur non veniſſet, requireret: excuſavit Veſpa Terentius, quòd cum brachium fregiſſe diceret: hoc eſt, quòd ei brachium eſſet fractum. Plin. in Epiſt. Fregit coxam. ¶ Tranſfertur & ad incorporea: ut, frangere animum pro compeſcere, vel etiam imminuere. [Ang. To diſcourage, tame, or keep under.] Plaut. in Ciſtel. Iram meum frangit amantem animum. Cicer. 3. Offic. Qua quidem re aucta fractus animus Annibalis ſcribit. Frangere audaciam hoſtis, Liv. 5. bel. Pun. Frangere conſilia perditorum. Cicer. ad Lentulum: Nec mihi aliter parum ſe videor hominum perditorum de me conſilia frangere. Frangi, debilitari, ſuccumbere. Cicer. 2. de Finib. Potius ergo illa dicantur: Turpe eſſe viro debilitari, dolere, frangi, ſuccumbere. Frangi dolore, Cicer. 2. Tuſc. Frangi merore, idem 1. Offic. Frangi pudore, idem 2. Tuſcul. Minis frangi, Stat. 9. Thebaid. ¶ Compoſita ſunt Affringo, confringo, defringo, diffringo, effringo, infringo, offringo, perfringo, refringo, & ſuffringo: quorum omnium ſignificata videtur locis.

Frāctŭs, participium, ſra. nomen ex participio. Debilitatus, afflictus. [שבור ſchabúr, συντριβόμενος, κατεαγμένος. Gall. Rompu, briſé, froiſſé. Ital. Rotto. Ger. Gebrochen. Hiſp. Quebrado, ó quebrantado. Pol. Złamany. Vng. Eltörött, megromlott. Ang. Broken, bruiſed.] Cic. ad Attic. lib. 2: Deformatus corpore, fractus animo, quò ſe confugiat, neſcit. Calamitate fractus, & afflictus, Cicer. pro Sylla. Spes fractior. Cicer. de Amic. Sæpè enim in quibuſdam tot animos abjecimus eſſe, aut ſpes amplificandæ fortunæ fractas.

Fractūra, æ. ſ. quæ Græcè dicitur ἀκμή, in nervoſis febris, ἀνάληψις, in maſculis verò nullus & ruptio.

Frāgmĕn, ĭnis, n. r. & Fragmentum, ti, n. [Accipiſolent pro parte rei fractæ. [πρόῤῥηγμα, κλάσμα. Gall. Eſclat, morceau d'une choſe rompue. Ital. Cartel, una coſa rotta. Germ. Ein ſtuck von einem gebrochnen ding. Hiſp. El pedaço. Pol. Vłamek. Vng. Törödék, romladeczdarab. Ang. The part or broken of anything.] Virgil. 12. Aeneid. Mortalis mucro, glacies ceu fragilis, ictu Diffilit, fulva reſplendent fragmina arena. Colum. lib. 9. cap. 15: Mox deinde fragmina favorum quæ in ſacco remanſerunt, retrudatur expriminuntur. Martial. lib. 8: Colligitq; ſua fragmenta noviſſima fuci: Ova, & aggeſta contumulavit humo.

Fractĭlis, e. ſ. p. [שבור ſchabór, κλαστὸς, συντριπτὸς, ῥηκτὸς, ἄγνυμι. Gall. Rompture, briſure, fracture. Ital. Rottura. Germ. Ein brechung oder bruch. Hiſp. Quebradura. Pol. Vgłoſzenie. Vng. Tőrés, romlás. Ang. A breaking, a burſting.] Plin. lib. 29. cap. 6. Item minutæ & latæ fracturis auriem illinunt cum melle. Eidem lib. 22. cap. 8.

Fragŏr, ōris, m. r. Sonitus qui ex arbore, aut alia re inter frangendum editur, ſtrepitus. [קול kol רעש reásh הוות hawiah, κτύπος. Gall. Vn ſon, eſclattement. Ital. Strepito, il romore che fa alcuna coſa chi ſi frange. Ger. Ein krach, oder krachen wann man etwas bricht. Bel. Een gebruen. Hiſp. Ruyda dalas coſas que ſe quiebran. Pol. Trzask. Vng. Horſzaga. Ang. A noiſe of wood cracking or breaking.] Accipitur tamen pro quoris magno ſonitu. [Ang. A rumbe, the noiſe of a thing that is broken.] Virgil. 1. Georg. & horricus altis Montibus audar fragor. Seneca: Horribus fragor, ſonitus qualis fieri ſolet ex aridis quum franguntur arboribus. Liv. lib. 1. ab urbe: Iam fragor tectorum qua diruebantur, ultimis urbis partibus audiebatur.

Frăgōſus, a, um, a frango, Aſper atq; præruptus. [אתן aitán הוה howiah. βαθυκρήμνος, βαθυκρήμνως, τραχύς. Gall. Qui rend vn ſon eſclattant, eſpre & rude. Ital. aſpro, duro. Ger. Rauh, ſchrofe ſechtig. Hiſp. Coſa que haze ruydo, aſpera. Pol. Chropawy, trzeszczący, grzmiący. Vng. Hideg ſporiás darabos. Ang. Rough, that giveth a noiſe, broken and uneven.] Vnde compoſitum Confragoſus. Colum. lib. 2: Inculcum igitur locum conſideremus, ſicus an humidus: nemoroſus arboribus, an lapidibus confragoſus. Fragoſa oratio, cui contracta eſt lenis. Quint. lib. 9. cap. 4. Quæ connexa, & rotis verbis fluit, fragoſa atq; interrupta melior oratio. Ibidem. Aures fragoſis offenduntur, & lenibus mulcentur.

Frăgōsē, adverbium. [βαρυσχέμως, βαρυκόως, τραχέως, τραχύτης. Gall. Aſprement, eſclattant & violent. Ital. Con ſtrepito violente. Germ. Mit knaſchen oder krachen. Hiſp. Con eſtruendo y ruydo. Pol. Trzeszcząc. Vng. Horſzaſſál. Ang. With a noiſe and great noiſe.] Plin. lib. 16. cap. 10: Quippe reſiliuntur, & fragoſus ſi-bilum ægritùs revellentur.

Frăgĕſco, is, ab antiquo verbo frageo, ere, Frangor, languefco. [כשבר kaſchbár, χαλάζομαι. Pol. Mdleie. Vng. Elromlado ſzik, ſzakadok. Ang. To break or crickle or fraile.] Accius Aegiſto, ut citat

dixit Nonius: Neque fera hominum pectora fragescunt, ac pecudum pestenferint impetu. Idem Eurysace: Nunquam erit pecudum pestenferint impetu. Idem Eurysace: Nunquam erit tam immanis, quam mea opera extinctum sciet, quin fragescat.

Fragilis, le, pen. corr. Quod facilè frangi potest, caducus, cui apponuntur habilis, firmus. [שביר, שביר, שביר, שביר] Gall. *fragile, fresle, casuel, qui se rompt ou casse.* Ital. *fragile, che facilmente si rompe o frange.* Germ. Zerbrechlich/ gebrechlich. Hisp. *Cosa que se quiebra facilmente.* Pol. Kruchy, łatwo się łamiący. Hisp. *Cosa que se quiebra facilmente.* Vng. *Rontlando.* Ang. *Fragile or Weowey, disseuerable Carney.* Vng. *Rontlando.* Ang. *Fragile or Weowey, disseuerable Carney.* Vng. *Rontlando.* Ang. Fragile or Weowey, disseuerable Carney.

qui dapsiles essent, & ad excipiendos convivas liberales. Plaut. in Aulul. Perdidistis ego dum omnium in terra. Nam quid mihi opus vita est, qui tantum auri perdidi, quod custodivi sedulò ego omnes me fraudavi. Animum, meum genium quemcunq; Hujus contrarium est, Curare genium. id est, laute vivere.

Frāudator, oris, m. c. Inficiator. [עשק *facibus dolo agens*, מעשק *mercator, praedator.* Gall. *Trompeur, decepteur.* Ital. *Ingannatore.* Ger. Ein betrieger oder betrüger. Hisp. *Engañador.* Pol. *Zdradzca.* Vng. *Tsalard, csalárd, megtsalo.* Ang. *A deceiver, a disceyuer.*] Cic. pro Lacto: Nequis existimare judices, nomina & eadem omnibus in locis esse fraudatorum & tutiorum rerum imprudentium. Fraudator, & interceptor praedae. Liv. 4. ab Vrbe.

Frāudatōrius, Fraudulentus. [*Fraudis, dolo &* Pol. *Zdradzyiący.* Vng. *Tsalárdi.* Ang. *Deceyuable, disceyuing.*] Videas D. lib. 36. Tit. 1 Lex: Vir fraudatorio interdicto locus erit.

Frāudātus, a, um, Ex fraudando actus. [עשוק עשקה *facibus dolo agens, mercator, praedator.* Gall. *Trompeur, decepteur.* Ital. *Ingannato, disingannato.* Ger. *Betrogen.* Hisp. *Engañado, abusado engañado.* Pol. *Zdradzony, oszukany.* Vng. *Megtsalattatot, megtsalattatas.* Ang. *A deceyuing, a disceyuing, a disceyuance.*] Cic. 3. Offic. Inter bonos bene agier oportet, & sine fraudatione. Idem in Cat. Ex hac enim parte pudor pugnat, illinc petulantia: hinc pudicitia, illinc stuprum: hinc fides, illinc fraudatio.

Frāudis, antiquum est participium, activa significationis, quo significamus eum, qui eadem commisit, ut Tribus & Nonius naviarunt. Plaut. in Asin. Merum in commune, ne quam fraudem faciatis Lar.

Fraxinus, i, pen. corr. Ff. בחשן *bronchab. arbor.* Gall. *Fresne.* Ital. *Frassino.* Ger. Ein eschenbaum. Hisp. *Fresno, arbol conocido.* Pol. *Iesion.* Vng. *Gyertya, tsenyeszegyertya fa.* Ang. *An asshe tree.*] Genus arboris est nemorense, cujus umbra, ut scribit Plinius lib. 16. cap. 13. neque dormire sub ea serpentes, neque latere, imagine contagiant, quamvis ad saxum umbram. Fraxinus in sylvis pulcherrima. Virg. 7. Aeneid.

Frāxĭnĕus, a, um, Quod est ex fraxino. [מחשן & Gall. *De frene.* Ital. *De frassino.* Germ. Eschen, von eschen holtz gemacht. Hisp. *Cosa de fresno.* Pol. *Iesionowy.* Vng. *Gyertyafabol valo.* Ang. *Made of asshe tree.*] Ovid. Fraxineam in manus, cum tu dilecta bipenni, Ilice sub nulla, fraxine, falce cades.

Fraxinēta, sive fraxinago, Herba est, quæ à veteribus usurpata dicta est, quod fricam. Mamertinam vel hanc aut similem fraxinetæ fricæ nomine appellat, in compositione ad Veneris excitandam: quæsita adhuc tam, radice cardua & rudolata, flore violam, fœmineo candidum & rudolatum, semine, ut ando & juniperi, folia inter parum & fraxinum.

Frāxĭnĕus, a, um, pertines ad fraxinum. [Vng. *Egerfa.*] Ut, Virga fraxina, Ovid. Epist. 11. Quæ tua, quæso, fraxinea virga fuit.

Fraxo, as, Vigilias, excrucio, quòd ea labore homo frangatur, ut inquit Festus.

Fremĭtum, id quod Graci vocant Ἀκουσματα. Cæterùm de Auctore Doctor ibi. 22. cap. 29. Plin. lib. 11. cap. 51.

Frĕmo, mŭi, mĭtum, ĕre. Sonitum edo, qualis fit à subditis mari, ut amare, indignationem vocesve edo. [רגש רגשה המה *tumultuo* שאג *rugio. Sonus, & vox, & sonitus.* Gall. *Fremir, bruire, faire bruit.* Ital. *Fremire, fare strepito.* Germ. Brausen getöß machen. *Alle gemeine thiere.* Bel. *Gemuit, ruit de ere.* Hisp. *Bramar, dar estruendo, bulle como mar, o viento.* Pol. *Szumieć, grzmieć, szumieć.* Vng. *Agyarkodom.* Ang. *To murmure, to make a noyse or rombling, to rore.*] Virg. 1. Aeneid. de venti: Circum claustra fremunt. Cicer. ad Attic. Romæ libere populum consultum. Sueton. in Galba. Fracique Germani, gentes frementes, detrudam ilico. Ita Sueto. Frementibus ubique hostibus omnes gentes in armis erant. ¶ Hujus compositum est, Adfremo & Infremo: quorum significata videsis locis.

Frĕmĭtus, tus, pen. corr. m. q. Sonus. Fluctuum & in populo indignante murmur & fremitus. [רעש רעשה המון *tumultus, clamor, strepitus.* Gall. *Grondement, frémissement, murmure.* Ital. *Strepito, romore.* Ger. Ein grimmen, das ein thier oder mensch thut. Bel. Ein getöse. Hisp. *Bramido, grunido.* Pol. *Szumienie, szum, grzmot.* Vng. *Agyarkodás.* Ang. *A murmuring, a noyse or rombling, a roring.*] Virg. 2. Georg. Taurisibus & horrida cervice patentes Frangere arva boves. Cicero ad Attic. Qui fremitus hominum! quam non animi! Idem 5. de Finib. Quo in loco ad flatum aurium declamare solitum Demosthenem, ut fremitum adhiberet arte vincere.

Frĕmĭbŭndus, bunda, bundum. Valde fremens, indignatione plenus, furens. [רעש רעשה המון *tumultuo. Sonus, & vox, & sonitus.* Gall. *Qui fremit ou bruit, qui fait grand bruit.* Ital. *Strepitoso.* Germ. Brausig, brunstig. Hisp. *Que brama mucho bramea.* Pol. *Szumiący, grzmiący.* Vng. *Agyarkodo.* Ang. *That roareth much.*] Cicer. de Nat. deor. ex Accio Poëta: Tanta moles labitur Francbunda ex alto in-

genti sonitu & strepitu. Ovid. 12. Metam. Tum verò præceps cursu frementibundus ab alto.

Frendĕo, des, dui, (in supino fressum, n. f. autore Festo, significat frango. [שבר *frangit.* Gall. *Rompre, briser.* Ital. *Frangere.* Germ. Brechen. Hisp. *Frangir.* Pol. *Lamie.* Vng. *Megrágdosni.* Ang. *To break, to bruise.*] Vide Faba fressa, dicitur quæ molta leviter fracta est. Idem & Fracta. Colum. lib. 2. cap. 11. Cretæ bubus emulatio, fressa datur in Hispania Bætica. Varro 1. de Re rust. cap. 41. Ad silo omne lactentia, dentium frendes, ab eo quòd nondum fabam frendere possint: id est, frangere. Frendere item est præ iracundia simul cum ossa, & fricatis dentibus vocem emittere. Fremere, fœvire. [חרק *stridet & frendet.* Gall. *Grincer des dents, fremir.* Ital. *Digrignare i denti, fremire con ira.* Germ. Mit den zehnen knirschen vor zorn. Bel. *Knarsi, knarsen.* Hisp. *Regañar.* Pol. *Zgrzytać.* Vng. *Fogaimat fogaimas.* Ang. *To gnasshe or grinde with.*] Plautus in Captiv. Nimiq; hinc ille regi illorum infensus fremit, absumi ea frendebat dentibus. Hinc Infrendere: id est, valde frendere. Virg. lib. 5. Aeneid. De tribus infrendens genitus, gradumq; per aquor fam moderos. Legitur & Frendo, frendis, ferme cum supradictis. Plaut. in Truc. Vaxit ex intimo ventre, ita prorsum: hæc vice, dentibus frendit, rediit foemur.

Frĕndens, participium: [חרק *stridet, frendet & fremit.* Gall. *Qui les dents, regrignant, frémissant.* Ital. *Digrignando.* Ger. Grimmende, oder mit den zehnen knirschende. Hisp. *Que rige los dientes.* Pol. *Zgrzytający.* Vng. *Fogaimatsa.* Ang. *Gnashing or grinding with.*] Ut, frendens leo, Frendens aper: hoc est, ex ira dentes concutiens. Ovid. 1. de Arte.

Frenum. Vide CRATERVM.

Frĕquens, tis, com. Creber, multus, plenus, celeber. [רב רבה רבים המון *multitudo.* Gall. *Frequent, assidu, nombreux, fort hanté.* Ital. *Frequente, spesso.* Ger. Callig, dicht, gestopfet. Bel. *Frequent.* Hisp. *Lugar muchas veces frequentado.* Pol. *Gęsty, częsty.* Vng. *Gyakor, sokszoros.* Ang. *Often, often used, thicke.*] Valla lib. 4. cap. 36. Frequentem locum dicimus, qui frequentare multi solent, ut Vrbs frequens, Oppidum frequens, Fana frequentia, ubi multi homines aut habitant, aut diversantur. Quando autem de personis, aut de re animata loquimur, duobus modis dicitur: vel de solis, hoc est, Similes frequentes spectatores præsentium: id est, creberi & assidui. Vel de turba, hoc est, Frequentes populus, Frequens Senatus: id est, copiosus, & multus. Et quidem cum recte quis dixerit in singulari: cum cæteris verò in plurali: ut, Frequentes cives, frequentes Senatores: hoc est, multi, & numerosi. Veruntamen quum dico, Sis frequens, non addo cui: quum dico, Frequens locus possit mereri, ille frequentatur. Horatius: Cic. ad Lent. Cautem cum frequentem Senatum obtinebamus. Plin. in Epist. Proximè frequenti auditorio interfui: coram multo creberrimo nullus clarejus thoracem induit, cõstentum. Cicer. de Senect. Ut caret epulis, cum diuq; mensis, & frequentibus poculis: id est, non crebris & creberrimis poculis.

Frĕquentĭa, æ, sf. Quasi creamen hominum multitudo, crebritas, multitudo, copia. [רב רבה רבים המון *multitudo.* Gall. *Frequence, assemblée, grand'affluence.* Ital. *Numero, moltitudine.* Germ. Menige. Bel. *Menigte.* Hisp. *Multitudine, numero, frequencia.* Pol. *Mnóstwo.* Vng. *Sokasag, sokaság.* Ang. *A great multitude of very many, a company assembled.*] Cic. de Amic. Atq; hoc maximè judicaretur, si multitudo posset contingere, ut si quis nos Deus ex hac hominum frequentia tolleret, & in solitudinem usquam collocaret. Sic ille in Catil. Rel cunos cum cultoribus in ædem Concordiæ venire jubet: eò Senatu advocato, magna frequentia ejus ordinis adesse. Frequentia autem dicitur à turba, quòd angustus locus sit turbam, frequentiam multitudo.

Frĕquentō, āre, verbum, Sæpè cieo. [רבה *multiplico*, מרבה *multitudo.* Gall. *Frequenter.* Ital. *Frequentare, spesso.* Ger. Enbiß tuhn, oder offt thun. Hisp. *Frequentamente.* Pol. *Częstować.* Vng. *Sokszor.* Ang. *Often.*] Ad Herenn. libro 4. Vt frequentet: & sicut antiquum antiquo præstudio, & exercitatione. Cicero in Orat. Tranlationem fortasse audebit, quæ frequentata à bono omnia ut tuta non modò urbanorum, sed etiam rusticorum.

Frĕquentor, aris, ari, p. Frequenter ædeo. [התהלך *ambulando ire, versari, frequentare & Gall. Frequenter, hanter.* Ital. *Frequentare, continuare.* Ger. Offt an ort vnd stetten kommen, vnd mit vbung darinn gehen. Bel. *Plenus concurrere.* Hisp. *Continuar el uso, y la buelta muchas vezes.* Pol. *Vczęszczać, uczęszczać, bywać.* Vng. *Gyakorlom, gyakorlodom, járok.* Ang. *To haunt, frequent and go often unto.*] Sallust. in Catil. Iuventutem, quæ domum Catilinæ frequentabat. Sueton. in Augusto. Officia cum multis mutuò exercuit, nec prius diei cuiquam solennes frequentare desiit, quàm gravior jam natu, & in turba quodam spectaculorum die vexatus. Frequentari comos dicitur, quæ à multis aditur, vel cum multis. Cicer. 1. Offic. & Liv. 5. ab Vrbe. ¶ Frequentare.

care. [שנן shinnán.] pro geminare, vel frequenter repetere, apud Gell. lib. 13. cap. 23. Quæ à Poëta vel Oratore ita celebrandæ & ornandæ rei gratia duobus eadem pluribúsve nominibus frequentantur. ¶ Nonnunquam etiam frequentare idem est quod frequens reddere, congregare, convocare. [קהל kahál. דבר dabár.] Cic. in Cat. 4: Convenisse video Tribunos eratios, fortissimos viros, Scribas item universos, quos quum casu his diebus ad ærarium frequentasset, video ab expectatione sortis ad communem salutem esse convertos. Quum sæpe hic cives frequentassent Tribunos id est, frequentes reddidissent & coacervassent. Idem in Oratione pro domo sua: Quæ tu populum nisi tabernis clausis frequentare non poteras. Idem 2. Offic. Urbes hinc cœtu hominum non impediri, nec deficiri, nec frequentari hoc est, frequentes & populosæ reddi. Suetonius Augustum Italiam duodecim gregibus coloniarum numero deductarum à se frequentavisse.

Frequentātus, a, um, participium. [Pol. Pay mnoi. Vng. Gyakorlatlanat. Ang. Much haunted and frequented.] Cic. de clar. Orat. Alterum genus est non tam sententiis frequentatum.

Frequentātio, onis, f. Celebritas, multitudo, conacervatio. [רב rób. עדה edáh. עצרת atséreth. πλῆθος, ἀγορά. Gall. Frequentement, assemblée, assemblage. Ital. Frequentatione, concorso. Germ. Ein embsige handelung. Hisp. Cõe de ũchas vezes, continuãdo, ou ſũtiger brando. Hilp. Cõe de ũchas vezes, continuação. Pol. Vdanie, zgromadzenie, czynienie częste. Vng. Gyakorlás. Ang. Haunting or assembling.] Cicero in Partit. Frequentatio argumentorum, & conservatio universa. Autor ad Heren. lib. 4: Densa & cõtinens frequentatio verborum. Et paulò post: Frequentatio est, quum sententia quædam disperse cognitur in unum locum, quo gravior, aut actior, aut eminentior oratio fit.

Frequentātīuus, a, um. [תדיר tadír. συνεχὴς, πυκνός. Pol. Zagęszczony. Vng. Gyakorlásos. Ang. Haunting or assembling.] Genus est modulationis Musicæ. Gellius lib. 1. cap. 11: Quum numeros & modos, & frequentativa quædam varia tibicen incineret. Idem lib. 5. cap. 1: Si quibusdam quasi frequentativis orationis movetur, exagitatur, & gestiunt.

Frequentārius, a, um. Veteres dixerunt pro frequente, Festo auctore.

Frella faba. Vide FRENDEO.

Frētum, i, n. Ut servando dictum, ut Varro inquit, à similitudine frequentis aquæ, quòd in fretum sæpè concurrat æstus, atque fervescat. [ים yám. θάλασσα. Gall. Vn destroit, vn gorge bras de mer. Ital. Mare. Germ. Das Meer, eigentlich heißt es ein enge Meer. Hisp. El estrõ del mar cõ dos tierras. Pol. Morze, między dwie Morze. Hisp. El estrõ del mar cõ dos tierras. Vng. Tenger, tengerszáros. Ang. The sea, the narrow sea, or arme of the sea.] Propriè enim significat locum maris angustiorem, quæ quòd aqua minus liberum habeat fluxum, vehementiùs salsent concitari. Unde angustias illas quibus Adriaticum mare intumpit terras, Latina fretum appellant: Ad eundem etiam modum, angustum illud mare quod Siciliam ab Italia dirimit, fretum appellatur. Cicer. 5. Verr. Hi nemo fere ante tua tecta, & domos navigarent. Ibidem: Te jubere in ea parte figere, quæ ad fretum spectaret. Loquitur de C. Verre, qui in Sicilia insula justit cruces figi, in ea insulæ parte, quæ fretum spectabat: ut quisque cives Romanos esse diceret, ex ea re Italiam posse aspicere. ¶ Apud Veteres legitur & fretus, genere masculino. Ennius: Gratia pulvis oritur, omnem pervolat cœli fretum. Lucr. lib. 6: Nam fretus ipse animi permittet frigus & æstum. Cicer. in Verrem act. 7: Vt ille in dolore cruciatuq; moriens, per angustos fretos dubia servitutis ac libertatis jura cognoverit. Sic enim Gellius legit. ¶ Hinc transfretare, de qua suo loco.

Frētŭlus, a, um. Vide FERVOR.

Frībilis. Vide FRIVOLUS.

Friātio, In qualemcunque partes sine discrimine divisio, & quæ duabus plures sunt Friabiles sunt lapides, glacies.

Fribolus, Quasi tere obolo dignus, ῥᾴδιος εὐκόλως. Antiquis.

Fribulculum, discessionis à coniugum non diuturna. [Pol. Wzaiemne rozgniewanie się cżynie. Vng. Hãzaſsk szétszakadása.] Vlpianus Lex. D. de donationi. vir. & uxor. Quòd si divertium non inter esserit, sed fribusculum, profectio celebris donatio, si fribusculum cuievit.

Frico, cas, a. 1. p. Notæ significationis est. [דרך dárach. δέφω. Gall. Frotter. Ital. Fregare. Ger. Reiben, reibenden trauen. Bel. Fretten. Hisp. Fregar ũ trahar una cosa cõ otra. Pol. Ocierać, ocierpywać się. Vng. Dörzsölni, vakarni. Ang. To rub or fret together.] Virg. lib. 4 Georg.: fricat arbore costas. Plaut. in Aliniaria: Nunquam hercle faciem, genua ni tam nequiter fricares. Plin. in Epist. Quinctium (sodalem, miserandumq; dictu) dentes lavandos fricandosq; præcipiat. Præteritum habet, fricui, & supinum frictum. Hinc manserunt verbalia Frictio & Fricatus. Olim fricavi & fricatum. Vtor adhuc in usu sunt Fricatio, & Fricatus. Sic etiam duo manserunt participia præteriti temporis Fricus & Fricatus. Iuvenal.: si pruriit fricatus ocelli Angulus. Macer: Vtricæ foliis revocatur vulva fricata. Sed hoc in simplicia tantum, frequens in compositis. Cic. lib. 12. Epist. ad Attic. Quæres forsitan ut rei ficatura vulnus meum. Plin. lib. 8: Pantheras per cavernas affricatas aconito venantur Barbari. ¶ Hujus composita sunt, Affrico, ad aliquid frico, προστρίβω. Confrico. Col. lib. 8. Pecudes aut morbi scalpunt, aut cornu, aut ungula tundunt, aut arbori affricant, pariétibusve detergunt. Plin. Maratrum herba sese affricat. ¶ Confrico, simul frico, συντρίβω. Plaut. in Alin. Atqui palmo dicto nõ feres, ni genua confricentur. Col. lib. 2: Boves quum ab opere dimittent sub tectis, contricti, manibusq; comprimatur dorsum, & pellem revellas. ¶ Defrico, fricando purgo. ἀποτρίβω. Autor ad Herenn. Nam ut forte hic in balneas venit, coepit pulsuq; defossus est, defricari. Col. lib. 8: Solidæ in Sole siccetur, & radice ubi tritata est aceto aspergatur, defricetur q. Infrico, intùs frico. Col. lib. 6: Maximè prodest fuligo ex æneo ulceri inficata. ¶ Perfrico, περιτρίβω. Idem ibidẽ: Deinde nares perfricato, ut homines dicant odorari. Plin. in Prolog. Perfricui facié, nec tamen profeci. Nõ est enim eorũ qui cũ pudore aliquid agunt, ut faciem perficient, natura ipsa ad id impellente, quasi ad abigendum sanguinẽ, qui ex præcordiis ad faciei superficie confluit. Propter quod quærit Aristoteles, cur pudore faciem homines rubeant, non pallescant, quum pudor nihil aliud sit quam timor futuræ reprehensionis. Hinc ergo ortum est proverbium, ut quoties dicere volumus nos pudorẽ deposuisse, dicamus, Perfricuisse faciem: hoc est, Pudorem expulisse. ¶ Refrico, sic ando aperio, ἀναπτύσσω. Perfricare vulnus, vel cicatricem. Cic. contra Rull. Nec refricare jam obsitam Reipub. cicatricem videret. Idem pro Planc. Quum illud vulnus dicendo refricuisset. Per translationem item dicimus. Refricare dolorem, refricare desiderium, pro eo quod est renovare. Evocare. Cicero in 2. Epist. Verebar ne refricaret meis luctus desiderii ac doloris tui. Habent autem hæc omnia penult. corr.

Fricātus, us, m. q. Actus ipse fricandi. [τρῖψις. Gall. Frottement. Ital. Fregamento. Ger. Reibung. Hisp. Fregadura. Pol. Drapanie, ocieranie. Vng. Dörzsölés, vakarás. Ang. Rubbing, fretting.] Iuvenalis: fricatum crudiantis adorat.

Fricātio, onis, f. t. Idem. [τρῖψις. Pol. Sprzątanie. Vng. Vakarás.] Celsus lib. 1: In ipso quoq; mense frequens fictio. Plin. lib. 23: Frictiones inhibeat oculorum.

Fricātor, tr. f. t. Idem. [Vng. Dörzsölő, vakaró.] Col. l. 6. ca. 22: Sed si fungos adhuc supra ungulas in cornibus est, fricatione alludendo sedentur.

Fricātus, tus, Idem. [τρῖψις, τρίβος. Vng. Vakarás.] Plin. lib. 23. cap. 7: Luteolos ex oleo fricatus emendat, dentium q; vitia, et oculo fricatu.

Frigillā, æ. Avis sic dicta quòd frigore canat & vigeat. [σκίνδαλος. Ital. Fringuelo. Ger. Zeuſsken. Pol. Zięba. Vng. Pinty.] Martialis. 13. 9: Nunc fluminos inopes frigillarum q; querelas Audit, & arguto passere vernat ager. Vide Fringilla.

Frigo, gis, xi, xum, & frictum, act. significat Torreo. [קלה kalá. דבך dabák. צלה tsalá. σιμνάω. Gall. Frire, griller. Ital. Friggere. Ger. Braten. Bel. Braden. Hisp. Freir. Pol. Smażyć. Vng. Sütni. Ang. To fry.] Festus: Frigere, & frictum à Græco. Inde Frictorium, & Frixorium, in quo quid frigitur. [חרשת charsheth. מחבת machabáth. τήγανον. Gall. Vne poesle à frire. Ital. Padella. Ger. Ein braatpfann. Hisp. La sartẽ para frire.] Plaut. in Bacch. Tam frictũ ego illum reddam, quàm frictus est piscis. Idem in Pœn. nil erit aëreolus. Sciamus papaver, cremq;, frumentum, & Fabas nuces. Plin. lib. 18. cap. 7: Postero die frigunt, deinde molis frangunt. Cato. Celsus: Tum res eadem magis alit jucunda, quàm assa magis assa, quàm frixa.

Frīgus, oris, pen. cor. n. t. Vis frigoris: cui contrarium Calor. [קר kor. קרה karáh. צנה tsinnáh. ψῦχος, κρύος. Gall. Froid, froidure. Ital. Freddo. Germ. Kelte. Bel. Konde. Hisp. Frio, ó frigura. Pol. Zimno. Vng. Hideg. Ang. Colde.] Virgil. lib. 1. Georg.: frigusq;, caloremq; Iovet. Idem: aut Boreæ penetrabile frigus adurat. ¶ Aliquando sumitur pro metu: ab eo quod præcedat. ¶ Aliquando pro inedia, Virgil. 1. Aeneid. Exemplò Æneæ solvuntur frigore membra. Servius: Frigore end est, timore. Reciproca translatione, & timor pro frigore, & frigus pro timore ponitur, ut in Terentio: Vxorem tuam pavitare aiunt: hanc est, non timere, sed laborare frigoribus. Rursus frigus dicimus ipsa actis natura. Virgil. lib. 2. Georg.: Sceleratam exquirere frigus Dissimile est. ¶ Frigus ad etiam appellatur, quum pro rerũ, & gratia, vel favore sperato, res in diversum exit. Cicero ad Quint. Fratr. lib. 2: Pridie Idus quum Appius Senatum infrequentem coëgisset, tantum fuit frigus, ut populi convitio nos coactos sic dimittere. Quinct. libro 6: Nam & imperitia, & rusticitas, & tigor, & deformitas afferunt interim frigus, diligenter q; ab his cavendum. Frigus hoc in locis (ut Badæus docet) ab fœdam rei speciem significat, quam incommodus eventus cõsequitur. ¶ Frigus etiam ponitur pro ipsa morte, ut Hor. Sermon. libro 2. Satyr. 1: ô puer ut sis Vita si

metuo, & maiorũ ne quis amicus Frigore te feriatid eſt, mortete afficiat, ut interpretatur Acron.

Frigĕo, ges, frixi, n.ſ. ceſſe Priſciano, frigidus ſum, algeo: Huic opponitur Calco. [Ψυχείν, ψύχεσθαι. Gall. Auoir froid. Ital. Hauere freddo. Ger. Frieren, kalt ſeyn. Bel. Koud hebben, koud ſyn. Hiſp. Eſtriar. Pol. Zimnuy. Vng. Fázom. Ang. To be colde.] Virg. lib. 11. corpusq; lavant frigentis, & ungunt. Fit autem frigeo (ut quibuſdam placet) ἀπὸ τοῦ φρίσσω, horreo. Vade φρίσσω, horreo, ſeu frigus dicitur. Soleſcit alii malunt) παρὰ τὸ φύχω. Sic enim Græci frigus & rigorem vocant. ¶ Frigere etiam dicuntur qui ſegnes ſunt, languidi & remiſſi. Teren. in Eunuch. Hic homines frigent: id eſt, languidi ſunt, & nequaquam ſervidi: quales eſſe ſolent quibus res parum ſuccedunt ex ſententia. Cic. 4. Verr. Qui omnia judicia frigerent admonitu illius. Terent. in Eunuch. Sine Cerere & Bacchо friget Venus: hoc eſt, languida eſt & remiſſa. Cic. ad Attic. lib. 1. Quum Roma à judiciis forum ſcierit. ¶ Hujus compoſitum eſt Refrigeo, quod eſt calorem amittere, & ex calido frigidum fieri. Vide infrà ſuo loco.

Frigeſco, ſcis, n.t. Frigidus fio. [Ψυχαίνομαι. Gall. Deuenir froid, ſe refroidir, Ital. Diuenire freddo. Ger. Erkaltẽ, anfahen gefrieren. Bel. Koud worden. Hiſp. Enfriarſe. Pol. Zimnieie. Vng. Hideggyódom, ſzem. Ang. To waxe colde.] Cato de Re ruſt. cap. 65: Vbi eritiam cruſtum, quàm viſcum, tiunco frigeſcat: Carbus ad Cic. 8. Pacthi nihil vas calefaciunt, nos hic frigore frigeſcimus. Vbi metaphoricè arreptum: frigeſcere, pro ob otium eſſe, & langueſcere. Lactant. lib. 7. Quos autem morbus interimit, ſpiritum diutiùs exhaurant, ut paulatim frigeſcentibus membris anima efflctur.

Frigĕfăcio, ēci, ctum. [Ψύχω. Gall. Faire froide. Ital. Fare freddo, raffreddare. Germ. Erkälten, kalt machen. Bel. Verkoelen, verkoelen maken. Hiſp. Enfriar, enfreſcar, refriar. Pol. Cháodzić, oziębiać. Vng. Megh hidegyitẽm. Ang. To make colde.] A quo frigefio notæ ſignificationis, & Frigefactio, as, are, ſi frequentativum. Plaut. in Pœn. Calidum prandiſti prandium hodie tute mihi. A. Quid iam? L. Quia nos nunc frigefactas quam rogas.

Frigĕro, ras, penult. corr. Frigefacio. Ψύχω. Compoſita eius magis ſunt in uſum. Refrigero, quod eſt tepidum aliquam calidã, frigidam facio. Perfrigero, vehementer frigefacio. Διαψύχω. Plinius: Omnium earum vis eadem perfrigerare eſt, & aſtringere.

Frigens, frigentis, participium à frigeo apud Virgilium lib. 6. Aen. ponitur pro mortuo: Corpusq; levant frigentis, & ungunt. [Pol. Vmarły. Vng. Megholt.]

Frigĭdus, gida, dum, Quod habet frigus, gelidus, algidus. [Τὸ ψυχρόν. Gall. Froid. Ital. Freddo, qualunque cosa che ha freddo. Ger. Kalt. Bel. Koud. Hiſp. Coſa fria, ó friura. Pol. Zimny. Vng. Hideg hideg. Ang. That is colde.] Ovidius: Frigidus glacie pedibus arentis erat. ¶ Quandoq; dicitur ſegnis, languidus, & remiſſus. Virg. 11. Aeneid. Largus opum, & lingua melior. Ad frigida bella Dextera. Sic Frigidum hominem dicimus, qui omnia nimis remiſſe agit: cui apponuntur ferviduſ & vehemens. Cic. 3. in Verrem: Ac ne iam: frigidiores eſſe qui ſtomachabantur, ridiculi videbantur eſſe. Adhunc etiam modum joci dicuntur frigidi, qui parum habent ſalis ad excitandum riſum. ¶ Frigidus, petronius, inquit Servius in hunc Virgilii locum: Frigidus, ó puer, fugite hinc, latet anguis in herba. ¶ Frigidus quandoq; pro mortuo à bonis authoribus ponitur, ut Virg. Aeneid. 9: Volvitur ille vamens Caldum de pectore rumpo frigidus. Quem locum in hac ſignificatione expedit Nonius Marcellinus. Vide Quint. in proœmio libri ſexti: Tum corpus frigidum exangue aſpexi, &c. ¶ Frigida per ſe poſitum, accipitur pro aqua quæ calida non eſt, aut tepida. Plaut. in Moſtel. Iampridem mensa flos frigida non lavi magis libenter. Plinius in Epiſt. Per ſolem plenumque frigida lavabatur. ¶ Vnde, Frigidã tuffi mollere, proverbio dicimus, pro rem aliquam inflammare. Tractum eſt proverbium à fabris ferrariis, qui ignitum frigidam aſpergunt: quò vehementiùs ardeat.

Frigĭdè, adverbium. [Ψυχρῶς. Gall. Froidement, auec peu de grauité. Ital. Freddamente, senza gratia. Germ. Kalt, lau: ohne gnad vnd beſtändigkeit. Hiſ. Fria ó friamente, ſin donayre. Pol. Zimno, nierozbarze. Vng. Hidegen. Ang. Coldely, feeuely, coldlye.] Quintil. 6. ca. 1: Tumille, alioquin vir facundus, in opinatæ rei caſu, obmutuit, & infamem ſaum frigidiſſimè reportavit.

Frigĭdŭlus, diminutivum. [Ψυχρός. Pol. Pięknie zimny. Vng. Hideg ſzerẽtſe ke.] Gell. lib. 3. cap. 10: Sed alia quoque ibidem congeſta frigidiuſcula.

Frigĭdŭlus, diminutivum, Subfrigidus, aliquantulum frigidus. [Ὑποψυχρός. Gall. Froidelet. Ital. Freddarello. Germ. Kaltlecht. Hiſp. Coſa vn poquillo fria, ó friſca. Pol. Zimny. Vng. Hideg ſzerẽtſe ke. Ang. Somewhat colde.] Catul. Argon. Frigidulos udo ſingultus ore cientem.

Frigĕdo, inis, f.c. antiqui dicebant, pro frigore. [קרה kor קרה ka rũ. Ψύξις, ψυχρότης. Gall. Froid, froideur. Ital. Freddo, Ger. Kelte. Bel. Koute. Hiſp. Frio, ó friedura. Pol. Zimnoſć. Vng. Hideg. Ang. Coldneſſe.] Varro: Arq, in ignitervido, medullitus Aquiloniam ſervat frigedinem. Ex Nonio.

Frigĭdārium, rii, n.ſ. Ahenum in balneis, quo frigida aqua continebatur. [Ψυχρόν, ψυχρόν. Pol. Miena dla zimnej wody. Vng. Hideg vizes kẽdẽny. Ang. A colde bathe.] Sicut caldarium, quo calida: & tepidarium, quo tepida. Frigidaria cella, locus erat in balneis, in quo frigida lavabantur. Plin. lib. 3. Epiſtol. Frigidariæ cellæ connectitur media, cui Sol benigniſſimè præſto eſt: calidariæ magis, prominet enim.

Frigŏrĭfĭcus, a, um, Quod frigus inducit. [Ψυχρογόνος. Gall. Refrigeratif. Ital. Che induce freddo. Germ. Das kälte bas kelte bringt. Hiſp. Coſa que haze frio, ó friura. Pol. Zimnotworczy. Vng. Hideget, Ang. That cauſeth or maketh colde.] Sicut à calore, Calorificus. Gell. lib. 17. cap. 8. Aestum autem omnium maximè frigorificum eſt, atq; id tamen nunquam conteſtat.

Frigūrio, ris, rivi, frigurire, Minutim fabilire, quod verbum à frigilla avicula putatur deductum. [Ψυχρὰ, ψύχομαι. Gall. Friſſonner, trembler de froid. Ital. Tremare di freddo. Germ. Zittern als ſchnattern vor frost. Hiſp. Temblar de frio. Pol. Drżeć od zimna. Vng. Reſzketek dideghtõl. Ang. To quacke or shiver for colde.] Plaut. in Cas. Nam quid frigutis? quid iſtuc tàm cupide cupis?

Fringilla ſive frigilla. [Σπίζα. Pol. Zięba. Vng. Pinty.] Avis eſt paſeris magnitudine, albo, viridi, rufoq; colore diſtincta. Maris pectus rubeſcit. Fœminæ pallidius ac dilutius. Vermiculis victitat, ætate repidis locis degit, hyeme frigidis. Avitenus. Si matutino fringilla reluctat ab ore. ¶ Eſt & fringilla montana, cui collum cæruleum, Ariſtoteli ὀρεινὸς ſpiza. Hiſt. lib. 8. cap. 3. cuius ſunt plures ſpecies.

Fringŭlio, fatè idem quod frigutio. [Vng. Reſzketek, remegek, ſzédelegek.] Apuleius in Apologia: At ego illi contra jubilus ex nobravero, quod qui eloquentiæ patrocinio vulgò profiteatur, etiam honeſta dicta ſordidè blaterat, ac ſæpè in rebus neſquam difficilibus fringultiat, vel omnino obmutefcat. Idem Florid. lib. 2: Merulæ in remotis reſquis fringultirent.

Frĭo, as, n.p. Ligni fractura. [Πρίω, ſylacidek, kaſſomnic. Gall. Eſmier, briſer, & mettre en poudre en frottant. Ital. Triare. Ger. Reyben, zerreyben. Bel. Raſpen, wryuen. Hiſp. Quebrar ó deſmenuzar con los dedos. Pol. Trzeć, zdrabiać. Vng. Tõrdem, zdrobdem. Ang. To mumme, or make to, break in ſmall peces.] Plin. lib. 13. cap. 4: Ipſa quidem Arthemiſia fit arbor haec, ſed ramis eſt ficetis, & farinæ modo ſpargitur in panem. Varro 1. de Re ruſt. cap. 9: Si ſit terra alba, ſi nigra, ſi levis, cum quam fodiamus, facile friatur. Hujus compoſita ſunt Affrio, Infrio, quod eſt terendo aliquid digitis levare: infpergo, ἐπιπάσσω. Suffrio, paulatim contero.

Frĭăbĭlis, e, omn. Quod facilè friatur, & digitis minutim reri poteſt. [Ψαθυρὸς, ψαθυρὸν, ἄθραυστος, ἄθραυστον, ἄθρυπτος, ἄθρυπτον. Gall. Aiſé à briſer, ſoudain à mettre en poudre. Ital. Friabile, che facilmente ſi poſſa ſpezzare. Germ. Das leichte zu zerbrechen vñ Hiſp. Coſa que ſe puede deſmenuzar. Pol. Latwo dokruſzenia, kroſzky. Vng. Elmorzolhetõ, törhetõ. Ang. That may be eaſily broken in peces.] Plin. lib. 21: Optima eſt quæ tenuiſſima, & friabilis, minimeq; ponderoſa quum teratur inter digitos.

Frictus, ūs, & Fricatus, Frequens. [Vng. Agyazdalas.] Cicer. de Natur. deor. ex Accio, tantus motus exiſtitur fremebunda ex alto ingenerians tempeſtas & frictus. Sic reperio in quibuſdam libris legitur, & in nonnullis fremitus.

Frĭcta, Dicitur illud in ſemina ſpica tam matura, quod eſt minus quàm granum. Varro lib. 1. de Re ruſt. cap. 48.

Frĭtillus, li, m.t. Tabula luſoria in qua tefſeræ conjectæ, agitatæq; mittuntur, ineunt Porphyrio. [Κύβος & Gall. Tables à iouer aux dez. Ital. Tauoliere per giuocare i dadi. Germ. Ein brettſpil. Hiſp. La taferna del donde echan los dados. Pol. Warcaby. Vng. Oroſzlan kerekka tábla. Ang. A peyre of tables to playe at the dice.] Solent enim tefſeræ conjici in fritillo, tanquã vaſculo, quæ agitatæ deinde mittuntur in alveolũ. Iuvenal. Satyr. 14: parvoq; eadem movere arma fritillo. Dictus fritillus (ut quidam putãt) a crepitu ipſo teſſerarum, vel quòd ſuper eo teſſeræ teratur, Martial. lib. 5: Dum blandas vagus alea Decembes lacertis jonat hinc & hinc fritillis.

Frĭtinnio, ire, Hirundinum proprium eſt. [Vng. Fecskemoſzdalás.] quemadmodum annotavit Scaliger in Varronem, cujus ego verbis ex Nonio collectis adſcribam: ut pullos peperit ſuis intemores, Quos non ſatis novo levata pabat: Sed pancarpeia veymo coacto. Lubamenta legens caduca veris: Ad quos tum volucres venit pullos, Vſq; ad limina nidica eſca vilis.

Frīvĭcŭlum, li, (ut quibuſdam placet) eſt levis offenſiuncula inter virum & uxorem, quam ſequitur ſecceſſio. Vlpian. l. Quã hic. de Donat. inter virum & uxorem: Quòd ſi divortium non interveniret, ſed frivicŭlum interveniendo natio profectò valebit, ſi frivicŭlum quieverit. Quo tamen in loco malim legere frigufculum: ut frigufculum intelligas, quando ex conjugali amore diſſidio enato, aliquid remanſerit, vehementeq; ille ardor refri-

dor refrigescit. ¶ Sunt etiam qui Tribusculum legant, quod tamen vocabulum nusquam alibi reperiri.

Frivŏlus, a, um, autore Festo, fuit vasa fictilia cassa. [Vng. Sklut rumbolo oldey.] Vnde dicta verba frivola, quæ minùs sunt fide subnixa. In Pandect. in Solutum. de pignor. action. Non enim creditor est hac conventus, ut ad universam pensionem insula frivola mea tencantur. Vbi frivola pro supellectili tenuiori accipiuntur: qualis comm. esse solet, qui in cœnaculis habitant: quomodo & Satyricus utitur, Satyr. 3: Et ne te cenacula, Rumanorum omnia regum Frivola. Quibus verbis paupertatem Regum Romanorum significavit: quos etiam Samnitis vasis usos esse constat Idem in textu. Vivendum est illic ubi nulla incendia, nulli Noctemetus jam parcit equam, jam frivola transfert: Vcalegon, tabulata tibi jam tertia fumant. A Græcis γυρτοὶ dicuntur: id est, κενοὶ καὶ τῶν ἐπίπλων κεκενωμένοι. Vnde & gyropolæ ab eis dicuntur, qui hujusmodi supellectilia venditant: quos Latinè vocamus frivolarios. Budæus in Annot.

Frivŏlus, a, um, pcnult. corr. à Frio, as, dicitur quòd sit instar levis, nullius momenti, quasi frixile. [Vng. Hoolish, dwaas, dwaes. Gall. Frivole, de petite valeur et estime. Ital. Leggiero, vano, de nessun momento, frivolo. Germ. Nichtswürdig, liederlich, unnütz. Hisp. Cosa vana y de poco precio. Pol. Niebezpieczny, Niegodziwy. Vng. Hasbavalo, haszontalan, semmire kello. Ang. Vaine, worthlesse, of no value.] Plin. lib. 7. cap. 7. de generatione hominis loquens: Miserè: atq; etiam pudet à limantem, quàm sit frivola animalium superbissimi origo, quum plerumq; abortus causa fiat odore à lacernarum extinctu. Frivolam originem pro fragili, & infirma dixit, & velati friabili. Gell. lib. 15. cap. 30: Oppido quàm fiunt in literarum otio ratione inepti & frivoli! Idem lib. 16. cap. 12: Quædam futilia & frivola. Quint. lib. 7. cap. 3: Eoq; satius est omnino ab cundo de vitæ ambitione converso, quam lenibus, aut frivolis, aut male fictis falsis reum inscitiæ.

Frondātur, Frondes, Frondōsus, Vide FRONS frondes.

Frons, tis, à frendo, ut quidam placent: quòd indicia animi præ se ferat. [Vng. Hanick. Bel. Dat Voorhooft. Hisp. Frente. Pol. Czoło. Germ. Die Stirn. Ang. The forehead.] A' dextra & sinistra temporum, à tuperiori capillorum radicem ab inferiori verò parte supercilii terminata, corrugatur in latitudinem, & in latitudinem dilatatur. Hinc factum est, ut frons accipiatur pro vultu, & pro animi motu affectu, quem ex fronte perspicimus: Martialis: Nec matutina si mihi fronte venis. Idem lib. 11: Illa fronte precor, carmina nostra legas. Cicero ad Atticum, lib. 4: Pompeius fremit, queritur, Scauro fidet: sed mihi non frontem ab mente, dabitatam id est, vultu, animum. ¶ Frontem explicare, vel exporrigere dicimur quum hilariores: contrahere, quum tristitiam: hoc est, ubi quid molestiam est: frons enim (inquit Plinius, lib. 11.) hominis tristitiæ, hilaritatis, clementiæ, severitatis index est. Terentius in Adelphis: Exporge frontem: hoc est, vive hilarior. Horatius libro 3. Carminum: Sallustium explicare frontem. Plautus in Cat. Perrectiore fronte metum loquatis oportet. Sic etiam dicimus: Frontem exporrectam, vel explicatam, pro hilari vultu. Contrà: Obductam frontem, Corrugatam frontem, Contractā Frontem, Caperatam frontem, pro nubilo & tristi vultu. Plautus: Caperata frons severitatem. Nubila frons, serena frons, explicita frons. ¶ Frontem perfricare, pro deponere pudorem. Plinius: Perfricuit frontem, & nihil profecit. Calvus apud Quintilianum libro 9. capite 2: Perfrica frontem, & dicite digladiatorem, qui Prætor fieres, quàm Catonem. Persius: exclamet Meliceria petulæ Frontem de rebus. ¶ Dicitur frons etiam de rebus inanimatis pro principio, vel anteriore parte cujusque rei. Virgilius: Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum. Et licet frequentissimè generis fœminini proferatur, à Cæcilio tamen masculini generis ponitur: Et sint, inquit, capillus, frons rubicunda, tristi corde. De quo Gell. libro 15. capite 9. ¶ A' fronte atque à tergo, ἔκθεν καὶ ὄπιθεν. Proverbii vice receptum, pro eo quòd est ab omni parte inspicere, & præterita cum præsentibus & futuris conferre. Ex Homero. ¶ A' fronte præcipitium, à tergo lupi, ἔμπροσθεν ἔχεμος, ὄπιθεν δὲ δράκων. Quum aliquis hinc atque hinc duobus maximis premitur malis, utrum in utrum inciderit, perendum sit. ¶ Frontem ferre dicuntur, qui supra modum & impotenter indignantur. Cicero ad Atticum: Puto te in hæc aut risisse aut ingemuisse: ni frontem ferant sunt qui etiam Catonium putant, &c. ¶ Frons occipitio prior. Quo significavit antiquitas, rectius geri negotium, ubi præsens ac tellis adsit, cujus agitur negotium. Prior dictum est pro melior. Cato de Re rust. cap. 4. ¶ Vera fronte heri dicuntur quæ ex animo citraque fucum dicuntur geruntur.

Frontālē, is, Est ornamentum frontis, præcipuè in equis & elephantis. [מצח ἐπωμίδιον, προμετώπιον. Gall. Fronteau, frontiere de bride. Ital. Frontale. Germ. Ein stirnzeug des pferdes. Hisp. El frontal, ornamento de la frente. Pol. Nachylnik. Ofiobie czołowe. Vng. Homlok elö, (szeszy) homlok dissey. Ang. A forehead cloth.] Plin. libro 37. capite 12: Quando quæ cantæ magnitudinis fecêre, ut equis regum in Oriente frontalia, atq; pro phaleris pectilia facerent. Livius 39: Ingentes opes erant, addebant speciem frontalia & strictæ, & torques impositæ turres.

Frontālis, e, um, Quod frontem habet, vel quod in fronte positum est. [μετωπικὸς ὀστοῦν. Gall. Qui a front. Ital. Che ha la fronte. Germ. Das an der stirnen hat. Hisp. Lo que tiene frente. Pol. Czołowy znaczący. Vng. Homloki. Ang. That hath an forehead.] Frontati lapides, à Vitruvio dicuntur, quos Græci Δρόμους appellant: quia per latitudinem eorum porrecti, utrinq; paries frontem conficiant. Plin. lib. 35. cap. 12: Vt recta cochilibus laterculis, frontatis ejusmodi esset, ab ea parte continuatis quâ opus laterculum conspici debebat. Budæus in Annot.

Frōns, ontis, m. t. Qui latâ habet frontem. [μετωπίτης. Gall. Qui a grand front. Ital. Che ha gran fronte. Germ. Der ein breite stirn hat. Hisp. Hombre de grande frente. Pol. Szerokoczoły człek. Vng. Szeles homlokw. Ang. That hath a broad forehead.] Cic. 1. de Nat. deor. Equos navium habere, equos filios, daccos, frontones, capitones, quæ sunt in nobis?

Frōns, dis, generis fœminini, à fero, Quòd frondes arborum hinc atq; illinc à vento ferantur. [שׂוֹכָה bateb עֲנָף ענף ramus. Dikker, of riskas. Gall. Feuille d'arbre, ramage. Ital. Fronde, foglia. Germ. Ein laubast, ein grüner zweig. Hisp. La hoja del arbol. Pol. Liść. Vng. Ag. Ang. The leaves of a tree.] Proprie autem frondes arborum dicuntur, teste Varrone: folia verò earum arborum, quæ herbarum, & florum. Varro 1. de Re rust. Quod Cato ait circa fundum umor & populus, unde frons ovibus, bubus sit. ¶ Antiqui frondes sine n, quam Varro dicit maluerunt, ne faceret, ut inquit Plinius, fronis. Varro de cultu lib. 2: Vmos & populos unde est frons. Item antiqui. Rom. libro 15: Fros, fœnum, messis. Ennius lib. 7. frandes pro frondes dixit, tanquam à nominativo frus. Barbericant frundes.

Frondĕo, es, ui, ēre, Quod totum ex frondibus sit. [φυλλοφορῶ. Gall. De feuilles ou ramages d'arbres. Ital. Di frondi. Germ. Mit laub oder gezweig. Hisp. Cosa de materia de hoja. Pol. Gałęzisty. Vng. Agas bogas. Ang. Of leaves or boughes.] ut, Torus frondeus, frondea corona. Plin. lib. 16. cap. 4.

Frondōsus, a, um, Qui frondibus abundat. [ἐρνεῶδης. rabendo. πολύφυλλος, φυλλώδης. Gall. Feuillu, branchu. Ital. Frondoso, che abonda di frondi. Germ. Reichbelaubet, der viel grüner ästen hat. Hisp. Cosa llena de hojas. Pol. Gałęzisty, gałęziowy, pełny. Vng. Agas. Ang. Full of leaves.] ut, Lucus frondosus. Frondosus ramus, Liv. 10. ab Vine. Et frondosi montes. Varro 2. de Re rustic. cap. 5. Virgil. 4. Georg. Corporaq; ipsa boni frondoso deserit lucu. Idem 3. Georg. dum max frondosa reducitur arbitas.

Frondĭfĕr, a, um, Quod ad frondes pertinet, sive quod ex frondibus est: [φυλλοφόρος. Gall. Servant ou qui apartiennent des feuilles des arbres. Ital. Che ha o fa frondi. Germ. Das zu den jmergrünen oder laubästen gehört. Hisp. Cosa perteneciente alas hojas. Pol. Gałęzisty. Vng. Agbogy való. Ang. Of or belonging to leaves of trees.] ut, Frondiferæ fiscinæ. Plinius libro 18. capite 31: Venus frondator quatuor frondarias fiscinas complere in die jussum habet.

Frondĕo, des, dui, sum. Frondes habeo. [רענן ραδαμάω. ῥοδοδαφνῶ. Gall. Avoir ou pousser feuilles, produire feuilles. Ital. Far foglie, divenir frondoso. Germ. Grüne blätter haben. Bel. Groen of bladeren hebben. Hisp. Echar hojas o arbol. Pol. Zielenieję się. Vng. Zöldülök, zöldbogasodom. Ang. To have leaves, to bring forth leaves.] Virgil. 3. Aneid. Nunc frondent sylvæ, nunc formosissimus annus. Idem 2. Georg. memorumq; Jovi quæ maxima frondet Aricia. Sic frondens vitis, Col. lib. 3. cap. 1.

Frondesco, scis, scere, n. t. Est frondes emittere. [φυλλοβολῶ. Gall. Produire feuilles. Ital. Produrre le fronde. Germ. Grünen, grün tauf ausschlagen. Hisp. Echar hojas o el arbol. Pol. Zielenieć się. Vng. Agazom. Ang. To bring forth leaves.] Colum. libro 5: Nihilominus enim priùs frondescet pampinis, idem lib. 4. cap. 9. Nanq. dethecus humor secat oculum, nec patitur frondescere.

Frondo, as, frondes amputo: [φυλλορροῶ. φυλλορροέω. Gall. Couper ou oter les feuilles. Ital. Sfrondare, sfogliare. Germ. Die blätter abstreifen. Hisp. Desbotar las hojas del arbol. Pol. Gałęzie obrywam. Vng. Ygak, agast le hogyni. Ang. To lop or shred boughes of trees.] à quo Frondātor, Frondātio: & Defrondo, quod est frondes demo.

Frondātŏr, ōris, m. t. [φυλλορρόος. φυλλοκόπος, φυλλοκόμος. Gall. Ebrancheur, celui qui coupe le bout des branches des arbres. Ital. Potatore, che taglia i rami de gli alberi. Germ. Der das laub abstreifft. Hisp. El que desbota las hojas del arbol. Pol. Ten który zbiera gałęzie albo liście drzewa. Vng. Agnyesö, zöldö. Ang. A lopper, that cutteth off superfluous boughes.] qui arborum ramos superfluos amputat: & qui è frondibus manipulos facit hyemis tempore animalibus.

ae animalibus ad pastum offerendos: & quibus ramis folia vitium velit, quo arbor Soles uvam maturiorē reddat: aut uvis quæ in fundis suis habitant, & his vescitur: vel etiam palumbes quæ in frondibus nidificant. Hæc Serenus. Plin. libro 12. capite 1. Vna frondatur quatuor frondarias sibi reliquas complere modò & pabulum habet. Virg. Aeglog. 7. Hunc altæ subeunt pecudes frondatorque salubres.

Frondātio, ſæ. Frondium & ramorum redundantium resectio. [φυλλοτομία. Gall. Couper des bouts des branches, ou des feuilles des arbres. Ital. Stagliare le fraglie: tagliare le fraglie d'alberi. Germ. Verschneidung der Blätter. Hiſp. Aquella cosa de desherrar. Pol. Gałęzi obkrzyſzczenie. Vng. Nyesedes. Ang. A shredding of boughes of trees.] Columel. lib. 5. cap. 6. Atq; in hoc putatione cavendum ne aut prohibitores pollices fiant, qui ex imperatis virgis relinquuntur.

Frondifĕr, ra, rum, Frondes ferens. [φυλλοφόρος. Gall. Feuillé, feuille. Ital. Che produce fronde. Germ. Das blätter oder laub trägt. Hiſp. Cosa que echa hoja. Pol. Liściasty, w liście. Vng. Agyaros, agyas, agyfa. Ang. That beareth leaves, or branches.] Lucr. libro 1. Frondiferasq; domos avium, ibidem: Frondiferasq; nova avibus canere undiq; silvas. Nemor frondiferum, apud Ennium libro 2.

Frŭnco. Gallonis. Vide FRONIO Fronis.

Frŭctus, vide infrà FRVGES.

Frugālis. Frugalitas. Frugiperda, vide in FRVGES.

Frugēs, gis, f. cas. hæc frux, frugis, secundum Priscianum, dicitur generaliter quicquid ex fructu terræ in alimoniam venit: ut herba, & quidquid est animalis & leguminibus, verum etiam quod ex vinea, vel ex ulvis cadunt, cretæ fodinis, lapicidinis, capitur. [καρπός. שבר תבואה. Gall. Toute sorte de fruit, grain, ou de grain ou autrement. Ital. Ogni sorte di frutto, che nasce sopra la terra, o in arbori, o in herbe. Germ. Allerley früchte die auf der erden in wesser wachsen. Hiſp. Alguna cosa que nace. Pol. Wszelaki owoc. Vng. Gyümölcs. Ang. Fruit.] Varro, Servius, & Donatus, frugis verbum à frendendo eminente sub mento gutture, seu cuticulæ parte qua cibus in alvum demittitur, & terendo cibo appellatum dicunt. Varro lib. 4. de ling. Lat. à frendo. Ferunt igitur qui dicerent leguminis à frugibus. Nam Cicero ait: Olus & frugum omnium rerum: quum de leguminibus diceret: ut ostenderet, etiam legumina fruges vocari. Livius libro 5. ab Vrbe: Eam gentem tradunt fama, dulcedine frugum, maximè vini, novarum voluptatum capiam. Virgil. Aeglog. Quin etiam ramis ipsa pro fruge licet venio. Eadem: Tibi la sua stabula nymphæ Fagineos inchiet, Amarillus ventri, nobis Amaryllis dixit. ¶ Recipere se ad frugem bonam. Cic. pro Cælio. Corrigere aliquem ad frugem bonam est, ut ex nequam bonus homo evadat. Plaut. Truculen. Quin enim vultis quin ad frugem corrigis? Evadere ad frugem bonam, de eo dicitur qui ante nequam fuerat. Redire ad frugem bonam, Lampridius in Heliogab. Milites ita paratos disserunt si ad frugem bonam redire. ¶ Nominativo singulari frus, ufus est Ausonius in monodyl. lab. 5. Anti ceu necem, cumpis quam spicea suppetit hus.

Frūgi. Nomen à fruge denominatum, omnis sensus & indeclinabile est, Moderatus, prudens, sobrius, modestus, abstinens, temperans, innocens. [σώφρων. חכם טוב בעל טעם. Gall. Sage, prudent, qui sçait vivre, qui ne passe point les bornes de raison, qui sçait vivre, sobre, retenu, discret, honneste. Ital. Huomo, virile, massaio, savio, sobrio, moderato, modesto. Germ. Massig, qui genügt. Hiſp. Hombre de provecho, templado, moderado, sobrio. Pol. Pobożny, powściągliwy. Vng. Józan, mértékletes, erkölcsös. Ang. Wise, sober, discreet, honest.] Quinctiliani est nos à ruribus dicere frugalis & non frugi, tanquam frugalis sit dictio parem probitatem tantum significans: frugi non item: cui potest, frugalior, & frugalissimus à Terentio & Cicerone reliqui gradus inusitatæ. Latinæ tabulis ædibus cum pertur. Donatus in illud Eunuchi: Ne fruges, frugi quæ pridie est, ut his & nequissimus frugibus, quæ quòd sic finiantur, dicit esse. Vocem antiqui servum laudare volentes, frugi dicebant, tanquam utilem, ut idem & necessarium. Plaut. in Amph. Ita fit eum par videtur frugi fecisse hunc rem. Pro eodem etiam apud veteres legimus Bona frugi servus, quæ quidem compositio etiam si curiosula videtur, frequentius tamen occurrit, quàm ut meodum videri queat. Vlpian. l. Neratius. ad legem Aquil. Sed si frugi bonæ servus intra annum, mutatis moribus, emptus fit. Cicer. Attic. libro 4: Permodestus ac bonus frugi homo. Plaut. in Trinum. Is probus est, eum non pœnitet quàm probus sit, & frugi bonæ. Apud Gellium, frugis bonæ legitur. Huius autem vocis significationem latius exprimit Cicero libro 3. Tusc. Sed quia, inquit, nec qui propter metum præsidium relinquit, quod est ignaviæ, nec qui propter avaritiam clàm depositum non reddit, quod est injustitiæ: nec qui propter temeritatem malè rem gessit, quod est stultitiæ: frugi appellari solet, eo tres virtutes fortitudinem, justitiam, & prudentiam frugalitas complexa est. Ergo frugi hominem bonum, & virtute præditum intelligimus. ¶ Accipitur etiam frugi pro eo qui in victu, vestitu, simultatibus, temperans est. [σώφρων, ἀκέραιος, ἀπράγμων, ἀπέριεργος, ἀπέρισπαστος &c. Gall. Sobre, moderé, qui ne se mesle point de choses superflues. Ital. Che non si dà a cose superflue. Germ. Mässig, der sich keiner sachen unnöthig annimbt. Hiſp. Cosa que no se entremete en cosas superfluas. Pol. Powściągliwy, skromny, nie wdający się w rzeczy próżne. Vng. Gyakorlatlan, tudatlan. Ang. That medleth not, curious.] Ovid. 7. Metamorph. Hic nemus Hæmoniæ frugis alpestribus agris ad celsum Grandævus ducit Aeacon. Grandævos ex quo fecerunt arcta gigantes.

Frugi perdita, Plaut. Pœnul. Plin. lib. 10. cap. 29. Ut Cytissime autem lotis ante fit ovum, antequam ova mutescant, ita Ameria fœcundatos edit ova in Ameria fragi perca. Non tamen mihi etiam hæc nomine appellari possit: omnino malim pleni, neque alterius quam commendatis frugibus nati.

Frugi. Sic etiam. Moderatus, prudens, frugi, abstinens, temperans. חכם טוב בעל טעם. Gall. Sage, prudent, qui sçait vivre, qui ne passe point les bornes de raison, qui sçait vivre, sobre, retenu, discret, honneste. Ital. temperato, moderato, sobrio. Germ. Mässig, mit. Hiſp. Templado, vel. Pol. Skromny, oszczędny, ostrożny. Vng. Mértékletes, józan. Ang. Sober, discreet.] Frugi bonæ, pro temperantiæ. Terentius in Heaut. Medicinæ parari omnia, ut frugaliter fiat, quàm velit Varro, de Re rust. cap. 2: Sed non age, inquit, vide, quæ parsimonia, quæ diligentia majores nostri, frugaliter & melior est quàm nostra prodigentia? Regina Lemnia, quasi experta frugum & prudentissima. Columel. lib. 1. cap. 9. Magistros pecoribus oportet præponere sedulos ac frugalissimos. Cic. 3. Verr. Non laudandæ quod reprehendi possit, inventum: quod homo frugalissimus atq; integerrimus, tribunatum plebis frugaliter, sapienterq; administravit.

Frugālis, ne. Qui est temperati, abstinentis. [σώφρων. Gall. Sobre, retenu. Ital. Temperato, sobrio. Germ. Mässig, der überall mit wollust. Hiſp. Aquel que no bien, no dicha, ni se emborracha. Pol. Skromny, oszczędny. Vng. Józan, mértékletes. Ang. Thrifty, sober.] Sen. Luxuriosi tributa sæpe mirati sunt. Cic. pro Dejot. Hæc tua regiæ laudes, illa privata est: ut scire quid, accipiat ego, tamen frugalissimum ridet, modestissimum & temperantissimo, virtutem esse maximam judico. Idem 3. Tusc. Verissimè etiam illud est quod sit temperans, cum Græci σώφρονα appellant, eum pro virtute modestiam vocant, quam soleo equidem & temperantiam, & moderationem appellare, nonnunquam etiam abstinentiam. Sed haud scio an rectè ea virtus frugalitas appellari possit. Et paulò pòst. Frugalitas (ut opinor) à fruge, quæ res ad victum maxime apta habetur.

Frugālĭter, adverb. Sobrie & modestè. [σωφρόνως. Gall. Sobrement, retenuement. Ital. Frugalmente, temperatamente. Germ. Mässiglich, gemessiglich. Hiſp. Poco y modestamente. Pol. Skromnie. Vng. Mértékletesen, józanon. Ang. Thriftily, discreetly.] Plin. in Epist. Ferunt eum adeò sobriè & frugaliter accubuisse, ut alias rest. esse improbe intemperanterq; Cicero pro domo sua: Itaque omnia signa, tabulas, ornamentorum quod superfuit in fanis & communibus locis, tota è Græcia, atque insulis omnibus honoribus pop. Rom. causa, fanè frugaliter dumtaxat sua deportavit.

Frugiferi, vestimenta fuisse ea, quæ Rhemata vocant Itali dicunt Syracusii, quibus tum per vias modis retorte, & perplexi Mæandri fuere. Meminit Varro lib. 4. de ling. Lat. Trama, quòd tramicat frugiferis vestimentum. Ita enim legendum esse docti fermè omnes contendit Scaliger.

Frŭiscŏr, vide FAVOR.

Frŭmĕn.

Fruticẽ, ĭnis, n. t. Summa pars gulæ interior, per quam cibum lingua demittit in ventrem. [Λάρυγξ. Ger. Die schlund ader ein ader der Burgel/ das Gurgelt. Vng. *Adám almaza.*] Servius in 1. Aeneid. Frumen eminens sub mento guttura pars, *syringa* Græci vocant: Latini, & Celsus, *fauces.*

Frumentum, ti, n. i. dictum est à fruendo. [עבור *sibbór*, ובר *bár*, חטאה *chitá*. Gall. *Toute sorte de grain, soit bled, froment, seigle, orge, auoine, mil ou autre.* Ital. *Ogni sorte di biada, frumento, orzo, auena, miglio & altre.* German. Allerley Korn/ Getreyd. Hisp. *Todo pan, trigo, centeno, &c.* Pol. *Zboże, zyto wszelakie.* Vngar. *Gabona, búza.* Ang. *All corne but wheat, rye, barley or other.*] Horatius 2. Serm. Satyr 3. Siquis ad congestum frumenti sic per acervum Porrectus vigiles. Idem 1. Epist. 15. Major utrum populum frumenti copia pascat. Frumenti genera sunt septem Plin. lib. 18. cap. 7. (hæc vulgo sunt, tot quod adorcum dixerunt, Siligo, triticum, hordeum. Frumenta dicuntur Servius quæcunque emittunt aristas. Varro 1. de Re rustic. cap. 44. In segetibus autem frumentum quod culmus extulit. ¶ Iuliis non frumenta dicuntur grana illa exigua quibus fuit esculenta. Plin. lib. 22. cap. 19. Sicca mollis omnibus tactu maturis frumenta noctu: facetus matutescentibus, lætis per noctis, medio.

Frumentãceus, a, um, Quod ex frumento est. [σιτικὸς. Gall. De *froment.* Ital. *Di formento.* Ger. Kap. Korn gemacht. Hisp. *Cosa de materia de aquello passo.* Pol. *Z zyta uczyniony.* Vng. *Gabonából valo.* Ang. *Of corne.*] Hieron. in. Major turba horreacea pabulis, minor frumentacea pascitur.

Frumentārius, a, um, Quod ad frumentum pertinet. [σιτικὸς. Gall. *Appartenant au fait de bled.* Ital. *Che ha à fromento, ò s'aspetta.* Germ. Das zu dem Korn gehört. Hispan. *Cosa para aquello passo.* Pol. *Zyto.* Vng. *Gabonához valo.* Ang. *That belongeth to corne or of corne.*] Frumentarius ager, frumentarius negotiator, frumentaria lex, quæ tractat de frumento. Cicero 5. Verr. Neminem vestrum præterii, Iudices, omnem utilitatem, opportunitatem, provinciæ Siciliæ quæ ad commoda populi Rom. adjuncta sit, considere in re frumentaria maxime: ita cæteris rebus adjuvemur ex illa provincia, aut verò omnes, ac sustineamur. Pomis hi sunt casi. Sylvestris pyrus, malusque, frumentacii fallimur. Sic libro 25. cap. 5.

Frumentārius, ii, m. Frumentum coëmens. [σιτοπώλης, σιτοφόρος, σιτωνόκος. Gall. *Marchand de bled.* Ital. *Mercante di grano.* German. Ein Kornkauffer/ der Korn verkaufft. Hisp. *Mercador de aquello passo.* Pol. *Zyta sprzedawca, kupiec.* Vng. *Gabonával valo árulo.* Ang. *A marchant of corne.*] Q. Hortensius comparat, ut hinc lucrum faciat. Plautus in Pseud. quæ amica est frumentariis, Quibus cum dis omnes, maximi acervi frumenti sunt domi. Cic. 3. Offic. Non igitur videtur nec frumentarius ille Rhodius, nec lanarius unum vendunt cuique emptores deterrile.

Frumentātor, oris, d. p. Frumentum coëmens. [שבר *shabár*, σιτοπώλης. Gall. *Acheteur de bled, pour le vendre.* Ital. *Che compra grano per rivendere.* Germ. Korn einkeuffer/ vmb Korn tagen. Bel. Een weergaeter. Hisp. *Que busca aquello passo, y lo vende.* Polon. *Zyta sprzedawca, kupiec.* Vng. *Gabonának gyüjtöje.* Ang. *A forestaller or gatherer of corne.*] Cicero ad Attic. lib. 8. Neque tolus cum tibi copia tantum multitudinis fallere potuerit, ut frumentatorem cas. Liv. 1. bell. Maced. Quum in propinquo agro frumentarentur Romani.

Frumentīfer, a, um. Verbum est calliditatis, quo significatur egregiè inditum ad frumentum in cattis congerendum. [σιτοφόρος. Gall. *Fourragueur de bled.* Ital. *Accorto di fromento, che ha buona vista di frumento.* Germ. Korn sehend. Hisp. *Que sabe mucho aquello passo, cognoscedor de trigo.* Pol. *Zbierający zyta.* Vng. *Gabonát gyüjtö.* Ang. *A forager or of corne, a forageur.*] Cæsar 7. bell. Gall. Omnes nostras pabulationes, frumentationesque observabat. Livius 1. bell. Maced. Quia ex tam propinquis statuis parum tuta frumentatio erat. ¶ Frumentatio etiam dicebatur distributio frumenti, quæ Romæ fiebat, ubi principes reperiebant curam publicæ annonæ, maxime vt Suetan. in Augusto: Imperium fere cepisse ferebat, frumentationes publicas in perpetuum abolendi.

Frumentārius, ii, m. t. Qui frumentarium præfectus est. [σιτάρχης. Gall. *Celuy qui a eu la charge de bled, que font prouision de bled pour soustenir, fourrageur.* Ital. *Fareghiere di fromento.* Germ. Der auff den Korn gefallen aufgangen oder aufgesetzet ist. Hisp. *El que va buscar aquello passo.* Pol. *Ten który zyto nadzyrał.* Vng. *Gabonának gyüjtöje.* Ang. *A forager or purueyour of corne.*] Cæs. 1. bell. Maced. Improviso in petra Gallorum, cum frumentatoribus est circumventus.

Frumiscor, Vide FRVOR.

Früŏr, eris, d. t. fructum in sapio, secundum Priscianum: licet fruo, fructum. Cicero Horten. Et ad omnem rationem summa fructus est. Nonnunquam etiam simili. Vlp. l. Pomponius. ff. De usufruct. ea. rer. quæ usu consu. Licet proprietarius mihi pretium solvere, tamen usumfructū amittimus quia non eo numine, sed suo fruitus dicitur emptor. Est autem fruor, potior sum, voluptatemque capio. [חנה *hánah*, שעשע *shaashá*, שחק *shachák*, נהנה *nehenéh*. Gall. *Iouïr, posséder, auoir à commandement.* Ital. *Godere, fruire, vsare.* Germ. Nutzen/ Brauchen/ Geniessen. Bel. Gebruycken. Hisp. *Auer en su poder la cosa, gozar del fruto.* Pol. *Używam.* Vng. *Haszonát veszem.* Ang. *To enioye, or take the profite or pleasure of a thing.*] Terentius in Adelph. Agedum hoc primum ab re tibi paulisper, quod oportet fruas huic demas, qui fruatur. Ita dicitur de fructu capi, & alii, non proprietate penitus. Iaqui Donatus, Virg. 5. Aeneid. E. varias audit voces, fruiturq; deorum Col. opaco. Vbi Servius: Fruitur, pascitur: quod de rebus animatis dicitur. ¶ Copiosa hujus verbi usus. Defungi, & Perfungi, quæ ligi. Fruor in tentatione fruor, seu omnem fructum percipio.

Frustrāri, præsep. Cic. lib. 3. Tusc. Zeno Stoicorum princeps frustra contendere, & magna voce dicere solebat eum de hostium, qui præsentibus voluptatibus fruerentur, consilio quoque se frustrari.

Frŭtex, icis, m. t. Virgultum, arbustum, sulcus. [שיח *sheeh*, שיחה *sheehá*, שיחים *sheehím*. Gall. *Le sep de vigne, arbuste, qui a fueilles.* Ital. *Cespuglione.* Germ. Busch/ Gesträuch/ Gebüsch. Hisp. *Cepa de vna vinna.* Pol. *Krzew, krzak drzewa, krzaki.* Vng. *Bozsa.* Ang. *Bush, bush of vines, a shrub.*] Nomen est, non participium quamvis verbo originem non habeat. Nam à fruor non dici varii diversitas significationis ostendit. Cicero de Natur. deor. Fretus intelligentia vestra, differo brevius, quàm cuncta decidere. Idem Appius: Fretus constantia atque animi, bonorum consensu, hæc ad te scripsi libenter. Ioann. 1. de Invent. Tum improvisa fere maxima pervertere urbes, & vitas hominum labefactare assueverit.

Frŭticor, aris, à fruor deducitur, ejusdem significationis est cum suo primitivo. [שיח *shiéh*, שיחה *shiehá*, שעשע *shaashá*. Gall. *Iouïr pleinement, auoir à commandement.* Ital. *Godere, fruire, vsare.* Ger. Nutzen/ Brauchen/ Geniessen. Bel. Gebruycken. Hisp. *Tomar en la mano la cosa, gozar del fruto.* Pol. *Używam.* Vng. *Haszonát veszem.* Ang. *To enioye, or take the profite or pleasure of a thing.*] Metellus ad Domitium illi verbo omnino me Schoeffate interdicit, ego neq; aggrego neq; egni carco, sed sine magna gloria fruitur. Plaut. in Rud. accusa: proximè hinc mutti malo. Fateri nihil potes. Vide Gell. lib. 9. c. 13.

Frŭctŭōsus, a, um. Qui fert fructum (or quod ad fructū pertinet. [פרי *pereh*, פריה *perieh*, פריות *periót*, פריים *perím*. Gall. *Fructueux, feconde, pour porter fruict.* Ital. *Fruttuoso.* Ger. *Fruchtbar/ oder das ye zur Frucht dienet.* Hisp. *Cosa que trahe fruito.* Pol. *Do przyniesienia przynależący.* Vng. *Gyümölcsöt termö, gyümölcshöz való.* Ang. *Fruitfull, that belongeth to fruit.*] Columella lib. 1. Pars autem fructuosa

tia dividitur in cellam oleariã, cocularium, & cellam vinariã. Palladius. Decilis malè natis omnibus, & veteribus, novellos, & fructuarios feves. Varro 2. de Re rust. c 4: Parere tot oportet porcos, quot mammas habent: sæpiùs pariat. fructuariã idoneam non esse. Agri fructuosi, Columella Ciceroni lib. 8.

Fructŭōsus is a, um, Fœcundus, utilis, frugifer. [פרי מלא. Gall. Fructueux, qui rend beaucoup de fruict. Ital. Fruttuoso. Germ. Fruchtbar / das viel Frucht bringt. Hisp. Cosa que trae fruto. Pol. Urodzayny, wyrodny. Vn Gyẽmölcsöz, hasznos. Ang. Very fruitefull, profitable.] Cicero 2. Tusc. Ager quamvis fertilis, sine cultura fructuosus esse non potest. Idem 1. de Finib. Eas ergo artes persequeretur: vivendi artem tantam, tamq; operosam, & prope de fructuosam tali negotio? Fructuosissima ars medicina: hoc est, utilissima, & haud parum fructus atque utilitatis afferens, Plin. lib. 29. cap. 1. Cicer. 2. Offic. Est enim non modò liberale, paulum nonnunquam de jure suo decedere, sed interdum etiam fructuosum.

Frustrā, adverb. incassum, nequicquam. [חנם. חנם. tenuiter, rigidè. Gall. En vain, pour neant. Ital. In vano. Ger. Vmb sunst / vergeblich. Bel. Vergheefs. Hisp. En vano. Pol. Proznie, darmo. Vng. Hiába. Ang. In vaine, to no effect or purpose.] Cic. de Senect. Nemo unquam pœnituit, quando ita vixit, ut non frustra me natum existimem. Terent. in Adelph. Nemo dabit, frustra egomet mecum has rationes deputo. Frustra est deliberatur, quod exitum speratum non habet, quodq; non ex sententia evenit. Sallust. Cujus neque consilium ullum, neque inceptum frustra erat. Idem: Spes frustra erat id est, expectatione frustrata est. Plautus in Amph. Ibam ambo, & servus, & hera frustra sunt duo: hoc est, uterque fallitur. ¶ Frustra habere aliquem, pro decipere & circumvenire. Plaut. in Amph. Te advenientis servum & dominum frustra habet.

Frustro, as, āvi, ātum, 1. Decipio, fallo. [רמה. שוה לנגב. רמה. simulo, dissimulo, ad fallendum aliquem. Gall. Frustrer, tromper & decevoir. Ital. Ingannare, mettere in frode. Germ. Betriegen. Hisp. Burlar en la primera, engañar. Pol. Oszukać, zdradzić. Vng. Megcsalni. Ang. To deceive, to deceive or cousen.] Cæsar: Non frustrabo vos meritos. Invenitur etiam in eadem significatione frustror, verbũ commune, secundum Priscianũ. Plaut. in Amph. Nescio quis præstigiator hanc frustratus mulierem. Passivo ullus est Plin. de vir. illustr. Etquum adventum ab urbe lapidem castra posuisset, tempestatibus repulsus, principia à Fabio Maximo frustratus: deinde à Valerio Flacco repulsus, &c. Sic etiam Fenestella: Frustratus igitur, à spe dejectus, in castra se recepit. ¶ Frustrari item est frustra facere. Κενοῦσθαι, μάτην. Colum. lib. 1. cap. 1: Sæpè magnam dominus affectat jactatam, cui imprudenter facta opera frustrantur expensas. Idem in Præfat. lib. 1: Siderum ortus & occasus memoria repetat, ac imbribus ventisq; imminentibus opera inchoet, laboremq; frustretur: id est, frustra faciat laborem.

Frustrātor, ōris, f. c. Deceptor. [אמון. אמון. semblable de valeur. Gall. Abuseur, abuseresse, frustrateur. Ital. Ingannatore, ingannatrice. Germ. Betrieger. Hisp. Engañador, ora, de engañar. Pol. Oszukawca. Vng. Megcsaló. Ang. A begyler, a deceiver.] Plaut. ad Cicer. libro 10. Tanto majorem his frustratoribus dolorem attuli. Colum. libro 11. cap. 1: Nec lupinum grandius, quàm frustratorem cupidi ratis existimat.

Frustrātōrĭe, adverb. Deceptoriè, impostor. fraudulentus. [Pol. Oszukańczo. Vng. Csalárd, módon.] D. de negot. gestis l. 31. Item in judicium deductam, & à reo defensam frustratoriè actionis ultrò egit.

Frustum, i, n. c. Rei cujusque particula fracta. dictum sit quòd olim placerit à frangendo. [חתי. פרח. מחבא. מחבוא. κρυφὴ, κρύπτειν. Gall. Une piece, morceau, tapin. Ital. Pezzo, pezzetto. Germ. Ein stuck. Hisp. El pedaço, pazo del comer. Polon. Kawałek, kąsek, kąsek. Vng. Darab, falat. Ang. A piece or morsell, a gobbet.] Virg. 1. Aeneid. Pars in frusta secant. Cato: Frusto panis condiri potest vel uti tacear, vel ut laqueant.

Frustillum, i, n. c. diminutivum, apud Plautum, à frustum: à quo frustillum. [μικρὸν. Gall. Petite piece, morsele, tapinet. Ital. Un pezzetto. German. Ein stücklin. Hispan. Pedacito. Pol. Kąsek. Vngar. Darabocska. Ang. A little piece.]

Frūsum, adverb. Per frusta. [κομματὸν, κομμὴ κόψαι. Gall. Par pieces & morceaux par tapins. Ital. In pezzi. Germ. Stuckweis / ein stuck nach dem andern. Bel. In stuyten. Hisp. Pedaço à pedaço, à pedaços. Pol. Po kąsku. Vn. Darabonként. Ang. By pieces.] Plin. lib. 20. cap. Conditur pluribus modis in olla, quæ conjiciatur in cibanũ aut furnum, vel adipe aut in olla, aut frustatim in patinis.

Frustillātim, per frustilla. [ὀβελὸν, κρέας κόψαι. Gall. En morceaux, par pieces pieces. Ital. In pezzi pezzini. German. Stuckweis. Hisp. Pedaçuelo à pedaçuelo. Pol. Pokąsku. Vn. Darabonként. Ang. By little pieces or morsells.] Plaut. in Curcul. Jam ego faciam, ut hic forinsecùs te frustillatim à ficerent.

Frūgĭfĕr, ĕra, ĕrum, Fœcundus, fertilis. [Κυοφόρος, ἐκφόρος ἡμέρας. Gall. Fecond & fertile de marchandises. Ital. Fecondo di pezzi. German. Viel stuck machend. Hispan. Cosa llena de partes ò pedaços. Polon. Kosłowy pełny. Vng. Darabos. Ang. Full of pieces or gobbets.] Plautus in Curc. Vin' aquam? C. Si frugifera est, da obsecro, hercle absorbeam.

Frutex, ĕcis, m. c. teste Varrone, libro 4. Dicitur qui ad justã magnitudinem arboris non assurgit, & statura similis est multis herbis, sed non demoritur, neque arescit ut herba, sed perennis est. [שיח. siach. Jugum. Gall. Arbrisseau, arbrisseau. Ital. Arboscello. Ger. Ein Staud. Bel. Een struyck. Hisp. La mata arbol bazo. Pol. Chomka, krzak. Vng. Kárs, ágacska. Ang. A shrubbe.] Plin. lib. 16. c. 36. Inter ea quæ frigidis gaudẽt, & aquaticos frutices dicere convenit principatu in his tenebunt arundines. Idem li. 14. c. 16: Ex fruticũ verò genere cedri, cupressi, laurus, juniperi, pini, pyri, terebinthi, calami, lentisci. Dictus frutex, ut quibusdã videtur, à fruticando: hoc est, pullulando, quòd succisus semper luppalluler. Quanquam verisimilius est Frutico verbum à frutice derivari. ¶ Aliquãdo ponitur pro stirpe. Sueton. in Vesp. Singulos repente ramos à frutice dedit.

Frutētum, ti, n. Locus fruticetum, etiam frutectum, ut in vetustis quibusdam codicibus legitur. Locus fruticibus abundans. [Τόπος βατώδης, ἀκανθώδης. Gall. Lieu où il croist force arbrisseaux. Ital. Luogo pieno di pruni arbuscelli. German. Ein Ort da viel stauden wachsen. Hispan. La braña y mata. Pol. Krzewisty, gęstemi krzewy, miejsce. Vng. Kárós, ágacsos hely. Ang. A place where many shrubbes grow.] Plin. libro 13: Frutera igni optimè tolluntur. Col. lib. 6. cap. 22: Non melius nemoribus herbidis, & fructis, & carectis, quàm rapidosis locis durantur ungulæ. Horat. 3. Carm. Ode 13: Cervæ dolo latantem fruticeto excipere aprum.

Frutĕtōsus, five frutectōsus, locus fruticibus abundans. [Τόπος βατώδης. Gall. Plein d'arbrisseaux. Ital. Pieno d'arbuscelli. German. Staudechtig / voll gestrauch. Hispan. Cosa llena de matas. Pol. Pełny chrostu, krzaków. Vng. Kárós, ágacsos. Ang. Full of shrubbes. Plin. lib. 19. cap 1: Siccis hæc & fabulosis locis, fruteto sisque nascuntur. Colum. lib. 2. cap 2: Nemorosi, fruteto sique nactus duplex cura est.

Frutĭcō, as, pĕ. cor. n p. Pullulo, & quasi frutex crescito. [גזל. גזל. Gall. Faire croistre rameaux & petites branches. Ital. Germogliare, pullulare. Ger. Gerfür sprossen mit viel schösslin als ein Staud. Bel. Wesenaeten. Hisp. Hazer el pimpollo. Pol. Puky puszczam. Vng. Kinyomni, gömöszölni. Ang. To bring forth shootes or braches.] Plin. lib. 17: Quod supra terram est, è quo arescit radi jubetur ne fruticet. Col. lib. 3: Paret amicula prægrandi ad femur usque pedes, ut è trunco fruticet.

Frutĭcor, āris, dep. Ramos in arboribus dicitur, qui multos ramos fruticantes producunt. [פארים. פארים. Gall. Produire force rameaux & petites branches en façon. Ital. Spalancare à germogliare. German. Viel stuck machen wie ein Staud. Hisp. Brotar ò pimpollar. Pol. Krzewić się, gęstemi krzewy. Vng. Kinyomni, gömöszölni. Ang. To bring forth shootes or braches.] Plin. lib. 17: Quo in arbore appellatur ipsa arboribus fruticans multis.

Frutĭcōr, āris, deponens, p. furculos emitto, reviresco. [נאח. נאח. Chald. Ar. To bring or make shaike.] Cic. ad Attic. Excisa est enim arbor, non evulsa: itaque quàm fruticet, vides.

Frutĭcōsus, a, um, adj. Ubi frutices multi sunt. [נאח. נאח. Gall. Lieu & produire force rameaux & petites verges. Ital. Pieno à germogliare. Ger. Da viel gesträuch wechst. Hisp. Brotar ò pimpollo. Pol. Krzewisty, gęsty. Vng. Kinyomni, gömöszölni. Ang. To bring forth shootes or braches.] Plin. lib. 17. cap. 27: Vitis tantùm consitam umbram quærit: alternam myrtus, punicæ, oleæ, quia celeriter fruticescunt.

Frutĭcōsus, a, um, Quod longè latèq; fruticat, & multos habet fruticantes ramos. [נאח. נאח. Gall. Qui croist & produit force rameaux & sarmens. Ital. Che germoglia molte & rami celli. Germ. Staudechtig. Hisp. Que echa mucha, y que brota mucho. Pol. Krzewisty. Vng. Gömöszölni igen hajlandó. Ang. That maketh greatly to a shaik and bringeth forth shootes or braches.] Plin. lib. 12. c. 42: Duo genera ejus ratum id quod melius, arborcum: alterum fruticosum. Idem libro 20. cap. 13: Lactuca sativæ folia, rami sunt cohæres: hoc est, foliis ac furculis abundantiores.

Frux, nominativus est antiquus, à quo in usu manserunt obliqui frugis, frugi, frugem, &c. [καρπὸς. Vn. Gabona.] Ausonius in Mosella: Antè equidem campis, quàm spica supperet frux. Vide FRVGES.

F ante V.

FVC. In notis antiquorum, fraudisve causa. FVNC. functus.

Fŭĭt, Dixerũt antiqui pro fuit, vel fuerit, ab antiquo verbo fuo, quo utebantur loco verbi substantivi sum: unde adhuc remanit præteritum fui. Virg. 10. Aeneid. Tros Rutulúsve fuat, nullo discrimine habebo. Plaut. in Amph. Nec quisquam tàm audax fuat homo qui obviam obsistat mihi.

Fūcus, fūci, m. c. Genus est insecti, apis similitudine, sed majori corpore, quod non mellificat, neque operam aliquam præbet

bet in faciendo opere, nisi quod ad fovendos fœtus concalefaciendo adjuvat: & consumit alimenta quæ apes congellerent. [Κηρίον. Gall. *Vne ruche de mouches à miel appellée bourdon.* Ital. *Ape che non fa mele.* Germ. *Ein Hummel oder Drohn.* Bel. *Een hommel.* Hispan. *Abeja sin miel.* Pol. *Trutnia.* Vng. *Here.* Ang. *A drone or drone bee.*] Vide etiam non invenustè transferetur ad homines ignavos, qui quòd nihil egregium per se præstare possint, alienis tamen laboribus inhiabunt, falcemq; in messem mittent, cujus ipsi sementem non fecerint. Fucorum naturam elegantes exprimit Plin. lib. 11. ca. 13: Fuci, inquit, sunt hinc aculeo, imperfectæ apes, novissimæq; à fetis & jam emeritis inchoatæ, serotinus fœtus, & quasi fervida verarum spuma: quamobrem imperantibus, primoq; in opera, expelluntur, tardantes sine clementia puniunt. ¶ Dictus fucus, ut nonnulli putant, quasi fur, quòd furtim mella devorent: quanquàm verisimilius est fucum dictum quòd apibus fucum faciat, & prætexta calefaciendi alvei, il omnium mellificia absumat. Sunt qui à verbo Græco φυσᾶν deduci putent, quod apum mellificia absumat. ¶ Fucus marinus, herba est quæ & alga marina dicitur. Plin. lib. 26. ca. 10: Præcipuè verò liberat cô malo & fucus marinus, lactucæ similis, qui in chylistis supernatat: tantus est, marina alga. Tria autem ejusdem generationum, & alterum longius, quadrimetros rubens: tertia crispos folios, quæ in Creta vestes tingantur, omnia cujusdam usus. ¶ Accipitur etiã fucus vestes tingendas, omnia cujusdam usus. ¶ Accipitur etiã fucus pro pigmento, & ornatu peregrina, quem fictitiæ adhibere solent, ut coelo videantur. Plaut. in Capt. Vetuliæ, cô cutis, quæ vitia corporis fuco occultant: Vos te sudor cum unguentis confodiat illicò lædem olent, quasi quã una multa jura cohandis coquas. Tibullus: Quid fuco splendente comas ornare, quid ungues Artificis docta subducisse manu! ¶ Per translationem sumitur pro fucide, alutæ, sive cosdiis in quibus veritas occultatur. [Ψεῦδος, φενακισμὸς, ἀπάτη. Gall. *Fard, artifice, couverte.* Ital. *Inganno, fraude coperta.* Germ. *Ein Gschminder Betrug.* Hisp. *Engaño con apariencia de verdad.* Pol. *Zdrada.* Vng. *Tsalardsag.* Ang. *A sheer false coloured tale passing that manner of life.*] Vide facere locum, idem est quod decipere. Cic. de petit. Consul. Illud tenento diligenter, si eũ qui tibi promiserit, fecũ, ut dicitur, facere velle sentiens: utrum id audisse, an fieri dissimules. Terent. in Eunuch. Deum fecit in homine convenisse, atq; per alienas regulas Ventose clanculum per impluvium, fucum fecit mulieri. ¶ Sine fuco, idem est quod simpliciter, & sine fraude. Cic. de Clar. Orat. In his omnibus inest quidã sine fuco ullo veritatis color. Idem lib. 1. de Orat. Sententiæ veræ sine pigmentis, fucoque puellis.

Fūco, cas, āvi, ātum. p. Fuco depingo, fucum rei alicui induco. [Χρίω, ἐπιχρίω, ἐπιπλάττω. Gall. *Farder, colorer de couleur, contrefaire la couleur naïfve d'une autre.* Ital. *Colorare, simulare, fingere.* Germ. *Farben, mit Farb anstreichen.* Bel. *Verven, verstricken.* Hispan. *Afeytar, para engañar.* Pol. *Falszować, fałszować, udawać, sztukować.* Vng. *Megfestẽm, megkenẽm.* Ang. *To lay on a colour, to counterfeit.*] Vnde fucatæ mulieres dicuntur, quæ medicamentis quibusdam colorantur, & vitia corporis indutis coloribus tegunt. Virg. ibi. Georg. Alba nec usquam Assyrio fucatur lana veneno. Cicer. 1. de Natura deor. Quæ etiamsi essent, quæ nulla sunt, pelli ea se ipsa & agitari intelligi, concutti fortasse possent, formare, fucare, colorare, animare non possent. Cic. de Clar. Orat. in qua naturalis inesset non fucatus nitor. ¶ Per translationem accipitur, pro ficto & simulato. Cic. in Lælio: Scevoli autem blandus amicus à vero, & interpolavit tãm poterit, adhibita diligentia, quàm omnia fucata & simulata à syncero atque vero.

Fūcōsus, ad, ātivum, m. f. Fucatus, fuco tectus. [Κεκομμένος, κεκονιμένος. Gall. *Fardé, fainct, déguisé.* Ital. *Dipinto.* Germ. *Gefärbet, mit einer Farb angestrichen.* Hisp. *Cosa llana de afeytes engañosos, colorada.* Pol. *Felszowany, farbowany.* Vng. *Festẽtt, kent.* Ang. *Coloured, painted, disguised.*] Cicer. pro Rabir. Post. Audita, visaque mereces, fallaces quidem & fucosæ, exoris & luteis & vitro decoræ. ¶ Fucosæ amictus, ambitiosæ, ac specie splendidæ. Cic. ad Attic. lib. 1: Nam illæ ambitiosæ nostræ fucosæ quæ amicitiæ tantùm quodam splendore forensi, fructum domesticum non habent.

Fūgā, fugæ. Vide FVGIO.

Fūgax, Vide FVGIO.

Fūgĭo, gis, fūgi, fugĭtum, act. 3. Cum cursu & celeritate discedo, in fugam me do, in fugam me conicio, vito, declino. [Φεύγω. נוס נרח ברח ברה. Gall. *Fuir.* Ital. *Fuggire.* Germ. *Fliehen.* Bel. *Vlien.* Hisp. *Huir.* Pol. *Vciekam.* Vng. *Futok.* Ang. *To flee, to runne away.*] Et modò absolutè ponitur. Plaut. in Amph. Nã quum pugnabant illi maximè, ego fugiebam maximè. Virg. 1. Aencid. Fendunt vela nautæ, fugimus spumantibus undis. Plautus: Remigio, veloq; quantũ potes festina & fuge. Modò tranlativè cum accusativo. Virg. 1. Aeglog. Nos patriam fugimus. Cic. pro lege Agrar. Nec quorũ oculos offendebat, eorũ ipsorum conspectũ fugere ausus est. Cic. de Amic. Quinetiam si quis asperitate ea esset, & immanitate naturæ, ut congressus & societatem hominũ fugiat, atq; oderit. ¶ Ponitur aliquando pro latere in tertia tantummodo persona. Φεύγουσι καὶ φοβοῦνται τὸν σκότον. Cicero lib. 1. Tuscul. Nihil quæ me tortè fugiunt, nec sunt ferè omnium de animo sententiæ. ¶ Aliquando pro cedere. Plin. lib. 37: Factitiæ gemmæ scribarionis candicantiã fugiunt: hoc est, factitiæ gemmæ ad impressionem scarificantis cedunt: quod gemmarii etiam hodie appellant fugere. Hinc ortum ut vinum quod annos cedit nocet, aut certè ferre non potest, fugere dicatur: & vinum fugiens, quod jam ætatis cedit, nec diutiùs servari potest. ἀφιστάμενος οἶνος, & ἀφιστάμενον. Fugientes etiam literæ dicuntur exolescentes, quæ vetustate cedunt, quasi diffluentes. Dilabentes quæ, ἀφιστάμενα γράμματα. quod fit etiam quum in membrana pinguiores literas non retinent. Budæus. Fugiens laboris. Cæsar bello 1. bel. Civilis: Nemo erat eô tardus, aut fugiens laboris, quin, &c. ¶ Hujus compositæ sunt Aufugio, abfugio: quod ex ab & fugio componitur b in u mutata, ut fieret vox pronunciatu, audituq; lenior. ἀποφεύγω, ἀποδιδράσκω. ¶ Confugio, simul fugio, συμφεύγω. ¶ Defugio, Diffugio, de quibus alibi. ¶ Effugio, exeò à fugio, effero fio, devito. ἐκφεύγω. Effugiũ, & Effugia, gratæ, sicut lana & lanitium. ¶ Perfugio, quod est unde gratia ad aliquem fugio, καταφεύγω. unde perfugium, καταφυγή. Perfuga, qui ad hostes transfugit & pertupit. ¶ Refugio, retrò fugio, ἀναφεύγω. Accipitur etiam refugere pro non fugere, unde refugium. Pertinãciam ponitur pro detrectare, recusare, & odio habere, ἀποστυγῶ. Lactantius lib. 6. Illos qui aut voluptates, aut divitias non refugiunt ab hac publica & celebri via modicè degredi. Columella lib. 4. Idq; adeò planum dubitãi non debet, ut multi refugiant & recusent tam pulchrum certamen. ¶ Profugio, longè fugio, ἀπόφεύγω. à quo profugus. ¶ Subterfugio, trucetò fugio, vel evito. ὑποφεύγω. Cicero pro Cluent: Qui voluit pœnam aliquã subterfugere aut calamitatem, eò solum vertunt. ¶ Suffugio, facetiùs fugio, ὑποφεύγω. Suetonius verò pro retrofugio in Tiberio posuit, dicens: Adulationes adeò adversatus est, ut neminem Senatorum ad lectica à liam admiserit, neve ullam verò satisfactionem filii, ac peregrinum orare conantem ita suffugerit, ut caderet supinus. ¶ Trãsfugio, transeundo fugio ab uno ad aliu locum μεταφεύγω. Vide transfuga, qui à hostes fugit. Livius lib. 1: Sextus filius ejus, qui minimus ex tribus erat, trãsfugit ex compacto Gabios. Sallust. in Cic. Modò hanc, modò illam partem in rebus maximè transfuga. Habent autem hæc omnia fu syllabam in præsenti correptam.

Fŭgĭens pro Reo in libris sordidioribus ponitur, Græca conjectandine, qui φεύγοντα vocant. ἀποφεύγοντα, ἀποφυγόντα. Accusatum & reum fugitivum in l. 2. C. de juramento calumn. Non aliter neque arborem neq; fugientem in primo exordio litis, exercere certamina. Item paulò pòst: Minimè potest tale factum pœnam remitti, sed omnimodo nos & ab actore & a fugiente exige. Hotomanus.

Fŭgĭo, as, pen. corr. n. p. Fugio, vito, declino. [נוס נרח ברח ברה. Gall. *Fuir, fuyant, s'enfuir, se sauver.* Ital. *Schifare, fuggire, fuggire in diverse parti.* Germ. *Fliehen oder eine Flucht thun, sich vnd die Flucht nehmen.* Hispan. *Huir, o apartarse de otro.* Pol. *Vciekaiąc.* Vng. *Futosk.* Ang. *To flee or runne away.*] Plaut. in Asin. Heracli notnet fugitare cum illo: ut Evanch. fugitando fugat. ne quis me agnosceret. Apul. Hucusque illuc fugitando, additabulum tandem pervenit.

Fŭgĭtans, participiũ, studiosè fugiens: [Vn. Fugió.] quo usus est Terentius in Phormione: Heras meus (inquit ibi Geta) liberalis est, & fugitans inimicorum. φεύγων.

Fŭgĭtĭŏr, verbale, Pro eo qui fugit. [נס נרח ברח ברה. Gall. *Fuyard, fuyart, couard.* Ital. *Codardo, fuggitivo.* Germ. *Ein Flüchter.* Hisp. *El que huye de otro.* Pol. *Vciekaiący.* Vng. *Futo.* Ang. *He that runneth away.*] Plautus in Trinummo: Credo actem fugitorem fore.

Fŭgĭtīvus, a, um, p. Ipse fugiendi actus. [אבוס נוסה מנוסה. Gall. *Fuite, exil, banissement.* Ital. *Fuga.* Germ. *Flucht.* Hisp. *La huyda de los que huyen.* Pol. *Vciekanie.* Vng. *Futás.* Ang. *Flight, a running away.*] Virgil. 5. Aeneid. Insequitur cumulo præceps Gyas, isque ferebat Per medios fugitivus aquas. Idem 4. Aen. eid. Frondentesq; ferant ramos, & robora sylvis Infabricata fugæ studio. ¶ Aliquando eriemus. Virgil. 11. Aeneid. dimitte fugam, & reconminus æquo Mecum crede solo. Quo in loco Servius fugam pro celeritate interpretatur. Idem fugam pro cursu ponit: vel qualis equus Threissa fatigat Harpalice, volucremq; fuga prævertitur Hebrum. Et Quintilianus navigationem dixit fugam, & naves fugientes, quæ velocem faciunt cursum. ¶ Aliquando fuga dicitur impetus, autor est Nonius, citans illud Virgilii: Ille volat, simul arva fuga, simul æquora verrit. ¶ A fuga, sive à fugiendo, fiunt composita Perfuga, transfuga, lucifuga, nocti fuga, Talifuga, lucifuga: quæ omnia exponuntur per participium fugiens ut, Perfugiens, transfugiens, lucem fugiens, & sic de cæteris.

Fŭgālĭs,

Fugalia [Pol. Vrjsk.] Augustinus lib. 2. de Civitate Dei ca. 6: Nec cum fugalia celebrarentur, effusa omni lenitia turpitudinum, & vere fugalia, sed pudoris & bonestatis: Vives ibidem: Fugalia vel fugalia à Fugia dea Romana, quæ sic lætitiæ dea à fugatis hostibus, nuncupabatur, ut ait Varro 5. de lingua Latina.

Fŭgax, acis, om. t. Qui facile fugit. [בריח *bariach, fugitivus.* Gal, *fuyard, qui s'enfuit volontiers.* Ital. Fugace, *fuggace.* Germ. Flüchtig, *geneigt zu fliehen, scheu.* Bel. *Fuytich.* Hisp. *Lo que huyr suele à menudo.* Pol. *Zbiegi.* Vngar. *Futasra, ragyogo fenn.* Ang. *That vseth to flie, readye to flie or fle away.*] Hujusmodi enim verbalia in ax, habitum important actus nec verbum significant: ut edax, & bibax. Virgilius 10. Aeneid. Si fatè fugacem Conspexit capream. Plinius libro 10. cap. 32. Turdorum hoc unum genus natura, ut fœcundiores essent fugaces earum quam sortes. ¶ Invenitur tamen aliquando passivum pro fugiens. Virgil. libro 11. converso fugax aufertur habenis. ¶ Apud eundem libro 10. etiam legitur pro velocis prolem Doricaonis Ecbrum Sternit humi, cum quo Latagum, Palmumque fugacem. Quo in loco Servius interpretatur fugacem pro celeri & veloci. ¶ Accipitur etiam fugax pro non durabili, aut quod citò præterit. Sic Horatius libro 2. Carm. vocat annos fugaces, quòd citò elabantur. Sic etiam Plin. mala Perfica vocat fugacia, quòd dura non sint, decerpta quæ facillimè corrumpantur. Sic enim ait libro 15. cap. 12: Pretiumque singulis jam trecenum nummum fuerit: nullius majore: quod miremur, quia non aliud fugacius. Longissima namque decerpto adduratio est, cogitque se vecundari.

Fŭgacissimus, Superlativus. [Pol. *Vm bardzo rad vzyska.* Vng. *Igen fyrhetsen, igasan.*] Seneca epist. 77: Ipsa enim fugacissima se nihil semper prodit, ut fugax bonis vitæ dicit.

Fŭgacitas, tis, f. t. quod modò significat inclinationem ad fugam, modò inhabilitatem & brevitatem alicujus rei: ut, fugacitas temporis, fugacitas ætatis. [Pol. *Zbiegnie.* Vng. *Futasra vale hayla vdvosag, gyakran elenyesző.*]

Fŭgitivus, a, um. Qui fugit. [בריח *bariach, fugiens.* Gall. *Fugitif, qui s'enfuit volontiers.* Ital. *Fuggitivo, fuggente.* Germ. Flüchtig, *der entweicht, der flieht, der sich verbirgt.* Bel. *Vluchtich.* Hisp. *Cosa que suele esconderse de hazer.* Pol. *Tenktory vmiye vciekać.* Vngar. *El futo, szökés, hadozó.* Ang. *Fugitive, not abyding, gladly running away.*] Unde fugitivus servus dicitur, qui à domino ea mente recedit ne ad eum redeat, etsi mutato consilio ad eum revertatur: quive extra domini domum fugæ causa, ut se à domino celaret, manet. Idem qui eò se confert, unde eum dominus recuperare non possit, aut abducere. Qui autem incendium, ruinam, hostem, aut præceptorem, cui in disciplinam traditus erat quave ex causa eo utebatur, fugit non fugitivus dicendus est. Plaut. in Menæch. Homines captivos qui catenis vinciunt: Et qui fugitivis ferris indunt compedes. Idem in Capt. Agite, haud nos decet fugitivos imitari. Fugitivum argentum, Terentius in Hecyron. Fugitivus lapis, Plinius lib. 36. cap. 15. Fugitiva gaudia hoc est fugacia, quæque citò evanescunt, & abeunt, neque in curant. Martialis libro 7: Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe. Idem libro 1: Gaudia non remanent, seu fugitiva volant.

Fŭgitīvus, ūs, apud antiquos fugitivorum servatarum reductor, qui eam operam professi erant, ut fugitivos investigatos reducerent. [*Quyadchgego.* Gall. *Qui se mesle de rechercher les serfs fugitifs, et de les reconduire à leurs maistres.* Ital. *Che va cercando i servi fugitivi, et gli riconduce à i padroni.* Germ. Der die flüchtigen oder ausgelossen Knecht sucht und sie jr jren herren wider bringt. Hisp. *El que busca los siervos huydos.* Pol. *Tenktory vciekły gwałtem, y do woley powracaiący.* Vng. *Szökik, bujdosó szolgákat keresztelő.* Ang. *That bringeth againe fugitive seruauntes.*] In Pandectis in l. Si apud te. Præscip. verb. Nos enim ambo peccatum, ego & fugitivarius deposuimus. Varro hoc verbo metaphorica quodam modo usus est, quum in epistolis libro 3. cap. 14. Idaneus sub dio fumendus est locus cochlearis, quem totum circum aqua claudas, ne quas ibi paluetis ad pabu, nõ liberos earũ, sed ipsas quærat: aqua in quam claudendæ, ne fugitivarius sit parandus: id est, ne si locus fugæ pateat cochleis, cogatis pro ista tanquã fugitivos servos, & cochleas fugitivas plectere, & ut minister reprehensorum. Budæus in Annotationibus.

Fŭgo, as, atĭ, p. in fugam converto, pello, propulso. [בריח *bariach, fugio.* הביס *hbis, opprimo.* Gall. *Chasser, mettre en fuite.* Ital. *Cacciare, mettere in fuga.* Germ. Studtig machen / in die flucht bringen. Bel. Verjaghen/in vluchtich brengen. Hisp. *A hazer huyr.* Pol. *Zagonyć, vganiam.* Vn. *Elfutamtom, elvadw.* Ang. *To chase away, to put to flight.*] Plautus in Amph. ibi nunc meus pater Memorat, legionem hostium ut fugaverit. Plinius libro 11. cap. 31: Vultures unguento qui fugatur, alios appetunt: odorem. Lactantius libro 1: Saturnus quum fugatus esset à filio.

Fulcĭo, is, si, tum, act. q. Munio, sublento, sarcio. [סמך *samach* משען *mishaõ, legnolo, stegno.* Gall. *Appuyer, estayer, soustenir.* Ital. *Sostenere, sortigliare.* Ger. Vnderstützen / vnderstellen / befestigen. Bel. Onderstetten, onderstellen. Hisp. *Sostener, sostener, fortificar.* Pol. *Podpiranie, wsporzenie.* Vn. *Nogtamasjem.* Ang. *To prop, or vnderstay and make fast.*] Iuvenal. Satyr. 3: Nos urbem colimus tenui tibicine fultam. Martialis libro 2: Fulcitur testa fagina mensa mihi. Cicero 4. Acad. Sed quid eos colligam, quum habeam Chrysippum qui fulcire putatur porticum Stoicorum? Idem post red. in Senatu: Horum cõsulum ruinas, vos Consules vestra virtute sustinuistis. ¶ Hujus compositum est Suffulcio, ire exercise. Varro: Ut majoribus pertica sustulit vites, auras non permolecant. 104.

Fulcīmentum, ti, n. s. Quod aliquid fulcit & sustinet. [משען *mishaõ* משענת *mishõbia, legnolo, stegnolo.* Gall. *Appuy, Estay, soustenement.* Ital. *Sostegno, sostenamento.* Ger. Ein Vnderstützung / auffenthalt. Bel. Een stutsel/een steuninge. Hisp. *Sustentamiento.* Pol. *Podpora.* Vng. *Tamasz.* Ang. *A prop, a stave.*] Plaut. in Trin. Quid ego nunc agam, ni hunc Parcum Confringam, & clypeũ ac cortium accommodem, fulcimenta, tubeam suppingi soccos?

Fulcīmĕn, ĭnis, n. p. Sustentatio. [משען *mishaõ* משענת *mishõbia, legnolo, stegnolo.* Gall. *Soustien, appuy, Estayement.* Ital. *Sostenimento, sostegno.* Ger. Vnderstützung / auffenthaltung. Hisp. *Sostenimiento.* Pol. *Podpornie, opasc.* Vn. *Tamasz.* Ang. *A bolstering vp, a propping.*] Plinius libro 36. cap. 25: Cyzico & bulenterion vocant: vestibulum amplum sine tecto clavo, ita disposita contignatione, ut extent trabes sine fulcimine, ac reponantur. Plinius in epistol. Nam fulcire ad substructiones, quibus lubricè insistitur, non tàm sirma mihi, quàm lumptuosè videntur. Columel. 1. 2. cap. 3: Sed & pro futura & subfructione fungentur adversus ea, &c.

Fŭlĭgo, ĭnis, [Polon. *Mgla.* Vngar *Tamasz.*] Cornelius Fronto de Nominum verborumque differ. fulcio dum fi, fulcura cùm facta est.

Fŭlcrum, cri, n. s. Quo lectus sustinetur, à fulciendo dictum. [משען *mishaõ* משענת *mishõbia, legnolo.* Gall. *Soustenement, le bois d'vn lit, le chevet.* Ital. *Sostenimento, piede che sostenta un letto.* Germ. Ein Stutz ein Bensfoll. Belg. Corsse. Hisp. *El pie de la cama.* Pol. *Nogi y wezgłowie.* Vng. *Tamasz.* Ang. *A prop or shore, a bolster.*] Virg. 6. Aeneid. fulgent genialibus altis Aurea fulcra toris. Gell. lib. 20. cap. 15: Neque apud ejus lecti fulcrum caput esse cum strue aut ferro oportet. Sueton. in Claudio: Adhibebat omni cœnæ & liberos suos cum pueris, puellisque nobilibus, qui more veteri ad fulcra lectorum sedentes vescerentur.

Fulgĕo, ges, si, gĭre, n. C. à φλέγω deducitur, quod apud Græcos flammam significat, splendeo, fulguro. [בהל *bahal* זהר *zahar.* Gall. *Reluire, reflandir.* Ital. *Risplendere.* Ger. Scheynen/glentzen. Bel. Schynen/blinckẽ. Hisp. *Resplandescer.* Pol. *Lanczic, świecic.* Vng. *Tündöklem, ragyogok, villámlom, villámlok.* Ang. *To glister or shyne.*] Lucan. 1. refulget gemma toris, & jaspide fulva supellex. Cicero in Cæc. Qui nitent unguentis, qui fulgent purpura. Liv. 2. ab Vrbe: Vt primò statim cõcursu inter se pugnæ armis, micantesque fulsêre gladii, horror ingens spectantes perstringit. ¶ Accipitur etiam fulgere pro fulgurare. Cic. 2. de Nat. deor. Hunc etiam augures nostri, quum dicunt: Jove fulgente, tonante, crediderunt etiã: Cœlo fulgente, tonante. Idem in Vatin. Jove fulgente, cum populo agi nefas esse. ¶ Fulgere, pro ferire jussi dicebant, autore Festo Pompeio unde fulgur dictum est. ¶ Hujus composita sunt Affulgeo, alluceo, συλλάμπω. Liv. Et navium species de cœlo affulsisse. ¶ Confulgeo, simul totus fulgeo. Plaut. in Amphyt. Ardere cœpit, ædes ita tum confulgebant. ¶ Effulgeo, splendorem emitto. ἀπολάμπω. Præfulgeo, vide suo loco. ¶ Refulgeo splendorem reddo. Persius in præfat. sui Poem. Quòd si dulcis spes refulserit nummi, Corvos Poëtas, &c.

Fulgētum, ti, n. s. fulgur: hoc est, luxilla, seu vibratio luminis, quæ ante cernitur, quàm tonitruum audiatur, quòd simul fieri certum sit. [ברק *barak, fulgur, coruscus.* Gal. *L'eclair que suit le tonnerre.* Ital. *Lampo, baleno.* Ger. Ein Blitz/ Wätterleich. Bel. Den blixem/wederstraal. Hisp. *Resplandor del relampago.* Pol. *Błyskawica, błysk.* Vng. *Villámlás.* Ang. *The lightning that the thunder maketh.*] Plin. l. 2. c. 43: Hinc nasci procellas, & ex nube lucescere flammis, aut vapor, tonitrua edere, erumpat ardẽs. fulmina si longiore tractu nitescant, fulgetra: his findi nubẽ, illis prumpi. Ibidẽ ca. 54: fulgetru prius cerni, quàm tonitruũ audiri quum simul fiant, certũ est: nec mirum, quando lux sonitu velocior.

Fulgetrātus, a, um, p. [Vn. *Villamlen.*] Idem Plin. l. 28. c. 2: Fulgetratæ pappymis adorare contentus Gentium est.

Fŭlgo, is, si, sum, tertiæ cõjugationis, fulgeo. [זהר *zahar* בהל *bahal.* Gall. *Reflandir, reluire.* Ital. *Risplendere.* Ger. Scheynen/glentzen. Hisp. *Resplandescer.* Pol. *Lanczic, świecic.* Vn. *Villamsem, tündöklem.* Ang. *To glister or shyne.*] Virgil. lib. 6: Illæ autem, paribus quas fulgere cernis in armis, Concordes animæ, &c. Ad eundem etiam modum effulgo dicebant pro effulgeo. Idem: auroque effulgere fluctus.

Fulgŏr, ōris, penult. prod. m. c. Splendor, [ברק *barak* נגה *nogah.*

rak. ratag. Gall. *Resplendissoir, luire, clarté.* Ital. *Splendore.* Germ. *Glantz, glantz.* Hispan. *Resplandor.* Pol. *Cyskanie, glanc.* Vng. *Tündökles, fenlés, villámlás.* An. *A glitbering, brygnes.*] Plin. lib. 9. cap. 13. Speculorum fulgor aspectu ipso hebetatur. Virg. 5. Aeneid. -maculosus & asto Squamam incendebat fulgor. Cic. 6. Verr. Cujus fulgore eo lucere arq; illustrari Jovis Opt. Maxim. templum, opertebat. ¶ Accipitur etiam fulgor pro fulgure. Cicero de Div. Quum autem fe in nubem inquerint, ejusque tenuissimam quamque partem expresserint dividere, ac dilacerare, ejque crepitus facere & vehementius, tum & fulgores & tonitrua exire: si autem nubium conflictu ardor expressus se emittere, id est fulmen.

Fulgĕo, gēris, penult. corr. ui. fulgetum, fulgor. [ברק *barak.* נגה *nagah.* Gall. *Reluire.* Ital. *Lampo, balenare.* Germ. *Ein Blitzen.* Hisp. *Relampago.* Pol. *Błyskawica.* Vng. *Villám.* Ang. *The lightening that the thunder maketh.*] Differt autem à fulmine, teste Seneca libro 1. Natur. quæst. quòd fulmen dicatur, quum ignis cum impetu fulgurationem, quum ignis tantùm extenditur. Unde domum fulmine accensam dicimus, non fulgure. ¶ Et enim fulgur, nihil aliud quàm splendor ipsius fulminis: fulmen autem, ipsum tonans. Virg. neque tamen ignem esse constat, illud tamen interest, quòd fulgur tantum emicans non habet, ut ad terram possit desilire. Plinius lib. 2. cap. 43. Quòd si fumul rupit, ardorem, exanclique & ignem habuit, aut posita concepit, fulmen est. Hæc sunt naturalium causarum tentationes, fulgura ex duorum collisione gigni in materiem fulmini duriorib. quos quum compleverit, medios ex his ignis exiens cubitat, atque ex eo fulgure patrem & tonitrua magire, tonitrum sui rectorem indicare, & fulgura excussum unius claritate. ¶ Fulgur expetivi, aspectu nimium. De minus inanibus eorū qui lædere non queant. Fulgur enim, qui fulgure quadā e vaculorum nicentū vibratione, aut exigua redditur, occasionem vulneris habet, graves modò cernat. Dogmaticus.

Fulgūrālis, e. ad fulgura pertinens. [ברקים *barakim.* Gall. *Du fulgure, de la foudre.* Ital. *Del lampo.* Germ. *Das gehört zum Blitz.* Hisp. *Cosa perteneciente al relampago.* Pol. *Błyskawicy.* Vng. *Villámlásbeli való.* Ang. *Pertayning to lightening.*] Cic. 1. de Divin. Quod Haruspicum declarant & aruspicini, & fulgurales, & rituales libri, nostri etiam Augurales hanc ell, libri qui de fulgurum inspectionibus tractant.

Fulgūrĭtās, ātis, f. r. [ברק *barak.*] Nitatio fulminis. Vn. *Villámlás vala mi.*] Luc. l. apud Nonium. Leporum is cum claram, & fulgurantem arborem Aetnæ pinum esse, & obtulerunt.

Fulgŭro, as, penult. corr. act. p. Fulgur emitto, fulgeo, coruisco. [ברק *barak.* נגה *nagah.* Gall. *Eclairer, faire éclair.* Ital. *Folgorare, balenare.* Germ. *Wetterleuchten, Blitzen.* Bel. *Weerlichten: bliksemen.* Hisp. *Relampaguear.* Pol. *Błyskać.* Vng. *Villámot fúnak.* Ang. *To, and forth lightening.*] Plin. lib. 18. cap. 35. Quum ex omnibus quatuor partibus ventibus fulgurabit. Idem lib. 9. cap. 35. Si fulgurem, comprimi cochlos.

Fulgūrātĭo, fulgurandi actio. [ברק *barak.* חזה *chazah.* נגה *nagah.* Gall. *Eclair, éclairement, éclairer, éclairement.* Ital. *Lampeggiare.* Germ. *Blitzen.* Hisp. *Cosa de relampaguear.* Pol. *Błyskanie.* Vng. *Villámlás.* Ang. *The lightening of thunder.*] Senec. 2. Nat. quæst. Fulgurationes illorum ignem, fulminum eruunt.

Fulgūrātŏr, ōris, m. i. Fulgurum inspector est & intergres, teste Nonio Æquensis. Cato de moribus Claudi Nerocis: Aruspicum fulguratorumq; aliquis adduc at. Cicer. 2. de Divinat. Nonne interest, qui eadem ratione & aruspices, & fulguratores, & interpretes ostentorum?

Fulgūrĭo, is, pen. corr. act. q. Fulgur jacio. [ברק *barak.* נגה *nagah.* Gall. *Faire éclairer, frapper de foudre.* Ital. *Fulgurare, balenare.* Germ. *Blitzen.* Hisp. *Relampaguear.* Pol. *Błyskawicę.* Vng. *Villámlok.* Ang. *To, and forth lightening.*] Nævius apud Nonium. Sancta sanctum cæro fulgurivit Jupiter.

Fulgurītus locus dicit, fulmine ictus, qui Tusci diis religiosus putabatur: quòd cum Deus filii dicasse videretur. Auter Festus. Seneca Quæst. natur. 2. cap. 21. Quid quod omnibus fulgurito odor sulphuris est.

Fulgūrītus, a, um. Pro fulgure positus. Gell. Plaut. Trin. -nā fulgurita illunc Alcmænæ abstrahe, luctus mortium exigua accumulé.

Fulmĕn, ĭnis, n. t. Ignis è nubibus cum impetu decurrens. De cujus vocis ratione paulò antè in dictione FVLGVR. [ברק *barak.* נשק *nashak.* Gall. *Foudre.* Ital. *Folmine, fuoco.* Germ. *Strahl.* Hisp. *Rayo que cae del cielo.* Pol. *Piorun.* Vng. *Mennykő.* Ang. *The lightening, a thunderbolte.*] Liv. 1. ab Urbe. Aventinu fulmine percussus, regnum per manus tradidit. ¶ Ponitur aliquando pro vi & impetu. Cic. ad Papyr. Infantem tibi videris, quòd inanibus verborum meorum, ut fulmina? Idem 2. Tusc. Nam si omnia fugiendæ turpitudinis, adipiscendæque honestatis causa faciamus, non modò fimulos dolotis, sed etiam fulmina fortunæ contemnamus licebit.

Fulmĭnĕus, a, um. [ברקים *barakim.* נשק *nashak.* Gall. *De foudre.* Ital. *Di fulmine, di fuoco.* Germ. *Das gehört zum Strahl.* Hisp. *Cosa del rayo del cielo.* Polon. *Piorunowi.* Vng. *Menykövi való.* Ang. *Belanging to lightening, of lightning.*] Ovid. 2. de Pont. Et qui fulminea tegit hæc sine igne domos. Fulmineus os apri hoc est vio centum, scilicet unius modo obvia quæq; proterentes. Ovid. 2. Fast. Sicut aper longe sylvis latratibus actus, Fulmineo cuneos stridit ore canes.

Fulmĭno, as, are. act. p. Fã fulmen jacere, vel fulmine uti. [ברק *barak.* נגה *nagah.* נשק *nashak.* Gall. *Foudroier, foudroyer.* Ital. *Folmare, fulminare.* Germ. *Strahlen schiessen.* Bel. *Den bliksem schieten.* Hisp. *Herir con rayo del cielo.* Pol. *Piorunem rzucać.* Vng. *Menykövel megvón.* An. *To lighten, to throw out lightenings.*] Senec. Major est ignis ad fulgurandum, quàm ad fulminandum quo usi sumus. Plin. lib. 2. cap. 5. Fulminantem, pejerum Jovem.

Fulmĭnŏr, āris, p. fŭi, fulminari passivum. [Vng. *Menykövel megvétetem.*] Cornutus in Pers. Sat. 2. Cui tus fulminatæ arbores, quam rutæ domestica.

Fulmĭnātŭs, a, um, Fulmine ictus. [ברקים *barakim.* Gall. *Foudroyé, frappé de foudre.* Ital. *Fulminato dal cielo.* Germ. *Mit dem Strahl geschossen oder getroffen.* Hil. *Herido con rayo del cielo.* Pol. *Piorunem rażony.* Vng. *Menykövel megvétetett.* An. *Stricken with lightening.*] Plin. lib. 2. cap. 54. Vulcera fulminis ocium. Gigil. ova.

Fultrĭcŭla, æ. pro. cor. f. p. [מסעדים *masadim.* Gall. *Vieux fauteuil, ancien appui de siege.* Ital. *Seggia.* Germ. *Ein Lehnstuel oder Lehnbanck.* Hisp. *La cuesta con respaldo.* Pol. *Stolec.* Vng. *Szék.* Ang. *A chaire.*] Aves illi quoque, quæ gaudia non à mutûm ex colore dicta Gaudri pica, quæ nigro, aut certè à fuligine colore dicta Gaudri pica, quæ nitori, fragisque amplexibus. Jo. Secundus ex picus, Garrulæque voce clangor, nimia mansuescens cum pectore edomuit. Virg. loro a Georg. In cocto lacuna fultrat. Plin. lib. 18. cap. 31. Fuligo volumen conchæ adhærescentis, celeberrimi ostrei fese, aut arenæ laburnamen, tempestatis hyemi fert. Rem quoque quæ in tralatitiam vocales, & fulica manu nō clangens. ¶ Fulgunt & fulsit in eadem significatione enunciatum, apud Ciceronem, lib. 2. de Divinat.

Fŭlĭgo, pen. prod. gĭnis, N. gnum. Illud excrementum, quod ex fumis camini aut furnis adhæret, à fuvendo dicitur, nigrum colorem nomen habens. [פיחה *Apeiah.* Gall. *Suye.* Ital. *Fuligine, suvero.* Germ. *Ruß.* Bel. *Roet.* Hisp. *Hollin del hogar.* Pol. *Sadza.* Vng. *Korom.* Ang. *The soote of a chimney.*] Plin. lib. 35. cap. 6. Adulteratur fumo, balnearumq; fuligine. Col. lib. 1. cap. 6. Quum à fumo & fuligine fœdior olea conspicitur. Cic. 2. Phil. Ideamne quia fuligine amictus, reliquis debito capitolia præcurrat Senatûs? ¶ Hinc Fuliginatus.

Fŭlix. Vide FVLICA.

Fŭlo, as, are. Qui purgandæ, politionisve vestimenta accipiunt à lixis à fovendis aqua calida vestibus. [כבס *chabas.* Gall. *Foulon.* Ital. *Purgatore, purgare.* Germ. *Ein Walcker.* Bel. *Een walcker.* Hil. *Es perchero cada uno de quien recibe los paños para limpiarlos.* Pol. *Kuśnierz, płuczkarz, wełniarz.* Vng. *Fullónak.* Ang. *A fuller.*] Plautus in Persa. Cras mihi pocandus fullo est. Plinius lib. 16. cap. 44. Quod notatur & in spuma fullonia hippophaëstos.

Fullōnĭcus, a, um. [כבוסים *chabusim.* Gall. *Du foulon.* Ital. *Di fullone.* Germ. *Des Walckers.* Bel. *Van een walcker.* Hil. *De perchero cada uno de quien recibe los paños para limpiarlos.* Pol. *Kuśnierski, płuczkarski, wełniarski.* Vng. *Fullónak való.* Ang. *Of a fuller.*] Plautus in Persa. Cras mihi pocandus fullonicus est. Plinius lib. 16. cap. 44. Quod notatur & in spuma fullonia hippophaëstos.

Fullōnĭcus, æ, um. Qui ad fullonem pertinet. [כבוסה *chabusah.* Gall. *De foulon.* Ital. *Di fullone.* Germ. *Des Walckers.* Hisp. *Cosa perteneciente al batanero, o tundidor.* Pol. *Kuśnierzowy.* Vng. *Fullónéi való.* Ang. *Of a fuller.*] Plautus in Persa. Cras mihi pocandus fullonicus est. Plinius lib. 16. cap. 44. Quod notatur & in spuma fullonia hippophaëstos.

Fullōnĭo, ōnis, f. Qui fullonis officinam habet. [כבסים *chabasim.* Gall. *Foulonnier, foulonnerie.* Ital. *Folloni, fullone.* Germ. *Walckerey.* Hisp. *Batanero, batanería.* Pol. *Kuśnierz, kuśnierstwo.* Vng. *Fullónné.* Ang. *A fuller.*] Plautus in Aulul. Stat Sullo, phrygio auritus fullonius. Plin. lib. 28. cap. 6. Varus vitulis pudagris medetur, argumento fullanū, quos ideo secari eo morbo negant.

Fullonĭcus, a, um. Qui ad fullonē pertinet. [כבוסה *chabusah.* Gall. *De foulon.* Ital. *Di fullone.* Germ. *Des Walckers.* Hisp. *Cosa perteneciente al batanero, o tundidor.* Pol. *Kuśnierzowy.* Vng. *Fullónéi való.* Ang. *Of a fuller.*] Plautus in Persa. Cras mihi pocandus fullonicus est. Plinius lib. 16. cap. 44. Quod notatur & in spuma fullonia hippophaëstos.

Fullōnĭo, ōnis, f. Fullonis officinam habet. [כבסים *chabasim.* Gall. *Foulonnier, foulonnerie.* Ital. *Folloni, fullone.* Germ. *Walckerey.* Hisp. *Batanero, batanería.* Pol. *Kuśnierz, kuśnierstwo.* Vng. *Fullónné.* Ang. *A fuller.*] Plautus in Aulul. Stat Sullo, phrygio auritus fullonius. Plin. lib. 28. cap. 6. Varus vitulis pudagris medetur, argumento fullanū, quos ideo secari eo morbo negant.

Fullōnĭus, a, um. Qui ad fullonē pertinet. [כבוסה *chabusah.* Gall. *De foulon.* Ital. *Di fullone.* Germ. *Des Walckers.* Hisp. *Cosa perteneciente al batanero, o tundidor.* Pol. *Kuśnierzowy.* Vng. *Fullónéi való.* Ang. *Of a fuller.*] Plautus in Persa. Cras mihi pocandus fullonicus est. Plinius lib. 16. cap. 44. Quod notatur & in spuma fullonia hippophaëstos

Fulvisster, Cic. li. 7. epist. ad Attic. 12: Philotimus negat Cn. Pompejum tenere quod sequitur, est fulvister: id verò est, imitatur Fulvium Pompejanorum studiosum, rumoresque fictos, qui de secundis Cæsaris rebus ferunt or, prædicantem. Sic ille antiquus apud Festum versiculus: Aut hic formaster, aut lætatter parvulus, explicari volebat debere, de eo, qui formolum aut lætantem hominem suum: formus lingua antiqua est calidus, unde & formosus: & lætum imitaretur, talemque ostendere se vellet & fingeret.

Fulvus, vi, um. f. Color dicitur qui ex luteo & viridi videtur esse mixtus, in aliis plus viridis, in aliis plus ruboris habens [להב יאר] יעראקרק ירקרק, rufus. Gall. Fauve, de subrubicundo ou d'un brun rouge. Ital. Color di leone, rosso giallo. German. Gelbgrün. Belg. Geelachtigh, tevet verwe. Hispan. Color Leonado, rosso. Pol. Zołtawy. Vng. Vörhösbeszinü. Ang. A dapple yallow lyk gold or copper.] Nam & aquilam fulvam dicunt Poetæ, & fulvum aurum, & arenam fulvam, & leonem fulvum: cum tamen res colore non nihil differant. Quinetiam jaspidem fulvam variis quasdam in locis constat esse virides coloris. Virg. 4. Aeneid. atque illi mens constat esse virides coloris. Virg. 4. Aeneid. atque illi mens sidelaces, jaspide fulva fulva erat. Val. Flaccus: Jaspide fulva, cui nitidum, salvaque caput nec tentatur oliva.

Fumus, mi, m. f. Vapor ingens ex igne exhalans: à colore fulvus: hoc est, nigro dictus. [עשן kaschan, עשן עשן. Gall. Fumée. Ital. fumo. German. Ein Rauch. Bel. Een Reuk. Hispan. Humo. Pol. Dym. Vng. Füst. Ang. smoke.] Fumus libro 12. cap. 13: Tradunt fumum juniperi arboris contra igna alia refrenare dicho. Ovid. 2. Metamorphos. validoque involvitur undique fumo. Virgilius 2. Aeneid. nullaque undantem pulvere fumum. Cicero in Pisonem: Pulvis per dies multos in ingentem fumum ardore atque æstumo. ¶ Accipitur per translationem fumus pro splendidis & magnis hominum politicorum rebus, quæ tamen caren: effectu. Inde vendere fumos dixit Martialis, pro efficiendum, quod nullum est, & simulare apud principem gratiam, precio vendere. Hinc fumosi homines fumi vendendi dicuntur: qualis ambiguis deprehensus fuit Alexandri Severi tempore Taurinus quidam: cui quum nihil apud principem aut gratiæ aut autoritatis valeret, timulata tamen principis amicitia, non modica clientes pecunia emungebat. Sed tandem deprehensio fraude, et cum in scipsum de ecclesiæ pecunia, alligatus palo sub principis, viridium lignorum fumo est enecatus: pronunciante præcone. Fumo perit, qui fumos vendidit. ¶ Fumum fugiens, in ignem incidi. ἐκ καπνοῦ εἰς πῦρ. ex fumo in flammam. Quo uti licebit, quum malum aliquod fugientes, in longè gravius incidimus. ¶ Sacrum fit e fumo, ἐκ καπνοῦ ἱερὸν. De minimum tenui convivio, & in quo nihil cultûs opponi appareat. ¶ Fumi umbra. καπνοῦ σκιά. Proverbium hyperbolicum. ¶ Fumi umbra, qui libet vili. Sophocles in Antigone.

Fumĭfer, ra, um. f. Locus ubi vina fumo condiebantur. Martial. lib. 10: Improba Massilæ quicquid Falernia vincant, Accipit arentem quisquis ab ipse cadus. Non vina fumo præcoquebantur Massiliæ, & celeriùs vetustescunt, ut docet Columella lib. 1. cap. 6.

Fumĭfer, a, um. Quod fumum emittit. [עשן kaschio, עשן עשן. Gall. Fumeux, enfumé. Ital. Affumicato. Ger. Standige das gut Rauch gibt. Hisp. Cosa mucho humosa. Pol. Dymiasty, dymny. Vng. Füstös. Ang. smoakie, thick smoakie, smoke.] Cato de Re rust. cap. 130: Codicillos si cæpisti, & cætera ligna amurca cruda perliberato, & in Sole ponito: perbibunt. Generatim quæ fumosa sunt, & bene ardebunt. Idem cap. 37: Item infirma lapides excitabunt, & minùs fumosa fumosa existit. ¶ Interdum etiam fumosa molium dicitur quod fumo tinctum est. Unde ædes fumosa dicuntur à Virgilio: Colaque præterea fumosis deripe tectis. Et fumosæ imagines, à Cicerone, in Pisonem, quæ à nobilibus domi asservabantur, jure ob vetustatem fumo denigratæ. Sed vereor ne totum quid in re facinus aut miliæ, aut domi nobilitas ad honores errore hominem, commendandos fumosarum imaginum, quicum simile habere nihil præter colorem. Ad hoc etiam alludit Juvenalis, quum ait, Satyr. 8: Fumosos Equitum cum Dictatore maritos. Quinquam in quibusdam exemplaribus corrupte legatur fumosos. ¶ Apud Græcos καπνοῦ ἀκούειν dicebatur is, qui nobilitate claruit. Fumosæ imagines vitæ Proverbio dicebantur in eos qui jactabant veterem generis nobilitatem. ¶ Infumibulum, per quod fumus erumpit. καπνοδόχη.

Fumĭus, a, um. [עשן kaschen עשן עשן. Gal. Fumé, de fumer, fumeux. Ital. Pieno di fumo, che getta fumo. German. Rauchecht. Hisp. Cosa mucho humosa, ó que echa de sí humo. Pol. Dymny, pełny. Vng. Füstös. Ang. smokie.] ut, Vinum fumum hoc est, fumo condium. Martial. lib. 13: Fumea Massiliæ ponere vina potes.

Fumĭfer, ra, um. Fumum afferens, fumosus. [עשן kaschen עשן עשן. Gall. Rendant ou faisant fumée. Ital. Fumoso. German. Das da Rauch macht. Hisp. Humoso. Pol. Dym wydający. Vng. Füstöt adó. Ang. That maketh smoke.] Virgil. 9. Aen. Parte alia (horrendum visu) quassabat Hetruscam Pinum, & fumiferos infert Mezentius ignes. Fumosa nox, pro caligine è fumi densitate nascente. Idem lib. 8. de Caco: Faucibus ingentem fumum (mirabile dictu) Evomit, involvitque domum caligine cæca: Prospectum cupiens oculis glomeratque sub antro Fumiferam noctem.

Fumĭfĭcus, a, um. Fumum referens, fumosus. [עשן kaschio, עשן עשן. Gall. Fumeux, qui rend fumée. Ital. Fumicato, affumicato. German. Rauchecht. Hisp. Cosa humosa. Pol. Dymiasty, dymny. Vng. Füstös. Ang. smokie, that smoketh.] Plin. lib. 37. cap. 9: Sunt qui præterea Arabicas Indicas, Fumidasque chrysolitho illas laudes esse dicant. Idem lib. 14. cap. 22: Vina præterea supradicta, aceor, aut humidum vinum, aut piris adustio.

Fumo, as, avi, atum. Fumum emitto. [עשן kaschen, עשן עשן. Gall. Fumer, rendre ou faire fumée. Ital. Far fumo, fumare. Germ. Rauchen, gleben. Hispan. Hazer humo, humear. Polon. kurzyć, kadzić. Vulgar. Füstölök. Ang. To smoke.] Virg. 1. Aeglog. Et jam tum ma procul villarum culmina fumant: Cicer. 7. Verr. Quinetiam mercatores etiam nostros naves reliquerunt, & fumare aperiebantur, vel ut fas, quum è portu deorum spectum emittit instar fumi. Martial. lib. 12: Fumantem vivi salsamenta lavetis usi. ¶ Humus cum polorum est, fumo. penult. prod. quod est ad fumum sicco.

Fūmĭgo, as, avi, atum. act. p. Succo, fumum facio. [קטר ketter עשן עשן. Gall. Fumer, parfumer. Ital. Profumare, affumicare. Germ. Räuchen. Hispan. Echar de fumo, ahumar. Polon. kurzyć, kadzić. Vng. füstölök, füstöl ök. An. to perfume, or make a smoke.] Varro de Re rust. cap. 16: Vetus temporis & arboretum mala fumigationis arias in pace esse debet, fumigatas lenes. Hinc fumigare, pro fulcire. ἐπιφράσσειν.

Fūmĭfĭco, as, fumigo, suffio, suffitum facio. [קטר ketter עשן עשן. Gall. Fumer, parfumer. Ital. Fumicare, profumare. Germ. Ein Rauchwerk thun. Hisp. Sahumar. Pol. Kadzić, kurzyć. Vng. Füstölök. An. To perfume.] Plautus in Mil. Eique cur Arabico fumificem perare.

Fūmĭfĭcus, ca, cum. Quod fumum emittit. [עשן kaschio, עשן עשן. Gal. Fumeux, fumeuse. Ital. Che fa fumo. Germ. Das da Rauch macht. Hisp. Cosa que echa de sí humo. Pol. Dymiasty, dymny. Vng. Füstös. An. Making smoke, or fuming.] Ovid. 7. Metamorph. Fumificoque lacum nigrâ caligine implevit.

Fūmĭfŭgĭum. Fumum fugans. Vide VNIS.

Fūmĭlŭ, dat. f. p. Instrumentum è fumiculo fictum, quo fundantur hoc est, inflantur lapides. [נפח nafach, נפחים. Gall. Vessie. Ital. Trombe, fiondi. Ger. Ein Schmaltze Gebläsen. Belg. Een Smeltze. Hisp. La bomba para fundir. Pol. Trąba. Vng. fuvatyu. Ang. A bag.] Virgilius lib. 1. Georg. Stupea torquentem Balearis verbera fundæ. Vocat Poëta fundam Balearem, quòd duæ inter alias Baleares peritos in jaculis mittendis habitant funditores. Terentius in Eunucho: fundam tibi nummos velem dari, Ut illos procul hinc ex oculis ejiceres. ¶ Est & amentis piscatorii genus, quod in orbem spargitur, quod & reticulum dicitur volet. Virgilius 1. Georg.: funda jactu verberat amnem. ¶ Accipitur quandoque pro sacculo, seu marsupio: ita dicimus ut Lucio, in quo pecuniæ & alia gestantur. Macrobius: Quumque accessisset ad fanum, omissa in fanum pauperum munera, paucos denarios proculit, quos principi daret. Quod sæculi genus etiam reticulum vocatur. Horatius: Reticulum pauperis venalis inter ementis Turbe vehas humero. ¶ Aliquando pro crucio ex auro, sive alio metallo, qua gemmarum nectuntur, ut aurum omnibus marginibus amplectatur. Plinius: Fundæ inducuntur perspicuæ, ex quibus fabricetur orbiculus.

Fūndĭtŏr, oris, m. Qui fundas dimittit. [קלע kalla, קלעים. Gall. Qui jette de fonde pour combattre. Ital. Che combatte con fonde. German. Der mit Steten, oder Stingen kundet. Hispan. Hondero. Pol. Ten który puszcza kamienie. Vng. Parittyás. Ang. A slinger, that throweth with a sling.] Sallustius: ipse cum expeditis equitibus, ad hec funditorum & sagittariorum dextra manus. Cæsar: bell. Gall. Numidas & Cretas sagittarios, & funditores Baleares subsidio equitatui tui. Sic Liv. 1. bel. Pun.

Fūndĭtŭs, adv. Idem qui funditores, ἐφενδονητικῶς.

Fundāmĕntum. Vide FVNDVS.

Fundĭtus, & Funde. fundas. Vide FVNDVM.

Fundo, dis, fudi, fusum, act. r. effundo, emitto, diffundo, dispergo. [יסד iasad מוסד mosad יצק iatsak מסך nasach יסוך iasuch קדח kadach שפך schafach יסד iasad מוסד mosad יצק iatsak מסך nasach יסוך iasuch קדח kadach שפך schafach. Gall. Fondre, effondrer, verser, répandre. Ital. Spargere, sbargere, fondere. German. Giessen, ausgiessen. Bel. Gieten. Hisp. Derramar, esparzir. Pol. Lać, spuszczać. Vng. Öntök, öntök. An. To powre out.] Cic. 2. de Divinat. Fundere sanguinem è patera. Claudianus: & pectora fudit, Vina cadis. Et quia metalla quæ liquefacta fundantur, fundere etiam dicuntur artifices aliquem, quum effigiem alicujus arte fusoria, exprimunt. Plinius lib. 34. cap. 8: Theodorus qui labyrinthum fecit Samo, ipse se ex ære fudit, præter similitudinem mirabilem, fama magnæ subtilitatis celebratus. ¶ Aliquando

quando ponitur pro extendo. Cicer. Iustitia ipsa se fundit in cæteras virtutes. ¶ Aliquando pro profiterere, profligare, vincere. Virgil. 1. Aeneid. Nec prius absistit quàm septem ingentia victor Corpora fundat humi. Livius 1. ab Vrbe: Exercitum fundit, fusum persequitur. ¶ Aliquando abundanter præbere. Virgilius 4. Aegloga: Ipsa tibi blandos fundent cunabula flores. ¶ Aliquādo pro loqui. Virgilius 3. Aeneid. Talia fundebat lacrymans. ¶ Aliquando pro demittere, ut apud eundem: Ensisque à vertice flammam Fundit. ¶ Hujus compositum est Affundo, ad aliquid fundo, ἐπιχέω. Plinius: Exprimitur fons succus mollissimus, in pila tritis, affuso paulatim vino autem. ¶ Confundo, perturbo, opprimo, sive omnia in unum misceo, conjungo. συγχέω. Livius libro 1. ab Vrbe: Alterius in bis duo populi in unum confusi sunt. Virgilius libro 1. Quos nunc Ore Arethusa tuo Siculis confunditur undis: id est, conjungitur. Plinius: Et si miscentur, facilè confundunt colorem id est, perturbant. ¶ Circumfundo, circumeo, circumspargo. περιχέω. Apuleius: Atque eo liquore fabulum omne circumfudit. Virgilius 2. Aeneid. Undique visendi studio Troiana juventus Circumfusa ruit. ¶ Defundo, deorsum fundo, κατακχέω. Autor ad Herennium libro 2: Nam ut forte lavum in balneas venit, cœpit postquam defusus est, deficere. ¶ Diffundo, & Effundo, de quibus suprà. ¶ Infundo, in rem aliquam quippiam fundo ἐγχέω. Columella libro 12: Meriumque faucibus, si æstuaverint boves, infundet. Hinc Infundibulum, de quo suo loco. Infusum idem est Plinio quod Clyster, τὸ ἐγχεόμενον. ¶ Offundo, & perfundo, valde, sive per omnes partes fundo, spargo. διαχέω, διαπλέκω. Ovidius: Perfunditque genas lacrymis. ¶ Profundo, προχέω. ¶ Refundo, rependo, ἀναχέω, ἀνταποδίδωμι. Seneca: Id erat non tàm accipere beneficium, quàm refundere. Interdum restituo quod ipsius erat. Idem: Quicquid deceat ex meo, refundam. Interdum rejicio, ἀποχέω, ut Omnem culpam in te refundam. Interdum idem est quod Evomo. Plinius: Quod hesterna crapula ingurgitaverat, palam refudit. ἀναχέω. ¶ Suffundo, est suprà fundo, ac fundendo mitto. Columella libro 9. Latices & assiduos mole ad eos in fauces dimittitur, utrumque in os suffunditur. Plautus in Curcul. Mane suffundam aquulam. Interdum formosè spargo, ὑπερχέω. cùm infundo potiùs de intentionis parte dicatur. Virgil. 1. Georg. Ast si virgineum suffuderit ore ruborem, Ventus erit. Servius: Suffuderit, formosè habuerit. ¶ Hinc suffusio, morbus est oculorum, quem vulgò Cataractam vocant, ortum trahens ex vitioso humore intercluas tunicas collecto, visumque depravante, ὑπόχυσις, ὑπόχυμα. Celsus lib. 7. cap. 7. Suffusionis plures species sunt, quædam sanabiles, quædam quæ curationem non admittunt: nam si exigua suffusio est, si immobilis, colorem verò habeat maximè aquæ, vel ferè nitentis, & à tactu sensum aliquem fulgoris relinquit, spes superest. Si magna est, si nigra pars oculi, amissa naturali figura in alium vertit: si suffusionis color cæruleus est, aut aeri similis: si labat, atque hâc illâc movetur, vix unquam sucurritur. Hæc Celsus. ¶ Interdum Confundo, sive tabore perfundo. Cicero pro Inspergo potuit, ad Lentulum scribens: Novi animum cùm mihi amicissimum, tùm nulla in cæteros malevolentia suffusum. ¶ Suffundere frigidam. Vide in dictione Frigida. ¶ Superfundo, ἐπιχέω. Lactant. libro 6: Ferrum igitur protinùs tanquam igni aquam superfuderis. ¶ Transfundo, de uno vase in aliud fundo, spargo, immutove. διαχέω. Cato de Re rust. Vbi dies triginta præterierint, trans fundito, ita relinquito. Cicer. Dolabellæ: Libentiùs omnes meas laudes (si modò sunt aliquæ meæ laudes) ad te transfuderim, quàm aliquam partem exhauserim ex tuis.

Fūsĭlis, e, um, participp. conflatus, vel liquefactus, ut aurum, vel argentum fusum dicimus. [יצוק יתך מוצק מתך מסכה. Gall. fondu, répandu. Ital. Liquefatto, sparso. German. Gefloſſen/ausgegoſſen/ausgeſpreitet. Hiſp. Derramado, ò fundido en liquido. Polon. Vlany, rozpuſzczony, ſtopiony. Vngar. Öntetett. Ang. Poured out.] ¶ Interdum idem quod ex fusione confectus, ut quum statuam, aliúdve quid operis ex metallo quopiâ dicimus esse fusum. ¶ Aliquando idem quod dispersus. Cicer. de Orat. Genus lacertarum æqualiter tota in oratione fusum. Idem 13. Philip. Exercitum hostium cælum, fulmenque cognovimus. Idem 2. de Nat. deor. Extenuatum finitimus aër die ac nocte diffunditur, tàmque tum fusus, & extenuatus sublimè fertur, cùm autem concretus in nubes cogitur, &c.

Fūsè, adverb. Abundanter, & copiosè. [ἀφθόνως, πλουσίως. Gall. Au large, dans du large, amplement. Ital. Sparsamente, largamente, abondevolmente. German. Vberflüſſiglich. Hiſpan. Abondoſamente, largamente, copioſamente. Pol. Doſtatecznie, ſzyroce. Vng. Bőſ-ven. Ang. Largely, plentifully.] Cicero 3. de Finib. Potest id quidem fusè, & copiosè, & omnibus electissimis verbis, gravissimisque sententiis rhetoricè & augeri & ornari. Idem 4. Tusc. De cujus excellentia multa quidem dici quamvis fusè latèque possint, sed brevissimè illo modo.

Fūsĭlim, adverbium, Spatiùm. [ἀναπεπταμένως. Gall. En fondant. Ital. Sparsamente. German. Wolfluſſig/hin vnd her. Hiſp. Derramadamente. Polon. Wylewaiąc, ſtopiąc. Vng. Vſſa. Ang. Here and there, by pouring out.] Fusè autem, ut suprà diximus, significat late & copiosè.

Fūsĭo, ōnis, f. t. [יציקה יתוך מסכה. Gall. Fusion, répandement. Ital. Spargimento, fondimento. German. Gieſſung/oder außgieſſung. Hiſp. Obra de derramar, fundimento. Pol. Lanie. Vn. Töltés, ontás. Ang. A pouring out, a melting.] Cic. 1. de Nat. deor. Ipsumque mundum Deum dici esse, & ejus animi fusionem universam.

Fūsĭlis, e, penult. corr. omn. t. Quod fundi potest, seu quod fusum est, vel quod pronum est ad fundendum. [מוצק. Gall. Qui est de fonte, qu'on peut fondre. Ital. Che si può liquefare. German. Gieſſig/das iſt ſtrömen vnd gieſſen lāſſt. Hiſpan. Cosa que ſe puede fundir. Polon. Ktory ſie daie kuyc, moge być ſtopiony. Vn. Megöntheto, öntöli. Ang. That may be melted.] Vnde fusilia vasa dicuntur, & fusilia signa, quæ ex metallo aliquo fusa sunt. Ovid. 11. Metamorph. Fusile per rictus aurum fluitare videres. Col. lib. 6. cap. 33: Vel cum fusili fabricata separatim.

Fusōres, in ædificiis sunt qui ex metallo quopiam statuas, alíve opera fundunt. [פרסים. Gall. Fondeurs. Ital. Quelli che fanno statue d'metallo altri lauori di getto. Germ. Gieſſer ſchmeltzer. Hiſp. Hombres para echar en molde. Pol. Co kowaią rożnych rzeczy z miedzianych. Vng. Öntők. Ang. Melters.]

Fūsōrĭus, a, um. Quod ad fusionem hoc est, hujusmodi actionē pertinet. Ea quod fundantur, aut fundi potest. [מוצק. Gall. Appartenant à fondre. Ital. Pertinente à fondere. German. Dasjenige ſo man ſchmeltzen oder gieſſen kan. Hiſpan. Cosa tocante à hondir. Polon. Do ſpuszczenia należąca. Vng. Öntéshez való. Ang. Belonging to melting.] Int. Opus fusorium. Fusorium vas, in quo metalla liquefiunt. Ars fusoria, ars fundendi, conflandive metalla, operisque aliquid ex eis conficiendi. χωνευτική.

Fūsūra, æ, f. p. Fusio, liquefactio. [יציקה יתוך מסכה. Gall. Fonte. Ital. Fondimento. German. Gieſſung. Hiſpan. Aquello obra de hondir, fundimento. Pol. Spuszczanie, rozpuszczenie. Vng. Az öntés. Ang. A melting, a spreading.] Plinius libro 33. cap. 6: Chrysitis ex pila vena fit, Argyritis ex argento, Molybditis plumbi ipsius fusura, quæ fit Puteolis, & inde habet nomen.

Fūndĭto, as, penult. corrip. Sæpè fundo. [συγχεομένειν. Gall. Répandre or verser en abondance. Ital. Spargere, versare. German. Vberflüſſig eins gieſſens. Hiſpan. Hondir y derramar muchas vezes. Polon. Wylewanie ipie. Vng. Tőmögetőm, burkeritem, tőlteregetőm. Ang. To water and largely powre often.] Plautus in Amphit. Dum cruciatu suo illhæc hodie verna verba fundit as. Idem in Pœnulo: En monstrum mulieris: tantula tanta verba fundit at: id est, multùm & fusilia profert. ¶ Fundĭtare rem, pro consumere, prodigere, ac profundere. Plautus in Mercat. Omnĭ quàd modò, cui juvenis ipse parsit, Metem videret fundĭtare ac perdere.

Fūndum, dicimus cujusq; rei quæ aliquid liquoris in se continet, vel ad continendum facta est, ut dolii, navis, alvei, fluminis, lacus, maris. [קבית כחשת קדקד תחתית. Gall. Le fond de quelque chose que ce soit. Ital. Fondo, profonda. Germ. Der boden oder grund. Bel. Den boden/grond. Hiſp. El hondon de qualquier cosa. Pol. Grunt, dno. Vng. Fenek. Ang. The bottome of the water.] Virgilius 2. Aeneid. Ter circa tres infremuit Spumeus atque imo Nereus ciet æquora fundo. ¶ Largitio non habet fundum. Quo dicto significamus, stulta liberalitate quantumvis bona opes exhaustri, vel effluere potius. Cicero libro Offic. 2. ¶ Sera in fundo parsimonia, proverbium apud Senecam in prima epistola. In tempore parcendum rebus necessariis: neq; imitandum profusorum vulgus, quorum dextra incipiunt parcere, postquam vicêrint minimum superesse. ¶ Profundum, vide suo loco.

Fundĭtŭs, pen. corr. adverbium, prorsùs, à fundo. [ὅλως, ἐκ βάθρων, πρόῤῥιζα. Gall. Iusques au fond, totalement, de tout. Ital. Dal fondo. German. Vom boden auff von grund auf. Hiſp. Desde el cimiento ò hondon. Pol. Zgruntu. Vng. Mind teliben, mind fenekig, mindenestől fogva, fenekestől. Ang. From the very bottome, verily, wholly.] Sicut cœlitùs, a cœlo. Cicero 9. Verr. Qui non obtrûdit aliquam ex parte monimenta P. Scipionis, sed fundĭtùs sustulit, ac delevit. Idem de Amicitia. Quæ enim domus tàm stabilis, quæ tàm firma civitas est, quæ non odio atque discidio fundĭtùs possit everti? Cicero Torquato libro 4. Necesse est enim aut animis urgeri Rempublicam sempiternis, aut his positis recreari aliquando, aut fundĭtùs interire. ¶ Porrò quòd prorsus ac citrà ipsum instaurationis perditur, fundĭtùs ac radicitùs tolli dicitur.

Fūndo,

Fundo, as, fundamentum jacio, ago, pono, constituo. [יסד jasad, יסוד jesod, מוסד mosad, יתד jathad. Gall. Fonder, jetter les fondemens. Ital. Fondare, gettare le fondamente. Germ. Gründen, ein Fundament legen. Bel. Fonderen. Hispan. Labrar fundamentos, fundar. Pol. Grunt, grunt kłaść, założyć. Vng. Alapolok. Ang. To ley a ground.] Virgilius 8. Aeneid. Haud procul hinc saxo colitur fundata vetusto Vrbis Agyllinæ sedes. ¶ Transfertur ad incorporalia, & idem ferè significat quod firmo, stabilio. Quintilianus: Fundatam paternis avitisque opibus demum exhaurit. ¶ Hujus compositum Effundo, as, quod est à fundo, everto, καταστρέφω. Cæsar: Respublica amisso & effundato pulcherrimo statu, non parvam secerat jacturam. Suffundo, pro fundamento subjicio. Varro: Qui in domibus latentis paululum modò lapidibus sustinendis, ut humorem fugerent, habitabant.

Fundāmĕn, inis, n. t. & Fundamentum, n. m. Solum, sedes, id supra quod quid struitur. [יסוד jesod, קרקע karkà, שתית schethith, יסד thar, מוסד mosad. Gall. Fondement. Ital. Fondamento. German. Ein Fundament oder Grundfest: ein Grundveste. Hispan. Cimiento à cosa de edificio. Pol. Grunt, fundament. Vng. Fundamentom. Ang. A foundation the first beginning or ground of a thing.] Ovid. 15. Metam. Amathusiaci Siculæ cautus fundamina terræ. Virgilius 4. Georg. -& lentum de cortice gluten Prima cavis ponunt fundamina. Plinius libro 36. cap. 14: Rursus ne in lubrico atque instabili fundamenta tantæ molis locarentur. Virgil. 1. Aeneid. Fundamenta locantabi, pata ducere muros. ¶ Iacere fundamenta Reipublicæ, est quasi dare Reipublicæ principium. Cic. Cornificio: Ego mi Cornifici, quo die primùm in spem libertatis ingressus sum, & cunctantibus cæteris ad xvii. Calendas Ianuarii fundamenta jeci, cumulo die proviso multùm, atque habui rationem dignitatis.

Fundus, di, m. Est quævis possessio rustica, ita dicta quòd fundat quocunque ea utaris: quòd de re simulatis fundamentum jam prominatam ratio habilis est. [שדה schedeh, חלק chelek, מגרש, אגרף. Gall. Fond de terre, heritage, possession. Ital. Fondo, possessione. Germ. Ein Gut oder Erbgut: ein Grasgelegen: ein Baumet: Weingarten: Acker: Matten. Hisp. La heredad ó possession de tierra. Pol. Dobra ziemskie, siedlisko. Vng. Mezö, rét, mezö földbeli. Ang. A piece of ground, land.] Plautus in Capt. Quasi fundum vendam, meis me adscribam legibus. Fundi appellatione (ut docet Florentinus Iurisconsultus) omne ædificium, & omnis ager continetur: sed in usu, urbana ædificia, ædes rustica, villa dicuntur. Locus verò sine ædificio in urbe, area: rure autem, ager appellatur. Idemque ager cum ædificio, fundus dicitur. ¶ Accipitur etiam fundus per translationem pro cujusvis negotii fundamento. Plautus in Trinummo: Nunc mihi tuis propere consentiendus est, ut quæ cum ejus filio egi, ea res fundus patet sit perfecta: hoc est, fundamentum, autor & approbator. Sic populum fundum fieri, scribit Festus, est populum ejus rei quam alienat, fieri autorem. Cicero pro Cornelio Balbo: Quid enim dici potuit de pereuntibus, quàm foederatos populos fieri fundos oportere? Nam id non magis propriam est foederatorum, quàm liberorum omnium. Et paulò pòst: Potuit magis fundus populus Gaditanus fieri firmus stirfundus, quam fœta ac jussa nostra ejus sententia comprobat? ¶ Fundus sterilem ne colas, κῆρος ἀγρὸν μὴ σπείρειν. Refertur inter leges Platonicas. Hoc ænigmate ex apud Platonem verecundè deterret à Venere masculos. Potest tamen ad alios usus accommodari. Plaut. Amph.

Funebris, Funestus, Funero, Vide VNVS.

Funetā, Arcus sunt in vitibus, quum breviores palmites sarmento junguntur inter se finium modo. [ἀμπέλου κλῆμα κλήματι ἀμπέλου ἐμπλεκόμενον. Vng. Szöllöknek szöllö vesszöie.] Autor Plinius lib. 17. cap. 22.

Fūngŏr, eris, functus, d. t. Significat officium aliquod exercco, munus obeo. [שרת schereth, עבד abad. Gall. Faire ou exercer quelque charge ou office. Ital. Fare, esercitare officio, usare. Germ. Ein Ampt verwalten, ausrichten: &c. Bel. Een Officie bedienen. Hisp. Usar de algun oficio. Pol. Urzędu jakiego używać. Vng. Hivatalt viselni. Ang. To be in some office, to exercise some office or charge.] Fungi munere. Cæsar 7. bell. Gall. Hunc ex proximis unus intercessum transgressus, eodem illo munere tum fungebatur. Cicero 5. de Finib. Atque in sensibus hæc est sua cujusque cura, ut nequis impediat, quominus suo quisque sensu munere fungatur: in his rebus celeriter expediteque percipiendis. Fungi officium dixit Terent. in Adelph. Major filius tuus Æschinus, Quem statuebamus dandum dotis, neque boni. Neque liberalis functus officium est viri. Plautus in Menæch. Nam parasitus edo hominum munus facilè fungitur. ¶ Fungi aliquando significat id quod debetur dare. Cicero Verr. 5: Tribus decumis pro una defungi: id est, tres pro una persolvere. Vlpian. in tit. 1. ff. de doribus: Dos quæ semel functa est amplius fungi non potest. Horoman. in suo lexico. ¶ Hujus composita sunt Defungor: id est, expedio, finem facio, perago, cesso, & liberor ab alio ejusve officio vel munere. Virgilius 6. Aeneid. O' tandem magnis pelagi defuncte periclis: id est, qui finem illi & evasisti pericula. Livius: Defuncta morbis corpora salubriora esse cœpere: id est, evaserunt morbos. Terentius in Adelph. Vtinam hoc sic modo defunctum: id est, utinam hoc malum ultimum sit quo defungatur, & in quo finem faciat peccandi Aschinus. ¶ Inde etiam defunctos dicimus qui mortui sunt, eò quòd vitæ munus peregerunt: quod etiam functos vita dicimus: quasi illud dicamus, eos vixisse, nec amplius vivere. ¶ Perfungor, perfectè fungor, ad finem usque exequor, ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ. Cicero Lentulo: Quum & honoribus amplissimis, & laboribus maximis perfuncti essemus.

Functĭo, onis, f. t. actio, gestio. [שרות schereth, עבדה abodah. Gall. Execution de quelque charge ou office. Ital. Esercitione di qualche officio. German. Ein Ampt: oder ein Verwaltung und ausrichtung des Ampts. Hispan. La obra de usar de algun officio. Pol. Vrząd. Vng. Hivatalos vala ki tétés dolga tétele (avagy) tétje. Ang. The execution of some charge.] Cicer. Tuscul. Labor est functio quædam vel animi vel corporis, gravioris operis, vel muneris. Idem 5. Verr. Vt iis jucundior esset muneris illius functio. ¶ Aliquando ponitur pro solutione. Paulus in l. 2. D. si certum petatur. Quia in suo genere functionem recipiunt non speciem: id est, solutionem.

Fungibiles res dicimus, quæ consistunt in numero, pondere & mensura: ut pecunia, frumentum, vinum, oleum. Cæterùm corpora in universum omnia, omnes aliæ species dicuntur res non fungibiles. Zas. in §. in personam. Instit. de Action.

Fūngĭ-, gi, m. Sâ liaresut quidam docent: id est, descendit, quòd vescentibus periculosissimus sit, ut ipso Plinio teste qui eos annumerat inter ea, quæ temerè mandantur. [פטריה. Gall. Champignons en potiron. Ital. Fungo. German. Ein Pfifferling: et ist ein Schwam. Belg. Campernoelen. Hisp. Hongos. Pol. Grzyb. Vng. Gomba. Ang. A mushrome or toadstole.] Tacita enim est fungis cum ventris cognatio, ut tibi caligaris clavus, aut ferrubigo, aut pani mucor adhærent, aut tibi serpens primò pallescentem adhalaverit, omnis statim succus decoquatur in venenum. Fungi nomen generatim est. Boleti autem dicuntur qui in valvis albis nascuntur, quibus sublatis latet sunt coloris. Plinius libro 22. cap. 23: Fungorum tam varia natura, & numerosa genera: ut origo non nisi expunita arborum. Tutissimi qui rubent callo, minus dilato rubore quàm boleti, mox candidi, velut apice flammeo intinctibus pediculis. Tertium genus fuligi, veneris accommodatissimum. Fungorum diversa sunt genera: nam sunt boleti pratenses alii, qui in pratis nascuntur: spongioli, à similitudine spongiæ: digitelli, à digitis: à porrigine, porriginoli. Nascuntur & in arboribus fungi, & in spinarum radicibus. ¶ Fungus, arborum morbus. Plinius libro 17. cap. 24: Oleæ præter vermiculationem, quàm æquè acrimonia sentit, clavum etiam patitur, hoc fungum, placet dici, vel paralysim: hæc est Solis exustio. ¶ Fungus pro homine stupido & inepto. Plaut. in Bacch. Adeon' me fuisse fungum, ut quæ illi crederem?

Fūngōsus, a, um. Quod est rarum & leve ad similitudinem fungi. [ספוגי ספוג. Gall. Leger et ayant peu trop comme un champignon. Ital. Fungoso, leggiero come fungo. Germ. Schwammecht: ist und zu nichts nütz: wie ein Schwam. Hispan. Ligero como hongo. Pol. Dziurkowaty, jakogrzyb. Vng. Gombás: mint a gomba, vagy szivacs. Ang. Lyke a mushrome, holde, spongie.] Plin. Hunc totum fungosa reperit medulla.

Fungōsus, a, um: hoc est, rarus & levis, qualis in spongiis apparet. [Vng. Rikovány.] Idem: Tota fungositas derasa.

Fungĭnus, a, um. Quod est ex fungo. [τὸ τῶν μυκήτων, ὁ μύκης ἐστὶν ἐκ τοῦ, ὁ κονιορτός. Gall. De champignon, ressemblant à champignon. Ital. De natura di fungo. Germ. Schwammicht: das ist schwammen Eigenschafft hat. Hispan. Cosa de hongo, semejante à hongo. Pol. Grzybowy podobny. Vng. Gombához való. Ang. Of a mushrome.] Plautus in Trin. Pol, hic quidem fungino genere est, capite se totum tegit.

Funis, Rectus ex cannabe aut alia materia contorta. [חבל chebel, מיתר jether, יתר jether, פתיל pethil. Gall. Cable ou corde. Ital. Corda, fune. German. Ein Seil: Schnür. Bel. Een touw: coorde: snoer. Hisp. La cuerda. Pol. Powróz, sznur. Vng. Kötél. Ang. A rope or cord.] Hodie tantùm masculino genere est, olim etiam fœminini. Virgilius 5. Aeneid. Volucrem trajectum in fune columbam, Quò tendant fertum, malo suspendit ab alto. Lucretius apud Gellium libro 15. cap. 20: Haud, ut opinor, enim mortalia fœcla superne Aurea de cœlo demisit funis in arva. Plinius libro 6. cap. 2: Viva & palustri junco funes nectunt. Columella libro 12. cap. 2: Cannabinos q. funibus cornua juvencorum ligato. ¶ Funis abrumpitur nimiùm tendendo, ἐπιτεινόμενον σχοινίον ἀεὶ κρούεται. In eos dici solitum, qui dum extrema experiuntur, alienant à se eos cum quibus agunt, & universæ

universæ rei jactaram fortunæ, dum pius satis arenti sunt ad
Iosephi Luciani. ¶ Hi funerales dicti sunt, ut modo accessi ad
Senatus, quo significabant ejusmodi rem sibi tristem, quam
ex sententia evenisse quod quis conabatur, fructum alte-
rius commodo impedientibus quibusque hamis retrahunt manes.
¶ Funem reducere proverbialiter videntur, de illo qui libe-
talem quâ dederat, aut beneficia adimit. Persius Sat. 3. Quod
dederam supra repeto funemque reduco.

Funâlis, e. Dicuntur fores ex contortis funibus, cera, aut
pice circundatis. [Gal. Torche. Ital. Torcia. Ger. Fackel,
Hisp. Antorcha. Belg. Fackel. Pol. Pochodnia, Vng. Ang. Torche.] Cic. de harusp. Respons. Vetat
hanc cereum funalem, & nihilominus quæ ille nullo exemplo privato
tus imperator, tamen Ciceronis Catilinæ gloria. Fun. de Vestibul.
Publio concessit ut, in prælatione funali, & pristinæ tetio-
nem à cæna publica reduxit. ¶ Funalia verò erant, per quæ fu-
nes hoc est, certæ puncti, eorum tum pariter procedunt. Suet.
Mucci as Octavi e filius dixerunt velle ire. ¶ Funalis ec-
Plut. Valerius Max. lib. 2. cap. 6. Cæsar autem Dictator, qui pri-
mus navalem triumphum ex Tunetana regione, quo clarior, ejus
laturus erat, ad funalem cereum præcurrit tibicine, & fidicine,
à cæna domum reverti fulgens est.

Funâmbulus, pen. corr. m. Qui gradiatur per funes. [Ital. Qui
Gall. Va dessus sur cordes, qui se sert de marche sur cordes. Ital. Quello
che cammina sopra le corde. Germ. Der auff den seil gehet. Hisp.
Polon. Vngar. Ang. Tenterman. Prologo Heautont. In populos funera fa-
cit in funambulo.

Fūnārius, genus fabæ & ratio. [Pol. Vngar.] Vocatus est Dion à Valentiniano imperatore funarius, eò quod
venalitium funem portasset quingentos ne quiverint extorque-
quire. Sextus Rufus in Valentiniano. Forarius appellatus est, eò quòd venalitium funem portasset quingentos militi
nequiverint extorquere.

Fūnĕrĕpus, pi, furo, ambulo. [Apul. Concedus fermo-
cinatur. Tragœdus vociferatur, funirepus periclitatur.

Fūnĕrālis, li, m. & simpliciter una a fune. [Gal.
Ital. Germ. Hisp. Polon. Vngar. Ang. Cic. de Leg. Quæ
funerâ cecinit, sonuit. Hisp. Polon. Vngar. Ang. Cicero de Amic.
Majores nostri funebrem esse eo ornatum diem Allectis pu-
gnis, quam Vitæ captæ. Idem in Catil. Rocchi pernicies im-
esse condito, & funebres futurum. Senec. Vox illa funesta Re-
publ. Item quod funeribus adhiberentur, Funestis tibia, quæ ad
funera canebant. ¶ Funesta arbor dicitur à Festo cupressus,
cujus ramus ponitur ante domum funeream solitus fieri, ut Pon-
tifex per ignorantiam ingrediens polluereturque. ¶ Funesta fami-
lia dicebatur tantisper dum cadaver humatum, non erat, ne-
que justa peracta. Nam his rebus factis pura dicebatur. Ca-
jus Lex, de Rip. Iov.

Fūnĕrō, as, pen. corr. n. p. In funere mortuo pertulo, pompam fune-
brem duco. [Gal. Enterrer, ensevelir, Ital. Seppellire, Germ. Die todten begraben. Belg. Hisp. Pol. Vng. Ang. Tenterer.] Plaud. 21. cap. 10. Qui funerati si justi
sclerus innocentem nullibus. Suetonius in Domit. Cædem
ejus populari fandapila per vespillones expertum, Phyllis
numo in suburbano suo Latina via funeravit. Horat. 3. Carm.
Ode 8. funeratum dixit pro occiso. Sic quod sequitur pro eo
quod præcedit: propè funeratus Arboris ictu.

Fūnĕstō, as, pen. corr. n. p. Infamo, contamino, violo. [
tamé. Gal. Ital. Germ. Hisp. Polon. Vngar. Ang. Cicero ad Attic.
Vetabebatur, habito. Ang. Cicero de Amic.
Majores nostri funestiorem esse eo ornatum diem Allectis pu-
gnis, quam Vitæ captæ. Idem in Catil. Rocchi pernicies im-
esse condito, & funebres futurum. Senec. Vox illa funesta Re-
publ. Item quod funeribus adhiberentur, Funestis tibia, quæ ad
funera canebant. ¶ Funesta arbor dicitur à Festo cupressus,
cujus ramus ponitur ante domum funeream solitus fieri, ut Pon-
tifex per ignorantiam ingrediens polluereturque. ¶ Funesta fami-
lia dicebatur tantisper dum cadaver humatum, non erat, ne-
que justa peracta. Nam his rebus factis pura dicebatur. Ca-
jus Lex, de Rip. Iov.

Fūnĕstō, as, pen. corr. n. p. In funere mortuo pertulo, pompam funebrem duco. [Gal. Enterrer, ensevelir, Ital. Seppellire, Germ. Die todten begraben. Belg. Hisp. Pol. Vng. Ang. Tenterer.] Plaud. 21. cap. 10. Qui funerati si justi
sclerus innocentem nullibus. Suetonius in Domit. Cædem
ejus populari fandapila per vespillones expertum, Phyllis
numo in suburbano suo Latina via funeravit. Horat. 3. Carm.
Ode 8. funeratum dixit pro occiso. Sic quod sequitur pro eo
quod præcedit: propè funeratus Arboris ictu.

Fūnĕstus, ta, tum. Pernicious, exitialis, inquinatus. [
tamé. Gal. Ital. Germ. Hisp. Polon. Vngar. Ang. Cicero ad Attic.
Majores nostri funestiorem esse eo ornatum diem Allectis pu-
gnis, quam Vitæ captæ. Idem in Catil. Rocchi pernicies im-
esse condito, & funebres futurum. Senec. Vox illa funesta Re-
publ. Item quod funeribus adhiberentur, Funestis tibia, quæ ad
funera canebant. ¶ Funesta arbor dicitur à Festo cupressus,
cujus ramus ponitur ante domum funeream solitus fieri, ut Pon-
tifex per ignorantiam ingrediens polluereturque. ¶ Funesta fami-
lia dicebatur tantisper dum cadaver humatum, non erat, ne-
que justa peracta. Nam his rebus factis pura dicebatur. Ca-
jus Lex, de Rip. Iov.

Fūnĕtō, as, pen. corr. n. p. In funere mortuo pertulo, pompam funebrem duco. [Gal. Enterrer, ensevelir, Ital. Seppellire, Germ. Die todten begraben. Belg. Hisp. Pol. Vng. Ang. Tenterer.] Plaud. 21. cap. 10. Qui funerati si justi
sclerus innocentem nullibus. Suetonius in Domit. Cædem
ejus populari fandapila per vespillones expertum, Phyllis
numo in suburbano suo Latina via funeravit. Horat. 3. Carm.
Ode 8. funeratum dixit pro occiso. Sic quod sequitur pro eo
quod præcedit: propè funeratus Arboris ictu.

Fūnĕstus, ta, tum. Pernicious, exitialis, inquinatus. [
tamé. Gal. Ital. Germ. Hisp. Polon. Vngar. Ang. Cicero ad Attic.
Majores nostri funestiorem esse eo ornatum diem Allectis pu-
gnis, quam Vitæ captæ. Idem in Catil. Rocchi pernicies im-
esse condito, & funebres futurum. Senec. Vox illa funesta Re-
publ. Item quod funeribus adhiberentur, Funestis tibia, quæ ad
funera canebant. ¶ Funesta arbor dicitur à Festo cupressus,
cujus ramus ponitur ante domum funeream solitus fieri, ut Pon-
tifex per ignorantiam ingrediens polluereturque. ¶ Funesta fami-
lia dicebatur tantisper dum cadaver humatum, non erat, ne-
que justa peracta. Nam his rebus factis pura dicebatur. Ca-
jus Lex, de Rip. Iov.

Fūnĕst

ma, ulcella sylvestris, quæ in cæteris cutis locis capitur. Alia nomine dicitur viverra, Gr. ἐχεῖνος. ¶ Est & furunculus caberculum acutum cum inflammatione & dolore in cutis maxime partibus, ut scribit Galen. lib. 6. Prov. ex humoribus crassis differtq; à phymate, quod hoc magis ex bili furunculo, rotundus atq; planus. Plin. lib. 26. cap. 3. ad Pallas & in quacunq; parte cutis maxime incommodo naturæ quæ furunculi vocantur, mortiferum alunando malis cruditatis corporibus. ¶ Est præterea furunculus in vitibus tuberculum in modum verrucæ cum nonnullo dolore, quod ubi duravit excalcatæ germen procedit. Col. libro 4. cap. 22. Decima, cutim germen de cratere prodit, quod hyemis prodierit, in flagellum tum mittitur: sive brevius in polam, sive admodum exiguum in furunculum, ex quo brevi vel nullo capillamento fieri potest. Idem cap. 22. Sed si defecit facultas nonnullis, circumspiciendus est furunculus, qui quamvis angustissimè pressus, in oculum venturæ proximo vere nascentium exigat. Oculus furunculus, quod quasi fortim nascitur.

Fūrālis, e, um. Quod ad furem pertinet. [ליסטיים. Gall. De larrons, de larrecin. Ital. Da ladroni appartenente. Germ. Der gleichen gehört. Hispan. Cosa perteneciente à ladron. Pol. Do złodzieia należący. Vngar. Lopáshoz tartozó. Ang. Of a thiefe.] Plautus Pœnul. Nam non cuiquamst est, verum furalem esse eorum.

Fūrātim, adv. Cui Paulus furem esse dictus, est contrectatio rei fraudulosa, ut furis fides gratia, vel ipsius rei, vel eius usus, pollicitationisve, quod lege naturali prohibitum est admittere. [גנבה ganbâh. גנבת ganebeth. Gall. Larcin. Ital. Furto. Ger. Gestohlen. Belg. Diefterie. Hispan. Hurto. Pol. Kradzież. Vng. Lopás. Ang. Theft, a stealing, keeping of stolne goods.] Cicer. pro Cluent. Hoc ipso fere tempore Strato illemetuos dum furtum fecit, & eadem ratione. Idem 3. de Nat. deor. Consilia tua furto fugam esse ajas. Veteres tamen dicebant furtum, quicquid clam committeretur: unde furta pro adulteriis, coitusq; clandestino frequenter legimus apud poetas. Virgil. 4. Georgic. furtivos cum Cyclops nate parabat inanem Vulcani, Martisque dolos, & dulcia furta. Tibull. Celari vultis furta Venus. ¶ Item pro insidiis. Virgil. 11. Æneid. Furto pars belli conversa: manet ille sylvæ, Arcanis ut bivias obsidam multa fauces. Sallustius lib. 2. Hiibor Metu gentis ad furta prompti sunt. ¶ Furta dominica vocantur, quæ servi domenis, vel liberi patrem, vel mercenarii illis apud quos degunt, furripiunt.

Fūrtim, adverb. Sine fraude furtive, clam. [בגנבה. Gall. En cachette, furtivement. Ital. Nascostamente, celatamente. Ger. Heimlich. Hispan. Hurtadamente, escondidamente. Pol. Kradzieżą, potaiemnie. Vngar. Lopásson. Ang. Quietly, by stealth.] Virgil. lib. 3. Æneid. Hunc Polycoorum aut quondam cum pandere magno Insidiis Priamus furtim iussarat alendum. Cicero de lege Agrar. Quid Alexandriæ? quid tacita Ægyptus? ut noctu eculeat? ut recondita elli ut furtim? ita Decemviris tradetur? furtim hinc reservum alienum, est occultare: cui opponitur palam habere.

Fūrāx, acis, adj. c. g. Prochivitas, seu inclinatio ad furandum, [גנבנית. Gall. Larronesse, pronostique. Ital. Inclinamento, costumatezza à furare & rubbare. Germ. Zu stehlen geneigt. Hispan. Inclinacion de hurtar. Pol. Złodziejstwo. Vngar. Lopásság, lopásra hajlandóság. Ang. An inclination or proneness to stealing.] Plautus libro 10. cap. 29: Cui soli est furacitas aut argentique præcipue intra est.

Fūrāciter, adverbium. [גנבנית. Gall. Avec affection ou inclination de dérober. Ital. Con affetto di rubbare. Germ. Mit lust zu stehlen. Hispan. Con gana de hurtar. Vngar. Lopni szeretőkkel, lopva. Ang. Theevishly.] Cic. in Verr. Quumq; omnium domos, apotheeas, naves furaciter scrutaretur etc.

Fūrtīvus, a, um, penultima producta. Quod furto ablatum est. [גנוב ganûb. גנבה gnibah. גנבתי ganabti. Gall. Larron, larrecin, fait, dérobé, pour larrecin. Ital. Furtivo, rubbato. Ger. Gestohlen. Hisp. Cosa hurtada ò hurtada. Pol. Vkradziony. Vng. Lopottlopok alkotmánya vala. Ang. Stolne, filched or privily stolen.] Plautus in Curcul. Qui eas metuat furtivas, atq; ingenuas virgines, Amans, a in ius. Idem in Persa: Adduxi simul formā expetenda liberalem mulierem, furtivam, abductam ex Arabia penitissima. ¶ Quandoq; furtivum dicunt clandestinum. Vide & furtivarie res, & furtivæ scriptæ, quæ artificio quodam fiunt ne legi aliquo quàm alteri ad quem scribuntur possint: quales erant quas Lacedæmonii κρυπτὰς vocabant. Gell. lib. 17. cap. 9. Res quædam occultas nuntiare Regi furtive scripto valebat. Sic furtivæ exculationes, Liv. lib. 4. bell. Pun. Furtivum iter apud Ciceronem in Pisoniana.

Furtīve, adverb. Profurtum. [גנבנית. Gall. Larronesse, en cachette. Ital. Furtivamente, in nascosto. Germ. Diebischer weise, heimlicher weise. Hisp. Hurtadamente, escondidamente. Pol. Vkradzionem, potaiemnie. Vng. Lopásson, alattomban. Ang. quietly, by stealth.] Plaut. Poen. Vertiocem illi te volui. Neque furtive, aut clam accepi Te credas.

Fūrtĭfĭcus, a, um. Quod furtum facere solet. [גנבני. Gall. Qui fait ou a coutume de faire larrecin. Ital. Che suole far furto. Germ. Der zu stehlen gewohnet ist. Hispan. Cosa hurtadora. Pol. Zwykłe złodzieiskie. Vng. Lopó. Ang. That robbeth stealth.] Plautus in Perſa: Vbi illa altrix est furtifica lena. Idem in Pseud. Vegrandatus vestræ furtificiis manus.

Fūrĭo, ivi, ītum, 4. p. Furtum facio, clam alterius rem fero, compilo, expilo, clàm erigo. [גנב ganab. Gall. Dérober, larrecer, faire larrecin. Ital. Furare, rubbare. Ger. Stehlen. Hisp. Hurtar, esconderse. Pol. Kradnąć. Vng. Lopni. Ang. To steale.] Cicero 6. Verr. Tum primùm intellexi ad eandem illos trames Cybiratas fuisse, ac illum furando moribus suis, oculis illarum interesse. Plin. lib. 12. cap. 18. Nemo furaturus est. Cic. 3. Verrin. Venes soler hæc quæ rapui, & furatus est, dicere emisse. ¶ Furari pro furtim adrepere, & furtim obrepere ad aliquid. Cicero pro Cornelio Balo. Ne quis ita furatus esse vitam, genus suum, mentiatur, nec is aliquo impudenti mendacio dilapsus, non reprehensus in crimine videatur.

Furcĭla, æ, f. p. Instrumentum quo fruges excutere & ventilare solent. [קלשון kilshôn. קלשונים kilshônim. Gall. Fourche. Ital. Forcella, forcina. German. Die gabel. Belg. Een vorck. Hisp. Horca de tres puntas. Polon. Widły. Vngar. Villa. Ang. A pitchfork, a fork.] Horatius in Epist. Naturam expellas furcâ licet, usq; recurret, Et mala perrumpet furtim fastidia victrix. Virgilius libro 1. Georg. Exacuunt alii vallos, furcasq; bicornes. Dicitur etiam furcis id, quo quid sustentatur in modum furcæ factum. Plin. lib. 14. cap. 2. Furcas subdere ibi necesse. Item libro 9. cap. 8. Tunc piscatores circumdant retia furcis, sublevant. ¶ Vide Bifurcus, Bifurcatus, & Bifurcatim. ¶ Furca quoque crucem significat aliquando. Sub furca vivos dum esse Liv. libro 2. Figendum furcæ grassatores, Cælius libro 3. Capitalium 3. famosos, & de Præda.

Fūrcillis, Instrumentum bidentatum, tridentatumve, quo utimur ad extrahendum Enicum. [Vngar. Gaz vonyogtövője.]

Furcĕlla, diminutivum. [קלשון קטן kilshôn katân. Gall. Fourchette, petite fourche. Ital. Forchetta. Germ. Ein gabelein. Hisp. Horquilla. Pol. Widełki. Vngar. Villaska. Ang. A little pitchfork.] Liv. 32. Momento enim ac manè suspenso furcellis ab hostibus muro pependerant.

Furcĭfĕr, fĕra, fĕrum, Furcas ferens, & significat instrumentum quo frumenta excutiuntur est, proventus (nam est ferre proventus) & quo fœnum, frumenta & id genus res ejusmodi in aridum trahuntur. [Vngar. Szénát vonyógető, villaska. Ang. A pitchfork, hay fetcher.] Hoc nullibi in forum colligendarum. Varro libro 1. de Re rustica: Herba quam ut ferre esse, & ubi ea ut siet, fabricari debet, & quod portetur, furcillis versari. Columella lib. 2. cap. 20. Baculis furcilliferæ contundant.

Fūrcĭfer, m. f. dicebatur servus qui ob leve delictum cogebatur à domino ignominiæ magis, quàm supplicii causa in vicinia furcam in collo ferre: obligatis ac cum manibus & præclarè peccatum dicam, hinc quemadmodum cæteros nequiter homines admoneret. [ὁ ἐπὶ τῷ τραχήλῳ ξύλον φέρων, ἐν ᾧ τὰς χεῖρας ἐπιδέδεται, ὀνείδους ἕνεκα. Gall. Qui porte une fourche. Ital. Portatore di forca. Germ. Der gabelstock tragen muß. Hispan. El que trae horca à cuesta. Pol. Ktory dlania swoie zakuty nosi, ku temu maiąc y maszle, żydowskie, żydowstwu, wyznaie. Vng. Hasán latszó, villára, akasztófára való. Ang. A fellow for punishment, bearing a gallows about his neck, his hands tied behind him.] Vide Plutarchum in vita Coriolan: Furcifer inde nomen est, cui ad maximam pœnam apud antiquos servo peccanti erat, ut is pro stipite signum, cui cervix adfigitur, spectante vicinia, ferens circumageret: quod ubi factum erat, infidus à domesticis, & vicinis existimatus, furcifer appellabatur. Nam Latini lignum illud furcam appellant. Plautus in Amph. Ego pol te illis tuis prodictis & malefactis furcifer Accipiam. Cicero in Verr. Quod in illo viro & tam fecundum esset, & maximis rebus quas postea gessit, ostenderit, id ne ubi furciferrime fumes? Terent. in Andr. Oh, ubi ego ut credam furciferrime Triumfer, insigne furcifer dicitur? fictitium esse hoc, ut insignis venefica.

Fūrfur,

Fūrfŭr, furfuris, penultima geniúi correpta, m. c. Purgamentum farinæ. [πίτυρον, πιτυρώδες. Gall. De fourfe, issue de la farine. Ital. Semola, crusca. Germ. Kleyen/ Kraÿe. Belg. Clenten. Hisp. El salvado. Pol. Otręby. Vngar. Korpa. Ang. Branes. Plaut. in Captivis: Tum pilones scrophi pasci, qui alunt furfure lacs, furfures item Latini appellant virium capitis, quod & Græci πίτυρα, sive πιτυρίασιν vocant, quum scilicet quædam quasi furfuracea squamula absque ulceratione à cute resolvuntur, præsertim in capillo, sive barba, nonnunquam etiam in supercilis. Celsus & Serenus porrigiuem nominant. Plin. lib. 20. cap. 9. de scilla herba. Differunt & labis tinnosa, quadrupedis dictus solum. Tussures capitis, & ulcera manuum illita ex olco cocta.

Fūrfŭrĕus, a, um, lis e furfure cæsus, quod ex furfure constat: ut panis furfurĕus, sive furfureus. [πιτυρίτης, πιτυρώδης &c. Vngar. Korpás. Ang. Of branes.]

Furfūrōsus, a, um, Quod furfures habet ac mollos, aut quandam furfurum similitudinem refere videtur. [πιτυρώδης. Gall. Plein de fourfure, ou de telles petites ordures semblables. Ital. Pieno di semola, o de desso, o de telles petites ordure simili. German. Voll Kleyen et ꝛc Kraÿe. Hispan. Cosa llena de salvado. Polon. Otrębiasty, otrębiały, otrębowy. Vngar. Korpás. Ang. Full of branes or chaffe.] Plinius libro 12. cap. 3. Colas in quacunq; natione præstare nasus, & pinguiter levius, deterior furfurantius.

Furiæ, Furialis, Furiosus, Furibundus, Furio, Furo. Vide FVROR, furoris.

Fūrnĭānus, a, um, ad effect. ut, Furniana vasa, à Furnio inventore forsitan dicta. Plin. libro 33. cap. 11. Vata ex argento mira constantia humani ingenii variat, nullum genus ostentationis probando, nunc furniana, nunc Clodiana, nunc Gratiana, nunc anaglypta, &c.

Fūrnus, i, m. c. In quo panis coquitur: ita dictus à furvo: id est, nigro colore propter fuligines, vel quia apte obscurat rem, nigro colore propter fuligines, vel quia apte obscurat rem, quam intus habet, ut inquit Porphyrio. [תַּנּוּר כּוּמִין. Gall. Four. Ital. Forno. German. Ein Ofen oder Backofen. Belg. Een Backoven. Hisp. Horno para cozer pan. Pol. Piec chlebowy. Vngar. Sütő kemencze. Ang. An oven.] D. Ierō; à cibano, quòd cibanus mobilis est, & quasi parvus furnus, testudo, quòd cibanus mobilis est, & quasi parvus furnus, testudo, ex lapide constat, magnus, & immobilis est. Plin. lib. 19. cap. 1. Cortices quoque decussi ligni cibanis & furnis præbent usum. Plautus Casin. Vna ædepol opera in furnum calidum condito. Ostarni. Præfurnium dicitur. Sipont. Et frigidum furnum panes immittere, καὶ ψυχρὸν κλίβανον τοὺς ἄρτους ἐπιβάλλειν, dicuntur & hodie qui docenti nocetem, quin mentem averterit, aut qui aliquid inane & sumum operum. Refertur apud Herodotum in Terpsichore.

Fūrnācĕus, cea, ceum, Quod in furno coctum est: ut panis furnaceus. [κλιβανίτης ἄρτος. Gall. De four, cuit au four. Ital. Cotto nel forno. German. Das in Ofen gebacken ist. Hispan. Cosa cozida en horno. Polon. To co upieczone w piecu albo w piecyku. Vng. Kemenczében sült. Ang. Of an oven or baken in the oven. Tib. lib. 1. cap. 9. Non furnaceis panibus vinas adjecimus libras.

Fūrnārĭa rĭæ, abtol. ut dicitur. [ἡ μαγειρική. Gall. Boulengerie, l'art de faire du pain. Ital. L'arte del fornaio. Germ. Das Brotbacken. Hispan. Arte del horno. Polon. Piekarstwo. Vngar. Kenyérsütés. Ang. The office of baking bread in an oven.] Sicut cerealaria, & tegularia. Dicitur autem quis furnariam exercere, qui ex furno, panisq; coctura quæstum facit: vel qui furnos locat conductoribus. Suetonius de Vitellio: Cujus filius sectionibus & confiniis uberius compendium nactus, & muliere vulgari Antiochi cujusdam furnariam exercentis filia, equitem Romanum genuerit.

Fūrnātĭlis, Qui furnarium exercet, sive qui furno excendo & coquendo operam dat. [Vngar. Kenyérsütő. Ang. A baker of bread.] Vipianus 24. D. de dam. inf. Si furti nomine damnatus fecit, fecit tamen, deinde furnatili culpa damnum datum fuerit.

Fŭrŏr, foreris, Vide FVROR, furoris.

Fūrŏr, furaris. Vide FVR.

Fūrīnālĭa. Sacta fuit Furina dea, cujus etiam festa furinales festæ vocabantur, & Sacerdos qui hanc sacra peragebat, flamen Furinalis dictus est. Autores Varro & Festus, quanquam apud Festum corrupte, ut arbitror, legamus furnalia.

Fūrŏr, furoris, m. c. Gravior, diuturniorq; mentis alienatio, ex variato principis animæ facultatis instrumento originem habens. [שִׁגָּעוֹן חֵרוֹן אַף עֶבְרָה שִׁבְעוֹן. Gall. Fureur, rage, frenesie, phrenesie, manie, folie, resverie ou esgarement. Ital. Furore, rapto, pazzia. German. Wütigkeit/ unsinnigkeit. Belg. Raserny/ onsinnigheit. Hispan. Ira o saña, furia, locura. Polon. Szaleństwo, wściekłość. Vngar. Düh, őrjeg. Ang. Madnes, rage, furie.] Quomodo autem differat ab insania docet Cicero libro 3. Tusculan. his verbis: Itaq; non est furiosus, insanus, sed si furiosus est, concipit. Insaniam enim esse credunt in constantiam sanitate vacantem, quæ tamen possit tueri officium, & vitæ communem cultum, atque utilitatum fructum aut rati sint mentis ad omnia excitatæ. Quod quum majus esse videatur quàm insania, tamen ejusmodi est furor in sapientem cadere posse, non posse insaniam. Virgil. 1. Aeneid. Infamus tamen immemores, cæcique furore, Et consortium nefas in sacris Iliacis mactavimus arce. Cicero de Aruspic. Adhis quidem immortalibus quæ potest homini major esse pœna furore atq; dementia? Pro meritevi quædam divina concitata, qualis est furor Poëtarum. Negabat enim Democritus quemquam Poëtarum magnum esse posse sine furore. Cicero 1. de Divinat. Idem paulò antè: Sed ligatur animus præsagitio extrinsecus in ea atq; inclusa divinitus: cui evadere datum, futura appellatur, quum à corpore animus abstractus divino instinctu concitatur. Dictus furor, quòd eo correptus, huc atq; illuc temere feratur.

Fŭrĭæ, arum, fp. [ἐρινύες, ἐλάστορες, ἐρεβώδεις. Gall. Furies. Ital. Furie. German. Die Göttinnen der wütigkeit/ von welcher die Poëten offt vnd vil dings reden/ so die Warsagerer der Heÿd pflegen. Hispan. Las furias del infierno. Polon. Trybogowy ciemności, Furye. Vngar. Pokolbeli istenasszonyok. Ang. Furies, goddesses of furie.] Dearum furiarum, Noctis, & Acheronti sunt, quæ tres esse putabantur, Alecto, Tisiphone, & Megæra. Virgilius 12. Aeneid. Dicuntur genere patres cognomine Diræ, Quas & Tartarea Nox intempestæ Megæram Uno cognomine partu. Servius: Dictæ, quòd nemo eas creso, furiæ in terris, tamen dicuntur apud inferos. Vnde & eæ esse dicuntur. Vocantur etiam canes, ut est apud Virgilium libro 6. Aeneid. videoque canes ululare per umbram Adventante dea. Lucanus 6. Pharsal. Stygiæque canes ad lumina supera Deducunt. Hactenus Servius. Furiæ ab Athenæ ἐρινύες dictæ sunt, Eumenides eisdem. Quasi placabiles, & benignæ: quæ apud quos & sæva habebat solennia sacrificia celebratum, quemadmodū & Lucina Latio, qui Furinæ dicebatur. Nunc enim ad eam præsertim in locum cognitionem & vindictæ, & inanimo malè libi conscio exagitatione veritati parabatur id, quod potest in eligi apud Euripidem in Oreste. Cicero 3. de Natur. deor. Sic hæc dea est, cur non Eumenides? quæ si deæ sunt, quarum & Athenis templum est, & apud nos (ut ego interpretor) Alacres Furiæ, Furiæ deæ sunt speculatrices, credo, & vindices sacrorum & sceleris. Virgil. 8. Aeneid. -& sedelum furtis agitatus Orestes Exspectat secum, parilisque obsidet ara. Ad alias. Ideo libro 4. Aeneid. Hos furtis incensa ferret. Cuspidi Rosa. Amentes: Furiarum nomine à Poëtis nihil aliud figuratè significari, quàm animum tibi male conscium, & sceleratæ quidem mentis stimulis ad dementiam agitatum. Nolite (inquit) putare quemadmodum in tabulis depictum videtis, sic eos qui aliquid impie scelerateq; commiserunt, agitari & pertentari furiarum tædis atq; cruciatibus. Sua quemq; vitia & sua terrent maxime vexant. Suum quemq; scelus exagitat, amentiq; adhibita molesta cogitationes, conscientiaq; animi terrent. Hæ sunt impiis assidue domesticæ furiæ, quæ dies noctesq; parentum pœnas à sceleratissimis filiis expetunt. Tum autem furiarum numerus triplicem animi denotat affectum, immoderatæ cupiditatis, & libidinum, quibus mortales in omnia fortunæ præcipites rapiuntur. Tisiphonem dixerunt, cupiditatem vel potius ultionem, quæ semper virginis furiæ, id est, quæ sine expiatione. Proverbium obscurius deterret à peccando. Eryniues enim nec efficacium ultrices corrumpi sibi queunt, quominus pœnas luendas de iis, qui commeruerunt, atq; ab gratia dictæ vngiues. Suidas è Sophocle.

Fŭrĭālis, le, om. t. [ἐρινυώδης, ἐρεβώδης, ἐρινυοειδής. Gall. Furieux, furieuse. Ital. Furioso, furiosa. German. Wütig. Hispan. Furial. Polon. Szalony, wściekły. Vng. Dühös. Ang. Furious, wood.] Liv. libr. 7. ob Vrbem Indè terret maximus furiali insedit furiali mollem Romanum intuta tumescentem specie. Idem libr. 10. Ut ea execratio ac furialis carmen deferandæ familiæ Fabiæ, compositum Cicero 2. Tusculan. Hæc me furiarum vestis furialis intuens.

Fŭrĭālĭtĕr, adverbium. [μανικῶς, ἐρεβωδῶς. Vngar. Dühösen.] Ovid. 4. Fast. Nondum habet exactum quid agat, furialiter ardens.

Fŭrĭōsus, a, um, Furens, furibundus, vesanus. [μανικός, ἐρεβώδης. Gall. Furieux, furieuse, enragé. Ital. Furioso. German. Wütig, unsinnig. Belg. Raserny, onsinnig. Hisp. Loco furioso. Pol. Szalony, wściekły. Vngar. Dühös. Ang. Furious, wood.] Differt autem furiosus ab insano multa magnitudine: insanus enim is dicitur, cui mentis sanitas non satis constat: ita tamen ut & uti furiosum queat possit. Communem vitæ cultum: furiosus autem qui omnino mente abhorruit. Est. Servius ad illud Virgilii libro 2. Aeneid. Non talibus hanc speciem furiata mens Cassus.

furiatus, ſignificat dicitur qui ex cauſa furit, furiolus, à quo furor nunquam recedit. Quod tamen interdum verum non eſt: nam enim furioſi qui interim ſenem agunt, morbos, & lanitatis intervalla. Vipian. Qui ſe furore, Digeſt. Qui teſtamenta facere conpoſſunt. Nec furioſus adhiberi cœlibi poteſt quam conſanguineæ ſuæ ſed ſolæ habere in matrimonium, adhiberi poteſt. In hac autem furiarum differt à mente capto, quòd furioſus tabe quadam adhuc agitatur: in vetò qui mente captus eſt in patrem agit, ſuſpicit, furoris obſeſſus indicia. Vade ad mentecaptos & diſce dici, qui eò morbo laborant, quem Græci vocant παραφροσύνην, quam ſcilicet παραφρονησις hinc eſt, pars rationalis animæ vitiata eſt.

Furiosè, adverbium, Demenſer, inſanè, furenter. [μανικῶς, μανικῶτατα. Gall. Furieuſement. Ital. Furioſamente. Germ. Wütiglich, unſinniglich. Hiſpan. Furioſamente, y inſanamente. Polon. Szalenie. Vng. Dühöſſen. Ang. Regelyk, like a mad body.] Cicero ad Atticum: Edificeſ eadem, quam aliquid furioſè facere, poniteret.

Furo, is, ere, ui. Furioſus ſum, furore exagitor, inſanio, bacchor. [μαίνομαι, λυσσάω, λυσσάζω, κορύσσω. Gall. Faire choſes de fol, eſtre furieux, eſtre hors de ſon ſens. Ital. Eſſer furioſo, eſſer fuor di ſe. Germ. Wüten, raſen. Belg. Razende wüt zyn. Hiſp. Eſtar furioſo. Polon. Szalec. Vngar. Dühöſködöm. Ang. To be mad or out of his wits.] Cic. 2. de Divinat. Qui valetudinis vitio furunt, & melancholici dicuntur. Idem libro 3. Tuſcul. Quo genere Athamantem, Alcmæonem, Ajacem, Oreſtem furere dicimus. Cicero libro 1 Offic. Verſutum & callidum factu Sulonis, qui quo tutior vita eius eſſet, & plus aliquando reip. prodeſſet, furere ſe ſimulavit. Idem de claris Oratoribus: Eos furere, & bacchari arbitrabatur. q. Aliquando idem quod celebrem meretrix, & præterea magnitudine diriſio Enniæ fieri. Cicero Qu. fratri. Clodius furebat, à Bucilio ſe contumaciter, urbaneq; vexatum. Idem in Epiſt. Nunc furit Damasippus gaviſos hominum ſuum dolorem. q. Tractiferor etiam ad alia: ut eunum dicimus quempiam furere audacia, ſceleſte, aut libidine, hoc eſt, præ audacia, ſceleſte, aut libidine, præcipitem ferri, & à ſuo ſenſu non admodum differre. Cicin Catil. Furens audacia, ſceleſus ad hellans Catilina. Idem 4. Tuſcul. Iracundus & ferens libidinoſus.

Furenter, adverbium, inſanè, maximè furioſè. [μανικῶς. Gall. A la fureur, en furieux, en rage, furieuſement. Ital. Furioſamente. Ger. Wütiglichen, unſinniglichen. Hiſp. Furioſamente, ſoviſamente. Polon. Szalenie. Vng. Dühöſſen. Ang. Regelyk, like a mad body.] Cicero Arcticab. Dionyſius ſcilicet quidem in amoribus eſt puer autem, quin cum furere inciſci.

Furio, as, Furore concito, in furorem ago. [μαίνω, λυσσάω. Gall. Faire devenir furieux, faire furieux, ou enrager. Ital. Infuriare. Germ. Wütig oder unſinnig machen. Hiſp. Hazer furioſo. Pol. Szalowac. Vng. Megdühöſitem. Ang. To make out mad.] Horat. lib. 1. Carm. Quem tibi fagrans amor & libido Quæ ſolet matres furiare equarum.

Furiosus, a, um, Furore concitatus. [μανικός, λυσσώδης. Gall. Furieux, enragé. Ital. Infuriato. Germ. Zu grimm und wütigkeit hefftig geneiget. Hiſpan. Furioſo. Polon. Szalony. Vng. Megdühöſödött. Ang. Mad, wood.] Virgil. 2. Aeneid. Non tulit hanc ſpeciem furiata mente Coroebus. Vbi ſæviſſimum dicimus, qui ex cauſa furit furioſus, à quo furor nunquam recedit.

Furiosus, a, um, Furens. [μανικός, λυσσώδης. Gall. Furieux, plein de rage, courroucé. Ital. Infuriato grandemente, ſcorbuto. Ger. Hefftig wütend. Belg. Razende wüt ende. Hiſp. Muebo enloquecido. Polon. Szalony, wſzetekowany ſie. Vngar. Igen dühöſ, dühöſödö. Ang. Mad or raging mood.] Sallaſt. in Catilin. Tum ille furibundus: Quando quidem circumventus, inquit, agor, incendium meum ruina extinguam. Cicero pro Sellio: At quum ille furibundus in curata illa ſua ordinem revenſſet, &c. Idem 14. Philippic. Cæſaris enim in cruentis illis ac divinis virtus, latronis impetus crudelis ac furibundus retractavit.

Furtim, Furtivus, Furtum, Furunculus, Vide FVR.

Furvus, a, um, Niger, ater, obſcurus. [שחור, שחרחור, שחום. Gall. Noir, ſombre, obſcur. Ital. Oſcuro, nero, bruno. Germ. Schwartz. Hiſpan. Negro, oſcuro. Polon. Czarny. Vngar. Fekete, komor. Ang. Black, darke.] Ovidius Deucal. Metamorph. Alcathoas olim quem quondam dixit Orithyie, Inter Averuales haud ignot ſtirpis nymphas, Ex Acheronteo furvis peperiſſe ſub antris. Hoſtiæ furvæ dicebantur, quæ nigri erant coloris: quod noſtrorum genus ejuſmodi ferris gratiſſimum putabatur.

Fuſcina, æ, penultima correpta, f. p. Telum tridens, ſive tridentum, aut biſulcum quo piſcatores ſignant angellas, & ea quæ in imo aquæ fundo latent. [τρίαινα, τρίκεντρον, τρίοδους. Gall. Une fourchine à trois pointes. Ital. Tridente, ſcirena. Germ. Ein gabeten mit dreyen ſpitzen, damit man fiſchet gantz oder ſtucket. Hiſpan. El arpon que de tres puntas de hierro.

Fuſcus, a, um, Calor ſubnigri eſt, cum plus è nigro: qualis eſt Iacorum Meridionalium, & Aethiopum colos. [שחרחר, ſchwartzlicht, braun. Gall. Brun, obſcur, rembruny. Ital. Fuſco, oſcuro. Germ. Braunlicht. Belg. Bruyn. Hiſpan. Baço, y pardo. Pol. Czarnawy. Vngar. Szederjes barna, ſötétbarna. Ang. Duske or darke colour.] Fuſcus pelus, Plin. lib. 8. cap. 21. Fuſcus Fuſcinum Martialis. Fuſcus ego ſum, Ovid. 2. Faſt. Hedera & fuſco redimitus ibere equo. Fuſca vox eſt ea quæ clara aut canora non eſt. Cicer. 2. de Nat. deor. Et oculis genera permulta, ut nigrum, fulvum, lene, aſperum, grave, acutum, flexibile, humor. Fuſca æterna. Martial. libr. 11. Comeſti conium, nunquid fuſcinam?

Fuſco, as, avi, atum, 1. Fuſcum: hoc eſt, fuligine facio. [μελανόω. Gall. Noircir, rendre noir ou obſcur. Ital. Infoſcare, ſcurare. Germ. Schwartzlicht oder braun machen. Belg. Bruynmaken. Hiſpan. Embaçar y deſcolorar a ſu color. Polon. Pocżernienie. Vngar. Megfeketitem, feketéllöm. Ang. To make dowse, or darke.] Ovidius 1. de Arte amandi: Fuſcentur corpora campo.

Fuſcator, oris, m. 1. [κυανίζων, μελανίζων. Gall. Celui qui noircit, qui rembrunit. Ital. Che fa bruno, ſcuro. German. Der da laſſet ſchwartzlicht oder braun machen. Hiſpan. Aquello obra de ennegrecer y deſcolorar. Pol. Tenlen co ſyrzma, ſzarkuie. Vng. Vnerkeködö, ſötétitö. Ang. That maketh doune or darke.] Lucan. 4. ...que quid cœli fuſcator Eoi Intulerat corpus.

Fuſe, Fuſilis, Fuſim, Vide FVNDO, Fundis.

Fuſio, Fuſor, ſoris Vide FVNDO, Fundis.

Fuſtis, is, m. Pars abietis ſuperior, dura, & nodoſior quam inferior, minusque nodoſa ſapinus dicitur. Plinius libro 16. cap. 30: Abietis quæ pars è terra fuit, tenuis eſt, lenis, quia diuturnus ratium, fluviata decorticatur, ſapinus vocatur ſuperior pars nudoſa duriorque. Fuſtes. Nam defunt quæ in alnis fugere Subſterna. Vide ARIES.

Fuſtis, ujus, dat. i, m. c. Baculus, ſtipes. [ξύλον, ῥάβδος, σκυτάλη, σκυτάλιον. Gall. Un baſton. Ital. Baſtone. German. Ein teibſtock. Belg. Een ſtock. Hiſpan. Palo, o madero como para ahorcar. Polon. Kyy. Vngar. Botſuly, bot. Ang. A cudgel.] Plautus in Amphit. Auferre non abibis, ſi ego fuſtem tempero. Plinius libro 14. capite 13: Invenimus in duobus exemplis Egnatii Metennii uxorem, quòd vinum bibiſſet è dolio, interemptam fuſte à marito. Cicero pro Cecina: Quid igitur ſi gravius, aut fuſte, aut fuſtibus aliquem de fundo pulſum ejecerit?

Fuſtuarium, ii, n. 1. Poena qua fuſte infligitur, vel ipſe fuſtium & caſtigatio qua fit fuſtibus. [ξυλισμός. Gall. Baſtonnade, coup de baſton. Ital. Baſtonata, colpo di baſtone. German. Die ſtraff mit eyſen ſtäben zu ſchlahen. Hiſpan. Baſtonada con varas. Polon. Kiemowy, kiemowanie. Vngar. Botſuly-halaſis, Ang. A beating with a ſtaffe or cudgell.] Cicero 4. Philipp. Nam Gall. Conſu. fuſtuarium metuerunt legiones quas Conſulum reliquerunt.

Fustuarium, Fuſus, Vide FVNDO, Fundis.

Fusus, i, m. 1. Inſtrumentum cunctis mulieribus nendo digitis volvendo fundendo dictum, quòd fuſa habetur, volvendo quaſi liquefieri videtur. [ἄτρακτος, ἄτρακτον. Gall. Voſſeau. Ital. Fuſo. Germ. Ein ſpindel. Belg. Een ſpille. Hiſp. Eſtuſo para hilar. Pol. Wrzeciono. Vng. Gyü. Ang. A ſpindle. Plin. lib. 11. cap. 25. Lanificia mox in diem tenuantur: unico ſolo, idemque lib. 28. cap. 2: Pagana lege in plerisque Italiæ populis cavetur, ne mulieres pertinera ambulantes conſpicantur ſatos, aut omnino detectos ferant. Ovidius libro 4 Metamorph. vertebo ducentem ſtamina fuſo. Virgilius 4. Georgic. ...tum ſtridit molle per ſua Devolvunt.

Fustilis, le, penultima correpta, A fundendo, ut Feſto videtur: aut certè, quod Vallæ placet, ab antiqua verbi forma: à nuo & tifarie proprie dicitur, quòd liquorem filo commiſſum non fatis facilitèr contineat, ſed protinus effundat. [χυτός. Fuſile, vaſis genus dicebatur, autore Donato Jurisconſ. ortu, ex altera parte artium quod datum poſitum effundebatur. Vitruvius in ſcenicis Veltæ: quia cum ollæ ſuperiora baſium in terra non ponitur: quòd fictilia, pinacula eſſent. Vade excogitatum vas est quod dare non poſſet, ſed potius ſtatim effunderetur. q. A quo fictilis homo dicitur, qui continere cæpta non poteſt, sed ea effundit. [πλαστός, χυτός. Gall. Qui ne peut retenir ce qu'il dit ou ſait, langager, causeur, vain, de mole

ville importunce, leger. Ital. *Cheuo può tener, fretto, de poco, instabile, leggiero.* German. Ein Klaffer oder Kappermaul. Belg. Een klappaert. Hisp. *Vano, loco, sin prouecho.* Pol. *Sprzkie, zes kerzmi sprzatac, nie mogie, frzadnie.* Vngar. *Fondzál, madarasitás, hazugság.* Angl. *A babbler or lyinge prattyler.*] Terentius in Andr. tam inepto, tam nulli consilii Sum: terrori fortunas meas me commisisse? tam nulli consilii Sum: terrori? Fortunas meas me commisisse? tam nulli consilii? Idem in Adelph. Vt quantus es, nihil nisi sapiens? futilis? Idem in Adelph. Vt quantus es, nihil nisi sapiens? futilis? Idem in Adelph. Vt quantus,

minis resinæ modo *flagreolam* appellant. ¶ Est etiam hoc nomine genus vestimenti delicatorum, à colore albo, ac sublurido, quod nullos habet pilos. [Gall. *Une sorte de vestement blanc, duquel vsoyent les delicats.* Ital. Hebeno biauno da quelle delicate. German. Ein schön weiß kleid vonder leuten. Hispan. *Vestidura de color blanco.* Polon. *Vászon bialy.* Vngar. *Fvszerekelya.* Ang. *A kinde of garment which delicate folkes did vse.*] Iuven. Satyr. 2. Cærulea induruis scrutata & galbana tarda.

Gălbănātŭs, [γαλβανεύειν. Gall. *Veſtu à vnat habit.* Ital. *Veſtido con tale habito.* Germanic. Mit einem solchen weissen kleid angethan. Hiſpan. *Veſtido de aquel color.* Polon. *Ubrany przydrany.* Vngar. *Regiyen.* Angl. *Clothed with such a garment.*] Nomen simile participio formavit Martialis, quo dicit galbana indutum: accipiturque pro homine molli & effeminato. Lacer, vngues toccupato galbanatus inserto.

Gălbănĕŭs, a, um, adjectivum. [γαλβανώδης. Gall. *De galbanum.* Ital. De galbano. German. Das von dem Gummi ist / genannt Galbanum. Hiſpan. *Cosa de galbano.* Angl. *Of the gumme galbanum.*] Virgilius 3. Georgicor. Galbaneoque agitate graves nidore chelydros. Idem 4. Georgic. Hinc jam galbaneos suadebo incendere odores.

Gălbĕus, a, um, penultima producta, Mollis & lascivus. [ηπιο *femàleh*, Gallic. *Mol, delicat, lasif.* Italic. *Molle, lascivo, lussurioso.* German. Weich / zart / Geil. Hiſpan. *Fastuoso / delicado.* Polon. *Miękky, szkliwy.* Vngar. *Gyengeseges, fajtalan.* Anglic. *Delicat.*] Martialis: Galbinos habet unones. Tunica quoque galbina à colore dicta est. Flavius Vopiscus in Aurel. Inter hæc fuit rerticus calamyde coccea tunica galbina. Quanquam in hoc Vopisci loco malim legere Tunica gabina.

Gălbĕum, Ornamenti muliebris genus. Festus.

Gălbŭlă, Avicula quæ vvis maturescentibus, calamis & retibus capitur. [German. Ein Wiesmal oder Grasvogl. Vngar. *Galbus.*] Martialis libro 13: Galbula decipitur calamis & retibus alea, Turget adhuc virides quum radis uva meto. Quidam eandem esse existimant cum ea quam Græci ἰουλὸν appellant. Quod an verum sit, ipsi viderint. Plinius certe, libro 33. capite 11, autor est, quem Græci ἰουλὸν vocant à Latinis galgulum appellari.

Gălbŭlus, m. f. Pilula cupressi arboris, in qua semen recondi tur. [κυπαρίσσου τῆς κωνοφόρου. Gall. *Noix de cypres.* Ital. *Noselle di cypresso.* German. Cypressennuss. Hiſpan. *Fruyta de cypres.* Polon. *Cypressowe orzeszki.*] Varro libro primo de Re rustica, cap. 40: Non enim galbuli qui nascuntur, id est, tanquam pilæ parvæ corticis, id semen, sed in his intus primigenia seminis ratio data natura.

Gălĕa, æ. f. [γαλέη. Gall. *Vne belette.* Ital. Donnola. German. Ein Wesel. Hiſpan. *Comadreja.* Polon. *Łaſica.* Vngar. *Menyét.* Angl. *A weesel.*] A Græcis appellatur animal illud notum quod Latini mustelam nominant: ut multis argumentis docet Scaliger, recentiorum omnium Græcorum errorem redarguens, qui felem γαλῆν nominat. Nam quæ de Gale tradit Aristoteles, eadem omnia mustelæ assignat Plinius, neque ad felis naturam possunt accommodari.

Gălĕă, leæ, f. p. Instrumentum est ferreum ad capitis munitionem inventum. [כובע *chobàh*, κράνος, κόρυς, κόρυθος. Gall. *Heaume, armet, vne salade, bonnet de fer.* Ital. Celata, elmo. German. Ein Helm / Beckhaub. Hiſpan. *Celada, yelmo, armadura de cabeza.* Polon. *Helm / ſyſak.* Vngar. *Sysak.* Angl. *An helmet or ſalet.*] Est autem galea, teste Dioscoro, crista capitis de corio, quum Et Cadis de latmino. Dictaque Galea Varroni, à Galero quo multi antiquorum usi sunt. Conum, curvaturam galeæ quæ in ea præeminet dicimus, super quam crista fuit. Lege apud Alexand. Neapolitanum libro primo quo loco refert insignia Galearum apud diversas gentes, Cymonis notissima, atque Teutonibus in usu fuisse, ut galeas contegerent horrentium hirtibus animalium, quo in aciem delati visu essent terribiliores. Plinius libro 7. capite 56: Galeam, gladium, hastam Lacedæmonii invenere. Varro à galero deduxit, quanquam videtur potius κυνῆ ἀπὸ γαλῆς, à fele. Olim enim ex diversorum animalium pellibus conficiebantur. Quod patet ex ipsis nominibus apud poëtas. Sunt enim apud illos κυνέαι, λεοντέαι. Sic etiam quod ex felina pelle fiant, γαλέαι dictæ: γαλῆ enim felis est, vel simile animal ei quod vocant mvvem. Quare & Homerus quoque κυνθεὴν, galeam vocat. Hæc ex Scaligero in Varr.

Galearum, principium. Hieronymus libris sacris prologum anteposuit cognomento galearum. Id vero quid sit, explicatur à Sulpitio Victore, cujus hæc verba sunt. Vulgare (de exordiis loquitur) si tale sit, quale esse potuit in omnibus causis, nihil proprium personarum, aut rerum, de quibus agitur. Quod idem & galeatum à quibusdam vocatur: quoniam ita commune esse possit, ut in omnibus causis, quemadmodum galea seu galeatum, omnibus indigis positi esse commune. Sed & ipse Hieronymus id satis explicat, cùm ita scribit: Hic prologus scripturarum quasi galeatum principium, omnibus libris, quos de Hebræo vertimus in Latinum, convenire potest. Intelligit enim hoc principium tanquam omnium loricarum communem esse galeam, nominatque proœmium, ut galeatum prælium omnium commune est, & galeati omnes tuentur.

Gălĕo, as, āvi, p. Galeam induere. [κράνος ἐπιθεῖναι, κράνη ἐπιτιθέναι. Gallic. *S'armer d'vn armet, se couurir d'vn heaume.* Italic. *Vestire celata, armarsi di elmo.* Germanic. Ein Helm aufsetzen. Hiſpan. *Armar con yelmo / capacete.* Polon. *Helm wkładam.* Vngar. *Sisakon fűzetem.* Angl. *To put on an helmet.*] Hirtius 4. De bell. Alexan: Milites in castris jubet galeari, & ad pugnam parari.

Gălĕātŭs, Galea indutus: [ὁ κράνος ἐπιθεὶς ἔχων, ὁ κράνους, & κρανοφόρος. Gall. *Heaumé, qui a armet en teste.* Ital. *Celato / celata / elmato / elmata.* German. Der da helm auffhat. Hiſpan. *Armado de capacete / elmo.* Polon. *Ten który hełm na ſię wzioł.* Vngaric. *Sisakos.* Anglic. *That hath an helmet.*] ut Galeati, galeati tedii milites sunt. Galeata Minerva, apud Ciceronem primo de Natura deorum. Et barbati quidem Jovis, galeata Minervæ.

Gălēnă, f. p. Dicitur plumbi & argenti vena communis, quæ & μολίβδαινα vocatur. [Vngar. *Ezüstes ercz.*] Plinius libro 34. capite 18: Fit & molybdæna quam alibi galenam vocavimus, plumbi & argenti vena communis. Quo pacto autem conficiatur galena, docet idem Plinius eodem libro, capite 19: Plumbi (inquit) nigri origo duplex est. Aut enim tua proveniunt vena, nec quicquam aliud ex se parit: aut cum argento nascitur, nullisque venis conflatur. Ejus qui primus dulcis in fornacibus liquor, stannum appellatur, qui secundus argentum, quod remanet in fornacibus, Galæna: quæ portio est tertia addita venæ.

Galeobdolon, Vide Galiopsis.

Gălĕŏlă, cum accento in ante penultima, Vas sinuosum, à galeæ similitudine ditum, autore Nonio. Varro de vita populi Roman. Ubi erat vinum in mensa positum, aut galeola, aut sinum.

Gălĕŏs, γαλεὸς. Piscis est à Rhodiis olim maximo in pretio habitus, qui à nostris cum *mustela* dicitur. Plinius libro 32. cap. 1: Quod ad repugnantiam rectum attinet, quàm Græci ἀντιπάθειαν vocant, nihil est venenatius usquam, quàm in manu assumpta, utpote quum raciis ejus aculeis necari dixerimus. Hanc tamen persequitur galeos.

Gălĕōtēs, æ, γαλεώτης, Species est Bellonis, Plinii temporibus Italiæ mirogaiti. Hic & colores & atcelabortes appellatur. Plin. lib. 29. cap. 4: Scorpionibus maxime contrarius invicem bello traditur, ut vasis quoque pavarem ita afferat, & torporem frigidissimis. Hunc Græci calabrum vocant, & ascalabotem, & galeotem. In Italia non nascitur. Est enim hic plenus lentigine, tridonis acerbi, & vescitur quæ omnia à nostris Bellonis alienatur.

Gălĕrĭtă, penultima producta, f. p. Avis quæ nunc *alcola* dicitur. Varro galeritam appellat: quia plumam elatam in capite habet galeri similitudine. [κορυδαλὶς. Gall. *Alouette.* Ital. *Tadola.* German. Ein Lerch. Hiſpan. *Cogujada.* Polon. *Skowronek.* Vngar. *Pacsirta.* Angl. *A larke.*] Plinius libro 10. capite 49: Quæque de una ave galerita privatim commemorat.

Gălĕrĭă, æ, idem quod Galerus, usus est C. Gracchus apud Censores, ut autor est Sulpitius. [Vngar. *Galér.*] ¶ Inde Galericula, parva Galera. ¶ Invenitur etiam Galeria quo usus est Varro de actione ferrea 2. autore Sulpitio Ita q; non leviter emendandum est, id quod legitur apud Festum: Galeatia à Galearum similitudine dicta.

Gălĕrĭtŭs, ti, sive galerum, i, neutr. penultima producta, Pileus rotundus à galeæ similitudine dictus, ut inquit Varro. [תלבשה *mgal habàsh*, κυνῆ, κίδαρις. Gallic. *Vn petit chapeau.* Ital. Capello. German. Ein Hut. Hiſpan. *El sombrero fembrero.* Polon. *Kapelusz.* Vngar. *Galer / ſmeg, ſzőrből paraolat ſmeg, az kit eſső ellen ſzőrikik az paraolat ſzőrből ſzűrik.* Angl. *A hat.*] Stat. libro 1. Thebaid. & temperat altra galerus. Iuvenal. Satyr. 6: flavo crinem absconditente galero. ¶ Accipiuntur etiam pro coma ficta, quam ad galeri effigiem formatam capiti ita aptare solemus, ut internosci non queat. κρωβύλος, κρωβύλον. Hoc apud Suetonium in Caligula capillamentum nominatur.

Gălĕŭlă, æ, m. f. sive galeiculum, dimin. ut vinum. [κυνίδιον, κυνέδιον. Gall. *Petit chapeau.* Ital. *Picciolo capello.* German. Ein Hütlein / Kappen. Hiſpan. *Pequeno bonete / ſombrero.* Polon. *Czapeczka, kapturek.* Vngar. *Galér, ſmegecske, ſzőkiczeke, parvalat ſmegecske.* Angl. *A little hat.*] Suetonius in Othone cap. 12: Galeæ culo

Galericulo capiti propter raritatem capillorum adaptato, & annexo, ut nemo dignoleceret.

Galgulus, li, m. [γαλγαλος] Avis est quæ si spectetur à quopiam morbo regio laborante, sanatur æger, & avis enecatur. Plinius libro 30. capite 11. Avis icterus vocatur à colore: quæ si spectetur, sanari id malum tradunt, & avem mori. Hanc puto Latinè vocari galgulum.

Galion, Idem est quod Galiopsis, unica mortua apud Dioscoridem libro 4 capite 95. Galion quę herbam sit, vide Dioscoridem libro 4. cap. 72.

Galiopsis & Galeobdolon, unica genus, Labeo apud Dioscoridem libro 4 cap. 94.

Gallus, i, Vultus querentium. [κοιλος. Gall. Nez de galle. Ital. Gale. German. Gallapffel/ oder Gallopffel. Belg. Catarreel. Hilpan. Agalla pectoris. Polon. Dolegliwe. Vngar. Pogye. Angl. A gallimaw.] Plinius libro 22. capite 22. Cervicis dolores cum galla & lini semine pari mensura sedat. Virgilius 4. Georgicorum: Proderit & tunsum galle admiscere saporem. Gallam hibernæ rugas conditurę ventri, quum ait Lucilius: Promonet patrimonia illuterdum, neque gulæ indulgendum, verum ęque coercendum. Festus. ¶ Galla etiam instrumentum est latorium, ἀσκαυλον, fabula. Macrobius Saturnal. libro 2. capite 2: Planeus in judicio sororis à amici cum molestum sedem destruere vellet, interrogavit (quia tutore ejecerat) quo artificio se tueretur. Ille urbane respondit: Gallam subigo. Satorium hoc habetur instrumentum, quod non infacete in adulterii explorationem ambiguitate convertit. Nam Planeus in Mevia Galla uxore maleaudiebat.

Galla mistcata, describitur à Nicolao inter electuaria confortantia & præstantia.

Gallicum acer, Album & præcipui candoris dicitur. Vide Acer.

Gallicæ, arum. [λαιδιον. Gall. Gallocles. Ital. Zoccoli gallici. German. Bundeschuh/ so die Frantzosen tragen/ wann es regnet weret. Hilpan. Gallochas. Polon. Sukmane kosnich na deszczowe przymuie. Vngar. Sarkeroye, sokrosgo talpadion sekeroye. Angl. A kinde of shoes for wette weather.] Genus calceamenti, quo utuntur Galli pluvioso tempore. Vulgus (inquit Rayfius) vocant Galloches. Cicero 2. Philipp. Nam quod quæritis quomodo red. ierim: primum luce, non tenebris: deinde cum calceis & toga, non cum gallicis, nec lacerna. Quæ tamen in loco omnia pene exemplum habent. Nec caligę, nec lacernæ: sed corruptę, ut fieri solet ex Aul. Gell. Noct. Attic. libro 13. capite 20. ubi refert, T. Quintium discipulis suis prohibuisse vestitu, quod cum die conspicerentur lacernis indutis & gallicis calceati.

Gallo, as. [γαλλαζω. Polon. Wyszydzam sie. Vngar. Sokodolkodom.] Bacchor, insanio, Gallos Cybeles sacerdotes imitor. Varro Eudæmonibus: Et decem gallantes varia re nebant studio Nonius.

Gallus, gallinaceus, m. f. nota avis nocturnus vigil, quem excitandis in opera mortalibus, tum pendoque lucino pecudis providentia divina videtur. [ἀλεκτωρ, ἀλεκτρυων. Gall. Coq. Ital. & Hilpan. Gallo. German. Ein Hon. Polon. Kur, kogut. Vngar. Kakas. Angl. A cocke.] Cicero 2. de Divinatione loci. Vngar. Kakas. Angl. A cocke.] Cicero 2. de Divinatione loci. Democritus quidem optimis verbis cantum explicat earum: rationem gallicani canoris: depulso enim de pectore, & in omne corpus diviso, & modificato ejus cantus edere, quiete facta tus: qui quidem licet o noctis (ut ait Ennius) tavent fucibus: ruffos canit plaudisque premonet alas. Et paulo antè: Quia galli victi flere soleant, canere victores. ¶ Vnde jovo proverbiali dicimus: Superatus es à gallo quopiam, ἡττησαι ὑπο ἀλεκτορος, in servos qui dominos à tergo sequuntur supplices videlicet & abjecti, cum assueti sint esse galli tamquam pugna. ¶ Homo pugnax more galli, ὡσπερ ἀλεκτωρ ἐν ἀγωνι. Is tum qui semper dominis deficos, nonnunquam vel in bellum, vel in certamina vocatus forte. Nam hic aut nil pugnacissimum quidem est, sed domi. ¶ Huic Enallinam est. Gallus in tale ferquilinio plurimum potest. ¶ Gallus addit, ἀλεκτωρ ἐπαναβαινει. Vbi quis semel victus, redintegra certamen. ¶ Gallorum insultare vencrem, κακως ποιειν ἀφροδιτην. De edacibus ac luxu multum abhinentibus Gallinarum. Huic enim animanti veteres mirifice caluere, ita ut omnia fatim convocaret. Aristophan. Vespis. ¶ GALLI item Europæ populi sunt in multas gentes regionesque divisi: de quibus in diffusa Gallia. ¶ Gallus item sartum in corpus libidinem. Gallus est, castratus: nam sagificat, ut inquit Quintilianus: id est, castratum: nam sagificat, ut inquit Quintilianus: id est, castratum: nam sagificat, ut inquit Quintilianus: id est, castratum

Hiſpan. Cogerse à Camaron. Polon. Rak. Vngar. Rak. Angl. Aſh brik-krabbe crabbe.] Color eius eſt glaucus, & fabvirdis, ſed inter cruendum rubet: Martialis libro 11. Cancelos in noſtris gammaris lancea rodes: Iuven. Satyr. 5. Sed tibi dimidio ſtrictus gammaris ovo Ponitur. Veneti adhuc hodie nomen retinent. Plin. autem lib. 9. cap. 31. Ieronem appellat, quod nomen Maſſilienſes etiam habent.

Gammărĭdes, ὁ, Pentum quo utuntur chirurgi ad extrahendum pus à dicta à ſimilitudine Græca littera γ.

Gămŏs, [חתנה Chaſenah. γάμος. Gall. Noces. Ital. Nozze. German. Hochzeit. Hiſpan. Bodas. Polon. Weſele. Vngar. Menyegző (Lagzy: menyegző. Angl. Marriage.] Græcè, latinè cupiæ. Hinc compoſita ſunt, agamus, monogamus, bigamus, digamus, trigamus, polygamus, quæ omnia penè unam comprunt. Hieronymus contra Iovinianum: Non dimino digamos, imò nec trigamos, & ſi dici poteſt, octogamos.

Gănĕa, æ. f. p. & ganeum, Lupanar meretricum, quod ſolum eſt ſcortorum, & popinas quòd ibi ſit in taberna, nam ut canabula ſuperius. [γαμικὸν, ἑταιρεῖον, πορνεῖον. Gall. Bordeau à putains, taverne de putains. Ital. Bordello. Germ. Ein Hurenhauß. Belg. Een hoerhuyſ. Hiſpan. El burdel. Polon. Zamek. Vngar. Bordélyház. Angl. A ſtewſ, a ſtewes, a common bordelle.] Ubi enim locus ad luxum, & velut taberna vitiorum, vitaleciæ & luxuriæ apertus. Cicero in Pisonem: Paulò ipſe fretinus in illo ganearum tuarum ridiculo atque turpiſſimo: unde tu nos tum impudentiſſime reſpondendo, tùm turpiſſimè eiiciendo ejecit. Terentius in Adelphis: Ubi ego illum quæram? Greco abdidiſſum in ganeum. Columella in prolog. Mox deinde ut agri vendamus ad ganeas, quorum Latinis crudelitatem execramur. Pridius tamen accepiſſe videtur pro ipſa inglavie, dicens ganeum eſſe porcolionis: Neque id ex animali materia ganeæ.

Gănĕum, i. neutr. Gall. Bordeleau, bourreau de taverne, bordeleau. Ital. Bordello. German. Ein Hurenhäußlein, ein unnützer Gaſthalter in Hurenhäuſern, Huren-Jäger. Belg. Bordeel-houder. Hiſpan. Lugar para echar dado. Polon. Kamienicy. Vngar. Bordélyházi. Angl. Hoſtelers of bawdrie, ruffianes.] Dicti à ganeis, teſte Nonio, quemadmodum Popinones à popinis, qui ganeas frequentant. Varro in Modo: Ethoc intereſt inter Epicuram & ganeones noſtros quibus modulus eſt vitæ cultus. Cicero in Catilin. Quis ganeo? quis adulter? quæ mulier infamis? qui corruptor juventutis? Terentius in Heautont. Si ſcirevis, ego dicam: gero, ineo, lavat, bibuo, ganeo, dormio ſolus.

Gangītis, Græcè γαγγίτης, nardi genus, ſic dictum à fluvio Gangere, qui per eam naſcitur. Dioſcor. lib. 1. cap. 6.

Ganglĭon, i. [γάγγλιον. German. Einwachſen.] Tumor in capite, vel collo ut plurimum provenions, rotundus ſtrà tantùm, incidium tenuiſſimo humore plenus, quæ duo genera facillimè ſunt curata. Nonnunquam etiam contingit humores eſſe craſſiſſimos adhuc cedentes medicamentis: quod genus non niſi arteriotomiis, aut ſectionibus poteſt curari. De his Celſus libro 7: Eſt & Ganglion Paulo mentali ſimilis, vel ex ſalivæ, vel ex pituitæ contentione, in multis quidem minimo partibus corporis, ſed præcipuè mollibus, ut in extremitate manuum atque pedum.

Gangræ nă, æ, fem. p. [γάγγραινα. Gall. Chair morte par vice, ou inflammation. Ital. Cancrenata di una piaga. German. Der Krebs, oder faul fleiſch von dem Krebsthier. Hiſpan. Carne muerta de llaga. Polon. Kazon ciereba. Vngar. Ion. Angl. Dead fleſh in the body, of a wound.] tum ædipſa corpore eſt emortua recidere, vel inflammatione: ni cui ſi opportuno remedio occurratur ad vicina proſerpit. Dicta gangræna, παρὰ τὸ γαίνω, γάσκω: hoc eſt, à comedendo, vel depaſcendo. Subalbicit autem primò, demum atra fit ſenſu amiſſo in prominentibus membris: id eſt, interungues, & alas, & inguinas & in ſcabioſis ferè, atque his quorum corpus malè habitus eſt. Lucil. libro primo Satyr. Serpere uti gangræna malo, ad quem herpetica poſſet. Varro: Non vituperamus, quòd ſcarinas dixerim piſcem oportere: ſi ob eam rem gangræna non ſit ad brachium reſtra: ut de hoc Carneum Celſum libro 5.

Gannĭo, is, ivi, vel gannĭi, itum, n. q. Propriè vulpium eſt teſte Donato. [γαυλίζειν. Gall. Glapir en iappant à la façon d'un renard ou d'un chien, grouder, grommeler. Ital. Far voce di volpe, ſeguitare. German. Gellen oder ſchreyen wie ein Fuchs. Hiſp. Gemir como raboſo. Polon. Nayſzekanie iak lakalec. Vngar. Tyúkolok, prickolok. Angl. To yampe or bark lyke a dogge or fox.] Dicitur tamen & de canibus, cum claro ululatu dolorem quendam gaudiumve teſtati videntur. Inde ad homines tranſlatum: Terentius in Adelphis: Quid ille gannit? quid vult? Perſius, Satyr. 5: Stat contrà ratio, & ſceretam gannit in aurem, & ſtupet compotium eſt Oggannio, de quo ſuo loco.

Gănŭlæ, ārum, f. p. f. & Ganŭlus, i. m. [γαυλὸς, ἀγγεῖον ὑγρῶν. Gall. Guppillons, ſeppillons, ſeppillons, gamelles, ou. Ital. Tegamini, & gamelle. German. Das Judas haar. Hiſpan. Sogamoſo. Polon. ſzyſzaczek. Vngar. Gyalu, pezsdgo. Angl. basing, payles.] Lucretius: Longè alio pacto gannia cornua fabricant. Aut quòd deſerti barbaricæ in gente ſunt, cum Pleraque fugiunt fabricam corpore plagæ.

Ganzas, Anſeres Germani vocant, Plinio teſtante.

Gaphiege, Siculorum lingua, vermes terrefera.

Gaſpyras, Cyprianum ſacrificatorum.

Gargarĭdio, ās, Act. quis idem erat quod garrio. [γαργαλίζω, ψιθυρίζω. Vngaric. Vſzogok.] Varro in Epiſt. ad Fufium: Poemata ejus gargaridias dices, O fortuna, ô fors fortuna. Nonius.

Gargarĭſmus, quod fit, expreſſit Serrius, cum in gulâ Aquæ palato agitatæ ſonitus remittimus: quemadmodum Gargarizare, aut repetunt, ut aqua, vinum, laſe, &c. aut revocant, ut linapi, piper.

Gargărizo, as, are, n. p. [γαργαλίζω. Gall. Gargariſer, gargouiller. Ital. Gargarizare. German. Gurgelen in der Kehle. Hiſpan. Hazer gargarismos. Polon. Chrzarzec w gardle. Vngar. Meg gargarizalom, torkomban meg vetegetem. Angl. To gargyll in mouth or throat.] In gutturem ore hauſtum trahere ad gargarizationem eſt, gutturizare. Plinius libro 20. capite 17. Sedat anginas cum melle ac hyſopo exacetо gargarizatum. Idem libro 22. Vuæ, tuccus ſubterraneatibus, & qui gargarizatur ova tumente, aciecta cum mella. Cornel. Celſus lib. 4. cap. 12. Inveterato capitis dolore communia ſunt ſternutamenta excitare, infantia vehementer refricare, gargarizare his quæ ſalivam movent.

Gargărizātĭo, ſem. gen. t. verbal. [γαργαλισμὸς. Gall. Gargariſation, gargouillement. Ital. Gargarizamento. German. Das gurgelen. Hiſpan. Gargarismo. Polon. Gargarjzowanie, czynienie. Vngar. Gargarizalás. Angl. A gargyllyng.] Quibus utitur eſt Plinius libro 21. cap. 19. & lib. 30. cap. 6.

Gargărizātrix, icis, pen. prod. n. g. verbal. Idem Plin.

Garrĭo, ris, garrīvi & garrĭi, n. q. eſt propriè avium, ſed uſurpatur pro loqui, de quo hic delecta & incpte. [λαλεῖν, φλυαρεῖν, ληρεῖν, ἀδολεσχεῖν. Gall. Jargonner, ramager, babiller. Ital. Ciarlare, ragionare, garrire, cianciare. German. Klappern: das vnnütz ſchwetzen. Belg. Snaterachtigh. Hiſpan. Parlar vanamente, gorgear de vanas. Polon. Szkaranie, gadanie. Vngar. Hiábavalóképpen, fecsegés. Angl. To chatter, babble.] Cicero libro 2. de Oratore: Nam & locubus modus ante Gymnaſia inventa tum, quibus in his philoſophi garrire ſolent. Martialis: Garris in aurem ſcripet omnibus Cinna. Ideò: Meliusque rana garrit in Ravennate. & Propriè tamen Garrire eſt avium: à quibus ad homines inepte loquaces tranſlatum. Plautus Curcul. ut pote tam ſtrenuum ubi Pa. Nunus garris.

Garrŭlĭtas, tis, Et. Loquacitas. [הגיון hagion. הגיון hagion. λαλιὰ, ἀδολεσχία. Gall. Babil, caquet, caquet, babil. Ital. Ciancianne, vaniloquio, cianciamento. German. Klapperheit: das vnnütz ſchwetzen. Belg. Snaterachtigheyt. Hiſpan. Demaſiada parleria. Polon. Szkaradzenie. Vngar. Hiábavaló képpen. Angl. Chattyng, babbling.] Martialis hanc: Credimus, quamvis ingenia Poſthume dones, Antoni ſeruntgarrulitate ſua. Sic Plautus lib. 26. cap. 2. Extemporis garrulitas. Quinctilius cap. 4. Rauca garrulitas picarum. Ovid. 5 Metamorph.

Garrŭlus, a, um, Incpte loquax. [הגיון mafgligiph הגה hagah. λάλος, ἀδολέσχης. Gall. Babillard, caquetard, caquetteur. Ital. Ciancione, ciarliero. German. Klapperer. Belg. Klapperer. Hiſpan. Hazer vanamente, vide demaſiada parlador. Polon. Szkaradny, gadaiący. Vngar. Tiſztátlan, ſzóllós. Ang. That chatterith, and ſpeaketh many vaine wordes.] Plautus in Merc. Verum ſi nunc amant, oderunt, ſi oderunt idem, amant: ſi ſolent: Garrul. ſolent, ſi ſoluti, iratundi ſint, ſatisque ſoli. Terentius in Adelph. Senſi hoc id illas ſubſpicari: ſed me reprehendi tamen, ne quid de fratre parum honeſte illa dicerem, ac ſenex parùm. Sed hæc ſignificatio eſt in tropicis. Propriè enim aves garrulæ dicuntur, maximeque illæ quæ canoræ ſunt, & egregiè vocales. Virgilius 1. Georgic. Garrula quam tignis nidum ſuſpendit hirundo. Garrulus cantus. Plinius libro 10. capite 29: Luſcinius diebus ac noctibus continuis quindecim garrulus ſine intermiſſu cantus. Garrula oliva. Martialis libro 13: Hæc quattuor tenera garrula ſiſtra movent.

Garum, [τὸ γάρον. Gall. Saulſe, qui ſe faiſoit de la liqueur qui ſortoit des poiſſons quand ils pourriſſoient. Ital. Salſamento di ſorte di peſce per condimento. German. Gaſtbrüe. Hiſpan. Salſa que ſe haze de pieſcados podridos. Polon. Potrawa z gnoiu rybiego. Vngar. Halaſzlé. Ang. Sauce made of ſalted fiſhes.] Liquamen eſt ex inteſtinis piſcium

piscium sale maceratis: ita dictum, quòd primùm ex garo piscium sale macerato confici soleret. Plinius libro 31. cap. 8: Aliud et ammoni-ace confici tolerat. Plinius libro 31. cap. 8: Aliud et ammoniacum, quod garum vocant ex, intestinis piscium exquisiti generis, quod garum vocant ex, intestinis piscium exquisiti generis, quod garum vocant ex, intestinis piscium exquisiti generis

Gihaphi, Ex Cam, cii, n. f. [גמזית gamzith שׁמה shebhalle. γαζοφυλάκιον. Gall. Tresorerie, le lieu ou on met le tresor. Ital. Luogo dove si conserva le cose pretiose. German. Ein Schatzmahler, ein ort darein man Gelt und Gut behaltet. Hispan. Escalera, lugar donde se guardan las cosas preciosas. Polon. skarbiec albo skarbnica gdzie pieniądze albo rzeczy drogie. Vng. kincstartó hely. Ang. a chest where treasure is kept, a treasury.] Nomen compositum ex Græca dictione Persica, & Græco verbo φύλλω. quod est custodio. Est enim locus, in quo pecuniam hoc est, thesaurum, opes, aut pretiosiorem supellectilem conservamus.

Gazella, Caprea illa quæ moschum gignit, nobile illud odoramentum, si Hermolao Barbaro credimus. Lege MOSCHVS.

G ante E

GEN. COR. In nonis antiquorum, Gente Cornelionum. GENS. Gentes. GER. M. vel GER. Germanicus, vel Germanicum. GET. Getæ Thraces. GG. alias GS. Gesserunt. G. GEN. GER. Gaudium generis Germanici.

Gehal, virium vigor, vel ardendi potentiæ, quòd sit ex parvitate spiritus vitalis, & exiguo humore nutrali eò cito monente.

Gehenna, næ, f. p. [גיהנם gehinnom. γέεννα. Polon. Piekło, piekielny ogień.] Quid significet, explicat Hieronymus his verbis: Erat (inquit) idolum Baal juxta Hierusalem ad radices montis Moria, in quibus Siloa fluit. Hæc vallis & parva campi planities magna erat, & nemorosa, plenaque deliciis, & locus in ea idolo consecratus. In tantam autem populus Israël venerat dementiam, ut deserta templi vicinia, ibi hostias immolaret, & rogitem religionis celebrare vinceret, filios suos inter ardentes de manibus, vel initiaret. Et appellabatur locus ipse Gehennom, id est, vallis filiorum Hennon. Hoc Regum volumen, & Paralipomenon, & Jeremias planissime docuerunt. Et comminatur Deus se locum ipsum impleturum cadaveribus mortuorum, ut necnaquam Thopheth & Baal, sed vocaretur Polyandrium: id est, tumulus mortuorum. Futuræ ergo supplicia & pœnæ perpetuæ quibus peccatores cruciandi sunt, hujus loci vocabulo demonstrant. Duplicem autem effe gehennam, nimirum & ignis, in Iob plenissimè legitur.

Gelabilis, Gelasco. Vide GELV.

Gelasini, penultima producta, m. f. dentes anteriores, quos incisores vocamus. Cicero alveos acutos vocat. [γελασῖνοι. Gall. Dents devant qui apparoissent quand on rit. Ital. Denti davanti. German. Die vorderen grossen Zän en Mund, so man entblösset. Hispan. Dientes de delante. Polon. Zęby przednie, ktore się ukazują. Vng. Az elsö fogak kis ac. Ang. The fore teeth, teeth appearing when one laughs.] Hos esse dicit, qui ridentis facie apparent. Martial. libro 7: Nec grata est facies, cui gelasinus abest. ¶ Item muti, qui gesticulatione facta populum oblectant. Unde Gelasinus ille Plautinus: Sales dicentis populum delectat, & dum risum captat, ridetur. Vide et Titiud: Cave ex Gelasino fias catagelasinus hoc est, derisiculus.

Gelatina, Conditura genus.

Gemelabin, Mel rosarum colatum.

Geligon, Nodi alborum.

Gelicidium, Gelidus. Gelo, Vide GELV.

Gelu, neut. indecl. Aquæ concretio ex frigore. [קרח kérach. κρύος, κρύσταλλος, κρυμός. Gal. Gelée, glace. Ital. Gelo, ghiaccio. German. Kalt gefürre. Belg. Koude. Hispan. Helada. Polon. Mróz, przymrożenie. Vng. Fagyás. Ang. ice, frost.] Aliquando tamen ponitur pro frigore. ψῦχος. Unde gelidum, frigidum dicimus. Antiqui etiam gelus dixerunt, teste Nonio: & similiter gelum gel. Lucretius libro 5: Aut Tithonus quæ geli casus mortalibus aufert. Et libro 6: Dumittit quâ sæpè gelum quod contulerit ic.

Gelu fidum, dis, n. f. Iesum gelu, & concretio aquæ. [קרח kerach. κρύος, κρύσταλλος. Gal. Gelée. Ital. Gelo. Ger. Gefrierung. Hisp. La yesada del cielo. Pol. Zamarznięcie. Vng. Fagyás. Ang. A freezing or congealing together.] Colum. li. 2. cap. 8: Vepribus convellendis radices frumentorum, quam hyeme imbribus, aut gelicidiis, penitus evellentur. Idem lib. 11. cap. 2: Hyemat cum frigore & gelicidiis.

Gelo, las, lare, activum verbum, idem quod frigore astringo. [κρυοποιῶ, κρύσσω. Gall. Geler, glacer. Ital. Congiare, agghiacciare. German. Gefrieren machen. Belg. Vriesen. Hispan. Helar. Polon. Zamarzam. Vng. Meg fagyasztom. Ang. To freeze.] Ejus passivum gelos legitur apud Juvenalem, Satyr. 6: pavidæque gelatur Pectore. Sic gelatum lac, Colum. libro 12. cap. 32. Gelatus casus, Idem libro 7. capite 8. Sæpè etiam neutrum est, sed vice aliter, quam in reliquis personis. Polybius libro 14. capite 3: Nec ante demetuntur, quàm gelaverit. Idem libro 15. cap. 6: Si gelant frigora, quarto die premendum. ¶ Hæc etiam componuntur, Congelo, Regelo, de quibus suis locis.

Gelido, as, are, a. t. Est gelu astringi. [κρυοποιῶμαι. Gal. Se geler ou glacer. Italic. Congelarsi, agghiacciarsi. German. Gefrieren. Hispan. Helarse. Polon. Zamarznąć. Vng. Megfagyok. Angl. To congeal, to freeze.] Gellius libro 19. capite 7: Vina raro congelascunt. Plinius libro 14. capite 21: Vini natura non gelascit.

Gelatio, verbale, tis. Congelatio. [κρυοποίησις. Gal. Gelement, glacement. Ital. Agghiacciamento. German. Gefrierung oder gefrorte. Hispan. Elamiento, cuaja. Pol. Zamarznienie. Vng. Megfagyás. Ang. a freezing.] Plinius lib. 17. cap. 14: Si pruinæ edito fructibus gelatio magna confecta est, etiam paucis diebus necat.

Gelabilis, le. Quod gelu durari potest, à quo fit compositum Ingelabilis, vel potius incongelabilis, de quo suo loco. [Vng. Megfagyható.]

Gelidus, da, dum, penultima correpta, Frigidus, congelatus, frigore concretus. [κρυερός. Gal. Froit, glacé. Ital. Gelido, freddo, gelato. German. Kaltes. Hispan. Cosa fria y helada. Polon. Zimny albo lodowaty. Vng. Hideg, meg fagyott. Ang. very cold, frozen.] Virg. libro 3. Aeneid. mihi frigidus horror Membra quatit, gelidusque coit formidine sanguis. Gelidus æther, Virgil. 8. Aeneid. Gelidus amnis, gelida rupes, gelidum flumen, apud eundem. Gelidæ naturæ fœtus. Plin. libro 7. cap. 56. Gelida, absolute, tota die aqua Iberæ. 2. Sem. Satyr. 7: Pulsat temalici, vexat: foribusque repulsum Perfundit gelida rursus vocat. ¶ Hinc componitur Alegydus, quod significat id, quod non est calidum, neque frigidum (nam e quandoque pro non nomen denotat) quamvis Servius pro valde frigido exponeret: vide suo loco.

Gelidè, adverbium, frigidè, timidè. [κρυερῶς, πάνυ φοβερῶς. Gall. Fort froidement. Ital. Gelatamente, da agghiacciato, freddamente. German. Gar kalt, gantz erfro ren. Hispan. Con y friamente. Polon. Zimno, zmarsło, ozięble. Vngar. Hidegen, (vel) félelmesen. Ang. Coldly, with fear.] Horatius de Arte: Vel quòd res omneis timidè, gelideque ministrat.

Gemellus, a, um, n. t. Vasi genus, cui fortassis ex eo indorum nomen, quòd geminas in se fibras contineat. [Pol. Dwojaczek na czem. Vng. Kettöspalaczos.] Colum. lib. 12. cap. 50: Quod deinde primum defluxerit, in rotundum labrum fusum id melius vel quàm plumbeum quadratum, aut geminellas) protinus expulsor deprecat.

Gemebundis, vide GEMO.

Gemini, æ, a, um, duo, bini. [תאומים teómim vel תאומים teómim. δίδυμος. Gal. Gemeau, double. Ital. Gemino, doppio. Germ. Zwifach, zwifaltig. Belg. Twee. Hispan. Cosa doble, cosa de dos, cosa de dos cosas iguales. Polon. Dwoiaczki. Vngar. Kettös. Ang. twos, double.] Virgil. libro 6. Sunt geminæ Somni portæ. Terent. in Andr. Nunc si vera dicendo, Quadriplavero, Uxorem geminas mihi continuo nuptias. Vide etiam geminæ, eunuchi duo uno partu editi. Virgil. libro 8. Aeneid. -geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. Si autem tres fuerint, trigemini dicuntur: si quatuor, quatrigemini. Columell. libro 4: Albanas equitiæ familiæ trigeminorum matres. ¶ Quandoque pro limi ponitur. Prudentius: Est fortitudo, pernix confidentia. Cicero pro Rosc. Amer. Parcit avaritia, sordis impudentia, audax inipudentia, gemina audacia. Idem pro Roscio Comœd. Similitudo, & maxime gemina societas hæreditatis est. ¶ Et etiam cœlestis signum, quod Astrologi vocant Gemellos, Castorem & Pollucem intelligentes, quia matre Leda uno partu eduntur editi. de quibus Seneca. In imagine tempestate apparent quasi stellæ cœlo insidentes, adjuvantque se tunc periclitantes existimant Pollucis & Castoris nomine. A Columella etiam Geminum adhuc, quod XVIII. Calendas Iunii Sol ingreditur. ¶ Geminus etiam Iani epitheton est, quòd gemina facie pingitur, cujus rationem hanc affert Macrobius, quòd Ianus omnium sui seculi fuerit prudentissimus: neque solum ea viderit quæ ante se erant: hoc est, præterita, verum etiam ea quæ post se erant ibus esset futura prospexerit.

Gemo, mis, is, ere, dimin. [תאום teóm vel pro eis תאומים teómim. ἀδελφός, δίδυμος. Gal. Gemeau, double. Ital. Gemello, doppio. Germ. Zwifach, zwilling. Belg. Tweelingen. Hisp. Gemelos, gemelas, cosa doble. Polon. Bliźnięta, podwoiony. Vngar. Kettöspalaczos. Ang. Twins, twice.] Virgil. Aeglog. 1: -modò namque gemellos, Spem gregis, ah! silice in nuda conixa reliquit. Gemellæ vites. à Columel. lib. 3, cap. 1 dictæ sunt ab avis semper geminis: nam duplices uvas ut plurimum idem jugum. Plinius lib. 14. cap. vitis gemellarum, quibus hoc nomen uvæ semper geminæ decere.

Gemelli, pára,

Gĕmĕlĭpărĭ, penultima correpta, Latinum ep theton est, quæ Apollinem & Dianam uno partu edidit. [δίδυμος. Polon. Dwoie rodzaiu, bliźnie rodzenie. Vngar. Kettős szülés.] Ovidius 5. Fast. -fuit imperus illi Curva gemellipatæ spicula ferre deæ.

Geminitudo, inis, verbum antiquitate obsoletum. Pacuvius in Atalanta: Habeo ego illam, qui dilibuam inter vos geminitudinem. Ex Nonio.

Gĕmĭno, as, penult. corr. Duplico. [כפל chaphal. Secundo, δεύτερος. Gal. Double. Ital. Doppiare, raddoppiare. German. Zweyfach machen, zwerfaltigen. Belg. Dobbelen. Hispan. Doblar, repetir alguna cosa. Polon. Powtorzam, dwoie. Vng. Meg kettőzöm, kettőztöm, kettőzök. Angl. To double.] Terent. in Adelph. Geminabit, nil caves. Varro 3. de Re rustic. cap. 16. Examen domin

audiret. Gemitus delphini est similis humanæ, Plin. lib. 10. cap. 36. ¶ Legitur & Genui antiqua declinatione in genitivo, Plaut. in Aul. Tantæne gemis, & mala macilente his diebus cubi habebit.

Gemĭnĭdĭus, m. f. Abundè geminus. [מאכן מאכפּ *memek*. Call. *Gemellare & geminare significatur*. Ital. *Che genera assimigliante*. German. *Zwilling vnnd einfeltig sonderlich*. Hispan. *Cosa geminada gemela*. Polon. *Zdwoony*. Vngar. *Egyes, sohazkodo, sihetyes*. Angl. *That maketh or getteth twinnes*.] Ov. d. 14. Metamorph. Ille quidem totam geminis ulciscitur ictibus aciem.

Gĕmĭnĭæ. [Pol *Hakami zbiegowie*.] Scalæ dicebantur Romæ, ad quas corpora damnatorum impacta uncis trahebantur. Carnif. Tactas: Tunc confossum, collacerantumque & abscisso capite truncum corpus Sabini in Gemoniis trahunt, Plinius. Excepto, scribit carnem à corpore frequenter recidisse, abiecto in gradibus Gemoniis. Adhibenda ad has scalas Terentianus adversus Valentinianum: Aliud ex alio per gradus revecta Gemoniis structum. Item in Aventino in scala decima tertia ergo oneraria.

Gemmŭlæ, Gemmæ quas quidam præantidas vocant. Prægnantes fieri, & parere dicuntur, medicique parturientibus auxiliares in Macedonia juxta monumentum Tiriæ inveniuntur, speciesque est eius aquæ glaciatæ. Plin. libro 37. capite 10.

Germănĭcus. [Germ. *Ein Gemächlich vnder den Teutschen Zuchtnamen, so Rom angenommen, jetzt aber verlohren*. Polon. *Zacny*. Ang. *Honorable, worthy, courageous*.] Tuberculum sub pedum digitis nascens: indictum quod genere faciat eum qui id gerit, inquit Festus. Paulus lib. 20. cap. 1. Hi quidem morbus in Italia celeriter restinctus est, sicut & Elephantiasis appellatus prius, inter digitos pedum nascentem, etiam nomine obliterato.

Gĕnĭcŭlum, i. p. Est membrana tùm superior, quàm inferior, quæ regit oculum. [משלש *shlesh*. Gal. *La coiffe, la peau qui couure l'œil quand on le cligne, le paupiere*. Ital. *Guancia, gota*. German. *Ein Augdeckel, oder Augliet*. Hispan. *Mexilla del ojo*. Polon. *Powieka, skorzeńka oczna*. Vng. *Szömhia*. Ang. *The eye lidde, the hole of the eye*.] Terentius: Hodie non compressi genam genæ. Plinius: Aquatilia dormire exiliunt, non circumpositi amictus, quia non habent genas: sed ipsa quæ tegendis corporibus dedit. Idem lib. 11. cap. 37: Quinta tabe, & pilos, & oculorum habent genas, nec integunt oculos. Et his Plinius locis clariùs ostenditur genas esse duo illa ciliorum operimenta, quibus cocuntibus, pupilla obtegitur, quas vulgus palpebras vocat, palpebrarum quam gallebras, eodem Plinio teste, sed pilis in oculis: hæc est, in extremo cuiuslibet generum: quas etiam defluere traditis, qui plus sunt Venere dati quam.

¶ Genæ etiam dicuntur partes illæ ab oculo ad mentum, quæ barba vestiuntur, quas tadi in fœminis, vti. Tabulam interdicto antiqui verterunt, pudoris loco esse arbitrati, quòd ibi maximè ostendatur rubor. [German. *Die Backen oder Wangen: hat vnder den Augen bis an den Bart*.] Dictæ genæ, quòd in his pilus gignantur. Virgil. 8. Aeneid. Tum mihi prima genis vestibat flore juventas. Apuleius in Magia: Purpureus adeò his genas, & oculos illotas illuxit. Hæ quoniam in malâ speciem fictæ sunt sectandæ, dictæ sunt etiam malæ. Vide plura apud Plin. libro 11. capite 37.

Genăvĭus, a, um. Idem quod gulosus, a, um. [Polon. *Obżerca*. Vn. *Twoia, łakoma*.] Varro: Hæc novissimè in macinum genavium introiciunt è cibis, propter fastidium.

Genĕa, æ. f. p. Asinus mulier equinum, ebij, cujusdam temporis (sanum, auctor Heraclides.

Gĕnĕărch, æ. m. p. γενεάρχης, generis princeps. [Vn. *Kmoch kostelni, Sen.*]

Gĕnĕălŏgĭa, æ. Oratio generis originem ostendens. [שרשי *shoreshi yuhasin*. Gal. *Genealogie, denombrement des ancestres*. Ital. *Genealogia, descendenza di parentado*. German. *Ein Geschlechtregister, vnderweisung*. Hisp. *Declaracion de linages, que llamamos los Castellanos, de hijos, generacion de linages*. Polon. *Rodzaie, urodzenie, wiadomość*. Vngar. *Nemzetek szerzesenek, vagy kezdetek leirasa*. Ang. *A register or reckoning of kindreds*.] Cicero 3. de Natura deorum: Quod si ita est, Cali quoque patres, ei habendi sunt, Aether & Dies: eorumque fratres & sorores, qui à genealogis antiquis sic nominantur, Amor, Dolus, Metus.

Genĕr. Generalis, Generatim. Genero, Generosus, Vide GENVS.

Generinus, pyri, sic dicta ab instore, Sipont.

Gĕnĕsis, pe nult. corripitur genetico. Generatio, nativitas. [תולדות *toledoth yehoshua*. Gal. *Generation*. Ital. *Generatione*. Ger. *Geburt, anfang*. Hispan. *Generacion*. Polon. *Rodzaiy*. Vng. *Nemzes, szuletes*. An. *Generation*, &c.] ¶ Accipitur etiam pro stellæ natalitio quod conversione cœli oritur eo momento quo quæque stella fulget. Sat. 14: Nota mathematicis genesis mea. Idem Sat. 6: Si prætulit fatis occidi Augustus, inspecta genesi Liviæ, &c. Plutar. in Vita Marcellus amavisse videndum esse Marcum, quòd vulgò crederetur genesim habere imperatoriam, habet Consulem fecit id est, quod ipsius esset, à mathematicis prædictum esse, fere ut imperator Judæus.

Gĕnerthĭæ, genitales, fœmineæ genetes, sacræ Veneri.

Genethlĭăci, orum, m. f. qui ex die & hora nativitatis fortunam hominis ostendunt. [מכשפים *chasamim*. Gal. *Devins devineurs, astrologues, qui considerent les aspects des astres & naissances, & les constellations*. Ital. *Coloro che pronosticano dalle nativita*. German. Die Wahrsager von dem Zug vnnd Stand der Gebnrt her. Hispan. *Los que juegan dessas nativitades*. Polon. *Wieszczkowie przyszłego dnia narodzenia*. Vngar. *Vrendek, ez sok vakodo szamerekbol shamarlasok*. Ang. *Foretellers of things by the day and hours of nativities*.] Gellius libro 14. capite 1: Adversùm libros qui de Chaldæis, seu genethliacos appellantur de motu, deque positu & lumine dicere possit, quæ futura tum, professentur, audivimus quondam Favorinum philosophum Romæ Græcè differentem egregia oratione.

Gĕnĕthlĭăcus, a, um. γενεθλιακός, natalitius.

Gĕnĕthlĭa, orum. [γενέθλια. Polon. *Obchod narodzenia*. Vngar. *Mayden, születek*.] Dicuntur celebratæ, quæ sunt natalitiæ.

Gĕnĕthlĭus, γενέθλιος, Latinè natalis dicitur: unde Genethliaci dicti sunt de quibus supra jam diximus. ¶ Erat etiam Genethlius fovis cognomen, quòd ei incumberet cura omnia propagandi. ¶ Fuit præterea, teste Suida, hoc nomine Palæstinus quidam Sophista, discipulus Minutiani & Aspasii: qui quamvis in ipso ætatis flore occiderit, plurima tamen scripta reliquit: ex quibus Suidas recenset Annales & Historias & Periodos, & multa alia, ut mirabile sit dictu, tam paucis annis vitæ, tanta scripsisse.

Gĕnĭălis, vide GIGNO.

Genĭanes, Gemma quam Magorum vanitas inimicorum pœnas effecere promittit. Auctor Plin. lib. 37. cap. 10.

Gĕnĭcŭlum, Genicularius, vide GENV.

Gĕnĭsta, æ. f. p. Arbuscula quædam humilis est, fronde minuta, flore luteo, apibus cui gratissimo, fœmine lenticulæ quasi ablimile, quod phalangiorum modo filo quasi intexitur ea dicta quòd in nocumentum generi flexilis sit & aptus, idircoque vinibus ligandis idoneus: vel quia genibus medetur dolentibus. [שיח *shiach*. Gal. *Buyssot*. Ital. *Ginestra*. German. *Ginster*. Hispan. *Hinojo*. Polon. *Zarnowiec quibusdam, rokiczyna*. Vngar. *Genyza, sekeres*.] Vide Ruellium libro 1. capite 84. & lib. 3. cap. 142. Plinius libro 21. cap. 9: Florem esse dixerim genistæ, utique ex is decerpitur lutcus. Martial: Non pya quæ lenta pendent relligata genista. Virgil. 2. Georg. Qualis ager, lentæque genistæ. Humides genistæ, eadem.

Gĕnĭtālis, Genitor, Genitura, Genitivus, Genitus, vide GIGNO.

Genĭtalis, Xiphion apud Dioscor. lib. 4. cap. 25.

Genĭtura, Heros, polygonum, Dioscor. lib. 4. cap. 5.

Genitura, Titan., Sideritis apud Dioscoridem libro 4. capite 26.

Gĕno, is, genui, genitum, ere. Antiquis in usu erat pro gignere, generare. [ילד *yalad*. Gal. *Engendrer*. Ital. *Generare*. Germ. *Gebären*. Hisp. *Engendrar*. Polon. *Rodzę*. Vngar. *szulok, szuletek*. Ang. *To begette*.] Priscianus lib. 10. Gigno, genui: pro quo Genero veteres frequenter usi sunt, ut Terentius in Andriâ: Sed quod hæc loca dicendi genuit. Idem in de Re rustica cap. 4: Quando enim ad generandum, &c. Ex vetusto codice. Infantum passivum Lucretius protulit libro 3: cancò magis inhiandum. Totum passè extra corpus curare, genique. Item Gentur aliquoties apud Jurisconsul. l. 17. D. de leg. 1: Si cui filia mihi genitur, ei hæres meus centum dato. & l. 13. D. de reb. dub. Si quis mihi filius aut filia genitur, hæres mihi esto.

Genochĭa, Restia paulò minor vulpecula, colore interrigum & cinereum, maculis nigris interpolitis, manducta est, si non lacte sit.

Gĕnŭa, Capræ genus, cui acutes est sapor, & lachrymosus.

Gens, gentis, vide GENVS.

Gentĭāna, æ. m. p. [γέντιανος. Pol. *Hunąka*.] Dioscoridi herba est talia trasim, sed magnitudine lactucæ, caulesceute, pollicis crassitudine, cavo & inani ex intervallo foliato, trium aliquando cubitorum, radice lenta, fabrigra, aquosa, & hinnodore. Nascitur ubique, copiosissimè tamen in Illyrico,

nibi à Gentio rege nomen accepit, qui primus eam inveniſſe creditur, ut tradit Dioſcorides hiſtor. Syluæ mecticalis 3. capite 3. & Plin. libro 23. cap. 7. quod etiam hodie ſervatum obſeruatur.

Gentiana pumila, floſculo coeruleo inſtar calathi, e pratis humidis, radiculis albis, cauliculis tenuibus, foliis tenuibus, veluti ſtarens in Octobri. [Pol. Sybig-kowiky.]

Gĕnĭcŭlus, gĕnĭcŭlum, vide GENVS.

Gentiles, Gentilitas, Gentilia, vide GENS.

Gĕnu, [ברך Hebræis, γόνυ Gal. Genoul. Ital. ginocchio. German. Das Knie. Belg. Die Knee. Hiſpan. Rodilla. Polon. Kolano. Vngar. Terd. Ang. the knee.] neutri generis, n. & indeclinabile numero ſingulari & in plurali genua. Sunt cuiuslibet animalis quibus crura & femora committuntur. Dicta genua quòd hæc dum infans eſt in utero matris, genis oppoſita ſunt: ſive à genuando, quòd in genibus ea vis alitus. Plinius libro 11. cap. 45. Hominis genibus veligio quadam ineſt, obſeruatione geniorum: hæc ſupplices attingunt, ad hæc manus tendunt: hanc, ut aras, adorant, ſortalis quæ eſt iis vitalitas. Namque in ipſo genu arteriæ communicatæ, cetera ſenſu vacuæ à priori parte gemino quadam buccarum inanium vapore à pectoris, cui jugulo ſpiritus fugit. Hæc Plin. Virgil. libro 5. Aeneid. Genua labant, vastos quatit æger anhelitus artus. Ovid. 3. Metamorph. Et genibus pronis ſupplex, Gradivique ſagam. ¶ Genua labantia pro fleƈtere, Plin. libro 8. capite 1. Regem adorant, genua ſubiiciunt, ev. ¶ A genu ſi nomen adjectivum. Geniculatus, ta, tum, de quo infrà. ¶ Veteres dixerunt genus, maſculino genere. Lucil. libro 4. Sat. ut erat Nonius hæc verba maſculino genere. Lucilius 4

vendidit legendis feminis adhuc diligentiam. ¶ Interdum idem est quod magnanimitas. Generositas tanta est in aspectu, Plin. lib. 8. cap. 45.

Generalis, le, om. 2. Universalis, ad omnes pertinens. [καθολικός, κοινός.] Gal. General, vniuersal. Ital. Generale, vniuersale. Germ. Gemein. Hisp. Vniuersal. Pol. Powszechny. Vng. Közönséges. Angl. General, vniuersall. ¶ Quintil. lib. 9. cap. 1: Quædam ex iis spectes plane diuinam, intuearis tamen illa generalia Socratis: Cicero 1. de Inuentione. Quem de genere negotii controversia est, constitutio generalis vocatur. Idem 1. Offic. Generale quoddam decorum intelligimus quod in omni honestate versatur: & aliud huic subiectum quod pertinet ad singulas partes honestatis.

Generaliter, adverbium, Universè, indefinitè. [καθολικῶς, κοινῶς.] Gal. Generalement, vniuersellement. Ital. Generalmente, vniuersalmente. German. Allgemeinlich. Hispan. Generalmente. Polon. Powszechnie, wspolnie. Vngar. Közönségesen. Ang. Generally.] Cic. 1. de Inuent. Nam ipsum quidem generaliter definire difficile est. Plin. in Epist. Meminat quidem te iam quædam notasse, sed generaliter.

Generatim, Per singula genera, seu per singulas species. [γενικῶς, κατὰ γένη.] Gal. In general, chacune espece a sa forme à part. Ital. In maniera generale, ogni genere a sua forma. Ger. Durch alle Geschlecht oder gattungen vberal. Hisp. En parte, y genero. Pol. Osobliwie. Vng. Nemenként. Ang. In generall, by euerie kinde.] Virgil. lib. 2. Georg. Quare agite ô proprios generatim discite cultus Agricolæ, Varr. Non in reluctiones generatim seruatur analogia. Cic. 4. Acad. Igitur exponam generatim argumenta eorum, quorum in speciem tam illa valent & confusa loqui. Generatim dilatati in ciuitates, Cæsar 5. bel. Gal. ¶ Aliquando generatim ponitur pro generaliter, confusè & indeterminatè, ἀορίστως. Cic. lib. 2. de Orat. Inhaitum mihi videtur id dicere in quo aliquid generatim quæreretur huiusmodi: Expetendane esset eloquentia, experendine honores.

Génĕro, as, are, Gigno, factum procreo, & propriè de maribus dicitur. [יוֹלִיד hiphil. γεννάω. Gal. Engendrer. Ital. Generare. Germ. Gebaren. Belg. Barn, voortbrengen. Hisp. Engendrar. Polon. Rodzę. Vng. Nemzek, szülök. Ang. To begette, to engender.] Virg. 8. Aeneid. At Majam audito (quis quam credidit?) Atlas, Idem Atlas generat, cœli qui sydera tollit. Cic. in Parit. Quem ex me natum, quem genitum, quem educatum. Iouem dicitur tamen etiam ex femina dici Plin. lib. 8. cap. 44: Et quæ non primò anima generare cœperit, Iisdem. Contra quæ malos quosdam & ignaue generarent. Et de herbis, Gell. lib. 4. cap. 6: Observatio fuit, ut ferret è gramine quod in olea generatum esset. ¶ Per translationem accipitur, pro invenit & excogitavit. Quintilianus lib. 10. cap. 2: Illa modestissimis naturæ dictatum, ne tam multa generarent. ¶ Hujus compositatum: Congenero, pro ad, unga, assatio. συγχώνευσις. Ennius: Quem mihi congenerat affinitas. ¶ Degenero, de quo in dictione Degener. ¶ Ingenero, quod modò Lipsius fecit generito, inseminando. Lactant. lib. 6: Deus itaque quum hominem primùm fingeret, mirabili providentia ingenerauit animis eius animi commotiones, ut possit capere virtutem. ¶ Progenero, generationem emporago. Colum. Nam humidæ res & liues, quas terra progenerat, facilè vitiatur. Hinc progenies pro genere & familiâ. ¶ Regenero, rursus genero, ἀναγεννάω. Lact. lib. 4: Ex earum semine regenerari eum justit.

Gĕnĕrātio, is, ere, Nascor. [יָלַד pihel. γίγνομαι. Gal. Naistre. Ital. Nascere. German. Geboren werden. Hispan. Nascer. Polon. Rodzę się. Vngar. Születetsem. Ang. To be borne.] Lucret. libro 5: carmonia membris Ex incerto ævo generasscunt, ingeniaque.

Gĕnĕrātio, onis, f. t. Quæ est (ut Speusippus ait) motus ad essentiâ, acceptis essentiæ, processus in esse. [יְלִידָה יְלִידָה pihel. γένεσις. Gal. Generation. Ital. Generatione. Ger. Gebärung. Hisp. Generacion, obra de engendrar. Pol. Rodzenie. Vng. Szülemés, vel, nemzés. Ang. Generation or engendring.] Plin. lib. 10. ca. 32: Avium generatio simplex videtur esse.

Gĕnĕrātor, oris, m. t. Genitor, procreator, parens. fator. [יוֹלִיד יוֹלִיד hiphil. γεννήτωρ. Gal. Engendreur. Ital. Generatore, generatrice. German. Ein gebärer. Hispan. Engendrador. Polon. Rodzyciel. Vng. Nemzö, nemzö. Ang. A begetter or engenderer.] Cic. de Valer. Nolle autem generatores suos optimè poterant.

Gĕnĕrātus, Quòd facilè generatur. [γόνιμος. Gal. Qui s'engendre facilement. Ital. Che si genera facilmente. German. Das leicht gebozen wird oder entstehet. Hispan. Cosa que facilmente se engendra. Pol. Urodzony. Vng. Szülemendö. Ang. That is lightly begotten.] Plin. lib. 2. cap. 43. Hic est tale generabilis rerum naturæ fœtus.

Gĕnĕr, ri, m. f. Filius meus vir, quasi generis propagator: adhibetur enim ad genus augendum. [חָתָן chothan. γαμβρός. Gal. Gendre, le mary de ma fille. Ital. Genero. Germ. Tochtermann. Hisp. Yerno, marido de hija mia. Pol. Maiy zięty mey. Vng. Vő. Ang. A sonne in law.] Plautus Cistel. filiæ unde aliquot inciti viri habitat genero. Cicer. 1. Offic. Cum socero generi non lavantur. Pers. Sat. 2. Hunc optent generum reges & regina. Tacit. lib. 11. Mox desponsa Octauio Marcello generum sumpsit. ¶ A quo Progener, is, appellatur avus neptis suæ viram.

Gens, gentis, f. t. A gignendo deducitur, ut litera detracta, idem fere quod natio, quamquam gentis appellatio generalior esse videatur, multasque sub se comprehendere nationes. [גּוֹי, לְאֹם. Gall. Nation, nation. Ital. Gente, nazione. Ger. Ein Volck et. Geschlecht. Belg. Een geslachte. Hisp. Gente de una nacion. Polon. Narody, pokolenie, dom. Vng. Nemzetség. Ang. A nation, a people.] Gentes enim Italæ Latinos habet, Hetruscos, Campanos, Umbros, Picentes, & hujusmodi. Cic. de Natura deor. Deum non curare singulos homines, nec ciuitates, nec nationes, nec gentes. Cic. 1. Offic. Propior est ciuis eiusdem gentis, nationis, linguæ consanguineo. Virgilius 1. Aeneid. Genus inimicum nobis Thyrrenum navigare aquor. Plinius de Vrsis illust. Mithridates res Ponti ornatas à septem Persis, magna vi animi & corporis, ut fes juges equo tegeret, duarum & viginti gentium ore loqueretur, bello fortis, de Rhodiis Romanis, Nicomedem Bithynia, Ariobarzanem Cappadocia expulit. ¶ Interdum pro familia & domo ponitur, φύλον. ut gens Aelia, gens Valeria, pro Aeliorum & Valeriorum familia, inde gentiles dicti, ex eadem gente id est, familia oriundi. Quamquam accuratiùs cogitanti videbit hoc interesse inter gentem & familiam, quod interest inter totum & partem. Gens enim multas familias comprehendere potest, ut in gente Cornelia, familia est Syllarum, Scipionum, Dolabellarum, Cinnarum, &c. quæ quidem omnes inter se dicuntur gentiles, non autem agnati. Scipiones enim tantùm Scipionib. Syllæ Syllis agnati sunt. Itaque quod interest inter totum & partem, quod inter agnatos & gentiles, hoc interest inter gentem & familiam. ¶ Sume gentem: id est, ignobilis. Horat. 2. Serm. Satyr. 5: Qui quamvis perjurus erit, sine gente, current Sanguine fraterna, &c. ¶ Gens per translationem de apibus dicitur. Colum. lib. 9. cap. 9. Interdum bello totæ gentes consumuntur. ¶ Et de piscibus, Virgil. 4. Georg. Quum Proteus consueta petens è fluctibus antra Ibat: eum vasti circum gens humida ponti Exultans, &c. ¶ Vbicunque terrarum & gentium, Cicero 7. Verr. Idem in Catil. O' diuitiarum audaciam! ubinam gentium istæ non sunt? quam Reipub. habemus hanc quæ nobis externa? Nolquam gentium id est, quasi eam amemus. Terentius in Adelph. Nec ego homo sum infelix, primum factum cuiquam invenio genitum.

Gens & familia: Inter gentem & familiam illud interest, quòd gens ad nomen, familia ad cognomen refertur: itaque illa quasi totum continere videtur, hæc quodam modo partem. exempli gratia: Valerii omnes unius gentis esse dicuntur, qui unum nomine continentur omnes: at verò partes gentis huius sunt plures, quæ ex cognominum varietate distinctæ sunt, eæque familiæ nominantur, ut in gente Valeria Maximi, Messalæ, Valeri Leuini, Tarentes. In Cornelia Scipiones, Lentuli, Dolabellæ, Sullæ, Cinnæ. In Aemilia Mamerteni, Lepidi, Paulli, Scauri, Barbulæ: item quæ in cæteris. At verò Valerii omnes unius sunt gentis: item quæ Cornelii & Aemilii. Itaque recte Festus gentem definit eam, quæ ex multis familiis conficeretur. Quod autem interest inter gentem & familiam, idem interest inter genes & stirpem: quæ quidem ita esse ex his veterum illustrium verbis intelligitur Suetonius in Galba. Imagines universi generis exequi longum est: familiæ breviter attingam. Qui primus Sulpitiorum cognomen Galbæ edit, cur, aut unde traxerit, ambigitur: & Livius lib. 32. Scipio Nasica orationem habet olenam veris decoribus non communiter Corneliæ proprii, sed propriè familiæ suæ: & apud Suetonium Cæsar Ab Ancio Marcio sunt Marci Reges, quo nomine fuit mater, à Venere Iulii, cujus gentis familia est nostra. & in Augusto: Gens Octavia à Tarquinio Prisco rege inter Romanas gentes adlecta, mox à Servilio Tullo inter patricias traducta: primus ex hac magistratu cepit C. Rufus. Is quæstorius Caiam & Caium procreavit, à quib. duæ Octaviorum familiæ deductæ, condicione diversa. & Cicero in Brut. Funebres orationes ipsæ familiæ quasi ornamenta frequentabant usum, si quis ejusdem generis ornatior differ. & Liv. lib. 9: Duodecim Potitiorum familias fuisse, quorum ges Potitia tota interiit & hæc quoque: Iulia gens autorem se nominis ejus ait & lib. 7, sic loquitur Valerius Corvus: Non ô mihi novum hoc Corvi cognomen dies autoribus hominis dedisti, Popholatum vetustum nostræ familiæ cognomen memoria excessit. & libro 40: Inde cognomen familiæ inditum, ut Annales appellatorum. & Catullus: Non decet tam vetus sine liberis donum esse: decet, tam veterem gentem quales erat Manlia. Hæc de genere, familia & genere, nunc de stirpe dicam. Cicero pro Sabinio: quæ in familia sua aliqua fortè fecerit,

floruerit, hanc ferè qui sunt ejus stirpis, cupidissimè persequantur, & primò de Legibus: Hæc enim stirpe antiquissima fuimus, & in Lucio: Quia aliquando propter ignorantiam stirpis & generis in subsidium fuerunt, & libro primo de Oratore: Quod, quæ de re inter Marcellos, & Claudios patricios centumviri judicarunt? Quum Marcelli à liberti Claudiæ stirpe, Claudii patricii ejusdem hominis hereditatem gente ad se redire dixerent. nonne in ea causa fuit de toto stirpis, & gentilitatis jure disceptandum? Et Suetonius in Claudio: Claudius Cæco Pompeio antiquissimæ stirpis Magni cognomen ademit. Quæ autem ratio est inter gentem & familiam, eadem est inter gentiles & agnatos. Veretum familia, aut stirps nos propius attingit, quam gens aut genus, sic agnati quam gentiles. Siquidem quum gens aut genus, sic agnati quam gentiles. Siquidem gentilis, autore Festo, dicitur qui eadem ex gente natus, & is qui simili nomine appellatur rectè quatenus eam ait: ex eodem genere, eos intelligit qui quosdam gentis eiusdem principem habent: quatenus simili nomine, eos qui quamquam uno gentis nomine omnes utuntur, tamen alium alius autorem nominis habent. Quo modo Cicero in prima Tusculana, se gentilem esse ait Servii Tullii regis, quòd uterque simili gentilitio nomine uteretur, quum tamen diverso utriusque fonte manaret. Quum autem ad Herennium scriptum sit: Si furiosus existat, agnatorum gentiumque in eo pecuniæque ejus curatio esto. Item: Si pater familias intestato moritur, familia, ejus pecuniaque ejus agnatorum gentilium esto. Agnati proximè videntur esse, qui ex eadem familia sint, quibus defecientibus gentiles habeant. Nam Cicero de Auctoribus, gentiles habeant. Nam Cicero de Auctoribus, gentiles habeant, de Orat

art de mesurer la terre. Ital. Geometria, scientia da misurar la terra. German. Meßkung der Erdreich. Hispan. Geometria, la ciencia de medir la tierra. Polon. Ziemierzymierstwo. Virg. Blackmeg mẽtsũ ovagy ffregẽs. Ang. The measuring of the land, geometrie.] Illi autem mathematicæ junx. quemadmodum Astrologiæ, Musicæ, & Arithmeticæ, circa formas præcipuè ex figuris ortas. Cic. 3. de Finibus: Quanquam ea veteres, quibus ex scriptura veterum nomen pro laudibus, utpote Philosophia nobis & rhetorice, Dialectica, Grammatica, Geometria, Musica, quam ea Latinè dici noverant, tamen quoniam ista percepta sunt, nostra dicimus.

Gĕometrĭcus, a, um, adject. unde, quod ad geometriam pertinet. [γεωμετρικὸς. Gal. Sendas à mesurer et espier la terre, geometrique. Ital. Cosa che serve a misurare la terra. Cic. Geometricum quiddam & Gnomonicum. Hispan. Cosa della arte de medir la tierra. Polon. Do rzeczymierstwa ziemie należący. Virgar. Az földmẽrõ mesterseghez tartozo dolog. Ang. Belonging to the measuring of lands.] Cicer. 1. Tusc. Sunt etiam in geometrici quædam geometris. Idem de Divin. Si vel in geometricum quicquam, aut Physicum, aut Dialecticum explicare. Idem 4. Acad. Quod si geometræ rationibus non est credituri, quæ vos afferunt in disputando, nec ille longè aberit, ut rationibus credat Philosophorum.

Gĕōmĕtrĭca, arum. [γεωμετρικὰ, sc. Virg. Egyẽs földmẽrõ dolgok.] Sunt etiam de geometria præcepta. Cic. 1. Tusc. Ita facies interrogationes sunt, ut eas brevi respondens, eo perveniat, quò geometricè dicitur.

Gĕōmĕtrĭcē, adv. [γεωμετρικῶς. Virg. Egyẽs földmẽrõ modgyara.] Arithmetica, dividendi quid dimetiendi: quæ & geometricè dicuntur. Plin. lib. 15. cap. 20. Sed prorsus in pictura omnium literis eruditus, præcipuè Arithmeticè, & Geometricè: sine quibus negabat artem percipi posse.

Gĕōrgĭcă, arum, γεωργικὰ, dicuntur libri tractantes ea, quæ ad agrorum cultum pertinent.

Georgĭcus, a, um, [γεωργικὸς. Virg. Mezõgazdasághoz valo.] Quod ad agriculturam spectat: ut, Carmen georgicum. Col. lib. 7. cap. 3: Sed georgicum auctores affirmat, nullam esse præstantiorem medicinam, Quam si quis ferro potuit recidere tumorem Vlceris, &c.

Gĕrānĭon. [γεράνιον. Gal. Especes d'herbes, pied de colomb, herbe à becs. Ital. Erba che ha gran becco. German. Storchschnabel, Storchschnabelkraut. Hispan. Pie de grulla, especie de yerua, y Herba tiene dauerse nombre assi: quarum alteri folia sunt Lactucarum, divisuris longioribus, radice subrotunda, quam Myrobalani. Hæc Officinæ Acetositatem appellant. Alteri similes Labeti, sed pinguiores, crassiores & pilosiores, folia malvæ: in summis autem aliis forsum spectantia grana capitula cum foliis rotatis: à quibus eadem nomen accepit. Nam γεράνια Græci grues appellant. Hinc nostri ea herbam Ciconiam & Gruinam nominant.

Gerãnogeton. Geranion apud Dioscor. lib. 3. cap. 129.

Gerãnopodium, vehens coronarii Dioscor. lib. 3. cap. 113.

Germānus, pro prod. vide de GERMEN.

Germĕn, ĭnis, n. Id unde quòd ex arvorum oculis nascitur: tuncus ki. progignendi à generando dictus quòd ea generationis principia. [צמח tzemach. βλαστὸς. Gal. Germe, germon ce de arbres, bourgeon, fleur. זרע. Germ. Ger. Ein gewechs oder kraut. Viel. Een sprote. Hisp. El renuevo della planta. Pol. Rodzay nasienie. Virg. Vnode, ghyom, mag mocsok. An. A branch or young spray of tree or bridge.] Plinius lib. 10. cap. 29: De sancte lectondium germine. Idem lib. 7. cap. 15: Sed nihil facile reperitur mulierum profluvio magis monstrificum: taceo nunc superventu multa, sterilescunt tactæ fruges, non nunquam infra, exarescunt hortorum germina, & fructus arborum, quibus infecere, decidunt: specularum nitor aspectu ipso hebetatur, &c. Virg. 2. Georg. hoc alteri ex arbore germen laudabat.

Gĕrmĭno, nas, pen. corr. n. p. Pullulo, & germen emitto. [צמח tzamach. נבט nabat. βλαστάνω. Gal. Germer, ce que les arbres iettent pour leur germe. Ital. Germogliare, pullulare. Germ. Hervorsprossen, wachsen. Belg. Wesprouten. Hisp. Nacer, y echar renuevos los arboles. Polon. Rodzę, rodzymsię. Virg. Bimbozom, vessző, ghyom. An. To sprout, to branch out, to burgeon.] Plin. lib. 13. cap. 4: Fœmina circa flores tantùm germinat tantum spinæ modo. ✠ Humo componi suas Congermino, quod est compacuta, confacio, compago. Varr. lib. 3. Rerum human. Postea cum his suâ Romp. conjunctâ se congerminari tecturi. Egermino ἐκβλαστάνω, germina foràs emitto. Colum lib. 5: Nam plurimùm interest, non esse longe sarmentum quod inseratur & rursus plures oculos quibus egerminet in tf. Progermino, in germina excrescо. Idem ibidem: Vt & radices deorsum agat, nec ex propinquo negligenter in summa terra relicta progerminet.

Gĕrmĭnātĭo, ōnis, f. Pullulatio. [נבטה vel צמח. βλάστημα. Gal. Germe, quand les arbres iettent leur germe. Ital. Germogliazione, quando germinano gli arbori. Ger. Ein sprossung, wenn baume sprossen.

Hisp. Obra de brotar ò echar renuevos los arboles. Pol. Vipuszczanie, rodzenie. Virg. Bimbozás, mocsok ghyrás. An. A growing or shooting of branches.] Plin. lib. 16. cap. 25: Alia proticiùs, ut animalia: tardiùs aquatica: & circa quæ gravida partus gerunt: quod germinatio indicavere. Colum. lib. 4. cap. 24: Propter quod palmes, quem mox in germinationem extraverit, imbecillis ac minùs firmus erit.

Gĕrmĭnātĭvus, a, um, q. [Virg. Bimbozásra, mocsokra ghyrásra. Ang. Apt to bud or branch.] Plin. lib. 15. ca. 8. Oleam ut supra diximus primo germinatu fertiliter curatori est Varro.

Germĭnātrix, īcis, germen emittens. [מוציא. βλαστικὸν. Gal. Germe, qui engendre. Ital. Germogliante. German. Hervorsprossend machend. Hispan. Brotar echar renuevos los arboles. Polon. Wrzeszczące. Virgar. Bimbozo, mocsokot, ghyrást. Ang. To spring or shoot out or forth.] Ea quæ sit compositio Congermino, finalpol. Interpositâ, sive & per me. Interere coalesco, conjungor. Quod signum: Facere exempla eorum, ut cum his congerminascere liceat.

Gĕrmānĭcus, a, um. [גבור. βλαστικὸς, γονιμὸς, ἐμφυτικὸς. Gal. Terre germaine, engendre de mesme genre. Ital. Fratello germano, è carnale di medesimo padre. German. Von einer Mutter, oder einer Mutter. Hisp. Hermano de padre y de madre, engendrado de vn padre y madre. Pol. Czy ktory sie od ziemi rodzi, albo z niey. Virg. Az ẽ vrabol valo, vagy ebbe lovo. Ang. Come of the same father and mother.] Illi dem parentibus natus: quod nomen à germine deductum putat Festus. Germen, inquit, est quod ex arborum furculis nascitur: unde & Germani quasi eadem stirpe nati. Hinc German. fratres, ὁμοσπλάγχνοι, dicuntur qui patre eodem, eademque matre editi sunt: quo modo dum uterini dicuntur qui ex eodem utero prodierunt, qui fœlicis matre eadem, diversis autem patribus sunt procreati. Terent. in Adelph. Si te in germani fratris dilexi loco. Alienanda fine fratre ponitur Terent. in Adelphis: O mi Æschine, ô mi germane ah vereor eorum in os te laudare amplius. Ibidem: Nascuntur hi tres germanos pariter corpore & animo. Cic. 2. de Fin. bus: & L. Cicero frater noster cognationis patronis, amore germanus. ✠ Ponitur aliquando pro similis. Cic. 4. Acad. erat quidem si perpauca mutavisset, germanus Zenonis discipulus, similimus. Idem in Oratore, quum mihi illa quædam & blandiri loquenti sunt, vel quæ fine magistro fecere peritum, germana esse putant illa Thucydidis. ✠ Accipitur tam germanis pro veris, & sinceris: hoc est, non ficticis, & simulatis: quod Græci γνήσιον dicunt. [Pol. Igyen. Virg. Igaz, valodi. Ang. Right, true, or sincere.] Ita Germanæ sententiæ, & expressissimæ Tyrio nullam contemnamus. ✠ Germana patria. Cicero 2. de Legibus: Quia si verum dicimus, hæc est mea & hujus fratris mei germana patria: hîc enim orti sumus, antiquissima stirpe. Germanum nomen. Plautus in Capt. Nam ille Tacco dorsum est his germano nomine. Germanæ gentes. Plaut. in Pœn. Nam tua hæc audivi ubi fuit, quod dici solet, Cerne germanæ, atque adepol, ὁμογενὲς. ✠ Femininum hujus nominis est germana, ὁμογενὴς, Virgil. lib. 4. Æneid. Invenit germanam virum, gratare locuti. Germana soror. Cic. 1. de Divin. Claudius cum sorore germana nefariam stuprum fecit.

Germānē, adverb. hoc est, fraterne. & in medium: germani fratres. [מחוק. ἀδελφικῶς, γνησίως, ὡς ἐκ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος. Gal. Frere ou homme, ce sont germain. Ital. Fratellamente. German. Brüderlich. Hisp. Hermanablemente. Pol. Braterskie, z rodzonych. Virgar. Atyafiul. Ang. Brotherly.] Cicero: Quia si verum dicimus, hæc est mea & hujus fratris mei germana patria: hîc enim orti sumus, antiquissima stirpe. Germanum nomen. Plautus in Capt. Nam ille Tacco dorsum est his germano nomine. Germanæ gentes. Plaut. in Pœn. Nam tua hæc audivi ubi fuit, quod dici solet, Cerne germanæ, atque adepol, ὁμογενὲς. ✠ Femininum hujus nominis est germana, ὁμογενὴς, Virgil. lib. 4. Æneid. Invenit germanam virum, gratare locuti. Germana soror. Cic. 1. de Divin. Claudius cum sorore germana nefariam stuprum fecit.

Germānĭtās, ātis, f. t. Ea conjunctio, & vinculum quoddam necessitudinis, quæ esse solet esse inter fratres. [אחוה. ἀδελφότης, ἀδελφικὴ εὐνοιοκρασία. Gal. Parenté, comme freres germains, fraternité. Ital. Fratellanza, germanità. Germ. Elterliche brüderliche freundschaft. Hispan. Hermandad. Pol. Braterstwo. Virgar. Atyafiuság, egyaltal szeretet, edes atyafiság. An. Brotherhood by the same father and mother.] Cic. pro Ligario: Si fatemur, quæ, si tum dolore faciant, moveant te hominis lacrymæ, moveat pietas, moveat germanitas, vel certè illa vox quæ vicit. Liv. 37. Argis & illos, sicut fele, primordio esse, ab ea germanitate fraternum sibi nomen vindicare esse. Plin. lib. 6. cap. 1: Vrde nomen ei ab eo datum, & tanquam in adoptionem germanitas concessa.

Germānĭtĕr, adverb. hoc est, germanè, fideliter: dictum à germanitate. [Virg. Igazon, igazsagon. An. As a true brother.] Pompon. Vetiqui est amico amicus, gaudet si quid evenit boni, cui amicus est germanitus.

Gĕro, gessi, gestum, act. 1. Proprièsignificat portare. [נשא. αἴρω. Gal. Porter. Ital. Portare. Ger. & Belg. Tragen. Hisp. Traer. Pol. Nosze. Vn. Viselem, hordozom. An. To do or transact.

fol. 12

ſit, ſe bene verſ. Virg. l. 7. Aen. Bella manu ferham, ſi gero. ¶ Interdum eſt habere. Ipſe ego Gal. Amie Ital. Hauve. Ger. Ihr ſeyt es. Hiſpan. Amer.] Virg. l. 2. & nos aliquod nomen que decuſſi, geſſimus. ¶ Interdum facere. [מעשה hasah. מעשה. Gall. Faire. Ital. Fare. Germ. Thun verrichten. Hiſp. Hazer.] Virg. lib. 2. nec tecum talia geſſi, Magnanimum Aeneam, & fata externa ſequutus. ¶ Interdum administro, διοικεῖν, πράττειν, διαχειρίζειν. Cicer. in Catone qui ampliſſimum magiſtratum gerunt. Hinc dicuntur geſtæ & Geſtarum res, πράξεις. ¶ Cum accuſativo reciproco ſignificat vivere: ut hoc, aut illo modo ſe habere: ut, Moderate ſe gerere, μετρίως διακεῖσθαι. Cic. de Amic. Qui ita ſe gerunt, ita vivunt, ut eorum probetur fides, integritas, æqualitas, liberalitas. Gerere, eſt fatum ſic eſſe, fungi conſtat. Plin. libro 17. cap. 1. Conſulem gerere. Saluſt. in Iugurtha. Formam alteram gerere, Plaut. in Poen. Amphit. Honores gerere, Plautus in Epiſt. Ingenium callidum gerere, Plaut. in Asin. Gerere nuncios, Livius in hiſt. Maced. Iras gerere, Plaut. in Poen. ¶ Hujus compoſita ſunt, Aggero, congero, digero, de quibus locis ſuis. ¶ Egero, effero, exaggero. Tacitus lib. 1. Qui ſimum fabulo, quam quæ vitia de coctis egerit. Colum. lib. 2. Avium optimum habetur Iterosquod ex columbariis egeritur. Quæ aſoque pro eremo, vel ventrem exonerato ponitur. ἀφόδευσις, κένωσις. Ingero vide ſub hic. ¶ Oggero, inquendo, ſcabere, ſcalpere. Oggerere oculum, dicuntur ejicere, ita interdum habere ſolet. Plaut. in Trucul. Quando intro advenient, Vnus eorum aliquis oculum amico oggerit dum illa ſaltat. ¶ Progero, trahere foras gerere. προφέρειν. Colum. lib. 1. Utroque pecus rubris, cui quid ſcabiosum, fabulisque converſum progeſſerunt, ſuperpoſitis virgis tegunt, nec ardentes ſolis oculos patientur. ¶ Regero, (corpus mando, quod legendo, aut audiendo didicerim. Interpretor. Quintil. lib. 2. cap. 8. Sunt enim variæ res geſtæ in hos concertantes quos puer declamitabam. Vide etiam regeſtæ dicuntur quæ jam in tabulas, aut etiam in libros redacta ſunt. Commentarii, ὑπομνήματα. Nonius: Regeſta etiam ſcite Dodico, Regeſta dicit, pollant, quæ vulgò digeſta dicuntur. ¶ Aliquando Regerere, idem eſt, quod retro, rejicio. ἀναβάλλω. Plin. lib. 2. cap. 96. Eclipſis contra quidem naturam eſt: quoniam lucidum omnem lucis averſa illo regerat, unde accepere. Sic regerere crapulam, dixit Apuleius, pro evomere. Regeſta, ſcapula vocem in pejus verterat. Inde regeſtus pro ſcurra dicitur. Vetera regeſtatione eſt, eodem relata audeturæ regeſta. Ovid. lib. 11. Metamorph. Secedit, humumq; Effodit, & domini quæ es conſpexerat aures, Voce refert parva, terramque imitantia haurit, Inde eamque ſue vocis cellure rejecta Obruit, & cœptis ſubdita operibus. ¶ Suggero, & Suggeſtus. Vide ſuis locis. Sunt & alia compoſita, ut armiger, bajulger, monger, & multa hujuſmodi, quæ omnia habent penultimam ſyllabam correptam.

Gĕrĕris, participium, conjugium à Cicerone eleganter cum genitivo Negotii, pro Quinct. Aliquis locuples & ſui negotii bene gerentis pro Sext. Sunt tabulæ, municipales quæ Romani ſui negotii gerentes. [Vn. Vſich.]

Gestĭcŭla, æ, f. participium à gero. [מעשה maaseh. מעשה. Gall. Fait, geſte. Ital. Fatto, portamento. Ger. Werk vor gebrauch. Hiſp. Hecho, geſto. Pol. Vczynek, ſprawa. Vng. Vczelatos. Ang. Deed, doing.] Plautus in Trinum. Nihil evenit, ne nunc, ne hinc geſta ſalvus redeam. Cicero pro Murena: Gestus eſt motus & voluntatis, & dignitatis. Idem ad Attic. Gestus meos cupio.

Gĕstus, tus, m. q. eſt compoſitio corporis & habitus quem in pronunciando & dicendo obſervamus. [מבנה mebneh. מעשה. Gall. Geſte, contenance, maintien, port. Ital. Geſto, atto. Ger. Werk vor Hiſp. Geſto vel ademan de cara. Pol. Poſtawa albo poſtrzymanie, albo vſtawienie ſprawy. Vng. Gyeſtus, magatartas. Ang. Deed, doing.] Geſtio vero eſt adhuc imitatio & actio, quamvis parum in uſu ſit, inquit Valla li. 4. Cic. de Nat. deor. In corporum etiam motione atque geſtu modeſta cernuntur ſubtilius. Idem 4. Acad. hoc quidem Zeno geſta reverſus erat.

Gestĭo, pro Gestio, Vlpianus ita dereliq. Ut res hoc ipſo neque pro mercede gestio, neque additio præſtantur.

Gestĭōsus, a, um, qui multum gestit. [מתעסק. Gall. Qui ſait beaucoup de geſtes en parlant. Ital. Gestoſo, che ha gran copia de geſti. Germ. Gestiſch Gebärdt viel vormacht. Hiſpan. El que haze geſtos y ademanes en hablar. Pol. Poſtawkoſtawny. Vng. Gyeſtuſ. Ang. That hath love many things.] Gell. lib. 1. cap. 5. Geſtioſas Hortenſii manus & argutas.

Gestĭo, ōnis, f. Curatio & administratio. [עסק. Gall. Adminiſtration. Ital. Adminiſtratione. Germ. Ein Handlung. Hiſpan. Adminiſtracion. Pol. Sprawa. Vng. Vyſelet, adminiſtratio. Ang. The doing of any thing.] Cicer. 1. de Invent. Negotiis autem quæ ſint attributa, partim ſunt continentia cum ipſo negotio, partim in negotii genere conſiderantur, partim adjuncta negotio ſunt, partim geſtum negotii conſequuntur.

Gerĕsius, dii, puer fortuitus à gerendo dictus, quòd gereret. [Pol. Sprawca. Vng. Gyeſtus.] Iacchus: Cereris domicilium, Gerdius, ancillæ, pueri, ſonarium textor. ex Nonio.

Gestio, gestis, gestivi, & gestii, 4. q. Propriè eſt lætitiam animi, aut alium affectum gestibus corporis exprimere. [תלז halaz. תלז halaz. σκιρτᾶν. γανυσθαι. Gall. Sauter de joye, & ſe reſiouir, ſe rejoüir. Ital. Giugolare, ſollazzare, ſi rallegrare. Germ. Vor freuden aufſpringen, je gebero oder mer treiben. Bel. Mamerer matan. Hiſp. Alegrarſe, hazer geſtos eſtando alegre, o eſtando alegre. Pol. Radzić ſobie albo z ſiebie ſprawować. Vng. Gyeſtulni. Ang. To make geſtes, to rejoyce by ſome geſture.] Cicero in 1. de Fin. Quo enim alter lætitia gestit, alter dolore eodem cruciatur loco. Ovid. Aut voluptate nimia gestit ut corpora tantum tentant vultus, voces, motus, ita animæ mutantur. ¶ Interdum etiam gestire, eſt vehementer cupere, & gestibus cupiditatem præ ſe ferre. σπουδάζειν, σπεύδειν. Terent. in Eunuch. Ego autem illi non furcifer ipſam gestio dari mihi in conſpectum, nunc ea utitur culpa. Cicero pro Milone. Factum me eſſe acerrimum. Sic Plaut. in Amph. Gestiunt pugnis: hoc eſt, cupiunt verberare. Perſius Sat. 1. Nunc dum quis in crepida Græcum lacere gestit. Cic. pro Marcello: Parietes medios diſſipari gestiunt, hujus cura, gratia agere gestiunt. ¶ Hujus compoſitum eſt, Prægestio, de quo ſuo loco.

Gestĭens, participium, exultans, lætans. [תלז halaz. σκιρτῶν, γανυόμενος, ἡδόμενος. Gall. Sautant, ſe reſiouiſſant, par geſtes ou mines. Ital. Giubilante, ſollazzante. Germ. Vor freuden auffſpringend. Hiſpan. Que ſe alegra con geſtos. Pol. Radzący ſobie albo z ſiebie ſprawuiący. Vng. Gyeſtulo. Ang. Making geſtes.] Gell. lib. 1. cap. 5. Non jam hiſtoriam eam eſſe dicebat, ſed gestientis animi, Dionyſiamque eum nobilem & curriculæ nomine appellabat.

Gestĭo, ōnis, f. pen. corr. Id quod quis gestit, & pro bajulo accipitur. [משא maſsa. Gall. Fardeau, charge. Ital. Carico, peſo. Germ. Ein Trager. Hiſp. El ganapan que trae cargas. Pol. Noſzenie. Vng. Teher. Ang. A burden of any matter or thing, a porter.] Bajulum autem dicimus, cui mercedis gratia onera ferre contigit. Suet. in Calig. Ex gentilorum donis quasdam bajulationes exegebat. Hinc Nugigerulus, onerarium appellatur. Plautus in Bacch. Non cabo, ſi ſapies, verum ſi das maximè, Ne die: a nunc gerulum quærat, Ithaci, ibi: Nam ego non hic ero diem.

Gestŏr, oris, verbale, m. q. qui gerit ſive portat. [משא nose. נשא noſe. Gall. Porteur, apporteur. Ital. Che porta portatore. Ger. Ein Trager. Hiſp. Llevador. Pol. Ten ktory co ſobie albo ſie, nioſący. Vng. Hordo. Ang. Herbam bearer.] Plautus Pseud. Homines qui gestant, cuique autem ut cerimonia, Simeo arbitrata hoc ait omnes pendeant: Gestio ea lingua, auditores auribus. Plinius Epiſt. lib. 8. Cassius Delphinus gestor, collusorque puerorum.

Gĕrundĭum, five vtbum lit (ut quibuſdam videtur) five participium, ſive ut alii malunt, nomen ex participio, caret numero & perſonis, & ſub una voce activam & paſſivam ſignificationem gerit. Vnde à gerendâ duplici ſignificatione, quidam gerundia dicta eſſe exiſtimant. Gerundia ante ſe nullũ habent: etiamſi poſſit eorum nonnulla verbi activi vim in paſſiva ſignificatione nonnunquam habere. ¶ Habet autem gerundiũ quatuor omnino caſus, commativum, genitivum, accuſativũ, & ablativum. De nominativo exemplum eſt apud Virg. 11. Aen. Pacem Troiano à Rege petendum. Genitivus jungitur nominibus habẽtibus in ſe aliquã ſignificationem. Virg. 1. Eclog. Et quę ſanna Dii Ramnuſiæ videndi. In paſſiva ſignificatione gerundia nonnulla habet poſtea caſum: ut nos dicimus, Vobis eſt in periculo capiendi ab hoſtibus. ¶ Invenitur aliquando gerundia genitivi caſus paſſive accepta, ſed abſq; caſu: ut apud Iuſtinum Pragi abbreviatorem, li. 13. Athenas eruditi gratia uſſus, quanto doctior majoribus ſuis, tanto & gratior populo fuit. ¶ Dativi caſus gerundia nulla ſunt, niſi fortaſſis ſolvendo & ſolvendo, quæ aliqui volunt eſſe nominativa adjectiva inde formabilia: an gerundia dativi caſus. Cicer. in Orat. Quum eſt in ſolvendo reus, duo prima ſunt. Solvendo exigũ diximus, licet non ſemper apponatur. Quintil. Pauperi ſolvendo non ſumus. Cicero Lentulo. Civitates principes ad me detulerunt ſumptui decem legationes miſimagnos, ſolvendo civitates non eſſe. Interdum etiam habet ad nudum genitivum. Quinct. Maximi tamen virorum, & cuibus artis ſuæ ſolvendo non ſit humanitas. ¶ Accuſativus gerundii jungitur verbis ſignificantibus motum ad locum, & hoc cum præpoſitione ad, aut rũ aliis verbis cum præpoſitione inter, & aliquando etiam cum præpoſitione ante. Virg. in Bucolicis: Interea ſenibus ante ora cadentibus uvæ. Idem Virg. 3. Georg. ante comandam fugientes tollent animos. ¶ Ablativus tribus modis accipitur: Primò ſine regimine: ut Legendo lecto, & Currendo cecidit. Et ponitur activè & paſſivè. Activè Virg. 3. Eclog. Cantando tu illum? Paſſivè ibidem: Ego dum in petra continuo rumpor anguis. Idem Auctor ejuſdem, Fecit quę cogendo fecit, dum cantatur & dum tegitur. Secundò cum præpoſitione de, ex, a, ab, cum vel in. Cicero: Ex quo arrecti vel amore ſive amicitia certorum, cum dicitur ab amando. Idem, In defendendo major labor eſt quam in accuſando. Quintilianus: Quum præcipere de apte loquendo cœperimus. Tertiò, cum verbis ſignificantibus motum de loco: ut Venio ab amando, redeo ſperitando: licet magis uſurpemus ablationem & ſpectando. Scribere non magnopere pertinent ad præſens argumentum, quandoquidem dictionum declinationes, non tantum, docendas ſuſcepimus.

Gerundĭvă i Grammaticis appellantur nomina adjectiva, quæ fiunt à gerundiis, ut à legendi, da, dum, ãt legendus, legenda, legendum.

Gĕſto, geſtas, act. p. Sæpè vel curſi perpetuò gero. [נשא נסב נוסא סבל ḥamal. φέρειν, ἄγειν. Gall. Porter. Ital. Portare. Germ. Offt vñ vilfeltragen. Hiſp. Traer, llevar. Pol. Noſić. Vng. Hordoz, hogalom, hordozom. Ang. To beare, ſome. Plautus Curcul. Regina dum unde habeat aurum cudit. Pater illum meus geſtavit. Horat. in Sticho: Nam me bis aliquot menſes geſtavit decem. Plinius lib. 18. cap. 10. de explantis: Decem ſunt a geſtatu uſcio vulgus exiſtimat. Terent. in Adelph. Quorum ego modò puerum, modò adoleſcentem, modò virum geſtavi meis.

Gestans, participium, [נושא נסב ḥamil. φέρων, ἄγων. Gall. Portant. Ital. Portante. Germ. Getragen. Hiſp. Trahe, llevando. Pol. Noſiący. Vng. Hordozo, hordozom. Ang. Bearing, carrying.] Martial. li. 1: Gestatus binis regulus esse equis.

Gĕſtĭto, geſtas, penult. corr. frequentativum à Geſto, as. [נשא. Gall. Porter ſouvent. Ital. Portare ſpeſſo. Germ. Offt vñ vil tragen. Hiſp. Traer á menudo, muchas veces. Polon. Noſić, vilekroć. Vngar. Gyakran hordozni, hordozom. Ang. To beare often.] Plautus in Curc. Eloquere, unde tantum hæc circò erpaldiaſi. Mea hæc herilis gestitavit, non ima. Idem in Amphit. Nę ego homo infelix fui, Qui non alas interpellãs voluerem vocem geſtire.

Gestatio, onis, f. t. Vectio, portatio. [משא נסב נוסא maśśá. נשא. Gall. Portement. Ital. Portamento. Germ. Tragung. Hiſp. Manera de traer, traheſcalo. Pol. Noſzenie. Vng. Hordozás. Ang. A bearing or carrying.] Celſus libro 2. capite 14. geſtatio etiam longa & tum celeratis morbis aptiſſima eſt. Idem, Geſtationi non ineptum eſt navis in portu. ¶ Geſtatio item ędes, locus erat in quo geſtabantur homines ſanitatis vel voluptatis gratia: ea forma qua cœnatio ambulatioque dicitur. Plin. in epiſt. Ad has geſtationis in modũ circi quæ buxum multiformem, hanc illaq; ut retentas manu arbuſculas circumit.

Gestātus, us, m. q. Geſtatio, portatio. [משא נסב נוסא maśśá. נשא. Gall. Portement. Ital. Portamento. Germ. Tragung. Hiſp. Manera de traer, traheſcalo. Pol. Noſzenie. Vng. Hordozás. Ang. A bearing or carrying.] Plinius lib. 13. cap. 25. Julianis gratus ſapor, ſed pene tantùm ſub arbore ſua, adeò teneris, ut geſtatum non tolerentiæ eſt, geſtari non poſſint.

Gĕſtāmĕn, inis, n. t. Quicquid geritur, ut veſtes, arma, ſceptrum. [משא נסב נוסא maśśá. נשא. Gall. Ce qu'on porte ſur ſoy, portée. Ital. Coſa che ſi porta. Germ. Das man tregt: ein Burde: ein Bürde. Hiſpan. Coſa que ſe trae. Polon. Noſzone, noſzenie. Vng. Az amit viſelnek, viſelet vala. Ang. A wage, or any thing that is borne.] Virg. lib. 3: Aere cavo clypeum magni gestamen Abantis, Postibus adversis figo: id est, quod gerebat a magno Abante. Juvenal. Satyr. 2: Ille gemit ſpecalum, pathici gestamen Othonis. Item ponitur pro onere. Plin. lib. 37. cap. 8: Hoc vehigal, hocque gestamen divites in cervice gratiſſimum norunt.

Gĕſtāmĭnĕus, a, um. Quod ad geſtandum & gerendum pertinet. [משא נסב נוסא maśśá. נשא. Gall. Servant à porter. Ital. Che ſerve a portare. Cicer. Das zu tragen gehört. Hiſp. Coſa para traer, ó pertenesciente á traer. Pol. Noszeniu przynależący. Vng. Hordozó ſzín vala. Ang. That ſerveth for bearing.] ut Sella gestatoria, in qua aliquis geſtatur. Sueton. in Ner. Interdum quoque clàm gestatoria tecta delatus ut cheragum.

Gĕſtāmĭna, um, n. ſubſtant. appellantur lectica, ſella, five carruca, & omne id in quo geſtamur. [משא נסב נוסא maśśá. נשא. Gall. Litiere. Ital. Lettiera, ſedia à portare, ò carretta da portare alcuno. Germ. Ein Roſtbare: ein Tragſeſſel. Sänfft: Ein Carren: ein Wagen darauff man ruhet. Hiſp. Andas á traer para traer. Pol. Lektica. Vng. Szeregl. az mikre emberek hordoznak. lektika. Ang. A litter.] Sueton. de Claud. Solitus est etiam in gestamine ludere.

Gĕrontŏcŏmĭa, ęs, [γεροντοκομία.] Vbi alimoniæ ſubministrantur ſenibus egenis. Vide Novellas Imperator C. de Sacroſanct. Eccleſ.

Gĕrontŏpōgon, [γεροντοπώγων. Pol. Kozły brodaty.] Herba eſt ſic dicta à barbato, crocis foliis longioribus, qui in modũ capillorum, caule parvo, ſuper quem calyx eſt longus & parvula quæ tumore vertice: in cana floritur. Florem habet luteum quem in volucres barbatas ejaculatur. Dicitur Gerontopogon, quaſi ſenilis barba. Volunt barbam ſenectutis dictam appellat.

Gerra, æ, f. [γέλλα. Gall. Bauble, choſe de neant. Ital. Cianciè, penſieri, chiacchiere. Germ. Ein Bubenſtuck: Kindiſch: Narriſch: Thorecht ding: Ein Bubenſtuck: Narren werck: Thorheit: Ein Bubenſtuck: Kindiſch ding ſo man treibt. Hiſp. Ordura de niños pequeños. Polon. Głupſtwo, głupſtwy. Vng. Gyengeség, balság: vala ujonnan. Ang. Baubles, things of no uſe.] Crates vinum à Græcis primùm appellabatur, quę vox poſtea vulgò pro nugamentis recepta, frivole uſurpata eſt, autore Feſto Pompeio. Sed quidem hac occaſione. Athenienſes cùm Syracuſas obſiderent, & crebrò gerras pulcerent, irridentes Siculi gerras clamitare cœperunt. Hinc in proverbium ceſſit. Plaut. in Afinar. Videlicet Solon elit, Legis ut cõferebat quibus ſe populus tenerat: gerræ. Idem in Poen. Nam mihi blandiriæ nihil ſunt quod dici ſolet, gerræ germanæ, ceteri mendpol ἄλλος ἄλλως. Antonius ad Sym. Mihi itaque adeò frivola omnia Siculis vaniora.

Gerŏnes, Nugatores, à gerendis nugis. [ἀδολεσχαι, ἀδολεσχαι. Gall. Gaudiſſeurs, de mauvais ſavoir, mocqueurs. Ital. Cianciadori, che mettono ſpeſſo in burla. Germ. Die Landtſtraner, Gaukler, die mit allerley dingen umbgehet. Pielg. Een Gauckelaer, Guyperaer, die met allerley dingen ſpeelt. Hiſpan. Vanos, locos mentirioſos, que diuertian en vanos palabros. Polon. Pluskowie. Vngar. Hazudozók, bolondozók, bolondok. Ang. A talker of trifles and impertinents.] beſtiæ. Gerones, leves & inepti, à cranibus proſtratis dicti, quòd Siculi adverſus Athenienſes, cranibus uti ſolent, quas Græci geras appellat. Hinc tit Congerro pro commilitone. Vide ſuo loco.

Gĕrŭla, Pikia, ella, & alecularii genus. [Germ. Kleine Fiſchle Wurſtle. Ang. A ſprat.] De quo Plin. lib. 32. c. 11. Mattuia Lat. Teq. inveniuntur & pelamydes anno, idẽ Lat. Fiſ. ſi generes, quorum ſales nascuntur, Odor impudicus arcet ſalsa-

Gĕrŭlus, Gerundium, Vide GERO. [mentum.

Gĕrŭla, [γερουσία. Pol. Senatu ſprawa. Vng. Tanács.] in Græcis urbibus vocabatur convocatus ſenatus, cum & nos Senatum, ab ætatis vocabulo dicimus. Plin. lib. 5. Sic exemplo dominum regum Attali Trallibus, item Sardibus Græcorum Gerusiam fecere. Vitruvius: Circa domus quam Sardiani civibus ad requiescendũ ætatis otio Senatorum collegio dedicarunt. Hi eodem nomine dicebantur Lacedæmoniorum Senatus, in quam nemo nisi gravitate venerandus, probisque moribus ſpectatus admittebatur. Erat enim de ſummis Spartæ hanas, eaque integrè urbe amplificatum pramium, quo illos ætas cumulare ad ultimum poterat. Siquidem (ut eſt apud Demoſthenem, in oratione adverſus Leptinem) ſumma penes eos Senatum Lacedæmone erat poteſtas, adeo ut quiſquis is gerusiam legeretur, ſtatim cum ſui ordinis ſociis domum ac fortunas ſuæ civitatis. ¶ Gerusiæ etiam appellatione locus in quo ſeniores convocantur, appellatus, quem Latinè dicimus Senaculum. Varro: Senaculum vocatum, ubi ſenatus aut ubi ſeniores conſulterent, dictum Gerusia.

Geſoreta, Navigii ſpeculatorii genus, à Brutis inventum, idem, ut quidem volunt, quod Plautus profectam appellat. Sipontius.

Geſos.

Geſos, viros fortes Galli vocant.
Geſampini, arbores ſunt quæ ferunt lanugines, ex quibus veſtes fiunt.
Geſta, orum, Vide ACTA.
Geſtāmēn, Geſtatorium, Geſticulor, Geſtio, Geſto, Geſtus, Vide GERO.
Gethyum, [γέθυον. Vn. Farrago.] Cepæ genus condimentarium, multo penè capite, ſed radice tantùm oblonga. Latini paluſtrem vocant, teſte Plinio lib. 19. cap. 6.
Geum, Verba finalis Meo vel Meb abſonantica apud Plin. quamquam hæc plures codices qui Gethum habeant, non Geum. Vide Barb. in caret. Meo.

G ante I.

Giagones, hoc earum multifidi.
Gibbus, gibbi, m. i. Propriè eſt tumor dorſi, aut etiam pectoris, ex ſuæ ſedis enatus. [דבשת dabbéſheth. Chal. a deſtruere, vaſtare. Gall. Vuchaſſe en quelque partie de corps. Ital. Gobbo. Ger. ein Hoger. Bel. Een Butt. Hiſp. La corcoba o corcha. Pol. Garb. Vng. Gébéſeg. Ang. A knobbe or knott in mannes bodie.] Martialis: Nona nec indecus Atlas cum compare gibbo. Quo in loco aliqui legunt, cum compare multo. Nunquam accipitur pro quovis alio corporis tumore. Iuvenalis Satyra 6: medijsque in naribus ingens Gibbus & acre malum ſuper illidatis oculis. ¶ Suetonius in fœminino genere dixit gibbam in Domitiano, capite 23: Ipſum etiam Dominianum ferunt ſommiaſſe gibbā ſibi poſt cervicem auream enatam.
Gibbōſus, gibba, gibbum, Conveniens. [גבוני gibbōni. κυρτός, καμπύλος. Gall. Goſſe. Ital. Gobbo. Germani. Bucklecht, bogerechtig. Hiſp. Corcouado. Polon. Zgarbowaty. Vng. Gébe. Ang. That hath a knobbe or knobbes on his bodie.] Ceſar. lib. 6. de vitulorum cervis: Infra cornua paulùm ſub fronte ſunt bina genicula, articulique diſtinguuntur. Plinius lib. 11. cap. 37: Septimum genus apum gibbum, & ſummo dorſo tuberatum, & ſummo deſtructo. Gemini dentes in palato, genus animi movent, geminis ad perdendā vitam, geminus adſuperfluam, geminus in ſervitio, pro eo qui bivus natus eſt, multa quæ ad genus attinent paſſim occurrunt, apud eundem Plinium. Hinc cognominantur Vopiſcus, Primogenius, & Progenius: de quibus ſuis locis.
Gĕnĭtūra, æ, Generatio. [Pol. Rodzaj. Vn. Nemzés.] Plin. Apuleius in Apologia: Ariſtoteles & Theophraſtus qui plurimos libros de genitu animalium reliquerunt.
Gĕnĭtor, ōris, m. i. Pater. Genitor, qui ſolet generare. [הורה horeh יולד woledh. γεννήτωρ, γενέτωρ, γεννητής. Gall. Engendreur, pere. Ital. Genitore, padre. Germani. Ein Gebärer. Daron. Hiſp. Engendrador, padre. Pol. Ojciec, ten który rodzi. Vng. Szülő, nemző. Ang. That begetteth, a father.] Cicer. de Vnove. Quo nihil ab optimo & præſtantiſſimo genitore melius procreatum. Genitores omnium vitiorum ſunt. Plinius 15. cap. 4: Genitor dubius de Iove certus. Ovidius 1. Metamorph: occidit: Altreus Mycenæ Pelopiæ genitore creatus. Genitor deorum: id eſt, Iupiter. Idem in Trift. Iure igitur genitorque deūm, rectorque vocatur.
Gĕnĭtrix, f. c. Mater dicitur, quæ ſcilicet genuit. [הורה horeh יולדת woledheth. γεννήτωρ, γενέτωρ, γεννητής. Gall. Nere. Ital. Madre. Germ. Ein Gebärerin. Mutter. Hiſp. Madre. Pol. Matka, rodząca matka. Vng. Anya, nemző. Ang. A mother.] Virg. 1. Aeneid. Nunquam ſi dea decorum Cui genitrix nato genus, humanoque fovenda Prodiderit. Purpureum, & lætos oculis afflarat honores. Genitrix frugum Ceres: id eſt, inventrix. Ovid. 5. Metamor. Ut frugum genitrix immenſos diſtulit labores.
Gĕnĭtūra, æ, generatio, progenies. [הורה horeh דרה dardh. γένεσις. Gall. Engendrement ou engendrure. Ital. Generatione, ogni generatione. Germani. Gebärung. Hiſp. Generacion, obra de engendrar. Pol. Rodzenie. Vn. Nemzés. Ang. Begetting, engendring.] Plinius lib. 12. cap. 4: Inter diligentiſſimos conſtat, utin aliarum quadrupedumque genitura, eſſe quoſdam ad conceptum capaces terræ. Idem libro 9. capite 23: Origo atque genitura conchæ eſt. Item mollium & crearum conchis differens. ¶ Accipitur etiam pro termine humano, quod Græco vocabulo γένεσιν vocamus. Plinius lib. 29. cap. 22: Datur & contra proclivis genitalium vitis. Idem libro 20. cap. 9: Semen ejus extinguere genitalium vitarum dicitur. ¶ Genituram horoſcopum vocavit Suetonius in Augusto: id eſt, conſtitutionem coeli, qua quis natus eſt, unde de fœlicitate vitæ, qui casus eſt, genethliaci prædicunt. Verùm genitura ſui vix ſecundo tempore edita, exiluit Diogenes, adoratique cum. Tantam autem mox fiduciam ſui Auguſtus habuit, ut thema ſuum vulgaverit, numumque argenteum, nota Virgilii Capricorni, quo natus eſt, percuſſerit. Iul. Firmicus lib. 3. Secundum hanc genituram, & ſecundum has conſtitutiones ſtellarum, & ſecundum teſtimonia, quæ huic genituræ perhibentur, etiam horarium volunt fata diſponi. Budæus in Annotationibus.
Gĕnĭtālis, & hæc genitale: natalis. [γενέσιος. Gall. Qui eſt engendré, ſervant à engendrer. Ital. Genitale, natio, che ſerve à generare. Germ. Gebärig, der zu der geburt oder gebären gehört. Hiſp. Coſa para

generatum. Pol. De subjecto principaliter, materiæ, & corrumpente, & generante. Vng. Generátor, genitóre vate. Ang. Bringing to or producing.] Unde genitale solum, patria in qua nati sumus, quod & natale solum appellatur. Et genitalem diem, quo scilicet in lucem editi sumus. Genitabile omnia quæ huic aliquid procreatur & gignitur. Virgilius lib. 2. Georg. Veretrum tertium, & genitalia semina pollent. Colum. Lib. ab. 3. cap. 6. Adhibenda ratio est subolibus, ut ex his partibus ii maxime famentur, qui de genitalibus sunt, & maxime fœminis. Item lib. 7. cap. 9. Fœminis quoque vulvæ ferro exulcerantur, & cicatricibus claudantur, ne sint genitales: id est, ne pariant generatæ. ¶ Genitalia membra, sive genitales partes dicuntur pudenda, tam in viro, quam in fœmina. Colum. lib. 7. Ex ipsos nervos, quos Græci κύσμαστρα appellãt, quòd ex illis genitales partes dependent, comprehendit.

Gĕnĭtālĭs, membrum genitale masculi, & tam de exteris animantibus quam de homine dicitur. [בשר חשר pudor, & ipsa membra pudenda, & egestio. Gall. Les membres d'un masle pour engendrer. Ital. Membra di maschio da generare. Germ. Die Geburtglid. Hisp. La cosa con que han de engendrar. Pol. Członek męzki. Vng. Nemző részek. Ang. The secret members of a male.] Plin. lib. 10. cap. 63. Coitus aversus (ejus canis, cervelis, rigui, & in his, sibi cervi) semini, dejecto, omnia, quibus aversa genitalia. Idem lib. 11. cap. 44. Inter genitalia manum, & hoc in manibus, viscera etiam interiora omnia ad exemplar. Col. lib. 7. Circumcisæ virilis genitalium admota cultris.

Gĕnĭtālĭs, e, adverbium, [genitaliter, ſpermatice. Vng. Nemző részek képpen.] Auct. lib. 4. de Arcanis potest. Semina bona genitaliter, seu generaliter apta.

Gĕnĭtīvus, a, um, qui ad generationem pertinet, quod vim habet generandi. [ſpermaticus. Gall. Qui a force d'engendrer. Ital. Che ha forza di generare. Germ. Zeugig, gebärend. Hisp. Cosa eficaz para engendrar. Pol. Do rodzenia należący. Vng. Nemzésre való. Ang. That hath power to engender.] Unde genitivus humor & genitivus calor, Grammatici communiter, ponunt: & inde dum idem est quod nascens in genitura, ut Genitivæ venæ, quæ tunc maxime a natura ingeniantur. Sanctorius de Augmentis Corporis tractat. maculoso, de fœtu per partus, atque alvum genitivis sectionis, in ordine & ordinem & numerum stellarum coelestia Virtutes, interdum pro genitalibus. Ovid. 3. de Ponto: Aetas & quæ probent genitiva (quæ nunc mea Corte

Gĕ̆nĭtŏr, is, pater, parens. [γεννήτωρ. Pol. Rodzyciel. Vng. Szülő, atya. Ang. Father.] Ut Apollo genitivus. Cato de liberis educandis: Nutrix bona omnia faciat in teneris, ut tuos, sive habitus, ut Dei ad Apollinis genitorem aiunt.

Gĕnĭtŭs, ūs. Veterum sententia dicitur unus cujusque, animus rationalis, ideoque est singulos linguarum [γένεσις. Pol. Dziedzictwo. Vng. Születés. Ang. The genius of every man, and signifieth the thing.] Hac etenim quasi diversos genios deos, aquam, ignem, terram, & aërem, quatuor Senatus fuit, elementa ejusmodi appellata. Duodecim quoque Igitur Lucinæque & Sidem inter hos deus putabant & fœcundo, quod multa gignere soleant, genialis, genius nuncupatus. Cotidianus habebit genium diei, quia ut disputant, eundem cum eo nascitur. Genius, qui cum homine gignitur, & nascitur, vel etiam qui vos genitos suscipiat, actu tantum vivendo, & agendo. Genius appellatur. Terentius Andr. Quod cum per natalem diem, & genium tuum. Per tuum ipsius genium, per ¶ Eundem illi genium & Larem, multi veteres nuncupare prodiderunt hunc, dei sacrarium, cupidem omnibus nobis genium dicit apposuisse hunc esse dum vivimus Lares. Et etiam Penates dici solent. ¶ Aliquando genius dicitur hospitalitas, voluptas, & natura Dea. Fœcundat gerit genius, est operam dare voluptati, & quæ quis cupiens natura sibi subsequi. Persius Sat. 5. Indulge genio, carpamus dulcia. Bellum dare genio, negare naturæ quod appetit. Terent. in Phorm. Quod ille a nobis vix de mensis suis, jam de gaudere genio, compatiemur ipsi. Idem in Andr. verum quum pariet. Bellum parare ei genio, idem quod defraudare genio. Plaut. in Trucul. Nonne hæc mea benignitas dum vivo fraudari. A. Scortillos Qui cum genio suo bene gerant, perjerunt. ¶ Interdum etiam genius accipitur pro energia quadam, vel potius pro libidine, venustate animus ejus. Martial. lib. 6. Victurus genium debet habere liber. Bonus genius, ἀγαθὸς δαίμων, fausti nominis. Sermo est bene ominantis, inter quæpiam aggrediunda.

Gĕnĭus, & hæc genialis. [γενέθλιος, γάμιος. Pol. Ożeniny. Vng. Nemző, házas.] Quod ad genium, naturæ & voluptatis deum pertinet, Genialis dies, lætus & voluptatius Juvenalis: genialis agatur lite dies. Genialis torus, sive lectus, qui in nuptiis sternitur in honorem Genii. [θάλαμος γαμήλιος. Vng. 6. Aen. Juvenat genialibus altis Aurea fulcra toris. Cicero pro Cluen. Lectum illum genialem, quem hic non suis suæ nuptiali strave rat, in eadem domo, &c. Virgil. 1. Georg. Invitat genialis hyems. Ovid. 3. Amorum: Nunc eleganti molles genialis Musa, valete. Genialis humor: hoc est, hospitalis, & dapilis. Genialis copia secundum id est, fœcunda. Plin. lib. 19. cap. 2. Ros genialis Armeniam, & voluptatis plenum, Ovid. Ep. ii. 18.

Gĕnĭāliter, adverbium, Opiparè & lauté. [γαμικῶς. Pol. Gall. Joyeusement, avec bonne chere. Ital. Con piacere & allegrezza. Ger. Frödenreich und frölich leben, pantzuoquiren und malen. Hisp. Holgadamente. Pol. Weselnie, gładko mowiąc. Vng. Vigan, lakozva. Ang. Joyfully, with good cheer.] Ovid. 11. Metamor. Helpitis adverso fertum genialiter ergo.

Gĕnĭālis, a, um, genitivus ac prosiliens. [מאוי semen, genitor. Gall. Naturel, qui est de nature. Ital. Naturale, da maschio. Germ. Natürlich, zeugenden. Hisp. Natural. Polon. Wlasny, przyrodzony. Vng. Szerzésre való, igaz. Ang. That is naturally given or ingendred of a man, natural.] Apul. Genium ejus termone nimium Augusti Cæsaris invocate tentavit. Gel. lib. 2. cap. 2. Quum rem publicam in domi bellicæ atq; vita fœdetur, ambitione, in convivio quoque familiari discumbant, tum inter illum magistratum, & partem priorem publicos honores esse genialis, ac naturales exortis. Genialis, dedere poterunt, qui in extrema gignitur in homine gignuntur novissimi. [מוסדי rationales. מוסדות rationalia. מוסדות mobilia, corporis, egressus. Gall. Dieux majeurs. Ital. Dei maggiori. Ger. Die Gnadigen sind die gutartigen: est die gunstigen natürlich. Hisp. Los miembros verdades. Pol. Członek męzki. Vng. Az ember nemző részei.] Gignuntur enim, tribus Plin. lib. 11. cap. 37. circiter vigesimum annum, multis etiam citerioribus, pessimum. Dicti genitales, quòd a genio dependeant. Cic. 2. de Nat. deorum: Dentibus in ore conditis, mandituque ad his extenuato, atque molito cibo, Eorum adventum acuti, marsi dicuntur esse, mutuum cum conferunt, qui genitales dicuntur. Quorum in dentes in extrema mandibulæ parte veluti cuneos quosdam, neque in tali parendi specie, quemadmodum quinque, aut octo, dictum est, in medio dentium genere, & sanguine genitorum, accipiuntur ex alimenti decubitu. Persius Satyr. 1. Scivit Lucilius urbem, Te Lucili &c. & genitorem. Ingenium lib. ¶ Quanquam & eam appellationem Persius interpretatur Cornutus. Ita enim, inquit, vocatus est Lucilius ab eo, quòd in eo libro omnem furorem incundiæ elatus, ut saepe per genium loquatur. Genuinus autem proprie dicitur ingenio gens est, qui simul cum homine nascitur & una cum eo moritur, quem Græci καθαρσίον vocant.

Gĕnĭtūra, æ, penult. corr. n. t. A pigno, generatio dicitur. [γέννησις γένεσις. Gal. Generation, race. Ital. Generatione. Ger. Die Gebärung oder Geburt. Hisp. Generacion. Pol. Rodzaj. Vng. Nemzés, faj. Ang. Generation.] Veteres tamen alii, tenuum literæ in scriptis vulgatis Novi testamenti, Genimina viperarum, & Genimen eius. Apul. hominis naturæ ejus genitura.

Gilvus, a, um. [יקרן moskos. Gall. Jaune, de couleur de miel, tirant sur le rouge. Ital. Isquallino. Germ. Gelb oder mit gelblich farbicht. Hisp. Amarillo. Pol. Płowy. Vng. Tejszínes. Ang. Fair, yellowish.] Color medius inter album & rufum, quem Græci, teste Gellio lib. 13. cap. 21. appellant ξανθὸν. Nam ut ait ille vinea modus quam mellitus, quòd mel inter medios colores interest. Virg. 3. Georg. Luxuriosa toris animosum pectus: hunc fusci Sprinores, glaucique colores interni: hic gilvus. Ubi Servius: Aliud est candidum esse rid. est, quem nitescunt, sive pro fusco: aliud album quod pallori comparatur esse virentem. Gilvus autem medius est colos. Ait autem ne leonum albos & gilvos non habuit & gilvum, sed albo gilvum videretur, quòd diversi colores vi operandi sunt, nullum magis mobilem utriquevi est, albo gilvum.

Ginger, ĭnis, vulgo zenzebew. [Pol. Imbir.] Herba est, quæ ex Syria affertur Virginia ut Solinus nomine, ex cujus umbellis alas ad decoctum. Lin. lib. 20. cap. 3. Syria tum humana Stapiy tuo herbam ferit, quam ait gingiber vocat, tenuatus tantum & amarus, &c.

Gingīvæ, æ, f. p. [Gall. Gengive. Ital. Gengive. Germ. Die Zähnfleisch. Hisp. Las encias. Pol. Dziąsła. Vng. Ina. Ang. The gummes or flesh between the teeth.] Pars est oris, ubi dentes hærent, cum exterior pars à Græcis οὐλον, interior οὐρανὸς vocatur. Plin. lib. 24. cap. 8. ex his dicta, quæ spyrina alio nomine appellavimus, stomacho inimica habentur, inflationes parunt, dentes, gingivasque lædunt. Et lib. 28. cap. 12. Gingivæ ulcerosæ. Item lib. 32. cap. 11. appellatur ἔρεισις. Nec minor illis vitanda mulsi, quàm mellitis, quòd mel mulsi celerius inter. Virg. 3. Georg. Luxuriosa toris animosum pectus: hunc fusci Sprinores, glaucique colores interni: hic gilvus. Ubi Servius: Aliud est candidum esse rid. est, quem nitescunt, sive pro fusco: aliud album quod pallori comparatur esse virentem. Gilvus autem medius est colos. Ait autem ne leonum albos & gilvos non habuit & gilvum, sed albo gilvum videretur, quòd diversi colores vi operandi sunt, nullum magis mobilem utriquevi est, albo gilvum.

Gingĭber, bĕris, vulgo zenzebew. [Pol. Imbir.] Herba est, quæ ex Syria affertur Virginia ut Solinus nomine, ex cujus umbellis alas ad decoctum. Lin. lib. 20. cap. 3. Syria tum humana Stapiy tuo herbam ferit, quam ait gingiber vocat, tenuatus tantum & amarus, &c.

Gingīvæ, æ, f. p. [Gall. Gengive. Ital. Gengive. Germ. Die Zähnfleisch. Hisp. Las encias. Pol. Dziąsła. Vng. Ina. Ang. The gummes or flesh between the teeth.] Pars est oris, ubi dentes hærent, cum exterior pars à Græcis οὐλον, interior οὐρανὸς vocatur. Plin. lib. 24. cap. 8. ex his dicta, quæ spyrina alio nomine appellavimus, stomacho inimica habentur, inflationes parunt, dentes, gingivasque lædunt. Et lib. 28. cap. 12. Gingivæ ulcerosæ. Item lib. 32. cap. 11. appellatur ἔρεισις. Nec minor illis vitanda mulsi, quàm mellitis, quòd mel mulsi celerius inter. Virg. 3. Georg. Luxuriosa toris animosum pectus: hunc fusci Sprinores, glaucique colores interni: hic gilvus. Ubi Servius: Aliud est candidum esse rid. est, quem nitescunt, sive pro fusco: aliud album quod pallori comparatur esse virentem. Gilvus autem medius est colos. Ait autem ne leonum albos & gilvos non habuit & gilvum, sed albo gilvum videretur, quòd diversi colores vi operandi sunt, nullum magis mobilem utriquevi est, albo gilvum.

Gingrīno, gingrīre, gingrīvi, ītum, n. q. Asperum vocis proprium. [τραχυφωνεῖν. Gall. Faire la voix de l'oye. Ital. Fare la voce de l'oca. Germ. Gagen und schreyen wie ein Gans. Hispan. Hazer la voz, del pato ò ganso. Pol. Gęgam. Vng. Gágyogok. Ang. To gagle or cackle like a goose.] Under genus quoddam tibiarum exiguarum, Gin-

ginæ dicuntur: & tibicen ipse, gingrinor. Alii Gingegiator, alii gingrinatur legunt. Autor Festus.

Gingrus, Hippuris alicui apud Dioscor. lib. 4. cap. 5.

Gis, Hippuris apud Dioscor. lib. 4. cap. 69.

Girgillus, m. i. Instrumentum quo fila revolvuntur. [γέργηθρον. Pol. Swirdle. Vng. Gömb. Gallica lingua vocant Vndevvyder. Germ. Ein Haspel oder Krimmel.]

Gith, genus seminis, Officinis Nigella Romana. [קֶצַח kéṣaḥ. γιγγίδιον. Gall. Poyvrette noire. Ital. Negella, gerofolana. Germani. Schwartz Cremmet. Hisp. Alpiste, axenuz. Pol. Czárnuchá, pieprzyca.] Colum. lib. 12. cap. 59. Interdum fel dicto ciborum langorem facit pecus: ejus remedium genus seminis quod Githa appellatur. Plin. lib. 20. cap. 19. Gith ex Græcis alii melanthion, alii melanspermon vocant. Plautus in Stud. Os calcem humum gith trigetactas: Rudelius credit esse fenum Græcum, quod rustici in Gallia sua lingua vocant Fenvvrec quasi fœnum græcum, eo quod tenaciores hoc semine cibos condire soleant sicut pipere.

G ante L.

GL. In notis antiquorum, gloria. GL A. S. H. INT. E. gloria sua hic intus est. GL. Z. R. gloria exercitus Romani. GLI. gloria GL. N. I. gloria nominis Latini. GL. P. gloria parentū, vel patriæ, vel populi. GL. P. R. gloria populi Romani. GL. R. Gloria Romanorū. GL. S. Gallus Sempronius. G. M. gens mea. GM. F. Germanus frater, vel germana filia, vel germanus filius.

Glăber, bra, brum. Quod est lævæ & sine pilis. [קֵרֵחַ qéraḥ. ψιλός. Gall. Pelé, qui n'a point de poil. Ital. Pelato, pulito, senza peli. Germ. Kahlköpfig, Haarigt. Bel. Kael. Hisp. Cuya lampiña y sin pelo. Pol. Oblasły, gładzony. Vng. Szőr, kopasz. Ang. Bare without heare, plaine.] Plaut. in Trin. Oves glabræ sunt tūm glabræ hem, quām hæc est manus. Idem in Aul. Tu item gallum, si sapis, glabrorem reddes mihi, quām Volsus Lucius. Quem locum explicans Nonius de Doctorū indagine. Legitur (inquit) quod ludis præsulis pueri essent glabri ac depiles propter ætatem, quos antiqui ludios appellabant. Varro de Re rust. cap. 2. Si quem glabrum facere velis. Sic glabræ fetæ apud Columellam, in præfat. libri 7.

Glăbellus, diminutivum, Glabra etiam, sive Glabella, vocatur interstitium, superciliis supra naturam determinans: quia sine pilis esse consuevit. [μετώπιον. Gal. Ebene entre les sourcils. Ital. Spatio entre le ciglie. Germani. Die Ebne zwischen den Augbrawen vber der Nasen vber Haar ist. Hisp. Espacio que ay entre vna y otra ceja. Pol. Gołizna nad nosem. Vng. Szemöldök közt. Ang. The smoothe betweene the browes.] Capella lib. 1. Nupt. Philologiæ. Quamvis una de sororibus Philologiæ fontem illic, ubi punem clivum descendit, glabellæ nuncupatæ.

Glăbrĕdo, orum. n. t. Loca sativa, scirpis usque nuda: quæ & Calvaria à nonnullis appellantur: in quibus tollendi propter noxium aliquem humorem nihil gignitur. [ψιλότης. Gal. Terre en friche ou inculte. Ital. Terreno non arato, ouido ne altro. Germ. Etwas vnd vnfruchtbare Orter wo kein nutz wächst. Hisp. Terreno no cultivado ni nacido. Pol. Siedlisko miejsce ziołowe y nie zarosłe. Vng. Kopaszhely, kopár. Ang. Bare places where nothing or grasse?] Colum. lib. 2. cap. 9. Solet autem talium locorum quia, & amaram aliquem venire cetera: quæ quamvis maturo jam fœta, mancote noxio humore corrumpit, & locus glabrētibus sine ulla stirpe seminum areas reddit. ea glabreta ligonis adhibitis noctu convenit, at suo tempore vitis circumodo cam.

Glăbro, as, are, act. 3. Pilos auferre. [קָרַח qarah. ξυρῶ, ψιλῶ. Gall. Peler, oster le poil. Ital. Pelare. Gotare. Germ. Das Haar ausraufen zupfen ist jhnen gar nahen. Hisp. Sacar y arrancar los pelos. Pol. Golić, skubać. Vng. Megkopaszitom. Ang. To make bare, or pilde.] Colum. lib. 12. cap. 53. Quum in aqua pudicissues prohibitissunt, porcico die mactantur: & vel aqua calente, vel ex tenuibus lignis flammula facta glabrantur.

Glăbreo, es, Glaber fuit & depilis: quæ neuam etiam ad terram transfertur, quæ etiam glabrere dicitur, ubi satis pilis quæ nuda est, nihilque gignit. [קָרַח qarah. ψιλοῦσθαι, μαραίνεσθαι. Gall. Se peler, perdre son poil. Ital. Essere senza peli. Ger. Etwas vnd ohne Haar sein/ Kaal sein. Hisp. Se le cayo el pelo. Pol. Oblasły. Vng. Kopaszvagyok. Ang. To be pilde or without heare.] Vnde loca glabrentia, apud Colum. lib. 2. cap. 9.

Glăbrĕfăcio, cis, ni. t. glabrefio, pilos apud capillos sive plumas auferre: quod evenit non nunquam morbo aliquo. [τίλλω. ψιλῶ. Gall. Donner, faire perdre son poil. Ital. Dare, fare perder il pelo. Germ. Kaltwetter. Bel. Kaltweerden. Hisp. Criar se le cayo el pelo. Pol. Oblazam. Vng. Meg kopaszitom, gyomlok. Ang. To bare pilde.] Transferur quandoque ad alia: ut Glabrefacere dicatur area, quum herbis arentibus vel evulsis complanatur, & quasi glabra redditur. Col. lib. 2. cap. 20. Nam dum à procedibus segetum proculcatur, herbæ etiam unguibus avertuntur, atque ita glabrefit, & fit idonea fœnoris usui area id est, fit glabra, mundaque.

Glăbrĭcŏmes, Dicti sunt qui corpus glabrum, & pilis nudum habent. [γυμνόκομοι. Gall. Poil, qui sont sans poil. Ital. Colore che non hanno pelo sopra la persona. Germ. Die nit gladen Leib haben ohne Haar. Hisp. Varrone compuesto y sin pelo. Pol. Gołowąsy, które gołe ma ciało. Vng. Sima testü, ez kinek szőre. Ang. They that hath no heare vpon their bodye.] Verum Glabrionum nomen quod Romæ familia nomen accepit, ex qua fuit M. Glabrio, M. Scauri ex sorore nepos: cujus meminit Asconius in orationem Ciceronis pro M. Scauro. Ejusdem familiæ M. Acilius Glabrio fuit.

Glăcies, glaciei. f. g. Aqua concreta gelu, quasi gelacies. [קֶרַח qerah. κρύος, πάγος. Gal. Glace, giaçon. Ital. Ghiaccio. Ger. Eis. Bel. Ys. Hisp. Yelo. Pol. Lod. Vng. Jég. Ang. Ice.] Plin. lib. 2. cap. 31. Aurea id glaciei cappolita. Virg. in Aegl. Alii tibi mira canent glacies leuer asperæ plantas. Idem 3. Georg. Ipsum ego Rhæmanis Scythiæ vidi sub montibus annum Sternere & inductum hiemi glaciem: tum frigida lædit Mollia pecus, scabiemque furit, turpesque podagras. ¶ Glacies æris, Lucretius: Cum glacies æris flamma devicta liquescit. Hic glacies æris dixit audacia in loquendo pene temeraria, pro soliditate, rigore & duritie, quod talis glacies sit: vel potius Græcos imitatus est, quibus κρύος id est, glacies, etiā saxum significat solidum & durum, sed & frigus.

Glăcio, glacias, Verbum e. Factiva, frigore astringo, in glaciem converto. [κρυοποιῶ. Gall. Glacer, faire glace, geler, congeler. Germ. Zu Eyß machen. Hisp. Hazer yelo. Pol. Vmarzam, lodowacam. Vng. Megfagyasztom, megfelövöm. Ang. To make any thing freeze and congeale.] Horat. Carm. lib. 3. Ode 10. Rudia quo liberi prius ludo gaudia, quo nemus inter pulchra latum tecta remugit Veneris, & positas ut glacies nives Puro numine Jupiter. ¶ Unde pallidum Glacior, in glaciem convertor, κρυοῦμαι. Plin. lib. 14. cap. 23. Floce ejus aquam glaciari Pythagoras credit. Idem lib. 14. cap. 21. Glaciatæ moles prodigii more Cæsos glaciatas ibi est coagulatus, & coacretus. Col. lib. 9. c. 12. Nec diutinum quin sit amnibus glaciarus calcus jucundissime lapsat.

Glăcĭtĭus, le, um. t. A glacie dedūctus, id quod congelatur, & in glaciem convertitur. [κρυσταλλοειδής, κρυσταλλώδης. Gall. Glacé, glacial. Ital. De ghiaccio. Ger. Eyßicht. Hisp. Cosa que se yela o pudre diar. Pol. Lodowaty. Vng. Jegyes. Ang. Whereto, that may or is meete to be frozen.] Juven. Satyr. 2. Vbi Sarmaticas fugientibus hibet, & glacialem Oceanum. Col. lib. 3. c. 1. Per quam omni pene regione, & omni declinatione mundi, nisi tamen glaciali, vel præfervida, curæ mortalium respondet. Fretum glaciale, Claud. in Paneg. Frigus glaciale, Ovid. 9. Metamorph.

Glăcĭtāre, Proprium est vocis instrumenti. [γλωσσῶδες. Gall. Vn mot propre à voye, quand elle crie. Ital. Per voce d'oca. Ger. Gagen oder schnattern wie ein Gans. Hisp. Hazer lo q̃ la oca. Pol. Gegotać, gegerać. Vng. Gegegek. Ang. To gagle as a goose.] In carmine de Philomela, quod Ovidii nomine circumfertur: Cacabat hinc perdix, hinc glaciat impotus anser. Alii legūt Gloctat, aut Gractat.

Glădĭus, di, m. f. Ensis à clade dictus videtur, cui g mutata, ut scribit Varro, quòd ad eadem fit inventus. [חֶרֶב cherev. ξίφος, μάχαιρα. Gal. Espée, coutelas, cimeterre. Ital. Spada, coltello, scimitarra. Ger. Ein Schwert. Bel. Zwaerdt. Hisp. Cuchillo, espada. Pol. Miecz. Vng. Vr. Kard, tőr, szablya. Ang. A sworde.] Plautus in Trin. Dedecline hinc patibulo gladii, qui te oculere illi olim, si malitiosi materiā præbuisses. Cæs. 7. bel. Gallici: Gladiis districtis portas occupaverant. ¶ Terent. in Adelphis. Suo filio hunc glacio jugulo. Eadem ait: Suo gladio, suove telo jugulari dicitur, qui alios ejus dicti reos vindicaturus, qui suopte ingenio, dolore capitur, deinque, ut quem quoque modo sese ulciscatur. Sed factum retorquetur quod ab eo profectum est. ¶ Translata metaphora ab iis qui in pugna satis ipsorum telis aliquos e medio tollunt. ¶ Gladio planctu negotiari, est levi argumento multoque negotio rem vincere quempiam. Cicero ad Attic. Quamvis illum plumbeo gladio jugulatum tamen iri dicerent. ¶ Gladii potestas dicitur à Iurisconsultis, ut in faciendo testo animadvertendi. Ad gladii damnari, idem est, quod ad ferrum, ad ludum gladiatorium. ¶ Antiqui Enses gladios dixerunt, ut animo gravem scripsit Varro hac Lucilii in ea re usus: Hercle hæc gladium mucronis pectore totum. ¶ Et & gladius, genus piscis marini rostro mucronato, quo naves perfodit & demergit, in Atlantico Oceano. Strabo. Plinius lib. 32. cap. 2. & 11. ¶ Gladium acutum averrare, ἐξίσου κρεμάσαι ξυροῦ ὀξύτητα. Opinor in re ardua, à periculosis negotiis abstinendum. ¶ Huic habitum est, ne caperet gladium, μὴ πειρᾶσθαι μάχαιραν λαβεῖν. Chrysandrum id commentatus. Allegoria proverbii est, admonens, non esse mandanda res gravi alicui & periculosi negotio, quæ non sit ejus ætatis, aut ingenii ad tantum rem aliquam pernicie non sine fructu abusurus. ¶ Ficulnus gladius, σύκινος μάχαιρα. De frivola causa dici potest, quæ quum multo negotio queat refelli. Dicitur autem ficulnus gladius sycophanta, quòd idem & mollis sit, & calumniator. Hesychius. ¶ Ne gladium tollas mulier, μὴ κρίνου ἄξιον ξίφους. Hoc est, ne suscipias negotii molem, quum nequeas auxiliari.

Gladĭŏlus, li, m. f. Parvus gladius. [ξιφίδιον. Gall. Coutelet, petite épée. Ital. Coltellino. Germ. Ein Schwertlin / Dägelin. Hisp. El

ejusdamus. Pol. *Mieczyk.* Vit. *Hanſar, Hanſke, Szermierſkie.* Ang. *A kinde of herd, a kynde.*] Quo etiam nomine à Romanis dicta est herba quædam, quam & Græci ξίφος appellant, propterea quòd folium habeat gladii figuram referens. Inde pertinelle est, nisi quod folio minore sit, & angustiore, & quòd medio mucronato, nervulumque in caulem exeunte, in quo purpurei flores in ordinem digesti. De hoc Plin. lib. 21. cap. 11.

Gladiatórcs, m. r. Servi erant, quos lanistæ armorum usum edocebant, ut postea & pugnandi & in ludis publicis de laudi causa in arena depugnarent. [*Μονομάχοι.* Gal. *Soldats d'eſcrime, eſcrimeurs.* Ital. *Schermitori, combattenti.* Germ. *Ein fechter, der mit dem Schwert beſtehet.* Bel. *Schermere.* Hisp. *Esgrimidores de eſpada.* Pol. *Szermierze.* Vng. *Hatſakat viuo, vitézlők, harczosok.* Ang. *Fencers, ſwordplayers.*] Cic. 7 Phil. 9. Quod si jam quod dii omen avertant! fatum exitumque reipub. venit, quod gladiatores nobiles faciunt, ut hanc ſe deuincant, ſciamus nos principes ordis cetarium genus unique omnium, &c. Quoniam autem gladiatores neque bestiis, neque eorum cum quibus pugnabant vitam conservant, ſed humi ſternantur sanguinolenti & mortem tectores civium gladiatores quoque odioſo vocabulo appellarentur. Cicer. 9 Phil. 9. Græcorum potentium majorem fuisse arbitramini, quam nunc gladiatorum futura ſit? quæ gladiatorem non ita appellas, ut mirer te etiam M. Antonium gladiatorem appellari ſolere? ſed ut appellantur, qui plane & latine loquuntur. Idem ad Cæſarem: Eadem enim gladiatorum quæstio. Inter gladiatores erant retiarii qui nervatus in manu illones pugnabant. De quibus loco ſuo. ¶ De gladiatorum origine ac causa Julius Capitolinus habet hanc patrem Marci dicunt, apud Veteres hanc devotionem in contra hostes fuisse, ut ejus sanguine libato, ipsi pugnarum ferocia temperarent. Alii hoc ludis traduntur quo dum ſunt credo, animos ad bellum Romanos debuisse pugnis videre, & vulnera, & ferrum, & mutuos inter ſe cædentes, ne in bello ſe mali, hostes timerent, aut vulnera & ſanguinem pro nihilo ducerent. Hinc mos tractus videtur ut imperatores ad bellum proficiſcentes, munus darent gladiatorium.

Gladiatórii, plura genera gladiatorum erant, Samnites, Provocatores, Retiarii, Mirmillones: ex his appellatum pugnis Samnites, & Provocatores: quod illa Ciceronis verba in oratione pro Sexto videntur ostendere, quòd ne de venalibus quidem hominibus electos, ſed ex trigintaſex emptos, omnibus gladiatoris ornatu, & fortitudine Samnites, alios Provocatores fecerit. Retiarii autem & Mirmillones componebantur ad quod Valerius Maximus libro 2, & Quintilianus libro 11. declarat: Samnites ad pugnandum primo ſcuto: Provocatores ex ſe nomen tulerunt, quia cum Samnis inter Provocatore adversarios ſolerent, unde Horatius in ea ſatira quidam: Hendo Samnites ad limina primi Gellî. Mirmillones & Secutores dicebantur quod, ſi quis Festo & Quintiliano libro 6, & Suetonio in Caligula legere, hâc è potenti cognoscere. De Secutoribus meminit & Cicero libro 7. ad Attic. & Juvenalis Satyr. 8. Ex commentario Asconii in pro Sext. Quinti munus gladiatorium, a significare velle, quia gladiatorium dicebant, ut libro 1. epiſt. ad Attic. item libro 2. & Philippica 9. Item in epiſtola Alium, quæ eſt lib. 12. fam. Pedianus: Date gladiatorium, dixit cum ſumma ſolgeret munus. Ex Asconii commentario in epiſt. ad Attic. Genera gladiatorum primi quorum prima ludus equitrîndus: tum equites, præcedentibus pedites ligna militaribus, unus à parte Orientis, alter à Occidente; præcedebantur equites albis, cum auratis galeis, minoribus & fabricatis armis. Retiarius, ab armaturæ genere, in gladiatorio ludo contra alterum pugnantem occidere ſolebat: quod jaculum appellatur, ut adversarium cujus de inde quem operiret, impedimentoque, virtutem superaret, quæ armatura facta erat Neptuno, tridentis causa. Secutor est ab insequendo ret ita dictus: gestabat enim cutpidem & galeam plumbeam, quæ adversarii jaculum impediret, ut antequam ille jaceret rete, iste superare tribus armatura facta erat. Vallatus gregis cum aquam semper ipse quatit: ideoque cum remanso componebatur: quia ignis & aqua ſuo pertinet ſe mimicos. Laqueatorum pugna erat, fugientes in ludo nomines, ni ſe ita laqueo impedito proſtrate, aut Tostum nonne pelliceo. Velito pugna erat, ut ultrò citroque telo objectarent: erat autem eorum varia pugna, & Dectatibus gratior quam reliquæ. Velites autem vocatitant, ſive à volitatione, ſive à civitate Etruſcorum, quæ Veletes vocitabantur. Isidorus de etymologiis.

Gladiatorîe, adverbium. [Pol. *Po szermierſku.* Vng. *Hatſarczſan, harczoſan.*] Lampridius in Commodo: Habuit præterea morem, ut omnia quæ turpiter, quæ impurè, quæ crudeliter, quæ gladiatoriè, quæ lenoniè faceret, ædis ubis indi juberet.

Gladiatorîus, ria, rium, Quod ad gladiatores pertinet: [*μονομαχικός.* Gall. *Servant au jeu d'eſpée ou aux eſcrimeurs.* Ital. *Cose che s'aſpettano a gli schermitori, o ſcherimitore.* German. *Das zu dem Fechten gehört.* Hiſpan. *Cosa pertenesciente à eſgrimidor.* Polon. *Szermierſkie.* Vng. *Harczoſokhoz, harczoſokhoz valo.* Ang. *Belonging to fencers, or, Swordplayers.*] Spectacula gladiatoria, Ludus gladiatorius, Munus gladiatorium. Cicero in Caul. Nemo est in ludo gladiatorio paulò ad facinus audacior, qui ſe non intimum Catilinæ esse fateatur. Plinius lib. 15. cap. 18. Ara inde ſublata gladiatorio munere Divi Julii quod is vividus pugnavit in foro. ¶ Terent. in Phorm. Ii gladiatorio animo ad me affectant veram. Animum gladiatorium vocat Terentius, animum tam pertinacem, ut vel magno ſuo periculo rem inſtitutam perficere non dubitet, certus autem omnino ſuperare, aut labori succumbere. Gladiatoribus enim, ubi ſemel in arenam deſcenderint, ea necessitas imponitur, ut adversarium victum occidant, aut idem ab illo expectent. Cicero 4. Tuscul. An verò vir fortis, nisi gladiatori cuperit, non poterit fortis esse? Gladiatorium id quidem: quanquam in eis ipsis videmus esse fæpe constantiam. Suet. Idem ex Senatus consilio decrevit, ut gladiatoriæ familiæ Capuam, & inter cætera municipia distribuerentur.

Gladiatúra, ræ, f. p. Congressus gladiatorum. [*μονομαχία.* Gal. *Les eſcrimes, eſcrimerie, l'art d'eſcrimer.* Ital. *Abbattimento, & contesa de gladiatori, arte de ſcrimir.* Germ. *Ein gang den die Fechter gegeneinander thun.* Hiſpan. *Agenda arte de eſgrimir.* Polon. *Szermierzenie, gmek, szermierſki.* Vit. *Kard vagy viadel, Vitézlés, Harczoſok, Szerszet.*] Cum Varr. libro 3. Additum è ferinis gladiaturæ detinam.

Glans, glandis, f. r. Fructus quercus, roboris, etiuli, cerri, ilicis, fagi, suberis, & ſiqui ſint fructus. [*Βάλανος.* Gall. *Le gland.* Ital. *Ghianda.* Germ. *Ein Eichel.* Bel. *Een Eecker.* Hiſp. *Bellota de encina arbole.* Pol. *Zoludź.* Vit. *Mak. An. Okorosz semenie.* Plin. lib. 16. 6. *Glirat et ternarum glans fagi.* Virg. 1. Georg. Nec de concussa tantum pendere glande. Col. lib. 4. cap. 33. Glandem magis quam cætera pecudibus apponebant. Plin. lib. 7. cap. 56. Ceres frumenta invenit, quæ ante glande victitarunt. Sed quia ex his homines quotidie vivebant, glandes appellatione (ut Vipianus scribit) omnes fructus continentur. ¶ Glans etiam dicitur plumbum, in modum glandis formatum, quod antiquitùs alligatum in hostem torquebant, & adeò trahit nomen. [Ang. *Apples of lead.*] Salust. in Jugurtha: Pars eminus glande, aut lapidibus pugnare. Sæpe ab bell. Affric. Sagittæque & glandes horrere complura cernere, glandes tundere, fossas complere. ¶ Item glans pars summa coxis dicitur, quæ præputio tegitur, acuto limite. Præputium enim pelvis est, qua glans regi tumescit, ipse penis, à quo collependent.

Glándula, æ, f. diminutiva glans, significat carnem glandulosam in ſuem cujus ſapor ab antiquis commendabatur. [*Βαλανεία, ἀκρόποδες, ἀκροποδία, γαγγραῖνα.* Gall. *Glande, fon de pourceau ou autre beſte.* Ital. *Porcina quando ſe patisce à dolor di testa.* Germ. *Ein krig oder ſtrangel in ſäuen hals. Etliche ſo am halß krank ſeyn.* Hiſ. *Landres, Landres de puerco o otro beſtia.* Pol. *Paszadnice, podgardle ſwini.* Vng. *Skrofulás, torkos disznó betegsége.* Ang. *A disease in swine called the wolfe.*] Plaut. in Men. Jube nobis tribus capitibus prandii accurari. Atque aliquis sit amentorum de foro ubi narret, Claudium non fuisse, sed dum, perniciem Mori Pecuniæ glandulas gallinatis. Idem Virg. Perpetera spurgandulas, quarere lumbum. ¶ Glandulæ, autem, Plin. lib. 11. cap. 37. in fabas glandulosas appellari refertur quæ in humore vocantur testiculorum: est pars ejus facinum quæ utique in vasa gargareonem ferat, à Græcis ἀδένες glandes appellantur. ¶ Quidam etiam glandulas appellant, tumores ex pituita nascentes, quas Græci γογγρῶνας, Latini Bruinas appellant: quæ nihil aliud sunt quàm nodi tuberati, præcipuè in collo, alis, vel inguinibus.

Glandulósus, a, um, Plenum glandibus. [*Βαλανώδης.* Gall. *Glandeleux, plein de glande.* Ital. *Cosa molto glandosa.* German. *Träfelicht.* Hiſpan. *Cosa llena de bellotas.* Polon. *Gesty, Vng. Mokkos, skrofás.* Ang. *Full of kernelles, or mastie.*] Colum. lib. 7. cap. 9. Qui porcum laudat, qui est ampla & glandulosa cervice.

Glandulárium, dii, n. r. Pars apri glandulosa, quæ est circa cervicem vel ipsa cervix: in hac enim glandulæ pinguissimæ sunt. [*Βάλανος.* Gal. *Glandes de pourceau, ou le lieu où ſont les glandes.* Ital. *Capo à pelo del porco.* Germ. *Ein stuck träfichtige Fleiſches.* Hiſp. *La regalada o pasada del pescuezo.* Pol. *Szyia od gardła.* Vng. *Az disznónak skrofás helye.* Ang. *A kernelled or ſwine like place where they be.*] Plautus in Capt. Prætruncavit tribus te gerribus glandes. Plin. lib. 8. cap. 51. Hinc Censorianam legimus paginam, inter hædinaque cænis abdominaz glandia, tellinas. Idem lib. 6. ca. 38. Quibusdam sunt tubera, sicut sunt in carne glandia.

Glándifer, ra, rum, Quod glandes producit. [*Βαλανοφόρος.* Gall. *Qui porte gland.* Ital. *Che produce ghiande.* Germ. *Das Eicheln trägt.* Hiſpan. *Cosa que trae esta fructo.* Pol. *Zoludź rodzący.* Vng. *Makferedő.* Ang. *That beareth or bringeth forth okecornes, or mastie.*] Plin. in Procem. lib. 16. Proximum erat narrare glandiferas

differat quoque. Cic. 1. de Legib. Quare glandifera illa quercus, ex qua olim evolavit Numa fatiloqua Iovis. Idem 2. Philip. Quæ deo quidem hæ quondam orationes Campani & Leontini populo Romani patrimonio glandiferæ, & fructuosæ fecerant.

Glandārius, a, um, denominativum à glande: [βαλανικὸς, βαλανώδης. Gall. De glant. Ital. Di ghianda. Germ. Das zu den Eicheln gehört. Hisp. Cosa de bellota. Pol. Żołędziany. Vng. Makkos. Ang. Of acorns.] ut, Glandaria silva, quæ servatur glandis serendæ causa. Cato de Re rust. cap. 1. Secundò loco hortus irriguus, 3. oletum, 4. arbustum, nono glandaria silva. Sic Varr. 1. de Re rust. cap. 7.

Glandātus, a, um. Glandium collectio, & pastio suum ex glandibus. [βαλανισμὸς Gal. Cueillette de glands. Ital. Ammassamento di ghiande. Germ. Eichtrs sammlung. Hisp. Cogimiento de bellotas. Pol. Zażywanie żołędzi. Vng. Makk gyüjtés, makkon velo legelás. Ang. A gathering of acorns.] Sperantius.

Glārea, rear, pen. corr. f. p. terra lapidosa, qualis in fluviorum ripis, vel montibus litoribus esse solet. [χάλικες ψαμμώδεις. Gall. Gravier, gravois. Ital. Ghiara, terra sassosa. Germ. Kisz / sandichtig vnd grießichts Erdtreich auf grossen stein an den Gestaden der Wasseren. Hispan. Cosa de arena con guijos. Polon. Piaszczyste albo kamieniste miejsce albo brzeg albo kamyk, żwirk. Vng. Kavicsos föld. Ang. Gravell, coarse sand.] Columella lib. 2. cap. 2. Qui quum in parte circa India lapides minutos, vel arenam glaream reperiunt. Idem lib. 6. cap. 2. Scabula sunt optima saxa, aut glarea trita, non incommoda etiam fabulata: illa, quòd imbres respuant: hæc, quòd celeriter sorbeant, transmittantque. Lucanus: Aut impulsa levi curvatur glarea vena. Virgil. 2. Georg. Nam jecerosa quidem clivosi glarea curis Vix humiles apibus casias, roremque ministrat.

Glarĕŏlă, diminutivum est, cum accentu in antepenultimâ. [χαλικάριον, χαλικάριόν τι ἐκ ψαμμώδους. Gall. Petit gravois. Ital. Piccola ghiara. Germ. Kleine Kißlichte Grieß. Hisp. Pequeños cascajos. Pol. Drobna żwirowata kamyczki. Vng. Apró kavics. Ang. Small gravell.] Plaut. Glareolam mamæ fundens.

Glarĕōsus, a, um. Quod abundat glarea. [χαλικῶδης, ψαμμώδης. Gall. Plein de gravois. Ital. Ghiarevole. Germ. Kißlichte / grießichtig. Hisp. Cosa llena de cascajos. Pol. Żwirowaty, kamieniasty. Vng. Köves. Ang. Full of gravell.] Plinius lib. 26. cap. 8. Si locus nativus glareosus & pervius habitavis, culmatus, spiritum indice. Colum. de arbor. Glareosa & fusca amat ficus. Liv. 1. bel. Pun. Ad hæc saxa glareosa volvens, ubi labilibus nec tuto ingredienti præbet.

Glāstum, ti, n. d. Herba similis plantagini, qua Britanni se inficiunt (ut auctor est Cæsar lib. 5. bell. Gall.) quo horridiores sint aspectu in pugna: efficit enim cæruleum colorem. [Isatis. Gall. Herbe appellée guesde ou pastel de Languedoc. Ital. Guado herba. Germ. Waidt oder Krautt. Hisp. Cosa de color de azul. Pol. Żarnowiec, farbierski, Grœcis Isatis. Ang. Woad or dyers weed.] Plinius lib. 22. cap. 1. Simile glaucio glastum in Gallia vocatur: quo Britannorum conjuges horumque toto corpore oblitæ, quibusdam in sacris nudæ incedunt, Æthiopum colores imitantes. Glastum infectores cæruleum colorem pannis inducunt. Maximus ejus est proventus in agro Tolosate, ubi vulgi vocabulo Pastel appellant.

Glāucĭă, Chelidonia, Dioscor. lib. 2. cap. 200.

Glaucĭŏn, Corniculatum papaver, dictum a quibusdam haud propriè.

Glaucĭtēs, Dicitur equus qui felinis oculis est. [Pol. Kon żarzebowy. Vng. Macskaszemü. Ang. An horse with a mad eye.]

Glaucĭtis, Felcis est, alius quàm glaucus γλαυκίτης. Plinius lib. 22. cap. 10. Mulieribus lactis copiam facit glaucitis, è pane sumptus.

Glaucĭto, as, apud autorem carminis Philomelæ, verbum est propium cæsiis. [Pol. Błękitnieć, błękitnieję. Vng. Nyavkodik.] Glaucitat (inquit) & cæsiius, ut lepores vagiunt.

Glaucĭum, [γλαύκιον. Germ. Ein Kraut: Saffr in den Aroteken Meerdot genennt.] Species est herbæ herbæ silvestris, & ernaticæ (ut autor est Plin. libro 20. cap. 19.) quæ alio nomine dicitur paralion. Nascitur in saltu maris, aut in roto loco, unde nomen ei additum. Nam glaucus cæruleũ significat, qui color est maris. Plin. lib. 20. c. 19. Hodie hanc herbam pharmacopolæ vocant Memithamum, docet Ruellius libro 3. Herbæ hujus folia fictili olla in repidis cibariis calefacient, donec flaccescant: deinde exempta ac tusa succum exprimunt, qui & ipse glaucion appellatur, teste Dioscoride.

Glaucĭum, Glaucopis, Vide GLAVCVS adjectivum.

Glaucĭus, a, um, [γλαυκὸς, κυανοειδὴς, γλαυκώδης. Gall. Verd ou pasmé. Ital. Colore di mezzo fra'l bianco, & cenerino, & d'oro, & d'acqua. Germ. Graw / blaw / braun / oder Meergrün. Hispan. Color entre verde y blanco. Pol. Szpatowy, pol szpatowy. Vng. Kék, szürkés. Ang. Grey of colour.] Color dicitur qui admistum habet viridi aborem: qualis in nucibus (quas Græci γλαύκινας appellant) oculis apparet. Gell. lib. 2. cap. 26. Sol ne viridis quidem color plumbus, quàm à nobis vocabulis dicitur. Neque non potuit Virgilius colorem eo significare viridem, volens cæruleum magis dicere quàm, quàm glaucum: sed maluit verbo ori nomore Græco, quàm ullata Latino. Sic etiam alibi vocat frondes laticis, glaucas, & olivas glaucas. ꝙ item in hominibus & equis glauci oculi pro viridibus dicuntur: qualis tum, felis, leonis, & noctuæ. Plin. lib. 2. ca. 37: Oculis glaucis, colore sanguineo, &c. Hic colora Latinis vocatur cæsius: quasi cæsius, ut ex Nigidio probat Gellius. Nam à cæsiis illis linguæ Latinæ autoribus Minerva cæsia vocatur, quæ ab Homero γλαυκῶπις dicta est. Præterea mare ἁλὸς enim glaucus dicitur, quem & cæruleum passim appellatum invenimus.

Glăcĭnus, a, um. pen. corr. [γλαυκὸς, γλαυκώδης. Gall. De couleur verde, ou verre d'eau. Ital. In colore fra bianco & verde. Ger. Das zwischen ober oder zwischen weiß Hisp. Cosa de color verde no puro. Pol. Szpatowy. Vng. Kék / szürke. Ang. Grey colour.] Quod glaucum habet colorem: unde Glaucinæ vestes, quæ & glaucinæ absolutè dicuntur. Martialis Pallas donavit glaucina Calmachi. Glaucinam Pamponius in l. 21. D. de aur. & arg. numerat inter ea unguenta, quæ variandi causa parata sunt, ferratis confectum ex Glauco. Nil fore Glaucina legendum hic. Nam Glaucina alia frequenti Plinio memoria, quisque conficiendi rationem Gellius lib. 12. cap. 12. demonstrat.

Glăcĭō, ās, ātus, n. t. [γλαυκόω. Gall. Verdoyer. Ital. Hauer detto crystallino, ut cerulus. Germ. Zu grawer / blaw / oder Meergrün machen. Hisp. Lo que pintan de color de mar. Pol. Szpatować. Vng. Kékségesit. Ang. A glasse eie.] Vitreus humoris ejus qui crystallinus appellatur, in colorem glauci mutatio oculum. Serenus: Si verò horrendam durus color glaucomata planabunt, Spiritus alticinis prodelit, qui gratia cymini Pallentes mandens vitus exhalat in ipsos. Plin. lib. 29. ca. 6. Glaucoma dicunt magi, cerebro cavid. fepetem dierã tundari, ipsi illo demisso in dextram partem, si dexter oculus cæcatur, in sinistram si sinister, aut fellè recenti aliquot. Hypochyses verò, sive (quod idem est) hypochysmata, quæ nos suffusiones vocamus oculorum, fiunt ex humore inter corneã & crystallinam partem concreto. Interdumq; oculi potentiæ, quæ cernitur, se opponunt. ꝙ Legitur & Glaucoma, ꝛ, sic in gen. Plautus in Milite: Glaucomã ob oculos objicimus, eumdue ita facimus, ut quod videat, non videat.

Glaucōpis, pen. prod. t. [γλαυκῶπις. Gall. Femme ayant les yeux verts. Ital. Femina d'occhi verdi, o grossi. Germ. Ein Frau die grawes / blawes / oder Meergrünes Augen hat. Hispan. Muger que tiene los ojos garcos. Polon. Pani, panna wyoka. Vng. Ökörszemü. Ang. She that hath sharp eyes like a cat.] Glaucopis, habens oculos cæsios. Quæ proprium epitheton est Palladi, quæ à Latinis dicitur cæsia, à colore oculi, quasi cæsia. Diodorus scribit Athenas sic nominatas esse Palladis, & ideo hic glaucopis, quoniam ibi glauci: hoc est, cærulei sit aspectus.

Glāux, γλαυκὸς. Herba est folia habens cyclos, & lenticulæ similia, quæ supernè virent, averlaque candicant asperantur. Ramuli à terra exiliunt quini senive, tenues ab radice, quibus ramenta flores ceu violæ albæ, purpureæ exeunt, minores tamen. Nascitur ad mare. Vide Plin. lib. 25. cap. 9.

Glēbă, æ, f. g. Fustum terræ, ita dictum quasi tu quasi glebus. [βῶλος, μαργαρώδης, βῶλος. Gall. Motte de terre. Ital. Zolla, o fiocchi di terra. Germ. Ein Erdtscholle. Hisp. Terrone de tierra. Pol. Grudka. Vng. Darab föld, görhegy, hant. Ang. A clod or clot.] Plinius lib. 18. cap. 20. Semina inter duos sulcos crudæ terræ inquantur, glebæ ne exultent. Cicero pro Cecin. Quod genus ti glebis aut saxis, aut fulminis aliquem de fundo præcipitem egeris? Ibidem: Vinces profectò non fuisse animatos eos qui saxa jacerent, quos de terra tollerent non esse animalia cæspites, neque glebas. Virgil. 1. Georg. Multùm adeo rastris glebas qui frangit inertes, Vimineasque trabes cratis, juvat. ꝙ Glebæ aryant, βῶλοι ἀροῦσι, labandi πλῆσαι, auget Virgilius exigua maximis apposita, eos dens se non obliviscatur.

Glēbōsus, a, um, quod glebæ in eo rem est convolutum, vel quod glebis abundat. [βωλώδης, πλήρης βώλων. Gall. Plein de bloqs ou mottes de terre. Ital. Che abonda di zolle. Germ. Schollicht. Hisp. Cosa llena de terrones. Pol. Grudowaty. Vng. Hantos, göbös. Ang. Full of clods.] Plinius lib. 35. cap. 6. de fullonum loquens: Genera quatuor, vivum, quod Græci ἄργιλλον vocant, nascitur solidum: hoc est, glebosum.

Glæssum, n. Idem quod succinum, vel electrum, quo Glessaria insula abundat. [γλαῖσος. Gall. Ambre. Ital. Ambra. Germ. Bernstein. Hisp. Ambar. Pol. Bursztyn. Vng. Gyanta, mész. Ang. Amber.] Plinius lib. 37. cap. 3: Gemmam gignit in insulis Septentrionalis Oceani, & a Germanis appellati glæsum eamque & a nostris unam insularum ita id glessariam appellatarum. Germanico Cæsare eo classibus rem gerente, Auctoritatem à Barbaris dictam. Nascitur autem defluente medulla pineæ generis arboribus, ut gummi in cerasis, resina pinis. Erumpit humore, abundantia, defluit augere, vel tempore Autumnali. Item Plin. Comperimus tamen nasci de re ad dominus saptâ in dictione LITTORE.

Glæucinum, i. n. Genus olei facti ex genus, unguentum & aromata admista habens. Rationem conficiendi vide apud Columellam lib. 12. cap. 51. Dictum a glycerio, quod à Græcis γλυκέρια appellatur. Plin. lib. 23. cap. 7: silentio omnium recognitum vapore lecuto.

Glinon. Aceris genus, quod aliter erasiveriam dicunt, campestre, candidum, nec crispum. Plin. lib. 16. cap. 10.

Glis, gliris, m. c. Animal mustimile, magnitudine catuli corpore, nutritur in arboribus, & bonam anni partem somno consumere dicitur. [μύοξ. Gall. Veloir, ou loire, voir ou veoir. Ital. Ghiro. Germ. Ein Haselmauss oder ein Reitmaus. Hisp. Lirón, ratón. Pol. Syzonek. Vng. Pelyc. Ang. A dormouse.] Vide Plin. lib. 8. cap. 57. Matt. 5. nummum. otios ille porrigit glires. Ieremias 8: Turtur nidi dormiunt hyemis, & pinguior illo Tempore fiunt quo meminit, nisi fallimur, alit.

Glisarium, n. Locus in quo nutriuntur glires. [μυοδρόμιον. Gall. Le lieu ou on nourrit les loirs ou voirs. Ital. Luogo da nodrire ghiri. Ger. Ein ort da diese Thier sind. Hisp. El lugar donde se crian los lirones. Pol. Syzonkowe. Vng. Pelyc tartó. Ang. A place where dormouse are nourished.] Varro 3. de Re rust. cap. 15: Glisarium differt a cubiculo, quod non aqua, sed materia locus septetur.

Glisco, scis, n. 3. Cresco, augeor, invalesco. [דָּגַל gadlah חָזַק chazak מִגְדָּל migdal גָּבַר gabar רַב rab. adjectivum, terra glisco. Gall. Croistre. Ital. Crescere, augmentare. Germ. Wachsen, zunehmen. Hisp. Crecer. Pol. Rosnąć, urastać. Vng. Növekszem, hizlalódom. Ang. To grow, to increase.] Liv. lib. 6 ab Vrbe: Glisscente in dies seditione. Gell. lib. 2. cap. 7: Eadem autem ipsa, quæ crescente luna glisceant, deficiente contra luna deficiant. ✦ Glisscere etiam rem dicimus, cum pinguescit. Gilvus, albicans. Colum. lib. 7: Pecus tamen, quam extra terram nutrimus, libentius carpere consuevisse eam ex quo si pabulo glisci arbitramur. lib. 8. de arino loquens: Pabulis quæ pecori omnibus regionibus abundant, ea maxime gliscit. ✦ Item ardere, vehementer capio. [חָרָה charah יָקַד jakad חָרַר charar. Gall. Brûler, s'enflammer. Ital. Ardere, accendere. Germ. Brennen, entzünden. Hisp. Quemar, abrasar. Pol. Palić się. Vng. Égetem. Ang. To burn, to inflame.] Virgil. 1. Georg. Ferrum candescit in igni, Glisscit & undanti demersum fervet aheno. Ovid. 2. Metam. Ardet, & ardendo glisscit, & crescit in ignes.

Globus, bi. m. & Vi. Est corpus solidum, undique æque rotundum. [כִּדּוֹר kiddor. Gall. Globe, rondeur, rondeur comme en globe. Ital. Globo, sfera, palla, balla. German. Ein Kugel, ein runder Ball. Hisp. Pelota, esfera, redondez de bolado. Pol. Kula, okrąg. Vng. Golyóbis, kerek. Ang. A globe.] Virgil. 6. Aeneid. Principio cœlum, ac terras, camposque liquentes, Lucentemque globum lunæ. Cicero de Nat. deor. Quamquam duæ formæ præstantissimæ sint, ex solidis globus (sic enim sphæram interpretari placet) explanis, circulis, &c. Idem 1. Tusc. Globus terræ tamen cum sit e mari. Globum definiunt geometræ esse corpus solidum, una superficie contentum, in medio habens centrum, a quo omnes lineæ ad superficiem ductæ sunt æquales. ✦ Fingitur quandoque pro multitudine hominum in unum collecta, & quasi conglobata. Sallust. Ali Eduæ gnaritate locorum in occulta montis fugam sparti, alii globis erupturum eum tentaverunt. Liv. 1. Libro ab Vrbe: Extrema cuncto, & circa Fabii globus, incerpebant inclementem Dictatorem.

Globulus, diminutivum. Parvus globus. [σφαιρίδιον. Gall. Petit globe, boulette, petite boule. Ital. Piccola palla. Germ. Ein Kügelein, ein Kügelin. Hisp. Pequeña pelota. Pol. Kulecka. Vng. Golyobocska, gömbölyü. Ang. A little globe.] Plautus lib. 33. cap. 3: Quum unaquæque picturæ morbi in vocabulis ejusque duo genera faciunt, luteum quæ ferebatur lomentum: & fuscum globulis fuligine tortulatis. Accipiuntur pro genere cibi in globi modum convoluti. Cato de Re rust. cap. 79: Globulos sic facito, caseum cum alica ad eundem modum ut facito.

Globositas, [σφαιρότης. Pol. Okrągłość. Vng. Kerekség.] Macrobius Comment. lib. 1. cap. 15: Globositas terræ habitationes omnium æquales sibi esse non patitur.

Globosus, a, um, rotundus, spissatus. [σφαιροειδής. Gall. Rond comme une boule. Ital. Rotunda come palla. Germ. Rund, Kugelecht-ig.

Hisp. Redondo, de pelota. Pol. Okrągły. Vng. Gömbölyü. Ang. Round, globous.] Cic. de univers. Et globosus est fabricatus, quod σφαιροειδὲς Græci vocant, cujus omnes extremitas paribus à medio radiis attingitur.

Glŏbo, as, are, act. p. aliquid rotundum facio, & in formâ globi redigo, conglobo. [σφαιρόω. Gall. Faire rond comme une boule, arrondir. Ital. Arrotondare, far rotonda. Ger. Rund oder Kugelecht machen. Hisp. Redondar ó redondear. Pol. Okrągłym czynić. Vng. Gömbölyitem. Ang. To make round like a bowle.] Plin. lib. 2. 2: Formam eius in specie orbis absoluti globatâ esse, manente in primis, & confessis in eo mortalium orbem appellationem. Ibid. ca. 62: Quanque dependentes ab aqua guttæ paryes globantur ortibus. Globari in rotundum hæc ut. Idem lib. 18. cap. 13.

Glŏcĭdo, as, pen. corr. [γλυκαίνω, γλυκάζω. Gall. Gagner ou disposer aucun par complaisance. Ital. Guadagnare, far piacere ad alcuno. Ger. Gagen oder gutdenken etwas thun. Hisp. Cohechar, lo galicar. Pol. Gdzie. Vng. Kenyegetek. Ang. To flatter, to entice, to allure.] Propterea civitati gratiosum, quam ea incubationes ejus, quibus hi cibos singulos, interjecta voce cavit a Festus.

Glŏcĭo, as, glocidi. [Pol. Kwokam. Vng. Kurjogek.] Col. lib. 8. cap. 5: Observare debet cultor, cum edant ova, atque quæ nata sunt, recolligantur, nonnunquam quo quæque die inveniet, & quam recentissima supponamus glociendibus.

Glomus, glŏmis, n. & glŏmus, glŏmeris, n. c. Filum, vel aliud simile in globi figuram convolutum. [σφαῖρα, σφαιρίδιον. Gall. Un pelotton de fil. Ital. Gomitolo, gliomero, gomitolo. Ger. Ein Knauel Faden Bel. Ein Knauel. Hisp. Ouillo à pelota de madexa. Pol. Kłębek. Vng. Gombolyag. Ang. A clew or bottome of thread.] Plin. lib. 30. cap. 13: Inde basi quadrata ignis libetinam inexcusabilem, quæ si quis inpropetet, fore glomere sui eventum invenire nequeat. ✦ Bonorum glomus, ἀγαθῶν ἀγκύλη. De opibus extrinsecis & affatim accumulatis.

Glŏmĕro, ras, pen. corr. Implico, & in globi speciem formo, sive filum in glomum convolvo. [συμπλέκω, συστρέφω, κυκλόω. Gall. Amasser en pelotton, empeloter de fil, ajouter ensemble. Ital. Insomare, ammagliare. Germ. Zusammen knäuelen oder auffwinden. Hisp. Embolver en ouillo, ó devanar. Pol. Na kłębek nawinąć, zwinąć. Vng. Gombolyitom, gömbölygetem. Ang. To wind thread in a bottome.] Ovid. 6. Metamorph. lanam glomerabat in orbes. ✦ Per translationem pro cogere, conaregare, accumulare. Virgil. 9. Aeneid. Frigidam glomerant tempestatem imbribus atris. Colligunt se alitum nubes. Varro 3. de Re rust. cap. 5: Cibarii offas positas, ne maxime glomerantur ex sue & farremulto. Glomerata cades. Cic. 2. Tusc. Virgilius 4. Georg. magnum mittit glomerantem in orbem. Compositum est Agglomero. Vide suo loco.

Glŏmĕrātĭlis. [Pol. Zwijan. Vng. Gömbölyeték.] Seneca controvers. lib. 1. in calc. Quod parvis quidem sed efficaciter cient, detrahentes illum operibus hæc glomerationum, sanguinationum.

Glŏmĕrātĭo, onis, f. t. [συστροφή, συνέλιξις. Gall. Amas ou rond, assemblement en rond. Ital. Insomamento, ammagliamento, ammagliatura. Ger. Zusammenung an ein ander oder Knäuel. Hisp. Agora, ovillejo. Pol. Wywinięcie, kłębek. Vng. Gombolyagitás, gömbölygetés. Ang. A making round or winding thread.] Plin. lib. 11. cap. 37: Qua bis non vulgatus in curtu gradus, sed mellis alterna cerarum explicata glomeratio.

Glŏmĕrāmĕn, ĭnis, n. t. immusculus glomi formam referens. [σφαιρωτήρ, σφαιρωτήριον. Gall. Nouveau mot. Ital. Nodino. Ger. Ein zusammen knüffter oder zusammen gewickelter Knopff an einem Kleyd. Hisp. Embolvimiento en redondo. Pol. Kształt kłębka. Vng. Gombolyag. Ang. A round button, a pin.] Lucret. lib. 2: Definundes igitur formæ, glomeramen in unum, Convenient.

Glōrĭor, ārĭs, ātus. Efferri ex aliqua facti cum laude. [κενοδοξέω, κενοδοξία. Gall. Glorifier, se glorifier, se vanter, se mettre bien en avant, faire valoir. German. Ich rühme mich. Ital. & Hisp. Gloria. Polon. Chlubię się, chwalę się. Vngar. Dicsekedem magamot. Ang. Glorie, boaste, praise myself.] Quæ nimium: Confessione laus bonorum, gloria appellatur. Cicero 1. Offic. Vt inveniatur qui laboribus suscepto periculisque adsit, eum quali mercedem terum gestarum a deis deceat gloriam. Iccirco Plancius is gloriatus est, qui vitate plurimum praestat. Idem in Philip. Gloria autem est gloria & laus recte factorum, & magnorum in Republicam meritorum. ✦ Inter gloriam, & claritatem hoc interest, ut inquit Seneca, libro 3. Epist. quòd gloria unius judicio constat: claritas bonorum. ✦ Gloria futurum, ἐν τῷ κενοδοξίᾳ. Referuntur in Plutarchi Collectaneis. Admonet simul in laudemque recte factorum contingere, potissimum apud posteros.

Glōrĭŏla, ulæ, diminutivum. [δοξάριον. Gall. Gloriette, petite & legere gloire. Ital. Piccola gloria. German. Ein kleiner Ruhm. Hisp. Pequeña gloria. Pol. Mała chwała, próżna. Vng. Dicsöségecske, dicsöretecske. Ang. A small glorie.] Cicer. Eucleon illanos cupiditas incendit, quòd alacres animo fumus, ut

exteri, viventibus nobis, exhibris tuis nos cognoscant, & nostræ mediocri vigiolæ nostra patrimonia. Idem ad Cæsarē lib. 7. Hinc eum omnes gloriolæ indigenæ.

Gloriōsus, a, um, Gloria dignus, præditus, cuiusvis & gloria memoratus: [כבוד meshubbāh. adj. & s. Gal. Glorieux, digne de grand' louange, plein de gloire Ital. Glorioso, pieno di gloria, degno di laude fama. Ger. Ruhmbegierig, ruhmredig. Hisp. honroso, glorioso. Pol. Sławny, wsławiony, chwalony. Vng. Dicsőséges, nagyerejű, (savagy) kinek dicsősége vagy. Ang. Worthie of glorie or praise.] ut, Gloriosus homo. gloriosus triumphus. Plautus Epid. Magnus miles Rhodius, raptor hostium gloriosus. Cic. 2 de Div. Magnificū etiam illud, Romanorum hominum gloriosum. Idē 1 de finibus: Illustria & gloriosa facta. ¶ Huius contrarium est ingloriosus: de quo in loco. ¶ Hieronymus in Prologo Sophiæ prophetæ gloriosum pro nobili posuit, cum dicit: Gloriosa mulierū inter quas & ipse genitrix fuit. ¶ Interdum ligneat Ostentatorem, & qui immodice se prædicat. [καυχησιάομενος, ἐπαινέτης & ἀλαζών. Gall. Glorieux, grand vanteur. Ital. Vanatore. Germ. Einer der viel von ihm selbs redet. Hisp. Glorioso en mala parte. Pol. Pysznyś, ktoś lubi chwalby. Vng. Kevelkedeni, magamban hizo. Ang. A glorious person, a vaunter.] Vide multos gloriosos inferentes Plauti Comœdia. Idem in Bacul. Vos nequam & gloriosæ malæque. Or. Plinio Epist. Misit etiam epistolas Romanas ad amicum quandam jactantes, & gloriosas.

Gloriōsē, adverbium. Cum gloria & laude. [ἐνδόξως, ἐπαινετῶς. Gall. Glorieusement, avec gloire. Ger. Ruhmlich, mit Ehr und Lob. Ital. & Hisp. Gloriosamente. Pol. Sławnie, z pochwałą. Vng. Dicsőségesen. Ang. Gloriously, honourably.] Plin. de vita Fluhmus: Ipse quadragies quater accusatus, gloriosē absolutus. Cic. ad Catil. In quarta fama gloriosē triumphabimus. ¶ Accipitur & in malam partem. Cic. 2 de Finib. Quid ergo attinet gloriosē loqui, nisi constanter loquare?

Glorior, aris, & p. latio, mic. ātus & prædico. [התהלל hithallēl. ptcp. מתהלל mithallēl. Gall. Se glorifier & vanter. Ital. Gloriarsi. Ger. Sich rühmen. Hisp. Gloriarse por alguna hazaña. Pol. Chlubić się, chwalić się. Vng. Dicsekedem. Ang. To boast, to crake.] De re aliqua gloriari. Cic. 3 de Finibus: Quis autem de miseria vita potest gloriari, aut non de beata idem de Sorde. Vide me si quid morte tua gloriari re aliqua. Cicero in Officiis: Nobis quoque in hoc quod dicimus de gloriari. Gloriari absolutē. Cicer. 5. Verr. Vt is multis in epistolis tuis ad amicos gloriaris. Cæsar 5. bel. Gall. Propterea quòd insolenter ad versus se gloriarentur. Accusandi casum adjunxit Cicero de Senectute: Equi de pastu vellēdem gloriari quod Cyrus. Salust. in Cat. Quali vero togatus, & non armatus, ea quæ gloriare, confecerit.

Gloriandē, adverbium est, quod gloria & prædicatione dignus. [תהלה tehillāh. ptcp. מתהלל mithallēl. Gall. Digne de gloire Ital. Degnamente di gloria. Ger. Das zu rühmen ist oder zu loben ist. Hisp. Digno de alabanza. Pol. Godny pochwały. Vng. Dicsérendő. Ang. Worthie of glorie.] Cicer. 5. Tusc. Beata vita gloriandā, & prædicandā, & præferendā est. Idem: Prædicabile aut gloriandum, nec in misera vita quicquam est.

Gloriātio, verbale, ōnis. Gloriosa prædicatio. [תהלה tehillāh. ptcp. מתהלל mithallēl. Gall. Vanterie, glorieuse. Ital. Gloriatione, lode. Ger. Rühmung, lobpreisung. Hisp. A prælatos de gloriōse, gloriosa memoria. Pol. Chwalenie. Vng. Dicsérés, dicsekedés. Ang. A making, a crakeing.] Cicero de Finibus: Virtus est digna gloriatione. Et ho. 4. illud vero minime consectarium, sed in primis nobis: illorum lætificet nominum gloriatione digna vita beatam vitam.

Gloriātor, ōris, m. is dicitur qui immodice se efferat ipse & prædicat. [Pol. Chełpiciel. Vng. Magamutogato. Ang. A boaster or maker.] Differt autem à glorioso, quòd Gloriator absq; causa semper gloriatur. Gloriosus autem plerunq; de vanis esse cogitur, Cora. Fronto de differen. vocab. quæ tamē differentia dicto an recipi possit. Nam cum gloriosus in malam accipiatur partem, necesse est gloriandi causam non subesse.

Gloriābundē, adverbium. Qui abundē gloriatur. [התהלל mithallēl. ptcp. מתהלל mithallēl. Gall. Qui se vante glorieux. Ital. Che si gloria, vanagloriosamente. Ger. Ruhmredig, ruhmsüchtig. Hisp. Cosa que mucho se glorifica. Pol. Chełpliwy, pysznie. Vng. Kevelkedeny dicsekedő. Ang. Boastingly, vainglorously.] Gell. lib. 5. cap. 5. Contemplatione tanti, & tam ornati exercitus gloriabundus, Annibal eum aspicit.

Glōs f. t. [חותן chothēn. ptcp. מחתן mechothān. Gall. Le beau frere, le mary de ma sœur, ou le frere de ma femme. Ital. Cognato, marito di mia sorella, o moglie di mio fratello. Ger. Ein Bruder des Manns oder Schwester. Hisp. La casada respecto del hermano. Pol. Szwagier, szwagierka. Vng. Angyi, bátyja feleségének, vagy annak testvére. Ang. The husbands brother, or brothers wife.] Appellatur socer, atq; item fratris uxor, Nonius.

Glōssa, æ. f. p. [לשון lāshōn. ptcp. מלשן melashēn. Gall. Langue. Ital. Lingua. Ger. Ein Zung. Hisp. Lengua. Pol. Język. Ang. A tongue.] Perduplex est, lingua dicitur. Vnde Glossæ à quibusdam pro interpretationibus ponuntur, quod vice linguæ: hoc est, vice doctoris fungantur. [מלשון melshōn. Gall. Glose. Ital. Glosa. Ger. Ein auslegung oder erklärung. Hisp. El que interpretan de glosa. Pol. Wykład, glosowanie. Vng. Magyarázat.] Quintil. 1. cap. 1. Partibus enim potest interpretatio nostra linguæ secretioris (quas Græci γλώσσας vocant) dum aliud agitur, obscura. Quem locum Quintilianū sic vulgò interpretantur, ut glossæ dicantur interpretationes linguæ secretioris. Quod certè neq; verum est, neque Fabii sententiæ conveniens: cui alius de cibus in dictione GLOSSEMA. Hic illud tantùm dicere oportet glossas & glossemata esse voces obscuriores, & minus usitatas, quæ interpretatione indigent. Neq; in Quintiliani exemplo relativum referendum est ad interpretationem, sed ad vocem linguæ secretioris.

Glōssaria, [γλωσσόκομα. Feretra mortuorum, conditoria. Pol. skrzynia na trupy. Vng. ládya.] Gell. lib. 18. cap. 7. Vas philosophi meta elisit. M. Cato ait, mortuum gloriatis.

Glōssēmătă, n. t. γλώσσημα. Dicuntur voces occultiores, abstrusiores, & minus usitatæ, quæ sola interpretatione egent, quales sunt voces aliquot in tragœdiis, heroicis versibus, & simili genere gravioris poematis. Quintil. lib. 1. cap. 14. Circa glossemata etiam id est, voces minus usitatas, ne ultima quidem professionis diligentia est. His verbis Fabius omnia glossemata voces esse, quæ expositione indigent, non ut vulgò accipiunt, quas exponimus. Sic Varro lib. 6. de lingua Latina exponens versum Ennii: Centum Cimolia explicata solvens, &c. Cum dicat, qui glossemata interpretatus sit, discrimen admittit: hoc est, quæ voces obscuræ, & minus usitatæ sunt interpretatus sit de earū significationis est glossa, quod fusiùs deprehendet, qui loca Quintiliani, quæ supra in dictione Glossa, exhibuimus, diligentius cum his velit conferre. Ter enim linguam secretionē appellat, quas hic Voces earum usitatas.

Glossŏgrăphus, [γλωσσογράφος. Gall. Glossateur. Ital. Glossatore. Germ. Ettlicher der die alten wörter zeucht, die so Glossen oder die Bücher schreiben. Hisp. Qui perscrutatur libros glossatores. Pol. Wykładacz trudnych słów, albo takich, które się w starych księgach znayduią. Vng. Magyarázó. Ang. Writers of commentaries, expositors of harde wordes.] Dicuntur qui glossas hoc est, obscuriores & minus usitatas voces interpretantur.

Glossopetra, γλωσσόπετρα. Gemmæ species linguæ humanæ similis. Magnam credo in ea naturam terra, sed deficiente luna de cœlo decidere. Plin. lib. 37. cap. 10.

Glōtŏrare, [γλωττίζειν. Pol. Klapać jak bocian. Vng. Hegyezni.] Voce Ciceroni in Orat. pro Agro. Antio Philomelæ somnia: Glotorare immenso dentium Crotalo nolite. Plin. dicit Crotalos interficommunicare. Solinus. Crotalos ferunt concipere vetitum somnum quo capiantur, cum potus quam vocis cibi.

Glōttis, idis, f. t. γλωττίς, Lingua alicui attributa in operibus quæ & epiglottes dicitur. [Pol. Gęsek. Vng. Nyelvkigyó, nyelvnyúlv.] Hinc Plinius 11. 11. cap. 23. avium, quæ rectricibus appellantur, glottida vocat: quod prælongā linguam habeat. [Gall. Vn oiseau qui tire la langue quand il a soif ou chaud. Ital. & Hisp. idem. Ger. Ein machtiss Ding, so ein vogel. Ang. A bird which hangeth out the tongue when it is thirst.]

Glŭbo, is, ui, ctum, Vellem vel corticem detrahō, deglubo, excortico. [קלף qalaph. ptcp. קולף qolēph. Gall. Escorcer, oter l'escorce, peler, oter le poil. Ital. Scorticare. Ger. Die rinden ab oder schinden, die haut abziehen. Hisp. Descortezar, descortezar. Pol. Łupić. Vng. Megnyuzom, meghámozom. Ang. To draw off the skinne or hoare.] Vnde & pecus glubi dicitur, quum pellis detrahitur & arbores, quæ cortice denudantur. Cato de Re rust. cap. 43: Salictum suo tempore cædito, glubito, arcubq; alligato, librū conservato. Catullus: Nam in quadrivis & angiportis Glubit magnanimos Remi nepotes. Glubi pecus dicitur (si recte sit cujus pellis detrahitur). ¶ Glubere ramos, dissingere, vel de singere, inquit Nonius. Varro de Re rust. Duarities enim ea, non solùm fringit baccā, sed etiam ramos glubit, ac relinquit ad gelicidium rectos.

Glucidārium, suave & jucundum genus, dulce.

Gluchon, palepium apud Diosc. lib. 2. cap. 94.

Glŭmă, æ, f. p. Folliculus granum fovens antè glubendo, quòd eo folliculo deglubatur granum: hoc est, decorticatur. [קשׁ qash. Gall. La peau, paille ou gousse où est assis un grand nombre de grains. Ital. La cuppa, buccia, o vero il guscio del formento. Ger. Ein Kornhülsen. Hisp. El hollejo del grano o cosa semejante. Pol. Plewa, łuska, szypuł. Vng. Szálkaja, kaszka, szigete. Ang. Chaffe or husks of wheat.] Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 48. de frumento loquens: Granū dictum est, quod est rectum, solidum: gluma, quæ est folia circulus ejus: aristæ, quæ ut acus tenuis, longa eminet è gluma. Profundo ut granum baccæ sit gluma: & apex aristæ.

Glūtin, is. Nonnulli interpretantur simpliciter pro distringo, decepti corruptæ lectione Varronis de Re rust. lib. 1. cap. de legumin. Duarities enim ea nō solùm fringit baccā, sive eam ramis gluit, ac relinquit ad gelicidium rectos. Quo in loco procul dubio legendū est, ramos glubit & sic ferè omnia habent exemplaria.

Glutĕn, ĭnis, n.t. & Glutinum, ni, n. Gid vocant Latini quod Græci κόλλαν. [דבק debik. Gall. Colle. Ital. Colla. Ger. Leim. Hisp. El engrudo, cola. Pol. Kley. Vng. Enyf (vagy) enyf. Ang. Glue, paste, soulder.] Plin. lib. 11. cap. 39: Boum coriis glutinum excoquitur, taurorumq;, & id præcipuum. Idem lib. 26. cap. 8: Laudatur Colophonium in natione. Mylium, Priencnſe: ſpecie autem nigrum, & quàm ſimillimum taurino glutino.

Glūtinōſus, a, um, Tenax. [דביק dabik, מדבק medabek. Gall. Gluant. Ital. Incollato. Ger. Lemecht, klebericht. Hiſp. Coſa pegaioſa o que mela. Pol. Kleiowaty. Vng. Enyves, ragados. Ang. Clammie, glutinous.] Plin. lib. 35. cap. 16: Primo laus, ut rectos ſit & levis, linguæq; glutinoſæ. Colum. in Præfat. lib. 1: In Aſia Myſiaq; denſa, etiam glutinoſa terra maximè exuberat.

Glūtĭno, nas, pen. corr. act. p. Conjungo, ferruminо. [הדביק hedbiik חבר chaber, κολλᾶν, κολλᾶσθαι. Gall. Coller, gluer, conjoindre. Ital. Congiungere, incollare. Ger. Zuſammen fügen. Hiſp. Engrudar ò pegar con cola. Pol. Skleiam. Vng. Megenyvezem. Ang. To glue, to ſolder.] Plin. lib. 35. cap. 15: Vis bituminis eſt ſalphuris: tritū, diſcutit, attrahit glutinat. Idem: Quo genere hiſtiæ ſanguis, & vulnus glutinatur. ¶ Hujus compoſita ſunt Agglutino, Cōglutino, Deglutino, Reglutino: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Glūtĭnāmentum, ti, n. ſ. Compactio, conjunctio. [דבק debik אחברת machberet. κόλλημα, κόλλησις. Gal. Collement, colure. Ital. Incollamento, congiuntione. Ger. Leimung. Hiſp. Engrudadura ò engrudar ò empegar. Pol. Skleienie. Vng. Enyvezés. Ang. A glomeh matter, or paſte.] Plin. li. 23. cap. 1: Deprehenditur & lentigo occulta, ſed medius inſerta glutinamēntis tenuia. Legitur de chartis. κόλλημα.

Glūtĭnātŏr, ōris, m. t. [מחבר machaber. κολλητής. Gall. Colleur. Ital. Incollatore. Ger. Ein leimer. Hiſp. Engrudador ò pegador. Pol. Skleiarz. Vng. Enyvezés. Ang. A glewer.] Cic. Attic. lib. 4: Etiam velim mihi mittas de tuis librariis duos aliquos, quibus tyrannio utatur glutinatoribus. ad hoc, cætera adminiſtra, uſq; imperes, ut ſumant membranulam, ex qua indices fiant.

Glūtĭo, tis, ivi, itum, act. q. Devoro. [לבלע levalea בלוע balua. καταπίνω. Gall. Engloutir, manger gloutement. Ital. Divorare, ingluttire. Ger. Schlucken verſchlucken. Hiſp. Tragar. Pol. Połknąć. Vng. El nyelném. Ang. To ſwallow.] Juvenal. Satyr. 4: Quales tunc epulas ipſum gluttiſſe putamus Incuperatorem?

Glūro, ōnis, gulōſus. [λαιμάργος. Pol. Połknąk. Vng. Torkos, falánkos, labonyos.] Ambroſius: Sic amat Diabolus filios ſuos ut per dandicitur amat glurio porcellum ut comedat.

Glūtto, ōnis, κόλλαθος, γαλαμάργος, gulōſus.

Glūtus, a, um, apud antiquos inveniturpro coacto, unito, & bene ſubacto. [Pol. Rozpłynięty. Vng. Összerett.] Cato cap. 45: Locus bipalio ſubactus ſit, bene q; glutus ſit. Eadem hæc verba repetit Plin. lib. 17. cap. 18.

Glyces, natum ulcera apud Paul. Aegin.

Glyceraton, glycyrrhiza, Dioſc. lib. 3. cap. 6.

Glycymerides, γλυκυμερίδες, Piſcis genus: quod à Macrobio enumeratur inter delicias in adjiciatæ cœnæ Lentuli Flaminis appoſita. Plin. lib. 32. cap. 11: Inter cancrorum genera enumerat chamæglycymeridas, majores quam pelarides. Quo nomine videtur ſignificare, vel glycymeridas nondum adultas, vel genus aliquod juſta glycymeride minus.

Glycyſide. [γλυκυσίδη. Pol. Piwonia.] Dioſcorides: Herba quæ notiore nomine Pæonia vocatur. Plin. lib. 27. cap. 12: Glycyside, quam aliqui pæoniam, aut pentorobon vocant, &c.

Glycyrrhiza, æ, f. p. [γλυκυῤῥίζα. Gall. Regliſſe. Ital. Regolitia. Ger. Süßwurtz, ſüßholtz. Hiſp. Regaliça. Pol. Lekorzya. Vng. Legyeres, édes gyökér. Ang. Liquorice.] Frutex eſt exiguus, ramos habens duorum cubitorum. Folia lentiſco limilia, florem accedentem ad hyacinthum: fructum piluliformem platani in grandine, ſed aſperiorem, eumq; in culum ſiliquis, lentis modo rubentibus: radices autem longas colore buxeo, ſapore dulci: unde & nomen accepit, quaſi dulcis radix. Theophraſt. lib. 9. plantarum, Scythicam radicem appellavit. Officinæ hodie corrupto nomine vocant Liquiritiam. Maxima ejus copia provenit in agro Pranconienſi.

Glycyſānnum, abrotonon, apud Dioſc. lib. 3. cap. 27.

Glycythymus, victus cano animum demulcens ac ſuave ingenium.

G ante N.

Gnaphalium, n. ſ. [γναφάλιον. Ger. Wartrant, Mot. Pol. Kocanki. An. Cudweede.] Herba quam quidam chamæzelon nominant, cujus folia ita alba, ac mollia ſunt, ut iis utantur pro tomento. Plin. lib. 27. cap. 12.

Gnaphalon, [γνάφαλον. Pol. Oſtrożyſkowate. Vn. Nemez.] Genus tomenti, ex lana illa ſcilicet brevi, atq; concisa, quæ veſtibus à fullone poliendo detrahitur. Vnde ez, quorum natura mollis, candida, & omnino lanea eſt γναφαλώδη appellantur. [Pol. Meyarb, rejkoſmyſek.]

Gnaphalus, γναφάλος. Ariſtoteli, Avis eſt vocalis ac pulchri coloris, cui à gnaphalo tomenti genere nomen eſt.

Gnaphos. Frutex eſt ſpinoſus, & naſcens in eo cardous, quo panni recentes textis lana inducitur. Hæc Perottus, quæ tamen nullius eorum qui de ſtipium differentiis aliquid conſcripſerunt, teſtimonio confirmat.

Gnarus, a, um, t. & Narus, Navus, Sciens, peritus. [ידע jadéah חכם chákham. ἐπιστήμων. Gall. Sauant & expert, bien entendant. Ital. Dotto, inſtrutto, eſperto, intendente. Ger. Erfahren/ verſtendig. Bel. Verſtandich. Hiſp. Sabio, y eſperimentado. Pol. Umiał y, madry. Vng. Tudos. Ang. Expert, skilfull.] Plin. lib. 9. cap. 33: Concha ipſa quum manum vider, comprimit, operiq; optes, gnara propter illas ſe peti. Cicero in Oratore: Pericles gnarus quibus orationis modis animi movētur. Idē pro Sestio: Gnarus & prudens impendentium malorum. Plautus in Aſinar. Torqueſq; acerrimos, gnarosq; noſtri tergi, Qui ſæpè ante in noſtras ſcapulas cicatrices indiderunt. ¶ Accipitur aliquando paſſivè, pro cognito. Tacit. lib. 1: Trudebanturq; in paludem gnarum vincentibus, inſuam neſciis. Idem lib. 12: Ad nobis ea pars minùs maximè gnara eſt. Idem lib. 15: Idq; nulli magis gnarum quàm Neroni. ¶ Veteres narus dixerunt ſine g. etiamſi in compoſita ignarus, prius n, vertebant in g. Cicero in Oratore: Notteræ: & navi, & natiquibus quum N præponi oporteret, dulciùs viſum eſt, ignoti & ignari dicere, quàm ut veritas poſtulabat.

Gnārĭtas, tatis, f. Scientia, peritia, aſſuetu. [דעה דעת daáh דעת daáth חכמה chochmáh. ἐπιστήμη. Gall. Science & experience. Ital. Scienza, ſapere, intelligenza, eſperienza. Ger. Wiſſenheit/erfahrung. Hiſp. Experiencia, ciencia, ſciencia experimentada. Pol. Wiadomość, umiejętność. Vng. Tudomány, okosság. Ang. Knowledge.] Salust. Nam, ut alia educta gnaritatis locorum, in colta fuga ſparſi, alii globis eruptionē tentavere. Horum contraria ſunt Ignarus & Ignaritas.

Gnārĕ, adverbium, Peritè, & quando quæ aperté. [ἐπιστημόνως. Gall. Doctement, apertement. Ital. Dottamente, apertamente. Ger. Wiſſentlich/ gantz bester. Hiſp. Sabia y claramente. Pol. Wiadomie, zatwierdz. Vng. Ertsön, tudásson. Ang. Skilfully.] Apuleius: Qui gnarè in noſtris oculis contemplati ſumus. Vide in dictione IGNARO.

Gnarĭter, pro gnarè antiqui dixerūt à quo Pregnariter, de quo ſuo loco. [Vn. Értéssen.]

Gnaturæ, hac voce uſus eſt Plinius in Prologo Pœnuli: Ad argumentum ubique veriſimile volo remigrare, ut æquè meriò ſimus gnaturæ: id eſt, gnari. In Lexico enim Latinogræco dicit Turnebus ſe repetiſſe gnaturæ γνώμονες, & gnaturat, γνωμίζει.

Gnātus, [נחש nachásh. Gall. Iſnac, bracke. Ital. Guercio, gnatto, moſcerino. Ger. Ein bad oder wurg. Hiſp. Boco, gusanillo de la cera. Pol. Robak. Vng. Poſa. Ang. The chrisse.] Latinè genæ maxillæve dicitur, aut bucca. Inde apud Terentium, Gnato paraſitus. Hinc componitur Tetragnathius, τετράγναθος, genus araneorum, ita dictum à diſcretis lineatum, quatuor maxillarum ſpeciem referentium. Autor Plin. lib. 29. cap. 4.

Gnātus, i, m. f. Filius: [בן ben. Gall. Fils, enfant. Ital. Figliuolo. Ger. Ein Sohn. Hiſp. Hijo. Pol. Syn. Vng. Fiu. Ang. A ſon.] cui radicationi præponuntur g, qua & gnaro. Cicero pro Planco: Quamquam ad præcepta ætas non eſt gnati, ex poeta. Idem 1 de Divin. O gnata, &c. Dulces gnati. Lucr. lib. 4.

Gnāvus, vi, m. f. & Navus, Celer, ſtrenuus. [אבור abúr גבור ghibbór שקד shokéd. ἐπιμελής, φιλόπονος. Gall. Diligent, habile. Ital. Preſto, diligente. Ger. Fruttig/ geſchwind/ hurtig. Hiſp. Prompto, vigilante, proſito. Pol. Gotowy, pracowity. Vng. Serény, gyors, ſzorgalmatos. Ang. Valiant, luſtie, active and quicke.] A' navum celeritate, ut quibuſdam placet. Grammatici proteſtis figuram appellant, quando apponitur littera principio dictionis: ut Gnatus, pro natus, gnotus, pro notus. Plautus Moſtel. Simul autē gnavos eſſe ad hanc rem mecum vos omnes volo. Horat. 1. Epiſt. 6. Gnavus manē ſorum, & veſperi nus pere cetū. Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 11: Nectar, & ambroſiam, latices, epulasque deorum Det mihi formoſa gnava juventa manu.

Gnāvĭtĕr, adverbium, diligenter, accuratè, ſtudioſè. [ἐπιμελῶς, φιλοπόνως. Gall. Diligemment, habilement. Ital. Diligentemente, valorosamente. Ger. Fleiſſiglich/ frettiglich. Hiſp. Prompta y diligentemente. Pol. Gotowie, godnie. Vng. Serényen, ſzorgalmaſon. Ang. Valiantly, luſtily.] Liv. 10. ab Vrbe: Ibi aliquandiu nec ceſſatū ab armis, nec gnaviter pugnatum. Plaut. Ciſtel. Vt me, quem ego amarem gnaviter, ſineret cum eo vivere.

Gnesiōn, [γνήσιον. Vn. Köszönöt.] Aquilę genus, à Latinis ſyncerū interpretatur, velut verū ſobolis, ut contra pręadoptivus: media magnitudine, colore ſubcærulo, raro viſum. Plin. li. 10 ca. 3.

Gnēus, corporis inſigne, & prænomen à generando dictum: ut ex Græco γενικὸς apparet. Feſtus.

Gnīde, ſive potiùs Cnide, κνίδη. Piſcis genus, quod Latini Veticā appellant. Nomē accepit ἀπὸ τοῦ κνίδειν: hoc eſt, a mordēdo.

Gnītur, pro gignitur Veteres dixerunt, & gnixus, pro genitus.

Gnōmē, ingi Feſtus. Genus eſt machinulę, qua regiones agrorū dignoſcūtur: quod Græci dicunt γνώμονα. Pol. Kamien albo ſtopik granice dzielący. Vng. Eléd mérő fényvisz. An. An inſtrument to meaſure

ornate et magnifice lauds.] ¶ Gnomę item. [משלים *mashalim gnōmai*] dicimus memorabiles sententias omnium judicio, & assensu comprobatas. Vide Quintil. lib. 8. cap. 5.

Gnomon, onis. [γνώμων. Pol. Ἥλιος ὡς γνώμων τὴν ὥραν σημαίνει. Vrg. *Arwyrs ora makes sygnifie.* Ang. *Tha mhich sunnes the hour is in midday.*] Et ille solus in medio horologii solaris, umbra sua horas indicans, quem Plinius Viabilem Solis vocat: ita enim lib. 2. cap. 73. Solis magis umbilicus, quem gnomonem appellant: umbra in Aegypto, meridiano tempore, æquinoctii die paulò plus, quam duodecim gnomonis mensuram efficit: in urbe Roma, nonæ parti gnomonis deest umbræ. In oppido Ancona (ubi erat, quintus gestatus, &c. Gnomon & regula, γνώμων, & κανὼν, proverbio vocatur quod inter quoslibet est principium & ad quod unum reliqua omnia aptaque ad regulam referuntur. ¶ Gnomones, γνώμονες, etiam dicuntur senes in mentem, cuibus ætas illorum dignoscitur. [Ang. *Then ech bern ler by the age of hes fader e bearne.*] Unde agnomones, ἀγνώμονες, dicuntur, quorum ætas oculis perspici nō potest.

Gnōsticē, γνωστικῶς. Clarè, quidam erant de quibus frequens est mentio in Epistolis D. Hieronymi.

G. O.

GOTHI Hanno antiquorum, Gothicus. G. P. gula parentū.

Gobitis, tis, m. f. Fossor. Gall. *Vng qui fosse nomme gomme.* Ital. *Gobio, pesce, ghiozzo.* Ger. *Ein Bobis ein Meerfisch.* Hisp. *Gouio pisce.* Pol. *Kiełb.* Vng. *Kiszg.* Ang. *A gogeon.* Piscis exiguus, qui & gobio dicitur. Juvenal. *Nec nullum capies, quamvis tibi gobio saturum in loculis.* Martialis lib. 13. Principium cœnæ gobius esse solet.

Gōētia, [כשף *kashaph, gnēsia.* Pol. *Czarownictwo.* Vng. *Varasag, boszorkanyság.*] Jurata ac imposturis, præstigiatrix. Quomodo autem differat a pharmacia, vide apud Cœlium Rhodig. lib. 5. cap. 62.

Gōmōr, γωμὸς, proprie mensura vini est, ut interpretatur Ambrosius Epithalamio. Hesi.

Gōnagra, genuum podagra.

Gongri, tonsoris instrumenta.

Gōnorrhœa, [זוּבָה אִדְרָה *mikvah, dibbah, gonorrhœa.* Pol. *Cyrwawienie, śiegaska.* Vng. *Gonorrhœa.*] Virium est membrorum genitalium, cum præter voluntatem sperma colliquatur: efficitque quod genus vitii provenire solet ex lectionibus scabiei immoderatæ. Qui verò hoc vitio patiuntur, gonorrhœi, γονόῤῥοι, appellantur γονόῤῥοια; semen significat, fluxio. Vide Galenum de Locis affectis lib. 6.

Gorgonia, [γοργονία. Ger. *Corallen.*] vide Plin. lib. 32. cap. 10. nihil aliud est quàm coralli nomina dictum, quòd re aquis exemptum, protinus in durum lapidis convertatur, quemadmodum illi qui gorgonas exprexerunt.

Gorgonion, ἡ ἐν τῷ γυρῷ. Dioscor. lib. 3. cap. 23.

Gossypium. [Ger. *Baumwoll.* Ang. *Tre cruell tha bearweth cotten, gossipium.*] Frutex est, ex superiori parte Aegypti, qui in Arabia & Virginia primùm aliatus, nūc etiam quibusdā Italiæ locis natalēs: ex quo lana fiunt quæ gossipina dicitur. Alio nomine dicitur xylon, ξύλον, & lana ex eo confecta, xylina. Plin. lib. 19. cap. 3. Superiori parte Aegypti in Arabiam vergens gignit fruticem, quem aliqui gossipion vocant plures, xylon & ideo lanam inde factam, xylinā. Parvulus est, similemq; hortensi nuci defert fructum, cujus exteriorem bombycē colligunt. Nec sunt illa ejus candore, mollitie ve præferenda. Ex quibus Plinii verbis lanæ constat gossipion fruticem esse, qui lanam illam mollissimam profert, quam vulgò vocant *Cotonem*, quod & ipsum Latinè vocatur pollimus lanum gossipium, vel xylinum. Hunc fruticem nos aliquando in Italia vidimus, pomumq; ejus mali cotonei similitudine, quod cum maturescens, lanæ, quam includit, copia dirumpitur, lanumq; inclusum detegit.

G. R.

G. R. In notis antiquorum, Genus Regium, vel rerum. GR gerens, vel geritur. G R A Græcchus. G R A T. R S. P. genitor auctor reformator bonus, vel gestit rem Senatus populi. G R A C. Græcus. G R D. gratis dedit, vel datum. G R E. gratia rei. G R I. genii. G R M. H I. R Q. genus regium hic requiescit. G S. gessérunt. G S. genius, vel gessit. G S. genio sacrum. G T. gente vel gentes.

Grăbis, bulla, oculi morbus.

Grăbātus, i, m. [מִטָּה *mittah, lectus, sponda, Suidæ.* Gall. *Vne petite lite pour se reposer sur le iour.* Ital. *Letticello.* Ger. *Ein kleines Bettlein.* Hisp. *Lecho pequeño.* Pol. *Łożnica, pościel, prześcieradło.* Vng. *Agy.* Ang. *A little bedde or couche.*] Quasi, prod. Lectus exiguus, in quo meridiani solemus diebus quasi grabatos quòdam eo capite recumbamus. κάραβος enim caput, ἄκρον pervium Græci dicunt. Alii κράββατον, κοινὸν τῶν κοιμωμένων: hoc est, à suspendendis pedibus dictum malunt. Unde & pro lectis pauperum & mendicantium grabati accipi solent. Cicer. lib. 2. de Divinat. divesa facti lectos, & grabatos, quam ait: Venit enim jam in contentionem horum longè probabilior, Deos esse immortales, rerum omnium præstantia excellentes, circumcursare

omnium mortalium, qui ubique, sunt, non modò lectos, verum etiam grabatos: & quum fortunatos alios videant, obscure, ita vitā quandam tortuosā, & obscuram. Apud Latinos primam computat apud Græcos eandem producit, & dupliciter scribitur. Virg. in Moret. Membra levat lectum vili demissa grabato. Mart. 6. Sed tu hectorea est, mundice pōlegrabata.

Grăcĭlis, le, adject. pensili communi, gracilentus, Tenuis, macilentus. [דק *dak*, דַּלּוּת *dalluth, charbōnah, sagōs, arenis.* Gall. *Gresle, menue, menu, delie.* Ital. *sottile, magro, gracile, minuto.* Germ. *Rancht, mager.* Bel. *Ranch, smal.* Hisp. *Magro, ſutil, delgado.* Pol. *Szczupły, rzadki.* Vng. *Vekony, keskeny.* Ang. *Small, slender, lenne, small.*] Terentius in Eunucho. Haud facilis ex ea est virginum nostrarū, quas matres ludere Dēmūs nemo: sese, vinctō pectore, ut graciles hent. Turpilius: Nolo quām sit gracilis corpore. Gracilis lapis. Gracile marmor. Gracili nuclea glans. Gracilis vindemia, apud Plinium legimus. Gracilis liber. Martialis lib. 8. Siquid forte petam. Cur de gracilibus libello. ¶ Gracilis pro levi, pro molli, usurpatur. Horat. lib. 1. Carm. Qui multa gracilis te puer in rosa.

Grăcĭlĭtās, tatis, f. n. Corporis habitus tenior. [דַּלּוּת *dalluth, charbōnah, sagōs, arenis.* Gall. *Gresle, maigreur, menu.* Ital. *sottilezza, magrezza, rarezza.* Ger. *Rancheit, Dünne.* Bel. *Smalheit.* Hisp. *Magreza, sutileza, delgadez.* Pol. *Szczupłość, rzadkość.* Vng. *Keskenyseg, ritkasag.* Ang. *Leanesse, slenderness.*] Cic. 2. de Claris Oratoribus. Habet enim eorum aliquis studiosus, qui non tam habitus corporis spectet, quam gracilitates comis & genus. Ibidem: Eam ex tempore in nobis tamen gracilitas, & infirmitas corporis.

Grăcĭlĭtĭo, dinis, gracilitas. [Vn. *Vekonsag, keskenyseg.*] Accius in Amphytrione. Tanien & statura gracilitio, & corpore modum nullus facit ne dubitem. Nonius.

Grăcĭlĕsco, is, ĕre, gen. Antiquis idem erat quod gracilis. Novius in Prosilio: Demum gracilentis colorem, dum ea hoc graciliscens fit. Nonius.

Grăcĭlis, e, tum, gracilis. [דק *dak*, דַּלּוּת *dalluth, charbōnah, sagōs, arenis.* Vn. *Vekony, keskeny.*] Ennius lib. 9: Dedecent habiles gracilos hic gracilento. Nonius.

Grăcĭlĭtĕr, ius, ime, gracilis & tenuis sim. [כחוש *chachōsh, sagōs, arenis.* Gall. *Comme gresle et menue, menu, gresle.* Ital. *Dimagrire, assottigliarsi, magrezza.* Ger. *Rancht, dünn werden, magerkeit werck.* Hisp. *Emmagrecer.* Pol. *Chudnąć, szczupleć.* Vng. *Megkeskenyedem, keskenyedem.* Ang. *To make leane or slender.*] Pl. e. lib. 19. cap. 2: Quum alias sesquialtera pars videri gracilior.

Grăcŭlus, sive quod adoptatus est, Graccilus, Nomen avis, cornice minutius, nil quod minor est aliâ Voce quam cloc, cri: gracendo dicta, quòd tacta fegerum semina gerat: vel quòd ovibus eos cubitū recipientes, eorum pedibus baccas, semina ire sentiens, seu etiam quòd gregarium velit: hæc à gracitando corpore. [*Kekeczke, cserrego.*] Gall. *Vng pour ce cuyt.* Ital. *Cornacchia.* Ger. *Eine Dähle oder Dole.* Hisp. *Grayo.* Pol. *Kawka.* Vng. *Tolla, Kavka.* Ang. *A daw or crowe, or cottage.*] Est hanc sua natura, ex quo quidam monedulam cam appellavere, à garrulis monens. Exprimit sermonem humanum, & cæca cunctos evocatione. Harum avium tria sunt genera. Majoribus similes corvi sunt nominibus, nisi quòd nigriores minimæ, & circa cas medicæ, quæ nostra, & pedes rubent. Plin. lib. 10. cap. 29. Trans Padum Italiæ juxta Alpes Carnorum lacum appellat, amorem adeo ingenii, ad quem cervos non transmeant, fruges nec odorem circa lapidem ab eo, quamvis aliquo fuerit in fossa tractu, examinā gratulorum monedularum: cui fossæ fractas auri, argentiq; præcipuè aqua est. Quo ex loco satis apparet monedulam esse speciem graculi. ¶ Æsopicus graculus, αἰσωπικὸς κολοιὸς, dicitur qui alienā fabulam sibi patat, aliorumq; locos sese vendicat. Lucianus & Horat. Tractum ab Æsopi apologo. ¶ Sæpe graculus aluit pavonem. Hoc est, Sæpe gaudet simili. Referunt Diogeniano, notarique ab Aristotele. ¶ Sunt & etiam Graculus pro piscis genere, qui & mulus dicitur, à Plinio, Græcè scribente.

Grădārium, Gradario, Gradior, Gradivus. Vide GRADVS.

Grădus, huius, gradus, m. e. a gradiendo. [מַעֲלָה *maaleh*, מַדְרֵגָה *madregah*, מַעֲלוֹת *maaloth*, כִּבְשָׁה *kibsah, chatsēd.* Gall. *Degré, marche.* Ital. *Scalino, grado.* Ger. *Ein staffel.* Hisp. *Escalon grada.* Pol. *Schodek, stopień.* Bel. *Een trappe.* Hisp. *Escalon grada.* Vng. *Garadics.* Ang. *A degree, or steppe.*] Sunt et à gressu ex quibus tota incessus constant, & quibus ad gradiendi ultiora confendimur. Cic. ad Att. Gradus templorum ab infimo ascendere complere erant. Idem pro Sestio: Gradus ejusdem ascendi, descendi. Virg. 5. Aeneid. Acres ita gradibus surgit hasta. Gradus etiam idem interdum est quod gressus, passus: hoc est, pracipitati pedum vicissitudo, ut apud Virgil. 3. Georg. Carpere mox gressu gradibus, gradibusq; sonare Compellis. Accere gradum, pro accelerare. Liv. lib. 44. Accessit in his obscuritas, ut adderet gradum, animos ad credendum omne parata, hortabantur. ¶ Pleno gradu quadā proverbiali specie dicitur ingressi,

ingressi, qui aliquid magno studio inciderunt: contrà, qui levitèr rem quampiam attigerunt, ingressi summo pede, Treboni⁹ Ciceroni ib. 12. ¶ Gradum facere dicimus, ut è in arborem tertiumve scandere velim, ex ramo, aut scamno, aliquáve alia re, gradum facio, βάσιν, ἐπίβασιν ποιῶ. Valla lib. 5. cap. 26: Gradum facere non est transitū facere, sed aliquā rem gradū & quasi scalam ad alia facere. Ovid. 4. Metamorph. Nuntiam, primus q; gradus victoria fecit. ¶ Gradum facere ad aliquam rem, metaphorice, quod vulgò, Fare progressus dicunt. Cicero contra Rullum: Hinc quasi gradum quendam, atq; aditum ad cætera judicium intelligere. ¶ Gradum inferre. Livius: Tandem gradum Romani armis intulerunt, cetsi q; Lusitanus. Tacitus libro 13: Gradum inferunt quasi receptibus auxiliis aucti. ¶ Grada movere, est retrò agere, propellere retrorsum. Livius: Primum grada movere hostem: deinde pepulerunt postremò haud dubiè averterunt. ¶ Dejici de gradu, est amittere constantiā, & animum magnitudinē ἀπὸ τῆς φρονήσεως καὶ ἀνδρείας. Cic. 1. Offic. Fortis enim animi est nō perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu dejici, aut dici: sed præsentis animi in consilio. Sic etiā Grada dimoveri, est ab existimatione gradum adjici, & detrahi. Cic. 2. Tusc. Non sentiunt viri fortes tu acie vulnera: vel si sentiunt, sentiri malunt, quàm tantummodò de dignitatis gradu dimoveri id est, quàm indignum se facinus admittere. ¶ Verbi gradibus. Cic. 1. de Nat. deor. Nam à sensu ad virtutem, & virtute ad rationem video revertisse gradibus. ¶ Interdum etiā Gradus accipitur pro existimatione, & loco honoris. Cic. 2. Philip. Est enim querela dignissima pro hoc gradu, in quo est, P. Q. R. collocatus. ¶ Gradus etiam cognationis dicti sunt, ad similitudinem scalarum, sive ordinis declivium, quos ita ingredimur, ut à proximo in proximum descendamus, in illam qui quasi excelso nascuntur, venimus. Quapropter gradum hujusmodi alios superiorem ordinis esse. Cujus scribit, ut sunt pater & mater, qui sunt in proximo gradu in secundo, avus & avia: in tertio, proavus, & proavia. Alios inferiorum, ut liberi. Alios ex transverso, sive latere, ut fratres & sorores, liberiq; eorum. ¶ A gradus sunt: Tardigradus, da, dum, pen. corr. qui tardè graditur. βραδύπους. Videre licet in tardigradam ætatem. Spatiigradus, pro frequenti gradium motu incedente. Plaut. Pœn. Spatigradissimos, tardiores malitò, quàm corbitæ fiant in tranquillo mari.

Grădĭor, eris, gressus sum, dep. Vado, incedo, ambulo, eo, progredior. [הָלַךְ halach, שָׁלַךְ shalach, בּוֹא bo. Gall. Marcher. Ital. Andare, passeggiare. Ger. Gehen, treten. Bel. Gaen, treden. Hisp. Andar, passear, passo. Pol. Iść, kroczyć. Vng. Megyök, járok. Ang. To go or walk.] Virg. 1. Aeneid. ipse unus graditurque comitatus Achate. Cic. 2. de Nat. deor. Jam verò alia animalia alia gradiendo, alia serpendo ad pastum accedunt. Idem 1. Tusc. Videmus animo, si incertes fert, gradiens ad mortem. ¶ Hujus compositā sunt Aggredior, antegredior, congredior, digredior, egredior: de quibus alibi. Ingredior, introgredior, prætergredior, progredior, regredior, subtergredior, supergredior, & transgredior: quorum figuricata vide suis locis.

Grĕssus, sa, sum, participiū à gradior. [הָלַךְ holech, בּוֹא bo. Vng. Menni, járt.] Virg. 6. Aeneid. & passim gressi per opaca viarum.

Gressus, sus, Pro gressus, incessus, ambulatio. [מִשְׁעֶנֶת shalach, בּוֹא bo. Gall. Marcher, marche, pas allure. Ital. Andare, passo. Ger. Gang, tritt. Hisp. El passo de la obra de caualier. Pol. Krok. Vng. Járas, menés. Ang. A stepe or going.] Cic. 1. Offic. Cavendum est autem ne aut celeritas nimia in gressu incitatos, &c. Virgil. 3. Geor. Ire fultare ioda, & gressu glomerare superbos.

Grădātus, a, um. In modum gradum. [κλιμακωτός. Gall. Fait en degrez. Ital. Fatto en gradi. Germ. Wie die stuffen gemacht. Hisp. Echo en escalones. Pol. Wstępuie we schody. Vng. Gerendás. Ang. Made by degrees and steppes.] Plin. lib. 15. cap. 24. Dentes, gradati q; corticum pollicibus. Plin. in Epist. Omnia macerias munium tuchans gradata luxus operit & labrabit.

Grădātio, Apud Rhetores dicitur, quum exprimatur sententia ordine secundā, & ex secunda tertia, atq; ita deinceps κλῖμαξ. Cic. 3. de Orat. Est etiam Gradatio quædam & conversio, & verborum concinna transgressio. Autor ad Herennium lib. 4: Gradatio est in qua non ante ad consequens verbum delenditur, quàm ad superius consecutum est: hoc modo: Nam quæ tanta quæ spes libertatis manet, si illis & quod libet, licet & quod licet, possunt & quod possunt, audent & quod audent, faciunt: & quod faciunt, vobis molestum non est?

Grădātē, equi qui sine succussatione ac collisu incedunt. [ἐπαφρῶς. Gall. Chevaux qui vont en bon pas, qui vont à l'amble. Ital. Cavalli che hanno buono andare. Ger. Gütreiss. Bel. Een goet treyn. Hisp. Caballos ambladores. Pol. Konie chodzące. Vng. Járóképes ló. Ang. Ambling horses.] Lucil. lib. 14. Ipse equus non formosus, gradatus optimus.

Grădātim, adverbium, per gradus, ordine. [κλιμακηδόν. Gall. Par degrez, de degré en degré, petit à petit, pas à pas. Ital. Passo passo, à passo à passo. Germ. Von einem tritt oder staffel zu der andern, fuß für fuß, gemächlich. Hisp. De passo en passo. Pol. Lekko, przystkiem, pomału, pieszego ni spuia na drugy. Vng. Rendel, garadi, egyreként. Ang. By degrees, in order by little and little.] Varr. lib. 1. de Re rust. Cato quidem (inquit) gradatim alium præponens alio, agrum meliorem dicit esse in novem diebus minoribus. Plinius libro 33. capite 4: Fossæ in quas perditæ, cavantur: agogas vocant: eæ flectuntur gradatim. ¶ Gradatim, pro sensim, paulatim, ordinatè, & lentè βαδίζων. Cic. Dolabellæ: Ita pedetentim & gradatim tum accessus ad causam facti, tum recessus. Idem 1. Tusc. Tamen ita facies interrogationes sunt, ut gradatim respondens eò perveniat quasi geometrica didicisset.

Gradivus, & Gradivicola. Vide in PROPRIIS.

Græcari, græcatum. Vide GRÆCIA in PROPRIIS.

Græca latīx, dicitur latix rubia.

Grallæ, rum, [σκελίδες ξύλινοι ἐφ' ὧν τις ἐπιβὰς ἐφέρετο ἐπὶ ὕδατος. Gall. Eschasses. Ital. Zanche. Germ. Stöltzen. Hisp. Zancos. Pol. Gerle, szczudła. Vng. Gólyák. Ang. Crutches or stilts.] Fustes tasculas habentes sunt, quibus innituntur qui super ris ambulant.

Grallātor, m. t. qui grallis graditur, ac passus ingentes facit. [σκελιστὴς, σκαλιστὴς. Gall. Qui va sur des eschasses. Ital. Che camina con zanche. Germ. Der auff Stöltzen gehet. Stöltzengetretter. Hisp. El que va sobre zancos. Pol. Szpadi, przystępodziesch chodzący. Vng. Gólyás. Ang. He that goeth on stilts.] Plautus in Pœnul. At si ad prandium in sedem vos dixissem ducere, vinceretis cervum cursu, & grallatorem gradu. Grallatores (inquit Festus) appellantur pantomimi, qui in saltatione imitarentur Aegyptios, adjectis pertices furculas habentibus, atque in his superstantes ob similitudinem crurum ejus generis gradiebantur, unde propter ridiculitatem consistendi.

Grallātōrĭus, a, um, [τῶν σκελιστῶν. Vng. Gólyás.] ut, Grallatorius gradus id est, magnus, quales solent esse grallatorum. [Ang. A great long stride as stilts men use to take.] cui opponitur testudineus gradus: hoc est, lentus, qualis incedunt testudines. Plautus in Amph. Ablhoc, quæso, non potuimus Nostra grandius gradire gradu. A. Sive grallatorius, sive testudineus fuerit, certum est mihi hunc seletum perdere.

Grămĕn, minis, n. t. Herba vulgatissima, sic dicta à gradiendo: hoc est, progrediendo, sive serpendo, quod genitalibus internodiis mirificè serpat, crebrisq; novas spargat radices. [עֵשֶׂב chereb דֶּשֶׁא deshé אֵבוּס ichu. Gall. Herbe de chien. Ital. Gramigna. Ger. Graß. Hisp. La yerua que dezen grama. Pol. Trawa. Vng. Fű, pázsit. Ang. Grasse.] Hæc herba (ut autor est Fun. lib. 24. cap. 19.) jumentis est gratissima, sive viridis sit, sive in fœno siccata. Virg. in Buc. nā la neq; unquam libavit quadrupes, nec gramina attigit herbam. Cicer. 2. de Finibus: Tua sint Puteolis gramina. Liv. 1. ab Vrbe: Fœnilia ex arte gramis herbam puram attulit. Gramen florentium. Martialis lib. 9. Sit in gramine floreo recivis.

Grămĭnātus, a, um. Quod ex gramine est factum: [τὸ ἐκ χόρτου, χορτοφόρος. Gall. Couches, de verdure, herbu. Ital. Gramignoso, di gramigna. Ger. Von graß oder kraut gemacht. Hisp. Cosa de grama. Pol. Trawiany, ziołowy, roślinowy. Vng. Füves, pázsitos, füvel való. Ang. Of grasse.] ut Graminea corona. Gel. lib. 5. cap. 6: Obsidionalis corona est, quam ii qui liberati sunt obsidione, dant ei duci qui liberavit: ea corona graminea est, observarig; solitum, ut herba è gramine quod ex eo loco genitarum erat, intra quem clausi erant qui obsidebantur. Sic Plin. lib. 22. cap. 3. & Liv. 7. ab Vrbe. Cespes graminei, Ovid. 2. Amor. Eleg. 15. Campus gramineus, Ovid. 4. Fast.

Grămĭnōsus, a, um, Plenus gramine, gramine abundans. [χορτώδης. Gall. Herbu, plein d'herbes. Ital. Gramigoso, pieno di gramigna. Germ. Grasechtig: voll graß. Hisp. Lleno de grama. Pol. Trawy, zielony. Vng. Füves, pázsitos. Ang. Full of grasse.] Col. in præfat. lib. 1: Quid ubertate agri, quid humidus & graminosus, quid siccus, & pinetis refertus? Sic lib. 7. cap. 9.

Grămĭnĕ, sive Gramix, sunt oculorum pituitæ. [χάμμη, χάμιξ. Ger. Verherrte oder rauhe feuchtigkeit in den Augen, welche etliche Leute giger in den augen nennt.]

Grămĭnōsus, mola, sum, sive Graminosus: id est, lippus. [Pol. Jaskrawy. Vng. Szemsi, szemdai.] Cæcilius apud Nonium: Gramosis oculis ipsa, atritis dentibus.

Grămmă, matis, penult. corr. n. t. [מִכְתָּב. Vng. Betü.] Latinè litera dicitur.

Grammătĭcē, adv. et, cæ, vel Grammatice, ces, f. p. [דִּקְדּוּק dikduk, γραμματική.] Est rectè loquendi scribendiq; scientia, quæ usu, ratione, autoritate q; cōstat. Latini numero plurali Literas vocant. Cic. 1. de Fin. Quanquam ea verba, quibus ex instituto veterum utimur pro Latinis, ut ipsa Philosophia, ut Rhetorica, Dialectica, Grammatica, Geometria, Musica, quanquam Latinè ea dici possent, tamen quoniam usu recepta sunt, nostra ducamus

ducemus. Quintil. lib. 2. cap. 14: Grammatice, literatura est. nõ literatus. Et cap. 1: Et Grammatice, quam in Latinum transferentes, Literaturam vocaverunt, sloes suos notis.

Grãmmãticã, eorum, Studium literarum, quod profitentur ii qui grammatici vocantur. Cic. de Orat. in Grammaticis poetarum pertractatio, historiarum cognitio, verborum interpretatio, pronunciandi quidam sonus.

Grãmmãtice, adverbium, γραμματικῶς, ut Grammaticè loqui, est in loquendo Grammaticorum observare regulas. Latinè loqui, est pura & latinis omnibus usitata oratione uti. Quintil. lib. 1. cap. 6: Quare mihi non invenuisse videbimur, quid est Latinè, quid grammaticè loqui.

Grãmmãticus, ca, cum, γραμματικός, Quod ad grammaticã pertinet, ut rigore grammaticæ, Grammaticus ille, Grammaticus hyems. Grammaticæ, ut figuræ grammaticæ, Ars grammatica. Ad Herenn. lib. 4: Hæc quæ ratione artis oratio. Ars grammatica. Ad Herenn. lib. 4: Hæc quæ ratione artis oratio. Ars grammatica. Quintil. lib. 1. cap. 4: Quæ vitare possimus, in arte grammatica didicisse discemus. ¶ Grãmmaticus subsellium vum, qui grammaticam docet: Latinè dicitur ille Literatus. Suet. de Clar. Grammat. Appellatio Grammaticorũ Græcæ consuetudinis invaluit. Ideo inter Literatos vocabantur. Cum quæro: Nempe in eo differtis, quo distinguat literatos ab eruditis. Literatos quidem ego appellari aio eos, qui aliquid ultra grammaticum, & artium scientiam possunt dicere. Grammaticorum proprie fit appellatio Poetarum interpretes. qui à Græco Γραμματικὸς nominantur, eosdem Literatos vocitatos. Hactenus Suet. Cic. 2. Tusc. Verum ego grãmmaticum se professus cuiquam, barbarè loquatur, aut ille absurdè canat, qui se velit habere Musicum, hoc turpius fit, quòd in eo ipso peccet, cujus profitetur scientiam. Ille philosophus in ratione peccet, cujus profitetur se esse philosophus in ratione. Ille grammaticus, hoc turpior est, quòd in officio, cujus magister esse vult, barbarismo, aut solœcismo ita professus delinquat in vita. Horat. in Arte: Grammatici certant, & adhuc sub judice lis est. ¶ Grammatici à veteribus etiam Critici dicti sunt, eò quòd sibi de omni genere scriptorum dijudicandi tum erant potestatem. Eosdem Literatores vocitatos, Messala Corvinus auctor est. Sed tamen qui Grammaticus à Grammatista diligunt, ut Literatum à literatore, tanquam Grãmmaticus sit absolutè & perfectè doctus, Scaur. Literatus Grammaticus fit, Scaur. Literatori remuneratio tradi tur, ut mercedula. Quorum opinionem Orbilius etiam exemplis confirmat. Nam apud Majores, ne quem familia alicui ne venalis produceretur, nõ temerè quemlibet literatum invocabat, sed Literatorem ac scitorem tolerandum esse, qualium pectetur in vicem, sed imburium.

Grãmmãtica Pei, adverbium. Spartianus in Pescennio: Tum is qui aderat Idololatricis coepit quasi grammaticaliter declinare & dicere Rex regis, regno regionis.

Grammãteus, Scriba publicus, qui publicas tabulas scribit, & custodit. [Pol. Pisar, γραμματεύς. Galli Escrivain. Ital. scrivano. Ger. Schreiber. Bel. Een Schryver. Hisp. Escriuano. Pol. Pisarz. Vng. Necziuarnac deak. Ang. A scrivener, a notary, a keeper of common writings.] Apul. lib. 11: Quum ex his unus quem eruditi Grammatea dicebant. Suidas in Grammatea esse notarii, & scriptores: id est, arcanorũ participem. Illinc Archigrammateus, & scriptorum, quem hodie vocamus Cancellarium. Budæus. Hoc nomen non semper fuisse honorificum apud Græcos ex eo apparet, quòd ea vetus contumelia Demosthenes subinde vocat Æschinem.

Grammatophylacium, cii, n. t. [בית הספרים, beth hassepharim, γραμματοφυλάκιον, Gall. Le bureau des Chartres, le lieu ou on garde les lettres, ou registres publics. Ital. Luogo dove si conservano gli atti publici, cancellaria. Ger. Ein Gemach, darinn man gemeine Bucher, geschrifften, etc. trewlich verwahret. Hisp. Lugar donde se guardan los libros publicos. Pol. Gdzie pisma chowaią, księgi albo papiery. Vng. Konyuias. Ang. A place where common writings are kept.] Locus ubi tabulæ & instrumenta publica, monumenta, rerum gestarum, actorumq; alia servantur: quòd tabularium Latinè appellatur. Janicol. solus in tractatu de poematis exigis fortasse, vel grammatophylacio.

Grammanæ, gemmæ quæ per transversum abalinea præcinguntur.

Grãmmãtĩtes, Gemma est ex jaspidum genere, fundit smaragdo, permixtæ sunt rocæ albæ præcinctu. Unæ ab Orientalibus populis pro amuleto gestari solent, Hæc & polygrammos (πολύγραμμος) ideo vocatur Plin. lib. 37. cap. 9.

Grãmme, pro Græco dicũtur quum Latinè lineam. [Pol. Kreska, γραμμή. Gall. Ligne. Ital. & Hisp. Linea. Ger. Ein linien. Pol. Linia. Vng. Vonal. Ang. A line.] γραμμὴ (inquit Euclides) μῆκος ἀπλατὲς, id est, gramme, sive linea, longitudo est sine latitudine. Et enim verò cum longitudine latitudo, ἐπιφάνεια: id est, superficies dicitur. Augustin. Si omissâ latitudine, solùm quis longitudinem voluerit emetiri, longitudo sine latitudine mensuræ subjecta, gramme dicitur. Non quòd sit longitudo ulla quæ careat latitudine, sed quòd solam quia metiẽs longitudinem gramme metiri dicitur.

Granãrium, Granatus, Vide GRANVM.

Grãndis, de, om. c. Propriè ætatis magnitudinem denotat. [גדל, gadol. מגדל, migdol. Gall. Grand. Ital. Grande. Ger. Groß, ein groß mensch. Bel. Groot, een groot. Hisp. Cosa grande en quantidad o en dignidad. Pol. Wielki, rosległy. Vng. Nagy, hegyes. Ang. Big, great.] Terent. in Adel. An sedere operæ tantulo ei virgini tam grandi? Cic. pro Cluent. Reliquit hunc annos xv. natum grandem ex uxore & nubilem filiam. Quocirca [NAT.] Vadoarter, pro veritatem ætate significat, & jam fere. Plin. Iuv. Mulier nata grãcior, & tot jam nepotũ parens. Cic. pro Rosc. Com. Quis expectat quam tot annos grandis parens. Cic. pro Rosc. Com. Quis expectat quam mox ego Lucii & Manilii dicam vocine esse Senatores, ætate grandes naturam ipsa sanctos. ¶ Dicitur & de quovis alio magnitudine nec, de folio homine grandis dicitur, verum etiam ad inanimata refertur. Grandes arbores. Plin. lib. 9. cap. 28: Grandi Gnidiorũ & alicubi permutare eã cœpit. Grande pondus arguit. Cicer. pro Cecinna. Grande gaudium. Plaut. in Sticho: Tantum aportu apporto bonum, tam gaudium attuli grande.

Grandĩcŭlus, la, lum, diminutivum, [קטן, katon.] Gall. Grandet, ou petit grandet. Ital. Grandetto, grandicello. Ger. Groß. Hisp. Pequeño grande. Pol. [Rosły. Vng. Nagyotska, hegyecske. Ang. Somewhat big.] Terent. in And. Nam fere grandiculæ proiectæ ætatis.

Grandĭtas, tis, f. t. Propriè ætatis magnitudo. [גדלות, gadlut. מגדלות, migdlut. Gall. Grandeur. Ital. Grandezza. Ger. Grosse, dicke. Hisp. Grandeza cosa quanta. Pol. Wzrost, rosłość. Vng. Nagyság, hegyesség. Ang. Bigness, greatness.] Sueton. in 10. 4. Hil. Nec; ætatis granditatem, nec; ea ætate nec; ordinis honestatem, aut dignitatem his esse excusationi. ¶ Ad orationem Cic. translatũ de Claris Orat. Idq; apparet ex genere, & granditate verborum. Plin. lib. 7. epist. Non illa vis, non grandias, non illud tas, non auctoritas, non dicendi pondus, non ipse postremo. Quibus in locis grandias accipitur pro sublimitate, vel grandiloquentia verborum vel orationis.

Grandæ̆vus. Qui est provectioris ætatis, quasi grandis ævi, senex. [זקן, zakan. בן שנים, ben schanim. Gall. Qui est fort vieux. Ital. De molti anni. Ger. Einer grossen alters. Hisp. Cosa de grande edad. Pol. Wielkiego wieku. Vng. Vénült, elemedett. Ang. Very old, ancient.] Virgil. 1. Aeneid. Et qua vetus Abas, & quo grandævus Alethes, Plin. lib. 2. cap. 97: Alios esse grandævos, semperq; cæcos.

Grandæ̆vĭtas, atis, f. t. Senectus grandis, ævitas. [זקנה, zakanah. Gall. Grande eage, vieillesse. Ital. Grandezza, vecchiezza. Ger. Das hohe alter. Hisp. Anciella grande, de edad. Pol. Wielkie starość. Vng. Vénség, vénülés, vénület. Ang. Old age.] Accius: Ne quia nec vos nec illi impunè irridere incipiant grandævitatem.

Grandĭ̆sŏnans, antis, com. n. t. Qui grãdi & sublimi cieat & generet orationi, quique nobili modo loquitur. [μεγαλόφωνος. Gall. Qui profere grandes, ou nobles paroles, ou parle d'un stile noble. Ital. Che ragiona di cose grande. Ger. Der hohe oder herrliche worte braucht. Hisp. El que siempre habla grades cosas. Pol. Grzmotny, mowiący z miną królewską. Vng. Nagyokat szóló. Ang. That speaks ample words and speeches with great magnificence.] Cicero Orat. Nam & grandiloqui, quæ ita dicam, tument, cum amoliri & levare tentant aurium gravitate, & ratiocinatione verborum vehementer eos premunt. Tusculan. Quæ tardem illi grandiloquo, quo contra hæc dicit? ¶ Hinc grandiloquentia, eloquentia grandis.

Grandĭlŏcŭlus, la, lum, dim. c. [גדלוני, gadluni. Gall. Grandelet, ou petit grand. Ital. Grandetto. Ger. Groß. Hisp. Pequeño grande. Pol. Rosły. Vng. Nagyotska, hegyecske. Ang. Somewhat big.] Plaut. Poen. In fundas insudabam grandiculos globos.

Grãndĭo, ĭs, dīvi, dītum, act. q. Grandẽ facio. [גדל, gadal. Gall. Agrandir, faire grand. Ital. Ingrandire. Ger. Groß machen. Hisp. Hacer grande cosa que. Pol. Wielkim czynić, rozsławiać. Vng. Meg hagyhatom nagyobbitom. Ang. To make big, to grow.] Plautus in Aulul. Si hodie Herculi fuerit operæ, aurificinam in manum, Ut bene semihiulcum hinc agere possim ex grandium. Idem in Amphit. abillic quatuorum parvorum nostros grandius grandicet gradus.

Grãndesco, scis, n. t. Cresco, grandis fio. [גדל, gadal. Gall. Devenir grand, croître. Ital. Crescere, ingrandire. Ger. Groß werden. Bel. Groot worden. Hisp. Hacerse grande. Pol. Rosnąć, rozsławiać. Vng. Meg hagyhatom. Ang. To grow.] Plin. lib. 18: Crescente luna frumenta grandescunt. Columm. lib. 2. cap. 12: Quum autem fumentum spicam à serio ad quartum nodum emittit, & quum totum edulis, adhuc diebus defloruerit, ac dein de grandescit diebus quadraginta, quibus pulli horum ad maturitatem perveniunt. Cic. 1. de Divin. Leniticus triplici folia grandescere soleo. ¶ Hinc ingrandescere, de quo suo loco.

Grandĭgro, as, Antiquum verbum est, quo Plautus in Truculento usus est, pro grandi gradu eo, magno gradu facio. [Pol. Sprowadzam. Vng. Nagyokat ugrom.] Quid, inquit, clamitas insane? Abire

Abire hinc ni properè grandi gras, iam ego istos fictos, Compositos, cultros, cinnos tuos unguentatos utique ex cerebro Expediam.

Grandio, dire, fi. Pluvia in aëre gelu concretas fic dicta, quòd à grano similis sit. [ברד Dan. 9. χάλαζα. Gall. Gresle. Ital. Tempesta, grandine. Ger. Hagel. Hisp. Granizo. Pol. Grad. Vng. Köszi. Ang. Hayle.] Cic. 2. de Natura deorum: Arcum in nubibus cùm negligunt, neque agellos singulorum, nec vineolas perlequun. tur: cæli medo aut grando quippiam nocuit, id Jovi an inadvertendum fuit? Ancta regesque deos reges omnia minima curant. Virg. 1. Geor. ---crepitansque sonabit horrida grando. Horatius 3. Carminum, Ode 1: Non verberatæ grandine vineæ. Plin. lib. 2. cap. 59: Grandinem congelato in aere gigni, & nivem eodem humore molliùs coacto: primam autem ex rore gelico. Plaut. in Mostel. Ea mihi advertit suo quempiam grandine, imbremque attulit. ¶ Drachmæ grandes χάλαζαι χάλαζαι id est, Drachmæ grandinis. De luctu quod tanquam cælinus emittitur obrigit. Nã olim incantatæ grandis erat dirutina, quæ veluti grandinis in morem in populum spargebatur. Xenodotus & Hesychius. ¶ Grando item morbus est, sive vitium oculorum, quod Græci χάλαζιον appellant: quum scilicet in extrema ciliorum ora, unde pili oriuntur, tuberculum enascitur mobile, quod digito huc illuc impelli possit. ¶ In fabulas item Grandæ dicitur, quum sub lingua venulæ varicosæ fiunt ac nigrescunt. Autor Aëtius lib. 13. cap. 120.

Grandiloquus, a, um. Quod abundat grandine. [χαλαζόβροος. Gall. Abondant de gresle, ou grosse tempeste. Ital. Tempestoso, che abonda di grandine. Ger. Reichen hagel betreffend. Hisp. Lleno de granizo, ó el que anuda de granizo. Pol. Grado pełny. Vng. Köves. Ang. Full of hayle, or that beareth hayle.] Colum. lib. 3. cap. 11. Pol. nec adeo ignorabit dominus loci, plus posse qualemcunque cæli frigidam vel calidam, ficcam vel collectam, grandinosam, ventosamque, vel placidam, serenam vel nebulosam.

Grandisono, as, pen. cor. Grandinare dicitur Deus. [ברד barad. χαλάζω. Pol. Grad pogná. Vng. Köszörözik. Ang. To hayle.]

Granatus, grani, n. t. Propriè semen hujusmodi dicitur, ut tritici, hordei & id genus. [ארז chaggim. טרדה terudah. טרם pere. καρπός. Gall. Grain. Ital. Grano, granello. Ger. Ein Korn eines Korns. Bel. Graen. Hisp. Grano de semente qualquiera. Pol. Ziarno. Vng. Mag. Ang. Graynes or seed corne.] Plaut. in Stich. Videlicet illum sufficere eum adolescentem, qui sibi, vivit ille patri, dare denegavit se granum tritici. Varro 1. de Re rust. cap. 48: Granum dictum, quod est minimum solidum. Et paulo post: Granum à gerendo id enim fertur, ut spica gerat frumentũ. Cic. 1. de Divinat. Fuere enim divinationum conjecturæ à pecudis. Midæ illi Phrygio, qua puer esset, dormienti formicæ in ore tritici grana congessisse: dictum fore prædictum est, quod evenit. ¶ Granum etiam generaliter dicitur, quicquid minutũ est, & fructui nihil aliud habet cũ grano frumenti. Unde & mali punici acinos, grana, ipsamque malum granatam dicimus. Fructus quoque arborum quibusdã illicibus, quæ Dioscorides κόκκους βαφικοὺς appellat, a quibusdam granã dicuntur. Quod quia copiosissimè nascitur in Bætica provincia, factum est, ut ea regio ab eo Granata dicatur.

Grānārium, rii, n. s. Locus in horreis servandis frumentum grantis paratus, vel in quo grana singulum reponuntur. [אוֹצָר otsar. מַסְכָּנָה mascanah. גֶּרֶן goren. מִזְרֶה mizreh. σιτοβολεῖον. Gall. Grenier, ou lieu à garder les grains. Ital. Granaio. Ger. Ein Kornkasten oder schütte. Bel. Eenen Kein zolder, vest & schuer. Hisp. Lugar para guardar los granos. Pol. Spichlerz, miejsce gdzie zboże chowaią. Vng. Gabonás hàz. Ang. A barne or garner to keep corne in.] Varro 1. de Re rust. cap. 59: Attrita condi oportet in granaria sublimia quæ perflentur ventis ab Exortu, & Septentrionum regione, atque nulla arua humida & propinquis locis aspiret. Pro granariis quidem habent sub terris speluncas quas vocant Syros, alii puteos. Pers. Satyr. 5: Iam nunc attingas, iam nunc granaria laxes Horat. 1. Serm. Satyr. 1: Cur tua plus laudes cupientis granaria nostris? Colum. Lib. 2. cap. 20. Repositum in granario patrum avum.

Grānātus, a, um. Quod abundat granis: ut malum granatum. [μῆλον κοκκῶδες. Gall. Grenelé, plain de grains. Ital. Granato, che ha molti grani. Germ. Das viel körner hat. Hisp. Granado de muchos granos. Pol. Pełny ziarnow. Vng. Magvas. Ang. Full of kernels, or that hath many graynes.] Col. libro 10. cap. 41: Et intus grana plura cuticis granata quæ Punica vocantur.

Grānārum, ri, n. s. Substãtivè accipitur pro malo punico. [μῆλον κοκκῶδες, vel σίδιον. Gall. Pomme de grenade. Ital. Pomo granato. Germ. Ein granatapffel. Hisp. La granada fruta de granada. Pol. Granatowe jabłko. Vng. Pomagránát. Ang. A pomegarnet.] Plin. lib. 20. cap. 41: Singultus & vomitus sistit cum succo granati.

Grānōsus, a, um. Quod granis est refertum. [κοκκώδης. Gall. Gemu, qui a beaucoup de grains. Ital. Granelloso, che molti grani. Ger. Körnecht, voll körner. Hisp. Lleno de granos. Pol. Ziarna pełny. Vng. Magos, sok magvas. Ang. Full of graynes.] Plin. lib. 21. cap. 31: Quorum alterum, cui acini cohærent, granosi folliculi, halicacabum vocant, & alii callion.

Grānĭfĕr, ra, rum, Ferens & producens grana. [καρποφόρος, σπερμοφόρος. Gall. Qui porte grains. Ital. Che porta grani. Germ. Das Körnen tregt. Hisp. Cosa que trae ò tiene grano. Pol. Ziarno rodzący. Vng. Magvaras. Ang. That beareth graynes.] Ferens granifer, Agmen granifrum, dicit ex formicæ ab Ovid. 7. Metam. Granifero que agmen subjectis spargere in arvis.

Graphĕ, ēs. p. Scriptura. [כְּתָב ketab. שִׁטְטָה shittah. γραφή. Gall. Escripture, accusation. Ital. Scrittura, accusa. Ger. Ein geschrifft. Hisp. Escriptura, acusacion. Pol. Pismo, zarzut. Vng. Irás. Ang. Writing.] Aliquando etiam (ut inquit Suidas) Genus est publicæ accusationis, quando scilicet res aliqua iniqua, aut perperam lata accusatur.

Grăphice, es, f. p. Ars pingendi, pictura, sculptura. [γραφική. Gall. L'art de peindre. Ital. Arte del dipingere. Germ. Die kunst zu malen. Hisp. Arte de pintar. Pol. Nauka malowania. Vng. Irásnak mesterségye. Ang. The art of painting or portraicture.] Plin. lib. 35. cap. 10: Et hujus autoritate effectum sic ejus ut primum, deinde & intra Græcia, ut puerilis ingenui ante omnia graphice essent, pictura, in buxo docerentur. ¶ Graphice item dicitur, teste Budæo, cura, ratio, meditatio elaborandi, limandique ea quæ scribimus. Cicero stylum appellat, lib. 2. de Orat. Hinc opponuntur extemporanea dicendi, tenebrosive facultas, quam Græci vocant αὐτοσχεδιασμόν.

Grăphis, phidis, f. c. [γραφίς. Gall. Traict de peinture, degressement, delineament. Ital. Disegno, abozzamento. Germ. Entwerffung eines gemähls. Hisp. El debuxo. Pol. Cyeo malarsky. Vng. Képeznek kiirása. Ang. The straught or delineation before the painting.] Est delineatio picturæ, quæ & ἐμπεριγραφὴ a Græcis dicitur. Frequens hujus dictionis usus apud Vitruvium lib. 1: Graphidem verò accipit pro primo illo linearum ductu, & umbrarum delineatione in instrumentis sciatericis, quam & scenographiam: deinde eam appellat. Picta graphis a stylo, quæ Græci γραφεῖον & γραφίδα quicquid nominant. Plin. lib. 35: Graphidis vestigia extant in tabulis, ac memorandos ex quibus proficere dicuntur artifices.

Grăphĭum, phii, n. t. [γραφεῖον. Gall. Poinçon ou autre instrument de quoy on peint ou escrit sur les tablettes. Ital. Stile da scrivere in tavolette. Germ. Ein griffel. Hisp. El punzon para debuxar. Pol. Grafika. Vng. Vesszenna, ón penna. Ang. A graffil for a penner.] Stylus ferreus, quo veteres in cereis pugillaribus solebant scribere. Ovid. lib. 1. Amorum, Eleg. 11: Quid digitis opus est graphium jactare tenendo.

Grăphĭcē, homo. [γραφικὸς. Gall. Fait comme qui veut ait peint, bien & naïfvement fait. Ital. Ben fatto, & come de essere. Germ. Ein wolgestalter Mensch an dem nichts vergessen ist. Hisp. Hombre y perfectamente hecho y compuesto, bonito. Pol. Gładki ymyślkowy człowiek, dobrowidły. Vng. Ékes, szép termetes. Ang. A perfect man as of feature proper.] Dicitur ad unguem factus, absolutusque, & quasi pictor v manu expolitus. Plaut. in Epid. Næru habet lepidum gratiam, & quantivis pretii, si servat fidem.

Grăphicē, eleganter politè, venustè, accuratè. [γραφικῶς. Gall. En bonne posture, naïfvement, fort bien. Ital. Elegantemente, galantemente, polidamente. Germ. Zierlich, artlich. Hisp. Lindo, galanta y graciosamente. Pol. Prześlicznie, ozdobnie, ukontrzenie. Vng. Szépen, ékessen. Ang. Lily mourt & cryingly well favoured.] Plaut. in Perla: Nunc huic ego graphicè facetus fiam, Subeuntis alvis me interim, atque amicibur gloriose. Idem in Trin. Exornatur graphicè.

Grăphĭārium, rii, n. s. Theca in qua graphium & stylus reponuntur, quibus scribere & pingere solebant. [γραφεῖον. Gall. Vn estuy ou crisp de peintre ou escrivain. Ital. Pennarolo. Germ. Ein schreibzeug. Hisp. La vaina de aquellos pinceles. Pol. Kałamarz, pomał. Vng. Pennatok, pénna tartó. Ang. A case wherein to put instruments of painting or keeping.] Mart. lib. 14: Hæc tibi erunt armata suo graphiaria ferro, Si puero dones, non leve munus erit. Eadem & theca graphiaria dicitur.

Grassŏr, ātus, dep. Si origine spectes, nihil aliud est, quàm cũ impetu & vehementi incessu eo. Creditur enim frequentativum esse à verbo gradior. [Pol. Iskaiąbrzeć albo iskać. Vng. Kantorolok, kóstatok. Ang. To go or come on with a violent rage, to rob and spoyle by the high wayes.] Frequentissimè tamen accipitur pro eo quod est vias obsidere, obviosque, vestibus, aut pecunia, aut aliis quæ vis eripere. Festus: Grassari proprie dicuntur latrones vias obsidentes. Gradi quidem amplius est: unde tractũ grassari, ab impetu gradiendi. Sed quum quis grassatur id est, quum is impetu sive frequenti gradu vadit in aliquẽ, & bono & malo animo grassati potest videri & in bonã & in malam partem accipi potest: ut apud Salust. in Iugur. Sed dux atq; Imperator vitæ mortalium animus est, qui ubi ad gloriam virtutis viæ grassatur, abundè potens, pollensque & clarus est. Liv. lib. 3. ab Vrbe. Iam à vetusta erat, quum assertor mihi opus esse multitudine concitata ait, se jure grassari non vi hoc est, jure progredi. Nævius Ped. Nunc me res ipsa reptimit, (sæpè hos eadem grassatos)

grassatus via. Sæpiùs tamen in deteriorem partem accipitur pro fœvire in aliquem, vel vi aliquem adoriri. [DWO *pyßbon, pyßbonwnesse, pyßbonere.* Gall. *Assaillir, courir sus, brusquer, defier.* Ital. *Assaltare, sfregiare.* Germ. Wüten/ rasen/ grausam handlen/ mit gewalt anfallen. Bel. Roeven: *grassemoen: woeden/ slim doen/ mit gewelt aenvallen.* Pol. *Napadnąć, gwałtem porwać.* Vng. *Rárontani.* Hisp. *Saltear.*] Plaut. in Rud. Acta hæc est res: certum est mori quàm hanc pati lenonem in me grassari. Lactant. lib. 2: Suis enim vitiis perditi fœviunt, & grassantur ut perdantur. Idem lib. 3: Archipirata quosdam vel latrocinia dat or, ti suos ad grassandum cohortetur. Cæsar. Grassatum in hostes venit. Liv. lib. 2: Tercenti conjuravimus principes juventutis Romanæ, ut in urbe hac via grassaremur. Grassatur pestis: hoc est, cum ingenti clade hominum invalescit. ¶ Hujus compositum est Oggredior, quod est obviam ire contra eum impetu gradior. Plaut. in Pœn. Nili cum impudicis quidem dicitis oggressi grada-

Gressandi, ors, m. r. Propriè dicitur, qui vias obsidens, obvios aut vehiculis aut pecuniis spoliat: qualescunt qui prima face in majoribus urbibus, minutis vestes detrahunt, aut crumenas domorum fenestris eripiunt, metu verberum aut mortis latentes. [DWO *pyßbon* [TWO *pyßbonwnesse, pyßbonere.* Gall. *Brigand, detrousseur de grand chemin, voleur de nuict.* Ital. *Malandrino, ladrone, assassino da strada.* Germ. Ein räuber der mit gewalt nimt was er kan. Bel. Een Roover. Hisp. *Salteador de caminos, robador.* Pol. *Łotr, zbójca.* Vng. *Tolvaj, erőszakos rablo, latorvalo.* Ang. *A robber, a spoyler, a theefe by night.*] Iuven. Interdum & ferrò libertus grassatur agrestem. Cæsar. Frequens. leg. Capitalium. Digest. De pœn. Grassatores qui prædæ causa id faciunt, proximi latronibus habentur. Suetonius in Augusto: Rà & grassatorum oblatos palam seterciatus fecerit ferrum, quasi juendi sui causa. Et paulò inferius dicit grassatores, ut potuit per opportunas locorum stationibus, coërcuit. Cic. de Fato: Hæc enim opportuna locorum stationibus, ut huic modo viator quo bene velit causa sit cum à grassatore spoliatur.

Grassatio, onis, verbal. Ut Diu tractatus ipse grassandi. [TWO *pyßbonwnesse.* Gall. *Course sus volontaire, delict commis dans les chemins.* Ital. *Assaltamento.* Germ. Das wüten/ rasen/ gewalt anfallen. Hisp. *Asalto sobre el camino.* Pol. *Napadanie, gwałtowne porwanie.* Vng. *Tolvajlás, erőszakos rablás, latorvalás.* Ang. *A robbing or spoyling by the high way.*] Plin. lib. 3. cap. 22: Nero Cæsar clarissimum edidit, nullâ umbrâ nocturnæ grassationibus convelleratum faciem illuminans. Hi cum duæ cereæ, & sequente die contra tamam eurem lyncearn circumferens. Judicium.

Grassor, ari, ep. Idem quod grassato. [Pol. *Zbóycze.* Vng. *Tolvajlok.*] Suetonius in Tiberio: Is primus fuisse creditur, qui grassatoribus & latrunculis, seditionibusq; sicctis curam habuit.

Gratæ, Graces. Vide GRATIA.

Gratia, æ, sp. Interdum idem est quod beneficium: unde dicitur quòd gratia major detur. [חסד *chesed, tsedakah, gemilluth.* Gall. *Grace, faveur, courtoisie, bienfaict.* Ital. *Gratia, benefitio.* Germ. Gnad/ ehr/ dienst. Hisp. *Gracia, merced.* Pol. *Łaska, dobrodziejstwo.* Vng. *Kegyelem, tegnap vele szerzödött.* Ang. *Favour, grace, thank, good turne.*] Cic. lib. 1. Epist. Quum præsertim omnibus iisdem, nullam esse gratiam, quam vel non capere animus meus, vel in accipiendo, vel remunerando, cumulandoq; fungi officium pulset. Terent. in Andr. Ego Charinum neminem quam officiosum esse libentius. Quam is sibi promeruit, qui solutè id gratum esse libenter putat. Quam is sibi promeruit, qui solutè id gratum esse libenter putat. Quare is sibi promeruit, qui solutè id gratum esse libenter putat. Quare is sibi promeruit, qui solutè id gratum esse libenter putat. Quare

[רצוי ratus vicissim, χαριεις.] cui opponitur Ingratus, non acceptus. Livius 2. ab Vrbe: Grata in vulgus leges fuere. Terent. in Andr. Et id gratum tuisse adversùm te, habeo gratiam. Horat. 2. Ser. Satyr. 1: Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem Vicinus. Gratum facere, obtegui, & inservire. χαριζεσθαι, Cicer. lib. 13. Epistol. Si hunc juveris, gratissimum mihi feceris. ἡδονὴ, χαρις &c. A' quibus Gratitudo, χαριτες dicæ, & Ingratitudo, ἀχαριστια, ἀχαριστιαι. Gratè, & Ingratè, Gratis, & Ingratis adverbia de quibus suis locis.

Gratè, adverbium, Grato animo. [ἡδεως, χαριεντως. Gall. Agreablement, courtoisement, gracieusement, en gratifiant ou faisant bien. Ital. Gratiosamente. Ger. Danckbarlich. Hisp. Agradecidamente. Pol. Wdzięcznie. Vng. Kedvessen, szivesen, szeretettel. Ang. Kyndely, thankefully.] huic contrarium est Ingratè. Cic. pro Planc. 10: Audiate; attendere, intendere, ut facias quid Planco debeam, conditeque, aliquando, quod fatiâ, me & gratè & per fuisse. Idem l. 1. de Finib. Natæ & præterita gratè meminit, & præsentibus ita potitur, ut, &c.

Gratiôsus, a, um, Qui gratia apud omnes plurimum valet vel qui omnium gratiam & favorem sibi facilè conciliat, quod ferè fieri solet obsequio, & morum comitate. [כובתן tolvaloo רצוי ratsui, χαριεις, χαριεσσα. Gall. Agreable, favori, qui est en grace et credit, courtisan, gracieux. Ital. Gratioso, grazioso, favorito, di gran credito. Germ. Gunstreich, angenem, lustsam. Hisp. Gratioso, que recibe aquel que agrada. Pol. Wdzięczny, chedy wyczy. Vng. Kedves. Ang. Very thank, full, in great favour and credit.] Cicer. 3. Offic. Tum Pythius, ut argentarius, qui esset apud omnes ordines gratiosus. Idem Lentulo: Velim enim credidit de his nostris literis apud te gratiosum fore: id vel valde gratum. Cic. pro L. Murœna: Nihil tibi Consulatu percepto à me dictum, quod esset aut asperum, aut à gratia, aut à Consule potius alienum.

Gratiôsè, adverb. Cum gratia. [χαριεντως. Gall. Gracieusement, par faveur. Ital. Graziosamente, per favore. Germ. Gutgunst. Hisp. Graciosamente, por favor. Pol. Wdzięcznie. Vng. Kedvessen. Ang. Favourably.] Varro, lib. 3. de Re rust. Tutor qui pertortiam.] Cum pertinacia de animo habet. Compere adversus rumores malæ actionis, simulè conteruerunt: si prædia non idonea comparaverunt per sordes, aut gratiam. Quid ergo, si neq; sordidè, neque gratiosè, id non bonam conditionem eligerint? Rectè quis dixerit, tolam latam negligentiam eos præstare in hac parte debere.

Grâtis, adverbium, Gratuitò, sine præmio, aut pretio. [חנם chinnam, δωρεαν, δωρεαι. Gall. Pour neant, gratis, sans rien donner en recompense. Ital. Senza premio, senza ricompensa. Germ. Umsonst, umb sunst, vmbsunst, vmbsunst, vergebens. Bel. Daimet. Hisp. Debalde, de gracia, o sin merced o premio. Pol. Darmo, gratisky. Vng. Ingyen, ebben nikul. Ang. freely, for nothing.] Plautus in Capt. Nunquam erit tam avarus, qui te gratis emittat manu. Cicero 3. Verr. In repente, ut Romam venit, gratis Prætor factus est. Idem 2. de finibus: Vt æquatem, modestiam, verecundiam omnes per se ipsas gratis diligant. Sueton. de Claris Grammat. Sunt qui tradant, cuncta cum honestate prædicem, ut temporibus Sullanis profitentium uberes gratis, & sine mercede ullam disciplinam recepent. ¶ Gratis Pretio contraria. Cicero pro Roscio Com. Hæc primum quotus est non levior Saturnio, communem factum esse gratis cum Roscio, qui pretio proprius fuisset Panni. ¶ Aliquando significat pœnæ δεσμον. Vide deducitur compositum Ingratis, invitè, non ultro: quia quæ quis tua sponte facit, gratia fiunt: ingrata, quæ ab invitis recusantibus fiunt. Δεσμιος. Plautus in Amphit. Hæc hem immodestia coëgit me, qui hac noctis ingratis excluam. Terentius in Eunuch. Opus factumst defatigatos, ingratis ut dormiam. Cic. pro Quintio: Exprimendum est invito atque ingratis, quod non debet.

Grâtuïtus, ta, tum, penult. cor. Quod datur gratis: id est, sine præmio aut pretio. [δωρεαν &c. Gall. Gratuit, donné sans espoir de recompense. Ital. Gratuito, cosa donata senza recompensa. Germ. Was vmbsonst, oder vmbsunst einer widergeben mag. Hisp. Gratuito, sin precio. Pol. Darmo, za darmo, za nic, za gratis. Vng. Ingyen valo, ebben nikul valo. Ang. Thats given, freely.] Cicero 1. de legibus: Quod liberalius, gravitate est, munerantia, sine præmio, beneficia, gratuita esse, quam mercede, conducta. Idem 2. de Natura deorum: Prata, & arva, & pecudum greges diligunter: eo modo, cuïus fructus ex his capiuntur. Communis charitas & amicitia gratuita est. Id est, non ad fructum relata, sed ad illius commoda qui diligitur aliquo inest natura est, non amentia.

Grâtuïtò, adverbium, Gratis, sine pretio. [חנם chinnam. δωρεαν, δωρεαι. Gall. sans louer ne recompenser, gratis. Ital. senza premio, senza ricompensa. Germ. Vnverbiettlich, vmbsunst. Hisp. Debalde, sin precio. Pol. Darmo, bezpłatnie. Vng. Ingyen, szeretetből. Ang. freely, for nothing.] Sueton. in Cæsare: Omnibus vectigalibus circa eum, atq; etiam parte magna Senatus gratuitò aut levi fœnore obstrictus. Cicero 2. Offic. Differt ipsum hominis & facilè laborantis, quodq; in patris est moribus, multorum causas, & non gravatè & gratuitò defendentis, beneficia & patrocinia latè patent.

Grâtes, Numero tantùm plurali, & in hac tantùm terminatione, gratia, quæ reteri debet pro accepto beneficio. [תודות todoth. χαριτες. Pol. Dyk. Vng. Hala adas. Ang. Thanks.] Virgil. lib. 1. Aeneid.: gratesque referre dignas. Non opis est nostræ, Dido. Cicero in Som. Scipion. Et grates (quam) tibi ago summe Sol. Plaut. Mil. Ideo ignem in aram, ut Ephesiæ Dianæ laudes Gratesq; agam. Quint. Curt. Graces habebant, veluti præsenti deo. Liv. 7. bel. Pun. Dicorum inde ab aliis circa templa Deûm, ut grates agerent. Tacit. lib. 20: Sed præcipuo deorum Marti grates agimus.

Gratificôr, aris, d. p. Rem gratam facio. [חנן chanan. χαριζομαι, χαριν φερω. Gall. faire plaisir ou service, faire un gré ou chose agreable. Ital. far cosa grata, far piacere ad alcuno. Germ. Ein dienst oder gutthat oder dienstlich beweisen. Bel. Eenen dienst doen. Hisp. Gratificar el amor ou gracia. Pol. Wdzięczyć komu, łaskę komu czynić. Vng. Kedvessen esem valakinek. Ang. to do or shew pleasure.] Cicer. Lentulo: Quod Pompeio te gratificari putant. Idem Valerio Famil. lib. 1: Cui ita hoc non gratificer nescio. Differunt tamen gratificari, & gratum facere: quòd gratificari in se continet quiddam munus: est enim beneficium. Elfr. Cic. lib. 1. de Natur. deorum: Deum hominibus gratificari, non gratum facere: quasi gratificari sit beneficia conferre, gratum facere, obsequium & indulgere. Cic. lib. 13. Epist. Si hunc juveris, gratissimè mihi feceris.

Gratificatio, onis, f. [חסד chesed. χαρις, δοσις, δωρεα. Gal. Plaisir fait, bon Gré, gracieuseté. Ital. Piacere, fatto per gratificare, favore. Germ. Ein dienstlich thun, gefallen. Hisp. Acuella cosa de gratificar el amor, buen hecho. Pol. Pożądanie, upodobanie. Vng. Kedvessek. Ang. A doing or pleasure, favour.] Cicero 1. de Natura deorum: Vos autem quid in nobis esse, quam immortalitatem, gratificantem? & bonis alterum ponitis? Impudens gratificatio. Idem 2. de lege Agrar.

Gratôr, aris, Gratulor, vel ob fidelem tutelam vel commodum, gaudeo. [ברך barach. χαιρω, συνχαιρω. Gall. Vous donne bien de l'heur, congratuler. Ital. congratulare, allegrarsi. Ger. Gratulieren, wol gefallen tragen, bevorab etwen anderen begegnet, frewd haben. Hisp. Alegrarse con otro por su bien. Pol. Radować się, weselić się. Vng. gratulalok valakinek. Ang. to be glad, to congratulate.] Vng. 4. Aeneid. Inveni germanæ viam, gratare sorori. Ovid. 8. Metamorph. tuo, libens mihi perfide grator, Gratari fas juris, est ulos gratias agere, & ob fœlicem rei alicujus successum significare: quod Græci dicunt χαριστηρια θυειν. Ovid. 2. Fast. Quisquis ades, castæ; colis penetralia Vestæ, Gratare, lætæ thuraque pone focis.

Gratûlabundus, a, um. Gratulabundus. [משיר mesarich. χαιροντως. Gall. Qui manifeste sa joie et resjouissance de bien advenu à soy ou à autruy. Ital. Quello che fa segni di bene avuto à sè ò ad altri. Ger. Frewdig, frölich. Hisp. El que muestra su alegria con otro por su bien. Pol. Radosnie. Vng. Örömöt. Ang. That shewth how glad he is for the good luck that is happened to him or another.] Tacitus libro 13: Et proximi militum gratabundi respondere.

Gratanter, adverbium. [Pol. Z dykiem. Vng. Kedvessen, örömöl.] Imo & Capitolinus in Marcus: Mortem Antonini Senatus gratanter accepit.

Gratûlor, aris, ri, dep. Gratos, gratulationem facio, fator. [ברך berach. συνχαιρω, συνχαρις. Gall. Dire et monstrer qu'on a gloire de bien de prosperité d'autruy. Ital. Rallegrarsi, congratularsi, mostrare di rallegrarsi del bene di alcuno. Ger. Frewde darüber ergeigen. Bel. Verblijden. Hisp. Alegrarse con otro por su bien, y gozarse de algun bien. Pol. Weselić się, radość pokazuję. Vng. Gratulalok. Ang. To declare how glad he is for the luck that is happened him or another.] Triplicem fere habet constructionem. Interdum enim absolutè ponitur sine aliquo casu a tergo. Ovid. 5. de Arte am. Prisca juventus alios, ego nunc me denique natum Gratulor. Interdum dativo cohæret cum eo. Trebonius Cic. lib. 12. Fam. Ego (quod verè facere possum) libenter cuivisque gratulor. Non nunquam etiam accusativum habet cum dativo. Cicer. 2. Verr. Appellat hominem, & ei voce maxima victoriam gratulatur. Invenitur etiam aliquando cum sola accusativo, ita tamen ut nativus subaudiatur. Terent. in Eunuch. Salutant, gratulantur. Convertitur aliquando accusativus in ablativum mediante præpositione. Cic. Lentulo: Quod mihi de nostro fato, & de Milonis familiaritate, de reditate & imbecillitate Cladii gratularis, minimè mirabar. Interdum etiam sine præpositione. Cælius Cic. lib. 8: Gratulor tibi affinitate cum medius fidius optima. ¶ Aliquando significat, prius bene gesta gratias diis agere, quemadmodum triumphantes solebant, qui equis albis, currugi; aurato in Capitolium vecti, Jovi pro fœlici rerum successu taurum immolabant, quod Græci dicunt χαριστηρια θυειν. Ennius in Hecuba: Jupiter tibi summe, tandem malè re gesta gratulan

gratulor. Liv. Triumphantes in Capitolium ascendebant, lovi Optim. Maxim. cæterisq; diis gratulaturi. ¶ Hujus compositum est Congratulor.

Gratulātio, onis, f. t. Testatio gaudii ob fœlicem successum. [ברכה *berachah, ευχαριστια, gratulatio.* Gal. *Congratulation.* Ital. *Allegrezza di bene che gli presente auuenga ad altri, congratulatione, & allegrezza di presente à cagione d'altri.* German. Frolockung / gutwünschung. Hispan. *Gratulacion.* Polon. *Gratulacya.* Vng. *Gratulatio.* Ang. *Gratulation.*] Cicer. Attic. Mihi tacta parum est gratulatio. Idem 2. Verr. Nunc ad Siculorum gratulationem huic esse sistam. ¶ Aliquando significat laetam supplicationem & gratiarum actionem, εὐαγγέλια, quæ à Senatu nomine alicujus Imperatoris, quotiens in bello fœliciter gesserat, ad omnium deorum templa fieri decreti. Cicer. in Catil. Cæteris tempberbe e gestis, mihi uni conservatæ Reip. gratulationem decretam esse. Idem ad Brutum: Sed tamen tàm recens gratulatio, quàm tuo nomine ad omnium deorum templa terminos, &c.

Grātŭlābundus, Valde gratulans. [משמח *mesamach, ευαγγελιζομενος.* Gal. *Qui se monstre fort de la prosperité ou de celle d'autruy.* Ital. *Che fa segni di hauer piacere à de la prosperità ou de celle d'autruy.* German. Hertzlich frolockend. Hisp. *El que mucho se alegra por ageno bien.* Polon. *Bardzo ucieszony.* Vng. *Igen örvendő.* Ang. *That rejoyceth greatly for the good luck that is happened to him, or another.*] Gell. lib. 3. cap. 15. Quumque populus gratulabundus flores undique in eum jaceret, &c.

Grāvis, & hoc grave, am. e. Significat pondus omne, quod sciliect suapte natura deorsum fertur: hunc apponitur Levis, quod sursum fertur. [כבד *chaveth, βαρυς, βαρεια, βαρυ.* Gall. *Pesant, pesante, grave.* Ital. *Graue, ponderoso.* Ger. *Schwer / gewichtig.* Belg. *Swaer / weichtig.* Hispan. *Cosa grave, molesta y pesada.* Polon. *Ciężky, mocny.* Vngar. *Nehéz.* Ang. *Heauy of weight.*] Virgilius 2. Georgic. Vomis & inflexi primum grave sobolescit aratri. ¶ Per translationem dicitur morbus gravis, de cujus gravitate est molestia: quoniam qui molestiam ex senectute, morbo, cæterisque hujusmodi sentiunt, quasi onere intolerabili premuntur, quod capitè velint deponere. *Βαρυς, βαρεως φερειν.* Cicero in Catone: Quod nunquam senectutem tibi gravem esse sensisti. ¶ Gravis item accipitur pro constanti & severo, quadamq; autoritate & gravitate præcipiti, quod & severe, quadamq; autoritate & gravitate præcipiti, quod & severe, quadamq; autoritate & gravitate præcipiti, quod Græci dicunt σεμνον. [כבד *chaveth*, כבוד *nichbadh.* Gal. *Modeste, Grave.* Ital. *Modesto, grave.* German. Ernsthafftig / standhafftig / setig / grave. Hisp. *Modesto, ou honesto.* Polon. *Statecznym, powagę.* Vng. *Erkölcsös / mértekletes.* Ang. *Sage and modest.*] Quæ significatio inde ducta est, quòd quemadmodum gravia & majora corpora non facilè loco moventur, ita homines severi & constantes nec impotis, nec precibus ab æquitate avelluntur. Cicero de Orat. Vt autoritate graves. Idem ab hit Virprudens & gravis. Idem in Hortensio: Quid enim aut severius dolitis, aut Thucydide gravius? ¶ Variis aliis modis dicitur grave, sed ad hos tecè reponi possunt. Nam ponitur pro pernicioso, acerbo, præcente. Cicero 2. Offic. Magnum illud bellum, & grave vero adversarium imperii futurum erat. ¶ Pro forti & robusto. [קשה *kasheh, βαρυς.*] Virg. libro 5. Prima parce incunt gravibus certamina remis. ¶ Pro grandæva. Idem 5. Aeneid. Hic gravis Entellum dictis castigat Acestes. ¶ Pro solido. Idem, constante. *Βαρυς, ασφαλης.* Cicero libro 1. Officior. Vt iam sint alia graviora, atque meliora, tamen nos studia nostra naturæ regula metimur. ¶ Pro tristi. Virgil. lib. 8. graviorem nunquam uxorem vulneret. ¶ Aes grave à Romanis dicebatur æs rude, & quod non erat signatum: idcirco quod non numero, quemadmodum hodie, sed pondere in solutionem cederet. Livius libro 4: Patres benè cœptam rem perseverantèr ruere, conferre ipsi primi: & quia nondum argentum signatum esset, æs grave plaustris quibusdam ad ærarium convehentes, speciosam collationem faciebant. Pro eodem etiam æs rudè dicitur à Plinio libro 33. cap. 3: Servius, inquit, rex primus signavit æs: antea rudi usos Romæ Remus testatur. ¶ Pro necessario. Lucil. lib. 29: Habeasque animo mihi hominum raritatem gravem fore, quæ me ab illo commodo abducat tuo. ¶ Pro pleno. Virg. 1. Aen. Tum pietate gravem ac meritis si forte virum quem Conspexere, silent. ¶ Pro facundo, & fugifero. Virg. Quid labor aut benefacta juvant? quid vomere terras Invertisse gravi? ¶ Pro multo. Varro apud Nonium: Vbi graves paleantur & alantur pavonum greges. Sallust. lib. 3: Cœpit per omnem provinciam grave pretium frumenti hus esse. ¶ Pro amaro. Var. Quinquatribus, ut cieri Nonius, Addinchium ut bibam grave & cattorem. ¶ Nonnunquam etiam pro gravida. Virg. 1. Aen. Donec regina Iovis dolus Marte gravis. Idem 2. Aeglo: Nõ inclusta graves tentavimus fabula fœtas.

Grāvĭtas, ātis, f. n. Pondus, ponderositas. [כבד *chobedh, βαρος, βαρυτης.* Gall. *Pesanteur, grauité.* Ital. *Grauezza, grauità.* Ger. *Schwere.* Hispan. *Grauedad, pesadumbre y molestia.* Polon. *Ciężar.* Vngar. *Nehézség.* Ang. *Heauines, weightines.*] Cicer. 1. de Natur. deor. Tanta contentio gravitatis, & ponderum. Idem de Fato: Atomos gravitate & pondere moveri. ¶ Accipitur & pro constantia, & severitate, quam Græci σεμνοτητα vocant. [נאדר *adder.* Angl. *Sagenesse, dignesse.*] Cic. Att. Tu cum Sexto servasti gravitatem eandem quam mihi præcipis. Idem 1. Offic. Catoni incredibilem tribuit natura gravitatem. ¶ Gravitas morbi est, magnitudo, apud Cic. 2. de Nat. deor. ¶ Gravitas cœli est, intemperies aëris. Idem Attic. Corpore vix tali neo gravitatem cœli hujus.

Grāvĭter, Molestè, ægrè. [*Βαρεως, λυπηρως.* Gall. *Griefuement, grauement.* Ital. *Grauemente, molestamente.* German. *Schwerlich / verdrießlich.* Belg. *Seer swaerlijck.* Hispan. *Graue y pesadamente.* Pol. *Ciężko, gorzejcym.* Vngar. *Nehezen.* Angl. *Grieuously.*] Sallust. in Cic. Graviter & inique animo paterer maledicta tua, M. Tulli, &c. Cic. de Arusp. respon. Id graviter equidè, sed aliquantò levius ferebam, quòd, &c. ¶ Accipitur item graviter, pro constanter, severè, & cum quadam autoritate. Cicer. de Orat. Thucydides res gestas narrat graviter, sanè, & probè. ¶ Interdum etiam pro valde, sive vehementer. [מאד *meod, σφοδρα.*] Cæcilius Plotio, ut erat Nonius: Placere occepit gravitèr, postquam est mortua. Cicer. in Catil. Si me meis civibus suspectum tàm graviter atque infestum viderem, &c. Sic Graviter ægrotare id est, vehementer, & periculosè, apud eundem lib. 1. Offi. & lib. 2. de Fin.

Grăvēdo, inis, f. t. Capitis morbus, quum humor crassior ex cerebro in nares decumbit, easque claudit, vocem obtundens, & tussim siccam movens. [*Κορυζα.* Gal. *Pesanteur de teste, distillement de cerueau, catarre.* Ital. *Pesantezza di testa, distillatione, scolatore.* German. *Ein fluß der Feuchtigkeit von dem Gehirn / Catarr.* Hispan. *Catarro.* Polon. *Sapka, stupka.* Vng. *Nehézfej való nehéz folyásból, fő nehézségből.* An. *Heauinesse or dezynesse of the head, a rume or distillation of the braynes.*] Cel. lib. 4. cap. 2: Aliud à destillatione malum, quamvis non multum à destillatione gravedo est. Hæc nares claudit, vocem obtundit, tussim siccam movet: idem talla est saliva, sonant aures, vertigo moventibus in capite, turbida urina est. Hæc omnia *κορυζα* vocat Hippocrates: nunc verò apud Græcos in gravedine hoc nomen servari, destillationes *κατα*ῤῥ*οους* appellari. Plautus in Asin. Quod illa autem simulet, quasi gravedo profluat: hoc ne tu facias tu labellum abstergas. Cicero Attico libro 16: Gravedinem, quæso, omni ratione subveni. Plinius libro 23: Gravedinem enim capiti, morbumque iethargicum faciunt.

Grāvĕdĭnōsus, a, um, Qui gravedine infestatur, quique ad eum morbum est prodivus. [*Κορυζωδης, κορυζικος.* Gal. *Qui est subiect & coustumier d'auoir pesanteur de teste, catarres.* Ital. *Che ha grauezza, o costumato di hauer pesanteur di testa, catarro.* Ger. *Flüssichtig.* Hil. *Cosa arrogada de, que tiene pesadez de cabeza.* Pol. *Nagłowiony, ciężkie mieniący.* Vng. *Az kinek fője el nehezedik.* An. *That hath an heauie head, that hath the murre or pose.*] Cic. 4. Tusc. Itaque dicimus quosdam gravedinosos, quosdam tussiculosos non quia jam sint, sed quia sæpè sint. Plin. li. 8. cap. 15, appellat crassum gravedinosum, quòd bubulus in pabulo gravedinem facit.

Grăvĕŏlens, tis, omn. t. Quod malè olet, quod gravem habet odorem. [באש *baash* מאך *mamak, οσμηρος.* Gal. *Qui sent fort, qui sent mal.* Ital. *Che ha cattiuo odore.* German. Vbel riechend / vbel stinckend. Hisp. *El que hiede de la boca.* Polon. *Smrodliwy, śmierdzący.* Vng. *Nehéz szagu.* An. *That hath a strong sauour.*] Virgil. 4. Aen. ad fauces graveolentis Averni. Plin. lib. 27. cap. 8: Graveolentibus foliis.

Grăvĭdātus, a, um. Gravis odor. [באש *baash* מחבת *machabath, οσφρησις.* Gal. *Mauuaise odeur, mauuaise senteur.* Ital. *Puzza, puzzore.* German. *Ein stanck der böser gerüchnuß.* Hispan. *Hedor de la boca, mal olor.* Polon. *Smrodliwy.* Vngar. *Nehéz szag.* An. *A strong sauour.*] Plin. libro 22. capite 9: Selectus, sive crassus bratticæ effectus multò plus laudat Cato, accò ut arida quæque farinam in oblatorio colligam, vel odorem tantùm naribus rapto, vitia earum, gravolentiamque tantæ arbitret.

Grăvo, gravas, āvi, p. Onero, Eve grave reddo. [כבד *chibbedh, βαρυνω, βαρυω.* Gal. *Greuer, charger.* Ital. *Grauare, caricare.* Ger. *Beschwären, beschiessen.* Belg. *Beschweren / belasten.* Hisp. *Agrauiar, hazer pesado à otro.* Polon. *Obciążam.* Vng. *Nyomok, terhelek.* An. *To greue, to burden, to lode.*] Cicero 2. de Divinat. Iam verò semper vitiis, semper curis gravata Lentiscus capiendis fœtis grandescere fœcit. Ovid. 2: Gravatis omnibus vino somnoque. Caput gravarum: hoc est, gravedine laborans. Colum. lib. 6. cap. 9: Signa febricitantis, manantes lachrymæ, gravatum caput, oculi compressi. ¶ Interdum gravare accipitur pro molestia afferre. Virgilius 2. Aeneid. - nec me labor iste gravabit. ¶ Nonnunquam etiam pro gravius & molestius aliquid reddere. Ovidius 5. Tristium, Eleg. 11: At tu fortunam, cujus vocor exul ab ore, Nomine mendaci parce gravare meo. ¶ Hujus rei.

jus compositi sunt, Aggravo, Depravo, Ingravo, & Prægravo: De quibus suis locis.

Grăvĭo, as, d. p. Molester, offendor. [עגם *aasab, διαφωνεω, ἐβαρυνθην.* Gal. *Se grave, faire à regret ce qu'on fait.* Ital. *Aggravarsi, fare à malincuore.* German. Sich beſchwären / es verdrießt jhn / es iſt jhm zuwider. Belg. Verbeuren. Hiſpan. *Se grave, pesarse.* Polon. Obciążam ſię. Vngar. Nehezteltem, terhelteltem. Ang. To be grieved.] Plaut. in Trinum. Non gravabor, Faciam ita ut vis. Idem id Rud. Cui tu arguam gravare animo quam hosti hosti cómodare? Cic. de Amic. Ego verò non gravater, si mihi ipſe conſiderem. Liv. 1. ab Vrbe: Minus tamen plebs gravabatur deorum ædificare manibus ſuis. ¶ Gravor, cum accuſativo. Quintil. libro 1. capite 2: Quæ ſiquis gravabitur, non ratione deſuerit, ſed oneri. Lucan. Romanus occèrcomnes, dominosque gravantur: hoc eſt graviter ferunt dominos. ¶ Eſt etiam gravor verbum paſſivum à verbo Grave: ut, Lentiſcus triplici ſiccu gravato, apud Cicer. 2. de Divinat.

Grăvātŭs participio. [βεβαρημενος, διαφωνουμενος, βαρυνομενος. Gall. *Grevé, ennuyé, qui ſait quelque choſe à regret.* Ital. *Gravato, cattivo, fatto ò detto alcuna coſa mal volentieri.* German. Beſchwerdet. Hiſpan. *Agraviado, aquello que se haze con pesar.* Polon. Obciążony, przedrażony. Vngar. Nehezteltetett, terheltetett. Ang. *Grieved, burdened, loded.*] Plaut. in Rudente: nam vos me Piscatum hunc ſuras excitavit, bonam atque obſequentem deam, atque haud gravatam Patronam excepiſtis, benè quam quemultum. Id eſt, quæ ex animo fuit, quod ab ea petitur, non invita, ait: ægrè.

Grăvātē, adverb. Invitè, non libenter, cum moleſtia, ægrè. [בעל כרחו *baal corcho, ἐκουσιως, ἀβουλητως.* Gal. *Aregret.* Ital. *Controvoglia.* Germ. Mit verdrüßlichkeit / ungern / ungeſtellt / widerwillig. Hiſp. *Contra voluntad.* Pol. *Niechętnie.* Vngar. Nehezteltem. Ang. *Grievouſly.*] Plaut. in Bacch. Quàm gravatè patrem deluſi: id eſt, quàm ægro animo & invito. Cicer. pro Balbo: Qui erranti comitèr monſtrant viam, benignè, non gravatè. Idem lib. 2. Offic. Gravatè ille pecuniam ſibi ultrò impetrat.

Grăvātim, dicitur adverbium, gravatè, [ἀκουσιον. Vngar. Nehezen.] Livius 1. ab Vrbe: ſtaud gravatim ſocia arma Rutulis juncta.

Grăvĭdo, as, n. 1. Gravis fio, oneror. [כבד *chabadh, διαφωνουμαι, ἐβαρυνομην.* Gal. *Devenir pesant, ſe rendre grief, s'appeſantir.* Ital. *Aggravarſi, farſi grave.* German. Schwär werden. Hiſpan. *Hazerse pesado.* Polon. Ciężarzeję. Vngar. Terhes, nehezzedek, terhesedek. Ang. *To wax breeme.*] Virgil. libro 2. Georg. Nec minus interea fœtu nemus omne graveſcit: id eſt, oneratur. Plin. libro 11. cap. 41: Cameli ſic habent, donec ſterum graveſcant: hoc eſt, gravidæ fiant & prægnantes. Valetudo graveſcit: id eſt, gravior fit. Tacit. lib. 1: Hæc atque talia ægrantibus graveſcere valetudo Augusti. Idem libro 14: Malis publicis in dies graveſcentibus. ¶ Hinc Aggraveſco, & Ingraveſco, de quibus ſuis locis.

Grăvis, e, adj. Onuſtus, gravis. [כבד *chabedh, βαρυς, ἐβαρυνθη.* Gal. *Pleins, grevé, griefve.* Ital. *Carico di peſo.* German. Schwär / Vnd ſtarck. Hiſpan. *Cargado, pesado.* Polon. Ciężki, obciążony. Vng. Terhes, nehezzedett, terheltetett. Ang. *Burdened, heavie.*] Plaut. in Truculent. Nec qui mihi res attulit ullas intro ad nos. Gravidas furis exporrect. Sed hoc translatitium eſt: proprièque mulier dicitur gravida, quæ iam concepto fœtu gravatur. [הרה *herah, ἐγκυος, ἐν γαστρι ἐχουσα.* Gal. *Grosse ou groſſe, pesante.* Ital. *Grave da.* German. Ein ſchwangere / ein tregende Frawe. Perſig. Ein Weib die da gereet gaat. Hiſp. *Muger preñada de peruaro.*] Plaut. in Amph. Et quam te gravidam, & quàm te pulchrè plenam aſpicio, gaudeo. Cic. pro Cluent. Quum mulier eſſet gravida, & iam appropinquare partus videretur. Alvus gravida. Ovid. 2. Amor. Eleg. 14: Si Venus Aeneam gravida temeraſſet in alvo, Cæſaribus tellus orba fumea fuit. Plaut. Amph. Ex concubitu gravidam fecit filio. Terent. Andr. Iampridem hæc eſſe è Pamphilo gravidam dixit: eſt inventum eſt falſum.

Grăvĭdĭtās, atis, f. c. Prægnatio, conceptio. [הרון *herion, συλλημψις κοιλιας, ἐγκυμοσυνη.* Gal. *Groſſeur, engroſſissement de femelle portee.* Ital. *Gravidezza, ingroſſamento di donna.* German. Schwangerheit. Hiſp. *Preñez.* Polon. Poczęcie płodu w żywocie. Vng. *Terhesség, hasasság.* Ang. *Greatneſſe with childe or wombe.*] Cicer. 1. de Natur. deor. Ipſe ſol, mundum circuiens ſua luce compleat, ab eoque luna illuminata gravidiates, & partus afferat, maturitatesque gignendi.

Grăvĭdo, das, act. p. propriè eſt mulierem gravidam reddo: quamvis etiam ad alia transferatur. [עבר *habhar, ἐγκυμονω ποιω.* Gall. *Engroſſer une femelle.* Ital. *Ingravidare.* German. Schwängern machen. Hiſpan. *Empreñar.* Polon. Brzemienną czynię, miłość płodzenia. Vng. Megterhesitem, terhesseek, terhesse czinalok. Ang. *To make great with childe or younge.*] Cicer. de Natur. deor. Quippe quæ gravidata feminibus omnia pariat, & fundat ex ſe. Cæcilius in Tyche, tranſtulit: Per anyſtem hic te luboneſtè gravidavit prebro: id eſt, oneravit.

Grăvĭs, e, omnis βαρυς & βαρυνων, gravis cordis.

Grăvĭdo, as, act. p. Gravidam facio. [Pol. *Brzemienną czynię, ſbrzęża.* Vng. *Megterhesitem, terhesitem.*] In epitome Sex. Aurelii Victoris in Adriano: Hujus uxor Sabina dum propè injuriis ſervibus afficitur, ad mortem voluntariam compulſa, quæ paulò jactabat, quum immane ingenium pertuliſſet, & elaborâſſe ne ex eo humani generis pernicies gravidaretur.

Gravĭlŏquĭus, Grawiter loquens. [βαρυλογος. Polon. Powagą mowiący. Vngar. Nehezen ſzóló.] Inde Gravĭloquentia, ἐμφασις.

Grăvĭtellĭus, Senior: [Pol. Potrzaſka. Vng. *Ereszkélyſze terhes ember.*] a gravitate dictus, ut Plautus in Epidicno: Sed quæ eſt hæc muliercula, & ille Gravitellius, qui venit? Quidam legunt tavatellius, à tavo colore.

Grĕgālis, Gregarius Gregatim, Vide GREX.

Grĕsĭus: Vide GRADIOR.

Grex gregis, m. 1. Differt ab armenta, teſte Varrone lib. 2. cap. 2. quòd grex minorum animalium ſit congregatio, ut ovium, porcorum, caprarum. [עדר *hedher* צאן, ὁιος, πρωβατον. Gall. *Troupeau de bêtes.* Ital. *Gregge, greggia.* Germ. Ein Heuffe oder Rott. Belg. Een hoop. Hiſpan. *Grey manada, rebano, como de ouejas o cabras.* Pol. *Stado.* Vn. *Nyay, ſereg.* Ar. *Aſſocd al beaſtes.*] Armentum, maiorum, ut camelorum, boum, equorum. Ovid. 4. Metamorph. Mille greges illi, totidemque armenta per herbas Pascebant. Virgil. 3. Georg. Hæc latis armenta: ſuperat pars altera curæ, Lanigeros agitare greges, hirtasque capellas. Inveniturtamen quando que grex de maioribus dici, ut de bobus, equabus, & ſimilibus: ſed tunc ferè habet adjunctum nomen adjectivum, aut genitivum determinantem, aut poſitus detorquentem ejus ſignificationem ad rem aliquam, pro qua, ſi ſolum poſitum eſſet, non ita aptè acciperetur. Virgil. Aeglog. 6: Aut aliquam in magno ſequitur grege. Vbi adjectivum magno, efficitur grex accipiatur pro armento. Sic Horat. quum vellet ſignificare bonam armenta, dixit: Greges mugientium. Item Cic. 3. Philip. Cædit greges armentorum, reliquique pecoris quodcunque nactus eſt. Idem 3. Verr. Præterea greges equarum ejus iſtum abigendos curaſſe. Ex his exemplis omnino dicendum videtur gregis appellationem generaliorem eſſe, quàm armenti. Hæc enim de majoribus tantum animalibus dicitur: illud autem, quoties ſolum ponitur, ſæpè de minoribus cum adjuncto autem, etiam de majoribus. ¶ Neque ſolùm pro quadrupedum congregatione, ſed etiam pro alia, atque adeò ipſa hominum multitudine accipitur. Horat. 1. Epiſt. 5: Ne ſi fortè suos repetitum venerit olim Grex avium plumas, moveat cornicula risum Furtivis nudata coloribus. Plaut. in Aulul. Sturam introduce, ſi vis, vel gregem venalium. Terent. in Eunuch. Vnum etiam hoc vos oro, ut me in gregem veſtrum recipiatis. Idem in Heaut. Ancillarum gregem Dat mihi ſecum. Sed hæ ſignificationes impropriæ ſunt, & tranſlaticiæ.

Grĕgo, as, act. p. A Grex deducitur, colligo, congrego. [ἀγειρω. Polon. Zgromadzam. Vng. Sereget gyiteek. Ang. To gather or aſſemble.] Ituntamen compoſita magis in uſu ſunt, ut Abgrego, Congrego, Digrego, quæ vide ſuis locis.

Grĕgārĭus, ria, rium. Quod eſt ex grege: [ἀγελαιος. Gal. *De troupeau, de la troupe.* Ital. *Di gregge.* German. Auf der Schaff Gemein oder Geſchicht. Hiſpan. *Coſa de manada.* Polon. Do ſtada przynależący. Vn. *Nyájbeli való.* An. *Of the flocke.*] ut, Gregarius hos, qui adhuc in grege paſcitur, nondum jugo domitus. Gregarius miles dicitur, non electus, ſed tumultuarie undecunque collectus. Cicer. pro Planc. Ut id etiam gregarii milites faciant inviti. Salluſt. Deinde multi memores Sullanæ victoriæ, quod ex gregariis multibus alios Senatores videbant, alios ſatis divites, ut regio victu atque cultu vitam agerent. Col. in Præfat. lib. 6. Gregariorum quæ paſtorum velut minutam profeſſionis ſuæ diſciplinam conſtantiſſimè repudiaſſe.

Grĕgālis, le. Quod ex eodem grege eſt. [ἀγελαιος. Gall. *Qui eſt de troupeau.* Ital. *Di una ſorte di gregge o di una ſorte razza.* Germ. Auf der ſchaaff art oder ſchaaff gehörig. Hiſpan. *Coſa rebannada y de un meſmo grey.* Polon. Stadowy. Vn. *Aegen nyerhel, tarſaſághoz való.* An. *Of the ſame flocke.*] Varr. lib. 2. de Re rust. Equi boni futuri ſigna ſunt, ſi cum gregalibus in pabulo conterminant currendo. ¶ Dicitur quoque de hominibus, & ponitur pro ſocio & ſodalibus, idque ferè in deteriorem partem. Cic. pro domo ſua: An ut crudelem tyrannum? quod vos Catilinæ gregales dicere ſolebatis idem pro Archia: Nec Clodius, nec quisquam de gregalibus ejus, aut conſiliariis.

Grĕgātim, adverbium. Per greges: id eſt, conjunctim, ſimul unà. [ἀγελαδον. Gal. *En troupeaux, en bandes.* Ital. *A gregge.* Germ. Schaarenweiſe / in gantzen Schaaren oder Heuffen. Hiſ. *De rebaños en rebaños, ò manadas.* Polon. Stadami, ſtadkie. Vn. *Nyáiankint, ſereginkent.* An. *By ſtorkes.*] Varro lib. 2. de Re rust. Merula quòd merat: id eſt,

ad est, soli volitet contrà ab eo graculi, quòd gregatim. Plin. l. 8. cap. 5: Elephanti gregatim incedentes ingrediuntur. ¶ Tràsfertur etiam ad homines, quemadmodum & nomen græc. à quo derivatur. Cic. 7. Verr. Vides cives Romanos gregatim conjectos in latomias, &c.

Grēmium, ij, n.t. [חֵיק *chéyk*, בֶּטֶן *bétten* &c. Gal. *Le giron*, Ital. *Grembo, seno*. German. Schoß. Hispan. *Regazo*. Pol. *Łono*. Vng. Köl. Ang. *The lappe, the flatt betwene the thighes.*] Est inter complexum femoralem, femoribus, in quo cōlectæ mulieres concipere solent: Differt autē à sinu, quòd in sinu est tantū pectoris brachiorumq; complexum; unde sinus vestis tantū pectoris brachiorumq; complexum; unde sinus vestis dicitur, quales erant tunicæ Romanorum. Unde quoq; cursum, quales erant tunicæ Romanorum. Unde quoq; cursum, & quòd brachiis maxime amplectendi, sinus vocamus. ¶ Et per translationem gremium terræ appellamus, cùm semen suscipit concepturum quæ retinet, quasi ventrem fœtum postea paritura. Quare quum lactantes matres, ad sinum admovēre nutrices, ad gremium accipi solere dicimus. Cic. de Clar. Orat. Filius in gremio matris educatus. Virg. 1. Aeneid. de Cupidine sub imagine pueri Ascanii: Hæret, & interdum gremio fovet inscia Dido. ¶ Quinetiam manes nutrices ve quum super fovet infra Dido. ¶ Quinetiam manes nutrices ve quum super genua collocant infantem, aut extremis vestibus repositum, & aduterum esq; sublatum gestant, in gremio magis, quàm in sinu tenere aut gestare dicuntur. Videm de eodem: & foliam gremio Dea tollit in altos Idalīæ lucos. ¶ Cicero, furculi gremio Dea tollit in altos Idalīæ lucos. ¶ Cicero, furculi arida & minuta. Vlpian. l. 55. De legat. & fideicom. lib. 30: Sed si vel arbustas non refragatur, & virgulas, & gremia, & sarmenta, & superimenta matertam continebuntur. Col. lib. 12. cap. 19. Multum in vasa defrutana deferemus, levique primùm igne exercitibus admodum ligulis, quæ Gremia rustici appellant. Hinc arbores Gremiales, quæ furculos illos suppeditant, & unde fasciculi componuntur. Vlp. l. 7: Soluto matr. puto arbores cædua furtim, vel gremiales, dici oportere in fructu cedere.

Grīphūs, phi, m.f. [חִידָה *chidhāh*, γρῖφος. Gal. *Une question un propos obscur, difficile à soudre*. Ital. *Questione, sentenza difficile da soldare*. Germ. Ein Rätzel, ein verborgne vnd vermutete Red / ein Gleichnuß. Hisp. *Question, sentencia dificil de declarar*. Pol. Łopka, *zagadka, gamka wstawa*. Vng. Mese. Angl. *An intricate question, a riddle.*] Recte, sagena. Item ænigma hoc est, sermo ita implicitus atque intricatus, ut facilè dissolvi non queat. Gel. lib. 1. cap. 22. Aliasque id genus griphos nemo unquam posse dicere, nisi se, dissolvere.

Groma, Genus machinulæ est, quo regiones agri cujusque cognosci possunt, quod genus Græci dicunt γνώμονα.] Pol. Rzpwiec. Vngar. *Földmérték.*] Apud Non. Groma scriptum est, in eadem significatione, de qua infrà. Hinc Gromaticus, a, um, quod ad Groma pertinet. Hygin. de simplici libro Gromatico, in quo cultra metendi & loca opportuna in bello capiendi ratiocinem tradidit.

Grūmus, i, masculinè vel fœminini gen. Ficus immatura, [ὄλυνθος, ὀλυνθὶς &c. Gall. *Verjus, ce qui est encore trop verd, & pas meur, ne pouvant à maturité.* Ital. *Fico che non si matura mai.* German. Ein ungetzeitigs Feygen. Hispan. *Higo agro, no madura.* Pol. Łopka, *gamka, gamka wstawa*. Vng. Mese. Angl. *An immature fig.*] Fict. sagena. Item ænigma hoc est, sermo ita implicitus atque intricatus, ut facilè dissolvi non queat. Gel. lib. 1. cap. 22 Aliasque id genus griphos nemo unquam posse dicere, nisi se, dissolvere.

Groma, Genus machinulæ est, quo regiones agri cujusque cognosci possunt, quod genus Græci dicunt γνώμονα.] Pol. Rzpwiec. Vngar. *Földmérték.*] Apud Non. Groma scriptum est, in eadem significatione, de qua infrà. Hinc Gromaticus, a, um, quod ad Groma pertinet. Hygin. de simplici libro Gromatico, in quo cultra metendi & loca opportuna in bello capiendi ratiocinem tradidit.

Grūs, is, masculinè vel fœminini gen. Ficus immatura, [ὄλυνθος, ὀλυνθὶς &c. Gall. *Verjus, ce qui est encore trop verd, & pas meur, ne pouvant à maturité.* Ital. *Fico che non si matura mai.* German. Ein ungetzeitigs Feygen. Hispan. *Higo agro, no madura.* Pol. Łopka, *gamka, gamka wstawa*. Vng. Mese. Angl. *An immature fig.*] Fict. sagena. Item ænigma hoc est, sermo ita implicitus atque intricatus, ut facilè dissolvi non queat. Gel. lib. 1. cap. 22 Aliasque id genus griphos nemo unquam posse dicere, nisi se, dissolvere.

Grūs, gruis, n.t. Gruum more fortium edo, & de gruibus foliis propriè dicitur. [γέρανος. Gall. *Grue, chantre comme la grue.* Ital. *Gru la voce di grua.* Germ. Ein Krantch / Krench / Krewch. Hisp. *Grua, cigüeña.* Pol. Żuraw. Vngar. *Darú.* Ang. *A crane.*] Pectibus nacte divisum, capite subter alam condito dormiunt, alterni pedibus insistentes. Volantes autem ordine quodam, vt lineam ducunt: quod Palamedem primùm deprehendisse ferunt. Vnde & Palamedis aves appellantur à Martiale: Verbis simul vtere fessis, nec litera tota maneat, Vnam perdideris Palamedis aves. Hoc vero Virgil. libro 1. Georg. Strymoniæ dant signa grues. Horat. 1. Serm. Decerpta ferentes Membra grues ipsi. Mira de gruibus habes apud Plin. lib. 10. cap. 23. & apud Cic. lib. 2. de Natura deor.

Grȳo, gryas, gryi, n.t. Gruum more fortium edo, & de gruibus foliis propriè dicitur. [γρύζω. Gall. *Grue, chanter comme la grue.* Ital. *Gru la voce di grua.* Germ. Ein Krantch / Krench / Krewch. Hisp. *Cantar la grulla.* Pol. *Krakanie iako żurawi.* Vngar. *Kerregek, darúmódra fejtek.* Ang. *To crie lyk a crane.*] q. Congruo, pro convenio. Terent. in Eun. Cum de hac communi, ne nos inter nos congruere sentiant id fit, concedere. ¶ Hinc etiam deducuntur, Congruus, a, um, & verbum Ingruo: quorum significationem, vide suis locis.

Gruma, Gerabiam apud Dioscor. lib. 3. cap. 130.

Grūmā, æ, Mensura quædam, qua decem viæ ad lineam dirigantur, ut est agmine ensorum & similium. [*Spiess.* German. Ein Gerwe zu fassen oder ins Rid stecken damit man die Stimme Weg abtheilet. Polon. *Miara kierunku legionów długi rzędu na sznurze.* Vngar. *Vr mérték sínlésnek.*] Apud Ennium lib. 17. referente Nonio, legitur grumam dirigere. ¶ Hinc si verbum compositum, Degrumo, de quo suprà. ¶ Grumæ item sunt loca media, in quæ directæ quatuor congregantur & conveniunt viæ. Nonius.

Grūmus, mi. Terræ co lectio minor tumulo, quem etiam diviculam vocamus. [גֹּל *gōl*, גַּלְגַּל *gálgal*, גִּבְעָה *gibhāh*. Gall. *Grumeau, petit monceau de sang.* Ital. *Mucchio, grumo, monticello.* Ger. Ein Hauffen. Hispan. *El cumulo ó montón de tierra.* Pol. *Kopiec.* Vng. Domb, *csomó földnek, gödör.* An. *An hillock, a molehill.*] Col. lib. 2. cap. 18. Grumos quos advertuntur, dissipabimus ita, ut nec ubi fermentum scaficeæ possit offendere. Grumus talis. Plin. lib. 33. cap. 1: Torretur & cum salis grumis, pondere tripli.

Grūmōsus, a, um. activum. [γεωδὴς. Gall. *Pays grumeux, pays montueux, ce mot grumeleux.* Ital. *Montuoso.* German. Ein hauffig Land. Hisp. *Regiones cerro, monte ó montaña de tierra.* Pol. *Grudka.* Vng. *Domboczkás, gödörgyengéc.* An. *A field full of hillocks, a field full of molehills.*] Plin. us lib. 19. cap. 6. Quidam ulpicum, & alium in plano terentur, cubicularia quæ grumosis imponi dictum has inter sepedes ternos.

Grūndivē n.q. Verres dicebant quod nos Grunnire. [χοιρίζω. Gal. *Grunder, grongner comme le pourceau.* Ital. *Far la voce del porco.* Ger. Grunzen oder wie man sonst in Schwein. Hisp. *Gruñir el puerco.* Polon. *Kryakam.* Vngar. *Nyekegnek.* An. *To grunt as swine do.*] Claud. lib. Annalium 15. ut dicat Nonius: Grundibat graviter pecus fullum. ¶ Hinc Grundules Lares dictos aiunt, quos Romulus constituit dicens in honorem scrophæ, quæ triginta peperisset porcos. Cassius Hemina: Sus parit porcos triginta, cujus rei fanum fecerunt Laribus grundulibus.

Grūnnio, is, nivi, & grunii, ītum, n.q. proprium est vocis porcorum. [χοιρίζω, οἰδέω. Pol. Kwikam. Vn. Nyögnek, röfögök.] Plin. lib. 32. cap. 2: Grunnire eum quum capiatur Juven. Satyr. 15: Et cum rostratis grunnire Lucrinus apros.

Grūnnītus, tus, m. n. [χοιρισμός. Gal. *Grongnement, grondement.* Ital. *Grugnimento.* Ger. Das grunzen oder Gunzel ton. Hisp. *Aquel gruñir.* Polon. *Kwik.* Vng. *Nyekegés.* An. *The grunting of swine.*] Cicer. 3. Tusculan. Nec grunnitum audio, quum mactantur sus.

Gryllus, li. m. f. [γρύλλος. Gal. *Vn grylle ou vermin.* Ital. *Grillo.* Ger. Ein Reibhun. Belg. Crom creket. Hisp. *Grillo animal conocido.* Pol. *Świerszcz.* Vng. *Tücsög.* An. *A kind of cricket.*] Genus est locustæ. Gundit cicadæ, lanuginosum corpus ubique pennarum operum: et agris: retrò ambulat, terram terebrat, & nocte stridet unde & nomen accepit. Plin. libro 29. cap. 6: Auribus prodest grylli cum fatu terra effossus, & illitus. Magnam autoritatem huic animali perhibet Nigidius, majorem Magi, quoniam retrò ambulet, terramque terebret, & stridat noctibus.

Gryphēs, m.t. [γρύψ, γρυπὸς. Gal. *Griffon.* Ital. *Grifo, grifone.* German. Greyffen. Hispan. *Grifon.* Polon. *Grzyf.* Vngar. *Gryfmadar.* Angl. *Gryffon or gryphe.*] Qui & gryphi, animalia pennata, & cuncta pedibus omni expansa icones: alis tantùm & facie aquilæ simulata, equis vehementer infesta. Virgil. Aeglog. 8. Jungentur jumenta gryphes equis. Plinius libro 10. capite 49. Pegasus equina capite volucres, & gryphas autores adjunctæ terrorem, fabulatas reor illos in Scythia, hos in Aethiopia. Idem libro 33. capite 4. Aurum invenitur in nostro orbe ut omittamus Indicum, atque à formicis, aut gryphibus apud Scythas erutum. Singularis nominativus est Grips, gryphis, vel gryphus, gryphi. Proferam jam delirus aliquot exempla. Posteriora ex limonium est apud Aristot. lib. 3. cap. 2. sed & juxta eos, qui sunt ad Septentrionem versus, producuntur Animalia, unius dimidio uno oculo in fronte medio insignes. Quibus adde bellum esse cum avibus acetabulo à tergo gryphis, ferunt volucri genere, quæ e vulgò traditur, cruentes conjectis autem, mira cupiditate & feris insultantibus, & Animalia rapientibus, &c.

Grȳpis, [γρυπὸς. Gal. *Qui a le nez courbe en manière d'vn bec.* Ital. *Colui che ha'l naso aquilino.* Ger. Der ein Habichs nasen hat. Hisp. *Nariz de aguila ó corvo ó aguileno.* Polon. *Ten który ma nos krzywy albo haczkowaty.* Vn. Horgas orrú. An. *One that has a hooked nose.*] Item qui naturā habet aduncum, formatus à gryphone, Dicitur qui naſum habet aduncum, formatus à gryphone.

rum similitudine, quos thoes γρύπας vocant. Fernntur enim gryphes rostrum habere in cuiusdam insulæ in mari aquilæ.

G aste V

GV. In notis antiquorum genus. G. V. gravis Valerius. G X. grex.

Gubernātor, dicitur custodia: & Guardian, custodes aut quibus castra & territoria custodienda traduntur, & Gubernatore, pro defendere, in ultus tendor. d. l. Gubernāculum, pars navis, pares sunt vocabula Longobardica. & ab origine, Vadacen, vexillum habens.

Gŭbĕrno, as, a, ātum, p. Propriè navim rego. [κυβερνάω. Gal. Gouverner. Ital. Reggere governare, amministrare. Germ. Die Schiffe regieren oder regiert. Hisp. Governar o regir. Pol. Sterować, sprzedz. Vng. Igazgatom. Angl. To governe, to guide.] Cicero 1. Offic. Ut frenatum esse quis eorum possit, qui gubernet. ¶ Per translationem accipitur pro moderor, procuro, administro. [מנהג nehēgh רעה rahah מדבר midbār בושלות hushlōth דעות rohvōth.] Cicero Catoni. Neque fortuna omnia gubernat, ac moderetur prudentia tua. Idem Att. lib. 8. Sed haec Deus aliquis gubernabit.

Gŭbernātŏr, ōris, m. i. Rector navis, qui clavum moderatur. [רב התחבלה rab hattachbulāh מנהג menahēgh רעה rohēh. κυβερνήτης. Gal. Gouverneur. Ital. Governatore governatore, governatori di nave. Ger. Ein Schiffmann, regierer, herrscher. Hisp. Governador o regidor. Pol. Sternik, sprzedca. Vng. Igazgato, kormanyos. An. Agitator navis, & gubernator.] Cicero de Senect. Gubernator clavum tenens sedet in puppi. Idem rudis in navi. Navis cui fortissimus gubernator utitur. Idem 7. Philip. Quamquam non ges consilio, quo vales plurimum, tamen & fortuna gubernatores in magnis tempestatibus à vectoribus admoneri solent. Gubernator equum. Quint. lib. 8. cap. 6. Translatio est, quum in rebus, animal, bus ve aliud pro alio ponitur: ut de agitatore, Gubernator magni contorti equum. 11. Custos & gubernator Reipublicæ, Idem 7. Verrina.

Gŭbernātrix, tr. [מנהגת menahēghēth רעה rahah. κυβερνῆτις. Gal. Gouvernante ou gouvernesse. Ital. Donna che governa. Ger. Ein Haushelterin, Regiererin. Hisp. La governadora o regidora. Pol. Panikiera sprzedzy. Vng. Igazgato asszony. Ang. A governesse, or governor's wife.] Cic. 1. de Orat. Eloquentia gubernatrix civitatum.

Gŭbernātus, us, m. Propriè de navis directione dicitur: quavis per translationem pro quavis administratione accipitur. [תחבולה tachbulāh מנהגת menahēghēth. Gal. Gouvernement. Ital. Governo, ammonizione governo. Germ. Herrschung, regierung, verwaltung. Hispan. Governamiento, regimiento, obra de governar, o regir. Polon. Kyrowanie, sprzedzenie. Vngar. Igazgatas, kormanyozas. Ang. A governing or ruling.] Cicero 4. de Fin. Et in ipsa gubernatione reprehendentia navis est everta. Idem 1. in Catil. Vix videtur humani consilii tantarum rerum gubernatio esse potuisse.

Gŭbernācŭlum, li, n. i. Clavus navis, id quo navis gubernatur, & regitur. [מנהגות menahēghōth. Gal. Le gouvernail d'un navire. Ital. Timone, Germ. Das Steur oder ruder in den Schiff. Hisp. Governalle de nave. Pol. Sobel nyzike. Vng. Kormany. Angl. The sterne of a ship or other vessel.] Cicer. de Invent. Hic ille naufragus ad gubernaculum accessit. ¶ Per translationem accipitur pro administratione. [תחבולות tachbulōth.] Cicero pro Domo sua. Quum Senatum è gubernaculis dejecisset, populum è navi eiumbasset, ipse archipirata cum rege prædonum impurissimo plenissimis velis navigares. Gubernacula Reipub. tua sane, apud eundem pro Sestio. Gubernacula vitæ, apud Plin. lib. 11. cap. 37. Legitur & gubernaculum per syncopen. Virg. l. 6. Aeneid. Nunquam gubernaculum multa vi forte revulsum.

Gustella, vel Rustella, vulgariter vocatur mures, quorum fœtus habet odorem muscum, habitant in pratis, & supervivit, aliquando in domibus.

Gŭlă, gulæ, f. p. [גיל gāl. Gal. Gueule, entrée par laquelle on mange et qui sert aussi à manger. Ital. Gola. Ger. Der Schlund oder die Kähle Speiseröhr, die Meerkrap. Hisp. La boca con que se engulle. Pol. Carla. Vngar. Torok. Ang. The gullet, where by meate and drinke passeth into the stomack.] Est tubula collo inferior, constans ex carne & nervo, per quam cibus & potus in ventriculum defluit. Græci λάρυγγα appellant. Plin. lib. 11. cap. 37. de epiglot. de lequens: Operta ejus gemina, duabus interpolita fistulis: anterior earum appellatur arteria, ad pulmonem ate; conpertinens. Hanc operit in epulando, ne fortuito ac voce illabentante, si potus, cibusve in aspernum deerraverit tramitem, torqueat. ¶ Altera exterior est, appellatur tamen gula, qua cibus atque potus devorantur. Tendit hæc ad stomachum, inde in ventrem. Hanc pervius operit, quam tantum tantum aut vox commeat, ne refluentio intempesti va alvi obstrepat. Ex carnilagine & carne arteria gula, carne & nervo constat. Hactenus Plin. ¶ Invenitur nonnunquam gula sumpta pro ave riore parte colli, quam jugulum vocamus. Plaut. in Mercat. Demisisti gladium in gulam jam cadam. Salust. in Catil. Laqueo gulam frangere. Cic. 6. Ver. Quem obtorta gula in carcere abripuit. Sed in hac significatione vox invenies in medicorum ac phyticorum scriptis. Ille enim gulam, ut jam diximus, accipiam pro fibula illa, cui cibus & potus in stomachum demittitur. ¶ Unde per translationem accipitur pro voracitate, & immodico edacitatis ciborum appetitu. Ἀκολασία. Cic. in Sallust. Postquam immensæ gulæ impudicissimi corporis quæstus sufficere non potuit. Juvenal. Quanta est gula quæ bellua ponti aprum, animal propter convivia natum? Plin. lib. 19. cap. 4. Hi vero illi glaciem potant, pernoctantium invalidiorem gulæ vertunt.

Gŭlōsus, Gulos. [μακροσφάρυγξ, μακρόφαρυγξ. Polon. Zarl skowie. Vngar. Torkos, zabalo. Angl. Gutlyng.] Apuleius in Apolog. Gulones omnes, qui impenso precio à piscatoribus mercantur.

Gŭlōsus, a, um. Qui est deditus gulæ, vorax, comedo. [Ἀκόλαστος, γαστρίμαργος. Gal. Gourmand, gueulard. Ital. Goloso, che gli piace mirar de l'apparato de buone buccate. Germ. Fräßig, ein fräßer. Hispan. Glotonia ó glotonia. Polon. Obzarty, zarlok. Vngar. Torkos, zabalo. Ang. Gluttonous.] Martial. lib. 8. Esse libido erat sævus, nimiumque gulosus. Idem libro 12. Non est Tuccadatis quod es gulosus: Et dici capis, & cupis videri.

Gŭlōsē, adverbium. Luxuriosè, immoderatè. [γαστρίμαργως, ἀδηφάγως. Gal. Gloutement, en gourmand. Ital. In golosi. Germ. Bei Fressig. Hisp. Golosamente. Pol. Obzarstwie. Vng. Torkosson, zabalvan. Ang. Gluttonously.] Colum. præfat. lib. 1. Contemptissimorum virorum officinas gulosis crudelesque cibos, & luxuriosæ fercula struendi. Degulo, degulas, & inguvies, vide suis locis.

Gullŏcæ, Nucum juglandium summa & viridantia putamina. Auctor Festus.

Gumia, æ, Antiqua vox idem significans quod gulosus. Lucil. libro 30. Ubi quid fiat lamia & prisca novodontes Quo veniunt illæ gumiæ vetulæ, improbæ, ineptæ. Idem compellans gumias ex ordine nostros. Festus in voce Inguvies, & Scaliger in Varronē.

Gummi, [γόμμι. Gal. Gomme. Ital. Gomma. Germ. Gummi. Hispan. Lagrimas. Pol. Gummi, żywica. Vng. Nadar, gyanta. Ang. Gumme of trees.] Indeclinabile, & Gummis gen. fœm. Est gutta viscosa ex arboribus quibusdam per corticem effluens. Plin. lib. 13. cap. 21. Gummi optimum esse ex Aegypto spina convenit. Col. lib. 12. cap. 50. Nostrorum temporum agricolæ in podia verunt, existimaverunt quæ satius esse novo dolia liquida gummi picere.

Gummātio, Est libatio quædam ex glutinoso lo arborum succo, quæ dolos fieri solebat: quemadmodum picatio expice. [γόμμωσις. Polon. Polowanie żywice. Vng. Evvenek gyantaval.] Col. lib. 12. cap. 50. Multi quum semel nova dolia vel certas crassa gummi vestire, ut ita perpetuam gummationem retinent sint. Et sanè quæ semel olcum retta combibit, alteram gummationem non recipit.

Gummōsus, a, um. adject. Gummata arbores dicuntur, quæ gummi producunt. [γομμώδης. Gal. Qui produit de la gomme. Ital. Che produce gomma. Ger. Baum der viel Gummi oder Hartz trufft. Hisp. Arbol que trae goma. Polon. Drzewo ktore gromadzi sie do gumie y żywice. Vng. Sokat ado gyanta fa. Ang. That maketh gumme.] Palladius in cerasis hoc est servandum, & in omnibus gummatis, ut tunc incidantur, quando vel non est, vel desinit gummi effluere.

Gummōsus, a, um. Quod multum gummi habet. [γομμώδης. Gal. Plein de gomme, gommeux. Ital. Pieno di gomme. Germ. Voll Gummi. Hispan. Lleno de goma, gomoso. Polon. Pełen żywice. Vngar. Sok ragados nagy gyantaju. Ang. Full of gumme.] Plin. lib. 12. cap. 9. Facilius hoc, & crassosius, amarius quæ at gummosum.

Gummōsus, a. Quod est ex gummi confectum. [γομμώδης. Gal. Fait de gomme. Ital. Fatto di gomma. Germ. Aus Gummi gemacht. Hisp. Cosa hecha de goma. Pol. Rzecz gummi albo żywicy. Vng. Magtol gyantabol valo. An. Made of gumme.] ut, Gummosum oleum, quod ex gummi elici solet, oleum in primis acre, teste Plin. lib. 15. cap. 6.

Gurdus, dim. i. Pro stolido, vox est Hispanica. [טוחי tōchi טוחי tōchi בער bāhar כסיל cheseel. Gal. Sot, gourd. Ital. Balordo. German. Narr, Thor, Dumpf. Hispan. Tonto o bovo. Polon. Szalony, wielki, Majow. Vngar. Bolond, ostoba, balgyokos. Ang. Foolish.] Quintil. lib. 1. cap. 1. Et gurdos, quos pro stolidis accipit vulgus, ex Hispania ductile originem audivi.

Gurgĕs, gitis, m. c. Propriè locus est in flumine profundus, in quo aqua vertitur: quamvis generaliter de omni aquarum congerie dicatur: & de ipso etiam mari. [גל gal חמת chemath. Gal. Vn gouffre d'eau, profondeur d'eau. Ital. Gorgo. Germ. Ein wasserlin Wasser. Hisp. Lugar profundo, mal agua ó mal lago.

avri lago. Polon. Gl'ebokość w morzach, kręg w morzu. Vn. bradny, wdrzyć. Ang. A gulf, a great pit and hole in the earth where the water resteth vp.] Martial. lib. 1. Raptat lumineo vomit de gurgite pisces. Plin. lib. 8. cap. 5. Amicos transfluvii mittunt prænuntios, ne ingrediantur ignoti: aiterante alterum ciebat gurgitis altitudo. Virgilius 1. Aeneidos: Apparent rari nantes in gurgite vasto. ¶ Ponitur translatè pro homine insatiabili, aut helluone, natus abdomini suo, non laudi atque gloriæ. Idem in Verrem: Immanissima vorago, aut gurges vitiorum, turpitudinumq; omnium. Idem de Aruspic. resp. Quem non quam Charybdim tot sanctos exhaurire gurgites posse, quantas ille Byzantiorum prædas exoravit?

Gurgulio, onis, five potius Curculio, A'rei anatomicis peritis vocatur carunculæ quædam in fine palati ad fauces dependentes, sine cornu illas, quam illo nomine columnas lamas appellabant. [γαργαρεών. Gal. Le gosier. Ita. Vgola. Germ. Die Gurgel. Hisp. El gargero. Polon. Gardyel. Vng. Nyelőcz. Ang. A piece flesh in the throat, under part of the roof of the mouth.] Varro lib. 2. de Re rust. cap. 4. videtur possitille pro colli parte anteriori, quam & guttur appellat. Horat. asperæ; mollium pilo, & pectilium in alburet appellat. Horat. asperæ; mollium pilo, & pectilium in albo, ac cervice & collo brevi, gurgulione longiore. ¶ Rursus gurgulio, vermis quidam, qui in horreis nascitur, frumentum exhauriendo excitus, cibi totus fit gurmis. [σκώλ, κος. Gal. Calandre. Ital. Vignola. German. Kornwurm. Kornmaden. Hisp. Gorgojo de trigo. Vng. Bogár. Ang. A worm.] Vegetius, Georgicorum populis quotannis tantum frumenti acervum Gurgulio, atque inopiam mensis totius ex eo nascitur. Rectius scripseris curculio per syncopen. Sic enim veteres scripsisse constat ex eundem consonantem. Sic enim veteres scripsisse constat ex argumento Plautinæ Comœdiæ ejusdem nominis, in quo primæ versuum literæ curculionis nomen exprimunt. Vide CVRCVLIO.

Gurgullium, lii, & diminutivum gurgullicum, genus habitationis angustum, à circulione vermiculo dictum. [מעון Gal. Logette, Tinette, cabinet de fiente. Ital. Stercorale, cacatoio. German. Ein klein Gemach, Heuslein, oder ein enge Gemächlein. Hisp. Cosa pobre ó baxa. Polon. Chałupka, Gdzie Bydlo Bydnuią. Vngar. Szegénység. Ang. A little narrow cabin, a cottage or lodge.] Cæsar 5. bell. Gall. Leporem & gallinam, & anserem gustare fas non putant. Cicero Gallum: Fugit in Tuscanum, gustare fas non putant. Cicero Gallum: Fugit in Tusculanum, quem quidem libenter ita fecisse fassum, ut ne a fundamentis quidem gustaret. Idem 2. de Nat. deor. Cupræ dictamnum gustarunt, quam quum gustaverint fugitivæ quibus confixæ sunt, excidunt. ¶ Et per translationem accipitur pro evitare attingere, experiri. Cic. pro M. Cælio: Equidem multos & vidi in hac civitate, & audivi, non modò qui primoribus labris gustassent genus hoc vitæ, & cœnemus (ut dicitur) cibaris attigissent, ¶ Hujus compositum fuit. Degustor: hoc est, Delibo, libo, labris admoveo, ἀπογεύομαι. Salust. in Catone. Inde quum post exercitationem omnes degustassent, sicut in sacris solemnibus fieri consuevit, apparuit consilium suum. ¶ Prægusto, antè gusto, προγεύομαι.

Gustātus, us, m. q. Gustus: hoc est, sensus ille quo sapores discernimus. [γεῦσις. Gal. Le goust. Ital. Gusto. German. Der Geschmack. Hisp. Sentido de gustar. Pol. Kosztowanie. Vng. Kostálás. Ang. A tasting, the sense of tasting.] Cic. 2. de Nat. deor. Gustatus, qui sentire eorum quibus vescimur, genera debet, natura in ea parte oris, qua ciculentis & poculentis iter natura patefecit.

Gustus, us, m. q. Vnus ex quinque sensibus exterioribus, quo saporum diversitatem discernimus. [טעם rehem. γεῦσις. Gal. Le goust. Ital. Gusto. German. Das nerschen ob ein ding suss oder bitter, oder dergleichen ist. Belg. Den smaeck. Hispan. Sentido de gustar. Polon. Smak, Zmisłowienie, kosztowánie, smak. Vng. Kostálás. Ang. The sense of tasting.] Plin. lib. 10. cap. 71. Reliqui vetum omnibus sensum gustus esse. Quint. lib. 6. cap. 3. Nec magis arte traditur, quo gustus aut odor. Verè laudis gustum non habere. Metaphoricè. Cic. 3. Philip. Vt quidam non bono aliquo & sensus saporem suavitatem cibi non sentiunt: sic libidinosi, avari, fastidiosi, vera laudis gustum non habent. ¶ De gustu cognoscere, ἐκ γεύσεως γινώσκειν: hoc est, minima experientia judicare.

Gustātōrium, rii, n. f. Crater sive labrum [inquit Perottus] in quod aqua è fonte profluit. [ἐκπωτήριον. Gal. Vaisseau pour laver

à gouster. Ital. Luogo à vaso da gustare. German. Ein art da man wasser zusuchet: ist der Brunstein gesessen. Hispan. Lugar ó vaso para gustar. Polon. Naczynie którem kosztuiemy. Vngar. Kostálandó hely. Ang. A vessel or place to taste.] Plin. in Epistolis. Gustatorium, gravioraque cunctatio margini apponitur.

Gutta, æ f. Minima pars aquæ, vel alterius materiæ liquidæ, quæ & stilla vocatur. [טפה dilpâ. נטף nâtaph. דלף dâlaph. דלפים dilpîm. σταγών, ὑγρὸς, σταλαγμός. Gal. Une goutte. Ital. Gocciola. Germ. Ein Tropff. Belg. Een druppel. Hispan. La gota de la cosa que corre. Polon. Kropla kroplica. Vngar. Csep. Ang. A droppe.] Plaut. in Casina: Domine & tu infelix es, si ego sum verus Vel guttam inde. Plin. lib. 31. cap. 2. Stillantes quoque guttæ in lapides ductæ cavant in antris Corycia. ¶ Quinò ex magno lacu paululum quiddam alicui decidit, guttam aspergi dicimus. Cic. pro Cluentio: Atque etiam ipse conditor totius negotii guttam aspersit huic Balbo. ¶ Negata quælibet, ἀπόφασις, pro minimo. ¶ Gutta vini non accurat aquæ. Cæpit tacita, ἀπόλαυσις ἐπιτηδεία. Quæ paululum boni mixta malitiæ admiscetur. Separant tamen Grammatici Guttam a Stilla, quòd gutta maneat: illa autem cadat. Com. Hono de diff. vocab.

Guttŭla, diminut. τὸ σταγόδιον, σταγονίσκος. Gal. Goutelette, petite goutte. Ital. Gocciolare. Ger. Ein Tröpffen. Hisp. Pequeña gota. Pol. Kropelka. Vng. Csepke. An. A little droppe.] Plautin Epid. Ah guttula pectus mihi arefecit, deus ut perfrixi. Idem alibi: Ve guttulam habuerit ex guttulo.

Gutātim, Per singulas guttas. [κατὰ σταγόνα. Gall. Goutte à goutte. Ital. A gocciola a gocciola. German. Tropffendig, ein tropffen nach dem andern. Hispan. Gotiendo gota à gota. Polon. Kropiąc. Vngar. Tsöppönkint, tsöppönként. Ang. By droppes.] Plaut. Curcul. Epidic. Ferrum intinctum, Quod guttatim conrubefit, quali in aquam ardentem indideris ferrum.

Gūttātus, ta, tum, [σταγονώδης, σταγονοειδὴς &c. Gal. Taché, marqué de taches. Ital. Pomellato, fatto di goccie. Germ. Getropffet, getropffet. Hispan. Gotado, manchado. Polon. Kroplisty, nakropiony. Vngar. Tsöppökös, tsöppözött. An. Spotted here and there and as it were dropped.] Quod colorem habet, maculis quibusdam in modum guttarum distinctum. Martial. libro 3. Si picta perdix, Numidicæque gutta avis.

Guttātus, tus, Formam participii habet, quasi à gutto, as, pro guttatim fillare. [דלף dâlaph. נטף nâtaph. נתך nâthach. Gall. Degoutant, qui degoutte. Ita. Che gocciola. Germ. Tropffend. Hisp. Que corre gota à gota. Pol. Kapiący. Vng. Tsöppök. An. Dropping, falling by droppes.] Plin. lib. 20. cap. 5. Hujus folia amoutis in ea, guttatus à stringunt.

Gūttŭr, uris, n. t. Pars colli anterior. [גרון gârôn. φάρυγξ. Gal. Le gosier. Ital. Gola, canna de la gola. Ger. Die Kel. Hispan. El gaznate, garguero. Pol. Gardło. Vng. Torok. An. [a throat.] Plin. libro 11. cap. 37. Guttur animantium, & subtus inter collum, aquarum, quæ potatu, plerumque vitio. Accipiuntur pro via eo, qui spiritus à gula hoc ad os transmittitur, quam in homine arteria appellatur. φάρυγξ στόμαχος. Cæs. 2. de Divin. Hariolorum modi tres: tumulo fundens è gutture cantus. Virgil. in Georg. Balatus pecudes, & aves guttura coves. Interiorem gutturem dixit Plaut. in Aulul. pro ano: Ni manus (inquit) obturat interiorem gutturem, nequid anima exeat dominus?

Gutturōsus, a, um, m. f. Ὁ ἔχων φάρυγγα μεγάλην, ἢ προεξοχὴν τοῦ φάρυγγος. Gall. Qui a grand gosier, gorrous. Ital. Che ha gozzo, di gran gozzo. Ger. Der grosse auffgeblasene Hals hat. Hisp. Cosa parecida à garguero. Polon. Zadmoślin w ktorym pospolicie kiwa. Vn. Gerlosák. An. That hath a great throte.] dicuntur quæ eum guttur tanquam spongia quædam intumescit: quod vitii genus βρογχοκήλη appellant, quam fuit certè inter eorum de aperam arteriam, aut etiam in alia colli parte tumor nascitur, qui modò habeat carnem, modò humorem mellis similem: sed interdum etiam in aqua ossa, pilos admista. Solent autem hoc vitio peculiariter obnoxii esse accolæ Alpium, qui aquam bibunt ex rivis relabentem. Vlp. de ædil. edictis: Si quas natura gutturosis fuit aut oculos eminentes habeat.

Gutturnium, rii, Vas ex quo aqua guttatim in manus datur ab eo qui id propter angustias gutturis fiunt. Festus. [χερνιβεῖον. Pol. Nalewka. Vn. Kenk. An. A laver or vessel.]

Guttus, i, m. Vas cui primus angusto collo, quo in sacrificiis utebantur. [ἐπιχύτη, κύπελλον, κύτελλος. Gal. Vn pot à col estroit à bouche en forme de entonnoir. Ital. Vaso da vino, ò da oglio. Ger. Ein Tropffgefäss, ein Butter. Hisp. Vaso que tiene angosta boca como de embudo. Pol. Nalewka. Vn. Kenk. An. A lauer or vessel of like fashion wherein is powred oyle in the sacrifice.] Plin. lib. 36. Cum is jam vicies sestertium præda ibi attigisset, præter guttum tagicum cum sacrificaret. ¶ Erat etiam guttus vasis genus, in quo oleum adservabatur. Gellius: Puerum jubet Taurus oleum in ollam indere, cui is puer genere Atticus festivissimus, ad mentum imberbi natus ætate, statis & gentis (inquit Varro) gutturnium

stantium ore tenens impudens ista rem, tanquam ineſſet oleū, affert, convertitque eum: & ut ſolitum eſt, circumegit per omnem partem cibi manum, nullum inde ibat olivum. Vtebātur etiam gutto in balneis, ad cōſervanda unguenta. Dictus & fertum guttus, teſte Varrā gutta, quòd propter colli angustiam humor inde guttatim efflueret.

Gūttālis, pen. corr. Dimin. [σταγονίδιον, ὑποχύδιον, &c. Gal. *Petite goutte d'huile.* Ital. *Vaſetto da olio.* Ger. *Ein Gutterlein / oder Oelflaſchlein in einen engen Halß.* Hiſp. *Vaſo pequeño para guardar poca agua.* Polon. *Naczynie małe z ſzyiącym ogłon, małe naczynka.* Vng. *Ikenkenike.* Angl. *An oyle cruet.*] Plaut. Vt guttulam hauriret ex gutturo.

Gyarthus, thi, maſc. ſecund. Lectus eſt in quo paralytici, mentecque ea, qui que vocantur dæmoniaci vinciri ſolent. [Pol. *Leyma kanapa ſplatane albo ſpetane popruſkie.* Vngar. *Iszyolyk ágya.*] Vnde proverbium γυάρθου ἐπιθυμεῖς, quando eſt, Gyarthum ſpiras, in ultima ſuffraque vociferatione. Paul. lib. 3. capite 14.

Gygarii apud Strabonem equi pumili, idem quod ymni.

Gymnās'ium, ii. [γυμνάσιον. Gall. *Exercice.* Ital. *Eſercitio.* Germ. *Exabung.* Hiſp. *Exercicio.* Pol. *Cwiczenie, ſtaſa.* Vn. *Gyakorlodás.* Ang. *Exercyſe.*] Stat. 4. Syl. ſic lubrica ponit Mehus Templa nitentia lubrica gymnasia Pollucis, idem 1. Ach. L. exercere protervas Gymnadas.

Gymnās'ium, ii. n. ſ. Locus in quo ſe exercitum. [γυμνάσιον. Gal. *Lieu d'exercice.* Ital. *Luogo da eſſercitarſi.* Ger. *Ein ort darinn man ſich exercirt oder übt.* Hiſ. *Lugar donde ſe exercitan.* Pol. *Miejſce do cwiczenia ſie albo ſtaſy.* Vn. *Hely, gyakorlodás hely.* An. *The place of exerciſe.*] Ἀπὸ τοῦ γυμνάζω, nitor eſt, ab exercendo. Vnde apud veteres, loca illa in quib. palæſtritæ nudi exercebātur, peculiari nomine Gymnāſia vocata ſunt. Plaut. in Amph. Nā omnes plateas præterii, gymnaſia, myropolia, apud emporium, atque in macello, pharetra, atque in foro. ¶ Verūm poſtea Gymnaſium pro ludo literario, & omni loco in quo fiat aliquod genus exercitationis, tum corporis, quam philoſophi gymnaſia tenuerint, & in his diſputaverint, quæ & ſcholæ & diatribæ vocitatæ ſunt. Cic. 1. de Orat. Clamabunt credo omnia gymnaſia, atque omnes philoſophorum ſcholæ, ſuā hanc eſſe omnia propria. Plin. in Epiſt. Gymnaſiis indulgent Græcul. Vnde apud Rhetores progymnaſmata, præexercitamenta dicuntur id eſt, exercitationes quædā in dicendo antequam ad veras actiones deſcendant.

Gymnāſtes, m. c. [γυμναστής. Gal. *Qui a la principale charge de faire l'exercice.* Ital. *Colui ha cura e carico del Gymnaſio e della ſcuola.* Ger. *Ein Gymnaſiarch / oder der über ein übung zu einem Meiſter geſetzet iſt.* Hiſpan. *Maeſtro del exercitar.* Polon. *Miſtrz cwiczenia gymnaſtyka do ſtaſy, miſtrz ſtaſki.* Vngar. *Iskola meſter.* Ang. *Ther hath the charge of the place of exercyſe.*] Præceptor exercitorum, Athletas vel pueros exercens, ἀπὸ τοῦ γυμνάζω, quod eſt exercere.

Gymnāſtĭca, æ. f. ſc. [γυμναστική. Polon. *Sztuka dla cwiczenia, cwiczenia.* Vng. *Iskola mesterség gyakorlásnak mesterſége.*] Ars ſeu doctrina, qui pueri exercentur, diſciplina exercitationis. Ariſtoteles præcipit lib. 8. Polit. Adoleſcentes gymnaſticæ & prædoribus vacare debere, utilia ſint exercitationes. Ermineresq; Plat. lib. 7. de Leg. gymnaſticæ nomine exercitationes omnes ad res bellicas continentes docet: eamque dividit in ſaltationem & luctationem.

Gymnāſticus, a, um. Quod pertinet ad exercitationem. [γυμναστικός. Gal. *Appartenant à exercice.* Ital. *Pertinente ad eſſercitio.* German. *Zu der turnerung gehört.* Hiſpan. *Pertenesciente al exercicio.* Pol. *Przyſłuſzny do cwiczenia.* Vn. *Gyakorlaſra való, eskolabeli való.* An. *That belongeth to exerciſe.*] Plaut. in Rud. Ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum pro exercitio gymnaſtico & palæſtrico.

Gymnaſticæ, ārum. f. Dictæ ſunt in quibus ſe nudi atque unctī exercebant palæſtritæ. [γυμναστικαὶ παλαῖσται. Pol. *Gie dla cwiczenia nalepſze.*] A Cyzico in Arcadia primùm in venti, ut autor eſt Plin. lib. 7. cap. 56. Gymnicos ludos Romæ editos fuiſſe à Nerone refert Sueton. in vita ejus, cap. 12.

Gymnāſiarchĭa, Gymnaſiorum præfectura. [Pol. *Starſtwo nad cwiczeniami.* Vn. *Eskola meſterség.*] Modeſtin. ſub titul. de excuſ. appellat.

Gymnāſiarchus, vel gymnaſiarcha. [γυμνασίαρχος. Pol. *Starſzy nad cwiczeniami.* Vn. *Eskola meſter.* An. *The head maiſter of a ſchoole exerciſe.*] Præſes gymnaſii hic eſt, loci in quo Athletæ nudi exercebantur. Cic. 6. Verr. Demolendum curavit Demetrius gymnaſiarchus, quòd is et loco præerat. ¶ Accipitur & pro ludi literarii præfecto. Nam ut dictum eſt ſupra in primitivo, gymnaſium generaliter dicitur quivis locus exercitio alicui deſtinatus.

Gynæcanthe, Vitis alba, Dioſcor. lib. 4. cap. 195.

Gynæcēum, cinpen. prod. ad. Locus ſecretior ædibus, ubi ſolæ matrones degebant. [γυναικεῖον. Gal. *Vn lieu reculé à part en la maiſon où les femmes ſont retirées, ou cachées.* Ital. *Luogo appartato in caſa dove ſtanno le donne.* Ger. *Ein Frauwgemach in den hat Frawen gepraet zu ſitzen.* Hiſ. *Cuarto ſeparado.* Pol. *Białegłowſkie komnaty.* Vngar. *Aszszonyzokbol való hazak, hol ezekkel lenni ſzokas.* Ang. *A chamber or place where women ly.*] Plaut. in Moſt. Date vos uxorem illo, quantum poteſ ad eam rem facere volentium gynæceum. Cicero 2. Philip. Syngrapha ſiffertii ferties, fœda eſt in gynæceo. Pro eodem etiam dicitur gynæconitis, γυναικωνῖτις. Materfamiliās apud Romanos primum locum tenet ædium, atque in celebriore ſtatur, quod multò aliter fit in Græcia. Nam neque in conſpectum adhibetur, niſi propinquorum nec ſolet, niſi in interiore parte ædium, quæ gynæconitis appellatur.

Gynæcĭārii, orum, inter viles artifices numerantur. Erant autē qui parvos curabāt, vel primiculos adhuc rudes cergebant, vel forte lanā nodis inſidentem, extrahebant: quo opus quod ā mulieribus ceriolen. Inde gynæcium dictum. Quādiu et fœminis mentio agebatur, à loco dicti Gynæcarii, ἀπὸ τοῦ γυναικεῖου id eſt, à fœmina. De hoc etiam plura apud Alciat. & Pyrrhum in l. lib. C. de Mathēg. & gynæc. lib. 11.

Gynæcomāſton, eſt ſuperfluus reſtuentis pinguedinis præter naturam, in mammillis ſubjectum utplurimum.

Gyphum, ph. n. [γύψος. Gall. *Plaſtre.* Ital. *Geſſo.* German. Gerſt. Belg. *Gemortet.* Hiſpan. *Yeſo.* Pol. *Gips, wapno.* Vng. *Gyanz, mész.* Angl. *Playſter, plaſter.*] Materia eſt calci ſimilis ex lapidibus exuſtis utplurimùm conficita, qua tecturia parietibus inducuntur, & ſigna arte plaſtica conficiuntur. Plin. li. 36. cap. 24. Cognata calcibus gypſum eſt. Iuvea, Satyr. 11. quamquam pleraq; omnia gypſo Chryſippi invenies. Flura ejus genera. Nam è lapide coquitur, ut in Syria, & Thuriis & etiam terra fabricatur, ut in Cypro & Perrhebiæ: ſtamma tellure, & Tymphaicum eſt.

Gypsātus, a, um, Gypſo illitus. [γυψωτός. Gal. *Plaſtré.* Ital. *Impaſtato, imbiancato.* German. *Gegypſet.* Hiſpan. *Coſa enyeſada, cubierta de yeſo.* Polon. *Potrzebny, gypſem obiedny.* Vngar. *Gyanuſ, mészes.* Ang. *Plaſtred, playſtred.*] Tibull. libro 3. Eleg. Nota loquar, regnum ſpe tenet, quem ſæpè coēgit Barbara gypſatos ferre catalta pedes. Colum. Quem dedemodice aſtruerunt, in vitā nova ſine pice operculo & gypſato, ſicco loco reponito. Ovid. 1. amor. Eleg. 8. Despice gypſati tumen inane pedis. Cicer. in Epiſt. ad Trebat. Hoccine tam ignotos mihi amici cum ignoverunt Medos mutrones opulentæ optimates, quibus illa manibus gypſatis perſuaſi, ne libi ille vitio vertereni: quòd abeſſet à patria. Vel gypſatas manus dixit Cic. pro manibus medicamentis & veneficiis infectis.

Gȳrus, m. n. ſ. Circumvolutio in orbem, ambitus, circuitus, circulus. [סוֹבִיב, מַעְגָּל, מַעְגָּלָה, γῦρος. Gal. *Vn tour ou tournoyement, & circonférence, rondeur.* Ital. *Giro, circuito.* Ger. *Ein ring / kreiß / umbkreiß.* Belg. *Een omganck ofte tuygenis.* Hiſpan. *Rueda ó derredor.* Polon. *Okrąg, okrąſenie.* Vngar. *Körös körül való, kerekség.* Ang. *A rounding about in manner of a circle.*] Cic. ad Att. lib. 2. Feneſtrarum anguſtias quod reprehendis, ſcito te exigua ſapientia reprehendere: nam quum ego hæc ædificarem, gyrus agebatur. Virgil. 5. Æn. Dixerat hæc, adituſq; dium horribus angues ab imis Septem ingens gyros, ſeptem immania volumina traxit. Ovid. 2. Amor. Eleg. 6. Vivit edax vultur, atque exest pectora Tityi per nova, per veteres ales versatur hiatus. Horat. 1. Epiſt. Eleg. 16. Vivit ad extremum ridetque movetque cubile. Idem 1. Epiſt. Eleg. 7. Vivit et extremum tempus ſpectatur & horas. Ovid. 2. Amor. Eleg. 6. Vivit edax vultur, curvique per ardua gyros Mi vius & pluvia præcellas autor aquæ. ¶ Ducere item compellere in gyrum, eſt anguibus quibuſdam limitibus coercere, & non ſine relatus evagari. Quæ translatio tracta eſt ab equis, qui quum frænō circum parere, non in liberum ducuntur campum, ſed in ſpatium aliquod anguſtius, ut ſæpiùs ſi flectendum, quod & ipſum gyrus appellatur. Cicer. 3. de Orat. Sed ſi his contenti eſſe, atque ea etiam quæ dicta volueris dicere, exigenti quidam oratori, immenſoq; campo in exiguum tanē gyrum compellis. Idem 2. Offic. Homines ſecundis rebus efferuntur, ſubique præſidentes, tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportet.

Gȳrus, adj. p. Gyrum ſaciens. [סָבִיב, סָבִיב, סָבִיב. Gall. *Tournoyant en rond, entortillé en rondeur.* Ital. *Girante, circondante.* German. *Ringsweiß umbtreibend / in einen kreiß umbwendend.* Hiſpan. *Haziendo derredor.* Polon. *Kręgi.* Vngar. *Körösztül kerengő, körösztül forgó.* An. *Turning about in manner of a circle.*] Vide regyro, pen. prod. quod eſt in gyrum reflecti, de quo ſuo loco.

Gȳrus, penult. prod. Adject. [סָבִיב, מְעֻגָּל, מְעֻגָּלָה. Gal. *Tourné en rond, exterité rondement.* Ital. *Circondato, tornito.* Germ. *Umbgetrieben / ringenweiß umbgetrehet.* Hiſ. *Redondo / torneado.* Pol. *Okrągły, okolony.* Vngar. *Körös körül forgatott, kerekitett.* An. *Turned about.*] Plin. lib. 5. cap. 10. Ad ostia ejus Macedoniæ clitanydis orbe gyrato lacuſtam. De Alexand. urbe Ægypti.

ELENEN-

H

ELEMENTVM hoc à Latinis dicitur aspiratio, siquæ ex utrq; aspiratione Græci, quam alteram sic scribunt, altera verò sic: ex quarum cõiunctione sit Latina aspiratio, figura talis H. nomen priscarum temporum me latet, nostra ætate profertur haec, ejus potestas nulla, nisi cubò sonum anget illius, seu vocalis, seu consonantis, cui adhæret. Ineptè meo judicio nos Itali professimus has duas dictiones mihi & nihil, quasi in his duabus vocibus locum obtineat ch. Si qui fuerit qui asseverent esse hanc nostri temporis pronunciationem eandem, qua olim loquebantur majores, omni ratione penitùs carere videntur, & veterum consensu, & candidorum seratis testimonio, cum cæteris, tùm vel maximè in hac elementa. Cicero previssima oratione id comprobat clarius explicari non potest, quam Catul. ex epigrammate: Chommoda dicebat si quãdo commoda vellet Dicere, & hinsidias Arrius insidias, O' modò mirum tempora, o' feicissimum illud dictum. Fanam calaratum depilorum unt compilies do callimi viri: sed alibi diffusiùs differemus.

H finalis in syllaba esse non potest, præterquam in Ah, & Vah, interjectionibus, quæ vel per apocopen dictæ sunt, quam cõplectæ sint Aha, & Vaha: vel quæ absolendi vocis tolerat prolat

moribus mutis rationem habere cogito. Habere rem de re certis cum amatore tabulis. Ter. Eun. Ego cum illo præcavi unoreum habeo hunc tuum hospitem. Act. Habere verum, vera dicere, & Hilarare, ἀληθεύειν. ¶ Habeo convenire, habeo pollicei, habeo audire, idem valet quod possum. Cic. Lentulo: Tantum habeo pollicendi. Idem in Catone: Neque eos solum convenire habeo quos vid., sed etiam quos audivi & legi. Idem in Orat. Audire habeo quid dicturus sit. Vide Valla lib. 5. ¶ Sus. q. deq. habere, vel Sus. deq. ferre, eodemque modo dicimus: efferre animo ferre, & non magni pendere, & prorsus idem quod Græci dicunt ἀδιαφορεῖν. Plautus in Amphit. Ea quæ sunt facta, infecta esse acclamitat. Quæ neque sunt facta, neque ego in me admisi arguit. Atque id me sic quasi deum esse habituram putat. ¶ Hujus verbi composita sunt Adhibeo, Coërceo, Exhibeo, Inhibeo, Præbeo, Perhabeo, Prohibeo, & Rehibeo, de quibus suis locis. ¶ Ægrè habere, idem quod ægrè ferre. ἀχθεσθαι. Liv. 9. ab Urb. Ita ægrè habuit, filium id pro parente autum. ¶ Sicut plerique mortalium habemur: hoc est, ut solet accidere rebus hominum. Sallust. in Catil. ¶ Habere delectum id est, deligere. Cic. 3. de Fin. Quum enim virtutis hoc proprium sit, earum rerum quæ secundum naturam sunt, habere delectum. ¶ Delectum militum habere, est cogere milites, & ex illis aptiores deligere. Cæs. 3. bell. Civil. Tota Italia delectus habentur, arma imperantur, &c. ¶ Habere in deliciis, vel in pratis causa habere, vehementer amare. Cic. 2. de Divin. Simio, quam rex Mithridates in deliciis habebat, & forcipes pilas, & cætera quæ curant ac tondent parata, disturbavit. ¶ Habere de clictum id est, relinquere: notum Gell. 4. cap. 10. Siquis arborem tum vinamque habuerit derelicti. Habere pro derelicto aliquid, est curâ ejus nullâ suscipere. Cic. ad Att. lib. 8. Id ego in eâ parte accepi hæc oppida, atq; ornamenta illa pro derelicto habere: nec sum miraculo, cum qui caput præ se rejecerit, reliquis membris non parcere. ¶ Habere despectum pro spernere, contemptui habere. Ter. in Eun. Antiquum eh! dii immortales meretricem Dedecorat, & illis cruribus quæ nos nostramq; adolescentiam Habent despectui. & cum nos semper omnibus cruciat modis, Nunc retorti gratiam Habere despectui. p. despectui. Plaut. in Menæch. Tu hoc postilum diem pedem intro non feres, ne frustra fis. Quando tu me bene mereutem tibi habes despectui. ¶ Habeo dictum, pro dixi. Plaut. Persa: Satis jam habeo dictum. Habeo dicere id est habeo quod dicam. Cic. 3. de Nat. deor. Hæc ferè dicere habui de Nat. deor. Idem de Part. Quid habeo igitur de cauta dicere? ¶ Habere dignitatem alicui hoc est, alicujus dignitatem plurimi facere. Plin. in Panegyr. ¶ Ita se habet. Cic. de Senect. Quod quidem, si ita se haberet, ut animi immortales essent, haud equidem cujusque animo maxime ad immortalem gloriam niterer. ¶ Habere præsi. Salust. in Catil. Prorsus neque dicere neque facere quicquam prudi habebat. ¶ Periculo habere, esse in periculo. Col. lib. 12. c. 2. sed periculum habet ne vitietur vinum, si male condita sit aqua. ¶ Partis habere, pro præferre. Cæsar 2. bell. Civil. Semper de Resp. communia privatis necessitudinibus habuisse partis. ¶ Necesse habere id est, necessitate cogi. Cæsar. ¶ Habeo in promptu: hoc est, prompta est mihi de hac re memoria. Cic. 4. Acad. Oportet igitur & ea, quæ non percipi citate responderi possint, in promptu habere. ¶ Sic habeto: id est, ita tibi persuadeto, vel pro compero teneto, Cic. ad Tironem: Sic habeto, mi Tiro, neminem esse qui me amet, quin idem te amet. ¶ Habere stativa: id est, in statione agere. Liv. 2. bel. Macced. Ibi stativa rex per aliquot dies habuit, huctuatus animo est. ¶ Habere suspectum. Liv. 4. bel. Pun. Quia & ipsum ut ambiguæ fidei vitium, suspectum jampridem habebant. ¶ Habere hostes suos, jubebatur uxor quæ à viro repudiabatur. Cicer. 6. Philipp. Nam suas sibi res habere jubet.

¶ Sic habendum est, hoc est, ita intelligendum. Cic. de Amicit. Sic habendum est, nullam rem in amicitia petiùs esse majorem, quàm adulationem, blanditias, assentationem.

Habĕsso, pro habeat, antiquè dictum. Cic. 2. de Leg. separatim nemo habessit deos, neve novos sed ne advenas, nisi publicè adscitos privatim colunto.

Habĭtātĭo, ōnis, habendi actio. [Pol. Mansie. Vng. Lakás.] Gellius lib. 2. cap. 4. Debitio enim gratiæ, non habitio cum pecunia confertur.

Habĭtātus, a, um. [חזק chazak, hyphil. Gal. En stand qu'on a en soi. Germ. Gehabt schaften. Hil. Tenido. Pol. Mienie. Vng. Amit meghir. Ang. Had, enjoyed, allowed.] Participium à passivo habeo, quod variat habet significationes, quemadmodum & verbum à quo descendit. Plin. lib. 16. cap. 34. Venit cum sit, nullum horum habitum est. ¶ Interdum idem est quod affectus. Terent. in Heaut. imò, ut patrem tuum vidi esse habitum, diu etiam durus dabit. ¶ Aliquando idem quod existimatus. Suetonius. Cæsar 3. bell. Gal. Hic summo in Arvernis natus loco & cognatæ habitus autoritatis. ¶ A participio nomen Habitus atque habitior comparativus: id est, obesior. Plautus in Epid. Corpulentior accede atque habitior ad eli, pinguior. Terent. in Eunucho: Siqua habitior paulò, pinguiorve esse ajunt, dedacure clunem.

Habĭtĭor, us, pinguissimus. Gell. lib. 4: Rotundi nimis frigosum & malè habitum, sed equitem ejus ubertatum & habitissimum viderunt.

Habĭtūdo, us, m. q. Qualitas, & forma est corporis, & cujusque rei. [אחזקה machzikáh. דמות mus. pat. semejanza. Gal. Convenance, port, air, disposition, qualité. Ital. Habito, qualità, forma. Germ. Gestalt, gestaltung, form, eine beschaffenheit. Belg. Een gedaente. Hisp. Habito, qualidad. Pol. Kształt, sprawa, etc. Vng. Alkotás, forma, állás. Ang. Colour, favour, gesture, disposition.] Plaut. Quales habitudines, Colubra! Vincæ non tic altos & lacertosos exigunt: nanus habitus fossuris magis aptus. Virgil. lib. 1. Georg. Arduus atque habitus quo locorum. ¶ Accipitur etiam pro cultu corporis, vestimique ornatu. Unde habitus femineus, habitus militaris dicitur. Plautus: Quis habitus ille etiam pallium? Plinius: Qui ad nos ingredi habitu venerat, & capillatior solito. ¶ Habitus ĕjus est, qui promptus & expeditus ad quæque agendi comparatus. A Philosophis dicitur: aliquis rei sive in animo, sive in corpore natura conceptam, sed satis corroboratam & plenam perfectionem esse. ¶ Habitum rem vocant medici constantem corporis constitutionem, & salutu difficilem, ex probâ improbâve simularum partium temperamento, insitamentalumque conformatione naturem. Unde bonum corporis habitum (εὐεξίαν Ermano) sanitatem appellant, omnium corporis particulis probè actiones suas obeuntibus. Rursus malum corporis habitum (κακεξίαν) appellant constitutionem corporis in morbus proclivem, valetudinemque infirmam ex simularum partium intemperie, vel improba instrumentalium provenientem congenitatione.

Habĭtūdo, dinis, f. t. Corporis habitus, corporis constitutio, quam vulgò vocant Complexionem. [Isra. Gal. Habitude, estat & disposition. Ital. Habitudine, complessione. German. Die eigenschafft und natur des leibs. Hilpan. Disposicion de cuerpo, habitudad. Polon. Przyrodzenie y kształt ciała. Vng. Alkotás, termet. Ang. The state, plight, or lykinz of the body.] Liuio 4. ad Becen. Nam ut corporis bonam habitudinem tumor imitatur: sæpè ita gravis oratio sæpè imperitis videtur ea quæ turget & inflata est. Terent. in Eunuch. Qui color, nitor, vellitas? quæ habitudo est corporis?

Habĭlis, le, om. t. Quod est aptum, conveniens, accommodatum. [מתאים mathéim. מכון machon. Gal. Habile, convenable, accommodé. Ital. Commodo, sano, proprio, et bene conveniente. Germ. Gelegen, bequem, geschickt. Hisp. Habil, acto, conveniente, conveniente. Pol. Sposobny. Vng. Alkalmatos, illendő hoz, illendő. Ang. Fit, handsome, able.] Virg. 6. Æneid. Nanque humeris de more habilem suspendere arcum Venatrix. Mart. lib. 13. Non habilis cyathis, & inutilis urna Lyæo. Cic. 1. de Orat. Si mihi calceos Sicyonios attulisset, non uterer, quamvis essent habiles, & apti ad pedem: quia non essent viriles. ¶ Hujus contraria sunt: Inhabilis, ineptus, indecens, quasi parum habilis: hoc est, minùs aptus ἀπρεπῶς.

Habĭlĭter, pro cor. Adverb. aptè, commodè. [Germ. Gelegen, bequem, schicklich. Gal. Habilement, proprement, commodement. Ital. Commodamente. German. Gelandsamlich, füglichen, geschicklich. Hisp. Habilmente, acomodamente. Polon. Sposobnie, należnie. Vngar. Alkalmasson, illendőképpen. Ang. Fitly, handsomly.] Paul. in l. 31. ff. de Aur. & arg. leg. Si ut habilius gemmæ gem possint, inclusæ aurove fuerint.

Hăbĭlĭtas, ātis. Convenientia aptitudo. [התאמה mathéimáh. מכון mus. pat. semejanza. Gal. Habilité, propreté, grace, convenance. Ital. Habilità, proprietà, commodità. German. Bequemmung, geschicklichkeit. Hilpan. Habilidad, commodidad. Polon. Sposobność. Vng. Alkalmatosság, illendőség. Ang. Fitness, handsomness.] Cicer. de Legib. 3: Omitto opportunitates, habilitatesque & aptitudines corporis, moderationem vocis, orationis vim, &c.

Habĭto, as, per. com. n. p. frequentativū est ab Habeo. [ישב iesháb. Gall. Habiter, demeurer, estre quelque temps en un lieu. Ital. Habitare, dimorare. Germ. Zuwhat wohnen. Hilpan. Morar. Pol. Mieszkam. Vng. Lakom. Ang. To dwell or tarie in a place, to inhabite.] Aliquando, ut verbum Habeo, adjungitur accusativo. Virg. Eclog. 2: Arcuve humiles habitare calles. Terent. in Andr. in hac habitasse platea dictum est. Cleandrum. Hujus passivum in tertia persona pro tutis. Virg. lib. 3: Hesperiæ, quam Græa colunt habitantur arenia Graiis. ¶ Inter habitare autem & commorari hoc interest, quòd hoc sit ad exiguum tempus: illud verò ad longius temporis spatium: quamquam hanc differentiam sæpè confundimus. ¶ Habitare etiam antiqui dixerunt pro sequi vel passim habere. Varro 3. de Re rust. Nonius: Hoc modo antiquos secundis rebus comas habitasse.

habitasse. ¶ Tecum habita, proverbio speciem habet pro Domi habitare habita, & tuo te penitus includere. Persius Satyr. 4. Tecum habita, & noris quam sit tibi curta supellex. Horat. Ep. 1. Tecum habita, ut noris quam sit tibi curta supellex. Hoc est, domi tuæ vita, ut

simul atque in lucem inciderunt, quum alterum pedem conantur educere, altero adhuc immorantur. Aptissimè autē competit in eos qui vestibus fastum. Nam & mutant quidem eredi torem, sed tamen alieno se non liberant. ¶ Accipitur etiam hæsitare pro dubitare, & sese explicare non posse. [פקפק pakpak Gall. Hesiter, douter. Ital. Dubitare. Ger. Zweiffeln, etwas gwiss setzen. Hispan. Dudar. Pol. Wątpić, powątpiwać. Vng. Kétkedém. Angl. To doubte & staggering speaking.] Cicero ad Fin. hab. Aperiendum est igitur quid si voluptatibus animum explevisset, non tam hæsitaret. Item 2. de Orat. Catonem hæsitantem in majorum institutis, rudem in jure civili. Idem 4. Acad. Dubitant, hæsitant. Idem in Catil. Quum hæsitaret, quo confugeret, quæsivi quid dubitaret proficisci eō, quō jam omnes parabat. Hesitare lingua, est titubare. Idem 2. de Orat. Idem linguā balbutiens, & vocē abnuens. Hæsitantia verba, apud eundem pro Domo sua.

Hæsitātio, onis, f. t. Dubitatio, cunctatio, & perplexitas. [אפקפוק Gall. Arrest, doubte, demeurer. Ital. Dubitazione, dubbio. Ger. Zweiffel. Hispan. Duda. Pol. Wątpienie. Vngar. Kétkedés. Angl. Doubt, a doubting.] Cic. Appio Pulchro: Sollicitudinem hæsitationemque nostram. ¶ Accipitur & pro titubatione, & linguæ hæsitantia, apud eundem. Idem ab eodem Orat. Qui omnem quæ dubitatione sententiæ hæsitatio, tarditasq; verborum.

Hæsitātor, oris, m. t. Cūctator, & dubitator. [מתמהמה mithmahmeh. Gall. Qui doute ou s'arreste, craintif. Ital. Dubitatore, dimoratore. Germ. Ein Zweiffler / der in einer Sach nicht thun oder reden will. Hispan. El que mucho duda. Pol. Wątpiciel. Vng. Kétkedő. Angl. That doubteth.] Plin. in Epistol. Sum ipse in eligendo hæsitator, tu tamen eam quoque cunctationem, tarditatem que vicisti.

Hæsitātiuncŭla, f. p. Hæsitatio, titubatio, balbuties, & difficultas explicandi quod tentas. [מתמהמה Gall. Doute, arrest qu'on ne peut passer. Ital. Alquanto dubitazione. Germ. Ein zweiffelhafftigkeit / stotterung. Hispan. Obra de duda. Pol. Zacząte niemowie. Vngar. Kétkedés. Angl. A doubting, staggering in speaking.] Cic. 3. Philipp. Qui propter hæsitantiam linguæ, ituperemque cordis, conpromen ex contumelia traxerit.

Hæres, ēdis, com. t. Qui defuncto succedit in jus universum quod habebat ab hærendo, quòd qui hæres est, hæret hoc est, proximus est illi cujus est hæres. [יורש yarash, מקבל mekabel & Gal. Heritier, successeur, heir. Ital. Herede, successore. Germ. Ein Erb. Belg. Een erfgenaem. Hispan. Heredero. Pol. Dziedzic. Vng. Örökös. Ang. An heire.] Quidam hoc nomen ab heres derivant, & per simplex exeribendum putant, quòd dominus fiat bonorū quæ ad eum perveniunt. Hæres enim apud veteres (auctore Festo) dominus dicebatur. Id quod Justinianus comprobat in ut cit hæres quasi, & differ. Pro herede, usque, gerere est, pro domino gerere. Veteres enim hæredes dominos appellabant. Exemplum extat apud Plautum in Menachmis, ubi Menachmum peregrinum de palla fo quærere facit: prandi, potavi, absthali hanc, cujus heres nunquam erit posthac dominus. Horat. lib. 2 Serm. Sat. 3. ut hæres lustrem circumq; locatos, vel clayes, ignes, ovansq; Currerct. Ovid. 6. Metamorph. & avitis nomen habes Lares Tantalus. Cic. pro Quintio: Hæredem testamento reliquit hunc P. Quinctium. Idem pro Cluentio: Avium tuam Dianam, tuum esse hæres. ¶ Secundus hæres dicitur qui hæredi substituitur, ut inquit Boëtius in Commento in Top. Ciceronis. ea lege, ut si prior hæreditatem non adeat, devolvatur ad secundum. Cicero pro Cluentio: Memoria teneo, Milesiam quandam mulierem, quum ellem in Asia, quod ab hærede fuit secundis accepta pecunia partum sibi ipsa medicamentis abegisset, reverso ea esse damnatam. Idem 1. de Invent. Qui patris pupilli hæredes secundi sunt. ¶ Hæredes arboris, pro surculis & ramis Plin. lib. 16. cap. 37. Cæsaque densis iterum grandescit hæredibus ornus. ¶ Hanc compositi, Cohæres & Fcohæres, de quibus supra.

Hæreditās, tis, f. t. Successio est in universum jus quod defunctus habebat tempore mortis. [ירשה yerushah מורש morash. Gall. Heritage, bien, succession, marchandise heritable. Ital. Heredità, successione. Germ. Ein Erbschafft. Belg. Een Erfgut. Hisp. Heredad ó heredamia. Pol. Dziedzictwo. Vngar. Örökség. Angl. An heritage, a possession to inherit or to be given.] Et apud antiquos dividebatur in duodecim uncias, quæ assis nomine continentur. Plaut. Truc. Verùm nunc si qua mihi obtigerit hæreditas magna atq; luculenta. Cicer. 1. Offic. Optimā autem hæreditas à patribus traditur liberis omniq; posteritati præstare non, gloria virtutis, rerumq; gestarum.

Hæreditārium, hæredii, n. s. Patrium prædium, quod nobis hæreditate venit. [ירשה yerushah מורש morash. gageia, xwgiov. Gall. Un heritage. Ital. Heredità. Ger. Ein Erbgut. Hisp. La heredad ó possession de erencia. Pol. Dobra dziedzicznego. Vng. Örökség, örökösödött vala maior. Ang. An inne of ground fallen by heritage.] Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 10. Quantum attinet ad antiquos nostros, ante bellum Punicum pendebant bina jugera, quæ à Romulo primū divisa ferebantur vitirim: quæ quod heredem sequerentur, hæreditates appellatum. Plin. libr. 19. cap. 4. In duodecim tabulis legum nostrarum nusquam nominatur villa, semper in significatione ea bonorum in nomi verò hæredium.

Hæreditōlum, i, n. d. cum accentu in antep. significat parvū hæred ium hoc est, parvum prædium, quod nobis hæreditate venit. [κτημάτιον, χωρίον κληρονομικόν. Gall. Un petit heritage. Ital. Piccola heredità. Ger. Ein Erbgütle. Hisp. Pequeña heredad. Polon. Dziedzictwo. Vng. örökség vagy örökösödött maiorsek e. Angl. A little piece of inheritage.] Col. in Præf. lib. 1. Ex qua Cincinnatus obfecti Consulis & exercitus liberator, ab aratro vocatus ad Dictaturam venerit, rursus fascibus depositis, quos festinantius victor reddiderat quàm sumpserat imperator, ad eosdem juvencos, & quatuor jugerū avitum hæredolum rediens. Quo in loco hæredolum avitum vocat parvum prædium à majoribus relictum, & veluti per manus traditum.

Hæreditātus, ta, tum, part. com. p. Qui blandimentis, muneribus, & aliis hujusmodi artibus captat gratiam senum & viduarum, ut ab illis hæres instituatur. [κληρονομούμενος, κληρούμενος. Polon. Dziedziczony. Vngar. örökség szólgaia.]

Hæreditārius, a, um. Quod ad hæreditatem pertinet. [κληρονομικός, κληρονομικὸν κτῆμα. Gall. Venant par succession, ou heritage. Ital. Pertinente à successione. Germ. Erblich, das zu der Erbschafft gehört. Hisp. Pertenesciente à la herencia. Pol. Dziedziczny. Vng. örökségre tartozó. Ang. That cometh by heritage.] Cic. & Ver. Samothē cæteris Chalcidonis hereditarium ornamentis ponunt. Hinc bona hæreditaria, & Successio hæreditaria. Morbos etiā hereditarios vocamus, qui parentū vitio nobis obtingunt. Vide hæreditas.

Hærĕsis, is, pen. corr. f. t. [αἵρεσις. Gal. Opinion, confirmée, secte en bonne ou en mal, secte, heresie. Ital. Opinione ferma in bene, o in male, setta. Ger. Ein Meynung / so sich oder die jhrigen einer sache vestiglich bestetiget, steiff auf etwas helt. Eine Secte. Hispan. Opinion confirmada en bueno ó en mala parte, secta, heregia. Polon. Mocnemu zakon ścisła zachowuiący, ścisła nauka bodąca. Vng. Secte. Ang. Heresie, a secte.] Græca dictio est, qua optio, vel electio, & secta significatur ab αἱρέω, quod significat eligo, volo, experio. Vnde sumitur pro opinione tenaci & confirmata de aliquo dogmate, & sententia, in qua perfidiosus, electa. Cicero in Paradoxis: Cato autem perfectus (meo sententia) Stoicus, & ea sentit, quæ non tam probantur in vulgus, & in ea est hæresi, quæ nullum requirat florem orationis, neque ornatæ argumentō, sed minutis interrogatiunculis, & quasi punctis quod proposuit efficit. ¶ Hinc Diæresis, διαίρεσις, divisio: Aphæresis, ἀφαίρεσις, ablatio. Synæresis, συναίρεσις, conjunctio.

Hærĕsiarcha, Hæreticorum princeps. [Polon. Wodz fałszywy. Vngar. Eretnek fő, hadnagya.]

Hærĕticus, propriè dicitur qui est alicujus opinionis, vel sectæ. Vide à Theologis hæretici dicuntur, qui sectam aliquam diversam à vera religione aut instituunt, aut sectantur.

Hærĭfico, hærĭfĭcas, Vide HÆRETICO.

Hăgiographă, כתובים kethubim ἁγιόγραφα. Pol. Święte pisma wchodzące. Vngar. Szent irás.] A Græcis dicuntur scripturæ, orthodoxorum omnium consensu in Sacræ scripturæ canonem receptæ. Quomodo autem differāt ab Apocryphis, vide in Decreto, distinct. 15. cap. Sancta Romana Ecclesia.

Hegumĕnus. Vide ABBAS.

Hălŏbarbītes, ἁλοβάρβιτες. Polon. Zydek.] Latrunculi præfectus fuisse dicitur. Erat autem is præfectus bonus apud Aegyptios, teste Josepho Antiq. lib. 12. cap. 4.

Halcyon, halcyonis, [ἀλκυών. Germ. Ein Meervogel / Seevogel. Polon. Halcyon ptak na morzu siedzący. Vng. Halcyon madar.] Avis est marina, hyberno tempore in mari ova patiens, pullosq; hios educens, quo tempore summa est in mari tranquillitas, quā Alcedonia Plautus appellavit. Fabulantur poetæ, Halcyonem Aeoli filiam, & Ceycis uxorē in hanc avem mutatam fuisse. Aeolum q; hoc illi suæ potentati tribuere, ut quandiu illa pullis procreandis vacet, tandiu summa in mari sit tranquillitas. Servius Ceycen Luciferi filium fuisse tradit, & Halcyone marinæ quia quum prohibitus, non adhibuisse fidem Apollinem de statu regni, naufragio perit. Cujus cùm corpus ad uxorem delatum fuisset, ea se præcipitavit in pelagus. Postea miseratione Tethyos & Luciferi, conversi sunt ambo in aves marinas quæ halcyones vocantur. Illud sciendum est, quū de muliere dicimus, Hæc Halcyone in recto efferri, quum de avibus, hic & hæc halcyon, hi & hæ halcyones. Hæ autem aves nidos faciunt in mari media hyeme: quibus diebus tanta est tranquillitas, ut nihil penitus in mari possit moveri. Inde etiam dies ipsi, Halcyonia nominantur. Hæc Servius. Dicq; autem sunt halcyones, παρὰ τὸ ἅλς καὶ κύειν, quòd in mari ova pariant. Quā fit, ut prima vocalis, si originem spectemus, aspirāda videatur. Eustathius tamen contra etymologiam tenuī spiritu notandam præcipit, adjecto enim generali canone, quo negat vocabulum illum esse aspirandum, quod initium sumat ab α, subjiciente κ.

Hălĕc

Hălēc, ecis, vel ut alii ferūnt halex, fœm. gen. piscis sola aquâ victitans, quem Aristoteles ἀκρόδρυα appellat. Is Theodori verſionem credimus. ℞ Et recta halec, five halex, iſquamimus genus, quod expiſcium intellectis cōbiberet. Mart. lib. 11: Cui portat gaudens ancilla paropſide tubrā Halecē, tel quā prodidit illa voret. Plin. lib. 31. cap. 8: Halec imperfecta, necdū coloris. Legitur & in neutro genere. Horat. 2. Serm. Sat. 4: ego ſui è primis & halec. Primus & inventi piper albū. Plaut. in Aulul. Quæ mihi ſecera cruda ponunt, halec duunt. Vbi tamen recto carmina ſecerat legendum eſſe halecem, alioqui verſa deceret ſyllaba.

Hălēcŭlă, diminut. [Vng. Hedegynke. Ang. A pickled herring.] Colum. lib. 8. cap. 17: Itaque præbeti conveniet aceſcentes halecŭlas, & tabidas exſiccabo ſidem.

Hălex, achos, ſpuma ſalis apud Dioſc. lib. 5. cap. 118.

Hălias, adis. [ἁλιάς. Vngar. Halász, ſzeuke.] Genus ſcaphæ, vel parvæ navicula, ut ex Appiano docet Boyſius.

Hălĭcēŭs, i, pen. corr. S. [ἁλιεύς. Pol. rybak. Vngar. Halász. Ang. A fyſherman.] Genus cibi, quod ſic a nomine dicitur, ab aliis accipiter, ab aliis mitus. Ovid. Metam. lib. 8: Et modò ſactus erat tulvus halizetus alis. Plin. libr. 10. cap. 3: Halizetus tabricam implumes etiam unum pullos ſuos petentibus, ſi unde vegetiores adverſos intueri Solis radios, & ſe connivere nem, hunc etiam remoti antea avertit, præcipitat è nido, velut adulterinum & degenerem illum, cujus acies ſirma contrā ſtetcrit, educat. Halizeti ſolum genus non habeat, ſed ex diverſo aquilarum cortu naſcuntur.

Hălĭcē, Vide ALICA.

Hălĭco, axi, citum dō, idem.

Hălĭcacăbus, [ἀλικάκαβος. Ger. Judenkirſſen, Judenbeerlein. Pol. Wiesnówka. Vng. Pogmonya.] Alterum ſolani genus ſcanſum in ſolliculis rotundis hæret, ad ſpecimen veſicarum, oraculum, ruhens, & leve. Latini veſicariam vocant, teſte Plin. lib. 22. cap. 23. Officinæ Mauritanos ſequutæ, vocant Alquequenge.

Hălĭcăcăbŭs, herba, aliis dorion, aliis ſycbnis, & erythros, nervis quam Xenocrates ſcribit omnibus morbis corporis lenitorem eſſe.

Hălĭcăcĭtrum, ſi, n. & Col. lib. 2. cap. 6: Semen tritici meſſe, quod dicitur halicacitrum, tonſi pondere & bonitate eſt præcipuum. De farre dulcis loquitur.

Hălĭcĕtŭm, n. ſ. [ἁλιέτευμα. Ger. Bücher, ſo vō der Natur & Eigenſchafft der Fiſch. Pol. Księgi o rybach. Vng. Halakról irattatot könyvek.] Dicitur volumina, in quis tractat de piſcibus. Plin. lib. 32. cap. 1: Mihi videntur mira, & quæ Ovidius prodidit de piſcium ingenio, in eo volumine quod halieuticon inſcribitur. Tuccius & alii qui halieutica ſcripſerunt: ut Olympius Nemeſianus, quem Vopiſcus tradit ſcripſiſſe cynegetica & Halieutica: & Oppianus qui opus de piſcibus Antonino dicavit. Scripſit & Ajacius, ſed halieuticon appellavit.

Hălĭmus, ὀξυάκανθος, Frutex ſepimento vallando idoneus, ſimilis chamæ, ſine ſpinis, foliis oleæ, ſed latioribus. Naſcitur in ſepibus & montibus, floret, ſalſa ſuit, ſalsuginēq; refert. Vnde & nomen videtur accepiſſe. Alii ſine aſpiratione ſcribunt, tedec, Alimum à ſame pellendo, quod famē arceat. Tradit enim Solinus ſuſtice hunc in Creta alci, mirabili effectu, quod eo admorſo, ſames aliquādiu nulla ſentiat. Vide Dioſc. lib. 1. Theophr. 2. cap. 5.

Hălĭmon, ſic vocant olivum amygdalum, Græcē ἀμύγδαλον.

Hălĭphœnus, lege QVERCVS.

Hălĭphlœŏs, [ἁλίφλοιος. Vngar. Kéreg' más termō fákról.] Græcis arbor eſt, glandiferarum omnium decerrima, quæ à noſtris ſelſtorer appellari poteſt, cui glans tam amara, ut eam pecter ſues, nullam animal attingat.

Hălĭpnĕŭmōn, ἁλιπνεύμων, Marinus pulmo, genus piſcis, apud Plin. lib. 32. cap. 11.

Hălĭto, Hălĭtus, Vide Halo, halas.

Hălĭtuōſa, vocātur quæcūq; per cutē ſotāve fluere ſunt apta.

Hălĭtŭcĭnor, āris, Vide Allucinor.

Hălĭx, icis, vel Hallus, i, Pollex, ex eo dictus, quòd ſuper proximum digitum ſaltat. [הַלָּה hallah. ἁλλόμενος. Gall. Le pouce. Ital. Il dito groſſo. German. Der Daumen an der Hand: oder der Zeh an dem Fuß. Belg. Den duym an den voeten oder handen. Hiſp. Dedo pulgar. Pol. Wielki palec. Vngar. Hüvelyk, nagy ujj. Ang. The great finger or thumbe.] Nam conſtricta manu ſolus proximum digitum ſcandit. Vnde quidam à Græco ἅλλομαι trahunt, quod Latinè ſaltare, ſeu ſaltare ſignificat.

Hălmădēs, ἁλμάδες. Gall. Olives confites en ſaumure. Ital. Olive di ſalamoia. Germ. Eyngemachte Oliven, oder Lorbeergen. Hiſp. Olivas deſalmuera. Pol. Oliwki zaprawione. Vngar. Sozott olay mag. Ang. Olyues conſerued in a ſtrong pickle. Ieſte Kuallio: Oliues dicuntur, quæ condiuntur muria. Nam ἅλμη, muriam vel ſalſugiaem ſignificat.

Hălmē, ēs, it, muria, apud Dioſc. lib. 5. cap. 119.

Hălmas, Herba, quam alii polygonon, alii caligonon, nonnulli carisma alium vocant: ſolia tota habet, parum à terra attollitur, ſimilis graminis.

Hălmyris, Bruſſica marinæ cauliculus ſic dictus, quòd in maritimis præcipuè proveniat.

Hălo, ōnis, m. c. halitus vino languens, quem Græci ἄκρατον vocant.

Hălo, as, n. p. Spiro, vel aderem emitto. [נָשַׁם neſchamah נְשִׁימָה neſchimah. ἀναπνέω. Gall. Halener, ſouffler, ou rendre odeur. Ital. Spirare, mandar fuori odore. Germ. Athē, oder ein gedeyhen geben. Belg. Athem. Hiſpan. Echar de ſi habo. Pol. Oddech, zchnienie. Vngar. Lehök, lehök. Ang. To breath, or ſauour.] Virgil. libro 4. Georgic. Inſident tractis halantes floribus horti. ℞ Hujus Compoſita ſunt, Adhalo, Exhalo, & inhalo: de quibus vide ſuis locis.

Hălo, as, penult. corr. Fœtor, halitum emitto. [בָּאַשׁ baaſch בָּאַשׁ baiſch. ἀποζέω. Gall. Sentir mauuaiſe, halener. Ital. Halare, ſpirare, reſpirare. German. Stinckē. Hiſpan. Echar de ſi hedor. Pol. Smrod. Vngar. Lehök, büdök. Ang. To breath ſtinke.] Ennius: Sublime inter quadrupedantes, flammam halitantes.

Hălĭtus, us pen. corr. ℞ Spiritum ſignificat & eſt nomen ab halo, ſicut Spiritus à ſpiro. [נְשָׁמָה neſchamah. נְשִׁימָה neſchimah. πνοή. Gall. Vapeur. Ital. Halito, ſpirito, reſpiro, fiato. Ger. Der athem. Belg. Athem. Hiſp. Hualgo ò aliento. Pol. Duch. Vng. Lehök, lehök, füst. Ang. The breath.] Plin. lib. 9. cap. 7: In aquas qui è penetrare hunc vitalem halitum cui animantium? Efflare extremum halitum. Cic. 4. Tuſc. Halitus Solis id eſt, calor & calor. Colum. Dejectum deinde protinus ſimi tarari & cribrari convenit, ne Solis halitu vires amittat. Halitus terræ, pro vapore qui per terram rimulas ſurſum aſcendit. ἀναθυμίασις. Plin. lib. 11. cap. 12: Obvia terræ halitui ſe dolus.

Hălos, [ἅλως Gall. Couronne, cercle ou rondeur, ainſi. Ital. & Hiſp. Corona. German. Ein ring vmb den Mond, oder Beſtes Mond. Pol. Circul miſiąc, albo Krąg księżyca. Vngar. Nap körül volo. Ang. A circle about the moone.] ab Aristotele in Meteoris dicitur, quam Latini modò coronam, modò arcam circa lunam dicunt. Seneca lib. 1. Quæſt. Hunc Græci halon vocant, quem nos dicere coronam apillimè poſſumus.

Hălophantă, æ, com. p. Homini genus pernotum ſortitio Nomen; quòd ab inanda mēdacia mulierum mente deducitur. [Pol. Łgarz. Vng. Hamis beſzédü, hazugságos ember.] Plaut. in Curculione: Ædepol nugatorem & ſycophantā ſcipium ſcipide hunc natus eſt Phædromus, Halophantem, an tycophantē hunc magis dicam, neſcio. Quo in loco legēdum videtur holophantē.

Hălos, anthos, quid ſit vide Dioſc. lib. 5. cap. 129.

Hălos, ἅλως, Lege CARVM

Hăltĕrĭs, pen. prod. f. r. [כִּדּוֹר kiddor מִכְדֹּרֶת mokdoreth, ſchwere, Gall. Peſon d'aſſaut. Ital. Peſo, eſſaggiamento. German. Ein ſchwere ſtainnung, oder ein ſtain zum ringen gebraucht. Hiſpan. Tiento para contrapeſar. Pol. Wagon ſzermierczy, wędrowny. Vngar. Mérsékl. Ang. A ſtone vſed in wraſtling.] Latinè captio, vel expugnatio dicitur. Sueton. in Nerone: Hic intendium è turre Mecœnatiana proſpectans, lætusque flammæ pulchritudine, halosin Ilii decantavit.

Hălŭcĭnor, āris, pen. corr. Ger. Ein ding dem halben Dieb mit den beinen gleich machen. Pol. Mamrotać. Vng. Hebegni. Ang. To dote, or ſay idlely.] à Græcis dicitur herba, quā Venedi ſpongias dicunt, ſimilis cuidā bulbinæ, cæſarum duo thyrſo, ducto & ſuny ſedans. Vide Plin. lib. 26. cap. 7.

Hămă, æ, f. p. Inſtrumentum ad incendium compeſcendum. [מַכִּבָּה makkabah. ἀντλία. Gall. Vaiſſeau. Ital. Ritrouamento da ſpegner fuoco. Germ. Ein Feuerbrunſt. Hiſpan. Inſtrumento para apagar el incendio. Pol. Lis do gaszenia ognia. Vngar. Vizalóſzivók tüzoltáſra való ſzerſzám. Ang. An inſtrument to quench fire.] Plin. in Epiſt. Traiani ad Plinium: Nullum in publico, ſipo, nulla hama, denique inſtrumentum ad incendia compeſcenda.

Hămăcĭdis, Hămărus, Vide HAMVS.

Hămăxă, [חֲמָר chamar. ἅμαξα. Gall. Chaire. Ital. Carro, German. Ein Wagen: ein Karrn. Hiſpan. Carro à carreta para carga. Pol. Kareta. Vn. Gömbölyüſzekere, ſzekér. Ang. A chariot.] à Græcis dicitur, quod à nobis plauſtrum. Vide etiā Sydnam Lud, quod Septētrionales dicimus, à figura, poſtquā ipſa ſimile plauſtri videtur, ſimiliter hamaxa appellat. Vide Gel. lib. 10. cap. 25.

Hămăxĭfĕrārĭum. [Vngar. Szekérſzín, ſtrack, ſtrok.] Sueton. in Nerone cap. 30: Armillata & phalerata cum hamaxicotum turba atque cuſtodum.

Hămĭŏræ, Vide HAMVS.

Hămmītes, Gemma quæ ovis piſcium ſimilis eſt. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Hămmŏnĭăcŭm, ἀμμωνιακόν, Reſinæ ſpecies ex arbore quam

metopium vocant, Illanus in areis, iuxta Hammonis templum unde & Ammonie fortunam est. Vide AMMONIACVM.

Hammouis corni, inter sacratissimas Aethiopiæ gemmas haberetur non colatæ Plin. lib. 37. cap. 10.

Hammōnium. Colotis genus vergentis in rufum. [Polon. Pietw. Vng. Barna.] Varr. de Re rust. lib. 3. cap. 2. Nunc ubi vides hic citrium, aut aurū num nimium, aut hammonium, aut aliquod emblema, aut ibi hostretum: illic ornata contrā. Sunt tamen qui in hoc loco malint legere Armenium.

Hāmōriābōnes. Dicti fuere vel piscatores, vel qui cadavera traherent hamo. Nam ut est apud Suetonium, eorum qui hippicis afficiebantur, cadavera, jussu principum uncis trahebantur in locum, qui inde Gemoniæ scalæ dicebantur.

Hāmōs, mi, m. i. Significat, non caterum, ut hic ante scriptum erat, sed cæpuos annulos, ex quibus torques & ejusmodi alia contexta videmus. [חכה chachah ἄγκιστρον. Gall. Vn hameçon, un hameçon, croc à pescher. Ital. Canna, hamo. Ger. Ein angel, eyttig leō: ein iglich ysnern rysse, haidnisch wie ein angel. Belg. Een Hacceten. Hilp. Anzuelo, cosa para pescar à cuia semejanza. Pol. Cżamek. Bohemis. Wudice, hak. Vngar. Horkarō horog, halaszō horog. Angl. An hooke, a crooke, a crotche.] Virg. lib. 3. Aeneid. Tonicam confertam hamis, auroque trilicem efficit. Hamis aureis. ¶ Accipitur etiam hamus pro uncino ex quo pisces ferreæ fauces suspendantur ad capiendos pisces. Plin. Secund. Arundineæ fert, portulamque & aureum piscarium. Ovid. de arte amandi: Cautus ubique valet: temperibi præcedat hamus, Quo te nimū credis gaudia prædæ cri. Idem Epist. 18. Nunc volucre laqueo, nunc piscem dutilis hamo. ¶ Præterea ab hamis uncis similitudine hamus accipitur pro instrumento ferreo quo dictum æræ numatice obleviatur. Iuvenal. Satyr. 14: Dilapidis prædives hamis vigilare cohortem. Quo loco hamis priorem corripit, quem postea omnes producunt: aut certe dicendum est literam in dictione PRAEDIVES cum præcedente vocali abliam, ut qua sententia est Mancinellus. ¶ Hamus etiam aliud instrumentum ferreum significat, quo lanam pectitur. [Polon. Węzyc. Vngar. Gereben.] Plin. lib. 19. cap. 1. Ubi ipsa ramen pectitur ferreis hamis, donec omnes membrana decorticerat. ¶ Aureo piscari hamo dicuntur qui medio ære commodi cupiditate ita graviter pœnam ademit, ut maximam veram faciant jactutam. Commemoratur inter facetè dicta Octavii Cæsaris à Suetonio. Et enim nonnunquam ut pisci hamum etiam ipsum secum asserat.

Hāmŭlŭs, i, diminut. [אסם asam ἀγκιστρον. Gall. Petit hameçon. Ital. Piccolo hamo. Germ. Ein kleiner. Hilpan. Pequeño anzuelo, cosa pequeña. Polon. Haczek. Vng. Tsiszke, horog szikra. Angl. A little hooke.] Hamulum Celsus vocat uncinatum, qui chirurgi præsigium ex oculo eximunt. Celsi lib. 5: Specillo uncinato prorsus adhibendum est, aut hamulo retuso.

Hāmātŭs, a, um. Hamo instructum & munitum significat. [ἀγκιστρώδης. Gall. Fait ou muny d'hameçon, garny d'hameçons. Ital. Hamato, pieno di hami. German. Mit haken besetzt oder versehen. Hilpan. Cosa con anzuelos. Polon. Haczkowy. Vng. Tsiszes, horoggal megszurkalt. Angl. Hooked or crooked.] Cicero 2. Acad. Hamatis, uncinatisque corpusculis. Hamata munera, quæ ita cæruntur ut alia subinde dona ad se alliciant. Plinius in Epist. Volo enim eum, qui sit verè liberalis, tribuere patrie, propinquis, affinibus, amicis sed amicis ditioribus, non ut his quibus potissimum donant, qui donare maximè possunt. Hos ego vitiatos hamatosque muneribus non sua premere puto, sed aliena corripere. Sagittæ hamatæ. Ovid. 3. Trist. Eleg. 11: Pars cadit hamatis miserè confixa sagittis. Vngues hamati. Ovid. 12. Metam. Hamatisque viri lanivorat ungulus ora.

Hāmātĭlis, & hamatile, penultima correpta, Quod ad hamum pertinet, ut, Piscis hamatilis: id est, hamo captus. [ἀγκιστρώδης. Gall. D'hameçon, qui se prend avec un hameçon. Ital. Pertinente al hamo, che si piglia con hamo. German. Das zu dem Angel gehöret. Hilpan. Cosa perteneciente à tal cosa como à que se toma con ello. Polon. Haleczany. Vngar. Tsiszes horoghoz való. Angl. Of an hooke, taken with a hooke.] Plaut. in Rud. Postid hamatilem piscem, sax utilē q. Aggrediuntur, capturus cibum ut mactid est, hamo piscatur.

Hāmĭpŏtæ, Qui hamo ad piscandum utuntur. [ἀγκιστρεῖς. Gall. Pescheurs avec hameçons, pescheurs à la ligne. Ital. Coloro che pigliano i pesci coggli hami. Germ. Die fischer mit den angeln. Hilpan. Pescadores con los anzuelos. Polon. Wędkarze. Vng. Horgászok. Ang. Anangler, a fisher with the angle.] Plautus in Rud. Salvete fores marinæ, concubinæ atq; hamiotæ, Famelica hominum natio. Varro: Cohortis coquorum atq; hamiotarum, aucupumq. Sunt qui hic legendum putent amiotarum: & ita eam videtur exegeretatio earum ioris apud Plaut.

Hāmo, as, ā. p. Curvo: [קטן chabhaph. ἀγκιστρόω. Gall. Plier, faire recourber en facon d'hameçon. Ital. Piegare, torcere à guisa di hamo. Ger. Krūmen wie ein angel. Hilp. Plegar, torcer. Pol. Nakrzywiam.

Vn. Megbargasom. An. Tahemeh, ut Iosue.] à quo Hamatus, curvatus, de quo Capit. Rivi Achamo, ut, de qua fuit loco

Hāmŭla. pars dicitur, in qua loco [punitur aspicatio, quasi hamula. Vide in dictionis HARIOLVS. (vel Fano.

Hāmŭs, Vectes pro fano usurpantur, & hamulum, pro parvo

Hāmus barbarus. Vas parvum, & in latitudinem porrectum, & velut prægnans, quo etiam aqua & vinum ferri ad mensam solet. Invenitur & Hamum in neutro genere.

Hāphe. Pulvis inspersio pulveris, quo aspergebantur infantes, aut eorum membra illinebantur, ut munitas prehensiones admittere. Martial. lib. 7. & daveleit haphe. Nam pulvere perfusa luctantium tempora quodammodo flavescebant, lepram parentibus similia. Plin. lib. 36. cap. 13. refert arenam reperiri in Nilo per solstitium, ad detrahenda corpora palæstræ studiis. Haphe enim Græcè & tactum significat, & unctionem, & contrectationem in palæstra, & notas quibus lepra corpus maculat. Iulius Pollux haphen accipit primam infectionem, quoties veltes imbuuntur coloribus.

Hārā, æ, f. p. Porcorum fabulum. [ὑφορβεῖον, suis clos. Gall. Fleau à porceaux. Ital. Steccato porci. German. Schweinstall, Schweinsstall. Hilpan. Lugar cerrado, apriscamiento de puercos. Polon. Kurnik, chlewik, chlew. Vngar. Disznó ól. Angl. Hogsty.] Donatus: Hara in qua porcos includuntur. Plaut. Asin. vos Dormis interea dominus in hara haud ædibus habitat. Cicer. in Pison. Ex hara productus, non ex schola. Ovid. 3. Fast. Tertius invenit sæpes hara. Colum. lib. 7. Diligens autem potestas sequenter sues convertat, & ejusmodi haras. ¶ Hara fabulum anserum. Varro de Re rust. lib. 3. cap. 10. Singulis uni pastori secundum haras quadratas circumdatos pedes & semipedem. Sic apud Colum. lib. 8. cap. 14.

Hārēă. Harenarius, Harenæ. Vide ARENA.

Harnigua. Apud priscos significabat hallucinationem quæ inde dicta erat, quòd ejus adhærentia in pice tenentur. [Pol. Vng. Adtegez.] Aufer Festus. A Donato autem haruga vocatur hostium ubi hara cui includitur.

Hārŭspĭcĭna, æ, f. p. [חסם chasam, ἀγορευτικὴ, ἢ μαντικὴ. Gall. Devineresse. Ital. Donna che indovina. Ger. Ein wahrsagerin. Hispan. La adivina. Polon. Wieszczka. Vng. Jövendö asszony. Angl. She that foreth saieth.] Plaut. Cist. Haruspicinas.

Hārŭspĭcor, aris, ātus, ā. d. Divino, vaticinor. [חסם kasam. μαντεύομαι, χρησμῳδῶ. Gall. Devine. Ital. Indovinare, indovinare. Ger. Wahrsagen. Hispan. Adivinar. Pol. Wieszczę. Vng. Jövendölök. Angl. To gesse or tell things to come.] Cicer. de Divinat. Nec eos qui quassus causa haruspicatur, aspernor. Idem Att. lib. 2. epist. 5. Quibus gutturnosser Atticæ, non haruspicinas modò, sed omnia credidi. Sed conjectura perspicies, &c.

Hārŭspĭcus, a, um. Actus ipse haruspicandi. [חסם kesem. μαντεία. Gall. Devinement. Ital. Indovinamento. Ger. Wahrsagung. Hispan. Divinacion, o por superstition. Pol. Wieszczba. Vng. Jövendölés. Angl. Sooth saying.] Cicer. de Divinat. Superstitiosa haruspicationes.

Harmullæ, ut inquit Actius, quidam ante fuere vocarunt, Scem. 5 cap. 47.

Harmŏnĭa, pen. corr. Concentus, convenientia, concordia, compositio. [ἁρμονία. Gall. Harmonie, accord de sons différents. Ital. Armonia, convenienza, concento. German. Ein zusammen stimmung, zusammen rehtung oder ordnung. Hispan. Consonancia, orden musica. Polon. Zgoda w śpiewaniu, wdzięczne z gardzenie) przymowa. Vngar. Ekes, egyezségben, zenében való (vonás) harmonia. Angl. Melodie, harmonie, smothnesse of voyce.] Nec ea ἁρμονίας, quod est congruere. Musici harmoniam vocant intervallorum, concentumque nervorum in integros modos sine ulla offensione confocationem. Cicero 1. Tuscul. Harmoniam autem ex intervallis sonorum nosse possumus: quorum varia compositio efficit harmoniæ plures. Quint. lib. 1. cap. 10. Nec illa modò contenti dissimilium concordia, quam vocant harmoniam sonum quoque his motibus dederunt. Hæc etiam alio nomine dicitur symphonia. ¶ Est etiam HARMONIA, mulieris proprium nomen, quo nomine Gelonis filia, Themistoclis uxor appellata est, ab ἁρμόζω, coapto. ¶ Est præterea Harmonia, Martis & Veneris filia, Cadmi uxor, cui Vulcanus pulcherrimum, sed exitiale monile dedit, eò quòd ex conjugio adulterio fuisset prognata. Reliqua vide in Onomast. in dictione C. A. D. M. V. & apud Ovid. lib. 4. Metamorph.

Hārmŏnĭcus, a, um, Quod ad harmoniam attinet. [ἁρμονικὸς. Gall.

Gall. Harmonieux, d'accord. Ital. Forte in che s'appertiene à musica. German. Das der zusammenstimmung eigentlich zustehet. Hispan. Cosa de armonia consonancia. Polon. Wspaniały przystoiący. Vng. Aggiczkás szépen, vidor, harmoniyában való. Angl. That agreeth and is meete.] Plin. lib. 2. cap. 20. Harmonia ratio quæ cogit rerum naturam sibi ipsam congruere, addit huic mensuræ flacta septem millia.

Hărmostæ, Magistratus apud Lacedæmonios, qui efferendis armis, & rebus bellicis civitatibus præerant, ἁρμοστὴς, qui & provinciarum constitutores. Rud. Annot.

Hărmŭla, Spatium denotans inter duo arcuum.

Harpă, æ, ἅρπη. Avis est rari minoris speciei. Plin. lib. 10. cap. 34. Difficile est aquilæ anates & gaviæ, Harpæ & Trioches accipere. Rursus iisdem Harpe & milvus cernua Triochin. Et mapere. Rursus iisdem Harpe & milvus cernua Triochin. Et mapere. Rursus iisdem Harpe & milvus, & brentus. ¶ Elt & venatus species. Vide vultur.

Harpadĭcon, sive ut aliqua exemplaria habent: harpadicon apud Plin. lib. 35. cap. 16. genus est gummi, ita dictum a celeritate avellendi. ἁρπαγικὸν.

Harpăgo, per ultima producta, in gen. harpagōnis, m.] ἁρπαγὴ, ἁρπάγιον. Gall. Crochet. Ital. Uncino da ghiare, o da tirare insieme alla guerra. German. Ein eiserner Haken. Hispan. El gancho de hierro. Polon. Hak żelazny. Vngar. Hajlot vagy kiköszörült, szeretlenül. Angl. A hooke to catch any thing. Item, ἁρπεδόνη, ἁρπάγη. Angl. The grapple of a ship or else a thing to throw into an enemies ship.] Instrumentum est ferreum in sice aduncum, quo in navalibus prœliis naves apprehendantur, & tanquam in continenti cogantur dimicare: ita dictum a verbo Græco ἁρπάζω, quod est apprehendo, corripio, rapio. ¶ Est & aliud ejusdem quod est apprehendo, corripio, rapio. ¶ Est & aliud ejusdem nominis, quo ea cum pericula, vel flavium decidentium hoc nomine, quo ea cum pericula, vel flavium decidentium hoc nomine, quo ea cum pericula, vel flavium decidentium hoc nomine

Quem denique Quin. Scævola confectus fenestrare, præpeditus torpore, mancus & membris omnibus captus 20 diebus, hastili innixus, &c. Virgil. 5. Aeneid. -præcisa hastilia ferro.

Hastŭlă regia. [אשפודלא. Gall. Asphodele. Ital. asfodelo, Germa. Zeitwurtz. Hispan. Gamonita. Pol. Wołowiec.] Herbæ genus est quæ & albucum & asphodelus vocatur. Plin. lib. 21. cap. 17. & lib. 26. cap. 10.

Hau, Interjectio est mœrentis perturbatæ. φεῦ, ἀ. Terent. in Eun. Hau obscero mea Pythias, quid illuc nam monstri fuit? Interdum invenitur geminatum. Terent. in Adelphis: Hau hau mihi homo, fanisne es?

Haud [לא. Gall. Non, nenny pas. Ital. Non. German. Nicht. Hilpan. No. Polon. Nie. Vngar. Nem. Angl. No. Judvebium negandi significat non. Terent. in Andr. Haud muto factum. Haud quaquam, & ei: hoc est, nullo pacto vel nullo modo. Livius libro 30: Asdrubalem propediem adfore cum manu haud quaquam contemnenda.

Haurio, ris, hausi, haustum, act. q. significat propriè extraho humorem, & educo ex aliquo profundo loco. [שואב שאוב שאב. Gall. Puiser, tirer dehors. Ital. Tirar fuori, attignere. German. Schöpffen. Belg. Wtputten. Hilp. Sacar fuera de lugar. Polon. Czerpam. Vngar. Merittem. Angl. To draw water or other liquor out of a deep place.] Cicero 1. de Divinat. Qui quum vidisset hausum aquam de ingenti puteo: terræmotus dixit instare. Idem de claris Oratorib. Sitis parare vult, de dolio sibi hauriendum putet. Idem 5. Academ. Vt ea à sensibus possis haurire, quam rivulos confectos ex. Idem de Divin. Aqua è puteo hausta. ¶ Haurire auribus, est audire, Virgilius libro 4. Aeneid. -vocemque his auribus hausi. Haurire oculis, est aspicere, præ quo patræ etiam interdum dicunt. Haurire omisso ablativo oculis. Virgilius 10. Aeneid. Sustinens humeris cœlum, immensumque recepit. ¶ Accipitur etiam pro confodere, seu vulnerare. Virgilius 10. Aeneidos: Pertunsum squalentem auro latus hausit apertum. ¶ Item cōficere, absolvere. Virgil. lib. 4. Georg. -Semestrem lustrans exercitus orbem Hauserat. ¶ Item defatigare. Virgil. -exultantiaque haurit Corda pavor pulsans. ¶ Item exequi, imperare, ἀξιοπιστεύειν, ἀκριβεύεσθαι. Lucil. libr. 30: Quando hausisse animas Mutacum, & fortia gesta. ¶ Item luere pœnam & supplicium sustinere. Virg. 4. Aeneid. Spero quidem medios, si quid pia numina possunt, Supplice hanc animam saturam sepulcro. Quo in loco Virgilii observato hausisse dici absque, pro hausturum. ¶ Item cauſsino, ἀναιρεῖν. Livius 5: Tam longi temporis opus incendium haudit. ¶ Haurire calamitatem, Haurire dolorem, Haurire gaudium. Vide Budæum annotat. & in Epist. Hujus compositum est Exhaurio, εξαντλῶ. ¶ Legitur aliquando pro præterito hausi & sapinum haurtum. Varro ad Cic. Quum idem quoq; hausierit. Apul. lib. 2. de Asin. Lagena fecibus hausita.

Hausta, æ, frequentativum à quo fit compositum Exhausto, Festus: Exhaustare, effetum.

Haustator, ris, m. Cicle vitæ hauriendi aquam è puteo vicini furis consulti indicatum lib. 1. de Servitute Rust. prædi.

Haustŭs, us, m. o. Sorbitio, & eludia humoris ex aliquo loco. [משאבה משאב mashaab. שואבת. Gall. Puiſsance, vertus à boire. Ital. La virtuosa di bevere. Ger. Schöpffung. Hilp. Fuerça, ò bevraje, ò cosa que se bive ò se coma, ò fuera de su puesto. Pol. Czerpanie, czerpek. Vngar. Merittes (ivasz) sörtol. Angl. A drawyng or drawyng vp, a drawyght of water.] Colum. libr. 12. decrit ex fluvio unda patealis, quæ turbetur in vicino aqua, quæ non sit hausibus profundi ii est, quæ non è profundo puteo hauriatur, & extrahatur. Ovid. o Meram. Haustus aquæ mihi nectar erit.

Haustŭs, a, um, Ablumptus, devoratus, absorptus, demersus. [שאובו שאוב shaaub. שתיה. Gall. Puiſsé, tiré, engloutie. Ital. Succhiato, attratto, bevuto, inghiottito. German. Verſchlungen, verſchlucket, verſchlungen. Hiſp. Sacado, engullido. Polon. Czerpany, połkniony. Vngar. Ivasztatot, elnyelt. Angl. Drawen vnder water or other liquor out of a deepe place.] Livius libro 1: Nec ferro tantum perire, sed in paludes quidam conjecti, profundo limo cum ipsis equis hausti sunt. Idem lib. 33: Multæ naves ejectæ, multæ ita haustæ mari, ut nemo in terram enavarit.

Haustrum, tri, n. Cicle Budæo, Est machina genus, rotam habens, quo calcata, aquam è puteis, vel domibus hauriunt, quod & tympanū vocatur. [מאובה. Gall. Vn ſeau, ou autre vaiſſeau à puiſer ou le trouue à puiſer l'eau. Ital. Roba à ritrouare acqua de canar' acqua. German. Ein Rad mit welchem man Waſſer auff zeucht in die Gebäw, als im Bergbau. Hiſpan. Rodadero, de donde para ſacar agua. Polon. Koło z którym wodę wyciągaią. Vngar. Kuttos kutkuk. Angl. A wheele to drawe vp water.] Luc. libr. 31: Vt fluvios vectare rotas atque haustra videmus. Nonius tamen mavult haustra esse ipsos cados: hoc est, Gulas in hujusmodi machinis, quibus aqua hauritur.

H

H. E. M. T. S. N. R. In notis antiquorum, hoc est memoriæ tribunorum. HER. S. Herculis factum. H. F. Hic fundavit, vel

HEA HEB

honesta fœmina, vt fortuna, vel similia.

Hēăvtontīmorūmĕnŏs, ου. ὁ. Nomen est fabulæ Terentianæ, quod seipsum excruciantem interpretari possumus. αὐτοτιμωρία enim idem est, quod sævitia, pœna, crucio, & ἀυτὸν τιμωρῶ ipsum. Inducitur enim senex Menedemus seipsum excrucians, quod filium Clitiam delicias tam in militiam proficisci compulerit.

Hebdŏmăs, ădis, f. [שבעה shebaah. שבוע. Gall. Vne ſepmaine, vne ſepteine. Ital. Settimana. German. Ein woche. Belg. Een week. Hilpan. La ſemana. Polon. Tydzień. Vngar. Hét. Angl. A weke.] Hebdomada, æ, dicitur numerus septenarius, sive dierum sive annorum octonarius, & annus novenarius, decadenarius. Cicero Tyrone libro 16. Epist. Symphonian Lysonis etiam vitales, nisi quartam hebdomadam ipse videres. Vbi per quartam hebdomadam intelligit diem vigesimum octavum, qui numerus constat ex quatuor septenariis. Septimi autem quique dies in febribus criticum sunt & periculosi. Neque verò solùm de diebus dictum, sed etiam de annis & nubibus eaque rebus, quæ septenario numero comprehenduntur. Gellius: Tum tibi addit, te quoque jam duodecimum annorum hebdomadam ingressum esse, & eâ eum diem septuaginta quinque librorum hebdomadas scripsisse.

Hebenarrichion, Capillus Veneris, apud Dioscor. li. 4. cap. 139.

Hēbēnŭs, a, um, f. f. & hæc Hebenum, n. pen. corr. n. l. [הבנים hobnim. εβενος. Ger. Ein Indianiſcher Baum, deſſen holz ſo hert wird als ein Stein. Etliche meynen, das Ebenholtz ſey ein gattung von dieſem geſchlecht.] Dioscoridi. Cujus descriptionem vide supra in dictione EBENVS.

Hebĕs, ĕtis, um. t. Obtusus, piger, tardus, & acumine carens. [עקהות עקהת akehuth. מעוה meoveh. αμβλύς. Gall. Qui a la pointe ou le tranchant eſbreſſé, eſpoulé, eſbaut, mouſſe, lourd, groſſier, tardif. Ital. Spuntato, ribattuto, tardo, groſſolano, tardo, non acuto. German. Stumpff, vnſcharff, tölpiſch, grobiſch, tardo, vnſcharff. Belg. Dor Hiſ. Een ding dat niet ſcherp en is, groſſelijck, trage, dompel. Pol. Tępy, ślepy. Vng. Tompa, tudatlan. Angl. Dul, dullyshe.] Cic. lib. 2. Acad. Quid? Luna quæ tam ea mēta sunt portēdne dicere hujus & nascēris, aliàs hebetem, aliàs acutam videamur communi? Ovid. 3. de arte amandi. Ponite jam gladios hebetes, pugnet' acutis. Ate; in hac significatione proparox. est. ¶ Translatè autem ponitur tam pro tardo & stupido. Cic. 10. Phil. p. Scilicet hæc Pansa aut non videt, hebeti animo est, aut negligit. Id est, ingenio non acuto, sed tardo. Idem 2. de Divin. Videmne Epicurum, quæ hebetem & rudem dicere solent Stoici, quem admodum, &c.

Hēbĕo, es, n. f. Hebes sum. [קהה kehah. αμβλύνομαι. Gall. Eſtre eſbreſché, eſpoulé, eſbaut ou mouſſe. Ital. Eſſere ottuſo, tardo, ſpuntato, ribattuto, ſpuntare. Ger. Stumpff ſeyn, tef. fem. Hil. Ser ôtuſo, embotado, ſer torpe, ſer groſſo. Pol. Tępieć. Vng. Tiztelen tompa vagyok. Angl. To be dul. Liv. lib. 23: Num ferrum hebetiùs dextera impetu? Verba sunt Annibalis suos increpātis. Virg. 5. Aen. -sed enim gelidus tardāre senecta Sāguis hebet, frigetq; effœtis in corpore viris.

Hēbĕtĕo, ēs, n. f. Hebetior fio. [קהה kehah. αμβλύνομαι. Gall. Se rebrancher, devenir ſpongieux. Ital. Diventare ſpongioſo, ottuſo, ſpuntato, ſmuſſato. Germa. Stumpff oder toll werden. Belg. Dor worden. Hilp. Embotarſe, imbecilarſe. Polon. Tępieć, ślepnąć. Vngar. Meg tompulok, elatlanodom. Angl. To waxe dul or ſlowe.] Cicero 1. Tusc. Sic mihi nervi tela sustinent, ad quæ quoquā hebetari id est, obtuderi, desinebat & remittebat ru. Salustius: Postea quam divitiæ honori esse cœpēre, & eas gloria, imperium, potentia sequebatur, hebescere virtus cœpit.

Hēbĕto, as, penult. correp. act. p. Obtundo, obstruo. [הרטה hirpih. αμβλύνω. Gall. Rebrancher, rebatre, reſbaſir, faire mouſſe. Ital. Oſtinare, far diventir ſpuntato, ribattere. German. Stumpff machen, toll machen, verdumen. Belg. Verdoouen. Hil. Embotar, ofuscar. Polon. Tępię, czynię. Vngar. Meg tompitom. Angl. To make dul or slowe.] Plin. in Panegyr. Eodem ergo tempore nec animos mundi, sed de corpore quia lanx fecerit, gladios etiam in curia hebetari, tetundisque quædebant. Plinius lib. 9. cap. 15: Speculorum fulgor aspectu ipso hebetatur, acies ferri perstringitur.

Hebĕtātĭo, ōnis, f. verbal. Obtusio, corruptio, & obturatio. [אטרה מעטרה mavtéh. אטרות. Gall. Rebrancheure, reſbaſſement, obtuſſement. Ital. La ſpuntare, ò ribattere. Ger. & tumy Verdoubtigung, Verdumung. Belg. Verdoouinge. Hil. Aguzilla obra de embotar. Pol. Zatępienie, ośleplenie. Vng. Meg tompitas, elatlanitas. Ang. Adulling.] Plin. li. 8. cap. 5. Mœrentium & tumborum dolori, oculorum hebetationi, mente captis & melancholicis.

Hēbĕtūdo, ĭnis, f. Hebetatio. [קהות. Pol. Tępość. Vng. Tompaság. Ang. Dulneſſe, dulle kyndeſſe.] Macrobius commentar. lib. 1. cap. 14: Memoria non illa ratione missa, ut quæ hebetem locum sensum quinque comitatur.

Hēbĕ, ēsco, ĕs, ĕre. [קהה kehah. αμβλύνομαι. Gall. Deuenir ſpongieux, rebouſſé ou mouſſe. Ital. Diuenire ottuſo, ſpuntato, ribattuto. Germa. Stumpff vnd vnſcharff werden. Hiſpan. Embotarſe. Polon. Tępym ſię ſtawam. Vngar. Meg tompulok, elatlanodom.

Ang.

Ang. [illegible] Plin. lib. 28. cap. 7. Sed præter alia certum est arcem in cuiris contarum habere circa.

Hēbĕtātrix, tis. [illegible] Gall. Celle qui fait obscurcir, & obscurcit. Ital. Che scema. German. Ein verdunckelerin. Hispan. La que haze escuro. Polon. Ciemnosci czyniące. Vngar. Tompito homalositro. Angl. That maketh dull and maketh stupide.] ut Hebetatrix umbra, Plin. lib. 2. cap. 13.

Hebiones, um, com. t. à vecordibus pauperes dicuntur, à voce Hebraica חבן.

Heccarthi, Emplastrum, Vide Celsum lib. 5. cap. 19.

Hĕcătŏmbe, ēs, Sacrificii genus in quo centum hic servabantur, ut centum unius generis mactarentur: Cæsar ut centã fues, centũ hœdi, &c. [Pol. illegible] Iul. Capitolinus: Tantum sanè lætitiæ in Balbino, qu plus timebatur hecatomben faceret quàm sciret facrificium esse. Centum aræ uno loco contruuntur ex quibus ad eas centum fues, vel aræ uno loco contruuntur ex quibus ad eas centum fues, vel centum oves mactantur. Iam si imperatoris sacrificium sit, centum leones, centum aquilæ, &c. Huiusmodi animalia fe tunturique quod quidem Græci quondam fecisse dicuntur, quum publicatis laborarent. Dicta hecatombe à numero victimarum: vel à numero sacrificantium: quia centum Peloponnesi urbes id fecerant. Iuvenal. Sat. 13. Exitum, qui promittant hecatomben.

Hĕcătŏmpĕdŏn, Templum erat apud Athenienses Minervæ dictum, patens omnia latere pedes centum: unde & nomen accepisse existimant. Alio nomine Parthenon dicebatur. Meminit hujus templi Plutarchus in Pericle.

Hĕcătŏmphŏnĭă, Sacra erant apud Messenios celebrari solita, à centum hostium cæde originem habentia. Meminit hujus sacri Plutarchus in convivio septem sapientũ.

Hĕcătŏmpŭs, ŏdis, [illegible] Vn. Ache barget el vyah.] nomen pilulæ quæ hamo devorato omnia intestina ea evomit, donec natũ quoq; egerat. Dictus Hecatompus à centum pedũ numerositate & celeritate à Latinis appellatur. Dicitur & Isopendra, à celeritatis Isopoperdræ similitudine.

Hecaton, Græce. Latinè centum dicitur. Inde per compositionem deducitur Hecatontarchus.

Hĕcătōntārchŭs, [illegible] Polon. Setnik. Vngar. Hecatontarchus.] centum militibus præfectus, quem Latini Centurionem vocant.

Hĕccă (inquit Sipontinus) accipitur pro reminiscentiæ pretii, quasi hicca, ab hic vel hoc quasi hiatus & oscitatio. [Polon. Pamiętliwa chlubia. Vngar. Hiuogzàsbeli vala dolog.] Ait pullulam dicunt, quæ in coquendo pane fuit assurgere. Pomponius: Hic homo hecticæ mę facit, & multis bam vocatiũ eti, pavi me facit.

Hecatapales, [illegible] id est, à sex palaestis: Mensura est sex palmorum: hoc est, pedis unius cum dimidio. Nam [illegible] apud nos palmum significat.

Hĕctĭcŭs, ca, vel Hectice, es, f. p. [illegible] Gall. Hectique, ou Hectic. Ital. Hectica febre. Ger. Ein fuul Zehen. Hisp. Calentura etica. Polon. Gorączka hektyczna. Vng. Hidegseggel kedegülödö. Ang. An ague or fever that keepeth a long time and lasteth.] Tetros primus curatu difficile, nisi ad huc nascenti occurratur, non improbatus, ut diuturnum in immotibus, ut periodica: sed in partibus solidis insidens, corpusque paulatim consumens. Dicta hectica, à habitu: hoc est, ab habitus unde & frater habitualem non malè appellarunt. Duæ autem sunt hecticæ differentiæ, quas vide apud Galenum lib. 1. de differentiis feb. cap. 10.

Hĕcyrŭ, penultima correpta. [illegible] Polon. Swinia. Vngar. Napaw.] Latinis locus, quem admodum porcus, focer: qua etiam nomine dicta est Terentii Comœdia. Malè tamen videtur scribi cum aspiratione, quum ἱερὸς noteturque spiritu leni.

Hĕdĕră, penult. com. f. p. Herba est perpetuò virens, quæ quum per cettare non possit, arboribus & muris adhæret. [illegible] Gal. Hierre, ou lierre. Ital. Hedera, hellera. German. Ebhew. Hisp. Yedra. Pol. Bluszcz. Vng. Folyo, borostyán. Ang. Ivie.] Hujus tria præcipua sunt genera. Quædam enim à baccarũ albedine, candida dicitur. Altera nigra, quòd baccas ferat subnigras, aut certè croceas, quæ & dionysia appellatur. Tertia, elix dicitur, fructum nullum gignens, sed albas habens virgulas, & folia parva, angulosa, & reliquis generibus multò constantiora. Virg. 7. Aeglog. Candidior cygnis, hedera formosior alba. Vbi Servius: Alba hedera, quia sunt & nigræ hederæ ut, aut hederæ pandunt vestigia nigræ. Dicta hedera ab hærendo, quòd hæreat semper, & sequatur quicquid proximum est: quamvis per diphthongum non scribatur: corripit enim primã syllabã. Virg. in Pharmaceutria: atque hanc sine tempora circum Inter victrices hederam tibi serpere lauros. Quidam ab edo dedacunt, quòd parietes edat atque consumat. Festus: Hedera dicta, quòd hæreat, vel quòd edita petat, vel quia id, cui adhæsit, edat: quæ in tutela Liberi patris putabatur esse, quia, ut ille semper est juvenis, ita hæc semper viret.

Hĕdĕrācĕŭs, a, um, Quod ex hedera est. [illegible] Gall. De lierre, ou fait d'hierre. Ital. Di hellera. German. Eyhewin, aus Ephew gemacht. Hispan. Cosa de madera de yedra. Pol. Bluszczowy. Vng. Borostyánból valo. Ang. That is made of ivie.] ut Corona hederacea. Materia hederacea. Cato cap. 3. Si vetes fetet, in vigilia aqua addita sit nitore, vasculum tecto de materia hederacea, &c. Hederaceæ baccæ. Colum. lib. 8. cap. 10. Item oleastri, & hederaceæ baccæ, nec minus arbuti.

Hĕdĕrĭgĕr, ĕra, ĕrum, [illegible] Vng. Borostyánt hordozo, vagyoló.] Catullus de Berecyn. Vna capita Menades vi jactant nec cetigenæ,

Hĕdĕrŭlă herba, Ruta apud Dioscor. lib. 3. cap. 45.

Hēdonē, ēs, Voluptas. Cic. Tusc. lib. 2.

Hedrā, æ, Sedes Latinè dicitur, unde Ex, Cathedra.

Hedychrum, n. i. [illegible], Odorumenti genus est. Cicero 3. Tusc. Collocemus in cubicula plumea, psaltriam addecamus, hedychrum incendamus, domus scurdam eulcitulæ patronus. Victorius tamẽ in suis in Ciceronem annotationibus indicat, hedychrum à mediis interunguenta potiùs numerari, quòm inter odores: putatq; dictum à suavitate coloris, quem facere illicium induci. Sed in hoc loco ex Cicerone addueto, videtur potiùs accipi pro aromatis genere, quod igni accensum suavem reddit odorem.

Hedisodinum, Latinè dicitur menta, ab odoris gratia. Vide Plin. lib. 34. cap. 25.

Hedyŏsmos, [illegible] Germ. Münten. Pol. Mietka. Vng. Menta. Ang. Mynte.] Herba nostrum, ab odoris suavitate ita dicta, quam Latini mentam vocant. Galen. lib. 6. simplic. duplicem facit mentam, hedyosmum, quam & mentam odoratam appellat alteram inodoratam, quæ vocatur calamintha. Meminit hujus herbæ & Plin. lib. 34. cap. 25.

Hēdypnŏis, ĭdis, ĕdŭlis, Inter sylvestris genus est lacteribus salsis, non crudum quidem alvum subtilicoctum verò ventriculum dilolutum allungit.

Hedysmătă, [illegible] Polon. Słodkie, potrawy. Vngar. Edes ételyekben.] Græce condimenta, sed propriè quæ dulcore constant: quamvis alia sunt quæ [illegible] Græci vocant.

Helysarum, Semen Pelicanum. Actius Sermone [illegible].

Hegalros, Quod ut depravatè Temprum, ita properatum aut relatum erat: vide Acpalros.

Hegecrĕtĭă, [illegible] Polon. Tyż. Vngar. Ember.] Ab Athenienses ita appellatus est fructus ille, quem inter fructus omnes antiquitatis principatum obtinere. Dicuntur enim Athenienses ante fruges inventas hoc victitasse, quemadmodum Arcades glandibus. Cael. Rhodig. Antiq. lect. lib. 18. cap. 9.

Hei, [illegible] Gall. Ay, helas. Ital. Ohime. German. Wehe. Hisp. Ay, pesar. Pol. Ach, biada, smutek. Vng. Ay. Ang. Ah, alacke.] Interjectio dolentis & lugentis. Virg. 2. Aen. Heu nihil invitis fas quemquam fidere divis. Cicero: Hei mihi, non possum hoc sine lachrymis commemorare. Aspiratur rectius, quòd is animi affectus, à spiratione maxime declaretur.

Heibunion, Dictamnum apud Dioscor. lib. 3. cap. 35.

Helcysmă, [illegible] Polon. Uderzenie od kogoś. Vngar. Egy, vagy, ahya.] Ictus argenti. Plin. lib. 33. cap. 6. Scotum in argento Græci vocant helcysma.

Helĕsium, ci, n. g. [illegible] Germ. Ein Kraut kommet vnder Saturnet. Pol. Podsiężnik. Vng. Nagy bárom. Ang. The hearbe or roller of an herse.] Dicitur inflammatum cum ante pectus exoritur, & id genus animalium, ab arcendo ei, humores prudens, quod & mola per machinulam circa vertitur, & cornicula per tenuem rubrum: unde & nomen accepit. Helce enim Græce, trahere Latinè dicitur. Apul. lib. 9. Metamorph. Defectum alioqui me, helcio sponte ad mare, nexu machinæ liberum applicat præcipio. Et paulò pòst: Helcio eandem abripuerat, relictusq; securè reddidit.

Helciarii, m. g. [illegible] Ger. Die an Schiff ziehen mit einem Seil, oder seckbinden. Pol. Pokładaiący ze statku, ciężary. Vng. a Hajo vontok.] Qui in navi onera funibus moliuntur, vel qui naves cursu, fuibus trahunt, adjectis in virum adhortatore, cujus concentu pariter conspirantes, admoliuntur vectis viribus posse, quod singuli nequeunt. Hæc Budæus in prioribus Annotat. in Pandect. Martial. lib. 1: Quo pecunia pervenit, auricum cucullus. Nec clamor vicit helciariorum.

Helea, Aristoteli: Gazæ vetus: Avicula est canora, cujus multæ species.

Hĕlĕnĭum, n. g. [illegible] Gall. Enula campana, aunée. Ital. Enula, enula, enore. German. Alantwurtz. Hispan. Raiz de ella. Ang. Hecampane.] Herba quæ ex Helenæ lachrymis fingitur natam Helene in Iside, ut ajunt Paris eli primam ostendit stupro. Favere creditur fœtibus, & eorum nutrici exemptum. Veterem concharæ, & hilarantem inducere in vino potu. Vide Plin. lib. 21. cap. 10. Officinis Enula campana.

Hellĕsĭă, [illegible] Maximum erat Athenis judicium, cujus judices heliæa, [illegible] vi [illegible] & [illegible] hoc est, ab eo quod sub dio esset, & solis radiis vel[illegible]

raretur. [Polon. Wiekszy.] Vide plura de hac voce apud Pollucem & Athenæum interpretem.

Hĕlĭcē, es, pen. corr. ἑλίκη, Græco nomine dicitur quæ à nobis Vrsa major: ἀπὸ τῆς ἕλικος: hoc est, à circumvolutione dicta, quòd dici nocteque spatio circum Polum Arctoum volvatur. [Vngar. Gönyü, szekér.] Ovid. 1. Fastorum esse duas Arctos, quarum Cynosura noctem Sidonis, Helicen Græca carina notat. ¶ Fuit item Helice, oppidum Achaiæ propè dictæ ad sinum Crissæum, mari in pelagus hausum. Plin. lib. 2. cap. 92. Pyrrham & Antissam circa Mantium Pontus abstulit: Helicen & Burim in sinu Corinthiaco quarum in alto vestigia apparent. Ovid. 15. Metam. Si quæras Helicen & Burim Achaidas urbes, Invenies sub aquis & adhuc ostendere nautæ Inclinata solent cum mœnibus oppida mersis.

Hĕlĭochrȳsŏs, sive helio chrysum. [ἡλιόχρυσος. Pol. Słoneczne złoto.] Herba est, quam alio nomine chrysanthemon appellant, ramulis candidis, foliis lebadiis, abrotono similibus, corymbos habens nunquam marcescentes, in orbem dependentes, qui ad solis repercussum aurei apparent. Plinius libro 21. cap. 25.

Hĕlĭŏtĕrĕs, ἡλιοτερεῖς, Inures sunt, sicut docet Iulius Pollux: quæ & helices dicuntur, à claviculis vitium, quas helicas vocant. [Vngar. Szarvasfarcsók.]

Hĕlĭŏtrāmĭtēs, æ, pen. prod. [ἡλιοτραμίτης. Germ. Ein entdeckt Gemach gegen auffgang der Sonnen, das mit Fenstern gegen dem Sonnenschein gemacht ist.] Vaporatium quoddam solare in aprico loco situm, ad calorem Solis excipiendum. Vlpian. l. Si arborem. ff. de Serv. urban. prad. Si arbor ἡλιοτραμίτης, in helio tramino, vel solario Solem admittat, dicendum erit, quia tum ædificatum sit in loco cui Sol fuit necessarius, contra servitutem imponi non fieri. Heliocaminus, ut quidam Iudæus in prioribus Annot. in Pandect. ad verbum solaris fortasse dici potest. Est autem solare vaporatium, in proclivum, ad calorem Solis excipiendum, quo antiqui utebantur. Plinius Epist. lib. 2. de diæta quadam loquens: In hac, inquit, minus quidam, alia xistum, alia unctum, utraque Solem: cubiculum autem valvis, cryptoporticum fenestra protegit.

Heliophyton, Similax. Dioscor. lib. 4. cap. 185.

Heliopus. ἡλιόπους, Nomen herbæ, ejusdem cum heliotropio majoris inde dictæ, quòd Solem aspiciat. [Vngar. Katáng bors.] Vide Marcel. Virgil. in Dioscor. lib. 4.

Heliolacte, ibulus apud Dioscor. lib. 8. cap. 185.

Hĕlĭŏlĭpŏrŏn, ἡλιόλειρον. Quantùm thymali genus est: folia parcula, ramulis stantibus à radice quatuor aut quinque nascentibus, semipedali altitudine, fuscipennis. Nascitur in oppida, semine albo, columbis gratissimo, quod collegium incipientem urat. Nomen accepit ἀπὸ τοῦ ἥλιον λείπειν: hoc est, ab aspiciendo Solem capta enim eum Sole circumagit. Ex Plin. lib. 26. c. 8.

Heliotrilinon, (quod hic pro apii genere corrupte legebatur) rectius scriptum heleotrilinon. [Vngar. Vizi sziszim.] Est autem heleotrilinon apii genus, sativo majus: in paludibus, locisque humidis sponte proveniens: unde & nomen accepit. Nomen ἑλος Græcis paludem significat.

Hĕlĭōstrŏphŏn, ἡλιόστροφον. Nomen herbæ quæ alio nomine helioscopium majus appellatur, te Plin. lib. 22. cap. 21. Dicta helio strophon à τοῦ ἡλίου στρέφεσθαι πρὸς αὐτό: hoc est, ab eo quòd circumsole converiatur. [Polon. Podrzymon.]

Hĕlĭōstrŏpĭum, pii, n. [ἡλιοστρόπιον. Gal. Tournesol, herbe au tournesol. Ital. Girasole. Ger. Sonnenwurtzel. Hisp. Tornasol. Pol. Nasturcyi. Vng. Katang kori napraforgó fürge fü.] Herba folia adeò data quòd se cum sole circumagat, etiam nubilo die, ac nocte. Vario: Nec minùs admiranda quod fit in floribus, quos vocant heliotropia: ab eo quòd Solis ortu mane spectãt, & eius iter insequuntur ad occasum: ut ad eum semper spectent. Plin. lib. 22. cap. 21. Duo facit heliotropia genera: Maius in pinguibus tantùm locis eaque solo nascens, quod & heliastrophon nominatur: vulgò, ut creditur, Caucalis appellatur. Herminius, ubique provenit, quod & tricoccon, & scorpiurum appellat, quòd semen habeat, eandem referens corporis. ¶ Est etiam heliotropium, gemmæ nomen, viridis quidem, sed sanguineis venis distincta. Causa nominis est, autor Plin. lib. 37. cap. 10. quòd in vas aquæ dejecta, radios solares accidentes in sanguinis colorem mutare videat. Extra aquam non specularis modo Solis imaginem reddit, cujusque eclipsin prodit, lunam subeuntem offendens.

Hĕlĭtĭs, pe. prod. λίθος. Dioscoridi, succina gryis decussa ex clavis ex Cyprio græcè fectis: quæ fabulitissimè est fabulantis fammam; delicandi vim habet. Vide Galen. lib. 9. Simplicium.

Hĕlix, icis, f. t. ἕλιξ. Germ. Rinck Ebhen: oder (wie etliche sagen) Aftereben. Vngar. Gyömbér tekercs borostyán.] Tertium hederæ genus nunquam fructum ferens, folia habens exigua, angulosa & concinniora, quàm reliqua duo hederarum genera. Vide Plin. lib. 16. cap. 34. Dicta helix quòd teneris sarmentis, veluti claviculis quibusdam arbores fruticesque circumvolvatur, ἕλικες enim Græci claviculas appellant.

Hellanodices, ἑλλανοδίκαι, Latinè judex examinis dicitur.

Hellĕbŏrus, sive Helleborum. [ἐλλέβορος, Dioscoridi, Cer. Nieborum. Pol. Ciemierzyca. Item, białe ciemierzyce. Vng. Zöldes.] Herba est inligenem purgandi vim habens, quam Latini veratrum appellãt. Ejus duo sunt genera, album quod vomitione caulas morborũ extrahit: & nigrum, per alvum quæ quid noxium est ejicit: ene nomine melampodium id dũ à Melampode quodã (sive medico, sive pastore fuerit) quæ Proeti filias in furorẽ actas, tradiur purgasse. Præcipua hujus usus est in educendis noxiis humoribus, principis autem facultatis sedem infestantibus: unde melancholicis & insanis dari solet, & comitial. morbo laborantibus. Hinc factum est, ut quos cerebro minus sano esse volumus significare, Helleboro opus esse dicamus, aut Helleborum edere jubeamus. Plin. lib. 25. cap. 5. 6. Veratrus helleborum ad vomitiones & ad bilẽ nigram extrahendam. Plaut. in Pseud. Helleborũ hîc hominibus opus est. Masculino genere usus est Virg. 3. Georg. - helleboroque graves, nigrumque, bitumen. Colum. lib. 10. Sed negant helleboros, & nervia gilbana ferre. Apuleius nominis hujus primam vocalem aspiratam putat, etymon, credo, spectans: volunt enim helleborum dictum ἀπὸ τοῦ βόσκειν. Apoc Dioscoridem tamen, cæterosque Græcos, tenui spiritu constanter scribitur. Vide ELLEBOROS.

Hellĕbŏrōsus, a, um. [ἐλλεβορώδης. Polon. Ten który nad miare ciemiężyce użył. Vng. Zöldes.] Dicitur qui plus helleboro sumpsit, quã par fuit. Plaut. in Rud. Helleborosus sum. T. Atqui ecitus. Helleborum enim, si plus æquo sumatur, non medicorum periculum creantibus minus timetur, magnam ægritudinẽ levare non potuit. Vade ad Anacharsim Scythas in imperitos medicos, qui quum modum nullum nosse ignorarent, non dubitabant tamen tam ancipitem, & periculosæ alteri plenum, non sine gravi tumentium differimus aggredi. Ubi is (ἐλλεβορὸς) helleborũ, certo compescere punctio. Nescius examen: vetat hoc natura medendi. [Ang. Hearts sickness, an hearbe to take.]

Helminthobocanon, Absinthium sic dictum à vermibus: quia tamen ejus vermes pereunt. Barbarus in Corol.

Hĕlops, opis, Piscis delicatissimi saporis, quem Theodorus à Latinis accipenserem appellari putavit. Cui tamen refragatur Ovidii autoritas, qui helopem Italiæ incognitum esse scribit, referente Plin. lib. 32. cap. ult.

Helorĭus, ἑλώριος, & ἑλωρίτης à longitudine nascitur, colubri avis est cognomentum accepit, longum, nigri coloris: unguesque nigri, penna fusca, varia ac maculosa.

Hĕlŏs, ους. Pol. Przygotowanie ust ciasne.] Vitium est oris percutere, & quædam quasi soleæ inclusio, quam Latini nonnulli ravum, alii fungum, quidam etiam parcum appellant.

Hĕlūcĕā, Genus ornamenti Lyciæ, dictum à colore boum, qui est heluus: hoc est, inter rufum & album. [Polon. Płowe.] Autor Festus.

Helusæ, arum, f. p. Sunt olera minuta (ut inquit Festus) quoniam helus, & helusa veteres dicebant, pro holus & holera. [אחרים strak. ירק ierak. Aegyptiorum. Gall. Menues herbes. Ital. Herbette. German. Schlechte Kraüter. Hispan. Menudas yervas. Polon. Rzepiella, pietruszka, mała kapusta. Vngar. Fark. Angl. Small potherbes.] Cic. ad Gallum. lib. 9. Fungar, heluellis, herbas omnes ita condiam, ut nihil possit esse suavius.

Hĕlŭo, onis, m. i. homo immoderatæ voracitatis, prodigus, gulæ ventrique deditus. [אחרים אוכל strak. אוכל אכלן, אכלנית, Gall. Gourmand, qui devore tout. Ital. Mangiatore, divoratore, ingordo. German. Ein Fraß: ein Schlemmer: ein Fresser. Hisp. Comilon, tragador. Pol. Łakomiec, żarłok, żarłoczny, nienasycony. Vng. tobzodo torkos, falánkos. Ang. A glutton, a mangerer or devourer.] Heluo (inquit Festus) qui immoderatè bona sua consumit ab eluendo. Aspiratur autem, ut avidius magis exprimatur: sic enim fit vox imitatior. Terentius Heaut. At egoistum metuis ingenium cave in te recipias istum. C. Quod? Si forte ea ibi dicã. Gerro, fraus, heluo, ineptus, gurges, damnosus. ¶ Cic. per translationem. heluonem librorum dixit, pro nimis avido lectore, & qui legendo satiari nequit. Heluo patriæ per translationem, pro eo qui turpissima scelerũ genere patriam perdit & infamat, vel pater. bona prodigit ac devorat. Cic. pro Sext. Gurges atque heluo, Idem in Pisonem. Heluo impurus, Idem 2. de Leg. Agrar. Heluam immanes spurcissimas, nequissimas, pro Domo sua, & post reditum in Senatu.

Hĕlŭŏr, d. p. l. ut ariani, luxuriæ & gulæ operam dare. [אכל akal. אכלנות, אכלנית, Gall. Gourmander, devorer gloutonnement. Ital. Divorare, ingordare. Ger. Jressen. Fressen. Schlemmen. Prassen. Hispan. Tragar gulosear. Polon. Żrec, żarłować. Vngar. Tobzodni torkoskodni, tobzodkodni, falánkodni. Angl. To devour, to ravine like a glutton.] Cicero pro Domo sua: Cur ille gurges, heluatus secum simul Reipubl. fortunam, ac rem familiarem exhauserit? Idem pro Sextio: Quid? tu meo periculo gurges, ac vorago patrimonii heluabere?

Helŭātĭo,

Hēlārīo, rōnis, ſf. prodigalitas, vorticitas, diſſipatio. [ἀσωτία, ἀκρασία. Gall. *Gourmandiſe.* Ital. *Ghiottonia, & mangiaſtronerie.* Ger. *Boſſerey, ſchlemmerey.* Hiſp. *Gregueria, gallo.* Pol. *Opilſtwo, marnotrawſtwo.* Vng. *Tobzodaſtag, kapzſolkodas, kapzſerkedes.* Ang. *Gluttonie, riotouſneſſe.*] Cicero poſt reditum in Senatu: Cur in luſtris & heluationibus hujus calamitoſi ſaltatoris tam exilia vitia tandiu teſtavit.

Hēlīcis, ci. [Pol. *Przyſtęp, ſtopnie.*] Vng. *Der ſtechel, ſtiche, ſtaffeln.* Ang. *Greeſes.*] Egreſſus langvidum & ſemimortuum, & heſterno vino langvente. Author Feſtus. Sic dicitur ab otis hujus & oſculationes: quamquam Tertullianus in libro de corona militis pro ipſa potius affectione capitis videtur uſurpare, quæ inclines in ſomnum reddatur, quam Græci κατηφείαν appellant. Ejus verba ſunt: Liberum eundem apud Ægyptios Orion, Harpocration indultis hedera arguit, quòd hederæ natura ebrietatem à cerebro ad helleno deſcendere.

Hēlītis, Color medius eſt inter ruſum & albū. [ξανθὸν, ὠχρὸν. Pol. *Żołty ſzafranowy, żytny, płowy, miodowy.* Vng. *Verböny halovány, ſzőke ſzínű.* Ang. *Yellow, whitiſh colour.*] Varro lib. 2. de Re ruſtic. cap. 5. de coito boum loquens: Corium, inquit, attactu non aſperum ac durum, colore potiſſimum nigro, deinde rubeo, tertiò helvo, quam albo.

Hēlŏlās, a, um, pen. corr. [ἡλιόχρως. Pol. *Słoneczny ſarbo.* Vng. *Napſzínű, napſzín vörös, napſzínes.* Ang. *Sun-like, ſun-colour.*] Quòd accedit ad helvum colorem, ſed tamen dilutiorem, ut plus ex albo participet quam ex ruſo. Unde helvolæ uvæ dicuntur quæ ejus ſunt coloris. Col. lib. 3. cap. 2: Sunt & helvolæ quas nonnulli varias vocant, neq; purpureæ, neq; nigræ, ab helvo (ni fallor) colore vocitatæ.

Hēlxīne, es ſf. [ἕλξινε. Gall. *Pariere.* Ital. & Hiſp. *Parietaria, vitrecle.* Germ. *Engnöchte ein traut; & Spereetraut: glaßkraut.* Pol. *Nawydyec.* Vng. *Falrepſzw.*] Herba eſt mercurialis folia habens, easq; birſuta, caulem os ſubtuberes, & circa eos ſemina aſpera vellibus adhærentia, unde & numē accepiſſe volūt. Alio nomine perdicium dicitur, quòd perdices ea unicè delectentur. A Romanis etiā *vrticularia* appellatur, quòd urceis detergendis aſperitate ſua in primis ſit idonea. Nascitur in parietinis, ſepibus & macellis. Unde & *Parietaria* vulgò appellatur.

Hem. [ἔμπνευσον. Ger. *Hä* Pol. *Wiatr.*] Interjectio corripiens ſcipium, vel indignantis, vel admirantis. Servius Sulpitius Ciceroni, Epiſt. lib. 4: Hem nos homunculi indignamur ſiquis noſtrūm interiit, aut occiſus eſt, quarum, &c. Apul. Hem hominis audaciam. ¶ Quandoq; demonſtrantis eſt. Terent. in Andr. Hem pues hercle puer ē.

Hemĕrēſios. [ἡμερήσιος. Gall. *Journier.* Ital. *Diurno.* Ger. *Zu einer tags.* Hiſp. *Cotidiano, de vno dia.* Pol. *Iednego dnia, prace.* Vng. *Napnyaly.* Ang. *Of a day.*] Adjectivum ſignificans idem quod diurnus. Unde tabella quæ uno die picta erat a Pamphilo Apelli præceptore, hoc nomine vocata eſt, cujus meminit Plin. lib. 35. cap. 11: Abſolvit uno die, inquit, tabellam quæ vocata eſt Hemerehas, puto quòd.

Hemĕris. [ἡμερὶς. Vng. *Kerekſügyfa.*] Genus eſt arboris glandem ferentis, teſte Theophraſto, truncо neq; erecto, neq; lævi, neq; excelſo, ſed caudicem in orbē comoſo, concavo, innoſo; ramorum aliis mutiē, concavo, glandem maximā & poſtſagum dulciſſima. Meminit hujus arboris & Plinius libro 16. capite 6. Theodorus Gaza vocabuli vim exprimens, placidam vertit.

Hēmĕrŏbŏrās, [ἡμεροβόρος. Vermiculus eſt ad Hypanim Ponti fluvium, ultra diem unum non vivens. Plin. lib. 11. cap. 30. Hypanis fluvius in Ponto, citra ſolſtitium defert acinorum effigie, venues membranas, quibus erumpit volucre quadrupes ſupradicti modo, nec ultra diem vivit, unde Hemerobion vocatur. ¶ Hemerobii præterea dicuntur homines uno die viventes, quibus cratini nulla eſt cura: qualis fuiſſe traditur Diogenes Cynicus, qui præcipuè idcirco hoc nomine fuit appellatus.

Hēmĕrŏcallĭs. [ἡμεροκαλλὶς. Pol. *Lilie polne.* Vng. *Cikaliom.*] Dioſcor. Herba eſt folio & caule lilio ſimillima, heroatei coloris, ut plurimū ſoles habens ternos, quaternoſve in ſingulis ſcapis erumpēte tali modo ſtriatas, qui quam dehiſcere cœperunt, in colorem vehementer pallidum commutantur. Nomen accepiſſe putatur à floris fugacitate, quòd una tantùm die pulchritudinem ſuam meatur. Meminit hujus herbæ & Plinius lib. 21. cap. 22.

Hemĕrŏdrŏmī, m. f. [ἡμεροδρόμοι. Gal. *Courier, poſtes.* Ital. *Corrieri.* Ger. *Gebottene läuffer: ſo nun tag vnd nacht laufen, Curiren.* Hiſp. *Correos à correderas.* Pol. *Poſtowie, ktorzy na rzadzenie dnia idą albo ieżdżą.* Vng. *Azſakkyorſzágh követſégnek mondói.* Ang. *Runners, poſts.*] Dicuntur curſores qui die uno ingens ſpatium curſus emetiuntur. Liv. lib. 31: Nili ſpeculatores (*hemerodromoi* vocant Græci) ingens die uno curſu emetiens ſpatium contemplatus regium agmen è ſpecula quadam, prægreſſus nocte media Athenas pervenſſet. Inter hujuſmodi hemerodromos celeriſſimus fuit Philonides Alexandri Magni curſor.

Hemicadia, vaſa dimidii cad. Sipont.

Hēmĭcrānĭcī. [ἡμικρανικοὶ. Ger. *Der das Hauptweh halt/auff einer halben haupt/ vnd nit auff beyden ſeiten.* Pol. *Bolenici migrzeni.* Ang. *Sick of the megrim.*] Sunt qui dimidia parte capitis laborant, qui morbus Græco nomine ἡμικρανία ſive ἡμιγκρανὶς appellatur: quemadmodum cephalea, quo totum caput infeſtatur, & gignitur utero à ſanera clamoreq; vehementiore, aut etiam ab immodico ſplendore vel dolore, aliisve hujuſmodi prævalidis objectis ſenſum lædentibus.

Hēmĭcўclĭs. [ἡμίκυκλος. Gall. *Demy cercle.* Ital. *Mezo circolo.* Ger. *Ein halber vmbkreiß oder circkel.* Hiſp. *Lamytad de circulo.* Pol. *Półkolo, połowa okręgu.* Vng. *Fél kerekſég (avagy) kerekſéges.* Ang. *Half circle.*] Latine ſemicirculus. Qua voce Mathematici frequenter utuntur. ¶ Accipitur etiam pro cathedra ſemirotunda facta in medii circuli formam. Cic. in Lælio: Tum memini domi in hemicyclo ſedentem.

Hemĭnā̆nz, ăs, penult. corripe. [ἡμιναῖος. Ger. *Tagfebrt: Ein viertheil einer Stratzburger maß.*] Genus eſt menſuræ, dimidium continens ſextarii: à Græco ἥμισυ, quod dimidium ſignificat. Gellius lib. 2. cap. 13: Si ex ſextario hemina ſuſta ſit, non dimidium ſextarium ſuſtam ſiſcendum eſſe. Plaut. in Mil. Neq; equidem hemīnas octo expromptas habeam.

Hemĭnārĭus, Quod heminæ menſuram habet. [ἡμιναῖος. Pol. *Zydlikowi, miarowy.* Vng. *Itzés.*] Per tranſlationem accipitur pro exiguo. Quintilian. lib. 6. cap. 3. Fabius Maximus incutiens Auguſti conjectorum quæ amicis cubantur exigentiam, heminariæ ſe dixiſſe dicitur eſſe, tenuia & exigua.

Hemĭnĕrŏn, Gallinarum genus piſcis, ſic à Corarino. Dicitur & Perles & Saperdo Coracinus: & ab aliis Aelius, è Macedoniæ ſtagno commendatiſſimus. Quanquam alius piſcis eſt Epidaurius Aelius.

Hēmĭŏlĭŏn, ἡμιόλιον, Navigii genus, quod à puppi ad malum uſque binis remis, à malo ad proram unico tantùm agitur: cujuſmodi ſunt, inquit Baſſus, quas hodie *Toſſe* vocamus.

Hēmĭŏlĭus. ἡμιόλιος. Quædam Arithmetica proportio, continens aliquem totum numerū, atq; ejus dimidium: ut ſe habentes ad duo, & quindecim ad decem. Gellius libro 18. capite 24.

Hemĭonĭtĭs, deſcribitur in Dioſcor. lib. 3. cap. 153.

Hemĭonĭus, Mandragora magicè, apud Dioſcorid. libro 4. cap. 78. 79.

Hēmĭŏnĭum, ſive hemionītis, ἡμιόνιον, ἡμιονῖτις, Herba eſt dracunculi folia, lunato, vaſculis colatoriis nullis, neq; remulosa, unquam flores, neq; ſemen neq; caulem gignens, in petroſis locis nascens, auſtero ſapore. Alio nomine ſcolopendrium, ἀσπλήνιον, dicitur. Herbarum plerique ἡμίονον ex vsu appellant. Otiorine etiam ἡμιονῖτιν. Omnino tamen alia eſt à ſcolopendrio Dioſcoridis.

Hemiplagia, Ea quæ & dimidia apoplexia apud Paul. lib. 3. cap. 8.

Hemiplexĭā, ſf. [ἡμιπληξία. Pol. *Wyſuſkanie tarania.* Vng. *Felgakeſedes.*] Paralyſis, tremi apoplexia quum in alterum tantùm partem corporis motum ſit musculi: nam quum totum affectum, apoplexia nominatur.

Hemiſphærĭum, n. ſ. Dimidia ſphæra, vel dimidium, quod ſemper nobis apparet. [ἡμισφαίριον. Gall. *Vne demy ſphere.* Ital. *Mezza ſphera.* Ger. *Ein halbe kugel.* Hiſp. *La mytad de la ſphera.* Pol. *Półkole, połkrąg, połokrąg.* Vng. *Fél gombſág (avagy) gombi ſzelet.* Ang. *Half a sphere or half heaven.*] Varro de Re ruſtic. lib. 3. cap. 5. Stellæ decem tub tholo, ſtella Lucifer inter dia, noctu Heſperus, ita circumeunt ad ſolſtitium hemiſphærium ac moventur, ut indicent quot hinc horæ.

Hemis, apud nos tràducitur ſemis. Græcè ἥμισυ, dimidius.

Hemitogium, gii, n. ſ. Dimidia toga.

Hemmarichon, Saltamenti genus, aliud ab Omtarichō.

Hēmĭtrĭtæŏs. [ἡμιτριταῖος. Gal. *Demi tierce, Ital. Mezzo terzo.* Ger. *Ein halber tertz.* Hiſp. *La tercera dia terço.* Pol. *Trzeciorzędowa.* Vng. *Fél vers.* Ang. *Halfe tertian.*] quaſi ἡμιτριταῖος, confictum apud Vng. hunc aliquot legendum ſuperſtita.

Hēmĭtrĭtæŏs, ſcu tertiana ſebris, ſic dicta quòd poſtea aliquatenus non repræſentet, tertio die, ut illa ſuperans, nos tamen ut illa diem unum præſtet integrum, ſic inter horas xxxvi, plus vel minus porrigitur. Martial. lib. 12: Cui gravis & fervens hemitritæus erat. Morbi hujus naturā & differentias videre apud Galenum lib. 2. de differ. feb. cap. 2. & 10.

Hemĭtrĭtæŏphĭlĭbŭlĭs, vertus undecim ſyllabarus qui & Phalæcius dicitur ab inventore, qualis ille Catullianus: Passer deliciæ meæ puellæ.

Hendĕcăsўllăbŭs, ſi receptis ubique Grammaticis credimus, figura eſt qua unum in duo dividitur: ut apud Virg. 1. Æneid. Multumq; V & mon-

& montes insuper altos Impositâ id est, moles altorum montium. Sic alibi, -pateris libamus & auro: id est, pateris aureis. Meminit hujus figuræ Servius in primum librum Aeneid. Vbi tamen in exemplaribus manu scriptis non δισσολογία legimus, sed εἰς ἄλλο ἔπος, hoc est, unum per duo: cui figuræ communiter legitur apud Donatum in And. Terentii, quam appellat διὰ δυοῖν, id est, duo per unum.

Hēo, ūs, Interjectio, Plaut. in Cistel. Heo tu quam nos.

Hēpăr, ătis, penult. gen. comm. nat. Primum est sanguinis generandi instrumentum, venarumq; omnium principium, quod Latinè jecur appellatur. [יכד chebdh arab. Gall. Le foye. Ital. Fegato. Ger. Die Leber. Hisp. El higado. Pol. Wątroba. Vng. Máj. Ang. The liuer.] ¶ Est item hepar nomen piscis ex genere locustarum, cujus meminit Plin. lib. 32. cap. 11. ¶ Hepar etiã inter marina ejectamenta hepatis vocã. Iobum referens, rubrum, parasitam, tragic. putidum, quod per mare vagatur, in fundoq; cum algis implicitum sæpè piscatorum retibus assigens extrahitur. ¶ Est & aliud hepatis longe diversum genus sanguine præditum, de quo Heliodorus lib. de piscib.

Hēpătĭcŭs, a, um, Ad hepar pertinens. [ηπατικος. Gall. Appartenant a la foye. Ital. Cosa che s'aspetta all'appartenente. Ger. Das zu der Leber gehört. Hisp. Cosa perteneciente a higado. Pol. Wątrobny. Vng. Maybeʒ való. Ang. Ouer belonging to the liuer.] Vt, Morbus hepaticus. Plaut. in Curcul. Tum te igitur morbus agitet hepaticus.

Hēpătĭcŭs, a, um, ἡπατικός, Quod ad hepar pertinet. A' Celso lib. 4. cap. 9. hepaticus morbus dicitur, qui à Plauto appellatur hepaticus.

Hēpătĭca, æ, f. [ηπατικη. Gall. Hepatique. Ital. Fegatica. Ger. Leberkraut. Hisp. Higadera. Pol. Zolenicy na maſtrunc. Vng. Máj fuuk. Ang. The liuerwort.] Quæ est hepatis laboranti ópitulatrix propriè, quibus imbecillum stomachum, sine tumore tamen & dolore. Plin. lib. 26. cap. 6. Datur hepatico in farre cocta.

Hepatica, Herba est, quam Latini vocant jecoris aretam: dicta quòd hepatis tumefactionem reficat: crescit in sepibus & locis saxosis.

Hēpătītēs, ου, m. [ηπατιτης, Gemma est quæ à jecoris figura nomen sortita est. Plin. lib. 37. cap. 11.

Hepatorchum, i. [ἡπατόραγον, A' quibusdam vocatur hepatorium herba, eo quòd jecori affecto auxiliatur. Autor Dioscor. lib. 4. Quanquam non desunt qui hanc nomen datum sit inter eas rejiciendam putent, quæ à dactoribus inter autoris ejus nomina merito annumerantur.

Hēpătītis, pen. prod. genit. ἡπατίτιδος, Vena ampla, ex cava sive lima hepatis parte emergens, omnes melancholicas venas excipiens. Vulgus Hepatis porta appellat.

Hepatizon, ἡπατίζον, Aeris temperamentum, jecoris colorem referens magno olim in pretio habitum. Plin. lib. 34. cap. 9. Præterhæc est, cujus sacro non pateat reddi, quæ quia humanis manu tacta dederit formam temperamentũ sui habebit ignis, illud tam colore pertinaci ad jecoris sanguinem vergens, quòd ideò hepatizon appellatur procul à Corintho, longè tamen ante Aegium (corr. Arg.) Delicatum, quæ duo nunc maximè probantur.

Hephaestites, ἡφαιστίτης, Gemma est variis colorib. naturâ ipsi ad ignem in reddendis imaginibus accommodata: unde nomen sortita est a Vulcano, sive quòd igneum habeat colorem, sive quòd materiam aridam in Sole accendat. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Hephthălĭtis, [ἡφθαλίτις. Gall. Vn papillon. Ital. farfalla. Germ. Ein mad eder ynsenhoner so mã die nachtet fliegen. Hisp. Mariposa. Pol. Motyl. Vng. Kèrèkbodèk gyertyaczèpnèl ielènèk. Ang. A fliender, flesh-worme, or flie-worme.] Papilio quem incernam lucernis advolat, lepidus autem spiritu tenui, genus est febris de quo vide supra suo loco.

Hepsēmi, [ἑψημι. Pol. Warzę ſię.] Mathem. ad tertiam partem decoctionem, quod & sapam appellant. Plin. li. 14. cap. 9.

Hepta, ἑπτὰ, apud nos septem, & aspiratur cum suis derivatis.

Heptapachys, ἑπταπαχυς, Mensura septem cubitorum unde Achilles Heptapachys est appellatus. Hermolaus.

Heptăpleurŏs, ἑπτάπλευρος, Plantaginis species est, foliis septem lateribus modo incisis: unde & nomen habet. Autor Plin. lib. 25. cap. 8.

Hēphthēmimĕrĭs, ἑφθημιμερὶς, Est cæsuræ genus, quæ pòst tres pedes superest syllaba terminans partem orationis: quæ interdum etiam ipsi naturæ versûs fit, licet alia tamen potiùs inveniatur producta. Virgil. 3. Aeneid. Dona dehinc auro gravia, sectoq; elephanto Imperat ad naves ferri. Idem 12. Aen. Congredior, fer facta pater, & contrahe fœdus. ¶ Componitur autem hoc à thēmimeris abscissis septem, quasi semis, & μέρος divisio vel pars: quasi dicas septimam dimidiam divisionem, vel dimidium septem pedum.

Hepteres, [ἑπτήρης. Gall. Vne nauire ayant sept rengs en chasque bãc. Ital. Naue da sette rami per luogo. Ger. Schiff so an einer seitten sibẽ ruder haben. Hisp. Naue de siete ordenes. Pol. Statek ośmbok posiadaiący siedm rzędow. Vng. Hetuod euezł in hàtz. Ang. A ship hauing seuen rank of oores.] Navis est septem habens remorum ordines. Liv. 37. Regia classis septem & triginta majoris formæ navium erat: in quibus tres hepteres, & quatuor hexeres habebat, præterea, decem triremes erant: & tradidere hostes ex specula quadam cognovêre. Ibidem: Maximè exterruit hepteres regia, à nimore Rhodia navi nocte demersa.

Herâ. Vide HERVS.

Heraclĕŏn, sive Heraclion, penult. prod. [ἡρακλεον. Pol. Cząrmena Iskiow.] Panacis species est, ab Hercule inventa, quã alii origanum Heracleoticum sylvestre dicunt: quoniam est origano simile, ut refert Plin. lib. 25. cap. 4. Est & alia herba Heracleon siderion, cui teretes, digitorum quatuor altitudine, flore purpureo, foliis coriandri, pastinacæ & Jacobææ similes & omnia vulnera ferro facta efficacissimè sanans. Autor Plinius lib. 25. cap. 5.

Heracleoticus, Cantorum genus. Plin. lib. 9. cap. 11.

Heracleoticus mus, Vide in dictione VVLPANS.

Heracleus poculus, ab Hercule nomen sortiuntur, fictilis, magna & capacia, quæ (ajunt Heroës) sitim extinguere & satiare possunt. Num Heroes ut potentibus numen adjicit maximus. Eorum poculorum apud Ciceronẽ in Verrem, & apud Athenæum mentio est.

Heracleum, quid sit, require in Commentariis Leonicenus & nobiliter in probatam disputationem.

Heraclius lapis, sive Heracleus, [ἡρακλειος λίθος, καὶ μαγνήτης Suidas. Gall. Aimant, ou pierre de touche. Ital. Calamita, pietra da prouare l'oro. Ger. Ein magnet oder ein gelbstein/prufstein. Hisp. Piedra iman, o el toque de oro. Pol. Magnes, kamien ſpelnyaiący złoto. Vng. Magnes kèu. Ang. The loadestone that hath propertie to proue gold.] Lapis est cocta quadam natura viribus ad ferrum attrahens, quæ & magnes dicitur. Plin. lib. 36. cap. 16. Quid? ferri duritia pugnas? sed cedit & partitur mores. Trahitur nanq; à magnete haud dubiè domitrix illa rerum materia ad manum nefario quæ currit ac populus venit, tenetur affligiq; & complexu ferri: Colorum ob hæc alio notatæ appellant, quidam Heracleum. Hæc ille. Rationem autem nominis hujus afferunt, quòd primùm inventus sit circa Heracleam Magnetidis urbem. Memini hujus lapidis & Galenus lib. 9. Simplic. Ejus & ad quæ sunt bonitatẽ explorantes: quem & Lydium lapidẽ & cotulã appellavêre. [Pol. Kamien ten krzesy probuie y ostre.] Plin. lib. 33. cap. 8. Aut, à gentis mentionem cumulatur lapis quem coticulam appellant, quondam non tolutus usu ferri, sed (ut ipse ait autor est Theophrastus) puræ verò passim quæ alibi reperiuntur, alii Lydium vocant. Sunt autem modici, quaternas uncias longitudinis, binasq; amplitudinis non excedentes. His ego duas perii, quum è venalium supellectile experimentum, priusquàm dicant omnium artium heroica, quantum aperant vel acies, scrupulari differentia mirabili, tantum non loquente. ¶ Hoc Heraclius lapis, ἡρακλειος λίθος, proverbium est in eos qui vehementer tracti, exactoq; judicio essent. Refertur à Theophrasto.

Herba, bæ. [ע. עשב deſide דשא deſide ירק arab. Seruain arab. Gall. Herbe. Ital. Herba. Germ. Kraut. Hisp. Yerua. Pol. Ziole. Vng. Fu. Ang. An herbe, graſſe, or graſſe.] Herbam enim solemus appellare, quòd ab radice culturam sine caudice proveniat, & quotannis semen caule ferat, ut frumenta & olera. Ovid. 2. Metamorphos. in quâ solo, quod tu teres hæc, juvenat. Virgil. 9. Aeneid. Quis caterva nymphas? quis humum florentibus herbis Spargere? aut viridi fontes induceret umbra? ¶ Herbam peregrinam, sive Dardaniam, actum est proverbiũ, pro eo quod est, se victum fatetur, & adversarium suum victorem agnoscere. Tradit (ut indicat Festus) ab eo, quòd olim pastores curlu certantes, qui superati essent, herbam ex eodem loco statim decerptam adversario porrigebant, victoriæ agnitæ symbolum. Nonnulli Herbam veteres palmam, vel victoriæ dici voluerunt. Virgil. 5. Georg. atq; ita nacti herbæ Victor equus. Accius Meleagro: Gaudent, currunt, celebrant, herbam conferunt, donant, ferunt pro se quisq. Hæc ille. ¶ In herbis esse, proverbiũ quo finis specie dicentur, quæ non dum maturescunt, sed spem modò bonam de se præbent. Cicero.

Herbălĭa, æ, f. in communi sermone. [βοτανικη, ἡ πολυγονία. Gall. Herbe, petite herbe. Ital. Herbiera. Ger. Ein kreutlin. Hisp. Yeruezuela. Pol. Ziolko. Vng. Fuczka. Ang. A little herbe or wede.] Cic. 2. de Nat. deor. Cervæq; ante partum perpurgant se quadam herbula quæ scheis dicitur.

Herbārĭus, a, um, quod est ex herba: [βοτανικὸς, πολύκαρπος. Gall. Fait d'herbes, ou ressemblant à l'herbe. Ital. Herbale. Germ. Das von kreutern ist. Hisp. Cosa de materia de yerua. Pol. Ziołowy. Vng. Fuból való. Ang. Made of herbes.] ut. Corona herbacea aut quod in herbam exierit & adolevit. Plin. lib. 12. cap. 13. Herbaceum anomum pepo.

Herbĕus, a, um, Viridis, vel herbæ colorem habens. [χλοερὸς, πράσινος, χλοώδης. Gall. Reſemblant à l'herbe verte, vert comme herbe. Ital.

Ital. Verde, di color d'herba. Ger. Kreutergrün, grasfarbe. Hisp. Cosa de color de yerua, cosa verde de color. Pol. Zielony. Vng. Fűszínű. Ang. Grene lyk an herbe.] Plaut. in Cucul. Quis hic est homo, Cum col arvo venire, atq; oculis herbeis?

Herbātus, a, um, Quod ad herbas pertinet. [Botanicus. Gall. Apartenant aux herbes. Ital. Ciò ch'ad herbe s'appartiene. Ger. Das zu den kraut gehört. Hisp. Cosa perteneciente a las yeruas. Pol. Ziołowy, do ziół należący. Vng. Fűvekhez tartozó. Ang. That belongeth to herbes.] Inde Herbata ars dicitur, qua herbarum vires dignoscimus. Herbatam fabellam vocat Plin. lib. 35. cap. 5. Herbationes, & medicamentariam a Chirone Saturni & Phyllyræ filio, &c.

Herbārius, substantivum, Qui herbas, earumq; vires cognoscit, & exinde medicamenta efficit. [Herbularius. Gall. Vn herboriste, expert aux simples, & des vertus. Ital. Herbolaio, herbolario. Ger. Ein kreutler, der sich auff die kreuter verstet. Hisp. El herbolero. Pol. Ziołowiec, ziołownik, ziołowy człowiek. Vng. Fűvesember. Ang. That hath skill of herbes.] Plin. lib. 20. cap. 17. Pallon herbarius paratum ex eo cataplasma imponit cum opio.

Herbifer, ra, rum, Herbas efferens. [Herbas ferens. Gall. Qui porte & fait croistre herbes, herbu. Ital. Herboso, che produce herbe. Ger. Das kraut treget. Hisp. Lo que trae ó cria yeruas. Pol. Ziołodajny. Vng. Fűterő. Ang. That bringeth or breedeth herbes.] Plin. lib. 25. cap. 8. Alinq; herbiferum esse & Pelium montem in Thessalia.

Herbilis, & hoc herbile, Quod herba pabulum est, ut Arbores herbiles, quas Pelibus maiores esse aiunt, quàm quæ frugibus alti sunt. [Pol. Trawny. Vng. Fűnemű.]

Herbĭfico, as, are, act. Fl herbam efficere, vel in herbam convertri. [Herbescere. Gall. Deuenir en herbe, ou conuertir en herbe. Ital. Produrre herba, herbeggiare, conuertirsi in herba. Ger. Zu ein kraut werden, oder zu kraut werden. Hisp. Herbecer. Pol. Zielenieć, obrastać ziołami. Vng. Fűvesülik, fűvé lészik. Ang. To leave grene lyk the grasse or to waxe to an herbe.] Cicero de Senect. Terra semen ceperit, & complexu suo diffunderit, & eleuerit herbescentem ex eo viriditatem, quæ nixa libris suprem sensim adolescit. Pro eodem etiam apud Plin. legitur Herbatur eve. Ita comm. lib. 16. cap. 8. Quin & ovi lo simo nominatim utiq; vinum aliud herbascere: hoc est herbas emittere.

Herbōsus, a, um. Herbis abundāns. [Herbarum plenus. Gall. Herbeux, plein de herbes. Ital. & Hisp. Herboso. Ger. Grasechtig, et krautig. Pol. Ziołowy. Vng. Fűves. Ang. Full of herbes or grasse.] Plinius lib. 31. cap. 4. Viæ ficcatis imbrem, & cœnum ejus lavatum, substrato calculo herboso, urbidat aurum. Ovid. 4. Metamorph. Solvitur herboso religatus ab aggere tunus.

Herbŭlo, āvi, ātum, are, Herbam gradiri. [Pol. Ziołować. Vng. Fűvet szedni.] Cic. 2. de Divin.

Herbŭlus, a, um, Herbosus, plenus herbis. [Herbarum plenus. Pol. Trawiasty. Vng. Fűves. Ang. Grene, full of herbes or grasse.] Plin. in Epist. Nulla in hoc navis (facere enim dicit) sed insulæ herbidæ, omnes arundine & cum o tectæ. Herbidus color, est qui herbam refert: hoc est, viridis, apud Plinium lib. 12. cap. 14. Herbidæ segetes, Columel. lib. 2. cap. 6. Herbidus locus, vel campus, Liv. 1. ab Vrbe, &c.

Hercisscĕre, Vide HERCISCERE.

Hercĭus, [Ἕρκειος vel ἑρκῖος. Pol. Brate and locus getiosus. Vng. Kaidó sikdarab.] Septum cuod portis obiicitur ut porta catenis hastis suspendatur, accrescens Livio. Cæsar bell. civil. lib. 3. Erat objectis portis ferreis, & intùs, existebat, Portis obiectis ferreis, Herciis, & intùs.

Hercule, & Hercle, Hercules, Mehercules, & Mehercule, adverbia iurandi, ab Hercule deducta: quasi dicas per Herculem. [Ἐπίρρημα. Pol. Zaprawdę.] Terentius Eunuch. Hercle hoc factum est. Cælius Cic. lib. 8. Et hercule confecta omnia fœdè & inhoneste fuit. Idem de Claris Oratoribus: Et Hercules hæc quidē extant. Idem pro Planco: Verē mehercules dicam. Idē Cælio lib. 2: Mihi mehercule magnæ curæ est Ardilitas tua. Idē de Oratore: Lacedæmonius dixerim Mehercule, quàm Mehercules.

Herĭdie, hesterno die. [Χθὲς ἡμέρᾳ. Gall. Hier. Ital. Ieri. Ger. Gestern. Bel. Gisteren. Hisp. Ayer. Pol. Wczora. Vng. Tegnap. Ang. Yesterday.] Cic. ad Att. Legebas ad me heri vesperi literas mihi Attico. ¶ Dicta etiam Heri propter cognationem hesterni & hesternus, & vesperi. Terent. in Eunuch. Iste mihi est nostrum quem mercatus est here? ¶ Hesterno & cruditis sermonibus, ἀχθηδόνι. Proverbialis hyperbole, tempus nēmodum superactum significans. Plutarchus & Plato. ¶ Heri terræ, id dicebat, speciem proverbii habet in eo liberto qui adversus patronum insolentius & arrogantius se gessit. Vipianus lib. 7. D. de injur. Nec enim ferre prætor debet hesternum, hodie hodiē conquerentem quod dominus ei convitium dixerit, vel quòd leviter pulsaverit. Ex Horatio.

Hesternus, na, num. [Χθεσινός, χθιζός. Gall. D'hier. Ital. De hieri. Ger. Gestrig. Hisp. Cosa de ayer. Pol. Wczorayszy. Vng. Tegnapi. Ang. Of yesterday.] sicut à cras, crastinus, ac Dies hesternus, nox hesterna. Ovid. Epist. 18: Et mare (confiteor) nōdum tractabile nanti: Nocte sed hesterna tenuis aura fuit. ¶ Accipitur nonnunquam pro pridianus. Terent. in Eunuch. Quo pacto ex jure hesterno panem actum vossent.

Hericius, cii, m. Animal est ipsis horridum, setis, dum metuit, in globum convolvens. [Ἐχῖνος & χοιρόκοιτος. Gall. Vn herisson. Ital. Riccio. Ger. Ein igel. Hisp. Herizo. Pol. Iez. Vng. Sündisznó. Ang. A hedghog, or vrchine.] Alias nominatibus acrimacus, & echinus terrestris dicitur. In sepibus dumotis & vineis per Autumnum præcipuè versatur. Cōcitur in arboribus hyeme, & cibis peræstatem paratis vescitur. Vbi teterit venatores, contractis ore & pedibus cōvolvitur in formam pilæ, nequid comprehendi possit præter aculeos. Sunt e genere eorum mures hirsuti quibus longiores aculei: de quibus infrà. Vide plura apud Plin. lib. 8. cap. 37.

Herĭfugă Herilis. Vide HERVA.

Hērinacius, Echinus terrestris, cui & hericius dicitur. [Ἐχῖνος χερσαῖος. Pol. Ież. Vng. Sündisznó. Ang. A hedghog or vrchine.] Vide supra in dictione HERICIVS.

Hermæ, ārum. Statuæ erant sine signa, & præcipuè trium, quarum capita permutari poterant: cujusmodi Athenis plurimi erant Mercurii imaginem referentes, à quo & nomen acceperunt. Nam Mercurius Graecis dicitur Ἑρμῆς. Cicero ad Attic. lib. 1: Hermæ illi tui Pentelici cum capitibus aureis, de quibus ad me scripsisti, nunc admodum mihi delectant. Probus Aemilius in Alcibiade: Cū quem apparavisset, priusquam classis exiret, accidit una nocte omnes Hermas, qui in oppido erant, Athenis deturbari, præterquam qui ante ianuam erat. Sandas dicit Hermas, Statuas citras, quòd plurimum Mercurii Statuæ delineantur. Vade videsis profectò esse vulgatum illud proverbium: Non ex quovis ligno fit Mercurius. ¶ Solebant autem Hermæ præcipuè circum sepulchra erigi, propagandam, dessi Catum memoriam. Solebant præterea Romani, Mercurii ac Minervæ Statuas conjungere in gymnasiis, dicatæq; quas Hermathenas Cicero nominat, lib. 1. ad Attic. Epistol. 2: Quòd ad me, inquit, de Hermathena scribis, permihi gratum est, ornamentum Academiæ proprium meæ, quòd & Hermes communis omnium, & Minerva singulare est insigne eius gymnasii.

Hermāchēnă, ἑρμαχήνη, Mercurii ac Minervæ Statua communia. Vide HERMA.

Hermēnĕa, æ, Græca dictio, Latinè interpretatio. [Ἑρμηνεία. Gall. Interpretation. Ital. Interpretatione. Ger. Ein auslegung. Hisp. Obra de interpretar. Pol. Wykład. Vng. Magyarázat. Ang. An interpretation.] Ideo ita significatur, quòd eloquentiæ præcepta. Vide libros illos dialecticos ἑρμηνείας inscriptos Aristotelis, nos de interpretatione dicere possumus.

Hērmēsĭon, Gemma igneo colore radians, auro partante secunda extremitate candidam in rem. Plin. lib. 37. cap. 10.

Hermĭnium, alibi apud Dioscor. lib. 1. cap. 24.

Hermogўphŭs, mi, m. [Ἑρμογύφος ἀγαλματοποιὸς, ἑρμογλύφος & Gall. Taillieur d'images. Ital. Scultore, statuario. Germ. Ein Bildhauwer. Hisp. Escultor ó entallador. Pol. Rzeźbiarz, snycerz obrazów. Vng. Faimádó faragó. Ang. A carver of images.] Statuarius, nam ut Iuno loco dictionis, Græci signa & Statuas Hermas vocant, ἀλλ' ἢ αὐτὸν ἑρμᾶν ἐστι καλεῖν. Ang. Hermes, quasi interpres, quòd eloquentiæ præcepta. Vide libros illos dialecticos ἑρμηνείας inscripsit Aristoteles, nos de interpretatione dicere possumus.

Hermĭnium, genus igneo colore radians, auro partante secunda extremitate candidam in rem. Plin. lib. 37. cap. 10.

Hermĭnius, alibi apud Dioscor. lib. 1. cap. 24.

Hermogўphŭs, mi, m. [Ἑρμογύφος ἀγαλματοποιὸς, ἑρμογλύφος & Gall. Taillieur d'images. Ital. Scultore, statuario. Germ. Ein Bildhauwer. Hisp. Escultor ó entallador. Pol. Rzeźbiarz, snycerz obrazów. Vng. Faimádó faragó. Ang. A carver of images.] Statuarius, nam ut Iuno loco dictionis, Græci signa & Statuas Hermas vocant, ἀλλ' ἢ αὐτὸν ἑρμᾶν ἐστι καλεῖν. Ang. Hermes, quasi interpres, quòd eloquentiæ præcepta. Vide libros illos dialecticos ἑρμηνείας inscripsit Aristoteles, nos de interpretatione dicere possumus.

Hermŏphrŏdītus, genus, Pol. Rzeczy hermafrodytowe. Vng. Hermaphroditusi nemek. Ang. Hermaphrodites.] Plin. in Epist. Nulla in hoc navis (facere enim dicit) sed insulæ herbidæ, omnes arundine & cum o tectæ. Herbidus color, est qui herbam refert: hoc est, viridis, apud Plinium lib. 12. cap. 14. Herbidæ segetes, Columel. lib. 2. cap. 6. Herbidus locus, vel campus, Liv. 1. ab Vrbe, &c.

Hermŏphrŏdītus, mi, m. [Ἑρμαφρόδιτος. Gall. Hermaphrodite. Ital. Hermafrodito. Ger. Ein Hermaphrodit. Hisp. Hermafrodito. Pol. Hermafrodyta. Vng. Hermaphroditusi nemek. Ang. Hermaphrodites.] Plin. in Epist. Nulla in hoc navis (facere enim dicit) sed insulæ herbidæ, omnes arundine & cum o tectæ. Herbidus color, est qui herbam refert: hoc est, viridis, apud Plinium lib. 12. cap. 14. Herbidæ segetes, Columel. lib. 2. cap. 6. Herbidus locus, vel campus, Liv. 1. ab Vrbe, &c.

Hermŏphrŏdītus, mi, m. [Ἑρμαφρόδιτος. Gall. Hermaphrodite. Ital. Hermafrodito. Ger. Ein Hermaphrodit. Hisp. Hermafrodito. Pol. Hermafrodyta. Vng. Hermaphroditusi nemek. Ang. Hermaphrodites.] Plin. in Epist. Nulla in hoc navis (facere enim dicit) sed insulæ herbidæ, omnes arundine & cum o tectæ. Herbidus color, est qui herbam refert: hoc est, viridis, apud Plinium lib. 12. cap. 14. Herbidæ segetes, Columel. lib. 2. cap. 6. Herbidus locus, vel campus, Liv. 1. ab Vrbe, &c.

vocare, quum ex abscessu aliquo circa ferotum materia fabricatur: & coccam μαγειρικὴν, quum in ipso tecto contexitur. Cassaccam, κρεμαστὴν, quum tumescentes venæ ferotum replent. Babonocelam, quum illud pendulum, aliquid superfluum corporis non ferorum, sed inguen tantum descendit. Hæc tamen differentia inter herniam & hernias ut ab ipsis quidem medicis semper observatur. De bróchocela ante dictum est. Nequeum illa inter species herniæ est connumeranda, utpote quæ non pudendas partes, sed colluvium infestat. Sit enim bronchocele, tumor magnus & rotundus inter cutem & asperam arteriam, cui modo caro bibes, modo humoris spissi inclusi. Interdum etiam manibus palpantibus, & tenentibus quæ hernia interpretatur, solum thecam, non & vesicam Martialis: Ingenuus non apparet hernia sacris.

Hērōcŏmus, Qui hernia patitur. [חָרֵשׁ cheresch. Chaldæe. Gall. Hergneux, grand ventre. Ital. Rotto, ernioso. Germ. Bruchig, bruchschaden haft. Hisp. Hernioso. Pol. Przepuklisty. Vng. Likas. Ang. That hath burbocles, or swelling in the cods.]

Hermion, regio, ut apud Dion. l. 3. cap. 24.

Hero, ōnis, vel ēris, genitivo. Vide ERO.

Herodium. Vide EPODIVS.

Hērōs, ōis, genitivo heroïs, pen. prod. m. t. [גִּבּוֹר gibbor. ἥρως. Gall. Duc, prince, homme noble & vertueux par excellence. Ital. Barone, signore, huomo illustre. Ger. Ein streitbar, tapfferer vnd fürtrefflicher Mann, ein Held. Hisp. Varon, que hace grandes cosas en la guerra. Pol. Rycerz, bohater, mąż, człowiek wielkiego męstwa. Vng. Vitezkedő, vitezségben kitetszik. Ang. A valiant man, a man of great prowesse and valiantnesse, a knight.] Dicta a Græcis, quod terræ ex parte maxima heroes vir nobilis & illustres, quos naturales quum ædunt, ex tamen à Te gestarum magnitudine, quibus quosque ad Deos immortales accedunt, eosque apud vulgus quum maxime meruerunt, ut post mortem in cœlum animum credatur relatus. Ex quo factum, de quibus fabulæ fuerunt antiquæ ab altero parente Deo, altero mortali progenitos esse. Quanquam est verissimile hoc Græcorum à nostris non exogitatum ad prætexendam adulterorum turpitudinem. Lucianus, Dialog. mar. Deinde Heroës hi recta modum ἡρωϊκὸν ἀνθρωπίνου θείου μεταξύ, quod inter, & mortalem & divinum: hoc est, Heros est qui neq; homo est, neque deus, & simul utrumque est. ¶ Quod ad hujus vocis originem attinet variæ sunt opiniones. Sunt enim qui hoc ἀπὸ τοῦ ἔρως, hoc est, ab amore virtutis, primò vocali tenui mutata in aspiratam. Augustinus lib. 10. de Civit. Dei ἀπὸ τοῦ εἴρω, hoc est a tenendo, primumq; artificio quæsisse Græcos Herodem appellatum. Hoc videri mythum significare fabula, eum de aere lapsum deprehensum, ubi velut cum dæmonibus Heroas habitare. Quo nomine appellatos alicubi matris animas dicit Porphyrius, Iamblichus, auctor est inter Lunæ gyram & nymborum ac ventorum cacumina, ætherias esse animas: id eas animo non oculis videri, & vocari heroas, dĕlares, & genios. Martianus Capellam nuptiis Philologiæ, dicit Heroas ab Here quæ terra dicitur enatos. Horat. in Arte poët. Inscitiæ rubicem, Davusve loquatur, an heros. Cic. ad Attic. l. 5. Herōs de nobis Cato. Et lib. 14. Ille non heroës. Et ad Fauni quidem, in gloria fuerunt ea fuisse. Virg. l. 6. Aeneid. -tum maximus heros Maximus agnoscet avos.

Hērōsĕus, a, um, Illustris, nobilis, egregius, eximius: [ἡρῷος. Gall. Heroique, appartenant aux grands & vertueux personnages. Ital. Pertinente al huomo per virtù molto illustre. Germ. Einem tapfferen vnd fürtrefflichen vnd streitbaren Manne zu gehört. Hisp. Cosa perteneciente a varon que hace grandes cosas en la guerra. Pol. Do rycerza, bohatera należący. Vng. Vitezkedőnek illendő. Ang. Of a valiant man, of great prowesse.] ut, Heroica ætas, in qua heroës floruerūt. Et Heroicus versus, quòd eo genere carminis heroum gesta describantur. Cic. de Legib. lib. 2. Ne plus quatuor heroicis versibus, quos longos appellat Ennius.

Hērōsĭdes, f. t. [בְּכִירוּת gebirūth. ἡρωϊκὸς, ἡρωϊκὴ, ἡρωϊκὸν. Gall. Femme par excellence noble & vertueuse. Ital. Femina per virtù eccellente. Ger. Ein streitbar vnd manhafft Weib. Hisp. Mujer que haze grandes cosas en la guerra. Pol. Waleczna niewiasta. Vng. Az vitezkedő asszony, vitezkedésben kitetszik. Ang. Noble woman or lady of the court.] A veteribus dicebantur mulieres illustriores, quales fuerunt heroum uxores & filiæ. Papin. lib. 3. Sylv. Qui veteres Lunas, Græjasq; heroidas aquas. Martial. Mucrius formosæ heroidis imperitandem Addidit.

Hērōĭnă, æ, ἡρωϊνὴ. Dicta fuit ab antiquis cuivis fœminæ illustri, ut sunt heroum filiæ, & uxores. [Pol. Panna, Vng. Asszony, a melyet igen emberek szeretnek, Ang. A ladie of the court.] Propert. lib. 1. Eleg. 1. Ilia fit Iuliæ & blandior heroinis.

Hērōĭcus, a, um, ἡρωϊκὸς. Heroicus Heroi pedes dicuntur quibus in carmine heroico utimur. Cic. 3. de Oratore: Quare primùm ad heroum nos cæteri, & anapæsti, & spondæi pedem imitati. Heroi carminis opus, Propert. lib. 3. Eleg. 3.

Herpacantha, æ, Dioscor. lib. 3. cap. 7.

Hērpēs, ētis. Tumor contra naturam, sive ulcus, ab interiore parte prosilescens, cum effluxu fluoris, ἀπὸ τοῦ ἕρπειν, id est, a serpendo nomen habens, propterea quòd ad vicinas partes proserpat, earumq; tandem numero atque sensu desertis quod quæ hic, ἕρπης, ἕρπητος, ὁ Græcis dicitur. ¶ Herpes pars, animalis nomen, Gellio dicti, quod ulcera proserpentia contineantur. Plin. lib. 30. cap. 13.

Hērus, i, m. f. Dominus. [אָדוֹן adon. בַּעַל baal. Chaldæe. Gall. Maistre, seigneur. Ital. Padrone, signore. Germ. Ein Herr. Hisp. Señor. Pol. Pan. Vng. Vr, gazda. Ang. A master, a lord.] Terentius in Andr. Herus, si quis videretur. Cic. 2. Offic. Sed illi qui se oppressos in periculis videbant, se fiscis adhibenda fuga, ut heris in tabulas, & salvi esse tenuti non possunt. Virgil. 3. Aeneid. Nec victoris heri tetigit captiva cubile. ¶ Herus interdum hērilium significat, propterea quod ille etiam vice patris quodammodo heri sint & domini, ἐπιτρόποι. Terentius in Andr. Quæ si una alia providentur, me cum hera pensum daturi. Verba sunt Davi de Pamphilo heri sui filio.

Hĕra, æ, prior est hērus, fœminino ab hero. Domina [גְּבִרְתָּן gebirthan. גְּבִרְתָּא gebirtha. Chaldæe. Gall. Dame, maistresse. Ital. Padrona, signora. Germ. Ein Frawe. Hisp. Señora. Pol. Pani, gospodyni. Vng. Aszszon gazdasszony. Ang. A lady, a mistresse.] Ovid. epist. 9. Atque aliquis formosæ jam tetigendus hera. Terentius Andr. Quòd si nunc animum constituisset uxorem ducere, ut ipse dixit, ut hera ei esset. Quæ si una alia providentur, me cum hera pensum daturi. Verba sunt Davi de Pamphilo heri sui filio.

Hĕrāclīdæ, ārum, [ἡρακλεῖδαι. Pol. Herkulesowie. Vng. Herculesnek nemzetségek. Ang. Of Hercules.] Vide HERC.

Hĕrāclīdēus, [ἡρακλειδεῖος. Pol. Herkulesowski.] Quod ad Herculis familiam pertinet.

Hĕrāclīdes, æ, [ἡρακλείδης. Pol. Herkules.] Quod ad Herculem attinet.

Hĕrāclīdis, ĭdis, [ἡρακλείδη. Pol. Herkulesowa.] Quod ad Herculem attinet.

Hĕrāclīdo, ōnis, [ἡρακλείδων. Pol. Herkulesowy. Vng. Herculesnek való. Ang. Of Hercules.] Vide HERC.

Hĕrāclīdon, [ἡρακλείδων. Pol. Rzepa dzika.] Quod à Germanis vulgatæ declinandi ratione deflectit, quasi alienus, & novo quodammodo declinatum.

Hĕrācrocĭnum, [ἡρακρόκινον, Marbur est capitis, quem caput maxime quidem dolet, rumetq;, & interpolos rotunda, & humida bulbutia assurgunt, & pus multi oris. Plin. lib. 31. cap. 9. Ad heterocranias capitis, cleera & pustulas prodeuntes, &c.

Hĕtĕrĭgĕnĭtus, a, um, pr. mal. com. [ἑτερογενὴς. Pol. Rzeczy rodzaju.] Quod est alterius generis: cui opponitur homogenus, quod est ejusdem generis, ὁμογενὴς.

Hĕtĕrŏmalachē, [ἑτερομαλάκη. Pol. Gnida. Vng. Cuba. Ang. A disease of the eyelids called the measles.] Vestimenta, quæ ex altera tantùm parte vilescunt, & servitiis apta. Cantab. semipannicula, & semipallia, cum ab utraque parte villosa, & ingenuis accommoda sunt. Vide Budæum de Re vestiaria.

Hĕū [interjectio est dolentis, & interdùm exprobrantis. [אַיֵּה אַיָּה ubi, ejus. Gall. Helas! Ital. Ohimè. Ger. Ey! wehe mir! Hisp. Ay! Pol. Ach, biada. Vng. Jaj! ah. Ang. Alas, wo!] Longum nomine nativo, accusativo, & vocativo: de quibus ubique occurrunt exempla. Invenitur etiam apud Plautum superfluè Eum: dat vocem cum exclamat servi vola. Ita enim legitur in Milite: Heu mihi, nequeo quin fleam. Idem in Mercat. Heu miseram me! Idem: Hea mihi! Si ille abierit, mea omnes deaunt esse ignavia. Sunt tamen qui his omnibus in locis legant

locis legunt hei. Pro eadem etiam dicimus Eheu: de quo suo loco dictum. ¶ Interdū geminatur, & tunc fere ablative pronunciatur. Plautus in Dicaeologo: Heu heu, quam ego malis modis perdidi quod ribi dotis.

Heus, adverbium vocantis. [Πίσσοι. Gall. Ho, vous, ça vous. Ital. oh. Ger. Heyda? hoffan. Hisp. Ho. Pol. Hercum. Vng. Ide. Ang. Hallide. Aug. Halah.] Virgil. 1. Aeneid. At prior heus, inquam, juvenes monstrate mearum. Vidistis si quam hic errantem forte virorum. Terentius in Andria: Heus, evocate hunc Davum. Aliquando duplicatur, heus heus. ¶ Nonnunquam interjectio dolentis est, ut Heus, etiam mentas cōtumphimus, inquit Iulus. Aspiratur magis ut, quam ratione originis, quum & Festus à Graeco οὖ tollere videatur, quæ vox dolentis est, unde & ægritudinem deductam esse tradit.

Hexadīōn, Penultima producta, [ἑξάδιον. Pol. Libs tabularum ἐξηκοστὰς ἐχόντων. Vng. Liber hexades habens.] Vocatur triclinium: hoc est, cœnatio tres lectos communios capiens. Martialis octadiscum mensas quater hexadion ingemuit.

Hexāgōnum, pen. corr. prod. n. [ἑξάγωνον. Ger. Sechs eckicht oder sechs Eck. Pol. ἑξάγωνον. Vng. Hatszegu.] Sex angularum. Columella, lib. 5. cap. 1: Situ tutus ex angulorum, ad quadratos pedes fuerit redigitur. Ilio hexagonum quo quovertus locis pedum triginta. &c.

Hexāmetrum, penult. corr. [ἑξάμετρος. Pol. Ἓξαμετρόμετρον. Vng. Hat tabo versnek egy hat versnek resznek.] Quod est tex mensurarum, sive pedum, unde versus hexameter dicimus, qui sex constat pedibus. Cicero 3. de Orat. solitus est versus hexametros, aliosque varios modis atque numeris fundere ex tempore.

Hexāmeron, ἑξάμερος, apud nos sex dierum. ab ἕξ & ἡμέρα.

Hexāphōrum, [ἑξάφορον. Germ. Ein Bad oder Sänfft, darin sechs tragen. Pol. Hat tekintetes ἐξάφορον. Vng. Hat tekigakrul vagyonvalo hintoo.] Lectica in qua sex tervis infirmis fert tolent. Martialis lib. 2: Laxior hexaphoris tua fit lectica herbis. Vide LECTICA.

Hexaplum pl. n. vel Hexapla, orum, ἑξαπλᾶ, exemplaria, ab ἕξ & πλέω, plico.

Hexāstichum, [ἑξάστιχον. Pol. Hatsoros. Vng. Arpa.] Hordeum dicitur, cujus spicæ tex ordines habent, licet distichum, cujus spicæ duos tantum habent ordines. Columella, lib. 2. cap. 9. Proximus est his frumentis usus hordei, quod nullibi hexastichum quidem etiam centesimum appellant.

Hexecontālithos, ἑξηκοντάλιθος, Gemma, quæ tametsi virent, in parva tamen magnitudine multicolor est, ita vicia quod sexaginta colores habeat. ἑξήκοντα enim sexaginta, λίθος lapis. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Hexēres, penult. prod. [ἑξήρης. Ger. Ein Schiff darin sechs auff einem Ruder sitzen. Pol. Hat tekintetes ἑξήρης. Vng. Hat ezes hatszoros hajo.] Naves dicuntur quæ tex ordines remorum habent. Liv. 7. bel. Maced. Regia classis septem & triginta navium formæ navium erat, in quibus tres hepteres, & quatuor hexeres navebat præter has decem triremes erant.

H ante L

Hā, la nostris antiquorum, hereditatis jure, vel hercle juravit. H. L. hoc monebes. HIC. IN. EDE. RES. G. hic invenies additicium regale. HIC. LOC. HAER. NON. SEQ. hic locus hæredes non sequitur. H. L. honesto loco, vel hic locus. H. L. D. hunc locum dedit. H. L. N. honesto loco natus. H. L. H. N. S. hic locus hæredes non sequitur. H. M. honesta mulier, vel hora mala, vel hora mortis. H. M. A. D. H. N. T. R. A. N. hoc monumentum ad hæredes non transit. H. M. D. A. hoc mandavit dari Augustus. H. M. EXT. N. REC. hoc monumentum exteros non recipit. H. M. D. M. A. huic monumento dolus malus abest. H. M. H. E. N. S. E. Q. hoc monumentum hæredes ejus non sequuntur. H. M. H. N. S. hoc monumentum hæredes non sequuntur, vel, hæreditem non sequetur. H. M. M. hic memoria mirabilis. H. M. P. hic mutor æ posuit, vel hanc monumentum posuit. H. M. S. M. hic mater tua mortua, vel hora mala simplo mortua. H. M. S. S. E. H. N. S. hoc monumentum suis successoribus eadem hæreditate non succedit.

Hīācinthus. De phonum, apud Dioscoridem lib. 3. cap. 28.

Hīalco, Hiate, Hiatus. Vide Hio, hias.

Hiberis, idis, [ἴβηρις. Pol. Kel'ek.] Herba est folia habens rasturtii, Vere viridiora, caulem rubicalem, aut nigrorem, florē autem lactum. Nascitur in arvis, Ruellius eam esse credit quam Latini lepidium sylvestre, herbam Valerianam pratensem appellant.

Hibiscus, sive hibiscū, Herba non dissimilis malvæ (ut inquit Theophrastus) folio majori, quam malvæ, pilosiore, caule. [ἐβίσκος, ἐβίσκη. Gall. Mauve, ou mauve sauvage, guimauve. Ital. & Hisp. Malua silue. Ger. Ein Pappel. Pol. Wiesliczka. Vng. Erdei malua.] Alio nomine althæa dicitur, & à vulgo sepialium dicitur. Vsus ejus ad rupta & rasses. Plin. li. 19. cap. 3: Hibiscū apud nos gracilitate elisit, damnatum in cibis, sed medicinæ utile. Virgil. accipit pro juncti sive viminis genere Aeglog. 2. Hœdorumé, gregem viridi compellere hybisco.

Hic, ista & Ille. [Ὅδε, ἥδε, τόδε. Gall. Celuy cy. Ital. Questo, questa, questo. Ger. Dieser, diese, dieses. Bel. Dese. Hisp. Aquel, aquesta, aquesto. Pol. Ten, ta, to. Vng. Ez, ez, ez. Ang. This, this.] Differunt in hunc modum ut Hic cum suis derivatis & compositis dicatur de persona, aut te loquente, aut certè de te, aut persona tibi proxima, Ille præterea personam audientis, quam nos vocamus secundā personam: hoc est, personam veterem ei, cui loquimur, proximam. Ille verò ad tertiam personam refertur, quæ remota est etiam à loquente quam ab audiente. Cicer. Cum ait: Putare ne unquā accidere posse, ut mihi verba deessent: neq; solum ea vestra oratoria, sed etiam hæc levia nostra? Eadem quoque ratio est eorum adverbiorum quæ loca alia nominata, ad eadem pronominibus formantur: ut Hic denotet locū primū, in quo ea est qui loquitur, aut scribimus: Illic secundum locū aut eum qui loquitur, aut scribimus: Ille tertium & remotum quendā locū, in quo neq; ego sum cui loquor aut scribo, neq; tu, sed tertius quidā loco satis remotus ab utroq; nostrū. Quare sic apte loquemur: Hic novi habemus nihil, quòd si quid illhic vobis acciderit, scite scripsit. ¶ Iccirco Regis Hispaniarum orationes, qui diebus superioribus hic iter habuerit ad quod ipsius illhuc pervenerint fauces me certiore. Cic. Valeat ibi malis esse, mihi hic quo numero sim, quàm illhic cubi solus supersit videar esse. Ille verò, cum adverbiis ab eo formatis quemadmodū jam dictum est) significat rem seu locum ab utroq; remotū. Plaut. Quæ est, quæ videmus vestibus, pannosum aliquid dū? Illæc est nostra Syrus? Plautus: Hi omnia ad nos exilia provincia cōportantur, Illinc luci, hinc colores, illinc extremo orbe quæsita luxuriæ opes. ¶ Duobus istis modis construitur, demonstrative & relative. Terent. in Eunuch. Videō tu illā Thaïn? Sen. ea. Et qui hoc facit tanē prudens applaudus est. Et cum hæc eadem significationē addit quem-vis aliquis ostendit, plurālis numeri tantūmodo; genetis semper ita distinguitur. Hi omnes & hæc cum aspiratione & una vocali, ab eo quod est hic & hæc descendunt. Ii verò & eæ cum duabus vocalibus sine aspiratione scribuntur, ei, eæ. ¶ Faciēdū quoq; est, hic quū pronomen est, non differenter produci aut corripi. Virgil. 4. Aen. Solus hic inflexit sensus animoq; labantē. Ideo 2. Aen. Hæc finis Priami fatorū, hic exitus ille fuit. Quādo verò adverbiū est, producitur, ut Pythalion colui se Samo, hic illius arma. ¶ Hic interdū accipitur pro talis, ut apud Virg. lib. 9. Aen. Hunc ego te Euryale aspicio. ¶ Præterea quemadmodū hic pronomen accipitur aliquādo pro tali, ita in adverbiū pro tali loco. Plautus: Hic ne esse oportuit qui fugæ fidem faceret? Est tutus hic & cāsandido. ¶ Accipitur quādoq; pro hic. Cic. Quæ si ipse dēst ea gladiis arman. ¶ Hic & ille, ubi modo alia pro illo & illo abutentibus, ut Alexander paucis copiis fretus superavit Darium cū infinito exercitu. & idē ¶ vel hoc modo, ut clientia. ¶ Ab Hic tam pronomine quàm adverbio fiunt hicce & hicine, similia ad ejusdem significationis cū hic, hoc tempet interrogative ponitur, ut hicine. Dicitur & hicce, hæcce & hocce. vide. Vide apud Terent. Hice, plurali numero dicitur, hi Hice arbitrantur, nunc hoc numero loca esse thaidem. Plautus in Captivis: Hic autem interfectorem dolum.

Hīc, adverbium, In loco, in hoc loco. [Ποῦ, ἐνταῦθα, ἐνθάδε, ἐνθαδί, ἐνθαδεί. Gall. Icy, en ce lieu. Ital. Qui, in questo luogo, qui. Ger. Hie, an diesem ort. Hisp. Aqui, donde yo estoy. Pol. Tu, na tem, na tym. Vng. Itt. Ang. In this place.] Terent. in Eunuch. Iam hæc interpsit nec adest virgo. Ibidem. Thais, ego iam dudum hic adsum. ¶ Hic pro nunc adverbium temporis. Terent. Heaut. Hic animus patrius sonis in lenitatem devictus, &c. Donatus. Cic. 5. Verr. Hic, i. flentes togatæ, atq; orare cæperunt, &c. Virgil. lib. 1. Aen. Hic regnum graviter gemunis amorq; poposcit, implevitq; mero pateram.

Hīnc, adverb. de loco. [Ἔνθεν, ἐνθένδε, ἐνθενδί, ἐνθενδεί. Gall. D'icy, de ceci, de ce lieu. Ital. Di qua, di questo luogo. Ger. Von hinnen, von dannen. Hisp. De aqui. Pol. Stond. Vng. Innen. Ang. From hence, from this place.] Plaut. Amph. Atq; is repente abiit ex me hinc ante lucem. Terent. in Adelph. Nam ut hinc fortè eram egressus, ubi ea a vidi, illicò Accedo.

Hīc, adverbium per locum. [Ἔνθα, τῇδε, ἐνθάδε, ἐνθαδί. Gall. Par ici. Ital. Per qua. Ger. Hierdurch, hiemit. Hisp. Por aqui, por esto lugar. Pol. Ten, tedy, tu. Vng. Erre. Ang. By this place, this way.] Terent. in Eunuch. Ite hæc omnes vos: valete & plaudite. Hæc ille ait. Vng. 9. Aeneid.

Huc adverbium ad locum. [Πρὸς τοῦτον τὸν τόπον, πρὸς τοῦτο, πρὸς τόδε, πρὸς τόνδε, πρὸς τοῦτον, πρὸς τόνδε. & Gall. Icy, en ce lieu. Ital. Qua, a questo luogo. Ger. Hieher. Hisp. Aca, donde yo estoy. Pol. Sem. Vng. Ide. Ang. To this place.] Virg. 2. Aeglog. Huc aces. Huc cubet ut nemora. Terent. Eunuch. Ge. 2. Taceat. Huc ampullas hinc mantibus abstulisse opus.

Hiērācītes, ἱερακίτης, Gemma est à colore accipitris sic dicta, quem Græci ἱέρακα appellant. Plin. lib. 37. cap. 10 & 11.

Hiĕracĭon, ἱερακίον. Herba est duorū generū. Hieracĭū maius caulem emittit asperum, subrubrum, spithamum, cayum: folia exintervallis rarioribus dentata, sinuationibus hinc perambitum: flores aureos Lacteos in capitulis. Hieracium minus, folia ex intervallis habet densiora in ambitu, caule tenero, virente, in quibus lactei flores in orbem circuli emittant. ¶ Hieracia à Plin. inter agrestia lactucæ genera numerantur, dictamq; existimat ab eo quòd acceptæ ejus succo oculorum caligines discutiat. Videlocum ipsum. Dioscor. cap. 7.

Hieracopodion, lychnis agria, apud Dioscor. lib. 3. cap. 114.

Hieranoios, morbus sacer propter admirationem, ut inquit Cleomenes, quod nihil habeat simile cum aliis morbis, curaturq; execrationibus vel incantationibus. Achaias vel à dicit eo Derculem, qui eo tentabatur, dici sacrum.

Hierănthĕmis, vide ERANTHEMIS.

Hiĕrĕ pierĕ, ἱερὰ πιερὰ. Confectionis genus est, à Galeno inventum, ita dictū ab amaritudine aloes, quam multa recipit. ¶ Hiera Colocynthidos, cōfectio ex colocynthide. Hiera omnes dictæ sunt à juvamentis & valore. Extant earum diversæ compositiones, quę ab auctoribus fere nomina traxerunt. Scilicet Hiera Rufi, Galen., Hermetis, Constantini, Abbatis, Herculegudion, &c.

Hiĕrarchĭa, ἱεραρχία, Sacrorum principatum significat: & hierarcha ἱεράρχης, sacrorū præfectum. Dionysius in lib. de Eccl. Hierarch. Hierarchiam definit ordinatam omnium sacrorum administrationem & hierarchā, virum divinū, omnium eorum quæ ad sacrorum cognitionem pertinent, peritum.

Hiĕrātĭcī, ἱερατικοί, Chartæ quondam genus subtilius, religiosis tantum voluminibus dicatum, quæ ab adulatione Cæsaris Augusti nomen traxere. Plin. lib. 13. cap. 11.

Hierasĭ dibus consecratis, ait, & Virgilio credimus, pro Consecratione Heroïs legendum esse, apud Diodor. lib. 3. de Insula Elyrica.

Hiĕrobŏtănæ, ἱεροβοτάναι, Verbenaca herba, ab usu nomē sortita, quòd ea in sacris uterentur, ad Jovis inquam verrendam, domumq; illius diligenter. Hæc ea est, qua legati ad hostes ituri manu ferebāt. Duo eius sunt genera, quæ vide apud Plin. lib. 25. cap. 9.

Hierobryncas, Getarum genus aliud, apud Dioscor. lib. 3. cap. 130.

Hiĕrŏcōmĭon, ἱερόκομιον, Cic. de Divinatione.] Locus in quo lepores alantur, ogē enim alia cetera cuniculum significat, quam Arabes ἱερόκομιον appellant.

Hiĕrŏduli, unius generis, prod. מזמרים מזמרים ἱερόδουλοι ἱερόδουλοι. Sacrorum minores. Inde Petronius ait. 8. Matheseos scribit futurus adimos, aut interfalos eum habuerint totos opum in vicem fascia parte Geniorum.

Hiĕrŏglўphĭcæ literæ, ἱερογλυφικὰ γράμματα, dictæ sunt apud Aegyptios notæ quorundā animantiū, aut aliarū rerū sacris monumentis, quæ id ἱερογλύφους vocabant, inciso, quibus vitæ literarū utebantur, quum literæ adhuc non essent inventæ. Quod etiā apertissimè celebratur Cornelius Tacitus. Primi, inquit, Aegyptii per figuras animalium sensus mentis effingebant, & antiquissima monumenta memoriæ humanæ sacris impressa cernuntur, & literarum inventores perhibentur.

Hieromyrtos Ruscus. Dioscor. lib. 4. cap. 147.

Hiĕrŏnĭcas, ἱερονίκας, votarius victores sacrorū certaminum: hoc est, Olympiorū, Pythiorum, Isthmiorum seu Nemæorum.

Hiĕrŏphantă, m. p. ἱεροφάντης. Ger. ein Kirchmeister. Gigni.] Aedituus, sacrorum cultor diligens præfectus. [Pol. Kościelnik, kościelny. Vng. szentek, őrző.] Hierophantes comitia Lavinium nuncupat. Hierophantes quoq; Athenæus antiquissimi ex omnia fortissimæ cultum sanctè custodiunt, & pontificatum tuentur electi, vates esse desinere asserunt. In eum locum annotavit Erasmus, Hierophantas non proprie dici sacerdotes, sed magistros sacrorum eruditos, quos Latinè vocamus sacrorum doctores. Hierophantæ dicti, sive ab eo quòd sacra ostenderent, sive quod sacris ritu vetere curarent. Nonnunquam tamen pro ipsis sacerdotibus.

Hiĕrŏphўlax, phylacis, Custos sacrorū. [שומר חמנים שומרי הקדש ἱεροφύλακες. Gall. serviteur, garde des choses sacrées. Ital. Guardiano di cose sacre. Germ. Der über der Heyligthūm vnd sachen ordnet, hüter. Richenhüter. Hisp. Sacristan, que tiene cargo del templo. Pol. Stroż kościelny. Vng. Szentnek őrző. Ang. A churchwarden.] quasi σώζων φυλάκων. Scævola de Ann. legat. l. 2. Annua sacerdoti, hierophylaci & libertis.

Hierosarchus, dicitur qui præpositus reb. sacris fuisset, quasi princeps sacrorum. ἱερὸς ἄναξ, quod est sacrum, ἄναξ, princeps, quasi rerum sacerdotii caput. Pontificis maximi proprium esse convenit. Alex. ab Alexand. Genial. dier. lib. 3. cap. 8.

Higia Græcanicè est, salvatrix Græca, ut inquit Nicolaus, ex Græcis scriptoribus originem habens.

Higra, radix prona, cocto similis gustu.

Hilă, Varro. Intestinum tenue, ab hira, sive ab hilum (inquit Varro lib. 4. de Lingua Latina) quod est minimum. [Pol. Cienkie zwierzę.] Vocē quandoq; hilę pro intestinis sumis, aut lucanicis, accipi solent. Plaut. Atq; hūas est sumatas, & fumen. ¶ Ab hira, sive ab hilum, ut Festo placet, fit diminutivum hilla. Horat. 2. Serm. Sat. 4: - perna magis, an magis hillis Flagitat immodicis reficit. ¶ Quandoq; ponitur pro eo intestino quod in anum resalvitur, quod medici vocant Rectum. Laberius: Næve alites hunc prædicabis, quomodo video adulescenti nostro cædis hillas.

Hilăris, hilare, pen. corr. om. t. Jucundus, lętus, facetus: cui opponitur Tristis, mœstus, horrida vita atq; inculta. [שמח שמחה שמחים שמחות ἱλαρός, εὐθυμος. Gall. joyeux, gay, gaillard. Ital. Allegro, ria. Germ. Frölich, frewdig. Bel. Vrolyck. Hisp. Alegre. Pol. Wesoły. Vng. vig, vidám. Ang. Merry, frolicke.] Plaut. in Mostellaria: Credam itaque, ut esse te hilarem videam. Cic. ad Q. Fratrē: Rus ivero atram, teq; hilari animo esse, & prompto ad jocandum velle me juvat. Horat. 1. Epist. 10: Oderūt hilarem tristes, tristemq; jocosi. Terentius in Eunuch. Certe tu quidem pol multò hilarior. ¶ Pro eodem dicimus etiā hilarus, ra, rum. Plaut. in Milite: Hilarus exii, ut perraviī: inhiat quod nusquam est miser. Terent. in Adelph. Ita ut decet, hilarum ac lubentem facie in natis rapis.

Hilărŭlus, hilaruli, diminutivum. Γελασίνως. Gall. lubre, gaillarde, joyeuse. Ital. Allegretto, letto. Germ. Frölich werdend. Hisp. Alegrejo. Pol. Trochę wesoły. Vng. Mégvidámk. Ang. Somwhat merry, somwhat frolicke.] Cic. ad Attic. lib. 16. Atticæ, quoniam quod optimum in pueris est, hilarula est, meis verbis tu laviora des.

Hilăritas, tis. Festivitas, jucunditas suavitas, lætitia. [שמחה שמחות ἱλαρότης, εὐθυμία. Gall. joye, ioyeuseté, gayeté, resiouyssance. Ital. Allegrezza. Germ. Frölichkeit. Hisp. Alegria. Pol. Wesołość. Vng. Vidámság, vigság. Ang. Merrinesse, gayfulnesse.] Cic. Dolabellæ: Sed tamen hilaritas illa nostra, & suavitas, quæ te præter cæteros delectabat, erepta mihi omnis est. Idem 2. de Finibus: Nam neque hilaritate, nec lasivia, nec ritu, aut joco comite levitatis: sed jucunditatem tristes firmitate, & constantia sunt beati.

Hilăre, & hilariter, adverbia, Lætē, cum hilaritate. [בשמחה ἱλαρῶς. Gall. joyeusement, gayement. Ital. Allegramente, festosamente. Germ. Frölichen, frewdiglich. Hisp. Alegremente. Pol. Wesoło. Vng. Vigan, vidámsa. Ang. Merrily, frolicklie.] Cic. de Fin. 5: Dicimus aliquem hilare vivere, gratē semel tribuor effectus est, hilarata vita amicitia est illi dem. 2. de Orat. Quis unquam res, quæ hilare, tragicas pene comice, tristes remisse, leviter atiatē, forenses scenica propē venustate tractavit?

Hilăriter, pro hilariter exiit Plautus in Milite: Es, bibe animo obsequere mecum, atq; onerato hilaritus rue. [Vng. Vigan.]

Hilăriturus, ra, rum, f. t. Antiqui etiā dixerunt pro hilarem esse. [Pol. Wesoły być. Vng. Vigság vadámság. Ang. Merinesse.] Plaut. in Milite gloriosō: Sine animo obsequere mecum atq; onera te hilariturum ex Nonio.

Hilărĭtas, atis, pl. Lætitiæ, jucunditates q; ædero, exhilaro, colecto. [שמחה שמחות ἱλαρότητες, εὐθυμίαι. Gall. joyes, delices. Ital. Allegrezze, dolcezze. Germ. Frölichkeit mit mehr machen. Hisp. Alegrias diversas. Pol. Uciechy. Vng. Megvidámosok. Ang. Merrinesses or cheerfulnesses.] Cicer. lib. 2. de Finibus: Omnem enim jucunditatem motus, quo lenitas hilaretur Græce εὐθυμία, Latinè voluptatem vocant. Quæ mansiones hyemi parantur, ita sunt comparatæ, ut possit eas hyberni Solis totus propemodū cursus hilarare. Hujus compotem esse hilare.

Hilărĭco, n. t. Hilaris fio. [שמח שמחה ἱλαρὸς γίνομαι. Gall. Vesjouir, s'esgayer. Ital. Farsi allegro, allegrarsi. Germ. Frölich werden. Hisp. Alegrarse. Pol. Weselić się. Vng. Megvidulok. Ang. To make merrie or frolicke.] Varro. De vetustis amicorum domus Tusculi, hilaricos.

Hilăria, orum, Græca, tantùm pluraliter: & gen. neu. sicut Saturnalia, antiqui diem æquinoctii verni solemnes appellarunt, ni fallor Macrobius, nempe octavum Calendas Aprilis, quo Hilaria instituta, veteresque quo primùm tempore Sol diem longiorem ostendere posterent. De his meminit Flavius Vopiscus in Aureliano. Vide Bucanum in Epist.

Hilla, æ, f. pl. vel Hilă, orum, neut. t. [שפיר ביצים שפירי ביצים ὠὰ ἐν ὑμένι. Gall. Vaisseau, ce qui enclose. Ital. Salsiccia. Germ. Ein darm oder wurst. Hisp. Salsicia, longaniza. Pol. Kiszka, smalec. Vng. Hájas. Ang. A small guts or thrilling, a hill.] Hor. 2. Ser. Sat. 4: - perna magis, an magis hillis Flagitat immodicis reficit. Quo loco Acron. Hilla, inquit, dicuntur tales intestinorum lanæ. Possum esse diminutivum vēnæ hilla. Quidam in diminutione neutri generis esse dicunt. Alii dicūt farcta fartura. Ego de Varrone de ling. Lat. li. 4. ab hilū deducit, quod est minimū. Videtur esse intestinum porcinum. Illud farctum aliis intestinis. Plaut. Arg. hillas est fumatas & fumē.

Hilum, l, n. f. Punctum in fabæ signum quod in summitate fabæ cernitur. [Gall. Le nombril de la feve. Ital. Il segno della fava. Germ. Das dem Schwartz fleckem an der Bonen. Hisp. El ombre de la haua. Pol. Pępek albo oko na fasolce. Vng. Szép fejér vala fekete pontok. Ang. The blak of a beane.] Et pro re exigua famitur, quæ parvi vel nullius pretii est: quod Græci dicunt χύ. [Gall. Si peu que rien. Ital. Cosa piccola, niente. Ger. Ge-

ynę nichts ſt Hindo, dne nicht zu wirt iſt. Hiſp. Nada. Pol. Niczyrawnie, ſie niczego. Ang. A dandiprats, a dockin.] Cic. 2. Tuſcul. Tum ſiſyphus verſat laxum, iudans attendo, nec profici ſcit quod ſiſyphus verſat laxum, iudans attendo, nec proficit hilum: id eſt, quicquam, tantillum, minimum q. ¶ Ab hoc nomine ſit nihilum, quaſi ne hilum quidem: & per apocopen nihil: & pertyncopen nil. Lucretius: Ex nihilo, nihil, in nihilo nil poſſe reverti. Varro de ling. Lat. libr. 1. Itaque ut cum quem putamus eſſe non hil, dicimus nihilo: ſic cui quo putamus eſſe nequicquam, dicimus nequam.

Hilarodus, ms. Ὑμνῳδός, Lasivi & delicati carminis cantus, ab ὑμνος, & ᾠδή.

Hin, חין, Dicitur eſt Hebraica quam Hieronymus interpretatur genus mensuræ, cōtinentis duos coros Atticos: hoc eſt, duos ſextarios Italicos.

Hinc. Vide in III.

Hinnio, is, ivi, itum, penult. prod. n. q. Proprium eſt vocis equarum: & tamen ad homines quoq; transfertur, quemadmodū & hinnio. [יחל yahal. γελασμός. Gall. Hennir, hannir. Ital. Annitrire. Ger. Wiehern/ſchreyen wie ein Roß. Hiſp. Relinchar el caballo. Pol. Rżenie. Vng. Nyerekik. Ang. To neyghe as horſe. Quintil. lib. 1. cap. 5: Iam ne oratore quidem, aut hinnire ſortiter dicerem, aſſi iudicio veritatis ei tereretur.

Hinnitus, ūs, m. q. [אחשתרנים יחוי ישחק. Gall. Hennissement, ce hannissement. Ital. Annitrimēto. Ger. Das Roß gebet ein Wiehern. Hiſp. Aquel relinchido del cavallo. Pol. Rżenie. Vng. Nyerites. Ang. A neyghyng.] Cic. 1. de Divin. Quū aūt in quantā progrediius eſſet, ſubitò exaudivit hinnitum, reſpexitq; & equum alacrem aſpexit.

Hinnulus, hinnuli, m. l. [עדר עזים יחוי ישחק. Gall. Petit de bestes sauvages, le petit de la beste. Ital. Picciolo di animale. Ger. Ein junges Reß. Hiſp. Cavallo pequeño. Pol. Mały koń, źrebie, a źrebie wrodzyć. Vng. Kanca. Ang. A colte, a foale.] Animal quod ex equo & asina nascitur. Varro libro 2. de Re ruſt. capite 8: Muli & asini nascunt

Hippicum est, ut quidam volunt, stadium quater multiplicatum, octies M. Passus efficiens: citq; Hippicũ mensuræ genus.

Hippocampæ, [ἱπποκάμπαι. Ger. Mensch. Pol. Morskie kow. Vn. Tal farke tengeri louak.] Equi marini, in piscium caudas desinentes: ita dictiã flexu caucatum, quæ pisces sunt: κάμπη enim flexura dicitur. Plin. lib 37. capi5, hippocampos vocat per secundam nominum inflexionem. Sed in maxima (insigni) dignatione Cn. Domitii diebus in Circo Flaminio Neptunus ipse, & Thetis, atq; Achilles, & Nereides supra delphinos, & ceteros hippocampo sedentes.

Hippocampinus, a, um, adj. ex priora. ἱππόκαμπος. ut, Hippocampinus cinis. Plin. li. 32. cap. 7: Alopecias replet hippocampinus cinis, mixto, & adipe taurino misso.

Hippocèntri, [ἱππόκενται. Pol. Kostrobarje konsky. Vn. Lowaszek.] Mangones ab equis curandis, colorem fuco, roburinam fingentes: ut ait Quintilianus; mentientes.

Hippodamus, mi, m. f. bellicosus, equorum dominus.

Hippodrómus, pen. corr. m. f. Locus in quo cursu exercentur equi, curriculum equorũ, planities in qua certatur curru abiq; pugna. [ἱππόδρομος. Gall. Vne lice ou les cheuaux font leurs courses chevaux, et leur bandes courrent. Ital. Luogo dove corrono i cauelli. Germ. Ein Rennplatz, auff welchem man mit den Rossen rennet. Hisp. La carrera de caualos. Pol. Speeks miesczch we ktorych bieguia. Vng. Lo futtato helye. Ang. A place where to horses are exercised in running.] Stadiũ in quo equites imaginario prælio cõcurrere solebant, eadem omnia, ἱππόδρομος, dicebatur. Martial. li. 12: Pulveremq; fugax Hippodami non ungula pulsat. Plaut. in Cistel. Dico ei quopacto eam ab hippodromo viderim herilem filiam nostram sustollere.

Hippoglóssã, sive Hippoglossum. [ἱππόγλωσσον. Pol. Konskie yezyk.] Dioscoridi herba cichorio similis habens sylvestris myrti, concava & spinosa, & in his ceu linguas quasdam, folio parvo exeunte de foliis Plin. libro 27. cap. 11. Ruellius existimat eam esse quam Itali hanc lingua lisciuola, seu Linguam pegasinam appellant.

Hippoglóssum, ἱππόγλωσσος, Herba quam alii Daphoitin, alii Caspophyllon, & Alexandrinam laurum vocant. Plin. li. 25. cap. 10.

Hippolăpáthum. [ἱππολάπαθον. Pol. Wielki szpinak. Ang. The common or great docke.] Herba lapatho sativo major, candidiorque spissiorque, ut tenbat Plin. lib. 20. cap. 21. Officinæ Patientiam appellant.

Hippomáchiã pen. product. Pugna equestris. [ἱππομαχία. Gall. Combat a cheual. Ital. Combattimento de cauallo. Germ. Ein Streit auff Rossen, ein reysiger Streit. Thuenist. Hisp. Pelea de caualos. Pol. Zbiorowanie sie koni na kopiach. Vng. Louag vtadai. Ang. A fighting of horses.]

Hippómanes, penult. corrept. gen. neutri, secundæ Priscianum, ἱππομανές, ab equæ furore nomen habet, quasi μανία ἵππου. Quid autem significet, non satis convenit inter scriptores. Servius scribit esse virus ex equarum inguinibus defluens, quo tempore feruntur in amoris furorem: quod in humana viscera edendens hominem in furorẽ agat. Virg. li. 3. Georg. Hinc demum hippomanes vero quod nomine dicunt Pastores lentum distillat ab inguine virus. Sic Col. lib. 7: Maxime ita q; curandum est, ut tam fœminis quàm admissariis desiderationibus, coeundi fiat potestas, quòn amici præcipuè amentum si prohibeas libidinis exemulatur finis. Unde etiam vetere inditum est nomen, ἱππομανές, quòd equinæ cupidinis imitamentum amorem accendat. Plin. li. 28. cap. 11, & lib. 8. cap. 42, asserit esse caruncula in fronte pulli equini, caricæ magnitudine, colore nigro: quam statim edito partu mater è fronte dentibus convellit. Quòd si quis prius abstulerit, pullum mater ad ubera non admittit. Virgil. 4. Aenei. Quæritur & nascentis equi de fronte revulsus, Et matri præreptus amor. Hac caruncula mulieres medicamenta componentes, vertere homines feruntur in furorem.

Hippomarátes, Capparis.

Hippomarátre, Apocynon, apud Dioscor. lib. 4. cap. 84.

Hippomárathrum. [ἱππομάραθρον. Pol. Lysi kopr.] Herba est fœniculi, sed majoribus & gratu acriore, quod nonnulli Misineum, officinæ Feniculum ſſyluſtre appellant. Plin. lib. 20. capite 23.

Hippóperæ, penult. product. Dicuntur sacculi quibus equites necessaria mineti secum conferant. [ἱππόπηρα. Gall. Bisaces ou bons petits de cuir ou mettent qu'on porte à cheual. Ital. Bisaccie, valigie, bisacce. Ger. Ein Buteln oder ledrich ding so man zu Rossen führet. Hisp. Esclauinas, valegas. Pol. Tornik skorzanych gdzie rzeczy rożne potrzebne wożą. Vng. Louagra tarkaz. Ang. A male or bougette.] Senec. in Epistol. ad Lucilium: Marcus Cato Censorius, quem tàm necessarium fuit Resp. nasci, quàm Scipionem; alter enim cum hostibus nostris bellum, alter cum moribus gessit) cantherio vehebatur, hippoperis quidem impositis, ut secum utilia portaret. Hæ à Pomponio Festo vocantur Bulgæ.

Hippóphaës, ἱππόφαης. Frutex in maritimis & sabulosis locis nascens, foliis quàm oleæ angustioribus: & inter ea spinæ quum arescũt candidis, angulosis, gen: culatum inter se distantibus, floribus hederæ Corymbis similibus. Radix crassa est & amara, facte madens, quod Thapsiæ modo accepta, aut per se condatur, aut in cervina farina digeritur in pastillos. Removet lappaginem, seu lepram vocant. Vruntur hoc fructice fullones in polendis vestibus.

Hippophaéstron, ἱππόφαιστρον. Spinæ fullonicæ genus est, in maritimis & sabulosis locis nascens, sine caule, sine flore, in ramibus tantùm calyculis, foliis parvis & spinosis, radiculis multiplicibus & crassis, quarum succus comitiali morbo utilissimus habetur, teste Plin. lib. 26 cap. 11.

Hippophorbus, bi, m. Ἱπποφορβός, equorum pastor.

Hippopion, pusa oculi cornea. Avicenna vocat Gavion, in Spadice. Habet ibas Ganion, pelli cornicam.

Hippópotámus, pen. corr. ἱπποπόταμος, Equus fluvialis, seu aquaticus, in Nilo præsertim nascens, binis ungulis, qualis sunt bobus, dorso equi & juba & hinnitu, rostro recurvo, cauda obtusa, dentibus aprorum acutis, sed minus noxiis. Hujus meminit Plin. lib. 8. cap. 25.

Hippos, ἵππος, Latinè equus dicitur, à quo multa deducũtur.

Hippósesimum, ἱππόσεσιμον. Apii genus est, sativo multo majus, quod Romani selinum appellat. Hipposesimum dictum, quòd inter species apii longè maximum sit. Solent enim Græci quæcunq; augere velint, in compositione ἵππος vel ἵππειον ponere. Vide plura de hac herba apud Plin. lib. 20. cap. 12. & in Dioscor. lib. 3. cap. 75.

Hippothemosis, is, f. morbus equorum.

Hippotelæ, pulli Asinorum, ἱππότηλαι. Vide EQVVLEVS.

Hippotoxótæ. [ἱππότοξοται. Gall. Archers a cheual. Ital. Sagittarii a cauallo. Ger. Schützen die zu Rossen sind. Hisp. Ballesteros a caballo. Pol. Strzelce konni. Vng. Louon nyilas kemeyek. Ang. Archers on horsebak.] Dicti sunt equestres sagittarii, qua voce utitur Hirt. li. 5. belli Asiatici.

Hippúris, ἵππουρις, Herba à Latinis equisetum dicta, & vulgò cauda equina interpretatur. Plinius lib. 26. capite 13. Vide EQVISETVM.

Hippúrus, ἵππουρος, Piscis ex genere lo custarum, qui kybernis antefibus nonnisi propterea quòd id temporis frigoris impatientia in cavernas se recipiat. Plin. li. 6. cap. 26. & lib. 32. cap. 11.

Hir, Nomen antiquum, quod pro vola, sive palma manus accipiebant. [χειρὸς βάσις. Gall. Paume de la main. Ital. Palma della mano. Ger. Die flache ebene seite der hand. Hisp. Palma de la mano. Pol. Dłon. Vng. Tenyer. Ang. The palme of the hand.] Genitivum facit hiris, & charactio corripimus. Probus mavult esse indeclinabile.

Hirã, Epithetum equæ lactantis adhærens, quod quia semper innocua, & medicis jumenta appellatur, ἡμερὰς, mansa. Hinc deducitur hilla, quæ quamvis diminutivum videatur, ejusdem tamen est significationis cum primitivo. [Ger. Die zahme vnd lieberhafft.] ¶ Fuit item HIRA, ἵρα, Stephano, urbs Messeniæ maritima, non procul à Pylo, Agamemnonis imperio parens: cujus meminit Homer. li. 2. Iliad.

Hircíllus, Herba est semper nascens cum nardo Gallico, ejusq; limbus, qua utuntur qui lyncernum nardinum vehunt adulterare. σέσελι. Dioscoridi hoc tamen distat à Nardo, quod sine cauliculo est, quodq; ramorum folia, radixq; amara & minimè odorata. Autor Plin. lib. 12. cap. 12.

Hircus, ci. per c, m. f. Caper admissarius, caper non castratus. [שָׂעִיר עִזִּים שָׂעִיר תְּיָשׁ צִפּוֹר תְּרָגוֹל. σάτυρος. Gall. Vn bouc. Ital. Becco, capro, caprone. Ger. Ein Bock. Hisp. Cabron. Pol. Kozioł. Vng. Kerekbok. Ang. A male goate or bucke.] Horat. Epod. 16. Ameq; salsa levis hircus æquora. Plautus ad hominem transfert immundum & libidinosum in Aulular. Flagitium maximum fecit miser. Propter operam illius improbi hirci edactus. ¶ Mulgere hircum, γάλα ἀπὸ τράγου, dicitur proverbialiter de re absurda. Virgil. 3. Aeglog. Qui Bavium non odit amet tua carmina Mævi, Atq; idem jungat vulpes & mulgeat hircos. ¶ Hircus item dicitur alterum graveolentia, ad hirci animalis fœtorem accedens. [τράγειος, τραγώδης. Pol. Smrod podpachi. Ang. The fauour of a male goate, rammishnes.] Horat. Epod. 12: gravis hirsutis cubat hircus in alis. Catullus caprum appellat. Vale sub alarum trux habitate caper. Græcis enim τράγος dicitur, quo nomine Martialis quoq; ulus est. Inde tragos, celereq; pili mirandaq; matri Barba.

Hircósus, a, um, penult. prod. Quod ex hirco est, quod ad hircum pertinet. [τραγώδης. Gall. De bouc. Ital. Di becco. Ger. Bockhaft das des bocks ist. Hisp. Cosa de cabron. Pol. Kozły. Vng. Bak kerekhez valo. Ang. Of a male goate or bucke.] Apuleius: Hirmo sordidus, & hircosa libidine fœtens. Plin. lib. 12. cap. 17: Supellectilem hircosis. Plaut. in Pseudol. Heus tu qui cum hircosa istas barba, respondeo quod rogo.

Hircósus,

Hircōsus, a, um. Qui hircum olet, sordidus, incultus. [τραγῶδες, τραγώδης. Gall. *Qui sent le bouquin.* Ital. *Che sente di becco, che puzza come becco.* German. Böckenächtig/ das stinckt wie ein Bock. Hispan. *Cosa que huele à cabron.* Polon. *Kozenistący jako kozioł.* Vng. *Bakhoznak.* Ang. *That smacketh like a buck, rammish.*] Pers. Satyr. 3. Hic aliquis de gente hircosa centurionū. Idem Satyr. 5: Dixeris hæc inter hircosos centurionea: id est, rusticos olidos, & omnis nidoris expertes, inquit Scholiastes.

Hirsūtus, pen. prod. corr. Dicuntur homines qui pilos duros atque extantes habent, quemadmodum hirci. [δασύτριχος. Pol. *Owłosiony jak cap.* Vng. *Kecskeszörü.*] Festus.

Hirtes, Onaphium apud Dioscor. lib. 3. cap. 132.

Hirquitallire. Proprie de pueris dicitur, hoc est adolescentulis, qui iam pubescentes, vocem emittere incipiunt grauè & subraucā, quod fere accidere solet ab finem secundæ hebdomadis, teste Censorino, aut ab initium tertiæ. [τραγίζω. Pol. *Zacząć kozłować, mieszać głos jako kozioł.* Vng. *Megtsaz rekedni.*] Quo tempore & pueros ipsos hirquitallos appellant: sive quod tunc primùm hircum incipiunt olere, sive quòd vocem edant graviorem & inæqualem, hircinæque non dissimilem.

Hirquus, per q. m. est angulus oculi. [τραγίδιον. Gall. *Le coing de l'oeil.* Ital. *Canton del occhio.* Germ. Ein Augenwinckel. Hispan. *Lagrimal del ojo.* Pol. Kącik oka. Vng. *Szem vege, szemszegelet.* Ang. *The corner of the eye.*] Virg. 3. Aegiog. transversa tuentibus hirquis. Tractum est ab oculis hircorum qui ob libidinis ardorem, retortis in angulū oculis, capras obliquè aspiciunt. Vide Servium in locum Virgilii iam citatum.

Hirnĕa, æ, f. p. Vasis genus, quod Plautus in Amphit. cirneam appellat. Cato de Re rust. cap. 8. ut lardo in hirneam siciliam.

Hirsūtus, a, um, pen. prod. Pilosus, setosus, horridus. [שעיר *sáir, τριχώδης, λάσιος.* Gall. *Velu, velue, velus de poil, velu de ce picquant.* Ital. *Pelos. a, oso.* Ger. Rauch von Haar/ Haarächtig. Bel. Rouharadoth. Hisp. *Velloso y aspero.* Pol. *Kosmaty.* Vng. *Borzas, szörös.* Ang. *Hearry, rowgh such as prickles bearen of his fruit.*] Martialis l. 10: Hirsutum ego naribus, genisque, Os bizalium tibi, debilisq; lingua est. Virg. 7. Aegl. Sitane & juniperi, & castaneæ hirsutæ. Quem locum Virgilius vocat castaneas hirsutas quæ adhuc echinis includuntur. Plin. lib. 20. cap. 9. ejus comparativum protulit: Folia habet bina, pàrva, rotunda, plantis oleris similior, candidior, lætiva & hirsutior. Ovid. 2. Trist. Sumpserit annales, nihil est hirsutius illis, ubi pro austero & suavi accipitur.

Hirtus, proprium est vocis cum rubigine, ἐρεβώδης.

Hirtus, a, um, idem quod superiùs dictus. [שעיר *sáir.* Pol. *Szorstki.* Vng. *Borzas, szörös.* Ang. *Shrub, or rough.*] Dilimiensem rationem postulat hirtum atque Tarentinum: cui Columella, ubi vir eruditus putat idem esse Tarentinum & hirtum, magno facit errore. Nam hirtum pecus Tarentino opponitur. In agro enim Tarentino oves pellibus tegebātur, ut molliores essent velleris. Virgil. lib. 3. Georg. hirtasque capellas. Plin. lib. 11. cap. 37. Hirtus ferus musculus marinus. Ovid. 10. Metam. cannabe vigidis fierit hirta capillis. Col. lib. 10: Talis humus vel paucibus, vel sæpibus hirtis claudatur. Hirta corpora, Plin. lib. 7. cap. 2. Hirtæ oves, Varro de Re rust. lib. 2. ca. 2.

Hirūdo, pen. prod. hujus hirudinis, Sanguisuga, dicta quòd corripuerat. [σπόγγος *Sabanah, a Sponge.* Gall. *Sangsue.* Ital. *Sanguisuga, mignatta.* Germ. Ein Egel. Hispan. *Sanguixuela.* Pol. *Pijawka.* Vng. *Nadály, piócza.* Ang. *An horseleach, or bloodsucker worme.*] Horat. de Arte poet. Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo. Quod proverbii quadam specie dicitur: torqueri enim poterit in homines nimium sedulos, & quibusvis in rebus comparandis immodicos. Plautus Epidico: Jam ego me vortam in hirudinem, atq; horum exugebo sanguinem. Plin. lib. 32. cap. 10: Hirudinum quas sanguisugas vocant, ad extrahendum sanguinem usus est. ¶ Hirudo ærarii, per translationem hoc est, exhaustrix. Cic. ad Attic. lib. 1: Accedit illud quòd illa concionalis hirudo ærarii, mitera & jejuna plebecula me ab hac magno unicè diligi putat.

Hirundo, inis, f. t. Avis notissima, incertis sedificans, sub initium Veris ad nos transvolans. [שׂרפּ *Sarpor, χελιδών.* Gall. *Vne hirondelle, hirondelle.* Ital. *Le rondine.* Germ. Ein Schwalm. Bel. Een Swaluwe. Hisp. *La golondrina.* Pol. Jaskółka. Vng. Fecske. Ang. *A swallow.*] Virgil. 4. Georg. aut Garrula quàm tignis nidum suspendat hirundo. Ovid. 2. Fast. Fallimur? an Veris prænuntia venit hirundo? Plin. lib. 18. ca. 2: Abeunt & hirundines hybernis mensibus, sola carne vescentes avis, ex iis quæ aduncos ungues non habent: sed in vicina abeunt, apricos secutæ montium recessus, inventæq; jam sunt ibi nudæ ac deplumes. Plaut. in Asin. Dic igitur me tuam anaticulam, columbam vel carellum, hirundinem, etc. ¶ Una hirundo non facit ver, *μία χελιδὼν ἦρ οὐ ποιεῖ.* Hoc est, una dies non sat est ad parandā virtutem aut eruditionē. Sic in quaq; re non sat est unica conjectura. Sed multis hirundinibus opus est. Aristoteles li. Moral. 1. & Aristoph. in Avibus. ¶ Hirundines sub eodem tecto ne habeas, ἐπιτηδείους χελιδόνας μὴ ἔχειν. Hoc symbolo Pythagoras convictorem ingratum, parumq; fidum monuit ablegandum. D. Hieronymus, Aristotelis authoritatem sequutus, interpretatur abstinendum à commercio garrulorum & insurrionum. ¶ Hirundo etiam piscis est marinus, pinnis caudaque expansis in rotundum volucri persimilis, cui caput oblongum, ut reliquis, oris partes internæ rubræ instar sandaracha, quibus noctu velut igneus splendor absistit: ob idque hesternum pulcem quidam existimarunt. Sed de Hirundine & lucerna distinctè Plinius lib. 9. cap. 27. lib. 32. cap. 11.

Hirundinīnus, a, um. Quod est hirundinis. [χελιδόνιος. Gall. *De hirondelle ou hirondelle.* Ital. *Cosa da rondine.* Ger. Das der Schwalmen ist. Hisp. *Cosa de golondrina.* Pol. Jaskółczy. Vng. *Fecskehez, fecskebeli.* Ang. *Of an swallow.*] Vt, Hirundinus nidus, apud Plautum in Rudente, & apud Martial. lib. 12: In nido feges est hirundinino. Hirundinus fanguis. Plin. lib. 30. cap. 14.

Hisciacus, Vide HYSCIACVS.

Hispidus, a, um, pen. corr. Hirtutus, asper, setosus, horridus. [שעיר *sáir, δάσυς, δασύς.* Gal. *Velu, de gros poil, velu.* Ital. *Peloso, aspro.* Ger. Rauch von Haar/ Burstig. Hisp. *Cosa aspera con pelos.* Pol. *Szorstki, kosmaty.* Vng. *Borzas, szörös.* Ang. *Rough, rugged with heare or bristles.*] Virg. cui latera tenus hispida nanti Frons hominem præfert. Plin. lib. 16: Continentur hispido calyce. Hispidus aspectus, apud eundem lib. 22. cap. 6.

Hispidōsus, sa, sum, idē quod hispidus. [λάσιος, σκληρός. Vlt. *Borzas, szörös.*] Catull. Non dico pueris, sed hispidotis.

Hissopum, sive Hissopus, vulgaris notitiæ. Dioscor. lib. 3. ca. 28.

Hister, Hetruscorum lingua dicebatur *Ludio.* [ὑποκριτὴς. Pol. *Kuglarz, Czasikarz.* Vng. *Tátzo, alakos.*] Autor Liv. lib. 7. ab Vrbe. Vide HISTRIO.

Historĭa, historiæ, f. p. [דִּבְרֵי הַיָּמִים *debre hajamim* זִכָּרוֹן *zikaron.* Gall. *Histoire.* Ital. & Hisp. *Historia.* Germ. Ein Histori: das ist ein erzehlung einer Geschicht. Pol. *Historya, opisanie minionych rzeczy.* Vng. *Historia, Az dolgoknak beszedek.* Ang. *An history.*] Cic. pro Murena: Tua verò nobilitas Servi Sulpicii, tamesi summa est tamē hominibus literatis, & historicis est notior: populo verò & suffragatoribus obscurior. Idem in Topicis: Philosophi, Poëtæ, & historici.

Historĭcus, a, um. Quod ad historiam pertinet, quod historiæ proprium est. [ἱστορικός Gal. *Historique, d'histoire.* Ital. *Cosa d'historia.* Germ. Das der Geschichten oder Historien ist. Hisp. *Cosa de historia.* Pol. *Do historyi przynależący.* Vng. *Historiabeli való.* Ang. *Of a history.*] Jus, Fides historica. Ovid. 3. Amor. Obliget historica nec sua verba fides. Historicu scribendi genus est. Cic. de clar. Orat. Non tā historico, quàm oratorio genere perstripsit.

Historĭālis, historiale, Quod ad historiam spectat. [ἱστορικός, μυθιστορικός, καὶ ἱστορίαν, πραγματῶδες. Gall. *Appartenant à l'histoire, fait en guise d'histoire.* Ital. *Appartenente à historia.* Germ. Das Geschichten zuschöne. Hisp. *Cosa perteneciente à historia, à fabula por historias.* Pol. *Historikowy.* Vng. *Historiabeli való.* Ang. *That belongeth to an history.*] Plin. lib. 16. cap. 33: Trahitur quæ etiam in picturas operi historiali.

Hīstŏrīcē, es, pen. corr. fœm. gen. inusit. para. Ila Grammatices, quæ in enarratione autorum versatur. Quintil. li. 1. cap. 9: Recte loquendi & enarratio autorum: quam illam methodicen, hanc historicen vocant.

Hīstrĭōnēs, m. c. Fabularum actores, ludiones, qui personati in scenis fabulas agunt. [ὑποκριταὶ, μίμοι. Gall. *Joueurs de farce, joueurs de quelques personnages.* Ital. *Histrioni, che recitano le comedie.* Germ. Ein Comedispiler/ oder der in einem Spil ein Person treet. Hisp. *Representadores de personas, que representan las comedias.* Pol. *Sprawcy komedyi.* Vng. *Alattozók, játékosok, alakosok.* Ang. *Players in enterludes.*] Ab Histria regione, ex qua primùm venisse, indeq; nomen sortitos esse, asserit Festus: cui tamen refragantur Liv. li. 7. ab urbe condita haud multo post principium, Valeriusq; lib. 2. cap. 1. quod est de institutis antiquis. Et Plutarchus in

Problematis Romanis cap. 27. qui affectarent nomen histrionum sibi fuisse inditum, quia Hister Tusco verbo ludio sive Ludius vocabatur. Cic. lib. 4. Tusc. Agunt autem alii præclarè, & ab oratore quidem melius (si modò sit orator) quam ab ullo histrione, idem de Oratore. Roscius & Actius histriones clari.

Hĭstrĭŏnĭca, æ, vel Histrionica, æ. Ars histrionum. [ἡ ὑποκριτικὴ. Gall. L'art de reciter de bonne grace par gesticulation. Ital. Arte di rappresentare comedie. Ger. Die Kunst Comœdien zu halten. His. Arte de representar bien de persona. Polon. Nauka przystoynie komedyi. Vng. Akarattsiák, vagy szép mozdulatok. Ang. The art of playing or interludes.] Plautus Amph. quasi verò novum sunc proferam, tibi facere histrionicam.

Hĭstrĭōnĭcus, a, um, pen. corr. Quod ad histrionem pertinet, histrionicus. [τὸ ὑποκριτικὸν.] Gal. Appartenant à joueurs de farces. Ital. Pertinente à buffone, o giocolare. German. Zur gaucklerey Comœdien gehörig. His. Cosa pertenesciente a representadores de comedias. Polon. Przystoyny do igrzysk. Vng. Akarattsiákhoz, színlelőkhez való. Ang. Pertayning to a player or interlude.] Plautus in Pœn. Audite vos (si placet) Imperator histrionas. ¶ Hinc formavit diminutivum Hieronymus contra Ruf. Si histricalia, & lividæ mentis hominem à me iubanoveo, & adversum stipitem calcitrantis dirigo, qui vulnera sua patiuntur insultos.

Hĭstrĭōnĭcus, a, um, Quod est histrionis, seu quod ad histrionem pertinet. [τὸ ὑποκριτικὸν.] Gall. De joueur de farce. Ital. De giuocolare. Germ. Das zu Comœdien oder Tragœdien gehört.] His. Cosa de representadores de comedias. Vng. Akarattsiákhoz, színlelőkhez való. Ang. Of a player of interludes.] ut, Ars histrionica, Histrionicæ vestes, Histrionicus gestus, Histrionica verba.

Hĭstrĭōnālis, le, om. t. Ad Histrionem pertinens. [τὸ ὑποκριτικὸν. Vng. Akarattsiákhoz való.] ut, Studium histrionale. Tacit. Libro 11. Misere cœtus histrionali studio doctus. Cic. de Orat. Ve lateria verborum, gravitate sententiarum, lectica compositionis, histrionales modo cogitemus.

Hĭstrix, ĭcis. Vide HYSTRIX.

Hĭŭlcus, a, um, Hilus, fari lecens. [מטרח מפלחת. πρόθυμος, ὑπόκωφος. Gall. Entrouvert, entrebaillé. Ital. Aperto, aperto. Ger. Offen als gemacht. His. Cosa que se mienda o abre. Pol. Zranney, rozpadły. Vng. Hasadt, repedett. Ang. Gaping or ill grounded or broght.] Virg. 2. Georg. Huc ubi bidentes tibi fundit Canis ad lites aviæ. ¶ Per translationem etiam oratorem dicimus hiulcè, quam male cohæret, quæq; inepta & malè cõposita est. [Ang. Not fully joyned.] Cicer. de Orat. Nec aperi verborum concursus fit, nève hiulcus. Diomedes hiulcos versus appellat exiles & quasi in medio parte hiantes, ἐν μέσῳ χάσκοντας.

Hĭŭlo, adverb. sæpè, valdè: cui contraria sunt prope, æqualiter, leniter. [ἐγγύθεν, ἐκ πλησίον. Gal. Sans s'escarter, qui ne vient point. Ital. Appresso, cioè lungo spatio, fin una parola d'altra. Ger. Nit weit darvon weichen. His. Apartadamente, desviadamente. Pol. Zdala od siebie. Vng. Valamit (vagy valakit) eltávol. Ang. Not far from other.] Cic. de Orat. Et quo sit locutum esse rus pattem indico, hiemajores. non atpeipit ile autem otat, non valdè, non hiulcè, sed presse, & æqualiter, & leuiter.

Hĭŭlco, as, ăvi, ātum, hiulcum facio. [בקע לקע. ῥήγνυμι, διαχάσκω, χαυνόω, μανόω. Gall. Rendre ouverture, faire bailler ou entrouvrir. Ital. Aprire, fendere. Germ. Spalten oder klaffen machen. His. Hender, abrir. Pol. Rozpuszczam, rozpuszczam. Vng. Hasgatom, repesztem valamit. Ang. To make to gape.] Catullus: Actius in ulcat agros.

H anteO.

HO. In notis antiquorum, homo, vel honestus. HO. H. homo honestus. HOM. homo. H. HON. homo honestus. HOR. VI. hora sexta. HOS. hostis. H. HO. S. hic hora secunda. H. P. hoc festa persona, vel hæredita præla, vel hora pessima, vel hic posuit vel possint. H. PUSS. hæreditatis possessor, vel possessores. H. PS. hora pessima. HR. hæres. H. R. hanestasunt. H. R. I. P. hic requiescit in pace. H. S. vel H. hora secunda; vel sacra. H. S. ant sunt, vel hostia sacrilega. HSB. Hostibus. H. S. F. hic sepultus est, vel hic situs est. H. S. H. N. S. hoc sepulchrum hæredes non sequuntur. H. SPL. M. A. hæc sepultura modò aucta. HSS. hostes. H. S. hostes sacrilegi. H. S. S. hic sepulti sunt. H. S. V. F. M. hæc sibi vivens fieri mandavit.

Hŏc, pronomen demonstrativum neutri generis. [זה זאת זה. οὗτος, αὕτη, τοῦτο. Gall. Cestuy, cette, ceci. Ital. Questo, questa, questo. Ger. Dieser, diese, dieses. Bel. Dit. His. Aquello. Pol. ten, ta, to. Vng. Ez, ez, Az. An. This.] Cujus masculinum est hic, Virgil. lib. 2. Aeneid. Hoc illud Germania fuit? Magnitudine eadem in adverbium, idemq; significat quod Huc. ὧδε, ὅδε. Virg. 2. Aen. Hoc tum Ignipotens cœlo descendit ab alto. Sic enim legit Priscianus.

Hŏdiē. Hac die. [היום. σήμερον, καθ' ἡμέραν, καθ' ἕκαστα. Gall. Aujourd'huy, huy, cehuy. Ital. Hoggidì, gidì. Germ. Heut. Bel. Hyuden. His. Hoy. Pol. Dziś. Vng. Ma. An. This day.] Cic. 3. Verrina: Nonæ sunt hodie Sextiles: hora nona convenire cœpimus. ¶ Accipiturtem pro nunc, sive hoc tempore, sive hac ætate. Plaut. in Alin. Censen' tu illum hodiè primùm ire assuetum in ganeum? Terent. in Eunuch. O populares, æquis me virum hodie fortunatum. Cicero pro domo sua: Hodieque Volaterrani non modò cives, sed etiam optimi cives, fruuntur nobiscum iisdem hac civitate.

Hŏdiĕrnus, a, um, ut Hodierna dies. [היום. ἡμέρα ἡμέρας. Gall. Du jourd'huy. Ital. Del giorno d'oggi. German. Heutig. His. Cosa de hoy en huebra. Pol. Dzisiejszy. Vng. Mai. Ang. Of this day.] Cicero pro Cæl. Neq; enim is ante hodiernum diem collocaretur. Idem ibidem: Vt quum hodierno mane per fratrem meo jussu, & comparati, & eorum indices in ædem Concordiæ ducerentur, &c.

Hŏdœdœtĭcus, ci, m. Cohortator, latro & viarum obsessor, ab ὁδὸς, & δῄομαι.

Hŏdœpŏrĭcum, [οδοιπορικὸν. Pol. Opisdrożny. Vng. Veresdi, vagy okolog irásá (vagy) versus.] Commentarius itineris cujuspiam, continens quæ in itinere acciderunt descriptionem continens: quod & itinerarium nonnulli vocaverunt. Græci enim ὁδοιπορίαν dicunt, pro iter facere: & viaturem ipsum ὁδοιπόρους appellant.

Hor, Interjectio deplorantis. Terent. in Eunuch. Obsecro te verò Phædria, PH. Intro. DO. hoi hoi.

Holcus, ci, Herba arista à corpore edocens tunde & nomen accepit, ἀπὸ τοῦ ὅλκειν, quod est trahere. Plin. lib. 27. c. 10. Holcus in foxis nascitur aristas habens in cacumine tenues, culmo, quale hordeum retinens. Hæc circa crpus aligata, vel circa lacertum, concrescit corpore aristas. Hanc quidem eo nomine aristidam vocant. Hactenus ille. Multi eam esse putant inter laxa nascentem alii sylvestrem avenam.

Hŏlĭtŏrius, hepatis dolorifice enim Archigenes vocat. Dictus est autem hic ab eo, quòd tractorius inferens, turpidus atque atrocias molestias. Ar verbum illud, inquit Galen. de locis affect. lib. 2. Græci imitatum. Sunt qui eum hepatis dolorem interpretentur, cùm vel induratum est, vel inflammatum, vel cùm diuturno laborat morbo, vel cum medicori affectum delectat, vel ut alii placet acri & vehementi. Denique data hepatis dyspathio vocatur Scirbus, quod scribit Paulus Ægineta lib. 3.

Hŏlmŭli, alectium molarium concavitates.

Hĕlmos. Vide TMOLAX.

Hŏlŏbănæ vestes, quæ ab aurium intestrum graves sunt: Sagi etiam Græci gravem significat, hinc apud Homer. βαρύς γόος. Alcæus. Cod. de vestib. holob. lib. 11. ¶ Turneb. ita scribit de hoc vocabulo: Holobanæ vestes dicuntur, quæ totæ barbaræ: Quas Latini vestes, barros appellant, Græci βάρεις vocare solent est, ὅλον. Barri autem hunc stolonum, & palatinorum erant, ut in concilio Sangrensi: ἄρχοντες βαρεῖς valent βάρεις ἄρχοντες & clarissimi apud Evangelium: βάρεις καὶ γαζοφύλακες ἐβάπτισαν. Sunt igitur holobanæ vestes, barri toti coccei, & totum conchylium, velut è capitibus illius tituli, in quo earum in Pandectis mentio est, conjicere licet.

Holobrĭcæ vestes, quæ totæ sunt ex obrizo: quod aurum purissimum est, & quantumvis coctum non diminuitur. Alciat. Cod. de vest. holo. lib. 11.

Hŏlŏcaustum, i, n. [עולה. ὁλόκαυστον. Polon. Ofiara do palenia. Vng. Egész áldozat. Ang. A burnt offring.] Victima quæ deta in extra integra arietis ponebantur: ὁλόκαυστος hoc est, altari quod totum cremabatur. ¶ Idem & holocaustoma, ὁλοκαύτωμα, dicitur à verbo ὁλοκαυτέω, quod est vehementer cremare.

Hŏlŏgrăphum, phi, pen. corr. n. [ὁλόγραφον. Pol. Testament całkowicie od testatorza napisany. Vng. Egészen valaszkezüleg irott (vagy) irás.] Testamentum quod totum testatoris manu scriptum est. Holographa epistola, quæ tota scripta est manu ejus cujus nomine mittitur. Hieron. ad arta Rufinum: Quæ epistola holographa tractur ab his, ad quos perlata est.

Hŏlŏphantes, æ, m. p. [ὁλοφάντης. Pol. Człowiek we wszystkiem złośliwy. Vng. Szélhámos, csalárd ember.] Qui ob cõsuenda mendacio vili conducitur mercede. Plautus in Curculione: Aedepol nugato eum lepidum hunc nactus est Phædromus: Holophantam, ar ycophantam hunc magis dicam nescio.

Hŏlŏsĕrĭcī vestis, vel sabbatica vel holosericæ, orum, vestis quæ tota ex serico contecta est, nulla alia materia admixta. [ὁλοσηρικὸν. Gall. Robbe toute de soye. Ital. Vesta tutta di seta. Germ. Ein ganz seiden oder sammaten Kleid. Hispan. Vestidura toda de seda. Pol. Suknia cała z jedwabiu. Vng. Tiszta selyemből való ruha, bársony ruha. An. Clad all silk.] Primus (teste Lampridio) usus est Heliogabalus. Tacitus autem Imperator holosericæ vestis usum viris omnibus interdixit. Quam ratus aurè fuerit apud veteres holoserici usus, quantaq; ejus caritas, docet Vopiscus in Aureliano his verbis: Vestem holosericam neque ipse in vestitu tuo habuit, neque alteri utendam permisit. Et quum ab eo uxor tua peteret, ut unico pallio blatteo serico uteretur, ille respondit: Absit ut auro filà pensentur. Libra enim auri

tunc

cunæ libra ſeries fuit. Hactenus ille. Sericæ autem veſtes è Seribus Indiæ populis ſunt appellatæ, apud quos vermiculus exiguus, qui ſic appellatur, conficit molliorem illam lanam, quam ſericum appellamus, quod vermiculi genus, ſerica ubi nostro ſæculo, à monachis quibuſdam è Serinda Indo ad urbem ad Iuſtinianum Imperatorem allata, hodie per omnem Europam ſparſum eſt. De vermicul. hujus natura, vide plura apud Rzyhium, ex quo hæc excerpſimus.

Hŏlŏſchœ̆nŏn, σχοινος. Herba eſt quæ tranſtalis, humi ſepens, ſolis viticulis quæ coronopo, aut gramini proximus, gaſtu aſtringentibus: radice alba, præterea, ut in capillamenti ſpecie, longitudine quatuor digitorum dicta per antiphraſin, quaſi tota oſſea, quamtamen careat omni duritia. Plin. lib. 27. cap. 10. Holoſchœnon ſine duritia herba, ex adverſo appellata à Græcis, Cenchrus dulce. Herbari: Melica graminea appellant.

Hŏlŏthūrĭi, ἁλοθούριον, ſunt inter zoophyta, ſaxis nõ hærentia, aſpero corio contecta. Edulia non ſunt, ſed in littoribus jacentium cervarum ejectamenta. Plin. lib. 8. cap. 29. Multis eadem natura, quæ frutici holothurio, pulmonibus, ſtellis.

Hăloturii, piſces, Plin. lib. 9. cap. 47.

Homagii, ſive homatis nexus, (vocabula ſunt Feudiſtarum) quod eſſet à juramento, ut eidem vocant, Fidelitatis. Not. in Cies. diligit. de Simonia, cap. nimis de Iurejur. Spec. de Feud. §. nunc de Homag. Vide Cliens Fiduciarius.

Homelium, lii, pilei genus, Feſt.

Hŏmĭcīdă. Homicidium, Vide HOMO.

Hŏmĭlĭă, דברות doctrina. Pol. Mowa, rzeczy do ſpołeczności. Vn. Gemål, gemåne vare ihopſ. Ang. A talke or admonition made to many together.] Græcis colloquium, & eorum ſignificatione hæc etiam concionem, hæc oratorem, quæ in cœtu habentur, ſcriptores Eccleſiaſtici homiliam vocant.

Hŏmĭlĭăſtĕrĭŏn, ομιλιαστηριον. Hieronymus ad Heraclium. Quem laborem, inquit, ut ego ſuſcepimus, ut paſſim quæſtiones & reſidua (quod bonus Iſtrico dicendi genere ab illo ſæpe ſcriptum ſalit) Latino ſermone faſtidium generaret.

Hŏmo, inis. com. c. Ab humo dictus, ut Varr. placet. Vel ut alii, ab ὁμὸς, ſimul: eſt enim animal ſociale. Scalig. אדם ex adhham חמה terra, ab ὁμὸς. Gall. Homme ou femme. Ital. Huomo. Ger. Ein Menſch. Hiſp. El varon o la muger. Pol. Człowiek. Vn. Ember, Ar. Amo or woman.] Cicer. de Leg. Animal hoc providum, ſagax, multiplex, acutum, memoriæ, rerum rationis & conſilii, quem vocamus hominem, præclare quadam conditione generatum eſſe à ſummo Deo. Idem 1. Offic. Hominis autem quotuplex eſt pars vel ſpes, per quam conſequentia cernit principia, & cauſas rerum videt, &c. Idem 2. de Nat. deor. Homo ortus eſt ad mundum contemplandum & imitandum. Et paulo pòſt: Deus homines humo excitatos, celſos & erectos conſitum, ut deorum cognitionem cœlum intuentes capere poſſent. Ovid. 1. Metamorphoſ. Pronaque cum ſpectent animalia cætera terram, Os homini ſublime dedit, cœlumque videre juſſit, & erectos ad ſydera tollere vultus. Illo autem quamquam utrumque ſexum complectatur, ſeparatim de femina dictum invenimus, tametſi rarius. Plaut. in Ciſtell. Ita pavco, & formido foris, ita metus Nunc utrobique me agitat, illos hominis miſere interest. Sed vius ad Cic. Epiſt. Famil. lib. 2. In unius mulierculæ animula ſ. ſ. ſ.

Nondum bis denos ætas mea viderat annos,
Injecere manus invida fata mihi,
Nec quo me queror hoc, morte est mihi tristior ipsa,
Maior Amantis coniugis ira meæ.

ATTVM. Si tibi certa fides, mulier dignissima vita,
Quæque tuis olim perfruerere bonis,
Si genitare animas fuissent crudelia fata,
Et posset medium mors reticere salus:
Quam cito tecum quemque tuæ debentur tempora vitæ,
Pensaremus pro te chara Homonœa libens.
Annue, quod possum, fugiam Iunonis et iram,
Vtque meam per Styga morte sequar.

HOM. Parce tuum conjux fletu quassare juventam,
Fataque morendo sollicitare mea.
Nil prosunt lacrymæ: nec possunt fata moveri.
Viximus: hic omnes exitus omnis habet.
Parce, ita non unquam simili experiare dolorem,
Et faveant voto numina cuncta tuo.
Quod mihi rapuit ictus, meritura juventæ,
Id tibi victuro proroget ultima.

HOMŌNŸMVM, penult. corr. Eiusdem nominis, quod idem habet nomen. [ὁμώνυμος. Gall. D'vn mesme nom. Ital. D'vn medesimo nome. German. Gleiches oder einerley Namens. Hispan. De vn mesmo nombre. Pol. Iedno z nazwiskiem. Vng. Egy nevvel. Ang. Of the same name.] Proprie homonyma dicuntur res diversæ eadem appellatæ nomine: ut Taurus Asiæ mons, & bos masculus eodem appellatur nomine, quum duæ res diversissimæ, Homonyma autem dici possunt, quæ à Grammaticis vocantur Aequivoca, quæ sub una voce plura significant: qualis est lupus, quod & animal hoc esse significat, & piscem. Synonyma autem dicuntur voces diversæ, quæ eadem sunt significatione quales sunt ensis & gladius.

HŌMOOVSIOS, genit. ī, quidē subst. nūs, quod Theologi vocant Latinos non ita recepta consubstantiale dicunt esse eiusdem est quod unius, deiusdem substantiæ, & essentiæ, substantiæ.

HŌNESTVS, a, um, Honore & dignitate præditus. [ἔντιμος, ἔνδοξος, ἐπίσημος. Gall. Honnoré, honnorable, qui de vertu & de bonne reputation. Ital. Honorato, honorevole, di vertu e grado. Ger. Ehrlich, ehrsam, ehrentfest. Bel. Eerlick. Hisp. Honrado, honorable, honrado y que goza de honra. Pol. Poczciwy. Vng. Tiszteségesz, esztendeges. Ang. Honest, honorable.] Sallust. in Iugurtha: Calumniæ paucorum, quibus omnia honesta atque honesta venderemus erat. ¶ Item pulcher, egregius, laudabilis. Terentius Eunucho: Hem evnuchum tibi. Quid? liberali facie, quum ætate integra? Itane dicam? tamen honestus est. Et paulò post: Dicit fecisse una virginem domo hinc, patre: quam honestum! Sic etiam Ignominiosus modo id est quod turpis: hoc est, honoris & dignitatis expers. Cicero pro Domo sua: Pulchrum illum Atilium, hominem turpissimum atque ignominiosissimum judicares. Modo idem quod deformis, exspes. Terentius Eunucho: Illum, obsecro, ignominiosum, non reprehendis? Honestas etiam veritatis dicenda pro divite, quem dixerim modum Asconius in Verrinam tertiam scribit. In qua significatione ulius videsis Vlpianus L. 32. D. de Furt. Quum Titio honesta vxor pecuniam credere vellet, subjecit ei alium Titium egenum, qui illi esset lacrymosa. Ita Hieronymus.

HŌNESTISSIMVS, Honestate vel honore præstantissimus. [περισσότατος. Vng. Igazságosságos.] Cicero Lentulo: Post tuum discessum de nobis honorificus fuit in Senatu.

HŌNESTVS, a, um, Honestate præditus, ad. Veritatem probitatemque significat, quo caveatur ne quid indecore, illiberaliter, libidinose, turpiterve fiat, cogitetúrve. [כבוד נכבד מהודר נהדר נאדר נשגב. Gall. Honneste, honnestement. Ital. Honesto, honestamente. Ger. Ehrsamlich, Ehrsamlichen. Hisp. Honesto, honestamente. Pol. Poczciwy, poczciwie. Vng. Tisztességes, tisztességesen. Ang. Honest, honestly.] Quintil. lib. 2. cap. 4. Sed nos Iulium, pium, religiosum, cæteraque ejus farilia honesta complectimur.

HŌNESTVS, Dignitate, decori, laude virtute comparato. [הדר נהדר כבוד נכבד יקר נאדר נשגב. Gall. Honnesté. Ital. Honesto. Ger. Ehrsam. Bel. Eerlick. Hisp. Honesto. Pol. Poczciwy. Vng. Tisztességes, becsületes. Ang. Honest, worshipfull.] Cicer. in Oratione pro Cælio: Quæ tanta est honestas omnis, & tam neglegendo corpori dolor. Idem ad Atticum: O hominem amentem & non cæcum, qui ne umbram quidem unquam ullam gloriæ vidérit. Vbi enim est dignitas, nisi ubi est honestas? Idem pro Murena. Nolite eum inter pares honestatibus atque omni dignitate, fortunaque privare.

HŌNESTĒ, adverbium. Cum honore & dignitate, sine dedecore. [κοσμίως. Gall. Honnestement, honnestement, honorablement. Ital. Honestamente, honorevolmente. Ger. Ehrlich, ehrlichen. Bel. Eerlick. Hisp. Honestamente, honestamente, honradamente. Pol. Poczciwie. Vng. Tisztességesen, tisztességesse. Ang. Honestly, honorably.] Terent. in Eunucho. Alio pacto honestè quomodo hinc abeā,

nescio. Cic. de Amic. Quod qui recusarent, quamvis honestè id facerent, jus non in amicitiæ delecto arguerentur.

HŌNESTVNDO, dicis, ſi, pro honestas antiqui dixerunt. Accius: Horunda honestundo hinc super pugnam primo ex loco. Idem in Myrmidonibus: Tua Longitudo Donaos decrepat dea. Ex Nonio.

HŌNESTO, as, āſi. p. Decoro, honore afficio. [כבד הדר הדר נהדר. Gall. Honnorer, faire honneur. Ital. Fare honore, honorare. Ger. Ehren, Ehr anthun. Hisp. Honrar, hazer honra. Pol. Czcię. Vng. Tiszteltem, becsületem. Ang. To worship, honour, make much of, honour.] Plautus in Capt. Nemo est meus homo, honestiùs, quam ego te, quum servitebas mihi. Cicer. lib. 1. Offic. Nec domo dominus, sed domino domus honestanda est. Idem 2. Offic. Quæcunque igitur homines hominibus tribuunt, ad eum augendum atque honestandum, aut benevolentiæ gratia faciunt. Salust. in Catil. Sed quòd indignos homines honore honestatos videbam. ¶ Hujus compositum est Cohonesto, quod est simil. cum aliis honesto, ornamento, Cic. Bonos: Quos cohonestaris, in primisque meum Reipub. municipium tuâ fide & diligentia bene administrata erit. Dehonesto, quod est contrarium huic simplici, ἀσχημονέω.

HŌNŌRĀTVS, a, um, & Honoris. Reverentia quam alicui exhibemus in cultu & habitu. [כבוד הדר יקר נאדר נשגב. Gall. Honnoré, honnorable. Ital. Honorato, honorevole. Germ. Ehr. Hisp. Honrado, honorable. Pol. Poczciwy. Vng. Tiszteletes, becsületes. Ang. Honest, honourable.] Cicero pro Cælio: Neque tam quæstus possunt, quæstui tamen honestamenta haberentur, quàm M. Cælio. ¶ Accipitur etiam bona, sive honoris, sive dignitatis nec magistratu, & in hac significatione in oratori principuè punitur. Idem de Clar. Orat. Hanus est prudentia civilis, judicio studioque civium delatus ad aliquem. Idem in Epist. Quum honoratos amplissimis præfandi effectus. Idem ante cum artis exilium: Qui tam affecti fuerunt gradum honoris, non dispolabuntur honore. Vbi per fasciculum gradum honoris intelligit dignitates Consulatus ad quam per Aedilitatem & Praturam per insteriores gradus paulatim ascendebatur. ¶ Aliquando scripturi pro purpurâ, ἐσθῆτος. Virg. lib. 11. & lætos oculis afflarat honores. Et alibi: Frigidus & fœtis Aquilo decussit honorem. ¶ Aliquando pro cultura observantiaque, θεραπεία. Idem lib. 8. Semper honorem meum, semper celebrabere donis. ¶ Invenitur etiam aliquando positum pro ipsis sacrificiis celebratibus, quos veteres diis suis accendebant. Virgil. Aeneid. Aut Lupercales, aut ponat honores? ¶ Aliquando pro præmio, ut apud eundem: Ipsis præcipuè ductoribus addit honores. Cicero 1. Tuscul. Honos alit artes, omnesque incendit ad studia gloriæ. Idem in Epist. fam. Medicis haberi honorarium placet. ¶ Mortis honos: id est sepultura. Virgil. Cernitis miserum & mortis honore carentem? ¶ Aliquando pro amore. Virg. 11. Aeneid. O quis amatæ Tanta mihi dono fuerit! ¶ Honorem præstare dicimur, quum rem aliquâ impensâ dum parcimus verbis magnificamus, quibus turpiter ab honoris veritate præscribimus. Cicer. Præstare non autem videri est. Sic Iacobus: Ille patrem frangi avit, honorem ei præstitit. Ode Aurelia aliquando Sallustius, honorem præfecturæ ei. Pro eadem etiam dicimus, Habere honorem auribus. Cicero lib. 3. de Finibus: Quum in omni re, tum in principio maxime videndum est. Habitus: Paulatim pudorem profanant: adulescentum opus: honos auribus ut habitus: sinā corpori velamenta præbuerunt.

HŌNŌRĀTVS, a, um, Qui ad honorē pertinet. [יקר יקרי יקרא כבוד כבודי כבודה נכבד. Gall. D'honneur, appartenant à honneur. Ital. D'honore, pertinente à honore. Germ. Das zu Ehren gehört. Hispan. Cosa de honra, o cosa que honra. Pol. Do poczciwości, poczciwości. Vng. Tiszteletes, becsületes. Ang. belonging to honour, of honour.] Ut, jus honorarium id est, Prætorum, quod Prætores qui honoribus quoque fungantur, juri huic auctoritatem dederunt. Honorarius autem arbiter dicitur, quem honoris causa, utraque pars summum facit causæ lux & controversiæ judicem. Cic. 5. Tusc. Quorū controversiam solebat tandem honorarius arbiter judicare Carneades. ¶ Ludi Honorarii quos antiqui Liberalia dicebant, ut inquit Festus: dicti honorarii, ab honore videlicet eorum qui munera ea populo edebant. ¶ Honorarium donum erat, teste Budæo, quod Consulibus olim in provincias advenientibus, honoris loco dabatur: qualia hodie principibus suas primùm urbes ingressis pangi, velut bene ominādi gratia solet. [תשורה. Gall. Vn present de ville en autre à vn prince en magnifique. Ital. Presente de vna città ad vn principe donativo. Germ. Zu Verehrung oder zu Ehrenfreude. Hispan. Don o dadiva que dan la ciudad à principe. Polon. Podarek od grzecznosci. Ang. A present given to princes, ambassadours or great officers at their first entry.] Honorarium obsidium, quibus honoris causa dabatur, non tam quam debitū exigebatur. Cic. in Pis. Quimodes tibi sic fruenti

ment æstimandi, qui honorarii? siquidem pœtest vi & metu extorqui, honorarium non erit, quòd quum pene quæ omnes fere Scriptores, tũ acerbissimè Boetius, Byzantius, Cherronesites, Thessalonicæ fecit. ¶ Est etiam honorarium apud Iurisconsultos munus quod patronis dabatur à cliẽtibus. Olim enim patroni non exigebant offerri sibi mercedem, quam ad modum nostri hodie advocati, quòd turpissimum ducerent patronum esse mercenarium: tamen ne accepti beneficii immemores viderentur, patronis pro tuenda atque arbitria munus aliquod offerebat, quod honorarium vocabant, eò quòd magis ad honorandum patronum, quàm ad mercedis satisfactionẽ pro arbitrio cliẽtis toleret offerri. ¶ Honorarius tumulus, qui honoris causa extruitur, Suetonius in Claud. Cæterùm exercitus honorarium et tumulum excivicaturæ quem deinceps statuta die quotannis miles accurreret, Gallum animo civicæ publicè supponerent. Quibus verbis significat cenotaphium. Deusa ta Germania exercitum quum corpus ejus Romam devectum esset. Sic vocari possunt bonæ quæ repræsentant in anniversariis exequiis evocamus. Vide cenotaphium. ¶ Honoraria, loci quæ à Romanis tiebant in honorem Liberi patris, qui & Liberalia dicebantur, Servius. Festus honorarios ludos appellat.

Honoro, as, pen. prod. act. p. Honore officio, honorẽ exhibeo, [כבד hebr. הדר hebr. הוד hebr. יקר hebr. Gal. Honnorer. Ital. Honorare. Germ. Ehren/Ehrbietung/Ehrerbietung erbieten. Hisp. Honrar. Pol. Czcic. Vng. [tisztelem, becsülöm. Ang. To honour, to do reverence.] Cic. 1. de Divin. Augustarum autem hic honor vir fortis Græciæ, dum vixit, habebatur. Idem in Philip. Hieme non solùm meis lacrimis ornor, sed etiam honorar alienis. ¶ Honorare alios à Cicerone dicitur, honorem habere alicui, honorem alicui deferre, honestare, honore habere, honorem ei facere, honorem deorum alicui præstare, honore augere, honore amplissimo ornare. ¶ Aliquot compositi sunt, Exhonoro & Inhonoro, quæ sunt figuræ Hermonis contrariæ simplici.

Honoratio, Qui de honore habetur, qui est æstimationẽ & gloria. [כבוד hebr. הדר hebr. יקר hebr. Gall. Honneur. Ital. Honoranza. Ger. Ehr/Ehrerbietung/Ehrerweisung/Ehrbietigkeit/Ehrerbietigkeit. Hisp. Honrado. Pol. Cześć. Vng. [tisztelet. Ang. Honour.] Cic. 1. Offic. Dicendi est etiam quorum honoris honoratis, & principis donum placeat esse. Idem de Senect. Magnorum regum adventibus, modò permaneat tractata & meditata, nec ea solùm in curia & honoratis viris, sed in vita etiam privata & quieta.

Honorate, adverb. Cum honore & dignitate. [τίμιως, τιμητῶς, ἐνδόξως. Gall. Honorablement. Ital. Honorevolmente. Germ. Ehrlich. Hisp. Honorablemente. Pol. Poważnie. Vng. [tisztességesen, becsületesen. Ang. Honorably.] Cic. 11. Philip. Quæ de Lycone Sylla, quæ Muræna, quæ Servilius, quæ Lucullus quum honorate, quàm non molestè, quàm graviter sæpè in Senatu pronunciavere. Tacit. lib. 11. Quòd filium eius primo rerũ motu in rebellantis Agrippinæ specie captivum, honorate custodiverant.

Honorificus, de quo, Honore dignus. [כבוד hebr. יקר hebr. יקרא hebr. הדר hebr. τιμητικός, ἐνδοξαστικός. Gall. Honorable, digne d'estre honoré. Ital. Degno d'esser honorato. Ger. Ehrwürdig. Hisp. Digno de ser honrado. Pol. Poważny. Vng. [tisztességes, becsületes. Ang. Worthie of honour, honorable.] Liv. 4. ab Vrb. Qui inque Cossalarus eodem tenore gesti, utraque omnis consalutatio erat, veteranum per se ipsum magis quàm honorificum faciebant.

Honorificè, adverb. [Pol. Poważnie. Vng. [tisztességesen.] Iul. Capitol. in Maximo: Mandavit ut Antonium honorificè deferrent.

Honorificus, a, um. Quod honorem confert, quod cum honore conjunctum est. [יקר hebr. יקר hebr. יקרא hebr. Gall. qui fait honneur. Ital. Che fa honore. Germ. Ehre bringend/ehrlich machend. Hisp. Que honra. Pol. Honorowy. Vng. [tisztességet szerzõ. Ang. That bringeth honour, honourable, worshipfull.] Cicero Cælio: Honorificus in me consul fuit, & suavis amicus. Idem ad Brut. Decrevi etiam imperii, quod quamquam videbamur illi ætate honorificum, tamen etate exercitum habemus peccatrorum. Honorifica mentio alicujus, apud eundem ad Quint. fratrem. Honorifica verba, Honorificum Senatusconsultum.

Honorifice, adverb. Honorate, cum honore, magnificè, splendidè. [τιμητῶς. Gall. Honorablement, avec honneur, en faisant honneur. Ital. Honorevolmente, honorevolmente, con honore. German. Ehrlich/mit Ehrerbietung. Hisp. Honrosamente. Pol. Zaszczytnie. Vng. [tisztességesen, becsületesen. Ang. Honorably.] Cicero 6. Ver. Itaque in curiam venimus, honorificè sanè consurgunt: nos rogare magistratus assedimus. Idem ad Cæsarem: In quo admirabilem in te gravitatem & justitiam & sapientiam Cæsaris, nunquam alii honorificentiùs, Pompeium appellat. Honorificè dicere. Brut. Cic. Non enim solùm usitatum, sed etiam quotidianum est aliquid audire de te, quod pro nostra dignitate fidelius atque honorificè dixeris aut fecerit. Honorificè appellari. Idem 8. hist. Gallia. Itaque honorificè civitates appellando, principes maximis præmiis afficiendo. Cic. de petit. consul. Largè & honorificè promittere aliquid.

Honorifico, as, act. p. Honore afficio. [כבד hebr. הדר hebr. יקר hebr. Gall. Honnorer. Ital. Honorare. Germ. Ehren. Hisp. Honrar. Pol. Czcic. Vng. [tisztelem, becsülöm. Ang. To honour, to do reverence.] Act. Apost. 7. Veteres honorificent regem nigrum.

Honoris, a, um, Decoris honorifici. [כבוד hebr. יקר hebr. יקרא hebr. יקר hebr. Gall. Honorable, digne d'honneur. Ital. Che fa honore. Germ. Ehrlich. Hisp. Honroso. Pol. Honorowy. Vng. [tisztességes. Ang. Honorable.] Tacit. lib. 3. Fuerunt qui publicum funus honoris parum, parcerent, cõsumpturi in eo quæ in bellum parabantur. Tempora & magnificus Augustus fecit. Epistola honoraria, apud eundem lib. 3. Vide honorarius, honorare, &c.

Honorus, pen. corripitur, [τιμωρός. Pol. Czcigodny. Vng. [tisztelendõ. Ang. Honorable.] Apuleius lib. de Deo Socratis. Cui pudor honestus & Virtutum quatuor comites fuere, quarum prima honor spectatus.

Hoplomachi, pen. corr. [ὁπλομάχοι, Pugnatoris qui ferro, vel cum quovis armis indutus, in arena decertabat. Nam ludos apud Græcos in hoc erant, quod omnia cum armis antiqua. Ecce, quæ pugnatorum hæc sit forma. Mattiolus 10. 8. Hoplomachum nunc esse sacras appellatos autem Festus medicus quod Deus Hoplomachus.

Hora, æ, [apud Gall. Heure. Ital. & Hisp. Hora. Germ. Eine jetzo theil der jetzigen Stund. Pol. Godzyna. Vng. Ora. Ang. An houre.] Apud veteres accipitur pro quovis temporis parte. Vade quatuor anni partes, Ver, Æstas, Autumnus & Hiems anni horæ dicitur. Hodie tamen magis accipimus pro æqualibus spatiis in quæ dies dividitur. Dicta autem fuit hora (ut Macrobius putat) a Sole. Accepit enim Solem vocabant Græci. Vide etiã horam ab Ovidio Solis nuncia fingentur: sive (ut alii malunt) [ὥρα τῆς ἔτους, quod terminum significat: sive ab [ἀγείρω, quod est terminare, definire, vel dividere. Sunt enim horæ nihil aliud nisi temporis quædam æqualia, in quæ dies dividebatur. Alii aliam horæ fuisse existimant, quo verbo quinq; significari. Festus enim Hercules Cum primũ horas primùm observasse ex umbra brevi cubitali unius pedis. Sæpi erat dictum. Nam quum in medio mari ab eo animadverti dici & noctis unum spatium, æqualibus interpositis intervallis, unam duodecim emitti, placuit in totidem horas dimetiri diem, qui tamen postea duplicatõ numero in horas 24. est distinctus. Tertia fuit. Dividendi autem horæ, magna quæstio fuit. Cic. 6. Ver. Horæ amplius jam tres consumptæ sunt, signo permoti homines molebantur. ¶ Hora etiam quælibet pro die accipitur, vel præsentis, vel præteriti & certo tempore. Cicero 7. Ver. Tu es Metelle, qui tibi ipse fuisti ad agendum maximè opportunus, cui quum omne tempus hujus imperii vacuum patuit, ut quũ horas omnes nos essemus usi, tu unus solus interpositis quadragesimo pœne die tempõribus. Vbi Asconius. Horas suas vocat, quotidies quibus accusatoribus audiendis assumebat legatos, post cinq; dies senatui. Varro 3. Georg. Nunquam te crastinã fallet hora, neque illius nocte cubile capere iterum. ¶ Quidam horarum hominum veteres appellabant eum qui semel parere ac tacere assuefactus, & quovis alligari libenter patitur. Atque ita appellatum Alinum Polionem, quod est Fabius libro 8. cap. 4. circa finem. Vide Erasmi Adag. ¶ Horæ, Apparatus, decoramenta apud Romanos, ita dicta ἀπὸ τοῦ ὥρου, id est, à venustate & pulchritudine, cui præcelle præsidebat. Hanc Romam parabat esse Herthilam Romuli socrum, quæ post Romulum in apotheosin, in cœlum translata, pro Herthila vocata est Hora. Ennius: Teque Quirine patrem veneror, Horamque Quirini. Apud Ovidium libro 14. Metamorph. Sol regem Ora, hanc appellatione, [ὧ prima correpta. Prisci [ὧ scribebant, cum corpore nomen Marsi, Oramque vocãt quæ nunc dea juncta Quirino est.

Horæi, æ, um, Quod est unius horæ: [ὡραῖος. Gall. D'une heure, qui dure une heure. Ital. D'un hora. Hisp. De una hora. Germ. Das eine Stund lang ist. Pol. Godzinny. Vng. [egyórai. Ang. That endureth one houre.] Suetonius in Domitiano. Interdictis principatus quotidianis cotidianum [ὡραῖον sumere cœpisse, nec quenquam amplius, quàm unius capere, acrylo prædicto consuevisse.

Horarium, rarii, n. s. substantivum, Id instrumentum quodvis, quo dei horas deprehendimus, sive solarium sit, sive clepsydra, sive alia quævis machina, horas nuncians. [Missorium

[illegible] Gall. Horologe, Ital. Horologio, horologio. Germ. Ein Instrument oder Uhr so die Stunden anzeigt. Hisp. Relox. Pol. Zegar, horologium. Vng. Oramutato, [illegible]. Ang. A dial, any instrument to count the hours by.] Censorinus cap. de die nat: P. Corn. Nasica Censor ex aqua fecit horarium: quod & ipsum à continuatione nascendi horas, à Sole solarium cœptum vocat.

Hōrŏlŏgium, gii, n. Horarium, quasi horarum ratio, instrumentum quo horæ deliguntur. [illegible] Gall. Horologe. Ital. Horologio horivolo. Germ. Ein Instrument oder Uhr die Stratum anzeigt. Hisp. Reloz. Pol. Zegar. Vng. Ora. Ang. A clocke.] Olim in latiū dicebatur quotiam in sole tantum horarum ratio comprehendebatur. Apud Antiquos enim erat concha hemicyclia, lineis debita proportione distincta, cui prælongus, exactè, aut ligno aut lineis Soli appositus supereminebat, & ejus umbra in lineas incidēs horas ostendebat. Quanquam & alia habuerunt Pilis horologia, quæ æquæ fluxu horas indicabant, quas ab aqua fluente clepsydras vocabant. Vide Plin. lib. 7. cap. 60.

Hōroscŏpus, pi, penult. corr. m. [illegible, magis in exactâ vitæ æquè: hoc est, à perpendendis horis, dignificat enim cœli partem, quæ hora qualibet ab inferiori hemisphærio surgit ab Oriente. Astrologi nostri seculi eandem appellat. [Pol. Oktegrunisko kiedy sie spatrzuje. Ang. Any thing whereon hours be marked.] Augustinus libro 5. de Civit. Dei: Ac per hoc si tam celeriter alter post alterum nascitur, ut eadem pars horoscopi maneat, paria cuncta quæro, quæ in nullis possunt: Geminis inveniri. Si autem sequentis tardior horoscopum mutat, parentes diversos quæro quos Gemini habere non possunt. ¶ Horoscopus item id temporis momentum significat, quo quisque nascitur, quasi horæ inspectorem, & notatorem. [Polon. Godzinnik albo Godzinnych spatrzyciel. Germ. Ein Stundenzeiger.] Persius Satyr. 6: geminos horoscope Varro Fortunæ genios. ¶ Interdum horoscopus interdum adjectivum: ut horoscopa horalcopa. & Vala horoscopa dicuntur, in quibus horæ dignoscuntur. Plin. lib. 2. cap. 72: Vala horoscopa non obliquæ eidem sunt alii in trecentis stadiis, aut (ut possimus etiam in quingentis stadiis mota umbras semet ombris.

Horæum. [illegible. Pol. Opieka nad godzinami. Vn. Nyelvhagyomanyozo gyümölcs.] per limpicem, cum diphthonga, dicitur melocotonum, cæteris quæ omnes fructus qui ad latè colligantur, δια τὸ ὥρας: hoc est, à pulchritudine, quòd illi fructus eo anni tempore colledi, pulchritudine & bonitate cæteris præcellant. ¶ Dicuntur etiam hac nomine quædam salsamenta ex pilchis confecta. Athenæus: Sallamentorum autem horæum est, aut thynnicum. In horæo macra pinguibus, in thynno macris pinguia præferimus. Quæ cymbia dicuntur, inter macra sanctiter pinguia cordylæ.

Hōrārium, Vide HORA.

Hōrĕum, & Forĕum. Pro bono veteres usurpabant. Festus.

Hōrĕus, dæa, p. Vacca prægnans, [illegible] Gall. Vne vache pleine ou prenant. Ital. Vacca grauida. Germ. Ein trugende Kuh. Hisp. Vaca preñada. Pol. Krowa cielna. Vng. Fiaia vemö, tehēn vemö. Ang. A cow with calfe.] Nam quæ fœta est, taura appellatur. Varro de Re rust. cap. 3: Quæ fœtilis est vacca, taura appellatur: quæ prægnans, horea. Ovidius mutata aspiratione in digamma Æolicum, pro eodem dixit Fœreum, putatque à ferendo derivari. Fœta ferens bos est, fœcundaque dicta ferendo.

Hordĭcālĭa, orum, Dicta sunt ab antiquis sacra, in quibus hostiæ hordeacio cæsi prægnantes, immolabantur. Festus.

Hordĕa, æ, Genus pilæ.

Hordĕum, dei, n. Ab horrore, quoniam tametsi calamus altior frumento, quàm hordeo siccarius tamen horridior est hordeo. [illegible. Gall. Orge. Ital. Orzo. Germ. Gersten. Hisp. Cebada. Pol. Iecmien. Vng. Arpa. Ang. Barley.] Vel dicitur ab oriendi celeritate, quòd ante omnia frumenta fit ariduin aut cerè ab antiquo adjectivo hordus, quod apud vetustissimos significabat gravidum: pro quo postea mutata aspiratione in digamma Æolicum dixerunt fordus. Plin. lib. 18. cap. 7: Hordeum fugum omnium mollissimi est: seri non vult, nisi in tepida, & sicca terra, ac nihil læta. Palea ex optimis: frumento verò nullum comparatur.

Hordĕācĕus, a, um. Quod est ex hordeo. [illegible] Gall. Dorge. Ital. D'orzo. Germ. Das von Gersten ist. Hisp. Cebadal. Pol. Iecmienny. Vng. Arpaual való. Ang. Made of barley.] ut, Panis hordeaceus. Plin. lib. 18. cap. 11.

Hordĕārĭus, a, um. Quod hordeo vicit. [illegible] Gall. Qui vit d'orge. Ital. Che vive di orzo. Germ. Der von Gersten lebet. Hisp. Que vive de cebada. Pol. Ktory żywi się iecmieniem. Vng. Arpával élö. Ang. That liveth on barley.] Plin. lib. 18. cap. 7: Antiquissimum in cibis hordeum, (cui Athenienses fuere,) Menandro auctore, apparet, & gladiatorum cognomine, qui hordearii vocabantur. Aes hordearium veteres dicebant, quod pro hordeo equiti dabatur. Festus. Hordearia pruna. Plin. lib. 15. cap. 13: Hordearia appellata à comitatu fugis ejus.

Hŏrĭē, horæ, Vide DIA.

Hŏrizōn, hujus horizontis, penult. prod. Finitor & sciens à Ciceronе dicitur. [illegible] Gall. Horizon. Ital. Horizonte. Germ. Der Circkel an dem sich das Gesichte endet / wann einer auff der weite ist, und sich bedunckt es hange der Himmel ringsweis umbher am Erdtreich. Hisp. Termynador del cielo. Pol. Okregnik, tak zwąkc do koła widzący. Vng. Határoz, egy horizontra. Ang. Horizon.] δαὸ τῦ ὁρίζω, quod est terminare. Est autem circulus major apud astrologos, qui cœlum dividit quasi medium & nostrum aspectum definit. Cetum & octogonata stadia non excedere putatur, quòd loculorū area ulterius se non extendat. Cic. 2. de Divinat. Quum enim illi orbes, qui cœlum quasi medium dividunt, & aspectum nostrū definiunt, qui à Græcis ὁριζόντες nominantur, à nobis finientes rectissimè vocari possunt, varietatem maximam inficiant, aliique in alis locis fiat necesse est ortus, occasus, siderū non fieri eodem tempore apud omnes.

Hormesīnon, Gemma igneo colore radiis auro: portante secum in extremitate candidam lucem. Plin. lib. 37. cap. 10.

Hormĭnoidēs, Gemma quæ ex argumento viridaris appellatur: ambiente circulo aureo coloris. Plin. lib. 37. cap. 10.

Hŏrmĭnum, ῥῆγανον. Herba est folio marrubii, caule tetragono, quadrangulo, semine salviæ simili. Vulgus Salviam sylvestrem appellat.

Hornus, adverbium. Significat Hoc anno. [illegible, ποτὲ τὸ ἔτος, Gall. Cette année. Ital. Quest'anno. Germ. Dies Jar. Hisp. Aquesto anno. Pol. Tegoroku. Vng. Ezidén. Ang. This yeare.]

Hŏrnus, a, um, A' pronomine hic & annus dictum est quod hujus anni, vel quod ætatem unius anni non excedit, nonnotinus. Alii deducunt ab Hora, quod hujus esse anni, neque in alienas transferi horas id est, partes anni sequentis. Scaliger. [illegible] Gall. D'vn an. Ital. D'vn anno. Germ. Jetziger Jahr oder ein Jar alt ist. Bel. Cansarsk. Hisp. De vno anno. Pol. Tegoroczny, latoszy. Vn. Ezidei ex, ségendei. Ang. Of one yeare.] Cic. 5. Verr. Hæ fuerunt, Iudices, L. Metelli, quas audistis, hæc una nata est ex Sicilia frumenti hornotini, exaraverunt. Cato de Re rust. c. 27: Hornum nuces virides. Col. li. 3: Plantas hornotinas, scrobibus pedalibus factis, ante Calendas Martii dispositas habeas.

Hŏrŏlŏgium, Vide HORA.

Hŏrŏs, [illegible. Pol. Oktag kamienny. Vn. Veg.] A' Græcis dicitur finis & terminus cujusque rei. Inde à Latinis oram dici quidam putant cujuscunque corporis extremum.

Horrĕo, Horresco, Vide HORROR.

Hŏrrĕum, rei, n. Ab horrore, quasi horridum, propter asperitatem ac flammam. Prisci enim fingebant ut ulnas spicis cum aristis in granariis condebant. [illegible] Gall. Grenier. Ital. Granaro. Ger. Ein Schrein Korn zu legen. Bel. Een schuur. Hisp. Obrio, ó algorfa, ó granero. Pol. Stodoła, gumno. Vn. Tsür. An. A barne.] Varro ab hordeo tradit existimat, quemadmodo à farre farreum. Nam quemadmodo farreū dicitur locus in quo reponitur far, ita horreū dicitur locus hordeo asservando accommodatus: quāquam Jacobus accipitur pro quacunque fugum repositorio. Virgil. Georg. II. Horrea concensa ingemit omnia messe. Cic. cōtra Rullum: Illi Capuā celsam atq; horreū agri Campani esse volebant. ¶ Non solūm frūmentū accipitur pro loco destinato ad custodiam frugum, sed etiam rerum aliarum pretiosarū, sepositarūque ad quotidianū usum: ut apud Apuleium in Metamor. Demonstrat horreum, ubi veluti sagaciter argentum copiosum reconditum viderat. ¶ Iurecōsulti horrea frequenter usurpant pro repositoriis mercium, & rerum pretiosarum. ¶ Ipso horreo dari dicitur, quod prolixè & affatim datur.

Hŏrrĕŏlum, [illegible, compendiosius à horreo dicitur. Gall. Petit grenier. Ital. Piccolo granaio. Germ. Ein Gädtlin. Hisp. Pequeño alboch, ó algorfa, ó granero. Pol. Stodołka. Vn. Tsörökke. An. A little barne.] Diminutivum ab Horreum. Valer. Maxim.

Hŏrrĕārĭus. Qui horreū curat atq; custodit. [illegible] Gall. Gardien de blé. Ital. Custodiano del granaio. Ger. Ein Schreiber zum Kasten / Speicherschreiber. Hisp. Guardador, el que guarda el pan.

Pol.

Pol. *krwę gwałtowny, gwałtowność.* Vng. *Szörnyűség.* Ang. *That keepeth the barne.*] Vsp. in l. Celsus, ff. Ad exhib. Sed ũ nemo hæres sit, rum horrearia agendum.

Hŏrrĭbĭlis, Horridus. Vide HORROR.

Hŏrrŏr, ris, m. t. Tremor, propriè quum horum rorum corpus vel frigore vel pavore perturbatur. metus. [רעד *rahdáh* רעדה *re-adhah, רגז.* Gall. *Frayeur, effroy, crainte.* Ital. *Tremore, horrore, paura, spauento, horrendo, terrore.* Ger. *Ein schawderung oder erpiterung.* Bel. *Verschrieffheyt/beuinge.* Hisp. *Miedo o espanto por frio.* Pol. *Strach, przerażenie, zgroza, trwoga.* Vng. *Iszonyodás, rettegés, remegés.* Ang. *Dread, feare, terrour.*] Cels. lib. 3. c. 3. Febres aliæ primùm incipiunt a cæsarie, aliæ a frigore. frigus voco, ubi ex remis partes membrorum inalgescunt: horrorem, ubi totum corpus intremit. Virg. 3. Aeneid. mihi frigidus horror Membra quatit. Idem 4. Aen. Artus quæ horror comæ & vox faucibus hæsit. ¶ Refertur quandoq; ad torvitatem aspectus. Apul. de Deo Socr. Quem quis aspexerit, horrore hominis deterritus, statim retro cedit. ¶ Quandoque ad venerationem pro metu dicto, qui ex religione accidit. Virg. 1. Aeneid. horrentq; atrum nemus imminet umbra. Lucanus: Arboribus suus horror inest.

Horridŭs, a, um, Hispidus, asper [שעיר *seár, hairy, hideous.* Gal. *Effrayant, hideux, effroyable, affreux.* Ital. *Horrido, aspro, pelloso.* Ger. *Rauch, Rauhe thier, Scharpff.* Bel. *Grouwigt.* Hisp. *Espantable, o espinoso.* Pol. *Straszny, nieprzyjemny, przykry.* Vng. *Iszonyú, borzasztó.* Ang. *Horrible, rough, rude.*] Virgil. lib. 4. Aeneid. Sæpe silex scopulo horrida surgit. ¶ Interdum accipitur pro incolto, & inornato. Terent. in Pharm. Nihil adeò rati ad uxorem pro mœcho, & inornato. Terent. in Phorm. Nihil adeò rati ad uxorem pro mœcho, & inornato. Terentius: Capillus passus, pedes nudi, ipse horridus. ¶ Per antiphrasin oratio dicitur Horrida quæ dura est, aspera, & jejuna. Et: Horridus, timendus dicendo. Virg. 3 Aen. Horridus in jaculis hoc est, terribilis, ut exponit Servius. Horrido contrarium est Nitens, vel nitidum. Cic. 3 de Orat. ita de horridis rebus nitida, de jejunis plena, de pervulgatis nova quadam est oratio tua.

Horrĭdè, adverbium, Asperè & incultè. [τραχέως, *harsh, austere, austerely.* Gal. *rudement, rudement, durement, grossement.* Ital. *Rozzamente, asperamente.* Germ. *Rauchlich, vnartlich, vnfreundlich.* Hisp. *Bastamente, asperamente.* Pol. *Niemiło, opryskliwie, srogo.* Vng. *Iszonyúan, borzasztóan.* Ang. *Roughly, rudely, blockishly.*] Cic. in Orat. Parant enim qui horridè, inculcatè dicat, modò id elegantèr eandemque ratione fiat, eum tolum Attice dicere.

Horrĭdĭtas, atis, f. Horror. [רעד *rahadáh* רעדה *rahdáh* & φρίκη. Gall. *Horreur.* Ital. *Horrore.* Germ. *Das jrrnbeben oder jetteren.* Hisp. *Miedo o espanto por frio.* Pol. *Strach.* Vng. *Szörnyűség, borzasztóság.* Ang. *Horror, dread.*] Nævius: Omnia mihi horriditate erant maxima.

Horridŭlus, a, um, diminutivum. Subhorridus: id est, parùm bene cultus. [τραχύτερος. Gall. *Vn peu effrayant, vn peu effroyable & rude.* Ital. *Alquanto horrendo, o horrorato, alquanto rigido.* Ger. *Etwas rauch, oder vnartig, oder vnfreundlich.* Hisp. *Espantable, o espinoso vn poco.* Pol. *Trochę straszny, nieprzyjemny, dziki.* Vng. *Iszonyúas, borzasztóka.* Ang. *Somewhat rough, or blockish.*] Persius: Scis comtum horridulo tutus donare lacerna. Cic. 2. ad Att. Quanquam illa tua legi enim libenter, horridula mihi, atque incomposta visa sunt: sed tamen erant ornata hoc ipso, quòd ornamenta neglexerant. Sic. in Orat. Horridula & orationes.

Horrĭfĭcŭs, a, um, Formidabilis. [אימה *eymáh, φοβερός, φοβερὸν.* Gall. *Horrible, effroyable, affreux.* Ital. *Horribile, spauentoso.* Ger. *Schrecklich, erschrocklich, erschrodenlich.* Hisp. *Espantable, o terrible.* Pol. *Straszny, straszliwy, dziki.* Vng. *Iszonyú, rettenetes.* Ang. *Fearful.*] Cic. Et quod dictu quoq; horribile videtur, vis est Lunæ hausta. Virg. 4. Georg. Omnia transformat sese in miracula rerũ, Ipsemque, horribilem que feram, fremitumque ferumque.

Horrĭfĕr, ra, rum, Horrorem inferens. [אחרית *achárith, φρικώδης.* Gall. *Qui donne frayeur.* Ital. *Che da spauento & fa tremare.* Germ. *Das frost vnd schawderen bringt.* Hisp. *Cosa que espanta o tiene frio.* Pol. *Straszny.* Vng. *Borzasztó, iszonyú.* Ang. *That bringeth feare or cold to the bones.*] Cic. 1. Tusc. Horrifer Aquilonis stridor grandas incutiens nives. Ex poeta. Ovid. 1. Metam. Septemque trionis Horrifer invasit Boreas.

Horrĭfĭco, as, Horrorem incutio, injicio. [אחרית *acharith, φρικιῶ.* Gall. *Effrayer, effrayer, effroyer.* Ital. *Far horrore, & horrore.* Ger. *Ein grausen ader forcht machen oder erwecken.* Hisp. *Espantar.* Pol. *Straszę.* Vng. *Elrettentem.* Ang. *To make to feare.*] Virg. 4. Aen. Multa quæ præterea vatum prædicta priorum: Terribili monitu horrificant.

Horrĭfĭcus, a, um, Quod horrorem facit. [מורא *moráh, φρικωδης.* Gall. *Qui fait frayeur, effrayant, effroyant.* Ital. *Che fa horrore o paura.* Germ. *Das ein grausen vnd forcht macht.* Hisp. *Cosa que haze espanto y miedo.* Pol. *Straszny, groźny.* Vng. *Borzasztó, iszonyú.* Ang. *Terrible, that maketh to quake for feare.*] Et Horrificum bellum, apud Cic. pro Domo. Virg. 3. Aen. At subitæ horrifico lapsu de montibus adsunt Harpyiæ.

Horrĭfĭo, as, per. conr. Significat horrificè, asperiorequè pi-lo fruticare. [סער *saáar* סוער *saúar, φρίκη.* Pol. *Kyprzenie, zjeżenie.* Vng. *Felborzasztom.*] Apul. lib. 3. Artes immodicas horridè pilant auditus.

Hŏrrĭsŏnus, a, um, pen. corr. Quod cum horrore sonat, sivè quod horridam sonum habeat. Horrisonus fremitus. [φρικώδης τε. Gall. *Qui rend des effrayeur.* Ital. *Che rende spauento horrendo.* Ger. *Das grausam vnd erschrockenlich thonet.* Hisp. *Cosa que haze espanto y sonido espantable.* Pol. *Straszliwe brzmienie.* Vng. *Iszonyú zugás.* Ang. *That giueth an horrible sounde.*] Virgil. 9. Aen. Clamore excipiunt socii, fremitumque sequuntur horrisonum. Cic. 2. Tusc. Horrisonum fretum.

Horrĕo, res, rui, n. t. Horrore afficiar, propriè quum pili setæve in animante erigantur. [סער *saáar* סוער *saúar* רעד *rahadáh* חרד *charádh, φρίσσω.* Gal. *Effroyer, se effroyer, se hérisser de peur, fremisser de peur.* Ital. *Horrore, horrire, paura, spauento.* Ger. *Ein grausen haben oder machen, jrrsam oder forcht haben oder machen, schawderen oder entsetzen.* Hisp. *Espantarse, temer, tener miedo o horror.* Pol. *Trzęsienie, zdrętwienie, drżenie, zgroza.* Vng. *Borzasztom, retegem, dideregem.* Ang. *To feare, to tremble or quiuer for feare.*] ¶ Verùm quoniam hoc aliquando ex frigore fit, fit etiam ut horrere aliquando accipiatur pro frigere. Juvenalis Satyr. 1. Si horrenti tunicam non reddere vellem. ¶ Hinc quia frigus sæpè à morte profectum est, & ut mortem accipiamus pro tristitia. Virgil. lib. 3. Georg. Nec vanos horrescat strepitus. Et vicissim Virgil. lib. 3. Georg. Nec vanos horrescat strepitus. Et vicissim Virgil. lib. 8. Aeneid. Sic fatus amicum Dardanium prono dimittit vulnere. Ipse ruit: dictoque citum excussit hastile, Vibratumque leui nodosa cornea misit. Cui simul & lecto galea ærea cecidit, & ingens Lucidus incidit humeris. Cæsar Dictator, cum Consules quoq; Romani nihil præterea aliud quàm Curules sellas, fasces & arma nominant. ¶ Horrere item transferè significat. Columella lib. 1. cap. 4. Sed frigoribus hyemis nihil est quod horrent. ¶ Item asperum esse, quorum in corpora cutis horrendo asperata reddunt. Virgil. 11. Aeneid. tum bracchia setis Horrent asper. ¶ Similiter horrere, pilis hispere, micare. Virgil. de Horrendum, ac dictu video mirabile monstrum. ¶ Construitur hæc verbum modo absolutè. Terent. in Eunucho. Totus horreo. Modò cum dativo. Plin. in Panegyrico: Nemo jam parens filiæ, nullæ sagittæ humanæ vitæ horrent. Modò cum ablativo mediante præpositione, ut apud Lactantium lib. 6. Nam de mortis periculis horret animus recordatione, quum hujus vitæ fluxum ultra ipsum mortem timidè ista fugiens. Modò cum accusativo. Virg. lib. 3. Georg. nunquam ego fluctibus illis Noctivagum Pelopis Thebanum horrescam, incurvaque lapsum. Aut impositos à tergo horrebo Lares. ¶ Hujus verbi compositum sunt, Abhorreo, exhorreo, inhorreo, & perhorreo: quæ vide suis locis.

Horrĕsco, is, n. t. Horridus fio, ut quum quis intuitu feri algoris tremorem inde exuscitat & erescere incipit, pavore, timore, aut febri invadente. [סער *saáar* סוער *saúar* רעד *rahadáh* חרד *charádh, φρίσσω.* Gall. *Horreur frayeur, trembler de peur, trembler de froid.* Ital. *Horrore, horrire, paura, spauento, tremare.* Ger. *Ein grausam haben oder machen, jrrsam oder forcht haben oder machen, schawderen oder entsetzen.* Hisp. *Espantarse, temer, tener miedo o horror.* Pol. *Trzęsienie, zdrętwienie, drżenie, zgroza.* Vng. *Borzasztom, retegem, dideregem.* Ang. *To tremble, to be feared.*] Virg. 3 Aen. Monstrifer horrescit informe, ingens, cui lumen ademptum. Idem 2. Aen. Clamores simul horrendos ad sidera tollit. Tibull. Eleg. 10. lib. 1. Quis fuit horrendos primus qui protulit enses.

Hŏrsum, adverb. loci, Versus hunc locum. [מזה *mizzéh, ἐνθάδε, ἐνθαῦτα, ἐνθένδε, ὧδε.* Gall. *Vers ici, de ce costé, vers celle part.* Ital. *Verso questo luogo, verso qua.* Germ. *Hyhero wertzhin lingen.* Bel. *Hermaert.* Hisp. *Hazia aquella parte.* Pol. *Wszędzie tuteyszy.* Vng. *Ide fele.* Ang. *Hitherward.*] Plaut. in Rudente: Videsne alterum? Eam ut bonitas erecit fortis! Surge sis, horsum te expedi, dilvaries. Terent. in Heaut. ecquem Dhidippum hic & patrem Video horsum pergere?

Horrentĭum tyria quid sit, in arce, & falce biformi. Horrenda appellant omnia quæ feruntur & nascuntur in hortis. Græca vocabula dicuntur ἕρκεια. Columella 10. v. cap. 4.

Horrensis. Vide HORRIDUS.

Horrĭor, aris, comm. p. Abhorror, ad aliquid exercendum, inchoro, & impellor invisibili aliquam rem do. [מסית *mesith* מסיתה *mesithah* מעיר *meir* מחדיר *machdir, ἐπιτρέπω, ἐπιτρέπομαι.* Gall. *Enhorter, inciter à quelque chose.* Ital. *Confortare, esortare.* Ger. *Ermanen, anreitzen, wetten, anhalten vnd treiben.* Hisp. *Incitar, o animar, o atizar, mouer.* Pol. *Napominam.* Vng. *Intem.* Ang. *To exhort, to encourage.*] Et dic.

ser à monen: quia manemus authoritate & consilio: hortamur rem nobis & pretiosa, etiam plerunq; blandicpdo. Terent. in Hecyr. Ega propterea te eo edu.ó Fenestro, & horto, ne cesses quàm fieri. Quin polices. Cic. ad Lentulum. Pompeium & nostri & prare, & jam liberius accusare & monere, ut magnam infamiam fugiat, non desistimus. ¶ Hortari passivè Tacitus lib. 6 Annal. Hermunduros à Polionem Consulem designatum magnis præmiis inducunt, sententiam exponere, qua hortaretur Claudius Octaviam deponere Dominio.

Hortātio, onis, f. t. Adhortatio, admonitio. [παραίνεσις. Gal. *Aver mellioment, exhortement.* Ital. *Essortatione.* Ger. Ermahnung. Hisp. *Inducymiento.* Pol. *Napomnienie.* Vng. *Intés.* Ang. *An exhortation or encouraging.*] Cicero 5. de fin. Tamen mihi grata est hortatio tua.

Hortātus, us, m. g. Adhortatio, & monitio. [παραίνεσις. Vng. *Intés.*] Cicer. pro Arch. Quòd si hæc vox hujus hortatu, præceptis que confirmata non nullis aliquando salutari fuit, &c. Plin. lib. 13. cap. 1. Cujus hortatu excepere eos dies.

Hortāmĕn, inis, n. t. & Hortamentum, n. Eidem significant. [παραίνεσις. Vng. *Intés.*] Liv. 10. Vbi audiit P. Decii stantes, ingens hortamen ad omnia pro Republ. audenda. Idem libro 7. Pugnatum haud procul portis Collinis est coram viribus urbis, in conspectu parentum, conjugumque ac liberorum: quæ magna etiam absentium hortamenta animis, tum subjecta oculis, simul verecundia miserandis, ratione accedebant.

Hortātor, toris, m. t. Suasor, auctor. [יועץ *moetz* יעוץ *moetz* מועצה *moetzá*, מועצת *moetzát*. Gall. *Qui conseille, conseiller ce mot.* Ital. *Consigliatore & essortatore.* Germ. Ein Ermahner. Hispan. *Inducydor, amonestador.* Pol. *Napomnienie.* Vng. *Intés, ingató.* Ang. *An exhortour, or encourager.*] Cic. pro Sext. Rosc. Potissimùm tibi hortatore, auctore, teste, ad te Lanuvium legati non adierant.

Hortātrix, tr. f. [יועצת *moetzát* מועצת *moetzát* מועצה *moetzá*, יועץ *moetz* מועצת *moetzát*. Gall. *Celle qui conseille, conseillere.* Ital. *Donna che essorta.* Germ. Ein Ermahnerin. Hisp. *Inducydora, amonestadora.* Pol. *Napomnienie.* Vng. *Intés, ingató.* Ang. *She that exhorteth or encourageth.*] Tac. Gloria hortatrix animorum fuit, Stat. 9. Thebaid.

Hortātus, a, um, Adhortationi accommodatus. [παραινετικὸς. Gall. *De moy ou qui appartient à exhorter.* Ital. *Cosa che essorta per consolare.* Germ. In der Ermahnung gegründet. Hispan. *Cosa para exhortar.* Polon. *Do napomnienia należący.* Vngar. *Intésnek illendő.* Ang. *That serveth to exhorting.*] Quint. Hæc ad hortatum genus maximè pertinent.

Hortēnsis, e, m. & f. Est locus in agro, sive etiam in urbe, in quo arbores, & olera nonnulla nascuntur. [κηπαῖος. Gall. *Verger, ou concerné.* Ital. *Horto, giardino.* Germ. Ein Garten. Hisp. *Huerto para cosas de huerta, jardin.* Polon. *Ogrodowy.* Vng. *Kerti.* Ang. *A garden or orchard.*] Horatius 2. Ser. Satyr 4. Cæli subtemine qui fretus crevit in agris Dulcis ori: frigus nihil est, cum nubilus horret. Cicero 12. Philip. Nam paucis diebus & in domum & in hortos paternos immigravit. ¶ Apud veteres accipiebatur pro villa, quòd in illis virtus bellatoria exercitaretur. Plautus libro 10. cap. 4. Ioxii. Tabulis legum nostrarum nusquam nominatur villa: semper in significatione ea hortus: at horti verò, hæredii. Festus: Hortus apud antiquos omnis villa dicebatur, quòd ibi qui arma capere possent, orirentur. Quod tamen aptè ejus etymologiæ rationem spectemus, fortasse non est ortus sine aspiratione: fecit tamen receptio à duobus citatis ut alpiretur, ad differentiam fortasse participii ortus, cæterùm nominis quartæ inflexionis. Verumque tamen quis sentiat, non nullum peccaverit. ¶ Valla lib. 3. cap. 9. constituit differentiam inter hortum singulari numero, & hortos pluraliter: hortus dicatur ubi olera nascuntur: hoc est, quævis herbæ sativæ, quibus vescimur: horti verò, qui arboribus consiti sunt, & voluptatis causa comparati. Vide in superiori dicendum pro tantum horum duos autores hortos, in posteriore verò pro numerosos dixisse: quia præcipit ut licitos tantos, binos, ternos, quaternos hortos dicamus. Hæc tamen differentia etiamsi frequentiùs vera sit, non semper tamen observata. Testimonia vide apud Vallam loco jam citato. ¶ Horti pensiles, qui supra ædificia facti, vel supra columnas erecti pendent. Plin. lib. 36. cap. 15. Leguntur & pensiles hortos, imo verò totum oppidum fecisse Ægyptiæ Thebæ.

Hortŭlus, i, dimin. ut jam est ab hortus. [κηπάριον. Gall. *Vn petit iardin, iardinet.* Ital. *Horto, giardinetto.* Ger. Ein Gärtlein. Hisp. *Pequeño huerto ó jardin.* Pol. *Ogrodek.* Vng. *Kertetske.* Ang. *A little garden.*] Plin. lib. 35. cap. 5. Habuit hic Protogenes in suburbano hortulo fan. Cic. 1. de Nat. deor. Mihi quidem etiam Democritus vir magnus in primis, cujus fontibus Epicurus hortulos suos irrigavit.

Hortēnsis, & hortense, om. t. Quicquid in horto nascitur. [κηπαῖος. Gall. *De iardin, qui croit en iardins.* Ital. *Cosa che nasce nell horto.* German. Das in dem Garten wächst. Hisp. *Cosa de huerta ó que nasce en ella.* Pol. *Ogrodowy.* Vng. *Kerti, kertbeli.* Ang. *That groweth in a garden.*] Plin. lib. 19. cap. 10. Morbos hortensia quoque lenimunt, sicut reliqua terræ data.

Hortensĭus, a, um, hortensis. [κηπαῖος. Pol. *Ogrodowi.* Vng. *Kerti, kertbeli.*] Plin. lib. 19. cap. 8. Beta hortensiorum levissima est. Idem lib. 22. cap. 24. Sed medicinas è floribus, coronamentisque, & hortensiis, quæque mandantur herbis profecti, quorum modo fugam omittamus?

Horybetron, Leontopetalon, apud Dioscor. lib. 3. cap. 109.

Hospĕs, ĭtis, com. t. Dicitur qui alterum hospitio excipit vel excipitur. [אח נכרי *nochrí* אחת נכריה *nochrít* מתארח *mitharéach* מתארחת *mitharéchet* נכרי *nochrí* נכריה *nochrít*. Gall. *Hoste, hostesse, estoy qui loge, ou est logé, estrangier.* Ital. *Hospite, hospitessa, che albergato, forestiere.* Ger. Ein Wirt oder ein Gast. Bel. Ein Beherberginn. Hisp. *Huesped, huespeda, o extranjero o extranjera.* Pol. *Gość, albo gościa, gościnny.* Vng. *Vendég & Vendégh.* Ang. *An host or hostesse, a stranger.*] Propriè autem dicuntur hospites, qui amicos gratis excipiunt. Nam qui mercede id faciunt, Caupones dicuntur. Ovid. 1. Metam. non hospes ab hospite tutus. Cic. pro Deiotaro. Per dextram illam quam hospes hospiti porrexit. ¶ Hospes item pro peregrino accipitur. Terent. in And. nunc me hospitem Lites tequi, quàm ne mala sit facile atque utile, Aliorum exempla commonent. Cic. Acad. 4. Nam nos in nostra urbe peregrinamur, errantesque tanquam hospites, ita fere quæ à communi deducentur natura possemus aliquando aut à nobis ejurare aut ignorare. Eadem modo pro quolibet ignoto aliquando ponitur. Pers. Sat. 2. hæc dare & accipere hospes quæ nunc? Persius autem horum & fidem precatus à diis petere, ut omnis pecuniosus & ignotus accipiat: cætera vero clamet oportere. ¶ Sunt qui putent hoc nomen esse omnis generis, cujus in numero plurali interdum legamus unum genus hospitæ, ut apud Virg. 3. Æneid. quò tantum hospes habiles Aequora. Sed certum nunc est hunc esse adverbii vo hospitus, a, um, cujus non nisi genus neutrum in singulari numero ponitur, Avis hospita, apud Stat. 1. Achil. & Navis hospita, apud Ovid. 2. Trist. & Terra hospita, apud Virg. 3. Æneid. ¶ Hujus compositum est hospitus, a, um, de quo suo loco.

Hospĭtĭum, tii, n. t. Quæ alicui hospiti exciti, aut excipitur. [ξενία *xenía* ξενίη *xenía*. Gall. *Hostise.* Ital. *Albergo.* Germ. Ein Wirtshaus oder Gastung. Bel. Een Herberge. Hisp. *Hospederia.* Pol. *Gościnność.* Vng. *Szállás, vendégség.* Ang. *An hostry, lodging.*] Cicer. 4. Ver. Contemnere etiam ligna dicis Himeræ jam videantur, quòd cum multo magis signa & ornamenta hospitia delectabant. ¶ Accipitur etiam pro peregrino. Terent. in And. Nunc illi molestæ quippiam hæ sunt nuptiæ, Propterea quòd hospitia confuetudinem?

Hospĭtium, tii, n. t. Domus quæ gratis liberaliterque venienti hospiti patet. [ξένη *xené* ξενίη *xenía*. Gall. *Logis pour les estrangers, hostellerie.* Ital. *Hospitale, albergo, o casa de hospiti.* Ger. Ein Herberg. Bel. Een herberge. Hisp. *Albergo, hospederia, o casa de huespedes.* Pol. *Gościnny dom.* Vng. *Szállás, vendégségh.* Ang. *An hostry, or inne.*] Liv. lib. 2. Ibi benignè excepti, diu fœdifragis hospitiis cruatis vulneribus. Scicdum antiqui tulisse fasse, ut hospitii necessitudo non modò inter privatos, sed etiam inter populos contaherctur quod genus apud nos Græci servabant. Latini hospitium publicum vocaverunt. Nam quod hospitium inter privatos contahebatur, Græcè *idiexia*. Latinè privatum hospitium dicebamus: cujus erat nota, pignusque tessera hospitalis, ut ille apud Plautum ait in Poenulo. Deum hospitalem & tesseram Mecu fero. Liv. lib. 37. Nihil nobis non nostra actione P. C. neque difficilius, neque molestius est, quàm quòd cum humene nobis disceptatio est: cum quo uno maxime regnum, & privatum singulis, & (quod magis nos moveat) publicum civitati nostræ hospitium est. Rudens: Hospitium item familiaris quædam amicitia est. velmihi hospitium apud illum, velilli apud me. Cic. Fuit mihi cum illo vetus hospitium. Idem 4. Ver. Dixit hoc idem M. Lucullus, te de his Dionis in commodis pro hospitio, quod hic cum eo esset, jam antè cognosse. ¶ Hinc & ædes cum publicè parantur ad egenos recipiendos, hospitia non inepte possent appellari: quæ vulgò vocant *hospitalia*, ξενῶνας, *xenónas*. Quæ verò viatoribus, peregrinisque mercede patent, cauponæ, diversoriaque vocantur.

Hospĭtālis, & hoc hospitale, adject. Quod est hospitis, sive quod ad hospitem pertinet. [ξένιος Gall. *Appartenant ou semant à hoste.* Ital. *Pertinente ad albergo.* Germ. Das zu den Gästen gehört. Hisp. *Cosa perteneciente ó tocante á huespedes.* Pol. *Gościnny.* Vngar. *Vendégnek illendő.* Ang. *Pertaining to hostry.*] Liv. lib. 1. Exceptus benignè ab rege, ut consilii, cui post cœnam is hospitale cubiculum deductus esset. Et lib. 22. Alii profecti domos nunci hospitalium beneficiorum: multos Romæ hospitium, urbisque charitas tenuit. ¶ Accipitur item

item hospitalis pro liberali & facili ad suscipiendum hospites. Hospitio. [ξενοδοχία.] Gall. Qui est mestier et exemple à loger et recevoir les étrangers. Ital. Cortesia et liberalità nell' albergare et ricevere forestieri. German. Gastfreye Hispan. Hospedalidad, liberalidad para con huespedes. Polon. Gościnność, ucieszność. Vngar. Vendégh szeretés, vendégh szeretetre való hayloság. Angl. Courteousness and kindness in lodging strangers.] Cicero 5. Verr. Homo qui semper hospitalissimus, amicissimusque nostrorum hominum existimatus esset, coluit videri ipse illum Rubrium invitus in domum suam recepisse. Hospitis Deus, dictus est Iupiter, quòd in ejus tutelâ hospites esse credebantur. ¶ Hujus compositum est Inhospitalis: hoc est, avarus, cujus domus hospitibus non patet. ξένος. Item locus inhospitalis, ad quem hospitibus non patet accessus.

Hospitalitas, atis, f. c. Benignitas & facilitas in excipiendis hospitibus. [φιλοξενία. Gall. Courtoisie et liberalité à recueillir et festoier les estrangers. Ital. Humanità, liberalità di ricevere festeggiare et alloggiare forestieri. German. Gastfreye, freundtliche ungefärbte art vnd weyss der Gastfreyheit. Hispan. Hospedamiento y liberalidad para hospedar. Pol. Gościnność, uciesznością gościć. Vngar. Vendégh szeretés, vendégh szeretetre való hayloság. Angl. Courteousness and benignitie in lodging strangers.] Cicero 2. Offic. Recte et iam a Theophrasto laudata est hospitalitas.

Hospitaliter, adverb. Benignè, liberaliter. [φιλικῶς, φιλοφρόνως. Gall. Liberalement, courtoisement, en recevant les estrangers en sa maison. Ital. Benignamente, liberalmente. Germ. Gastlich / freundtlich / gastfrey. Hispan. Hospedablemente y con amistad. Polon. Uczciwie, dostatecznie. Vngar. Vendér ségessen, vendégh szeretetre való hayloságosan. Angl. Courteously, liberally in receiving strangers.] Cicero 3. ab Vrb. Hospitaliter per domos illorum libro 6. Metamorph. excipiuntur hospitaliter per domos illorum libro 6. Metamorph. excipiuntur hospitaliter magis, quàm hostiliter insecti.

Hospitio, atis, com. p. Am. Cè in hospitium recipio. [ξενίζω, φιλοξενέω. Gall. Recevoir et loger en son logis. Ital. Albergare, hospitare. German. Beherbergen / freundtlich aufnemmen. Hispan. Hospedar à otro dando le posada. Polon. Gościć, przyimować. Vng. szállást adok. Ang. To receive in lodging.] vel hospitium. Vng. szállás, vendégség. Gall. Hôtel recet et reçoit les logis et autres. [ξένιον, πανδοχεῖον. Gall. Hôtel, auberge. German. Herberg / herbergstatt. Ital. Ostello, albergo. Hispan. Hospedaje, huespedes, frecundtliche aufnemmung der gesten. Pol. Gościniec, gościńce. Vng. szállás vendégek. Angl. An hostelrie, an inne.] Virg. 1. Aeneid. -quo antehac fatis profugi Troes Aequora Sicula legerent, hospitium est, peregrina apud Siculum Achillem. Navis hospitalis est, peregrina apud Siculum Achillem. Navis hospitalis est, peregrina apud Virg. 3. Aeneid. ¶ Hujus compositum est Inhospitalis, de quo suo loco.

Hostis, c. f. p. Ab hostibus dicta est. [ἐχθρός, πολέμιος. Gall. Ennemy, adversaire. Ital. Nemico, avversario. German. Ein Feindt. Belg. Een Vyandt. Hispan. El enemigo. Pol. Nieprzyiaciel. Vng. Ellenség. Angl. An enemie.] Proprie enim cum animadverterent quod immolabantur ab Imperatore ad aciem profecturo, pro impetranda contra hostes victoria: aut quod jam profligatis hostibus mactari solebant eo quo potius erat victoria. Ovid. 1. Fast. Hostibus à dominis hostia nomen habet. Festus putat hostiam propriè dictam fuisse sacrificium quod Laribus immolabatur: eò quòd hostes ab iis arceri putarentur: unde & ipsi Lares hostiles dicti sunt. Alii hostias ab antiquo verbo hostio dictas putant, quod apud antiquos inter alia significabat ferio vel percutio, quod probat Nonius hac autoritate Paruvii in Teucro: tundo, ut probat Nonius hac autoritate Paruvii in Teucro: Nil eo crudelius portentatum, atque hostiero ferociam. Pro eodem dicitur Victima, quæ cæditur victis hostibus. Ovid. lib. 1. Fastor. Victima, quæ cecidit dextra victrice, vocatur. Gellius hoc putat discrimen esse inter hostiam & victimam, quod hostia à quovis sacerdote mactari posset: victima tantùm ab eo qui hostes vicisset. ¶ Mactata hostia lenior, proverbialis figura dicit Horat. de mansuetis & spontaneis. ¶ HOSTIA ità puella nomen suum, quam Propertius adamavit, & falso nomine Cynthiam appellavit. ¶ Hîc & HOSTIA opposita nomen in re

cum, quod uno tempore cunferunt. Vide item Catonē cap. 6.

H V

note

V.

HV. Interjectionem cujusdam Hujus. H. V. hem. Adverbia. H. V. B. P. Rerum verum rationem perfectior.

Hubér, huberis, Fœcundus, fertilis, ferax. Secundum Apuleium cum habens plus. [פרה פרי שבע שפע שדה Gall. Plantureux, abondant, fertile, engraissé. Ital. Abondante, fruttifero, grasso, dilettoso. German. Fruchtbar/ obertrāglich.] Hispan. Cosa fertil y copiosa. Polon. Vrodzainey, obfity. Vngar. Termékenyseges, bodog. Ang. Fertile, fruitfull, plentifull.] Alii magis ab numero, fœcundiora arbusta, minus converso. Terra cum unda, inferunda sunt, contrà, quæ humecta sunt, feracia. Non est tamen hodie cuiusvis aspirationē hiberē audire. Et adjectivum omnis generis: quamvis in plur. numero pentrum neutrum non invenerim. Cat. lib. 2. Orig. Ita res huberes fiunt. Cicero ad Quint. Frat. Multis locis arvum producentem & fœcundum vidi. Idem lib. 2. de Nat. deor. Ruberrimi latifundiorum fructus vitium. Idem 3. de Nat. deor. Majore expectatione, uberiore ipse commoveri. Idem de Clar. Orat. Nemo plebeio & uberiore & ad dicendum fuit. Nemo generosius est Seneca Economo, generoso, quod uberi ingenio fuit. ¶ Hujus contrarium est Inhuber. Gellius dum herbis, & multa quidem, nimis quæ essent. ¶ Huberè verò substantivum, idem ferè est quod mamma [שדי שד Gall. Mammelle, mere. Ital. Mammella sorte. Germ. Brust Belg. Een boesem mamme. Hisp. Teta Pol. Piersy, wymie. Vng. Emlekegy. Ang. an udder, a pap.] Virg. 2 Aneid. Innos alit humor fœtus. Propriè uberia videntur esse ubertiora mammarum tumorum, ubi lacteum est nutrimentum. Virgil. libro 3. Georgic. Utque gigantæum per humida uberia serpens. ¶ Invenio etiam quandoque inhuberē facultatem pro hilaritate ac fœcunditate. Adverbia, abundè, ut. Huberè agrum edi, habere, & fertiliter, quo pacto & Cicero. Quæ fœcundè dicuntur. Virgil. Georg. Aeneid. Terra antiqua potens armis, atq; uberè glebæ. Pallad. libro 1. cap. 34. Potius verò incerta terra sit, quam uberè ad herbarum.

Hūbertās, atis, f. Fertilitas, abundantia, copia. [שפע שבע שדה שפעה שבעה Gall. Plante, grand abondance, fertilité, fecondité. Ital. Abondanza, fecondità, fertilità. German. Fruchtbarkeit/ vberflussigkeit. Hisp. Copia y fertilidad. Polon. Vrodzay dobry, obfitość. Vngar. Termékenység, bodogsag. Ang. Abundance, fertility, plenty.] Plin. lib. 9. cap. 2. Hæc facit hujus testas solitempores ovis, aquarum abundantia. Cic. 2. de Nat. deor. Nuper non mammæ apertæ ut, carnemque hujus tectæ naturantur.

Hūbēr-ius, & huberiùs, adverbia sunt comparativi & superlativi gradus, ab adjectivo huber deducta, idem significantia quod copiosus, & copiosius. [Pol. Obfitie. Vng. Bőseges.] Cic. ad App. lib. 2. Eadem illa fecerunt tamen ornatiùs mihi mæsterei non tolum quia planius loquebantur, & uberius, quam vulgi sermo fuit sed etiam, cujus magis videbar mihi gratia uti. Idem 2. de Divinat. Atque his libris annumerandi sunt sex de Republica, quos tamen scripsimus, quam gubernacula Reipublicæ tenebamus magnos locos, philosophorum propriosq; Platonis, Aristotelis, Theophrasti, copiosè pertractatos, fusiùs & uberiùs explicavimus.

Hūbēro, as, act. p. Huber, & secundum fœco. [הטעין השביח משביח Gall. Rendre, engrosser, engraisser Ital. Far abondante, far diventare, ingrassare Germ. Fruchtbar oder obtrāglich machen. Belg. Vruchtbaer maken. Hispan. Hazer fecal y copioso. Polon. Obfitie robie, nawozowaniem dla urodzaiu. Vngar. Termékenyssé tészem. Ang. To make fruitfull or plentifull.] Pall. lib. 4. Hoc velut cuncta steriles arbores huberābit. ¶ Huberare pro exhaberare, seu huberem & fœcundum esse, dixit Colum. lib. 5. cap. 6. Optimum est, magnitudine, eodem constituta plantas circumducere cavedi: cedæ confestim jam & naturam obvertam in duas partes dividere, quæ abcentis annis fructu inchoantur: neque enim alia continuo biennio haberata id est, fœcundata est & fertilis.

Hūbertim, abundanter, copiosè. [משפעת, בשפע. Gall. Abondamment, fertilement, opulemment, abondamment. Ital. Abondantemente, copiosamente. Germ. Reichlich/ vberflussiglich. Hispan. Copiosa y fertilmente. Pol. Hoynie. Vngar. Sokon. Ang. Abundantly, much, greatly, plenteously.] Catullus.

Hūbertās, atis, f. Abundantia. [שפעה שבעה שפע שבע משפעת משביח Gall. Abondance, plenteureuse. Ital. Abondanza. Ger. Vberflussigkeit/ fruchtbarkeit. Hisp. Copia, fertil. Polon. Dostatek, obfity. Vng. Termékenyseg bővseg. Ang. Fruitfull, plentifull.] Gel. lib. 7. cap. 14. Sed ea ipsa genera cicerci jam antiquis tradita ab Homero sunt, ita ait in tribus: magnificum in Vlyss. & hubertum: subtile in Menelao, & cohibitum nitidum moderatumque in Nestore.

Hūc, ad. Ceb. ad locum. [הנה פה. Gall. Ci, en ce lieu. Ital. Qua. Germ. Hie. Belg. Hieraent. Hisp. Aca, donde ya ella. Polon. Tam. Vngar. Ide. Ang. To this place.] Terent. in Eun. Ego eunucha, quocum uno convivabar tum, hospite. Abi

huc Dem. in Pisone: Nam senectus ipsa de sit tacibet rotō in ipsa hac re commentō. ¶ Huc & illuc, ἔνθα καὶ ἔνθα, incertum ut ostendunt quod eorum dicamus sapiens & diserta. Cicero ad Att. Necessitatem hanc & actus determinavit. Idem in Offic. Pro quæstione nunc hæc & Thucydides. ¶ Hactenus hoc est, ut, ad hunc locum, vel usque ad hanc temporis. Plin. lib. 16. cap. 29. Hactenus Nerboris excretium duxit.

Hūcinē, interrogativum est, compositum ab huc & ne, per interpositionem syllabæ. Cic. 7. Verr. Hæcine tandem omnia reticebimus.

Hui, interjectio est admirātivi, inquit Don. ἡσυχῇ ἡσυχῇ. Hui, sic. Terent. in Heaut. Hui tam graviter hos quidē. M. Sic meritum est meum. Cic. ad Att. Hui tot scēnæ me literas edidit Romam, quam id temporis das datum? ¶ Hui, hem, & cætera ejusmodi, ultima adversus eos, qui hanc ante omnia interpretē Donata. Terent. in Eun. Scribis, Pamphilo eam esse edito liberum. Phæd. Hem. C. H. Civem Atticam. Phæd. Hui. Idem in Andr. loco. Lucina tempestiva, ferena me, obsecro. Hui tam cito? Idem loco.

Hūius, dativus pronominis, Hic, hæc, hoc. [הזה זאת זה Polon. Tow. Vn. Ennod.] Quis carmine fecit unica syllaba esse rum ut apud Virgil. Huic coniunx Sichæus erat. Quando quidem ut per dias, deo carmus. Stat. lib. 2. Theb. Latus huic dominus videas dare iura nepotes.

Huiūsce, genitivus ab hic, hæc, hoc, compositus cum syllaba adjectione ce. Cic. 7. Ver. Quos tamen fructus hujusce necessitudinem in tibus imperio tulit.

Huiūsmodi, & hujusce modi, Nomina adjectiva omnis generis indeclinabilia, cōposita ex genitivis hujus, vel hujusce, & modi à meus, dum significant quod talis. [הזה מיני זה מיני Gall. De cette sorte. Ital. Di questa guisa, di questa maniera. Germ. Dieser/ dieses/ dieser massen. Belg. Dierghelijcke. Hisp. Desta manera. Pol. Taky, taway, takiey. Vngar. Ilyen, olyan. Ang. Of this or such sort.] Plautus in Sacch. Homo acoli cum illis penetrare nusquam modi in palæstram, ubi damnas denudatum? Terent. in Heaut. Hujusmodi, obtestor, aliquid reperiri hodie ut Hujusmodi mihi res semper committere, ubi me excruciem fides. Cic. 3. de Leg. Neminem, sed meretricem eorum hujusmodi.

Hūlcus, Vide VLCVS.

Hulula, Vide VLVLA.

Hululo, Vide VLVLO.

Humānis, na, num, denominativum est ab homine declinātus, benignus, mitis, lenis, facilis, affabilis, blandus. [אנושי אנושיות, אנושיים, אנושיות Gall. Humain, humaine, courtois. Ital. Humano, benigno. German. Menschlich. Belg. Menschelijck. Hispan. Cosa humana y benigna. Pol. Ludzky. Vng. Emberi segyenséges. Ang. Courtly, gentle, benigne, gracious, courteous, pertaining to man.] Cic. 4. Ver. Quod est aliud in illa provincia genus humanorum? Plin. libro 11. cap. 49. Sunt in rectum humano calculo tractanda quæ partu edit, edoctio quibus homine generatus. Cicero pro Rosc. Amer. Portentum atrocius mihi videtur esse, quam ut quisquam humanus aspectu & figura, qui tantum immanitate bestias vincat, ut propter quos hic suos similes homines aspexerit, eos indignis hominibus privare. Idem pro Sylla: Peterem veniam erato meo ex actionis vestris cogitationibus & ex humanitate communi. ¶ Et humano eruditio, & bonarum artium disciplinæ sub hominem sunt propriæ, factum est, ut humanitas accipiatur pro eruditione, & bonarum literarū scientia, quam Græci vocant παιδείαν. [Ang. Learning, liberall knowledge.] Ut apertissimè ostendit Gellius lib. 13. cap. 16. adducens locum Varronis ex lib. 1. Rerum humanarum, qui sic habet: Præcipies propter artificium nemini est probum humanumq; ingenium. Cic. in Ver. Tu ingenua arte, sine humanitate, sine ingenio, sine ullis bonis artibus judicas? Idem de Orat. Homo non debes, neque inexercitatus neq; communium literarum & politioris humanitatis expers. ¶ Præterea quia homo inter omnia animalia maximè mitis est, idcirco humanus pro facili & mansueto, & humanitas pro facili-

profacilitate, lenitate, comitate, mansuetudine, clementia, benevolentiaq; quam Græci φιλανθρωπίαν vocat, quasi amorem in homines. Cicer. lib. 1. Offic. Non modo id virtutis nomen est, sed est genus immanitate repugnantis.

Hūmānē, adverbium, Humano affectu: hoc est, benignè, mansuetè, comiter, leniter. [φιλανθρώπως. Gall. Humainement, comme il faut homme de faire, courtoisement. Ital. Benignamente, humanamente, da huomo dotto fare, cortesemente. Ger. Menschlich. Belg. Vriendelijck. Hisp. Humanamente, cortesmente. Pol. Ludzko. Vng. Emberségesen, nyájasan. Ang. Humanely, courteously, gently.] Terent. in Adelph. Nam ita est homo, Cùm placo adversor, dulcis, & decorus. Tamen vix humanè patitur. Cic. Attic. lib. 13. Ille quòd Puteolos prosequitur, humanè quòd quæritur, inuitè. Humanè ferre morbum. Cicer. 2. Tuscul.

Hūmānĭtĕr, adverbium, benignè, mansuetè, æquo animo. [ἀνθρώπως. Gall. Humainement, avec humanité. Ital. Con humanità, come ad huomo si conviene. German. Menschlichen, freundtlichen. Hispan. Humano y benignamente. Polon. Ludzko, łagodnie. Vng. Emberségesen. Ang. Gently, with humanity.] Cicer. ad Mar. num lib. 9. Epist. Propter molestias occupationesque meas, quibus sine relaxari, do cibo præfectò quic si humaniter quibus sine relaxari, do cibo præfectò quic si humaniter fere vivere. Idem ad Att. lib. 13. Sin aliter acciderit, humaniter fere vivere. Idem ad Att. lib. 13. Sin aliter acciderit, humaniter ferendum est, æquo animo, & ut hominem decet, mille formæ relis expositum.

Hūmānĭtŭs, adverbium, More humano. [ἀνθρωπικῶς. Gall. Comme il a homme de homme, à la façon des hommes. Ital. Come d'huomo. German. Menschlicher weise. Hispan. Humanamente. Polon. Ludzko, ludzkim sposobem. Vng. Emberi módonban. Ang. After the fashion of men, as it becometh a man to do.] Plin. lib. 10. Vita autem (ut dictum est) humanitùs ferè ita id est, ut cap. 63. solent homines. Cicero 1. Phil. Si quid mihi humanitùs accidisset id est, si fortasse mortuus.

Hūmārĭum, sacrificii genus.

Hūmātĭo, Humatus. Vide HVMVS.

Hūmĕo, mes, mui, n. f. Madidus esse. [רטב rathab, רטיב. Gall. Estre un homme mouillé, estre en humeur. Ital. Esser humido, humidire. Ger. Naß oder feucht seyn. Hisp. Humedecerse. Polon. Mokrzeć. Vng. Nedves vagyok. Ang. To be moyst or moist.] Nicander. ὑγρὸν ἔχειν. Ovid. 10. Metam. Dat gemitis arbor, lacrymisque, ut fletibus humet. Col. lib. 3. cap. 11. Verùm cùm opere difficilius, quod neq; humentem fodere possis, quòd si glutinosissima fuerit nimium siccam: quia dura modum præbet.

Hūmĕfăcio, fēci, factum, n. f. Humectus fio. [רטב rathab, ἐγκαινίζω, ὑγραίνω. Gall. Detremper, mouiller, faire humide. Ital. Bagnare, humidare. Ger. Naß oder feucht machen. Belg. Nat maken. Hisp. Humedecer. Polon. Moczyć, namoczyć. Vng. Megnedvesítem. Ang. To moysten or moist.] Virgil. lib. 1. Georg. Humectant imbres, fluviique profundi. Idem in Panco. Victimas humectat fluctibus ostia tuos, demissumque gaudia vultum: tantumque sanguinis in ore, quantum in altino pudoris.

Hūmĕcto, as, āvi, ātum. Humidum reddo, irrigo. [שקף shaqaph רטב rathab, διαυγάζω, ὑγραίνω. Gall. Rendre humide, mouiller. Ital. Bagnare, far humido. Germ. Naß, feucht machen. Belg. Nat maken, vochtigh maken. Hisp. Mojar, humedecer. Polon. Moczyć, polewać. Vng. Nedvesítem. Ang. To moysten or moist.] Virgil. lib. 1. Georg. Humectant imbres, fluviique profundi. Idem in Panco. Victimas humectat fluctibus ostia tuos, demissumque gaudia vultum: tantumque sanguinis in ore, quantum in altino pudoris. Col. lib. 7. cap. 2. Agnus, quum est editus, erigi debet atque ubertim lactis admoveri mamillæ ejus: dilutum os pressis humectari papillis, ut condiscat matrem unam habere alimentum.

Hūmectŭs, a, um, adjectivum, humidus. [רטוב rathub רטיב rathiv, ὑγρός. Gall. Mouillé, trempé, arrosé, humide. Ital. Humido, humido. Germ. Naß genetzt oder beseuchtet. Belg. Gewatert. Hisp. Cosa humida. Polon. Namokły, mokry. Vng. Nedves. Ang. Moyst or moist, dooke.] Ut, Humectus locus. Varr. 1. de Re rust. cap. 24. Si locus humectus fit, ibi cacumina populorum lecunda & inundicta.

Hūmĭdŭs, a, um, penultima correpta. Quod humorem inducit, vel quod humorem habet. [רטוב rathub רטיב rathiv, ὑγρός. Gal. Humide. Ital. Humido. German. Naß, feucht, oder voll feucht macht. Belg. Vrét. Hisp. Cosa humida o mojada. Pol. Odwokrętny, odmiękający. Vng. Nedves, vizes. Ang. Moyst, wet, dooke.] Virg. 2. Aeneid. & jam nox humida cœlo Præcipitat, recipitq; cadentia sydera tenebris. Cicero in Verr. 3. Ignem ex fundentq; cadentia sydera tenebris. Cicero in Verr. 3. Ignem ex lignis viridibus, atq; humidis in loco angusto fieri jussit.

Hūmĭdŭlus, diminutivum, ut humidulum apud Ovid. 3. de Arte amandi: Fallet & humidulæ quæ fiet a cuniculus. [ὑγρούλος, ὑδρώδης. Gall. Un peu humide. Ital. Alquanto humido, German. Naßlicht. Hisp. Cosa humida de un poco. Pol. Wilgotny. Vng. Nedvesedes. Ang. Somewhat moyst, or dooke.]

Hūmĭtĕr, ro, rum. Humectus, humorem ad faciens. [רטוב rathub רטיב rathiv, ὑγρός. Gall. Humectant, humide. Ital. Che da humore o bagna. Germ. Das feucht und naß macht. Hisp. Cosa humida o que humedece. Pol. Wilgotnie czyniący. Vng. Nedvesítő. Ang. That moysteneth or maketh moyst.] Cic. 1. de Divinat. Naribus humidorum duxêre ex ære sucum.

Hūmĭgĕrŭlus, Humore perfusus. [רטוב rathub רטיב rathiv, ὑγρός. Gall. Moyné, mouillé. Ital. Bagnato. German. Benetzet. Hispan. Mojado. Polon. Odwilżony. Vngar. Nedvesített, megnedvesítve. Angl. Moysted, made moyst.] Apul. lib. 1. Met. Vel enim collectus lapsimane contectus, vel arundine dolamine ephiates, vel cespes libamine humigatus, vel lapis unguine delibutus.

Hūmĕrŭs, i, penultima correpta, m. f. Ea pars illa corporis, à qua dependent brachia; quæ alio nomine vocatur armus, autore Festo, quòd ab ea parte arma dependeant. [כתף kathaph כתף kathiph, ὦμος. Gall. L'epaule. Ital. Homero, spalla. Ger. Schulter oder Achsel. Belg. Een Schouder. Hisp. Hombro. Pol. Ramie, pleca. Vngar. Vál. Angl. The shoulder.] Terent. in Eunuch. quas matres fuerunt Dotalis humeris esse. Cicer. in Ver. 4. Ab humero pendebant fugatæ. Virg. 2. Aeneid. Hæc fatus, latos humeros, subjectaque colla Veste super, fulvique inflexum pectine leonis. ¶ Humeri etiam de bobus dicuntur. Cicero 2. de Nat. deor. Quid de bobus loquar? quorum ipsa terra vires humerorum, & latitudines ad aratra extrahenda, &c. ¶ Dicuntur etiam humeri, in arcubus partes illæ à quibus dependent alæ. Celsus lib. 8. cap. 1. de gallinaceis: Sub alæ deinde varicæ, vel ex auro Davæ per colla vervices quæ in humerum, diffusæ. ¶ Humeris sustinere dicuntur, quorum authoritas diligentiaque plurimum valet in conservanda salute cujusquam. Cicero pro L. Flacco: De summa reip. tacem, quam vos universam, hoc judicio, vestris, inquam humeris, judices, sustinetis.

Hūmĕrālis, le, Quod latos humeros habet. [ὦμος. Gall. Epaulin, qui a beaucoup d'epaules. Ital. Di molte spalle. German. Der grosse und breite Achsel hat. Hispan. Cosa de muchos ombros. Polon. Ramienny, wielkich ramion. Vng. Vállas. Ang. That hath broad shoulders.] Humerosus locus. Col. lib. 3. cap. 11. Hujusque culpos icimus, utrà præditus locus, quos humeros rustici vocant scimus legamus.

Hūmĕrāle, lis, n. t. Humerorum tegimentum, quemadmodum Tibiale, tegumentum tibiarum. [ὦμος. Gall. L'epaulier. Ital. Veste da spalle. German. Ein Kleid so man zu bedeckung der Achslen anlegt. Hispan. Cosa vestidura de ombros. Polon. Ramienny. Vng. Váll ruha. Ang. Any thing to weare on the shoulders.] Paul. Nam si tibiale, vel humerale multo attenuavit, castigari verberibus debet.

Hūmĕlco, Hūmĭdus, Vide HVMEO.

Hūmĭlis, le, penultima correpta, om. t. Depressus, non altus, & a terra sublatus. [שפל shaphal שפל shaphel, χαμηλός, ταπεινός. Gall. Humble, bas, petit, rabaissé, bas. Ital. Humile. German. Nicht erhaben. Belg. Een laegh verheven. Hisp. Cosa baxa o abatida, o humilde. Pol. Niski, pokorny. Vngar. Alacsony, szerény, alázatos. Ang. Low, simple, of low condition.] Cic. in Tusc. Vites, & ea quæ sunt humiliora, ecce si tollere à terra altiùs possies, Columb. lib. 4. cap. 1. Humili statu vites plerumque juxta terram coërcerentur. Virgil. 2. Aeneid. Atque humiles habitare casas. Idem 4. Aeneid. Non omnes arbusta juvant, humilesque myricæ. ¶ Accipitur etiam humilis pro contempto, abjecto, demisso, quod & Græci ταπεινὸν dicunt. [Polon. Pomiętny, wzgardzony. Angl. Base, vile.] Cic. 3. de Finib. Quæ autem ea animo sunt, nihil abjectum, nihil humile cogitant. Idem de finib. Nihil enim altum, nihil magnificum ac divinum suscipere possunt, qui fatis omnes cogitationes abjecerunt ac contemptam. Idem ad Attic. libro 9. Dicam de me, quod Pompeius, æquè id faciam humiliter ac bono.

Hūmĭlĭtas, atis, f. contractum Altitudinis. [שפלה shephalah עמקה amaqah, ταπεινότης. Gall. Humilité, petitesse, petitesse. Ital. Bassezza, humiltà. Ger. Niedrigkeit, geringheit, demuth. Belg. Nederheit, leedtheit. Hisp. Bayxa y humildad. Pol. Pokora, pomyślność. Vngar. Alacsonyság, alázatosság. Ang. Humblenesse, basenesse, lowlinesse.] Cicero 3. Tusc. Sydera autem se altitudine & humilitate distantia. Idem 2. de Div. nat. Docet enim ratio Mathematicorum, quanta humilitate Luna feratur, terram propè contingens. ¶ Humilitas ponitur etiam pro obscuritate, vilitate, & ignobilitate. Cicero 1. Offic. Quorum autem prima ætas propter humilitatem & obscuritatem in hominum ignoratione versatur. Idem 13. Philip. In autem humilitatem despicere audet cujusquam qui ex eadem humilitate liberatus? ¶ Humilitas cùm opponitur superbiæ, ταπεινοφροσύνη, definitur à Speusippo, quòd sit facilitas animorum expressa jucundæ. Verùm hac significatione ubitatior Modestiæ vocabulo utimur.

Hūmĭlĭtĕr, adverbium, hoc est, demissè, submissè, contrarium habet Alte, superbè. [ταπεινῶς. Gall. Humblement, bassement. Ital. Humilmente, bassamente. German. Niderträchtiglich. Hisp. Baxa y humildemente. Polon. Pokornie. Vng. Alázatosságosképpen. Ang. Lowly, humbly.] Plin. in Epist. Eadem enim facta clarescere, vel obscuritate facientium, aut attolluntur altissimè, aut humillimè deprimuntur. Liv. 4. bel. Pun. Hæc natura mali rudis est, aut ferrat humiliter, aut superbe dominatur.

Humilis, lis, ae, adj. 2. Humilem facio, & quasi abjectum ac vilem reddo: [השפיל Hiphil. מכניע. Gall. Abaiſſe, humilier. Ital. Far humano, humiliare. Germ. Demuthigen, niederdrücken, beugen. Belg. Vernederen. Hiſpan. Abaxar, humillar. Polon. Poniżam. Vngar. Megalazitom, megalázom. Ang. To make humble, or low.] Creſſi illud. Humilis vox ſeipſum, tanquam ferri accipiens. Frequens eſt hujus vocis usus in Sacris literis: alioqui apud probatos Linguæ Latinæ ſcriptores vix invenies, in hac præſertim ſignificatione. Legitur tamen Humiliatus, participium pro eo quod eſt depreſſus, & humilis effectus, tractatus rerum parùm amœnarum. Cic. de Natura Deor. Alia animalia humiliata, ut cibum terentibus facilè rebus contingant alia à naturâ ſunt, &c.

Humo. Vide HVMVS.

Humor, oris, m. 3. Aqua, lympha, ab humus ſit quia aquæ terræ indidiſſent. [לח Lach. שדפון Schidpon. Gall. Humeur, humeur. Ital. Humore, humore. German. Feuchtigkeit, feuchtigkeit. Belg. Vochtigheit. Hiſpan. Humor. Polon. Wilgotność. Vngar. Nedvesség. Ang. Moyſture, humor.] Cicero de Divinat. Ex humore a lapſus extimeſcis, ne corrector videamus, Auſtro, potiſſimum imitari. Idem de Nat. deor. de aſtris loquens. Et terrenis maximè quæ humore hujus longo intervallo extenuatis alantur. Ibidem. Humor, & calor, qui eſt infuſus in corpore. Virgil. 1. Georg. eſſe ſterilem exiguus ne deſeret humor arenam. Humor pro portione vim aquoſa. Virgil. 1. Georg. Aut colchi multo Varrano decernunt humorem. Si alibi humida vina vetuſtate tenuata, quæq; plurimùm aquoſæ ſubſtantiæ habebant admiſta. Humilis, mi, fœminini gen. Terra. ab humo, ut humanus. Scaliger. [אדמה Adamah. אדמת Adamath. Gall. Terre. Ital. Terra. German. Ein Erdrich. Erdtrich. Belg. De Erde. Hiſpan. Tierra. Pol. Ziemia. Vng. Föld. Ang. The earth, or ground.] Cic. de Senect. Humus ſubacta atq; pura. Idem ab Elegia. Quæ humus in ſecta tenet agri. Virgil. 1. Georg. Necnon & Tritolegeten, & cretæ ſepa vevet. Tempus humo tegere, & ſemina curare ſatis. Idem. Georg. 2. Atque per gurgites humus, & inque cubet ſolida. ¶ Humi vice adverbi ponitur. [על פני על פני נפלו & Gall. A terre, ſur la terre, en bas. Ital. In terra. German. Auff der Erden, auff den Boden. Hiſp. En tierra, en terra. Pol. Na ziemie. Vng. Az földön. Ang. On the ground, or floor.] Plin. lib. 9. cap. 33. Humi quæque vice prædantes ſepiæ. Colum. lib. 6. cap. 24. Intra tamen non ut proveſ aves, de quibus diximus, ſufficientes humi. Ovid. 3. Metam. Sternit humi juvenem. Virgil. 2. Æneid. Nec prius abſiſtit, quàm ſeptem ingentia circum Corpora fundat humi. ¶ Humi natus, genitus. &c. De homine ſolitario. Non eſt enim quod dicat humi natus, hoc eſt, abjectus, ſordidus, & ſine cauſa. Apparet duo poſſe quemvis ex aſſis corporum modum ſuperare quod habitus. Zenodotus. ¶ Humi ſupinus, qui poſtis humi ſupinus, & quaſi ſepultus ſuperjacet, quaſi juvenis, nunquam aſſurgens. Horat.

Hūmo, mas, avi, atum, are. Humo condo, ſepelio, terræ committo, terra obruo. [קבר Kabar. Gall. Enterrer. Ital. Sepellire, ſeppellire. Germ. Begraben. Belg. Begraven. Hiſp. Enterrar, ſepultar. Pol. Chować, grzebać. Vngar. Temetem. Ang. To bury, to bury in the earth.] Cicer. de Leg. Tull. Magnum & latum, non humatum corpus habuit, nihil ſeris ſui ſatis latum. Idem de terram cum cadentibus corporibus, usque ad imum telluris (ex quo dictum eſt humare) ſubterraneo cruciabat reliquæ vitam ad mortuorum. Plin. lib. 7. cap. 55. Sepultus intelligitur, quoquo modo conditus humatus ve ſi humo conjectus. Gel. lib. 7. cap. 8. de delphino loquens. Puerum ſepulchro humatus eſt. ¶ Hujus compoſitum eſt, inhumo, de quo ſuo loco.

Hūmor, ōris, m. 3. Sepultura. [קבורה Kebarah. מקום הקבורה Gal. Enterrement, ſepulchre. Ital. Sepoltura. Ger. Begrebnuß, Begräbnuß, Grab. Hiſpan. Enterramiento. Polon. Pogrzeb. Vngar. Temetés. Ang. Burying, or interring.] Cic. 1. Tuſcul. Cujus rei cibi adhortor, ut aliquid etiam de humatione & ſepultura dicendum exiſtimem.

H ante Y.

Hyacinthus, i, m. 2. & Hyacinthe, es, f. 3. [Gall. Pierre ſemblable de chien. Ital. Opale, ſorte. German. Ein Edelgeſtein, der Perlen Mutter. Hiſpan. La madre perla. Pol. Kosztowny kamień. Vng. Drágakö. Ang. A kinde of precious ſtone.] Eſt genus violæ vernæ, colore obſcura purpuræ, quam à ſomnio quodam ſic appellari autor eſt Dioſcorides. Gallinaſtri Ruellio lib. 3. cap. 4. ſervato Latini omnis veſtigio vocant. Verum herbam autem ejus flores. Hoc violæ genus veris quibuſdam signis eſt diſtinctum ita diſcurrens hac linea, ut duarum Græcarum literarum A & I figuram referant: unde res Poëtis duplicis fabulæ occaſionem præbuit. Nam & Hyacinthum puerum dilectum ab Apolline, quem imprudens diſci jactu interfecit, in hunc florem mutatum tradunt: interjecto lamenti, dolentis q; quæ ex cruribus illa literis conſtarent, veluti humanum dolorem, quem Apollo ex ejus morte conceperat, habere inſcripſerit. Præterea Ajacem in eundem florem converſum ajunt, dum ira patientia prælati Ulyſſis ſe ipſum in eremitudinisque primas ejus hominis literas in hoc flore manifeſtè impreſſiſſe. Ovidius autem hanc fabulam complexus eſt lib. 13. Metam. rubefactaque cruore tellus Purpureum undè genuit de cæſpite florem, Qui prius Oebalio fuerat de ſanguine natus. Littera communis medijs pueroque viroque inſcripta eſt foliis, hæc nomina, illa querelæ. ¶ Ulterius Hyacinthus gemma nomen, colorem habens amethyſto gemmæ non abſimilem, ſed tamen diluciorem. Vide Plinium lib. 37. cap. 9.

Hyacinthĭăs, ădis, f. 3. [ut autor est Hieronymus cantica Jovinianum] dicebantur cuidam turri conſtructa, à Lacedæmoniis reperta in honorem Hyacinthi pueri, ab Apolline dilecti jactu interfecti. Ovid. lib. 12. Metamorph.

Neogenuiſſ pudet Sparten Hyacinthon: honorque
Durat in hoc, vetereſq; dies ſua more priores,
Annua prælati redeunt Eurotæ pompa.

Hyacinthĭnus, a, um, pronunt. correp. [תכלת Techelet. ὑακίνθινος. Gall. Couleur de violette de violette de pourpre. Ital. Del colore d'Hyacinto. German. Blaulecht, oder Hyacinth. Hiſpan. Cosa de color de violeta violeta de violeta. Polon. Kolor siny, barwy. Vngar. Hagyma szinü. Ang. Of the colour of purple.] Quod habet colorem hyacinthi. Perſius Satyr. 1. Si quis, qui circumhumeros hyacinthina lana eſt. Et hyacinthus, Catullus in Epithalamio Juliæ.

Hyăcinthoblatĭnĕus, ὑακινθοβλατινεύς, Dicti ſunt ſmaragdi quidã, ad hyacinthi colorem accedentes: quorum meminit Plinius libro 37 cap. 5.

Hyæna, æ, fœm. diphthongo, & pen. prod. Animal ferum, & crudele, quod fœminum humanum affindat, paſtorumque nomina accitat, ut eos turpi evocatos domi interficiat. Plin. lib. 8. cap. 30. Hyænis utraque eſſe naturam & aſcitia mutandi ſexus, alternis fœminas fieri. Partes ſine mare vulgus credit. Aristoteles negat, nec ſpacio poſſe. Multa præterea mira in natura ſed maximè, ſexum humanum inter paſtorum ſolita affindare, nomenque alienius accitare, quem evocatum foras laceret. Item vomitionem hominis imitari, ac ſolitudinis canes, quos invadat. Hyænæ etiam meminit Ovid. lib. 15. Metam. - & quæ modò fœmina tergu Paſſa marem, nunc eſſe metrem mirantur hyænam.

Hyalinus color, vide color Vitreus.

Hyalurgus, pro Vitrario.

Hyăltis, pro cor. [נאד Nod. Gall. En Grec. Pol. Szklenica. Vng. Üveg. Ang. Of the colour of glaſs.] Vitream: Vide color hyaltis. Virgil. 4. Georg. - Melita veſtera nymphæ Carpebant hyali ſaturo fucata colore. ¶ Inde ſit Hyalinus, ἡαλῖνος, pro vitreo: & Hyalurgus, ἡαλουργὸς, pro vitrario. ¶ Sit item Hyalus, Alius flavus, in Tmolo monte natus, & non procul ab Hermi oſtio in mare Ægæum influens. Vide Strabonem.

Hybernus, a, um, num diphthongus. Quod eſt hyemis, hyemalis, brumalis: [חורפי Gall. D'hyver. Ital. Invernale, di verno. German. Winterlich: das zur Winters-zeit. Hiſp. Cosa de invierno. Pol. Zimowy, do zimy należący. Vng. Téli. Ang. Of winter.] ut Hybernus ventus, species quæ nomen ab hyeme ducit ut ſpiratio indicit eſt. Plin. lib. 2. cap. 47. Mutis hybernos ignes præcurrunt nimbi ſoles hybernos. Virg. 2. Georg. Quid tantùm Oceano properent ſe tingere ſoles Hibernis, vel quæ tardis mora noctibus obſtet.

Hybernæ, arum, numero pluralium. Dicuntur loca in quibus milites arcentur, hiemis tempore, ne quibus ad vivendum tempore, commorantur. [חורפים Gall. Lieu, ou on ſe retire l'hyver, ou on hyverne. Ital. Luogho dove ſi ſvernano ſoldati. German. Winterlager. Hiſpan. Lugar para invernar. Polon. Zymowisko. Vng. Téli hely. Ang. Wintering place for ſouldiers.] Cæſar. Poſt hæc legiones in hybernia deducturum ſe eam profectus eſt. Cic. ad Catonem in Exercitum in hybernis domum. Tacitus lib. 1. Frumentum quod ex hybernis exercitui.

Hybernācŭla, ōrum, n. 2. Caſtra hyberna. [חורפים Gall. Lieu ou on ſe retire l'hyver. Ital. Luogho da invernare. German. Winterlager, oder Winterhauß in welchen man ſich in Winter enthelt. Hiſp. Lugar para invernar. Pol. Skupienie do zimy, zakrzywia. Vngar. Téli ház, téli hely. Ang. Wintering place for ſouldiers.] Livius lib. 5. ab Vrb. Hybernacula etiam, res nova militi Romano ad Veios cœpta. Tacit. Cohortes, alæque novis hybernaculis locatæ.

Hybernō, as, n. p. Hyemo, hieme ago, ſtationem hybernis temporibus aliquo in loco habeo. [חרף Charaph. Gall. Hyverner, paſſer l'hyver en quelque endroit. Ital. Invernare. German. Den Winterlager halten, ſich in Winter halten. Hiſpan. Invernar, invernare.] Livius lib. 5. ab Vrbe. Quia procul ab domo res bellum hybernaſſent. Cicero pro Lege Manilia. Jam reip. quemadmodum milites hybernent, quo in deſertos locos se ituros perferunt. ¶ Differt etiam de navibus, aliisque rebus, quæ hyeme quieſcunt. Pet. Sacy. de - miſſa nunc Ligus ora inceſſet

tepet hybernatque meam mare, qua latus ingens Dant scopuli & muralitus se valle receptat.

Hybris, idos, f. c. vel Hybrida, æ. f. p. Propriè dicitur fus inparibus prognata parentibus: hoc est, ex alieno semine, & altero rebus editis parentibus. [Polon. Bysi dyki, wszelki rożnymi rodzaiami. Ang. A mongrel, which is engendred between two of diuerse kindes.] Plin. lib. 8. cap. 53: In nullo genere æquè facilis inclinatura cum feroc qualiter natos antiqui hybridas vocabãt, cum semiferos: ad homines quoque, ut in Cn. Antonium Cicetronis in Consulatu collegam, appellatione translata. Appellatio videtur tracta à Græco nomine ὕειος, quod inter cætera significat adulterium. Videtur enim esse quædam quasi adulter species, quam aliquod animal cum alterius generis animali habet coniunctionem. Suetonius in Augusto: Thessalonicen quendam Epicardium vocat hybridam, quòd natus esset ex parte Parthico, & matre Romana.

Hybris, ὕβρις, Avis ex accipitrum genere, quæ interdiu minus apparet quia non clarè videt, sed nocte venatur more aquilæ. [Pol. Iastrzab.] Pugnat etiam cum aquila adeò acriter, ut sæpiùs ambæ implexæ deferantur in terram.

Hoscè, Sturio. Manardus lib. 9. Epist. 3.

Hydatides, id est, vesiculæ aqua plenæ.

Hydericæ. Corpora quæ plurimo humore prægravantur.

Hydĕrŏs, ὑδερὸς. Aqua tumor cutem, quam & Hydropem Græci appellant, utroq; nomine ἀπὸ τοῦ ὕδατος: hoc est, ab aqua deducto. Vide HYDROPS.

Hydrã, dræ. [ὕδρα. Polon. Wodny wąż. Vng. Vizikegyo. Angl. A water adder.] Serpens in aquis vivens: de quo vide plura in dictione HYDRVS. ¶ Est & HYDRA promontorium Acrolidis, quod Hermæum alteri promontorio adversum, Elaticũ sinum efficit. Autor Strabo lib. 11. ¶ Item Acrolidæ oppidum, quod postea Lytimachum appellarunt: situm eodem Strabo lib. 10. ¶ Est præterea hujus nominis insula juxtà Carthaginem, ut ex Ephori sententia tradit Steph.

Hydor, ὕδωρ. Hydas & Hydos, Latinè aqua: unde hæc quæ sequuntur.

Hydragogos. Vincæ, pervincæ, apud Dioscoridem libro 4. cap. 150.

Hydrãgogŭs, ὑδραγωγὸς. Qui aquas ducit, aquæ ductor. [ὁ ὑδραγωγὸς τῶν ὑδάτων. Pol. Prowadzonod. Vngar. Viz vezető, viz nemző.] Vide & hydragogiæ dicuntur ipsæ aquarum deductiones.

Hydrãrgyrum, i. n. [ὑδράργυρος. Gall. Vif argent. Ital. Argento viuo, mercurio. Germani. Quecksilber. Hispan. Azogue. Polon. Zywe srzebro. Vng. Kanyhó. Ang. Quicke siluer.] Genus est metalli liquidi, argenteum colorem, liquica verò consistentia à quam referens: unde & nomen accepit. Latini argentum vivum appellant: argentum quidem à colore: vivum autem à vim appellant: argentum quidem à colore: vivum autem à vim argenteum. Aristoteles ἀργυρον ζωντανὸν hoc est, fusile, seu liquidum argentum vocat. Hujus duæ sunt species: nativum sive fossilium, & factitium, quod ex minio excoquitur: quòd solum Galeno fuit cognitum. Dioscorides utriusque meminit. Plin. libro 33. cap. 3. argentum vivum ab hydrargyro videtur distinguere, quum ait: Aes inaurari argento vivo, aut certè hydrargyro, legimus: argentum vivum: quòd verò ex minio excoquitur, hydrargyrum appellare. Utraque species pestilentem exhalat odorem, auramq; plantæ exitialem.

Hydrastina, sylvestris cannabis apud Dioscoridem libro 3. cap. 66.

Hydrãulax, cis, fulcus aquaticus.

Hydraulĕs, græc. gen. [ὑδραυλὸς. Pol. Wodny mogyr. Vng. Viz organa. Angl. A paire of organs.] Musicum organum, aquæ decursu sonum reddens. Elian. lib. 9. cap. 1: Delphinus non tantùm humanis amicum animal, verùm musicæ arte mulcetur, symphoniæ cantu, & præcipuè hydraulæ sono.

Hydraulĭcus, a, um. [ὑδραυλικὸς. Vngar. Viz organa. Ang. Belonging to organs.] ut, Hydraulicum organum. Plinius libro 6. cap. 39: Laudatus Crebrius, pneumatica cantione, & hydraulicis organis repertis.

Hydrelæum, ὑδρέλαιον. Oleum aquæ commistum, hominem tandi, molliendi & penetrandi vim habens, ut est autor Gal. lib. 2. Simpl.

Hydrĭa, æ. p. Urna, vas aquarium. [ὑδρία. Gall. Cruche à puiser eau. Ital. Vrna d'acqua. Germ. Ein Wasserkrug. Hisp. Tinaja à vaso para traer agua. Polon. Wodny dzban. Vng. Veder. Angl. A pitcher or potte for water.] Cic. 4. Verrin: Diebant ictyophorum paria complura, hydrias argenteas, pretiosam vestem, fragulam, multa mancipia pretiosa. Verri data esse. ibidem quum in hydriam sortes conjicerentur.

Hydrocèle. [ὑδροκήλη. Polon. Wodi w brzuchu albo gdzie indziey zebranie. Vng. Tekesség. Angl. A rumning water, or colde water in the codde.] Hernia aquosa, quum scilicet aqua in scroto colligitur. Mar. libr. 12: Quem cunctimodò olei timebant: Dicentem tumidas in hydrocelas. Inde hydrocelicus, ὑδροκηλικὸς, qui hydrocele laborat. Vide in dictione HERNIA.

Hydrocĕphălŏs. [ὑδροκέφαλος. Polon. Zaskarmia kobiecą głowę.] Dolor capitis, natus ex humore inter cutem & pericranium, aut circà inter hoc & cranium collecto. Vide Celsum lib. 4. cap. 2.

Hydrŏlăpăthŏn, ὑδρολάπαθον. Lapathi genus quod in aqua nascitur. Plin. lib. 20. cap. 22. sunt qui hydrolapathon tradunt in aqua nasci.

Hydromantĭa, ὑδρομαντεία. Divinatio quæ fit per aquam. Augustus libro 7. de Civit. Iactat Numam Pompilium hydromantiam fecisse, ut videret imagines deorum vel lustrationes dæmonium: à quibus audiret quid in sacris constituere atque observare deberet. Quod genus divinationis Varrò à Persis dissitatum, quo & ipsum Numam, & Pythagoram Philosophum fuisse illum commemorat.

Hydrŏmĕli. [ὑδρόμελι. Polon. Miod wodny. Vngar. Mézes. Ang. Meade or methiglin made of water and hony boiled together.] Aquæ mulsæ genus, ex imbre purissimo, & melle temperatum, & jam vetustate vini saporem referens. Nam quod recens est, & ad præsentem usum confectum, methiglin potiùs nominatur. [Vngar. Mogos viz.] Plin. lib. 31. cap. 8: Hydromeli quoque ex imbre puro cum melle temperabatur quondam, quæ dare tur appetentibus vinum ægris. Vide Marcellum Virg. in Dioscorid. lib. 5. cap. 9.

Hydrŏmĕlĭtum, ὑδρόμελιτον, Liquoris genus ex melle mistis portionibus aquæ, & ex quibus aquæ confectum, insolatis simul per Canis ortum. Dioscor. libr. 5. cap. 21.

Hydrŏmphălŏs, ὑδρόμφαλος, Torpidi humoris in umbilico collectio.

Hydrŏphănĭa, ὑδροφανὲς, qui aquarum scaturigines perquirit, sive irrigandis agris, sive potus causa. [Polon. Zdrowia narabek. Vngar. Viz keresés.] Hinc Hydrophanitica, ex, aquæ inquisitio, quo vocabulo usus est is, qui de re rustica ad Constantinum Cæsarem scripsit, libro 1. capite 5. Meliùs libro 11. capite 4.

Hydrŏphŏbĭa, i. p. ὑδροφοβία, Quam Latinè interpretari possumus Aquæ fugam: morbi genus, quum æger supra modum aquæ expavescit: quod accidere solet his qui à rabido cane fuerunt morsi. [Polon. Gdyż woda wzgardzaią.] Hoc morbi genus attigit Ovid. de Remed. amoris: Tollere nodatam nescit medicina podagram: Nec formidatis auxiliatur aquis. Hinc hydrophobi, ὑδροφόβοι, dicti ægri, qui aquam expavescunt: hinc est, quos canis rabidus momordit. ὑπὸ τοῦ ἀφρικτὸς τὸ ὕδωρ. Plinius libro 29. capite 5: Est limus salivæ sub lingua rabiosi canis, qui datus in potu, fieri hydrophobos non patitur. ¶ Cornelius Celsus libro 6. capite 25. genus morbi esse dicit in quo limal aper & sitis, & aquæ metus cruciatus. Alii mutata una litera Hygrophobiam vocant, quod omnem liquorem metuat. Alii Synodysion veluti ex rabie canina morbum conceptum. Qui hoc morbo laborant, vocantur à Plinio libro 24 capite 5. Hydrophani. Aballus Phovodipsi quòd eum timore siccant. Polybius Phengydros vocat, quòd aquam fugiant, Aurelianus Aquifugas. Tertul. in libro de Rap. Lymphatos vocat, quos aquæ necaverunt, aut somnidine, vel metu exercuerunt.

Hydropĭper. [ὑδροπέπερι. Polon. Rzepiż, ostrzew. Vetiùs, nieść pieprzu. Vng. Beima fű.] Herba circa stagnantes aquas, aut quæ pipere lapsa fluunt, nascens, caule geniculato, robusto, multis alis concavo: foliis membranaceis majoribus, candicantibus, tenerioribus quæ gustu pipens amaro. Fructum gerit arcte in ramulis secundum folia, contincnti aliquorum serie congestum, uvæ modo. Dictum hydropiper, teste Galeno, à pipere sapore, & locis aquosis in quibus nascitur, quasi piper aquaticum. Ruellius tam esse exitiosum, quam vulgus herbariorum falso nomine Lepidium appellat.

Hydrŏpŏtēs. Aquæ potator, qui aquam bibit. [ὑδροπότης. Gall. Buveur d'eau. Ital. Bevitor d'acqua. German. Ein Wassertrinker. Hispan. Bebedor de agua. Polon. Wodopijca. Vngar. Viz issza. Angl. A drinker of water.] Cyrus apud Xenophontem, monet suos, ut consuescant aquam bibere, ut fiant hydropotæ.

Hydrops, is, m. t. [ὑδρωψ. Gall. Hydropisie. Ital. Hidropisia. German. Die Wassersucht. Hispan. Hydropesia, enfermedad de humor agoso. Polon. Puchlina. Vngar. Viz kosztz. Angl. The dropsie.] Morbum significat, qui Latinè dicitur aqua intercus, quod sub cute aqua nascatur, qua corpus turgescit. Horat. 2. libr. Carm. Crescit indulgens sibi dirus hydrops: Nec fienum pellit, nisi causa morbi Fugerit venis, & aquosa albo Corpore languor. Hujus tria sunt genera, tympanites, nomen habens à tympano instrumento musico, quum corpus spiritu magis, quàm aqua distenditur, pulsatumque tympani sonum magis, quàm aqua distendit: pulsatumque tympani sonum magis, quàm aqua distendit.

reddit. Ascites, ἀπὸ τῆ ἀσκῶ hinc est, ab utre, quum alimenta in aquam convertuntur, quæ interiectis membranis continetur, quam peritonæum continet, vehementi colligitur. Tertium genus ortum ab vesicularibus quibusdam, & pene arteriosis vocantur, cum pituita copiosa, vel hydropica, quam solidæ corporis partes in aquam resolvuntur, idemque corpus pallidum reddatur, & cacochymia. Vide Celsum libro 4. cap. 21. ¶ Ab hydrope est hydropicus [ὑδρωπικὸς. Gall. Hydropique. Ital. Idropico. Germ. Der Wassersüchtig. Hispan. Hydropico. Pol. Wodnik. Vng. Vizkoros. Ang. Dropsie.] qui hydropem habet. Horat. 2. Sat. 3. Stoicus sanus, cæteri hydropici.

Hydrōpisis, is, f. τὸ ὑδρωπίσαι, idem quod hydrops: hoc est, aqua intercus. [Vng. Vizkoros.] Plin. lib. 20. cap. 18. Sic & cauma phlyctiasin dicitur, & hydropites.

Hydrorofort, inter ea quæ Nicolaus curato vocabulo, drosas appellat: inde primum appellata, quod in earum confectionem aqua rosa mitteretur: deinde longè longius propagata vocabulo, ad ejusmodi compositiones significet.

Hydrŏsĕlīnum, ὑδροσέλινον, Apium palustre, quod & helosselinum appellatur.

Hydrumĕrŏcĕlē, [ὑδρομηροκήλη. Vngar. Tökfös.] Hernia genus, quum & intestinum in scrotum delabitur, & aqua ibidem colligitur.

Hydrus, & hydra, [ὕδρος, ὕδρα. Polon. Wodnik. Vngar. Vizi kigyo. Ang. A water serpent.] Genus anguium in aqua degentium, quorum hydra mas, hydra fœmina. Plinius libro 29. cap. 4. hydrorhetorum pulcherrimum anguium genus esse, quod in aquaye vocari hydri vocarunt, nullis in pecorum infectos venenis. Archanus hydrus, autore eodem, in Cereta hydras procreat, quæ serpentium ad insequentes retorquent, & gravem odorem exhalantes, insectationes reprimunt. ¶ Magis varius quam Hydra, ποικιλώτερος ὕδρος. De calidis ac dolosis, quod Hydræ serpens fit, vere dictum notulis distincta. Apte Cicero in verbis adjectivis, aut etiam parum ibi constantem Hydram fuisse dixit poëta. Cereum terrorum capitum in Lerna palude quorum aliquot excisis, totidem continuo renascebantur: quæ tandem ab Hercule & sagittis & igne interfecta fertur. ¶ Hydram secare, ὕδραν τέμνειν, efficta unum aliquod inextricabile dirimere, ut in ejus locum alia plana recipias. Accommodari potest ad eos, qui litibus involvuntur nec quam diu dirimendis.

Hyems, mis, f. c. Pars anni frigidissima, media inter Autumnum & ver. [חֹרֶף. חוֹרֶף. χειμών. Gall. Hyver. Ital. Inverno. Germ. Der Winter. Hispan. Invierno. Pol. Zyma. Vngar. Tel. Ang. Winter.] Virg. 1. Georg. Hyemes quinque ferocis Agricolæ, & 3. Æneid. Ia, plan, quòd id tempus amplovium sit, Varro ab Ianda derivat, quòd animus quasi ianua nobis efficiat, tum apparet. Aptius enim noster quum spectamus hyemem, quasi in nebulam concretus cernitur. ¶ Interdum accipitur pro tempestate, procella, & veterum impetu.

Hyĕmo, as, are. Hyemem gero, Intimorem hybernum aliquo in loco habeo, Hybernio. [χειμάζω. χειμάζομαι. Gall. Hyverner, passer son hyver. Ital. Invernare. Germ. Winterer. Hispan. Quinterear, Estar, or Winter wohnen. Pol. Zymuie. Vngar. Telelek. Ang. To winter, to lodge or make abode in winter time.] Cæsar 1. bell. Gal. Duasque ibi legiones conscribit, & tres, quas circum Aquileiam hyemarant, ex hybernis educit. Cic. pro Font. Cn. Pompeium maximis atque asperrimis hyemavisse in Gallia. M. Fonteio imperante. Horat. 1. Epist. 15. medijs hyemet interlatis nadis. ¶ Hyemare item de terris dicuntur petentes, interdum verbum est exos, quæ Grammatici excepta actione appellant: quorum actio soli Deo, vel naturæ convenit: cujusmodi sunt, plaut, ningit, & similia quæ eorundem sola pronuntiatur sine nominativo, quibus facile intelligitur interdum eundem habent exercitum. Sic aliquando dicimus hyemat absolute, χειμάζει, id est, hyems viget, vel frigus vehemens est. Colum. lib. 11. cap. 2. Quinto Calendas Novembris Vergiliæ occidũt, hyemat cum rigore & celeritate. Interdum expresso nominativo Deus, natura, ventus, sydus, vel dies hyemit. Plin. lib. 17. cap. 28. Delphin: vespertini Occasu continui dies hyemant. Colum. libro 11. capite 2. Auster aut Africus hyemat. ¶ Hyemare interdum pro affligi incommodo hyemis, quam vocem in Salii notavit Seneca in August. cap. 70. Affecuerein urbe hyemaret.

Hyĕmātio, onis, f. c. Hyemis tractatio. [χειμασία. χειμασμός. Gall. Hyvernage, pour les passer l'hyver. Ital. Svernare. Germ. Winterung: oder einen oder Ein Winter. Hispan. Quinteria. Pol. Zimowanie. Vng. Telelés. Ang. A wintering.] Varr. 3. de Re rust. cap. 16. Vruelphis tertia pars extenuatur nisi, reliquum hyemationi relinquatur.

Hyĕmālis, le, om. 1. Hybernus: ut hyemalis dies. [χειμερινός. Gall. D'hyver. Ital. Invernale, cosa da inverno. Germ. Winterisch. Hispan. Cosa del invierno. Pol. Zymowi. Vngar. Telen. Ang. Winterly, belonging to winter.] Colum. lib. 11. cap. 2. Hyemalis via. Cicero 1. Tusc. In ea tamen gente primum hi qui sapientes habentur, nudi exercem agunt. Cui cas nives hyemalemque vim perferunt sine dolore. Hyemalis navigatio, de mitissima portuali, apud Cic. in Epist. fam. 9.

Hyetius, Vide IUPITER.

Hygrēmplastrum, ὑγρεμπλαστρον, Liquida emplastra, sicut xerampelina, ξηρεμπλαστρα, quæ sunt arida. Ex Galeno.

Hygromitra, liquida anguenta, seminibus anethi expetita.

Hygrotes, in arboribus: ab alnis siccus, ab aliis dolyon, ὑγρότης dicitur, lachryma appellatur.

Hylæus, ὑλαῖος. Dictus est canis à Latrare. Nam ὑλακτεῖν, id significat.

Hymbĕr, bris, Vide IMBER.

Hymen, enis, ὑμήν. Polon. Zanka, panienska. Vng. Szüzesség hártyája.] A veteribus accipiebatur pro tenui membrana, quæ in fœminis tanquam virginitatis claustrum est: eam autem primo coitu rumpi putaverunt: quamquam inter rei Anatomicæ peritos fama constat, in virginum dissectionibus pellicolam eiusmodi nullam invenisse.

Hymenæum, Epanalepsis apud Gal. in nuptiis membranarum rebelliones, vel infarctiones, vel exuberantiæ.

Hymnetes, ὑμνητὴς, Cantor, laudator.

Hymnus, m. Cantus in laudem alicujus. [ὕμνος. ὑμνῶ. Gall. Cantique, de Louange, ou à la louange de quelqu'un. Ital. Inno, lode, canzone. Germ. Ein Lob oder Lobsang. Hispan. Loor y alabanza que se canta. Pol. Pieśń ku chwale. Vng. Ének, dicséret. Ang. An hymne made to the praise of God.] Matt. lib. 12. Invitus puerum tatetur hymnus.

Hymnĭfĭo, penult. corr. adject. [ὑμνοποιῶ, ὑμνοποιός, ὑμνοποίος. Gall. Qui fait des chansons, des louanges, hymnes. Ital. Che fa lode. Germ. Der Lobgesang fahrt oder singt. Hispan. Que cantando alabanza. Pol. Ten który wiersze pisze. Vng. Énekli. Ang. That maketh hymnes.] ut, Vatibus Orphei hymnifici, Ovid. 11. Metamorph.

Hyŏscyămus, ὑοσκύαμος. Gall. Du hanebane ou jusquiame. Ital. Dente canino, o Giusquiamo. Germ. Bilsenkraut. Hispan. Veleno. Pol. Bielun. Zabiana, szalona. Vngar. Bolondító fü, bolondfü. Angl. Henbane herbe.] Herba quam Latini Apollinarem appellant, Vulgus fabam porcinam vocat, vel ὑοσφόνον. Colum. lib. 7. Semina ὑοσκύαμου, capiti semel destinato, & non vino dato, prædictos non nocebunt. Plin. lib. 22. cap. 17. Colligitur Pacuvius ait, hyoscyamo.

Hyŏsĕris, ὑοσέρις, cum [ὑοσέριδος. Pol. Endiwia. Vng. Cichoria fajok.] Quod illi ex hyoscyamo nascitur. Olympius hyoscyamum, quod ex hyoseride nascitur. Plin. lib. 25. cap. 5.

Hypĕricum, ὑπερικὸν. Herba in tabo simplici, foliosa, seminosa, & radix aperiens, quæ vulneribus ventosa prædari medetur. Plinius lib. 25. cap. 10.

Hypĕrthyrĭ, ὑπέρθυρα, Sive Hyperthuris, tertia Badæo. [Polon. Odrzwia, nad wrotami. Ang. Planes upon doors, or over the door.] Ea est fabrefacta, quæ labi nec cardini conjuncta, quæ Latinè lubricia vocare possumus. quòd sub Dio. hoc est, tum Iove, & ne pestilens, vide Bucai Annotationes in Pandectas.

Hypăgōgĕus, ὑπαγωγεύς, Instrumentum quo lapides expolientur.

Hypogæum, penult. prod. nec [Polon. Piwnica, spiżarnia. Vngar. Zobemi rabsio.] Non nulli credent effe naturæ confusionem, addidisse, ut opinor, monstra & depravata Pirandelliorum, quam exlib. 7. cap. 5. ad hunc modum adducit: Verbum hoc Varro, malum & antiquum Oscorum, hypogæum hominem, aut Pericles Athenienses. Ex quo fortasse aliquot veteres præcesserant de naturali & vero, confectum in fœtum, hypogæum etiam elle instrumentum musicum. Sed illi profecto hypogæo ulteriùs progredi essent, legendo, hypogæum, sive potius hippagum (nam non legendum docti omnes) navis genus esse, non instrumentum nauticum animadvertisse. Subdit enim Plinius Trefas longos Thalassyn. Illud cum veteri vulgo Plinius, navigiolum, quo ad transvehendas equas utimur, a Salamine, ut creditur, a Pericle huic inventum, quæ causa modum navigiolum à Thalassa. Hoc autem navigii genus, ut sæpe à Græcis vocatur, quod nos ita longum incitato hippagum vocamus. Polyb. lib. 1. Ἐπὶ τὰς ἱππαγὰς τὰς μακρὰς τὰς ἀναγομένας ἐπὶ τὰς ἵππους. hoc est, Post hæc duo genera navium, quæ equos transportant, hippagus, duntaxat longa, & fames tractatoria navibus, quæ in tertia classe erant. Ex his constat hippagum esse navigii genus ad transvehendos equos accommodatum.

Hypallăge, ὑπαλλαγὴ. Figura, cujus nos hypallagmon vertere possumus, vel alterationem, quum fit, ut antea pro altero subjiciuntur quam agere dicimus, quod patiuntur: aut contrà: aut quum aliud cui vis præponere effermus: ut Traderati vinitas, pro Tradere eum vinitas.

Hypŏcŏŏn, ὑποκοῶν. Herba in legentibus arvisq; nascens, foliis rutæ, caulis exilibus, vitex paravit proximas habens. Alio nomine Hypopheon appellant.

Hyperlate,

Hypelate, ἡ ὑπήλατη, Lauri species, quam quidam lauream Alexandrinam, alii capherem, alii carpophyllum vocant. Vide Plinium lib. 15. cap. 11.

Hypenémium ovum, n. [ὑπενήμιον ᾠόν, Dicitur ex quo nihil gignatur, cujusmodi sunt quæ galliæ extra coitum edunt, ipsæ sibi Venerem figurantes. [Polon. Jaia kłore ſie wzydzą gnią. Virg. Nigella prokiesły.] A quibusdam & Zephyrium ovum dicitur. Latino Ovum urinum, & ventolum appellant. Plinius libro 10 cap. 58. Et ipsæ autem inter se (simas non faciunt, parumque ova irrita, quæ hypenemia Græci vocant.

Hyperaspistes. [Ὑπερασπιστής. Polon. Obrońca, zaſtępca. Virg. Ochraniacz.] Latinè propugnator & defensor. Virg. Hyperaspis te turpe videbo, quod est tecto protegere. Unde hyperaspistes dicitur qui velut scuto aliquem protegit. Amicus autem apud nos Asconius vocat. Pierius in Plutar. Quum Aristæus ejusdem Ptolemæi hyperaspistes, & Josephus non multo pàlit nihil tale reticuerint.

Hyperbàsis [ὑπερβασις. Pol. Przekok.] sive hyperbaton, pen. corr. Latinè transgressio verbi, interprete Quintiliano, libr. 8. cap. 6. quam frequenter ratio comparationis & cetera ponunt. Tit enim frequens sine asperis & dura, dissoluta & hians oratio, si ad necessitatē ordinis ista verba redigantur. Longius ergo verbum proprie hyperbaton est. Insigne hujus exemplum est illud apud Virg. in Aeneidos:

Interea reges ingenti mole Latinos
Quadrijugo vehitur curru, cui tempora circum
Aurati bis sex radii fulgentia cingunt:
Solis avi specimen bigis it Turnus in albis
Bina manu lato crispans hastilia ferro:
Hinc Pater Æneas, Romanæ stirpis origo,
Sydereo flagrans clypeo, & cœlestibus armis,
Ejusdē Ascanius, magnæ spes altera Romæ,
Procedunt castris. Quo in exemplo post octavum demum verbum nominativo recidit verbum. Vide Macrob. Satur. lib. 6. cap. 6. Dicitur Hyperbaton, ὑπέρβασις τοῦ λόγου, quod est trans cendere.

Hyperberici mensis in Decretis Pontificiis mentio fit. 25. dist. c. propter. Quo loco Scholastes nodum in scirpo quærit, existimans eandem esse rationem nostri mensis Octobris, quæ Græcis Opinatur contra Alcuin. Hyperberetæi legendum, quo dicit is mensis, authore Suida, apud Macedones vocetur, sic quæ ultimus anni apud eos mensis.

Hyperbole, les, pendit. corr. ὑπερβολή, Dicit quasi eminentia, vel (ut ait Cicero) superlatio: à Quintiliano superiectio interpretatur: à nonnullis excessus: ab ὑπερβάλλω. [Polon. Nayprzedniſzemſtwo. Virg. Przedſzyrzay.] quod est extendo, superjicio, excedo. Est enim Hyperbole figura, quæ sententia aliqua fidem excedit augendæ rei gratia: ut Nive candidior: &, Fulminis ocyor alis. Item: Volantia Tefolii lumina tetigerat: &, Vix ollibus hæret. Virgil. 12. Aen. Quæ candore nives anteirent, cursibus auras. Cicero Topicis lo. hoc genere Oratoribus & Philosophis concessum est ac multa etiam loquantur, ut minus ab iis reprehendantur, quæ aliquid quod fieri nullo modo possit augendæ rei gratia dicantur, aut minuendæ quæ hyperbole dicitur. Vide Quint. lib. 8. cap. 6.

Hyperbólicus, ca, cum. ὑπερβολικός est, qui est Ivus. Polon. Nayprzedniſzemſtwuiący. Virg. Przedſzyrzaiący.] & Hyperbolicè, adverbium.

Hypercatalécticum metrum, ὑπερκατάληκτον μέτρον, Cui una syllaba, vel duæ addi solent. Virg. 1. Aeneid. Alloquitur Venus, O quæ te bonum, ante hominemque deorumque? Et Horat. Sylvæ laborantes geluque flagrante. Illud dactylicum hypercatalecticum est: hoc jambicum hypercatalecticum.

Hypéricon. [ὑπερικὸν. Gerym. Gout Johañskraut: Ist wol bekannt wann man es gegen das Donnerwetter hänget. Polon. Jaſkier ziele, przeciw zaklęciu, gromu. Virg. Szczerbiec ziele. Ang. S. Johns wort.] Herba est adorea veratri similis, in tectis pendet: unde & chamæpitys à quibusdam appellatur, quæ digitis trita sanguineum emittit quasi ex cauta ὑπέρικον à Græcis cognominatur. Vulgus Perforata seu Herbam Johannis nominat.

Hypérmetér, & Hypermetrus, ὑπέρμετρος, Dicitur versus una syllaba redundans, quę plerunque à prima syllaba subsequentis versus incipiente à vocali, absumitur. Virg. lib. 1. Georgic. Aut deus ille metit: Vulcano decoquit humorem, Et foliis undam. &c.

Hyperóchē, ὑπερογή, exspectatio. Scævola Ipsen. D. qui pot. in pign. si pos primū contractum tuum, antequā aliam pecuniam tu crederes, eidem debitori Seius credidisset quam eum ignorasset, & hyperocham hujus rei, quæ sibi pignori data esset, obligasset. Et infrà. Verum ubi cœpit pignoris hyperocha id est. Quanti oblata est pignus quam debitum summa: quatenus pretium pignoris debiti summam excepit.

Hyphédr. [Ὑφέδρα. Pol. Usp. Vng. Ług.] Accadum dialecto dicitur quod Latini vicum vocant, præcipue qui in abiete, ac latioc gignitur. Vide Plin. lib. 16. cap. 11. & Theophrastum lib. 2. de Caus. plantarum.

Hýphen. [ὑφὲν μακρὸν ἐστιν.] Subunio Latinis dicitur ex uno lob, & n. quum duæ dictiones proferuntur sub uno accentu. Notatur autem linea ab ultima primæ dictionis litera ad primam sequentis subducta. Virg. 1. Aen. Hoc regnum dabant fumus ante malorum. Vbi servius: Anti-malorum, scilicet. Tetent in Andr. de aeri scripserunt Veteres. Verbum quorum evaderet. Vbi Donatus: Semper lenitas, hypheu.

Hypnale, ὑπνάλη, Aspidis genus, sopore mortuos, cujusque ullum doloris sensum hominum nescientes: cujus morsu dicit Cleopatram mortem contexisse, unum est ex his. Galenus pryadem appellat, propterea quod cervicem erigens, exiguo intervallo venenum expuat.

Hypocaústum, ti, n. [ὑπόκαυστον. Gall. Estuve, chauffoir, chauffe par dessous pour durer. Ital. Stufa, luogo da sudare. German. Stuben oder Badenhen. Hisp. Estufa, caverna para sudar. Pol. Ług, Lagnia. Virg. Ogrzewanie. Ang. A bath, stove, or sweating house.] Locus ad inducendum, ὑποκαίειν enim succendere est, à succendendo, solent enim hypocausta sub pavimento habere fornaces, quibus accensis ipsa calefiunt. Latinè dicitur Vaporarium, ab exhalandis vaporibus. Papir. lib. 1 Syl. Tenerem volunt hypocausta vaporē. Plin. Ad Gallum Appiticum est tabulato hypocaustum præcalfactum, quod angusta fenestra suppositum calorem, extractio exigit, aut effundit, aut retinet. Vitruvius appellat hypocaustum: tradit etiam faciendæ esse alveos supra hypocaustria, caldarium, tepidarium, frigidarium.

Hypochlóris, ὑποχλωρὶς, Latinè ictericia naturalis dicitur.

Hypochysis sive Hypochyma. [ὑπόχυσις, ὑπόχυμα. Pol. Ługi ſzklenne. Virg. Szkło ſzpiegowe.] Morbus est oculorum, quem Latini suffusionem appellant. Est autem (ut ait Aegineta) effluxio humorum ex oculorum interioribus in cornea tunicam & crystallinum eorum congelatio.

Hypochondriá, ὑποχόνδρια, Partes sunt laterales, utrinque costis subjectæ, hepati & liene superstantes, quas Latini præcordia vocant. Dicta hypochondria, quod ὑπὸ τοῖς χόνδροις sint, sub cartilaginibus hæc sunt. Plin. lib. 30. cap. 11. Draconcia vocamus unio nobilitatē extra in homine, & cartilaginem sub chondro: hoc est, sub cartilagine sunt, ὑποχόνδρια.

Hypochondriácus, a, um, ὑποχονδριακὸς, Qui affectus est hypochondriis, unde & nomen accepit. Plin. Hoc facit hypocisthidis genera, candido & rufo colore ex distinguens, lib. 26. cap. 8.

Hypocrisis, is. [ὑπόκρισις ὑπόκρισις. Gall. Hypocrisie, fainctise. Ital. Simulatione, hypocrisia. Germ. Ein verstummung auch ausfolgung eines andern gethan gleichnerey. Hisp. Simulacion, hypocresia. Pol. Obłudá. Virg. Kłamstwo, obłuda. Ang. Dissimulation.] ut Budæus interpretatur, est simulatio alienæ personæ, quam fecerit quis se alium videri rapit, quam est, ὑπόκρισις. quod inter cætera significat simulare. Hinc in Comœdiis, Tragœdiisque actio ipsa vocatur hypocrisis, quod actores alios simulant personas. Apud Rhetoribus item hypocrisis appellatur, quam Latini prænuntiationem seu allusionem vocant, in qua aliquid præcipuè obtinuerunt Demosthenes primus, secundus, & cetera imitati sunt.

Hypocritá, m. [ὑποκριτὴς, ὑπόκρισις. Gall. Hypocrite, fainctis. Ital. Simulatore, hypocrita. Germ. Ein verstummer der etwas gesagt oder gethan gleichnerer. Hisp. Simulador, hypocrita. Pol. Obłudnik. Virg. Kłamiarz. Ang. An hypocrite.] eodem Budæo interprete, est simulator alienæ personæ, & actionis & habitus, & animi, planipedes, & reliqui alii simulatores, qui personam aliquam assumunt propriè vocantur hypocritæ. & Transferuntur etiam ad eas actiones, quæ aliud in pectore gerunt, aliud prætexunt, quamquam probos, plosque videri cupiant: longissimè tamen absunt ab ea parte vitæ quam simulant.

Hypodiálēle, ὑποδιαλήλη, quam nos subdistinctionem vocare possumus, est dextera pars circuli ad imam literam in fine dictionis apposita, qua nota Græci male cohærentia dirimunt.

Hypodidascálus, m. [ὑποδιδάσκαλος. Gal. Vn sous maistre, soubmaistre. Ital. Hypocrita, sottomaestro. Germ. Ein lehrmeister der unter einem andern gesetzt. Hisp. Sotamaestro, segundo maestro. Pol. Podmistrz. Virg. Podmistrz. Ang. Usher.] Dicitur is apud vulgus in loco literario subscriptorum vocat, vel quod convictis civibus ὑποδιδάσκειν hoc est, quæ eo ejus sua alio docerat. Cic. ad Fam. 9. Sella ubi erat ludo tanquam hypodidascalo.

Hypólytes, æ. [ὑπόλυτης. Polon. Wſtawienka ſpodnia koſzula.] Interior vestis sive subucula, & propriè Pontificum, ut inquit Hieronymus. ἀπὸ τοῦ ὑπολύεσθαι, quod est subinduere.

Hypógeũ, orum, n. [ὑπόγειον. Gall. *Lieux soubs terre.* Ital. *Luoghi sotto terra.* Germ. Keller, oder Gemach under der Erdtauff die Keller seind. Hispan. *Lugares soterraños.* Polon. *Podziemne sklepy.* Vng. *Pincze, föld alat valo hely.* Ang. *Places vnder the earth, or chambers or caues*] Loca subterranea dicuntur à Græcis: quæ dictio frequens est apud Iosephum & Hygeĩppum. Hypogæum, inquit Rudeus, appellatio complectitur cellas vinarias, carnarias, olearias, penuarias, promptuarios.

Hypogēsón, -σόνος. Herba arcui, sedi, & semper vivi majoris nomine dicitur: ita dicta quòd in subgrundiis nascatur. Græci namque partes tecti proximiores ὑπήσια apellant.

Hypoglōssis, idis. [ὑπογλωσσὶς. Pol. *Podjęzyk.* Vngar. *Nyelvalo.*] Caruncula quæ lingua cohæret: insanari parturientes dicta quòd sub lingua sita sit.

Hypoglōssōdes, Quæ autem lingua cohæret venæ infectori partui est.

Hypoglundis. Vide AGITABULA.

Hypoglutides, Vide AGITABULA.

Hypógnaios, Annos ferventes, tales modo, Dioscori l. 1. o. cap. 125.

Hypómnemă, penultima producta, atis, n. t. [ὑπόμνημα. Gall. *Commentaire, exposition.* Ital. *Comento, espositione.* Germani. *Ein auffzeichnung einicher dingen der gedächtnuß halb. Item, ein erklärung.* Hispan. *Glosa, exposicion.* Polon. *Nauczanie dla pamięci, nakład.* Vngar. *Magyarazás.* Angl. *An exposition or commentary.*] & hypomnematum, n. sumitur pro interpretatione & commentariis. Cicero Tironi: Multum mihi emptur o pecuniæ est subcodicibus hypomnematis. Plin. libro 7. cap. 5: Cujus commenta quæ apellantur Græcè ὑπομνήματα, sub nomine Democritio falsò proferuntur. Hinc hypomnematographi dicebantur Commentationum scriptores. Qua voce utitur Imperator. C. Iulius Decurl. Sicuti ipse nancisci.

Hypopléson, -σίου, Herba est in segetibus arvisque nascens, tota folia, ramis exilibus. Succum emittens papaveris similem proximum. Alii nomine hypecoon dicunt.

Hypópyŏn, [-πύιον. Polon. *Podbiałka pod powiekami.*] Oculi morbus, quum pus sub cornea tunica colligitur. In qua significatione apud Cels. in penultima scribi debet, quum à πύον sit hoc est à pure dedurtum. Hypopion autem per i nostrum, antepenultima producta, dicimus, livor est sub oculis continens, à sanguine compressis venulis exortus & sub cute permanens: & cujusmodi vitia Latini fugillata appellant.

Hyposchisma, id est, Manna thuris.

Hypósigmă, est extra superficiem amoliti similis.

Hyposphágmă, -σφάγμα, sanguinis fabrer cutem diffusio contagiosa ex rupta vena, ictu, casu, facta, dum vena in corpore illæso. Galenus ὑπόσφαγμα hæc ait, id est, sanguinem cutis effusionem appellat.

Hypospharistēros, ab instrumento scilicet cui nomen est hypospharister, fossio intra fossas appellatione quomodo fieri debeant requiro apud Paul. lib. 9. cap. 6.

Hypophantimos, cui res aut multum & calidum per oculos ferrur, ac perculsio in labore apparet.

Hypophazēter, Gladiorum instrumentum, quo in emendandis ocularum vitiis uti veteres sunt, alio nomine Spatha dictum. Vide Paul. lib. 6. cap. 6.

Hypoprophetæ, vaticinandi ministri, quibus scilicet prophetæ imperabant.

Hypopyrgium. Locus sub turri, ex ὑπὸ & πύργος, turris.

Hypothemar, Quod ab indice minimum digitum est spatium.

Hypothecæ, propositio, Vide CATHEGORIA.

Hypóstasis, [ὑπόστασις. Polon. *Istność, podstawa.* Vngar. *Valóság.*] Substantia sive natura subsistens. Vna Theologis hypostasis in Trinitate dicitur, idem est quod ἰδιότης, & τρόπος ὑπάρξεως, quam personam Latini nominant. Hypostasis item à medicis dicitur omne factitium materiæ à parte subjecta.

Hypóthecă, penultima prod. [חבלה ערבון. Gall. *Gage.* Ital. *Pegno.* Germa. *Ein pfand.* Hispan. *La prenda que se da.* Polon. *Zastawa.* Vngar. *Zalog.* Angl. *A pledge or gage.*] Latinè pignus, tecte Martianus: Inter pignus, inquit, & hypothecam tantùm nominis tenus differentiam assentitur Varro. Cicero ad Thermum: Ceres velim ut sit de hypothecis decedat, easque procuratoribus Clavii tradat, aut pecuniam solvat. Interest tamen inter hypothecam & pignus: quòd illud tantùm mobilis, quæ solo adhæret: hoc verò res mobilis, quæ manu teneri potest.

Hypothēticus, adject. [משה מבחיל. Gall. *Qui a gage, fourni en gage de gage.*

Ital. *Che pende da cosa pegno.* Germ. Den man ein pfänder zustellt oder versetzen thut, was [illegible]. Hisp. *Lo que tiene prenda.* Pol. *Ten co ma zastawione.* Vng. *Zalogos.* Ang. *That hath a pledge, &c.*] ut, Hypothecarius creditor. Vlp. l. 13. §. Secundum est autem. ff. de pign. Hypothecaria actio. Ita ad rabi.

Hypóthesis, penultima correpta, is. [ὑπόθεσις. Ang. *A matter, whereof a reason is to be made, or disputed on.*] Suppositio, propositum, institutum. Vnde accipitur pro argumento totius operis, quæ pauca capita paucis pertingere. ἡ ἀλληγορία sive hypothesis dicitur quasi ὑπόθασις, circa quam totius disputationis cardo vertatur. Nam cum lohibita fuit, & generaliter proponuntur, thesis appellantur. Sit aqua in deliberationem fraudi. Num omnino ducenda sit uxor, thesis est: sit hæc ipsa contentionem adducatur, Num Octavi Martia hoc tempore ducenda? Hypothesis censebitur. Cicin Top. Quod Græcè ὑπόθεσις vocat, non causam ex definito quæstionum genere. Idem Ari. Hypotheseis hanc habent, eamque profitentur, clarissimum virum interfectum, Reip. perturbatam.

Hypothlypsă, -θλῖψις, apud Vitruv. pro valvarum cavitate & inanitate accipitur.

Hypothticos, Quod his pro vestis genus corruptè legebatur. Vide HYPODYTES.

Hypozdŭxis, -ζεύξις, Subcoarctatio, figura exagmati cognata, quam lingula fatibus nitentium propria claudius. Virgil. 10. Aeneid. Regem adit, & regis amborat nomen, genusque, Quid vehat, quidve petat, quidve ipse ferat. et. Aeneid. 9. Græco ὑπόζευξιν, quod ei subjungo, vel subjungo.

Hypozygia, -ζύγια. Dicta sunt animalia, quæ jugum subeunt, quasi subjugalia, -ζύγιος, jumentum dicitur.

Hystŏs, -στος, genus herbæ coccineti coloris.

Hystginum, n. t. -στινον, Planta genus, quo color tingitur coccineo similis unde Græci vetus ὑστινόβαφις appellant hoc est, hysginum tinctas. Plin. lib. 25. cap. 7. Quare Petulanum potius laudatur, quam Tyrium, aut Getulum, aut Laconicum unde prætextæ optimæ purpuræ. Constat, quòd hysginum maximè inficiat, rubamque cogitur tollere.

Hyssōpŭs, penultima prod. [אזוב. Gall. *Hyssope.* Ital. *Hissopo.* Germa. Hysopen. Hispan. *Hysopo, hysopillo.* Polon. *Isop.* Vng. *Izop.* Angl. *Hyssop.*] fœminini generis, & Hyssopum, neutri, cum y, & gemino ss ut quibusdã videtur. Herba nitidissima, pulmoni valde utilis. Colum. lib. 6. cap. 30. Veterem tussim sanant duæ libræ hyssopi macerati testariis jeunitibus. Plinius libro 25. cap. 11. Hyssopum in oleo contritum pharmaci retinet, & prurigini in capite. Col. libro 7. cap. 5. Remedio sunt hyssopus & sal, si quis pondebus comederit. Apud Maronem legitur hyssopum unico s, duabus proinde syllabis contra artis præceptiones concepit, Et (inquit) hyssopum siccum, calidumque, acrioribus ille est in utrisque gratus.

Hyssōpites, hyssopitis, m. p. [ὑσσωπίτης. Polon. *Ipokrzewiony.* Vngar. *Izoszer.*] Vinum fit dum ex hyssopo, ut fiunt Mythites, exmyrto: Absinthites, ex absinthio. Columella libro 12. cap. 25.

Hysterĕ, [ὑστερὰ. Vngar. *Szoak.*] Latinè vocantur Secundæ. Sunt autem foliculi, quibus infans involvitur: prodit in lucem, & quicquid infantem ex utero sequitur.

Hysterĭcæ, -ρικαὶ. Dicuntur mulieres quæ uteri suffocatione laborant, in quibus sensum pulsumque per intervalla nullum, aut certè perexiguum percipere possimus: quam affectionem hysteram appellant, ὑστέραν νόσον: cujus nomine Græcinatricem velut uteri amigdalen.

Hysterologĭa, -λογία, Loquutio præpostera: figura eadem est quæ dicitur hysteron proteron, quum scilicet quod prius erat, posterius dicitur.

Hysterŏn protĕrŏn, [ὕστερον πρότερον. Pol. *Przemiana.*] Est figura quum scientem ordine commutatur: ut Postquam altos tetigit fluctus, & ad aspera venit: nam prius ad aspera venit, quàm tangeret fluctus.

Hystrix, -τριξ. Suidæ hystrices, penultima correpta. Animal est spinis contectum, ex hominum memoria genitum. [Gall. *Porc espic.* Ital. *Porco spinoso.* German. Morschwein, Stachelsau. Hispan. *Puerco espino.* Polon. *Jeż, Jeżowa świnia.* Vng. *Sün disznó.* Angl. *A porcupine, a beast full of sharp prickes, sometime also it is named a urchin.*] Plinius libro 8. cap. 35. Hystrices generat Indica, & Africa: spina correctas ex humana earum generidæ hystrici longiores acuici, & quam intercoste earum, mollires. Ora argenteum figit canum, & paulò longiùs jaculatur. Hybernet autem semestribus condit cavis. Hystrices feta, -τριχώδη, dici potest dicterium acriter in quempiam tortum.

I

VOCALIVM nulla fonum edit ex literam, quare inter ceteras consonores non immerito postremum est notæ, qui pronunciatur. Hoc enim modo ait Plato: accommodatum ait elementum esse ad exprimendas res subtiles, ac penetrabiles: declarant hoc, ἰτιπτειν, ἰσιγμὸς, actinia. Dum proferam, icta quodammodo primum ultimos dentes. quos genuinos appellant, eaque utique tuta primores dentes collidit spiritus, neq; os multum aperitur, neque labra hoc præstant, ut ea diffundere & hilariore sono reindeat. Quod Virgilius plurimis in locis ostendit, sed in hoc maximè cognosci potest, Olli subridens dixit nutrici, quam subjunctivus esse in deadmonco. Quo natura iocari libenter est. Raro causa videtur mutandæ literæ: Senum propter magni hominis salutem fieret, quam postulat heroici carminis indoles, hanc causam affert Pharonimus Grammaticus, cur ittic magis hæc dicatur, quàm in aliis. Rursus alio in loco Virgilius quum cantaturus esset ex persona Aneæ excidium Troianum, in exordio in ejusdem principia verbos lacrymabiles ciet. Et elementorum fuerint Dardanidæ quæ, ipse meminisse vetet, Et quorum pars magna fuit. Hujus tamen literæ exilitas nonnunquam exangais, nec femper tristis, ut non suo loco immutatus, vel plenum addasse sonum grandiloquæ dicendi causa apud Latinos sonare in locum cinyras accipiat. Auferunt sonum & diminuunt literæ ceteræ vocales, quibus superà dictum est I Literæ vocalis est, quæ etiam cum nonnisi fieri consueverit & moveri simplicem consonantem, modò pro duplici accipiatur. Proque duplici consonante accipitur, quando in eadem dictione ponitur ante eandem diversam vocalium, ita ut posteriori cohæreat in eadem syllaba ut Maius, Pompeius, Pius. Simplex autem consonans esse intelligitur, quoties eam proxime positam vocalis, ita ut cum sequente vocali cohæreat in eadem syllaba: aut quoties subtrahuntur immediatè aliquam consonantem, tamen sonum. Notandum tamen literam pro consonante accipiatur non posse quum nulla consonans ante aspirationem accipere valeat. Unde Hierotolyma ex syllabarum est, Hadoes trium.

I vide A.

In notis antiquorum, Dii, inter, interdum, interea, unum, funius, iulius. IA P. Ianua proxima. IA U. In augusto. IA D. Iamdudum, vel jamdiu. IA S. Iam satis diu dudum. IA R. Iamque diu. IA Q. Iam aquam.

Iăceo, ces, jacui, jacitum, ere, n. f. Cubo, decumbo, reclino, prostratus sum. [שכב *shachab* שכן *shakan*, *jasnowac*. Gal. *estre couché, estre estendu, gesir*. Ital. *Giacere, stare giu*. German. Ligen. Hispan. *Yazer estar echado o assentado*. Polon. *Leżec*. Virg. *Sekatysam*. Ang. *To ly, to rest, to be set or be flongh.*] Virg. 1. in Bucol. Solemnum patri somno videre nocentem. Idem 7. Aegl. Strata jacent passim tua quæq; sub arbore poma. Hinc in Aenid. Quis est hic senex, qui jacet ante aras nostras sic procul? Dicimus, ut jacere in strata, juxta illum. Livius vel Eum. Hami jacentes inter cubilia hostium, quosque militum circumsteterant. ¶ Quandoque accipitur pro situm esse. Salutt. In medio campus jacet aquis undique locorum. Plutus ad Ciceronem: Quem locum volo tibi esse notum, jacet inter Appenninum, & Alpes, impeditissimus aditu faciendum. ¶ Quandoque minimum esse atque adeò sepultum. Lucan. lib. 8. Illa jacet, hæc pars quem prædulit orbis Mortalis? Non alter cineres mundo jacet ecce meos. ¶ Aliquando jacere pannum pro abjectum, & miserum esse, pro contemni. Cic. de Fin. Maximas verò virtutes jacere necesse est, voluptate dominante. ¶ Jacens unguis est, non elatus, abjectus, humilis, demissus. Cic. de Amic. Non est igitur amici talem esse in cum, qualis ille in se esse vult potiùs viri, & efficere curandi jacentem animum excitet, indutaque in spem, cogitationemque melioris. Jacens hæreditas dicitur antequam adita sit apud turisconsultos, item jacens res, cujus dominus ignoratur. Vlp. l. 43. D. de furt. Qui alienum quid jacens lucri faciendi causa sustulit, furti obstringitur. ¶ Hujus verbi compositiva sunt, Adjaceo, Interjaceo, Objaceo, & Subjaceo: de quibus vide suis locis.

Jăcio, cis, jeci, jactum, ere, jactâ. Significat emitto, jactulor. [ירה *jarah* יהב *yahab* יצק *yatsak*, *Schiessen*. Gal. *Iecter, lancer, jetter*. Ital. *Trarre, gettare, lanciare*. German. Werffen. Belg. Werpen. Hispan. *Echar, tirar, lançar, arrojar*. Polon. *Cisnąć*. Virg. *Hegitow*. Angl. *To caste, throwe or bowle.*] Cicer. 6. Verr. In quem scyphum de manu jacere conatus est. Virgil. 5 Aeneid. Sublatasque procul dextra connixa corusca, Et jacit. Cæsar. bel. Gal. Undique omnium lapides jacere cœperunt. ¶ Interdum fundamenta, ea ponere vel collocare. Ajebat, quibus ædificiis ea instituerant. Suetonius in Cajo: Ingenti area Capitolium arcesse dominus fundamenta jecit. ¶ Per translationem pro inchoare, & cujusvis principium sumere. Cicer. 1. Phil. In quo templo, quæ curia nec fuit, jecit fundamenta pacis. Gradum jacere, atque aditum ad cæteras, idem est quod veluti viam parare, qua ad aliquid progrediamur. Cicer. 1. de lege Agr. Hunc quasi gradum quemcunque aditumque ad cætera jactum intelligatis. ¶ Jacere pro conferre, sive spargere in vulgus. Tacitus lib. 1. Quædam de habitu cultuque, & instituris ejus jecerat. Tacitus lib. 4. Neque rato, neque apud paucos ea fama jacebat. ¶ Jacere in aliquem aliquid acerbe, hinc est dictum aliquando in quempiam torquere. Liv. 44. Rem defendam, nam nos, in quos jecit magis hoc Consul vehementius, quàm ulle insimulatæ fecere conjurationi, in alios. Cicer. pro Syl. ¶ Hujus composita sunt, Abjicio, *Amjacio*, Adjicio, Conjicio, Circumjicio, de Circumjecta impedimenta dicimus, Dejicio, *Demjacio*. Dejicio, Ejicio, Injicio, Abjicio, Projicio, Rejicio, Subjicio, Trajicio, quæ omnia victis suis locis.

Jăcŏr, aris, act. p. Frequenter & multum jacio. [השליך *hishlik* הטיל *hitil* הרבה *harbah*. Gal. *Iecter souvent*. Ital. *Gettare spesso*. German. Viel werffen, offt werffen. Hispan. *Echar muchas veces*. Polon. *Wiele rzucać, często rzucać*. Virg. *Hoggalak*. Angl. *To caste often.*] Sen. Dum lapides jactantur in puteum. Virgilius Georg. Deucalion vacuum lapides jactavit in orbem. ¶ Aliquando idem est quod leve multumque animo revolvere, *ממשמש*. Virgil. 11. Aeneid. Atque illum tales jactantem pectore curas. ¶ Aliquando fatigare, vexare, commovere, exagitare, molestia afficere: [נוד *nud*. *Schütteln*. German. *Schütteln, bewegen, offt machen bewegen, pantigen*] ait, Virgil. 3. Aeneid. jactatos aquatore toto Troas reliquias Danaûm, atque immitis Achilli. Vbi Nervius: jactamur in mari, fatigamurne tempestate. Cicero in Verrem: ait se jactari domi suæ vi primarius, & homo honestissimus ferro sepulque manus afferri. Idem pro Quinctio: Aequitas multa injuriis jactata, atque agitata. Et paulò post: Multis vexatus contumeliis, plurimis pulsatus injuriis. ¶ Aliquando pro felicitate, gloriari. [התפאר *hithpaer* התהלל *hithhallel*. *gaudere, jactare se*. Gal. *se vanter*. Ital. *Vantarsi*. Ger. *Rühmen*. Hispan. *Vanagloriarse*. Pol. *Chwalić się*. Virgil. *Kichalem*. Angl. *To vaunte or boaste himself, to glorifie.*] Cic. pro Rosc. Amer. Hæc tu Erucl. tot & tanta facinora esse in eo, quem ego diceres? quomodo te jactares? Quinct. lib. 4. cap. 13: Adversarius enim hoc etiam potest jactare. ¶ Est interdum jactare idem quod inaniter loqui. Virg. 2. Aeglog. ubi hæc inconditæ solus Montibus & sylvis studio jactabat inani. Hinc. 1. Aen. Talia jactanti fidenti Aquilone procella Velum adversa ferit. ¶ Aliquando frequenter emittere, sive circulari. Idem 2. Georg. Et sinum alium lætâ jactet in arbore. Laurus erit. Et alibi: ipsi lætitia voces ad sidera jactant. id est, crebro emittunt. ¶ Aliquando frequenter dicere aut apud eundem: Haud unquam manibus jactata fatiscit. est. dudaca.

Jactĭo, as, frequentativum a Jacio. [*Jactatio*, *ממשמש*. Gal. *Iettement*. Ital. *Gettamento*. German. *Offt werffen, offt machen bewegen*. Hispan. *Echada menuda*. Pol. *Częste rzucanie*. Virgil. *Hoggalak*. Ang. *To caste often.*] Li. vius ab Urbe. Juventus, brevium hastarum jactatione acta, cum ad Tarentum, ipsa inter se mota antequam ad hostem veniret, ludicra exercita certa verubus jactare cœpit.

Jactŏr, aris, pass. Poetice, conflictari. [משש *mashash*. *Tappen*. German. *Tappen*. Hispan. *Tentear*. Pol. *Macać*. Virg. *Yeteeli, bonyatsoni*. Ang. *To feele, to grope.*] Cicer. 2. de leg. Agr. Hunc quasi gradum quemdam, atque aditum ad cætera jactum intelligetis.

Jactŭs, as, m. pen. c. Actus ipse jaciendi. [זריקה *zerikah*. *Schuss*. German. *Schuss*. Hispan. *Tiro*. Pol. *Rzucenie*. Virg. *Hoggalak*. Ang. *A caste or throwe.*] Terent. Adelph. Ita vita est hominum, quasi cum ludas tesseris: Si illud, quod est maximè opus jacta, vitio cecidit: illud quod cecidit forte, id arte ut corrigas. Virgil. 4. Georg. fe jactu dedit æquoris alti. Jactus pilatum, Ovid. 2. Trist. jactus fulminum, Cicer. 3 Catil. ¶ Jactus absolutè, ἐκβολὴ, pro jactu retis. Valer. lib. 4. cap. 1: Apistamus in Milesia regione verriculum subhibens, quidam jactum emittat. ¶ Jactus item accipitur pro mercium in mare projectione, quæ tua magnis tempestatibus fieri solet navis expurgandæ gratia.

genitis. Vnde extat Titulus l. 14. Pandect. Ad legem Rhodiam de Jactu quo caverat, Si levandæ navis gratia jactus mercium factus sit, omnium contributione esse farciendum, quod pro omnibus damni factum est.

Iactanter, adverb. Insolenter, gloriosè, cum jactantia. [שֵׁבַח בְּפִי Prov. 27. Gal. Vanteusement, avec jactance. Ital. Con superbia, ambitiosamente. Ger. Stolzlich, mit rhümen. Hil. Vanagloriosamente, è pomposamente. Pol. Chełpliwie, pyszałkowato. Vng. Kérkedésképpen, kérkedéssel. Ang. Boastingly.] Tacit. lib. 2. Perisse tiemanicum, nullâ jactantiâ interrent, quàm qui missum è latere suum. Id est, majori cum ostentatione.

Iactatis, part. [מִתְנַשֵּׂא מִתְנַשֵּׂא Prov. 27. Gal. Ayant, usant d'ostentation de jactance. Ital. Avendo, usando ostentatione de jactanza. German. Die sich vberhebt gemessen vnd getrieben. Hispan. Ambiciosa, vanagloriosa, ostentosa, ò jactanciosa parte. Polon. Tam, jako mowiąc. Vngar. Tanyatsanak. Ang. Vaunting and boasting.] Virg. 1. Aen. jactatus à quærere toto Troâ, reliquias Danaum, atque immitis Achilli.

Iactatio, onis, s. m. g. Agitatio, succussio. [מִלְחָמָה rebellâh. חוּל, מְחוֹלָל Gal. Agitation. Ital. Agitazione, o moto. German. Bewegung. Hispan. Agitamiento. Pol. Potrząsanie, mocowanie. Vng. Hanyattatás. Ang. Tossing, or moving.] Iactatus maris, æstûs. Plin. l. 14. cap. 14. Sic & mari navigato, cujus jactationes his quæ curavere tantum venditatis adjacere fecitis, quantum habuerint. Ovid. 6. Metam. Excussit pennas, quarum jactatione omnis Attica est trepidat.

Iactatio, onis, s. t. Agitatio, succussatio. [מְחוֹלָל מְחוֹלָל Gal. Secouement. Ital. Onde. German. Bewegung, hin vnd her treibung. Hisp. Sacudimiento. Pol. Trzęsienie, potrząsanie, miotanie. Vng. Hanyattatás, meg rázatás. Ang. A tossing, a shaking.] Liv. lib. 30. bell. Pun. Simul sperans leviori in navigatione quàm in via jactationem vulcens fore, & cursum etiam commodiorem. Cic. pro Mur. Quo tandem animo me esse oportet propter eam quæ mihi est à natura jactationem terram videntem, in hunc cui vicecomitias Reip. tempestates esse abundas? Jactatio etiam ponitur pro inconstantia & gloriatione. Idem 4. Tusc. Jactatio (vel jactantia potius) est voluptas gestiens, & se efferens insolentius. Idem ad Attic. lib. 12. Jactatio verborum, Idem ad Brutum.

Iactatis, tor, m. g. Gloriosus, insolenter se venditans. [מִתְהַלֵּל מִתְהַלֵּל Gal. Vanteur, glorieux. Ital. Vantatore. Germ. Ein rhümer der sich gern sehr trotzig machet. Hispan. Alabancioso, ò vanaglorioso. Pol. Chełpliwy. Vng. Kérkedő, magát dicsérő. Ang. A boaster, a mocker.] Quint. lib. 11. cap. 1. de Ciceronis qui eorum à te gestarum majorem quàm eloquentiam, fuit admirationibus utique jactator. Claud. 5. Panegyr. Honorio Augusto. Jactator Superûm.

Iactantia, æ. f. Jactatio, insolentia, superbia. [אֱוִיל אֱוִיל Gal. Vanterie, fierté, gloire, ostentation, vaine gloire. Germ. Rhümredigkeit, stolzigkeit. Hil. Jattanza, arrogantia, vana. Pol. Chełpliwość, pyszałkowanie, pozorność. Vng. Kérkedés, magadozás. Ang. Boasting, vainglory, pride.] Definitur à Cicerone 4. Tusc. Voluptas gestiens, & se efferens insolentius. Quinct. lib. 9. cap. 2. Veritas optimum adjumentum. Idem. Hoc enim vanum est jactantiæ. Tacit. lib. 1. Jactantia gloriaque ad posteros.

Iactè, adv. Jactanter, insolenter, superbè. [בְּגַסּוּת גַּסּוּת Gal. Avec vanterie. Ital. Superbamente, superbamente. Germ. Stolzlich, mit rhümen. Hisp. Vanagloriosamente. Polon. Pysznie, chełpliwie. Vngar. Kelkáskodvá. Ang. Boastingly, by mockery, pride.] Cic. Qui jactantius jactuose dicta. Si in regione quidam quamvis in caliginosioribus exemplaribus non jactuosè legator, sed actuosè.

Iactuōsus, ja, um. [Vng. károsítsekre.] Cicer. in Orat. Quam sint jactuosæ, & quali jactuosæ partes duæ. Ex Nonio.

Iactūra, æ. f. p. Proprie dicitur damnum illud quod ex jactu ejiciendarum hostium est, ex projectione mercium in mare, quæ fiebat in magna tempestatibus ventis adversis sævientibus, ad exonerandam navem. [הַשְׁלָכָה הַשְׁלָכָה Gal. Perte, dommage. Ital. Danno, perdita. Germ. Schaden der sich thut so einer etwas aus seinem Gut schlägt, vnd verleust. Hil. Damno, perdita. Pol. Szkoda która podawaiąc gwałtownie z okrętu morzu, albo innym sposobem morzkey. Vng. Kárvallás. Ang. Loss, harm.] Scribonius ac Cæsarem si quod adversi eorum est, de illis potissimum jactura fecerunt mentiri pretium. ¶ Permetaphoram accipitur pro quovis damno apud Cic. 2. de Finib. Facere jacturam rei familiaris. Ovid. 9. Metam. Hunc tamen ablati domuit jactura decoris. Idem 1. Metamorph. Eâ tamen humani generis jactura dolori Omnibus.

Iaculum, i. pen. corr. a [Projicio] Telum, sive hastile, quod à manu ejaculari potest. [חֲנִית חֲנִית Gal. Dard. Ital. Dardo, Giey, ein Spieß oder schoss so man in die weite werffen kan. Bel. Geworp ofte schicht. Hisp. Tiro, que se arroja. Pol. Scgoł. Vng. Dárda hajtó szer, vagy lándzsa. Ang. A dart, a shooting-staff.] Quintil. lib. 8. cap. 2. Qui jaculum emittit, jaculari dicitur. Virg. 9. Aeneid. & jacula cuncta torquent in muros.

Iaculor, aris, penult. corr. d. 2. Jaculum emitto, telum conjicio. [זָרַק זָרַק Gal. Darder, jetter avec main ou instrument darde. Ital. Tirare, lanciare. Germ. Schiessen, werffen. Bel. Schieten, werpen. Hisp. Tirar, lanzar etc. Pol. Rzucam. Vng. Hánykolódom. Ang. To cast, throw.] Juven. Satir. quantas jaculetur Mœrychus ornos. Ovid. 2. Metam. Nulli quoque rectius Olympi, Qui fera terribili jaculatur fulmina dextra. 9. Aliquando simpliciter accipitur pro projicio. Col. 12. Fibra quæ longius ejicitur, puta eo pervenit, quò vinctatores cum jaculabuntur. 6. Legitur & Jaculo altrum. Claudianus: Iaculo jaculatur in arvis. Hinc Et compositum Ejaculo, quo utitur Aul. Gel. lib. 20. Ejaculatum est [מְזַרְזֵר מְזַרְזֵר] cum habitus & indumentis, cum quibus se in fluvium ejaculaverat, contitit.

Iaculatio, & Iaculamen, & Iaculamentum. Dicitur ipse actus jaculandi. [מִזְרָחוּת מִזְרָחוּת Gal. Jet, dardement, dardement. Ital. Il gettare, tiro. Ger. Schiessung, werffung. Hisp. Acometida, arrojamiento. Pol. Strzelanie. Vng. Lövés, hajtás. Ang. A throwing or hurling of darts.]

Iaculātor, oris, m. c. Qui jaculum emittit. [זוֹרֶה זוֹרֶה חֹצֵב חֹצֵב Gal. Dardeur, jetteur de traits, archer, archere. Ital. Gittatore, lanciatore. Ger. Ein Schütz oder Werffer. Hisp. Tirador, lanzador de tiro. Pol. Strzelec. Vng. Lövő, hajtó, lövő. Ang. A shooter, or hurler of darts.] Livius 7. bell. Pun. Annibal turmatim per cuneos, pedestremque jaculatores levia certamina ferens, &c. Horat. 3. Carm. Ode 4. Enecbalus jaculator audax.

Iaculātrix, icis, f. t. quæ jaculum emittit. [חֹצֶבֶת חֹצֶבֶת Gal. Dardeuse, celle qui sette dards. Ital. Donna che lancia da se. Ger. Ein Schützin oder Werfferin. Hisp. Lanzadora de tiro. Pol. Strzelanica. Vng. Lövő, hajtó, lövő. Ang. She that shoots, throws darts.] Livius 7. bell. Pun. Annibal turmatim per cuneos, pedestremque jaculatores levia certamina ferens, &c. Horat. 3. Carm. Ode 4. Enecbalus jaculator audax.

Iaculātrix, icis, f. t. quæ jaculum emittit. [חֹצֶבֶת חֹצֶבֶת Gal. Dardeuse, celle qui sette dards. Ital. Donna che lancia da se. Ger. Ein Schützin oder Werfferin. Hisp. Lanzadora de tiro. Pol. Strzelanica. Vng. Lövő, hajtó, lövő. Ang. She that shoots, throws darts.] Et Diana jaculatrix. Ovid. 5. Metamorph. Pallada nonne vides, jaculatricumque Dianam Abscessisse in illa?

Iaculātus, a, um, part. Quod jaculatum est, hoc est, longè projectum. [מְשֻׁלָּח מְשֻׁלָּח Gal. Qui a été jetté darder ou jetter. Ital. Gittato, lanciato. German. Das gut in schiffen oder zu werffen ist. Hispan. Cosa que se arroja de tiro. Polon. Spuszczony, strzelony. Vngar. Hajtatott, elvetett. Ang. That may be shot or thrown.] Jul. Telum jaculabile. Ovid. 7. Metam. sed non formosius ibo Videmur oculis telum jaculabile nostris. Pondus jaculabile, Statius 6. Theb.

Iacūmĭnātus, adject. Quod ad jaculationem pertinet: [מְשֻׁלָּח מְשֻׁלָּח Gal. Dedardé, en forme pour darder. Ital. Cosa da lanciare. German. Das zu dem schiessen gehört. Hisp. Cosa para lanzar, ò arrojar. Polon. Do strzelania przynależący. Vngar. Hajtásra, vagy dobásra való. Ang. Of dart, or a thing to be darted, or thrown at.] et, Campus jaculatorius, Vipian. in L. Item §. sed & Si. ad L. Aquil.

Iālus, h. pen. corr. Serpentis genus, arbores subiens, è quibus se vi maxima te ejaculatur, penetratque cuncta quæcunque animal obvium ferunt fortuna. Lucan. libro 9. Erratix vitator ictum jaculique volucres. Plinius lib. 8. cap. 23. Jaculum ex arborum ramis vibrari, nec pedibus tantùm pavendos serpentes, sed & in illi volare tormento. Vide Aelianum hoc 9. capite 49.

Iactinum, verbum adulterinum, in antiquis exemplaribus apud Vlp. leg. decima, de leg. 3. expungendum admonuit nos Guidonius Rap. Fantinus: Gentilianus, Eubolus, Iamdudum.

Iam, adverbium temporis, 3. Quod præsentem significat eundem quod nunc, dicto. [עַתָּה עַתָּה Gal. Desormais, maintenant, à cette heure. Ital. Hora, hormai hora. Ger. Jetzt, jetzund, nun. Belg. Nu. Hil. Ja. Pol. Teraz, teraźniey. Vng. most. Ang. Now, even now.] Terentius in Adelphis: Tace, ego met convenibo jam ipsum. Idem in Eunuchus: Nam aut jam revertere, aut mox nuntiet sedigent horum insomnia. ¶ Interdum hortantis est, & velut monentis incipientis. Terentius in Eunuch. Jam me inspice? Nonnunquam accipitur pro modo. Virgilius 3. Georg. Jamque hos cursus, jam præterea Class hic est, modò hos, modò illos, & interrogativi pro præterea. Im, & cum modo est quidam conjungens sententias, ut apud Virgilium eadem mora imminenti proelium & prima dies retexerat omnia, Iam vertas pelagi celeres. Hoc idem efficit cum modum. Cum verò enim mox. Cicero 1. de Orat. Iam verò narrat unum, quod jocari videbatur, &c. Iamdiu, multo jam tempore [כְּבָר כְּבָר Gal. Long-temps, ja. Ital. già molto tempo, gran tempo. Germ. Jetzt lange. Hispan. Ya ha mucho tiempo, gran tempo. Polon. Dawno. Vngar. Sokáig, hosszú ideig. Ang. A great while ago, or since.] Cicer. de senectute: Carthaginem male jamdiu cogitans. Idem ad Caes. Vetere, quem jamdiu plurimi facio, tanto intervallo videremur. ¶ Iamdudum, Ex Iam & de dum componitur, & frequentius de tempore exiguo dicitur: [כְּבָר כְּבָר

Gall.

Gall. *De gesta, il y a ia assez long temps.* Ital. *Già buona pezza de trasc.* Ger. *Hat lange[n] / vor zeiten gethan.* Hispan. *Ya ha passado tiempo.* Pol. *Niegdysmy dawno.* Vng. *Mult regen.* Ang. *Now a while sithe.*] Cic. ro in Epist. Videsne ea jam dudum te exposcere. Cicero in Epist. Videsne ea jam dudum te exposcere. Plautus in Menach. Jamdudum mulier non cõcate pandudum. Plautus in Menach. Jamdudum mulier non cõcate pandudum. Plautus in Menach. Jamdudum mulier non cõcate pandudum

composita, Inibi, & alibi, seu aliubi, & ibidem: quæ suis locis explicantur.

Ibices, Capræ sylvestres sunt, pernicitatis mirandæ. [Vn. Veldkeske.] Plin. libro 8. cap. 53: Sunt capreæ, sunt rupicapræ, sunt ibices pernicitatis mirandæ, quanquam onerato capite, vasis cornibus, gladiorumque vaginis in hæc celebrant, ut tormento aliquo rotati in petras, postrimùm è monte aliquo in alium transilire quærentes, atque recidiu pernicies, quo lubuerit, exultant.

Ibidem, penultima producta, In eodem loco. [zelfde. Gal. En ce mesme lieu, le mesme. Ital. In quello istesso luogo. German. Ebendaselbst. Hilpan. End mesmo lugar. Polon. Tamże. Vngar. Vgyanottan. Angl. In that same place.] Virgilius 1. Aeneid. -ter Luctus ibidem Torquet agens circum. Cicer. pro Quintio: Quod ibi recte cuslodire poterunt, id ibidem custodiri.

Ibis, idis, Avis sub Aegypto peculiaris, quæ serpentibus vescitur. Hæc duplex esse fertur, altera nigra tota, alba altera ciconiæ non absimilis, diversa tamen à ciconia. [Vng. Gém.] Cic. lib. 2. de Natura deorum: Ibes maximam vim serpentium conficiunt, quum sint aves excelsæ, rigidis cruribus, corneo procerоque rostro: averruncæ pestem ab Aegypto, quum volucres serpentes ex valle Libyæ vento Africo invectas interficiunt atque consumuntur: quo fit, ut illæ vivæ nec mortua noceant, nec odore mortuæ. Hæc ille. Traditur autem ibis clysteris usum prima communi fraude, quòd consuetudinem habeat se purgandi rostri aduncitate eam partem, qua ciborum onera redduntur. Auctor Plin. lib. 8. cap. 27.

I ante C.

I. C. In notis antiquorum loxia catulum, vel intra circulum, vel in fossa Cæsar, vel jurisconsultus. I. C. E. V. Istia cauta esse videtur. I. C. I. Intra civum.

Iccirco, vel idcirco, ideo, ob eam rem, vel ea re.

Ichneumon, [ἰχνεύμων. Gal. Vn rat d'Inde. Ital. Sorice d'Egitto. German. Ein Pelusischer Maus. Hilp. Raton de India. Polon. Indyka myszá. Vngar. Indiai egér. Angl. A rat of Inde.] Animal est magnitudine felis, specie muris, vulgò nunc Mus Pharaonis vocant. Nascitur in Aegypto, & cum aspide pugnat. Ichneumona Aegypti adorant, quoniam ova crocodilorum conterit, & luto convolutus, quum os aperiunt, ita in ventres eorum inlilit, ut exitis intestinis eos interimat. Plin. lib. 8. cap. 24.

Ichneutis. Quandoq; Nicander vocat ichneumones.

Ichnógrăphĭa, [ἰχνογραφία. Polon. Pokazanie rzeczy do spisania.] Quali vestigii descriptio, est futuri operis delineatio, quam Galli Plan en forme vocant. Vide Vitruvium lib. 1.

Ichtei alinus, Majorina & canicula quondam magis sic vocata, ut annotat Dioscor. lib. 3. cap. 45.

Ichsa, Instrumentum, quo demortuus fœtus ex utero præcipitur.

Ichthyŏcŏlla, [ἰχθυοκόλλα. Gall. Colle faite de peau de poisson, colle de boucher. Ital. Colla di pesce. German. Hausblasen / ist ein leim von einem Fisch. Hilpan. Cola de pescado. Polon. Klei rybi. Vng. Halenyós. Angl. Glew made of fish sinews, or isenglese.] Gluten ex pisce, à Dædalo primùm inventum, ut tradit Plinius lib. 7. cap. 56. ¶ Est item ichthyocolla, piscis cujusdam nomen, cujus habens glutinosum, ex quo glutinum conficitur. Auctor Plin. lib. 32. cap. 7.

Ichthyŏpōlă, pen. prod. Piscium venditor. [ἰχθυοπώλης. Gal. Vendeur de poisson. Ital. Venditore di pesci. Germ. Ein Fischverkauffer. Hilp. Vendedor de pescados. Pol. Rybi przekupien. Vng. Halárus, Ang. Fish sellers, fishes.] Locus autem vendendis piscibus destinatus Ichthyopolion, ut [ἰχθυοπώλιον appellatur. Pol. Rybi rynek. Vng. Halaspiacz.]

Ichthyŏtrŏphĭum, [ἰχθυοτροφεῖον. Gall. Estang, vivier. Ital. Peschiera, vivaio. Germ. Ein Fischgrub / ein Weyer in dem man Fisch behaltet. Hilp. Estanque de pescados. Pol. stawi dla chowowania ryb, alkiery. Vng. Halastáro, bárka. Ang. A fishpond or pitt.] Piscina ad tendis piscibus accommodata: quod & vivarium à Latinis dicitur. Col. lib. 8. cap. 1: Atque etiam quum datur hæc unius facultas, ut sedulæ cuncta exercenturnea sunt omnia (ut Latinè potiùs loquamur) sicut avium coralium fabula, nec minùs earum quæ conclavibus septa saginantur, vel aquatilium animalium receptacula.

Ico, cis, ici, ictum, act. 1. ferio, percutio. [πατάσσω. hebrah. מכה. Gall. Frapper, ferir, tambre. Ital. Percuotere, ferire. Ger. Schlahen. Belg. Slaen. Hilp. Herir. Pol. Bić. Vng. Megverém, ütöm. Ang. To strike, to smite.] Plautus in Truc. Ne vide, dentibus Frendit, ictat femur. Cæsar lib. 5: Simul quam quisquam vidit quæ catapulta, aut balista icerit. Plinius libro 2. cap. 55: Laurifrutecem non icit. ¶ Icere colaphum, κολαφίζειν, est impingere alicui colaphum. Plaut. Quæ hæc est? Heri colaphum icit, malum vobis dabo. ¶ Icere fœdus. Cicer. in Philonem: Tu fidem et homo religiosus & sanctus, fœdus quod meo sanguine in pacatione provinciarum icerat, frangere voluisti. Legitur & passivum Icor. Plin. lib. 16. cap. 30: Arborum in agro fatarum, receptarumq; in domos, fulmine laurus sola non ictitur. Liv. lib. 1: Ibi in turba ictus Remus cecidit.

Ictus, us, m. q. percussio. [מכה. macchebh. מכות, plur. מכיה. Gal. Coup, frappement. Ital. Colpo percosso. Ger. Ein streich oder schlag. Hilp. Golpe herida. Pol. Raz, uderzenie. Vng. Csapás, ütés. Ang. A stroke, a stripe.] Cic. 3. Offic. Optavit Phaëton, ut in patris currum scandere sibi liceret: ictus est intactus: antequam conscendit, ictu fulminis deflagravit. Virg. 5. Aeneid. ...aut gravis ictu Semineces liquit lapsos, iterumque viator. Plaut. Mostel. Perfacile ego ictus pertero argenteos. Ovid. 5. Metam. Quæ mirata dea factas pecoris ictibus undas. ¶ Legitur & ictu, genitivus à nominativo fecundæ declinationis. Claud. Quadrigarius apud Gellium: Ne Gallus impetum ictu haberet.

Ictŭs, a, um, participium. Percutsus, verberatus, lesus, pulsatus. [מכה. macchebh. מכות, plur. מכיה. Gal. Frappé, ferу, touché, Ital. Percosso, ferito. German. Geschlagen / getroffen. Hilpan. Golpeado, herido. Pol. Vderzony. Vn. Megververt, sértett. Ang. Stricken.] Ovidius 1. Trist. Nō aliter dispari, quàm qui Jovis ignibus ictus Vivit.

Icon, onis, f. t. [צלם. tsélem. תבנית. tabnith. תמונה. temunáh, simile. Gal. Image, statue, semblance. Ital. Imagine, effigie. Ger. Ein Bildtnus. Hilpan. Imagen. Pol. Obraz. Vngar. Abrazat, kép. Ang. An image or picture or a shape.] Effigies, imago, & statua ex membris ipsis picturibus, seu statuariis expressa. Plin. lib. 34: Eorum verò, qui certè superavissent, imagines ex membris ipsorum similitudine expressa, quas iconas vocant. ¶ Est & irrisoria figura, quum forma ad formam cum quadam similitudine sit collatio, aut laudis, aut vituperationis causa. Exemplum extat apud Virgilium 4. Aeneid. Omnia Mercurio similis, vocemque colorемque, et flavos crines, & membra decora juventæ.

Iconĭcus, a, um, Ad vivum expressus, vivam imaginem referens. [εἰκονικός. Gal. Tout a fait naturel, pour se pourtraire sur le naif. Ital. Ritratto dal naturale. Ger. Das also eigentlich und natürlich abgebildet ist / das nit ob es lebt. Hilp. Debuxado de la natural. Pol. Wyrażony tak iakoby żywy. Vngar. Ollyan képzetes, igaz kép. Ang. That represenеth the liuelie image of a thing.] Sueton. in Caligul. Simulachrum Babarin templo aureum, iconicum, amictu baturque quotidie vestiebat, quali ipse uteretur. Plin. lib. 36. cap. 5: Adeo jam colorum usus increbuerat, à deoque ars perfecta erat, ut eo in prælio iconicos duces pinxisse tradatur. Athenidem, Milciadem, Callimachum, Cynegirum Barbatorum, Datum, Tissaphernem.

Iconcula, æ, Diminutiv. parva icon.

Iconismus, [εἰκονισμός. Pol. Przedstawienie na malowanie. Vn. Abrazolasnak igazán kinezése.] Verè, vivaque imaginis expressio à verbo Græco εἰκονίζω, quod est effingo, seu imaginem rei alicujus exprimo. Seneca lib. 15. Epist. Ironismus descriptiones interpretatur, atque esse verbum Publicanorum.

Idaeides libris, Vide Libris.

Idericius color, Lege Color Varius.

Idĕrŏs, penult. correpta. [ἴκτερος. Gal. La jaunisse. Ital. Itteritia, malattia, che fa divenir gialli. Ger. Die Gelsucht. Hil. La ictericia. Pol. Zołta choroba. Vng. Sárgaság. Ang. The yaundis.] Est suffusio bilis flavæ, vel nigræ per totum corpus. Plinius & Varro regium morbum appellant, quòd multis præcipuè, regio planè potu, curaretur. Celsus & Apuleius vocant aurigum, à colore auri & hominem hoc morbo laborantem, auriginosum. Marcel. Virgilius ex Dioscoride aquatum vetat, à colore cæleste arcus. [ἶρις. Gal. Vn arcen ciel, que est de couleur verte. Ital. Verde giallo. Hilp. Lo empinado ante.] ¶ Est item ictericos avicula quædam flavi coloris, quam Latini galgulum vocant, solo aspectu regium morbum sanans: unde & nomen habet. Plin. libro 30. cap. 11: Avis icterus vocatur à colore: quæ si spectetur, flavam id malum trahunt, & avem morti. Hanc puto Latinè vocari galgulum.

Idĕrĭcus, penult. corr. qui ictero laborat. [ἰκτερικός. Gal. Qui a la jaunisse. Ital. Ictericо. German. Gelsüchtig. Hilpan. Enfermo de aquella dolencia. Polon. Zołta nieмoc maiący. Vngar. Az kinek sárgasága vagyon. Angl. That is sick of the yaundis.] Sed ut ixnyós: hoc est, à colore, quòd oculi bile suffusi, malvinis similes videantur. Plinius libro 20. capite 9. Ictericis, necnon & phreneticis radicis cinere succum gargarizandum bibendumque dari oportet. Idem libro 22. capite 20, vocat vel ictericos, vel suffusos. Juvenalis Satyra 6: Consulit ictericæ lento de funere matris.

Idis, idis, Ieis, inquit Aristoteles. Silvestris mustelæ genus est, magnitudine Melitæis catellis sed pilo, facie, alvedine partis inferioris, & morum astutia mustelæ simile. Manifestum in jocum in modū, & efficit alvearia vacua: mellis enim avida efficaves etiam petit, ut felis. Hanc marem speciali vocabulo vocat. Genitale ei osseum est, medicamento uricæ stillationibus.

Plinius

Plinius lib.20.cap.1. [Cereri. Ein Marte et Cerere. Pol. Marte. Vng. Bey dem Mertze. Ang. And of March.]

Ides, Vide I CO.

I D. antè D.

ID, In notis antiquorum, Iudex, Intercedo, idus, iudicatum. I. Diu aferendis, vel in diuidio, vel iuris dicendi, vel iuri dicendo, vel in dominio. I. D. C. Iuris dicendi causa. ID. D. iudicium iudicandum. I D. S. Idem est. I D I. D. Iudicium dabo. I. D. P. Iure dicendo præeo, vel iuri dicendo præsidi, vel iure dicendo præcepi. I D. T. S. P. Iudicio tertio sive peremptorium. I D. S. Iudicatum solvi. I D. Q. Iudicio quæ.

Idem, nectrum genus pronominis, veritum in oratione usum habens, [זה, אלה, אלו Gal. este. Ital. Cio, questo. German. Das. Hispan. Esto. Pol. To. Vng. 47, 49. Ang. This.] elegantera adjunctum habet genitivum. Id ætatis, id temporis: id est, ea ætate, eo tempore. Cic. in Pis. Id ætatis iam sumus, ut omnia fortiter ferre debeamus. Idem in Catil. Quos ego id temporis ad me venturos prædixeram. ¶ Id quod res est, idē est ac si dicerimus quod verum est. Terentius in Adelphis: Verum eo quo id quod recedit vitio. ¶ Idipsum, idem est quod hoc. Cicer. Lentulo: Multi rogabantur, atque id ipsum Consulibus tuis. ¶ Ab idēne [מעם זה Polon. Przez. Vng. Aque. Job eam causam: & id eo, propterhoc, [על כן, על זה, על כי, על אשר, על דבר זה, quæ declarantur his locis. ¶ Idē est, pro veluti: apte ita conferuntur personæ aliquando ponitur. Vlpian. de pact. Pactis personam facit quoties pacisci se petunt id est, ac si. L. Titio petunt. Et pro interdum permittendum: id est, si grande damnum timeris.

Id quòd, pro ideò quòd veteres dicebant Sic loquutus est Terentius Heaut. Id quòd est consuetis moribus, convinces facile ex re natum. Et in Hecyra: Deûm fidem exclamans, venit, id quod me repente aspexerat. Et Livius lib. 41. Id quòd erat vetustis conjunctio cum Macedonibus. Et lib. 3. ad Qu. Fratrem: Teneo ab accusando vix me hercule, sed tamen teneo, id quòd judices nullos habemus. Ex Aldi commentario ad Qu. Fratrem.

Idæa, matris acerba gustu. Dioscor. lib. 4. cap. 47.

Idæus, Iapis Dactylus in Creta, apud Solin. cap. 19.

Idcirco, vel Icirco, cōnunctio, ideo, ea ab causam. [לכן, על כן, על זה, על כי, על אשר, על דבר זה, על כן, על כי, על אשר, על דבר זה, על כן, על כי, על אשר, על דבר זה, על כן

Idolŏbўtum, penult prod. [Ἀδυτοφορεῖον. Pol. Offrand bal mavano. Vng. Bałwanak áldozat.] Immolatum idolo.

Idoneior, Familiaris vos est Iurisconsultis. Super quo vide Albertum.

Idōnĕus, a, um, Conveniens, aptus. [מתאים, ראוי, הגון. Gal. Idoine, propre et convenable. Ital. Atto, conveniente. German. Geschickt, füglich, taugend. Hispan. Cosa de provecho y idonea. Polon. Sposobny, godny. Vng. Illendő, alkalmas. Ang. Apt, meet, proper.] Terent. in And. Adeon' videmur vobis esse idonei, in quibus sic illudatis? Idem in Hecyra: Nequeo mearum rerum initium ullum invenire idoneum. Idoneus autor, Fidelis, æquus, &c. Cic. ad Atticum: Non mihi datis idoneos fuos autores ii, qui à te probantur.

Idōnĕē, orum, Tacit. lib. 4: At apud idonea provinciarum: id est, apud idoneos locos provinciarum.

Idōnĕē, adverbium Apte, commodè, convenienter. [כראוי, כמתאים. Gal. Convenablement, comme il appartient. Ital. Convenevolmente, sufficientemente. Germ. Gelegenlich und füglichen. Hisp. Digno y derechamente. Polon. Sposobnie, godnie. Vng. Alkalmasson, illendő képpen. Ang. Aptly, properly.] Cicero 1. de Invent. Exordium est oratio, auditoris animum idoneè comparans ad reliquam dictionem.

Idŭlis, Ovis quæ omnibus Idibus Iovi immolabatur. Festus.

Idŭmæi, Lingua Hetruscorum dividere est. [Pol. Dzielić. Vng. Megyfogom.] Inde Vicum Idumæum putat Gellius, quasi vicum dirimentem: hoc est, valde divitem.

Idŭs, iduum, idibus, Fabri. Pol. Wpadz przy ydzie, ydzie mu z gory. Vng. Szudzo napok. Ang. Plerique tantùm numerant, & tiem. gen. in Martio, Maio, Iunio, & Octobri dies est decimusquintus: in reliquis decimo septimo. Dicitur dius, ut quidā existimāt, ab antiquo verbo iduare, quod est dividere, propterea quòd ad medium mēsem existentes, in duas partes propemodum æquales mensem dividere videantur. Varro vocis hujus etymon è lingua Sabinorum, aut Hetruscorum ductum putat, lib. 4. de lingua Latina. Ab idibus autem denominationem sumunt septem dies nonas immediatè subsequentes: non quòd ipsæ sint idus, sed quòd eas antecedant. Vnde octavo, septimo, sexto, quinto, quarto, tertio, & pridie idus dicimus: hoc est, octavo vel septimo die ante idus. Ab idibus, idules dictæ sunt oves, quæ singulis mensibus Iovi immolabantur. Vide Idulis.

I ante E.

IE, In notis antiquorum, interdum I. E. In eum, vel Iudex esto, vel Ire. I. F. Iulii filius, vel in foro, vel Interfui. I. F. B. In foro bovario. I. F. CS. In foro Cæsaris. I. F. C. S. A. In foro Cæsaris Augusti. I. F. H. A. In foro Hadriani. I. F. IV. In foro Iulii. I. F. L. In foro Livii. I. F. F. I. A. M. In foro Flaminio. I. F. N. In foro Nervæ. I. F. O. R. C. S. A. In foro Cæsaris Augusti. I. F. O. R. F. I. A. M. In foro Traiani. I. F. O. P. In foro Pacis, vel Palladis. I. F. O. P. O. P. In foro Populi vel Pompeii, vel populi. I. F. O. R. In foro pro rostris, vel in foro populi Romani. I. F. O. T. R. In foro Traiani.

Iĕcur, iecoris, & iecinoris, n. t. qui genitivus (ut inquit Priscianus) videtur esse a nominativo iecinus, qui non est in usu. [כבד chabbăd. Gal. Le foye. Ital. Fegato. Germ. Die Läber. Belg. Die Lever. Hisp. Hígado. Polon. Wątroba. Vngar. Máy. Ang. The liver.] Est autem iecur, visceris incrassato sanguini simile, sedes concupiscentiæ, venarum omnium principium, & primum sanguinis generandi instrumentum, vermiculum lubricum quibusdam, quasi digitis, circumquaque complectens. A Græcis dicitur ἧπαρ. Plaut. in Curcul. Lien meretrices dolent, pulmones diffrabuntur, cruciatur iecur, radices cordis pereunt. Horat. 1. Carm. Ode 13: Cæsa quum tumet iecur. Fervens difficili bile tumet iecur. Martialis libro 13: Aspice quàm tumeat magno iecur auferet major. Plinius libro 11. cap. 37: Iecur in dextra parte est in eo quod caput extorum vocant, magnæ varietatis. Idem: Sex vēntriculorum iecinora replicata intrinsecùs reperta sunt.

Iĕcusculum, li, diminutivum, n. t. Parvum iecur. Γηπάριον. Gal. Petit foye. Ital. Fegatello. German. Ein Läberlein. Hispan. Higadillo. Pol. Wątroyka. Vng. Mávyerka. Ang. A little liver.] Plin. lib. 11. cap. 37: Murium iecuscula fibræ ad numerum lunæ in mense congruere dicuntur.

Iecoricolas, qui ex iecore laborat.

Iēiūnium, nii, n. t. Abstinentia à cibo, vel diei quib. à cibo abstinemus. [צום תענית tsŏm, taănith. esse, ieune. Gall. Iusne, abstinence de manger. Ita. Il digiuno, il digiunare. Ger. Fasting/ abstinence vñ fasten. Bel. Vasting. Hisp. Ayuno. Pol. Post. Vngar. Böjt. Ang. Fasting.] Livius 6. bell. Macedon. Eorum prodigiorum causa Libros Sibyllinos ex S. C. Decemviri quum adiissent, reperiunt jejunium instituendum Cereri esse, & id quinto quoque anno servandum esse. Jejunio laborare, apud Columellam libro 3. capite 12. Ovidius 1. Metamorph. Longa domant illos inopi jejunia victu. Idem 15. Metamorph. Carne feræ lædant jejunia.

Iējūno, penult prod. A cibis abstineo. [צם, צום, תענה. Polon. Postić. Vng. Böjtölök. Ang. To fast.] Hieronymus ad Lucinium: Atque utinam omni tempore jejunare possimus, quod in Actibus Apostol. diebus Pentecostes, & die Dominico Apostolum Paulum, & cum eo credentes fecisse legimus.

Iējūnus, a, um, Qui cibum non dum gustavit. [צם, צומא, תענית. Gal. Jeune, qui n'a pas disné. Ital. Digiuno, che non ha mangiato. Ger. Nüchter. Hisp. Cosa ayuna, que non ha comido. Pol. Tenkosci, niejadzony, ieiuny. Vng. Böjtös vagy. Ang. That fasteth, fasting.] Plautus Pseudolo: In cœnam qui jejunus venerit, ambens, lassus, & vesperi rasè vigilabit sedulò. Idem Capt. Neque ejus jejuniorem, neque magis esse factum fame vidi, neque jejunos animos, per tranquillationem profanguido & imbecillo, apud Ciceronem 4. Philipp. Quoniam qui jejuni sunt, multos habent vitium. Jejuna avaritia: hoc est, maxima, & qualis jejunio esse solet. Plinius lib. 10. cap. 3: Ea jejuna semper avaritiæ, & querulæ murmurationis. Jejuna oratio, cui opponitur copiosa & plena. Jejuna glarea, apud Virgilium, pro sicca & sterili terra. Jejuna saliva, apud Columellam, quæ ab homine jejuno expuitur.

Iējūnum in rectum. Medium inter explosum, & ilei consum obtinet: inde nomen habens, quòd perpetuò inane reperiatur. [נקעי. Gal. Le boyau culier, boyau qui tousiours est vuide. Ital. Intestino retto, budello. Ger. Ein Darm der kein Speiß behaltet: sonder alles wirfft. Hispan. Le recto. Polon. Kiszka wielomowna. Vngar. Vastag bél. Ang. Gut of the pudding, next unto it.] Nulla enim cunctatione expleri quicquid acceperit, assidentis infebilis actimonia lacessitum. Hoc antiqui hirum, & perdiminutionem hirulum dixerunt, ut inquit Festus: & lilium neutro genere.

Iejūnē, adverbium. Exiliter, frigidè: [ψυχρῶς, λεπτῶς. Gal. Sans humeur, maigrement, petitement. Ital. Magramente, sottilmente. German. Schlechtlichen/ ohn rechten ernst/ und geschicklichkeit. Hispan. Magramente, sin humor y crimen. Polon. Słabie, lichudle, mizernie. Vngar. Gyenyen, szárazon. Ang. Barely, coldly.] ut, Jejunè de re aliqua disputare, agere, dicere. Cicero in Oratore: Quod quum statuerit, tum ut quicquid erit dicendum, id dicet: nec satura jejunè, nec grandia minutè, nec item contrà.

Iejunĭtās, tatis, f. t. Propriè est abstinentia à cibo. [צום, תענית. Gall. Jeusne, abstinence de manger. Ital. Digiuno, astinenza dal cibo. Germ. Fasting/ nüchterkeit. Hispan. Ayuno. Pol. Post. Vn. Böjtölés. Ang. Fasting, abstinence or not eating.] Quanquam per translationem pro exilitate, & aridi tate accipiatur cui contraria est Ubertas, & copia. Cicero 2. Tuscul. Sed reperiebantur nonnulli, qui quum obtuerentur copia sententiarum, atque verborum, jejunitatem & famem sequi malle, quàm uberitatem & copiam dicerent. Cicero de clar. Orat.

Ientāculum, tauli, n. t. Cibus qui ante prandium sumitur. [ἀκρατισμός. Gal. Le desjeuner. Ita. Collatione, mangiare innanti desinare. Ger. Das Mergessen/ Morgenspp. Belg. Ontbijt. Hisp. Almuerço de mañana. Pol. Smadanie. Vn. Fölöszálás. Angl. A breakfast.] Plaurus Truculento: non novisti, obsecro, Qui illic apud me erat, huius pater? usq; ad ientaculum Iussit te. Suet. in Vitel. Epulas inferiarum semper, interdum quadrifariàm dispartiebatur in ientacula, & prandia, & cœnas, comessationesque. Martialis in Distichis:

Surgite jam vendit pueri ientacula pistor
Cessatæq; sonant undique lucis aves.

Iēntō, ientas, Ientaculum sumo. [ἀκρατίζομαι. Gal. Desjeuner. Ital. Far colatione. German. Zu mittag essen. Hispan. Almorçar de mañana. Polon. Swiadczy. Vngar. Fölöszálok. Ang. To break fast.] Varro Marciporc., ait ei a Nomus: Vt eat, ac Reipub. administret, & quod pulli jentent. Afranius: Dum exco domum, jentare nulla invitat. Vsus est eo verbo Suet. in Vitellio.

I ante O.

Igĭtŭr, Collectiva vel rationalis conjunctio est, ex præcedentibus conclationem inferens, adhibeturque (ut inquit Valla) brevioth. conclusionibus. [לכן, לפיכך, על כן, על כי. Vel dicis ergo, igitur. Gal. Donc, Lorsques. Ita. Adunque, dunque. Ger. Darumb/ derhalben. Hisp. Assi que. Polon. Przeto. Vn. Annakokáért. Ang. Therefore.] Cicero pro Ligario: Habes igitur Tubero, quod arculiori maximè oprandum, confiteri tem reum. ¶ Ponitur interdum pro ergo, sive potius, sed. Terent. in Eunuch. Quid igitur faciam? Cic. Acad. Quid ergo esset id? visum credo, quæ igitur visum? Plaut. in Amphit. Sin alteri sient animati, neque deum quæ petant. Sese igitur summa vi, vimque eorum oppidum expugnassere.

Ignārus. Vide IGNORO.

Ignāvĭa, æ, f. p. ab ignavus fit. Inertia, formido, timiditas & ei contraria

contraria Fortitudini: quum quod ratio aggredi fortiter suadet, id ea formido aggredi timeat, & ab audendo retinet. [Hebr. אגרוף pugnus. Gal. Cwardyd, dyrnod, pugnus. Ital. Pugno, pugnata, pugnus. Ger. Faustschlag, faustschlagen, faustus. Bel. Een stoot met den vuyst, vuyst. Hisp. Puñada, puño. Pol. Cios pięścią, pięść. Vng. Ököllel való ütés, ököl. Ang. A fisty cuffe, fist.] Sallust. in Catil. Scitis quidem, milites, socordia, atque ignavia Lentuli cuiusmodi Scitis quidem, milites, socordia, atque ignavia Lentuli cuiusmodi fuerit ea quies: quam illa ignavia corrupit. Cic. in Lælio: Virtutem ignavia res fugit: contrarias aspernatur, atque odit, ut bonitas malitiam, temperantia libidinem, ignavia fortitudo. Idem, ignaviæ pusilli & abjectiani animi notam esse existimat, ad Cæsarem scribens: Etenim memoria hoc genus ignaviæ solemne esse familiarem nostrum Hortensium, cuius quamlibet bello civili interfuisset: hoc nostra illa civilis fortior, quod illi ignaviæ tribuebatur, denotabat existimari non posse arbitror. Quidam autem hi fortitudo, dicebat autor ad Herennium lib. 4. illa non est fortitudo, audacia, sed temeritas: propterea quòd fortitudo contempto est labore, & periculi cum ratione animi status, & comparatione comparandorum. Temeritas est cum incunsiderata dolorum perpessione gladiatoria periculorum susceptio.

Ignavĭtas, ātis. Ignavia. [Polon. Lenistwo. Vngar. Tunyaság.] Justinus Histor. libro 43: Namque Parentes ex ignavitate ac mollitie terræ eo adhuc studiosius mare quàm terras exercuerunt.

Ignāvus, a, um. Iners, socors, remissus, timidus: cui opponuntur sortis, industrius. [Hebr. בטל cessare, otiari, desidem esse. Gal. Cwardyddus, diog, segnis, ignavus. Ital. Codardo, dapoco, vile, da niente. Germ. Faul, verzagt, forchtsam, ohne. Hisp. Cosa negligente, perezosa. Pol. Leniwy, tchorzliwy. Vng. Tunya, gyáva. Ang. Slouthfull, a coward, a fainthil dastard.] Virgil. 4. Georg. Ignavum fucos pecus à præsepibus arcent: hæc est, inquit, & nullius artis. Cic. 1. Tusc. Vt enim si in prælio, ut ignavus miles ac timidus, simulac videt hostem, abjecto scuto fugit. Liv. 3. ab Vrbe: Quare concione advocata, verbotem increpat: ac fugam, salus ibi esse ab ignavissimo & fugacissimo hoste. Differt hoc tamen, quantum intelligo, inter ignavum & inductrium, quòd ignavus propriè sit is, qui ad subeunda pericula, ac labores ferendos, tapiens & fessus est: inductrius qui ingenio quam multùm valeat, ut artifex bonus, aliquid struere & negotiari, non ut strenuus. Cic. pro Pomp. Deinde ceteris ex ordinibus homines gnavi & industrii, partim in Asia negotiantur, quibus absentibus vos consulere debetis, partim suas & suorum in ea provincia pecunias magnis collatas habent. Sallust. in Catil. Compertum ego habeo, milites, verba virtutem non addere, neque exignavo strenuum, nec fortem esse timidum orationes Imperatoris fieri. ¶ Componitur ignavus ex in & gnarus, sive ex in, & navus, ab adverbio g. Vide Gnavus.

Ignāvĕ, sive Ignāviter, adverbium. Lente & segniter, sine industria. [Hebr. בטל cessare, otiari, desidem esse. Gal. Cwardyddus, diogaidd, segnis, ignavus. Ital. Pigramente, lentamente. German. Faulich, lederlich. Hisp. Perezosamente. Pol. Leniwie. Vng. Tunyán, gyávan. Ang. Slouthfully, cowardly.] Cic. 2. Tusc. Sed ne in eadem in dolore maximè est providendum, nequid abjectè, nequid diffluè, nequid ignavè, nequid servilitèr, aut lebuccè faciamus. Hirtius ad Ciceronem: Rure iam redieritne, quæris? Ego, quum omnes calcent, ignaviter aliquid faciam?

Ignāvĭa, fœlic. Nomen, antiqui dixerunt pro ignavum facit. Africanus Aeneadis decimo, ut refertur a Nonio: In parte inferiore hic multiplicabatur caput fuerat, sed sæpè ignavia totremiscit. Vsus expeditus. Verbum est omnino obsoletum.

Ignis, ignis, m. a: Ab in privativo, & gignendo dictus, quòd in eo nihil nascatur. [Hebr. אש ignis. Gal. Tan. Ital. Fuoco. Germ. Feuer. Bel. Vier. Hisp. Fuego. Pol. Ogień. Vng. Tűz, Ang. Fire.] Virg. 4. Georgic. Aestuat ut clausis rapidus fornacibus ignis. Cæsar 3. bel. Civilis: Suosque omnes calidis cubilibus ignis. Cæsar 3. bel. Civilis: Suosque omnes calidis cubilibus ignis munivit, ignesque fieri prohibuit, quò occultior esset eorum adventus. Cicero 5 Verrina: Cedere, amamus fasces, inflare ferro, ignes & fumos vitare, ignem subjicere cœperunt. ¶ Per metaphoram accipitur pro amore. Virgilius 4 Aeneid. Vulnus alit venis, & cæco carpitur igni. Virgilius 5. Aeglug. pro evoleto, & quem quis amat vehementius. Ardet ille Meliboei Tityrus igni. Terentius in Eunucho: Accede ad ignem hunc, & calefies plus satis. ¶ Ignis sacer, quis dicatur, explicat Celsus libro 5. his verbis: Sacer quoque ignis malis ulceribus annumerari debet. [Polon. Dzikie rożenie. Angl. A blaine sore.] Eius duæ species sunt: rubrum est inflammatio una, aut multum rubore, atque pallore, exasperatur: ac per pustulas comitatur, quarum nulla altera major est. In his semper serè pus, & sæpe rubor cum calore est. Vtrumque in pectore aut lateribus, aut cum rotundis partibus, præcipueque in plantis. Alterum autem est in femina cum exulceratione, sed sine elatione, tarum, inflammatum, &c. Statius in libro Virgilii 3. Georg. contractus artus sacer ignis edebat. Sacer, inquit, ignis est, quem Græci ἐρυσίπελας appellant. Quod tamen manifestè falsum est. Nam ignis sacer, ut inter medicos omnes convenit, idem est cum epilepsia, & vere morbo comitiali, quem & Latini morbum sacrum appellant. Rectius quidem sensit Marcellus, qui ex sacrum a Latinis appellari, quod ἱερὸν dicunt Græci. Plinius lib. 26. cap. 11. Ignis sacer multa afferit esse pejora, inter quæ periculosissimum est, quod vocat pervorantem: hominem medium amburens, & ita circumeuntem, enecans. ¶ Ignis ad tortem veniens, ἐπὶ τὸν ἄξονα ἰὼν. De negotio quod tepide & fracteque conficitur, quali quum ad tortem transvolat. Diogenianus. ¶ Ignem dilicere, πῦρ λείχειν, est flentem operam sumere. ¶ Igni ferroque minari dicuntur, qui extremas denunciant inimicitias. Quæ verborum & audientium solitissima est. Cicero Philippica 13. ¶ Ignem igni ne addas, Μὴ πῦρ τῷ πυρὶ, id est, Ne incendium incendio addas, Plut.

Ignĭcŭlus, culi, m. Propriè diminutivum est ab ignis. [Hebr. מגפה. Gal. Pâl, pâl, dart & defyn. Ital. Dardo, saetta, strale, freccia. Germ. Schrecken, furchtnis. Hisp. Pequeño fuego. Pol. Ogniwek. Vng. Parázsnak való fa. An. A little fyre.] Juvenalis Satyra 3: ignículum brumæ si tempere poscas. ¶ Per metaphoram accipitur pro hamo aut laqueo, & stimulo quo capiuntur qui ascendunt ad capessendam virtutem. Cic. 3. Tusc. Nam parvulos nobis dedit ignículos, quos celeres mali mortbi, opinionibus pravis depravatis fere excitant, ut suspicionem naturæ lumen apparet: fugant ignículi. Quæ lib. 4. in Prosa Deliderii ignículus, Cicero ad Trebonium lib. 15. Epist. Vitiis ignículus fuit idem lib. 15. ad Atticum.

Ignĕus, a, um. Quod est ex igne, sive quod ignis aut naturam, aut colorem habet. [Hebr. אש ignis. Gal. Dân. Ital. Di fuoco. Germ. Feurig. Hispan. Cosa cocida de materia de fuego. Pol. Ognisty. Vng. Tűzből való. Ang. Of fyre.] Cic. 2. de Natur. deor. Nam omnis quod est calidum, & igneum, cietur, & agitatione pulsu. Ignea vis est quæ gignit omnia. Plinius libro 8. cap. 38: Arietes in genitalibus carbunculos habiles, & igneo colore fulgentes. Ignea fervor. Idem libro 9. capite 60: Hunc tam igneum fervorem esse tradunt, ut omnia, quæ mari contacta adhæret.

Ignĭvus, a, um. Nomen adjectivum, ardens, candens: [Hebr. אשדות ignitus, ardens, flagrans. Gall. Ardent & enflammé. Ital. Ardente, infocato. German. Brünig, feurig. Hispan. Cosa ardiente, de fuego. Pol. Gorący, ognisty. Vng. Tüzes, fényes. An. Fyrie, fyrye.] Ars. Tu ferramenta, ignivus ferrum. Plin. lib. 34. cap. 8: Item quæ in unctus addits aut ferpuis sensit, præcoqui pyropi brattea ignescit. Cic. 2. de Nat. deor. Ex quo eveniunt nobis putant id, de quo Fanaticum illudiare dicebat, ut ad extremum omnes mundi vi ignescerent. ¶ Ferrans aliquem accipitur pro excandescere, vel vehementer irasci. Virgil. 9. Aeneid. Hæc ait: & ignivus Rutulo mactabat, & cædis inermi, Ignescitque & duris dolet ordibus ardet. Col. lib. 10. Aut ignivi gestamenti, ut vitiuri medullis.

Ignĭfĭcium, ii, n. Id quo ignis elicitur, conflaque è silice, & ferro, cui collisa gramenta tinxit: unde fomitis deductæ, & in fumum. Interoque adusto exceptæ, flammam excitant. [Hebr. אבן ברזל ferrum. Gal. Tân, tân dur ou tanwreon. Ital. Esca, focile. Germ. Ein Feuerstein. Belg. Een Vierijsteen. Hispan. La yesca. Pol. Krzesiwo. Vng. Kova, acziválo vas, vagy kő. Ang. A tinder box with an yron, strikefyre.] Olim & ex ignis fiebat, mutuo attritu ignē concipientibus. Plinius lib. 16. cap. 42: Calida mora, laurus, hedera, & omnes, e quibus ignificia fiunt. Exploratorum hoc usus in callibus patentibus reperit: quoniam ad excutiendum ignem non semper lapidis occasio est. Teritur ergo ignem ligno, igneumque concipit arundo, excipiente materia arida.

Ignĭtus, a, um. Feritus ignem. [Hebr. נחשת cuprum. Gal. Qui porfyr. Ital. Che porta fuoco. Germ. Das Feuer bringt, angezündet. Hispan. Cosa que trae el fuego. Pol. Ognia żarzący. Vng. Tüz, hordozó, avagy fenyegető. Ang. That bringeth fyre.] Arbor hic gnifer. Lucret. lib. 5. Inde mare, inde aër, inde æther ignifer, ipse Ovidius 2.

vi dubia a. Metamorph. Non tamen ignifero quicquam consistere in axe Me valet excepto. ¶ Neque ferè quidem vinctus est, sed ἀφυκτοφόρος. Vbi significamus omnem ad rem inutilem, adeò ut nec eidem sit parcitum, qui ignem præferat exercitui.

Ignitĕrĭcŭlus, a, um: Τυφεδανὸς, πυρίτης, ου. Gal. *Qui est de feu.* Ital. *Che vale fuoco.* Ger. Dahrch das Feur lauffet oder fahret. Hiſp. *Cosa que lleua fuego.* Pol. *Ogien miotaiący.* Vng. *Tüzgyujtó, tüzes fáklya.* Ang. *That carieth fire.*] id, Cæsium ignitum, apud Claudianum lib. 6 Panegyr.

Ignĭpēs, pedis, om. c. Ignem pedes habens: [πυρόπους. Gal. *Qui porte le feu en ses pieds.* Ital. *Che ha piedi di fuoco.* Germ. Der feurige Füß hat. Hiſpan. *Cosa que tiene los pies de fuego.* Pol. *Ognistonogi mający.* Vng. *Tüzes, tüzgyujtó lábu.* Ang. *That hath fyre feete.*] quod equibus in Solis equis tribuit Ovid. 2. Metamor. Tunc sibi terga petit, tum vires experitur equorum. Non mediocriter necem qui non bene reserunt illos. Martial. 8 lib. Ignipedes poterit dine Colchide vincere tauros. Sic enim legunt nonnulli, quo tamen in loco legendum est, Acripedes tauros. Sic enim legunt nonnulli, quo tamen in loco legendum est, Acripedes tauros. Sic enim legunt nonnulli, quo tamen in loco legendum est, Acripedes tauros cum diphthonga in prima syllaba. Loquitur enim Poëta de tauris Æetæ Colchorum regis, quos Poëta fabulantur habuisse pedes æneos. Quod & plenius indicat Ovidius in Epistol. Medeæ ad Iasonem his verbibus. Mavis erat cautus, plus quàm per corpora tuæri, Quo tua terribilis spiritus ignis erat: Æreis pedibus solidi, præsentaque naribus æra, Nigra per adflatus bina quoque facta lupos.

Ignĭpŏtĕns, tis, pen. nom. nat. com. Dicitur ignis potestatem habens: [πυροδύναμος. Vng. *Tüzes hatalmas.*] Virg. 8. Aenei. d. Illam inter fœces pallentem morte futura Fecerat ignipotens, undis & lapyge ferri.

Ignispĭcium, n. s. Ea forma dicebatur ab antiquis cum auspicium: [πυροσκοπία, πυρομαντία. Gal. *Divination par le feu.* Ital. *Vanità della indovinare per fuoco.* Ger. Ein Wahrsagung so von des Feurs brennen genommen wird. Hiſ. *Divinacion de fuego.* Polon. *Prorokowanie przez ogień.* Vng. *Tüzből való mondások szemlélése.* Ang. *Diuination by fyre.*] Erat autem divinationis genus, quod ab ignis inspectione sumebatur. Plin. lib. 8 cap. 56. Auspicium Delphus, ignispicia Amphiaraus, auspicia avium Tiresias Thebanus invenit.

Ignitabŭlum, ignis receptaculum πυρεῖον. Festus.

Ignivŏmus, pen. corr. Ignem vomens. [πυροβόλος. Gal. *Qui vomit le feu.* Ital. *Che vomita il fuoco.* Ger. Der Feuer ausswirfft oder ausspeuwet. Hiſ. *Cosa que echa de fuego.* Pol. *Wionący ogień.* Vng. *Tüzet okádó, tüzet hányó.* Ang. *That vomiteth fyre.*] Lactan. in Carm. de Resurrectione Christi. Altior ignivomum Solem cœli arbita ducit.

Ignōbĭlis, bile, om. t. Dicitur ignotus, incognitus, vilis, & abjectus: cujus contraria sunt Nobilis, clarus, celebris, conspicuus. [ἀγνώριστος, ἀσημος, ἀδοξος, ταπεινός. Gal. *Inconnu, de basse estat, ou condition.* Ital. *Ignobile, vile, vergognoso.* Ger. Unbekandt/unedelmanisch/schlecht/gemeins. Hiſp. *Cosa obscura y no conocida.* Pol. *Nieznaczony, podły.* Vng. *Kis, parasztságból származó, nemtelen.* Ang. *Vnknowen, of no birth of no reputation, vnnoble.*] Virg. lib. 7 silvis ubi in tyrsis Italis ignobilis ævum Exigeret. Plaut. in Pœnul. Peregrina facies videtur hominis, atque ignobilis. Cic. 1. Tuscul. Quid, Cyrenæum Theodorum philosophum nonne ignobilem, nunc mirantur? Virg. 1. Aeneid. Tu neque animis ignobile vulgus.

Ignobĭlĭtas, tatis, f. t. Vilitas, humilitas, obscuritas, conditio, atque fortuna hominum infimorum. Huic opponuntur Nobilitas, dignitas, generis antiquitas. [ἀδοξία, ταπεινότης. Gal. *Petite estat de race, basse condition.* Ital. *Ignobilità, bassezza.* Ger. Bnadtlosigkeit oder unadelbarkeit/schlechtigkeit/gemeinigkeit. Hiſp. *Aquel ser ignorantes.* Polon. *Podłość, nieznaczność.* Vngar. *Nemtelenség, alábbvalóság, parasztság.* Ang. *Vnknowenesse of birth, vnnoblenesse.*] Cic. pro Roscio Amer. Iam quos nemo propter ignobilitatem nominat, sexcenti sunt. Idem 5. Tuscul. Nonne igitur ignobilitas, aut humilitas, etiam populares offensio sapientem beatum esse prohibebit? Ignobilitas generis. Cic. pro Murœn. Quanquam ego jam putabam, Iudices, multos viros fortibus, nec ignobilitas generis abjicerentur, meo labore esse perfectum. Ovidius 6. Metamorph. Res obscura quidem est ignobilitate virorum, Mira tamen.

Ignōmĭnes, Qui laude & gloria carent, quasi sine nomine. [ἀνώνυμος, ἄδοξος. Gal. *Sans nom, sans louange.* Ital. *Che non hanno laude, senza nome.* German. Vnnahmhafftig/vnehrhümpt. Hiſpan. *sin honor, sin nombre.* Polon. *Nieznaczony.* Vng. *Nemtelenek, kis parasztok.* Ang. *Without name or reputation.*]

Ignōmĭnĭa, æ, f. p. Nominis nota, in repetere Nomen, infamia, dedecus, contumelia, macula, probrum. [ἀτιμία, ἀδοξία. Gal. *Honte, diffame, deshonneur.* Ital. *Ignominia, vituperatio, vergogna, biasimo.* German. Schmach/schandt/vnehr/schmach/vnehrlichkeit/schandtlichkeit. Hiſp. *Infamia ò mal nombre, vergüença.* Pol. *Sromota, zelżywość.* Vng. *Gyalázat, szégyen, rút beszéd, szidalom.*] Componitur ex in, & nomen, n littera communicata in g. Dicitur enim ignominia, quasi boni nominis amissio. Cic. lib. 4. de Republ. Itaque quam omnis ea judicatio versetur tantummodo in nomine, animadvertio illa ignominia dicta est. Idem Thermo: Offendi graviter in superiorum inimicitias, si adolescens potens & nobilis, ignominia affectus esset. Vt nemo sine dubio erit ignominia: habes enim nemo nec gradu superiorem. ¶ Ignominia, pro ea interdum ea ignominia affectio. Cic. de pro. cons. Adversus unà plaga accidit ignominia Senatui: intelligitur enim ignominia Senatus affecit eorum denegavit supplicationem. ¶ Longè autem aliud est atque infamia: hæc enim ex malitiarum fœmone oritur: ignominia vero imponitur ab eo qui animadversione notare potest, autor est Corn. Fronto de vocab. differ.

Ignōmĭnĭōsē, adverbium, Cum ignominia, & dedecore. [ἀδόξως. Gal. *Avec infamie, honteusement.* Ital. *Vituperosamente, con infamia.* Ger. Schandtlich/mit vnehrlichkeit. Hiſp. *Con verguença y infamia.* Pol. *Zelżywie, sromotnie.* Vng. *Gyalázatosan, szégyenesen.* Ang. *Vnhonestly, infamously, slanderously.*]

Ignōmĭnōsus, a, um, Qui ignominiæ est affectus. [אחרי מראשון מלשון בקלה מלשון. Gal. *Plein d'infamie & de deshonneur infame.* Ital. *Vituperato, infame, macchiato a torto, svergognato.* Germ. Schandtlich / vnehrlich / vnehrlich gethan / vnehrlich angethan hat. Hiſpan. *Infame y de mal nombre.* Ang. *Full of reproche and slander, reprochfull.*] Quintil. lib. 9. cap. 2. Tibi, inquit accusator, dolos non licuit occidere vel enim eras & ignominiosus. ¶ Accipitur etiam ignominiosus pro eo quod affert ignominiam, Liv. 3. ab Vrbe: Hos ignominiosa fuga, domum se recipientes Romanus consul Algido consequutus, ad unum omnes occidit.

Ignōmĭnĭo, as, Ignominiæ affecto. [חרף חרפה. Gal. *Diffamer, deshonnorer, faire honte.* Ital. *Far vergogna, far vituperare.* Ger. Schänden, ehr verlieren. Hiſp. *Hazer vergüença ò vituperar.* Pol. *Być. Vng. Megszégyenez.* Ang. *To dishonour, to shame.*] vox rarò est parum usitatum: legitur tamen participium Ignominiatus, pro ignominia affectus. Gell. lib. 9. cap. 11. Quibus modis ea ignominiantur, mutatusque sit. C. Cæsare Labienus poëta.

Ignōro, as, penult. prod. Nescio, imperitus sum, non scio, non comperum & cognitum habeo. [לא ידע לא יודע שגיאה שגיאות. Gal. *Ignorer, ne connoistre point.* Ital. *Non sapere.* Germ. Nicht wissen. Hiſpan. *No saber, no conocer.* Polon. *Nieznam.* Vngar. *Nem tudom.* Ang. *To ignorance, not knowe.*] Cic. pro Milon. At verò ut tibi ignoscat is, qui opes in hac urbe vestris viribus præponendas esse arbitretur? Terent. Hecyra. Hoc primùm, ut nequid ignores, &c. Ibidem: Errat. Si nescis, & me ignoras. Clinia. ¶ Ignarus, passivè. Ovid. 1. Trist. eleg. 4. Si tamen hæc navis vento ferretur amico, Ignoraretur forsitan illa fides.

Ignorātĭo, nis, & Ignorantia, à verbo deducta nomina. [דעת לא ידעה שגיאה שגיאות. Gal. *Ignorance, faute de savoir, &c.* Ital. *Cosa sapere, ignorantia.* German. Vnwissenheit. Hiſpan. *Aquel no saber, ignorancia de saber.* Polon. *Nieznawadzenie.* Vngar. *Tudatlanság.* Ang. *Ignorance, vnknowledge, lacke of knowledge.*] Atque ignoratio quidem ad actum, & rem pertinet, quæ præsidia adhibet, nec ea præcavit, nec providit, nisi prodatur. Cic. lib. 3. Offic. Quarum enim quisque rerum, cui peccare & ignoratione omnium propolita abstinere possit injuria? Idem de Amic. Vetus fabula, qui aliquandiu propter ignorationem turpis & generis, in famulatu fuerint. Quo in loco in nonnullis exemplaribus corruptè legitur ignorantiam. Idem pro Aul. Cluent. Quod erat odium dii immortales, quæ superbia, quanta ignoratio fuit? Ignorantia verò ingeniorum est, quum quis ignorat quid facere debeat, aut dicere. Quint. lib. 7. cap. 2. Ignorantia prætendi non potest. Cicer. pro Flac. Vbi adhiberi testes, nihil possent dicere, ei si ignorantiam literarum. Quid autem interesset inter imprudentiam & ignorantiam, docet Donatus his verbis: Imprudens, per se ignarus per alios. ἀγνοῶν, ita & imprudentia per se ignoratio per alios.

Ignōrātĭōr, Comparativus. [Vngar. *Tudatlanabb.*] Cornelius Tacit. lib. 12. Clementiamque ac justitiam quanto ignoranti barbaris, tanto tolerantiora esse fluere.

Ignorābĭlis, e, om. t. Quod non cognoscitur, vel quod facilè ignorari potest. [ἄγνωστος. Gal. *Incognu, qu'on ne connoist point.* Ita. *Incognito, non conosciuto.* Ger. Das dannoch vonnöthen wissen. Hiſpan. *Lo que no se sabe.* Polon. *Nieznany, nieznajomy.* Vngar. *Tudhatatlan.* Ang. *That is not known.*] Plaut. in Pœnul. Quis hic est, qui oculis ovium ignorabilis obicitur? Gell. lib. 9. cap. 12. Alterò autem illud ignorabilius obscuriusque est. Cic. 2. de Invent. Quod levius, facilius, non ignorabile, non sortitum, non accellitum fuerit.

Ignōrĭ

Ignārus, a, um, compositum ab in & gnarus, Nescius, imperitus expers. [אדוע] Ignorant, ἀγνώμων, ἀμαθής, ἀπαίδευτος, ἀνεπιστήμων Gall. Ignorant, ignare. Ital. ἀγνώμων, ignorante Cic. Quæsitor ignarus. Gall. Ignorant, ignare. Ital. ἀγνώμων, ignorante Cic. Quæsitor ignarus. Hispan. Ignorante, ignaro. Pol. Nieumiejętny, nieumiejący. Vng. Tudatlan. Ang. Vnskilful, ignorant.] Terent. Eunuch. Imprudens harum rerum ignarus quæ omnium. Virg. 10. Aeneid. Aeneas ignarus abest: idem quæ omnium. Virg. 10. Aeneid. Aeneas ignarus abest: idem 3. Aeneid. pro imprudens. & rursus Laocoon ait Troianis ignaris fidem artis non esse credendam. Aut quasi ignorantibus nostris deos apparuisse. Idem 2. Aeneid. O luce, nec ego ignara Danaum. Ante malorum: ubi ignara posuit pro immemore. Sic & Accipere ignaram passive pro ignoto, vel ignorato, ut annotavit Gellius Noct. Attic. lib. 19. cap. 12. Virg. 12. Aeneid. Ignarum Laurens habet hora Mezentium. Ovidius Metamorph. lib. 7. Itaque aderat Theseus prolesque ignara parentis fuit augusta.

Ignōsco, nōvi, nōtum, Velle nescire, & discere. [הכיר] Ἀγνοέω, ἀγνοῶ, ἀγνωσίαν ἔχω, ἀγνωσίαν ἐπιδείκνυμι. Gal. Ignorer, & pardonner. Ital. Ignorare. Ger. Vnwissend seyn. Hispan. Ignorar. Pol. Nieumieć. Vng. Nemtudom. Ang. To know not or perfectly.] Aug. eandem vim, in præpositio verbi significationem, in Varro: Vos qui in theatrum colapteatem acribus aucupatum conveniis dicit domo adelle, & à me, quæ erant, ignotæ: comminiscitur à theatro lineas. Verbum hoc conjunctione cum ob ut ferat à theatro lineas. Verbum hoc conjunctione cum ob solitum. Nam ignoscere nunc est culpam remittere, veniam dare, excusatum habere: & etiam Cicero ad Atticum: Sic crimen nunc prætermittere. [מחל] Ἀγνοέω, ἀγνοῶ, ἀγνωσίαν ἔχω, συγγνώμην ἔχω. Gal. Pardonner. Ital. Perdonare. Ger. Verzeihen, vergeben. Hispan. Perdonar. Pol. Przepuścić, przebaczać. Belg. Vergeven. Hisp. Perdonar.] Varro, præpositio. Vn. Megbocsátani. Ang. To forgive, to pardon.] Ignōtus, a, um, nomen adjectivum, non participium, ut quidā putaverunt. Incognitus id est, qui ignoratur. Ἄγνωστος. Gall. Inconnu. Ital. Inconnu, non conosciuto. Germ. Vnbekant. Pol. Nieznany. Vng. Ismeretlen. An. Vnknown.] Virgilius libro 2. Aeneid. Ignotum novæ formæ viri. Locis ignotis errare. Ovid. 4. Metamor. Verba obscura & ignotiora. Quint. lib. 9. cap. 4. Pars ignoti. Tamquam Claudian. in Eutrop. & interdum active ponitur pro ignoto: hoc Cic. lib. 2. de Nat. Deor. Nequis est qui ignoret. Quint. lib. 6. Declam. Nequis est pro eo qui ignorat. Quint. lib. 6. Declam. Nequis est, qui nescit ignotos nunc esse Thamiras novos, sed ut ante hoc est, ignoratos. Item Nævius poëta antiquus: Ignotæ immensis fluctibus ferimur. Ex Nonio.

Ignōtissimus, Superlativus. [Vn. Legtörzsb ismeretlen.] Gellius lib. 11. cap. 10. Phavorinus philosophus veterum verborum cupidissimus, & pleraq; voces nimis priscas, & ignotissimas, in quotidianis, communibusq; sermonibus eructantes. Item Apud Suetonium in Tiberio cap. 2. pro obscurissimo sumitur. Ignotissimum, augusto, quæturæ candidatū nobilissimis antepositi, ob expotatam in convivio propinante se viri amphoram.

I ante L.

I. H. In notis antiquorum, Iustus homo, vel inhonestatum. I. L. In notis antiquorum, Iure legis, vel in loco, vel justa lex, vel intra muros. I. L. A. In loco alieno. I. L. D. In loco divino, vel in loco damnato. I. L. P. In loco publico. I. L. R. In loco religioso. I. L. S. In loco sacro.

Ila, vide Illa.

Ila, Pars humoris lateris in fue. [Vn. Tsp.] Horatius: Potus magis ad magna Lyæ.

Ilarchus, ἴλαρχος, Equitum turmæ præfectus. [Vn. Lovag hadnagy.] Nam Græci hos equitum turmas appellant. Vide Gellium Rhod. lib. 27. cap. 24.

Ilba, vide ILVA.

Ille, per simplex l, ille, neutri generis, Intellectum est omnium attentionum, animo hæc vocabulo adhibentis, in nominis quidem & verbi factes dictis, & cæteris accommodatis. Se appellatum. ἐκεῖνος. Plinius libro 11. cap. 37. de hoc vocabulo tractes in homine & ove, per quas labor omnis: in cetera fici à quibus expansiora insectum ad alvum, hominique fere antiliminis orbiore.

Ilia, ium, e. Partes sunt imi ventris, inter coxas & pubem positæ, teste Celso libro 4. cap. 1. [כסלים] Λαγόνες, αἰδοῖα. Gal. Les aines. Ital. Inguine. Germ. Die Lenden. Hispan. Vientre inferior, ijada. Pol. Biódra. Vng. Ágyak, tőke, vese, ijadgödör.] Persius Satyr. 1. ubi jubet Cæsonium vulnus habes, sed fama bellicus: ait Protegit Plinius libro 11. cap. 37. de appellatione partium quadrum, quæ inter ilia & alvum sita, tendunt ad pubem. & Sunt quæ hos nominent ilia secundo declinationis ejus alterum, addiscentes vel antonium ex libro 4. Catonis. Celsus ubi sic legunt: Deinde tuppet ejus inter ilia & regressa ea sic sunt hæc ilia sua nuncupata. Quæ in his egregiæ exemplaria libris habeo, quos ille Narnia ad apud Mordicum Mantographum legitur. Tua Ilithyiæ initiaris: ab illo nunquam revelli. Alubi vel Iliam ut in Troianis arbem, ut major loco gratia addatur.

Ilicō, adjectivum. [Vng. Ilicsás. Ang. Herbaceous stalk of vetches, or any such plant.] Quæ ilibus labarat, quod Marsi genus Græci Ἀκρόκωλον vocant.

Ilicus, a, um, vel Ilcus, Morbus gravidarum intestini, quando fetus ad illustres convolvus intestinis, extrusa excrementis negatur. [Vng. Szakmány élés.] Vide eos, qui ante morbum patiuntur, fetus per os videmus exire. Plinius libro 30. cap. 5. Gravissimum vitium deus appellatur. Idem lib. 20. cap. 8. Ilicus curari convolvo, & polite.

Ilex, icis, per simplex l, & c. A. Sorbi glandifera, magnæ indolis arbor, folio aculeato, lacy conducens ejus duo sunt genera. Plinius libro 16. cap. 6. [אלה אלון אלונה] Δρῦς, ἀγρία δρῦς. Gal. Le chesne. Ital. Arbore di ghiande, quercia. Germ. Ein gattung der Eichbaume ein Steineichen oder harte Eich. Hispan. Encina de bellota. Pol. Jodła. Vng. Tölgy. Ang. A kind of oak tree.] Virg. Libro 8. Aeneid. Talis erat species, aut frondibus opaca Ilice. Sic lenti crepitat brachia veteris. Procera ilex, Horatius Epod. 13. Remota ilex, Ovidius 8. Metamorph. Argutæ ilices, Virgilius Aegloga 7.

Ilia, æ, um. Quod ad ilia pertinet. Ex Plinio. Vagitus. Gall. Mal de mere & ventre. Ital. Dolor di ventre. Germ. Grimmen im Leib. Hispan. Cursos de vientre. Pol. Kolnica. Vng. Hasfájás. Ang. Mother pain, or sickness.] Suet. lib. 16. Tib. Omnique effectu ad tranquillitatem, quietumque finem Texus.

Illæsus, a, um. Locus habens cum sua integritate. [Vng. Épségben. Gall. Vn lieu complant. Ital. Conservando la integrità, &c. Germ. Ein ort so unverletzt ist. Hispan. Lugar que está sin lesion. Pol. Zdrowy. Vng. Ihegyvelt. Ang. A place planted with trees.] Martial. lib. 12. de exhibendo Sargentem sic ait: Illæsus, & integer. Virgilius: Illæsus crinibus Iulus.

Illætābilis. Qui lugeri, ea, num, idem quod luctus. [Vng. Siralmas. Ang. Mournful.] Terentius in Adelphis: Lectulos dignis pedibus fecerdos Columella lib. 11. cap. 2. Sic recubitu, illigeram frondem bubus recte præbebimus. Sic Ilignea corona apud Plinium libro 16. cap. 4. Ilignæ glans, Plin. lib. 16. cap. 5. & Horat. 2. Serm. Satyr. 4.

Illā, Iam, vide ILLE.

Illăcĕro, ās, āre, vide ILLVDO.

Illĕcĕbra, vide ILLICIO.

Illĕcet, per syncopen dictum, quasi licet. Licet Terentius in Phormione: Hoc nihil est, illecet. Quid consilium? o perii. Ita fraudi habeam: Ita quem locum Donatus sic scribit: Sic quidam de concubio dimittebantur cum præco pronunciabat licere. Forma dicta: Adium est, illecet. Vbi Donatus: illecet, rei finem significat. & licet pro fatum, confectum, aliquando ponitur. [Ἀπόλωλα] perdita res est. Gall. Voilà fait, finalement. Ital. Desperato. German. Es ist gar verlohren. Hispan. Perdido. Pol. Nadziei mało, bard. Vng. Meg vagyok. An. Lost, undone.

Illĕcĭo,

forbeareth.] Plaut. in Rudente: Sed propera. T. licet. D. Iam hîc facilis, coena ut curetur. T. licet. D. Omnia licet. T. licet. Virgil. 2. Aeneid. Ilicet ignis edax summa ad fastigia tecti Volvitur. ¶ Ilicet adverbium affirmandi. Plaut. in Epid. Ilicet, ut vadimonium mihi hic ultrò facit. Idem in Curculione: Ilicet. Patrem hos perire mando video.

Ilias, adis, ἰλιάς, Homeri opus clarissimum omnium quotquot unquam exiterunt, poëtatum scriptis omnibus citra controversiam præstans. Dicta Ilias quòd bellum contineat apud Ilium inter Graecos & Troianos ob raptum Helenæ gestum. [Germ. Das Buch des gelehrten Poeten Homeri: in welchem der Troianischen Krieg beschrieben hat.] Ovidius libro 2. Trist. Ilias ipsa quid est, nisi turpis adultera, de qua Inter amatorem pugnatur virumque furi? Quoniam verò hoc in opere nullum non genus novum recenseri, factum est ut Ilias malorum, pro ingenii calamitate acciperetur, ἰλὰς κακῶν. Cicero ad Atticum libro 8: Non possum enim locus vacuus tenere, tanta impendet malorum Ilias. Propterea, quia hoc opus in primis prolixum, vix 11 libris distinctum est, factum est, ut quum opus impendiò prolixius indicare quis velit, is fiat de ille prolixus aliquis.

Illabor, penult. prod. d. illaberis, illapsus, Incido, influo, irruo. [בטח naphal | נפל nafál. ne cadere, ne ruere. Gall. Couler dedans, tomber, defaillir dessous. Ital. Cadere, scorrere, sdrucciolare. German. Hinein fallen. Hispan. Desli zarse abaxo, deslizar debaxo. Polon. Wpadam. Vng. Bele esni, vesz ebben, bele fojnyk. Ang. To fall, runne, slide or slide.] Plinius libro 5. cap. 29. de Macandro fluvio: Postremò Caram placidus, amaenáque eos agros perfluit fertilissimos rigans limo, ad decimum à Miletho fere lapidem illabitur mari. Cicero 1. de finib. Nam fieri tale voluptas esset, quae quasi titillaret sensus, ut ita dicam: & ad eos cum suavitate allaberet & illaberetur. Virgil. 2. Aeneid. Sensimed. os illapsus in hostes. Ibidem: medioque minans illabitur urbi.

Illapsus, us, pro abl. illapsu, influxus. [בוא bói. Regnum, ingressus. Gall. Douce chose, glisser. Ital. Piacevole cadata o dolce German. Das hineinfallen: oder rinnen. Hispan. Deslizamiento. Pol. Wpadnienie. Vng. Bele folyás. Ang. A sliding or falling in.] Celsus libro 2. cap. 2: Vt justum declinatio ripam fallendi sit, ne praecludatur humoris illapsus atque exitus.

Illaboratus, Non laboratus, nullo labore & diligentia confectus. [ασκεύαστος. Gall. Qui n'est point elaboré, ce mot a point pris grand peine à le faire. Ital. Cosa facta senza fatica. Ger. Das ohne arbeit und fleis gemacht ist. Hisp. Cosa hecha sin trabajo. Pol. Niemudzony. Vngar. Nyaka nekemi epitett. Ang. Made without labour.] Quintil. de Cicerone libro 10. cap. 3: Tum interim haec omnia, quae vix singula quisquam intentissima cura consequi posset, fluunt illaborata.

Illăbŏrāre, Laborare. [ἐργάζεσθαι, ἐπιμελεῖσθαι. Vng. Mokálkodni, makár gyakorlani.] Cornel. Tacitus lib. de moribus Germanorum: Agros et agricolas et laborare dominibus.

Illac, adverbium, Per loca. [ἐκεῖ, ἐκεῖνοι, ἐκεῖθεν. Gall. Par là. Ital. Per quel luogo. Germ. Daselb. Hisp. Allí donde alguna cosa. Pol. Tamtędy. Vng. Amarra. An. Thither, that] Terentius in Eunuch. Plenus rimarum sum hac atque illac perfluo.

Illăcĕrabĭlis, & illacrymabile, penult. corr. [ἀκλαυτοποιός, ἀνοικτίστως. Gall. Qu'on ne peut deplorer. Ital. Che non si può lacrimare. Ger. Unerbärmlich. Hisp. Cosa que no se puede dessolar. Pol. Nieopłakany. Vng. Elsiratgathatatlan. Ang. That cannot be wept.] Vt, Spolium illacerabile, Silius libro 5.

Illăcĕssītus, penult. prod. [ὁ μὴ ἀναγκαζόμενος, ἀκόντιστος. Gall. Qui n'a point été provoqué, excité, agacé, offensé. Ital. Che non è provocato ne irritato. Ger. Der nicht angereitzet. Hisp. Cosa no provocada ni offendida. Pol. Niepodrażony. Vng. Ingerlés haborés nélkül való. An. That hath not been provoked or vexed.] Tacitus in vita Agricolae: Tanta ratione cunctaque, ut nulla antè Britanniae nova pars illacessita transierit.

Illacrymo, as, penult. corr. act. p. Lacrymo, in lacrymas erumpo. [דמע damá. irrideo, ridiculum. Gall. Larmoyer, pleurer. Ital. Piagnere. Germ. Weinen. Hisp. Llorar con lagrymas. Pol. Opłakuie. Vng. Könyrözni. An. To weep, to water.] Cyprianus lib. 22. Illacrymasse dicitur, partim gaudio partim, quod illacrymare mortui, vel erroris alicujus, eâ propter errorem vel mortem ejus lacrymas emittere. Idem lib. 10: Si te, qui morti innocenti, quae meo infelici errori annus illacrymasti, in locum meum subfuturum reliquam. ¶ Dicitur & de rebus sensu carentibus pro exudare, seu humorem emittere. Virgilius 2. Georg. Illacrymat mœstum templis ebur, æraque sudant. ¶ Illacrymare suppliciis apud Suetonium in Vespasiano Aug. cap. 15: Caeterum neque caede cujusquam unquam laetatus, justis supplicis illacrymavit etiam & ingemuit.

Illacrymābĭlis, Inexorabilis, & quitam durus est, ut ad lacrymas, aut ad misericordiam commoveri non possit. [ἀδάκρυτος, ἀνοίκτιστος. Gal. Qu'on ne peut émouvoir à larmoyer ou avoir pitié.

Ital. Che non si può muovere a lacrime. Ger. Unmitleidig einer der nicht weinen noch in bewegen ist. Hisp. El que no tiene compassion. Pol. Zakamieniały, twardy, który płaczu nie ma. Vng. Könyörgetlen ember. Ang. That cannot be moved to lament.] Hoc epitheton Horat. tribuit Plutoni, lib. 2. Carminum.

Illaesus, Nomen adjectivum compositum ex in negativa, & participio lcius. [ἀβλαβής. Gal. Qui n'a receu blesseure, faict & injure. Ital. Non offeso. Germ. Unverletzt. Hisp. No lastimado ni offendido. Pol. Nie skrzywiony. Vng. Sértés, bantás nélkül való. Ang. Not hurt, wounded.] Plin. lib. 13. cap. 30: Gallinam conspicua candoris fecore aquila ex alto abjecit in gremium Caesaris. Martialis libro 13. illaesum unguibus haesit anas. Coprellas illaesa bruma. Statius 6. Theb.

Illaetābilis, com. c. Injucundus, ingratus, tristis. [ἀχαρής. Gall. Triste, mal plaisant. Ital. Tristo, malinconioso. Ger. Betrübt das sich freud nicht. Hispan. Cosa triste, no alegre. Pol. Niemiły. Vng. Szomoru, kemeny, kinkeserö. Ang. Sorrowful, unpleasant.] Virgil. lib. 3. Aeneidos. Hinc Dirpanae me portus, & horrendus undâ Accipit.

Illaevigātus, [Vng. Egyenlen, deredes.] ut illaevigatus sonus apud Diomedem Grammat. lib. 3. enumeratus.

Illaqueo, as, act. p. Laqueo confringo, laqueis implico, irretio. [קשׁר kashár. to conspire. Gall. Enlacer, prendre aux lacs. Ital. Allacciare. Ger. Erstricken, verstricket. Hisp. Enlazar. Pol. Wikładam. Vng. Hóhérrá ejtni, megfogni, megkötözni. Ang. To snare, entangle, or entrapp.] Cicero de Arusp. responsis: Sed ut etiam nunc illaqueatus jam omnium legum periculis, &c.

Illăcrĭbro, as, penult. corr. In lacrimas abscondo. [חפה chamá. clam vinculo. Gall. Couler et celer en lieu secret. Ital. Asconder di nuovo. Ger. Inen Heimlich verbergen, verstellen. Hisp. Esconder en otro. Pol. Wkropić. Vng. Rendnélkül elrejtni. Ang. To hide anew, cover privily.] Gellius lib. 3. Annal. Qu. Claudii: Arma plerique abjecerunt, atque in aedes illatebrantes fefe.

Illātro, as, ex in & latro. [נבח nabách. to bark. Gall. Abayer.] Lucanus.

Illaudātus, laudari, laudabilis, teste Gellio, qui nulla mentione aut memoria dignus est, neque unquam nominandus. [ψόγου κατάξιος, οὐκ ἄξιος ὢν. Gal. Qui n'est point loué, indigne d'estre loué. Ital. Non laudato, non degno di lande. German. Nicht erbuntzlich / der nicht zu loben oder Rhums würdig ist. Hispan. No alabado, no digno de ser alabado. Pol. Chwały godny, nie wspomniony. Vng. Dicsérete méltatlan. Ang. That is unworthie of praise.] Sicut quondam a communi consilio Asiae decretum ferunt, ut ejus nomen qui templum Dianae Ephesi incenderat, nemo ullo tempore efferret. Et enim nomen hoc idoneum ad exprimendum sceleratissimi hominis detestationem. Virgilius libro 3. Georg.: quis aut Eurysthea durum, Aut illaudati nescit Busiridis aras? Illaudatus autem illaudatus nomen, non participium: neque enim verbum habet à quo deduci queat, neque ullam definitum tempus habet. Nam dicitur illaudatus, non qui laudatus non fit: sed qui laudari non meruit, ut est libro 7. Aeneidos: Dives inaccessos ubi Solis filia lucos: pro inaccessibiles, non ad quos nullus accessit, sed ad quos nullus accedere debet. Sic fontem inexhaustum dicimus, non timens, qui unquam exhaustus sit, quum qui exhaurire non possit.

Laudabĭlis, le, com. 1. Qui non est dignus ut laudetur: [ἀσύγκριτος, ἀμίμητος. Gall. Indigne d'estre loué. Ital. Indegno di lande. Germ. Unlobenswürdig. Hispan. No digno de loor. Pol. Pochwalenia nie godny. Vng. Dicséretre méltatlan. Ang. Unworthie of praise.] Ut, Carmen illaudabile, Statius 5. Sylv.

Ille, Illa, Illud, huius, huic, genitivo, penult. indifferente, Pronomen demonstrativum, tertiam designans personam. Hinc locutione quâm alibi adhibere remotam, de qua satis multa dicta sunt in dictione Hic. [τὸ ἐκεῖνος. Gall. Celuy, celle, celle là. Ital. Quello, quella. Ger. Der, die, das. Belg. Die. Hispan. Aquel. Pol. Ten. Vng. Amaz? Ang. He, she.] ¶ Interdum emphasin habet, vimque additorium, quod Graeci exprimunt per ὁ articulum. Terentius Andr. Hic illud est. Virgilius in principio 1. Aeneid. Ille ego qui quondam gracili modulatus avena Carmen.

Illud horae, pro eo tempore. [Vng. Akkoron tulfelöl.] Suetonius in Nerone cap. 28. Quare non quam potest se publico illud horae sine tribunis committit, procul & occultè subsequentibus.

Illĕcĕbrae, arum, penult. corr. f. p. Blanditiae quibus capimur, & ad aliquam rem pellicimur. [δόλοι, ἀπατηλαί. Gall. Allechemens, traits dont on attrayt, & allechent. Ital. Carezze, cose che adescano. German. Anreitzungen. Bel. Aenteedinge. Hisp. Los halagos. Polon. Pokusy, czarowanie. Vng. Elbujasztó, edes beszédekkel való. An. Alluring, inticements, pleasant allurings.] Vtimur autem hoc nomine tàm in bonam partem, quàm in malam. Cicero libro 6. de Repub. Suis te oportet illecebris ipsa virtus trahat ad verum decus. Idem pro Cluentio: Erant apud illum illecebrae libidinum multae. Idem pro Sestio: Nam si qui voluptatibus

ducuntur,

ducuntur, & se vitiorum illecebris, & cupiditatum lenociciis dediderunt: miseros facias honores, &c. Legitur etiam in singulari numero illecebra. Idem pro Milone: Quis ignorat maximam illecebram esse peccandi, impunitatis spem.

Illecebrōsus, a, um. Quod blandimentis hominem allicit. [ἡδυπαθὴς, ἡδύνουσα, ἡδυσμένος. Gall. *Qui allechante, attrayant.* Ital. *Che alletta, che alletta con lusinghe.* German. *Der lust vnd wollust hat.* Hispan. *Cosa llena de halagos.* Polon. *Rozkoszny, nadobny.* Hispan. *Deleytoso, amigo de deleytes.* Vngar. *Kedvelgető, edes, kedvelkedő.* Ang. *That alureth by sweetnesse.*]

Illecebrōse, adverbium. [ἡδυπαθῶς. Gal. *Avec attrayement.* Ital. *Con lusinghe.* Ger. *Mit reitzung.* Hisp. *Con halagos.* Pol. *Rozkosznie, Fasznie.* Vn. *Edesgetőssiggel, kedvelkedőssel.* Ang. *By alluring and sweetnesse.*] Plautus in Bacchid. Mansum da, & continuò, P. Abeo mimè. il. Quid ita obtestor? s. Quia illecebrosius fieri nihil potest.

Illecto. Illectus. Vide ILLICIO.

Illegitimorum, (curamus verbo apud nostros Doctores, excepto jam inveterato) vocantur, puta ex vagantis prò concubina ex defervidentibus susceptis alii puta, qui & adulterini, ex adultero nati. Hinc Papinopè aut impos adulterinæ Legitimationis, ut vulgò dicitur, beneficium impetraverint, a successione parentum non tantùm excluduntur, l. si adulterium in princ. ff. ad Leg. Iul. de Adult. qui etiam, si ille uxor. nupt. & §. ergo omnes infin. cod. ut legitimorum non censentur ejusdem juris civilis. Authen. Quibus modis naturales effic. sui. §. ult. Authen. Romani Pont. iniquum censentes, insontem Dei creatum, fame necari, præstandæ castitatis, insontem Dei creatum, fame necari, præstandæ castitatis, insontem l. Deo creatum, fame necari, præstandæ castitatis, insontem l. Deo creatum, fame necari, præstandæ castitatis, insontem l. Deo

Illæfam, ci, n. f. ab Illædo. Ictum in cirtamentum. [חפלה *chabbalah*, Βάρος, *onus*. Gall. *Adhoisson, actoyement*. Ital. *Incarcatura, ilmale, adgravamento*. German. *Die todung, anligung*. Hiſp. *Agravio, carga*. Pol. *Pobudzenie, wadzenie*. Vng. *Edgyb, edes terpedö*. Ang. *Adiection, grieuousnesse*.] Varro libro 3. Sed in tres diuiſe ſunt aues ea, a pabulo perſtrizando, quòd illidunt hic dicit. Cicer ad Att. l. 11. Poſtea quam mihi literæ à Cornelio Balbo tabulare miſſæ eſſent, illum exiſtimare Q. Scæuolam illicium meæ profectionis fuiſſe, his verbis ad Cæſarem ſcripſi.

Illæſus, a, um, Indeprauatus, ſalgo-ſcelus. [בלתי פגום *belti pagum*. Gall. *Blanc, non ſouillé, ſans tache ou deffaut*. Ital. *Illeſo*. Germ. *Vngemilt, vnbeſchedigt*. Hiſp. *Cuſa ſin tacha, ſano, entero*. Pol. *Zdrowy, nieporuſzony*. Vng. *Epſeges, ſerthetetlen*. Ang. *Vnharmed, vnhurt, vnwounded*.] Cicero pro Cluentio: Multa dicuntur à nobis illorum eſſe contra dicenda: Cicero nihil eſſe illorum refellendum.

Illæſè, Adverbium. [בלתי פגום *belti pagum*. Gall. *Sainement*. Ital. *Sanamente*. German. *Vngemilter weiß, vnverletzter weiß*. Hiſpan. *Sin quebrantamiento*. Polon. *Nie pogwałcenie*. Vngar. *Epſegeſkeppen, Epſegeſſen*. Ang. *Vnharmefully*.] Vlpianus in l. Si ſeruum vindic. §. Si quis illicitè. ff. de legat. & fideic. comm. l. 3.

Illæſus, adverbium eſt loci, Prorſùs idem quod ibidem, quaſi in eodem loco. [*Ibidem*. Vng. *Ugyanottan*. Ang. *In the ſame place*.] Boetius: Eſt quia quibuſdam ſcientiæ diſciplinis manſerunt ea, ſed illæſa loca. Terentius in Adelphis: Otioſe commentum id eſſe illæſa. Donatus: Illæſa modò locum, modo tempus ſignificat. a Frequentatiuum eſt illæſito, frequentò, ſæpe, ſolitum. [תמיד *tamid*, תכופים *tchupim*. Gall. *Souuent, ſouuentesfois*. Ital. *Speſſo, ſouente, ſpeſſe fiate*. Germ. *Vnd offt, vnd offtmals*. Hiſp. *Muy ordinario, ſiempre*. Pol. *Ustawicznie, ſpodkiwaiąc*. Vng. *Gyakorta, vdegyen*. Ang. *Often, often times*.] Ouid. 3. Metam. Fons erat illimis, nitidis argenteus undis.

Illinc, adverbium de loco. [משם *miſham*. Gall. *De là, de ce coſté là*. Ital. *De le, de quel luogo*. German. *Da denen, von dannen*. Hiſpan. *Allí, donde ay vno eſte*. Pol. *Tam*. Vng. *Amonnan*. Ang. *From thence, from thence parte*.] Terentius in Adelphis: Illinc huc transfertur virgo. Cicero 2. Philip. Omnem ſe amorem abjecille illinc, atque in hanc transfudiſſe. ¶ Illinc illinc proverbium. Terent. in Adelph. An ſedere oportuit Demeæ virginem tam grandem, dum cognatus hinc illinc veniret, expectantem?

Illinfo, is, re, act. Inunga, perungo. [סוך משוח *maſoch, maſchach*. Gall. *Oindre*. Ital. *Vngere*. German. *Salben, vberſalben*. Bel. *Beſtreychen, anſtreychen*. Hiſpan. *Vntar*. Pol. *Namazuie*. Vng. *Kenozom*. Ang. *To annoynt*.] Columella l. 6. cap. 14. Præcidatque morbicamento delicatum & illimatum: ſed ſex toto propter cervicis tumorem jugum oculat, paucis diebus requies abjicere cauda eſt: tum cervix aqua frigida defricanda, & ſpuma argentea illinenda eſt: id enim unguenda. Plin. lib. 30. cap. 11. Cornua tamen eſſe, & medium illinire, in longiſſimis morbis uti ſolemus.

Illino, is, pen. corr. illevi, illitum, tertiæ conjugationis, Inungo, liquidum quippiam rei alicui indico. [טח סוך משוח *maſoch, maſchach, tach*. Gall. *Oindre, endoüire par deſſus quelque choſe, enduire*. Ital. *Vngere*. Germ. *Anſtreichen, vnderſtreichen, mit Gelt beſtreichen*. Hiſpan. *Vntar*. Polon. *Powagnic*. Vng. *Kenozom, Kenni*. Ang. *To annoynt, to ſmeare, to ſmeare ouer*.] Horatius 1. Serm. Sat. 3. Et quodcunque ferme chartis illevere, animæ Gellius à ſarum redeuntes cicere.

Illis, a, um, penult. corr. Inunctus, perunctus. [מסוך משוח *maſoch, maſchuach*. Gall. *Oinct*. Ital. *Vnto*. Germ. *Geſalbt, vberſalbet*. Hiſp. *Vntado*. Pol. *Namazany*. Vng. *Meg kenoztetet*. Ang. *Annoynted*.] Virgil. Illita tela dolis, nec Martem cominus ullum Auſa pati: verum l. 10. Illitaque tranquilla hærentes fronde ſagittæ. Ouid. 1. Trift. Illita ſanguine tela.

Illiſio, onis, penult. prod. Quaſſatio, impingendi actus. [נגיפה *nigiphah, chibbut*. Gall. *Froiſſement, choc*. Ital. *Offeſa, percoſſa*. Ger. *Beſchedigung, anſtoſſung*. Hiſp. *Vatadura*. Pol. *Kamienowanie*. Vng. *Kö, kö vetes*. Ang. *Anoyntyng, annoynting, touch*.] Plin. lib. 24. cap. 6. Saturus autem ſanitatis tutelæ, dentes illitione ſtringit, nervosque.

Illiquefacio, is, feci, factum, pen. prod. Liquefacio. Gall. *Fondre, faire liquefier, diſſoudre*. Ital. *Liquefare, far liquefare, ſciogliere*. Germ. *Zerlaſſen, zergehen machen*. Hiſpan. *Derretir en agua*. Pol. *Rozpuszczam, rozpuszczam*. Vng. *Megolgyasztom*. Ang. *To melt, to make to melt, to make to run*.] Cæſar, 3. Bellol. Et qualia ſint hæc aurium, talia ſunt oculorum, & tactus omnia, & odoratus omnia, & ſaporum: quæ ſunt omnia unius generis ad perſuadendum animum, tam cuncta illiquefacta colaptare.

Illiterātus, a, um, Literarum expers, Indoctus, Stupidus. [בור *bor*, בור מן הספר *bor min haſpher*, עם הארץ *am haarets*. Gall. *Non lettré, ſans lettres*. Ital. *Non letterato, ignorante*. Germ. *Vngelehrt, der nicht ſtudiert noch lieſt*. Hiſp. *Ignorante*. Pol. *Nieumiejętny, nieumieiący*. Vng. *Tudatlan*. Ang. *Vnlearned, vnlettered*.] Cic. 2. de Orat. Quem ego non optimum virum bonum, & non illiteratum, ſed etiam ad Perſium. Plin. Epiſt. 149. Ad libertos mihi non illiteratos, & illiteratus pro literis non ſcriptis: Gellius lib. 11. cap. 18. Prætoris leges non à decreto juſſaque ſed à facto illiteratoque Athenienſium conſenſu obliteratæ ſunt.

Illiterātissimus, Superlativus. [Vngar. *Tudatlanſag*.] Plinius epiſt. libro 2. Scribo plurimas, ſed illiteratiſſimas litteras.

Illo, adverbium in locum. [שמה *ſhammah, ſhalom*. Gall. *A ce lieu là*. Ital. *A quel luogo*. Ger. *Dahin, an das ort*. Hiſp. *Acullà, alla parte*. Pol. *Tamtam, tamtędy*. Vng. *Amoda*. Ang. *Thither, thether*.] Plaut. Capt. Vbi illo adveni. Terent. Andr. Quam illò adventa, ſolitudo ante etiam.

Illŏcăbilis, & hinc illocabile, om. t. Quod locari non poteſt. [*Aprakton*. Gall. *Qui ne ſe peut louer*. Ital. *Che non ſi può allogare*. Germ. *Vnmöglich / nicht zu Mann oder zum Gesinde zu dingen*. Hiſp. *Que no ſe puede alquilar*. Pol. *Takowe nie może mieyſcu dane*. Vng. *Helyre nem adhato*. Ang. *That can not be let, or hired*.] Iur. Virgilius acabilis, quæ ob deformitatem, aut inopiam virum invenire non poteſt. Plutarch. in Aulul. Virginem habeo grandem, dote caſtam, atque illocabilem, Neque eam quo locare cuiquam.

Illŏtus, a, um, penult. prod. Quod lotum non eſt, ſordidum, immundum. [מגואל *megoal*. Gall. *Qui n'eſt point lauée, ſale*. Ital. *Che non è lauato, ſporco, brutto, immondo*. Ger. *Vngewaſchen / vnſauber*. Hiſpan. *Vn lauado, ſucio*. Pol. *Niemyty, nieczyſty*. Vng. *Megmoſatlan*. Ang. *Vnwaſhed, vncleanlie*.] Horat. Illotis manibus, vel pedibus rem aliquam aggredi horret eſt, impudenter, temerè. Sic impereté rem aliquam aggredi: vel ut ſi grammaticaſtra aliquis trivialibus illotis diſciplinis vix ad ſummam earum tirocinia, enarrationem Virgilianæ poëmatis audeat aggredi. Tractum eſt ab ignaro à ſacrorum cæremoniis: in quibus omnia pura convenit eſſe, & probè lota. Vide Eraſ. Adagia. Illoti echini, Horat. 2. Serm. Satyr. 8. Erucas virides, malas ego primus amaras Monſtravi incoquere, illotos Catilus echinos.

Illūcĕo, es, ui, ſecunda producta, n. [לאור *laor*, נגה *nogah*. Gall. *Luire deſſus, reluire*. Ital. *Luzire*. Germ. *Hinein leuchten / oder ſcheinen*. Hiſp. *Lucir*. Pol. *Oświecam*. Vng. *Világokodom*. Ang. *To be light, to appeare and shew it ſelf*.] Plaut. Capt.

Capt. At polte, ſi hic ſapiat ſenex; ara pix agitet apud carnifecem, tuo quæ capiti lucreat.

Illūceſco, cis, n. t. Lucidus ſto. [אור Vng. Mag. vilegyſzik.] An. To make day.] quo vix aliter quam in tenebris pertonitis animantur, Lucet ſtrid eſt, dies ſit. Livius lib. 3. ſecundi belli Punici. Vbi illuxit, recepere claſſem.

Illuc, adverbium, ſignificat motum ad locum: [שמה ſchamah. Arab. Caſtel. Gall. La en celle lá. Ital. Appo i luogo. Germ. Dahin/ daſelbſt hin. Hiſp. Allá. Bel. Daer heen. Pol. Tamo. Vn. Amoda. Ang. To that place.] ut, Huc atque illuc intuens apud Ciceronem de Oratore.

Illūdo, dis, penult. prod. a. ſ. n. Deludo, ludibrio habeo. [התל hathal. שחק ſchahak. התקלס hithkalles. ἐμπαίζω, ἐκμυκτηρίζω. Gall. Mocquer de quelque choſe, ſe railler, ſe mocquer. Ital. ſcherzare. Germ. Verſpotten/ beſtreichen. Bel. Beſpeeten. Hiſp. Eſcarnecer. Pol. Vyſmiewam, vyſmiewanie. Vng. Megvetem, megvetés. Arg. To mock, to deſpiſe.] Illudere in aliquo. Virg. 2. Aeneid. certantis ſe illudere capto. Terent. in And. Adeón videmur vobis eſſe idonei, in quibus ſe illudatis? Idem in Phormione: Satin' ſuperbè illuditis me? Vbi Donatus ſit dativum. & recta ſententia regit illudo. Virgil. 9. Aeneid. verbis virtutem illuſe ſuperbis. ¶ Significat interdū per ludum nocere. Virgil. 3. Georg. Nec varios illudant morbos. ¶ Illudere capitibus, apud Sueton. in Tiberio, cap. 45: hominarum quoque & quidem illuſarum capitibus, quin opera ſolitus ſit illudere evidentiùs apparuit.

Illūſio, onis, f. n. participium, Deriſus, ludibrio habitus. [התול hathúl. Gal. Abus, Mocquerie. Ital. Scherzamento, beffare. Ger. Verſpottung. Hiſp. Eſcarnecimiento. Pol. Vyſmiewanie, vyſzydzenie. Vng. Megvetés. Arg. To mocking.] Cicero de Fato. Illuſiones ſcholarum, magiſtrorum. Apul. Stockad.] Tacitus lib. 12. Illuſio amicitiæ meæ, ſuſpexeris facetias illuſus. ¶ Vestes illuſæ auro, id eſt, in quibus auriflex aurum depinxerat. Virgil. 2. Georg. Illuſaque auro vestis.

Illūſo, onis, f. t. Ludo, deludo. [לעג לעג laag. שחק ſchahak. Hebr. Gall. Derriſion, mocquerie. Ital. Scherzo, deriſione. Germ. Verſpottung. Hiſpan. Eſcarnecimiento. Polon. Pośmiech. Vng. Megvetés. Hiſpan. Eſcarnecimiento. Ang. A mocking.] Cicero de Orat. Magnificentiſſimè, magnificè. Illuſio ſcholarum. Et extenuatio, & huic adjuncta illuſio a præceptis Cæſaris non abhorrentes, &c.

Illūmĭno, as, are, act. p. Clarum & lucidum reddo, illuſtro. [האיר haír. Gal. Eſclairer, donner clarté & lumiere. Ital. Illuminare, ſchiarare. Ger. Erleuchten. Hiſp. Alumbrar dando luzbres. Pol. Oświecam, oświecenie. Vng. Megvilágoſitom. Ang. To give light.] Cicero de Nat. deor. Vt ſol mundum omnem ſua luce complet, ab eoque luna illuminata gravidatur & partus affert. Plin. lib. 9. c. 36: Dijs advocatur placandis, omnemque veſtem illuminatio triumphali miſcetur auro. Cic. 3. de Orat. Qui te accentus orationem, verborumque conformationibus illuminet.

Illūminātus, adverbium, Clarè, apertè. [בהיר. Gall. Clairement, avec grand clarté. Ital. Chiaramente, apertamente. German. Klarlich, hatter.] Hiſp. Claramente. Pol. Iaſnie. Vngar. Megvilágoſitva. Ang. Clearly, with great light.] Cicer. 3. de Orat. Qui diſſolutè, qui explicatè, qui abundanter, qui illuminatè, de rebus, & verbis dicunt.

Illūminātio, onis, f. t. [φώτισμα. Vn. Világoſitás.] Macrob. Satur. lib. 1. cap. 17: Phanata dixit ſolem ἀπὸ τοῦ φαίνειν, id eſt, à lumine atque illuminatione.

Illūmĭnis, minis, minum. Quod eſt ſine lumine. [חשוך chaſchúch. σκοτεινός. Gall. Obſcur, ſans lumiere. Ital. Senza lume. Ger. Ohne ordentliche finſtre. Hiſp. Caſa ſcura, ſin lumbre alguna. Pol. Ciemny. Vng. Világoſság nélkül való, ſötét. Ang. Without light.] Apuleius lib. 6. Et illuminarum Proſerpinæ nuptiarum. Et. 3. Servato noctis illuminis tempore eſt, obſcuris & tunc luminibus.

Illūnis nox. t. Dicta eſt a Plinio Epiſt. 106 pro obſcura: quaſi ſine luna, & lunari ſplendore viduata. [חשוך chaſchúch. σκοτεινὸς, σκοτεινὴ. Gall. Nuit ſombre, en laquelle la lumiere luit peut. Ital. Notte ſcura, luna della luna. German. Ein Nacht ohne Mons ſchein. Hiſpan. Noche ſin luna. Polon. Ciemna noc. Vng. Sötét világoſság nélkül való. Ang. A dark night when the moone giueth no light.] Vix, neque viam deſcenderamus, & nox, non quaſi illunis & nubila, ſed quaſi in loco clauſo lumine extincto. Apuleius lib. 9. Metamorph. per primam & ſecundam declinationem inflexit illunis, ne, pour eux, caliginis, à nominativo illunus, a, um.

Illūſtris, tre, clarus, laudatus. [נכבד nichbád. ἔνδοξος, περίδοξος. Gal. Fort clair. Ital. Chiaro. German. Erleuchtet berühmt. Hiſp. Eſclarecido. Pol. Iaſny, ſławny. Vng. Világos, ſzemléles. Ang. Very bright.] Columella lib. 1. Balneatio Occidentæſtivo adverſantur, ut ſint poſt meridiem, & ſi quæ ad veſperum illuſtria id eſt, clara. Plinius lib. 9. cap. 16: Nec huius quidem illuſtribus æquè quam diu cernundi eſt, Ieremias Plautus in Rudente. Illuſtriores feci, fenestras aperiendo. ¶ Pertranſlatione accipitur pro nobili, celebri, & qui magni eſt nominis. [נכבד nichbád. Gall. Fort renommé, illuſtre. Ital. Illuſtre, nobile, famoſo, & di gran nome. Germ. Durchleuchtig/ berühmt. Hiſpan. Famoſo en linea. Vngar. Tekintetes. Ang. Famous, noble, excellent.] Cic. de amic. Genus autem hoc ſermonum poſitum in hominum veterum auctoritate, & eorum illuſtrium plus negotio quo facto videtur habere gravitatis. Idem in Verrem: Tam illuſtre ac nobile damnatis illud nomen illuſtre, notamque omnibus factum, apud eundem. 7. Verr. Facta illuſtria, & gloriosa. Idem 1. de finibus. Fama illuſtrius, Virg. 7. Aeneid. Illuſtris & lata via, Cic. 3. Verr.

Illūſtro, as, act. p. Rem aliquam lucidam & ſplendidā efficio, lucem & ſplendorem affero, illumino, claram reddo. [האיר haír. הגיה higgiah. λαμπρύνω, φωτίζω. Gall. Illuſtrer, donner de l'honneur ou de la louange a quelcun. Ital. Illuminare, dar gran luce. Ger. Erleuchten/ ehren/ zieren. Bel. Beſtralen/ verlichten. Hiſp. Eſclarecer. Pol. Oświecam. Vng. Megvilágoſitom. Ang. To make light or clear.] Colum. libro 1. Vinctis quam talubernum ſubterranea eſt ergastulum, plurimus & ingentis illuſtrandum fenestris. Anni fulgore templum illustrare, Cic. 6. Verr. ¶ Pertranſlationem accipitur pro nobilitare, claramq; & celebrem reddere. [כבד chabéd. δοξάζω. Gall. Illuſtrer, honnorer. Ital. Dar chiara fama, illuſtrare. Germ. Berümpt machen. Hiſp. Enobleser. Pol. Obſławiam. Vng. Tekintetessé teszem. Ang. To make famous or renowned.] Cic. Lentulo lib. 1. Epiſt. illuſtrabit, mihi credo, de tua amplitudine hominem ipſa. ¶ Nonnunquam pro declarare, patefacere, manifeſtare, aperire: quod quæ aperta ſunt, majorem lucem præbeant. [δηλόω. Gall. Declairer, donner à entendre. Ital. Dichiarare. German. Erklaeren/ erklären. Hiſp. Declarar. Vng. Megmutatom, megvilágoſitom. Ang. To make manifeſt or plaine.] Cicero in Catil. Omnia & Senatus, & vos quæ erant contra ſalutem omnium cogitata, illuſtrata & patefacta vidistis. Idem de Oratore: Patefacere & illuſtrare obſcura. Illuſtrare philoſophiam Latinis literis, Idem lib. 1. Acad. & 1. Tuſcul.

Illūſtrātio, onis, f. t. Evidentia, exornatio, expoſitio. [תואר tóar. φώτισις, περιφάνεια, περιφάνεια. Gall. Eſclairciſſement, ornement, repreſentation. Ital. Splendore, ornamento. Ger. Erleuchtung. Hiſp. Eſclarecimiento. Pol. Oświecenie. Vng. Megvilágoſitás, világoſság, ékeſség. Ang. A making manifeſt.] Quint. lib. 6. cap. 2: Illuſtratio ἐνάργεια, quæ à Cicerone illuſtratio & evidentia dicitur.

Illūſtramentum, n. g. [שעשוע ſchaaſchúa. δόξα, φῶς, περιφάνεια. Vng. Megvilágoſitás, világoſság.] Idem Quint. lib. 11. ca. 3. Hæc ſunt veri illuſtramenta ad nuntiandum, vel vera, quibus propoſitis, multa cogitare debet orator.

Illūſtrissĭmus, adverb. [Vng. igen magaſſan. Ang. Very famous.] Gell. lib. 9. cap. 13: Puriſſimè atque illuſtriſſimè, ſimpliciaque & incompta orationis antiquæ ſuavitate deſcripſit.

Illūtĭbilis. le. Quod eſt non poteſt. [ἀπλυτος, ἀκαθαρτος. Gall. Que ne ſe peut laver. Ital. Che non ſi può lavare. Ger. Das nicht kan gewaſchen werden. Hiſp. Lo que no ſe puede lavar. Pol. Nie dam ſie umyć. Vn. Teſtnem ſe mosni. Ang. That can not be waſhed.] Plaut. in Menech. Ne eerdque loco ſpurcatur natum odore illutibili.

Illŭvies, vei, f. n. Squalor, immunditia, ſordes. [טנוף tsóah. טינוף tsinnúph. κόπρος. Gall. Ordure, ſaleté. Ital. Sporchezza, bruttura. Germ. Vnflat/ vnreinigkeit. Hiſp. Suciedad. Pol. Nyſtwo, ſzkaradztwo. Vn. Oſkwernoſt, ſmrad. Ang. Vnclenneſſe, filthineſſe.] Terent. in Heaut. Ea res ebat mea, quam obſita, neglecta, immunda eſſet ædes.

I Ante M.

IM. In notis antiquorum Hyemat. IM. jam. I.M. Iovi Maximo. I.M.CIT. in media civitate. I.M.E.S.T.B. ABCD. In memoria iſta ſunt bona abſcondita, & in monumento illo ſunt bona abſcondita. IMP. Imperator, vel IMPER. imperator. IMPRR. imperatores. IMP. AV. Imperator Auguſtus. IMP. CS. AV. Imperator Cæſar Auguſtus. IMPL. imperatis imperiale.

Imāgo, ĭnis, f. t. Simulacrum & alicujus rei repræſentatio. [תואכה temunáh. תבנית tabnith. εἰκών. Gall. Image, repreſentation, ſemblance. Ital. Imagine, figura, ſembiante, ſembianza. Ger. Ein Gebaum. Bel. Een Beelt. Hiſp. Imagen ſemejança. Pol. Obraz. Vn. Kép. Abrázat, hasonlóság. An. An image or reſemblance of any thing.] Cicer. de Amic. Nemo inquam ita eſt moratus ſpectator futuri, qui ſibi non illius memoriā atq; imaginem proponendam putet. Virg. 2. Aeneid. ecce ante pharas umbra Creuſæ Vſa mihi ante oculos, & nota maior imago. Cicer. in Orat. De nostris herois imaginem ex ære vidi. Idem de Natura deorum: Fac imagines eſſe quibus pulſentur animi, ſpecies dumtaxat objiciuntur quædam. ¶ Olim nobiliores majorum ſuorū imagines ad vivum expreſſas, in atris ponere ſolebant, quibus ad virtutem

tutem & simil. facta excitabantur: & quibus populo commendabantur. Solebant enim eorum poni imagines, qui præclari aliquid in Rep. gesserant: quo facto effectum, imagines pro nobilitate acquirunt. Cic. de Lege Agrar. Sign. Scire volens se nonum hominem emi, id est, nulla generis nobilitate commendatū, Consulem a me factum, ita ad populum inquit: Quemadmodum quam petebam, nullæ mihi vobis ausæres generis mei commendationi dicendum quid de quo nullæ sunt imagines quas me a vobis deprecentur. Idem in Pisonem: Obrepsit ad honores error hominum, commendationes famosarum imaginum, quarum nihil habes præter titulum. Voluminibus imagines appellat: Cicero in quibusdam generis ejusmodi. Plin. in Epist. lib. 9. ad Prætorianum: Neque enim audentius tu pronunciabis, quam ego liberos cupio: quibus videor à me, tuoque latius pronunciandi bonum esse: & audita latius nomina & non subitas imagines reddunus: nasci sit modò & hunc nostrum dolorem gaudio mutent. Subitas imagines appellat Plinius nobilitatem parum antiquam, sed repentè, fortunæque beneficio quæsitam, quamvis in nostris temporibus multi exiterunt, quorum parentibus orti, qui ne avum quidem, aut etiam patrem viderit aut noverit, aut audierit qui subitaris principū beneficiis, & amicorum suffragationibus, supra civile fastigium evecti, ingentium splendidarumque gentilitatum fundamenta jecerit. Hæc ex Budæo. ✠ Imago pro vagina: quòd veluti sit imago ejus rei quam claudit. Virg. lib. 8. eorum servans sub imagine fœdera. ✠ Rhetores imaginem, φάσμα, vocat quandam orationis figuram, quam res gesta non implevit: sed ut gesta videatur, ut ille dixit: Ipse inflammatus sceleribus furiisque in forum venit, ardebant oculi, intus exprimi crudelitas eminebat.

Imāgĭne, is, n. dimin. parva imago. [εἰκόνιον. Gall. Petite image. Ital. Piccola imagine. Germ. Ein kleine Gleichnüß. Hisp. Pequeña imagen. Pol. Obrazek. Vngar. Kepecske, abrázatocska. Ang. A little image.] Suetonius in Cæsare: Nactus puericiam imaguculam.

Imāgĭnārĭus, a, um. Quod verum non est, sed ita imaginamur & animo concipimus, ac si verum esset: cujusmodi apprehensionem propriè dicimus imaginationem. [φανταστικὸς, κατὰ φαντασίαν. Gall. Imaginaire, controuvé, feint. Ital. Imaginario, controuvato. Germ. Das durch einbildung oder des Gemüts gedancken ist. Hisp. Imaginado, fingido. Pol. Zmyślony. Vng. Képzeletben, szivében gondolat. Ang. Imaginary, conceited.] Suetonius in Claud. Cæsar. Equestres militias ita ordinavit, ut post velitem, alam: post alam, Tribunatum legionis daret: disciplinæque inficiat, & imaginariæ militiæ genus: quod vocatur per numerum, quo absentes, & titulo tenus stipendia gererentur. Imaginarius fascibus cedere. Liv. 22 Vrbe. Emptio imaginaria. Vlpian. qui filiæ. ff. de manum. Si ab ignoto emptus sit, posse autem puerum furem videri dicendum erit non esse audiendum: ab initio enim hoc agi debere, ut imaginaria fiat emptio, & per fidem contractus inter emptorem & servum agatur. Et autem imaginarius emptor, qui servum illius nummis emittit.

Imāgĭnōsus, a, um. In qua sunt plures imagines. [φανταστικὸς. Gall. Plein d'images. Ital. Imaginoso, pieno d'imagini. Germ. Voll Gedancken. Hisp. Cosa llena de imagenes. Pol. Obrazowy. Vng. Képes, sokképes. Ang. Full of images.] Vide speculum imaginosum a Camillo de mirac. ab imaginibus, quæ in speculis numerosis videntur.

Imāgĭno, nas, act. p. Imagines facio, seu repræsento. [יָצַר, צוּר, צָיַר. Gall. Représenter ou tracher la semblance d'aucun, faire image. Ital. Far' imagini, rappresentare. Ger. Ein Gemæl oder statten. Hisp. Hazer imagenes. Pol. Obrazuie. Vng. Képet, szobrot csinálok, képet festek. Ang. To make images, to represent the likeness.] Gell. lib. 15. Vel pro eo quod in loco certo positum cubat imaginat, aliorum translatum facit imagines.

Imāgĭnŏr, aris, d. p. rem aliquam mente concipio, mente aliquid fingo. [יָצַר יָצַג הָגָה. Græce διανοέομαι, φαντάζομαι, ὑποτίθεμαι. Gall. Imaginer, comprendre en soi pensée. Ital. Imaginarsi, pensare. Germ. Gedencken ein Gleichnüß von dem machen sich stellen. Hisp. Imaginar, fingir. Pol. Myśleć, zdawać sobie. Vng. Gondolkodom, szivemben képet gondolok, elmélkedem. Ang. To imagine, to conceive, to muse.] Plinius lib. 20. cap. 23. Sicco præfluvio genitali datur, & Veneremcrebrò per somnia imaginantibus. Plinius in Epist. Cujus quidem Fanius quod nescio, multò antè præcubuit: vitus est sibi per noctem per somnia imaginari se in Senatu (ita solebat) mox imaginarus venisse Neronem, in toto sedisse.

Imāgĭnātĭo, ōnis. f. c. Alicujus rei conceptio & fictio, quæ mente fit. [יְצִיר, φαντασία, ἐπινόησις. Gall. Imagination. Ital. Imaginatione. German. Einbildung. Hisp. Obra de imaginar, imaginamiento. Polon. Zmyślenie. Vngar. Gondolkodás, szivemben kép gondolás, elmélkedés. Ang. Imagination, conceiving of any thing in mind.] ut, Imaginationes libidinum apud Plinium lib. 20. cap. 7.

✠ Imaginabile, quod mente concipi potest. ἐφάντον.

Imāgĭnātŭs, a, um. Quod est ad alterius imaginem factum. [ἀπεικονισμένος. Gall. Imagine, fait à la semblance ou image de quelqu'un. Ital. Fatto ad imagine d'alcuno. Germ. Eingebildet. Hisp. Imaginado à fingido, hecho à la imagen de alguno. Pol. Zmyślony. Vng. Valaminek képére, képében alkotott. Ang. Made after the likeness of any thing.] Lactant. lib. 15. Sed terram digitis suis imaginatam mentiuntur & adorent.

Imbĕcillis, & hoc imbecile, & imbecillus, a, um. Debilis, languidus, infirmus: quasi baculo destitutus: quæ si sufficientia tacta videtur a tenerioribus plantis, quæ circa baculi adminiculum vix possunt subsistere. [חֹלֶה חֹלִי חֻלְשָׁה חֻלְשָׁא. Gall. Imbecille, foible, debile. Ital. Debile, fragile. Germ. Schwach. Bloed. Tödtlich. Belg. Kranck, crancke. Hisp. Debil, y flaco. Pol. Słaby. Vng. Gyenge, erőtlen. Ang. Feeble, weake.] Plin. in Panæg. Quis enim eâ tam imbecilli ingenio, cui non tanto melior Consulis species, quanto superbus hostis? Cic. de Amic. Vel parentibus nati sint humilibus, si propinquos habeant imbecilliores vel animo, vel fortuna, eorum augent opes, eisque honorifici, & liberales. Horat. Serm. Imbecillus, iners: si quid vis, adde puero. Cicer. de Amic. Imbecilla cognitionem natura est ad contemnendam potentiam, &c. Plin. in Epist. Sed hæc felicitas tenue, imbecillis cautionibus fulgitur.

Imbecillĭtās, tis, f. Debilitas, infirmitas, defatigatio & languor animi quidve ad corpus refertur, licet & imbecillitas. [חֻלְשָׁה חֻלְשָׁא חֻלְיָה חֻלְיָא. Gall. Imbecillité, foiblesse, infirmité, defaillance. Ital. Debolezza, infermità. Germ. Schwachheit. Blödigkeit. Kranckheit. Hispan. Flaqueza, imperfection. Pol. Słabość, niedołęstwo. Vng. Erőtlenség, gyengeség. Ang. Feblenesse, infirmitie.] Cic. de Am. Crebrò missi de amicitia reperiuntur, maximeillud considerandum videtur, num propter imbecillitatem atque inopiam desiderandi sint amici. Imbecillitas naturæ omnium, Cæsar. Bel. Civ. Imbecillitas consilii, Cic. 1. Offic. Imbecillitas ætatis, Cic. ad Brutum.

Imbecillĭter, adv. Debiliter, & remissè, ac languidè. [ἀσθενῶς. Gall. Foiblement, foiblement, imbecille. Ital. Debolmente, languidamente. Ger. Schwachlich. Hisp. Flaccamente. Pol. Słabie. Vng. Erőtlenül, gyengén. Ang. Feblie, faintly.] Cicero 4. Acad. Dubitare, hesitare, errare interdum, hisque quæ videntur probare, imbecillius assentiri. Idem 5. Tusc. Qui imbecillius horret dolorem & reformidat.

Imbellis, & hoc imbelle, gen. 1. Timidus, ignavus, quasi bello parum aptus. [לֹא חָכָם לֹא עָשָׂה. Græce ἄπολεμος, ἀπόλεμος, κακοπόλεμος. Gall. Couard, lasche, mal batailleux. Ital. Inetto à la guerra, timido. Germ. Verzagt, verzagt, forchtsam. Hispan. Flaco para pelear, cobarde para batallar. Polon. Bojaźliwy. Vngar. Félelmes, gyenge, tsüfös. Ang. Cowardous, weake, fearfull.] Cicero 1. Offic. Nonquam pericula fugæ causa contemnenda est, ut timidi imbelles & fœminæ. Ovidius in Epod. Tres homines imbelles nunc eo, hoc vultus, ait, Ladrestque senex, Telemachusque puer. Imbelles, inermisque fœminarum turba. Liv. lib. 21. & 38. Imbelle telum. Virg. 2. Æn. Sectatus senior, ed annique imbelle sinistra Conjecit. Imbelles dammæ. Martial. lib. 13. Imbelli cibaria hoc est, mollia quidlibet & effœminatum referentia. & 2. Mantio rubræ frequens in pulmonibus dianæ. Imbellis lyræ. Horat. Carm. lib. 1. Od. 6. dissimulo pudor imbellisque lyræ musa potens vetat, laudes egregii Cæsaris, & tuas culpa deterere ingeni.

Imbēcillĭtās, ignavia, inertia, & belli reique militaris imperitia. [חֻלְשָׁה חֻלְשָׁא. Gall. Couardise ou grame, défaute ou faute de courage. Ital. Vchi, poco ferire, poco di combattere. Germ. Zagheit. Bonnesheit. Bel. Gebrechen. Hisp. Flaqueza, poca palabra. Pol. Nikomáctwo, tchórstwo. Vng. Erőtlenség, rajtza vadlatlanság. Ang. Cowardlinesse, fainteness, lack of courage.] Macrob. libro 1. Saturn. Tunc Faunus eludens ignaviam, imbecillamque militum ejus partis ad armatorum. Plautus quoque, satis esse credo Romanis hanc, ni navalium fuit.

Imbĕr, bris, m. e. & adjectivo imber, vel imbri. [גֶּשֶׁם מָטָר. Græce ὄμβρος. Gall. Pluye. Ital. Pioggia. Germ. Ein gratzet Stem. Belg. Schoonregen. Hisp. Agua llovediza, llovido. Pol. Deszcz. Vng. Záporesö. Ang. A shower of raine.] Virg. 4 Aeneid. & ventis proluit imbri. Interemit: Exigni terræque animæ nascuntur & imbre. Imbrem autem imbri agmina aquarū aggeres ex concreto ethere nubibus. Imbus vero repentina, & vehementior pluvia: quæ quandò & in pravitatem, tanto est præcipitatior, & brevior, ad ingruit cæli. Virg. 1. Georg. Maximus agricolis pelagoque parabitur imber. Plautus in Mostell. Venit imber, lavit parietes, perpluunt tigna. Terentius in Eunuch. Quo patto Danaë mihi se amat quondam in gremium imbrem aureum. Virg. 1. lib. 4. Georg. Ipse ferax ilex, ipse igat humo plantas, & amicos irriget imbres. ✠ Per translationem pro quovis humore aqueo accipitur. Virgil. lib. 1. Æn.

pro aqua a-

pro aquarum copia uberiore vehementioreq; usurpavit. Accipiunt, venti cum imbrem, rimisq; fatiscentes imber pro lacrymarum effatione. Ovid. 3. Amor. Eleg. 5. Spargebat tepido fletibus imbre genas. ¶ Lactis, lapidum, tangarum, & omnium imber, Cicero 1. de Divi. Ferreus imber. Virgil. 12. Aeneid. Tempestas telorum, & ferreus ingruit imber. ¶ Sunt tamen qui hoc nomen unum h & y tenebant, quod à Graco verbo ὑω, quod est pluere, deducti arbitrentur unde & hyemem dictam esse supra ostendimus. Verisimilius tamen videtur à Graco ἰμάσσειν derivari, quo Imber Latinis est. Sine aspiratione autem scribi celebre ex compositis apparet, quæ sunt September, October, November & December.

Imbrifer, ĕra, ĕrum, Plavioſus, & imbres ferens, aut generans. [ἀμβροφόρος. Gall. Pluvieux. Ital. Piovile. Germ. Regenreichtig zum Regen geneigt. Hiſp. Lluvioſo. Pol. Deszczowy. Vng. Zapor ſó hozo. Ang. Full of showers or raynie.] Plaut. in Merc. Hic Favonius ferenas est, hic Auster imbrifer. Hic fauit tranquillitatem, ille omnes turbas concitet.

Imbrifĕctus, a, um, penult. corr. Pluvius, plavias afferens. [ἀμβροφόρος. Gall. Qui apporte ou amaine la pluye, pluvieux. Ital. Che apporta pioggia. German. Der Regenbringt. Hiſp. Que trae agua. Polon. Deszcz przynoszący. Vng. Zapor ſó hozo. Ang. That bringeth raine, showre, &c. Auſter imbrifer, Catull. an Auſter. Colum. lib. 3. cap. 3. Hac ego si cui locis siccis & imbrifer ager vicinus negaverit, id dubito aut aliqua in ea regione est, aut certe tum imbrifer, mutare faciendum censeo. Virgil. 1. Georg. vel annus ruet imbriferum ver.

Imberbis, & nonnunquam imberbe, Barba carens, non barbatus. [ἀγένειος, ἀγένυος. Gall. Qui n'a point de barbe. Ital. Senza barba, che non ha barba. Ger. Barthart, oder ohn bart. Bel. Sans barbe. Hiſp. Lo que no tiene barba. Pol. Bez brody, albo brodaty. Vng. Szakálatlan. Ang. Without beard.] Horatius de Arte: Vel qui raturæ positant parere minoribus, & quod pubes tibi dilata, fenes perdola fuerit. Cicero pro domo sua: Quæ major calamitas est, quàm venire in hanc civitatem adolescentulum, &c. Idem 1. de Natura deorum: Illa enim nunquam dicere licebit Jovem semper barbatum, Apollinem semper imberbem.

Imbibo, is, pen. corr. bi, Bibo, humorē sitrahe. [שׁחה shachah. רוה ravah. Gall. Boire, emboire. Ital. Bevere. Germ. Trincken, sich ertrincken. Hiſp. Beber. Pol. Napicować. Vng. Inni, felinni. Ang. To drink, imbibe, or sucke in.] Plin. lib. 22. ca. 24. Imbibitur ad lenimentum illius circumdatum. Idem lib. 24. ca. 15. Radix ejus imponitur carbonibus expressi, atque sudor per linteolum imbibitur. Videre quis. ¶ Imbibere item per metaphoram apprehendere significat, & concipere.] הרה harah, conceipere, to make conceive. Gall. Prendre, concevoir. Ital. Apprendere. Ger. Jnn sich faſſen. Hiſp. Prender.] Cic. 2. Verr. An iste unquam de se quicquam tam habuisset, nisi de vobis nil nisi optimum animo imbibisset? Liv. lib. 2. ab Vrbe: Nec ulla vis domari poterat, quorum certamen animis imbibebat.

Imbrex, icis, pen. corr. c. Canalis est, vel regula curva & obtorta, per quam imber defluit. [κεραμὶς. Gall. Tuile courbe à demy rondeur. Ital. Imbrice, coppo, tegola di coperto in volto. Ger. Ein Dachstein oder latten stein. Bel. Un haut pour couvrir les toicts. Hiſp. Teja acanalada redonda. Pol. Rynna. Vng. Cserép ſó, cső. Ang. Gutter tile, pantile, or hollow tile.] Plaut. in Milite: Quod imbres confregisti imbricesve de tegulis, ibi dum cenabam in cœnatione sectoris hominem. Sidonius lib. 2. Epist. Diffugatis imbricum fragminibus, aceruis tegularū. Ex quibus latus constitit, imbricis genus est tegularium in curvum ex opere figlino, quo etiam hodie in plerisque locis utimur ad arcendum imbrem. Vide imbricata tecta appellamus, quæ ex imbricibus sunt confecta. Vide infrà.

Imbrico, as, act. p. In modum imbricis facio, & quasi imbricibus tego. Vide

Imbricatus, a, um, Imbricis modo incurvatus, imbricem figurato referens. [κεραμωτὸς. Gall. Adonc voult comme voulte. Ital. Che è fatto à modo, fatto à forma de tegole. German. Gebrochen, oder zusammen gefast wie die latten stein. Hiſpan. Cosa canalada, ó con canales. Polon. Dachowy. Vng. Cserép ſó módra csinált. Ang. Tyled like a gutter tile.] Plinius lib. 11. cap. 21. Supernè tantùm imbricatas flexibilibus vertebris. Virg. de Aranea: Quæ magnos clausa in cameris, alta tapete, alta sedentia, inter se imbricata, non speciosiora, sed firmiora, quam reticulata, præbuit structura. Quo in loco imbricata camenta, quæ imbricum in morem inter se agmina sunt & composita. Rodentius.

Imbricātim, adverbium, Imbricis modo. [κεραμοειδῶς, κεραμηδὸν. Gall. A la façon de tuiles ou d'imbrex. Ital. A foggia de tegole. Germ. Auff die weiß wie die latten stein. Hiſp. Como à canalado. Pol. Dachowi. Vng. Cserépiesen. Ang. In the manner of gutter tiles.] Plin. lib. 9. cap. 34. Una distinctione virgulata, crinita, crispa, cochleatim, pellucentia, imbricatim undata.

Imbricium, n. Eidem quod Imbrex. Martial. Cùm sint erecta dibilium ulcera quæ cornua Lunæ, Imbricium poteras Sexte lavare pedes.

Imbrifĭcus, ria, qui imbres cier. [ὑετοποιός. Vng. Zapor gſó hozo.] Ennius in 7. apud Macrob. lib. 6. cap. 2. Concarrant veluti venti cum spiritus Austri imbrificus.

Imbrillibitare, Est puerili flexeque inquinare. [βορβορίζειν. Vng. Gyermek ſkedés ſó, kenés.] Imbrillibitare autem est incestro matrimonium sanguine polluere. Lucilius apud Nonium: Hæc te imbrillibitat: hæc tantùm te imbrillibitat. Deducitur autem ex imbrillibitare à Graco βόρβορος: quo nomine limus vel flexeus significatur.

Imbuo, is, ui, būtum, act. c. Liquore vel odore aliquid inficio, & ut quid aliquid imbuat verbum facit, efficio. Tinguo autem à præpositione in, & Graco verbo βύω, quod priscè efflo, & significat infecta. טבל tabal. צבע tsabagh. חבה chabah. Gal. Arrouser de quelque liqueur. Ital. Tingere, imprimere. Germ. Eintunchen, einmengen. Bel. Jaspeer ou marbre. Hiſp. Embeber, empapar. Pol. Namoczyć. Vng. Megitatom, megitatni. Ang. To imbrue, or moysten.] Colum. lib. 12. Quibus aquoribus mandram lanā imbuere oporteat, ut infectos aperosque à pediculis custodiat. Horat. lib. 1. Epist. Quo semel est imbuta recens servabit odorem Testa diu. Cic. 2. Philip. Imbuit sanguine gladios. P. C. Legionē exercituumq; nostrorum, vel maledicti potius dixerim Consulū, tertio Cæsaris prælio. ¶ Per translationem pro instituere, instituere, erudire. Hinc imbutum animis, imbutū animi moribus, dicimus, id est, præditum, & ornatum ac perfectum. Imbuere vitio, hoc est, inquinare. Sallust. Avaritia pecuniæ studio habet, quam nemo sapiens cōcupivit, quia illa quasi materia omnium malorum, corpus animumq; vim perficit omnia. Cic. lib. 1. Offic. Plerunq; autem parentū præcepta imbuti, ad eorum etiam inquisitionem moresque deducimur. Gellius: Farinam fermento imbutam rudi, candidam q; & liquido præmixtum adhibuerunt. Cato de re rust. Dolia oleo nova ne imbuito, antequā impectoā est, infundito, vel dimico. Virg. 1. Aeneid. Ilia arma Scæ Veneri fossis ab avitis imbuerat, agnus ut id est, inferret, vel ut cieret sub cornua taurus.]

Imitor, aris, pen. corr. d. p. Sequor, aliorum mihi imitandorum propono. [μιμεῖσθαι. Gall. Imiter, contrefaire, ensuivre. Ital. Imitare, contrafare, rappresentare. Germ. Nachfolgen, nachthun. Bel. Ramener. Hiſp. Remedar, assimilar, conformarse, semejarse. Pol. Naśladować. Vng. Követem. Ang. To follow, to counterfeit, to doe like.] Sed imitor ad mores tantùm, dicta, facta q; percunctor. Sequor, & ad corpus, & ad mores spectat. Neque enim recte dixeris: Tu præceptis, ego te imitor. Tu sequeris præcepta patris, & recte, & ex Latino hoc usu dici colligo. Plin. in Pan. Quam sint quū componeremus illas habui in manibus, ut non semularer, improbū crimen, sed præceptum fallam) sed tamen imitarer, & sequerer, quatenus diversitas ingeniorum maxima, & materiæ, aut causæ dissimilitudo patiebatur. Cic. de claris Orat. Quem Crassum verbis, cùm forte ipse subrusticè imitabatur. ¶ Imitari graphum alicujus, sua manu alienas manum effingere & reddere. Cic. de Natur. deor. Chirographum lex primùm non adscribi jubet, deinde imitari potest imitatione. Tacit. lib. 1. Quanquam nec illum imitaturus, cui natura vitia ipsa

Imitātus, a, um, participium passivè sumptū. [μιμητὸς. Gall. Contrefait, ensuivi. Ital. Contrafatto. Germ. Nachgemacht, nachgefolget. Hiſpan. Contrahecho. Pol. Naśladowany. Vng. Követett. Ang. Followed, counterfeited.] Cicero de univers. Quem accessum ingressúmq; & cursus & reditus tam certos, tam ratos, tam inimitabiles videmus? Virg. 1. Georg. Ter centum nivei tondent dumeta juvenci, Ter centum summo posthabita tempora collo Et pressi copia lactis, & crescentes sine fine dapes & inexhaustus aceto Implebit lactes crateras. ¶ Imitatus active, qui imitatur. Cicero ex Platone: Vtram imitatus est exemplar fabricator? ὁποτέρῳ τῶν παραδειγμάτων ὁ τεκτήνατο, κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχοντι;

Imitātrix, icis, f. c. exemplū [μιμητὴς. Gall. Imitatrice. Ital. Imitatrice, contrafattrice. Germ. Nachfolgung. Hiſp. Aquella cosa de remedar, semejadora. Pol. Naśladowanie. Vng. Követő. Ang. A following or manner, a doing of the like.] Cic. 4. Philip. Ex Jemnium virtutem gloriæ imitatione dignam non invicta patarent.

Imitātor, oris, m. c. [μιμητὴς. Gall. Imitateur, contrefaicteur. Ital. Imitatore, contrafattore. Germ. Ein Nachfolger. Hiſp. Remedador. Pol. Naśladowca. Vng. Követő. Ang. A follower.] Cicero 3. de Leg. Nec enim tam in malis est, peccare principes, quam quòd est hoc magnum per se ipsum malum, quantum illud, quòd permulti imitatores principum existunt. Martial. lib. 11. Siquis erit rectus malos, imitator honesti.

Imitātus, us, m. c. [μίμησις, ἐπιτήδευσις. Gall. Coustume, ensuivre, contrefaicture. Ital. Costume, contrafattura. Germ. Ein Nachfolgen. Hiſp. Remedamiento. Pol. Naśladowanie. Vng. Követés. Ang. Following, counterfeiting.] Cicero 1. de Leg. Pectus ut omni fronde implicata indidit imitatrix boni voluptas.

Imitābilis, le, adj. c. Quod quis possit imitari. [μιμητός. Gall.

Qui gisement an imice, aisé à contrefaire. Itl. *Che si può imitare, imitabile.* Ger. Nachfolglich/ das man nach zu folgen oder nach zu thun ist. Hispan. *Cosa que se puede remedar.* Polon. *Rzecz która może naśladowana.* Vng. *Követhető.* An. *That may be followed.*] Cic. in Orat. Nam oratoris subtilitas imitabilis quidem illa videtur, esse existimanti, sed nihil est experienti minus.

Imitāmĕn, inis, n. t. Imitatio. [*Imitamen.* Gall. *Imitation, faire.* Ital. *Imitatione.* Germ. Nachfolgung. Hisp. *Aquello obra de remedar.* Polon. *Naśladowanie.* Vng. *Követés.* Ang. *A following.*] Ovid. 4. Fast. - prosequar imitamina facti, Aera dea comites, rauca quæ terga movent.

Imitāmentum, i, n. Imitatio. [*Imitament.* Gall. *Imitament, faire.* Ital. *Imitamento, contrafacimento.* Ger. Ein gleichen Nachfolgung. Hisp. *Remedamiento.* Vng. *Követés.* Ang. *A following.*] Gellius lib. 7. cap. 5: Igitur Pulus lugubri habitu Electram indutus, ossa atque imaginem e sepulchro tulit: fictæque amplexus, opplevit omnia, nō simulacris, nec imitamentis, sed luctu atque lamentis veris & spirantibus. Tacitus lib. 13: Cæterùm pendente tristitiæ imitamentis, curiam ingressus, &c. Idem lib. 3: Meditata ad memoriam virtutis carmina, & laudationes, & lacrymas, cæteraque imitamenta.

Immădĕo, es, ere, n. t. Madidum esse. [רוה *rarab.* ἰγρότης. Gall. *Estre moulle.* Ital. *Essere bagnato.* Germ. Gantz feucht oder nasse seyn oder werden. Hispan. *Mojado.* Pol. *Mokrym być.* Vng. *Meg ázsadtam, meg ázom.* Ang. *To be moyst and wete.*] Plinius lib. 17. cap. 5: Et quum à siccitate continuo immaduerit imbre, tunc emittit illa in suam habitum divinum ex sole conceptū. Ovid. 3. Trist. Credibile est lacrymis immaduisse genas. Terra immaduit, Idem 5. Metam.

Immānis, & hoc immane, pen. prod. om. t. Significat crudele, asperum, barbarum, monstrosum, ferum. [אכזר *achzir, ἀγρίος, ἀνήμερος.* Gall. *Desmesuré, cruel.* Ital. *Crudele, fiero, grande oltra misura.* Ger. Grausam. Hisp. Bel. Brewlych/ vnd vngeschaffen. Pol. *Straszny okrutny.* Vng. *Kegyetlen, fene.* Ang. *Cruell, fierce, crudelly, great.*] Virg. 4. Georg. Immane ante pedes hydrū moritura puella Seruantem ripas alta non vidit in herba. Idem 1. Aen. Pygmalion, scelere ante alios immanior omnes. Cic. ad Quint. frat. lib. 1: Quòd fere sors Asiæ, aut Hispaniæ, aut Galliæ prætulit immanibus ac barbaris nationibus, &c. Immania saxa a Virgilio dicuntur pro asperis & horrendis, 1. Aen. - tenet ille immania saxa, Vestibus ut duris horrens. ¶ Immane usurpatur aliquando pro ingenti, magno, sive immenso. Ἀπεριμέτρητος, ἀμέτρητος. Virg. 11. Aen. - postquam immania templa, ¶ aumitur aliquando pro immane, pro fœdo. Sic enim interpretatur Nonius illud Accii in Andromeda. Immane te habet templum obvallatum ossibus. ¶ Immanè, pro immaniter, Sallustius: Immanè quantum animi exarsêre.

Immānĭtas, atis, f. t. Sævitia, crudelitas. [אכזריות *achzirijoth, ἀγριότης, ἀνημερότης.* Gall. *Cruauté.* Ital. *Crudeltà.* Ger. Grausamkeit. Hisp. *Crueldad.* Pol. *Srogość okrutność.* Vng. *Kegyetlenség.* An. *Cruelty, savageness, beyonde measure.*] Cicer. lib. 1. Offic. Quò detecta aliorum immanitas, qui sic craverunt omnia scelere parta. ¶ Immanitas pretii id est, magnitudo. Plin. lib. 35. cap. 11: Nec ullius in pictura velocior manus fuit: artis verò tantum, ut immanitate pretii antecederet celeberrimos eadem ætate imaginum pictores.

Immānsuētus, a, um. Asper, incomitus: cui opponitur Mansuetus, mitis. [אכזר *achzar* קשה *kasheh* עז *ʿaz, ἀπρόσιτος, ἀπήμερος, ἀγριος.* Gall. *Intractable, farouche.* Ital. *Intractabile, crudele, fiero.* Germ. Vnzahm/ vngeschaffen. Hisp. *Cosa brava o no mansa.* Pol. *Niezgrzeczny, dziky.* Vng. *Vad természetű.* An. *Not mylde nor gentle.*] Cic. 1. de Leg. Ipsis quoque in hominibus nulla gens est, neq; tam immanis nata, neq; tã fera, quæ non, etiamsi ignoret qualem habere Deum deceat, tamen habendum sciat. Ovid. 15. Metam. At quibus ingenium est immansuetumq; ferumq; Idem epist. 15: Attu de rapidis immansuetissime ventis, Quid mecum certa prælia mente geris?

Immānsuētĭor, cõparativus. [Vng. *Nadály.*] Seneca de consolatione ad matrem ca. 6: Quid ad homines immansuetius.

Immārcesco, is, cre, n. t. Corrumpor, putrefio. [נשחת *nishchath* מאס *maas, ἐξίστημι, σήπομαι, φθείρομαι.* Gall. *Se pourrir & fauer, se pourrir.* Ital. *Ammarcirsi.* Germ. Verwandlen oder verderben. Hisp. *Marchitarse.* Pol. *Schnuć, przebuiesz.* Vng. *El bomlok, poshadok, rothadok.* Ang. *To putrefie, to rotte.*] Horat. 2. Serm. Sat. 7: Nempe immarcescunt epulæ si ne Enepetita. Illaliq; pedes vitiolum ferre recusant Corpus: id est, corrumpuntur in stomacho cibi.

Immātūrus, a, um. Non maturus, incoctus, propriè de fructibus, & frugibus dicitur, quam ante tempus colliguntur. [*Immeur.* Gal. *Qui n'est point meur, vert.* Ital. *Non maturo, acerbo.* Germ. Vngereifft. Hisp. *Cosa no madura en su tiempo.* Pol. *Niezrzały.* Vng. *Érletlen.* An. *Not ripe.*] Plin. lib. 12. ca. 11: Est & quæ vocatur amomis, minùs venosa atque durior, ac minùs odorata: quo apparet, aut aliud esse, aut colligi immaturum. ¶ Aliquando idem est quod intempestivus, inconsideratus, præceps: ut, Consilium immaturum id est, præceptum. Liv. lib. 22: Se, quæ consilia magistratus dent hominibus, quàm homines rebus, ea ante tempus immatura non præcepturum. Immaturus amor: id est, intempestivus. Liv. 1. ab Vrbe: Abi hinc cum immaturo amore ad sponsam, inquit, oblita fratrum mortuorum, vivique, oblita patris. Immatura mors, qua quis ante constitutū vitæ tempus, & confectam ætatem scenio eripitur ac moritur. Cic. 2. Philip. Etenim si ab hinc annos propè viginti hoc ipso in templo negavi posse mortem immaturam esse Consulari: quanto verius nunc negabo tenui?

Immānĭtĕr, adv. [*Immanement.* Gall. *Trop grand avancement de temps & saison, oudelle mesure.* Ital. *Troppo gran presta.* Ger. Vngestalt. Hisp. *No madurosa i mal tiempo o en su tiempo.* Pol. *Niegrzecznie.* Vng. *Illetlen, idetlenül.* Ang. *Vnripenesse.*] Suet. in Aug. Immaturitas sponsarum quæ nondum conjugio aptæ erant. Cicer. pro Quinctio: Quid hæc festinatio, quid hæc immaturitas tanta significat?

Immediātē, adverb. [*Immediatement.* Vng. *Egykõ nekül, hamarsággal.*] Cato ac celeriter. Gellius lib. 13. cap. 11: Incuriose, & immediatè, ac propè etiam subruticè, ex ipso loco ac tempore bebernarum vigiliarum, Amicas noctes interpolimus. Quo tamen loco credibile est rectius legi posse immeditate, ἀπαρασκεύως, ἀπροπαρασκεύως, ἀπροπαρασκεύαστως.

Immedĭcābĭlis, le, om. t. Quod medicamentis non potest sanari. [*Immedicable, ἀθεράπευτος.* Gall. *Incurable, qu'on ne peut guerir.* Ital. *Che non si può medicare.* Germ. Vnheilsam/ das mit Artzneyen nicht mehr zu helffen ist. Hispan. *Cosa que no puede sanar.* Pol. *Niedaiący się.* Vn. *Gyógyíthatatlen.* An. *Incurable.*] Ovid. 2. Metam. Vtque malum late solet immedicabile cancer Serpere. Telum immedicabile, Virgil. 12. Aeneid.

Immĕdĭtātus, participium hinc verbo, non meditatus. [*Immédité.* Vn. *Gondolatlan.*] Cicer. lib. 1. Offic. Id se in foro optimè jus immeditatum facere, quod etiam non poterat domi cum lude meditari.

Immĕĭo, is, immixi, immixtũ, immeiere. [Vn. *Bele hudni.*] Vrpianus his verbis: De eo qui urinam facit mihi genus significatur, quod à Græcis ὀμείχω dicitur: id est, immeiere Latine. Videns.

Immĕmŏr, immemoris, pen. corr. om. t. Qui non meminit. [שכח *shakach, ἀμνήμων, ἐπιλήσμων.* Gall. *Non memorative, qui a oublié.* Ital. *Oblioso, non ricordevole.* Ger. Vergeßen. Hisp. *Cosa olvidadiza, que olvida.* Pol. *Niepamiętny.* Vn. *Feledékeny, emlékezetlen.* An. *Vnmyndfull, forgetfull.*] Cic. pro Sylla: Adeone immemor eram, a me gestarū esse videor? Terẽt. in Andr. Num immemores discipli? Cic. de clar. Orat. Magna hęc immemoris ingenii signa. Idem ad Attic. In alia mente, nõ immemori filium mandat. Virgil. 9. - meriti tanti non immemor unquam. ¶ Immemor beneficium, passivè. Terent. in Andr. Istæc commemoratio, quasi exprobratio est immemoris beneficii. Vbi Donatus: immemoris, cujus nemo meminerit.

Immĕmŏrābĭlis, le. Quod commemorari non debet, aut non potest. [*Inrehersable.* Gall. *Inchose de qui on ne doit mettre.* Ital. *Cosa che non si deue recordare.* Ger. Das man nicht vergedencken noch erzehlen soll. Hisp. *Cosa que no se deue ni puede recontar.* Polon. *Godzien do zapomnienia.* Vn. *Megemlítésre méltatlan, az mit elemezni sem kell.* Ang. *Vnremembrable.*] Plaut. Capt. Neque sunt dicta insani verba immemorabilia. Spatium immemorabile dicendi est, maximum. Lucretius 4.

Immĕmŏrātus, a, um, adject. Non commemoratus. [*Inrehersé.* Gall. *Chose racontée de laquelle on n'aura nouuelle parler.* Ital. *Cosa non narrata.* Ger. Das nicht erzehlet oder erkennet worden ist. Hisp. *Cosa no recontada.* Pol. *Niewspomniany.* Vn. *Elbeszéletlen, számlálatlan.* Ang. *Not mentioned.*] Horat. 1. Epist. - juvat immemorata ferentem Ingenia, oculosque legi, manibusque teneri.

Immĕmŏrĭa. [*Souuenyr, souuenir.* Vn. *Tudakozás, elmélkedés.* An. *Forgetfulnes, vnremembrance.*] Papinianus D. lib. 42. Tit. 2. Lib. 44: Peregre profecturus pecuniam in terra custodiæ causa condiderat, cum reversus locum thesauri immemoria non reperisset, an exhibere pecuniam posset?

Immensĭtās, atis, f. t. Quasi à participio mensus sit compositum nomen: est tamen substantivum. Infinitū, valde magnum, quod nulla dimensione potest comprehendi. [אין חקר *eyn chekr, ἄπειρος, ἄμετρος.* Gall. *Demesuré, grand outre mesure.* Ital. *Smisurato, grande.* Ger. Bass grosse/ vnaußsprechlich/ oder vber maßig groß. Hisp. *Cosa sin medida.* Pol. *Nieprzemierność, nieprzemiernie.* Vng. *Meg mérhetetlen, végetlen.* Ang. *Wichout measure, huge greate.*] Cic. 1. de Divin. Objectata tum hæc tempora immensio: hoc est, infinito & vix mensurabili. Idem 1. de Divin. Pòst Anaximenes aera deum fatur, eumque gigni, esseque immensum & infinitum, & semper in motu. Virg. 3. Aen. Clamorem immensum tollit, quo pontus, & omnes Intremuêre undæ, penitusque exterrita tellus Italiæ.

Immēnsus, Superlativus. [Vng. *Nékül való végtelen, mértékbetelen,*

tukheresten, vég hetetlen.] Spartianus in Adriano: Post immensis-simas voluptates, &c.

Immēnsĭtas, atis, f. t. Infinitas. [ἀπειρία, ἀπεράντια. Gall. Grandeur, longueur, ou longueur demesurée. Ital. Infinità. Germ. Vnermäßigkeit. Hisp. Infinidad, sin medida. Pol. Niezmiernosć. Vng. végtelenség, mértéktelenség. Ang. Passing greatnes.] Cic. 1. de Nat. deor. Immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum. In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum infinita vis innumerabilium volitat atomorum. Idem 2. de Nat. deor. Saxorum asperitates, imp endentiũ montium altitudines, immensitates q; camporum, &c.

Immĕo, as, are, n. p. Meo, innato. [ἐνῆμαι, ἐνίσχνειν, ἐνίεσθαι. Gall. Entrer, aller dedans. Ital. Entrare, andar d'entro. Ger. Hinein gehen oder schwimmen. Hisp. Entrar, ir adentro. Pol. Wchodzić, pływać. Vng. Bemegyök, beſolyok. Ang. To enter or pass in.] Plin. lib. 9. nam. Vng. Bemegyök, beſolyok. Ang. To enter or pass in.] Plin. lib. 11. cap. 39. Immĕans, partic. [Vng. Bemenő, beſolyó.] Plin. lib. 11. cap. 39. Seras tamen obstare renuunt immeantis spiritus.

Immĕrens, Innocẽs, qui nihil cõmeruit. [ἄτη, ἀκήρατος. Gall. N'ayant point merité ny desservy. Ital. Che non ha meritato. Ger. Vnverdienter weiſe. Hisp. Cosa que no lo merece. Pol. Niezasłużony. Vng. Ártatlan, érdemetlen. Ang. Innocent, that hath not deserved.] Vng. Ártatlan, érdemetlen. Ang. Innocent, that hath not deserved.] Suet. in Tito: Multum quibus, erigi fiv. ytam immereti. Plin. Epist. 9. Honestissimum credi: nõ premere immerentem. Horat. lib. 2. Carm. Ode 13: Te, tibi lignum, te caducum in commune caput immerentis.

Immĕrĕnter, adverbium. Innocenter. [ἀκηράτως. Gall. A tort, sans l'avoir merité. Ital. Immeritamente, a torto. Ger. Vnverdienter weiſe. Hisp. No merecidamente. Pol. Niesłusznie. Vng. Ártatlanul, érdemetlenül. Ang. Without deserving.] Vng. Ártatlanul, érdemetlenül. Ang. Without deserving.] Valerius lib. 6. cap. 3: Interfecit se tanto viro mulier alienigena sanguine, quæ à Philippo Rege tam immerenter gen sanguinis damnatis. Provocarem impune ad Philippum, fec sobrium.

Immĕrĭtus, a, um. Qui nihil commeruit, innocens, inculpatus. [ἀκήρατος, ἀμέμπτος. Gall. Qui ne l'a point merité ne desservy. Ital. Che non ha meritato. Ger. Der nicht verdienet oder verschuldet hat. Hisp. Indigno de ser mal tratado, o que no merece. Pol. Niezasłużony. Vng. Ártatlan, érdemetlen. Ang. That hath deserved no evil.] Vng. Ártatlan, érdemetlen. Ang. That hath deserved no evil.] Virg. 2. Aeneid: Posquam res Asiæ. Priamiq; evertere gentem immeritam vidum superis. ¶ Hinc deducitur Superlativum immeritissimus, & adverbium Immeritò: hoc est, præter meritum, ἀκηράτως. Terent. Pharm. Iam dudũ te omnes nos accusare audio immerito, & me omniũ immerentissimo.

Immĕrgo, s, immersi, mersum, ẽre, tr. mergere, intingo. [βάπτω. Gall. Tremper, mettre dedans. Ital. Bagnare, immergere. Ger. Eintunken, hinunder tunken. Hisp. Cauallar, o meter. Pol. Pomaczyć. Vng. Beáztatom. Ang. To plunge or dip in.] Ut, Immergere panem acetro. ¶ Interdum idẽ quod Submergo, mersi, sum. Vng. s. Aeneid: Vallo; immergere Ponto. Liv. 3. bel. Pun. Ecce inquẽ eius, quò avidius ex insolentia in eas se immerserant.

Immergĭbĭlis, le, Quod mergi non potest. [ἀβύθιστος. Gall. Qu'on ne sçauroit immerger ou noyer. Ital. Che non può essere sommerso. Ger. Das man nicht hinunder tunken kan. Hisp. Cosa que no puede ahogarse. Pol. Tonąć do pomierzenia, ktore pomierzeni bydz nemoże. Vng. Az nem alámerülhetsz, el nem vízelen. Ang. That cannot be plunged or dipped.] Per translationẽ sumitur pro sano, firmo, & erecto, quod malis adversa rerum flu ibus mergi potest. Horat. 1. Epist. de Vafre:

Et mores hominum inspexit, latumq; per æquor,
Dum sibi, dum doctis reditum parat, æpe a multa.
Perstitit adversis rerum immergibilis undis.

Immĕtātus, pen. prod. Non metatus. [ἀμέτρητος, ἀμέτρητον, ἀδιόριστος. Gall. Qu'on n'a point mesuré, ne limité ne borné. Ital. Non limitato, senza confine. Ger. Vnabsehlich nicht aufgemessen. Hisp. No deslindado. Pol. Nieograniczony. Vng. Határtalan. Ang. Vnmeasured.] Horatius 3. Carmin. Ode 24: Vivunt & rigidi Getæ, Immetata, quibus iugera, &c.

Immĭgro, as, are, n. p. In aliquem locum migro, ingredior, invado. [ἐνοικῶ, πάλ. חלך chalak. ἐπεισέρχομαι, παρεισδύω. Gall. Aller loger ou habiter. Ital. Andare, o venire ad habitare. Ger. Hineinziehen oder ein Haus et er wohnung. Hisp. Mudar casa à otro lugar. Pol. Przeprowadzam się. Vng. Beköltözöm. Ang. To go in, or dwell in a place.] Cicero Phil. 2: Nam paucis diebus & in domum, & in hortos paternos immigrabit. Idem ad animum transfulit. Tusc. libro 1: Neque ea plane videt animus, cùm repentè in eam solitum, eamq; perturbatum domicilium immigrarit. Plaut. ad Ingenium in Mostel. Postea quam immigravi in ingenium meum, perdidi operam tabrorum liben. Postquam mi mihi penitùs permisi ingenio indulgentiùs obtemperare cœpi.

Immĭnĕo, nes, pen. con. n. f. Instio, impendeo. [קרב karáb. ἐπίκειμαι, ἐπικρέμαμαι. Gall. Pendre dessus, estre pres de tomber dessus. Ital. Sourastare. Germ. Vber etwas hinein hangen, nahe seyn. Bel. Ohmanen, aenstaen. Hisp. Sobrecollar, o sobre parescer. Pol. Nadchodzić, zbliżać się. Vng. Közelítem ned, fölle. Ang. To hang over some thing as though it were ready to fall.] Cicer. 1. Tusc. Mors propter incertas causas quotidie imminet. Liv. 2. ab Vrbe: Quum haud cunquam in dubio esset bellum ab Tarquiniis immineret, id quidem spe omniũ serius fuit. ¶ Immineo est itio alterius, est vigilare, & intidiari ad referendam alterius exitium. ἐπιβουλεύω. Ovid. lib. 2. Metam. Immunet exitio vir conjugis, illa mariti.

Immĭnŭo, is, ere, act. t. Attenuare, diminuere. [חסר chásár. מעט gháotsáh. מועט meúoot. Gall. Apetisser, diminuer, amenoindrir. Ital. Menomare, diminuire, scemare. Ger. Mindern, ringern machen. Hisp. Amenguar, o disminuir. Pol. Vmniejszam. Vng. Meg kissebbitem, gyengétem. Ang. To diminish, to make less.] Cicer. 4. Acad. Accrescit interdum ne talium personarum quum amplificare velim, imminuam etiam gloriam. Plaut. Cist. Neq; pudentiã meam minuam, hortus immunet quisquis. Ovid. in epist. Sapphus: Postquam se dolor imminuit, nec pectora plangi, Nec pudet infelix exululare comis. Cic. Attic. lib. 1: Dolor accedit bonis viris, virtus non est imminuta.

Immĭnūtĭo, Et. detractio, diminutio. [חסר chósér. גרעון gheróon. Gall. Diminution, ce qui est moins, amoindrissement. Ital. Diminutione, scemamento. Ger. Abtrung. Hisp. Obra de amenguar, amenguamiento. Pol. Vmnieszenie. Vng. Meg kissebbités, gyengités. Ang. A diminishing, a making less.] Cic. Pulchro, lib. 3: Hæc illa imminutio dignitatis.

Immĭnūtus, Non diminutus. [Vng. Kissebbetlen. Ang. Not made less.] Iulianus D. lib. 24. Tit. 2. l. 6: Ita tamen ut bona gratia civis filiorum videatur præmium matrimonium, & nihil quasi, iuñ ius habeat imminutum.

Immiscĕo, es, ere, Admisceo, cõmisceo, confundo, conjugo. [ערב harab. מסך masak. מזג mazag. μίγνυμι, συμμίγνυμι. Gall. Mesler parmi. Ital. Mescolare. Ger. Vermischen. Hisp. Mezclar, o veo. Pol. Przymieszam. Vng. Össze elegyétem, össze házasitom. Ang. To mingle or make with other.] Liv. 3. ab Vrbe: Et immiscere turbæ militum togati, &c. Idem 3. ab Vrbe: Ballici propria etiam causa infesti, quòd fidenati bello te jam antea immiscuerant. Virg. 11. Aeneid. Contentus q; fuga, mediis se immiscuit armis. Ovid. 7. Metamorph. Summis immiscuit ima.

Immiserābĭlis, le. Qui nullius misericordia subleva tur. [ἀνοικτίρμων, ἀνήκοος ἐλέου. Gall. Indigne de misericorde, de qui on ne doit avoir pitié, ne compassion. Ital. Di cui niuno ha misericordia. Ger. Vnerbärmlich, mit dẽ man kein erbärmd hat. Hisp. Al que no se le ha misericordia. Pol. Niemiłosierny. Vng. Irgalmatlan, kegyetlen. Ang. Vnmerciful, of pitie or compassion.] Horat. 3. Carm. Ode 5. Si non pertet immiserabilis Captiva pubes.

Immiserĭcors, is, immitis, crudelis, atrox, sine misericordia. [אכזר achzár. אכזרי achzaróo. Gall. Impitoyable, cruel, qui n'a point de misericorde. Ital. Che non ha misericordia, non misericordioso. Germ. Vnbarmhertzig, vngnädig. Hisp. Cosa sin misericordia. Pol. Niemiłosierny. Vng. Irgalmatlan, kegyetlen. Ang. Vnmerciful, cruell.] Terent. Adelph. Factum à vobis durius, immisericorditer.

Immĭtis, penult. prod. com. 1. Asper, crudelis, immisericors. [אכזר achzár. אכזרי achzaróo. Gall. Sans douceur, cruel, rude, cruel. Ital. Crudele, senza misericordia. Ger. Vnmitsam. Hisp. Cosa cruel y sin misericordia. Pol. Srogy, surowy. Vng. Kegyetlen, kemény. Ang. Fierce, cruell, ungentle.] ut, Virgilius 1. Aeneid. Tunas reliquias Danaũm, atque immitis Achilli. ¶ Accipitur nonnunquam pro acerbo, & immaturo, ἀώρου. Horat. Immitia poma, apud Plinium libro 15. Immite pelagus id est, procelosum, & inquietum. Apuleius: Stat enim turbidum, atque immite pelagus.

Immitto, tis, act. t. Infero, intromitto, introduco, intùs duco. [שלח shelaháh. ἐμβάλλω, ἐμπίπτω. Gall. Mettre dedans. Ital. Mettere dentro. Germ. Einlassen. Bel. Inseenden, enlaten. Hisp. Meter adentro. Pol. Wpuszczam. Vng. Be bocsátom, bé eresztem. Ang. To put or send in.] Plin. in Epist. Dies immittit rem nova flamma. Ovid. 5. Metamorph. Illic & lentum filo immittitur aurum. Idem in Epistol. Paÿll. Hinc mihi suppositas immittere corpus in undas Mens fuit. Virgilius libro 9. Aen. Rumpere claustra manu, sociosq; immittere portis. Cicero pro Sextio: Servij, & egentes in secta nostra cum facibus im-

mitti. Idē 6 Vett, Vt ne ei seruus ad spoliandū famū immittere audeat ea Immissitia, pro prominenti, prolixa. κρεμαστὰ. Virg. 3 Aeneid. Respicit ima domus, immissaq; barba. ¶ Accipiuntur immittere pro eo quod vulgò dicimus iūrmare. Salust. in Cat. Vt Tarquinium à Cicerone immissum aiebant, ne Crassus interpretando malum parare in Rēpub. tubaret.

Immissio, ōnis. f. Infertio, introductio. [משלחת *missio, dimissio, missus.* Gall. *Envoy, lechement.* Ital. *Essa mettere d'un luogo.* Ger. *Einschiessung.* Hisp. *Aquella obra de meter adentro.* Pol. *Wpuszczenie.* Vng. *Elbocsatas, kibocsatas.* Ang. *Putting or sending in.*] Cicer. de Senect. Sarmentorum; ea quam dat aliorum amputatio.

Immittō, īsi, ssum. f. [משלח *mishlach.* Vng. *Szemeiget hezzára botsatatsz.*] Differt à projecto, ut Labeonis de verborum significatione monet, quòd illa proverbium, & extendit se ad aliquod ædificium, ut cuiquā quæras, quid sibi sumat materiam & fundamentum: illud verò quod ex nostro ædificio projicitur, in alieno recondit ur, ut signa, & tabulæ, quæ ex nostro parietis pariete ex cimi mittimus.

Immōbilis, le. Quod moveri non potest. Fixus, immotus, hærēs. [משרשי *mesharesh, shoresh, fox.* Gall. *Immobile, immeuble, qui ne se peut remuer.* Ital. *Immobile.* Ger. *Vnbeweglich.* Hisp. *Lo que no se puede mover.* Pol. *Nieruchomy.* Vng. *Nehezen hatsalhato.* Ang. *That can not be moued.*] Plin. lib. 11. cap. 37. Aures hominum immobiles. Vng. 7. Aeneid. -loloq; immobilis hæret lumina volvens oculos. Ovid. 13 Metamorph. Scopulo immobilior.

Immōbiliter, adverbiū. [משרשי *mesharesh, shoresh.*] Eucopius lib. 3: In Jamno Apennino tempestate concepta biduo continuo immobiliter flevit.

Immōdērātus, a, um. Incompertus, vel nimius in re aliqua. *Sine mesure.* Gall. *Desordonné, desmesuré.* Ital. *Immoderato, di tempo.* Ger. *Vnmässig.* Hisp. *Desordenado, desmesurado.* Pol. *Niemierny.* Vng. *Mértekletlen.* Ang. *Vnruly, without measure.*] Cicer. ad Attic. lib. 13. Alexandriā, postquam Rex appellatus fuit, superbiū, crudelem, immoderatū fuisse. Idem pro Sext. Rosc. Ventis vehementioribus, aut immoderatis tempestatibus, aut nimio calore, &c.

Immōdērātē, adv. Ex. [משרשי *mesharesh, shoresh.* Gall. *Desordonnement, desmesurément, desmesurément.* Ital. *Licentia, sfrenata, disordinatamente, che non conviene.* Ger. *Vnmässiglich.* Hisp. *Desordenadamente.* Pol. *Niemiernie, bezprzerwy.* Vng. *Mértekletlenül.* Ang. *Beyond measure, vnruly, vnadui.*] Cic. 2. Tusc. An temperantia fuerit ea immoderatē facere quæ facta.

Immōdērātissimē. [Vng. *Igen mértekletlenül.*] Spartianus in Suetonio: Immoderatissimè cum mereretur lætatus.

Immōdestus, a, um. Immoderatus, nō temperatus. [משרשי *mesharesh, shoresh.* Gall. *Desordonné, desmesuré, desbordé.* Ital. *Immodesto.* Ger. *Vnmässig, vngeschickt.* Hisp. *No templado.* Pol. *Niestateczny, niezgrzeczny.* Vng. *Fékezetlen, szemérmetlen.* Ang. *Vnruly, dishonest, vnmannerly.*] Terent. Heaut. Vel hercle convivio quàm immodestus fuit. Cic. 1. Offic. Ipsum genus jocandi non profusum, nec immodestum, sed ingenuum & facetum esse debet.

Immodestē, adv. Intemperantia, immoderatione. Cui contra est Modestia. [משרשי *mesharesh, shoresh.* Gall. *Immodestement, desordonnément, desmesurément.* Ital. *Immodestia.* Ger. *Vnmässiglich, vngeschickter weise.* Hisp. *Desordenadamente.* Pol. *Niestatecznie, niezgrzecznie.* Vng. *Fékezetlenül, szemérmetlenül.* Ang. *Lack of manners and modestie.*] Plaut. Mere. Sed amor accedunt etiam ultrà hæc quæ dixmus, incogitantia, excors immodestia, petulantia, cupiditas, &c.

Immōdicē, adverb. Immoderatè. [משרשי *mesharesh, shoresh.* Gall. *Immoderément, desreglement, avec excés.* Ital. *Immoderatamente, sfrenatamente.* Ger. *Vnmässiglich, vngeschickter weise.* Hisp. *Desordenadamente.* Pol. *Niemiernie, niestatecznie.* Vng. *Mértekletlenül.* Ang. *Vnruly, without measure.*] Plaut. Poen. cur ego apud te mentiar? Amo immodicè.

Immōdicus, a, um. Nimius. [משרשי *mesharesh, shoresh.* Gall. *Qui ne garde point mesure, desreglé.* Ital. *Non si misura, smisurato.* Ger. *Vnmässig, der es einen bing tun mag haben.* Hisp. *Desordenado, desmesurado.* Pol. *Niepomiarny.* Vng. *Mértekletlen, féktelen, féketlen.* Ang. *Without measure, vnruly.*] Colum. lib. 1. cap. 1. Suasi, lege C. Licinia damnatus est, quod agri modū, quem in magistratu rogatione tribunitia permulgaverat, immodica possidendi libidine transcendit. Ter. Ovid. 3. de Ponto, eleg. 1: Cuncta licet immodicum tempora frigus habent. Idem 1. de Ponto, eleg. 5:

Otia corpus alunt, animus quoq; pascitur illis:
Immodicus contrà capit utrumq; labor.

Immodicē, adverb. Nimis, immoderatè. [משרשי *mesharesh, shoresh.* Gall. *Excessivement, par trop.* Ital. *Smisuratamente.* Ger. *Vber*

Vbermass. Hisp. *Desordenadamente, sin medida.* Pol. *Niepomiernie.* Vng. *Félőtlenül, mértéktelenül.* Ang. *Excessively, beyond measure.*] Columella lib. 2. cap. 18. Magisq; conducere agricolæ tinquetere id potius quàm immodicè facere. Immodicè ferre aliquid casum, pro immoderatè. Cic. 4. Tusc. qu.

Immodulatus, a, um. Nō modulatus, vel parū aptè modulatus: ut Poëmata immodulata. [משרשי *mesharesh, shoresh.* Gall. *Qui n'est pas fait par mesure, mal sonnant.* Ital. *Non fatto con regola de versi.* Ger. *Nicht wol aufgeleitet und in ein guten thon gestellet.* Hisp. *No hecho con medida.* Pol. *Niestosowanego dźwięku.* Vng. *Tudatlanul szerzett.* Ang. *Without proportion or modulation.*] Horatius in Arte Poëtica: Nun quivis videt immodulata poëmata.

Immōlitus, pen. prod. Constructus, ædificatus. [בנוי *banuy, chaschuv, mibneh.* Gall. *édifié.* Ital. *Edificato.* Ger. *Gebauwen.* Hisp. *Edificado.* Pol. *Zbudowany.* Vng. *Epittetett.* Ang. *Builded.*] Livius lib. 31. Aquam publicam omnem in privatum ædificium aut agrum fluentem ademerunt: & quæ loca publica ædificata, nonnisi è privati habebant, acta dies triginta demoliti sunt.

Immōlo, las, pen. corr. Sacrifico, sacram rem facio: quod verbum tractum est à consuetudine sacrificantiū, qui vellenis jam mactandis molam salsam solebant aspergere. [זבח *zabach, shachat, שחט shochet, fox.* Gall. *Immoler, sacrifier.* Ital. *Sacrificare.* Ger. *Opffern.* Bel. *Offeren.* Hisp. *Sacrificar.* Pol. *Ofiarować.* Vng. *Aldozni.* Ang. *To offer in sacrifice.*] Festus: Immolare, est mactare: id est, facere multo, & salsæ bostiam farinam facificare. Cic. 2. de Divinat. Quòd cum pluribus diis immolatur, quæ tandem evenit, ut hi tetur aliis, alios non liceat? Horat. Lpod. 5. Lubidinosus immolabitur caper, Et agna tēpestatibus. Cicero pro Fonteio: Consecrato hominum immolandorū apud Gallos. ¶ Accipitur aliquādo pro interficio, quemadmodum & macto. Virgilius Aeneid. -Pallas te hoc vulnere, Pallas Immolat, & pœnas scelerato ex sanguine sumit.

Immōlātio, ōnis. Sacrificatio. [זבח *zebach, shachat, שחט shochet, fox.* Gall. *Sacrifice.* Ital. *Sacrificio.* Ger. *Ein opffer oder opffermag.* Hisp. *Sacrificio.* Pol. *Ofiara.* Vng. *Aldozás.* Ang. *Offering or sacrifice.*] Cic. 1. de Divin. Immolationis tempus.

Immōlātor, ōris, m. t. Qui immolat & sacrificat. [זבח *zabach, shachat, שחט shochet, fox.* Gall. *Sacrificateur.* Ital. *Sacrificatore.* Ger. *Ein Opffrer.* Bel. *Offerer.* Hisp. *Sacrificador.* Pol. *Ofiarownik.* Vng. *Aldozó.* Ang. *Offerer.*] Cic. 1. de Divinat. Hæc deceptio, captio, aut accessio tubationi fieri potuit, ut se extra ad immolatoris fortunam accommodent.

Immōrior, āris. pecul. cons. d. p. immorari. Cunctor, moras necto, inhæreo. [שהה *shahah* האריך *haarich, mashach.* Gal. *Demeurer, retarder.* Ital. *Dimorare, indugiare.* Ger. *Verziehen sich saumen.* Hisp. *Tardar.* Pol. *Ociągać się, zwłoczyć.* Vng. *Halatni, kesedelmeskedni.* Ang. *To abyde or tary in any thing.*] Columel. lib. 8. cap. 5: Incubantibus autem gallinis, juxta ponendus est cibus, ut fœtum fuscitatis nidis immorentur. Quintil. lib. 2. cap. 16: Quæ nescit ignes, aquas, sine quibus nulla fit vita: & (ne terrenis immorer) Soli, unumq; præpuam sydera, aliquando etiam nocere.

Immortalitās, tatis. f. t. Æternitas, perennitas. [עד *hadh, נצחיות nezachiuth.* Gall. *Immortalité.* Ital. *Immortalità, eternità.* Ger. *Vnsterbligkeit.* Hisp. *Inmortalidad, aquella cualidad que no puede morir.* Pol. *Nieśmiertelność.* Vng. *Halhatatlanság.* Ang. *Immortalitie.*] Cicero de Amicitia: Nisi enim quod ille mente videbat, animo videbat, immortalitatem optare vellet, quid non est acceptus, quod homini fas est optare? Terent. in Andria: -nam mihi immortalitas parta est, si nulla ægritudo hoc gaudio intercesserit. Cicero 2. de Nat. deor. Cedit nullare, nisi immortalitate, cœlestibus beata vita.

Immortālis, le. com. t. Nunquam moriturus, perpetuus, æternus. [לא מת *lo meth.* Gallic *Immortel, qui ne meurt jamais.* Italic *Immortale, perpetuo, eterno.* German *Vnsterblich.* Belg *Onsterfelick.* Hispan. *Inmortal, que no puede morir.* Polon. *Nieśmiertelny, wieczny.* Vngar. *Halhatatlan.* Anglic *Immortall, that dieth neuer.*] Plautus in Trin. Eho, tua uxor quid agit? M. Immortalis est. Vivit, victura quoque est. Terentius in Eunucho: Di immortales, homo homini quid præstat! Immortalis memoria, Cicero pro Corneho Balb. Immortalia facinora, immortalia opera.

opera, quæ nullo tempore sunt intermoritura. Plaut. in Mostel. -quidnam hi fiet tertio, Qui solus facio facinora immortalia? Liv. 1. ab Vrbe. His immortalibus editis operibus, quib ad recentē diū exercitū concionē in regno ad Capuæ paludē habebat, &c.

Immŏrtālē, Pro immortaliter: [Vng. Halhatalmak.] ut, Flos immortalē virens, apud Valerium Flaccum, Lib. 7. Argon.

Immŏrtālĭtĕr, adverbiū, Perpetuō. [עולם] Laholám. Gall. Immortellement, à toujours. Ital. Perpetualmente, eternamente. Ger. Ewiglich, immerbin. Hisp. Immortalmente, perpetuamente. Pol. Wiecznie, nieśmiertelnie. Vng. Halhatatlanul. Ang. For ever.] Cicer. ad Quint. Fratrem: Quod scribis te à Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo.

Immŏtĭo, ōnis, f. a. moveo, Immobilis, fixus, stans. [מוט] Gall. Fixité, stabilité, qui n'est point remué. Ital. Immota. Ger. Vnbewegte. Hisp. Cosa firme y no movible. Pol. Nieporuszony. Vng. Meg-mozdulatlan való. Ang. Unmoved, not to be removed or stir.] Plin. lib. 2. cap. 16. Lunæ immotis oculis cauda, sicut & equorum aures: nanq; & has notas generosissimo cuiq; natura tribuit: in mota ergo placidus, clemens, blandiens, iracundi & ferocis. Virg. lib. 3. Geor. Sæpe sub immotis præsepibus, aut mala tecta Vipera delituit. Idem 4. Aeneid. Mens immota manet.

Immulgĕo, es, Lac ex uberibus in rem aliquam exprimo. [מחלב] Gall. Traire, exprimer le laict hors la mamelle. Ital. Mungere. Ger. Ermelcken. Hisp. Ordeñar, ordeñar leche. Pol. Widzieć. Vng. Ki fejni. Ang. To milk.] Plin. lib. 11. cap. 39. Fabulas fingunt de strigibus, vera eas infantium labris immulgere. Virgil. 5. Aeneid. -& lacte ferina Nutrior, teneris immulgens ubera labris.

Immūgio, gis, gīvi, & immūgĭi, gītum, gīre, n. q. Idem quod mugio. [געה] Gall. Mugir, braire. Ital. Muggire. Ger. Brüllen oder blöcken. Hisp. Bramar, dar bozes. Pol. Ryczeć. Vng. Bögni. Ang. To bellow, to roar.] Virgil. 4. Geo. -curvæq; immugit Aetnæ cavernis. Id. 1. Aeneid. -medioq; immugit regia luctu.

Immundus, a, um, Impurus, impolitus. [טמא] Gall. Ordure, sale. Ital. Immondo, lordo. Ger. Vnsauber, vnreine. Hisp. Cosa sucia. Pol. Nieczysty, plugawy. Vng. Tisztátalan, undok. Ang. Unclean, filthie.] Persius. Hesterni. Pavonem serbat, prægnantis obolum, Neglecta immunda juvis. Virg. 3. Aeneid. -cruentaq; immunda fœdant immundo. Idem 5. Aeneid. -sed pronus in ipsa Cunctatur, immundæq; timo sacroq; cruore.

Immūnis, ne, penult. prod. Liber & vacuus à munere, vacationem habens, onus nullis fūctionibus, otiosus, vacans. [פטור] Gall. Exempt de faire aucune charge. Ital. Franco, libero de ogni maniere de carico. Ger. Frey. Hisp. Cosa exempta ó privilegiada. Pol. Wolny, nieprzymuszony. Vng. Szabadalmas való, szabadalmaztatott. Ang. Priviledged, free of any charge, exempted.] Cicero pro Fonteio: Jam illud, ob eam rationē pretiū fecisti, quòd immunis domo fuerit. Idem 3. Ver. Quinq; præterea fuerunt, qui immunes centuriæ ac libertæ, Commutiana, Halesina, &c. Immunes agros, liberosq; arare. Cic. 4. Ver. Idem de Amicitia: Nō est ad humanæ vitæ, neq; immunis, neq; superas, quæ etiā papulos universos metu, eisq; optimē consulere soleat. Virg. lib. 4. Georg. Immunisq; sedens aurem ad pabula fratres. & Immunis cum genitivo. Ovid. 1. Metam. Nullam passa nigrum, cervicē, munūgis aratri. Virgil. 12. Aeneid. -at puer urbem Immunem tanti belli, atq; impune, quotidie Legitur aliquando & cum ablativo. Livius lib. 2. ab Vrbe. Inde una centuria facta est immunis militia.

Immūnĭtas, tātis, f. t. Vacatio & libertas ab oneribus. [פטור] Gall. Exemption de faire aucune charge, franchise. Ital. Immunità, franchezza. Ger. Freyheyt von einem oder allen beschwerden. Hisp. Cosa franca y no sujeta. Pol. Wolność. Vng. Szabadság. Ang. Freedom, priviledge, exemption.] Cic. 2. Philip. Neque potest Idus Martias immunitatis tabulis, nisi ex cuiusquā beneficii figuretur. Idem ad Cassium Epist. lib. 12. Tabulæ figuntur, immunitates dantur. Plinius Paneg. Jam enim immunitatem in patrem bonis filio tribuit, si modò reductus esset in patris potestatem.

Immūnĭtus, a, um, Nō munitus, muris nec cast. [לא מגודר] Gall. Qui n'est point fermé ne garni. Ital. Non fornito, non fortificato. Germ. Vnbewart. Hisp. Cosa no fortalezida. Pol. Niezaopatrzony, ogrodzony, umocniony. Vng. Fröstgnálkul való. Ang. Not fortified, walled.] Est autem nomen, nō participium, quippe quod à nullo dedūcium est verbo. Cicer. pro Cecinna: Si via ut immunita jubet, quā velit, agere jumentum. Liv. 2. bel. Pun. Edictoq; proposito, ut quæ oppida, castellaq; immunita essent, in loca tuta commigrarent. Vrbs immunita, Ovid. 10. Metam.

Immūnĭficus, a, um, Avarus, sordidus, tenax, illiberalis. [קמצן] Gall. Qui n'est point liberal, gracieux. Ital. Non liberale. Ger. Vnfreygebig, Geitig. Hisp. Cosa no franca ni liberal. Pol. Tkliwy, pieniędzy. Vng. Fösvény, fukár, szorosmarkú. Ang. Niggard, ner liberall.] Plautus in Trinum. Cleom. immunificus sies quid cantari tibi, Quod habes, ne habeas.

Immurmŭro, as, are, n. p. [לחש] Gall. Murmurer. Ital. Mormorare. Ger. Murren, hineinbrummen. Hisp. Murmurar. Pol. Mruczeć, szeptać. Vng. Zúgolódás, morgolódás. Ang. To murmure or grudge.] Virgilius tota immurmurat, Ovid. 3. Metamorph. Sub lingua immurmurat aliquid, Pers. Satyra 2. Sylvis immurmurat Auster, Virgil. 4. Georg.

Immūscĭlis, is, Avis est, aurore festo, quam alii regulum, alii ostragam dicunt. [Vng. ökörke.] Videtur tamen apud Festū legendum esse immuscilos: cujus avis immunis Plin. lib. 10. cap. 7. inter genera aquilarum. Videre quæ annotavimus in dictione IMMVSCILVS.

Immūscŭlus, sive immuscilus. Aves ea genere aquilarum est (inquit Festus) sed omnium vilium, quibus aquilæ [Vng. ökörke.] quæ volucris vero, sexto ab eo tempore, quam Vere apparet, quia altum, algoreq; metuit. Appellatur ita ea, quod labia, & inexpectata ei impositio. Hæc Festus. Ex quibus verbis nō immuscilus, sed immuscus scribendū nōnulla ostendunt, hoc est immundus: quasi ab immundo dēdoce. De hac avicula mihi. Plin. lib. 10. cap. 7. Sanguinem ferunt atq; immuscum. Augur. Ramum in magnæ quæstionis habent. Immuscum aliqui vulturis pullum esse, aliquanto tilo, & aquilam ostragam. Matrius fugulam ostragam ostendere immuscum, illis pullum aquilæ, priusquam albicet cauda. Quidam post Matrium Augurum non esse visus Romæ conspexere. Ego (quod ex multis est) in desidia rerum omnium non arbitror augurem. Mar. Plin.

Immūtesco, is, immutāri, incept. t. Motus & variari. [נשתנה] Gall. Devenir autre, muer, changer. Ital. Mutarsi, cangiarsi. Ger. Verwandeln. Hisp. Desmudarse. Pol. Zamieniać się, odmieniać się. Vng. Változom, változtatom. Ang. To be chaunged, to keep himself.] Quint. lib. 12. cap. 3. Nō ergo putandum semper optimum esse quod latet, ne immutescat ostendendo aliquis. Statius lib. 5. Thebaid. -ruptis immutescere cœpta.

Immūto, as, are, act. p. Muto, vario, permuto. [שנה] Gall. Muer, changer. Ital. Mutare, variare. Ger. Verwandeln, verenderen. Hisp. Mudar, desemejar. Pol. Odmieniam. Vng. változtatom. Ang. To change, to alter.] Terent. Eunuch. Dii istam hanc mihi dedērint hominem immutatum. Fecerunt, ut cognoscas eandem esse? Plaut. Epidico: Accipe argentum hoc Dardanis: hic sunt quadraginta minæ. Sigillum, nummum, immutabo.

Immūtabĭlis, le, n. t. Quod nullo modo mutari aut verti potest. [בלתי נשתנה] Gall. Immuable. Ital. Immutabile. Ger. Vnveränderlich, vnbeweglich. Hisp. Cosa que no se puede mudar. Pol. Niezmienny. Vng. Változhatatlan. Ang. Unchangeable.] Cic. 2. de Natur. Deor. Sic de sparsis in universum stabilibus, ab Ortu ad Occasum commeant. Idem de Fato: Sequantur fata, & ea quæ immutabilia, eisq; æternas, quæ perhibentur quiescant, quam fessus cadere, quàm salvum sit.

Immūtābĭlĭtās, ātis, f. t. [אמונה] Gall. Fermeté, constance. Ital. Fermezza, stabilità, non si permutare. Ger. Vnbeweglichkeit, beständigkeit. Hisp. Firmeza, constancia. Pol. Niezmienność. Vng. Változhatatlanság. Ang. Constancie.] Cic. de Fato: Sed in fatis communis frater appellor.

Imō, unico m, idest quod Quin potius. [לא כן אמנם] Gall. Mais pour mieux dire, mais plustost. Ital. anz. Ger. Ja vielmehr. Hisp. Antes no. Pol. Jeszcze, daleko więcej. Vng. Sőtsem. Ang. Yea rather.] Terent. in Andr. -dictum puta, Ne peream: sed imò verum est. Imò aliud. Plaut. in Amph. Intonuit fortasse. Imò ó vigilans vigilantem.

Impācātus, a, um, Nō pacatus. [לא שקט] Gall. Qui n'est point appaisé. Ital. Non pacato. Ger. Vnbefridiget. Hisp. Cosa no apaziguada. Pol. Niespokojony, niepokojący. Vng. Nem csendesitett. Ang. Not appeased.] Virg. 1. Georg. -incudibus, unde, Impacatos arcebo. -horrentia. Horat. Ode in pacatā, Civis, an hostis, &c. Ode 2. in Europ.

Impĕdĭo, is, ivi, & ītum, īre, n. q. Idem quod pedibus ligo. [עכב] Gall. Empescher, arrester. Ital. Impedire. Ger. Hindern. Hisp. Estorvar. Pol. Zawadzam. Vng. Akadályoztatom. Ang. To let, to hinder.] Statius 2. Thebaid. -cursus impedit ipse cruor.

Impĕllĭcĕrĕ, est res alicui tam proximè circumcirca terere, ut ne palpari quidem cuiquam liceat. [Vng. Semmiben sem akadályoztatni.] Pontius: At te nocturnis juvat impellicere lenis.

Impĭgĕs, pen. prod. Dicuntur cum à Veteribus in tabulis figuntur, quo similes colubræ à pangendo dicti sunt. [מחבר] Gall. Qui s'assemble. Ital. Che s'accompagna. Ger. Verbindlich. Hisp. Cosa que se ajunta. Pol. Spoy. Vng. Szerkesztő. Ang. Joyner of records.] Vide & Pereum verbo pangere de numero, & agriculæ pangere plantas ad eli, antiqui. Hæc Festus.

Impăncro, as, ātum, Antiqui dicebant pro invadere: quod verbum est à Græco tractū, quasi πάγκρατος hoc est, omnibus

nem carnem consumo. [Vng. Basrabausk.] Varro: Ecclesiam in regiam arcem imparem erarunt.

Impăr, aris. Non par, inæquales: [ἀνίσων. Gall. Inegal, non pair. Ital. Disegnale, non pari. Ger. Ungleich. Hisp. Desygual. Pol. Nierowny. Vng. Paratlen. Ang. Vnequal, diuerse, odde.] ut, Impariamicitia est, inæqualis. Virg. 4. Georg. Aut alpercrebro, imparibus se manifestat armis. Ouid. 4. de Ponto, Eleg. 9: Fortuna est impar animo: id est, non respondet animi magnitudini. Impar numerus, qui in no potest dividi in duas partes æquales: unde & ἀνίσων vocant Græci. Virg. Aeglog. 8: numero Deus impare gaudet. Par impar, lusus puerilis genus est, quo manu nuces, pecuniâ, aliudve quid occultantes, exquirunt compluriâ colluforis. ἄρτιον, ἄρτιος. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Ludere par impar, equitare in arundine longa.

Impăriter, adverb. Inæqualiter. ἀνίσως, ἀνίσως. Gall. Inegalement. Ital. Disegualmente. Ger. Vngleichlichen. Hisp. Desygualmente. Pol. Nierownie. Vng. Kölcsönösképpen. Ang. Vnequally.] Horat. in arte: Veribus impariter junctis querimonia primum, Max etiam inclusa est mentis sententia compos.

Impărātus, a, um. Impeditus, inexpectatus: huic opponitur Paratus, expeditus. [ἀπαρασκεύαστος. Gal. qui n'est pas preparé. Ital. Non ordinato, non preparato. Ger. Vngerüstet. Hisp. No aparejado y no aparejando. Pol. Nieprzystrojony, nieuporządzony. Vng. Készületlen. Ang. Not readie, vnprepared.] Terent. Phorm. Vt ne imparatus sim, quæ adveniet Phormio. Plaut. Capt. Qui ex parata, imparatum omnem facis. Cicer. pro Mil. Quanquam paratus in imparatos Clodius, tamen mulier ei erat in via.

Impărens, ntis, Nō parcēs, sive inobediēs. Festus. [V. Emperātē.]

Impăsco, is, act. 3. impavi, impastum, Intorum aliquo pasco. [הרה rahah: עתף ataph, לוע laang. Gall. Paistre dedans ou en quelque lieu. Ital. Pascere in qualche luogo. Ger. Inn etwas weiden. Hisp. Apacentar en alguna parte. Pol. Pasć na czymś, nad czym. Vng. Azt mire legyen, valaki. Ang. To feede in some place.] Col. lib. 6. cap. 5. in ea loca perducendi sunt, quibus nullum imposuerunt pecus.

Impāstus, Non is est compositū ab in privativo, & participio pastus id est, qui non pastus, jejunus. [ἄβρωτος, ἀνάριστος. Gall. Qui n'a point repu, encor rien. Ital. Non mangiato, digiuno. Ger. Vngemüdet, vngessätet, hungerig. Hisp. Cosa no comida, ni no aparejada. Pol. Nie najedzony, nie nasycony, czczy. Vng. Nem evett, nem jóllakott. Ang. Vnfedde, vnpastured.] Virgil. 9. Aencid. Impastus ceu plena leo per ovilia turbans, &c. turba impasta suporū, Silius lib. 7.

Impatĭbĭlis, bile. Intolerabilis, & qui ferri nō potest. [ἀνύποιστος, ἀνυπόστατος. Gall. Intolerable, impatible, insupportable. Ital. Che non si può patire. Ger. Vnerträglich. Hisp. La cosa que no puede sofrirse, padecerse. Pol. Nie do zniesienia. Vng. Szenvedhetetlen. Ang. That cannot be suffered.] Cicer. de Finib. Quem quidem vos impatibilem tacitis. Plaut. Amph. Clades quæ antehac impatibilis. Impatibilis cruciatus, impatibilis color. Plin. lib. 25. cap. 3. Idem, lib. 20. cap. 18: Quam impatibilis valetudo odium vitæ fecisset.

Impătiens, impatientior, ultimus, Nullius laboris, aut doloris patiens, intractabilis, morosus, difficilis. [ἀνέχεσθαι, ἀνεκτικός, ἀνασχετικός. Gall. Impatient, qui ne peut endurer ou supporter. Ital. Che non può patire cosa alcuna, impatiente. Ger. Vngeduldig. Hisp. Cosa que no puede sofrirse padecerse. Pol. Nie cierpliwy. Vng. Szenvedhetetlen. Ang. That cannot be suffered.] Cicer. de Finib. Quem quidem vos impatibilem tacitis. Plaut. Amph. Clades quæ antehac impatibilis. Impatibilis cruciatus, impatibilis color. Plin. lib. 25. cap. 3. Idem, lib. 20. cap. 18: Quam impatibilis valetudo odium vitæ fecisset.

Impătĭens, impatientior, ultimus. Nullius laboris, aut doloris patiens, intractabilis, morosus, difficilis. [ἀνέχεσθαι, ἀνεκτικός, ἀνασχετικός. Gall. Impatient, qui ne peut endurer ou supporter. Ital. Che non può patire cosa alcuna, impatiente. Ger. Vngeduldig. Hisp. Cosa que no puede sofrirse padecerse. Pol. Nie cierpliwy. Vng. Szenvedhetetlen. Ang. That cannot be suffered.] Cicer. de Finib. Quem quidem vos impatibilem tacitis. Plaut. Amph. Clades quæ antehac impatibilis. Impatibilis cruciatus, impatibilis color. Plin. lib. 25. cap. 3. Idem, lib. 20. cap. 18: Quam impatibilis valetudo odium vitæ fecisset.

Impătĭens, ntis. Impatientia, æ, f. [ἀνεκτικία. Gall. Impatience. Ital. Impatientia. Ger. Vngeduld. Vngeduldigkeit. Hisp. Impaciencia. Pol. Nierozpiętość. Vng. Türhetetlenség. Ang. Impatience, lak of sufferance.] Plin. lib. 11. cap. 23: Ferri autem primò papiliones parvos nudos quinos digitorum impatientia villis laborescere.

Impătĭenter, adverb. Ægrè & molestè. [ἀνεκτικῶς. Gall. Impatiemment. Ital. Impatientemente. Ger. Vngeduldiglich. Hisp. No sofredamente. Pol. Nierozpiętośćiwie. Vng. Türhetetlenül, tsendül tartózkodván. Ang. Impatiently.] Plin. Epist. 7: Amavi confestim ardentissimè juvenem tam ardenter, quam nunc impatienter requiro.

Impăvĭdus, a, um. Intrepidus, non timidus. [ἀδεής. Gall. Qui ne craint rien, qui est sans peur. Ital. Che non teme cosa alcuna, senza paura. Ger. Vnerschrocken, der vor nichts grauet. Hisp. Cosa sin pauor y miedo. Pol. Nieboiaźliwy. Vng. Bátor, nem félek, nem ijedés. Ang. That hath no feare or dread.] Plin. lib. 28. cap. 19: Et pelis alumina injecta impavidos infantes facit. Virgil. 12. Aen. fixumq; lanonis Impavidus frangit telum, & fremit ore cruento.

Impăvĭdē, adverb. Intrepidè, audacter. [ἀδεῶς. Gall. Sans peur, hardiment. Ital. Senza paura. Germ. Vnerschrockenlich, dapfferlich. Hisp. Sin pauor ò miedo. Pol. Nieboiaźliwie, śmiele. Vng. Bátorul, merészkedhetőképpen. Ang. Boldelie, without feare.] Liv. lib. 9. bel. Mac. Et poculo impavidè exhausto, haud ita multò pòst expiravit.

Impĕccabĭlis, Immunis à peccato. [ἀναμάρτητος, ἀναμάρτητον. Gall. Qui ne peche point. Ital. Che non pecca. Ger. Vnsündtlicher oder vnsündtliche. Hisp. Lo que no peca. Pol. Niegrzeszny. Vng. Vétek kivüllvaló, vétkekbenemlékezet. Ang. That cannot sinne.] Gel. lib. 7. ca. 19: Is enim plenus, impeccabilis, vitâq; vivet tranquillissimâ.

Impĕdĭo, is, ire, act. 4. Illaqueare, involvere, ac proprie de pedibus dicitur: quanquâ ad alia etiā transferur. [עזר lakkēsh ezhēr אחר bāhēl, בהל pāsōl, מעכב ma'ĕkēv. Gall. Empescher, empestrer. Ital. Impedire. Ger. Die füß verwickelen, verwirren, verhindern. Bel. Beletten. Hisp. Impedir o embaraçar. Pol. Nogi zaplątawy, przeszkadzam, zawadzam. Vng. Kötözködöm, [valaky] megakadozom. Ang. To hinder, to cumber, to intangle.] Terent. in And. Tot me impedīt curæ, quæ meū animū diversè trahunt. Ibidē: Videñ' me tuis rebus Micionem impedīti esse? Plaut. in Aulul. sed dū alios fervat, se impedit. Cic. 4. Ver. Si illud dicres, te Heraclii voluntate ac lege recessisse, ipse te impedies, ipse tua defensione implicabere. ¶ Impedire aliquando accipitur pro conspurcare, sordidare, polluere, coinquinare. Plautus in Amphit. Qui domi uxorē meam impudicitia impedivit per euā rem eo thesaurū stupri. ¶ Impedire, obstare, ne quid fiat: impedimēto esse. Cicero de Senect. Ita cigitur impedit res senibus, nec ætas impedit, quævis & cæterarū rerum, & cupiditatis agricolæ studia tenuamus usq; ad ultimū tempus senectutis. Cæsar 2. belli Gall. Quò facilius finitimorū equitatum, si prædandi causa eò eos venisset, impedirent. Cicero ad Attic. lib. 8. Ve temecum cogitares prius, quàm Cæsar aut tuum iter impediret, aut te ab se excludere posset. Horat:

Impĕdītus, participium. A quo Impeditus, tus, ultimus, nomen: [ἐπίσκοτος, ἐμπόδιος, κωλυόμενος. Gall. Empesché, empestré. Ital. Impedito. Ger. Verhindert. Hisp. Impedido. Pol. Zawadzony. Vng. Akadályos, megakadozatos. Ang. Hindred, intangled, letted.] ut, Impeditissimæ sylvæ, Cæs. 1. bel. Gal. Impeditior pugna, Liv. 4. bel. Pun.

Impĕdĭtio, onis, f. Prohibitio, occupatio, detentio. [κώλυσις, ἐμπόδιον. Gal. Empeschement. Ital. Impedimento. Ger. Verhinderūg. Hisp. Estorbo. Pol. Zawadzanie. Vng. Megbontás, meg tartóztatás. Ang. A hindring, a letting.] Cicer. 1. de Divinat. Veget enim animus in somnis, liberq; sensibus, ab omni impeditione curarum, jacente & pene mortuo corpore.

Impĕdīmentum, i, n. Obstaculū. [ἐμπόδιον, κώλυμα. Gall. Empeschement. Ital. Impedimento. Ger. Verhinderung. Bel. Een Beletsel. Hisp. Estorbo. Pol. Trudność, zatrzymanie. Vng. Akadály. Ang. An hinder.] Cic. 1. de Orat. Athenienses Demosthenem, in quo tantū studium fuisse, tantum laborem, dicitur, ut primum impedimenta naturæ diligentia, industria q; superarit. Terent. in And. Proindè hinc vos amovete omnia mihi impedimento estis. ¶ In exercitu impedimēta dicuntur instrumenta, vel tentoria, vel etiam aliæ quævis res, quæ ad usum exercitus circumferuntur. Cæs. 1. bel. Gall. Alteri ad impedimenta & carros suos se contulerunt: e impedimentorū nomine etiā impedimenta contineri docet Frontinus in Strateg. quum ait: In Hispania, à Petreio Pompeii legato in magna aquarum & pabulationis impedimenta fuisse intersecta.

Impĕdo, as, penul. corepr. act. p. Pedamentis fulcio, sustentacula suppono. [שׂכך sākak, סמך sāmak. Gall. Garnir d'apuis, enchaſſer. Ital. Fortificare, assodare. Ger. Stöckenn die bäum, stützen, aufstützen. Hisp. Rodrigar vides. Pol. Odpieram. Vng. Megtámogatom. Ang. To prop vp, to vnderprop.] Colum. lib. 4. cap. 26: Quū mensem iterum excesserit posita vinea: id est, tertio autumno, vel hoc primis flaminibus flatum impedanda est. Unde impedata vinea, ab eo dē dicta, quæ pedamentis fulta est.

Impello, lis, pŭli, pulsum, ĕre. Iaduco, incito, cōmovo. [דחף dāchāph, דחה dāchāh, נדף nādhāph, הסית hasīth. Gall. Pousser de rudeur. Ital. Persuadere, sforzare, spingere, muovere. Ger. Mit gewalten bewegen, treiben. Bel. Bewegen, voortreyven. Hisp. Empuxar, empelar con vyolencia. Pol. Pchnąć, popchnąć, przymuszać, poruszam. Vng. Valamire hajtom, valamibe hozom, reá kényszerítem. Ang. To driue forward, to perswade inflantice, to inforce.] Sallust. Alterē haud facilè eos ad tantùm negotiū impelli potse. Terent. in And. Dum in dubio est animus, paulo momento hoc illuc impellitur. ¶ Dē Impellere est urgere. [[אנס anas.] Virg. 4. Aen. Ferte citi flammas, date tela, impellite remos. ¶ Impellere plaustrū in terram. Cato cap. 5. Terram cario fani caveto ne ames, nève plaustrū, nève pecus in eam impellas. ¶ Aliquando est cōturbare. Virg. 5. Aeneid. cavū conversa cuspide montē Impulit in latus. ¶ Aliquādo est labefactare. Plin. li. 34. ca. 11: Immenso & Asiaticæ victoriæ monēto ad impellendos montes. ¶ Aliquandō ēgn. sīcat loco pellere. Livius: Impulsa frons prima, & trepidatio subsidiis illata. Juvenal. Satyr. 10: unde alterior effet Calus, & impulsæ præceps immane ruinæ. Impellere ianuam digito, Cic. 4. Tusc.

Impulsŭs, partic. Labefactatus, loco motus. [נדחה nidhchēh נדחף

מדחף vidhechôb, knechte. Gall. Poussée, poulsée, poulsé. Ital. Spinta, percuotere, mossa. Ger. Bewegt. Hisp. Empuxada. Pol. Popchnienie, popchnienie. Vng. Hayrasa, kényszerités. Ang. Perswasion of a pleasure, stirre.] Translatio sumpta ab arcubus aut columnis, quæ convellunt, & paulatim uncant.

Impulsus, us, nomen, m. q. Incitatio, instigatio, impulsio. [דחי dechî מדחפה madhchepháh, impetus, ictus. Gal. Impulsement, instigation, incitement. Ital. Instigamento, instigatione. Ger. Bewegung, treibung, anreitzung. Hisp. Empuxamiento, obra de empuxar. Pol. Pobudka, pokuszenie. Vng. Indulat, megkésértetés, kényszerités. Ang. Perswasion, and instigating.] Cic. 2. de Natur. deorum. Animum autem movet impulsu, sed sua sponte movetur. Impulsu tuo, Jovis vestro hoc effectum, & suasu, atq; hortatione. Cic. pro Rosc. Am. Ipsius certe tu non negare, ad hæc bona Chrysogonum accessisse impulsu suo.

Impulsivus, a, um, f. n. Impulsus. דחי dechî מדחפה madhchepháh, Vng. kényszeritő. Ang. Perswasive, or perswading.] Cic. lib. 2. de Invent. Impulsio est, quæ sine cogitatione per quandã adjectionẽ animi facere aut quid hortatur aut amantiæ, aut cũ, aut agendo, aut inducitio & impulsio ad bibendũ, apud eundẽ. Cic. de Orat.

Impulsõrius, a, um, f. Instigatorius, incitatorius. [דחף mesîsah, ô mesîsîs. Gall. Poussoir, qui pousse, ou qui pousse. Ital. che muove, spinge, sospinge. Ger. Ein Treiber, der etwas umbetreibt. Hisp. Movedor, empuxador. Pol. Pobudzający. Vng. indulatos, kényszeritő. Ang. A perswader or stirrer.] Terent. in Eunuch. Sese, ne impulsores, ne irritamenta hæc consuescat. Idem in Adelph. Tum aut Syram impulsorem vah quibus illum laceram modis!

Impendẽo, des, di, sum, 2. Idem fere ac cano. quod supra aliquid pẽdeo, immineo. [תלה talah, נדד nadad, נגא nagha, to hang, or be hanging, to impend, to approach. Gall. Pendre dessus, pendre dessus. Ital. Essere sopra, sopraffare. Ger. Obenhangen. Pol. Wesen bas abgehangen. Hisp. Estar sobre, sobrevenir. Pol. Na dole wisiec. Vng. Fúggés, gók. Ang. To hang above, to approach.] Ut quem gladium. Ut facinus in quoque capite vindicium impenderet. Cic. 5. de finib. Gladium e cervice quasi appendiculum demitti jussit, ut impenderet illis beati convivibus. Idem 1. de finibus. Accedit etiam mors, quæ quasi cum Tantalo semper impendet. ¶ Accipitur per metaphoram pro prædicto instare. [Vng. Készűlni hogy.] Cicero de Amicit. Spes rerum fragilium ante pendet, quàm rumpatur. Tum vel acerbissimo ante pendet, quàm rumpatur, quanta ruina impendeat. Cic. Planco: Agitarq; præclare, si conservationem reipublicæ potius amas, ut ea quæ partim jam adhuc, partim impendent, moderatè feramus hoc est, prope vel parata sunt. Invenitur aliquando hoc verbum habere potius accusativum. Terent. in Phorm. Ita nunc imparatum tibi tot tanta te impendent mala.

Impendo, is, di, sum, act. 3. Expendo, insumo, consumo, sumpto facio. [נתן nathan, נתן nathan, נתן nathan. Gall. Employer, employer. Ital. Spendere. Ger. Anwenden, an etwas bringen, bendten daran wenden. Bel. Bruyeren, bestetigen. Hisp. Despender, gastar. Pol. Nakładać, nakładam. Vng. Költök. Ang. To spend, to bestow.] Plin. in Epist. In Aquæ ductu, Damitæ, Nicomedensis impendit sestertium xxvi. cccxxxix. quæ imperfectus adhuc reliquit. Vnde impendo, & impendium. ¶ Per translationẽ, in rem aliquam operã, curam, impendere laborẽ, dicimus pro operã, vel laborem in re aliqua collocare. Columel. in præfat. libri. Sæpe ita annus impendere curam, quæ à pleriq; etiam majora negligantur. Cicer. in Verr. Impendere pecuniam in res varias.

Impendiosus, a, um, f. n. Impendiosa, sumptuosa, ab impendio. [Gall. Qui plus aqua impendit, & plus cõsumit quam paret. Ital. Che spende, che consuma assai. Ger. Kostbar, aufgebrauchend. Hisp. Despendioso, gastador, que haze gastar mucho. Pol. Kosztowny. Vng. Költségtelekező. Ang. That spends or consumes much.] Plaut. in Bacch. Nimio præstat impendiosum, quam nihil gratum dicis.

Impendio, adverbium intendendi, idem significans quod impensa, impense vel pro Substantivo, pro parte vel Adverbio usurpatum. [מאד meôd, מאד meôd, מאד meôd. Gall. Moult fort, grandement, de facon, comme. Ital. Grandemente, molto. Ger. Zum theuren hiemit, sehr. Bel. Zeer. Hisp. En gran demasia, muy mucho, demasiadamente. Pol. Za drogo mowie. Vng. Felette, igen. Ang. Exceedingly, beyond measure.] Terent. in Eunuch. Et quæ cum illo, aut erga illum impendio magis adhiberi debeant hic. Cic. ad Attic. lib. 10. Ait se impendio magis ad te Senatum, &c. eius clientes. Impendio minus, pro multum minus. Plautus Aulul. Atq; hoc verò minus, minusq; impendio curare, minùs me imperare honoribus.

Impenetrale pro prod. Cum ulciscerum, joquit Festus, penetrale intrare non licet. Ladevze. Vng. Kinkeresztfay.]

Impenetrabilis, de omn. g. Quod penetrari non potest. [בלתי חדיר belthî chedîr, בלתי חדיר belthî chedîr. Gall. qu'on ne peut percer. Ital. Impenetrabile. Ger. Undurchdringlich, das man nicht hat durchdringen. Hisp. Cosa que no se puede traspassar. Pol. Nieprzebity. Vng. Hatolatlan. Ang. Not penetrable, or pierced.] Liv. 2. de Hannib. Ut impenetrabilem ferro, ac diverso late agmine aciem ostendunt. Veniunt huc tabernæ impenetrabiles ferro, & lus hic ip. Arma impenetrabilis, Stat. 3. Thebaid. Pudet tua impenetrabilem, Tacitus ab. 4.

Impenitãs agnas, inquit Festus in Salian carmine veteres proles pecudum impariter quæ non habent ubera. [Vng. Tarhozatlan.] Agnas enim novas vocarunt intelligi.

Impensibilis, is, e, omn. g. Quod sumi, dari, erogari, quod fieri expendi non potest. [בלתי נתן belthî nathan. Gall. Qui ne se peut point faire. Ital. Che non si può fare, considerare. Ger. Unmöglich, das man nicht gnug ausgeben und bedencken kan. Hisp. Cosa que no se puede hazer. Pol. Niemożliwy. Vng. Meg sohasem, gondolhatatlan. Ang. That cannot be imagined or considered.] Gell. lib. 11. ca. 18. Omnia quæ tam fide, veritate, artium cõjunctione fiunt, ea neq; fallit, neq; impensibilem videri aiunt, ut nullum homo sit, &c.

Impensus, a, um, p. Impendi. Vide IMPENDO.

Imperceptus, a, dictum. Quod ante perceptũ non est, quòd ante fuit perceptũ non potest. [בלתי נתפס belthî nithpas. Gall. Qu'on n'a pas encore entendu. Ital. Che non si può intendere. Ger. Unbegreiflich, das man nicht recht zusammen bringen kan. Hisp. Cosa no entendida. Pol. Niepojęty, niezbyt. Vng. Ahoz nem lehet eszében venni. Ang. That cannot be perceived or taught.] Gell. lib. 14. cap. 1. Materia antiquitatis imperceptæ.

Imperceptus, adv. [בלתי נתפס belthî nithpas. Gall. Qui n'est point apperceu, sans penser. Ital. senza sapere. Ger. Unbegreiflich, ohne gefaß und verstand. Hisp. Sin entender o sondo. Pol. Nie bacząc. Vng. Akarattal. Ang. That cannot be thought.] ut, Fides imperceptos moveret hoc est, sine precibus. Ovid. 2. Amor. Eleg. 19. Atq; imperceptus ad te movere pedes.

Imperditus, a, um. Quod perdi, deliberè non potest. [בלתי אבד belthî abhadh. Gall. Qu'on ne peut point perdre, qu'on ne veut point perdre. Ital. Che non si può perdere. Ger. Unverlohren, der nicht verlohren. Hisp. Lo que no se puede perder. Pol. Nieprzegrany. Vng. Elveszhetetlen. Ang. Not lost or destroyed.] Vng. 10. Acad. Ereos ô Græcis imperdita corpora Trojæ. Vel Servatæ imperdita corpora Græcis, quos Græci perdere acquirere potuerunt. Pectora impendo, Statius lib. 3. Thebaid.

Imperfectus, a, um. Nondum absolutus. [לא שלם lô shalêm, Gall. Imparfait. Ital. Imperfetto. Ger. Unvollendet. Hisp. No acabado de hazer. Pol. Niedokończony. Vng. Kevéssé, befejezetlen. Ang. Unperfect.] Virg. 8. Aneid. pars imperfecta manebat. Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 12. Imperfectumq; meum cursum Defenit relicti monte Sabinus opus.

Imperfossus,

Imperfōssus, a, um, Non perfossus. [לא חפור] Gall. Qui n'est point percé. Ital. Non perforato, o forato. Germ. Vnburchgegraben. Hisp. No pessado, o horadado. Pol. Niezgrzebany, albo przepalowany. Vng. Ami fúratlan, avagy ki ásatlan. Ang. Not digged, or bored through.] Ovid. 12. Metamor. manet imperfossis abdomi, Inq; crementatus Cereus Eurotas ictu.

Impĕrātor. Imperiosus. Vide IMPERO.

Impĕrītus, a, um, Nō peritus, expers, insciꝰ, ignarus, rudis, indoctus. [לא יודע שכל שלא למד חכם, לא מנוסה, לא מיומן, לא מרוגל.] Gall. Qui n'est point expert, ignorant. Ital. Inesperto, poco pratico. Ger. Vnerfahren, vnberichtet. Hisp. No experimentado, o sabidor, o sciente. Pol. Niedoświadczony, nie umiejętny. Vng. Tudatlan. Ang. Vnskilful, ignorant.] Terent. Adelphis: Hominem imperito nunquā quicquā injustius. Idem in Eunuch. Nō adeo inhumano sum ingenio Chærea, neq; ea imperita, ut quid tempus valeat, nesciam. ¶ Imperitus & facilis cōtraria sunt, quemadmodū Rudis & astutus. Cic. pro Rosc. Comœdo: Callidū imperitus nō fraudat. ¶ Imperita multitudo, imperitū vulgus. Cic. 1. Offic. Ecquis enim cui exercitor imperitæ multitudinis pendet, hicin magistri virtutem non esse habendum. Plin. lib. 33. cap. 14: Quod imperitum vulgus appellat fortunam vitæ. ¶ Imperitus rerum. Terent. in Andr. Quæ hic homines adolescentulos imperitos rerum, ea facias liberē, ne fraudi illicias. ¶ Imperitus Comicus alicubi inquit: Imperito homine nihil esse iniquius, ut qui nihil, nisi quod ipse fecerit, rectum putet.

Imperītē, p. Inscitè, incertè. [בלא ידיעה שלא בחכמה.] Gall. Ignoramment, sottement, follement, mauvaisement. Ital. Ignorantemente, sciocamente, malamente. Ger. Vnerfahrenlich, vnbericht, vnwissendt. Bel. Onbedreuen. Hisp. Inexpertamente, o insciamente, ignorantemente. Pol. Nie wiadomie albo nie umiejętnie. Vng. Tudatlanúl. Ang. Vnskilfully.] Plin. li. 17. cap. 21. Contra Ciceronem imperite existimavit.

Imperītē adverb. Indoctè, negligenter. [בלא חכמה בעצלתים.] Gall. Nonchalamment, en faisant mal son devoir, en commettant faute. Ital. Mancamente. Ger. Vnwissendtlich, vnachtsamlich. Bel. Ongeleerdelijck. Hisp. No experimentadamente. Pol. Nieumiejętnie, niedbale. Vng. Tudatlanúl. Ang. Vnskilfully.] Cic. de Orat. Orat. Oceanum nō Scipio non imperite Cneius, nō Pompeius Sex. Fabiquem numerū abi nebat. Idē pro Coeli. Balbo: Quid enim in eo vocali dici imperitius?

Impersio, Imperium. Vide IMPERO.

Impĕro, as, penul. corr. act. p. labeo, præcipio, mando, imperiū facio. [לצוות מצוה לעשות פקד.] Gall. Commander, ordonner, enjoindre, commander d'autorité. Ital. Imperare, commandare. Ger. Befehlen, Gebieten, Einbieten. Bel. Beuelen. Hisp. Mandar con señorio, o imperar. Pol. Rozkazować. Vng. Parantsolok, vraikodom. Ang. To command, to charge, to authorize, to bid, to require, to command over.] Terent. in Andr. Ne imperabā cōdix quid opus facto esset, pacto ergo. Idē in Eunuch. Hos prius mandatam & quę volo, simul imperabo. Cic. 3. de Legib. Qui bene imperat, parere aliquādo necesse est. & qui modestē paret, videtur, qui aliquando imperet, dignus esse. ¶ Impera, ris, huīc dicitur princeps, quāco subditos imperio cogit ad conferendū tributū. Imperare pecuniā, arma, naves, obsides. Cicero ad Atticū lib. 4. Obsidibus acceptis, nihil spretum, imperata magnā partē pecunia. Cæsar lib. 1. de bell. Civili: Tota Italia delectus habentur, arma imperantur, pecuniæ, &c. Cic. 7. Verr. Superiorū Pœnorū consuetudo quæ fuerat, ut naves civitatibus, certus quibus numerus nautarū, militumq; imperaretur, ita & maximæ & locupletissimæ civitates Mamertinæ nihil horū imperavit. Idē pro lege Manilia: Idē Cretensibus, quum ad eum usq; Pamphylium legatos deprecatoresq; misissent, spem deditionis nō ademit, obsidesq; imperavit. ¶ Imperare, pro velle. Terent. in Andria: Animā jam hinc ex toto esse impero. Vide Donatus: Impero pro colo.

Impĕro, as, pass. [ויתן פקדה.] Horat. lib. 2. Epist. 3: Hæc ego præcurro, & idoneus imperor, & non invitus. Senec. lib. 1. Theb. Malo imperari, quām eripi. Idē in Hip.

Impĕratum, n. s. Jussum, mandatū, [מצוה מצוה.] Gall. Commandement. Ital. Commandamento. Ger. Ein gebott. Hisp. Cosa mandada, o imperada. Pol. Rozkazanie. Vng. Parantsolat, hagyás. Ang. A commandement.] Vide Exercitus imperata, pro parēre mandatis, apud Cæsarem bel. Gall. 1. vitæ: Qui quām in pace essent, imperata quotidianis cursibus faciebant.

Impĕrito, as, pen. cor. act. p. frequentativum ab Impero. [לצוות תמיד.] Gall. Commander souvent. Ital. Commandare, imperare. Ger. Befehlen, mit gemalt treiben. Hisp. Mandar con fuerça, o imperar. Pol. Rozkazować. Vng. Parantsolgatok, vraikodolom. Ang. To command much, to authorize, to require.] Plautus in Capt. Quod ancillæ ac prætiuæ imperita sunt mihi. Liv. 1. ab Vrbe: Qui Cære opulento tum oppido imperitans Herniam. Horat. Serm. Satyr. 7. ...ne pete tu, mihi qui imperitas, alias teretes inter.

Impĕritabundus, ποιητ. idem quod imperitans.

Impĕrātōr, tōris. Dux, ad quem rei militaris summa refertur: ab imperando dictus, propterea quòd exercitui, quæ facto opus sunt, imperet. [מנהיג משלח איש משלח מלך. מלאכי. מלאכים, שרים, מושלים.] Gall. Commandeur, empereur, chef de guerre. Ital. Capitano generale. Ger. Ein Oberster vnnd Kriegsherr, Ein Oberst Regent des Römischen Reichs. Kayser. Bel. Veldthooftman. Hisp. Emperador o capitan general. Pol. Naczelnik albo wodz nad wszystkim, Cesarz, Krzysztof. Vng. Vraikodo, vraikodo. Ang. An emperour, he that hath authority to command.] Est autem hoc nomine appellabantur omnes qui alicui bello præerant: tamen propriè nemo id nomen consequebatur, nisi re bene gesta atq; aliquot millibus hostium cæsis. Tum enim acclamatione militum, vel senatus decreto Imperatoris nomen dabatur. Cic. 4. Philip. Factam igitur imperatores ipsi tritia acie solent, quanquam paratissimos milites ad prælianclū videant, ut eos tamē adhortentur. Idē 2. Tusc. In primis laudabatur ille, quòd decreto, eosdem labores non esse æque graves imperatori & militi, quod ipse hunus laborem leviorem faceret imperatorum. Nunc summi principis Romani imperii nomē sanctum est, sacrosanctum, majestatiq; non impune violabile munitum. Græci αὐτοκράτορα vocant.

Impĕrātrix, icis, f. [מלכה מלכת משלחת.] Gall. Imperatrice, femme qui est chef de guerre. Ital. Imperatrice. Ger. Ein Herrscherin Regentin, Keiserin. Hisp. La hembra que manda o señorea. Pol. Cesarzowa. Vng. Vraikodo, parancsolo asszony. Ang. An empress.] Cic. pro Cælio: Prægelit animus jam videre, quos in lauros juvenes, quarum beatæ ac nobilis familiæ deinde sortes viros ab imperatrice in insidias, atq; in prælidio habeat eum locatus.

Impĕrātōrius, a, um, Quod ad imperatorem pertinet. [משלחתי, מלכותי, מושלתי.] Gall. Imperial, de superintendant ou chef de guerre. Ital. Imperiale, imperatorio. Ger. Des Keisers, Obersten Feldherrn angehörig. Hisp. Cosa para emperador. Vng. Parancsolói, vraikodói, parancsoló. Ang. Imperial, belonging to an emperour or empress.] Cic. 5. in Verr. Imperatorium par. Idem 3. Verr. Publius Servilius quæ signa, atq; ornamenta ex urbe hostium victor cepit, bello lecta, atq; imperatorio jure fulta, ea populo Romano asportavit.

Impĕrātum, i. n. Significat jussum vel præceptū. [מצוה מצות מלכות.] Gall. Precepte, ordonnance, commandement. Ital. Commandamento, imperio. Ger. Ein Befelch, Befelch, Gebeut, Verbot, Ein Dienstbefelch, Herrschafft. Bel. Een Beset. Hisp. Mandato o mandado de gouernador. Pol. Rozkazanie, przykazanie. Vng. Parancsolat, hagyás, parancsolás. Ang. Commaund, authority, rule, empire.] Virg. 4. Æneid. Imperio Iovi parent. ¶ Aliquando dicitur dominū nutrentū. [משלחת משלחתו, משרה, משרת, משרתו.] ut apud Virg. li. 1. Æn. Imperiū Oceani, famā qui terminat astra. ¶ Aliquāco potestas vel jurisdictio, Vlp. de Iurisdictione omnū judi. Imperium. Merum & imperium, habere gradū potestatem ad animadvertendum in facinorosos homines, quod etiam potestas appellatur. Mixtum est, cui etiam mixtū dicitur, quòd inest, quòd in danda bonorum possessione consistit ut jurisdictio, judici dandi licentia.

Impĕrōsus, a, um. Severus in imperando. [משלח, משלחני.] Gall. Qui est trop arrogant à commander. Ital. Imperioso, troppo arrogante ad comandare. Ger. Der sich zu vil meisterhafft über ander herren setzet. Hisp. El que manda como señor, o que muy mucho manda. Pol. Dobry rządzca, pan. Vng. Parancsolóskodó, parancsoló. Ang. Imperious, lordly, disdainfy.] Cicero in Oratore: Cognoscat etiam rerum gestarum, & memoriæ veterum omnium, maximè scilicet civilis Vrbis: sed & imperiorum populorū, & regum illustrium. Livius ab Vrbe: Eodem tempore duos insequentes Cōsulatus gessisse eosdem hæc imperiosa dictatura genetur. Sic etiā Cic. 2. de Finibus: Manlium Torquatum, qui filium, quòd in suffragio eō hostē pugnasset, securi percussit, vocari imperiosum hoc est, nimis severum & crudelem in imperando. Plaut. in Pœnul. Nā necesse est hodie Sicyonium esse, aut eras mortem exercuisse heras meus est imperiosus. Imperiosus hoc, qui sibi ipse imperat, qui vitæ suæ modū habet neq; in cupiditati. Iracundiæ, libidini dominatur. Horat. 2. Sermon. Satyr. 7: Quitnam ignorabit sapiens, sibiq; imperiosus. ¶ Imperiosissima & superbissima familia, Livius ab Vrbe. ¶ Ab imperiosus fit comparativus imperiosior. Horat. 1. Carmin. Ode 14: ac fine fastibus Vix durare carinæ possunt imperiosius Aquor.

Impĕriōsē, adverbium: hoc est, severè, acerbè, & imperiosi domini more. [Vng. Parancsolóskodva, kegyetlenül.]

Impermissĭlis, e, um, adjectivum, Illicitus: Nefarius. Gall. Qui n'est point permis ni licite. Ital. Non permesso, non lecito. Ger. Vnerlaubt. Nicht mit gutt gefellig. Hisp. Illicito. Pol. Nie dozwolony. Vng. Tilalmas. Ang. Vnlawful.] Ut Gaudia impermissa illicitique concubitus, apud Horat. 3. Carm. Ode 6.

Impersonāle, verbum. Dicitur quod non habet certas aut distinctas personas, aut numerum: sed subest eidē voce omnibus personis utriusq; numeri attribuitur, ἀόριστον. Hujus duæ sunt species: quædam enim sunt impersonalia activæ vocis, quædā passivæ. De constructione eorum, vide Syntaxin: neq; enim hic vocum

hic vocum constructionem, sed significationem docendam suscepimus.

Imperrĕrritus, a, um, Qui nulla re terreatur. [ἀδεής, ἀδείμαντος, ἄφοβος. Gall. *Qui n'a été point effroyé ou estonné.* Ital. *Che non ha paura di cosa alcuna.* Ger. Vnerschrocken/ vnerschrocken/ vnerschrocken. Hisp. *No espantado.* Pol. *Nie ostraszony, nie zlękniony.* Vng. *Ijeszthetetlen, ijeszthetetlen, ijeszthetetlen.* Ang. *Without fear, or dread.*] Virgil. 10. Aeneid. -manet imperritus ille. Imperrĕritus equum impellebat. Silius lib. 7.

Imperrĭo, is, ad. q. Participem facio, tribuo, divido, partior, communico. [פִּלַּג *plelek* פְּלַג *phalag, separabit, separatio.* Gall. *Departir, donner.* Ital. *Partire, imparare, far partecipe.* Ger. Mittheilen/ etwas geben. Hisp. *Partir ò dar parte.* Pol. *Udzielam, rozdzielam.* Vng. *Részesztem, részt adom.* Ang. *To give part of, or something to another.*] Cic. de Orat. Est excursio profectò, ut mihi quidem, tua suavitatis aliquid impertias. Idem in Catilina: Deinde collegarum meorum imperritur. Terent. Eunucho: Plurima salute Patrem mihi imperrit Gnato. ¶ Legitur & impertior deponĕs. Cic. pro lege Manilia: Atque ut omnes intelligãt, me Lucullo tantùm imperrire laudis, quantùm vni cuiquã debeatur. Idem pro Archia: Multis grauissimis ciuitatem à Graecia hominibus impertiebantur.

Imperrītus, a, um, part. Significatione. [Vng. *Részesztve.*] Sueton. in Claudio, c. 4. Nec dubium est, quin post hanc Augustas constituerit & reliquerit eum nullo praeter augustalis sacerdotii honore imperritus, etc.

Imperturbātus, adjectiv. um. [ἀτάραχος, ἀνώχλητος. Gall. *Qui n'est point troublé, sans perturbation.* Ital. *Non perturbato, quieto.* Ger. Vnbetrübet/ vnbekümmert. Hisp. *No turbado o perturbado.* Pol. *Nie zmącony.* Vng. *Háborodatlan, háborodatlan, háborodatlan.* Ang. *Not troubled.*] Contrarium est Turbato. Plin. lib. 9. cap. 21: Imperturbata iux Orco perturbato bibere veterum. Ovid. in Ibin.

Imperrītus, a, um. ut Amnis imperritus, id est, non vadosus. [ἄπορος. Gall. *Parquoy on ne peut passer.* Ital. *Onde non si può passare.* Ger. Nicht durchzugehen/ da man nicht durch zu waten. Hisp. *No passado donde no se puede passar.* Pol. *Nie mający brodu, nie przezwany.* Vng. *Gázolhatatlan, járhatatlan, át nem ható vala.* An *Without passage.*] Ouid. 9. Met. Vorticibus q; frequẽs erat, atq; imperritus amnis.

Imperrĭtus, is, est, In artem aegerrimè patiendi gratia immitticre, ingenii vitium. [Vng. *Vétkes tanítás.*]

Imperrĭtus, Vide imperitus in IMPERITO.

Imperrĭtus, a, um. Vide imperitus in IMPERITO.

Imperrĭtus, a, um, Qui nauo fertur impetu. [ἐπίφορος, φέρων ἑαυτόν. Gall. *Impetueux.* Ital. *Impetuoso.* Ger. Vngestümig/ gäh. Hisp. *Cosa muy arrebatada.* Pol. *Wielce mający.* Vng. *Rohanó, sebes, erős.* Ang. *That hath a great force without it.*] Plin. li. 35. ca. 10: impetu ossus animus.

Impetrātus, a, um, Qui est flabilis, quasi in petra fixus. [בְּאֵתָן *beethan* בָּאַת *baah, venit, venire.* Vng. *Állhatatos.*] Plaut. in Asin. Impetritum, inauguratum est.

Impĕtro, as, p. n. cor. Obtineo, aufero: ex in, & patro: unde & Perpetro, properficio. [הִפְלִיחַ *hiphlich* פָּלַח *phalach, separavit, separare.* Gall. *Impetrer, obtenir.* Ital. *Impetrare, ottenere.* Ger. Erwerben/ erlangen. Bel. Verkrygen. Hisp. *Alcançar algo por ruegos.* Pol. *Vprasżam, otrzymuię.* Vng. *Megnyerem.* Ang. *To obtaine by request.*] Plautus Curcul. Quicquid quo acquirimus, ab eo impetrare. Terent. in Hecyr. Videndũ est nobis, quomodo propterea hanc impetrẽ à patre: aut ne faciã quidem, quod pãtò nobis mihi facile sit, si non possim aut hanc facilè phas, quod pãtò nobis mihi facile sit, si non possim aut hanc facilè phas.

Impetrātio, onis, verbale, Et [*quando obtinetur, aut obtinetur.* Gall. *Impetration.* Ital. *Impetratione.* Ger. Erwerbung/ erlangung. Hisp. *Alcançamiento.* Pol. *Vprzęgnienie, otrzymanie.* Vng. *Megnyerés.* Ang. *An obtaining by request.*] Cic. ad Att. lib. 11. Iudicio, si has impetrationes nostras iubebit valere.

Impetrābilis, bile, passivè. Quod facilè potest impetrari. [ἐπιτευκτός, εὐπετής. Gall. *Que aisément se peut impetrer.* Ital. *Che facilmente si può impetrare.* Ger. Das sich leichtlich erwerben/ oder erlangen lässt. Hisp. *Cosa que se puede alcançar.* Pol. *Rzecz do wyproszenia, otrzymania.* Vng. *Megnyerhető.* Ang. *That is easily obtained by request.*] Liv. de bel. Maced. Itaq; praeualdis à Philippo cui pẽ impetrabilis venia ut ea dabatur, per Idem. Omnia & impetrabilia & rata. ¶ Aliquando actiuè accipitur pro eo qui facilè impetrat. Plaut. in Mostel. Nõ potuit venire mihi magis ad me impetrabilis Idem in Merc. Impetrabilior, qui civat, quilat est civis.

Impetrālis, pro impetro veteres dixêre. [Vng. *Megnyerő.*] Plaut. in Aulul. Et illic conficio à fratre me impetralem.

Impetrātus, a, um. Nõ pexus, ut, Rubor impetrat. [ἀνεύθυνος. Gall. *Qui n'est point repris, ni accusable.* Ital. *Non perturbato.* Germ. Vngestrafft. Hisp. *Cosa no reprehendida ni reprehendida.* Pol. *Niezgańiony.* Vng. *Szégyenlésben meg nem ijedett.* Ang. *Vncombed.*] Vng. 3. Fauor. Frontq; impetrata, impetrata dura barbis. Antiquitus tribus & impetrata id est, inulta, apud Tacit. in Dial. de Orat. Comae impexae, Ovid 5. Fastorum.

Impĭto, as, are, Pueritio. [μαιεύω Gall. *Engendrer, produire, mettre au monde de petis.* Ital. *Ingenerare, partorire.* Ger. Gebirt. Hisp. *Empreñar.* Pol. *Oświadczam.* Vng. *Megfogadom, fogadkozom.* Ang. *To conceive, or conceiue with child.*] Col. lib. 12. cap. 20. Delicatum quàm recentissimũ addito mustaceo in amphoram novam, eamq; oblinito, & impicato diligenter, ne quicquam aquae intro repsit.

Impĭger, gra, grum. Alacer, strenuus, assiduus, diligens. [זְרִיז *zherith.* שָׁקֵד *shokéd.* חָרוּץ *chorúts.* Ἐργάτης. Gall. *Qui n'est point paresseux.* Ital. *Diligente, sollecito.* Ger. Hurtig/ emsig/ fleissig/ sorgfeltig. Bel. Naerstig. Hisp. *Negligente.* Pol. *Skory, pilny, gorliwy.* Vng. *Gyors, serény.* Ang. *Quicke, diligent, sensible.*] Tibul. Impiger Aeneas vehitantia flatera remis. Cicero: Quis est ram impiger in fugiendo, quàm ego? Horat. 1. Epist. Impiger extremos curris mercator ad Indos. Cic. pro Fant. Virum ad labores belli impigrum, ad pericula fortem.

Impigrē, adverb. Diligenter. [ἐπιμελῶς. Gall. *Soigneusement, diligemment.* Ital. *Diligentemente, velocemente.* Ger. Hurtiglich/ emsiglich/ fleissiglich/ sorgfeltiglich. Hisp. *Negligentemente.* Pol. *Marlywie, pracko.* Vng. *Gyorsan, serényen.* Ang. *Diligently, carefully.*] Liuius 1. ab Vrbe: impigrè sequuti sunt. Plaut. in Rud. nam ut de nocte multa, impigrè, exurrexi, lucrum postpoui saporem & quietem. Liuius 4. Bel. Pun. Omnia impigrè facta.

Impigrĭtās, atis. Et Pro impigritia. [ἀργία. Gall. *Diligence, faute de diligence.* Ital. *Pigrezza, pigritia.* Ger. Verdrossenheit/ vnlust/ vnbereitschaft. Hisp. *Negligencia, pereza.* Pol. *Zdrożliwość.* Vng. *Restelkedés, restelkedés.* Ang. *Slothfulness, idleness.*] Cicero lib. 3. de Repub. ut citat Nonius: Nemo quamquam vir fortissimus fortitudinis, impigritatis, patiendi.

Impĭlia, leguntur apud Varronem in l. 25. De aur. & argen. opinor pro fatiolis quibus mulierum crines ad gactum, cursũ ad pilas pertinentes fasciæ, impiles, crurales pedales q; & impila vestis laeua sunt, quia partem corporis vestiunt. Varro tectã hanc fasciolam appellat.

Impĭngo, gis, impegi, impactũm, a. 3. c. Ex in, & pĭgo, significat impello, & ilido. [נָשַׁן *nashán* תְּשִׁיךְ *thishéch, ligabis, ligatio, ligamen, ligatura.* Gall. *Ruer ou jetter contre, heurter contre.* Ital. *Urtare, percuotere, ferire.* Ger. Anstossen/ anfliessen/ anfallen. Bel. Anstaten. Hisp. *Empuxar, impelar en cosa fixa.* Pol. *Obrzucam, miotam.* Vng. *Belé veszek, belé mélkedem.* Ang. *To thrust in, or into a thing.*] Cic. lib. 3. Tusc. Qui dixit eum, qui non impingendus est, ut plorare desinat: Impingendus dixit, quasi illidendus & nolenti ingerendus. Virgil. lib. 5 Aen. Examinata frequens impingere agmina muris. Impingere fustem alicui, Cael. Cicer. fam. 8. ¶ Plaut. in Capt. pro impune ut aurpavit: Iubere huic crastis crepedas impingier. ¶ Impingere dicam, id est, quod scribere dicam, vel actionem intendere. Terent. in Phorm. Si tu illam attigeris, secus quàm dignum est liberum, dicam tibi impingam grandem. *Ἐκλογὴν ἐγκλήσεως ἐπιφέρω.*

Impingŭo, guas, act. p. Pingue facio, ingruo. [הִדְרִישׁ *hidrish* דָּשַׁן *dashán, dissolvere, mactare, sacrificare.* Gall. *Engraisser.* Ital. *Ingrassare.* Ger. Fast machen. Hil. *Engarder.* Pol. *Tuczę.* Vng. *Meg hizlalom, meg kövérítem.* Ang. *To make fatte.*] Vnde impinguatus

quæ eas participium, idem significans quod pinguis factus.

Impius, a, um, Scelerat⁹, nefarius, & præcipuè qui de Deo, parentibus, aut patriâ male meretur. [אישׁ בליעל *vir Belial*, רשׁע *impius, nequam*, עולה *iniquus*. Gall. *Meschant, faux, malicieux, & privé de Foi*. Ital. *empio, scelerato, malvagio*. Ger. *Gottlos, gottlo-ser Bel. Boosdoen*. Hisp. *Malo, sin ley, sin piedad*. Pol. *Niebożny*. Vng. *Istentelen, Gonosztevő*. Ang. *Wicked, ungodly, naughtie.*] Terentia Evenerit: vbi ego illum sceleratissimum ferā, atq; impium inveniam? Cicer. in Pison. Me fugerunt, deorum immortalium hos esse animantes & conservatores primas certissimas contractus. Arens impia. Virg. in Georg. Domus impia, Ovid. 8. Metamorphos. q. impia herba est quam Officinæ & Herbariorum vulgus *Cynoglossum* appellant, adeò dicta, sive quòd in culos hanc capita ovis, aves quibus escantur, ramulis alvis insargerent, atque ita evadant: Liberi scelerique parentes effecerint: quòd à nulla animalium attingatur. Autor Plin. l. h. 24. cap. 19.

Impiè, Scelerat⁹, nefariè: & progriè quando quis de Deo, parentibus, de patriâ malè meretur, aut verò de iis qui parentum loco sunt. [ἀσεβῶς, *impiè, impiorum more*. Gall. *Cruellement, comme font les meschans de Dieu, ou Parens*. Ital. *Empiamente, crudelmente*. Ger. *Gottlos: handlich*. Hisp. *Neciamente, cruelmente*. Pol. *Niebożnie*. Vng. *Istentelenül, Gonoszul*. Ang. *Wickedly, ungodly.*] Cic. 5 Tusc. Vituperare quicquam, isquam, vitæ parentem, & hos parricidio scelerique carere, de eam impiè ingratus esse, ut eum accusari quam verum deberet, ei insimulus percipere potest de Natura. Quæ qui videat nō tolùm indocte, sed etiam impiè sciat, scelerè se negat.

Impius, ris. Scelestus, injustus, à Deo sus Deum, parentes, & amicos. [רשׁע *impius, nequam*. Gall. *Meschant, faux, malicieux, & privé de Foi*. Ital. *Empio, scelerato*. Ger. *Gottlos*. Bel. *Goddeloosheit*. Hisp. *La bengeança contra el impio*. Pol. *Niebożny*. Vng. *Istentelen, Gonosz, Istentelenség*. Ang. *Wicked, ungodly*.] Cic. 1. de Finib. Fit verò impietas in parentes, si quis eis, quibus vel occulte fecerit, nullam animum contendet, de bene imperatorum. Idem 4. de Finib. Scripsit ne quicquam matres facit, quam impietas & scelus.

Impōno, as, act. p. Constituo, fodere pedes. [שׂים *ponit, statuit*. Gall. *Mettre de sur, Etablir*. Ital. *Constituire, ordinare*. Ger. *Setzen mit Gwalt vnd Befehlen, vnterwerffen*. Hisp. *Imponer, constituir, ordenar*. Pol. *Zniewalam, panuję*. Vng. *Parancsolom, vralkodom*. Ang. *To impose, to put upon*.] Jubet & pro, contrario Expio. Plaut. in Rud. Nam hoc mihi haud haud imperat, laborem hunc potiri, ut ego patrem, Aut deos me impune fallere, ut impius sim erga parentes.

Impietās, atis. f. Sceleratus, inquit Festus. [חנפה *simulatio, dissimulatio*. Gall. *Meschanceté, malice*. Ital. *Contumacia & scelerezza*. Ger. *Gottloß vnd vnrechtschaffenheit*. Hisp. *Maldad, sin ley*. Pol. *Niebożność*. Vng. *Istentelenség, Gonoszság*. Ang. *Wickednesse & naughtinesse.*] Significat etiam maleficium & peccatum. Apul. Contra humanæ impietatis, atq; impiatum. Tuli ami impiati furiosæ, Senec. Oppel.

Implacabilis, & implacabile, omn. Qui placari non potest: huic opponitur Placabilis. [ἀσπόνδους ἔχοντες τοὺς πολεμίους &c. Gall. *Qui ne veut point appoinct, de Guerre appoinctée*. Ital. *Implacabile, che non si può placare*. Ger. *Vnversünd*. Hisp. *Cosa que no se puede aplacar*. Pol. *Nieubłagany*. Vng. *Engesztelhetetlen*. Ang. *Implacable, that will not be appeased.*] Cic. ad Qu. Frat. Nihil implacabiles naturæ sint, summa est acerbitas: illa autem exorabiles, summa est levitas. Idem in Pisone: Stulperum aretur amicitiam meam, ut eq; mihi implacabilem inexpiabilemq; haberet, tamen ego quam tantas res gessisse, generè quidem, non amicus Verrem non passem. Ovid. 3. de Pont. Elig. 3. Effice sit nobis non implacabilis ira. Inde:

Implacabiliter, adverb. [ἀσπόνδους ἔχοντες τοὺς πολεμίους. Gall. *Obstinément, cruellement*. Ital. *Crudelmente, implacabilmente*. Ger. *Vnversünd lich*. Hisp. *Cosa que no se puede aplacar*. Pol. *Nieubłaganie*. Vng. *Engesztelhetetlenül*. Ang. *Implacably.*] Tacit. 1. Scaurum, cui implacabiliter infestabatur, si lenonem non mitteret.

Implacātus, a, um. Non placatus. [ἀσπόνδους ἔχοντες τοὺς πολεμίους. Gall. *Non appoincté, qui n'a pas fait paix*. Ital. *Non placato*. Ger. *Vnversünt*. Hisp. *No aplacado*. Pol. *Nieubłagany*. Vng. *Engesztelletlen*. Ang. *Not appeased.*] ut, Gula implacata. Ovid. 8. Metam. Fit in arterias aucta manditur. Tum quoque dira fames: implacataq; vigebat Flamma gulæ.

Implācidus, a, um. Inquietus, non placidus. [ἀσπόνδους ἔχοντες τοὺς πολεμίους. Gall. *Mal, fascheux & mal gracieux*. Ital. *Inquieto*. Ger. *Vnruwig vnfriedsam*. Hisp. *Cosa no aplacible, cosa de mal placer*. Pol. *Niespokojny*. Vng. *Nyugodalmatlan, kegyetlen*. Ang. *Unpleasant, no waies pleasant.*] ut, Divûm implacidi famus Mars, Stat. 9. Theb. Hor. 4. Carmin. Ode 14. Milite nam tuo Drusus Genaunos implacidum genus, Vindelicosq; &c.

Implānto, as, pen. corrad. p. Decipio. [רמה *fallit*, נוד *vagabundus*, עקב *subplantavit*, השׁיא *supplantavit*. Gall. *Tromper, decevoir*. Ital. *Ingannare*. Ger. *Betrugen*. Hisp. *Engañar*. Pol. *Oszukać*. Vng. *Megtsalom*. Ang. *To deceive.*] Cyprianus: Siquis (quæso) putat Ecclesiā quidē esse quam non fecit, se plantam implantat. Minime est Latinum verbum.

Implantātor, pro impostore, qui Græcè γοητευτὴς dicitur. [עקב *subplantator*, אשׁיא *supplantator*. Vng. *Istentelő*.] Apud classicos hoc verbum non invenies.

Implēo, es, ēvi, ētum. Plenum facio. [מלא *implevit*, שׂבע *satiavit*, מלוי *impletio*. Gall. *Emplir, remplir*. Ital. *Empire*. Ger. *Erfüllen vnd füllen*. Bel. *Vervullen*. Hisp. *Llenar*. Pol. *Napełniam*. Vng. *Megtöltöm, betöltöm*. Ang. *To fill.*] Vng. 1. Aeneid. Impleverit, ante pateram. Idem: Implentur veteris Bacchi pinguis q; ferinæ. Cic. 4. Acad. de quibus rebus voluntas impleta sua, non à nostra solum, sed etiam à Chrysippo. q. Implere intentionem sive pretionem Juriconsulti dicunt, pro id quod intenditur probare, ac planum facere, item q; implere exceptionem. L. penult. de except. rei jud. l. 19. D. de except. L. 21. C. de rei vend. Dicitur & implere, præcipè pro id quod petitum est probare. L. 1. L. 23. C. de probat. L. 3. C. de non num. pec. q. Implere suum officium, est quod barbari dicunt *Facere suum debitum*. Plin. in Epist. Verear enim ne aut excessisse, aut non implesse officii mei partes videar. q. Impleri etiam dicuntur certa animantes, quum adhibito ad uxoria feta concipiunt. Plin. l. h. 14. cap. 6. Canes implentur anno coitu. Colum. l. 6. 7. Iraq; quinquennis parùm habetur idonea fœtui implendo.

Implexus, implexum, implexior, implexissimus. [מסבך *implicatus, involutus*, סבך *implicatio, involutio*. Gall. *Empestré, enchevestré, entrelassé*. Ital. *Intricato, involto*. Ger. *Verstrickt, verwickelt*. Hisp. *Enredado*. Pol. *Splątany*. Vng. *Igazes, körülfogó*. Ang. *Wrapped in, involved.*] Plin. l. h. 33. cap. 11. Et quidem apud eundem Homerum, virorum crinibus aurum implexum: ideo nefas antè illos à fœminis cœpisse. Virg. 4. Georg. Cauleos implexæ circumbibunt amnes humentes.

Implico, as, pen. cor. act. p. Involvo vel intricato, impedio, intrico. [סבך *implicavit, involvit, circumdedit*. Gall. *Entrelacer, entrelier, entortiller, entrelasser, & empestrer, embrouiller*. Ital. *Ingroppare, avviluppare*. Ger. *Einwickelt, verwickelt*. Hisp. *Enredar, ligar, atar, envolver*. Pol. *Wplatam, wtoczyam*. Vng. *Egyben, közzé fon*. Ang. *To wrappe, plaister, fold together.*] Vng. 2. Aeneid. Implicuitq; comam lævâ. Senec. in Epist. Quo semel implicuit, solvas pœnas, quàm abrumpas. Ovid. 1. Metamorph. Dixit & implicuit materno brachia collo. q. Pernas latrones accipitur pro fœminoribus obruere, & circumvenire. Liv. 7. bel. Pun. Eum primò incertæ implicantes responsis, ut metus ostentorum admonus fateri vera coëgit, eò devenerunt literas se ad Annibalem ferre. q. Præteritum ejus est implicui, & interdum implicavi supinum, implicatum, vel implicatum. Cicer. 1. Off. Quæ quatuor, quamquam inter se colligata & implicata sunt, tamen ex singulis certa officiorum genera nascuntur. Idem in Pisonem: Quid avaritiæ, quæ criminibus infinitis implicata est? q. Implicari morbo, dicimus. Liv. 3. ab Urbe condita cùm quies necessaria morbo implicatum exercitum tenuit. q. Implicari, & constringi multis modis Deos, Cicer. 1. Acad. Nullis occupationibus implicatus Deus, Cicer. 1. de Natura deorum. Mulieribus religionibus implicari. Cic. pro domo sua. q. Implicare caput hoc est, ornare. Plaut. Poenulo: Implicat ad speculum caput.

Implicātus, a, um. part. sup. Ovid. 5. Fast. Postmodùm ut cedunt Charites, nodantq; comas, Sertaq; conciles implicitura comas.

Implicito, as, tare, freq. [מסבך *implicavit, involvit*. Vng. *Igazon közöl, fon*.] Plin. l. h. 9. Epist. ad Cæcilium: Varios orbes implicitat, expedit q; hos: est, involvit, & evolvit.

Implicātio, onis. f. Involutio, intricatio impeditio. [סבך *involutio, implicatio*. Gall. *Entrelacement, entortillement, embrouillement*. Ital. *Intrigamento, intricamento*. Ger. *Verwicklung*. Hisp. *Embolismo*. Pol. *Wtoczenie, wplatanie*. Vng. *Közöl fonás*. Ang. *A wrapping or folding together.*] Cicer. 2. de Natur. deor. Hoc ad deorum, à quibus artus continentur, eorumq; implicationem corpore tota pertinentem. Idem pro Sest. Aut qui propter implicationem rei familiaris communi incendio malint, quàm suo deflagrare.

Implicātissimus. [Vng. *Igen közöl fon, közzé közöl*.] Gell. lib. 6. cap. 2. Quæstiones obscurissimas & implicatissimas.

Implicitè, adverb. Perplexè, ut eorum, involutè: cujus antitheton est Expeditè. [ἀσαφῶς. Gall. *Intricquement, obscurement, avec empeschement, & difficulté*. Ital. *Intricatamente*. Ger. *Mit verwirrung*. Hisp. *Intricadamente*. Pol. *Wtoczonie*. Vng. *Közöl fonva, homályosan, egyben véletlenül*. Ang. *Obscurely, intricately.*] Cicer. 2. de Invent. Absoluta est, quæ ipsa in se, non ut negotialis, implicitè, & abscondità, sed patentiùs, & expeditiùs recti & non recti quæstionem continet.

Implōro, as, pen. prod. act. p. Invoco, auxilium & opem alicujus

cujus peto. [קרא שוע Heb. Vocabit. צעק Clamabit. Gal. Demander secours en pleurant. Ital. Domandare aiuto piangendo. Germ. Zuruffen mit weinen. Bel. Hyp begeren, ende crepen. Hisp. Rogar como llorando medio, ó con lagrimas. Pol. Płacząc wzywać. Vng. Segitségért kiáltani. Ang. To call for helpe, or begge it with teares.] Terent. in Adelph. Illic idem nunc nostram implorat Demea. Plin. in Epist. Legationibus indutis, iterum me jam pratentem advocatum pallulaverunt, implorantes fidem meam, quam essent contra Madam Rectum experti. Cic. 7. Verr. Vos hic etiam atque etiam imploro & appello sanctissimæ fidei, quæ, &c.

Implōrātio, onis, f. Invocatio, auxilii petitio. [שועה Heb. Invocatio, auxilium, ejulatus. Gal. Imploration, priere, requeste. Ital. Chiedere d'huomo per aiuto, supplicatione. Germ. Anruffung. Hisp. Ayuda ruego contra alguno. Vng. Segitségnek kiáltása. Ang. Calling for helpe, desiring or praying.] Livius 8. ab Vrbe: Præditur memoria adversus crebram deorum implorationem, &c. Cic. 7. Ver. Si tu acerbissimus implorator, & vox miserabilis non inhibebat, ne civium quidem Romanorum fletu commoveberis? Idem de Orat. 2: Omnium deorum, & hominum, & civium, & sociorum implorationi.

Implūmis, & hoc e, pennulæ prod. em. 1. Qui pluma caret. [ἄπτερος, πτερόρυτος. Gal. Qui n'a point de plume. Ital. Senza piume. Ger. Ungefiedert, kein federn hat. Hisp. Sin pluma, desplumado. Polon. Nieperzasty, bez piorá. Vng. Kopasztalan, tollatlan. Ang. Without feathers.] Plin. lib. 8. cap. 55: Leporis omnium præcipua nascens, salus, quòd cum parit, superfetat, aliud educans, aliud in utero, pilis vellutum, aliud implume, aliud inchoatum gerens, patitur. Et lib. 10. cap. 5: Habilissimus tantum implumes ex omnium pullos suos pervolitans, &c.

Implŭo, is, plui, vel implŭvi, pluĕre, Super aliquid pluere. [ἐπιβρέχειν. Gal. Pleuvoir dedans. Ital. Piovere, sopra qualche cosa, sfracquare. Ger. Hinein regnen, auff etwas regnen. Hisp. Llouer sobre alguna cosa. Pol. Zdżdżyć na kogo. Vng. Reá esni. Ang. To rayne vpon, or into.] Plaut. in Mostel. Quum impluit cæteris, ne impluat mihi. Col. lib. 2. cap. 9. Terentius quidem affeverat, priùs quàm impluerit, ab avibus aut formicis sata edi, ubi assiva ferentarius ager aret.

Implŭvĭātus, a, um, Pluvia madefactus. [κατακεχρημένος. Vng. Esőtől megvizesedett.]

Implŭvium, vii, n. s. ut ait Varro, est locus sub cœlo in medio domus relictus, unde lumen domum caperet: ita dictus, quòd eò implueret. [ארובה Heb. Fenestra, cubiculum in medio domus. Gall. Un lieu en partie couvert, entre les maisons ou tombent les eaux de la pluye. Ital. Pozzale, luogo scoperto dove si ramassano le acque piovane. Germ. Ein Tieffe / wo das Regen-Wasser in Hauß in die Erde rinnet. Hispan. El patio de la casa. Polon. Okno miedzy domy, kedy sie woda pada. Vng. Udvar, a hol az esö le szokott folyni. Ang. A place open to the raine in the middle of the house.] Festus: Impluvium, quò aqua impluit collecta de tecto. Terent. in Phorm. Monstra verentur mihi: Intro mittam: adest ater alicunus canis: ne quis per impluvium decidat de tegula.

Implŭvĭum, n. s. p. Vestis erat, quæ sacerdotes per imbrem utebantur. [χειμῶνος. Vng. Esőnyeg.] Hæc videntur nunc vulgò appellari aquale. Varro: Saturno quoque tertio tempore impluvia amictui fuisse criminabantur. Hæc Sportulus. Alii tamen à colore hoc vestis genus dicta putant: nam impluvius color à Nonio dictus est, quem nos fulvum, sive pallum vocamus.

Implŭvĭātus color, is est quem nos fulvum aut pallum dicimus: [Vngar. Sárga, fakószín.] Iode dictus, teste Nonio, quasi fumato fulligine pictus. Vide Turnebum in libello De coloribus. ¶ Impluviata vellis, dicitur ut veteres impluviatæ, ob similitudinem impluviorum, quæ ea figura est, ut quatuor cavernata sit, quatuor quadrata lateribus undiq; corpus ambiant, quæ forma est impluviorum in cavædiis. Verba Plauti hæc: Impluviatam ut illhæc faciant vestimentis nomina ut pluvium indutâ erat. Videtur enim significare à similitudine impluvii vestimentum esse factum.

Impōlītus, a, um, Rudis, nondum perpolitus. [ἄξεστος, ἀκατέργαστος. Gal. Qui n'est point poly, posé, levé. Ital. Rozzo, non pulito. Germ. Ungehobelt, ungehobelt, nicht wol ausgearbeitet. Bel. Ongequeet. Hisp. Cosa no pulida ni acicalada. Pol. Nie wypolerowany. Vng. Nem simitott, nem tisztitott. Ang. Not polished, rude, rough.] Cic. de claris Orat. Forma admodum impolita, atque rudis. Idē 2. de Orat. Genus hominū rude, hebes, & impolitum. Idē pro rebus inchoatis & nondum perfectis. De Provinc. Cons. Impolitæ verbibus & arebæ si erunt relictæ, quamquam sint abscisæ, tamen efferent sese aliquando, & adolescendi bellum revisescent.

Impōlĭtĭa, æ, f. p. Quasi incuria, negligentia, socordia. [ἀμέλεια, ἀκαταστασία. Gal. Negligence & paresse d'accoustrer & parer quelque chose. Ital. Negligenza, negligenza de adornare & parare qualche cosa. Germ. Unordtigkeit, unordtigkeit oder faulheit etwas ding zu schmucken oder auß zu putzen. Hispan. Lesa elegancia, negligencia. Polon. Niedbałość, nieochędostwo. Vngar. Tisztátalanság, gondatlanság. Ang. Slouthfulnesse, carelessnesse.] Gel. lib. 4. cap. 1: Sapiens equus Romanus equum habere gravem potuit, aut patrium nitidum visus est impolitiæ notabatur. Impolitiæ fuisse dicebantur Consules, inquit Festus, quum equites absque hasta equum male curatum.

Impŏlītè, adverb. Incomptè, inornatè. [ἀκόσμως. Gal. Sans poinct, laidement, grossement. Ital. Disornatamente, senza politezza, grossamente, laidamente. Germ. Ungeziehrt. Hisp. Sin pulidez, ni limadamente. Pol. Sprosznie, nieokrzesznie. Vng. Rutul, nem tiszta. Ang. Without trimming.] Cic. 1. de Orat. Quum sæpissimè minùs ornatus, brevitèr impolitè neque decenter, maximis è rebus allatus, &c.

Impollūtus, a, um, Purus, incorruptus. [בתול Heb. Virgo. Gal. Impolu, non pollu ou souillé. Ital. Non macchiato, non violato. Germ. Unbefleckt. Hisp. Limpio, no polluto ni violado. Pol. Nie pokalany. Vng. Tiszta, szeplőtelen vala. Ang. Undefiled, not polluted.] Jul. Fides impolluta, Sil. lib. 13.

Impōmēnta. Quæ imponamenta, quæ pōst eorum mensis, imponebant. Festus.

Impōno, is, pos. prod. act. 1. Supra pono. [שים Heb. Ponere. משא Onus imponere. Gal. Mettre dessus, ou dedans. Ital. Imporre, sopra porre. German. Aufsetzen, zuflegen. Bel. Opsetten. Hispan. Poner en cima de otra cosa. Pol. Włożyć na co. Vngar. Tészen valamit reá, vagy belé. Ang. To put vpon.] Virg. 1. Aen. insuleque & montes inimani pondere saxi Impositi. Idem lib. 2: Vidi, thericlem ingenti quem dona imponere templis. ¶ Imponere finem rei alicui, est idem quod finire vel absolvere. Virg. 7. Aen. finemque imponere curis. ¶ Interdum in jungo, involvo, implico, &c. in proprietate hac omnes. Terent. in Andr. Tibi pater me dedo, quidvis oneris impone, impera. ¶ Aliquando significat decipere. [משיא Heb. Seducere, illudere.] Cicero ad Qu. Frat. lib. 2: Sic legibus pernicies illatissimis obtenditur maximè Catonis, cui tamen ego egregiè impositi. Mela noster, ¶ Imponere extremam manum, significat perficere. Donatus: Imponitur extrema manus rebus, quum pedicturi quod cœperis, reliquis tuis, quum res imperfecta dimittitur. Virg. 7. Aen. Nec minus interea extremam Saturnia bello Imponit regina manum.

Impŏsĭtus, penult. con. participio. [משים משית Heb. Impositio, compositio. Gal. Imposé, mis dedans, posé dessus. Ital. Posto di sopra, sopra posto. Germ. Auffgelegt, auffgelegt. Hisp. Puesto en cima de otra cosa. Pol. Włożony. Vng. Reá tétetett, belé tétetett. Ang. Set, laid, or put on.] Plin. lib. 15. cap. 30: Ubi bene imposita in statione verum lapidem Flaminia via. Olea Ig hovi fuit imposita. Cic. Arch. lib. 3.

Impŏsĭtĭo, hujus impositionis, n. g. Impositio. [משמרת Heb. Custodia, observatio. Gal. Imposition, mis dedans, posé dessus. Ital. Posta di sopra, sopra posta. Germ. Auffsatz. Hisp. Impusicion. Pol. Położenie. Vng. Reá tétetés. Ang. A putting or laying on.] Plin. lib. 24. cap. 6: Ulcera commanducata, impositaque illica. Illinc sanari. Et vetusto codice legitur, commanducato impositoque.

Impŏsĭtūra, æ, f. Impositus. [משמרת Heb. Custodia, observatio. Vng. Reá tétetés.] Id. Plin. lib. 25. cap. 11: Succus cujus alterius in gummi spissitudine vellemen, impositurave spiculæ è corpore extrahit.

Impŏsĭtĭus, a, dictivum. [משמר משמרת Heb. Custodia. Gal. Qui s'applique. Ital. Posto. Germ. Das aufgesetzt oder zugelegt ist. Hispan. Puesto. Pol. Położony, nałożony. Vng. Reá tétetett. Ang. That which is put vpon, or layd.] Quod impositum erat, servitus imposititia hoc est, non naturalis. Vipian. in l. De pupilla. §. Servus Pedius ff. de Nov. oper. nūciat. Servus Pedius dissuit, non operis nuntiationis tripudicem esse causam, aut naturalem, aut publicam, aut impositiciam. Et paulò pòst: Impositicium, quum quis postea usum dominii, alterius auxit. Hoc est, postea quam servitutem ædibus tuis imposuit, contra libertatem fecit. Impositicia nomina, quæ à natura imposita sunt, unde alia derivantur. Ex Varrone.

Impŏsĭtŏrĭus, pen. prod. Adject. [משמר משמרת Heb. Custodia. Vng. Reá tevendő.] Plin. lib. 21. cap. 4: Pythagoræ juvenis non temerè fallere impositoriorum nominum imparem vocabulorum cognomen, claudicantes, &c.

Impŏsĭtrĭcĭa nomina. [ἐπιθετικὰ ὀνόματα. Vngar. Vonódzó nevek.]

Impŏstōres, m. t. Deceptores, verbum, ejus rei. [עקבים Heb. Subplantatores, decipientes. Gal. Trompeurs, abuseurs, affineurs. Ital. Ingannatori. Ger. Betrieger, erlistter. Hispan. Engañadores, que ponen de pesada paja. Pol. Oszuści. Vng. Tolvaj emberek. Ang. Deceivers, cheats.] Vlp. lib. 1. §. Med. cos. ff. de Var. & extraord. cog. Non tamen si insanaverit, si impetraverit, si impostores est, &c. ut vulgati verbo impostorum utar, excusatur.

Impŏstūra, æ, f. p. Fraus, deceptio. [עקבה Heb. Subdolus, fraudulentus, astutus, versutus. Gal. Tromperie, abus. Ital. Frode, inganno. Ger. Betrug, betrug. Hisp. Engaño. Pol. Złodziejstwo, oszukaństwo. Vng. Tolvajság, csalárdság.]

actéq. Ang. Deceit in selling, or buying.] unde impostura fraude, est dampera circumvenire, aliquem emendo, vendendo. Vlpian. de criminibus Rubrica. l. 3. Super impostura facere, quæ calliditatem in accendo alterius, stellionatus potest appellari.

Impŏrco, as, n. Porcas in agro facio. [Furchen machen, ackern. Gal. Faire des sillons en un champ, labourer. Ital. Fare solchi nella terra, lavorarla. Ger. Pflügen, furchen machen. Hisp. Aporcar, sembrar en surcos. Pol. Zagonow orac. Vng. Barazdakat huzatok. Ang. To make furrows.] Colum. lib. 1. cap. 10. Et fossulas quam tenuissimo solo ingestas, inarabimus, ne porcarum cursu occabescant.

Imporcitor, oris, m. 1. Qui porcas facit. [Vnger. Barazdás. Ang. Furrowmaker.] Est autem porca, ut inquit Varro lib. 2. de Re rust. terræ eminens inter duos sulcos. Contrà, Isidorus sulcos ait esse, qui aquæ ducendæ gratia fiunt in agro, porcas vocari tradit. Imbrices autem, hiatus appellat.

Importo, tas, tăvi, tum, 1. Infero, adfero, veho. [Neuw ayfüren, bringen. Gal. Porter dedans, apporter. Ital. Portare dentro, arrecare. Ger. Hereyn tragen, hinein tragen, einführen. Hisp. Traer à dentro, introducir, ingerir. Pol. Wnosic. Vng. Behozom. Ang. To carry in, bring in.] Cæsar. 4. bel. Gallic. Sylvestribus, angustisque itineribus tantum modo quantum impetum posset, facere in oppidum milites iubet. Cic. 2. Offic. Per eosdem quos, liquid importetur nobis incommodi, propulsemus. Cæsar 5. bel. Gall. Adeo ut nihil importari possit.

Importūnus, a, um, penult. prod. Molestus, gravis, quinecq; loco, neque tempori, neque personæ habet rationem. [Vnbillig, vngelegen, vngestümm. Gal. Importun, mauvais voisin. Ital. Importuno, scortese. Germ. Vnbilligen, der die ding nicht nach rechter art vnd ordnung anfasset. Hisp. No conviene al tiempo, ni al negocio, ni al lugar, importuno. Pol. Nie wygodny, kiedy, albo gdzie, albo ktoś nie przystoi, nie przystoyny. Vng. Alkalmatlan. Ang. Vnreasonable, hauing no regard of time or place.] Terent. in Heaut. Inhibille fuit senex importunus semper. Nonnunquam idem est quod inhumanus, & abominandus. Virg. 1. Aeneid. Bellum importunum cives cum gente Sicorum, invictique viri gestimus. Vbi Servius: Importunum, quasi, ab horis inde vocat, quòd parum idoneum, quietem carpat. Cicer. in Antonium. Non possum æquo animo videre tam importunum, tam feli citatos hostes. Pauperies importuna: id est, gravis & molesta. Horat. 3. Carm. Importuna tamen pauperies abest.

Importūnè, adverbium, Inhoneste, molestè, imprudenter, præter loci, temporis, aut personarum rationem. [Vnbillig, vngelegen. Gal. Par importunité, sans raison. Ital. Fuor di tempo, fuor di proposito. Ger. Vnbilliger weis, wo es nicht gehört vnd vngelegen.] Hisp. Importunamente, sin razon ninguna. Pol. Nie wygodnie, nie godzie. Vng. Alkalmatlanul. Ang. Vnreasonably.] Ut importunè inferre, apud Ciceronem primo Acad.

Importunissimus. [Vnger. Igen alkalmatlanabb.] Gel. lib. 20. cap. 6. Eidem importunissimè, sæpe fecerunt, qui in pernicie quæ Saluti excogitabantur scyphum illum pyxidemq; corripuerunt.

Importūnitas, atis, f. Intempestivitas, quæ penes loci, temporis, personæ, neque tempori observari commodè potest. [Vnbilligkeit, vngelegenheit. Gal. Importunité, sottise. Ital. Importunità, scortesia. Ger. Vnbilligkeit, vngelegenheit. Hisp. Importunidad. Polon. Niewygoda. Vng. Alkalmatlanság. Ang. Importunitie, ordinary vnfitnesse, vnreasonablenesse.] Terentius in And. Importunitatem spectate amicæ, q. Accipitur tamen importunitas non raro pro inhumanitate, seu nefario aliquo & everrando scelere. Cicero pro Cluentio: Hujus importunitatem manus à filii capite depellit. Idem in Pis. Animal ex omnium scelerum importunitate, & omnium flagitiorum impudentiæ concretum.

Importūnus, a, um. Quod est sine portu. [Vnbilligk. Gal. Qui n'a point de port. Ital. Senza porto. Germ. Der kein Hafen oder port hat. Hispan. Sin puerto. Pol. Bez portu. Vngar. Kikötö nelkül való. Ang. That hath no haven.] Sallust. in Iugurt. Quem locum Catabathmon incolæ appellant: mare sævum & importuosum, & agri fructum ferentis. Tacit. libro 12. Mare importunum.

Impŏs, ōtis, pen. corr. com. c. cui ē̆ratione est Compos [Vnmechtig. Gal. Qui ne se peut contenir, qui n'est maistre de soy. Ital. Che non ha de qualche cosa, che non ritiene qualche cosa. German. Der nicht gewaltig ist. Hispan. Impotente. Pol. Nie powściągliwy, nie mocny. Vng. Meg nem tartozkodo. Ang. That can not containe himself, that is not master of himself. Iure impotem rationis, dicimus eum qui rationem non habet cupiditatibus dominantem. Ἀκρατὴς λόγου. Item impotens animi, cui mens sua non est, cuique actiones sunt in alterius arbitrio, ἀβούλητος. Plautus Captivis: Sapere huic gaudium, quæ sui est impos animi. Impos voti, cui aliquid ex voto non succedit, quique quod optabat, assecutus non est. Ἀνόητος. Huius antithesis est Compos: de quo hoc loco primus suo loco.

Impŏssibilis, le, com. 2. Quod fieri non potest. [Vnmüglich, vnmöglich. Gal. Impossible. Ital. Impossibile. German. Vnmuglich.

Hisp. Cosa que no puede ser. Polon. Niepodobne. Vng. Lehetetlen. Ang. That may not be done.] Hæc vox erudita ætati Imperatoriæ Latinæ incognita fuit. Nam Cicero & ceteri priores primum esse dicere solebant, id quod fieri non potest. Itemque Labeo & Italicus scripserunt ita visum esse veteribus, quum ejusmodi vocem condemnant Gellius, & non improbat eam. Quamvis tamen de recentioribus eorum hi sunt, qui istam notam improbent.

Impossibilitas, atis, f. [Vnmüglichkeit. Vngar. Lehetetlenség.] Fabius Victorinus in 2. Rhetoric. Cicer. De impossibilitate dicit.

Impostēres. Impostura. Vide IMPOSTO.

Impostūrus, a, um, part. fut. Qui affectum suorum porcos non est, sed à cupiditatibus suis vincitur. [Zaygende. Gal. Imposteur, imposteuse, debiteur. Ital. Impostore, debitore, che non paga quel che gli è imposto. Germ. Der nicht bezahlt. Hisp. No pagador. Pol. Nie opłacający. Vng. Adósság, mely megfizetésre nincs. Ang. That will not pay his debts.] Cicer. Philip. Adulabar ad insaniam à primo adulescentulo homo imperitissimus, audens odio, animo bonis omnibus Antonius: idem Lepido: Simile pas prædicarum hominum in possessionem imperantissimi dominatus veniunt: avidi sunt, improbissimi, & quòcunque libido quæ rapiunt, sequentes. Sic enim imperavit Decemvirorum dominatum dixit Livius, primo crudelis, deinde luxuriosus, & rationis suæ nunquam compotem. Accipiter etiam imperans, pro inopi, tenui, debili, Plaut. Cic. pro Murena. Ad salutem innocentium, ad opem imperantium, ad auxilium calamitosorum hæc evaluerunt.

Impŭbēs, is, & Impŭbis, e. Imberbis, de puero. [Vnbertig. Gal. Jeune, de jeune aage. Ital. Giovane, di poca età. Germ. Der noch nicht zu Mannbarkeit kommen ist. Hisp. Mancebo. Pol. Młodzieniec. Vng. Serdülö. Ang. Vnripe, vnripened.] Plaut. Stich. Quid mox cœpta est cena? impubes ego fui. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Verum hic impubesq; mecum disquirite. Plaut. Amphit. Hæc adeo hos convenimus magis: quia ille de impubis fui.

Impŭdēns, tis, secunda syllaba corr. [Vnverschampt. Gal. Impudent, effronté. Ital. Sfacciato. Germ. Vnverschampt. Hisp. Desvergonçado. Pol. Bezwstydny. Vng. Szemtelen. Ang. Impudent.] Terent. in Adel. Omnes quibus res sunt minus secundæ, magis sunt natura omnes suspicaces, ad commodum omnia accipiunt magis: Propter suam impudentiam semper credunt negligi. Quoties autem ad animum transferimus, significat vitium illud quo quis iracundiæ, vel alia animi affectibus imperare non potest. Ἀκρασία, ἀσωτία. Cicero 4. Tusc. Item in flammant animum ejus inimicitiæ, quam tum impudorem, tum libidinem dicimus, impotentiam quandam animi à temperantia & moderatione penitus exhibentem. Cic. 5. Inst. Qui nihil metuant, nihil agant, nihil concupiscant, nulla impotentia efferantur. Ad eundem etiam modum Tyrannus impotentissimus dicitur à Quintiliano & Decemviri quorum principium erat superbus, violentus, & immoderatus. Livius. Impotentes domini nunc patiuntur: & à Seneca impotentia fortunæ adscribitur: cujus successu elationes, insolentiæque reddi homines consuerunt.

Impŭdenter, adverb. [Vnverschampter weis. Gal. Impudemment, comme quelqu'un qui est sans honte, par effronterie. Ital. Per sfrontatezza. Germ. Mit vnverschampter stirn. Hispan. Desvergonçadamente. Pol. Nie wstydliwie, bezwstydnie. Vng. Szemtelenül. Ang. Impudently.] Quod ibid. cap. 6. Neque id improbè, neque impudenter factum, concedendus est puer. Impotenter regnare, Iustino dicitur. Livius libro 4. de Alexandri Imperantis ausu, Livius libro 30. Pom.

Impudentissimus. Vnica dictio est, idem significans quod tempore præcedenti. [Der allerschampt ist. Gal. Tout impudent, effronté. Ital. & Hispan. Sfacciatissimo. Ger. Der aller vnverschampt ist. Polon. Ten wszystek bezwstydny. Vng. Igen szemtelen. Ang. Impudentest.] Neque id immerito quis videri queat quod tempore præsenti, sed superius de eo quod præsens fuit, aut præsens erit. Cato ap. Gel. de legendo oratore legendus: Extra quam si cui forte videbitur impudentissimum dicere. Vide de eo exhibendo. Quòcunque, & circulatrix rabula, perfidi patroni sunt, tam noceant, quàm respondeant, quod impudentissimum cuique videbatur? Idem: Tempori cuncta dandum est, ut nunc potest impudentissima exhibere. In præsentia autem dum potiùs videtur esse dilationes: quæ cum per mora nonnulli tardiores videant, sedent à portis diversis diebus subscribendorum petitores.

Impransus, a, um. Nondum prandens. [Vnderessen. Gal. Qui n'a point disné. Ital. Che non ha ancora desinato. Germ. Der noch nicht zu Mittag gessen hat. Hisp. Sin comer. Pol. Nie iadszy. Vngar. Ebedetlen. Ang. That hath not dined, fasting.] Plaut. Stich. Quid mox cœpta est cena? impransus ego fui. Horat. 2. Serm. Sat. 2. Verum hic impransi mecum disquirite. Plaut. Amphit. Hæc adeo hos convenimus magis: quia ille de impransis fui.

Imprĕcor, aris, secunda syllaba corr. Ill mal cupio alicui, in caput alicujus precari. [Verfluchen. Gal. Prier que mal arrive à quelcun, vouer. Ital. Pregare qualche male. Ger. Fluchen. Hisp. Rogar mal para alguno. Polon. Przeklinam, złorzeczę. Vng. Átkozlok, gonosz kívánok.

Ang. To curse.] Virg. 4. Aeneid. Literæ litoribus contrariæ, fudibus ramosis imprecor.

Imprĕcātio, onis, verbale, f. devotio, dira. [ארה. Vng. Abbetzung. Ang. A curse.]

Imprĕcātio, as, pen. corr. Infigo, rei culpitam molis figuram aliquam indico. [חרם. Gall. Execration, imprimer, marquer. Ital. Imprimere, figurare, calcare. German. Contrafen. Belg. Inbrucken. Hisp. Imprimir, marcar, o señalar. Pol. Wyrokuiam. Vng. Redemptum. Ang. To price, or value.] Vade cum præfle literæ, obligeatne dicentem. Cicer. in Verr. Ecce cum præfle literæ, pactamus animum? Idem pro Cœcin. Nisi ex eo loco, ubi vestigium impressit, dejici necesse non posse. Calum. libro 7. cap. 11. Cum duobus vulneribus impressis, per unamquamque plagam singuli testiculi exprimuntur.

Imprĕssĭo, ōnis, f. t. d. irruptio, invasio, violentus impetus, quasi facere solent acies inter se, quum altera in alteram irrumpit. [פרץ. גדוד. Gall. Impression et marque, empreinte, effort et effect de coup. Ital. Assalto violento. German. Eyntrudung in gemeyne oder eyntrudung der Kriegsleuten in ander. Hisp. Impression, arremetimiento. Polon. Nawoyl, natarcyą. Vng. Rohamlás. Angl. Assaulting, or marking, assault.] Varro lib. 2. de Re rust. cap. 4. Hoc si arbitrari occasionem habere videbor, impressionem facere cupere in castra. Cic. pro Flacco, impressionem facere cœperunt in castra. Non vis, non tempus, non imperium, non secures ad injuriam faciendam Flacci animum impulerant. Horat. lib. 2. comm. Cæsar equitum turmas suorum jubet in hostium equitatum, qui ad oppidum in statione erat, facere impressionem. Bud. in Epist. ¶ Per translationem item impressiones dicuntur imagines, quas imaginativa vis animæ facultate apprehendimus. Cicer. 4. Acad. Quum visa animos impulerint, inter ipsas impressiones nihil interesse.

Imprĕssĕ, adverb. significat sollicitè & quasi impigrè impendo. [Vng. Starck, thewlich, dapffer.] Tertull. lib. 5. contra Marc. Quam tam impresse Apostolus demandat.

Imprĕssĭus, comp. [Vng. Hefftiger.] Tert. de Carne Christ. Et ut impressius diverim animæ animæ sensus est.

Imprŏbābĭlis, e, com. Scelestus, nequam, perditus, sceleratus, nefarius. [רשע. רשעה. רשעים. רשעות. Gall. Malheureux, reprouué, effronté, meschant, mauluais. Ital. Tristo, malvagio. German. Vnfromb. Hisp. Malo y desaforado, desuenturado. Polon. Złośliwy, niecnotliwy. Vngar. Nem jo ember, latos. Ang. Lewd, vngracious, naughtie.] Plaut. in Pseud. Verùm tu vos ellis perdi, negligentes, ingenio improbo. Terent. in And. Tam si quis magistrum cepit ad eam rem improbum, ipsum animum ægrotum ad deteriorem partem plerunque applicat. ¶ Interdum idem est quod sævus. Virgil. 10. Aeneid. Jam improbus ater Orcutus. ¶ Interdum turpis, Lucilius: Omnes formati, forites, ubi ego improbus est? hoc est, turpis & fœdus, ut Nonius interpretatur. Plaut. Improbiorem non vidi faciem mulieris. ¶ Interdum magnus, & insatiabilis. Virg. 1. Georg. Labor omnia vincit Improbus. Vbi Servius: Improbus, vel magnus, vel nimis laboriosus. ¶ Quandoque insatiabilis, damnosus. Virgil. 1. Georg. nihil improbius infer. Strymonia quæ grues. Vbi Servius: Improbus, insatiabilis, nulli probandus. Improba merx, injusta, vel quæ facile emptorem invenit. Plaut. in Mil. Scorteum pretium fiat, pro virtute ut veneat: Quæ improba est, pro merito vilio communi pretio pauperat. Improbum os, impudentiam, impudentiam, & impudentiam præ se ferens. Suetor. de Clar. Gram. Ac tanto amore erga patronum memoriam exstitit, ut Salustium historicum, quòd eum aria improbi animo invectum dicto scripsisset, acerbissima satyra lacerâvit.

Imprŏbŭlus, diminut. [קטן רע. Gall. Vn peu malheureux & impertinent. Ital. Cattiuello. German. Wösichtig. Hisp. Malo no mucho. Polon. Nieznośnie. Vng. Latos kaszonyi tsimborattyu. Angl. Somewhat lewd or naughtie.] Juvenalis Satyra 2. 5: finge tamen te improbulum, superest illi, qui ponere cogat.

Imprŏbē, adverbium, Scelerate, scelestè, nefariè, privè, perversè. [רע. רעה. רעות. Gal. Malheureusement, impudemment. Ital. Malamente, scelerato. Ger. Vnfromblich, vnbillich. Hispan. Mala y desaforadamente. Pol. Niegodziwie, złośnie. Vngar. Gonoszul, latrul, ocsmanul. Angl. Lewdlie, naughtily.] Plautus in Trinum. Si quid tos me fecisse inscite, aut improbè. Cicer. 5. Verr. Est aliquod quod improbis fieri possit? Idem lib. 2. Offic. Necesse plures sunt è quibus improbè datum est, quàm illi, quibus injustè ademptum.

Imprŏbĭtas, tis, f. t. Scelus, impietas, malitia. [רעה. רעות. רשעה. רשעות. Gal. Malheureté. Ital. Malitia, malignità. German. Vnfromkeit, bößartigkeit. Belg. Quaetheit. Hispan. La maldad, o desaforadeza. Polon. Złość, złośliwość. Vngar. Nem jo ember, latossag. Ang. Lewdnesse, naughtinesse.] Plinius libro 2. cap. 23: improbitas cordis humani. Cicer. 4. Verr. Ex multis tuis audaciis hanc unam, in qua maximè improbitate excellere videbantur.

Imprŏbo, as, are, act. p. Damno, rejicio, vitupero. [מאס. מואס. Gall. Reprouuer, desprisier, blasmer. Ital. Dannare, vituperare, rifiutare. German. Vnd Vff gethaen verwerffen. Hispan. Reprouar. Pol. Czynić, uczcomdzie. Vng. Nem szenuallom, megveruhw. Ang. To disallowe, to disprayse, to condemne.] Plautus Men. Qui bono sunt genere nati, pradici ingenio malo, Suapte culpa ex genere capiunt genus, ingenium improbant. Plinius in Epist. Quintilii Domitius Afer, cui illos in nomen assumpsit, reliquit testamentum ante octo & decem annos antè paratum: ad eroque postea improbatum sibi, ut parata eorum bona proscriptionis caravit. Cæsar 2. bell. Civil: Catonis quoque improbans consilium, quantum alteri secundæ accessit animi, tantum alteri superstiti decrat. Horat. Epod. 5: Per hoc inane purpuræ decus, precor. Per improbatum hanc Iovem.

Imprŏbātio, onis, f. t. Vituperatio, rejectio. [מאס. Gall. Reprouuement, blasme. Ital. Biasmo, disprezzo. German. Verwerffung. Hispan. Reprouamiento. Pol. Zganienie. Vng. Nem szenuallás, megveretés. Ang. A disallowing, disproving or blaming.] Ad Herenn. lib. 2: Hæc de ad improbationem, & approbationem testium pertinebunt.

Improbātur, [מגרשים. Vng. Megvetessék, nem szenvedtetik, fel tiltatik.] Apuleius de deo Socratis: Arbitr. inseparabilis, celtis, malus non improbatur, bonorum probatur.

Improbĭtūdo, ĭnis, a dicitur. [Vng. Megvetetés.] Vipianus, D. lib. 12. Tit. 7. Lex 4: si proditionis aut falsi vel alterius improbitatem facere cogit.

Imprŏbābĭlis, e, com. t. Quod approbari non potest: huic opponitur Probabilis, le. [בלתי נחשב &c. Gal. Qui ne peut approuuer, qui ne doit estre prisé. Ital. Che non si può provare. Germ. Vnwerfflich, das man nicht für gut geben oder rechnen kan. Hisp. El que no se puede provar. Pol. Niegodny chwały. Vng. Nem szenuedetes. Ang. That cannot be allowed.] Cic. lib. 4 Academ. Quamobrem sive in probabilem visionem, sive improbabilem, & quæ non impediatur (ut Carneades volebat) sive aliud quid profecto, &c. Celsus in Proœm. lib. 1: Si rationes sequi velit omnia, posse videri improbabilia.

Imprŏbro, as, pen. corr. Probro afficere. [חרף. בזה. Gall. Dire iniures & villenies, dire iniurieusement. Ital. Ripregnare. Ger. Schmähen. Hisp. Injuriar. Pol. Sromocić. Vng. Szidalmazom. Ang. To reproche in words, to speake villanye of.] Plaut. Trucol. Rus tu improbias, ut nihil ea Lucrinem, quem pudeat probri.

Imprĭcĕrus, ra, rum, pen. prod. Humilis, brevis, demissus. [שפל. קצר. קטן. Gall. Petit, court, bas. Ital. Basso, quasi sia basso in verso di statura. Germ. Nider, gros & dicke lang. Hisp. Cosa no grande en ja estatura. Pol. Nie wysoky. Vngar. Alatsonyra lad. Ang. Of low stature.] Gell. lib. 4. cap. 1: Adscriptos quoque eius celeritatem, corpora eorum improcera fuisse.

Imprŏcrēābĭlis, [Vng. Nemszülethetes, szülhetetlen, nemzhetetlen.] Apuleius in libro de dogmate Platonis: Materiam verò improcreabilem incorruptamque commemorat.

Imprŏfĕctus, a, um.

Imprŏfĕllĭs, participio, absque verbo. [לא מגלגל &c. Gal. Qui n'est point battu, par declaration & denonciation. Ital. Che non ha dichiarato la sfida condizionata. Germ. Der nicht ausgeruffet ist, durch sein. Hispan. El que no ha declarado la guerra debidamente y condicion. Polon. Nie wyzwany, nie opowiedziany. Vng. Tsak vtnal vala, szabadonmondot. Ang. That hath not sent to defie him.] Martianus Lauterdunensis, Idem etiam fl. de pupillo. Si quis improfectus servus fuerit, & probetur in commissum, ex noxali, & aut uxorem corrupisse domini dicatur, aut aliud quid gravius admisisse, ut cognoscat procurator.

Imprŏlĭs, & imprŏlis, pen. prod. qui non fidum in civitatem ascriptus est. Festus.

Impromissĭcĭus, m. Non promissicius, impromissus. [לא מבטיח. Gall. Qui n'est point promis ne vsité. Ital. Non promesso, non vsitato. German. Vnversprochen. Hisp. Cosa que no se acostumbra. Pol. Niesprzedany. Vng. Nem igértetes, nem vtalt. Ang. That is not promised.] Gell. lib. 12. cap. 13: Suasit ne tam impromissum, tamque ab omni usu remotum esset.

Impromptus, a, um, Tardus, contrarius prompto. [כבד. Gall. Qui n'est point prompt ne dispost. Ital. Tardo, non pronto. Ger. Vnbehend, nicht geschwind. Hisp. Tardo. Pol. Niezgrabny. Vng. Késő tselekedetü. Ang. Slow, vnready.] Livius 7. ab Vrbe: Quia infrequentior ibi, & lingua impromptus, gesticulandi.

Imprŏpĕro, ras, pen. corr. act. p. Crimen vel aliquid aliud objicio. [חרף. Gall. Reprocher, dire villenie.

…villanie. Ital. Improverare, dir villania. Ger. Laſtern/ Schmehen. Bel. Vermoter. Hiſpan. Improrar. Pol. Zarzucenie. Vng. Szemre vetem, hanyas. Ang. To reproach, to lay in one's teeth.] Plaut. in Rudent. Etiam rem impropras flagitii flagitiosæ? ¶ Impropero aliquando etiam accipitur pro intrò propero: hoc eſt, feſtinanter & properanter ingredior. [הלך מהר, מהר ללכת, זרז את עצמו. Gall. Se haſter, aller haſtivement. Ital. Entrare con fretta. Ger. Haſtig gehen. Hiſp. Apreſſurarſe mucho, caminar apreſſuradamente. Pol. Bardzo ſpieſzę ſię. Vng. Az ſiettet. An. To haſte to go.] Plin. lib. 35. cap. 15. Ipſeque bini quadrata intus labyrinthum inextricabilem: quò ii qui improperaret ſine glomere clini, exitum invenire nequirent.

Improperātus, nomen. Non declinatur. [ענין מהיר, דבר הנעשה במהירות. Gal. Choſe eſt faite hâtivement, ce qui eſt fait à la hâte. Ital. Non effettuato. Germ. Unbedacht. Hiſ. Nit vberlegt. Vng. Meggondolatlan, kyſebelmes. Ang. Not thought.] Virg. 5. Aeneid. Hanc alter retrò cubitus vestigia Turnus Improperata refert.

Improperium, ii, Neut. criminis exprobratio.

Improprĭus, a, um, Non proprius. [לא נכון. Gal. Improprie. Ital. Improprio. Ger. Vneigentlich. Hiſpan. No proprio. Polon. Niewłaſny. Vng. Nem tulayduns. Ang. Not proper.] Quint. lib. 8. cap. 2. In hac autem proprietatis ſpecie, quæ nominibus rebus cuique ſuis reſtituit, nulla virtus eſt, atque ei contrarium eſt vitium, id apud nos improprium, apud Græcos ἀκυρον dicitur.

Improprĭē, adverbium. [לא כראוי, לא כנכון. Gall. Improprement. Ital. Improprĭamente. Ger. Vneigentlich. Hiſpan. No propiamente. Pol. Nie właſnie. Vng. Nem tulayduns. Angl. Improperly.] Gell. lib. 13. cap. 21. Vtrùm verè an ſecùs ſint, M. Ciceronem parùm integrè, atque improprĭē & inconſideratè loquutum. Plin. lib. 8. cap. 10. Manibus ore, ſpirant, & bibunt, odorantque, haud improprĭe appellata manus. De elephantis.

Improsper, ĕra, ĕrum. [לא מצליח. Vngar. Szerencsetlen, boldogtalan.] Cornel. Tacitus lib. 4. Antonius multa clarissimæ gentis, ſed improſpera. Idem. Ora inſidiarum magna moles, ſed improſpera.

Improsperē, adverbium, Infeliciter, non proſperè. [לא בהצלחה. Gall. Mal-heureuſement. Ital. Infelicemente. Germ. Vnglücklich. Hiſpan. No proſperamente, deſdichadamente. Pol. Nieſzczęśliwie. Vng. Szerencsetlenül. Ang. Vnhappily, vnluckily.] Colum. lib. 1. cap. 1. Vbi quidè perperam admiſtratam cellam improſperè, vitatur quod fœlicèr erat.

Improtectus, Indefensus, protectore, patrocinio destitutus. [נטוש מעזר, מבלי מגן. Gal. Qui n'eſt point couvert ne defendu, deſfendu. Ital. Nudo, diſeſo. Germ. Vnbeſchirmet / vnbehütet. Hiſpan. No deffendido. Polon. Niechroniony. Vng. Oralmonkkal nem vedet. Ang. That hath no defender, diſcovered.] Plin. lib. 13. cap. 26. Neque in re adversâ & repentina incursio imparatis, improtectisque nobis obruatur.

Improvīsus, a, um, Incautus, incōſideratus: cui opponuntur Cautus, callidus. [בלתי נזהר. Gal. Qui ne preuoit point ce qui doit advenir, qui n'y pourvoit point. Ital. Incauto, non accorto. Germ. Vnfürſichtig. Bel. Onverſichtich. Hiſ. Nit prouido. Pol. Nieopatrzny. Vng. Gyermeke, eſzetlen. Ang. That foreſeeth not perils, vnwary.] Liv. 2. ab Vrb. Et quum improvidi effuſo cursu inſidias circa ipſum in locatus superassent. Cic. de Leg. Necessitas eandem fatalis improvidas hominum mentes occupavit. Improvida tela, passivè, quæ non providentur. ἀπρόοπτα, Plin. in Epist. Suppl. ûs à Domitiano, nō ſecuris ac tela, quæ ipſa cavent & improvida feriuntur, in optimum quemq; conjurationibus.

Improvīdē, adverb. Incautè. [בלתי נזהר. Gal. Sans auoir preueu, ſans preuoir. Ital. Incautamente, non accortamente. Ger. Vngeſorgt / vnbedachtſam / vnfürſichtiglich. Hiſ. Nyprouidamente. Polon. Niepatrznie. Vng. Gyermekkel, eſzetlenül. Ang. Vnwarily, ſuddenly.] Liv. 7. bel. Pun. Neque pro veteris prudentia ducis tum improvidè ſe collegamq; & propè totam Rempin præceps cederat.

Improvīsus, a, um, penult. prod. Quod non eſt pravisum, inopinatum, ſubitum, repentinum. [בלתי נזהר, מבלי חשב. Gal. Chose qui ne s'auoit preueu, ou improuiſte. Ital. Improuiſo, non premeditato. German. Vnverſehen. Hiſp. Coſa no auenida de antes. Pol. Nieſpodziany. Vngar. Szemedelem, vélettem. Ang. Vnlooked for.] Cic. ad Attic. lib. 11. Etiam illud quid eſt, quod non pertimeſcendum ſit, quum hominem temperantem, fortunum mediocrem, tantus improvisus motibus opprimat? Horat. 2. Carm. Ode 13. Improvisa lethi Vis rapuit, rapietque gentes. ¶ Improvisior comparat. Tacit. lib. 2: Eodem anno duodecim celebres Asiæ urbes collapsæ, nocturno motu terræ: quo improvisior, gravior que pestis fuit.

Improvīsus. [בלתי נזהר. Vt. Velelenek.] Præter Tacitum Apul. lib. de Mund. Quantò improvisior & præcipitatior eſt, tanto breviore casu cellingitur.

Improvīsō, adverb. Ex improviſo, ex inopinato, de improviſo, de repente, ſubitò, repentè. [פתאום, באופן בלתי נזהר, בלתי נשמר. Gal. A deſpourueu, à pié ſeut, ſans y auoir penſé, à l'impro…

…viſte. Ital. All' improviſta, improviſamente. Germ. Vnverſehens. Bel. Onverſiens. Hiſpan. Subitamente, de improviſo. Pol. Nieſpodziane. Vngar. Vlomvel, meglelevel. Ang. Of a ſudden, vnwares.] Plaut. in Truculent. Qui amat, nequit quia nihil ût, atq; improvisò ſe paribus expolit.

Improvīsō, adverbium. [פתאום, באופן בלתי נזהר. An. Suddenly, vnwarely.] Cic. 12. Philip. Cur hoc tempore? curram improvisò? curtam repentè pacis eſt facta mentio? Liv. 3. ab Vrb. Arcem Tuſculanam improvisò noctis capiunt.

Imprūdens, tis, com. n. Incautus, incōſideratus, inſciens, ignarus, rerum expers. [לא יודע, לא מבין, לא חכם. Gal. Ignorant, mal auiſé. Ital. Non auueduto. Germain. Vnuorſichtig. Belg. Onverſichtich. Hiſ. Nyprudence nyſabio. Pol. Niemadry. Vng. Szemtelen, gyarlo, eſzetlen. Ang. Vnadviſed, vnware, not knowing.] Cicer. pro Roſc. Amer. Hæc omnia lucidè imprudenti: L. Sylla fuiſſe verè dicetis. Terent. in Heaut. - equidem plus nodis boni heri imprudens, quàm ſciens ante hunc diem unquam. Conſtruitur interdum cum genitivo. Gal. in Procem. lib. 10. Tota vita vellet imprudēs negotiūm conſpectū eſſe, ignarus. Terent. in Eunuch. Fuit eam dono mihi, imprudens harum rerum, ignarus quæ omnium.

Imprudentĭa, æ, f. Inſcitia, error, inſcientia. [חוסר חכמה, סכלות. Gal. Ignorance, mauuaiſtié, meſgarde. Ital. Inauuertenza. Ger. Vnverſtand / vnachtſamkeit. Bel. Onverſichtich. Hiſ. Nyprudence. Pol. Niemadrość, niezgapowatość. Vng. Eſzetlenség. An. Lack of conſideration, rashneſs.] Cic. de Inven. Imprudentia eſt, quum ſcille aliquid eo qui agitur, negat. Terent. in Eunuch. Si id eſt peccatum, peccatum imprudentia eſt.

Imprudentĕr, adverb. Inſciè, incautè. [בשוגג, בלתי נזהר, בלתי נשמר. Gal. Imprudemment, par meſgarde. Ital. Inauuertentemente. Germ. Vnverſtendtlich / vngeachtſam. Hiſpan. No prudentemente. Polon. Niemodrze. Vng. Eſzetlen. An. Vnadviſedly, vnwarily.] Terentius in Andriâ: interea hæc ſoror Quam dixi, ad hanc mam accēſit imprudentius. Cic. de Invent. Nam ſi eis qui imprudenter ea ſecerunt, ignoſci convenit: eis qui neceſſario prætulerunt, habere gratiam non oportet?

Impubes, is, vel Impubis, & hoc Impube, vel Impuber, eris. Qui ad annos puberitatis nondum pervenit. [טרם בגר. Gal. Qui n'a point encor de poil en de barbe, vnmeuré. Ital. Giouinetto ſenza barba. Germ. Vnmündig / den noch nit Bartlein gewachſen iſt. Hiſp. Mancebo ſin barba. Pol. Tenkiedy nieſzczęśliwie z brzuchu matki ſwojey wyſzedł, ani ſię ieszcze włoſowie pokazuie. Vngar. Szakallatlan, ſzörtlen. An. A child that hath yet no hearde or beard.] hoc eſt, qui non dū lanuginem circa genitalia membra emiſit, quam Latini pubem vocant. Ovid. 2. Fast. Nam puer impubes, & adhuc non utilis armis. Vitus de Fabia gente celsitus erat. Plin. lib. 22. cap. 7: Conicem ejus impubis ferrem puer impubis ſi deſtillatum detrahat de pubis. Liv. 2. ab Vrb. Candidamque virgam e parte oſtendum ſe dolore dictâ ſe quos vellet, legeret: prædicta omnia elegit impubes deditur.

Impubĕs, entis, adjectivum, Dicitur qui ætatem lanuginem emittendi proximè præcedentis excipit. Plin. [בחור צעיר. Vng. Szakallatlan ifiu.]

Impudens, pen. cor. tis. Qui nullo pudore ducitur, quem nihil pudet; inverecundus, perfricta frontis. [חסר בושה, עז פנים. Gal. Impudent, effronté. Ital. Faccia di ferro, vergognia. Germ. Vnverſchampt. Bel. Onſchamel. Hiſp. Deſvergonçada, deſſuergonçada. Pol. Niewſtydliwy. Vng. Szemtelen, orczátlan. An. Shameleſs, that hath a braſen face.] Cicer. 4. Acad. Verum igitur non impudentes qui fabri eſſemus? an illi arrogantes qui ſibi perſuaderent ſe ſolos omnia? Terent. in Eunuch. Tum eſpedem illud os tuum impudens videre nimium vellem. Cic. Lucceio, Famil. 5. Qui verecundiæ fines ſæpe transierit, cum benè & naviter oporteat eſſe impudentem.

Impudentĭa, æ, f. Invereconda. [חוצפה, עזות פנים. Gal. Impudence, effrontement, effrenement, chose treſſe effrontée. Ital. Sfacciataggine, sfacciataggine. Ger. Vnſchamhafftigkeit. Bel. Onſchamelheit. Hiſp. Deſvergonçia. Polon. Bezwſtydſtwo. Vng. Szemtelenség, orczátlanság. An. Shamelesness, that hath a braſen face.] Cic. 3. Ver. Quid ad hæc impudentiam adici poteſt? Ædes pro domo ſua. An ego tantam eorum impudentiam habere poſſim, ut videam, &c.

Impudīcus, Petulans, inverecundè, [פרוץ, חסר בושה, מגונה, מתועב. Gal. Impudique, ſans honte & vergogne. Ital. Sfacciatamente, senza vergogna. Ger. Vnverſchampter weiß ohne ſcham. Belg. Onſchamelick. Hiſ. Deſvergonçadamente. Polon. Niewſtydliwie. Vng. Szemtelenül. An. Impudently, vnshamefully.] Terent. in Andr. Mutùm verò, impudentior mulier? Facit meretrix? Cic. de Amic. Sed plerique perversè, ac etiam impudenter, amicum habere talem volunt, quales ipſi eſſe non poſſunt.

Impudīcus, a, um, penult. prod. Impurus, qui pudicitiam ſuam proſtratam habet. [זונה, מלא זנות. Gal. Impudique, paillard. Ital. Impudico, non caſto. Ger. Vnkeuſch. Bel. Onſtandt. Hiſp. Luxurioſo, no caſto ni limpio. Polon. Nie wſtydliwy. Vng. Orczátlan, ſzemtelenkedő, ſzégyentelen. An. Vnchaſt, vnclean

vndecore in loquendo.] Quum de mare dicitur, eum designat qui muliebria patitur, κιναιδος, μαλακος. Cic. ad Octavium: Audiet Marius, impudico domino parere nos quo enim istū quidquam habere creduit nisi pudicum. ¶ Ponitur quandoq; etiam pro impudente, temerario, & pro eo qui nullo pudore duitur. Plaut. in Rud. O facinus impudicum! Quam liberam esse oportet, servire, postulate.

Impūdīcitia, æ, f. Impudicitia. [Vng. Ikha, Gémedes.] Seneca Cōtrov. lib. 3. in sole. Quod plerunque etiam impudicissima ipse ubertatis ornamento dissimulat.

Impūdīcitiē, adv. Impudicitia. [κακως και αισχρως. Gal. Impudicité, paillardise. Ital. Lussuria, sporcamente. German. Unzuchtiglich, unbeschamtlich. Hisp. Aquella no castidad e limpieza. Pol. Nie wstydliwie, plugawie. Vng. Tisztatalanul, szeretetlenül. Ang. Vnchastly, vncleanly.] Cic. ad Octav. Cui nulla dignitas maiorum conciliatio opum potentium, sed forma per dedecus pecunia & nomen non de conscelerationis impudicitiæ detulisset. Quintilian. lib. 2. cap. 2. Nonne opinè patronus occurrat pudicis conviviis luxuriæ, petulantiæ, impudicitiæ, quam vereficis?

Impūdīcus, adjectivum, Stupratus, inquit Festus. [Vn. Meg szeplősített.]

Impūgnō, as, are, act. p. Oppugno, resisto, adversor, contradico. [נגד lachdm, מלחם milchamah, מלחמה, נלחם. Gal. Impugner, combattre à l'encontre, resister. Ital. Oppugnare. German. Bestreiten. Hispan. Pelear, resistir contra. Pol. Zwalczam. Vngar. Ellenszegnem, ellene állok, vagy támadok, vagyok. Ang. To fight against, withstand.] Plaut. in Milite: ad eum Vineas, pluteosque agam, res parata est, impugnandique. Caperecerti res est. Livius 3. ab Vrbe impugnare tergo hostium Horat. 2. Epist. 1: Nostra sed impugnat nos, nostraque lividus odit.

Impūgnandus, participium, Vitus [נגד lachdm, מלחם milchamah, מלחמה, נלחם. Gall. Impugné. Ital. Impugnato. Germ. Bestritten. Hispan. Combatido. Pol. Zwalczony. Vng. Megyőzhetetlen. Ang. Withstanded, overcomed.] Plin. lib. 5. ca. 24: Etenim hunc illi impugnatus cursum taurus auferi.

Impūgnātus, ἀπροσμαχητος, ἀμαχητος, sine pugna relictus. [Vng. Viadalnélkül hagyatott, ellenállhatlanul hagyatott.] Gel. lib. 1. cap. 6: Propterea turpe esse ait Rhetori, quid in mala causa desertum atque impugnatum reliquat.

Impugnātio, ónis, f. c. Oppugnatio. [מלחמה milchamah, מלחמה, מצודה, מצור. Gall. Combat, opposition, contrariété. Ital. Contrarietà, contesa. German. Bestreitung, widerstreben. Hispan. Aquella obra de resistir. Polon. Zwalczanie. Vng. Ostromlás, rettenés. Ang. Withstanding, resisting.] Cicero Attic. lib. 2. Ipse domum P. Syllæ pro callis hui ad eam impugnationem sumpserat.

Impulsio, Impulso, & Impulsus, Vide IMPELLO.

Impūmo, as, are, Ab veteribus impudicos dicebatur. [Vngar. szőmösködni.] Lucil. lib. 2. apud Nonium: Homo impurus, & impumo, & rapax.

Impūnātus, a, um, Liber, inultus, non punitus, pœnis solutus: [ανεκδικητος. Gall. Impuni. Ital. Non punito, assolto. German. Ungestrafft. Hispan. No punido ni castigado. Polon. Nieskarany. Vng. Bűntetésben nem vitetett. Ang. Vnpunished.] ut, impunita, injuria, ob quam nullam sumptam est supplicium. Cic. 2. Verr. Posteritas hanc talionem, ignominiamque nominis Romani inultam impunitamque omittere?

Impūnē, adverbium, Sine pœna, absque mulcta, impunitè. [חנם chinnam. ανεπιτιμητως, αζημιως. Gall. Sans estre puny, sans danger. Ital. Senza punitione, senza pena. German. Ohne straff. Hispan. Sin pena y sin castigo. Pol. Bezkarnie, bezkarnie. Vngar. Büntetés nélkül. Ang. Without punishment or danger.] Ovid. 2. Metam. Haud impunè feres: adimam tibi namque figuram. ¶ Aliquando idem est quod sine noxa, aut detrimento. Virg. lib. 2. Georg. Et sæpè alterius ramos impunè videmus Vertere in alterius, mutatamque induta mala Terre proprio. Videntur esse simpuvium pro sine noxa, aut detrimento matris. Terent. in Heaut. Impunè illud optare tibi licet. Horat. Obtrectem pallas impunè legentibus astes. Iuven. Satyr. 1: Impunè ergo mihi recitaverit ille Togatas? Hic Elegos? impunè diem consumpserit ingens Telephus? ¶ Impunius, magis impunè: ac cum minori periculo. Terent. in Heaut. Nunquam convenit dias unquam herum audivi loqui, Nec quum male faceret, credertam mihi impunius licere. Cicer. 6. Verr. Hic, civis Romanus quòd erat, impunius id facturum putavit. ¶ Impunissimè, superlativum. Plaut. in Pœn. -nam impunissimè Tibi quidem hercle vendere hasce aedes licet.

Impūnitās, tātis, f. c. Venia peccati, licentia, libertas, quum scilicet is qui peccavit, nullam mulctam aut pœnam [ללא עונש lelo onesh, חנם chinnam, סליחה. Gall. Impunité, grace & remission de quelque meffait. Ital. Perdono, gratia, remissione di castigo meritato. Germ. Straffloßigkeit. Hispan. Aquella no punicion ni castigo. Polon. Nie

kaje, przepuszczenie. Vngar. Bünnek bocsánattya, bünteletlenül való szabadság. Ang. Lack of punishment, pardon.] Sallust. in Catil. Si quis indicasset de conjuratione quæ contra Rempublicam facta erat, præmium decrevere, servo libertatem, & libero impunitatem ejus rei, & pecuniorum ducenta millia. Cicero, de Fin. Quæ libido enim propter se projicit, aut exultationem proposita, aut impunitate, aut licentia?

Impūrissimus, a, um, per-prod. Immundus, turpis, impudicus: quanquam etiam frequenter pro scelerato, & improbo accipi solet. [נתעב nitaab, מגעל megoal, מתועב. Gall. Ord, vilain, meschant. Ital. Immondo, sporco, scelerato. German. Vnreine/vnlauter/vnflätig. Hisp. No puro ni limpio, sucio. Pol. Nie czysty plugawy. Vng. Tisztátalan. Ang. Dishonest, vile naughty, lewd.] Terentius Adelph. O hominem impurum! Idem Eunuch. Meilo ci atque ordinis hominem haud impurum. Cic. lib. 4. de Repub. Sed juventuti non esse minimè audendos; quippe ita sentit ut loquitur: Homo impurus. Idem 4. Philipp. Quam multis illum ingenuis, quam multis matribus familiis in illa terra atque impuris legationis vim attulisse existimatis?

Impūrātus, ta, tum, Impurus. [נאוח naavach, מגעל megoal. Vngar. Tisztátalan.] Terent. in Phorm. Impuratus me illic et etiam irridet. Ibidem: -tum hunc impuratum pocerimus nostro modo Vlcisci.

Impūrē, adverbium, immundè, turpiter, impudicè. [בזיון bizyon, מגעל megoal, בזיונות. Gal. Meschamment & vilainement. Ital. Sporcamente, vituperosamente. German. Vnlauterlich, vnflätiglich? Hispan. Sucia y vituperosamente. Polon. Plugawie. Vngar. Tisztátalanul. Ang. Filthily, and lewdly.] Cicero, de Fin. Quis animo æquo videt eum quem impurè ac flagitiosè putet vivere?

Impūrīfīcātus, a, um, Participium, Tarpinado, impudicitia. [נאוח naavach, מגעל megoal, בזיונות. Gal. Vitieux, ordure, meschanceté. Ital. Disonesto, brutto. Ger. Vnreinigkeit/vnlauterkeit/schand. Hisp. No limpieza y no limpieza. Pol. Plugastwo, nieczystość. Vng. Tisztátalanság, rettenség. Ang. Vnclean, lewdness.] Cicero, 2. Phil. ip. Quum omnes impuritates pudica in domo quotidie tulerpetes, vina, lustrisque conscius.

Impūtātus, a, um, Quod non est putatum, seu amputatum. [מגעל megoal. Gall. Non pensé, ne tenu. Ital. Non pensato. Germ. Nicht aber, nicht beschnitten. Hisp. No podado. Pol. Nie obejrzy. Vng. Meg nem nyesetett. Ang. Not lopped or pruned.] Nomen est, non participium quum Imputo in hac significatione non legatur. Plin. lib. 42. Eadem lege exemptatum vitet hedera vites dia nefas fertur, ratione excogitata, ut putare cogerentur.

Imputo, as, pen. com. act. p. Caelum alicui aliquid adscribo, & in alicujus rationem refero, sive ea mala sive bona sint. [חשב chashab, חשבון, חשבון, חשבון. Gall. imputer, mettre sus, reprocher. Ital. Imputare, ascrivere ad alcuno. Ger. Zurechnen/zurechnung thun/beschuldigen. Hisp. Cabeza. Pol. Przypisuie, przypisanie, przypisuie. Vng. Valakinek valamit tulajdonitani. Ang. To impute or lay the fault of any thing to an other.] Et tam in bonam partem usurpatur, quam in malam. Quintil. lib. 4. cap. 10: An ei cædes imputanda sit, à quo jugulum accepit? Plin. lib. 18. cap. 2: Nostris eam culpis urgemus, culpamq; nostram illi imputamus. ¶ Interdum significat supputare, & numerare, subducere rationem. Vide Imputatio. Plinius Secundus in alia epistola: Prætereà si mater tua, aliique propinqui tutor, curat Labeo imputare cum pede Colum. lib. 1. cap. 7: Longæque plus seminis imputant ratio, quàm quod severint. ¶ Interdum Imponere & deterere significat. Plinius in Epist. Eidem civitati imputato sunt centena millia, quæ viatici nomine annua dabantur, legato eunti ad eum qui Mœsiæ præest, publicè salutandum.

Imputātor, verbale, m. t. [חשב chashab, αριθμητης, ὁ λογους εις τους ἀρχοντας ποιουμενος. Vngar. Valakinek tulajdonitani. | Senec. de Benefic. Multi sunt tam graves naturæ, ut malint perdere quæ præstiterunt, quàm videri recepisse, superbi & imputatores.

Imputrēsco, is, n. t. Putresco. [רקב rakav, מקק. Gal. se pourrir. Ital. Putefare. Germ. Etwann verfaulen. Hispan. Podrirse. Polon. Zrobnieie gnie. Vngar. Megrothadok. Ang. To rotte.] Colum. lib. 6. cap. 17: Nam animal ipsum oleo mertum servatur: & quum imputruit, conteritur.

Imputrida, veteres vocaverunt Medici, quæ nos hodie incancta nominamus. Gal. lib. 6. Aphorism.

Imus, a, um, Infimus, extremus. [תחתי tachtit, עמוק amok, עמוק. Gal. Le plus bas, le plus profond. Ital. Basso, profondo, ultimo. Ger. Das vnterst. Hispan. Baxo, ultimo, postrero. Polon. Dolny, ostatni, ostatek. Vngar. Legalsó. Ang. The lowest, or deepest.] Virgil. 6. Aen. Fulmine dejecti fundo volvuntur in imo. Cic. in Somn. Scip. Ima sede semper hæret terra. ¶ Aliquando etiam dicimus Imum pro Intimo. Virg. 6. Aen. -fudereque preces rex pectore ab imo.

I ante N.

IN. Inscriptionis antiquorum, interdum. IN. A. P. in agro pedes.

IN.A.G.P.XX. in agro pedes viginti. I.N.F.F. infans non fecit. INT. vel IN.C. intus. C.N.T.S. Intro ſtantes. I.N.H.C.M.M.S.P. S.N.F.N. in hoc monumento ſunt pecuniæ ſine fine. I.N.B.M. in bona memoria. INT.S.A.R.E.M.S. intus ſub ara eſt memoria Sacra. INT. S.B.E. intus ſunt bona eius. IN. I. AD M.R.E.I. Invenies locum admirabilem. I.N.M.I.S.T.D. AVG. in memoria illa ſunt divitiæ Auguſti. I.N.H.M.M.S.P. S. in hoc monumento ſunt pecuniæ ſacræ. I.N.F.R.P. in fronte pedes. I.N.F.V. vel I.N.F.O. in fundo, vel in foro. I.N.R.A.R. in memoria. I.N.D.E.D. interclusum denotabat: item. I.N.F.R.P. XX. in fronte pedes viginti.

I'n, [Ital. in, nel. Ger. In, gegen. Hiſp. En, ven. Pol. [illegible] w ſtrone. Vn. ген, ген, (& cum ablat.) Between, Amongſt, Among. An. In.] Præpoſitio eſt quæ & ſeparari & componi ſolet. Separata tum accuſativo, quàm ablativo deſervit. Cum accuſativo contracta varias habet ſignificationes pro ratione adiuncti. Quandoque enim in bonam partem accipitur, idemque ſignificat quod erga. Virgil. libro 1. Aeneid. Accipit in Teucros animum, mentemque benignam. ¶ Quandoque in malam, pro adverſus, vel contra. ſignificat, ut, In patriam dam dico, & In tyrannum pugno. Virgil. 1. Aeneid. Quid meus Aeneas in tot contumelia tantum, Quid Troes paterè? ¶ Quandoque pro ad. Virgil. 1. Aeneid. In puteum laxos. ¶ Quandoque poſt. Livius: Sed hanc in ſingulos annos diem indixerant id eſt, poſtridianis diebus, vel triginta diebus exactis. ¶ Iungitur etiam aliquando accuſativo pro ablativo uſurpatus: ut, Venerat in ora bonæ, pro in ore. Terent. in Adelph. In quem exemplum ſcen. ¶ Interdum idem quod uſque ad. Martial. lib. 11. in locum ſcopæ. Accipe habet: hoc eſt, uſque adeò accepi. ¶ Nonnunquam idem ſignificat quod pro. Terent. in Andr. Olera & pulmenta manibus ferre in coenam ſolent. Cic. 5. Verr. Se emptos in ſingula ſingula, quibus in coenam dimanabat, exigere: hoc eſt, pro ſingulis singulis. ¶ Cum verbis autem motum ſignificantibus conſtructum idem eſt quod intro: ut, Recepit ſe in forum, id eſt, in urbem. Quum autem jungitur ablativo, tunc habet eandem vim, quam apud Græcos ἐν: ut, In urbe, In tempore. ¶ Aliquando ſignificat inter. Virgil. 1. Aen. Per thecillæa furens medijs in nubibus audet. ¶ In vino, in loco atque vino, in vino atque alea. Hæc loquendi genera ſimbus temporis ſignificationem poſſe convivium. Nam ſubitatis epulis pocula tamen apud veteres reliquebantur, quibus mutuò inter ſe cenantes vota vitæ, aut jocos libabant in animum, aut alea lodebantur, aut aliquid fiebat ejuſmodi. Terent. Vel hoc in vino quàm immodeſtus fuiſti. Catul. Mamurræ Aſini, in arula ſita. Non belle uterque in loco atque vino. Cicer. Catil. 2. Quod ſi in vino atque alea, atque Tarentinis ſumptibus quæreret, diceret illi quidem deperiendi, ſed tamen eſſent ferendi. ¶ Compoſitæ quoque variis capiunt modis. Nam modo ponitur pro intra vel in rebus ſuperioribus, Indico. Modò pro contra, ut Indamno, Inſulto. Modò intenſivam eſt: ut, Increpuit, inſonuit. Sic infractum aliquando invenitur pro eo quod eſt valde fractum. Virgil. 12. Aeneid. Tumens ut victos adverſo Marte Latinos. Idem alibi: motos cunctos, inconcuſſa manent: hoc eſt, valde cana. Modò negativa, ſeu privativa: ut Ignavus. Inutilis. Modò ſignificat ſuperius: ut Immineo, Impendeo. Modò finem, ut Injuſſu meo. Modò motum ad locum, ut Infero, Importo. ¶ Incidere addere, Illatem venalem ita vendere, ut ab alius ad certum præſtitutumque diem tradatur pretium obtulerit, alius ſit qui primò obtulit. [ἐπὶ προθεσμίᾳ πιπράσκειν.] ¶ In dies ſingulos: id eſt, per quoslibet dies. [ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας.] Gall. De jour en jour, d'un jour à l'autre. Ital. Di dì in dì. Ger. Alle tage von tag zu tag. Hiſp. De dia en dia, cada dia. Polon. Na każdy dzień. Vn. Кождыдень.] Cicer. Metello: Meæ rationis atque eius mei conſilii, majorem in dies ſingulos fructum, voluptatemque capio. ¶ In diem vivere, Eſt præſentis tantùm diei habere rationem, neque ſolicitum eſſe de victu ſubſequentis diei: quo modo vixiſſe traditur Diogenes Cynicus: qui ob id ἐφήμερος, hoc eſt, in diem vivens eſt appellatus. Sic Mercari panem in diem dicimus, pro eo quod eſt, tantum panis emere, quantum nobis in ſingulos dies eſt opus. In diem ad eſt, per ſingulos dies [κατ' ἡμέραν, ἑκάστης] & ferè cum comparativo, aut alia voce, quæ vim augendi habeat. Livius lib. 1. ab Vrb. Crescere in dies non hiemis modo. Cicer. 5. Philip. Nam quem ſperaret in urbe ſanitatem in dies, idque minuaret in dies ſanitas. Interdum etiam ſine aliquo incremento. Hircius: Vt omnes in dies horasque paratiores eſſent. ¶ In horam plerunque cum verbo Vivo conjungitur, ſicut & In diem. [ἐν ὥρᾳ.] Gall. D'heure en heure. Ital. D'hora in hora. Ger. Von einer Stund zu der andern. Hiſp. De hora en hora. Vn. Отчасу [ſic.] Dicimus enim vivere in horam, ſicut Vivere in diem: quæ duo ferè ſunt ejuſdem ſignificationis: hoc eſt, non habere rationem ſubſequentis diei, aut horæ: ſed ita vivere, acſi proxima hora nobis eſſet moriendum. In horam vivere, Cicer. Neque qui in horam vivunt, non modò de fortunis & bonis civium, ſed ne de utilitate quidem ſua cogitaverunt. In horas verò, Ἀνὰ ὥρας, ferè conjungitur cum verbo incrementum ſignificante: ut in dies. Virgilius 10. Aeglog. Gallo, cujus amori auctum mihi creſcit in horas. Quantum vere novo vicidia ſe ſubducit alnus. Aliquando etiam ſine dictione incrementi, propter id quod eſt ſingulis horis. Horatius 2. Ser. Satyr. 7: -clavum ut mutaret in horas: hoc eſt, ſæpiſſimè, quaſi ſingulis horis. ¶ In manu, vel in manibus eſſe dicitur quod eſt in poteſtate, vel in promptu, & in facili. [ἐν χερσίν.] Gal. En pouvoir, en la main, à la volonté. Ital. In potere. Ger. In einer Hand oder Gewalt ſeyn. Hiſp. En poder, en manos, en derecho. Pol. We mocy. Vng. Hatalmamban lenni.] ut Victoria in manibus eſt: id eſt, propemodum jam tenetur. Terent. in Hecyr. Tibi in manu eſt, ne fiat. In manibus, pro inter manus. [ἐν χερσίν.] Cicero in Catone: Septimus mihi liber Originum eſt in manibus: id eſt, ſeptimo libro nondum ſumma impoſita eſt manus. ¶ In facili, vel difficili eſſe, pro facile aut difficile cognitu atque explicatu. ¶ In continenti, idem quod ſine ulla temporis intermiſſione, è veſtigio, extemplò, continuò. ¶ In manum dare, eſt (ut Donatus interpretatur) etiam & ſine arbitris dare: quæ admodum fieri ſolet, quum Judex, aut adverſarii patronus corrumpitur. [ἐκχειρίζειν. Vn. Вложить.] Terent. in Phorm. Noli tu mihi ſumus auctor unquam, hîc ebo, dic quid velis tibi dari tu manum? ¶ In medium aliquid eſt, in uſum communem. [ἐπὶ μέσον.] Cicero 1. In hoc naturam debemus ducem ſequi, & communes utilitates in medium afferre mutatione officiorum. ¶ In mentem venit, idem quod recordor, ſive memini. [ἐπιγίγνεται τὸ νοεῖν.] Gall. Revenir en memoire. Ital. Venire a memoria. Ger. Es kommt einem ein. Hiſp. Venir á la memoria. Pol. Wspomnieć. Vn. Вспомнить.] Cicero 3. de Finib. Venit mihi Platonis in mentem. Idem lib. 3. Epiſt. Subit mihi in mentem venire illius temporis, quo fuit ſimè una ſumus. Interdum idem eſt quod expendere, ſeu cogitatione revolvere. [ἐπιλογίζεσθαι.] Virgil. 4. Aeneid. Non venit in mentem quorum conſedis arvis. ¶ In aliem vendere, idem quod in ſolidum vendere: item, in aliem ſatisfacere, idem quod in ſolidum, totum. Modeſtinus L. 6. D. quibus modis pig. L. 11. D. de ſeparation. ¶ In aliquem torqueri, & quum, eſt in alterius diſcrimen, alterius periculo. Ulp. L. 1. D. de quæſtionibus: Neque ſervi in dominorum, neque liberi in parentum caput torqueri debent. Cicer. in Milloniana: De ſervis in dominos majores noſtri quæri noluerunt. ¶ In bona & nomen aſciſcere. Suetonius in Galba cap. 17: Teſtamento facto ſemper in bona & nomen aſciscum. &c. ¶ In duplum in id eſt ſponſionem facere alterius tanti quàm ipſa eſſet. Cicero pro Flacco: Frater meus decrevit, ut judicatum negaret, in duplum iret. ¶ In numerum ludere, eſt, inquit Servius, ludere & ſaltare ad modum rhythmi, & cantilenæ. [εἰς ῥυθμὸν καὶ μέλος.] Virgilius 6. Aeglog. Tum verò in numerum Faunoſque, ferasque videres ludere, rumpigidas motare cacumina quercus. ¶ In ordinem redactus, ſive coactus. Idem eſt quod cæteris hominibus æqualis: in ordinis adæquatus, [ἰσόμοιρος, ἰσόψηφος, ὁμοτίμος.] Vnde illi proprie dicuntur in ordinem redigi, qui quum aliquando fuerint facti ſummis honoribus, eò tandem redigi, ut inter alios nihil eminent. Inferius ab Vrb. Vbi jam plebs ordinem redactus eſſet, contemptui hostes, ceptaria illorum, quàm aliquis è populo. ¶ In poſterum, poſthac, vel poſtea. [ἐπὶ τοῦ ἐπειτα, εἰς τὸ ἔπειτα.] Gal. A l'avenir, par cy apres. Ital. Per l'auvenire. Ger. Fürohin, für das künftige. Hiſp. Deſpues. Pol. Na potym. Vn. Єщѐ.] Plautus: Ego in poſterum nihil adhibebo modum, ego nihil debeo. Quintilian. lib. 1. Multa linguæ vitia, niſi primis cernantur annis, ne mendacia imperitorum pravitate ducantur. ¶ Ne tempus ſit rei, non tempus ſit rei: ſignificat, quaſi in tempore rei controverſæ. Vide judex in rem præſentem venire dicitur, quum accedit ad locum de quo eſt controverſia. Cicero 1. Officior. Vt ſi conſultus vir ire cuipiam in rem præſentem eſſe vertatum. Idem pro Cecina: Placuit Cecinnæ de eo rem in rem præſentem conſtituere, quo die in rem præſentem veniretur. Sic etiam dicimus, in re præſenti diſceptare: hoc eſt, eo ipſo in loco de quo eſt controverſia. Livius libro 3: Scribis ad furos ſe in Algido cum quibuſdam populum Carthaginenſem & Regem Maſſiniſſam in re præſenti diſceptaſſe. ¶ In ſpem venio, Sperare incipio. [εἰς ἐλπίδα ἔρχομαι.] Gall. Commencer d'eſperer, entrer en eſpoir. Ital. Entrare in ſperanza, cominciare a ſperare. Ger. Hoffnung bekommen. Hiſpan. Comenzar á eſperar. Vn. Надѣюсь ſe начинаю надѣяться. An. Ta begynne te have ad haabe.] Cicero 2. de Orat. Nonnullam in ſpem venecam, poſſe me aliquid ex illis diſcere. ¶ In tempore, ſignificat opportunè [ἐν καιρῷ.] Gall. Opportunement, à temps. Ital. Opportunamente, à tempo. German. Zu gelegener zeit. Gelegener zeit. Hiſpan. A tiempo.] Saluſt. Maximè feroces Regis Mithridatis in tempore bellatum. Terent. in Andr. Venit in tempore.

I'nabruptus, a, um, Indiviſus, nõ abruptus, aut q. abrũpere nõ potest.

potest. [ἀδιάλυτος, ἀδιάλυτον.] Gal. Qui n'est point rompu, qui ne se peut rompre. Ital. Che non si può rompere. Germ. Unzubrechlich, was nicht zubrochen werden kan. Hispan. Lo que no se puede romper. Polon. Nierozpuszczony. Vngar. El nem szakasztatho, el nem szakadhato. Ang. That may not be broken asunder.] Stat. 5. Syl. Nec mirum, si vis collato pectore mistas Junxit in abruptæ concordia longa catenæ.

Inabsolūtus, impersectus. [ἀτελὴς. Vng. befejezetlen vagy tokeletlen.] Apuleius in libro de Dogmate Platonis dicit, rerum esse tria arbitratur Plato, Deum, & materiam, rerumque formas quas ἰδέας idem vocat innumerabiles, informes.

Inaccessilis, le, sime, Ad quod non accedi tur, vel accedi non potest. [ἀπρόσιτος, ἀπρόσιτον. Gal. Qui n'est point hantable, ou qui on ne peut aborder ou aller. Ital. Dove non si può andare. Ger. Wegen gegen den man nicht klugen oder hinkommen mag. Hispan. Lugar de ningun lugar donde no se puede llegar. Polon. Nie przystępny. Vngar. Az kihez nem mehetni. Ang. That no man can come.] Plinius lib. 12. capite 14: Sabæ regio a dextra montis scopulis inaccessa. Idem libro 12. capite 14: Asseverat incolæ, nec tantum delatura, sed diras etiam & inaccessa. Virgilius 7. Aeneidos: Dives inaccessos ubi Solis filia lucos Assiduo resonat cantu. Servius: Inaccessa, arces interpretatur inaccedendas hoc est, ad quas nemo debeat accedere: non autem inpenetrabiles, quum Vlysses eò accesserit. Sic laudandum, Iusserat vocat Virgilius, non quòd unquam fuerit laudatus: constat enim ab Socrate fuisse laudatum: sed quòd laudari aut nominari non debuit.

Inadulabilis, le, om. t. Non obnoxius adulationi. [ἀκατάκολαξ. Gal. Qui ne se gaigne point par flatterie. Ital. Non si leggiere alle adulazioni. Germ. Welcher nicht leichtlich / der niemandes schmeichelt / oder flattirt. Hispan. No fomentado de lisongas. Polon. Nie pochlebowany. Vngar. Hizelkedésnek nem vetio. Ang. That can not be gotten by flattery.] Gellius lib. 14. cap. 4. ex imagine autem istius figurificatione intelligi voluit judicem, qui justus & antiquus est, oportere esse gravem, fidum, severum, incorruptum, inadulabilem, etc.

Inædificō, as, are, act. paulum serè est quod ædificare, sive potius locum aliquem, sive arcam vel loculos implere. [בנה banah, ἐμπεριλαμβάνω, ἐμπεριλαβὴς. Gal. Edifier dedans, édifier au pres. Ital. Edificare, edificare. Germ. Etwas auf bauen. Hispan. Edificar en lugar. Pol. Budować. Vngar. Epitek. Ang. To build or lay.] Cicero de Arusp. Reso. A Scot. Servano tacellum (tacella fusfossa, incensa, in ad Ecara, oppressa, summa denique turpitudine hæc data esse cernimus? Sacella non ein inædificata? Intelligi loca, in quibus sacella fuerant, postea prophanis ædificiis occupata. Sic inædificare placeas, dixit Cæsar libro primo bel. Civil. placeas ædificiis obstruere. Inædificare præterea aliquando accipitur pro pingere, vel adaptare in ædificio. Plin. lib. 10. cap. 21: Ingesti autem ædificantibus lapides, quem aliquot dixêre pagarem.

Inæquālis, Non æqualis, dispar. [ἀνώμαλος, ἄνισος. Gall. Inegal, mal-egal. Ital. Disegnale. German. Ungleich. Belg. Ongelijck. Hisp. Desigual. Polon. Nierowny. Vngar. Egyenetlen. Ang. Unequall, or even.] Martialis libro 11: Pieguis inæquales onerat cui villica mensas. Inæqualis pereunis venarum, Plin. lib. 7. cap. 51.

Inæquālitās, tatis, fe. Disparitas. [ἀνωμαλία, ἀνισότης. Gal. Inegalité. Ital. Inegualità. Ger. Ungleichheit, unebene. Hisp. Desigualdad. Pol. Nierowność. Vng. Egyenetlenség. Ang. Unequalness, unevenness.] Colu. lib. 3. cap. 12: Opus est interdum inæqualitate magno temperamento.

Inæquālissimus, superl. [Vng. Igen egyenetlen, hasonlatlan, kedves.] Suetonius in Augusto. Solebat & inæqualissimarum rerum sortes, & adversas tabularum picturas in convivio venditare.

Inæquālitĕr, adverbium. [ἀνωμάλως, ἀνίσως. Gal. Inegalement. Ital. Inegualmente. Ger. Ungleichlichen. Hisp. Desigualmente. Pol. Nierownie. Vng. Igyenetlenül. Ang. Unevenly, unequally.] Col. de Arborib. cap. 7: Et eadem ferro acuto paganti emendes si cubi inæqualiter sidi videbitur.

Inæquālis, le, Inæqualis: [ἀνώμαλος, ἄνισος. Vngar. Igyenetlen. Ang. Uneven.] ut inæquabili varietate distinguere, Cic. in Partitionibus.

Inæquabilĭtĕr, adverbium, Inæqualiter. [ἀνωμάλως, ἀνίσως. Vng. Igyenetlenül. Ang. Unevenly.] Varro 3. de Re rust. cap. 9: Oh quam ea nova aut inæquabiliter maturescunt, aut consenescunt.

Inæquo, as, Complano: hoc est, planum & æquum facio, exæquo, adæquo. [ישׁר yashar, ἐξισόω, ἐξίσωσις. Gal. Aplanir, faire uni & égaler. Ital. Spianare. Ger. Eben oder gleich machen. Hisp. Allanar. Pol. Równam. Vng. Megegyenlöztetni. Ang. To make plain and even.] Cæsar 1. bel. Civ. Fossas tranversas vias perdatur, tripicesque præcutos deformat: hæc levibus cratibus terraque inæquat.

Inæstimābilis, le, om. t. Quod æstimari non potest. [ἀνεκτίμητος, ἀνεκτίμητον. Gal. Inestimable. Ital. Inestimabile. Ger. Unbeschätzlich / das nicht zu schätzen ist. Bel. Onachtbaerlijck / dat niet en is te schatten. Hisp. Lo que no se puede estimar. Polon. Nieocenyony, nie przypisany. Vngar. Megbecsülhetetlen. Ang. That can not be estimed or valued.] Liv. 5. bell. Maced. Quibus è gregefis Imperatorum, veterum inæstimabilem, fecere vilitatem. Inæstimabile gaudium. Liv. 9. bel. Pun.

Inæstĭmo, thuas, are, n. p. Æstimo, aut valde æstimo. [ἐκτιμάω, ἐκτίμησις, ἐκτιμητὸς. Gal. Estimer, tenir fort cher, ou fort estimé. Ital. Stimare. Ger. Etwarten / hoch und werthlich halten. Hisp. Tener, hallar. Pol. Zapalowywać, szacowanie się. Vng. Igen becsülni, tartsa. Ang. To hold in estimacion, to be very heade.] Horat. Epod. 11. Ellis inæstuat præcordia.

Inæstŭans, antis, a, um, Non æstuans. [ἀνεξάπτωτος, ἀνεξάπτωτον. Gal. Qui n'est point eschauffé, ne fait que croy grande exercice. Ital. Non fatica con molta esercitio. German. Ohne sonderbare arbeit zuthun gemachet / erfunden. Hisp. Lugar no para vivir de. Pol. Przestawa z sprzętu, nie robiący. Vng. Nem vagy gyakorlás való. Ang. Not easily heated, or set on fire.] Quintilianus libro 12: Quia nunc simplicitas illa & securitas inaffectatæ orationis tenues vanas caret. Plinius in Panegyr. Inaffectata veritas vehemens. Quint. lib. 10. cap. 1: Quid ego commentorem Xenophontis illam jucunditatem inaffectatam?

Inagitātus, adjectivū. [Vng. Le gyötretlen, fenteregyatlan, mozgatatlan.] Seneca Epist. 77: Inagitati tenebris incorruptivoluptatibus, ἀνάθικτος.

Inagĭto, as, are, act. Qui non movetur aut agitatur. [Vng. Meg gyötretlen, le gyötretlen.] Senec. quæst. Nat. 3. cap. 6. An hoc existimas, quod quidem vires eatas esse, quibus nos moveremus, ætra autem ipsum inertem magicabilem relictum esse?

Inalbesco, is, ere, n. t. Albus fio. [לבן laban, albus. Adverbium. Gal. Devenir blanc, se blanchir. Ital. Divenire bianco. Germ. Etwas weis werden. Hisp. Emblanquecerse. Pol. Bielec. Vng. Megfeherödni. Ang. To make white, or pale.] Cellius lib. 11. Virum ab lingua inalbescunt. Idem libro 3: Totum corpus eum pallore inalbescit.

Inalgĕsco, is, ere, act. t. Algesco. [ἐκρίγνυμι. Gal. Devenir froid. Ital. Diventar fredo. Ger. Etwas kalt oder kalter werden. Hisp. Enfriarse. Polon. Ziembnąc. Vng. Megferedöm. Ang. To become cold or cold.] Celsus libro 3. capite 3: Frigus voco, ubi extremæ partes membrorum inalgescunt: horrorem, ubi totum corpus intregit.

Inălĭcēnsis, pro nō alienus, vox Tertulliano parte nota. [Vit. Νεωλόγων.] Tertull. lib. 4. contra Marcion. Sic inalienos demonstratibus, dum secum habet.

Inămābilis, le, om. t. Qui non potest amari, in quo nihil est quod ametur. [ἀνέραστος. Gal. Qui n'est point à qui on ne puisse estre affectionné, ny aymé. Ital. Che non si può amare. Germ. Was nicht möchte oder solte kan man gar nicht lieben kan. Hisp. Lo que no se puede amar. Polon. Niemiły. Vng. Gyönyörüségre nem való. Ang. Unamiable, unlovely.] Plin. in Epist. 189. Quanquam nil genus operis inamabile, inamœnum, magisque laboribus natum, quàm voluptatibus simile. Ovid. 5. Trist. Eleg. 7: Sve locum spectes, o locus est inamabilis, & quo Lise nihil est tristius orbe patet.

Inămābilĭtās, tatis, fe. Qualitas inamabilis. [Vng. Szeretetlenség.] Seneca Controvers. lib. 7: Nihil est inamabilius quàm diligens Iubrica.

Inămārēsco, is, ere, n. t. Amarus fio. [מרר marar, ἐκπικραίνω. Gal. Devenir amer. Ital. Divenir amaro. German. Bitter werden. Hisp. Amargar. Vng. Megkeserödni. Ang. To waxe bitter.] Horat. 2. Sermonum, Satyr. 2: Namque inamarescit, si quid cruditat inertia,

Inămbitiōsus, a, um, Nullo modo ambitiosus. [ἀφιλόδοξος, ἀφιλόδοξον. Gal. Qui n'a point ambition. Ital. Senza ambitione. Ger. Nicht gehitzig. Hisp. No codicioso de honra. Polon. Nie pragnący chwały. Vng. Nem tisztségnek kívánása, avagy kívánsága erántvaló. Ang. Without ambition.] Ovid. 11. Metam. Secretos mouter, & inambitiosa colebat Rura.

Inămbŭlo, as, are, n. p. Ambulo, deambulo, spatia facio. [הלך halak, ἀναστρέφω. Gall. Se promener, tourner ça & là. Ital. Passeggiare. German. Herumb gehen / in einem zu spatzieren. Pol. Wandrować. Hisp. Andar en viage, pasear. Pol. Przechadzać się. Vn. Sétálgyak, sétálok. Ang. To walke.] Cic. 1. de Orat. Neque is consistens in loco, sed inambulans, atque assensa ingrediens ardua. Idem ad Attic. Ante lucem inambulam domi.

Inămbŭlātio, onis, f. t. Deambulatio. [הלך mehalach, ἀναστροφὴ. Gall. Promenement, ou promenoir. Ital. Passo giuoco. Ger. Das hin und her gehen / spatzierung. Hisp. Obra de passearse, pasiadero. Pol. Przechadzka. Vng. Sétálgyás, sétálás. An. A walking.] Cicer. in Bruto. Non multa jactatio corporis, non inclinatio vocis, nulla inambulatio.

Inămœnus, a, um, Injucundus. [ἀηδὴς, ἀηδὲς. Gal. Mal-plaisant. Ital. Non ameno. Ger. Unlustig / verdrossig. Hisp. Cosa no deleytable. Pol. Niemiły. Vng. Gyönyörüségre nem való. An. Unpleasant, nothing delectable.] Ovid. 10. Metam. Persephonen aiunt, inamœnaque

mentaque regentem. Feritas inanimorum, Stat. 3. Sil.

Inānĭmis, e, um, Inanimatus, qui animo & vita caret. [ἄψυχος. Gal. Sans ame, qui n'a point d'ame. Ital. Senza anima. Germ. Ohne Seel oder Leben. Hispan. Cosa sin anima. Polon. Nieżywy, bezduszny. Vngar. Lelektelen, semmi ember. Ang. Without life.] Cic. Ib. 2. Offic. Quæ ergo ad vitam hominum rite comparata, partim fuerunt inanima, ut aurum, argentum. Idem 1. Tusc. Inanimum est omne quod pulsu agitatur externo. Plin. lib. 7. cap. 15. Inanimum cano.

Inānĭmus, a, um, [ἄψυχος. Vng. Oktalan, akedvtelen.] Apuleius in Hermetis Asclepio: Animalia omnia & inanimalia.

Inānĭmus, a, um, Inanimus. [ἄψυχος. Vngar. Lelketlen, nem eleven.] Cicer. in Somn. Scip. Inanimatum est omne quod impulsu agitatur externo. ¶ Legitur & inanimum. Idem in Topic. Animata inanimatis anteponantur.

Inānis, ne, pen. prod. Vacuus. [ריק. κενός, ἀδέης. Gal. Vuide, evuide, vuyde. Ital. Vano, voto. Germ. Leer. Bel. Ydel, ydel. Hisp. Vano, hueco y vazio. Pol. Prożny. Vngar. Wres, üres vala. Ang. Voide, empty.] Plaut. in Perf. Nunc ego nimirum omnes omnium plurimi æstimo, Quibus mentes inanes & nunc apponatur cibus. Cicer. 3. Verr. Inanem te navem esse in Italiam deduxerunt. ¶ Quandoque pro impotente, & in quo nihil subsistit. Horat. in Serm. In medio qui scripta foro recitent, sunt multi, quique lavantes, Suave locus voci resonat conclusus: inanes Hos juvat. Sic & Varro pro otioso dicitur à Virgilio in Ideno. Cætera quæ Varro inanibus attribuit carminamenta. ¶ Inanium inania conditio, κενοκενεῶν δαιδαλεύσις. Et, Inanium inanes cogitationes, κενοὶ κενεῶν διαβουλεύσεις. Quam quæ turpe sit declarat.

Inānĭtas, ātis, f. Pro vacuitate. [ריקות. κενότης. Gal. Vuidance, vuidité. Ital. Vacuità, vacuità. Germ. Leere. Bel. Ydelheyt. Hisp. Vanidad. Pol. Próżność. Vng. Vessegség, hiuság, hiábavalóság. Ang. Voidness, emptiness.] Plautus in Cistel. Mala in anitate jam adulescens inscitiam mutuitare. Cicero de Fato: Quum cuo individua per inanitatem ferantur. Plin. lib. 13. cap. 22: Quædam verò inanitatem ut arundines. ¶ Item pro vanitate, ματαιότης, ἐς quidem & nunc pro levi & vano quandoque sumitur. Virg. Inanitates animos indo prohibebis inani.

Inānĭtĕ, adverbium. Vane. [ריק. κενῶς. Gal. En vaide, en vaine, vainement, en vanité. Ital. Vanamente, senza cosa fatta. Germ. Umb sunst, vergeblich, vnder vrsach. Hispan. Vana y vagamente. Polon. Próżno, na darmo. Vng. Hiában, okadatlanul. Ang. Vainely, to no effect.] Cic. 4. Tusc. Quum tamen inaniter & effuse animus exultat, tum illa bona gestiens, vel nimia dici potest. ¶ Inaniter pro fastuosè. Ovid. Metam. Et medicas exercet inaniter artes.

Inānĭtas, ātis, f. Spiritualitas, vacuitas. [ריקות. κενότης. Vng. Vessegség, hiuság, hiábavalóság.] Plaut. in Aulul. Nam hic apud nos nihil est aliud quam sibi subbas. Ita inanis opplete sunt, atque aranex.

Inānĭlŏquĭdus, inanis loquens, loquax, garrulus. [κενολογός. Gal. Qui parle et ne dit rien, vuides, banilent. Ital. Che parla cosa vana. Germ. Ein Klapperer, der vnnütz dinge redet. Hisp. El que habla cosas vanas. Polon. Prożno mowiący albo gadaiący. Vng. Hiában, okadatlanul beszélő. Ang. Vainely, to no purpose.] Plaut. Sardus tum profectò inaniloquus es.

Inānĭo, ĭs, īvi, ītum, 4. & q. Vacuo. [ריק. κενόω. Gall. Vuider, effuider. Ital. Vacuare, euacuare. Germ. Leren. Bel. Ydelen. Hisp. Vaziar. Pol. Próżnuie. Vngar. Wresitem, üresitem vala. Ang. To empty, to make void.] Plinius lib. 20. cap. 3: Herbacea arefacta per terram inanit alvum. Idem libro 21. cap. 20: Vellitas inanit, & epiphoris illinitur.

Inānītus, pen. prod. Evacuatus. [ריק. κενός. Vng. Meg üresitett. Ang. Emptied.] Plin. lib. 24. cap. 7: Cortex terminet, hoc inanita medulla cadit. ¶ Hujus compositum est, Exinanio, ἐκκενόω, de quo suo loco.

Inapparātio, ōnis. Incuria, & negligentia apparationi contraria. [ἀσκευασία. Gall. Faute d'apprest, quand il n'y a nul apparoil appareil. Ital. Sprouedimento. German. Vnbereitung, Vbel verfehlet bereitung. Hisp. Quando se no apparexa. Pol. Nie przygotowanie. Vng. Gondatlanság. Ang. Lack of preparing.] Ad Heren. lib. 2: Si præterea ex altera parte vires, pecunia, consilium, scientia, apparatio: ex altera parte imbecillitas, inopia, stultitia, imprudentia, inapparatio demonstrabitur fuisse.

Inăpĕrtus, a, um. Non patens, clausus, occlusus: [סתום, ἄδηλος, ἄφανὴς, κεκρυμμένος. Gall. Qui n'est point ouuert, mais est à couurir. Ital. Non aperto. Germ. Das nicht offen ist. Hisp. No abierto. Pol. Nieotworzony. Vng. Nyitatlan. Ang. Not open, not patent.] ut, Sinecdias inaperto fraudi, Adius lib. 9.

Inarcŭlum, i. Virgula erat ex malo punico incurvata, quam regina dat sacrificiis in capite gerebat, Festus. Vbi rectius legitur, in apice, pro in capite, pomebatur enim virgula extrema arbore in summo flammei: sic pro quod appellabatur apex, quæ virgula in Romanis dicenatoi Stroppus, in flaminicis Arcuolum Scalpere in Varronem.

Inārdesco, scis, rsi, Flammam concipio, igne accendor. [ἐκκαίομαι. Gal. Ardre, s'enflammer. Ital. Ardere. Germ. Entbrinnen, anzunden brunnen. Hispan. Comiençar alguna cosa de fuego. Polon. Zapalam się. Vngar. Tüz gyuladok. Ang. To burne, to beare fire.] inardeo vero, idem est quod in re aliqua ardeo. Horatius Epod. 3: Nec manus humeris effractis Herculis Inarsit æstuosus: hoc est, arsit in humeris Herculis.

Inārĕsco, scis, rui, Aridus & siccus fio. [ξηραίνομαι, ἀβρόχω. Gall. Deuenir sec, se dessecher. Ital. Seccarsi. Germ. Er dorret, verdirt, mischt. Hisp. Secarse. Pol. Schnie. Vn. Megszáradok, fogyatkozok. Ang. To waxe drie, and dwine, to drie vp.] Colu. lib. 1. Deinde ubi ex eo nimium illud manerit.

Inārĕfactus, Participium ab inarefio. [ἀνάξηρος, ἀφανισθείς. Gal. Sec, seiche. Ital. Secco. Ger. Erdorret. Hispan. Muy seco. Pol. Vschły. Vn. Megszáradt, megfogyatkozott. Ang. Made drie, dried vp, ponder.] Plin. lib. 32. cap. 10: Ad linguarum fistulandum & ranarum clamorem cinerem vel longum inarefactum.

Inargēntātus, a, um. Argento coopertus, atque obvelatus. [ἠσημωμένος, ἀργυρόπαστος. Gall. Argenté, couuert ou reuestu d'argent. Ital. Argentato. Ger. Mit Silber beschlagen oder bezogen. Hisp. Plateado, guarnecido de plata. Polon. Posrebrzony. Vng. Ezüstöt verettett. Ang. Covered with silver.] Plinius libro 21. capite 2. Paulatimque & Romæ successit appellatio, corollæ intertextis propter gracilitatem nominatis: mox & corollaria postquam è lamina ærea, tenui, inaurata, aut inargentata fabricatur.

Inārgūtē, adverbium. Non acutè. [οὐκ ὀξέως. Gall. Sans subtilité. Ital. Senza argutia, senza scienza. German. Nicht subtilitet, nicht subtil. Hisp. No sotilmente. Pol. Nie subtelnie. Vng. Nem okosan, nem elmésen. Ang. Without subtilness, vnwittily.] Gell. libro 21. cap. 13: Tunc Sulpitius Apollinaris respondens: Non inelegantule inarguteque, inquit, nec insulsissime opposuisti hoc Tullianum.

Inarguta sententia, Vipianus in l. hor Senatusconsultum. §. si pecunia: quam sententiam & Celsus scripsit, quæ mihi non inarguta videtur: hoc est: ut vulgo dicunt, arduum subtile.

Ināro, penult. corripitur, a. p. Aro, terram aratro profundo. [חרש. ἀρόω. Gall. Labourer, arer, cultiuer. Ital. Arare. Germ. Das Feld ackern. Hispan. Arar y labrar la tierra. Pol. Orzę. Vn. szántok. Ang. To plough, to eare and till.] Plinius libro 18. capite 14: Inarari prorsus solum opus est. ¶ Interdum inarare idem est quod arando obruere: ut cùm lupinum, fabas, aut quid simile desecandi agri gratia aratro obruimus. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 24: Tracto lupinum, quum secundum filiculum cepit, & non antequam fabæ, hoc germinare cœpit, proferuntur inarare solent. Inarare arbores, apud Cic. lib. 2. cap. 2.

Inārātus, a, um, Non aratus. [לא נחרש. ἄνηροτος. Gall. Non ars, non labouré. Ital. Non arato. Ger. Vngeackert, vngebrawet. Hispan. Cosa no arada, no labrada. Pol. Nie orany. Vn. Szántatlan. Ang. Vnplowghed or tilled.] Virg. 2. Georg. Nec ulla interea est inarata gramina terræ.

Inarticulātē, adverbium. [ἀσαφῶς. Gal. Inarticulement, sans distinction. Ital. Non articolatamente. Ger. Vnterscheidlich, vnartikel. Hisp. Sin arte. Pol. Nie kunsztownie. Vn. Mesterségesen nem. An. Without art.] Quintil. lib. 2. cap. 17: Sed nec illa omittenda sunt, quæ in re alius se inarticulater, alius articulatius gerat, in ea esse artem.

Ināspĕrātus, ta, tum. Non visus, non conspectus. [ἀπρόσοπτος, ἀπροσδόκητος. Gall. Non veu, non regardé. Ital. Non visto. Ger. Nicht angesehen. Hisp. No mirado. Pol. Nie widziany. Vn. Látatlan. An. Vnseen.] Nota: Tacitus de inusitatoque recessu Sedis inspectos corpora lucisque privatos Nervas arcem.

Ināssātus, m. f. Asinus. [ὄνος ἄβρωτος. Gall. Asne. Ital. Asino. Ger. Esel. Hisp. Asno. Pol. Osioł. Vng. Szamár. An. Asse.] Plinius libro 28. cap. 8: Glaucomata verò jecinoris recentis inassati sanie, cum despumato melle inunctis. Idem lib. 30. cap. 8: Verendorum formicationibus, verucisque, medetur arietini pulmonis inassati sanies.

Inassuētus, ta, tum. Insuetus, inusitatus. [ἀσύνηθης. Gall. Inaccoustumé, non accoustumé. Ital. Non vsitato, non consueto. Germ. Vngewohnet. Hispan. No acostumbrado, desusado. Pol. Nie przyzwyczaiony.

Vng.

Vng. Sykedlos. Angl. Vnsuccessfull, vnwonted.] Ovidius 4. Fast. Panditur interea cum vitat iamq; diuturnum Lumen in infectis vix patiuntur equi. Idem in Ibin. Cogit inaffectas lumine tela manus.

Inātrēres, pen. prod. ἀνάνυμος, Græco nomine dicuntur quæ duobus vel pluribus nupserunt fratribus, sicut Aelii, Scipiones, quibus duæ nupserant sorores.

Inātrēnuātus, a, um. Non attenuatus, aut immutatus. ἀνεξάλλακτος, ἀνεξάμειπτος. Gall. Qui n'est point attenué, appetissé ou amoindri. Ital. Non attenuato, non diminuito. Ger. Vngeminderet vnd vnvermindert. Hil. Ne adelgazado. Pol. Niezmarniony, niezmarnowany, niezdmieniony. Vng. Meg nem vekonyodot. Ang. Not diminished or made leane.] Ovid. 2. Metam. Iamque fame pariter, atque vetustate vetustæ, Attenuerat cunctas, sed inattenuata manebat Tum quoque cura comes, implicatæque rigebat Flamma genæ.

Inaudax, acis, om. c. Timidus. [ἄτολμος. Gal. Qui n'est point hardy, asseuré. Ital. Timido. Ger. Dutzmütig oder schüchtern. Pol. Nieśmiały. Vng. Félek. Angl. Cowardly.] Horat. 3. Car. Odè 21. Duris ponit pauida fugies in auia Parthis raptos.

Inaudio, audis, ãi, q. Non audita aut cognita audio, & intelligo, aud none percipio. [ἀκούω. Gall. Oüyr. Ital. Vdire. Ger. Hören sagen. Hisp. Oyr. Polon. Słyszyć. Vng. Meghallom. Ang. To heare. Plautus Aulul. Credo ego iam illum inaudisse, quibi esse thesaurum domi. Ci. Pansa. Quorum crepa illa vox, de qua ego ex te primum inaudierim.

Inaudītus, a, um, Non auditus, novus. [ἀκουστός. Gall. Dequoy on n'a point ouy parler, non ouy. Ital. Inaudito, nuovo. Germ. Vnerhört von dem man nie hat hören sagen. Hispan. Cosa no oyda. Polon. Niesłychany, nowy. Vng. Hallatlan. Ang. Vnheard.] Liv. 3. bell. Macedonici: Et multa nomina gentium inaudita rum. Cicero 1. de Orat. Nihil dicam reconditum, nihil expetitum. Cicero 1. de Orat. Nihil dicam reconditum, nihil inauditum vobis, aut cuiusquam modi, sed ea quæ & dicantur à multis, & audiantur libenter. ¶ Inauditus quandoque significat causam inquam nocuam. ¶ Inauditus quandoque significat causam inquam nocuam. ¶ Inauditus quandoque significat causam inquam nocuam

Angl. To be angrie, to be all on a fire.] Ovid. 7. Metam. Nun ferida exarsit, quàm quum Balearica plumbum Funda jacit: volat hoc, atque incandescit eundo: Et quos non habuit, sibi nubibus invenit ignes. ¶ Per metaphoram in optima pro vacuum terisse, & tracundia quo vocamus modo accepit.

Incāntō, as, act. p. Verba facio, vel eorum rebus quibus sibi adjungēre aliquid supra naturā molitur. [כשף *chasháph, kesháph, kesháph.* Gall. *Enchanter.* Ital. *Incantare.* Ger. *Verzaubern, Bezaubern.* Belg. *Betoveren.* Hisp. *Encantar, ensalmar.* Polon. *Czarować.* Vng. *Megh bwvolkodnom.* Ang. *To inchant.*] Plin. lib. 28. cap. 2: Qui malum carmen incantare dicitur.

Incantātiō, ōnis, & Incantamentum, i, n. [כשף *chasháph, kesháph, kesháph.* Gall. *Enchantement.* Ital. *Incantesimo.* Ger. *Zauberey, Bezauberung.* Hisp. *Encantamiento.* Polon. *Czarowanie.* Vng. *Bwvolkodas, bwvolkodnom.* Angl. *Inchantment.*] Plin. lib. 28. cap. 2: Valentine aliqui verba, & incantamenta vermium.

Incantātō, [*part. vis. de Incanto.*] In prima Scorpii parte cujusvis. habuerit horoscopū, cui incantatur, qui latentes dolores animi per potestatē verborum. Jul. Firmic. Mathes. lib. 1.

Incānis, no, num. Canus, aut valde canus, Servio teste. [שוב *shéb, sháv.* Gall. *Chenu, blanc de vieillesse.* Ital. *Canuto, bianco di vecchiezza.* German. *Grau, weiß oder greuwe alters halb.* Hisp. *Cosa muy cana y blanca.* Pol. *Siwowłosy.* Vng. *Ősz, meres.* Ang. *Very hoare for age.*] Plaut. in Rudente: Ecquem tu hic nomine cerbum, incanum videris. Virgil. 3. Georg. — nullo crines, incanaque menta. Incana herba: id est, rubalbida, sanguine cui nem referens. Col. lib. 8. cap. 2: Paleæ ex ruvido & incanes, quæ velut incanæ herbæ dependent.

Incantō, cerbum, Canus fio. [שוב *shéb, sháv, nesháv.* Gall. *Devenir blanc ou chenu.* Ital. *Venir canuto.* German. *Grawen werden.* Hilpan. *Encanecer.* Polon. *Wsiwieć.* Vngar. *Megh ősziek.* Ang. *To wexe hoare for age.*] Catul. in Argon. Tortaque remigio spumis incanuit unda.

Incapistrāre, act. p. Illigare, à capistro formatum verbum. [חסם *chesém, chapás, capás.* Gall. *Lier, enchaisner.* Ital. *Legare.* Ger. *Die hafftet anlegen.* Hisp. *Atar.* Pol. *Oglowkować.* Vng. *Megh kötöszkedni.* Ang. *To haire.*] quod tamen apud classicos scriptores vix invenies.

Incassum, adverbium, frustra, inaniter. [ריק *rik, chével, shéqer.* Gall. *En vain.* Ital. *In vano.* German. *Vergebens.* Hilpan. *En vano.* Polon. *Prożno, vadarmo.* Vngar. *Hiabam.* Ang. *In vain.*] Tradunt Cathonem ita ait Servius, Sallust. Catullus superiore anno quartis animis jentis L. Quintium, vidisse quantæ denique mentis furbæ conciverit: quæ profectò incassum agerentur, & priùs quam vos servandi, finem ille dominationis facturi erant. Virg. 7. Aeneid. Turne tot incassum fusos patiere labores? Incassum tela jactare, Liv. 10. ab Vrbe, Ignis incassum fuit, Virg. 1. Georg.

Incastīgātus, a, um, Non castigatus. [*שוטר *shóter.* Gall. *Non corrigé.* Ital. *Non castigato.* German. *Vnbestraffet, vnangefochten.* Hisp. *No castigado ni amonestado.* Polon. *Nie karany.* Vng. *Meg nem dorgáltatot.* Ang. *Not corrected, vncorrected.*] Horat. 1. Epist. 10: Nec me dimittes incastigatum, ubi plura cogere, quàm satis est, ac non cedere videbor.

Incastrō, as, pen. corr. Cavo, excavo, effodio. [כרה *charáh, cháphar, chátsav.* Gall. *Caver, creuser.* Ital. *Cavare, cavamare.* German. *Außhöhlen, außmachen.* Hispan. *Cauar, ahoyar.* Polon. *Nakuć.* Vngar. *Megh vasni.* Angl. *To make hollow.*] Colum. libr. 4. cap. 23: Nam quum in adversum pressa manu defecare quid debet, cubito utitur: quum autem retrahere, sinistrum allevare, scalpro quum incavare, rostro.

Incautūs, ta, tum, Imprudens, non cogitans, inconsideratus. [*אדיר *adír, ammátz, nabón, chákam, chasúph.* Gall. *Imprudent & negligent.* Ital. *Incauto, non accorto.* German. *Vnbedachtsam/vnfürsichtig.* Hispan. *No acauto, no allerto.* Polon. *Nieopatrzony, nie ostrożny.* Vngar. *Gondatlan, eszetlen.* Angl. *Vnware, vncircumspect.*] Cicero pro Plancio: Quare, si tum in foribus, nunc tum loco dimovere potuerunt: providentem antè, & præcavendum nunquam certè movebunt. Virgil. 3. Georgicon: Continuò ferro culpam comprime, priùs quàm Dira per incautum serpant contagia vulgus. Ovid. 4. de Ponto, Elegia 14: Fiet ut & incauto semper ab ingenio.

Incautē, adverbium, Improvidè, imprudenter. [*אדיר *adír, ammátz, nabón, chákam, chasúph.* Gall. *Par mesgarde, imprudemment.* Ital. *Senza accorgimento, imprudentemente.* German. *Vnbedachtsamlich/vnbedachtlich.* Hispan. *No prudentemente, sin cuidado.* Polon. *Nieostrożnie.* Vngar. *Gyanudlan, gyetsemtelen.* Angl. *Vnwarily, heedlesly, rashly.*] Cicero 7. ad Atticum: Nisi ego intendo, fiat tè omnia & incautè agi jubeo. Liv. 4. ab Vrbe: Primo proelio, quod ab Sempronio incautè imprudenterque commissum est, &c. Legitur & incautè, ut infra. teq. Idem 9. lib. Mavol. Sed dum incautius subit muros, ictus, ex vulnere pauci post dies moriuntur.

Incēdō, dis, pen. prima producta, cessi, cessum, ingredior, procedo, sed fere cum pompa, & quodam fastu. [התהלך *hithhalléch, halách, tsáad, tsáadah, tsáadah.* Gall. *Se marcher, aller.* Ital. *Andare, camminare pomposamente.* German. *Stoltzieren, daher gehen.* Belg. *Gingen.* Hispan. *Andar con pompa.* Polon. *Stapam, idę.* Vngar. *Iarok, járdalok.* Angl. *To go stately.*] Virgilius libro 1. Aeneidos: Ait ego, quæ diversa incedo regina, Jovisque & soror & conjux. Livius libro 21. Ipse belle nottis decoratus insignibus magnificè incedit. Seneca: Tenere ac molli passu fuit spendimus gradum, nec ambitiosius, sed incedimus. ¶ Aliquando significat timidè vel cautè ire. [*בטח *bathách.* Plaut. in Mercat. Flagitium est, si sequatur, quando in cedit per viam. Idem in Curcul. Contendat incedas via. Liv. lib. 5. bel. Pun. secundi: Cum signa primâ luce movit, segniter agmen incedere.

Incessūs, ūs, m. q. Ingressus. [עגר *ghágar, ghádar, ghádam.* Gall. *Allure ou grande, marchement.* Ital. *Camminar con gravità.* German. *Der gang/die lustere treten.* Hilpan. *Andadura con pompa.* Polon. *Chodzenie, stapanie.* Vngar. *Iarás, járdalás.* Angl. *A walking, a mooving of body.*] Vallà: Incessere, est ambulasse: unde Incessus, sive tardus, sive festinus, sive commotus, incompositus, immo ceteraque: præsertim tamen sublimior quidam, & fastum præ se ferens. Cicero 2. de Finib. Quid? si verum sit incessum fuisse, quo gravior videretur, non esse tui similis. Virgil. 1. Aeneid. Et vera incessu patuit dea. ¶ Accipitur tamen quando cuique pro quavis gestu, sive hominum, sive aliorum animantium. Plin. lib. 10. cap. 18: Incessus ciconiis animalibus certus, & unius modi, & in suo cuique genere.

Incessō, is, ĭi, vel ivi, act. à supino verbi incēdo formatum. Lacesso, convicis infector, provoco, concito, male dictis peto. [רגז *gharáh, ghárah, ghárah, ghárah, ghárah.* Gall. *Venir sur, assaillir, molester, vexer.* Ital. *Molestare, provocare.* German. *Anfahren, anreitzen, anfechten.* Belg. *Bespringen.* Hispan. *Acometer, dar al encuentro.* Polon. *Przeciwko jechać, napadać.* Vng. *Valamellyen, ellenben, ingerlekbe, betsgetem.* Ang. *To provoke, to encounter, to set upon, to fall upon, to assault.*] Lactant. lib. 3: Quid ergo te impulsura illa virgo locuti sunt, ut potentissimum Cæsarem male dictis incesseret? Quint. lib. 9. cap. 3: Satius est omni scurrilitate vitam abstinere convivio, quàm aut lacessere, aut flere alios, aut male dictis talibus rem incessere: hoc est, lacerare, vel accusare maledictis. *βλασφημεῖν λοιδορεῖν.* ¶ Dicimus etiam, incessit me cupiditas, vel incesserunt me cupiditates: hoc est, invasit, vel cepit me cupiditas. Livius lib. 1: Timor deinde patres incessit, ne civitatem sub imperio vis aliqua externa adoriretur. Et rursum: Perfectis patris mandatis, cupido incessit animos juvenum sciscitandi, ad quem eorum regnum Romanum esset venturum. Valerius Maximus de vino: Nec mihi cuncta complectendi cupido incessit. Aliter Terentius in Adelph. Nova, fateor, nec recti, gio in te illud incessit? ¶ Aliquando significat ingruo. *συμβαίνω.* Col. lib. 2. cap. 21: Si vero procellæ ventorum, aut nubes incesserunt; major pars ad terram defluit. Idem eum dicendo posuit: Famem, quod diuturnitas annorum incessit hominibus, commodè propulsat. ¶ Interdum significat ingredior. Idem li. 3: Et quum autumnus incesserit, antequam frigus eum nimia adurat, omnia folia decerpere expediet.

Incēlebris, bre, pen. corr. Non celebre. [*אלמוני *almóni, ghalúi.* Gall. *Incogneu, secret, inusité.* Ital. *Non frequentato.* German. *Vnberümpt.* Hilp. *Nofamoſo, no diuulgado.* Polon. *Nieczarowny.* Vng. *Nem hires, híreden nevezetes.* Ang. *Vnknowne, vnthought of, vnfrequented.*] ut, Vallis incelebris, apud Suium lib. 8.

Incelebrātus, Non celebratus. [Vng. *Hirtelen, rendetlen, dolgokra nékel vetés.*] Cornel. Tacit. lib. 1: Nobis plerique digna cognitu obvenêre, quanquam ab aliis incelebrata.

Incendō, dis, act. 1. Inflammo, accendo. [הבעיר *hibbíir, hizzig, hitsíth, hitsíth, hitsíth.* Gal. *Faire brusler, mettre le feu, allumer.* Ital. *Infiammare, bruciare.* Germ. *Anzünden.* Belg. *Anſteecken.* Hisp. *Encender.* Polon. *Zapalam.* Vngar. *Égetek, gyujtok.* Ang. *To set on fire, to kindle, to make to burn.*] Plaut. in Menach. Sternite lectos, incendite odores. Cic. 5. Verr. Inflammari navem, incendique jussit. ¶ Hinc per translationem dicimus, Incendere aliquē ira, vel amore: hoc est, ad iram, vel libidinem inducere. Plaut. in Asin. Sine me hunc perdere, qui semper me ita incendit.

Incēnsiō, ōnis, f. Inflammatio. [בערה *beurá* חבערה *habbaráh, hasaráh, hasaráh.* Gall. *Embrasement, brusleure.* Ital. *Abbruciamento di fuoco.* German. *Anzündung.* Hilp. *Encendimiento.* Pol. *Zapalenie.* Vn. *Tüzgyuytás.* Ang. *A burning, a setting on fire.*] Cic. pro P. Sylla: Incendiorem urbem, internecione civer, vastitate Italiæ, interitu Reipublicam liberavit.

Incēnsē, ardenter. [Vng. *Tüzesen, gyorsan, gyúlasztva.*] Gel. lib. 10. cap. 3: Detestationeque apud cives Romanos incensè aliis acriter, atque inflammanter fuit.

Incēnsĭor, comparat. magis incensus atque iratus. [Vng. *Inkáb gyulasztatik, gyúladik.*] Claudianus libr. 3. de raptu: Phlegraque nobis incensior æther.

Incēnsor, is. [*Διαφθορεὺς, διαφθορεύς.* Vngar. *Gyujtogato, gyújtogató.*] Apul. libro 1. de mundo: Nocturni explatatores & nunti speculatorum incentoris assidui. ¶ Dicitur etiam incensor incendiarius.

dictum. [Vulgar. Gyrovagus egens.] Vlpian. D. lib. 48. Tit. 19. lib. 10. Meffium incestorum, &c.

Incendium, cii, n. Inflammatio. [אבערה hebraïcè, נחלת nahalat, נחלה, נחלת, נחלה. Gall. Embrasement, desir, vn grand feu, brulement, embrasure. Ital. Incendio, ardore, ardimento, bruciamento, vna cosa per la quale si brucia. German. Die brunst. Hispan. El fuego quando alg. se encendio, Pol. Zapalenie. Vng. Gyuladàs, tüz. Ang. Burning, a fire, fire, burning house.] Plin. lib. 12. cap. 19. Sunt & arborum incendia. ¶ Per metaphoram etiam accipitur pro contemptum est. ¶ Per metaphoram etiam accipitur pro vehementia amoris. Plaut. in Asin. Nam non impetro, regem perhibetis amore tantum esse hominem incendium.

Incendo, ĕre, di, sum, a. f. Quatenus, ædificiare ignem injicere. [אבער, נחלת, נחלה. Gall. Enflamer. Ital. Incendere. German. Entzünden. Hispan. El fuego poner, o pegar fuego. Pol. Co kogo zapalić. Vng. Gyuladàs, tüz. Ang. Tö burn, to kindle.] Quintil. lib. 8. Declam. 9. Morabar inter lacrymas, incendiumque, & quæ gladiatoribus una laus est) humiliter, inclusus impetore cellulæ. Vocatio est, in qua vereor Suetonius in Vitellio, & Tacit. lib. 15. ¶ Incendiaria, avis quædam infausta, dicta nomine Spinturnix dicta, cujus conspectus quum auspicatus haberetur, eam solam ob causam, urbem sepisse infestam scribit Tremuntius Prodinus. Quidam incendiariam avem esse volunt, quæcunq; apparuerit ex aris vel altaribus carbonem sustinens. Vide Plin. lib. 10. cap. 11.

Incensus, a, um, Qui non est censu hoc est, qui censum suum non est professus: quod crimen gravissimum loco habebatur apud Romanos, adeò, ut eui censum non esse professus, libertate spoliarentur. [ανωνυμος. Polon. Spisowania nie oddawszy. Vngar. Meg nem feljmeriaztett. Ang. Not registred, one that made not his registred or censed in the number of the citizens.] Cicero pro Cec. Si potest vendicem eum, quem in suam potestatem suscepit, exponere dimittat. Iam populus quum cum vendidit quid aliud facit, nonne dominio et libertatem, sed indicat eum non esse liberum, qui ut liber sit, adire periculum jubet. Quum autem incensum vendidit, hoc indicat quum ii qui in servitute nulla fuerunt, censu liberentur, eum qui non liber esset, censeri voluisse ipsum sibi libertatem adjudicasse.

Incentivus, Vide INCINO.

Inceptio, Incepto, Inceptor. Vide INCIPIO.

Incerno, nis, no, a. Compositum à Cerno, significat cribro. [Ἐπιπλοκὴ ἐπιπλοκὴν, ἐπιπλοκὴ, ἐπιπλοκὴ. Gall. Cribler, passer, filtrer au tamis. Ital. Crivellare, cernere. German. Sieben oder beuteln. Belg. Siften. Hispan. Cernar como harina. Pol. Przecierać, przesiewać. Vngar. Megrostálom. Ang. To sift.] Cato de Re rust. cap. 41. Tum femina cerito cribro tanquam farinam, & cortinam cribro incernito. Vide Incernículum, et brigenus quo frumenta purgantur. Vitruv. Superficiem lavigationibus, & polituris quum fuerit perfecta, incernatur marmor.

Incernículum, i, n. d. Fit instrumentum quo frumenta purgantur antequam molantur. [מנפה, נפה. Gall. Vn crible, vn tamis. Ital. Crivello, staccio, vaglio. German. Ein beutel. Hispan. Cedazo para cernir harina. Angl. A sieve, a boulter.] Plaut. in Epid. Longa dies meum incertat animum. Verbum est derivatum à nomine incernus.

Incesso, Incessus. Vide INGEDO.

Incestus, ta, um, & Incestum, i, n. d. [Ἀνόσιος, ἀνόσιον, ἀνόσιος, ἀνόσιον. Gall. Inceste, ce qui souille de quelque crime contre nature. Ital. Incesto, cosa contra natura, cosa che non parerebbe. Germ. Vnkeusch. Hispan. Incestuoso, cosa que no parece. Polon. Cudzołożnik, cudzołożnica, skrzywca. Vngar. Házasságtétel vala paraznaság. Angl. Incest.] Dicitur figurate, quod commixtum cum ea, cum qua ignotus et alienus generationum contrahere prohibet, ut consanguinea, soror, filia, virgo sacra, aut similibus (ut Lucretius, et Nonius putat) quasi non casta. Alii Incestum deducunt à cesto Veneris cingulo, quo amor maritalis intectus custodiri putabatur: ut Incestus dicatur concubitus illegitimus, ut exoletorum, adulterorum, stuprorum, incestorum, et hujusmodi. Lex Iulia de adulteriis. Incestum autem quod per libertatem matrimonii commissum est, exercuit Iulius vel severe, vel atrociter, vel etiam pœnarum correctione, quæ bona fide inter eos erant. Cicero q. Tullium de Oppidanis etiam ex causa perturbationibus illi profecto nulla vehementior turbi jam ipsa illa arcessere nobis, inprecari & comprecari, & adhuc recusamus? Sed denique, quorum omnium nomen tibi est turpe dictu.

Incestus, ta, tum. Polluus, impurus, nefarius. [מטמא, מטמאה, מטמאים. Gall. Infame, vilain. Ital. Macchiato, violato. Ger. Mit blutschand befleckt. Hisp. Incestado. Polon. Pomazaniec krwawy, z grzechu. Vng. Meg fertéztetett, piszkos. Ang. Polluted, defiled.] Propert. lib. 2. Elegia 6. Sedeant ne fit incestus regina Canop. Corpore quam sacrificus quivis non totam adpetit, sed etiam incesto digno, & stupro sodali carpat artubus. &c.

Incestus, adverb. Turpiter. [מטמא, מטמאה, מטמאים. Gall. Par vilaine action, par crime punissable. Ital. Con vile portamento, et corrotamente. Ger. Schändlicher weise. Hisp. Con ayuntamiento con parienta. Polon. Sprosznie, z grzechem. Vng. Meg fertéztetés, undok, Angl. Filthily, defiledly.] Cicero pro Cluentio. Adjungam, si addas, ut ea turpitudine uterentur.

Incestuo, as, act. p. Polluo, cõpurco. [מטמא. Gall. Polluer, corrompre. Ital. Macchiare, violare. Ger. Es ist mit blutschand begehet worden. Hispan. Ensuciar, violar. Polon. Oppaszczać, skrzywcę. Vng. Megfertéztetem. Ang. To pollute, to defile.] Tacitus lib. 5. Post quam Sextius Marius Hispaniarum ei finibus, defertur incestasse Cluvia & è fenestra Tarpeio ejecisse. Virg. l. 6. Æneid. Priamidenque incestum fratrem Deiphobum.

Incestus, us, m. C. Qui incestum commisit: Incestus, qui inconcessa commixtione libidinis coitum admisit, qui cum virgine sacra, cum sorore, cum matre, cum filia, cum nepte, cum sanctimoniali, cum vestali, cum ea quæ in matrimonio alterius est, cum sponsa alterius, cum ea quæ in matrimonio futura est alteri, cum ea quæ in matrimonio fuit alterius, cum ea quæ in matrimonio futura est alteri.] Vngar. Az ki vér szerint való atyafiával paraznaságot tészen.]

Incestuósus, a, um. [Ἀνόσιος, ἀνόσιον. Gall. Commettre le peché de fornication, d'adultere. Ital. Commettere, far commesso. Ger. Ist mit blutschand begangen. Hisp. Incestuoso, cosa que no parece. Pol. Pozwięzienie krwawe z siebie. Vng. Házasságtétel. Ang. To commit incest.] Senec. Thyest. Ego castâ manum Nefandus, incestâ Deus, execrabilis Amicto.

Inchoo, as, ad p. A nomine Chaos, ut autor est Festus, quod Hesiodo in omnium rerum initium dixerit esse chaos, incipio, ordior, exordior. [Ἀρχὴν ποιῶ τῳ ἔργῳ. Gall. Commencer, ordonner. Ital. Cominciare, dar principio. Ger. Anfangen. Belg. Beginnen. Hisp. Comenzar. Pol. Począć. Vng. Kezdem. Ang. To begin.] Ennius. Inchoat ingentem cœli cum sole labores. Virg. Et tibi magnarum primordia sumet ab Argo. Id. Ecl. 4. Incipe parve puer risu cognoscere matrem. Id. Georg. 1. Ille tibi ipse labor primis incœpta juventæ frumenta, et virides fetus mirabitur arvi. Id. Æn. 1. Tum Nigri in undas inchoat. Cic. pro Cluent. Mens liberos quos expectas, inchoavit, sed hîc fecisse non potuit in his verbis. ¶ Quandoque perficere est, unde Virg. Æn. 1. Tum Nigri in undas inchoat. Vulcerem in eo, priscis & est verbis factorum. ¶ Idem Servius in lib. 2. Georg. Terræ est aliud tantum incœpta autor est, antiquos olim ita fuisse locutos, ait, inchoare interpositâ inter duas vocales, c. quod postea est sublatum verbis. ¶ Et aliud quod antea habebat à tertiâ o in hoc quod tamen hodie retinemus in verbo Boo, & cõpositis Roobo. In secunda autem syllaba verbi inchoo nullâ scribebat ratione, quod tres tantum putarent esse voces Latinas, quæ post c literam aliorum vocem reciperent, sepulchrum, occitus, & pulcher: ex quibus, inquit Servius, pulcher rationis. Hodie recipit rationem. ¶ Martianus Capella notarium protulit, quum ait. Inde ab Eumolpi monitibus inchoat.

Inchoativus verbum, A Prisciano appellatur, quod à verbis fecit derivativum cõjugationis, aut à nominibus quibusdam adjectivis deducta in eo syllaba definunt, cujusmodi sunt calesco, & frigesco, à caleo, & frigeo: à nomine, dolesco, fervesco, à nominib. adjectivis mitis, gnarus, & similibus derivata. Hujusmodi autem verba Priscianus inchoativa appellavit, quod putavit per ea significari inchoationem actionum, quæ per verba primitiva denotantur. Quem errorem Iulius Scaliger reprehendit Vallæ lib. 1. Elegantiarum. Incoeptiva ergo augmentativa potius appellanda, quòd incrementum potius importent, quàm inchoationem. Aliquando tamen cõperativè id est, majori cum augmentatione fiunt. Virgil. Sin in procelli

coepit

cupit teru descere membris. Vbi Servius exponit, Crudescere valdè dicit. Aliquando comparatio apponitur. Terent. in Heaut. Nam mihi quoti hæc ægrescit magis dedito ingenio. Virg. lib. 7. Quin ubi letalis crudescunt sanguine pugnæ. Quod latiùs servari interpretatione, inceptivum autorum; denominativum autoritate invenies, & rationes probandi duxi. Nonius in priscis dictionibus: Albescatur, sanescat, exalbescat, purpurascat, quia enim Et Cæl. lib. 2. Acut. Quod, marcescentes carnulentiæ ejus humidæ, quæ cruentæ prius, purpurantur. Et Nigidius: Dicemus quæ veritate deteriora fiunt, vetescere, putescere, quæ meliora. Sunt item apud Virg. lib. 2. Georg. Arma, quæ diffluunt, valgò, vetescunt. Servius: Algescunt, dolescunt. Festus: Remorsectum in morbi recidat. Et Obberbescere, herbam incidere. Cic. lib. 4. Tusc. Defervescere, pro decrescere, exponit. Aut torpendi, inquit, ora indiq; fanti quam habent ulciscendi vim, differàr in tempus, dum defervescat ira. Defervescere autè, decrescere significat ardoré animi, in irritatione excitatũ. Ex quo illud Lucani Archite, qui cum vidisset factus esse ictus ait: Quo tempore do (inquit) accepi, nisi iratus esset? Idém pro Marcel. Non opera de manu factum, quod non aliquando conficiatur, & confumatur vetustate: verò hæc tua justicia & lenitas florebit quot die magis. Quis sibi interpretetur, Florescet, pro incipit florida fieri, quã illud potiùs velit, Cæsaris lenitatem, tùm quòd floridam in dies tamè magis & magis floridam fieri. Si quotidie magis ñebat, profectò illa continuatio diei rum, dum nox fieret, jam ab initio rem inchoatam semel fuisse, nõ quotidie incipi, aperte demonstrat. Cic. enim in Catone: Ita tenuis in me lenta ætas senescit, nec lubricũ sanguinem, sed diuturnitate extinguitur. Si ætas senescit tenuis, ut senilis incipit semper senescere. Si ita est, ergò ejus nulli exitus illa inchoatio fuit. Et historicus desinere fieri senex, cupiens tenuis senescit. Sed quoniam ab initio, quo cœpit nocere fieri, nunquã omnino desinit fieri senex, patet quòd Senesco, significat senex fio, nõ incipio fieri senex. Plinius quarto, lib. 21. de cornu talæ: Palatium (inquit) rubescens debuit. Inquiunt autem hæc duo verba ista verbis in sco terminatis, fieri & alia, cum aliquid inchoati significare volumus, quæ vel hoc potissimùm inventa esse intelligimus, ut prædictis verbis, & omnibus aliis jungi possent, cum nõ esset inchoationis designatio necesse foret: cumnõ non fieret, si ex te inchoationem designaret. Quare Virg. dixit: Sin in præcisa cupit crudescere morbus. Cato de Rebus. Et ubi primùm incipiunt hi fetæ, tum legi oportet. Cato in Comm. Cùm mala tescescere frumenta incipiũt. Cic. de Nat. Deor. Hæc amicitias, quæ lactæ alantur, omnia fere cohibet natura, lactescere incipit. Et alibi dicit: Orationem suam canescere cœpisse. Formantur hæc verba utplurimũ à verbis neutris secundæ conjugat. à secunda persona, juncta ce syllaba, ut Albeo, albes, albescis, Caleo, cales, celescis. Quæ da tamen à verbis, vel neutris transitivis deducuntur, quæ passivam habent significationem, & incuris veniunt, & nihilominus etiam activam habere reperiuntur: ut Horrescis, Pertharescis. Virgil. 5. Aened. Ne tu mea rerum mortis horrescas futuros. Alia sunt quæ primitivorum significationẽ habentur: Labasco, tremesco, pertimesco, adhorresco, præsentisco, contremesco, pretisolo, reliquo, aliquo, & conficio, & si qua sunt alia. Alia terminantur in sco, licet non fiant derivata: ut, posco, dilco, glisco, effusco, inesco. Scirendum etiam quod hæc verba, de quibus agimus, habent præterita, quorũdam multi negent, sed falluntur: quoniam tam primitivorum eorum aut ea communia habent, aut certè mutuò ab illis accipient. Quod Priscianus invenio: Asciscere, & desciscere non dissimulavit: Asciscere, ivi, ivi, ascitum: Desciscere, desciscere, descitum. Vbi Livii exemplum ponit: Desciscere ab Romanis. Pulcra verò subdit: Ablicisco, & Delicisco competentia inchoativo Scisco, habere præterita primitivo Scio. Quæ in loco Priscianus male appellat Scisco inchoativum, quoniam nomen inchoativum nõ tit, neque habeat significationem verbi nomen in sco desinentium. Diomedes quoq; præteritis oblendi verbis adolesco, Adolesco (inquit) adolevi facit Virg. mox cùm maturet adolevere artus. & primaturesco est significare eum non permaturum fieri non est. Colum. lib. 12. Ar brea Calend. Martias locis apricis licet putetur, tamen ingrandire transferre. Ab ingrandesco est, nõ ab ingrandeo, quod nescio si invenitur: nec si inveniretur, ideo esset: quia ingrandit, grande facta est significat, non autẽ grande fuit, quod significaret, si ab ingrandeo esset, sed sensui non conveniret. Salust. Hi postquam convenerunt in unum memoratum, dispari genere, dissimili lingua, alii alio more vivences, inter sese hoc memoratu est, quàm facilè coaluerint. Vbi coaluerunt, est à Coalesco, quod significat concresco, nõ à Coaleo, cujus significatio ad vanè pugnare sensum orationis. Lactant. lib. 5. Decet eos suscipere defensionem Deorum suorũ, ne si nostra invaluerit, ut quotidie invalescunt, cũ celebris suis ac cultibris deseratur. Invaluerint, validiora fiant, ab invalescunt: quoniam subdunt, ut quotidie invalescunt. Quint. lib. 5. Institut. Orat. Iam illa flamma, quæ magna congeries, convaluerat, diductis quibus alebatur. Vbi cõvaluerat, idẽ significat quod creverat, sive valida facta erat. nõ valida fuerat, à convalesco, nõ à Convaleo. Cicer. lib. 6. de Repub. Hoc sonitu omnes fere complete aures hominũ obsurduerunt: significat surdi facti sunt, ab Obsurdesco: nõ aũt surdæ fuerunt, ab Obsurdeo, quasi nõ amplius surdæ tunc fuerint. Hoc modo omnia præterita perfecta ejusmodi interpretata sunt. Et si ambigua videbuntur, diligenti ẽ est, ut à primitivis an derivativis veniant, quod significatio & res de qua tractabitur, commonebunt. Fallunt etiam nonnulli qui discernunt ut dicam Canui, pro canus factus sum, tunc à caneo est: si verò dicero, Hæc vetus canuit, pro cana fuit, quæ amplius cana nõ fit. ut: cum pallam fecerit, tunc à Caneo erit. Similiter, Hæc arbor floruit, si de tempore quo florida fuit, loquar, tunc à Floreo erit: sin eam floridam factam esse intelligi velim, à floresco sumetur. Hæc enim florida facta est significat, ille verò florida fuit. De his plura vide apud Vallam libro primo Elegant.

Incido, di, si, sum, pen. prod. ex io, & cædo, cæd. is. feco, resecco, amputo. [חתך חרץ גזר בתר קצץ Hebr. katháh, charáz, gazár, bathár, katzáz. Græc. κόπτω, τέμνω, ἐκκόπτω, ἐκτέμνω. Gall. Couper, trancher. Ital. Tagliare, recidere. Ger. Abschneiden, zerschneiden. Belg. Afsnijden. Hil. Cortar, cortadura. Pol. Wycinam. Vng. Metszek. Ang. To cutting, to lopping.] Cic. in Tusc. Ferrum ad incidendum & alligaturam, falce acuta leviter ictum vulnerato ex utraq; parte, ut his potiùs plagis humor defluat, quàm ex incisione abundet. ¶ Incidere alias in oratione pars membri est, quod Græci κόμμα nominãt. Cic. in Orat. In incisionibus verò multò magis, & in membris.

Incisũ, sæ, sum. ipsa incisio. [גזר בתר חתך Hebr. gazár, bathár, chathách. Græc. κόμμα. Gall. Coupure, entaillure. Ital. Taglio. Germ. Ein schnitt. Hilp. Cortadura. Pol. Nacinanie. Vng. Metszés, vágás. Ang. A cutting, a gash or wound.] Plin. lib. 11. cap. 39. Pili recisi, nõ ut herba, ab ipsa incitura augentur, sed ab radice excunt. Col. lib. 12. cap. 52. Tum falcem inter incisuras raporum non nimium mordacium aspergito. ¶ Incisuræ etiam dicuntur in manibus, quæ vulgò lineæ vocantur. Plin. lib. 11. cap. 54: Contrà longæ esse eis ærumnosis humeris, & in manu duas incisuras longas habentes.

Incisilis, pen. prod. [Vng. Metszõ. Angl. A cutting, a lagging.] Plin. lib. 16. cap. 32. Fructum quædam proximo anno ab incisili ingenuisse.

Incisẽ, adverbium, Incisim, minuratim. [κατὰ μέρος, κατὰ κόμματα. Gall. Par comparts, par morceaux, par pieces. Ital. Minutamente, in più parte. Germ. Stuckicht, zu. Hispan. A cortadoras, á cortados. Polon. Drobno. Vngar. Vagdalva, metzéue, darabokonkint. Ang. By pieces.] Cicero in Orat. Quo autem pacto debeat incisè, membratimve dici, jam videmus.

Incisim, significat per incisiones, minuratim, incisè. [κατὰ μέρος, διαιρετικῶς, κομματικῶς. Gal. Par comparts, par morceaux. Ital. Angl. Ger. Stuckichtig, von stuck zu stuck. Hilp. A cortadoras, cortando. Polon.

Passicge.

Pestage. Vngar. Vardalos, aptoukint darabon kesz. Ang. to carve and garbe, shortly.] Cic. in Orat. Hæc quidem, quo hanc pedibus insistam, deinde membratim dicere solebas.

Incidŭus, dua, duum. Quod cadere, vel incidere non licet. [Gall. Qu'on ne peut couper, ou qui n'est licite de couper. Ital. Che non si dee tagliare. German. Das man nicht abschneiden darff. Hispan. Lo que no se debe cortar. Pol. Czego sie odciąć nie godzi. Vngar. Az mit nem szabad levagni. Ang. That cannot be cutted.]

Ovid. 5. Fast. Mouet ille Kalendis, Incidua nonis, Iunonis magnæ comme leuis erat. Idem 3. Amor. Elegy. 1. Stat vetus, & multos incidua silva per annos.

Incido, dis, di, cidi, per cor. ex in, & cædo: sæpium fere in casum, hic per tmesin ubique. Cædo, scidi, scidi, scissum. [Hebr. נתח nathach, נתק natak, נתר natar, נתש natash. Gall. Fendre, & abbatre par coups, abscondre, diuiser, separer. Ital. Incidere, dividere. Cicer. Expositum. Hisp. Cortar algo, o cortar algo. Pol. Wyciąć. Vng. Kivagni valamit. Ang. To happen, or fall to.] Omnia enim a cædo composita proferunt fugiunt a cæsura, sicut cadit quæ vero a cædo pro ferio, mucro ante cæsuram, sicut incisum, rectius cadit quæ vero a cædo pro ferio, mucro ante cæsuram, sicut incisum. Fin. 1. 2. cap. 29: Sed ea accidisse, non quia hæc facta sunt, timetur, verum hæc ideo facta quia ea cæsura erant illa. Et autè incidere, proprie ædificio quod in aliquid, seu supra aliquid cadere. Liv. lib. 2. bell. Pun. secundi: Saguntinæ ruinæ (priusquam fatis vires sint) vestris capitibus incident. ¶ Sumuntur tamen frequenter Incidere pro eo quod est calce inuenire. Vng. Kavakodok. Ang. To happen.] aut de improuiso labi ut locum latrones incidi. Tacit. in Agric. Cic. Catilinam: Quòd in ea Reipublicæ tempus non incideris, sed venteris. Incidere ergo, casu venire est: venire vero, certo iudicio, & sententia, & consilio. Quod apte Cicero in eo quod sequitur declarat. Iudicio enim suo, non casu in ipsum citimneo rerum contrahit. Tibi natum tuum, hunc igitur quidquid cum dat deus, ait, Mihi incidit suspicio. Quandoque absolutè ponitur, ut Incidunt sæpe multæ causæ: Obligationes incidunt nec fallaces de incidis de uxoribus mentio, item: Incidit auxilio. Aliud ex alio incidit.

Incisus, datur Propinquæ parti, quòd Gerus ejus sit Incisatus. Festus.

Incile, hujus incilis. [Hebr. יתד iathad, אגם agam. Gall. Vne escluse, fosse, canal de rauine, par lequel on fait escouler l'eau en quelque lieu. Ital. Canale, cataratto, conuine per condotti ma d'acqua. German. Ein gehauwen gräben oder teuch / durch welchen man das wasser auß einem fluß an ein ort leitet. Hispan. El cauce del molino, acequia para regar. Pol. Kanał, albo kanał kamienny, rzeki przemiedzki. Vngar. Arok. Ang. A gutter, or conueyance of water.] Teste Vlpiano l. 1. ff. de Riuis, est locus depressus ad latus fluminis: ex eo dictus, quod incidatur. Scindunt enim lapidicinæ, unde primum aqua ex fumine agi possit, quemadmodum in pistrinis frumentariis videmus. Quod lamen ad incile apponitur aqueæ deriuandæ, compelendæve ex fluminis cauli (quòd vulgò Canale dicimus) five id lignemum sit, five lapideum. Five ex quauis alia materia, ad commendum tramittendamve aquam excogitatum, (latinè Vlpiano teste) septum cuiusuis. ¶ Item Incile dicitur locus per quem primùm deducitur ex quacunque riuo aqua, irrigandi causa. Apud Festum pro eodem in plurali numero legimus incilia, licet tamen fides Liberi debeat libro à Scio quodam tam fœdè contaminato. Ego certè incilia legendum puto.

Incilis, incuus Festus, caules sunt, in quos aqua confluit in vias lapide stratas: ab eluendo dicti. Sic enim habent omnia exemplaria. Quo tamen in loco nonnulli legi, sed inlices, five illices legendum est. [Vng. Csatorna.]

Incito, tas, penultima producit. Intrans. vel in prohib. [Hebr. תוכיח tochiach, גבר gabar, עצם atzam, עזז azaz. Gall. Esgrender. Ital. Ripredere. German. Gedencken / ermeiffen. Hispan. Esforçarse, esforçar. Vngar. Szedhetem, kedvetsem, dicsekedem. Ang. To reprehend or reprehend.] Plautus Melius tamen est ea vivere, neque nostra incitet facta. Lucil. lib. 3. Iure (ut opinor) jugat, ne incipere incitet.

Incingo, a. t. Cingo, & circumligo, circunda. [Hebr. סבב sabab, חגר chagar. Gall. Ceindre, enuironner. Ital. Cingere. German. Vmbgarten / umbgürten / vmbfahen. Hispan. Ceñir. Polon. Opásuie, otbegnąć, otoczyć. Vngar. Körültem, körülfogadom, körülvetem. Ang. To gird, or to enuiron.] Liv. lib. ab Vrbe Ipse enim indus circa Gabinio, armatus in equo insultat, acti in medios hostes in milit. Virgil. 7. Aeneid. Pampineasq; gerunt incinctæ pelibus hastas. Ovid. 3. Amor. Eleg. 7: Quid tu, nisi turritis incingere mœnibus urbes?

Incino, nis, penultima correpta, act. t. Cano quodam modulatione cano. [Hebr. זמר zamar, שיר shir. Gall. Chanter, iuer par vers ou par rithme. Ital. Cantare per rapsodie. German. Singen auß einer Schrifften. Hispan. Cantar para recitar o cantar. Pol. Wyspiewuie przy pieśni. Vngar. Enekelek, dicsekedek. Ang. To sing by verse or rithme.] Cel. lib. 4. cap. 13: Credimus eis hoc à pietate, quibus maximè dolent, tamen modulatis lenibus tibicen incinat, minus dolores. Propertius: Seu varios incinit tibicen modos. Gellius libro 1. cap. 11: si frequentamenta quædam varia tibicen incineret. ¶ Hinc si frequentativum incanto, as, de quo supra: & Incentio, de quo mox.

Incentio, nis, f. r. Cantio, seu cantilena. [Hebr. שיר shir. Gall. Chanson. Ital. Canzone. German. Ein ansang. Hispan. Cantar. Polon. Spiewanie. Vngar. Enekles. Ang. A singing.] Gell. lib. 15. cap. 11, decepti nimis hominum morbis medicinam fuisse incentiones tibicinum. ¶ Incentio, Incantamentum, quod vocis modulatione fiebat. Gell. lib. 16. cap. 12: Vt ii primum cruentorum animorum domitores fuit, & incentionibus, herbarumque succis sacisque medelarum mira cula.

Incentivus, va, um. [Hebr. מלחש melachesh. Vngar. Furkis, vagy kig sibáló. Ang. Whistling.] ut Tibia incentiva, apud Varronem quæ ad tibiam cantilicut succentiva, quæ ad tibiam subtus succinit. Gell. lib. 1. de Rerust. cap. 2: Brutus contra tibi alia, quàm Iunitra: tamen sit quodammodo communitas: quod est altera eiusdem cornutus incentiva, altera succentiva. ¶ Accipiuntur etiam incentivum pro incitativo, sive irritativo, propterea quòd milites incentiuæ tubarum ad bellum solent incitari. Vngar. Vigasztalo. Plin. in Paneg. Non tubæ solùm, sed etiam Spartanæ tibiæ incentivum aliquid semper habuisse.

Incipso, pis, penultima correpta, ex in, & capio, act. t. Inchoo, rudimenta capio, ordior, exordior. [Hebr. לקח lakach, אחז achaz, תפש tapash. Gall. Commencer, entreprendre. Ital. Cominciare, incominciare. German. Anfahen, anlehren. Belg. Beginnen. Hispan. Comenzar. Polon. Poczynam. Vngar. Kezdem. Ang. To begynne.] Terent. in Adelph. Peri hercle hac ipsa re hoc incepisse. Potest tamen esse sine infinito. Plaut. in Capt. Quandoquidem factum est: & Hic annus incipit vigesimus.

Incæpto, as, f. Inchoo, principium. [Hebr. תחלה techillah, אחז achaz. Gall. Commencement, entreprise. Ital. Commencamento, principio. Ger. Ein anfang / fürnemmen. Hispan. Comienco. Polon. Początek. Vngar. El kezdés, kezdet. Ang. A beginning, an enterprise.] Cicero in Cæl. Cujus ego non modo factum, sed inceptum ullum, conatumve contra patriam coprehendero.

Inceptor, oris, m. t. Auctor. [Hebr. מחלל machalel, בעל baal. Gall. Entrepreneur, celuy qui commence ou a commencé quelque chose. Ital. Chi commencia o vero ha cominciato qualche cosa. Germ. Einanfanger / anhaber. Hispan. El que comienca alguna cosa. Pol. Ten kto początek. Vngar. Kezdö. Ang. A beginner.] Terent. in Eunuch. O Parmeno, o meorum voluptatum omnium inventor, inceptor, perfector.

Inceptio, onis, f. Principii. [Hebr. תחלה techillah, מעשה maasch, מחשבה machashebah. Gall. Commencement. Ital. Cominciamento. Ger. Ein anfang. Hispan. Comienco. Pol. Początek. Vngar. El kezdés, kezdet. Ang. A beginning, a deuise.] Terent. in Andr. Nam incepto est amentium, non amantium.

Inceptito, as, frequentativum. [Hebr. נסה nasah, חלל chalal. Gall. Entreprendre. Ital. Incominciare. Germ. Anfahen. Hispan. Comencar. Pol. Poczynać poczynam. Vngar. El kezdögetem. Ang. To begynne to go about.] Plaut. in Amphit. Quæ cunque incepisti res, quæque inceptabis. Terent. in Heaut. Vah, video quod incepterit. Festus. Gell. lib. 1. cap. 21: Tibicines inter exercitum pulsi cum ire inceptarent.

Incisē, Incisim, Incisio, Incisum, Incisura, Vide in CAEDO penultima prod.

Incitā, as, pen. cor. t. p. Pauperas. [Hebr. דלות dalluth, אביון ebion. Gal. Pauureté. Ital. Pouertà. Ger. Armut. Hisp. Pobreza. Pol. Vbostwo. Vng. Szegyenség. Ang. Poorenes.] Plaut. in Trinum. Hic cujus est? ut ad incitas te adjectus. Idem in Pœnulo: tace modò: Profectò ad incitas lenonem redigent, si has abduxero.

Incitegā, pen. prod. Pro mach. nulla, in qua amphora vini cõstituebatur, unde cubinde vina in convivia tua ministrarent. [Vngar. Bornyúcska.] Festus.

Incito, as, pen. cor. ab in, & cito, act. p. quod est frequentativum à verbo ceo. [Hebr. עורר gnorar, בהל bahal, אמץ amatz, & מעפרפר, מפרפר. Gall. Inciter, prouoquer. Ital. Incitare, prouocare. Ger. Bewegen / anreitzen / antreiben. Belg. Bewegen. Hisp. Incitar, mouer. Pol. Pobudzam, poruszam. Vngar. Ingerem. Ang. To stirre vp, to prouoke and prouoque.] Vade & pro imitare, & provocare sumitur. Cæs. 3. bel. Gall. Sed multa tamen Cæsarem ad bella incitabat. Plin. lib. 22. cap. 9: Nec ulla res majorem in oris avidiatem incitat, inhibeque eandem. Treb. ad Cic. lib. 12. Epist. Ne pares in Asia ferarum ilium ab his studiis, in quæ tua cohortatione incitatus, facturum.

Incitātus, pass. Commotus, perturbatus. [Hebr. נבהל nibhal, נסער nisar, מתפרפר mitpapper. Gall. Incité, esmeu, prouoqué. Ital. Incitato, sfrenato. Germ. Getrieb / ungereitet. Hispan. Incitado, mouido. Polon. Pobudzony, rozdrożniony. Vng. Felindultatot, felindultatus. Ang. Incited, moued and encouraged.] Cic. 1. Offic. Iracundia incitatus populus. Idem lib. 2. ad Fl. Etiamsi illi paulici rarò admodum, quum hæreant aliquo loco, exclamant, quasi mente incitati. ¶ Incitatum pro vehementer, nomen ex participio. Cic.

in Brutos. Nihil grande, nihil inciatum, nihil erectum. Idem in Som. Scipio. Hic verò tactus est tonus mundi in auribus tam crassis & vetustis hominum, ut eum aures hominum capere non possint.

Incitatio, onis, f. Obligatio, commotio. [בהלה behalah. Ingressus, aggressus.] Gall. Incitation, mouvement. Ital. Instamento. Germ. Antreibung, anreitzung. Hispan. Incitamiento. Polon. Pobudzenie, pobudka. Vngar. Fel-bolondozás, fel-indulás. Ang. A stirring, moving or provoking.] Cic. 2. de Orat. Longinqua populi incitatio, & effrænata moderatio. Idem 1. de Orat. Sic evolavit oratio, ut ejus vim atque incitationem aspexerim, vestigia ingressumque vix viderim.

Incitatè, adverbium. [ἐφεκτικῶς, cunctanter. Gall. Negligemment, froidement. Ital. Instantemente. Germ. Streng lich. Hispan. Incitadamente. Polon. Popędliwie. Vngar. Gyorsúlagosan. Angl. Swiftly, with a vehemency and violence.] Cicero ad Attic. Quas Nemetio literas dedi, si te his evocabam, nihil acrius, nec incitatius fieri potuit.

Incitabilis, le. n. Incitamentum, inis. n. t. & Incitamentum, ti, n. s. [בהלה behalah. Ingressus, aggressus. Gall. Instrument, aiguillon. Ital. Instamento. Germ. Antreibung, treib. Belg. Een verwekkinge. Hispan. Instamento. Pol. Pobudzenie. Vng. Ingerlő, ingerlés. Ang. A stirring or moving, an provocament.] Gell. lib. 15. cap. 13. Fomitem esse quendam dicens, & incitabulum ingenii, virtutis que. Cicero pro Archia. Hoc maximum & periculosum incitamentum est, & Laborum.

Incitus, verbale, Incitatio. [בהלה behalah. Ingressus, aggressus. Vng. Fel-buzdulás, ingerlés.] Plin. lib. 2. cap. 43. Quttinc alicubi mundi motus & commutationes siderum occulti, nascantur, sive hic est ille generabilis rerum natura spiritus, &c.

Cocitò, compositum ex in. & Citus, idem quod velox & celer. [מהיר mahir. Ingressus, &c. Gall. Legier, viste. Ital. Veloce, presto. German. Schnell, bereit anreitzung. Hispan. Incitado, ligero. Pol. Prędky. Vng. Gyors, sebes. Ang. Stegfastly, swift and quicke.] Cic. de Nat. deor. Sicut incitati aliqui acres rostris perfremunt Delphini. Ex Accio. Incitet libros evolici vis inerta veteri.

Incivilia verba, appellat Gell. petulantiora, nihil prorsus habentia civilis modestiæ. [ἀσχήμονα. Vngar. Embertelen garmondhatósok.]

Inclamo, as, pen. prod. n. p. ct. clamore objurgare. [קרא kerah. קרא karah. Ingressus, egressus. Gall. Clamer, appeller à haute voix. Ital. Riprendere gridando, sgridare. Ger. Beschreyen, mit schreyen einen beschelten. Belg. Storpen. Hisp. Reprehender con grita, dando voces. Pol. Wołam. Latine, ficken. Vng. Nagy hangon kiáltozni valakit. Ang. To cry out upon.] Plaut. in Aulu. Nimis quàm fuit continui, ubi hospitem inclamavit, qui se absente mihi fidē habere noluisset. Idem in Stichō. Tuos inclama, qui delinquūt. ✠ Aliquidō accipitur pro furiō vocare. Ovid. lib. 2. Fastor. Et socios inclamat comites & lumina posit. Valer. Maxim. lib. 1. Perterritus dum de tam cetero visu & nomine hariolo, fervor inclamavit, fusi statusque est, quem talis habitus autintrantem cubiculum, aut exeuntem vidisset.

Inclāmātio, as, are, sic quiescitativum. [ἐπιβόησις. Gall. Assaut, huée. Ital. Chiamata, gridò. Ger. Schelten. Hispan. Llamar, vociferar. Polon. Wołanie, wołanie. Vng. Kiáltozás. Ang. To cry out.] Plaut. Epid. Etiam inclamitet quasi servus.

Inclārēco, es, n. f. vel Inclarēsco, is, inclarui, n. t. Claresco, inoesco. [בהל behalah. Ingressus, egressus. Gall. Devenir clair, commencer à luire. Ital. Diventar chiaro, famoso. German. Erleuchte werden, berumpt oder namhaft werden. Belg. Verlichten. Hispan. Aclararse, hacerse claro y manifiesto. Polon. Stawanie się jasnym. Vngar. Fel világosúlni. Ang. To be famous and known abroade.] Plin. lib. 35. cap. 11. Inclaruit maximè discipulo Nicea Atheniensi, qui diligentissimè mulieres pinxit.

Inclemēns, tis, o. n. c. Durus & asper, contrarium Clementi. [אכזר achzar. Ingressus, egressus. Gall. Sans clemence, ingouvernable. Ital. Duro, aspro. German. Unmilt, unbarmhertzig. Hispan. Riguroso, aspero. Polon. Niemiłosierny, surowy. Vngar. Kegyetlen, irgalmatlan. Ang. Mercyless, rigorous.] Livius 8. ab Vrbe. Extrema contio, & circa Fabium globus increpabant inclementem Dictatorem.

Inclemēntissimūs, Crudelissimus. [Vngar. Igen kegyetlen.] Macrob. Comment. lib. 1. cap. 11. Dionysius audo Siciliæ inclementissimus incubator.

Inclemenˈter, Durè, asperè. [ἀπηνῶς, ἀπηνικῶς. Gall. Rigoureusement, sans clemence. Ital. Duramente, asperamente. German. Unmilt ernstlich / mit rauhe und strenge. Hispan. Riguroso, aspero. Polon. Niemiłosiernie, surowie. Vngar. Kegyetlenűl, irgalmatlanul. Angl. Rigorously.] Plaut. in Amph. Iterum hic iram in me inclementer dicit, atque ut me malo. Liv. lib. 3. Quæsa, equites, Appi, primùm ignoscite patrio dolori, si quid inclementiùs in ce furit evectus.

Inclementĭa, æ, f. p. Duritas. [אכזריות achzariuth. קשי kesheh. Ingressus, egressus. Gall. Rigueur, rudesse. Ital. Asprezza, durezza. Ger. Unmilticheit. Belg. Onbarmhertigheyt. Hisp. Aspereza, rigurosidad. Polon. Niemiłosierdzie, surowość. Vngar. Kegyetlenség, irgalmatlanság. Ang. Rigorousness.] Virg. 2. Aen. verum inclementia divum Has evertit opes. ✠ Hujus contrarium est Clementia.

Inclino, as, pen. prod. act. p. ssse. Flecto, accedo, appropinquo, admoveo. [נטה natah. קרב karab. Inclinatio, declinatio. Ingressus, egressus, aggressio, ingressus. Gall. Incliner, fléchir, tourner vers. Ital. Chinare, inclinare. Ger. Beugen neigen. Hisp. Inclinar, torcer, acercar, allegar. Pol. Nachylam. Vng. Hajlok. Ang. To bow or bend.] Virg. 2. Aen. Sat. Atq; etiam inclinare meritos. Liv. 10. bel. Mac. In præsentia placet omni operi Romanos accendi regem, impellique ad relicta belli, ad quæ jam ipsa mente animum inclinasse. Idem 1. ab Vrb. Vt Hostius cecidit, confestim Romana inclinatur acies. Dicitur autem acies inclinari, quum retrò cedit, & paulatim in fugam convertitur.

Inclinatio, onis, f. Inflexio. [קרבה kerabah. Ingressus, egressus. Gall. Inclination, penchement. Ital. Inclinatione. German. Neigung, wendung. Hispan. Inclinacion. Polon. Nachylenie. Vngar. Hajlás. Ang. A bowing or leading to a thing.] Plin. lib. 18. cap. 45. de lignorum tractione loquens: Altera inclinatione egerunt secabem. Inclinationes rerum & temporum dicuntur, quando Resp. constituta rerum statum jam non amplius servat, sed ad ruinam tendere videtur. Cic. in Philip. Minimus motus & inclinationes temporum fuit.]

Inclīnāmentum, ti, n. s. Pro declinatu, vel declinatione, vel terminatione. [κλίσις. Gall. Declinaison, soit de noms ou de verbes. Ital. Mutatione, declinamento. Ger. Wandlung eines Nomens oder Verbum. Hisp. Declinacion de nombres o verbos. Pol. Odmiana słow, albo słowiec. Vngar. Változás. Ang. A declination of nouns or verbes.] Gell. lib. 2. cap. 9. Hoc inclinamentum semper hujusmodi verborum, &c.

Inclinātĭo, onis, f. Declinatio. [κλίσις. Vngar. Változás.] Gell. lib. 3. cap. 12. Neq; aliud est, quod sine inclinatu dicas.

Includo, dis, penultima prod. act. t. Intus claudo, occludo, [רכס rakas. Ingressus, egressus, ingressus. Gall. Enfermer, enclorre. Ital. Includere, serrare de dentro. German. Einbeschlossen. Belg. Insluyten. Hisp. Encerrar, meter y poner dentro. Pol. Zamykam. Vng. Bezárkózom. Ang. To shut in, or inclose.] Virg. 2. Aen. Includitis muro Danaos. Cicer. de Senect. Nam dum sumus inclusi in his compagibus corporis, munere quodam necessitatis & gravi opere perfungimur. Idem de Universitate: Sed quia nodum omne animal in mundo includebat.

Inclusio, onis, f. Occlusio. [ἐγκλεισμός, ἐγκλεισμός. Gall. Enfermement. Ital. Includimento. German. Einschliessung. Hispan. Encerramiento. Pol. Zamknięcie. Vng. Be zárkózás. Ang. An including or shutting in.] Cicer. in Verr. M. Bibulum, cujus inclusione contentus non eras, interhere voluisti.

Inclūsĭlis, sile, genus tunicæ interioris apud Rom. quæ & subucula dicitur. Alexand. ab Alexan. [Vng. Subaszálka.]

Inclytus, a, um, pen. corr. cum y. Gloriatus, excellens, atque insignis, quique veluti fulgore quodam famæ refulgeat. [נכבד nikbad. Ingressus, egressus, &c. Gall. De grand renom, qui a grand bruit en chose. Ital. Inclito, glorioso, illustre. German. Berümpt, berumt und namhafftig. Belg. Doorluchtigh, prachtigh. Hisp. Glorioso, preclaro, famoso, illustre. Pol. Sławny, znaczny, dostojny. Vngar. Dicsőséges, híres nevű, híres. Ang. Famous, renowned, noble.] Virg. 1. Aen. Accipe hæc, & patriæ, o divæ domus, Ilium, & inclyta bello Mœnia Dardanidum. Liv. 7. ab Vrb. Inclyta justitia, religio que ea tempestate Numæ Pompilii erat. Idem 6. bel. Puc. Inclytum divinis templum. Sunt qui per, nostrum feriant, patentque deduci ✠ quibus tamen reclamat accensus, & quām ratio quam deq uidem ratione diphthongi ✠ mercatu deducique apud omnes constitit.

Inclȳtus, ta, tum, participialis. [ἐνδοξάζομαι. Vng. Igen dicsértetik, fődicsértetik.] Gell. lib. 3. cap. 7. Propter eius virtutes omnis Græcia gloriatur, atque eam principem clarissimæ inclytissimæ decoravere monumentis.

Incŏācĭlis, e, Voluntarius. [ἑκούσιος. Gall. Non contraint, volontaire. Ital. Volontario, non forzato. German. Willigmann. Hispan. Dese voluntad, voluntariamente. Polon. Nie przymuszony. Vng. Kénszerítés nélkűl való. Ang. Not compelled, willing.] Val. lib. 2. cap. 7. Incoactam voluntatem esse in amicitia contrahendis. Senec. Epist. 67. Omne necessitum ingratum, atque odiosum est. Cæcinam, & nullo malo missum.

Incŏāctĭlis, Incoactus, Vide INCOGVO.

Incorrŭptus, a, um, c. Sine corna, incorruptus, qui non corruptus. [ἄφθορος. Gall. Sans corruption, qui n'a point été corrompu. Ital. Incorrotto. German. Unverdorben / nicht verfaulet. Hispan. El que no ha corrupto. Polon. Niezepsowany. Vng. Az ki nem vesztődött, romlatlan. Ang. Not corrupted, uncorrupted.] Plaut. in Colin. Ille autem se nem intervenem extruere cupiunt ex ædibus. Vt ipse intus ventres dividendas tuus.

Incorno, as. Apud Suetor. in Tiberio, cap. 20. pro Corno. [κέρας. Gall. Corne. Ital. Cornare. German. Zunahmen. Hispan. Cornar. Polon. Rogacenie. Vngar. Vagdosolom. Ang. To horne.]

Incœnan-

Incœnante eo (inquit) completa & ingentia saxa fortuitò supernè delapsa sunt.

Incœnātus, Non cœnatus. [Δόρπος. Gall. Qui n'a mangé. Ital. Che non ha cenato. Germ. Der nicht zu nacht gegessen hat. Hispan. El que no ha cenado. Pol. Ten który nie wieczerzał. Vng. Aki nem vacsorázik, vacsorálatlan. Ang. That hath not supped, supperless.] Cato de Re rust. 3 hoc aquam mulsam, subet incœnatus: postea vinum bibat sicuti cum. Plaut. in Pseud. Crimen incœnatus eorum.

Incœpsĭtĭus, ius. Incohatus, prolatis pependit ea quæ augurer tur. [Ἐπίαρχος, κάταρχος. Gall. Commencé, qui a commencé à boire ou manger. Ital. Incominciato. Germ. Der etwas angefangen hat. Hispan. Comenzado. Pol. Nie wczęty. Vngar. Csonakozásnak kezdete. Ang. Lasht, unbegun.] Terent. in Phorm. Quòd gaudiatis. Ang. Lasht, unbegun.] Terent. in Phorm. Quòd incœpti fuissem incognitans, ita eam expectarem, ut partim. Ricerati fuissem incognitans, ita eam expectarem, ut partim. Ricerati fuissem incognitans, ita eam expectarem, ut partim. Ricerati

Incõmmendatus, pen. prod. adjectivum. Non commendatus. [ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Qui n'eſt point recommandé. Ital. Non raccommandato. Germ. Unbefohlen. Hiſpan. No encomendado. Pol. Niepolecony. Vng. Nincsajánlva, kedvelve. Angl. Not recommended.] Ovid. 2. Metam. Nil ibi vetitum eſt, incommendataque tellus.

Incõmmodum, i. n. (1) Damnum, detrimentum. [נזק, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Dommage, inconvenient, diſcommodité, deſplaiſir. Ital. Danno, incommodità. German. Schade, unbequemlichkeit. Hiſpan. Danno, inconveniente. Pol. Szkoda. Vngar. Kar. Ang. Damage, hurt, loſs.] Plaut. Amph. ita cuncta comparata ſibi ut a tute lo mentum, ita diſplicitum, voluptati, ut maerent. Comoedo ſin quatam cum incommodi Pus, malig; illicò adſit. Cic. 1. de finib. Itaq; non ob eam rem illum incommoda, quæ eveniant improbis, ſapientem unquam putamus. Incommoda ferre, pro incommodare. Cic. ad Qu. Frat. D. cebat tempeſtiuo ea Epiſtola, quam tuam eſſe diceba, te aut quæ amicis tuis, gratias acturum, aut quæ incommoda laturum.

Incommodatum. Quod incommodat, vel moleſtum eſt. [ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Incommode, mal propre, ennuyeux, fâcheux, dommageable, nuiſant. Ital. Incommodo, molestia, danno. German. Nachtheilig, ſchädlich, verhinderlich. Hiſpan. No provechoſo, dannoſo. Polon. Szkodliwy. Vngar. Káros. Ang. That cauſeth damage or loſſe.] Terent. in Heaut. Atq' tu tibi hoc incommodum evenire ſenti? Erpalio poſt: non hercle verbis dici potuit Tantùm, quam re ipſa navigare incommodum eſt. Cic. 5. Verrin. Non poteſt reprehendi illa actio atq; oratio, quæ oratori non modo incommoda non eſt: ſed etiam grata eſt. Incommoda uxor. & importuna. Plaut. Alin.

Incõmmodĭtas, atis, f. t. Damnũ, molestia. [נזק, ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Incommodité, fâcherie, ennuy, nuiſance. Ital. Incommodità, danno. Germ. Ein ſchade oder nachtheil, beſchwerligkeit, ungelegenheit. Hiſpan. Danno, no provecho. Pol. Szkoda, niewygoda. Vngar. Kar, ebbség, akadékoskodás. Angl. Diſſeaſe, incommodity, damage.] Terent. in Andr. Neque incommoditas denique hæc omnis redit. Sreeno ait, quod dii prohibeant, diſſeſſo. Livius 10. ab Vrbe. Romæ tum deſiderio viri, tum incommoditate temporis nullis nuntiis ſatis, ut, &c.

Incommŏdo, Molestè, intempeſtivè, cum incommodo, ſeu detrimento. [ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Incommodement, mal à propos, mal à point. Ital. Incommodamente, diſconvenevole. Germ. Ungelegenheit, verdrüßlich. Hiſpan. No provechoſamente, dannoſamente. Pol. Niewygodnie, niedogodnie, szkodliwie. Vng. Akadékoskodásul, ártalmasan. Ang. Vnhandſomly, vnpleaſantly.] Terent. in Heaut. Sed continuo eſt unus eorum, ſenſi immutari omnia, Quæ vitam incommodè illis ferè aſſolerat adventum meum. Cic. de Amicitia: Quamobrem cum illo quidem (ut ſupra dixi) actum optimè eſt: mecum autem incommodius. Incommodiùs navigare, Cic. ad Attic. lib. 5.

Incommŏdo, das, pen. corr. n. Noceo, damnũ infero, obtum: ex. cõtraria ſunt Cõmodo, proſum. [הרס, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Incommoder, faire ou porter dommage, nuire. Ital. Incommodare, nuocere. Ger. Schaden thun, nachtheilig ſeyn. Belg. Schatigen. Hiſp. Danar, no aprovechar. Pol. Szkodzić. Vngar. Ártek, árt ſzok. Angl. To damage, to hinder, to diſpleaſe.] Cic. pro Quintio: Vtquam ipſi nihil alteri ſervire incommodi darent, nihil ipſis jure incommodi cadere poſſit. Terent. in And. Quem ego ero credo omnibus ped. busque omnè amanta factarum, Magis id adeò, mihi ut incommodet. Quàm ut obſequatur gnato.

Incommŏdĭtas, atis, f. t. Incommodidas. [מזק, ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Dommage, nuiſance, ennuy, incommodité, fâcherie. Ital. Incommodità, danno. Germ. Schad, nachtheil, verdrüßnuß. Hiſp. Danno, no provecho. Polon. Szkodliwość. Vngar. Árultság, kárvallás. Angl. Damage, diſpleaſing.] Cic. ad Attic. 1. Atque in illa incommodatione alienati illius animi & offenſi, illud incidit tamen commodi.

In cõmmunĕ, In Reip. uh. equaliter omnibus. [על כולם, κοινῇ, κοινῇ. Gall. Communement. Ital. Communemente, Ger. Jn die gemein, gmein, gemeinlich. Hiſp. Generalmente, comunmente. Polon. Spolnie. Vngar. Közönségesen közönségre. Ang. In common or equally.] Terent. in And. Id te oro, ut commendes ut cõſulas. Pro eadem etiam d'cimur, In me dum conſulitur.

Incompactum, Disjunctum, male cum alio junctũ. [מחובר, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Diſjoint. Ital. Disgiunto, mal congiunto. German. Zuſammen gefüget oder gemacht. Hiſpan. Deshecho. Pol. Niepołączony, niezgrabnie złączony. Vngar. Öſſze nem illeſztetett. Angl. Not well joyned together.

Incompărăbĭlis, bile, om. t. Cui cibi poteſt comparari, ſeu adequari. [ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Incomparable, qui n'a point de ſemblable. Ital. Incomparabile. German. Nicht zu vergleichen, der nicht kan mit einander verglichen werden. Hiſpan. Coſa que no ſe puede comparar. Pol. Niedaje ſie porownać, niedorownany, niezrownany. Vng. Haſonlíthatatlan, hasonlíthatlan. Angl. Incomparable, not able to be compared.] Plinius libro 7. cap. 23: Illa fuit vera & incomparabilis laus animi ſublimitas: id eſt, cui comparari alia non poteſt. Quintil. lib. 1. cap. 2: Sed præſtet aliqui, vel gratia, vel amicitia, vel pecunia, ut doctiſſimum atque incomparabilem magiſtrum diligi habeat.

Incompĕrtus, a, um, Incognitus, ignotus, & de eo nullam certitudinem habemus. [ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Deſcouvert, non ſceu ou non veu, incogneu. Ital. Incognito, non ſcouperto. German. Unerfahren, unerkundiget. Hiſpan. Deſconocido, no ſabido. Polon. Niewyſzukany. Vngar. Felfedetlen, ſi mértetlen. Angl. Vnknowen, vncertaine.] Plinius libro 29. cap. 13: Origo atque natura ejus incomperta eſt mihi. L. v. c. heſl. Plin. Id utrum pœnitentia intervallo ſit conſpectum, an dolus aliquis ſuſpectus fuerit, incompertum eſt. Plinius libro 12. cap. 8: Qualis ſit ea incompertum habeo.

Incŏmpŏsĭtus, a, um, Incomptus, inornatus, inelegans: contrarium compoſito: [ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Qui n'eſt pas ordre, mal ajuſté, mal en deſordre. Ital. Non ornato, non polito. Ger. Ungeſtalt, ungeordnet. Hiſp. No bien compueſto. Pol. Nieſtoſownie. Vng. Parázs, meg nem ſzépesztett, bagyaſz. Ang. Diſorderly, not trim, diſhevelled.] ut, Incompoſita oratio. Liv. 4. ab Vrbe: Tempanti oratio incompoſita fuiſſe dicitur, cæterum in re militari gravis. Moribus incompoſitis. Quintil. lib. 4. cap. 5. Mores incompoſitos dare. Virg. 1. Georg.

Incŏmpŏsĭtè, adverbium, Inelegantèr, inordinatè, confusè. [ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Sans ordre. Ital. Senza ordine. Germ. Unordentlich, unordentlicher weiſe. Hiſp. Sin orden. Polon. Niezrządnie, niezgrabnie. Vng. Parázsul, bagyaſzul, rendetlenül. Ang. Diſorderly, indecently.] Liv. 3. bel. Pun. Erat huſtem negligentèr & incompoſitè eum venientem incurrunt.

Incomprehensus, Non comprehẽſus. [ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Incomprehenſible, qui n'eſt point compris. Ital. Non compreſo. Germ. Unbegriffen. Hiſpan. No comprehendido. Polon. Niezgruntowny, niepisany. Vngar. Meg nem fogattatott. Angl. Vncomprehenſible, that is not comprehended.] Lactant. libro 3: Intelligi a nullo humano ſenſu poſſe ad ſapientiam perveniri, & ideo non oportet incomprehenſæ atque imperfectæ rei perfectum nomen imponi.

Incŏmprĕhĕnsĭbĭlis, le, Quod comprehendi nõ poteſt. [ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Incomprehenſible, qu'on ne peut comprendre ou entendre. Ital. Incomprehenſibile, che non ſi può comprendere. Germ. Unbegreiffich. Hiſp. Lo que no ſe puede comprehender. Polon. Niepojęty. Vng. Meg ſzabhatatlan. Angl. That may not be underſtanded.] Natura incomprehenſibilis, apud Cenſum. Plin. in Epiſt. 14 in diſputando incomprehenſibilis, ut hinc eos, ita ehidit, Incomprehenſibilis artifex parvenas, Colum. lib. 10. in Proœm.

Incŏmpŏtĭtus, a, um, Inornatus, incompoſitus. [ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Qui n'eſt pas net, mal ajuſté. Ital. Non ornato, non netto. Ger. Ungeſtalt, ungeordnet. Hiſp. No ornado ni polido, deſaforado. Pol. Nieuſtrojony, nieopilnie. Vng. Szép, ſzépeſztetlen, bagyaſz. Ang. Not decked or trimmed, diſorder.] Cic. ad Attic. lib. 2: Quæ quam ea illa? legi enim libenter horridula mihi, atq; incompta vitafunc. Idem in Orat. Si hunc ſolebat oratio etiam incompta delectat. Capilli incompti, Capitis incomptum, apud Horatium.

Incōncĕssus, a, um, Non conceſſus, dictus, negatus, prohibitus. [ἀσύστατος. Gall. Qui n'eſt point permis ou donné. Ital. Proibito, non conceſſo. German. Nicht zugelaſſen, verbotten, unerlaubet. Hiſpan. Vedado, no concedido. Polon. Niezwolony, zakazany. Vngar. Tiltatott, meg nem adatott. Angl. Not granted, forbidden, not permitted.] Quintil. lib. 10. cap. 2. Quam rarum exprimere, quam cupiens, primò Thoracis inconceſſum. Virgil. 1. Aeneid. Pergama cum peteret, inconceſſos hymenæos. Ovid. 3. Amor. Eleg. 4: Insignere fas ejus, inconceſſa voluptas.

Incōncĭlĭo, as, are, act. p. Turbo, diſtrago. [בשׁת עכר, bahalat, magma. Gall. Notre ennemi, broüille. Ital. Imbrogliare. German. Zanck machen, zerſtreuen. Hiſpan. Inducir. Pol. Rozpraszam, rozpędzam, rozwodzę. Vngar. Széjjelvesztem, ſzétbontom. Ang. To put out of order, to confuſe, diſorder.] Plautus in Bacch. Ipſe quæ mihi ſunt, accuratum habuit quæ poſſet mihi. Facere ioma, inconciliare copias omnes meas. ¶ Accipitur etiã inconciliare pro irritare & infenſum facere. Plaut. in Trin. Inconciliaſtin' eum qui mandatus eſt tibi? illum qui mandavit eum, exturbat? ex ædibus.

Incōnsŭlĭtè, adverbium, Perperam, inconſultè. [ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gall. Faute de conſeil, mal conſeillé. Ital. Senza conſiglio. Germ. Unrathſam, unbedachtſam, unrathſamlich. Hiſp. Sin conſejo. Pol. Niepoſpolnie, z'cicha. Vngar. Igyetlenül. Ang. Vnadviſedly, diſorderly.] Plaut. in Mil. Ne inconciliate quidnos parvo populeo.

Incōnsummātus, a, um, Inelegans, inornatus, abſurdus, incompoſitus. [ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος, ἀσύστατος. Gal. Mal arrangé, mal ajuſté, qui n'a point de grace. Ital. Mal compoſto, diſcommodo. Germ. Ungereimt, ungereimpt, nicht wol zuſammen gericht. Belg. Onuereind. Hiſp. Deſcommodo. Polon. Niezſpojony, niezkolnie, niezmownie. Vng. Idétlen, éketlen. Ang. Vnplaſant, vnhandſome.]

Gellius

Gellius lib.16. cap.5: Ea fœnè omnia inepta & absurda visa sunt. Cic.2. de Orator. Nam quid est turpius quid potius fugiendum videri, aut plura loqui quàm attendi velis, aut eorum quibus in re est, vel dignitatis, vel commodi rationem non habere, aut denique in aliquo genere aut incocinnus, aut inconditus esse, is inepta dicitur. Horat. 1. Epist. 19: Asperitas agrestis, & inconcinna gravisq;

Inconcinnè, adverbium, inornatè, incomptè, impolitè. [ἀκατασκεύως, ἀσχημόνως. Gall. Mal proprement. Ital. senza gratia, disconciamente. Ger. Ungeschickenderdingen. Hisp. Sin gracia, desconcertadamente. Pol. Niegrzecznie. Vng. Rutul, tiszkolnul vala. Ang. Vnhandsomly, vnhandsomly.] Gell. lib.12. cap.13: Veritus, in eam rem quam tum agebat, non inconcinnior.

Inconcussus, a, um. [Qui non concutitur. [ἀσάλευτος, ἀκλόνητος. Gall. Non ebranlé. Ital. Che non si muove. Germ. Vnerschüttert, vnbewegt. Hisp. No sacudido, ni movido. Pol. Niezachwiany. Vng. Megnem rendithetetlen. Ang. That cannot be shaken.] Lactant. lib. de Ira Dei: Prono ille lapsus, & facilis ad ruinam, nisi pedes incussa stabilitate figantur. Stat. 5. Sylv. Florebant illates, inconcussiq; penates.

Inconditus, a, um, pen. corr. Ex in, & conditus, quod à condo fit. Idem est quod inordinatus, incompositus. [ἀκατάστατος, ἀκατάσκευος, ἀκόσμητος, ἀκόσμητος, ἄτακτος, ἀσύντακτος. Gall. Mal composé ou disposé, sans ordre, sans ordre. Ital. Disordinato, mal composto. Ger. Vngeschickt, vnabgemangelt. Hisp. No bien compuesto. Pol. Niesporządzony, wszetky. Vng. Rendetlen mód való, rendetlen, diszkedvetlen. Ang. Vnhandsome, vnorderly, vnfashion.] Liv. lib.4. Decad.1: Longè maximum triumphi spectaculum fuit, Collus fossa opima Regis inter tela gerens: in eum milites carmina incondita, æquantes eum Romulo, cinere. Eius simplex pronuli: Plaut. in Amph. Magis jam faxo dices postquam in cunis conditus est. Sallust. in Iugurth. Atilli quibus vires aderant ruere cuncti ad portas, in conditas tenere. Virgil. 2. Aeglog.: ubi hæc incondita solus Montibus & sylvis studio jactabat inani. Corpora incondita id est, insepulta, apud Lucanum lib.6.

Inconditè, adverbium, incompositè, inordinatè. [ἀκαταστάτως. Gall. Sans ordre, sans raison, mal proprement. Ital. Disordinatamente. Germ. Vngeschickt, vnbegangemangelt. Hisp. No apuestamente. Pol. Niesporządnie, nie wporządku. Vng. Rendetlenül, gyarlóul, ekkedvetlenül. Ang. Out of order or fashion.] Cicero 3. Offic. Dicam, ut potero, inconditè fortasse, sed tamen ut res postulet intelligi.

Inconditus, penult. prod. à verbo condio. Non conditus, insipidus, ἀνάρτυτος.

Inconfessus, Non confessus. [ἀνεξομολόγητος, ἀκρυπτόμενος. Gall. Qui n'a point confessé la verité. Ital. Che non ha confessata la verità. Ger. Der nicht bekennt hat. Hisp. El que no ha confessado la verdad. Pol. Ten ktory niewyznał. Vng. Valamit be nem vallott. Ang. That hath not confessed.] Ovid. 2. Metam. Servandum dederat, sed enim inconfessa quid esset.

Inconstans, adjectivum. [Vng. Gyakorul valtozó, függyönyörü változó.] Seneca de fra lib.1: Officia sua vir bonus exequitur inconstans, intrepidus, & sic viro bono digna faciet.

Incongelabilis, e. n. Quod non potest congelari. [ἀκρυστάλλωτος, ἀπάγωτος. Gall. Qui ne se peut glacer. Ital. Che non si può congelare. Ger. Vngefrierlich. Hisp. Cosa que no se puede congelar. Pol. Niezmarzły. Vng. Meg fagyhatatlan. Ang. That can not be congealed or frozen.] Gellius: Cur Ruvio dem de fontium aquæ gelu durentur, marc non ne incongelabile sit.

Incongruens, tis, om. t. Inconveniens, ineptus. [ἀσύμφωνος, ἀνάρμοστος. Gall. Qui ne convient en rien, ne accorde point, ne cogno. Ital. Disconvenevole. Germ. Vnbequem, das sich mit sug nicht reimpt. Hisp. No conveniente. Pol. Niezgodny. Vng. Illetlen. Ang. That agreeth not.] Plin. in Epist. Nam quibus sententia Captonis placuit, sententiam Macri, ut frigidam, deramq; reprehendunt: quibus Macri, illam alteram dissolutam, atque etiam incongruentem vocant. Gell. lib.2. cap.3: Eû enim præcipuè & sibi & nubis incongruens.

Inconnivens, pen. prod. omn. gen. t. Quod palpebras non motatâ verbo connivео, quod significat oculorum tegumenta commoveo. [μυωπάζων, νυστάζων. Gal. Qui ne cligne point les yeux. Ital. Che non muove le palpebre de l'occhi. Ger. Zublinzelt. Hisp. Que no cierra ó guiña el ojo. Pol. Nie mrugaiący. Vng. Azt le nem hunyorgathat, vagy lehunyorgathat. An. That winketh or maketh like eyes.] Gell. lib.2. cap.1: Stare solitus Socrates dicitur pertinaciter statu perdius, atq; pernox à summo lucis ortu, ad Solem alterum orientem inconnivens.

Inconscius, a. um, contrarium Conscio. [ἀσυνείδητος. Gal. Qui n'en sait rien. Ital. Che non sa ne niente fatto. Ger. Vnbewust. Hisp. Cosa no sabidora. Pol. Nie wiedzący. Vng. Tudatlan, azkit az dologhoz semmi nem tél. Ang. That knoweth no thing.] Liv. 2. bell. Pun. Alcon inconscius Saguntinis, precibus aliquid moturâ ratus, quum ad Annibalem noctu transiisset.

Inconsequentia, æ, f. p. Vitium est orationis, quum aut res, aut verba prætermittuntur, quæ ad superiora subiecta pertinent. [ἀκολουθία.] Quintil. lib.8. cap.6: Quæ est inconsequentia rerum sectissima.

Inconsiderantiæ, Inconsideratus, Vide INCONSIDERANS.

Inconsolabilis, om. t. Qui consolationem non admittit, cujus dolori consolatio nulla mederi potest. [ἀπαρηγόρητος, ἀπαραμύθητος. Gall. Qu'on ne peut consoler ou consoler. Ital. Che non si può consolare. Ger. Nicht zu trösten oder nicht zu trösten. Hisp. Que no se puede consolar. Pol. Nie pocieszony. Vng. Vigasztalhatatlan. Ang. That cannot be comforted.] Ovidius 5. Metam. contemptis, soceris sua fata querens, inconsolabile vulnus Mentis gerit tacitæ.

Inconstans, tis, om. gen. t. Levis, mobilis, volubilis. [ἄστατος, ἀσταθής, ἀστάθητος, ἀστήρικτος. Gall. Inconstant, variable, leger, muable. Ital. Instabile, leggiero, convertibile. Ger. Vnbeständig, vnstät. Brl. Onstandhaftig. Hisp. No constante, ni firme. Pol. Niestały, nie mocny. Vng. Allhatatlan, tökélletlen. Ang. Inconstant, variable.] Cic. Planc. lib.10. Fam. 1. Quanvis Egidas sane & inconstantes recta ferentes Lupi. Plaut. 19. cap. de Medicina: Mutuq; & indignum protinus ibat, nullam rationem inconstantiarum fuisse, & eam unam tot pœnis mutari.

Inconstantèr, Leviter, nullâ constantiâ. [ἀστάτως, ἀσταθῶς. Gall. Inconstamment, legerement. Ital. Inconstantemente. Ger. Vnbeständiglich. Hisp. No constantemente. Pol. Niestatecznie. Vng. Allhatatlanul, tökélletlenül. Ang. Inconstantly.] Cic. Tusc. 3. Si aut inconstanter, aut incredibiliter dictarum. Brutidem hæc constanter loqui, sibi constabat: & turbidè jacta.

Inconstantia, æ, f. p. contraria Constantiæ. [ἀστασία, ἀστηρικτία. Gall. Inconstance, muance, legerete. Ital. Leggierezza, mutabilità, instabilità. Ger. Vnbeständigkeit, vnstätigkeit. Hisp. Inconstancia, variedad. Pol. Niestatek, ić. Vng. Allhatatlanság, tökélletlenség. Ang. Inconstancie, lightnesse.] Cicero ad Atticum lib.12: Nemo dubius unquam mutationem cœpit, in constantiam dixit esse.

Inconsuetè, ius, tum. Non assuetus. [ἀσυνήθως. Gall. Inaccoustumé, non accoustumé. Ital. Non consueto, insolente. Germ. Vngewohnt. Hisp. No acostumbrado. Pol. Niezwyczajnie. Vng. Szokatlan. Ang. Vnaccustomed, vnusual.] Silius lib.11: Ille inconsuetus opimæ Dominæ mensæ, lectos.

Inconsultus, a, um. Imprudens, temerarius, qui nec cum alio de rebus consilium capit, nec apud se consilio ea, quæ aggrediatur, expendit. [ἀβούλητος, ἀσύμφορος. Gall. Qui ne prend point de conseil, inconsideré, mal conseillé, imprudent. Ital. Senza consiglio, inconsiderato. Ger. Vnbesonnen, vnbedachtsam. Brl. Onbedachtsam, vnvorsichtig. Hisp. El que no sabe consejo. Pol. Niewysnuty, nie ważony. Vng. Gondolatlan, meggondolatlan. Ang. Rashe, foolish, unadvised.] Cicero pro Dejotaro: Homo in consultus, & temerarius pro videndo. ¶ Quandoq; verò inconsultus pro simplum est, & accipitur pro eo à quo consilium non est petitum. [ἀβουλήτως &c. Varro lib.1. de Re rust. Etenim nisi ego, inconsulto domino, servi sæpè è vagro discedunt. ¶ Interdum accipitur pro eo qui incertus est, cui q; occultum sit. Virg. 3. Aeneid.: Inconsulti abeunt, sedemq; optare Syrtes.

Inconsulto, hæredes nostros dulcium, lib. 1. Tab. rub. rest. ex tit. lib. 1. de his qui insci. fal. lati sunt. 3. 1. Cod. Tit. Ann. Alberic. exponit inconsulto id est, non studio.

Inconsultum, Dictum pro re facta pro eo quod est me inconsulto. [ἀβουλήτως γενόμενον. Vng. Akaratlanul.] Plaut. in Trinum.: quia tam diu hinc Ego annos sex abeo, me absente atque insciente inconsultu meo ædes venales habe istas hæc literis.

Inconsultè, Stultè, temerè, absq; re, nullo q; consilio. [ἀβουλήτως. Gall. Par mesgarde, à la volée, sans y penser ce dont on se repent. Ital. Pazzamente, senza consiglio. Ger. Vnbesonnener weise, vnbedachtsamlich. Hisp. Sin consejo. Pol. Niezważnie, nie ważnie. Vng. Gondolatlanul, meggondolatlanul. Ang. Rashly, unadvisedly.] Sallust. Inconsultè ac velut per dementiam cuncta simul agebant. Inconsultè ac temerè aliquid dicere, apud Ciceronem lib.1. de Nat. deorum: Pro eodem legitur de inconsultè Rector. ad Heren. lib.1.

Inconsummatus, a, um, Non consummatus, non exhaustus. [ἀτελεύτητος. Gall. Qui n'est point consommé ni vuidé. Ital. Non consumato. Germ. Vnverbrandt. Hisp. No gastado, ni acabado. Pol. Niezkończony. Vng. Végetlenitetlen. Ang. Not consumed, not wasted.] Ovid. 7. Metam. Ioq; manu hausta pars inconsumpta repertæ est.

Inconsutilis, pen. corr. Non consutilis: [ἄρραφος &c. Gall. Qui n'est point cousu. Ital. Senza cucitura. Ger. Vngenehet, das nicht genehet ist. Hisp. No cosido. Pol. Niezszyty. Vng. Varrattalanul való, varratlan. Ang. Not sewed, without a seame.] ut, Vestis inconsutilis, quæ nullam habet futuram. ¶ Pro contexta dicitur, & inconsuta.

Inconsyderans, tis, adjectivum, Inconsultus, & inconsyderatus. [ἀσκόπως &c. Gall. Qui ne considere & n'a soin de ce qu'il fait

ceasar,

ou ſçit, incognoſcere. Ital *Incognoſcere.* Ger *Vnbekandt erkennẽ.* Hiſp. *Conocer lo que no ſe ve.* Pol. *Nierozpoznáwáć, nie rozeznáwáć.* Vng. *Megtudnom.* Ang. *Know, vnderſtand, that vnderſtandeſt not.*] Cic. 2. de Divin. Nos autem ita leves atq; inconſyderantes ſumus, ut ſi nocles corroſerat aliquid, quorum eſt opus hujusmodi, non ſatis putemus.

Inconſīderātē, adv. Inconſulte, imprudenter, temerarie. [ἀσκόπως, ἀβουλήτως. Gall. *Inconſiderément, mal-avisé.* Ital *Senza conſideratione, temerariamente.* Ger. *Vnbedachtſam.* Hiſp. *Sin conſyderacion, sin diſcrecion.* Pol. *Nierozmyślnie, nieroztropnie.* Vng. *Meggondolatlanul, ſzélyſen.* Ang. *Vnadviſedly.*] Cic. pro Quinctio: O rem incredibilem! o cupiditatem inconſideratam! Inconſyderata fama populi. Cic. 3. Tuſc.

Inconſīderātē, adverb. Inconſulte, temerè. [ἀσκόπως, ἀβουλήτως. Gall. *Inconſidérément, ſans y penſer.* Ital *Senza conſideratione, temerariamente.* Ger. *Vnbedachtſam, vnfurſichtiglich, ohne verlieren nachdenckung.* Hiſp. *Sin diſcrecion, sin conſyderacion.* Pol. *Nierozmyślnie, nieroztropnie.* Vng. *Meggondolatlanul, ſzélyſen.* Ang. *Vnadviſedly.*] Cic. apud Cæcin. Oratio. Temerè, fortuito, inconſideratè, negligenter facere aliquid. Gellius 19. cap. 11. Verſiculos auſim, M. Ciceronem parum diligenter, atq; imprudenter, atq; inconſideratè laqueatum.

Inconſyderantĭa, æ, f. p. Temeritas, imprudentia. [ἀσκοπία. Gall. *Faute d'conſyderance.* Ital *Inconſideratione, trasſiaggine.* Ger. *Vnbedachtſamkeit, vnfurſichtigkeit.* Hiſp. *Falta de conſyderacion, ſin conſideracion.* Pol. *Nierozmyślność.* Vng. *Gondolatlanság, ſzélyeſség, meggondolatlanság.* Ang. *Lacke of conſideration, raſhneſs.*] Cic. ad Quint. fr. Cujus in hac re inconſyderantiam & ego ſcribae barbarocco & Curiopolis, ejus nominis nervorum.

Inconsyderātus, inconſultus, [מְבֻלְבָּל rabur מְבֻלְבָּלִים. Gall. *Inconſyderé, qui n'a point de conſeil.* Ital *Poco ſaviamente, non conſideratamente.* Ger. *Vnbedachtſam, vnfurſichtig.* Hiſp. *Caſo de conſyderacion, de ſin conſyderacion.* Pol. *Nierozmyślny, nieroztropny.* Vng. *Meggondolatlan, ſzélyes.* Ang. *Vnadviſed, raſh, vnwiſe.*] Varro de Rerum. cap. 9. Ut ſit ædificium non inconſyderatum. Lucr. 4. ab Vrbe. Neque id temere, neque id inconſyderatum fuit.

Inconterrĭtus, adject. A verbo terreo, cui opponitur A duſtus, coercitus. [ἀφόβητος. Gall. *Qui n'eſt point retenu, ni de laſche.* Ital. *Sbigottito.* Ger. *Vngeſcheuet, oder nicht geſcheucht.* Hiſp. *No temido.* Pol. *Nieprzestraszony.* Vg. *Kétségtelen, kétségbeesetlen.* Ang. *Stirke, vnfeared.*] Cic. 3. de fin. Veri ſimilibus plurimis, conſtitutum ita contenta ut meretur, ut concretum ſervare poſſit, nimios æquè inconcretos ſint, orti.

Incontĭnēns, tis, omnis gen. Intemperans, qui ſe à libidine, gulave non continet. [ἀκρατής. Gall. *Incontinent, intemperé, immodeſte.* Ital. *Incontinente, immodeſto.* Ger. *Vnmeſſig, vnmaßig, vnkeuſch.* Hiſp. *Que no ſe tiene a ſi mesmo, ni ſe puede enfrenar.* Pol. *Niepowściągliwy.* Vng. *Mértéktelen, fékezetlen.* Ang. *Vnmeſhe, vnbridled, vncontinent.*] Quint. lib. 1. cap. 9. Illi enim in locutione, in oratione, compoſitionis ſequentis ac proximum inter ſe conveniendi poſtulatio. Callius ad Cic. lib. 16. Hæc noſtra facta non ſunt ita incontinenter, ſed ſimilia aliis cogitationibus.

Inconvĕnĭens, ntis, part. Indecens, indecorus, incongruens. [ἀσχήμων. Gall. *Qui ne convient point, inſeant, incongru.* Ital. *Sconvenevole, diſconcio.* Ger. *Vngeſchickt, vnbequem.* Hiſp. *Coſa no conueniente, que no eſta bien.* Pol. *Niestosowny.* Vng. *Alkalmatlan, illetlen.* Ang. *Vnmeete, vnbecomely, vnſeemely.*] Quint. lib. 1. cap. 9. Hi enim in locutione, in oratione, compoſitionis ſequentis ac proximum inter ſe conveniendi poſtulatio. Callius ad Cic. lib. 16. Hæc noſtra facta non ſunt ita incontinenter, ſed ſimilia aliis cogitationibus.

Inconvĕnĭentĭa, æ, f. p. etiã dicuntur, quæ ob diverſitatem inter ſe non conveniunt. [ἀσυμφωνία. Vng. *Illetlenség.*] Seneca de Vita beata: Deſinant rigidum in convenientia inter ſe jungere & voluptati circumdare implicare.

Inconvenientia, æ, f. p. Indecentia. [Vng. *Illetlenség.*]

Incoquo, is, penul. corrip. incox. incoctum, ăĕre, aliquã re aliquã coquo ſive ixo. [εἰσέψω. Gall. *Faire bouillir.* Ital. *Cuocere dentro à qualche coſa.* Ger. *Einkochen.* Hiſp. *Cozer dentro alguna coſa.* Pol. *Warzyć w co.* Vng. *Meg főzni.* Ang. *To ſeeth into.*] Virgil. 4. Georg. Humor odorato radices incoque Baccho.

Incŏctĭus, a, um, participiã a verbo incoquo, in aliquo coctus. [ἐνεψημένος. Gall. *Cuit dedans un vaiſſeau.* Ital. *Cotto in qualche coſa.* Ger. *Eingeſotten.* Hiſp. *Cozido en alguna coſa.* Pol. *Warzyony.* Vng. *Meg főzött.* Ang. *Sodden, or ſeeth.*] Plinius libro 18. cap. 11: Cæterum autem ei proceris lactis incoctum ſiccata confert. Cruor incoctus herbis. Horat. Epod. 4. incoctum generoſum pectus honeſto. Perſ. Satyr. 1: Vellera inficiunt Tyrios mirabere lanas. Virg. 3 Georg. quamvis Milesia magno Vellera mutentur, Tyrios incoctus colores.

Incoctĭlĭa, æ, vetribus vel ducta vaſa ænea, quibus plumbum incoctum erat, ne quid ex ære integri ſaporis cibis noceret. [χυτρόποδα. Gall. *Vaiſſeaux d'airain.* Ital *Vaſi di rame.* Ger. *Eine gefäs die mit bley eingegoſſen worden ſind.* Hiſp. *Vaſos d'laton.* Pol. *Naczynia miedziane ołowiem polane.* Vng. *Ónedény.* Ang. *Veſſels that is caſted or mixed.*] Plin. lib. 34. cap. 17: Album plumbum incoquitur æreis operibus Galliarum invento, ita ut vix dicerem quæ ab argento, eæq; incoctilia vocant.

Incordĭo, as, are, Incorrumpto. [ἐνοχλέω. Gall. *Mettre dans le cœur.* Ital. *Mettere nel cuore.* Ger. *Ins Hertz kommen oder treiben.* Hiſp. *Meter à punar en el coraçon.* Pol. *Do ſerca przynoſzę.* Vng. *Szívemben bántom.* Ang. *To put care into heart.*] Antiquum eſt verbum quo Plautus usus eſt in Ciſtel. Sum adortus Alceſimarchus venerit, nolita acriter Eum tu lamentare, & mihi ea me eſt acerbius, amore incordies.

Incŏrpŏrālis, le, omn. Incorporatus, incorporeus, quod nõ habet corpus. [ἀσώματος. Gall. *Incorporel, qui n'a point de corps.* Ital. *Che non ha corpo.* Ger. *Vnleiblich, der kein leib hat.* Hiſp. *Lo que no tiene cuerpo.* Pol. *Niecielesny.* Vng. *Testetlenül való.* Ang. *That hath not a body.*] Quæ mihi ſit corporalium rerum & incorporalium, ſplendore virtutis & magnitudinis obſcuretur & obruatur, atq; intereat neceſſe eſt.

Incorpŏrālĭter. [ἀσωμάτως. Vng. *Testetlenül valóság, természetség.*] Macrob. lib. 1. Comment. cap. 3: Occurrit prima perfecta incorporalibus in numeris.

Incŏrpŏro, prima corripitur. [ἐνσωματόω. Gall. *Incorporer, faire demeurer en un corps.* Ital. *Incorporare.* Ger. *Einleiben.* Hiſp. *Incorporar una coſa con otra.* Pol. *Wcielam.* Vng. *Megtestesítem.* Ang. *To incorporate, or bring to a matter.*] Solinus cap. 1: Regionem partim tenent barbari, quibus per artifices plagiarum figuras jam inde à puero varia animalium effigies incorporantur.

Incorrectus, a, um. Non correctus. [ἀδιόρθωτος. Gall. *Incorrect.* Ital. *Incorretto, ſcorretto.* Ger. *Vngebeſſert.* Hiſp. *Coſa no emendada.* Pol. *Niepoprawiony.* Vng. *Meg nem javított.* Ang. *Vncorrected.*] Vt opus incorrectum. Ovid. 3 Trift. Eleg. 14. Illud adpoſitum potuit, ſi non prius ipſe perſtat, Certos à ſumma novem habere manu. Nunc incorrectum populi pervenit ad ora, In populi quicquam ſi tamen ore meum eſt.

Incorrŭptus, a, um, Purus, ſyncerus. [ἄφθαρτος, ἀδιάφθορος. Gall. *Sain, qui n'eſt point corrompu.* Ital. *Incorrotto, ſincero.* Ger. *Vnverfaulet, vnverſehrt, vnverdorben, gantz.* Hiſp. *No corrompido, ſincero.* Pol. *Niezepsuty, nieskażony.* Vng. *Épségben nem vészett, romlatlan.* Ang. *Vncorrupted, entire.*] Plin. lib. 17. cap. 9. Nec minus ſpina celebratur, quoniam in incorrupta etiã in aquis durat. Cicero de Clar. Orat. Catonem memoratum adhibeas, conſtructionem vitiosam & corruptam puræ & incorruptæ conſuetudini præferendam. Animus incorruptus. Cic. 1. Tuſculan. ✱ Per translationem ruſtici pro integro, quæ, munere his à ſide officioq; reductæ non perſtitit. Incorruptus judex, ἀδιάφθορος. Incorruptior cultor eius. Colum. lib. 7. cap. 12. Horatius 1. Serm. Satyr. 6: Ipſe mihi cœlos incorruptiſſimus omnes Circum cubtores aderat.

Incorrŭptē, adverb. Pure, ſyncerè, integrè. [ἀφθόρως, ἀκεράσως, ἀδιαφθόρως. Gall. *Sain, ſans corruption.* Ital. *Senza corruttione.* Ger. *Vnverfaulet oder vnuerſehrter weiſe.* Hiſp. *Sin corrupcion.* Pol. *Nie zepsowanie, nieskażenie.* Vng. *Épségben, romlatlanul.* Ang. *Without corruption.*]

Cicero

Cicero pro Marcello: Servi juratis etiam in dubiis quæ mihi pœnis posse reatus de te judicabant, & quidem haud scio an incorruptius quàm nos.

Incroco, as, in coxam sedeo. [Vid. Accubo, gallus, gallina.] Pacuvius: Adeò incoxanti mihi pes obdormiscat. Pompon. Incoxavius: Adeò incoxanti mihi pes obdormiscat. Cicero pro Cæcina: Nec interim vacandi causa unquam incexavi, nate.

Increātus, Non creatus. [Ἄκτιστος. Gall. *Qui n'a pas été créé.* Ital. Increato. Ger. Das nicht geschaffen. Hisp. No creado. Pol. Nie stworzony. Vng. Teremtetlen. Ang. Not created.] Lactant. lib. 1: Unus Deus qui solus principatus, atq; amplissimus, increatus.

Increbrēsco, is, ere, n. c. Divulgor, innotesco, innotescor. [משהר *notabile fieri.* Gall. *Devenir commun, croître & s'augmenter de plus en plus.* Ital. Accrescere, crescere & estendersi, augumentarsi. Ger. Zunehmen / ausspreng[en] / ausgebreitet werden. Bel. Oberhandt krygen. Hisp. Estenderse, dilatarse. Pol. Mnożyć się. Vng. Elterjedezödm. Ang. To be spread abroad / much known / grow upon.] Liv. 7. ab Vrbe: Gallici quoq; belli tanta increbrescebat fama. Liv. 2. bel. Pun. Quum increbresceret rumor, bellum in Siciliam translatum. Præteritum ejus est increbrui, ut analogia videtur existere. Præterea ejus est increbrui, ut quidam modi scribunt. Cic. 14. Philipp. Increbrescere, non increbui, ut quidam modi scribunt. Cic. 14. Philipp. Antiquis Hispanorum aut Gallorum aut Thracum mos est, aut duos nihil arredisse, nam cum hac consuetudine, quæ increbruit, imperatorem appellare Senatus incepit. Aufidius hoc est, auctus est, & vehementius flat Catil. 3. bel. civil: Ventus increbuerat. Cic. ad Treb. Epist. lib. 7. Increbuit sermo.

Incredibĭlis, le, om. t. Non credibilis, admirabilis. [παράδοξος. Gall. *Incroyable, merveilleux.* Ital. Incredibile. Ger. Unglaublich. Bel. Ongeloofelyck. Hisp. Cosa de no se creede. Pol. Niewierny, niedowierzający. Vng. Hihetetlen. Ang. Incredible, wonderful.] Terentius in Phorm. Incredibile est quantum intactum antea sapientia Cicero ad Sulp. Epist. lib. 13: Incredibile est enim quas mihi gratias omnes agant. Ibidem: Quia præceperam, atq; incredibile hoc mihi obtigit. ¶ Incredibilis pro incredulo apud Apulejum in Hermetis Asclepio: Incredibilis enim post celebrationem tam vastæ rei non verbis, sed exemplis necessitas, sed facta cogentur credere non verbis, sed exemplis necessitas, sed ipsa passione pœnarum. Quo pacto incredibilem te sensa nummum esse quæ utinque versum dicuntur & fiunt ubi citro commutantia significationis.

Incredibĭlĭtas, tis. f. Incredulitas. [ἀπιστία. Vng. Hitetlenség.] Vlpian. D. 18. tit. 5: Quum excusari ignorantiam non possit vel ad umbram patientiam prætexta incredibilitatis.

Incredibĭlĭter, adverb. [ἀπίστως, ἀπίστως. Gall. *Incroyablement, d'une façon qui ne se laisse croire.* Ital. Incredibilmente, d'una maniera che non si può credere. Ger. Unglaublichen. Hisp. No creydamente. Pol. Niewierzytelnie. Ang. Wonderfully.] Cicero de Senect. Verba nunc ad voluptates agricolarum, quibus ego incredibiliter delector.

Incredŭlus, a, um. Cui quod factiè persuaderi non potest. [ἄπιστος. Gall. *Incredule, qui ne veut pas se laisser.* Ital. Incredulo. Ger. Ungleubig / der nicht leichtlich einem dinge glauben gibt. Hisp. Cosa que no se cree de ligero. Pol. Nie łatwo wierzący. Vng. Hiszekeny, hihetetlen. Ang. Hard of belief.] Horatius Arte: Quo fit ut omnis votiva pavidus vitet incredulus æqui.

Incrēdŭlĭtas, pénult. correpta, atis. f. [ἀπιστία. Gall. Incredibilité. Ital. Incredibilità. Ger. Ungleubigkeit. Hisp. Incredulidad. Pol. Niewiara. Vng. Hitetlenség. Ang. Unbelief.] Marcianus in L. Mariti Jenocinii. ff. ad legem Juliam de Adulter. Tunc autem puniendas est maritus ejus, quum excusare ignorabitur suam non potest, vel adumbrare patientiam prætextu incredulitatis.

Incrēmentum, ti. n. t. Augmentum à verbo increscо. [תּוֹסֶפֶת *incrementum, additio.* Chald. תּוּסְבָּא *incrementum, additio.* Gall. Accroissement. Ital. Accrescimento, accrescimento. Ger. Zuwachsung. Bel. Een aenwinst / vermeerderinge. Hisp. Acrecentamiento. Pol. Przyrastanie. Vng. Növekedés, öregbödés. Ang. Increase.] Cicer. de Fin. Negat enim satis esse ad bonum beate vivendum. Liv. 7. ab Vrbe: Gallici quoq; belli tanta increbrescebat fama. Cæsar. 2. bel. Civil. Incrementa ingentes aedificat, Livius 1. ab Vrbe. Quinctil. lib. 3. cap. 2: Huic studium & incrementum dederit utilitas. ¶ Incrementa, femina unde aliquid increscit. Ovid. 2. Metamor. Incrementaq; jubet supponere terræ Vipereos dentes, populi incrementa futuri.

Increpo, as, pénult. corr. pui, pitum, Sonum & crepitum emitto, crepo, strepo. [נָהַם *bannah, susurrare, murmurare.* Gall. Faire du bruit, crier contre. Ital. Fare strepito. Ger. Ein getöß von sich thun und mit einander zanken. Hisp. Hazer estruendo. Pol. Zgiełkować, hucznie. Vng. Zörögök. Ang. To make a sound or noise against.] Virg. 9. Æneid. Attubat terribilem sonitum procul ære canoro, Increpuit. Dicimus ergo Tuba increpuit sonuit. Tuba sive sonus increpuit &, Ego increpui tuba. Plautus in Amphitr. Si manu sensero digito increpuerint fores, hac regula Tuum dimittam caput. Liv. 1. ab Vrbe: Vt primo statim concursu increpuere arma, micuere gladii, horror, &c. cursu increpuere arma, micuere gladii, horror, &c. ¶ Per translationem aliquoties pro reprehendo, accuso, ideq; cum crepita, & verborum crepitu: hoc est, contra aliquem crepando & strependo insurgo. [נָהַם *bachiah*

ghalah. Ambegnam, murmurare, increpare. Gall. Tancer, reprendre, blasmer. Ital. Riprendere. Ger. Die vngestümme tadlen scheltworten einen anfahren. Hisp. Reprehender. Pol. Łaie. Vng. Megfeddödöm. Ang. To blame or rebuke.] Plautus in Ampl. Superos omnis ferociter legatos nostros increpant. ¶ Interdum efferre præcentum etiam increpavi. Cicero ad Quintum fratrem: Cato Pompeium me perfidiam increpavit. Cicero Hortensio: Tum Pseudomenas, & totam & totam dialecticam autilludis aut increpas. Ovid. lib. 1 Epist. 1: Me præter Ithacus vultu dissedere Jedio Cogit, & immeritas increpat usq; moras. Idem 3. Met. Increpor a cunctis, totumq; pavescit Olympum.

Increptĭus, a, um, ut adrem quoque pertinet. [Vtig. *Megfeddés.*] Suetonius in Calig. cap. 99: Carterarum increpta cupiditate commoda emeritæ militiæ ad sexcentena millium summam retendit.

Increpĭto, as, pen. correpta, frequentativum, Arguor, convinor. [ἐλέγχω. Gall. *Reprendre, taxer quelqu'un ou luy dresser quelques paroles.* Ital. Riprendere, tassare. Germ. Schelten. Bel. Beschelten. Hisp. Reprehender, amonestar. Pol. Łaiać się. Vng. Feddödöm, dorgálom. Ang. To blame, or rebuke often.] Virgil. Æneid. Hostis amare quid increpitas, morieris, inimice? Cæsar. 2. bel. Gall. Increpitare atq; inculare reliquos Belgas. ¶ Increpitare aliquando est excusationem afferre & culpam in aliquem rejicere. Virg. 4. Georg. Aestatem increpitans seras id est, causatus æstatem fuisse hanc serotinam.

Incresco, is, n. t. Augeor, invalesco, accedonem & incrementum accipio. [גָּדַל *rabah, crescere.* Gall. S'augmenter, croître de plus en plus. Ital. Accrescere, prender augmento. Germ. Wachsen / zunemmen. Bel. Wassen / vermeerderen. Hisp. Vocablo criscer, tomar crecimiento. Pol. Rosnąć / urastać. Vng. Növekedem, öregbödöm. Ang. To grow, and to increase and more.] Liv. 1. ab Vrbe: Curves ad terrorem increscentis audaciæ, media urbe, imminens foro ædificatur. Sueton. de Clar. Grammat. Polithoe magis ac magis gratia & cura artis increvit, ut nec clarissimi quidem viri abhorruerint. Lucan. lib. 2: Increscens rigidam in frontem descendere canas Passus erat, mœstamq; genis inscribere barbam. Ovid. 9. Met. Vt dolor increvit.

Increpatĭo, onis, f. t. Reprehensibilitas, ut ita dicam. [ἐπίπληξις. Vng. Feddödés.] Tertull. de Resur. carnis: Secundum locorum pressuras ad palmam increpationis.

Incrĕscentia, æ. f. [ut nonnulli vitiose pronunciant] idem est quod incrementum, ad discretos rhodos eleganter cap. 32: Increscentia Solis vapor. Ita ante Cicerone, alibi. Quæ tamen in re minus juveniliter lebunus; quam incrementum, quia proprium adjectivum atque genitivus accusativi cum respondeat substantivum Corpus: hic litem sibi Cervi durant increscentia cornua vapore Solis.

Incrŭentus, a, um, Sine cruore: ejus cruore sunt Cruentus, sanguinolentus. [ἀναίμακτος, ἀναίμακτον. Gall. *Qui n'est point ensanglanté ou souillé de sang.* Ital. Senza sangue non sanguinolento. Ger. Nicht mit blut besprengt noch befleckt. Hisp. Cosa no ensangrentada. Pol. Niepokrwawiony. Vng. Vérétlen. Ang. Not defiled or smeared with blood.] Tacit. lib. 20: Dilectiebant ebellare, missus ex Carnis Vaporis, Martiacis exercitus, satietate prædæ, accensentati.

Incrŭsto, as, are, Crustam super duco. Eve crustam applico. [קרם *kadam, tegere.* Gall. Encroûter, couvrir. Ital. Incrostare, far crosta. Ger. Einen mit einer rinde oder crusta überziehen / vnd bedecken. Hisp. Cubrir de costra, encostrar. Pol. Skorą nakrywać, obwarzać. Vng. Kérgel vonom, bevonom. Ang. To plaster, to bring on a crust.] Varro 3. de Re rustic. cap. 12: Has quoq; fragilitate solentes ita, ut ollam cum foramine ex incrustent: fago & limo. Horat. 1. Serm. Satyr. 2: Arnos virtutes ipsas invertimus, atq; Sponsi cupimus vas incrustare.

Incrustātio, onis, f. t. Crustæ ad parietem aut parietis opus, aut vas aliquod applicatio. [קְרוּם *kadum, tegmen.* Vng. *Bevonás, mázolás.* Ang. Plastering or ringbarking.]

Incŭbo, nubas, pénult. corr. bui, bitum, act. p. propriè idem est quod in eo cubo; innitor, enascia re qua pausa cubo. [רָבַץ *rabats, cubare, jacere, insidere.* Gall. Estre couché ou gésir quelque chose. Ital. Appoggiarsi, star sopra, covare. Ger. Auff einem ligen / darauff ligen. Bel. Op eenige leggen / ombvaden. Hisp. Acostarse / sobre algo. Pol. Leżeć na czym / usiąść na czym. Vng. Rásziköm. Ang. To lye or leane to any thing.] Habet autem plerunque cubitum. Quinct. lib. 11: Qui autem sciunt, quo quæque sint modo dicenda, nec tanquam in procinctu parata quidem ad omnes casus habuerit eloquentiam, velut thesaurus clausus incubabit. Papinian. &

festinentia sistens Para salutifero mitis Deus incubat angui. Virgil. 1. Aeneid. - ponto nox incubat atra. ¶ Incubare ova dicuntur aves, quum excludendi fœtus gratia ova tovent. [πτ] κλίνω, κοιμάομαι. Vtr. Megnesim. Arm. To lurch or bring out chickens.] Varro 3. de Re rustica: Negant plus viginti quinque ova incubare. Plin. libro 10. cap. 54: Ova incubari intra decem dies edita utilissimum: vetera, ac recentiora, infœcunda. Idem lib. 29 cap. 3: Fiunt & tota lutea, quæ vocant fictilia, quum tribus mensibus incubata tolluntur. Legunt & incubare assolent. Colum. 8. cap. 5: Gallinæ incubare cupiunt ab Idibus Ianuariis. Et paulò post: Libenter cupiditas incubandi pinnula per nares trajecta &c. ¶ Incubare Iovi, dicitur Capitolio dormire, ad recipienda Iovis responsa. Plautus in Curculione: Nam quo te incubare tam diu Iovi, qui tibi auxilio in precando fuit. Servius in illud Virgil. 7. Aeneid. Pellibus in curru stratis, somnos quæ petit. Incubare, inquit, proprie dicuntur ii qui dormiunt ad recipienda responsa. ¶ Aliquando incubare pro inhabitare. Apul. 7. Metamorph. Fabellam iam quandam, vitatis maris fluctibus, incubabat. Ad eundem etiam modum Macrobius Bio zylium appellat Siculæ aulæ incubatorem. ¶ Incubare pecuniæ, pro innatare, & vehementer cupere. Cicero pro Cluentio: Hic ille primus improbissimus, quæ tu iudiciario passus, qui pecuniæ quam concideras, perjamq; animo incubaret, contrahi frontem, &c. Liv. 2. ab Vrbe. Libertas terrore plebem Romanam, & hos incubantes publicis thesauris ex præda clandestina evolvas. ¶ Interdum significat eorum habere translationem sumpta ab avibus quæ incubatu tovent ova, & excludunt fœtus. Apul. lib. 2: Aureos folles incubabat.

Incŭbĭto, as, are, frequentativum. [πτ] κλίνω, κοιμάομαι. Gall. Coucher ce qui doibt estre en ponce. Ital. Soglio appoggiarsi, sbarigare. Ger. Offt vber etwas ligen. Hisp. Acostumbrar echarse sobre algo. Pol. Vskuwielge. Vng. Rayta fejedegelem, tollegetnèk. Ang. To lay often in a place.] Colum. lib. 8 cap. 14: Cellas in quibus incubitant, fœtidissimas esse oportet.

Incŭbĭtus, us, Quod modo actum illum significat ova fovendi. [πτ] κλίνω, κοιμάομαι. Gall. Couvement. Ital. Covamento. Ger. Brütung/ auffligung. Hisp. Acuesto sobre de otro/ sobre la cosa. Pol. Nasiedzenie, tak na pecki, iako na co indziey. Vng. Nagya mèg, tyukoknak mèg. Ang. Hatching of chickens, sitting upon.] Plin. lib. 10. cap. 54: Quicquam autem citra incubitum sponte naturæ gignunt. ¶ Modò gestum, modumq; cubandi: [πτ] κλίνω, κοιμάομαι. Vtr. Kaisikesik.] ut, Incubitus dextri lateris, quum quis cubat in dextrum latus. Plin. li. 28. cap. 4: Aristoteles & Fabianus plurimum somniari circa vernum & autumnum tradunt, surgique supino cubitu, & prono nimil. Theophrastus celeritatem omni dextri lateris incubitu, & fictis à supinis.

Incŭbātus, us, m. q. pen. prod. [Vtr. Tyukonyulás.] Plin. lib. 10. cap. 54: Si incubatu consenuit, ova pereunt. Hoc est, quam gallina incubat ovis.

Incŭbātio, onis, f. n. Incubitus. [Vtr. Tyukonyulás.] Plin. lib. 10. cap. 56: Rara incubatio ovis noxia.

Incŭbĭtātio, onis, Incubatio. [Vng. Tyukonyulás.] Plin. lib. 10. cap. 54. Incubationi datur minima post novam Lunam.

Incubones, ἐπικαυσῆρες, qui tali in opes & divitias incumbunt.

Incŭbus, Morbus est necta quiescentes infestans, quum sufficiet externa quædam vis quiescentes videtur novadere, & velut sua pondere pressos gravare. [ἐφιάλτης. Vtr. Ezbeli, az magyarok, Ördöknek hitnek.] Nascitur hic morbi genus copia verum ex voracitate & ingluvie in caput redundantium. Antiquitas credidit esse Faunos & Sylvanos, vel eximones hominum insultores.

Incūdo, pen. prod. is, ere, Cudendo imprimo. [Vtr. Kivertem, kivesmesni.] Hinc incusus, a, um, de quo videmus.

Incūlco, as, are, act. p. Instruo, & quasi calcando immitto. [שנן, שׁחוּדה, מחרשה. Gall. Enrouiller par mets à force, vocal. per. Ital. Inasprire, inasigrire. Ger. Hinein treten, oder tretten/ Mit viel mit andern eingetretten. Bel. Inbrauden. Hisp. Acostumbrar vna cosa sobre otra. Pol. Vtrudzam, wtrudzenie, tomu wtrudzam. Vtr. Belétsúrom, belétsúrás, belétsúrkodom. Ang. To beat in over and over, to harden, to drive in.] Plin. lib. 29. cap. 2: At canis rabiosi morsibus inculcata post diem septimum solvitur. ¶ Per tralationem significat eadem sæpius iterando ingerere. [τοπολογῶ. Vtr. Szóval igazgatom. Arm. To repeat often.] Cicero 1. Offic. Ne, ut quidam, Græca verba inculcantes, jure optimo rideamur, idem de Facto. Quid ergo attinet inculcare fatum, quum sine fato ratio omnium rerum ad naturam fortunamve referatur.

Inculpātus, a, um, Innocens, culpa carens. [ἀνέγκλητος, ἀνεπίληπτος, ἄμεμπτος. Gall. Incompable, qui est sans blasme ou reprouche. Ital. Incolpato, senza colpa. Ger. Vnschuldig/ den man nicht beschuldigen kan/ vnstrefflich. Hisp. Cosa que no tiene culpa. Pol. Nie winny. Vng. Ártatlan. Ang. Guiltless.] Gell. lib. 2. cap. 6: Sed enim qui in re atq; omni tempore laude omni vacat, is illaudatus est: neque omnium pessimus, determinus q; est. Sicut omnis culpæ privatio inculpatum facit: inculpatus autem infans est absolutus virtutis. Ovid. 9. Metam. - sed vita fidesq; Inculpata fuit.

Incultrix, & inculte, Vide INCOLO.

Incumbă, æ, Est pars pilæ in fornicationibus, cui onus ædificii incumbit. Vide Annotationes Iudæi in Pandectas.

Incumbo, is, ere, ui, t. Innitor, in aliquare cubo. [רבץ כשׁן משׁכב, משׁכבה, מרבץ. Gall. Estre mussié ou appuyé sur quelque chose. Ital. Appoggiarsi, star sopra à qualche cosa. Ger. Auff etwas ligen/ sich etwas lähnen. Hisp. Acostarse, sobre algun cosa, apoyarse, ó algun cosa. Pol. Wsperowac sie, nawznosic. Vng. Reá fekszik, támaszkodom. Ang. To lay upon, or lean upon any thing.] Virgil 8. Aeglogæ: Incumbens teretem Damonis sic tempit olivam. Plinius lib. 2. cap. 64: Namq; in hoc cava in se convexitas vergit, & cardini suo: hoc est, serræ undiq; incumbit. Virgil. lib. 5. Aeneidos: Incubuitque toro, dixitq; novissima verba. ¶ Aliquando accipitur pro obnixe rei alicui operam dare: [προσκαρτερῶ. Ger. Obligen/ mit fleiß wahrten. Bel. Met vaken/ opligent met vlijt doen.] in qua significatione dativo jungitur: ut incumbere literarum studio, Virgilii incumbere. ¶ Frequentes etiam accusativo, mediante AD vel IN, ac à Cicerone ferè semper usurpatur: Pergite, inquit, adulescentes, & in hæc studia, in quibus estis, incumbite. Idem Attico lib. 2: Quare incumbamus ad illa præclara studia: hoc est, totis viribus, omniq; conatu eniitamur. Idem Comificio: Te tamen hortor, ut omni cura in Rempublicam incumbas. Cicero pro Leg. Manil. Quare, videsne num dubitandum vobis sit omni studio ad id bellum incumbere. ¶ Plus tamen inesse videtur Accusativo cum In, quàm Dativo: quasi ficinoft. vel inhiatere contra, sive super. In quo designatur quid animum vel mirabile, vel optabilius, & hoc ex vi præpositionis In, accusativo junctæ. Vt Cicero pro Cornelio Balbo, mirabile id factum fuisse declarat, cùm ait: Hoc sive metuam, sive Reipublicæ factum, ut etiam in me unum omnis illa inclinatio communium temporum incumberet. Oneri sum fecunditatem, ut idem Comificio: Te tamen hortor, ut omni cura in Rempublicam incumbas: hoc est, sustenta tua, sive tuendam, quod difficillimum erat. Quare ti dixero, Incumbo in remos, magis minus in illos designatur, quàm incumbo remos: ut dicimus remos quasi totis viribus, brachiis unà cum contra sive super remos. ¶ Aliquando verò in supinum di forma significas motum: ἐγκλίνω, κατακλίνω, &c. Cicero pro Planco: potius quàm ab ipsis qui in ipsum incubuerunt te depulsum putas. Quintilio. 5: Et fluctus esse cum magna vis venti in mare incubuit. Virgilius tamen Dativo junxit, quando dixit lib. 1. Aeneid. Incubuere mari, cùm tamen iuxta Accusativum poscat, cum præpositione In. Terentius in Adelph. Fores effregit atque in ædis meas irruit alienas. Incumbo autem ad studia, significat animo & opera intendo, sive magis ad studia, ut Cicero pro Pompeio: Quare videte ne dubitandum vobis sit omni studio ad bellum incumbere. Aliquando post accusativum adhibetur adjectivum, ut effectus rei quæ designatur, demonstretur: ut idem pro P. Sylla: Neminem esse exilio honoris gradu, qui non omni studio, virtute, auctoritate incubuerit ad Rempublicam conservandam. ¶ Simile est, si dixero, Remiges incubunt ad remos, subintelligiturque remendos, si remere velint: vel habendos, si prohibeantur aut detineantur, vel omnino teneandos, ne sibi rapiantur, aut è manibus elabantur, & hujusmodi. Licet Valla, In remos, vel ad remos incumbere, dici posse neget, sed remis tantùm. ¶ Est quandoq; incumbere idem quod subire, sive supervenire, ingruere. ἐπικεῖσθαι, ἐφεδρεύειν. Lactantius lib. 2: Si morborum pestifera vis incubuit. Virgil. 1. Aeneid. Incubuere mari. Quintil. lib. 3. cap. 9: Quum magna vis venti in mare incubuit. ¶ Incumbere, aliquando est obtinere, possidere, solidè (ut quies alicui incubat) tenere. Hinc creditor dicitur incubere suo pignori, qui acriter illud conservat, ut apud Vlpianum l. 33. De furt. Et incubere possessioni apud Imper. l. 8. C. quib. & quan. mod. Ex Horom.

Incunctanter, Ils, sine cunctatione aliq; institutione, indubitabilis. [Vng. Szégyen, kétség nékül való.] D. lib. 22. Tit. 5 l. 21. Arcadius qui & Charisius: Illud quoq; incunctabile est, ut fides exigatur, nō tantùm privati, sed etiam magistratus, cùm præsentis sint, rectimonium dicant.

Incunăbŭlă, orum, vide suprà in dictione CVNAE.

Incuriātis, pen. prod. adject. [ἀνεπίμελος, ἀκατάσκεπτος. Gall. Negligemment. Ital. Non curato, non guardato. Ger. Vnachtsamlich vnversorget. Hisp. Descuidadamente. Pol. Niedbale. Vng. Gondot nem viselnek. Ang. Unheedfully, negligently.] Horat. 1. Epist. 17: Stultorum incuriata pudor malus ulcera celat.

Incūrĭa, æ, f. p. Negligentia. [שׁלוֹן, בּוּשׁה, הכלמה. Gall. Negligence, nonchalance. Ital. Negligenza, poca cura. Ger. Vnsorgsamkeit, hinlessigkeit. Hisp. El descuido, ó negligencia. Pol. Niedbalstwo. Vng. Gond viselésseg. Ang. Negligence, slackness in doing any thing.] Cic. Attico: Quò magis vituperanda est rei tam necessariæ tanta incuria. Incuria, fame, vel inopia conflictari, apud eundem de provinciis Consul.

Incŭsātus,

Incūriōsus, a, um, Negligens, curæ vel curiositatis expers. [ἀμελὴς, ἀφρόντις. Gal. Negligent, nonchalant. Ital. Negligente, poco curioso, descuidado. Ger. Vnsorgsam, sorgloß, vnachtsam. Hisp. Descuidado y negligente. Pol. Nieuważny, nieuważliwy. Vng. Gond viselésben. Ang. Negligent, careless, careles.] Apuleius: Incuriosum agrum dixit pro pingui: quòd qui omne proclus cura sinchiben pulcherrimè pinguefecant.

Incūriōsē, pen. prod. adverb. Negligenter. [ἀμελῶς, ἀφρόντιστα, ἀκηδέστατα. Gall. Negligemment. Ital. Negligentemente. Ger. Vnsorgsamlich. Hisp. Assy descuidadamente. Pol. Nieuważnie, nieuważliwie. Vng. Gond viselésben. Ang. Negligently, carelesly, carelessly.] Gel. lib. 2. cap. 6: Reprehendunt quasi incuriosè & abjectè verbum positum. Agere puerilia, incuriosè. Tacit. lib. 13: Incuriosius agere. Tacit. lib. 15. cap. 21: Rebellatinpè honoris curiosè datas.

Incūrĭtās, incuriositas. [Vng. Gondatlanság, gondviselésnélkül.] Iustinus Histor. lib. 5: Sed cùm hinc pro patriæ luminis vitibus, inde pro alienæ dominationis incuriæ pugnaretur.

Incurro, as, rī. Contra aliquem curro, curri, cursum, & impersonaliter. [ἐπιδραμεῖν, ἐπιτρέχειν. Gall. Courir contre, courir dedans, ou contre. Ital. Correre contra, dentro, incontro. Ger. Entlaufen, entrennen. Bel. Hentoupen. Hisp. Encontrar con otro, encurrir. Pol. Nabiegam. Vng. Arra rohán, fut, vagy szekérrel. Ang. To run against, to run into, to drive.] Liv. 21. ab Vrbe: Equestri præcipua equorum gloria fuit: namq; à cornibus positis, quum iam pelleretur media peditum fuorum acies, ita incurrisse à lateribus ferūt, ut, &c. Saluſt. Postquam Gallia lusos copias, seq; cum paucis relictum vidit: memor generis atque pristinæ dignitatis, in confertissimos hostes incurrit, ibiq; pugnando confoditur. ¶ Incurrere malevolentiam, vel indignationem alicujus, idem est quod subire, vel incidere in eius odium vel indignationē. Lactantius: Aut ideò hinc esse proposita videar, aut loquacitatis crimen incurrā. ¶ Aliquando significat incursiones facere agrum, & hostem populari. D. Bernus Ciceroni: Aut Apenninum, Alpinasq; scandere, & decursionibus per equites, quos habet multos, vastare ea loca quæ incurrere.

Incursus, m. q. & incursio, Excursio, impetus hostilis. [הָרִיד ghedúdah. פְּשִׁיטָה pesítah. ἐπιδρομή. Gal. Course, forrage, courses. Ital. Correria del'oſtile. Ger. Ein anfall, einrennung. Hisp. Correde de ſalteadores. Pol. Nathechanie, nathiegnienie. Vng. Rablás. Ang. Incursion, inroade.] Colum. Hostium incursionibus vastatas fruges. Cæsar. 5. bell. Gall. Quo ex locis in finitimi partem provinciæ incursionibus vastari audiebat. Cic. pro Cornel. Impetum armati Antiochi, cæcorumq; tela, & incursus refugit.

Incursim, antiquum adverbium pro Celeriter. [Vng. Hamarsággal.] Cecilius: Nullus sim, nisi meam rem iam omnem propere incursim perdere, ex Nonio.

Incurso, as, are, n. q. Frequentativum. Est currendo peto, currendo lædo. [ἐπιτρέχειν. Gall. Courre ou faire courir. Ital. Correr contra alcuno. Ger. Hinrennen, mit stoſſen anfechten. Hisp. Correr contra alguo. Pol. Nabiegam, nabiegam. Vng. Rohanni, futtatni vkörbe. Ang. To runne against, to make horses to runne.] Plaut. Amph. Alii me morsibus fundant, boves incursent carnifices. Idem Asin. Vbi vos homines mortui incursant boves. Ovid. 2. Metamorphos. atq; sub æthere fixis Incursare stellis. Tacitus lib. 13: Nutantem ab eo victor equitatus incursat.

Incursans, antis, participium. [ἐπιτρέχων, ἐπιφερόμενος. Vng. Rohanó, futó.] Plin. lib. 11. cap. 37: Natura oculos composuit lubricos propter incursantia, & mobiles.

Incurvĭcervĭcus, a, um, Vocabulum antiquum positum à Lucilio confictum, qui ea ratione sonum suum & illa, Rudentibus, contis potens, vellitrahus. Pacuvius: Incurvicervicum pecus. Varr. lib. 2. de Ling. Lat.

Incurvus, Vide curvus. [מְשֻׁחַת mashchát. עֻוָּת avvát. κυφὸς, καμπύλος. Gall. Courbé. Ital. Torto, ricurbato. Ger. Krumb. Hisp. Encorvado, luego baxo. Pol. Nakrywiony. Vng. Hegyes. Ang. Crooked.] Terent. in Eunuch. Continuò accurrit ad me, quàm longè quidem, incurvus tremulus, labis demissis. Plin. lib. 11. cap. 52: Aristoteles longæ esse vitæ pecori incurvos humeros, Incurvi cornua, Ovid. 15. Metamorph. Cic. 1. de Div. Incurvum & leviter à summo in crassum bacillum.

Incurvo, as, act. p. Incurvū facio. [מְשַׁחַת mashchát. כָּפַף chaphaph. κυφόω. Gall. Courber, faire courbé. Ital. Torcere. Ger. Krumb, krumb machen. Hisp. Encorvar cosa recta. Pol. Nakrywiam. Vng. Meg hegyesitem. Ang. To crooke, or bow.] Plin. lib. 16. cap. 42: Robur, olea, incurvantur, coduntq; ponderi. Cic. 2. de Fin. Incurvatum bacillum. Virg. 5. Aeneid. Tum validis flexos incurvāt viribus arcus. Membra incurvata, Ovid. 6 Metam.

Incurvesco, incurvescis, n. c. Incurvus fio. [עָוַת chavát. κυφοῦμαι. Gall. Courber, se plier. Ital. Diuenir torto. Ger. Krumb oder gebogen werden. Bel. Krumb worde. Hisp. Encorvarse. Vng. Meg hegyedek. Ang. To waxe crooked.] Cicer. lib. 2. Tusc. Arbores frondescere, incurvescere, fructescere, & similia. Gall. Estre courbe, commencer à se plier ou courber. Ital. Incurvare, ingrossare. Ger. Zunehmen, fruchtbar werden. Pol. Zgrzewam, wzrastam. Hisp. Engrossar, crecer. Vng. Meg hizlalodom. Ang. To grow, to increase.] Columella: Ramos baccarum ubertate incurvescere.

Incūs, cudis, pen. prod. f. Instrumentum ferreum est, super quod tabri ferrum cudunt. [ἄκμων. Gall. Vn enclume. Ital. Incude, incudine. Ger. Ein ambos. Hisp. La yunque. Pol. Nikadelnica. Vng. Üllő. Ang. An anuil, Lin. lib. 33. cap. 4: Fit & cuta electrum argento addito: quod si quintam portionem excessit, incudibus non relisit. Cicero primo de Natura deorum: Ex quo efficiuntur harum formæ atq; figuræ, quas vos cliis paſſe fiue ſolibus & incudibus non putatis. ¶ Recedere versus incudibus, pertranslationem pro emendare & expolire. Horat. in Arte ut turpiter male tornatos incudi reddere versus. ¶ Incus maximè non metuit reprimi. ἄκμων οὐ φοβεῖται σφυρὸν. Excelsus animus non commovetur minis, aut fortunæ sævientis procellis. ¶ Eandem incudem assiduè tundere, dixit Cic. lib. 2. de Orat. pro, indefatigabili studio in operis alicujus studio perseverare.

Incūsō, as, act. p. mores, factumve alicujus reprehendo, cum aliquo expostulo. [שָׂטַן ſatán. ἐγκαλῶ. Gall. Accuſer. Ital. Accuſare. Ger. Anklagen, Beſchuldigen. Hisp. Quexarse de alguno accuſando. Pol. Vskarzam ſie. Vng. Szidalmazom, panaſzolkodás vádolom. Ang. To accuſe.] Cæsar. 1. Comment. Quorum ordinum adhibitis ad id consiliis, Centurionibus, vehementer eos incusavit. Non potuit Cornutus, pro enuntiare & aperte: Cùm inquit, Senatum intra te continerè non posse (de consortem autem M. de regis loquutus) crobem fecit, & ita quod videbat cannæ arenæ incusavit id est, conturbavit, & deterit.

Incusātio, onis, Ft. Reprehensio, expostulatio. [תּוֹכַחַת tochachát. מִרְיָה meríah. κατηγορία. Gall. Accuſation, plainte, complainte. Ital. Accuſa. Ger. Ein anklag, beſchuldigung, beſchuldigung. Hisp. Querimonia de alguno accuſando. Pol. Skarga. Vng. Kárhoztatás panaſzolkodás vádolás. Ang. Accusation, plaint.] Cicer. 3. de Orat. Quorum partim baccari, florem & perturbationem quandam cum amplificatione insultationem aut querelam.

Incūsus, a, um, pen. prod. autem Ivum est à verbo incudo formatum. [χαράσσω. Vng. Kovertem.] ut inculus lapis, apud Virgil. 1. Georgic. lapidemq; reverterus incusum, aut atra massam picis urbe reportat. Quem locum exponens Servius: Incusum (inquit) lapidem id est, manualem molam, cudendo asperam.

Incustōdītus, a, um, Non custoditus. [ἀφύλακτος. Gall. Qui n'eſt point gardé. Ital. Senza guardia. Ger. Vnverwahret, vnuerhütet. Hisp. Negligente, descuidado. Pol. Nieostrzeżony. Vng. Őrizetlen. Ang. Not kept.] Ovid. lib. 1. Metam. Incustodita Pylios mugisse per agros Prodidit se boves. Idem 1. Trist. eleg. 5: Vrq; rapax flammis ante fame, cupidusq; ruinæ, incustoditum capiat cuncta vorentis Iupiter. Mart. lib. 1: Incustodius & apertis Lesbia semper Limonibus pecces.

Incūsō, as, pen. corr. cusi, cusum, act. 1. ex In, & quatio, ejecto, & in u, mutato, I dum infero, impingo, in figuro. [חָקַק chakák. חָרַת charát. ἐγχαράσσω. Gall. Ferir, contre, rompre, frapper contre, enfoncer. Ital. Percuotere, ſpuntare. Ger. Einſtoſſen, einſchlagen. Bel. Stoten. Hisp. Encontrar, ferir. Pol. Zgrzewam, wbijam. Vng. Meg verem be verdom. Ang. To strike or knock in, to engraue.] Cic. 2. de Fin. Canis natus ad indagandum. ¶ Per translationē accipitur pro quovis modo inquirere, vel perturbari. ἀνεξετάζω. Cicero in Oratore: Aut reprehendet quod inulitatas vias indagemus, tritas relinquamus. Idem 5. de Finib. Consideratio, cognitiove rerum cœlestium, & earum quas à natura occultas & latentes indagare ratio potest, &c.

Indāgātio, Ft. Inquisitio, perturbatio. [חֵקֶר chéker. דְּרִישָׁה derishah. ἐξέτασις, ἀνάκρισις. Gall. Enchiement, enqueſte, enquiſition. Ital. Inuestigatione. Ger. Erforſchung, nachſuchung. Hisp. Enquiſicion. Pol. Vyśledzenie, wyſzukanie.

parentando. Vng. Tzeyd, tzadakzaſa. Ang. Diligent ſearching.] Cicer. 1. Offic. Iure Indagatio & inventio vtri, cuiusq; virtutis munus eſt proprium.

Indāgātor, oris, m. t. Venator, inquisitor. [חקר. Gall. Cerchieur, enquiſiteur. Ital. Cacciatore, cercatore. Ger. Ein nachſpürer. Hiſp. Eſcudriñador. Pol. Myſliwiec. Vng. Keresö, vadaſzó. Ang. A ſearcher.] Colum. lib. 9. cap. 8. Sed indagatorem conuenit interim tempora venandi eligere. Indagatoris anima, Idem lib. 2. cap. 2.

Indāgātrix, icis, fe. [חקרת. Gall. Cerchieuſe. Ital. Indagatrice. Ger. Eine ſuchterin. Hiſp. La que buſca. Pol. Takowa myſliwiec. Vng. Vadaſzó kereſkedö aſzony. Ang. She that ſearcheth.] Cic. 5. Tuſc. Virg. philoſophia dux, vectrix, indagatrix, expultrixq; virtutum.

Indāgātūri, adverb. n. [חקר. Gall. En cherchant la cauſe. Ital. Stimando la cauſa. Ger. Mit nachſuchung der urſachen. Hiſp. Buſcando. Pol. Myſliwiecko. Vng. Vadaſzoan, vadaſzoan, keresöen. Ang. Following, chaſing.] Colum. lib. 9. capite 1. Bonus venatoris eſt indaginem quampluribus ferus capere.

Indāgō, gĭnis, f. Sepes plagarum, quarum ſaltus, fabulaq; ferarum cinguntur à venatoribus. [משוכה. Gall. Tende ou verveux. Ital. Rete da pigliare beſtie ſalvatiche. Ger. Barniſs die Jäger machen um das gewild zu fahen, zu fangen. Hiſp. Lazo, para tomar beſtias. Pol. Sieczka, ſyeć. Vng. Le veſſe, vadaſzoháló. Ang. Nets where with wilde beaſts are entangled to take them.] Virg. 4. Aeneid. ſaltusq; indagine cingunt. Lucan. lib. 6. ſaltus, nemoraſq; eſcuas, et ſylvas, vaſtaq; feras indagine claudit. Horat. qui Bolanus? Lucanus per metaphoram: indaginem vocauit, foſſam & turrim munitionem. Caeſ. bel. Gall. Sylvis undiq; impoſitis munitionibus aliquam ſuarum vel indaginem vel munitionem. ¶ Per manſionem accipitur pro captiuandis, quas quo non facile queant effugere. Tacit. lib. 14. de Seuero Romae ſtatua cum orbos velut eius indagine capti eſſent, captatorem eſſe orbarum, ut ne malum ea ſpecimen eius euadat. ¶ Item pro cauea indagatoria ſeu inquiſitione aliorum. [חקר. Gall. Cerchement, enquiſte. Ital. La inueſtigatione. Ger. Erforſchung einer ſachen. Hiſp. El buſcamiento. Ang. A diligent ſearching.] Plin. lib. 7. cap. 48. In qua ſententia fuiſſe Ariſtotelem video, & eam multos perſuaſiſſe doctiſſimè indaginibus.

Indĭē, adverbium eſt, importans tantum de loco, idem ſignificans quod Ex eo loco. [משם. Gall. Illec, de celle cy. Ital. Indi. Ger. Von dannen. Bel. Vandaer. Hiſp. Deſde alli, deſde aquel lugar. Pol. Ztąd. Vng. Onnet. Ang. Out of that place.] Liuius lib. 1. ab Vrbe. Primò in Macedoniam venisse, dein in Siciliam, quae vicinae ſedes, dein Italiam. Liuius: Omnia ea exempla documenta in illa parte poſita monumento inueniendi tibi tuaeq; Reipublicae quod imitere, capias. ¶ Alii quando dicitur de tempore, & pondus pro deinde. [משם. Ang. From thence forth.] Liuius lib. 1. ab Vrbe. Tantum in eximiè dyrhachio. Numa tertio agros ab hoſte partum, dein ceos cultu & jure eorum mansuefecit, hoſtem in modum praedas agere. ¶ Hinc fiunt compoſita, Deinde, deinde, perinde, & proinde, quae habent ſuperiorem in antepenultima.

Indēfĭnĭtus, a, um, Non definitus: [בלתי מוגבל. Gall. Infini, qui n'eſt pas fini. Ital. Non finito. Ger. Das nicht ſonſt begrenzt. Hiſp. Coſa no definida. Pol. Nieokreſlony. Vng. Nekiuluen. Ang. That is not limited.] ut Fletus indefinitus. Seneca Herc. Oet. 1. indecoros inano quidem Compeſce fletus. Inter Alcidae inclyti. Ovid. Epiſt. 13: Priami magna quidem, ſed non indefinita poſco.

Indēhĭtē, indebito, adverb. [Vng. Okoktol, méltatlan.] Paulus lib. 22. Tit. 5. lib. 25. Si autem cautio indebite expleta eſſe dicatur.

Indĕcens, entis, om. t. Non decens, turpis, praeter decorum, deformis. [בלתי הולם, מגונה, מכוער, מכוער. Gall. Mal ſeant. Ital. Non conueniente, diſconueneuole, brutto. Ger. Vngeſtalt, vnanſtändig. Hiſp. Coſa fea y ſin gracia. Pol. Szkaradny, nie przyſtoiny. Vng. Illetlen. Ang. Vnſeemly, indecent.] Martial. lib. 5. Oculoq; indecens ſpectat indecens meos. Seneca de Benef. lib. 1. cap. 9. Indecentiſſimum ſponſalitiorum genus eſt adulterium.

Indĕcentĕr, adverb. [מכוער. Gall. Mal conuenablement, par mal ſeance. Ital. Sconueneuolmente. Ger. Vngeſtändiglichen, vnördentlich. Hiſp. Feo, deſgraciadamente. Pol. Szkaradnie, nieprzyſtoynie. Vng. Illetlenül. Ang. Vnſeemly.] Plaut. Merc. Nec to erant, ut aequum eſt, patres ſed clamant, indecenter obſtrepunt. Martial. lib. 12: Quam ſit tua Fabulla indecenter, ſpice.

Indĕcĕt, perſolet cum verbum eſt in tertia duntaxat perſona uſitatum, idem ſignificat quod Dedecet, ſive indecorum eſt & inconveniens. [לא נאות. Gall. Il ne ſied, ce n'eſt pas conuenable. Ital. Non ſi conuiene. Ger. Es gezimet oder gebert ſich nicht. Hiſp. Es coſa fea y ſin gracia. Pol. Nie przystoi. Vng. Nem illik. Ang. It is not conuenient.] Plinius Iunior in Epiſt. Iuuenes adhuc cõſulta quedam & quaſi turbata non indecent: ſenibus placida omnia, & ordinata conueniunt.

Indēclĭnābĭlis, le, om. t. Quod declinari, vitari & fleti non potest. [בלתי נטוי. Gall. Qui ne peut eſtre, ne ne doit eſtre, qui n'eſt point muable. Ital. Che non ſi può ſchiuare. Ger. Das nicht kan oder ſoll gebogen oder geändert werden. Hiſp. Coſa que no ſe puede eſcuſar, o eſquiuar. Pol. Nieuchronny. Vng. Elkerülhetetlen. Ang. That can not be eſchewed.] Gell. lib. 6. cap. 4. Aram eſſe ſempiterna cogitatum & indeclinabilis ſeueritatem.

Indēclĭnātus, idem quod indeclinabilis, quod declinari & evitari non potest. Vng. Elkerülhetetlen.] Ouid. 2. de Ponto. Haec tibi, quae perſuaſi, declinatus inscia. Non eſt quòd linguam dicta retinere putes.

Indĕcŏr, ōris, com. t. Indecoris, etiam penultima corripitur. Indecoris, [שפל, שפלות, בזיון, קלון. Gall. Laideur, deshonneſteté. Ital. Diſhonnestà, bruttezza. Ger. Vngeſtalt, vngeſchaffenheit, ſchande. Hiſp. Deshonradez. Pol. Niepiękność, ſpaczenie. Vng. Illetlen, embertelen. Ang. Vnſeemly, vnhandſomneſſe, vnhoneſtie.] Varrius putat compoſitum eſſe a nomine decor, & penultimam obliquorum naturaliter produci, quamvis à Virgilio aliquot in locis corripiatur: ut lib. 7. Non enim mos regius indecores. Idem lib. 12. Sunt illi nuptae Latio & Laurentibus agris, Nec genere indecores. ubi idem ait Aut Sytole eſt, aut certe dicimus nam nam nec vum non inveniri, ut in multis nominibus fit. Nonius oſtendit apud antiquos fuiſſe in uſu nominativum indecoris, & hoc indecore, citans illud Accii ex Athamante: Cujus ſit vitae indecoris, mortem fugere turpem haud conuenit. Hoc ſie tamen nominativus non eſt in uſu, ut ſi dicturus ſit indecor, ſive indecoris. Vtrunq; eſt, penultima obliquorum tempestive corripitur. Quare magis videri debet compoſitum a decus, quàm à decor. Licet à corpus fiunt compoſita bicorpor & tricorporis, & bicorporis, & tricorporis. Quae quidem nomina, etiamſi non ſint in uſu, frequenter tamen ut mihi videtur, in uſum obliquos.

Indĕcŏrātus, a, um, pen. prod. Turpe contaminã ejus eſt decoratus. [שפל, שפלות. Gall. Deshonnesté, vilain, laid, meſſeant. Ital. Inconueneuole, brutto. Ger. Vngeſtalt, vnanſtändig. Hiſp. Feo, deſhonrado. Pol. Szkaradny. Vng. Illetlen, elrútt. Ang. Filthie, vnſeemly, vncomely.] ut Indecoratus ſaltare, Plin. lib. 18. cap. 3. Cic. 1. Offic. Et poſtquam decora ſumus quaeq; contrà, ut turpia, ſic indecora, indecoris quibus, Cic. 1. bell. In decorus vitas, Plinius libro 13. capite 12.

Indĕcŏrē, adverb. Indecenter, turpiter. [בלא נאות. Gal. Deshonnestement, vilainement. Ital. Disonnestamente, brutamente. Ger. Vngeſtalt, vnanſtändiglich. Hiſp. Feamente, deshonradamente. Pol. Szkaradnie, nieprzyſtoynie. Vng. Illetlenül. Ang. Filthily, vnſeemly.] Cic. 1. Offic. Caueq; neque id ſolùm cauere, effeminatéve aut molliter, aut cogitet. Ibidem: Et ea, ſi nõ decore, at quam minimè dedecorè ſacere poſſimus. Dicitur etiam Indecorabiliter, ut apud Gellium Sospiter ex Accio in Bacchis: Indecorabiliter alienge olent.

Indēfensus, a, um, Non defensus, defensore patrocinióve deſtitutus. [בלתי מגונן, מוגן. Gall. Qui n'eſt point defendu. Ital. Non difeſo. Ger. Vnbeſchirmt. Hiſp. No defendido. Pol. Nie obronion. Vng. Oltalmatlan. Ang. Vndefended.] Liv. lib. 4: Suos increpans clara voce. Illic pro turibus, pro vobis ipſis, pro liberis vestris indefensis, inultis eſt, hinc defensore, sive vindice. Plin. lib. 18. 20. 7. Indefeſſi quippe memorans contagium.

Indefessus, a, um, Non fatigatus. [בלתי יגע. Gall. Qui ne ſe laſſe point. Ital. Infaticato. Ger. Das nicht ermüdet wird. Hiſp. No cansado. Pol. Niezmordowany. Vng. El fáradhatatlan. Ang. Vnwearied, not tyred.] Ovid. 9. Metam. defeſſa jubendo eſt Juno toris conjugis ipſa meis indefeſſa fatigando.

Indefēssē, adverbium. [Vng. El fáradhatatlanul.] Spartianus in Vero: Indefeſſe ante; unhorſe interfaciens curſitare.

Indefinītus, nullis terminis circumscriptus. [בלתי מוגבל. Gall. Infini, qui n'eſt point finy. Ital. Indeterminato, infinito, ſenza confini. Ger. Das unbeſtimmet oder vnangeſetzet iſt, vnendlich. Hiſp. Coſa no determinada, y eſtendida. Pol. Nieograniczony, nieskończony. Vng. Meg nem határozatlan, végetlen. Ang. Vnlimited, vnbounded.] Vnde Grammatici indefinitum genus eſſe pronomen oſtendunt, quando nec relativum, nec interrogativum poſitum eſt. Significat etiam obtenebratum & perplexum. Gell. lib. 16. cap. 4. Indefinitas inexplicabilisque ſententias.

Indefinītē, [בלתי מוגבל. Vng. Határozatlanul.] Gellius lib. 2. cap. 24: Promiſcuè & indefinitè lectitat eſt.

Indēfletus, a, um, Non defletus. [בלתי נבכה. Gall. Qui n'a point eſté pleuré. Ital. Non pianto. Ger. Vngeweint. Hiſp. No llorado. Pol. Nieopłakany. Vng. El nem ſiratatott. Ang. That is not lamented.] Ovid. lib. 7. Metamor. Qui lacrymae defunt, indefletaeq; vagantur Naturam manium, animas, juvenumq, ſenumq.

Indēflexus, a, um, Non inclinatus. [בלתי נוטה. Gall. Qui n'a point eſté plegé. Ital. Non piegato. Ger. Vngebogen. Hiſp. Coſa que no ſe tuerce i plega. Pol. Nie zakrzywiony, nieskrzywiony. Vng. El nem hayolt. Ang. That is not bowed.] Plin. in Paneg. Iam firmitas, jam

xas, iam processitas corporis, si honor capitis, & dignitas oris: ad hoc ætatis indeflexa munitas.

Indelebilis, le, om.t. Quod deleri non potest. [ἀνεξάλειπτος.] Gall. Qu'on ne peut effacer ou abolir. Ital. Che non si può distruere, sempiterno, perpetuo. Ger. Das sich nicht vertilgen oder austilgen lasst. Hisp. Cosa que no se puede raer o quitar. Pol. Nie gnacy'n. Vng. Meg nem törölhetetlen. Ang. That cannot be put out or away.] Ovid. Lib. 15. Metam. nomenque eius indelebile nostrum.

Indelibātus, a, um. Illibatus, intactus. [ἀβλαβής.] Gall. Entier, qui n'est encore entamé. Ital. Non contaminato, intiero. Ger. Unverletzt. Hisp. Cosa no gastada ni tocada. Pol. Nietkniony, nienaruszony. Vng. Épségben való, károsulatlan. Ang. Vntouched, vncorrupt, whole.] Ovid. 1. Trist. eleg. 6. Dum javat, & vultu ridet fortuna sereno, Indelibatas cunctis tequamur opes.

Indemnātus, a, um. Non condemnatus. [ἀκατάκριτος, ἀκατάδικος.] Gall. Qui n'a point été condamné. Ital. Non condennato. Ger. Unverdampt. Hisp. No condenado. Pol. Nie potępiony. Vng. Az nem kárhoztatott, el nem ítéltetett. Ang. Not condemned.] Plaut. in Curcul. Apud Deum atq; hominum sidem hoc scelus pactum in geminatum, atq; inclinatum me arripit. Cic. pro lege Agraria: L. Sylla, quum bona indemnatorum civium sanctâ illa auctione sua vendideret.

Indemnis, ne, om.t. Nullo affectus damno, nullâ pœna detrimentum. [ἀζήμιος, ἀβλαβής.] Gall. Exempt de dommage. Ital. Senza danno. Ger. Das kein schaden nimmet. Hisp. Sin daño. Pol. Bez szkody. Vng. Károkkal való. Ang. Without losse, damage, hurt.]

Indemnitās, tis, f. Lex vel vitatio damni. [ἀζημιότης, ἀβλαβεία.] Ital. La essentione de dommage. Gall. Exemption de dommage, dédommagement. Ger. Vermeidung schadens oder nachtheils. Hisp. Seguridad de daño. Pol. Nieszkodzenie. Vng. Kárnak el vétetése, károknak vitatása. Ang. Exemption or assurance from damage.] Papinian. l. 8. de iustit. & Iur. Indemnitati impetrandæ, alterius quoque contradictus, qui personam ejus non contingebat, pignora, vel hypothecas tulerat, & utrique pecuniam credidit: ita solvit: cautionis indemnitatis fuæ contulis prædia consulposse.

Indeplorātus, a, um. Indefletus. [ἀκλαυτος.] Gall. Qui n'a point été pleuré. Ital. Non pianto. Ger. Unbeweint. Hisp. No llorado. Pol. Nie opłakany. Vng. Sírás nélkül való. Ang. Not mourned for.] Ovid. 3. Trist. eleg. 3: Sed tunc funeribus caput hoc, tunc honore sepulchri, Indeploratum barbara terra tegat.

Indepravātus, pen prod. Incorruptus, non depravatus. [ἀδιάφθορος.] Gall. Qui n'a point été depravé ni gasté. Ital. Non guasto ne corrotto. Ger. Unverderbet, unverkehrt. Hisp. No corrupto ni estragado. Pol. Nie zepsuty. Vng. Meg nem rontatott, megnem romlott. Ang. Not depraved or marred.] Seneca epist. 77. Si vita indepravata & virtus est, & sui juris permanet, talium omnium est virtus.

Indeprecābilis. Quod nullis precibus potest averti. [ἀπαραίτητος.] Vng. Az mely semmi könyörgéssel el nem távoztatható. Ang. That will not be perswaded.] Gell. Et pœna indeprecabilis subsequi esset.

Indēsertus, a, um. Quod non unquam defuit. [ἀπρόλειπτος, ἀπρόλιπτος.] Gall. Qui n'a point été delaissé, qu'on ne delaisse jamais. Ital. Che mai non fu abbandonato. Ger. Nie verlassen. Hisp. No desemparado ni abbandonado. Pol. Nie opuszczony. Vng. El nem hagyatott. Ang. That is never forsaken.] Ovid. 2 Amor. Eleg. 9: Si tamen exsulis pulchra cum matre Cupido, Indeserta meo pectore regna gere.

Indēses, com.t. Impiger, qui desides non est. [ἀνεπίληπτος, ἀνεπίλητος.] Gall. Qui n'est point paresseux, ou oisif. Ital. Non pigro. Ger. Nicht träg oder faul. Hisp. No perezoso, ni flojo. Pol. Nie leniwy, nie gnuśny. Vng. Nem rest, gyava. Ang. Quick, nimble, idle.] Gell. lib. 7. cap. 22. Id profecto existimandum est, non omnino inculpatum, nec, indesidem vitam esse, cujus corpus in tam undecim modum luxuriaret exuberaretq;

Indēsinenter, adverbium. Sine intermissione, semper & continuè. [ἀπαύστως, ἀληκτὶ, ἀκαταπαύστως.] Gall. Toûjours, sans cesse. Ital. Continuamente. Ger. Ohn unterlass, ohne auffhören. Hisp. Siempre y de continuo. Pol. Bez przestanku. Vng. Mindenkor, szüntelen. Ang. Always, continually.] Varro 2. de Re rust. cap. 9: Et si alteri indesinenter segeti est, ne tuæ cane grex sit.

Indētonsus, a, um. Non tonsus. [ἄκειρος, ἄκουρος.] Gall. Qui n'a point été tondu. Ital. Non tosato. Ger. Unbeschoren. Hisp. No trasquilado. Pol. Nie strzyżony. Vng. El nyiratlan. Ang. Vnshorne, unpolled.] Ovid. 4. Metam. Addit huc his Nyseus, indetonsusque Thyoneus.

Index, indicis, vide INDICO.

Indicatio, Indicatura, Indicium, vide INDICO.

Indico, as, are, pen. cor. act. 9. Manifesto, palam facio, enuncio, detego, demonstro. [נגד hithvadd. יגיד hodhiáh. נל gnalá. יגלה hogalchid. δείκνυμι. ἐξαγγέλλω.] Gall. Manifester, declarer, découvrir. Ital. Manifestare, palesare. Germ. Anzeigen, anmelden, offenbaren. Bel. Bewysen, te kennen geven. Hisp. Demostrar y descubrir lo secreto. Pol. Pokazuie. Vng. Meg jelentem, mondom. Ang. To shew, declare, tell, and declare.] Plautus in Asinar. - quòne hæc patiar, aut tacebo? Emori me malim quàm hæc cum uxori non indicem. Lactan. libro 7: Ipsa ergo virtutis perpetuitas indicat humanum animum, si virtutem cepit permanere: quia & virtus perpetua est, & solus humanus animus virtutem capit. ¶ Aliquando ponitur pro defero, accuso, καθήγορω. Vide Vigianus in Cicer. Indicasse. ff. de verbor. significat. Indicasse, nomen, crimen, est delatum esse, arguisse, accusasse, convicisse. Sed hæ significationes in idem recidunt. ¶ Aliquando negotiationis verbum est, & rebus venalibus accommodatū, quando ille emere thus habendis usurpatur, quando ille cuius est merx pretium statuit rei quam venundat. est enim indicare venditoris: sicut licet emptoris, negotiari. Plaut. Persa: Indica, fac pretium. D. tua merx est, tua indicatio est. Idem in Milite: Venio ad macellum, rogito pisces, indicant caros. Apul. lib. 1: Et per hanc ætatis pretio, quòd centum nummis indicitur, aspernatus, centum viginti denarios præstinavi. ¶ Inciens, inquit Nonius, aliquando promittere est: ea quæ significatione Cicer. potuisse scribit 3. Offic. Scævola Publii Filius, quum postulasset ut sibi scribi 3. Offic. Scævola Publii Filius, quum postulasset ut sibi fundus, cujus emptor esset, semel indicitaretur.

Indictus, ta, tum, participium. [יקד yakár. מוקד mokár. κατάκριτος, καταδικασθείς.] Gall. Noté, censuré. Ital. Notato, censurato. Germ. Gescholten, getadelet. Hisp. Puesto a pecho. Pol. Obsmarowany, pogromiony. Vng. Megbélyegzett. Ang. Noted, censured.] Plautus libro 2. capite 13: Eadem ex causa emit hominem virtuti, quanti indictus fuit.

Index, com.t. Qui vel quæ rem secretam sibi notam enunciat, quique indicium facit. [מודיע מודיעה מודיעין modhiá modhiáh modhiín. μηνυτής, μηνύτρια.] Gall. Manifesteur, enunciateur. Ital. Manifestatore, accusatore. Germ. Ein zeiger, der anzeiger. Hisp. Descubridor del secreto. Pol. Pokazyciel. Vng. Megjelentő, mondó. Ang. An appearer or shewer.] Alterum scribit esse, qui facinoris cujuspiam est conscius latebrasq; indicat, impunitate propositâ. Salust. in Catil. Plerique Crassi ex negotiis privatis domi noti, conclamabant indicem falsum esse. Cicero 7. Verrina: Cujus rei neque index, neque vestigium aliquod, neque suspicio cuiquam esset ulla. Plinius libro 8. capite 16: Leonum animi index cauda, sicut & equorum aures. Cicero in Oratore: Imago animi vultus est, indices oculi. ¶ Est præterea index in libris, quo eorum indicatur argumentum. Cicero secundo de Oratore: In philosophos veteres siquando incido, deceptus inscitiâ librorum, qui sunt ferè inscripti de rebus notis, verbum prorsus nullum intelligo. Idem lib. 4. ad Att. Iisq; ipsis, ut tamen membranulam ex qua indices fiant, quos vos Græci, ut opinor, σιλλύβους appellatis. Gell. libro 20. capite 11: Neq; item deliri qui indices libris suis fecerunt. ¶ Index item aliquando idem significat quod vulgò appellamus ostendere: hinc proverbium: Per indicem aliquid tangere & exponere, pro summatim, strictim, obiter. Iustinianus in Instit. Vt vobis, inquit, possibile de summo digito & quasi per indicem ea tetigisse. Asconius in Verrina 3: Quò quum esset ventum, antequam causa ageretur, quasi per indicem rem exponeham. ¶ Index item dicitur digitus pollici proximus, propterea quòd indicanda re quapiam eo uti soleamus. Ἀφηγητὴς. Lapis quoque quo suri sanitatem explorarunt à Latinis index appellatur. Ovid. 2 Metamor. perjurâq; pectora vertit In durum silicem qui nunc quoque dicitur index.

Indicium, cii, n.t. Proprie est delatio detectioq; criminis facta à quopiam qui ejus conscius fuerit. [עדות edhuth. מגלה megalláh. μήνυσις, ἔνδειξις.] Gall. Indice, enseignement, manifestation, signe. Ital. Indicio, segno. Ger. Ein anzeigung oder entdeckung eines lasters. Hisp. Descubrimiento, descubrimiento de lo secreto. Pol. Pokazanie, odkrycie złego uczynku. Vng. Jelentés. Ang. A marke, a signe or token.] Sallustius in Catil. Itaque consulente Cicerone è frequenti Senatus decreto indicium falsum videri. ¶ Accipitur item indicium pro signo, argumento, vestigio sive nota alicujus rei. [μήνυτρον. Vng. Jegy.] Idem post reditum: Specimen hoc virtutis, hoc indicium animi sui tot non putavit. Idem pro Cluentio: Omnia quæ solent esse indicia & vestigia veneni in illius mortuæ corpore reperta sunt.

Indicticus, a, um. Indicium, quia voce usus est Apuleius. [μήνυσις. Vng. Jegy. Jndicinus, jegyről, orvosiról való.] Jndicinus, jegyről, orvosiról való.

Indicium, diminutivum, ab Indicium, pro parvo & tenui indicio, apud classicos scriptores non reperitur. Legitur tamen apud Augustinum in quodam Serm. Ego vobis fratres, hæc suggerendo, quasi indicula quædam directa, obscurè insinuare curavi.

Indictio, onis, f.t. Æstimatio alicujus rei, & pretii constitutio. [τίμησις. Gall. Prisée. Ital. La stima del prezzo di qualche cosa. Germ. Anschlahung einer beschetzung was ein ding werd sey. Hisp. Obra de estimar o apreciar. Pol. Szacunek, cena. Vng. Meg becsülés, meg értékelés. Ang. A prysing or setting or a price.] Plinius lib. 22. cap. 24: Mellis cautas atque differentias, nationesq; & indicationem, in apium ac deinde florum natura diximus.

Plaut. in Perſa: Tua mercēs eſt, tua indicatio. ¶ Indicatio etiam verbo ſolo dicta ac propemodum ſcurrilis, venalium rerum commendatio, qua vna, in arte venditorum, uti ſolent ut emptores alliciant. Vlpian. D. lib. 19. tit. 1. l. 13: Quid tamen ſi ignoravit quidem fundum eſſe, aſſeveravit autem bonæ fidei & Edam ut care venderet? Quæſtio, quam movere debuit rem eſſe. Hic non debuit facti eſſe ad interpretationem indicationem.

Indĭcātīvus, a, um, dicunur id, quo aliquid indicatur. [δεικτικός, δηλωτικός. Vrs. Mezaliberk.] Vnde Indicativus modus dictus eſt, quo rem præſentem actum indicamus.

Indĭcātĭo, ōnis, f. Act. ſignific. [μήνυσις. Gall. Preuve, preſſe. Ital. Verificatione. Ger. Beſtetigung, anzeigung. Hiſp. Aprouechere. Pol. Zaſtąpienie. Vng. Bizonyſitás. Ang. Declaring, proving.] Plaut. in Proem. Nec fidem operis eſt hæc, ted indicatura.

Indĭcĭbĭlis, pro eo qui dici nequit. [ἀρρητος. Vrs. Negmodbaar ſaciaſs.] Apul. cit. in libro de dogmate Platon. Deum Plato pronunciat coæternum, indictum, innominabilem, ut aiunt ipſi ἀγέννητον, ἀνώνυμον & ἄῤῥητον.

Indĭco, cis, pen. prod. xi, ctum, ĕre, 3. Denuncio, ſignifico. [הגיד hogghiddh נגד נגיד נגיד kara. נגיד נגיד נגיד

Indigĕo, ges, gere, n. 2 ex in, & egeo compositum i. euphonię gratia interiecta, Fgeo. [חסר *chaser, chagrin, chagrin, tristesse.* Gal. *Auoir faute de chose, estre indigent.* Ital. *Hauere bisogno,* Ger. Bedörffen mangelhafft ſein. Bel. Behoeven, gebreck hebben. Hiſp. *Hauer menester alga.* Pol. *Potrzebuie.* Vng. ſzükölködöm. Ang. *To lack, to need, to be in extreme poverte.*] Terent. in Andr. Quid mi pater quæſtis huius ad genus patris. Cic. de Orat. lib. 1. Etiam illa non tam artis ad gen. quàm laboris. Cæſar. 2. bell. Gall. His rebus indigebant, quæ ad oppugnationẽ caſtrorum neceſſaria erant. Cadius Ciceroni: Commodius me te paco non indigere. ¶ Hujus in perſonali Plin. lib. 10. vſus eſt: Nunquam, inquit, conſpectis, niſi cum præſidio earum indigeram.

Indigẽs, tis, p. Egens, tenuis, pauper. [חסר *chaser, mabesoin, necesiteux.* Gal. *Indigent, souffreteux.* Ital. *Bisognoſo.* Ger. Der ſein mangelnat. Hiſp. *Necesitado.* Pol. *Potrzebuiący.* Vng. ſzükölködö. Ang. *Needy, poore.*] Cic. de Amic. Quid enim tam absurdum quàm indigentes amicos, opulentis? Benignè & liberè indigentibus, Cic. 2. Offic. Vere opem indigentibus, Ovid. 2. de Fastis.

Indigẽtĭa, æ, f. p. Inopia, egeſtas. [חסרון *chaser* חסרון *mabesoin* חֶסְרוֹן *penurie, indigence.* Gal. *Diſette, diſaſtre, beſoin, faute.* Ital. *Biſogno, penuria.* Germ. Dürfftigkeit, mangel. Hiſp. *Necesidad, pobreza.* Pol. *Potrzeba.* Vng. ſzükſégünk. Ang. *Poverte, lack of things necessarie.*] Cicero de Amicitia. Amare nihil aliud eſt, niſi cum ipſum diligere quem ames, nulla indigentia, nulla re familiare quærita.

Indigẽus, a, um, penult. corr. Egenus, qui indiget. [חסר *chaser, chaſſis, chargé.* Gal. *Indigent, ſouffreteux.* Ital. *Bisognoſo.* Germ. Mangelhafft. Bel. Behoeftig. Hiſp. *Menesteroſo.* Pol. *Potrzebuiący.* Vng. ſzükölködö, ſzegény. Ang. *Poor, lacking, in need.*] Plaut. lib. 3. cap. 20. Scipendiorum indiga. Virgilius lib. 2. Georg. Opus haud indigna coloni. Lucret. lib. 1. Ipſa ſuis pollens opibus nil indiga noſtri.

Indigeſtus, a, um. Confuſus, permixtus: Digeſto, & ordinato contrarium. [*Confuſe, pesle mesle, en desordre.* Gal. *Confus, qui n'eſt point mis en ordre.* Ital. *Diſordinato.* Ger. Vngeordnet, nicht geordnet. Hiſp. *Cosa no bien repartida.* Pol. *Nie rządnie porządzony.* Vng. *Rendetlen.* Ang. *Out of order.*] Plinius 2. ep. 3. Materia turbæ, & indigeſta temperies. Ovid. lib. 1. Metamorph. Indigeſtaque moles.

Indigeſtè, adverb. Inordinatè, confuſè. [*Confuſement, pesle mesle.* Gall. *Confuſément.* Ital. *Diſordinatamente.* Ger. Vngeordentlich. Hiſp. *Sin orden.* Pol. *Nieporządnie.* Vng. *Rendetlenül.* Ang. *Confuſedly.*] Gell. lib. 20. cap. 11. Quas proinde, & indigeſtè, & incondité, annotationibus, lectionumque variis feceramus. Indigeſtum & crudum, Macrob. Satur. Lib. 7. cap. 5.

Indigĕtes, penult. corr. m. c. Dii exhominibus facti. [*Dieux hommes faicts.* Gall. *Heroes, demy dieux, selon la superstition du Ancien, Gentils.* Ital. *Semi dei.* Ger. Menſchen ſo zu gottern erhaben worden ſind. Hiſp. *Los semi dioſes antiguos.* Pol. *Bogowie ludzcy ſą.* Vng. *Iſtenek, emberből iſtenek lettek.* Ang. *Men deified and esteemed as gods after their death.*] Quo nomine Ciſſus eſt Æneas, cùm pugnans cum Mezentio, neſquam apparuiſſet. Alii indigetes dicunt eſſe deos ſolares; quorum nomina vulgari non licet. Silvius Æneæ Vlhe: Lares ei proventiles, dii indigetes, divi quotum eſt poteſtas noſtrorum hoſtium, &c. Virgil. 12. Æneid. Indigetem Æneam, ſcis ipſa, & ſcire fateris, Deceſſit cœlo tãtoque ad ſidera tolli. Idem 1. Georg. Di patrii indigetes, & Romule, Veſtaque mater. Vbi Servius: Patrii dicuntur, qui præſunt ſingulis civitatibus, ut Minerva Atheniis, Iuno Carthagini. Indigetes autem proprie dicuntur ex hominibus facti, quaſi in diis agentes. Amotivè tamen omnes ei generi dici poſſunt dei indigetes, tanquam nullius rei egentes. Vide Macrob. lib. 1. de Somn. Scip. cap. 9.

Indĭgĭto, as, penult. corr. Antiquum verbum eſt, idem ſignificans quod voco, nomino. [קרא *kará, krezem.* Gall. *Appeller, nommer, ou dire.* Ital. *Chiamare, nominare.* Ger. Nennen. Hiſp. *Llamar, o nombrar con el dedo.* Pol. *Mianuie.* Vng. *Evkönyök.* Ang. *To call, to name, to shew by the finger.*] ita dictum ab indicando, quaſi indicito: vel à digito, quòd quemquam nominantes, perinde ſi aſſi digito offendamus. Macrobius: Namq; virgines Veſtales ita Apollinem indigitant, Apollo medice, Apollo Pæan. Idem. Nam ita ab eo eas indigitantur.

Indigitamenta, ſ. libri pontificales, qui & nomina deorum, & rationes ipſorum nominum continent. [Vng. *Iſtenek nevei és tulaidonai.*] Feſtus: Indigitamenta, incantamenta, vel ſacrificia interpretatur.

Indignor, aris, d. p. graviter fero, ſtomachor, irascor, in iram erumpo, indignum puto & non ferendum. [כעס *chaſsé* חרה *zahapſi, agyonverte, d'auenture.* Gall. *Se courroucer ou marrir, ſe mettre en courroux.* Ital. *Sdegnarſi.* Ger. Zürnen, vnwillig ſein. Hiſp. *Enojarſe.* Pol. *Nigdy nie nie ſłusznie, zbraja mowie.* Vng. *Haragszom.* Ang. *To be angrie, to be wroth or displeased.*] Cicer. 1. de Invent. Duodecimus locus eſt per quem indignamur, quod nobis hoc primis accidere. Ovid. 9. Metam. Venerat huc Dryope ſatorum nescia; quorq; indignere magis nymphas lata coronas. Sulpit. Cic. lib. 4. Nemo hominum indignandi gratiam ſi quis noſtrum intrat, aut occidit eũ.

Indignans, participium. [חרה *zahapſi, agyonverte, d'auenture.* Gall. *Qui ſe courrouce ou marrie.* Ital. *Che ſi crucciano.* Ger. Zürnig, vnwillig, vber etwas auffgebracht. Hiſp. *Que ſe enoja.* Pol. *Zagnie ſię.* Vng. *haragszom.* Ang. *Angrie, wroth, displeased.*] Freta indignantia, Ovid. 12. Metam. Concha indignantia longam pœnam, Stat. 1. Thebaid.

Indignãtor, nomen. Qui facile indignatur. [חרה *zahapſi, agyonverte, d'auenture.* Gall. *Courroucé.* Ital. *Corrucciato.* Germ. Zornig, vnwillig. Hiſp. *Agraado y ſañudo.* Pol. *Gniewliwy.* Vng. haragszom. Ang. *Obstinately wilfully grievously offended.*] Columella libro 8. cap. 16. Quam ſit malè diligens & ſervitutis indignantissimus.

Indignatĭus, a, um. partic. Iracus, effuſus. [חרה *zahapſi, agyonverte, d'auenture.* Gall. *Courroucé, marri.* Ital. *Che ſi corrucciano.* Ger. Erzürnet, vnwillig, vber etwas auffgebracht. Hiſp. *Agraado y ſañudo.* Pol. *Gniewliwy, zagniewany.* Vng. *Megharagudot.* Ang. *Angrie, wroth, displeased.*] Virgil. 2. Georg. Arc; indignatum magnis ſi fluctibus æquor. Procellæ indignatæ, Stat. 3. Sil.

Indignatĭo, onis, f. ira. [כעס *chaſsé* חרון *zahapſi, agyonverte, d'auenture.* Ital. *Sdegno.* Pol. *Gniew, porzucenie.* Vng. *Haragszom indulat.* Ang. *Anger, wrath, displeasure.*] Iuven. Satyra 1. Si natura negat, facit indignatio verſus. Plin. lib. 9. ep. 30. Conveniebat ea clades indignationem alicujus facti immodicè.

Indignăcŭla, æ, f. p. diminutivũ. [Vng. *beszankodásom kis nyakadásoka.*] Plinius epiſt. lib. 6. Relicto: Indignatiuncula, quam in veri cujuſdam auditorio cepi, nõ poſſum mihi temperare, cujus minus apud te quia non contingit coram, per epiſtolam effundam.

Indignabundè, Indignanter. [חרה *zahapſi, agyonverte, d'auenture.* Gall. *Courroucement, courroucez.* Ital. *Con sdegno, ſdegnosamente.* Ger. Vnwillig vnd vnterſtãdig. Hiſp. *Con ſobervia y enojo.* Pol. *Gniewliwie, dumie rozgniewawszy.* Vng. *Haragosan, bosszankodóan.* Ang. *Disdainfully, angrily, indignantly.*] Livius 8. bell. Maced. Quæ nulla malè hebriter indignabunda, nihil de communi filii fecere conſilium ad ecciſit.

Indignãbundus, a, um. Non dignus. [מואס *maás.* Gall. *Indigne.* Ital. *Indegno.* Germ. Vnwirdig. Bel. Onwerdich. Hiſp. *Cosa indigna y no merecedora.* Pol. *Niegodny.* Vng. *Méltatlan.* Ang. *Unworthie.*] Terent. in Eun. Non ſi ego indigna contumelia alias: Summa ex merito tu indignus qui facies tamen. Idem Adelph. Aſſirmo, Hæccine ſupina fuerit te? Hæcne admittere indigna generi noſtro? Liv. 4. ab Vrbe: Quæ ſi quem fecit proceſſu annorum indignissimos ex plebeiis candidatos, eorum etiam ignoranti tum id fecerant. ¶ Interdum pro noſcendi, fœdo, crudeli, gravi, &c. Idem: Indigne ſibi quemquam ſine accepto modis. Virgilius 6. Æneid. - atque illi Mitemum in luce ſicco, Veneris, videnti, indigna morte peremptum. ¶ Interdum pro magno: unde Ennius indignas turres dixit, id eſt, magnas.

Indignĭtas, atis, f. penult. corr. Crudelitas, fœditas, magnitudo mali. [מואס *maás.* Gall. *Indignité, deshonneſteté, villenie.* Ital. *Deshonestà, villania.* Germ. Vngebürligkeit, vbeltha. Hiſp. *Indignidad, deſonestidad, deshonestidad.* Pol. *Niegodziwość.* Vng. *Kétſzerüség.* Ang. *Crueltie, unhonestie, villanie.*] Liv. 2. ab Vrbe: Egone has indignitates diutiùs patiar quàm necesse eſt? Cicer. pro Muren. Neque tamen ſatis severè pro rei indignitate decrevit. Indignitas calamitatis, Cicero 7. Verrin.

Indignum, Aliquando interiectionis vim habet, & per parenthesim interponitur, quemadmodum & infandum. [Vng. *méltatlanúl.*] Ovid. 6. Metamorphoſ. Pectora nupſerunt ipſæ altaria Phineus iſſet, & indignum ſcelerato protulit ara.

Indigne, adverb. Iniquè nullo pacto dignitatem. [מואס *maás.* Gall. *Indignement.* Ital. *Indegnamente.* Ger. Vnbillicherweiſe, vngebürlich. Hiſp. *Indignamente y sin merecimiento.* Pol. *Niesprawiedliwie.* Vng. *Méltatlanúl.* Ang. *Unworthilie, unhonestlie.*] Terentius in Adelph. Cui miſeræ indigne per vim vitium attulerat. Ibidem: ejus quam amabat: clamitat omnes indignissimè Factum eſſe.

Indignĭtŭs, adverbium. [Vng. *méltatlanúl.*] Iulius Capitol. in Pertinace. Mortem ejus populus indignitùs tulit.

Indiligens, tis, adject. omn. c. Negligens. [עצל *atzel, negligens, pareſſeux.* Gall. *Negligent, mal ſoigneux, nonchalant.* Ital. *Negligente y non diligente.* Ger. Vnfleiſſig. Hiſp. *Perezoſo y no diligente.* Pol. *Nie pilny, niedbały.* Vng. *Gondatlan, ſzorgalmatlan.* Ang. *Negligent, slouthfull.*] Terent. Adelph. Sed vereor ne indiligens animum ſies. Plin. lib. 13. cap. 13: Deprehenditur etiam odore, quam fuerit indiligentior.

Indiligentĭa, æ, f. p. Negligentia. [עצלה *atzlá, negligence.* Gall. *Nonchalance, negligence.* Ital. *Negligenza, dapocaggine.* Germ.

Vngef. Hisp. Desuyde. Pol. Nie chcialbym. Vng. Csak nyissleticsem vagy szerzodest valamely szerzodo reszrol. Ang. Should not like.] Cicero ad Quintum fratrem: Literas mihi tuas indiligentiam reprehendit.

Indiligenter, adverb. Negligenter. [ἀμελῶς. Gall. Negligemment. Ital. Negligentemente. Ger. Unfleissiglich. Hisp. Negligente y descuydadamente. Pol. Niedbale. Vng. Csak nyissleticsem szerzodo reszrol. Ang. Slouthfully.] Terent. Phorm. Quia pol mei patris amore patria indiligenter Tutatur. Cic. ad Attic. lib. 16: Quamquam nihil ab eo antea nec indiligenter, nec illiberaliter factum.

Indiligentius, adverb. Negligentius. [Vng. Tanyalkodom, szorgalmatlanabbon, restellem.] Cæsar Commentar. bel. Gallici lib. 2: Indiligentius servatores credidérant.

Indipiſco, scis, Adsequor, adipiscor. [קבה kaveh אחז achaz, obtinuerunt. Gall. Obtenir, gagner, acquerir. Ital. Conseguire. Ger. Erlangen, erkommen. Hisp. Alcançar, conseguir. Pol. Dostawam. Vng. Megnyerdw. Ang. To obtaine, to purchase.] Plautus in Aulul. Neq; partem Tibi abeo, cui hic, cui pretes, neq; furtum excipies. ¶ Pro eodem etiam dicimus indipiſcor, eris, in præterito indeptus. Livius lib. 6. bel. Pun. Ne dum ni ab ea hostem paterentur, quam quis indeptus navem erat, ferrea manu injecta, &c. ¶ Gellius lib. 12, pro adipisci, sive incipere videtur posuisse: Siccnim, inquit, Achivos Homerus pugnã indipisci ait, cum fidicularum tibiarumq; concentu, verum contentu tacito micbundas.

Indipiſcor, eris, Ind. Indeptus sum. [קבה kavah אחז achaz, obtinuerunt. Gall. Acquerir. Ital. Acquistare. Ger. Erlangen. Hisp. Alcançar. Vng. Megnyerdlom. Ang. To purchase.] Varr. Nec partem aliquam indeptavit hæreditatis.

Indeptus, a, um, participium ab Indipiſcor. [קבה kavah אחז achaz, obtinuerunt. Gall. Qui a obtenu, ou acquis. Ital. Conseguito. Ger. Erlanget, erkommen. Hisp. Alcançado. Pol. Dostały. Vng. Nyert, megnyerdelezett. Ang. That hath obtained or purchased.] Livius 5. bel. Punic. Ne dum ab se hostem paterentur, quam quis indeptus navem erat, ferrea manu injecta. Lucret. lib. 3. Vide Indipiſcor.

Indirectus, a, um. Incõpositus, & inornatus. [ἀκόσμητος, ἀδόμητος. Gall. Qui n'est point bien dressé ou arrouché. Ital. Inornato. Ger. Ungeruht oder unordentlich. Hisp. No compuesto ni polido. Pol. Nieręczny. Vng. Igyatlan, ekeszkalkent valo. Ang. Out of order, ungroomed.] Quint. lib. 3. cap. 13: Indirecta ferè, atq; ut ita dicam, clamosa est Afri vox.

Indirepti, [ἀδιάρπαστος. Vng. Rablo gyanantalan, kolo-latlan.] Cornel. Tacit. lib. 15: Sic Capitolium clausis fanibus indefensum & indirepti conflagravit.

Indiſcriminatim, Indifferenter, & sine discrimine. [ἀδιακρίτως, ἀδιαφόρως. Gall. Indifferemment. Ital. & Hisp. Indifferentemente. Ger. Unterscheidlich. Pol. Nieroznie. Vng. Megkulonbeztetes nelkul. Ang. Indifferently.] Varro 4. de lingua Latina: Quibus nos in hac libro pro indiscriminatim.

Indiſcretus, a, um, ex in, & participio verbi discerno, compositum, Indifferens, indistinctus. [ἀδιάφορος. Gall. Qui n'est point distinct ou separé. Ital. Che non si può discernere. Ger. Vngetheilt, nicht unterscheiden. Hisp. No apartado. Pol. Nieroznydzielny. Vng. Meg nem valogatott. Ang. Not separated nor severed.] Plin. lib. 35. cap. 10: Imagines adeò boni indistinctæ indiscretæ proximæ, &c. Indiscreta salutatio est, in omnẽ discreta & contenta. Plin. lib. 7. cap. 62.

Indiſertus, a, um. Non disertus. [בבד טהן לשון kabed peh, gravis os, & כבד kabedo lashon, gravis lingua. Gall. Qui n'a point de langue ou parole. Ital. senza eloquenza. Ger. Unberedt. Hisp. No elocuente, no aparlado. Pol. Niewymowny. Vng. Nem ekes beszedu. Ang. Not eloquent or ready of tongue.] Cicero 2. de Natura deorum: Nam neq; indisertum Academiam permanasse, nec sine illa philosophia Rhetorem quemvis eloquentem. Idem 3. de finibus. Vt interpretes indisertè solent.

Indiſertè, adverbium, Sine ulla eloquentia. [ἀρρητόρως. Gall. Sans eloquence, en sot langage. Ital. Senza eloquenza. Ger. Ohne wolredenheit. Hisp. Sin elegancia. Pol. Niewymownie. Vng. Ekes beszedesseel. Ang. Rudely, without eloquence.] Cic. ad Quint. Frat. lib. 2: Orationem meam solidam & indisertè fortè multis verbis non incomptè, sed indisertè Severus Antistius.

Indiſpõſitus, Inordinatus. [Vng. Rendetlen.] Cornel. Tacit. lib. 15: Apud Vitellium omnia indispõsita, remulcta, &c.

Indiſpõſitè, adverbium, Inordinatè. [ἀτάκτως, ἀκοσμήτως, ἀσυντόνως. Gal. Desordonnement. Ital. Disordinatamente. Ger. Unordentlich. Hisp. Desordenadamente. Pol. Nieryadnie. Vng. Rendetlenul. Ang. Disorderly.] Sen. Epist. 125: Multa annalia, perturbatè & indispõsitè more erunt.

Indiſſimillimus, [Vng. ἀδιαφορώτατος, illendő.] Velleius Paterculus Hist. lib. 2: Decimoq; anno quàm ad indissimillimam vitæ fuæ potentiam pervenerat Lepidus.

Indiſſolubilis, le, em. Quod dissolvi, sive rumpi nõ potest. [ἄλυτος, ἀδιάλυτος. Gal. Qu'on ne peut dissoudre, dissoudre, ou dissoluble. Ital. Indissolubile, che non si può sciogliere. Ger. Unauflöslich, unzerbrechlich. Hisp. Cosa que no se puede desatar. Pol. Nierozpinalny. Vng. Megadhatatlan. Ang. That cannot be dissolved or untied.] Cicer. de Univers. Sed quoniam ortu estis immortales, vos quidem estis indissolubiles non potestis.

Indi. Illigatus, ta, tum, Colligatus, non solutus. [ἀλυτός, ἀδιάλυτος. Gall. Qui n'est point delié, ou dissoudre, ou dissoluble. Ital. Che non si può sciogliere. Germ. Unaufgelöst. Hisp. Que no se puede siempre desatado. Pol. Zawiązany. Vng. Meg nem oldozhato. Ang. Not dissolved or untied.] Cicer. de Universitate: Hæc (inquit) Tullia me invito quamquam omne coligatum dissolvi potest.

Indiſtinctus, a, um, Inordinatus, confusus. [ἀκόσμητος, ἀδιάφορος, συγκεχυμένος, ἀδιάκριτος. Gall. Non donne ne separé, confus. Ital. Confuso, non distinto. Ger. Nicht unterscheiden, ungeordnet. Hisp. No distincto, no apartado. Pol. Nieroznydzielny. Vng. Meg nem kulonboztetett, és rendetlenül confusus.] Quintil. lib. 8. cap. 2: Neq; inordinata, neq; indistincta. Gel. lib. 13. cap. 20: Indistincta namq; ferunt & confusa.

Indiſtinctè, adverb. Indistinctè, confusè. [ἀδιακρίτως, συγκεχυμένως. Gall. Sans distinction, confusément. Ital. Confusamente, senza distinzione. Ger. Unterscheidlich, vnordentlich. Hisp. No distinctamente, o apartadamente, confusamente. Pol. Nieroznydzielnie. Vng. Megnem kulonboztetvẽ, rendetlenül. Ang. Without distinction or order.] Gell. lib. 20. cap. 1: Indistincte atq; promiscue ad omnem.

Indiſtrictus, a, um. Non districtus. [ἀδιάφορος. Gall. Qui n'a point de fermeté ou rudesse. Ital. Non severo. Germ. Unverletzt. Hisp. No severado. Pol. Nieostrzony. Vng. Meg nem nekitelt vala, sertetlen. Ang. Not offended, not hurt.] Ovidius 2. Metamorph. Remove velamina: omne tegimen obstat: tamen indistinctus ab humeris est, illa, sinus.

Indiviſibilis, le, em. Quod nõ potest dividi, vel quod non separatur. [ἄτμητος. Gal. Qu'on ne peut diviser ou partir en pieces. Ital. Indivisibile che non si può partire. Ger. Unzertheilig. Hisp. Cosa que no se puede partir. Pol. Nierozpadalny. Vng. Fel nem valaszthatatlan. Ang. That cannot be divided.] Cicer. 1. de Finib. Nullæ sunt minutæ animos, quas appellant ἀτόμους, corpora individua. Indivisibilia dicit Dialectica dicitur terminus singularis, qui de uno solo prædicatur, ut Socrates de ipso.

Indiviſibiliter, adverb. [ἀδιαιρέτως. Vng. El nem valaszthatolag.]

Indiviſus, a, um, Non divisum. [ἄτμητος. Gall. Qui n'est point divisé. Ital. Indiviso. Ger. Ungetheilt. Hisp. Cosa no partida ni partir. Pol. Nierozpadlowy. Vng. El nem valasztatot. Ang. That is not devided.] Individuæ ungulæ, quæ fissæ non sunt, Varro 2. de Re rust. cap. 2.

Indiviſibiliſs, [ἀτμητότατος. Vng. Megnemvalaszthatatlanabbol.] Diomedes Gram. lib. 2. ex Scauro: Elementum est minima vis, indivisibilis materia.

Indiviſus, [ἀδιαίρετος. Vng. El nem valaszthatatlan, szakathatlan.] Macrob. Satur. lib. 1. cap. 11: Dum aliqua spes salutis erat, indivisus comes.

Indo, dis, didi, ditum, 3. ct. 1. Impono, immitto, imprimo. [נתן natan שים sim. ἐπιτίθημι. Gall. Mettre dedans, empoter. Ital. Imporre. Ger. Geben oder zusetzen etwas, hineinlegen. Hisp. Meter á dentro. Pol. Wkładam, wpuszczam. Vng. Bele bocsatok, vagy teszek. Ang. To put in or set in.] Plautus in Cap. Regium vocitatus est post vos nomen indidistis Tyndaro. Plautus in Catina: Dirime & te interlucrent, si ego in os meũ vini gutta indidi. Plautus in Asinaria: Qui sæpè antè in nostras scapulas cicatrices indiderit.

Indo, is, Ind. Indidi, Indere. [נתן natan שים sim. ἐπιτίθημι. Gall. Mettre dedans. Ital. Porre dentro. Ger. Hineinsetzen, hineinlegen. Hisp. Poner adentro. Pol. Wpuszczam. Vng. Bele bocsatok. Ang. To put in.] Ut, Castella rapibus indita, Tacit. lib. 4. Insectiæ inditus, Tacit. lib. 3. Idem lib. 11: Vinctisq; indutis in urbem raptus, neque data Senatus copia, intra cubiculum audiitur.

Indoctilis, le, em. Qui doceri non potest. [ἀδίδακτος, ἀδίδακτον. Gall. Indocile, à qui on ne peut rien apprendre. Ital. Che non si può insegnare. Ger. Begierig zu unterrichten. Bel. Unterrichtet nit. Hisp. El que no puede ser enseñado. Pol. Trudny do nauki. Vng. Azkit megnem tanulhatnak. Ang. A dullard, not apt to be taught.] Plin. l. 30. c. 4: Et volucres ac hirudines sunt indociles. Cic. 1. de Nat. deor. Dictũ est omnino hæc de alio loco diligentiùs: sed quia nimis indoctes quidã, cardiq; sunt, admonẽdi sæpiùs videntur.

Indoctus, a, um. Rudis, illiteratus, stupidus. [ἀμαθής, ἀπαίδευτος. Gall. Indocte, ignorant. Ital. Rozzo, ignorante. Ger. Ungelehrt. Hisp. Indocto non enseñado. Pol. Nieuczony. Vng. Tudatlan. Ang. Unlearned, rude, without good letters or knowledge.] Cic. 2. de Fin. Nõ admiror eũ indoctum. Plautus in Trinummo: Indoctus quàm doctè fecis. Idẽ in Rudent. Ego longè antreo stultitia, & moribus indoctis. Cic. in Bruto. Sed omnũ oratorum, sive tabularii, quas & planè indoctos, aut inurbanos, aut rusticos etiam fuerunt.

Indoctè, adverb. In perite. [ἀμαθῶς. Gall. Indocement. Ital. Ignorantemente. Ger. Ungeschickt, ohne kunst. Hisp. No enseñadamente. Pol. Nieumyślnie. Vng. Tudatlanul. Ang. Verie rudely.] Cic. 2. de Nat. deorum: Quæ qui videat, non indoctè solùm, verumetiã impiè faciat, si deos esse negat.

Indoctè.

Indŏlĕo, lŭi, n. 2. & Indŏlesco, ĕre, inch. Valde doleo, vel dolore affici. [Vng. Bochtelykenlayden Gall. Se douloir grandement. Ital. Dolersi grandemente. Ger. Hefftig trauren, betrauren, leyd tragen, etwas sehr empfinden. Hisp. Muer doler. Pol. Bardzo żal czynić. Vng. Igen bánni. Ang. To be sorry greatly, to take on heavily.] Plin. Sed tanta intentione æstuum opus est, ut indoleſcat. Cicero. Philip. Quis, qui non indoluerit, tam ferox fuit, quem hominem secutus esset, cognoscere? Ovid. Trist. Nunquam patriis illum gaudere Quiritem Optavi, multos indoluisse mihi. Indoleo genitivo jungitur. Ovid. 12. Metam. Successorumque Minervæ indolui.

Indŏlĕs, ĕi, f. g. Abstemia coloris. [Σκληρότης. Gall. Aigreur de couleur. Ital. Asprezza di colore. Ger. Dürrigkeit der farben. Hisp. Aspereza de color. Pol. Nieżyźność. Vng. Egy szinnek keménysége. Ang. The sharpness of colour.] Cic. 2. Offic. Vt qui rem expetendam vel voluptate, vel indolentia metiuntur. Idem Tuscul. Minime assentior iis, qui dicunt nescio quam indolentiam magnopere laudare. Idem. ecclinibus 2. Neq; literæ nostræ eo aptatæ nomine unquam utuntur pro illa indolentia.

Indŏles, lis, pen. corr. Ea indolescendo fit, per interpolationem d. Est in quibusdam, neq; adolescentibus adhuc significatio quædam futuræ prohibitis. [Jénye Gall. Le naturel. Ital. Natura, ingegno. Ger. Die natur oder neigung so jhtz in einer person regiert, oder jhr gut oder böse sey. Bel. Den aert. Hisp. La inclinacion de virtudes ó vicios. Pol. Natura, przyrodzenie, dobrego, złego. Vng. Természet, igaz jo vagy gonosz valo indulat. Ang. A good nature, or disposition to goodness.] Cicer. de Senect. Ve enim admodum adolescentibus bona indole præditis (videre videmur) ita sapientis senes delectantur, in viris vero signum est præstantis virtutis. Idem 3. Offic. Homines in quibus ejusmodi virtutis indoles, comprobentur. ¶ Vnde & pro prudentia, seu generosa mente quadam virtute, atq; animi magnitudine. Virgilius lib. 1. ab Vrbe, de Lavinia puellæ matre: Tanta stirps animis, & quanta indole virtus. Lucan. lib. 5. Indole fidei, magnæ, in ea virtutis indoles fuit. Lucan. lib. 5. Indole fidei magnæ Latia, & sanguine pressa Sabino virtutem servant animi. ¶ Aliquando de crudeli animi natura dicitur, ut apud Livium lib. 1. bel. Punic. de Annibale: Cum hac indole e virtutum ac vitiorum sub Annibale materia. ¶ Transfertur quoque ad muta & inanimata. Idem: Stant in fugibus pecudibus, non tantum semina ad ferendam in dulcem valent, quantum terræ propriæras, cœlique sub quo alantur. ¶ Plural. numero usurpavit Gellius lib. 16. cap. 1. Periculum esse, ne eis adhærentes, locus quoq; & urbes animi indoles amittantur.

Indŏmĭtus, a, um, pen. cor. Qui domari non potest, & mitescere. [Ατίθασσος, ἀδάμαστος, ἀδάμαντος. Gall. Qui ne se peut dompter. Ital. Indomito. Ger. Vngebendigt, vngezemt. Hisp. Cosa no domada. Pol. Nieokroconem, dyki. Vng. Meg nem szelidülo, fékelhetetlen, megfékezhetetlen. Ang. That cannot be brought to be tame.] Ennius in Trinum. Vrgo nunc adolescenti tractatum indicem indomito, Plenum amoris, lasciviæ. Indomiti boves, apud Varr. 2. de Re rust. cap. 5. Indomitus juvencus, Columb. lib. 6. cap. 2. Indomitæ ingenia, Liv. 21. bell. Pun. ¶ Aliquando potest pro magno. Virg. 5. Aeneid. Nate, quis indomitas tantus dolor excutit iras? Servius.

Indŏmĭtus, a, um, Indomitus, qui domari non potest. [Ανήμερος, ἀδάμαστος. Gall. Indomptable, qui ne se peut dompter. Ital. Indomito, che non si può domare. Ger. Vngezämbt, nicht zubemmen. Hisp. Cosa que no se puede domar. Pol. Nieokroconem. Vng. Vad, meg szelidülhetetlen, megfékezhetetlen. Ang. That cannot be tamed.] Plautus in Gall. Ad eapol. nactus, si esses equus, esses indomabilis.

Indormĭo, īre, n. q. Propriè in re aliqua dormio, rem aliquid ita charam habeo, ut ne dormiendo relinquam. [Φυλακὴν ἔχειν, ἐπιμελεῖσθαι. Gall. Donner ordre à quelque chose. Ital. Dormire sopra qualche cosa. Ger. Etwas eyfferig fürsehen. Hisp. Dormir sobre algo. Pol. Spiorzyć. Vng. Resze valamire, alvásom. Ang. To sleep upon a thing.] Horatius 1. Serm. Satyr. 10. Cogebis atq; adigis ad quæstus indormis. ¶ Per metaphoram accipitur pro cessare, & tardum esse. Cicero ad Quint. Fratrem, lib. 2. Si ego, qui in illo homine colendo tam indormivi diu tempus hercule sæpe exstante, cessa corrigam tarditatem, tam equis, non velis. Indormire causa, est remissius & segnius tractare negotia. Cic. 2. Philip. Edormi tu pulsam, inquis, & exhaustam audaciæ admovendæ tuæ, quæ te excitent tantæ causæ indormiendi erunt?

Indŏctus, a, um. Non doctus, docte carens, docte caffus. [Ἀπαίδευτος. Gall. Non docte, non duit. Ital. Indotato, senza dotte. Ger. Vngelehrt, vnerfaren. Hisp. Cosa no docta. Pol. Nieumiejętny, głupi. Vng. Tudomanyatlan emi valo. Ang. Vnlearned, unskilful, unlearned.] Terentius in Adelphis. Primùm indoctus est illum præterea, quæ secunda res dat, Perit. Indotatus ars. Cicero primo de Oratore: Cujus artem quum & indoctam esse, atq; incomptam, & incomptam videremus, verborum cum dote copulatâ, & ornatu.

Indŭbĭto, ās, āre. Dicitudo, dubito, dubitas tum. [Διστάζω, ἀμφιβάλλω. Gall. Faire en doute, douter. Ital. Dubitare, ristare. Ger. Zweyffeln. Hisp. Dudar, desconfiar de. Pol. Wątpić. Vng. Kétkedem. Ang. To doubt.] Stat. 3. Syl. Sed ingratus qui plura adnectio, tuisque moribus indubito.

Indŭbĭtābĭlis, e, adj. Cerus, & de quo dubitari non potest. [Ἀναμφίβολος, ἀναμφισβήτητος. Gall. Chose en doute, qui ne se peut mettre en doute. Ital. Certo, indubitato. Ger. Vngezweyffelt. Bel. Seker. Hisp. Cierto, no dudoso, sin duda. Pol. Niewątpiony. Vng. Bizonyos, kétségtelen, nem kétkedhetö. Ang. Certain, doubtless.] Quint. lib. 9. cap. 4. Ut his vero quæ indubitata sunt brevior. Plin. lib. 7. cap. 12. Indubitatum exemplum est Nicer nobilis pyctæ Byzantii genetii. Indubitata species, apud eundem lib. 21. cap. 3.

Indŭbĭtābĭlis, le, adv. Indubitanter. [Ἀναμφιβόλως, ἀναμφισβητήτως.] Quod. l. c. qui illo seq. nimirum modo indubitabile dijudicetur. Idem Tuscul. Indubitanter, adverb. Cerò. [Ἀναμφιβόλως, ἀναμφισβητήτως. Gall. Sans doute, certainement. Ital. Certamente, senza dubbio. Ger. Ohnzweyffelig, gewißlich. Hisp. Sin duda, certamente. Pol. Niewątpiewnie. Vng. Bizonyoson, kétségtelenül. Ang. Without doubt, for certainty, Plin. lib. 11. cap. 11. Quæ palma frugum indubitanter locum non contingit.

Indŭbĭtātĭō, ōnis, f. Indubitanter, sine dubitatione. [Ἀναμφιβολία, ἀναμφισβήτησις.] Vt pianum l. Quòd Cicilo. §. Si undecim. ff. de condit. edict. Sed si hoc ut indubitatum proprietati accrevit, indubitatè hoc quoq; est tuetur etc.

Indŭbĭtātĭvus, a, um. Dicitur quæ ita quasi pax, vel potius cessatio à bello in certa tempora inter hostes pactæ inducitur, quod incertum diem à pugnando arcet præbetque. [Σπονδὴ ἀναμφιβόλου χρόνου. Gall. Treve. Ital. Tregua. Ger. Ein anstand oder auffzug des Krieges. Bel. Een bestant. Hisp. La tregua. Pol. Pogodzenie na niejakiego czasu. Vng. Nyugodalom valo idöben. Ang. A truce.] Cicero Offic. 3. Qui igitur, quum certis indictis dierum essent cum hoste pactæ inducie, mortuo populo Romano agros, quòd dierum cecidisset pactæ, non nudum in lucis. Aurelius Opilius inducias dici eum mavebat ab eo tempore, quo à tempore inducias hostes inter se utrinq; ejerare citroq; alteri ad alteros ingredi hoc solent, & introire. Gellius putat inducias dictas esse ex tribus dictionibus: Indu uti pro, quod duplo semper inducitur, de cepta mania bello pro agantur. Graci enim σπονδὰς ab abstinendis manibus appellarunt. Nam per cessationem illam pugnæ, pacis diam, eò pugnatur, & manus cohibentur. Has Lycaon primus invenit, fœdera Thebis.

Indŭco, xi, ctum, ĕre. Propè idem quod adduco. [Εἰσάγω, εἰσφέρω, ἐπάγω, ἐπεισάγω. Gall. Mettre en dans, introduire. Ital. Introdurre. Ger. Einführen. Bel. Inleyden. Hisp. Meter adentro. Pol. Wprowadzić. Vng. Be verbo. Ang. To bring in, to lead in.] Plautus, in Hec. cum in domum. Idem in Truculento. Quis homo est, qui inducit pompam tantam? ¶ Sed peculiariter sequentibus pro illicio, excipio, abduco, pertraho etc. [Ἐπάγω, ἐπαγωγὴν ἐπάγω. Gall. Persuader, induire. Ital. Persuadere, indurre. Ger. Beredt machen, vberreden, einführen. Hisp. Inducir, persuadir. Vng. Vegyem. Ang. To induce.] Lucilius. Hanc ego animum si induco, ut ab amore recedam, desinat. Idem. Misetum Iracundum Serenum carmine ducam. Terentius in Andr. Vide quo me inducas. Plautus in Aulularia. Nunquam hodie me inducas, ut hic credam hoc argentum ignoto. ¶ Aliquando, pro deleo, abolco, & Iturum facio. [Ἐξαλείφω, ἐξαφανίζω, ἀφανίζω.] Suet. in Caes. Amplissimis verbis collaudatum in integrum restituit, inducto prius decreto. Ital. ubi: Matta, super, & delata, & inducta, & superscripta inerant. Verbum id juris est. Origo ea, quòd quæ in pugillaribus ceratis scripta erant, ducto per cera stylo, in tabulas solerent, & obliterari. ¶ Accipitur præterea inducere pro eo, quod Ciceronem etiam dicitur, personam aliquam loquentem facere, introducere, & tanquam loquentem producere & cum nonnunquam aliquid. Cic. 3. Offic. Hinc ille Gyges inducitur à Platone, à fabularum auctoribus. Ita enim personæ induci propriè dicitur, quum ad agendum, prosilendumq; ingrediuntur. ¶ Inducere animum, est sibi persuadere. Terent. in Adelph. Sic mea ratio est, sic animum induxi meum.

Indūctĭo, ōnis, Ft. Ductus, sive ductio. et, Inductio rerum. [Ἀπαγωγή, εἰσαγωγή. Gall. Induction, conduite, deduite. Ital. Conducta, ingresso. Ger. Einführung, einleitung. Hisp. Obra de meter dentro à alguien. Pol. Prowadzenie. Vng. Bévitel. Ang. A bringing in, a leading.] Cicero de Nat. deor. Nos rerum inductionibus terris secundum naturam damus. ¶ Inductio præterea genus argumenti, quo fit particularibus ad universalia progressus. [Ἐπαγωγή.] Inductio (inquit Sulpicius) argumentatio est, quæ ex rebus certis & non dubiis ad incertum dubiumq; id, qui semel interrogando præbuit. Denique quæ alias orationes excipiunt, & dilationes. ¶ Diog. Laërtius in vita Platonis: Inductio (inquit) est oratio ex rebus quibusdam similibus sibi veris propriè colligens atq; interens. Ejus tres species dogma quæ ex contrario sit, & quæ ex cohærenti. Tres item quæ consequuntur.

Indūctŭs, a, um. pro eo quod dicimus alias obductus, delerus. [Ἐξαλειφόμενος.] Suetonius in Nerone cap. 32. Ita multa & deleta & inducta, & superscripta inerant, &c.

Inductus,

Indūctĭo, us. m. q. [εἰσαγωγή, ἐπαγωγή. Gall. *Induction, persuasion.* Ital. *Persuasione, persuadere.* Ger. *Einführung.* Hisp. *Induzimiento.* Pol. *Wprowadzenie.* Vng. *Elbirás.* Ang. *A bringing in, persuasion.*] Auctor ad Herenn. lib. 2: Si maxime ita sit, num ea res concedi reo conveniat, quod alieno inducta fecerit. Cic. pro Varen. apud Quint. lib. 5 cap. 12: Optio vobis datur utrum velitis ex illo initio intuere Varenum usum esse, an hujus persuasu & inductu.

Indūgredĭ, Antiqui dicebant, quibus unde præpositio pro in erat usi: vera, pro ingredi: sicut Induperator, pro Imperator: indispectus, pro impeditus. Lucret. lib. 2: vimque indūgredi feriens.

Indulceo, ces, Dulcem facio. [מתק *Mathak, γλυκαίνω.* Gall. *Faire doux.* Ital. *Addolcire.* Ger. *Süssmachen.* Hisp. *Endulcar.* Pol. *Osłodzić.* Vng. *Megédesítem.* Ang. *I make sweet.*]

Indulcoro, indulcotas, pen. pro, idē quod indulceo. [γλυκαίνω. Vng. *Megédesítem.*]

Indulgĕo, ges, dulsi, indultū, act. f. Obsequor, confestim, condono, facile cōcedo, & plus æquo permitto. [חנן *Chanah, χαρίζομαι, ἐπιτρέπω, ἐπιτίθημι, συγχωρῶ, χαρίζομαι.* Gall. *Donner, accorder, pardonner, ajouster foy, permettre.* Ital. *Compiacere, far ogni gratia.* Ger. *Verlangen, nachlassen, zugeben.* Bel. *Zeygen, gönnen.* Hisp. *Regalar, dar, acomodar, misericordiar, perdonar.* Pol. *Folgować, przepuszczam.* Vng. *Engedek, kedvezek.* Ang. *To indulge, to give liberty, to pardon, to favour, to grant, to give way to, to yield.*] Cic. in Lælio: Sed ob eam causam non magis indulgendum, quod peccatis indulgēs, prava ut fiant, facilitati: sic peccata nō repugnās. Idem Tusc. Indulge valetudini: nimiē cito cundæ valetudini inservias, valetudini consulas. Terent. in Heaut. Nimium ille indulges. ¶ Hīc indulgere accipitur pro operā dare, & cupiditatibus obsequi. Virg. 4 Georg. Quōd nec concubitu indulgent. Ioē 4 Act. Indulge hospitio, causāque honeste marandi. Idem: Sin tumultus accesserit, collēgæ sapiēti, indulge otiōrum. ¶ Invenitur aliquando indulgere cum accusativo. Terent. in Eunuch. Ita dicēda est hæc animi mollities: nimis me indulgeo. Lucil. 3: Te, quia tam indulges nimis, manus abstinere a muliere memini.

Indulgĕor, passivum. Gell. lib. 20. cap. 1: Indulgēri autem ad hoc scripsi, ut libris quoq; meis paratum illum modo remissionēs essent, quando animus eorum in alterius rei aliquā negotiorum data laxare, indulgerique, potuisset.

Indulgēns, indulgentis, nomen ex participio. Mus, scilis, qui libertē indulget. [חנן *Chanah, χαρίζομαι.* Gall. *Qui donne ou accorde, qui ottroye facilement ce qu'on veut.* Ital. *Che porta troppo lungamente, facilmente & dolcemente.* Ger. *Nachlassend, willfertig.* Hisp. *El que regala o da gracioso.* Pol. *Folgujący.* Vng. *Engedelmes, kedvezō.* Ang. *That granteth easily, liberal, or given to favour, gracious.*] Plin. lib. 19 cap. 10: Nutricem indulgentiorē esse, quām matrem sæpē convenit. ¶ Interdum accipitur pro pulchro & formoso, cui propter indulgentem formam aliquid indulgetur, apud Quintil. in 8. Declam. 18: Placet ergo mihi Elio: origo indulgentior faciei, vultus erectior, refugiat matrem pietas. ¶ Indulgentissimi imperatores dicti sunt, quasi clementes, benefici, propensiq; ad gratificandum.

Indulgentissĭmē, Superlat. Vng. *Igēn megbékélnéjen, kedvezō.*] Seneca Epist. 99: Patris mei indulgentissimi senectus retinuit.

Indulgentĭa, æ. f. p. Lenitas, facilitas: cui opponitur Severitas. [סלחה *Selichah.* [אהבה *Mechbah, φιλοφροσύνη, εὐθυμία.* Gall. *Bonté, débonnaireté, traictement delicat.* Ital. *Piacevolezza, amorevolezza.* Ger. *Nachlassung oder gnad und willfertigkeit.* Hisp. *Regalo.* Pol. *Folgowanie, wiekszą.* Vng. *Engedelmesség, kedvezō.* Ang. *Liberality, to gratifie, courtesie.*] Quint. lib. 1. cap. 3: Mollis illa educatio, quā indulgentiam vocamus, nervos animos & mentis & corporis frangit. ¶ Apud Stat. Indulgentia ad formæ elegantiā refertur: egregiæ tantæ indulgentia formæ. ¶ Plurali numero Indulgentias usurpavit Spartianus in Antonino: Ad indulgentias promptissimus fuit.

Indŭlgenter, adverbium. Obsequenter, blandè, leniter & cū facilitate: cui contraria sunt Severè, graviter. [φιλοφρόνως, ἠμέρως. Gall. *Par trop, Debonnairement, en trop perverse.* Ital. *Troppo lentamente.* Ger. *Nachsehlich, mit willfahrung.* Hisp. *Regaladamente.* Pol. *Mirkuje, pobłażaiąc.* Vng. *Lassan, engedelmesen, kedvesen.* Ang. *Gentlie, favourably.*] Cic. ad Attic. lib. 9: Illud me præclarè admones, quum illum video, ne nimis indulgenter, & ut cum gravitate potiūs loquar.

Indŭlgentissĭmē, [Vng. *Igēn megbékélnéjen.*] Seneca de consolatione ad matrem cap. 5: Non potui ego fortunæ credidi, etiam si videretur paccem agere, omnibusq; illi in me indulgentissimē conferebat.

Indulgĭtās, pro Indulgentia, συγχώρησις. Sidonius Histor. lib. 3. apud Nonium. Reditus & indulgitas in pirate victus.

Indŭlo, is, ĕre, n. act. Lexic. & duo dolo, cujus origo à Græco δόλος quod ingenium significat, creatum. [מזמה *Mezimah, δόλος, ἐπιβουλή, τέχνασμα, ἐξεύρεσις, σοφισμός.* Gall. *Veiller.* Ital. *Vegliare, stare vigilante.* Ger. *Arbeiten, anlegen, anschlagen.* Bel. *Arbeyden, anschlagen.* Hisp. *Velar, vigilar.* Pol. *Obchodzę.* Vng. *Virrasztok.* Ang. *To watch, to be wakefull.*] Virgil. lib. 2: deinde comantem Andromachen galeam, clypeumque insignem decorum Indutus. Liv. lib. 3. ab Vrbe Condita: Novō ingenium induebat, ut plebicolæ & prope omnis q; popularis auræ captator esse videret. Cic. 3. Officiorum: Deponit enim personā amici, qui induit judicis. Plaut. in Casina: O ejus cura tum omnium, qui vivunt! Loricam indutam malo: optimū esse arbitror. Cic. lib. 2. de Finibus. Ex equis ipsis sibi & torquem & coronam induit. Plin. lib. 33: Primus vitæ fœlicitate, cui anulum primus indui digitis. Sueton. in Augusto: Sumandi sibi calceus perperam, ac dein ster pro dextro incuerint. ¶ Induere rem aliquam alteri in eandem conversi. Virgil. lib. 1. Georg. Contemplatorem item quem senex plurima sylva Induerit florem. Cic. 2. de Divinatione, loqueus de arbeliche haruspice: Quō autem, inquit, se in arbem induerint. ¶ Induere se alicui quando esse se immittere, & incurrere quō quis manum minabatur. Cic. Academ. Et, ut dolori Antiochus, in ipsum se incidit, quod timebat. ¶ Sumitur etiam pro ferio, occido, jugulo, plago aut jugulo. Cic. 3. Vet. Hasta confestim induatur, ac jaculetur. Cæsar lib. 5. bell. Gallici: Quum ordines continēti inter se, atq; implerent quō cursum averterant, se ipsi acutissimis vallis inderent. Et iterum: Aut se humi nudi supinique induebant, aut in feros colum transfodiebant.

Indutĭo, hujus indutus, 4 conjug. verbale, m. q. Vetitus. [בוש *Bosh* [אוש *Mabbûl, αἰσχύνη.* Gall. *Honte.* Ital. *Vergogna, vergognarsi, vergogna.* Ger. *Scheu.* Hisp. *Vergüença.* Pol. *Odpuszczenie.* Vng. *Bűnbocsánat.* Ang. *Acquitting, pardoning, forgiveness.*] Cicero vestem indutus. Cæcil. lib. 17: Nisi ea quam indutui gerebat, veste deregeret.

Indūmentum, ti, n. f. Vestimentum ab induo. [בוש *Bosh* [אוש *Mabbûl, εἶδος.* Gall. *Vestement, habillement.* Ital. *Vestimento.* Ger. *Kleid, Harnasch.* Hisp. *Vestidura, vestido.* Pol. *Odzienie, szata.* Vng. *Ruhe, öltözet.* Ang. *Apparel or vesture.*] Cic. de Nat. deor. 1: Quod qua ferē ratione, in hominem tantam corripitis.

Indŭcŭlā, læ. f. p. [כותנת *Chuttonet.* Vng. *Alsóruha.*] Vestis interioris genus est, ab induendo dictum. Plaut. in Epid. Quid erat indusiata regibus indusiam, an mendicum?

Indŭpēdīre, apud antiquos legitur pro impedire. [Vng. *Megbamozni.*] Lucr. lib. 4: Et indūpēdīre, quanto minus indupedire Pauca queunt.

Indŭpĕrātōrem, pro Imperatore poëtæ usurparunt. [Vng. *Császárom.*] Juvenal. Satyr. 4: Quales tunc epulas ipsum gustasse putamus Indupĕratorem?

Indūro, as, are, act. p. Durum facere. [קשה *Kâsâh* [הכביד *Hichbîd, σκληρύνω.* Gall. *Endurcir.* Ital. *Indurare, far duro.* Ger. *Verhertenlich machen.* Hisp. *Endurescer, endurecer.* Pol. *Zatwardzam.* Vng. *Megkeményedem.* Ang. *To harden or make hard.*] Plin. lib. 8. cap. 40: Tum inter se dimicant, indurantes acrimonia arborum cortices, hiemq; sese temperantes. Idem lib. 13. cap. 17: Punica aqua marina ferventē indurari optimē. Ovid. 6. Metam. Induroq; nives, & terras grandine pulso.

Indŭrŏ, ces, n. f. hīve indurĕsco. 1. Durus fio. [קשה *Kâsâh, σκληρύνομαι.* Gall. *Devenir dur, endurcir.* Ital. *Diventar duro.* Ger. *Hertwerden.* Hisp. *Endurescer.* Pol. *Twardzieć.* Vng. *Megkeményedem.* Ang. *To wax hard.*] Colum. lib. 2. cap. 21: Antequam ex toto grana indurescāt. Quint. lib. 11. cap. 4: Frangas citius quām corrigas, quæ in parvum induruerunt.

Indusĭum, sii, n. f. Genus vestis, quasi intusium, quod intrūs, & mox supra tabulā sumebatur. [כתנת *Chuttonet, χιτωνίσκος, χιτών.* Gall. *Vne chemise.* Ital. *Camisia.* Ger. *Ein hemd.* Hisp. *La camisa.* Pol. *Koszula.* Vng. *Ing, delwány, fölvaló.* Ang. *A shirt, a petticoat.*] Sicut pallium & palla vocata sunt, quę palam id est, foris supra indutium.

Indusiārĭus, m. f. Dicitur qui confert indusia. [σινδονοπώλης. Gall. *Vendeur ou faiseur de chemises.* Ital. *Che fa o vende camise.* Ger. *Ein hembmacher.* Hisp. *El que haze o vende camisas.* Vng. *Ingyenáló.* Ang. *A maker or seller of shirts.*] Plaut. in Aul. Patagiarii, indusiarii, flammeati, violarii.

Indusiātŭs, Dicitur qui humi fundi vestē est indutus. [Vng. *Sukárczban öltözött.* Ant. *Clad in a shirt or petticoat.*] Plaut. in Epid. Indusiatam, patagiatā, calasim, & crocotulam. Varro intusium appellat per i, non per ĕ, quum ait: Unum quod foris i palām palla: alterum quod intus, à quo intusium.

Indŭstrĭa, æ. f. p. Propinquo quedā ingenii, & habilitas ad aliquid faciendū, ars, diligētia. [חכמה *Chochmah, φρόνησις.* Gall. *Industrie, diligence, dexterité.* Ital. *Industria, arte, ingegno.* Ger. *Fleiss, geschicklichkeit.* Bel. *Neerstigheyt, geschickenheyt.* Hisp. *Industria, diligencia, destreridad.* Pol. *Pilność.* Vng. *Szorgalmatosság, hevlandoság, serénység.* Ang. *Diligence, labour, travaile.*] Cic. 5. Verr. in quo meā industriā ac diligentiā spectari volo. De industria aliqd facere: hoc est, dedita opera. Terē. in And. Paulū interesse cētes, ex animo omnia, ut fert natura, facias, an de industria? Cic. 1. Off. At illę quidē injuriæ, quę no cēdi causa de industria inferuntur,

inferuntur, sæpè à metu proficiscuntur. Ex industria, idem Quintil. l. 9. Mallucam, quod Sardum est, illudens Cic. ex industria dixit.

Inclustrius, a, um, Diligēs, navus, assiduus, qui multæ industriæ est & prompto ingenio ad aliquid faciendū. [חכם chachám שקד shakád. δεινός. Gall. Industrieux, diligent, habile, ingenieux. Ital. Industrioso, ingeniolo. Germ. Fleissig, ernsthaftig, fürsichtig. Hisp. Industrioso, diligente, curioso y de buen recaudo. Pol. Pilny, abby. Vng. Szorgalmatos, serény. Ang. Diligent, laborious.] Cic. 5. Verr. Nympho est Centuripinus homo gnavus & industrius, experientissimus ac diligentissimus arator. ¶ Industrior, cōparativus. Plaut. Mostel. quo neq; industrior ac juvēne erat arte gymnastica, disco, habis, &c. ¶ Industrium (unde et Festus) antiqui dicebant industrium, quasi quicquid ageret, animo faceret, & fuderet domi.

Industriē, adverb. Ingeniosē. [δεξιῶς, ἐργατικῶς, σοφῶς. Gall. Diligemment, par industrie, soigneusement. Ital. & Hisp. industriosamente, ingeniosamente. Ger. Fleissiglich, geschicklich. Pol. Pilnie. Vng. Szorgalmatosan, serényen. Ang. Diligently.] Col. l. 9. cap. 2: Higinus veterum autorum placita secretis dispersa monumentis, industriè collegit. Hinc deducitur comparativū industrius, pro magis industriè. Cic. pro domo sua ad Pop. Quis apud pop. Ro. de illius dignitate industrius, qui Senatu, sæpiùs dixit? Et superlativus industriosissimè, quo utitur M. Cato Origin. 2: Pleraq; Gallia duas res studiosissimè persequatur, armorū artem & arguti loqui. Sosipat. l. 1.

Indivum, indavi, pro carte arboris, quæ ipsa indatur. [אלה elah. δένδρον, ἢ κάνναβις. Gall. Verbine, l'herbe qui croist dedans. Ital. Scorza d'albero. Ger. Die innern rinde baumes. Hisp. Verdadera del arbol. Pol. Korowa drzewa. Vng. Fabele. Ang. The bark of a tree.] Plin. lib. 13. cap. 4: Vellem hic, inbonsq; inquivis circulum intrà pericranii nomine subeunte.

Inclinæ, Aves, quę ab augurijs aliquid fieri prohibent, & prorsus omnia inchoata appellantur, quæ cadunt, velinocantur à gentem. Festus.

Inclrio, as, are, n. p. Ebrium reddo. [הרה horah שכר shichár. μεθύσκειν. Gall. Enyurer. Ital. Imbriacare. Ger. Trunken machen. Hisp. Embriagar o embeuedar. Pol. Opoiam. Vng. Megrészegitém. Ang. To be drunken.] Plin. lib. 12. cap. 22: Palma quæ vocatur acipios, vellentes incolæ. Idem lib. 23. cap. 20: Quoniam inebriatis radicibus nocent. Iuvenal. Sat. 10: Quæ te per compita quærat Nolentem, & mœstam vinosus inciviat aurem.

Inclrio, ōr, briatus, pass. p. Ebrius fio. [רוה rawáh שכר shachár. μεθύσκεσθαι. Gall. S'enyurer. Ital. Imbriacarsi. Ger. Trunken werden. Hisp. Embriagarse, embeuedarse. Pol. Opoiam się. Vng. Megrészegedém. Ang. To be drunken.] Dicimus & pertinaciam inebriari, furam ambitionis, voluptatis, hoc est, voluptatū illecebris ita implicari & irretiri, ut ad res honestas serias q; inidoneus vel alienus & neptus.

Inedia, æ, f. p. Abstinentia à cibo, jejunium. [רעבון rihabón כפן chapón. λιμός. Gall. Faute de boire et manger. Ital. Fame. Germ. Hunger an speise und nahrung, hunger. Bel. Grange. Hisp. Hambre. Pol. Głod. Vng. Eppedtsēg, böjtölés. Ang. Lack of meat and drink.] Cic. 5. de Finib. Vigiliis & inedia necatus. Plin. lib. 11. cap. 56: Hominī non ante diem tertium lethalis inedia.

Inēditus, Non editus, nō comestus [ανέδεδος. Vng. Ki nadatlan.] ut, causa inedita. Ovid. 4. de Ponto, eleg. 16: Effert & juvenes quorum, quod inedita causa est: Appellandorum nihil mihi juris adest. Id est, sunt & alii juvenes, qui præclara pœnata contempserunt: sed quoniam edita nocumū sunt, nihil est, cur vobis illa magnopere commendem.

Inēdibilis, bile, om. t. Quod edari non possit, aut exprimere. [ανεκφώνητος. Gall. Qu'on ne peut exprimer, ineffable. Ital. Ineffabile, che non si può esprimere. Ger. Unaussprechlich. Bel. Onuytspreckelijck. Hisp. Cosa que no se puede hablar ò exprimir. Pol. Nie mowiony. Vng. Meg nemondhatatlan. Ang. That can not be expressed or spoken.] Plin. lib. 28. cap. 2: Non est facile dictu, externa vocibus atq; inefabilia derogent fidem validius, an Latina inopinata, &c. Idem in Præfatione lib. 3: Populorum nomina (Asiæ) oppidorum q; nomina vel maximè sunt inefabilia.

Inefficax, cis, om. t. Quod virtutem efficiendi non habet. [ανίσχυρος. Gall. Qui n'a force ne vertu de faire quelque chose. Ital. Non efficace, senza forza o virtù. Ger. Vnkreffting. Hisp. Cosa no suficiente para hazer. Pol. Nie sprzyiający moc. Vng. Erötelen hatásonalan. Ang. Without force or strength.] Plin. lib. 27. cap. 12: Inefficaciores quam superiora. Idem lib. 14. cap. 11: hic & ex candida serre quama, Cypria longe inefficacior.

Ineffigiātus, a, um, Informe, quod nō est factum ad aliquam effigiem. [ανείδεος. Gall. Qui n'a nulle forme ne semblance. Ital. Senza forma, che non ha alcuna figura. Ger. Vngeformt, unförmlich. Hisp. Cosa no contrahecha ni feroz. Pol. Nie wyrażony. Vng. Alaka formálatlan, formátlan. Ang. Without forme or fashion.] Gellius libro 27. capite 10: Nunquā ut alia bestia fœtum ederet, ineffigiatum informemque: tamdemque id postea, quòd ita edidisset, conformaret, & fingeret.

Ineleborātus, a, um, Illaboratus, nulla arte factus.] ἀνέφαστος. Gall. Non elaboré. Ital. Senza polizza. Ger. Vnpolirt. Hisp. No labrado ni polido. Pol. Nie wypolerowany. Vng. Meg nem simogatott dolog. Ang. That is done without diligence.] Quinct. l. 4. cap. 1: Nec tamē deducta semper, aut curiosa, seu sæpe limpidi atq; inelaborati fontis, nec verbis cultus, nimia promittens, &c.

Inelegāns, tis, Elegantiā carens. [ἄχαρις. Gall. Qui n'est point gay, poli ne gentil, qui n'a point de grace. Ital. Sciocco, senza leggiadria & vaghezza. Ger. Vnartig, vnmanierlich. Hisp. Cosa no agraciada, ni galana. Pol. Nie prędki. Vng. Csúnyaszokású, csalfa. Ang. Not comely, not lovely, gaye.] Plin. l. 37. c. 11: Carmen dicatum Veneri non inelegans. Cic. de claris Orator. Ineratq; & ingenium satis acre & oratio non inelegans copia.

Inelegāntēr, adverb. [ἀκαλλῶς, ἀκόσμως. Gall. Sans grace, heurté ou laydement. Ital. Senza gratia o vaghezza. Ger. Vngeschickt oder vnartig. Hisp. No elegantemente ni galanamente. Pol. Nie pięknie. Vng. Ékességnélkül, tsalfúl. Ang. Without grace or decency.] Cic. 2. de Finibus: Primum divisit inelegantēr. Duo enim genera quæ erant, feccerunt. Et de Clar. Orat. Oratio non inelegantēr scripta.

Ineluctābilis, is, bile, om. t. Quod vitari non potest hoc est, cōmuni, & usitato evinci. [ανεκφεύκτως. Gall. Inuincible. Ital. Che non si può schifare. Ger. Dattum nicht zu schetten oder zu vberwinden. Hisp. Cosa contra que no se puede resistir. Pol. Nie przepędzony. Vng. Ki kikerülhetetlen, kerülhetetlenül haladó. Ang. That can not be escaped, or passed by, or shunned.] Virg. 8. Aeneid. Me pedibus petit, ille, pedes q; sequentes, extrema sequitur: Fortuna omnipotens, & ineluctabile fatū. His potuere locis id effugere, ineluctabilis fati. Idem 2. Aeneid. Ventum flamma dies & ineluctabile tempus Dardaniæ.

Inemendābilis, le, om. t. Quod emendari nō potest. [ἀδιόρθωτος. Gall. Qu'on ne peut amender ne corriger. Ital. Che non si può emendare. Ger. Das nicht zu verbessern ist. Hisp. Cosa que no se puede emendar. Pol. Nie poprawiony. Vng. Meg nem javithatatlan. Ang. That can not be amended.] Ius, Peccatis inemēdabilis, Quinct. l. 7. c. 2.

Inemōrābilis, is, e, om. t. Adm. rabilis, memoriæ non tradendus, quod dici & verbis exprimi nō potest. [אין מספר ein mispár. ἀνεξήγητος. Gall. Qu'on ne peut raconter, innarrable. Ital. Che non si può narrare ni raccontare. Ger. Vnerzehlig, vnsagbich. Hisp. Cosa que no se puede contar. Pol. Niewymowny. Vng. Meg beszélhetetlen. Ang. That can not be told or uttered.] Plin. l. 8. c. 7: Sed Pompejani amissa fuge spe, misericordiā vulgi inenarrabili habitu quærentes supplicare. Inenarrabilis subtilitas. Plin. lib. 21. c. 1. & lib. 10. cap. 2. Martial. l. 2: Vis dare tu jejuna salsa, & inenarrabile marmor.

Inēnarrābilis, is, e, Præcellens, insignis, mirabilis, [ἀλλοκότως, ἀφηγήτως. Gall. Qui n'est pourtant narré, exprimé ne racompté. Ital. Nō narrato ne raccōtato. Ger. Vnerzehlet. Hisp. No declarado, ni contado. Pol. Nie mowiony. Vng. Meg nem fejtetett, magyarázatlan. Ang. Vndeclared or il told.] Gel. l. 12. c. 6: Quod inenarrabile relinquamus.

Inēnōdābilis, le, om. t. Inextricabilis, perplexus, quod feliciter enodari & dissolvi non potest. [ἀδιέξοδος, ἄλυτος. Gall. Qu'on ne peut desnouer ne dissoudre. Ital. Che non si può sciogliere ne sciorre. Ger. Vnauflöslich. Hisp. Cosa que no se puede desatar. Pol. Trudny do rozwiązania, zamotany, ściśniony. Vng. Meg el nem vetkőzhető. Ang. Which can not be unknotted or loosed.] Cicer. de Fato: Nec quum hæc ita sint, est causa cur Epicurus pertimescat fatum, & ab animis petat prætiorū, earq; de via deducat, & uno tempore suscipiat res duas inenodabiles.

Inēo, is, ire, act. t. Ingredi. [בא bá. εἰσέρχεσθαι. Gall. Entrer dedans. Ital. Entrare dentro. Ger. Hineingehen. Bel. Ingaan. Hisp. Entrar dentro de lugar. Pol. Wchodzę. Vng. Bemegyek. Ang. To goe in.] Plautus in Cas. Sitis jubes, inibitur tecum: id est, ingrediar tecum. Idem: Videbō id prius quàm intus in domū. Cic. pro Cor. Balb. Neque ullis imperatoribus miscere. Plau. Ineit te unquā febris? unquámne te corripuit frigus? ¶ Inire cōsilium, certamen id est, aggredi & suscipere, consentem. Sallust in Catil. Quapropter vos moneo, ut fortis atq; parato animo istis, & prælium quod inibitis, memineritis vos divitias, decus, gloriā, præterea libertatem & patriam in dextris vestris portare. Inire certamen, Cic. 4. de Finibus. ¶ Inire beneficium id est, comparare, Terent. in Andria: Quàm maximè abs te postulo, o Chreme, ut beneficium verbis initum dudum nunc re comprobes. ¶ Inire consilium, pro capere consilium. Cic. ad Brutum: Consilia inire cœpi Brutina planè. ¶ Inire causam & rationem alicujus rei: hoc est,

rationem

cationem vel causam cogitando invenire. Liv. lib. 4. bel. Maced. Atq; ego nonnullarum cupiditatem nec cautam quidem aut rationem ineundæ initæ possum. ¶ Inire Consulatū, prætoratū, ædilitatem, &c. Cæsar: Quo ex die consulatū iniit Lentulus. ¶ Inire cubile, concumbere. Cic. de Arusp. respon. Quum uterentur fororemq; non discernis, quum quod ineas cubile, non sentis. ¶ Inire gratiam ab alicuo, cit benevolentiam alicujus demereri. [Ἐπὶ χάριν ἔρχεσθαι τινι. Virg. ἐπιδεῖν τινὸς μᾶλλον.] Terent. in Adelph. Ego lepidus ineo gratiam. Plautus in Atin. Bene hercle factis, & ante inita gratiā. Cic. ad Atticum: Quod ille tristis fuit, jam cum bonis viris ei sum amā ineā gratiam. ¶ Inire necem, pro vivere, devivere, illigare & detinere. Liv. 7. ab Vrbe: Nam cui inclinato semel res facta, levata ultro erat, tum ipsa odia cum amore in hostes, ex quib; inibant id est, vinciebantur & astringebantur. Inire rationem, pro viam ac modum aliquid agendi quærere. Terent. in Heaut. Quid agam? aut quæ commentiscar? ratio de integro ineunda est mihi. ¶ Inire pro coire, sive concumbere. [Συνεύδειν, ἐμβαίνειν. Virg. ἐπιβαίνω. Plin. lib. 7. cap. 10. de taurib: Primos quinq; mares pariunt, in cæteris alternant si ineantur opportuno & commodo tempore. Idem: Sed adiici qui equas ineant optimi legendi sunt.

Inficio, fec, fectum, ere. a. Non facio. [Οὐ ποιῶ. Virg. οὐ κατεργάζομαι.] Diomedes ab Ineo, is, initio dicimus. Pecuviur: Loca arida inirās.

Infans, ntis, nomen. m. g. Cui non significat. [Ἄφωνος, ἄγλωσσος. Gall. *Menteur, menteresse, qui ne dit mot, qui ne parle point.* Ital. *Che non favella.* Ger. Der etwas ung redt vnd nit gut Wörter gebraucht. Hisp. *El que no sabe hablar.* Pol. *Niegadatliwy.* Virg. *Bez ust.* Ang. *Dumbe, that can speake not.*] Plin. lib. 8. cap. 42. de equis: Nec tamen quicquam ineruditius Græcia aut vanius valet tolerare. Ibidem cap. 44. Et quæ non pecora ineptiarum & crepitū. Sic. Plin. lib. 10. cap. 63. Varro. de Epimenide cognomento Cretensi incredibile, quod situ vetustæ memoriæ traditum sit, quum ex quinquaginta annis unum adjecisse cibum, & cum capite obvoluto per urbis aditus exisse, & non agnitum patrem, ut ineptum, sic incunctanter ad hæreditatem adisse. Petoriga appellatur is, qui admissarium ad fœminam admittit, ut ait Varro ibidem.

Ineptiālis, le, com. e. Negativa particula, & aptus componitur. Inappositus, importunus. [Ἀσύμφορος, ἀπρεπής, ἀνάρμοστος. Gall. *Mal à propos, ce mal propre, inepte, sot, fol.* Ital. *Non atto, mal detto, inepto.* Ger. Vngeschickt, vnbequem. Bel. Dwaes spreker. Hisp. *Cosa no acomodada, no hablar.* Pol. *Nieskromny, niestosowny, niegodny.* Virg. *Alcoinualiw.* Ang. *Vnmeete, vnapte, foolish.*] Quid autem significet, docet Cicero in 2. de Orat. his verbis: Ineptus nomen habere videtur quòd non sit aptus, idq; in moribus nostri consuetudine patet. Sæpe qui aut tempus quid possit, non videt, aut plura loquitur, aut se aliter ac res, aut eorum qui hukum est, vel dignitatis vel commoditatis rationem non habet, aut denique in aliquo genere aut inconcinnus, aut malus esse, is ineptus dicitur.

Ineptio, is, ivi, itum, n. g. Ineptias facio aut dico, quod nec loco, nec tempori, nec rebus, nec personis convenit. [Ἀσυμφόρως, ἀπρεπῶς, ἀναρμόστως ποιῶ, λέγω. Gall. *Dire ou faire chose mal propre, sotte, sans sauoir.* Ital. *Dire o fare cosa, ouero cosa mal detta.* Ger. Thorechtig thun, narrig reden, vngeschickt sein. Bel. Gecke spreken. Hisp. *Hazer ò dezir necedades.* Pol. *Niegadaliwy, niestosowny.* Virg. *Gyemakeskelbw.* Ang. *To trifle, to speak nothing to the purpose.*] Terent. in Phorm. non agam, nec non deliram, Donec perfecero hoc. P. Ineptis. Idem in Adelph. Hanc te æquū est docere & te operam, ut hæc dare. M. Me docere autem D. te. M. me D. te inquiam. M. Ineptis.

Ineptiē, ēi, & ineptitudo, ĭnis. [Ἀπρέπεια, ἀνάρμοστος. Gall. *Mesgarde, sottise, sauoir, sapience.* Ital. *Sconuenenza.* Ger. Vngeschicklichkeit, narrenwerck, thorechtes wesen. Hisp. *Indiscrecion, necedad.* Pol. *Niegodziwość.* Virg. *Alcoinualiwsey, gwskg, gymakeskelsi.* Ang. *Foolishnesse, toyishnesse.*] Terent. in Phorm. Vt ad patris redeam, ac mittam ibi ineptias. Cic. 1. Tuscul. Ineptiæ prudentibus ridiculæ.

Ineptē, adverbio, ātius, ātissimè. [Ἀπρεπῶς, ἀναρμόστως. Gall. *Sottement, mal proprement.* Ital. *Sconuenientemente, sciocamente.* Ger. Vngeschicklich. Hisp. *Descomedidamente, sin reboluimiento.* Virg. *Alkoinualiw.* Ang. *Vnproperly.*] Plaut. in Mostel. Interdū ineptē fortasse ea. Cic. 1. Tuscul. Nam etsi nō tu Minervam, ut aiunt, facit tamen ineptè, quisquis Minervam docet.

Inermis, me, com. e. Armis non tectus, nudus. [Ἄοπλος, ἄνοπλος. Gall. *Desarmé, sans armes, qui ne porte point d'armes.* Ital. *Senza arme, disarmato.* Ger. Vnbewaffnet, vnbewehret. Bel. Onbewapnet. Hisp. *Cosa desarmada.* Pol. *Niegotowy, niezbroiny.* Virg. *Begyarmlos, arfaus.* Ang. *Vnarmed, vnfurnished.*] Cic. pro Cœcin. Arma cle sua naturalibus, alia ad regendum, alia ad nocendum: quæ qui non habuerint, eos inermes fuisse videri. Liv. 2. ab Vrbe: Adhuc Albana pubes inermis ad armatis septa, &c. ¶ Interpretatione

nem inermis dicitur, qui nihil habet quo causam suā tueatur, aut defendat. Cicer. 1. de Fin. Iam in altera philosophiæ parte, quæ est quærendi & disserendi, quæ λογικὴ dicitur, tibi vester plane (non quidem video) inermis ac nudus est.

Inermis, a, um, inermis, nudus. [Virg. Ἔκθετος.] Virg. 12. Aeneid. Tum studio effusæ matres & vulgus inermū, Invalidiq; senes; turres & tecta deorum Obtedere. Gell. lib. 19. cap. 2. ex Quint. Claudii annal. lib. 1. Arma pleriq; obiciunt atq; inermis ita se tradunt fere. Sallustius in Iugurth. Neq; quenquā decere qui manus armaverat ab inermis pedibus auxilio petere.

Inermo, as, are, Armis spoliare. Festus. [Ἀφοπλίζω. Gall. *Desarmer.* Ital. *Disarmare, disfare, far de armi.* Ger. Wehrlos machen. Hisp. *Desarmar, desfazer, quitar de armas.* Pol. *Zbroię odymować.* Virg. *Arfaussoll wng fyfyrio.* Ang. *To vnarme, to take harnesse from.*]

Inerro, as, n. p. In loco quopiā errare, vagor, diverto. [Ἐν τόπῳ τινὶ πλανᾶσθαι, ἐμπλανᾶσθαι. Gall. *Aller ça et là, vagare et errer.* Ital. *Vagare, andare errando.* Ger. Etwarin herumb schweiffen oder irgehen. Hisp. *Vagar.* Pol. *Błądzić, błąkać się.* Virg. *Crwydro.* Ang. *To erre, to wander.*] Plin. lib. 1. Epistol. Experientis non magis Etnam montibus quàm Minervam inerrare. Ignis inerrat adibus. Stat. 1. Syl. 1.

Inertus, tis, part. nom. t. Non errans, fixus, constans, immobilis. [Ἑστώς. Gall. *Qui n'erre point.* Ital. *Che non erra.* Ger. Nicht hin vnd her schweiffend oder irrend. Hisp. *Lo que no vaga ni yerra.* Pol. *Nie błądzący.* Virg. *Ni wanderes, ni gyn crwydredig.* Ang. *Not wandring.*] Vid. inerrantes stellæ Iovis, quæ & fixæ appellantur. Cic. 2. de Natura deor. Nec verò stellæ, quæ inerrantes vocantur, non significabunt eandem mentem atque prudentiam, quarum est quotidiana, conversio? Idem: Habent igitur tum ipsum se stellæ inerrantes ab hibernis coniunctionibus certum & locum.

Iners, rtis, comm. ab inertiis accipiebantur pro eo qui arte nullam noverat, quem Græci ἄτεχνον appellant. [Gall. *Qui n'a nul art ne faueur pour faire, ou dire quelque chose.* Ital. *Senza arte o giudicio, da poco.* Ger. Kunstloß, der keine kunst kan, vngeschicklich, vnfürsichtig. Bel. Ongeleert. Hisp. *Sin arte.* Pol. *Nieumiejętny, nieumiejący.* Virg. *Dialaw, eg, ei, ynfud, nis gwyr crefft.* Ang. *Vnskilfull, vnlearned.*] Cic. 3. de Fin. Sed infirmus animo has maximas artes, quibus qui carebant merito à majoribus nomina inierunt. Postea tamē cōtinuato obtinuit ut pro ignavo potiùs, stupido & deside accipiatur. [Ἀνανδρία, ἀπραγμοσύνη. Gall. *Paresse, lascheté, fay neant.* Ital. *Inopia, ignauia, pigritia.* Ger. Faulheit, der sich zu nichts bemühen mag. Bel. Traegheyt. Hisp. *Ocio, haraganeria.* Pol. *Lepsa niestosowność.* Ang. *Vnskilfull, idle.*] Terent. in Andria: ato, hoc confiteor iure obtigisse, quando quidem tam iners, tam nulli consilii fuit. Cic. 4 Ver. Ac homo, inertior, ignavior, magis virinec animi nec consilii? quàm impura inter viros muliercula, &c. Plin. lib. 9. cap. 8. Illæ ad flexum non obedient, sed repugnandum inertes, & pondere suo onerabunt. Inertia in libris. Plin. lib. 8. cap. 21. Iuxta hanc fera appellatur cui tubicines, modici alioquin, exercitij; membris inertes, exportantium prægrave agè ferens, &c. ¶ Inertia in Venerem, ineptum, non habilem esse, signis accipimus. Colum. lib. 6. cap. 27. Acres inertes, ferentes, tibulis. lib. 1. Boves inertia. Virg. 9. Aeneid. Corpora inertia. Idem 1. Aeneid.

Inertiē, tiæ. f. p. propriè ars ignavationis significat, accipitur tamen pro ignavia, socordia, desidia. [Ἀπραγμοσύνη, ἀνανδρία. Gall. *Faineantise, lascheté.* Ital. *Dapocaggine, pigritia, poltroneria.* Ger. Faulheit, faulkeit, trägheit. Hisp. *Haraganeria, pigricia.* Pol. *Nieumiejętność, niestosowność.* Virg. *Idalwch, ynfydrwydd, ynfydrwch.* Ang. *Slouth, idlenesse.*] Cicer. in Tarit. Antequam intrat, aut quemadmodum affecti sint, virtutibus, vitiis, artibus, inertiis aut quemadmodum cōmoti, cupiditate, metu, voluptate, molestia. Colum. in præfatione lib. 2. Non ergo fatigatione, quemadmodum plerique crediderunt nec senio, sed nostra culpa nec nostra animus benignè nobis arva respondent. Cicer. de Orat. 1. Duo illa relinquamus, id q; largamur inertiæ nostræ.

Inertia, æ. Vitis genus est, vinum ferens nervis innoxium, unde & nomen habet, quòd fortes nervos habeamus intendendis nervis, ἀσθενοῦς. Græci vocant ἀμπέλους, eò quòd non facilè vinum ex ea gignat ebrietatem. Colum. lib. 3. cap. 2. Inertia tamen vitis quæ quidem Græci ἀσθενοῦς appellant, potest in fecunda qualitate esse: quod & aunt vinum est & innoxia: unde etiam nomen traxit, quòd ineis habeamus intendendis nervis.

Ineruditus, a, um. Non eruditus, indoctus, illiteratus. [Ἀμαθής, ἀπαίδευτος. Gall. *Qui n'est point sçauant, ignorant.* Ital. *Ignorante.* Ger. Vnerfaren. Hisp. *No enseñado, ignorante.* Pol. *Nieuczony.* Virg. *Indarfun.* Ang. *Vnlearned, ignorant.*] Cic. 1. de Fin. Nō ergo Epicurus ineruditus: Idem 2. Acad. Modò neque illud tam ineruditum absurdumq; respondeat. Suet. de clar. Grammat. Præterea priscorum Catonis verborum ineruditissimum furem.

Ineruditē, adverb. [Ἀμαθῶς. Pol. *Nieumiejętnie.* Virg. *Dialaw.*]

dari sinat.] Gel lib. 7. cap. 3: Culpavit autem primum hoc, quòd Cato inexcusabile & inexpiabile, ut opinor, primi operis initium intolerantia, qua & objurgationibus usus est.

Inexcusatus, Oblata ratio decipit, fallit, illi ecclesia capio, litis contestatio. [Ἀπρόφασιστος, ἀναπολόγητος. Gall. Sans excuse, sans raison, sans couleur. Ital. Senza escusatione, senza ragione. Ger. Ein der sich gegen seinen Herren nicht entschuldigen kan. Hisp. Cosa que no tiene escusa. Pol. Nie mogący się usprawiedliwić. Vng. Kimentheto. Ang. Not excused.] Translatio sumpta ex his qui excusationibus & causis, quas proponi iudici dicuntur, quam etiam sæpe falsis & vanis, quæ propositæ interdum admittuntur, nec tamen probantur. Cæsar. 1. Bel. Civ. Adeo nonnunquam sentiebat exercitus, quæ ipsi vitia in se dissimularent, ea non posse in ducibus probari. Sallust. Jug. Quæ ad Jugurthæ causam inexcusata videbantur. Liv. 2. Ab Urbe: Ad hæc inexcusatum, quod ad Veios, &c. Idem 3. Ab Urbe: Inexcusatum id Romanis haud grave magnæpari, cum potius crederent velut ultro oblatam, quam meritam, ferociores Consulis. Idem 4. Ab Urbe: Inexcusatum Romanis, quod ad Veios, &c. Idem 5. Ab Urbe: Inexcusatum Romanis, quod ad Veios, &c. Idem 6. Ab Urbe: Inexcusatum Romanis, quod ad Veios, &c. Idem 7. Ab Urbe: Inexcusatum Romanis, quod ad Veios, &c. Idem

ran not be overcome.] Liv. 2. ab Vrbe: Ibi altro, & munito loco arcem inexpugnabilem fore. Cic. 5. Tusc. Volumus enim eum, qui beatus futurus esse, inexpugnabilem, tepum atq; munitū.

Inexpŭgnābĭlĕ. Quod numerari non potest. [אי אפשר *lo iesspar.* *non possibile, non si può.* Gall. *Qu'on ne peut nombrer ne conter.* Ital. *Che non si può numerare.* Germ. Vnzehlbar. Hisp. *Lo que no puede ser contado.* Pol. *Nie policzony.* Vng. *Számlálhatetlen.* Ang. *That can not be numbred or reckoned.*] Colum. lib. 9. cap. 4: Nam innumerabilis erat numerus.

Inexstrnctĭlis, a, um. Quod non extinguitur. [*Ἀσβεστος.* Gall. *Qui ne s'estaint ou qu'on ne sçauroit estaindre.* Ital. *Che non si può estinguere.* Germ. Vnauslöschlich. Hisp. *Cosa no apagadera ni luega.* Pol. *Nie wygaszony.* Vng. Eloltheterlen. Ang. *Not to be quenched.*] Vide Ovid. lib. 6. Fast. ignem Vestae vocat inextinctum, quòd semel supposititius fomes ita à sacris virginibus, nunquam penitus extingueretur: Ignis inextinctus templo celatur in illo: Effigiem nullam Vestia nec ignis habent. Inextinguibilis, ie, idem quod inextinctus. Varro: Mala consuetudo diu importata, est inextinguibilis.

Inexstrpābĭlis, bile, um. t. Quod exstirpari non potest. [*Ἀνεκριζωτος.* Gall. *Qu'on ne peut desraciner, ou arracher de terre.* Ital. *Che non si può sradicare.* Germ. Das man nicht ausrotten kan. Hisp. *Cosa que no se puede desarraygar.* Pol. *Nie mogący być wykorzenion.* Vng. *Ki nem tehetetik.* Ang. *That cannot be rooted up by the roots.*] Plin. lib. 15. cap. 20. Radices multæ, atque altæ, & ideo inexstirpabiles.

Inexstrĭcābĭlis, le, um. t. Insolubilis, quod extricari non potest: seu unde quis exstricare se non potest, inexplicabilis. [*Ἀπορος, ἀμηχανος.* Gall. *Dequoy on ne se peut desvelopper, dont on ne peut sortir à son aise.* Ital. *Che non si può sbrigare, che non se ne può sbrigare.* Germ. Vnaufflöslich, vnauß sich winden vnd drehen kan. Hisp. *Cosa que no se puede desembaraçar ni desenredar.* Pol. *Nie rozwiązany, trudno do rozwiązania, powiązany.* Vng. *Ki fejthetetlen.* Ang. *That cannot be wounded out of a knot.*] Virg. 6. Aeneid. Hic labor ille domus, & inextricabilis error. Plin. lib. 36. cap. 12. Inque hac quadrata intus latera turrium inextricabileu. Inextricabilia vitia, idem lib. 20. cap. 21.

Inexstŭpĕrābĭlis, le, um. t. Quod superari non potest, insuperabilis. [*ἀκατανικητος.* Gall. *Qu'on ne peut surmonter ou vaincre.* Ital. *Insuperabile, che non si può vincere.* German. Vnüberwindtlich oder darüber man nicht kommen mag. Hisp. *Cosa que no puede ser vencida.* Pol. *Nie zwyciężony.* Vng. *Meg győzhetetlen.* Ang. *That cannot be overcome or passed.*] ut, Inexsuperabilis via fuit. Liv. 5. ab Vrbe: Idem 5. ab Vrbe: Alpes inde oppositæ erant, quas inexsuperabiles vias haud equidem miror, nulla dum via superatas.

Infabrē, adv. non fabrè, inornatè, fœdè, & impolitè. [*ἀσκευως, ἀκομψως.* Gall. *Grossement.* Ital. *Rozzamente, sporcamente.* Germ. Vnzierlich, vngeschickt, vnartig. Hisp. *No artificiosamente.* Pol. *Nie mocno, nie mocarnie.* Vng. *Mellesegtelenül, rosszul, rútkodva.* Ang. *Vncomely, vnhandsomely, vnfashionably, vnmannerly.* Sicut Fabre, politè & ornatè. Liv. 8. bell. Macedon. aureos torques, N. CCCC. LXX. ad hanc summ. pondo CCXLV. argenti infecti, tacti quo in Gallicis vasis, non infabrè suo more factis duo millia CCCXL. pondo, ov. Horat. 2. Serm. Sat. 3: Quid refert parum infabrè, quid satum durius esse?

Infabrĭcātus, a, um. Non fabricatus, impolitus. [*ἀσκευαστος, ἀκατασκευαστος.* Gall. *Qui n'est accoustré, taillé ne elaboré.* Ital. *Non fabricato.* Ger. Vngemacht, vngetzimmert. Hisp. *Cosa no fabricada.* Pol. *Nie wystawiony.* Vng. Elolkészitetlen. Ang. *Not wrought, not made, not framed.*] Virg. 4. Aen. Frondentesque trahunt ramos, & robora silvis infabricata fugæ studio.

Infăcētus, a, um. Inurbanus, rudis, qui nihil salis habet aut leporis. [*ἀκομψος, ἀγροικος, ἀστομος.* Gall. *Mal plaisant.* Ital. *Insipido, non faceto, non arguto.* Germ. Vnhöflich, vnhöfisch, vnbescheidt, den leuten zuwider ist. Hispan. *Rudo y descortes.* Polon. *Nie łagodny, grubi.* Vngar. *Emberségre nem szokott viselkedő.* Ang. *That hath no mirth in him.*] Plaut. in Truculento. Quid? tu es infacetus Lemno adventus? Non infacetus homo & satis litteratus, Cicer. 3. Offic. Non infaceto lepore, Plinius lib. 37. cap. 1. Infacetum mendacium, Cic. pro Cælio.

Infăcētĭæ, arum. f. p. inurbanitates, & rusticitates. [*ἀκομψιαι, ἀγροικιαι, ἀστομιαι.* Gall. *Mauvaises grasses, grossieretez, sottises.* Ital. *Rozzezze.* Germ. Vnhöflichkeit, vnartigkeit. Hisp. *Rusticidades, descortesias.* Pol. *Grubości.* Vng. *Emberségre nem illendő valóság.* Ang. *Vnmannerlynesse.*] Vide Catullus Annales Volusi dicit esse plenos infacetiarum.

Infăcundĭa, æ, f. p. Dicendi imperitia. [*ἀκομψια, ἀστομια.* Gall. *Mauvaise grace à parler, faute de bien parler.* Ital. *Infacundia, goffezza nel parlare.* German. Vnberedtsamkeit, vngeschicklichkeit zu reden. Hisp. *No elocuencia ni habilidad.* Polon. *Nie wimowność.* Vng. *Ekességtelenül való szólás.* Ang. *Lack of vtterance to tell his tale.*] Gell. lib. 17. cap. 16: Tui erroris culpam esse intelligo in me scilicet infacundia.

Infăcundus, Inelegans, nulla dicendi facultate præditus. [טה כבד *chabdi lafeh.* כבד לשון *chebdāh lasshon.* ἀ ἀνευχρις τὸν λογον, ἀδεξιος. Gall. *Qui n'a aucune grace à parler.* Ital. *Poco eloquente.* Germ. Vnberedt, oder kein Maul hat noch reden. Hisp. *No elegante en hablar.* Pol. *Nie wymowny.* Vng. *Késsön szólni nékül való.* Ang. *Not eloquent or well spoken.*] Liv. 4. ab Vrbe: Et Tribunus plebis vir acer, nec infacundus, nec ullus inter aduersarios, &c.

Infămĭa, æ, nec pen. prod. um. t. Quidvitium aliquod, aut turpitudinem male audit, aut cui fama est parùm secunda, aut integra. [שם רע *shem rahh lāsh.* רעה *rahh.* Gall. *Infame, diffamé, descrie.* Ital. *Infame, vituperato.* Ger. Verschrieen einen bösen Namen vnd verrumbdet. Hisp. *Infames o mal infamados.* Pol. *Ten który ma złą sławę albo fame.* Vng. *Gyalázatos, hires, latos.* An. *That is evil spoken of, dishonest.*] Cicero 6. Verr. Quo in oppido multas famosas turpitudinis infamias suis flagitiis, flagitiisque fecit. Terent. in Heaut. ea causa magis patior: Cumpho flagitium tuum me infamem fieri, Infamis dictus est ab antiquis dignitatis medius, propter ignominiam: quomam indigere videatur aliorum defensione. Persius Satyr. 2. Infami digito fossa altior excipat. Iuven. medium quem odere pudorem. Nam veteres quum aliquem medio digito indicabant, intenter ejus Genitalibam intuebantur: cujus rationem propter meniam obscœnam hic consulto prætermittimus. Si quis tamen noscere cupiat, videat proverbium: Digitum medium ostendere. Infames qui dicantur, cognoscere ex l. 1. D. qui notantur infam.

Infămĭa, æ, f. Macula, probrum, nota turpitudinis. [דופי *gnahlāhph* דופיה *gnahlāhphāh* כתם *kāthām* כתמה *kāthāmāh* מום *mōom*, *sive vitium.* Gall. *Macule, tache, ce qui rend vne chose infame.* Ital. *Infamia, dishonore.* Germ. Die Schandt, oder Vnehr. Hisp. *Infamia, o mala fama.* Pol. *Zelżywość, famuła.* Vng. *Gyalázat.* Ang. *Euill bruit and report of infamie.*] Terent. in Andr. Tum id clàm erit, ne unquam infamiæ ea res sibi ferat, ut virum forte decet. Cic. 5. Verrin: Nihil ad tuas aures de tua infamia pervenisse. Differt autem infamia & ignominia in eo, quòd illa ex multorum sermone nascitur: hæc imponitur ab eo qui potest animadvertere notare. Cornel. Fronto de differ. vocabul.

Infămo, as, are, pen. prod. act. p. Infamia aliquem, ignominiam vel notam inuro. [דרח *gnahlāhph* חרף *chārāph.* Gall. *Infamer, diffamer, faire infame.* Ital. *Auergognare, infamare.* Germ. Verschreyen, vnehrlich machen, in vnehr vnd Schandt einführen. Hisp. *Infamar o mala parte.* Pol. *Sławnego czynić, sławić.* Vng. *Meg gyalázom.* Ang. *To cause one to get an euill name to defame.*] Quintil. lib. 10. cap. 1: Deinde quò se infamavit eodem modo dicere, Sentcum infamavit. ¶ Invehuntur etiam interdum pro divulgare. Livius 10. bell. Maced. Infamandæ rei causa jam non obtegam jubet. ¶ Infamare agrum, devastare. Columella lib. 1. cap. 7: Ita fit ut & actor & familia pereant, & ager fœdiùs infametur.

Infāmātus, participi. [חרף *gnahlāhph*, *chorēph*, *gnoschēph* חרוף *chārōph.* Gall. *Diffamé.* Ital. *Infamato.* Germ. Verschrieen. Hisp. *Infamado.* Polon. *Zelżony.* Vngar. *Meg gyalázatott.* Ang. *Euill bruited.*] Ovid. 12. Metam. Et procul infidus, infamataque relinquam Templa deæ.

Infămĭfĭcē. [Polon. *Sławnie.* Vng. *Igénis hírnevel.*] Iulius Capitolinus, in Pertinace: Ipse præterea Cornificiam infamificè dicere solitus.

Infandus, a, um, ingens, immensus, inenarrabilis, allicitus, nefandus à fando, quod oratione exprimi non potest aut debeat. [*Ἀῤῥητος.* Gall. *Chose dequoy on ne doit ne peut parler.* Ital. *Cosa da non dire.* Ger. Vnsäglich. Hispan. *Cosa que no se deue hablar.* Pol. *Ten którego się nie wolno wymowić, nie mówiony.* Vng. *Meg nem mondható.* Ang. *Horrible, not to be spoken or named.*] Virgil. 2. Aeneid. Infandum Regina jubes renovare dolorem. Terent. Eunuch. Peri, obtestor tum infandum tacitus mea ru? ne audivi quidem. Virg. 4. Aeneid. Infandum si fallere posset amorem. ¶ Vsurpatur nonnunquam pro interjectione. Virg. lib. 1. Georg. Infandum, fluunt sucres, terræque dehiscunt. Idem lib. 1. Aeneid. Navibus (infandum) amissis.

Infans, ntis. Substantivum, com. t. Dicitur propriè qui nondum sat. cœpit, sed & de septem & octo aut decem annorum pueris legitur. [ילד *yeled* ילדה *yeledāh* יעל *yāl* ילל *yālāl* נער *nāar*, *sive puer.* Gall. *Qui n'est encor point parlant.* Ital. *Fanciullo, bambino.* Germ. Ein vnmündig Kind: das noch nicht reden kan. Bel. *Disputerende.* Hisp. *Niños que no saben aun hablar.* Pol. *Dziecię* Vng. *Tsetsemő gyermek.* Ang. *An infant.*] Cic. 3. Verr. Ille infanti pupillæ fortunas patrias ademit. Liv. 1. bel. Maced. In Sabinis incertus infans natus inventus, an fœmina esset. Ovid. 15. Metamor. Editus in lucem jacuit sine viribus infans. ¶ Accipitur etiam aliquando infans pro brutorum animalium, atque ipsarum etiam avium fœta. Plin. Quadrupedes infantes suos cognoscunt. Idem libro 10. cap. 61: Vespertilio volucrum sola lacte nutrit, ubera admovens, gemnos volitat amplexa infantes. ¶ Adjectivum verò quasi pro parvo in usu est. Plautus lib. 22. cap. 22.

cap. 22. de bolcto: Nec tunicæ minor gratia in cibo infantis boleticid elt, parvi & nondum adulti. ¶ Interdam dicitur infans, non facundus. Cicero in Bruto: Ipsum Scipionem accepimus non infantem fuisse. ¶ Per translationem sumitur pro stulto, & quasi loqui nescente. Ex quo infantior & infantissimus: id elt, stultior & stultissimus. Auctor ad Herennium lib. 2: Et dum caute expedietis, loqui volunt, infantissimi reperiuntur. Cicero ad Quint. Frat. Gabinius absolutus elt omnino nihil aculatore Lentulo, subscriptoribusque infantius, nihil illo consilio sordidius.

Infantiă, tiæ, f. p. Ætas hominis usque ad annum septimum, quòd ad id ferè tempus fatis commodè fari non possimus. [ילדות. Gall. Enfance. Ital. Fanciullezza, età puerile. Germ. Kindheit. Das Jhar/da man ein Kind ist. Belg. Jeughevt: tijden der kintheit. Hispan. Infancia. Pol. Dziecinstwo. Vng. Iskolás gyermekség. Ang. Childhood, infancie, childship.] Plin. lib. 9. cap. 8: Atque etiam gestans fœtus in infantia. Quint. lib. 1. cap. 2: Et quantum infantia præsumptum est temporis, adolescentiæ acquiritur. ¶ Dicitur etiam infantia, quum quis rem aliquam novit, quam tamen explicare non potest. Cic. 3. de Orat: Dum modo hoc scîret, neq; infantiam ejus, quæ rem non explicare deberet, non quærerem: neq; infantiam ejus, cui res nõ suppetit, verba non deliit. Esse laudandam quorundam infantiam, qui aliorum eruditorum ostentationem fugiant, quàm stultitiam improbem.

Infantiă, pro puerpera. [יולדת. Gall. Celle qui porte enfant, qui accouche. Ital. Femina gravida. German. Eine die mit einem Kind gehet/oder ein schwanger Weib. Hispan. Parida, muger que pario. Polon. Brzemienna albo matka. Vng. Nehézkes asszony. Ang. Shebeast with child.] Mart. lib. 4: Et quod mireris magis, infantaria non elt.

Infantiĕ, adiect. Quòd elt infantis. [ילדותי. Vng. Gyermeki.] Just. Histor. lib. 17: Infantilibus blandimentis indulus rex. Et lib. 23: Infantiis educatio.

Infarcio, cis, arsi, c. Impleo, inculco, inculco, inculco. [מלא. Gall. Remplir, farcir. Ital. Empir, infarcire. Germ. Füllen/stopffen/farcken. Hispan. Henchir y rellenar. Polon. Nadziewam/opatrzam. Vngar. Töltök, dugom. Ang. To fill, to stuff.] Plin. lib. 35. cap. 14: Quidam in Africa, Hispania aqs exteris paritas, quas appellant Formaceas: quoniam formacum modo circumeunt, utinque duabus tabulis infarciuntur (verùs, quàm instruamus) avis durant, incorruptiores ventis, ignibus, omnique vemente tempestate. Columel. lib. 12. cap. 43: Et maximè in eas partes, quibus ossa defecta sunt, largissimè infarcito. ¶ Infarcire verba, inculcare, & fastidiosè ingerere. Cic. in Orat: Quæ vitia qui fugerit, ut neque verbum ineptiat, nihil de industria factum intelligatur, neque infarciens verba, quasi mus exeat, &c.

Infatigabilis, com. e. Qui non defatigatur, indefatigatus: [אפסקי. Gall. Qui ne se peut lasser. Ital. Che non si stanca. German. Unermüdet. Hispan. Cosa que no puede ser fatigada. Polon. Nieznużony. Vngar. Fáradhatatlan. Angl. That cannot be made weary.] ut, Infatigabilis cursus. Plin. lib. 18. cap. 19: Venter quidem eorum maximi, equis quoque acceleratis, infatigabilem cursum præstare dicuntur.

Infătuo, as, are, Fatuum & stultum reddo, mentè alterum insano, nihil sapientem aut cogitantè efficio. [שטות. Gall. Faire devenir fol, rendre fou de sa part. Ital. Impazzare. Ger. Bethören/überreden. Belg. Sot maken. Hisp. Embayar, hazer bouo y loco. Pol. Bláznuie czynie. Vngar. Megbolondoczom. Ang. To make stupid and foolish.] Fit enim à fatuus, & præpositione in, quæ ejus significationem auget. Cic. pro L. Flac. Neminem quidem adeò infatuare potuit, ut ei nummum nullo credere. Idem 3. Philip. Ut hominem stultum magis etiam infatuet mercede publica. ¶ Infatuatæ mulieres dicuntur, quæ Faunorum incubitus arripiunt. Et similiter infatuati viri, quos nunc vulgus Spiritu correptos nominat: quidam etiam dæmoniacos.

Infăvorăbilis, ابغيض, cui favor detrahendus, favore indignus. [Pol. Łaski godzien. Vng. Kedvetlen, kedvetlenségre méltó.] Cælius D. l. 27. Tit. 6. l. Nec infavorabilis sententia elt, ut hoc saltem habeat ex parcis, quod propter illum datum elt.

Infaustus, a, um, Infœlix, infortunatus. [אומלל. Gall. Malheureux, infortuné, malheureux. Ital. Sfortunato, infelice. Germ. Vnglückselig. Hispan. Cosa desdichada. Polon. Nieszczęśliwy. Vngar. Szerencsétlen, bodogtalan. Ang. Unluckie, unhappie, unfortunate.] Ovid. lib. 4 Metam. Bella infausta gerunt, multumque ab utroque cruoris Parte datur.

Infectăres, & infectus, Vide IN FACIO.

Infectus, nomen adiect. compositum ex IN negativa particula, & participio factus, idem significans quod non factus: ut, Infectum negotium. [לא עשוי. Gall. Non fait, non encor achevé. Ital. Non fatto. German. Nicht gemacht oder vnvollendet. Hisp. No hecho. Pol. Nie uczyniony, nie wykonany. Vng. Készületlen. Ang. Not made or undone.] Infecta pace, infecto negotio. Plaut. in Captivis: Quòd malè feci, crucior modò, si infectum fieri posset. Idem in Amphytruone: Ea quæ sunt facta, infecta esse acclamitat. Terent. in Eunuch. Infecta pace, ut hùc ad eam veniet, indicans te amare, & ferre non posse. Liv. lib. 4. belli Macedonici: Argenti infecti inde in ærarium quatuordecim millia pondo septingenta triginta duo: & signati bigatorum, septemdecim millia viginti tria. Infecti id elt non signati, nec cælati.

Infelix. Infeliciter, infelicitas, & Infelicitas. Vide INFORTUNIX.

Infensus, a, um, Iratus, malè alicui cupiens. [שנוא. Gall. Fasché, courroucé, affligé, ennemy d'vne. Ital. Crucciato, adirato, nemico. Ger. Zornig/gramm/erzürnet/feindlich. Belg. Vramtant. Hisp. Airado/enemigo, mortal enemigo. Polon. Gniewny, nieprzyiacielski, nieprzyiaciel. Vng. Fenyékû/haragos/ellenséges. Angl. Angrie or displeased.] Terent. in Andr. Me infensus ferret, ne quâ facinam in nuptias fallaciam. Sueton. in Vitel. Nullis tamen infensior, quã vernaculis. Cic. 1. Verr. Iam nunc timeo quidnam pro offensione nominis, qui illi inimici infensiq; fuerint, & expediarinne omnium, & magnitudine rerũ dignũ cive queri possim. ¶ Nec solum ponitur pro eo qui alii infensus & iratus elt, sed & pro eo qui hostes nimicos & intensos habeat. Cic. 1. Catil. Si vestræ civitas imperii tam graviter interitum fulpectumque videret, tamen oculis civium quàm infestis omnibus orulis conspici malebat. Eodem omnino modo quo effatus, Suet. in Iul. Cæl. Pompeium affectatus elt æmulum patribus quo vividus Mithridate, &c.

Infensăre, in compositione. [Vngar. Gyűlöltetsz akarni, haragoztatni.] Sueronius in Vitell. cap. 14: Infensus tamen infestior quàm Vernaculis & Mathematicis.

Infensĕ, Inimicè. [כעסר. Pol. Z nienawiścią. Vngar. Fáradsággal, gyűlöletre.] Cor. Tacit. l. 3: Quippe Tiberius etsi infensè inventus, cætera antiquis reliquerat.

Infensŏ, as, are, act. p. Infensus & inimicus fum. [מרגיז. Gall. Irriter, offenser, rendre ennemy. Ital. Prender odio contra alcuno. Ger. Zornig machen/erzürnen. Hispan. Hazer mortal enemigo. Pol. Nieprzyiacielem czynię. Vng. Ellenségessé tészem, haragoztatok. Ang. To be angrie or displeased.] Tacit. lib. 13: Ut quasi infensantis ac dolis exitio tradi crederetur. ¶ Infensare, pro infestare. Idem lib. 3: Adequatore castris, infensare pugnam. Idem lib. 13: Sed palàm infestare Armenios.

Infer. Apud antiquos legitur pro infrà sicut super. [תחת. Gall. Dessous. Ital. Dissotto. Ger. Vnden. Hisp. Debaxo. Pol. Odspod. Vng. Alá. Ang. Vnder, beneath.] Cato de Re rust. cap. 149: Ut pyrus florere cæperit, prato irriguo, ubi superinferque vitium permittet, tum decedito. Sunt tamen qui hos in loco super & infer malint credere esse ab eo quod objectivam aut superiorem partem sui dicatur, quia superior pars fundum continet: Infer, qui ab inferiore.

Inferiæ, arum, f. p. Sacrificia, quæ inferis solvuntur. [קרבנות. Gall. Sacrifice pour les morts. Ital. Sacrificii mortui. Ger. Todtenopffer. Hispan. Los sacrificios de muertos. Polon. Ofiary za umarłe. Vng. Halottaknak való áldozat. Ang. Sacrifices for the dead.] Vnde inferias facere, est manes sacrificiis placare. Virgilius Æn. Viventes rapit inferias quas immolet umbris. Cicer. de Nat. deor. lib. 3: Tertius est ex his Sthenelus, cui inferias fieri non. Virg. 9. Æn. Absentum sepulcra inferias accipiant haud ullo. Ovid. 5 fast. Inferias cupitis Manibus illa dabam.

Inferĭtus, a, um, Situs inferiore cui opponitur Superiores. [שפלה. Gall. Qui est en bas. Ital. Che è sotto. Ger. Der vnden ist. Hispan. Cosa de abaxo. Pol. Spodko. Vng. Alatta való, alsó. Ang. That is vnder beneath.] Plin. libr. 16. cap. 40: Eo Romæ inferitas arbores superiori præferunt. Vitruv. Inferiori ligna sunt quæ ex Aperniæ parte, qua inferum mare spectat, excelluntur. Superiora e contrario.

Infernŭs, a, um. [תחתון. Gall. Le qui est d'enfer. Ital. Infernale. Ger. Die hell. Hisp. Infierno. Pol. Piekło. Vng. Alvilágnak valo, pokol. Ang. Hell.] Pro inferior, in loco, in fabulis, &c. masc. in plurali. Inferi esse animos fuisse Grammatici in cognitam rei nullã ex classe scripsere. Inferni nostri præfruntur si fortassis ex lacrymarũ literarũ interpretibus, quòd in ea re nõ intelligamus. ¶ Et enim res vere inferna, a, um, nomẽ adjecti significans id quod intra nos, sicut superna, quod longe positum est. [גיהנם. Gall. Enfer. Ital. Inferno. Germ. Vnderirrdisch. Hispan. Infernales. Pol. Piekielny. Vng. Alvilági. Ang. Infernall.] Plin. lib. 2. cap. 47: Quoniam ille infernus fluctus ex imo maris spirat. Infernæ umbræ, Martial. lib. 1. Inferna stagna, Liv. 1. ab Vrb. Inferi dii, idem 1. bell. Maced. Eodem errasse Cicero in Arato.

Infĭnĭtè, adverb. [בלתי מוגבל. Gall. D'vne façon infinie. Ital. Da infinito. Germ. Vnendlich. Hispan. Desaforadamente. Pol. Odsposob. Vng. Határ nélkül. Ang. Immeasurably.] Plin.

Infirmātis, de comm. Ab infirmus fit, qui est subsistentiæ. [חולה. Gall. Infirme, malade d'enfer. Ital. Infermo, dall' infermità.

Germ. Hellisch. Hisp. Infernal, del infierno. Pol. Piekielni. Vngar. Alvilagbeli. An. That belongeth to hell.] unde infernales Furiæ.

Inféro, pen. con. infers, intuli, illatum, intrò porto, in vebo, introduco. [הביא hebi. εἰσφέρω. Gall. Porter en mettre dedans au dessus. Ital. Portar dentro. Ger. Hineen tragen. Belg. Toedraegen. Hisp. Meter à traer hazia d' entro. Pol. Wnosić. Vng. Be hozny. Ang. To bring in.] Plaut. in Amph. Neq; meum petiere hunc intuli. Lucr. lib. 1: Lacus erat quem medium ex opaco specu fons perennis rigabat aqua, quo Numa se persæpe inferebat. q Interdum pro mittere pro capere, recipere, ut, Inferte manus. Cic. in Parad. Et æquè peccare te, si privatus, ac si magistratibus manus inferatur. q Inferre se, est cum impetu irruere. Liv. lib. 21: Adeò consternare impetu fecisse Hetruscos, ut sine detrimento insignis Atrinas. q Inferre damnum, cladem, detrimentū. Cæsar. 2. bell. Civil. Magnis q; ultrò illatis detrimentis, eos qui irruptionem fecerant in oppidum rejiciebat. Liv. lib. 3. bell. Pun. Omnibus pacis modo incuriosè agentibus, magna clades illata. q Interdum subjicere, seu apponere, τιθέναι. Lactant. hinc: Quod clarum hoc exemplo quod inferemus. q Interdum pro ferre in medium, commemorare. Cicer. lib. 3 Offic. Turpe est, & valde vitiosum in re severa, contrario dignum, aut deducatum aliquè inferre sermonem. q Interdum pro concludere. Seneca: Quo his argumentis quod propositerat intulisset. q Interdum pro contrà ferre. Cæsar lib. 1: Romani conversa signa bipertitò intulerunt. Inferre arma, bellū alicui, est bellum contra aliquem suscipere. ἐπιφέρειν πόλεμον. Cic. Octavio: Quibus cogitas arma inferre? q Inferre crimen, est crimini dare, seu objicere. Cic. in Lælio: Addendum eodem est, ut in criminibus aut inferendis delectentur amicus aut credat oblatis. q Stuprum inferre. Cic. in Paradoxis: Quamcunq; in domum stuprum intulerint, eandem esse labem ibidem.

Infernus, a, um. inferior, infimus. Quod est infrà, cui contrarium est Superus, a, um, quod est suprà. [תחתי tachtai. κάτω, κατώτερος. Gall. Qui est en bas, d'en bas. Ital. Sasso. Germ. Das unten ist. Belg. Onder. Hisp. Cosa baxa. Pol. Spodni, dolni. Vngar. Alsó való. Ang. That is beneath, below.] Plaut. in Mercatore: Inde superum, infernumq; salve. Simul ambo vale. Cic. 1. Tusc. Eademque animo, tanquam ab oculis caligine dispulsa, ut omnia supera, infera, prima, media, ultima videremus. q Infernum mare, Tyrrhenum. Ital est superum, Adriaticum quod quidem quod ex imbe Romano ad ortus Adriaticum eunti, fere semper ascendendum contra ab urbe, ad mare Tuscum venienti descendendum. Alii cerè eo quòd Adriaticum mare habeam ab Oriente aliud. Tyrrhenum ab Occidente & Meridie.

Inferi, orum, pl. Manes, dii inferni. [שאול sheol. ἅιδης, ἀιδωνεύς, ἀιδωνεῖος. Gall. Les enfers ou ceux qui sont en enfer. Ital. Gl'inferni, che mal' essi sono. Ger. Die unterirdischen, die Todten im Hisp. Infierno ó los diosses del infierno. Pol. Piekielni. Vngar. Pokolbeliek. Ang. The goddes of hell or hell.] Quòd infra nos circa terræ centrum credantur habitare. Cic. pro A. Cluentio: Nunc quidem quid tandem ill' mali mors attulit? si fore inepta, ac fabulis dissimilis, ut existimemus illum quid inferos imperorum supplicia perferre. Plaut. Aulul. Siquid exciat, superi accusati sint, & comati inferi.

Inférior, & hic inferius. [κατώτερος, ὑποδεέστερος. Gall. Plus bas, inferieur. Ital. Più basso, inferiore. Ger. Der da unten ist. Hispan. Mas baxo, inferior. Pol. Dalszy, niższy. Vn. Alább való, alsób. Ang. Lower.] Comparativa ab inferus. Plin. lib. 11. cap. 37 Sed palpebræ quadrupedibus in superiore tantum gena, volucribus in inferiore. Cicero 1. Verr. Tu quum omnibus rebus antè inferior fis, hac una in re mihi anteferri puras oportere, quòd Quæstor illius fueris. ego, si superior cæteris rebus essem, hanc unam ob causam accusatorem repudiari putarem oportere. Cor. Tacit. lib. 3: Tiberius atq; Augusta publico abstinere, inferiùs majestate fuit an jam palàm lamentaretur.

Inférius, comparativum, adverbi significatione. [κατώτερον. Gall. Plus bas. Ital. Più abasso. Ger. Das unden für. Hisp. Mas abaxo. Pol. Dalsza, niższa. Vng. Alább. Ang. Lower.] Ovid. 2. Metam. Inferiusq; suis fratrem oris currere Luna Admiratur equos.

Infimus, a, um. superlativa ex opposito Supremus. [ἔσχατος. Gall. Tout le plus bas. Ital. Più basso. Germ. Der underst oder nidrigst. Belg. Alderet benst. Hisp. Cosa muy baxa. Pol. Nayniższy. Vng. Legalsó. Ang. Lowest.] Plaut. in Curcul. In loco infimo boni homines atq; dites ambulant: infimi homines, contempti, nullo in honore & numero habiti. Terent. Eunuch. Tace tu, quem ego te esse puto infra omnes infimos Homines. Cic. pro Flac. Si quem infimo loco natum, nullo splendore vitæ nulla commendatione famæ defenderem. Idem 1. de Finibus: In quo nihil æquè nec summum, nec infimum, nec medium, nec ultimum, nec extremum sit.

Infimus ter, penult. prod. Dicti sunt, qui ex infima plebe sunt: [בני אדם bene adham. ἀνθρωπίσκοι. Gall. Hommes de la plus basse condition que soit. Ital. Huomini de bassa condizione plebei. Ger. Die untersten oder schlechtesten Leute. Hispan. Les de abaxo, pueblo de los menudos. Pol. Ludzie pedliwy. Vng. Alacsonbeli való. Ang. They which be of the most low and vile condition.] Ut est Summates, qui maximè & summę nobilitatis sunt, vel autoritatis. Plaut. in Stichio: Summates viri atque infimates.

Infímo, as, pen. cor. act. p. Deprimo, infimū reddo: huic opponuntur Sublimo, extollo. [השפיל hishpil. ταπεινῶ. Gall. Abaisser. Ital. Humiliare, abassare. Germ. Tenotmen. Hisp. Abaxar. Pol. Zniżam. Vng. Alacsonyitom, alázatossá teszem. Ang. To make low.] Apul. de Dæmonio Socratis: Ingenia illa ad brutitudinē sublimata sunt, hæc ad miseriam infimata.

Infervéo, es, fivi, Infervesco, is, Ferveo, calere, incalescere. [חתח rutach. ἐκζεῖν, ἐκζέσις. Gall. Bouillir, s' eschauffer fort. Ital. Bollire. Germ. Sieden. Hisp. Hervir, bullir. Pol. Wrzeć. Vng. Meg forrik, heves lesik. Ang. To seeth or to be fervent or hot.] Cato ca. 108: Facito bis, aut ter inferveat. Ide ca. 91: Si fur præsit, facito, & fabæ terna pars ut inferveat. Horat. 2. Serm. Satyr. 4: Hic ego confusum sectis inferbuit herbis, Carpere coq. etc.

Infervefácio, cis, act. 1. Calefacio. [חתח רותח rutach hirtiach. ἐκζεῖν ποιῶ. Gall. Faire bouillir. Ital. Far bollire. Ger. Etwas siedrent oder heiss machen. Hisp. Hazer hervir ó bullir. Pol. Zwrzącym. Vng. Megheverőm, forralom. Ang. To make to seeth, to make hote.] Col. lib. 12. cap. 17: Liquarumq; acetum infervefactant. Idem lib. 9. cap. 12: Omnia cade æquis ponderibus in unū levigata, & sic illi vela cum ammineo vino infervefacta.

Infelíciter, Infacetus, injucundus, sine sale & lepore, inurbanus, rudis, vis. [בעגמת nephesh. ἀφυῶς, ἀπόπληκτος. Gall. Rudement, point de propos mal à propos. Ital. Rudemente, non piacevole, non festevole. Ger. Bauerisch, ungeschickt. Hisp. Desmañadamente, mal hecho. Pol. Nie grzecznie, źle uczynnie. Vng. Embereszes resza nelkül való. Ang. Vnpleasantly, not mery.] Gell. Homo tam ingeniosus, tam infeliciter.

Infelíx, icis, Infelix, iracus, inimicus, male cupiens. [רע ra, אויב oiev, עוין oiin. ἀπονενοημένος, χαλεπός, ἐχθρός. Gall. Fort courroucé, ou mal disposé. Ital. Infelice, adirato. Ger. Ernstlich, scheutlich, ungnedig. Belg. Noodelijck, haestmoedigh, ongenadigh. Hisp. Enemigo, cruel. Pol. Przeklęty, złośliwy, nie przyjacielski. Vng. Istentelen, gonosz, ellenes, haragos. Ang. Very unmerciful, wicked.] Plaut. in Cas. Tu hic infelix es plus, quam cuiquam. Cic. 3 Ver. Quis hunc infelicius accusatoribus infestum, & inimicum fuisse? q Accipere etiā pro eo cui infestatur, quia; aliquo periculo est obnoxius. Cic. pro Rosc. Amer. Filii vita infelix sæpe ferre, & insidias appetita. Idem pro Planco: Dolebam, Judices, & acerbè ferebam, si hujus salus ob eam ipsam causam esset infestior, quòd is meæ saluti, atq; eorum fortunæ benevolentia, præsidio, custodiq; fuisset. Nigidius Grammaticus antiquus, infesta à festinatione duo putat. Quæ enim instar alicui, eumq; properans urget, & opprimere studet festinat: & contrà, de cujus præsidio, & exitio festinatur. Horum uterq; infestus dicitur, ab infesta tamen diversa, quòd vel infestatus alicui, vel passurus est. Infestum mare habere, est infestum latrociniis classibusq; habere. Cic. lib. 3. de Rep. Nam quid quæreretur ex eo, quo se lege impulsus mare haberet infestū uno myoparone? Eodem, inquit, quo tu orbem terræ. Senectus infesta: hoc est, molesta & gravis & morbis variis obnoxia & expulsa. Liv. 1. ab Vrb. Tum verò inde infestior Tullo cuncta, infestius cœpit regnum esse. q Signa infesta dicuntur quæ ab hostibus in manibus infestantur. σημαῖαι ἐγκείμεναι. Cæs. 6. bell. Gall. Illi ubi præter spem, quos fugere credebant, infestis signis ad se venire vident. Liv. 7. ab Vrb. Sic in primum infestis hastis provolant duo Fabii.

Infesto, tas, act. p. Divexo, molesto, seu oblitum exhibeo. [עבה hivadó הטריח hitriach. ἐνοχλῶ, παρέχω. Gall. Faire molester, travailler & empescher. Ital. Molestare. Ger. Etwas beschwerlichs thun. Belg. Quellen, het succederende. Hisp. Empecer, estorvar. Pol. Szkodzę, gniewę. Vng. Segetlem, zavarom. Ang. To vex, to trouble.] Plin. lib. 7. cap. 2: Quos à quibus infestari Homerus queri, prodidit. q Infestare, pro vitiare. Plin. lib. 15: Arborem ipsam fertilitate consumi, multos præterea rubro infestari. Infestantur vineta Austris & Foris, Colum. lib. 3. cap. 12. Infestat infantes ecticos plenilunium, Plin. lib. 7. cap. 6.

Infestátio, Molestatio, vexatio. [מכאוב machaeb. ἐνόχλησις. Vngar. Segetlés, zavarás.]

Infesto, as, adverb. Novitè. [ἐπεσβολῶς, ἐχθρικῶς. Gall. Demonstrer courage & pour noise. Ital. Dimostrare animo & disposta à nuocere. Ger. Feindlicher weis. Hisp. Enemigamente. Polon. Nie przyjacielsko. Vngar. Ellenesen, ellenkezőleg, haragosan. Ang. Vnfriendly, malitiously.] Liv. 6. bel. Pun. Age contra, quæ illi infestè in nos fecerunt, repetite id est, inimico animo.

Infestíbulo, as, penultima correp. [ἐπεμβαίνω, ἐπιπορεύομαι, ἐμπορεύομαι. Gall. Embusquer. Ital. Assalire. German. Empressen, ennestlen. Hispan. Echar cautelas para errar. Polon. Wtrzymam, zmieszam, przeszkodzę. Vngar. Be kapdosom. Ang. To disquiet.] Celsus lib. 7. cap. 25: Infibulare quoque adolescentulos quidam valetudinis causa consueverunt.

Infícias, Inficialis, Infiziator, vide INFICIOR.

Infício.

Inficio, is, ere, penult. cor. ex in & facio, act. r. Tingo, imbuo. [טבע tabal. צבע tsabah. צביע. Gall. Teindre. Ital. Tingere. Ger. Tunken oder inferben. Belg. Verwen. Hisp. Teñir, el tiñir. Pol. Umoczyć, farbuie. Vng. Megfertéztem. Ang. To die or colour.] Plaut. in Trucul. Quia tibi intus fo infecisti propudiosa patibulum. Plin. lib. 7. cap. 15. de mensium mulierum: Accoitum contractum adhærens, præterquàm filio, quod tale virus infecerit. Cæsar 5. bell. Gal. Omnes verò se Britanni glasto inficiunt, quod cæruleum efficit colorem, & Pertranslationem sumitur pro vitio, macula, obscurare, corrumpo. [מגאל megual. Gall. Macher, infecter. Ital. Macchiare, contaminare. Germ. Beflecken, verbéjeren. Hisp. Inficionar, ó corromper. Pol. Pomazać, fmocarzyć. Vng. Megfertéztem, megmocskolom. Ang. To slayne or defile, to make foule.] Cic. 5. Tusc. Sed nos umbris, delectis, otio, languore, desidia, animum infecimus. Liv. Hoc luxu & peregrinis infecti moribus. Item pro venenum misceo, & suppono. Vng. 2. Georg. quo non præstantius ullum. Pocula si quando sæva infecere noverca. Plin. lib. 11: Nimio humore infectuntur apes. Hoc verbum Diomedes à tuendo cõponi existimat. Dicit enim facio, conficio, fuco, inficio. Sed aspera nimis videtur compositio, quanquam à significatione non abhorreat.

Infectus, a, um, ab inficio, Tinctus, maculatus, veneno mixtus, venenatus. [טבוע tabúah. βεβαμμένος, πεφαρμαγμένος. Gall. Teint ou imbu de quelque liqueur. Ital. Tinto, macchiato. German. Eingetrunken, gefeerbt, verbéjert. Hisp. Teñido, untado, corrompido. Polon. Zadany, zafarbowany, namazany. Vng. Megfertéztetett. Ang. Stayned, died or imbrued with some liquor.] Plin. lib. 11. cap. 37. Muliebribus etiam partibus infectæ quodammodo, tanta est ecceris affectatio, ut tingant inocali quoq; Suetonius in Caligula: Inventa & arcta ingens varietas venenorum pleraq; quibus mox à Claudio demittis, infecta manu tradentem, ipsa fine pulsum exiuo. Seneca: Diu in istis vitiis jacuimus, eluere difficile est: non enim ut quisq; natus est, sic infectus.

Infectus, us, m. q. Tinctura. [צבע tsebá. Gall. Teinture. Ital. & Hisp. Tintura. Germ. Farbung. Pol. Farba. Vng. Festés, festeny. Ang. A dying, dieing or colouring.] Plin. lib. 20. cap. 48. De reliquarum infectu suo loco dicemus.

Infectores, m. r. Tinctores. [צבעים tsebaim. βαφεῖς, ἐλουτῆρες. Gall. Teinturiers. Ital. Tintori. Ger. Farber, die im farben etwas gutes thun. Hisp. Tintoreros, ó tintoreras. Pol. Farbownicy. Vng. Festők. Ang. Dyers.] Plin. lib. 20. cap. 9: Quarto infectores lanarum, stuentur, quod glastum vocant. Idem lib. 35. cap. 6. Hi etiã apud infectores ex flore nigro qui adhæret ærugini, infectorium succus, quo lanæ vel quidpiam aliud tingitur & inficitur. Plin. lib. 22. cap. 23: Purpurarum genera infectori die sacrum.

Inficior, aris, d. q. Nego, abnego. [כחש kahásh. ἀρνέομαι, ἀπαρνέομαι. Gall. Nier. Ital. Negare. Ger. leugnen, nicht bekennen, nicht bekandt thun. Belg. Ontsaten. Hisp. Negar. Pol. Przeczę. Vng. Tagadom. Ang. To denie.] Plautus in Gisel. Omnia insectantur ea quę cuiq; conscia est. Cic. in Catil. Nam quum id posset inficiari, repentè præter opinionem confessus est.

Infitiæ, tantùm accusativi casus est, & pluralis numeri, & sinitum ex eo, is, jungitur & sine prepositione: ut Hic infitias tulit, hoc est, negabit. [כפר kafár. Pol. Przysię. Vngar. Megtagadom, tagadást tészek.] Terent. in Adelph. Si inficias ibit, testis mecum est annulus quem amisit. Gell. libro 16. cap. 19: Nausas stupefactos convictosq; infitias ire non cuisse.

Infitialis, le, om. t. ut infinitalis linea, quo negatur objecta. [שלילה shelilah. Gall. Negative. Ital. Negativa. German. Etwas nemen etwas nicht schuldig. Hispan. Negativo. Pol. Zaprzeczny. Vng. Tagadó. Ang. Negative.] Cicero in Top. Itaque aut infinitalis aut conjecturalis prima appellatur.

Infitiator, oris, m. t. Qui negat se vel debere quod actor petit vel commisisse quod accusator objicit. [כחש mekhés. ἀρνητής. Gall. Nieur, denieur. Ital. Negatore. Ger. Der etwas verleugnet, nicht bekent. Hispan. El que niega, negador. Pol. Przeczyciel, zaprzeg. Vng. Tagadó. Ang. That denyeth.] Cic. lib. 1. de Orat. Quod petitoris causa comparatum esse non intelligebatur. Si ille infitiator probasset judici antè petitam esse pecuniam, quàm esse deberi cœpta, &c. Hinc actus conjecturalis dicitur infitialis, quo negamus quod petitur vel obijcitur. Cicero in Catil. Hosce ego non tàm milites acres, quàm infitiatores lentos esse arbitror. Martial. lib. 11. Ja jus & fallax, atque infitiator, amas.

Infitiatio, onis, f. t. verbale, Negatio. [הכחשה. Gall. Denegation, denier, action. Ital. Negatione. German. Leugnung. Hispan. Negacion. Pol. Zaprzeczenie, &c. Vng. Tagadás. Ang. A denying.] Cicero 2. de Orat. de Oratore: Accusatos fere cautè quidem sunt crimium, plerunq; infitiatione defenduntur.

Infidus, a, um, pen. prod. Non fidus, perfidus, sine fide, cui nõ est fidendum. [בגד bagád. Gall. Infidele. Ital. Infido, ch' non se le deve fidare. Germ. Vntreu, vnbestendig, vntrewlich. Belg. Ontrou. Hisp. Sin fe, ó en quien no se puede fiar. Polon. Niewierny. Vngar. Hitetlen. Ang. Vnfaithfull, not to be trusted.] Cicer. de Amic. Tum cum exul esset, fe intellexisse quos fidos amicos haberet, quos infidos. Plaut. in Asin. Vbi fidem fidei infidus tueris. Livius 7. ab Vrbe: Et propter Latinorum infidum jamdiu fœdus. Virgil. 2. Georg. Illum non populi fasces, non purpura regum Flexit, & infidus agitans discordia fratres. Horat. 1. Carm. Ode 35: At vulgus infidum & meretrix retrò Perjura cedit.

Infidelis, e, comm. Qui promissis nõ stat, nec fidem promissam exolvit, atq; eam adeò violat. [בגד bagád. Gall. Desloyal, qui ne tient point la foy promise. Ital. Infidele, senza fede. Germ. Vntreu, vnbestendig. Belg. Ontrou. Hisp. Infiel, que no tiene fe. Pol. Niewierny. Vng. Hitetlen, nem bizo ember. Ang. Vnfaithfull, vntrustie, faithlesse.] Plaut. in Asin. Vbi fidem fidei daveris, ubi hero infidelis fuerit. Cæs. 7. bel. Gal. Qui autem erant per se infideles manus cogere atque aperiè bellum parare cœperunt. Cic. ad Cicer. lib. 15. His ego subsidiis ea tum confecimus, quæ nullis legionibus confequi potuissem, ut ex akerris fociis amicissimos, ex infidelissimis fidissimos redderem.

Infidè, adv. Fidè, perfidè. [בגדנית bagdanit. Gall. Infidelement, desloyalement. Ital. Infidelmente. German. Treulos, vntreuwlich. Hispan. Infielmente. Pol. Niewiernie. Vngar. Hitetlenül. Ang. Vnfaithfully, disloyally.] Cæsar 3. bel. Gal. Infidelitatem ejus Cæsar nulla perfidia judicavit comprimi posse. Cicero pro Milone: Quantæ infidelitatis in amicis. Idem 5. Tusc. Quæ homines Quàtoperè verò amicitias desiderant, quarum infidelitatem extimescebat, &c.

Infidelitas, atis, f. t. Fides violata, perfidia. [בגידה bagidáh. Gall. Infidelité, desloyauté. Ital. Infedelità. German. Treulosigkeit, vntreuwlichkeit. Hispan. Infidelidad. Pol. Niewierność. Vngar. Hitetlenség. Ang. Vnfaithfulnesse, disloyaltie.] Cæsar 3. bel. Gal. Infidelitatem ejus Cæsar nulla perfidia judicavit comprimi posse. Cicero pro Milone: Quantæ infidelitatis in amicis. Idem 5. Tusc. Quæ homines Quàtoperè verò amicitias desiderant, quarum infidelitatem extimescebat, &c.

Infidèles, a, verbum, Perfidè. [בגדים. Gall. Infidelement, desloyalement. Ital. Infedelmente. German. Treulosiglich, vntreuwlich. Hispan. Infielmente. Polon. Niewiernie. Vngar. Hitetlenül. Ang. Vnfaithfully, disloyally.] Cic. ad Brutũ: Infideliter aliquid cupiam facere.

Infigo, infigis, penultima producta, act. r. Intùs figo. [תקע takáh. אחז mehách. ἐμπήγνυμι. Gall. Ficher dedans. Ital. Ficcare à dentro. German. Hineyn stecken oder einstossen. Hispan. Hincar ó dentro. Polon. Wbiiam. Vngar. Be fegyerzek. Ang. To fasten or stick in.] Cicero quarto Tusculan. Quum in acie M. Allienum Pelignum fortis protexit, gladiumque hosti in pectus intimum infixit. Infixa in regis hostium pila. Liv. 7. bel. Pun. Infixa animis relicta, Idem 9. bell. Pun. Te eum infixũ educere, Ovid. 13. Metam. Hæret infixo pectore vultus, Virg. 4. Aen.

Infixus. Defixus, infimus, inustus, hærens in altum, penitùs infidens, quod nullo evelli modo potest. [Polon. Wbikowany. Vngar. Beszegezett.] Cicero in Cat. Dum memoriæ mei consularis vestris crudelissimis mentibus.

Infimè, vide Inferus.

Infimus. Infimo, as, Infimus, vide Inferus.

Infindo, act. r. Findo, do incido. [בקע bakáh. בקע bakkáh. ἐκκόπτω, ἀποκόπτω. Gall. Fendre. Ital. Fendere. German. Zerspalten. Hisp. Hender. Polon. Vpiam. Vn. Megbasitom. Ang. To cut or cleave.] Virgil. Aeglogu. 1. quæ cingere muris Oppida, quæ jubeant telum infindere fulcos.

Infinitus, a, um, Indefinitus, immensus: cujus contrarium est Finitus. [אין סוף ein sof. Gall. Infini, sans fin, indefini. Ital. Infinito, senza fine. Ger. Vnendlich. Hisp. Infinito, es determinado. Polon. Nieskończony, bez końca. Vng. Vtolsóvalan. Ang. Infinite, endlesse and without end.] Cicero pro Rotir. Cum. Qui tantas & tam infinitas pecunias non propter inertiam, luxuriem, sed propter magnificentiam liberalitatis repudiarit. Infinita altitudinis spelunca. Cic. 6. Verr. Infinitum imperium: id est, sine exceptione, vel maximum & quasi perpetuum. Idem 4. Verr. Post quam M. Antonii infinitum illud nopetum senserant.

Infiniti, plures acceptiones ponit Aristoteles lib. 4. Physic. Indefinitum magnitudine vocatur, quod tam magnitudinis caret extremis. Infinitum multitudine, quod tam differetiæ multitudinis caret extremis, &c.

Infinitè, adverb. Indefinitè, sine modo, extra modũ. [בלי גבול beli gebúl. Gall. Infiniment, sans fin ny bout. Ital. Infinitamente, senza fine. Germ. Vnendtlich. Hisp. Infinitamente. Pol. Nieskończenie. Vng. Vghetetlenül. Ang. Infinitely, beyonde measure.] Cic. in Parad. Ebur aurata tecta in villis, & sola marmorea facieti & signa, tabulas, sepellatilem & vestem in omne concupiscenti, &c.

Infinitus. Infinitus, [אין סוף ein sof. Pol. Koncu nieznaczący. Vngar. Vghetetlen.] Apul. lib. de dogm. Plat. Cum videnara sit finc, infinitis retè videri potest.

Infitiò, loco adverbii: [בלי ספק beli sefek. Vngar. Vghetelenűl képpen.] Plinius libro 13. cap. 8. Procedente peritatione illa, quæ quidem in Creta nascitur infinito præstare cæteris ejusdem generis alibi genitis.

Infinitas, atis, f. Perpetuitas. [אין סוף ein sof. Gall. Infinité, estendue sans fin. Ital. Infinità. German. Vnendtlichkeit. Hispan. Infinidad. Polon. Wieczność, nieskończoność. Vngar. Vghetetlenség. Ang. An infinitie, a part long beyonde measure.] Cic. 1. Offic. Gradus autem plures sunt societatis hominum: ut enim ab illa diffundatur infinitate propior est ejusdem gentis, nationis, &c.

Infinitivus, onis, f. t. Cicero 1. de Finibus: Infinito ipsa quam ἀορίστου vocant, tota abillo est: [Vng. Vghetetlenség.] id est, infinitas sive infinitudo.

Infinitivus modus, sine alterius verbi adminiculo ponitur:

[ἀσθένεια ἀσθενέω.] ut apud Virg. l. Aen. ...mèque incepto desistere victam? Quo in loco Tubero tribuitur, oportet vel. Decet. Pon tur enim frequentissimè infinitivus pro præterito imperfecto indicativi. Terentius Eunuch. Invidere omnes mihi, præ ry. debant. ¶ Ideò autem dicitur infirmus: quia aliter modi definiunt personas & numeros: hic autem sine numeris & personis est, & habet tolam præsentis tempus præsens, præteritum & futurum.

Infirmis, a, um. l. Nonfirmus, imbecillis, debilis, languidus. [שחה חלש, חלוש, ἀσθενής.] Gall. Foible, debile. Ital. Infermo, debole. Ger. Schwach, kranckheit, kranckhaft. Belg. Kranc. Hisp. Cosa flaca y enferma. Pol. Chori, słaby. Vngar. Betegh, gyenge. Ang. Weake, sickly. Cic. 1. Acad. Et simul assiduus, iocum, & vinctus. Sanè illud quidem, quòd sum etiam admodum infirmus, lentus & infirma classis. Cic. 9. Ver. Ætate affecta, & viribus infirmis homo. Idem 6. Ver. Infirmi saporis vinum, ingenerat ea, debile, & quod lingua non retinet, aut pungit. Col. lib. de arboribus cap. 2. Montium clivi, qui tenuem vineæ convalescentis, sed firmum probumque saporem vini præbeant humidis & pinguibus locis robustiores, sed infirmum saporis vinum, nec perenne faciunt. ¶ Infirmior, comparativus. Horat. 2 Serm. Satyr. 3. Sum paulò infirmior animus Multorum. ¶ Infirmissimus homo. Cic. in Pison. Levissimæ atque infirmissimæ pro Cluent.

Infirmitās, ātis. Invaliditas, non ægrotatio, ut plerique male utuntur, sed potius debilitas illa, quæ velut ex morbo contingit. [חלשה, חלשות, ἀσθένεια.] Gall. Debilité, foiblesse. Ital. Debolezza, infermità. Ger. Schwachheit, kranckheit, siechtag. Hisp. Flaqueza, enfermedad. Pol. Chorobá, słabość. Vngar. Betegseg, gyengeseg. Ang. Infirmitie, weaknesse.] Cic. de Senect. Verum infirmitas est puerorum, & ferocitas juvenum, & gravitas jam constantis ætatis: ille senectutis maturitas naturale quiddam habet. Cic. Idem de Clar. Orat. Erat eo tempore in nobis summa gracilitas & infirmitas corporis. Idem pro Syl. Infirmitas enim corporis animi virtute operuit.

Infirmo, as, atu, ātum, p. debilito, infirmum reddo, refuto, immuto, refello. [חלש, חלוש, ἀσθενῶ, ἀσθενίζω.] Gall. Debiliter, affoiblir. Ital. Indebolire, far infermo. German. Schwächen, kranckmachen. Belg. Kranken. Hispan. Enflaquecer, enfermar. Pol. Osłabiam. Vngar. Megerőtlenitem. Angl. To weake, make feeble.] ut Infirmare argumenta & rationes alicujus. Cicero de Divin. Nec ea dicta, quæ si dicam, tu infirmare non potis. ¶ Infirmare fidem actis. Cic. pro Rosc. Com. est refellere, refutare, elevare. Idem 2. de Nat. deor. Quanta verò illa sint, quæ vos Academici infirmata & tollitis?

Infirmātus, Deobtatus. [Polon. Osłabiały. Vngar. Megerőtlenedett.] Suetonius in August. Institutis sanctionibus, præsumtis vocabulis populum concionatus est.

Infirmātio, onis, Gr. Confutatio, refutatio. [ἔλεγχος, ἀνατροπή.] Gall. Debilitement, ou affoiblissement de corps ou d'esprit. Ital. Indebolimento. Ger. Schwächung, kranckmachung. Hispan. Flaqueza. Polon. Osłabienie. Vngar. Megerőtlenedés, megfáradás. Angl. A making of a thing weak, a refuting.] Cicero libro 1. de Invent. Judicatio est quæ ex infirmatione & confirmatione rationis natitur controversia. Infirmatio rerum judicatarum, Cicero de leg. Agr.

Infirme, adverb. Debiliter, languidè. [ἀδυνάτως, ἀσθενῶς.] Gall. Debilement, foiblement. Ital. Indebolmente. Ger. Schwach, kranck. Hisp. Flaco y enfermizo. Polon. Słabo. Vngar. Betegesen, gyengén. Ang. Weakely.] Imbecillitèr. Cicero Senatui libro 14. Epist. His rebus aliatus, etsi intelligebat socios infirmè animatos esse, & novarum rerum expectatione tuspensos.

Infit, verbum defectivum, tantùm Tempo, idem est quod incipit. [חחל, התחיל, ἄρχομαι, ἄρχω.] Gall. Il dit, ou commence à dire. Ital. Comincia, dice. Germ. Anfahen sagen. Hispan. Comença, dize. Pol. Począwszy mowić. Vng. Kezdek. Ang. To begin to say.] Plautus in Aulul. Inscribi posulare plorans, ejulans. Sæpiùs tamen 3. pers. pro inquit Liv. 2. ab Urbe: Ibi infit annum se tertium & nonagesimum agere.

Infiammo, as, āvi, ātum, p. Incendo, accendo. [להבעיר הבעיר, ἐκκαίω, ἐξάπτω.] Gall. Allumer, enflamber, embraser. Ital. Infiammare. Ger. Anzünden. Hisp. Encender en llama. Polon. Zapalam, zapalam. Vng. Meggyúladok, lángra veszik. Angl. To set a fire.] Cic. 6. Verr. Quam quum investigare Ceres vellet, dicitur ita flammas fetas de virginibus, qui ex Actæ vertice eminebat. Idem 7. Verr. Classem pulcherrimam populi Rom. in Italiæ expulsam & ejectam, quam primum advesperascere infiammari incendique jussit. ¶ Pertinacia odium accipitur pro ardore, quòd quemadmodum ignis inflammatur, ita ardet. Cicer. 2. Verr. Quum tot parati qui concionibus & legibus hanc invidiam Senatus inflammare conentur. ¶ Inflammare provehementer rapere & celebrare. Cic. de Amic. Honores verò quarum cupiditates quidam inflammantur, quam multi ita contemnunt, ut nihil magnificentius esse, nihil lætius existiment?

Inflammātio, ōnis, Gr. [הבערה הבערה, καῦσις, φλογμός.] Gall. Inflammation, enflambement. Ital. Infiammaggione. Ger. Entzündung. Hisp. Encendimiento. Pol. Zapalenie. Vng. Meggyúladás. Ang. An inflammation or setting a fire.] ut inflammationes mammarum, quas Græci φλεγμονὰς vocant, nempe quando propter nimium humorem, collecta in aliqua parte veluti calidam quia ardere sentitur. ¶ Inflammatio quid sit, vide apud Galen. lib. 2. de Arte curativa.

Inflecto, is, exi, exum, a. t. Curvo, flecto. [הטה הטה, κάμπτω.] Gall. Courber, flechir. Ital. Piegare, torcere. Ger. Biegen. Hisp. Doblegar. Pol. Nachylam. Vngar. Meghayłom, meghayłtom. Ang. To bow, or bend.] Cæs. 1. bel. Gall. Cum ferrea lex inflexa esset. Cic. 7. Ver. Ut primùm ex alto sinus ad urbem adiisse intueantur. Vetitum cursus sui inflectere, à cursu suo declinare. Cic. 2. de Nat. deor. Orationes aliquantùm inflexæ, Cic. ad Quir. post reditum. Voces inflectere contra, Tib. lib. 2. Eleg. 3.

Inflexus, part. Incurvus, incurvatus: [מעוה מעוה, καμπτός, κεκαμμένος.] Gall. Courbé, tourné, plié. Ital. Torto, piegato. Ger. Gebogen. Hisp. Inclinado. Polon. Nachylony, nagięty. Vngar. Hayłott, hayłtott. Ang. Bowed or crooked.] ut Aratrum inflexum, Virg. l. 1. Georg. Curvum & leviter à summo inflexum baculum, Cicero 1. de Divin. Cervix inflexa, Virg. lib. 1. Aen. Genu inflexum, Propert. lib. 2. Eleg. 9.

Inflexus, us, m. Inflexio, potestas inflectendi actus. [מעוה מעוה, καμπτὴρ, κάμψις.] Gall. Flechissement, pliement. Ital. Torcimento. Ger. Biegung. Hisp. Doblegadura. Pol. Nachylenie, nagięcie. Vng. Hayzás, hayłás. Ang. A bowing.] Plin. lib. 11. cap. 45: Fert oblequium, & inflexu.

Inflexio, ōnis, f. t. [מעוה מעוה, κάμψις.] Vng. Hayzás, hayłás. Ang. A bowing.] Idem Cic. de Univer. Genus enim orbis eorum, quasi sphæræ inflexione vertebatur. Latiùs in Exio, Cic. 3. de Orat.

Inflexibilis, le, adj. t. Quod inflecti non potest. [בלתי מעוה, ἀκαμπτος.] Gall. Qui ne se peut plier, flechir, ou courber. Ital. Che non si può piegare ne torcere. German. Unbiegsam, das sich nicht biegen läst. Hispan. Cosa que no se puede doblegar. Pol. Nięgnący. Vng. Hayzhatatlan, hayzhatatlanság. Angl. Not to be bowed.] Plin. lib. 28. cap. 12. Helleborum inflexibilem (cupi nominari vocant) levat urina capræ antibus infusa. Plin. in Epist. 317: Pervicaciam certe, & inflexibilem obstinationem debet punire.

Infligo, gis, pen. prod. xi, ctum, a. Ictum in rem incutio. [תכה תכה, κόπτω, πατάσσω.] Gall. Frapper, ou donner contre. Ital. Percuotere, dare colpi. Germ. Ein stoß geben, einen schmeissen. Hisp. Apretar, golpear à otro. Pol. Vderzam, uderzenie. Vn. Tsapom, verbom. Ang. To strike or deal a blow.] cum & fligo verbo antiquo, quod figere significabat. Fun. lib. 8. cap. 36. Sæpè in area colaphis inditis examinabatur. Cicer. in Pison. Quæ discessus mens Reipublicæ vulnera infixit, idem in Vatic. Si ad cætera vulnera quibus purat. Rempublicam deleci, hanc quoque inflixeram plagam indixisse Augur tus es.

Inflo, as, āvi, ātum, p. Turgefacio, fo le, quasi intùs turgescit, tudum. [נפח נפח, ἐμφυσῶ, φυσῶ.] Gall. Enfler, gonfler, donner. Ital. Inflare, enfiare. Ger. Aufblasen. Hisp. Hinchar, soplar. Pol. Nadymam. Vng. Fúvom. Ang. To blow.] Vnde tibicen buccinam vel calamos inflare dicitur, pro tibia canere, vel calamis. Varro 3. de Re rust. cap. 13: Qui quum eo venisset cū tibia, & cithara, & cantare esset infus. bucinā inflavit. Inflare ambas buccas, irato & proprium. Horat. 1 Serm. Sat. 2: quin Jupiter ambas iratus buccas inflet. Inflare, turgescere, tumere. Cic. 1. de Leg. Fanni nōn ætati conjunctus Ariopater paulò inflavit vehementius, habuitq; vites agrestes ille quidem, atque horridas, sine ratione tamen palmitis.

Inflatus animus, Superbus, elatus, magnus, invictus. [גאוה גבהות, ὑπερηφανία.] Gall. Enflé, fier, courageux. Ital. Enfiato, constante, superbo. German. Aufgeblasen, hochtragen. Hispan. Inchado, soberbio, altivo. Polon. Nadęty, wyniosły. Vngar. Fúvalkodo. Angl. Puffed up, proud.] Cic. 4. Tusc. Sit igitur flatus, & tumens animus in vino: sapientis autem animus semper vacat vitio, nunquam turgescit, nunquam tumet.

Inflātiùs, adverb. magis. Cæsar bell. civ. 1. lib. 2. Hæc ad eum latius atq; inflatiùs. [Vng. Fúvalkodottabban.]

Inflātus, Ipse inflando sibi, infinitus, allatus. [נפוח נפוח, ἐμφυσητὸς, φυσητός.] Gall. soufflement. Ital. Il soffiare. Ger. Aufblasung. Hispan. Hinchazon. Polon. Nadęcie. Vng. Fúvás, fúvalkodás. Ang. A swelling or puffing up.] Cic. 4. Acad. Qui primo inflatu ebrietas Antiopam esse jussit, aut Andromachen. Inflatus divinus, & Sibyllinus, & inspiratione, apud Cic. 1. de Divin. Tum aliquo inflatu, instinctuque divino furiosa renuntiat.

Inflīgo, is, xi, xum, a. Ibor, intrò duco. [נהג נהג, ἐλαύνω.] Gall. Conduire dedans, entrer dedans. Ital. Scorrere, condurre dentro. Germ. hinein stossen. Hispan. Echar à correr en alguna parte. Polon. Wpędzam. Vngar. Beterlyk. Ang. To drive or thrust in.] Columb. lib. 1. Sed ampla & ovilia circumdentur, neque humor intus esse possit. Cic. 4. Tusc. Apud Hyrcanium Bovium, qui ab Europæ parte in Pontum influit. ¶ Influere in aures hominum id est, sensim irrepere. Cic. in Lælio: Quæ ne blandiria C. Papyrius nuper influebat in aures concionis.

Influēns,

Infl̃uentĩa, æ, f.p. [*impressio.* Pol. *Wpływanie.* Vng. *Befolyásolás, folyás, folyása, folyamodás.*] Vt apud Iulium Firmicum Matheseos lib. 2. *Influentia vitiorum.*

Infodio, di, sum, act. 1. Humi defodio, terra obruo. [מטמן *tamán.* Gall. *enfouir, enterrer.* Ital. *Cuoare, imcauare.* Germ. *Vergraben.* Hispan. *Cauar, soterrar.* Polon. *Wkopuie.* Vngar. *Bé ásom.* Ang. *To digge in.*] Virgil. 2. Georg. Antè sapinatas Aquiloni ostendere glebas. Quàm sæpe numero insodias vitis genus. Nonnunquam idem valet quod fodio. Col. lib. 4. Campestris locus altè duos pedes infodiendus est.

Infœcundĭtas, dãtis, dum, cum, & fœcundus, Sterilitas, minimè fœcunditas. [עקרה *akéra, עקרת akéreth, עקרון akerón, עקרת akéreth.* Gall. *Infœcundité, sterile qui ne porte point de fruict.* Ital. *Sterile con feruide.* Germ. *Vnfruchtbarkeit.* Hispan. *Cosa esteril y no fertil.* Polon. *Nie płodność, nie płodne.* Vngar. *Meddőség.* Ang. *Vnfruitfulnesse, barrennesse.*] Plin. libr. 12. cap. 10. Lauri genera arboribus folia infœcunda. Idem libro 16. cap. 44. Quæ incubari intra decem dies edita, utilissimum: veteres aut recentiora, infœcunda. Idem: Infœcunda sunt ova terribilibus, & quo in piscatu mares feruntur.

Infœcundè, adverbium. [Vng. *Meddő módon, hasznotalanúl.*] Gell. libro 19. cap. 3. Qui infœcundè atque jejunè laudat, desinit à causa videri.

Infœcundĭtas, ãtis. Sterilitas. [*ἀτεκνία, ἄγονον, ἀγονία.* Gall. *Sterilité.* Ital. *sterilità.* Germ. *Vnfruchtbarkeit.* Hisp. *Esterilidad.* Pol. *Niepłodność.* Vng. *Meddőség.* Ang. *Vnfruitfulnesse, barrennesse.*] Cuiusdam ciui Carmen in Præcem.

Infœlix, cis, vel potiùs infœlix absq; diphthongo, omn. gen. idem quod infortunatus, miser. [*ἀθλιος, ἀτυχὴς.* Gall. *Malheureux.* Ital. *infelice, misero, sfortunato.* Germ. *Vnglückhafftig.* Hispan. *Desdichado y sin ventura.* Pol. *Nieszczęśliwy.* Vngar. *Boldogtalan, szerencsétlen.* Ang. *Vnhappie, vnfortunate.*] Terent. Eunuch. At ego infœlix, neq; ridiculus esse, neq; plagas pati Possum. Ibidem: Probè fidè dictum, facinus fœdum, & nequicquam adolescentulam! Infœlix, & erumnosus, Cic. 7. Verr. ¶ Infœlix, Non fœcundus, sterilis, inquit Servius in illud Virgilii, Aeglog. 6: Infœlix Italum, & sterilis dominancer avena. Cicer. pro Rabirio: Quæ in homo lenis, ac popularis, libentissimè commemoras: Caput obnubito, arbori infœlici suspendito. Virgil. 2. Georg. Salsa autem tellus, & quæ perhibetur amara, Frugibus infœlix.

Infœlĭcĭtas, ãtis, vel potius Infelicitas, sine diphthongo, Adversa vel inopinata fortuna, calamitas, miseria, egestas. [*ἀθλιότης.* Gall. *Malheur, misere, fortune.* Ital. *infelicità, disgratia.* Germ. *Vnglückhafftigkeit.* Belg. *Ongeualligheit.* Hisp. *Desdicha y desuentura.* Pol. *Nieszczęśliwość, nędza.* Vng. *Szánalmasság.* Ang. *Infelicitie, misfortune, miserie, sorrow.*] Terent. in Adelph. Quid non (qualem infœlicitatis hanc) quo tute effugere. Cic. lib. 2. de Fin. bonorum & malorum: Beatè autem vivere, aliud alio, vos in voluptate ponitis, item omnem infœlicitatem in dolore.

Infœlĭcĭtèr, vel Infeliciter, sine diphthongo, adverb. Infortunatè, miserè, calamitosè. [*ἀθλίως.* Gall. *Malheureusement.* Ital. *Infelicemente, disgratiatamente.* Germ. *Vnglückhafftiglich.* Hispan. *Desdichadamente.* Polon. *Nie szczęśliwie, nie fortunnie.* Vngar. *Szerencsétlenül.* Ang. *Vnluckely, vnfortunately.*] Terent. in Eunuch. Dum sequor hanc, sit mihi obviam. P. Incommodè hercle. C. Imò enim verò infœlicitèr. Liv. 1. ab Vrb. Id quanquã manifestum jam ex omnium cura Latinorum, ob rem totiès infœlicitèr tentatam ut animus videbatur.

Infœlĭcĭto, as, are, 1. p. vel sine diphthongo, infelicito, Infœlicem & miserum facio. [*ἀθλίους ποιῶ.* Gall. *Faire malheureux & miserable.* Ital. *Fare infelice, sfortunato.* German. *Vnglückhafftig machen.* Hisp. *Hazer desdichado y desuenturado.* Polon. *Nieszczęśliwe czynić.* Vngar. *Szánalmassá tészem.* Angl. *To make vnfortunate.*] Plautus in Cist. Dii me & te infœlicitent! Ego in os meum vini guttam iodidi.

Infōrmis, me, oni. 2. sine forma, deformis. [*ἄμορφος.* Gall. *Qui n'a point de figure ou forme.* Ital. *sformato, senza forma.* Germ. *Vngestalt.* Hisp. *Disforme, sin forma.* Pol. *Szpetny.* Vng. *Rut, forma, alaktalan, nélkülöző.* Ang. *Vnshapen, vnshapie.*] Plin. lib. 7. cap. 15: Ea est caro informis, inanima, semi cibo & actum respuens. Informe cadaver, Virg. 8. Aen. Hyemes informes, Horat. 2. Car. Ode 10. ¶ Porrò in hac voce Forma æquivoca vox est. Nam & pro specie accipitur, & pro certa partiũ proportione, quibus figura constituitur perfectior. Hanc igitur negat in hac voce præpositio IN, cui illam. Saliger.

Informo, as, are, 1. primam illam, & eandem operationis formã inducere, fingere, formare. [יצר *iatsár, תאר tsár, יצר iatsár, עשה asá, μορφόω, πλάττω, ἀπεικάζω, μορφόω.* Gall. *Former, former, donner forme.* Ital. *Fare la prima bozza, fare la prima schizza.* Ger. *Entwerffen, bereiten, gestalt geben.* Hisp. *Informar, dar forma.* Polon. *Rzźnić, formować.* Vng. *Meg formálom, formálom.* Ang. *To forme, or fashion rudelie.*] Virgil. 6. Aeneid. His informatum manibus, jam parte polita Fulmen erat. ¶ Per translationem accipitur pro instruere, docere & componere. *Informir.* Cic. pro Archia: Nam ut primùm ex pueris excessit Archias, atque ab his artibus, quibus ætas puerilis ad humanitatem informari solet, se ad scribendi studia contulit. Animus nonnè à natura informatus, Cic. 1. Offic.

Informātĭo, ōnis, f. c. Propriè dicit primam illa & rudis forma, quę ab artifice operi alicui inducitur. [יצר *iétser, יצירה ietsirá, μόρφωσις, πλάσις.* Gall. *Imagination, le premier traict.* Ital. *Il prima schizzo.* Ger. *Entwerffung, das erste vnd bey einander setzung.* Hispan. *Delineacion, obra de dar forma.* Polon. *Rzźnienie, obrazowanie.* Vngar. *Meg formálás, remitsés.* Ang. *The first delineation or fashioning of a thing.*] ¶ Pertranslationem autem accipitur pro rudi quadam & imperfecta ratione à natura primùm animo impressa. [Angl. *A kinde of naturall conception in the minde of man.*] Cicero 1. de Natura deorum: Quæ est enim gens, aut quod genus hominum, quod non habeat sine doctrina anticipationem quandam Deorum, quam appellat πρόληψιν Epicurus: hoc est, ante acceptam animo rei quandam informationem, fine qua nec intelligi quicquam, nec disputari potest? Ibidem: Quæ enim nobis natura informationem deorum ipsorum dedit, eadem insculpsit in mentibus.

Infōro, as, pen. corr. 1. p. à foro compellitum, In foro traducere, foris fabulam facere: licet in comitiare, per comitium diuulgare. [*τὸ λόγῳ δημοσίῳ παραδοῦναι, κοινολογεῖσθαι,* Herodiano. Gall. *Mettre ou diuulguer en plein marché.* Ital. *Far fauola del fatto.* Germain. *Am Marckt ausbringen oder offentlich ausruffen.* Hisp. *Diuulgar.* Pol. *Powłokować.* Vngar. *Piatzon el beszélleni.* Ang. *To bring to the market and diuulgate.*] Plautus in Curculione: Adolescens ob rem publicam, hoc intus ut ibi Quod insigne habeo, quæso ne me in comitio. I. V. Licetne infori, in comitiare non licet? Non inforabis me quidẽ: nec mihi placet rem profectò nec forum, nec comitium. ¶ Aliquando componitur ex in, & foro, as, quod est intùs foro. [מקח *makéh, מקחה mekhirá.* Gall. *Vendre, trafiquer.* Ital. *Vendere.* Germ. *Kauffen.* Hispan. *Mercadear, mercar.* Polon. *Przekupstwować.* Vngar. *Bé forom.* Ang. *To buy or bargaine in a market.*] Plinius libro 19. cap. 1. Timebant priscis temporibus in foro cœnare: nec inforare aut in medium: ipsique medullas calamum imprimebant.

Infortunātus, a, um, Infœlix, miser, calamitosus, æruminosus. [*ἀθλιος.* Gall. *Malheureux.* Ital. *Infelice, misero, sfortunato.* Germ. *Vnglückhafftig.* Belg. *Ongeualligh.* Hisp. *Malauenturado.* Polon. *Nieszczęśliwy.* Vngar. *Szerencsétlen.* Ang. *Vnhappie, vnfortunate.*] Terent. Eunuch. O infortunatum senem. Cicero ad Atticum libro 2: Nihil me infortunatius, & Catone illo splendore vitæ, tum hoc tempore.

Infortunĭum, ii, n. Infœlicitas, calamitas, æruminа. [רעה *raáh, מרעה meraá, συμφορά, ἀτυχία.* Gall. *Malheur, malencontre, infortune.* Ital. *Infortunio, miseria, disgratia.* Germain. *Vnglück oder vnfahl.* Hisp. *Desuentura.* Pol. *Nieszczęście.* Vng. *Szerencsétlenség.* Ang. *Mishappe, mischance, misfortune.*] Terent. in Adelph. Si attigisset, ferres infortunium. Infortunium habere, calamitosum esse. Liv. 1. ab Vrbe: Ne pateat patri, habiturum infortunium esse.

Infrāctus, a, um, Infœlix, miser, calamitosus, æruminosus. [*ἀθλιος.* Vngar. *Szerencsétlen, boldogtalan.* Ang. *Vnhappie, vnfortunate.*] Gell. lib. 11. cap. 1: Idem sunt bona & mala, felicitas & infortunitas, dolor & voluptas.

Infrà, cui contrarium est Supra. [תחת *tachath, למטה, κάτω, ὑπό.* Gall. *Dessous.* Ital. *Di sotto.* Ger. *Darunter, vnder.* Belg. *Onder.* Hispan. *Debaxo.* Pol. *Na dole.* Vng. *Alá.* Angl. *Beneath.*] Et sine casu quidem adverbium est, ut dixi: cum casu verò, præpositio: ut apud Terent. in Eunuch. Egone ut essem infra omnes infimos puto homines. Factique ex hoc inferus, a, um, inferior, infimus, infernus. Docet Laurentius Valla, infra ad dignitatem & locum referri: ut infra dignitatem meam est, & infra ætatem. Infra, ad numerum & spatium. *Vnder*, ut infra viginti dies, & infra muros: non autem infra. Sunt autem infra & supra, inter se relativa, sicut intra & extra, super & subter.

Infractus, a, um, idem quod fractus: nisi quà major vis ex natura præpositionis accedat. [שבור *shabúr, משבר mishbár.* Gall. *Defaict, rompu & briué.* Ital. *Rotto, sfracato.* Germ. *Zubrochen.* Hisp. *Quebrantado.* Pol. *Tłomiony.* Vn. *Eltörött.* Ang. *Broken, brused.*] Cic. 1. Acad. Tu autem teneras infracto animo commoveri. Idem pro Domo sua: Iracundiæ infractus furor nonnullis faciebat impetus. Sic infractus animus dicitur qui demissus est & dejectus, & rerum adversarii fluctibus pessundatus. Cic. 1. Acad. Non modò non infracto animo erat, verumetiam confirmato & renovato. Res infracta: id est, perdita, afflicta & desperata. Cic. ad Att. lib. 5: Tum poterimus deliberare, nõ ille res jam integras, sed manus infractas, quam ti una proiecerit te. Oratio infracta: id est, humilis & demissa, qualis solet esse eorũ quibus parum favet fortuna. Liv. 3. bel. Maced. Oratio fuit submissa & infracta, extenuantis opes suas, ubivumq; suæ ditionis exitialem quærentis. ¶ Legitur tamen in contraria significatione, pro nõ fracto, confirmato, constanti & invicto. [*ἀκλινὴς, ἀδάμας.* Gall. *Qui n'est point desconforté ne brisé.* Ital. *Non rotto, non sfracato.* Germ. *Vnzerbrochen.* Belg. *Ongebroken, vnd gebrochen.* Hisp. *No quebrantado.* Pol. *Nie złamany, stały.* Vngar. *Törhetetlen.*

Tolerandus expugnatio, gubernatio. Ang. Vuinoken, vobroisi.] Plin. lib. 8. cap. 52. Mares quàm minime timos, longis auriculis, infractisq; armis quàm villosi Timos probant, ad eundem etiam modū interpretantur Servius illud Virgilii 12. Aen. Turnus ne infractos adverto Marte Latinos Defecisse vides.

Infractio, onis, f. t. Fractio, ruptura, corruptio: [שבר shéber, שבירה shebirá, שבר shéber, שבר shéber. Gall. Rompement, brisement. Ital. Rotura. Ger. Zerbrechung, zerbrechung. Belg. Verbrogenheyt. Hispan. Quebrantamiento. Pol. Przełomienie. Vng. Tőrés. Ang. A breaking or breaking.] Lucil. lib. 6. de ordin. vel carruagium. Infractio animi id est pusillanimitas, vel demissio & torpor animi in rebus adversis, vel desperatione Turbi, τῆς ἀθυμίας. Cicer. 3. Tusc. Verisimile est igitur, quem ex dolore capitando, in eundem cadere timorem, & infractionem quandam animi, & demissionem.

Infræno, as, are, ad. p. Proprie equo frænum impono. [חסם chasám חבלי chabalé hachnicháh. Gall. Brider. Ital. Frenare, mettere il freno. German. Zeumen. Belg. Temmen. Hispan. Enfrenar, enfrenar. Polon. Na zuge przełożyć, nagłowie. Vngar. Megfékezés. Ang. To bridle.] Liv. 7. bel. Maced. Pauci Tabani impariti equi, eos ipsos non flectere, non infrænare, aut alcendere facilè poterant. ¶ Per translationem accipitur pro cohibere, seu domare, demere, Plin. lib. 9. cap. 21. Quod ubi vidêre nautici, Batum plures anchoris navigia infrænant, hoc est, demnent, seu cohibent ne longiùs progredi possint. Idem lib. 32. cap. 1. obfrenat impetus, & domat tumidi rabiem, nullo isto labore, non retenda, etc.

Infrenātus, a, um, participialiter dict. est, Non frænatus [רסן rasán, מרסן marsán. Gall. Qui n'a point de bride. Ital. Sfrenato. Ger. Der nicht zeumet. Zoumlos. Belg. Onteremt. Hispan. Desfrenado. Pol. Nieczyniony. Vngar. Megfékezetlen. Ang. Unbridled.] Livius 6. bel. Maced. Non frenatos, & infrænatos magna pars habebant equos.

Infrēnātus, a, um, & Infrēnis, ne, Non frænatus [רסן rasán. Gall. Debridé, sans bride. Ital. Senza freno, sfrenato. Germ. Ungezaumet & zaumlos. Hispan. Desenfrenado, sin freno. Polon. Bez wędzidła, & bez. Vng. Fékezetlen. Angl. Without a bridle or bridles, unruly.] Virg. l. 11. Æneid. Illum infrenis equi raptum tellure jacentem. Idem 4. Aeneid. Hunc Numidæ infræni cingunt. Vbi Numidas infrænos vocat quòd equos utrorumvis infrænis, quod solâ regebant virgâ. Infrenus curlus. Colum. lib. 10. Sed quid ego infreno vehtare per arenam cursu Pallas equos.

Infrigĭdus, a, um. r. Firmus & validus. [חזק chazák. Gall. Qui a beaucoup de force, de vigueur. Ital. Forte, gagliardo, robusto. Germ. Starck, kreftig. Hispan. Fuerte, recio. Polon. Mocny, silny. Vng. Erőssen. Angl. Strong, lusty.] Virg. 10. de aprō: -infremuit, ferox, & inhorruit armos. ¶ Accipitur aliquando, pro perturbare, perlanare, & inutilis horrorem incutere. Silius libro 3. Nec bellum aspris tam dirā mille catervis. Armis infremuit, trepidumque exterruit orbem.

Infrēndĕo, des, infrendi, dere, n. t. Dentes stridendo quatio, & invicem collido, dentibus fremo. [חרק charák. חרה charáh. Gall. Grincer des dents comme font les chiens & bestes. Ital. Stringere gli denti come fanno per ira gli cani. German. Zeigern mit den zänen wie die Hunde. Hispan. Bazir los dientes regañando. Polon. Zgrzytam. Vngar. Fogaimat vicsorgem. Ang. To gnash or grind the teeth.] Virg. l. 3. Aen. Dentibus infrendens genitor, quadriturque per auras Tot medium.

Infrēndē, Dicuntur pueri sine dentibus qui frendere non possunt. [מחרכי machrekí. Vngar. Fogatlan gyermek.]

Infrequens, tis, um. gen. c. Parùm frequens, raro ejus contrarium est Celebris, frequens: [נדיר nadír. Gall. Qui n'est point frequenté en bonne. Ital. Poco frequentato. German. Derselbige ort ist gar wüsten. Hispan. Casi no ossa ser poblada. Polon. Nie rzadki. Vng. Keveset gyakorlott vagy látogatott. Ang. Not frequented.] ut, Infrequens forum, quòd pauci conveniunt. Infrequens Senatus, paucorum Senatorum conventus. Liv. 3. ab Vrbe: Præterquam quòd infrequens Senatus injicio erat locis affectam civitati publicam esse, multū criā reponsum facere. Infrequens criā actionis significationē habet, & ponitur pro eo quòd raro frequentat. Cicero ad Qu. Frat. Et sum eo idem, utcunque, & Romæ, & in prædiis infrequens ad eā, raro sum & Romæ & in prædiis.

Infrĕquentĭa, æ, f. Raritas, & paucitas, [נדירות nedirút. Gall. Peu d'assemblée, rareté. Ital. Rarità, picciolo assembramento di gente. German. Zu seltene Versamlung. Hispan. Aspesa ocasion. Polon. Rzadkość. Vng. Keveslet. Ang. Unfrequentation.] Cicero ad Qu. Frat. Summa ia-

frequentia, quam vellet esse, à cons. reperiebat. l. vicesl. libr. ab Vrbe: Neque ei quicquam per infrequentiam patres Senatus.

Infrĭcta, minutiæ infersi. Frixile id Latinè dicitur, quod facile differatur vel gò vocant pofrytavee. Colum. lib. 12. cap. 6.

Infrĭco, as, are. Frico, & fricando contundo, vel illino. [חבש chabásh. Gall. Froter. Ital. Fregare. German. Zerreiben. Hispan. Refregar. Polon. Nacieram. Vngar. Sikáloz, fenegetés. Ang. To rub or frottage.] Colum. l. 12. cap. 30. ait prendo quadrantem amphoræ singulis infricato, & oblinito.

Infrigo, gis, xi, ctum, ĕre, n. Simul frigo in patella, aut alio quovis instrumento. [חבש chabásh. Gall. Faire cuire à l'eau. Ital. Friggere insieme. German. Zusamen thun / und lassen miteinem rollen. Hispan. Freir juntamente. Pol. Smażę. Vng. Tőltsd együtt. Ang. To fry together.] Plin. lib. 20. cap. 19: Decernunt & ex Sirmiensi rubricam, parcentes propter asperitatem.

Infringo, gis, nxi, ctum, ĕre, n. Frango, contrompo. [שבר shábar. Gall. Enfoncer, rompre, briser. Ital. Rompere, fracassare. German. Zebrechen. Belg. Breken. Hispan. Mocher, quebrar. Polon. Przełamuie. Vng. Szétrőm, megyakom. Ang. To break, to break.] Plin. lib. 32. cap. 8. Non idem ales infringat. Cæs. 3. bell. Civil. Veprinus exanimatus, vesicam diram infringere ait, eaque diffindi, & infringi. Infringere cornua, τὰ κέρατα κλᾶν. Terent. in Adelph. Plus quingentos colaphos infregit mihi. Hinc fic infractus, quod idem significat quod fractus, vel valde fractus. Vide supra.

Infrĭo, as, a. p. Rem friatam & comminutam rei alteri aspergo. [πτισσέω. Gall. Effeuiller, mettre par petites parcelles. Ital. Minuzzare, ridurre in minuzzoli, & in briciole. German. Zureiben / oder zerstossen / und darein thun. Hispan. Desmigajar, & echar en ello. Pol. Przetrzeć, przysmażyć. Vn. Zsémeknek, vagy lisztnek valót, vagy kenyérmorzsát hintek, szaladozni. Ang. To crumble, or fry.] Cato de Re volt. cap. 90: Eos in olle ungito, papavere infricato. Colum. lib. 8. cap. 5. Arquata paulum trita tales vulneribus infriata. idem lib. 7. cap. 3. Superinfoque aceto, vel aris aruginem infriata.

Infructĭfer, ĕra, ĕrum, Quod non fert fructum, inutilis. [ἄκαρπος. Gall. Infructueux. Ital. Infruttuoso. German. Unfruchtbar. Hispan. Esterile, infructifero. Polon. Niepożyteczny. Vngar. Haszontalan, gyümölcstelen. Ang. That beareth no fruit, unfruitful.] Colum. hoc l. 11. cap. 2: Post quem diem fera & infructifera ărbusculæ hujusmodi retinent cultura. Infructuosæ preces, quæ frustrà fiunt, & ex quibus nihil eorum quæ rogar, fructus aut utilitas proveniat. Plin. epist. 1. 76: Quod vel maximè dolore nostro vicesimo observantiæ nostræ oculis cassi labores & infructuosæ preces, & honor quem meruit.

Infrŭctŭōsus, [ἄκαρπος. ἄφορος. Polon. Niepożyteczny. Vng. Hegyen, hiábavaló.] apud Senecam, l. 1. de Repetic. legitur pro sterili & infœcundo. Vide FRVNYCOR.

Infrŭnco, as, are. Fraudulenter produco, aut fraudulenter ago & per transennam rego, dissimulo. [χρυπτω. ὑποκρίνω. Gall. Feindre, dissimuler. Ital. Infingere, coprire, dissimulare. German. Das Gesicht anstreichen / verdecken. Hispan. Aderezar con afeyte. Polon. Na twarzy robię. Vngar. Kenőcsöl magának / szinezek. Ang. To counterfeit, to dissemble.] Cicer. de Orat. In scriptis & in dictis non acrium solùm, sed acrior judicio etiam magis infucata vitia nascuntur. Plaut. in Milite: Nunc pol ego metuo ne quid infucetur. Si hic eum videbit, ita lienem aperiet dolus. Vbi infucata eadem valet quod fallaciam aliquam latentem significat, & quæ fallit, quasi coloribus tectis dissimulat, ut difficilè deprehendatur.

Infŭla, læ, penultima correpta, f. p. Fascia est in modum diadematis (ut inquit Servius in 10. Aeneid.) à quo dependent vittæ ab utraque parte. [מצנפת mitznéfet. Gall. Vn ornement de teste où sont les pontifes ancien, mitre. Ital. Vna fatta di mitra de Pontefici, la mitra de Vescovi. German. Ein Cron. Hispan. El velo ò corona de los sacerdotes. Polon. Infuła, rantach na głowie. Vng. Koronat. Angl. A mitre.] Festus Infulas, faceremonium filamentum vocabant. Alii scribunt infulas filamenta alba esse, quibus templa ornabantur: & moris fuisse, ut nubentes priùsquam marito domum ingrederentur, infulis postes ornarent. Dicta autem infula ab antiquo verbo infulare, quod idem erat quòd velare & amicire, quem modum exflare & exuere. Cicero 3. de Orat. Pamphilum quemdam accio quem, finamus in infulis tamen sua, tanquam puerilis delicias depingere. Idem 6. Ver. Prædo mihi intercedat Cerens cum infulis ac verberis sanctus.

Infŭlātus, a, um, Infula ornatus. [στεφανηφορούμενος. Polon. Maiący przyczynę bandy. Vngar. Koronás.] Virgil. 3. Georg. Laneâ dum nitet ovis circumdatur infula vitta. ¶ Suetonius in Caligula: Cum flantem puerilis cædis verberatum, infulatumque.

Infulcio, infulcis, ire. Pro ingerere. Polon. Wtrącam. Vng. Közbe vetni.] Senec. epist. 115. Non debuit omnibus locis hoc verbum infulcire.

Infŭs gens.

Infulgens, particip. sine verbo, Fulgens, resplendens. [מאיר מזהיר נגה. Exsultans, resplendens. Ital. Risonante, lampeggiante. Germ. Scheinend. Hispan. Resplandeciente. Polon. Świecący. Vngar. Tündöklő, ſſlémlő. Ang. Shyning.] Catul. Arg. Sæpè pater Divûm templo in fulgente resistens, &c.

Infúmo, as, pen. prod. act. p. In fumo sicco, sicut Insolo, ad solem sicco. [עשן. Gall. Enfumer, seicher à la fumee. Ital. seccare al fumo. Germ. Rauchen, mit Rauch dörren. Belg. Roocken. Hiſp. Secar al humo, ahumar. Pol. Wędzić, wędzenie. Vn. Füſtölöm, füſtölés. Ang. To dry in the chymney.] Vnde carnes infumatæ dicuntur, quæ fumo sunt siccatæ. עשן עשוי. Paul. Atque hilas infumatas, & famea. Plin. lib. 28. cap. 9: Et infumata pituita oculorum incedetur.

Infúmum, n. 2. Spiraculũ per quod fumus exit. [עשנית. Gall. Cheminee. Ital. Fumaio, camino. Germ. Ein Rauchloch. Hiſp. Chimenea. Pol. Kominek, komin. Vng. Kemöcz, kemöcz lyuk. Ang. The round hole of a chimney.]

Infundo, dis, dere, adi. 1. Immolando. [נסך יצק. Gall. Verſer dedans. Ital. Diſpendere, gettare dentro. Germ. Eingieſſen, einthun. Hiſpan. Derramar à dentro. Polon. Nalewam. Vngar. Beöntöm. Angl. To powre in.] Columel. libro 8. cap. 4: Ar poterò de ſpicas ulpicive, alii, cum vino coquentes, & in narium vſus fundas. Cicer. 11. Phil. p. Atque hic nuper ſororis ſuæ filio infuſit venenum, eo vsa decit. ¶ Quandoque infundere eſt ſuprafundere. יצק. Virgil. 1. Georg. Certatim largos humeris infundere rores.

Infúſio, ſis. Infundendi actus. [מוגקרת מזרקות. Gall. Verſement dedans. Ital. Verſamento. Ger. Eingieſſung, einſchüttung. Hiſpan. Obra de derramar à dentro. Pol. Nalanie. Vng. Beöntés. Ang. A powring in or vpon.] Plin. libr. 20. cap. 22: Valvas & cibo & infuſione in oleo itidem.

Infúſus, us, m. q. Infuſio. [Vngar. Beöntés. Angl. A powring in or vpon.] Plin. libro 24. cap. 6: Sonitus aurium emendat infuſu, ſtrumas illitu.

Infundibúlum, i. n. 2. Inſtrumentum quo in vasa liquores infundimus. [מגרת מזרקת. Gall. Vn entonnoir, vne trompe de cuisine. Ital. Imbuto, tromba. Germ. Ein Trichter. Hiſp. Embudo, à ſeña de vnos. Polon. Lek. Vn. Tölcsér. Ang. A funnel wherewithes liquors are powred when veſſells are filled, or emptied.] Cato: In cella olearia æra opus sunt, dolia olearia, & operculum, & ſcalarium olearium unum, lanceum unum, infundibula duo. Colum. lib. 24. cap. 15: Atque is ardor per infundibulum imbibitur in vetere cuſi. Rustici noſtrates lorum vocitant. Antiquiores autem asculum, lorum dicebant. Vnde Lucones, capaces gulæ homines nomen acceperunt, qui à Græcis appellantur λαιμαργοι & γαστρωνες.

Infurnibulum, n. 2. Pala qua Panes in furno diſponuntur. [Gall. Paſle pour enfourner. Ital. Pala da infornare. Germ. Ein Brodſchaufel. Hiſp. Pala de horno. Pol. Łopata do chlebow. Vngar. Kenyér vonyó lapát. Ang. A peele to ſet bread in the oven.] Plinius libro 24. cap. 13: Radix ejus pollutis carbonibus cupressi, atque is ardor per infurnibulum imbibitur in vetere cuſi. Quo tamen in loco veteres codices, velle Hermolao, habent. Perperam. Non male tamen infurnibulum legi posse idem Hermolaus fatetur, eo quòd Græci hoc genus hauriendi fumi aut ardoris ἐπιφορημὸν vocant.

Infúſco, as, are. Fuscum reddo. [σκοτιζω. Gall. Brunir, noircir. Ital. Oſcurare. Ger. Braun oder ſchwartz oder dunckel machen. Belg. Swertmaken. Hiſp. Escurecer à cuneyforma de vero. Pol. Potemniam. Vng. Megfekélem. Ang. To make dimme, darke or ders.] Plin. lib. 9. cap. 29: Infuſcare aqua abſcõduntur, i. obturbata, & turbida facta, vel turbata. Infuſcare velle ex, Col. lib. 7. cap. 3. ¶ Infuſcari barbarie, ex uſſatè pro inquinari. Cic. de Clar. Orat. Sed omnes tum fere qui nec extra urbẽ hanc vixerant, nec cos aliqua barbaries domeſtica infuſcaverat, recte loquebantur.

Infúſcus, Fuscus. [שחור שחרחר. Gall. Noirastre. Ital. Fosco. Ger. Schwartzicht. Hiſp. Seco, pardo en color. Pol. Potemniały. Vng. Feketes. Ang. Dimme, darke.] Colum. lib. 9. cap. 12: Quidam etiam infuſci atque infuſi reperiuntur.

Ingĕlăbĭlis, le, om. t. Quod non gelatur. [קרחי. Pol. Nie zamarzaiący. Vngar. Fagyhatatlan. Angl. That freezeth not.] Gell. lib. 17. cap. 9: Cur fluviorum & fontium aquæ gelu duruerint, mare omne ingelabile ſit. Quædam exempla habent in congelabile.

Ingĕmĭno, as, are, Gemino, aut frequẽter gemo. [כפל. Gall. Doubler, redoubler. Ital. Radoppiare. Ger. Etwas mal etlichemal etwas zuſammen thun, mit ſich verdoppeln oder vervielfeltigen. Hiſp. Repetir, doblar. Pol. Powtarzam. Vn. Meg kettőzöm. Ang. To double.] Virg. 1. Georg. Tum liquidus corvi præſto ter gutture voces, Aut quarens ingeminant. Ovid. 6. Fast. Hostiles ingeminavit opes. Ingeminare neutrũ, Virg. 1. Georg. ingeminant Austri & densissimus imber. Vbi Servius, ingeminant pro ingemuerunt positum esse ait.

Ingĕmo, mis, ſecunda ſyllaba correpta, ui, itum, n. t. Vehementer gemo, & graviter fero. [אנח נאנח. Gall. Gemir, gemir, ſi grevement. Ital. Gemere. Ger. Seufftzen. Belg. Suchten. Hiſp. Suspirar. Polon. Wzdychiam. Vn. Sohajtozom, nyögök. Ang. To groan or make great cries.] Cic. Som. Scip. Hic cum exclamasset Lucius, ingemuisse eum, exterritum rememoratus, tenuiter arridens Scipio, &c. Idem 5. Philip. Vna illa res civitatis servatus obliti ingemuit. Habet aliquando poëtica accusativum. Virgil. in Bucolic. de Daphni tumulo Pœnos etiam ingemuisse leones interitum.

Ingĕmŭlo, as, ingemini ejusdem significationis. [Vn. Fel sóhajtozom. Ang. To sorrow and mayle.] Cicer. in Epist. Pueri Spartiatæ non ingemiscunt verberum dolore causa. Ingemiscere malo alicui, & malo alicujus graviter ingemiscere. Item 2. Tusc. Quem vidit nemo illi ingemiscentem malo.

Ingĕnĕro, as, Ingigno, g gnendo inſero, indo. [בנה. Gall. Engendrer. Ital. Ingenerare. Germ. Zeugen. Hiſpan. Engendrar ò dentro. Polon. Wrodzam. Vngar. Beszülemlődöm. An. To engender.] Cic. 1. Offic. Eadem quæ natura ratio hominem conciliat homini, & ad orationis & vitæ ſocietatem: ingenerat quoque in primis parentibus ad liberos amorem. Idem 5. de finib. Ex his illum appetitum rerum à natura accommodatarum ingenerarum putaverunt omnibus, qui conficerent ea communitatione naturæ, quæ ſcripta dilligant. Idem de I. Agrar. Ingenerantur hominibus mores à ſtirpe genetis vel ex his locis in quibus procreantur.

Ingenĭculāri, Significat genu flectere. [ברך. Gall. S'agenouiller. Ital. Ingenocchiarſi. Germ. Sich niederlegen die Knie biegen. Hiſpan. Arodillar, ò hincar las rodillas. Polon. Klękam ſię. Vngar. Térdet haytok. An. To kneele, to bowe the knee.] Cum prolatus ut Heliogabalo: Ita ut labiis vestis ad pedes defluerent, nudas ejus una manu ad mammam alteri pudendis adhibita, ingenicularet.

Ingĕnĭum, ii, n. 2. à Ingenero, propriè natura dicitur cujuq; ingenita indoles. [φύσις. Gall. La nature, ou disposition naturelle, esprit & entendement. Ital. Natura, ingegno. Ger. Die angeborene oder natürliche neigung. Belg. Natuer. Hiſpan. Naturaleza, ingenio natural. Pol. Dowcip, natura. Vng. Elme. An. Wit, nature, inclination.] Sallust. lib. 3. Histor. Castraque collatis pugna tamen ingenio loci prohibebatur; hoc est, natura & situ loci. Plaut. in Sticho: Vbi facillimè spectator mulier quæ ingenio bono est. Terent. in Andria: Nam qui cum ingenio conflictatur cujusmodi est, cum hominibus ejus natura. ¶ Efficiam ingenium, vis quædam naturalis nobis inest, suis viribus peracris ad inveniendum, quod ratione indueri possit. διάνοια, ἀγχίνοια. Cicero 5. de Finibus. Prioris generis est docilitas, memoria: quæ scientia appellantur uno ingenii nomine, eaque virtutes quibus habemur, ingenuosi vocantur. Vnde pro Cæcina, ingenia, & obtusa ingenia dicimus: id est, acuta & rudia. Perverè ingenium, Cicero 5. de Orat. Rucæ, Quint. lib. 1. cap. 2.

Ingĕnĭōsus, a, um, Acutus, callidus, bona indole præditus. [ἐυφυὴς. Gall. Ingenieux, qui a bon esprit. Ital. Ingegnoso. Ger. Gemacht) verstendig. Hiſp. Ingenioſo, ayudado de ingenio. Polon. Dowcipny. Vng. Elmés. An. Witty.] Cicero pro Cluentio: Homines in primis ingeniosos, & in dicendo exercitatos. Idem pro Roscio Comœdo: Quo quisque est ingeniosior, & solertior, hoc durior iracundior & loquentior.

Ingĕnĭtōsĕ, adverbium, Subtiliter & acutè. [ἐυφυῶς. Gall. Ingenieusement, subtilement. Ital. Ingegnosamente, sottilmente. Germ. Sinnreichlich, künſtlich. Hiſpan. Sutil y ingeniosamente. Polon. Dowcipnie. Vn. Elmésen. An. Wittely.] Cicer. 1. de Inventione: Nam satis mihi videbar ex antiquis artibus ingeniosè, & diligenter electas res collocasse.

Ingĕns, tis, om. t. Magnus & immensus. [גדול. Gall. Monstrueux, fort grand. Ital. Molto grande. Germ. Gewaltig. Belg. Groot. Hiſp. Cosa muy grande en su genero. Pol. Barzo wielki. Vn. Nagy. An. Great, huge.] Plus enim est ingens, quàm magnus. Terent. in Eunuch. Magnas verò agere gratias Thaidi mihi? Ingentes. Virg. 1. Georg. -populatq; ingentem farris acervum Cereris. Idẽ 2. Georg. -qui me procliis in vallibus Hæmi Sistat, & ingenti ramorum protegat umbra. Ingens animus, fortis, magnus, & candens. μεγαλόψυχος. Horat. lib. 2. Serm. Ingens vimus atque acinus. Virgil. 3. Georg. Ingentes tollent animos.

Ingĕnŭus, a, um. Qui in libertate natus est: cujus antitheton est Libertinus. [בן חורים. Gall. Noble & homme, franc, domicilié. Ital. Libero, gentile. Ger. Frey geboren, fromm. Hiſp. Libre, hidalgo. Pol. Szlachcic. Vn. Nemes ember, szabad. An. Free born, noble, honest.] Est enim libertinus, qui ex justa servitute manumissus est: aut certè qui liber quidem natus est, sed ex parentibus libertis. ἀπελεύθερος. Vnde interrogare hoc modo solemus, Ingenuusne, an libertinus es? id est, liber natus, an servitute liberatus, sive ex libertorum genere ortus?

Plautus in Pœnulo: Quia Adelphasium, quæ liberos deamaturus, ingenua est. Terent. in Phorm. Vnum addam, quod sine sumptu ingenuam liberalem nactus es. Cic. 3. Verr. Ut hominem ingenuum, domi nobilem, &c. Ingenua tamen antiquitùs dicebatur is tolùm cui patrē vicere poterat: hoc est, cui ex legitimo matrimonio susceptus erat. Liv. lib. 10. An Rome unquam fando est audistis, patricios primò esse factos non ex censu demissis, sed quia patrem vicere patientē erat, nihil ultra quàm ingenuos. Ingenuus idem est aliquando quod honestus & elegans, ut ingenua facies, quæ & liberalis dicitur atque elegans. Plaut. in Pœn. Facies quidem pol ingenua est. Antes tive id sapiæ ingenuum: id est liberales, & ingenuis hoc est, liberis dignæ. Cic. 2. de Fin. & in Tusculla Græcorum, quàm quæ ab his philosophiam, & omnes ingenuas disciplinas habemus. Idem: Veniamtam has artes elegantes & ingenuas.

Ingēnuĭtās, tis, f. t. Libertas, nobilitas, honestas. [ἐλευθερία, εὐγένεια. Gall. Ingenuité, honnesteté, noblesse. Ital. Nobiltà, honestà. Ger. Ritterliche freyheit, Ehrsamme vñ adeliche art. Hisp. Hidalguia, honestidad, libertad. Pol. Szlacheństwo, przyzwoitość. Vng. Nemesség, szabadság. Ang. Nobleness, honestie, freedome of birth or behavior.] Cic. 3. Verr. Veltius enim nemo nam commovebat, is quē illi mos & jus ingenuitatis dabat. Præ se ferre probitatem quandam & ingenuitatem. Cicer. 1. Academ. Idem 3. Verr. Ornamenta ornamenta non tolùm fortunæ, sed etiam ingenuitatis.

Ingēnuē, adverbium, Liberè & simpliciter. [ἐλευθερίως, ἁπλῶς. Gall. Franchement, noblement, simplement. Ital. Francamente, da huomo da bene. Ger. Frey, adelichen. Hisp. Libre y hidalgamente. Pol. Szczerze, szlacheckie. Vngar. Szabadon, nyilván. An. Freely, simply, gentlemanly.] Ingenuē fecisti dicendo, quum quis ita loquitur ut liberum aperiatur decere, hoc est, ut nihil timidè dicat, aut quod fœminas dignum sit. Sic ingenuè fatetur, est liberè & audacter, simpliciterque fatetur. Cic. ad Metellum: Quòd me ab re cupide, tanquam à parente ingenuè consuluisti. Ingenuè educari: hoc est, liberaliter, & quemadmodum hominē liberum decet. Idem 3. de Finib. Quis autem honestus in familia institutus & educatus ingenuè, non ipsa turpitudine, etiamsi eum latura non sit, offenditur?

Ingēnŭŭs. Ingenuis moribus dotatus. [ἐλεύθερος. Gall. Noble, franc. Ital. Nobile, libero. German. Der freyen Ehrsamme et ee Adelicher Sitten ist. Hispan. Libre, hidalgo. Pol. Szlachetnemu cydzoziemu stanowi. Vngar. Nemes szabadszivü. Angl. freeborne, that hath gentle manners.] Plaut. in Mil. Indem civis civi se suam hominem æquum sum, Qui lepidè ingenuatus esset, etiam longinquam caret.

Ingĕro, is, pessumd. cor. a 3. r. Infero, importo, injicio, immitto, [חבוא שלח Chaldaïcè. αἰσθήσεις. Gall. Porter, mettre ou mettre dedans ou sous. Ital. Portare dentro. Germ. Hinein tragen. Hisp. Meter por dentro. Polon. Wnosze, wprowadzam. Vngar. Behozom, hozom. Ang. To bear into, to cast against.] Plautus in Pseud. Tu quicunque habes aquam ingere: face, plenum alveum. Si vis. Ingerere cibum vel potionem ægroto, pro portigere. Celsus. Convitia ingerere alicui. Horatius 1. Serm. Satyr. 3. Lignа ingerere foco. Tibul. 2. Eleg. 1. Mala multa in aliquem ingerere. Plaut. Bacchid. Oleum in ingerere, Suet. de Claz. Grammat. Semen tolo ingerere pro seminare, Colum. lib. 2. cap. 10. Ingerere dicta in aliquem, pro maledicere & convitiari. Naturæ in Asinaria: Nunc uxorem me esse nemini fuisse. Modò quam dicta in me ingerebat, odium, non uxor eram.

Ingĕstum, Quod violenter objectum est. [מתן מכוון מכוון, ἐπιφορά. Polon. Wmowienie. Vng. Rágalmazás, szidalmazás.] Tacitus libro 11. Nomen patris patri e Tiberius a populo ingestum repudiavit.

Ingestăbĭlis, le, om. t. Quod gestari nō potest. [ἀφόρητος &c. Gal. Qui ne se peut porter. Ital. Che non si può portare. Germ. Unertragend. Hisp. Cosa que no puede ser traida. Pol. Nieznośne. Vn. Hordozhatatlan. Ang. That cannot be borne.] Plin. lib. 27. cap. 6. Ingestabile onus crurum & inguinum levis tumor.

Ingigno, is, ingenŭi, ingenĭtum, act. 3. Iarec pigendō infero, ingenero. [ἐμφύειν. Gall. Engendrer de dans. Ital. Ingenerare, generare di dentro. German. Hinein gebern oder hinein gebaren in die Natur pflantzen. Hispan. Engendrar dentro. Polon. Wrodzam. Vngar. Belé szülém, nemzém. Ang. To engender in.] Cicero 5. de Finib. Sive ut doctissimis viris visum est, major aliqua causa atq; divinior hanc vim ingenuit. Idem lib. 2. Et quoniam eadem natura cupiditatem ingenuit homini veri inveniendi, &c. Natali & ingenita fere litteræ labentibus, Colum. libro 3. cap. 7. Ingenica nobilitas, Ovid. ad Pisonē.

Ingĕnus, quasi indigenus ad est. pauperias. [חסר חסור ומחסור חסורן חסורה Hebraïcè. Gall. Pauvreté Ital. Povertà, German. Armut, Mangel Hispan. Pobreza. Polon. Vbostwo, nędznośc. Vngar. Szegénység. Ang. Poverie.] Plautus in Pœn. Profectò ad ingenuam lenonem rediget, si eas adduxerit. Alii ingenuitatis. Vide suprà.

Ingĕstŭĕro, as, are, Accumulo, coacervo, & velut in glomi formam involvo. [συναθροίζω, συσσωρεύω. Gall. Ramasser, entasser. Ital. Ammassare, accumulare. German. Hauffen oder zusam̃en machen oder tragen. Hispan. Embolver. Polon. Zwinąc, Vngar. Össze gömbölygetem. Ang. To roll together.] Statius 1. Thebaïd. Sol plumas ater Inglomerat noctem, tenebrosa volumina torquet.

Ingloriōsus, a, um, Qui nullam laudem aut gloriam sua virtute, aut fortunæ beneficio consequutus est, & vehementer ignobilis. [ἀδόξως, ἀκλεῶς. Gall. Qui n'a point de bruit, sans honneur. Ital. Senza gloria, ignobile. German. Der nicht mit ruhmlichem oder nutzlichem dinge sich hervor gethan hat. Hispan. Cosa sin honrra alguna. Polon. Niesławne. Vn. Dicsőtelen, nemtelen. Ang. Of no renowne or estimation.] Virgil. 9. Æneid. Ense levis nudo, parmaque inglorius alba. Cicero 1. de Legibus: Prætereaquam honestatis & gloriæ similitudinem, beati qui honorati sunt, videntur: miseriam autem cum tum impleti.

Inglŭvĭes, inglŭvĕi, f. e. Insatiabilis voracitas. [βορά, ἀκορεσία, πολυφαγία. Gall. Gourmandise, gourmande. Ital. Ingordigia. German. Fressitet. Belg. Gretsitet. Hispan. Lo que se traga. Polon. Obżarstwo. Vngar. Nyomhodás. An. Gluttonie, a greedie eating.] Terent. in Eunuch. Quæ cum amatore tuo rumpat ilia, Ingluvie. Harum videre ingluviem, lardes, inquam, &c. ¶ Accipiter etiam pro suis quibusdam instrumentis, quibus escas recipit, decoratos dicunt. [German Der Kropff.] Columella lib. 8. cap. 5. de gallinis loquens: Nam si vacua non est ingluvies, crudi tatem signi ficat. ¶ Apul. pro cutis colore passim: Rectis ad inguviem astricta.

Ingrandēsco, is, dŭi, n. t. Augeor, grandior fio, crescō, fio crescō. [αὐξάνομαι, μεγαλύνομαι. Gall. Devenir grand, s'agrandir, accroistre. Ital. Diventar grande, ingrandisi, farsi grande. Germ. Groß worden. Belg. Groot worden. Hisp. Engrandecerse. Polon. Wielkim, się czynię, rozpościeram się. Vn. Nagyobbodom. Ang. To waxe great.] Columella lib. 11. cap. 3: Ac circa Calendas Martias, locis apricis, fœcet pottum (si jam ingrandit) transferre. Idem libr. 2. cap. 10: Quæ ut celeriter prodeat & ingrandescat antequam feretur, sinus aridis permiscri debet.

Ingrātĭus, a, um, Injucundus, non gratus, nō acceptus. [ἀηδής. Gal. Ingrat, insipide, desagreable, qui n'est pas à gré, ou agreable. Ital. Ingrato, non grato. Germ. Unangenem, unmütz. Hisp. Desagradable. Polon. Nie wdzięczny, nie miły. Vngar. Kedvetlen, kedvetlen való. Ang. Unpleasant, unkinde, displeasant.] Plinius libro 15. cap. 25: Minus quinquennium est quod proditum quæ vocant laurea, non ingrata amaritudinis. Iocinum inprati. Ovid. 3. Fast. Ocus ingratus, Catul. Ingrata oratio, cui opponitur injucunda, Quint. lib. 8. cap. 3. Ingrati saporis cœnum. Col. lib. 7. cap. 8. ¶ Ingratus item dicitur qui non memor est acceptī beneficii, nec gratiam ullam habet. ἀχάριστος, ἀμνήμων. Terent. in And. Ad. unc ne ingratum putas? Adeāne porrō ingratum aut inhumanum, aut ferum, &c. Cic. ad Attic. Nihil cognovi ingratius, in quo vitio nihil malum inest. Ingratus animus. Senec. Epist. Necmirum est inter plurima maximaq; vitia nullum esse frequentius, quàm ingrati animi. ¶ Ingratus, invitus & coactus, inquit Donat. Terent. Eunuch. Opus facium ut ingratis detur. Ingratus est dominus.

Ingrātē, adverbium. [ἀχαρίστως. Gall. Ingratement, Ital. Ingratamente. German. Vndanckbarlich. Hispan. Desagradablemente. Polon. Niewdzięcznie. Vngar. Hálátlanúl. Angl. Unthankfully, unkindly.] Plinius libro 27. cap. 1: Quòd si quis illa sortè ab homine excogitata potuisse credit, ingratè deorum munera eligit. Idem libro 18. cap. 3: Non ingratè commendo M. Varronem id est grato animo.

Ingrātĭus, Iovitè, ingrato animo. [ἀχάριστον, ἀχαρίστως, βίᾳ, παρὰ χρεών. Gall. Contre le gré, à regret. Ital. Contra il suo volere. German. Wider willen. Hispan. Contra la voluntad de alguno. Polon. Nie chcąc, Vngar. Akaratom kenszükségem alatt, Angl. Unwillingly.] Plautus in Amph. Ingratis excavavit. Cic. pro Quinctio: Extorquendum illum, & ingratis, quod non debet. Vide Gratis.

Ingrātis, adverbii loco positum, pro ingratis. [Vngar. Akaratom abol. Ita ingratiis tuis id est præter gratiam tuam, quasi dicas, non est quòd tibi agam gratias. Plaut. Mercat. Nimium ne tum fuit. EVT. Patris ingratus. Idem in Cal. Si tu nobis, si Iovis te eripuimus. Vobis invitis, atque omnium ingratiis Vna libella liberpotium ego fieri.

Ingrăvo, as, penult. cor. Exaggero & gravios facio. [הכבדה הכביד Hiphil à כבד. Gall. Faire plus pesant, appesantir, affaiser. Ital. Aggravare, far più grave. Ger. Beschweren. Hisp. Agravar ó hazer pesado. Pol. Obciążam. Vng. Nyomlalom. An. To make more heavie.] Virgil. 12. Aeneid. Ingravat hanc tavus Drances.

Ingrăvĕsco, is, n. t. Gravior & molestior fio. [כבד chabeth. Iniquissimus. Gall. Devenir pesant, s'appesantir, se rengreger. Ital. Divenire più grave, molesto. Ger. Beschwerlich werden. Hispan. Hazerse pesado. Polon. Cięższym się stawam, ciężeję. Vngar. Elnehezedem. Ang. To waxe heavier.] Cicero de Senect. Et corpora quidem de-

dem defatigatione & exercitatione ingravescunt, animi autem defectione levantur. Idem ad Rhetum: Ingravescit in dies malum. Ingravescentem morbum providere, Cic. 2. de Divin. ingravescens ætas. Cic. de Amicit. Manent etiam mores hominum diu: sæpè dicebat, aliàs adversis rebus, aliàs ætate ingravescente.

Ingrédior, eris, d. c. intro. [נכנס *nichnas, hechnis*] Gal. Entrer. Ital. Entrare. Germ. Hinein gehen. Hispan. Entrar. Pol. Wchodzę. Vngar. Be megyek. Ang. To go in. ¶ Properet. 2. ex. novus ingrediatur templa sacerdos. ¶ Accipunt aliquando pro simplici gradior, hoc modo. Virg. Georg. Cantando penitus gressibus in arvis. Alibi ingredior. Plautus: Ni hilce pudet ingredi in conspectum meum. ¶ Ingredi consultum pro inire. Marcellus in l. 36. D. de contr. & dem. stipul. Ingredi in Actus ipse ingrediendo. [נוהג *nohag*] Gal. Entrer. Ital. Usare. Ger. Sich mengen. Hisp. Entrando. Pol. Wchodzęcy. Vng. Be menő. Ang. Agoing in. C. 2. 5. Phil. Ut quomodo ad ruinas hostium prohiberetur castellis & agrorum custodiis ad ingressionem fori populum Tribunos, plebis propugnatores videres. Idem de Orat. Ac videndum hanc animum ingressionem omnem omnis philosophia reperiam.

Ingréssus, us, m. [מבוא *mabóa*] Gall. Entrée, addv. Ital. Entrata. Germ. Eingang. Hisp. Obra de entrar, entrada. Pol. Wchodzenie, miesd. Vng. Be menés, tétel. Ang. A going in, entrance.] Cic. 1. de Natur. deor. Ingressus, cursus, accubatio, recubatio, cibatio, sessio. Idem 1. de Orat. Orationis vel ipsa, ingressio quæ non vides. ¶ Ingressus, initium. Ascon. Quintil. lib. 9. cap. 4. pars posterior in clausula deprehenda tur, cum ipsis prior ingressu.

Ingrŭo, is, ui, ĕre, tr. Confertim & cum clamore impetum facio, more gruum, qui nonnisi in aquo agmine & vendicandi clamore volitant, nunc, incerto, nunc eodem loco. [נהם *nehem*] Gall. Assaillir avec impetuosité. Ital. Assalire. Germ. Zusetzen und ungestüm angreiffen. Hisp. Acometer con impetu. Pol. Zakrzykiwanie y ścigánie kogo. Vngar. Rohanok. Ang. To assaile, to charge.] Plautus Amph. Nostri contrà ingruunt, vicimus feroces. Gell. lib. 2. Primum ingruentes hyemis tumentes jacimus. Dicitur etiam de bello, de pluvia, de tempestate, de ruina, & hujusmodi.

Inguĭnă, æ, com. n. g. A rei Anatomicæ peritis proprie dicuntur partes illæ corporis concavæ, pubi utrinque vicinæ, tumoribus quibusdam contra naturam, qui etiam bubones Græcè nominis appellantur, maximè obnoxiæ. [ἄρθρον, ἕδρα. Gall. L'aine, le lieu de l'aine ou l'on sent les parties honteuses. Ital. Inguinaglia. German. Die theil bey den schamtheilen da die Gichten wachsen. Hispan. La ingle. Pol. Część ciała gdzie się mieszka z udami. Vngar. Ágyék tsúcske. Ang. The secret parts of the belly where the yard members be.] Palam tamen à Latinis per has inguina accipiuntur pro istis pudendis, tàm fœminarum quàm virorum, medicis. Liv. 3. ab Urbe: Vno atq; altero ictu ventrem atque inguina hausit. Obliceni inguen, Horat. 1. Serm. Satyr. 8. Candida inguina. Virg. 8. Æneid. Quam fama secuta est Candida succinctam latrantibus inguina monstris.

Inguĭnālis, le, adj. Ad inguina pertinens. Inguinalis hernia est frequens in vepribus nascentes, quæ & apud Atticum dicitur, à capitulis quibusdam, quæ in cucumine habent foliatum modo radiata, κεφάλαια, κεφαλώδη. Inguinarium autem inde appellatur. Plin. lib. 26. cap. 6. quòd inguinis dolores leder.

Inguirgĭto, as, per. con. act. p. Avidiùs gulam infercio, cibo aut potu intemperanter me obruo. [μπλιτσιάω *mplitsiáo*] Gall. Remplir par dessus la mesure, jusqu'à ce que la gueule en regorge. Ital. Trangugiare. German. Gierigklich hinein essen, überfüllen mit Speis und Trank. Bel. Inslocken, zerstillen. Hispan. Engullir. Pol. Tykanie, połykanie, żarłoctwo. Vng. Nyelésködnöm, tobzódom. Ang. To devour, to cram in meat greedily.] Plaut. in Curculione: Vide ut ingurgitat ingluvies in te rerum, avarum, plenis faucibus. Cicero in Antonium: idem cibis ingurgitatus. Ingurgitare ingenii pecuniæ, Gell. lib. 14. cap. 2. Ponit etiam pro immergo, & in aliquam rem complico. Ingurgitare se in flagitia. Cic. in Pison. Ingurgitare se in philosophiam, Gell. lib. 5. Lucian. lib. 4. Sicut ius quæ se ingurgitat omnis.

Inguĭtābĭlis, le, adj. c. Quod gustari non potest. [בלתי טעים *bilti taim*] Gall. Dont on ne sçauroit en user à cause de son mauvais goust. Ital. Ingustabile, che non si può gustare. German. Das man nicht versuchen mag. Hispan. Cosa que no se puede gustar. Pol. Ten którego kosztować nie można. Vngar. Kóstolhatatlan. Ang. That may not be tasted.] Vel ingustabilis fama. Plin. lib. 2. cap. 106. Idem lib. 16. cap. 26. Fœmina potu unionum fert buccas acerbas & ingustabiles cunctis animantibus.

Ingustātus, a, um, nomen adjectivum est, compositum ab in, particula negativa, & participio gustatus, idem significans quod non gustatus. [טעים *taim*] Gall. Dont on a goûté ou essayé encor quelle est. Ital. Non gustato. Ger. Darvon nicht gekostet. Hisp. Cosa no gustada ni provada. Pol. Nie skosztowany, nie sprobowany. Vng. Kóstolatlan. Ang. Vntasted.] Horatius 1. Serm. Satyr. 2: Ingustata mihi porrexerit illa rhombi: id est, quæ nondum unquam gustaveram.

Inhăbĭlis, le, adj. c. Inceptus, incompositus, non habilis. [אינו מתוקן *einó metukán*] Gall. Inhabile, mal à propos, mal arrangé. Ital. Inhabile, non atto. Ger. Ungeschickt, nicht artig. Hispan. No abil, no arreado. Polon. Nieszykowny. Vng. Alkalmatlan. Ang. Vnable, not fit, vnhandy, vnlike.] Colum. lib. 11. cap. 1: Progredi non facile est inhabilem. Inhabilis magnitudo, Liv. 3. dec. Maced. Inhabile regimen, idem lib. 4. dec. Plin.

Inhăbĭto, as, n. Loco aliquo habito. [ישב *iasháb*] Gall. Habiter ou demeurer en quelque lieu. Ital. Habitare. German. Gewohnen. Hisp. Morar. Polon. Przemieszkiwać. Vng. Lakom. Ang. To remain or abide in a place.] Liv. 4. dec. Pun. Exercitus adeò rari cultu animi tenentur, inhabitat animus in cunctis. Plinius lib. 11. cap. 37.

Inhăbĭtābĭlis, e, adj. c. Quod habitari non potest, incultus, infrequentatus. [שממה *shemamá*] Gall. Inhabitable, où on ne peut habiter. Ital. Che non si può habitare. Ger. Wüst und unbewohnt, da man nicht wohnen kan. Belg. Bewoonelyck. Hisp. Cosa, que no se puede morar. Pol. Niezamieszkany, pusty. Vng. Lakatlan. Ang. Vnhabitable.] Cic. 1. de Nat. Deor. Atque terræ magnas regiones inhabitabiles incultasque videmus. Et Plinius 6. cap. 17.

Inhærĕo, ēre, n. Ad rem aliquam hæreo, vel affixus sum. [דבק *dabak*] Gall. Tenir à ou contre, y bien adhérer. Ital. Aderire, appiccarsi. German. Anhangen, anklebẽ. Hisp. Allegarse. Pol. Przylepiać się. Vngar. Valamihez ragadni. Ang. To cleave, to stick fast.] Colum. Cacumen deinde oliveæ, ne ventri inhæreat, extrahque parte abscindo, & ita illuvatici aptatio, cum cujusque exierit, concumbit. Inhærebat ei cum teneris imaginis: hoc est, semper præ oculis erat & versabatur ob oculos, apud Plin. in Epist. Inhærere vestigiis, Col. lib. 9. c. 1. Inhærere voluptatibus, Cic. 1. de Finibus.

Inhærĕsco, ĕre, n. Adhæreo. Figur. [דבק *dabak*] Gall. Tenir bien fort, se coller, se coudre avec. Ital. Attaccarsi. German. Anhangen, anklebẽ. Hispan. Allegarse. Polon. Przylepiam się, przymuszam się. Vngar. Valamihez ragadni. Ang. To sticke, cleave, or sowder fast.] Colum. lib. 12. cap. 2. Perdem. Ang. To sticke, cleave, or sowder fast.] Colum. lib. 12. cap. 2. Perexigua conspergatur aqua gleba, manuque subigatur, ac fugitanea est, quamvis levi tactu pressa inhæret, & pictis in morem adhibitos lateres habebit. Cic. lib. 1. de Nat. deor. Prov. Cum etiam, ut aliquo crimine habita conquirantur, irrumpere in sociorum aurium, tanquam in vitia inhærescere. Poëta legitur, edi recitari, labi & inhærescere penitus in mentibus, Cicero. Tale.

Inhălo, as, per. tr. pend. Halitum aspiro, insto, afflo. [נשף *nashaf*] Gall. Souffler, respirer. Ital. Soffiare, spirare. German. Einhauchen. Hisp. Soplar y espirar. Pol. Wdychanie. Vngar. Bé lehelek. Ang. To breathe in.] Cicero in Pison. Quam ille ore fœdo teterrimum nobis populum inhalabat.

Inhălo, as, are, act. p. Lupotam proprium est, qui aperto ore, inguâ exerta, cibum appetere dicitur. [נוגס *nogés*] Gall. Saillir, ce mouvoir la bouche pour prendre quelque chose, désirer à manger avec envie. Ital. Stare con la bocca aperta, desiar con l'occhio aperto. German. Einen hunger haben. Bel. Gaapen. Hisp. Codiciar con la boca abierta. Pol. Zrzymam. Vngar. Szájam tátom, kívánom, fogcsikorgatom. Ang. To gape, to desire, to gape greedily for.]

¶ Frequenter tamen per translationem est, tem aliquam vehementer appeto, eique adipiscendæ nervis omnibus incumbo. Modò autem dando casui, modò accusando adjungitur. Cornel. Tacit. Pariter hostis inhians. Plaut. in Sticho: Nam ille homo quam hæreditatem inhiat quasi curiosus lupus.

Inhirsūtus, a, um, Horridus, squalidus. [Gall. Mal peigné, mal accoustré. Ital. Mal pettinato, mal vestito. Ger. Ungekemmet / ungeschickt. Hisp. Mal peynado, mal vestido. Pol. Nie uczesany, nie strojny. Vng. Rosszul fésült, rosszul öltözött. Ang. Ill kembed, ill dressed.] Cic. 4. Tusc. Quæ autem illis sunt contraria, cæsaries putantur à metu, ut inhospitalitas est.

Inhūmānus, a, um, Crudelis, humanitatis expers, & vitæ communis ignarus. [Gal. Inhumain, cruel. Ital. Inumano, crudele. Ger. Unmenschlich, grausam. Bel. Onmenschelijck, wreedt. Hisp. Agreo de humanidad, inhumano, cruel. Pol. Nieludzki, srogy. Vng. Embertelen. Ang. Unmanly, unkind, inhumane, uncourteous.] Cic. 4. Verr. Inhumanus homo. Idem pro Quinctio. Inhumanus præco. Terent. in Heaut. Hicine homo inhumanissimus Pamphilam meam vendidit? Idem in Eunuch. Nam adeò inhumanum ingenium fuum Charea. Neque tam imperita, ut quid amor valeat nescias. Inhumana vox, Cic. 3. de Finibus.

Inhūmānē, adverb. Inciviliter, duriter, & contra legem humanitatis. [Gall. Inhumainement, cruellement. Ital. Crudelmente, inhumanamente. Germ. Unmenschlich, grausamlich / unfreundtlich. Hisp. No humanamente, cruelmente. Pol. Nieludzko, srodze. Vng. Embertelenül. Ang. Unmanfully.] Terent. in Heaut. Enimverò Chremes nimis graviter cruciat adolescentulum. Nimisq; inhumanè. Cic. 3. Offic. Nam liquid ab homine ad nullam partem utile, utilitatis tuæ causa detraxeris, inhumanè feceris, contraq; naturæ legem.

Inhūmānĭtās, aliud adverb. ejusdem significationis [Vn. Embertelenül. An. Vncourteously.] Cic. ad Qu. Frat. Non possum scribere me mirationem esse, illum tam inhumaniter fecisse, ut sine meis literis proficisceretur.

Inhūmānĭtās, tātis, f. c. Crudelitas, incivilitas. [Gal. Inhumanité, cruauté. Ital. Disfortesza, inhumanità, crudeltà. Ger. Unmenschheit, unfreundtligkeit. Hisp. Inhumanidad, crueldad. Pol. Srogość, Vn. Embertelenség. An. Inhumanitie, vncourteousnesse.] Cic. 2. Fin. Sit hoc inhumanitatis tuæ. Idem 1. de Orat. Quod ego non superbiâ, atque inhumanitate faciebam.

Inhūmo, as, penult. corr. Humo intego, terra obruo, sepelio. [Gal. Enterrer, enfouir. Ital. Sotterrare. Ger. Begraben. Hisp. Enterrar. Pol. Pogrzebam. Vn. Elemetem. An. To burie.] Plin. lib. 17: Non inhumare taleas, aut siccare prius, quàm serantur, utilitas compertum.

Inhūmātus, a, um, Insepultus. [Gall. Non enterré ou enfouï. Ital. Insepolto, non sepolto. Ger. Unbegraben. Hisp. Cosa no sotterrada. Pol. Nie pogrzebiony. Vng. Elemetetlen. Ang. Vnburied.] Cic. 4. Tusc. Diogenes jubet se projici inhumatum. Idem de Divin. is quum esset projectus inhumatus, annus eius texit corpus tuo pallio.

Inibi, penult. corr. Ibi, & ibi, quasi intùs ibi, vel in eo ipso loco. [Gal. Là dedans. Ital. In quello luogo. Germ. Eben daselbst. Hispan. Enel mesmo lugar. Pol. Tamże. Vngar. Ott, ugyanott. Ang. In that same place.] Plautus: Nos domum properamus: eos tibi adesse, ¶ Aliquando significat mox. Catul. Plotio, uti citat Nonius: Libéræ es? non sum, verùm inibi est. ¶ Aliquando significat iterùm. Plaut. in Capt. Patres captivos cum meretur ratios, Tantùm thudens, ut natum recuperet. Et inibi enim olim amissum filium. ¶ Aliàs ponitur pro Sic. Pacuvius Ilione, apud eundem Nonium: Profectò à te inibi est, aut jam potiuntur fugum.

Inigo, gis, penult. correpta, Verbum rusticorum, qui dicebant inigere pecudes, ut contrà exigere eum è stabulis eiurebant. Varro de Ling. Lat. 4: Virus scelerosus dictus à Tullia Tarquinii Superbi uxore: cui ibi quum jacenti pater occisus supra eum, ut inigeret carpentum multo, jussit, quam tamen lectionem male editio Romana corrupit, in qua, mitteret, legitur.

Injicio, is, penult. correpta, ect. 1. Propriè intùs jacio, immitto. [Heb. ירה jarah. Arab. رمى, رمى. Gal. Jetter dedans, mettre dedans ou dessus. Ital. Gettare dentro. Germ. Hinein werffen. Belg. Inworpen. Hisp. Echar en algo à dentro. Pol. Wrzucam. Vngar. Be vetek, re vetek. Ang. To cast in or vpon.] Plaut. Actequum hæc in domum injicias? Terentius in Andr. Quæ sese in ignem injicere volunt, prohibui. ¶ Injicere manus, est manibus apprehendere, & tanquam rem suam sibi vendicare, Ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας. Vnde Manus injectio, dicitur vendicatio rei nobis debitæ nulla judicii autoritate expectata. Quintil. Pars in filium patrono in libertum manus injectio sit. Paull. recept. ll. de Servis export. Si Titius servum vendidit ea lege, ut si Romæ moratus esset, manus injicere liceret: emptor alia ea dem lege vendidit, & servus fugit à secundo emptore, & Ro-

Inhōspĭtālĭtās, atis, hospitalitati contraria. [Gall. Mauvais traitement d'hoste, cruauté contre les estrangers. Ital. Mal trattamento, crudeltà verso forestieri. Germ. Ungastfreyheit / unfreundtligkeit gegen den frembden. Hispan. Aquel mal agasajamiento. Polon. Nieludzkość do przyiezdnych cudzych ludzi. Vngar. Szallás tagadás. Ang. Foul entertayning of guestes.] Cicero 4. Tusculan. Quæ autem illis sunt contraria, cæsaries putantur à metu, ut inhospitalitas est.

Inhūmānus, a, um, Crudelis, humanitatis expers, & vitæ communis ignarus. [Gal. Inhumain, cruel. Ital. Inumano, crudele. Ger. Unmenschlich, grausam. Bel. Onmenschelijck, wreedt. Hisp. Agreo de humanidad, inhumano, cruel. Pol. Nieludzki, srogy. Vng. Embertelen. Ang. Vnmanly, unkind, inhumane, vncourteous.] Cic. 4. Verr. Inhumanus homo. Idē pro Quinctio. Inhumanus præco. Terent. in Heaut. Hicine homo inhumanissimus Pamphilam meam vendidit? Idem in Eunuch. Nam adeò inhumanum ingenium fuum Charea. Neque tam imperita, ut quid amor valeat nescias. Inhumana vox, Cic. 3. de Finibus.

Inhūmānē, adverb. Inciviliter, duriter, & contra legem humanitatis. [Gall. Inhumainement, cruellement. Ital. Crudelmente, inhumanamente. Germ. Unmenschlich, grausamlich / unfreundtlich. Hisp. No humanamente, cruelmente. Pol. Nieludzko, srodze. Vng. Embertelenül. Ang. Vnmanfully.] Terent. in Heaut. Enimverò Chremes nimis graviter cruciat adolescentulum. Nimisq; inhumanè. Cic. 3. Offic. Nam liquid ab homine ad nullam partem utile, utilitatis tuæ causa detraxeris, inhumanè feceris, contraq; naturæ legem.

Inhūmānĭtās, aliud adverb. ejusdem significationis [Vn. Embertelenül. An. Vncourteously.] Cic. ad Qu. Frat. Non possum scribere me mirationem esse, illum tam inhumaniter fecisse, ut sine meis literis proficisceretur.

Inhūmānĭtās, tātis, f. c. Crudelitas, incivilitas. [Gal. Inhumanité, cruauté. Ital. Disfortesza, inhumanità, crudeltà. Ger. Vnmenschheit, unfreundtligkeit. Hisp. Inhumanidad, crueldad. Pol. Srogość, Vn. Embertelenség. An. Inhumanitie, vncourteousnesse.] Cic. 2. Fin. Sit hoc inhumanitatis tuæ. Idem 1. de Orat. Quod ego non superbiâ, atque inhumanitate faciebam.

Inhūmo, as, penult. corr. Humo intego, terra obruo, sepelio. [Heb. קבר kabar. Gal. Enterrer, enfouïr. Ital. Sotterrare. Ger. Begraben. Hisp. Enterrar. Pol. Pogrzebam. Vn. Elemetem. An. To burie.] Plin. lib. 17: Non inhumare taleas, aut siccare prius, quàm serantur, utilitas compertum.

Inhūmātus, a, um, Insepultus. [Gall. Non enterré ou enfouï. Ital. Insepolto, non sepolto. Ger. Vnbegraben. Hisp. Cosa no sotterrada. Pol. Nie pogrzebiony. Vng. Elemetetlen. Ang. Vnburied.] Cic. 4. Tusc. Diogenes jubet se projici inhumatum. Idem de Divin. is quum esset projectus inhumatus, annus eius texit corpus tuo pallio.

Inibi, penult. corr. Ibi, & ibi, quasi intùs ibi, vel in eo ipso loco. [Heb. שם scham. Gal. En cet endroict. Ital. In quello luogo. Germ. Eben daselbst. Hispan. En el mesmo lugar. Pol. Tamże. Vngar. Ott, ugyanott. Ang. In that same place.] Plautus: Nos domum properamus: eos tibi adesse, ¶ Aliquando significat mox. Catul. Plotio, uti citat Nonius: Libéræ es? non sum, verùm inibi est. ¶ Aliquando significat iterùm. Plaut. in Capt. Patres captivos cum meretur ratios, Tantùm thudens, ut natum recuperet. Et inibi enim olim amissum filium. ¶ Aliàs ponitur pro Sic. Pacuvius Ilione, apud eundem Nonium: Profectò à te inibi est, aut jam potiuntur fugum.

Inigo, gis, penult. correpta, Verbum rusticorum, qui dicebant inigere pecudes, ut contrà exigere eum è stabulis eiurebant. Varro de Ling. Lat. 4: Virus scelerosus dictus à Tullia Tarquinii Superbi uxore: cui ibi quum jacenti pater occisus supra eum, ut inigeret carpentum multo, jussit, quam tamen lectionem male editio Romana corrupit, in qua, mitteret, legitur.

Injicio, is, penult. correpta, ect. 1. Propriè intùs jacio, immitto. [Heb. ירה jarah. Arab. رمى, رمى. Gal. Jetter dedans, mettre dedans ou dessus. Ital. Gettare dentro. Germ. Hinein werffen. Belg. Inworpen. Hisp. Echar en algo à dentro. Pol. Wrzucam. Vngar. Be vetek, re vetek. Ang. To cast in or vpon.] Plaut. Actequum hæc in domum injicias? Terentius in Andr. Quæ sese in ignem injicere volunt, prohibui. ¶ Injicere manus, est manibus apprehendere, & tanquam rem suam sibi vendicare, Ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας. Vnde Manus injectio, dicitur vendicatio rei nobis debitæ nulla judicii autoritate expectata. Quintil. Pars in filium patrono in libertum manus injectio sit. Paull. recept. ll. de Servis export. Si Titius servum vendidit ea lege, ut si Romæ moratus esset, manus injicere liceret: emptor alia ea dem lege vendidit, & servus fugit à secundo emptore, & Ro-

& Romæ moratur quarto, an sit manus injectio, & cui. Virg. 10. Æneid. Injecere manum Parcæ hæc est tamen una salus victis nullam sperare salutem. ✤ Aliquando est omnino pœnam facere, seu impunem facere. Ovid. qui centum quosque parabat Tendere cum pennis, centum de corpore membra. ✤ Aliquando simpliciter facere. Varro, nil Tilia, magalam quid Plaut. ✤ Aliquando idem quod innectere, vel ligare. Idem in Capt. Injecta hæc mantica sua sponte est, incedite. Ecl. Cal. Jam pol ego hunc aliquem in pectus injiciam metamque dicet inimicam: Livius lib. 11. ab Vrb. Injecta Turno cuncta: id est impositæ. ✤ Hujus compositum est Supermitto, de quo suo loco.

Injectus, huius, & **injectio**, [משלחת mishlachath, משלח mishlach, שלח shalach, mittere, emittere, ejicere.] Gall. lancement, de lancer, ou jetter. Ital. gittata, gittare. Germ. Einwurff. Hispan. Echamiento, echar. Pol. Wrzucenie. Virg. Schmeis. Ang. A throwing or casting.] Plin. lib. 18. cap. 30. Vectes ideo modo torpescente tanta illa fortate, qui vectes levi injectu aperto capite, ita ut desinat pondus repugnare.

Injectio, tis. [משלחת mishlachath, משלח mishlach, שלח shalach, mittere, emittere. Virg. de vectes. Ang. A throwing.] ut, Manus injectio, jus dominii in re capienda & vindicanda quâ agnoscit bonum. Seneca 2. de Irâ, vitæ. Hoc habent ergo secum vera bona, in quæ manu illi minus injectio. Inquirit de bonis, quæ Fortunæ non potest injecta manus nec quam sua repetere.

Injectus, a, um, pass. act. frequentativum. [משלחת mishlachath, משלח mishlach, שלח shalach, mittere, emittere. Virg. de vectes. Ang. To throw or cast often.] Sen. 9. Thebaid. Aufus erat torto dextra injectare Lycoreus.

Inimicus, a, um, Adversarius, hostis. [איב oyeb, שטן satan. Gall. Ennemi, ennemie. Ital. Inimico, nemico. Germ. Ein Feind. Belg. Een vyant. Hispan. Enemigo. Pol. Nieprzyiaciel. Virg. Fiend. Ang. An enemie.] Manifestus inimicus propriè privatus, hostis publicus. Suetonius in Tib. Scribit etiam ad principes suos familiariter, nec dum plane inimicos, aut hostis. Plaut. in Perſa: Nam inimici famam non curant ita ut est ferunt. Cicer. 5. de fin. b. Necesse est quidem, quem simplicem inimicus est, cum quo bona sint, mala putare.

Inimicus, a, um, ad rel. Infestus, malus, contrarius. [רע ra, רעה raah, רעע raa, רעש rash, רשע rasha. Gall. Ennemy, ennemie. Ital. Inimico, nemico. Germ. Feindisch. Hispan. Enemigo. Pol. Nieprzyiacielski. Virg. Fiendy. Ang. Enemie.] Cicer. 2. Verr. At videre, judices, inimico animo timacturos. Plaut. in Capt. Viden' hunc, quam inimico vultu tuetur? Liv. lib. 10. cap. 3. Inimica oculis vomitiones maximè autem dentibus.

Inimicus, a, um, Singulari numero. [שטנת shitnath, שטן satan, שנאה shinah, שנא shana. Gall. Inimitié, ennemy. Ital. Inimicitia, nemico. Germ. Feindtschafft. Hispan. Enemistad. Polon. Nieprzyiaźń. Virg. Fiendscip. Ang. Enmitie, hatred.] Cic. lib. 4. Tusc. Inimicitias natricis secundi temporis observans. Cæsar lib. 1. de Bello Gall. Ariovistus semper numero dies castra ad impedimenta venire, & inimicitiam sustentare. Terent. in Phorm. Nisi ea existimatio, minuam tamen graves ob hanc inimicitias capiet ex nostra familia. Cic. 1 Offic. Nè autem inimicitias, aut laborem aut sumptus suscipere nolumus.

Inimico, as, cum accusativo, inimicum facio. [שטן satan. Gall. Rendre ennemy, haïr. Ital. Inimicare, diventare inimico. Germani. Zum feind machen. Hispan. Enemistar, hazer enemigo. Polonus. Nieprzyiaźnić, stawać. Virg. Fiendy essi mon. Ang. To be an enemie.] Horat. libro 4. Car. Odarum. Dominator Civilis, aut vir eximiæ otium. Non ita quæ procudit enses, & miseras inimicatur aes.

Inimicor, aris, deponens, p. Inimicitias exerceo. [שטן satan. Gall. Faire ennemy, haïr. Ital. Diventare inimico. Germ. Feind schafft treiben. Hisp. Ser enemigo. Pol. Nie przyiaźnić się mowić. Virg. Fiendskip. Ang. To be an enemie.] Apud Quint. Cæcinam de petitione consulatus. Sin autem id negem, statim alienari sese, & inimicantur.

Inimicè, adverbium, hostiliter, adverso animo & contrario. [שטנה satanah. Gall. Contre, en ennemy, durement. Ital. Da inimico. Germ. Feindtlich. Hispan. Enemigablemente. Polon. Nieprzyiacielskie. Virg. Fiendy. Ang. Lyk an enemie.] Cicer. 2. Philip. Ego autem vide quàm tecum agam non inimicè.

Inimicitèr, adverbium obsoletum, ejusdem significationis. [Virg. Fiendy.] Accius Didascalicorum lib. 1. ut refert Nonius: Patere hostem ferocem inimicitèr accedam. Vitis est Tubero hist. lib. 4. ut autor est Solpaterbb. 2 tuimenem ascendum est.

Inimitabilis, & hoc inimitabile, omn. c. Quod nemo facilè queat imitari. [שטנת shitnath & שטן satan. Gall. Inimitable, qu'on ne peut imiter. Ital. Che non si può imitare. Ger. Das niemand leichtlich nachthun kan. Hispan. Cosa que no se puede imitar. Pol. Trudny do naśladowania. Virg. Kbeetbeerlicken. Ang. That can not be followed easily.] Quint. lib. 2. cap. 17. Opera quædam nobis inimitabilia. Idem lib. 12. cap. 2. Quædam sunt enim tabellis, quibus aut nimiæ naturæ non sufficit, aut diversitas repugnat.

Inimodè, ex eo loco. [משחית mashchith, משחת mashchath, שחת shachath, perdere, corrumpere. Gall. Incorrectement. Ital. Inconvenientemente. Ger. Ungeschickt. Hisp. Inconvenientemente. Polon. Niestosownie. Virg. Onmoy, ygnorantmoy. Ang. Out of time, place, or measure.] Liv. fœdis exercitus modo domos abdicti.

Iniquo, as, verbum antiquum, obsoletum, quo usus est Laberius poeta antiquus: Æquum animum ingenuum iniquat cognatio.

Iniquus, a, um, ab in, & æquus: æqui productam conversâ: idem est propriè quod inæqualis: hæc est enim planius. [עקש akash, מעקש maakesh, עקל akal. Gall. Inequal, mal-egal. Ital. Ineguale. Germ. Ungleich. Belg. Ongelijck. Hisp. Desigual. Pol. Nierowny. Virg. Hemelanges. Ang. Unequall.] Vide Iniquus locus dicitur qui æqualis non est. Liv. 2. ab Vrbe: Cum equis pugnatum est iniquo quidem Consule, quia non cuique subeundum erat hostem. ✤ Per translationem verò dicimur de hominibus parùm æquis, aut faventibus, minùmque indulgentibus: Iniquè totius æquitatis sunt expertes. [רשע rasha, רשעה rishah, רשע rasha. Gall. Inique, mauvais. Ital. Iniquo, ingiusto, ingiustamente. Germ. Ungleich. Pol. Niesłusznie. Virg. Hemelanges. Ang. Unequall.] Terent. in Andr. sed ut tu me eum exercere, inquit patres ed. Ide in Heaut. Quam iniqui sunt patres in omnes adolescentes, judices. Cicer. Tusc. Quod hi fecerunt iniquo animo, qui certis, & Hinc iniquè, impiè, mali. Cic. pro Planc. Homo natura ciper atque omnibus iniquus. Accius apud Cic. de Offic. ✤ Multi iniquâ quidem infidelem regno, parum boni sunt. ✤ Aliquando capitur pro magno, seu immenso. ✤ Virgil. 1. Georg. iniquo ponderi aristæ. ✤ Aliquando pro angusto, Idem 4. Georg. Verùm hanc ipse equitem ampla excludere iniquis Præterea.

Iniquus, as, a, Et injustus, in uris. [רשע rasha, רשעה rishah, רשע rasha, עול aval, עולה avlah, עולת avlath. Gall. Inique, mauvais, mauvaise. Ital. Iniquo, ingiusto. Ger. Ungerecht, ungerechtig. Hisp. Injusto, mala. Pol. Niesłuszny. Virg. Hemelanges. Ang. An Partiall, unrighteous.] Plin. lib. 11. cap. 19. Id accidit nisi ob iniquitatem præpotentium, an forte, non satis constat. Iniquitas loci, inæqualitas. Liv. 3. ab Vrbe: Si in eo consilio iniquitate loci deterreatur. Iniquitas temporis, distantias, & angustia. Liv. 5. bell. Maced. Nam si quòd aliquando servierunt temporum iniquitate prædicas.

Iniquè, adverbium, injustè. [עול aval, עולה avlah, עולת avlath. Gall. Iniquement, à tort ou sans raison. Ital. Ingiustamente. Germ. Ungerechtiglich. Hisp. Injustamente. Polon. Niesłusznie. Virg. Hemelanges. Ang. Partialie, unrighteously.] Cicero ad Brut. Atque hoc ipsum iniquè, iniquè facis, qui nobilis aut rich. Rempub. homines, eyes appellet.

Initium, i, n. c. Cœptum. [תחלת techillath, ראשית reshith. Gal. Commencement, entrée. Ital. Principio, commincimento. Germ. Ein anfang. Hisp. Comienco principio. Pol. Początek. Virg. Biginning.] Val. Alterum principium rationes, initium curatur. Initium orationis. Quintil. lib. 4. cap. 1. Quod principium Latine, vel exordium dicitur, majore quadam ratione Græci id natura principium nominant: quòd à nostris ratione modò significatur, id fatis clarè partem hanc esse antegressum rei, de qua dicendum sit, ostendant. Terent. in Hecyra: Hic adeò bis sedens anulus initium fuit inveniendæ fabulæ. Neque quicquam rerum initium ullum invenire. ✤ Initiatem dicebantur. Cereris sacra, quæ & ἀρρητα Græco nomine appellantur. Varro lib. 2. de Re rust. A Jullo pecore immolandi initium primum sumptum, idem. Cujus vestigia, quòd initiis Cereris porci immolantur, & quòd initiis pacis, fœdus quum feritur, porcus occiditur. Alia nomine initiationes nuncupantur, quæ (ut ait Tertullianus) semper arcent profanos & arbitris carent.

Initio, as, act. p. Sacris imbuo, inauguro. [חנך chanach. Gall. Initier, dédier, commencement ou la dédycace. Ital. Ordinare nelle cose sacre. Ger. Die ersten anfangen zu essen in Gebrauch zu bringen, einweihen. Belg. Wyen. Hisp. Consagrar, dedicar. Pol. Poświęcam. Virg. Biginnyn. Ang. To dedicate, to begin, or institute.] Cic. 1. de Nat. deor. Vt initiantur gentes omnium ultimæ. Plin. lib. 30. cap. 2. Magices etiam cœnâ cum initiaverat Neronem. Initiatus, factus inimicus, μεμυημένος. Cic. 2. de Legibus, ait mysteria appellari nostri, quibus ex agrestibus vita excultu ad humanitatem tumet, tanquam ea fuerint vitæ principia. Proprièque tantùm initia dicebantur Cereris sacra, quibus neminem initiari fas erat, nisi initiatum. Varr. de Re rust. libro 1. cap. 1. Cui consentaneum est, quòd initia vocantur pontificum quæ Cereri sunt sacra. Liv. 1. Decad. Asarinates duos juvenes per imprudentiam dies nò initiari templum Cereris ingressi, cùm cæteris turba ingressi sunt. Pueri quoque Edulicæ, Patinæ, & Culinæ, edendi, potandi, & cubandi celebres initiandis

initiabantur, teste Varrone lib. 4. de Lingua Latina, quam à lacte & cunis, ad solidiores cibos & lectulos transibant. ¶ Aliàs initiari, est inchoare & auspicari. ἐνάρχεσθαι. Firmicus: Ver initiatur, quum primam Arietis partem Sol fuerit ingressus.

Injicio, ac, vide INECTIO.

Injucundus, a, um, Insuavis, tristis, molestus. [לא־נעים Gall. *Mal-plaisant, triste.* Ital. *Ingrato, triste, molesto.* Ger. Unlieblich. Hisp. *Cosa que no deleyta, triste.* Pol. *Niewdzięczny.* Vulgar. *Gyönyörüségtelen.* Ang. *Unpleasant, nothing delectable.*] Cic. 1. de Fin. Minimè nobis injucundus labor.

Injucundè, adverb. Insuaviter. [בלתי־נעים. Gal. *Mal plaisamment, de mauvaise grace.* Ital. *Non piacevolmente.* Ger. Unlieblichen. Hispan. *No con cosa de deleyte.* Pol. *Niewdzięcznie.* Vul. *Gyönyörüségtelenül.* Ang. *Unpleasantly, unsavourly.*] Cicer. ad Attic. lib. 12. Quæ res mihi nihil asperiùs à nobis atque nostris, & injucundiùs adhuc vidi habuisse.

Injucunditas, atis, f. c. [בלתי־נעימות. Gal. *Mauvaise grace, desplaisance, rudesse.* Ital. *Spiacevolezza, mala grazia.* Ger. Unlieblichkeit. Hispan. *La disposition de no deleytar.* Polon. *Niewdzięczność.* Vng. *Gyönyörüségtelenség.* Ang. *Unpleasantness.*] Cicer. 2. de Nat. deor. Sed tamen præterea dum est, nequid habeat injucunditatis oratio.

Injudicatus, a, um, Non judicatus, indemnatus, [לא־נדון. Gal. *Qui n'a point esté jugé.* Ital. *Non giudicato.* Ger. Ungerichtet. Hisp. *No juzgado aun por él.* Polon. *Niepotępiony.* Vng. *Itéletlen, kárhoztatatlan.* Ang. *Not judged.*] Gell. lib. 13. cap. 23: Decem hominibus vitam eripis, indicta causa, injudicatus, indemnatus. Quint. lib. 20. cap. 1: Id quoniam ad præfectum materiam nihil pertinet, injudicatum relinquo.

Injuges hostiæ, Vocabantur quæ nunquam domitæ, aut jugo tabidæ factæ. [שלא־נעבדו בעול. Pol. *Podarzenie nie bitate.* Vng. *Iarombe fogatlan.*] Festus & Macrob.

Injungo, is, axi, ctum, Impono, mando, præcipio, [הטיל עליו, צוה. Gal. *Imposer, commander.* Ital. *Imporre, comandare.* German. Auffegen/befehlen. Belg. *Opleggen/bevelen.* Hisp. *Imponer, imponer.* Polon. *Zlożyć.* Vng. *Megparancsolni, hagyni.* Ang. *To injoyne, to commande, and appoynte to be done.*] Livius 3. ab Vrbe: Comitiorum ibi habendorum, quando initimus navalis fit, manus consentit injungunt. Idem 6. hell. Pun. Verterunt orationem eo, ut diceretur, privatis id, seu vacuum, seu aliquem onus injungendum esse. Sic Cæsar 8. bell. Gal. & 2. bell. Civ. ¶ Propriè tamen injungere, est intùs, vel supra injungere. [הדביק מבחוץ. *Intùs, abbrer. Immittere, immittere.*] Columel. lib. 7: Jugumque quarto die accipiunt, cui ramus illigatur tomacis vice trajicitur: interdum & pondus aliquod injungitur, ut majore nitu laboris exploretur patientia. Idem lib. 5: Itaque pingui terra singulis brachiis leebibus una injungere flagella. ¶ Injungere detrimentum Reipublicæ, est inferre. Brut. ad Cic. 11. Epist. Tamen si quo etiam casu illarum se trajecerint, nequid detrimenti Reipub. injungant, summa à nobis dabitur operâ id est, ne quo damno affici tam Respub. Injungere injuriam, Liv. 3. ab Vrb. Injungere servitutem: In servitutem redigere, Idem 3. ab Vrbe.

Injuratus, a, um, Qui non juravit. [שלא־נשבע. Gall. *Qui n'a point juré.* Ital. *Che non ha giurato.* Ger. Ungeschworen. Hisp. *Que no juro.* Pol. *Nieprzysiągły.* Vngar. *Esküdetlen.* Ang. *That hath no sworne.*] Plaut. in Adelph. Nam ni juratus sim, plus credet mihi. Cic. pro Cecin. Quum id jurati dicunt quod ego injuratus infitiabo.

Injuria, æ, f. p. Iniquitas, inde dicta quòd non jure fiat. [עשק, חמס, גזל, עול. Gall. *Injure.* Ital. *Ingiuria.* Germ. Unbilligkeit das einem mit recht gehörige genommen wird. Belg. *Onrecht.* Hisp. *Injuria ò injusticia.* Polon. *Krzywda.* Vng. *Igazságtalanság.* Ang. *Injurie, wrong.*] Omne enim quod non jure fit (inquit Ulp. l. 1. ff. de injuriis, & fam. libel.) injuria dicitur, sive verbis, sive re. Re, quum manus inferuntur: verbis, quum fit convitium. Specialiter verò, eodem Ulpiano teste, Injuria dicitur contumelia, à contemnendo. ¶ Interdum etiam eodem Ulpiano teste, Injuriæ appellatione damnum culpa datum significatur: interdum etiam iniquitas, cùm quis iniquè vel injustè sententiam dixerit. Plaut. in Aulul. Ego me injuriam filiæ fecisse fateor tuæ Ceteris vigiliis per vinum, atq; impulsu adolescentiæ. Terent. in Heaut. Nunc aliud specta: matres omnes filiis in peccato adjutrices, aut dolo, ne paterna injuria doleant esse. ¶ Nonnunquam injuriâ, adverbialiter eo sumitur pro immeritò, ἀδίκως, οὐκ ὀφειλόμενον. Plaut. in Milite: Amant te omnes mulieres, neque injuriâ, qui sis tam pulcher. Cic. in Catil. Ego tibi injuriâ suspectus sum.

Injūrĭōsus, injurius, m. f. Qui injuriâ infert, iniquus, iniustus. [עשוק. Gal. *Injurieux.* Ital. *Ingiurioso.* Germ. Ein unbilliger der einem was gehöret zuthut. Hisp. *El que haze injuria.* Polon. *Krzywdziciel, skrzywdzający.* Vngar. *Igazságos.* Ang. *Injurious, that doeth wrong.*] Cicero 1. Offic. Primum in eo peccant, quòd sint injuriosi in proximos: ut, Injuriosus ictus. Plinius libro 17. cap. 24: Aut circumfossi injuriosò ictu verò cravit. Injuriosa vita: Plena sceleribus, & inquietudinibus, quæque alteri damnum infert & injuriam. Cicer. 1. de Legibus: Quòd si pœna, si metus supplicii, non ipsa turpitudo deterret ab injuriosa, facem oro tuaque vita, nemo est injustus.

Injūrĭōsè, adverbium. [בעושק. Gall. *A tort & sans occasion, contre son droit & raison.* Ital. *A torto, contra ragione.* German. Mit unbillich und recht. Hispan. *Injuriosamente ò injustamente.* Polon. *Niesłusznie, krzywdząco.* Vng. *Igazságosson.* Angl. *Wrongfully.*] Cicer. pro lege Manilia: Majores vestri sæpè mercatoribus, ac navicularioribus injuriosiùs tractatis bella gesserunt. Colum. lib. 1. cap. 8: In cæteris præbitis injuriosè tractantur.

Injūstus, a, um, Injuriosus, iniquus. [עשוק. *hebraïck.* Idem. Gal. *Qui fait tort, & de faict & parole.* Ital. *Che fa torto & disonore ingiustamente.* German. Unbillig. Bel. *Onrecht.* Hisp. *Injusto, ò injuriador.* Pol. *Niesłuszny.* Vng. *Igazságos.* Ang. *That doeth wrong.*] Plaut. in Aulul. Si mihi das operam, me illi prius injurium esse. Ter. in Heaut. Injurium autem id fieri ad eum qui Vbi Donat. Injurium, iniquum: indignatione modò significatio est, & vim adverbii habet. Ter. in Heaut. Enimverò retinere neque omnibus modis injurium. Chrysipho est. Idem in And. Sed succenseat nemo, quia non det tibi uxorem Chremes, Ipsus sibi injurius esse videatur, neque id injuriâ.

Injussus, a, um, Non jussus. [מצוה שלא־נצטוה. Gal. *A qui on n'a point commandé.* Ital. *Non comandato.* German. Ungeheissen. Hisp. *No mandado.* Pol. *Sam przez się dziannie.* Vng. *Parancsolatlan, hagyatékból való.* Ang. *Not commanded.*] Horat. 1. Serm. Satyr. 5: Omnibus hoc vitium est cantoribus: inter amicos, Vt nunquam inducant animum cantare rogati: Injussi nunquam desistant. Virgil. 6. Aegl. Non injussa cano. Idem 1. Georg. atque in pulsa vireticant Gramina: hoc est, non culta quæsita, sed sua sponte nascentia.

Injussus, us, sibi antivum: [מלת מצוה בלשון. Pol. *Dobrowolnie.* Vn. *Parancsolat hagyás nélkül való.* Ang. *Without commandement.*] ut, Injussu meo id est, me non præcipiente. Terent. in Phorm. Hanc tandem uxorem duxit Antipho injussu meo? Cic. de Senect. Veratque Pythagoras injussu imperatoris: hoc est, Dei, de præsidio & statione vitæ excedere. Idem ad Attic. lib. 4. Ne injussu populi jus caveat.

Injustus, sta, stum, Non justus, iniquus, improbus, injuriosus. [רשע, עול. Gall. *Inique.* Ital. *Ingiusto.* Germ. Vngerecht. Hisp. *Notable.* Pol. *Niesprawiedliwy.* Vng. *Hamis, nemigaz.* An. *Vniuste.*] Terent. Adelph. Homine impertito nunquam quicquam injustius. Quin id quod ipse fecit, nihil recusat pœnæ. Injustus, qui justam magnitudinem excedit. Virg. 1. Georg. injusto sub fasce viam dum carpit. Cic. 2. de Orat. Me verò jam pertimescente, ut illam non Norbani seditionem, sed illam populi Romani tranquillam, neque eam injustam, sed meritam ac debitam fuisse defuturæ.

Injustè, adverb. Iniquè, injuriosè. [בעושק. Gal. *Iniquement.* Ital. *Ingiustamente.* Germ. Vnbillicherweise. Hisp. *Injustamente.* Pol. *Niesprawiedliwie.* Vn. *Hamisan, nem igazsán.* An. *Vniustly, wrongfully.*] Plaut. in Pseud. Non soles reprehendere te, quum dicas injustè alteri. Cic. pro Flacc. Facta in te Lætilii.

Injustĭtĭa, æ, f. p. Iniquitas, injuria, malitia. [רשע, עושק, רשעה, עול. *hebraïck.* Gall. *Iniustice.* Ital. *Ingiustizia.* Ger. Vngerechtigkeit. Hisp. *Iniusticia, sinrazon.* Polon. *Niesprawiedliwość.* Vng. *Hamisság.* An. *Vniustice.*] Terent. in Adelph. Vestres reprehendi enimvaliant, unde emergi non potest: Vis, egestas, injustitia, solitudo, infamia. Idem Heaut. Ego ecci hunc miserum injustitia mea.

Inn, vide Illa.

Innascor, eris, d. t. Nascendo inferor. [נולד עמו. Gall. *Naistre de bon ou mauvais.* Ital. *Innascere, nascere di cattivo ò iusto.* Ger. Angeborn seyn, mit gebohren werden. Hispan. *Nascer d'antes.* Pol. *Wrodzony się.* Vng. *Születéssel, születéskor.* Ang. *To be ingendred in one.*] Plaut. Mil. Non mihi tam avaritia unquam innata est, satis habeo civitatum. Cic. 1. Offic. Sed illud odiosum est, quod in hac clamore & magnitudine animi facilimè pertinacia, & nimia cupiditas principatus innascitur. Terent. in And. Hoccine credibile est, aut memorabile, Tanta vecordia innata cuiquam ut sit, etc.

Innăto, as, ātus, Intùs nato. [שקע בתוכו. Gall. *Nager en quelque chose.* Ital. *Nuotar dentro.* Ger. Einwärts schwimmen. Hisp. *Nadar en algun lugar.* Pol. *Pływam.* Vn. *Bennemegyek.* An. *To swymme in or into.*] Col. lib. 11. cap. 2: Vt non innatent, sed semper sint in jure subjecti. Plin. lib. 8. cap. 20: Equos innatantes sæpè demergent. Virgil. 2. Georg. Necnon & torrentem undam levis innatat alnus.

Innāvigābilis, le, om. t. Vbi quis navigare nō potest: rejus cōtrariū est Navigabilis. [לא־נוסע. Gal. *Innavigable, sur lequel on ne peut nager ou naviger.* Ital. *Innavigabile.* Ger. Darauf man nit schiffen mag.

Hisp.

Hiſ. Dovde nu ſy pueda nauegar. Polon. Gdzie ſie odzyia nie ſpłynie. Vng. Sehol nem lehet hajozni. Ang. Where may not be ſayled on.] Liv. 5. ab Vrb. Iniquis annus hyems gelida ac nivoſa fuit, adeò ut viæ clauſæ, Tyberis innavigabilis fuerit.

Innecto, is, exi, ctum. Colligare, circumligare. [חבש chabaſh. קשר kaſhar. נתק natak. Gal. Lier, ou coudre enſemble. Ital. Legare, ingroppare, intrecciare. Ger. Zuſammenflechten oder einander verknüpffen. Hiſp. engreppar, intrincar. Pol. Wiązać, kłaść. Vng. Kötni, kötöz. Ang. To knit, tye or faſten together.] Virg. 8. Aen. Ipſi lecta comis arma Atque innectuntur. Colum. lib. 11. cap. 2. Itaque ut ſcripſi vinctæ, quæ ſunt ergaſtuli, per nomina quotidie citare debemus, atque explorare, ut ſint compedibus diligenter innexæ.

Innātor, pen. prod. teris, m. us, Inhærens incumbo inſilio, inclino. [נטה natah. Gal. S'appuyer deſſus, ou venir ſeoir. Ital. Appoggiarſi, attaccarſi. Ger. Anlehnen, oder etwan auff etwas ſich anſtemmen. Hiſp. eſtribarſe, arrimarſe. Pol. Podpierać ſię. Vng. Arra támaſzkodom. Ang. To leane or lay vpon.] Quintilian. lib. 6. cap. 2. Omnia cuncta ſuſtinebo, quæque unius mihi nixa. Liv. 8. hell. Pun. Itaque iterum ad ſcutis innixi. Virg. l. 4. Aeneid. Terſeſque attollens, cubitoque innixa levavit. Liv. 4. ab Vrb. Ergo ſe haſta innixus ſe in pedes excipit. Admitto & accuſativum mediante præpoſitione IN. Plin. libro 7. capite 53: Horadie ſecunda, in P. Pantam fratrem innixus, obiit.

Innato, as, per duplex n, ex in & no, quaſi inò no. [נבע nabaa. Gal. Naiſtre. Ital. Nascere in. German. Entſpringen. Belg. Zaſamen. Hiſ. Nader por dentro. Polon. Wpławam. Vng. Bennem vſzok. Ang. To ſwimme in or vnto.] Cic. 2. de Nat. deor. Quot genera, quamq; ea parva pars ſubmerſarũ, partim hutantium, & innantium belluarum. Liv. 1. bel. Pun. Nihil dammodo innare æquum, & capere onera poſſent, enantes, Virg. 3. Georg. ſluctus innare rapaces, Horat. 3. Carm. Ode 17. aut innatorem Maricæ Litoralis tenuiſſe Lycum. ¶ Hinc fit innato frequentativum de quo paulo antè.

Innăbĭlis, ſde, pen. corr. Innavigabilis. [לא יכול שוט lo iachol ſhot. Gal. Innavigable, ſur lequel on ne peut nager ou naviger. Ital. Che non ſi può navigare ne nuotare. Ger. Darinn man nicht ſchwimmen kan. Hiſp. Donde no ſe puede nadar ni navigar. Polon. Gdzie nie ſpłynie. Vng. Vſzni zaſzlan, vszhetetlen. Ang. That may not be ſayled or ſayled on.] Ovidius 1. Metamorph. Sic erat inſtabilis tellus, innabilis unda.

Innŏcens, tis, adjectivum, um. c. Innoxius, insontes, à crimine alienus. [נקי naki. Gal. Innocent, qui ne nuit à perſonne. Ital. Innocente. Ger. Vnſchuldig, vnſträflich. Hiſ. Que no peſſome. Pol. Niewinny. Vng. Artatlanſzág. Ang. Innocence.] & ut Cicero, 3 Tuſcul. an Affectio animi talis quę nocere nemini?

Innŏcentĭa, æ. p. integritas. [נקיון nikaion. Gal. Innocence. Ital. Innocentia. Ger. Vnſchuld. Hiſ. Aquel ſe innocencia de ſi meſmo. Pol. Niewinność. Vng. Artatlanság. Ang. Innocence.] & ut Cicero, 3 Tuſcul. an Affectio animi talis quę nocere nemini?

Innŏcŭi, Innoxi. Fui nocua. [נקה. Gal. Innocenter, rapurement. Ital. Innocentemente. Ger. Vnſchuldiglich. Hiſpan. Sin Acuſacion, ſin culpa. Pol. Niewinnie. Vng. Artatlanul. Ang. Innocently.] Plin. lib. 18. cap. 31. Omnia quæ cæduntur, carpuntur, tunduntur, innocentius decreſcente luna, quàm creſcente fiunt.

Innŏcŭus, a, um. Is qui non nocet. [נקי naki. Gal. Qui ne nuit point, qui ne fait tort à perſonne. Ital. Che non nuoce ad alcuno. Ger. Vnſchedlich. Belg. Onſchadelick. Hiſp. El que no haze mal à ninguno. Polon. Niewinny. Vng. Artatlan. Ang. That hurteth, harmeth not.] Plin. lib. 8. Boſdem pelli ſeros ferunt in Gratia, innocuos eſſe in Sicilia. ¶ Paſſivè vero pro eo cui non nocetur, ἀπαθὴς. Virg. 10. Aen. & ſedere carinæ Omnes innocuæ. Id eſt, ſine detrimento. Vbi Servius oſtendit, illud intereſſe inter innocuum & innoxium: innocuus dicatur, cui noceri nemo poſſit: innoxius, qui non meruit nocere. Quam rem vide plenius apud Vallam lib. 6. paſſimque in loco Virgiliano jam citato, naves non ideò dictas eſſe innocuas, quòd eis nocere non poſſent ſed magis quòd nemini nocuiſſent.

Innōmĭnabĭlis, ἀνωνόμαστος. Non nominandus. [Pol. Niewymowny. Vng. Nemmondhatatlan.] Gell. lib. 2. cap. 6. Illaudatus enim eſt qui laudandus, & innominabilis, qui neque mentione aut memoria ulla dignus eſt, neq; unquam nominandus eſt.

Innōtesco, is, ui. r. Notus fio, indarteſco. [נודע nodaa. Gal. Venir en bruit, ou à la cognoiſſance. Ital. Farſi noto, venire in cognitione. German. Kundt oder bekandt werden. Hiſpan. Ser conoſcido, ſauoreſcido cognoſcer. Pol. Znaiomym ſtawać. Vng. Iſmerhetővé lenni. Ang. To become known and known.] Plinius libro 33. cap. 11. Cecilius Apellen diſcipulus pecuniam pictura meruit.

Innōvo, as, are, adj. Novam facio, novam rationem fabricato, novam mortem vel cruciatum in me vel in Rempublicam molitor. Cicero in Pison. circa. [Pol. Wymyślam. Vng. Vſz vetem, vacsorat.]

Innŏxĭus, a, um. Innocens, cui parcendum, vel qui potius quàm nocens. [נקי naki. Gal. Qui ne nuit à perſonne, ou ne ſçait mal faire. Ital. Innocente, che non nuoce ad alcuno. German. Vnſchedlich, der niemanden kan oder thut. Hiſpan. El que no haze mal à ninguno, innocente. Polon. Niewinny. Vng. Artatlan, ártatlanul vagy. Ang. Innocent, guiltles.] Plaut. in Capt. Poſſe reperiri nemo dicet virum atque innoxium. Conſolentem eſſe, ſuum apud Deum poſſimum. Salluſt. Ipſi innoxii, ſortemque meliorem ætatem agere. Serpens innoxius, Virgil. 5. Aeneid. & Verba non innoxia, 2. Georg. ¶ Innoxius, paſſivè, cui nocere nemo poteſt. Colum. lib. 2. cap. 12: Sic condita, cum à curculione ſint innoxia. Idem lib. 5. cap. 9: Vtile innoxius ab injuria pecoris.

Innūbĭlus, a, um. Clarus, ſerenus: nubilo contrarius. [צח tzach. צחה tzachah. Gal. Sans nuées, ſerain. Ital. Chiaro, ſereno, non nuuoloſo. Germ. Vnbewolckt. Hiſp. Claro, ſin nuues. Pol. Bez wszystkich, czyſti. Vng. Felhő nelkűl való, tiſztes. Ang. Clear, but cloudy, faire.] Lucret. lib. 5. neque nix acri concreta pruina Cana cadens violat, ſemperque innubilus æther integit: & largè diffuſo lumine ridet.

Innūbis, & hoc innube, pen. prod. Sine nubibus. [צח tzach. Gal. Sans nuées, ſerain. Ital. Nuuoloſo. Germ. Ohne Wewlck, klar. Hiſpan. ſin nuues. Pol. Bez wszystkich, czyſte obłoków. Vng. Felhő nelkűl való. Ang. Faire, without clouds.] Iut. Dies innubum, quo nulla apparent nubes. Seneca in Hercule. Nanque ut relaxit pectus capiæ decus, Et ſolitus ſolæ qualis innubis dies.

Innubo, is, ere. Intùs nubo, nubendo familiam alienam intro. [התחתן hithchathen. Gal. Prendre mari. Ital. Andare à marito. Germ. Mannen. Hiſp. Casarſe la muger y caſar ſe el varon. Pol. Wydawać ſię, mąż poiąć. Vng. Be házaſzkodom. Ang. To be married to, to marry.] Lucil. lib. 6. Sorores inveſtere atque innubere cenſent. Feſtus: Innubere ita ruſſum familiam dicuntur mulieres, quæ viro genero ſe nubunt, multoque imagine hujus clare. Huic opponitur Enubere, quod de ea dicitur familiam, è qua mulier nupſit tradi. Vnde enubere à patribus dicitur mulier patricii ordinis, quæ viro plebeio nubit.

Innūbo, pen. corr. Quæ nunquam nupſit. [לא נשוי lo naſhui. Gal. Fille qui n'a encores eu de mari. Ital. Che mai ſi è maritata. Ger. Die noch keinen Mann genommen hat. Hiſ. La muger que nunca ſe caſo. Pol. Która nie wydała ſię nigdy, panna. Vng. Házaſzkodatlan leány, ſzüz. Ang. She that never was married.] Sic Laurus dicitur innuba apud Ovidium libro 10. Metamorph. propter Daphnem virginem, quam fabulantur in Laurum fuiſſe transformatam. Ovid. 1. Metamorph. Non templa nuptæ Innuba petmanſere. Idem 10. Metam. Nec thalamos, nec fagus & innuba laurus.

Innuptĭus, a, um. Nonnuptus. [לא נשוי lo naſhui. Gal. Non marié. Ital. Non maritato. Ger. Vnverehlichet. Hiſ. No caſado. Polon. Niezamężny. Vng. Házaſzkodatlan. Ang. Vnmarried.] Virg. 8. Aen. Circa pueri, innuptæque puellæ Sacra canunt. Cic. 3. de Oratore: Quà tempeſtate Paris Helenam innuptis [non] nuptam abduxit, præter jus fasque contractis.

Innumĕrabĭlis, le, n. r. Quod numerari non poteſt, innumerus. [אין מספר ein miſpar. Gal. Innombrable, qu'on ne peut nombrer. Ital. Innumerabile. German. Vnzehlich oder vnzehlbar. Belg. Onteelbaer. Hiſp. Coſa que no ſe puede contar. Pol. Niezliczony. Vng. Számlálhatatlan. Ang. Innumerable.] Cicer. 5. Verr. Cognoſcite eorum innumerabilem pecuniam frumentaria nomine erreptam.

Innūmĕrābĭlĭtas, ātis, f. Infinitas, ſt. Infinitas. [אין מספר ein miſpar. Gal. Vn nombre infini. Ital. Infinità, innumerabilità. Ger. Vnzehlbarkeit. Hiſ. Infinidad. Polon. Niezliczoność. Vng. Számlálhatatlanság. Ang. An infinite number.] Cicer. de Nat. deor. Tamen pleraque dicit eadem, atomos, inane, imagines, infinitatem locorum, innumerabilitatemque mundorum. ere.

Innūmĕrābĭliter, adverb. Lucr. l. 5: qui corpore toto Innumerabiliter primas mutarat in oras.

Innūmĕrus, a, um. Innumerabilis, ſed eſt aut quum. [אין מספר ein miſpar.] Lucr. lib. 2: cætera quæ ſunt, Non eſſe in nobis, ſed rebus ea magis innumerus.

Innūmĕrus, a, um. Innumerabilis. [Vng. Számlálhatatlan.] Plin. lib. 2. cap. 3. Innumeræ rerum eſſigies. Lucan. Addo, quod innumeræ concurrunt undique gentes.

Innuo, ui, ĕre, intransitivum ſignificare videtur orationem, quam proxime dicimus. Sic autem ſcribitur in epitapho comici Plauti.

Ea

Innumeri & innumeri simul omnes collachrymarunt. Sensus enim est, illius poetæ ecstasin & interitu, non tantum numeros id est, versus, sed etiam innumeros: id est, totam orationem lachrymas profudisse. Id confirmat Ausonius, in quo innumeros ita accipi videmus in protreptico ad nepotem: in flexa & acumine vocis innumeros, numeros doctis accentibus esse.

Innumĕrōsus, a, um. idem. [Vng. Sokasághos.] Plin. libro 10. cap. 16. Ex omnibus quæ pedibus terras, vel annos & innumerosos edunt, supra cunctia est murium fœtus.

Innuo, is, n. t. Signo capitis vel nutu alicui obsequor aut contrarium est Abnuo. [נוד kará, inuda, κάτω νεύω. Gal. Faire signe de la teste. Ital. Accennare. German. Winden mit dem Haupt. Hispan. Hacer señas con la cabeça, como de si, ó no. Pol. Kiwam. Vng. Fejeivel. Ang. To nood by nodding.] Cic. pro Murena: Atque ille, ut semper fuit apertissimus, non sæpe innuit, sed indicavit, atque innuisse illum ad Aufidium, lib. 13: Hoc ego tantum modo adhuc ad tuam cognitionem pertexere & innuere. Ad Herenn. lib. 2. Quòd si illi suos hospites rogasset, nihil innuisse quo id hoc facile perfici posset.

Innuptus, Vide INNUBUS.

Innutrio, is, ire, act. q. fotio alicui nutrio. [Ἐκτρέφω. Gall. Nourrir dedans. Ital. Nutrire di dentro. German. Einwendig ernehren. Hisp. Criar dentro. Pol. Żywić. Vng. Bentt valamit. Ang. To nourish within by giving of meat.] Plin. in Epist. Hoc altero die hoc tertio, hoc plurimos, donec homines innutritos mari lubitum emendi favor.

Innŭbilis, e, um, perpetuò manens. [ἀειπάγκοσ. Gall. Qui ne s'oublie jamais. Ital. Che mai si dimentica. German. Vnvergeßlich. Hispan. Cosa que se guarda en la memoria. Polon. Nieszpomniany. Vng. Bolcsködő, nem feledkező. Ang. That never forgetteth.] Ovid. 4. de Pon. Eleg. 13: Semper inhibita repetam tua munera mente.

Innŭbilus, a, um. Non obnubilus. [ἀνέφελοσ. Gall. Qui n'est point couvert d'eau. Ital. Non coperto d'acqua. German. Wolckenfrey / unbedeckt. Hispan. Cosa no escurecida ni anublada. Polon. Niezmącony, niemącony. Vng. Elborulatlan. Ang. Not overshadowed.] Ovid. 7. Metam. Deucalioneas effingi inobtunsa undas.

Inobscūro, as, are, Obscurum reddo, tenebras offundo. חשׁך hechshich. ἀκυρόω, σκοτίζω. Gall. Obscurir. Ital. Oscurare. Germ. Verfinsteren / verdunckeln. Hispan. Escurecer ó cerrar. Polon. Zaćmiewam. Vng. Megsötétyitem. Ang. To make darke.] Cicer. 9. Philip. Cui si statuam in rostris decreto vestro statueritis, nulla ejus legationis potestate inobscurabitur civitas.

Inobsequēns, tis, om. t. Inobediens, refractarius, repugnans. [ἀπειθής. Gal. Desobeissant, non obeyssant. Ital. Inobediente. Ger. Ungehorsam. Hisp. Desobediente. Pol. Nieposłuszny. Vng. Engedelmetlen. Ang. Inobedient.] Seneca in Hippol. Inobsequentes protinùs frenis equi flagitat cursum.

Inobservātus, a, um. Non observatus. [ἀτήρητοσ. Gall. Negligé / non observé pour peu. Ital. Non guardato, non osservato. German. Vngeachtet / verachtgenommen. Hispan. Cosa no guardada. Polon. Nieobserwowany. Vngar. Megnem vett. Ang. Not kept.] Mart. lib. 8. Luteral sol cubilia, nisi nos observata manerent. Ovid. 4. Metam. Arcadiæ Vrsæ, & vacuus, & inobservatus in herbis, Hucit, & hinc illuc. Inobservata varietas, Plin. lib. 28. cap. 3.

Inobservābilis, le, om. t. Quod observari non potest. [ἀπαρατήρητοσ, ἀνεπίσκεπτοσ. Gall. Qu'on ne peut comprendre. Ital. Cosa che non si può comprendere. Germ. Das man nicht recht wahrnehmen oder vermercken kan. Hisp. Cosa que no se puede guardar. Pol. Niedaiące spostrzedz. Ang. Which cannot be observed.] Plin. lib. 2. cap. 17: Martis sydera circuitus est maximè inobservabilis curtus. Cæsar. Argon. Ne labyrinthicis è dexibus egredientem Teseï frustrarentur inobservabilis error.

Inoccĭdŭus, a, um. Non occiduus: [ἀδιάδυτοσ, ἀδιάλειπτοσ. Gall. Qui ne cesse point, durant son estre, perpetuel. Ital. Perpetuo, che non cade mai. German. Das nicht vergehet / immer stehet. Hispan. Cosa que no cae, perpetua. Polon. Wieczny, nie zachodzący. Vngar. Estbe nyugotsalom. Ang. That doeth not set.] ut, Vigiles inoccidui: id est, oculi semper vigilantes. Statius libro 6. Theb. Specular inoccidui stellarum vigilibus Argum.

Inŏcco, as, Cooperio, occando obruo: [ἐπισκαλεύω. Gall. Couvrir. Ital. Coprire. German. Eggen / mit der eggen vberhawen. Hispan. Cubrir. Polon. Zawłaczam. Vngar. Be boronalom. Ang. To cover / to harrow.] quod ut quum semen in agro seminatum est, & glebas farculis, aut ratibus dissolvimus, ut fetui humo contegatur. Colum. libro 2. cap. 8. Nam semen quod sicco solo ingestum, & jam inoccatum est, perinde ac si repositum esset in horreo, non corrumpitur. Componitur autem ex in, & occo, as, quod est commino: de quo alibi.

Inŏcŭlo, as, pen. corr. act. p. Oculum unius arboris alteri adhibeo, seu oculum in arbore aperio. [ἐμφυτεύω. Gal. Enter en oculeçon. Ital. Inserire per dentro inserire, incalmare. Germ. Einpfropffen. Hisp. Encarar de oculeçon. Pol. Wszczepiam. Vng. Nemesz, bedolok. Ang. To graffe.] Colum. lib. 11. cap. 2: His quidem decoris arbores ficorum inoculantur: quod genus insitionis, emplastratio vocatur.

Inŏculātio, ōnis. f. t. Plinius libro 17. capite 14. In ficis autem & malis hæc fuit inoculatio antiqua. [ἔμφυτοσ ἐπιφορά. Gall. Enter en oculeçon. Ital. Inoculazione. Germ. Einpfropffung in das Augeines Baums. Hispan. Aquella obra de encarar en oculeçon. Polon. Wszczepienie. Vngar. Szem, dissbe dolgozás. Ang. A graffing.]

Inŏdōrus, a, um. Quod est sine odore. [ἄοσμοσ, ἀκατάοσμοσ. Gall. Sans odeur. Ital. Senza odore. Germ. Vngeschmack / das Gut gerucht hat. Hispan. Cosa que no ha de olor. Polon. Niepachnący. Vngar. Szagtalan. Ang. Without smell.] Pers. Satyr. 6: urnæ Olla inodora dabit. [inodorus actionis quoque vim habet, significans eum qui odorandi vim non habet. Nonius: Quædam animalium aliud alio sensu carent, & à natura gignuntur, aut inodora aut immunita. Adfert hunc eundemque locum & ex antiquis prudentibus. Gellius libro 7. capite 6.

Inŏdōro, as, are, Odore insolio, odorem indo. [ἐξοσμῶ. Gal. Faire sentir quelque odeur. Ital. Far sentire odore. Germ. Einbösen geschmack machen. Hisp. Cosa que haze olor. Polon. Zapachi czynię. Vngar. Megszagyalom. Ang. To make to have a smell.] Colum. libro 12. cap. 3: Nam sic fata, & rursus sic recognita, existimantur neque acerrimi saporis ex siere, neque malentium habitus inodorare.

Inŏffensus, a, um. Quod non offenditur. [ἀπρόσκοπτοσ, ἀπρόσπταιστοσ. Gal. Contre lequel on n'a point heurté, non offensé. Ital. Non offeso. Ger. Vnverletzt. Hisp. No offendido. Pol. Nieobrażony. Vng. Megsértetlen, fölháborithatatlan. Ang. Not offended or hurt.] ut, Inoffensa tempora a valetudine hausit, nullo morbo læsa & offensa. Gel. lib. 2. cap. 2: Temperantia quoque eum fuisse tanta traditum est, ut omnia fere vitæ suæ tempora à valetudine inoffensa vixerit.

Inŏfficiōsus, a, um, Qui facit contra officium, vel qui nullum officium præstat: avarus, vel quod est factum contra officium. [ἀνοίκειοσ. Gal. Qui fait contre le devoir, inciuil. Ital. Disconvenevole. Germ. Der nicht ein solche Natur oder Art hat: item, vnfreundlich. Hispan. Descortes, disconforme a la amistad. Polon. Nieobyczajny, wzgardliwy, niepilnujący. Vngar. Emberiségtelen, barátságtalan. Ang. That doth against honestie, duetie or friendship.] Cicer. ad Atticum libro 13: Alter enim non inofficiosus & in suos officiosus, & in nosmet ipsos. Inofficiosum testamentum, dicimus (ut ait Paulus Iurisconsultus) quod non ex officio pietatis paternæ confectum est, filiis sine legitima causa exheredatis. ἀνοίκειοσ διαθήκη. Cicer. 3. Verr. Testamentum P. Annius fecerat, non improbum, non inofficiosum, non inhumanum. Sic inofficiosa donatio, inofficiosi dies, & alia multa a Iurisconsultis dicuntur: de quibus vide Hotomanum in suo Lexico.

Inŏlesco, is, lui, ĕre, m, & itum, Separ. incresco. [ἐνδιδυσκω, ἐνδιδύσκομαι. Gal. Croître en augmentant. Ital. Crescere, aggrandirsi. German. Zunemen. Belg. Wassen. Hispan. Crecer. Pol. Wzrastam. Vngar. Növekedek. Ang. To increase, to grow.] Columella lib. 3. cap. 10: Amygdala, si parum ferax erit, forata arbore lapidem adigito, & ita librum arboris inolescere finito. Virgilius 2. Georgic. -hinc alterna ex arbore germen Includant, udoque docent inolescere libro. [inolevit, agendi notione. Gell. lib. 12. cap. 5: Natura omnium rerum quæ nos genuit, indidit nobis, inolevitque in ipsis fatim principiis, quibus nati sumus: id est, inolescit, inservit, confirmavit.

Inōminātus, a, um. Malè ominatus, infelix. [δύσφατοσ, δυσφάτιστοσ. Gal. Infame / malheureux, malheureux. Ital. Infelice, sfortunato. Germ. Vnselig / vngluckhafftig. Hispan. Maldezido / maldicho, maldiçado. Pol. Niefortuny. Vngar. Szerencsétlen, boldogtalan. Angl. Vnhappie / forsloken.] Horat. Epod. 16: Aut pars indocti melios gregis: mollis, & expes, Inominata perprimat cubilia.

Inōmĭnātus, a, um. Malè ominatus. [δύσφατοσ. Pol. Niemianowany. Vng. Boldogtalan, szerencsétlen.] Gell. lib. 5. ca. 17. Tanquam inominabilem diem plerique vitant.

Inŏpāco, as, are, Opacum reddo & obscurum. [חשׁיך hechshich, ἐπισκοτίζω. Gal. Ombrager, offuscare. Ital. Oscurare. German. Dieffstetigen. Hisp. Hazer escuridad, o sombra y escurecer. Pol. Zacieniam, zaciemniam. Vngar. Megsötétyitem, setétyitem. Ang. To shadow, to make darke.] Col. li. 2. ca. 13: Media rursus terrena pars esse debet, ut colonis conferatur, alterque familiaribus æque umbrosis, quæ inopacant avium receptacula.

Inŏpertus, ut inopertis capite id est, invereçunde. [Pol. Nie-

pszczoni.

ſakriſti. Vngar. Be ſfideelen.] Seneca de vita Beata, capite 11: Non timidè nec obſcurè luxuriatur, etiam inoperto capite. Et cap. 30: Inopertæ ventres.

Inōpīnāns, Nomen eſt adjectivum, idem ſignificans quod incautus, improvidus, cui ſque aliquid accidit præter opinionem. [ακατασκεπτος. Gall. Qui ne ſe doute de rien, mauvis conſiderè. Ital. Incauto, che non conſidera à quello che può accidere. Ger. Unverſtendig/ unvorſichtig. Hiſp. No prevenido, que no penſa lo que puede acontecer. Pol. Nie ſpodziewaiący ſię. Vn. Gondolkodſzéktelen, eſzetlen. Ang. That takes no heed, unadviſed.] Cæſ. 6. bell. Gal. Multos in agris inopinantes deprehendit.

Inōpīnāntĕr, Subitò, & præter expectationem, eximproviſo, inopinatò [ακαταστατως. Gall. Sans y penſer. Ital. Subitamente, ſenza haver ne penſato. Germ. Das vielmahl mit einer andern ſach. Hiſp. No penſadamente. Pol. Nie ſpodzianie. Vng. Vélekedetlenſéggel/ hirtelen, véletlen. Ang. Without expectation, not looked for.] Suet. in Tib. In paucis diebus quàm Capreas attigit, piſcatori qui tibi ſecretum agenti, grandem mullum inopinanter obtulerat, pertricari eodem piſce faciem juſſit.

Inōpīnātus, a, um. Improviſum, quod præter ſpem & opinionem evenit. [ακαταδοκητος. Gal. Dequoy on ne ſe donnoit point. Ital. Di che non ſi penſa che poſſa accadere. Ger. Unverſehen/ unvermeinet/ ungedacht. Hiſp. Coſa no penſada. Polon. Niedſpodziewany. Vng. Vélekedés nélkül való/hirtelen, rémségh nélkül való, véletlen. Ang. That comes beyond expectation, not looked for.] Cicer. 3. Tuſcul. Hæc enim ferè tum habemus in promptu, nihil opperiri inopinatum videri. Repentina, & inopinata gravitura, Cic. 3. Tuſcul.

Inōpīnātĕ, & inopinatò, adverbia, idem quod præter ſpem. [ακαταδοκητως. Gal. Sans y penſer. Ital. Improviſatamente. Ger. Unverſehens. Hiſp. No penſando. Pol. Nie ſpodzianie. Vn. Veletlenül/ kivül, véletlenül. Ang. Beyond all hope, unlookt for.] Liv. 4. bell. Maced. Quid adid, quod futurum erat, ne inopinatè accideret, præparatis ſuorum animis ſigna extemplò convertit. Idē 6. bell. Pun. Quum inopinatò in caſtra Romana Numidæ, Hiſpanique cum elephantis irrupiſſent.

Inōpīnābĭlis, Quod quis nunquam exiſtimaſſe futurum. [ανελπιστος. Gal. Qu'on ne preſente iamais qu'il deſiſt avenir. Ital. Coſa che non ſi è mai penſato che avenga. German. Das niemahls geſchehen iſt/ vermeinet. Hiſp. Coſa que no ſe puede tener opinion. Polon. Nigdi nieſpodziewany. Vngar. Vélétlen. Ang. That is never thought for to come to pas.] Gell. lib. 17. cap. 12: Infames materias, ſive quis inopinabiles dicere inopinabile eſt. Idem libro 12. capite 11: Atque id etiam quod magis inopinabile eſt.

Inōpīnus, a, um, penult. prod. Inopinatus ut, Inopina quies. [Pol. Nieſpodziany. Vng. Vélétlen.] Virg. 5. Aeneid. Vix primos inopinus quies laxaverat artus. Gaudia inopinata, Stat. 1. Syl. Dolor inopinus, Idem 1. Theb.

Inōpportūnus, penult. prod. Importunus, moleſtus. [ακαιρος, ανεπιτηδειος. Gall. Qui n'eſt point convenable, mal propre. Ital. Non convenevole, importuno. German. Ungelegen/ verdrießlich. Hiſpan. No conveniente, no conſiderado à tiempo. Polon. Nie trzebny, przykry. Vngar. Alkolmatlan. Ang. Importune, troubleſome.] Oppportuno contrarium. Cic. 3. de Orator. Eſt enim hic locus noſtro lœdes non inopportuna ſermoni. importunæque voluntates, Virg.

Inŏps, inopis, om. 1. Pauper, egenus, tenuis, miſer. [אביון ebion עני ani דל dal. ἀπορος. Gal. Povre, diſtreux, deſnuez. Ital. Povero, ſenza aiuto. German. Arm/ dürfftig. Hiſp. Pobre y menoſcabado de riquezas. Polon. Ubogi, wątły y Vng. Szegény. An. Needie/ lacking, poore.] Cicero Officiorum: Nam quid premeretur inops multando, ab iis qui majores opes habebant, ger. ¶ Aliquando dicitur ſine ope, ſine auxilio. Vnde inops animi, inopem conſilii dicimus: eſt, ſine ope animi, ſine ope conſilii. Inops auxilii, Livius 2. ab Vrbe. Inops conſilii, Idē 6. bell. Pun. Inops dicendi ſapientia, Cic. 1. de Divinatione. Inops remedii, Plin. lib. 26. cap. 1. ¶ Aliquando inops dicitur inſepultus. ἀθαπτος. Virg. libro 6. Hæc omnis quam cernis, inops inhumataque turba. Ex iure enim Pontificio terra injiciebatur & circa cadavera, & circa abſcindentia corpora, quibuſdam ſolemnibus ſacris additis. Inops ipſe dicitur inſepultus quaſi ſine terra, quæ Ops dicitur.

Inŏpĭa, æ, f. p. Egeſtas, indigentia, paupertas, miſeria. [חסר chaſar מחסר machſor עכורת hebrait דלת dalath ἀπορια. Gal. Povreté, diſette. Ital. Poverta. Ger. Armut. Hiſp. Pobreza y neceſſidad. Pol. Vbostwo, nędza. Vn. Szegénség, ſzükség. Ang. Scarcitie, lack of things neceſſarie, poverty.] Cicero de Amicitia: Humilem ſanè relinquunt, & minimè generoſum, ut ita dicam, ortum amicitiæ, quam ex inopia, atque indigentia nasci volunt. Idem 1. de Invent. Si propter inopiam in egeſtate eſtis, pecuniam non habetis.

Inŏpĭōſus, a, um, Sine ope. [עני beni עמך amach Gal. Povre, neceſſiteux. Ital. Senza aiuto. Ger. Dou mangel/ hülffloß. Hiſp. Pobre y neceſſitado. Pol. Nieposiadaiący. Vng. Segétség nélkül való. Ang. Needie, poore.] Plaut. Pœn. Sæpe ego res multas tibi mandavi Milphio Dubias, egenas, inopioſas conſili.

Inŏra, Dicuntur animalia ſine ore, aut carentia. [ασταμα. Gal. Sans bouche. Ital. Senza bocca. Ger. Ohn ein Maul. Hiſp. Animales que no tienen boca. Polon. Bezgębe. Vng. Száj nélkül való. Ang. Without a mouth.] quales ſunt Aſtomi Indiæ populi, halitu viventes & odore: quorum meminit Plinius libro 7. capite 2.

Inōrus, a, um, quod ore caret. Poëtica dictum eſt licentia à Turpilio de oſtreis. nam ea pars in oſtreis nulla cernitur. In acta, repoſui, cooperta age inoras oſtreas hic Turnebus.

Inōratus, a, um, Non oratus, inexpoſitus, inenarratus. [ανεκφραστος & ανεκλαλητος. Gal. Non bien gagné, ne demandé. Ital. Non domandato, non pregato. German. Nicht erjebet noch erbeten. Hiſpan. No demandado, ni rogado. Polon. Niemodlony. Vngar. Könyörgéſſel meg nem eſzközlött. Ang. Unrequeſted.] Cicer. pro Roſcio Amer. Legati Amerinam ſe motata reverentia. Loquitur de legatis ad Syllam miſſis, ab eo tamen non auditis.

Inōrdĭnātus, a, um, Incompoſitus, confuſus, perturbatus. [ακοσμος. Gal. Deſordonné, dont on ſe ſoucie peu. Ital. Diſordinato. Ger. Ungeordnet. Belg. Ongeordineert. Hiſ. Deſordenado. Polon. Nieporządny. Vng. Rendetlen/ rend nélkül való. Ang. Out of order.] Cic. de Univer. Idque ex inordinato in ordinem redactum. Inordinati, & incompoſitimilites, Liv. 2. bell. Pun. Inordinatiſſimi pilæ, Plin. lib. 18. cap. 22.

Inormĭtātio, [ανοσια Vng. Rendetlenſég, rend, mód nélkül való ſég.] Apuleius in Hermetis Aſclepio: Hæc & talis ſenectus mundi venter, irreligio, inordinatio, innatonabilitas bonorum hominum.

Inŏrĭor, verbum deponens, idem quod limpleo. [πιπτω κατάκλω, πίπτω ἐπιπίπτω. Gal. Naiſtre. Ital. Naſcere. Ger. Erwarmen anfahen. Hiſp. Naſcer. Pol. Rodzimam. Vng. Fölámadás/ születik. An. To be borne.] Tac. lib. 11: Recentia hæc quid ſi memoria eorum inorieretur?

Inōrnātus, a, um, contrarium Ornato. [ακαλλωπιστος, ἀκομψος, ἀσχημων. Gal. Mal accoutré en atour. Ital. Diſornato, ruſtico. Ger. Ungeziert. Belg. Onverſiert. Hiſ. Na aſeyrado, ni compoſto. Polon. Nie chędogi, nie ozdobny. Vng. Ékeſség nélkül. Ang. Unadorned, not trimmed.] Cic. in Orat. Dum intelligamus hoc eſſe Atticum in Lyſia, non quòd tenuis ſit, & inornatus, ſed quòd nihil habeat infaleins & inepti. Inornata verba, Horat. de Arte. Inornati capilli. Ovid. 3. Metam.

Inormĭtĕ, adverbium. [ανοσιως. Gal. Sans ordre. Ital. Senza ſtatuto. Ger. Ungeſtalten. Hiſpan. No aſſy ordenadamente. Polon. Nieporządnie. Vng. Rendetlenül/ rend nélkül. An. Vnhoſe ſeemely.] Ad Herennium lib. 4: Hæc pacto nō inornatè poterimus & in laudando, & in lædendo, aut in corpore, aut in animo, aut in extraneis rebus dicere.

Inphronitus, de aurinſolens & improviſens. Græci ἀφρονιτον, imprudentem dicunt. Vide in dictione PRVNITOR & INPRVNITVS.

Impōfĕrum, penult. corrept. Deinceps. [ἀπαντες, ἀπαντα, ἀεὶ, ἀπαξ. Gal. A l'avenir, par cy apres. Ital. Per l'avenire. Ger. Fürthin/ für dißmahlen. Hiſp. De aqui adelante. Pol. Na potem. Vngar. Ezután. Ang. Hereafter, after this time.] Vide POSTEAQVAM.

Impræmĭis, pen. prod. Duæ partes ſunt, poſſe loco adverbii ordinis, quæ denotat valeat quod ante omnia, vel ante omnia, præcipuè, præ cæteris. [בראשונה barischonah. ἐν πρωτοις. Gal. Premierement, en premier lieu. Ital. In prima. Germ. Vornehmlich. Bel. Voor allen dingen. Hiſ. Principalmente. Pol. Przed, osobliwie. Vng. Legelſőképpen. An. Firſt, principally.] Salluſtius: Quæ quidem res in primis mihi videtur cauta fuiſſe ſactionis maturandæ.

Inquam, Vide INQVIO.

Inquāntum, adverbium, Tantum quantum. [ὅσον, ὅσον ἐστι. Gal. Autant que. Ital. Inquanto. Ger. So viel als/ ſo lange als. Belg. Zoo veel. Hiſp. Cuanto como. Pol. Iak mierzalny. Vng. Aſz mennyire. An. So much as.] Plinius in Epiſtol. Quæ, ut domus ipſa, perierunt, à me tamen inquantum potuerit, requirentur.

Inquiēs, inquietis, generis omnis. i. pro Inquietus. inquieta, inquietum. Quod caret quiete.] חרד charadah ἀνησυχος, ἀκαταπαυστος, ἀκαταστατος. Gal. Qui n'a point de repos. Ital. Inquieto. Ger. Unruhig. Bel. Onruſtig. Hiſp. Coſa ſin holganza. Pol. Nie ſpokojny. Vng. Nyughatatlan. An. Vnquiet, reſtleſſe.] Salluſtius libro 1. Hiſtoriarum: Humani ingenii inquies, atque indomitum. Plinius in præfatione naturalis hiſtoriæ: Jam ibi ſatis gloriæ quæſitum, & potuiſſe ſe deſinere, ni animus inquies poſceret opere. Apuleius libro 1: Quæ contentione & inquieti procacitate prædituſ aſſuus.

Inquiēs, ſubſtantivum ſ. q. Inquietudo, ſollicitudo: cui opponitur Requies. [חרדה charadah. ἀνησυχια, ἀκαταστασια. Gal.

Gal. Faire de propre. Ital. Monumento di ripso. German. Verb. Hisp. Aquella no holgazana. Pol. Niepokoi. Vng. Nyughatalanság. Ang. Vnquietnesse.] Plin. lib. 14. cap. 22. Funales somni, & inquies noctiuna. Gel. lib. 19. cap. 9. Vt intricta labor hic vigiliarum & inquies hic vitare paulisper vocem, atq; modulorum acquiescerent.

Inquiēsco, is, Turbo, quietum agere non permitto. [התרדד habredh, ex regio Pa. Gal. Tracasser & molester, tarmenter. Ital. Inquietare, turbare. German. Vnruhig machen. Hispan. Molestare ò perseguir. Polon. Przykładzam, turbo. Vng. Nyugtalanna tészem, háborgatom. Ang. To trouble, to disquiet.] Col. lib. 9. Ne incubantes ultrices ab aliis avibus inquietentur.

Inquiēs, etis, f. c. Turba, privato quietis. [מרדה chared. ex regio Pa. Gall. Inquietude, le faire de propos, tracasserie, tourment. Ital. Inquietudine, perturbatione. Germ. Verb. Hisp. Aquella no holgazana. Pol. Niepokoi. Vng. Nyughatalanság. Ang. Vnquietnesse, trouble.] Seneca de Benefic. libro 2. cap. 8. Tanesi in quietudinem Tiberius nec hoc quidem modo quo parabat, potuit effugere.

Inquiētātus, a, um, Molestatus, turbatus. [Pol. Niepokoiony. Vng. Megháborodott, háborgatott.] Suetonius in Caligula cap. 26. In quietatus fremitu, gratuita in circo loca de media nocte ex eo partium omnes fultibus abegit.

Inquiētus, penul. prod. adi. & contrarium quieto. [חרד charedh, de re Ge. 27. & 43. & 45. & 42. Gall. Qui ne peut demeurer en repos. Ital. Inquieto, che non può stare. Germ. Vnruhig. Hispan. Cosa sin holgazana. Pol. Niespokoiny. Vng. Nyughatalan, nyughatatlan, et nyugható. Ang. Vnquiet, et unquiet.] ut, in quieta ingenia. Ioc est, ambitiosa. Liv. 1. ab Vrb. Inquietas homis & ad Tyberinum [primus, idem 3. ab Vrb. Præcordia inquieta, Horat. in Epod 5.

Inquiēscō, is, e. [חדה chedadh. ex regio Pa. & 2. Gall. Trauail, faire de repos. Ital. Travaglio, mouimento di riposo. German. Verb. Hispan. Aquello no holgazana, ò holgar. Pol. Spoczywam. Vngar. Nyughatom, ó, gyónak. Ang. To take rest, to repose.] Liv. 1. ab Vrb. Pun.

Inquīsitissimus, superlat. [Pol. Nayzmiesłokowany. Vngar. Igen nyughatatlan.] Spartianus in Sectimio: Nunquam intra otia sua fuit Gallis ex gente hominum inquietissima, & avida semper vel faciendi principis vel imperii.

Inquilīnus, i, m. pen. corr. & colo, m. f. Qui alieno & privato habitat proprie tamen in condutio, sive rum, ut inquit Valla lib. 4. [תושב toshabh. ex regio Pa. & 2. Gal. Locataire, locataigre. Ital. Inquilino, che habita. Germ. Ein Hausleut, der in einem fremden Haus ein Haus mahet. Hisp. El que mora en casa ò habitacion ajena. Pol. Wezmuie mieszkaiący, mieszkanik. Vngar. Házon fel lakozó lakos. Ang. A tenant.] Sueton. in Claud. Partem etiam collis inquilinis aedificandi dominis conferre iussit, & inliquilinos privilegium addit, atque insularum pensionem annuam reprehendere vetuit. Cic. 2. Philip. At verò te inquilinum sciem dominus prouocabit omnia vociferans ebriorum. ¶ Inquilini etiam interdum dicuntur, qui in eiusdem habitant ædibus. Martial. lib. 1. Vicinos Novia vel inquilinos sit, Equis Novium videre non vult. Vide etiam in verbo INCOLO, is.

Inquīno, as, pen. corr. act. p. Maculo, deturpo, conspurco, sordo, contamino. [שקץ shekets. Gen. 34. נאם naam. Gen. 49. Gall. Souiller, brouiller, salir. Ital. Macchiare, imbrattare. Germ. Beflecken, besudern, beflecken, verunreinigen. Bel. Besmetten. Hispan. ensuziar, ò manchar. Polon. Pomazam. Vngar. Be fertézem, szennyó. Ang. To defile, to pollute, to soyle.] Horat. lib. 1. Serm. Mentiar at liquis, merdis caput inquinet albis Corneolis. Cic. 1. Tusc. Quibus cæcati vel ab omnibus vitiis, atque flagitiis sese inquinassent. Sic autem a cæno, is, ut inquit Festus. Cunire verò est iterum facere.

Inquīnātus, a, um. Fœdatus, contaminatus, pollutus. [מגואל megoal. Gen. 34. מטמא metamaph. Leuit. 22. Gall. Souillé, brouillé. Ital. Macchiato, imbrattato. German. Befleckt, verunreiniget, verfaulet. Hispan. enzuziado, ò manchado. Polon. Pomazany. Vngar. Be fertézett, szennyes. Ang. Defiled, polluted, soyled.] Cicero de Aruspic. resp. Fœdior atque inquinatior. Idem pro Sest. Nihil enim illo inquinatius, Sordidissima & inquinatissima cinnamia, Cicer. 2. Offic.

Inquīnātē, adverbium. Sordidè, turpiter. [מגואלות megoalóth. Gen. 49. מטמאים metamaphim. Leuit. 22. Gall. Salement, vilainement. Ital. Lordamente, sporcamente. Germ. Besudertlich, unflettiglich. Hisp. Sozamente. Pol. Skarodzie. Vng. Be fertézésesen. Ang. Foulely.] Cicero de Clar. Orat. Itaque diligenter loquendi laude vario, neque tamen est admodum inquinate locutus.

Inquīnāmentum, ti, n. 1. Sordes & immūditia. [מגואל megoal. Gen. 34. מטמא metamaph. Leuit. 22. Gall. Souillure, ordure, salete. Ital. Sporcitia. Germ. Besudertheit, beflechung. Belg. Besmettachtheit. Hispan. Suziedad. Polon. Skarodzie, nieczystość. Vngar. Fertézésség, rothadás. Ang. Filthie, ordure.] Gell. l. 2. cap. 6. Cujus significationis multo, assiduoque usu rerum verborum ita contaminatem est, ut jam squallor de re nulla alia, quàm de inquinamentis solis dici cœperit.

Inquīto, is, defectivum est, Dico, aio, affirmo. [אמר amar. Gen. 20. Gall. Dire. Ital. Dire. Germ. Ich sag oder spricht. Bel. Ik segge. Hispan. Dezir. Pol. Mowie. Vng. Mondom. Ang. To say.] Cic. lib. 1. de Orat. Aucupari verba oportebit, inquiunt ea quæ tunc frigidiora viremus. Pers. Sat. 1. Hoc juvat hic inquis, vetoquidquam facit alterum juven. Sat. 3. quando artibus, inquit, honestis Nullus in urbe locus. Cicer. in Ver. Vos tum Pamphilæ inquiunt, si perpetuum de re Orat. Tu verò, inquit, mihi vel tuus amicus. Idem 4. Ver. Ergo, inquiet aliquis, domum tu populo Syracusano illam hæreditatem. Plaut. in Pseud. Tos bonum orat Pseudolus, Dabo, inquit. Terent. in Heaut. Eccum, me, inquit. Auctor ad Heren. lib. 4. Quid enim tibi vis, aliquis inquirat? Plaut. in Aulul. Nunc quæ res tibi, & gnatæ tuæ Bene, fœliciterque vortat, tibi fausum, inquito. Hæc sunt fere quæ in alio sunt verbi inquam.

Inquam, verbum est defectivum, idem significans quod dico. [Vng. Mondók.] Terent. in Andr. Marcia. Is Vilam, inquam, hic adest. Plaut. in Captivis: Quis agit hoc? quis prohibitur, inquit quasi nunc fleat.

Inquīro, is, penult. prod. act. 1. Investigo, exquiro, explicor, perscrutor, rimor, scrutinio. [חקר chakar. Deut. 13. חפש chapas. Gen. 44. בקש bakash. Gen. 42. & 43. Gall. Chercher, enquester, s'enquester, s'informer. Ital. Cercare, investigare. Germ. Nachsuchen, nachforschen. Bel. Onderzoecken, soecken. Hisp. Buscher. Pol. Szukam. Vng. Keresem, kérdezem. Ang. To search, to enquire, to examine.] Cicero 1. Offic. Peregrini autem atque incolæ officium est, nihil præter suum negotium agere, nihil de alieno inquirere, animumque adhibere, si in alienæ Reipubl. curiosum. ¶ Inquirere quod ingò dicunt, pro vehementius quam vocant. Cicero 4. Verrin.: Eupeem existimatis unquam ullà in provincia eum absentem contra inquisitionem accusatoris, tantis opibus, tantis copiis tare esse defensum? Idem pro Mur. Inquirito candidatorum in ambitu repulit.

Inquīsītor, oris, m. 3. Qui investigat. [חקר chekér. Deut. 13. דורש dorésh. Gen. 42. Gal. Chercheur, enquesteur, enquisiteur. Ital. Cercatore, inuestigatore. German. Ein nachsucher, nachgrübler. Hisp. Buscador, inquisidor. Pol. Wyszukuie, wynaydzie. Vng. Keresö, kerdezö. Ang. A searcher, or yet inquirer.] Plin. lib. 8. cap. 40. Serutatur vestigia atque persequitur, comitantem ad feram inquisitorem loco retrahens. ¶ Inquisitor, cujus est inquirendi munus. Plin. epist. 9. Norbanum Licinianum legatum & inquisitorem tum postulavit. ¶ Intercogitatio, incogitantia, hæc inconsiderantia quæ posterior vocabulo Tranquillus etiam in Nerone Claudio Cæsare. [Pol. Niezgoda. Vng. Meg gondolatlanság.] Tertullianus in Exhort. ad cast. Accede quod & hæreptæ hujus consilii interjectio qua intercogitationem excidit in mora.

Insilūeris, hæc. pen. prod. Minimè sanus, salubri cōtrarium. [Gall. Mal sain. Ital. Non sano. Ger. Ungesund. Hisp. No sano ni saludable. Pol. Niezdrowy. Vng. Egészségtelen. Ang. Vnholesome.] Plin. lib. 18. cap. 5. Neque fœcundissimis locis insalubrem agrum parandum. Colum. lib. 1. cap. 2. M. Attilius Regulus dixisse memoratur, fundum dicit ne fœcundissimi quidem soli, quò sicuta ubris, ita nec efferi, sive salubernimus sit, parandum.

Insālūtātus, ta, tum. Non salutatus. [לא נשקו lo neshekó. Gal. Non salué. Ital. Non salutato. German. Vngegrüßt. Hispan. No saludado. Polon. Nie pozdrowiony. Vngar. Köszöntetlen. Ang. Not saluted.] Vnde insalutato hospite vulgò discedere dicuntur qui clanculùm se subducunt: quod facere solent ii, qui facinoris alicujus sibi conscii, hospitis sui conspectum subterfugiunt.

Insānābilis, le, om. 1. Incurabilis, quod sanari non potest. [לאיכה lo iekhé. Gal. Incurable qu'on ne peut guerir. Ital. Che non si può sanare. Germ. Vnheilsam. Bel. Ongeneesselijck, onheelich. Hispan. Cosa que no se puede sanar. Polon. Nieuleczalny. Vngar. Gyógyithatatlan, gyógyeníthetetlen. Ang. That can not be healed, incurable.] Cicero pro Sestio: Ego verò, si mihi uni perendum fuisset, ac non accipienda plaga mihi insanabilis

bilis illa monstra, quàm Reipubl. imposuissem.

Insānus, pen. prod. Stultus, & mente non bene constitutus. [לא שפוי משוגע, משוגעת. Gal. Insensé, fol, fou de sens, qui n'a point de sens. Ital. Pazzo. Ger. Wasinnig und Hirnlos. Hisp. Loco. Pol. Szalony, Głupi. Vngar. Esztelenbeteg. Ang. Mad, wood.] Terent. in Eun. Sectum hercle eorum, hic homines prorsus ex Thalia insanos facit. ¶ Interdum Insanus magnus prorsus ex Thalia insanos facit. ¶ Interdum Insanus magnus ponitur, pro valde, vehementer, & sine bono vel malo sensu. Virgil. 9. Aegl. Insanam ferunt ficelitron fluctus. Incipiunt. Virgil. 9. Aegl. Insanam ferunt ficelitron fluctus. Incipiunt. Virgil. 9. Aegl. Insanum studium equorum, amorem, &c. id est, immodicum. Insanum studium equorum, amorem, &c. id est, immodicum. [משוגע, משוגעת. Virg. Bocs.] ¶ Sunt qui existimant Insanum aliquando accipi pro alieno, ut N particula intendendi vim habeat, sicut in ditione infactus, & inclytus, etiamque illud Persii ex Satyr. 1. & insano multum laudanda magistro.

Insānē, adverbium, Vehementer, prorsus. Insanè quòd infanti omnia vehementer faciunt, inquit Varro, nequeunt alicujus modi vehementer factum, nisi per insaniam. [משוגעים, בהתלהבות. Gall. Furieusement, en folle. Ital. Pazzamente. Germ. Unsinniglich. Hispan. Locamente. Pol. Szalenie. Vngar. Esztelenül, eszeveszedtt. Ang. Madly, like a mad man.]

Insānĭo, is, ĭi, p. Demèns, insanus sum. [משוגע, משוגעת. Gal. Estre insensé, fol, fou. Ital. Impazzire. Germ. Unsinnig, thöricht, unsinnig werden. Hispan. Locear, ponerse loco. Ital. Pazzia. Germ. Unsinnigkeit, thorheit. Hispan. Locura. Pol. Szaleństwo. Vng. Esztelenség, bolondság. Ang. Madness.] Terent. in Adelph. Pro Jupiter, tu homo adigas me ad insaniam. Plaut. Aulul. Larvae hanc, atque intemperiae insaniae agitari senem.

Insānĭo, is, ĭi, itum, n. q. Insanus compositum, est furere, vel insanum esse. [משתגע, משתגעת. Gal. Estre insensé, fol, fou de sens. Ital. Impazzire. Germ. Unsinnig werden. Hispan. Enloquecer. Pol. Szalieć. Vng. Esztelenülni, bolondulni. Ang. To be mad, or out of wit.] Terent. in Adelph. Mulier mentior, qui insaniae occipiunt ex injuria. Plaut. in Menech. Hei mihi, insanire me jussit, ultro quam ipse insanit. ¶ Quandoque est carmen condere. Virgil. 5 Aeglog. Insanire libet. Nam insanire, ejus dicitur, qui est, Deo plenus. Servius.

Insānĭtas, atis, f. c. Insania. [משוגעת, שטות. Gal. Folie, rage. Ital. Pazzia. Germ. Unsinnigkeit, ungesundheit. Hisp. Locura. Pol. Szaleństwo. Vng. Esztelenség, bolondság. Ang. Madness.] Cic. 3. Tusc. Insipientia autem quasi insanitas, eademque dementia.

Insātĭābĭlis, le, omn. t. Insatiabilis, insaturabilis, qui satiari non potest. [לא נשבע. Gal. Insatiable, qui ne peut se saouler ni rassasier. Ital. Non saziabile, che non si può saziare. Ger. Unersettlich. Belg. Onverzaadelyck. Hisp. Cosa que no se puede hartar. Pol. Nienasycony. Vng. Telhetetlen. Ang. Insatiable, that cannot be filled or satisfied.] Insatiabilis cupiditas, Cic. 1. Tusc. & 1. de Fin. Insatiabilis voluptas, idem 4. de Fin. Insatiabilis appetitus, Liv. 4. ab Urbe.

Insātĭābĭlĭter, adverb. [לא נשבע. Gall. Insatiablement. Ital. Insaziabilmente. Germ. Unersettlich. Hispan. Insaciablemente. Pol. Nienasycenie. Vng. Telhetetlenül. Ang. Insatiably.] Plinius in Panil. Quos ego quum recordor in me manu, frigida assidua diu in insatiabiliter desidero, &c.

Insătĭvus, a, um, Quod non seritur, quod sponte provenit. [בר. Gal. Qui ne se seme point. Ital. Che non si semina. Ger. Ungesäet, der nicht gesäet wird. Hisp. Cosa que no se siembra. Pol. Nie siany. Vng. Vetetlen. Ang. Which is not sown.] Plin. lib. 19. cap. 12. Hoc insativum rumex vocatur, nationis ejus familiarissimum.

Insătūrabĭlis, le, om. t. Insatiabilis, quod saturari non potest. [לא נשבע. Gal. Qui ne peut se saouler ni rassasier. Ital. Che non si può saziare, insaziabile. Germ. Unersettlich. Hispan. Cosa que no se puede hartar. Pol. Nienasycony. Vngar. Be nem telhetetlen. Ang. That cannot be filled.] Cic. pro Sestio: Libidines eam pro vino saepè oppignerabantur: manebat insaturabile abdomen, copiae deficiebant.

Insătūrātō, adverb. [לא נשבע. Gal. Sans se saouler ni rassasier. Ital. Senza saziarsi. Ger. Unersettigt und Unersättlich. Hispan. Insaciablemente. Pol. Nienasycenie. Vng. Telhetetlenül. Ang. Insatiably.] Cic. 2. de Nat. deor. Ex se enim natos omnes et ingignit solitus, quos consumit atas temporum spatia, annisque praeteritis intaturabiliter capletur.

Inscendo, is, ĕre, Ascendo, conscendo. Insto facendo. [לעלות. Gal. Monter sur quelque chose. Ital. Ascendere, montare sopra. Ger. Besteigen, etwas thun. Hispan. Subir, subirse. Pol. Wstępuie. Vngar. Be lépek, fölmegyek. Ang. To go up upon any thing.] Plaut. in Amph. Qui digitas Jovem inscendas Jovis, Atque hinc fingas. Gellius: Inscendit enim ait lib. 5. cap. 2. de Bucephalo Alexandri equo: Haud unquam se ab alio inscendi, nisi a rege, passus est.

Inscĭens, tis, omn. t. adject. Ignorans, inquit Donatus. [לא יודע. Gal. Qui n'en sait rien, ignorant de faire. Ital. Ignorante. Ger. Unwissend. Hel. Onwetende. Hisp. Cosa no sabida. Pol. Nieumiejętny. Vng. Tudatlan. Ang. Ignorant, unwitting.] Plautus in Truc. Me ubique, atque inscientem, cantabrates, Accersivisse hujce intentor Veneris. Terentius in Heaut. Si peccavi inscitus, inscientem feci. Gal. id equidem ego, etiam atque etiam nego, certò scio, Te inscientem atque imprudentem omnia facere ac fecisse omnia.

Inscientĭa, ae, f. p. Ignorantia, imperitia. [בערות. Gal. Ignorance, faute de savoir. Ital. Ignoranza. Ger. Dummheit, Bel. Onwetenheit. Hisp. Necedad, insipiencia. Pol. Nieumiejętność. Vng. Tudatlanság. Ang. Unskilfulness, ignorance.] Cic. pro Sel. Vos denique in tantis tenebris erroris & inscientiae clarissimum lumen praelatis mentibus tenetis. Idem 2. Acad. Sed inter Inscientiam & inscientiam comprehensionem illam quae erat Inscientiam & inscientiam comprehensionem illam quae erat dicti cultu videbat Idem in Aeneo, quaest. Quam ratione, inquit, maturam deinde tenuis officina fabri erat, quod in scientia mala vertebatur in vitia. Tacit. in Dial. Oratorum. Sed & delicta juventutis, neglectus parentum, & inscientia praeceptorum & oblivionem morum adjuvat.

Inscĭenter, adverbium, Inscite, imperite, indocte. [בערות. Gal. Ignoramment. Ital. Ignorantemente. Ger. Unwissentlich. Hispan. Ne sciamente. Pol. Nieumiejętnie. Vng. Tudatlanul. Ang. Ignorantly.] Cic. in Topic. Partitio autem sic tenenda est, nullam ut partem relinquas: nec partiri ea tebelas, inscienter facias, &c.

Inscītus, a, um, Inelegans, & malè compositus. [לא יפה. Gal. Sot, lourd, disposé à rire. Ital. Inelegante, mal composto. Germ. Ungeschickt und unförmig. Hispan. Mal hecho, mal compuesto. Pol. Głupi, nieumiejętny. Vngar. Esztelen, tudatlan. Ang. Rude, ill-favoured, foolish.] Plaut. in Menech. Mulier haec inscita est, & stulta, quamvis perbene mando.

Inscītē, luscè, i. e. incomposite, inelegàntèr, inepte, indocte. [בלי טעם, בלי דעת. Gal. Sottement, lourdement, sans esprit. Ital. Sciocamente, senza giudizio, goffamente. Germ. Ungeschickt, ohne verstand. Hispan. Necia y ignorantemente. Pol. Głupio, nieumiejętnie. Vngar. Esztelenül, tudatlanul. Ang. Foolishly, rudely.] Plaut. in Curcul. Heus tu mulier, malè me inscitè, et immerenti, inscitia est. Terent. in Heaut. O Jupiter tactio inscitae animo inscitiam!

Inscĭus, Nescius, imprudens, non sciens. [לא יודע. Gall. Ignorant, qui ne sait rien, ignorant de faire. Ital. Ignorante, imprudente. Ger. Unwissend, verständig. Bel. Onwetend. Hisp. Necio, no sabidor. Pol. Nieumiejętny. Vng. Tudatlan. Angl. Ignorant, unwitting.] Cic. 4. Acad. Quam si laboraxeris, qui distingues artificem ab inscio? Idem 3. de Fin. Nec verò tam inscius fuisse videatur in historia, non modò vola pictorem. Inscius aetem extra turbam. Liv. 4. Bel. Pun.

Inscrĭbo, bis, psi, prod. actum, Literis aliquid alicui rei nomen facere: adjicio, impono, titulum addo. [כתב על. Gal. Inscrire, engraver, ou graver quelque chose, écrire. Ital. Scrivere, scrivere. Germ. Einschreiben, Bel. Inschrijven. Hisp. Escribir, poner de nuevo, escrevir. Pol. Wypisuie. Vng. Irni. Ang. To write, or grave upon any thing.] Cic. 1. Tusc. Quid enim philosophi, nonne in his ipsis libris quos scribunt de contemnenda gloria, tua nomina inscribunt? Idem Cato de Italia quam postea libris, inscripsit: Parcendi optimè meritò. Apud Plaut. verberare, incidi, compingam. Plaut. Corpus tuum virgis inscribam: id est, infligam. Inscribere, aliquando ponitur pro Subscribere actionis id est, cum nomen accusatoris libello adscribere. Vide Libelli Inscriptio nom. l. 3. de accusat. l. 3. C. qui accus. non poss. Hermannus.

Inscriptus, a, um, Non scriptus, non scripta non relatus: [לא כתוב. Gal. Qui n'est point écrit. Ital. Non scritto. Ger. Ungeschrieben. Hisp. Nescriado. Polon. Niepisany. Vng. Irattan. Ang. That is not written.] ut apud Varr. lib. 2. cap. 1. Itaque gregem ovium longè abigunter ex Apulia in Samnium aestivatum, atque ad pascuarium profitentur, ne sint interponi pecus pavent, lege Censoria comminctum mulctam. Quint. lib. 3. cap. 8. Alia esse scripta, & alia inscripta.

Inscriptum, ti, n. Breve quoddam in charta scriptum, cujusmodi solent dare Praefecti urbium ita quaestores emporum. [כתב. Gal. Validation, ratification. Ital. Fede publica, passaporto, salvacondotto. Germ. Ungeschrieben Gebet. Hispan. Letra del principe. Polon. Cyrograf. Vng. Czedula. Ang. A private letter, a passport.] Lucil. Facit idem quod illi qui inscriptum exponi exportari clanculum, ne portorium solvant. ¶ Inscriptum, pro inscriptione. Gell. lib. 20. cap. ult. Quidam

dem alia inscripta animis lepida, multasque prorsus concionitatores redolentia.

Inscriptio, Ex limine, nota. [כְּתֹבֶת σφραγὶς, ἐπιγραφὴ. Gal. écriture, inscription, titre. Ital. scrittura. German. Ein Obergeschrifft/Aufgab. Hisp. sobrescritura, título. Pol. Napis. Vng. Irásnak valo, czégérdezés. Ang. a title or inscription.] Plin. lib. 29. cap. 1. Hinc cibi in salubria monumenta inscripto, Laconia se medicorum pernit.

Inscriptus, a, um, p. pro ipsa inscriptione sive nota impressa alicui re. [Vngar. de ebrestegy le vont.] Tertull. adversus Valent. Monstra enim in scriptura hujus hominis

Insculpo, psi, ptum, ere, a. in scalpo compositum est recte Diomede, non a sculpo, quod Latinum esse negat, incido, inde כתת פסל פתח פתל γλύφω. Gal. Graver. Ital. scolpire. Germ. Eyngraben. Hisp. Esculpir. Pol. Wyrzynac. Vng. Ismeretekben. Ang. to engrave.] Mutatur autem prima vocalis in aliam, eademque in compositis verbis Calco, incalco, conculco, & proculco. Unde geminum tralptum concedit dicendum, non sculptum. Est autem insculpere, incidere aliquid in æs, in argento, in marmore, in gemma, & simili materia. Cic. de Divin. 2. Itaque pertracto taxo tortes crupsse in robore insculptas priscarum litterarum notas. ¶ Permetaphoram dicimus aliquid insculptū esse in animo, quod ita in memoria animoq; nostro impressum est & infixum, ut facilè exoccrè non possit. Cicer. 2. de Natur. deor. Omnibus eorum insitum est, & in animo quasi insculptum, de deis

Insĕco, as, avi, ctum, p. Seco, sive intus seco. [בתר בתך בתר γλύφω. Gal. Couper, taillier. Ital. Tagliare. Germ. Etwas eyn oder zuschneiden. Hisp. Cortar. Pol. Nacinac, narzynac. Vngar. Bevagni. Ang. to cut.] Liv. lib. 8. bel. Maced. Sed non tam patentibus plagis movebantur: interdum insecta cute, ubi latet, cuinam alteri spes etiam gloriosius se pugnare putant. Col. lib. 12. cap. 47. Quidam olivam non contundunt, sed acuta arundine insecant. Idem libro 4. cap. 13. Sequente deinde anno intecatur inferior pars cuticulæ, usque ad medullam.

Insĕcta, æ. f. Animalcula sunt partim terrestria, ut scolopendræ, scorpiones; partim velocia, ut apes, crabrones; partim tum utroque parata, ut formicæ; partim pennis & pedibus carentia, ut vermes quæ in arundine nascuntur. [עֵרֶב שֶׁרֶץ σκώληξ. Gal. Petite bête, qui a tant que de sang. Ital. Piccoli animali che hanno sangue. Ger. Klerite kleine Reimlein so sich offt in den kaptn finde, etc. die stechen vnd beissen vnd dem Bauch schwartz sind. Hisp. Las animalejas menudas. Pol. Robaczki, owadowie, takie male krwie maiące. Vng. Vérgalliatskak, és ezekhez hasonlók. Ang. Those creatures that are divided.] Quint. lib. 2. cap. 17. Nihil quidem est ignem aut aquam, aut quatuor elementa, aut corpora insecta his esse, ex quibus res omnes initium duxerint, nascantur.

Insecta. Obtanni genus est, ex insecta carne confectum: unde & nomen profluxit. [Pol. Ragu. Vn. Vágyabol ſüzetet fek.] Varro lib. 4. de ling. Lat.

Insĕdatus, a, um, Non sedatus, turbulentus, commotus, implacatus, impacatus. [חרד ἀκατάστατος, ἀγριώδης. Gal. Qui n'est point assis ou rassis. Ital. Non acquetato, crudo. Ger. Vngestillet/vnruwig. Hisp. Alborotado. Pol. Niespokoiny. Vng. Tsendetlen. Ang. Vnquieted.] Cic. 2. Catil. Cernis animo tempestatem patriam undique impendentem? Cernis insedatos atque insepultos acervos civium. Horat. Epod. 5. Post insepultæ membra different lupi. Et exquisitæ artes.

Insĕquor, pen. com. d. r. Sequor, subsequor. [הרדף הרדיף ἐπέρχομαι, διώκω. Gal. Suivre, ensuivre, poursuivre. Ital. seguitare, seguir dietro, perseguitare. German. Nachfolgen/nachvolgung. Hisp. Seguir, perseguir. Pol. Naśladuie. Vngar. Követem, követés. Ang. To follow, to pursue.] Virg. Aen. 11. Insequitur clamorque virum, stridorque rudentum. Cic. de clar. Orat. Hunc proximo sæculo Theophrastus est insecutus. Idem in Orat. Quæ etiam posteritas non literam detrahet aut, ut vocalis insequatur. ¶ Item ponitur pro persequi & insectari. Cæs. Cic. 2. Philip. Si tum oratio ejus esset, quam tu illum in foro insectante pop. Rom. gladio tutus es. Virgil. 2. Aen. Nunc age, qua rebus sit fortuna videre, Troes, & Iliaci cineres & flamma furorem Insequar? Quæ vis unquam his exæquet inique? Quod apparatu? Insequar clamore animis? Cic. pro Cluentio.

Insĕquens, participio. Consequens, sequens, cohærens. [הרדף διώκων. Gal. Insecutant. Ital. Perseguitante. Ger. Nachfolgend. Hispan. Perseguidor, el que sigue. Pol. Naśladuiący. Vng. Követő, következő. Ang. Pursuing.] Cic. ad Oratorem: Quæ non insequens hanc antecedentis calamitatis? Cic. pro rep. Rom. illius? Insequens officium, De quo non diu ante deliberatum nemo. Plautus ad Senatum lib. 10. Famil. Ciceronis: Hunc prius exoptandum me esse arbitror, quàm de insequente officio quicquam alii pollicendum.

Insĕquenter, adverb. Per inconsequentiam. [ἀκολούθως. Gal. Inconsequemment, mal à propos. Ital. Senza proposito. German. Vnfürbas weigeschrat vnd folgend. Hisp. Sin proposito. Pol. Nie porządnie. Vn. Könyv szerint való képpen. Ang. Not in order or purpose.] Gell. lib. 20. cap. 1. Illicitè & insequenter particulam illam posita.

Insĕquor, aris, sequentativum, d. p. Insequor, persequor. [הרדף διώκω. Gal. Poursuivre, suivre, ensuivre. Ital. Perseguitare, seguire. Ger. Nachfolgen. Hisp. Perseguir, seguir. Pol. Naśladuie, ścigam. Vng. Követek. Ang. to follow.] Cic. pro Sest. Insectorem ultrò, atque insto acerbè: jurgiosè insector, inquam, ac flagitio teneris. Plaut. in Capt. Nam illi hostis insectatus est domi matrem, & patrem. ¶ Legitur etiã insecta, sed apud vetustissimos dumtaxat. Plaut. in Capt. Jam illic vas insectabit lapidibus, nisi illum jubes comprehendi. ¶ Insectari etiam reperitur. Virg. 1. Georg. Quod nisi & assiduis terram insectabere rastris.

Insĕctātio, onis, f. Contumelia, obtrectatio. [חרפה ὀνειδισμός, λοιδορία. Gal. Parolle injurieuse, quand on reprend d'autruy. Ital. Parlamento ingiurioso, mala parola. Ger. Verspottung. Hisp. Afrenta, libro de reprehender con palabras injuriosas. Pol. Przymowka, bluźnierstwo. Vn. Kergetés. Ang. Persecuting, or slanderous saying.] Liv. 2. ab Urbe Inde ab amb sentis infectationem effenatam, quod meram de spem destituerit.

Insectatio, pertinet, [διωγμός. Polon. Szczuie. Vngar. Kergetés, üldözés.] Burrus de bello Africo: Graves enim armaturæ naves suam arcere ab his infectatus consueverat, eo quòque impetum fecerat, ut velaci cursu facilè periculum vitarent.

Insĕctātrix, icis, f. g. [διώκτρια. Vng. Kergetőasszonyember.] Gell. lib. 13. cap. 2. Turpissimè dicebat Favorinus Philosophus exiguè atque frigidè laudari, quam insectatrices & graviter vituperari.

Insĕro, is, pen. cor. interui, sertum, act. p. Ingredior immitto, impono, immisceo. [ἐμβάλλω, ἐνίημι, ἐνσείω, ἐνσπείρω. Gal. Enter, mettre dedans. Ital. Inserire per dentro mettere, intromettere. Germ.

Germ. Einpfropffen/einpfloffen. Belg. Inſetten. Hiſt. Steeckelingen, enten. Polon. Wſczepiam, wſzkam. Vng. Be ſzurom. Ang. To grafſe in.] Terent. in Heaut. Vidiſſe ego te modò maximum in ſtirpem hanc mercem inſerere? Colum. lib. 6. cap. 4. Nauſea deſtillatur, ſi integrum gallinæ ovum jejunæ faucibus inſeras. Plin. lib. 10. cap. 57. Penna per tranſverſas inſertata nares. ¶ Quando facta inſitio, inſitum, ligatha eadem quod inſeminò. Col. lib. 5. cap. 7. Arboribus fiunt pomifera, ſi illumentum non inſerunt, in eorum quæ pariter vigent proſatum inſeruerunt hoc eſt, ſi inter arbores ſumentum non ſeminentur. Solent enim Itali inter arbores illas, quæ vitibus vetantur, ſumentum ſerere: qui mos etiam hodie manſit in Campania, & in agro Medio-lanenſi. De arbore dicitur, quando licuit ſcibo truncò, furculus ſecundæ arboris inſeritur in ſterili. Ipſe Cato, ſive quam ex unius arboris altera alteri adhiberi, quod quidam inoculationem vocant: vel quando arbor ſerotina, aut plantatur. Virg. 1. Aegl. Inſerat nunc Meliboeus pyros, pone ordine vites. Colum. de Arbor. ca. 8. Vitem, quam inſituus es, reſecato, & plagam levato, atque ita inſito, & paratos ſurculos in illam committito, cateris quæ adſtati ſunt. Ideoque intra eſt ſuctus uberior quàm quæ inſita non eſt, quàm quæ cum ramis, radicibúsque teritur. ¶ Per tranſlationem Lactan. libro 3. Odium & invidiam & dolum nocendi inſerunt, utrùm eſſent quàm ſerpentes venenati, tàm rapaces, quàm lupi. Diomed. Inſero, inſerus, & inſitus facit. Et tradunt quidam Inſitus arborum eſſe, Inſertus hominis vel alicujus rei. Servius: Inſitas arbores dicimus: Inſertas verò cauſas aut fabulas. Plin. lib. 10. Penna per tranſverſas inſertata nares.

Inſitum, ſiti, pen. corr. Surculus qui inſeritur. [*Ἐμφύτευμα, ἐμφύτευσις.* Gall. *Vn greffe, vn ente.* Ital. *Inſitione, pianta ò vite inſeta.* German. Ein Zweig/ein Schoß das man in ein anderen Baum pfropffet. Hiſpan. *Caſta entremedia, ò mamona.* Polon. *Szczepienie, ſzczepina.* Vng. *Oltouas.* Ang. *A graffe, or ſyonge ſet or graffed.*] Col. lib. 4. cap. 29. Tum quod ex inſitio profundo, inaligandum, ne vento furculus motus labefactetur, explanetur vel ener pampinos. Idem de Arbor. cap. 26. Terram circa arborem aggeato ad quod ipſum ſatum.

Inſitus, pen. t. corr. participium natur. ingenitus, ingeneratus. [*Ἔμφυτος.* Gal. *Inſeré, ou dedans.* Ital. *Inſitato, ſeminato.* Germ. Eingepflantzet/eingeſtoſſet. Hiſpan. *Enxerido.* Pol. *Wſzczepiony.* Vng. *Be oltatot.* Ang. *Graffed, or ſyonged.*] Cic. 6. Verr. Hoc cum extra gentes ſic alienatum ſit, tamen ipſis Siculis etiam perſuaſum eſt, ut animis eorum inſitum, atq; innatum eſſe videatur. Inſitus urbi civis, Salluſtius in Ciceron.

Inſitus, us, pen. t. corr. comm. m. q. inſitio. [Polon. *Wſzczepienie.* Vng. *Ser oltas.*] Plin. lib. 16. cap. 1. Et hactenus publicè ſunt genera, cætera regionum locorumque, aut ex his interſe inſitu mixta.

Inſtabilis, is, n. q. Inſtrendi actus. [*Ἀστήρικτος.* Gal. *Inconſtant, variable.* Ital. *Inſtabile, incoſtante.* Germ. *Vnbeſtändig.* Belg. *Onſtandtvaſtigh.* Hiſt. *Niet ſtantvaſtich, onbeſtandich.* Pol. *Wſzetecznie.* Vng. *Stetlenſeg.* Ang. *Vnſtedfaſt.*] Cic. 1. Offic. A quo plurimum ſperat, etiam ſi illo rebus non eget, tamen ei perſtabilem inſervit. Antiqui etiam accenſi eo angebant. Plin. in Moſtel. Nam meretricium eſt, unum inſervire amantem. Inſervire ſuis commodis eſt, utilitati ſuæ conſulere. Cic. ad Pisid. Ergo his adoleſcentibus bonam ſpem eſſe dicemus, & magnam indolem, quos ſuis cōmodis inſervituros, & quæ quid ipſis expedire, facturos arbitrabimur.

Inſtibŏlo, as, are. Subula, ſpiro, ſibulum emitto. [*שרק ſharak. Ἐμφυσάω.* Gal. *ſiffler.* Ital. *Fiſchiare.* Ger. *Empfeiffen.* Hiſp. *ſilvar.* Pol. *Swiſtać.* Vng. *Sziſzegnek.* Ang. *To whiſtle.*] Ovid. 15. Metam. Qualia facundi modulatur tibia Panis, Monstra putes fieri. Membra inſibilat anguis, &c. Idem lib. 12.

Inſtrecātus, a, um. Non ſtrecatus. [*Ἀνεξεύριστος.* Gal. *Qui n'eſt point ſtrecé, ſcié. Non aſcoruato.* Ger. *Vngeſtöchet.* Hiſp. *Coſa no viſta ni ſcruada.* Polon. *Nie ſtrzelony.* Vng. *Szabva ſzaſtan.* Ang. *Not meddled with.*] Stat. 3. Theb. Vulneraq; illa ſecans pertinacia nōdum ſtrenua. Protinus irrepto.

Inſtrīdĕo, es, pen. t. corr. n. f. In re aliqua ſive ſuper rem ſedeo, inhæreo, inſido. [*ישב, ישב על רכב ורוכב חמת חמת ישבו.* Gal. *Aſſeoir, aſſeoir deſſus.* Ital. *Sedere ſopra una coſa.* Germ. *Etwas auf ſitzen.* Hiſp. *Aſſentarſe, ſobre algo.* Pol. *Siedzieć na.* Vng. *Reya ülni.* Ang. *To ſytte vpon.*] Plin. de Viris illuſtribus: Ire primus inſtruit, uti equites Romani ſibus Quinctiliusab ede Honoris equo inſidentes, in Capitolium tranirent. Liv. pro Vrbe: Quo deinde quàm poterat maximè exornato inſidentem ſe in ſpectum obtulit. Cic. lib. 4. Tuſc. Quam autem hæc furiam concitare, quam inſtrecuerint, & tanquam in vitæ meæ cubili hōjus inſederint. ¶ Aliquando locum aliquem occupando intercipiendum aliquem: [*ארב ארב על.* Pol. *Oſiadam.*] ut, inſidere arcem alicujus. Liv. 6. hell. Punici: Quingentis, mi ribus arcem inſedit. Inſidere in arcem. Livius 1. bell. Pun. Quā ſugam inclinatum crederet, quam ſtationes inſidere jubet. ¶ Aliquando obſidere. [*נצר נצר על.* Pol. *oblegać.* Vng. *Megſzállom.* Ang. *To beſiege.*] Liv. 2. bel. Pun. Magonem monstrabit quem inſidentem, Virg. lib. 11. Arripuitque locum, & ſylvis inſedit iniquis. Livius libro 9. inſeſſis omnibus viis, per quas commeatus ex Samnio ſubvehebatur.

Inſtrīdĕo, pulvĕ. [Polon. *Zaſtąpić kogo.* Vng. *Megtalaſztatni, ſzállatnom.*] Liv. 3. bel. Pun. Vias quæ omnes hoſtium præſidiis inſiderentur.

Inſtrīdiæ, arum, f. p. Technæ, artes, ſubſidia, ab inſidendis & occupandis locis quæ id inſidias deſignant. [*ארב ומארב ארב.* Gal. *Aſſiet, embuſche.* Ital. *Inſidie, agguato.* Germ. Ein Anſtalt/die einem mit liſtigkeit nachſtellet. Hiſ. *Aſſechanden.* Pol. *Podchwyty, chytrik.* Vng. *Leſkedés, eſkedés.* Ang. *Ambuſhes.*] Cic. pro Mil. Inſidiatari verò & latrones quæ poteſt aſſurri inſuſa eſſe?

Inſtrīdiātus, Qui ſæpè inſidiatur, plenus inſidiis, ſallax. [*עקוב* bakob.

[...] Gall. [...] Ital. [...] Germ. [...] Pol. [...] Vng. [...] Ang. [...] Cic. 4 Verr. Quis acerbius? quæ [...] Iudicium [...] Matth. 14. Plin. lib. 29. cap. 1. In qua conditione [...] [...] authoritatis [...] bonæ fidei.

Infidè, Cum infidè, falsò, [...] Gall. [...] Ital. [...] Germ. [...] Hisp. [...] Pol. [...] Vng. [...] Ang. [...] Cic. 3. Off. Bajus ergo [...] [...] [...] [...]

Infido, is, pen. prod. [...] [...] Gall. [...] Ital. [...] Germ. [...] Bel. [...] Hisp. [...] Pol. [...] Vng. [...] Ang. [...] Virg. 5. Aen. Ac veluti in pleno [...] [...] Ovid. lib. 6. Virando ergo spectacula omnia, nõ [...] [...] Theo. [...] [...]

Insignis, & non insignitus, omnis. Eximius, egregius, & propriè in quo aliquid [...] [...] Gall. [...] Ital. [...] Germ. [...] Bel. [...] Hisp. [...] Pol. [...] Vng. [...] Ang. [...] Virg. lib. 3. Geor. Nec mihi [...] [...] Liv. 1. ab Vrbe. Flamen [...] [...] Virgil. lib. 4. Aeneid. [...] [...] Sen. [...] [...] Cic. pro Rab. Terentia [...] [...] Cic. pro Rab. Post. [...] [...] Cic. 3. Philip. Et [...] [...] Cæsar ipse regni insigne [...]

Insigniã, insignium, n. t. Nota, signa. [...] [...] Gall. [...] Ital. [...] Germ. [...] Bel. [...] Hisp. [...] Pol. [...] Vng. [...] Ang. [...] Dicuntur autem insignia quæ in vestibus, vexillis, & hujusmodi [...] [...] Cic. 1. Offic. Salus neglecta [...] [...] Cic. pro Quintio: Neque tamen [...] [...] Plaut. in Menach. Nec [...] [...]

Insigniter, aliud adverbium, eiusdem significationis. [...] [...] Pol. [...] Ant. [...] Cic. in Partitionibus: Parentibus, amicis, [...] [...] Cic. 3. Philipp. Quis autem [...] [...] Colum. lib. 10. cap. 1: Superest ergo [...] [...] Cic. pro Cornelio.

Insignitè, adv. pen. corr. n. t. Et suspendiculum vel perpendiculum, quod eclam demissam examinat, ita dictum, [...] [...] Pol. [...] Vng. [...] Ang. [...] Tacit. lib. 3: Templi [...] [...] Virg. 3. Geor. [...] [...] Cic. 3. Philip. [...] [...] Cæsar lib. 3. [...] [...] Virg. 5. Aen. [...] [...] Ovid. lib. 2. de Arte. [...] [...] Cic. pro Rab. Post. [...] [...] Cic. 1. Offic. [...] [...] Cic. pro Rab. Post. [...] [...] Cic. pro Rab. Post. [...] [...] Cic. pro Rab. Post

absconderе usurpatur. Mosc. manum in sinum condit & e-
mortuam profert, & rursus infundit, & vividam explicat. A-
pud Virg. lib. 2. Aeneidos, legitur insinuat, pro insinuatum. Ti
verò tremefacta novus per pectora cunctis Insinuat pavor.
Insinuare quoque aliquando est immittere aut movere. Si-
senna Histor. lib. 4. Agmen perturbarum pedites insinuant, ac
loco commovent. Ex Nunio.

Insuāvis, Insuāvior, Insuāvissimus, [pizer dhabbile.
Gall. Tres, desbile. Ital. Rancido, cattivo. Germ. Ge-
Pol. Zgnuśny, śmierdzący. Vng. Hilip. Odiegedh, cumo.
Harg, rossagho. Ang. Smel, ylde.] Apud lib. 8. Cicero ne vactus
& otiosus insinuat in manibus ambulabilis mihi? Talis enim
habita manus onerosorum comparatur. Livius pro eodem
dixit, cum pressis manibus: cujus haec sunt verba ex lib. 9. ab
Vrb. Quid aliud causae esse credamus, cur veteranus dux for-
tissimus bello, compressis (quod ajunt) manibus ludeat?

Insuāsio, onis, f. Obscura & latens auditoris conciliatio.
[pitpuz Pulon. Wspomnienie. Vulgat. Admonitio vale re-
Ang. Admonicion or counsaylle beginnyng of matters.] Cic. 1.
de Invent. Insinuatio est oratio quadam dissimulatione & cir-
cuitione obscure subiens auditoris animum. Vide Quint. l. 4.

Insipātus, apud Varr. id est, alterando fiat insipidum. [Vng.
Ipalvesse lagy, &c.] Quamquam alibi legatur, cùm far incipiat.

Insipĭdus, a, um, Insipidior, Insipidissimus, insuavis, sine sapore. [pozbawiony
Gal. Qui ne savoure rien, fade
Ital. Sciocco, senza sapore. Germ. Vnschmackt. Hisp. Cosa
sin sabor. Pol. Niesmaczny. Vng. Izetlen, izetlenseges, szemtelen. An.
Without sauce, unsavery.] Per translationem accipitur pro
stulto & insipiente. Gal. lib. 6. cap. 2: Nihil est prorsus,
inquit, insipidius, qui opinantur bona esse potuisse, si non es-
sent iidem mala.

Insipiens, tis, om. c. Nō sapiens, stultus, imprudēs. [bez
Gal. Fol, qui n'est point
Ital. Sciocco, senza. Ger. Vnweise. Belg. Set Hisp. No sabio.
sage. Pulon. Głupi, opilo. Vng. Tudatlan. Ang. Unwise,
de, unlerned.] Cic. 2. de Fin. Turpe est sapientem cum insipientium sermo-
ne pendere. Idem de Amic. Nihil insipiente tolerabilius, intolera-
bilius fieri potest.

Insipientissimē, superl. [Vng. Legbolondabban.] Sen. qu.
nat. l. 2. c. 41. Non tibi tam insidiosum omnium videri & indi-
pientissimum, qui magno ambitu rogat mecum mortis?

Insipientĭa, æ, f. imprudentia, demētia. [bezbożność
Gal. Folie. Ital. Pazzia.
Germ. Vnweisheit, thorheit. Hisp. Locura, necedad, sandez. Pol.
Głupstwo. Vng. Tudatlansag. Ang. Folishnesse.] Plaut. in Amph.
Ipsa autem ab ipsis pecte, insipientia est.

Insipienter, adverb. imprudēter, stulte, temerè. [głupio
Gall. Follement. Ital. Pazzamente. Ger. Vnweislich. Hisp.
Pol. Głupio. Vng. Tudatlanul. Ang. Foolishly.] Plaut.
Trucul. Pertua obtero genua, Veruī illuc insipienter factum,
sapienter feras, nihil sapias.

Insipo, is, ere, verbum est antiquum & obsoletum, quod Fe-
stus interpretatur injicere. [Pol. Wrzucam. Vn. Be verbo, hatni.
tom.] Cato de Re rust. cap. 83: Omnia bene permiscero, & in
illam novam insipato.

Insisto, stĭti, n. significat in re aliqua constitu. [stać
Gall. Se tenir ferme, sur quelque chose,
Ital. Stare fermo, sopra. Ger. Etwas veſt stehen. Hisp.
Estar firme, firmarse en algun. Polon. Stoic. Vng. Meg allok.
Ang. To stande upon any thing, to tarie.] Plin. lib. 7. cap. 2: Con-
tuentes solem immobilibus oculis, ferventibus arenis toto
die alternis pedibus insistere. Caes. 2. bell. Gall. At hostes etiā
in extrema spe salutis tantam virtutem praestiterunt, ut quum
primi eorum cecidissent, proximi jacentibus insisterent. ¶ In-
sistere vestigia, pro firmare. [תמיד hakomid.] Virgilius: Vtq;
pedum primis infans vestigia plantis Insistat, paulo palmas
attollit acuto. Item dicitur insistere vestigia alicujus: id est,
sequi & imitari aliquem. ¶ Item insistere, pro operam dare.
Item sollicitare, urgere. [על על נכך
Plinius: Frequentissimus quo, ut id ageret, insistebat.
Autor ad Heren. in hac significatione cum dativo conjunxit:
Nunc idem nobis nostrapte vobis insistimus: res enim com-
munis agitur, id est, vim facimus. ¶ Item pro cedere, im-
morari, & quasi sistere gradum: cujus contrarium progredi.
Cic. 4. Verr. Quot videtis esse in uno furto peccatorū gradus?
utri singulis insistere velim, progredi ille non posset. Idem in
Orat. Saepè accidit, ut aut citius insistendum sit, aut longius
procedendum. Insistere hastae: hoc est, inniti. Plin. de viris il-
lustr. Advocato Marco Livio Pontifice, hastae insistens, & so-
lennia verba respondens, se & hostes diis manibus devovit.
Insistere vestigiis alterius: hoc est, inhaerere, & sequi aliena ve-
stigia. Plin. lib. 6. cap. 17.

Insisto, is, verb. 1. c. Progressioni opponitur. [מעמד hamdah.
Gal. Arrêt, demeure. Ital. Dimora, mora. Ger. Das stillste-
hen oder behalten: weil etwer bleibt ausz nit fort gehet. Hisp. Tardanca.
Pol. Zatrzymanie, stanowienie. Vng. Megallas. An. A stoppynge,
or tarienge.] Cic. 2. Tusc. Aut quis errantium stellarum cursus,
progressiones, institiones notavit? Quo tamen in loco non-
nulli (sed perperam) legunt institutiones. Vocat enim Cicero
stellarum institiones, quum omnino non moveantur, sed ad
quoddam tempus instituat, sive consistunt: id quod testatur
lib. 2. de Nat. deor.

Insĭtio, Insĭtitium. Vide INSERO.

Insĭtium, ab insitione dictum, Pulmenti genus, ex insectis
& minutatim tritis carnibus confectum. [siekane. Pol. siekanina.
Vng. Vagdalek (hasb etk.] Apud Apitium tale est mem-
tio de insitio. Meminit & Varr. Vide supra insecto.

Insĭtum, Insĭtivus, Vide INSERO.

Insociabĭlis, e, om. t. Quod conjungi non potest. [niezgodne
Gall. Qui n'est point accompagnable. Ital. Non
giogabile, che non si può accompagnare. Germ. Vngesellig, vnvertra
barlich. Hisp. Cosa que no se puede acompañar. Pol. Niezgodny,
niezwiązki. Vng. Tarsasagoscellen. Ang. That can have no fe-
lowshyp or company with other.] Plin. lib. 16. cap. 43: In omni gene-
re & glutinum abdicant quaedam, & inter se & cum aliis in-
sociabili gluttino, sicut robur. Sed nec tere cohaerent, nisi simi-
lia natura, ut piscis lapidem lapisve conjugat. Inhumana
& insociabilis gens, Liv. 7. bell. Mated. Regnum insociabile;
Tac. l. 13. Liv. 7. bell. Punic. Insitam quoque inter alterigenas,
nec videre ipsi alveum in terra sua assueti, omni generi
humano insociabiles erant.

Insolabĭliter, adverbium. Sine consolatione. [bez pocieszenia
Gall. Incōsolablement, desolablement. Ital. Senza consolazione. Ger-
man. Vntrostlich, vnbetrostet. Hilpan. No podiendo se consolar.
Polon. Niepocieszenie. Vng. Vigasztalhatatlanul, igyppen. An. Vn-
ther comfort.] Horat. 1. epist. 14: Me quamvis Lamiae pietas & cura moretur
Fratrem mocrentis, rapto & de fratre dolentis
Insolabiliter.

Insolens, gen. com. om. t. Insuetus & insolitus. [niezwykły. Gal.
Insolent, qui n'est pas en usage. Ital. Insolito, non solito. Ger. Vnge-
wohnt sein, vnbrauchlich. Bel. Ongewoon. Hisp. No acostumbrado.
Pol. Niezwykły, nieuczciwy. Vng. Szokatlan. Ang. Not vsyng or accustomed.]
Horat. 3. Car. Odere Fortuna saeva laeta negotio, & Ludum insolentem ludere pertinax. Transmutat incertos hono-
res. Nunc mihi, nunc alii benigna. Sallust. Insolens vera accipiendi. Gel. lib. 1: Atque id quod à C. Caesare excellentis ingenii ac prudentiae viro, in primo de Analogia scriptum est, hu-
be semper in memoria atque pectore, ut tanquam in scopulum, fugias inauditum atque insolens verbum. ¶ Ponitur etiam
pro superbo, & arrogante, cui [ἀλαζονικὸς] dicere solemus.
[גאה gaeh. Gall. Insolent, arrogant, superbe, fier.
Ital. Arrogante, superbo. Germ. Vbermütig, hochtragend, stolz. Hisp.
Arrogante, y soberuio. Pol. Hardy, pysny. Vng. Kevelyes. Angl. Pre-
sumptuous, arrogant, haughty.] Quod est quum quis audet facere
vel dicere quod à modestis viris fieri aut dici non solet. Cice-
ro pro Marcello: In victoria, quae sui natura insolens & superba est. Idem de Senectute: Tertium enim jam aetatem hominis
vivebat: nec erat ei verendum ne vera de se praedicans nimis
videretur aut insolens aut loquax.

Insolentĭa, æ, f. insuetudo, res non consueta aut solita. [nie-
Gall. Faute d'accoutumance, mauvaise coustume. Ital. Mancanza. Ger.
Vngewohnheit, vnbrauchsamkeit. Bel. Ongewoonheyt. Hisp. Aque-
za costumbre. Pol. Niezwyczaynosc, niegrzecznosc. Vng. Szokatlansag. An.
Disusages, lack of vsaunge.] Cic. 1. de Invent. Primo propter insolen-
tiā reclamantes, deinde propter rationē atq; orationē ita ho-
stis audītes, ut Liv. 2. bel. Maced. Ostenderunt aures insolen-
tia sermonis. Cic. pro Dejot. Moveor etiā loci ipsius insolen-
tia. ¶ Insolentia, pro arrogantia, superbia. [גאוה gaavah
גאות gheüth גדלות gadlüth. Gal. Insolence, arrogance.
Ital. Superbia, arrogāza. Ger. Stolze, hochtragheit, vbermut. Bel.
Hoochmoedigheit. Hisp. Arrogancia, y soberuia. Pol. Pycha, nadęcie.
Vng. Kevelyseg. Ang. Pryde, presumpcion.] Cic. 3. Verr. de luxuriā
Apronii loquor, nihil de insolentia, nihil de singulari in equi-
tiā acturpitudine. Cic. 1. Tusc. Quae quidem cogitans solco
saepè mirari mihi nonnullorum insolentiam philosophorum, qui
naturae cognitionem adjungunt. ¶ Insolentia, pro novitate.
Cic. pro Dejot. Moveor etiam loci ipsius insolentia.

Insolenter, adverbium, Arroganter & superbe. [ἀλαζονικῶς.
Gal. Follement, arrogamment. Ital. Superbamente, arrogantemente.
Ger. Stoltzlich, vbermütiglich. Hisp. Arrogante y soberuiamente.
Pol. Nadęcie, pysznie. Vng. Kevelyen. Ang. Arrogantly, proudly.] Cic. 4. Tusc. Insolenter se efferre. Liv. 2. ab Vrbe: Tandem
superant externa: adeò superbè, insolenterque hostis elude-
bat. ¶ Aliquando etiam insolenter usurpatur pro raro. [Ang.
Seldome, selye times.] Cic. 1. de Inven. Deinde natura ejus eventi
rei vulgò soleat, an insolenter & rarò.

Insolidum, sive In solido, pro. com. Integrè. [całe, całkiem,
Gal. Entierement, en tout, en pour le tout. Ital. Interamente,

mente. German. Gantz. Hispan. Integramente, ò enteramente. Polon. Cało. Vng. Egeszen, egeszlen. Ang. Throughly.] Senec. de Benefic. lib. 2. Prætentia nondum tota, nihil ida tunc potest illa tabis aliquis incidere. Obligari insolidum. Vlpian. l. Hæredes, eod. tit. Spondere insolidum. Iohannes l. Reos, eodem tit.

Insŏlĭtus, a, um, Non factus insolis, inassuetus. [ἀσύνηθης. Gal. Inaccoustumé, non accoustumé. Ital. Insolito, non costumato. Ger. Vngewonet. Hisp. Insolito, inhabituado, no acostumbrado. Pol. Nieprzyzwyczaiony. Vngar. Szokatlan. Angl. Vnaccustomed, vnaccustomed.] Virgil. 1. Georg. Insolitis tremuêre metibus Alpes. Cic. 3. Verr. Cur pudentissimas, electissimasque fœminas in tantum virorum conventum insolitas, invitasque prodire cogis? Insolitus ad laborem exercitus, Cæsar 3. bell. Civilis.

Insŏlĭte, adverbium, Præter consuetudinem. [ἀσυνήθως. Polon. Nieprzyzwoicie. Vng. Szokatlanul. Ang. Not as it was wonted.] Gell. lib. 1. cap. 3. Interpellavit acriùs insolite differebat. Sunt tamen qui ea loco legant, insubidè differebat.

Insŏlo, las, pen. prod. Ad solem facio. [ἡλιάζω. Gall. Mettre au Soleil, sécher au Soleil. Ital. Seccare al Sole. German. Sönnen, in die Sonnen thun, oder an die Sonn legen. Hispan. Asolear, poner ando al Sol. Pol. Suszyć na słońcu. Vng. Verőfényben, napfényen szárasztani. Ang. To dry at the Sunne.] Col. lib. 12. cap. 29. Quas per tritum in tabulato. Idem lib. 2. cap. 19. Nam & hic facilius insolatu humor, & facilius percolatur.

Insŏlātus, a, um, Insole, seu ad solem siccatus, aut calefactus. [ἡλιασθείς, ἡλιαθείς. Gall. Exposé, ou sécher au Soleil. Ital. Secato al Sole. Germ. Besonnet, an die Sonnen gelegt. Hispan. Cosa asoleada. Pol. Susz. Vng. Verőfényben, napfényen szárasztatott. Ang. Dryed at the Sunne.] Colum. lib. 5. Superhoc materiæ quæ fructum habent, nec nas convalescunt, & uvæ commodiùs insolatæ perreguntur. ¶ Insolatæ quoque putillæ nimes dicuntur, dum faciei rebus pallos capillos ac tolem expandunt liciandi gratia. Ktipsi nimes insolatæ dicuntur. Plin. lib. 21. cap. 14. de cera loquens: Candidissima vero ut postinsolationem etiam numen recepta.

Insŏlŭbĭlis, le, com. Quod solvi non potest. [ἀδιάλυτος. Gall. Indissoluble. Ital. Che non si può sciogliere. Ger. Vnauflöslich. Hisp. Cosa que no se puede desatar. Pol. Nierozpuszczony. Vng. Oldhatatlan. Ang. That can not be loosed.] Quint. lib. 5. cap. 9. Vel est lignum insolubile, nec is quidem est, insolubile judicium, necessarii, quod arguet hominem aut eundem. Qui stil.

Insolutiliter, adverb. [ἀδιαλύτως. Polon. Nierozpuszczalnie, nierozpłacalnie. Vng. El fogkasolhatlan képpen, megoldhatatlanul.] Macrob. Commicat. lib. 7. cap. 8. Cùm vero medetras ipsa germinatur, ea quæ existimant, non tenaciter tantùm, sed etiam insolubiliter viscantur.

Insŏlutum accipere. Est aliquid accipere in satisfactionem, aut certè deductionem ære alieno. [Pol. Wziąć na zapłatę. Vngar. Fizetés fejében valamivel venny.] Seneca lib. 2. de beneficiis, cap. 28. Inde est, ut omnia merito te existimet, & insolutum accipiat, nec aris pro suo pretio æstimatum existimet. ¶ Sic etiam dicimus insolutum vendere: id est, vendere in solutionem. Exempla nusquam non occurrunt apud Iurisconsultos.

Insŏlutum. Veteres pro insolitum dixerunt. [Vng. Szokatlan.] Afran. Orbitatem senectuti tuæ malum merui: quod insolutum non venit, certo tolerandum.

Insŏmnĭum, ni, n. Est, ut ait Macrobius, quod in somno videmus, & ex cura oppressi vel animi vel corporis vel fortunæ profluit, & cum somno advolat & pariter evanescit: unde insomnio nomen, non quia per somnum videtur, sed quia in ipso somno tantummodo esse creditur dum videtur, post somnum nullam utilitatem vel sign. sectionem reliquit. [חלום chalom, ὄνειρος, ὄναρ. Gall. Songe ou vision qu'on voit en dormant. Ital. Sogno, visione vedute in sogno. Ger. Ein Traum, ein Gesicht so einem im schlaf fürkompt. Belg. Droom. Hisp. Vision en sueños. Pol. Sen. Vng. Álmodozás, álom, álmodás. Ang. A dreame or vision we see in our sleepe.] Tibul. Di meliora ferant, nec sint insomnia vera. Cic. de Senect. Caret ergo etiam vinolentia, & cupiditate, & insomniis.

Insŏmnis, insŏmne, com. Pervigil. [ער ער. Gal. Sans dormir, sans sommeil. Ital. Senza sonno, vigilante. Germ. Vnschlaffe, so nicht schlaffet. Hispan. Sin dormir, velando. Pol. Cyrtoi, co nie śpiące. Vng. Álmotlanul való. Ang. Without sleepe.] Vnde insomnes noctes, apud Virg. 9. Aeneid. hoc est, pervigiles: noctes ex lodia ducit insomnem lado. Oculi insomnes, Statius. Theb. 8.

Insŏmnĭa, æ. Vigilia. [ἀγρυπνία, ἀϋπνία. Gall. Faute de dormir, manque de sommeil. Ital. Vigilia, veglia. German. Vnschlaffheit, das nicht schlaffen. Hispan. La vela, velamiento, del sueno. Polon. Czuwanie. Vngar. Vigyázás. Ang. Waking.] Cadus Plutio apud Naevium: Conservatur comes insomnia: ea porrò insomnia affert. Donatus in illud Terentii in Eunuch. Aut mihi non istum te adigent hortum insomnia. Legitur, insomnis, & Adiger, ut die insomnia numeri singularis.

Insŏmnĭŏsus, Qui multùm somniat. [ονειρώδης. Gall. Qui songe plusieurs choses, songeur. Ital. Che sogna molto, sognatore. Germ. Treumig, der gern vil schlaffet, Traumsüchtig. Hisp. Que sueña mucho, soñador. Pol. Co bardzo śpiący, marzyciel. Vng. Almodozó. Ang. That dreames of many things, a dreamer.] Caro de Republ. cap. 1571. Omnino qui insomniosus est, hac eadem curatione sanum facies.

Insŏnus, us, um, t. Innocens, qui certa culpam est. [חף chaph, ἀναίτιος, ἀθῶος. Gal. Innocent. Ital. & Hisp. Innocente. Germ. Vnschuldig. Pol. Niewinny. Vng. Ártatlan. Ang. Guiltlesse, innocent.] Livius ab Vrbe: Etsi nil regni causa in vitam fecerit. Plaut. in Asin. Ille ecastor fuppe abierat, quin mi illas meus Sospes insontes miseras cruciabam.

Insŏno, as, are, n. p. Sono. [הגה hagah, ἠχέω. Gal. Sonner, resonner, ou son. Ital. Sonare. Ger. Erthönen. Hisp. Sonar. Pol. Trzebie. Vng. Zöngés. Ang. To sounde.] Lucan. Tot [illi] insonuere rubræ & quanto clamore cohortes Martem, tantum, &c. Ovid. 12. Metam. Nec Lamiden ell, calamis agrestibus insonuit.

Insŏnŭs, na, num, pen. corr. Quod est multo sono & strepitu. [ἠχώδης, κτύπος. Gal. Chose faisant son ou bruit. Ital. Cosa sonora, che non ha suono. Ger. Das tönet oder geräuscht, oder hat. Hisp. Cosa sonorosa y ruidosa. Pol. Niekształtny. Vng. κτύπος, ὀνκ való. Ang. That hath no sound.] Apuleius: Insano vehiculo me perducit. Sic Absonum, sine sono, vel male sonans. Vide suo loco.

Insŏpītus, a, um, pen. prod. Insanitis, pervigil: ut Insopitæ noctes. [שנא shenah, ἄϋπνος. Gal. Qui ne dort point, qui n'est point assopi de sommeil. Ital. Vigilante. German. Vnentschlaffen. Hispan. Cosa que no puede cobrar sueño, velador, velando. Polon. Nieśpiący. Vngar. Fialhatatlan vigyázó. Ang. That sleepeth not.] Ovid. 7. Metam. ...curarum nox exhorta resilunt, Tristitiæque fera, insopitumque querelæ crescunt.

Insĕrtĭlis, e, com. [ἀφυτεύτος. Gal. Qui n'est point planté ne parti par soi. Ital. Non partito per sorte. German. Nicht durch das loos vertheilt. Hisp. Cosa no partida por suerte. Pol. Nie szczęściem przydany. Vng. Sorsban. Ang. Not parted by lot.] Plaut. in Cistel. Sinon impetrassitis alia, at ego insertilia fortiri nolui.

Insperātus, a, um, pen. prod. Non speratus, non expectatus, inopinatus. [ἀνέλπιστος & ἄελπτος. Gall. Qui n'est point espéré, qui n'y pense point. Ital. Che non si spera, subito sopragiunto. Ger. Vnverhofft. Hisp. Que no se espera. Pol. Niespodziany. Vng. Reménletlen. Ang. Not looked or believed for.] Cic. 1. de Orat. Insperanti mihi accidit, ut in illum sermonem delaberemini.

Insperanter, adverb. Præter spem & opinionem. [ἀνελπίστως. Gall. Sans qu'on l'espere. Ital. Senza sperarlo, senza opinione. Germ. Vnverhofft, vnversehendts. Hisp. Sin esperarlo, fuera de esperança. Polon. Niespodzianie. Vng. Reménletlenül, vakmerésböl. Ang. Vnlooked expectation.] Plin. lib. 2. Cæsar quæ diu mul tæ nocte cœnæ incipienti, &c. Nec valet quæ est ex insperato.

Inspectus, a, um, pro quod inspectatus. [ἀθεώρητος. Gal. Non espéré, qui n'est point espéré. Ital. Inaspettato, sperato. Ger. Vnverhofft. Hisp. Cosa no esperada. Polon. Niespodziany. Vng. Reménletlen. Ang. Not looked or believed for.] Fer. in Heaut. Eadem tam inopinatum gaudium, Quam mihi nihil periculi exindidit fuit inperatum, non optatum malum, &c. 5. Tusc.

Inspĕrābĭlis, le, com. t. Quod vix sperari potuit. [ἀνέλπιστος, ἀπροσδόκητος. Gal. Qui n'a point espoir. Ital. Che non si può sperare. German. Nicht zu verhoffen. Hisp. Cosa que no se puede esperar. Polon. Niespodziany. Vng. Reménletlen. Ang. Not looked or believed for.] Cic. 1. de Orat. Inspĕrabilis mihi accidit, ut in illum sermonem delaberemini.

Inspergo, is, ere, si, sum, 3. Sparsim infundo. [ῥαίνω, ἐπιῤῥαίνω. Gal. Espandre ou épardre par dedans ou dessus. Ital. Spargere, sparsare. German. Einsprengen, etwarren sprengen oder giessen. Hispan. Derramar. Polon. Pokropiam. Vng. Kihinteni. Ang. To sprenkle in or upon.] Cic. 2. de Divinat. Cor ellis exta, jam aliscedet, simulac mactati sunt, & vinum inspersetis. Col. lib. 11. ca. 2. Hoc eodem tempore fici ossus pars in prata digrecenda, pars olitis & cæteris arboribus inspergenda. Kævi inspersi pregio corpori, Horat. 1. Ser. Sat. 6.

Inspĭcĭo, is, pen. corr. ab. e. Aspicio, intueor, ac penitùs cognosco. [ראה raah, ἐπιβλέπω, ἐπόπτω, ἐποπτεύω, ἐπιθεωρέω. Gal. Regarder dedans, considerer & veoir de près. Ital. Considerare, vedere. German. Einsehen, sincen je sentanschauwen. Belg. Wel aenschauwen. Hispan. Mirar, ver. Pol. Wyździć. Vng. Tekintem. Ang. To looke in or upon, to consider.] Terentius in Adelph. Denique inspicere tanquam in speculum vitas hominum libet, atque ex aliis exemplum sumere tibi. Plautus Menæch. Quem inspicio in tabulam, Viatici hercle admodum mihi videtur simus. Idem in Most. Cupio hercle inspicere has ædes.

Inspĭcĭo, onis, f. c. Diligens rei alicujus consideratio. [השכל haschel.

Inspicio, spexi, spectum, 3. [ἐπισκοπέω, ἐφορῶ, ἐπιβλέπω, ἐπιτηρέω, ἐπιστατέω, ἐποπτεύω, ἐπιβουλεύω, ἐπιτίθημι, ἐπιτρέπω, ἐπιτάσσω, ἐπιτελέω, ἐπιμελέομαι, ἐπιμέλομαι, ἐπιμελοῦμαι, ἐπιμελέω, ἐπιμελεύομαι, ἐπιμελεῦμαι, ἐπιμελοῦμαι, ἐπιμελέ

melius utamur, tamen Lact. lib 7, ibus est pro reduco, seu reformo, renovo, reficiuve: Verùm ille (inquit) qui deleverit impietatem, judicium que maximum fecerit, ac justos, qui à principio fuerunt, ad vitam restaurâverit, mille annis inter homines versabitur.

Instauratio, onis, f. t. Refectio, refitutio. [חזקה *chezkâh.* αἴρεσις. Gal. *Restauration, renouuellement, renouuellissement.* Ital. *Rinouamento, ristoro.* German. Erneuerung. Hisp. *Obra de renouar, renouacion.* Pol. *Odnowienie.* Vng. *Fölfogattatás, megvjtás.* Ang. *A repayring, a restoring, or the fitt of that.*] Cic. de Arusp. resp. Deorum in lauratione placantur.

Instaurātĭtĭus cies, Victimus Circensium erat, Jovis propitiandi gratia additus: de cujus institutione vide Macrob. lib. 1. Satur. cap. 7.

Instauratīvi ludi, dicebantur qui in locum eorū qui aut praetermitti erant, aut perperam facti instaurabantur. Cicer. 1. de Divin. Iraq; ludis intermissis instaurativi continuò fiunt.

Insterno, is, ăvi, ătum, ĕre, act. c. Supersterno, operio, superextendo. [הלשים *hisshîch.* ἐπιστρώνυμι. Gal. *Couurir, estendre dessus.* Ita. *Distendere di sopra, coprire.* Ger. Oberspreiten, uberlegen, bedecken. Hisp. *Cubrir, estender sobre algo, cobrir, sobrepuiar.* Pol. *Nakrywam.* Vng. *Beterittem.* Ang. *To couer, to spread vpon.*] Plin. lib. 19. cap. 7. Si palo addito caverna palea insternatur. Liv. 10. bel. Pun. Tabulasque ibi pernitravit, ut pervium navium ordinem faceret. Virg. 2. Aeneid. Salve, quique insterno pelle leonis.

Instĭtŭo, is, ŭi, ūtum, ĕre, act. Ornatus, stratus. Plin. lib. 8. cap. 42. Ita instrata, equorum ornamenta dicuntur. Et instratus, cibus dicitur, vestis strata, tecta. [מכסה *mechsêh, כיסוי chîsûi.* σκεπάζω. Gal. *Couuert, estendu par dessus.* Ital. *Coperto, fatto di sopra.* Germ. Gedeckt, gespant. Hisp. *Cubierto, estendido sobre algo.* Polon. Nakryty. Vng. *Beterittetett.* Ang. *Couered, spread vpon.*] Suetonius in Claudio cap. 15: Convivatus, ac simul fragminibus panis ita instratus, ut egrè nisi pistico emere in palatium voluerit.

Instrātum, i. n. Substratum, sub stillicidemendo. Operimentum, stragulū, quicquid instruitur. [מכסה כיסוי *mechsêh, chîsûi.* σκέπασμα. Gal. *Tout ladit couuert seruant de couuerture, comme bonne literie, et telles choses.* Ital. *Coperta.* Germ. Ein Decke. Bettdecke. Hisp. *Cubrido, cubertura.* Pol. *Nakrycie, nakrzicka.* Vng. *Fekuttzi, fölleti, lepödö.* Angl. *A saddle cloth or any thing that is spread vpon another.*] Vlp. l. Instrato. ff. de verbor. significat. Instratum omne vestimentum contnere quod injicitur, Labeo ait. Idem alio loco: Instratum significat omnem vestem stragulam insternendi causa paratam, στρωμα.

Instrāgŭlum, li, n. f. Stragulum. [מכסה כיסוי *chîsûi, מכסה כיסוי mechsêh.* στρωμα. Pol. *Derka.* Vng. *Lepödö, födel.* Ang. *A counterpoint, a couering of a bed or other thing.*] Cato de Re rust. cap. 10: Culcitras octo, instragula octo, pulvinos sexdecim, operimenta decem, mappas tres, &c.

Instrīgo, as, pen. pro d. act. p. Ex in & obsoleto verbo stigo, cujus originem referunt ad verbum Graecum στίζω, Pungo, stimulo, excito, adhortor. [הסירת *hesîrâh, העיר heîr.* παροξύνω, παροτρύνω. Gal. *Esguillonner, inciter.* Ital. *Instigare, stimulare.* Ger. Anreitzen, anreitzung, anhetzen. Bel. Verwecken, verwegen. Hisp. *Hostigar, à aguijonear.* Pol. *Podszyiuie.* Vng. *Fölkölleni, fölkölletés, Izgatas.* An. *To prick forward, to spure vp or move.*] Vnde Instigo pro instimulos & stimulum bonum quàm in malâ sumitur. Instigare, incitare, & quasi impellere cohortatione quadam. Terent. in Andr. Age si hic non infamat satis suâ sponte, instiga. Liv. 5. bel. Maced. Infensi & irati Romanos in Annibalem, & ipsos causam odii quaerentes instigabant. Idem 10. ab Urbe: Haec precatus velut instigante dea, & ipse collegas & exercitus virtutem adaequavit ducis. Cic. in Pison. Antè eras Consul, quum in Palatio mea domus arderet, non casu aliquo, sed ignibus injectis, instigante te?

Instigātĭo, onis, f. t. Instigandi actus. [παροξυσμος, παρόρμησις. Gal. *Instigation, esguillonnement.* Ital. *Instigazione, instimolo.* German. Anreitzung, anhetzung. Hisp. *Instigamiento.* Pol. *Podszyiuanie.* Vng. *Izgatás, bujdosás, Izgatas.* Ang. *A pricking or spurring vp.*] Ad Heren. lib. 2: Amplificatio est res, quae per longam communem instigationis auditorum causa sumitur.

Instĭgātrix, Quae instigat. [Pol. *Podszyiuaiąca.* Vng. *Izgato, kezdöuö.*] Cornel. Tacit. lib. 17: Accensa instigatrix adversus Galliarum ora.

Instillo, as, are, act. p. Guttatim infundo. [יצק *hetzîk* הטיף *hetîph.* ῥαντίζω, ἐπιῤῥαντίζω. Gal. *Degoutter, distiller goutte à goutte.* Ita. *Gocciare, instillare, lambicare.* Germ. Eintreffen, tropffectig eingiessen. Bel. Indrauuen. Hisp. *Destilar gota à gota, gotear.* Pol. *Kropla kami wpuszczam.* Vng. *Belé tsöpögtetöm.* Ang. *To dropp in or powre in by droppes.*] Plinius libro 10: Et aurium gravitati lucum rapkani instillant. Cicero de Senect. Nanque haec quoque nisi tanquam lumini oleum instilles, extinguuntur senectute. Idem 2. Tusul. Guttae quae saxa assiduè instillant Caneali. ¶ Per translationem accipitur pro sensim in animum mittere. Cicero ad Atticum libro 9: Attulit ubertimas tuas literas, quae mihi quiddam quo fierem instillarunt.

Instimŭlo, as, are, penult. corr. Extimulo, instigo. [הסירת *hesîrâh, העיר heîr.* παροξύνω, παροτρύνω. Gal. *Esguillonner, inciter.* Ital. *Stimolare, instigare.* Germ. Anreitzen, anstechen, reitzen. Hisp. *Hostigar, aguijonear.* Polon. *Popychom, podszyiam.* Vngar. *Fölkölleni, fölbujtogatni, Izgatas.* Ang. *To prick or spure vp.*] Instigare, & stimulos quibusdam injicere. Ovid. 6. Fast. Dii mihi data dicam: Lactas Saturnia Bacchas Instimulat fictis insidiata focis.

Instĭnctŭs, us, ui, m. q. Instigatio, admonitio, adhortatus. [παρόρμησις. Gal. *Instinct, esguillon, mouuement d'esprit, inspiration diuine.* Ital. *Instinto, inspirazione diuina.* Germ. Eingeben, trieb. Hispan. *Mouimiento diuino.* Pol. *Natchnienie diuine.* Vng. *Isténtétel, Item ösztönzés.* Ang. *An inspiration, perswasion, or inmoouing motion or stirring.*] Cicero 1. Tuscular. Sine coelesti aliquo mentis instinctu, Idem 1. de Divin. Oracula quae instinctu divino adhibitaque fundabatur. Instinctu alicujus facere: hoc est, fussu & impulsione. Plinius in Paneg. Multa fecimus ipsorum instinctu quodam & impetu.

Instĭnctus, a, um, participium, instigatus, excitatus, inciratus. [מסית *masît* בוער *bôer.* παροξυσμός. Gal. *Esguillonné, prouoqué.* Ital. *Stimolato, instigato.* Ger. Angetrieben, angestochen. Hispan. *Hostigado, aguijoneado.* Pol. *Natchniony.* Vng. *Fölindittatot, bujdosásra, Izgatas.* An. *Moued, stirred vp, prouoked.*] Liv. 5. ab Vrbe: Itaque quaecumque cecinerit Divino spiritu instinctus, ea sine ira, ut indicta fiant, revocare posse, &c.

Instĭnctŏr, ōris, m. t. Impulsor, instigator. [מסית *masît* מעיר *maîer.* ὁ παροξύνων, παροτρύνων. Gal. *Esguillonneur, prouoqueur.* Ital. *Stimolatore, instigatore.* Ger. Ein anreitzer, anstecher. Hispan. *Hostigador.* Pol. *Tchnienie.* Vng. *Fölindittatot, bujdosásra, Izgatas.* An. *He that stirreth vp, or prouoketh.*] Cornel. Tacit. lib. 3: Nec deerat scelerum instinctor.

Instĭpŭlor, aris, act. s. com. p. Stipulatione certa & solennia quaedam verba concipere, quibus is qui rem contrahit, aliquid se daturum, facturumve promittat. [ἐπερωτάω. Vng. *Sokszorig alkudozom.*] Stipulationis hujus modi exemplum insigne exhibitum apud Plautum in Pseudolo: Minae viginti sunne ex sententia? Ex sunt tibi, &c. Nullum periculum est quod hic stipulari velim. Ne conceptis verbis, viginti minas dabin'? Ita dumtaxat.

Instĭtă, ae, penultima corripit. Tenuis fascicula, qua honestae tantùm matronae utebantur (inquit Acron) quae stolae imam partem ambibat. [ἱμάτιον μικρὸν ἐπὶ τῇ στολῇ περικείμενον. Gall. *Vne bande qu'on fonloit attacher, & tendre au bas d'vne robbe à femme, comme on fait, ou non, encores.* Ital. *Banda larga, che si vsaua anticamente à pie delle vesti delle honeste matrone.* Germ. Ein Gesaus zuvorderst an den Kleidern. Hispan. *Vestidura insignia de verdidad.* Polon. *Brami szlatane nabieszczone.* Vngar. *Longetz keskeny, s fent vallasnyos.* Ang. *A garde, a garde, a welte.*] Horat. lib. 1. Satyr. 2: Nil medium est, sunt quae nolunt tetigisse, nisi latas Quarum sublatus ad talos tegit instita vestis. Contrà, alius nullam nisi demissam in talos Instam. Ovid. in Arte: Este procul vittae tenues, insigne pudoris, Quaeque tegis medios instita longa pedes.

Institio, Vide INSTO.

Institŏr, ōris, m. pen. prod. nominativi cor. Dicitur qui à mercatore negotiationi alicui est praepositus: quales sunt illi quos negotiatores tabernis suis solent praeponere, vel merces aliquas vendendas committere quos nostri *factores* vocant. [רוכל *rochêl* סחר *sochêr.* πραγματευόμενος, &c. Gal. *Reuendeur, facteur de marchand.* Ital. *Factore di mercante, mercatante.* Germ. Ein Krämer, Factor. Kaufmanns Factor. Hisp. *Negotio, o vendedor à vendedor.* Pol. *Kupczyski factor.* Vng. *Fakter, (mangy) kalmár, (mangy) áros, solgalo, bolti legény.* An. *A factour of a merchaunt, or a merchaunts man.*] Dicti autem sunt institores (ut indicat Vlp. inl. Digest. de Institor. act.) ab insistendo, eo quòd negotio insistant. Iuven. Satyr. 3: Institor hybernae tegetis, niveique cadueci. Liv. 6. ab Vrbe: Vbi frequentandae multitudo incolarum libertinorumque, & institorū, opificumque; recepta. Propert. 4. Eleg. 2: Mundus deum sis institor in tunica. ¶ Institor eloquentiae. Quint. lib. 11. cap. 1: Commoveatne quisquam suis fortuna quemquam idcò ac fuisi debeant, & ambitiosum institorem eloquentiae in nocipiri forte videat. ¶ Poëta ferè semper accipiunt Institorē pro eo qui venditor est aeternum delicatarum, cuiq; vestiarii & lintearii dant vestem ut eam transvendam & distrahendam. Ovid. de Arte: Institor ad dominam veniet discinctus emacem. Plautus ancillam pro domina negotiantem, institricem vocat. ¶ Vergiliarum quoq; sydus Institor vetus dicitur, quòd mense Novembri quum earum occasus est, ex hoc sydere conjecturam facit de hyemis. Nam si nubilus fuerit earum occasus pluviosam hyemem denuntiat. Ideoq; negotiatores statim augent lacernarum pretia, quibus pluvio tempore utimur: si verò sereno tempore occiderint, asperitas hyemis denuntiatur. Idcirco reliquarum vestium pretia accendunt.

Institorĭus, a, um, Quod ad institorem pertinet: ἐμπορικός, πραγματικός.

ἐφόδιον. Gall. *Appareuant ou fait des marchans ou des soldats.* Ital. *Fornimento à mercatanti, ò à soldati.* German. Das zu einem Kramer gehört. Hispan. *Cosa de especia negotiatoria.* Polon. Kramarske. Vng. Arra [*among soldiers, sergabos, vala.*] Ang. *Implements of a factor or merchant.*] ut, Ars institoria. Suet. in Claud. Diffusis per urbem & ripas diversoriæ tabernæ prætabantur, institoriæ cauponæ, & matronarum institorias operas instantium, atque hinc inde ornantium ut appellerec. Institoria actio, dicitur qua dominus institorem convenit, vel pro institore convenitur. ἐνεργικὴ. Vlpianus l. Quicunque. ff. De institoria actione. Si institorius (quem ἐπίτροπον vocant) servum pro huiusmodi officio habuerit, isque mortuum ipse curaverit, dandam in eum quasi institoriam actionem: quamvis & furti, & injuriarum alio competeret.

Institŏ, is, stĭti, stătum & stātum, Propono, cōstituo, decerno. [עָרַךְ *arach*, מַעֲרָכָה *maarachah*, ἐπιτάσσω. Gall. *Instituer, proposer, ordonner.* Ital. *Proporre, instituire.* Germ. *Fursetzen, fürsetzen.* Belg. *Vermaken.* Hispan. *Constituir, proponer.* Pol. *Vstanowic, vstanowienie.* Vng. *Szabni, vetetsben.* Ang. *To appoynte, to ordeine, to beginne.*] Plautus in Bacch. Ego dare me ludum loco gnato institui, ut ob sequiā animo fame e pellā. Cic. 4. Verr. Tu q̄ instituras in eas animadvertere, qui perperā judicassent. ¶ Aliquādo incepto. [תָּחַל *hechel*, ἄρχομαι.] Cic. pro Cluent. Quæso, ut me Judices, sicut facere instituī, benignē, attentēq; audiatis. ¶ Aliquādo docco, instruo. [לָמַד *lamadh*, κατηχέω, κατηχίζω. Pol. *Nauczam.* Vng. *Okitom, tanitom.* Ang. *To teach.*] Cic. pro Quincio: Quæ apud te efficere conatus, quē to à puero instituisse, ut nobiscum gladiatori quidē luderes. ¶ Dicit & de omnibus ambus. Juvenalis instituiq; rudes melior. Locutio propinquas: id est, docet eas venerīcia. ¶ Aliquando ordino. [שִׁית *shith*, κατάστημι, τάσσω.] Terent. Optumē vitam instituit. Salust. Ea familia ortū, ita se ab adolescentia vitam instituisse, ut omnia bona in se haberet. ¶ Instituere arbores, vel vineas apud Jurisconsultos, est in loco aliquo ponere: ut illo loco in cōductio fundo, is conductor sua opera aliquid necessārio vel utiliter auxerit, vel ædificaverit, vel instituerit. Item: Celsus cum lege locationis non esset comprehensum, ut vineas poneret: nihilominus vineas instituit. Cic. in Rullum: Ager a ecti, ubi institui vineæ possunt.

Institūtus, a, um, part. Cōstitutus, ordinatus. [מְעֻרָךְ מְעֻשֶׂה מְתֻקָּן *meōrāch, meōsseh, metukkān*, κατηρτισμένος. Gall. *Ordonné, conforme.* Ital. *Ordinato, apparecchiato.* Ger. *Gerüstet, gerichtet.* Hisp. *Ordenado, concertado.* Pol. *Nauczony.* Vng. *Szabvan, vetetett.* Ang. *Appointed, ordered.*] Cic. Art. lib. 2. Magistratus hic mutuo annuo post Decemviros institutus est. ¶ Institutus, eruditus. Cic. 3. de Fin. Eos me vivos institutos à natura intuitos fuisse, quāe instituti potuissent à philosophia institutus, inceptus. Cic. pro Domo sua: Neq; institutas cerimonias perfequi, neq; verbū ullū tolerē potui effari.

Institūtio, ōnis, f. c. Institutum, doctrina. [תּוֹרָה *thorah*, תּוֹכַחַת *thokkahath*, מוּסָר *musar*, παιδεία, παίδευσις. Gall. *Instruction, enseignement, &c.* Ital. *Instruttione, ammaestramento.* Germ. *Vnterweisung, Lehr.* Hispan. *Obra de enseñar.* Pol. *Nauka.* Vng. *Tanitás, oktatás.* Ang. *Education.*] Cic. 1. Offic. Magis ad institutionem vitæ communis spectare videntur. ¶ Institutiones item dicuntur libri, sive præcepta ac artem aliquam viam ferentia, quas παραγγέλματα appellant Græci. Vide etiam Quintilianus opus suum, quo futurum Oratorē instruit. Inflationes oratorias interpsi.

Institūtor, ōris, m. c. [Pol. *Krewny.* Vng. *Oktató, tanitó.*] Lampridius in Commodo: Tantum valet aut ingenii vis, aut eorū qui in aula institutores habentur.

Institūtum, i, n. f. Mos, disciplina, consuetudo. [חֻקָּה *chukkah*, חֻקִּים *chukkim*, מִשְׁפָּט *mishpat*, διατύπωσις. Gal. *Vne coustume ou maniere de faire, mesme, façon de viure.* Ital. *Vsanza buona confermata dal consiglio de buoni.* Ger. *Ein Satzung, Gebrauch, gute Gewohnheit.* Belg. *Een Maniere.* Hisp. *Buena costumbre y bien deliberada.* Polon. *Zwyczay.* Vng. *Vgyes, szokás, igyekezés.* Ang. *A custome, trade, a purpose.*] Est autē propriē bona cōsuetudo & boni mores cōsilio & ratione sumpti, & comprobati: disciplina: quæ literis non mandatur, sed observatur cōmuni opinione bonorū virorū per quandā consuetudinē. Vnde de institutis antiqs, titulus est apud Valer. Max. lib. 2. and est, de moribus aut quorundā usu & cōsuetudine receptis. Cic. de clar. Orat. Iuris publici leges, & instituta cognoverat. Idem 2. Verr. Veteri consuetudine institutoque majorum. ¶ Aliquādo idem est quod propositum, sive inceptum, aut scopus. προαίρεσις, σκοπός. Cicer. Top. Sed ad hujus libri institutum nihil pertinent. Idem 2. de Invent. Quod ad hoc nostrum institutum illa nihil pertinent.

Instŏ, as, n. p. Vrgeo, & ferè dativo jungitur. [אָץ *ats*, דָּחַק *dachak*, ἐπείγω, σπουδάζω. Gall. *Presser de pres, solliciter & hastier.* Ital. *Instare, sollecitare, con instanza.* German. *Anhalten, ist eigen trebt.* Belg. *Op het hals ligen, om hebt.* Hispan. *Apressurar, aquexar.* Pol. *Na ległem.* Vng. *Kénszeritém, szorgalmatoskodom.* Angl. *To be earnest in one to do, to enforce, to presse.*] Cic. pro Quintio: Verum quoniam tibi instat Hortensius, ut eas in cōsilium à me postulat, ne dicēdo tempus abiemus. ¶ Interdū incumbo ἐπικεῖμαι, insisto. Virg. 1. Aen. Talis erat Dido, talem se læta ferebat Per medios instans operi, regnisq; futuris. ¶ Instare etiā de urgentibus hostes, quum undiq; urgent & impressionem faciunt. Liv. lib. 1. Sabinos incursasse à lateribus ferunt, ut non sisterent modò Sabinas legiones ferociter instantes cedentibus, sed fugā jā versos averterēt. Quandoq; verò accusativum habet. Plaut. in Curcul. Si magis me instabunt ad Patrem: sustinam. ¶ Interdū etiam accipitur in bono pro insisto. Idem in Asin. Rectum instas viam: id ego illis, vel ingressus es rectam viam. ¶ Invenitur etiam sine aliquo prædictorum casuum, licet possit intelligi. Salust. in Catil. Veterani virtutis pristinæ memores, cōmunes acriter instare: illi audaciā timidi resistunt. Instare pro instabant, quasi cōtra fiebat: ad est pugnabant. Terent. in Andr. ergo illud scelus Negare audā. Ille instat audaciā id est, contendit & perseverat esse factum. ¶ Aliquādo idem est quod imminere, vel propinquum esse. [אָרַב *arab*.] Salust. in Catil. Optumum factu ratus, nondum quæ instabant, antè sapere, neq; quid ea parata navaretur, nisi ea, proxima erat, vel sequebatur. Cæsar. 1. bel. Gall. Cæsar ubi de duobus dux inesse hostis, & dicm instare, quæ cīe frumentum in hibus metiri oportere.

Instŏro, as, are, Frequentativum est. Sæpè contrā flare, repugnare. [Pol. *Sprzeciwam się.* Vng. *Ellenzem, ellakodom.*] Cæsar. lib. 1. bid conspicari Helvetii qui fiorem virtutem fide receperant, rursus instituere, & præsidium reduntegare cœperunt: instare tamen est legendum.

Instāntĭā, æ, f. p. Instanter adverbium, Instabis, & Instabitur, vide suo loco.

Instantĭa, ōnis, f. c. ἔφοδος. Dicitur quasi immēnētia ab instando, ut as. Ambros. lib. de Isaac. Quomodo laudabis hominem præsquam in facie mortis successerit.

Instrāmentum, Instrumentum. Vide INSTERNO.

Instrēnŭus, a, um, contrarius Strenuo. Minimè generosus, ignobilis, indignes, ad res gerendas minimè promptus. [לֵב *lebh*, לֵבָב *lebhabh*, ἀνανδρία. Gall. *Qui n'est point vaillant ne hardy, couard.* Ital. *Non valoroso, di animo, infingardo.* Ger. *Vndapffer, verzagt, feig, ungeschickt.* Hisp. *No diestro, no valadero, no desenbuelto.* Polon. *Nie mański.* Vng. *Hitetlen, erötelen, tehetetlen.* Ang. *Of no courage, reckles.*] Plaut. in Mostel. Atq; ubi illic immigrat neccuam homo, indignus cum pigra familia, Immundus, instrenuus, hic jam à dibus vitium additur. Instrenuus animus, Ingenerosus, ignobilis. Terent. in Heaut. Ambo accusandi estis illud incœptum, tamen animi est prudentis ignoscere & non insanire.

Instrĕpo, is, ĕre, n. t. Increpare aliquā re: quum aperte non possumus instrepere dicimus. [הָמָה *hamah*, הָגָה *hagah*.] Gal. *Faire bruit.* Ital. *Far strepito.* Ger. *Einen rauschen darin gereusch machen.* Hisp. *Hacer estruendo.* Polon. *Szumieć.* Vng. *Neszaj, zörögk.* Ang. *To murmur or murmure.*] ¶ Aliquāndo usurpatur pro simplici strepo, quadam tamen intentione sensus, ex ei præpositionis accessione: ut Instrepere, gravem strepitum & sonum emittere. Virg. Georg. Pōt validō nitens sub ponere fagus axis instrepit. Liv. 4. ab Vrbe: Inde si quid instrepat territoris, sine Patritio magistratu placere Rempub. o. primi.

Instringo, is, ere, act. t. [שָׂרַף *sarapha*.] Gal. *Estraindre.* Ital. *Stringere.* German. *Engortten, engerten.* Hispan. *Apretar.* Polon. *Opasuie.* Vngar. *Megszoritom.* Ang. *To restrayne, or constreine.*] Cic. tul. de Lesbia: Quam te animo affirmas, teque instringi, reduciq; et dis invitis desiris esse miter?

Instrūmentum, i, n. C. Ab instruo fit. [כְּלִי *cheli*, σκεῦος, ὅπλον. Gall. *Instrument.* Ital. *Instrumento.* German. *Werckzeug, Wer dzeug, Rustung.* Hisp. *Instrumento.* Polon. *Narzęd, rządzenie vek.* Vngar. *Eszkoz.* Ang. *An instrument.*] Quo nomine significatur quicquid nobis est ad agendum est. Sic dicimus arma instrumenta belli: et Τὰ ὅπλα σκεύη λέγονται. Cic. 1. Academ. Tetium belli instrumentis, & apparatu. Ligones, marras, falcula, instrumenta agricolationis. Ita dicimus id quo quis instruitur: nocet, docetur. Διδάσκεται. Vnde dicimus, Instrumentū vetus & Instrumentum novum, pro Lege vetere, & lege nova. Ex his enim homo instruitur quid agere, aut vitare debeat. ¶ Aliquando sumitur pro apparatu quo fundos, taberna, & id genus alia instruuntur. σκευασία. Cicero pro domo sua: In fundum autem vicini Consulis, non modò instrumenta, aut ornamenta villæ, sed etiā arbores transferebantur. Idem in Verr. Hæc omnia instrumento ad sepulchri C. Verres nominabantur. Sueton. in Augusto. Alexandria capta nihil sibi præter calicem ex instrumento regio retinuit. Sic apud Jurisconsultos, titulus est de fundo instructo, & instrumento legato. ¶ Apud Suetonium instrumenti nomine intelligitur monimentorum scripturarumq; ad res gestas pertinentium, quale fermè est, quod vulgò Inventarium appellatur. [מִדְרָשׁ *midrash*, כְּתָב *chetab*, διήγησις.] In Vesp. Undique investigatis exemplaribus instrumentum imperii pulcherrimum ac vetustissimum confecit.

Instrŭo, is, xi, ctum, act. t. Ordino, apparo, compono: [עָרַךְ *harach*, עָרַךְ *hitarach*, חָכַן *hachin*, διάθεσις, κατασκευή. Gall. *Aconstrer, apprester, ordonner, instruire.* Ital. *Apparecchiare, ordinare.*

Ger. Zurüſten, bereiten, ordnen. Belg. Bereyden. Hiſp. Fornecer, aderezar, poner à punto. Pol. Nagotuiąc, ſpiſowanie, przyſrządzenie. Vng. Elkeſzitem, rendbeſzidm. Ang. To ſetter to order, to inſtruct or teach, to prepare.] & dicitur de acie, de claſſe, de cauſa, ac etiã de mente alicujus. Cic. de Orat. Inſtruendi, magnificè. Plaut. in Amph. Nos noſtras more noſtro & modo inſtruximus legiones. Cic. pro Murena: Tu actionẽ inſtituis, ille aciem inſtruit. Lactantius lib. 1: Quod malum à Græcis ortum eſt, quorum levitas inſtructa dicendi facultate & copia, tantorum ſe eſſe quantas mendaciorum nebulas excitaverit. Idem lib. 3: Apparet ſe Deum & hominem eſſe omnẽ philoſophiam, quia nec inſtruit ad juſtitiæ materia, nec officiũ hominis, ratione, conſummationis eſt, ſi præparat, imbuit, aut inſtituit. Columella lib. 3: Nonnulli ſtirpem ſabinam navigabilem, nec conſummata pericle inſtruunt armamentis, miniſtris que: id eſt, armant vel muniant. ¶ Inſtruere epulum, eſt apparare. κατασκευάζειν, ἑτοιμάζειν. ¶ Gellius: Verba Catonis hæc ſunt: Quibus incipere hœdum, qui ad epulas ſint allatus, dimiſſum, cœnamque, ita ut lex Licinia ſanxiſſet, ponit, oleribus & inſtrumento id eſt, paratam. ¶ Inſtruere diſcipulas id eſt, docere, literis & diſciplinis imbuere: quamvis Varro negerſe in eo ſignificatu reperiſſe. [את hammalbîsh השקה hajjikkah. ἐκδιδάσκειν, ἐκγυμνάζειν, ἐξασκεῖν. Gall. Monſtrer, rompre, bander ou quelque choſe. Ital. Ragnare, ſtringere. Germ. Gewiß machen/ die ſach recht zu machen. Hiſp. Preparar en cierto modo. Pol. Odrabiam. Vng. Megtanitom. Ang. To teach or inſtruct or diſpoſe.] Columella lib. 7. cap. 5: Fœcula pecudum nõ aliter, quàm hominum cruda ſanantur, involuta lanis, oleo atq; vino ſuffuccata, atque mox circumdata ſcirpis colligata.

Inſtructŏr, oris, m. c. Qui parat, & inſtruit. [מתקן מכין mekhin mekhaun. מתקן mathkîn. κατασκευαστὴς. Gall. Qui appreste & apparaille. Ital. Colui che ordina, che apparecchia. German. Ein zurüſter. Hiſp. Fornecedor, ordenador. Pol. Nagotuiący, przyſrządzaiący. Vng. Fölkészitö. Ang. He that prepareth, or furnaſheth.] Cic. poſt red. in Sen. Ii ſunt conditores, inſtructoresque conviviꝰ.

Inſtructŭs, us, m. q. Apparatus, ornatus. [מכון מתקן mathkîn mekhaun. κατασκευὴ, ἑτοιμασία. Gall. Apparil, equipage. Ital. Apparecchio, ordinanza. Ger. Zurüſtung/ zubereitung. Hiſp. Fornimento, aparejo. Pol. Przyſrządzenie. Vng. Készités/ készület. Ang. Furnaſhing, trayne.] Cic. 3. de Orat. Riva eſt diducta oratio, ubi ſententiis & quocunque ingrediꝰ, eodẽ eſt inſtructa ornatuque comitata. ¶ Inſtructus item aliquando idem eſt, quod inſtrumentum ſundi. Inſtructu tamen ab inſtrumento, ſic diſſerre arbitror ut totum à parte. Nam inſtructi nomine, nõ modò quæ fundo neceſſaria ſunt continentur, verumetiam, quæ præterea tenator habuit, quibus ſuum fundum inſtruxit. Inſtrumento verò ea duntaxat, ſine quibus fundus dici inſtructus nõ poteſt. Ex Hotom.

Inſtructĭo, onis, f. t. Conſtructio. [מערכה maarakhah מערכת maarekheth. κατασκευὴ. Gall. Ordonnance, equippage. Ital. Inſtruttione, ordinanza. Ger. Erbauung/ zubereitung/ erbauung. Hiſp. Obra de fortaleza y poder à punto. Pol. Rozpadzenie, narządzenie. Vng. Készitése/ készület. Ang. Setting in araie or order.] Trajanus in Epiſt. Plinii: Si inſtructio non balnei oneraturæ vires Prætentium non eſt, poſſumus deſiderio eorum indulgere. Inſtructio exercitus, Inſtructio navium, apud Cic. pro Cecin.

Inſtupĕo, es, n. f. ſtupeo, aut valde ſtupidus, & ſenſus expers ſum. [נתר nathar. κωφὸς ἀναίσθητος. Gall. Eſtre eſbaui & eſtourdi. Ital. Stupire. Germ. Verſtaunen/ verwunderung/ ſtarrẽ/ ſtarrung. Hiſp. Eſtar ſin ſentido y paſmado. Pol. Zdumienie/ ſtupefakcya. Ang. To be aſtonyed.] Plin. lib. 28. cap. 4: Salpę torporem ſedati, quocunq; membro inſtupente, ſiquis in linum expuat.

Inſuāſum, ſi, n. Cappellabant antiqui colurẽ inquit Feſtus, ſimilem luteo, qui fiebat ex fumoſo Iliaco dio. [Ger. Bäbiſcht/ und rauchfaß. Vngar. Szent füſtölö vaſnak/ ſzent ſzegnö. Plaut. in Truc. Advenit hic ſub eorum exornatu olibus: Quia tibi inſuaſo infecit propudioſa palulam.

Inſuāvis, e, om. t. Injucundus. [לא טוב lo tob. Gall. Non doux ne ſuave, amere. Ital. Non ſoave, aſpro, acerbo. German. Unlieblich. Hiſpan. No ſuave ni ſeroſo, eſcaro. Polon. Nie miłego, nie wiełe. Vngar. Gyönyörüſegtelen. Ang. Not ſweet, bitter.] Cicero de Amicit. inſuavem illam admirationem eſſe ſine, quæ jucundiſſima fuiſſet, ſi aliquem, cui narraret, habuiſſet. Idem 2. de Orat. Qui vitam inſuavem ſine his ſtudiis putaret eſſe.

Insŭlsĭdus. [לא טעים lo taim. κακὸς, ἄσοφος, ἀνόητος. Gall. Trop ſondain & badin, ennuyeux, inciuil. Ital. Troppo ſciocco, ſconciolo, temerario. Ger. Unbeſinnet/ frefenlich ohne verſtand/ ungeſchickt/ der gut eſſen nimpt. Hiſp. Sabido, ſondo y ſin reſpeto. Pol. Nie rozumiejący. Vng. Diſznö. Angl. To bolde in ſondrie.] Gell. lib. 19. cap. 9: Sed ne nosmet eſt nomen Latinum, tanquam profecto vaſtos quoſdam & inſubidos ἀναισθήτους condemnetis.

Insŭbĭdus, a, um, à ſue deduci videtur, ut turpis ſit, & ſui ſimiliſque ejuſdem notionis, cujus eſt ſubidus, particula in non officiante, ſed potius augente. Locum Tulli adſtruam, quòd eo vocabulo velut moleſto offenſi emendatores ſubſtituere vicatim operam inſipidus: Verte enim (inquit) & multa, ut verbis dicas, inſubidius neſcio quid ſucus & pinguius. Iterum: Hæc tamen inepti & inſubidi hominis joca non perturbo. Sic Turnebus.

Insŭbĭdè, adverbium eſt. [ἀναισθήτως, ἀλόγως, ἀφρόνως. Gall. Temerairement, ſans y penſer, ſans conſiderement. Ital. Subitamente, frettoloſamente, temerariamente. German. Unbeſinnter weiß/ ſeltzamer weiß. Hiſpan. Subito y ſin conſideracion. Polon. Nie rozumiałem, przypadkiem. Vngar. Diſznöképen. Angl. Rudely, rondelyche.] Quo utitur Gell. lib. 1. cap. 2: Multa atque immodica de philoſophia & doctrinis intemperiæ, atque inſubidè diſſerebat id eſt, præcipitanter, priuſquam ſubiret, aut animadverteret quid diceret. Macrob. lib. 7. Satur. ipſam verò videndi naturam non inſubidè introſpexit Epicurus.

Insubriliter, penult. corr. adverbium, indoctè, negligenter. [ἀπαιδεύτως, ἀπαιδεύτως, ἀφυῶς. Gall. Non ſubtilement, ſourdement. Ital. Non ſottilmente, groſſamente. Ger. Zuruhnd/ ungeſchärpfflich. Hiſpan. No ſubtilmente. Polon. Nie ſubtelnie, nie ſpodobnie. Vngar. Oſtobaſnak, tudatlanul. Angl. Clodenlie, not ſubtelly.] Non ſubtiliter. Vlp. l. 1. §. Si ex fundo. ff. de Hered. inſtit. Marcellus non inſubtiliter non putat hodie hoc procedere.

Insūcco, as. Succo imbuo, humecto, imigo. [משקה mashkah. βυθίζειν, ἐμβαπτίζειν, ἐμβάπτειν. Gall. Mouiller, tremper, bagner en quelque ſauce. Ital. Bagnare, intingere. Germ. Gar ſtig machen/ die ſpeiß mit einẽ ſafft temperiren. Hiſp. Preparar en cierto modo. Pol. Odrabiam. Vng. Megtiſzitem. Ang. To temper or diſpoſe.] Columella lib. 7. cap. 5: Fœcula pecudum nõ aliter, quàm hominum cruda ſanantur, involuta lanis, oleo atq; vino inſuccata, atque mox circumdata ſcirpis colligata.

Insuĕfăcio, is, ĕci, & Cõſuefacio, Aſſuefacio. [אלף alaph. Gall. Accouſtumer. Ital. Aſſuefare, accoſtumare. Germ. Gewohnen. Hiſp. Acoſtumbrar. Polon. Przyſzłem. Vng. Szokattam. Ang. To accuſtome, or vſe.] Plaut. in Capt. Imperare inſuevi. Terent. in Adelph. Nam quæ mihi aut filiæ inſuevere patrum aut audebit, tanto magis aut ſibi aut illis. Columella lib. 6. cap. 47: Cui paratæ cenæ quã diutem dicbus inſuevere. Tacitus: Duæ pelices, quarum corpori inſuerant. Ulpianus: Cum quibus conſuetudinem habuerat. ¶ Inſuefacere, ſuæ parti victoriæ. Livius Hannibal. Pun. ¶ Inſuetus. Columella lib. 3: & ubi cœperunt aliquod intremorem habere, deinſuefacti debent, ut in id ſpatium quod ſulcis interjacet, incincantur.

Insuēfăcio, cis, ēci, ăctum. Conſuefacere: [אלף alaph. הרגיל hirgil. ἐθίζειν. Gall. Accouſtumer. Ital. Accoſtumare. German. Gewennen. Hiſpan. Acoſtumbrar. Polon. Przyſzłem. Vngar. Reá ſzoktatom. Ang. To accuſtome.] unde Inſuefactus, aſſuefactus. Cæſ. 4. bell. Gal. Notiſſimis locis audaciter tela conjicerent, & equos inſuefactos moderarentꝰ.

Insuētus, a, um. Inſolitus, vel cui non aſſuevimus: [לא רגיל lo ragil. Gall. Inaccouſtumé. Ital. Non vſato, non ſolito, deſuſato. Ger. Ungewohnet/ unbrendig. Belg. Ongewoon. Hiſp. No acoſtumbrado. Polon. Nie przyſzłi. Vngar. Szokatlan. Ang. Vnaccuſtomed, not wonted.] ut apud Virg. 6. Æneid. Inſuetum per iter gelidas enavit ad Arctos. Idem 1. Aeglog. Non inſuetæ graves temptabunt pabula fetas. ¶ Inſuetus alicui rei dicitur, qui vel alicui nõ aſſuevit. Liv. 8. bell. Pun. Vtinon Syphacem modò barbarum, inſuetũque moribus Romanis, ſed hoſtem etiam infeſtiſſimum fuiſſe, aliquando libi conciliaret Inſuetas mos. Cic. ad Att. lib. 4: Quo Senatuſconſulto recitato, quum populus more hoc inſuetus & novo, plausum eo nomine in recitando dediſſet, habui concionem. Inſuetas contumelias. Idem ad Att. lib. 2. ¶ Inſuetus laboris, Cæſar 7. bell. Gal. Ic.

Insŭla, æ, pen. corr. f. Dicitur terra, quæ undique aquis clauditur, proprie autem in mari. [נאי iy. Gall. Vne iſle. Ital. Iſola. Ger. Ein Inſel. Belg. Een Eylandt. Hiſp. La iſla tierra cercada de mar ó de rio. Pol. Jeſła. Vng. Sziget. Ang. An yle.] Itaque nõnulli à talo appellatas inſulas volunt: quòd in ſolido ſint, mari ſitę ſint. Hinc Penĭnſula, quæ pene inſula eſt, & undiq; fere aquis clauſa, antiquo quantum terræ ſpatio, quod dictus Iſthmos continent amnes dant. χερσόνησος. Mediamnis autem vocatur terra quã amnis circuit. μεσόγειος. Inſulas tamen nullo diſcrimine vocamus eũ eas, quæ flumine vel lacu ambiuntur. Cæſ. de Leg. Inſula quæ eſt in Fibreno flumine. Idem pro Milone: Inſula in lacu Pretio. ¶ Inſulæ etiam dicuntur domus in urbe ab aliis ſeparatæ, & vicos undiq; habentes, quòd ſicut inſulæ ſunt in mari loca undique ambita, undiq; diſcreta à continenti, ita domus nullis contexæ ædificiis cohærentibus, inſulæ nominantur. νῆσος. Bucæo. Hinc Spartianus ſcribit CCCXXXV. inſulas olim Romæ incendio abſumptas fuiſſe. Vipian. l. Stipulationes non dividuntur. ff. de verbor. obl. Planè ſi inſulam fulcire quis ſtipulatus ſit, non eſt exſpectandum ut inſula ruat. Cic. pro M. Cælio: Nunc demum intelligo P. Clodii inſulam eſſe venalem, cujus hiems ædiculis habiter decem, ut opinor, millibus.

Insŭlāris, re, om. t. Quod eſt inſulæ, & ad inſulam pertinet: [νησιωτικὸς. Gall. Des appartenances d'vne iſle. Ital. Coſe ò appartenente à vna iſola. Ger. Das zu der Inſel gehört. Hiſp. Coſa pertenesciente à vna iſla.

Polon.

Polon. Do insułi wpaśnąć. Vng. Vsigyul fogni vala. Ang. That goeth amisse to the ile.] ut, Morbus insulare, ex insulis invectus. Plin. Quo primus insularem morbum in urbem invexit Insularis pœna, qua quis in insulam deportat. Marcel. Nec discrepant celso nec obsistente, insulari pœna mulctari sunt.

Insulārĭus, a, um. [Qui in insula sibi est, aut ab aliis accitis discretas habitat. [Ital. Che sta, o habita in isola, o è nato in isola. Gall. Qui est en isle, ou de isle. German. Der jetzt in einer insul wohnet, oder aus einer insul gebürtig ist. Hispan. Que mora en isla, o es nascido en isla. Pol. Ktory mieszka na wyspie. Vng. Szigetben lakozo. Ang. That dwelleth in a sle, or is borne in a sle.] Hoc verbo usus est Pompeius in Sicca. ff. de Vit. & hon. Domus insularia, proprietatis, etiam inter colonos, vel inquilinos, fundum vel aedes, pertinentium vel insulam, cui solo dicit, fundum vel aedes, pertinentium vel insulam, cui solo dicit, ubi insularius dicitur servus, qui in insula habitat.

Insulātŭs, a, um, Propriè id dicitur, quod falsum, aut fictum est. [Hebr. Gall. Ital. Insulato. German. Erstunken. Hispan. Insulado. Pol. Niepsiwe, falszywe. Vng. Hamis. Ang. Vntrewe, vntrew speech or dede.] Sæpe autem per translationem accipitur pro tumido, inepto, sive insipiente. [Hebr. Gall. Ital. German. Erstunken. Hispan. Gal. Ital. Insulato. German. Erstunken. Belg. Onsinnich. Hispan. Vng. Hamis. Ang. Vntrew.] Plautus Rudens. Donum est quod habeas gratiam meritò multi. Quin te ex insulsa insulsam faciem aperiam mea. Terent. in Eunuch. Veratus est, insulsus tardus, derisu tactus, & dies. Cic. 1. de Orat. Sed qui insulsi tardi, derisu tacti

Virg. 4. Georg. Tempus & Arcadi memoranda inventa magistri Pandere quoque modo cælis, jam sæpè juvenis, insuetus aper tulerit crocos.

Intabesco, is, ere, n. t. Marcore ac tabe consumor, tabesco. [תמך נמק, נמס, נתך, נמר, נבל, נגר, נזל, נזר, נזל, נזר, נזל, נזר. Gall. Devenir en pourriture, mourir en pourrissant. Ital. Infracidare & consumarsi. Germ. Verzehren/ Verfaulen. Hisp. Corromperse. Pol. Schnąć. Vng. Elfyladik, le esyek. Ang. To pine away, to waste or wither away.] Col. lib. 4. cap. 3: Novella verò cum evaluerit, & Romana justa pereperit ad ultimam rediginis matrem, & ficta tabescit, ut nullis ocinceps impensis recreari possit. Horat. Epod. 5: inexorabilis quum semel fixa cubo intabuissent pupulæ. Ovid. 15. Metam. ut cera liquescit lenta Maleis admota flamma, sic intabescere corpora.

Intactus, ta, tum, Integer, immaculatus, impollutus. [תמים תמים נקי, נאוה, שלם, בלתי פגום, בלתי מחלל. Gall. Qui n'a point touché, sans toucher. Ital. Non tocco, non toccato. Ger. Unberührt/ unbefleckt. Belg. Ongeschaëtt. Hisp. No tocado, no manoseado. Pol. Nie dotknion, nie pomacany. Vng. Erintetlen, sértetlen, épségben, épsség. Ang. Untouched, whole.] Liv. lib. 3. ab Vrbe: integri, intactique ætate fuerunt. Idem lib. 8. belli Macedonici: Infamia intactum, invidia, quæ potest, urget. Intacti religione animi vir: hoc est, quem nulla religio tangit. Livius lib. 3. ab Vrbe: Intactus à libido, cunctis exhilaratus, ante exposcos. Cælius Ciceroni: Hoc magis animadvertum est, quòd intactus à filiola pervenerat Hortensius ad senectutem. Virgo intacta manet. Catullus in carmine nuptiali. Carmen intactum Græcis, Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 10. Græcè intactas, Virg. 6 Aeneid.

Intactilè, Tadum refugitivus, sive quod tangi non potest. [לא יגעו בו. Gall. Qu'on ne peut toucher ne atteindre. Ital. Che non si può toccare, che si fugge al tatto. German. Das man nicht betasten kan. Hisp. Lo que no se puede tocar. Polon. Ktorego nie można dotknąć. Vng. Illetetlen. Ang. That cannot be touched.] Lucret. lib. 1: Sin intactile erit, &c.

Intalfare, Antiqui dicebant, pro eo quod est incidendo formare, telle Varrone. [חקק שטח. Vngar. Hasitani, szabdalni.] quemadmodum Taliare, pro scindere.

Intaminatus, Incontaminatus, inviolatus. [תמים תמים נקי, נאוה, שלם, בלתי פגום. Gall. Net, contaminé, ou souillé, entaché. Ital. Incorrotto, non contaminato. German. Unbefleckt. Hisp. No corrompido. Polon. Niepomiązany. Vngar. Ep, sértetlen. Ang. Undefiled.] Horat. 3. Carminum: Virtus repulsæ nescia sordidæ, Intaminatis fulget honoribus.

Intantum & Inquantum, Tacitus, quatenus. [כמה, כמה, כמה. Gall. Tant, autant. Ital. Tanto. Ger. So viel. Hisp. Tanto.] Seneca de Beneficiis lib. 2. Quamquàm dare intantum propria notitia est munera sua, inquantum delectatura est cui data sunt, &c. Virg. 6. Aen. Nec puer Iliaca quisquam de gente Latinos Intantum spe tollet avos.

Integer, a, um, prm. cor. Perfectus, absolutus, innocens, incorruptus. [תמים תמים שלם, שלם בלתי פגום, נאוה. Gall. Entier. Ital. Intero, integro. Ger. Ganz/ vollkommen. Hisp. Entero. Pol. Zupełny. Vng. Épségtelen. Ang. Entire and whole, uncorrupted, undefiled.] Terent. in And. Egregia forma, atque ætate integra. Integra res, quæ est perfecta, de qua nihil est immutatum: ut, Integrum corpus, cui nihil deest. Integer vir, qui est innocens, candidus, nullo q; vitio corruptus. Cicero pro Plancio: Quamquidem nemo esset neque integrior, neque sanctior. Integer homo & cultissimus. Cic. 1. de Orat. Integer ævi, dicitur cui adhuc ætas integra est. Ita Varrius deos integros ævi vocat, quòd quum immortales sint, nihil de eorum ævo imminuatur. ¶ Integrum mihi est, Integrius est in potestate mea est, possum jure & commodè. Cic. pro Rab. Ego autem si mihi esset integrum, susciperem hoc crimen, agnoscerem, confiterer. ¶ In integro res esse dicitur, quæ adhuc potest vel fieri, vel omitti. Idem lib. 3. de Orator. Sed quoniam hæc jam neque in integro esse possunt, &c. ¶ Integer, pro firmo, recenti, & laboribus non fracto. Cæsar: Quum crebrò integri defessis succederent. Idem pro fabrio. & debilitatis. Cicero de Nat. deor. Malis plaga evenirent, si ad quietem integri remus: nunc omnes cibo & vino, perturbata & confusa cernimus. ¶ Integrum in servire, pro nequam servo dicere. Cicero ad Attic. libr. 9: Quòd me amicissimè admones, ut me integrum, quoad possim, servem, gratum est. ¶ In integrum restituere, est in pristinum statum reducere. Terent. in Phorm: Si hoc videtur, quod te absente hic filius fecit, restitui in integrum. ¶ quum est. Cicer. 7. Verr. Ut damnati in integrum restituantur, sancti tolvantur, &c. Hinc adverbiū, Ab integro, denuò, rursus, ἐξαυτῆς. Virg. 4. Aeglog. Magnus ab integro seclorum nascitur ordo. De integro. Idem Terent. Heaut. Ratio de integro inunda est mihi. De integro incidere in morbum, Cic. ad Coel. Epist. lib. 12.

Integro, as, prmlt. cor. Rursus inchoo, instauro, innovo. [חדש חדש, שנה, חדש. Gall. Faire ou renouveller encore, refaire. Ital. Rinovare. Ger. Wider anfangen/ erneuren/ wiederholen. Belg. Vernieuwen. Hisp. Renovar/ hazer otra vez. Pol. Zaczynać na nowo, odnawiać. Vng. Megujitom. Ang. To renew.] Virg. 4. Georg. Tempora quotannis repetunt, & longum revocant sub sidera cursum. Livius lib. 5: Simul et ab religione animos remissiores, integrata seditionem Tribuni plebis. Cic. 1. de Invent. Sic animus defessus audiendo, aut admiratione integratur, aut risu renovatur. Stat. 8. Thebaid.: bellum integrabat Euryo.

Integrasco, is, n. t. Integror, Instauro, ab integro redeo. [חדש חדש, שנה, חדש. Gall. Recommencer ou se refaire. Ital. Essere fatto, ritornare, ripigliare. Germ. Widerumb erneuren oder machen. Hisp. Renovarse. Pol. Odnawiam się. Vngar. Megujulok. Ang. To renew again, to be renewed.] Terent. Hoc tibi dum integrascit. Vbi Donatus: Integrascit id est, integratur.

Integritas, atis, f. t. Incorruptio, innocentia. [תמים תמים שלם, שלמות, שלמות. Gall. Integrité. Ital. Integrità. Ger. Aufrechtigkeit des gehütes und tadelfreyheit. Belg. Vromtheyt/ onbesmetheyt. Hisp. Entereza. Pol. Szczerość, cnotliwość. Vngar. épség, épsség. Ang. Uprightness.] Cic. 1. Verr. Mulierem eximia pulchritudine, sed eam summa integritate, pudicitiaq; existimari. Idem 2. de Orat. Rade facultate & tuus hominū ad pernicem, & integritas ad salutē vocatur. Integritas corporis: id est, integra valetudo. Cic. de Finib. Quod cumulatur ex integritate corporis, & ex mentis ratione perficit.

Integrè, adverb. Purè, syncerè, caste. [בשלמות, בתמימות. Gall. Entierement. Ital. Integramente. Ger. Aufrechtiglich/ gantz. Hisp. Enteramente. Pol. Cało, zupełnie, nienagannie. Vngar. épségesen. Ang. Uprightly.] ut, Integrè vivere, apud Cic. 1. de Fin. Incorruptè & integrè judicare. Idem 1. de Fin. Castè, integrèq; versari in penatibus amicorum. Idem pro lege Manil.

Intēgo, is, pen. corr. ēxi, ēctum, ere, Tego. [כסה חפה לטה כפה. Gall. Couvrir. Ital. Coprire. Ger. Bedecken. Hisp. Cubrir. Pol. Nakrywam. Vng. Befedem. Ang. To cover.] Cæs. 2. bel. Civil. Integebātur portas ligneis cōjunctis inter se. Liv. 7. bell. Pun. Postquā neq; in aquam cimitia agnē vidi, de rum loci altitudine, nec vallo etiam integi Romanos, &c.

Integūmentum, i, n. t. Quo quid integitur. [כסוי כפוי. Gall. La couverture. Ital. Coprimento, coperta. German. Die bedeckung. Hispan. Cobertura. Polon. Nakrycie, odzienie. Vngar. Fedezet, képöd. Angl. A cover.] Liv. 22. bel. Maced. Deorum capita, quæ in lectis erant averterunt te, lanaque cum integumentis, quæ lori appositæ fuit, decidit. Cic. in Pisonem: Vereor ne quis sit, qui illius insignem nequitiam, frontis involutam integumentis, nondum cernat.

Intēctus, detectus & nudatus. [מגולה. Polon. Odkryty. Vngar. Fedetlen.] Cornelius Tacitus libro 20: Producuntur propè intecto corpore.

Intergere, Integralco. Integritas. Integro, Vide INTEGER.

Intégimentum, Vide INTEGO.

Intelligo, is, pen. cor. xi, ctum, ere, a. t. Cognosco, mente percipio. [הבין השכיל בחכמה, הבנה. Gall. Entendre. Ital. Intendere. Ger. Verstehen. Hisp. Entender. Pol. Rozumiem. Vng. Értem. An. To understand.] Cic. ad Tironē: Tu illic, siquid librarii mea manu non intelligent, monstrabis. Terent. in And. Quantum intelexi modò tuis sentiam de nuptiis. Cic. 3. de Nat. deor. Sed ea magis ex aliorum contentione, quàm ipsa per se cognosci atque intelligi potest. ¶ Intelligitur impersonale. Cic. 1. de Fin. Ex quo intelligitur, nec initem perantiam propter se fugiendam esse. Idem de Amic. Id si unum intelligitur quàm ea amicitiæ, concordiæque fit, ex dissentionibus atque ex discordiis percipi potest. ¶ Huius compositum est, Subintelligo, quod est mediocriter intelligo.

Intellēctus, ūs, m. q. Nobilissima animæ rationalis pars, quæ & mens & intelligentia dicitur, qua præditus homo, unus cæteris animantibus ex omnibus, cujusq; operta, res incorporeas, & ab omni materia sejunctas notiones atq; formas solus apprehendit. [שכל השכל שכל, שכלות. Gall. Entendement. Ital. Intelletto. Germ. Der verstand. Hispan. Entendimiento, potencia del anima. Pol. Rozum. Vng. Értelem, okosság. Ang. The understanding.] ¶ Impropriè tamen passim apud scriptores intellectus vocabulum etiam de brutis animantibus dicitur, in eadem scilicet significatione, qua nos & sensus, & perceptionis, & cognitionis verbis utimur. Plin. libr. 8. cap. 45. de equis: Nam in circo ad cursus junctis, non dubie intellectum adhortationis, & gloriæ furentur. Idem lib. 10. cap. 35: Columbis inest quidam gloriæ intellectus. ¶ Intellectus, pro notione rei. Quintil. libro 5. cap. 10: Verba quædam divisos intellectus habent. Idem lib. 1. cap. 11: Quidam literis instituendos, qui minores septem annis essent, non putaverunt, quòd illa primùm ætas & intellectum disciplinarum capere, & laborem pati nō possit. Sic intellectus sapotum: id est, perceptio, & sensus. Plin. libro 11. cap. 37: Intellectus saporum est cæteris in prima lingua, hominī & in palato.

Intelligens, tis, nomen ex participio. Sagax, ingeniosus, sapiens, doctus, prudens. [חכם חכמה חכמים משכיל משכילת משכילים משכילות.

ementia. Gall. Folcndy, ongemoetsam. Ital. Intelligenza, detto. Germ. Verstendig. Hilpan. Entendido, discreto. Polon. Rozumni. Vngar. Értelmes. Ang. Wyse, understanding.] Terent. in Eunuch. Deum immortales, homo hic homo quid præterea? An tu intelligens? Quid interest?

Intellígentĭa, æ, & ēi. Scientia, cognitio, Gall. Entendiment. Ital. Intendimento. Germ. Verstandnüss. Hilp. Entendimiento. Polon. Rozumienie. Vngar. Értelmesség. Ang. Knowledge, understanding.] Cic. in Partit. Sunt autem rerum omnium gratia: una cognitio, ut intelligenter, ut arcessitum audiamus.

Intellígo, gis, lexi, ctum, 3. Facultas animæ nobilis Tota, qua res etiã incorporeas, & ab omni materia abstractas contemplamur, mens, animus, intellectus. [בִּינָה binah. חָכְמָה chochmah. שֵׂכֶל sechel. חָכָם hachal. רוּחַ ruach, neschamah. Gall. Intendre, entendement. Ital. Intendere. Ger. Der verstand. Hilp. Obra de entendimiento. Polon. Rozum. Vngar. Értelem, elmélkedés. Ang. Knowledge, wyt.] Cic. de Nat. deorum: Mens simplex hujusce intelligentiæ nostræ vim ac notionem videtur habere. Idem 2. de Divin. Pars animi, quæ rationis atque intelligentiæ sit particeps. Idem de Univers. Deus intelligentiam in animo, animum conclusum in corpore, & intelligentia item dicuntur particulæ omnes quas mente apprehendimus. Idem 1. de Leg. Natura homini rerum plurimarum obscuras & necessarias intelligentias exudavit, tanquam fundamenta sufficientiæ.

Intellígibĭlis, Quod mente percipi potest. [νοητὸς. Gall. Chose pour entendre. Ital. Cheſpuo intendere. Germ. Verstentlich. Hilp. Cosa que se puede entender. Polon. Zrozumienie. Vngar. Megértheto. Ang. That may be vnderstanded.]

Intemĕrandus, Non violandus, aut contaminandus: refertur ad res sacras. [ἀμίαντος. Gall. Qu'on ne doit point corrompre. Ital. Che non deue esser violato. Germ. Nicht zu beflecken noch zu vermainen. Hilpan. Cosa que no deue ser corrompida. Polon. Niezepsowany. Vng. Nem megfertéztetendő. Ang. Vnspotted, vnbefouled.] Val. Flacc. Argon. an Martia templa intemerandæ minæ?

Intĕmĕrātus, a, um, Inviolatus, incorruptus. [ἄμωμος. תָּמִים tam. Gall. Qui n'a point de tache, entier. Ital. Intiero, incorrotto. German. Vnbefleckt, vnuerletzt. Hilp. No corrompido. Polon. Nieruch, czysty, nieporuszony. Vng. Épségben való, épségtelen, épségtelen. Ang. Vnbefouled, vnspotted.] Virg. 2. Aeneid. Sequenti, quæ cæcis adhuc mortalibus usquã Intemerata fides, & intemerata fuerat cadentur, quæ rite peractæ sunt, & ut cæpta fuerant exigebant. Virgil. libro 3. Aeneid. Corripio è strato corpus, tendoque supinas Ad cœlum cum voce manus, & munera libo. Intemerata focis. Vbi Servius: Intemerata ante peractæ, ut si cuncta esset sanderdum vinum, aut mola non ejecenda fuerit, aut ratio exigeret fieri: & haberi illa sanctissima ac rata omnia.

Intemĕrātus, a, um, Immoderatus, incontinens, voluptatibus & vĭtiis præter modum indulgens. [ἀκρατὴς, ἀκόλαστος. Gall. Intemperant, immoderé. Ital. Intemperato, senza freno. Ger. Vnmässig. Belg. Onmatig. Hilp. Destemplado. Pol. Niekiemny, niestrzemięźliwy. Vng. Mértekletlenségben való. Ang. That can no richt lyrie endlesse thowis.] Cic. de Senect. Luxuriosa etenim & intemperata vita senectutis effectrix est corpus tradit senibus. Liv. lib. 4. bel. Pun. Aristides atrox, intemperans plebi eorum animus. Cicer. 1. Acad. Intemperantiæ est arbitrari esse, scribere quod occultari velit.

Intemperantĭa, æ, Quæ continet eum qui non potest cum opportunitate Temperantia, moderatio. [ἀκρασία. Gall. Intemperance, immoderation. Ital. Intemperanza, incontinenza. Germ. Vnmässigkeit. Belg. Onmatigheit. Hilpan. Destemplança. Pol. Niekiemność, niestrzemięźliwość. Vngar. Mértekletlenség, tobzódás. Ang. Incontinence.] Cicero 4. Tusc. Omnium autem perturbationum fontem esse dicunt intemperantiam, quæ est à recta ratione defectio, locupletata à præceptione rationis, in animo modo aperitione animi, nec regi, nec coerceri queunt. Paul. lib. 11. cap. 27. Intemperantiam risus cunctatio levis magnumque indicio putant.

Intemperánter, adverbium, Immoderatè, immodicè. [ἀκράτως. Gall. Intemperamment, desordonnément. Ital. Incontinentemente. German. Vnmässiglich. Hilpan. Destempladamente. Pol. Niekiemnie. Vngar. Mértekletül. Ang. Incontinently.] Cicero 1. Philipp. Nimis iracunde in rem quidem & valde intemperanter. Idem 5. Philipp. Ne honoribus nostris elatus intemperanter tuis opibus utaris.

Intĕmpĕ, & intĕmpĕstĭve, adverb. [Vng. Idő előtt.] Apul. in Apologia: Apud omnes intempestivissimi glutiatores.

Intempĕrātē, Idem adverbium, Incontinenter. [ἀκράτως. Gall. Intemperamment, sans ordonnance. Ital. Intemperatamente, senza modestia. German. Vnmässiglich, vber die massen, vnordentlich. Hilp. Destempladamente. Pol. Niekiemnie, niepowściągliwie. Vng. Mértekletlenül. Ang. Incontinently.] Cic. de Vener. Qui ante immodestè & intempestate senectæ, cum secundus ortus in agrum mulieb. transferet.

Intempĕstīvus, a, um, Incommodus, importunus, molestus. [ἄκαιρος. Gall. Intempestif, importun, fascheux. Ital. Intempestivo, importuno. Germ. Vngelegen, vnbequem, vnordentlich. Hilpan. Importuno, enfadoso. Polon. Nieprzystoyny, niepotrzebny. Vng. Alkalmatlan. Ang. Vnseasonable, vnfit.] Cic. de Amicit. Nunquam intempestivus, nunquam molestus amicitia debet ad amicum. Lib. 4. Si in hac natura, quam scribas, aliquid inest quam eum molestum aut intempestivum epistola, aut loquax esse dicit. ¶ Intempestivus, pro portentoso, & multum ominoso. Plin. libro 18. cap. 35. de auditis tempestivum: Autores constare clangore interdiu pecora exultantia, & tædeora lascivia ludentia eandem significationem habent.

Intempestīvē, adverbium, Importune. [ἀκαίρως. Gall. Importunement, & fascheusement. Ital. Importunamente, & fastidiosamente. German. Vngelegenlich, vnordentlich. Hilpan. Importunamente. Pol. Niepowściągliwie. Vng. Alkalmatlanul. Ang. Vnseasonably, out of time.] Cic. lib. 2. Offic. Ne si rationem iis, qui intempestivi accedentibus, aut inquidenter rogantibus, pecuniosi tatem inani & odiosa misericordia damus. Columella Procem. Hæc singulos intempestivè suum pietequæ gerentes.

Intendo, ĕre, i. Vehementer tendo, vel extendo, contendo, adduco. [נָתָה natah. נָדַד nadad. Gall. Tendre, estendre. Ital. Tirare, distendere. Ger. & Belg. Spannen. Hilp. Tender, estender, estirar. Pol. Nakazywać. Vng. Kifeszitek, kiterjesztek. Ang. To stretche, to stiche out, &c.] Cic. 5. Verr. Tabernacula quæ commodum conficerent artem-pensibus altivis, quod antea jam demonstravit, cubaculis interna vela

vel is collocari iussit. Liuius. Idem in Catone: Intentum animum, tanquam arcum habebat, nec languentem curam remittebat. ¶ Intendo aliquando idem est quod animadverto, diligenter curo animo specto atque intueor [ἐπίστασθαι. Polon. Chciejąm. Vngar. Igyekezem.] Virgil. 5. Aeneid. Intenti expectant signum. Hinc intendere animum rei alicui, est animum adhibere & applicare. Salust. in Iugurth. Intenti ad ea, quae agebantur. Adhibere animum. Idem. ¶ Intendere animum re aliqua, per translationem dictum, pro eo quod est, rei alicui mentis ingenii vim ita tum adhibere, ut opponi. Relaxare animum, quod est intensum animum curamve quapiam jucundiore commutare. Cicer. in Bonor. Soro: Quare, non quibus intendam rebus animum, sed quibus relaxem. ¶ Interdum Intendere idem est, quod incitare, stimulare. [ἐπιτείνειν. Pol. Nyiszegetni. Vng. Megyrőkölni.] Virg. 2. Aen. Et cuspen vinclo in latus intendimus. ¶ Intendere praecise, vel simpliciter intendere, idem est quod agere. L. 8. D. de iurisd. vnd. L. 5. D. de iustit. & potest. L. 139. D. de verb. sign. Et Cicero in Quinct. ait: Sibi eum nuper edidisse iudicium, quem quomodo nunc intendit, ne in vivorum quidem numero tum demonstrasse. Fusius. Hinc intentio passim pro actione. L. 9. D. ad exhib. L. 66. de iudic. & multis aliis locis.

Intentio, ónis. Vide inter fas, utrumq; dictum, partic. Extensus, porrectus. [תפלה tephilah. תכונה tachanah. מחשבה machschebeth. Graec. ἐπίτασις, ἔντασις, ἐπίνοια. Gall. Tendement, estendue. Ital. Intento, estesa, stesa. German. Gespannet gestreckt. Hispan. Tendido. Polon. Rozpięcie. Vngar. Szerelmesség, feszedet. Ang. Stretching, bending.] Cicer. de Orat. Vocis attendere intentionem. Plin. lib. 8. cap. 8. Intentos, ingentes arcus designat humus. ¶ Intentus, attentus. [σπουδαῖος. Vng. Igyekezetes.] Liv. 3. ab Vrbe: Operi eo die id quod constat, intentus. Item, Quint. lib. 10. cap. 1: Vix singula quisquam accurata cura conficere possit.

Intente, séverissimè, Accuratè, diligenter. [σπουδαίως. Gall. Estroitement, diligemment, soigneusement. Ital. Intentamente, diligentemente. German. Fleissiglich, embsiglich. Hispan. Diligentemente y con cuydado. Polon. Vstawnie, szczerze. Vngar. Szorgalmatossan, serio, igyekezetel, szyvel mellyel. Ang. Diligently, earnestly, hard.] Audire aliquem intente, & modeste. Quint. lib. 2. cap. 2. Plin. Epist. 4. Non mihi eadem tam intente fuisse, aut mea sint, quam quae in alterius tamen differunt, quod solicitus & intentus tum me quam mei excipiunt. Liv. 7. bell. Pun. Hosti hunc intentius monuit, ut in eo spem non minus quam vim Romanos ponere.

Intentissimè, sv. verb. [Pol. Nagyigyekezve. Vng. Igen szyvelmessen.] Sampson. in Heliogabalo: Exspectans tamen intentissime quando cinaedi caperentur confelerionis secretus.

Intentio, tus, tui, verbale, m. g. Extensio, seu ductus, cui tensioni contraria est Remissio. [τάσις, τόνος. Gall. Estendement, effort. Ital. Stendimento, sforzamento. Ger. Das anspannen. Hisp. Estendimiento, esfuerço. Pol. Napięcie. Vng. Kyfeszitetés, feszedet. Ang. Stretching, bending.] Intentus gladius in supplicium. Intentus palmarum: id est, manuum extensio cum quadam commutatione: cujusmodi fieri videmus in sedatione & circendis, aut reclamantium alicujus turbis, cujus non solum voces, verum etiam manus intentae coeli contuitum in eum, qui explodere & ejicere cupiunt. Cic. pro Sest. Voces quidem, & palmarum intentus, & multitudinum clamor eum nomen profuderunt.

Intentio, ónis. Vide Intentio, t. c. Exceptioni opponuntur Lazario & remissio. [משכת mishcath. משרש mishrash. חזוק chizzuk. Graec. ἐπίτασις. Gall. Estendement. Ital. Estendimento. Ger. Spannung, straffung. Hisp. Estendimiento. Pol. Napięcie. Vng. Kyfeszitetés, (item) gyekezet. Ang. Stretching, vrging, or bending out.] Colum. li. 6. cap. 6: Cui arteria signa sunt crebri nodus, & ventris fortitudo, fallidia esse, nervosa intentio debetur. Quod. Intentio corporis. Cic. Tusc. Intentio vocis, apud Cic. ¶ Intentio & rem. Ita contraria Cic. Tusc. Vt onera contentis corporibus facilius feruntur, remissa opprimunt: similiter animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum: remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere. ¶ Est praeterea intentio, finis cujus animus, ad quod intenditur, dirigitur, propositum. Cassius. Plin. in Epist. Tu ergo intentionem tuam scientia accommodes. ¶ Intentio etiam accipitur pro attentione animi, diligentia & studio. Quint. lib. 8. cap. 2: Id ipsum in concilio est habendum, non semper tam esse artem, quam intentionem, ut obscuriorem apud se ipse dicentur. Plin. in Epist. Vt tantum curae, tantae intentionis sit, suscipere & posse, & velle. ¶ Intentio, apud oratores est oratio cum vi in aliquem intendens. Cic. de Invent. Ars est quae intentionis depulsio non est, ea nec constitutio, nec pars constitutionis est. ¶ Intentio, Augmentum, aut cremento. [ἔπαυξις. Gell. lib. 16. cap. 5: Vt particulis, sicuti quaedam aliae, tum intentionem significat, tum minutionem.

Intento, as, are. act. p. Comminor, minitor minas jacio. [ἀπειλῶ, ἐπαπειλῶ, ἐπηπειλῶ. Gall. Menacer. Ital. Minacciare. Ger. Dräuwen. Belg. Dreyghen. Hisp. Amenazar, o atemorizar. Pol. Grożę. Vng. Fenyekszem, fenyegetem. Ang. To menace or brandish, to threaten.] Cic. Tusc. 5: Dolor ardentes faces intentat, is fortitudinem & patientiam se debilitaturum minatur. Virgil. 1. Aen. Praesertim si pro viris intentant omnia mortem. Liv. 8. bel. Maced. Vno in loco ferro igneque gestum esset, a duobus simul intento incepto, quorum intentassent magis quam inferent certamen, actoli ab his fugerunt: id est, quum non tam certamen inirent, quam specie certaminis hosti terrorem incutere conarentur. Et intentare manus alicui, pro injicere. Ruinis Eve Oppius 6. belli Iud. Eum qui legatos jugulasset, lapidare, & cruentas intentare cupiebant. Apud Ciceronem Retorice vindemiam, sicam, id quod pro Milone dixit.

Intentatus, participium. [ἀπείρατος. Vng. Tapasztalatlan, megsemmiselt.] Liv. 9. ab Vrbe: Gladiatorum plenis, intentatis & vulneratis quibusque, necatisque.

Intentatus, a, um, nomen, Non experta, non tentata. [ἀπείρατος. Gall. Qui n'a point experimenté ou esprouué. Ital. Non provato, ne esperimentato. German. Vnbersuchet, oder vnerfahren. Belg. Vnversocht. Hisp. No experimentado. Pol. Nie doświadczony. Vng. Kiprobalatlan. Ang. Not assayed.] Cic. in Lachete Nemo est, qui non quocum conflixit, libentius utatur, quam intentato & novo. Virg. 10. Aeneid. Haec intentata manebat.

Intepĕo, es, ere, ui. & Intepesco, scis, intepŭi, ĕre. Tepidus fio. [χλιαίνομαι. Gall. Estre tiede, deuenir tiede. Ital. Diuenir tepido. German. Warm werden. Hispan. Entibiarse. Polon. Zagrzewać się. Vng. Megyenmiök. Ang. To make warme.] Propert. li. 4. eleg. 1: Et latus attritis intepuit vmbra aquis. Ovid. 5. Fast. Et varios radiis intepuere comas.

Inter, Extra compositionem mediam quidem significat: & tam de loco, quam de tempore, & persona dicitur. [בין bein. Graec. μεταξύ. Gall. Entre, au milieu. Ital. Tra, fra. Ger. Zwischen. Belg. Tusschen. Hisp. Entre. Pol. Między. Vng. Közöt, közöttem, közöttök, közöttünk, közöttetek, közöttök. Ang. Betwene.] Cicer. Actilio. 2. Inter me & Brundusium. Caesar. ait: Idem 2. Vel. Vt dies quadraginta quinque inter hostes tolerarimus, idē de Amicis. Quae saepe inter me & Scipionem Rupilius differebam. Inter coenam haec eli, in coena, vel dum coenatur. Cicer. 2. Phil. Nihil inter coenā, in mensis illis immanibus potulis hoc tibi accidisse. Inter lucem venire, dicit Cicero Catil. pro eo, quod luce, cum lictores Catonis, Dolo, inquit, se priore nocte venisse, inter falcarios, non agnitum esse in M. Lecca domū. ¶ Inter se diligere, est se mutuō diligere. Cic. 2. de Nat. deor. Dii inter se diligunt. Idē ad Qu. Fratē. Puer valet & nos, & inter se amāt. ¶ In compositio ne saepe idē valet quod in medio cōstituere, ire, interpono, intericio. Modo privationē prae se fert, Interticio, interimo. Modo in compositione auget, Interbibo, valde bibo. Interdico, interminor, cum potestate dico & prohibeo. ¶ Componitur autem fere cum omnibus literis, & integra manent: ut interaresco: b, ut interbibo: c, ut intercedo: d, ut interdico: f, ut interfui, et interficio: i, ut interjacio: l, ut interlimino: noctur intelligo, ubi r, mutatur in l) m, ut interminor: r, ut intereo: p, ut interpello: r, ut intregnum: s, ut interfamen, ut intermitto: u, ut intervenio. Ab inter, fiunt interea, & interim.

Intercĭbico, as, re. [ἀλλοκεράω. Gall. Entrelisser par endroits. Ital. Intrecciare. Ger. Zwischen spinnewef herfür schiessen. Hisp. Entrelazar, o alguna parte. Pol. Biale sfarbie. Vng. Kötöllöm, kötöllök. Ang. To interlace between, or make white colour.] Vt colores alba per intervalla ostendere, inter alios colores eminentes: quod in quibusdam variis colorum gemmis accidere solet, & in vestibus quibusdam, quarum subtegminis color diversus a colore staminis. Plin. lib. 37. cap. 10. Leucochrysos sit chrysolithio interalbicante.

Intercānēi, orum, m. g. Dicuntur intestina a propositione inter, eo quod intra corpus sint condita. [מעים meim. Graec. σπλάγχνα. Gall. Entrailles. Ital. Interiora. German. Die Eingeweid. Hispan. Intestinos y vasos. Polon. Wnetrzności. Vngar. Az belsők. Ang. The entrailes, or inner parts.] Plin. Medelae serpentis immanes ad interanea. Idem lib. 9. cap. 43: Homo devorato omnia interanea evomuit, donec jam nil egerant. Colum. libro 10: Quidam exemptis interaneis, occisas aves intus includunt, quo tempore hyberno plurimis suis debilescentibus aptus praebet coporum.

Intercrescĕre, n. c. Et penitus crescere: hoc est, omnino aridum fieri. Quo interbibere, funditus bibere. [חרב charab. Graec. ἀποξηραίνεσθαι. Gall. Deuenir sec ou mort, se tarir de tout. Ital. Seccarsi affatto. German. Verterren. Hispan. Secarse de todo punto. Pol. Schnąć. Vngar. Megaszok, fogodni. Ang. To become verie dry.] Cic. 5. Tusc. Nihil enim interest eorum, in quibus vita beata consistit.

Interbĭbo, is, pen. corr. t. Totū bibo. [ἀναπίνω, ἀναβεβρέκω. Gall. Boire tout. Ital. Bere affatto. Ger. Gar austrincken. Hisp. Beuer todo. Pol. Wypiam. Vng. Mindent ki iszom, meg iszom. Ang. To drinke out all.] Plaut. in Aul. Praeterea ibi cruda. Quae interbibere fata, si vino fierat, Corinthiensem fontem Pirenem putes.

Interc-

Intĕrbĭto, as, are, Interverto. [ιντερφερω. Gal. Entrevenir, ſeracrer. Ital. Intercacciare. Germ. Dazwiſchen treiben. Hiſp. Entrepoſar. Polon. Wſtrzymuie. Vng. Közbe mondſz, közbe kiáltok. Ang. To move in the meane while.] Plaut. in Mostel. Hi ergo ibi præſidebo, ne illa interbitet quæſtio. Verbum eſt antiquũ compoſitum ex inter, & ita interpoſita littera b cauſa ſolutionis ſonũ.

Intĕrcălo, as, re, n. p. intercalo, ſeu interpono, quaſi inter ea. Calo enim vocatur [καλειν, καλεω] Gall. Mettre au milieu de deux parties. Ital. Intrapporre, intramettere. Ger. Zwiſchẽ ſetzen, ſagen. Belg. Tuſſchen ſetten oder ſeggen. Hiſp. Entreponer. Pol. Wſtawiam, wtrącam. Vng. Közbe veſſzök. Ang. To put in the meane while.] Cato de Re ruſt. cursor. Si intercalarium erit Calendis Maiis, annos xxx ne amplius pruinetur. Plin. lib. 18. cap. 25. Itaque tertio anno continuus non intercalaretur. & Iuſtior vetus memoria & Macrobius, etiam de ratione intercalandi abunde differens, ſubinde Cæſar inſtituat ut unus dies quarto quoq; anno intercalaretur: hoc eſt, interponeretur, unde bissextum annum Ouidius intercalarem vocat, & Livius mensem dixit intercalarium. Cæterũm placet hoc loco aſcribere veſtus Inſcriptiani, quibus contra ſalſos Papiſtici anni emendationem, dicrumque decem intercalationem, veram emendandi anni, & intercalandi rationem aperit. q Intercalare, differre. Livius 9. ab Vrbe. Sed ſi me audiatis, priusquam decedatur, hic in comitio virgis cæſos, hunc jam ut intercalare pœnæ vltatam habeant. Budæus.

Intĕrcălāris, lare, omn. Interpoſitus, interpoſititius: [παρεμβολος. Gall. Inſeré. Ital. Interpoſto. Germ. Das man zwiſchen hinein ſetzet oder ſpricht. Hiſp. Entrepoſito, compoſito. Polon. Wſtawiony między dnigie, między inne. Vng. Közbe tett. Ang. That is ſet or put between.] Ita, intercalaris mensis dictus eſt, cui inſerebatur dies, qui deerat ad complendũ annum, diversis quidem rationibus diverſo tempore. Is autem mensis erat Februarius, quoniam eracalamus anni. Non tamẽ intercalabatur in hoc mensis, ſed poſt vigeſimũ & ſextum diem Terminalibus jam peractis deinde reliquus Februarii dies, qui erant quinq; poſt intercalationem, ſubjungebantur, veteri religionis ſuę more, ut Februarius unum omnino Martius ſequeretur. Vide de hoc plura in d. Dione. MISSEXTVS. q Intercalares Calendæ, dicuntur Calendæ mensis intercalaris: id eſt, Februarii. Aliter intelligunt Calendas Martias, non quòd eo menſe intercalarẽtur dies, ſed quod eſſent proximæ diebus intercalatis: id eſt, quod illam ſequerentur intercalationem, quæ quinque earum diebus interpoſitis, aut certè eo, quòd in omnibus mensibus dies qui Idus ſubſequuntur, de nomine nam ſortiatur à mense ſubſequente. Cic. ad Ligarium famil. 8. Ego tamen quum ad certum Calendas intercalares rogatu tuo tuum venisse mandasti ac Cæſarem. q Intercalares dies [ἐπαγομενας ἡμερας] Græci ἐπαγομενας, ſive ἐπαγομενων nominant. q Intercalaris versus, qui frequenter inter aliquos versus interponitur, ut eſt apud Virgilium: Incipe Mœnalios mecum mea tibia versus. Intercălāris, are, Vngar. Közbe veſſen.] Liv. 7. bell. Maced. Triumphavit mensis intercalaris prior Calendas Martias.

Intercălārium, rii, n. ſpatium temporis quod intercalatur, ut annus cum cursu Solis conveniat. [Pol. Wſtawienie, wtrącenie. Vng. Közbe vetett idő.] Cic. 4 Verr. Tuc Cephaloedium decrevere intercalarium quadragenis quinque dies longum, ut reliqui menſes in ſuam rationem revocarentur [ἐπαγομενας].

Intercălātio, ōnis. [ἐμβολισμος. Polon. Wſtawienie między dnigie. Vngar. Közbe vetés.] Macrob. Saturnal. libro 1. cap. 13. Alternos ternos vicenosque intercalares expoſcabant intercalationibus quatuor.

Intercĭpĕdo, penult. prod. interruptio, Interſtitium temporis vel loci inter duo ſpatia interceptum. [Διαστασις, διαχωρισμος. Gall. Eſpace de temps ou de lieu entredeux. Ital. Intervallo, ſpatio di tempo ò di luogo tradue. Germ. Der begriff oder mate zwiſchen zweyen dingen. Hiſpan. Eſpacio entre dos tiempos ò lugares. Polon. Przerwanie albo odſtąpienie miedzy dwiema rzeczami. Vng. Köz. Ang. Diſtance or ſpace of time or place.] Cicero Tironi, Famil. 16. Itaque jam mirum in modum intercipedinem ſcribendi feciſſe. Idem de Fimb. Alii audaces, protervi, idem intemperantes & quaſi permanenter: quas ob cauſas in eorum vita nulla eſt intercapedo molestiæ.

Intercēdo, is, pret. prod. ſi, ſum, ere. Inter duo venio, me interpono. [Διαβαινω, διαβαινω, παρεμβαλλω, παρεμβασις.] Gall. Entremettre, venir entredeux. Ital. Intrapporſi. intromettersi. Ger. Dazwiſchen kommen. Belg. Tuſſchen beyden gaen. Hiſp. Interceder, entreponerſe. Pol. Niedy dawnie dawſze, nikt nikomu nie. Vng. Közbe jövök. Ang. To come in between and let.] Cæſ. lib. 1. Non ſe hoſtem vereri, ſed angustias itineris, & magnitudinem ſylvarum, quæ inter eos & Ariovistum intercederent. Cicer. lib. 2. de Orat. Vix anima interceſſerat. q Intercedere etiam auctoritate publica, & magiſtratu aliquem rei alicujus impedire, & prohibere [διαλυω, κωλυω] ad verbum, Plutarch. διαλυειν τινα τῆς ἀρχῆς, ἐμποδων γινεσθαι. ut Tribuni intercederent, hoc eſt, rem pro magiſtratus poteſtate impedirent. Cæſ. lib. 8. Quòd ad Ariciuos ſpectat, nihil intercedit quominus nostra omnia populo pacis, bellique arbitrio ſint. Terentius Act. 5. nulla re impedio hanc paudio interceſſum eſt, hoc eſt, interveneruit, vel hoc quidũ impedimenti venit. q Dirimus & intercedimus mihi cum illo amicitia, familiaritas, & intercedit tribunitia poteſtas: hoc eſt, media eſt, quæ nectit, & tecum conciliat. Cicero Appio Pulchro, Famil. 3. Veteres nostræ inimicitiæ duæ cum his omnibus intercedant, quibuscum ego aperte de te non debui. q intercedere item alicui ausu accipitur pro ſpondere ſeu fidejubere. [ערב Vatabl. ἐγγυαω.] Cicero Attic. lib. 1. Accerſivit ad te, promiſit, intercedit, dedit. Idem lib. 6. Adſcribit, & quaſi cum cura monet, interceſſiſſe pro tis magnam pecuniam. Idem Philipp. 2. Tantum pro te interceſſiſſe dicebant.

Intercēſſio, onis, f. Impeditio, & prohibitio magiſtratus ne quid fiat. [עכוב מעכבת, מעכבה, מעכבת. Vatabl. Oppoſitio, oppoſitum. Ital. Divieto, impedimento. Germ. Verhinderung. Belg. Verhinge. Hiſp. Contradicion, impedimento. Pol. Zapowiedz. Vng. Közbevetés. Ang. A withſtanding, a forbidding or letting a matter proceede.] Erat autem interceſſio propriè Tribunorum, qua eis jus fuit Intercedendi: hoc eſt, vetandi probrogationes. Nam (ut Gellius docet) Tribuni plebis antiquitus creati volebant, non jam dicendo, ſed legibus & rogationibus intercedendo, ut ſi jam ſi qua ferrentur, averterent, & ut vim ferri prohiberent. Cæſar. lib. Civ. Referuntur, Tribunis de interceſſione Tribunorum intercellioni cedere vel provocationi, eſſe patres interredem, & rem omittere.

Intercēſſor, ōris, m. is qui intercedit, impedior. [ὁ μη ἐπιτρεπων, ὁ κωλυων, ὁ ἐμποδιζων, ὁ ἀντιτασσομενος &c. ἀντιτασσων.] Gall. Qui empeſche, ou empeſche. Ital. Che impedisce, ò impedisce. Ger. Der verhinderer, oder ſo jemand etwas nicht ſtadten mag. Hiſp. Aquel que contradize, empachador. Polon. Przeszkadzaiący. Vng. Közbevető. Ang. He that withſtandeth.] Cic. 3. de Legib. Patricios pulsi lex interceſſori, & interceſſoris remedio ſalutem civis dedit.

Intercĭdo, is, pen. prod. di, cīsum, ere. Inter & cædo, ex diphthongo in i producitur in multis. Permedium ſecare. [חתך חתכ, διαπριω, διαπριζω, διαιρω.] Gall. Couper par le meilieu. Ital. Tagliare, recidere per mezzo. Ger. Zerhauen. Belg. Mitten in ſnaden ſnyden. Hiſp. Entrecortar. Pol. Przepiłuie. Vng. Kettẽ vágom, közepét vágom. Ang. To cut by the middle, or ſunder.] Cæſar lib. 2. Vallo pectent, cujus initium cui præerat. Qui Tiburtes agrum expugnarent, ponemque intercidere. Sed interſcindere ſic legendum.

Intercīsus, penult. prod. participi. Præruptus, abruptus, divinus. [חתך חתכ, διακοπτω, διαιρω.] Gall. Coupé par le milieu. Ital. Tagliato, reciſo per mezzo. Germ. Zerhauen, zerſchnitten. Hiſp. Entrecortado. Pol. Przepiłowany. Vng. Kettẽ vágott, közepét vágott. Ang. Cut by the middle, a ſunder.] Vnde intercīsæ pactiones, dicuntur abruptæ, & non integræ. Cic. in Parad. Qui tuas mercedum pactiones in patrociniis interciſas putaſti: dies cicebantur decorum, hominumq; communis ea dicta, quod veluti civili eſſent, partemque libidi, partem honores vendicarent. Macrob. libro 1. Satur. Interciſum (ſeruio quibuſdam horis fas eſt, quo fandi fas non eſt) nisi quum hostia cædenda, tum nefas eſt. Incertæ & porrectæ fari licet. Quibus verbis ſignificatur incerto illo intervallo, quod eſt inter ortum ſolis & exta porrecta, dum ſacerdos cæremonias quasdam peragebat, fas eſſe prætoribus dicere, & fari verba illa: Do, dico, & addico, Etiam dies intercisi ex parte feſti, & ex parte profeſti fuere. Cic. ad Att. Nequid inter cæſa & porrecta ſuturi jurisdictionis mihi addatur, aut temporis. Quo in loco nonnulli male legunt interceſſa unica ſictione, quæ admodum etiam in loco Macrobii quamvis non Intercæſa Latinum non ſit. Nam ab intercido dicuntur intercisiua. Sit itaque legendum utroque loco intercæſa, duobus ſ ſictionibus.

Intercīsio, ōnis, f. [διαιρεσις, διαιρεσις. Gall. Coupure ou coupe par le milieu. Ital. Tagliamento per mezzo. Germ. Durchſchneidung. Hiſp. Entrecortadura. Pol. Przepiłowanie. Vngar. Kettẽ vágas, közepét vágás. Ang. A cutting a ſunder or in the middes. Ita, Intercisiones ſtomachi, apud Plinium libro 20. cap. 14. quas Diocondes lib. 3. cap. 26. διαρροιας, διαρροιαι, morbos & crosiones ſtomachi vocat.

Intercīsē, adverbium, Sectim, & per incisiones. [διαιρετως. Gall. Par morceaux & parcelles. Ital. Fatendo in pezzi, & particelle. Germ. Stückweiß oder in ſchnitzen. Hiſpan. A cortadura ò cortando. Polon. Przerywanie. Vng. Vágva, ſzakgatva. Ang. By pieces.] Cicero in Partitionibus: Inventa cordo, & idem quaſi ſurſum verſus, retroque dicatur: deinde idem interciſè atque primitè.

Intercīdo, is, pe. cor. intercidi, interciſum, ere. Pereo, intereo, & temporis ſpatio evanesco. [אבד, אבד, διαφθειρω, διαφθειρομαι. Gall. Choir, mourir. Ital. Cadere, morire. Ger. Verfaulẽ, vergehẽ, verlorẽ werdẽ. Belg. Verrotten, vergaen. Hiſp. Caer, morir. Pol. Gnie.

Vng.

Vng. Hrabo, dzyelik. Ang. To destroy or spoil.] Liv. lib. 2: Crede, quæ nulla gesta res insignem fecerit Consulatum, memoriam interciderit. Cic. pro Dejot. Pereant amici, dum modò animi non intercidant. Plin. l. 9. cap. 52: Ea excludunt quin quæ ætimo dor, e quibus multa propter eum erst interciderit, q. Interdent primo cadere, ejus opinion. Liv. 6. bel. Pun. Ita in alto stipatæ erant naves, ut vix colli usquam tomare vacuum interciperet.

Intercĭndo, is, partic. prim. ab interscindo, Macrob. qui sic dam circumcisuram quæ circumdas. [עקד bakkôl. nakall. to spoil.] & Gall. Entrecouper, entailler. Ital. Attraversare, intercidere. Ger. Zuringe herum abschneiden vnd entzwey schneiden. Hispan. Entrecortar. Pol. Przegradzam. Vng. Alat tores, vör. Ang. Intersaid.] Plin. lib. 37. cap. 10: Cæruleum intercidunt vitrum colorium. Idē lib. 39. cap. 8: Thebaum, interciduntur aureis guttis, inveniturque in Africæ parte Aegyptio adscriptæ.

Intercĭno, nis, pen. corr. act. 1. Canum immissio. [מעקה, dimittit. Gall. Entrelaisser, chasser entredeux. Ital. Cacciare tra due. Germ. Dazwischen jagen. Hisp. Entrepassar. Polon. Przepuszczam. Vng. Közöttre eresztek. Ang. To slip between.] Horat. de Art. poet. pro translatione dicit: Verbum cum medijs interponat actus, Quod à con proposito concinnat, & hæreat apte: hoc est, nihil dicat quod non ad propositum facit.

Intercĭpio, is, pen. corr. act. 1. Intervenio, per insidias capio, ad me transfero & comminiscar converto. [לכד lakad. ארב arab. ערב arab. Gall. Entrepiquer, entrecacher, entrelacer, Ital. Intercepare, prendere, Germ. Verstricken, fangen. Hisp. Entretexer, tomar. Pol. Przepuszczam. Vng. Közöttre eresztek. Ang. To entangle, to entrap.] Plautus in Asin. Quid si forte eo nil dias devenero, Tum ædes me hic, si me hodie intercepereris? Cic. pro Cluent. Id quum dixisset in multis, Balbutium quendam ejus familiarem intercepisse, bibisse, statimq; esse mortuum. Idem ad Qu. Frat. Ego adeone hæc quidem scribo, ut eo ipso quasi animam meæ literæ intercepisse videantur. Apud eundem in Rull. Hiero intercepto, Intercipere regnum. Plin. de Viris Illust. Intercipere victoriam, Idem in Paneg. Intercipit morbus, Cod. lib. 7. cap. 3. ¶ Quandoque tamen significare potest tantum capere: sed exponit Donatus illud Terent. in Eunuch. Quod nos capere oportet, hæc intercipis

possessionem illius possessionis interdicto recum, sicuti nunc possidet: ædes eas. Fabius lib. 3. cap. 6: Non debuisti interdicere, sed petere, an rectè interdictum sit ambigitur: id est, non debuisti interdicto uti, sed actione, an rectè actū sit interdicto ambigitur. Ex Hotomano. ¶ Significat quandoq; obstare: & impedimento esse. Cic. Verrina 4: Nemo nostrūm posset ædes suas, nemo fundum, nemo bona patria obtinere: si quum hęc à quopiam vestrum petita sunt, pater improbus, cui nemo interdicere posse, det quem velit judicem.

Interdĭtus, a, um, partic. Vetitus, prohibitus. [אסור *asúr*. ἀπαγορευθείς, ἀναγορευθείς. Gall. *Interdit, defendu*. Ital. *Cosa interdetta*. Ger. Verboten. Hisp. *Cosa entredicha*. Pol. *Zakazany, opowiedziany*. Vng. *Megtiltatot*. Ang. *That is forbidden*.] Hor. 1. Epist. 6: Cui potior patria fuit interdicta voluptas. Sueton. in Caligul. cap. 25: Brevi, missam facit, interdicto cujusquam in perpetuum coitu.

Interdictum, cti, subst. activum, n. s. Vetatio, prohibitio. [איסור *issúr*. מאסר *mahsór*. ἀπαγόρευμα, ἀναγόρευμα. Gall. *Defense*. Ital. *Interdetto, divieto*. Ger. Ein verbott. Hisp. *Entredicho*. Pol. *Zakazowanie*. Vng. *Tiltas*. Ang. *A prohibition, a forbidding*.] Hinc interdicta prætorum, dicuntur formæ, & conceptiones verborum, quibus Prætor aut jubebat aliquid fieri, aut prohibebat: quod tunc maxime faciebat, quum de possessione inter aliquos cōtendebatur. Cicero contra Rullum: Ergo hæc lege Prætorum interdicta tollentur. Idem ad Atticum: Cæsaris interdicta reipuntur. Idem pro Cecina: Possessionem per interdictum repetere.

Interdictĭo, onis, verbale, f. n. Prohibitio. [איסור *issúr*. מאסר *mahsór*. ἀπαγόρευσις, ἀναγόρευσις. Gall. *Defense, prohibition*. Ital. *Interdetto, proibitione*. Ger. Verbietung. Hisp. *Entredicho, vedamiento*. Pol. *Zapowiedź*. Vng. *Tiltàs, tiltò*. Ang. *A forbidding*.] Cic. pro Domo sua: Id autem ut esset faciendum, non ademptione civitatis, sed tecti, & aquæ, & ignis interdictione faciebant.

Interdiu, adverbium temporis, significat Per diem: [יומם *yomám*. μεθ' ἡμέραν. Gall. *De jour, durant le jour*. Ital. *Di giorno*. Ger. Im tag, tagszeit. Bel. Des daechs. Hisp. *Entre dia*. Pol. *Wdzień, widzieniu*. Vng. *Nappal*. Ang. *In the day, in the day*.] cui contrarium est Noctu. Vng. *Nappal*. Ang. *In the day, in the day*.] cui contrarium est Noctu. Cæsar de Bel. Gall. Castra interdiu clausas esse oportet, ut nocturnas insidias & vigilantiores sint. Plin. lib. 28. cap. 6: Inde cætera reliqua oracula, Matrem familiās quisquis interdiu faceret quod noctu posset, alii intempestiuæ cœli. ¶ Olim etiam pro codē dicebatur interdius. Plaut. in Mostel. Sed quid hoc? occlusa janua est interdius. Et in Aul. Nescio pol quæ illunc hominem intemperiæ tenent: Vel pervigilat noctes totas: tum autem interdius quasi claudos fatur dormitat dies totos dies.

Interdūnctĭus, us, m. q. Interpunctio, & distinctio, quæ inter sententias à librariis duci solet. [διαστολή. Gall. *Notes ou marque entre les clauses d'une oraison, par laquelle on peut connoistre le fait ou position, & reprendre son haleine*. Ital. *Segno tra le clausole di una parlata, da cui si prende respiro e lena*. Ger. Ein punct oder strich zwischen einer Rede verstand: damit man absetzen und ein wenig Athem holen soll. Bel. Tusschen een. Hisp. *El cesamiento entre dos cesas*. Pol. *Oddzielenie*. Vng. *Megválasztó szerzés*. Ang. *A note of distinction between clauses in an oration*.] Cicero Orat. Ne infinitè feratur, ut flumen orationisque non aut spiritu pronuntiantis, aut interducta librarii, sed nativo cursu debet intuēri.

Interdum, adverb. Aliquando, nonnūquam: ex inter, & cum, quod antiqui Interdinatim dicebant. [לפעמים *lifamím*. ἐνίοτε, ἔστιν ὅτε. Gall. *Aucune fois, quelquefois, par fois*. Ital. *Qualche volta*. Ger. Zuweilen, zudemmalen. Bel. *Sommighs*. Hisp. *Alas vezes*. Pol. *Podczasokolo*. Vng. *Nekemmikor*. Ang. *Sometymes*.] Virgil. lib. 2. Georg. Interdum aut hederæ penduli vestigia nigræ: Terent. in Eunucho: Cibum nonnunquam capiet cum ea, interdum propter dormiet.

Interĕa, adverbium temporis est, compositū ex integris duobus, inter, & ea: quod quum sit neutrum plurale, obtinuit corripi: sed quia factum est adverbium, producit a, sicut præterea, antea, & similia. Potest tamen & à recto casu deduci, qui in compositione solet hujusmodi invenitur, Quapropter, Quocirca: significat autem interim, tantisper, hoc interim spatio. [ἐν τούτῳ, ἐν τούτοις. Gall. *Cependant, en temps pendant*. Ital. *Tra tanto, fra questo mezzo*. Ger. Darzwischen. Hisp. *Entretanto*. Pol. *Zatem*. Vng. *Közbenjöttében*. Ang. *In the meane tyme*.] Terentius in Hecyr. Quid interea illhanc ad Bacchidē? Vbi Donatus: Interea, inter eos dies. Idē in Andria: Credo, impetrabo, ut aliquot saltem nuptiis protrahat dies: Interea fiet aliquid spero. ¶ Interdum significat tamen. Virg. 1. Georg. Nec nulla interea est inaratæ gratia terræ.

Interĕā loci, Interea temporis. [ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ. Gall. *Durant ce temps*. Ital. *Tra questo tempo*. Ger. Dieweil, darzwischen. Hisp. *Entretanto tiempo*. Pol. *Tymczasem*. Vng. *Azokkeżjben*. Ang. *In the meane tyme*.] Sæpè enim locus accipitur pro tempore: ut apud Terent. in And. Et multa alia quæ non est nunc narrandi locus. Plaut. in Pseud. Interea loci Silum quid detur, potiùs rem divicā deserū. Terent. in Heaut. Dū ego propter te errās partia vareo demens, tu interea loci Colloco pelicatū ad te Antiphila.

Intĕrĕo, is, interi, Pereo, occido, morior, intercido. [אבד *abádh*. לוע *gháwah*. ἀπόλλυμαι, ἀφανίζομαι, ἀφανίζομαι, ἀποθνήσκω. Gall. *Mourir de rage*. Ital. *Morire disperato*. Ger. Verderben, zu grunde gehen, sterben. Bel. Ondergaen, sterven. Hisp. *Perescer de rauio*. Pol. *Gine, umieram*. Vng. *Elveszek*. Ang. *To perish, to perish*.] Cicero 3. de Natura deorum: Non intelligo quomodo calore extincto corpora intereant: non intereant aut humore aut spiritu amisso. Idem ad Atticum: Vt potiùs videremur sine dolore interire. Plautus Amphit. Vigilans tempto, vivus & sanus intereo. Ita interii mors, Ovid. 1. de Arte. Morte interire, Ovid. in Ibin. ¶ Habet autem interire majorem vim, quàm perire. Terent. in Hecyr. Perii, interii, cur mihi id non dixit?

Intĕrfĕctus, participiū [אבד *abádh* מת *meth*. ἀπολλύμενος. Gall. *Mort*. Ital. *Morto*. Ger. Der getödtet, so durch gangen, umkommen. Hisp. *Muerto*. Pol. *Zabity*. Vng. *Megholt, elvesztet*. Ang. *Dead*.] Reperitur in patrum significatione apud Quintum Claudium: Pugna acriter commissa, & multis utrinq; interfectis.

Intĕrĭtus, us, m. q. Pro morte. [אבדון *abáddōn* מות *maweth*. ἀπώλεια. Gall. *Destruction, perdition, mort*. Ital. *Perdizione et morte*. Ger. Der undergang, todt und verderbung. Hisp. *La muerte, obra de perescer*. Pol. *Smierć, zgubá*. Vng. *Veszedelem, halál*. Ang. *Death, utter decaie*.] Cic. 1. Tusculan. Bl enim interitus quali excessus & secretio, ac diremptio earum partium, quæ ante interitum junctione aliqua tenebantur. Interitus patriæ: id est, eversio patriæ. Cicero 3. Tusculan. Interitus patriæ, exitium, servitus, &c. Interitus legum: hoc est, abolitio. Cicero in Catil. Aruspices legum interitum, & urbis occasum appropinquare dixerunt.

Intĕrĭtĭlis, is, f. t. Interitus. [אבדה *abédhah*. ἀπώλεια. Vng. *Veszedelem, halál*. Ang. *Destruction, perishing*.] Cicero in Pisonem. Quum his in eadem provincia magnæ fugitivorū copiæ versatæ sunt, cum interitio facta nulla est. Sic enim legit Nonius. Sunt tamen, qui legunt hic, interneccio.

Intĕrĕquito, as, In medio equito. [διπποδρομῶ. Gall. *Chevaucher parmi ou entre autres*. Ital. *Cavalcare tra mezzo*. Ger. Darzwischen reiten. Hisp. *Cauallar entremedio*. Pol. *Wsiędzie iadę*. Vng. *Közöttök lovagolok*. Ang. *To ride in the middle*.] Cæsar lib. 6. bel. Gall. Ordines interequitant. Liv. 5. bell. Maced. Obstabant duces hastilibus cædentes terga trepidantium, & redire in ordines cogentes, sed interequitantes alarii non patiebantur.

Intĕrĕst, componitur ex in & re, & est, ut fit, quali in re est, [διαφέρει. Vnde mea interest, διαφέρει μοι τοῦτο, διαφέρει μοι τοῦτο, μέλει μοι περὶ τούτου. Gall. *Appartenir, estre different*. Ital. *Questa cosa mi importa, appartiene, essere differente*. Ger. Es trifft mir oder es ist mir nahe, Es ist daran gelegen. Hisp. *Importa, ser differencia*. Pol. *Wielmierzi iakiś, porzebuie*. Vng. *Azért vagy, tartozik, kelletik, szükséges*. Ang. *It belongeth or differeth*.] constituitur cum casu possessivo, Mea, tua, sua, nostra & vestra, & cuja: sive personale, sive impersonale, quum in aliis nominibus genitivo jungatur, ut Socratis interest id est, refert Socratis est. ¶ Pro eodem interdum invenitur, in re est, duobus dictionibus. Livius: Quid enim in re est aliud, si plebeiam Patricius duxerit? Quod jus tandem mutat? Plaut. Si tua est quippiam in re: id est, si tua interest. Idem: Vitam vendat nēcne, nihil in re est mea. ¶ Ponitur quandoq; sine aliquo casu. Plin. lib. 9: Serietiam radices illitas fimo interest. Sic dicimus, Interest unde quis gaudeat id est, permagni refert. Valerius Maximus: Nihil interest humine an sublimis putrescā. Cicero ea unum junxit, quum ait: Permagni interesti, quo tempore hæc epistola tibi reddita sit. Similiter Livius: Si nihil interest regis, pero ut dum dico, vinculis liberer. Nam hæc nomina, magni, parvi, tanti, quanti: & adverbia, facilè, multùm, plus, plurimùm, parùm, paulùm, paululùm, pauxillùm, nihil, nunquid, aliquid, magis, minùs, maximè, minimè, jungitur cūhis verbis, interest & refertur. Minimè interest, minimè refert. ¶ Interdū etiā interest, significat adesse & præsentē esse. παρεῖναι, παρεῖναι. Cicero Lentulo: Quæ gerantur, accipies ex Pollione, qui omnibus negotiis non interfuit solum, sed etiam præfuit. Valer. Max. Quò facilius laboribus, & periculis interesset. ¶ Interdum intercedere, interjacere. παρεμπίπτειν. Liv. 28. de bello Punico: Id moriari victoriam tam, quod interfectat annus. Colum. Arbores quæ interierunt, ablaqueabuntur. ¶ Interdum, differentiam præ se fert. διαφέρει. Cic. 1. Offic. Inter hominem & beluā hoc maximè interest. Terentius in Eunuch. Homini nonne quid præstat? Stulto intelligens quid interest? Idem alio modo extulit in Adelphis: Hoc pater, hoc dominus interest: id est, hoc interest inter patrem & dominum. Hinc Iuriconsulti hoū habent interesse, sive suum id quod interest, cūm significare volunt æstimationē cujus domui, quod in re familiari alicujus, alterius culpa contigit: vel cùm significant differentiā, quod inter eam conditionem, quæ in re familiari alicujus vel antea fuit, vel

fuit, vel omnino futura erat, & cum quæ nunc eſt, alterius culpa contigit. De qua re vide Hotomanum.

Interfício, interfeci, interfectum. Interimo ſeu per intervalla facio. [Gall. *Entretuer, tuer.* Ital. *Fare morire, ò ammazzare.* Ger. *Todtſchlahen, thun.* Hiſp. *Hazer matar, matar.* Pol. *Zabic, zamordować.* Vng. *Kölyök, meg ölni.* Ang. *To make, to murder.*] Liv. 3. bell. Pun. Reliquum in medicum præſidium, ut finul interficiendo mutuo adjuvarent, &c.

Interfátur, Interfámur, Interfati, d.p. interpellare, loquentem interrumpere. [Gall. *Parler pour la propre d'autruy, entrompre le parole de quelqu'vn.* Ital. *Interrompere, ò fraporre cose à parlare.* Ger. *In die Rede fallen, oder, mit einander reden.* Hiſp. *Eſtorvar alguna habla, interrumpir.* Pol. *Mowiącemu ſie mowić.* Vng. *Meg ſzóllani, beſzédet közbe ſzóllani.* Ang. *To interrupte a man talke or ſpeak to another.*] Virgil. 1. Aeneid. - nec plura querentem Passa Venus, medio ſic interfata dolore eſt. Liv. 3. ab Vrbe. Priùs quàm auctile poſtulatum peragereti, aut Virginio reſpondendi daretur locus, Appius interfatur.

Interfátio, Fr. Interpellatio. [Gall. *Parole entrefaite, parmi quelque propos.* Ital. *Parlamento, interporte.* Ger. *Zorrede, Dazwiſchen reden.* Hiſp. *Habla entrepueſta.* Pol. *Mowienie ſie mowiące.* Vng. *Közbeſzóllás.* Ang. *An interrupting of a mans talk.*] Quint. lib. 4. Interim expedit narrationes arteriri interfatione diſtinguere.

Interfeminium. Vide FEMEN.

Interfício, cis, penult. corr. act. 1. Interimo, occido. [הוּמִית *homiti* אבד *abad* הָאבִיד *hoabid* הרג *horagti*. Φονεύω, βλάπτω, διαφθείρω, λυμαίνομαι. Gal. *Tuer.* Ital. *Vccidere, ammazzare.* Ger. *Todtſchlagen, tödten.* Bel. *Doodet.* Hiſp. *Matar.* Pol. *Zabiiam.* Vng. *Meg ölni.* Ang. *To kill, to ſlay.*] Cæſar 7. bell. Gall. Equitem Romanum, quòd ſiumem cædis juſſu Cæſaris præerat, interfecerat. ¶ Interficere vitabo: eſt, vita privare. Plautus in Truculent. Salve, qui me interfeciſti peræ & vita, & lamine. Gell. lib. 10. cap. 7. Eadem mulier & virum & filium eodem tempore, veneno dato, interfecerat. ¶ Interficere pœnam exemplo. Plautus Moſtel. Prò Iupiter: nĩ quod maximum verſatus meritum, ut dii deæq; omnes me pœnamis exemplo interficiant. ¶ Interfectus omni ſapolcio, Cicero pro lege Manil. Vos legatum populi Romani omni ſupplicio interfectum inultum reliquiſtis? ¶ Interfectus ulas ædium, apud Plautum in Mercat. Vſus factus, victus, cultus jam mihi harumce quidem interruptus eſt, interfectus eſt, alienatus eſt: occidi. Interfectum in mala dicuntur. Virgil. 4. Georg. Per ſtabuli immitia limina. atq; interfice meſſes: id eſt, perde & crema.

Interfector, oris, m. c. [רֹצֵחַ *roetseach* מוֹמִית *momith, homicida.* Gall. *Tueur, meurtrier.* Ital. *Assaſſino.* Ger. *Todter, todtſchlager.* Hiſp. *Matador.* Pol. *Zabiiacz, morderca.* Vng. *Meg ölő.* An *Assaſſinator, killer.* Plutus Ciceroni. Hic ipſe pater, quẽ Cæſaris nomẽ mirari videtur in Cæſaris interfectores. Cic. Philippic. 8. Hoſtes & interfectores Reipub. reviviſcent. Idem 4. Philip. Vt non modò impune, ſed etiam cum ſumma interfectoris gloria interfici poſſit.

Interfectrix, icis, f. [Pol. *Morderka.* Vng. *Meg ölő.*] Cornelius Tacitus hoc ſtilo: ego ſas arcis interfectricem nepotis aſpicere.

Interfio, is, interberi, Pro conſarri, & interire, apud antiquos. [אָבַד *abad* הוּמַת *homath* מוֹמִית *momith* βλάπτω, διαφθείρω. Gall. *Mourir, perir de tout.* Ital. *Conſumarſi, morire.* Germ. *Verfaulen, verderben.* Hiſp. *Morir, perecer.* Pol. *Gnic.* Vng. *Meg hálok, ſemmiſ ſék.* Ang. *To die, to periſh.*] Lucr. lib. 3. ut aut putreſcat corpore poſto, Aut flammis interſiat, malo ve ferarum.

Interfício, is. f. t. d. e. Cædes. [Pol. *Zabyſtwo.* Vng. *Meg ölés.*] Lampridius in Commodo: Cæſus eſt ad ejus interfectionem conſilia mittit.

Interfluo, is. Per medium fluo. [διαῤῥέω. Gall. *Paſſer entre deux entre.* Ital. *Correre per mezzo.* Ger. *Durchfliſſen, fliſſen.* Bel. *Aenſchen, breet ontſpreet.* Hiſp. *Correr entremedio.* Pol. *Płynąć.* Vng. *Közöttfolyás, által folyok.* Ang. *To flowe between.*] Plin. lib. 17. cap. 1. Flumen me diumq; quodam interfluente. Liv. 5. bell. Pun. Et Acco. Inaviam per ſtetimat, quod Naupactũ, & Patras interfluit. (Rhion incolæ vocant) exercitu majeſtio depopulari erant.

Interfluus, a, um. Quod interfluit. [διάῤῥους. Gall. *Qui coule entre deux.* Ital. *Che corre di mezzo.* Ger. *Durchfliſſend, fliſſend.* Hiſp. *Que corre entremedio.* Pol. *Wchodzący poſrzodku.* Vng. *Közöttfolyó.* Ang. *That runneth between.*] Plin. lib. 6. cap. 26. Interfluo Euphrate dicitur, interfluente.

Interfoeminium, pars muliebrium inter fœmora id eſt, natura. [μεταξὺ θηλειῶν. Feminal: Apuleius in Apologia: Interfœminium regat, & Venerem objecta & palma velamento.

Interfringo, gis, ere, act. 3. Infringo, frango, contrigo. [שָׁבַר *ſchabar.* διαῤῥήγνυμι. Gall. *Entrerompre.* Ital. *Rompere, fracaſſare.* Ger. *Zerbrechen.* Hiſp. *Romper, quebrar.* Pol. *Łamać.* Vng. *Közzétörni, el törni.* Ang. *To breake in peeces.*] Cato cap. 44. Qui locus redderit eas res, quæ aridæ erunt, & ſiquid ventus interfregerit, ea omnia æſtimato. Sic Plinius libro 19. capite 1.

Interfúro, ris, rere, n. c. In medio eorum infundo. [μεταχέω. Gall. *Entrepre entre deux.* Ital. *Fondere in mezzo.* Ger. *Mit einander vermiſchen oder thun.* Hiſp. *Entremeſclar, entre dar.* Pol. *Cyzelno mieszać, wlewać.* Vng. *Közzétöltöm.* Ang. *To powre betweene.*] Stat. 6. Achil. dumq; arma parantur Portis, & æternum Mavors interfurit orbem.

Interfundo, is. Per medium fundo. [μεταχέω. Gall. *Eſpandre entredeux.* Ital. *Spargere in mezzo.* Ger. *Dazwiſchen ausgieſſen oder gieſſen.* Hiſp. *Derramar entremedio.* Pol. *Wlewam.* Vng. *Közöttöntöm.* Ang. *To powre betweene.*] Plin. lib. 2. Oceanum interfuſus intrat portu maria, quibus Africam, Europam, Aſiam cingit. Idem lib. 3. cap. 8. Sicilia Italiæ quondam junctu cohæres, mox interfuſo mari avulſa. Virg. Georg. 4. & novies Styx interfuſa coercet.

Intergarrio. [Vng. *Közbeſzólogkódoſzók közbeſzólgya.*] Apuleius in Apolog. De ipſa parvula verbis intergarrire.

Intergérinæ parietes appellantur, qui intergerunt: hoc eſt, ſtant, & fulciunt onera, quos & erecta jubet Vitruvius conſtituere. [μεταξὺ βαστάζοντες, ὑπερερείδοντες. Gall. *Murs portez ou rendez entre deux.* Ital. *Muri ſoſtenendo cose.* Ger. *Mittern tragende.* Hiſp. *Muros ò paredes ſoſtenedores.* Pol. *Srzodkowe ſciany ſtoiące ku podpieraniu ſklonione.* Vng. *Közfalak.* Ang. *Middle walles.*] Dicti intergerini, quòd inter novos parietes, aut fundamenta pro fulmen intergerantur. Vitruvius: Erecta in eo loco, qui ſit ſub ea, conſtituta autem & inter gerinos erecta, herculeus q; ex ea facta calcetur. Reſtituti intergerini parietes dicuntur, qui inter vetuſta conſtituuntur, & quaſi intergerunt. Rudens parietem ſolidum parietes intergerinos dici, quia Papinianus vocat rudus, qui commiſcetur duobus vicinis ad ſtruendum, ad gerendum novum duorum vetuſtorum, quæ illis communia. Barbari vocant *Medianum parietem.* Plin. lib. 35. cap. 14. Romæ non fiunt talia ædificia, quæ ſeſquipedalis paries nõ poſt quingentos contignationem tolerat: contumq; eſt ne communis craſſior ſit, nec interpenuriam trium pedum.

Interhæc. Duæ dictiones loco adverbii poſitæ, ejuſdem ſignificationis cum interea. [בֵּין *bein.* Gall. *Entre ces choſes, cependant.* Ital. *Impreſſo mezzo.* Ger. *Zwiſchen.* Hiſp. *Al entretanto.* Pol. *Wtem.* Vng. *Azalatt.* Ang. *In the meane ſeaſon.*] Plautus in Aſin. Age eo interibi da tu vinum. Gell. lib. 1. cap. 3. Conſul interibi dum ea pugna fit, ſe in latus ſubducit intos atque edicit.

Interhir, ſero. is, tertia ſyllaba corr. act. Inter aliquid jacto, interpono, intermitto, interturbo. [יָרֶה *jareh* הִשְׁלִיךְ *hiſchlich.* βάλλω, παρεμβάλλω, παρεμπίπτω. Gall. *Entrejetter, mettre parmi ou entredeux.* Ital. *Intorno ete gettare cose.* Germ. *Zwiſchen werffen.* Bel. *Tuſſchen breet werpen.* Hiſp. *Entrepuerer, meter.* Pol. *Wrzucam.* Vng. *Közbe vetöm.* Ang. *To interthrowe.*] Columel. 11. Reliqua intercepta ſint flammarum, aut poleris ſpinarum, vel geminum femina interſit. Liv. lib. 1. ab Vrbe. Alia q; interjecta colliba valles. Ibidem: Paucis interjectis diebus. Cæſ. lib. 7. bel. Gal. Inſultare equites, raros ſagittarius, expeditos, ejus ſimilibus auxilio ſuccurrerent, qui ſuis ſedentibus auxilio ſuccurrerent.

Interiectũs, participium [הָשִׁית *haſchith* παρεμβαλλόμενος, παρεμπίπτων. Gal. *Entremis, mis entredeux.* Ital. *Interpoſto.* Ger. *Zwiſchen geſetzt, oder geſetzet.* Hiſp. *Interpueſto.* Pol. *Wpośrzodku.* Vng. *Közöttvetett.* Ang. *Caſt betweene.*] Cæſ. 5. bell. Gal. Ut ſecundi illi ad interpellandum ſuccederent, nec, inter ſe contingentes trabes, tectum perfoderet. Ita Gallis ſingulis ſexis interjectis, arctè contabulantur. Interjecta inter Philoſophos id eſt, intermedius, inquit Budæus. Cic. 1. Offic. Aut interjectam philoſophos, & eos qui Reſp. adminiſtrarent, delectaretur te ſui ſtudii. Idem 2. de Nat. deor. Natus quasi nutrus ea in interjectus. ¶ Interjectum corpus: hoc eſt, interpoſitũ, ἐνσώματος.

Interjectus, us. m. c. Interjectio. [μεταξὺ θεσις, παρεμβολή. Gall. *Entrejet, interpoſition.* Ital. *Interpoſitione.* Ger. *Dazwiſchenſetzung oder ſetzung.* Hiſp. *Obra de entrepuerer.* Pol. *Wpośrodek wpuszczenie.* Vng. *Közbe vetés.* Ang. *Calling betweene.*] Cic. 2. de Nat. deor. Interpoſitu,

positu, interjectaq; terra. Colum. lib. 5. cap. 21. Si verò interjectibus caperecujusq; generis fructum avearis, &c.

Interjectio, f. Interpositio, & insertio. [παρεμβασις. Gall. Entremettement, interposition. Ital. Interpositione. Ger. Dazwischenwerffung. Bel. Een stuck tusschen beyngeworpen. Hisp. Entrepusicion. Pol. Wstawienie, wmięszanie. Vng. Közbevetés. Ang. putting or casting between.] Quintil. lib. 4. cap. 2. Ne festinatio quidem velut fastigatum intentione stomachi sudoris rebere diffluentem, maximè quidem brevi interjectione, idem lib. 8. cap. 2. Tertium interjectione, qua & Graeci & Romani frequenter utuntur, ut medio sermone aliquem alterum sedum, impedire solet intellectibus, nihil quod interponitur, breve est. Auct. ad Herenn. lib. 1. Et tamen occurrit dicendum interjectione verborum. Illi etiam interjectio, quo perturbationis animi affectum exprimens citra ullam quò loco orationi interjicitur.

Interim, pen. corr. adverb. temp. Interea, tamen, per, hoc medium spatium. [μεταξυ. Gall. Tandis, cependant. Ital. Tragquesto mezzo. Ger. Dazwischen. Bel. Dat in tusschen. Hisp. Entretanto. Pol. Zatem. Vng. Azonközben. Ang. in the meane time.] Terent. And. Famus interim prodeundi sequimur. Cic. pro Cluent. Hoc interim in spatio conclave illud coincidit, idem pro Ligar. Interim Varus Vticam venit. ¶ Aliquando & pro aliquando, ut in Quintil. lib. 1. cap. 9. Prima barbariem assolæ fuisse dicitur. Sed quis interim exempla haec vitia aut consuetudine, aut autoritate, aut vetustate, denique varietate virtutum, accipere se illud tenuis differentia Grammaticus intendat. ¶ Aliquando pro repente. Terent. in Eccyr. Primùm dies complacuit nos bene convenire: interim Mirum nisi dixisse bene convenire. Donatus, interim exponit pro repente. ¶ Interim aliquando differtio est rei quae admirationem pertinet, ut apud Terentium in Andr. Tullis interim, nemo unquam callidior.

Interimo, is, pen. corr. ēmi, r. Interficio. [הרג Hebraice, κτεινω, ἀναιρεω, ἀποκτεινω. Gall. Tuer. Ital. Ammazzare, uccidere. Ger. Todtschlagen. Bel. Doden. Hisp. Matar. Pol. Zabijam. Vng. Megölem, vagy ölem. Ang. to kill.] Plaut. in Cistell. Accurrite, ne fur interimat. Cic. pro Rosc. Amer. deor. Si quae interimendae pernicabilia hanc etiam, in qua consistit, infirma esse debent. Idem pro Milone. Me quidem existimant & interimendi Saevinos Milonis. ¶ Interdum ponitur pro privo. Plaut. Cist. Nam dudum, ut concumbimus, Alectorem hic ne se vita interimeret.

Interimptio, f. Interfectio, caedes. [אמתן הרג Hebraice, ἀναιρεσις, φονος. Gall. Meurtre, occision. Ital. Uccisione, homicidio. Ger. Todtschlagung, todt schlag. Hisp. Matamiento. Pol. Zabicie. Vng. Megölés. Ang. A killing or slaying.] Cic. pro L. Manil. Tectis est Gallis, priusquam cujusquam nostris in Hispaniam mitter Gallorum interitio prima patefactum est. Venus exempla habet interemptionis.

Interimptor, m. 3. Occido, Interfector, occisor. [Pol. Zabijak. Vng. Megölő, ölő. Ang.] Senec. Epist. 7. Invenies etiam professos latrones, quorum artem exercendam vitae laus negent, & necis ministerium ipsum interemptorum honesti.

Interiptus, Sublatus. [Pol. Zabyty. Vng. Megöletett.] Ulpian. D. lib. 40. Tit. 15. lib. 3. Quatenus dilationis interruptae dies accipiatur, quando pristinos teneat tempores.

Interior, [εσωτερος, & Interius, εσωτερον. Gall. Qui est plus dedans ce qui est dedans. Ital. Piu dentro. Ger. Der innerste, das innerste. Hisp. Mas dentro. Pol. wewnętrzny. Vng. belső. Ang. More inward.] de. Jah interus ab hujus positivo. Vide INTRA.

Interitus, Vide INTEREO.

Interjungo, act. 3. Solidi fortitudinem alterius, cujus notae interjecta fide jungantur, ut quiescat. [διαζευγνυμι. Gall. Entrelacer, entrejoindre. Ital. Raggiungere far fratture. Ger. Zusammenfügen, verbinden. Hisp. Entrelazar. Pol. Rozwiązuję, rozwięzuję. Vng. Összekötöm. Ang. to knit together.] Terent. And. Famus interim prodeundi sequimur. Cic. pro Cluent. Hoc interim in spatio conclave illud coincidit, idem pro Ligar. Interim Varus Vticam venit. ¶ Aliquando & pro aliquando, ut in Quintil. lib. 1. cap. 9. Prima barbariem assolæ fuisse dicitur. Sed quis interim exempla haec vitia aut consuetudine, aut autoritate, aut vetustate, denique varietate virtutum, accipere se illud tenuis differentia Grammaticus intendat. ¶ Aliquando pro repente. Terent. in Eccyr. Primùm dies complacuit nos bene convenire: interim Mirum nisi dixisse bene convenire. Donatus, interim exponit pro repente. ¶ Interim aliquando differtio est rei quae admirationem pertinet, ut apud Terentium in Andr. Tullis interim, nemo unquam callidior.

Interimo, is, pen. corr. ēmi, r. Interficio. [אמתן הרג Hebraice, ἀναιρεω, ἀποκτεινω. Gall. Tuer. Ital. Ammazzare, uccidere. Ger. Todtschlagen. Bel. Doden. Hisp. Matar. Pol. Zabijam. Vng. Megölem, vagy ölem. Ang. to kill.] Plaut. in Cistell. Accurrite, ne fur interimat.

barwiſkem iſt. Hiſp. Entremedias. Pol. Srodek. Vng. Közöttvalo. Ang. That is in the middes.] Cic. in Orat. Eli autem quidam intersectus, intermedius & temperatus, nec acutus nec gravis, nec durus nec remissus, in neutro excellens. Varro lib. 3. de Re ruſt. In latis duobus dextra & sinistra partes sunt, primoribus calamis lapides intermedii subjiciuntur humabes ordinarie.

Intermĕtitus. Vide INTERNENTRIA.

Intermeo, as, avi, atum, are, neut. Incessu medio, vel per medium meo, & pass. [מהלך בתוך. Gall. Passer entre, passer au mesme. Ital. Andare di mezzo. Ger. Durchgehen / mitten hindurch gehen. Hiſp. Correr de vna parte a otra. Pol. Przechodzić. Vng. Közöttmegyek. Ang. To go or flow betweene.] Plin. lib. 5. cap. 30. Longe, dariſſimum a Ca Pergamum, quod intermeat Caicus.

Intermestris, is, f. Luna, dicitur inter unum, & coitus lunæ. [מולדת. Gall. Conionction de la lune auec le Soleil. Ital. Congiuntione della luna col Sole. Ger. Da jetzt so der Mon in der Sonnen kompt und nimmet ab. Hiſp. Conjuncion de la luna con el Sol. Pol. Now miesiące, gdy zamie miesiąca z słońcem. Vng. Ujhold. Ang. The conjunction, of the moone with the Sonne.] Plin. lib. 16. cap. 32. Nisi interim celtri luna atque domiciata, ne tangas materiam.

Intermestrĭnus, a, um, adject. Idem ac, Luna intermestrua. [Vng. Ujhold.] Plin. l. 18. cap. 50. Maximè autem intermestrinus dimidio, sereno rato. Varro lib. 1. de Re ruſt. Quod à nova luna crevit ad plenam, & inde rursus ad novam lunã decreſcit, quod ad ventre ad intermestrinum, à quo cic dicitur luna esse extrema & prima.

Intermĭco, as, pen. corr. in medio splendeo. [להבהב. Gall. Resplendir en mesme temps. Ital. Risplendere in mezzo. Ger. Zwischen einem scheinen oder glentzen. Hiſp. Resplandecer entremedias. Pol. Błyszeć, migotać. Vng. Közöttfénlik. Ang. To shine betweene.] Cic. ad Att. ex ratibus liquamen intermicat aratum.

Intermĭnĭo, ire, ivi, & ĭi, itum, a, d. Magnum murum denſitio, vehementer unio. [חזק. Gall. Mesler fort. Ital. Intramettere. Ger. Dicke machen. Bel. Verdreuen. Hiſp. Amontonar. Pol. Zakopać. Vng. Sokasztom. Ang. To thicken or make thicke, to stanke or make a poole.] Plaut. in Aſin. Mihi hæc intermĭnita eſt, nos ornatas adimus. Nihodie Argippo esse vigent argenti nummi. Terent. in And. Dii vostram fidem, interminatus sum, ne faceres: tamen vendidisti. Plaut. Capt. Prandio, intermissa, neque in hibernum obvia. Intermicat vita. Plaut. Cæsus: contra malarum illas Disciplinarum, vim quæ interminatus suo vitam redit, quæ virum se interfectorem minatur.

Intermĭnātus, a, um. Non terminatus, termino carens, indefinitus. [בלתי מוגבל. Gall. Qui n'a point de borne ne de fin. Ital. Non terminato. Ger. Ungemessen. Hiſp. Cosa sin termino y fin. Pol. Nieograniczony, nieskończony. Vng. Határtalan való, határozatlan. Ang. That hath no ende.] Cic. de Natura deorum: Contagio ad eum, cujus opera profecto non deliceraretis, timensum & interminatum in omnes partes magnitudinem regionum videretis.

Intermissus, a, um. Quod non habet terminum. [בלתי מוגבל. Gall. Sans borne, sans limite. Ital. Senza termine. Ger. Das kein ende hat. Hiſp. Cosa sin termino y fin. Pol. Nieskończony. Vng. Határtalan való. Ang. That hath no bounde.] Sidon. Ad Font. Domicio Simplicio & Apolinari interminus interceſſione vos compesci, &c. ¶ Hanc tamen vocem apud quempiam veterum non fuit deprehendere.

Intermiscĕo, es, ere, a. & f. Interpono, commisceo. [ערב. Gall. Entremeſler, mesler parmi. Ital. Mescolare di mezzo. Ger. Zwischen vermischen. Hiſp. Mesclar entre medio. Pol. Wmieszywam. Vng. Közöttkeveréssel vagyok.] Ang. To mingle betweene.] Colum. lib. 11. cap. 3. Heliodo ad Calcul. Febrium aliis serenum die cõcerti semina spargi, quibus & aliquod frumenti semen immiscendum esse. Plin. lib. 19. cap. 8. Intermiscentur tamen non, quorum melior proventus. Virg. Aeglog. 10. Dona immixta feram, non intermiscear undis.

Intermitto, ĕre, si, ssum, act. 1. Ad tempus omitto, cesso. [עזב. Gall. Intermeſler, cesser par fois. Ital. Tralasciare. Ger. Unterlassen. Bel. Onderlaten. Hiſp. Intermetterse, dexar de hazer. Pol. Zaprzestawam, zaprzestaję. Vng. Közbehagyom, közbehagyok. Ang. To leave off or ceasse for a time.] Cic. Est aqua tempus intermittendi, quo si quam omiseris. Cæsar. 1. bell. Gall. Quum iter non intermitteret. Cic. 2. Offic. Actiones autem eorum sic intercidunt, ut libri, quam retentæ idem lib. 5. de Finib. Nec verò intermittunt actu deliberationem earum rerum quæ sunt ab antiquis repertæ, aut investigationem novarum. Terent. Adelph. Potes quidem jam hîc adesse: Nam nunquam annum intermittit diem, cum semper venit.

Intermissĭo, us, m. q. Intermissio. [הפסק. Gall. Cesse, discontinuation. Ital. Intermissione. Ger. Unterlassung. Hiſp. Cessacion o intermission. Pol. Odstąpienie. Vng. Közbehagyás, közbehagyat. Ang. Leaving of or ceasing for a time.] Plin. lib. 10. cap. 29. Cuscinis, diebus ac noctibus quindecim garrulus sine intermissu cantus.

Intermissĭo, nis, verbale, f. t. Vacatio ab aliquo munere peragendo, aliquod tempus. [שבתון. Gall. Vacation. Ital. Vacatione. Ger. Feyrtag. Hiſp. Vacacion. Pol. Wytchowanie, hetmanie. Ang. Leasing of for a time.] Cic. 1. de Nat. deor. Nec tamen vero quamobrem videatur illi deus beatus, quum sine ulla intermissione pulsetur, agitetque atomorum intortione semper eum. Idem Torquat. Nec, ulla alia fuit causa intermissionis epulandi, nisi quod ubi esses, parati esse debebã.

Intermĭtĭo, ōnis, f. Mortis, pecto, interitus, pardon. [מיתה. Gall. Mort. Ital. Morte. Ger. Sterben. Bel. Steruen. Hiſp. Muerte. Pol. Umarcie. Vng. Meghalás. Ang. Death.] Babylonia ad Cic. lib. 6. Epist. Peto à te ut intermissionem, quibuscunq; in rebus opus fuerit, tuearis: tanti hîc efficimur apud me intermissionis cultimus. ¶ Interdum virtutis verbo, latini dicunt eum, qui se mortem vitæq; dolore procul abjicit, simulve expirat. Plin. lib. 22. cap. 22. Vitam marini aceps insidiis luce nationes intermissionum pulsæ vitia. Suetonius in Nerone: Postquam cæde Galbæ, & Hispaniis defecisse cognovit, collapsus animo, nullâ fraude dari, & sine voce prope cum interitus fremit. Cicero in Pison. Vos eandem illam manes & intermissionis Catilinæ reliquias concinastis. Id est, exreliquias propter mortem extinctas. Memoriam generis propter mortem cum revocare, Iacmpro Mutæna.

Intermittissĭmus, a, um, S. [ת"ח מחסרים]. Pol. Sposobiony. Vng. Vígkönnyű.] Spatium medium inter plures mundos: sicut Intercolumnia, spatium inter columnas. Constabat enim Epicuri infinitos esse mundos, & inter eos spatia magna inania, per quæ atomi volitarent: ex his aliis mundos compingerent. Cic. lib. 3. de Fin. bonor. & mal. Omnia dico unum cietum, & intermissa ea quæ nec sint nulla, nec posse esse, intelligimus. Idem 2. de Nat. deor. Tanquam modo ex Epicuri intermissis cœlestibus Judæus.

Intermittilis, & hoc le, pro. prod. [ת"ח מחסרים]. Gall. Qui est entre deux mers. Ital. Tra due mari. Ger. Das zwischen zweyen meeren ist. Hiſp. Entre dos mares. Pol. Między morzami. Vng. Közöttsőtenger. Ang. That is betweene two seas.] Liv. lib. 2. Decad. 5. ad finem. Metro vias compacta procul videtur, divisa est intermittili aquæ, & eadem postea junctæ.

Intermĭtto, ĕre, si, ssum, act. In medio mitto, interpono, quid nascor. [שגר באמצע]. Gall. Mesler parmi ou entredeux. Ital. Mettere in mezzo. Ger. Darzwischen werffen. Hiſp. Meter entremedias. Pol. Wśród rzucić. Vng. Közöttvetek. Ang. To throw in betweene or among.] Plin. lib. 11. cap. 26. Interjecta cervicis humor excludit. Liv. lib. 21. Pœnum Anguibus & interjectis virgultis ordines dirimebãt. Tacit. lib. 2. Virgulta postremum, & stipes, & interjecta saxis herbas vellentes, nec aliarum rerum ullus, quo non ea fuit.

Intermĭtto, ar, pen. corr. intermecare, interficere eorum, & intermĕcium. Deleo, finul interficio, & inultum hominem omnino ferme comperitur. [מאבד האבד ומחית]. Gall. Tuer, occire. Ital. Ammazzare. Ger. Todten. Bel. Doden. Hiſp. Matar. Pol. Zabijać. Vng. Megölés. Ang. Slaughter, killing, or kill.] Virg. 10. Latinum, ac Rutulos omnes à deterrimo eruam. Cic. 5. Verr. Timocrate mortuo intercepta fides nulla est. Cic. ad Atticum: Neq; enim reliqui sine interfectione posse videbantur.

Intermĭtus, a, um, part. prod. Quod ad intermissionem geritur. [שגרתי]. Gall. Passager, mortel. Ital. Che ha spatio ad morire. Ger. Das in der todung gelegen ist. Hiſp. Cosa pertenesciente a matar. Pol. Śmiertelny, śmiertelnie, śmiertelnie. Vng. Halálos. Ang. Mortall, mortally.] Vada intermissum telamonium dicitur, autore Festo, propter quod dominus ejus occisus est. Intermissum bellum, cujus exitus alteri parti intermissionem affert. Liv. lib. 9. Nullus modus fuit cædibus, cæteraq; Autonãgenæ, vix certo defectionis crimine, perinde ac hi intermisso bello certatet. Plin. lib. 2. cap. 24. de aspide loquens: Habet deinde intermissum bellum cum ichneumone.

Intermĭtto, is, ere, act. 1. Colligare, inter se connectere. [חבש]. Gall. Entrelacer, entrelier. Ital. Legare insieme.

ioſeme. Ger. Zuſammen truͤpffen oder ſcheiden. Hiſp. Arar juntamente. Pol. Wiokam. Vng. Össze csatolom, ſigalom. Ang. To knit together. Srat. 8 Theb. vix magna lavare Vulnera, & effluentes libet internectere plagas.

Internigrāns, penult. com. internigrantis, Paſſim nigricans. [A colour much used in painting. Gall. Entremeſlé, entre-meſlée de noir. Ital. Che tira negro. Ger. Darzwiſchen ſchwartz. Hiſp. Entremegrecente. Pol. Czarnawy. Vng. Közzel ſzörkés. Ang. Hauing blacke or ruſſet colour among other colours.] Statius 8. Theband. nocte mq; diq; Aſſimilant internigrantibus albor.

Interndifico, pen. corr. [Several parts to be cut. Gall. Entrecouper ou entre-tailler en partie. Ital. Tagliar vn poco tra loro. Ger. Zwiſchen einander ſchneiden. Hiſp. Auer de entre dar. Pol. Ciecz do wkoło nam. Vng. Közzöttet ſzétſzakasztok. An. To build a wall between.] Plin. li. 10. ca. 33: Terrā illi earū genus quæ ſupas excavant, atq; ita internidificant.

Internīteo, es, ere, Inter alia nitere, pel. ucco. [Διαφαίνω, φανερὸς εἶναι. Gall. Paroiſtre, luire ou reluire entre ou parmy. Ital. Lucere tra l'altre cose. Ger. Zwiſchen einander ſcheinen. Hiſp. Lucir entre otras. Pol. Iáſnieię między drugiemi. Vng. Közzöttet fénlök, tündökölök. Ang. To ſhine among other.] Plin. lib. 37. cap. 5: Tanta enim eſt lucis internitentia, quia has ventis maxime aiente movantur. Custinus: Spiſſæ nubes intendere ſe cœlo, & qui ſolis lucis internitebat, effuſa caligine extinctum eſt. Idem alibi: Armorum internitentium ſplendor.

Internōdium, dii, n. Eſt ſpatiū medium inter duos nodos, quale videmus in arundinibus & culmis. [Διάστημα. Gall. Ce qui eſt entre deux nœuds en roſeaux. Ital. Spatio tra due nodi. Ger. Die mitte zwiſchen zweyen knoten. Hiſp. El espacio entre dos nudos. Pol. Spatium między dwoiemi ſkrami. Vng. Közzöttes közök. Ang. The ſpace betweene two knottes.] Colum. li. de Arboribus cap. 5: Virgā immaturā ſolarem nō amplius quām ſex gemmarum eſſe conveniet: ita tamen, ſi brevia internodia habet. Plin. lib. 7. cap. 21: Arundines verò tantæ præcipitatis, ut ſingula internodia alveo navigabili tectos interdum nonnullos ferant. Ovid. 11. Metamorph. - longi internodia culmi. Idem 6 Metam: Mollia duroſis facit internodia pueris.

Internōlco, interalios noſco, itus ſ. ſcio. [הכיר hikkir. Gall. Entreconnoiſtre ou connoiſtre l'vn l'autre. Ital. Vſare inſieme, conoſcere tra gl'altri. Ger. Einer den andern kennen. Bel. Een d'ander kennen. Hiſp. Conſiderar entre diuerſos. Pol. Rozpoznać. Vng. Közöttök. Ang. To know one another among other.] Plaut. Amph. Nūc interea mihi ut vos poſſitis facilius, Ego has habeo uſui in petaſo pinulas, Cic. 2. de Orat. Quos quum homines vellent, non potuerunt obtritos internoſcere libris de Amicitia: Secerni blandus amicus à vero, & internoſci poteſt, adhibita diligentia.

Internundinātus, non Internundiū, ut inquit Victorius Auct: Spatium novem dierum, id quod novem dies cōmunes habet. [Pol. Czas od dziewięciu dniow. Vng. Kilenczed napi mult.]

Internuntiūs, tii, m. f. Qui inter duos medius eſt ad aliquid tranſigendum, & modò hoc, modò illi per vices nuntiat. [מליץ melitz מתוך mitok. Gall. Meſſager entre deux parties, truchement. Ital. Meſſo, meſſagiero, interprete, ſenſale. Ger. Ein Bott zwiſchen zweyen ſo von einem zu dem andern geht. Hiſp. Meſſagero entre diuerſos. Pol. Poſeł ktoryby między dwiema ſtronami. Vng. Közöttök követ. An. A meſſenger betweene either partie.] Plaut. in Amph. Seu perſcriptas literas, ſive qui ipſi ambigerent; ſive per internuntium. Terentius in Eunuch. Eho, nimirum tu hic relictus custos? Nequis fortè internuntius clàm à milite ad eam curſet? Cæſ. 1. bel. Civil. Pōſt paulò tamen internuntiis ultrò citroq; miſſis, quæ ignorabantur de L. Domitii fuga, cognoſcunt. Internuntius & miniſter rei alicujus. Liv. 5. bell. Macedd. Augures interpretes, & internuntii Jovis, Cic. 8. Philip. ¶ Invenitur & muliebris generis Internuntia.

Internūntio, as, act. p. [משלח meſhalleach, מגיד maggid. Gall. Annoncer ou mander l'vn à l'autre. Ital. Inuiare meſſo, mandare vno ad altro. Ger. Einen von einem zu dem andern ſchicken. Hiſp. Traer meſſagero entre dos. Pol. Posłać a odnieść do drugiego ſług. Vng. Közöttök követ küldök, közöttök követ viſzök. Ang. To bring meſſage betweene.] Liv. lib. 8. Decad. 5: Paul. Fier internuntiando cum Latio fact, ut transgrederetur.

Intĕrōpus. Hoc eſt, in ipſo opere, vel quum opus fit. [בעת העשות beeth haaſoth. Vng. Mukálkódbe.] Tibul. Cura ſonantē ferro, ſed cantet opus.

Intĕro, ris, ere, act. e. Terendo immitto: [כתש charbēſh דך dach כת chath. Gall. Broyer dedans ou parmy. Ital. Tritare. Ger. Zerreiben, zuvorreiben. Hiſp. Majar como en mortero. Pol. Wſypywać. Vng. Belétörlöm. Ang. To grate or comminute.] ut, Interere panem lacti. Varro de Re ruſtica, cap. 96: Necnō ita panem hordeaceum dandum, ut non prius eum in lacte des intritum, &c. Cato de Re ruſtica, cap. 156: Et ibi ſyrinum intento. Terent. in Phorm. Ad te ſumma ſolum Phormio redit: Tace hoc intuſi, tibi omne eſt exedendum. Vbi Donatus: Paremia apta paraſito, quæ de cibo eſt. Hoc autem inter ruſticos de aliato mortario dici ſolet. Et bene intuſi: proprie enim intenta dicitur hujuſmodi rebus.

Intrītum, penult. prod. Genus edulium ex alis, caſeo, oleo, ovis, & puro concinnatum: ita dictum quòd in mortario teratur. [μαζωνὶς Theodor. Pol. Drobiazdze. Vng. Aprólt paſt.] ¶ Et ea intritum: vel melius intrita, cui ſic genus manibus ſubactum, neq; ſtatim ad opus adhibitum, ſed tempore maceratum, fermentatumq; ut inquit Hermolaus ex hoc locum. Plin. lib. 36. cap. 25: Ruinarum urbis ea maximè cauſa, quod ſuetos calces, ſine fermentatu ſaxa componunt. Intrita quoq; quò vetuſtior, cōmeliot. ¶ Eſt etiam intrita apud Catonem rimplaſtis genus ad uſum accommodatū, quod condabat exargil. a manibus ſubacta. [An ſine mortar placken.] Plin. lib. 17. cap. 16: Sed id etiam apud veteres Græcos invenitur, & apud Catonem, qui oleam ſicumq; in ſuperſcindit: menſuram etiam poſtea ſecundum reliquam ēligeriam fuzmi: cortices ſuperpoſiti quatuor digitorū longitudine, & trium latitudine, atq; ita conglutinati, & illa ſua intrita oblini.

Intĕrordĭnium, ii, n. Spatium quod eſt inter ordines. [Διάστημα. Gall. L'eſpace qu'on laiſſe entre les rengs. Ital. Spatio tra due ordini. Ger. Die mitte zwiſchen zweyen ordnungen. Hiſp. Eſpacio entre dos ordenes. Pol. Spatymowanie rzędowe. Vng. Közöttes ſor. Ang. The ſpace betweene two rankes.] Columella lib. 3. cap. 13: Minimum eſt quinq. pedum interordinium, ſeptem maximum. Idem lib. 5. cap. 5: Sed de ſpatiis ordinum & arcuum præcipiendum habemus, ut intelligant agricolæ, ſive aratro vineas colunt, ſive ligonibus interordinia relinquendi ſint.

Interpătĕo, es, pen. corr. Interpatere. [Διαφαίνω. Vng. Közöttem vagyok.] Macrob. lib. 7. Satur. cap. 15. Propterea tot meatibus diſtinctus eſt, & interpatet unda. De pulmone loquitur.

Interpēdĭo, dis, penult. corr. interpedire. [Vng. Közöttem állatom.] Martyr. lib. 3. Satur. cap. 12: Color ſentum occupat & guſtatum linguæ, ſervor interpedit.

Interpēllo, las, lare, act. p. Eſt loquentem vel aliquid agentem interrumpere. [נבלה habar. Διακόπτω, παρεμβάλλω τὸν λόγον. Gall. Interrompre de propos, parler ou entreprendre de parler. Ital. Impedire, o interrompere. Ger. Einreden, oder ins wort fallen: mit anreden verhindern. Bel. Verachteren in de Redevoeringe. Hiſp. Eſtoruar al que alga haze. Pol. Czynić komu mowę, mowiącemu przekładać. Vng. Közbeszólom, megszakasztom. Ang. To let or interrupte talke.] Cic. 1. Tuſcul. Sed nihil te interpellabo: continentem orationem audiemus. Cæſar de bello Civil. lectio: Quarto Aſiam venſſet, reperiebat Titum Appium cognatum ejus tollere pecunias extinctæ Dianæ, ſed interpellatum adventu Cæſaris profugiſſe. ¶ Aliquādo eſt dicere, vel commonere. Lucilius lib. 28. ut citat Nonius: Verum tu quid agis? interpella me ſcrama. ¶ Aliquando rogare. [בקש bikkeſh. Vng. Kérlelem.] Valer. Max. in l. 5: Cato rogatus ut ſuos apud tribunum adjuvaret, conſtanti vultu non ſe id facturum reſpondit. Iterum deinde ac ſæpiùs interpellatus, in propoſito perſtitit. ¶ Interpellare virginem vel matronam de ſtupro, frequens eſt apud Iuriſconſultos, pro ſubire, vel petere ejus conſubitum. Interpellare Ruprum de re vel quod impedire, & inceptum turbare. Livius 3. ab Vrbe: Stupro interpellare magis quàm vi de more. ¶ Interpellare debitorem, eſt debitum exigere. Pomp. Si nemo ſit qui à parte promiſerit, interpellatus ratitiæ pecuniæ poſſit. ¶ Interpellare partem, vitam, impedire, removere. Cæſar 3. bell. Civil. Sed live ipſorum pertinacia, hoc tempore aliquis, ſive etiā fortuna partem jam, præſentem, vitæ ſuæ interpellaſſet, dandam omnibus operam, ut ne quod incommodum virtute ſua fieret. ¶ Interpellare de negotio aliquem, eſt convenire, & admonere. Λόγους ἔχειν τινὶ περί τινος. Seneca libro Declam. 8: Dives pauperem de conditis hinc interpellavit.

Intĕrpellātio, onis, fc. Interloquutio, interruptio, impeditio: [מעכר maakar. Διακοπὴ λόγου, ἐμπόδιον. Gall. Empeſchement de propos, deſtourbier. Ital. Stordimento. Ger. Einredung, oder anfang zu reden. Hiſp. Eſtoruamento. Pol. Mowy przekładanie. Vng. Közbeszólás, megszakasztás. Ang. A letting or diſturbing.] Cicero de provinciis Conſularibus: Interpellatio mei familiaris, quæ poſſit non grauè interrupta eſt oratio mea. Idem ad Attic. lib. 12: Putabam enim commodiùs me eodem iſtud domi agere poſſe interpellatione ſublata. Idem Lepta: his rebus ſublatis, literæ quidem meæ impedientur, in quibus ſine ulla interpellatione verſor.

Interpellātor, toris, m. f. Interveniens, qui interrumpit ſermonē aut aliud aliquid agentē. [מעכר maakir. Διακόπτων λόγον. Gall. Deſtourbeur, interrompeur de propos. Ital. Stordimento. Ger. Ein der einen mit reden oder ſeiner meinung hindert. Hiſp. Eſtoruador. Pol. Nowy przekładacz, przerywacz. Vng. Közbeszóló, megszakasztó. An. An interrupter or diſturber, an interrupter of ones talke.] Cicero 2. Officiorum: Diſſimulabat ſe aliorum aliquos eruere velle, quò invitaret amicos, & ubi ſe oblectare ſine interpellatoribus poſſet. Idem Attico libro 13: Sed interpellatores illic minùs noleſti. Autor ad Herenn. lib. 1: Alia ratio eſt alieni ſermonis moleſtum interpellatorem

terpellantes. Cicero libro 5. Epist. Iniceris sine interpellatore vesor.

Interpen-ivi. Apud Vitruvium, Pertearum, tigillorum, asserumq; genera sunt, quæ ab angulis partium ad angulos trigoni, ad imos in collocatos derivandos, vel alium quem vis alium intelligatur, quali ea quæ a pendendo Græci appellant κρεμαστῆρας.

Interpēsus, a, um, participium. [ὑποκείμενος, Gall. interposé, mis entre deux. Ital. posto in mezo. Ger. Dazwischen gesetzt. Hisp. Interpuesto. Pol. Wstawiony. Vng. közbevetett. Ang. put among or between.] Plin. lib. 18. cap. 25. Interpositis quinis octonisve. Hoc est, interjectis, vel intermissis.

Interpositĭo, onis, m. q. Interpositio. [παρεμβολή, παρεκβασις. Gall. interposement, action d'entre mettre. Ital. posta in mezo. Ger. Dazwischensetzung. Hisp. Acto de interponerse. Pol. Wstawienie. Vng. közbevetés. Ang. a putting among or between.] Cicero de Nat. deor. Tum ipsa mundi umbilicus terra, quem est e regione solis, interpositu interjectuq; tenebræ efficit. De luna.

Interpŏsĭtio, onis, f. i. inserto, interjectio. [παρεμβολή. Gall. interposition, entredeposure. Ital. interponimento di una cosa tra due. Ger. Dazwischensetzung. Hisp. Acto de interponer. Pol. Wstawienie. Vng. közbevetés. Ang. an interposition or putting between.] Cicero de Invent. Quæ illorum autoritatem appellat, quæ habet in se controversiam in dicendo petitam, sine certamine personarum interpositione. q. Interpositio, pro iis quæ locis superioribus & infra hisce leguntur, cum aliquid emendatur. Cicero ad Tiranem lib. 16. Turbis, liquid librarii mea manu non intelligentia nostris. Vna enim interpositio difficilior est, quam integra quidem fidei lege solvo, de quadringento Catone.

Interprĕmo, pensi, pressum. Comprimo, vel premendo colido. [ὑποκρίνω. Gall. interpreter, comprimer. Ital. premere tra due. Ger. Zusammen pressen. Hisp. Apretar entre dos. Pol. Wyciskać. Vng. közbenyomni. Ang. to thrust or press between.] Unde interprimere lintres, cistas cibus compressis ipsi intus interludere. Plautus in Rud. Ac depol ut fortunio hanc tempestatem ejecimus domum. Qui fecerat ita fedus ut lauces interprimerent.

Interpres, ētis, com. 1. Is qui in aliqua re agenda medius est, & verum conficiunt, & amor. [ὑποκριτής, ἑρμηνεύς. Gall. Truchement, interprete. Ital. mezzano, interprete. Ger. Ein Scheidemann, ein Dolmetsch. Bel. Een Middelaer, verdeyntscher. Hisp. Trugimano, persona de intrego, el que declara lo ageno. Pol. Tłomacz, wykładacz. Vng. tolmács, magyarázó. Ang. an interpreter or declarer.] Virgilius lib. 4. Aeneid. Tuq; autem interpres curarum, & consciatunc. Interpretes ab Ateonio dicuntur per quos inducitur pactio. Quoniam verò hi animo & hominis, animo eorum quibus dant fidem interpretes, sedulò perscrutantur, eorumq; consilia explorant, aliorum dicuntur, fidem ei tut interpres pro eo accipiatur, qui obscura exponit. Virg. 3. Aeneid. Trojugenum interpres divûm. Ubi Servius interpretatur, qui mentem deorum mortalibus publicat. Cic. 1. de Divin. Interpretes portentorum Galeotæ in Sicilia nominabantur. Idem. Quorum enim nemo interpretes, ut grammatici poetarum, proximi ad eorum, quos interpretantur, existimationem videntur accedere. q. Interpres sum, qui aliorum scripta verbis aliam linguam. Cicero de Opt. gen. Orat. Nec converti ut interpres, sed ut orator tententus idem, & eorum formis, tanquam figuris, verbis ad nostrum conformidantia apris.

Interpretātio, ōnis, per contr. d. p. expono, explico, explano. [ἑρμηνεία, ἐξήγησις. Gall. interpretation, explication, declaration d'une chose. Ital. interpretatione, sposizione. Ger. Auslegung, Verklärung. Bel. Wtlegginge. Hisp. Acto de interpretar. Pol. Wykładanie, tłomaczenie. Vng. magyarázás, megmondás. Ang. an interpretation, declaration.] Cicero de Invent. Quæ ratio interpretationis, quibus modis explicanda sit, dicendum videtur. Quintilianus lib. 1. Institut. Interpretatio est, quæ dicta factaq; explanat, & quid sequatur ostendit.

Interpretātus, a, um, participio. Expositus, explicatus. [ἐξηγούμενος. Gall. interprété, declaré. Ital. interpretato, dichiarato. Ger. Ausgelegt, erklärt. Hisp. Declarado. Pol. Wyłożony, objaśniony. Vng. megmagyarázott, kimagyarázott. Ang. expound, declared.] Cic. 2. de Leg. Vrbs quasi focus urbis, ut Graio nomine est appellata: quo nos propè idem Græcum interpretatum nomen tenemus.

Interpretātio,

Interpretátio, onis, f. t. Expositio. [תרגום meturgám פשר pésher. ἑρμηνεία. Gall. Declaration, interpretation. Ital. Interpretatione, declaratione. Ger. Auslegung. Hisp. Obra de trasmudar y declarar. Pol. Wykład. Vng. Meg magyarázás, értelmezés. Ang. An explounding.] Cic. Offic. Nimis callida, sed mala litis interpretatio. Interpretatio, inquit autor ad Herennium lib. 4: Est quæ non iteratis, dem redintegrat verbum, sed id commutat quod primum est alio verbo, quod idem valeat. Interpretatio, Conjectura & judicium. Liv. 2 ab Vrbe: Non accidit factum, in tantum animo roboris fuerit, nec ad rei certum, nec interpretatio elicitadis. Budæus.

Interpretátum, i, n. s. Interpretatio. [תרגום meturgám פשר pésher פתרון pitrón. ἑρμήνευμα. Vng. Magyarázat.] Gellius: Ex quibus diversa Latinæ linguæ interpretamenta colligimus. Idem lib. 5, cap. 21: Cujus Latinum interpretamentum reperire hodie Semproni.

Interpúnctis, a, um. Quod punctis distinctum est.] בקדר nakúdd. διεστιγμένος. Gall. Distingué par poincts. Ital. Distinto con punti. Ger. Mit punkten unterscheidet. Hisp. Apartado con puntos. Pol. Punktowany. Vng. Meg pontokkal tétetett, pontozatos. Ang. That is distinguished by points.] Cic. 2. de Orat. Sed & Festivitatem habet narratio distincta personis, & interpuncta sermonibus.

Interpúnctum, i, n. Distinctio, interpunctio. [διαστολή. Gall. Distinction par poincts. Ital. Distinzione con punti. Ger. Unterscheidung mit punkten. Hisp. Apartamiento con puntos. Pol. Rozgraniczenie przez punkta. Vng. Pontok vala meg különböztetés, meg választás. Ang. A distinction by points.] Cic. 3. de Orat. Clausulas & interpuncta verborum, animæ intercisio, & angustiæ spiritus arctarent.

Interpúnctio, onis, f. Interpunctum. [διαστολή. Pol. Rozmaytość. Vng. Pontoknak külömbözö téttetése, meg választás.] Cicero pro Murena: Res enim una parva & propemodum singulis literis, atque interpunctionibus verborum occupata.

Interpúngere. Les points entre les mots. Gall. Mettre par poincts entre les mots, parler. Ital. Mettere i punti tra le parole. Ger. Interscheiden. Hisp. Apartar con puntos. Pol. Punktować. Vng. Pontokkal választ. Ang. To point.] Fin. lib. 18. cap. 28. Ficus inter pangati semina fieri.

Interpúrgo, as, avi, atum, a. Quasi per circuitum putare, & purgare. [περικαθαίρω. Gall. Esbrancher, oster et couper les petites branches des arbres. Ital. Tagliare i pruni rami de gli arbori. Ger. Die unnutze absäubern da überflüssig ist. Hisp. Podar los pequennos ramos del arbol. Pol. Obcinam. Vng. Környül meg tisztitom, irtom. Ang. To cut and take away the little branches of trees.] Colum. lib. 5: Rolam frutices acturi sic disponi per furculos pedales conveniat, per idem tempus quo & vitium solent ante Calend. Martias, & interpatari oportet: hoc modo multis annis perennat.

Interquéror, ris, eri, n. t. Quæsivi. [דרש dárash בקש bakésh. Gall. Interroger. Ital. Interrogare. Ger. Darnach suchen rathen. Hisp. Holgar preguntar. Pol. Mowić tam, o pocieszanie. Vng. Meg nyugosztom. Ang. To make pastime in doing.] Cicero de Claris Oratoribus: Quibus ego si viderem, & paulo antea interpellassem eventibus: Quid hac celassem, & paulo antea interpellassem eventibus: Quid hac celassem, & paulo antea interpellassem eventibus: Quid hac celass

Pyramidale. Vng. Kőzbejtekadow. Ang. Midmost scaffolding.] Cicero 2. de Orat. Rei autem perspicua narratio, si verbis usitatis, & ordine temporum conservato, si non interrupte narrabitur.

Intericalmium, nii, n. [Divina Spiritus illa in navi, quod eliceret tintinnabula & columnas. Gall. L'esprit qui est entre les chandelles d'un navire. Ital. Spirito, che stà tra candelieri d'una nave. Ger. Der Geist, welcher zwischen den Lampen ist. Hisp. Espiritu, que está entre las candelas. Pol. Duch, który jest między lampami. Vng. Kőzbenjáró lélek. Ang. The spirit that is between the candlesticks.] Cicero 2. de Divin. Ne quis interilio, spatium aurium columnarum. Et interilia, Summa ligamenta ad quod retinacula tolleretur, & circumferebantur.

Interscapillium, lii, n. [Spatium illud quod inter scapulas est. Gall. Le milieu des espaules. Ital. Spatio tra le spalle. Ger. Die mitte zwischen den schultern. Hisp. El medio entre espalda y espalda. Pol. Miedzy ramiony, ktore sa. Vng. Vállak közt. Ang. The space between the shoulders.] Ligatus in descriptione Velle. In humero crassam vestem, in pede de pelle ornatus nonnisi me duas in summo interscapilio anam.

Interscindo, dis, sci, r. Medio abrumpo, sive dirimo. [חצה chatsah. Αφορίζω. Gall. Couper par le milieu. Ital. Tagliare, spezzare per mezzo. Ger. Zerschneiden, abtheilen. Bel. Den den andern theilen. Hisp. Interscindir. Pol. Przerznąć. Vng. Kőzbe vágni. Ang. To cut in the middle.] Cicero de Legib. Nec quia nullam crudelitatem, ut tanta omnes bestiarum copias interscindamus alibi ne, aut ea, quæ pœnam interdum subeant, pœna afficere.

Interscribo, bis, penult. prod. a. & e. Inter versus scribo, interpono, intersero. [Μεταγράφω. Gall. Entre escrire. Ital. Scrivere in mezzo. Ger. Darzwischen schreiben. Hisp. Escrivir entre medio. Pol. Wpisuie. Vng. Közbeirni. Ang. To write between.] Plinius Epistolarum 1. Postea & quæ dixeris post obliterationem rescribere, multa deinde per litteras addere, alia interscribere, alia rescribere.

Interscrĕo, as, penult. corr. act. 1. In partes secare. [חצה chatsah. Αφορίζω. Gall. Entrecouper. Ital. Tagliare in mezzo. Ger. Zerschneiden. Hisp. Entrecortar. Pol. Rozcinać. Vng. Közbe kétfelé vagdalni. Ang. To cut by the middle.] Ad Herennium lib. 3. Ut ipsa pronuntiatione res ipsas quas demonstravimus interscreare atque interscecare videamur in animis auditorum.

Interscrĕpito, pis, penult. corr. act. 1. Velut crepitus quibusdam intereundo, vel ire impedio. [חשל chasal. Αφορίζω, διαφωνέω. Gall. Empescher & faire de bruyt, bruscher. Ital. Intrompere, fare. Ger. Zerbrechen, einen Lerm machen. Bel. Een verstoppen oder lermen. Hisp. Estrepitar entre puertas. Pol. Przepedzać. Vng. Közbe kiáltozni, vagy zajt csinálni. Ang. To make a noise or disturbance between.] Livius 2. bel. Maced. Permedium interpositos terrauit eos, nunc precibus lacessendo, nunc operibus interscrepito quædam, ne exitus ad fugam esset. Interscrepire rubem vel os id est, murmurare. Lucius 3. bel. Pun. Cicero pro Corn. Balbo: Ne interscrepum sit unus inter perpetuo ad hoc amplissimum præmia civitatis.

Interscreptum, Dicitur quicquid in re aliqua medium est, ut est cartilago illa, quæ velut paries intermedius nares dividit item, septum illud transversum, quod viscera vitæ inseparat a nutrimentis. [Διάφραγμα. Gall. Cloyson. Ital. Cuoio. Germ. Ein verschlag das in mitten durch gehet. Hisp. El meio. Vng. Köz fal. Ang. The middle.]

Interscrĕo, teris, trevi, interscrētum, peruit. corr. act. 3. Inter alia plantare, semino, inserere. [φυτεύω, ἐμφυτεύω. Gall. Planter ou semer entre deux. Ital. Piantare e seminare fra altre cose. Ger. Darzwischen stossen oder pflantzen. Bel. Den oder etwas planten. Hisp. Plantar, sembrar entre matas. Pol. Wsadzać, wsiewać. Vng. Közbe ültetni, plántálni. Ang. To set or plant between.] Columella de re Rustica lib. 3. cap. 18. Consequatur deinceps pastinatio malleolis ordinariis verbis interserendis est. Idem lib. 8. cap. 11. Rogo congregamus interstitiis buxeis, aut myrteis fruticibus. Ovidius 10. Metamorphoseon: medijs interserit oscula verbis.

Interscrĕro, ris, sevi, situm, act. 3. interpono, intericio. [ἐμφυτεύω, παρεκτίθημι. Gall. Entremesler, mesler parmi. Ital. Frammettere, mescolare. Ger. Zusammen setzen. Bel. Zusammen setten. Hisp. Entreponer, entreverar. Pol. Wsadzać, wkładać. Vng. Közbe tenni. Ang. To intermingle.] Plinius Epistolarum 1. Postea & quæ dixeris post obliterationem rescribere, multa deinde per litteras addere, alia interscribere, alia rescribere.

Interscrĭbo, is, penult. corr. act. 3. Interpono, intericio. [Μεταγράφω. Gall. Entremesler, mesler parmi. Ital. Frammettere, mescolare. Ger. Darzwischen schreiben. Hisp. Escrivir entre medio. Pol. Wpisuie. Vng. Közbe irni. Ang. To write between.] Plinius Epistolarum 1. Postea & quæ dixeris post obliterationem rescribere, multa deinde per litteras addere, alia interscribere, alia rescribere.

Intersĭdo, is, sēdi, sessum, act. 3. Interpono, intericio. [Παρεκτίθημι. Gall. Entremesler, mesler parmi. Ital. Frammettere, mescolare. Ger. Darzwischen setzen. Bel. Zusammen setten. Hisp. Entreponer, entreverar. Pol. Wsadzać, wkładać. Vng. Közbe tenni. Ang. To intermingle.] Plinius in Epist. Prædia agris meis vicina, atq. etiam interstincta venalia sunt.

Intersilio, is, intersilĭi, intersultum, neut. 4. Interpono, intericio. [Παρεκτίθημι. Gall. Entremesler, mesler parmi. Ital. Frammettere, mescolare. Ger. Darzwischen setzen. Bel. Zusammen setten. Hisp. Entreponer, entreverar. Pol. Wsadzać, wkładać. Vng. Közbe tenni. Ang. To intermingle.] Plinius in Epist. Prædia agris meis vicina, atq. etiam interstincta venalia sunt.

Intersĭlio, is, intersilŭi, intersultum, neut. 4. Interpono, intericio. [Παρεκτίθημι. Gall. Entremesler, mesler parmi. Ital. Frammettere, mescolare. Ger. Darzwischen setzen. Bel. Zusammen setten. Hisp. Entreponer, entreverar. Pol. Wsadzać, wkładać. Vng. Közbe tenni. Ang. To intermingle.] Plinius in Epist. Prædia agris meis vicina, atq. etiam interstincta venalia sunt.

Intersĭno, is, sēvi, situm, act. 3

Stulto intelligens quid interest? vide INTEREST.

Intertextum, ti, n. I. Quod in medio textum aliquid habet: [ενυφασμα. Gall. Entretissu, passement, broderie. Ital. ricamo di mezzo, cosa tessuta di mezzo. Ger. Zwischen gewebte sachen, oder ein gemachte sache zwischen die mitte. Hisp. Cosa tegida entre medio. Pol. Dziełko wtkane. Vng. Közepén szőttes. Ang. Work wrought in the middle.] ut, Chlamys intertexto auro, vel Chlamys serica, quæ aurum interserere chyllium nas lucens, à Parygionibus intertextis quod genus vel ilium à Suetonio in Augusto, Parygiana vocantur. Vulgus bodie vocat Broccas. Quintil. lib. 8. cap. 3. Neminem decet intextus plumbo mons vestis.

Intertrăho, is, Pipto, intertraxi. Γίγνομαι. Gall. Arracher d'entre. Ital. Cauare fuori. Ger. Etwas herausziehen. Hisp. Sacar entre. Pol. Wyciągnąć. Vng. Kivonni, kihúzni. Ang. To draw out from between.] Plautus in Amphit. Nisi gallii pueri, ti accepto, animam intercutem intertraxero.

Intertrigo, penult. prod. huius interligicis, f. nomen ab interterendo deductum. Est morbi genus quum latus intercludentibus interteritur, & excoriantur, ut eodem teq; fadore excoriantur: quod malè genus in feminibus maxime solet accidere, quum tolli et equitantium, vel pedibus insidentium femina attero ita, adurantur, [συναφεγγισις. Gall. Escorcel, huyssure, escorchure de pres pendant, escorchure entre cuisse. Ital. Scorticatura de piedi per lungo cauare. Germ. Ein wund ding zwischen dem beine, oder einen anderen dingen. Hisp. Escoriadura del muslo. Pol. Otarcie. Vng. Kopás. Ang. Chafing.] q. Dicitur etiam intertrigo in jumentis quam vitiorum ingestu calces, aut etiam suffragines interuntur. Columella. Oxy fertur igo bis in die foveri aqua calida, mox decocto ervi in faba, cum adipe decocta.

Intertrimentum, ti, n. a quo fit, de quo Varro libro 4. de lug. Latina: Detrimentum (quod) à detrito dicitur, quòd ea quæ attrita sunt, minuta prius fiunt. Eadem ratione intertrimentum, quòd dum quæ inter se trita eadem dimittunt sunt. [Διαφθορα. Gall. Perte, dommage, deffaut. Ital. Danno. Germ. Ein abgang oder schad. Hisp. Daño. Pol. Wytarcie. Vng. Kárvallás. Ang. Damage, losse.] Terentius in Heaut. Nunc quemadmodi hoc sedem intertrimento non potest Haberi, quidvis dare cupio. q. Intertrimentum pro evanida augendæ portæ, quæ exmotione deperit, accepit, Livius libro 2. bel. Macedon. Carthaginenses ex una angustia duplicem pugnam impedimento adexercuisse, id quia probum non esse Quæstores renuntiaverunt, experimentisque pars quarta detrahatur ai, pecunia Romæ mensa semper, intertrimentum argenti suppeveniunt. Cicero 3. Verr. pro communi jactura, quæ ex navis rejectu confit ex damno aliquo negotio. L. Rubrius (quod) ædem Castoris tradi parabat. Licatus Iunio pupillo tutor erat testamento patris. Cum ro nullo intertrimento convenctor ium quemadmodum tradebatur. Asconius: Detrimentum unius partis esse potest, intertrimentum vero duarum & accipientis. Quæ tamen Cicero interdum pro commodi conferendi alicuius negotii jactura passi ducunt.

Intertrītus, ta, f. p. Intertrimentum: hoc est, damnum & proprietatis, argenti aut vestimenti, quæ rerum primum alicui quæ attritatione nominatur. [Φθορα. Pol. Wytarcie się. Vng. Kárvallás.] Scævola de Pignoratitio. Pignor. Quæ in intertritum aut quæ corpori facta est, unum, &c.

Intertŭrbo, as, p. Valde turbo, seu aliquid aut negotium aut dictum in turpel o [ערר hebr. Διαφθειρω, συγχεω, διαλυω. Gall. Destourber. Ital. Disturbare. Ger. Verwirren, etwas zu nichte machen, zerbrechen, zerstören. Bel. Zawadzam, jestem przeszkodą. Hisp. Estorvar. Pol. Przekażam. Vng. Megháborítom, kózbe tabarítom. Ang. To disturb, to hinder.] Plaut. in Rudent. Ne interturba: imperatum jam in cera est. Terentius in Andr. Davus interturbat omnia, ubi Donatus: Hiatus, aut ova particula est, adeò ut non pro media significatione accipiendi quæ majorem habere non potest, ut interpretes.

Interturbātio, onis, f. c. Interpellatio. [ערבוד hebr. Διαφθειρω, συγχεω. Gall. Destourbier, tempestation. Ital. Turbamento, disturbo. Ger. Verwirrung, verruh. Hisp. Estorvamiento. Pol. Przykładanie. Vng. Közbe tabarítás, meghabarítás. Ang. A disturbing or hindering.] Livius 5. belli Pun. Ipsique valetudinem excusans patri, animique quæ ejus mirabilem interturbationem quum quæreret, &c.

Intervăcŭo, as, penult. corr. In medio vacuus maneo. [Διαλειπω. Gall. Estre vuide ou vuyde entre deux. Ital. Restare vacuo in mezzo. Ger. Zwischen ihr sein. Hisp. Ser vazio entre medio. Pol. Wyprożnia się. Vng. Közbe hézagosodom. Ang. To be vacant between.] Columella libro 5. Bubus trepidantes interveniunt spatiis obrutus, anno celerius maturam perditam præbet.

Intervallum, li, n. 2. Spatium quod est inter palos vallum colligens cum his cæteris quo quoque spatium, intervallum est punctatum. [διαστημα. Gall. Intervalle, distance, espace. Ital. Spatio, spatio. Germ. Ein jede weite zwischen etwas: eigentlich aber zwischen den pfalen. Hisp. Espacio de tiempo. Pol. Przestrzeń, miedzy czymś przestrzeń, odległość. Vng. Köz, távolság. Ang. Distance, space.] Festus libro 8. capite 21. Septem dictum intervallo tantum. Cicero ad Cæsarem Planum fecit, quem jamdiu planum facit, tanto intervallo videremur deinde utrique, &c. Extanto intervallo. Cicero ad Cæs. Cui ex tanto intervallo rem delectam ulla parte. Longo intervallo. Cicero 8. Verr. Verba rerum in hac longo intervallo alter, non Dionysius, &c. Quod etiam dicitur longo post tempore.

Intervāllatus, a, um. Quod post certa temporum intervalla revertitur. [διαλειπων. Gall. Qui va par raisons. Ital. Che va per certo tempo. Ger. Der mit underlassung oder unterbrechung widerkommt. Hisp. Que viene algunos tiempos y tornan. Pol. Czasy przypadający. Vng. Időnként történő el és megjövő. Ang. Intermitting, coming by certain spaces.] ut intervallata febris, quam intermittentem, & revertentem vocamus. Gellius libro 17. cap. 12. Ac bidno medio intervallata febris.

Intervello, is, ulsi, Pulsum è medio evellere. [ανασπαω. Gall. Arracher d'entre deux. Ital. Sarpir di mezzo. Germ. Zwischen aus ziehen. Bel. Wyrwać. Hisp. Arrancar entre medio. Pol. Wyrywam. Vng. Közül kizkelek, kiszakasztom. Ang. To pluck out from between.] ut quum aut folium e medio surculo aut e barba capillus evellimus. Pallidus. Si pudla sint, intervel es barba capillus, vel nimis. Pallidus. Si pudla sint, intervel es aliquam ut cætera cohærentur. Plautus in Amphit. Ita ego intervellam ut cætera cohærentur, &c. Hoc libro medio intervellata febris.

Intervello, is, ulsi, Pulsum è medio evellere. [ανασπαω. Gall. Arracher d'entre deux. Ital. Sarpir di mezzo. Germ. Zwischen aus ziehen. Bel. Wyrwać. Hisp. Arrancar entre medio. Pol. Wyrywam. Vng. Közül kizkelek, kiszakasztom. Ang. To pluck out from between.] ut quum aut folium e medio surculo aut e barba capillus evellimus. Pallidus. Si pudla sint, intervel es barba capillus, vel nimis. Pallidus. Si pudla sint, intervel es aliquam ut cætera cohærentur. Plautus in Amphit. Ita ego intervellam ut cætera cohærentur, &c. Hoc libro medio intervellata febris.

Intervĕnio, nis, penult. corr. a. p. In medio negotio, quasi ex insidiis supervenio & opprimo. [παραγινομαι, παρεισφερω. Gall. Survenir, survenir. Ital. Sopravenire, intervenire. Germ. Dazwischen kommen oder angetroffen werden. Bel. Zastępuję komuś. Hisp. Intervenir. Pol. Wnijdę pomiędzy. Vng. Közé megyek, közbe jövök. Ang. To come between.] Terentius in Adel. Intervenit homini de improviso, q. Accipitur etiam aliquando pro interfici. Cicero. Quod non esset factum si ipse intervenissem. q. Intervenium est. Terent. Heaut. Ut de improviso id intervenium malum.

Intervĕnio, nis, participium. [παρεισφερομενος. Gall. Survenant. Ital. Sopravegnente. Ger. Dazwischen kommend. Hisp. Interveniente. Pol. Wnijdący. Vng. Közé menő, közbejövő. Ang. Coming between.] Cicero 3. Tusc. In magna parte vitæ dolore non interveniente.

Intervĕntor, tōris, m. [ἐπίβουλος. Pol. Zawadzający. Vng. közbe menő.] D. de Minoribus lib. 4. Non solum autem is habet curatorem etiam in intervallis utpote à bonis quæsitorio nomine levem sum tutum obligavit.

Intervĕntus, us, m. q. Adus ipse interveniendi. [παρουσία. Gall. Survenue. Ital. Sopravenuta, intervenimento. Germ. Dazwischen kommen. Hisp. Sobrevenida, obra de entremeter. Pol. Wnijście pośpolstwie. Vng. Közé menő, közbejövés. Ang. Coming between.] Cicero 3. Tusc. In magna parte vitæ dolore non intervenientis.

Intervĕrto, is, Calidè surripio, intercipio, ad me transfero, aretio, quod plerumque fit, quum rem commodatam, aut creditam mihi vendicamus, dolusque ne domino restituatur, efficimus [παρεξαγωγη, κρυπτω. Gall. Destourner, soustraire, desrober furtivement. Ital. Torre altrui con astutia.

Ger. Einigkeit vertilgen/ verstehen/ verbergen. Pol. Ondergaen/ verberghen. Hil. Ocultar ò arrebatar en algun secreto. Pol. Celuyck de sekere persoone. Vng. Elsrendrum. Fel. Ang. To steal and take away, to remove.] Ital. Cicer. 6. Verrin. Caudicibrum, quod rex Syriae Iovi Capitolino donum dederat, à Verre, qui id sub commodato à rege acceperat, interversum esse comperierit. ¶ Decimus autem intervertere aliquem suppliciis, & intervertere aliquem re aliqua, & intervertere rem aliquam. Plautus in Asin. Vnde tam multum intervortit? quo hanc cloacam conferam? Idem in Pseud. Vtinam, si posset, mulierem intervorteret. Marcel. Iurisconsul. lib. 5. digest. 17. Depositi actio aversis rem apud defunctum depositam dolo interversis competit. ¶ Intervertere pro subvertere, everrere. Paul. in l. amissionis ff. de Cap. dim. Quae salva civitate accidit, per quam publica jura non interverti constat. Scaevola: Cui per fundum aquae ductus debetur, quamvis vetus in eo rivum facere licet, dum ne aquae ductui intervertat.

Intervigilo, as, pen. corr. [Gall. Entremueillir, ne dormir que à demi. Ital. Non dormire fermamente. Ger. Darzwischen wachen. Hisp. Velar entre dos. Pol. Merder twee oogen. Vng. Ang. To watch between, to half sleep.] Seneca epist. 118. lib. 12. Somno parcissimo utitur, & quasi intervigilo sanus est, vigilare desiit.

Intervirĕo, es, pen. corr. Claudian. de Rapt. Proserp. lib. 2.

Intervīso, is, pen. prod. Per intervalla invisio. [Gall. Visiter tantôt en par-là, aller voir quelques fois. Ital. Venir à vedere à volere. Ger. Zuweilen besuchen. Hisp. Visitar à vezes certos tiempos. Pol. Pogen te besoecken. Vng. Ang. To visit sometimes.] Cicero Marcello: Tuis & illam rationem utilitatis & laudis, & vehementer probo: quodque minus intervisis, hoc fero animo aequiore.

Intĕrundo, as. [Pol. Wederhouden. Vng. Ang. To hinder between.] Solin. cap. 27. Hae fulvum nigrantibus segmentis interundatum, vas erant apprimè decori: hoc est, in undarum figuram distinctum.

Intervŏmo, is, pen. corr. [Gall. Vomir parmi ou entour. Ital. Vomire nel mezzo. Ger. Zwischen ausgiessen/ zwischen ausspeyen. Hisp. Entrevomitar. Pol. Mingen tusschen. Vng. Ang. To vomit between.] Lucilius & Quod dulces inter fallas intervomit undas. Dulcem hoc est, inter undas.

Intrĕcutītum, i, n. [Gall. Ce qui vient entre deux cuirs. Ital. Posto di cuoio. Ger. Das zwischen zwey Leder. Hisp. Pressilla de cuero y cuero. Pol. Tusschen twee leder. Vng. Ang. Two skins with the hair between.] Commodum est, vel usura medii temporis. Vlpianus in l. Sed si ff. de precil. Vt medii temporis intercutitum magis credituri consequantur. Haec Hotomanus.

Intĕrŭla, penult. corrept. Vestis statima & corpori proxima, quam vulgus Camisiam vocat. [Gall. Chemise. Ital. Camicia. Ger. Ein Hemd. Hisp. La camisa. Pol. Kaysse. Vng. Ing, Ang. Shirt.] Valer. ad Rufin. Quem vestire debuit interula, vestivit tiara. Haec a Iudaeis nomine supparus, tunica linea, subucula, & indusium dicitur.

Intestātus, m. f. Dicitur non solum qui mortuus est, nullo confecto testamento, sed etiam cujus ex testamento addita non est hereditas, ut inquit Paulus Diaconus, de verb. signific. [Gall. Qui n'a point testé, qui n'a point fait testament. Ital. Chi non ha fatto testamento, intestato. Ger. Der ohne ein gemächtnuß gestorben. Hisp. El que no ha hecho testamento. Pol. Een die geen testamente gemaeckt heeft. Vng. Ang. That is dead and made no testament.] Pompon. Ipse cum uno servo senex intestatus proficiscitur. Vlp. de suis & leg. haered. Intestati propriè appellantur, qui quum possent testamentum facere, testati non sunt. Cicero pro Cluentio: Haud haeres est Cluentius: intestatum dico esse mortuum. ¶ Intestatus, nullis testibus convictus. Plaut. in Curcul. Nocuisse patto indemnatum atque intestatum aiunt? Non absurdè tamen dicitur esse. Intestatum in hoc Plauti loco accipi puto non attestato: hoc est, nemine in testem adhibito. Erat enim consuetudo apud veteres, ut antequam à quibusdam in jus raperent, antestarentur illos: est, liberum hominem unum aut alterum in testem assumerent, eique autem vellicantes quaererent, Licetne, amice? Quae solennitate non observata, nemini licebat quempiam in jus ducere. Vide ANTESTOR.

Intestātō, adverbium, Sine testamento. [Gall. Sans faire testament. Ital. Senza testamento. Ger. Ohne ein Testament/ oder Erbgemächtnus. Hisp. Sin testamento. Pol. Sonder testamente. Vng. Testamentum nelkül. Ang. Without a testament.] Cicero 2. de Invent. Si pater familias intestato moritur: familia, pecuniaque ejus agnatorum, gentilium, etc. Scaevola: L. Titius intestato moritur. Paulus: Vt legata quae ei dederat, intestato muricns testimoniet.

Intestabĭlis, comm. 1. Qui neque testimonium dicere neque recipere potest. Itaque qui intestabilis est, testamentum facere non potest, quod testes adhibendi facultatem non habet: ejus antitheton est Testabilis. [Gall. Que ne peut faire testament. Ital. Che non può far testamento. Germ. Der kein testiger Erbgemächtnus hat/ noch zu zeugnuß gelassen ist. Hisp. El que no puede hacer testamento. Pol. Een die geen testamente mach maken/ noch getuygenis geven. Vng. Ang. He that cannot make a testament.] Gnaeus apud Graecos Καλὸς. Caius in l. Quum lege. ff. de testam. Intestabilis quum lege quae ei jubetur, ea pertinet ne ejus testimonium recipiatur: & eò amplius (ut quidam putant) ne verba dicatur testimonium. ¶ Gellius libro 7. capite 18. pro detestabili ponit. Sed magis & sanctius, qui ad Arcadii aerarium redigitur, aliquando intestabilis invisusque fuit, ut cuidam visum reperiri, nec umquam ubi conspexerint. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: inter Accidit hoc vel Verbum Praetor is intestabilis, & sacer esto. Vbi interpres Porphyrio, antiqui eos quos ad testimonium admitti nolebant, Intestabiles vocabant. Detestabiles, quorum testimonium malum & execrandum esset.

Intestīnus, a, um, penult. prod. Internus, domesticus, ab intestinis dictum. [Gall. Qui est de dedans, domestique, intestin. Ital. Intestino, cosa di dentro. Germ. Innerlich/ heimisch. Hisp. Casero de dentro, intestinable. Pol. Binnens. Vng. Ang. Inward.] Servius Sulpit. Ciceroni: Quid est quod tantopere commoveat tuos te dolentissimos? ¶ Intestinum bellum, quum civitas veluti in sua viscera conjurat. ¶ Intestinum malum. Cicero ad Brutum: Ingravescit enim in dies intestinum malum: nec externis hostibus magis quam domesticis laboramus. ¶ Intestinum odium, occultum, & dissimulatum. Liv. 2. ab Vrbe. Intestina inter patres plebemque flagrabat odia. ¶ Intestinum opus, quod ad ornatum aedium ex ligno conficitur. Varro 3. de Re rustica: Quum videam habere te apere tectorio, & intestino, aequum mihi videtur è nobilibus Ithaeatis spectandam, parum putasse esse, si non quoque iteris exornati parietes essent.

Intestīnă, n. Quidam sunt quasi membranacei canales, qui in intestinis ventris parenti, alimentorum excrementa è ventriculo excipiant, coquant, robur ad alios tandem perficiendum deferant. [קרבים mahanaim kerabim. Gall. Les entrailles. Ital. Intestina. Ger. Das eingeweyd. Hisp. Las tripas y asadura. Pol. Ingewant. Vng. Ang. The entrails.] Cicero 2. de Nat. deorum: Intestinum autem & alvo secretus à reliquo cibo fusus, is quo alimur, permanat ad jecur per vias quasdam à medio intestino usque ad portas jecoris. Sunt autem intestina in corpore humano omnino sex: quorum primum ventriculo propè orium adnexum, à duodecim digitorum longitudine Herophilus δωδεκάδακτυλον appellavit: anatomici penu seu cecum vocant. Secundum à Graecis νῆστις, à nobis jejunum appellatur, quòd semper sit inane. Tertium à robustetiore, ileon appellatur. Varro etiam hilium appellat. Quartum crassum dicitur, quòd propter sinuositatem crassi cruoris vehatur. Quintum, Graeco nomine κῶλον, à Latinis crassum intestinum nominatur, quòd reliquis carnosius sit, à dextra alvi regione ad sinistram supervenientis fundum delatum, hicrem interim & jecur continens. Sextum, sprae, è directo jacentis, ad secessum usque porrectum: quod quoniam nullos habet sinus, rectum appellatur. Legitur & intestinum tertium nescio cujus generis. Plinius lib. 11. cap. 37: Intestinis quibusdam à ore tenuibus, quadam via eodem reflectitur, ut saepius & polypo in homine annexus intimo stomacho similis canis.

Intĕxo, is, ere, act. c. Intùs texo, innecto, texendo infero, implico. [Gall. Tistre dedans ou avec, ajouter. Ital. Texere nel mezzo, intessere. Ger. Einwürcken/ einflechten. Hisp. Texer ó entretexer. Pol. Thaer in ofte dooren, weven. Vng. Ang. To weave in.] Virgilius 3. Georgic. atque Purpureis intexti tollere auleis Instituant. Servius Intexti, intùs texti. Nam in velis ipsi erant picti qui eadem vela portabant. Idem 2. Georgic. Illanibi laetis intexit vimbus ulmos. Id est, annexit. Cicero in Partition. Laeta tristibus, incredibilia probabilibus inteximus. Plinius libro 13, capite 11: Et tamen adhuc malunt Parthi vestibus literas intexere. ¶ Intexere aliquem: hoc est, inducere loquentem. Cicero Attico, libro 13: Scirem antea orationes, aut aliquid id genus solitum scribere, ut Varronem usquam possem intexere.

Intextĭlis, us, m. g. [Vng. Ang.] Plin. lib. 2. cap. 8: Caeterum aeterna est coelestibus natura intexentibus mundum, intextusque, concretis.

Intimāre

Intestinè, Denitare infidias. observavit hoc verbo usum est Plautus, Apuleius & Gellius. ¶ Intimare apud Tertullianum accipere pro intimè recedere in libello de Resurrect. carnis: Sensibus utiq; intimandum Dominum ignoverit.

Intimè, adv. Qui aliquid introducit atque admittit. [Pol. Wegsteken, wech krijchen. Vng. Be gyúl bekezdés.] Iulius Capitolinus in Pertinace: Quia enim veluti talium intimator nunciatorum rerum videbatur.

Intimus, a, um, est ab antiquo adiectivo iterativo, illud significans quod maximè intus secundum esse. [יָרֵךְ Dominus clunium, Arab. Qui est in extremum. Ital. Parente. Ger. Der innerste. Hisp. Mas dentro. Pol. Wewnątrz. Vng. Legbelsö. Ang. Most secret.] Cicero 6. Verr. In eo fixerat intimo sui figuram. Cicero in Paradoxis: quam Plautus Trucul. Trans. ex intimo vehere supremum. ¶ Intimus, charus, familiaris. [יָרֵךְ Arabi. familiaris, domesticus, Gall. Domestique, familier, amy. Ital. Domestico, familiare. Ger. Ein inwendiger gantz gemeiner oder vertrauter Freund. Hisp. Amigo. Pol. Miły. Ang. Well beloued, familiar.] Cicero ad Quint. frat. 1. Intimos, proximos, familiares. Plinius quilquam fore pertimuit, aut, ger. Plautus Trucul. Nam me fatebor hunc facere summum, atq; intimum. Idem Mil. hæc intima dicit se scire apud Ianam fieri. ¶ Intimus alicujus est, pro valde amari ab aliquo. Cicer. ad Attic. lib. 4. Itaq; in omnibus rebus meis, quam ex te cognovi non fuisti.

Intimè, adverb. [Ἐσώτατα, Scientissimè, exactissimè. Γνησιώτατα. Gall. Familierement, de bon amy. Ital. Domestichamente, intrinsecamente. Ger. Inwendig vnd vertrauwtlichen. Hisp. De corazon, de dentro. Pol. Wiernie. Vng. Legbelsö képpen. Ang. Verye friendly, from the bottome of the harte.] Cicero ad Quint. fratrem: Quare autem est de Blandemo Teuside, quem tibi certissimum amicum tibi à me intimè commendari.

Intingo, gis, xi, ctum, mergo, madefacio, infundo, colubi indu co. [טָבַל Tabal, טָבַע Tabah, Iudæis. Gal. Mouiller, tremper de dans. Ital. Intingere, bagnare. Ger. Eintunden. Bel. Insteden ant tunken. Hisp. Mojar. Pol. Omaczam. Vng. Megmártom. Ang. To dippe, to sowse.] Plinius lib. 20. cap. 17. de anisi: Vinóque admixto omnibus quæ condiuntur, quæq; intinguntur, desideratum. Cato cap. 156. Cradam si eas, in aceto intingito mittisve concoquito. ¶ Intinctum aut, Cicero 2. de Orat. Alterum quod inquit, ¶ intinctum videri, Cicero 2. de Orat. Alterum quod inquit, ¶ intinctum aut intinctum videri, tametsi artem requiri, tamen prudentiæ esse dicebat, quid dicendum sit videre.

Intinctus, us, m. q. [טְבִילָה tabilo. טְבִילוֹת mathamidim. Cibi merum ad obtinendas conditiones quod nos sopas in cibis dicimus. Quod, ἐμβαπτόμενον, ἔμβαμμα. Gall. Sauce, soupe, pain. Ital. Condimento, cibare. Ger. Ein tunckung etwas trucken in ein tunck tunckes. Hisp. Adobo. Pol. Omaczanie. Vng. Is is, ételnek szaftyában. Ang. Sauce.] Columell. lib. 12. cap. 55. Hoc tingis ad embammata non solùm idoneo, sed etiam speciosè mensis, quæ enim tingere vult. Plinius lib. 13. cap. 19. Eadem origine apud nos intinctum commendatur, plerunque ad intimidos additis myrtis.

Intolerabilis, le, om. Quod tolerari & ferri non potest, ut intolerabilis dolor. [Ἀνόητος, ἀνεξίκακος, ἄφορητος. Gall. Insupportable, insupportable. Ital. Intolerabile, insopportabile. Ger. Vnerträglich, vnleidlich. Bel. Onverdraeglick. Hisp. Cosa que no se puede sufrir. Pol. Nieznośny. Vng. Elviselhetetlen, szenvedhetetlen. Ang. That may not be suffred.] Cicer. 4. Acad. Ille verborum, qui fatuos omnem cruciatum perferre, intolerabili dolore acerbam putat, quàm officium prodat, aut falsum, &c. Idem 3. de Orat. Mala omnia sunt intolerabilia ad dolorem. Intolerabilis avaritia, Idem ad Quintum fratrem lib. 1. Intolerabile flagitium. Idem pro Rosc. Amer.

Intolerandus, a, um, adjectivum, supra modum, ita ut ferri nō possit. [Ἀφόρητος, ἀνεξίκακος. Gall. Intolerable, insupportable. Ital. Intolerabile, insopportabile. Ger. Vnerträglich vnd vnleidlich. Hisp. Negligencia intolerable. Pol. Nieznośne. Vng. Elviselhetetlen szenvedhetetlen. Ang. Intolerable.] Columella libro 1. capite 4. Sunt enim loca quæ subitos nimbis coalescunt, & frigoribus hyemis intolerabiliter horrent.

Intolerandus, a, um, adjectivum, Intolerabilis. [Ἀνόητος, ἀφορητος. Gall. Qui ne peut estre supporté ne porté. Ital. Da non sopportare, intolerabile. Ger. Das nicht zu leiden oder zu tragen ist. Hisp. Cosa de no sufrir. Pol. Czego nieznosc wiele niemoże. Vng. Elviselhetetlen. Ang. Intolerable.] Cic. 7. Verr. O magnum atq; intolerandum dolorem! Intolerandus hyems, Livius 5. ab Vrbe. Intolerandæ libidines, Idem lib. 7. bel. Pun. c. Immanis atq; intoleranda barbaries, Cic. pro Font.

Intolerans, antis, adjectivum. Impatiens, impotens, qui tolerare non potest. [Ἀνόητος, ἀφορητος. Gall. Impatient. Ital. Impatiente. Ger. Vnerträglich vnleidig. Hisp. Mal sufrido, no sufridor. Pol. Nie pośledliwy. Vng. Nyughatatlan, szenvedetetlen. Ang. Impatient.] Livius 9. ab Vrbe. Ita loquimur de Alexandro omnium mensu secundis rebus, quarum nemo intolerantior fuit. Intolerantissima laboris corpora: hoc est, impatientissima, Livius ab Vrbe, & lib. 7. bel. Pun.

Intolerans, adverb. Impotenter. [Ἀφόρητα, ἀβαστάκτως. Gall. Impatiemment. Ital. Impatientemente. Ger. Vngeduldiglich vnleidlich. Hisp. Mal sufridamente. Pol. Nieznośnie. Vng. Szenvedetetlenül. Ang. Impatiently.] Cicero pro Cluent. Quis illum cum ita superbum atq; toto erantia ferre potuisset? Idem pro Lege Agrar. Perspicite quanta potestas pecuniæ non privatorum infamiam, sed totorum erantiam Reipsè fecerit.

Intomesco, ere, n. c. Sua jumentorum rubera, quæ sequuntur illis venientibus, de quibus Vegetius lib. 2. cap. 20.

Intondeo, es, ondi, ōsum. Circumtondeo. [גָּזַז Gazaz. Gall. Tondre tout autour. Ital. Tosare d'intorno. Ger. Vmbscheren. Hisp. Trasquilar ó trasquilar. Pol. Strzyżam. Vng. Körül nyírom. Ang. To shere or shere about.] Colum. libro 11. capite 3: Vnguis quoq; transversum depromas, omnes radiculas amputes, & Oliva nimis asperæ cutis tondeas.

Tento, adv. a, um. Non tostus. [טָרוּף Gall. Qui n'est point rosti. Ital. Non arrostito, non cotto. Ger. Vngebraten. Hisp. No assado. Pol. Niepieczon. Vng. Nem sültes. Ang. Not rosted.] Plinius lib. 20. cap. 22. Crudes mitius coquunt, aut intosa cute, barba abraditur, præterquam in labro superiore labro. Intonsi coma, Cicero 3. Tusculan. Columella libro 7. capite 3: Igitur, ut dixi, mihi seris ovem intonsam variam & canum communi improbatis. Ovidius 4. Fast. Bis caput intonsum sentans spargitur unda, Istandi homines, & inculti, Livius 6. bell. Pun.

Intono, as, ui, ātum, penult. corr. ab. p. Tono. [רָעַם Raam. Gall. Tonner, tendre un fracas ou clameur. Ital. Tonare, far romore. Ger. Donnert thun oder donneren. Hisp. Tronar. Pol. Grzmie, huczę. Vng. Dörgök. Ang. To thunder, to make a great sound.] Cicero de Divin. Fatibus intonuit cui pater ipse fulmina. Ovidius, Metamorph. Intonat, & dextra libratum fulmen ad aures Misit inane minans. ¶ Per translationem dicitur & de quovis alio sono vehementiore. Plinius 2. nov. 9. capite 40. Intonuit ingenti latratu canis. Iterum intonare Eo studiis, Horatius Epod. 2. hoc est, tempestas ionera. ¶ Intonare, pro tracundè dicere, & cum quodam vocis imperio loqui. Livius 3. ab Vrbe: Quum hæc intonuisset plenus iræ, multitudo ipsa se sua sponte dimovit.

Intorqueo, es, si, tum. Cum impetu ejaculor, injicio, vibrans ejicio. [זָרַק Zarak, שָׁלַח Salah, רָמָה Ramah, ejicere, Gall. Tendre, ietter, lancer. Ital. Tirare, gettare con impeto. Ger. Den man etwas erschrecken oder schiessen. Hisp. Tirar con fuerça. Pol. Wyrzucam, ciskam. Vng. Kagyúval vagy hajítással verekedem, lövöm. Ang. To throw or shoote with violence.] Virgilius 2. Æneid. (Serum qui cuspide robur lacessit), & irrequietum intorsit hastam. Cicero 2. de Arup. resp. Si quod tu me telum intorsisti, illatum mihi esse arbitrabor in omnes judicium atque leges. ¶ Item Circumtorqueo, περιστρέφω. Columella libro 3. cap. 13: Quum jam matura mala fierint, antequam rumpantur, per colas quibus pendent, intorqueto, ea modo servabuntur etiam anno toto. Cicero 2. de Orat. Vt cum Tullio Pinario mentum in dicendo intorqueret, tum ut diceret, haud scio an nemo fuerit.

Intortus, a, um, participiū. Obvolutus, convolutus, pervolutus. [סָבַב Sabab, circumquaque. Gall. Tors, tortu, tortue. Ital. Torto, tratto con ingegno, astuto. Ger. Gewunden, gedrehet. Hisp. Torcido, retorcido. Pol. Pokrętny, powikłany. Vng. Tekergés. Ang. Winded, crooked, crafty.] ut Ironium circa ipsum brachium pelle amictum, Livius lib. 3. bell. Pun.

Intra, Præpositio, ab in, & adjecta: sicut ab extra, significat quantum temporis aut loci. [בְּתוֹךְ betoch, dentro. Gall. Dedans. Ital. Entro, dentro, infra, etc. Ger. Innerhalb. Bel. Binnen tusschen. Hisp. Dentro. Pol. We wnątrz, wewnątrzkoło. Vng. Belől, belsö részében, vagy belsöképpen, belsöképen, belsőképpen. Ang. Within.] Plautus in Curcul. dimidiam partem intra oculos omnium sinegit: Solus intra vigiliti dies. Livius lib. 3. Intra cubiculorum muros tectoria dealbat. Intra cubiculum, intra oppidum, sic fossam circa cubiculo, in oppido. ¶ Aliquando significat circa. Cicero ad Sulpic. lib. Secretum, quando ei significat occasionem qui fortasse arbitraretur me hanc Reipublicam non putare, si perpetuo tacerem, modici hoc fecerim, aut etiam intra modum, ut & illius voluntati, & meæ fidei serviam. Intra modum, [מִדָּה] ad eam intra modum aut eo minus quam modo dicendum, quod idem valet quod moderate, & commodè. Contrariū ejus est Vltra modum. Sic dicimus, Intra decem, [עֲשָׂרָה] Intra famam, [שֵׁם] Intra fidem. Quinti Horatii scripta tam intra famam sunt, ¶ Intrà, sine casu adverbiū est, cui contrarium est

Extrinsecus.

Extrinsecus. Columel. lib. 12. cap. 43. Hæc vasa & opercula extrinsecus & intrà diligenter picata esse debebūt. Valla hoc interesse docet inter intra & intrà, ut hoc ad dignitatem & locū illud, ad spatium & numerum referatur. Quæ de re latiùs egimus non ita multò ante in dictione INTRA.

Intĕrĭus, à quo Interior, & hic intimus, magis intrà, vel intrò. [פנימי penimi. Gall. Qui est plus dedans, & plus avant. Ital. Più dentro, più avanti. Ger. Der innerst, der hinterst. Hisp. Mas dentro. Pol. Nayglębszy. Vng. Belső. Ang. More inwarde.] Terentius in Eunuch. In interiore parte, ut mancam solus cum sola. Declarat in Salust. Aditam interiorem obtinent. Virgil. 1. Æneid. At domus interior regali splendida luxu instruitur. Cic. 3. de Natura deorum: Plato enim tractum nobis ii qui interiores scrutantur, & recuditas literas; antiquissimum Iovē natum, &c.

Intĭmus, a, um, Interaneum, intùs abditum, intimum. [פנימי penimi. Gall. Dedans. Ital. Di dentro. Ger. Innerst. Hisp. De dentro. Pol. Wewnętrzny. Vng. Belső. Ang. Inner, inwarde.] Plautus: Charos mihi atq; intimus amicus.

Intractātus, a, um, ut intractatus equus: hoc est, indomitus. [לא פרוץ lo perutz. Gall. Qui n'est point encor traictable, indomptez. Ital. Indomito, non ancor trattato. Ger. Der noch nit gezwungen ist. Hisp. No tratado, no domado. Pol. Niepohamowany. Vng. Való, nyakát behajtatlan. Ang. Unbroke, not subdued.] Cicero de Amic. Atq; in ipso equo, cujus modo mentionem fecimus, nulla res impediat, nemo est qui non eo quo consuevit libentius utatur, quàm intractato & novo.

Intractābĭlis, le, ome. Indomabilis, qui tractari, domarive non potest. [לא נמשך lo nimshach. Gall. Intraictable, qu'on n'y sçauroit servir. Ital. Che non si può domare. Ger. Unbandsam, ungezähmet. Hisp. Cosa que no se puede traer ni domar. Pol. Nieugłaskany. Vng. Való, nyakát be nem hajtható, fékezhetetlen. Ang. Vnbroke, vntractable, vntame.] Plin. lib. 10. cap. 5: Virus illi intractabile est. Virg. 1. Georg. Ferte ordea campis Vlq; leo extremum bruma intractabilis imbrem. Animus intractabilis. Senec. Hippol.

Intrāmirānus, Qui extra muranis opponitur. [Pol. Niemiejski. Vng. Kűlső város beli lakos, városbeli.] Lampridius in Heliogabalo: Intrat & cauponem P. R. unus anni meretricibus lenonibus, exoletis intramuranis dari, extramuranis alia.

Intrĕmo, intremĭs, pen. corr. intremere, n. t. Tremo. [יחרד yechrad, רעד raad, לפלף, לפלפה, לפלפה. Gall. Tremblir. Ital. Tremare. Ger. Zitteren. Hisp. Temblar. Pol. Bárięsię. Vng. Reszketek, remegek. Ang. To tremble, or shake greatly.] Plinius libro 2. capite 8: Intremunt verò & in manibus posita æquè quàm in deliciis. Virg. 1. Aeneid. Clamorem immensum tollit quo pontus & omnes Intremuēre undæ, penitusq; exterrita tellus Italiæ.

Intrĕmisco, is, Intremo. Plin. li. 8. cap. 4. de elephanto: Idem vestigio hominis animal diverso prius quàm homine, intremiscere retinaculorum meta traditur. Idem lib. 2. cap. 99. Neq; enim unquam intremiscunt terræ, nisi fugato mari.

Intrĕpĭdus, a, um, Qui nihil tumultuosum timet, imperterritus. [אמיץ. Gall. Qui ne craint rien, asseuré, hardi. Ital. Intrepido, che non ha paura. Ger. Unerschrocken, der nicht erschrickt. Hisp. No temeroso. Pol. Nieśmiały. Vng. Merész, bátorszívű. Ang. That feareth no thing.] Ovid. 13. Metamorph. Ilia sic per terga ferox defecto poplite labens, Pertulit intrepidos ad fata novissima vultus. Hyems intrepida, apud Tacitum in vita Agricolæ.

Intrĕpidē, adverbium. Sine pavore, audacter. [באמץ. Gall. Sans crainct, hardiment. Ital. Senza temere, ardentemente. Ger. Unerschrockenlich. Hisp. No temerosamente. Pol. Śmiele. Vng. Merészen, bátorszívvel. Ang. Boldly, without fear or dread.] Livius 6. hell. Pun. Postquam assuetudine cotidiana satis intrepidè fames est sensa, in campum, &c. Idem lib. 3: Ibi intrepidè Xenophanes legationis princeps à Philippo Rege emissum ait.

Intribūtio, Ct. Contributio. [Pol. Dar. Vng. Tulajdonitás.] Vlpian. D. lib. 49. Tit. 18. l. 4: Nam ut ab intributionibus quæ possessionibus fiunt, veteranos exculatos esse palàm est.

Intrĭco, as, pen. prod. n. p. Implico. [חבק chabak, סבך sabach. Gall. Empeſcher. Ital. Intricare, involgere. Ger. Verwicklen, verstricken. Hisp. Embaraçar, embolver. Pol. Mięszam, gmatwam. Vng. Megkötözöm. Ang. To entrap.] Plautus in Persa: -ate; ibi intricatum, laudet porans Darpalum. Ejus contrarium est Extrico. Verum q. dictum credimus a rebus, quæ sunt festucæ, vel capilli, vel simile quippiam, quo avium pedes implicantur. Plautus: Quod argentum tu mihi, quam mihi turas narras? ¶ Intricare peculium dicitur servus, qui in ære alieno est, & quasdam res pignori dedit. Ulpian. l. 1. D. de serv. corrupt. Is quoq; deteriorem fecit, qui persuadet, ut peculium intricaret Hortomanus.

Intrinsĕcus. [מלפנים milfonim. Jos. 6. Gall. Par dedans. Ital. Da dentro, entrinseamente. Ger. Innwendig. Bel. Van binnen in binnen. Hisp. De dentro. Pol. We wnątrz. Vng. Onnan belől. Ang. Within, on the inward part.] & Extrinsecus, ĭtĕrum, adverbia sunt composita ab intra, & extra, & secus, quod significat juxta. Colum. lib. 12. cap. 43: Lata vasa in modum patinarum fieri jubeat: eaq; intrinsecus & extrinsecus & intra diligenter picata esse debebunt. Sic Plin. lib. 11. cap. 37.

Intro, adverb. motus ad locum, In domum: [בית bait. Hebr. Gall. Dedans. Ital. Entro, dentro. Ger. Hinnan. Hisp. Dentro, dinge. Pol. Tam w dom. Vng. & Ang. Within.] quemadmodum intus, dum vel domus. ¶ Componitur autem cum verbis incipientibus à t, ut introcedo: à g, ut introgredior: m, ut intromitto: r, ut introrumpo: s, ut introspicio: v, ut introvoco. Plaut. Aulul. Ibo intro, ut herus hoc, quæ imperavit, facta, quit veniet, fient.

Intro, as, n. p. Ingredior, introeo. [נכנס nichnas. Gall. Entrer, aller dedans. Ital. Entrare, andare dentro. Ger. Eingehen. Bel. Ingam. Hisp. Entrar dentro, andar dentro. Pol. Wchodzę. Vng. Bemegyek. Ang. To go, to enter in.] Virg. 2. Æneid. Adimus, & portas effatis intramus amicos. Ovid. 15. Metam. Iamq; caput terrem Romanam intraverat urbem. Venabula intrant ursos: hoc est, transigunt. Martial. lib. 14. ¶ Et per translationē, intrare in familiaritatem alicujus: id est, fele insinuare. Cic. ad Qu. Frat. In provincia verò ipsa, Quem est tactus, qui in tuā familiaritatem gentis intrare, qui non ante ignotus sit, hunc ejusdem civili endum fi vide.

Intrātus, partic. p. præteriti temporis a. [הלך halach. Vng. Bemenetsör.] Cæs. ubi ventus fyvē intrare id est, navigare incipit.

Intrōclūdo, sī, sum, ĕre, tr. Includo, claudo. [סגר sagar, עצר natzar. Gall. Enfermer, enserrer. Ital. Rinchiudere. Ger. Verschlissen, beschlissen. Hisp. Cerrar dentro. Pol. Wyganiam. Vng. Bezárom. Ang. To shut within.] Seneca: Qui domi intrōclūsus continetur.

Intrōdo, as, avi, [הביא habi, הלך halach. Gall. Se retirer dedans, aller quelque part dedans. Ital. Ritirarsi dentro, andare à qualche fuoco. Ger. Hinein gehen, hineingehen. Hisp. Entrarse dentro, ir à algun lugar. Pol. Tam wchodzę. Vng. Bemegyek. Ang. To enter or thrust in.] Cicero pro Cæcin. Antequam se ipse infercbat, & introdabat. Hoc est, libro se offerebat gerendis negotiis. Budæus.

Intrōdūco, cis, pen. corr. prod. ad. c. Significat intra aliquem locum duco. [הביא hebi, להכניס lehachnis, להכנס lehikanes. Gall. Introduire, mettre en avant. Ital. Introducere, mettere dentro. Ger. Hineinführen. Bel. Inleyden. Hisp. Guiando llevar à dentro. Pol. Wprowadzę. Vng. Bémegyek, bémegy dc vezérlem. Ang. To bring or lead in.] Sallustius in Catilinam: Vultum mimicum ejus legatis introducit. Cæsar 2. bell. Gall. Id ferri jubet, si tuta copiis Hedui in fines Belgarum introduxerint. Introducere, pro inducere. Cic. 12. Philip. Quam ambitionem confestim filium & gravissimus civis L. Cæsar in Senatum introduxit. ¶ Per translationem est instruo, docco. [חנך chanoch.]

Introductĭo, ōnis. [חנוך chanoch.] Est disciplinæ principia, quam Græci εἰσαγωγὴν sive παραγγελίαν vocant. [Gall. Introduction, conduite. Ital. Introduzione. Germ. Einführung. Hisp. Agenda ó obra de meter ó adentro algo. Pol. Wprowadzenie. Vng. Bévezés, bémenetel. Ang. A leading or bringing in.]

Intrōĕo, is, ivi vel ĭi, ĭtum, penult. hujus incept. n. q. Ingredior. [נכנס nichnas, בוא bo, להכניס lehachnis. Gall. Entrer. Ital. Entrare. Ger. Hineingehen. Bel. Intim gaen. Hisp. Entrar à dentro. Vng. Bémegyök.] Terentius in Andr. Ut hinc me jussit introire, opportunè hic fenchi obviā. Introire in vitium dicitur, nasci. Cicero de Amicitia: Quamobrem cum illo quidem, ut suprà dixi, actum optimè est, mecum autem incommodius: quem fortasse æquius, ut prius introiret ad hic prius exire de vita.

Intrōĭt, impersonale. Varro lib. 2. cap. 63: Quò cum periculo introitur recens apertum.

Introĭtus, us, m. q. Ingressus. [מבוא mabo, כניסה knisa, כניסת knisat. Gal. Entrée. Ital. Entrata. Ger. Eingang. Hisp. Entrada. Pol. Wnijście. Vng. Bémenetel. Ang. A going in, an entrance.] Cæsar 1. bell. Civ. Tantos esse ventos, ut nullum introitu, & nocturni temporis silentio opportunum imperetur, &c.

Intrōlĕro, penult. corr. [להכניס lehachnis, להביא lehabi. Gall. Porter dedans. Ital. Portare dentro. Ger. Hinein tragen. Hisp. Traer à dentro. Pol. Wnoszę. Vng. Bévisszem. Ang. To bear or carry in.] Notæ significationis quod quidam divitum malunt legere, Intrò ferre. Cicero 7. Verr. Panniculo dabis, ut cibum ibi introferre liceat.

Intrōgrĕdĭor, eris, d. t. Intro ĕo. [בוא bo, להכנס lehikanes. Gall. Entrer. Ital. Entrare. Ger. Hinein gehen. Bel. Binnen gaen. Hisp. Entrar adentro. Pol. Wchodzę. Vng. Bémegyök, bémegy. Ang. To enter in.] Virgilius 1. Æneid. Postquam introgressi, & coram data copia fandi.

Intrōmĭtto, is, ĭsi, ĭssum, 3. tr. In domum admitto. [הביא habi, להכניס lehachnis, להכנסה, להכניס. Gallic. Mettre dedans. Italic. Mettere dentro. Ger. Hineinlassen. Bel. Inhalen. Hisp. Meter ó resolver dentro. Pol. Wpuszczam. Vng. Bébocsátom. Ang. To let in to suffer to enter.]

am.] Terentius in Eunuch. Verear ne illuc gravius Phædria
Tulerit, neve aliorsum atq; ego feci, acceperit, Quod heri in-
troiissus non erit. Dicimus autem introire in ædes, & in
ædes. Plautus in Aulu. Profectò in ædibus meis, me absente,
neminē volo intromitti. Frequentius tamen per accusativum
intromittere in ædes, eō quòd tacitus quidam motus per hoc
verbum significetur.

Intrórsus, adverbium, vel introrsùm, Introvorsus: hoc est, ver-
sus in interiora loci. [הבֵיתה habbáithah, ad domum. Gal. in dedans,
vers le dedans. Ital. Verso dentro. Ger. hinein, einwerts. Bel. Binnenwaerts.
Hisp. Hazia à dentro. Pol. Wewnątrz. Vng. Czendeszt. Ang.
Inwards, or to the inmards parts.] Cæsar libro bell. Gal. Ab eo flumine
pari acclivitate collis mediocriter adversus ascendebatur, ex
gallibus circiter ducentis infestus apertus, à superiori parte
se vellit, ut non facile ictus inspici posset.

Intrórumpo, pis, rúpi, ruptum, ere, impetu intrare. [פָּרַץ pâratz. Gal.
Entrer de force, or de violence. Ital. Romper con forza. Ger. Mit gewalt
hinein brechen, Gewalt thun. Bel. Met geweld invallen. Hisp. Entrar con violencia y arrebatamiento. Pol. Wtargnąć. Vng. Herá-
bontok. Ang. To enter in with force and violence.] Gellius libro 3. cap.
22. Cervæ cum se in cubiculum Neronis intrumpit.

Introspício, cis, pexi, ctum, ere, tertia aspicio, diligenti & ma-
ture video, accurate & considerate & perpendo. [הִתְבּוֹנֵן hithbónen. Gall. Regarder, considerer, prendre garde. Ital. Guardare, considerare, aver riguardo. Ger. Sich umsehen, achtung geben. Bel. Achten. Hisp. Mirar adentro. Pol. Rozważać. Vng. Tekinteni, megtekinteni. Ang. To look in, or consider diligently.]
Cicero de Divin. Negant enim ullam esse mentem aut deorum, qui
videat cuncta, quæ in intuitu sint, aut vim, quæ contineat.

Introvóco, pen. corr. In denuntio voco, introvoco. [הִבִּיא hibbíi. Gal.
Faire entrer. Ital. Chiamare dentro. Ger. Hinein
beruffen. Bel. Binnen roepen. Hisp. Llamar adentro. Pol. Wzwać
wewnątrz. Vng. Behivni. Ang. To call in, or cause to come in.] Varro lib.
de Vita Pop. Rom. Nihil precatus populum, quam ut priusquam
ad vocaretur ad suffragium tribus, Appii Claudii Prætoris
edictas ex Hetruria literas audirent.

Intrúdo, is, ere, si, sum, ere, in trudo, & importunè me ingero.
[הִתְחַכֵּם hithchákem. Gall. Se fourrer dedans. Ital. Cacciar dentro. Ger. Sich hinein stossen, eindringen. Hisp. Empuxar adentro. Pol. Wtrącam. Vng.
Be nyomni. Ang. To thrust in.] Cicero pro Cæcina: Atq; etiam
scire licebat, & introdere id, & in eam opinionem offerri-
am adhibere, ut multis imperita nihil putaretur agi callidè
posse, ubi non esset subdutus.

Intrúsilis, masculin. vel intrúsile neutrum: vel etiam substantivis
placet intrusus, vel intrusum per y. penul. corripiendus est ac ab-
breviatus. Est species continens species. [חָגָב chágab. Gall. Sauterelle, grosse
sauterelle. Ital. Sauletta, cavalletta. Ger. Ein grosse Heuschrecken gemahl. Hisp. Saltadora, chicharra. Pol. Pasikonik, szarańcza. Vng. Gyi-
kota, kaszaboka. Ang. Bird grasshopper.] Ille enim substantivum
quodcunque, ut videtur, dicit. Sativi multas in duas dividuntur spe-
cies: quarum altera folio latiore, & lactucæ similiter est, altera
sabinæa, & folio angustiore. Virum quæ cujus Officium, formo-
sum, vel quis Ciceronem loquentem vocat. Aggeribus quoq; multis
dicit sub terra contineri species: quarum altera Romano simili-
bea, Ægyptiorum verò vocabulo cicerbita nominatur. Al-
tera à Græcis thridacia: ab herbarijs verò Dens leonis ap-
pellatur, propterea quòd folia habeat utrinque dentibus lata.
Plinius lib. 22. cap. 8. Intubi quoq; non extra remedia sucum co-
rum cum rotacco, & aceto capitis dolores sentit. Virgil. lib. 1.
Georgic. & amaris intuba fibris.

Intrítus, a, um, Quod est ex intubis: [חִנְדְּבָא chindebá, endivia.
cichorée. Gall. Endive, de cichorée. Ital. Cicoria, de cichoria. Ger. Das
wilde Lattich. Bel. Endivie. Hisp. Cicoria, de endivia. Pol. Kattuszek.
Vng. Keserüg kendel való. Ang. Endive, or succory.] ut, Intubacea folia. apud Plin. lib. 27. cap. 12.

Intuéor, eris, tuítus, vel tuítus sum, ri, tuéri, tuítum, & tuítum,
ere, Video. contemplor intuitu, aspectu, oculis in aliquem converto. [הִתְבּוֹנֵן hithbónen. Gall. Regarder, considerer, prendre garde. Ital. Guardare. Ger. Ansehen, achtung geben. Bel. Achten. Hisp. Mirar adentro. Pol. Rozważać. Vng. Tekinteni. Ang. To look in, or consider diligently.]
Cic. de Divin. Negant enim ullam esse mentem aut deorum, qui
videat cuncta, quæ in intuitu sint, aut vim, quæ contineat.
Plaut. Capt. Viden' hanc quàm inimico vultu intuetur? Idem
Trin. Qui alterum incusat probri, ipsum sese intueri oportet. Intu-
eri animi est id est, animadvertere. Cic. pro Domo sua: Date
hāc Tribunis plebis licentiam, & intuemini paulisper animis
juvenum, quæ intueri aliquid acri & intento animo, Cicero 1.
de Finib. Intueri in aliquam rem, & intueri in aliquem. Cic. de
Univers. & declar. Orat. Differt autem intuor a video, aspi-
cio, specto & cernoquòd intuemur cura, videmus natura, a-
spicimus ex improviso, spectamus voluntate, cernimus animo:
quemadmodum hæc non minus docte quàm eleganter tra-
dunt a Cornificio in lib. de differ. vocabul.

Intúitus, us, m. g. Ipse actus intuendi. [מַחֲזֶה machzéh, visio, spec-
taculum, videre. Gall. Regard, vene. Ital. Riguardamento. Ger. Ansehung. Hisp. Mirada, acatamiento. Pol. Oglad. Vng. Reá-
zás, tekintet. Ang. A beholding, sight, view.] Quinct. lib.
10. cap. 1: Totum opus non ad tenuem intuitu rei pigeam, pigri-
tem, sed ad memoriam posteritatis, etc. Plin. lib. 16. cap. 10.
Ables hilariat intuitu.

Intumēsco, is, cui, n. f. & intumesco, is, scio, n. inchoativum, con-
vertor. [גָּבַהּ gabáh. Gall. Enfler. Ital. Crescere. Ger. Sich aufblähen, aufschwellen. Bel. Swellen. Hisp. Hinchar. Pol. Nadymać się. Vng. Hízadok. Ang. To swell.] Plin.
lib. 11. cap. 34. Et ea natura optime cum corpore duris intus tem-
pestivis quinis capite viveris, atq; ita immutescens. Idem lib. 22.
cap. 8. Intumescit sua pretio, Persius Sat. 5. Humos intumescit viperis, Horatius Epod. 16. Intumes-
cere prætrahi. Ovid. 2. Metamorph. Intumuit Juno, postquàm
inter sidera pellex Fulsit. In quem hortione inventur etiā
dativo conjunctum. Ovid. 4. de Ponto, eleg. 1: Intumuit vati
non tamen Ajacio.

Intumulátus, pen. prod. adj. Insepultus, inhumatus. [לֹא נִקְבַּר lo nikbár. Gall. Qui n'a point été enterré, insepulture. Ital. Non sepolto. Ger. Unbegraben. Hisp. No sepultado, o enterrado. Pol. Niepogrzebiony. Vng. Temetetlen. Ang. Unburied.]

Intuor, eris, pen. corr. tuítus, vel tuítus sum, ri, tuíri, tuítum,
ere, video [הִבִּיט hibbíit. Gall. Regarder. Ital. Guardare. Ger. Ansehen. Bel. Aenschouwen. Hisp. Mirar. Pol. Wyglądam. Vng.
Nézem, megnézem. Ang. To behold.] Plautus in Mostel. Profecto nullam
equidem libi conscio crimen intuor.

Inturbátus. Non turbatus, quietus, sedatus, nō perturbatus.
[לֹא נִבְהָל lo nibhál. Gall. qui n'est point troublé. Ital. Non turbato. Ger.
Unbetrübt. Hisp. No perturbado. Pol. Nie strwożony, y nie zmięszany.
Vng. Tünderetlen, Nyugodalmas. Ang. Untroubled.] Plautus in
Pœnulo: Si fecisset inturbatus, intemus, & conjuratus heri
fuisset.

Inturbídus, pen. corr. adj. Non turbidus. [לֹא נִבְהָל lo nibhál. Gall. Tranquille, sans trouble. Ital. Non turbido. Ger. Nicht trübe
oder nicht unruhig. Hisp. No turbio. Pol. Nie kalny, nie zmącony.
Vng. Nem zavaros. Ang. Untroubled.] Terentius
libro 3: Inturbidos enim in rebus animos dum inspectat severe,
etc.

Intus, adverbium loci, ab in declinatum, idem significās quod
genitivus domi, adverbii ejus declinationem pulsans: vel è dativo.
[בַּבַּיִת babbáith. Gall. Dedans. Ital. Dentro. Ger. Darinnen. Bel. Daerin. Hisp. Dentro en casa. Pol. Wewnątrz. Vng.
Belsö. Ang. Within.] Plautus: Quis intus est? Ede in Mostel.
Qui dicit pulsas, uni nemo intus est. Ide in Casel. Ut cave ora-
veris aliquis intus prodeat. Idem in Mostel. Pulsabam fores,
Atq; emovebat aliquem modis ad se trahens. Idem in Mure: Sed
ubi ille exierit foras, etc.

Intutíssimum, vide INTVTVS.

Intútus, a, um, pen. prod. adj. Non securus, incautè ditus, inde-
fensus. [בִּלְתִּי בָּטוּחַ bilthi bathúach. Gall. Qui n'est pas en sureté, dangereux. Ital. Mal sicuro, cosa, persona. Ger. Unsicher, gefährlich. Bel. Onveilig. Hisp. No seguro, del peligro. Pol. Nie bezpieczny, nie obronny.
Vng. Bátorságtalan. Ang. Dangerous, not safe.] Livius libro 31:
Carta Gallorum natura, neglecta quæ ab omni parte munitio-
nem habent.

Intybis, vide INTVBVS.

Invádo, is, si, sum, ere, pro. prod. act. 1. Aggredior, petu vehementiùs aliquem, irruo, capio, apprehendo, aggredior, impetum facio. [פָּשַׁט pâshat yâd, mittere manum, invadere, aggredi. Gal. Envahir, assaillir, prendre dessus. Ital. Assalire, assaltare, addosso. Ger. Anfallen, angreiffen. Bel. Aenvallen. Hisp. Acometer, embestir. Pol. Napadam. Vng. Rohanom. Ang. To assault, invade.] Varro de vita Pop. Rom. Tanta porrò invasit cupiditas bonorum plenis-
sima: ibi de bel. Jugurt. Tanta hæc vis cum Maria cæpit pleroq;
invaserat. Virg. lib. 2. Æneid. Invadunt urbem somno vinoq;
sepultam. Quem ingredi, intrare vel occupare. Cic. ad Lent.
Non potui magis vi atrem illius cædis invadere. Et scite vecti
hoc verbum transtulit. Accommodatum eam enim cædis partem
quæ nuntiatum videbatur, opportune aggressus, prædat.
tantæ cæ refutata. Et superiorum futurum. Virg. l. 11. Nunc
invade viam, vaginaq; cripe ferrum.

Invádo. [Pol. Nawpeta. Vng. Betörödöm.] In Epitome Sexti
Aurelii Victoris in Aurelian. Nam Romanam urbem trien-
nio ab incolarum bus occepit.

Invéllico, scis, xi, ctum, ere. Rebus aliquibus detrahere aliquem. [נִתְלַשׁ
nithlásh, convulsus, arrancado. Gall. Arraché. Ital. Svellere, sradicare.
Ger. Ausreissen, ausrauffen. Bel. Uytrucken. Hisp. Arrancar, cortar. Pol. Rwąc,
wyrywam. Vng. Kitépem. Ang. To pull away.] Vnde Iuvenalis ille senectutem non invehemur dicentis,
quam significare voluimus confectam aut invectam esse, & jam
longa ætate receptam. Et Plinius in Epistol. Nam postquam
obiit ille, mitte cunctationem, & invalue confestim, bigas, vel
singulas deposcas, interdum, & dimidias, & dandi & peren-
di. Quinct. lib. 1. cap. 1: Tenuit consuetudo, quæ quotidie ma-
gis invalescit.

In, Invado,

Invălĭtūdo, nis, f. Imbecillitas. [חלשת *chalschâh*. ἀῤῥωστία. Gall. *Debilité, foiblesse, maladie, faute de force.* Ital. *Debolezza, infermità.* Ger. Schwachheit, unvermögenheit. Bel. Swackheit. Hisp. *Flaqueza, dolencia.* Pol. Słabość. Vng. *Gyöngeség.* Ang. *Weakness, sickness.*] Cicero in Lælio: Quod autem hic Nonis in collegio nostro non affuimus, in valetudine ea fuit causam, non voluntatem tuli. Idem ad Attic. lib. 9: Invalitudo tua me valde conturbat: hanc tuam curam te præstabis oportet.

Invălĭtūdĭnārĭus, ria, e. p. lectulus. [חלשת *chalschâh*. κλινίδιον. Vng. *Gyöngeség.*] Gell. lib. 10. cap. 1: Virum aliquod in lecticula invalitudinario, ægrum invenire & conspicari.

Invălĭdus, a, um, Infirmus, debilis, ægrotus, parum firmis & integris viribus, adversa valetudine. [חלש *chalschâh*. ἀῤῥωστος. Gall. *Foible, malade, debile, malaisé.* Ital. *Debole, poco gagliardo.* Ger. Schwach, unvermöglich. Bel. Swak. Hisp. *Flaco y enfermizo.* Pol. *Słaby, niemocny.* Vng. *Erötelen.* Ang. *Feeble, weake, sickly.*] Plinius lib. 11. cap. 39: Invenitur femina quædam de barba & capitis invalida. Iustinus: Indutiæ, Livius 3: vel Pan. Idem 6. ab Vrbe: Quia & videre Cæsari bona, quia ad munera corporis lenecta invalidum, vacuum ab his esse præsentium partem omnes. Corpus invalidum, Ovid. Epist. Arma invalida, Idem Epist. eadem. Manus invalida, Ovid. 3. Robur invalidum, Ovid. 3. Trist.

Invĕho, pendet. cons. a. Et. (in & veho) vehi, navi vel vehiculo importo. Cujus contrarium est Exveho. [נשא *nâsâ*, φέρω, ἐκφέρω. Gall. *Porter dedans, apporter, amener.* Ital. *Portare dentro.* Ger. Hinein führen. Bel. Inwerre. Hisp. *Traer o traher adentro.* Pol. Wnosić. Vng. *Be hordani, behozni.* Ang. *To bring or carie in.*] Plin. lib. 6. cap. 20: Ad Bellerum excessere, mihi tamen alio capistrum, merces ab ea invexi, res externas invehit. Invectus portum, invectus ab urbe, pro importu, & in urbem. Plin. lib. 6. cap. 22: Aquilonibus reprimitur Acarnaniæ xv. die Hipparos portum ejus invectus. Livius 4. ab Vrbe: Temporibus eos saltus, ipse triumphans invectus urbem. Dictatura se abdicavit. ¶ Aliquando invehere, idem est quod in navi currive vehere. Virgil. 5. Æneid: Centauro invehitur magna.

Invĕhor, eris, deponens. r. Maledictis aggredior, & velut quadam impetu fermentis in aliquem feror. [נגד *nâgad*. δείκνυμι. Gall. *Outrager quelcun en de parolles, s'efforcer contre luy.* Ital. *Dir male, far vergogna, vituperare, dir villania contra.* Ger. Mit beschuldigung vil raubens worten anfallen. Hisp. *Echar fuera de palabras contra otro.* Pol. *Słowy się na kogo porywać.* Vng. *Szidalmasul valakinek karjoskodni.* Ang. *To cry out upon, to inveigh against, to rate or disgrace with words, to murder with words.*] Cicero 2. Philip. hoc est, inquit, in ea palam vehementer invectus. Idem lib. 3. Tusc. Isæus & Æschines in Demosthenem invehuntur. Etc. de Natura deorum: In Stoicos invehebatur. ¶ In eadem significatione aliquando legimus Invecto. Cicero 3. Philipp. Quum ille mane adesset, ego non intelligerem, &c.

Invĕctĭo, onis, f. t. Ipse invehendi actus. [הבאה *habâah*, εἰσαγωγή. Gall. *Entrée, portement, port, apportation.* Ital. *Portare dentro, recare, & portare.* Ger. Einführung. Hisp. *Acarreo de vituallas, mantenimiento.* Pol. Wwiezienie. Vng. *Be hordas, be vitel, (item) fogadalmasok vele kárhoztatás.* Ang. *A carying in, bringing in, carriage, & merits.*] Cicero 2. Offic. Invectio & exportatio rerum quibus abundamus, copiarum, & earum, quibus egemus, invectio erit nulla, nisi aliis ex rebus homines fungerentur. ¶ Invectio, pro infectatione & impetu actionis in aliquem. Cicero 1. de Invent. Elementa per quæ animi remissi in odium alicujus invectio concitata vehementer vehitur.

Invectŭs, us, oi, m. q. idem quod invectio. [Vng. *Be hordás, behozás.*] Plinius libro 2. capite 1: Amnis Acelous Eudoxo fluens, atque Acarnaniam ab Actolia dirimens, & Arcemiam insulam assiduo terra invectu continenti annectens. ¶ Invecta illata conjunctim à lautioribus dicuntur, quæ ab ineruditis in ædes conductas importata sunt, quæ tacitè ædium domino pro habitatione obligantur. L. 1. D. de nugat. l. 4. de pactis. L. 3. & 7. in quib. caus. pign.

Invĕctĭtĭus, a, um, Quod invehitur. [אשר נבא *asher nibbâ*. Gall. *Qui se porte.* Ital. *Che si portano.* Germ. Das eingeführet wird. Hisp. *Que se introduce.* Pol. Wwożony. Vng. *A' mi be hordatik.* Ang. *That is carried in.*] Plinius libro 18. capite 12: Quum Theophrastus tradat invectitias effecta Asia etiam columbas.

Invectīvus, a, um, Quo in aliquem invehimur: hoc est, quo quis maledictis incessitur. [קלון *kâlôn*. Vng. *Szidalmasol kárhoztatás.*] Unde invectivæ orationes dicuntur adversus aliquem scriptæ, quibus in illius mores, vel ingenium, aut vitam invehimur.

Invĕndĭtus, penult. corr. adj. cum. Non venditus, non alienatus. [לא נמכר *lô nimkâr*, ἀπράτος. Gall. *Qui n'a point esté vendu.* Ital. *Non venduto.* Ger. Unverkaufft. Hisp. *No vendido.* Pol. Niesprzedany. Vng. *Eladatlan.* Ang. *Unsold.*] Si vivola in L. Servius. ff. de Rejectâ vendit. Qualicunq; est quum neq; fidem fallat domus, neq; omnis pecunia secundum legem (ut is dicebas) solida statim præsto invendita fiat.

Invĕnĭo, nis, penult. corr. act. q. Competio, quasi in aliquid venio. [מצא *matsâ*, εὑρίσκω. Gall. *Trouver, inventer.* Ital. *Ritrovare, trovare.* Ger. Finden oder erfinden. Hisp. *Hallar.* Pol. *Nadvm.* Vng. *Megtalálom.* Ang. *To find.*] Plautus in Cist. Quod quæritavi diu, forsan invenio meam. ¶ Invenire, comminisci, excogitare. Terentius in Eunuch. Cæterùm idem hoc rursus medios quando inveneris. Thesio Virgilius 4. Æneid. Inveni germanam eam. ¶ Invenire, acquirere. Terentius in Eunuch. Vnam cum aliquid invenire facile possis Phædria. Quam hoc pertæsum. ¶ Invenire, aliquid, & quidem in malam partem. Cicero 2. Philip. Qui propter hæsitantiam linguæ, stuporemq; oculis cogitamenta conturbata inveniat. ¶ Differunt, (secundum alios) invenio & reperio: quod invenire, tantum casu licam offendere, reperire cum. Ovid. 2. Metam. Cur non inventa repetamus.

Invĕnor, ĕris & Inventum, i. n. f. [מצא *matsâ*, εὕρεσις. Gall. *Inuention.* Ital. *Inuentione.* Ger. Erfindung. Hisp. *Hallazgo.* Pol. *Nalezienie.* Vng. *Megtalálás.* Ang. *Invention, a finding.*] Plinius lib. 5. cap. 12: Ista gens Thesei virtute magna litterarum inventionis, & ipsorum. Idem lib. 23. cap. 1: Virum primos bibere cum invento uti. Inventum est.

Invĕntārĭus, ri, m. q. Inventum. Plin. lib. 17. cap. 20: Ea eadem inventio ebiberunt os asse fossi fossæ.

Inventiuncŭla, diminutivum. [לא אמצא *lô emtsâ*. Gall. *Petite invention.* Ital. *Picciola inuentione.* Germ. Ein kleine oder kleinfügige erfindung. Hisp. *Pequeña inuencion.* Pol. *Malo znalezienie.* Vng. *Kevés találtatás.* Ang. *A small invention.*] Quintilianus libro 1: Ad hoc plerique minutas etiam inventiunculas gaudent.

Inventŏr, oris, m. t. Qui quippiam primus invenit. [מוצא *motsê*, εὑρετής. Gall. *Inuenteur.* Ital. *Inuentore, trouatore.* Ger. Ein erfinder. Hisp. *Hallador.* Pol. *Znalezca.* Vng. *Találó.* Ang. *An inventer, or finder.*] Jot, Inventor vel Deus, Cicer. 6. Verr. Scelerumq; inventor Ulysses, Virg. lib. 2. Æneid.

Inventrix, icis, f. t. [ἡ εὑρέτρια. Gall. *Inuentrice.* Ital. *Inuentrice.* Ger. Die erfinderin. Hisp. *Inuentora.* Pol. *Ta która wynalazła.* Vng. *Találója.* Ang. *She that findeth or inventeth.*] Plinius lib. 13. cap. 11: Annavit vi inventa Glyceram nunc pomatam, inventricem eorum rerum. Gyra. de Nat. deor. Princeps & inventrix belli Minerva.

Inventārĭum, i. n. t. Repertorium. [ארשם *mesâsêh*. τὰ τῶν ἐσόντων ἀριθμὸς ἀναγραφόμενα. Gall. *Inuentaire.* Ital. *Inuentario.* Ger. Ein Registerbuch, darein man alles von stuck zu stuck verzeichnet setzet. Hisp. *Memoria de los bienes.* Pol. *Spisanie, rzeczy spisowanych.* Vng. *Találó regyzés.* Ang. *Inventory, a register.*] Vipian. Tutor cui repertorium non fecit, quod vulgo inventarium appellatur, dolo fecisse videtur.

Invenibĭlis, & in plurali invenibĭles, [Græcè ἀνεύρετος. Vng. *Megtalálhatatlen.*] apud Tertullianum in libro contra Hermogenem, pro incomperibilis, nempe quæ inveniri nequeant, & cognosci examinabiles animi tamen, quemadmodum & investigabile apud eundem significat quod investigari non potest.

Invĕnustus, ta, tum, Illepidus, & sine veneris (ut ine quit Donatus) dei, sine gratia, quem omnes respuunt & repudiant. [ἀνάχαρις & ἄκαρις &. Gall. *Mal plaisant, mal gracieux, mal agréable.* Ital. *Senza gratia, spiacevole.* Ger. Unlustig, unlieblich, unbeliebt. Hisp. *Falto de hermosura y gracia.* Pol. *Nieuwdzięczny, nie miły.* Vng. *Hálátlan, tar, nemkedvelő, nemszép.* Ang. *Unpleasant, unlovely, without grace.*] Terentius in Andr. Adelphos esse hominem invenustum, aut intelligam quem quam, aut ego sum? Cicero de claris Orat. Censorinus Græcis literis (ut) doctus, quod proposuerat explicans expedite, non invenustus actor, sed iners & inimicus fori.

Invĕnustē, adverb. Ineptè, indecenter, impolitè. [ἀνάχαρις, ἀκάριος, ἀκαρίστως. Gall. *Sans grace, mal agreablement.* Ital. *Senza gratia.* Germ. Unlustiglich, unlieblich. Hisp. *Sin gracia, desgraciadamente.* Pol. *Nieuwdzięcznie.* Vng. *Tarul, ízetlenül, nemkedvelőképpen.* Ang. *Unlikely, unseemly.*] Gellius libro 19. capite 12: Scribit ridiculos fuisse Lacedæmonios non hercle hæc festivitatis inurbanæ.

Invĕrecundĭā, æ. f. [Pol. *Niewstydliwość.* Vng. *Szemtelenség, szégyentelen ségyenlenség.*] Seneca Controversiarum lib. 7. in ultimo.

Invĕrecundus, da, dum, Impudens, ritus verecundiæ expers. [חצפ *chatsaph*, ἀναίδης, ἀναιδήμων &, ἀναιδιάρης &. Gall. *Effronté, qui a perdu toute honte.* Ital. *Senza vergogna.* Germ. Unverschamt, unbescheiden. Hisp. *Desvergonçado.* Pol. *Niewstydliwy.* Vng. *Szemtelen, szégyentelen.* Ang. *Impudent, shameless.*]

rbendo.] Sueton. de clar. Gram. Ac tanto amore erga patriam exarsit, ut Salustium historicum, quòd eam urbis improbi, animo invercundo scripsisset, &c. Plaut. Rud. Ingeniis impudens, impurus, invercundissimus Cic. de invent. Sin invercundum animum ingenium possidet, tamen verecundo accusatori eum improbum dii.

Invérecundè, Sine verecundia. [ἀναιδῶς. Pol. Νεκαταισχύντως. Vat. ἀναισχυντικῶς, ἀνεπαισχύντως.] Dig. lib. 20. Tit. 4. §. 3. Mutata mercis voluntate creditoris fundus alienatus est, invercundè appetenti sibi cum creditor delideret.

Invergo, gis, inversi, inversum, n. f. secundum Donatum, invergere, Illabi, infundere. [ἐπιβάλλω, ἐπιβάλλομαι, ἐπιχέω, ἐπιφέρω. Gall. Incliner, estendre dessus. Ital. inchinare, inversare. Ger. Hineinlehnen, einschütten. Hisp. Enclinar, traslumar una cosa sobre otra. Pol. Wylewam. Vng. ráfolyok. Ang. To slop or fly on, to incline.] Fluere in Cant. Ipsum repleto retangere et invergere in melliores tuos Sinu doctum.

Invérlitus, Indecorus, [ἀσχήμων, ἀσχήμονος. Vat. Rudi.] Virgil. 4. Georg. Ille etiam sicras invertum à fontibus undas.

Invérto, is, averti, in comm. ûverto, converto, anteriora posterioribus [הָפַךְ hapách, ἐπιστρέφω, μεταστρέφω. Gall. Renverser, tourner à l'envers ou à rebours. Ital. Riuoltare, rivoltare. Ger. Umbkehren. Pol. Wywracam. Bel. Omkeren. Hisp. Boluer lo de dentro afuera. Vng. Meg fordítom. Ang. To turne vp side down, to turne the inside out.] Jur. pro Lege, Vola. Terentius in Heaut. Ego autem ut audio quæ dicitur te esse impotem, inverta verba, evertas cervices mas. Plin. lib. 32. cap. 2. Infixum hamo invertere ic, quoniam sit dolosa callidaque. Virgil. 3. Georg. Et campum horrentem fractis invertere glebis. ¶ Invertere negotium aliquod, est perturbare. Cicero ad Qu. frat. Quid quæris? probè prætores, si fossores Pompeius dis nominibus q. invitis negotium invertit.

Invérsus, partic. pass. ut Manus inversa. Cervix inversa, Inversa oculis tuendo. [הָפוּךְ hapúch, ἀνεστραμμένος. Gall. Cuou renuersé. Ital. Riuerso, mutato. Ger. Umbkehrt. Hisp. Boluido. Pol. Wywrocony. Vng. Meg fordítatot. Ang. Turned vp side down, or the inside outward.] Quint. lib. 3. cap. 2. Nónne nos hæc inverta cantandi tædia deterrent?

Invértio, is. [הִתְהַפֵּךְ hithpahpách. ἀναστρέφω. Gall. Renuerser. Ital. Rouersciare. Ger. Umbkehrung. Hisp. Reboluimiento. Pol. Wywrocenie. Vng. Meg fordítás. Ang. A turning, a peruerting.] Jul. Inversio verborum, apud Cic. 2. de Orat. pro transpositione.

Invésperàscére, Vesperum fieri. [הִתְעָרֵב hitharéb, ἐσπερίζω. Gall. Se faire nuit, s'approcher de nuict. Ital. Imbrunire. Ger. Abend werden oder spat werden. Hisp. Hazerse tarde, anochecer. Pol. Wieczora się przybliżenie. Vng. Estvéledik. Ang. To make euening.] Liv. 9. bell. Maced. Jam invesperascebat.

Invéstigo, gas, penult. prod. a & g. Exquiro, inquiro. [חָשַׁשׁ chaphas חָקַר chakár. ἐξιχνεύω. Gall. Chercher à la trace, s'enquerir. Ital. Inuestigare, trouare, da traccia. Ger. Mit fleissiger nachfrag erfinden? nachsuchen. Bel. Met naeuwkeurigheyt soecken. Hisp. Inuestigar por el rastro. Pol. Wyśledzam. Vng. Nyomozok. Ang. To search by trace, to search diligently.] Tractum à venantibus qui per vestigia feras quærendo inveniunt. Terentius in Heaut. Nihil tam difficile est, quin quærendo investigari possit. Cicero pro Ligar. Sed quoniam diligentia animadversa est, dissimulatum est quod latebat, confitendum est, ut opinor. ¶ Accipitur etiam tantùm pro quærere & indagare. Cicero 6. Verr. Qui investigabant, & perscrutabantur omnia.

Investigàtor, ôris. Inquisitor. [חֹקֵר chokér חֲקַר chakár. ἐξιχνευτής. Gall. Chercheur, qui suit la trace et descouure quelque chose. Ital. Cercatore con diligenza ricercatore. Ger. Ein nachsucher, nachgrübler. Hisp. Inuestidor por el rastro, y con diligencia. Pol. Wśledzaiący. Vng. Kereső. Ang. An, searcher by trace.] Cicero de Univers. Accuratus investigator, & diligens earum rerum, quæ à natura involutæ latent.

Investigàtio, ônis. Exquisitio, inquisitio. [חֵקֶר chéker. ἐξιχνευτός. Gall. Cerchement, enquête, suite à la trace, trouuement. Ital. Cercamento, trouamento. Ger. Erfahrung, ein fleissig nachsuchung. Hisp. Inquisicion por el rastro, diligencia. Pol. Dzieie poszukowanie. Vng. Kereső. Ang. A diligent searching.] Cicero lib. 1 Officiorum in primisque est hominis proprium, veri inquisitio atque investigatio.

Invéstigabilis, Per minimus vestigabilis. [ἀνεξιχνίαστος. Vng. Kinyomozhatatlan.]

Invéstio, is, ivi. act. q. Ornio, quasi speciosam vestem indue. [שָׂמָה sámah לָבַשׁ lábash. ἐπενδύω. Gall. Vestir, reuestir. Ital. Adornare. Ger. Einen mit einem angezogen kleid. Bel. Bekleeren. Hisp. Aderezar, reuestir. Pol. Przyodziewam. Vng. Felruházom. Ang. To garnish, to deck.] Plin. lib. 35. cap. 7. Publicas porticus investivit picturis.

Invéstis, & hoc invéste. Idem est quod impubis, ut scilicet inguina sonchum prima lanugine sint vellicare: ejus contrarium est Vesticeps. [ἀνόσχοινος. Gall. sans barbe. Ital. senza barba. Ger. Der noch vngebartet ist. Hisp. Mancebo, sin barba. Pol. Nie maiący włosów. Vng. Szakálatlan ifiu. Ang. A young man or woman without beard or chinne.] Macrobius scribit, ibi Romanos quoq; pueros puellasve nobiles, & investes Camillos & Camillas appellasse. Palæphatus lib. 11. cap. 14. Investis puer hoc, aut aliquis satis purus efficiat. Nonius impuberes appellatos esse scribit investes, quod sit quasi Vestis nova, id est, pulcritas & cultitas. Quanquam alii à vestiendo dictum putent, unde etiam receptum est ut investis vocabulum apud authores pro imberbi frequentissimè reperiatur. Vt apud Tertullianum de virgin. veland. Mutemus investis dicitur, cujus Ætymologiam ibidem explicans ait, ut puer, inquit, ubique vestitur.

Invetéro, ras, are, act. p. Ad veteratem servo, inquit Budæus. [הָלַם hálam. ἐμμένω. Gall. Garder pour Carmer, garder fort vieille, accoustrer pour garder. Ital. Conseruare assai che vecchia. Ger. Verwahren oder versehen. Bel. Verwaren. Hisp. Adobar algunas cosas para guardallas, o para mas tiempo. Pol. Stare opatrzam. Vng. Eltéretem. Ang. To make old.] Pandect. lib. 33. cap. 2. Aquæ marinæ fextarios quinq; pariter coquebant, decies defrutescente carina, atq; ita defundebant invetcrabantq; Idem lib. 19. cap. 6. Si dium ita capeq; invetcrari libeat Columella. Nam nulli quibus non satis curæ est ut invetcrare aqui, recens ut fumunt, cum q; ut quisq; in quercum vinum decoquere. Sic invetcratum vinum. Plinius lib. 19. cap. 4. ¶ Invetcrare pro malescere. Cicero 2. de Nat. deor. Necessè enim sevulis ætatisq; bonitatem hæc opinio vetustatis invetcratæ pomisset. Budæus invetcratum malum, antiquum. Cicero de Amicitia: Omne malum nascens facilè opprimitur, invetcratum & fixum latè radices. Invetcratos dolor. Cicero 5. Tuscul. Invetcrata invidia, Idem pro Cluent. & 2. Offic.

Invetcrati, πρεσβύται, dicuntur qui in malis inveterarunt, ut in sacris literis invetcrasse dicemus malorum.

Invetcratio, onis, f. c. Vetustas, antiquitas. [παλαίωσις, παλαίωμα. Gall. Ancienneté, vieil. Ital. Inueterazione. Ger. Veraltung. Hisp. Envejecimiento. Pol. Zastarzenie. Vng. Agyúlás, regulás. Ang. A growing in yeares or long continuance.] Cicero in Tuscul. Invetcratio autem, ut in corporibus, sic animis gravis depellitur, sic animus quoque pertæsa omnium rerum quæ oculorum aut repentinus tumor lassavit, quam diuturnus appetitus depellitur.

Invetcrásco, is, ere, n. c. Vetustatem acquiro, inveterasco, in consuetudinem venio. [בָּלָה bálah מָשַׁן máshan. παλαιόω, ἐπιμένω, ἐπιτείνω. Gall. Vieillir. Ital. Inuecchiare. Ger. Alt werden. Bel. Out worden. Hisp. Envejecerse. Pol. Starzeie się. Vng. Megregszem. Ang. To waxe old.] Columel. lib. 7. de rustica loquens: Sed ii jam invetcraverint, adhibentur eis opus remediis. Terentius in Prol. Hecyr. Novas qui exactas fecit, ut invetcrascere eas non Poëta sinat pro sua evanescere. Cicero in Cæcil. Res nobis tenuas his crescent, interarunt monumenta invetcrascent, & corroborabuntur.

Invicem, penult. correpta, ex in, & vicem, Propriè significat mutuum. [אַחַר áchar. ἀλλήλων. Gall. L'vn apres l'autre, mutuellement. Ital. Auicendo, scambieuolmente. Ger. Wie einer den andern, einer vmb den andern. Bel. Eenen na den anderen. Hisp. A vezes. Pol. Wzaiem. Vng. Egymásikkal. Ang. One after another, by course.] Quint. Qui tenderentis ita amore invicem dilexerunt. Plautus ait illabes rei urbanas, invicem rusticas fore.

Invíctus, a, um. Qui vinci non potest, intuperabilis, invincibilis. [ἀήττητος. Gall. Inuincible, qu'on ne peut vaincre ne surmonter. Ital. Inuitto, che non si può vincere. Ger. Vnüberwindlich. Hisp. Cosa que no se puede vencer. Pol. Niezwyciężony. Vng. Győzhetetlen. Ang. Inuincible, that cannot be ouercome.] Cicero pro Marcell. Recte igitur meus invictus es, à quo etiam ipsius victoriæ victor es, victi; devicta est. Invictum scalam esse ait Varro, id est, indefessam. ἀκαμάτην. Cicero 1. Of. Nec est autem contemnendum quo invidiam se à labore prætexerit, cui à voluptate. Annib. invictus Annibal, Cicero 3. de leg. Agrar. Duc invicte, Ovid. 4. Trist. eleg. 2.

Invincibilis, idem quod invictus. [ἀήττητος. Pol. Niepowyciężony. Vng. Győzhetetlen.] Apuleius in Apologia: Invincibilia argumenta.

Invitabilitèr, Invitissimè. Vng. Gyűlöletesen. Apuleius Florid. lib. 4: Ratio conclusa iniciosius acriter & invitabilius dicier videbatur.

Invítho, as, prima & secunda syllaba correpta, n. f. Aemulor, æternæ felicitate ostendar. [נִצָּה nitstsáh יִתְרָה jithrah. ἀντιφιλοτιμέομαι, ζηλόω, ἀνταγωνίζομαι. Gall. Auoir enuie, vouloir estre aussi bien qu'vn autre. Ital. Hauer inuidia, emulatione. Ger. Vmb gunst vnd ehre mit einem eifern. Hisp. Embidia. Pol. Zazdrość. Vng. Irigykedem, czélom. Ang. To enuie, to beare grudge at or with others prosperity.] ¶ Nunquam cum accusativo constructum invenitur. Ovidius Epistol. 13. Troadas invideo. ¶ Sæpius cum dativo. Cicero pro Corneli o

Balbo:

Balbo: Est hujus seculi labes quædam & macula, virtuti invidere. Idem 6. Philipp. Nemo alterius quitus condidit, virtuti invidet. ¶ Interdum cum dativo personæ, & accusativo rei. Virgil. 7. Aeglogæ: Liber pampineas invidit collibus uvas. Idem 3. Aeneidos: Sed mihi tarda gelu, seclusq; efferta senectus Invidet imperium. Sic etiam decenter dicimus: Invideo tibi dignitatem, &c. Horat. Fortuna mihi invidet divitias. Plinius. Neq; ego optimum quemq; invideo aliis bonum quo ipse careo. Apuleius: Mihi fortuna divitias invidit. Cicer. 3. Tusculan. Ne vobis optimam partam invidisse videatur. ¶ Sunt qui dicant, invidere aliquando accipi pro non videre, adducentes illud Ciceronis ex secunda libro de Oratore: Itaq; ne hoc pudim dicere me omnino ignorare quid possideat: neq; planè nosse atq; invidisse. Quo tamen in loco, ut in plerisque alijs, deceptisunt corruptis exemplaribus, qui Dictionarium hoc constanter evertunt. Nam in hac loco apud Ciceronem, Inaudisse legendum est, non invidisse. ¶ Ejus passivum est invideor, φθονοῦμαι. Horatius in arte Poetica: Ego cur acquirere pauca Si possim, invideor? ¶ Aliquando etiam legitur invidetur impersonaliter. Plautus in Truculento: Mavelim mihi inimicos invidere, quàm inimicis ateis. Nam invidere alii bene esse, tibi malè esse miserum est. Qui invident, egent: illi quibus invidetur, rem habent.

Invĭdĭa, æ, sp. Dolor cõceptus ex aliena prosperitate. [קִנְאָה *kinaah*, φθόνος, *æmulatio*. Gall. *Envie, haine & mauvais gré*. Ital. *Invidia*. Ger. Der Neyd. Bel. Nijdicheyt. Hisp. *Embidia, embidia, y embidiosidad*. Pol. Zazdrość. Vng. irigység. Ang. *Envie and ill will for another mans prosperitie, grutch*.] Cic. 14. Philipp. Hac interpositus, C. tu quid eam moneremus, ut excellentium civium virtutem imitatione dignam, non invidia putarent. Horat. 1. Epistol. 2: Invidia Siculi nõ invenere tyranni Majus tormentum. ¶ Est autem invidiæ verbum ambiguũ, quòd tàm in eum cadit, qui invidet, quàm in eum cui invidetur. Invidentia autem activè solùm accipitur. Cic. 4. Tusc. Ab invidendo invidentia rectè dici poterit, ut effugiamus ambiguum nomen invidiæ: quod verbum dictum est à nimis intuendo fortunam alterius. Cadit enim in utrumq;, & in eum qui invidet, & in eum cui invidetur. Et paulò ante: Aegritudini subjicitur invidentia: utendum est enim docendi causa verbo minùs usitato: quoniam invidia non in eo solùm qui invidet, dicitur, sed etiam in eo cui invidetur. ¶ Aliquando pro odio & malevolentia sumitur: ut si quis calamitates suas referat, ostendátve, ut aurori calamitatum conciteat odium cæterorum, tum dicitur invidiam facere, vel votare, vel adducere in invidiam. Quintilianus: Nec ei tot sceleratorum commentatione conciliatum invidiam, Terentius in Andria: ita ut sine invidia laudem invenias, & amicos parias. ¶ Bonum nulla tangi vel alibi invidia, Timæus apud Plat. de Deo loquens sic extulit: τὸ μὲν ἀγαθὸν οὐδεὶς οὐδέποτε ἀπὸ τοῦδε ἔστιν ἔσται ἐγγεγονὼς φθόνος &c. De hac Horat. lib. 1. Epist. 2: Invidia Siculi nõ invenêre tyranni Majus tormentum. Idem ibid. Invidia alterius macrescit rebus opimis. Cui non absimilis Græcus ille versus: φθόνος ἀνδρὸς ἀεὶ λαοῖσι πρόκειται πρηνέσσι: hoc est, Invidus ipse sibi jam propriis fruis vel tempestate malis conflict. ¶ τὸ δὲ μὴ ἐλεεῖν ἀλλὰ φθονεῖν ἐπὶ τοῖς κακοῖς τοῖς ἀναξίοις ἐστὶν ἀνθρώπου κακοήθους: hoc est, Infelices miserè cordi, potentes invidia sequitur. Hæc Antonio apud Herodianum, lib. 4. fol. 310.

Invĭdŭlus, a, um, dimin. nutvum. [πρὸς βασκανίαν, ἢ μικρὸν τι φθονερὸν ἢ βάσκανον. Gall. *Portée envie*. Ital. *Pronto invidia*. Ger. *Gar vergänstig*. Hisp. *Propenso a embidia*. Pol. *Mała zazdrość*. Vng. *Irigységra kész*. Ang. *A small envie, or evil will*.] Cicero: Quum nescio quid inter eos invidiolæ exortum fuisset. Apud Sipontinum.

Invĭdentĭa, æ, f. p. Aegritudo animi, ex alterius rebus secundis susceptæ, quæ præsertim nullam jacturam afferunt invidenti. [קִנְאָה *kinaah*, φθόνος &c. Gall. *Envie*. Ital. *Invidia*. Ger. *Vergunst einen anderen nicht zu haben*. Bel. *Vergunnelijcheyt*. Hisp. *Embidia*. Pol. *Zazdość, zajrzenie, dowcipstwo*. Vng. irigykedés. Ang. *Envie, hatred, grutch, malice*.] Cic. 4. Tusc. Quemadmodum misericordia ægritudo est ex alterius rebus adversis, sic invidentia ægritudo est ex alterius rebus secundis. Isidem, ab invidendo invidentia rectè dici poterit, ut effugiamus ambiguum nomen invidiæ: quod verbum dictum est à nimis intuendo fortunã alterius: cadit enim in utrumq;, & in eum qui invidet, & in eum cui invidetur. Vbi invidentiam potius quàm invidiam dicere maluit, tanquam invidentia invidi sit, invidia autem iuiq;, tam ejus qui invidet, quàm ejus cui invidetur. Sed in frequentiori usu est invidia magis, quàm invidentia apud doctos indoctosq; indiscriminatim. Invidia dicitur ab odio, quòd invidemus formato, odimus vitiosum: invidiam profiteri erubescimus, odisse palam, decorum est: invidia hominum tantum est, odium reliquarum etiam animantium, ut inquit Plut. in lib. de Invidia & Odio.

Invĭdus, penult. corr. m. f. Malitiosus, lividus, qui alteri invidet: hoc est, qui ex alterius secundis rebus dolore afficitur. [אִיקְבָא *nekauaa* אִיתַחְרָה *mitcharáh*, φθονερὸς, βάσκανος &c. Gall. *Envieux*. Ital. *Invido*. Ger. Vergönstig. Bel. Vergunnelijck. Hisp. *Embidioso*. Pol. Zazdrość. Vng. *Irigy*. Ang. *Malicious, envious, spitefull*.] Horat. Invidus alterius macrescit rebus opimis. Plin. in Panegy. Alicui sq; virtutibus tanc quoq; invidus.

Invĭdĕ, adverbium. Ex invidia vel cum invidia: [Φθονερῶς. Gall. *Envieusement, par envie*. Ital. *Invidamente*. Ger. Vergünstig. Hisp. *Embidiosamente*. Pol. Zazdrośnie. Vng. irigyűl. Ang. *Of envie, or by envie*.] unde invidè aliquid facere dicitur is, qui invidiæ ductus aliquid facit, quod alterius aut ludi aut prosperitati obstruendum arbitratur.

Invĭdĭōsus, a, um, Invidiæ obnoxius, cui invidetur, & in quem homines odio aut invidia ferantur. [נִכְסָה *nikhsáh*, ἐπίφθονος &c. Gall. *Envieux, qui se fait envie, à qui on porte envie*. Ital. *A cui si ha invidia, che è invidiato*. Germ. Der vergunstig von anderen bet, dem man vergünstig ist. Bel. *Nijdich*. Hisp. *A quien se ha embidia*. Pol. *Zazdrościwy*. Vng. *Irigyelt, irigyeltetett*. Ang. *He that is envied of other, envious*.] Ovid. 12. Metamor. Pactolusq; petit: quanquam non aureus illa Tempore, nec caris erat invidiosus arenis. Sic potentia & opes, invidiosæ dicuntur. Cicero pro Cornelio Balbo: Pecunia L. Corneli neq; invidiosa est, & quantacunq; est, &c. Hoc est, non est tanta ut merito ei quis possit invidere. ¶ Invidiosum etiam dicitur quod invidiam hoc est, odium sibi conciliat. Cicero de leg. Agrar. contra Rullum: Qui possessiones invidiosas tenebant. Idem 2. de Invent. Hoc rem invidiosum futurũ et idem de Amicitia: Quare sibi habeant sapientiæ nomen & invidiosum & obscurum. Invidiosus etiam agendi notione accipitur (ut quidam volunt pro invidente hoc est, pro eo qui invidet Ovidius 15. Metamorph. Tempus edax rerum, tuq; invidiosa vetustas Omnia destruitis. Quo tamen in loco non absurdè vetustas invidiosa accipi posset: hoc est, odiosa, cuiq; omnes malè cupiant.

Invĭdiōsissĭmus, superlativus. [Pol. Zazdrośniejszy. Vng. *Irigyebb*.] Seneca Controversiarum lib. 10: Res invidiosissimas quærebatur de patre meo.

Invĭdĭōsĕ, adverb. ut invidiosè aliquid dicere vel facere, est eo animo quippiam dicere vel facere, ut aliquem in invidiã hoc est, in odium adducamus. [Φθονερῶς. Gall. *Par envie, par mesgrace ou mal gré*. Ital. *Per rendere odioso*. Ger. Vergunstiglich. Hisp. *Embidiosamente*. Pol. Zazdrośnie. Vng. irigyűl. Ang. *By envie, spitefully*.] Cic. 4. Acad. Nam minas hæc invidiosè dicitur. Idem pro Milone: Conciones illæ quibus invidiosè potentiam meam criminabare.

Invīsor, m. 3. Qui alteri invidet, osor. [μισητὴς. Pol. Zazdrośnik. Vng. *Irigy, irigykedő*.] Apuleius Floridor. lib. 1: Si quis fortè in hoc pulchertimo cœlo ex illis invisoribus meis malignus sederet.

Invĭgĭlo, as, pen. corr. n. p. Cum cura & solicitudine vigilo, vel rei alicui incumbo. [שִׁקַּד *shaked*, ἐπαγρυπνῶ. Gall. *Veiller*. Ital. *Vegghiare*. Germ. Wacht er obligen. Bel. Neerstichlijck doen. Hisp. *Velar o trabajar*. Pol. Pilne opatrz. Vng. Szorgalmatoson vigyázok. Ang. *To take, or give diligent heed to any thing*.] Columella lib. 12. cap. 10: Invigilare vigilacio nam tempora quæsiu Desiguant, nullo q; sono conveniuntur agnus. Virg. 4. Georg. Nanque alias vicibus invigilant, & fœdere pacto Exercentur agris.

Invīnus, m. f. Modicorum, quasi sine vino: [ἄοινος, ὑδροπότης. Gall. *Qui ne boit point de vin*. Ital. *Che non bee vino*. Ger. Der nicht gern ein Wein trinckt. Hisp. *El agoado*. Pol. *Ten który trzeźwie żyje*. Vng. *Borivó*. An. *Temperat, that drinketh no wine*.] sicut Invinus sine via. Qui enim vinum non bibit, invinus dicitur. Apuleius lib. de Mundo: Neq; ullum animal essem, & invinus essem. Vox nova est, & ut puto; asse, asino Apulei aptissima, qui rudere interdum malunt quàm loqui.

Invĭŏlābĭlis, le, om. 2. Sanctum, inviolatum, quod violari nõ potest, aut vulneratum. [ἄσυλος. Gall. *Inviolable*. Ital. *Che non si può violare*. Ger. Unverletzlich. Hisp. *Cosa que no puede ser corrompida*. Pol. *Nietykalności*. Vng. *Megsértetlenségben*. Ang. *That can not be violated or broken*.] Silius lib. 16: velut inviolabile telis Servabant, sacrumq; caput.

Invĭŏlātus, a, um. Integer, incorruptus, illæsus. [תָּמִים *tamim*, ἄσπιλος, ἀμίαντος &c. Gall. *Non violé ne gasté*. Ital. *Inviolato, incorrotto*. Ger. Unverletzt, unversehrt: ungefehrt. Hisp. *No corrompido*. Pol. Zepsuty, nie naruszony. Vng. *Meg nem sértetett*. Ang. *Whole, not corrupt or hurt*.] Cicero pro Rabir. Qui castam concionem, sanctum campum, inviolatum corpus omnium civium Romanorum defendo servari oportere. Idem pro Sestio: Omnino invulnerati, inviolatiq; vixerunt. Colum. lib. 12. cap. 1: Quæ domũ autem inferuntur, diligenter inspicere, ne delibata sint, & ita explorata atq; inviolata recipere.

Invĭŏlātĕ, adverbium. Incorruptè. [ἀδιαφθόρως. Gall. *Entierement, sans corruption, inviolablement*. Ital. *Interamente, senza corrottione*. Ger. Unverletzlich: ungefehrlich. Hisp. *Enteramente, sin poderse corromper*. Pol. *Nietykalnie*. Vng. *Épségben, sértetlen*. Ang. *Without corruption or hurt*.] Cicero de Senectute: Memoriam nostri piè, inviolatèq; servabitis.

Invīso,

Invīso,is,ere,n.t. Vido, nīsi quid addas compositio vehementiæ. [ΠΡΟγεκαδο. ισπεσομε δεσορ. Gall. Aller voir, visiter. Ital. Andare a vedere. Ger. Besuchen, heimsuchen. Belg. Besoecken. Hisp. Yr a ver alguna cosa. Pol. Nawiedzam. Vng. Meglatogatas. Ang. To come or goe to see, visite.] Cic. ad Attic. 1: Et tui jam invitas nos, non solùm rogo, sed etiam suadeo. Virgil. 1. Georg. incertum est urbis ne invisere Cæsar, Terrarumque velis curam.

Invīsus,a,um. Non visus. [ἀόρατος. Gall. Qui n'est apperceu. Ital. Non veduto. Ger. Ungesehen. Hisp. No visto. Pol. Nie widziany. Vng. Lathatatlen. Ang. Not seen, unvisited.] Cic. de Arusp. respon. Occultis & majoribus non invisa solùm, sed etiam inaudita. Oculis & majoribus non invisa solùm, sed etiam inaudita in expiabili scelere perventic. Alias autem pro otiosa dicta facta in expiabili scelere perventic. Alias autem pro otiosa, sed quæ non æquo animo videre non possumus. [ἀπρόσιτος. Gall. Chose, lieu, qu'on ne veut point voir volontiers. Ital. Odioso, veduto mal volentieri. Ger. Verhasst, das man nicht gern sieht, unlieb. Hisp. Cosa aborrida y abominada. Polon. Ten kto ri ten nawidzieć nie chce. Vngar. Gyülölségo. Ang. Hated.] Cicero pro lege Manilia: Ne ab invita dis immortalibus hæc oratio nostra, aut ingrata esse videatur. Plaut. in Most. Ego me ubi invisum meo patri esse intelligo. Atque odiosum, etc. Cic. 2. Offic. Quæ enim quis versatior & callidior est, hoc invisior & suspectior, detracta opinione probitatis. Plinius libro 2. capite 13: Vitica quid est invisius potest?

Invīto,as,pen. prod. Ad eoenam epulásve voco. [קרא karà. καλεσω, προσκαλεσομαι. Gall. Inviter. Ital. Invitare. German. Laden, zu gaste bitten. Belg. Noodigen, vermanen, aenlocken. Hispan. Convidar. Pol. Zapraszam, na biesiadę. Vng. Ez hinem, (meghiv) kenalom, vagyok. Ang. To bid, bidde or desire.] Cicero 3. Offic. Si invitat ad cœnam hominem honoris invitavit in posterum diem. Invitare in hospitium, & hospitio. Liv. lib. 5. bell. Pun. Veteres pervidendos homines benigno vultu ac sermone, in hospitium invitarunt lautos quæ vino, vincirent. Cicero 12. Philip. Possessiones enim Tiberi P. Clodii, tota familia ac curiæ, hospitio invitabit propter singularem nequitiam. Invitare aliquem poculis majoribus, est propinare, & ad largiùs bibendũ provocare: quod Cicero dixit Majoribus poculis pascere. Plaut. Rud. Neptunus magnis poculis hac nocte eum invitavit. Sic invitare se, est scipsum ingurgitare nullo urgente. Plaut. in Mil. Mira sunt, nisi te invitavit in cœna platanus. & apud Suetonium in Augusto, cap. 77. Invitare se largiter, pro multum bibere, postea quotics largissimè se invitaret, sensos sexcentos non excessit. & Per translationem invitare accipitur pro allicere, attrahere, & incitare. [מושך משך. Gall. Attirer.] Cic. de Senect. Ad quem fruendum non modò non retrahit, verumetiam invitat atque illectat senectus. Virgil. 1. Georg. Invitat genialis hyems, curasque resolvit.

Invītātus,us,m. q. Invitamentum, & invitatio. Illectamentum, incitatio, allectio, provocatio. [מזון זון. Gall. Invitement, semonce, semonse. Ital. Invitamento, allettamento. German. Ladung, reitzung. Hispan. Convite. Pol. Zapraszanie. Vng. Hivogatás, hivogetés. Ang. A bidding, a calling or desiring.] Cicero Cæsari: Mitto id te Trebatium, atque ita mitto, ut nimio meo sponte, post tuam invitatu tuo mittendum duxerim. Idem in Hortensio: Voluptates autem nullæ ad res necessarias invitamenta afferant sensibus. Idem pro Plancio: Is autem qui verè appellari potest hunus, non invitamentum ad tempus, sed perpetuæ virtutis est præmium. Idem ad Atticum libro 9: In Epirum verò invitatio quam suavis, quàm liberalis, quam fraterna!

Invītābilis,is,le, om. Pellax, blandus, delectabilis, jucundus. [מסירת משכל. Gall. Allechant, attrayant. Ital. Dilettevole, cosa che alletta, che alletta. German. Anreitzig, lockend. Hispan. Lo que entruhe halagueña, y que da gusto. Pol. Przynętliwy. Vng. Hivzó vono, hivogató. Ang. Allecting, delectable, persuasive.] Gell. lib. 13. cap. 11: Sermones jucundos, & invitabiles, & cum quadam illecebra & voluptate aures. & Interdum etiã invitabile dicitur quod vitari non potest, ἀλύσιτον, ἀλύσετον. quod frequentius usurpatos, & evitabile dicimus.

Invītus,a,um. Qui non libenter, sed rogatu vel jussu, & invitus quadamq; aliquid facit. [ἄκων, ἀέκων &c. Gall. Qui fait à regret, malgré soy & son cœur, contraint. Ital. Non malgrado, contra sua voluntà. Ger. Ungern, unwillig. Hisp. Cosa contra su voluntad. Polon. Nierad. Vngar. Akaratiyabban való. Ang. Voluntary, constrained.] Cui contrarium est libens. Terent. in Andr. Fecit hodie ut fierẽt inferante atque invito Pamphilo. Idem in Heaut. Nulla est tam facilis res, quin difficilis fiet, Quam invitus facias. Autor ad Herenn. Sin est probus, cur talem invitam invitum cogis ingenere? Ex poëta.

Invītè, adverb. Non libenter, coactè. [ἀκουσίως. Gall. Envy, à regret. Ital. Contra voglia, mal volentieri, à malgrado. Germ. Ungern, wider willen. Hisp. Contra su voluntad. Pol. Nie z chęcią. Vngar. Akarattyában. Ang. Not willingly.] Cicero ad Atticum lib. 8: Invitè cepi Capuam, non quò minus illud delegerem, &c. Idem 2. de Orat. Quem ego paulò ante (nolo enim dicere de tam suavi homine falsa) ad hoc genus sermonis accessi. & Ire aut etiam invito, & numero plurali, Invitis adverbialiter. Plautus in Cæco: Neque eam unquam à me invito abduxes. Cicero pro Quintio: Extorquendum est invito atque ingratis quod non cedent, eripiendum atque exprimendum est.

In universum. [ὅλως, καθόλου. Gal. Generalement, universellement. Ital. & Hispan. Generalmente, universalmente. German. Gemein. Polon. Wszędzie. Vng. Közönségesen, mindenestől fogva. Ang. Generally, wholly.] Quintil. in universum autem præcipuum est, generalitas.

Invius,a,um. Quò adiri eitoq; iri non potest. [ἀδιέξοδος, ἀδιεξόδευτος, ἄπορος. Gall. Lieu où on ne peut passer par aucune part. Ital. Senza via, per dove non si può ire. German. Wegloss / unwegsam / ungebahnet. Hisp. Cosa por donde no se puede andar. Pol. Nieprzystępny, nieprzebyty, niedrożny. Vng. Utatlan, járatlan. Ang. That hath no passage.] Plautus lib. 12. cap. 14: Saba regio aditque negotiis invia. Virgil. 4. Aeneid. Postquam altos ventum in montes, atque invia lustra. Invius, Liv. 9. ab Vrb. Ovid. 5. Fast. Et non arcessitus invia flumina.

Inula, æ, f. Herba est salutaris, verbasci folia non dissimilia, sed angustiora & oblongiora, radice tuberosa, ad rufum colorem non nihil tendente, ex qua gratissimum condimentum fieri solet, Juliæ Augustæ quotidiano cibo maximè illustratum. [ἑλένιον. Dioscoridi. Gall. Enula campana, aulerie. Ital. Enula. Ger. Alantwurtz. Hispan. Raiz de Salle. Polon. Oman. Vngar. Szentgyörgy. Ang. Elecampane.] Rationem autem eam condiendi docet Colum. lib. 12. cap. 48. Virgilius Enulam campanam vocat.

Inultus,a,um. Impunitus, non vindicatus, impunis. [ἀτίμητος, ἀνεκδίκητος &. Gal. Qui n'est point vengé. Ital. Non vendicato. Ger. Ungerochet. Belg. Ongewroken den. Hisp. Cosa no vengada de soporte. Pol. Niepomszczony, niepomszczony. Vng. Meg nem bosszultatlan vetés. Ang. Unrevenged.] Cicero pro Cluent. Curbinus inultum tam civilis Civ. 1. de Divin. Mortem inultam nemo ullo patereris. Terent. in Andr. Ego pretium eo flagitium feci, sed inultum hoc nunquam abiisset. & Interdum etiam Inultus ad eo dicitur qui accepit injuriam, de qua nulla sumpta est vindicta. Ovid. 2. Fast. Nos hoc patiemur inulti? Virg. 2. Aen. Inultum omnes hodie morientem ciduli.

Inumbro,as,are, act. p. Opaco, & umbra rego. [בח חפה. Gall. Umbrager, faire ombre à quelqu'un. Ital. Far ombra, adombrare. Ger. Beschattigen, bedecken, schatten. Hispan. Hacer sombra à otra cosa. Pol. Cieniem okładam. Vng. Megárnyékozom. Ang. To call a shadow upon, to give a shadow unto.] Colum. lib. 4. cap. 14: Nam utique frequenter solum exercendum est, dum id inveniret ro suo vites inumbret. Virgil. 11. Aen. Extructos: thoros obtentu frondis inumbrãt. & Inumbrata quies, falsa, opinata tamen, sed falsò credita. Celsus: Si furioso quẽ mentis tuæ esse exilimas, eò quòd forte in conspectu inumbrate quietis fuit constitutus, tem tradideris id est, quis tum erat eo statu & figura, ut mentem constare videretur, nulla so. Lucil. D. de accus. posse. Historicus. & Fertur etiam hederam tamen usu patuit pro tutrice atque defendere quæ tandiu sempra est ab arboribus, cum tua umbra non noceret ab injuria Solis. Autor Spartianus, à quo exemplum affert aliquã erat.

Inumbrātus, Apparens, non verus. [Polon. Udawany, pozorny. Vng. Tettetés.] Celsus D. 21. Tit. 2. l. 12. Si furioso, cuem hæc mentis existimas, eò quòd forte in conspectu inumbratæ quietis fuit constitutus.

Inunco,as,act. p. Rapio, & quasi unco ad me traho. [ἁρπάζω, ἁρπάζω, ἁρπαγὴν ποιοῦμαι. Gall. Accrocher. Ital. Arrampinare. Germ. Etwas haben, als mit einem hacken erwischen. Hisp. Arrebatar. Pol. Wakiem przyciągam. Vngar. Horgonyzom, horgonnyal ragadozom. Ang. To draw or take as it were by a hooke.] Lucil. aut qui nummos nitidis inunxit. Colum. lib. 7. cap. 3. Tum etiam quotidie mendiurlano, quæ quamvis proclivior ad pecare concreverit, tamen magis obnoxia est fruhis, qui hos velut hamis inuncato, à pascentium tergoribus avellunt. Apuleius lib. Hor. Unde rostro transfodiat, unde unguibus inuncet.

Inundo, das, Exundo, diffluo, effundor, excurro. [שטף שטף, נהשיך. Gall. Se desborder, s'epandre. Ital. Versare, inondare, passare, inundare. Ger. Überfliessen, überschwemmen, überwallen. Belg. Overvloeyen. Hisp. Rebosar, crecer, ò venir con ira. Pol. Zlewam wodami. Vng. Es árasztok. Ang. To overflow, to overwave.] Plinius: Antequam Nilus inundaret. Virg. 10. Aen. -inundant sanguine fossæ. & Per translationem copiosè accurrere, & undarum more quasi effluere. Virgilius 12. Aen. -hinc densi rursus inundant Troës Agyllinique, & pictis Arcades armis. & Quandoquidem omnes obtinere, vel aqua operire. ἐπικλύζω. Cicer. de Clar. Orat. Terram inundat aqua. Funditat Agros & fata omnia inundavit.

Inundātio, onis, Et Exundatio, illuvio, diluvium. [שטף שטף, מבול. Gall. Desbordement, inundation.

mulation. Ital. Vena d'acque, ò fonte. Germ. Ein uberflüssigkeit/ ein aufgiessung des Wassers. Hispan. Rebosadura, diluvio. Pol. Powodź, potop. Vng. Kiöntődés. Ang. A superflowing, a deluge.] Colum. lib. 8. cap. 11. Veletiam valles, quæ Eumonium illarue, & inundatis imbribus conetroverint, aptas esse vineis asseverat.

Inunguem, Ad unguem, perfectè: ita. Ad unguem factum dicitur, quod ita elaboratum est, ut in eo nihil possit reprehendi. [Ital. Perfettamente. Gall. Parfaictement. Ital. Perfettamente. Germ. Wie man dem Nagel. Hispan. Perfectamente. Pol. Doskonale. Vng. Tökéletesen. Ang. Perfectly.] Arbores in unguem politæ essent, in ordine hinc collocatæ, ut nulla extra alias emineat. Virg. 2. Georg. Accessus omnium in unguem Arboribus positis: tridui via iter quadret. Translatio à lapicidis, qui ungue examinatos lævorum experiuntur.

Inungo, is, xi, ctum, 3. illino. [משחה mashchâh. משׁח mâshach. Græc. ἐπάλειφω. Gall. Oindre. Ital. Ungere. German. Salben/ uberstreichen. Hispan. Untar. Pol. Nasmarować. Vng. Megkenni. Ang. To anoint.] Plin. lib. 8. cap. 54. Mira foletia vitco inungunt oculos. Idem lib. 10. cap. 30. Boves qui lentem fricatam vitco inungant.

Inunctio, onis, f. illitus. Illitio. [משחה mishchâh. משׁח mâshach. Græc. ἐπάλειψις. Gall. Onction/ oindure. Ital. Unzione. German. Salbung/ uberstreichung. Hispan. Untadura. Polon. Namaszczenie. Vngar. Megkenés. Ang. An anointing.] Plinius libro 28. cap. 8. Pelle glaucomata & suffusiones corrigi propriè medicamentis ad unctionem.

Inunctus, a, um. [Polon. Namaszczony. Vngar. Megkenetett, vagy kenetes volt.] ad inunciendo, quod Græci dicunt ἐπαλειπτικὸν. Tertull. adversus Valent. Et tamen inunctum in Adam.

Invŏco, as, penultima corr. intrò voco & nonnunquam vim retinquâ posterius hoc ramus est. [קרא kârâ. Græc. καλέω. Gall. Appeller/ nommer. Ital. Chiamare. Germ. Ruffen. Hispan. Llamar para venir. Pol. Wzywam. Vng. Hivom. Ang. To call or send for.] Plautus in Capt. utramque significationem complexus est, quum inquit: Nam sorte invocatus, & non palam invocaram. ¶ Aliquando significat in auxilium vocare, & subsidium petere. [Græc. βοηθέω. Gall. Invoquer, reclamer, appeller à secours. Ital. Invocare, chiamare, per aiuto, ò soccorso. Germ. Zu hülff anrüffen. Belg. Om hulp aenroepen. Hispan. Llamar à ayuda. Vngar. Segétségre hivom. Ang. To call for help.] Plaut. in Asin. Deam. Ubi invocet, quam habeam, propitiam. Cicer. 2. de Nat. deor. Apud nostros Juventas lucrativa in periodo invocari.

Invŏcātus, adjectivum. Non vocatus, inconvivus. [Græc. ἄκλητος. Gall. Non appellé. Ital. Non chiamato. Germ. Unberuffet. Hispan. No llamado. Polon. Nie wezwany. Vngar. Hivatlan. Ang. Not called or bid.] Plautus Capt. Juventus nomen indidit. Sorte tu hi, kò quia invocatus tolerè illeris convivio. Celius ad Cicer. Epist. libro 9. Ut ego simulatque audivi, invocatus ad subsellia rei accurro.

Invŏlo, as, avi, 1. Volare, quæ est manus & pedis concavitas. Id est, concavam manum injicio, rapaciter subtraho, cum impetu aliquem aggredior. [חטף châtaph. Græc. ἁρπάζω. Gall. Ravir. Ital. Involare, rubare. German. Rauben/ gewaltsam. Hispan. Hurtar. Pol. Chwytam, porywam. Vngar. Elragadom valahonnan. Ang. To steal, to snatch violently away.] Lucan. libro 6. quid corpore magno Proficio rapiar, cuos Caligo involuerit artus. Plin. lib. 9. cap. 59. Singulos involare venis, quam capit. Terent. Eunuch. Vix me contineo, quin ei involem in capillum. ¶ Aliquando Involare compositum est à verbo Volo, as, idemque est quod intro volare. Græc. ἐνίπταμαι. Colum. lib. 8. cap. 3. Neque enim debent ipsis nidis involare, nec, cum id faciunt, pedibus ova contingant: Varro 3. de Re rustica: Ad villam intrò involant columbæ, de quibus mentula, &c.

Invŏlĭtĭto, as, are, frequentativum. [Græc. ἐπιπέτομαι. Vngar. Sokat repdesek. Ang. To fly often.] Horat. 4. Carm. Ode 10. Et quæ nunc humentes involitant, deciderunt comæ.

Invŏlo, is, ere, ctum. Quod adhuc volare non potest. [πέτομαι. Gall. Qui ne vole point. Ital. Che non può volare. German. Wegfleugt. Hispan. Cosa que no puede volar. Polon. Ten co nie może latać. Vng. Szárnyatlan, repülödkedni nem való. Ang. That can not fly.] Gel. lib. 2. cap. 29. Pulli nunc involucres erant.

Involūcre, involucrum. Vide INVOLVO.

Involvo, is, ere, act. t. In seu super aliquid volvo, vel volvendo impono, aut injicio. [לוּשׁ lûsh. גלל gâlal. חתל châthal. עטף âtaph. Græc. ἐνελίσσω. Gall. Envelopper, emmailler, rouler dessus. Ital. Involgere, avvilupare. German. Einwaruff welgern/ rollen/ wickeln/ umwinden. Hispan. Embolver. Polon. Obwinam, owijam. Vngar. Reá hengerlem, reá von, fedem: (item) meg bimalyasitom. Ang. To roll or wrap together or upon.] Virgil. 1. Georg. Tot sunt conati imponere Pelio Ossam, Scilicet atque Ossæ frondosum involvere Olympum. Ovidius 12. Metam. Saxa, trabesque super tot quæ involvite montes. ¶ Sæpè accipitur pro circumplico, circumvolvo, & rectè aliquid intego. Plin. libr. 11. cap. 24. de aranearum Nam & lacertarum catulos venantur, hos primùm tela involerantes, & tunc demum labra utraque morsu apprehendentes, &c. Citatem involvit cassis de Silius libro 7. Ovidius 4. Fastorum: Capta vam fœpula, frenoque involvit, & agnes Admovet Horatius 4. Carm. Ode 2. 9. & mea Virtute me involvo, probamque Pauperiem sine dote quæro. ¶ Pertransitionem reclusas effundere, obturare. Virgil. 1. Aeneid. Involvit diem nimbi, & nox humida cœlum Abstulit. Idem 6. Æneid. Obscuris vera involvens.

Involūcrum, i, n. penultima correpta. Vermiculus qui se convolvulus dicitur, quod sese tollis arborum & vitium circumvolvat, & implicet. [Græc. ἕλιξ. Suid. Gall. Vercquin se lovelet. Ital. Vermicello vedes germogli delle viti, volubile. German. Ein Raupen Würmlein so sich in die bletter wirfft. Hispan. El gusano revoltoso. Pol. Robak obsiki pomni. Vngar. Hernyo. Ang. A caterpiller or worme eating the leaves of trees.] Plaut. Cistel. Imitamur nequam hostiam, ut damus fidem. P. Sed quamnam amabo? L. Involucrum, Quæ in Pampini folio intorta implicatur sese.

Involūcre, s. substantivum, & substantivum illud, quo tonsores humeros tondendorum involvunt, ne vestes capillorum segmentis sordidentur. [חתלה chathullâh. חתל chathal. Græc. ἐπίσκιον, τὸ ἐπὶ τοῖς ὤμοις περιβόλαιον. Gal. Envelopoir, ce dont on se couvre les épaules, qu'on baille à quelcun à la barbe. Ital. Panno che'l barbiere pone alle spalle di coloro che si fanno radere. German. Ein tůch darinnen man dem leichet. Hispan. Toca para el cuello. Polon. Opona kędzierzawa kosmy gołarskie. Vng. A borbélyok vagy kádárok kötője. Ang. A linnen cloth wherewith barbers cover them whom they shave.] Plaut. in Capt. Neus quidem involucre injicere voluit, veltem ut me imponet.

Involūcrum, i, penult. prod. [Quo quippiam involvitur, aut integitur. חתלה chathullâh. חתל chathal. Græc. ἐπίσκιον, τὸ ἐπὶ τοῖς ὤμοις περιβόλαιον. Gall. Enveloper. Ital. Involgere. German. Darein man etwas wicklet. Hispan. Envolvedor para envolver. Polon. Zawinęcie. Vng. Burkam. Ang. Any thing that serveth to cloke, cover or hide.] Cicer. de Orat. Sic modò in orationis Cassi divitias atque ornamenta eius ingenii, per quædam involucra atque integumenta perpexi: sed ex quam vereor tempestate, cupiem, vix aspiciendi potestas fuit. Involucris simulationum regitur est simulatus affectibus. Cicero ad Qu. Fr. lib. 1. Multis enim simulationum involucris integitur, & quasi velis quibusdam obtenditur unius cujusque natura. ¶ Est autem involucrum à verbo involvo, v. s, cujus tupinum est involutum, mutata tam in crum, ut Involucrum. Sic fiunt multa alia, ut Lavatrū, Simulatrum, Ambulatrum, Aratrum, Sepulchrum, quæ habent penult. prod.

Invĭdiæ, adverbium. [Pol. Zawiście. Vng. Ez tekintetes, bizodalyossan.] Spartianus in Caracalla: Quæstus est de fratris infidis invidiæ, & inconcitè ad ultimas accusationem.

Invĭdiosissĭmus, superlat. [Pol. Bardzo zawiśćiwy. Vng. Igen bizodalyos.] Seneca Quæst. Natural. lib. 6. cap. 5. Nec in hac tantùm re quorundam maximè atque invidiosissimæ.

Invĭbānus, a, um. Incivilis, Juvenilibus, rusticis moribus præditus. [Gall. Incivil, rustique. Ital. Incivile, rustico. Germ. Bäurisch/ unhöflich. Hispan. Inciville y descortes. Pol. Nieobyczajny, grubi, nie uczciwy. Vng. Parasztos, emberetlen. Ang. Unmannerly, uncivil.] Cicer. de Orat. Inepte, quendam humanitatis, & inurbanum. Idem de claris Orat. Sed omnium oratorū, sive rabularum, qui & planè indocti, aut inurbani, aut rustici etiam fuerunt, &c. Horat. in Arte: si modò ego, & vos Semina urbanum tepido supponere dicto.

Invĭbānè, adverb. Insulsè, rusticè. [Græc. ἀγροίκως, ἀγροικικῶς. Gall. Sans courtoisie, facilement rustiquement. Ital. Disciplinatamente, incivilmente. Germ. Bäurischen. Hispan. Asinica y descortesmente. Polon. Grubie. Vng. Parasztosan, emberetlenül. Ang. Unmannerly, uncivilly.] Cicer. de Nat. deor. Alabandenses quidem laudibus Alabandicum colunt, à quo est urbs illa condita, quidnam quemquam nobilium deorum, apud quos non inurbane Stratocles, ut multa, &c.

Invĭgĕo, ere id est, Contra aliquem urgeo. [נגף nâgaph. נגף nâgaph. Græc. ἐπιτίθεμαι, ἐπιφέρομαι. Gall. Pousser & bouter contre. Ital. Premere, urtare, spingere. Germ. Trucken/ stossen. Hispan. Empuxar. Pol. Pobudzam. Vng. Ingerlek, vadlani ellen nekilodom. Ang. To force against.] Lucr. lib. 5. Contra nata prius cibulo, unam hominibus extent. His iratus petit, atq; infestus infigere.

Invĭrro, as, penult. prod. idem quod inarare id est, in aquam mergi, & natando emergere. [שחה shâchah. נגף nâgaph. Græc. κολυμβάω. Gall. Se plonger en l'eau. Ital. Nuotare sotto acqua. Germ. Vnder das Wasser stürtzen/ schwimmen. Hispan. Nadar y sumirse debaxo nadando. Pol. Pod wodę nurzam. Vng. Az viznek alatta. Ang. To plunge in water.] Colum. lib. 8. cap. 14. Lacus piscinasq; manu fiant, ut feri qui his immitti possint aves.

Invĭro, is, ere, act. t. Figuro ferro figmenta imprimere, ut ferrorum fronti & equorum cornis, ut cognoscantur à domino. [חרך

charâph.

dhardeh. Ingenium, ingenium fori. Gall. *Naturel, un fer chaud, inspiration quelque marque.* Ital. *Natura, ſe natura inferno caldo,* German. Eingebornes art, eingeborn temperament. Belg. Inbornden aert. Hiſp. *Naturaleza de nacyo.* Pol. *Przyrodzenie, przyſpolitanie.* Vngar. Meg bolyogzas, meg ſzuletes. Ang. *To inherit, to obtain by birthright from.*] Inurere, adhibere ignitum ferrum: quod genus picturæ Encauſticæ dicitur. Plin. lib. 35. cap. 41. Cujus ſupra caput tabula hinc pendet, quam Nicias ſcripſerat inuſtili. ¶ Et per metaphoram Inurere ſignificat ita imprimere, ut deleri nequeat, Inurere ignominiam alicui. [פרסיאה חרה ohk kah.] Cic. de provin. Conſul. Sed ſunt tam cho ſolano: atque habent ſi quam ignominiam, inuſtam, quo etiam ceteri poſſent eſſe leviores. Inurere quo etiam ceteri poſſent inuſta eſt, poſſet eſſe leviorem. Inurere ignominiam eſt ignominiam atque infamiam indelebilem comparare. Lucilius, ab Virbio Prolenſibus: ingulos, orathar que, ne Claudius gentem cum noſtram inuſtam velcret.

Pruſiticulis, a, um, intolerans, præpropere ſurditatem, aut vitas, inaudivus. [*Ingeſtus, a, um.* Gall. *Impoſt.* Ital. *Importuno, ſconueniente.* Ger. *Vnleidentlig.* Hiſpan. *Importunable, deſabrido.* Polon. *Nie przyiemny.* Vngar. *Nyaſalhato.* Ang. *Not pleaſant.*] Cic. ad Q. Fr. Abſurdè, & inuſtè ſcripſerat epiſtolæ. Idem de Clar. Orat. Inuſtè ſcripſerat.

Pruſtillis, e, om. t. Qui nolit urere ch. [*Ingeſtus.* Gall. *Impoſt, qui n'eſt point preſentable.* Ital. *Importable, diſpiacente.* German. *Vnleidig.* Hiſpan. *Deſapparecchado, deſapparecchado.* Pol. *Nieprzyiemny.* Vngar. *Haſznalatlan.* Ang. *Unprofitable.*] Cicero, de Invent. Rhet. Inutilis fit, perniciolis patriæ civis videtur. Ieſus de Divin. Quod quum quærimus quis optimus Reipublicæ ſtatus, quæ leges, qui mores aut urbes aut animus? Ovid. 13. Metam. damna ſolet tiorſitio. Et ſibi inutilior, tamen commenta retexit.

Pruſtilitèr, adverb. [*Ingeſtus.* Gall. *Inutilement, ſans profit.* Ital. *Inutilmente, ſin profitto.* German. *Vnnutzlichen.* Hiſpan. *Deſaprovechadamente.* Polon. *Nie pożytecznie.* Vngar. *Haſznalatlanul.* Angl. *Unprofitably.*] Plinius libro 16. cap. 39. Alii nonnunquam ſe relinquent. Horatius de bel. Actiaco. Multa Romanæ & inutiliter admiſtradi.

Pruſtilitàs, atis, f. [*Ingeſtus.* Gall. *Inutilité.* Ital. *Mancamento, d'eſſere ſenza commodo.* German. *Vnnutzigkeit.* Hiſpan. *Deſaprovechamiento.* Polon. *Nie pożytek.* Vngar. *Haſznalatlanſag.* Angl. *Unprofitableneſſe.*] Cic. 2. de Invent. Ex his illud conficitur, ut opperendam rerum partes ſint honeſtas & utiles: & virtutem earum, cum quibus & inutilitas.

Pnvalidè, adv. Non valenter. [*Infirmè.* Gall. *Qui n'a point de force.* Ital. *Non forte.* German. *Vnvermögt.* Hiſpan. *No bravdo.* Polon. *Niemocno.* Vngar. *Nagyſzerunteolen.* Angl. *Not mightily.*] Cic. pro Sext. Cæcer vero accepenum vi pervulſ, ac tempeſtate populari, per populum tamen recreati ſunt, atque revocati: ait omnino invulnerati, incolumique venerunt.

Pnvalidè, adv. [*Ingeſtus.* Polon. *Niemocno, niepotężnie.* Vng. *Nyavalyaſan.*] Seneca de Beneficentia libro 6. cap. 6. Neque enim minus fortis fum, ſi cum invulnerabili mihi hoſte committis.

I ante O.

Iō, ie. Dolendi particula eſt. Tibullus: Vcorio, removere fera puella facce. ¶ Quandoque exprimit gementis ſeu ægrotantis affectu. Ovidius 2. de Arte: Dic Io Io Pean. & Io Io dicite Pean.

Iocinalis, Onobrichis apud Dioſc. lib. 4. cap. 131.

Iōcōſè, ci, m. Plautinè pro joco, vel hoc joco. Dicitur quod ſerium non eſt. [פרס *ſchok, ſchuk.* Gall. *Jeu, raillerie, gaudiſſerie.* Ital. *Scherzo, giuoco.* Ger. *Geſpöttt.* Belg. *Geeſter boerde.* Hiſp. *Burla, juego.* Pol. *Żart.* Vngar. *Tréfa, tréfaſág.* Ang. *Jeſt in merry words, a jeſt.* Martialis. Confuevere joca veſtri quoque ferre triumpho. Saliat in Jugerthadora, ferit eùe cum militibus ſuis agere. Gellius libro 12. Inſuſi homicis jocatio prætribo. Cicero 2. de finib. At quicum joco & feria, ut dicitur, quicum arcana, quicum occulta omnia? In joco atque vino, genus loquendi antiquum, cui tempus ſignificabatur poſt cōvivium. Catul. Maruccne Aſi mane ſimilia. Non hæſit uterus in joco atque vino. Vide ſupra in dictione IN.

Iōcū ēs, dicuntur. [*Ingeſtus.* Gall. *Paroles ſans* Ital. *Parole giuoco.* German. *Ein ſchimpffliche.* Hiſpan. *Palabras de juego.* Polon. *Zartopk.* Vng. *tréfaſzo.* Angl. *A jeſting ſpeech, a merry word.*] Plaut. in Stich. Novi illum oculo hæc dicit.

Iocōſus, a, um. Quod ſerium non eſt. [*Ingeſtus.* Gall. *Joyeux, qui recrée, qui rejouit, traitreux.* Ital. *Giocoſo, piacevole.* German. *Schimpfflich.* Hiſpan. *Caſtellano de burlas.* Polon. *Zartobliwy.* Vngar. *Tréfás, tréfáſz.* Angl. *Merry, jocose.*] Cicero 1. Offic. Si de rebus ſeriis loquatur, ſit veritatem adhibeat, ſi de jocoſis, leporem. Martialis: Non potui melius hinc tibi ſcribere jocoſam.

Iocūs, Non ſerio, ſed feſtivitatis modo gratia. [*Ingeſtus.* Gall. *Par maniere de jeu, par raillerie.* Ital. *Piacevolmente, da giuoco.* Ger. *Schimpfflichen.* Hiſp. *De burlas, jocoſamente de veras.* Pol. *Zartobliwie.* Vng. *Tréfaſzon, tréfáſzig, ſzóval.* Ang. *Merrily, in merry ſort, in jeſt.*] Cic. Qu. Fra. eumq; ſalſi jocoſè ſatis. In eadem ſignificatione dicimus & locò adverbii ſignificatione. Terent. Heaut. Iocone hæc dicat, neſcio.

Iocōr, āris, d. p. perjocè aliquid dico, faciove. [פרס *ſchokk, ſchuk.* Gall. *Se mocquer, faire ou dire quelque choſe par jeu,* Ital. *Scherzare.* Ger. *Schimpffen ſich treiben.* Hiſp. *Burlar.* Polon. *Zartować.* Vng. *Tréfálkodom.* Ang. *To do or ſay any thing by diſport or in jeſt.*] Livius ab Vib. Inter cætera propè cum inconditi ludicri modi joculares, Torquati nomen auditum.

Iocōſārīs, e, om. t. loco, r. linq. dignus. [*Jocabilis.* Gall. *Digne de plaiſanterie.* Ital. *Coſa giocoſa.* Ger. *Schimpfflich.* Hiſp. *Coſa de burla.* Pol. *Zartowna.* Vng. *tréfa, tréfálkodás méltó.*] Terent. Pharm. -quid mei? Cha quidem noſtra erit. D. joculatem audaciam. Cic. de fat. O lucentiam joculares!

Iocūlārīs, e, om. Quod joco fit dictúve, neq; ſerium eſt, vel cui joco natus, d gnum eſt. [פרס *ſchokk, ſchuk.* Gall. *Digne de plaiſanterie.* Ital. *Giocoſo.* Ger. *Schimpfflich, ſchimpfig.* Hiſp. *Digno de burlas.* Pol. *Zartowny.* Vng. *tréfa, tréfálkodás méltó.* Ang. *That is ſpoken in jeſt.*] Terent. Pharm. -quid mei? Cha quidem noſtra erit. D. joculatem audaciam. Cic. de fat. O lucentiam joculares!

Iocūlārīs, e, om. Quod joco fit dictúve, neq; ſerium eſt, vel cui joco natus, d gnum eſt. [פרס *ſchokk, ſchuk.* Gall. *Digne de plaiſanterie.* Ital. *Giocoſo.* Ger. *Schimpfflich, ſchimpfig.* Hiſp. *Digno de burlas.* Pol. *Zartowny.* Vng. *tréfa, tréfálkodás méltó.* Ang. *That is ſpoken in jeſt.*] Horatius, Sermo. Satyr. 1. Præterea ne ſis, ut qui, joculatoribus Facetum. Terent. in Andr. Joculerium in etiam ut eus pendeandi.

Iocōſè, adv. Joco ſe, per jocum & ſerium. [פרס *ſchokk, ſchuk.* Gall. *Par jeu, par raillerie.* Ital. *Per giuoco.* German. *Schimpfflich, ſchimpffweiſe.* Hiſp. *De burla, burlando de palabra.* Pol. *Zartobliwie, ſmiejąc.* Vng. *tréfaſzon, tréfálgo.* Ang. *Jeſtingly, merily, pleaſantly.*] Plin. lib. 22. cap. 22. Hæc eſt, quam Ariſtophanes Euripidi Pœtæ objectat ſe ſtatuiſſe. Manè quæ nec oculos quidem legitimum vendit ſe olim, ſed ſi audicem.

Iocātōrīus, a, um. Quod ſit per jocum. [*Jocabilis.* Gall. *Joyeux, plein de raillerie.* Ital. *Coſa giocoſa.* Ger. *Das in ſchimpffs weiſe geſchicht.* Hiſp. *Coſa de burlas.* Pol. *Zartowny.* Vng. *Tréfás, tréfálgo.* Ang. *That is ſpoken in jeſt.*] Cic. ad Att. lib. 1. Hæc jocatoria ſunt, quæ ſcripſi ad te, ut ſi quando ſerium, memores, interelle tuæ noſti. Quidam legunt joculatoria, ſed rectum reſtè apſi videntur.

Iō, ās, āre, d. p. Nugas ago, haud ſerio loquor, cavillor. [פרס *ſchokk, ſchuk.* Gall. *Se mocquer, railler, ſe gaudir.* Ital. *Scherzar.* Ger. *Schimpffen, ſchertzen, Poſſen treiben.* Belg. *Gecken.* Hiſp. *Burlar, jugar.* Pol. *Zartować.* Vngar. *Tréfálkodom.* Angl. *To make a jeſt, diſport or merry matter.*] Cicero 1. Epiſt. Sed jam ſatis de rebus ſeriis: ad joca redeamus. Plaut. in Menæch. Solet jocari ſæpe mecum domo. Cicer. 4. de Fin. Habent enim accuſationem cignum in qua laborent, ut ſolo in hoc jocari videantur nec dum quem dicant.

Iocōſus, ūs, pars penis. [פרס *ſchokk, ſchuk.* Gall. *Verge, membre, ſi gnalé.* Ital. *Membro virile.* Ger. *Schimpff oder Poſſen treiben.* Belg. *Gecken.* Hiſp. *Miembro genital.* Pol. *Członek.* Vngar. *Tréfálkodás, tréfálkodo.* Ang. *Jeſting, ſpeaking merily.*] Cicero 4. Acad. Me quoque, ſi non ita ſentiam, non animadvertiſſe, non animadvertiſſe intelligebant cœpe rorum ut ſententia deſſe eam.

Iocātio, ōnis, f. jocoſa & facetè narratio, jucunſermo. [פרס *ſchokk, ſchuk.* Gall. *Raillerie.* Ital. *Giuoco.* Germ. *Geſpöttt ſingt ſagen.* Hiſp. *Burla, obra de burla.* Pol. *Zartowanie.* Vng. *tréfa, tréfálkodás.* Ang. *A jeſting or merry ſpeech or diſcourſe.*] Cicero ad Papyrium: Nunc venio ad jocationes tuas.

Ionthi, ōrum. Pol. *Smakowite mięſa.* Vngar. *Orvos nak való ételek.*] A Galeno appellantur ex qui dum q; facile cumores, à cruda humore generati, quos Plin. Celſusq; varas, Italiſua lingua Coſſe appellant, teſte Marcello Sp. Med. lib. 3. & 8.

Ionthos, ūs, m. Græci dicunt, quos Latini varos appellant.

Iota, Iuera eſt Græca, ſea ponitur pro nihilo, ac rei cujuſ ma momenti. [Pol. *Nieznaczna rzecz.*] Cic. de Orat. Vt jotam literam tollas, & planiſſimum dicas.

Iovinianos, iſſimos, Divus Maximianus voluit vocari, qui ſe fortiter in Pyrico geſſiſſet.

Iovis grimmā, Quæ præcor undorem & levis eſt, & tenera. *Hæc ſunt* Plin. Libr. 32. cap. 10.

Iovis hōs, Flos eſt albus & nudoſus, colore purpureo, cujus gratia coronamentis expetitur. *Jovis flos.* Plin. lib. 21. cap. 10. Color tantùm placet Iovis flos, odor abeſt: ſunt & Ei, qui Græcè Phlox vocatur.

I ante P.

Ipes. Quæ & Scnipes. [*Ima ſcorum.* Vng. *Selle bimbor ſzárnyas.*] à Græcis appellantur vetus, cui vetus tempore, & potiſſimum Ipirante Auſtro in vitibus naſcentes, oculoſq; earum exulcerant: quos ruſticæ ſolent ampelitide terra evocare, ut docet Galenus lib. 9. Simpl. Medic.

Ipparchēus, ſp. cum ejus, præfecturus & qualis gi ferium equitum. Quicum pro ſalute LXII. equitum accipiatur.

Ips. pr. Vermiculus eſt vitium oculos erodens, ut & eis ſu-

menta, trips ligna, is vehes, is vitrum, modus fabam. [Vng. Adil hombor ega, &c.] Vide latius supra in dictione IPSE.

Ipse, a, um, Pronomen demonstrativum, quo demonstratur aliquis pro nominibus iunctum, eo tam accurate ut Ego demonstrationem: ut ego ipse, mipse, tu ipse. [Nin hu, sa, ser Gall. Lui, sa, mesme Ital. Pse, Ger. Er. Hisp. Elmismo. Pol. Ten. Vng. o. Ang. He, she, it.] Invenitur tamen & sepe absq; his per ellipsin prolatus, & tamen eandem habens significationem, quæ cum eo subaudiuntur. Virg. 2. Aen. quæque ipse miserrima vidi. ¶ Aliquando relationem est. Idem; Aeneid. ipsa ardua, alaque pulsat Sidera. ¶ Aliquando emphasin, id est, significationem & vim rei alicujus latentem habet, cujusmodi est illud apud Virg. 2. Aeneid. Ipse parer Danais animos, virtesq; secundas Sustulit. Jo enim ipse lacerarem quandã habet energiam: quasi dicat, Ipse Jupiter, qui de omnibus æquum solet præbere, & qui minime verisimile est eas talia fecisse. Quod sic additur particulam, discretim significatur: ut ipse met, hoc est, ipse per se, & non per alios. Ipse pro integer, ut veteres, quem admodum Horatius observavit, antiqua consuetudine. Paulus L. 66. de verb. oblig. Sed liberorum viginti annorum erit; non impedietur manumissio. Cicero ad Atticum libro 1: Triginta dies erant ipsi, quum has dabam literas per quas nullas a vobis acceperam. ¶ Apud veteres Ipsus, pro ipse dicebatur. Terent. Ipsus est. ¶ Item superlativum Ipsissimus. ¶ Hunc sic compotium Ipse id est ipse & non alius.

Ipsiusmodi, Ejusdem dicto accurate in muliebrem, virilemq; speciem expressæ. Fest.

I ante R.

Ir. Vide HIR.

Irã, Vide HIRA.

Ira, æ, p. Latino dict. furor, animi excandescentia in corde sedem habens: ira dicta, ut quidam credunt, à verbo Ire. [כעס kaas כעס kaas Gall. Ire, courroux, courroucement. Ital. Collera, ira. Germ. Zorn Bielg. Wramthey. Hisp. Ira. Pol. Gniew Vngar. Heregség. Ang. Anger, wrath.] Nam à sero qui irascitur, & furit. Vide & quid iram deporit, ad Terentii Adelph. Tandem reprimit iracundiam, & ad tetedi, Cic. 4. Tusc. Quæ autem libidini subjecta sunt, ea sic definiunt, ut ira sit libido puniendi ejus qui videatur lædere injuria. Ira fourier Glycerium & gnatum, Terent. in And. Iram exonerare aliquem, Terent. in Adelph. Cicer. de Off. c. Prohibenda autem est ira puniendo, in domine ire. Virg. 2. Aen. Ante, ejus indomitas iras & dolor excitat, ultrix. Virg. 3. Georg. Hæc omnia monstra horribles exercentur furiæ Iuno pestemque trahit, pubemque. Ovid. 13. Metam. rostrisq; & adunco ungibus ira facit. Excæcat, atque adversa ne pectora lustrant. ¶ Melior est ira quæ per tristitiam animum corrigit: animus de impetu, Ecclesiast. 7. ¶ Definitur à philosopho: [ὄρεξις τοῦ τὸν ἀδικοῦντα λυπῆσαι.] Horat. libro 1. Epist. 2. ira furor brevis est, animum rege, qui nisi paret, imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catena.

Iracundã, æ, p. dicitur proclivis ad iram. [כעס kaas עצבון atsabõ Gall. Courroucer. Ital. Desiderio di vendetta, disperato. Ger. Zornmüetigkeit. Hisp. Aquella ira que pone mesura. Polon. Gniewliwość. Vng. Haragvás. Ang. Angry, soon angry.] Donatus, Ira de causa est, iracundia de vino multum irascentis. Cic. 4. Tusc. Ex quo in alios anxietas, unde anxium alios iracundi, dicitur, quæ abora differe dicã; aliud iracundum esse, aliud iratum. Seneca. Ira quo distet ab iracundia apparet: quo fortiores ebriosis ab ebriosis, & timentes à nimico iratus, potuit esse nõ iracundus: iracundus potest aliquando nõ iratus esse. Virg. par. Ex meo iracundia pœna. Cic. 4. Tusc. Quanquam ipsa iracundia habenda est, quasi ea sit, quæ dicitur iracundia est ulciscendi libido. Terent. in Adelph. Mea mi erat, ex sum compos animi, ita ardet iracundia.

Iracunde, adverbium. Furiosè, animosè, impellente ira. [בכעס bekaas, בחמה bechamõ Gall. Avec courroux, de courroux. Ital. Adirosamente, con ira. Germ. Zornmüetiglich. Hisp. Ayradamente. Pol. Gniewliwie. Vng. Haragosan. Ang. Angrily.] Cic. Philip. 8. Num me recum iracunde agere dixit? Iocere, non ille ita: vehementer me agere fatetur, iracundè negat.

Irãscor, sceris, iratus sum, de ira commoveor, stomachor, succenseo. [כעס chaaß עצב atsab Gall. Se courroucer, se despiter, se chaloir. Ital. Irarsi, adirarsi con ira. Ger. Zornẽ, zornig werden. Hisp. Ayradarse. Pol. Gniewam się. Vngar. Haragszom. Ang. To be angry.] Et modo absolutè ponitur. Terent. ic Eunuch. Ille continuò irasci. Negue negare audere. Idem Adelph. Rectum Demea irascere. Modo cõtinuatur cum dativo. Cicer. Att. Libro 1. Pompeium nõ amici negant meo nomine iratum fuisse. Ad meos commodo venerit Plautus. Nolã amabo Amphitruonem irasci Sosiæ tuæ mez. Cicero pro Qu. Rosc. Dii immortales hominibus irasci & succensere consueverunt, q. Irasci vicem alicujus, pro dolere. Liv. 4. Dec. Mocrid. q. Cujus compositæ sunt, Subirascor, quod eti paulum, vel leniter irascor. Obirascor, contrà dicor. Liv. libr. 1. Fortunam autem obiratæ culpam reliquerunt Deam. Nanius veteres quoque irasci dixisse annotavit. Pomponius in Artitæ. Nul quæso irascere. Modeste monet ira quisque uxorem ut velit. Nigidius commento grammatico lib. 1. ita irasci, quid nunc irascieris? Ex Nonio.

Irãbundus, a, um, qui aliquando lacessitus excandescit: etiamsi natura nõ sit iracundus. [כעס chaaß עצב atsab Gall. Ire, courroucé, despité, chaleur. Ital. Adirato, corrucciato. Germ. Zornigerjeret. Belg. Wram. Hispan. Ayrado y encendido. Polon. Gniewliwy. Vng. Haragvó. Ang. Angrie or displeased.] Cic. pro Cælio: Hunc ego deos propitios, plenis, ut erumpatos putant. Idem ad Attic. Nolo te illum iratum habere hostem. Cicero ad Attic. lib. 15. Antonio est enim fortasse iratior, hostis certe. Cic. 8. Philip. Cæsar ipse qui ibi fuerat irascibilior, animi propterea fugæ arbitrem ejus civitatis gravitatem & fidem, quæ nisi aliquid iracundiæ temperabat.

Irãtè, adverbium. Per iram significat. [בכעס bechaaß Gall. Par courroux, par colere. Ital. Irosamente, con sdegno, con ira. Germanicè. Zornigklich. Hispan. Airadamente, furiosamente. Pol. Gniewliwie. Vngar. Haragosan. Ang. Angrily.] Colum. libro 7. cap. 12. Satis certus esse, nec iratus adversus quemquam civium controvertias iniuriarum, sempervexandi studium excerpo.

Irceus, Genus est farcinulæ.

Ire pulsibus in sententiam, [הרגזת hargazt], quid sit, vide supra in verbo IRATUS.

Irenarches, sive Irenarcha. [ἰρηναρχος. Pol. Kapitan do ładu y spokoiności. Vn. Bikeségnök. Ang. Maisters or keepers of peace.] Qui ad tollendas discordias & pacandos civium animos, sive qui disciplinæ publicæ, & corrigendis moribus præficitur. Græci enim ἰρήνας eorum vocant ἄρχοντας præfectum aut principem. Horum officium est tranquillitatem publicam servare, & rectè facientibus vias securas præstare. Vide Vlp. l. Municipum. Digest. de Muneribus & honoribus.

Iris, hujus iris, vel idis, [קשת keshẽth, קשת keshẽth Gall. Arc de ciel. Ital. Arco del cielo. Ger. Ein Regenbogen. Hisp. El arco del cielo. Pol. Tęcza. Vng. Szivárvány. Ang. The rainbow.] Arcus cœlestis. A verbo ἔρω, quod est dicere vel nuntiare: propterea quòd is pluvias denuncet, unde etiã poetæ Iridem Iunonis nuntiam esse finxerunt. Virg. 5. Aen. Cum de cælo missa Saturnia Iuno. Horus arcus causa est radius solis, cave nubi impressus qui repulsa acie in Solem refringitur. Nubes emigt formas arcus dicolores efficit, quæ alia parte eam rumidiet sum, alia tinbatisfiares, & quandã cralliores, quam ut Solem transmittant, alia imbecilliores, quam ut excindant. Hæc eæqualitas ut cernas lucem obtamq; communicet, & expromit illam mirabilem arcus varietatem. ¶ Et Iris. [ἴρις Gall. Iris, arc de glaieul. Ital. Iride, giglio, giaggiuolo. Ger. Die Iris. Hisp. Lirio cardeno. Pol. Tęczowy kwiat. Vng. Szivárvány. Ang. Iris.] Herba gladioli folia, radicibus & purpureis floribus, radice odorata, ad cæruleum & purpureum varietate arcus cœlestis speciem referente. Vulgus Lilium cæleste appellat. Vide Plin. lib. 21. cap. 7.

Irinum, n. [ἴρινον. Gall. Onguent fait de glaieul. Ital. Unguento fatto di giglio. Ger. Ein Salb von Irmes lein gemacht. Hisp. Ungüento hecho de lirios cardenos. Pol. Maść z tęczowego kwiatu. Vng. Liliomból készült szer. Ang. An ointment made of the flour de luce.] Vngentum quod ex iride fit. Et Plin. lib. 21. cap. 1. Irinum Corinthi cum maxime placuit. Idem lib. 20. cap. 23. Quibus colores discutiuntur ex acetо, & inhibitum naribus cum rosa, oculorum epiphoras & rumores.

Irion, onis, [ἴριον], Frugis genus est, culmo assurgens ferulaceo, foliis & flore fetano nauseabundi. Sectatur halia aurea Vergilianum exortum in Græcia aurem & Asia, ab earum occasum. Vide Plin. lib. 18. cap. 7.

Irnelli, Vasis genus in Sacris. Festus.

Iron, ãpen. prod. [ἴρων. Pol. Najwięcznika. Vng. Csuszás.] Figura est in prona nutatione vim omnem habens, quã nos vel dissimulationem, vel ironiam dicere possumus: cum scilicet pronuntiatione ipsa nos diversum ab eo, quod verba ipsa videntur sonare, ejus modi est illud Iunonis apud Virg. 1. Aen. Me duce Dardanum Spartam expugnavit adulter. Nõ amuntur de pronuntiatione quis adjuverit, constiterit videtur enim non negare contendit.

Irpices, Rastri sunt dentati, in agris ad extirpandas radices herbarum.

herbarum accommodati. [Ger. Die gattung einer cypener agtt die wie jäntjat. Pol. Wi'ska. Vng. Gerebiye.] Festus. Varro 4. de lingua Latina à serpendo dictos putat, eamque ob causam primùm Sirpices, postea Subrunia, irpices appellatos esse. Cato de Re ruit. vocat Vrpices, vel Hurpices, cap. 10. ab ἕρπειν & ἑρπετὸν Græco. Eurip. des Cyclope: Ζεύξω πάλαι σε βόεα τ' ἀγρώτα ἕρπειν ἄροτρα. Scalig. in Varr.

Irrādĭo, as, pen. cor. illustro, illumino. [אוֹרִיר Hophial. ἐπιφαύσκω, ἐκλάμπω καὶ ἐκφαίνω. Gall. Jetter rayons comme fait le soleil, jetter clarté & lumiere. Ital. Mandar raggi come il sole, lampeggiare. Ger. Einen glantz mittheilen. Hisp. Echar de sí rayos de sol. Polon. Oświecam. Vngar. Megvilágositom. Ang. To shyne and cast beames like the sunne.] Plaut. Facies quod consueverunt, irradiant salibus meis fauces, omnes ad risum provocant.

Irrāsus, pen. prod. m. et Nō rasus. [ανηρ Θ. Gall. Qui n'a point la teste rasé ne tondu. Ital. Non raso. Ger. Nicht barten. Hisp. No rayda. Pol. Nie ogolony. Vngar. Nyirtelen. Ang. Not shaven or clypped.] Plaut. in Rudente: Dic tamen cum irrāso capite.

Irrātionābilis, le, pen. corr. um, e. Ratione carens. [ἄλογος Θ. Gall. Chose sans raison, qui n'a point de raison. Ital. Non ragioneuole. Ger. Vnvernunfftig. Hisp. Cosa sinn de razon. Pol. Nie rozumny, gł. sąd. Vng. Oktalan. Ang. Without reason.] Quint. lib. 7. cap. 4: falsa est definitio, si dicas: Equus est animal rationale: nam est equus animal, sed irrationabile. Sunt tamen q & hic & alibi apud eundem autorem, nō rationabile, sed rationale legant.

Irrāuco, is, irrausi, sum, n. q. teste Prisciano, sive irraucesco, cui, raucus fio. [βραγχιῶ, βραγχιάω. Gall. Estre enroué. Ital. Diuenir rauco. Germ. Heiser werden. Belg. Heers worden. Hisp. Enronquecerse. Pol. Ochrypnąć. Vngar. Be rekedek. Ang. To haue an hoarse voice.] Cic. lib. 1. de Orat. At Actopum, si paulùm irrauerit, explodi. Priscianus legit irrausent.

Irrĕdux, ducis, pen. cor. contrariū est nomini Redux. [ἄοδος Θ. Gall. D'où on ne retourne point. Ital. Donde non si può tornar addietro. Ger. Vnwiderkehrlich. Hisp. Donde no se torna del camino. Pol. Nie powrotny. Vng. Megnem tehetendő. Ang. That cannot be returned.] ut apud Lucan. lib. 9: Irreducemq; viam deserto limite carpit: hoc est, viam unde redituros non est.

Irrĕdīvīvus, a, um, est oppositum Redivivus. [ἐκ τῶν ἀπαλλαγέντων οὐκ ὢν. Gall. Qui on ne peut restaurer ne reparer. Ital. Che non si può restaurare. Germ. Nicht wider zu bringen. Hispan. Cosa que no se puede restaurar ò reparar. Polon. Trudno do naprawienia. Vngar. Megnem elevenedő. Ang. That can not be renewed or repaired.] ut, Irredivivus pons apud Catullum, pro irreparabili, inquit Rudens. Cat. Epig. 17. ad Coloniam. -sed veteris impia Cura ponticuli, sub quo situs irredivivus Nesupinus cat, cavaque in palude recumbat.

Irrĕligātus, a, um, Solutus, & nō ligatus. [ἄλυτος Θ. Gall. Qui n'est point lié, delié. Ital. Sciolto. Ger. Vngebunden. Hisp. Cosa no atada. Pol. Nie związany. Vng. Meg nem kötöttetett. Ang. That is not bound.] Ovid. 1. de Arte: Viq; erat è somno tunica velata recenti, Nuda pedem croceas irreligata comas.

Irrĕligiōsus, a, um, Peccati, & religioni repugnans. [לֹא יְרֵא אֱלֹהִים Gen. 20. Gall. Qui n'a point religion, irreligieux. Ital. Irreligioso. Ger. Gottloß. Hispan. Cosa no religiosa. Pol. Nie nabożny. Vng. Istentelen, hitetlen. Ang. Without any religion.] Livius 5 ab Vrbe: Salvo etiam tum discrimine divinarum, humanarumque rerum, irreligiosum ratus, sacerdotes publicos, sacraq; populi Romani pedibus ire, femoq; se & suos in vehiculo conspici.

Irrĕligiōsus, tr. [δεισίδαιμων. Pol. Niemaboznisko. Vng. Istenfelejtő, istentelenség.] Fabius Victorinus in 2. Rhetor. Ciceronis: Religio virtus est, irreligiositas vitium.

Irrĕmĕābilis, bile, om. e. Vnde remeare non possis: [ἄπορος Θ, ἀδιέξοδος Θ. Gall. Dont on ne peut retourner ne retourner. Ital. D'onde non si può tornare à dietro. Germ. Vnwiderkehrlich. Hisp. Cosa que no puede tornar. Polon. Nie powrotny. Vngar. Az honnat vissza nem terhetni. Ang. Of the which none can returne.] ut Error irremeabilis. Virgil. 5. Aeneid. -ancipitemque Mille viis habuisse dolum, qua signa sequēdi Falleret indeprehensus, & irremeabilis error. Idem 9. Aeneid. Occupat Aeneas aditum custode sepulto, Evaditque celer ripam irremeabilis undæ. Vias irremeabiles, Senec. Hercul. furente.

Irrĕmĕdiābilis, le, om. e. Cui mederi ac remedium adhiberi nō possumus, insanabilis. [ἀθεράπευτος Θ, ἀνήκεστος Θ. Gall. A quoy on ne peut remedier. Ital. Che non si può rimediare, remedio. German. Vnheilsam. Hisp. Cosa sin remedio. Pol. Nie vleczony. Vng. Meg nem gyógyithatatlan. Ang. That can not be remedied or cured.] Plin. lib. 20. ca. 7. E quibus dixisse non pudeat, si in defectu Lunæ Solisve cōgruat vis illa, invemediabilem fieri. Idem lib. 25. cap. 13: Sed in vino pota invemediabilia esse existimant.

Irrĕmūnĕrābĭlĕ, Quod ob meritam indignitatem remunerari non potest, nec par pœna rependi. [ἀμισθητί. Gall. Qu'on ne peut remunerer. Ital. Che non si può remunerare. German. Das man nicht vergelten kan. Hispan. Cosa que no se puede galardonar. Polon. Nie odpłatnie, nie zapłatnie. Vngar. Megfizethetetlen. Ang. That can not be rewarded.]

Irrĕparābĭlĕ, is. Quod reparari & in integrum restitui non potest. [ἀνάκτητος Θ. Gall. Irreparable, qu'on ne peut reparer. Ital. Che non si può reparare. German. Vnwiderbringlich. Hispan. Cosa que no se puede reparar. Pol. Nie naprawiony. Vng. Meg nem javithatatlan. Ang. That can not be repaired or restored.] Virg. 3. Georg. Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus.

Irrĕpertus, a, um, Non repertus. [ἀνεύρετος Θ. Gall. Non trouué. Ital. Non ritrouato. Ger. Vnerfunden. Hisp. No hallado. Pol. Nie naleziony. Vng. Meg találhatatlan. Ang. Not founde.] Horat. 3. Carm. Od. 3: Aurum irrepertum, & sic melius situm Quam cultum patuere fortes. Id est, nondum repertum.

Irrepo, pis, penult. prod. Passim & latenter more reptilium introco. [יָרַד kabal וַיִּזְחַל ramas. παρεμπίπτω, ἐπεισέρχομαι, παρεισφέρομαι. Gall. Se couler tout doucement, ou traisner en quelque lieu. Ital. Subire appressandosi à mano à mano ad altro. Ger. Kriechen. Belg. Heymlick inkruypen. Hisp. Entrar à gatas ò arrastrando. Polon. Cząbrzeję. Vng. Kuszek, bémászok. Ang. To creepe in.] Cujus frequentatiuum est irrepto. Plin. lib. 26. cap. 1: Non fuerat hæc lues apud majores, patresque nostros, & primò Tiberii Cæsaris principatu modo irrepsit in Italiam. Cic. 3. de Orat. Irrepit in hominum mentes.

Irrĕprĕhensus, Qui reprehendi jure non possit, innocens, inculpatus. [ἀνεπίληπτος Θ, ἀνεπίλημπτος Θ, ἀμεμπτος Θ. Gall. Sans reprehension, sans blasme, irreprehensible. Ital. Che non si può riprendere. Ger. Vnsträfflich. Hisp. Lo que no se puede reprehender. Pol. Nie naganiony. Vngar. Megfeddhetetlen. Ang. That may not be reprooued or blamed, faultles.] Ovid. 3. Trist. Eleg. 13: Et tandem probitas irreprehensa fuit.

Irrĕprĕhēnsĭbĭlis, Qui reprehendi non potest. [ἀνεπίληπτος Θ, ἀνέγκλητος Θ. Polon. Nie naganiony. Vngar. Megfeddhetetlen.] Ovidio Irreprehensus. Iul. Firmicus lib. 1. Matheseos: Post dictaturæ irreprehensibilis actus.

Irrequiētus, ta, tum, Qui nunquam quiescit. [ἄπαυστος Θ, ἀκατάπαυστος Θ. Gall. Qui n'a point de repos. Ital. Che non ha quiete. Ger. Vnruwig. Hispan. Cosa no descansada. Polon. Nie spokoiny. Vng. Nyughatatlan. Ang. That resteth never.] Plinius libro 2. cap. 31: Æterno & irrequieto ambitu, &c. Martial. lib. 4: Dissimilis tota vagus urbe, nec illa cathedra est. Cui non mane ferax irrequietus avo. Bella irrequieta, Ovid. 2. Trist. Sors irrequieta, Ovid. 2. Metam.

Irrĕrĕctus, a, um, Non rectus. [ἀδιόρθωτος Θ. Gall. Non corrigé, ne redressé. Ital. Non raddrizzato. Ger. Nicht abgefordert. Hispan. No corregido. Pol. Nie rozpięty. Vng. El nem igazitott. Ang. Not corrected.] Horat. Epod. 5: Hic interfectum fera dente lividus Canidia rodens pollicem.

Irrĕsŏlūtus, ta, tum, Quod nunquam remittitur. [ἀδιάλυτος Θ. Gall. Qui n'est point dissout. Ital. Non sciolto. German. Vnauffgelöst, nicht nachgelassen. Hispan. No aflojado. Pol. Nie rozpuszczony. Vng. Meg oldhatatlan, kötésbehatatlan. Angl. Not loosed.] Ovid. 1. de Pont. Eleg. 2: At semel intentus nervo levis arcus equino, Vincula tempe habens irresoluta manet.

Irrĕsŏlūbĭlis, Ovidio Irresolutus. [ἀδιάλυτος Θ. Pol. Nierozwiązalny. Vng. Meg sidlatatlan.] Apul. lib. de Philosoph. Patres enim parentibus irresolubili nexu junguntur.

Irrĕtĭo, tis, act. q. Dolo capio, quasi rete quodam involvo. [מְצוּדָה, מְצוּדָתָה, מְצוּדָתָם, מְצוּדָתָן, מְצוּדָתָנוּ, מְצוּדָתְכֶם, מְצוּדָתְכֶן, מְצוּדָתָם, מְצוּדָתָן. Gall. Enveloper par ruse ou finesse. Ital. Tirar alla rete, prendere. Ger. Jns garn bringen, fangen. Belg. Vangen. Hisp. Entrelar ò enredar. Pol. Wplątuję, opletam. Vng. Hálóban ejtem, tőrbe ejtek, megfogom. Ang. To entangle, or cast a snare to take in a net.] Cicer. 4. Acad. Quid enim ad illum qui te captare vult, ut eo tacente irretiat te, an loquentem? Irretire. Illecebris, allectare, & detinere. Cicer. in Catil. Cui tu adolescentulo quem corruptelarum illecebris irretiles, non ad audaciam ferrum, ad libidinem facem prætulisti?

Irrĕtītus, m. d. dicitur qui aliqua fraude vel blanditiis, aut dolo, quasi reti captus est. [מְצוּדָה, מְצוּדָתָה, מְצוּדָתָם, מְצוּדָתָן, מְצוּדָתָנוּ, מְצוּדָתְכֶם, מְצוּדָתְכֶן, מְצוּדָתָם, מְצוּדָתָן. Gall. Enveloppé & pris en ruse. Ital. Legato, preso alla rete. German. Jn das garn gebracht, mit listen gefangen. Hisp. Atado, enredado. Pol. Wplątany, opleciony, chytrze vsidlony. Vngar. Tőrbeejtett, megfogatott, megfogva. Ang. Catched or wrapped in snares.] Cic. 5. de Finib. Vidit Homerus probari fabulam non posse, si cantiunculis tantus vir irretitus teneretur.

Irrĕrōtus, a, um, pro recto. [ἀγύαλος. Gall. Non tourné. Ital. Non torto. German. Vngewendet. Hispan. No torcido. Polon. Nie nakrzywiony. Vngar. Egyenes. Ang. Not cracked, even.] Horat. 1. Carm. Odea: Quisquis ingentes oculo irretorto Spectat acervos.

Irrĕvĕrens, miles ponitur L. miles agrum. §. irreverens. ff. de re milit.

Irrĕvĕrentĕr, adverb. Sine reverētia & honore. [ἀνοσίως. Gall. Irreveremment, sans reverence. Ital. Senza reverenza. Ger. Ohne ehr erbietung, vnehrerbietig. Hisp. No acatando. Polon. Nie poważnie, nie pięknie. Vngar. Istentelenül, tisztességtelenül,

bot. Ital. Irriverenza. Ang. Irreverence.] Plin. ep. l. 7. 8: Ceteri audiaces, atque etiam magna ex parte adolescentuli obscuri ad declamandum hoc tribunal ire, ita irreverenter & temerè, ut nuper Attilius noster expressè dicitur, dein foro pueros à centumviralibus auspicaturab Homero in scholis.

Irréverentia, æ, f. Reverentiæ contraria. [αἰδοῦς. Gall. Irreverence. Ital. Irreverenza. Ger. Unzucht, verachtung. Hispan. Aquel no acatamiento. Polon. Nie szanuiący. Vng. Tiszteletlenség, szemtelenség. Ang. Lack of reverence.] Tacit. lib. 13: Quibusdam conlitam libertate irreverentiam eo prorupisse tromentibus. Plin. epist. 92. Studiorum irreverentia.

Irrévocábilis, le, adj. Quod non potest revocari, immutabilis. [ἀμετάκλητος, ἀμεταστρεπτος. Gall. Qui ne se peut revoquer. Ital. Che non si può mutare. German. Unwiderruflich. Hispan. Que no se puede revocar. Pol. Nie odmienny, trudno do nawrocenia. Vng. Meg változhatatlan. Ang. That cannot be called back.] Horat. Epist. 18: Et semel emissum volat irrevocabile verbum.

Irrévocándus, irrevocanda, dum, adj. Quod revocari non debet. Error irrevocandus, apud Cauc. de pecl. Ger.

Irrévocátus, a, um. Nè revocatus. [ἀμετάκλητος, ἀνεπανάκλητος. Gall. Non revoqué. Ital. Non rivocato. Ger. Der nicht abgewendet ist. Hisp. No revocado. Polon. Nie odwołany ani tegoż, nie namówiony. Vng. Vissza nem hivatott. Ang. Not called back.] Horat. 2. epistol. 1: Quam lucis jam vetitis, tata revolamus, provocati. Ovid. 11. Metam. Sed enim irrevocatus ad aera Caeculus post petitat dulcedine sanguinis alpet.

Irrévolútus, a, um. Contrarium Revoluto. [ἀνέλικτος. Gall. Qui n'a point été roulé, fouleté, ne desroulé. Ital. Non rivolto. Ger. Nicht umgekert. Hisp. No rebuelto. Polon. Nie odwrócony. Vng. Vissza nem fordult. Ang. Unrolled or wrapped together.] Mart. lib. 11: Vacuas & redeas irrevolutus.

Irrídĕo, rīsi, rīsum, pen. prod. ad. ex in, & rideo, Rideo, lucibrio habeo. [לעג הלעיב הלעיג לגלג לחק. Gall. Se mocquer, & rire de quelqu'un. Ital. Ridere, sfiorire, schernire. German. Verlachen, spotten. Hispan. Burlar, escarnecer. Polon. Naśmiewam się. Vng. Megnevetem, kineuetem. Ang. To mock, to laugh to scorn.] Terent. in Heaut. Irridet me tanta, neque me quicquam consilio adjuvas. Idem in Eunuch. Coepit adjolu ludere, & irridere. Cicero 2. de Nat. deor. Etiam per jocum deos irrideri, quam caveo libenter, &c.

Irrísus, us, part. m. o. [לעג] לעג שחק שחוק. Gall. Mocquerie, risée. Ital. Schernimento. Ger. Das verlachen. Hispan. Burla, escarnecimiento. Pol. Śmiech. Vng. Tsúfolás, nevetés. Ang. A mocking, a scorning.] Tacit. lib. 1: Retinentis cervicis nostrum, & contumeliis, postremò verberibus interfectum. Idem lib. 3: Non hunc irrisu auditantium postulavit. Irrisui esse id, lucibrio haberi. Plin. lib. 22. cap. 3: Imò verò plerique ultrò etiam irrisui fumas, ita commentantes, ac risu eli opem exigamus.

Irrísio, onis, f. Sal. Irrisus, derisio, irrisio. [לעג משחק. Gall. Mocquerie. Ital. Beffa, scherno. Ger. Verlachung. Hisp. Chacota, escarnio. Polon. Naśmiewanie. Vngar. Megnevetés, nevetés. Ang. A mocking, a laughing to scorne.] Cic. 1. Offic. Detorme etiam ex scripto præcidere, falsa præsertim & cum irrisione audientium imitari maledicum gloriosum.

Irrísor, oris, m. 2. Derisor, fabulator. [לעג מלעיב מלעיג מחק. Gall. Mocqueur. Ital. Schernitore. Germ. Ein verlacher, verspotter. Hispan. Burlador, escarnecedor. Pol. Naśmiewca. Vng. Tsúfoló, nevető. Ang. A scorner.] Cicero in Parad. Veniant igitur irritores hujus orationis ac sententiæ, & jam vel ipsi judicent, &c.

Irrisóriè, adverb. Infacetè, inelegantèr. [ἀχαρίτως, ἀγροίκως. Gall. Sans grace & rencontre, sans mocquerie. Ital. Senza grazia, ò desiderio. Germ. Lächerlich, spöttisch. Hispan. Sin gracia y burla, Pol. Śmiesznie, niequdnie. Vng. Nem tréfásan képen. Ang. Unmerrily, without a good grace.] Cæsar 1. bel. Gall. Quòd quum hieme, non intellexissent quidam ex tribunis decimæ legionis dixisse, priusquam pabulum esset, Cæsarem facere.

Irrígo, pen. corr. act. pex in & rigo, Adaqua, humectò, quasi vos in agrum deduco. [הרוה השקה. Gall. Arroser. Ital. Bagnare, adacquare, inaquare. Germ. Begiessen, wässern. Belg. Begietschen. Hisp. Regar, humedecer, aguar. Pol. Oblewam, nawadniam. Vng. Meg öntözöm. Ang. To water, to wet.] Cic. 2 de Nat. deor. Ægyptum Nilus irrigat. Idem 3. de Nat. deor. Democritii fontibus Epicurus hortulos suos irrigavit. Plin. lib. 2. cap. 63: Quæque sanguine nostro irrigamus, insepultus ossibus tegimus. Sopor irrigat artus, Virg. 5. Æneid.

Irrigátio, onis, f. t. actus irrigandi. [ירי. ἀρόσις, ἴρκησις. Gall. Arrousement. Ital. Adacquamento. Germ. Wässerung. Hisp. Regadio, regadura. Pol. Odwodnienie. Vng. Megöntözés. Ang. A watering of ground.] Cic. 1. Offic. Adde ductus aquarum, derivationes fluminum, agrorum, irrigationes, moles appositas fluctibus.

Irrígŭus, a, um. Quod irrigare, vel facilè irrigari potest. [רוה. ἀρόσιμος, ἀρουραῖος. Gall. Arrousé, & ouvert pour se laver, nettoyer. Ital. Che facilmente si può adacquare. Ger. Das man wässern gemässet. Hisp. Cosa que se puede regar, ó que se riega. Pol. Łatwo do nawodnienia mający. Vng. Meglöntözhető. Ang. That may be easily watered.] Cato cap. 1. de Re rust. Vineæ si primum fuerint multo aquatiles: postea loco hortis irriguo. q. Accipitur & quandoque in significatione agendi. Aqua irrigua, quæ irrigat. Virg. 4 Georg. irriguumque bibant violaria fontem. Tibul. Tunc habitat riguas fortis pastoribus undas.

Irripĭo, ĕre, ui, reptum, 3. rapio. [ἁρπάζω. Vulgar. Betzigadom.] Ciceronis Insipientia ædes libro.

Irrito, pen. prod. frequentativum ab irrio, per mutationem u, in i, euphoniæ causa. Illam tè irritare dicit quod lacessere, provocare, & ad iram incendere. [כעס הכעיס הכעים. ἐρεθίζω, παροξύνω, παροργίζω. Gall. Irriter, agacer, aiguiser, animer à courroux. Ital. Provocare, incitare, irritare, stimulare. Ger. Verursachen zorn bewegen. Belg. Vergat. Hisp. Provocar à encender ò estimar. Polon. Drażnię, pobudzam. Vng. Ingerlem, bosszantom. Ang. To provoke, to kindle wrath.] Quæ significatio à canum more sumta videtur, quorum acrè fremitum irritant, velut Donatus ait, ne sua dentibus, ut ferunt, contaminentur. Virg. lib. 4. Aen. Irritat, virum tecta, & vox lacessit. Ovid. lib. 2. Fast. Tum Ecce primas irritat cornicula partes flammarum: id est, suscitat. Plaut. in Amph. Irritabis crabrones. q. Ab eadem fonte manat & Prorito, ras pen. prod. Nè tibi irrito pro lacesso, ab irrum est, ita prorito a prorumpo: nec multum in hac derivatione differt. Nam prorito idem est quod provoco. Columel. lib. 2: Libi semen, nihi magnus est ejus in segete, quam cotis, provenius, & pretium proritat, serendum non est. Hoc est, nihi pretium allicit, & invitet. Differunt autem prorito, & irrito, quod illud & in bonam partem, ut provocet, capi potest: irrito, nonnisi in malam.

Irritátus, a, um, part. cipium. Lacessitus, provocatus. [מכעס מכעים. Gall. Irrité, agacé, aiguisé. Ital. Irritato, incitato, stimolato. Germ. Verursacht, bewegt. Hispan. Provocado, incendido, estimado. Pol. Rozdrażniony. Vng. Ingerlett, bosszantatott. Ang. Provoked, stirred up.] Ovis irritata. Ovid. lib. 3. Metam. Voluntas irritata. Idem 2. de Arte. q. Irritatus pro irrito. Terent. in Phorm. Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad rogitandum inducere.

Irritátus, nomen ex participio. Gell. libro ult. cap. 2: Quo fit quotundam maledicorum hominum fervus & invidentia irritatior.

Irritátio, onis, f. t. Instigatio. [כעס. ἐλάβρυσις, παροξυσμός. Gall. Aguisement, irritation. Ital. Stimolamento, provocazione. Ger. Anreizung. Hispan. Provocacion, encendimiento. Polon. Zadrażnienie. Vng. Ingerlés, bosszantás. Ang. A provoking or kindling.] Liv. 2. bel. Maced. Et irritato animorum ea prima ab hac.

Irritábĭlis, e, adj. t. [ἐρεθίσιος. Pol. Rozdrażniony. Vngar. Ingerlő.] Seneca Epist. 109: Cum irritabilis accesserit ancillæ animo bona vela sopita excitantur.

Irritabĭlĭtas, tis, f. Quæ facit irritantur ejus contrarium est Placabilis. [ἀνεμπαθεία. ἀμετρόθυμος. Gall. Aisé & facile à courroucer. Ital. Che facilmente si provoca, facile à corrucciarsi. Germ. Das sich gern zu zorn reizet, auffbringig. Hispan. Cosa que se puede provocar, encender. Polon. Czemu łatwo się drażnienie, rozjątrzenie. Vngar. Hamar fel buzdulás. Ang. Soare or apte kindled to wrath.] Cicero ad Att. lib. 1: Nam si ita natura, & irritabiles animos esse optimorum fere hominum, & eosdem placabiles, &c. Horat. 2. Epist. 2: Grata irritabile vatum.

Irritaméntum, ti, n. t. Quo quis irritatur, & accenditur. [ἐρεθισμός. Gall. Provocation. Ital. Provocamento. Germ. Ein anreizung. Hispan. Provocacion. Pol. Pobudka, drażnienie. Vngar. Ingerlés, bosszantás. Ang. A provocation to anger.] Plinius libro 3. cap. 6: Subin de infelix impactus, totidem incentiva irritamentis, postremò, &c. Ovid. lib. 1. Metam. Effodiuntur opes irritamenta malorum. Sic irritamenta galæ, irritantur condimenta quibus edendi avidiorem provocamus.

Irritaméntum, tis, n. t. idem. [ἐρεθισμός. Vng. Ingerlés, bosszantás.] Ovid. lib. 13. Metamorph. Haud secus exactis quàm circo taurus apertis Quum sua terribili petierit irritamina cornu. Irritamẽ amoris. Ovid. lib. 9. Metam. Idem 3. Metam. magnus Adjecisse opes, animi irritamen avari.

Irrítus, ta, tum, comparativum, ab in, & ratus: Non ratus, inutilis, nullius valoris. [בטל. ἀνόητος, ἀνοήτως. Gall. Vain, qui n'a point d'effet. Ital. Vano. German. Unbestätig, verächtlich. Hisp. Cosa vana, vacua. Pol. Daremny, próżny, marności. Vng. Hiábavaló, haszontalan. Ang. Toure of no effect.] Terent. in Phorm. Quod dictu, incitu est: quòd modò erat ratum, irritum. Labor irritus animi, Ovid.

Ovid. lib. 1. Metam. Irrita præcessit est, vanæ, futiles, & incassum fusæ. Plin. in Panegyr. Ac plerique irritos præcibus surdas principis aures adstrepebant. Tela irrita, Virgil. 4. Aeglogæ. Verba irrita. Ovid. 2. de Remedio amoris. ¶ Interdum irritus idem est quod ad nihilum redactus. Virg. 4. Aeglogæ: Te duce, si qua manent sceleris vestigia nostri, Irrita perpetua solvent formidine terras. Irritum fieri testamentum dicitur, quoties statu testatoris mutato, ipso jure testamentum concidit. l. Si quis 6. D. de injust. rupt. vel non fact. testam. Irrita verò vel inefficacia esse dicuntur, quæ nunquam constiterunt, sed infirma semper sua sponte fuerunt. Hotom.

Irrubŏro, as, pen. cor. Invalesco, vires acquiro. [חָזַק chazak. *Amissa recupero.* Gall. *Troubler forces et vigueur, renforcer.* Ital. *Tornare forze, ringagliardire.* Germ. Erstarcken, an kräfften zunehmen. Hisp. *Tornar fuerças, cobrar fuerças.* Polon. *Umocnienie, nabieranie.* Vngar. *Meg erősödöm, megerősödés.* Ang. *To waxe strong, to take strength.*] Gel. libr. 1. cap. 22: Irroborare atque falsa atque alicna verbi significatio, quod dicitur. Hic ch superest.

Irrŏgo, as, pen. corr. act. p. Infero, intligo, impono. [הִטְעִים *Imponere, inducere, accusare.* Gall. *Imposer, requerir, ou imputer.* Ital. *Dare, imporre.* German. Zuziehen, zufügen. Hispan. Dar, imponer, imponer. Polon. Wkładam. Vngar. *Meg parancsolom, reá parancsolás.* Ang. *To set a penalty, to bestow.*] Plaut. in Capt. Qui consilium iniere, quò nos vitâ & vita prohibeant. His dicam dictum, irrogabo multam, ut mihi cœnas decem. Meo arbitratu dent, quum cara annona sit. *Imponam.* Plin. Non modò culpam omnem, sed etiam maledictum irrogavit. Cicero pro Domo sua: Vetant leges latæ, vetant XII. tabulæ leges privatis hominibus irrogari: id enim est privilegium. ¶ Irrogare alicui mortem. Tacitus libro 4. Si hanc irrogaret mortem, quam patri struxerat.

Irrogātus, a, um. participium, Impositus. [ἐπιθετέος. Gall. *Imposé.* Ital. *Imposto.* German. Auffgelegt. Hispan. *Impuesto.*] Polon. Włożony. Vng. *Rád vetetett.* Ang. *Imposed, inflicted.*] Tacitus libro 13: Extremoque accusatori irrogatum, & tribunæ exulta sunt.

Irrogātio, onis, f. t. [ἐπιθέσεως, ἀγορᾶς. Gal. *Imposition.* Ital. *Imposizione.* Ger. Auffgelegt. Hisp. *Imposicion.* Pol. Włożenie. Vng. *Rá vetetés hozása.* Ang. *An imposing of a burthen.*] Cicero pro Rabirio: Nam quid ego ad longam orationem comparem, quod est in eadem multitudine imago C. Memmii præteritum, hunc nec hujus, nec alienæ pudicitiæ peperci ille?

Irrōgāsit antiquum verbum, pro quo apud Cic. in leg. corruptè legitur interrogasit.

Irroro, as, pen. prod. Ros aspergo, seu madefacio. [ἐπιῤῥαίνω. *Ros aspergo.* Gall. *Arrouser, mouiller de rosée.* Ital. *Bagnare di rugiada, aspergere.* Germ. Mit thau besprengen, befeuchtigen. Hisp. *Mojar, rociar derramando rocio.* Polon. *Rosę pokropiam.* Vng. *Meg harmatozom, meg öntözöm.* Ang. *To sprinkle or water with dew.*] Colum. libro 11. cap. 2: Septimo Idus Decembres Aquilo manè oritur, Africus, interdum Auster irrorat. Idem libro 12. cap. 22: Nostris autem laborum operibus convenit, ne irrorctur. Dei nos autem Aquam irrorate agro, & Agrum irrorate aquis. Ovid. 1. Metamorph. Inde ubi Charus irrorat vitrea liquoribus Vesbus. Idem libro 7. Metamorph. Verte convertit, cet. Sumptis Sunium inde cernens irrorat aquis. ¶ Somnus irrorat quietem oculis, Silius lib. 10.

Irrubĕsco, es, penult. corr. vel Irrubesco, ui, n. t. Rubrum fieri, rubore suffundi. [אדם adam. *Rubeo.* Gall. *Se rougir, devenir rouge.* Ital. *Farsi rosso, arrossire.* Ger. Rot werden. Hisp. *Hazerse rojo.* Polon. *Zaczerwienian.* Vngar. *Meg veresedem.* Ang. *To waxe redde.*] Statius 9. Thebaic. Irrubuit cæli plaga lyderemitto, Occasuque iacto pariter juxtà arbitrumque. Ignis irrubuit validius, apud eundem lib. 5. Sylv. pro suffudit vultus.

Irructo, as, frequ. ructo ad illo. [ἀναβράσσω. Gall. *Rotter sur quelqu'un, roter contre.* Ital. *Ructare contro.* Germ. Rauhen jemanden, ein görpß einer dir Cassen. Hispan. *Regoldar contra algo.* Pol. *Bigczam, grzeszam.* Vngar. *Reá böfögök.* Ang. *To belche out, to throw vp.*] Plaut. Pœnul. Quid tu, malum, ergo in os mihi Phœnas irructas.

Irrūgo, gis, n. q. Valde rugio. [ἐπιβρυχάομαι. Gall. *Rugir beaucoup contre quelqu'un.* Ital. *Ruggire molto.* Germ. Hefftig darauff brüllen. Hispan. *Muchos bramar el uno.* Polon. *Strasznie ryczę.* Vngar. *Igen fenek ordítok.* Ang. *To bray out, to roare.*]

Irrūgo, as, are. Io rugas contrahere. [ἐπιτρυγάω. *Rugas contrahere, irrugare.* Gall. *Sourider.* Ital. *Crespare.* German. Runtzelig machen. Hisp. *Arrugar, hazer rugas.* Polon. *Marszczę.* Vngar. *Meg ránczosodom, fönczegödöm.* Ang. *To make wrinkles.*] Gell. lib. 11. cap. 1: Ne æquor tibi ventis irrugetur.

Irrumo, as, à Rumo mamma. Vide FELLO.

Irrumpo, is, n. t. Violenter cu impetu ingredior, ruo, impetum facio. [פָּרַץ *parátz. Irrumpo, irrumpere, irruptum.* Gall. *Entrer par force, faire impetuosité sur quelqu'un.* Ital. *Entrare con empito, entrare violentemente.* Ger. Mit gewalt hineinbrechen. Belg. Met geweit inbreecken. Hisp. *Entrar con impeto.* Polon. Gwałtownie wchodzę. Vng. *Betörök, reá rohanok.* Ang. *To break in.*] Plinius libro 35: Hasdrubas Mancinus, qui primus Carthaginē irruperat. Ovid. 15. Metam. portas irrumpere apertas. Virg. 11. Aen. portas irrumpere patentes. Lactan. libro 2: Nam quum ab Alexandro capta civitas esset, ac milites ad eam spoliandam irrupissent. Et frequenter in hac significatione hoc verbo utuntur autores. Lactan. propriè sumpsit libro 6. pro penitus frango. *Irrumpere.* Summum (inquit) inter se hominum vinculum est humanitas, quod qui irruperit, nefarius & parricida exhibitus est.

Irruptio, onis, f. t. Impetus, incursio. [דְּחַק *gheháuak. Irrumpo.* Gall. *Entrée impetueuse.* Ital. *Entrata impetuosa.* Germ. Ein ungestümer einbruch. Hispan. *Entrada con impeto.* Polon. *Wchodzenie, wtargnienie.* Vngar. *Betörésh, reá rohanás.* Ang. *A breaking in by force.*] Cicero pro lege Manil. Nam quum hostium copiæ non longè absunt, etiamsi irruptio facta nulla fit tamen pecora reliquuntur.

Irruo, is, rui, penultima correpta, ruitum, n. t. Cum impetu aliquem aggredior, vel violenter me alicui immitto. [פָּרַץ *parátz. Irrumpo, irrumpere, irruptum.* Gall. *Venir ou courir dessus.* Ital. *Assalire con furia.* German. Mit vngestümme auffsetzen oder anfallen. Hisp. *Acometer con furia y impetu.* Polon. *Gwałtownie napadam.* Vngar. *Reá rohanok.* Angl. *To runne furiously upon a thing, to rush in.*] Sallust. in Iugurth. Quum fortè in eum irruerēt, facile repulit. Cicero de Finib. Ex quo adhuc fons in mediam Latinorum accessum ruebat. Terentius Adelph. Fores effregit atq; in ædes irruit alienas.

Irrītĭlis, e. Genus vitis: Vimineæ, Pictonæ, & Mevanati agro peculiare, teste Plinio, libro 14. cap. 3. Columella libro 3. cap. 2: Nam has super mihi cognitas, pregulanam dicas, & irritilem, ferrolanidue, non facile adverterim quo gradu habendæ sint.

I, s, ea, id, ejus, pronomen est eandem habens significationem quam ille aut hic, eundemq; in oratione locum obtinet. [הוּא *hú. Is.* Gall. *Il, celuy, celuy-là, celuy-ci.* Ital. *Quello, questo, esso, costui.* German. Der. Die. Hispan. *El, ella, aquel.* Polon. *Ten.* Vng. *Az, ő.* Ang. *That, he.*] Et modò demonstrativè accipitur. Cicero libro 2. Epist. Neq; enim tu is es, qui qui sis nescias. Idem pro P. Sylla: Neque enim una est ratio defensionis ea, quam postea ex tua oratione. Modò relativè. Cic. ad Att. libro 1: Venit mihi obviam puer tuus: is mihi litteras abs te reddidit. Idem 6. Philip. Antonius cum una legione, & ea quidem vacillante, Lentulum expectat. Idem de Divin. Plautus noster eos unos sit usus est, & iis quidem fabulis. ¶ Nonnunquam accipitur pro talis, vel ejusmodi. Cic. lib. 2. Epist. Is cum tu vis es, & cum me esse cupio ut, pro Idem Att. lib. 3: Itaque ego is in illum tum, qui is tum esse vis.

Isăgōgē, es, pen. prod. f. p. [εἰσαγωγή. *Introductio.* Gall. *Introduction.* Ital. *Introduttione.* Germ. Ein einleitung / einführung. Hispan. *Introduccion.* Pol. *Przymod, przystęp albo wyiście.* Vng. *Valamely mesterségnek módgya, be vezetö.* Ang. *An introduction.*] Prima artis, seu scientiæ cujuspiam tradendæ, ad majora alia aditus, & munimenta. A Græco verbo εἰσάγω, quod significat introduco, de prima artis cujuspiam elementa tradio. Quidam ex nostris verbum ex verbo reddentes, *introductionem* appellarunt, quem nemo tamen imitabitur Latinæ elegantiæ studiosus. Gel. lib. 16. cap. 8: Quum disciplinas dialecticas indici atque subici velemus, necesse fuit addere atque cognoscere, quas vocant dialecticæ *introjecta.*

Isăgōgĭcŏn. [εἰσαγωγικόν. Polon. *Mała księżka do wprowadzenia.* Vng. *Be vezetö tudomány.*] Liber prima artis alicujus præcepta tradens & ad interiora ejusdem aditum, viam certam muniens. Quidam ex nostris latinè *Isagogicon* vertunt, vocabulo inter cœtera non satis recepto, imò planè rejecto.

Iātis, [ἴασις. Gall. *Guerison, parfaite et entiere santé.* Ital. *Guarigione.* Ger. Wiederbringung der gesundt. Hispan. *Entera salud.* Polon. *Zdrowie, zdrowie.* Ang. *Health.*] Græcis vocatur herba quam Latini galium appellant. Ejus duo sunt genera: Iatis lybestris, folia habet lactucæ, sed majora: caules præterea nullos, quadrangulos habentes: in quarum caruminibus folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes, in quibus semen habet flore rubri & luteo: sativa, folia habet plantaginis simplicia, verum propriora, nigriorisque, caulemque duorum cubitorum, altitudinem excedentem. Hanc trifatiam aliqui malis premunt, ut hic quasi eam faciem excludam: deinde ab acto liquore digerunt in magnos globos, quos in tabulatis in cinerem parietem ponunt. Toloſates *pathetam*, ab effigie pathetorum, in quas glomerantur, nominant.

Īlĭca, æ, f. p. medulla nucis, quæ in ligno ipso cuticulam, testæ

Asio, sed cepravere ut suspicamur, aperiendum dum molta al. Asio, forte legendum clare quo sensu pro ignorantio & cautus quoq; ei medicis.

Ischádes, figulus. Polon. Audefyj. Vngar. Agyagfejtö. Græcis nominatus ficiandi apellandi, esse Polluci commune proprie de recentibus dicuntur.

Ischás, adis, ipse. Raphan. agrestis genus quod aperiendo resolvit, alii agrios aphanum apellant auctor Plinius. & Iresticus de fut. liter. C. & H. Sylvestris quoddam legumen aut virens genus, ab similitudine strangalæ, hanc pernicii formam Germaniæ locis vocãt, quod radiculas eius dulces & rotundas fuerit agrestis effossis recutant. [Pol. Szamarfejü. Vngar. Kapor.]

Ischæmon, ipse. Herba à Theophrasto omnium inventa, quæ tenet sanguinem sisti, non aperiendo modò venã, verumetiam præcidendo. Sepe etiam milio similis, foliis asperis & laciniosis. Autor Plin. lib. 25. cap. 8.

Ischias, adis, ipse, ἰσχιὰς. Herba quæ dum radice cypiri, quæ omnia nomina sunt dentium dolorem sedare, alii leucacanthen vocant, alii polygonaton: alii Sigillum Salomonis. [Pol. Kenkö.] Plin. lib. 22. cap. 16.

Ischiá, ipse. Os ilia duo lumbo posteriore hominis parte affixa, quæ articulo mutuo ossi sacro cohærentia. [Vng. Tsipö csont. Ang. Hucklebone.] Latine coxendices apellantur. Vtrumq; eorum grandi cystum esse acetabulo, in quo inferiora femoris capita circumvolvuntur.

Ischías. ipse. Coll. Vne goute sciatique. Ital. & Hispan. Anchetta. Germ. Hufftwe. Pol. Sypanie nieruginych. Vn. Köszvény. Ang. A gout in the huckle bone.] Arthritidis species est, à quâ Aegrotantium coxendices (quæ ischia vocant Græci) præcipuè infestantur. Vulgò corruptum nomen Anancem vocant. Plin. lib. 25. cap. 11. & hinc propter ischiadis & ileagum curam vina.

Ischiádes, sive ischiadicus. [Pol. Szyadegy. Gall. Qui a mal de la goute sciatique. Ital. Che patisce di ancha. Germ. Der hufftwech hat. Hispan. El dolorido de ancha. Pol. Maiący nieruginych. Vngar. Köszvényes. Ang. That is sick of the kind of gout.] Qui dicendi artem ischiadicus libravit. Plin. lib. 25. cap. 8. Prodest stomacho, etc. Vergiliæ, tormentibus, & ischiadicis. Caro de Rerum. cap. 102. Vinum ad ischiadicos sic facito, etc.

Ischuria, ipse. Pol. Megy szükseg nyomasa. Vng. Vizelet megakadása.] a Græcis dicitur urinæ suppressio, quæ ortum habet ex frigore, ex humoribus, ex durities, ex gravitate collectitiæ, resolutione humoris præcedente, ulceratione, & hujusmodi.

Ischuros. Latinè fortis dicitur, qui fortitudine est.

Iscium. Eorundem genus.

Iscus. Emplastrum confertum in arabile, apud Aetium Nonnum. 17. cap. 34.

Isatis. Isatidis, ipse. Frutex est pentaxylum adeps, in folia ferè lactucæ exiens, in quibus & semen in arista & cauli. Dicunt inscientiam, quòd cum ori prælatum alba quæ vicatur, illo mentem deponendam apellant. Vide Plin. lib. 22. cap. 20.

Isatis, idis, ipse, ἰσατὶς, à tectoribus vocatur lichenis, quod Latinorum nonnulli congeriem apellavere: quam fuliginem pertinaces duabus aut pluribus lectionibus brevibus, & interiectis pauculis exigunt.

Isodomon, ipse, ἰσόδομον. Vocabant genus structuræ in ædificiis, in quo cuncta omnia æqualis sunt crassitudinis. Nam ubi crassitudo est inæqualis, pleriq; pseudisodomon appellãt. Plin. lib. 36. cap. 25. Græci lapide duro ac silice æquo conferunt, veluti laterem pariter; qui ita fecerint, ἰσόδομον vocãt genus structuræ. At cum inæquali crassitudine structa sunt, ψευδισόδομον.

Isonomia, ipse. Polon. Iednosz sprawiedliwe. Vng. Igaz ítélet. Com accensio perturbationis, Latinè juris æqualitas dicitur. Cicero. 1. de Nat. deor. Summa verò vis infinitatis magnæ ad diligentem contemplationem dignissima est: in qua intelligi necesse est eam esse naturam, ut omnia omnibus, pariq; paribus respondeant: hanc Isonomiam appellat Epicurus: id est æquabilem rationem.

Isophagus. pro Oesophagus.

Isopyrum. ipse. Vng. Istók fü.] Herba quæ aliqui vocant phaselum, quòd à ejus folium, quod est antè florem, in paniculas torquet. Capitula fundit humo caule tenui, plena semine melanthio. Plin. lib. 27. cap. 11.

Isopleurum, ipse, ἰσόπλευρον. Figura cuius latera omnia sunt æqualia. Nam sic Græcis æquilaterum, & ἰσόπλευρον latus.

Isostasion, ipse. Æqualitatis recognitor. [Pol. Sprawiedliwego wagowanie. Vngar. Igazsúlyt kellyen.] Co. de Pond. & mensur. Quotics. Quoties de æqualitate solidorum orta fuerit contentio, placet enim termo Græcus vocari ἰσόστασιν, pro tua fide & industria, ac neque fallas neque fallaris, contentionem dirimes.

Isotherinitos, confectionis nomen suilli & tabi confecentis, apud Act. Sarm. 8. cap. 15.

Isotheos, idem. Vide eodem loco.

Isti, ista, istud, genitivo istius, pronomine differente. [Pol. Ten, ta, to. Gall. Cestuy, cestuy, cest cy, cette cy, ce cy. Ital. Cotesto. German. Der Hilpt. & Pol. Ten. Vngar. Ang. This.] Propriè dicimus de eo qui apud nos est, de quo loquimur. Terent. in Eunuch. Mirum ni credas quod istic dixit. Cic. Cælio lib. 8. Pauca ista mea accedere posse, ut mihi verba dentur, neq; solum ista vestra ornata, sed hæc etiam tecta nostra.

Istic, adverbium ad locum, idem significans quod illic. [Pol. Tam, ow, o. Gall. Là, là dessus. Ital. Colle. German. Daselbst, dahin. Hispan. Dessy, donde ese ello. Polon. Tamże. Vngar. Ott. Ang. To that place.] Plin. Epist. 20. Destino enim, si tamen ethic statio permiserit, excurrere illuc.

Istic, illic, illoc, pro istic hic. [Polon. tuteż. Vngar. Ott.] Terent. in Eunuch. Quid istas quæso? quæ illæc mœchast Clitipho? istæne oportet?

Istiusce, penultima correpta, pro illiusce. [Polon. Tego. Vngar. Ennek.] Terent. in Eunuch. Illucine intemperiæ tum hæc ante venit?

Istimodi, pronom. הזה כמין, כזה, כמוהו. Gall. De telle maniere, tel, de cette sorte. Ital. Cotale, di questa sorte. Ger. Dergleichen sorgen. Hispan. Tales cosas como esta. Pol. Takowy. Vng. Ollyan. ollyatan. Ang. Such, of this sort.] Plaut. in Mostel. ...animi motor mihi istiusmodi infundit. Idem Epidic. mihi istiusmodi mihi ...ios formas ne fingas, quæso.

Istic, adverbium ellipt., quatenus vel motum significans eo loco in quo tu es. [Polon. Gall. Là où. Ital. Costà, costà dove. German. Daselbst. Hispan. Ay donde tu estas. Polon. Tamże. Vng. Ott. Ang. In that place.] Terent. in Eunuch. Quotie, istic adeunt Adrast. Adelphi. Ubi vero istic quod fuit vel Cic. Valer. lib. 1. Ecthesim alis esse ubi aliquis numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare.

Istuc, adverbium de loco. [Polon. Tamże. Gall. De là dessus. Ital. Costà. German. Daselbst. Hispan. Ay donde tu estas. Polon. Tamże. Vngar. Onnan, onnat. Ang. Unto that place.] Cic. ad Att. lib. 7. De malis nostris tu primus audies, quæ istuc enim emanant.

Istuc, adverb. Ad illo loco. [Gall. De là dessus. Ital. Là dentro. Ger. Das Maul. Hispan. Ay donde tu estas. Pol. Tego. Vngar. Onnan, onnat. Ang. Frome yet place.] Terent. in Adelphi. Accede istuc Parmeno: Non nimis illoc placet.

Istac, adverb. per locum. [Polon. Tamtędy, tędy, tędą. Gall. Par là dessus. Ital. Per costà. Germ. Daselbst entwerb. Hispan. Por ay donde tu estas. Vng. Arra. Ang. By that place.] Terent. in Heaut. Abi deambulatum. G. de ta balaum, quoso, sah, quasi dolet locus. Abi sanè istac, istorsum, quò vis.

Istorsum, adverbium, Versus eum locum ubi tu es. [Polon. Tamże. Gall. Vers là dessus. Ital. Inverso. German. Gegen dem. Hispan. Hazia ella donde estas. Polon. Tamże. Vngar. Arra fel, arra felé. Angl. Towards yet place.] Terent. in Phorm. Concedo hinc à foribus paulum: istorsum fodes Sophocles.

Isthmia, ipse, ἴσθμια, inter quatuor sacra certamina numerantur, quæ quinto quoque anno in Græcia celebrari solebant, in honorem Neptuni instituta à Theseo, ut Plutarcho videtur aut certè in honorem Palæmonis, ut ex Archiæ Poetæ Græco Epigrammate colligitur, quod etiam hodie circumfertur. Hujus certaminis victoris pinus coronabantur. De institutione horum ludorum ita scribit Plutarchus in vita Thesei: Theseus primus Neptuno certamen instituit, gloriamque eâ solitus, ob Herculem levi, & severi Pythia Neptuno celebrari. Quod enim ibidem in Meteoria honorem sui fratris esset, nudus agebatur, initiandi magis, quam spectandi gratia: ego verò Isthmia Neptuno celebrari. Dicta autem sunt Isthmia, à Pelopone est illorum, in cujus fauces celebrabantur, non procul à Neptuni templo, quod Isthmi erat primus celebre.

Isthmus, mi, m. ἰσθμὸς, Nil angusta fauce medium inter peninsulam, & continentem, & ut aliquid creem, unum continere, veluti à corpore gracilescens, peninsulam cum continente, tanquam caput cum reliquo corpore, connectit. Ultimo opponitur partibus medium inter duas continentes, quale est Scotum Galliarum, ex quo intervallo Europam ab Africa dirimens. Isthmus omnium celeberrimus est ille, quem & Corinthiacum & Achaicum vocamus, quinque tantùm millium passuum Aegeum mare ab Ionio submovens, angustique maris. Relati Peloponnesum annectens. In hoc isthmi fundibus Corinthus olim sita fuit, totius Peloponnesiorum claustrum & Isthmum perfodere & cædere aliqui magno quidem animo, sed irrito molierentur aliquid. Dutum ab hoc Isthmo Corinthiaco, qui efficiebant naves longo & ancipiti ambitu juxta peninsulam circumagerentur. Vide exemplares illorum adornatum, qui erat angustissimus, perfodere, nempe, Demetrius Rex Dictatori Cæsari Græcorum, Dominus Nero, in faustis, ut omnium partu exitu, inceptis. Autor Plin. lib. 4. cap. 4.

I ante T

Ita, adverb. ellipticum, idem valens quod sic. [כן ken Hebr. כאשר kasher. Gal. Ainſi, tellement, tant, ey. Ital. sì, così, a quella guiſa, così di maniera. German. Alſo. Hiſp. Aſsi, tambien. Pol. Tak. Vng. Ugy. Ang. so.] Cicin Verr. Etiam ut dicitur, Iudices. ¶ Cum negant duo idem ferè valere quod valde. Cic. lib. 5. Epiſt. Caſſius non ita multùm turore uritur. Idem in 2. de Fin. Accedit ſumma cum probitate. Idem de Clar. Orator. Ille nō ita pridem abiit. Terent. in And. Non ita diſſimiles ſunt orationes ac ſtylo. ¶ Quandoque optantis. Pacuvius: Ita te di omnes ita tibi pro voto ſecundent omnes. ¶ Quandoq; illativa conjunctio eſt, pro igitur. Cic. Ita nobiliſſima civitas Græciæ & olim potentiſſima, ſepulchrum civis ſui ignaviſſimi, ut fit, habuit. Item Argonautæ did cuſſe. ¶ Quandò componitur cum que, conjunctio eſt, quæ rem concludit & confirmat, & habet accentum in prima ſyllaba, idemq; ſignificat quod ergo, vel igitur. Virg. Si autem duæ partes ſunt, habent accentum in penultima, & dicimus itaque, igitur. Terent. in Andr. Imò ita volo, itaque poſtulo, ut hac. Plautus in Amph. Ventum ita animatus ſum, itaque ſum nunc, ut ea te poſſim dotem. ¶ Ita ſane, concedentis eſt particula cum affirmatione, ναί, πάνυ γε.

Ĭtĕrum, adverb. ſignificat ſimiliter, quaſi iterum idem. [שׁנה ſhanah Hebr. עוד odh. caldæ. עידנין. Gal. Auſſi, ſemblablement, pareillement. Ital. similmente. Germ. Dergleichen. Hiſpan. Aſsi mismo, ſemejantemente. Polon. Takſamo. Vngar. Ssint, (azt(is) ighis. Ang. Alſo, lykwyſe.] Autor Donatus & Valla libro 2. cap. 61.

Ĭtĕr, itĕris, ſecundum Priſc. & itineris, ab antiquo nominativo Iiner, quæ veteres ait tunc. [דרך derech Hebr. אורח orach Hebr. הלוך halluch Hebr. מהלך mahalluch Hebr. מסלה meſsilah Hebr. מהלכות mahalluchoth Hebr. מדרך midrach Hebr. מדרכה midrachah Hebr. אזל azal Hebr. ארח orach Chald. מסלתא meſsilthah Chald. מדרכתא midrachtha Chald. אזלא azla Chald. מדרכא midracha Chald. מדרכתא midrachtha Chald. מהלכתא mahalluchtha Chald. מהלכא mahalluchah Chald. מהלכתא mahalluchtha Chald. אורחתא orachtha Chald. אורחא orachah Chald. אורחתא orachtha Chald. אזלתא azlatha Chald. אזלתא azlatha Chald. אזלתא azlat

ell, exorto Sole, vel solaribus radiis, cum autem Lucifero, ut quidam interpretantur, quod ex eo quod præcedit, facile potest intelligi: ubi primos crastinus ortus Extulerit Titan, radiisq; retexerit orbem. Ovid. 1. Fast. At memulum summa surgit in æde juba. Et non tantum de Solis seu stellæ claritate dicitur, sed etiam de cujuscunque rei splendore, ut auri, argenti, gemmarum, aut similium rerum. ¶ Hinc ad majestatem hominis transfertur. Claudianus: Per fractis regale jubar.

Iubeo, jubes, jussi, jussum, n. 2. Impero, præcipio, mando, quasi jus habeo. [תּוֹרָה מִצְוָה, ἐπιτάσσω. Gal. Commander. Ital. Comandare. Germ. Befehlen/heissen. Bel. Beuelen. Hispan. Mandar/es menester. Pol. Kazę, rozkazuie. Vng. Parantsolom, bocsom. Ang. To bidde.] Terent. in Eunuch. Jubeone? C. H. jubeo. cogo, ait, ne impero. Quint. 9. Decl. Nam qui mihi telum latrones mare infusus intulit, neque dissimulavere se magnas fuisse causas parti, cur hoc mihi imperarent. ¶ Interdum ponitur pro cogere. Virg. lib. 2. Aeneid. Infandum regina jubes renovare dolorem. ¶ Interdum pro precari, optare quæ ut fiant te salvere, Iubeo me bene tperare. Ter. in And. Jubeo Chremetem salvere. ¶ Interdum pro decernere, ψηφίζεσθαι. ut Populus jussit id est, decrevit. ¶ Inveniturq; aliquando hoc verbum et accusativo. Lucan. lib. 2. damq; Terentio jussurus cadis Phariis, jubere est, inquit Feldm. nonnunquam decernere. Hinc illud apud Imperat. Neq; ii, quos leges jubent improbos intestabilesq; esse, possunt in numerum testium adhiberi id est, quos statuunt esse arcendos. Cujac. 1. 26. lib. 22. de testam. Cum lege quis intestabilis jubetur esse, eò pertinet, ut, &c. Horatius. Apud Cicer. sæpè lex jubet, & quod illi contrarium est, lex vetat.

Iussio, onis, f. Iussus, us, m. q. & Iussum, i, n. Id est, mandatum. [מִצְוָה πρόσταγμα, ἐπίταγμα, ἐπίταξις. Gal. Commandement. Ital. Comandamento. Germ. Ein Befehl. Belg. Een bevel/bebel. Hispan. El mandamiento. Pol. Rozkazanie. Vng. Parantsolas, bocsas. Ang. A bidding or commanding.] Plaut. in Amph. Iovis jussu venio. Plaut. in Curcul. Pol quam suo jussu profectus pervenit in Cariam. Virg. 4. Aen. Ille patris jussa exequitur. Sic enim lib. 5. Tamen Tudertibus senatus consulto & populi jussu dat civitatem. ¶ A jussus componitur injussus, us. Ter. in Heaut. Quamobrem tu, cum docta, te esse autumo facere injussu meo, ἀνεπιτάκτως.

Iussum, i, n. 2. Dicitur id quod ex quadio voce significatur nec tamen verbis explicatur. [הִתְרוֹעֲעָה κέλευσμα, ἐπιβόημα. Gal. Esbahissement. Ital. Grido. Ger. Ein gerecht geschrey/anbringung eines rechts. Hisp. Grande alarido/alarma de Moros. Pol. Wołanie od radości. Vng. Orbaiás, kiáltás. Ang. An outcry for joye.] Silius lib. 4. Et lætus cœpulis audivat jubila Cyclops.

Iubilo, as, pen. corr. Est rustica & incondita vox et gaudium testatur. Deducitur à Græca particula ἰὺ ἰὺ, cui cantu voces triumphantium: sic vellites enim vicum Apollini acceptam ferebant, cui cantu pæana in victoria ἰὴ ἰὴ, canebant. Scaliger. [הָרִיעַ יָבַב הִתְרִיעַ hiral. הִתְרוֹעֵעַ. Gal. S'esjouir de joye. Ital. Iubilare, far festa. Germ. Jauchzen vor freuden wie die Bawren. Hispan. Hazer arboladas, como los Moros. Pol. Wołam iako cieśl. Vng. Örömkiáltás, vigadozás. An. To shout for joye.] Iubilare inquit Festus, et rustica vocem amare.

Iūbŏlum, i, est clamor rusticorum. [Pelon פֶּלֶא. Vng. Parasztkiáltás.] Quidicatus, urbanorum, ut ait Varro. Vide Vallam ex Varronis auctoritate.

Incipellum, Lege Iuniperos parva.

Iucundè, adverb. Suaviter, dulciter. [ἡδέως, τερπνῶς, εὐφρόνως. Gal. Joyeusement, plaisamment, avec recreation. Ital. Giocondamente, con diletto. Ger. Lieblichen/wonniglichen. Hisp. Placentera y alegremente. Pol. Wdzięcznie, weselnie. Vngar. Gyönyörüképpen, kedvessen. An. Pleasantlie, merrilie.] Cic. 1. de Fin. Ciamat Epicurus is, quæ vos animis voluptatibus esse dedita dicitis, non posse jucunde vivi, nisi sapienter, honestè, justèque vivatur, &c.

Iucundor, aris, ari, p. voluptate, & delectatione afficior. [שָׂמַח ἡδύνομαι, εὐφραίνομαι. Gal. Se resjouir, se rejouir. Ital. Havere piacere, ricevere dilettatione. Ger. Belustigen/ergetzen/recreiren. Hisp. Alegrarse. Pol. Weselić się. Vng. Gyönyörködöm. Ang. To make merie/solace myself.] Lact. lib. 4. Quotidie autem jucundabatur ac festa mens ejus, quum sæculum orbe perfecto gaudia afferret. ¶ Invenitur etiam jucundo, das. August. lib. 19. de Civitate Dei: Exaltasti desertam, jucundasti omnes inimicos ejus. Apud Cæsarem neutrum facilè invenias.

Iūdæi lapis, [אֶבֶן יְהוּדִית ἐκ Ἰουδαίας. Ital. Giudaico. Germ. Ein Jüdenstein. Pol. Żydowski.] Inde nomen accepit, quod in Iudea nascatur. Candidus est, figura glandis, lineis distinctus inter se æqualibus, veluti torno factis. Autor Dioscor. l. 5. Retinet nomen in officinis.

Iudex, Iudicatio, Iudicium. Vide IVDICO.

Iudico, as, avi, p. Ius dico, judicium exerceo, statuo, decerno. [שָׁפַט δικάζω, κρίνω. Gal. Juger. Ital. Giudicare. Ger. Richten/urtheilen. Bel. Oordelen: nomen est Germanicum geren. Hisp. Juzgar. Pol. Sądzę. Vng. Itélek. Ang. To judge.] Cic. pro Flacco: Itaque recuperatores contra illum rem minimè dubiam primo actione judicarunt. Cicer. Arm. lib. 6. Consulibus permissum erat, ut de Cæsaris actis cognoscerent, statuerent, judicarent. ¶ Interdum idem est quod æstimare, & opinorem de re aliqua in animo concipere. Cicer. pro M. Marcello: Servi itaque etiam iis judiciis, qui multis pòst seculis de re judicabunt, & quidem haud scio an incorruptius quàm nos. ¶ Cum accusativo personæ idem valet quod condemnatum, Judicare aliquem capitis. Terent. in Adelph. Hominem maximi pretii esse hodie re judicavi in meo. Cicer. de Amic. Sed ut mihi videris, non rectè judicas de Catone. Liv. lib. 8. ab Vrb. Centumviros nobilissimum duumviros factis, judicarium pecuniæ quum duci vidisset, medio foro accurrit, judicatum pecuniæ, dixit, pro eo quod est, judicatum, vel condemnatum, actione pecuniæ. Gell. lib. 20. cap. 1. Quantæque pecuniæ judicati essent, prædicabatur. ¶ Hujus composita sunt, Abjudico, Adjudico, Dijudico, & Prajudico, de quibus suis locis. ¶ Judicatum facere, est parere judicato, & persolvere quod judex dependendum esse pronuntiavit. Cicer. pro Flacc. Quū judicatum non faceret, addictus Hermippo, & ab hoc ductus est. ¶ Judicare quempiā creditori, est cohibere et addicere ut is ab eo duci possit & vinciri. Plautus Menæchm. Nam ego ad Menæchmum, cui jam diu sum judicatus, ultrò eo, ut me vinciat. ¶ Judicassit, pro judicaverit antiquè. Cic. 3. de Legib. Quum magistratus judicatlis, interrogassitve, per populum inde pœnæ certatio esto.

Iudicatus, a, um, participium. Cognitus, condemnatus. [מְשׁוּפָט מִדִּין מִשְׁפָּט κρίσις, κατάκρισις. Gal. Jugé. Ital. Giudicato. Ger. Gerichtet. Hisp. Sentenciado. Pol. Osądzony. Vng. Megitéltetett. An. Judged.] Cic. 4. Verr. Atque ut aliquando de rebus abjudicatis cognitis judicatisque, & de judiciis datis dicere desinamus. Ne judicatum sistat est, ne valeat sententia, apud Vlp. de Feriis.

Iudĭcātio, onis, f. t. Actus vel facultas judicandi. [מִשְׁפָּט מִשְׁפַּט דִּין δικαστήριον, κρίσις. Gal. Jugement. Ital. Giudicio. Germ. Ein verordnung/einsetzung/stellung. Hisp. Juzgio. Pol. Osądzenie. Vng. Ngyéles. Ang. A judgment.] Quintilian. lib. 6. cap. 1. Conditum ab uno quia datur actio petita, habetque in se inventionem & judicationem. ¶ Interdum judicationis nomine id dicitur, quod in judicium venit, & in quo præcipuus causæ totius cardo versatur. Cicer. 2. de Invent. Quæstio in conjecturali eadem quæ judicatio.

Iudĭcātus, us, ui, m. q. Judicatio, judicandi facultas, vel officium judicis. [מִשְׁפָּט מִשְׁפַּט דִּין δικαστήριον, κρίσις. Gall. Jugement, jurisdiction, ou autorité de juger. Ital. Giudicio. Ger. Das Gericht/Gerichtsgewalt. Hisp. Juyzio. Pol. Sądy, Sądownia. Vng. Itélet. An. A judgment or power to judge.] Cicer. ad Attic. lib. 10. De Cocceio & Libone, quæ scribis, approbo maximè quod de judicatu meo respondisti. Gel. lib. 14. cap. 2. Quum viam hi ad castra illa solatus sum.

Iudĭcium, ii, n. Ius judicio statutum. [מִשְׁפָּט מִשְׁפַּט דִּין κρίσις, κατάκρισις, κατάκριμα. Gal. Chose jugée & decidée. Ital. Cosa giudicata. Ger. Etwas/Gerichts/rechtsache/ausspruch. Hisp. Cosa juzgada. Pol. Osądzenie/sądzenie. Vng. Ngyéles. An. Thing determined by judgment.] Plinius Cic. de Invent. de quo jam ante sententia alicujus aut aliquorum constitutum est. Idem lib. 1. Judicatum est res assertione, aut argumentatione, aut judicio alicujus, aut aliquorum comprobata. Idem pro Flacco: Prætor meus pro sua æquitate, prudentiaq; decrevit, ut si judicatum negaret, in duplum iret.

Iudĭcātō, adverb. Maturo judicio, & non temerè. [μετὰ γνώμης, μετὰ κρίσεως. Gal. Avec jugement. Ital. Con giudicio. German. Mit gerichtigen

getigem Britt. Hispan. Espeyste. Polon. Trzesselkiem osiadanie. Vngar. iudicio. Ang. Wodsfelving obstinement, ut videbis.] Gellius libro 14. capite 2. Anita scribit judicari quæ pronunciarentur.

Iudex, cis. m. t. Cognitor controversiæ & disceptator: dicitur autem judex qualibus de causis aut inter disceptans [DVBIA videbis p. 27 Anno cxxxiii, Imp. 6. Gal. Iege Iref. Gudex. Germ. Ein Richter Hisp. Iuez. Pol. Sedzia. Vng. Biro. Ang. A Iudge.] Iure autem disceptare est juste judicare. Est itaque judex, qui ex jurisdictione propria, aut ei delegata & commissa jus habet causas litigantium cognoscendi. Et qui ex propria jurisdictione id habet, dicitur judex ordinarius: qui vero ex delegata, dicitur delegatus, seu extraordinarius. Itaque olim omnes judices fuerunt constituti. Nã eis non erat propria sua potestate judicandum, sed pro potestate sibi à prætore commissa. Prætor enim omnium privatarum causarum judices dabat. Cic. pro Sext. Rosc. L. Cassius ille, quem populus Romanus vetustissimum & sapientissimum judicem putabat, desiderabat in causis quærere solere, cui bono fuisset. Iudex rerum prospectator. Hor. 2. Serm. sat. 3. ac ipse Sabellicus veterum judices & calidus auctor, Cic. 3. de Finib. Quare æquissimum habeo eorum facinora, quæ mihi commissa à me sunt, ultimum supplicium & judicari.

Iudicium, cii. n. Est legitima disceptatio de omni aut pluribus earum rerum [DVBIA videbis p. 27 Anno xxxiii. Gall. Iuygemens Ital. Giudicio Ger. Ein Gericht Bel. Vonnisse. Hisp. Iuyzio. Pol. Sąd. Vng. Itelet, Itelet-tetes. Ang. Judgement.] Cic. pro Cecina: Omnia judicia aut dirimendarum controversiarũ, aut puniendorum maleficiorum causa reperta sunt. Idem: Quæ Rota Aristot. est judicium, aliud arbitrium: judicium est pecuniæ certæ, arbitrium incertæ. Capitale judicium, Quintilian. lib. 4. cap. 1. Iudicium capitis, Cic. 1. Tuscul. Accipere causam judicium pro existimatione seu opinione aliorum. Cicer. de Clar. Orat. Introduxi parietes aliquot cum pluviam, quam nemo quidem tanto judicio est consequutus.

Iudicio, Satis est obscura & perturbata judiciorum ratio: quæ studiosis multa tum nova parantur, ii, quæ legendis veteribus libris observavimus, afferantur: sic enim aut certiores parebit, aut certe minus obscura videbitur. Ac primum illud ponam, decem leges à me esse notatas, eas diversis temporibus Romæ de re judicaria latas fuisse, Semproniam, Serviliam, Liviam, Plotiam, Corneliam, Varinam, Aureliam, Pompeiam, Iuliam, Antoniam: quibus de singulis agendum est. Ante C. Sempronii Gracchi tribunatum soli senatores, verissimile, ut opinor, Romuli lege, judicabant, exceptis causis, in quibus de pecuniis ob judicandum captis agebatur: nam de his æquites quæstionem habebant, ic quemadmodum antiquum fuisse, sed tribunum ætis equestri id dixisse arbitror T. Sempronii Gracchi Tiberii, C. patris, qui etiam senatum, quòd id ferri passus esset, reprehendens, quam futuræ ex eo publicas discordias velut ante testatasque prædicere et. Appianus historiæ suæ lib. 1. scriptum reliquit C. Gracchus, Tiberi filius, tribunus pl. Cn. Domitio Ahenobarbo, C. Fannio Nepote cos. legem tulit, quam paucis ante annis frater ejus Tiberius ferre conatus erat, ut equites soli judicarent. Ita enim ex Velleio, Padiano, Appiano, Ciceronisque scholiasta cognoscitur. Postea Q. Servilius Cæpio consul, qui postea cum Cimbris male pugnavit, legem rogavit, ut cum equitibus, qui antea lege C. Gracchi soli judicaverant, etiam senatores judicarent: hanc tamen legem, quam & Cassiodorus & Obsequens, & Cicero impietatem significat, non multo post esse abrogatam, ex eo intelligitur, quòd paucis post annis C. Norbanum, quo accusante Cæpio damnatus erat, non ab equitibus, & senatoribus, sed à solis equitibus esse judicatum, Cicero libro de Oratore declarat his verbis: Animos equitum Romanorum, apud quos tum judices causa agebatur, ad Q. Cæpionis odium, à quo erant ipsi propter judicia abalienati, renovabam atque revocabam. Facit etiam mecum illa ratio, quòd cum M. Livius Drusus trib. pl. Philippo & Cæsare cos. legem tulerit, ut cum equitibus senatores judicarent, quod proximè probavimus: manifestum est, solos equites ante Drusi tribunatum judicasse. Præterea scriptum est apud Ciceronem in oratione pro C. Cornelio, non ante legem Plotiam senatores cum equitibus judicasse: at legem Plotiam Pompeio Strabone & Porcio Catone cos. latam esse, Padianus docetur: quo, legis Servilię de communicandis inter equites & Senatores judiciis nullam hubuisse effectionem, ac ne Liviæ quidem, quæ id sanxit, fuit è est cognoscere. Post Cæpionem M. Livius Drusus tribunus pl. ejus Drusi filius, quo tribuno pl. ad labefactandam C. Gracchi potentiam senatus usus erat, L. Marcio Philippo, Sex. Iulio Cæsare cos. tulit ad populum, ut cum equitibus senatores causas cognoscerent: cujus legibus, Philippo consule referente S. C. fublatis, in eandem, quo antea fuerat, statum re judiciaria restituta, soli equites ex lege Gracchi judicarunt. Anno dein de inverjecto, M. Plautius Silanus tribunus pl. Cn. Pompeio Strabone, L. Porcio Catone cos. qui Italicum bellum secundus, tulit ad populum, ut singulæ tribus è suo numero quinos deuos, per annum judicatores, suffragio crearent: quo factum est, ut senatores quoque in eo numero essent, & quidem etiam exipta plebe. Post victas Sylla, dictator primus reipub. constituendæ causa factus, intensus equitibus: quòs pro Cluentio paribus ferebat, legem tulit, ut nemo, nisi qui senator esset, judicare posset, quæ ante C. Gracchi tribunatum item fuisse constat. Diximus Sylla mortuo, quòd ita sanxerat, per annos x. lex valuit: hoc est, usq; ad Cn. Pompeii & C. Crassi primum consulatum: quo anno L. Aurelius Cotta prætor populum rogavit, populusque jussit, ut tres ordines, senatores, equites, tribuni æratorum judicarent, tricesimi & centesimi ex his judicandas partes haberent, & reiectaneis duabus, de quibus dicemus, Pompeia, & Iulia, ecthetarum prælatis, Cicero de cetera Philippica prima. Videtur autem Asconius Pedianus adhibendo fuisse, neque semper, neque tum eorum hujus legis perfectè novisse quæ libro de legem à Cotta latam quid rem publicam significet, cum Gabinius tribunus pl. rogationem tulit, ut Pompeius cum ea potestate summo cum imperio mitteretur, quòd fallum esse confirmat Dio. Nam & Pompeii consulatum post Pompeii consulatum fuisse, & Gabinium eum legem cum tulisse quod & Velleius testatur, & inde facile licet existimare, quòd ab initio belli piratici, Iterum C. Manilius tribunus pl. tulit ad populum, ut bellum Mithridaticum bellumque Pompeio mandaretur: id Plutarchus, Velleiusque confirmant. Manilium autem legem Cicero prætor iterum fuit, luculenta ejus oratio declarat: postea Ciceronem tribunis præturam Lepido & Tullo cos. qui fuit annus post Pisonis & Gabinianos consulatum proximus, quis est qui ignoret? tertiam habemus Pædianum: at alia, quæ fide probarent, argumenta prætermittam: tulit igitur de piratico bello rogatu suo Gabinius tribunus pleb. Pisone & Gabinio cos. at Cotta, cùm rogationem de judiciis eo anno tulerit, quo designatus ædilis Cicero Verrem accusavit, defendente Hortensio consule designato, manifestum est eo anno nullis quæ Pompeius & Crassus consules tulerunt, Hoc de tempore, quod ad sententiæ mutationem attinet, videri, qui probari possit id, quod idem narrat, Cottam judices ita minuisse inter ordines & senatum æquatos esse, ut cum potestate non ita modò, sed præterea numero æquales esse permissum, sescenti fortasse ex libris, ut sæpe dixi, liberentur: eorum tamen antiquitatem, quæ ita certo interstinguit ordinem partium esse dico. Pater eorum dissipat significat, non solum se unum, ut antea, sed equestrem patrem ordinem post legem Aureliam judicasse: varios tribunos, qui deinde cum senatoribus & equitibus judicarunt, etsi non nominavit, non tamen excludi videatur, quo modo & Cicero multis in Verrem locutus videatur cum, cum Cotta legem significet judicium ex judicibus, & de tertiorum tribus quo tempore futurum sit nempe eo, cum Populus Rom. aliud genus nominum, atque alium ordinem ad res judicandas requirit, nempe ea lege de judiciis judicatores novis promulgata. Alium ordinem, dixit, cum tamen non uno de ordine, sed de tribus hunc est, de senatoribus, equitibus, tribunis æratis in ea legimento nicet. Eodemq; modo, cùm censorum judicia rescissa esse judicum sententias significare velit, in oratione pro Cluentio locutus est. Senatores, inquit, equites Romani in compluribus jam reis, quos contra leges pecunias accepisse fabscriptum est, suspitionis relegiani, quàm cæterorum opinioni paruerunt & in Divinatione: Judicium levitate ordo quoque alius ad res judicandas postulatur. Padianus etiam in commentario 11. orationis in Verrem: Curiã, inquit, prætorem significat, cui legem promulgavit de rebus repetundis equestri ordine judicis: cum tamen Cotta lex tribuno equestri ordine, sed de senatoribus, equitibus, tribunis æratis mentionem faciat. Plutarchus etiã in Pompeio judicia ad equites ait esse translata: cũ tamen lege Cottæ non tres ordines essent communicata. Quòd si quis putat in uno ordine, quem Cic. ædres judicandas requiri significat, simul cũ equitibus tribunos æratos intelligi, opinione fallitur: nã senatores, equites tribuni ærarii, nõ ordines duo, sed res à tribus appellantur: itaq; Padianus in commentario Corneliano, I. Cotta, inquit, lege sua judicia inter ordines ordinesq; communicavit, senatu, equite, tribunis æratis. & in cõmentariis duarum orationum in Pisonem, in extremis pro Milone, in principio I. ex Vatinia recusat esse ulli eum eam, ut opinor, P. Vatinius tribunus pl. Cæsare & Bibulo cos. qui sententia non dũ invenire potuit, sed sua lege populari. Cum Vatinius senatu, senatus illi vehementer odio esset, & Pompeio quondam exilium struxisset, ex Pompeio, quem tulit Cn. Pompeius Magnus in consulatu 11. ubi lab Aurelia de tribus ordinibus discrepabat (nam postea de tri-

dembus ordinibus judicantibus exempla nulla sunt, maximeq; apud Pedianum, sed eram pusillum versu, è centuria legi judices jubebat. Iulia, quam C. Iulius Cæsar, rerum potitus, tulit, judicia ad duo genera judicum redegit, equestrem ordinem, ac senatorium: tribunos ærarios, quod erat tertium, sustulit. Antonia contulatus, M. Antonii, qui III. vir fuit, nos sanxit, ut ad duas judicum decurias accederet tertia è centurionibus: fuit, ut cum equitibus, & senatoribus tertium ejus ordinem, tribunos ærarios lex Iulia sustulerat; censuique omnes judicarent, quod genus hominum ne superiores quidem leges, Iulia, Pompeia, Aurelia judicandi jure exclusserant, sed præscripserant, quo censu eos esse oporteret: ut senatorib. quoq;, & equitibus & tribunis ærariis census erat præscriptus: cùm in judice, ut ait Cic. & fortuna spectari deberet, & dignitas. Antonii verò lex plus æquo impudens & dissoluta, quæ rationem census nullam habuit, omnibus, quicunq; ordinem duxissent, judicandi potestatem permisit, atq; hanc Antonii legem de tribus decuriis non esse abrogatam cùm illo bello hostis judicatus est, cùm ejusdem legem de sacerdotiis abrogatam esse videam, è Suetonio cognoscitur: qui in Augusto ita scripsit: Ad tres judicum decurias quartam addidit, ex inferiore censu, quæ ducenariorum vocaretur, judicaretq; de levioribus summis. Hæc de ordine judicium, pro variis legibus vario. De numero autem judicum, lex Gracchi CCC fecit, omnes ex equestri ordine, totidem, quod antea senatores judices fuerant: lex Drusi CCC equites, & CCC senatores numero pari: lex Plauti DXXXV. fuit enim ex singulis tribubus, quæ XXXV erant, quinos denos creari: lex Sylla CCC omnes ex ordine senatorio: lex Aurelia cum lege Sylla de numero, ut opinor, congruebat, cùm in ordinibus dicreparet: nam lib. epist. fam. VIII. de judicibus CCC, cùm lex Aurelia servaretur, mentionem fieri video: quod Cicero ait, ac tum deinde numerum esse lege Pompeii, verè dicemus: quo Velleius avum suum inter CCCLX. à Pompeio lectum esse narrat, eundemque numerum Plutarchus in Pompeio tradidit: lex Cæsaris, cùm de tribus ordinibus unum ut diximus, sustulerit, numerum simul judicum, ut ego sentio, commutavit: lex Antonii cùm tertiam decuriam addiderit, satis liquet eorum, qui tres judicarent, ampliorem numerum esse factum, quem rursus & ab Augusto esse auctum, cùm ad tres decurias quartam addidit, facilè cognoscitur. De judicum ætate leges fuisse, ne quis intra XXX ætatis annum judicaret, facilè possum ex eo conjicere, quod Sueton. de Augusto scripsit: Iudices à XXIV ætatis anno elegit: id est, quinquennio maturius, quàm solebant. Calistratus quidem jurisconsultus, lege Iulia cautum esse ait, ne minor annis XX judicare cogeretur, neve minorem annis XX compromissarium judicem sumere eligere. Sanxit idem eadem lege, ut opinor, de numero patronorum: nam antè L. Domitii Ahenobarbi & Ap. Claudii Pulchri consulatum rarò quisquam pluribus, quàm quatuor patronis usus erat: his consulibus M. Scaurum, de repetundis accusatū, sex defenderunt: eoq; progressa res est, ut eadem causa post bella civilia nonnunquam à duodecim patronis ageretur: cui licentiæ, ut in Pædiano scriptum est, C. Cæsar dictator lege modum imposuit: ut fortasse idem Cæsar, qui in lege de numero patronorum, in eadem tulit de ratione judicandi: quod Gellius libro XIIII. cap. II. significare videtur his verbis: Atque in rerum quidem difficilionibus, comperendinationibusque, & aliis quibusdam legitimis in rebus ex ipsa lege Iulia, & ex Sabini Massurii, & ex quorundam aliorum jurisperitorum commentariis commoniti sumus. Legimus etiam apud Priscianum de Lege Lætoria, quæ minorem annis XXV. stipulari vetabat. Addatur aliquid de personis, quæ tacitus judicare possent, & de causis, in quibus possent, tàm de judiciis, deque testimonii dicendi potestate, ac primum illud ponatur, legibus eos jure judicandi non esse exclusos, quos ignominia censores notassent. id Cicero significat his verbis in oratione pro Cluentio: ita omnibus legibus, quibus exceptum est, de quibus causis aut magistratum capere non liceat, aut judicem legi, aut alterum accusare, hanc ignominiæ causa prætermissa existimatis eum causam, non vitæ poenam in illa potestate esse voluerunt. Et ibidem, paulò pòst: Prætores urb. qui jure debent optimum quemque in selectos judices referre, nunquam sibi ad eam rem efferam ignominiam impedimento esse duxerunt. Potest tamen videtur video lege Iulia, ut senatu moti judicare non possent, quod & lege Cassius de senatoribus, tractum est, & Paulus quoque, ut proximè docebimus, significat. Turpi autem judicio damnatis ademptam esse judicandi potestatem, idem Cicero in eadem oratione paulò antè demonstrat. Quod si, *inquit*, illud judicium putaretur: ut certeri, turpi judicio damnati, in perpetuum omni honore ac dignitate privantur, sic hominibus ignominia notatis, neque ad honorem aditus, neque in curiam reditus esset, turpia verò, famosaque judicia erant, ea-

luminiæ, prævaricationis, furti, vi bonorum raptorum, injuriarum, de dolo malo, pro socio, mandati, tutelæ, depositi, & alia quædam à Iuliana memorata digest. lib. III. Famosos etiam non minùs, quàm qui turpi judicio damnati essent, Pegasus & Nerva filius eos judicaverunt, qui quæstus causa in certamina descendissent, aut propter præmium in scenam prodiissent, athletas autem, quia ludicram artem non facere, sed virtutis gratia exercere viderentur, infamia liberabant Sabinus & Cassius, quæ scripta sunt apud Ulpianum. Præterea, cum ab eodem ita traditum sit lib. digest. XXVIII, qui judicio publico damnatus esset, cum jus testandi non habuisse, nisi filiorum, vel patronorum funerum interim, vel rem suam exequeretur, consentaneum videri potest, eundem judicandi munere exclusum, quanquam ad rationem accredit auctoritas: nam ita scriptum postea comperi apud Marcellum jurisconsultum: Omnes etiam de vi privata damnatos judicare lex Iulia prohibebat, qua de re Marcianus his verbis lib. digest. XLVIII. De vi privata damnati pars tertia bonorum ex lege Iulia publicatur & cautum est, ne senator sit, aut decurio, aut ullum honorem capiat, neve in eum ordinem sedeat, neve judex sit. Huc illa pertinent, quæ tradita sunt à Paulo jurisconsulto: quæ servata credimus etiam reip. temporibus, nihil enim à jure, aut æquo discrepant. Quidam *inquit*, lege impediuntur, ne judices sint: quidam moribus, quidam natura. natura, ut furiosus, mutus, & perpetuò furiosus, & impubes: quia judicio carent: moribus, ut fœminæ, & servi, non quia non habeant judicium, sed quia receptum est, ne civilibus fungantur officiis: lege, qui senatu motus est: qui verò possint esse judices, nihil interest in potestate, an sui juris sint. Cum judicibus rectè coniungentur testes: itaque subscribemus ea, quæ de testimonio dicendo idem Paulus tradidit: Lege, *inquit*, Iulia & Papia judiciorum publicorum cavetur, ne cui invito denuntietur, ut testimonium dicat adversus socerum, generum, vitricum, privignum. Cassius etiam Longinus, cujus libri non extant, sed eorum testimonio Marcianus digest. lib. I. utitur, putabat, ei, qui ob turpitudinem senatu motus, nec restituras esset non licere neque judicare, neque testimonium dicere: quia lex Iulia repetundarum ea fieri vetaret. Calumniæ damnatis publico judicio quid liceret, satis aperte Papiniani præclara sanè verba demonstrant. Quæsitum, *inquit*, scio, an in publicis judiciis calumniæ damnati testimonium judicio publico perhibere possint, sed neque lege Rhemnia prohibentur: & leges Iuliæ de vi repetundarum, peculatus, eos homines testimonium dicere non vetuerunt. veruntamen quod legimus omissum est, non omittetur religione judicantium: ad quorum officium pertinet, ejus quoq; testimonii fidem, quod interrogatus homo dixerit, perpendere. Multerib. quoq; videtur licuisse testimonium dicere: siquidem, non licuisse de adulterio damnatis, Paulus judicat his verbis: Ex eo, quod prohibet lex Iulia de adulteriis testimonium dicere condemnatam mulierem, colligitur, etiam mulieres testimonium in judicio dicendi jus habere. Dictum est de judicio & testimonio superest de judicio. Senatori in decurias proiteri salvis legibus non licebat: aliis impunitas dabatur, nec tamen omnibus in causis, sed proditionis, majestatis, & si quid hujusmodi: in causa repetundarum non dabatur: itaque nec per judices agi solitum esse legimus. Non est ab hoc genere aliena Memmia lex, quę, si vocarentur in judicium ii, qui reipub. causa abessent, eorum recipi nomina vetabat. itaque C. Cæsar, cùm in provinciam, peracto consulatu, abisset, & ab L. Antistio tribuno pleb. Romæ appellatus esset, appellato collegio obtinuit, ne, cùm reip. causa abesset, reus fieret. Non abhorret à legibus de judiciis lex illa, quam C. Calpurnio Pisone, M. Acilio Glabrione coss. C. Cornelius tribun. pleb. tulit, ut prætores ex edictis suis perpetuis jus dicerent: cùm antea, ut quisque avaritia aut ambitione durebatur, varè jus dicere consuellent. de quo scriptum est apud Pædian. in comment. Corneliarum. Sortiebantur autem judices de tribus ordinibus: id est, Senatoribus, equitibus, tribunis ærariis, primùm quæstores urb. deinde prætor urb. ita fiebat, ut non modo prætori, verùm etiam consulares interdum una cum iis, qui nullos gesserant magistratus, judicarent. Dies autem, quos reo, prætor dabat, ut adesset in judicio, decem erant. Sic lib. I. ad Qu. Fr. Decimus erat Cælio dies. & Pædianus in comment. Corneliarum: Cùm, *inquit*, L. Cathus prætor decimo die, ut mos est, reum adesse jussisset, eoq; die ipse non affuisset, circumventi sunt ante tribunal ejus accusatores à nobis operarum doctibus. Ex Pauli Manutii lib. de legibus Rom. & ex comment. ad Qu. Fratrem.

Iudicium fallis, & hoc loc. om. t. quod ad judicium pertinet judiciarius: ut, Judiciale genus causarum. [*Italiens.* Gal. *Judicial, des appartenants de iugement.* Itl. *Ciò che à giudicio s'appartiene.* Ger. *Das zu dem Gericht gehört.* Hisp. *Cosa pertenesciente al juyzio.* Pol. *Do sądu przynależący.* Vng. *Törvénybeli, ítéletbeli való.* Ang. *That pertaineth*

pertinuit ad iudicem.] Cic. 1. de Inven. Iudiciale est, quod positum in judicio habet in se accusationem & defensionem, aut petitionem & recusationem, iudiciales suppellectiones. Cicer. pro Cluentio. Iudicialis malitia, Cic. ad Atticum.

Iudiciārius, a, um. Quod ad judicem, sive ad judicii pertinet: ut, Controversia judiciaria. [Δικανικὸς. Pol. vadosus. Vngar. *Iudiciosz, ielbeszedes, vels.*] Cic. 3. Verrina: Vt si alia quo de re judiciaria controversiæ constituerentur. Cicero in Cluentiacis: Ille planus improbissimus quæstor iudiciarius paluit, & idem in Pisonem: Ecquid vides, ecquid sentis, lege judiciaria lata, quas potuerit ac judices suos habuisse?

Iuga fracta, genus vinæ. Vide IVGVM.

Iugālis, Iugamentum. Vide IVGVM.

Iugare, dicuntur salve, quum vocem emittunt. Festus.

Iugĕrum, pen. corr. n. [ἡμίπλεθρον. *vel modus agri, qui vno pari boum, vel vna aratione, arari potest.* Gal. *Arpent de terre que vne charrue peut labourer en vn iour, dans espace de terre.* Ital. *Campo di terra che vn par di buoi possono arare in vn giorno.* Germ. *Ein Juchart ist ein Feld so viel als ein par Ochsen in einem tag pflügen können.* Belg. *Een Scheure lants dat een paer Ossen in een dach ploegen kan.* Hisp. *Vna heredad de vn par de bueyes, espacio de tierra que vn par de bueyes en vn dia, &c.* Pol. *Wiele albo mało roli, iako ią może zaorać iarzmo wołów, ktore ieden dzień zaorze.* Vng. *Egy holdnyi föld.* Arn. *Hasz vn acre, semeny land as two oxen ykeld in a day.*] In singulari frequentius est secundæ declinationis, & in plurali sæpius pertinuit ad tertiam declinationis, jugera, jugerum, jugeribus: ab quo nominativo juger vel jugus, a quo adhuc in usu sunt genitivus jugeris, & ablativus jugere. Similiter à nominativo jugerum legitur adhuc dativus & ablativus plurales jugeris. Varro lib. 1. de Re rust. In Hispania ulteriore ruri untur jugis, in Campania verubus, quod nos magri Romani ac Latini jugeris. De genitivo jugeris, extat quoque apud Pomponium Melam. Sed ulterius porrigi quam canalis habet, eveha plus jugeris spatio in hiemis. Ablativo jugere usus est Tibullus: Vel multo in numerum jugere parcat ovem. Fit autem jugerum, mensura, quam hirronymus Mathematicus ducentis pedibus continet latebit. *Quinhamus autem ducenta quadragenta pedibus in longitudinem, dimidio in latitudine cuncta jugeri dictum,* teste Plin. lib. 8. eò quòd tantum soli spatium uno jugo boum in die arari possit. Varro lib. 1. cap. de agricultura, quòd quadratus dicitur actus habeat. Actus quadratus, qui & iugerum, quadratus actus dicitur habet. Actus autem, qui & iugerum, pedes centum viginti, & longus tot latitudinis modios, ac minus pedes centum viginti. & longus tot latitudinis modios, ac minus pedes centum viginti. Jugeri pars minima Latine appellatur, Jugeri pars minima Latine appellatur, Scrupulum, id est, decem pedes & longum & latum. Alii jugerum, inde dictum putant, quòd constet ex duobus actibus quadratis simul junctis. Columella lib. 5. cap. 1. loquens de actu quadrato: Hoc duplicatum fit jugerum & ab eo quod erat jugerum, nunc jugeri usurpatio. ¶ A jugerum fit compositum semijugerum, quod continet dimidium jugeri: hoc est, centum & viginti pedes in longitudinem, & totidem in latitudinem. Gadeo olim etiam vocaverunt *Aripennem*, ut refertur Cassius lib. 5. cap. 1.

Iugĕratim, Per singula jugera. [Κατὰ πλέθρον. Gal. *Par demi arpents.* Ital. *Per giornate di terra.* Germ. *Ein iuchart nach dem andern.* Belg. *Een scheure lants nae den anderen.* Hispan. *Por obradas ordenadas.* Pol. *Od iugerum.* Vng. *Holdankint.* Angl. *Acre by acre.*] Col. lib. 3. cap. 3: Vt primæ vuæ centenas amphoras jugeratim præberent.

Iuges, Iugis. Vide IVGVM.

Iuglans, Ea. Est quæ per antonomasiam nux appellatur, & inter nuces primum locum obtinet: [βασιλικὸν καρύον. Gal. *Noix.* Ital. *Noce.* Ger. *Ein Baumnuss.* Hisp. *Nuez.* Pol. *Włoski orzech.* Vng. *Dio.* Arn. *A walnut.*] dicta quasi Iovis glans, teste Macrobio. Creditum est enim hoc nucis genus Jovi sacrum esse, quòd hæc arboribus omnes nuces suavitudine fere superet. Cloatius, referente Macrobio, Iuglandē primo vocitatam scribit, quasi Διὸς βάλανος: postea detractione primæ literæ, juglandem. Cic. 3. Tusc. Infantibus etiam cadentibus juglandium putaminibus barbam filii & capillum adolerent. Conflat tandē apud antiquissimos maximo in honore fuisse juglandem ante quam mortales ad mitiorem vitæ cultum se convertissent, ut quæ sola tum præberet & crudæ atque innocuum alimentum præberet. Hinc veteres quasi honoris gratia, juglandem quasi Jovis civium nucem appellarunt. ¶ Hanc nucem ob excellentiam Græci βασιλικὸν appellant, quasi nucem regiam. Plinius: Et juglandes è Perside à regibus translatas indicio sunt Græca nomina. Optima earum genera tunc, quæ Persica atque basilica vocant. Persica quidem in tantum augentur, ut putamen tumpant, idcoque molliores nuces, à putaminis mollitie vocitantur. ¶ Est aliud nucis juglandis genus, quæ Tarentina dicitur, fragili putamine, & ita molli, ut vix attrectatu tangatur, & avium fauces semper expetita. Vide quidem Tarentum appellatum putant, quòd nuces juglandes, & pinеas molles habeat, ac similitudines ovi. Tarentum autem Salmi vocant, quod nos dicimus molle, ad quod alludens Horat. molle Tarentum vocavit. Secundum inter nuces locum obtinet pinea, cuius nucleos habens, quamvis corporis magnitudine alias superet. Hanc Sylvestris pinus dicitur ad differentiam alterius, quæ urbana vocatur. Est & tertium genus ejus, cui pinea picea appellatur, quòd piceæ potàs quam pino similis sit. Recentiores etiam quasdam avellanas vocant, quas Italia primum vere ut quam patriam, adeò molles habet, ut manu frangatur. Quartum genus, quas Asinas vocant. Tertio loco nucibus avellanæ, quas antea Abellinas patria nomine cognominabant, à vicinitate avellanæ, quæ antea Abellinæ vocitatæ, ab Abellino Campaniæ oppido, ubi abundant, ignotis minores erunt. à Satyrico poeta Nuces vocantur. Propinquum arboris nomen est corylus. Tiburtes & Prænestinæ vocantur, quòd in Prænestini abundent: vel quòd à Pontis obsessi hoc nucis genere famē toleraverint, ut refert Macrobius, l. 1. Satur. & Pontica, quæ in Asia, Græciaque primo Pontō venerit, inquit Plinius. Illud Papinii ex Ennio: Sed quid nobis Pontica nocuit. Dicti tetigerunt amygdalo, nucleum habens dissimilem latitudine. Hæc & nux Græca vocatur, & Thasia à Thaso insula Thraciæ adjacente, & regione Neapolitana, olim Actia, & Actaria dicta, ejus proceri Thasii vocantur. Postea nux caua fauca armata echynato calyce, quæ & Heraclea. Sunt & castaneæ inarguinum forma, quæ in aqua nascuntur, & cuticulæ vocantur. ¶ David Kyteus in Isagoge rei herbariæ comitem Juglandem dictam, quòd glandem jugulet, propterea quòd nativum quodlam cibi genus sit inter juglandem & quercum, ac quercus emendatur. ¶ Juglandi similis vua. Plin. lib. 14. cap. 1. Suus vero luxuriæ partes habet colocasia, Cyrenis, Nauci, Gallicæ juglandium in umbra & viridia putamina apud veteres nominatæ. [Pol. *Zapasy, które na wesele* ſ. *Carmina, metaphorice loci ornamenta in conviviis dicuntur* ſ. *Carmina, metaphorice loci ornamenta in convivio

reum peragere. Cic. ad Attic. 11. Quum illum plumbeo gladio jugulatum timeri dicere.

Iugulatio, tionis, f. Cædes, interfectio. [מכה מהומה מכת harbeh. mehumeh. makath.] Gall. Egorgement, coupement de gorge. Ital. La scannare. Ger. Erwürgung, Erstechung. Hisp. Degollamiento, muerte de cuchillo. Pol. Vbienanie. Vng. Megölésnek, leöklésnek vagy mészárlásnak. Ang. A cutting, killing.] Hortius seu Oppius 6. bell. Hispan. Iugulationes oppidanorum facta.

Iugum, jugi, n. i. Vertex sive cacumen montis. [ראש ראשי harosh. harosh. Gal. Le sommet ou cime d'vne montagne. Ital. Sommità di monte. Germ. Der Berg oder Berges Ertz. Belg. Top. Hisp. La cumbre del monte. etc. Pol. Wierzchgorá. Vng. Hegyeknek. Ang. The toppe or cop of a mountaine.] Virgil. 5. Aeglog. Dum juga montis aper, fluvios dum pisces amabit. Cæsar 4. bell. Gall. Tandem Germani à dextro atere summum jugum nacti, bostem loco depellunt. Ovid. 1. de Remed. amor. Nunc ruat in dominæ viscera crudus equus. ¶ Vel & ligneum rectum curtum, quo junguntur boves, & collocantur. ¶ Deductum à Græco ζυγὸν, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ν ἐφελκυστικοῦ. [ζυγὸς. Gal. Vn joug, et simple. Ital. Giogo, gioco. Germ. Ein Joch. Hisp. El yugo para vncir los animales. Pol. Iarzmo. Vng. Igaszag. Ang. A yoke for oxen.] Plin. lib. 8. cap. 16. de eo hoc usu ita dicit: cum, primus fuit Romæ ad curtum currum Carpentum Artemonis. Idem lib. 10. cap. 4. Cervi jugum subeunt. ¶ Accipiter & propatulum. [ὄρνις ἁρπακτικὸς. Gal. Vn oyseau de proye, vn oyseau de rauine. Ital. Vn uccello di rapina. Germ. Ein Habicht oder Raubvogel. Hisp. La ave que se ha de cazar. Pol. Ptak wielcy. Vng. Egy gerge hoszu. Ang. A yuke of foules.] Cic. 5. Verr. Quæ quæ in his angulis inclusa sunt, quibus aperiri non accedunt, ea, Plin. lib. 9. cap. 15. Nec nisi bovum jugis extrahitur. ¶ Ad servitutis malum atque ærumnam dum civitas Cicero transfert, 1. Philip. Patriæ libertatem ne in servitutem redigeret ea, cujus à cervicibus jugum semel dejecerant. Hinc sedare jugum apud Lavinium, pro, incommode ferre servitutis necessitatem. Translatum à bubus nondum assuetis jugo. ¶ Item lignum quo temones rectam convolvunt. Ovid. lib. 6. Metam. Te jugo nunda est, flamma resecetur arando. ¶ Præterea jugum dicebatur, sub quo in gymnasiis gratia victi hostes traducerentur. Nam sex in terra defixis hastis, super eas ligabantur tertiæ, unde vel hostes dicebantur gaesis, & sub illa transire cogebantur inermes. Cic. 5. Offic. Ac Tit. Veturius & Sp. Posthumius, quum tertiùm Consules essent: qua ignominia simile jugum apud Claudium dicitur. Jugo ovibus notis sub jugum missis, pacem cum Samnitibus fecerant, dedit (inquit) Livius lib. 3. ab Vrbe condita ut exprimant: tandem confecto, subactum, domi suique ipsa gentem, sub jugum mittunt. Tribus hastis juxta fixis, binis desuper additis, superq; eas trãsversa una colligata. Sub hoc jugo Dictator equos mittit. Hinc subjugare, pro debellare, & subjicere, ὑποζύγιος. ¶ Item jugum in vinea dicitur, quum duabus aut pluribus pertica axis aliæ super alias alligantur, in quibus vites conjugantur, & quasi jugum id est, tamdiu crescunt quamdiu fortem à quo vites sese sustinere jugare dicuntur. Quod si hasta quo sata terra defixis, singulæ transversæ pertic in unam tantum partem ordinis a nectantur, tum jugo vites dicuntur & genus ipsum jugi, tandem ruscum vocant. Plin. lib. 16. cap. 37. Salices quædam ex procerrimarum ramis vimina mittunt juxta vitarum pertica. Idem lib. 17. cap. 21. Simplici jugo consitur porrecto ordine, quem rectum appellant. Hinc jugari vites dicuntur quæ in jugum cõstituuntur. Columel. lib. Sequentur jam adminicula ædæ, jugandæq; vineæ curæ. ¶ Item jugum (ut Varro inquit lib. 1. de Re rust. cap. 10.) in Hispania ulteriore vocatur, quod junctis bovetunno die exarare possunt, quod Romani vocant nugerum. ¶ Dicitur etiam jugum, ferrum, vel lignum trans fenestram in hoc, à quo lances dependent, quod & Graci ζυγὸν appellant. ¶ Item fossa jugi, ζυγὸς, sunt tabulæ navium in quo remiges sedent, quæ & Transtra vocantur. Virg. lib. 6. Aeneid. Hoc alias animas, quæ per juga longa sedebant. Deturbat, laxatque foros. ¶ Dustus jugum, βουκολικὸν ζυγὸν. Vbi quis ad id ducte laborat, aut ubi hoc quis libris ad id colendi negotio. Ductum à bubus agricolis. Z modernis refertur: ζυγὸ ας τὸ αὐτὸ ἐπὶ τὴν ἀμπελουργίαν ἕλκομεν. Vbi quatuor hi vitis aut maxime annexi sunt. Translatum à prioribus arantibus.

Iūgo, gas, āc p. Cõjungo: quasi ad unum jugum alligo. [חבר חבר ידבק chabar. chabar. yadbeq. Gall. Accoupler, lier ensemble. Ital. Congiungere. Ger. Zusammen jochen, zusammen fügen. Bel. Zesamen voegen. Hisp. Ayuntar. Pol. Wespołu co iarzmo. Vng. Egybefogom. Ang. To yoke, to couple, or tie together.] Col. lib. 12. cap. 50. docuere quaternos pedes figere, & per eos jugare. Cic. 2. Tusc. Hoc quidem est commune virtutum: omnes enim inter se annexæ & jugatæ sunt. ¶ Dicitur etiam de iis qui matrali jugo, ioftar boum collasubjiciunt. ¶ Hujus compositum est subjugo, adjugo, conjugo, dejugo, fubjugo: quæ omnia habent penult. corr.

Iūgōsus, a, um, Qui dat jugum acutum, ardua, acclivis. [ὀρεινὸς ὑψηλὸς, ὀρθὸς, ἀνάντης. Gal. Montagneux. Ital. Giogoso monte. Ger. Bergicht. Hisp. Cosa de monte. Pol. Pełen gor. Vng. Hegyes. Ang. Full of hilles.] Iugosa abundans. Ovid. 1. Amor. Eleg. 1. Quis prohibet in Sylva Cererem regnare jugosa? Lege pharetrata virginis arva colit?

Iūga, æ, & hoc jugale, nis. Vinculum, copula matrimonii. [ζεῦγος, ὁμόζυγον. Gall. Accouplement de beste. Ital. Accoppiatura de animale. Ger. Das bei einander Hilp. Cosa de yugo ayuntado. Pol. Zarzemie. Vng. Igaz, egyesítő kötelezet. Ang. Couple or yoke.] Vng. 4. Aeneid. —cui vincla jugalia curæ. Idem 4. Aeneid. Si connubia nostra velim sanare jugalia. Ovid. 7. Metamor. Ille meus caput est, cujus jugalia conjux Noluerit servasse. Lectus jugalis. Virg. 4. Aeneid. —exuviasque omnes, lectumq; jugalem, Quo pene fuperimponas. Tou jugales, στορνύναι.

Iūgales, dicuntur equi, eidem jugo lobacti. [ὑποζύγιοι, ὑπόζυγες. Gall. Compagnons de joug, accouplez sous vn mesme joug. Ital. Sotto vn medesimo giogo. Ger. Zusammen Bösse die zusammen gespannet sind. Hisp. Animalia de vn mesmo yugo. Pol. Spręgi, koni ubowiązani. Vng. Egy hámban való társok. Ang. Horses or beastes yoked.] Virgil. 7. Aeneid. Adsunt Aeneæ currum geminique, jugales Sorore ad æthera spirantes ruebus signem.

Iūgāmĕn, ĭnis, n. Id in ædificiis dicuntur fenestrarum fulcimina, sive ex ligneum sint, seu lapidea: ita dicta à jugo mihi similitudine. [ζεῦγος, ὑπέρθυρον. Vng. Attok egyik, ſ. Solebat enim jugum trabium, id duobus perticis erectis tecta superimponeretur. Adeum deorum mocum in fenestris duobus ædibus erectis postibus lumen superjectum, quod tam jugi speciem exhibet. Cato de re rust. cap. 15. Jugamenta & antepagmenta, quæ opus erunt ex lapide indito.

Iūgārius, ii, m. Bubulcus & auriga boum, sive arator qui juga ducit & regit. [βοηλάτης. Gal. Celuy qui accouple les beufs en charrue, bouvier. Ital. Bifolco, aratore. Ger. Der die zeugel oder stricke zu dem wagen helt vnd führet. Hisp. Carretero, boyero. Pol. Woźnik wołow pługowych. Vng. Ökörhajtó. Ang. He that ruleth the oxen in plowe.] Cato lib. 1. cap. 6. Farinæ habenda esse oportet hirpedes decem vel minimum novem: quo mensura & ad primum subigendum pecori, & jugario ad circumcundum taxa modium prębeat.

Iūgārĭus, a, um, ad jugum boum pertinens. [ζευγήσιος. Gal. Vn bœuf de harnois, qui tire la charrue. Ital. Bue regio a carro, & al giogo. Germ. Ein zeugel oder stricke Vieh. Hisp. Animal de yugo. Pol. Iarzmowy. Vng. Igaszó. Ang. An oxe or beaste vsed in the yoke.] Varro 2. de Re rust. cap. 5. Boni enim generis in Italia plerique Galli ad opus: contra, jugarii Ligures.

Iūges, dicuntur ejusdem jugi partes. [ζεύγεα. Vn. ἀροτῆρες βόες. à quo ijuges boves, qui nunquam jugo junctum. Cõjuges vir & uxor. Bruges five bijuges ζεύγεα. ἁμαξικὰ ἄλογα. Quadrijuges, Quadrijuges equi bigas vel quadrigas trahentes.

Iūgis, ge, omn. Assiduus, continuus, quasi semper jugo affixus. [דוהר נמשך שוק dahar. nimshak. shoq. Gall. Continuel, perpetuel. Ital. Continuo. Germ. Stätig, ståtig. Hisp. Perpetuo, continuo, manifiesto. Pol. Ustawiczny. Vng. Állandó. Ang. Continuall.] Plautus Pseudol. Hoccine patior me ejectari? do id quod mihi est, Nam is mihi hic patronus pugnat in nostra re domo. Cic. 2. de Divin. Qui quum videret exhaustam aquam de jugi puteo, certamonia ejus restitare. Idem 2. de Divin. Animi est natura ea, quæ jugi motu vigent præsentiuntur.

Iūgĭter, adverbium, Continuè. [דוהר נמשך dahar. nimshak. Gal. Continuellement. Ital. Continuamente. Ger. Stätts, ohn underlaß, immerdar. Hisp. Continuamente. Pol. Vstawicznie. Vng. Szüntelen. Ang. Continually.] Plautus Mil. Venerem, amorem amœnitatemq; accubans exercet. Et quidem ad pol immanes mores ad venustatem jugiter.

Iūgātĭo vitis, à jugo, quod ad similitudinem militaris jugi fiebat. [ζευγηλασία. Vn. Homlokhajtot ſ. ſ.] ut tuperà videre licet in dictione VIGATIO.

Iūl, ium. [Germ. Die fürtze oder tünne an den bäumen, so sich erst herfür thun. Pol. Kotki. Vng. Barkácsok. Ang. Catkins.] Propriè dicuntur tenerrimæ illæ lanugines, quæ in arboribus flores antecedunt, ut in fico grossuli. Plin. lib. 16. cap. 20. Ferunt & avellanæ nuces compositi cibo ad nihil utiles. ¶ Hinc per translationem dicuntur juli teneræ illæ lanugines quæ in juvenum genis primùm enascuntur. ¶ Hinc Servius Maximus Aeneæ filium ipsum cognominatum existimat, quòd adhuc adolescens quum primam cæpisset emittere lanuginem, Mezentium singulari certamine superaverit: quamquam Virgilius non uno in loco etiam antequam in Italiam appelleret, Iulum scribit cognominatum fuisse dicit. ¶ Titinnem Iulus vermis multipes & lanuginosus, arboribus padum adrepens.

Iumentum, ti, n. à. f. à juvando: id est, operã præbendo. [בהמה בהמות behemah. behemoth.

Jalomah, ardilla. Gal. *Ianet, levrette, lesse femelle à porter un lievre.* Ital. *Giuuenco, bestia da soma quale si suol caricare & portare pesi.* Germ. Ein stück arbeit sam Thier, als Ross, Ochs, Esel, Camel, Pferd. Hispan. *Bestia de carga como asno.* Polon. *Bydlencie robocze, ktore nosi ciężary, woz.* Vng. *Iarom.* Ang. *A beast employed to bear burdens or do any labour.*] Cujus appellatione continentur omnia animalia, quæ vel lascivas gerunt, vel currus trahunt, vel terram excolunt. Columella in præfatione lib. 6. cap. 1: Nec tam cultu regio est, in qua modo frumenta gignantur, quemadmodum hominum, ita armentorum ac jumentorum juvetur. Vocitatæ etiam jumenta nomen à re traxêre, quòd nostrum laborem vel onera subvectando vel arando juvarent. Plin. l. 8. ca. 5. de camelis: Omnes autem jumentorum ita istis terris dorso sonorum. Colum. la fere jumenti nomine intelligi equos, non autem boves, ut lib. 1. cap. 8. Necalibi edita est præcepta servant, quàm ut bos aut jumentum sine incommodo trahere vel possit. Idem libro 6 capite 19: Machinæ faciendæ, quæ clausa jumenta bovesque curentur. ¶ Ilst & jumentum vehiculi genus, *ζεῦγλη*, quod adjunctis pecoribus trahebatur, quod à jungendo quidam dictum existimant. Gellius libro 20. cap. 1: Jumentum nomen solum significat quod nunc dicitur, sed vetus nomen etiam, quod adjunctis pecoribus trahebatur. Veteres enim notæ jumentum à jungendo dixerunt. ¶ Suo jumento sibi malum accersere, dicitur qui pleraque sponte sua facit, quæ ei damnosa futura sunt. Plaut. in Amphitruone.

Iuncus, ci, m. f. à jungendo, quoniam usus ejus ad junctura utilis est. [*ψιαθὸς ἁβρὸς ἁπαλὸς ἁπλοῦς ἁπλόος ἁπλόος ἁπλόος

gare enim, à jure dictum est, ut auctor est Varro lib. 6. de Ling. Lat. & significat jure agere, aut jure litigare. ¶ Bd. & jurgor deponens. Horat. 2. Serm. Sat. 3. jurgia inque Tiresia. Ita Iurgatur verbis. ¶ Ab his sunt composita, Objurgo, & Objurgor de quibus alibi.

Iurgium, gii, n. I. Contentio, dissentio, & leviar quædam lis, qualis nonnunquam etiam inter amicos solet accidere. [ריב מצה machlôketh. Græcorum. ἔρις. Gal. Noise, Querelle. Ital. Contesa. ital. German Gezanck. Hispan. Barahunda, contienda. Polon. Zwarzenie. Vngar. Feleſèg, meg is. Ang. Brauling or chiding.] Cicero de Senect. Vt Themistocli eidem ferunt Seriphio cuidam in jurgio respondisse. Item 4. Tusculan. Ita, cùm ipse pusillus existit etiam inter fratres tale jurgium. Inter jurgium autem & litem quid interest, his verbis ostendit Cic. in lib. 4. de Republic. Acmetor necessarium solum, sed verborum cognatum. Si jurgant, inquit, benevolorum concertatio, non lis, sed jurgium inimicorum lis dicitur. Et ibidem: Iurgare igitur lex putat inter se vicinos, non litigare.

Iurgiōsus, a, um, Contentiosus, litigiosus. [ἐριδαλέος. Gal. Noiseux, Querelleux. Ital. Contentioso. Ger. Gezenckisch. Hisp. Barahundo. Pol. Swarliwy. Vng. Gerendaſ, feleſèges. Ang. Testie or chiding.] Gell. lib. 1. cap. 17. Mulier morosa ad modum fuisse fertur, & jurgiosa. Et Ouidius Socratis uxore.

Iurisdictio. Iurisdictiō. Vide IVS.

Iūro, as, act. p. I. in jurando aliquid affirmo, vel nego: quòd verbum à jure deductum putatur, quòd jurare proprie sit aliquid ita fac & promittere, ad jus esse. [משבע shâbha, jurare. Gal. Iurer. Ital. Giurare. Germ. Schweren. Hispan. Iurar. Polon. Przysięgać, się. Vng. Eskünöm. Ang. To sweare.] Cicer. ad Mel. Iurav. jusjurandum verissimum. ¶ Iurare conceptis verbis, est jurare certa verborum formula, quam jurisconsulti præscribunt, qui juramentum defert. Plautus in Cistel. Actile conceptis juravit verbis aquilinam meam, Me uxorem de ea rem esse. ¶ Iurare corporaliter, in principio Constitutionibus dicitur de iis, qui cùm ethnici essent, eas jurando tenebant vel de iis, qui cùm Christiani essent, Evangelii codicem tenebant, vel attingebant. ¶ Iurare in leges alterius, id est, jurare se servaturum leges alterius: Put. de Vrsid. Iudic. Aqua & igni interdixit ei, qui in leges suas non jurasset. ¶ Iurare in litem: id est, jurare se de calumnia præstare. Cic. pro Rosc. Comœdo: Quod in codicem injuratus referre noluit, id jurare in litem non debuisse fuisse in verba. Cæs. 1. bell. Civil. Princeps in hæc verba jurat ipse, ad idem jusjurandum adigit. Aliamonia. ¶ Hujus composita fac. Abiuro, Adiuro, Coniuro, Deiuro, Ejuro, Dejuro, Perjuro, Objuro, Prajuro, & Ejuro, quorum significata vide suis locis.

Iurātus, active, accipitur pro eo cui juravit: ejus autem est Imperatus. [משבע shâbhûa. Græcorum. ὁρκωτός. Gal. qui a juré. Ital. Giurato. Germ. Geſchworen oder geſchworen Leibeigener. Hispan. Iurado. Polon. Przysiężony. Vngar. Meg eſküdt. Ang. That hath sworne.] Auctor ad Herenn. Ex eo quòd ait se non potuisse adesse eum ut juratus furaret: id est, juraverat. Sic in juratis, qui non juravit, ἀόρκων. Idem in Verr. Malo ei jurato hanc, quàm injurato aliorum tabellas committere. Plaut. in Aulul. Nam juratò, scio, plus credes mihi, quàm juratæ tibi. Pass. è pretuli: Lucan. lib. 8. mille per latum juratæ tonatorem. Idem lib. 5. etiam est verbo passivo juror, Et latæ juratur aves bohones finitræ.

Iurāmēntum, ti, n. Ius jurandum, affirmatio, vel negatio rei alicujus facta attestatione firmata, sanctæ & religiosa affirmatio. [שבועה shebhûâh. Græcorum. ὅρκος. Gal. Iurement, serment. Ital. Giuramento. Germ. Ein Eydſchwur. Belg. Een Eed. Hisp. Iuramento. Pol. Przysięga. Vngar. Eskü. Ang. An oathe.] Senec. lib. 2. de Clem. O vocem in conscientiam omnium mortalium mittendam, in cujus verba principes regesque juramentum faciant hoc est, in cujus verba reges & principes jurent. ¶ In obligatione vocorum & juramentorum, mentem potiùs juramentis quàm verba spectanda esse docere voluit Ovid. his versibus: Consilium prudens quæ animi sententia juvat, Et nisi judicio vincula nulla valent. Fac etiam reg. Iuris: Non est obligatorium contra bonos mores præstitum juramentum. Et illud: Non sunt facienda mala, ut eveniant bona.

Iurāndum, di, n. I. Ius jurandum. [שבועה shebhûâh. Græcorum. ὅρκος. Gal. Iurement, serment. Ital. Giuramento. Germ. Ein Eydſchwur. Hisp. Iuramento. Pol. Przysięga. Vng. Eskü. An. An oathe.] Plaut. in Cistel. Verùm haud metuo ne jurandum nostrum quisquam culpet. Et paulò pòst: Abi quærere, ut tuo jurando satis fiat fidelibus.

Iurātor, oris, m. I. [Pol. Przysięgacz. Vng. Esküvö. An. A sweerer.] autem præter Senec. Macrob. lib. 5. cap. 19. Testamentum faciebat esse jurator, de quo jurare.

Iurātrix, icis, f. I. [ὁρκωτρία. Vng. Eskövö. An. A sweareing.] Marcell. Satur. lib. 1. cap. 6. Verba juratoris consipit, nullam esse in villa sua Iuratricem.

Iurē jūrā-ē, Iurare, juramentum præstare. [משבע shâbha, jurare. Gal. Iurer. Ital. Giurare. German Schweren. Hispan. Iurar. Polon. Przysięgać. Vngar. Megeskünöm. Ang. To sweare.] Livius Decad. 3. libro 1. Prætores ambo in eadem verba jurejurarunt.

Iurulentus. Vide IVS pro liquore.

Ius, iuris, n. t. Liquor eorum quæ coquuntur [מרק marâk. Græcorum. ζωμός. Gal. Brouet, potage. Ital. Brodo. Ger. Ein Brue. Hispan. El caldo de la cozido potage. Pol. Polemka. Vn. Lee. Ang. Broth.] Plaut. Mostel. Iridem oleat quasi quum eâ multa jura coquat coquus. Terent. in Eunuch. Quo pacto jure hesterno pacem rerum vorent. Vocare poſſes in jus. Varro 3. de Re rust. Si hæc ipsa ferre nemo coquum in jus vocare audebit. Ius condituum. Cic. 3. Tusc. Quid verò illum Lacedæmoniorum in Phidone, omnium videmus, ubi qui tyrannus eum vexasset Dionysius, negavit se jure illo nigro, quod caput cocum erat, delectum? Tantis qui illa coquerat, minimè mirum condimenta eorum defuerunt.

Iūrulentus, a, um. Quod cum jure coctum est. [ζωμώδης. Gal. Qui est accoustré de potage. Ital. Cotto con brodo. Ger. Brüyet mit der brüy gekocht. Hispan. Cosa guisada con caldo. Pol. Wpolewie warzone. Vng. Leves, levesön. Angl. That is sodden in broth.] Cato. Cel. lib. 2. cap. 12. Tum res eadem magis alit jurulenta, quàm alia, magis alia, quàm fixa. Varro: Vbi jusculum aut jurulenti quid ponebat, à capiendo eorum commodum. Apuleius verò in Magiæ Apolog. jusculentum, non jurulentum formavit, de Annio dicens: Ostendit qualiter quisque piscium allas aut jusculentus optimè saporet.

Iūscum, sive quod usitatius est, jusculum, i. n. I. Liquor eorum quæ coquuntur. [מרק marâk. Græcorum. ζωμός. Gal. Vn bouillon ou potage. Ital. Brodetto, guazzetto. Germ. Ein brüyelein. Hisp. El caldo. Pol. Zupka. Vn. Lee. An. Potage gruel.] Cato de Re rust. c. 156. Pallea inde jusculum frigidum sorbere.

Ius, juris, à jussu, ut quidam volunt, deducitur, n. t. [תשויה tesshûâh. Græcorum. תורה thôrah. משפט mishpât. צדקה tsedhekâh. דרך dârk. Græcorum. ὁδός. Gal. Droict, raison, raiſon. Ital. Ragione, diritto, giustitia. Ger. Das recht oder billigkeit. Hisp. Razon, derecho. Pol. Sprawiedliwość. Vn. Tehmy, tehkai. Ang. Law, right.] Nihil enim aliud est jus, quàm quod vel natura, vel civitas, aut populus, vel gens, vel consuetudo jubet. Terent. in Heaut. Quid cum illis agas, qui neque jus, neque bonum atque æquum sciunt? Et differt à lege, quod jus generale est lex, juris species. Rursus jus ad non scripta etiam pertinet, lex tantùm ad jus scriptum. Dividitur autem jus, in naturale, gentium, & civile. Naturale, quod est commune omnium nationi, eò quòd ubique conditio naturæ habetur, non aliqua constitutione facta ab homine, sed ab ipso naturæ conditore: ut maris & fœminæ conjunctio, liberorum successio in bonis parentum, patrorum educatio, communis omnium possessio: quia jure naturali omnia hæc omnibus nationibus sunt communia: quemadmodum & rei depositæ vel commodatæ restitutio, violentiæ per vim repulsio, quod tibi vis fieri ut alteri facias, & reconditò. Ius gentium, quo gentes humanæ utuntur, quod à naturali proceſſisse facilè intelligere licet: quia illud omnibus animalibus, hoc solis hominibus inter se convenit ut scilicet Deo, religioni, patriæ & parentibus pareamus, ut vim atque injuriam propulsemus. Ius civile, quum aliquid commuti, jus vel addatur vel detrahatur: hoc est, quum populus sibi constituit quasi proprium jus civitatis. Hoc autem scripto constat, ut sunt leges, plebiscita, Senatusconsulta, principum decreta: aut sine scripto, ut ea quæ autoritate prudentium sunt: quæ rerum interpretationes rectiùs dici possent, quàm leges. Vnde qui hoc profitentur, Interpretes juris, & Iureconsulti, & Iuris prudentes dicuntur. Et qui inter eos excellunt, Iuris antistites nominantur. ¶ In civili jure Prætorium jus continetur, quod prætores supplendi, vel corrigendi juris civilis gratia introduxerunt, ob publicam utilitatem. Hæc à Prætoris honore, honorarium appellatur. ¶ Est etiam jus singulare, quod contra tenorem rationis, ob aliquam utilitatem auctoritate constitutorum introductum est. ¶ Ius consuetudinis, quod in multis vetustas vulgi approbatione produxit. ¶ Ius militare, quo suis militibus sunt adstricti, ut belli inferendi solennitas, fœdere faciendi cæremonia, signo dato egressio in hostes, & pugnæ committio, signo dato receptio, stipendiorum modus, dignitatum gradus, præmiorum honor, præde divisio pro personarum qualitatibus. ¶ Iuris præcepta tria sunt, honestè vivere, alterum non lædere, ius suum cuique tribuere. ¶ In nostra etiam religione est jus divinum, in quo divina oracula comprehenduntur: & jus præceptum, quod principes singulis suis regnis præscripserunt. ¶ Aliquando jus ponitur pro autoritate, omnium consensu alicui concessa ejusve. Cicero pro Archia: Quare suo jure noster ille Ennius sanctos appellat Poëtas: id est, sua quadam autoritate, & pro libertate sibi omnium consensu, ut gravissimo Poëtæ, con-

tæ concessa. Idē pro meo jure dico, quasi considerer. Hinc sui juris esse dicitur, qui nullius imperio sunt subjecti. αὐτόνομος, αὐτεξούσιος. ¶ Aliquando pro necessitudine ponitur. Est mihi cum illo jus cognationis, vel amicitiæ. ¶ Aliquando pro loco in quo jus redditur, appellatione sublata ab eo quod fit in id, in quo sit quem locum designat, ubicunque Prætor salva majestate imperii sui, salvoque more majorum dicere jus constituit. Jus suum obtinere non posse dicuntur veteres cum, cui pervenire ad suum non haeret. Cicero: Hic Philodamus, postquam jus suum obtinere non potuit, ut humanitatem, quam secum ad eum pacificandum retinuerat, laborabat. Idem Cic. in Antonium adhuc a Cæsare non stetit, sed illi ipsi equites Romani, qui jus suum retinere se contra Apronium posse erant arbitrati, ipsi undique homines, & alii Prætores gratiosi, via & Apronio traditi sunt.

Jus, aliquando adverbialiter ponitur pro Merito. Pol. sic ejus. Vulgar. [Brown, sprecht.] Quare. Quis eum id non merentem, quis non jure quisquam admirer?

Jus, sundum, n. f. Fœdus, pactio vel juris, ut inquit Cicero lib. 3. Offic. Jurare cum aliquo. [שְׁבוּעָה shebuhah, ἔφοδος, ὁμολογία. Gall. Serment, jurement. Ital. Giuramento, juramento. Germ. Ein Eyd. Bel. Een Eed. Hisp. Juramento. Polon. Przysięga. Vulgar. Eidsworen. Angl. An oth.] Plaut. in Pseud. Quæ ea, ut nos, jurejurando quum attrem. Cic. 3. Offic. Nullum enim vinculum ad firmiorem fidem jungendam adhiberi majores arctius esse voluerunt.

Jūrĭdĭcĭālis, le, adj. Ex jure dicendi potestate. [Δικαστικὸς, δικανικός. Gal. Juridicion, puissance de dire. Ital. Giurisdittione. Germ. Gewalt oder Gerichtigkeit, Recht zu sprechen. Hisp. Jurisdicion, potestad de dezir. Pol. Sprawiedliwy, prawny. Vng. Törvényes, szabadságos vala hatalom. Angl. Jurisdiction, power to judge.] Servius Sulp. Ciceroni: Potest a die num ab eo dies fieri, an comitio ut ab Athenis in licentiam iretur, reliquaque juridicialem absolveret. Cic. 4. Verr. Is vocabat jus juridicialem omnem Sicilia habuit.

Jūrĭcōnsŭlo, tum, ĕre. Jura consulere, sive de consultis, sive legum interpretes. Verum ut eum dicunt quamvis Sosipater lib. 2. Jurisconsultus dicitur. [יוֹעֵץ yoets, ἐξηγητὴς, ἐξηγητικὸς, ἐπιστήμων, σοφιστὴς. Gall. Jurisconsulte, jurisdit, homme de loy. Ital. Consulto, dotto de legge. Germ. Ein Rechtsgelehrter, der in Rechtsachen geübet. Hispan. Letrado en la ley, y perficionado. Pol. Mistrz prawa. Vng. Törvénytudo. Ang. A lawyer.] Cic. 2. de leg. non sed jurisconsulti, sive eruris objiciendi causa, qui putant se dicturos fore verecundiores [quod similius veri est] ignorantiæ occasionem quærendi, quam non solum fateri aliquid amicum est, sed quærere non etiam docendi causa sæpe quod polleum est non cognitione, id est infinita disputandi varietate non uno genere, quam magnum illud Scævolæ & Pontifices arobos, & itidem jurisperitissimi. Consultus juris, apud Horat. de Arte. ¶ Est enim (quod Crassus lib. 1. de Orat.) hinc duplex domus Juriconsulti rationes oraculum civitatis. Et paulo post inde in libro Antonius: Et enim sine controversia, major, & magis ad artis illa 1. de jurisprud. loquendi jactatæ parit, & ad multos pertinet, & semper in honore fuit, & clarissimi cives eo studio etiam nobis præfuere. Hujus doctrinæ magistros leges, & Timæus est locus in proœm. ff. 3. Ita igitur solis, junctis ejus verb. Magistri legum. ¶ De usu & arte Juris atque laudibus Juriconsulti lege Ferrar. Montan. de Rep. lib. 4. cap. 4. Et Cic. ubi domus, inquit, Juriconsulti civitatis totius oraculum est.

Jūrĭdĭcus, ca, cum, pro con. Quod juri dicendo destinatum est, vel quod secundum jus est. [יָשָׁר yashar. Gal. juridic, appartenant au droit. Ital. Giuridico, pertinente al dritto. German. Rechtlich/das nach dem Recht, oder Gesetz ist. Hispan. Perteneciente al derecho. Polon. Co wedle prawa czyniące. Vngar. Törvényre tartozó. Ang. That is according to right and reason.] Hinc jurisdictio dicitur, quo nihil jus dici potest. Et juridicalis dies, quæ secundum jus est. ¶ Dicuntur etiam judicus, qui jus dicit. [δικαστὴς. Gal. Juge. Ital. Giudice. German. ein Richter. Hisp. Juez. Vng. Törvénytevő. Ang. That doth right, or rule justice, or that giveth judgment.] Senec. in Hercule fur. Et nemo judicem juridicum sedent. Juridici conventus dicuntur in quibus jus redditur. Plin. lib. 3. cap. 1. Insulæ juridici conventus ei quatuor sunt, in quibus jura redduntur.

Jūrĭdĭcĭālis, le, adj. Judicialis, quod pertinet ad judicium. [δικαστικὸς. Gal. Appartenant à jugement. Ital. Cosa spettante, o di giudicio, o appartenente. Germ. Das in den Richtern gehört. Hispan. Cosa perteneciente al juyzio, o juez. Polon. Sprawie przynależący. Vng. Törvénybeli való. Ang. That belongeth to the judge or judgment.] Cicer. 1. de Invent. Hinc generi Hermagoras partes quatuor supposuit, deliberativum, demonstrativum, judicialem, negotialem. Judicialis status apud Quint. lib. 3. cap. 5.

Jurisprudentia, Est divinarum rerum & humanarum notitia, justi atque injusti scientia: hoc est, ipsa ἐμπειρικὴ disciplina rotunda, integra, & sine offensione, Budæus in lib. 1. de just. & jur. vel est ars boni & æqui. Neque enim volunt Jurisconsultos hac posse ore definitione jus definire, sed ipsam Jurisprudentiam quæ est habitus animi, ipsius, videlicet, intellectus. Jus verò nihil aliud est quàm relatio. Nam & Obligatio & Jus, & actio est jus, & Dominium, & usus fructus, & pleraq; in legib. infinita sunt nunc species ipsius Juris. In Appello. ¶ Quantum hæc scientia cæteris præstet artibus, videns in Proœm. ff. 1. Pro responsis autem in hanc junctæ gl. in verba, finem. ¶ Ars ne an scientia, an verò neutrum sit Jurisprudentia, videris multa & eleganter disputatem Thomam de Principiis Juris. cap.

Jussĭcum, Vide IVS pro Jequore.

Jussĭlis, participium à IVSSEO, & Jussum, vide IVSSEO.

Jussĭtum, à Justino imperatore primo inventa descriptio adversum malum calculi. Citatur ab Nicolao.

Justus, Probus, sanctus, bonus, qui jus observat, & a jure non discedit. [צַדִּיק tsaddik, δίκαιος. Gall. Juste. Ital. Giusto. Germ. Gerecht. Polg. Sprawiedliwy. Hisp. Cosa justa, o justo. Pol. Sprawiedliwy. Vng. Igaz. Ang. Just, upright.] Cicero 1. Offic. Justus homo, isq; quem bonum virum dicimus. Idem pro Sestio: Ant fides, qui unus omnium justissimus habitus nuper est. Interdum ponitur pro facis magno & mediocri, quare & ipsum mediocritas quædam sit. Unde justam magnam dicimus aliquos res dicimus, quam nec debita mole est, nec modum excedit. Justum opus fortis magnum, nec exiguum. Hinc in Virgil. lib. 8. Opere in longo fas omnia musa moveri. Justum prælium, justæ exercitus, historici dicunt magnum, & non contemnendum. Sic etiam Asconius justas inimicitias, pro magnis apud Ciceronem exponit. ¶ Interdum pro vero, pleno. Unde quid juris consultus, qui filium adoptat, interrogatus an velit eum, quem adoptat, justum filium efficere, verum filium justis dominis, pro vero, an contra velit abdicare. Cicero lib. 2. Offic. Quare L. Sullæ, & C. Cæsaris pecuniarum translatio a fiscis communis ad alienos, non diu erit liberalis videri. Justa hæreditas, inquit Marianus, a proximo obvenit. Varro latius accipit de re rust. pro ea cum jure, & cum vero modo elicit obvenit. Et præterea justa ætas, ætas papiri hypocritum. Pervetus justa ætas, pro justaque quæstionis ratione, ea quam leges in ea justa exquirunt, veluti in nuptiis xii. aut xiij. annorum. Justa pollicitio, quæ possit eo bonæ fidei dictum. Invelenus. Justa mancipatio, & Pellex contracta. Livius & Sall. Macedon. Nam est inquit ætate quam Perseus est, justa tamen justa mancipatio, illam pellice natum esse. ¶ A justus educatur injustus, qui contra jus facit, & qui justam magnitudinem excedit, &c. Cic. 3. Finibus quæritur. Virtus delicias natura & injustus. Virgil. 7. Georg. Injusto fœnore vivum dum carpit. ¶ Justi dies qui fierent apud veteres, apertissimè docet Gell. lib. 10. cap. 15. his verbis: Confestique artis, ac debiti judicii, nec justa dies sunt, cum conquerendæ pecuniæ causa, quasi dissolverent. Eosq; dies Decemviri lictos appellaverunt, velut quoddam jurisdictionis id est, juris inter eos quasi interstitionem quandam & cessationem, quibus diebus nihil cum his agi jure potest. ¶ Dicebantur præterea in bellis suscipiendis dies justi nonaginta tres & triginta, ab eo scilicet die, quo res repetitæ erant per Fetiales: quibus elapsis, nisi deditæ res essent, hastis in fines hostium conjectis, bellum indicebatur. Liv. lib. 1. ab Urbe.

Jūsē, adverb. Rectè & legitimè jure. [Δικαίως. Gal. tellement. Ital. Giustamente. Germ. Gerechtigkeit, billigkeit. Hisp. Justo y justamente. Polon. Sprawiedliwie. Vng. Igazon. An. Justly, uprightly.] Brutus, Cicer. ad hanc optionem, inquit, inique facitis: me justissimè. Declamator Sallust. Id vos si forte aliter dicunt, justius hanc quam male faceneare debetis. Justè & legitimè imperare. Cic. lib. 1. Offic.

Jūsō, ablativus pro adverbio ut, Longius justo id est, longius quam par est. Quint. lib. 9. cap. 4. Membrum longius justo tardum: brevius, instabile est.

Jūsta, æ. Exequiæ, sive parentalia, quæ mortuis impendantur, ritu dicta quòd jure fierent sibi, qui de nobis viventes bene meriti fuerant. [νεκροτάφια, νεκρόδειπνον, τὰ περὶ τοὺς τάφους. Gal. Les obseques, funerailles, sepultures & enterrement, ce que l'on fait aux trespassez. Ital. Esequie, pompe funerali. Germ. Bestattung der Todten / Geleitgebde oder Opffrung für die todten. Hisp. Las exequias de los muertos. Pol. Obchody przy pogrzebie uczynione. Vng. Halottaknak tiszteségek tétele temetése, temetés. An. Funerals, funerall and funerall service dued.] Sallust. in Jugurtha: More regio justa magnifice fecerant. Ovid. Hæc quia justa rerum, dixere Feralia hujus rem. Cicer. 2. de legibus: Non solùm vita civis, sed etiam mortis decore, vestitu & sepultura, & justis exequiarum curandum. ¶ Justa pro constitutis, quæ necessariò præstari debent. Colu. lib. 11. cap. 2. idem vineam to Gio ii. Idem locus pertegendæ, arbustorumq;

rem. ¶ Sve putano, sive allegatio sumenda est, quorum justa certa esse non possint. Ad justa perducere id est, ad justum laborem, Col. lib. 6. cap. 14. justa reddere, opus est bum & confiserum perficere, Col. lib. 1. cap. 8. Cic. Offic. 1: Est autem infima conditio & sordida servorum, quibus nunc male præcipiant, qui ita jubent uti, ut mercenarius ad operam exigendā & justa præbenda.

Iūstĭfĭcātĭo, Cyp. inquit Cic. 5. de Finib. Ut habitus animi, communi utilitate servata, suum cuique tribuens, atque societatem conjunctionemque hominum tuendo, atque ea quæ tuens. [צדק gnébek. צדקה tsedakáh. Græcum. Coll. Justice. Ital. Giustizia. Germ. Gerechtigkeit. Hisp. La justicia que engaña los pueblos. Polon. sprawiedliwość. Vng. Igazság. Ang. Justice.] Virgil. 1. Æneid. O regina, novum tu condere Iuppiter urbem, Iustitiaque dedit gentes frenare superbas. Ovid. 4. de Ponto: Iustitia vires temperat illa meas. Vide in verbo Explico, quę de justitia differuntur.

Iūstĭfĭcus, a, um, Qui æqua & justa agit. [צדיק metsiâ. Græcum. Gall. Qui fait justice. Ital. Che fa giustizia. Ger. Der Gerechtigkeit übet. Hisp. El que hace justicia. Pol. Sprawiedliwie czyniący. Vng. Igazságot tselekedő. Ang. That doth justice and righteousness.] Catul. Arguit iustificam mentem eorum.

Iūstĭtĭa, tiæ, n. f. Quod juris statio dicitur. Est enim juris dicendi interemptio, quæ fieri solet in publico loco, & Reipublicæ insigni aliqua calamitate. [δικαιοσύνη. Plutarcho. Gall. Vacation quand on cesse de plaider. Ital. Vacazione da ragioni. Germ. Rechtsleistung oder ausstellung des Gerichts. Hisp. La vacacion de los juezes. Pol. Odstąpienie sądu. Vng. Törvénykézésnek gátlása, megszakadása. Ang. A vacation or ceasing from manifestation of justice.] Liv. Dictator quum justitium edixisset, omnes juniores sacramento adegit. Idem: Iustitium edicunt claudi tabernas tota urbe jubent: vetant quemquam privatæ quicquam rei agere. Tristi justitio clausa tota. Lucan. lib. 5. Ut cessat & justitium vetuisse, justitio finem imponere. Liv. lib. 10: Ut Romam redirem est, justitium remittere cl.

Iustum Adverb. loci, idem quod decorum. Et contrarium est ei quod fatum vel fastum. Quanquam hæc & hujusmodi alia quædam adscribenda forte non erat, cùm non sint Latina, sed merè Gallica: quia tamen subinde in lectione quorundam nostrānm nominis aurorum occurrunt, eorum vel meminisse saltem libuit, variarum scilicet artium studiosis ut consuleremus.

Iuvamen. Vide IVVO.

Iuvenalis, Iuvenalia, Vide IVVENIS.

Iŭvĕncus, ci, m. i. Bos junior, cui jam vitulus esse desiit, nondum tamen in justam magnitudinem excrevit. [שור par. בקר, מגדל Gal. Veau sevré hors, ou taureau. Ital. Manzetto, giovenco. German. Ein junger Ochs oder Stier. Hisp. El mozuelo ó buey novillo. Pol. Młodi woł. Vng. Tulok. Ang. A young ox.] Dictus à juvando, ut Varroni placet, quòd jam domum in agro colendo adjuvare possit. Colum. lib. 6. cap. 2: Nam ubi paullo ruant aratro juvencum consuescimus, ex domitis bubus valentissimum, cumque plus diligimus cum indomito jungamus, qui & procedentem retrahat, & cunctantē producat. Sortiare juvences impositio aratro. Stat. 1. Thebaid. Virgil. 2. Georg. Seu quis Olympiacæ miratus præmia palmæ Pascit equos, seu quis fortes ad aratra juvencos. ¶ Propriè tamen juvenci dicuntur boves qui jam desierunt esse vituli. Varro enim lib. 2. cap. 5. de Re rust. quatuor distinguit bubuli generis ætates: quarum prima est vitulorum: secunda juvencorum: tertia bonum novellorum: quarta vetulorum. ¶ Iuvĕnis quoque de homine adolescente dicitur. Horat. 2. Carm. Ode 8: Te fere matres metuunt juvenci, Te leones pavent, minæque rupes. In quem locum annotavit Porphyrion, juvencum non solùm de bubus, verumetiam de hominibus adolescentulis dici: quamvis in ea significatione frequentiùs juvencolos dicamus, & juvenculas. Neq; mihi tamē Porphyr. persuaserit, tametsi vetusta imprimis Horatius allegoria sit usus, eò id rectè juvencum de hominibus dici.

Iŭvĕncŭlus, diminut. yum, masculinum. Pol. Młodzik. Vng. Fiyuskora.] Catul. ad puerum: Qui floreulus es juvenculorum.

Iŭvĕnĭla, æ, f. p. Vacca junior, quæ jam vitula esse desiit, nondùm tamen in justam magnitudinem excrevit. [פרה parâh, femininum, vitula. Gal. Genisse, jeune vache. Ital. Manza, manzetta. Germ. Ein Kuhkalbin. Hisp. Manzeba ó novilla. Pol. Iałowica. Vngar. Tinó. Ang. A young cow.] Virgil. 3. Georg. Pascitur in magnis sylvis formosa juventa.

Iŭvĕnĭlis, com. t. à juvando, quòd ea ætas maximè sit apta ad laborem ferendum, adolescens, integra & firmiore ætate. [בחור bachúr. עלם álem. Gal. Jeune, adolescent. Ital. Giovane. Ger. Jung, ein junges Mann or Weibsbild. Bel. Jongh. Hisp. Mancebo ó mancebita en edad, joven. Pol. Młody. Vng. Ifiu. Ang. Young, a young man.] Et à jurisconsultis juvenes dicuntur, qui adolescentiæ excesserunt ætatem, quoad incipiant inter seniores nominari. Virgil. 5. Æneid. Hoc juvenem egregium præstanti munere donat. ¶ Iuvenes fervidi. Horat. 4. Carm. Ode 12: Posset ut juvenes videre fervidi, Multo non sine risu dilapsam in cineres facem. Plin. lib. 7. cap. 36: Carmela enim juvenis est, & parere adhuc potest. ¶ Hinc formatur comparativum junior. Nam quod apud Colum. lib. 9. cap. 1. legitur juvenior, examini arbitrorum culpa accidisse: præsertim quorum veneranda cujusdam fidei exemplaribus legatur juvenior. Horat. 2. Epist. 2: Quivel mense brevi, vel toto est juvenior anno. Juniores ferre Plin. lib. 8. cap. 12. Alioquin ante frontem prominere solitos junioribus. ¶ Iuvenis dicitur, Colum. lib. 7. cap. 3: Fœmina post maritum maritari debet, juvenisque habetur quinquennis. ¶ Iuvenis, pro juvenali: Ovid. 7. Metamorph. & admonitus juvenes nocturnis ambire Posse fenestellis.

Iŭvĕnĭlis, le, adjectivum, Quod ad juvenem pertinet. [נעורים. Gal. Deslovenesse, appartenant à jouvenesse. Ital. Da giovane, giovanile. Germ. Das zu der jugend gehört. Hisp. Cosa de mancebo. Polon. Młodzieńczy. Vng. Ifiui, ifiuiúi, vels. Angl. That belongeth to youth, youge.]ut; Artus juvenilis. Iuvenilibus annis. Colum. lib. 4. cap. 3. Iuvenilis ludus vel jocus. Liv. 1. ab Vrbe. Virg. 5. Æn. Et mihi quę fuerint juvenili in corpore vires. Ovid. lib. 5. Tristium, Elegia 1. tegor & lætus, lætaque & juvenilia fabo. Idem lib. 14. Metam. Silenusque tuis semper juvenilibus annis.

Iŭvĕnĭlĭtas, tatis, f. f. Ætas juvenilis, quæ & juvenilitas & juventa dicitur, vide. Salust. Ibique juventutem suam excecurrit. ¶ Sæpiùs accipitur pro multitudine juvenum. [בחורים. Gal. Jeunesse, jeune gens. Ital. Giovani. German. Die jugent. Belg. Jonckheit. Hisp. Mocedad ó mocedia. Pol. Młody. Vng. Ifiuság. Ang. Youth, young people, a company of young men.] Servius sic primus Ciceroni: Lectum est tibi, credo, pro tua dignitate ex hac juventute genetrum eligere. Cæs. 2. Tulc. Juventus enim laboribus endurat. ¶ Aliquando pomus pro deæ quam vocasse putabatur hujus ætatis: Hoc est, Hebe Junonis filia & Herculis uxor. Liv. 4. Decad. lib. 6: Iuventatis ædem in circo maximo C. Licinius Lucullus Dux navis ædificavit. Plin. lib. 35. cap. 10: Pinxit hic raptum Proserpinæ, quæ tabula fuit in Capitolio in Minervæ delubro. Supra scicula Iuventatis.

Iŭvĕnĭtās, tatis, f. p. Ætas juvenilis: juventus. [בחור nebarúm. בחורת nebarúth. בחורים bahurîm. Gal. Jeunesse. Ital. Giovanezza. Ger. Die jugent der jugent, die alter der jugent. Hisp. Mocedad ó mancebia. Pol. Młodość. Vngar. Ifiusig. Ang. Youth, youge or young.]

yoge age.] Plin. lib. 7. cap. 13: Alis sterilis est juventa: alias fœcunda vita datur gignere. Idem lib. 9. cap. 33: Nec nisi juventa conflatile qui quærit vigur. Viridis juventa, Virg. 5. Aeneid. Audax juventa, idem 4. Geor. Imbellis juvēta, Horat. 3. Carm. Ode 2. ¶ Juventa pro juvenum multitudine, quæ & juventus dicitur. παρὰ τὸ Martial. lib. 2: Quintiliane vagæ moderator summe juventæ. Iuventa dea melioris ætatis & juventutis, apud Varronem lib. 4.

Iuventas, Dea quæ juventuti præesse putabatur. ἐξ. Horat. 1. Carm. Ode 30: Et parum comis sine te juventas. Vbi Acron: Aliud est juventa, aliud juventas: aliud juventus: Iuventa, ætas putatur: juvetas ipsum numen juvētus, ipsi juvenes. ¶ Accipitur tamen juventas, pro ætate ipsa juvenili. Lucret. lib. 5: Tum demum puerili ævo florente juventas Occipit, & molli vellit lanugine malas.

Iuvo, as, juvi, jutum, act. 1. Opem fero & auxilior, adsum, defendo, præsto sum. [עזר hazár, ἐπικουρέω. Gal. Aider. Ital. Giovare. Ger. Helffen. Bel. Helpen. Hisp. Ayudar. Pol. Pomagam. Vng. Megsegitem. Ang. To aide, to help.] Plautus in Trinummo: ...nunc ego te exanio, Vtme opera & consilio juver. Terent. in Heaut. Crede, inquam, mihi. Aut consolando aut cōsilio, aut re juvero. ¶ Iuvare pro benefacere & misereri dicitur. Cic. 4. Verr. Legis Corneliæ meminit, quæ proscriptum juvari vetat. Livius: Iuvisse eos omni commeatu classem hostium. ¶ Iuvat impersonale. Idem lib. 4. Virgil. 3. Aeneidos: ...juvat evasisse tot urbes. Iuvat me & juvat mihi æquè Plautus dixit in Captivis: Neque unquam qui equam me juvat quod eo domi. Idem in Cistel. Quando ita tibi juvat, vale atque salve. ¶ Iuvari pro adjuvari, auxilio levari. Plin. lib. 17. cap. 17: Quod hic etiam juvatur. Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 4: Sed vereor ne me frustra famæ labores: Nec juvet admota perditus ægre ope.

Iuvans, participium. [עזר hozér, ὁ βοηθῶν, ὁ ὠφελῶν, ὁ παραστάτης. Gal. Aidant. Ital. Aiutante. Germ. Helffer. Hisp. Ayudador. Pol. Pomagaiacy. Vng. Segitő. Ang. Helping.] Cic. ad Treb. Meq; diis juvantibus ante brumam experiabis.

Iuto, as, frequentativum, de quo ADIVTO.

Iuvamẽn, Iuvatio & Iuvamentum, idem significant, scilicet auxilium. [עזרה hozrá, עזרה hozrá, βοήθημα, ὠφέλημα, ἐπικουρία, παράστασις. Gal. Aide. Ital. Giovamento. Ger. Hulff, beistand. Hisp. Ayuda. Pol. Pomoc. Vng. Segitség. Ang. Aide, help.]

Iuxtā, Prope, propter. [על al, ועל veal. Gal. Auprès, joignant, auprès de. Ital. Appresso. Ger. Bey, oder nah bey. Hisp. Cerca. Pol. Podle. Vng. Mellet, & cum affixis jmellettem, melletted, mellette. Ang. Near or nigh to.] Virgil. libro 4. Aeneid. Humilis volat æquora juxta Plautus: Iuxta te sum, ut putinaris, oportet. ¶ Aliquando significat simul, conjunctim, ἅμα. Varro de vita pop. Rom. Quum interea lucubrando faceret juxta ancillas lanam: id est, simul cum ancillis. ¶ Quando verò adverbium est, significat æquè, similiter, eodem modo, ἰσαιτέρως. Plautus: Dixi tibi, mater: juxtà mecum rem tenes: id est, æquè atque ego. Salust. in Iugurtha: Hyemem atque æstatem juxtà pati. Cicero in Planciana: Reliqua officia me juxtà ac tu mecum fratrem esse decet sustentavit. ¶ Apud veteres juxtim pro juxtà reperitur. Silenus: Juxtim Numisium flumen obtruncatur. Livius Andronicus in Aegistho: In sedes collocatte regias, Clytemnestra juxtim, tertias nuptias occupant. Sic Nonio. ¶ Interdum etiam accumbo vel post. Gellius lib. 4. capite 9: Nigidius Figulus, homo docto vel post. Gellius lib. 4. capite 9: Nigidius Figulus, homo docti (ut ego arbitror) juxtà Marc. Varronem doctissimus: hoc est, secundum Varronem vel post Varronem.

Iuxtim, adverbium, significat propè. [עזר bal. watóio. Polon. Podle. Vng. Mellé. Suetonius in Tib. Magistratibus pro tribunali cognoscentibus, plerumque se offerebat consultantium, assidebatq; juxtim, vel ex adverso ex parte priori.

1 ante X.

IXIX. In notis antiquorū, Duodeviginti. IXI nonus decimus.

Ixiá, ἡ. Pol. Zoiry rzyka, dyrmowá.] Herba quædā, cui succus colorem mutans: unde & Chamæleon appellatur. Ixias autem dicitur ἀπὸ τῆς ἴξεως: hoc est, à viscu, quod ex bubulis in locis circa radicem ejus invenitur, quo pro malis ficubus utuntur mulieres. Hujus duæ sunt species, candido & nigro colore distincta. Vide Plin. lib. 22. cap. 18.

Ixine, interpretatione Theod. Chamæleon albus.

Ixŏn. [ἴξων. Pol. Ptak. Vng. Léj.] Græci appellant viscum, quo aves capiuntur: unde & charadrion, cognominem herbam ixiam vocavēre, quòd quibusdam in locis ad radicem ejus inveniatur, quo mulieres vice maliebres utuntur.

Iynx, yngis. [ἰυγξ. Germ. Ein Wendthals oder Drehals. Pol. Jaszczurka. Vng. Tekenyv.] Avis quæ vertilla à colli versura vocatur. Hæc paulò major est quam fringilla, colore varia, linguam serpentibus timilem habet, quam longitudine quatuor digitorum exerit, rursumque contrahit intra rostrū, collum cochlea in adversum, reliquo quasi cortice corporis tecto & Torquilla à quibusdam dicitur appellata. Sunt qui & turbinem vocant, putantque avem esse amatoriis medicamentis idoneam. Frequens avis hujus mentio est apud Theocritum in Pharmaceutria.

DE LITERA K.

LITERA, Græcorum est, non Latinorum, quam ipsi κάππα nominant. In Latina nonnisi notat, nisi in Kalendis, quam tamen vocem non incommodè per C scribimus. Kam & Priciamis teste dicit, K apud Latinos etiè super vacuum: & Quintilianus non obscurè jonuit loco citato nos habere literam C, quæ ad omnes vocales vim suam perducat. ¶ In notis antiquorum K. Calendæ, vel caput, vel charissimus, vel cardo, vel castra, clarissima, vel Cælius. K A R. Carthago. K A P. Calen. Aprilis. K A I. I A N. Calendis Ianuarii. K. A V G. Calendas Augusti. K A R O. Carthago. K A R O C. Carthago civitas. K A R M. cardo maximus. K A R. P. cardo finalis. K. Carthago, civitas, vel caput, crucis vel centum, vel cassus vel calumniæ causa. K. D D. Cassa dedicavit, vel dedicamus, vel dedicata, vel dedicanti, vel dedicaverunt. K. T X. castra fuit. K F E B Calendis Februarii. K I. Calendæ vel Calendis. X I. D. Calendis. K A L. S E P. Calendis Septembris. K L. N O V. Calendis Novebris. K L. O C T. Calendis Octobris. K L. D E C. Calendis Decembris. K M. cardissimus vel cardo maximus. K M A. Calendis Maii. K. M A R T. Calendis Martii. K. M R. Caramemoria. K M T. Cælius mortuus. K O. Carolo. K P. Carolo positus, vel castra ponit, vel potuit, vel castra ponit. K P R. Castra peregrina. K Q. Calendę Quintilis vel Quintilis. K R. Chotus. K R. C. Caræ civitas. K C M. carmen. K R A. C. M. Cara cave me. K R. A M N. Carus amicus noster. K R N. Carus rex noster. K S. Chaos. K S. Calendę Sextiles, vel Sextilis. K T. capite cōsus.

L.

LITERA Latinorum est, Græcorum lambda sono & potestate respondens, una ex iis quæ à Græcis ἀσύγκριτα, hoc est, immutabiles, à Latinis liquidæ appellātur. Quæ sic ut mutam immediatè subsequens in eadem syllaba, præcedentem syllabam, si brevis fuerit, reddat indifferentē. Hinc fit ut Atlas priorem syllabā habeat indifferentem, quū natura brevis sit. Manil. Non aliter riderent Atlas cum compare mulo. Et alibi: Concurbabit Atlas. Virg. eandem producit. I. Aen. Major maximus Atlas. ¶ Nomina verbaq; ab hac littera incipientia, si eum præpositionē AD vel IN componantur, posteriorē literā præpositionis cōvertunt in Lut aliabor, alino, illino, illustris, quo adlabor, adlino, inluo, inlustris. ¶ In notis antiquorum L. Lucius, vel Lucia, vel Lælius, Lælia, lacertus, locus, lex, lector, Lolius, Quinquagesta. L. A. lex Aelia. L. A. C. Latini coloni. L. A. D. locus alteri datus. L. AE. L. Lucius Aelius. L. A G. lex Agraria. L. A N. Quinquaginta annis, vel Lucius Annius. L. A P. Ludus Apollinis, vel Apollinaris, vel Apollinaris. L A T. P. V I I. E. S. latum pedes octo & semis. L. A V Q. locus adjunctus. L B. libens. L. B I B. Lucius Bibulus. L. B. M. D. locum bene merenti dedit. L. B O. lex boaria. L. B. P. locus bene possessus. L C. locus. L. C. Latini coloni, vel Lucius Camus, vel Lucius Cornelius, libertatis causa, Latini cives, vel cōsules. L. C. D I V. lucrum divinum. L. C. lucrum facerum, vel locus sacer. L. C. AE. vel L. C O E. Lucius Cælius, vel Lucius Orelius. L. C E N. Lucius Censorianus. L. C I N. lex Cinicia. L. D. laudandum. L. D. locum dedicum, vel lucrum dedictium, vel locum dedit, vel legem dat, vel locus divinus. L. D. AE. B. M. locum dedit Aelius bene merenti. L. D D. locus deditus. L. D. D. locus donodatus, vel locum dono dederunt, vel dedit. L. D. D. D. locus donatus decreto decurionum, vel libens dono dedit, dicavit, vel libens dato decreto decurionum. L. D. D D. locum dus dedicavit. L. D I V. locus divinus.

Labărum, pen. cor. λάβαρον, Vexillum erat militare ante imperatorem gestari solitum, auro intertextum, gemmisque interfulgentibus splendidissimum insigne olim resultationis, ubi militum turba adoraturus erat. Hujus è cinde loco Constantinus

cracis insigne milite præferri. Meminit hujus vexilli Ambrosius in Epist. Septimius in Apologetico, Sozomenus Historiæ Tripart. lib. 1. cap. 5. & præter hos Cassiodorus, Rufinus, & Prudentius in Symmachum. [Pol. Pyeszek.]

Labáseo, vide LASO

Labefacio, Labefactо, vide LABES.

Labellum, vide LABRUM.

Lábes, bujus labis, f. t. Ruina, lapsus, à labendo. [מכשול mikshol. מוקש mokesh. מפלה mapelah, מכשלה mikshalah, מפלת mapelet, & מפל mapal. Gal. Tache, ruine, fosse, abisme. Ital. Rovina, macchia. Ger. Ein zerfallen, einsturtz oder fleck. Belg. Steen val, schade. Hisp. Mancha, ò corrupcion. Pol. Zgoda, zmaza. Vng. Vétkezés. Ang. A falling, a fall, a blemish.] Virgil. Aeneid. Hinc mihi prima mali labes. ¶ Et quoniam labes violenta quædam fluoris aquæ: aut corpulentior, grandiorve forma est quam terra in alios fontium latices aperiunt. Cicero de Divinat. Delata etiam ad Senatum labes agri Privernatis, qui ad mænianum altitudinem terra defecerat. Eadem: Vetusta oppida terræmotibus, multis locis labes fecisse, terræque defedisse. Labes, atque clades civitatis, Cicero pro Domo sua. Labes atque pernities provinciæ, Idem 2. Verrina. ¶ Labes item accipitur pro macula, qualis est in tabula, aut vestimento, aut similibus liquore in vestem delapso. ¶ Frequentiùs tamen pro ruina, aut vitio fœdiore accipitur. Cic. pro Domo sua: Hanc labem turpitudinis, & incredibilem impudentiæ. Rem dignitatis latinæ. Ovidius Epist. Dejaniræ: Ecquid ut vitæ labe noverca nurus. Cicero Offic. Hunc in quas corruptelas labes in animo credis habituram? [Labécula, diminutivum. Ital. Macchietta. Ger. Ein kleiner fleck. Hisp. Mancha pequeña. Pol. Zmazka. Vng. Kekeskés, foltocska. Angl. A little blot or blemish.] Cicero in Verr. Sed quoniam hanc tu in parte laudes, & claritudo vera nonnulla laudanda est, macula labeculam aspergas, &c.

Labéfacio, is, ēci, factum, ere. Rumpo, frango, pedo, mobile & instabile reddo. [מוט mot hiphil מוטה mutteh. משטחות mishtachoth. Mobilis, labilis, ruinæ similis, fractus, corruptus. Gal. Rompre ou gaster, rendre ou corrompre. Ital. Disfare, rompere, rovinare, guastare. German. Zerbrechen, zerstören, zerfallen machen, zerbrechlich machen. Belg. Verbreken, verderven. Hispan. Hazer caer, quebrar, corromper. Pol. Wskodzić, zepsować, zgubić. Vng. Megtzámlálom, elrontom. Ang. To break, to make fall.] Terent. in Adelph. Omnes dentes labefecisti mihi. Præterea colaphis tuber est factum caput. ¶ Aliquando pro deterrere, & à constantia abducere. Cic. pro Sestio: Quem nulla unquam vis, nullæ minæ, nulla invidia labefecit. ¶ Labefactare fidem suam dicitur debitor, quum male solvendo, efficit ne quis ei quippiam vehementer credere. Suetonius: Redacta facè nihilo opulentior, ut qui propè labefactâ fide, omnia prædia ærario obligarit. ¶ Aliquando pro enervare, fringere, debilitare, retundere. Lucret. Atque adeò Veneris compagines hærent Membra voluptatis dum vis labefacta liquescat.

Labefáctio, onis, f. t. Debilitatio. [חלשה machalah. חלשה chalashah. חלשת chalashath. Gal. Caillement, tremblement. Ital. Ruina, rovinamento. German. Madung, ertödtung. Hispan. Caydo, ruyna. Pol. Gładzenie. Vng. Megtzámlálás, elrontás. Ang. A falling, a fall, a blemish.] Plin. lib. 23. cap. 1. Tussim veterem sanat hic, & genuum rheumatismos, orthopnœam, dentium labefactionem.

Labéfactus, participi. [נפל nophel. נפלה nophelah. Gal. Rompu, gasté. Ital. Rotto, guasto. German. Zerbrochen, zerstöret und zerrissen. Hispan. Roto, quebrado. Pol. Połamany. Vng. Megtzámlott, elrontott. Ang. Broken, made weake.] Virg. 2. Aeneid. Animum labefactus amore. Robora labefacta, Ovid. 12. Metam.

Labefactio, as, fēci, factum, ere. Frequentativum. Affligo, perdo, corrumpo, evanesco, convello, quatio. [נפץ nophetz. נפצה nephitzah. מחתה machathah. מחתרת machtereth. Gal. Casser, rompre, ruiner, renverser. Ital. Rompere, guastare, corrompere. German. Zerbrechen, zerstören, zerfallen machen, zerbrechlich machen. Hisp. Hazer caer, quebrar, destruyr, perder, corromper. Pol. Psuć, kazyć, gubić, zepsować. Vng. Elrontom, elvesztem, elrontok. Angl. To destroy, to corrupt, to undoe.] Varro. Ibi figuntur in opere bases arcte junctos habere convenit, quò speciosius ingredientur sublimes, & latis capitibus ac humeris columna labefactentur. Cicero in Catil. Quòd si frigeret vel audire velitis, exercitus maximas Reipublicæ labefactantibus labes fatas, à fortibus factas & restitutas reperietis. ¶ Aliquando pro commovere, & à propositо avertere. Cæsar ad Caesil. Nec verò postea desiit labefactare animos equitum Romanorum, cunctosque Reip. proceres ab eo distrahere.

Labrum, n. & Labrum, bri, n. f. Eadem sunt significationis. [שפה saphah. גדה gedah. Gal. Levre, bastion. Ital. Labro. Germ. Ein saffen. Belg. Lippe. Hisp. Labro, ò la orilla. Pol. Warga. Vng. Szek. Ang. A lip.] Sunt enim extremitates, & opercula oris, & ut ita dicam quædam ad regendam dentium defor-

mitatem à natura data. Sospater tamen distinguit ex Verrii Flacci sententia: ut modica sint labra, labia immodica, & in delabentes dicit Persius: Nec sorte labra prolui. Caballino, Terentius in Eunucho: Labiis demissis. Cæsar 5. bel. Gal. Capilloq; sunt promisso, atque omni parte corporis rasa, præter caput, & labrum superius. Maria, Jo. xxiii. Basia dimidio quòd das mihi. Posthume labio, &c. ¶ Adhuc erat labrum poculis. Virgil. 5. Aeneid. Nec dum illis labra admoverat, sed concita fervo. ¶ Primoribus labris aliquid degustare, proverbiali metaphora dicitur, pro eo quod est leviter & perfunctoriè aliquid attingere. Cic. 1. de Natura deorum: Rūe vestes primis, ut dicitur, labris gustasse philologam videre. de Oratore. Quæ illi rhetores de primoribus quidem labris attigerunt. ¶ Movere labrum, χείλος κινεῖν, vel, hoc citrò tremebundis verbis dicitur, qui bonum chartæ animo quærit negotium. Suspirans ab indignatione gestus. Aristophanes in Vespis. ¶ Labra meri dicūtur ex cujusvis extremitates: unde trunco fossarum & fluviorum margines labra appellantur. Cæsar 7. bel. Gall. Fossam pedes viginti latam directis lateribus duxit, ut ejus solum tantundem pateret, quantum summa labra distabant. ¶ In vulneribus quod, extremæ aræ, quæ acu junguntur, labra dicuntur. ¶ Labrum item dicitur vas amplum & patulum, in quod aqua è fonte elabitur. Plin. Epist. 10. Inter has marmoreo labra aqua exundat, circumiectasque platanos, & subjecto platanis leni aspergine fovet. ¶ Est & labrum genus vasis amplioris, ad lavandum aptum, quasi lavabrum, λουτήρ. Cic. Terent. Labra hic in balneo non est: fac cures. ¶ Hîc quidvis aliud vas amplum & patulum. Virgil. 1. Aen. Sunt aquæ mixtum in labris ubi lumen ademptum. Salet pertusum, aut rubet aurea imago lunæ. ¶ Hinc labra vinaria, aperta, & ut ita dicam nuda, in quibus tupim conficiunt, & in quæ vina è lacu, oleum è cortina transferunt. Cato: Oleum in labrum primum in dies. ¶ A labrum in primo significato fit fundabrum: de quo infrà. ¶ Apud antiquos etiam labias. Sequutus in Terentium ad genere Plautus in Stich. Agedum, quando bibisti, effer à labias labias. Sic enim scripsit Nonius. Item apud Gellium, Labias leviter primores amovemus.

Labéchum, & labrotus, vide paulò infrà.

Lábio, as, n. p. Cado, vacillo, nuto. [נטה nutteh. נטיה nutteyah. נפל nophel. נפלה nophelah. נפלת nephelet. Gal. Choir, chanceler, pencher, tomber. Ital. Cadere, vacillare, fallire. German. Fallen, wanken. Belg. Vallen. Hispan. Caer, vacilar. Pol. Upadać, chwiać się. Vng. Elesem, elesedem, el esem. Ang. To fall, to slide, to decay.] Ovid. lib. 11. Metam. Jamq; labant tecti, spoliataq; tegmine cerni Rima patet. Virg. 12. Aeneid. Labat ariete crebro Janua. Horat. 3. Carm. Ode 6. Civilia magnorum diuturnus labet Romani, donec templa refecerit, Ædesque labantes deorum. Virg. 12. Aeneid. Genua labant, gelidus cōcrevit frigore sanguis. ¶ Et per translationem. Labare sermone pro inconstanter & timidè loqui. Plinius libro 14. capite 22. Labant animi hoc cibi defectuosi. Livius 6. dcli. Macedd. Labare consilium mecum, Cic. ad Attic. libro 2. Mens labat, Celsus lib. 2. cap. 7.

Labésco, scis, scere, n. t. verbum inchoativum. Calem minari, & ruinæ vicinum esse. [נטה nutteh. נטיה nutteyah. נפל nophel. נפלה nophelah. נפלת nephelet. Gal. Commencer à choir, ou tomber, chanceler. Ital. Minacciare ruina, cadere. German. Anfahen zu fallen, wanken fallen. Belg. Beginnen te vallen te wanken. Hispan. Caer, amenazar caida. Polon. Walić się, upadać, ginąć. Vngar. El kezdeni leszakadozni, el esni. Ang. To fall, to decay, to die away.] Lucretius libro 4: Vincitur in longo spatio ramus arq; labascit. ¶ Per translationem accipitur pro animo concidere, frangi & de pristina constantia excidere. [חרה charah. Gal. Se courroucer. Ital. Adirarsi. Ger. Ein zorn werden. Hisp. Enojarse. Pol. Gniewać się. Vng. Haragszom. Ang. To be angry.] Terent. Eunuch. Labascit victus uno verbo, quàm cito. ¶ Reperitur & labatur, ceperem: pro neutro. Varro rerum divin. libro 7: Postquam vidit mitis cordia labasci mentem inhumanam populi Nantas.

Labóro, as, āvi, ātum, are. Cado, vacillo, nuto, corrui, dilabor. [נפל nophel. נפלה nophelah. נפלת nephelet. Gal. Choir, pencher, tomber. Ital. Cadere, vacillare, fallire. German. Fallen, wanken. Belg. Vallen. Hisp. Caer, declinar, decaymiento. Polon. Upadam, chwiać się. Vng. Elesem, elesedem, el esem. Ang. To fall, to slide, to decay.] Cicero de Arusp. resp. Vt aliqua clades de cælo cecidisse hominum videatur. ¶ Laborandum dicere est quod in cadendum metum adducat. Ovid. ex Ponto lib. 1. Epistola 1. Labente deum de paulatim disciplina. ¶ Aliquando errare, falli, peccare. Cicero 1. de Finibus: Ipsi quos audimus, eorum hos sequimur. Demonstrari non licet laborare. ¶ Laborantium deorum, apud Lucretium Ægentes vestigia interpretantur.

Labrúsca, æ, f. t. Quod sacrificabatur.

Lábrum, bri, n. t. Ranula, cadus. [נפל nophel. נפלה nophelah. נפלת nephelet. Gal. Cuve, tonneau, pressoir. Ital. Botte, orcio. Ger. Ein faß oder kuffe. Hisp. Arca, cuba. Pol. Wiadło, naczynie. Vng. Hordó, puttony. Ang. A tub, a vessel.] Plin. lib. 14. cap. 19. Hoc supremum in labrucha lapsu fecundo exæstimatos est. ¶ Per abusionem etiam

cem etiã accipitur pro errore vel culpa per imprudentiam admissa. Plin. lib. 7. cap. 1. Haud alio fere promiere lapsu, quam ubi falsæ relegravis autor existit. ¶ Item lapsus, serpentum progressus apud Virg. 2. Aeneid. At gemini lapsu delubra ad summa dracones effugiunt. ¶ Lapsus rotarum à Virg. 2. Aeneid. dicuntur, quæ labes notæ, quibus scilicet in subjectis, facilius labentur ingens ille equus dicitur.

Lāpsābundus. [Pol. Ἐπιπολάζων, Virg. Fresh, slippery, Hesych.] Seneca Epist. 53. Alteri sua fundamenta lapsabunda ac mobilem ædificandam domi.

Lāpso, ās. t. Lapsus, sum. [Pol. Ὀλισθάνω, ὀλισθαίνω, ὀλισθάζω. Gall. Chanceler, tomber. Germ. Straucheln. Hisp. Tropeçar. Pol. Potknąć się. Virg. Escorregar. Ang. to slide, to slip.] Cic. 3. Tusc. Sed hæc in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, facilius nomen natura indita prochitas, ut significet lapsionem: in malis habeat lapsitas nomen.

Lapso, ās, frequentativum, Lucret. & mutantis ga dicit eodo. [Ὀλισθάνω, ὀλισθαίνω. Gall. Se coucher, glisser, tomber. Ital. scorrere. Germ. Schlüpfen, straucheln, offt umb einander fallen wie die Hispan. Pol. Chwiać się, ślizgać się. Virgat. Escorregar. Ang. to slide, to slip.] Virgil. 2. Aeneid. hæc dicens altaria lapsa cruentat in Trazi, Sithonio lapsantem sanguine nati. ¶ Lapsantem gressum firmare, Silius lib. 3.

Lăbor, oris, m. Opus, actus animi, diligentia, cõtentio. [Πόνος, ἄθλος, ἔργον, μόχθος. Gall. Labeur, peine & travail. Ital. fatica. Ger. Arbeit, mühe. Hisp. Trabajo, cuydado. Pol. Praca, robota. Virg. Trabalho. Ang. Labor, travail, pain.] Nec me laboris pigebit, Valla. Labor primam brevem habet: labor primum longam. Hinc labor eris, & laboro, as, prima brevi: quod secus ab aliorum doctorum dicendi ratione, aliena utique potius, libenter opinatus reliquos Ciceronis de Senectute. Nonnemo fuisse otiosam aiunt & quietam Lucullo labore, aut contentione tradiderit? Ovid. 1. de Arte. pars est exhauriatis laboris. Cic. pro Archia: Quid est quod in hac tam exigua vitæ curriculo & tam brevi, tantis nos laboribus exerceamus? Labor exercet apes, Virg. 4. Aen. ¶ Labor apud poëtas frequenter accipitur pro periculo, calore irato, vel alio quovis iracundo. Virg. 1. Aen. Stetque, per tot tam similis fortuna laborum, Æneas latitiam hausit animo vultu q; sereno. Ilias Ter. 5. Aen. requies ea certa laboris. Ovid. 6. Fast. Sic erit in numeris fortis imago laboris. ¶ Dicitur etiam labos, ficut lepos, sudor. Plautus Trinummo. Quanquam ibi mihi sudor & labos gravis capitur. Asinus labos. Valerius sexto Argon. ¶ Laborem ferre, vitio tribuitur, vulgò dicebatur qui frustra laborarent, quasi inde fructus & lucre reportarent, frater laborem Diogenianus.

Lăbōro, as, avi, ātum, prod. n. p. Contendo, nitor, operam do, laborem adhibeo. ¶ [Πονέω, μοχθέω, κοπιάω, ἱδρῶ, ἀγωνιάω. Gall. Labourer, travailler, peiner, ahanner. Ital. Affaticarsi, faticare, durare, faticare. Germ. Arbeiten, mühen. Hisp. Trabajar, afanarse. Pol. Pracować, robotować. Virgat. Trabalhar. Ang. To labour, to travail.] Cic. 3. Tusc. Sed hæc in bonis rebus, quod alii ad alia bona sunt aptiores, facilius nomen natura indita prochitas, ut significet lapsionem: in malis habeat lapsitas nomen.

Lapso, ās, frequentativum, Lucret. & mutantis ga dicit eodo. [Ὀλισθάνω, ὀλισθαίνω. Gall. Se coucher, glisser, tomber. Ital. scorrere. Germ. Schlüpfen, straucheln, offt umb einander fallen wie die Hispan. Pol. Chwiać się, ślizgać się. Virgat. Escorregar. Ang. to slide, to slip.] Virgil. 2. Aeneid. hæc dicens altaria lapsa cruentat in Trazi, Sithonio lapsantem sanguine nati. ¶ Lapsantem gressum firmare, Silius lib. 3.

Lăbor, oris, m. Opus, actus animi, diligentia, cõtentio. [Πόνος, ἄθλος, ἔργον, μόχθος. Gall. Labeur, peine & travail. Ital. fatica. Ger. Arbeit, mühe. Hisp. Trabajo, cuydado. Pol. Praca, robota. Virg. Trabalho. Ang. Labor, travail, pain.] Nec me laboris illa græcabo, Valla. Labo primam brevem habet: labor primum longam. Hinc labor eris, & laboro, as, prima brevi: quod secus ab aliorum doctorum dicendi ratione, aliena utique potius, libenter opinatus reliquos Cicero de Senectute. Nonnemo fuisse otiosam aiunt & quietam Lucullo labore, aut contentione tradiderit? Ovid. 1. de Arte. pars est exhauriatis laboris. Cic. pro Archia: Quid est quod in hac tam exigua vitæ curriculo & tam brevi, tantis nos laboribus exerceamus? Labor exercet apes, Virg. 4. Aen. ¶ Labor apud poëtas frequenter accipitur pro periculo, calore irato, vel alio quovis iracundo. Virg. 1. Aen. Stetque, per tot tam similis fortuna laborum, Æneas latitiam hausit animo vultu q; sereno. Ilias Ter. 5. Aen. requies ea certa laboris. Ovid. 6. Fast. Sic erit in numeris fortis imago laboris. ¶ Dicitur etiam labos, ficut lepos, sudor. Plautus Trinummo. Quanquam ibi mihi sudor & labos gravis capitur. Asinus labos. Valerius sexto Argon. ¶ Laborem ferre, vitio tribuitur, vulgò dicebatur qui frustra laborarent, quasi inde fructus & lucre reportarent, frater laborem Diogenianus.

Lăbōro, as, avi

tis duabus literis [illegible] [illegible] Gal. Dolent. Ital. Latte. Ger. Milch. Bel. Melc. Hisp. Leche. Pol. Mleko. Vng. Tey. Ang. Milke.] Virg. 3. Aegl. & lac subducitur agnis. & lacte, gen. neut. in nominativo. Plaut. in Mil. Tam isti dem quàm lacte lacti est. Idem in Macn. Nec aqua aquae, nec lacte lacti, mihi credo, usquam similius. Hanc terminationem Sat. Parrhasio. 1. approbat, quod omnino nullum aut inquisitile, nomen in C mutatum, non in duas mutas C T. (scribebat etiam veteres eram lact, si mamma. Vide etiam Cato est eodem autore Sosparra. Pecudis uba utres capere lac albens habere. Lac Ichthyon, [illegible] appellatum, in quo pars caseria separata est à serosa. & Lac Cyrenaicum, lac serpentis fluxum, quod & Laser appellatur, a Cyrenaica regione primùm repertum. Vide infra in dictionibus LASER & LASERPITIVM.

Lactes, pluralis numeri, gen. fem. [illegible] Polon. [illegible] Vng. [illegible] Ang. Tot, suel mipes.] Dicuntur gracilioris intestina per quae lactis cibus, quae tria sunt genera, rejectum, Plorum, urinae, ventrisq; meatus ferunt, ut à tyrone contactu duro monitore lucinaque reddiscunt. Dicta ladea à lacte, aut propter similitudinem, aut propter candorem pinguedinis: aut certè ab antiquo verbo Latio: praeterea quòd cibum alliciant. Plaut. Curcul. Ita exhibeam veritate vero lactis lactibus. Plinius existimat Lactes tantum in hominibus & ovibus dici, in caeteris autem animalibus de appellari. Ejus verba sunt lib. 11. cap. 37. Ab hoc ventriculo lactea in homine & ove, per quas hi fertur cibus, in caeteris verò à cruribus capacioris intestini ad alvum, hominique ileos nascitur orbibus. & Quidam pro intestinis pinguibus accipiunt unde Persius: haec ferias annales pulmone & lactibus unctis. & Germanus putat lactes loca in interioribus esse labrum oblito puberes nos à teneris delicatum, ut plagam ferre non possint.

Lăcĕ, a, um. Quod lac esse habet, sive lacteum lac. [illegible] Gal. [illegible] Ital. Che ha latte. Ger. Das Milch hat oder Milch gibt. Hisp. [illegible] Polon. Mleczny. Vng. Tejos. Ang. That giueth milke.] Plin. lib. 22. cap. 8. Tuberculum nolite herbam esse vos vocare, alioquin laberis caprinam. Lactantia animalia, quae lactis gratia pascuntur. Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 1. Dandum habes lupinum & lactantis medicam & cytisum.

Lăctārĭus, rii, m. f. Pastor qui ex lacte caseum conficit. [illegible] Pol. [illegible] Vn. [illegible] Spartianus in Heliogabalo: Dulciarios, & lactarias tales habuit, ut quae cunq; eo qua de diversis coctis exhibuisset, vel structores, vel pomarii, illi mado de dulciibus, modò de lactantis exhiberent.

Lactārĭus, a, um. Quod ex lacte est. [illegible] Gal. De lacte. Ital. Di latte. German. Das von Milch. Hisp. [illegible] Pol. Mleczny. Vngar. [illegible] Ang. Of milke.] Quandoque accipitur pro niveo & lactis candorem referente, ut, Colla lactea. Virg. 8. Aen. cum lactea colla auro innectuntur. Lactens porcus est qui lacte alitur. Martial. 3: Non dum quae victa lactens sub pondere cymba possem: hoc est, possem adhuc lactantem, & fabam per aetatem frangere non valentem. ¶ Lacteus orbis, sive circulus, in coelo dicitur, quem Graeci [illegible] vocant: atque quotannis à lactis candore decurrit. Cicer. in Somn. Scipion. Erat autem is splendidissimo candore inter flammas circulus elucens, quem vos (ut à Graiis accepistis) orbem lacteum nuncupatis. Plinius libro 2. capitte 25: Omnes ferè sub aplo Septentrione aliqua ejus parte non cerni, sed maximè in candida, quae lactei circuli nomen accepit. Vide Macrob. in Somn. Scipion.

Lactūcŭla, a, um, diminut. [illegible] Vng. Teyncke. Jut puchle lactrolae, Catul. in Camerium. Epigram. 51

Lăctĕo, es, ui. Lac fugo. [illegible] Gal. Tetre, fuire du laict de la mammelle. Ital. Lactare. Germ. Milch saugen. Bel. Zeugen. Hisp. Mamar de la leche. Pol. Dzic, ssac. Vng. [illegible] Ang. To sucke milk, ne of a bigge.] Var. 2. de Re rust. cap. 5. Lactentes cum matribus ne cubent. Cicer. 2. de Divin. Romulus lactens fulmine ictibus. Vide de lactens porcus est, qui adhuc lactigit. Varro 2. de Re rust. cap. 4. Porci qui depulsi sunt à mamma, à quibusdam delici vocantur: neque jam lactentes dicuntur. Lactentia frumenta vocat Virg. lib. 1. Geor. quasi lactei succi: hoc est, albet centia & lactis colorem referentia.

Lăctĕsco, ĕre, ĕre, n. Fit in lac converti. [illegible] Gall. Devenir laict, ou estre de laict. Ital. Convertirsi in latte. Ger. Zu Milch werden. Belg. Melck worden. Hisp. [illegible] Pol. Mleko sie stawiac. Vng. Megtejesedhez. Ang. To be turned into milke.] Cic. 2. de Nat. deor. Omnes ferè cibus matrum lactescere incipit. Nonnunquam idem quod lacte implere. Plin. lib. 11. cap. 42: Asinae praegnantes continuò lactescunt.

Lăcto, as, āvi, ātum. Lac praebeo, quod propriè matrum est. [illegible] Gal. Allaicter. Ital. Lattare, dar il latte. Ger. Saugen oder zu saugen geben. Bel. Zu saugen geven. Hisp. Dar de mamar la leche. Pol. Dac, ssac dacz. Vng. [illegible] Ang. To give sucke, to sucke.] Varr. 2. de Re rust. ca. 7: Anniculis jam factis dandum hordeum, & surfates usq; quo adeunt lactantes. Lactans mulier propriè dicitur, cui lacta mammas habet. Gel. lib. 11. ca. 1. etenim plerumque hinc diximus quaecunque lactans est eo tempore, ut fieri solet. Celsus lib. 2. cap. 18. videre lactatis accipere pro lactantis ancillam, pro ea quae ex lacte concepta facta. Lascivus, vel, adeng, lactantia, atque omne pistorum opus. Idem cap. 29. ejusdem libri: Medendum, lac, lactantia omnia, mulsum. & A lacto fit compositum ablacto. hoc est, à lacte. [illegible] eundum videbimus loco. & Nil poeterea lacte frequentativum à antiquo verbo Latio, quod significat dare pro, & per blandimus in fauces eum illudo. [illegible] Terent. in Andr. Nonne hoc satius est hoc vetulam lactando filio, quam, Nisi me lactasse arbitrarem, & falsa spe producere? Indeque Thuc hic homines adolescentulos, imperitos rerum, eductos liberè fraudem Chremi sollicitando, & pollicitando animos eorum.

Lactūcis, es, gen. m. & Actus lactandi. [illegible] Gal. Allaictement, laictement. Ital. Lattamento. Ger. Saugung. Hisp. Aquella leche dada a mamar la leche. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. A giuing of sucke, or milk.] Plin. lib. 32. cap. 2: Ob id tibi à piscatoribus tam quam serpentibus revocari, & cap. 1. pinguescere lactibus, &c. De murenis.

Laccii vernalicum, Sulphur est.

Lacca, secundum quotidianum usum, est gummi quoddam genus, fluens ex arbore, multis utile. Vide Barb. in Corol. 3. lib. 1. Dioic.

Lacerna, [illegible] Genus vestimenti.

Lăcĕro, ri, & Lacernus, a, um, pen. corr. Dilaniatus, discerptus, dissractus, laniatus. [illegible] Gall. Deschiré, desmembré, mutilé. Ital. Stracciato, squarciato. German. Zerissen, zerstümmelter Glieder beraubet. Belg. Gheskeurt. Hisp. Despedaçado en pieças. Pol. Obdarty, obszarpany. Vng. Szaggatot. Ang. Rente, or torne in peces.] Virg. 3. Aen. Quid mihi cum Aeneam lacerae? Ter. in Adel. Sum autem in Syrum impulturio, vah quibus illi lacerarem modis. Lacerare membra viverra, &c. a Tull. Lacerare unguibus, Ibidem. Lacerare homines male fando, Plaut. Curcul. Lacerare diem, in vanum consumere tempus dicit, Plautus in Stich. Lacerare rem suã, ab amicis bona sua, Pomponius Mere. Lacerare meos mores, Cic. ad Attic. lib. 5.

Lăcĕrtĭo, ōnis, verb. f. 3. Dilaceratio. [illegible] Gal. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. A teringe or rending.] Cicer. Pison. Ante ego hinc & Gabinium eum sullicos videbam, majore à Tyrrenis factum ex corporis vellit lacerationè quàm actione ex infamia? Muliebres lacerationes genitarum, Cic. 3. Tusculan.

Lăcerna, æ. Vestis exterioris genus, pluvbe frigoris q. injuriae propulsandae in primis accommodatum; quo olim locos multos usus esse Cornutus scribit in Pers. Sat. 1. [illegible] Gal. Manteau. Ital. Mantello, tabarro. Germ. Ein Mägdenmantel. Hisp. La vestidura ingerida, capa de camino. Pol. Kapturak, oponcze. Vngar. Köpönyeg. Ang. A cloke or kepe, a mantyne or mantle.] Plin. lib. 18. cap. 25. de Virgiliarum occasu agens: Ergo ex occasu ejus de hyeme augurantur, quibus est cura insidiandi negotiatoris avaritia. Nubilo occasu pluviosam hyemem denunciant, ferunt, que augeri lucernarum proprias. Hactenus Plin. Ob eandem etiam causam à viatoribus lucernae flamebantur, praesertim ubi is qui expediri & linea cupit inspectantibus ferre volebant. Hinc M. Antonio objicit Cicero, quòd animi festinandi studio ordinis contra fraus, & oblitus, nõ toga aut calceis ornatus, ut Consulem decuit, sed gallicis & lacerna, ut quivis è vulgo in urbem rediisset. Verba ejus sunt haec 2. Philip. Nam quid quaeritis, quomodo redierim, primùm luce, conspectus: deinde cum calceis & toga, nullis nec gallicis, nec lacerna. Propert. 3: Textur in exitus quanta lacerna rudis. Ovid. 2. Fast. Mitescit & domina, puer, nunc properare puellae, Quamprimùm nostra facta lacerna manu. Verba sunt Lucretiae puellas suas ad opus adhortantis, ut eis to suo

ro suo in Ardea obsidioni agenti lacernam misisse. Lacernis item in spectaculis uti solebant. & portissimum candidis, quæ togis superinduebantur. Martial. in dilticis. Amphitheatralibus nos commendamur ad usus, Quum regit algentes nostra lacerna togas. Candidis autem potissimum lacernis in spectaculis usos fuisse, satis indicat Epigramma Martialis in Horatium quendam, qui cum solus nigra lacerna spectaculis interfuisset, cæteris omnibus albatis tectum est, ut repente cadente nive cætera concolor redderetur. Versa ejus sunt hæc:

Spectabat modò solus inter omnes
Nigra manus Horatius lacerna,
Quum plebs, & senatus ordo, maximusque,
Sancto cum ómne candidus sederet:
Toto nix cecidit repentè theatro.
Albis spectat Horatius lacernis. Mulieres quoque lacernis quandoque usas legimus Iuvenal. Satyr. 1. Ipsa lacernatæ dum se jactaret amicæ. ¶ Festus lacernam dictam putat, quasi lacveram: hoc est, parte aliqua imminutam, eò quod minor sit (ut ille ait) capitio.

Lăcĕrtŭs, penult. prod. Qui lacerna est indutus. [Ἱματιοφόρος, ἀμφιεσμένος ἱματίῳ. Gal. Immantelé. Ital. Mantellato, intabarrato. German Der einen Mantel anhat. Hisp. Vestido de ropa luenga. Polon Wyposażony w płaszcz. Vng. Köpenyes. Ang. That weareth a cloke, ferayed or valde. Jut. Atn. Lacernata, Iuvenal. Satyr. 1.

Lăcerta, æ, f. p. [Ἀκάνθυλλις, σαῦρος. Gall. Lesarde. Ital. Lucerta. Ger. Ein grüne Eydechs. Hisp. Lagarto, animal reptile. Pol. Iaszczurka. Vng. Gyik. Ang. A nuet or lizard.] vel Lacertus, i. Serpentis genus non tam magnum, cujus nomen habemus, quòd pedes habeat ad nostrorum lacertorum similitudinem accedentes. Hujus duo sunt genera colore & magnitudine distincta. Maiorem zizyra vocant, sive chalcidem, ex igo fœtu gineo sive mari à cubitali magnitudine distinctu. Alterum genus viridi est superiore multis partibus majus, Italiæ quàm nostris regionibus frequentius. Viridem in genere suo lacertus dicitur. Virgil. Aeglog. 2. Nunc viridis etiam occultant spineta lacertos. Cic. ad Attic. lib. 2. Nam ad lacertas capiendas, tempestates non sunt idoneæ.

Lăcĕrtōsus, a, um, adj. Lacertis præditus, quorum multi aut enumerantur species à Plin. lib. 32. cap. ultimo. [Σαυρώδης. & Martialis: Quum sinerent ferrum tibi cauda lacerti.

Lăcĕrtus, i. m. in homine dicitur humani brachii pars inter scapulæ & cubiti ossa interjecta, quæ à Gellio humerus, à Galeno βραχίων appellatur. [Ἀνὰ τὸ μέσον μεταξὺ ὠλένης καὶ ὤμου, ἀλλοι βραχίονα. Gall. Muscle, et partie charnue du corps, comme la cuisse ou le bras, &c. Ital. Muscolo la parte carnosa del braccio, overo la coscia. Ger. Die achsel oder den Muscul des Arms. Hisp. El muscul ó la carne de muslo ó brazo, el brazo. Pol. Barzuc. Vngar. Hus ker. Ang. The shoulder of the arme.] Ovid. 3. Metam. - laudat digna manusque, humerosque, brachiaque & crudos medio plus parte lacertos. Virg. 5. Aeneid. - frenat arduus arbore clamor Nauticus adductis spumant freta versa lacertis. Cicero de Senect. Milo ex lacertis & humeris suis nobilitatus fidem. 4. Tusc. Quæst. Oppectora, & terga, & lacertorum tori. ¶ Et quantam partem illæ corporis musculorum lacertis & validis totis compactis, factum est, ut lacertos pro viribus accipiamus: nec solùm pro corporis robore, verumetiam pro vehementia & pondere orationis: quos & nervos appellamus. Cicer. de Clar. Orat. Quanquam in Lysia sunt sæpe lacerti, sic ut fieri nihil possit valentius, Antiatres habeas ad quod accipere, & eas oratorios lacertos vim ausâ torquere: apud Ciceronem lib. 2. de Orat.

Lăcertōsus, a, um, id est, corpulus & musculosus. [μυώδης. Gal. Qui a gros muscles, fort et puissant. Ital. Forte, possente, di grosse muscole. Germ. Grosz oder starck von armen. Hisp. Cosa con muchos musculos, fuerte. Pol. Silnych ramion. Vng. Hatalmas. Ang. Strong, that hath great brawns or sinewes.] Colum. lib. 9. Femoribus lacertosis, cruribus compactis. ¶ Ponitur etiam pro robusto & valido, quemadmodum lacerti pro robore & viribus. Cic. 2. Philip. Quos cæteriones pugnaces & lacertosos inter manubrium & minarum gurges collocavit.

Lăcessĭo, is, & Lacessīvi & lacessĭi per syncopen, & lacessisse, & lacessiviisse, & lacessiverunt pro lacessiverunt. Provoco, irrito, incito. [הסית, הגיר, הביא, ארגיז, עורר, גרה, גירה, עורר מריבה. Gall. Inciter, exciter, provoquer, irriter. Ital. Provocare, incitare. Ger. Reitzen, aufbutzen. Bel. Beroeren, tergen. Hisp. Provocar, irritar. Pol. Drażnić, rozgniewać. Vng. Bosszontani, ingerleni, serkentsem. Ang. To provoke, to anger or irke.] Etiam in bonam partem accipitur quàm in malam. Terent. in prologo Eunuchi: ne cesset monco, & desinat lacessere. Cicer. Horæ go lenitudines, qui & multitudinem, & tuam existimationem (ut sentio) non offendunt, lacessivi nunquam ad eli, lepras & lichenas & pforis nitro antè præparatis lana.

Lacerna, the outward garment. [Ἱμάτιον ἐπάνω. Gall. Une cape, ou manteau. Ital. Mantello, manto, cappa. Ger. Ein mantel. Hisp. Capa, manto. Pol. Płaszcz. Vng. Köpeny. Ang. A cloke.] Plin. in Exo. Hæc verba una inchoatenia fabulæ ynulla. Quam vellos terendo mitere vix vi expectiens. Reliquæ

Lacrymo, as, penult. corripitur p. & Lacrymor, aris, d. p. Plor, fleo, fletu prosequor, lacrymas effundo, aut profundo. [דמעה, בכה, בכי. Gall. Larmoyer, pleurer, jetter larmes. Ital. Lagrimare, piangere. Germ. Weynen, greinen. Hisp. Llorar, derramar lagrimas. Pol. Płacze. Vng. Sirok, könyrök. Ang. To weepe.] Terent. in Adelph. Ob. lacrymo gaudio. Ovid. 3. de Arte amandi: Quò minus apparet? oculos lacrymare decentes. Quòque volunt plorare cerapare, quoque modo. Lacrymari id hoc est, obiri. Terent. in Eunuch. Nimis lacrymat virgo? Cicero 3. Verr. Ecquis fuit qui lacrymaretur? Ovid. 13. Metam. - manuque simul velut lacrymantia tersit Lumina. ¶ Lacrymare etiam dicuntur plantæ, cum humor exeis distillat. Plinius lib. 17. capite 24. Adeò lacrymantes calamos inferri non oportet, non arcule magis quàm tridos. ¶ In qua significatione interdum invenitur posse habere accusativum. Lactan. 2. Hymno Dominicæ resurrectionis: lacrymat sua gaudia palmes.

Lacrymātĭcus, a, um, participiale à lacrymor. [בכי, מבכה. Gall. Larmoyé. Ital. Lacrimato. Germ. Geweint. Hisp. Lagrimado, llenado. Pol. Płaczący. Vng. Sirvatsos. Ang. That is wet with teares.] Ovid. lib. 1. Fastor. Nondum pertulerat lacrymatas cortice myrrhas Arda per æquoreas hospita navis aquas.

Lacrymātĭo, ōnis, f. Fletus, defluxio. [בכות, בכה, בכי, מבכה, מסטר. Gall. Larmoyement, pleurement. Ital. Lagrimare, et piangere. Ger. Weinung. Hispan. Llorar, lagrimar. Pol. Płacz. Vng. Sirás, könyrök. Ang. A weeping, or teare.] Plinius in Proœmio lib. 13. Genitum fabium emendat, oculorumq; lacrymationes.

Lacrymōsus, a, um, Abundans lacrymis. [בכה, בכי, דמעה. Gal. Plein de larmes. Ital. Pieno di lacrime. Germ. Voll thränen oder weinens.

meinen. Hisp. Llens de la gruma. Pol. Wazyna. Vng. Könyv. Ang. Book of teares.] Plin. lib. 17. cap. 38. Quis & virium radicibus aquam saltim jubent affundi? Gloss. lacrymatile. Carmen lacrymatum, Ovid. lib. 5. Trist. Fumus lacrymatus hoc est, provocans lacrymas, Horat. 1. Serm. Satyr. 5. Funeri lacrymosa. Ovid. Epist. 13. Rivus lacrymosus, Stat. lib. 7. Thebaid.

Lacrymóse, adverb. [μετὰ κλαυθμοῦ, ἀνακλαυστί. Gal. Avec larmes, en larmoyant. Ital. Lacrimosamente. Germ. Mit threnen. Hisp. Con lagrimas, llorando. Pol. Cząstawie. Vng. Könyvesse. Ang. Weepingly, or likely to weep.] Plin. lib. 18. cap. 43. Stamineam hirtulis probant vestam, & vocant sertili tantùm gumeto tùm linteis, quam tam lacrymose cùm pa.

Lacrymabílis, le, Lacrymis commovens, miserabilis: [Δακρυώδης. Gal. Qui est digne de pleurer, digne d'être pleuré. Ital. Cosa per la quale si deve piangere. Ger. Klägliß, jämerlich, so man vrsach hat zu weinen. Hisp. Cosa digna de ser llorada. Pol. Wart płaczu, żałosny. Vng. Siratandó. Ang. To be lamented and wept for.] Ut Statium lacrymabile. Ovid. 2. Metam. Lacrymabile bellum, dixi. Item 2. Metam. Vixq; tenebas lacrymas, quia nil lacrymabile cernit.

Lacrymabúndus, a, um. Fere lacrymans. [Δακρυώδης, δακρυρροῶν. Gal. Tout éfondré, larmoyant, qui a grosses larmes. Ital. Pieno di lacrime, lacrimoso, lagrimoso. Ger. Weinend, threnet. Hisp. Lleno de lagrimas. Pol. Płaczący. Vng. Könyvelő. Ang. Weeping, ready to weep.] Liv. 3. ab Vrbe. Ut ille lacrymabundus: Civium est, inquit, cruoris dira vestri operum ultio.

Lacérnă, lacíniæ, f. p. in vestimento pars extrema, & cæteræ partes latius concisæ, decoris causa, inguen & pectinas, & lacerando dictum. [Κρασπεδωτὸν ἱμάτιον, ἢ τὸ ἔσχατον μέρος τοῦ ἱματίου. Gal. Le bort ou le pan d'vn habillement duquel on se couure. Ital. Orlo della veste, & ogni cosa simile, che pende dalle vesti. Ger. Die ort oder zaserlein an einem kleide, so zerfasert sind. Hisp. Falda ó orejon orilla de la vestidura. Pol. Kray vbioru, kiedy wąsko vszyty. Vng. Szélő. Ang. The lap or welt of a garment.] Lacíniæ sunt in vestimento partes extremæ, quas interdum in humerum solemus rejicere, quibus ornatius colectis, aliquid gestare confuevimus: vt dixit Festus indicat, à lacerando, quod fiat partes quædam & segmenta vestem dividentia. Plautus in Mercat. Ac tu edepol sane lacernam, atq; abstergo sudorem tibi. Cicero Philip. Videor enim videre te cantorem rustici saltantem, cum illico lacquentem, in lacinia te cantem exercuit) fœcula femina. Columel. lib. 8. habet pecus ægrotũ distribuere in lacinias, i. in particulas separari, ut facilius convalescant. Nam discreta animalia & in partes diversa, in lacinias segregata dicuntur. Lacinia tenere dicuntur, qui leviter rem tenent, hoc est, extrema vestis ora. Cic. lib. 3. de Orat. Nam illud alterum genus quod est corporibus, locis, rebus definitum, obtinent, atq; ipsum lacinia.

Lacerátus, adjectivè. [Pol. Vdławiony. Vng. Tépködö. Ang. That lacerateth, or pulleth in peeces. Juvenc. laciniata vestis id est, dicuta.

Lacerátim, adverb. Passim, culatim & separatim. [Pol. Rozdzielnie. Vng. Darabonkint, széggyen.] Apul. Non lacinatim dispersio, sed cuneatim cupato commeatu, difficultates illas transmeamus.

Lacerósus, a, um. Amplus & sinuosus: [Δασὺς ἐγκόλπιος. Gall. Qui a plis, ou sinuosités. Ital. Pieno di pieghe. Ger. Mit vielen falten. Hisp. Lleno de dobleces. Pol. Pełno zgięć, fałdowy. Vng. Sok, kaszkalyos, kebelyes, gyomoros. Ang. Lagged, full of plaits, crumpled, fringed.] ut Vestis lacinia. Sermo lacinatus id est, flexuosus, multisq; ambagibus implicatus. Plinius Alexandrinam lacinatam fuisse scribit: hoc est, extensis vestium laciniis similem, lib. 5. cap. 10. Metasthenes ille Magocranes architectus plurib. modis memoratili ingenio, XV. M. passuum laxitate insectra, ad effigiem Macedonicæ chlamydis, oriente gyrato laciniosam, dextro lævoq; angulosio protentu. Lacerosa folia, Plin. lib. 25. cap. 10.

Lacínium, Conca apud Tertul. lib. 4. contra Marc. Multiplicia & anxiæ humanæ occupationibus distinebant, sicuti impedimenta vestis laciniosa. Sermo apud eundem lib. de virginibus velandis pro diffuso.

Lácio, is, laci & lexi: Priscian. & in supino lacium, & lectu, significat in fraudem ducere ab obsoleto actione ne lax, quod ferunt significare. [רמה ἀπατᾶν. Gal. Tromper, mentir, user de finesse. Ital. Ingannare, dar la mazza. Ger. Betrügen, betriegen, betrieben. Hisp. Engañar. Pol. Oszukać. Vng. Megcsalom, csalárdságot cselekszem. Ang. To allure and deceive.] Festus, lacio id est decipiendo inducio. Lacessunt ferus est. Simplex tamen lacio dicitur esse in usu. Ejus compositæ sunt Allicio, delicio, elicio, oblicio, pellicio, ex quibus sunt frequentativa, Allecto, delecto, electo, illecto, oblecto, pellecto, & habent quidẽ duo præterita, Prisciano teste, & duo supina, quemadmodum lacio: quamvis ab electo, elicui solum invenerim. Quòd faciat de se frequentativum electo, videtur aliquando etiam habuisse præteritum elexi, & supinum electum. Plaut. in Asin. ibo advetsum, atq; dicebo quicquid illud sit. Cætera usitatiùs pratum per lexi, & cupinum per lectum faciunt: ut, Allicio, allexi, allectum: Delicio, delexi, delectum. Legitur tamen & præteritum perlicio apud antiquos. Livius Andronicus in Laudatione Tullo Attio civitatem Tusculanam pollicetur.

Lacon. Author est Pollux, generatos esse canes Laconicos, Asiaticos, Argolicos, Cretticos, Indicos. Tradunt antiquitus Laconicas canes ex vulpibus cum hoc usu progenitos, & ob id Græco vocabulo votum κύνα ἀλωπεκίαν, quasi à vulpe Vulpicanes. Colum. lib. 7. cap. 12. Laconici canes. Lege Alopecides.

Láconicum, ci, n. Hypocaustum, vaporarium. [Ἀλωπεκίς. Gal. Etuve. Ital. Stufa. Ger. Ein ort in einem badstat, da man weichmes tranck schencket. Hisp. Lugar en el banno para sudar. Pol. Wanna do suchego grzania. Vng. Gőzfürdő. Ang. A sweating house, an hot house or bath house.] Lacunæ in balneis orbiculatæ ambitu in terrenis, quæ subditis circumfusi calore, ut docet Celsus lib. 2. Vitruvius lib. 5. præcipit laconicum, lucationeq; conjungi debere rapidario. Id enim fornacula ex terra & tegulis ænearia additione cupro concinnata, quæ inclusa igne per spiracula parvo calefacit per præfurnium laconicum. Frequentabatur laconicum à cunctis, ubi per exhalationem exuggeretur quicquid excrementorii & sudoribus humoris in corpore retenderet. Colum. in præfatione lib. 1. Mox deinde ut apti veniamus ad parcos, quos diximus eruditam laconicis excoquimus: & exacto humore sinimus quiescere. Dicitur laconici, quòd eu Lacones præcipuè utantur.

Lacónius, a, um, m. f. Brevi loquēs, brevitatis in dicendo. [Λακωνικός. Gal. Vn parole bref, & court. Ital. Parlar breve, & corto. Ger. Ein kurtze Red. Hisp. Hablar breve. Pol. Wąsko mowiący a krotce. Vng. Rövideden valo szóllás. Ang. A brevity, short speech, or speaking.] Tractum à Lacedæmoniorum moribus, quibi prolixa loquacitate nihil erat odiosius. Cic. ad Brutum lib. 11. Sed quid agor? ne imitor laconium? nimis jam pagella procedit. [N. O.

Lacrýma, Lacrýmo, as, vi. de LACERTMA & LACHRYMO.

Lacántes. Cellius vocat crassia quæ lac emittunt, vel pro iis quæ vi gũ lactescere dicuntur, accipit vel pro cibis lactatis.

Lacárda. Tithymali masculus, Dioscor. lib. 4. cap. 168.

Lacídiaci, sunt quæ circa umbilicum calce percussi sunt: quia ea pars delicata & mollis est, aut quia intestina circa umbilicum esse noscuntur, à λάκκος, ἀφός.

Lácteris. Herba est oleæ folio, sed minore, & flore luteo: omnia plena lactis, quod gustatum vomitiones concitat. Eadem esse putantur aut certè similima illi quæ milleseris herba appellatur: quoniam vulnus ferro factum nisi non saturatum quotidie ex oleo imposita. Plin. lib. 19. cap. 18.

Lácteus, a, um, prod. l. p. Herba acetariorũ usu nutritissima, inde dicta, quòd abundantia lactis exuberet. [חזיר מרעה, חזיר. Gal. Laitue. Ital. Lattuca. Ger. Lattich ein kraut. Hisp. Lechuga. Pol. Sałata. Vng. Saláta. Ang. Lettice or lettuce.] Plin. lib. 19. cap. 8. Quæ mollissimis appellatur à copia lactis superiteri, quanquam somnũ parere creditur. Apud antiquos Italiæ hoc solùm genus cluũ fuit: & ideò lactucæ nomẽ adeptæ. Lactucarũ tria sunt genera, Cretiana, aliæ Cappadoces. Itẽ Tarentinæ, Pompejanæ sive Cypriæ & Sessiles. Lactucarũ crispas Cappadocas vocant, Sessiles, quæ iacẽ per terrã diffunduntur, quia & Laconicæ dicuntur, teste Plin. lib. 19. cap. 8. Martial. lib. 13. Claudere quæ cœnas lactuca solebat avorum. Dic mihi cur nostros incipit illa dapes? Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 4. nam lactuca innatat acri Post vinum stomacho.

Lactúcula, æ, dimin. [Θριδακίνη. Gal. Laictuelle. Ital. Piccola lattuca. Ger. Ein lattichlein. Hisp. Pequeña lechuga, lechuguilla. Pol. Sałatka. Vng. Salátka. Ang. A little lettice.] Colum. lib. 11. Interea teneris frondem lactucæ fibris.

Lácuna. vide LACUS.

Lácus, us, m. c. Locus profundus cũ aquis perpetuis ibidẽ manentibus, faciens vtros & flumina. [הבור, בור, שאובים, מקוה מים. Gal. Vaisseau. Ital. Lago. Ger. Ein See. Hisp. Estanque para mantener agua. Pol. Sadzawa. Vng. Ásztag.] Distinctq; à stagno, quòd hoc ad tempus habeat aquã stagnantẽ, quæ plerunq; hyeme colligit solet: æstate siccari. lacus aqua sit perpetua & præsens. Virg. 4. Geor. Iamq; domũ mirans genitricis, & humida regna, Speluncasq; lacus clausos, lucosq; sonantes Idæas. & Aeneid. deinde lacu fluvius se condidit alto. Col. lib. 6. cap. 30. Nec ulla re magis gaudet quàm vivis, atq; cœnoso lacu volutari. & Ibẽ lacus & circum vas amplum in quod multum pedibus prælove expressum influit. [בור. Gall. Vaisseau à mettre de l'eau ou le vin qui coule du pressoir. Ital. Vaso nel quale cade il vino del torchio. Germ. Ein Trucken oder Zuber in welchen der Most ab dem Trott bret oder Kütten laufft. Hispan. Lenguado.] Col. lib. 12. cap. 20. Antequam prælia vinarea subjiciantur, de lacu quàm recentissimum addito mulsum in amphoram novam, eamq; oblimato & impicato diligenter. Ovid. in Fastis. Præmia de lacubus proxima multa tuis. Varro lib. 1. cap. 54. Quæ calcatę uvę erunt, earum frages cũ folliculis subjiciendi sub prælum, ut si quid reliqui adhæsit mulsi exprimatur in eundem lacum. Græcè λάκκος etiam dicitur. Vide Lenæus Bacchus, & Lenobates, uvæ

tes, uvæ calcatæ. ¶ Lacubus itẽ distinguuntur granaria, ut separatim quæq; legumina ponantur, Col. lib. 1. cap. 6. ¶ Interdum lacus accipitur pro trabe plana in ædificiorũ contignationibus, vel pro tigno non interlimino, lacuũ quandã imitatione referente. Lacinus, resultans, q. ædes, lacuosus.

Lacusculus, diminutivum, [λακκύδιον. Gall. *Vn petit fossé.* Ital. *Fossetta.* German. Ein Wassergrübichen. Hispan. *Pequeño estanque, laguneta.* Pol. *Jeziorko.* Vngar. Tauarẽcze. Ang. *A little pit or ditche.*] Col. lib. 12. cap. 50: Oportet habere lusculos tam multos quàm pulsubit modus olivæ.

Lacuna, æ, pen. prod. Lacuna, & est aquæ collectio, vel fossa, ut Festus docet in qua aqua colligi solet. [ΝΣΤ] λίμνη. Gall. *Lacune, fossé.* Ital. *Acqua morta, lagone.* Ger. ein Pfuhl, ein tieffe grub. Hisp. *Laguna de agua estancada, laguneio.* Pol. *Kałuża, grzęda, dół.* Vngar. *Vizalo, vmbra, pocsolya.* Angl. *A ditche where water standeth, and also the same ditche it selfe.* Virg. libro 1. Georg. Præterea incertis limosa paludibus amnis abundans Exit, & obducto late tenet omnia limo, Vnde cavæ tepido sudant humore lacunæ. Vbi Servius: Lacunæ sunt fossæ in quibus collecta aqua stare consuevit. ¶ Hinc imagis lacunæ dicuntur fossæ ad siccãdos agros patentes. Virg. lib. 3. Georg. Et rotæ iolidam in glaciem vertêre lacunæ. ¶ Lacuna pro quacunque etiam exigua fossa, sive concavitate accipitur. Varro 2. de Re rust. cap. 7. Vilis majores qui sunt intelligi negant posse, præterquam qui denter tant facti: brochi & superilia cana, & lubis lacunæ, ex ablervam dicunt eum equũ habere annos sedecim. ¶ Lacuna in pavimento pro loco tidente ponitur à Vitruvio lib. 7. cap. 2. Lacuna item dicuntur in ædibus ex quibus aliquid ad perfectionem & implementũ decidit, in libris lacunæ dicuntur loca litterarũ & mutilata, in quibus ad perfectionem nõnihil desideratur. Hinc, explere lacunam rei familiaris, per translationẽ est farcire damnum acceptum, vel rem familiarẽ exinanitam explere, & redintegrare. Cic. Actio. 2. in Verr. Censores fecerunt idem, quod in nostra Rep. faciẽt, qui per largitionẽ magistratus adepti sunt: dederunt operam, ut ita pecuniã facerent, ut illam lacunam rei familiaris explerent. ¶ Item valleculæ superioris labri per similitudinem lacuna vocatur à Lucretio. ¶ Lacuna in aurora dicitur, ubi iteratio, vel frons, vel cognitio valoris instar nubis, Cic. Art. Videne quàm sit frons, vel cognitio valoris instar nubis, diminutivum est Lacunula.

Lacunosus, a, um, adject. Inæquale, lacunis plenũ, imperfectũ, inexplerum. [κοιλώδης, κοιλογνώμων. Gall. *Plain de fossettes ou fossettes, creux par endroits.* Ital. *Pieno di fossi.* Ger. Grubechtig, pfützechtig, voller gruben. Hisp. *Lleno de lagunetas ó ramas.* Pol. *Kałużysty, pełen dołów.* Vngar. *Tele vizalokkal, vagy tocsakkal.* Ang. *Full of ditches or holes, or caves.*] Tucer. 2. de Natur. deor. Quid pulchrius ea figura, quæ sola omnes alias figuras complexa continet, quæ, ut dolo peritatis habeat nihil offensionis potest, nihil inesum angulis, nihil asperis, nihil eminens, nihil lacunosum?

Lacuno, as, penultima producta, Lacunar facio, vel lacunaris similitudinem rei alicui induco. [φαλαρόω, κοιλαίνω. Gall. *Planchoier de poutres, faire un comble.* Ital. *Intavolatura.* German. Thun schuffen. Hispan. *Labrar de compartimento.* Polon. *Podsufitę czynię, sufituję.* Vngar. *Meg vermazom.* Angl. *To lay with planks and make seeling, or to lath.*] Ov. 1. Metam. molli tellus erat humida limo: Summa lacunabant alterno murice conchæ.

Lacunaris, e, 3. num. Ad lacunæ formam depressum. [ὑπόκοιλος, κοιλοειδής. Gall. *Fait & fait comme vne fossette, creux.* Ital. *Concavo, in forma di fossa.* Ger. Grubechtig gruben. Hisp. *Cauado, labrado de compartimento.* Pol. *Dołowaty, wgrzebany.* Vng. Vermes pecsétes. Ang. *Made like a mole or a ditche.*] Plin. libr. 15. cap. 20: latis esse nucleos lacunaris incisuras.

Lacunar, aris, penultima producta, n. t. Consignatio ex sulpra, tignorum interstitiis, lacunæ tive lacunarium quandam similitudinẽ referens. [ἐρεμίς, ῥαβὶς φάτνωμα, κοιλοφάτνωμα. Gall. *Les chevrons ou plombez d'vne maison, voile lambris de plombez.* Ital. *Trauicchi di sotto la fabrica.* German. Die Sũne oder verschlissung eines Hauses. Hispan. *Alfarda ó cumbrera hecha en guisa de lagunas ó lagunas, ó labrado de soportamo.* Polon. *Poszycie, cieślowanie domu ze lagunami.* Vngar. Mennyezet anagy szeretsẽ vagy vigyazo vsztẽ. Ang. *A beame or an house.*] Sueton. in Neron. Lacunaria quæ nocturno super dormientem laxata machina decidere, paravit. Horat. lib. 2. Carm. Non ebur neq; aureũ Mea renidet in domo lacunar. Cic. 5. Tusc. In hoc medio apparatu fulgentẽ gladio, è lacunari ferrea vincula appensum demum jubit. ¶ Ladẽ & laquearia dicuntur. Virg. 1. Aen. depẽdent lychni laquearibus aureis.

Lada, Plinio, ἄδα Dioscoridi, Frutex est ex cythisi generibus, longioribus foliis & nigrioribus, quæ vemo tempore pingue quiddã & resinosum contrahunt, quod capratum barbis adhærescit, indeq; depexũ colatur, coguntq; in offas. Id Ladanũ appellant, in Cypro insula præcipue laudatu. Plin. li. 12. ca. 17.

Ladanum, λάδανον, Et quidẽ pingue lachrymæ herbis infidẽs, barbisq; capratis adhærescẽs. Hęc fruticis herbis nascit in Cypro. Vt dixi Plin. lib. 12. c. 17. Et quæ supra annotavimus in dictione Lada.

Lædo, is, si, sum, pen. ex ophthongum. act. 3. Verbum, factose alicui offendo, comminuo, vexo, vebero, pulso. [πτόω, βλάπτω, ἐκκρούω. Gall. *Blesser, nuire, offenser, fascher.* Ital. *Offendere, far dispiacere.* Ger. Letzen / schedigen mit worten oder wercken. Belg. *Quetsen, beschadigen, schaden doen.* Hisp. *Danar, ofender.* Pol. *Obrazam, szkodzę, urągam.* Vng. *Megsértem.* Angl. *To anoye or hurt.*] Quod verbum quidam à Græco λοιδορῶ, vel λοιδορέω, quod significat maledicere & convitia quempiam incessere. Ac conjunctum cũ accusativo. Virg. 10. Aeglog. Ibunt Eligonides. Carpam & Ademphi. Ledemus pluribus, aut tacere eos, aut dicere nouibus. Cicer. pro Cluent. Itaque diutius in judiciis odium ledi famam fortunamq; nolui. Ovidius 4. de Ponto, Elegia 8. Ardet quem laedit formosa cernere nequa, Melior est animi semina culta boni. ¶ Hanc compendiosa fient. Allido, collido, elido, illido, obtido, quę habent præterit. prod. De quibus vide suis locis.

Læsus, participium, Vulneratus. [מכה *machoh*, πεπληγώς. Gall. *Offensé.* Ital. *Offeso.* Ger. Beschedigt. Hispan. *Danado, ofendido.* Pol. *Obrażony.* Vngar. *Megsértetett.* Angl. *Anoyed, wounded.*] Ita Cæsar vulnerare lædere, Ovid. 12. Metam. Lædus iactum, Virgil. 12. Aen. Fudicitia læsa, Ovid. Epist.

Læsio, onis, f. n. [מכה *machoh*, πλῆγμα. Gall. *Offense, meschief.* Ital. *Offesa.* German. Beschedigung. Hispan. *Danno, ofensa.* Pol. *Obraza, szkoda.* Vngar. *Megsértés, sértődés.* Angl. *Anoyance, hurting.*] Cic. 3. de Orat. Purgatio, conciliatio lectio, aptatio, atq; exercitatio.

Læsus, a, um, p. Detrimentum & dispendium. Cicer. aliquid de fama & fortunis nostris amittit, jactura. [Pol. *vtracic. Vtrata.*] Terent. de patrem. Lacturas quoq; earũ capitum ascendi.

Laemargus. [λαίμαργος. Vng. *Iddeghto.*] Crapulatus, ebrius, & vencris inglavies. Laemargus, λαίμαργος, de vetere lectione. Sed hanc satius fuerit è Græcolatino Lexico petere. Hæc enim melius pertractat, quippe quæ neque Latinis in usu tam arcto, nostris literis scribi consueverunt.

Laemutsch (rõn, [λαιμοτομία. Pol. *Zakończenie wszelkiego odmiany.* Vng. *Halaszsá tetelnec.*] Præmium quod reportabat qui gladiatorio ludo victores exstitissent. Λαιμοτομία enim dicitur ὁ τοῦ ἀγωνιστοῦ θάνατος. Gall. *Vne sorte d'habit dondue dauoy s'esiouyr les maistres, auquel ce grand & ennuyeux ieu ayant.* Ital. *Habito de gli arcieri, vsato da gli antichi & da soldati.* Ger. Ein besonder kleid. Hispan. *Cierta manera de vestidura.* Polon. *Koszula na zmarcie ofiarowana.* Vngar. *Vitézek (avagy) fiuknak ruhaia.* Angl. *A double garment wherein men were buried.*] Nonius putat esse vestem militarem. Virgilii autoritate innixus, 4. Aeneidos. Tertiaque arcebat tunicæ de Lana Demissa ex humeris. Portasi hæc, Iuven. Satyr. 5. Cicero de Claris erat cretis, Lenam etiam fuisse vestis genus, quo Flamines ad sole bant, quum sacrificia facerent: Quem Consul (quum) esset, coegerimq; reponere sacrificium in publicum eũ ea facere, quòd erat Flaminica carmentalis, plebs cõtra Patres conspiratione de seditione nunciata, ut erat luna amictus, ita venit in concionem.

Lætus, a, um, Qui hilarem animum, quam intus habet, etiam vultu ostendit: laticudine animi, ut quidam putant, alacer, vultuosus, hilaris. [שׂמח *sameach* משׂושׂ *masos*. Pariter. χαίρων & χαρμόσυνος. Gall. *Ioyeux, gay.* Ital. *Allegro, lieto.* Germ. Frölich. Belg. Vroolyck. Hispan. *Alegre.* Polon. *Wesoły.* Vngar. *Vig.* Ang. *Glad or merie.*] Nam qui gaudium ab re proximum, ut ante oculos ponunt, quodammodo faciem videntur. Virgil. 4. Aeneid. Iuppiter ante omnes pulcher, & lætus Homero) dicimus quæ pingue fiunt ac bona corporis habitudine. ¶ Lætæ segetes: id est, fœtæ. Virgil. 1. Georg. Quæ facit lætas segetes. Item. Vnde priùs lætus liquida quassante gramen. Læta verba prata, læta domus, quæ lætos nos sua amœnitate reddant. ¶ Lætum aliquando à poetis invenitur ubi pro celeri fortasse quòd in his quæ læto animo agimus celeritate utamur. Virg. Lætus in Eurus equis. ¶ Accipitur præterea lætus pro fausto & felici. Plin. lib. 8. cap. 47: Sues enim de lubra gemina, alterum torquile, lætum esse alterò, dira portendit.

Lætè, adverb. Iucunde & hilariter: cui opponit Severè. [ἡδέως, ἱλαρῶς. Gall. *Ioyeusement, gayement.* Ital. *Allegramente, lietamente.* Ger. Frölich. Hisp. *Alegremente.* Pol. *Wesoło.* Vn. *Vigan.* Ang. *Gladly.*] Quintil. lib. 8. cap. 3: Concitate dicere an moderate: intus, an leviter, &c. Lætius lætiùs frutices recidi dicit, ubertiùs, apud Colum. lib. 5. cap. 9. & Plin. lib. 16. cap. 31.

Lætificè, lætè. [χαρμοσύνως. Vng. *Vigan.*] Cic. Lætificè animo. Lampridius in Commodo: Quod Commodus lætificè accepit.

Lætor, ātus, dep. Gaudeo, delectatione capio, me ob re lætor. Lætitia pertundat, lætitiam percipio. [שׂמח *semach* משׂושׂ *masos*. Gall. *S'esiouir, prendre plaisir.* Ital. *Allegrarsi, godere.* German. Frölich sein, sich freuen. Belg. Vroolyck zijn. Hispan.

alegerasse, hauen plaisyr. Pol. *Weselisie.* Vn. *Vigelsk, himlsk.* An. *Te makyen, or be glad.*] Terent. in Eunuch. *Ego nō tim in adpte causa Lætor, quam illius cum ego tic in honore quovis digna.* Conjungitur cum ablativo, idq; vel cum præpositione vel sine, & cum accusativo. *Nam iam tu domus de aliquare, aliquare, & aliquam rem. quanquam postremum dicitur rarius.* Cic. 2. de Divinat. *An. Cn. Pompeium certe tribus Eius Consulatibus, tribus triumphis, maximarum rerum gloria lætatum fuisse, fateretur in solo nudum Aegyptiorum tracidatum.* in Cicero nō Mario: *Verum, lector, hic e colore corporis te tuisse, & animo valuisse.* ¶ Invenitur etiam cum genitivo. Virg. lib. 11. *Nec veterum memini, lætove meloris.* ¶ Hinc Collator, sinal lzetor, *rejoicer.*

Lætus, ta, participium [שׂוש *sasson*] שׂושׂ *Gaysigkeyt, fröligkeyt.* Gall. *Quaysse, ioyeux* Ital. *Ohe, allegra.* Germ. *Frölich, frölig, erfreuwet.* Hispan. *Alegre, alegria.* Polon. *Weselisie.* Vngar. *Vidam, vigasztalo.* Angl. *Merie, glad, and redy, ioyful.*] Cicero pro Cluent. *Itaque euenit Oppianico continuo Sacrificia tam lætis animo, & spe optima continuata.*

Lætandum, Cic. pro lege Manilia: *Atque illud in primis lætandum mihi esse video, Sollicit. Tamen lætandum magis quam dolendum casum tuum puto.*

Lætor, lætatus, Lætum facio, lætifico, lætitia perfundo, lætitiam & gaudium affero. [שׂוש *sasson*] שׂושׂ *Sasson, gaudium.* Gall. *Resiouyr, reioyr, ioye.* Ital. *Rallegro.* Ger. *Frewt mich, erfreuwet.* Belg. *Verheugh my, verblijden.* Hisp. *Alegrarse.* Pol. *Obweselam.* Vn. *Mig, vtbredemera, förundt, begerlig.* Ang. *To make glad.*] Accius Pelopidis, *quæ tua Nomina Ecce tui capiti lætanti bona.* Antiqui est.

Lætifico, as, ăvi, p. dum. [שׂוש *sasson*] השׂישׂ *makkeyr sasson.* Vng. *Meg vidamitom.* Ang. *To make glade.*] Plaut. *Ita me omnes cor hęc amas lætificavit modo.* Cic. 2. de Nat. deor. *Cōmoti terrā, tum vero lætificari, atque cum cœlo hilarata videatur.*

Lætificor, aris, d. p. lætor, lætus sum. [שׂוש *sasson*] שׂושׂ *Sasson, gaudium.* Gall. *Estre ioyeux, ioyeuse.* Ital. *Essere allegro.* Germ. *Frölich jeyn* Hispan. *Ser alegre.* Polon. *Weselisie.* Vngar. *Meg vidulok.* Ang. *To reioyce, to be glad.*] Plaut. An. *Nunc eo ab lætificarem animum malo, & damno.*

Lætificus, ca, cum, lætitiam faciens. [שׂוש *sasson*] שׂושׂ *Sasson, gaudium.* Gall. *Qui reioyst.* Ital. *Che allegra.* Germ. *Das frölichmachet* Hispan. *Que alegra.* Polon. *Weselisie czinyący.* Vng. *Vigasztalo, vidoritho.* Angl. *That maketh glade.*] Cicero 1. Tusc. ex antiqua poeta.

Lætifico, is, n. t. *Pulci dixerūt pro lætus fio.* [שׂוש *sasson*] שׂושׂ *sasson, gaudium.* Pol. *Weselisie.*] Sisenna lib. 4. apud Nonium Marcel. *Vtrumne dii cultu cæremoniarum lætificant, an supreme gentes humana neglegant.*

Lætitia, æ, f. Lætitia. [שׂושׂ *sasson*] שׂושׂ *Sasson, gaudium.* Vngar. *Vidam, vigasztalas.* Angl. *Merie, glad, and redy, ioyfull.*] Cicero pro Cluent. *Itaque euenit Oppianico continuo Sacrificia tam lætis animo, & spe optima continuata.*

Lætitudo, inis, f. Lætitia. [שׂושׂ *sasson*] שׂושׂ *Sasson, gaudium.* Vngar. *Vidam vigasztalas.*] Accius in Bacchis, *ut erat Nonius: Quæ tua in venando ex ea est lætitudine.*

Lætitiæ, or. Lætitia dignus. [שׂושׂ *sasson*] Gall. *Digne ou de reioyssance, digne de reioyssance.* Ital. *Degno de allegrezza, degno de reioyssance.* Ger. *Frewdes würdig, frewdenreich.* Hispan. *Cosa digna de alegria.* Polon. *Weselisie godny.* Vng. *Szeretendo, vigasztalo mōdo.* Ang. *Worthy of mirth, glade.*] Cic. lib. 1. Tusc. *Quod etiam Crœsi illi (enim pugno) qui habebat ita res suas lætabile, aut gloriosum?* ¶ Inde Illætabilis, tristitiam significationis.

Lætum, i, n. t. *Fimus qui per agros jactus, quòd lætas hoc efficit pinguedine segetes facit.* [זבל *zabal*] Gall. *Fient pour fumer la terre.* Ital. *Letame.* Germ. *Mist, so man auff die aker thut.* Hisp. *Estiercol para abonar la tierra.* Pol. *Gnoi ktori nawozimy.* Vngar. *Gané, genitzis.* Angl. *Dunge.*] Plin. lib. 18. cap. 16: *Ipsumque pro lætamine est.*

Lævā, æ, f. g. Manus sinistra dicitur. [שׂמאל *semoal, semoal*] Gall. *La main senestre, ou gauche.* Ital. *Mano sinistra, mancha.* Germ. *Die linck hant* Hisp. *La esquierda mano.* Pol. *Lewa ręka.* Vng. *Bal kez.* Ang. *The left hand.*] Vnde & Sævola nomen tradum etrà Græco σκαιός, quod sinistrum significat. Cicero 4. Academ. *Quum autem levam manum admoveret, &c.* Virg. 4. Aeneid. *Lævam cuneus equos, mox lævum concitus agmen.* Liuius 4. ab Vrbe: *Dextra montis vas, læva Teberim amne leptus.*

Lævis, a, um, Scalter. [שׂמאל *semoal*] שׂמאלי *semoali. semoa, semoit.* Gall. *Gaulcher, senestre.* Ital. *Sinistro.* Germ. *Ainck. Hisp. Siniestro, ra, siniestra.* Pol. *Polewey strone.* Vng. *Bal kez.* Ang. *Left handed, left.*] ut Læva manus, apud Cæsar. 2. Com. 2. Per translationem accipitur pro malo auspicato & infausto. *Sinistra cornix.* Virg. 12. Aeneid. *Hoc monitus nō læva Sacerdos.* Idem lib. 4. Georg. *Hæc Numina læva semper, and ilq; vocatur Apollo.* ¶ Lævam tamen humeri quam dicimus, prosperum significamus, *Horatius: propertius nūdā cum nobis humerum liquerat, Dii sinistra dextra.* Hesiodus ita sedecim partes divisum: è quibus octo alcyonio fustras, tandem contrario appellavere dextras. Hinc omnia fulmina læva exibus arcet esse prospera quotquot a læva parte mundi ortus ostendit Seneca Plinius. Equum tamen est Cicero. de Divinat. optimum auspicium habebatur apud Romanos, quod Lucretium fecit. Vnde Virgilius antiquitatis consultissimus dixit: Intonuit lævum, quod fidei tamen portendere credebatur.

Lævorsum, versus lævam. [Polon. *Zlotwe strone*, Vng. *Balkez fele.* Angl. *Towards the left side.*] Apollonius vero Florentinus ubi ex Cicero gitur aquila eo se se exulit, nam dicunt lævorsum vel dextrorsum.

Lævis, ve, cum diphthongo in priore syllaba, Planus, politus, glaber, tactu mollis. [חלק *chalak.* סלע. Gall. *Vny, vny, glissant, doux au toucher.* Ital. *Polito, liscio, dolce, molle.* Germ. *Glatt.* Belg. *Glat.* Hisp. *Calua, pelada, y lisa pelez.* Pol. *Gładki.* Vng. *Kisseg.* An. *Lyght, plane, polished, smoth, slike.*] Virg. l. 7. Aen. *At lævem clipeum sublatis cornibus Io Auro insignibat.* ¶ Accipitur aliquando pro glabro & depilato. Perl. Sat. 1. *Tu si lævis exultat tibi pro subsellia lævis.* Virg. 6. Aegl. *Et lapidē lævi quæ dicit cornua fronte.* Tibul. lib. 1. Eleg. 2: *Charior est auro juvenis, cui levis fulget Ora, nec amplexus aspera barba terit.* Ovid. 3. de Arte amandi: *Femina quid faciet, quorum vis lævior ipsa?*

Lævitas, atis, f. t. est Asperitati contraria. [חלקה *chalakah.* סלעות. Gall. *Vne douceur qui ne laisse en touchant aucune chose qui n'est point vnie.* Ital. *Vna piacevolezza che da piacere toccando.* Ger. *Glatt.* Belg. *Effenheyt.* Hisp. *Aquella blandura i calma.* Polon. *Gładkość.* Vng. *Könyny, elhetetseges, simasag.* Ang. *Smoothnesse, plainnesse, slikenesse.*] Martianus: *Lanaterea circulum aspicit Virgo conspicatur globosum quo dam teneramque corpore è lapidum tenuis lævitate compactum, instar speculi pendentis.* ¶ Accipitur interdum levitas pro labecitate. Celsus libro 4. cap. 16: *Exterminibus interdum intestinorum lævitas oritur, quæ continere nihil possunt, & quicquid assumptum est, imperfectum protinus reddunt.*

Lævō, as, n. t. Lævitas, contraria Asperitati. [חלקה *chalakah.* סלעות. Pol. *Gładkość.* Vng. *Simasag.* An. *Smoothnesse, slikenesse.*] Plin. lib. 13. cap. 12: *Specillatio in chartis tenuitas, densitas, candor, lævor.* Idē lib. 9. cap. 35: *Dos omnis in candore, nitore, diuturnitate, orbe, lævore, pondere, &c.* De unionibus. ¶ Cornutus in Persium. Lævor pro mollitie & suavitate dixit. Talia, inquit, carmina facis, quæ mollitie & lævore suo inofficiosa deliuant.

Lævigo, as, pen. corr. act. p. Complano, poliо, quasi leve ago. [חלק *chalak.* קלע *kalah.* סלע. Gall. *Aplanir, vny, polir.* Ital. *Lisciare, pianare* Ger. *Glat machen* Belg. *Glat.* Hisp. *Alisar, lo que esta aspero y desigual.* Pol. *Gładzo.* Vng. *Kisseg simasagot tom.* Ang. *To make, smoth, or slike.*] Plin. Sunt qui eam in eo genere mollitiem, qui & cute lævigatur. Idem lib. 13. cap. 12: Scabritia chartæ lævigatur dentes.

Lævo, as, Lævigo. [חלק *chalak*] קלע *kalah.* סלע. Pol. *Oprzątnąc.* Vng. *Nagyitom.* Ang. *To make, smoth.*] Scæv. lib. 1. Thes. *Pars teretes lævare manu, ac disponere mensas.* Celsus: Lævat, quæ exasperata sunt.

Lævarsiare, ri, n. [Vngar. *Kösz.*] Gellius libro 17. cap. 8: *Ac eo modo videntur lacticinia, quæ lævationi, lævigationique sunt.*

Lăgēnum, ni, pen. corr. n. t. [קיד *kelak* קטיחית *gompholobdi, sorgoon.* Gall. *Vaysseau a vin.* Ital. *Vaseno.* Germ. *Ein zarten, tödtlen oder ein gefäß.* Hispan. *Vasija.* Polon. *Tworzenie płaszk, zbanek.* Vngar. *Szöcz, pogarsa, vizes kobo.* Ang. *A glasse vessel, or flaske.*] Placentæ genus ex farina aqua ita subacta, addito caseo, alisque condimentis, simul in pingui jure decoctis. Lagana (inquit Accius) tum quædam quasi membranulæ ex farina & aqua, quæ inter pingui coctæ & calco, pipere, cracu, cinnamoque condita, in cibis dantur.

Lăgări. *Vide* Lagen. Verbis dicuntur, qui medio clandicant pede: sicut myrmi, qui postremos & cephali, qui à brevi syllaba incipiunt. Ex Hermolao.

Lăgēna, æ, f. p. Genus valis testacei, ad cinum præcipuè accommodatum. [אשיש *ashishah* בקבוק *bakbuk* בבל *babel.* Gall. *Vaysseau en vne bouteille* Ital. *Vn fiasco i bottiglia.* Germ. *Ein testa oder flasch.* Hisp. *Botil de vino.* Pol. *Baryła, Flaszka.* Vng. *Palaczk.* Angl. *A flagon or bottell.*] Colum. Omnia spuma-

vis spuma cum spumis eximatur, quæ detrita quum tum crassa sunt, quam defruum, refrigeretur, & hene picatis lagenis condatur. Plancius Cure. Quæ situ lagenam dicat, ubi vinum fuit. Chum celle. Martial. 7: Nulla catenatis pila cibi præconia lagenis. idem. lib. 1: Et nigri Syra defruti lagena.

Lăgunĕlla, æ, f. p. dimin. ivum, Parva lagena. [Ποτηρίδιον. Pol. Lepterga. Vng. Palaczkula. Angl. A little flagon.] Plin. in Epist. Proinde quum sciebam me habiturum autore me, ut puerorum & lagunculam sic etiam pugillares feras. Cicero Attic. I. h. scribis tantum fuisse quinque lagunculas matronarum, &c. sed imaginem rei esse legendam.

Lagunum, pharmacum quod dã sic inscriptum apud Actium hydropicis dandum, sermone 10. cap. 16.

Lăgŏos, ὁ, Genus avis, quæ & leporaria dicitur. [Vng. Oszlyhaar.] Virg. 1. Georg. Et pavidæ Phyllida utilior, tenuisque lagoos. Servius.

Lagŏs, Lege lepus terrestris.

Lagum, Vide CAMELO.

Lăgōs, pen. prod. ὁ, Genus avis quæ leporinas habet carnes. Nam λαγὸς apud Græcos lepus est. ¶ Est & genus piscis. Horat. 2. Serm. Satyr. 2. pingue pinguis, albamque, nec ultra, Nec cetarus, aut potent peregrina invarie lagois.

Lăgophthalmŏs. [Λαγόφθαλμος. Pol. Chorycha ego krati podobnego mniemam gorzeniacza. Vng. Tölcsös szemu kandurkáló szerzetes. Angl. A gormandizing monk.] Plinius apud Celsum oculorum vitium, quum superior palpebra nõ defendit. Cui vitio contrarium est ectropium, quum inferior palpebra parum surrum attollitur, nec cũ superiore committitur. Dictum a leporibus qui apertis oculis dormire consueverunt.

Lagopūs, per. prod. [Λαγωπους. Gall. Vn cert animal qui a assez les pieds velus comme le lievre. Ital. Animale c'hauelli pelosi come la lepre. Germ. Ein Gebeerthier oder Beest, das hat lange Lefftzen. Hispan. Cierto animal que tiene los pies velludos como la liebre. Polon. Krwawnik, mnieyszy ninieyszy. Vng. Nagy fejü. Ang. A certain beast that hath long lips like the hinder feet of an hare.] Avis est Alpina de qua scribit Paulus. lib. 10. cap. 48. Et præterea quod lagopus i. pedes leporini vi lo nomen hæc dederit, cæterum candida, columbarum magnitudine. Martial. lib. 7: Si mea non nimia gaudet lagopode Flaccus. ¶ Est enim Lagopus herba quædam à pedis leporini similitudine. [Vngar. Nyúlláb.] Plin. lib. 22. 8: Lagopus dissolvat vinopota, aut in febri ex aqua. Nascitur in segetibus.

Lagorrophia, [Λαγορροφία. Pol. Sadła rzeczy. Vn. Nyúlaszta. Ang. A cottage.] Leporaria tunicula est, loca in quibus lepores observantur. Varro hæc vocat. Columella. lib. 8. cap. 11.

Lăicŭs, a, um, pen. cor. [Λαϊκὸς, ἀλλαντικὸς. Gall. Qui n'est point clerc. Ital. Chierico d'ordini. Ger. Ein Layer, der keine Ordens Person ist. Hisp. El que no es clerigo. Pol. Pospolity, gminny, nie duchowny. Vng. Közönséges, pospolita. Ang. Of the common people.] Quod commune est, & non sanctum. hoc est, quod intractabile est, sicut lucrum & sanctum dicitur, cujus tactu populo interdictum est. Nunc laicos vocamus eos, populares & profanos, qui sacris initiati non sunt. Budæus.

Lălisĭo, nis, Pulius quidam. [Λαλίσιων ἀγρὸς, vel λαλίσιος ἀγρός. Gall. Petit oiseau sauvage. Ital. Vccello salvatico. Germ. Ein wilder Waldvogel. Hispan. Ciertas aues de los siluestres. Polon. Zdzierdyk, albo dzierdyk. Vngar. Vad szentsár féle madár, &c. Ang. A little wood bird.] Martial. Dum tenera est, & rauger, lalagen lautio matre Petitur, hic cibatus, sed brevis nomen habet.

Lallāre. Antiqui dixerunt pro dormire, de infantibus loquentes quod inde dictum ingurt Cornutus, quòd nutrices cum infantes dormire volunt, ro Lalla, lalla, lalla dicere solent. [Polon. Usypiam, albo usypiać. Vngar. Bölgetem el, altatom.] Persius Satyr. 3: Et mihi res, non me rebus, submittere conor. Sic, & Iratus in animæ lallare recusat? Ex quo loco Perbii antea male hic legebatur. Lallare veteres dixisse pro lacte ingurgitare cum à Perbii sententia non alienum, & à Cornuto eius interprete vetectum.

Lăma, æ, f. p. Aquarum collectio est, interprete Festo, quæ & lacuna dicitur. [Λίμνη. Pol. Kałuża. Vng. Viz, állás.]

Lămæ, ārum. Rapum fractura.

Lămbo, is, bi, tum, act. r. Prisciano, Lingo, lingua leviter aliquid tango. [Γλωτίζω, λείχω, λαμβάνω. Gall. Lecher comme font les chiens en beuuant, ou lecher. Ital. Leccare. Ger. & Belg. Lecken. Hisp. Lamer à lamber. Pol. Lizę. Vng. Nyalom. Ang. To lecke, or lick.] Lucil. lib. 14: Iucundasq; puer cui lambere aure placentas. Col. lib. 8. cap. 13: Nam quæ dentibus edent, aut lambunt illas, aut integras hauriunt: mandere quidem non possunt. Mart. lib. 14: Lambere quæ turpes prohibent ora pruinæ. Idem lib. 6: Sit placidus amicus. Alius exime cauda superbiat. Idem lib. 6: Sit placidus amicus, Alius exime cauda superbiat. Idem lib. 6: Sit placidus amicus.

quoties tamen sumitur pro instrumento, in quo elychnium accendimus, eo sovemur, quod & lychnū pensilem vocamus: [Pol. *Lampe.*] Sic apud Iuvenalem Satyra 3. Aenea lampas. Col. lib. 12. cap. 18. Ferreis lampadibus ardentibus calefiunt. Ovid. 12. Metam. Lampadibus densum caput Anale corusca. ¶ Est etiam Lampas genus facis non ardentis. Plin. libro 16. capite 26. Duo genera faciū: Lampades vocant, quæ nō flammā habent, sed in fumo bubastopolitano & Memphitico malis visum est. Vulgus *fax ardens*, vel *luxuriosa* vocat. ¶ Lampada cursu tradere, elegans est proverbium, quo quis significatur partes suas cuiusli successione in alium transferre. Varro lib. 3. de Re rust. cap. 16: Sed ō Merula, Axius noster nec dum hoc audivit, puto, quam addiscat, quod de Stallorum officiis nunc cursu lampada tibi trado. Tractum à consuetudine Lampadophorum, qui in certamine lampadorum cursu, si lampadē à quoquam extinctam ante finem cōpetitionis, eam alteri tradebant.

Lampas, Lychnus sic vestitus apud Dioscor. lib. 3. cap. 114.

Lāmpetrā, æ, f. p. Genus pisces, à lambendis petris nomen sortitus, πετρόφιλος. Hos pisces lamprunculi Muranas vocant. Vide Mutela. Diversa enim est Muræna à Lampetra.

Lampsana, Romanæ hieracie herba apud Dioscor. lib. 2. cap. 50.

Lampsāna, ἀγρέλαιον, Olus est sylvestre inter legendos de quo Plin. lib. 19. cap. 8. ubi Lampsana & cyma sylvestris appellatur.

Lampȳris, idis, f. t. Vermiculus noctu lucem emittens, a nocti luce. Λαμπυρίς. Gall. *Vne petite mouche qui porte vne lumiere de nuict dedans.* Ital. *Lucciola.* Germ. *Ein worm aber nun so gar nacht schein.* Hisp. *Luziernaga.* Pol. *Zlotooka, wrzoszczmorek.* Vng. *Estvedökö fregyske, tsillogo tsereskie.* Ang. *A glow worme or such like thing.*] Plin. lib. 11. cap. 28. Lucent genitum modo noctu lucernis & cuniculo colore lampyrides, nec præstant hunc usu gēneris, nec cōpressi obnoxiæ: nō autem mortui pabula, aut pulli detrita cōspicue idē Lib. 32. cap. 6. Efficit, ignibus admotis, & humi fotum vermiculum, lucentes videre per tenebras, quæ de causa appellatur nullo *pondere volatus.* Græce vero ἀστραπή, quoniam hoc lumen quale naturæ.

Lampyrus, Piscis ex genere lacertorum, apud Plin. lib. 32. cap. 11.

Lānā, æ, f. p. Quod de ovium dorso tondetur, aut decidunt à lanando nam ab ove carpsum fundere dicit. [Βάμμα, ερίον. Gall. *Laine.* Ital. & Hisp. *Lana.* Germ. *Wolln.* Pol. *Wełna.* Vng. *Gyapiu.* Ang. *Wool.*] Scindetur autem nunc lana quæ vellī solebat unde & vellendo vellus dicebatur, auctor Varro ap. Cic. 2. de Orat. Quando ad me venis cum tuum colum & lanam? Virgil. 2. Georg. Quid memora Achiacum molli vaccentia lana? Ovid. 1. de Arte amand. Consule de gemmis de conchis nuricæ lanæ. Consule de tacie, corpori busque diem. Sunt quibus hirsutie hoc est, à mollitie lanam dictam putent. Est autem in fossa ovi lana: nam cæteræ quadrupedes pilos aut setas habent.

Lanicutis, e, vocabulo poëtico dictum ludens à Laberio: qui scribit de ariete: Reciprocat cornū, lanicutem, ventilat unum quæ omnia poëtica lanat, ut rati gradu, dominū pecus, & suillus.

Lānārīs, & hoc lanare, Quod habet lanam. [Βαμβακῶδες, ἐριώδες. Gall. *Qui a ou porte laine.* Ital. *Lanoso.* Germ. *Der Wollen tregt.* Hisp. *Lanudo, de lana.* Polon. *Wełnisty.* Vng. *Gyapios.* Angl. *That hath or beareth wool.*] Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 10: Nos qui pecus pascimus lanare.

Lānārĭus, rii, m. t. Qui lanam curat. [Ἐριοπώλης. Gall. *Celuy qui apprest ou mestier de laine.* Ital. *Lanaio.* Germ. *Ein Wollen bereiter.* Hisp. *El que vende lanas.* Polon. *Wełnarz, skarz.* Vng. *Gyapiu.* Ang. *A woollen draper, one that occupieth or selleth wool.*] Plaut. in Aul. Stat fullo, phrygio, auritex, lanarius.

Lānāris, e, m. t. Lanæ tectus: [Gall. *Laine, qui a ou porte laine.* Ital. *Lanoso, coperto di lana.* Germ. *Wollen rig, der Wollen tregt.* Hisp. *Cosa lanuda de lana.* Pol. *Wełnisty.* Vng. *Gyapios.* Ang. *That hath wool or beareth wool.*] ut, Lanares oves, apud Col. lib. 12. cap. 1. Lanares pelles, Col. lib. 6. cap. 1. Sed iaculi quibus copulantur lanaris pellibus involuti sunt. Lanares vites, uminee dictæ, quod caneſcant lanugine. Col. lib. 3. cap. 2. Lanatam quoque uminam quidam maximè probant. quæ hoc vocabulum nō ideo usurpat, quòd sola ex omnibus uminis, verùm quòd præcipuè caneſcit lanugine.

Lānātĭcius, [Pol. *Wełnisty.* Vngar. *Gyapiosh.*] Plin. lib. 21. capit. 20: Ili & tolia quæ thymo similia traduntur, nisi quòd molliora sunt & lanaticia cauticis.

Lānĕŭs, a, um, adject. Quod est ex lana: [ἐριοῦς. Gall. *De laine.* Ital. *Di lana.* Germ. *Wöllin.* Hisp. *Cosa de lana.* Pol. *Wełniany.* Vng. *Gyapiu vala.* Ang. *Of wool or woollen.*] ut, Fasciæ laneæ. Plaut. in Mil. tres cauculiam habeas ferrugineam, cultrum ad oculos laneam, laneum pallium, Cicer. 3. de Nat. deor. Lanea vitta, Propert. lib. 2. eleg. 6. Laneum latusculum id est, latus mollissimum, Catullus ad Thallum.

Lānĭcĭum, ci, n. t. Lana vel lanæ pro centus. [ἔριον. Gall. *Laine ou l'art et reuure d'icelle.* Ital. *Lana, practica o arte di lana.* Germ. *Wollwerck.* Hisp. *Lana, primera hechura de lana.* Pol. *Wełny, robienie.* Vng. *Gyapiu munka.* Angl. *Working of wooll, the craft of making cloth.*] Plin. lib. 6. cap. 17: Principium hominum qui nostrantur, Seres, lanicio silvarum nobiles, pectuntque aqua depectentes frondium cana tenui. Virg. 3. Georg. Sit tibi lanicium, curæ primum aspera sylva, lappæque tribulique absint. Ubi Servius: Lana, inquit, dicimus & lanicium, quæ ad modum fuga & effugium.

Lānĭfĭcium, ci, n. t. Lanæ opificium. [Ἐριουργία, ταλασία. Gall. *Faire ouvrage d'ouvrier de laine.* Ital. *Lanificio.* Ger. *Wollenwerckerey.* Hisp. *Obra de lana.* Polon. *Wełnienie, wełnienie.* Vng. *Gyapiu munka.* Ang. *Woollen worke, woollen working, or the making of cloth.*] Plin. de rebus præclare gestis Romanorum: lanificæ Collatiam petunt, Lucretiam inter ancillas in lanificio offendunt. Colum. libro 12. in proœmio: Nunc verò quum pleræque se luxu & inertia dissolvant, ne lanificii quidem curam intueri dignentur.

Lānĭfex, ĭcis, Qui lanæ artem exercet. [Ἐριουργός, ταλάσιος. Gall. *Qui besongne de laine.* Ital. *Lanaiuolo.* Germ. *Wollenwercker, der Wöllen.* Hisp. *Que texe lana.* Pol. *Wełnarz, sukiennik.* Vng. *Gyapiu szouo, szoyto.* Ang. *That worketh wool.*] Martial. lib. 8. Si mihi lanifices ducunt nō pulla sorores Seamina, nec fusos vox habet ulla deos. Mars lanificam imponere penlis, Tibull. libr. 2. eleg. 1. Artes lanificæ damus, Claudian. 2. in Eutrop.

Lānĭfĕr, a, um, Quod lanā fert, lanicus, lanigerum. [Ἐριοφόρος. Gall. *Qui porte laine.* Ital. *Che porta lana.* Germ. *Der Wollen treget.* Hispan. *Que trae lana.* Polon. *Wełnonosny.* Vng. *Gyapiu hordozo, hordoz.* Angl. *That beareth wool.*] ut Lanifera arbores. Plin. libro 12. capite 12. Aethiopia Aegypto convenientia lanifera arborum fœtu non habet, præter lanificas.

Lānĭgĕr, a, um, Quod lanam fert, unde lanigeri dicti. Fusilem lanam, inquit Plin. libro 22. cap. 10. Lanigeræ frutices, quæ lanigeræ arbores alio modo quam Serum. Virgil. 3. Georg. Lanigeros agitare greges, hirtasque capellas. Idem lib. 3. Aen. Lanigeræ comitantur oves. &c.

Lānĭpĕnd-ă, æ, mulier, quæ lanificium vellium textoribus lanam pendere ac distribuit. Pompon. in l. 11. D. de condict. inter vir. & uxor. Neque impedire quod in ea re uxor tanquam lanipendia fuerit, & viri negotium procuraret.

Lanistæ, Qui lanam rapit vocabulum, inquit Festus.

Lānĭtĭus, a, um, Lana abundans. [Ἐριῶδες. Gall. *Laine.* Ital. *Lanoso.* Ger. *Voll Wollen.* Wollecht. Hisp. *Lanudo.* Pol. *Wełnisty.* Vng. *Gyapios.* Ang. *Full of wool.*] Colum. libr. 7. cap. 3: Eliges binam, vasti corporis, cervice pro ixa, prolixi villi, nec aspri, lanosi & amplicutis.

Lānārĭa, æ, Herba est quam vulgus *Saponariam* appellat, inde nomen habens, quod lanæ quæ ob pinguedinem colorem recipere non possunt, ejus succo eluantur. Fabius. Plin. libro 24. cap. 18: Herba lanaria ovibus jejunis data, lactis abundantiam facit.

Lānĕŭs lepus, Piscis est Tiberi Iovi, qui ideirco laneus dicitur, quòd juxta hunc fluvium maxima ovium copia fit, ibique nascentium primo vertor. Martial. Tiberis Euganei lepus exceptor, Tiberi. Acquireo dulces cum sale pallus aquas.

Lancĕā, æ, f. p. Hastæ longæ quali & equites & pedites utuntur. [חנית chanith יקלון kidon שלח shelach. Gall. *Vne lance ou picque.* Ital. *Lancia.* Ger. *Ein gidn ein Gidsen.* Belg. *Een lantz.* Hispan. *Lanza, arma para pelear.* Pol. *Oszczep, oszczyp.* Vng. *Lantza, dardo.* Ang. *A speare or launce.*] Quidam à ferri latitudine, alii à Græco λόγχη deductum putant. Ver. Flaccus lib. 12. cap. 30: Hispanicam vocem esse arbitrati. Plin. libro 13. cap. 30. de lauro loquens: Romanos præcipue lauros victoriarum, quarum additur literis & nubium lauceis, pilis, fascibus imperatorum decorat, quæ Tarquinius Priscus dicitur fuisse primus quæ tot diebus lauceis, earumque restabantur, donec disjecta compage fretorii exangues prosternerent. Lucan. libr. 6: Nulla fuit non cerva manus, non lancea fœlix. Festus autor est, lanceam olim à Latinis vocitatam fuisse Iucullerium. ¶ Lanceam etiam Budæus dicit esse piscium venabulum jaculi.

Lancĕŏlă, dimin. cum accentu in antepenultima, Parva lancea. [Λογχάριον. Gall. *Petite lance.* Ital. *Picciola lancia.* Ger. *Ein Cleine gidn spiesslein.* Hispan. *Pequeña lanca, lancita.* Polon. *Oszczepek, szabenka.* Vngar. *Lantzka.* Angl. *A little speare or picke.*] Agnoites Calepini verbum, cujus nullum exemplum apud idoneos scriptores extat.

Lancĕārĭus, a, um. Qui lanceam gerit. [Λογχοφόρος. Gall. *Lancier ou pavoier.* Ital. *Che porta lancia.* German. *Der ein gidn oder spieß führet oder trägt.* Hispan. *Lanzero.* Polon. *Lanczownik oszczepnik, oszczepnik.* Vngar. *Lantzás dardas.* Ang. *That beareth a speare.*] Lancearii sunt ex Tranquillo, inquit Budæus, qui nunc vulgo *Picarii*, quasi spiculari dicentur.

Lancĕārĭus, a, um, Lancea armatus. [Λογχοφόρος. Gall. *Armé ou garny de lance.* Ital. *Che ha lancia, armato di lancia.* Ger. *Mit einen gidn oder spieß gerüstet.* Hispan. *Armado de alanza, alanzado.* Polon. *Oszczep w rękach maiący.* Vngar. *Lantzos, dardos.* Ang. *Armed with a speare.*] ¶ Lanceam etiam dicuntur, qui ictu lanceæ necantur.

Iul. Firm.

Iul. Firm. Quicunque habuerint horuscopum in xxi. parte Tauri, lanceam orientem.

Lances. Et Vala lata & rotunda, minus excavata quàm patinæ, quibus caro tùm tosta quoq; elixa apponitur. [קערות *scutellæ, vasa, vasorum species.* Gall. *Grands plats, ou grandes escuelles.* Ital. *Piatti grandi.* Ger. Weite vñ flache Platten oder teller. Hispan. *Platos grandes.* Pol. *Misy.* Vngar. *Tanyerok.* Ang. *Great broade platters, charger or platters.*] Iuvenal. Satyr. 5. Aspice autem magno discrimine lances. Quæ fertur cornu ferre sinistra, & quibus undiq; septa Asparagis. Plaut. in Amph. Intereà dum ibi erimus, ne pap nam divertendum est mihi; Lances dezergã omnes, omnes q; mullas habeam. Plin. l. 33. Lances è centenis libris argenti tunc supra quingentas numero Romæ fuisse constat. Horat. 2. Serm. Sat. 4. Cignã nutrire grandi rotundas. Curvat aper lances. ¶ Lances etiam in libra dicuntur duo illa vasculi lancei cleatarã finientia circa, in quorum altero ponderanda imponit: unde & librebilances dicti sunt, q; duas habeant lances. [*Libra, & librebilances* Gall. *Balance.* Ital. *Stadella della bilancia, o, cannone.* Ger. Die wagschelen. Hisp. *Las escudillas de balanza.* Pol. *Szalki wagi.* Vn. *Serpenyö mérlek.* Ang. *The scoles of a balance.*] Cic. l. 5. de finib. Virtutis autem amplitudinem quasi in altera lance ponere. Persius Satyra 4. Scis etenim justum gemina suspendere lance Anticyræ libras. ¶ Lances etiam vas esse refert Iulius Pollux, quo in sacrificiis libabatur, thuribulis divinis aptum, docet Autonius in monosyllabis, thuribulis & patinæ quæ tenia vala dicitur lanx. Fortasse per lancem & licium. Vide in voce licium.

Lancino, as, pen. cor. act. p. Lacero, vexo. [דואיר *pardé* חורש *laniare* חרש *lacerare, scindere, secare.* Gal. *Lancipier, déchirer.* Ital. *Lacerare.* Ger. Zerbeissen, zerfleischen. Hisp. *Despedazar.* Pol. *Przypichom, rozgniatam.* Vn. *Tépés, tépek, tépdesik, tépegetem.* Ang. *To tear, to pinch, to bite.*] Plin. l. 11. c. 24. Est & vulnere cani hos, peculiare summarum iræ maxime. Lancinans, quæ defendi modò non queant. Senec. Agamemnon. lacinians, quæ defendi modò non queant. Senec. Agamemnon. inter leges ecclesiasticæ spectacula fuit, non navit.

Lancrum, Vestimentorum genus ex lana succida confectum. *Aimoin.* Festus.

Lanceus, vide LANA.

Langa, æ. A Græcorum quibusdam animalis genus creditum est, quod & languriam appellarunt, circa Padum Italiæ fluvium, visum à gemitu ejus urinam Zenothemis in cerebrum putavit convertere, quo nomen fuisse constat, ea plenaque omnia quæ Græcis priores decreta erant ratione, quod dicunt. Plin. lib. 37. cap. 2. Alii diuturne languriam, & esse in Italia bestias languitas. Zenothemis langar vocat eadem, & circa Padum ius vinum affirmat.

Langula, species patinæ, Eve cationi est, Varroni latior, unde & langulam dictam putat. [Pol. *Szeleznyisa.* Vng. *vkrotalaka.*]

Languor, guoris, m. c. Defectio virium, & cum ea vigoris, & ram de corpore, quàm de animo dicitur, debilitas, infirmitas. [חלי *morbus* דאבון *mœror, pœna, miseria, calamitas.* Gal. *Langueur, defaillance de force.* Ital. *Languidezza, debolezza, languore.* Ger. Kranckheit, schwachheit, mattigkeit. Belg. Mat heyt. Hispan. *Flaqueza.* Pol. *Mdlosc, slabosc.* Vngar. *Erötelenseg, laukadas.* Ang. *Feyntnesse, maukenesse, faintenesse.*] Cicero de Divin. 1. Animus quum languore corporis nec in morbis eat, nec senectute. Animus quum languore corporis nec in morbis eat, nec senectute. Idem 4. Phil. Expectatio legatorum quorum animi languoris aliquid afferant animis, quis non videat? Lib. 1. Offic. Nihil autem magis cavendum est in cultu, quàm ne languor se desidiaque accedat. Plaut. in Asin. pro lassitudine posuit, quum ait:

Ubi tapè ac langueram tua duritia dederis otio
Validos dolores multis affectos locis vigis.

Langueo, es, gui, n. t. Deficio, infirmus sum, debileo, debilitor, infirmor: [חלה *ægrotare* חלש *infirmari* רפה *remitti, languescere, segnescere, pigrum, negligentem esse.* Gall. *Languir, venir en langueur, defaillir.* Ital. *Languire, esser debole.* Ger. Schwach seyn/ abnemmen. Belg. Wasm. Hisp. *Estar languesciendo.* Pol. *Mdlosc, niemoc, slabym.* Vn. *Elaukodik, erötelenedem.* Angl. *To faynte, to faile, to growe lyght.*] ut Languens vox, apud Cic. 1. Offic. Jeremias Prophet. Quamquam languet juventus, nec perinde atque debet, in laudis & gloriæ cupiditate versatur. Idem 1. Philippica. Quamq; languerem è vita, & mihimet displicerem, nisi, &c. ¶ Interdum ponitur pro timere. Sallust. in Catilinam. Quantò vos attentiores ea agetis, tantò il e infirmior erit animus. Et paulùm modò vos languere videbamus, jam omnes ferociores aderant. ¶ Interdum pro obtusum esse. [*Hebetes, stupidi esse.*] Ibidem. Segnes & pauca adjuvare, languentibus aliis, in curiam impetum faciunt. ¶ Hujus verbi composita sunt, Elanguco, *ἐκλανθάνω.* à quo elanguesco, quod est valdè debilitor. Relanguco, à quo relanguesco, in languorem recido. Ovid. lib. 6. Metamorph. Imposito stetit morbus dea relanguit ore. Claudian. lib. 1. Relanguere pro tenuissum esse posuit:

vix ille peperit,

Exhaustique preces, animusque relanguit ore.

Lãguesco, is, c. t. Lãgueo, in finio & cœpi. [חלה *infirmari* חלש *infirmari* רפה *remitti, languescere, pigrum, negligentem esse.* Gall. *Venir en langueur, languir, perdre force, défaillir.* Ital. *Venire in languore, languire, perder forze, & debilitarsi.* Ger. Kranck werden/ schwach werden. Belg. Met mate den. Hispan. *Enflaquecerse.* Polon. *Mdlosc, slabiec.* Vngar. *El erötelenedem, laukadozom.* Angl. *To waxe faynte or feble.*] Cic. in Catilin. Orator, metuo ne languerit senectute. & alio translatio Virgi. lib. 11. Purpureus veluti, cum flos succisus aratro, Languescit moriens.

Lãguefăcio, fēci, c. t. Languorem affero, sive languere facio. [חלה *ægrotare facere* חלש *infirmari facere.* Gall. *Faire langueur.* Ital. *Far languire.* Ger. Mue etwas kranck machen. Hisp. *Enflaquecer.* Pol. *Kladzie czynie.* Vn. *Elaukodnom, laukasztom.* Ang. *To make feble or languyd.*] Cic. de Legib. Incitare languentes & languefacere excitatos.

Langŭesco, ui, n. Remittor, debilior, infirmus. [חלה *ægrotare* חלש *infirmari* רפה *remitti, languescere, pigrum, negligentem esse.* Gal. *Languir, languissant, langueur, faiblir.* Ital. *Languido.* Ger. Wie etwas kranck/ blöde/ matt. Belg. Mat. Hispan. *Flaco, por flaqueza.* Pol. *Slabnie, slabiec.* Vng. *erötelenedem, laukar.* Ang. *I make, fade, faynte.*] Ovid. lib. 5. Fast. Violas aiere vidêres, Hasq; pruinosa languescere lacta rosa. Cæsar Catil. Quorum habitus accubantes in conviviis, complexus mulierum impudicas, vinos languidos, cognoscite cives, somnis redimitos, unguentis oblitos, debilitatos stupris, eructant sermonibus tuis cædem bonorum atque urbis incendia.

Langŭĭdŭlus, la, lum, diminut. [חלוש *infirmus.* Gall. *Un peu langoureux.* Ital. *Un poco languente, o debole.* Ger. Etwas kranck/ matt. Hispan. *Flaco un poco.* Pol. *Slabiuczki.* Vngar. *erötelenedem kedvetlenkedem.* Ang. *Somwhat feynte.*] Jul. Firmicus Matheseos lib. Catullus Argon. Ang. Languidulæ, fessæ.

Langŭĭdè, adverbium. Cunctanter, otiosè, negligenter. [עצלות, Gall. *Lentement, Langoureusement.* Ital. *Languidamente.* Germ. Gemächlich, ohn fleissiglich/ faul lich. Hispan. *Flaxamente.* Polon. *Slabo, niedbale.* Vngar. *Lankadozol, erötelenül.* Angl. *Feblye, feyntelye, carelesse.*] Columella lib. 11. cap. 1. Boni agricolæ consuetudine opportet edoctum, ne diurnâ prima luce somnum excutiat & languide procedat. Cæsar lib. 3. bell. Gall. Quòd paucis diebus intermissis colloquio in mutuo dispositis vicissitudinibus quoque languidiùs in agere veritatis judicii, & quid fieri vellet, otiosiùs.

Languĭum. [Polon. *Lenyiu.* Vngar. *Gyenta.*] Quidam ex Græcis serpentium species ita appellarunt, quòd putarent circa Padum flavium bestias quasdam esse, languria, sive langas appellatas, quarum urinam, cui insciscebant in cerebrum conferre. Vide Plin. lib. 37. cap. 2.

Lanĭger, vide LANA.

Lānĭus, ii, m. Lien Lanio, onis, m. c. Qui carnes vendit: à laniando peccoribus, quod eas cõcidat, lacerat. [טבח *occidere, macellum, macellarius.* Gall. *Boucher.* Ital. *Beccaro.* Ger. ein Metzger. Hisp. *Carnicero.* Pol. *Rzezak.* Vng. *Mészáros.* Ang. *A bocher.*] Plaut. in Capt. Di immortales, ut ego eos pueros cædo verberibus! Quanta pernis pellis venit! quanta lanio lardo? Quanta fumo ablatando? quanta à calo calamitas? Quanta lanius laticudo? quanta porcinarius Varro 2. de Rust. Lanio quæ ad cultum bovem curugi. Terent. Eunuch. Consentiunt leni malim obviam cupedinario, cetario, lanio, coquo.

Lānĭēna, æ. f. p. Officina qua lania mat, ac venduntur carnes. [μακελλεῖον. Gall. *Boucherie.* Ital. *Beccaria.* Ger. ein Metzg. Fleischbanck. Hisp. *Carnicería.* Pol. *Szarnie.* Vng. *Mészszek.* Ang. *A flesh shrebbe.*] Plaut. in Epid. Per in propolia & lanienas, circumq; argentarias rogitando sum raucus factus. ¶ Accipitur etiam pro ipsa lacerationis lanienæ. κυνηγία.

Lānĭfĭcus, a, um. Quod ad lanium pertinet. [κυνηγετικὸς. Gall. *Appartenant à boucher.* Ital. *Boccaresco, à boccaro.* Ger. Das zu dem Metzger gehört. Hisp. *Perteneciente à carnicero.* Pol. *Rzezynny.* Vn. *Mészárhoz, valo.* Ang. *That belongeth to a bocher.*] Vide Lanionius mure. κυνηγέτης. Et Lanionia mensa, in qua hæc scinduntur caro. Sueton. in Claud. Carnificem statim accitum machæra, mercaturæ lanificæ dagitavit.

Lānĭo, as, act. p. Scindo, lacero, dilanio. [טרף *rapere* טרק *rapuit, rapax* מרט *pavit, rapuit* מרע *lacerabit* מרק *mittit* מרש *pavit, rapuit, rapax, rapacitas.* Gall. *Déchirer, déchirer.* Ital. *Fendere, squarciare.* Germ. Zerfleischen, zerreissen. Hispan. *Hender despedaçar, romper.* Polon. *Rozgarzam, rozpruwam.* Vngar. *El szaggatom.* Ang. *To rent, to quarter, to devide in peces.*] Virg. lib. 3. Georg. Ipsique lupi jam morte sub ægra Discissos nudis laniabant dentibus artus. Liv. 2. hist. Macedones. Et Formiæ, duo tunc oppidum ingressi, omnes aliquot laniaverant.

Lānĭātus, a, um. [Pol. *Rozpruwanie.* Vng. *Szaggatás mészszerint.*] Seneca 2. de Clementia. Nihil certius quàm quod in Cædes hominum & laniatus erupit.

Lānĭātus, a, um, participium, Lacerarus, discerptus. [טרף *rapere* טרק *mittit* מרט *pavit, rapuit, rapax* מרע *lacerabit, rapax, rapacitas.* Gall. *Déchirer, déchiré.* Ital. *Straziato, squarciato, fracassato.* Germ. Zerhawet/ zerrissen. Hispan. *Despedaçado.* Pol. *Rozgarnion, rozpruwan.* Vng. *El szaggatom.*

suggestatus. Ang. *Torne, or formed in pieces.*] Virgil. 12. Aeneid. Et rejectas laniata genas. Classis laniata, Ovid. Epist. 7. Capillos laciata, Idem Epist 14. Hujus compositum est Dilanio, dissecto, divello Δέλεω.

Lănĭātĭo, ōnis, m. g. Ipse actus laniandi. [ψυχὴ *psychē. κρεοφαγία, κρεανομία.* Gall. *Dechirement, dechirure, esgratignement.* Ital. *La strage.* Ger. Zerfleischung/ zerreissung. Hilp. *Cosa de despedaçar como carne.* Pol. *Rozdzielanie.* Vng. *Feleszegetés.* Ang. *A tearing or rending in pieces.*] Cic. 1. Tusc. Quod igitur in bello fortium laniatus obvertit nihil sentienti? Plin. lib. 11. cap. 37. Ora apertura laniatu viventibus. Idem lib. 8. cap. 40. Laniatuq; & lamatu adeo dum, ut cogeretur fateri scelus.

Lănĭēna, æ, m. f. Laniena. [κρεοπωλεῖον. Gall. *Boucherie.* Ital. *Beccaria.* Ger. Ein Metzg oder Fleischbanck. Hilpan. *La carnicería.* Polon. *Rzeźnia mięsna.* Vngar *Húsmészárszék.* Ang. *A shambles or butchers shoppe.*] Varr. 2. de Re rust. cap. 4. Ignavũ & languosum esse qui sues idcirco in carnario suspenderit potius ab laniario, quàm ex domestico fundo.

Lănĭfex, ĭcis, m. p. Præfectus ludi gladiatorii, magistri qui gladiatores instituebant exercebantque ad mutuam luctationem. [μονομάχος. Gall. *Maistres d'escrime.* Ital. *Maestri di schermire.* German. Fechtmeister. Hilp. *Maestros que enseyanan á esgrimir.* Polon. *Szermierze.* Vngar. *Daróczos vitatók mesterei.* Ang. *A maister of fence, which teacheth to play with the sworde.*] Hi familias habent domi ad gladiatorium exercendam: quas instituere, & non oxparatas vendere solebant munerarii. Iuven. Satyr. 3. Hic plaudat nitidi præconis filius inter Pinnirapi cultos juvenes, juvenisque lanistæ. ¶ Hinc Lanistæ avium, dicti sunt à Columella qui aves certaminibus præparabant.

Lănĭgĕr, a, um. veteres pro laniigero formarunt à lanio. Varro. Hoc interstellio primùm fuscus cignitas crevit, atq; ex tabernis lanigeris argentatus fabræ.

Lănūgo, ginis, gen. prod. ft. Tenera quæ lanæ quibusdam mollities, qualis in adolescentium genis, & in primis quibusdam cernitur. [ἔριον. Gall. *Le poil de barbe qui commence à venir.* Ital. *Prima barba, lanugine.* Germ. Das erste weiche haar das barthaar, *Die Wollen an erlichen frawlein.* Hilpan. *El vello, ó primera barba.* Pol. *Pierwsze puszczanie się włosów, pierwsza miękkość.* Vng. *Nadály, pehelyszőr.* Ang. *The downe, fethers, or soft hayre on the face or any other place where they are beginning to growe.*] Colum. 4. Lanugo quoq; animantium quædam maxima probant: quę hoc vocabulum non ideo usurpat, quod tales ex omnibus animantibus, verũ quòd quæ ipsa cæsit lanugine. ¶ Nonnĭ aliquãdo pro lana. Col. lib. 4. cap. 2. Nulla interveniente lanugine, quã exuebat antiqua terebra.

Lanx, gŏnis, adhuc. [ὁ ἐξαγωνόπους, *hexagonopus.* Gall. *Qui a faict barbe d'hom, fort carrée en manière.* Ital. *Che ha massa forma.* German. Der ein gar starck bart hat. Hilp. *Cosa llena de fuerças ó velas.* Pol. *Wielgości, rozległości, miedzy.* Vng. *Mulos, tobzo.* Ang. *Set of corners.*] Plin. lib. 22. cap. 2. Est & alia lanx, pseudanchusa ob id appellata, à quibusdam vero, cynhusa, aut doris, & multis aliis nominibus, lanugine nigor, & minutis punctis.

Lanx, cis, vide supra. LANCEX.

Lăŏis agnesis, *vox Ecclesiastica*: id est, populi missio, verba sunt quæ dicentur post expleta mysteria, quibus significatur perfectam esse rem sacram, & cuiq; liberum fieri abeundi potestatem, sicut apud nostros missæ.

Lăpăthum, n. f. [λάπαθος. Polon. *Łopian.* Vngar. *Keserü lapu.* Ang. *Docke.*] herba cl. acida. Lapatia quæ à Latinis rumex appellatur. Multæ autem sunt lapathi species, quas vide apud Plin. lib. 20. cap. 21.

Lăpis, ĭdis, m. t. [אבן *eben* פלס *sclah.* Gall. *Pierre.* Ital. *Pietra, sasso.* Germ. Ein Stein. Belg. Een Steen. Hilp. *Piedra.* Pol. *Kamień.* Vng. *Kő.* Ang. *A stone.*] Quem Græci λίθον vocant, à nõ nullis ita dilungitur à saxo, ut lapis minor sit, minorq; ac tener: nec saxum major, asperior durioq;. Hinc germana lapides non saxa dicuntur. Plin. libr. 36. cap. 18. Nusquam lapis utilior, quàm in Italia gignitur, lapisque non saxum est. Idem: Est & viridis lapis, vehementer igni resistens, sed nusquam copiosus: & ubi invenitur, lapis, non saxum est. Sed hæc præsectò differentia non videtur cum Plinio convenire, qui nõ magnitudine distinguit saxum à lapide. Nam etiam columnas ex uno lapide fieri, & Laocoontis statuam ex uno lapide excisam fuisse affirmat. Videtur itaque magis dicendum, saxum esse, quod ex rupibus vel lapicidinis excinditur: lapidem, cui structura cõstat. ¶ Et quoniam apud veteres lapicidibus milliaria deligna bantur, pontis quandoque lapis pro miliario. Vide legimus ad terminos, ad quartum lapidem. ¶ De lapide emptus quisque dicimus, qui publica auctione à præcone erant vendit. Nam prisco more præcones ex lapide & loco alto recte coepræconum solebant: ubi mancipia quoque venalia, præconis voce proclamabantur. Columella libro 1. Non tamen excedunt septem jugera, unius operam vinitoris, quem vulgus quidem parvianum, vel de lapide nixum posse comparari putat. Cicero in Pison. Tribunos de lapide emptos esse ait, qui mercede suam potestatem vendebant, suoq; imperio in gratiam eorum qui dabant, abutebantur. Significat autem homines vel limos, alludens ad venditionem præconum, quæ olim fieri solebat, rerum nimirum vilium & abjectarum. ¶ Hominem porrò lapidem quandoq; dicimus, qui negligens, stupidus q. sit, quiq; ad id agendum, quod maxime operæ erat, nunquam moveatur. Terent. in Heavton. Heri, quid illa lapis? Iaidem: Quotres dedere, ubi possem pertentassere, Nisi essem lapis, quæ sidi? Lapis iste idem, pro petra accipitur. Virgil. Aeglog. 1. Ante leves ergo pascentur in æthere cervi, Quam nostro illabi labantur pectore vultus. Lapis incudis, manualis mola est, cudendo exasperata. Virgil. 1. Georgic. Lapidemque revertens incudi, aut ærea mallem Pistra trita manu propriis reportat. ¶ Lapis in bulus, qui arenarius vocatur. Virgil. Georg. Aut lapidem bibulum, aut squalentem infode conchas: hoc est, quia cæ. ¶ Lapidem decoquere, Aristophani pro eo quod est, labores frustra susceptos. Neque enim quam molliverit lapis quantumvis diuturna coctione. ¶ Lapides ferre, de re vehementer molesta, proverbio loquimur solemus, cum esse tam lamentabilem, ut vel lapides coganturad fletum. Cicero pro Mur. ¶ Verberare lapidem, aptè proverbio dicimus, ubi quis ob segnitiem rastigabilem, aut docere indocilem, aut inanem operam lumbis inserere quapiam. ¶ Vitabit lapidem longum tempus, Ἔσθ' ὅτε καὶ λίθος ἀνδρὸς ἀμείνων. Nihil in rerum natura saxo durabilius: atid quoque temporum diuturnitate absumit. ¶ Lapides sive in saxa in sublime quoque vi venientium evehi exemplo ostendit Arist. 1. Meteor. cap. 7. quando in flumen Aegos Thraciæ lapis vehiculi magnitudine cecidisse fertur. Cujus quoque Plinius meminit libro 2. cap. 60. Alterum adduci potest exemplum ejus saxi, quod anno Salutis 1422. prope oppidum Entisheim Alsatiæ cecidisse sex quinquum centenorum pondere historiæ Germanicæ tradunt.

Lapidum finalium genera apud eos qui de limitibus scripserunt, multa reperiuntur: sunt enim hæc verba: Lapis fluvialis, cromaricus vocatur. Lapis tiburtinus, cæsalis dicitur: terminus tostus testaceus, ollageris dicitur. Lapis albus silicenus, si peralbus fuerit, Gallicanis nuncupatur: si mixtam venam habuerit, gallinarium nomen habet: nam in aliquibus locis terminos non dolatos posuimus, & nihil illis subter addidimus. Lapis gammatus dicebatur, in quo forma gammæ, Græce literæ apparet, qui pentagoni recipiebat rationem, unde & gammati termini dicebantur.

Lăpĭdĕus, a, um. Quod ex lapide constat, sive est. [λίθινος. Gall. *De pierre.* Ital. *De pietra.* Germ. Steren. Hilpan. *Cosa de marmol ó de piedra.* Polon. *Z kamienia wczynione.* Vng. *Kőből való, kőbe való.* Ang. *Made of a stone.*] ut lapideus murus, apud Livium libro 1. ab Vrbe. Lapideus imber, apud eundem libro 10. belli Punici, & Lapidea Niobe id est, in lapidem conversa. Cicero 3. Tusculanarum. Et Niobe fingitur lapidea, propter æternum, credo, in luctu silentium. ¶ Per translationem ponitur lapideus pro gravi & ponderoso. Plautus Truculento. Lapideus sum, commovere me miser non audeo.

Lăpĭdōsus, a, um, Saxosum, quod lapidibus abundat. [λιθώδης. Gall. *Plein de pierre, pierreux.* Ital. *Pieno de pietre, pietroso.* Germ. Steetechtig/ voll stein. Hilpan. *Lleno de piedras.* Polon. *Kamieniste.* Vngar. *Köves.* Angl. *Full of stones.*] Ovidius de Nuce lapidosus ager. Plinius libro 19. cap. 8. In locis incultis, lapidosis. ¶ Aliquando pro duro ponitur. Virgil. 2. Georg. -& pruna lapidosa rubescere corna.

Lăpĭdĕus, dea, deum. Quod ad lapides pertinet. [λιθοβόλος. Gal. *Appartenant à pierre.* Ital. *Pertinente à pietre.* German. Das in den steinen gehört. Hilpan. *Pertenesciente á piedras.* Polon. *Do kamienia przynależący.* Vngar. *Kőhöz való.* Ang. *That belongeth to stones.*] Lat. Latomiæ lapidaræ. Plaut. in Capt. Inde ibi ponõ in latomias lapidarias.

Lăpĭdārĭus, ii, substant. m. [Lapicida. [λιθοτόμος, λιθοξόος, λιθουργός, λιθοπώλης. Gall. *Tailleur de pierre, quarrier ou tailleur de pierre.* Ital. *Tagliapietra, fabricapietra.* German. Ein Steinbrecher. Hilpan. *El cantero.* Polon. *Ten który kamien tnie albo rznie.* Vngar. *Kőmives.* Ang. *A digger of stone, a mason.*] Vlp. in L. ſi ut certo. ¶ Sed inter eosdem. Communè, vè contra. Nam & Mela scripsit si servus lapidario commodatus, sub machina perierit, rectè fabrum commodati, qui negligentiùs machinam colligarit.

Lăpĭdŭlus, dim. L. diminutivum, Calculus, parvus lapis. [λιθάριον. *Lithárion.* Gall. *Petite pierre, pierrette.* Ital. *Pietra piccola, pietruzza.* Germ. Ein steinlin. Belg. Een steentgen. Hilpan. *Piedra pequeña.* Pol. *Kamionek.* Vng. *Kövecske.* Ang. *A little stone.*] Plin. lib. 10. cap. 23. Excubias habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno & decidens, inditi ignem coarguat. ¶ Lapillorum item nomine gemmas hoc est, lapides pretiosos intelligimus. Curtius. Lapilli auribus pendent. Horat. 1. Serm. Sat. 2. Nec magis hunc inanem niveos virides que lapillos. Ovid. de Nuce. Peregrini lapilli.

Lăpĭcīda,

Lăpĭdĭcīna,æ,vel Lapidicida,æ,m. gen. masc. p. Qui lapides vel ex rupe excidit vel ædificiis adaptat, lapidarius. [λατόμος, λιθοτόμος, λιθοξόος, λιθουργός. Gall. Tailleur de pierre, qui taille de pierre. Ital. Taglapietra, Scarpellino. Germ. ein Steinhauer. Steinmetz. Hispan. El cantero. Polon. Kamieniarz. Vngar. Kőfaragó. Ang. A mason, a hewer of stone.]

Lăpĭdĭcīnă,æ,pen. prod. vel potius lapidicina. Ipse locus ex quo lapides eximuntur, & homicidarum ditissimus. Lapicidinæ lapidum excidendorum, quam λατομίας vocant Græci. Vnde & carcerem excidunt, quem λατομίαν vocamus. Sive quod damnati ad lapides excidendos mittebantur: sive quod Syracusani tyrannis latomias nebebant instar carceris cœcavisse, ex quibus exire lapidicinæ fuerant ad urbem extruendam, hisque pro carcere uti solebant. [Λατόμιον, λατομία. Gall. Vne quarriere d'ou on tire de la pierre. Ital. Cava di pietre, lo stesso. Germ. Ein Steinbruch oder Steingrub. Hispan. Cantera de piedra. German. Ein Steinbruch oder Steingrub. Hispan. Cantera de piedra. Pol. Miesiąca kamienna gdzie z'amuią. Vng. Kő vagó hely, ő követ. Ang. A place of the rock where they dig stone.] Plautus in Captivis in lapidicinas factus dedi ludus fui. Cicero 2. de Divin. Potest igitur fatale aliquid etiam fuit poenæ in lapidicinas Dionysium exstitisse.

Lăpĭdo,as,pen. corr. act. p. Lapidibus obruo, vel lapides in alios conjicio, lapidibus peto. [Λιθοβολέω, λιθάζω, λιθόω, καταλιθάζω. Gall. Lapider. Ital. Lapidare. Ger. Steinigen, oder verfluchen. Hisp. Apedrear. Pol. Kamienuie. Vng. Megkövezem. Ang. To stone, to throw stones.] Vide Exhibit Macrobius lapidarium à pop. Rom. fodis Vaticanum, significare voluisse lapidibus jactis fodis imperitam. ¶ Transfertur etiam ad inanimata, Lapidare aliquem verbis, pro eo quod est maledicere. Macrobius Notantes eius impotentiam hac dicacitate lapidatam. ¶ Lapidare crebrò apud Livium pro lapidibus pluere.

Lăpĭdātĭo,onis,verbale, Pe. Lapidem jactus, lapidum obrutio. [Λιθοβολία. Gall. Lapidation, ou lapidement. Ital. Il lapidare. Ger. Steinigung, mit Steinen werffung. Hispan. Apedreamiento. Polon. Kamienowanie. Vngar. Megkövezés. Ang. A stoning, or killing with stones.] Cicero 6 Verr. Fit magna lapidatio. Plin. de viris illustr. Interfectorem Sebium collegam facta per populum lapidatione submovit.

Lăpĭdātŏr,oris,m. Lapidem jaciens. [Λιθοβόλος, λιθοβολητής. Gall. Lapidateur, celuy qui jette de pierre. Ital. Quello, che tira pietre. Ger. Ein Steiniger, der mit Steinen wirfft. Hispan. Apedreador. Polon. Kamienuiciel. Vng. Kővel hajtó, kövező. Ang. A lapidator, or stoner.] Cic. pro Domo sua: Percultor, lapidator, non de populatore, obsessor curiæ.

Lăpĭdo,as,avi,atum, Durum efficere, & quasi in lapidem obvertere. [Λιθόω. Vn. Megkeményedem. Ang. To make hard, as if turned to stone.] Pacuvius: Lapis cor curæ, rem una corpus conficit. Festus: Lapidi est, dolore afficit. Obsolerum est.

Lăpĭdĭfĭco,cis,fexi,n. t. Legitur pro in lapidem converti, seu in lapideam duritiem. [Λιθόω. Gall. Durcir pierre, ou estre dur comme pierre, se convertir en pierre. Ital. Impietrare, diventar sasso, pietra. Germ. Steinhart oder steinfaul werden. Hispan. Apedrecerse. Polon. Kamienieć. Vng. Követ lészek. Ang. To grow hard as a stone.] Cic. pro Domo sua: Percellor, lapidator, non de populatore, obsessor curiæ.

Lăpĭdōsus,a,um, Durum ebiceps, & quasi in lapidem obvertus. [Λιθώδης. Vn. Megkeményedett. Ang. Turned hard, as it were a stone.] Pacuvius: Lapis cor curæ, rem una corpus conficit. Festus: Lapidi est, dolore afficit. Obsolerum est.

Lăpĭdŭla,æ,pen. corr. f. p. [Λιθύδριον. Pol. Kamyczek. Vng. Megkeményedem. Ang. To make hard, as if turned to stone.] Pacuvius: Lapis cor curæ, rem una corpus conficit. Festus: Lapidi est, dolore afficit. Obsolerum est.

Lăpĭdŭlōsus,a,um, Durum ebiceps, & quasi in lapidem obvertus. [Λιθώδης. Vn. Megkeményedett. Ang. Turned hard, as it were a stone.] Pacuvius: Lapis cor curæ, rem una corpus conficit. Festus: Lapidi est, dolore afficit. Obsolerum est.

Lăpĭdŭlus,i,m. Lapidem jaciens. [Λιθοβόλος. Gall. Lapidateur, celuy qui jette de pierre. Ital. Quello, che tira pietre. Ger. Ein Steiniger, der mit Steinen wirfft. Hispan. Apedreador. Polon. Kamieniciel. Vng. Kővel hajtó, kövező. Ang. A lapidator, or stoner.] Cic. pro Domo sua: Percultor, lapidator, non de populatore, obsessor curiæ.

Lăpĭdus,i,m. Durum ebiceps, & quasi in lapidem obvertus. [Λίθος. Vn. Megkeményedem. Ang. To make hard, as if turned to stone.] Pacuvius: Lapis cor curæ, rem una corpus conficit. Festus: Lapidi est, dolore afficit. Obsolerum est.

Lăpĭs,ĭdis,m. Durum ebiceps, & quasi in lapidem obvertus. [Λίθος. Vn. Megkeményedem. Ang. To make hard, as if turned to stone.] Pacuvius: Lapis cor curæ, rem una corpus conficit. Festus: Lapidi est, dolore afficit. Obsolerum est.

Lăpĭs,ĭdis,m. Lapis pretiosus, ex quo annulos gemmatos faciunt. [Λίθος τιμιος. Gall. Pierre precieuse. Ital. Pietra preciosa. Ger. Ein Edelgestein. Hispan. Piedra preciosa. Polon. Kamień drogi. Vng. Drága kő. Ang. A precious stone.] Plin. lib. 37. cap. 1. Gemmarum & lapidum differentiæ. Plin. lib. 37. cap. 2. Gemmarum & lapidum differentiæ. Plin. lib. 37. cap. 3. Gemmarum & lapidum differentiæ. Plin. lib. 37. cap. 4. Gemmarum & lapidum differentiæ. Plin. lib. 37. cap.

in largienda civitate. Largiri cœnam. Plaut. in Amphytrion. Proin tu istam cunam largire, ei lapis, clurientibus Largiri libertatem populo. Cic. 3. de leg. Sed ego, uti satis dixi prosecutus sum de his Sextio, primum libertatem unam largior populo, ut autoritate valeat, & maneat boni: sic enim hoc recreata res est de suffragiis. Largiri etiam. Plaut. Asin. [ipse Virum meam tibi largiar, & de mea aduam addam. Si tempus non largiendi fuit, non permisit, non concessit. Colum. lib. 3. cap. 9. Largiri de ultro. Plaut. Mil. Namcum illem fecerit, ire ultro largibere. Largibere, pro largiri. Sinucidem. Plaut. in Bacch. Tum libertatem Chrysalo largibere.

Largitor, m. s. Donator, liberalis, populi corruptor. [נדב nadab. חנן chanan. מתן nathan. donator, largitor. Gall. Liberal donneur. Ital. Prodigo & corrotto in donare. Ger. Der freygebig und ausgibt etwas dauret. Hispan. El que da largamente. Pol. Szafowy dawca. Vngar. Adakozo, ado. Ang. A liberal giver.] Cic. 2. ad Vitel. Quum urbem imperii caput esse Dardanus, paulum mihi deesse, cui omnibus sperantibus, omnia largitore dicer, eo mihi gratiorem. ¶ Cic. in Milon. parem dimicat, pro eo qui largitione populum corrumpebat. Cic. in Vat. Non patet qui ambitum ne absolutum quidem patronus esse absolerum, ipse impune unquam esse largitor. Idem 1. Offic. Evitandique in Rep. Pisones largitores, & factiosi, quorum quàm maximas consequantur.

Largitās, tis, f. Liberalitas, munificentia. [נדבה nedabah. חסד chesed. Gall. Largesse. Ital. Liberalità largezza. Germanis. Ein freygebigkeit, heist dasselbe das unter andern auch das gesagte. Belg. Een overvloet, een gevinge. Hispan. Liberalidad largueza. Polon. Dobrotliwość, szczodrobliwość. Vng. Bőkezüség, adakozás. Ang. Largesse, freenesse, giving.] Largitas, & largitio, onis, διάφορον, interest differunt: quod largitas (ut Aristoteles ait) humanitatis est, largitio ambitionis. Idem enim largitas rationabilis & definitus liberalitatis effectus: largitio, cupida quæ fraudi sui quorundam favorem in petitionem magistratuum. Terentius Adelph. Quæ illæc tua est largitas? ¶ Quandoque, cum ea largitio pro liberalitate ponitur. Cæsar 1. bell. Civil. Suscitâ Tribunos militum, centurionibus quibusdam pecuniis impulit, has exercitui distribuit: quo facto duas res consecutus est, quòd pignore animos centurionum devinxit, & largitione ceterorum militum voluntates.

Largus, a, um, Copiosus, multus, amplus, latus. [רב rab.] Plin. lib. 11. cap. 39. Pili equis in tuba largi, in armis leones. ¶ Accipitur etiam pro eo qui multa largitur, qui liberalis est, vel etiam prodigus, profusus, ipse indicat. [נדיב nadib. שוע shoa. נשיא nasi. Gall. Large, chaudeau. Ital. & Hispan. Largo. Ger. Gebig, reichlich. Belg. Diegene overvloedich. Polon. Hoyny, szczodry. Vngar. Bő. Angl. Large, liberal.] Cic. lib. 2. Offic. Omnium duo sunt genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales.

Largè, adverb. Liberaliter, abundanter. [ברוב berob. shefaah. Gall. Largement, abondamment. Ital. Largamente, copiosamente. Ger. Reichlichen, viel freygebig. Hispan. Larga mente. Polon. Hoyno, obficie, szczodrze. Vngar. Bőven. Angl. Largely, liberally.] Horat. lib. 1. Carm. Ligna superfoco large reponens.

Largiter, adverbium, quamvis non ita in usu sit. [Vngar. Bőven.] Brutus Attic. Sed persuade tibi de voluntate propria mea, illud esse certissimum, de judicio largiter.

Largus, penultima corr. teste Nonio, pro largè sive largiter: sed antiquum est & obsoletum. [Polon. szczodrze. Vngar. Sokan.] Afranius: Quid dicitur esse? quid ties? quid lacrymas? largius prolongere.

Largi loquus, a, um. Qui abundanter loquitur. [πολυλογος. Gall. Grand parleur. Ital. Gran parlatore. Germ. Ein Lantmann, der viel schwatzet, ein Klapperer. Hispan. Que largamente habla. Polon. Mowiący obficie, szczodrze. Vng. Sokat beszélő. Ang. That speaketh much.] Plautus in Cistel. quæ ubi fabumatæ fumus, Largiloquæ exemplò fumus olas loquimur cuam fari est. ¶ Sic etiam largifluum dicimus pro eo quod large & abundanter affluit. Cic. 3. de Orat. ex poeta: Grando multa imbri largifluo lubita, & præcipitans cadit.

Largiflùè, [Polon. Hoyno. Vngar. Igen bőven.] Suetonius in Augusto: Quorum largiflùè se invitaret.

Larīcina. Resina gracilis, melleiliquoris virus redolens Plin. lib. 24. cap. 6. In officinis pro terebinthina, sed rarior ejusmodi vicosa, sed suaviter odorata.

Lārmanium, Nascitur apud Scythæos, in quit Strabo libro 6. fertilissimum oleæ genus.

Larīnæ fines, Lege Perald. & Barb. Coroll. lib. 2.

Larix, ĭcis, m. vinus Theophrasto, & Diocoride credimus, Arboris genus fragosum, abiete & pino, cui illam quammaxime longa series, & tarica sentiens, nec ut ignem per se concipiens, nec ulla ratione ardens, cui quòd pinguedinem tarcissimus, aquæque habeat sibi factam in numen sustinendæ, non ardendæ. Nec est alia ratio eam confumendi, quàm si magna lignorum copia uratur, quemadmodum in his contingit lapidibus, qui calcis gratia coquuntur. Abundat circa Padi ripas, & mari Adriatico circa Ravennam. Vide Plin. lib. 16. cap. 10. Lucan. lib. 9. Et larices fumoque gravem serpentibus urunt Abrotanum.

Larva, æ, um, f. p. Noxiæ infernarum umbræ, furiæ, erinnes, à Laribus, ut quidā putāt, dictæ. [φαντασμα, φαντασματα. Gall. Esprits qui vont de nuit, & font de mal, larves, larves garous. Ital. Spiriti che vanno di notte. Germ. Ein Nachtgespenst, Gottergeist, Nunpelgast. Belg. Een Nachtgeest. Hispan. Fantasma que parece de noche. Polon. Nocny pokusz. Vng. Nagyhomu szellemek, kisértetek. Ang. Fayries or shelders of the fayries.] Plautus in Amphyt. Nam hæc quidem ædes larvarum plena fuit. Hinc Larvati, φαντασθεντες, dicuntur furiali de mente moti, quasi à larvis exterriti: qualeis sunt quos vulgò Dæmoniacos appellant. Plautus: Larvatus ad cpul hominem mulierum mendicum quærit. Hi etiam Cerriti dicuntur à Cerere, quasi Cereris in animo vexati. Plautus: Cereè larvatus sut Cerberi. ¶ Larva etiam pestilens, quam Rubiri vocant. [φαντασμα, φαντασματα. Gall. Magots, fauxvisage. Ital. Volti fieri mostruosi. Germ. Ein Gespenstig. Hisp. Larua, fantasma, o cosa espantosa. Pol. Larwa, maszkara. Vngar. Alarcza. Ang. A maske, a vyzor.] Hinc larvatum dicimus pestilentem. Horat. 1. Serm. Satyr. 5. Nil Libi larva aut tragicis opus esse cothurnis. Apul. in Apolog. Larvas appellat noctium occursacula, busarum formidamina, sepulchrorum terriculamenta. Augustin. lib. 4. de Civitate Dei: Larvæ dicuntur animæ hominum depravatæ, & in malis vitæ meritis macbulatæ, quæ à corpore separatæ terricumentorum sunt mortalibus. Cum larvæ dicantur, dicuntur ii, qui vita defunctos infestant maledictis: qua re nihil potest elici indignius ingenuo viro.

Larvātus, vide in LARVA.

Lārvālis, le, com. e. Deformatus, pallens, [σαρκωδης. Pol. Maszkarowaty. Vngar. Alarczos.] Sidonius: Facies velut umbris mœstificata larvalibus.

Lārus, ri, Avis ejusmodi aquatica, colore furvo, magnitudinem columbæ non multum excedens. [λαρος. Polon. Czyka. Vng. Sirály.] Quidam fabulam interpretantur. ¶ Larus hians, λαρος χασκων, proverbium in Græcis. Est enim hæc avis aviditate in modum rapax & vorax. Suidas.

Lāsānum, pen. corr. f. Vas olim evacuando ventri accommodatum. [λαβανον. Gall. Pot à chambre, pot à pisser. Ital. Vaso basso, ovale, fatto, di rame, bambagia, o terra. Germ. Ein schüssel zu der notdurft. Hispan. Orinal. Pol. Vrinal. Vngar. Szeres, mosolo. Angl. A mans pysse, a chaule pysse.] Horat. 1. Sermon. Satyr. 6. Quum Tiburte via Præneste sequique sequuntur Te pueri, lasanum portantes, oenophorus quique.

Lascīvi, appellant quasi fissile ac dimidium, quoties videlicet concretum cibi portion, quæ Calculis dici potest, ab secessit Galeno placet, separamus. Impraptie tamen, mouse, scribit hæc nonnulli appellari oti, in quo aut literales calculi aut ferrum ardens refrigeratur. Ut, de cujus juvamento vide Dioscor. lib. 2. cap. 77.

Lascīvus, a, um, penult. product. Protervus, salax, plus mollitiæ (inquit Valla in Rudentem) quàm roboris quæ consilia habens. [סורר sorer. שרר sarar. שעשוע shaashua. Gall. Lascif, lascivieux, sujet à la luxure. Ital. Lascivo, molle, lussurioso. German. Geil, mutwillig, ppig. Belg. Droobbrenderlust hebbet. Hispan. Lascivo, luxurioso, ruteroso. Pol. Sliski, sklonny, wszetecznik. Vngar. Szeszelmes, kivánsagos. Ang. Lecherous, wanton, lascivious.] Virg. 3. Aeglog. Malo me Galatea petit lasciva puella. Plin. libr. 8. cap. 40. Memnonium & Nicomedis Bithyniæ regis, uxore ejus Cleopatræ lacerata, propter lasciviorē ejus cum matrona jocum. ¶ Dicitur etiam de brutis animantibus. Virg. 2. Aeglog. Florentem cytisum sequitur lasciva capella. ¶ Aliquando ponitur pro impudico. Martial. lib. 11. Lascivi est nobis pagina, vita proba.

Lascīvissimus, superlat. [ασελγεστατος. Pol. Bardzo gwałtowny. Vng. Igen kivánsagos, fajtalan, paráznai.] Sueton. in Tiberio: Cubicula per totam domum depictis tabellis ac signis lasciviss. picturarum & figurarum adornavit.

Lascīvĭa, æ, f. o. Mollities, petulantia, necquitia, incontinentia animi. [סרה serdah. שעשוע shaashua. Gall. Incontinence & lascivete, paillardise. Ital. Lascivia, lussuria. Ger. Mutwill, unkeuschheit, geilheit. Belg. Dartelheit, droobbrenkelheit. Hispan. Lasciua obra deshonesta. Pol. Niepowsciągliwość, wstrzemięźliwość. Vng. Szabadsag, kivánsagtalansag, fajtalansag. Ang. Lasciuie, wantonnesse, lechernesse.] Procedit enim lascivia ab animi alacritate. ¶ Aliquando pro joco, petulantia & protervitate usurpatur. Plin. lib. 26. cap. 1. Gravissimum ex his morbis lichenas appellavêre Græco nomine: Latinè, quoniam à mentu ferè oriebatur, jocularis primum lascivia; ut est pro vice natura multorum in alienis miseriis; mox & usurpato vocabulo, mentagram, occupantem in multis totus utique vultus. ¶ Lascivia maledicendi, apud Quintilian. libro 9. capite 2, pro maledicendi voluptate: Affluentes lascivia, oderint hanc maledicendi lasciviam. ¶ In oratione quoque laudibunda & exultante dicitur esse lascivia. Idem Quintilian. Ne recentis hujus lasciviæ flosculis

flasculis capti, voluptate qualam prava deliniantur.

Lăscĭvĭo, adhĭbĕo. [Vid. Fastidio.] Plautus: Quidnam dicam Dinacium lasciviburn dare tam liberaliter mercedem?

Lascīve, adverb. id est, petulanter, protervè, molliter, nequiter. [Pol. Mutwillig. Vng. Szilaion, fajtalanul.] Festus ignominiosè pro texto lasciviter dixit, pro lasciviè, ut autor est Scipater Asellio. Grammat.

Lăscīvĭa, æ, n. q. Petulantia ago, pemlans sum, exulto. [סורר sorer סרר sarar. Gall. Regner, fouetter, estre insolent. Ital. Scapestrare. Ger. Mutwillig, frech, geil, unkeusch. Hisp. Desenfrenadamente bivir. Pol. Wyiercz, rozkazuie. Vng. Szertelenkedem, fajtalankodom. Ang. To be wanton, to play the wanton.] Vt sequi insolentiæ solent, aut qui diu in otio fuerunt, qui sunt calcitrare præter solitum, aut lasciviæ cupiunt servire, solent. Colum. lib. 7: Satietate veris pabuli pecudes exhilaratæ lasciviunt. ¶ Lascivire etiam arbores dicuntur, quum nimia pabuli luxuriantes luxuriant. Bucœus.

Lascĕr, ĕris. Succus laserpitii, eximia in medicamentis usus. [סחר sohar. Gall. Suc. Ital. Sugo. Ger. Lasersaft. Hisp. Mirrha, essa olorosa. Pol. Cynamonowy sok.] Plin. lib. 19. cap. 3: Abhis proximè dicetur autoritate clarissimum laserpitii, quod Græci σίλφιον vocant, in Cyrenaica provincia repertum, cujus succum vocãt laser, magnificum in alimentis medicamentisq. Colum. lib. 3. cap. 10: Nos exiguum admodum laseris vino diluimus, de ira cocumina arboris summa obtinimus.

Laserpĭtium, tii, n. c. Virgultis hebibulum, ex cujus culmo exudat succus rotundus, quem verum laser, magnificum in medicamentis, & in Cyrenaica provincia laudatissimum. [σίλφιον. Vn. Vendel. Szegfüvnek.] Hinc Catullus ad Lesbiam, laserpiciferas vocat Cyrenas. Caulem laserpitii magydarim vocari autor est Galenus, quanquam non desunt, qui ferulen etiam eodem nomine appellant. A laserpitio Cato formavit laserpitiarius, a, um, cap. 156. de Re rust. Item in quomodo observari oporteat laserpitium aceto diluere, permisceto lentum aceto laserpitiato, & in holeporio. Plin. lib. 18. cap. 30: Sunt qui lentem aceto laserpitiato respergant.

Lasĭnus, pro Lanius, quo utebantur veteres.

Lassus, nomen est adjectivum. Fessus vel fatigatus: hoc est, corporis vel animi labore fractus. [יגיעה jaagnah מלאה milleh. Gall. Las, lasse. Ital. Stanco, affaticato, lasso. Germ. Müd, matt. Hisp. Cansado, con trabajo fatigado. Pol. Zmordowany, vtrudzony. Vng. Fáradt, fárkadt. Ang. Weary, tired.] Plaut. in Amph. Lassus hoc Hercle návi ut vectus huc sum hortatio nũc nauseo. Terent. in Heaut. Eretium lassum oppidò mihi aiebant esse ad eã non admodũ fam. Plaut. Pseud. - nam ut lassus veni de via, Me volo curare. Amore lassus, Ovid. 3. Amor. Eleg. 6.

Lassĭtūdo, is, f. t. [מתנא mathnah.] Lassitudinativum, Pactum fatigatus. [κόπος, κόπωσις, κάμωσις, κάματος, ἀσθένεια. Gall. Qui est vn peu malade ou mal en ordre. Ital. Abbattimento, lassezza. Ger. Müdigkeit. Hisp. Cansada, trabajo cansado vejez. Pol. Trudzenie, mordowanie, zmordowanie. Vng. Fáradtság, lankadás. Ang. Faintness, weariness.] Catul. Itaque in domũ Cybeles tenebrum, lassitudine, animo ex labore fessum caput nunc hinc Cereris.

Lassĭtūdo, is, f. t. Defatigatio, languor ex labore perceptus. [יגיעה jaagnah. Gall. Lassitude. Ital. Stanchezza, & fiacchezza. Ger. Müde. Hisp. Cansancio por trabajo. Pol. Zmordowanie. Vng. Fáradtság, lankadás. Ang. Weariness.] Sallust. Non famem aut sitim, neq; frigus, nec lassitudinem opperiri. Plaut. in Capt. illic ibi demum est locus, ubi labore lassitudo omnis expanda ex corpore. C. c. ad Cornif. Sed ulla lassitudo impedire officium & Edere debet. Cæs. 2. bel. Gal. Cuncta ac lassitudine exanimatus.

Lassĕsco, is, f. allus ab fatigor. [נלאה nilleah, לאה leah, עיף ajeph, יגע jaagah, κάμνω, κοπιάω, ἀσθενέω. Gall. Se lasser, devenir las. Ital. Diventar lasso, stanchezza. Ger. Müd werden. Hisp. Cansarse. Pol. Vlawoc, Vng. Elfáradozik, Lankadok. Ang. To wax weary.] Plin. lib. 10. cap. 16: Non lassescere in ullo labore qui nervos ex alis & cruribus gruis habeant. Idem lib. 24. cap. 2: Si non præpingnis fuit habentes lassescentem sustineat.

Lasso, as, act. p. Fatigo, exanceo, defatigo, labore obruo. [תשׁת tasheh. Gall. Lasser. Ital. Stancare, affaticare. Ger. Ermüden, müd machen. Bel. Müde machen. Hisp. Cansar à otro. Pol. Mordować, trudzić. Vng. Elfáraszt, lankaszt. Ang. To weary, to tire.] Ovidius 3. de Ponto: Mitius ille pedis subita qui præcipitat unda, Quàm tua qui totis dissidis brachia lassat aquis. Hujus compositum est delasso, vehementer lasso. Plaut. in Aff. Nam etiam hominem in Senatu dare operam aut clientibus in labore delassatum, noctem totam sternere.

Lăsso, as, pass. um. [ἀφανίζω, Vid. Exsiccatum.] Ovid. 2. Met. - mollibi neque equam lassor arena.

Lassātus, participium. [נלאה nilleah, לאה leah, מעף meoph, עיף ajeph. Gall. Lassé. Ital. Stanco. Ger. Ermüdet. Hisp. Cansado. Pol. Zmordowany. Vng. Elfáradozott. Ang. Wearied, tired.] Iuvenal. Satyr. 6: Et lassata viris nondum satiata recedit.

Lătĕo, es, latui, n. Ita occulto sum, me abscondo, abditus sum. [מחבא machbaa בסתר nechbah, בסתר bastar. Gall. Se cacher, estre caché, n'estre veu ne sceu. Ital. Essere nascosto, stare sconosciuto. Ger. Verborgen sein. Bel. Schuylen. Hisp. Escondejo. Pol. Skrywam się. Vng. Lappangok. Ang. To lurk, to lie hid.] Virgil. 3. Aeglog. latet anguis in herba. Cæs. 6. Verrin. Nullæ sunt occultiores insidiæ quàm hæ quæ latent in simulatione officii. Horatius 1. Epist. - Vejanius, armis Herculis ad postem fixis, latet abditus agro. ¶ Ea quorum ex quæ in occulto sunt, fereq; ignorantur, tacitum est ut latere dicipiatur pro incognitum esse, vel ignorari. ¶ Et in hac significatione plerumq; accusativum habet Virgil. 1. Aeneid. Nec latuêre doli fratrem Junonis & iræ. ¶ Sic dicimus, Hæc res latet me. hoc etiam fugit, præterit: Latet plebs asqui id est, in occulto est plerisq; vel pleriq; ignorant. Plin. lib. 2. cap. 29: Latet plerosque magna ex ea affectatione compendium à principibus doctrinæ vitis superiorum rerum & scientiarum ignes esse. ¶ Aliquandò etiam in hac significatione cum dativo legitur Lucan. lib. 10: Tu mihi causa lates. ¶ Hujus verbi compositum, Dilateo, de quo suprà: Obliteo & Oblitesco, de quibus suis locis.

Lătĕnĕr, adverb. Clàm, occultè. [κρυφίως. Gall. En cachette, secrettement, couvertement. Ital. Nascosamente. Germ. Heimlich. Hisp. Escondidamente. Pol. Skrycie, zataie. Vng. Lappangva. Ang. Quietly.] Cicer. in Topic. Cum enim nihil hinc latenter exit, hoc ipsum est fortuna cujus obscura causa, quæ latenter efficitur.

Lătĭto, as, pen. corr. n. f. Sæpe aut fere semper lateo. [מסתר mistar מחבא machbaa. Gall. Se cacher, ne se montrer point. Ital. Nascondersi spesso. Ger. Stätes verborgen sein, vnbekandt bleiben. Hisp. Esconderse à menudo. Pol. Skrycie się często. Vng. Lappangok. Ang. To lurk, to lie hid often.] Cic. pro Cluen. Extrahuntur domo latitans Oppianicus à Manilio, Horat. 3. Carm. Ode 12: Canis idem per apertum fugientes Agitato grege cervos iaculari, & Celer alto latitantem fructiceto excipere aprum. ¶ Cato tamen latitaverunt dixit, pro frequenter tulerunt, alterũ frequentandi verbum à fero. ¶ Latitare, inquit Rudæus, dicuntur qui ad judicium vocati frustrantur & judicia eludunt. Cic. pro Quint. Ego experiri non potuit an latitaverit, pro vocatorem nullum esse dixit. ¶ Latitare est, ait Vipian. nõ ut Cicero desinit, turpis occultatio fui. Potest enim quis latitare non timpi de causa, veluti qui Tyranni crudelitatem timet, aut vim hostium, aut domesticas insidiationes. Hotomanus.

Lătĭtātĭo, onis, f. t. [מחבא machbaa חבוין chebyin. Gall. Cachement. Ital. Nascondimento. Ger. Das innligen, verborgen. Hisp. Escondimiento. Pol. Ukrycie, zataienie. Vng. Lappangás, dologás. Ang. A lurking.] Quint. lib. 7. cap. 3: Sonus, clamor, gemitus, latitatio, metus, & similia.

Lătĕbrōsus, a, um, pen. corr. tp. & Latebræ, arum. Locus ubi aliquid latet. [סתר sater מחבא machbaa. Gall. Cachette. Ital. Luogo da appiatarsi, nascosiglio. Ger. Ein ort in dem sich jemand verstecken kan. Bel. Schuylplatze. Hisp. Escondrijo, lugar de esconder. Pol. Kryiowka, zataienie. Vng. Rejtek hely, bujdosó hely. Ang. A lurking-place.] Lucan. lib. 1: Credendum est bellis, quorum tibi tanta latebrosa Lesbos erit. Quint. Et quãvis odio exercitum nostri evocatus ex latebris suis, populus fabellis non impiet. Plaut. in Aul. Nonnemo reperiatur, ita probi in latebris nemo est. Dicuntur & latebræ pro ferarũ cubilibus: quãquam communiter ita distinguamus, ut latebræ de hominibus dicantur, lustra de feris. Sed nõ semper observatur. Nã & latebræ patent apud receptæ autoritatis scriptores pro ferarum lustris inventum: accipi. Liv. lib. 46: Inter vepres, & latebras ferarum noctem unam delinit. Plin. lib. 10. cap. 19: Ova nunc quidem etiam fatos latebræ dies habent. ¶ Ponitur interdum latebra pro excusatione, & prætextu. Cic. 3. Offic. Sed si hoc sibi sumant, nullam esse fidem, quæ in fide data sit, videamus, ne quæratur latebra perfidiæ.

Lătĕbrĭcŏla, æ, pen. corr. Latebras incolens. [φωλεύς. Gall. Qui se tient ordinairement en vn cachet. Ital. Che si tiene in luogo nascoso. Ger. Der in einem verborgen ort sich enthaltet. Hisp. Morador escondido. Pol. Lezący. Vng. Rejtek helyen barlangban lakó. Ang. That resideth in a lurking place.] Plaut. Trinummo: Latebricolarum hominum corruptor.

Lĭbĕro, bras, Subjunctivum, abscondo, quamvis non sit in usu. A quo fit compositum Latebro, de quo suprà.

Lătĕbrōsus, a, um, et Latebrosus locus, in quo frequentes latebræ sunt, obscurus, tenebricosus. [מלא malleh. Gall. Plein de cachettes. Ital. Pieno de nascondigli. Ger. Ein ort voll schlupfwinckel. Hisp. Cosa llena de escondrijos. Pol. Pełen zakątków. Vng. Lappangós, dologós. Ang. A lurking-place.] Lucan. lib. 1: Credendum est bellis, quorum tibi tanta latebrosa Lesbos erit. Quint. Et quãvis odio exercitum nostri evocatus ex latebris suis, populus fabellis non impiet. Plaut. in Aul. Nonnemo reperiatur, ita probi in latebris nemo est. Dicuntur & latebræ pro ferarũ cubilibus: quãquam communiter ita distinguamus, ut latebræ de hominibus dicantur, lustra de feris. Sed nõ semper observatur. Nã & latebræ patent apud receptæ autoritatis scriptores pro ferarum lustris inventum: accipi. Liv. lib. 46: Inter vepres, & latebras ferarum noctem unam delinit. Plin. lib. 10. cap. 19: Ova nunc quidem etiam fatos latebræ dies habent. ¶ Ponitur interdum latebra pro excusatione, & prætextu. Cic. 3. Offic. Sed si hoc sibi sumant, nullam esse fidem, quæ in fide data sit, videamus, ne quæratur latebra perfidiæ.

Lătĕbrōsus, a, um, pen. corr. Latebras incolens. [φωλεύς. Gall. Qui se tient ordinairement en vn cachet. Ital. Che si tiene in luogo nascoso. Ger. Der in einem verborgen ort sich enthaltet. Hisp. Morador escondido. Pol. Lezący. Vng. Rejtek helyen barlangban lakó. Ang. That resideth in a lurking place.] Plaut. Trinummo: Latebricolarum hominum corruptor.

Lătebrōsē, adverb. Occulte, alu. [κρυφίως. Gall. En cachette. Ital. A scondamente. Ger. Verborgenlich/heimlich. Hisp. Escondidamente. Pol. Tajemnie. Vng. Rúdkód, rudkon. Ang. Secretly.] Plaut. Trin. ---pater adfuit, Imperia quid vis, neq; tibi ero in mora neque latebrose me abs te conspectu occultabo.

Latibulum, li. n. Ein gruben, quid delitescit. [חפרה חבא מחבא מחבוא מחבה מחבא chabah. chabbe. chabbo. chabbo. Gall. Cauerne, taniere, cachette. Ital. Luogo doue si nasconde. Ger. Ein behelter oder loch darin sich ein thier verbirgt. Hisp. Escondrijo. Pol. Nora. Vng. Rúdkóly. Ang. A denne, lurke.] Valla lib. 1. elegantiarum. Aliud latebra, quòd latebræ bonum sit, latibulum ferarum. Sed hæc differentia non semper obtinetur. Nam quemadmodum supra ostendimus, latebram etiã pro feranum lustris accipi: ita etiam latibulum aliquando de eis locis dicitur, in quibus homines se occultant. Cicer. Actic. lib. 2. Ego autem volo aliquid emere latibulum, perfugium doloris mei.

Lătĭbŭlo, as. n. actum. p. & latibulor, aris, deponens, pro significat Lateo. [מחבא מחבא מחבה chabah. hasaba. Gall. Se cacher, se musser et tapir. Ital. Nascondersi. Ger. Sich verbergen. Hisp. Esconderse. Pol. Zbiegać. Vng. Lappangok, megyam el rejtőzöm. Ang. To hide, to lurk.] Varr. Videre est servus dominis latibulet. Acc. Progredere, & nequis latibuletur prospice. Antiquum est.

Latĭbet, Hyssopus apud Dioscor. Vide cap. 28.

Lătĕr, ĕris, m. i. Lateres, latere: & lateres in plurali: integrum inventum pro terra excocta, & in lapidem dura: genitivus & dativus singularis rarò legitur. [לבנה לבנים tehuné. tehuné. Gall. Brique et tuile. Ital. Quadello. mattone. Ger. Ein gebrant stein/oder backstein. Bel. Een bacsteen. Hisp. Ladrillo. Pol. Cegła. Vng. Tégla. Ang. A tile, or brike stone.] Cicer. de Divin. Num hos in latere, aut in carbone, ex quibus urbs effecta est, potest videri? Colum. lib. 6. cap. 14. Itaq; quum è recidi, veteri latere later conteritur, cui lentitia, &c. Idem lib. 9. cap. 6. Reliqua sunt alveorum genera duo, ut vel extimo fulgatur, vel lateribus extruatur. Valla lib. 3. Elegant. Cuthles lateres, qui cocti sunt, & non crudi. Vitruvius: Sive ille, sive cæmentum, aut coctus later, sive crudus: his enim uterendum. Plautus: Latere semior. Laterũ tria genera fuisse dicebant, δίπηχυς, à longitudine duorum palmorũ ita dictum, palmorum (inquam) majorũ, quorum singuli valent palmos minores sex: hoc est, digitos duodecim: quæ mensura geometrica cõstat reliquis pedibus quæ erat dicta longitudo. Latitudo autem pedis unius. A. terum tetradoron, τετράδωρον: tertium pentadoron, πεντάδωρον nominabant, à mensura quatuor & quinque palmorum. Græci enim antiqui τέτρας palmum vocabant, & δῶρον munera, quòd manu darentur. Vide Plin. lib. 35. cap. 14. ¶ Laterem lavare, proverbio dicitur, pro operam ludere. Inde tractum, quòd rudem illam in lateribus abluimon possit. Ter. Pherm. Purgẽ me? laterem lavemus? Frustrà agam.

Lătĕrcŭlus, li, diminutivum, parvus later. [πλινθίον. Gall. Petite tuile. Ital. Mattonello. Ger. Ein gresser stein/backerstein. Hisp. Ladrillo pequeño. Pol. Cegiełka. Vng. Teglácska. Ang. A little brike stone.] Plin. Crudis lateres ad formam cuneorũ. Curtius lib. 5. scribit, laterculo cocto Babylonios stellionatus subiisse. Colum. lib. 18. cap. 14. Sub pontibus deinde quadratæ hæc cæmenta, vel etiam laterculis extruantur.

Lătĕrĭtĭus, a, um, quod est confectum ex lateribus. [πλινθόκτιστος. Gall. Fait de carreaux de terre. Ital. Mattonato di mattoni. Ger. Gebogen/aus gebrantten gemacht. Hisp. Cosa labrada de ladrillos. Pol. Zrobiony z cegieł. Vng. Téglából épült. Ang. Made of brike or tile.] Plin. Lapide duro, aut lateritio æquo constituunt, veluti lateritios parietes. Idem lib. 35. cap. 14. Græci præter quam ubi è silice fieri potest, fructura, parietes lateritios præcalcẽ.

Lătĕrārĭus, Laterius. [πλινθοποιός. Pol. Cegielnik. Vng. Téglából ẽpített.] Plin. lib. 7. cap. 56. Laterarias domos constituerunt primus Eurycus, & Hyperbius fratres Athenis. Sic enim legi Calepinus: quum tamen omnia Plinii exemplaria, quæ quidem nobis videre contigit, hunc in modum legendum ostendant, laterarias, ac domos constituerunt, &c. ut laterarias intelligamus officinas fornaces q; fingendis, coquendisq; lateribus aptas. ¶ Laterarium, genus tigni. Vitru. lib. 1. cap. 2. Ipsi autem laterariis circa fovis continuantur, regunturq; tabulis maximè palmeis.

Lătĕrcŭlum, li, n. diminutivum. [Pol. Kiesa do noszenia cegieł. Vng. Téglahordó kas.] Laterculum nomen erat in quo dignitatum omnium, tam militarium, quàm civilium cognitio continebatur. Hic erat penes primicerium notariũ. Porrò duplex fuit laterculum majus & minus. Majus laterculum dignitates civiles continebat, cujus picturam in voluminat, quod descriptionem imperialium officiorum cum Orientis tum Occidentis cum imaginibus complectitur,) centrie est. Minus laterculum fuit quod dignitates militares continebat. Hujus fit mentio in Codice lib. 1. de Offic. quæst. l. Totius minoris laterculi ratam. Vide Tertul. contra Valent.

Lătĕrcŭli, ōrum, m. i. quidam officiales. [Pol. Urzędnicy ktorzy na listach imiona spisuią. Vng. Deákok, kik a Consulok és Császárok neveket irják.] D. Alb. Gril. Copernicus, & in I. fin. C. de provinciis sacrorum scriniorum, cæterisq; qui in sacris scriniis militant, lib. 12.

Lătĕrālis. Vide LATUS, substantivum.

Latercŭlum, Justin. in Codice. 27. cui ut. est, secundum Halo. in dictum, præcepta præfectum, alibi de Offic. præfect. Eadem mandata (inquit) in libris legum transscribere, & in sacro latercula deponi præcipiter.

Lărēmæ, ārum. f. p. à lateo, licet lateo habeat primam cor. laremæ verò prod. [לבן לבנים lebun. lebunim. Gall. Lanterne. Ital. & Hisp. Lanterna. Ger. Ein latern. Bel. Een lantaern. Pol. Latarnia. Vng. Lámpás. Ang. A lanterne.] Mart. lib. 12. Dux laterna viæ clausa fuit olim cornea: Romæ ex gremio parva latet mea. Dicta laterna, quòd lumen in ea inclusum latet. Fit ex laminis cornicis, in qua candela includitur, ne à vento extinguatur. Plautus Amph. Quò ambulatum, qui Vulcanum antidotum in cornu geris.

Lăternārĭus, m. i. Qui alteri laternam præfert. [λυχνοφόρος, λαμπαδοφόρος, λαμπαδηφόρος. Gall. Qui porte la lanterne. Ital. Che porta la lanterna. Ger. Ein laternen trager. der einem mit der larrern vorgeht. Hisp. Lanternero, o que tiene la lanterna. Pol. Latarnik. Vng. Lampás hordozó. Ang. A lanterne, or dog gey ffoole.] Cicero in Pis. Animum altero barbaro Epicureo, cum altero Catilinæ laternario.

Lătĕsco. Vide LATUS, adiectivum.

Lătex, ĭcis, m. i. Omnis humor dicitur, ab eo quod intra aliquid latet. [משקה mashkeh. Gall. Liqueur. Ital. Ogni humore. Ger. Ein jes feuchtigkeit. Hisp. Toda humor. Pol. Wszelakie nalgenosz. Vng. Belül való nedvesség. Ang. All kinde of liquor.] Ovid. de aqua, Virg. 4. Aen. Spumeus et latices simulatos fundat in undis Averni. De vino, Idem 1. Aen. Regales inter mensas, laticemq; Lyæum. Sic Ovid. Palladios latices dixit, quum oleum diceret vel. et. Et Lucret. Absinthii laticẽ. Lepores eis gemit latex, Lucret lib. 5. Gentiles latices, Ovid. 2. Trist. Reg. to Calidi latices, Virg. 6. Aen. Absinthi amarum propinare laticem, Lucil. 4.

Lathyris, [λαθύρις. Pol. Skopek cyrulicy.] Herba quæ catapuzia minor appellatur, de qua Plin. lib. 27. cap. 11. Lathyris tolla habet mollia, fistulosa, limbis, teneris, germina multa, in quibus semen in siliculis continetur, ut cappatis.

Latialis. Vide LATIVM.

Latibulum. Vide LATEO.

Laticlavium, Latifolia, Latifundium. Vide LATUS, adiectivum.

Latio. Vide FERO.

Latito. Vide LATEO.

Lătitudo. Vide LATUS, adiectivum.

Lătomĭæ, vel latumiæ, ārum. f. p. [λατομίαι. Gall. Quarrieres. Ital. Luogo dove si scarpellano sassi, ouero si fanno. Ger. Steinbrüch/steingruben. Hisp. La cantera, o cueua de canteria. Pol. Kamieniołomnia. Vng. Kőbánya. Ang. Quarrels of stone.] Varro: dicuntur, quas nos vocamus lapicidinas, autore Afranio: hoc est, locus unde exciduntur lapides. Λάας enim Græci est lapis: & τέμνω, scindo. Liv. 6. bel. Pun. Comprehensa publica privata ædificia, comprehensæ latomiæ, forumq; piscatũ. Ad latomias damnari dicebantur ii, qui in opus metalli damnabantur. Plautus Capt. Tyndarus in Latomias lapidarias ab Aegione damnatur. Inde, ergastulis potrò in latomias lapidarias. ¶ Latomiæ locus erat Syracusis, in quem vel è fenestra conspiciebantur ita dictus quòd esset in rupe effossa à Dionysio Tyranno excisus. Cicer. 7. Verr. Carcer Syracusis est à crudelissimo Tyranno Dionysio factus Syracusis, quæ Latomiæ vocantur, in altius imperio dominorum Romanorum fuit.

Lăpĭdārĭus, m. i. [λατόμος. Gall. Tailleur de pierre. Ital. Scarpellatore, taglia pietra. Ger. Ein steinbrecher/steinhauwer. Hisp. Cortero que saca la piedra y labra. Pol. Kamiennik. Vng. Kőfaragó. Ang. A quarrier, or dog ger of stone.] Latinè dicitur lapicida, qui è rupibus saxa excædit, aut ad opus adaptat.

Lator. Latoris. Vide FERO.

Lătrīa, æ. pen. prod. f. p. Latinè Cultus qui debetur Deo, obsequium, servitus. [עבדה עבודה abodáh. seruicio. Gall. Seruice, seruitude. Ital. Seruitù, ossequio. Ger. Ein verbrunst. Hisp. Honra ò acatamiento à un mayor. Pol. Służba. Vng. Istennek szolgálat. Ang. Worshipping or seruice of god.] Vox est nostris Theologis adita à quorum ejus vir est atq; explicatio petenda. August. lib. 10. de Civit. Dei: Latriam nostri, ubicunq; sanctarũ scripturarũ positum est, interpretati sunt servitutem. Sed ea servitus quæ debetur hominibus: secundùm quam præcipit Apostolus servos dominis suis subditos esse debere, alio nomine Græce nũcupari solet. Latria verò secundùm consuetudinem qua locuti sunt qui nobis Divina eloquia condiderũt, aut semper, aut frequẽter, aut penè semper ea dicitur servitus quæ pertinet ad colendum Deum.

Latinã,

Latrinã, næ, fp. Cloaca, locus privatarũ fordiũ, & ad exonerandũ ventrẽ accõmodatus: à latendo, sive potiùs à lavãdo, ut mox Varronis testimonio docebimus. [תִּיעֹנָה מְשֻׁלָּשׁ, מְשֻׁלָּשׁ, מְשֻׁלָּשׁ, מְשֻׁלָּשׁ. Gall. Privez, latrine. Ital. Cacatoio, necessario, destro da latrine à vivre Ger. Ein profort, heimlich gemach. Bel. Secret of a. Hisp. La privada, necessaria casa. Pol. Stolec, Vng. Arnyékszek, Ang. A draught house, or privie.] Potiùs verò loca publica, in quibus hæ omnibus ventrẽ exonerare. Cloacæ, aquæ ductus subterraneus dicitur, ad eluendas urbis fordes accommodatus. Antiquã lavatrinã dixerim: quæ postea ly sa una sublata, latrina est appellata. Varro lib. 2. de Analogia. Deinde quòd stevitas cauli nonnunquam contrahebat, quò ellent apturi, pro lavatrina latrinã nonnulli dixerunt. Lectus stratis, & vexillis, mallealis, & velis diu tutatus sum. Ex qua apparet, latrinã à lavando dictam esse, propterq; ligna ferè coelevia nonnullam fordium quasi testa domum in unum locum condunt. Plautus Curcul. Ibo intro magnas minas non plantas facio, quàm ancillam meã, quæ latrinam lavat. Vide quid latrinæ differe à cloacis, cunctis privatæ à publicis. Cal. Ibi: Inquinandis quæ cunq; vomit latrinæ cloacis. ¶ Invenimus etiã apud veteres Latrinam in numero Liberticrum impurissimarum: Sequere in latrinam ut aliquid gustes ex Cynica hereditate. Lucilius: Hoc tamen ipse, credit, quanquã latrina pedit. Ex Nonio.

Latro, as, n. p. Proprium est canis, quem vocem edit, terrens, & inaliqua insecta faciens. [נבח, נבח, נבח, נבח. Gall. Abayer, aboyer. Ital. Abbaiare. Ger. Bellen. Bel. Blaffen. Hisp. Ladrar, ponzoñar la yerua. Pol. Szczekam. Vng. Vgatok. Ang. To barke at a dogge.] Virg. 3. Aeglogæ: mollia luctantes Veneres Latrante Lycisca. Plautus Pœnulo: Ecquis hinc me eam nec latrat canis? Cicer. pro Roscio Amerino: Quod si hæc cuncti canes latrent, quã dens latratũ aliquem vereatur. ¶ Latrare ad homines tres significat, pro vociferari, & interturbare voce clamare. Cicero in Oratore: Quod enim hic meus frater ab arte dicas aliquis petere, quòd à Philippo interrogatus quid latraret, ferẽ te vidisse respondit. ¶ Hujus verbi, ôpositum latro, & oratio, de quibus vide suis locis. ¶ Latrare à quando poterit esse, sumpta translatione à canibus, qui cum quid petunt, latrat. Lucretius: Nec sitiens ibi vina latrare, nec quo. Corpore conjunctus dolor adsit. Unde additum ratione Ennii à Varronis testimonio & Pompeio Festo, ligurit, quem ille: Multa, inquit, ab animalibus ducebantur ad homines, partim quæ sunt aperta, partim quæ cunctabundi. Perpicuus, ut Ennii animus ei pectore latrat. Ita autem legendum Victorius docet, ratione fretus & veteri testimonio. Male enim antea lacrat pro latrat legebatur.

Latrõr, latratis, passivum. [Vnder geyagtwerden.] Plin. lib. 25. cap. 10. Hanc habentes nequa latrari à canibus.

Latratũr, impersonale. Ovid. 2. Trist. Sonat ecce latratur, quam solus ambulat ipse.

Latrõs latrantis, partic. p. [נבחן נובח נובחים. Gall. Qui abboye. Ital. Che abbaia. Ger. Bellend. Hisp. Que ponzoña. Pol. Szczekaiąc. Vng. Vgatok. Ang. Barking.] ut, Colla latrantia canis, Propert. lib. 3. eleg. 18.

Latrãtus, participium passivum latror. [נביחה. Gall. Abayé. Ital. Abbaiato, abbaiamento. Ger. Gebellet. Hisp. Ladrado. Pol. Szczekanie. Vng. Vgatas. Ang. Barking.] Stat. 1. Achil. juxtaq; Cephareus latratum pelagi tollens caput.

Latrãtõr, m. n. [נבחן נובח נובחים. Gall. Abbayeur. Ital. Abbaiatore. Ger. Ein bellet. Hisp. Ladrador. Pol. szczekacz. Vng. Vgato. Ang. A barker.] Virg. 8. Aeneid. declaratur Anubis.

Latrãtus, as, m. q. ipsa vox canum, sive ipse latrandi actus. [נביחה, נביחות. Gall. Abbayement. Ital. Abbaiamento. Ger. Gebellt. Hisp. Ladrido de perros. Pol. szczekanie. Vng. Vgatas. Ang. A barking.] Virg. 8. Aeneid. declaratur Anubis.

Latrãtus, a, um. q. ipsa vox canum, sive ipse latrandi actus. [נביחה, נביחות. Gall. Abbayement. Ital. Abbaiamento. Ger. Gebellt. Hisp. Ladrido de perros. Pol. szczekanie. Vng. Vgatas. Ang. A barking.] Virg. 8. Aeneid. declaratur Anubis. Ovid. 1. Fastor. Sicut aper lõgè vitæ latratibus actus Bellimeo celeres dissipat ore canes. Plin. lib. 8. cap. 40. Abas in Epiro agentium in conventu personam domini, laniatu & latratu abduxerunt ut cognosceretur fieri fecius.

Latrones, com. c. Grassatores, raptores, præcones, vitarum obsessores, qui vitores aut vitæ aut pecuniæ spoliant. [שׁוֹדְדִים פּוֹרְצִים. Gall. Larron. Ital. Ladrone. Ger. Mörder, Straßenräuber. Bel. Moerders. Hisp. Ladrones. Pol. Zbóyce, morderce. Vng. Latrok, betyerek, rablonk. Ang. Theeues, robbers by the high wayes.] Isidor. lib. 10. Epist. Vi nguleni homines, furyuni de nocte latrones. Ita dictum autore Festo, quod à latere aliquem formatur: vel à latendo, quòd latenter insidiantur. Cic. 2. Philipp. Est enim verendum latroni tam, ut tantum habeat, quantum rapere potuisset. Horatius 2. Sermon. Satyr. 1. Quæ cur dilungere cunes Tutus ab infestis latronibus. ¶ Vsurpant poëtæ latronem pro venatore. Virg. lib. 12. Sivenit, latronis Impavidos frangit telum: quum superiùs dixerit, Saucius ille gravem vanũ volvere pectus. ¶ Apud antiquos etiam latrones dicebantur conducti milites, à μισθὸς mercenarium: servi bãt mercede. Moris autem erat, ut bonus Imperator de re cafe haberet, & primos mitteret ad omne discrimen. Varrõ autem hujusmodi disparatores putat latrones dictos, quasi latrones, quorum latera regerent. Hos nunc satellites vocant, qui principis alicujus latus sustentant, qui & disparatores, & regiovestiarii vocantur. Plautus in Milite: Nam ego hodie ad Seleucum regem iturus paratum meum, Velatrones quos conduxi, hinc ad Seleucum deferri. Qui cum regem tutarentur.

Latrunculus, diminut. m. Parvus latro. [גַּנָּב קָטָן. Gall. Larronceau. Ital. Ladroncello. Ger. Ein straßenräuberlin. Hisp. Ladrones pequeños. Pol. Zbóyca, złodziey. Vng. Arvoka, kalozocska. Ang. A little theefe, robber, or stealer.] Cicero de Provinciis Consularibus: Res in Sardinia cum maximis latrociniis à Propætore una cohorte auxiliaria gesta. ¶ Sunt etiam latrunculi scelerum species, quibus hodiernis, sedecim lapidis gemina acierum, directis: in quibus duo Reges tantùm vicem contendentes, duæ reginæ, quatuor equites, totidem pedites, quatuor satellites, totidẽ centuriones. Gall. Jubes. Ital. Scacchi. Ger. Tefelbretlein. Hisp. Ajedrez. Pol. Szach. Ang. A chesse] Martialis: Inde latrocinii ludis de lacrymis ludimus. Seneca: Latrunculis ludimus.

Latrũncellãtor, oris, m. t. Qui latronibus conquirendis & hippicis utilitandis præest, vulgò Lieutenant criminel. [שׂר הַמִּשְׁטָרָה. Gall. Prevost des mareschaux. Ital. Gouernatore de Cauallegieri di cacciare. Ger. Ein Statthalter der Reuter. Hisp. Alferez de Caballeros. Pol. Setnik konny. Vng. Louterkapitany. Ang. The Lieutenant of horsemen.] Vlpianus lib. 5. Pand. Solemnus de ludis. Latrunculator de re Pecuniaria judicare non potest.

Latrõcinõr, aris, penult. corr. d. p. Latrocinã more prædor, grassor, occido, interficio, neco. [לִגְנֹב גְּנֵבָה גָּנַב גְּנֵבָה. Gall. Desrober, brigander, de brosser. Ital. Rubbare. Ger. Rauben et straßenräuberen. Bel. Roven, moorden. Hisp. Robar. Pol. Morduie, zabijam. Vng. Latrocinalkodom, tolvayskodom, kobolskodom. Ang. To robbe, to take preys by force.] Cicero pro Milone: Quasi Appius hic Clausus viam Iovelit, non qua populus Romanus iteretur, sed in qua posset tuto latrocinari. Idem: Latrocinari non mercenarium bellum, sed Pompeianum. Idem pro M. Marcel. Vagabitur nomen eorum longè, latè. Virg. 8. Aeneid. Lucus latè sacer. Cic. in Cat. Cum in republica latrocinari cœpisti. Idem 1. Offic. Hæc latissimè patent, ad plurimosq; pertinent. Idem lib. 5. de Fin. Is omni autem honesto de quo laquimur, sibi latrocinari videtur, nec quod latè pateat, quàm communia inter homines hominum.

Latrunculus, fr. Spinositas, spe cies. [חֹחַ אוֹ חוֹחַ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ קוֹצִים. Gall. Espine, chardon. Ital. Spina. Ger. Brenneseele. Hisp. Abrolhos, espuma. Pol. szyszka. Vng. Szilaszag. Ang. Thistle, brambles.] Cic. 1. de Nat. deor. In hac consimilitate

mensitate latitudinum, longitudinũ, altitudinũ. Cic. 3. de lege Agr. Qui latitudinem possessionũ tueri, qui invidiam Syllanarum agrorum ferre nõ possunt. Idem 2. de Orat. Otis pravitatem, & cavarum latitudinem imitantes.

Lātesco, is, ere. Latus fio, & latum extendor. [רחב rahab. מרחיב marchiv. Gal. s'élargir, devenir large. Ital. Diventare, allargarsi. Ger. Werd breiter, weit werden. Hisp. Ensanchar, ensancharse. Pol. Rozszerzam się. Vng. Meg szélesülök. Ang. To grow wide or broade.] Columel. lib. 2. Supervacua agri non amplius quatuor jugerum latitudinem obtinendum est, quanta parte amplius rapit spargendum, quã nostris ventrem latescimus, sed teretem radicem deorum agunt. Cic. in Arat. Hic equus à capite & longa cervice latescit.

Lārĭdum, Arboris gland. Fœtus genus, quem nonnulli candelam putãt cum à solo à latitudine folii nomen habeat. [πλατυφυλλος &c. Ger. Der breite Blettet baum. Vn. Szélesleveli fa.] Plin. l. 16. cap. 6. In querna glande alia dulcior, mollior, fœminæ, maris fortior. Maxime autem probantur latifoliæ ex argumento dictæ Laurus latifolia, & Myrtus latifolia apud Plin. l. 15. cap. 7.

Lārĭfundĭum, dium. Magnus & amplus fundus. [Χωραγιον. Gall. Un grand heritage de grand revenu. Ital. Gran fondo, gran possessione. Ger. Ein weit vnd groß eigenth. Gut. Hisp. Heredad ò granja grande. Pol. Szeroko folwarek. Vng. Szélesmezõ, örökség. Ang. A broade or wide ground, field or heritage.] Plin. lib. 27. cap. 2. Latifundia non legimus in natura fuisse: in Italia id ctiam potest una certa ratio præcipit parandæ vineæ, ne magnæ prædæ quod aliæ finis sit, alienatur ut desiderata. Idem l. 18. cap. 6. Latifundia perdidêre Italiam.

Lātĭclāvĭus, Tunica cui purpureæ praetextæ, latior tunica vulgari, qua Senatores utebantur. [πλατυκλαυος. Pol. Gierok szerokopaski. Vn. Bíbor széles pántlikás.] Eo vestitu gentem primus usus est Tullus Hostilius Romanorum Rex, teste Plinio lib. 9. cap. 39. Utebantur eo & Sacerdotes: ut non obscure ostendit Silius Italicus l. 3: Sacrificã lanea vestis bibula quæ tegere clavo. Et quoniam hac veste utebantur præcipuè Senatores, factum est ut Latus clavus acciperetur pro dignitate Senatoria. Plin. in Epist. Ego Sextò latum clavũ à Cæsare nostro, ego Quæsturam impetravi. ¶ At Ovidio Clavus simpliciter dicitur pro senatoria dignitate, illo versu. Curia restituit clavo mea facta coactis est.

Laticlavĭi, Senatores appellati sunt, à latoclavo, πλατυκλαυος, Sueton. in Augusto: Acne cepere, cæterorum esse, binos plerumque latos clavos præpotcit singulos sibi laticlavia tunica Valer. Lib. 5: Rutilium laticlavia donatum, ad Mutinensem remisit.

Lātus, ta, tum: Quod est intra alium. [בתוך betoch. מבפנים mibpnim. Gall. large. Ital. Lato, ampio, esteso. Ger. Breyt. Bel. Ein feste. Hisp. Ancho ò estendido. Pol. Szeroki. Vng. Széles. Ang. Broade.] Virg. 2. Aeneid. Laterique Argivum accommodat ensem. Quintil. l. 5. ca. 11. Ischomachi latera fortia & virilia. Cic. pro Cæcin. Is ex equo cecidit, & latus offendit vehementer. ¶ Hinc lateris dolor, quæ Græci πλευριτις vocant. Cic. 3. de Orat. Crassus laterum dolore consumptus. Horat. 1. Serm. Sat. 9. Hunc neque dira venena, nec hostium auferre ensis, Nec lateris dolor, aut tussis, nec tarda podagra. ¶ Aliquando latus pro viribus & spiritu ponitur. Cic. de Senect. Quum legem Voconiã magna voce & bonis lateribus suaderem. Idem de Senect. Neque enim ex senectute nobilitatus, sed ex lateribus & lacertis tuis. ¶ A latere, dicuntur clari & amici principis, qui eorum lateribus semper adsunt. Liv. lib. 4. bel. Pun. Ab latere eius de nos nominat cyrunei, cuorum capita vitellius fingeuri inter dolares gemitusq; occurrerunt. Curtius lib. 5: Quum ad perniciem ejus etiam à latere pecunia totius subiaturet hostis.

Lātĕcillum, li, diminutivum, vel Parvum latus. [πλευριδιον. Gall. Petit côté. Ital. Piccolo lato. Ger. Ein seitlin. Hisp. Pequeño lado ò costado. Pol. Bocek. Vng. Oldalocska. Ang. A little side.] Catullus ad Thallum: Ne latera nuda lectuli, lacerta nequ; mordicus labella tangat intumescula, nec attrita pube suscitet. Speculorum latusculum est ei, parva lacerna. Lucretius lib. 4: Quinetiam quæcunq; latuscula sunt specierum.

Lātrōnes, a Latere nove dixit Tertullianus, quos alioqui latrones appellamus. [Pol. Obdarzenie podług łokcia chodzące. Vn. Oldalog való. Latrones] Tertul. l. 4. contra Marcion. Tot ferè latronibus uni soli barbaro duobus telis, confligens Deo Israel. Dicti sunt latrones quod latus claudant.

Lātrōnĭa victoria, Capsulæ videntur esse in quibus ad explicandum aurum, foro surgentis, ea quæ nolumus nominare necessaria sunt, recondimus. [Pol. Węgorz żołnierski. Vn. Vitek.] Scævola l. 102. D. de leg. & fideicommiss. 32: Uxori meæ latrunculos meos viatoria & quæcunq; in his condita erunt, quæ membranulis membranis inclusa erunt, dari volo. Item: His chirographa debitorum & pecuniam cum esset profecturus in provinciam, in latrunculis condidit. Ex Hotomano.

Lĭvācrum, Vide LAVO.

Lavacrum Veneris, Dioscor. lib. 3. cap. 12. Dipsacos.

Laudemium, Quidam accipiunt præmium illud, nempe quingesimam, quod præstatur juxta sanctionem Iustiniani l. 3. Cod. de jur. emph. pro renovatione emphyteutica, à verbo laudo deducentes, quum Latinùs esset Laudativum, sicut Donativum.

Laudo, das, dãre. 9. Commendo, extollo. [הלל שבח halal. shabach. tomar. ישר. Gall. Louer, donner louange, estimer. Ital. Lodare, fodare. Ger. Loben. Bel. Prees. Hisp. Loar, alabar. Pol. Chwalę. Vng. Dicsérlek. Ang. To praise, to commend.] Virgil. 2. Georgic. laudato ingentia rura, exiguum colito. Differt autem à verbo Probo: quod de magis probemur, laudemur verbis. Plautus in Trin. utrumque nunquam Laudo (neque) consilium, & probo. ¶ Aliquando Laudare, eli nominare. Plaut. in Capt. Ioctas, Juvenem optimum, tettem laudo. Laudare, inquit Macrob. lib. 6. ca. 7. Saturn. significat prisca lingua nominare appellare; . In qua significatione ufus eft Pomponius in L. 6. de action. cap. Si tibi ita vendidero, ut eiemum autorem me laudare potesis. Si mus fuerit fundus. Item Modestinus in L. 65. de verb. signific. ¶ Nonnunquam etiam citare, & in testem accitere, significat. Laudare testẽ, quo est Fabius ultis in declamat. Cl. Nominatim aliquem cum quis testem nominat laudare eum dicitur ne velle eli, ne videatur parum dignus cujus testimonium audiatur. Turnebus. 6. Adv. lib. 3. cap. 26. Varro undecimo mense natis hominem posse dici, ejus q. sententiam de octavo, quive de undecimo orte, Aristotel. laudat autorem. Cicero 3. de Orat. Atq; hæc quidem ab his philosophis, quos tu maximè assigis Catule, dicta sunt: quod eo sæpius testificor, quod autoribus laudandis inepriarum cilium essugiendum eli, his philosophis nominatim citandis, & tanquam ad testimonium dicendum evocandis, quos autores in rebus non teneo. ¶ Laudare cum exceptione: id est, non integrè. Cicero 11. Epist. ad Quint. Fratr. Verum est quod tibi ego præcipere non desinam, neq; te patiar cum exceptione laudari. Omnes enim qui illinc veniunt, ita de virtute, integritate, humanitate tua commemorant, ut nihil his summis laudibus excipiant unam in re audiam. ¶ Magnus compositi sunt, Alliudo, Collaudo, Elaudo, de quibus supra.

Laudātus, a, um, participium, sive nomen ex participio. [משובח meshubbach. משובח meshubbach. Gall. Loué. Ital. Lodato. Ger. Gelobt. Hisp. Alabado. Pol. Chwalony. Vng. Dicsértetik. Ang. Praised, commended.] Adverbiè Laudatus, Ovid. 1. Trist. eleg. 6. Facto laudata femina, Idem 3. Amor. Eleg. 11. Laudatissimatorum, Idem Epist. 18.

Laudātor, oris, m. c. [משובח meshubbach. משבח meshabbeach. Gall. Celuy qui loue & dit bien de quelqu'vn. Ital. Chi lauda, chi loda. Ger. Ein lober. Hisp. Alabador. Pol. Chwalca, miłownik. Vng. Dicsérő. Ang. A praiser, a commender.] Ad Her. l. 4: Nolo esse laudator, ne videar adulator. Laudator voluntarius, Cic. 6. Verr.

Laudātrix, icis, f. c. [משובחת meshubbachath. משבחת meshabbeachath. Gall. Celle qui loue. Ital. Quella che lauda. Ger. Die lobende. Hisp. Alabadora. Pol. Taż która chwali. Vng. Dicsérő asszony. Ang. She that praiseth.] Cic. 3. Tusc. Virorum laudatrix fama populus.

Laudandus, gerundivum ejus loci non laudandi, Ovid. 1. Trist. eleg. 8.

Laudātio, onis, f. c. Commendatio. [תהלה tehillah. שבח shebach. Gall. Louange. Ital. Laude, lode. Ger. Lobung. Hisp. Loor, alabanza, acto de alabar. Pol. Chwalenie. Vng. Dicsérés, dicsérő. Ang. Commendation or praising.] Cic. 4. Verr. Præclara laudatio. Item 2. de Finib. Legi laudationes Torquate, nõ eorum qui fuerant ab Homero laudati, &c.

Laudātĭor, comparat. [משובח meshubbach. Pol. Chwalebniejszy. Vng. Dicsőbb.] Gell. lib. 4. cap. 9. Quanto majora auctioraq; sunt, etiam tanto laudatiora sunt.

Laudābĭlis, le, comparat. Quod merito laudari potest. [επαινετος, αξιεπαινος &c. Gall. Louable, digne d'estre loué. Ital. Lodevole. Ger. Lobwirdig. Hisp. Cosa digna de ser alabada. Pol. Chwalebny. Vng. Dicsérendő. Ang. Worthie of praise.] Plautus in Persa: Ædepol decibi virgo optumè laudabilem, probam, & sapientem, & sobriam. Laudabilis vita, apud Ciceronem de Amic. Res & laudabiles res, idem 1. 1. de Finib. Opus laudabile, Fratres lib. 5. Carmen laudabile, Horat. de Arte.

Laudābĭlĭter, adverbium. Cum laude & commendatione. [επαινετως. Gall. Louablement, avec louange. Ital. Lodevolmente. Ger. Lobwirdig. Hisp. Loablemente. Pol. Chwalebnie, godziwie. Vng. Dicsérendően. Ang. Praise worthily.] Cicero 5. Tusc. Qui illud recte, honestè, laudabiliter, postremo ad bene vivendum, facilius est præsidii in virtute?

Laudātĭtĭus, a, um. Quod laudationi est accommodatum. [εγκωμιαστικος. Pol. Chwalebny. Vng. Dicsérésre alkalmatos.] Vide Laudativus genus orationis à Rhetoribus dictum, quod alio nomine demonstrativum vocant Rhetores. Quintil. libro 2. cap. 16.

cap.16: Laudativam totam, quæ est pars Rhetorices tertia. Et laudativus casus, dictus est accusativus: quia per hunc videmur vel accusare, vel laudare.

Laus, dis, f.c. Præconium, commendatio, gloria. [תְּהִלָּה *tehillah*. Gall. *Louange, los.* Ital. *Laude, lode, gloria, honore.* Ger. *Lob.* Bel. *Eer, lof, roem.* Hisp. *Loor, alabança, honra.* Pol. *Chwała.* Vng. *Dicsöret.* Ang. *Praise, commendation.*] Terent. in Adelph. Dii vostram fidem, Virum studiosum ad sibi habet, in laudi putat fore, si perdiderit genatum? Propriè virtus est, non à laude provenicns, sed satis nixa radicibus. Virg. 5. Aen. prima viri quæ laude coronat. Dicta à מה Αὐδᾶν: hoc est, à populis, quòd propriè laus sit populi, deal quo secta laqueus. Certare laudibus alicujus. Virg. 2. Georg. Nec pulcher Ganges, atq; auro turbidus Hermus, Laudibus Italiæ certent. Concedere laudē alicui. Cic. 1. de Oratore: Ut eorū quibus summa dicendi laus à nostris hominibus cōcessa est, &c. Conciliare laudē. Quint. lib. 12. cap. 9. Ut laude sepè majorē, quàm ex nostra sint, cōciliant. Pontere laudē. Cic. 3. de Oratore: Redē genus hoc numerorum, dum modo ne cōtinuum sit, in orationis laude ponetur. Tribuere laudem. Cicero Metell. lib. 3: Ego dolori tuo totum ignosco, sed famæ quoq; tuæ laudem tribuo. ¶ Interest autē inter laudem & honorem, quod honor dignitatis sit unius modo collatio vel publicè, vel privatim. Laus secunda existimatio rectè factorum.

Laudicœna, æ, Plin. Epist. lib. 2. Maximo: Sequuntur auditores actoribus similes conducti, & redempti mane pars in media basilica, tam palam quàm sparsim, quàm in triclinio dantur. Ex judicio in judicium pari mercede tranſitur. Judex jam non inuitus audit, & audiri vocatur: isdem Latinum nomen impositum est Laudicenis.

Lavendulam. Nardum Gallicam, vel Spicam Celticam primus M. Virgil. in Comment. prodidit: verùm ad eam, alii viderint.

Laver, eris, neut. gener. & al. quando fœm. [כִּיֹּר. Gall. *Seau, cuue.* Ital. *Bacile.* Ger. *Beckē.* Hisp. *Aguamanil, quadrel.* Hilp. *Mosdzer, Vng. Mosdo kerek, Mosdo.*] Herba est in aquis nascens, frutice pingui, recto, salsis latis, oblatro similibus, sed minoribus & crassioribus. Dioscor. Plin. lib. 26. cap. 8. Laver quoq; nascens in rivis, conducit & costæ hominibus medetur.

Lăvo, as, avi, atum. Ablŭo, purgo, mundo, in totum reddo. Deducitur à verbo Græco λάω, quod ejusdem est significationis. [רָחַץ *rachatz*. כָּבַס *kibbes. Aram.* סוּד *sud, sudar.* Gall. *Laver.* Ital. *Lavare.* Ger. Waſchen. Bel. Waſchen. Hisp. *Lavar.* Pol. *Myć.* Vng. *Mosni.* Ang. *To wash.*] Plaut. in Aulul. Aquam hercle plorat, quæ lavat, profundere. Idem in Truculento: Vise illum, atq; operire ibi, jam exibitum lavabat. Virg. 3. Aeglog. omnes in fonte lavabo. Ovid. Epist. 2. Membra lavabis aqua. Idem 3. de Arte: Lacrymis sæpe nefas flavus lavat. Præterità fecit lavi. Terentius Heaut. Arg. Ita, si jam laveris, mihi nunnus. Supinū est lotum, unde reducitur participium lotus. Mart. lib. 5: Lotus nobiscum est, hilaris cœnavit, & idem lavēs manè est mortuus Andragoras. Olim enim lavatum ibant, & per synecopen lautum. Terentius Eunuch. Abiens lavatum, perstrepuit. Horat. 1. Serm. Satyr. 6: Ad ubi me sensi lassum satis ac nimis, lavari Admonuit. Ovid. 3. Fast. Sacris lavaturus manè petebat aquas. ¶ Veteres hoc verbum per tertiam conjugationem olim flectebant. Virg. lib. 12. Aeneid. Vitreus bis sospes Tiberis lavit improbatetet. Ora cruor. Horat. 1. Serm. Satyr. 5: Oratyanum q; rus lavimus Feronia lemcha. Quibus in locis quum prima lyllaba hujus verbi corripiatur, certum est nō esse præteriti temporis, quum diphthongus præterita priorem ante se natā produxerit. Simile est illud apud Virg. 3. Aeneid. Luminis effossi fluctum lavit inde cruentum. ¶ Interdum significat macerare, humectare, ἐφύγραν. Plaut. in Pseud. Gestat tabellas secum, eas lacrymis lavit. ¶ Hujus composita, Ablŭo, alluo, colluo, circumluo, diluo, diluo, eluo, perluo, proluo, præluo, reluo, & subluo, eorum significata vide suis locis.

Lăvacro, as. Lavacrū, purgatio, lotio. [רָחַץ *rachatz* רְחִיצָה *rechitzah. Aram.* אוּר *ur.* Gall. *Laver, laver, laveur.* Ital. *Lauamento.* Ger. Waſchung. Hisp. *Lauamiento.* Pol. *Myycie.* Vng. *Mosdo.* Ang. *A washing.*] Plinius lib. 8. cap. 42: Lavatione calidæ aquæ traduntur pinguescere. Cicero Varroni Si minus, persequar in Cumanum, & certè te certiorem faciam, ut lavatio paratatit id est, balneum.

Lăvācrum, i. n. Balneum, in quo quis lavari commodè potest, [רָחַץ *rachatz* מִרְחָצָה *mirchatz. Aram.* Gall. *Lauoir, cuue à se lauer.* Ital. *Lauatoio.* Ger. Waſchbad. Hisp. *Lugar de se lauar.* Pol. *Lazna.* Vng. *Fürdö.* Ang. *A washing place.*] Gellius 1. cap. 2. Propulsationis caloris incommoda lucorum umbra ingentiū, longis ambulacris & molibus, ædium publicarum refrigerantibus lavacris. Hujus dictionis media producitur quum à supino lavatum deriveur.

Lăvātus, a, um. Purgatus, lotus, mundatus. [רָחַץ *rachatz* מְרֻחָץ *merucház. Aram.* Gall. *Lauē.* Ital. *Lauato.* Ger. Gewaſchen. Hisp. *Lauado.* Pol. *Umyty.* Vng. *Megmosdot.* Ang. Washed, cleane, cricke.] Ter. Tene a lymo olivo, venire unctum atque lautum è balneis? Horatius 2. Sermon. Satyr. 3: Liberrimus erat qui circum compita siccus. Lautus manè senex manibus currebat. Cic. pro Dejot. Cur te lautum voluit, cœnatum noluit occidere? ¶ Aliquādo idem ferè quod mundus & splendidus. [עָנוּג *hanug* עָדִין *hadin* יָקִיר *jakir* בָּרִיא *bari* שׁוּם *sum*, Chald. *mesuppa.* Gall. *Magnifique & somptueux, honorable.* Ital. *Delitiare, polito, magnifico.* Ger. Sauber, zierlich, wolgestellet. Hisp. *Asseytado y delicado.* Pol. *Czysty, chędogi.* Vng. *Fenes.*] Luculenta cœna, apud Plin. in Epist. 192. dicitur, quæ magnifice, opipare, & est instructa. ¶ Hinc lautus dicitur, qui elegans est, mundus & splendidus. Λαμπρός. Cicer. 3. Ver. Quum hæc atq; ejusmodi dicerentur amici, homines lauti, atq; ædibus, sermones ejusmodi disparent. ¶ Aliquando divitem & potentem. Terent. in Heaut. Omnes te in lauta, & bene aucta parte putant. Cicer. Attic. lib. 13: In Hatelina civitate ædificata, quam nos illustrem conjunctissimos habeo. Lautum & copiosum patrimonium, apud eundem pro Rab. Posthumo.

Lautē, adverbium, Eleganter, splendidè, magnificè. [בְּנַעֲמִים. Gall. *Magnifiquement, richement, gentiment.* Ital. *Delicatamente, gentilmente, magnificamente.* Ger. Herrlichen, köſtlich. Hisp. *Aſſeytadamente, delicadamente.* Pol. *Hoynie, ozdobnie.* Vng. *Fenes, kazépes.* Ang. *Mannerly, orderly, finely.*] Plaut. in Casina: Lautè vestitus, exornatus q; ambulat. Idem in Mil. Loquitur lautè, & minimè sordidè. A lautus fit diminutivum lautulus: à quo adverbium lautulè.

Lauātio, ōnis, f. Epulatum magnificentia, à lavatione dicta, ut Festo placet: quia apud antiquos elegantiæ studiū quod adhuc est, non erat, & raro quis lavabat. [מִשְׁתֶּה *mishteh* מִסְבִּים *misbim. Aram.* מִשְׁתְּיָא *mishtia. Arab.* מַאכָלָה *maachalah.* Gall. *Magnificence en banquet.* Ital. *Delicatezza, magnificenza in banchi & viuande.* Ger. Herrlichkeit, köſtlichkeit. Hisp. *Aſſeytada delicadeza en manjares.* Pol. *Ozdobność.* Vng. *Fenes kedelem.* Ang. *Finesse, daintinesse.*] Lautitia igitur mundities est in vestitu & in epulis. Plin. Ep. cap. 15: Quum exquisitis quotidie Antonius ligurire equos, lautitiā ejus omnem, apparatūq; detectant. Cic. in Epist. Fama ad te mea nova lectio venit. ¶ Antiquitus etiam lautitia dicebatur, tecti factio, facta extrinsecus aqua compressi.

Lautĭa, orum, n. c. Munera dicebantur quæ Romæ per Quæstores legatis exterarum nationum, Regibusamicis, ac viris clarissimis advenientibus cuiebant. Varro, utinquit Plutarch. in Probl. [Gall. *Presens qu'on donne aux Ambassadeurs des etrangers.* Ital. *Dono & presente che si fanno de Romani agli ambasciatori de principi esterni, & ad altri grandi personaggi.* Ger. Gaben oder Schenckung ſo der Römiſch gemeine Rath frembden Herren zuſchicket, &c. Hisp. *Lo que daban a los Romanos, dios embaxadores estranjeros.* Pol. *Podarki które wysyłano obcym posłom do Rzymu.* Vng. *Ideözetes vendeknek adattatnak, küntetök ok vala ennek.* Ang. *Presents that the Romanes sent to the ambassadours of other nations.*] Vade scribit Livius: Lautia Attalo fuisse decreta bessena Bactia dicebant veteres quæ Lautia dicimus, ædabantur legatis hospitii gratia. Liv. 8. bell. Pun. Locus inde, lautiaq; legatis præbere jussa. ¶ Legimus & Lautias fœminini generis in casu significationem. Liv. 8. bell. Pun. Ad hoc ædes, libera loca, lautiæ, legatis decreta. ex illud Lautia dicūtur, quæcunq; ad lautitiā atq; elegantiā cultus & mensæ pertinēt. Invenūsolet de Aur. & arg. Largumēto. Modo, copiæ, multitudo: nonnunquam lautica, arena, res cuia, & hujusmodi. Lautica, vocē, ut fallor, nihili Nebrissensis interpretatur, ac pro ea reponendū putat vocabulū Calentica, ut habet editio Norenbergensis, cujus non tantùm hic, sed & alibi meminit Vlp. Erat autem tegmen mantilore capitis, ut Baytius ex Cic. docet.

Lauricŏmus. Vide LAVRVS.

Lauricŏris, hujus lauricoris, c. pen. prod. Spodii genus est ex argento. [Pol. *Wyſpa srebrzysta na ſpiżarnią gotowa.*] Vng. *Fényes kaza.*] Est autem spodii cinetis genus ex metallis, cinitur fornace conjunctis, tavillæ modo evolans, & in fornacis pavimentum recidens. Ut docet Gaius lib. 9. Simp. medic. qui ea ratione dictum spodium à pompholyge, quod hæc ob lævitatem ad summas usq; fornacū cameras evolaret, tisq; adhæresceret: illud è contra ante evolaret, & mox in pavimentum recideret. Plinius tamen spodium etiam illud appellat, quod summis fornacum tegulis adhæret: distinguitq; a pompholygeo colore, quòd pompholyx cinereus candidus sit.

Laurĕus, a, um. Lauri. Laurea corona è laurea exacta, vel ab ejus arbore allata, cui olim cum triumphis non repugnata consuetudo, gratissima in cibis habebatur. [Pol. *Wieniec z wawrzynu.* Vng. *Babkoszoru.*] Autor Pandect. lib. 8. cap. 55.

Laurus, us, f. f. [אֹרֶן *oren.* Gall. *Laurier.* Ital. *Laura, allaro.* Ger. Lorberbaum. Hisp. *Laurel arbol.* Pol. *Bobkowe drzewo.* Vng. *Babfa.* Ang. *A bayetree.*] Aliquando quarta classis fuit, & laura in sexto casu, & in recto nameti mutor. Laurus, efferebatur. Est autem genus arboris, perpetua virens

coma. Itaque & Apollini sacra esse putantur, eo quòd is Deus semper juvenis & imberbis esse existimetur. A Græcis dicitur: quæres poëtis fabulandi occasionem videtur præbuisse, Daphnen puellam ab Apolline adamatam, quum ejus effugere non posset, deorum miseratione in laurum fuisse mutatã. Laurus (inquit Plin. lib. 15. ca. 30.) triumphis propriè dicatur, vel gratissima domibus, janitrix Cæsarũ, pontificumque, quæque fores & domos exornat, & antecimina excubat. Duo ejus genera tradit Cato, Delphicã & Cypriã. Delphica laurus dicta, quòd victores Delphis ea coronarẽtur: & est viridior laurus, maximis baccis, & e viridi nucentibus. Cypria, folio brevi, nigro, subtrispo. Quidam mustaceam addiderunt, ita dictam, quoniam mustacea subjiceretur. Hanc esse folio maximo cõstat, flaccidoq; & albicante. ¶ Numerantur etiam ab aliquibus inter lauri genera Tinus, quam nonnulli sylvestrem laurum intelligunt, nonnulli sui generis arborem. Differt colore, est enim cærulea bacca. ¶ Idẽ refert Laurus, quæ & augusta, cognominatur, amplissima & arborẽ, & folio baccis quoque paulatim non asperis. ¶ Sunt & alia lauri genera. Plinius lib. 15. cap. 30. ex quo hæc pauca verbis immutatis: Laurus Apollinea, quòd Apollini dicata sit. Ovid. 6. Fast. Venit Apollinea longas cõcordia lauro Nexa comas. Delphica lauro comam cingere. Horat. 3. Car. Ode 10. Fatidica laurus, Claudian. 3. Paneg. Vel quòd Apollini fatidico Deo ejus cremata cõ sepulturæ colligebãt, ut Porphyrius philosophus, & Iliad. 1. scribit Eustathius. Fragosius enim comburenda fœlicitatem portendere credebatur, Tibul. lib. 2. Eleg. 6: At laurus bona signa dedit, gaudete coloni: Cui tã lis tacitè conflagrasse, nulla portendebat. Propert. lib. 2. Eleg. 29 Et laset extincto laurus adusta foco. Vide Cæl. Rhodig. lib. 3. cap. 7. Plin. lib. 23. cap. 30. Laurus ipsa pacifera, ut quã præterea etiam inter armatos hostes quietis titulo indicta.

Laurĕa, æ. p. propriè lauri folium, perpetuò virens, & topiario operi accedens. [δάφνη Gal. Feuille de laurier Ital. Foglia de lauro. Ger. Ein lorbeerblat Hisp. Hoja de laurel Pol. Liść bobkowy Vng. Bavszylevel Ang. A bay leaf] Ovid. 3. Fast. Cedit ab illacrimis laurea cana sacris. Plin. lib. 15. cap. 30: Vnius arborum Latina lingua nomen imponitur viris: unum folia distinguuntur appellatione: lauream enim vocamus. Quem Plinii locum scitè elige. Nullam esse arborem à qua viris nomen sit impositum præter unam laurum: deinde nullam esse arborem, cujus folia habeant distinctam appellationẽ, præterunius laurifolia, quæ lauree dicuntur. Virg. 7 Aeglog. Populus Alcidæ gratissima vitis Iacchо, Formosæ myrtus Veneri, sua laurea Phœbo. Horat. libro 2. Carm. Tum spissa comis laurea fervidis. ¶ Aliquando corona est, ex lauro facta, quæ in triumphis adhibebatur. [Gal. Chapeau de feuilles de laurier. Ital. Ghirlanda no foglie di lauro. Ger. Ein lorbeerkrantz. Hisp. Corona ó guirnalda de laurel. Pol. Wieniec bobkowego liścia. Vng. Bavszylevelkoszorú. Ang. A garland of bay leaves.] Martial. lib. 2: Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua est. Cato de Re rust. lib. 131. Laurcam & Laurum, & mutata diphthongo, au, in o liceram, Lorcam dixit.

Laurĕus, a, um. Quod est ex lauro: [δάφνινος Gal. De Laurier Ital. De lauro Germ. Lorbeerinn. Hisp. Cosa de laurel. Pol. Bobkowy. Vng. Bavszylevel való. Ang. Of the bay tree.] quomodo infelus, myrteus, quod ex folia myrtove confectum esset, Laurea corona, & serta laurea Plin. lib. 15. ca. 30 Ovid. 2. Trist. Ponat & in mitra laurea cornua.

Laurētum, i. n. Locus cõsitus lauris: [δαφνῶν. Gal. Vn lieu planté de lauriers. Ital. Luogo piantato d'allori. Germ. Ein ort da vil lorbẽren stehen. Hisp. Lauredal, lugar de laureles. Pol. Miejsce drzewa, bobkowego pełne. Vng. Bavszylevelnek helye. Ang. A place planted with bay trees.] velut silvetum, myretum, spinetum: Locus silvis, myrtis, spinisve consitus. Plin. lib. 15. cap. ult. Durat & in urbe nomen impositum loco, quando lauretum in Aventino vocatur, ubi fuit silva lauri fuit.

Laurĕŏla, æ. f. læ, accentu in antepenultima, à laurea diminutivum nomen. Coronula ex lauro. [δαφνίνη στέφανος, δαφνῖς μικρά. Gal. Petite couronne ou guirlande de laurier. Ital. Ghirlandetta di lauro. Ger. Ein lorbeerkrantzlein. Hisp. Corona ó guirnalda de laurel. Pol. Wieniec bobkowy. Vng. Bavszylevelkoszorú. Ang. A garland of bay leaves.] Cic. lib. 2. Epist. Famil. Qualemcunq; triumphum sive ovationem Laureolam appellat. Velles enim, ait, tantùm modò ut haberem negotii, quod ille ad laureolam fasces. Laureolam in mustaceo quærere, est ex re frivola insignem laudem capere. Cic. ad Att. Ribulas, credo, voluit appellatione hac tanquam nobis esse parum eodẽ Amano cœpit laureolam in mustaceo quærere.

Laurĕātus, a, um, nomẽ, Lauro ornatus. Latinum non est. Hinc laureati, qui lauris coronati sunt [δαφνηφορούμενοι. Gall. Couronnez de lauriers. Ital. Inghirlandati di lauro. Germ. Mit einem lorbẽrkrantz gecrönet. Hisp. Coronados de laureles. Pol. Wieńcem bobkowym ozdobiony. Vng. Bavszylyán koszorús,

Ang. Crowned with the baye tree.] Cic. pro Murena. Quæ imaginem gestantis sui laureatam in gratulatione sua comperit. Sic fasces laureatos dixit idem Cicero 2. de Divinat. id est, Fasces laurea vel lauro circumvolutos. Plin. lib. 35. cap. 18: Tutumq; non cum laureatis fasibus remittit ille, unde creatis pedibus advenisset.

Laurĭfĕr, ra, rum, & Lauriger, Ferens seu gerens laurum. [δαφνηφόρος. Gal. Qui porte du laurier. Ital. Che produce lauri. Ger. Der einen lorbẽrbaum trege. Hisp. Que trae ó trae laurel. Pol. Noszący bobek. Vng. Bavszylevelet hordozó. Ang. That beareth bay tree.] Plin. lib. 15. cap. 30: Laureamq; testamur illam oculatus ex responso Lucan. lib. 5. Laurigeros nudo comitetur vultur currus. Martial. lib. 5: Laurigeros agetes quum lata triumphos. Ovid. 3. de Arte. Visite laurigero sacrata palatia Phœbo.

Laurĕfactus, a, um: [δαφνόω. Gal. Qui porte ou a du laurier. Ital. Ingiuriandato d'allauro. Ger. Das vil lorbẽren hat. Hisp. Cosa que tiene lauel de laurel. Pol. Bobkiem. Vng. Bavszylyeres. Ang. That beareth bay trees.] ut, Montes laricomis id est, lauricomis ornati Lucret lib. 6.

Laurĕus, ea, eum, pron. prod. Quod ex lauro factum est, laureus. [δαφνῖνος. ut Laurinum oleum. [δαφνέλαιον. Gall. De laurier. Ital. D'allauro. Ger. Lorbẽrinn. Hisp. Cosa de materia de laurel. Pol. Zbobku. Vng. Bavszylyebol való. Ang. Made of the baye tree.] Plin. libro 23. cap. 4: Oleum laurinum utilius, quò recentius. Item lib. 12. cap. 8: Item laurinæ folio. Idem lib. 19. cap. 2: Exit & in cubitalem altitudinem, foliis laurinis, sed molibilibus.

Laŭis, dis, Vide LAVDO.

Laūtĭa, Lauritia, Lautus, Vide LAVO.

Laxamentum, Laxare, Laxatus. Vide LAXVS.

Laxŭs, xa, xum, Laxior, issimus, non strictus, non densus, aut addictus [מרוח מרווח מרפה מרפה ידים מרחב מרחב לב משחרר. Gall. Lasche, large. Ital. Rallentato. Germ. Weit, und abgelassen. Belg. Slap ofte ontbonden. Hisp. Floxo, ancho. Pol. Szeroki, przestronny. Vng. Tágas, bõvös. Ang. Loose, slack.] ut, Laxæ fides, laxi rudentes, laxus arcus. Virg. 11. Aeneid. Sed laxos teretum humeris inclugẽtibus arcus. Idem 3. Georg. Et primùm laxos tenui de vimine circlos Cervici subnecte. Sic laxa vela dicimus, quæ vocorum flatu non tenduntur. ¶ Item Laxas habenas, pro molli & leni imperio, translatione ab equis sumpta, quæ habenis additis vehementiùs & laboriosiùs incedũt, quam iisdem relaxatis. ¶ Accipitur item laxus pro amplo & capaci. Celum. lib. 1. cap. 3: Nec dubium quin minùs redeat laxus ager, non rectè cultus, quàm angustus eximiè. ¶ Laxum tempus id est, longum: cui opponitur brevi, & angustum. Plin. in Epist. Vetat enim hoc quoque, ut cætera, imprudentissimè, quod post duos & Consulares, & dictator. tempus tibi & quidem laxius vindicavit: id est, longius. Cic. ad Attic. lib. 6: Ego sic dẽ statua fabis laxam: id est tempus satis longũ. Proculus Iquinilipulatus. ff. de Verborum oblig. Quum ipse arbitratu meo alium diem operi faciendo laxorem dederim: id est, quum diem prolulerim. ¶ Hinc Prolixũ, quasi porrò laxum. ¶ Inventus & Laxũ, adverbium, pro laxè. Matt. Ad hoc superest centies tibi laxũm.

Laxè, adverbium. Remissè, laxè. [χαλαρῶς. Gal. Lâchement, au large. Ital. Largamente, rimessamente. Germ. Weit, oder nicht eng. Hispan. Flaxamente, anchamente. Pol. Szeroko, nie ściśnie, przestrzenie. Vn. Tágan, bõven. Ang. Largely, largelie.] Cicer. pro Domo: Laxè habitare & magnificè volui. Laxè & anguste sunt contraria. Varro 2. de re Rust. cap. 10: De numero pastorum alii angustiùs, alii laxiùs constituere solent.

Laxĭtās, atis, f. t. Remissio. Propriè opponitur Contentioni. [שמחה שמחות שמחת רוח מרפה מרפה ידים מרחב לב משחרר. Gal. Relaschement, au large, largeur. Ital. Rallentamento, remissione, allentamento. Germ. Weite. Hisp. Floxura, anchura. Pol. Szerokość. Vng. Megtágulás. Ang. Looseness, slackness.] ut, Laxitas in fidibus esse dicitur, quum tenta non sunt. Accipitur tamen nõ raro pro amplitudine, seu magna capacitate. Celsus: cui opponitur angustia: ut Laxitas domus. Cicer. 1. Offic. Sic in domo clari hominis, in quam & hospites multi recipiendi sunt, & admittenda Civium cujusq; modi multitudo, adhibenda est cura laxitatis. Laxitas viarum, Col. lib. 4 cap. 3.

Laxo, laxas, act. p. Laxum reddo, remitto: ejus contraria sunt, Contendo, intendo, adduco: [מתח נפתל מתיחה מתיחת חוטי משחרר. Gal. Mettre en large, lascher, relascher. Ital. Rallentare, rilassare. Ger. Weit oder nicht enge machen. Bel. Wijdt ofte onbonden, verlossen ofte ontspannen. Hisp. Aflojar, ensanchar. Pol. Rozpuszczam, rozciągam, rozwodzę. Vn. Megtágyítom, megenyhítem. Ang. To loose, to slacke.] ut, Laxare arcum, laxare fides citharæ, laxare rudentes. Usus est Cicero pro dilatare & profestò. Cic. Attic. lib. 2: Ut monumentum illud eo usque laxaremus, & usque ad atrium libertatis explicaremus. Plin. lib. 12. cap. 14. Laxatur hic plaga, non admittit. ¶ Aliquando accipitur pro relaxare, & ex eo quod debebatur, aliquid remittere alicui, habetque acutheton adhic gere. Cic. ad Attic. Tantùm ab-

tum abesset ut eo, quo alium traxi, aliquem laxari velim, ne quidem. ¶ Aliquando pro libero. Lucilius ad Cicer. lib. 5. Epist. Vestis te molestis laxas. Cicero Catone Majore: an ego alienum vinculis laxatis esse non molestè ferrem. Idem 1. Tusc. Quod quæ nunc facimus, qui laxari cupio, &c. ¶ Aliquando pro aperio. Virg. 2. Aen. Laxat claustra Sinon. ¶ Hinc relaxo, quod et ipsum laxo, eodem remitto. Cicero 1. Offic. Ang. etiã quum relaxare animos voluerint, incaute intemperanter. am.

Laxamentum, ti, n. t. Relaxatio, remissio, requies, recreatio. [ΔΙΑΨΥΧΗ *marginal note.* Gall. *Relasche, relaschement, refrigerissement, recreation.* Ital. *Ristoramento, refrigerio, ricreatione.* Ger. Ein Erquickung, Erquickung. Hisp. *Alivio, consolacion, recreacion.* Pol. *Odpoczynienie, odpoczynienie, rozrywka.* Vng. *Megenyhetes, vigasztalas.* Ang. *Relief, recreation, refreshing.*] Cic. lib. 7. Epist. Legorum a nactis in navigatione aestiva paululum laxamenti, cum navi diu non usi essemus. Idem pro Cluentio: Non mediocri causæ, sed nec legi quidem quicquam per Tribunos laxamenti datum est.

I. ante E.

L. E. G. E. D. In nonis antecurrentium, Legetius damnatus. L. E. G. legio. L. E. G. IIII. F. L. legionis tertiæ fratica. L. V. et. X. legione decima. L. F. M. locus emptus. L. F. Lucii filius, vel Lucius Flavius, vel Lucius Flaminius. L. F. L. Lucii filius. L. F. V. Lucius Furius. L. G. legavit, vel legem, vel legatum. I. G. D. legem dat, vel dedit, vel legio decima. I. G. E. G. legẽ egit. I. G. F. S. egẽ fecit suam. I. G. P. M. legẽ promulgavit. L. G. S. F. legem suam fecit. L. G. S. I. legem servare jussit. L. G. S. P. legem suam promittit, vel percepit. L. H. locum hunc, vel locus hæredum, vel locum hæredibus.

Lêæ, æ, pen. prod. [לֵאָה] *labor, defectio.* Gall. *Lieuse.* Ital. *Lea, lassezza.* Ger. *Ein Lea.* Hisp. *Lea.* Pol. *Lea.* Vng. *Kóllyu, fáradékos.* Ang. *A lea, or she lea.*] Lucret. lib. 1. Errorisque lacus, ac lêæ jactabam corpora saltu. Ovid. Nec lea cum cæsis lactentibus ubera præbet. Rarus est & infrequentius Itaque lærna nobis potius quam lea dicendum. ¶ Learum brassicæ genus, latis foliis & canis exeuntibus rumpe & sæpeda quadam vocavere. Græci item λάπαθα appellant: hæc est lavem, a folium lævitate. Plin. lib. 19. cap. 9.

Lêãs, æ, pen. prod. [לְאָה] *labor.* Vng. *Nőstenes asszonyállat.* Ang. *A lioness, or she one.*] Leonis fœmina, ut dominus ita appellatur. Virg. 2. Aeneid. Torva leæ lupa quem lactat in montibus ipse requirit. Plin. lib. 8. cap. 16. Aristoteles tradit leænam primo fœtu parere quinque catulos, at per annos singulos unos minus, ita ad novem fœtus formet, quum minimæ carnes esse in ventre imagine membrorum intelligantur. Idem lib. 28. cap. 6. Leænæ ungues, si ingredi pedis, necessitas mittere movere.

Leapetes, æ, genus apud Dioscor. lib. 4. cap. 91. Leperides: Legere Hispani lepores.

Lebes, etis, pen. prod. m. t. Vas æneum in quo igni apponitur aliquid ut æquetur, autore Porphyrione in 9. Iliad. [דּוּד שִׁפּוֹת *dudi vasa.* Gal. *Chaudron ou marmite.* Ital. *Paiuolo.* Ger. *Ein Kessel, Haffen, oder Kessel, den man pflegt zu Zeit heraus.* Hisp. *El caldero de cobre.* Pol. *Kotzioł.* Vng. *Vaspogyo, vastripa.* Ang. *A pan, kettle, or cauldron.*] Ovid. in Epist. Rhodios ad Achillem: Vigiti talentis vos apposito exercebatis. Virg. 1. Aeneid. Terna dolia fudit, gemmantes ex ære lebetes. Virg. 1. Aeneid. Tercentum lebetes.

Lecanomantia, [לֵקָנוֹמַנְטְיָא. Pol. *Wrożyba z miednic.* Vng. *Mosdótálból való Jövendőmondás.*] cum accentu in penultima, Divinatio quæ in pelvim. Vide Acron. Lecanomancias & hydromantis in Perside frequentes fuisse Herodotus ait. Geographus.

Lecte, vide LEGO. legis.

Lectaci, Lecticarius, vide LECTVS.

Lectio, & Lectus, participium, vide LEGO.

Lectis, is. Cubile, grabbatus, dictus (ut Varro inquit) quòd lecto herbis frondibus, & tramentis fieri solebat. [מִטָּה *mittah* מִרְבָּד *mirbad.* Gall. *Lict ou couche.* Ital. *Letto.* Ger. *Ein Bett.* Hisp. *Lecho.* Pol. *Łoże.* Vng. *Agy.* Ang. *A bed.*] Veteres alii putarunt ab allectione, quod fatigatos ad quietem eundum alliciat. Alii a Græco deducunt. Nam quem nos lectum dicimus, antiqui Græci vocabant κλίνην. Cicero ad Patrum lib. 9. Epist. Dixerit in lecto esse, quòd ex pedibus laboraret. Idem 7. in Verr. Nam priusquam dies lectum sternebat mihi et lectabatur, lectebat, & morbo vexabatur. ¶ Lectos etiam habebant in triclinio, in quibus recumbentes cibum sumebat: quos ab usu dicebant cubitorios & triclinares appellabant ad quorum differentiam Cic. 2. de Divin. inquit Quos nocturnæ quietis causa in cubiculo habemus.

Lectulus, i. Diminut. m. t. Parvus lectus. [κλινίδιον, κλινάριον. Gall. *Petit lit, petit couche.* Ital. *Lettuccio, picciolo.* Ger. *Ein Bettstein.* Hisp. *Pequeno lecho.* Pol. *Łożko.* Vng. *Agyatska.* Ang. *A little bedde.*] Cic. Attic. 14. Adscendo autem ex eo lectulo hortor, ut libro e lectulo negotii esse quicquam jucundius. Terent. in Adelph. Lectulos in sole ligneis pedibus faciundos dedit.

Lectica, pen. prod. Cathedra aut sedes, qua lectebantur divites & potentes, in qua pulvinar & lectulus stratus erat. [מִטָּה *mittah.* Gall. *Litiere ou chaire.* Ital. *Lettiga.* Ger. *Ein Sänfft.* Hisp. *Litera.* Pol. *Lektyka.* Vng. *Szekerszek.* Ang. *A litter.*] Suetonius Augustum lectica in lectulariam se inferebat. Cicero Mario: Venostras villas ubique, & mecum simul lectica circumferre potis.

Lecticarius, a, um, f. Qui lectica vehebat. [κλινοφόρος. Gal. *Qui porte litiere, porteur de litiere.* Ital. *Portatore di lettiga.* Ger. *Einer so ein Bett oder Sänffte trägt.* Hisp. *El que lleva las literas ajenas.* Pol. *Nosiciel łożka, lektyki.* Vng. *Szekérszekeres.* Ang. *A litter bearer.*] Servius Sulpitius ad Cic. Cluentium: Fuit in Academia celebre, quia ipse declarat cram, mensque lecticarii in urbem eam referre.

Lecticariola, æ, a Martiale vocatur mulier, quæ lectum non (ut erat villicum fœvorum genus) amores fictaque gaudia adulatum, contra ancillarum ab eodem appellatarum, cui ancillarum consuetudinem apprec. Locus est Martialis in Alaudam: Ancillarum olim turre vocat uxorem, & ipsa lecticariola est. Ecce Alauda pares.

Lectisternium, ii, n. t. Quum sacrorum gratia lectis in templis sternebantur ad discumbendum in epulo publico. [מִרְבָּד *mirbad* מִטָּה *mittah* שֻׁלְחָן *shulchan* אֲרֻכָּה *arukah.* Gall. *Lict ou couche.* Ital. *Lettisternio apud Athenæum.* Pol. *Pościel.* Vng. *Asztalos agy.*] In Capitolio enim strata tribus lectis, convivium apponebatur tribus diis, Jovi, Junoni & Minervæ. Jupiter ad eb. Jovis simulacrum, strata habebatur in cella recumbens: Juno & Minerva in sellis considebant: sed a pontifice epulo, non ipsi dii, sed epulones fuchantur. Liv. lib. 5.

Lectisternium, ii, m. t. Lecti sector, qui lectum sternit. [στρώσεως, κλινοστρώτης. Gal. *Qui fait le lit.* Ital. *Che fa letto.* Ger. *Ein Bettbereiter.* Hisp. *Que hace camas o lecho.* Pol. *Posłaciel.* Vng. *Agyvető, posztóterítő szolga.*] Plaut. in Pseud. Tu alba lectisternia atroria argentum rubra.

Lecythus, pen. corripitur [אַסְכָּרָה *askarah* שֶׁמֶן *shemen* בַּקְבּוּק *bakbuk.* Gall. *Bouteille, vaisseau à mettre huile pour les morts.* Ital. *Ampolla.* Ger. *Ein Trag oder Gefäß mit einem engen Hals und zum Theil Bauchicht.* Hisp. *El aceytera.* Pol. *Lanczuszek.* Vng. *Kis, hasas edeny.* Ang. *A pitcher, or cruse.*] Vasis genus ventre prominente, arcuque angusto, olea observanda accommodatum: quod A. Gellius gutturi appellat. Latius Pollux Lecythum etiam interpretatur vas unguentarium, quod lecythum habeat in ansa. Lecythus habet in ansa vas ex quo unguentum effundit, lecythum habet ad mala. Festum & unguentorum convivium Athenæus, quæ rugas illitis pigmentis dissipabant. Aristophanes. Concio. ¶ Non est locus in versibus. Scilicet quum significamus non esse pretiosas locum apud inexorabiles. Aristophan. in Avibus. Est autem allusio ad vocem: nam λήκυθος, oleum significat & male mulieribus dam.

Legalis, Vide LEX.

Legarium, Vide LEGO, legis.

Legatarius Legator, Legatum. Vide LEGO, legis.

Legifer, Vide LEX.

Legio, onis, Gr. A. Ut Cicero militum dicta sit: [λεγεών. Gal. *Legion.* Ital. *Legione, squadra di soldati.* Ger. *Ein Legion ist ein gantze Hauffe ungefehrlich zwantzig tausent Knechten bey einander.* Hisp. *Legion.* Pol. *Hufsyada jest wielkie Rzeczy wojsko.* Vng. *Sereg.* Ang. *A legion.*] Teste Varrone lib. 4. de lingua Lat. eò quòd legionis milites olim legi soleant. Dicitur quoque legio decem cohortes: aliàs in quinque in primos: aliàs plures aut quinque minores. Legiones Romanæ, à numero imperatorum nomina sumebant ut Primani, Secundani, Decimani: unde res vocabantur, quæ erant primæ, secundæ, & decimæ legionis. Liv. 7. hist. Mucad. Romani autem unam propè firmam luti & hominum, & armorum genere duas legiones Romanas, duas sociorum & Latini nominis esse, quia militi, & quadragenos singulis habebant. Vide de Vegetium de Remil. lib. 4. cap. 2. & seq.

Legio. In qua via legiones erant, eras prima, tria decuma altera, principium tertia, hastatorum ultima, velimus quæ, veritas excepto, dividebantur singulæ in decem centurias, singulis autem centuriis primarii centuriones præerant: eorum in aristia appellabantur primus pilum, secundo pilo, tertium pilum, & deinceps usque ad decimum pilorum principios, primus princeps, secundus princeps, usq. ad decimum: in hastatis primus hastatus, secundus hastatus, item usque ad decimum.

duces appellabantur, primi pili centurio, primi principis centurio, primi hastati centurio, & ita usq; ad decimũ: vehiti verò in bas singuli centuriæ pro sua parte distribuebantur. Cæs. in Pompeiad. Brutum: Nasennius, super octavum pilum primipili est, octavam centuriam principum ducit. Metel. Imperator ad P. Manlii commendat. Qui Fratrem.

Legiõ, ónis, f. & dipton. Pars vel legio. Τάγμα, ατος. Gal. Partie de legion. Ital. Banda de la gente. Ger. Ein theil des volcks. Hisp. Parte de legion, manipulo. Pol. Część legiey, manipuł. Vng. Seregnek. Ang. A band.] Liv. lib. 3. bell. Macedo. Vix duarum maximarum legionum numerum militum in castris esse.

Legionarii, Is, Qui est ex legione, quod ad legionem pertinet. [Στρατιώτης. Gal. Appartenant a legion. Ital. Pertinente a legione. Ger. Das zu einem volck gehört. Hisp. Perteneciente á legion. Pol. Do legiey należący, legiey służący. Vng. Seregből való. Ang. That pertaineth to a legion.] Alii as Pollio Ciceroni lib. 10. Epist. Misi enim non modo legionarium, sed ne auxiliarium quidem ullum quoquam missi. Cæs. 3. bell. Civil. Et legionarii milites cum tormentis mentionis detendorum, scalis admotis, &c. Legionum & cohortes. Livius 4. bel. Maced.

Legiruptus, Legislator, Legitimus, Vide LEX.

Legiuncula, Vide LEGIO.

Lego, legas, &c. p. Ex legatione mitto, oratore decerno, alicui rei negotii expediendi causa ibi lego. [Πέμπω, ἀποστέλλω, πρεσβεύω, ἐκπέμπω. Gal. Envoyer en ambassade. Ital. Mandar legati, ambasciatori. Ger. Jemanden an einen ort schicken oder verordnen. Belg. Senden. Hisp. Embiar en embaxada. Pol. Posłać kogo poselstwa. Vng. Követségre küldeni. Ang. To send in ambassage, to appoint ambassadors.] Varius fuit apud scriptores veteres horum verborum usus. Plautus in Amph. Delegi vos primorum principes eos legos Telebois. ¶ Sæpius loco dativi accusativus habetur cũ præpositione ad. Cic. 5. Verr. Nobilem Andronem Centuripinum legarunt ad Aprodisia. ¶ Cum nomen hujus verbi eorum constructionem, eandem habet constructionem, qui cæteri verba motus ad locum includentia. Nam ut ea fuerint civitatum, castellorum, aut vicorum nomina in accusativo collocabuntur sine præpositione: ut, Legare quempiam Carthaginem, vel Corinthum: sin regionum ea fuerint nomina, in accusativo ponentur mediante præpositione in. Sallustius Ligurem legant. Legantur tamen in Africam majores natu. ¶ Interdum legare, verbum est rei militaris, & ponitur, pro Cui aliquot tabellarios dare, vel adjungere, qui belli & imperii sui administri & testes, Cic. Attic. lib. 8: Dolabella me sibi legavit. Idem A. Cecinæ: Cassium tibi legavit. Beatum Gallum præferit. ¶ Quando quo pro committeret? Put in Cal. quem miseris in prætecturam tuam? Quin potius quod legatum est in negotium, id curasti? ¶ Quidquid pro decernere & testamento aliquid alicui relinquere, διατίθεσθαι, συγγράφεσθαι, ut Tullius dicto suo argenti pondo decem legavit: hoc est, decrevit ex hereditate sua decem argenti pondo liberto suo conferri. Liv. lib. 1. ab Urbe: Numitori qui stirpis maximus erat, regnum vetustum Sylvii gentis legat. Et in hac significatione præter dat. & accus. interveniẽte præpositione accedit tabellarius, qui personã significat ejus à quo scribitur legatum dari. Cicer. in Top. Si paterfam. unum ancillarum utumini dum legavit à Cl. neque à secundo herede legavit, mulier usufructuaria non manet. ¶ Aliquando assignare, adscribere, dare & vertere vitio. Liv. 8. bel. Pun. Patere nos omnia quæ prospere rebus, & pop. Rom. imperio evenêre, non consilio attribuere: adversa, cæcis incertis ac fortunæ legare. ¶ Hujus verbi compositi sunt. Ablego, allego, delego, relego, sublego, quæ habent pen. pro Derivativa sunt, Collega, & Collegiũ: de quibus omnibus videbimus loco.

Lẽgatio, legationis, f. Qui legationẽ suscepit, qui mandata perfert. Nomẽ deductũ à verbo lego, quia legatorum officium est legere: id est, dicere. [Πρεσβεία, πρεσβευτικὴ ἀρχή, ἐντολαὶ πρεσβείας. Gal. Legat, ambassade. Ital. Ambasciaria, legatione. Ger. Ein Gesandtschafft: heist: bestimmte gemeine gesandte von befelche abgefertiget ist. Hisp. Legacia, embaxada. Pol. Legacyiá. Vng. Követség. Ang. An ambassage.] Virgil. 11. Aeneid. Legati responsa ferunt. Cic. 9. Phil. Tartes Volumnius Rex Veientum, quatuor legatos populi Romani fidem interemit. ¶ Legatio item intelligitur qui imperatoris potestate fungebatur, maximeq; eo absente in exercitu obinebat auctoritatẽ, quive ab Imperatore eum parte copiarum in expeditionem mittebatur, aut præsidio præficiebatur. Vng. &c. Cæsar lib. 2. bel. Civil. Neq; ignorare quod genus hominum legati, qui fiduciariam operam obtinerent. Legatum verò propterea fiduciariam operã obtinere dixit, tesle Balbo: quia redemptore Imperatore, aut Consule, redire eam oportet. Legatũ mittere de aliqua re, est mittere aliquem qui de aliqua re cũ alio nostro nomine agat. Cicer. de Orat. Quũ Athenienses ad Senatũ legatos de suis rebus maximis mitterent. Legatos decernere, est censere legatos mittẽdos esse, sive legatos senẽtûs sua cõstituere. Cicer. ad Lentulum: Crassus tres legatos decernit.

Lẽgitio, onis, verbale, &c. Munus, officium, vel functio legati. [Πρεσβεία, πρεσβεύειν. Gal. Ambassade, legat, ou l'office d'vn ambassadeur. Ita. Ambasciaria, ambasciare, legatione. Ger. Botschafft: das ampt eines Gesandten. Hisp. Legacia ordinaria. Pol. Legacya, posłáctwo. Vng. Követség. Ang. Ambassage, or office of an ambassador.] Cic. 9. Phil. Etenim cui legationis ipsa mortis causa fuisset, ejus monumentum extare voluerunt: cui in bello periculatis obiecerit homines legationis munus audacia. ¶ Legatio interdũ propriè legati qui mittuntur, ponitur. Quinctil. lib. 10. cap. 1. Missa ad Achillẽ legatio. ¶ Legatio quoq; quædam erat quæ Thesa dicebatur. Legationes, inquit Budæus, liberæ olim ornamenti tantùm causa ab Senatu impetrabantur: cum admodum honorati magistratus a principibus nonnullarum urbium consequerentur, triulq; tentes obeuntur, & gerunntur. Has autem ii Senatores impetrabant, quibus negotia sua erant in provincia, ut eum narrationes persequi, aut regere, aut qui nomina exigere volebant in provinciis, vel earum præfectis acceptis commendatitiis literis conventus haberent, atq; favorabiliores. Quamobrem lege XII. Tabularum id veritum erat his verbis: Ni suæ ergò neque legatus esto. Cic. contra Rullum. Legatos vestros auctoritate tenui, qua quamquam rerum privatarum causa legationes liberas obeunt, tamen exteræ nationes ferre vix possunt. Grave est enim nomen imperii: idq; etiam levi de causa persequitur, propterea quòd vestro non fere nomine obeuntur. Brutus ad Cic. lib. 11. Quũ in his angustiis versaretur, placuit ei, ut potius aremus liberam legationẽ mihi, reliquisq; publicis, ut aliqua profuisse videri cum his honestè quæreretur. ¶ Vota & legato vovebantur, quæ voti præcestu fundebantur. Cic. ad Attic. lib. 12: Votiva mihi quidem placebant: etsi enim erat alienum, quòd si liberi essent, vovissem, tamen, cum essent, erat facile, sorte diffulvere. Legationem dare, est alicui sheandẽ legationis munus injungere. Cic. contra Rullum: Quibus vos legationem decrevistis. Legationem accipere, est, ita capere omnia legationis obeundæ. Cic. pro Plancio: Qui hanc ipsam legationem, quam habet, non accepisset tua suffragio. 60. Legationem gerere, est legationis & legationem esse. Quinctil. lib. 7. cap. 3: Malæ gentis legationes apud Græcos.

Legatio liberæ, qui fuit ea potissimũ causa, ut exigendæ pecuniæ, visitandi templa deorum, obeundæ urbis divinæ voluerant, legationem liberam à senatu impetrarunt, uti obtinuerunt. Fuit autem ex hoc genere votiva legatio: nam ad Attic. lib. 11. Libera, inquit, legatio voti causa datur. Earum legationum definitum fuisse tempus, legem C. Cæsaris docet Ateius Capito his verbis lib. xv. ad Ar. Et habent, opinor, liberæ legationes definitum tempus legis Iuliæ, ne plures simul possint esse: legẽ Iuliam annuam fuisse tempus legendæ eorum. Contra M. Cicero in, ipse declarat lib. 2. de Leg. his verbis: Hos, inquit, quos legationis ego cõsul, nisi mihi videremur tribunus pl. intercessit, et Clodius. Tenuerunt mihi aut tempus, & quod erat infinitum, annuum feci: quo in loco liberas legationes, quæ turpes, nec satis aut verè nec senatoria, aut reipub. dignas multis verbis exigit. ¶ Nomen autem libera legationis inde ortũ videtur, quòd introire in urbem, & curios exire, liberum legationem habentibus licuerit, quod eodem in loco ostendit Cic. quem antea citavimus lib. xv. ad Attic. Certe quòd honores qui extra urbem peragebantur, ingredientibus urbem ejiciebantur. Ex cõmentario Pauli Manutii ad Quintum Fratrem.

Legativum, vi. n. f. Dicebatur id quod dabatur legato nomine viatici, & impensæ. [Ἐφόδιον, ἐπιστολὴ συστατική. Gall. Ce qu'on baille à vn ambassadeur pour despendre en son voyage. Ital. Spese d'vn ambasciatore. Ger. Das man einem Gesandten für sein Zehrung vnd tossen gibt. Hisp. Gastos del embaxador. Pol. Nakład posłowi na potrzeby drogi. Vng. Az követnek adot költség. Ang. That which is given to the ambassadour to spend.] Vlp. in l. Munerum. ff. De munerib. & honor. Legari quoq; qui ad functionem principis mittuntur: quia viaticum, quod legativum dicitur, interdũ soleant accipere: sed & ut strategi, & pistrinorum curatores perfecuale munus iuerunt. Idẽ l. 2. ff. de Legat. His quæ nõ gratuitam legationẽ interpretur legativum ex somma æstimatur. Sic legi Budæus alii legatorum legunt.

Lẽgatum, ti. n. Donatio quod in testamento relinquitur ab herede alicui dati. [Κληροδοσία. Gal. Vn leg, chose laissée par testament. Ita. Vn lascito, vna testamento. Ger. Ein vermachung oder abgemeldt. Hisp. La manda del testamento. Pol. Testamentu przekazanie. Vng. Testamentomba hagyott. Ang. A bequest or legacie.] Modest. l. Legatum. ff. de leg. 2. Legatum, est donatio quædam à testamento relicta: & Legati appellatione, fideicõmissum, & mortis causa donatio continetur. Plin. Epist. 442 Illa certe periculo erubuit, pudoris oblitus, legatum Regulo scribit. Petrie legatum ex testamento. Quinct. lib. 4. cap. 14.

Lẽgatarius, ria, m. & f. Legatario, fp. Dicitur qui ex testamẽto alicui legati est. [Ὁ κληροδοσίᾳ λαμβάνων. Gal. Legataire à qui on laisse quelque chose par testament. Ita. A cui è lasciata qualche cosa per

per

par teſſeræ vocis. Ger. Dem eder einen ja ſtrom erſtheit erſtan nehet weſtenſch. Hiſ. Aquila mi ſe dexit vna ra mi ſe de. Po. Ten krocher weſtenſch. Virgar. Ac ſimul aſſumentes alia manu vaſa ſuper ſtillantia. Virg. [ſubſin. Inſtitutionis. Ang. to ſet himſelf any thing to be quallified.] Iuſtin. Inſtit. Ang. to ſet himſelf any thing to be quallified.] Iuſtin. Inſtitutionis

lemma, pro themate sive argumento, quod nobis in carmine, alicuive operi tractando proponimus. Plin. Epistol. 9. 22: Nam lemma sibi sumpsit, quod ego mihi dum verbosus judo.

Lemniscus, i. m. Fasciola ex corona dependentes. [סרטים, פרפרים. Varinus: Gall. Rubans pendants d'une couronne. Ital. Fettuccie, che pendono da corone. Germ. Die gegeben pflegen über beyde ohren an den kronen herab hangen. Hispan. Cintas que penden de coronas. Polon. Wstęgi ktore sie z koronami wokoło głowy owiązuią. Vngar. Koszorúk kötszallyai, fejeknek körülette. Ang. Ribbons hanging about garlands or crowns.] Sade dicit quod antiquorum gentes coronam sui laureatam, inquit Petrus. Plin. l. 21. cap. 3. Crassus dives primus argento, auroque duo millia ludis tantorum dedit accelerum: quæque & lemnisci, quos adhibet, plasmum coronarum honos erat propter Herculem, cujus jugi, nisi auriti, non debebant. Ex quo loco Plinii docti quidam colligunt lemniscos ruminalas fuisse ex libro ipso Theophrasti, cujus etiam libelli sint, id quod authores vocant Phlyaras. ¶ Cellius lib. 7. cap. 21. videtur accepisse lemniscum pro fimbria, quod clavi augusti vulneris imponunt oleo, vel unguento illum. Interdum per simplicem numerum in significatione diximus lima mentum. Asconius Pedianus vocat id, quod ego dixi, ne dum detrahere.

Lemniscātus, adjectivum: [פרפרי, פרפרים. Pol. עטרה פרפרים. Vngar. Szalagos koszorús.] ut, Palma lemniscata. Cicero Rosc. Amerino, quia res erat infames palmas ferebat hanc autem famosi & flagitiosi criminis, cum Roma deferatur.

Lemnion, Lemnia quid differat ab Scolimo & Cnidio, vide apud Dioscoridem lib. 5. cap. 15.

Lemonium, Malva est, mucum laxum emittens, consectem tem gummi modo humidi boum. Autor Plinius lib. 25. cap. 9.

Lēmures, lemurum, genitivi carent: larvæ nocturnæ, & terrificationes imaginum, & habitationes in cute Nonius. [Φαντάσματα, φαντασίαι, περιφάσεις. Gall. Spectres, ou mauvais esprits de nuict, qui font peur aux gens. Ital. Spauenti, & fantasie vane de notte, quali fanno paura. Germ. Nachtgespenste, & nachterscheinungen. Hisp. Las fantasmas que parecen de noche. Polon. Widzenia, y mary. Vngar. Bolygókány. Ang. The fayries.] Ovid. 5. Fast. Hoc etiam Lemures animas dixere silentum. Varro lib. 1. de Vita populi Romani: Quibus temporibus in fabris fabam jactant noctu, ac dicunt se Lemures domo extra portam ejicere.

Lēmūrĭa, æ, neut. pl. Lemuribus sacra, quæ quum celebrabantur (id autem fiebat mense Maio) templa omnia claudebantur, nuptiæque omnes intactæ putabantur. Quæ res fecit locum proverbio: Mala mense Maio nubere. Ovid. l. 5. Fast.

Ritus erit veteris nocturna Lemuria sacri,
Inferias tacitis Manibus illa dabunt. Et paulò post:
Fana tamen veteres illis clausere diebus,
Vt nunc feralis tempore aperta vides.
Nec viduæ tedis eadem, nec virginis apta
Tempora quæ nupsit, non diuturna fuit.
Hæc quoque de cauda Proverbia tangunt (ferunt)
Mense malas Maio nubere volgus ait.

Lena, æ, vide LENO.

Lēnis, & hoc lene, omn. Mitis, facilis, non iracundus, clemens, indulgens. [רך, מתון, רך ורפה, שפל, שקט. Gal. Doux, courtois, gracieux, qui pardonne de legier. Ital. Mansueto, facile. Ger. Sanfftmuetig, gelind. Belg. Sacht. Hisp. Cosa blanda al tacto, ó cosa rasa. Pol. Miękki, łagodny. Vng. Lagy, édes. Ang. Milde, meeke, gentle.] Terent. in Heaut. Ego tam animum esse natus, non possum adversum me ullo pro Sene Reti. Amet. Verum nemo est, qui in hoc ætate Romanâ qui quondam in hostes lenissimus existimabatur, hoc tempore clementia crudelitate laborare. ¶ Lene & Asperum tunc contraria ac videre est apud Cic. lib. 2. de Fin. Lenis enim idem fere significat quod leve; hoc est, quod tamen aliquam asperitatem habet. Quidam à Lento deducunt existimant. Nam lentum proprie significat tenacem & facile flexum. ¶ Lenes sibi opponuntur Acribus apud Gellium lib. 2. cap. 21. ¶ Lene verum dicitur delicatum, non vehemens aut asperum, nec ut lingua, aut crebrum ferens. Ter. in Heaut. Sed illa modò mihi Qualis videbatur? Lene hoc dicis, Asperum. Pater hoc est, Aliud lenius. ¶ Lene venenum dicitur, quod mitem quodammodo & vix sensibilem mortem affert. Cicero ad Attic. lib. 12. Sed ita lenibus uti videbantur venenis, ut posse videremur sine dolore interire. ¶ Lenis sonus est, placidus. Cic. lib. 3. de Orat. Ille autem superior lenire quodam sono cithara. ¶ Lenissimus Auster quoque ab eodem 7. ad Attic. dicitur id est, lenter spirans.

Lēnĭtās, atis, f. c. Mansuetudo, facilitas. [עמות שפלות, שפלות רוח. Gall. Benignité, courtoisie. Ital. Mansuetudine, piacevolezza, facilità. Ger. Sanfftmuetigkeit, gelindigkeit. Hisp. Blandura, mansedumbre. Polon. Miękkość. Vng. Engedelmesség. Ang. Meekenesse, gentlenesse.] Terent. Andr. Mirabar hoc si sic abiret ac-

que heri semper lenitas Veretur quorsum eva deret. Cicer. ad Attic. li. 10. Paris autem lenitas amicula parum valebit ille, quâ tam crudeliter negligeda. Lenitas gustatus est, suavitas asperitati contraria. Plin. li. 26. c. 8. Dissentiunt inter se lenitas gustus.

Lēnĭtūdo, inis, f. t. Lenitas facultas. [רכות, שפלות, עמות שבלבב. Vng. Engedelmesség.] Cicer. 6. Verr. Verebar ne eorum animis lenitudine oppugnarer. Lenitudo orationis id est, suavitas expers asperitatis. Idem 3. Tusc. Lenitudo orationis, mollitudo corporis, ea si bona dicemus, quid erit in philosophi gravitate?

Lēnĭter, adverbium, Placidè, non vehementer: [בשפלות, בשקט. Gal. Doucement, gracieusement. Ital. Piacevolmente, mansuetamente. Germ. Sanfftiglich. Hisp. Blandamente, mansamente. Pol. Łekko. Vng. Szelidenképpen. Ang. Meekely.] ut, Lenitèr arridere, apud Cic. l. de Fin. Lenitèr ci putare, apud eundem 4. Acad. Leniter agere, Liv. 7. vel, Pan. Castigando, interpandoque, & plus quàm leniter agendo. ¶ Legitur & Lenè in eadem significatione: licet non æquè utitur, quo est usus Martial.

Lēnio, nīvi, vel nii, nītum, act. q. Mulceo. placeo, flecto, mitigo, re. ancio. [להחליק, להחניף, להשקיט, להרגיע. Gall. Adoucir, appaiser, alleger. Ital. Mitigare, placare, mansuefare. Germ. Mitteren, stillen, lindern. Belg. Versachten, versoetten. Hisp. Amansar, amansigar. Pol. Zmiękczać, łagodzić. Vng. Megengedem, szelidétem, enyhétem. Ang. To mitigate, to appease.] Sallust. in Catil. in tali tempore sanctissimus quisque homines magis lenienda, quam exagitanda videbantur. ¶ Aliquando imminuere, levare. Idem in Catil. Nonnulli filia & hæc, & multa præterea erilimabant ab iis, qui Carthaginem invidebant, quæ pollea ante est, Centi credebant mœrorem lenire, qui pectus dederant. id est, imminui. Cic. Philip. Tuam profectionem amore prosequar, recitem spe exspectata, absentem memoria colam, omnemque dolorem tuum lenibis, recipiendisque lenitam. ¶ Legitur & in bono, futurum aliquando. Propert. Lenibunt tacito vulnera nostra timo. ¶ Hujus compositum dilenio, ammitto, de quo vide ibi loca.

Lēnĭtūdo, nis, n. f. Levatio & mitigatio: [הקלה, מרפא, מתוק, מרגוע. Gall. Adoucissement, appaisement, allegement. Ital. Allentamento, addolcimento. Ger. Linderung. Hisp. Relago. Pol. Odwiekczenie. Vng. Megvigasztalás. Ang. Any thing that maketh smooth, that mitigateth, easeth and pacifieth.] ut, Elle dare in dare cum lenimento rapinam. Plin. lib. 25. cap. 5.

Lēnīmen, ĭnis, n. t. Lenimentum: hoc est, quo aliquid lenitur, & dulcescit. [תקון, מרפא, מתוק, משכך, מרגוע. Pol. Zmiękczenie. Vng. Enyhétő.] Ovid. 11. Meta. addidit illis Hoc quoque lenimen, quo tola dicitur amantem.

Lēnis, vasis genus. Afran. fratres labellarenses. Laberius Coplam. Cùm provincias dispoliavit, columnas monolithas, labellas lenes. Hæc ex Nonio.

Lenobates, Alius Cæsius, Vrn.

Lēno, ōnis, m. t. Qui scortorum prostitutione quæstum facit ita Cicero ille in Verrem, quod adolescentulos alliciat: [מסיתם, מפתה. Gal. Maquereau. Ital. Ruffiano. Ger. Ein kuppler. Hisp. Alcahuete, ó alcahuetador. Pol. Gospodarz kamienicki, gospodarz. Vng. Kerítő, kerítő. Angl. A bawd, or merchand of harlots.] vel à lenitudine, quòd lenitudo animos adolescentium emollit. Terentius in Adelph. Leno ego sum. Ferunt, pernicies corrumpendi adolescentuli. Ovid. lib. 1. Amor. Eleg. 10: Devenit in nostram tamen hæc lenonis avari. Præcantus existimat hoc nomen duobus generibus commune esse, quamvis habeat femininum Lena.

Lēnōcĭnĭum, ii. p. appellatur ab Vlpiano l. Palam. Digest. De ritu nuptiar. quæ mulieres quæstum ex se prostituant: [זנות, פרסום. Gal. Maquerelle. Ital. Ruffiana. Ger. Kuttelweiber. Hisp. Alcahuetas, ó alcahuetadoras. Pol. Gospodarze kamienicze. Vng. Kerítő. Ang. Bawdes.] Item ea, quæ à rerum nomine hos vitæ genus exercet. ¶ Item figura corporum exercens, in ea corpora cum fluxuria habeat, ut mulieres adsolent sub prætextu instituendi corporis prostitutas mulieres habere, dicendum est hanc quoque Lenæ appellatione contineri.

Lēnĭcŭla, æ, diminutivum. [זנות מועטת. Gal. Petit maquereau. Ital. Ruffianello. Germ. Ein kuppelweiblein. Hisp. Pequeño alcahuetador. Pol. Zmiękczenie. Vng. Kéjkerítőske. Ang. A little bawde.] Plaut. in Persa: Ita occepi dicere, lenuncula, de illa pugna.

Lēnŭncŭlus, li, m. t. a lenone diminutivum. [זנות מועטת. Gal. Petit maquereau. Ital. Ruffianello. Germ. Ein kuppelweiblein. Hisp. Pequeño alcahuetador. Pol. Zmiękczenie. Vng. Kéjkerítőske. Ang. A little bawde.] Plaut. in Poen. Sic dentes are mihi cupit tergere lenunculus. ¶ Elt & Lenunculus navigium piscatorium. [סירת דייגים. Gal. Navire à pescher. Ital. Nave piccola da pescare. Germ. Ein fischerschiffgen oder Wodding. Hispan. Pequeño navio para pescar. Vng. Halászcsinák.] Salust. lib. 1. Histor. Ind ei tori è portu duo lenunculo piscadum. Cæsar. 2. bel. Civil. Horum fuga navium & erariarum magistros incitabat, paucis nunciat ad otheum imperium, ut convenirent.

niebant. Ammianus Marcel. lib. 14: Nam sole orto magnitudine anguste gurgitis, & profundi, à transitu accedentium: & dū piscatorios quærunt lenunculos, vel innare temerè contextis ratibus. Idem li. 18: Avido flatu ventorum lenunculo se commisit de piscantis.

Lēnōnĭus, a, um, Quod ad lenonē pertinet. [Λογοκομικός. Gall. Demaquereau. Ital. Cosa di ruffiano. Ger. Das ist dem Hurenwirt gehört. Hisp. Cosa perteneciente à alcahuete. Pol. Zamtowy. Vng. Kurva tartohoz, vagy keritohöz. Ang. Of a bawde.] Plaut. in Menæch. Ab iis locis lenonius. Idem in Rud. Ne mi lenonio postules, Tu hîc fide lenonia ne non potes servanda est fides. Idem in Asin. Portitorium simile inest januæ lenonius.

Lēnōcĭnĭum, nii, n. à Lenocinandi ritus. hoc est, exercitium lenonis. [Λογοκομία. Gall. Maquerelage, allaichement, accouplement. Ital. Ruffianesimo, ruffianezza. Ger. Hurenwirtschafft. Bel. Pierstichap. Hisp. Alcahueteria. Pol. Kurwiarstwo. Vng. Kurvá tartás, vagy kerítés. Ang. The practise or occupying of bawdery.] Vlp. ff. Ad Turpillianum. Si delatus nupt. Lenocinium facere, non minus est quàm corpore exercitum exercere. Quid autem sit lenocinium facere, docet Vlpian. l. Adalectus. ff. de his qui not. infam. Lenocinium facit (inquit) qui quæstuariam mancipia habuerit: sed & qui in liberis hunc quæstū exercet. Plaut. in Capid. Quid ego lenocinii facio, qui quidem habeo alienos domi? Cic. 5. Verrina: Pudorem & pudicitiam qui colit, potest animo æquo illius quotidiana adulteria meretriciam disciplinā, domesticum lenocinium videre? ¶ Ponitur interdum pro delectamento, allectamento, illecebris, incitationibus, blandimentis. Cicer. pro L. Murena. Verum lenocinium, quæso, à grege delicatæ juventutis, an urbis terrarum imperium à pop. Rom. petebas? Idem pro Sestio: Et sevitiorum illecebris, & cupiditatū lenociniis deditum. ¶ Quandoque pro exquisitiore elegantia. Sueton. de Augusto: Forma fuit eximia, & per omnes ætatis gradus venustissima, quanquam & omnis lenocinii negligens, & in capite comendo incuriosus. Cic. 2. de Nat. deor. Perspicuum est cum quò compositiones unguentorum, quò cibo rum conditiones, quò corporum lenocinia processerint.

Lēnōcĭnĭtĕr, adverbium. [Vt. Κακοήθως, γράφε.] Lampridius in Commodo: Quæ gladiatoriè, quæ lenocinitè facere, aci spectabilis inde jubebatur.

Lēnōcĭnōr, aris, tertia syllaba correpta, dep. Lenocinium facio. [Λογοκομῶ, μαστροπεύω. Gall. Faire maquerelage, amadouer, blandir. Ital. Ruffianare. Ger. Hurenwirt sein. Bel. Pierstichapen doen, beeren. Hisp. Alcahuetear. Pol. Kurwiarstwo. Vng. Kurvát tartok. Ang. To exercise or use the office of a bawde.] Per translationem pro blandiri ponitur, & allicere, quod lenones facere solent. Cic. 2. Verrina: Tibi servit, tibi lenocinabitur, ne petās aliquanto cōcedet, quam potest. ¶ Interdum significat gratiam conciliare. Plinius libro 2. epistol. Potest tamen fieri, quanquàm in his difficultatibus, liber ille novitas lenocinetur. Rudœus.

Lens, lendis, f. t. Ovum pediculorum, capillis adherens: ex quo postea pediculi generantur. [Κονίς, ίδος. Gall. Lendre. Ital. Lendine. Ger. Ein niß des Hauptes. Bel. Nete. Hisp. Liendre. Pol. Gnida. Vng. Serke. Ang. A nite.] Sereanus: Vacca maris capiti lendes deducit: unguas. Plin. lib. 28. cap. 11: Quæ cum acero calefacto & lendes tolluntur. Idem libro 29. capite 6: Lendes tolluntur alpecarino, vel anguibus in cibo dumptis anguillarum modo.

Lens, lĕtis, f. t. Genus leguminis, folio vicia: tribus, ennis hærve in siliqua grana, parci legumina minimis. [Φακός, ἁπλοῦν. Φακοῦς. Gall. Lentille. Ital. Lenticchia, lente. Ger. Eine linse. Hisp. Lenteja. Pol. Soczewica. Vng. Lencse. Ang. A lentil.] Plin. lib. 18. cap. 12: Pol. Soczewica. Vng. Lencse. Ang. A lentil.] Plin. lib. 18. cap. 12: Insania apud veteres autores æquam mitatem fieri ver lentibus lente. Virg. 1. Georg. Nec Pelusiaca curam aspernabere lentis. ¶ Lentim pro lentem in accusativo frequens est apud Catonem, ut cap. 35: Lentim in tudeto, & rubricato loco ori herbosos non fiet, ferito. ¶ Ante lentem augere oliam, ἐπὶ τῶν φαύλως πράττειν τὰ κρείττω. Proverbium in eos, qui spes ingentes in animo concipiūt, priusquam res ipsa tentatur. Aut pollicieri quod ipse nondum habeat. Aut præpropere sibi placere, qualijam possideat ea, quæ procul etiam abfuit ut teneāt. Citatur à Cratere & à Plutarcho. ¶ Dives factus, jam desiit gaudere lente. Ἐκ πλουσίου γενόμενος, ἐκαὶ ἥδεσθαι φασί. Lens pauperum ac tenuium cibus est: quæ fastidiuntur simulatq; fortuna contingit. Hinc proverbium in eas quibus ad uberiorem cōditionem evectis fastidio sunt ea, quæ priùs: nupes boni consulebant. Ex Aristoph.

Lentĭcŭlă æ, f. p. Genus est leguminis, lenti similimum, sed tamen generis. [Φακός. Gall. Petite lentille. Ital. Lente picciole. Ger. Klein gemüs wie linsen. Hisp. Pequeña lenteja. Pol. Soczewiczka. Vng. Lencsinke, lencsek. Ang. A small lentile.] Plin. lib. 15. cap. 11: Folia sunt lenticulæ similima. Græci φακὸν appellant, ut ex Theodori versione annotavit Hermolaus: quum lentem φακὸν nominant. Vnde istū illud Græcorum proverbium: ἐπὶ τῇ φακῇ κλάειν, sic lerē omnes vertunt. In lenticula angustorum. Quod quidem proverbium in eos dici solet, qui nullo rerum discrimine quæ agunt, dicuntve, pari sæpe cuncta moliuntur: quod genus homines Græci ἀφακοζωμικοὺς, & ἀφακοζωμικωτάτους appellant. ¶ Lenticula etiam genus vasis est à figura leguminis dictum. Videturq; id esse, quod diœus appellatur apud Dioscoridem. [פך pach פכך pachkh.] Plin. lib. 18. cap. 12: Duo lentis genera in Aegypto: alterum rotundius, nigrius & altero unius figuræ: unde vario usu translatum est in lenticulas nomen. Videtur autem Lenticula fuisse vasis unguentarii genus, a qua etiam significatione à sacrorum bibliorum interprete utiurpatur. ¶ Ab hujus item vasis similitudine, in gemmis quæque lenticula appellatur, figura circa medium sublata, rotunda, & depressa. Plin. lib. 37. cap. 12: figura oblonga maxime probatur. Deinde quæ vocatur lenticula: postea elypeodes. ¶ Rursus lenticulæ, maculæ sunt in corpore, quæ & lentigines dici solent. [Pol. Piegi. An. Pimpla, pimpek.] Celsus lib. 6. cap. 5: Lenticulas tollunt galbanum & nitrum.

Lenticellārĭus, & hoc clare, adjectivum. [Φακοειδὲς. Vt Lenticul.] ut, Lenticularis forma. Apuleius, lib. 2. Flor.

Lentĕo, Lentesco. Vide LENTVS.

Lentīgo, pen. prod. genitivo lentīginis, f. t. Macula subrubra, & nigra interdum in facie, ad lentis similitudinem. [Ψώρα λιθώδης. Gall. Pente rouge qui vient au visage ou au corps. Ital. Lentigine. Ger. Sommersprossen. Hisp. Pecas. Pol. Piega. Vng. Szeplö. Ang. A freckle or little red morfe in the face.] ¶ Unde & lentiginosus. [Ψωρώδης. Gall. Lentilleux, qui a face.] ¶ Unde & lentiginosus. [Ψωρώδης. Gall. Lentilleux, qui a des taches qu'on appelle lentilles. Ital. Lentiginoso. Ger. Sommersprossig. Hisp. Pecoso. Pol. Piegowaty. Vng. Szeplös. Bel. Sproetig.] Plin. lib. 9. cap. 20. de amipliter: Avgustinugatæ sæpè aqua coquendum, stomacho contrarium esse, lentigines & papulas gignere. Idem libro 20. capite 15: Sugillatis illinitur cum melle, & uva passa, & aceto: lentigini nigræ ex aceto.

Lentĭscĭus, f. f. Arbor est in Chio præcipuè nascens, (quanquam & in Italia, & in Narbonensi Gallia provenat) ex qua quinquies in anno fructus proferit. Quod & ipsum testatur Cicer. de Divinat. versibus ex vetusto poēta adductis: Iam verò semper validis temperiē, gravatā Lentiscus, tuplici tolita est grandi cicere fœtu: Ter fruges tumdem, tria tempora monstrat arandi. Dicam autem lentiscum parat Ruellius, quòd liquore quodam lentescat. Sudat enim resinam quam in Chio nasala mastichen vocant. Ejus fructum Hippocrates σχοῖνα vocat: arborem autem σχῖνον. Ex arboris hujus ligno præstantissima fiunt dentiscalpia. Martialis libro 14: Lentiscum melius, teal Gitb: frondes cuspis Dyrrerii, dentes pecna levare potest. ¶ Lentiscum mandere, πρὸς ἀλγηδόνα ἐσθίειν, dicuntur qui nimio comendi corporis studio superfluunt. Nam ex lentisco dentiscalpium fieri consuevit. Hujusmodi igitur quibus dentiscalpium semper in ore est, lentiscum atrodere dicuntur: & σχοινοφάγοι, lentiscophagos appellantur.

Lentĭfĭcĭnus, fēmina, cĭnum, de nominativo. Quod ex lentisco factum est. [Σχινῶδες. Gall. De lentisque. Ital. De lentisco. Ger. Das von dem Mastixbaum gemacht ist. Hisp. Cosa de lentisco.] Var. Oleum lentifícinum. Plin. lib. 23. cap. 2: Tunc addito oleo lentisci, vel illitā, una nocte refat capillum.

Lento, lentas. Vide LENTVS.

Lentus, lenta, lentum, Tardus, cunctator, non celer. [בְּרִיטָה. Gall. Qui pèse fortement. Qui se remue, leur. Ital. Pesante. Ger. Weichlich. Pol. Dzeiki, sfatt. Hisp. Lerdo, que se pierde de ligero. Pol. Gnuśny, ieny, pozwolny, ospały. Vng. Lassú, nehéz. Ang. Plumet, that moveth softly.] Plaut. Menæchmis: Quàm lentum est, & visco simile? ¶ Nonnunquam idem quod mollis, flexibilis, & minimè fragilis. Virg. 1. Aegl. Lentæ salices quantum pallenti cedit olivæ. ¶ Sed translatum ad animum, pro leni ac placido capitur, & æquationi ut, Vir patiens, & lentus, apud Ciceronem libro 2. de Oratore. ¶ Interdum pro facili: Lucilius Satyr. libro 11, ut citat Nonius. Lucius Cottaferes Crassi patri hujus Panri Magnus socio fortunarius solvere nulli Lentus. ¶ Interdum pro tardo. [אוֹרֶךְ. Gall. Tardif, lent. Ital. Tardo. Germ. Zäg. langsam. Hisp. Tardo, pesado. Pol. Leniwy. Vng. Kédelkedö. Ang. Slacke, or slow.] Plinius Epistol. 14: Ibat illa lento gradu, quasi gravis vinculis. ¶ Interdum pro securo & otioso. Virgil. 1. Aeglog.: tu Tityre lentus in umbra, &c. ¶ Interdum pro remisso & frigido. Virg. 1. Georg.: nec sis lentus non deficit humor. ¶ Habet & alias significationes, ut cuī cicinus. Lentū colorem id est, fluentē, & facilè evanescentē. Plin. lib. 12. cap. 25: Colos in quacunq; natione præferri vatus, & pingitur lentus.

lentus. ¶ Lentus ignis, dicitur moderatus, non usq; adeò æstuans. Plin. lib. 13. cap. 4. Lentus ignis è palmis. ¶ Lentus tempor, remissus. Plin. lib. 12. cap. 19. Probatur calix gustu quàm maximè lenis, potu quàm lento tempore leviter mordens. ¶ Lenta vivacitas, id est, longa & tenax. Plin. lib. 8. cap. 27. Alio qui vivacitatis adeò lentæ, ut vicies à mari anis diu pugnet.

Lentè, adverbium. Varrò, & cunctanter. [בְּנַחַת Gall. Lente, avec patience. Ital. Tardamente, pigramente. Ger. Langsamlich, gemächlich. Hisp. Tardamente, perezosamente. Pol. Leniwie, pomalu. Vng. Lassan, késön. Ang. Slowly, softly.] Plin. Epist. 13: At tamen quòd lentè, & cunctanter venium, accommendat, sed asse fidem recedunt. ¶ Lentè aliquid ferre, est illud patienter ferre & æquo animo. Cic. 2. de Orat. Neq; enim est facilè perficere, ut tractatum ei, cultu velis, iudex, sit quasi id lentè ferre videare. ¶ Lentè agere, est remissè, & segniter agere. Livius 2. ab Vrbe: Lentè agere iis Tatius, Nauiusq; visi sunt. ¶ Lentè, ac fastidiosè probare aliquem, est post diutinum moratumq; disquisitionem aliquem probare. Cic. ad Att. lib. 2: Quem tibi ego non essem autus mittere, nisi cum lentè, ac fastidiosè probassem.

Lentĭcŭla, æ, f. p. Lentor, seu flexibilitas. [מרוּנָה *marúnah* מְרוּנִי *marúnai* עִקְּשׁוּת *iqqeshúth* עִקְּשׁוּת *iqqeshúth*. Gall. *Mollesse & pesanteur à plier.* Ital. *Tenerezza, flessibilità a piegare come vimine.* Ger. *Weiche, gelinde.* Bel. *Simpheet.* Hisp. *Lentura, dobleza.* Pol. *Miekkość.* Vng. *Hayladosság, hayonyság.* Ang. *Tenderness, flexibleness.*] Plin. lib. 16. cap. 37: Alibi virgas sequacis ad vincturas lentitiæ.

Lentĭtūdo, ĭnis, f. t. Tarditas, facilitas, lentitas. [בְּנַחַת Gall. *Tardiveté, Pesanteur.* Ital. *Tardezza.* Ger. *Langsamkeit.* Hisp. *Tardanza, pereza.* Pol. *Ociężałość.* Vng. *Lassúság, Lassúdonság.* Ang. *Slowness, softness.*] Cic. ad Quint. fratrem: Iit. Nam illud nè solùm est patientiæ, sed commendationem etiam lentitudinis. Idem ¶ Tusc. Etsi quâ lentitudine nos dicimus, vertisse fruges dicimus. Tacit. lib. 16: Lentitudine exitus graves cruciatus afferente. Idem lib. 15: Seneca interim diuturnitate & lentitudine mortis, Statium Annæum, &c.

Lentor, toris, m. t. Humor crassus, & glutinatus, inquit Budæus. [בְּנַחַת Gall. *Humeur visqueuse & gluante.* Ital. *Humore tenace, viscoso.* Ger. *Schleim, allerley zähe feuchtigkeit.* Hisp. *Humor viscoso y pegadero.* Pol. *Klebkowata materyiá.* Vng. *Ragadozó nedvesség.* Ang. *Tenaciousness, clammy humour.*] Plin. lib. 9. cap. 36. de purpuris: Congregantur vere tempore, mutuoq; attractu lentorem cujusdam cereæ habeant. Idem lib. 13. cap. 5: Fert folia tenuia, lentoris emittentes animalia, centurionij; similia. Columel. lib. 3. cap. 6: Vt aliquem tamen succum & lentorem habeat, injicimus areis. Plin. lib. 9. cap. 31, de purpura. Servatio lentore.

Lĕnto, as, act. p. Lentum reddo. [הִרְרָה *hirkáh* בָּרַךְ *barách*. Gall. *Tirer, étendre.* Ital. *Tendere, piegare.* Ger. *Weich machen, biegen.* Hisp. *Doblegar, hazer lento.* Pol. *Miękczę.* Vng. *Meggyengétem, lankásztom.* Ang. *To make pliable or supple.*] Virg. lib. 3: Ante & Tyrrhenæ lentandus remus in undæ, Quid hoc velit Lentare remus, docet Turnus. V. de vi vare Remus.

Lĕntĕo, lentes, n. f. Lentus sum, resilio, & cedo. [בָּרַךְ *barách* נָרַךְ *narách* עָקַשׁ *iqqésh* עָקַשׁ *iqqésh*. Gall. *Estre lent, flexible, pesant.* Ital. *Essere lento, molle, pesante.* Ger. *Weich, oder langsam seyn.* Hisp. *Ser lento.* Pol. *Miękkie.* Vng. *Gyenge vagyok, lassú vagyok.* Ang. *To be slow, pliant or supple.*] Vnde apud Lucil. legitur: Lenteropes, pro eo quod est, lenteprocedit.

Lentĭfĭco, fcis, fcere, act. Lentus, seu tener ac mollis fio. [בָּרַךְ *barách* נָרַךְ *narách* עָקַשׁ *iqqésh*. Gall. *Devenir mol & leur.* Ital. *Diventar molle, lento.* Ger. *Weich oder sahe werden.* Hisp. *Hazerse lento y remiso.* Pol. *Zmiękczam, rozpuszczam.* Vng. *Meggyengülök, lagyúlok, lankadok.* Ang. *To become tender or pliant, to become clammy or glutinous.*] Col. lib. 11. cap. 2: Quæ si natura immoderatè lenta est, ante dies quindecim præcidenda, & purgata in fervere obruenda est, ut lentescat. ¶ Virgil. lib. 2. Georg. Sed pocis in morem ad digitos lentescit habendo: id est, colligitur, ut exponit Servius. Columel. lib. 2. cap. 22: Cicera bubus cum loco siccâ dantur in Hispania Bætica: quæ quum despecta mola divisa est, paulùm aquâ macerantur dum lentescat: hoc est, cohæreat: vel (ut ait Budæus) glutinosa fiat. ¶ Cætæ lentescunt tempore. Ovid. lib. 2. de Arte Amandi:

Si mora tuta brevis, lentescit in tempore cura:
Vanescitq; absens, & novus intrat amor.

Lenulus, Lemanculus, Vide LENO.

Lĕo, es, levi, letum, Hodiè in usu non est: ex compositis tamen eius quæ sunt Deleo, & deleo, apparet eandem fuisse significationis cum verbo Lino: quod etiam præterita tam ab eo mutuò accepit. [Vnt. Storlów.] Hor. lib. 1. Car. Græca quod ego ipse testa Conditum levi.

Lĕo, onis, m. t. [אַרְיֵה *aryéh* לָבִיא *labí* שַׁחַל *shachál*. Gall. *Lion.* Ital. *Leone.* Ger. *Ein löw.* Hisp. *Leon.* Pol. *Lew.* Vng. *Oroszlan.* Ang. *A lyon.*] Animal ferox, & omniù in terris animantium, uno excepto homine, generosissimum, tùm præcipuè quem colla armosq; vestiunt jubæ, quod ætate accidit. Leones tantum ex feris clementia utuntur in supplices, prostratis parcit, coëunt ut ferè quæ mansuescunt, & lynces, camelus, elephas, plurimi comites, & ignes. Eorum animi index est cauda, cieri ejus nervum ira: vim summam in pectore habent, tauciati maximi sunt. Timent rotarum orbes circumactos, & cantus insanes, & cribas, cacitasq; gallinaceorum, sed maximè ignes. Vide Plin. lib. 8. cap. 16. ¶ Est & Leo marinus ex cancrorum genere, apud Plin. lib. 32. cap. 11. ¶ Item Leo cœleste signum apud Plin. lib. 17. cap. 24. quem putant fuisse leonem Themistium ab Hercule occisum, unde ab Iove translatum, Dictus ab Themistius, a Themisto Bœotiæ manie. ¶ Leones radere, dicuntur qui feroces & pugnaces arte tractant & dudant magno sui periculo. Socrates apud Platonem de Rep. lib. 2. ¶ Leonem simulas, *Asinum vincis.* De iis qui potentem ac feracem in suum ingenium exitum provocant atq; extimulant. ¶ Leonem ex unguibus æstimare, *ex uno disce omnes Asinum pertundere*, est ex una quapiam conjectura negotium universum perpendere, ex paucis multa, ex minimis maxima conjicere. Natam videtur adagiũ a Phidia statuario, qui (ut ait narrat Lucianus in Herculibus) inspecto cũ taxat leonis ungue, quantus esset totus leo perpendit, tutiq; ex indicio unguis effinxit.

Lĕŏnīnus, a, um, adjectivum. [Leonin. Gall. *De lion.* Ital. *Di leone.* Ger. *Löwin.* Hisp. *Cosa de leon.* Pol. *Lewie.* Vng. *Oroszlani,* Ang. *Of a lyon.*] Vt, Adeps leoninus, apud Plin. lib. 22. cap. 17. Et Leonina species, apud Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 9.

Lĕŏnĭus lapis, Lithospermos apud Dioscor. lib. 3. cap. 158. Leontion Lithospermon, apud eundem eodem loco. ¶ Leonides insignis Corrector, citatus a Plin. lib. 6. cap. 7.

Leontachoron, pulium montanum, apud Dioscor. lib. 3. cap. 122.

Leorotrigæ, Cancri Arcadici, ex cantibus & leonibus prognati.

Lĕontĭcæ, æ, f. [Ανεμώνη. Ger. *Ein Wargraut mit samen gleich wie weisse bäne.*] Herba est, quam Dioscorides cacaliam appellat, foliis grandibus & candidis, inter quæ semen dependet simile margaritis similè: cujus grana quindecim in oleo macerata, atq; adverso capillo cibis, potuq; data, tollunt. Vide Plin. lib. 24. cap. 11. Officinæ Carnis agrestis appellant.

Lĕontĭdĭus, Ἀνεμώνη, Gemma à leonis pellis similitudine nominata, quam alii nostrum pardalion à similitudine pellis pantheræ. Autor Plin. lib. 37. cap. 11.

Leontĭcopĕtalon. [Leontopetalon. Ger. *Ein fremd unbekant gewächs welches eine zier für andern hat, das es Christum gleich ist, haben.*] Herba est eadem omnibus doctrinalem, plurimis aliis conveniens, & in caulinine semina parva duo aut tria, eaq; in siliquis, vicieris modo flores purpurei coloris, anemones similes: folia brassicæ, sed papaveris dividua, radicibus nigris, rapæ similibus. Nascitur in arvis. Vide Plin. lib. 27. cap. 11. Vulgus à similitudine pedis leonini, pedam leones appellat.

Lĕontŏphŏnŏs, [Λεοντοφόνος. Ger. *Ein tödtmänisch weiches so es von einem löwen gefressen wird, stirbt es von stund an.*] Exigunum est animal, in ustis tamen regionibus nascens, in quibus gignuntur leones: quibus tam præsens est venenum, ut gustato leontophono ideo fama moriantur: unde etiã animal cui hoc leontophoni nomen inscripsit Aucor Plin. lib. 8. cap. 36.

Lĕontŏpŏdĭŏn, Ἀνεμώνη, Herbula est deorum digitorum, folio parvo, angulo, digitatum, cujus ore longitudine, hirsuto, lanuginoso, ad radicem, & sub candido in cacumine caulium capitula quinq; parva. Floribus nigris crumpentibus, tenuè quod oculi vix possit deprehendi propter circumdatam lanuginem. Rustius existimat eam esse quam vulgus anemonem appellat.

Lĕŏpardus, m. t. [נָמֵר *namér* בְּרִית *berith*. Gall. *Leopard.* Ital. *Leopardo.* Ger. *Ein Leopardt ist ein grimmig thier wie einer pardtier und ein löwen thier.* Hisp. *Animal mezclado de leon y pardo.* Pol. *Lampart.* Vng. *Párdoz.* Ang. *A leopard.*] Animal ex pardo & leæna natum, pilis carens, nigris maculis leonis pellem distinguentibus. Nascitur in Africa, ubi propter penuriam aquarum, ad paucos amnes multitudo ferarum convenit, ideo multiformes ex animalium partus, mutuò se permiscentibus diversorum generum animalibus. Vnde ortum est proverbium: Semper aliquid novi Africam afferre. Vide Plin. lib. 8. cap. 16.

Lepadus, Græcè dicuntur cortices circa pectus equorum, Vide Alexan. in Iquorum. Cde Curs. publ. lib. 12.

Lĕpidium, n. t. [Λεπίδιον. Pol. *Wścieklegrzybek, herbowy pieprzyczek.*] Herba est in cubitum, eoq; majorem altitudinem assurgens, foliis tenuibus, sed mollioribus, & majoribus, quæ tria simul olent, & piperis acrimoniam referunt. Vnde vulgus herbariorum *piperonum* vocat. [Ger. *Kressenkraut.*] Quicam etiam raphanum, quòd raphano sit vestitui, quem armoraciam alio nomine dicunt, olim similis sit. Lepidium autem ab effectu appellatur, quòd *ἀπὸ τοῦ λεπίζειν*: hoc est, squamas & maculas faciei deleat & expurget.

Lepidotes,

Lēpidōcēs, Scordeles, Gemma quæ squamas piscis imitatur. Plin. lib. 37. cap. 10.

Lēpidus, da, dum, pen. corr. Is qui Lepōris est plurimum, facetus, elegans, jucundus. [נעים suavis, amœnus, gratiosus, jucundus, pulcher. Gall. Plaisant, gracieux, propre à donner grace. Ital. Piacevole, grazioso. Ger. Holdseligk, lieblich, angenem. Hisp. Gracioso, donayre. Pol. Wdzięczny, miły. Vng. Kedues, édes, ékes. Ang. Pleasant in talk, gracious, sweet, that hath a good grace.] Terent. in Andr. O lepidum caput. Plaut. in Milite: At quidem illius ætatis qui sis non invenies alterum. Lepidissimum ad omnes res. Idem in Aulul. O lepidum dicendi lepidum. Idem in Epid. Forma pulcrum, lepidum, nihil ad mentem tamen. Idem in Mostel. Quin tu te etiam lepidis liberalibus Idem in Mostel. Quin tu te etiam ad lepidis, quam lepida tu es. ¶ Lepidum in medium adverbii significationem quidam pro lepidè. Plaut. in Pœn. Lepidum eloquere. ¶ Lepidus, politus, ut ait Donatus, qui & humanus. id est, à laminis & squamis. Plin. lib. 34. Excudebant etiam artifices squamas quas vocant lepidas.

Lēpidē, adverb. id est, Gratè, lepore. Facetè. [בנעימות suavitatibus, gratiosè. Gall. Plaisamment, par facetie, de bonne grace. Ital. Piacevolmente, con buona gratia. Ger. Holdseligklich, freundtlich. Hisp. Graciosamente, donayre. Pol. Wdzięcznie. Vng. Kedvesen. Ang. Pleasantly, merrily.] Cicero ad Attic. lib. 12. Nunc de lepidè in te dictorum. Plaut. in Persa: Lepidè hercle adjuvas hunc. id est, eleganter, & opportunè. Idem in Milite: Vel tu lepidè facere.

Lēpidĭtās, ātis, f. gen. Pol. Wdzięczność. Vn. Kedvesség.] Plaut. in Pseud. Banc circumducam lepiditate.

Lēpĭsma, ătis, n. g. Vallis aquarii genus, tesse Fulco, dem forcalis simile, quod Aristophanes Ἀκάνθιον vocat. [Ger. Eingetrieb einer Schleiff statt gattung im wasser gerichte. Pol. Stopnie do wchodzenia wsadz.] Varr. lib. 1. de Vita pop. Rom. ut citat Nonius. Lepisma vocant Sanctorum fanis pauperioribus plerisque quam sint ditiores, aut sacra. Memorat etiam Varr. lib. 2. de Ling. Lat. ubi tamen male Depcida pro Lepcida in Romana editione legitur.

Lēpŏr, ōris, & Lepos, ŏris, m. c. Propriè est venustas, urbanitasque sermonis, facetiæ. [חן gratia, venustas, amœnitas, gratiositas, pulchritudo. Gall. Gentillesse, bonne grace, facetie. Ital. Piacevolezza, gratia. Ger. Holdtseligkeit, gattigkeit der Rede, artigkeit. Pol. Grzeczność, gatunek. Hisp. Gracia en decyr, donayre, sabor, sentencia. Pol. Cnotliwość. Vng. Nemes ékes beszéd. Ang. Grace and delectableness in speech or gesture.] Cic. 3. Verr. Lepore ac venustate affluere. Idem 1. de Orat. Magnus in jocando lepos in Crasso. Lepor dicendi, est urbanus, cōmodus, elegans. Cic. 4. Acad. Cujus primùm non admodum probabat ratio, quanquam fluvit acumine ingenii, tum admirabili quodam lepore dicendi, &c.

Lepŏrārium. Lepotinus. Vide LEPUS.

Lepŏrārius, a, um, [חזיר porcus, sus. Gall. Lievre. Ital. & Hisp. Lepre. Ger. Hasenjagt oder hasen. Pol. Zając. Vng. Nyúl. Ang. Hare.] Galeno, carnes, quæ Græcis medicis, ἰσχναὶ, id est, carnem delicatam, subalbam, exsuccam, & arescentis habilem, copiosè, vehementer, utentia oblectans. In qua significatione, Lepus vocabulo utuntur etiam Latini. Plin. lib. 24: Lacryma virium, velut gemma, lepus, & lichenas, & priusquam ante præparatas solvit. Avicenna verò, cæterique Arabistæ tabidum, lepus vocandum imprimis ait ulcus pro elephantiasi, quod morbi genus superiori multo est pernitiosius: ut quod non solùm carnem infestet, verumetiam carnem ipsam usque ad ossa depascatur.

Lepŏrārĭum, Lepŏrārĭa. Pol. Zakon. Vn. Nyulas.] Græco nomine dicuntur avellanæ, quæ & Pontica, & Heraclotica appellantur.

Lepŏn centaurii. [ἄνθος κενταυρίου. Ger. Saufenguth. Pol. Centaurya, rubinus, ostrokrz.] hoc est, centaurii minoris, herba est quæ Latini febrem vocant, propter summam amaritudinem. Galli vocant centaurium, eò quòd potum omnem medicamentum malo præstantem exigat. Plura vide apud Plin. lib. 25. cap. 6.

Lepŏphyllon. [Ger. Ein gifftkraut. Hisp. Lengua de buey. Pol. Wątrobne ziele. Vng. Mérges boglárfü. Ang. Bloodwort.] Septima tithymali species est, in pectoris nationis: ita dicta à remirante folio suo. Alio nomine dendritices, à ramosis, appellatur, eò quòd ex omnia sit tithymalorum generibus commodissimum sit. Vide Plin. lib. 26. cap. 9.

Lepŏrăgĭes. Vox quædam dicitur, duces quidē habentes crinos, sed tenues rami & exinanitos: cujusmodi sunt quas vvse cruciatus vulgò appellamus. Plin. lib. 12. cap. 1. Ill & illa naturæ lasciviæ, ut præcipitandibus adhærent pergulis pavi, mures, & suavitate cruciatus leporagines has vocant. Hæc Plinius. Dictæ autem sunt leporagines, ab acinorum tenuitate. Nam λεπτὸν exiguum est, & tenue, λέπυρ autem à Græcis vocatur acini dicuntur.

Lepus, ŏris, m. c. Animal satis notum, à celeritate dictum, cujus species [ארנבת arnebeth, lepus. Gal. Lievre. Ital. Lepre. Ger. Hasen. Hisp. Liebre. Pol. Zając. Vng. Nyúl. Ang. Hare.] sive (ut Varro putat lib. 3. de Re rust. cap. 12. quòd Aeolenses vel potiùs Dorenses jamtuo vocabulo λαγῶα vocabant, eum nos) lepŏrem. Quare non satis genus hoc, nomen Latinum Lepŏrmanus, à Domenli lingua, qui dicunt λαγῶα, hoc est eam vocis in vocis in recto casu lineamenta Latina libralibus papir. Virg. 3. Georg. Et canibus leporem, canibus venabere damas. Ivem 1. Georg. Aut tenues ſq; sequi lepores, aut figere damas. Hor. Epod. 2. Pavidumq; leporem, et advenam laqueo gruem jucunda captat præmia. ¶ Per translationem pro infami accipitur, & quasi adversus, & avertus ab amicis hic: Creditur enim lepori utrumq; frontem inesse, ut leporem. Teror. in Eunuch. Lepus tute es, & pulpamentum quæris, quo habies (inquit Donatus) quasi ex alio. ¶ Lepus est piscis ex lacertorum genere, inter marina vocatus numerosus, præsertim in Indico Oceano, ubi vel solo tactu pestilens, vomitum dissolutionemq; stomachi præstat: is natus in nostro mari colore tantùm lepori similis: in Indis & magnitudine, & pilo duriore. Hæc Plin. lib. 9. cap. 29. ¶ Lepus commensalis. Quadrat in eum qui quod non facit, se facere se dissimulat aut quod fecit, se non fecisse dissimulat. Nam leporem parentibus genus dormire, cum è pomeridiano reducuntur, olim Plin. lib. 11. cap. 37. id quod etiam homicidas nonnullos aut accidentes, quos Græci ὑποκοριστικῶς appellant. Neque per quam diu ita remissos. Adeò quem à multis referunt. ¶ Leporem non edit. Antiquitùs superstitiosè credidere esu leporinæ pulpæ concipi fœtus formam. ¶ Lepus pro canibus, ἀντὶ τῶν κυνῶν, subaudi præcipitatur. In eos dicitur qui ob aliquā in utilitatem in ostentationem vocantur. Nam leporem non inclamant quod non est, sed cum pulpamentum habet. ¶ Bove venari leporem, vel ἐπὶ τῶν ἀπὸ μεγάλων ἐπὶ μικρὰ μεταβαινόντων, dicuntur qui rem ab illorum, pulcherrimam aggredientes. Plutarchus. ¶ Leporis vitam vivere, λαγῴαν ζῆν: dicuntur qui sæpè noxii sæpiùs vivunt, quòd id animal omnium prædæ expositum, ne somnum quidem capit, nisi oculis apertis. Demosthenes in Aeschin.

Lepŭscŭlus, i, m. dimin. Lepus. Gall. Levraut, petit lievre. Ital. Leprettino. Ger. Ein häsen. Hisp. La liebrecilla. Pol. Zającek. Vng. Nyulacska. Ang. A little hare.] Cic. 6. Verr. Nonne verò jam modo quidpiam venari poterant, illa quidem erant pro lepusculis capiebantur, patellæ, patinæ, thuribula, &c. Idem 1. de Nat. deor. Si Seriphi natus esset, nec unquam egressus ex insula in eam lepusculos, vix puto aliquis sapè videtis, &c.

Lepŭsrārium, n. g. Non tantùm pro loco ubi lepores aluntur, sed etiā pro omnibus leporis vitæ aptis aut parat. in quibus inclusæ prendes pascuntur. [λαγῴα. Gall. Garenne, parc ou les chasseurs font mettre des lièvres pour les prendre. Ital. Conclusa, parco da chiudere animali selvatici. Ger. Ein thiergarten, da ein jeder sein hasen mag fangen. Pol. Zagroda. Vng. Nyúlkert. Ang. A parck, a warren or any place to keep beasts for pleasure.] Gell. lib. 2. cap. 20. Varia veteres quidem leporaria dixere, in quibus omnia claudebantur animalia. Varr. de Re rust. lib. 3. cap. 3: Leporaria te accipere volo non ea, quæ intervolitabant obi lepores. Ea sed omnia septa, ubi ea vilæ quæ sunt, & includa habent animalia, quæ paciuntur. Hæc antiquiores leporaria eorum appellari voluerunt à tabulis roborariis, quibus septa erāt antè quam muro cingerentur.

Leporaria effectio, ea quam Græci alibi λαγῳοτροφεῖα vocant.

Lepŏtinus, a, um, gen. pecud. Quod est ex lepore. [λαγῷος. Vvl. De lepore. Ital. Di lepre. Ger. Hasen. Hisp. Cosa de liebre. Pol. Zając. Vng. Nyúlnak való. Ang. Of a hare.] ut, Pes leporinus, leporinus canis, apud Plin. lib. 28. cap. 11. Leporinum lac. Varro 2. de Re rust. cap. 11. ¶ Ille leporinus, ut Ampsion, cui libus vivere dicebātur, quia tenuia & pia del ea vitam agebant.

Lēthĭs, is, m. g. Lugubris violator. [מות mors. Gall. Mort, ruine. Ital. Morte. Ger. Ein tödtender henker und mörder. Hisp. Muerte o hombre sanguinario. Pol. Śmierć. Vng. Halál. Ang. Murder.] Plaut. in Pœnul. Thetis quoq; etiam lamentabilem illam tecit filio, Cic. 2. de Legib. Mulieres genus ne audacius ad vectandum funeris ergò habento. His enim verbis significatur lamentationem lugubrem in funeribus prohiberi.

Lethris, Anthologiæ tertia species, de qua vide Dioscor. lib. 1. cap. 5.

Lēthĭ, ālis, lethale, Vide LETUM.

Lethărgus, gi, m. [λήθαργος. Gall. Maladie qui fait dormir excessivement & assoupir le malade en sorte qu'il ne peut estre resveillé. Ital. Malattia che fa dormire, e addormenta troppo. Ger. Der schlaff sucht, da ein jeder tieffschlefft, kan einer über die massen viel schlaffen, und alter hand vergessen. Hisp. Modorra, sueño que nace de estomago frio. Pol. Snu, nadmierne, ciężkie spanie, ślepe chorobá. Vng. Halálos álmosság. Ang. A drousie and sound sleep full of heavinesse.] est torpor, & inexpugnabilis penè sopi necessitas, cum

cem alienationem meatus: et in quo Celsus lib. 3. cap. 20. Plin. lib. 20. cap. 12. Praeterea ad lauam iacere, & lethargos, & iecinoris vitia, &c. Quidam Latinè scriptorum dicpuerunt: quamvis Plin. ex Graecanicis veterum à lethargo distinguere videatur. Locum eundem in corpore occupat, quem phrenitis, nimirum cerebrum, materiam verò habet contrariam. Signum enim ex abundantia pituitae quam phrenitis ex bilis vitiosa natura. Dicitur autem Lethargus (ut quidam putant) ἀπὸ τοῦ λήθης: hoc est, ab obliuione. Nam in eo morbo obliuio contingit omnium rerum, a pituita frigidiore, animi dioscp cerebrum refrigerante, & madefaciente, & propè potentes ventriculos cerebri occupante: quibus quidam memoriae iacturam elevolant, quanquam veri similiùs est eam per rotundi cerebelli vitia effici solere.

Lethargĭa, æ, etiam pro lethargo ponitur. [Vn. *Mdechlombaw cyð drowsyhed.* Ang. *A drouth and sleping sickenesse.*] Plin. lib. 22. cap. 9. Semen instillatum oleo decocto capiti, in lethargia & phrenesi.

Lēthargĭcus, ca, cum. [*Lethargycus.* Gall. *Qui est malade de Lethargie.* Ital. *Letargico.* Hisp. *Que tiene el dormir.* Ger. *Wer der schlaffsucht behaftet.* Pol. *Ktory ma chorobę snu.* Vng. *Mely alomban vagy betegsegben.* Ang. *That hath a drouth or sleping sickenesse.*] qui lethargo patitur. Horat. 2. Serm. Sat. 3. 11. Lethargicus sit mihi quam Hydropicus. Pupil. & medicum inget. Plin. lib. 20. cap. 4. Hydropicis quoq; exantico, & Linaprocopti, & lethargicis. ¶ Vtiperatur etiam adjectivo nomine: ut significetur eum, Lethargicus morbus. Plin. lib. 23. Gravedinem enim, morbumq; lethargicum sanat.

Lethum, thi, n. Mors, interitus. [Ἦθος *mordh, ealegedwolma.* Gall. *Mort.* Ital. *Morte.* Germ. *Todt.* Bel. *Doot.* Hisp. *Muerte.* Pol. *Smierc.* Vng. *Halal.* Ang. *Death.*] Cic. 1. de Divin. Tamen ego eum Pythio quo pacto interfici, percundi, Idem ad Attic. 10. Vide quam cupio Pythio perire nos. Virg. 12. Aen. Ast fratris miseri lethum, atq; insidias videre meorum. 5. Aen. Multa dare letho, gemerentq; repleti Amores. Ovid. 1. Trist. Elegos, genus miserabile leti. Dictymo, & Scriptura in pia dictionis, diversa deducta fontis. Is à putat ab antiquo verbo leo derivari, quod veteres ut quidam pro deleo, unde etiam sine aspiratione scribendum putat. Aptolemus à luo deducit, & per interpretationem ἄλυσιν. Alii per antiphrasin dictum putant ab adjectivo lucus, quod minime lucidum, sed omnium verorum tristissimum. Verissima tamen videtur Varronis, & Festi opinio, qui λήθης: hoc est, ab obliuione dictum putant, quòd per mortem omnium rerum oblivio. Veteres enim abhorrebant mortis mentionem: necogitabant λοιμὸν, & eodem modo lethum, quasi λήθης, obliuionem. Vide etiam poetae Lethea flumina à poetis fingi, quibus aquae gustatae omnium rerum prorsus obliviscendi dederint.

Lēthālis, le, ora. t. Mortiferus. [Θανατηφόρος, *cwiclmbe.* Gall. *Mortel.* Ital. *Mortifero, mortale.* Ger. *Todtlich.* Hisp. *Cosa mortal.* Pol. *Smiertelny.* Vng. *Halalos.* Ang. *Deadlie.*] Plin. lib. 11. cap. 18. Homini nam ante diem septimum lethalis in media. Durale & cibus undecimum, certum est. Plinius de Vrsis illustr. Tacquinii gravi quidem, sed non lethali vulnere acceptò peterentur, &c. Virg. 11. Aeneid. Qua vulnus lethale ferae. Ovid. 12. Metam. Qua parte ferro lethalem conderet ensem.

Lēthālĭter, adverbium. [Θανατηφόρως, *deadlice.* Gall. *Mortellement.* Ital. & Hisp. *Mortalmente.* Ger. *Todtlichen.* Pol. *Smiertelnie.* Vng. *Halalosan.* Ang. *Deadlie.*] Plin. lib. 11. cap. 37. Oves quidem lethaliter ictum recta cruento prosiliit.

Lēthĭfĕr, a, um, Quod mortem infert, mortalis. [Θανατηφόρος, *deadlic.* Gall. *Qui apporte la mort, qui fait mourir.* Ital. *Che da morte, mortifero.* Ger. *Todt bringend.* Hisp. *Cosa mortal.* Pol. *Smiercionosny.* Vng. *Halalhozo.* Ang. *That causeth death.*] Colum. lib. 7. cap. 12. Si in plantis pallores animadvertes, rubies accedit. Lethifer morbus huic generi. Ovid. 7. Metamorph. Lethiferis ea lustravit arbibus Austri. Virgil. 10. Aeneid. quels tela, sagittę Cretes, leves hunc eris & lethifer arcus. Annus lethifer, Virg. 3. Aeneid. Anguis lethifer, Statius 5. Theb.

Lēthō, as, act. p. Mortis afficio. [Θανατόω, *acwelmian.* Gall. *Faire mourir.* Ital. *Dare la morte, ucciedere.* Ger. *Todten.* Hisp. *Matar, dar la muerte.* Pol. *Zabic.* Vng. *Megölni.* Ang. *To kill.*] Ovid. 1. Metamorph. de Cadmo, tortus à serpente interemptis: Vt nemoris intrauit, letalia; corpora vidit. Videremq; supra spatiosi corporis hostem. &c.

Lēvāmĕn. Levamentum, Levatio, Vide Levo in LEVIS.

Lenea alba, Lenia emplastra, fere non gravibus vulneribus accommodata.

Leucēcanthă. [Λευκάνθη. Ger. *Mandrasilla mit weissen blůmen oder scharten.*] Herba est in caeruleum adsulcum habens, radice cypiri, quae commandocata dentium colores fedat. Alio nomine Chamaeus dicitur. Item cardui beatae Mariae, folia lactucea habentes, maculis albis conspersa. Vide Tuchsium. [Pol.

Ostrepsi. Ang. *A milke.*] Dioscor. lib. 3. cap. 21. Plin. lib. 22. cap. 16.

Leucŏchātes, caeruleus, m. p. λευκόχροος, Gemma candida ex genere Achatarum. Plin. lib. 37. cap. 10.

Leucanthemis, idis, f. pen. corr. leucanthemidis. [Λευκάνθεμις. Ger. *Gantzblumen.* Pol. *Rumianek.*] Herba est quae & Anthemis, & Leucanthemum à nonnullis vocatur: ab aliis etiam Chamaemelon, eò quòd mali odorem habeat. Vide Plin. lib. 22. cap. 21. Officinae hodie *Chamaemelum* vocant.

Leucargillum, λευκάργιλλος, Argillae candidae genus, quo in agro Vergatino utuntur, in humida cinerarii, frigidaq; tritura proveniens. [Ger. *Weisserde oder thon.* Pol. *Biała gliną.* Vng. *Feher agyag.*] Vide Plin. lib. 17. cap. 7.

Leucanthĕmum, Panthemium apud Dioscor. lib. 3. cap. 146. Leucanthemon Acthyis, apud Dioscor. lib. 3. cap. 154. Leucanthemon Geranie, apud Dioscor. lib. 3. cap. 130.

Leucē. [λεύκη, à Graecis appellatur, quam Latini populum albam appellant. Gall. *Tremula franche de mobilitate branches nominat.* Pol. *Topola.* Vng. *Nyarfa.*] Vide infrà in diction. POPVLVS. ¶ Est item Leuce. [Pol. *Rodzaynobedzi.*] herba mercuriali similima, sic quòd per medium totum linea alba transcurrat: unde & Meloleucon appellarunt. Autor Plin. lib. 27. cap. 11. ¶ Est item Leuce marmoris genus, quod Latini viridigenem album appellant.

Leucochrўsis, λευκόχρυσος, Gemma est exhiaui horum generis: inter auri colorem venis candida intervenientes. Autor Plin. lib. 37. cap. 9.

Leucŏgaeă, Gemma est tota candida cum & Galactites, & Leucographia appellatur, lactis instar & saporis notabilis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Leucŏcyrta, æ, f. p. Vide Leucorrota, infra Leucerotinus, alba ardea, interpretatione Titi Iordani Graeci.

Leucŏgўphĭus, idis, λευκόγυπος, Herba quaedã nitida sanguinem excreantibus. Plin. lib. 27. cap. 11.

Leucoion, λεύκοιον, Dioscorid. [Gall. *Violiers.* Ital. *Viole gialle.* Ger. *Ohgelb violen.* Hisp. *Violetas blancas.* Pol. *Gozdyki białe.* Vng. *Sarga fehervirag.* Ang. *Gelow wal flowers.*] Lutei purpurea & purpurea, lolet uterque. Neq; tamen est, quòd Leucoia nomine eum intelligas florem, quem ἴον Graeci, Latini Violam propriè appellant. Sed quem vulgus ab odoris suavitudine κατ' ἐξοχὴν nominat: ex albus, sive luteus, sive purpureus. Vide Leucoiona hunc dixit Columella. lib. 11. tumens nomine etiam aliorum colorum esse leucoia.

Leucōmă, pen. prod. hujus leucomatis, λεύκωμα, Album dicitur hoc est, tabula illa in qua id quod scriptum erant nomina, & imperia singulorum annorum à fieris mandabantur à Pontifice maximo. [Pol. *Zapisy w kśięgach.* Vn. *Irott gyarmat, feljegyzesekben.*] Plautus alibi dicit, & matrix. Hermolaus. ¶ Accipitur item à Leucoma, λεύκωμα, pro albugine oculorum & albo ovi, quod vitellum ambit.

Leucōmendes. [λευκωμανδές. Vn. *Feherke.*] Piscis est exiguus & λεῦκος appellatur: ut ex Speusippo annotavit Hermolaus.

Leucŏn, λεύκων, Latine album dicitur.

Leucŏnĭum, λεύκωνιον, Tomentum, sive xylinum, quod & Leuconicum dicitur. Martial. lib. 11. Accipe Leuconicis vellera tosa sagis. Idem lib. 14. Cal citra leuconico quam vidua tuo.

Leucŏpăryphius, λευκοπαρύφιος. Pol. *Białe z purpurą.* Vn. *Feher rimahoz valo.*] Candidis vestibus indutus, nullo ei praetexto tuco in brutis. Affert enim περιπορφύρου vestium contextus. Vocem tricam ex apud Graecos proverbium λεύκοις ἐπιπορφύροις χρῶ, ubi de illis dicitur, qui in vestibus quidem sumptu frugi sunt, animi verò luxu diffluunt. Vide Caelium Rhodig. lib. 16. cap. 7.

Leucŏpĕrātos, λευκόπερατος, Gemma quae candorem nivis auro diffinguit. Plin. lib. 37. cap. 10.

Leucŏphaeus, Cum diphthongo, color ex albo & fusco mistus, fuluginei. [λευκόφαιος. Gall. *Couleur meslee de blanc & gris, rouge, ou blanc & bleu.* Ital. *Fosco, grisastro.* Ger. *Braun.* Hisp. *El pardillo.* Pol. *Siwy, bo.* Vng. *Barna veluta, fekete, feherke.* Ang. *Gray of colour.*] Nam λεύκος albus dicunt Graeci, & φαιὸς fuscum hoc est, fuluginem. Plin. lib. 31. cap. 12: Iecur urbeve, vel cordi gaturis quod leucophaeo, & quattanis proficit. Vitulinus colus colore fuscus: Pannus, ungues, & dentes furi, quorum pars pecoris, quamvis alba sint, alias locis procreant vellera leucophaea, alias locis pulla, aliis coacervo colore. Idē: In campis Trojanis, proximè thymum, armenta rufa & pecora leucophaea nascuntur. *Nos colorem murinum* vocamus: hunc verò vulgus in Gallia *gryson* appellat.

Leucŏphaeātus, a, f. Qui est colore leucophaeo inductus, ut Fraiscani porci. [λευκοφαιωμένος. Gall. *Vestu de gris.* Ital. *Vestito di fosco.* Ger. *Braun farbet, als die Barfusser Munch.* Hisp. *Vestido de pardillo.* Pol. *Odziany w siwy, albo szary, kolor przemyślny, z białego mięsza.* Vn. *Szurke ruhaban valo, feketes.* Ang. *Clothed in gray or russet.*] Mart. lib. 1. Amatorii tritum lacerarum, & sinicatus, atq; leucophaeatus

cophæatus. ¶ Sunt & medicamenta certi generis hoc nomine, quasi fabrilia, quæ incudibus excudi solent.

Lencophlegmátiâ, λευκοφλεγματία, Species est hydropis, qua aqua liber cutis intùs quasi iter collecta, albis bullis exturberat. Alio nomine leucophæa, λευκοφαία, appellat. Vide Cels. lib. 3. cap. 21. Plin. Valerius pueilus Vng. Wchterig.]

Leucophlóitis, λευκοφλοῖτις, Gintmann, quæ autumnigeo inducitur, ut ex Cupido Pontico celebre, filis hic dicimus decem, & melior Græcis libris duabus, mollis, & pueriles duodecim constituit. Plin. lib. 35. cap. 6.

Leucophthalmos, λευκόφθαλμος, Gemma quæ candidi, nigrum oculi locum contineat, alias runicus. Plin. Lib. 37. cap. 10.

Leucophygi, λευκόφυγοι, Mulieres & effœminati, qui candidas naribus, qui scilicet nates habent depilatas. Quibus opponuntur melampygi: hoc est, fortes & virtutes, quibus nates pilis nigricant.

Leucósilēnos, λευκόσιληνος, Marmoris porphyritici genus, candidis intervenientibus punctis.

Leucrocuta, Æthiopica fera est perniciosissima humanas imitantis voces, admirandæ magnitudinis, crura ut cervinis, collo, cauda, pectore, comis, capite cameli, bifulca ungula, ore ad aures usq; recisso, dentium loco ossile perpetuo. Autor Plinius Lib. 8. cap. 21.

Levidensis, (autore Servio) Vile genus vestis sic dictum quoniam tale admodum raro esset textum. [Pol. Swammdrey pallium. Vn. Rocken/schaube. Ang. A woosse garment of great coorse thredes. Ital. Cappa de homeny, straccha.] Cic. Dolabellæ. Sed ego hoc sum veteri & amico munusculo animum tuum levidense, crassiusculo, cujusmodi est fœnum plus munera. Ibi Cicero parum elaboratâ, atq; expoliam orationem pro Deiotaro, quam Dolabellæ requirenti miserat, vocat proverbio figura Munus levidense: hoc est, munus vile, & minimi pretii, cujusmodi solent esse Regis Deiotari munera. Quo damiater hospitum venia velles in primis erant.

Levigo, Vide LARVES.

Levir, leviri, pen. corr. gen. affinitatis nomen. Frater mariti, vel maritus [Schwager, Dutch. Gall. Le frere de mon, le beau-frere, le mari de la sœur. Ital. Cognato. Ger. Der Ehemann der Schwester, Schwager. Hisp. El marido de la hermana, o el cuñado. Pol. Szwagier, albo swagier. Vng. Sogor, testvérsa. Ang. The husband of brother.]

Lēvis, ve, om. c. Ex, qui ponderis res, expeditus, celer: huic opponitur Gravis. [Ἐλαφρὸς, κοῦφος, ῥᾴδιος, ἀβαρής. Gall. Leger. Ital. Leggiero, sue. Ger. schnell, gering. Pol. lekki. Hisp. Ligero, o de poco peso. Pol. Lekkie. Vng. Könyü. Ang. Light.] Vng. lib. 12: Corpore; leves humeris, & lecti sese arcus. Vectibus proprie dicitur ellis, quod facilius furtim attolli, quàm deorsum rendatur: ut gravis. Leve etiam dicitur quod licet magnitudine sit ponderosum, parum tamen habet ponderis: ut Levis armatura. Cic. 12. Philip. Nostræ sunt legiones, nostra levis armatura, nostri equites, &c. Levis armatura, quibus sunt pedites expediti, non magno armorum pondere onerati. Idem quoq; ratione Levis armaturæ equites dicuntur. Fit Cic. de Divinat. Levis armaturæ excursio in oratione, elegantèr ejecit pro prima argumentorum leviora retenta. Sed quæ, inquit, fuerunt nobis tanquàm levis armaturæ prima orationis excursio, nos communis agamus, experiamurq; penitus omnia cùm vetere disputationis tuæ. ¶ Transferunt etiam ad animum: unde Leves homines, vocantur inconstantes, qui facilè opinionem mutant, viles, & nullo honore digni. Κοῦφοι, quemadmodùm è contrario graves dicimus, constantes, fideles, prudentes. Plaut. Menech. Quid sis homo levior quàm pluma? Hinc Levis autor, à Liv. lib. 3. ab urbe dicitur cui nulla fides habenda. Fides. Sed, inquit, autorem levem, nec satis fidâ fuisse antiquæ civitatis partes tali. Ità Terentius in Heautontimorumeno dicitur levis, quæ vana sunt, & nullius, aut certè parvi momenti. Lævia, inquit, hæc sunt, quæ tu pergrave esse in animum induxti tuum. Et Cic. ad Attic. lib. 4. quod nil diligenter agitur, leviter Bachio agi, dixit Gonsales, inquit, qui illud levi brachio egisset, rem ad fœnum dictum erunt. ¶ Levis quandoq; accipitur pro parvo: ut Levis dolor Cicer. 1. de Finib. Quòd enim levis sensus esset, dolorem longinquitate levis, in gravitate brevis solere esse, Plaut. in Pœnulo: verùm istatim omnes illi nostri devites: Si quid bene facias, levior pluma est gratia: hoc est, nullam aut parvam habent gratiã. Plin. lib. 11. cap. 52. Mortem illorum asserit levi tactu. Levi admodùm vomere fundare summã partem terræ, dixit Col. lib. 2. cap. 2. pro leviter tenuiq; arare. Levis esse tententie, dicitur qui sententiam sæpe mutat. Terent. in Heaut. Istiusmodi mulieres illæ sunt levium, ut puer, levi sententia. ¶ Leve interdum pro inefficaci ponitur: ut quum dicitur, Leve nomen. Cicero pro Roscio Amerino. Sin eos, quos qui leviore nomine appellant, percussores appellant, &c.

Lēviculus, a, um, diminutivum à levis. [Ἐλαφρός, κοῦφος. Gall. Vopeu leger. Ital. Alquanto leggiero. Ger. Etwas leichtes. Hisp. Ligero de peso. Pol. Lekkie. Vng. Könyü. Ang. Light.] Plaut. in Persa: Omnes sunt leniæ leviculæ.

Lēvipēs, pen. corr. hujus levipedis, omnis generis, Celer, & pedibus levis. [Ταχύπους. Gall. Qui est leger de pié, qui va naü. Ital. Che ha piedi veloci. Ger. Ring zu fuß. Hisp. El que ha los pies ligeros. Pol. Bieski. Vng. Könyü lábu. Ang. Light of foot.] Varr. 3. de Re ruſt. cap. 12. Actius putabat ab eo dictum leporem à celeritudine, quòd levipes esset.

Lēvitonus, a, um. Qui de levi sono est, elegans tanquàm epitheton quo leves somni premuntur. [Ὀλιγοδεὴς ὕπνος. Gall. Qui n'a mie grande, de leger dormir. Ital. Che ha il sonno leggiero. Ger. Sanfte schlaffen. Hisp. El que ha el sueño ligero y facil. Pol. Czynie sie czuie. Vng. Könyü álom. Ang. That sleepeth not deeply, quickly awaken.] Lucr. lib. 3. de levissimo eorum sibi cum pectore corda.

Levitrícula est, ἄρρεν, vel vicis. Festus no legendum Ligistricum, quod & Herm. Barb. & M. Virgil videtur.

Lēvo, vas, pen. corr. In dictum jo. cevo, extollo, evehoמשא ברים verim. Gall. Hausser, enlever. Ital. Levare, alzare. Ger. Aufheben, aufkaufen. Bel. Heffen. Hisp. Alcar. Pol. Podnosić. Vng. Emelem. Ang. To lift up, to make light, to deliver and take away.] Liv. Mox aqua levata vento, quæ supergelidam nimium caligine coierat. ¶ Interdum est auferre. Virg. 2. Æneid. Arte, arcta levant. Varr. 3. de Re ruſt. jubet Petimus. ¶ Interdum exanclare, & quasi relevare. Virg. 10. Æneid. ego hoc te fasce levabo cum dabo. Plaut. in Mil. Ferendum morbum mulieri video. ¶ Interdum extenuare, minuere. Κουφίζειν. Virg. 1. Æneid. Post hinc, quæ cunq; labores. Plautus in Epid. virgini pauperculæ. Tuæque matri me levare paupertatẽ. Cic. pro Milone, & pro Corn. Balbo: Gadicani populum Romanum caritate frumenti suppeditata levaverunt. Aliquàdo pro recreare & relaxare animum. Cic. in Catone: Ea corpora quidem defatigatione, & exercitatione ingravescunt; animi

animi autem se exercendo levantur. ¶ Ad corporis Levationem translulit Plin. lib. 28. cap. 4. Levatur illicò percussus à pœna. Levare opinione. Cic. de Amic. Qui hæc opinione non modò verbis, sed etiam opere levare discunt. ¶ Aliquando ponitur pro curare, liberare. Plin. lib. 7. cap. 2. Crates Pergamenus in Bello porro circa Patum genus hominum fuisse tradit, quos Opiogenes vocat, serpentium ictus contactu levare solitos. ¶ Compositæ hujus verbi sunt, Allevo, elevo, relevo & sublevo, de quibus suis locis.

Lĕvātĭo, Antiquum verbum pro Levo, Gellio adjuratio, pro abjuratio. Cic. de Senect. ex Ennio: O Tite si quid ego adjuro, curáve levatio.

Lĕvātio, Fr. Levamen, mitigatio, consolatio, animi remissio & relaxatio, aberratio à dolore, solatium. [ארמית ארחבה, מרפא, מרפה. Gall. *Alegement.* Ital. *Alleviamento.* Germ. Die linderung, ein trost. Hisp. *Alivio.* Pol. *Ulgodzenie, ulżenie.* Vng. *Meg könyebbités, vigasztalás.* Ang. *Assuaging of grief or sorrow.*] Cic. ad Attic. Levatio quædam est, si minus doloris, at officii & debiti. Idem 3. Tuscul. Quæ levationem habeat ægritudinem.

Lĕvāmĕn, inis, n. r. Levatio, levamentum. [ארמית ארחבה, מרפא, מרפה. Gall. *Soulagement, allegeance, soulas.* Ital. *Alleviamento, alleggiamento.* Ger. Ein linderung, trost, ein ergetzlichkeit. Hisp. *Alivio.* Pol. *Ulga.* Vng. *Könyebbség, vigasztalás.* Ang. *Assuagement, easing of pains.*] Cic. ad Attic. lib. 12. Quod si est aliquod levamen, id est in tempore. Virg. 1. Aeneid. Heu genitorem, omnis curæ, casusque levamen Amitto Anchisen.

Lĕvāmentum, i, n. r. Levamen. [Pol. *Ulgodzenie.* Vng. *Könyebbség.* Ang. *An easing of pain or sorrow.*] Cicer. 3. de Finib. Nos autem non solùm bestiæ vicem illam oblectationem videmus, sed etiã levamentum molestiarum. Plin. lib. 2. Epist. Audia unicum dolori levamentum. Tacit. Hist. 1. Sed reverentibus potius laborẽ, quod honestius quam utilius, levamentum.

Lĕvor, Levus. Vide LAEVUS.

Lex, Fr. [Pol. *Ustawa.*] Jacobe Sroma nec vili à magistratibus, nec nili comitiis ferebantur: sed cum nec unus magistratus, nec una comitia erant, utrum ab uno, an ab omnibus magistratibus, & utrum uni, an omnibus comitiis ferrentur, expendum videtur. Ferebãtur leges à magistratibus majoribus quatuor, uno minores à majoribus, prætore & consule, quæ ordinariæ magistratus erant, nempe à dictatore, & interrege, qui majores quidem, ordinarii tamen magistratus non erant: neque populi comitia creabantur. Censor erat, etsi erat inter majores magistratus, jus tamen ferendæ legis, aut habendorum comitiorum non habebat, minor magistratus, qui leges ferret, tribunus plebis erat: nam ædiles curules, quæstores, ædiles pl. tres. viri capitales, tres. viri monetæ cudendæ, tribuni militum tàm Rutuli, quàm Comitiati, etiam magistratus erant, leges tamen non ferebant. Legislatores autem vel tributis comitiis, vel centuriatis, vel etiam, ut in imperio mandando, & in adoptionibus, curiatis legem ferebant. si tributis, aut cum S. C. aut sine: si centuriatis, cũ S. C. semper. plus omnino dignitatis, atq; auctoritatis in centuriatis, sed potestatis non minus erat in tributis, æquè enim populus universus tenebatur iis legibus, quæ tributis comitiis ferebantur, atq; iis, quæ centuriatis: idq; sanctum esse lege à Q. Hortensio dictatore lata, Lælius Felix memoriæ prodidit: cumq; jure eo, quod latum esset plebs, pariter non teneretur: non enim ad vocare patricios tribuni pl. nec; ad eos referre ulla de re poterant, ita ne leges quidem proprie, sed plebiscita dicebantur, quæ tribunis pl. ferentibus accepta erant. Hortensius, quæ rogata plebs sanxisset, ea pertinere ad omnes Quirites voluit: sive, ut jura plebis augeret, quam plebs universus ipse vel sibi, sive utili reip. consilio, quòd in libera civitate dissimilem civium conditionem discordiæ semina putaret. Legem laturus magistratus, scribebat eam domi, & cum peritis consultabat, ne quid contra populi rem, aut voluntatem sanciret, ne forte pugnantia capita simul ferret, neve quid quod vetus aliqua lex, si ferretur, inane inferret, nève quid quod vetus aliqua lex, si ferretur, inane inferret, nemini jubere esse (etsi, quæ postea ferentur leges, superiores omnes, præter sacratas, abrogant) nec curiatorem, potestate, commodum ve aliquod ipse sibi sua lege, nec collegis, cognatis, affinibus mandare: quod leges cum Licinia, & Aebutia, fieri vetuerunt. Contra eam legem fecit P. Clodius: talis enim (quod in oratione pro domo traditum est) ut tibi Ciceronis ædes liceret possidere. etiam illud in scribenda lege cavebatur, ne pluribus de rebus, cum non ejusdem generis videretur, una rogatione ferretur: quod fieri cum lex Caecilia & Didia vetabat, itaque à Clodio fidum accusat Cicero pro domo sua, tum, faciendum non esse, indicat idem in suarum legum lib. 3. his verbis: Qui agent, non plus quam de singulis rebus consulunto: nam, consuluntor est, populum rogantor: consulitur enim populus, cùm lex rogatur. item; in oratione pro Milone: Nihil, inquit, de ejus morte populus cõsultus, nulla quæstio decreta à senatu est & pro domo sua: Si populus de illa re consultus esset, & Festus: Rogatio est cùm populus consulitur. Addebatur illa exceptio, ut quid ne in una esset rogatum, ne esset rogarum, quod in oratione pro domo notavimus. Item si quid contra alias leges ejus legis ergò latum esset, ut ei, qui eam legem rogasset, impune esset. Hæc deberatur à Græcis νομοθεσία, quod fuisse translationum hoc est, scribi solitum in omnibus legibus, tradit Cicero lib. 11. Epist. ad Atticum. Hæc igitur, quæ præpotens quasi legumata à bonis viris inferenda legi omnia, cavebantur: sed, ut rationem vestri libidinis, spretis omnium conjectandæ, nihil præter suam potentiam, & utilitatẽ in lege spectasse: ideo sepe leges Clodii, aut Vatinii, alienas à more majorum, acerbè reprehendas à Tullio videmus: Scripta lege, legislator hoc de republica sentens, antè quàm eam promulgaret, referebat ad senatum, ut quid plus ponderis majoremque vim lex haberet, de senatus cum sententia ferret: populari verò, ac seditiosus magistratus sæpè, prætermissa senatus auctoritate, aut etiam contra senatus auctoritatem, legem rogabat. Promulgabatur deinde lex: id est, in publico ponebatur: sit enim promulgare, ut ait Festus, quasi provulgare: id autem & fiebat, ut inspiceret qui vellet, inspectam considerarct, non solùm, ut intercedi posset antè quàm ferretur, verumetiam, ut aliquanto antè statuere cuivis liceret, utrum cùm ferretur, an minus adesse ad accipiendã legem esset: adde etiam illud, ut quivis monere legislatorem posset, vel de corrigenda, vel omnino de non ferenda lege. Spatium autem promulgationis ut ex Dionysio, & aliis patet, quotcunque de re ferretur lex, trium nundinarum id erat, per trinas nundinas. Quum enim mercatum causa ex agris in urbem cives convenirent, per trinundinum leges patere, ut à rustica plebe ter legi cognoscique posset, voluerunt, quòd cùm M. Antonius non servasset, invehitur in eum Cicero Philippica v. his verbis: Vbi lex Caecilia, & Didia nisi trinundinum? Eadem pro domo sua: Hora fortasse festa diei custos sum in judicio, cum C. Antonium collegam unum defenderem, quæsiisti de rep. quæ mihi visa sit ad illius miseri causam pertinere, hæc homines improbi ad quosdam viros fortes longè alios, atq; à me dicta erant, detulerunt. Loca nana, tibi ipsi dicta es adoptatus, si, quod in cæteris legibus trinũ nundinũ esse oportet: id in adoptionibus satis esse unum esse notarum: nihil reprehendi in eadem observãda fuisse, ut decretis senatus M. Drusi legibus, quæ contra legem Caeciliam & Didiam lata essent, populum non teneri: jam intelligis, omni genere juris, quod in sacris, quod in auspiciis, quod in legibus fit, te tribunum pl. non fuisse. Neq; vero mirabitur quisquam, ut ipse reor, ut ipse reperior, ut ipse video, tertiarum nundinarũ die latas esse leges ex illis rem: cùm & Matrinius l. 1: Comitia nundinis habere non potuisse, neque concionem advocare: id est, cum populo agere licuisse, verecundum testimonia probet: & Festus, nundinas non solùm inter feriias, sed etiam inter nefastos dies apud antiquos fuisse dicamus inter feriias, ne cum populo agi liceret, inter nefastos dies, ne lege. Nundinas, inquit, feriarum diem esse voluerunt antiqui, quò rustici mercanci vendendi, emendi causa in urbem convenirẽt eumq; nefastũ, nè liceret cũ populo agi, interpellarentur nundinatores. Aliud autem erat, cũ populo agere: aliud lege agere: cũ populo agere, populi est ad cõcilia, aut comitia vocare, ut ait Festus: lege agere, jus experiri, in judicio cõsendere. libro enim XIII. Epist. ad Attic. per duos nundinarum dies neq; comitia esse habita, neque concionem ullam, his verbis Cicero declarat. Ante ex. cal. nundinũq; coactio bidua nulla. Trinundinum: quod in eam sententiam dictum accipio, ut inter eum diem, quo promulgata lex erat, & eum, quo deinde ferretur, trinæ nundinæ intercederent, quo & sæpius, & à pluribus, urbem mercandi vendendiq; causa visitantibus, promulgata lex cognosci posset. Post tertias nundinas magistratus in eum locum, ubi legem laturus erat, (ut in foro, si in campum Martium, populum convocabat, dato cõ legem præco, tubicinemve ferire, recinere, tum sæpè etiam in toto trinundino, quotiescunq; populus coiisset, vel suadebant legem, vel dissuadebant: sed, maximè ac vehementer fieri solitum quo die ferenda lex erat, cõstat tamen est) primùm quidem is, qui legem promulgaret, populo suadebat, ut rogationem acciperet: sed post eum alii, nõ privati modò, quibus ab aliquo magistratu concio daretur (nam alioqui concionandi potestas privatis non erat) verùm etiam quandoque magistratus, pro suo quisque sensu, vel suadebant, vel dissuadebant: suaforem rogationis eum, qui rogabat, fuisse, ita verisimile est, ut exemplis, quæ multa loppetunt, mihi esse credendum in re minimè dubia nõ existimem. quod autem minùs verisimile est, ut aliquis ejus rogationis, quam ferret, ipse dissuasor faceret, id nisi testimonis probem, credibile non erit: atq; hoc tum fiebat, cùm magistratus non esset, sed è senatus sententia rogationẽ ferebat. neq; enim prohibebatur dissuadere ad populũ, quod non probaverat in senatu. Pisonis consulis exemplum habe-

mus in epistola, Verrem. Ad Att. lib. 1. Piso, inquit, consul lator rogationis, idē erat dissuasor. quod Atticus, ut novū & iniquū scripsit Cicero, cūm suadere suas rogationes reliqui solerent. unde illud Attici ad Ciceronem lib. 1. de legibus: Suade igitur, si placet, illam ipsam legem, ut ego, ut rogas, possim edicere. illo quitur enim Atticus cum Cicerone, ut cum magistratu legem roganti, & quemadmodum in eo libro personam Ciceronis sustinet magistratus legem rogantis, quod proxima in pectora verba declarant, Si quæ forte leges à me hodie rogabuntur, quæ non latæ in nostra republica fuerint, tamen erant ferendæ more majorum, quibus de rebus ego vellebam. Sic Atticus civem agit de ipsa lege suffragium ferentem. quod in divinatione illud: Ut ego, ut rogas, possim edicere. refert enim modum illum tabellarum, quibus solebant leges suffragiis comitiorum ferri. Rogationes fignatæ, V. Rogationes. ut rogas cum re, quibus lex rogari debuit. una littera, A, essent inscriptæ: quæ vellebat, antiquabat, ut ego, ut rogas, possim edicere. Nihil novari volo, antiquari probo. Privatus legem Cinciam de donis & muneribus Q. Fabius Maximus suasit, Ogulniam de sacerdotiis P. Decius Mus, Voconiam de hæreditatibus M. Cato ille Censorius, Corneliam de reditu Ciceronis, Cn. Pompejus. Nec verò, qui privatis tem leges dissuaserint, invenire non facilè est. exemplum habemus in oratione pro lege Manilia, Q. Hortensii, in libro De amicitia, C. Lælii, & nonnullis Africani. Manilianam legem, de bello Mithridatico Cn. Pompejo extra ordinē mandato, dissuasit Hortensius. Papirianam, de tribunis pl. reficiendis, Lælius, & Africanus. atq; hanc quidem consuetudinem, ut privati legem suaderent, aut dissuaderent, indicat Livius lib. XLV. his verbis: Ita traditum erat, ne quis priùs intercederet legi, quàm privatis suadendi dissuadendi legi potestas facta esset: quò melius aut commodiùs legis ferendæ consilia exirentur, aut vitia, quo persæpè evenit, ut aut ii, qui ad intercedendum venerant, desisterent, aut intercederent, qui non professi essent se intercessuros. & eo de libro infrà: Cùm in Capitolio rogationem eam Ti. Sempronius ferre vellet, & privatis legē dicendi locus esset neq; ad suadendum, ut ante minimè dubia, quisquam procederet. Ser. Galba repente processit. item Cicero in oratione pro C. Cornelio, cujus extant reliquiæ quædam, cum Asconii commentariis editæ. Est, inquit, jus vetandi, dum privati deliberant, dum sortilla defertur, cum æquantur sortes, dum sortitio fit quibus in locis quæ & Livius & Cicero de tribunis privatis meminerunt, nō tamen eam potestatem solis privatis fuisse debemus existimare: partim enim pro toto positum, quia privati & sæpiùs, & plures quàm magistratus, aut pro lege, aut contra legem dicere solerent. Magistratuum porrò vel suadentium vel dissuadentium legē exempla habemus hæc. M. Porcius Cato, ille Sapiens, prætor Luciniam de cooptatione sacerdotum ad populum transferendā dissuasit: legem Manilianam prætor Cicero suadentia, quæ extat, oratione suasit: Agrariam Rullianis, quæ exstat oratione, consul idē dissuasit. Verùm hæc, quæ paulò longius, ut illustriora fierent, protulimus, paucis admodū verbis libro de Legibus III. Cicero comprehendit. Populum, inquit, docento, doctrinā magistratibus privatis dare patiuntor. in quo significatur, ut & ipsi magistratus, qui legem ferent, doceant: hoc est, de ipsa lege disserant, & dicere alios quoq; tum magistratus, tum privatos patiantur. Infrà verò, eodē libro, cùm dixit: De promulgatione, de singulis rebus, de privatis, de magistratibus audiendis, privatos posuit ante magistratus. cùm supra primùm magistratus, deinde privatos nominasset. quæ si ad veritatem ordo referatur, priùs nominati privati, deinde magistratus oportuit: prior enim privatis locus in suadenda, dissuadendáve lege ideo datus est, ne ii, qui magistratum gerebant, aut abessent, ab iis dissentire non auderent. idē Dio historiæ suæ libro XXXIX. Septum rebantur quasi eum suadere, aut dissuadere leges solitas fuisse diximus, cum in oratione pro Flacco de legis autores Cicero appellat: cùm autores intelligat vel collegas legis, vel antiquarios. Hæc de tribuendis dissuadendisque legem nunc de loco, unde tuderent aut dissuaderent. Nemo adē populō, nihil de loco superiore, concionabatur, sive is privatus esset, sive magistratus. nemo nisi rogatus: id autem eo fit eo causa, quò longiùs à fastigio in rēionem cùm exaudiri vox, cùm intelligi verba possent, concionabantur igitur, si in foro, de Rostris: quæ ad Comitium fuisse, propè junctæ curiæ. Pedianus autē si in campo Martio, vel alio, e tuguriolo aut editiore aliquo loco: concionari ante magistratibus pro ea, quam habebant, potestate, omnibus licebat privatis, quod jam diximus, nisi concionem id est, concionandi potestatem, à magistratu aliquo acciperent, non licebat. & quia sæpiùs in foro, ubi Rostra fuisse diximus, quàm in campo, leges ferebāturideo sæpiùs pro Rostris, quàm in campo, concliones habebanturmulò enim plures tribuum comitia, quæ legum quidem causa, in foro, interdum Scio Capitolio habebantur, quàm centuriatis, quæ in campo latas esse constat, cùm tribuni pl. qui comitia tributa, non centuriata, habebant, facilimè ad leges rogandas adducerentur, quippe qui leges non ferrent ex senatus auctoritate, quod necesse erat de legibus centuriatis. Cùm tamen dissuasisse legem primo loco magistratus, qui legem ferebat, secundo privatum, tertio reliquum magistratum, tum præsentibus ferendis, ut ferunt Glossidius, & divina exponentibus fratribus, quam nominat Pedianus, referebatur in quam hæc tribuum, si tributis comitiis, ex ferretur: sive centuriatum, à centuriis, nomina conjiciebantur. deinde, sortibus æquatis: hoc est, ita agitata sortilla, ut æquatos tribus faltaret, atque exciret, sed pariter omnes æquare jacerent, sortitio fiebat, quæque prima vel tribus, vel centuria, quæ secunda, quæ tertia declarata esset, eandem, quem sua dederat, in suffragio ferendo locum atque ordinem tenebat, hæc dum agerentur, si quis tribunus pl. legi vellet intercedere, locus erat: nemquam autem ante sublatam omnibus dissuasionemque legis intercessionem fuisse, declarant illa proximè recitata, quæ Livius lib. XLV. Cicero in oratione pro C. Cornelio memoriderant. Et quoniam de intercessione, quæ legem impediebat, mentionem fecimus (neque enim legitimarum rerum & senatusconsultis, & prætorū decretis, aut judiciis intercedi fas esse, animadvertimus) omnibus de rebus, quæ quò minùs promulgata lex perferri posset, impedimento fuerunt. Cicero ii nobis est. Hę quinq; tradentur primùm, intercessio, cùm tribunus pl. quorum propriè intercedendi jus erat, edita voce illa: Veto, de qua memini Livius, intercedebat. cujus generis exempla suppetunt, altera: Cùm is qui promulgaret, vel amicorum precibus adductus, vel senatus auctoritate commotus, vel ipse sua sponte consilium mutabat: quod C. Manilius, & L. Cæcilius, uterque tribunus pl. diversis temporibus fecerunt: ille in lege de libertinorū suffragiis, hic in ea quā de minuenda ambitus pœna promulgaverat. tertia ratio fuit cūm ne: intercedente tribuno, neq; eo, qui promulgaverat, consilium mutante, comitiales dies edi solet, eos quibus agi more populo licebat, consul eximebat, vel supplicationibus decernendis, vel feriis indicendis, nō solùm iis, quæ Latinæ dicebantur, quas indicere soli consules poterant, sed etiam aliis, quæ imperiosæ quas non modò consulibus, verùm etiam prætoribus ipsorū arbitratu fiebat imperare, quo genere usum esse Metellum consulem, ut C. Curionis tribuni pl. legibus obsisteret, videmus in epistola, Plancium, lib. 13. ad Quintū Fratrem. Quartam causam, quæ & ipsa comitiis, quæcunque de re habentur, impedimento esset, Obnuntiationem invenit quam omnes planè magistratus, ut ego arbitror, habuisse manū, quod oratione secunda in Antonium ita legitur: Nos nunc unam in solam habemus, consules, & reliqui magistratus speculationes, Nuntiationem, & Spectionem, ut etiam auspicia sedem, occupasse facilè credidetur, ut augures spectionem dantoxat habuerint, magistratus, si modò augures essent, ut erat Antonius, idem consul, & augur. Unde cum spectione etiam nuntiatio, id hoc est, obnuntiatio. unde id quæ cum ad ipsam Ciceronis sententiam magis quadrare, qui diligenter animum intenderit: intelligetium Festus Pompejus ita esse, depravatis illa quidem verbis, satis tamen aperte significat in dictione spectio: legamus igitur in ea oratione sic: Nos enim spectionem solùm habemus, consules & reliqui magistratus etiam nuntiationem, ut augures intelligat cùm: Nos dicit erat enim ipse augur. cùm verò, Consules subjicit, in eo notet Antonii consilia interitum, qui se ad augurato jure posse decreat, quod, quà consulatum gerebat, multò facilius poterat: præterea ut de magistratibus obnuntiationibus, ita de auguribus de cœlo servantibus haud parum sæpè legimus: quod quidem spectionem significat: quam si ferem, si verum illud esset, Nos nuntiationem solam habemus. Quod si quis diceret ideò verum esse, nuntiationem solam habuisse augures, quia spectionem, nisi ipsi magistratibus, non haberent: sed è relectione ad augurum spectionem non esse, quia penes eam magistratuum voluntatem nunciandi eadem erit, quia penes spectionem. qui enim esse potest nuntiatio, nisi spectio antecedat? præterea, si spectionem augures non habent nisi jubente magistratu: nuntiationem qui sē habent, si eo de volente cum tamen igitur habebunt, quando quidē non ipsius, sed magistratus in utraque potestas est, quomodo igitur conficit illud, Nos nuntiationem solam habemus sive nuntiationem pro renuntiatione, sive pro obnuntiatione accipias? Quinta impediendi ratio fuit. Cùm de cœlo vel fulgebat, vel tonabat: erat enim in augurum disciplina, ut Jove fulgente, tonante, comitia dimitterentur, quo genere impedimenti Pompejus Magnus in secundo consulatu, ne M. Cato prætor crearetur, comitia dissolvit. Redeo ad institutum. Sortitione tribuum aut centuriarū facta, dicebatur, qui legem ferebat: Si vobis videtur, discedite Quirites. de quo Pedianus verba sic scribit: Cùm, inquit, id solùm liceret, ut populus sententiam ferat, jubet unumquemque is qui fert legem discedere, quod verbum non hoc significat, quod in communi consuetudine est, de eo loco, ubi ex

ferretur, sed in suam quisque tribum discedat, in qua est suffragium latorus: populus enim conflictus, ut semper aliàs, ita & in concione. Livius autem libro III, ubi de lege Lectoria loquitur: Consul, inquit, Appius negare jus esse tribunos ea quæquam, nisi in plebeium: non enim populi, sed plebis eum magistratum esse, nec illum ipsum tum movere pro imperio posse more majorum, quia ita dicitur: Si vobis videtur, discedite Quirites, ubi, D. fecerit, dictum apparet, ad suffragia ferenda. libro verò III, ubi de Terentia lege agit, idem significat, cùm ait: Quem admodum le tribum gestiebant in prohibendo delectu, sic patres in lege, quæ per omnes tribus ferebatur, impedienda gerebant: tum non erat ratio, cùm discedere populū jussissent tribuni, quòd patres le tum movere haud sinebant. Cùm igitur de concione jussi discedere, in suam cuique tribum, aut centuriam abissent privatos homines invenio, qui de lege laborarent, non modo populum, ut legem acciperet, ante lata suffragia rogasse, venumdasse, neque id facie committeretur, ipsos aut tabellas distribuisse, aut distribuentibus aliis præfuisse, idque, diribere, proprio vocabulo dicebatur, quod muneris, quia ferè obis curatiq; aliis fuisset, quinecq; atate graves nec, gestis honoribus integre abunde essent, ideo ipsi & à seculis, & à dignitate præstantibus præcipuè contigisse, gloriosè commemorat Cicero in Pisonem. Hoc, inquit, certè video, quod indices tabellæ publicæ, vos rogatores, vos diribitores, vos custodes sortis tabellarum: & quod in honoribus vestrorum propè equorum nostrorum, vestra exultatione, vestro bonitis, id in salute mea, nullo rogante, vos vestra sponte fecistis, eodemq; verbo eadē de re usus est in oratione post reditum in senatu. Nec dubito, quin legendum sit, Diribeantur, non Diripiantur, in ea in Pisonem, in eo loco, An expectas, dum de tot LXXV. tabellæ diripiantur? Plinius quoq; libro XXXVI cap. XV. hoc verbum usurpavit. Hic est, inquit, ille domitor orbis populus, qui gentes & regna diribet. Citis autem tuffragiorum custodiendis certos homines in comitiis præfuisse, qui non genti sint appellati idem Plinius lib. XXXIII. cap. II. tempram reliquit. Tabellis distributis, primo loco ex tribus, aut centuria suffragium ferebat, quę omnium tribuum aut centuriarum nominibus in sortem conjecta, prima dicebatur, de qua jam diximus, sorte exierat: eaque prærogativa dicebatur, quia prima rogaretur à magistratu qui comitia habebat. At in prima tribu, aut centuria, quis primus? videlicet ex ea, quę magistratus legem ferens delegebat: deligebat autem, quę & dignitate præstare & rogationi suæ præter cæteros favere judicabat. utrumq; cognoscitur in oratione pro Plancio, in qua ita scriptum est: Nam quod primus scivit legē de publicanis, tum, cùm vir amplissimus, consul ille primus per populum dedit, quod per senatū, si licuisset, dedisset: in eo crimine est, quia suffragium tulit, quis non tulit publicanus? quia primus scivit, utrum id fortis esse vis, an ejus, qui illam legem ferebat? si fortis, nullū crimen est in casu: si cōsilii, tu, inquis, eram Plancii, hunc ab summo viro principem ordinis judicarem. quo consilio, ideo primū Plancium ad suffragium ferendum à Cæsare consule lectum esse, quia primus ordinis equestris judicaretur, quod ipsum confirmant illa pro domo sua Consulari eorum P. Clodius everta repub. dictarē ad mentē putaret, consilio advocato, conductis operis non solùm egentium, sed etiam servorum, Sedulio principe dixit enim, Sedulio principe, pro primo omnium suffragium ferente, quod apertius proximè ostendit, cùm ait: Sic autem is primus fuit, vivit enim quodammodo legis ornamentum, cùm ea cum faciebat primus, cujus in civitate non leges essent antiquitus, quod erit satis clarè indicant ea, quæ ex oratione pro Plancio recitavimus: tamen in hac ipsa pro domo sua idē fit illa fuisse: subjungit enim postea quæ proximè ad exemplū attuli, non magno intervallo: Tu hujus, ut ætatis præclari tribunatus hominis dignitate honestes, auctoritatem amplecteris quasi Clodius Sedulii, tanquam clari hominis, nomen, publicis in tabulis ad legem honestandam scripsisset, aut fortasse etiam in ære simul cum ipsa lege incidisset. Cùm igitur ab eo, quem magistratus ipse primum delegisset, deinceps que ab aliis eiusdem tribus, aut centuriæ petiata suffragia erant, tum suffragiis in utramque sententiam dinumeratis, &, quamodo verecos loquuntur, dereptis, numeroque eorum cuiusq; notato, ejus tribus aut centuriæ voluntas cognoscebatur, eaq; à præcone renuntiabatur, & eadem in reliquis tribubus aut centuriis ratione servata, ex majore tribuum vel centuriarum numero vel antiquabatur, vel ferebatur lex: ac de antiquata quidē lege tribi, est dicendū, ferenda autem, atq; accepta, omnium civium jurejurando confirmari solitam legimus. itaque Q. Metellus, ille Numidicus, ne in legem Saturnini per vim latam juraret, in exilium abire maluit, sibique potius de patria, quàm de sententia decedendum putavit. quē anno post XIII. lustratus non est M. Cato, is quem Uticensem plerique nominant: qui cùm leges P. Clodii nullo neque jure, neque more rogatas putaret, in eas tamen jurare, consilio usus optimo, ut Cicero ait in oratione pro Sestio: nam ab eo, quod omnino recusari, ferri nō posset, cum periculo dissentire, temerarium videtur esse. Post jusjurando, in ære leges incidebantur, quod indicat Liv. lib. III. his verbis: Prius quàm in hæc cōsules egrederentur, leges decemvirales, quibus tabulis duodecim essent, in æs incisas in publico proposuerūt, quod ipsum libro X. Dionysius confirmat, & Cicero in oratione III in Catilinam. Memoria tradita, inquit, Cotta & Torquato cōss. completes in Capitolio turres de coelo esse percussas: cum & simulachra deorum immortalium depulsa sunt, & statuæ veterum hominum dejectæ, & legū æra liquefacta. quod ipsum versibus deinde perfecutus est in secundo de consulatu suo, ut libro I. & II. de Divinatione patet. Eandem consuetudinem constituendi, quæ in Philippica scripta sunt: Forum lepetur, omnes claudentur adituis: armatis præsidiis multis in locis collocabuntur. quid tum? quod erit ita gestū, id lex est. & in æs incidi jubebatis: quod etiam non modò scriptè dixerat. Quæ illi cum æs incidit, in quo populi jussa, perpetuæque leges esse volunt: pro nihilo habebuntur? ex emplis non egemus: sed unum Suetonii, quod in C. Cæsaris vita legimus, quod apertam rem multò etiam illustrius offendit, apponemus. Marcus, inquit, Claudius Marcellus consul, edicto præfatus, de summa te repub. actum, ne illi ad hostium, ut ei succederetur ante tempus, quo in bello confecto, pax esset, ac dimitti deberet victor exercitus & ne absentis ratio comitiis haberetur, quando nec pridietio Pompeius postea abrogasset. acciderat autem, ut is, legem de jure magistratuum ferens, eo ea ipse, quo à petitione honorum absentes tum movebat, ne Cæsarem quidem excipere per oblivionem sinerem, legejum in æs incisa, & in ærarium condita contigere errorem. Nec illud quidem prætermittam, non in tabulis modò æneis, sed etiam in columnis incisas esse leges: de tabulis duodecim non est, quas etiam aliquot, in hunc usque diem servatas, ipse vidimus, de columnis autem Cicero pro Balbo sic: Cum Latinis omnibus fœdus ictum Sp. Cassio, Postumo Cominio cōss, quis gloriatur quidem nuper in columna ænea memoriæ mandatum post Romam incisum & percussum fuisse, quæ ipsa dicere Livius libro II. sic: Tantum sua laude obstitit Furiæ consulis Marcius, ut nisi fœdus cum Latinis columna ænea insculptum monimento esset, ab Sp. Cassio uno, qui collega abfuerat, ictum, Postumum bellum gessisse cum Volscis, memoria cessisset. & Varro, ut apud Macrobium legimus, antiquissimam legem in columna ænea scriptā fuisse, cui mentio intercalaris adscriberetur. nec defuit Dionis in Historia testimonium, qui libro XII. columnas, quibus inciſæ leges legerentur, de coelo tactas memoriæ prodidit. Scripta jam lege, promulgata, perlata, in æs incisa fatis enim quasi gradibus adit, quod in lege ultimum, ac summum est, per comitiales unum restat, ut, ubi custodiendā se committeret, ostendamus. Scire igitur oportet, non eandem legum omnium fuisse rationem, sed aliquot, maximeque sacratis æneis inciſas, in publico proponi solitas, ut oculis civium pateret, quod exemplo demonstrant, quæ verò æneis in tabulas essent inciſæ, eas ad ærarium delatas, quò tutiores, & S. C. ibi cum publicis perennis, omniumq; publicarum rationum libris conditæ asservabantur. Erat autem ærarium in Saturni Opisq; templo: templum autem in vico Iugario, ad Capitolii radices: unde reptes milites II. S. à Cæsare dictatore depositum, postilius interitum M. Antonius consul abstulit. & li tamen Opis in Philippicis. & II. ubi hæc de re Cicero loquitur, mentio fit puto, quod duabus ædibus simulachra Opis & Saturni separatim dedicata colerentur, & ad Opis ædem propius, quàm ad Saturni, eam pecuniam Cæsar detulisset. Primis tamen reipub. temporibus lege Iuliam in templo Dianæ, quod in Aventino monte fuit, repositā esse, legimus in historia Dionysii. Quæ ad rationē perferendæ legis attinerent, q̄ fieri ponderis alicujus esse videretur, omnia, ut arbitramur, perscripsimus: perlatę verò legis, quę via fieret, primùm utrū maximè ea fiat, ubi maxima, utrum prosperrima, brevissimè dilucidemus. Erat in lege summa vis, nō tolùm, quia quod erat lege sanctū, eo Quirites omnes tenebantur, quod etiam legibus, una consulari Valeria, Horatia, duabus dictatoriis, Publilia, & Hortensia, cautum est, paucas tamen excipio, quibus non omnes plane cives obstringebantur, quin de genere fuisse legem de repetundis, animadvertimus enim est post illas tres, consulatem unum, dictaturas duas, à nobis proximè nominatas: &, quodcunq; postremum populus iussit, id jus ratumq; esse XII. tab. lege sanctum est) verumetiam, quia non, ut prætoris edictum, intra annum spatio remanebant, sed vigebat usq; dum alia lege abrogaretur. abrogari verò omnes licet, præter sacratas, quæ violatæ sæpè, abrogatæ nunquam sunt abrogari verò non eadē, quę violauit legem, pœna sanctur. cæteræ leges, & abrogari omnes potuerunt, & abrogatæ multæ sunt: nemo tamen hactenus lex

eti,

est, quæ ipsa se contra abrogationem quasi sanctionis septimo nō mutaret, gravi pœna, multave ei, qui abrogaret, irrogata: nam nihil nullas abrogaverūt: neq; tamē ullā propterea tabellæ pœnā dixi jam, plus fuisse potestatis in eo, quod populus jubilaret, q̄m in eo quod antea pronunciarat de lege XII. tab. sanctum esse quidquid nōn populi & suffragia fuerunt, quib. abrogabant leges sanctas, nō quid antea populo placuisset, sed quid ei postremo placeret, spectari solebat. Sed ut autē in hac genere populus nō semper reipub. nam quemadmodū sæpe malas leges bonas populus, sic interdū bonas malas abrogavit à senatu verō nunquā lex ulla sanctā reip. causa, sublata est, ut cum Appulej. Mario cōsule referēte, S. C. cautē fuit, quōd ea bello reipub. L. Appuleio Saturnino rogante, esset aut cū Livio āvō filio Philippi cōsulis subtore, q̄ cōtra auspicia, q̄ servari lex Aelia jubebat, à M. Livio Druso latę judicaretur: erant enim quæ nōn omnino genera (utipla ferē C. ceronis verba ut sæpe, q̄ loco in oratione p. C. Coruelio) quib. p senatū more majorū fieri solebat, si quid de legib. earū hujusmodi placeret legē abrogari, ut Q. Cæcilio, M. Junio cōss. ē leges rem militarē impedirēt, ut abrogarentur, neq; hoc genere nō abrogabat lege tenatus (nam abrogare propriē populus dicebatur, sed, ut abrogaretur, fiebat. Alterū genus erat quæ lex lata esset, diuersa, cui nō videri populū teneri, ut L. Martio, Sex. Julio cōss. de legib. Livius ēque unus S. C. tollerēt, Philippus cōsul. Livii in unius, obtinuit à senatu. Idem ait, injustos legib. nō videri populū teneri, senatus decernebat: quæ cōtra auspicia latas esse augures monuissent. Fiebat ita Romæ fuit in augurib. auctoritas: de quib. lib. II. de Legib. hæc à Cic. scripta legimus: Quid religiosius, quā cū populo, cū plebe agere de jure aut dare, aut nō dare? q̄ leges, nō jure rogatas, nō teneri? temere, de legū rogationib. quo de genere prius pe S. C. fuit, ut de lege Caipurnia, de anhitu ē derogaret. Quanti genus, cujus ea Ciceronis oratio mutila admodū est, neq; in ipsa, neq; in Pediano interrorte, ac nec alias quidē, quōd sciā, inveniri, ne tanē in eā partē cōjectura ducit, ut existimē, eū aliquē tenatus hostē judicare, simul, ut ejus quoq; leges, quæ quidē adversus reipub. essent, roborētur, code. C. autorio, q̄ximē facto judicasse quarum enim maximē legū causa potissimū patriæ civis damnatus fuit, & reipub. remotus, eas ipsas leges tam reipub. nō hæsisse, sed ejectas in loco esse, civili ab hostio nō pdat, vera tamē simillimū est, quale fuit quod de legib. Sextiis, q̄ximē, & de legib. M. Antonii Gabinii cit. Post emū illud est, cui verbo cēdē, neq; a Senatu neq; à populo, tamē aut omnia consensu p deum tuorum, leges abrogabantur. id q̄d & Italicus Juliconsultus notavit. Agamus ordine de loco ferēdæ legis: in eo interdū Prata Flaminia, ubi postea circus Flaminius dictus est, interdum ædes Apollinis Petrinus, quod q; Capitolio, sed plerumq; fori, aut ante quod Martius. De prato Flaminio, ita Cicero pro Sestio: Tribunus pl. ferebat de templo aliquo ante locū occupato, occupatam omnino legē ferri. ed illa verba, q̄ Milone de lata ante Pomptinū Furnio, vero q̄ primo, cū de reditu meo legē ferret, pulsi? Occupatam aut Rostra, nō templum à Clodio fuisse? quod ipse Cic. declarat initiā in eā pro Sext. Rab. q̄ gens, Tribunos pl. ferro è Rostris à Clodio pulsos, Fabricii intelligēs, sed clarissimē in Vatinium his verbis: Cū L. Vetio judice in Rostris, in illo templo, in quā, augurato templo ac loco collocatis & Lev. lib. 8: Naves, sæpē, Antiatū partim in navalia Romæ sunt ductæ, partim incensæ: Rostrisq; earū suggestū in foro exornatū adornari placuit: Rostra, id templū appellatum. Altera citratio, q̄ leges à P. Clodio tribuno pl. in templo Castoris latas invenio, quod indicat illud in Pisonē: Quōdē in templo, eodē, & loci religio, & paries, arbitria nō mea tolū, sed patriæ fuerunt. & C. mihi. Nā illo deinde in templo, ego sic interpretor, quo in templo, lege de mea pernicie tulerat Clodius, eodē in templo de Macedonia tibi provinciā dari statim lege sola: quā ea provincia ad arbitrium tuū, q̄ meo fuerit, cujus de finis patriæ fuit, q̄ple patus eras, illaq; provincia lege tradita, cui præmia à Clodio debita abstulisti. Et paulo inferius in oratione pro domo sua: Cū arma, inquit, in ædē Castoris tēporibus, nihil aliud, nisi, ut neque p vim agi posset, machinabare. In libris aūt De inventione: Flaminiū, quē, cū, qui cōsul rempublicam gessit bello Punico secūdo, legem agrariā per seditiōē ad populū ferentē, patres de templo deduxisse accepimus majestatis. & apud Livium, ante quā Rostra in foro extructa essent, de tribunis pl. legē rogandā cautā in templum conciones, non semel mentionem fieri videmus. Ferebat ergo magistratus legē in templo: ferebat suffragia ea lege populus circa templum: locū enim tam ea multitudini ullo in templo fuisse, credibile nō est. Cū vero lex à magistrato ferret, eodē in templo alios quoq; magistratus adfuisse, consentaneum, qui cum magistratu legē ferente consentirent, legimus in oratione in Vatinium. Quæ quidē leges, inquit, anno post, fidentib. in templo duobus nā consulibus, sed quorum hujus civitatis, ac pestiferis, una cū auspiciis, cū intercessionibus, cū omni jure publico cōflagraverūt. Offendimus in templo lege, cui in foro ferebatur hoc est, tributis comitiis, quid cui in campo centuriatis? tum in templis decorū nō exiguum, quæ in campo nulla fuisse legimus: quo tamē in loco à magistratu ferret, cum locū ante auguratū fuisse crediderim. nam si tributis comitiis temere in templo, cur centuriatis, quæ majorem rerū causa habebātur, profano in loco lex ferretur? sed fuisse videri potest firma conjectura, addamus exemplum, ut dubitare testimonio probetur. Liv. lib. III: Tribuni, inquit, ut imperii ēsse rei nulla spes erat, ē profectō exercitu agere, cū magis, q̄, & augures jussos adesse ad locū Regillum, fama exierat, locum inaugurari, ubi auspicato cū populo agi posset: quod Romæ vitio auspicia regarū esset, id comitiis ibi abrogatum. Inter leges autē, quæ in foro, & eas quæ in cāpo ferrentur, hoc interfuisse, quōd in foro tribunis comitiis ferrētur, in cāpo centuriatis, nūc adjungo, primū illud, centuriatis comitiis eas esse latas, q̄ē S. C. ferebantur: deinde illud, quę & centuriatis comitiis ferretur, eas, ti à S. C. nō ferentur, patribus quidē autoribus semper effectas, id quod nōn à primo reipub. temporibus, sed tamē post Publilii Philonis dictaturā observatū est. Hunc enim dictatore lege tulisse, ut legi, q̄ comitiis centuriatis ferretur, ante latis suffragiis patres autores fierent, scribit Liv. lib. VIII. ex quo significatur non omnes antea leges in centuriatis comitiis latas, à S. C. autoribus auspicib. esse latas: quōd si factū nunquā antea nō erat, consuetudine ēservata, quę in Numæ Rege ex ambiguo esse videbatur, antē quā populus suffragiū iret, patres in auctoritate omnium eorum haberet fierent. Publilius in plebē propendus, qa plebeiæ gentis erat, quod senatui libertū erat, id necessariū fore, quodq; more factū erat, id lege fieret sua lege tenuit. Neq; verō, quod ait Liv. patres autores fieret, expono patres S. C. probarētur: fiebat enim de re & relata, & disputata S. C. qd patrū referri & disputari opus esset id, quod omnino probari à senatu Publilia lex jubebat: nā de quo fieri S. C. id ejusmodi est, ut improbari & abjici potuerit: est aūt & probata, & acceptū, quia major pars senatus ita sentit: at in hos nō autumvis facere, neq; plurū senatorū voluntatem spectari, Publilius volut. Sed quia ab universo senatu jam probatū esset, ita, velint nolint patres autores esse. ergo sic existimare de comitiis & eas leges, q̄ centuriatis comitiis ferrentur, post legē Publiliā aut ē S. C. aut certē patribus autoribus esse latas, & eas, quæ sine lege Publiliā centuriatis comitiis latæ sunt, aut sine S. C. aut certē patribus autoribus latam invenio. primum eas aut S. C. de comitiis sive, q̄ abrogata sit Publilia lex, sive quōd, postea quam Q. Horatius dictator multis annis post Publiliā legē tulerit, eam ejus jure quod ē plebiscitum fuerit, omnes Quirites crederūt, nihil latum nisi patres autores de eo fierent, quo, vel autores ipsi nō fierēt, tamē omnes cives æquē tenerētur. neq; magistratus aut ē S. C. centuriatis comitiis, aut si forte tributis fierent, tributis leges rogarēt (quam quā & legem multę tributis comitiis ex S. C. latæ sunt) eōn lege Horatia eandē vim haberent leges tributis comitiis latæ, quā habuerunt antea leges eæ, quæ centuriatis comitiis patribus autoribus latæ erant. Hic forsitan quæretur, ante Publiliam legē omnes ne leges, quas Senatus, sive centuriatis, sive tributis comitiis ferri cupiverit, ferrentur ē S. C. an verō aliæ ē S. C. aliæ vero sine S. C. rationi patribus autoribus. utrunq; fortē ēt. nam neq; omnes ē S. C. neq; omnes patribus autoribus latæ sunt. De latis ē S. C. testimonia res nō desiderat. exemplorū tamen pleraq; sunt omnia patribus aūt autoribus minus quiēt multę, sed aliquot tamē latæ sunt sine Patrū de ea re auctoritate, à tribuno pl. in tributis comitiis lata, de qua Liv. lib. VII: Quæstores etiā, qui centuriatis comitiis leges à majore parte magistratu, sæpeq; minore ferrebant. Facturus quod ante eos fecerat ēt Q. Hortensius, probare nō possunt, argumentatio à forma, & hoc genere sæpē

fidem faciunt item nos, cùm centuriatis comitiis à minore magistratu leges latæ fuerint, aëque, affirmare nõ possimus, quia nec earum ab antiquis proditum sit simile nullum requimus, & quod in creandis magistratibus fieri solitum est, idem in ferendis legibus observatũ esse dicemus: nam si creandis magistratibus centuriata comitia nunquã nisi à majore magistratu habita fuisse itidem, ferendis legibus nunquã, nisi à majore esse habita consentaneum est. Illud autem etiam esse igitur & hoc dicemus, neque enim, cùr non sit, aut ratio suadet, aut exempla demonstrant. Ex libro Pauli Manutii de legibus Romanis.

Lex, Dicta putat quod publicè legatur ut omnibus nota sit, & ab omnibus observetur. [תורה *torah. scriptio. Graec. Law, ordinance, constitution.* Ital. Legge. Ger. Ein Gesetz. Hisp. *Ley*, Pol. *Prawo, ustawa.* Vn. *Törwény.* Ant. *A law maker.*] Hanc quidẽ definiunt esse generale jussum populi, aut plebis rogante magistratu, & hoc dumtaxat in libera civitate. ¶ Quinetiam regũ & principũ jussa leges dici cœpta, præsertim Imperatorum, postquã in eorum populi Romani majestas translata fuit. Rogabat magistratus populũ, quod scitu necessarium esset, populus jubebat. Id jussum, ubi ratum erat, & ad omnes pertinens, lex dicebatur. Ad singulos cives spectabat privilegium est. Cic. 1. de Legib. Est lege definitum, quod de re aliqua summa intra hanc naturam, quæ recta fundetur, prohibeatque contrarium. Legum appellatione, Leges duodecim tabularum, Senatusconsulta, Plebiscita, Edicta Prætorum, Decreta principum, Legitimæ actionum, Interpretationes prudentium, & alia id genus cõtinentur. Legis virtus est imperare, vetare, permittere, punire, Dicimus & legatæ, Legem agere cũ aliquo, quæ alias dicimus Actionẽ instituere in judicio, sive judicio experiri. Plaut. in Aul. Legem tu mecũ, molestus ne sis, & cœnã coque. ¶ Interdum lege agere, est exequi sententiã à judice latam, sive judicis jussum agere, ut si judex tenerentur ãmicti, ut quos vinctos forte, virgis cædamur, deinde securi feriamur, & liberi dicar judex. Lege agebam ut esset, exequebar tenorem. Liv. de Campanis l. 26. Fulvius accepta literas, aequi rebatur, quũ in gremio reposuisset, præconem pravi ut literas lege agere juberet, i. ut de damnatis supplicium fieret. ¶ Legibus aliquẽ solvere pulchrè etiã dicũ, quod nõ *dispensare* vulgus vocat. Liv. 10 ab Urb. Tribuni pleb. nihil ad impedimẽto futurũ arbitrabantur, si ad populi latores, ut legib. solveret. Is legibus solvi dicit, cui special. privilegio cõcedit, ut reprehendere nõ teneat. Cic. Philip. 2. Quibus ex civitate Consolatũ petit, legib. solvatur. ¶ Lege ferre, est populo aliquid proponere, rogare, ut velit id ita ut recitatum fuerit ratũ esse, & probe habere. Cic. Pot. rediit. Lege Tribunus pleb. tulit ne ad populum ferret. ¶ Cõdere leges, est leges præscribere. Cic. de Leg. Cõsentaneum est, ad salutem civium, cum ea cõdere velimus, quæ tamen omnia quæcũque & beatã cõdituras esse leges. Vide Cõditores legũ dicuntur, quos Legislatores appellamus, νομοθέτας, qualem apud Athenienses fuisse Draco & Solon, apud Lacedæmonios Lycurgus, Romæ, Decemviri. Pro eodẽ etiã dicimus, Cõponere leges, cõstituere legẽ, sancire leges, dare leges, imponere leges, scribere leges, quibus cõtraria sint, abrogare, tollere, refigere, antiquare. ¶ Lex quoq; pro dictione ponitur. Plaut. in Aul. Agedum istũc sede quæ cõscripsisti ingraphã inter me, & amicã, & leges alleges pellege. Theim. & Hac lege, sive ea lege, Hac cõditione, sive hoc pacto, sive hoc jure. Cic. 3. Pisc. Ea legem nos esse natos, ut nemo in perpetuũ esse possit expers mali. Terent. in Eun. Verũm hanc rem, lege hac tibi meã attingo fide. ¶ Accipit ut lex, pro norma, sive regula. Cic. 3. de Orat. Hanc igit̃, Crassus inquit, ad legẽ cõ reverentione, cum illo, qui & hoc maximè ornat, ac horum, formãda vobis oratio est. Id in Orat. Quò enim difficilius est oratione cum q̃ verbibus, q̃ in illis certa quædã & definita lex est, quã sequi oportet. ¶ Lex Cornelia, quã Cornelius Sylla Dictator tulit adversus falsarios, cujus pœna erat in libertũ, deportatio, & bonorũ omnium publicatio in servũ, capitis supplicium: ut docet Martianus l. 17. Ad legẽ Cornelã de falsis. ¶ Lex Lepidiana, quã Lepidus tulit, & sumptuaria dicta est, cùm coercendorum sumptuum retinendorũ. ¶ Lex Licinia, lata est à Publio Licinio Crasso divite, cujus lex de agris non fuit diũ ab optimatibus impetrata, ut Senatusconsulto haberet, ut ea tantummodo promulgata, ac requã nundinã cõfirmaretur, ita observaret ab omnibus, quasi jam populi scita comprobata essent. Majus legis summum erat, ut Calendis, Nonis, Nundinis, liceret cuiq; in diebus singulis duodecim arrogata tollere. Cæterũ verò diebus ne omnibus apponeretur quã carnis, aut de pondo tria, & sesquiuncia ostrea, & quæ ex terra, vite, arbore ve nata essent. ¶ Lex Municipalis, quã unaquæq; urbs sibi pervetustã cõstituit. ¶ Lex Orchia, prima omniũ de cenis lata ad populũ fuit, quã tulit Orchius Tribunus pleb. de Senatus sententia, tertio post anno quã Cato Censor fuerat. Hac numerũ tamen convivarũ præstituebat, nec hoc, ut patentibus, jamdiu convaluerat, quin observatio ejus videri posset. ¶ Lex plagiaria, quæ adversus plagiarios erat lata: hoc est, qua puniebatur is qui alienum mancipium sciens dolo malo celabat, vel fugitivum receptabat. Vide PLAGIVM. ¶ Lex Satyra sive satura, dicebatur quando rogatu multa simul cõplectebamur, quæ

facturata & multis legibus gravida. ¶ Lex tabellaria, suffragia scribere nõ permittebat, sed puncto notare jubebat. *Leges tabellariæ.* ¶ Lex & regio, *leges & regiones.* Admonet proverbiũ serviendã & obsecundandum esse moribus regionis in qua versetis. ¶ Lex in moribus, *lex pro more* est. Lege manuũ dicitur quũ res virginitatis non ex præscripto legũ. Articlines contra Timarchum. Quod Cic. ait 3. de Legib. magistratum esse legem loquentẽ, legem autem aurum magistratum, pertinet ejus est, quod de pictura & poesi dictum à nonnullis tribuitur: judicium esse taciturnam poesim, poesim autem picturam loquentem. P. Victor.

Legislator, toris, m. t. Legis scriptor, qui legem scripsit, & ad populum tulit. [מחוקק *mechokek. scriptor.* Graec. *Legislator, qui fert leges ordinatore.* Ital. *Colui che fa la legge.* Ger. Ein Gesetzgeber. Hisp. *El que hace la ley.* Pol. *Prawo dawca.* Vn. *Törvény szerző, törvényes.* Ant. *A law maker or giver.*] Dicimus etiã legumlatorem, & separatim latorem legũ, vel latorem legis, & legũ scriptorem. Liv. 4. bel. Maced. Nostri legumlatoris non in paucorum manu Rempub. esse voluit. Cic. 4 in Catil. Latorem legis Semproniæ jussu populi pœnas Reipub. dependisse.

Legislatio, Legislatoris. [מחוקק *mechokek. scriptor.* Vng. *Törvény adás.*] Ovid. 3. Amor. Eleg. 9. Optavit Minos similes tibi legifer annos.

Legislatrix, fœminin. [מחוקקת *mechokeketh. scriptrix.* Vngar. *Törvény adó.*] Virg. 4. Aen. ...mactant de more bidentes Legiferæ Cereri, Phœboque, patriq; Lyæo.

Legitimã, legitimę, com. p. Legis præscripto, q̃ legẽ frangit. [νομοφύλαξ. Gall. *Keeper or violater of laws.* Ital. *Uomo che rompe legge, o violatore, patto.* Ger. Ein Gesetzbrecher. Hisp. *El que quebra la ley.* Pol. *Przestępca prawa.* Vn. *Törvény szegő.* Ant. *A breaker of the laws.*] Plautus Pseud. impudice, scelerate, verbera, bulitrape, furcifer, locistrade, parricida, sacrilege, perjure, legimpe, pernicies adolescentum.

Legitrepo, onis. Qui rumpit leges. [νομοφύλαξ. Gall. *Violateur, infracteur de loy.* Ital. *Lo rompe.* Ger. Ein Gesetzbrecher. Hisp. *Quebrador de ley.* Pol. *Prawo gwałciciel.* Vng. *Törvény törő, fölbontó.* Ang. *A breaker or violater of the laws.*] Plaut. in Rudent. Iube modũ accedat propè hunc legitreponem.

Legitimus, a, um. Quod est æquũ, justũ, conveniens, lege, more aut jure introducto majorũ factũm. [כדין *kadin. juxta ordinem, secundum, præscriptum.* Gall. *Legitime, selon la loy.* Ital. *Legitimo.* Ger. Gesetzmäßig, wie denn nach Verordnung der Gesetze. Hisp. *Justo y hecho por ley.* Pol. *Według wedle ustawy, prawa, porządku.* Vn. *Törvényi, szerint való.* Ant. *Lawful. According to the laws.*] Jus Vxor legitima. Mart. lib. 3. Quæ legis cauta nupsit tibi Lelia Quinte, Vxorem potes hanc dicere legitimam. Ovid. 10. Metam. Ergo legitima vacuus dum conjuge lectus, &c. Ætas legitima ad petendum Consulatum, Livius 5. bell. Pun. Amor legitimus, Ovid. epist. 13.

Legitima est portio hæreditaria, jure naturali liberis debita, Munusculis dicta. Sic appellata, quòd ea jubent naturales leges alimentorum vicissitudo gratuita. Fer. Justi. Quibus mod. test. infir. ¶ Igitur quarta. Fabius dubitat, an hæc portio hodie Quarta nomine venire debeat.

Legitimè, adverbium, Rectè, justè, ex lege. [*rectum.* Gall. *Legitimement.* Ital. *Legittimamente.* Germ. Recht, nach den Gesetzen. Hispan. *Legitima y justamente.* Polon. *Sprawiedliwie, z prawa.* Vngar. *Törvényt szerint.* Ang. *Lawfully.*] Cicero 1. Offic. Justè & legitimè imperãti. Idem pro A. Cœcinna. Is qui legitimè procuratur cicitur. Cujus contrarium est illegitimum. Vide legitimi filii qui secundum legem nati sunt.

Legũ, dis, legueti, m. t. Qui legum studia tractat, seu versatur in legibus. [νομικός. Gall. *Legiste.* Ital. *Colui che studia nelle leggi, legista.* German. Ein Gesetzer, einer der sich der Gesetzen zu nahret. Hispan. *Letrado y docto en las leyes.* Polon. *Wymowca, sprawiedliwości.* Vngar. *Törvény tudo.* Angl. *A lawyer, a sleeper in the law.*] Cicero 1. de Orat. Ita & nihil fabricatus per se ipse nisi legulos quidam cautos videtur, & acutos præterea adjectorum, cautio summatum, aut rerum syllabarum.

Legũlã, æ, com. t. Quod ad legem pertinet. [νομικός. Gall. *De la loy, du appartenant de la loy.* Ital. *Pertinente à legge.* German. Das ja dem Gesetz gebeut. Hispan. *De lo à pertenesciente a la ley.* Polon. *Prawni.* Vngar. *Törvényes rendi.* Ang. *Of or belonging to the law.*] Quintil. lib. 3. cap. 10. Aliquando etiam tacendo pollunt legales, cùm tacitus in privata maximè consilia.

Lexipyretas. Medicinas nominant quæ febres finiunt, ἀπὸ τῆς λήξεως τῶν πυρετῶν.

Lexis, seos, lexeos. [לשון *leschon.* Gall. *Parole, diction.* Ital. *Vocabolo, voce.* German. Ein Wort. Hisp. *Palabra.* Polon. *Słowo.* Vngar. *Igy, beszéd.* Ang. *Speech, a word.*] Dicitur. Cic. 3. de Orat. Quam lepide lexes compositæ ut tesserulæ omnes Arte pavimento atq; emblemate vermiculato. Ex Poëta.

L. antiq. I.

LIB. In notis antiquorum, Libertas, vel libertus, vel liberti. L. LIB. LIBQ. POSTQ. EOR. liberis, libertatemque posteris que eorum. L. I. D. A. C. lex Julia de adulteriis coërcendis. L. I. D. A. G.

A Ti. Lex Iulia div. Augusti in. I. [I. locus injuriæ. I. II. Q. locus injuriæ Quiritum. I. M P L. locus impensalis. L. I F. locus inter fines. L. I T R. hirtæ. L. I V. R E P. lex Iulia repetundarum. L. L. Lucius. L. L. Lucii libertus, vel Lucii liberti, vel Lucius libertus, vel Livii libertus, vel laudabiles loci. L. L. L. Lucii liberti locus. L. L. L. M. M. lacerat lacertũ Largi mordax Memmius vel Menius. L. L. Q. F. libertis libertabusq; eorũ. L. I V C. Q. F. Lucius Lucius Quinti filius. L. M. Lucius Murena vel Murena, Locum monumenti, vel locus mortuorum. L. M A N. Lucius Manlius. L. M. D. locus mortuus dedicatus, vel locus manibus dicatus. I. M S. lex mecum est. L. M V. Lucius Murena. L. N. Latini nominis. L. N N. F. Lucius Nonius Faustinus.

Lic, Sunt foramina quæ in summo mali recipiunt funes. [Polon. *Dziury w maszyrze kstore powrozy przychodzą.* Vngar. *& fa lukai.*]

Libadion, λιβάδιον. Ger. Tauffenkraut. Pol. *Czerepia.*] Herbæ genus quæ nostris vulgò *Consolida minor* appellatur unde nomen habet, quòd fontibus & locis irriguis gaudeat. Nam Græci fontium scaturigines λιβάδας appellant. Plin. li. 25. c. 63.

Libamẽ, Libamentum, Vide LIBO.

Libanochros, λιβανόχρως, Gemma quæ thuris similitudinem ostendit, & succum melis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Libanotis, penult. prod. hujus libanotidis, pen. cor. [λιβανωτὶς. Ger. Rosmarin. Polon. *Rozmarin.* Vngar. *Rozmarin.* Ang. *Rosmary.*] Frutex odorem thuris habens, qui rosmarinus appellatur. Plin. lib. 19. cap. 22. Libanotis radicem habet olutam, nihil à thure differentem. Vsus ejus post annum stomacho salubrimus. Quidam eam alio nomine rosmarinum appellant. Hactenus Plinius. Ejus tres sunt species, quas vide apud Dioscoridem.

Libanotis, Contræ tertia species, apud Dioscorid. libro 3. capite 137.

Libatio. Vide LIBO.

Libella. Vide LIBRA.

Libellio, Libellus, Vide LIBER, priore correpta.

Libens, Libenter. Vide LIBER.

Liber, ra, rum. Sui juris, in tua potestate: huic opponitur Servus. [חפשי *chofshi, חפשיה chofshia &c.* Gall. *Libre, franc.* Ital. *Libero, non servo.* Ger. *Frey.* Belg. *Vry.* Hisp. *Libre de servidumbre.* Pol. *Wolny, swobodny.* Vng. *Szabados.* Ang. *Free, at liberty, not bounden.*] Cic. 2. de Nat. deor. Qui de libera matre est, liber est. Idem pro Cecin. Non potest jure Quiritium liber esse qui in numero Quiritium non sit. ¶ Aliquando liberum etiam dicimus pro otioso, & omni negotio, curáve vacuo: ut Soluto, liberoque animo esse, apud Cic. 4. Verr. Iocum 1. Offic. Si ab omni animi perturbatione liber sis. ¶ Liber etiam pro eminenti & extanti. Varro in Fumenid. ut vitat Nonius: Iterum Tragici prodeant cum capite libero, cum antiqua fronte. ¶ Item pro magno, seu valido. Ovid. Epistol. 9. Perfuror infelix liberiore malo. Hinc campus liberior. Ἐλευθερία, qui amplus est, latéque patens, & in quo equi libero incessuque curíve vagari possunt. Indeque sumpta translatione, Oratores liberum ad dicendum campum nactos dicimus, quum in locum latè patentem inciderunt, amplam loquendi materiam ad latiùs expatiandum. ¶ Libera uti lingua, παρρησιάζεσθαι, est audacter loqui quod sentias, nihilque aut potentiæ alicujus, aut gratiæ tribuere. Plautus in Cistel. Quia quum adeò me compleví flore Liberi, Magis libera uti lingua collibitũ est mihi. ¶ Libero corde fabulari, est fabulari libere, & sine timore. Plaut. in Epid. Facilè ruitur sine periculo, & cum corde libero fabulare Jovi. ¶ Liberę ædes, quibus quis uti potest, tanquã suis. Plaut. in Mil. Liberæ sunt ædes, libertum autem ego, meum volo liberé. ¶ Liberum arbitrium, est animi voluntas ac sententia libera. Livius 7. bell. Maced. Et permisso libero arbitrio, ne in corpora sua sævirentur, metuebant. Cicero voluntatem liberam vocat. ¶ Liberum cœlum, quod omnibus æquè commune est. Cicero 1. Tusculan. Et in liberum cœlum, tanquam in domum suam, venerit. Liberæ literæ, quæ liberiùs atque audaciùs loquuntur. Cicero ad Atticum libro 1: Itaque neque Achaicis hominibus, neque Epiroticis paulò liberiores literas committere audeo. ¶ Libera mandata, quæ plenam rei constituendæ potestatem habent. Livius 7. bell. Maced. His quæ præsentis disceptationis essent, libera mandata de summa rerum Senatus consulunt. ¶ Liberum tempus id est, vacuum quo omni cura soluti sumus. Cicero 1. de Finibus: Nam libero tempore, quũ soluta nobis est eligendi optio, quamque nihil impedit, &c. ¶ Aliquando liber qui nulli rei est obnoxius: ut, Liberè delictis, qui nulli delicto est obnoxius, apud Ciceronem pro lege Agrar. ¶ Liberè à fide, qui fidem solvit. Livius 7. bell. Pun. Ita tollit inducias, et liberè à fide incœpta exequeretur. ¶ Liber ab irritione, qui nihil irritum fecit, aut dixit, cui merito possit irrideri. Cicero 4. Acad. Liberigitur à tali irrisione Socrates, liber Aristo Chius, &c. ¶ Liber à legibus: id est, solutus à legibus: Plautus in Trin. Ambitio jam mihi sancta est: libera est à legibus. ¶ Sic liberè à prædonibus, Liberè metu. ¶ Sine præpositione: ut Liber omni cura animus: apud Ciceronem 1. de Finibus. Sic, Liber pavore, liber metu, liber religione animus. Aliquando cum genitivo construitur pro liberali. Plaut. in Amphitr. Nam ego vos novisse credo jam, ut sit pater meus, Quam liber harum rerum multarum fuerit. ¶ Liberum est mihi, eleganter dicitur, pro licet mihi vel possum, & in arbitrio meo constitutũ est. Plin. in Epist. Erit enim & post emendationem liberum nobis vel publicare, vel continere.

Liberè, liberiùs & liberrimè, suo more. Vide arbitrio, audacter. [חפשי *chofshi, בחפשיה bechofshia.* Gall. *Librement, franchement.* Ital. *Liberamente, sfacciatamente.* German. *Frey.* Hispan. *Libremente.* Polon. *Wolnie, swobodnie.* Vng. *Szabadon.* Ang. *Freely, frankly.*] Terentius in Andria: Hinc hic homines adolescentulos imperitos rerum, educatos liberè in fraudem illicis? Plautus in Bacch. An non vides, ut salvæ liberè grassentur? Liberè vivere: id est, suo more vivere neque subjici alterius voluntati. Terentius in Andria: Nam is postquam excessit ex ephebis Sosia, liberiùs vivendi fuit potestas. Liberè loqui, est confidenter loquitur ita ut vendi fuit potestas. Liberè loqui, est confidenter loquitur ita ut nihil gratiæ tribuas, aut potentiæ cujusquam, παρρησιάζεσθαι. Cicero pro Plancio: Asperius (παρρησιαστικῶς) loquutus est: imò verò liberius.

Libertas, Libertatis, f. t. Servituti opposita est: [חפשה *chofshá. בחפשיה bechofshia.* Gall. *Liberté, franchise.* Ital. *Libertà, licenza.* Ger. *Freyheit.* Belg. *Vryheyt.* Hispan. *Libertad, Licencia.* Pol. *Wolność.* Vngar. *Szabadsság.* Ang. *Freedome or liberty.*] quam sic definit Florentinus I. Libertas. ff. De statu hominum. Libertas, est naturalis facultas ejus quod cuique facere libet, nisi quod vi aut jure prohibetur. Cicero in Paradox. Libertas est potestas vivendi ut velis. ¶ Accipitur etiam libertas pro eo quod Græci vocant παρρησίαν: hoc est, pro loquendi, admonendi, sententiam dicendi, increpandi quæ audacia: potestas, quum scilicet quidvis quod tentamus, libere loquimur, nullius respectu, gratiæ, aut potentiæ commoti. Et in hac significatione libertas accipitur ferè in meliorem partem, eique opponitur Adsentatio. Licentia verò in malam ferè partem, quum quis libertate intemperanter abutitur, & provocatur. Est enim licentia immoderata impunitaque quædam facultas agendi, dicendique quicquid velis. Quintilianus, quæ in aliis libertas est, in aliis licentia vocatur. Terentius in Heavton. Deteriores omnes sumus licentia. Vsurpatur tamen quandoque licentia pro libertate in bonam partem, ut apud Ciceronem libro 3. Officiorum: Nobis autem nostra Academia magnam licentiam dat, ut quodcunque probabile maximè occurrat, id nostro jure liceat defendere. Idem libro 1. ejusdem operis: Magis enim illi de divinis bonis hanc licentiam adsequebantur. ¶ Libertas quandoque etiam in malam partem accipitur, pro effræna quadam animi libidine. Cicero 5. Verrina: Nunquam ipsimet nobis præcidemus istam licentiam, libertatemque vivendi. Idem pro Flacco: Græcia hoc uno malo concedit, libertate immoderata, & licentia concionum. Adimere libertatem, est aliquem libertate spoliare. Cicero pro Domo: Quod idem in posterum de extraordinariis potestatibus libertatem ademisse. ¶ Amittere libertatem, Idem: Nemo civis Romanus aut libertatem, aut civitatem potest amittere, nisi ipse auctor factus sit. Dicimus præterea, Dare libertatem alicui, tribuere libertatem, largiri libertatem, retinere libertatem, recipere libertatem, tenere libertatem, vindicare in libertatem: quorum exempla nusquam non occurrunt. ¶ Libertas, etiam libertatis dea dicebatur, cujus templum in Aventino constitutum fuisse narrant historiæ. ¶ Libertas aliquando dicitur pro ingenuitate. Hermogen. l. 40. D. de liber. caus. Cum pacto partionis pretii major viginti annis venalem se præbuit, necposse in manumissionem ad libertatem proclamare potest. ¶ Libertatis nomen propriè convenit in manumissos, sed transfertur ad multa. Est enim libertas primum cum servum liberat à domino, deinde quæ nexu à creditore: quandiu enim vinculis ob aeris alieni gravitatem tenetur, liber non est: retinò, quæ civem à magistratus injuria. Quovis enim delicto ac scelere (uno excepto perduellionis crimine) cives Romani à securibus & fascibus: id est, à nece & verberibus, veterum legum Valeriæ, Porciæ, Semproniarumque beneficio, defendebantur. Postremò latius etiam libertas dilatata dicitur, vim nostram illud significatur, quod inter omnes cives æquum, nullo neque fortunæ, neque dignitatis discrimine leges constituunt, ut omnes liberi sint, nemini quisquam, præterquam legibus, pareat. Ex quo etiam liberi populi dicebantur, qui suis legibus utebantur, neque regibus, neque cuiquam populo parerent, neque omnino cui quam vectigal ullum penderent: qualis aliquando Carthago, Corinthus, Athenæ, ipsa verò ultrà quingentos annos Roma fuit. P. Manut. in Adduam.

Liberalis, le, ior. Benignus, munificus: [נדיב *nadiv* שוע *shua. חפשי chofshi &c. dadiv.* Gall. *Liberal, franc.* Ital. *Liberale, magnifico.*

...ssus German. Vrygh. Belg. Vrygh. Hispan. Libre, franco. Polon. Wyzdi, Wolny, Szczery. Vngar. Szabados, Szabad kezu. Ang. Liberall, free, bountifull.] Cui contraria sunt Parcus, tenax avidus, tenax, & sordidus. Cicero pro Quinc. Rectum Liberalis avicū fraudalle dicimus. Idem pro Cælio: Hunc tanto facinori tam mens liberalis contra alios non debuit idem pro Q. Roscio: Roscius tam peri liberalissimus, munificus, misericors, &c. Cicero libro 3. de Orator. Quid sit magnificentia regium, tam hoc nile, tàm mundum, quàm operum terræ superbissimi? ¶ Nunc eorum quæ ita dicta sunt, ut liberalis sit, quæ partis & privatis hominibus, beneficia possint munificus, qui magnis, & in magnis rebus sit liberalitas, naturæ bona gratia, cujus maximè in profundo opera animis perspicitur, & versatur inter privatos & inter ipsos homines: nam Ecclesiæ, inter magnos. Quod nomen à Libero patre (si Valerio Maximo credimus) deductum est. Accipitur quandoq; liberalis pro egregia forma, & elegante. [Pol. Quelen.] Plautus in Milite: Lepida & liberali forma est. Terentius in Eunuch. Quam liberali facie, quam ætate integra! ¶ Liberali ingenio dicimus esse, qui ingenuus est, & apertus. Terentius in Adelph. Nam ingenium novi tuum liberale. ¶ Liberale responsum hoc est, dignum ingenuo, & libero homine. Cicero ad Atticum, libro 1. Quibē modo id? sed equidem fuisse, cum me Pompeius meus liberali responso perterritum, à templi limine concilio revocaret, &c. ¶ Liberale conjugium est, quod inter ingenuos & liberos fit. Terentius in Andria: Spem consuetudine, & conjugio liberali devinctum, Chreme, Dehinc facilè ex diis sese emeritum malis. ¶ Liberale judicium, & causa liberalis, in quo de alicujus capite libertate. Καθεγορία δουλου. Quintil. libro 6. cap. 4. Quod fecit Longus Sulpitius, qui quum ipse sordidissimus esset, cum contra quem judicio liberali decrat, ne facinus quidem habere liberi hominis dixit. Plautus in Curcul. Memento promisisse te, si quis quam hanc liberali causa manu adserret, ubi argentum omne redditum sit. Terentius in Andria: Nam ego illam liberali causa adsero manu. Vbi Donatus: Ordo est: Ego liberali causa adsero illam manu. & sunt juris verba, à quibus etiam assertores dicuntur vindices alienæ libertatis. Vide ASSERO, ¶ Liberales artes, quæ solum ingenii, non manuum ministerio peraguntur. Ἐλευθέριοι μαθήματα. cujusmodi sunt Grammatica, Dialectica, Geometria, cæteraque id genus ideo liberales dictæ quòd liberum hominem potissimum deceant, non artibus corpora quæ labore victum quærunt, illiberale quiddam habet & servile. Cicero 1. de Invent. Quos habuerit artium liberalium magistros, quos vivendi præceptores, &c. Plautus libro 1. de Tum. Ière vitæ pretia imperique à magno bono liberales dictæ artes in contrarium eccidere, ac servum esse solas profecto cognum. Cicero de Orat. ingenuas artes appellat. Studia liberalia, Tacit. lib. 3. Liberalis doctrina, Cicero 5. de Finib. Liberales eruditio & doctrina, idem 2. Tusc. ¶ Liberales verò, opificia quæ in manuum opera constitutum habent ministerium servile ministerium.

Libĕrālĭtās, tis. Munificentia. [נדיבה נדיבה nedibâh nedibâh. Ἐλευθεριότης. Gall. Libéralité, bonté, largesse. Ital. Liberalità, magnificenza. German. Freygebigkeit. Belg. Mildadigheyt. Hisp. Liberalidad, franqueza. Polon. Szczodrość, hoynosć. Vng. Bokezesség. Ang. Liberalitie, bountie, freehartednesse.] Cicero 3. de Finibus: Nam quum ita nati factique simus, ut & agendi aliquid, & diligendi aliquos & liberalitatis, & referendæ gratiæ principia in nobis contineremus, &c. Idem 1. Offic. Facilitas est conjuncta beneficentia, quam eandem vel benignitatem, vel liberalitatem appellare licet. Liberalitas (ut inquit Speusippus) est habitus quæ in quærendis, erogandisque pecuniis decorū servat. Hoc est, decens & moderata acquisitio & erogatio pecuniæ, avaritiæ, & prodigalitatis extremis tam remotissimus circumcirpta. Non tantum, quantum oportet tribuas, avaritia arcet: nec excedas in dando modum, denique plus quàm oportet, & cui non oportet, & quando, & qua causa non oportet, in vitium laberis prodigalitatis. ¶ Aliquando ita accipitur Liberalitas, ut servili metui opponatur. Terentius in Adelph. Pudore & liberalitate liberos retinere satius esse credo quàm metu.

Libĕrālĭter, Largè, munificè, indulgenter, liberè, splendidè. [ἐλευθερίως. Gall. Libéralement, franchement. Ital. Liberalmente, magnificamente. German. Freygebiglich. Belg. Liberaelick & Hisp. Liberalmente, francamente. Polon. Szczodrze. Vngar. Bőkezűen, szabadon. Ang. Liberally, bountifully.] Cicero 4. Verrin. Hi porrò, qui fecerint, vehementer illius copiis liberaliter exstitisse videntur nactari, non minus acres contra me fuerunt. Cicero 3. de Finibus: Et cùm hominis ingenium, & liberaliter educari, vel bene audire à parentibus. ¶ Liberaliter eruditus is dicitur qui optimis artibus institutus est. Cicero 2. Tusculan. Sed si possumus, eos excerpamus, qui liberaliter eruditi, adhibita etiam differendi elegantia, ratione & via philosophantur. Sic liberaliter institutus, apud Cæsarem libro 5. bell. Civil. liberaliter servire: id est, alacriter animo. Hereter obsequendo. Terentius in Andria: Propterea quòd te video liberaliter. Sallust. Exercitum quem in Asia duxerat, luxuriose, nimisque liberaliter habuerat. Cujus contrarium est illiberaliter: de quo loco.

Libĕri, orum, plur. tantùm. numer. m. f. Dicuntur filii vel filiæ quarvis ætate. Liberorum appellatione unicus filius, & unica filia intelligitur. [בנים banim. בנים, vivere, esse, vel. Gall. Enfans ou masles & femelles. Ital. Figliuoli. German & Belg. Kinder. Hispan. Hijos. Polon. Dzieci. Vngar. Gyermekek. Ang. Children.] Cujus in l. Non est. ff. De verborum signif. Non est sine liberis, cui vel unus filius, unave filia est. Terentius in Hecyra: Quæ illum decerrum dignum, suos qui liberos commutarent. Sic & Cicero: Et cui tres liberos amiserat, quum de uno ageret. Olim tamen in usu erat nominativus singularis, liber, pro filio. Catul. in Argum. Optavit genitor primo vix fœtus anno, Liber ut innuptæ poneret ante fores. ¶ Item nepotes & pronepotes, cæteroque ex his descendentes. Liberorum appellatione continentur. Paulus ff. de Gradib. affin. l. Jurisconsulti. Liberi, inquit, vocantur ab, ad trinepotes. Calistratus l. Liberorum ff. de Verborum signif. Liberorum appellatione nepotes, & pronepotes, cæteroque qui ex his descendunt, continentur: hi enim omnes Liberorum appellatione lex duodecim Tabularum complectendit. Similes patri liberi, Seneca in Medea. Parere liberos, idem Thebaid. Procreare liberos, Quintilianus libro 3. capite 8. Ancius liberis. Tacitus libro 5. Tanquam auctus liberis Drusus communem Germanici magis angeret. Dare operam liberis, est procreandorum liberorum causa cum uxore rem habere. Cicero 1. Offic. Liberis dare operam re honestum est, nomine odiosum.

Libertās, ātis, f. Qui quum esset servus, factus est liberis dictus quasi liberatus. [ἐλευθερία. Gall. Affranchissement de serfs ou liberté. Ital. Carta libera, franchezza. German. Freyheit. Belg. Vryheyt. Hisp. Libertad. Polon. Wolność. Vngar. Szabadság. Ang. Franchisement, liberty or enfranchisement.] Hujus contrarium est Patronus. Plautus in Asin. Magis decorum est, libertū potius quàm patronum, onus in via portare. Ulpianus eum esse libertum dicit, quem quis ex servitute ad civitatem Romanam perduxit. Quintil. libro 7. cap. 8. Patronus & libertum manes ingredi fit. Terent. lib. 11. cap. 21. Eadem pro libertis adversus patronos observantia.

Libertīnus, a, um. [ἐλευθερτινός. Gall. Affranchie ou affranchi. Ital. Carta libera, franchezza. Hispan. Posito à libertad. Italiano. Polon. Wolna. Vngar. Szabadosi. Ang. Franchising, bound or enfranchised.] Horatius 2. Serm. Satyr. 6. Ut mihi nunc libertæ tenuis Dionysius filius Damæ. Idem Epod. Ode 4. Mœcenatibus libertinus. Mœcenatius: Libertis libertinisq; meis, libertum libertive filiam non contineri.

Libertīnus, i, m. Cujus uti liberum est Ingenuus. [ἐλευθερτινός. Ἐλεύθερος. Liberius ad patronum referrur. Per libertinum enim significamus conditionem hominis, sicut per ingenuum: per libertum verò privatum quendam respectu ad patronum. Plaut. in Milite: Ingenuus, an libertinus? Proprie nasci libertini dicuntur, qui ex libertis procreati sunt: hoc est, cum ipsi quidem nunquam servierunt, sed quorum parentes, antequam illi nascerentur, è servitute manu emissi sunt. Cic. 4. Philip. Ipse ex Libertini filia suscepit liberos. ¶ Passim tamen Libertinorū & Libertorum vocabula in eadem significatione usurpari cœperunt, priscis scilicet, cui post justæ servitutem libertatem essent consecuti. Quod manifestum fecit Suetonius in Claudio his verbis: Ignaros consuetudinis Appii & deinceps aliquandiu, libertinos dictos, non ipsos qui manumitterentur, sed ingenuos ex his procreatos.

Libĕro, āre, p. Manumitto, & ex servo liberū facio, libertatem dono, in libertatem trado. [ἐλευθερόω. Gall. Delivrer, mettre en liberté. Ital. Liberare, donare in libertà. German. Freyen. Belg. Vryen verlossen. Hisp. Librar de servidumbre ó peligro. Pol. Wyzwalam, wolnością. Vng. Megszabadítom. Ang. To enfranchise, set at liberty, to deliver.] Proprie heri est, quo servū de patrimonio suo emittit. Nonnunquam civem & servum se liberare dicit, qui ex oppresso populo (ut Cic. 1. de Orat. Scævola apud nos fruitur ex populo foederato, se q; liberasset. ¶ Aliquando sortitur verbum eū, id significans quod ab hoc vo, & ab actione interdum liberi indicat. Cic. pro Cluent. Iudices hoc quidem nos à Cn. manum accepisse: liberasse. Idem 4. Verr. Qui se patris cædis illo crimine liberarat. ¶ Præterea generale verbum est significans ex molestia, damno, vel periculo eripio. Cic. Att. Nemo me solicitudine magna liberavit. Liberare fidem, est præstare promissum. Cic. pro Flac. Ipse tamen se satisfacit alterius, & fidē ejus liberat. Liberare, ut carere alieno, est creditum pecuniā creditori numerare. Cic. ad Att. lib. 6. Ita multæ civitates sine alieno liberatæ. ¶ Liberare item debitorē dicit creditor, non ejus heres quam

quum quod tibi debebatur, ei acceptum refert. Papin. l. Quũ hæres. ff. de Liberat. legat. Quum hæres rogatus debitorem tuum liberare, de eo tantùm cogitatum videtur quod in obligatione manserit. Paulus l. Legavi Titio. ff. eodem titulo. Si is cui Titius debebat, debitum ei remittere voluerit, nihil interest hæredem suum, jusserit, ut eum liberaret, an prohibuerit eum exigere: utroque enim modo liberandus est debitor, & utroque casu competit actio ad liberandum debitorem actio.

Liberātor, liberatoris, m. t. Vindex libertatis. [מושיע *masculino*. מושיע *masculino*. מושיע *masculino*. Gall. *Qui delivre et met en liberté*. Ital. *Liberatore, chi mette in libertà*. German. Ein erlöser. Hisp. *El que libera*. Polon. Wybawiciel, wiadowca. Vngar. *Szabadito*. Ang. *He that deliuereth and setteth at liberty*.] Cicer. ad Attic. Patriæ liberatores ultæ carebant ea, à cujus cervicibus jugum servitutis dejecerant. Idem alibi: Romæ nostri liberatores turbò esse non possunt.

Liberātio, nis, f. Actus liberandi, dimissio, absolutio. [התרה *hæc festivitati* פסח *peculiari. Ad Hebræos*, מחילה, שחרור, *solutio, & remissio*. Gall. *Deliurance*. Ital. *Liberatione*. German. Erlösung, entledigung. Hispan. *Liberamiento*. Polon. Wywiedzenie. Vngar. *Szabaditás*. Ang. *An vnfreedoming, or setting at liberty*.] Cicero in Pison. Reorum acerbissimæ damnationes, ibidem summæ liberationes. ¶ Accipitur præterea liberatio pro acceptilatione, quæ à Græcis ἄφεσις dicitur, sive pro absolutione à nexu. Unde Ulpianus est in Pand. de liberatione legata.

Liber, bri, priore corr. m. t. Propriè corticis genus est tenuius, quod in plures, ut plurimùm, divisibilis potest: cujusmodi erant quæ papyrus in Ægypto detrahebantur, charaxq; usum præbebant. [ספר *peculiariter. Græcis*. Gall. *Liure d'arbre*. Ital. *Scorza d'albero*. Ger. Die feine haut vnter der rinden. Belg. & Arabic. Hispan. *La cortiça del arbol*. Pol. *Kora drzewna, na ktorey pisuią mieszkańcy pewien pismien*. Vng. *La bőr*. Ang. *The barke of a tree*.] Cicer. l. de Nat. deor. Trunci obducuntur libro aut corticibus, quo bus à calonibus & frigoribus tutiores. Plin. libr. 13. cap. 11. Palmarum foliis primò scripturarum: deinde quarundam arborum libris. Ind. Tereretur tamen pro quovis cortice potium inveniuntur. Col. li. 5. cap. 10. Ita librum arboris inoleferet. Idem. Virg. 10. Col. li. 5. cap. 10. Ita librum arboris inoleferet. Idem. Virg. 10. Aegl. Nec si quem morbus aliæ laedet arbor in ulmo. Idem. 2. Georg. Huc aliena ex arboribus germina. Includuntur ubique docent inolescere libro. Et quoniam liber hoc est, teneriores arborem cortices, charta olim usum præbebant, codices quoque qui ex iis compaginari solebant. Hinc. [ספר *scriptus liber*. Gall. *Liure*. Ital. *Libro*. German. Bücher. Hispan. *Libro*. Pol. Księga. Vngar. Könyv. Ang. *A booke*.] dicti sunt: obtinuitque nihilominus ut quavis mutata re, aliisq; jam invenis chartarum generibus pristinum tamen manseric nomen. Libriq; dicuntur qui expluribus conglutinati sunt chartis, ex quo unaq; materia præparatis. Idæ & codices dicitur, ab arboris caudicibus, ex quibus antiqui tabulas ligneas ad scribendi usum solebant excidere, easq; cera obducere. Cic. Att. Demetrii librum de concordia tibi remisi. ¶ Quadne: tamen libros vocant operis alicujus partes, certaq; segmenta, in quæ totũ opus distinguitur. Τὰς ἐν ἄσμασι, ἢ βίβλοις appellantur Virgilii Aeneidos in xii. libros distinctam esse diximus. ¶ Liber præterea ponitur pro inventario, ut vulgò dicitur, sive κατάλογος, quod & repertorium dicitur. Cic. 5. Verr. Misit literas ad Carpinatium, quas ego Syracusis apud Carpinatium in literarum illarum libris. Romæ in literarũ militarium apud Tullium magistrum familiarem earum reperi. Budæus. ¶ A' libet, quando contrahendi significat, fit verbum Delibro, penult. corrept. quod est contrahendi. Δεσμεύω, δεσμοῦμαι. Vide hoc loco.

Libellus, li, m. f. Parvus liber. [βιβλίδιον, βιβλάριον. Gall. *Vn liuret, petit liure*. Ital. *Libretto*. Ger. Ein büchlin. Belg. Een boecxken. Hisp. *Librillo*. Pol. Książeczka. Vng. Könyvetske. Ang. *A little booke*.] Martial. lib. 14. Omnis in hoc gracili Xenophontea turba libello Contulit in numos quatuor empta tibi. ¶ A' liquando veteres usi sunt pro epistola sive tabella. Brutus ad Cic. li. 11. Ne de Planco quidem spem adhuc abjecit, ut ex libellis ejus animadverti. Inde libelliones dicti sunt, de quibus infrà. ¶ Libelli etiam dicuntur quod vulgus ἱκετηρίας, ἀναφωνήσεις, appellat: quos Martial. Supplices libellos nominavit illo hendecasyllabo: Ide supplicib. vacat libellis. Tales enim principibus dari solent ad negotia explicanda à subditis, in quibus petitiones continentur. Suetonius in Cæs. pro eadem sine addito dixit libellum, Libelliumque indicem infidiarum, ab obvio quodam porrectum, libellis cæteris, quos sinistra tenebat, quasi ex iisdem unus communicum. ¶ Libellus ponitur etiam pro commentario, quam memoriam vulgò vocant. Quintil. libr. 12. cap. 8. Pedibus quam memoriam vulgò vocant. Quintil. libr. 12. cap. 8. Pedibus verò consuetudinis est libellis esse contentum, quos è sponte aut litigator, qui confugit ad patronum, aut alii ex genere adjuvantium. Quo in loco, recte Budæo, libellus accipitur pro scripto memoriæ causa parato, pro quo etiam libellum memorialem dicimus. Suetonius in Jul. Cæs. Epistolæ quoq; eius ad Senatũ extant, quas primùm videtur ad paginas & formã memorialis libelli convertisse. ¶ A' Cicerone autem ad Attic. Libellus mandatorum dicitur, in quo memoriæ causa, quæ alicui mandantur, sive injunguntur, hasti perscripta. ¶ Libellus etiam, eodem Budæo teste, dicitur Epistola assertoria, quam vulgò *manifestationem* vocamus: ut quas vectigalium & tributorum immunes ad publicanos deferre solent, ne pro vectura tes suas advectantes, importantesve inhibeant. Paulus l. si Publicanus. ff. de Publican. Significet, inquit, id libelli manu tua subscripto, eumque ad publicanum mittant. ¶ Est & libellus mercis genus. Cato de Re rust. cap. 15. Parietes villæ si facies in pedes centum: id est, pedes denos unoquoversum, habeat libellum in pedes quinos, &c. ¶ Dicitur quoque libellus scripti genus, quo alicujus in judicium vocatur. Plautus in Curc. Ubi res est qui me bello Veneto citali? ecce me filio, ades cotidie. ¶ A' libellis autem ministri illi esse dicuntur, qui principi in hac negotia subservunt, ut supplices libellos accipiant, evolvant, iisque respondeant. Suetonius: Epaphroditum à libellis capitali pœna condemnavit. ¶ Libellos propenere, est scriptum aliquod in locis publicis affigere, quibus notũ aliquid omnibus fit. Cic. pro Quintio: De quo libelli in celeberrimis locis proponuntur, huic se penitè quidem certe, carere, obloqueq; constat. ¶ Libellos signare, sive subnotare dicuntur, qui libellis supplicibus, quas vulgus *supplicationes* vocat, respondet. Plin. in Epistol. Sedeo pro tribunali, subnoto libellos, consicio tabulas. Pro eodem legitur & libellos agere: ut in Lib. primo de Distract. pign. Refertur etiam ab imperatore libellos agente Papiniano: id est, Papiniano libellis apud Imperatorem præfecto. ¶ Apud Legislatores libellus de vestis modis dicitur. Nam est libellus accusationis, conventionis, repudii, & hujusmodi. Συκοφαντίας, ἀποστασίου, βιβλίον.

Libellio, ónis, diminutivum à Libellus, *Hieronymus in præsenti libello id edocet*.

Librārius, ii, m. t. A' veteribus dicebatur quem nos Tabellionem vocamus. [γραμματεύς *scriptor, grammaticus*. Gall. *Escrivain de lettres, notaire*. Ital. *Scrivano di lettere, notaio*. German. Ein Schreiber. Hispan. *Escriptor, notario*. Polon. *Pisarz*. Vngar. Levél irnokos, könyvnyomtató. Ang. *A scryuer of letters, a notary*.] Varro: Tum ad me ferunt, quod libellionem me esse credebant. ¶ Accipitur interdum pro librario qui libros scribit, & vendit. Stat. 4. Syl. Sed Brutus finis otiosaque otia. De capsa misere libellionis. Emptum plus minus esse Cajano, Donas.

Librārius, a, um, Quod ad libros pertinet. [βιβλιακός. Gall. *Qui appartient à liures*. Ital. *Che dee' appartenere à libri*. Ger. Das zu den büchern gehört. Hisp. *Cosa perteneciente à libros*. Pol. *Ktory do ksiąg należy, do księgi przynależący*. Vngar. Könyvekhez tartozó. Ang. *Belonging to bookes*.] Ut. Atramentum librarium, quo libri scribuntur: quemadmodum fullonium, quo corium & tectorium, quo parietes denigrantur. Plin. lib. 35. cap. 6. Omne autem atramentum Solis perfectum, librarium & rectorium gluma adaritur. Tabernæ librariæ, in qua libri venales proftant, βιβλιοπωλεῖα. Cic. 2. Philipp. Quem consilium in foro spectante populo Romano gladio strictò insecutus esse negatium, transegisse, ut Gallesio sub scalas tabernæ librariæ conjecisset.

Librārius, ii, m. t. Qui libros manu sua mercede describit. [βιβλιογράφος. Gall. *Liurier, escrivain de liures*. Ital. *Copista, copiatore*. German. Ein Buchschreiber: der vmb lohn bücher schreibt. Hispan. *Escriuano que escriue libros*. Polon. *Ten który pisze księgi*. Vngar. Könyvirás, könyvíró. Ang. *A scriuener, a booke writer*.] nam qui eos vendit, Graco nomine *bibliopola* dicitur. Cicer. pro leg. Agrar. Aliquando tandem me designato, lex in publicum proponitur, concurritur undique: plures uno tempore librarii, descriptam legem ad me afferunt. Livius 8. bell. Maced. in L. Scipione malim equidem librarii mendum quam mendacium scriptoris esse in summa auri atque argenti. Horat. in Arte: Vt pictor si peccat, idem librarius, usque Quamvis est monitus, venia caret. Plin. lib. 7. cap. 25. de insigni memoria Iulii Cæsaris: Epistolas verò tantarum rerum quaternas pariter librariis dictare, aut fortè aliud agere, septenas.

Librārĭŏlus, li, diminutivè à Librarius, m. t. [βιβλιαράριον. Gall. *Petit liurier ou escrivain de liures*. Ital. *Piccolo libraio o scrittore de libri*. German. Ein Buchschreiberlin. Hispan. *Pequeño escriuano de libros*. Polon. *Pisarzyk ksiąg*. Vngar. Könyvirásocska, könyvírócska. Ang. *A little scriuener or writer of bookes*.] Cicero ad Att. lib. 4. Etiam velim ubi mittas de tuis librariolis duos: quibus Tyranno utatur plurimatoribus. Idem 1. de Legib. Cujus loquacitas habet aliquid argutiarum: necdum tamen ex librariolorum Græcorum copia. Sed ex librariolis Latinis.

Librārĭa, æ, subintelligitur, f. p. Taberna in qua libri prostant. [βιβλιοπωλεῖον. Gall. *Liberairie, bibliaque*. Ital. *Libraria*. German. Ein Buchladen. Hisp. *La libreria de libros*. Pol. *Liwarnia, księgarnia*. Vngar. Könyvárúház. Ang. *A booke shop*.] Gell. li. 2. cap. 4. Apud Sigillaria fortè in librariis ego & Lucius Paulus poëta, vir memoriæ nostræ doctissimus, cõsederamus.

Libellum, ii, n. s. Theca etiam literarium quo libri continentur. [ספר כתב מגלה. Gall. Un petit livre, un registre, un bon gros registre. Ital. Cassetta ouvero scatola da riponervi libri. German. Ein Buchkammerlein. Hispan. Escritorio y caxa para poner libros. Polon. Tabrana. Vngar. Könyvtartó hely. Ang. A chest to keep books in, a book-case.] Cic. pro Domo ad Pontif. Libellum, quæso, sexte Clodi, librarium illud legi in vestra domo, quod te ajunt erripuisse è domo, & ex medio amnis tabaq; rodundam, tanquam Palladium, tulisse.

Libēt, verbum impersonale, idem significans quod Placet à labendo (ut Varro inquit) quòd quæ placent animo facilè prolabantur. [חפץ רצה. Gall. Il plaist, il est plaisant. Ital. Piace. Ger. Es gefellet mir es gefallet mir. Belg. het behaecht het lust. Hispan. Aplazer, agradar. Polon. Podoba mi się. Vngar. Kell. Ang. It pleaseth, it liketh.] Duo habet præterita libuit, & libitum est. Plaut. in Pœn. Curæ autem fratres sunt, hunc adire volui, ubi placuit ibi. Idem in Asinaria: Sequi te volam, ubi tibi libitum est? Vbicunque libitum erit animo meo. ¶ Hinc fit Collibet, penult. correpta, vel Collubet, collibuit, collibitum est, collibere, idē quod libet. Terentius in Eunuch. Siquid collibuit, novisse. Columella libro 11. cap. 1: Factarus mox, si collibuisset, quod nunc aggredior.

Libens, entis, Volens, voluntarius, gaudens. [רצה חפץ נדיב. Gall. Qui volontiers, & de bon gré fait quelque chose, volontaire. Ital. Che fa alcuna cosa volentieri, facile. Ger. Gutwillig gern. Hispan. Aparejado, de buena gana. Polon. Rad. Vngar. Kedves, akaratos, szivesen. Angl. Willing, that doth any thing gladly, willingly.] Cicero ad Atticum libro 12. Si vera sunt, gnoscendi falsa, me libente cupies mihi hunc eripere. Idem pro Cluent. Etsi quæ in vos vellis aut liberius, aut æquius dicam nihil. Liv. libro 9. belli Pun. Vt modicas injurias nō æquo animo patiti, prope libenti videri possent. Cicero ad Att. lib. 4. Illam porticum ædificandam curabo, si tibi libentissimis omnibus.

Libens, autore Donato, interdum adverbii significatione ponitur pro libenter. [בנדיבות. Vsu deficit.] Terentius in Andr. Fugin hunc? Ego vero ut libens.

Libenter, Non gravate, æquo animo, quæque animo. [בנדיבות, בחפץ. Gall. Volontiers, de bon cœur. Ital. Volentieri. German. Gern. Hispan. Plazentera y gustosamente. Polon. Rad. Vngar. Szivesen. Angl. Willingly, with a good will.] Cicero 4. de finibus. Itaque quum aliud diceret atque sentiret, libenter tollas eam dissimulationem, &c. Horatius Epist. Dicerem cuidam mimicè libenter illud. Quod cupis & petis, quàm proximè accedis. Libenter vivere & cœnare, autore Donato, est bonorum eorum statem esse. Terentius in Eunuch. Ita hercle cum illa Phædria Et libenter vivit: etenim bene libenter vivitur.

Libīdō, ĭnis, f. g. Voluptas, illecebræ. [תאוה רצון. Gall. Volupté. Ital. Voluptà. German. Wollust. Hispan. Deleyte. Polon. Rozkosz. Vngar. Tellyes kivánság. Angl. Will, pleasure.] Gellius lib. 13. cap. 21. Cui libentia, gratia, omnes convivium incognitæ sint.

Libīdō, penultima producta, genitivo Libidinis, f. Cupiditas, extraordinarium desiderium. [תאוה. Gall. Prurit, volupté désordonnée, appetit déréglé, paillardise. Ital. Libidine, appetito disordinato & ingiusto. German. Wollust, ein jeder ungeordnete und unordentliche begierd. Belg. Wellust. Hispan. Gana, antojo, locura. Polon. Wszetecznosć. Vngar. Buyaságos. Ang. Lust, sinfull desire, voluptuousness.] Fere semper in deteriorem partem accipitur. Plautus in Epid. Nequam es homo Epidice, cui libido est male loqui. Tamen hoc verò multarum rerum libidines sunt, tamen quum libido dicitur, atque cujus rei libido sit, additur, nec fere tolerabile animo occurrere ostilla quæ obscœnæ partes corporis ostentātur. Cic. 4. Tusc. Voluntas est quæ quid cum ratione desiderat: quæ autem adversus rationem incitata est vehementius, ea libido est, vel cupiditas effrenata quæ in omnibus stultis invenitur. Salust. in Catilin. Ardium cocleolum esse oblendit, quòd tam in archetum, cujus ille dimidium partem accipi posset: hoc est, pro voluptate tam honesta, quàm inhonesta. Magisque (magnā) in re decoris armis, & militaribus equis, quàm in forti, & convivis libidinem habebat. ¶ Libido nauseæ id est, cupiditas vomendi. Cato capite 156. Vbi libido venit nauseæ, eamque apprehendet, decumbat, purgetque sese.

Libīdinōsus, a, um, Qui in libidinem propensus est, venereus, salax. [תאוה רצון. Gall. Impudique, lascif, desordonné, adonné à paillardise. Ital. Lascivo, libidinoso. German. Geil, unmessig, böse gelüsten begirden. Hispan. Luxurioso. Polon. Wszetecznik. Vngar. Buyaskodo. Ang. Lustful, lewd, wanton.] Cicero de Senect. Libidinosa enim & intemperans adolescentia effœtum corpus relinquit senectuti. Plinius libro 11. cap. 39: Libidinosiores hominum quoque habitos colligere. Quintil. libro 6. cap. 2: Libidinosior est quàm ullus pudor. Libidinosius sententiam Cicero pro domo sua dixit, quæ pro hac domo ei usque ceruntur. Libidinosæ dapes, cenandi res quisitæ, & curiosæ. Columel. in præfat. libri 10. Mox quum sequens, & præcipuè nostra ætas dapibus libidinosis pretia constituent, &c.

Libidinōsē, Intemperanter, incastē, & pro animi libidine. [בעזות. Gall. Impudiquement, d'une façon lascive. Ital. Lascivamente. German. Mutwilliglich. Hispan. Lascivamente. Pol. Wszetecznie. Vngar. Buyaskodoan. Ang. Vnchastly, lewdly, wantonly.] Salustius in Iugurtha. Post ubi gaudium lasciviæ crevit, pudor bonorum & malos libidinose interficere. Cic. 1. Ver. Vt quisque libidinosè quæ nefaria, quæ crudeliter fecerit, ideò. Ovid. Caveat ne quid libidinosè aut fecerit, aut augeat. Liv. lib. 3. ab Vrbe. Ab his ebatur à patribus, in nonnullos libidinosè, crudeliterq; consulebatur.

Libidinō, ās, d. p. Libidinem peragere, voluptati indulgeo. [בעזות. Gall. S'adonner à paillardise. Ital. Dare alla lussuria. Ger. Mutwillen und geilheit treiben. Hispan. Luxuriar. Pol. Wszeteczną rzecz czynić. Vng. Buyaskodom. Ang. To give himself to fornication or lechery.] Suetonius in Nerone, cap. 28. Olim etiam quoties lectica cum matre vehebatur, libidinatum incestè, accensis vehis pro thalamis adhibitis.

Libidinātor, Libido. Vide LIBET.

Libitinārius, a, um, m. Proprie dicitur, qui locat aut vendit ea, quæ ad pompam funebrem sunt necessaria, vel qui curam habet perficiendorum funerum. [נושא ארון. Gall. Celuy qui fait marchandise de vendre, & louer les choses appartenantes aux funerailles. Ital. Colui che vende, presta, & loca le cose appartenente alla pompa de morti. Germ. Der die dinge die zu einer begrebnuß von nöthen sind, verkaufft, verleihet oder verdinget: ein Todtengräber. Hispan. El que apareja cosas del enterramiento. Pol. Ten który rzeczy do pogrzebu potrzebnych sprzedaje, y przedaje grabarz. Vng. Halot temetésre való dolgokat árúl. Angl. He that selleth what belongeth to burials.] Tractum est nomen a Libitina dea, in cujus æde asservabantur ea, quæ ad instruendam funebris pompæ ēdi necessaria. Vipian.] Quicunque ff. de sepulcr. violat. Sibi libitinarius, quem Græci νεκροδόκον vocant, servum polinctorem habuit, hique mortuum polliverunt, dandam in eum quasi in furtivam actionem. Ex cujus verbis patet, libitinarii munus honestius fuisse, quàm polinctoris. Hi enim tantum funera curabant, quorum opera nobilium ad polinctorem deducebatur, ac abluenda, ungenda, & conficienda cadavera. Itaque & pollinctores vocabāt, à polcendo cadaveribus. Deligatores autem dicebantur, qui pompam funebrem instruebant, & cunctis ordinandi præscribebant locum: quos Græci ἀρχιθιάσους appellant. De quibus latiùs suis locis Seneca de beneficiis, Antistium, & Arellium, de cæteris, qui captandorum testamentorum artem professi sunt, non pauci eadem habere, quæ deligatores & libitinarios, notat.

Libitum. Lege lubitum pæna.

Libo, as, act. p. Leviter contingo, & quasi primis labris attingo. [נסך. Vide. Gall. Gouster un tout petit, toucher un peu de bout de la levre. Ital. Gustare leggiermente, assaggiare. German. Bloß versuchen, mit den lippen anrühren. Belg. Een weynigh proeven. Hispan. Gustar. Polon. Kosztuie. Vngar. Meg kostolom. Ang. To taste.] Aiunt quidam libare dictum potius, quàm labiare, quamvis eandem vim habeat verbum esse Græcum. Illi enim dicunt λείβειν, quod nos, ex diphthongo in i longum commutata, dicimus libo. Virgil. est libro 4. Georgic. Purpureasque metunt Veneres & flumina libant. ¶ Quandoque ponitur pro delibare. Virgilius in Aeneid. Oscula libavit natæ. ¶ Quandoque pro sacrificare. σπένδειν. & σπονδὰς ποιεῖσθαι. Virgil. 5. Aeneid. Vendo cur ipse pias Ad cœlum cum voce manus, & munera libo, Intemerata focis. Cic. libro 1. de Legib. Certas fruges, certasque bestias sacerdotes publicè libanto. ¶ Aliquando ponit pro decerpo, excerpo, & colligo. Aurora ad Hieremiæ lib. 4: Vide ne facias impudenter, quæ tuo nomine vel ex aliorum laboribus libaris audire. Cicero libro 5. Tusc. Sed à te impetrare libenter velim, nisi molestum sit, quodnam nulla vinculatæ impediant ullius certe ejus pinæ, libas: quæ res omnibus quo debeat cuere maximè specie veritatis moveat. ¶ Hujus verbi compositæ sunt, Delibo, prælibo, pro ibo penultima producta.

Libatus, participium, Deceptus. [נסך משוח. Gall. Gouté, entamé en cueilli. Ital. Gustato, spiato. German. Gekostet, abgelesen. Hispan. Gustado, espiado. Polon. Zkosztowany. Vngar. Meg kostolattatott. Angl. Tasted, taken of.] Cic. lib. 2. de Divin. Naturale quod animus arriperet, aut exciperet ex inspectu ex divinitate, unde omnes animas haustos, aut acceptos, aut libatos haberemus.

Libāmĕn,

Libamẽ, ĭnis, n. Libamentum. ti. & Libatio, onis pro eodem inuentũ, significat quicquid in sacris libatur: à Libero patre (ut nonnulli putant) qui primus Ioui libauit. [נסך מזבח, נסכים, מנחה, מנסכה. Gal. Ce qu'on offre en sacrifice. Ital. Cosa offerta in sacrificio. Ger. Ein Opffer. Hisp. Cosa offrecida en sacrificio. Pol. Ofiara. Vng. Kiöltäs. Ang. A thing offered in sacrifice.] Ouidius lib. 3. Fast. Nomine pro dubio ducunt libamina nomen. Liber enim qui Bacchus dicitur libamina nomen. Liber enim qui Bacchus dicitur à Graecis, apud quos Bacchi nomen celebre est, quem vicisse de Scythis, atque ita patrio more exercit

assis. Quare quis gravis pœna dicta? & adhuc expensa in rationibus dicuntur tempora, & dependere. Quin & nullius stipendiorum. hoc est, stipis ponderandæ & pensandæ, libripedes dicuntur. ejus consuetudine in hac emptione hastæ quoque manu capi sunt, etiam nunc libra interponitur. Ex quibus Plinii verbis clarissime ostenditur, eum primum dictum fuisse libripendem, cujus officium erat militibus stipendia ex ære quod in stipendium. Postea verò libripendis omnia translata sunt ad eum, qui in mancipationibus hastæ hoc est, interim mancipi venditoribus æneam tenebat libram. Nam apud veteres (ut docet Boëthius in tertia parte Commentariorum in Top. Ciceronis) res mancipi hoc est, quæ nostri juris dominio, alienari non poterant, nisi adhibitis, ut minimum quinq; ex illis civibus Rom. puberibus, & eo qui libram tenebat, qui vocabatur libripens. Quo autem ritu id fiebat, docet Gaius his verbis: Est autem mancipatio, venditio (si ita mancipium accipias) res tenens ita dicens. Hanc ego hominem ex jure Quiritium meum esse ajo, isq; mihi emptus est hoc ære, æreq; libra. Deinde ære percutit libram idq; æs dat ei, à quo mancipium accipit, quasi pretii loco.

Libro, as, act. p. Pondero, trutino, æstimo, examino. [ὁλοφυδόω, שקל, שקלל, מאזנים. Gal. *Peser, balancer, examiner.* Ital. *Pesare, ponderare, estimare.* German. Wägen. Hisp. *Pesar, examinar.* Pol. Ważyć. Vng. *Megmérlem.* Ang. *To weighe, to ponder, to trie by ballance.*] Plin. lib. 29. cap. 5. Septiorem rē tenui periculo librarat: pondus immobile animæ. ¶ Aliquando gravem reddere. Plin. lib. 11. cap. 11: Apes, si oriatur procella, apprehensā pōdus lapidis sē librant: Virg. 4. Georg. Excutiuntq; breves tēctam, & sæpe lapillos Tollunt, his sese per inania nubila librāt. ¶ Aves enam se librare dicuntur, quum velut sagitta arcu excussa, ex alto in terram se præcipitant. Plin. lib. 10. cap. 3: Superest hallizetus clarissima ocellorum acie, librās ex alto sese, ejus. Ovid. 8. Metamorph.: corpus librave in alas. ¶ Aliquando menare. Colum. lib. 4: Sic pertensum & libratum aquarii similitudinem vomendi semper procedit. Idem lib. 16: Si partibus Titan orbem libraverat duris. Librare ponderibus. Cicero 5. Tusc. Vide teres, & quibus librata ponderibus, quibus cavernis maria sustineat, &c. Librare malleum. Ovidius libro 2. Metamorph. Ledentis vitulo dextra libratus ab aure, Tempora dissiluit claro cava malleus ictu. ¶ Panitur interdum pro jaculari, & magna vi aliquid facere. Virg. 9. Aeneid. -hoc acrior idem Fecit, aliud summa telum librabat ab aure

Librātio, nis, f. t. Ponderatio. [Polon. *Ważenie.* Vngar. *Mérés.*] Diomedes Grammat. libro 3: Author hujus librationis Agroetius.

Librātor, m. t. [ὁλοφυδόω, ὁλοφυδής. Gal. *Tesseur, fauteur.* Ital. *Scandagliatore.* Germ. Ein Wäger / oder Versucher der Wasserē und Brunnen / wie tief man sie haben könne / Bolo. Hispan. *Sondador.* Polon. *Ważnik wody kto ma rzeki albo studnie rozdobiwać, mierzyciel.* Vng. *Mérő, vagy mérő, ételmező, mérész.* Ang. *The weigher.*] Dicitur qui in ducendis aquis peritum habet librandi: hoc est, explorandi, & examinandi altitudinem fontium, vel lacuum, quanto scilicet altiores sint eo loco, quo eos ducere cupiamus. Plin. in Epist. Superest unus librator vel architecta, ut tibi videram mittam, qui diligenter exploret, utrum lacus aliunde mari, quem amfiteatri regionis hujus quadraginta cubitis altiorem esse contendunt. ¶ Librātores etiam dicuntur, qui cum hostibus pugnant, tela, ut lapides, aut glandes torquentes. Tacit. lib. 13: Libratoribus, funditoribusque attributus locus, unde eminus lapides, & glandes torquerent. Idem lib. 2: Sensit dux imparem comminus pugnam, remotisque paulum legionibus, funditores, librātoresq; excurrere tela, & proturbare hostem jubet.

Librātum, ti, n. f. Aequamentum. [ἰσοστάσιον. Gal. *Niveau, contrepoix.* Ital. *Argagliamento, peso grossiano.* German. Gewicht. Bel. Gewichte der Wagen. Hispan. *Pilmod.* Pol. *Waga.* Vng. *Egyenesség.* Ang. *Equall poyze or weyght, the ballance of a balence.*] Columella lib. 1. cap. 5: Nam ejusmodi positio medium libramentum, temperamentumque cœli tam hyemalium, & æstivorum tenet. Plin. lib. 31. cap. 6: Libramentum aquarium centenos pedes intersum elici minimum erit. ¶ Libramenta tormentorum, sunt habenæ & lora, seu funes quibus librantur, seu vibrantur tormenta. Tacit. lib. 19: Vincula, & libramenta tormentorum abscidisset. ¶ Libramenta plumbi, sunt massæ plumbeæ in arietes conjectæ & vibratæ. Liv. lib. 8. Decad 4: librarieres telorum libramenta plumbi, aut saxorū, ſtipitésve robustos incutiebant.

Librīlla (inquit Festus) instrumenta bellica, fasciculi ad brachii crassitudinem, in modum flagellorum, loris revinctis. Unde dicta quod libram manu sit est, ponderati videātur.

Librarius, Librarius. Vide LIBER & LIBRA.

Librile, Librilla, Libripens, Libro. Vide LIBRA.

Libum. Vide LIBO, libas.

Liburna & Liburnum. Vide in NAVIBUS.

Libyca cirrus, Lege Mala medica.

Libycontes, Carbunculi sive gemmæ, quæ languidiùs lucēt.

Libyon, Urtica urbana apud Dioscor. lib. 4. cap. 112. Vocatur & cyclestis.

Licĕo, es, cui, citū, [יָקַר *valere, valde esse in pretio, alicui applicatum.* Gal. *Estre mis a prix, estre apprecié.* It. *Essere estimato, essere apprezzato.* Ger. Geschetzet oder angesehen werden. Hisp. *Ser puesto en precio.* Pol. *Cenie się, zagoie.* Vng. *Arravaló.* Ang. *To be set at a price.*] Antiquum verbum est, tub voce neutra passivam habens significationem: unde à Grammaticis neutrum passivum esse dicitur: quemadmodum veneo, & vapulo: quæ quum voce neutra sint, significationem tamen habent rei pōdentem vendor, & verberor. ¶ Licere itaq; res aliqua dicitur, quum pretium pro ea offertur. Contrà licet dicitur is, cui rei alicujus emendæ animo pretium pro ea offert. ἀνωμολόγηται. ¶ Inciitare autem dicitur venditor, quum merces suas emptore certo æstimat pretio. ἀνωμολόγησε. Plaut. in Menæch. dicit primo Auctio fier. MEN. Mena chme. MEN. manē tanē Venibunt servi, supellex, fundi, ædes, omnia Venibunt, quisquis licebunt præsentī pecunia: hoc est, quantulumcunque eorum nomine offeretur. Horat. 1. Serm. Contra Levium Valeri genus, unde Superbus Tarquinius regnu pulsus fuit, unius assis Non unquam pretio pluris licuisse Mattial. lib. 6: Parvo quum pretio civis haberet. Cic. ad Attic. lib. 12: De Dolabellæ hortis quanti licuisse tu scribis, id ego quoque audieram: & ut opinor, heri ad te scripseram.

Licĕor, eris, d. f. Pretiū offero: huic opponitur Indico. [הִזְקִיר *licitor, licitatione, adversus aliquem.* Gal. *Peser, se mettre encherre, apprecer.* It. *Mettere all' incanto.* Germ. Auff ein feil ding bieten. Hisp. *Poner en precio, en almoneda.* Pol. *Nayiąc pomowić podaiąc.* Vng. *Arravaló.* Ang. *To offer the price, to proffer, to cheapen.*] Plautus Stichō locat ridiculos vendo, agite licemini. Persius Satyra 3: Et centum Græcos curto vendidit licetur. Hujus verbi præteritum ratione analogiæ deberet esse licitus sum, quod tribus Vallæ, non est in usu. Licitus tamen usus est Cic. 5. Verr. Herbitenses quum viderent, si ad Aelium rem pecuniam redisse, se ad arbitrium libidinosissimæ mulieris spoliatum iri: licitis sunt usque eō, quoad efficere posse arbitrabantur. ¶ Item contra aliquem. Cic. 3. Offic. Non licitatorem vendit, nec qui contra se licetur, emptor opponit.

Licĭtātor, oris, m. t. Qui crebrò licetur, quique pro re emenda contendit, & pretium alio majus pollicetur. [ὁ ἀνωμολογούμενος, ὁ ἀνωμολογησάμενος. Gall. *Encherisseur, celuy qui met encherre sur ce qu'on vend.* Ital. *Che mette prezzo all' incanto.* Ger. Der Etc auff ein ding nicht bietet / ein anbieter. Hisp. *El que pone precio en almoneda.* Pol. *Placacz czego drugiego.* Vng. *Arra, s'ki mondó.* Angl. *He that proffereth or cheapeth.*] Licitatorem apponere, est subornare aliquem, qui coram emptore majus pretium offerat, ut res pluris æstimetur, venditurque. Cicer. ad Marū lib. 7: Nunc quoniam tuum pretium novi, licitatorem paulūs apponam, quām illud minoris veneat. Idem lib. 3. Offic. Tollendum igitur ex contrahendis rebus omne mendacium, non licitatorem venditor, nec qui contra se liceatur, emptor opponet.

Licĭtor, aris, d. p. Licenr. Quamvis enim frequentativum videatur a verbo liceor, ejusdem tamen omnino est significationis, ut autor est Valla lib. 3. [הִזְקִיר *licitor, ad vendendum, emendum.* Gal. *Mettre prix, mettre encherre.* Ital. *Mettere prezzo.* Germ. Auff etwas bieten. Hisp. *Poner en precio, en almoneda.* Pol. *Targuie.* Vng. *Arravaló.* Ang. *To prise, to cheapen.*] Curtius Cerebrus Alexandri: Quum habeatis arma, licitamini hostium capita. ἀνωμολογεῖσθε χρήματος. Plin. lib. 7. cap. 56: Aristidis Thebani pictoris unam tabulam centum talentis Rex Attalus licitatus est. ¶ Licitari item, esse Nonio, congredi, & pugnare significat. Cecilius in Hymn. Quia machæra hostari advertum cum cepisti ferens. Ennius: Pars ludere hasa jactant, & inter se hostantur.

Lĭcĭtātio, nis, f. t. Oblatio pretii, auctio. [ἀνωμολόγησις. Gall. *Encherissement, mise sur ce qu'on veut en plus offrant.* Ital. *Prezzo, offerta sopra cosa che si vende.* German. Ein bott auff etwas / oder schätzung was etwas gelten sol. Hisp. *Almoneda, postura de precio.* Pol. *Podnoszenie ceny.* Vng. *Arravaló.* Ang. *A proffer, cheapyng.*] Licitationem facere. Cicero 4. Verr. Exquisitis palam pretiis, & licitationibus factis delectabitur Censores, &c.

Licĕt, impersonale, hoc est, conceditur, potestas datur. [ἔξεστιν, ἐνδέχεται, συγχωρεῖται. Gall. *Il est permis, il est licite.* Ital. *E lecito, egli e lecito.* Germ. Es jumpt nicht / es wird zugelassen / man darff das. Bel. *Het moet niet: het is geoorloft.* Hisp. *Es lecito, conviene.* Pol. *Wolno się.* Vng. *Szabad.* Ang. *It is lawfull, it is permitted.*] Cicero: Neque enim licebat locum omnino consecratum turpi flagitio contaminare. Virg. 9. Aeneid. Quandoquidem Ausonios conjungi fœdere Teucris Haud licitum, nec vestra capit discordia finem. Martialis: Piscinam petis, non licet natare. Cicero 1. Tusc. Idq; cum multis aliis rebus, tum è Pontificio jure, & cerēmoniis sepulcrorum intelligi licet. Cicero 1. Tusc. Licuit enim

enim esse otioso Themistocli licuit Epaminondæ. Cicero pro Cornel. Balbo: Si civi Romano licet esse Gaditanum. Quibus in testimoniis hoc animadvertendum est, utroque modo recte dici, Licet mihi esse otioso, & otiosum. Cicero Acad. libro 1: Quo in genere mihi negligentem esse non licet. Idem pro Flacco: Cui his pertenui fuit liberis esse finis? cui denique est hebetes non licet? ¶ Si per se licet: si est, si permittis, vel si potero, si non impedimur. Plautus in Asin. Abi nunc, si per vos licet. Terentius in Prolog. Heaut. Da potestatem mihi facetiam agere, ut licet: præsentium id est, ut cum populis agere, vobis tacentibus. ¶ Licet absolute, ea potestate facere. Cicer. lib. 1. de Invent. Hanc si quis partem putat esse orationis, sequatur Hermagoram licebit: id est, potest: si quem, vel si nos, sequatur Hermagoram. ¶ Aliquando significat facile est. Cic. lib. 2. Offic. Licet cum ora ipsa cernere regionis, aut eorum, qui aut laudine, aut morte communitati sunt, quid est facile est. ¶ Aliquando adversum contendentia est, idem significans quod etsi. Virg. 6. Aeneid. licet ingens juxtà ante Acheronta latronis exanguis terreat umbras. ¶ Est communitio adversativa pro quamvis. [Ital. Gall. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. Ital. & Hisp. Ger. Pol. Vng. Ang. Cic. pro Sext. Rosc. Licet omnes in me testores impendeant subito.

Licitum est, licet. [Ital. Gall. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Plautus Amphitr. Quin intro ire in ædes nunquam licitum est: id est, nunquam permittitur.

Licitum. Cic. ad Attic. lib. 2: Quòd nihil magis ei hortatum esset plebeio Reipublicam perdere, cujus suadibus cieret.

Licentia. æ, f. p. Libertas immodica, impunitas agendi, dicendi, quæ quid velis. [Gall. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. Ital. Ger. Terentius: Deteriores omnes sumus Licentiâ. Lucan. lib. 1: Quis furor ô cives, quæ tanta licentia ferri? Quint. Quæ in aliis libertas est, in aliis licentia vocantur. ¶ Aliquando etiam in meliorem partem accipitur, ut idem sit quod libertas. Cic. 3. Offic. Nam et nostra Academia magnam licentiam dat, ut quodcunque probabile maximè occurrat, ad nostrum usque sit licet defendere. Idem lib. 1. Offic. Magnis enim illi, & divinis bonis licentiam hanc adsequebantur.

Licentior, ius, & Licentius. Quod immodicè liberum est. [Gall. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Terentius: Tam mihi est audacia hæc (scilicet) meretricum & Gal. Tam nihil est audaciæ hæc (scilicet) meretricum. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. Licentior epistola, in qua nimis liberè ridimur. Plinius in Præfatione Natural. histor. Licentiore epistola narrant conditi. Licentiora usurpata, dicuntur eo quòd sint, quasi multa per licentiam facientia. Licentior Graiâ est, dissoluta. Valerius lib. 9. cap. 12: Licentior dithyrambus. Cicero de Orat. Sed de licentiore & divagante dithyrambus. Idem de Orator. Quid verò licentius, quàm quod hominum etiam nomina commutabant, quò esset personale?

Licentiosus, a, um. Qui nimiâ utitur licentiâ. [Gall. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Quintil. in 1. libro 1. cap. 11: Nam ebori decori, non minus est licentiosius, quàm si illud auri, & gemmis ubicunque o mechum in genitivo. Tacitus: Et mortibus imperatoris militem erectius aut licentiosius.

Licenter, adverbium. Liberè, audacter. [Gall. Ital. & Hisp. Ger. Pol. Vng. Ang. Cicero in Orat. Solutum quiddam sit, nec vagum tamen, ut ingredi liberè, non ut licenter videatur. Idem 1. de Nat. deor. Tanta est imperitia garriendi, ad quam in eorum hunc usum frequenter, transfusa sit oratio, ut è multis una videatur. ¶ Ab hoc Gellius fecit Prælicenter, quod est quasi nimis licenter: Quæ verba (inquit) fuisse prælicentes.

Lictas, [Ital. Gall. Pol. Vng. Ang.] Mensura est quam Galli sua lingua impropriè pintum vocant: hoc est, illud interstitium quod est inter pollicem & indicem quam maximè extentos.

Lichen, enis, m. t. [Ital. Gall. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Terentius: Deteriores omnes sumus Licentiâ. Lucan. lib. 1: Quis furor ô cives, quæ tanta licentia ferri? Quint. Quæ in aliis libertas est, in aliis licentia vocantur. ¶ Aliquando etiam in meliorem partem accipitur, ut idem sit quod libertas. Cic. 3. Offic. Nam et nostra Academia magnam licentiam dat, ut quodcunque probabile maximè occurrat, ad nostrum usque sit licet defendere. Idem lib. 1. Offic. Magnis enim illi, & divinis bonis licentiam hanc adsequebantur.

Licentior, ius, & Licentius. Quod immodicè liberum est. [Gall. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Terentius: Tam mihi est audacia hæc (scilicet) meretricum & Gal. Tam nihil est audaciæ hæc (scilicet) meretricum. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. Licentior epistola, in qua nimis liberè ridimur. Plinius in Præfatione Natural. histor. Licentiore epistola narrant conditi. Licentiora usurpata, dicuntur eo quòd sint, quasi multa per licentiam facientia. Licentior Graiâ est, dissoluta. Valerius lib. 9. cap. 12: Licentior dithyrambus. Cicero de Orat. Sed de licentiore & divagante dithyrambus. Idem de Orator. Quid verò licentius, quàm quod hominum etiam nomina commutabant, quò esset personale?

Licentiosus, a, um. Qui nimiâ utitur licentiâ. [Gall. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang.] Quintil. in 1. libro 1. cap. 11: Nam ebori decori, non minus est licentiosius, quàm si illud auri, & gemmis ubicunque o mechum in genitivo. Tacitus: Et mortibus imperatoris militem erectius aut licentiosius.

Licenter, adverbium. Liberè, audacter. [Gall. Ital. & Hisp. Ger. Pol. Vng. Ang.] Cicero in Orat. Solutum quiddam sit, nec vagum tamen, ut ingredi liberè, non ut licenter videatur. Idem 1. de Nat. deor. Tanta est imperitia garriendi, ad quam in eorum hunc usum frequenter, transfusa sit oratio, ut è multis una videatur. ¶ Ab hoc Gellius fecit Prælicenter, quod est quasi nimis licenter: Quæ verba (inquit) fuisse prælicentes.

Lictas, [Ital. Gall. Pol. Vng. Ang.] Mensura est quam Galli sua lingua impropriè pintum vocant: hoc est, illud interstitium quod est inter pollicem & indicem quam maximè extentos.

Lichen, enis, m. t. [Gall

Lien, lienis, m. t. [σπλὴν. Gall. La rate ou ratelle. Ital. Milza. Ger. Die Miltz. Bel. Die Milte. Hisp. Bazo. Pol. Slezyona. Vng. Lép. Ang. The milte.] Viscus est in humano corpore sinistram partem occupans, concava sui parte in dextrâ, hepar versus, gibba verò ad spinalium costarum extrema conversum, humoresq; melancholicos ex hepate per vas venosum ad se attrahens, quorum partem tenuissimam in sui alimentum convertit, reliquam per proprium quendam meatū, quem splenadum vocant medici, in ventriculum eructans. Alio nomine splen dicitur. Pers. Satyr. 1. sed tum petulans splene cachinno. Hinc tit, pro civiorum ad risum. Tradunt enim Physici lienis magnitudine, ciborum intemperantiā gigni re. Intumescit quandoq; lien, ut cingere homine videatur. Plaut. in Curcul. Nam quasi zona, lienē cinctus ambulo. Genitores in ventre habere videor filios: Nihil mirum, nisi medius dissiliam parturiens. Lien caprae. Secundum Prophetas, quos alii Magos interpretantur, Malva hortensis.

Liēnōsus. Qui lienē laborat. [σπληνικὸς, σπληνώδης. Gall. Qui a douleur de rate. Ital. Che patisce de milza. Ger. Miltzsüchtig. Hisp. El que esta doliente. Pol. Chorowacy na śledzionę. Vng. Dagadt lépről. Ang. That hath a disease in the milte.] Accidit autem hic morbus (ut inquit Aristoteles lib. 3. de partibus animalium) quoties plus excrementi in lienem diverti, quàm calor ejus sideris possit concoquere. Plin. lib. 9. cap. 2: Quadrupedum in corpore, partes maxime urantur ad aliqua mirabiles. Ceut Pyrrho regi pollex in dextro pede, cujus tactu lienosis medebatur. Lienosum cor, Lienis naturā habens, ut turget sicut lien. Plaut. in Calin. ubi dum nescio: Peri, cor lienosum, opinor, habeo: jam dudum labat.

Liēnĭcŭlus, Lienosus. [Vng. Dagadt lépről.] Plinius lib. 29. cap. 3: Hanc dicunt lienicis, &c.

Lientĕrĭa, æ. f. g. [λιεντερία. Gall. Flux de ventre. Ital. Flusso di ventre. Ger. Darm-gicht. Bel. Buykloop. Hisp. Cuyro de vientre. Pol. Biegunka, wytrzcke. Vng. Hasfolyás. Ang. The flixe, laxe, or lemyng of the belie.] Luxus ventris ex lævitate intellinorū: quem facit intestina ob lævitatem cibum non continent, sed talem propere modum excernunt, qualis est ingestus. Nam Latine Græci lævē dicunt, & λεῖος intestina. Hoc morbo qui laborāt, Lienterici dicuntur.

Ligamen, Vide LIGO.

Ligeum, Græci vocant & arborum & herbæ quoddam genus, quod (ut inquit Athenæus) in nidos suos pariturī cygni infernnt.

Ligellum, l. Breve domicilium & tugurriolum. [σκηνὴ μικρὰ, καλύβη, κλισίδιον. Gal. Loge ou logette. Ital. Casetta, capanna. Ger. Ein hutte, oder schlechte behausung. Hisp. Choza ò casa pequeña. Pol. Mała chałupina. Vng. Kunnya, kicsiny házacska. Ang. A little house or cottage.] Plautus in Aulul. Divum atq; hominum clamat continuò fidem, De suo ligello tumultū quā exterior. Quo in loco Nonius Ligelli nomine domunculam sive tugurium intelligit. Quanquam non invenuntur ligellum intelligere possimus diminutivum esse à ligno, quemadmodum tigellum à Tigno. Legitur autem in vulgatis libris Nonii tigello non ligello.

Ligĭlium, Genus herbæ, de qua apud rei rusticæ scriptores fit mentio quomodo serātur.

Ligneum, Putamen nucis, quod nucleum nucis immediatè continet.

Lignārĭus, ria, rium. Quod ad ligna pertinet. [ξυλικὸς. Gall. Appartenant à bois. Ital. Pertinente à legno. Ger. Das zu dem holtz gehört. Hisp. Pertenesciente à lenna. Pol. Do drzewa należący. Vng. Fához való. Ang. Belonging to wood.] ¶ Lignarius, ii, substantivū. [ξυλεύς, ξυλοκόπος &c. Gall. Bucheron, charpentier. Ital. Legnaiuolo. Ger. Ein holtzhauer, beiner. Hisp. Cortador de madera.] qui lignū secat, aut qui lignarum it. Liv. 5. bell. Maced. Et eidem portæ extra portam Trigeminam inter lignarios fecerunt.

Lignum, ni, n. g. A legendo (inquit Varro) quòd ligna cadūta in agris legebantur, quibus ad focum arcerentur. [ξύλον, ξύλα. Gall. Bois. Ital. Legno. Ger. Holtz. Bel. Een hout. Hisp. Leuna ò madera. Pol. Drzewo. Vng. Fa. Ang. Wood.] Plin. lib. 12. cap. 11. Quoniam fructus is constat radice, fruticē, cortice, ligno, &c. Cic. 3. Verrin. Cadere januam faxis, instare ferro, ligna & sarmenta circundare, ignem subjicere cœperunt. Horatius 3. Carm. Ode 17: dum pores aridum Compone lignum, cras genium mero Curabis. Virgil. 1. Georg. Nam primi cuneis scindebant fissile lignum. Idem 2. Georgic. Quid tibi odorato referam tuduma ligno? Balsamaq;, & bacas semper frondentis acanthi? ¶ Ligna cocta dicuntur: quibus humiditas exempta est, ut fumare nequeant. Ulpianus l. 55 D. de legat. 3: Sed & titiones, magis, & alia ligna cocta ne fumum faciant, utrum ligno an carboni an tali generi adnumerabimus. ¶ Lignum aliquando pro tabulis ligneis in quibus scriptum est. Trypho nius. l. 19. de donat. possess contra tabul. Quòd vulgò dicitur liberis datam bonorum possessionem contra lignum esse sic intelligendum est, &c. Paulò post dixit contra tabulas. Ex Horatio. ¶ Insylvam ligna ferre, est aliquem in rebus augere velle, quibus ipse maxime abundet. Horat. ¶ Lignum curvum, haud unquam rectum, ξύλον ἀγκύλον οὐκ εὐθύνεται. Distorta pravaq; ingenia vix unquam ad bonam frugem traducuntur. Virgilius Gracchum.

Lignĕus, a, um, Quod ex ligno est. [ξύλινος. Gall. De bois. Ital. De legno. Ger. Hültzin. Hisp. Cosa de madera ò de lenna. Pol. Drzewniany. Vng. Fabol való. Ang. Made of wood.] ut, Ligneus equus. Plaut. Rud. Nempe equo ligneo per vias exaltas ibis vectus. Ovid. 12. Metamor. - quo multa sacerdos Ligura contulerat veterum simulacra deorum. Cicero 2. de Invent. Materiam ligneam flamma uri posse necesse est. Soleas ligneas in pedes inducere. Idem 2. de Invent. Pontículus ligneus, idem 5. Tusc. Ligneæ turres, Liv. 3. bell. Pun.

Lignĕŏlus, diminutivum. [Vng. Fácska. Ang. A little thing made of wood.] Cicero ad Quintum Fratrem lib. 3: Hanc scripsi autem in lychnum ligneolum.

Lignĭlē, hujus lignile, pen. in. prod. & neutr. gen. [ξυλον. Gall. Tout à tour bois. Ital. Legnoso, fatto di legno. Ger. Ein holtzigs oder holtzlegt. Hisp. Lugar de ò guarda la lenna. Pol. Skład miana drzewa. Vng. Fa tartó hely. Ang. A wood-house, or wood-pile.] Dictum est ubi ligna in domo ad comburendum parata sunt: sicut fœnile, ubi servatur fœnum. Sic bovile, equile, caprile, & hujusmodi.

Lignōsus, sa, sum, Quod multar ligni. durum est. [ξυλώδης. Gall. Abondant en bois, rempli de bois, dur comme bois. Ital. Legnoso, duro come legno, simile à legno. Ger. Holtzig, hart wie holtz. Hisp. Cosa llena de lenna ò de madera, à dura como madera, ò semejante à ella. Pol. Twardy iako drzewo. Vng. Fás. Ang. Full of wood.] Plin. lib. 12. cap. 7: Arbor radice lata, ignota, &c.

Lignŏr, aris, ari, d. p. Verbum est castrense, idem significans, quod ligna colligere sive congerere. [ξυλεύεσθαι. Gall. Aller querir du bois, en emporter, en apporter. Ital. Far legne, or per legne nella foresta. Ger. Holtzen in das holtz gehen oder fahren. Hisp. Hazer lenna, ò por lenna ò madera. Pol. Podrzymować. Vng. Fát szedlik. Ang. To go to provender or gere wode.] Propriè enim milites lignari dicuntur, quum in sylvam profecti ligna cædunt, quæ in castra convehant. Livius lib. 10. ab Urbe: Respondentibusq; lignatum ire: An tandem, inquit, nunc castra vallara non habebit? Plaut. Capt. Iterūm, affertelora, C. num lignatum mittimus?

Lignātĭo, onis. f. t. Lignorum collectio, comportatio, delectio. [ξύλευσις, ξύλωσις, ξύλων ἀγωγή. Gall. Apport de bois, taille, levée ou emportement de bois. Ital. Il far legna. Ger. Holtzung, holtzsammlung. Hisp. Aquello vèra de ir por lenna, el ir ò dar se à lenna, combadura de lenna. Pol. Zgromadzenie drzewa. Vng. Fa szedés. Ang. An hewing, fetching or purveighing of wood.] Cæsar 5. bel. Gall. Vt numerum militum, qui lignationis munitionisq; causa in sylvas dispertiti essent, repentino equitū adventu intercipierentur. ¶ Lignatio pro loco unde ligna accipi possunt. Cod. li. 11. cap. 5: Sit aūt vel intra villam, vel extra recēs inductus fons perennis, lignatio, pabulumq; vicinum.

Lignātōres, m. t. Dicti sunt milites, qui lignatum eunt. [עֵצִים חֹטְבֵי חטבי ezim hotebe hetsim. ξυλοκόποι. Gall. Qui vont querir ou apporter du bois, bescheurs. Ital. Soldati che vanno a far legne. Ger. Die ausgehen holtz aufzuhauen zu holtzen. Hisp. Los que van por lenna para quemar. Pol. Drzewne zgromadzenie. Vng. Fa szedők. Ang. A wodmonger, a provyour of wood.] Livius libro 10. ab Urbe: Paucis citra militibus lignatores ei cum præsidio occurrunt. Cæs. 5. bell. Gal. Subito q; oppressis lignatoribus, magna manu, &c.

Ligo, as, act. p. Vincio, constringo, colligo. Descendit à Græco λιγόω, vimen non autem à Legendo, ut Varro voluit, sed à brevi mutato. [אסר אשר קשר בור אסף ligavit. רב ligāt. ligāt dim. hebraïce. Gal. Lier. Ital. Legare. Ger. Bind. Hisp. Atar. Pol. Wiązać, obwiązać. Vng. Meg kötöm. Ang. To bynde, to tie.] Quintilianus lib. 5. cap. 14. Quæ apprehensa Græci magis (nam hoc solum nobis pejus faciunt) in catenas ligant, & inextricabili serie connectunt. Guttura ligavit laqueo, Ovid. 6. Metamorph. Vultum ligare, Ovid. 7. Metamorph. Legibus ligare aliquem. Statius 4. Syl. Cicero 4. in Catil. Filium quo impuberem ligarunt à Prætore mulctam. ¶ Hujus compulita sunt, Alligo, colligo, circumligo, deligo, illigo, obligo, prætigo, religo, subligo, quorum quæ sint significata, vide suis locis.

Ligāmĕn, ĭnis, n. t. Ligaculum, li. Ligamentum, ti, significat id quo aliquid ligatur. [אסור בית׳ קשר, δεσμὸς, δεσμός. Gal. Lien, liaison, liement. Ital. Legame, legatura. Germ. Ein band. Hisp. Atadura. Pol. Związek. Vng. Kötél. Ang. That wherby ony thyng is tyed.] Columella lib. 11. cap. 2. Pollit enim salix cæsa præcisa ad lucubrationem expurgari, & ad vinum ligamina præparari. Propertius l. b. 2. Eleg. 30: nec dura ligamina mitte.

Ligātūræ, [μαγγανεῖαι, φίλτρα, amulets. Pol. Czarowanie. Vng. Nyelvvel kötöttek kantarok.] Fabius Valerianus, 1. Rhet. Cic. Medici officiū est curare, sed quia multi & incantatione & ligaturis curant.

Ligo,

Ligo, onis, m. t. Rastrum instrumentum ad extirpandas herbarum radices accommodatum. [מחרשה machareshâh. dissecta, aperta. Gall. Vn boyau. Ital. Zappa. Ger. Ein Hauw oder Karst. Bel. Een houwe. Hisp. Layada o el azadon. Pol. Motyka. Vng. Kapa. Ang. A shoueler or spade.] Plinius lib. 18. cap. 6. Adduxit graves ligones, vomeres ponderosos. Ovid. 3. Amor. Quum bene iactari pulsarunt arva ligones.

Ligographi, Ad rationibus publicis conficiendis, perficiendisq; dicti sunt, qui nunquam apud Oratores hæc dicto alliter accipiatur, iidem fermè qui tabularii, qui tabulas publicas referunt, quæ ad Rempubl. pertinent.

Ligula, Vide LINGVA.

Ligurio, ris, ri, vel ii, itum, n. q. Abligurio, consumo, decoro, dissipo, pello. [אכל achal. פלט palat. expedio, dispenso. Gall. Commander, liberalement ou prodigalement les moyens, marcander. Ital. Consumare il suo in puttaria. Ger. Verschlemmen, Verschwenden. Bel. Verquanderen, verbum. Hisp. Comer y gastar en golosinas. Pol. Nakarmić, zeżreć, przepadam. Vng. Tékélkedem. Ang. To waste, or spend in plays the glutton.] Perfunæ trisyllaba: hujus verbi penultimam producunt, contra consuetudinem eorum, quæ sunt ejusdem terminationis. Horatius lib. 2. Sermon. Satyr. 2. -puer undis Tractavit calicem manibus, cum forte ligurit. ¶ Bibit cum ligurire, tum vinum quæque degustare paulatim, & cum quadam mora atque elegantia comedere, quasi lingendo ut per se cibus in stomacho liquefiat. Terent. in Eunuch. Quæ cum amatore suo, quum egerant, ligurierunt. Dulcium Quæ cum amatore suo, quum egerant, ligurierunt. Dulcium vorandorum, quod Græci ἡδυπαθεῖν dicunt, inquit Donatus. Cicero D. Bruto, ad supplicationem rerum tantarum. Quum quidam (inquit) de collegis nostris agratum ligurirent cerationem, dissuasi rem, totamq; nobis integram reservavi: hoc est, cùm apparerent, & præpropera quadam spe quasi devorarent. ¶ Ligurire lucra, pro sensim depeculari. Cicero pro translationem dicit. Vox Commissi est, inquit, pecunia tantæ Præsertim non repertis hominem timide, nec leviter huic impudentissimæ luci ligurienti, &c.

Ligurītores, m. t. Dicuntur guloli, & voratores edulionum dulcium, qui contemptis cæpibus carnes eram ingurgitant, quos aliqui catillones appellabant. [מלקט melaqet. Pol. Lakmkowie. Vng. Tekegh, nyalakozók.]

Ligurītia, æ, f. Aviditas, immoderata appetentia. [λιχνεία, γαστριμαργία, ψῆφος. Gall. Gourmandise & friandise, appetit gourmand, delicieux & mauger bon mercenaire. Ital. Ambire grandemente di lecharder & mangar bene mercenario. Germ. Verschlemmung, oder schlecken haffigkeit. Hispan. Apetito sobre de comer golosinas. Polon. Trzpiedliwość. Vngar. Tekegh, falatozás vala kívánság, falánkság vala alkalmatosságig. Anglic. Lickerishnesse or gluttonie.] Cicero 4. Tusculan. Ægrotationi autem talia quædam subjecta sunt, molliciæ, ignavia, pervicacia, ligurritio, violentia, cupedia, & hujusmodi similia.

Ligustĭcum, i, n. [Germ. Sichfüdt.] Herba est in ea Aperitivi parte præcipuè nascens, quæ Liguriæ imminet: unde & nomen habet. Quidam panaccam appellarunt, quod Panaccum Heracleoticam caulem referat & radices, & effectu. Galenus literarum in mutatione Libysticum vocat. Officinæ Levisticum appellant.

Ligustrum, stri, n. t. à ligo, quasi legustrum. [κόνηρος & quibusdam, alias βάτος. Gall. De troene. Ital. Ligustro. Germ. Gunthelle oder mundholtz. Mundholtz. Hisp. Harbol dõde sihuena. Pol. Krzyżnik. Vng. Fagyalfa. Ang. Privet.] Albas, ex eorum bono tessera sunt apolloniæ, olivæ similis folio, semine cuciandi, flore candido & odorato. Coquitur hoc in oleo, premiturque, quod pallens cyprinum vocatur, ab arbore ejus, quæ dicitur cypros alia nominet à cujus ubertate Cypro Ciliciæ maris insulæ nomen indutum est. Plinius libro 24. capite 10. Ligustrum eadem arbor est, quæ in oriente Cypros. Suos in Europa usus habet. Vide de hoc Plin. lib. 24. cap. 10. Item lib. 12. cap. 24.

Lilium, lii, n. t. [שושנה shûshanâh. rosa. Gall. Herbe ou fleur qu'on appelle lis. Ital. Giglio. Germ. Ein gilgen oder lilien. Hisp. Azucena. Pol. Lilia. Vng. Liliom. Ang. A lilie.] Flos est notissimus, proximam (teste Plinio) à rosa nobilitatem obtinens, candore, foliis foris striatis, & ab angustiis in latitudinem patulatim se laxantibus, effigie calathi, retispinis per ambitum laciis, tenuique filo, & femine, lamellis in medio croceis. Ex hoc flore conficitur oleum, sive unguentum, quod Græci λιρινον vocant. Nam illi λιρια vocant flores, quem nos λιλια diximus. Sunt autem diversa liliorum genera. Vide Plin. lib. 21. cap. 4. Virgilius 6. Aeneid. & candida circum Lilia funduntur. Idem 4. Georg. Hic ramum tamen in circum Lilia funduntur. Idem 4. Georg. Hic ramum tamen in cunis olas, albaq; circum Lilia verbena: & pronos, velcumq; papaver.

Lilĭaceus, a, um, adjectivum. [λιρινος. Gall. De lis. Ital. Di giglio. Ger. Gilgen, oder lilien gemächt. Hisp. Cosa de azucena. Pol. Liliowy. Vng. Liliomból vala. Ang. Of lilies.] ut, Oleum liliaceum, Palladius libro sexto, capite decimoquarto.

Lirĭnum, Unguentum sive olivum ex lilio. [λιρινον. Gall. Huyle de ce nommé de lis. Italic. Oglio o unguento di giglio. Germ. Ein gilgen salb oder öl. Hisp. Azeyte o unguento de azucenas. Pol. Liliowe oleiek. Vng. Liliomból ýrlett olaj. Ang. An oile of lilies.] Plinius libro 23. capite 5: Liliorum rota nobilitate proximum est, & quadam cognatione unguenti, oleique, quod lirinon appellatur. Idem lib. 25. cap. 4. Liriacum, quod & Phalchinum, & Syrium vocavimus, rebus unctissimum est, fuloribusq; evocandis. &c.

Lilĭetum, ti, n. t. Locus in quo sunt lilia consita. [λειριών. Gall. Lieu ou croissent les lis. Ital. Luogo dove sono molti gigli. Ger. Ein ort da vil gilgen stehen. Hisp. Lugar de muchas azucenas. Pol. Miejsce pełne lilyi. Vng. Liliomnak helye. Ang. A place where lilies.] Palladius: Lilieta, canneta ponenda sunt. Idem libro 3. cap. 21. Novalibus formabunt.

Līmā, æ, f. p. Instrumentum fabrile, quo ferrum aut aliquid aliud teretendo expolitur. [מטכרה טים mechereh. pro. nus. Gall. Vne lime. Ital. Lima. Ger. Ein feyle. Bel. Een vyle. Hisp. La lima de hierro, instrumento para limar. Pol. Pilnik. Vng. Reszelő. Ang. A file.] Quintil. lib. 10. cap. 3: Opus politæ limæ. ¶ Hinc non inelegantes dicimus, Scripta decisse ad trimam limam, quum polita & expolita. ¶ Item Limæ carere volumus, non satis acta esse, & expolita. ¶ Item Limam, pro affligere, & expilare. Ovid. lib. 1. de Ponto: Sedulitas capiam lima mordacius usi, Vellub judicium singula verba vocem.

Limā, veteres dicebāt omnia transversa à quo & limina ostiorum per quæ introitus & intus itus, & limites, quod per eos foris & intus fiat.

Limo, limas, act. p. Lima polio, levigo. [λειαίνω, ἀλεαίνω. Gall. Limer, polir à la lime. Ital. Limare. Ger. Feilen. Bel. Vylen. Hisp. Pulir, limar con lima. Pol. Pilnuie. Vng. Megreszelem. Ang. To file, to polish with a file.] Plinius libro 36. cap. 6: Scalpere aut, limare gemmas. ¶ Pro ut per translationem pro expolire, exornare, & supervacanea resecare. Cicer. 1. de Orator. Neque hæc ita dico, ut aris aliquid limare non possit, neque eum ignoro, & quæ honestant, fieri etiam ea posse doctrina. ¶ Aliquando est limis oculis aliquid intueri. Horatius: Nonne videre nitor limis oculis aliquid meis? Item: Aliquando oblique oculo mea commoda quisquam Limat. ¶ Aliquando est conjungere, tribus Nonis. Plautus in Pœn. At videtis, cum illa cum quam limavi caput. Idem in Mercat. Nisi cum illo, aut ille mecum neutri stupri causa caput limarit. ¶ Hujus composita sunt, Delimo, & climo, quæ habent penultimam productam.

Limarĭa, æ, nomen ex participio, Politus, expolitus, perfectus. [λειαντός. Gall. Limé, poli, uni. Ital. Limato, polito, ornato. Ger. Gefeilet, aufgeputzt. Hisp. Limado, ornado, aderezado. Pol. Opilowany, wypracowany. Vngar. Megreszélt. Anglic. Polished, filed.] Cicero de clar. Orat. Nihil enucleate, quo hæc pusillum quidlimatius. Horatius 1. Serm. Satyr 10: Fuerit Lucilius, inquam, Comis & urbanus, fuerit limatior idem, Quàm rudis.

Limātē, tius, adverbium. Politè, ornatè, perfectè. [Gall. Ornément. Ital. Ornamente. Germ. Zierlich, gefeilet. Hisp. Ornadamente. Polon. Wypracowanie. Vngar. Megreszélésből, szépen. Anglic. Perfitly.] Cicero 5. de Finib. Unam popularitèr scriptum, quod ξηγορικὸν appellabant: alterum limatiùs, quod. &c.

Limandŭlus, tuli, diminutivum. [λειαντός. Gallic. Un peu limé & poli. Italic. Alquanto limato or polito. Germ. Zimlich gefeilet. Hisp. Limado y pulido un poco. Pol. Wypracowanie. Vng. Megreszélt. Ang. Somewhat filed.] Cicero Volumnio: Recte hoc, sapienter. Ang. Somewhat filed.] Cicero Volumnio: Opus est hic limandulo, & polito non judicio, id est, tereto, & subtili.

Limātūra, æ, f. g. Scobs: hoc est, pulvisculus limando detractus. [ῥῖνημα. Gall. Limure, limaille. Ital. Limatura. Ger. Feilets rauschen. Hisp. Limadura. Pol. Pyłek spiłowanie. Vng. Reszelék por. Ang. Filings, or dust filings.]

Limax, ācis, f. t. teste Varr. lib. 6. de ling. Lat. cochlea: nomenq; habet à limo, in quo per hyemem delitescit. Verè prodens. [חמת chomet שבלול shabelûl. nomen. Gall. Limaçon. Ital. Lumaca. Germ. Ein schnecken. Hispan. Lumaca. Gerttan. Ein schnecken. Hiljran. Cornal. Polon. Ślimak. Vngar. Csiga. Anglic. A snaile.] Columella libro 11. Inspicitur cochleæ limax, inflatáque cauda. Nonnulli ramen contendunt limacis nomen potius latè quàm nulli tamen contendunt limacis nomen potius latè quàm cochleæ: ut cochlea tantùm dicatur, quæ conchæ includitur, secumque domum circumfert: limax etiam illa, quæ tecta caret.

Limbus, bi, m. t. f. Fimbria. Est pars ofima vestis inferiores imos pedes contingens: vel potiùs fascia extremitatē vestium circumeuntes. [כנף canaph. ציצית tzitzith. Gall. Bord, bordure. Ital. Lembo, orlo. Ger. Ein saum oder bätzel: saumen. Bel. Een soom. Hisp. Orlo de la vestidura. Pol. Brzeg kraie, obszycie. Vng. Perem. Ang. A garde or lace

me of a gemme.] Ovidius: quam limbus ob bat Aureus, ornabant antica mundi collum. Virgil. 4. Aeneid. Solemnum picto chlamydem circundata limbo. Vbi Servius: Limbus est latus extremitatem vestium ambiens, secundum antiquam ritum. ¶ Hujus diminutivum est Limpolus, quo libellus, quorum oportet affers exempla, è locupletibus autoribus sumpta.

Limbŏ, āris, ri, Qui limbum vestium consuit. [חוֹרֵם בְּגָדִים] Gall. *Brodeur ou faiseur de bords.* Ital. *Che fa suo orli.* Ger. Seidenbeuter. Hisp. *Bordador o bolsador.* Pol. *Tenkie brami szaty y kołdry.* Vng. *Paroz varro.* Ang. *An embroiderer, or one that weaves silk garments.*] Plautus in Aulul. Textores limbolarii, aruspices.

Limĕn, minis, n.e. Quod extra vestibulum in janua statuitur à limo vel clivo, obliquo, quòd ingredientibus, exeuntibusq; manifestum sit, ut est apud Donatum, definunt. [סַף מִשְׁקוֹף מְזוּזָה] *Gall. Le seuil de la porte. Ital. Soglio, soglia della porta, mettesi da certi.* Ger. Die Thurschwel, die stehet vnd vnden. Bel. Den overpel. Hisp. *Umbral de la puerta.* Pol. Prog. Vng. Küszöb. Ang. *The threshold, or the lower part of the door.*] Terentius in Hecyr. Iam ad limen exem, ad genua accidor. ¶ Nec solùm inferiorem partem Limen significat, quæ subpedibus calcari solet in ingressu, sed etiam superiorem, quam Graeci ὑπέρθυρον, & ἐπίθεμα appellant. [מַשְׁקוֹף מְזוּזָה] Iuven. Satyr. 6. pendent à limine Veli comas, & actuarii in immensum. Naevius verò limen superum & inferum dixit. Exime limen superum, quoniam hi miseri tempestate confregit caput inferum quoque, ubi ego omnes exhorrigines. ¶ Limen superum, inferumque dicedentes salutabant. Plaut. Limen superum, inferumque salve, simul autem vale. ¶ Ponitur interdum limen pro ingressu. [אִבּוּא] *משקוף מזוזה.*] Virgilius 2. Aeneid. Limen erat, cecasse, fores, & pervius usus Troiorum. ¶ Interdum pro domo ipsa. Virgil. 2. Georg. penetrant aulas & limina regum. ¶ Interdum pro sarcinulis unde fladinedrum curiosi auspicantur. Virgil. 5. Aeneid. Agnoq; repentè Compunt spatia audito, limenq; relinquunt. ¶ Interdum pro amicitia, ut cavet Serenus, contra vanas illud de Turno: Celmine pelli. Iuven. Satyr. 3. Limine submoveri id est, repelli ab amicitia. ¶ Ad limina servus, pro ad mensi. Virgilius hyperbaton usq; ad limina cinis. Horat. id est, limites, inquit Beccaus. Limen imperii id est, extremi fines. ¶ Mos est à limine salutasse, proverbi metaphora dicuntur, qui vix leviter & summa tantum labris litteris degustarunt. ¶ Ipsam olim limen vigilii. *κατὰ τὸ ἔθος τὸν ἐλέγχον τὸν ἔλεγχον.* Dicti solitam quoties adsem ipsam pervenirent.

Limināris, re. um. c. Ve lapis liminaris, qui in domus aditu transversus jacet. Item verbum clamico & nomen Postliminium vide quibus suis locis.

Limenarcha, æ. m. p. [ὑπάρχος.] Gall. *Celuy qui garde le passage d'vne porte, qui a la charge des ports de mer, maistre des ports.* Ital. *Guardiano di porta, che guarda un passo di mare o un porto marittimo.* Ger. Ein Oberster vber etliche vber den Hut eines Merhafens oder passes in Krieg stand. Hisp. *Gouernador de la puerta o nauigation.* Pol. *Pogłowny nad portowymi, panem portu, gwardyan, portowy starszy.* Vng. *Kikoto tolgaros.* Ang. *A gouernour, master or the maister porter.*] Dicitur Graeca est, quam Latinè Praefectum portus interpretari possumus. λιμὴν enim Graeci portum dicunt. Erant autem Limenarchae, qui portubus praerant ex quibus frequens erat traiectus ad exteras nationes. Hos Aristoteles lib. 6. Polit. cap. 8. λιμενάρχας appellat. Haec ferè Budaeus in l. Limenarchae, ff. de cervisiario.

Limes, itis, m. t. Semita transversa, militari via angustior. [מִדְרָךְ מְסִלָּה] *Gall. Trauerse ou destour, chemin trauersant les terres, sente. Ital. Via per trauerso, trauerso, sentiero.* Ger. Ein querch oder schmahl tuchein weg. Hisp. *La senda o camino.* Pol. *Stezka poprzeczna.* Vng. *Keresztvtt, keresztvtt mezeyt, keresztvtt mezeyn hatar.* Ang. *A cross path or way.*] Columel. 1. libro 1: Semitas, muros que limites in agro fieri non patiatur. Virgilius 8. Aeneid. Hic ego vasta dabo, & lato te limite ducam. Idem 2. Aeneidos: nunc longo limite sulcus Dat latum. Quintil. libro 2. capite 13: Itaque & stratum militari labore iter legè delectamur; compendio ducti & si rectum limitem rupti torrentibus pontes incidunt, circuire cogimur. Livius libro 1. bell. Maced. Intra portam, extraque lata sunt viae: ut & oppidani dirigere aciem a foro ad portam possent: & extrà limen mille ferè passus in Academiae gymnasium ferens, pervenit, equique hostium liberum spatium praeberet. Budaeus. ¶ Limites non in agris dicuntur ipsi termini, quibus agrorum fines distinguuntur. Festus. Limites in agris modò termini, modò viae transverse dicuntur. Virgilius 1. Georg. Nec signare quidem aut partiri limite campum Fas erat. ¶ In agris limites duo maximi erant, cardo & decumanus. Limes decumanus est, qui ab Oriente in Occidentem spectat: Cardo à Meridie ad Septentrionem. Reliqui limites angustiores, distantesque inter se paribus intervallis. Vide Plinium libro 22. cap. 13.

Limites, ut Siculus Flaccus in libro De conditionibus agrorum, ab Limibus vocabula accepisse, inquit enim sic: Quo modo limina introitus exitusque loca praestant, limites agris similiter introitus exitusque, qui in agris divisis & adsignatis semper pervii esse debebunt, tam finientibus quàm & mensuris agendis. Pergit idem Flaccus his verbis: Cum omnes limites à mensura decem actuum decimani dicti sint, si qui Orientem Occidentemque intuentur, qui Meridianum & septentrionem tenent, nomen vocabulum illis erat, decumanum nuncupabant mutatione & corruptum, & meridiei & septentrionis cardinem: alii verò ob regionum positionem & naturam appellaverunt maritimos & montanos: postea verò, cùm agri dividerentur & adsignarentur, decimani quidem vocabulum permansit, ut illi qui Orientem, Occidentemque intuentur, decimani decentur: ii vero, qui meridianum & septentrionem, quoniam cardinem munire tenerent, cardines sunt appellati. Omnes limites dirimunt agros, centuriasque delineant: quæ, ut suprà diximus, in agris divisis & adsignatis semper pervii esse debebunt, & finientibus, & mensuris agendis. Limitum autem nomina hæc invenimus in libello extremo ejusdem Flacci. Orientales, ut dicuntur decumani: Septentionales cardines: item, maximus, C. M. Actuarii, Intercisivi, Quintarii, Cultellati, Norrarii, Municipii, Temporales, qui soli orum & cuti sunt, Gallici, Regales, Subtentivi, Limitarii, Sextantei, Tessellati, Diagonales, Montani, Aufrinales, qui per aucam & politicum dividuntur: Hypotenusales, qui angulos subjacent: Praefecturales, Egregii, Vndecimani, Duodecimani, Coloniei, Passivi, Semarii, Perpetui. Aggenus autem in libro De limitibus agrorum distinguit limitem à rigore his verbis: Limes est quodcunque in agro ad observationem finium opera manuum factum est: rigor verò fux rectitudinis naturalis nomen accepit. Rursus Hyginus in libello de limitibus constituendis sic, Antiqui mensuras agrorum normalibus longitudinibus ad inferum, primum duos limites constituerunt, unum qui ab Oriente in Occidentem dirigeret: hunc appellaverunt decumanum, ideo quod totam in duas dividat partes, & ab eo omnes agri dividantur alterum à Meridiano ad Septentrionem quem cardinem nominaverunt, à mundi cardine. Duodecimanum postea decimanum appellaverunt quare à decem ponit, quam à duobus, dicit duo pondo nunc decimus dupondium. & quod credant antiqui duo viginti nunc dicimus viginti. Similiter duo decumanus, decumanus est factus. Reliquos limites scorum angulares: &, qui prædabant, à Oriente, prorsos, qui ad Meridianum, tranversos appellaverunt. ¶ Limites autem appellati à limo: id est, antiquo verbo, tranverti: nam & limum dictum, ideò quòd purgarent transversam habeat: item limina ostiorum. Postea prorsos & tranversos limites appellaverunt à liminibus, quòd per eos agrorum limina servantur, postea apud quosdam nomina à loci natura acceperunt: & qui ad mare spectant maritimos, qui ad montem montanos appellaverunt. Omnis ergo hujus rectitudo longitudo rationalis, limes appellatur, nec interest qui cequam, decumanum dicamus, an limitem decumanum autem primus, maximus appellatur, item Kardo: nam latitudine ceteros præcedunt. Sunt alii limites actuarii, alii intercisi. Actuarius est limes, qui primus actus est ab eo quintus quisque quem & nomeres cum primo, centesimus: quoniam quisque centurias sex limites claudunt, reliqui medii limites Intercisi appellantur, in Italia subruncivi. Actuarii autem extra maximos, D. & K. latitu-

K Quintarius.

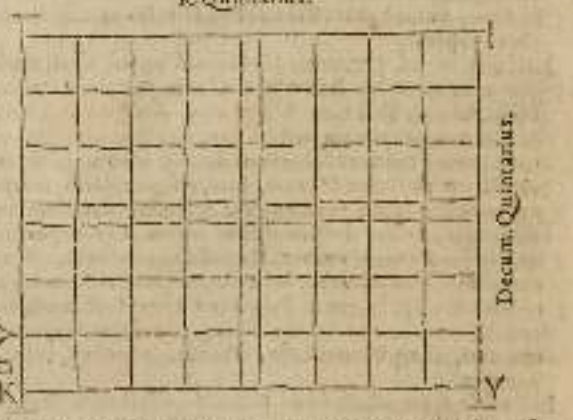

dinem habent pedum XII. per hos ited populo, si cui per

eut per viam publicam deberet: ita enim cautum est lege Sempronia, Cornelia, & Iulia, quidàm eis latiores fuerint pedibus, ut si qui sunt per viam publicam solitari zèbi debent enim latitudines viæ publicæ, finientium limites mentiuntur non differminandæ causa hi constituti & finitimi interveniunt, latitudinem secundum legem Mamiliam accipient. In Italia itineri publico serviunt sub appellatione subruncivum habent latitudinem pedum octonum. Hos conditores colonia ad fructus asperandi causa publice verunt: nam & possessiones pro æstimatio ubertatis, angulatores sunt assignatarum dendi: limites omnes non solùm mensores, sed & publici itineris causa, latitudines acceperunt. Secundum antiquam constitutionem limites dirigantur: quare non omnis agrorum mensura in Orientem potius, quàm in Occidentem spectet, in Orientem, sicut ædes sacræ: nam antiqui arcebiter in Occidentem templa spectare vetiti sunt. Postea placuit omnes religiones eò convertere, ex qua parte cœli terra illuminatur: sic & limites in Orientem constituuntur. Hæc Frontinus in libro De limitibus agrorum.

Limito, limitas, act. p. penult. corr. Termino, finitimis circumscribo & distinguo: quemadmodum Sempro. in tumas distinguo. [Διορίζω ἀφορίζω, καθορίζω. Gall. *Limiter, borner par sentences & voyes, diuiser & partir par diuerses & bornes.* Ital. *Limitare, terminare.* Germ. Mit Wegen vnterscheiden/ vnderscheiden. Hispan. *Deslindar, poner limites.* Polon. Granicuie. Vngar. *Meg határozom.* Ang. *To bound or limite.*] Vnde limitatus ager, dicitur in sententias diuitus, inquit Festus. Plin. lib. 17. cap. 22: Vineas limitari oportet decumano xviii. pedum latitudinis, ad contractus vehiculorum transitus, alioquin limitibus denum pedum dissiliquet per medias pagera. Aut si major modus sit, totidem pedum cardine: quot decumano limitari: semper verò quintanis seminari: hoc est, ut quinto quoque palo singulæ jugo paginæ includantur. ¶ Per translationem accipitur pro restringo, reseco, adimo, præcido. Cicer. Appio Pul. De ima prolixa, beneficaque natura limitavit aliquid posterior annus, propter quandam tristitiam temporum. Quo tamen in loco quædam exemplaria limavit habent non limitavit.

Limitanei milites, Qui sunt in limitibus: id est, in finibus imperii in præsidio constituti, ad incursus finitimorum vicinorum arcendos. [Ἔφοροι, ἢ ὅροι κατέχοντες. Gall. *Gens d'armes qui se tiennent és frontieres d'vn pays.* Ital. *Genti d'arme alle frontiere.* German. Kriegsleut so auff den Grentzen vnd enden der Land ligen. Hisp. *Hombres de armas en fronteras.* Polon. *Zołnierze granicznie.* Vngar. *Határ szélbeli vitézek.* Ang. *Souldiours appointed to defend the marches.*] ¶ Item agri limitanei, qui in finibus alicuius provinciæ, proximè hostes sunt. Iunius consultus in fin. de provincia, prouinciæ hostes sunt. Fundis limitrophis: Agros limitaneos universos cum palis, omnemque iure, quos ex prisca dispositione limitanei limites ab omni munere vacuos ipsi curare pro suo compendio, atque arare consueverunt, &c. Limitanei fundi, sunt limitibus deputati.

Limitatio, onis, f. t. Definitio, circumscriptio sive distinctio. [Διορισμὸς, ἀφορισμὸς, ὅρος. Gall. *Limitation, diuision de terres & heritages.* Ital. *Diuisione & particione dei termini.* German. Vndterscheidung/ vnderscheidung. Hispan. *Obra de deslindar ó poner límites, apartamiento de términos.* Polon. *Granicowanie, granica.* Vngar. *Meg határozás.* Ang. *A bounding.*] Columella libro 5. cap. 12: Non incompetitive commemorabimus talii Græcini conspectum, velut formulam, ad quam posita est limitatio certa vinealis.

Liminium, nii, n. f. Cicer. in Top. Cum ipsius postliminii vis quæritur, & verbum ipsum notatur, in quo Servius noster (ut opinor) nihil putat esse notandum, nisi post, & liminium, illud productionem verbi esse vult.

Limeum, Herba qua venatores sagittas infriciunt: à nonnullis Venenum cervarium appellatur. Plinius libro 27. capite 11.

Limnesium, [λιμνήσιον. Polon. Czemczyc.] Herba est, quam alio nomine Centaurium minus appellant, copiosissimè circa lacus provenientes, & paludes, quas λίμνας Græci appellant: unde & nomen accepit. Dioscorides libro 3. capite 7.

Limónia, æ, λιμωνία, Alterum genus anemones. Plinius libro 21. cap. 11.

Limónitis, λιμωνῖτις, Gemma eadem videtur, quæ smaragdus. Plin. lib. 37. cap. 10.

Limonium, λιμώνιον, Herba est similis beræ, verùm foliis renuioribus, & minoribus, numero circiter decem, caule tenui, recto, altitudine cubitorum, pleno seminis rubri, quod gustatu linguam astringit. Plinius betam ly vethrum appellat, lib. 20. cap. 8. Vulgò *beta prætensis.*

Limonium, Fruges est, nunquam cubito altior, crittæ folio, florum ac radice nigra, sed dulci, recipit ipsum in cibis oriens. Et Plinio, libro 22. capite 22.

Limpídus, a, um, Clarus, purus, lucens. [בהיר ברור צח *clair* סהור *tahor* בר *bar* פלפרפר. Gall. *Clair comme eau de roche.* Ital. *Chiaro, limpido.* German. Lauter. Hispan. *Cosa limpia.* Polon. *Przeyrzysty.* Vngar. *Tiszta.* Ang. *Clere as water.*] Columella libro 12. capite 28: Vere florente rosa, defæcatum quàm limpidissimum in vasa bene picata & pura transferto. Lacus limpidi, Catullus ad Sirmionem peninsulam, Epigramm. 79.

Limpídulo, dimin. f. r. Puritas claritas. [טהור בהיר *tehor* צלפחד. Gall. *Clairet d'eau ou d'autre chose.* Ital. *Chiarezza, purità.* Germ. Lauterkeit, klarheit. Hispan. *Limpidez.* Polon. *Przeyrzystość.* Vng. *Tisztaság.* Ang. *Clearnesse of water or other thing.*] Plinius libro 32. capite 11: Sram velut salsilo crure longo, in arenis desisse, bianteque qui limpidulo est, pedali non minus spatio.

Límus, limi, m. f. Genus vestis, ab umbilico ad pedes pertingens, quæ teguntur, ut ait Servius, pudenda puerorum. Hæc autem vestis habet in extremo fili purpuram limam: id est, flexuosam: unde & nomen accepit: nam Limum obliquum dicimus. Virgilius 12: Velamina limo, & verbena tempora vincti. ¶ Limus præterea limum significat, seu cœnum illud mollius quod aquis deferri solet. [לכלוך *lakelarbis* עקלתון *hakakil.* *Boue, fange, ordure.* Gall. *Boue, fange.* Ital. *Fango, guma, limo.* Germ. Kaatgilt. Hispan. *Limo de la tierra o cieno.* Polon. *Błoto, muł.* Vngar. *Sár.* Ang. *Mudde and slime.*] Virgilius 8. Aeneid. Limus ut hic durescit, & hæc ut cera liquescit Vno eodemque igni: sic nostro Dauhnis amori. Idem 2. Georg. Tutamen & cæruleæ cubilia limo Vngæ. Horat. 2. Serm. Satyr. 4: Sive gravis venter, sive hic limus aches sit.

Límus, a, um, Limo plenus, & coenosus. [*Boueux, fangeux.* Gall. *Boueux, fangeux, plein de bourbe ou de fange.* Ital. *Pieno di fango.* Germ. Lettechtig/ materechtig. Hisp. *Cosa llena de lama o cieno.* Pol. *Błotnisty.* Vngar. *Sáros.* Ang. *Full of mudde and slime.*] Virgilius 2. Aeneid. Limosoque lacu per noctem obscura cubavi. Delituit. ¶ Hinc illimis, & hoc limus, pro, quod est sine limo, defæcatum, & purum. Ouid. lib. 4. Metam. Fons erat illimis, nitidis argenteus undis. ¶ Hæc & Oblimo, de quo alibi.

Límus, ma, mum, Obliquus, transversus, obtortus: pro quo etiam Limus dicimus, teste Festo, per tertiam declinationem. [עקלתון *hakallarbis* עקלתון *hakakil.* *Biaiseté, obliquité, crookednesse.* Gall. *Qui est de trauers, tortu.* Ital. *Trauerso, storto.* German. Schiib/ Schimm/ oberzwerch. Belg. *Dwers.* Hispan. *Cosa torcida o limosa.* Polon. *Ukośny, przeciwny, skośny.* Vngar. *Ferde, tekervely.* Ang. *Crooked, awry, askew.*] Hinc Oculi limi, vel limes dicuntur, quibus ex obliquo aliquem aspicimus. Plautus in Milite: Aspice limis oculis. Plinius libro 8. capite 16: Nec limis intuentur oculis: asperque si quis modo noluntid est, obliquis oculis. Vnde qui oblique aspicit, limis oculis spectare dicitur, ἐπιβλέπειν, ἐπιβλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἐπιβλέπειν. Terentius in Eunuch. Ego limis aspecto si per habebam clanculum. Vbi Donatus: Limis, si nominativus singularis est, transversum significat: si sextus pluralis, deest oculis. Nam limis est transversis: unde limen dictum quoque quod ingredientibus exeuntibusque transversum est. Quum igitur dissimulant homines se videre quod vident, & non recta facie, sed transverse intuentur, limes dicuntur aspicere. ¶ Hinc limulus diminutivum Plautus in Bacchid. Videó limulis ut obtecto intuearis.

Linamentum, Vide LINVM.

Lineâ, æ, f. p. A Geometris propriè appellatur longitudo sine latitudinis expers. [קו *kav* שרטוט. Gall. *Ligne, rayé, rondeau de charpentier.* Ital. *Linea, si fa del seguente, segno tirato sopra qualche cosa.* German. Eine linien/ ein Richtschnur. Belg. *Een Richtsnoer.* Hispan. *La linea o raya o traza.* Polon. *Linia, miara.* Vngar. *Vonal, mérsék.* Ang. *A line, rule or plomme.*] ¶ Hinc item nemo dicitur filum quo fabri utuntur ad signandam materiam: quòd ex lino fieri soleat. Cicero Quinto Fratri: Aliquando perpendiculo & linea diffet uti. ¶ Hinc linea dicitur filum omne ex lino, & quicunque tenuis funiculus. Columella: Ligato pede longa linea gallina custoditur. Plinius: Muræne devorant hamum, admoventique dentibus lineas atque ita eradunt. Quo in loco accipitur Linea pro funiculo illo cui annexus est hamus, quo piscatores utuntur ad decipiendos pisces. ¶ Lineam mittere, apud Plautum in Mostell. videtur accipi pro explorare aliorum consilium: Non (inquit) extemplò ostendam meam sententiam: lineam mittam: hoc est, explorabo illorum mentem. Sunt qui à nautis dictum putent proverbium, qui ad explorandum locorum profunditatem funiculum mittunt in mare, cui plumbum in extremo adhæret. Græci βολίδα vocant. Alii à piscatoribus ductum putant, qui ad

qui ad capiendos pisces lineam linteatam in aquam mittunt. Sunt etiam quæ à pictoribus, qui ubi quis pingere vetuit, lineam priùs ambire cuperunt simillimi mittunt per quam postea picturam dirigunt: Ita dextra tamen ab intuentibus nihil deprehendi potest de picturæ forma. ¶ Nullam hodie lineam ducit, ἀπὸ τῆς ἐξ ἀρχῆς γραμμῆς ἐργάζεται. Ab Apelle pictore autem adagium: in eos qui bene, quibus cessatur ab exercitatione studii amisque suæ. Plin. lib. 35. cap. 10.

Lineŏla, æ, f. p. Parva linea, diminutivum à linea. [γραμμίδιον. Vng. Linealka, vonaßeka.] Gel. libro 10. cap. 11. Tribus tantum lineolis III. notis significatus est.

Lineo, as, ăt. p. Et lineas duco, lineis rem aliquam figuro, delineo, informo. [ΝΠ πεποιημένα, σκιαγραφῶ. Gal. Ajouter, marquer de la ligne, pourtraire par ligne, portraire. Ital. Tirar linee, lineare. Germ. Linien ziehen, oder verwerffen. Belg. Een linie maken. Hisp. Trazar, delinear. Polon. Linyuie. Vng. Lineálom. Ang. To draw lines, to describe with lines.] Cato de Re rust. cap. 14. Et quæ opus sunt domui præstabit, & ad opus dabit, fiscellet, sportabit, lineabit, fecabitque materiam solam duntaxat.

Lineāmentă, n. pl. Lineæ quædam in corpore apparentes, ex quibus reliquis cujusque formæ dignoscitur. Interdum pictura tracta, in qua per solas lineas effigies hominis cognoscebatur. [γραμμαί. Gal. Traits, pourtraicts, pourtraicture. Ital. Lineamenti, figure tratte à filo. German. Die Gerüste. Hisp. Trazas. Polon. Zarysowanie twarzy. Vngar. Tulaidon. Ang. Lineaments, or delineations of any things.] Cic. 4. Verr. Contemnere cujus signum Hiarbæ jam videbatur, quod eum multò magis picturæ & lineamenta hujus celebrabant. Plin. lib. 35. cap. 12. Nec qui incoeperat operi adjicere lineamenta successit. Lineamenta in Geometria sunt linearum productiones. Cic. 1. de Orat. in geometria lineamenta, formæ, intervalla, magnitudines, &c. ¶ Lineamenta animi metaphoricè dicit Cic. 5. de Finib. Animi enim lineamenta sunt pulchritudo quædam corporis.

Linĕŏlum, idem quod lineamentum. [Vngar. Tulaidon.] Turn. L. 22. de Relict. cap. Talia interim disparatarum virtutum lineamenta, non minus probabis operis Dei quàm loco tui.

Lineātĭo, ōnis, f. Lineamentorum ductus. [γραμμογραφία. Polon. Obmierzanie. Vng. Lineavonás, ábrázolás.] Julius Firmicus Matheseos lib. 1. Vide enim esse singuli propria corporis lineamentatione cognoscunt.

Lineāris, e, com. t. Quod ad lineam pertinet. [γραμμικός. Gal. Appartenant à la ligne. Ital. Lineare. Ger. Zu der linien gehört. Hispan. Cosa perteneciente à la linea. Polon. Liniowy. Vngar. Vonalbeli valo. Ang. Belonging to a line.] Vade hinc et pictura vocata est, cui nullis adhibitis coloribus, res pingendæ simplici ductu lineis solis intus exprimebat. Primi hanc picturam exercuerunt Arcades Corinthius, & Telephanes Sicyonius, sine ullo colore, sparsæ tamen lineas intus: unde & Graeci hanc primi dixerunt γραμμικὴν appellasse. vide Plinium libro 5. capite 3.

Lines, Vitii fuisse videantur ad fontes pertinentia. Vip. 15. D. de act. empt. Lines & labra lacientes fistulæ quæ fallentibus jungantur. Quo tamen loco Lenes corrigendum putarem. Nam apud Notium Lenis vasis genus est: tubi tamen corruptè Lenas legi, ex duobus autorum, quos citat locis, intelligitur. Ex Horatiano.

Lingo, gis, xi, ctum, ad. p. Et aliquid lingua leniter delibo, degusto, lambo. [ΝΠ λείχω. γλύφω. Gal. Lecher, goûter. Ital. Leccare. German. Lecken. Hispan. Lamer. Polon. Lize. Vngar. Nyalom. Ang. To licke, to taste.] Plauton. Cal. Mel mihi videor lingere. ¶ Nonnunquam idem est quod paululum deglutire: ut qui aliquid ore tenentes guttatim demittimus in ventriculum. Plin. lib. 37. cap. 10. Teredines boreæ modo fundis videntur: neque est gemmæ honos, sed lingentium calculus frangit, politque. ¶ Hinc fit compositum Elingo, quod idem significat cum suo simplici. Plaut. in Curcul. Hic hodie apud me nemo unquam lingues talem.

Lingăcĭtus, us, m. q. l. Lingēndi actus. [τὸ λείχειν, γλύφειν, τὸ γλύμμα. Gal. Lechement ou succement. Ital. Il leccare. Ger. Lecken. Hisp. Obra de lamer. Polon. Lizanie. Vng. Nyalás. Ang. A licking.] Plin. lib. 11. cap. 9. Maximum vitium in cibo talis dissolvere. Quæ verò in eum usum fiunt ut delingantur, à Græcis vocantur ἐκλειγματα, quasi dicas delinctoria. Qua etiam voce usus est Plautus. Et feminæ lini sunt eligmata.

Lingua, æ, s. p. Pars corporis nobilis, Enna, voci formandæ, dignoscendis saporibus celebrata: ita dicta quòd cum mentio fit linguæ sapores etiam intelligantur. [γλῶττα, γλῶσσα. Gal. Langue. Ital. Lingua. Ger. Die Zung. Bel. Tonge. Hisp. Lengua. Pol. Język. Vng. Nyelv. Ang. A tongue.] Plautus in Poen. Hic est thesaurus finitimus linguæ tuæ, Veq; quisquam habeant malè loqui de meliori bus. Cicero 3. de Orat. Hoc tibi est excidenda lingua, quæ vel evulsa spiritu ipso libidinem tuam libertas mea refutabit. Corrosare linguis dicuntur serpentes, Ovidius 4. Metam. Virgilius 3. Georg. Linguis micat ore trifulcis: Ovidius 7. Metamorph. Pervigil in superest herbis fopire draconem, Qui cristæ linguæque micantibus præsignis & ternis Dentibus horridus. Barbara lingua, Ovid. 4. Metamorph. Aspera lingua premat fauces. Virgilius 3. Georg. ...rumpere saxa forcipe linguam Abstulit, Ovid. 6. Metamorph. Linguam convertere ad mores alicujus, et reprehendere. Plaut. in Poen. ...spondebunt, Punicè pergam loqui: Si non, tum ad horum mores linguam divertero. ¶ Et & lingua minor, quæ à Græcis γλωττὶς dicitur, ὑπογλώσσιον, operculo cartilaginoso, quod Ebrii Spiritalem in gutture claudit: ne quippiam in eâ decidat. Hoc quidam, ait, Deus fecit, quia artus omnia concutit. Quapropter periculosum est, ne nos risus invadat, quam deglutimus. Hoc enim operculum natura instituit, ne quid deciderit, præcludit: vel Spiritum retrahit, quod si accideret, nisi reciperetur, hominem strangularet. ¶ Accipitur quandoque lingua pro terra cujusque genere & ratione loquendi. Plautus in Poen. Et in omnes linguas scit, sed dissimulat suam se scire. ¶ Quæ etiam in una lingua sermonis diversitas, ἀλλεκτός. Lingua dicitur in Græca lingua quinque præcipua sunt linguarum diversitates, Attica, Aeolica, Ionica, Dorica, & Communis. ¶ Lingua, pro oblocutione, rumoribus, maledictis, obtrectatorum vocibus, & sermonibus. Cicero ad Varronem Libro 6. Ubi autem idem consilio do, quod mihi metipsi, ne eorum os oculos hominum, si linguas omnes facilè possumus. Tela linguæ. Ovidius 4. de Ponto. Hostibus eveniat, quam sit violentus in armis, Scythe, & linguæ tela subire tuæ. ¶ Et præterea Lingua, sive lingula promontorium, vel alia quævis terra oblonga, & angusta, quam in modum linguæ cæteris in mare excurrit. Cæs. 3. bel. Gall. Frante, ultimo fere limo oppidorum, ut politia in extremis linguis, promontoriisque, neque pedibus aditum haberent, ære munierant. Plinius libro 5. cap. 7. Inde in altum lingua mille passuum exurgit. ¶ Lingua ferri. Plin. libro 24. cap. 19. Herba est, quæ circa fontes nascitur, cum radix combusta & trita, alopecias emendat. ¶ Similiter lingua bubula, genus herbæ, quam Græci βουγλῶσσον dicunt, bovis linguæ similis. ¶ Lingua canina, alia herba, quæ κυνόγλωσσον vocatur à Græcis. ¶ Lingua petræa, genus lapidi, quod inter gemmas connumeratur. ¶ Lingua amicus, ὁ γλωσσόκομος, qui verbis attendit, non re præstat beneficium. Aut qui non amat ex animo, sed benevolentiâ orationeque præ se fert. Tacog. in sentent. ¶ Lingua delare, γλωσσολαλῶ, dicuntur qui maximè convincantur, gemmantur hostis, sed quum tutum est. ¶ Lingua juravit, ἡ γλῶσσ' ὤμοσε, ubi quis non præstat fidem juramento. Et aut ubi non ex animo pollicetur. Euripides.

Lingŭla, æ, secundum Priscianum, & per concidionem Ligula. [שרוך. γλωσσίς, γλωσσάριον, γλωσσὶς. Gal. Une courroye, une ...re, une ...ture, un ...ouoir, un ...ret, une ...guellette. Ital. Stringhe, correggia d'una scarpa, fibbia, cavicchio. Germ. Ein Gänglein. Hispan. Correa ó lengua de la bota ó zapato, la ...cera del abrochar, agujeta, correa. Pol. Sznurek, rzemyk, item ...ger. Vng. Nyelvecske. Ang. A little tongue, a lace, a shoo-tye, a fiddle.] Festus: Lingulæ per cimmutationem dictæ aliàs à similitudine exiguæ linguæ, utrin celeriùs aliàs inferantur et ...ntur, intra dentes coërcitæ, ut nubiles. Doctissimo hoc assentis Priscianum fraudari: sed Herennios feriunt lingulæ, vel abjecta à littera, Ligulæ: Martialis tamen irridet superstitionem Grammaticorum suæ temporis, qui quum Senatorum & equitum, eorumque, qui curandissime loquebantur, vitus observasset ligula dicere, etymologiæ tamen rationem secuti, lingula dicendum contendebant. Quamvis (inquit) me ligulam dicant Equites quæ, Patresque, Dicor ab indoctis lingula grammaticis. Quo in loco prima syllaba corrupta, quemadmodum & apud Juvenalem Satyr. 5. & lingulas diminuere solicitus ne Tota salutatrix jam tunica peregrè adsit. Martialis libro 2. eandem produxit: Non extrema sedet lunata ligula plaustra. Vide nonnulli putant ibi legendum esse lingula. Sed verisimile non est Poëtam in eadem virtute labi, quod in aliis reprehendit. ¶ Et etiam ligula instrumentum cavum & oblongum, in speciem linguæ fabrum quale est illud, quo unguenta aromataria ad extrahendum à vasis unguenta. Plinius libro 21. cap. 14. Cera Punica fit hoc modo: ventilatur fab. cio sepositi cera fulva: deinde fervet in aqua marina ex alto petita, addito nitro: inde ligulis adlignum florem. Columella libro 9. cap. 15. ligulam vocat instrumentum ad purgandum è vase spumam. Deinde (inquit) mel in subjectum alveum defluxerit, transferatur in vasa fictilia, quæ paucis antè diebus aperta sint, dum mustum fundus effervescat: isq; saepiùs ligula est purgandus. ¶ Accipitur etiam ligula pro mensura quadam, quæ alio nomine cochleare dicitur, quæ est quarta pars cyathi. Nam quatuor ligulæ complent cyathum. De quo vide Agricolam lib. 1. Plin. lib. 20. cap. 5. Item opisthotonicis, & jecinorum vitiis, & torminibus, & illiguriæ, duarū aut

aut telum ligularum mensura. Idem: Sunt qui comitialibus morbis eandem putant lunæ quarta, sexta, septima, ligulæ mensura, id est, excalceatis. ¶ Veteres etiam gladiolum oblongum in speciem linguæ factum, ligulam vocitaverè: cujus rei vetus est Gellius lib. 10. cap. 25.

Lingulātus, adject. [γλωσσοειδὴς. Vng. Nyelves.] ut Lingulatus tubulus, apud Vitr. lib. 8 cap. ult.

Lingua-fum, Indeclinabile quo lingua alicui accluditur. [γλῶσσον, ὀμφαλὸν, κεντρίον. Vng. Nyelv-tövis.] Seneca de Benefic. lib. 4. cap. 36: Ecce ut doleat tibi, ut pectus concideratius loquatur, hic tanquam linguarū theca, & repositorium, in quo pelagi hic tanquam linguarū theca, & repositorium, in quo pelagi hic tanquam linguarū theca, & repositorium, in quo se dicet linguam conditurum, ne tam cito promittat. Natum est hoc verbum in joculari vulgi sermone, quo & Galli jocantes plerunq; utuntur.

Linguāx, ācis, comm. c. Verbosus, multum loquens, qui nimium & male loquitur [γλωσσᾶς.] Gall. Languart, babillard. Ital. Che è loquace. German. Schwätzig, Klappermaul. Hispan. Parlero, ó hombre desenfrenado. Polon. Gadatliwy, plotny. Vngar. Tsélsö, sok szóval való. Angl. A babbler, prater, or chatterer.] Gell. lib. 2. cap. 15: Hos genus hominum in verba provectos, loquaculos, & blateronas, & linguaces dixerunt.

Linguĭcŭla, æ, Piscis, explanatum genere delicatissimus, quē Germani lingew vocāt. Galli à similitudine solearū, quæ calceis subsuuntur, idem appellant. [Ang. A sole.] Plaut. in Casina: Vin' linguicæ? Tiquid opus est? quando uxor est domi, Fa linguacē est nobis nam nunquā tacet. Quo in loco Plautus more comœdiarū risus percussione quæsit. Nam quia Olympio, cui à Stalinone hero negotium erat injunctū ejus ornandi: hoc est, ejus coëmendi, quæ vesci liceret, velut linguacas, quod genus erat piscis delicatissimi: detorsit Stalino vocis quod genus erat piscis delicatissimi: detorsit Stalino vocis significationē ad mulierem linguacem: respondit, nihil sibi opus esse linguacis, qui domi haberet uxorē linguacissimam. Ille autem linguacum piscis genus apud Plautum, clarissimum est ex eo, quod fiat in fabrica Olympionis repræsentatis ex copia piscium. Consulere licebat quid emeret. Varr. quoq; tertio Non. Mar. linguacam pro verboso posuit, in libro [illegible], Quare reludent linguacæ, obtrectatores jam tui murmurantes dicent: [illegible].

Lingŭla, Vide LINGA.

Lĭnĭo, is, ivi, ītum, quartæ conjug. Vngo vel lĭco, aut aliquid ferè simile, quod digito, aut aliquo instrumento alicui rei ficando superinducitur, vel inprimitur, sed remittere nō crasse. [משח mashách משחה mishchá יסך yasáb. χρίω, ἀλείφω. Gall. Oindre, manoier, frotter. Ital. Ungere, ò ceca, ò tinta, ò veda, ad alcuno segno alcuna cosa. Ger. Schmieren. Hispan. Untar, manchar. Pol. Pomazuie. Vngar. Kenni, festeni. Ang. To anoynt or overplaister.] Colum. lib. 7. Si vel illius fauces, aut nares oxia, fibula aliena tibi locum lædum compungas, ceratum hoc cimolia & acero linas. ¶ Aliquando obtinere. Virgil. Georg. 1. neque hæc ita Neptuni ratio certarim tenuit certa Spiramenta sinunt. ¶ Aliquando insignire, & quasi linendo & pingendo ornare. Cic. ad Qu. Fratr. 3. 1: Lucretii poëmata, ut scribis, lita sane multis luminibus ingenioli est, insignita, & quasi fucata. Præceptor Iovis ejus Quintilianus in Declamat. Cæsi: Ferne quid fecisti impio dextra, marito tui sanguine lavisti. Colum. lib. 12. cap. 50: usi sunt præterea nonnulli: Multi (inquit) quū femel nova dolia vel fessas cratīs gummi liverunt, mox in perpetuum gummitione contenti sunt. Præterea levi videtur manifestè ab antiquo verbo leo: quod tamen inter præteritā verbi hujus obscuriora fuit. Horat. lib. 2. Carm. Ode 20: Vile potabis modicis Sabinum Cantharis, Græca quod ego ipse testa Conditum levi. Cato de Re rust. Postea dolium calefacito minus quām picare velis: tepeat satis est: ligna levibus facito calefiant: ubi temperatè tepebit, cum ibi indies, postea linito. Simile leves in dolium quinquagenarium. pedū quatuor latis erit. Supinum unum tantū habet litum, præsentia corripitur. Vius composita sunt, Allino, ad aliquid lino. Palladius: Si ternas primo gemmas vitulo allinamus oribus vasculorum. ¶ Celsino. Gellius: Postea tabulas cera colluvisse. ¶ Circumlino. Cic. 2. Tusc. Condunt Ægyptii mortuos, & eos servant domi. Picem etiam cera circumlitos condunt, ut quām maxime permaneant diuturnæ corpora. ¶ Delino, dlino, interlino, oblino est quod deleo. hoc est, inducto attramento, aut alio liquore scripturam aliquam pictūramve destruo. [illegible]. Sic interdum literæ dicuntur, quæ deletæ sunt, ita ut legi non possint. ¶ Elino, inquino, fœdo. Lucil. libro 6: Si hæc vetus mota elevi latus. ¶ Perlino, idem quod oblino, vel obduco. [illegible]. Columel. libro 8: Mox ulcera lavantur aceto, & nunc picea quida cum adipe suillo pertinuntur. Relino, quod obliteratum erat aperio, [illegible]. Terentius in Heaut. Relevi omnia dolia, omnes cenias. ¶ Sublino, mediocriter fodio, decipio, & prudiculo habeo. [illegible]. Plaut. in Epid. Sententia ostenditum est planè & probè dicta est, verba, cibi dati sunt. Et in Captivis. Quantō in pectore hanc rem meo magis volato, tantō mihi Acgrimdo auctior est in animo, nō dum modum scitum es esse. Hodie minuit est, ita me esse risum, vel ita mihi data esse verba.

Lĭnŭs, a, um, participium, Vetus, oblitus, illitus. [משוח mashúach משחה mishchá. Gall. Oint, graissé, manoié. Ital. Unto, cerato, tinto. German. Beschmiert, angestrichen, bestrichen. Hispan. Untado, ò manchado. Polon. Namazany. Vngar. Fenyesztetett. Ang. Anointed or overplastered.] ut Linæ venenō tegulæ. ¶ Aliquando idem quod maculatus. Ovid. maculis quæ fusca aperfusa. [illegible]. Virg. 4. Georg. cluvere aliæ & fulgore coruscant: Ardentes auro, & partibus ibis corpora guttis.

Lĭtŏra, Scripturæ macula, quū scilicet delendi aut expungendi verbi causa, attramento transversam lineam ducimus, aut delecto penitus aliud superinducimus. [illegible]. Gall. Effacement, effeurer. Ital. Cassatura. Ger. Ein durchstreichung. Belg. Een uytwissinge. Hispan. Borron ò mancha de letra. Pol. Wymazanie. Vng. Törlés, kenés. Ang. A blotting or putting out of letters.] Cic. pro Arch. Et omnibus nominibus litura se comminus esse dixerit. ¶ Ponitur aliquando pro ipsa inductione vel linimento. [כיח kiach. χρῖσις, ἔγχρισις, ἄλειμμα.] Colum. libro 7. cap. 24: Nam & teredinem formicamque prohibet solem cujus & pluvias accet ejusmodi litura.

Lĭtŭro, as, act. 1. expungo, induco, deleo. [מחה machá. χρίω, ἀλείφω. Gall. Effacer. Ital. Cassare. German. Durchstreichen, ausstreichen. Belg. Uytwissen. Hispan. Borrar, ò cercar la letra. Pol. Zamazuie. Vng. Kitörlöm. Ang. To race or blot out, to put out of a book, to put away.] Sidon. Apol. Tunc vel certus te probasse reliqua gaudebo, si lituraste aliqua cognovero.

Linŏstrŏphŏn, Herba est non Ima, quam nonnulli prasion, alii marrubium vocant. Vide Plin. lib. 20. cap. 20.

Linŏzōstis, [λινόζωστις. Ger. Schuststraut. Pol. szydr.] Dicitur herba quam Latini mercurialem vocant. Plin. hist. 25. cap. 5.

Linquo, is, iqui, ictum, act. ut Priscianus centet, quinovis in Emphasi sopinum in usu non sit. [עזב azáb. רפה rafáh. Gall. Abandonner, laisser, delaisser. Ital. Abbandonare. German. Lassen oder verlassen. Belg. Verlaten. Hispan. Dexar, desemparar. Polon. Opuszczam. Vngar. Elhagyom. Ang. To forsake, to leave.] Sunt qui putent, Nectarem loquentium priorum præteritum, quo indifferentem esse, decepti (quod ex ipsa loquutione) corrupta Virgilii lectione, quam sic adducunt: Namque suam patriam liquerat tellure lepultam. Quem tamen verbum omnium tum grammaticorum, tum exemplarium consensu sic legendum constat: Namque suam patria antiqua cupidis arce habebat. ¶ Est autem linquere idem quod deserere, relinquere. Horat. in Amph. Vos me liquistis, domi cum Alcumena conjuge. Virg. 1. Æneid. Linquimus Oriygiæ portus, pelagoque volamus. Linquere animo hoc est, deficere, & deliquium pati. Cicero: Linquit defessus animo, & submittit genu corpus. ¶ Hujus compositum est Delinquo & Relinquo.

Linquens, participium ut Linquens animus, apud Curtium Animos deficiens, & deliquium patiens. [Vngar. Elhagyo, elmúlás.] Ita, Linquentem (inquit) revocavit animum, & nudum hostis latus monstrant hastæ.

Lintĕārius, Linearius, Lintrones, Lintrolum, Vide LINTEVM.

Lintĕrius, ii, m. & f. t. Navicula genus ad flumina trajicienda, ex arbore excavata in navigii formam; quæ autem leviores & vilis & muliebris generis. [μονόξυλον, σκαφίδιον. Gall. Petit bateau. Ital. Barchetta, paratello. German. Ein weydling, ist ein ausgehöhlter baum so man an statt eines schiffleins brauchet. Hispan. La canoa, barca de un madero ahuecado. Polon. Dziwa. Vngar. Gyürk. Angl. A little boate.] Virg. 2. Georg. cavat arbore lintres. Cæsi libro 7. bel. Gall. Conquirit etiam lintres, has magna celeritate remorum incitatas, in eandem partem mittit. Tibull. lib. 2. Eleg. Exiguus pulsa per vada lintre aquas. Plin. libro 6. cap. 23: Præterea longè à terra abest navium statio, lintribusque efferuntur onera quæ geruntur. Liv. hist. 1. bell. Pun. Iraque cum effecturus

via dicitur à Festo Pompeio. [Vng. Seyse vallo.] Tibull. lib. 1. Eleg. 1. Hinc malo seruabit ple na in latribus ara.

Linteum, linea, n. Pannus lineus & foluitum, quo in balneis utimur, & alijs negotijs ad extergendum. [Pro. Gallois, serge. Gal. Linceul, serge de quelque chose qu'il soit. Ital. Lenzuolo, serge. Ger. Ein leilach, serviet, oder ein linen tůch. Belg Lenwet. Hispan. Lienço, sábana de lino. Pol. Prześcieradło. Vng. Kyskanyók, ebrosko. Ang. A linnen cloth.] Plautus in Mostell. Lintea sape, tuque exterge crura. Martialis. Non tam sæpe teret lintea tullo tibi, Lintea etiam Iouis ut vela quibus abstergimur. Virgil. 2. Aeneid. certum est dare lintea retro. Item quæ in theatro tenduntur ad spectantium umbracula. Hinc legimus Cæsarem totis foro linteis adumbrasse. Accipiuntur etiam lintea pro vestibus lineis.

Linteölum, i. Lintei lamina vel panus, ad [Pro. Gallois, serviette. Gal. Petit drap de lin, drapelet, petite linceul. Ital. Lenzuolo, servitio. Ger. Ein tuch oder linen tůchlein. Hisp. Paño de lienço. Pol. Ręcznik. Vng. Kyskanyóka. Ang. A cloth.] Plin. lib. 21. cap. 22. Valentes (fungos) in linteolis imponuntur. Idem lib. 20. cap. 17. Destillationem nasium discutit talis in linteolo oblatum. Columel. lib. 6. cap. 16. Præfractis cornibus linteola tale atque aceto & oleo imbuta superponuntur.

Linteätus, a. um. Lineis indutus: id est, lineis vestibus: qualis habitus olim erat Apollonius philosophus, quoniam huiusmodi habitus videbatur mundior, quàm qui ab animalib. degluebatur. [Pro. Habillé de linge. Gall. Vestu de linge. Ital. Vestito con lenzuola. Germani. Mit leinwat bekleidet. Hispan. Vestido de lienço. Polon. Odziany płótnem albo sukienne. Vngar. Kyskanyókban, ganyzsúros ruhában kitsőtt. Ang. Clothed with linnen.] Liv. 10. ad Vrbe. Sacra legio linteata ab integumento contecti, quo sacrata nobilitas erat, appellata est.

Linteärius, a. um. Qui lintea conficit aut vēdit. [Pro. Gallois, serviet. Gal. Linger, qui vend linges. Ital. Che fa, vende tovaglie lavorate. Germ. Leine tůch macht oder verkaufft. Hisp. El lenzero. Pol. Kramarz płótnem albo sukienne. Vng. Kyskanyósság. Ang. A linnen draper.]

Linteönes, um. m. Qui textum inteamenta in vestium usum ut docet Seruius libro 7. Aeneid. [Pro. Gallois, serviettes. Gal. Ouvriers de toiles, linges. Ital. Tessitori de tele, lenzuoli. Germani. Leinwatweber. Hispan. Tenderos de tela. Polon. Tkacz. Vngar. Tekenő. Ang. Linnen weauers.] Plautus in Aulul. Aut rem curati, aut mi obtrectari propolæ, histriones, calceolarii. Fimi vas libro 2. Math. Si Lanx in Veneris figura constituta feratur ad Martem, ita continuo fiet histriones, tutilicarios, atque colorum tinctores.

Linteus, a. um, adiect. vide LINVS.

Linum, ni. n. [שְׁשִׁי bad. שֵׁשׁ. Gall. De lin, fil ou fist de lin. Ital. & Hispan. Lino. Germ. Flachs, oder Belg Wetyes. Polon. Len. Vng. Len. Ang. Flaxe or linnen.] Herba est notissima, quæ cannabis modò in aqua mollitum contusa, netur multum intimarum vestium. Virg. 1. Georg. Vt tecum carpamus lini segetem ut arenæ. Plin. lib. 19. cap. 1. Argentho appellatur, eadem figura ex lino ceratis. ¶ Linum pro filo potuit. Cels. lib. 7. cap. 14. Vt subsidat in aqua, tumor ad linum acu trajectum duobus linteis duplicatis, ita ut hinc duobus capitibus diversa partes astringantur.

Linĕus, a. um, Linteus, quod ex lino est: [שֵׁשִׁי. Gall. Qui est fait de lin. Ital. Cosa de lino. Germ. Flächsin. Hisp. Cosa de lienço. Polon. Lniany. Vngar. Len. Ang. Made of linnen or flaxe.] ut, Vestis linea, de lino facta. Plin. lib. 19. cap. 1. Sed unde lineas vestes faciunt. Virgil. 5. Aeneid. ...nodos & vincula linea rupit.

Linigĕrus, rum, Gerens vestes lineas: [Pro. Gallois, vestu de lin. Ital. Vestito de lino. Germ. Der leinen kleidung treat. Hisp. Vestido de lino. Pol. Wełnianego ubioru. Vng. Len ruhában kitsőtt. Ang. Clothed with linnen.] Ovid. 1. Metam. Nunc dea linigera colitur celeberrima turba. Sacerdotes Iudæ interlegit, qui lineis vestibus incuti solebant. Iuven. Satyr. 6. Qui gregem linigero circumdatus, & grege calvo. Plangetis populi cum dea Isi Anubis. Ovid. 1. Amor. eleg. 2. Nec tu linigeram fieri quid possit ad Ilin Quæreris.

Linĭum. Vbi est transversum cui flamina applicantur. [Pol. Wątek. Vng. Nyvẽdcel vewő fonál.] Gell. lib. 2. cap. 3. Lucio transverso quod Linium appellatur, qui magistratibus ministrabant, tunicis erant.

Linĕus, a. um, Lineus, quod ex lino est confectum: [שֵׁשִׁי. Gall. Chose faite de lin. Ital. Cosa fatta de lino. Germ. Aus flachs gemacht. Hista. Hisp. Cosa hecha de lino. Polon. Lniany. Vngar. Lenből csinált. Ang. Made of flaxe.] ut, Vestis linea id est, Lino contexta. Cic. 7. Verr. Illi ad deprecandum periculum proferebant, alii purpuram Tyriam, alii aliquid odores, vestem cuiusmodi Liberi libri, qui de lino fiebat, cuiusmodi Sibyllini quidam fuerunt. Liv. 40. ab Vrb. Licinius Macer autor est, & in fœdere Ardeatino, & in linteis libris ad Moneta in ædibus. Plin. lib. 13. cap. 13. de plumbeis, tineisq; vel luminibus scriptitasse.

Linteŏlum, i, n. Penicillus ex linteo decerptus, qui vulneri imponitur ex linteolo, vel spongia, vel lana ad exhibendum & puri eruendum extrahendum. [Pro. Gall. Tente, mesche. Gall. Tente, mesche de chanvre, de drapeau ou laine, ou d'eponge. Ital. Tenta di lino o lana. Ger. Ein linnin tůchlein. Hisp. Tienta de lienço. Pol. Zdrowiu służąca. Vng. Kyskanyóka. Ang. A piece of linnen put into a wounde to dry it & draw.] Cels. lib. 5. Linimentum lene, acutum & oblongum eodem medicamento illinendum, demittendumq; in nares. Idem lib. 7. cap. 28. Et linitur impolitum in longitudinem linamentum, quod vocant, in aceto tinctum demittere, supraq; fasciolam lanam aceto madentem obligare. ¶ Linamenta item dicuntur quæ ex lino constant. Plin. lib. 32. cap. 10. Del sinum adipe linamenta & accensa excitant vulvæ strangulatu oppressas.

Linipermon, Linimen.

Linum, Theniolæ apud Dioscor. lib. 4. cap. 189.

Lipodermus, Mi defectus & penuria pellis cujus, quæ penè vestitu adeò ut eam non possit diuinari.

Lipopsychĭa, æ. f. [Λειποψυχία, vox Græca est. Latinè lunana animi defectionem, vel animi deliquium quo & ἐκλειψις dicitur. [Vng. Elaulas.]

Lipotaxĭa, æ. f. Λειποταξία. Latinè defectus animi, sive animus, quæ & Lipopsychia dicitur. [Pol. Omdlenie. Vng. Elaulas.]

Lippus, pa, pum. i. Qui oculis est lachrymantibus, puris inde humore defluente. [Pro. Gall. Chassieux, à qui les yeux pleurent. Ital. Lippo. Ger. Triefaug. Hisp. Legañoso. Pol. Oślepiały. Vng. Vakszemű. Ang. Blereyed.] Plautus in Milite. Cadiere in nares lippam, aspicere oculis turgidis, maledicte dicitur. ¶ Lippus aliquando pro homine vili & nullius momenti. Persius Satyr. 5. hic damnõ est recessus agitis, Vappa lippus & interim sartagine mendax. ¶ Lippa ficus dicta, vel quod siccatæ salsorum cibus lactens lippos prodesit, vel quòd dum folia & radices mundantur, lacrymum exprimunt. Martial. lib. 7. Lippa ficus, debilis, solectus.

Lippitūdo, ĭnis, f. t. Ipsum de morbo lacrymantium vitium. [Pro. Gall. Mal des yeux qui pleurent & font chassieux. Ital. Male d'occhi che lacrimano. Ger. Triefaugigkeit. Hisp. Enfermedad de legañas. Polon. Oczymanie się. Vngar. Szemnek betegsége, vakszemüség. Ang. Bleardnesse.] Cornel. Celsus. Si eadem pruna, liquida decocta mixta sunt.

Lippĭo, is, ivi, itum. Lippus fio hinc est, marcorem in oculis contraho. [Pro. Gall. Estre chassieux, avoir les yeux chassieux. Ger. Triefaugig werden. Hisp. Hazerse legañoso. Pol. Oślepiały być. Vng. Vakszemű lenni. Ang. To bleare the eyes.] Cum Celsus. Si eadem pruna, liquida decocta mixta sunt, lippientibus mirus est.

Lippĭtūdo, ĭnis, f. t. Lippus fio hinc est, marcorem in oculis contraho. [Pro. Gall. Estre chassieux, avoir les yeux chassieux. Ger. Triefaugigkeit. Belg Dicoogigheyt. Hispan. Legañas. Polon. Oczymanie. Vngar. Szemnek betegsége, vakszemüség. Ang. Bleardnesse.] Plinius lib. 20. Oculorum vitia sterni negant, nec lippitudinem eos, qui, quòs pedes lavant, aqua in oculos tangant. Cicero ad Atticum libro 7. Quum levitate lippitudinis has literas dedi. Plautus in Curc. ad fabres transiluit, propitio parum. Os amarum habeo, dentes pruna, lippiant fauces fumo, ita cibi vacuitate venio laxis labellis.

Lippītūdo, prædic. prod. impersonale. Plin. lib. 28. cap. 8. Aut ne omnino lippitudo decoctum cum mellis Attici cyathis tribus, & croci unciis.

Lipsănŏ, prænult. corr. [שְׁאֵרִית. Chald. Arabic. Pol. Reszta. Vng. Maradék.] Multum abest numero, Reliquiæ quæ ex tutate lapsum. Virgil. 2. Aeneid. Lapsum occidere, puto tenere, non ut carnes præsit, vel cæcæ lædantur id est, cornua, ocium, &c.

Lăpsŏr, Ā. Quibusdam recentiorum Grammaticorum vocatur figura, qua modo vis verborum rei magnitudini non respondet. Vt apud Virgil. 6. Aeneid. Nunc ignara mali miseris succurrere disco. Vbi Nunc veniam mali, dixit pro eo quod est, in malis magnopere exercitata. Originem autor hujus dictionis videtur ad verbum λάπτω, quod est ocidere, eo quòd ejusmodi orationibus vis quædam verborum deesse videatur. Lambinus his tamen Servii animique commentatis manu scriptis, non Liptote legunt, sed Lipote, quæ vox Græcis inter cætera retundi orationem significat, & simplicitatem. Hinc fit, ut credam recentiorum quorundam Grammaticorum inscitia factum esse, ut figura quam vetustiores Artium nominarunt, Lipote cœperit appellari.

Liquāmen, Liquĕo, Liquĕfio, Liquĕfio, Liquĭdus, Liquo, liquas, e LIQVOR.

Liquĕt, impersonale, vide post LIQVOR, ēris.

Liquĭdus, vide LIQVOR, liquēris.

Liquŏr, ĕris, tertiæ conjugationis, cujusque præterito & supino, Relatum, destillo, liquefio, liquesco. [Pro. Gall. Se fondre, couler. Ital. Essere liquefatto. Ger. Zerschmoltzen oder zerflossen. Belg Smelten. Hispan. Derretirse. Polon. Rozpuszczać się. Vngar. Olvasztani, folyóvá tenni. Ang. To dewolue.] Pradantii autem hoc verbum primam syllabam, quam in verbis

liquo,

Liquo, liquefacio, liquefio, & in nomine liquor corripitur Lucretius lib. 3. Remoto quoq; omni sulphure omnis Liquitur, & nigra defluit in tenuem tabe. Liquidus indifferenter est Lucretius ubi, eò quod tam à liquor fieri possit, quàm à liqueo. Crassique (inquit) conveniunt liquidis & liquida crassis.

Liquidus, da, dum, pen. com. Molle, fluxum, humidum, fluidus. [מוס נוזל מוג נמס. Gal. Liquide, fondu. Ital. Liquido. Germ. Zerflossig weich. Belg. Weeck. Hisp. Humido. Pol. Mokry, rozpłynienie. Vng. Olvadt, lanyha folyos. Ang. Soft, liquide, melted.] Plautus Milite: Liquidus cultus, atque quàm venustus est Pavonus. Liquidos venter dicitur à Martiale libris, qui est fundus & laxus. ¶ Aliquando ponitur pro puro. [מזוקק מזוך tahor. Gall. Clair, pur, sans fin. Ital. Puro, chiaro. German. klar, lauter, rein. Hispan. Puro, claro, y sin hez. Ang. Pure, cleane, cleare.] Virg. 6 Aenei. Liquidumque per aera lapsa. Idem li. 4 Georg. Dulcia mella premes, nec tantùm cuicunq; quantum Liquida, & durum Bacchi domuerit saporem mist. defecato, & sine sordibus. ¶ Aliquando pro prospero sive optimo. Plautus in Pseud. Ab fundibra auspicia, atque ex sententia confidentia est, inimicos me posse perdere.

Liquidum, di. [Pol. Mokrzyna. Vngar. Folyos.] Pro aqua ulurpavit Horat. 1. Serm. Satyr. 1. Vt ubi si hic opus liquidò amplius urna vel cyatho.

Liquidò, Purè, manifestè, certò, omninò. [ברור. Gall. Liquidement, clairement, manifestement. Ital. Puramente, chiaramente. Ger. Klarlichen, gantz bestes. Hispan. Claramente, manifestamente. Pol. Iasnie. Vngar. Nyilvan, nyiltan. Ang. Clearlie, plainelie.] Terent. in Andr. Quia si forè opus sit ad hanc jurandum mihi non apposuisse, at liquidò passim. Cic. ad Catonem lib. 13. Grantissimum est te libenter amicitiæ deditæ quod liquidò veritati dares. Liquidò dicerendi est, aperté Cicer. 4. Verr. Nemo esset, quin hoc se audisse liquidò diceret.

Liquidè, liquidiùs, liquidissimè, quod tamen non est in usu. [Vngar. Nyilvan, nyiltan.] Idem quod liquidò. Cic. ad Planc. lib. 10. Liquidiùs decreto tenuo tuo judicavit: hoc est, apertiùs, certiùs, ac facilius.

Liquor, oris, m. c. Humor humidus. [נוזל. Gall. Liqueur, la mouelle contenue. Ital. Liquore. Germ. Klarer feuchte so da fliesset als wasser oder wein. Hispan. Licor dela cosa que corre. Polon. Wilgotność, płynność, płynąca materyia. Vngar. Nedvesség, folyo. Ang. Liquor, moysture.] Vngar. Nedvesség, folyo. Ang. Liquor, moysture.] Virgil. 3 Georg. Rastus abundat fusius liquor, omniaque in se ossa minutatim modo tabe liquefacta trahebat. Pellucida omnium liquores. Cic. 2. de Nat. deor. Virgineus liquoris latex. Lucretius lib. 5.

Liquo, as, are, liquere, n. 1. Humidum & fluidum esse. [נמס נמוג מוג נוזל. Gall. Couller, se fondre. Ital. Liquefarsi. Ger. Wenn ein ding fein zergehet wie schnee. Belg. Smelten, wandt als een sneeuw. Hisp. Derretirse. Pol. Rozpuszczam się. Vng. Elolvadok. Ang. To melt as snow doth.] Vngar. Aeglon. Linea ut hic durescit, & hæc ut cera liquescit. Idem 2. Aen. Vulnificus quæ calybs vulta formate liquescit. Vbi Servius: Liquescit, proprie cùm non ferrum non solvitur, sed mollescit. Liquescere voluptate, & fluere mollitia, est mollem esse, & voluptati dedi tum. Cicer. 2. Tusc. Opinio est enim quædam esse effeminata & levis, nec in dolore magis, quàm eadem in voluptate: nam quam inquietus, fluxus, quæ mollitia, apis aculeum sine clamore ferre non possumus. Liv. 1. bell. Pun. Ververò tot hominum, jumentorumque ex eo dilapsa est per eandem intra glaciem fluentemque labem liquescens nivis impressa ebatur.

Liquo, as, prior syllaba correpta, a. 1. p. Liquidum facio, liquefacio, quam simile aurum vel plumbum ign. dissolvimus. [נמס נוזל. Gall. Fondre, amollir, effondre, ce faire fondre. Ital. Liquefare. German. Schmeltzen oder zergehen lassen. Belg. Smelten, vervloeyen, maken dat anderen smelten. Hisp. Derretir. Pol. Rozpuszczam. Vng. Olvasztok. Ang. To melt, or make to melt.] Lucan. lib. 3. crepitaq; tela liquavit. Cic. 2. Tusc. Ex quo liquatæ Solis ardore excidunt guttæ. Ovid. 4 Fast. Nec pigeat tritum nivei cum lacte papaver. Spondere, & expressis mella liquare favis. Liquare alvum. Celsus lib. 4. cap. 2: Liquanda alvus, interdum etiam ducenda. Alvus liquida, fluida & libera, non astricta. Ducta alvus, quæ liberius fluit quàm naturaliter datur, ac multum tolmata, & laxius compositæ. Deliquo & eliquo.

Liquamen, inis, n. t. [ὑγρασία. Gall. Glaisse, soie ce autre choses fondues. Ital. Grassa, o sugo cotto. German. Ein zu bey gesotten oder zerlassen ding als schmaltz oder so. Hisp. La manteca de cosa derretida. Polon. Tłuszcz, rozpuszczenie. Vng. Olvadék, olvasztot hagyis. Ang. Dripping tryed, or molten.] Pinguedo animalium ad ignem liquefacta, & in usum vesquiarum tervata ad condiendos cibos. De aliis etiam dici potest, quibus non vescimur. ¶ Et etiam genus condimenti Equidi, ex putrefactis piscium intestinis confectum, & in usum conquinarium servatum ad condiendos cibos. Columel. lib. 7. cap. 8. Succus excocti lupini, veteris vinitax, & amurca pari mensura miscentur, eoque liquamine conta oves inbuuntur. Idem lib. 8. cap. 2. Liberales quæ ossa in præsulse adipis liquamine cruditas hagula demittito.

Liquabilis, Qui liquefieri potest. [נמס. Polon. Rozpuszczalny. Vngar. Meg olvadhato.] Apuleius in Apologia: Virgilius (ad Magnum) enumerat saxum hagalem, lapidem durabilem, certum liquabilem.

Liquefacio, cis, fec. 3. Liquidum & fluidò facio, admota ignis vel alia caloris qua cunq; specie, eandem cum liquefio significationem. [נמס נוזל מוג נמס. Gall. Faire fondre ou amollir. Ital. Liquefare, far liquido. Germ. Zerlassen machen/ zergehen machen. Hisp. Derretir. Pol. Rozpuszczam, rozpuszczam. Vng. Elolvasztom, elvasztom. Ang. To melt or make to melt.] Cicero in Cato. Et statuæ veterum hominum dejectæ, & leguminaria liquefacta. Virg. 1. Georg. Hanc ararem glebas, liquefactaque vomere saxa. Et cera liquefacta est, quæ soluta, ac mollita est. Servius. ¶ Hujus verbi composita sunt, & liquefactio & colliquefactio quarum significata videantur locis.

Liquefio, fis, factus, fieri, Fundor, liquefio, difio var. [נמס נוזל מוג נמס. Gall. Estre liquefié. Ital. Essere liquefatto. Germ. Zerschmeltzen/ zerlassen werden. Hispan. Derretirse. Polon. Rozpuszczam się. Vngar. Elolvadok. Ang. To be dissolved, to melt.] Cicero 1. de Natur. deor. Glaciem calore liquefactam & dilapsam diffundi. Idem in Cato. Quum & legum ærea liquefacta sint.

Liquet, impersonale, Constat, sive manifestum & certum est quoniam quæ resolvuntur, certa constantia, & manifesta fiunt. [ברור. Gall. Il appert, il est manifeste. Ital. Essere manifesto. Germ. Es ist offenbar, es ligt heller am tag. Belg. Het is openbaer. Hisp. Es manifiesto. Pol. Iestnie wiadomie. Vng. Nyilvan vagyon. Ang. It is plaine or manifest.] Terent. in Eunuch. Dum liquet mihi de ejus ac his mendacium. Ses non videbit prorsus. Nisi nunc quum minime vult. Idem. Cicero de Nat. deor. Nec verò Protagoras, qui se negat omnino de diis habere quod liqueat, hat, non sint, qualesve sint, quicquam videtur de natura deorum sibi pacari. Liquet inter nos id est, compertum & certè habemus. Cic. 1. de Nat. deor. Sed quod inter nos liquet, nec tu quidem intelligis. Non liquet tibi de causa, dicebat judices, quando non tatis sibi constabat, condemnare te diuine effet rectus, an absolvendus: neq; commodè poterant judicare, nisi causa denuò ad cernetur. Quæ ratio: Illud Ignoscere colebant, ubi de causa non constare, rem ejq; esset ampliando, in scribebantur in illis tabellis quæ ad colligenda suffragia judicibus dari solebant, duas has literas N.L. Illæ enim erant notæ ampliationis, quemadmodum A. absolutionis, & C. condemnationis. Quòd si collectis suffragiis, maxima pars tabellarum in ampliationis haberet inscriptionem, tunc Prætor, aut is qui judicio præerat, judicibus de causa non liquere, rem ampliandam videri pronunciabat: hoc est, causam denuò esse dicendam, & rem in aliud tempus reiiciendam. Vipianus de Adulter. Idem Pomponius. Proinde si forè negarat à Prætore ad sententiam ferendam, æquissimum erit, Gaium tibi de causa nondum liquere, tpatium ei ad pronunciandum dari. Gell. lib. 13. Vt absolverem tamen, inducere in animum non quivi, & propterea juravi non liquere, atq; ita judicatu illo solutus fui.

Lira, æ, prima syllaba producta, f. p. Sulcus in agro, scite Nonio, in quam terræ ulgo colluvies [חלם רחב מעברת מחרשת. Gall. Sillon, rayon, trace d'une charrue, ou labour. Ital. Solco, o solcatura, o de terra tra due solchi. Germ. Ein wasserfurch eines ackers, durch das das zuwasser hinaus gelaufen wird. Belg. Een voore. Hispan. La traza entre dos surcos. Pol. Bruzda. Vng. Barazda, fundgyk közötte vagy közötte vagy. Ang. A furrow betweene two furrowes.] Columella tamen has eadem videtur facere cum parvis, hoc est, editiores terræ cumulos inter duas sulcos interjectos. Sic enim scribit lib. 11. cap. 2: Liras rustici vocant cæsim quem lucratum est, ut inter duos latus cistantes sulcos medius cumulus siccam sedum frumentis præbeat. Idem lib. 2. cap. 4. Est autem lyra similis ei porcæ quam in factionibus campestribus rustici faciunt, ut uligines vitent.

Lirare, ad.p. [ἀδικεῖν ἐκ τοῦ ἴσου, ἀδικεῖ ἐξισάζων.] Gall. Faire faillir en droit ses voisins. Ital. Per tal commodo ne fa dolere. Germ. Einen durch ein Recht vnrecht machen, Eggen. Hispan. Emparejar a otro en derecho. Polon. Wyrownywać z kim. Vngar. Valakinek igazsággal kárt tenni. Angl. To make right.] Est ejus facere, ut in sulcos exporrigatur quæ destinatur: quod fieri solet tertia aratione jacto jam semine. Solebant eam arare qui, teste Varrone de Re rust. libro 1. cap. 29. vites facere arato cœpere. Primò enim arabatur recta, ἰσόρυχα vocabant proficiendo. Deinde cum ea ratione exstitisse gemmulæ glebæ cingebantur, quod vocabant effingere. Tertia aratione jacto semine, bove dextrà dimisso, qui in tabellis ad numerum id dabat, tum id & humo munitum operiunt in porcis, & tum ea fossas quo pluvia aqua derivabatur. Plin. lib. 18. cap. 20. Aratione per transversum proficere, occatio sequatur, ubi terra pulicare cœpit, iterato & bona semine iteratio hoc quoque, ubi ea herbida esse cœpit, vel rabula arere adacta, quod vocant litare, operiatur semina: unde primum appellata dicimus. ¶ Litare quoque cognoscere aliquando significat per quandam similitudinem. Pomponius: abierant? nomine certiorem? nomine ego tam istuc sum. Sed num quis hic vestita, qui nondum hanc mercedem dixerit dolere litare ex Nonio.

Litarum, a, herba. Perlitaria. [βοτάνιον.] Gall. Pariétaire. Ital. Parietaria. Germ. Zinnkraut. Hispan. Yerua de muro. Polon. Ściana, wirzba. Vngar. Borostyánkóró. Angl. Pellitory.] Columella: Ea quæ quamlibet diviæ, interim lætè deaccat.

Litimum. Vide LITTVM.

Litium. Vide LITIVM.

Litis, gen. Controversia: à quibusdam dicta quòd primæ inter homines lites de limite fuerint. [ריב מצה מחלוקת.] Gall. Noise, debat, procez. Ital. Pleito, lite, controversia. Germ. Ein zanck oder streit. Belg. Twistgeschil. Hispan. Lites pleyto, controuersia. Pol. Waśń, zawada. Vng. Viszálkodás, háborgás, pörlés. Ang. Strife, contention, debate.] Lis & largium ita differunt, quòd Nonio levior enim dissensio, vel discordia inter benevolos, aut propinquos largium dicitur, gravior est cum pugnatio inter inimicos, ita. Cic. de Rep. 4. Si largiatur benevolorum concertatio est: nam lis inimicorum, non largium dicitur. Et paulò pòst largiantur inter se vicinos, nè litigent. ¶ Litis ordinem nemo à Quintiliano pro ipsis actis, quæ γραμματεῖα vocamus. ¶ Dicitur & elegantèr, Litem habere cum aliquo, ita ut eam intendat, hoc est quæstionem inferat. Litem sui facere dicitur, litis causam habuerit, & tanquam litem defendere. Litem perdere id est, causam de qua agebatur, amittere. Litem vincere, eam causam de qua agitur causam amittere: id quod sæpè Cicero dixit. Claudi cadere. Litem in rem suam vertere dicit, rem interemptoris contra reclamantis adjudicare sibi, quod fit, quum judex ita cum litigatoribus agit, ut jure suo credant. ¶ Litis contestatio, est lex inde apud judicem cognita principalis facta narratio. Quum enim in jus contestatio expetitur actoris, & exceptione reus.

Litigo, as, penult. corr. n. p. Disceptare, contendere, Evcid in foro sit, sive extra forum. [דין ריב משפט לחלוק.] Gall. Auoir noise, debat, differend ou procez contre quelqu'un. Ital. Litigare, far lite. German. Zanden, streyten, Belg. Twisten. Hispan. Pleytear ò contender. Polon. Swarzyć się. Vng. Perlekedni, háborgási versekedni. Ang. To strive, to debate or be at variance.] Cicero pro Cælio: Aliquot enim in causis videmus eum frustra litigantem. Martial. libro 7. Ah miser & demens vigiles litigamus anos. Quisquam cui vincit Gargilianus licet? Plaut. in Rud. Quæ de rebus litigatis inter vos? Cicer. ad Att. Hirtius enim Quinto acerrimè pro me litigavit. Idem Qu. Fratr. Litigarem tecum, si fas esset.

Litigium, gen. n. Litis actio. [דין ריב משפט.] Gall. Noise, debat, procez. Ital. Lite, contesa. Germ. Ein Zanck oder handel, ein Rechtshandel eines streits haben. Hispan. La lid, pleyto ò contienda. Polon. Przemowienie. Vngar. Perlekedés, versebökédés. Ang. Strife, debate, contention, or trouble.] Plautus in Cahua: Nam ego quid concubere cupio litigium inter eum & me? Litigium tibi est cum uxore. Plinius libro 37. cap. 10. Siderites ferro similis, & litigio illata discordias facit.

Litigiosus, a, um. Qui se quens in litibus versatur, vel quavis de causa litem movet. [φιλόδικος, φιλόνεικος, ἐγκλημονικός, φιλοπόλεμος.] Gall. Noiseux, litigieux, plaideur, querelleux. Ital. Litigioso. German. Zenckisch / streitig / der gern rechtet. Hispan. Pleytoso, contencioso. Polon. Swarliwy. Vngar. Perlekedő, versebő. Ang. Quarrelsome, contentious, debatable.] Cic. in Verr. Hominè id ætatis misisti litigiosum, quàm tumultuosè hîsunè aggrediuntur. Idem pro Murana: Quid hoc tam inconcinne litigioso respondere cliente, unde petebamur. ¶ Litigiosa disputatio, Cic. 5. de Finib. Fons litigiosa plenus limosus, Ovid. 4. Fastor. ¶ Interdum litigiosum idem est quod controversum: hoc est, de quo lis est & controversia, ἀμφισβητούμενον, ut, Litigiosum prædium, apud Cic. de Orat. Litigiosa aqua, apud Ovid. 2. Fast.

Litigium. Vide LITIGO. Litigo. [ריב מצה מחלוקת לחלוק.] Gall. Noise, debat, procez. Ital. Lite, contesa. Germ. Ein zanck oder streit. Belg. Twist. Hispan. Pleyto, contienda. Polon. Swarzenie, przemowienie. Vngar. Perlekedés, háborgás, versebökédés. Angl. Strife, debate.] Cicero pro Domo: Inde lectorum indignationibus defatigatis propè dimidio causas quam ad me missas.

Litō, ās, ἐξιλάσκομαι. Pol. πρὸς θεοὺς ἀγορεύω.] Celso lib. 2. cap. 1. sunt autem hîc, ut ille Donato, vinæ ex interna gutturis, quibus interceptis animal confestim emoritur. Vide Festum, quicquid ex tali causa mortuum est.

Litania, [פתחון תפלה בקשה.] Supplicatio: à verbo Græco λιτανεύω, quod significat supplicare, & votas solvere. Vulgus inepte vocat Letaniam.

Litĕra, æ, g. p. Quum ratione etymologiæ primam videatur debere corripere (ducitur enim à litera dicta, quasi liturs) ubique tamen apud ceteros poetas eandem producit. Alii tamen eo versu literæ appellationem ex figura emergere arbitrantur, quòd eas veteres hoc modo contrarii videant, ut quæ primùm lineaturæ dicerentur, postea literæ dictæ sint. [γράμμα. Gall. Lettre. Ital. Lettera. German. Ein buchstab. Belg. Een letter. Hispan. Letra. Pol. Litera. Vng. betüw. Ang. A letter.] Superfluas atque anxeras eorum potest videri, qui primam hujus dictionis syllabam producere non audent, nisi geminata consonante: indignis autem illorum temeritas, qui eam nullo veterum exemplo corripiant, frivoloque atque incerto etymologiæ, ab una mihi vetustate omnium, conflictu non dubitant discedere. Propriè autem literæ dicuntur minimæ atque individuæ partes orationis, ex quibus componuntur syllabæ, & tàm singulari quàm plurali numero elementum significat: videlicet A, B, &c. Cicero pro Sylla: Literæ posteritatis causa reperta sunt. Quintil. libro 1. cap. 4: Ut pro Sundano Cicero testem, cui primam ejus literam dicere non posset, irridet. Cic. 4. Verr. Hasce etiam Romani vidimus in hasta fixarum maximis literis inscriptum, à communi Sicilia datas. ¶ Dicitur autem Litera quasi legitera, ut quibusdam placet, eò quòd legenti præbeat iter: vel quod in legendo iteretur, ut ait Servius: vel à lituris, quod scripta deleri possint: veteres enim tabulis antiqui plerumque scribere solebant, & crebrò delebant. Alii à verbo Lino deducunt, quòd in scribendo ductus earum illinatur: hoc est, leviter inducitur charta. ¶ Aliquando Litera capitur pro scribentis manu. Cicero ad Attic. Nam Alexidis manum amabam, quòd tam propè accedebat ad simplicitatem ruæ literæ. ¶ Plurali numero Literæ epistolam designant. [סטר ספרים מכתבים.] Gall. Lettre, missive, epistre. Ital. Lettere. Germ. Brieff, sendbrieff. Hispan. Letera, carta missiua. Polon. List. Vngar. Leuél.] Apud poetas tamen legitur Litera pro epistola, γράμμα quoque à Græcis. Ovidius Epist. Quam legis ab raptæ scripta est fide litera venit. ¶ Vocantur præterea Literæ, Artes, disciplinæ, quæ literarum monumentis continentur. Plautus in Pœnul. Literas didicisti, sine alios docere. Hinc, Hæc literis operam dicimus, hoc est, incumbere in eorum studiis, quæ literis consignata sunt. ¶ Literis simplex. Vide Virgo. Ad literam, idem quod ad verbum. Quintilius: Quæ nullibi quæque: Quæ duobus habeo locis tractanda locum ad literam subjecit. ¶ Aliquando usurpatur pro scriptura. Cicero in Verr. 4. Non Romam redit, qualem literam pupillo, qualem matri ejus, nullam omnibus rediit: id est, ficta dolumque scripsit, quæ cæteris erant & agnoscere se accepisse pecunias, &c. ¶ Ne literam quidem pro mihi scripsit, nullas literas misit. Cicero Catoni, libro 5. Ille quum ad Thermum de Parthico bello scribere ad me literam unquam mihi sit, tantum abest ut ad me ipse rat in Syriam ut ne literam quidem miserit. Literas allegere, est ipsas in Acta, seu versari in studiis literarum. ¶ Literæ interiores sunt absolutiones, abiturosque discipulos. ¶ Literæ publicæ sunt, quas barbatos filios ineunt. Referre aliquid in literas publicas, est quod barbatos filios dicunt. ¶ Apud Ciceronem pro scriptis & monumentis literarum. Ad Attic. Quod meis omnibus literis in Pompeiana laude effert perlibrias: id est, meis omnibus scriptis.

Literæ in terminis inventæ quid significent, ostendit in libro veterum auctorum de limitibus, in quo sunt hæc. A, si in termino inveneris, finem in perpetuum significat, aut aquam, vivum designat. B. Si in termino inveneris, bifurcum ostendit, aut trivium significat. C. si in termino inveneris, à civitate nunquam recedas. D. Si in termino inveneris, decimanum ostendit. E, si in termino inveneris, vallem ante designat, aut rivum, aut fluvium: & super se subscribere loco per planitiem limes exterit. F. Si in termino inveneris, finalem causam exponat, & in longinquo terminum ostendit. G. Si in termino inveneris, fui terminari autorem, antiquum terminum ostendit. H. Si in termino inveneris, grandes longinquas habitum ostendit, & ra-

tiarx

riora signa in fine invenies. L, si in termino inveneris, viam significat, aut collis egrem offerendi: hoc est, jugum. K, si in termino inveneris, cardinem ostendit, cum terminum lubricum firmum & speciosum invenies: hoc est, formosum. L, si in termino inveneris, fœnum salubrium delignos, limum paludum, & in longinquo arcum fluvium ostendit & convallia ejus fundi finem indicant. M, si in termino inveneris, fines quadras designat, & in proximo signa finalia inventes. N, si in termino inveneris, proximam aquam significat, & quadras finem habentes aquæ, à Septentrione arcum aumercum invenies. O, si in termino inveneris, à Septentrionali parte sylvam demonstrat, & per ipsam sylvam rivos carnis & cuniculum signa demonstrat. P, si in termino inveneris, prædiorum significat, extra alios fines finalibus: vel quod literas finales continet: has per singulos finales inveniet, aliasque finales finc nullos signis imagis potiuntur, qui rationem ostendant limitum, & causæ litigatoriales. Q, si in termino inveneris, limen rivum. R, si in termino inveneris, per collicellum terminos invenies. S, si in termino inveneris, supra positionem multas aquas vivas indicat, quæ alterum transeunt. T, si in termino inveneris, trifidium ostendit. V, si in termino inveneris, terminum in eodem meridianum ostendit, per limitem Orientalem. X, si in termino inveneris, quadrifidum exponit, & pro decumano hac habebis. Y, si in termino inveneris, fabi se fœnum in proximum habet. Z, si in termino inveneris, à finibus partem fundum significat.

Litĕrātĭo, ōnis, f. g. [γραμματισμός Gall. *Escholage* Ital. *Piccola scuola.* Ger. *Schulhalten* Hispan. *Escuela* Polon. *Szkoła.* Vngar. *Iskolatartás* Ang. *A schole.*] Cicero ad Tironem lib. 16. Accepi tuam epistolam vacillantibus literulis. ¶ In numero plurali pro expressa epistola. Cicero ad Atticum libro 12. Et si novimus I, nostro more tamen ne patiamur literarum literulas. ¶ Aliquando eodem numero, pro disciplina aut exercitio studii. Cic. ad Ticonem lib. 16. Literulæ meæ, sive nostræ tu desideria elanguerunt.

Litĕrātŭs, m. f. Qui literis præditus est, literis ornatus, eruditus, doctus. [γραμματικός, καλῶς λέγων ἀλλ' ὀρθῶς. Gall. *Lettré, qui sçait bien parler.* Ital. *Literato, dotto.* German. *Gelehrt.* Hispan. *Letrado, hombre de letras.* Polon. *Mądry.* Vng. *Tudós, bölts.* Ang. *Learned, cunning.*] Cicero Verr. 2. lib. 3. Cum in pecicis autem homines formosos & literatos, suos esse diceret, se emere. Idem Famil. libro 9. ad Pet. Existimamus, quem literatissimum fuisse judico, facile decrevi. Hic versus Plauti non est, sed est. ¶ Literatus etiam dicitur, cui aliquid literæ pictum est, & taperlo prin. Plautus in Persulo: Hæc si secus tu videas literatas deputas, cve. Literatum etiam, in quo literæ operam damus. Cicero ad Tullium. Quid est enim dulcius otio literato? huius contrarium est, literatum de eo suo loco. ¶ Literatulus, diminutivè dicitur.

Litĕrātŭs, comparativus. [Polon. *Vczęy.* Vngar. *Tudósabbik.*] Seneca Quæst. Natural. libro 4. capite 1. Quid illos, inquis, inepti ausibus nec literatior fit quisquam, nec orator operosè persequeris?

Litĕrātē, adverbium, Docte, erudite, eleganter. [γραμματικῶς, γραμματικόν. Gall. *Docte.* Ital. *Dottamente.* Germ. *Künstlich.* Hispan. *Doctamente.* Polon. *Nauczenie.* Vngar. *Tudósul.* Ang. *Learnedly, cunningly.*] Cicero in Bruto. Ita enim sunt perceptæ literè & literatè, &c.

Litterārĭus, a, rium, Quod ad literam vel ad literas pertinet. [γραμματικός. Gall. *Appartenant aux lettres.* Ital. *Che ha apparenza di lettere.* German. *Das zu den buchstaben gehöret, buchstäbisch, grieffisch.* Hispan. *Cosa perteneciente á letras.* Polon. *Do nauk á grzmatyczny.* Ang. *Belonging to letters.*] Hinc dicuntur ludus literarius, magister, dictata, in quo adolescentes literis instituuntur. Plin. lib. 9. capite 8. Ex Bæticæ Patentio in ludum literarium tantum, &c.

Litĕrātŏr, ōris, m. 3. Cui leviter litteræ tinctus est, vel qui prima literarum elementa docet, grammaticus. [γραμματιστής. Gall. *Petit escholier, qui sçait un peu.* Ital. *Maestro di scuola.* German. *Ein schulmeister, der buchstaben lehret, ein mensch der nicht viel weiß.* Hispan. *Maestro gramatico, o letrado.* Polon. *Nauczyciel.* Vngar. *Deákos.* Angl. *A smatterer, that hath little skill of good letters.*] Literatorem enim non perfectum literis, sed leviter tantum esse docet Suetonius de Claris Grammat. Vide apud majores, quam tam hic alicujus vocabulis pro ducetetur, non semel quem literatum in titulo, sed literatorem interdum solum, quasi non perfectum literis, sed imperitum.

Litĕrātūra, æ, f. g. Eadem cum grammatica. [γραμματική. Gall. *Lettreure, connoissance des lettres.* Ital. *Scrittura, literatura.* Germ. *Die kunst der buchstaben wohl zu schreiben.* Hispan. *El letrero, conocimiento de las letras.* Polon. *Umiejętność nauk.* Vng. *Irás tudomány.* Angl. *Learning, cunning.*] Quintilianus libro 2. capite 11. Nos ipsum nunc volumus significare scholasticam, ut Grammaticen literaturæ est, non literatis, quemadmodum oratrici nec literatoriæ, quemadmodum oratoriæ. ¶ Aliquando interpretatur pro literarum scientia & cognitione. Cicero Plinio pro patrimonio, ingenium, ratio, memoria, Literatura, cognitio, diligentia. De Caesare.

Litrostŏla, æ, com. Literatus. [γραμματικός. Polon. *Kanyuś.* Vng. *Tudóskodás.*] Celsus Hemina Annal. libro 4. Homo nullæ literosulæ, ex Nonio.

Litharguros. [λιθάργυρος. Vng. *Ezüstkö.*] Corporis metallici genus, quod à Plinio argenti spuma appellatur, quamvis non ex sola argento, verum etiam ex auro fiat, & ex plumbo. ¶ Sunt etiam hujus generis, Chrysitis, Argyritis, & Molybditis. Plin. lib. 33. cap. 6. & Dioscor. lib. 5.

Lithiasis, is. [λιθίασις. Pol. *Kamien machanie.* Vngar. *Hólyagkövesség.*] Calculi generatio in vesica per quam minime exercita prohibetur. A verbo Græco λιθάω, quod est calculo laboro. ¶ Lithiasis propriè dicitur, quum calculus pulvisculi figuram habet, arenæ instar, & duratuberculum lapidi simile. &c.

Lithizontes. [λιθίζοντες.] Genus quoddam ex genere cathartarum, lapidus, & arquicias incendere inde & montem accepere: quòd ad lapidum potius, quàm animalium naturam accedant. Autor Plinius lib. 35. cap. 7.

Lithocollia, æ. [λιθόκολλα. Polon. *Szpiżowe mydło.* Vngar. *Kövragasztó.*] Glutinum quo lapides conjunguntur. Fit autem ex lapide Pario, aut marmore cum tantundem gluteni. Hermol.

Lithoglyphus, penult. corr. m. f. [λιθόγλυφος. Gall. *Tailleur, sculpteur de pierres precieuses.* German. *Ein edelsteiner, der edelgesteine.* Hispan. *Escultor de piedras.* Polon. *Kto kamyki rżnie.* Vngar. *Követsős.* Ang. *A graver in precious stones.*] Sculptor lapidum.

Lithospermon. [λιθόσπερμον. German. *Steinhirs.* Polon. *Trzon kamienny.*] Herba est quæ hodie echinos nominatur. Sic Serapio dicitur. Lithospermon ideo dictum, quòd semina tanquam calculos ferat, candore, & rotunditate margaritarum, dante à verò lapidea. Vide Plin. lib. 27. cap. 11.

Lithostrōtŏs, penultima prod. [λιθόστρωτος. Gall. *Pavé de pierre.* Ital. *Terreno, luogo, lastricato di pietra viua.* German. *Mit steinen oder eisern stangen belegt.* Hispan. *Lugar pauimentado de piedras.* Polon. *Kamieniem pogrzebiony.* Vngar. *Követtel kövezett hely.* Ang. *A place paued with stone or iron bars.*] Adjectivum significans quod lapide est stratum: à κόπτω, lapis, & verbo στρώννυμι, sterno. ¶ Hinc lithostrota dicta sunt quædam pavimenta ex omni genere, quæ ex minutis lapidis fierebantur, colorum diversitate rerum quarumlibet imagines exprimente. Plinius libro 36. capite 25. Pavimenta origo apud Græcos elaborata arte, picturæ rationem, donec lithostrota expulere eam. Et paulò post. Lithostrota serpsêre jam, sub Sylla parvula certè cellaria: deinde hodie quoddam Forum delicatæ frivolitatis.

Lithotomĭa, æ. [λιθοτομία. Lapidicina, quæ & Latomia dicta. Item manus ferrea, [λίθος, lapis, & τέμνω, cædo, resecco. [Polon. *Siekiera á gdzie kamyen wycinaią.*] ¶ Fuit etiam literis nomen hypocaustis, ut scimus ex Seneca, quibus nuda à lavabantur. Meminit hujus Varro Thucydidis lib. 8. & Cicero Verrinis.

Litigātor, Litigiōsus, Litigo. Litigium. Vide Lis, Litis.

Lĭto, as, atum, p. Sacrificio litato deos placatos, divinam mentem, verbum à precibus dictum, ex Festo, quibus [τοῦ] *ἱερεῖα σφάττειν* vocatum. [τοῦ] *ἱερεῖα σφάττειν.* Gall. *Impetrer de Dieu par sacrifice.* Ital. *Placare con sacrificio, & impetrare.* German. *Wie offt man opffert vnd gute zeychen erlangt, so offt spricht man* Hispan. *Impetrar o placar por sacrificio.* Polon. *Ofiarować.* Vng. *Áldozás* (*áldozó*) *könyörgés, engesztelés.* Ang. *To sacrifice, to obtaine by sacrifice.*] Suetonius in Cæsare. Immolare de pluribus hostiis cæsis quum litare non posset, ratione cædem, & inter Litare & Sacrificere examen hac fuerunt. Nonius. Sacrificare est veniam precibus rationabilibus promereri, & litare est propitium, & votum impetrare. Virgil. 4. Aeneid. Tu modo posce deos veniam, sacrisque litatis indulge hospitio. Sacris [*ἱερεῖοις*] litatis id est veniæ perfectæ. Ennius pro perfecta, vel sacrificatum pro immolatis victimis. Plautus in Persa. Si hodie sacrificaveritis, litatum est. tum me Jupiter faciat, ut ego per sacrificium, eamve unquam litem. Cicero Pisonem. Ut mos in illis sacrificiis, ut tempus Cereris, ut aliquando pontifex populo concionem dare. Sic in Pisone de Rutilii bonorum direptorum, parcendum, & nunquam satis lugendas illorum, parcendum, & innumerabiles strages & ruinas publico quondam haverunt. ¶ Litatio dicitur, additis rebus victimis: litare, simpliciter id est, addita rebus victimis: litare simpliciter id est, addita rebus victimis: litare simpliciter id est, addita rebus victimis: litare

votis mactandis. Ang. A blessing of god with sacrifice.] Liv. 7. Bell. Pun. Per dies aliquot hostiæ majores hinc ictione cæsæ, litique non impetrata pax erat. Hujus compositum est Perlito, quod est perfectè litare. Gellius. Si hæc res divinæ fuisse, neque perfectæ essent, neque pie dixerunt omnia ex sententia processisse esse.

Litburgus, gi, m. [Græcè dicitur, qui publicè operatur circa res sacras præstitum. λειτουργὸς enim minister publicus est. Cujus etiam in Ep. ff. Plin. Cæcil. meminit. Qui & Liturchus non absimili significatione dici potest, habens curam rei sacræ, λειτὸν ἔργον ἔχων. Hinc etiam Rhabilicus dicitur præfectus, curaque adhibetur, λειτὸν ῥαβδὸς ἔχων. Vide de cæteris Alciatus in Commen. judicum. C. de Cupiditate. lib. 11.

Litis, otis. m. Dicitur terra adjacens mari, quæ finibus alterius urbis & nonnunquam invenisse putatur ab alluendo, vel alludendo. Nisi fortasse à Græco λοιτὸς, quod sulcer sit terra tenuis. [חוף chaph, חוף, חופה, חופי, &c. ἀκτὴ, γιαλὸς. Gall. Le bord ou le rivage de la mer ou d'un fleuve. Ital. Lito. German. Das gestad des Meers. Belg. Een oever. Hispan. La ribera del mar o tierra cerca della. Polon. Brzeg. Vngar. Part. Ang. The sea banke or shoare.] Litus (inquit Gellius l. 11. tit. de Verborum significat.) est quousque maximus fluctus à mari pervenit: idq; M. Tullium ajunt, quum arbitraretur, primùm constituisse. Propriè itaque litus de mari dicitur ripis, de fluminibus ἀκτὴ. Ovid. Metam. Campoque recepti Liquoris aquæ pro ripis littora pulsant. Sueton. in Neron. Dispositæ per litora & ripas diversoriæ tabernæ. ¶ Quandoq; etiam litus dicitur de fluminibus. Virgil. in Diris: Litora quæ dulcis aluit dilapsa Sybaris, id quod dixit quum de Mincio Mantuano agri fluvio loqueretur. ¶ Interdum pro agro mari vicino. Virg. 4 Aeneid. Tuli littus arandum, Cuique loci leges dedimus. ¶ Interdum pro spatio circa aquam à litando, quia ibi litabantur victimæ. Nam (sicut docet Donatus) navigantes eundo & redeundo in litore sacrificabant. Sicitaque Donato à litando litus dicitur credimus, videmur nobis: esse fortasse unumquemadmodum etiam à nonnullis factum videmus. In carmine tamen omnes germanæ consonantem. Sed ne hoc quidem videtur necessarium quum nusquam litus correptum in prima inveniatur. Itaque videtur potius natura longa esse, quàm ratione geminatæ consonantis factum produci. Sed de eo Grammatici viderint.

Littŏrĕus, a, um, adjectivum. Litoralis, maritimus. & Litorea domus, quæ ad litora aut juxta litus constructa est. [παραθαλάσσιος. Gall. Qui est sur le bord de la mer. Ital. Che sta presso al mare. German. Das zu dem gestad des Meers gehört. Hispan. Cosa de la ribera. Pol. Brzegowy. Vngar. Part, part melle vale. Ang. That is by the shoare or coast of the sea.] Martial. libro 10. Anxuris æquoreo plaudas frontine recessu, Et propior Baiis litoreæ amœnitatis eas. Litoreæ aves apud Virgil. 12. Aen. Litoreas agitabat aves id est, palustres.

Litorālis, le. Litoreus, ad mare, maritimus aut. Litoralis piscis id est, in litore vivens. [Vngar. Part, part melle vale.] Plinius libro 9. capite 17. Nec litoralibus gratia. Pallitora ea. Catul. de Phasel. Neque ulla vota litoralibus diis sibi esse facta.

Litŏrōsus, a, um. [παραθαλάσσιος. Gall. Qui est voisin de la mer. Ital. Che appresso l'acque del mare. Germ. Das bey dem gestad des Meers ist. Hispan. Que está siempre à la ribera. Polon. Nad brzegiem położony. Vng. Part. Ang. Often by the sea side or shoare.] Plinius libro 37. cap. 10. Calais sapphirum imitatur, candidior, & litorosō mari innatans est, cujus aquæ marinæ colorem referens, qui est circa litus.

Litura. vide LINO.

Litŭus, ui, ὁ λίτυος, τὸ μακρὸν ξύλον ἐπικαμπὲς ἐν τῷ ἄκρῳ ὥσπερ ῥόπαλον, ᾧ τοὺς ἐν τῷ ἀγορᾷ ἐδίδασκον οἱ παῖδες, Plutarcho, Baculus incurvus, quo sedentes Augures avibus templa designabant. [Gall. Vn baston ou vne verge dequoy vsoient les augures anciennement, vn cornet. Ital. Bastone curvato, verga vsata da gli augori. Ger. Ein stab der oben auss krumb ist, vor zeiten von den Weissagern gebraucht, die auss den vögeln geordnet vnd ihren achtung tragen vnnd augurn hiessen. Hispan. La compuesta bastonada à manera, o vara vsada que vsauan antiguamente los agueros. Polon. Laska kryma wierzchu ktora wiedzieli kwiecia ptakow latanie wieszczie. Vngar. Jovendölö klongyos botsa. Ang. A crooked staffe or cornet.] Gell. lib. 5. cap. 8. Lituus est virga brevis, in parte qua robustior est, incurva. Primus Litui usus à Romulo manasse creditur, qui dum urbem condet, hujusmodi baculo regiones direxit. Cicero libro 1. de Divinat. Quid (inquit) tam vile videri quod carissimum est, quam signa Augurata? unde vobis est cortina? Nempe ea Romulus regiones direxit tum, quum urbem condidit. Qui quidem Romuli lituus, id est, incurvum, & leviter à summo inflexum baculum quod ab ejus usu, quo canitur, fini similitudine nomen invenit; quum situs est Petri in Curia Saliorum, quæ est in Palatio, eaque diligenter asservatus est integer. Eadem ferè de hoc lituo scribit Plutarchus in vita Romuli. Lituus (inquit) consecratus est in Palatino colle usque ad Galatorum tempora, à quibus capta urbs incensa est. Sed postea expulsis à Camillo hostibus inter alia sacrificia flamas quum ignis omnia consumpsisset, inventus est. ¶ Est præterea Lituus, autore Festo, buccinæ genus in curvum gracilem cedens vocem, quo in bello utebantur: qua qui canebat, Liticen dicebatur. [σαλπιγκτὴς. Polon. Trebacz. Vngar. Ekesgyrombu.] Virgilius libro 6. Ethrusco pugnas insignis obibat & hasta Turnum, ibi. 11. Ibi cornuum, clangorque tubarum. Ovid. 3. Fast. Jam bonus pugnæ Tyrrhenus cæperat ensis. Stat. 6. Thebaidos: Ethiusa aures circumpulsantur aenis.

Livĕo, Livesco, Lividus. Vide LIVOR.

Livŏr, oris. m. t. Color ex pallido nigricans, quem & plumbeum nonnulli appellant: eadem ferè natura in corporis partibus videri est, quum fuste, alióve corpori duro icta fuerit, exilire venæ contusæ sanguinem ad cutem circumfundunt. [חבורה chabburah. καπνὸς, κνησμός. Gall. Couleur de plomb. Ital. Lividore, livedura, colore simile à piombo. Germ. Die blawfarb oder blutte, auff die streichmassen sind, wenn sich das geblüt vnder die haut ergeusst. Belg. Een swerte als de doot. Hispan. El cardenal, color de plomo. Polon. Siność. Vngar. Kekség, zöldség. Angl. Black and blew, of the colour of leade.] Plinius libro 20. cap. 22. Illinitur & livoribus, fugillatisque cum melle. Hinc Livorem contrahere, est nigrescere. Columel. libro 12. cap. 47. Quia hæc candidior est oliva, quàm ea quæ contusione livorem contrahit. ¶ Et quoniam talis est color invidorum, ideo livor accipitur pro invidentia. Luc. libro 1. Livor edax tibi cuncta negat. Claudian: rabiem livoris acerbi. Nulla potest placare quies.

Livĭdus, da, dum. Proprie is dicitur, qui ex ictu fustis, lapidisve plumbeum colorem in parte læsa contraxit: quod accidere solet cæsibus venis ictu cæsis, sanguineque ad cutem diffluente, à Græco λίαζ. [πελιδνὸς. Gall. Qui a la chair meurtrie, qui est de la couleur ou de couleur de plomb, verte. Ital. Livido, che ha ricevuto, di colore, facto al piombo o con lividura. German. Blaw oder blutt, braun fleck, mansin §. 21. Hispan. Amarillo negro de golpe, ò cardenal. Polon. Siny. Vngar. Kekes. Angl. Very pale or wanne, wanne.] Plin. Papiæ succus fugillatos livoribus prodest. Hinc lividum pro eo quod subnigrum est ponitur: qualis est color plumbi. Virgil. 6. Aeneid. Quidve pavent animæ, vel quo delictus ab ire Illæ inquunt, illæ remis vada livida verrunt. Britannia livida amnis, Horat. 1. Carm. Ode 2. Vorago paludis lividissimæ, Catullus ad Coloniam. Ora lurida facta digitis, Ovid Epist. 19. ¶ Quoniam verò qui invidia laborant, exedere se colore, hinc colorem contrahunt, lividus sæpè pro invido ponitur. βάσκανος. Martial. lib. 1. Omnibus invidetis invideo nemo tibi.

Lividŭlus, diminutivum. Sublividus. [ὑποπελιδνὸς. Gall. Vn peu verd. Ital. Alquanto livido. German. Blaechtecht auff etwas vergangk. Hispan. Cardeno ya pocco. Polon. Siniawy. Vngar. Kekes, zöldes. Ang. Somewhat pale or wanne.] Iuven. Satyr. 11. Pueribus gitur Tusco fetata cadavo Omnia tunc quibus invideas, si livida lus est.

Livĕo, ves, ui. [Lividus sum, plumbei coloris sum. [πελιδνὸς. Gall. Estre verd, ou noir. Ital. Diventar livido, annividire. German. Blawfarbt oder blutfarb seyn. Hispan. Ser cardeno. Pol. Siniewe. Vngar. Megkekülök. Ang. To wax pale or wanne.] Plin. libro 22. Cortex veteri fœnicei behaii frondi, ita tactus colorem reddit. Ovid. 2. Metam. Livent rubigine dentes. Crura liventia compedibus. Ovid. 2. Amor. eleg. 2. Tabellis impressis livere, idem 1. Amor. eleg. 7. ¶ Pertinet ad fatuos nemo accipitur pro invidere, βασκαίνειν, φθονεῖν. ira tum ab invidorum consuetudine, aliena felicitate pallentium. Mart. lib. 13. Livet Camana, rumpitur, &c. Pars livoris. Stat. 5. Sylv. 1.

Livĭsco, is, ĕre. Livicus fio. [πελιδνοῦσθαι. Gall. Devenir verd, devenir. Ital. Diventar livido. German. Dieblawfarbig werden. Hispan. Hazerse cardeno. Polon. Siniec. Vngar. Kekülök. Ang. To wax pale.] Claud. libro 3. Haud equidem invideo nec enim livescere fas est, Vel nocuisse deos. Manil. lib. 8. Livescit nulla caligine falsa, nec odit haplocaeres nubila massa soles. Digiti livescentia pedibus. Lucret. lib. 3. Hujus compositum est allivesco.

Lix, licis, ci. Cinis, vox obsoleta. [דשן dishon. ἀποκάθαρμα. Gall. La cendre du foyer. Ital. Cenere. German. Esch. Belg. Asch. Hispan. La ceniza del fuego. Polon. Popiół. Vngar. Hamu. Angl. Ashes.] Plinius libro 36. cap. 27. ex Varrone: Lix cinis est foci.

Lixīvium, ii. Cp. Aqua in qua lavandi gratia decoctus est cinis. [ὕδωρ. Gall. Lessive. Ital. Lisiva. German. Laug. Belg. Loog. Hispan. La lexia de ceniza. Polon. Ług. Vngar. Leg. Ang. Lie made of ashes.] Colum. libro 12. cap. 16. Sunt qui culmo fabæ exutam, & ex eo, quod remanet, cinere lixivium faciant. Et paulò pòst eodem capite: Deinde ubi lixivia fervefacta decem salis cyathos, & olei cyathum adjiciam. Et rursum paulò antè: In alla fictili ampla præparatur lixivium cinetis farmentis calefactum cōvenit. ¶ Novius Macellas lixivium effert acutis genere. Li¶

nere. Lix (inquit) cinis dicitur, vel humor cinere missus. Nam eorum nunc id primus lixivium vocatur.

Lixa, æ, m. p. Dicti sunt, inquit Festus, qui vel loris quibus gratia exercitum sequuntur, utpote lavandi, aut coquendi gratia à cinere, qui lixa antiquis dicebatur, ut Varronis testimonium docet Plin. Lib. 36. cap. 27. [Cordouanier. Gall. *Qui suivent le camp pour gagner à servir, & blanchir le linge aux gens de guerre.* Ital. *Cuoco, guatta d'arme, facitore.* German. Gebrechtler mit solchem wasch, oder kochwerck. Hispan. *Los aguadores que siruen agua al vino, y otras cosas semejantes.* Polon. Kaszubski. Vngar. *Tábori vizhordó, gyalog szolga, szeker kisérő, gyalog kisérő.* Angl. *Sutler, [or] one that sells wine or victuals to soldiers, [or] any thing by an office of the kitchen.*] Nonius tamen affirmat antiquos lixam dixisse pro aqua: indeq; elixum dictum esse, quòd aqua coctum & molliorem effecit & laxas, qui militibus aquam ad castra vectitaria solerent trans. Silius libro 11. [sur le Mont Lucanum vulgus. Scipio apud Silium libro 11. [sur le Mont Lucanum vulgus. Scipio apud Livium, Actum Vmbrum appellat semel tantum, quasi semi-mancipium, nomine ignominioso. Varro lixas & semilixulas vocabulo Sabino ferunt dici tirculos ex farina, cæso, & aqua commistos, olim inter ciborum illecebras numeratos.

Lixo, lixas, act. p. Aquâ coquo: quod tamen apud veteres non facile invenies. [שרה *bâshal. Assir.* Gal. *Cuire en eau, faire bouillir en eau.* Ital. *Auglare.* German. Sieden in der laugen. Hispan. *Cozer en agua.* Polon. *Warzy.* Vngar. *Vizben megfözni.* Ang. *To seeth.*] Magis in usu est compositum ejus elixo, quod est ejusdem significationis. Prolixo huc non pertinet. Neq; enim fit a lixo, ideò ab adjectivo pro-lixus, quod componitur ex porrò, & laxus a, um.

Lixōsus, a, um, Coctus, elixus à lixa antiquo nomine, quo veteres aquam significabant referente Nonio. [שרוי *shâruy, shâluy.* Germ. *Gesotten, gesotzet.* Gall. *Bouilli, cuit en eau.* Ital. *Bollito, allessato.* Germ. *Gesotten gesotzet.* Hispan. *Cozido en agua.* Pol. *Warzone.* Vng. *Vizben fözött.* Ang. *Sodden.*] Frequentiore tamen in usu est elixus, quemadmodum elixo utitamur est quàm lixo.

Lixabundus, Dicitur qui exiguæ mercedis gratia vilissimis se obsequiis immittit. [לקן *mekabtzgevn.* Polon. *Służebny pantarzy.* Vng. *Alamuis mesliket szolgal.*] Tradum à lixabundis cum frenedine qui vilissima quæque in exercitu munia obibant. Plautus: Qui famam tuam lixabundus, & omnia fœdas.

L ante O.

LONG. P. VIII. L. P. III. Innotis antiquorum. Longum pedes septem, latum pedes tres. L. P. Locus propinquus, vel proprius: vel lege punitus: vel Latini prisci: vel locus publicus, vel privatus. L. P. C. R. Latini prisci vel Romani. L. P. D. locus publicè datus. L. P. L. lex plebeia: vel locus publicus. L. P. O. S. Locus Postbumius. L. P. R. locus privatus. L. P. V. B. locus publicus. L. Q. S. locus qui supra, vel Quos. L. Q. S. S. locus qui supra dictus. L. R. lex Rom. vel locus religiosus. L. R. V. lex rullivana. L. R. I. lex regia judic. L. S. latinus sacrum, vel sacrorum: vel locus sacer, Lucius Sempronius. L. S. C. locus sacer. L. S. D. & N. Lucius Sicinius Dentatus. L. S. P. A. locus sacer Palatii. L. T. Lucius Tullius: vel, legem tulit: vel, Lucius Titius. L. T. P. R. Latici partes.

Lōba, æ. In malo Indico dicuntur culmi, sive comæ arundinaceæ semen complectentes. [Ασταφ. German. Ein baum der am stam wol bergridten hat. Persarum Indiæ & Italiæ gignit. Pol. *Krzewiasta palma.* Vngar. *Türök buzakóla.*] Plin. libro 38. capite 7. Minimi (inquit) intra hos decem annos ex Indica in Italiam est invectum, ejusdem colore, amplum grano, arundineum culmo. Adolescit ad pedes altitudine septem, prægrandibus culmis (Lobas vocant) omnium frugum fertilissimum.

Lōbus, bi. [לוז *bedhil. Assir.* Polon. *Głównik miekki rzeka.*] Jecur aurium: ἀπὸ τῆς λοβῆς, quòd eam apprehendamus, cum priùs admonemus. In hepate quoque partes extremæ, & quædam velut segmenta, ventriculum circunquaque amplectentia, lobi dicuntur. Nicander in Theriacis: Ἠνορέων λοβὸν ἀμφὶ καὶ ἀμφὶ πέλεν, ἐν τῷ χολὴ ἐπὶ δεξιὰ κάθηται. Ubi interpres *semper accepit summam fol. denique hepatis partem ex qua lobi dependent.*

Locārium, vide LOCVS.

Locellus, vide Loculus, in LOCVS.

Locito, Loco, vide LOCVS.

Locŭlatus, Loculamentum, Loculus, Locuples, vide LOCVS.

Locus, hujus loci, & in plurali num. Loci, orum, vel Loca, orum, Quicquid aliquid continet, sive, ut ait Varr. lib. 4. de ling. Lat. ubi quid constitit, vel ubi aliquid locatur, à Græco τόπος cum h mutato. [מקום *mekôm, mo.* Gall. *Lieu, place.* Ital. *Luogo.* German. Ein ort. Belg. Eenigh plaetse. Hispan. *Lugar.* Pol. *Miejsce.* Vng. *Hely.* Ang. *A place.*] Virg. 6. Æn. Hic locus urbis erit. Servius Sulpitius Ciceroni lib. 4. Epist. Nos in nobilissimo orbis terrarū gymnasio Academiæ locū delegimus, ibiq; cum combussimus postea quiescimus, ut idem Athenæus in eodem loco in monumentis ei marmoreum factum fuisse meminerit. ¶ Frequentissimè etiam accepimus locum pro eo quod paulò antè diximus, Loco patris se habere: & ut, sicut patris, & ea charitate te amplector qua patrē. Sic etiam dicimus, Do tibi hoc loco germani. Terentius in Andria: Sic in germani fratris illius loco. ¶ Movere aliquā loco, et aliquē de loco suo, vel de dignitate depellere. Horat. lib. 2. Epist. Ambitio quæcūq; parum splendoris habebūt. Verba movent loco. Cicer. ad Quint. fratr. lib. 2. Exarte dolor angere eā minus loca moverunt. ¶ Accipitur etiam Locus pro natalibus, vel ad diem nativitatis. Salust. Iste suos non obscuro loco natus. ¶ In plurali numero indifferēter dicimus Loca, vel Locos. De neutro genere in hoc; plurima occurrunt exempla. Masculino genere usus est Virg. 6. Æn. Devenere locos lætos. Idem 1. Æn. Devenere locos, ubi nunc ingentia cernis Mœnia. Gell. lib. 6. cap. 6. eodem in loco ait; genere usus est. Nam quoniam nō ipsæ tantùm aves, quæ prospetius prævolant, sed etiam loci quos capiunt, quòd id ominis fœliciter, sunt præpetes appellant: idcirco Vadali prognatus præpetes dixit, quoniam ex locis in quibus periculum metuebat, in loca tutiora pervenerat. ¶ Locus item dicitur argumentorū, quos Græci τόπους vocant. Cic. libro 2. & 3. de Orat. & in Topicis, ex quibus, veluti ex promptuario quibusdā petuntur argumēta. ¶ Loci etiam in mulieribus dicuntur varicula sive ea recipiens, inter vesicam & intestinum rectū sita, in duos divisa lobos, unde & loci plurali numero appellantur. Hinc sit ait Varro, nascendi initia cōstituta. Plin. li. 11. cap. 37. Fœminis eadem ornamenta, præter vesicæ modum utericulus. Vide dictus uterus, quod alio nomine locos appellant, hoc in reliquis animalibus vel in mari tantùm dicimus. Colum. tamen lib. 6. cap. 27. quatū etiam genitalia vocat locos: Quod [si (inquit) admissarius uteri sit in venerem, odore pertricatur detersis spongia foetore & lotis, & adhuc equi naribus. Idem etiam lib. 8. cap. 11. pavonum ova appellat, in quibus ova nascuntur. Septimo (inquit) digitis locā fœminarū tentanda sunt nam in prioribus pars gerunt ova. ¶ De loco interiore agere, est ad judices. De superiore loco agere, est pro reis. Ex equo loco agere, ut in Senatu ut etiā annotavit Budæus. Cic. 3. de Orat. Nam sive de cœlesti natura loquitur, sive de terræ, sive de divina vi, sive de humana, sive ex interiore loco, sive ex æquo, sive ex superiore. ¶ Prior eloco causam dicere, est ante defendere quàm quis accusatus fuit. Cic. pro Quint. Vtpote causam capitis, & sponsionem fecisse, priore loco diceret. Posteriore verò loco dicere, ut ultimo loco dicere, quod defensores solebant, qui accusationi respondebant, eamq; refutabant. Idem ibidē. Quoniam majores ita constituerunt, ut qui pœ capite diceret, is posteriore loco causam diceret. ¶ Secundo loco, à Cicerone ad Lentulum pro præterea ponitur: Facilè, inquit, secundo loco me consolatur recordatio meorum temporum. &c. ¶ Pulchrè etiam dicitur, Si in alio etiam loco, tantum esset negotii, fluctuares & gereres. Plautus in Bacch. Verùm, ut ego opinor, in ego in illoc Eum loco, Dem potius aurum, quàm illum corrumpi finam. ¶ Ponitur aliquando locus pro fama & fortuna. Plautus in Bacch. In cum nunc reverentes locum, &c. Terent. in Adelph. Pejores tes locos non potest esse, quàm in quo nūc ista est. Cicer. ad Brut. Nostræ res meliore loco videbantur, id est, fiatu meliore & fortuna. ¶ In loco res posita dicitur, cum recte atq; ordine posita, sive collocata est. Cicero 7. Verr. Recte enim locata, & judicio populi in loco posita esse videatur. ¶ Ponitur interdum locus pro admonitione, amoris gratia. Cic. in Philipp. Quem locum apud Cæsarem obtinui? quo numero habui? E te magno loco apud Regem, dixi idem in Epistol. Cæsar. 1. Comment. Qui ii essent, eodem te eos loco, quo Helvetios, habiturum. ¶ Ponere in loco maledicti, & contumeliæ, est quod barbari dicunt, *capere eduodem cyathinum.* Cicero in Pisonem: Tunc etiam autus meum dicerium in maledicti & contumeliæ loco ponere? ¶ Tenere principem locum, est maximo esse in pretio, & autoritate, primumq; dignitatis gradum obtinere. Cicer. pro Plancio: Quis in mea salute principem tuerer locum, autoritatemq; tenuissis. ¶ Locus aliquando ponitur pro opportunitate, καιρός. Cicero de Offic. Locum autem actionis, opportunitatem temporum esse dicunt. ¶ Loco aliquid quærere, est quærere quando res postulat. Cic. in Pison. Loco tu quidem quæsisti, sed plenius. &c. ¶ In loco id est, opportunè. Terent. Hecyr. In loco ego verò laudo. Cicero autem quàm tempestivum exilium: Video conducit, inquit, in loco beneficium tempestive. ¶ Loco dicere, est modestè sententiam dicere, & rogatus. Cicero 3. de Legib. Vt loco dicam dicat, rogatus modò, ne dicat finitus. ¶ Locus nunc est aut ratio id gerendi

rei. Terent. in Heaut. Nam & cognoscendi, & ignoscendi dabitur peccandi locus. Locus precium est rei, ut hic: pretiosus amplius locus non potest. Terent. in And. Nihil est precio lacte relictum, q. locus etiã in his proprius dicitur, quevis aperiæ exiguæ pars, sed quæ tamen extet, & à toto sit. Terent. in Prolog. Adelph. - eum Plautus locum Rei reliquerit integrum, cum hic locũ sumpsit sibi in Adelphos. q. Locus muliebre est circumvasculum semen & maternum sanguinem recipiens, inter vesicam & intestinum rectum situs, in duos dictus lumbos: & loculos plurali numero appellamus. Cels. Alii nominibus & uterus & cunnus, & vulva. Quamquam inter hæc Plautus ita distinguit, ut vulva brevissimum animalium dicatur: locum autem & uterus solarium mulierum. Verba ejus sunt hoc lib. 11. cap. 37: Fœminis eadem omnia, præter vesicam, juncturas articulorum & dictus uterus: quod alii nonnulli locos appellant, hoc ego alvis animantium vulvam. q. Locus pro ratiõe Dialecticis appellatur tedes argumentorum, ex quibus ut ex promptuariis quibusdam petimur argumenta. Cicero 3. de Orat. Aristotelis locos (sic enim appellat) quasi argumentorum notas tradidit. Ibidem lib. 2. Aristot. proposuit quosdam locos, ex quibus omnis argumentatio ad omnem disputationem ut veniret. Et paulo ante: Locos argumentorum paratos & expeditos habere oportet.

Locri Silebra & in Calabria, quæ sunt eligenda in regimine salutaris, & exuendis ejus vitiis, omnium de re Cibi differunt Vitruvius lib. 1. cap. 4.

Lŏcŭl'lum, i. n. Parvum. Pretium quod datur in tabulo & taberna pro condiendi potestate. Varro l. 4. de ling. Lat. [*Loyer.* Gall. *Louage de maison, payement de louage.* Ital. *Affitto.* Germ. *Das gantzet/ Vrgat.* Hispan. *Lugero de tienda.* Pol. *Zapłata wynagrodzenie.* Vngar. *Szobábéli és haboritásért való fizetés.* Ang. *The price of the letting of a shop.*]

Lŏcŭl'us, i, d. m. et Lŏcŭlum, n. Exiguus & angustus locus. [*Petit lieu.* Gall. *Petit lieu.* Ital. *Luogheto.* German. *Ein statlin.* Hispan. *Pequeño lugar.* Polon. *Miesczko.* Vngar. *Helyecske, szentelhely.* Angl. *A little place.*] Plaut. Milit. Sed in cella parvulum erat loculi cubiculi. q. Aliquando loculi circumscripta loculamenta quædam separata in piscinis, ornithotrophiis, gluttis, animalium & alvis, in quibus una quæque ferarum alitur. Varro lib. 3. de Re rust. cap. 17: Hortensius fumi haris noster cum piscinas habuisset magna pecunia ædificatas, ac loculos, ita sæpe eũ eo adhibuit amovi. q. Sæpe etiam loculos accipimus pro sæculo in quo pecunia servatur. [*Coffre ou cabinet.* Gall. *Coffre ou cabinet.* Ital. *Burse.* German. *Ein seckel oder lad.* Hispan. *Bolsa, Bolsico.* Polon. *Mieszek, worek.* Vngar. *Tarsoly, erszény.* Angl. *A bagg of leather.*] Martial. libro 14. ipsos nisi de lava loculos implere moretur. Non decet. q. Interdum etiam loculus [*Armoire.* Gall. *Secret ou coffre ou quelque autre garderobe serrant mettre.* Ital. *Cassetta.* German. *Ein todenbuse.* Hispan. *Vasa de la cosina de la muger.*] pro capsula, seu conditorio quo in omnium cadavera condiuntur. Plin. lib. 7. cap. 2. Hunc crematum cum reliquo corpore non potuisse tradunt, condumque loculo in templo.

Lŏcel'lus, li. d. et, cruciarula, diminutivũ à loculus. [*Petite boursette, sachet.* Gall. *Petite bourssette, sachet, ou gibbessiere.* Ital. *Borsetta sachetto.* German. *Ein seckelin oder täschlin.* Hispan. *Bolsico ó saco pequeño.* Polon. *Mieszczek.* Vngar. *Erszénykecske.* Ang. *A little purse or bagge.*] Mart. lib. 14:

Si quid adhuc superest in nostri fece locelli,
Munus eramibi, cum pisce locelli erit.

Lŏcŭla'tus, a, um. Quod habet diversos locos. [*Separé.* Gall. *Auant plusieurs sachets ou bourses pour mettre pieces d'or ou d'argent à part.* Ital. *Borsa fatta per riparimento da porre cose diverse separatamente.* Germ. *Das vil sächlen oder vnderscheid hat.* Hispan. *Cosa de muchos bolsicos y lugares para guardar en cada uno cosas diversas.* Polon. *Mieszczkami albo kieszkami rożnemi.* Vngar. *Kulsö helyekkel való.* Ang. *That hath many places and holes.*] Varro. de Re rust. cap. 17: Nam ut Paulenus & cæteri piscatores ejusdem generis loculatas magnas habent arcularias, ubi diversi colores sint, cernasicubi loculatas habent piscinas, ubi dispares discolores habent pisces.

Lŏcŭlo'sus, a, um. Qui multos habet loculos seu sinus septo aliquo intermedio distinctos. [*Creux.* Gall. *Plein de trous & petits trous.* Ital. *Pieno de buchi.* German. *Vol löchlen oder kleiner sächlen.* Hispan. *Cosa llena de muchos lugares o bolsas.* Pol. *Zakamarki mający.* Vngar. *Sok kulsö kuckóval bíró, lukacskás.* Ang. *Full of pieces and holes.*] Plin. lib. 13. cap. 22: Sola differens a generum in putamine duro fragilive, & cenui ac crassi, loculoto & simplici.

Lŏcŭs ămœ'nus, orum. m. Loca distincta, sive capsulæ in quibus aves, apes, aut etiam marina animalia seorsum ad Esse, seu habitare solent: & locus dicitur videtur. [*Loge.* Gall. *Petite loge ou trou à part pour mettre quelque chose comme oiseaux à voler, ou en quelque lieu separé.* Ital. *Cassetta diversa da serrare qualche cosa.* Ger. *Besonder hüsslin oder ort da etwas inn behalten wirt.* Hispan. *Lugar apartado.* Polon. *Zapowiedne miejsce.* Vngar. *Külön való hely.* Ang. *A place set apart.*] Columel. lib. 8. Vivarii perpetuum & expeditum habeamus, ut locupletet patrem familiæ vincarum cultus. Plaut. Vises est pretium hæredum locupletantes. Cicer. 3. Verr. Ob has res, quoniam te locupletas, hoc tanto auxio donas. Idem 1. Offic. Hique arbitrantur se beatiores, si tutos animos virium, si locupletem eos quacunque ratione. q. Hujus compositum est Collocupletor: de quo suo loco.

Lŏco, as, ăvi, p. Pono, collŏco, collŭco, repono. [*Mettre.* Gall. *Mettre en quelque endroit, poser.* Ital. *Collocare, porre.* Ger. *Setzen oder ordnen.* Belg. *Setzen oder stellen.* Hisp. *Poner alguna cosa en algun lugar.* Pol. *Stawiam.* Vng. *Helyre tészek.* Ang. *To put or set in some place to place it.*] Liv. libro 1. Castra ab urbe haud plus quinq; millia passuum locat. Virgil. Æn. -hic alta theatra fundamenta locabo alta. Plaut. Aul. Eum ut illam dum locata pequirit, ablatã reperit. q. Interdum ponitur pro elocare & nuptum tradere. [*Bailler en mariage, marier.* Gal. *Donner en mariage, marier.* Ital. *Maritare.* Ger. *Zuer ehe geben / Verheuraten.* Belg. *Trouwen.* Hisp. *Casar hombre / muger, casar.* Pol. *Zamążdaię.* Vng. *Férjhez adom.*] Terent. in Phor. Quæso quid si hanc tuã unicam locarez? Locare filiam nuptum. Terent. in Phor. dicit: Vt potui, virginem nuptum locavi nunc adolescentem. Item. Locare in matrimonium. Plaut. in Truc. Virgo locata virgo in matrimonium. q. Interdum idem est, quod pretio accersitum do. [*Louer.* Gall. *Louer à loyer.* Ital. *Affittare, appigionare.* German. *Vmb gelt vermieten.* Hispan. *Arrendar alguna cosa ó casa.* Polon. *Zapowiedz za mzdę.* Vng.

Helyet bérre ado vagy vendégül adni. Hisp. *Casa ó cosa para vender ó dar de posada.* Polon. *Wyprzedz albo mieszkanie.* Vngar. *Eng. Ich leihe oder verkaufe hab, dinst ab, vermiet, setz das zu kaufen oder zu dienst.* Ang. *To let, or any place with lodging to hire or to demise.*] Cohor. libro 8. cap. 8: Vel summa ramenta compti paxillis adacta tabulæ superponantur, quæ vel loculamenta, quibus nidificent aves, vel fidibus cavernas recipiant. Idem lib. 9. cap. 3: Cupressi dulcedo seris, aut tellarum olentium quæ vulgò jacentium terræ ut fugiens parasitus: eique quæ vel pavida quum repetens à ventu maternum, & in ejus ubere glomerata pependerit, vel harum se ad maximam hordeum comedens proximas cujus novum loculamentum in nare præparatum, festinatio ostrea prædicta herbarum dulcedo quæ mollissima perfum admovetur, tum manibus, aut etiam tela congregata apes recondat. q. Ponitur aliquando pro conceptaculo sive theca rei alicujus. Vitruv. lib. 10: Super autem rectum ymparium planum eadem ratione demissum, malleum in aereum loculamentum collocatur.

Lŏcuples, pen. corripitur etiã locupleris, pen. prod. um. 1. Dives agri, multas habens possessiones, quasi loci plenus. [עשיר *Riche, abondant, copieux, opulent.* Gall. *Riche.* Ital. *Ricco.* Hispan. *Rico.* Ger. *Reich/ fruchtbar/ wol ingesetzt/ Wolerben/ ist Veldt Güter/ Wasser oder Gülten hat.* Belg. *Rijck.* Pol. *Bogaty, dostatni.* Vng. *Kaduly dus Arany, gazdag.*] Plin. lib. 18. cap. 3: Cognomina etiã imaginum de Piluminis, qui primo pisces in foveam crãt. Pisones à pisendo: hinc & locupletes dicebant, laudicenti agri pleno. Illud non nominis generis, ut Pricianum censet, & æque in fœm. casu, ut vale pallium, &c. habet. Cic. ad Att. Necnon de vestra quam Sylla in pecunia locupletium. Idem in Pisonem. Ita provincia locupleti & referta. Horat. 2. Serm. In locupletem olim. q. Non solum pro divite, & loculento posidendi ardentior, verumetiã pro gravi homine atq; auctoritate summa, & explorata fide. Hinc locupletem auctorem, testem dicimus, de cujus fide merito nemo debeat ambigere. Cic. 3. Offic. Accedit eũ tabulis locupletibus Posidonius. Et paulo post: Quorum quidem tabulas non mediocres, sed haud scio an gravissimas Regula nobis ea quæ vim perorare. Quæ enim locupletior, aut quæ omnia, quam pecuniæ populi Rom. quæ retinendæ causa fuit, eam ea sublevit ultrò? Locupletis antiquitatis, & recentis. Cic. 4. Verr. Non locupletissimi cujusque testis externarum gentium sed domestici auctores. Idem pro Planc. Egenes in locupletes animadvertit. q. Locuples oratio, dives verborum, & abundans. Cic. 3. de Orat. In delectu licentior, & divitior fuit: dixit enim ornatius: cujus membra & pedes, ut ait idem, tam omnia locupletè oratione diffusa. q. Locuples etiam aliquando per translationem ponitur pro instructo & copioso. Cicer. 1. de Natura deorum: Locupletior igitur hominum natura ad beatè vivendum, quàm deorum: quod pluribus generibus fruitur voluptatum.

Lŏcuplē'tius, adverbium. [Pol. *Bogacey.* Vng. *Gazdagabban.*] In Epitome Sex. Aurel. Victoris in Vespasiano: Hunc inter cætera bona illud singulare fuit, quòd ditiores alios divites adeò ut Vitellii hostis in filium, locupletiùs domum splendidissimo conjungeret vivo.

Lŏcŭplĕ'to, tas, pen. corrip. prod. ătum. p. Dito, locupletem reddo. [העשיר *Enrichir, mettre en biens.* Gall. *Enrichir.* Ital. *Arricchire.* Ger. *Reich machen.* Belg. *Rijck maken.* Hispan. *Enriquecer á otro.* Pol. *Bogacę czynię.* Vngar. *Meg gazdagitom.* Ang. *To make rich.*] Colum. lib. 11. Vrante perpetuum & expeditum habeamus, ut locupletet patrem familiæ vincarum cultus. Plaut. Visus est pretium hæredum locupletantes. Cicer. 3. Verr. Ob has res, quoniam te locupletas, hoc tanto auxio donas. Idem 1. Offic. Hique arbitrantur se beatiores, si tutos animos virium, si locupletem eos quacunque ratione. q. Hujus compositum est Collocupletor: de quo suo loco.

Lŏco, as, ăvi, p. Pono, collŏco, collŭco, repono. [להניח *Mettre, poser.* Gall. *Mettre en quelque endroit, poser.* Ital. *Collocare, porre.* Ger. *Setzen oder ordnen.* Belg. *Setzen oder stellen.* Hisp. *Poner alguna cosa en algun lugar.* Pol. *Stawiam.* Vng. *Helyre tészek.* Ang. *To put or set in some place to place it.*] Liv. libro 1. Castra ab urbe haud plus quinq; millia passuum locat. Virgil. Æn. -hic alta theatra fundamenta locabo alta. Plaut. Aul. Eum ut illam dum locata perquirit, ablatã reperit. q. Interdum ponitur pro elocare & nuptum tradere. [*Bailler en mariage, marier.* Gal. *Donner en mariage, marier.* Ital. *Maritare.* Ger. *Zuer ehe geben / Verheuraten.* Belg. *Trouwen.* Hisp. *Casar hombre / muger, casar.* Pol. *Zamążdaię.* Vng. *Férjhez adom.*] Terent. in Phor. Quæso quid si hanc tuã unicam locarez? Locare filiam nuptum. Terent. in Phor. dicit: Vt potui, virginem nuptum locavi nunc adolescentem. Item. Locare in matrimonium. Plaut. in Truc. Virgo locata virgo in matrimonium. q. Interdum idem est, quod pretio accersitum do. [שכר *Louer.* Gall. *Louer à loyer.* Ital. *Affittare, appigionare.* German. *Vmb gelt vermieten.* Hispan. *Arrendar alguna cosa ó casa.* Polon. *Zapowiedz za mzdę.* Vng.

Vng. Arraza ladem. Ang. To hyre or let out to hire.] In qua fignificatione ficcurrit et dativum habet perfonæ cui quid locatur, cumaccufativo rei quæ locatur, & ablativo pretii et datur. Ædes quanti Labeo amplifimas habebat, centum te feftertiis Mario locarit audio. ¶ Sæpè tamen pretium non exprimitur. Cic. in Verr. Menonis nobiliffimi hominis ædes fanctiffimæ locatæ. ¶ Locare alicui operam fuam, eft duas exercelano locatus. ¶ Locare alicui opera fuam. Gell. lib. 5. cap. aliquid mercede faciendũ fuſcipere. Gell. lib. 5. cap. 3. Ob quæ prædũ victum ad circumagendas molas quæ mulæ. Ob quæ prædũ victum ad circumagendas molas quæ mulatitiæ appellãtur, operam pullari locare. Plaut. Trin. Nam operam meã tribus nummis ego locavi ad actes dugatorias. Locare alicui opus faciendum, dicitur is qui pro opere faciendo aliquid mercedis conſtituit, ut fupra. Antiquitas Ciceroni Cretenſium ait idem Athenienſes in eodem loco monumentorum et marmorum faciendum locaſſe. Interdum locare idem eſt quod collocare, five impendere dicunt quum operam pecuniamve bene aut male locatam dicimus. Plautus Mofte. Nec quicquam argenti locavi tam diu atquam æquabene. Idem Amphit. Optumè optimo operam dat, dat tam pul. Bẽ locas.

Lŏcĭto, as, penul. corr. Frequentativũ formatum à fupino verbi loco, ãui mutato. [Louer fouuent, louer. Gall. Louer fouuent. Ital. Affittare, Ger. Stets vermiethen oder außthun. Hiſp. Arrendar muchas vezes. Pol. Vſtawnie wypuſzczam albo wydaie. Vng. Ki-adogattam, -adogatok, -adogattak. Ang. To let out often, or to hire.] Terent. in Adelph. Agelli eſt hic fub umbe pauſulum quod locitas foras. Hunc demus cui ſuſtentur.

Locātŏr, ōris, m. [מחכר Iudic. 9. מחכרת Iudic. 16.] Gall. Louoer, qui baille à louage. Ital. Colui che da à pigione, à fitto. Ger. Ein vermiether verkeufft oder verbindt ſich zu pacht. Hiſp. El que arrienda ò da à arrendamiento. Vng. Adogató. Ang. He that letteth out to hire.] Cic. 3 Verr. Hæreditas tota Veſtæ Menonis nobiliſſimi hominis uxoris fanatricis, ut locator pecuniam det, cum luctor acceptat. Paulus libro 3. capite 31: Romæ quoque Conſilium matertera ſua maritum, ut ſe locaret rogavit, & locatorem ſanctis an eo celatum.

Lŏcātĭo, [מחכרת Vng. Hidyes.] Vt adverbia localia apud Probum.

Lŏcātĭo, [מחכרת Vng. Adogatás, bérlés, bérlet, adogatás.] Diomedes Grammat. lib. 1. Adverbia locali ter ponito.

Lŏcātĭo, ōnis, verbale Ft. cui opponitur Conductio: Proprietas eius eſt qui pretium accipit. [Louage, bail à louage. Gall. Louage, bail à louage. Ital. Locatione, affitare à pigione. Ger. Ein vermiethung, oder verdingung. Bel. Een huerynge. Hiſp. Arrendamiento. Pol. Naimowanie. Vng. Adogatás, bérlés, bérlet, adogatás. Ang. A letting out to hire.] Cic. 3 Verr. Heredibus tectorio celerata locatione, reſtituendi locatoribus, brevis pœnis fortunisque omnibus ſpoliatus. Venit in judicium. Idem ad Attic. lib. 4. Dilabebatur porticus Catuli quæ ex S. C. Ox. locatione reficiebatur, & ædificium proẽ perierat. ¶ Inducere locationem, eſt non tam facere locationem, tabulas q. de locatione confectas interſtituere, quam differre. Cic. ad Attic. libro 1: Afiani qui de Cenſoribus conduxerunt, quæſtura Scauri, ſe cupidi rationis prolapſos omnium magno conduxiſſe, et inducere locationem, poſtulavere.

Lŏcŭſtă, æ, f. g. ut ſecti genus eſt, inſectus habens alas, tam mendoſis ſe volatibus è terra attollens, ut ſaltare potius videatur, quam volare. [חגב Leuit. 11. Gall. Vne langouſte, ou ſauterelle. Ital. Cauallette. Ger. Ein heuſchrick. Bel. Een ſprinckhaene. Hiſp. Langoſta. Pol. Konik, ſzarańcza. Vng. Sáska.] In Africa & Syria majore corpore nascuntur, ſimilibus quæ à locuſtis autem copia, ut herbas, meſſes, arbores, aut etiam adurant. Quæ etiam & morbo transferuntur, dicuntur, & abſumptis domeſticis omnibus, externa gabula quærere, non ſine infauſto præſagio earum ad quos penetrant. In Indiæ montibus magnitudinis naſci tradentur, ut interdũ unum pecus longitudinem excedat: rex earum ſemoribus & cruribus ſuum nomen notant, ſicut ſolent conſules. Vide plura de his apud Plinium lib. 11. cap. 29. ¶ Locuſta etiam piſcis eſt ex genere craſſorum, corpore longo, cornua ante oculos bina, longa & aſpera habens: dicta à ſimilitudine terreſtris. Plin. lib. 9. cap. 30: Locuſtæ tragi craſſa munitantur in eo genere quod cæteri ſanguine. Latent in cavernis quinis & denis principium ſenectute exuunt anguis more, renovationem corporis. Cæſpitem in aquis natantem craſſæ reparationum modo ſubeunt. Sunt ſera in aquis natantes craſſæ reparationum modo ſubeunt. Sunt ſera in aquis natantes locuſtæ, rectis meatibus, cornibus, quæ tantum ad ſuis ingoſtum motus

primas notiones, quod absolvit in libro Categor. Secundò incipit partes syllogismi: quæ sunt secundæ notiones, quod perficit in libro interpretationis. Tertiò tractat generaliter de syllogismo, quod peragit in libris priorū Resolutionum. Quarto tractat specialiter de syllogismo Demonstrativo in libro posteriorum Resolutionum. Quinto specialiter tractat de syllogismo dialectico in libris Topicorum. Vltimo agit de Captioso & Sophistico syllogismo, cui tractatui liber de Elenchis Sophisticis.

Lŏgĭcōrum, orum, gen. plur. num. Cic. 4. Tusc. Habes ea quæ de perturbationibus evellendis disputant Stoici, quæ logica appellant, quia differuntur subtilius.

Lŏgĭum, pen. corr. λόγιον. Græci oraculum appellant, præsertim solutæ orationis edictum. Nam quod carmine redditum fuerat, χρησμὸν potius nominant: ut post Suidam annotavit Celius Rhodigin. lib. 7. cap. 6.

Lŏgŏtăxĭæ, ārum, m. p. Suppurationes. Eve æstimatores dicuntur, ἀπὸ τοῦ λογίζεσθαι, quod ellationes subducere, æstimare, seu rem aliquā diligenter expendere. ¶ Athenis Logistæ magistratus erant, quorā munus erat expendere quæ in magistratu quisq; gessisset. Antiphanis tamen interpres, Logistas eosdē fuisse existimat cum Agoranomis, quorum munus perfunctis Ædilibus Romæ exercebant.

Lŏgistĭce, es, λογιστικὴ, Ars supputandi, quam vulgus Abacum vocat: hinc τὸ λογιστικὸν, quod est supputare & calculum subducere.

Lŏgistĕrĭum, n. λογιστήριον, Locus in quo exercitus recensetur, militiæ; stipendii, penditur. [Vng. Hadfamulódeg.] Iulius Pollux inter Athenienses tribus fuisse numerat & Logisteria: interpretaturq; locum fuisse in quo Logistæ considere, & muneri suo vacare consuevissent.

Lŏgistŏrĭcus, m. l. Liber fuit Varronis sermonum, & dictorum antiquorum narrationem continens. Gell. lib. 4. cap. 16. Marcus Varro in Logistorico scripsit, &c. Macrob. lib. 3. Saturn. Varro in Logistorico qui inscribitur Marcus de Fortuna.

Lŏgŏmăchĭa, æ, λογομαχία, Qui inanium verborum ornatu, non rerum pondus sequitur: sive qui captiosa, atq; composita oratione, alium in fraudem conatur inducere. [Vng. Hlabwordcwidelabgiedd, gidlabcwidelabgiedd.] Cicer. in Orat. Hæc tractasse Thrasymachum Chalcedonium primum, & Leontinos ferunt Gorgiam: Theodorum inde Byzantium mutoq; alios, quos λογομάχους appellat in Phædro Socrates.

Lŏgŏgrăphi, pen. corr. m. l. λογογράφοι, esse Suida dicuntur qui acta judicialia excipiunt. Cujus scripturæ subscribit & Ammonius τοὺς λογογράφους, ἐξ ὑπαγορεύσεως γράφοντας, cujus non sunt verba λογογραφοῦσι, sed ἀναγινώσκουσι λόγους γράφοντες. Demosthenes tamen & Æschines vocem hanc in deteriorem partem fere usurpant, magisq; convitii loco scribam male λογογράφον appellant. Memorat horum Arcadius Lib. 1. §. 1. C. de mun. & hoc.

Lŏlĭum, ĭi, n. quandoq; etiam adhuc herbicem, quomodo etiam cum pervigilium in campis viret.

Lŏlīgo, pen. prod. genitivus loliginis. Et Piscis genus, à volatu dict. ἀπὸ τοῦ ἑλίσσειν, esse Varr. [ἑλίσσω Theodoro. Gall. Vrayſſon ou ayoule eſcornar ou eſtante. Ital. Peſce calamaro. Ger. Ein Tintenfiſch. Belg. Een inktvis. Hiſp. Calamar, ſepiola, ſangida.] Nam quæ ex Trebii Nigri sententia scribit Plin. lib. 32. cap. 5. tanta interdum multitudine emari evolant, ut navigia demergant. Coëunt anguis quoties duo colla & sepem componentes inter se brachia, & in contrarium nantes: pariūt autem ova. Ital. nodica thecæ calamariæ similitudine, calamaroſa appellant. Habent enim duo officula, quorum alterum calami, alterum gladiali persimili pellucidiq; imaginem refert. Ad hæc cartaretis habet pigmentum atramento simillimum. Vide succum loliginis pro livore hominis parum candidi posuit Horat. 1. Serm. Satyr. 4. Hic niger est succus loliginis. Hæc est Aetopo mera. Vbi Porphyrio: Ex loliginis succo lyncem meum vultu recolligi ex sanguine, veneram. Primo Lupus dicere ipsi: Jaba semper producitur, idq; contra naturam pueritiæ Volo, quod priorem corripit. Vnde Donatus in carmine gemmato Hunc hunc loligo.

Lŏlīgŭncŭlă, diminutivū, τὸ λολίγιον. Plaut. in Casina: Emito lepidas lepidas loliguncolas, &c.

Lŏlĭum, ĭi, n. Herba est hordeo similis (cujus cicera vitiū est si purgatur) in segetibus nascens. Gallis Yvraye, ab ebrietate dicitur. [ῥᾶϛ λόλιον, ἀγρὸς ζιζανίων. Gall. Yvraye. Ital. Loglio, loglio. Ger. Laſt. Belg. Dul. Hiſp. Cizaña vallico. Pol. Kakol. Vng. Ocſu, ocſuvirág. Ang. Cockle among corne.] Virg. 1. Georg. Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ. Plin. lib. 18. cap. 17. Nam lolium, & tribulos, & carduos, lapparé; non minus quām tubos inter fruges morbos potius, quam interpolius terræ pestem numeraverim. ¶ Lolio vitiare dicuntur, qui vitiosum in semine lolium, propter vapores atros quos in cerebrum attollit. Ovid. 1. Fast. Et careant lolio oculos vitiantibus agri.

Lŏlĭācĕus, a, um. Quod ex lolio est. [λόλινος. Gal. D'yraye. Ital. Di loglio. Ger. zaſtig. Belg. dul. Hiſp. De cizaña vallico. Pol. Kakolik. Vng. Ocſuból, vadocſuvál való. Ang. Of cockle.] ut, farina lolacea.

Lŏlĭārĭus, a, um. [λολιαρὸς. Gall. Appartenant à yvraye. Ital. Pertinente a loglio. Ger. Zaſtig gehörig. Hiſp. Perteneciente á cizaña vallico. Vng. Ocſuról, vadocſuvalóra való.] ut, Corbulum lolianum, quo lolium ex frumento excernitur. Colum. lib. 8. cap. 5. Cereo vivacio, vel loliario, qui jam tum nullo, pulso propere urbe.

Lŏlĭus, Græca præpositio admodum parci & facie à loligine dissidens. [λόλιος. Vide Hermolaum in Plinium.

Lŏmentum, i, n. Farina fabacea, qua ad erugandā corpora utuntur balneatores. [λόμεντον. Gall. Farine de feues. Ital. Farina de fave. Ger. Bonnen-Mehl. Hiſp. Harina de habas. Pol. Mąka z bobu. Vng. Babliſztt. Ang. Beane meale.] Martial. lib. 3. Lomento rugas inducit quod conficit tenax. Plin. lib. 22. cap. 25. de fabis loquens: Lomento, cupos, ex aceto decocto, tumores maturat, aq; aperit. Est item Lomentum coloris genus ad unguis. quod fucum picarium ex erulco conficiebat. Plin. li. 35. cap. 11. Ex carmine fit, quod vocatur lomentum: perficitur id lavando terendoq; & hoc ex carneo candidius. Et paulò post: Est & fabarium genus lomenti (quidam tritum vocant) quibus alibus alli mixti. Postremum hoc genus à Græcis propriè Ἀλευρον appellatur.

Lŏnchītis, ĭdis, ἡ λογχῖτις. Gall. Eſpece de plantain qu'on dit long plantain ou Lancette. Ital. Herba di lunga gamba. Ger. Ein kraut das diſe natürliche art hat / daß es ein lange gerade wurtz gewint. Hiſp. Yerua comun, yerua noua. Pol. Polna mąka. Vng. Hoſſzúlábu fü.] Herba est in locis siccitatibus nascens, foliis porri, ad radicem rubentibus, flores habens cum capiticulos, personis comicis similes, parvam extentes linguam: semen vero involutis clausum, triangulum, & lanceæ limile: unde & hominum vendicavit. Non esse autem eandem cum Xiphia, seu Phalangite (ut hactenus à Dictionarii hujus emendatoribus perperam creditum est) apertissimè docet Plin. lib. 25. cap. 11.

Lŏngănon, ŏnis, n. quibusdam appellatur intestinum rectum, à cæco intestino, quod κόλον appellant, ad rectum usq; protenditur, spinæ è directo incumbens. [μακρὸν ἔντερον εὐθύ. Pol. Koſzyc proſtowy. Vng. Nagyobbikvastag.] Rationem nominis reddit Gal. quod in longum protendatur, nullis orbibus implicitum, ut cætera intestina. Apicius Longanones potemos extare Tarentinos. Sunt enim pisces inter pelagios.

Longævus, Longatinus, vide LONGUS.

Longe, pas, ἐκτεταμένως, ἐκτενῶς, quando nihil est in usu, habet tamen composita in frequenti usurpatione habita, quæ sunt, Longo, prolongo quod ut protrabo. Plaut. Quæ mihi tuus prolongat promissa.

Longĭus, gă, gum. Propriā sinquit Nonius) idem quod per planum porrectus. [אָרוֹךְ arab. מֵאֹד arab. μακρὸς. Gall. Long. Ital. Longo. Ger. lang. Bel. Lang. Hiſp. Luengo. Pol. Długi. Vng. Hoſſzú, hoſſzadalmas. Ang. Long.] Virg. 3. Georg. Tam longo solvitur ille modus. ¶ Nonnunquam idem quod in altum excelsus hoc est, procerus, Virg. 9. Aeneid. Stant longis in navibus hasta. & fusta rentes. Plaut. Tim. quæ facie est homo? S. Sesquipede quidem est quam tu, longior. Longus pedes sapiens. Plinius: in hoc cubi circumplexo, quinq; in medio, umbilicus, quem gnomonem vocant, septem pedes longus, umbram eo amplius quatuor pedes longam reddit. Longus pedis quatuor. Columella: In mense Martio arcas latas pedū denum, longas pedū quinquagenum facito. Idē: Atq; ita mense ultimo Aprilis seminari tantum, quantum singuli cyathi seminis locum occupent, decem pedum longum, & quinque latum. ¶ Ferramenta longiora ulurpatur quando quæ prominent, Virgil. lib. 3. Aeneid. & longum Andromache suspirat amorem. ¶ Nonnunquam pro prolixa & lata. Plaut. in Trin. Longo sermone utimur. Cicero lib. 1. de Natura deorum: Sed nolo esse longior. Longum est dicere, non ii tempora. Cicero 2. Verr. Longum est dicere quam ea probe fecerint. ¶ Quandoque pro magno: unde Longores dies, majores diennus. ¶ Quandoque pro perniciabili. Virgil. libro 1. Aeneidos: Nescius & vano nec fera sermone trahebat infelix Dido, longumque hibebat amorem. ¶ Longa dies, pro longo tempore. Plautus Epid. Longa dies animum incertat meum. Iuven. Satyr. 10. Longa dies igitur quid conferat? Ne loligum faciam: dicit, ut breviter dicam. Horat. lib. 1. Serm. sat. 3. In longum cuncta. Virg. 9. Aeglog. Cantando tollitos in longum ducis amores.

Longum, adverbialiter. Diu, longo tempore. [μακρὰν. Gall. Longuement. Ital. Lungamente. Ger. lange weil. Hiſp. Luengamente. Pol. Długo. Vng. Hoſſzan. Ang. A long time.] Martialis: Vrit tuis longum non nisi puer, Iuvatur Muneribus. Virg. 12. Aeneid. nomine, quicunq; es, multa Victor, nec longum laetabere. Idem 3. Aegloga: Et longum formose vale, vale inquit, Iola.

Longŭs,

Longè, adverbium, Præcul, longo interuallo, longo loci spatio. [*Longe, remote.* Gall. *De long, au long.* Ital. *Di longi.* Ger. *Weiten.* Bel. *Verre, fecte.* Hisp. *Lexos de aqui.* Pol. *Daleko.* Vng. *Messze.* Ang. *Farre of.*] Cicero pro Flacco: Non longè à gradibus Auctoris hæc omnia dicuntur. Idem: Longè omnino à Tyberi ad Catonem. Idem pro domo sua: Ejus simulachrum non longè à Tanagritis in sepulcro positum fuit. ¶ Dicitur etiam de temporis intervallo. Cicero pro Sylla: Tempus mihi ad dicendum longè abest. Idem de Claris oratoribus. Varro vit. Nævi producit longius. Longè, ateq; id est, multis viarum, aut locis. *Dissitè.* Cicer. 1. de Natura deorum: Sed longè latèq; radiocet. Idem pro Lege Manilia: Tantum bellum, tam diuturnum, tam longè latèq; dispersum. ¶ Interdum significat valde. Salustius: Longè mihi alia mens est. ¶ Interdū accipitur pro multo, longiusq; comparativo, aut positivo. *Longè.* Cicer. de Claris Orator. Vir longè post natos homines nuprobissimus. Idem alibi: Illud hominis longè optimum esse. ¶ Aliquando idem ferè valet, quod procul. Virg. Georg. circ. Littora longè resonantia. Plaut. Longè habere: hoc est, habere quod procul intendas. In Truculento: Nam illa itum nunc longè habet quæ usq; illuc corpus gitmeum habeat, hoc est, habeat oculum longum, vel a longè protensum. Longè propitiare futuros casus, est eos longè antevidere, quàm eveniũt. Cicero de Amic. Vnos longè prospicere oportet futuros casus Reipubl. Longè gentium, significat omnino longè, haut Nusquam gentium, nusquam locorum, denique quandoquidem omnino nusquam. Cicero Attic. libro 6: Tu autem abes longè gentium. ¶ Lucretius lib. 5 longiter dicit pro longè: Non, ut opinor, id à certo jam longiter errat. Sed pater Libro 11. Institutionum Grammat.

Longūlus, a, um, diminut. [*Assez long.* Gall. *Longuet.* Ital. *Longhetto.* Ger. *Langlecht.* Hisp. *Luengo vnpoco.* Pol. *Podługi.*] ut Longulum iter. Cic. ad Attic. lib. 16: Itaq; eo die manũ. Aquini, longulum sanè iter, & via insepta.

Longiusculus, la, lum, diminutivum nomẽ, Longior sive Longius: idem valens quòd paulo longior. [*Vng. Hozzeskèb.*] Cicer. pro Archia: Quod epigramma in eum fecisse tam multo absentis verbibus longiusculis. Plinius libro 10. capite 36: Bimulis (passeribus) longiusculum spatium.

Longulè, diminutivum. [*Longè mediocriter.* Gall. *Vn peu long.* Ital. *Vn poco di longo.* Ger. *Etwas weit, ein wenig weit.* Hisp. *Luengo vnpoco.* Vng. *Nèzegèskèn.* Ang. *Somewhat, farre of.*] Plaut. in Rud. Haud longule exhac loco.

Longipēs, pedis, om. c. Longas pedes, sive longa crura habens. [*Longuement pied.* Gal. *Hauer fort iambes, qui a long pied.* Ital. *Longo de piede.* Germ. *Langfüssig.* Hisp. *Que tiene luengos los pies.* Pol. *Długonogi.* Vng. *Hozzèlàbu.* Ang. *Long footed.*] Plin. lib. 30. cap. 4: Rupertes animal est rarum in Italia, Umilimum strato longo pedi.

Longæ vus, a, um, Annosus, senex, quasi longi ævi. [בן ימים *Ben iamim, multorum, annorum.* Gal. *Qui vit de a vysa long temps, de longue vie & duree.* Ital. *Vecchio, attempato, di lunga età.* Ger. *Alt, wolbetagt.* Hisp. *Cosa de luenga edad.* Pol. *Stary, lemu.* Vng. *Hozzèlètèm.* Ang. *Long lived, of many yeares continuance.*] Virgil. 6. Æneid. Quem tibi longævo serum Lavinia conjux Educet silvis regem, regumq; parentem Ideirco. Acneid. Surge age, & hæc lætus longævo dicta parenti Haud dubitanda refer. Cic. in Catone: O mi Scipio senem, qui mortem contemnendam in tam longæva ætate non viderit.

Longævĭtas, atis, fe. Annositas, senectus. [*Longuement vie, ancienneté.* Vng. *Hozzèlètèm, dèlèny.*] Macrob. Satur. lib. 7. cap. 10: Liquor vitalis longævitate siccatus est.

Longanimis, e, nime, penult. corr. Qui est perseverantis animi, æquanimiter tolerans quicquid sibi accidat. [אך אפים *Erech appaiim, magnanimus, &c.* Gal. *Patient.* Ital. *Paziente d'animo, che tolera ogni disdetta fortuna.* Ger. *Langmütig.* Hisp. *Paciente y sufrido.* Pol. *Cierpliwy.* Vng. *Nagyszìvù.* Ang. *That is patient, long suffering.*] Verbum minime Latinum.

Longanimĭtas, tis. Tolerantia, patientia, vox à Theologis introducta. [*Longanimité.* Gall. *Patience.* Ital. *Tolleranza, pazienza.* Ger. *Langmütigkeit.* Hisp. *Paciencia, y sufrimiento.* Pol. *Cierpliwość.* Vng. *Nagyszìvùsèg.* Ang. *Long suffering.*] Hieronymus: Longanimitas, quæ alibi sustentatio dicitur, a patientia differt. Minimè etiam Latina vox.

Longĭtudo, dinis, fe. Prolixitas. [אורך *Orech, magnitudo, pars.* & Gall. *Longueur.* Ital. *Longhezza.* Ger. *Länge.* Bel. *Lengthe, length.* Hisp. *Longura.* Pol. *Długość, miara.* Vng. *Hozzèsàg.* Ang. *Length.*] Plin. l. 11. cap. 25: Intelligitur autem gracilitate & longitudine. Cicero 9 Philipp. Non enim longitudo temporis, non aspectus vitarum, non morbus ingravescens retardavit. ¶ Accipitur nonnunquam pro longo temporis spatio. Terentius in Heaut. Vt te vivi animo esse omisso, & suavia in præsentia Quæ essent, prima habere, neq; consulere in longitudinem, Corpus ut esset, ut neq; egeres, neq; ut hæc pro lesperderes. Cicero 5. Verr. Nostris longitudo lapsis & flagitiis conterebatur.

Longĭquus, a, um, Remotus, distans, divertus, longè situatus. [רחוק *Rachok, longe, remotus, distans.* Gall. *Loingtain.* Ital. *Lontano, straniero.* Ger. *Weit vnd lang.* Hisp. *Apartado, estraño.* Pol. *Daleki.* Vng. *Messze valò, idegen.* Ang. *Farre of, strange.*] Cicer. Marcello: Non dubito quin plurimæ centeant nos quidem longinquis & à terris missis ultimas gentes. ¶ Aliquando significat quòd in longum tendit. Claudianus: Sic quæ vectigalia longinquæ per æquora mercis Mollirit tellure vices. ¶ Aliquando ponitur pro externo & peregrino. *Ἀλλοδαπός.* Ovid. de Trist. Si mea longinquis ulciscitur epistola celer. Et longinquo & præsenti opponitur. Plin. lib. 9. cap. 51: Reperi nusquam inter exempla Clazomenii, animam relicto corpore errare solitam, vagamq; e longinquo pro multis annumerare, quæ, nisi à præsenti nosci non possent. Et longinquo veniens nobilitas, dicitur antiqua nobilitas. Plin. l. 10. cap. 42: Minor nobilitas, quæ à non ex longinquo venit, &c. ¶ Ponitur aliquando pro diuturno. Liv. lib. 1. ab Vrbe: Donec esse quoq; longinquum morbo est implicitus. Plautus in Milite: Viam longinquam dabat. ¶ Nonnunquam pro lento. Plaut. Mercat. Longinquum amantis istud. Longinquus firma opponitur brevi. Plautus in Milite: Brevia' an longinquo sermone? ¶ Longinquum loqui id est, diuturnè. Plautus in Mercatore: Oratio mea odiosa est, quam res agas, longinquum loquis Equidem ad captandum verum pervenias.

Longĭtudĭnālis, le, Ad longitudinem pertinens. [אורכי *Orechi, longitudinis.* Gal. *Longueureux, longue de l'une des deux parts.* Ital. *Lunghezza.* Ger. *Der weite oder weitumfahrende.* Hisp. *Aquello de luengo.* Pol. *Dołużny.* Vng. *Hozzègi, hozzèvonàsu.* Ang. *Long, extended in length, length of upon.*] Cicer. pro Cæcina lib. 2. In his enim fundis locis, quo & propter longinquitatem, & propter lavoris ait tardissima omnia proferuntur. ¶ Aliquando pro Diuturnitate. Terent. in Heaut. Hæc mihi nunc cura est maxima, ne cui mea longinquitas ætatis obtiet, mortemq; exoptem. Cæsar 1. bell. Civil. Tamen rei ejus maram temporis longinquitatem timebat. Cicer. 2. de finib. Qui non voluptate vitam ejus beatam putabit, qui libi is conveniet, qui negabit voluptatem esse rem longinquitate?

Longĭfĭco, as, āvi, ātum. Longus fio. [ארך *Arach, extendo, longo.* Gal. *Ie rends long.* Ital. *Diuenir et lungo.* Ger. *Lang werden.* Hisp. *Hazerse luengo.* Pol. *Długim się czynię.* Vng. *Hosszù leszek.* Ang. *To make long.*] Ennius: Neq; corpora sima longificant quicquid, Nonius.

Longūrĭo, onis, m. f. Longas homo, & præterea, à pertica, qua longuriam vocant, simul tradunt dictas. [אבה *Gnabe, acervus, cumulus, congeries, &c.* Gal. *Long.* Ital. *Lungo.* Ger. *Ein vnd langer Mensch.* Hisp. *Luengo.* Pol. *Długoszyi.* Vng. *Hosszù, hosszù nyakù.* Ang. *A long pole.*] Varro. Hic quam ei nec, nec eo quia longurio. Priscum verbum.

Longūrĭus, rii, m. f. Pertica longior, quæ sepibus interponitur ejiciendo arandi confirmandis, cadè bellis in rebus magnificandis ad munienda castra. [מחץ *Machats, percussio, &c.* Gall. *Perche, gaule, gaulche.* Ital. *Lungo pertica.* Germ. *Ein lange stangen.* Hisp. *Vara, o lança luenga.* Pol. *Tyczka, item, Pręgierz, ciągadło.* Vng. *Hozzè rud.* Ang. *A long pole, such as sticks were tied to.*] Varro de Re rust. libro 1. capite 14: Secunda sepes ex arido ligno, sed non vivit. Fit autem palis flatis crebris, & cum transmissis implectis, aut latis perforatis, & per ea foramina impositis longuriis ferreis binis aut ternis, aut ex arbore bina ramosa dimidiis interrasis, deinceps contortis. Idem libro 3. cap. 3: Longuriis in fabulis oportet clausa habere ostia ac fenestras, & inter singulas à parietibus intercipere longurios, quibus dissepiens inter se pugnare possint. Cæsar lib. 4. bel. Gall. Materia dejecta materia instituta contexebantur, ac longuriis, circumjectis contexebantur.

Lontĭris, Artitolochiæ species tertia, de qua Dioscor. libro 3. cap. 163.

Lŏpas, adis, fe. *Λοπάς.* Genus conchæ marinæ. Plautus in Mostellaria: Ad hunc modum paratico: Addito lopades echinos, ostreas. Dicit lopades a vasis culinarii generis, quod Græci *Λοπάδας* appellant. Baptas Graphice ait retinetur. ¶ Illi & Lopades Lopæ, vestimenti genus, quo figura nostra proximum, illud, quum apud Græcos ita scribatur, per ω.

Lŏpta, Onobrychis apud Dioscor. lib. 2. cap. 168.

Lŏquŏr, loqueris, locutus per ŏ, ut Priscianus videtur, sive loquutus pero, dicit Proprie significat, verba qualiacunq; profero. Formatur a Græco verbo *Λέγω, Λόγω*, hinc locuter, quo mutata. [דבר *Medaber אמר Amar, loquor, fabulor, effor.* Gall. *Parler, discourir, raisonner.* Ital. *Parlare, ragionare.* Ger. *Reden, sprechen.* Bel. *Speeken.* Hisp. *Hablar, razonar.* Pol. *Mowie.* Vng. *Szòlok.* Ang. *To speake.*] Dissimiliter loquuntur, & dicere, quòd loqui hominis natura: dicere, elegantes & facundi. Quæcunq; loqui aliquando pro dicere

pro dicere positum inveniatur. Plautus in Menæchmis: Quæso parasitos loqueretis idem! Adolescens quæso loquere cum meo comere. Loqui ad voluptatem, apud Ciceronem in Paradox. ¶ Loqui ad voluptatem, est sermone suo voluptatem aut rebus afferre, acutum, & gratum loqui. Cicero pro Quintio: Patronum sermone bellè dicere, non ad voluptatem loqui posse. ¶ Loqui lapides, dicitur loqui qui facili audientes mentem obtundunt, & offendunt, ut filii quibus ullius caput feriunt. Plautus in Asinar. Quia mihi molesta cerebrum excutiunt tua dicta foràs, Lapides loqueris. Loquentur hoc palàm. Cic. 1. Verr. Hæc quum palàm Decumani inter se proclive loqui sunt. Loquuntur vulgò quæ cognovi, vulgò in ore versantur. Cic. 5. Verr. Quum vulgò loquerentur subjectam in eum sententiam, &c. Loquuntur amicos, si Rhodios hoc est, de Gemino, commemorant. Loquitur res ipsa hoc est, apertissima est, & sermone non eget. Loquitur fama nocte, homines Dionæo fquori loquuntur. ¶ Dare alicui loquendum, chartis, dixit Martialis ab re: Quem dat cui frangi, famus præ dolor loquendum. ¶ Componitur hujus verbi tum, Adloquor, colloquor, circumloquor, deloquor, eloquor, interloquor, obloquor, præloquor, & perloquor, quorum significata partim supra explicuimus, partim infra suis locis exequemur.

Locutus, five Loquutus, particip. [אמר medúbbár, memorátus, dictus. Gall. Qui a parlé. Ital. Che ha parlato. Ger. Gered, der geredt hat. Hisp. El que ha hablado. Pol. Ten który mowił. Vng. Tegedte. Ang. That hath spoken.] Horat. lib. 1. epist. 8: Verecundum ad cœnam est, dicenda tacendis loquutus, Tandem dormitum dicitur. Virg. 1. Aeneid. Sic ore locuta est.

Locutio, five Loquutio, loquutionis, Fr. Sermo, oratio, dictio, genus dicendi. [דבור dabbúr, מאמר maámar, אמרה imrá, sermo. Gall. Parole, voz parlar, parlement. Ital. Parlamento. Ger. Ein Red. Hisp. Obra de hablar. Pol. Mowa. Vng. Szóllás. Ang. A speaking or speaking.] Cic. in Orat. Quanquam enim omnis locutio oratio est, tamen ea unius oratoris locutio hoc proprio signata nomine est.

Lŏcutŭlus, seu loquutor, m. i. Sermocinator, qui loquitur. [מדבר medábber, מאמר maámar. Gall. Parleur, jebleteur. Ital. Parlatore, favellatore. Ger. Ein Redner, der vil redet. Hisp. Hablador, parlero. Pol. Powiadacz. Vng. Szóllo. Ang. That speaketh a babler.] Gell. Qui sunt leves & futiles & loquaculi locutores.

Locutŭleius, m. i. Suaviter loquens in verba provecti, quos & garrulos, loquaces, blateronas, & linguaces dicimus, quorum linguam in fatis ad loquendum, infrenatis q. est, ut cetertim quidam vel usque ne verbum quidem semper, & altum. [לשון לשון. Gall. Grand parleur, jebleteur. Ital. Ciarlatano, gran parlatore. Ger. Ein Schwätzer, Plapperer, der es lässt den maul gehn. Hisp. Hablador, parlero. Pol. Bardzo bolte. Vng. Tulsógo, nyelvesség. Ang. Babbling or prating.] Gel. lib. 1. cap. 15.

Loquācitas, atis, f. c. Multiloquium, inanis & immodica garrulitas. [מרבה שיחה merbé sichá, מרבה דברים merbé dibbrím. Gall. Trop grande abondance de paroles, trop parler. Ital. Ciarlare, chiacchiare, parlare soverchio & senza. Ger. Ein vil redigkeit voller worte, geschwetz. Bel. Claquet, babillement. Hisp. Cosa de mucho hablar. Pol. Plapanie. Vng. Tulságos, nyelvesség. Ang. Babbling or prating.] Cic. Torquato. Facit autem non loquacitas mea, sed benevolentia longiores epistolas. Idem ad Attic. Si loquacitati ignoscis, quæ & me levat ad te ejusdem scribentem, & elicit tuas literas.

Lŏquācito, cas, Multùm loquor. [מדבר medábber, מרבה דברים merbé dibbrím. Gall. Parler beaucoup, caqueter. Ital. Parlar molto. Ger. Viel reden, peten oder jauchzen. Hisp. Hablar mucho. Pol. Wiele mowić, wiele rzeczy. Vng. Sokáigál, nyelveskedém. Ang. To babble, to speak much.] Ter. in Eun. Si quando muliercula de divitis proprio, de filiis, de vestibus, de mundi varietatibus garrula de loquacitat, ut mos est eis, hilarator. Vxor nova est, quam apud vetulas non facile invenias.

Lŏquācŭlus, cis, a, um. Verbosus garrulus, loquendo importunus. [מדבר medábber, מאמר maámar, מרבה דברים merbé dibbrím. Gall. Causeresse, babillard, grand parleur. Ital. Ciarlatore, chiacchierone. Ger. Schwetzig, tichtig. Bel. Causeur, babillard, tenteur de rien. Hisp. Cosa de mucho hablador. Pol. Mowny. Vng. Sokáigáló, nyelvesség. Ang. Babbling.] Cic. pro Cluent. Præterea Sextum Lum Nicodromum, quem nimium loquacem fuisse, ac nimium domum fidelem arbitrabatur, ex. Idem lib. 2. de Or. Quæ illam artem totâ eximitemus, quæ in ea cognitandis argumentis acuta nimium est, in indicandis nimium loquax. Hinc cornix & alia aves quæ humanâ voce imitantur, loquaces dicuntur.

Loquācĭor, comparativum. [מרבה דברים merbé dibbrím, & superlativum loquacissimus. [מרבה דברים merbé dibbrím.] Cic. de Senect. Ut senibus etiam loquacibus ignoscatur. Idem pro Flacco: Reperietis hominem loquacissimum obtusissimum.

Loquācĭter, adverbium. [מרבה דברים merbé dibbrím. Gall. Avec trop grande abondance de paroles, jebletement. Ital. Con troppo parlare. Ger. Schwetzigklich, mit vil worten reden. Hisp. Hablar mucho con muchas palabras. Pol. Rzepliwie. Vng. Sokáigálólag. Ang. Babblingly or much.] Cic. pro Murena: Quid hæc tam loquaciter licentia respondere? Tul.

Loquēla, loquelæ, f. g. Sermo quæ loquendo profertur. [דבור dibbúr, מאמר maámar. Gall. Parole, parler. Ital. Favella. Ger. Die red, der geredt. Hisp. Habla. Pol. Mowa. Vng. Szóllás, beszéd. Ang. Speech or talk.] Catullus: Verborum gaudet Venus loquela. Hoc dicit tam concinne loquelâ & sermone, quod terminorum genorum est, loquelæ ejusdem propria dicitur quemadmodum inter orationem Curionis, & Ciceronis, de Herennio scalis.

Loquor, ĕris, d. p. & loquĭtus, quandoque à loquor deductum, quod tamen ab eis veteres usurpatur, ut in epistolis Ciceronis, brevi loquentem multa loquentia, multa loquentem magis loquentia, magis loqui. Sunt & magis loquax, multiloquus, fluitiloquus, & audiloquus. & hujusmodi, quæ habent pro co. Antonius Nebrissensis. Valerius Probus in commentariis Gellii lib. 2. cap. 1. affirmat, Satis illum loquentiam usurpasse pro loquacitate. Sic enim legit, Satis loquentiæ, sapientiæ parum, Vbi communem vulgò legitur, Satis eloquentiæ.

Loquitor, aris, d. p. Garrio, multum loquor, verba multa inaniter profundo. [מדבר medábber, מאמר maámar. Gall. Parler beaucoup. Ital. Ciarlare molto. Ger. Zuviel reden, geschwetz machen. Hisp. Hablar mucho. Pol. Bardzo mowić. Vng. Tsevegés, nyelvesség. Ang. To speak much or.] Plaut. in Bacchid. Sbu ea loquitur nunc es quæ to meo male? Vius est hoc verbo & Apul. in Florido.

Lorĕa, æ. f. plive Lorea. Genus potionis ebi cui Græci ἀκράτισμα appellãt, quali secundariã: velut apud nos cerbam pervini caritatem. Ἀκράτισμα apud Græcos tertiũ dicitur. Gal. Vin de dejeuné, boisson. Ital. vino leggiero. Ger. Frvantrunck. Hisp. Vino aguado. Pol. Wino rozlewione, rzedkie. Vng. Hígyó. Ang. A drinke of the morning.] Plin. l. 14. cap. 10. Non pessum jure dixerim, quæ Græci ἀκράτισμα appellãt, Cato & nostri, anacrasin aquæ vinaceis, quàvis inter vina operarii numerentur. Tria enim genera. Primũ decima parte aquæ additi, quæ musti. expressa sit, & ita nocte & die macelactis vinaceis, rursusq; prela subjectis. Alterum, tertia parte ejus quod expressum sit, addita aquæ, expressoq; decocto ad tertias partes. Tertium priùs vinis expressum, quod sacratũ Cato appellat. Varro de Vita pop. Rom. Antiqui multi etes majores mero bibebant lotare. D. Lajora quasi lora, quòd fiat ex vinaccis aquæ effusis. Vide Var. de Re rust. lib. 1. cap. 54. & Colum. lib. 12. cap. 40.

Lorāmentum, Lorārii. Vide LORAMENTUM.

Lordosis, λόρδωσις. Est curvatio vertebrarũ, propriè loxatio.

Lorīca, æ, pen. prod. [שריון shiryón, מגן magén, צנה tsinnáh. Gall. Haubert, cuirasse, cotte de mailles. Ital. Panciera, corazza. Ger. Ein ist ein rüstung oder harnisch, ein panzer. Hisp. Coraza de malla. Pol. Kosztuga, kuiraszyna. Vng. Páncél. Ang. An habergeon, a coat of mail.] Est munimentum corporis, quale in hoplitarum antiquis statuis videmus quamvis fere accipiatur pro quovis genere armorũ, quæ corpus ab ictibus vim tegimenti. Differt putatur lorica à loro. Nam antiquitus, teste Varrone, pectoralia ex crudo corio fiebant. Cicero pro Murena: Descendit in campũ cum Etruscino præsidio fortissimorũ virorum, & cum illa tota stipatus legione, non quæ metu cogeret fetere ne scelus Catilinam non latus aut ventrem, sed caput & collum galeæ petere. Liv. l. 5. ab Vrbe Mulvasq; imperitos nandi, aut vadandos, graves loricis, alioq; regminibus haudire gurgites. Virgil. 1. Aeneid. Loricam consertam hamis, auroq; rigentem. ¶ Dicitur præterea lorica in sed. Eclis quoddam quasi fepimentum, & velut propugnaculum, quæ nos turrim à lapide, ἀπὸ τοῦ λόρου. Lorica enim pars est universum, & sic Cæsarem. Vitruvius lib. 1. de lacunis parietinis loquens. Quum essent in tecto regulæ forficatæ, & de, aut à ventis verberatæ, quæ possit ex imbribus aqua perpuere, non patietur lorica tectoria læsi laterem, sed projecturæ tectorii ne reperi extra perpendiculum stillas. Cæsar lib. 8: Angustia murorum coronæ erant minus plenæ, scutatis, sed quingenis qui dimissis sed propter lorica abductæ transitionis spem fecerat. Iuq, Rex hoc verbat magis quàm Rabatum in margine, clypeo modico inclementia tela propulsans. Loricam appellat structuram lapidum, quæ aqua, vel à urinæ, cisperit ea perpetuo tum velut Gigantomachis promicentibus. Hujusmodi structuræ à nostris structoribus Capitatæ appellantur. ¶ In pavimentis etiam rudera ista lorica appellatur eorum è marmore tuto cum calce & arena. Vitruv. lib. 6. Inquisitiones urgent, ut maxime vitiosa facta, sic esse faciendum. Quum constatum fuerit antiquorum consilio tranversa sternare, clavisq; præfixa duplicẽ præbent contignationi lorationẽ deinde ruderi novo tertia pars testa addi secatur. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 59. Parietes & solum operi tectorio marmorato loricãri. Hirt. Bud. Cæs. 5. bell. Gal. Turres contabulantur, pinnæ, loricæq; ex crates attexuntur.

Lorico, cas, āv. 1. Loricam induo. [שרין shiryón, לבש labásh. Gall. Vestir un haubert ou harnois, se armer. Ital. Armarsi di corazza. Germ. Mit einer rüstung oder harnisch sich bewaffnen. Bel.

Bel. Der lemmen aen doen. Hisp. Amarrar como de cosa de mallo. Pol. Wyciągnąć ſię obiecuie. Virg. A2 pomimo ſtoicha vexilla. Ang. To put on a mahogany.] Plin. lib. 8. cap. 20. Maxubi pluribus coeli mundo terris lorica vitis, ramisque pergit. ¶ Ilupes vel compositum eſt dictum, de quo alibi.

Lorĭcātus, ta, tum, participium. Loricis tectus. [Ital. Corazado. Gall. Armé d'un haubert, brigandine, ou cotte de maille. Ital. Armato di corazza. Ger. Mit einem harnaſch oder panger angethan. Hiſp. Armado de cota de malla. Pol. Wyciągnięty zbroią. Virg. Pancalher bhlatic. Ang. Arm'd with an habergion.] Silius, lib. 8. Pun. Statua cui indicio fuit Praeneſtina ſtirpe paterna, ornata, amicta toga, velato capite, &c.

Lorĭcātio, ſupinum, Incruſtatio parietis. Paulus de verb. ſignif. Aquae ſolicitae, incruſtationes, concretiones, picturae, & ornatus eorum.

Lorĭcŭla, æ, f. à Lorica, diminutum nomen. Parvam loricam ſignificat. [Gall. Petit haubert, petite cotte de maille. Ital. Piccola corazza, o giaccha de maglia. Ger. Ein pflaget harniſch. Hiſp. Pequenna cota de malla. Pol. Pancerzyna. Virg. Pancalhoicha. Ang. A little habergion or coat of mail.] ¶ Atque ita etiam pro munimento quod obſeſſores urbium conſtruunt. Nam altera ex materia quod obſeſſores urbium conſtruunt. Nam altera ex materia quod obſeſſos urbium conſtruunt, quod ex tabulis & trabibus, & ramis cæſis inſtruunt, ut eorum pendibus è civitate poſſint obſeruari. [Gall. Vn chat fait en ſon eſpece, que font ceux qui aſſiegent une ville pour reſſiter aux ſallies de ceux de la ville. Ital. Vn coperto ſimigliante a quello che ſi fa alli tempi per aſſediare a gli aſſalti de terra, &c. Ger. Ein paſſe oder ſtamm von verhauwenen baumen. Hiſp. Empenca à manera de reparo de defenſa. Pol. Zapora. Virg. Sarec. Ang. A trunk made to defend an army.] Auctor Vegetius lib. 3. Caſtrorum. Caeſar 2. bell. Gall. ſcribit: Haec imperat vallo XII pedum munari, cotidieque, pro ratione eius altitudinis modificari: foſſam duplicem pedum denum, quarum lateribus directis deprimi rectos, erectos excitari: ab his ad tectum trium tabulatorum, pontibus trajectis, contrahi, conjungi eorum frontes vinculis laricula unguentorum, ut hoſtes à duplici propugnatorum ordine depellerentur.

Lōrīpēs, edis pro deſcr. com. t. Qui pedem modo in loramentum habet. [Gall. Qui a la iambe tortue. Ital. Zoppo, che ha il piede torto. Ger. Des fuſſes iſt. Hiſp. Cojo de la pierna. Pol. Chromy. Virg. Hangalcha, pedha. Ang. That hath his foote crooked or lame.] Iuvenal. Satyr. 10. Loripedem rectos derideat, Aethiopem albus. Flactus Poenus, Nequicquam hos patronos multi elegi, loripedes tardiſſimos.

Lōrum, n. primæ producta, n. f. Propriè ſignificat corrigiam ex corio confectam & retinacula jumentorum, quae fere ex corio fieri ſolent, loræ appellatione. [חוֹם מרצועות עור Iudic. 15. Gall. Courroie, longue courroie de cuir, ſangle. Ital. Correggia, coſtiera. Ger. Ein riemen von leder. Hiſp. La correa de la cauallo. Pol. Rzemień, powroz, uzda. Virg. Cuyle. Ang. A cord made of leather.] Ovid. 2. Metam. Colla jugo cum poſuit, abruptaque fora relinquens, ibidem. Cum pedora manu. Virgil. 3. Georg. Illi inſtant verbere tergo, Et prono dant lora, volat ſi fervidus ira. Idem lib. 1. Aen. Fertur equis curruque haeret relapſus inani, Lora tenens tamen. ¶ Praeterea lora dicuntur zonae ac volumina ex coria bubulo, quibus pugiles utebantur quos & cæſtus appellabant. ¶ Praeterea quaeconque ligamenta, lora dici poſſunt. Cicellus: Poſtea videbamus Andriam & leonem loris teneri revinctum, urbe tota circum ipſum ornante. ¶ Et loramenta, quae liberi ligamenta, etiam quae ex tabulis Eunt. Heaut. Loramento ligneo circumdatum ædificii fundamentum non diſſolvetur. Iuſtinianus lib. 11. de nodo Gordii. Quo capita loramentosa intra nodos abſcondita reperire non poſſet, violenti ictu oraculo ultus, gladio loramenta cecidit. ¶ Lorum etiam pro corrigia accipitur qua homines verberantur. Donat. Lora apud veteres laura dicebantur à laura triumphorum, ſub qua reos erat captivos vinciri, duciq; per pompam. Idem autem ut conditionis reminiſcantur, loris caeduntur. Unde & Lorarii dicebantur de quibus ſuo loco diximus. Terent. Adelph. Nam ſi moleſtas perges eſſe, ſcio loris abripiere, atque in vincla conjicere. Et ad eum opprimendum loris. & loris liberi. Cicero, Philip. Quos Antonius de circo cum cauſa loris in convivium vocari jubebat à ſuis publicè. ¶ Item lora dicuntur corrigiae, quibus lecti & ſellae inſtituuntur ſuper quos tamenta, vel culcitae ſuperponuntur. Mart. lib. 2: Recens ſella, loreisq; lectus. ¶ Hinc etiam fuit collus aureus argenteusve, qui collo gestari ſolet, lorum appellatur. ¶ Inveniuntur etiã lorus, λῶρος, malcul. genere Graeco & conus, & collus. Apul. Locũ quem ſuperiam ſinu lauro cingebant.

Lorum Sutum, Vide in C. O. S. V. M.

Lōrĕus, a, um, adject. [Gall. De courroye. Ital. Di correggia. Ger. Das zaſ riemen gemacht iſt. Hiſp. Cosa de soyanda. Pol. Rzemienny. Virg. Cuyleh. Ang. Of a cloak of leather.] Plinius lib. 18. cap. 3. 11. Antiqui ſenibus omnibus, loreis cutreis hanc Siccam apud Catonem cap. 5: Loreas tunicas.

Lōrārĭus, à loro dictum, quorũ officium erat aliquem ex conſervis juſſa dominica in vincire, aut loris caedere. [Gall. Qui a charge de lier les eſclaves pour les fouetter. Ital. Che mette in opera le ſferze. Ger. Der die leibeigene ſo zu peitſchen verdambt ſind. Hiſp. Que ata los ſeruos para los azotar. Pol. Ten co ma rzemienie. Virg. Pancalhoicha. Ang. That bindeth the bondmen to be whipped.] Hiſp. Lorero, el que labra correas. Pol. Szyrzeniec, ktory robi rzemienie. Virg. Pancalhoicha. Ang. Seweth womens ſhoes.] Lorariorum frequens eſt mentio apud Plautum. Diebantur praeterea Lorarii, ſchotes aut nauſeli magiſtratuum, qui eis in provincias proficiſcentibus ornandi habitus, faceſſendique praebebant. Caio Gracchi familiaris et ab Scipionis appellatur: quamvis Scipionis minime caula juſſi ſuos à Romanis magiſtratibus in provincias eundibus poſtea, & praemittere ſervorum vices, quod primitus Italiae ad Annibalem deducti fuere.

Lotomĭtra, trae, Panis genus ex ſemine loti herbae confectum. Vide Plin. lib. 22. cap. 13.

Lŏtĭum, loti, n. f. Virum à diluendis corporibus appellatum, eſt enim tenuis corporis lotio. [מי רגלים Mei raglaim, ſper. Gall. Vrine, piſſe. Ital. Pipio, orina. Ger. Der harn oder brunſt. Belg. Piſſe. Hiſp. Orina. Pol. Wodá, mocz. Virg. Pegeyalhe. Ang. Vrine, piſſe.] Suetonius in Vespaſiano: Reperti eodem tempore duo, quod & in ſequentibus veſtigial commentus eſſet, pecuniam ex urina a penitiore adhuc aevo ad nares, infeſtiſque unum urinae offenderetur: at illo negante rei Arquil, inquit, e lotio eſt. ¶ Habet autem haec dictio, quae ex ſupino lotum. Ecti parcetur, contrahitur in primitivi primam, ſy labam correptam. Vide Vallam lib. 1. cap. 2.

Lōtŏs, [λωτός Pol. Rayſ.] Arbuſcula, ſeu fruticis ſpecies, Africae cui ſimilis, à Lotide nympha, quae Priapum fugiens, in eam arborem fugitur conversa fuiſſe, comas habens. Ovid. lib. 10. Metamorph. Amnico cognomen habet, & aquatica lotos. Hanc arborem ſeptimam Plin. lib. 13. cap. 19. & lib. 15. cap. 19. in Africa vocari celtis: tamen, dum eſt cibo (nam myrto modo baccas fert) ut eorum etiam genti, terrae, dederit, nomen hoſpitalis adversum ad ſimilitudinem patriae. Hinc locus factus proverbio: Lotos gustaſti, λωτὸν ἔφαγες. Deus dicebatur, qui diutius ac peregrinis regionibus haereret, vehementiſque redires. Neque immerito circos ineas, qui ſimul atq; ſemel voluptatem inſederunt, ad pristinae ſtudia revocari non queunt. Lygio color niger: ad tibiarum cantus expetitur. Quare & à Poetis proverbio ponitur. Quidam arbitrantur eam eſſe arborem, quam Romani Viſcum dicunt. ¶ Eſt enim eodem nomine herba in Aegypto: quam Homerus inter hortos ſuburbanos deorum voluptatumque nominavit. Haec recentibus aquis Nili, provenit: radix ſibi, in cujus capite ſit, ut eſt papaveri ſimilitudo: grana cocciorum, ex quo racemi faciunt panem, quem λωτοφάγων appellant. Vide Plin. lib. 22. capite, 21.

L. ante V.

L V. In nummis antiquis, quinquaginta quinq. L. Verus. L. V A L. Lucius Valerius. L. V C I E. Lucretius, vel Lucretia. L. V D A P. Ludi Apollinares. L. V O C. lex Voconia. L. V D. S A C. Ludi ſaeculares. L. X. ſeu Lucina.

Lŭbĕt, hui, Veteres pro libet antiquo dixere. Vide libet. [טוב בעיניו Iudic. 19. Gall. Il plaiſt. Ital. Piacere. Ger. Es gefallet oder gefellet mir. Hiſp. Plazer, gouſto. Pol. Podobamſie. Virg. Pereyh, ſell. Ang. It pleaſeth, delyketh.] Plaut. Amph. Ita vel ipſi illi ſervi ſe facta, quando lubet. Ibidem: Tua ſum, proinde ut commode lubet fiet, liberi cuicunque facias. Cicero de Senect. Idipſum tamen in labebat quod ita gerebat.

Lŭbens tis, com. t. Libens, volens. [Ἑκών & Gall. Qui fait quelque choſe volontiers. Ital. Colui che fa volentieri una coſa. Ger. Gutwillig. Hiſp. Coſa que ſe haze y de buena gana. Pol. Dobrowolny. Virg. Behuſſalhero. Ang. That doeth any thing willingly.] Plaut. Ciſtel. Ac de pol facinus eſt liberti animo. Idem Stycho: Lubente herclem facies.

Lŭbēs. Pro lubenter. [Vid. benè.] Terent. Heaut. Facã bonitatem ut aequa à proximo petas, ne ultrus. Idẽ Adelph. Sed vos haud illiberalem prebes te, & tibi lubens benefacis. Plaut. Cas. Lubens benefacio, & volens.

Lŭbĭdĭnōsē, adverbium. Lubidinoſe animo. [בתאוה Gall. Voluptueuſement. Ital. Voluttuoſamente. Ger. Gantzlichen gern. Hiſp. Voluptuoſamente y gana ſamente. Pol. Dobrowolnie. Virg. Brimeyl. Ang. With a good will.] Plaut. Rudens: Nam qui domi nunc lubenter, hunc tunc & commodo quicquid. Idem Captivis: omnes profectò liberi lubentius ſuam, quam ſervitutem.

Lŭbrĭcus, a, um. Veteres dixere à verbo liber, pro libidine. [Vn, luxurieux. Gall. Plaut. in Trinumo: Lubido eſt oblitterare quid agat. Idem Menachmis:

Nam bonarum rerum malum ſi accedat ad malum,
Major lubido eſt fugere, & ſi res nequitur.

Lŭbĕt, ſtum, ſcr. & Libitum quemadmodum dominus liber & lubet. Idẽ eſt quod voluptas, lætitia, delectatio, jucunditas. [רצון Gall. Plaiſir, volupté, ou ce. Ital. Piacere, godimento, delitie. Ger. Wolluſt, ergetzligkeit, luſt. Hi. A guſt, placer y ganancia. Pol.

Pol. λειβάζ, colluta. Vng. Gyvyómóg. Ang. Washan, good wash.] Gell. l. 11. c. 14. Cur adventitia, gratiaq; amicorum incognitæ sint, Plaut. in Asin. Lubentiorem te sanum, quàm lubentia est. Atque is quidem his Lubentiam videtur accepisse pro dea quadam voluptatum, delectationumque præside.

Lubrĭcus, a, um, pen. corr. Quasi labricus. [חלקלק chelekkák. חלק chalák. Sdrúcciolo, scivoloso. Gal. Glaudeux, glissant. Ital. Lubrico, che sdrucciola, sdrucciolare. Ger. Schlipfferig/glatt. Bel. Schlibberich/glat. Hisp. Cayda, cosa mal segura, que desliza o resbala. Pol. ślisko, ślizgawica. Vng. Síkamos. Ang. Slipper, slippering, ready to slip, or slide.] Proprie erat lubricus dictus, teste Varrone lib. 4. in quo quæ neque consistere: quales sunt herbæ perfusæ sanguine, aut cera madefacta, aut marmora levigata, terra glacie constricta, aqua durata pruina, cæteraq; hujusmodi, ubi commodè vestigium figere non possumus. Virgil. 5. Aeneid. Et fatis opposuit: Saltu per lubrica turgens. ¶ Lubricum item dicitur, quod si comprehendatur, manibus elabitur, facileq; effluit: ut, Pisces lubricos, qui facilè manibus effluit, cum contrectatur. Virg. 12. Aeneid. Lubrica convolvit sublato pectore terga. Et alibi: adytis cum lubricus anguis abiit. Inde figurate adolescentia lubrica dicitur, quòd proclivis det lapsum. Cic. pro Cœlio: Vitæ adolescentiæ lubricæ, quibus aliqua ignoscere, aut ingredi fas est cuiquam, aut prolapsione vix patet. Lubrici oculi id est, mobiles. Item cui stat pes lubricus, qui est in lubrico loco, qui vacillat. Cicer. lib. 2. de Natura deorum: Natura oculos fecit lubricos, & mobiles. ¶ Pro fallaci & quæ multas habendi novas vias efficit. Virgil. 12. Aeneid. Nequicquam patrias tentasti lubricus artes. ¶ Lubricus locus per translationem dicitur pro difficili & incerto. Cicer. Off. c. Qui locus est sanè lubricus: quoniam vix inventur qui laboribus susceptis periculisq; editis, non quasi mercedem rerum gestarum deliderent gloriam.

Lubrĭcè, adverbium, pen. corr. Inconstanter, & parum syncerè. [לא בנכון. Gal. Incertainement, douteusement, incertainement. Ital. Sdrucciolatamente, dubitosamente, sdrucciolamente. Ger. Schlipfferichtig/ungewisslich. Hisp. Dudosamente, con detenga mucha. Pol. śliskó, glatko. Vng. sikon, sikarasan. Ang. Slippingly, warningly.] Cic. 2. Philip. Et lubricè versatus in bello est.

Lubrĭcum, ci, n. f. penult. corr. substantivum. [חלקלקות chelekkáloth. חלקלקה chelekkláskah. Gall. Glissement, gaillement. Ital. Sdrucciolare, lubricare, tabidezza per sfrada. Ger. Schlipfferung/glatt. Hisp. Deslizamiento. Pol. ślizkość, ślizkość. Vng. Síkamás. Ang. Slipperiness, slidderness.] Tacitus lib. 13. Et lubrico in rectum a decepta equorum pernicitate. Idem lib. 1. Et sanguine fusi & lubrico paludum lapsantes, &c. Idem lib. 19. Per angustia, & lubrica viarum. Et venit. ¶ Lubricum etiam, pro levitate, mobilitate & temeritate posuit Vipianus Lib. 9. ff. minor. Neq; enim ætatis lubrico captus est adeundo locupletem hereditatem.

Lubrĭcis, are. Lubricum facio. [חלקלק chelekkák. Sdrucciolare, lubricare. Gall. Faire glisser ou gresiller, faire glisser. Ital. Fare, Sdrucciolare. Ger. Schlipfferig oder glat machen. Hisp. Hazer deslizar o resbalar donde. Pol. Glatko czynić, gładzić. Vng. Megsíkitem. Ang. To make slipper.] Iuvenalis: Qui Lacedæmonium pytismate lubricat orbem.

Lucæ boves, sive Lucanæ, Dicti sunt elephantes, eò quòd in Lucania primùm visi sint, eo tempore quo Pyrrhus Romanis bellum intulit. [Vng. Fiaßiatok.] Plin. lib. 8. cap. 6. Elephantes Italia primùm vidit Pyrrhi regis bello, & boves Lucas appellavit in Lucanis visus. Dicti autem sunt boves, eò quòd Itali ad ea usq; tempora majus animal non nôssent, quàm bovem. Nec virtus. Atque pelis parietibus tutela bovem lucam. Varro tamen hanc notationem & etymologiam rejicit lib. 6. de Ling. Lat. mutis de causis, & Lucas esse ditas ait, à luce, quòd longè relucebant propter inauratos regios clypeos, quibus eorum turri ornatæ erant turres.

Lucānĭcă, æ. f. p. Genus farciminis ex porcinis carnibus, à Lucanis populis primùm inventum. [לאנקא. Gall. saucisse. Ital. Salsiccia. Ger. Ein mettwurst. Hisp. Longaniza. Pol. Kiełbaśá wędzona. Vng. Kolbász, metélt. Ang. A pudding called a sausage.] Cic. Pis. Solebam antea decerpere oleis & lucanicis tuis. Mart. lib. 13:

Filia Picenæ venio lucanica porcæ.
Pulchras hominibus grata corona dare.

Lucānus, a, um, Χανικός, Quod ad lucem pertinet, à qua Antelucanus, a, um, & Antelucano, & Antelucor, de quibus suis locis.

Lūcar. Pretium (inquit Festus) quod ex lucis captatur: vel erogatio quæ in lucis fiebat. Et Lucanis pecoribus, quæ in luco erat data.

Lūcā'ria, orum, Festa quæ in luco Romani faciebant, qui pernoctantes exstruxerunt vetus Salariam & Tyberim: eò quòd victi à Gallis, fugientes à præsidio, ibi sese occultaverant, Festus.

Lucellum. Vide LVCRVM.

Luceo, Vide LVX.

Lucerna, Lucesco, Vide LVX.

Luci, adverbium. Lucidus. Lucifer. Lucifuga, Vide LVX.

Lucinos, Dicimus quibus sunt parvi utrinq; oculi, & brevia vitia. [Pol. Małe oczko. Vng. Kóßa, szemgyúlás, szemvíz.] Illud enim videtur innuere Plin. lib. 11. cap. 37. In vulgatis editionibus habeamus fidem. Ab his fidem (inquit) qui alterutro lumine orbi nascerentur, cochleas vocantur quæ parvi utrinq; ocelli, Lucini, injuriæ cognomen habuêre. In quibus dum tamen veterandæ vetustatis exemplaribus legimus: Ab his fidem qui altero lumine orbi nascerentur, cochleæ vocabantur: quæ parvi utrinq; ocelli, Luscini, &c.

Lucrificabilis, Lucrifuga, Vide LVCRVM.

Lucrum, ci, n. f. Quæstus, commodum, compendium, utilitas. [רבוח rebúoth. רבוח rebúah. Gal. Gain profit. Ital. Guadagno, acquisto, profitto. Ger. Gewinst. Hisp. Ganancia, provecho. Pol. Zysk. Vng. Nyereség, haszon. Ang. Gain, profit, winning.] Terent. in Heaut. Nam id celare scit, hoc parsimoniæ lucri quantùm ei damni apportet. Cic. 5. Tusculan. Nam ut illi ars emendi, aut vendendi quæstu & lucro ducerentur. Ovid. 3. de Arte: Ira subit deformem malum, lucriq; cupido: largiaq; & raræ, sollicitumq; dolor. ¶ Lucri est, veteres ait sunt pro conducit, vel utile est. Plautus in Amphit. Lucri est, quod in fiscum deputat. ¶ Frequentiùs pro eodem dicimus, Lucro est. Cicero: Quibus uter vestrum cecideris, lucro futura est. Deputare in lucro, ait tanquam lucrum æstimare. Terent. Phormion. Quicquid præter spem evenerit, omne id deputabo in lucro. Pro eodem etiã dicimus Ponere in lucro. Cicer. pro Flacco: Quiescant igitur, & mecho in loco ponere, atq; illud augere patiantur.

Lucrativus, [Vng. Nyereségbeli, nyers.] D. lib. 6. Tit. 2. l. 7: Sed & si quis ex lucrativis causis rem acceperit, habet Publicianam.

Lūcrōsus, a, um, Plenum lucro, utilis, fructifer. [בעל רבוח baal rebúoth. משיב רבוח mashbíah rebúoth. Gall. Plein de gain, qui apporte gain & profit. Ital. Pieno de guadagno. Ger. Gewinstsuchtig/gewinnreich. Hisp. Ganancioso. Pol. Pożyteczny. Vng. Nyereséges, hasznos. Ang. Full of gain, wherefore gain'd much.] Plinius libro 18. capite 12. Et ad cautionibus eam adhiberi lucrosam putant. Ovidius 2. Amor. Elegy. 10: Cur mihi fit damno, tibi si lucrosa voluptas. Plinius lib. 2. cap. 31: Id pernecessè lucrosissimum. Idem lib. 37. cap. 12: Nec est nulla finis vitæ lucrosior.

Lucrōsŭlus, a, um, diminutivum, a. f. Parvum lucrum. [מעט רבוח. Gall. Petit gain, petite profit. Ital. Piccol guadagno. Ger. Ein gewinstlein. Hisp. Pequeno ganancia. Pol. Niezły zysk. Vng. Nyereségecske. Ang. Small gain.] Horat. 2. Serm. Sat. 5: Defensa fustibus ut quæ parvula lucellum. Cic. 3. Verr. Age, quid tum si Apronio deliciis Prætoris lucelli aliquid tibi fuit dare? putasne Apronio datum? ti Apronianum lucellum, at nunc Prætoria pœcula vobis videbitur.

Lucrĭfĭcābĭlis, le, om. t. Lucrum afferens. [מביא רבוח. Gal. Gaingneable, qui apporte gain. Ital. Che apporta guadagno. Germ. Gewinst bringend. Hisp. Cosa de mucha ganancia. Pol. Zysk przynoszący. Vng. Nyereséghozó. Ang. That bringeth gain.] Plaut. in Persa: Ne hic tibi cies illuxit lucrificabilis.

Lucrĭfŭgŭs, m. p. Qui lucrum fugit. [שונא רבוח. Gall. Qui fuit le gain. Ital. Che fugge il guadagno. Ger. Der ein gewin hasset oder meidet. Hisp. El que huye el lucro y ganancia. Pol. Zysku wzdragający. Vng. Nyereség gyűlölő. Ang. That flieth from gain.] Plaut. in Pseud. Venus hæc mihi Bona dat, quum hos huc adigit lucrifugas, damni fugipedos.

Lucrĭōnes, Dicti sunt qui undiq; lucrum aucupantur. [מחפשי רבוח. Gall. Qui gaignent de tous costez. Ital. Ingordi al guadagno. Ger. Gewinstsüchtige/gewinstbegierige. Hisp. Los que ganan de todas partes. Vng. Nyeresegvadászók. Ang. They that catch gain on every side or by all means.]

Lucrŏr, aris, d. p. Lucrifacio. [בצע batsah. חמד chamád. Gall. Gaigner. Ital. Guadagnare. Ger. Gewinnen. Hisp. Ganar. Pol. Zyskować, wygrawać. Vng. Nyerek. Ang. To winne, to gayne.] Cicer. in Pisonem: Ad verum bonum dicis, qui de positum nullo teste, quum lucrari impunè posset, auri pondo, &c. Idem 3. Verr. Pretio certo missos facere naves, missorum omne stipendium lucrari. Mox ait lucrari, Statius Thebaid.

Lucrōrĭfĭcŏr, cis, act. p. Lucrari. [בצע batsah. חמד chamád. Pol. Zyskować. Vng. Nyerék. Ang. To get gain.] Cic. 3. Verr. Jam verò omnem ex ærario pecuniam lucrificatam videtis. Lucrificare injuriam, est impunè alicui injuriam inferre, nullaq; ob eam pœna luere. Plin. lib. 7. cap. 39: Quam quidem injuriâ lucrificet ille mercatus in ludis civitatis, quoniam arguere nulli vacabat. Martial. lib. 8: Emit lacernas millibus decem Baetus: Tyrias coloris optimi lucrificit. Varro lib. 3. de Re rust. cap. 4: Atq; adeò non dissimulabo, quod volo de ornithone primùm, quòd lucrificerit hoc nomen turdi

Lucrĭfĭo,

Lūctifico. [עשׂה תשועה. Gall. Sauuegarder. Ital. Saluare, guardare. Ger. Helffen, erretten. Hisp. Saluar. Pol. Zbawiać. Vng. Megtartom. Ang. I saue, I keepe, I defend.] Cicer. 5. Verr. Quid si eludo in hac una emptione lucrem tantundem modios centum?

Lūctiferus, Luctificus, Luctifonus. Vide LVCEO.

Luctor, ātus, 3. p. Lucta contendo: quod fit quum duo se invicem complectentes, uter alterum in terram deijcere conetur. [מאבק verbale מתאבק participiale. verbale. Gall. Lutter. Ital. Lottare, giostrare, combattere. Ger. Ringen. Bel. Rechten. Hisp. Luchar. Pol. Walczyć. Vng. Tusakodom, küzdeném. Ang. I wrastle, I do wrastle.] Vng. 6. Aen. Cōtendunt ludo, & fulva luctantur arena. ¶ Per translationem accipitur pro quauis modo contentione. ¶ Pertranslationem accipitur pro quauis modo contentione & detrectare. [מתנגד participiale. Gall. Luicter, mener & detracter. Ital. Lotta. Ger. Zuringen. Hisp. Luchar. Pol. Walczyć, zgoła. Vng. Tusakodás, küzdeném. Ang. A wrastling, a fray-going.] Liv. lib. 1. bell. Pun. Terra ibi luctatio erat, ut è lubrica glarea nunc recipiente vestigium, &c. ¶ Per translationem pro quauis contentione, seu concertatione usurpatur. Cic. 2. de Fin. Nā in Academicis incerta luctatio est, qui nihil affirmāt. Luctātor, ōris. Qui ludit cum altero contendit. [מתאבק verbale מתגושש verbale. Gall. Luicteur. Ital. Lottatore. Ger. Ein Ringer. Hisp. Luchador. Pol. Pasterunek. Vng. Tusakodó, küzdeném. Ang. A wrastler.] Ouid. in Ibin. Vt facet Amico ludia luctatori ab ed. Ang. A wrastler. Plaut. Pœnul. magnum hoc solatium vino cliquedes captat primum: Luctator doctus est.

Luctātus, tus, tui, m. q. Luctatio. [מתגושש verbale. Gall. Luicte, luicteur, effort. Ital. Lotta. Ger. Ein ringen. Hisp. Lucha. Pol. Walczenie. Vng. Küzdés. Ang. A wrastling.] Plin. lib. 8. cap. 12. Scit ille imperare sibi indarum cōtra nexus. Aeneid. 5. Remo ut luctamē abesset. Silterum luctamen, Valer. Flac. 2. Argonaut.

Luctio, as. Veteres dicebant pro luctor, quod recentiores mālucrum. [מתאבק verbale מתגושש verbale. Pol. Walczyć. Vng. Küzdém, tusakodom.] Terent. in Heeyra: Dicit, se tibi anulum, dum luctor, detraxisse. ¶ Inde etiam legitur compositum Deluctio. Plaut. in Trinum. Quibus ut summis deluctavi filio dum divitias quæro?

Lūctō, luctas, 1. p. Certaminis genus, unum ex Græcorum pentathlo, quo vires animi probebantur inter se certantium. [מתגושש. Gall. Lutter, mener. Ital. Lotta. Ger. Ein speil umb man heubter ringen. Hisp. Luchar. Pol. Walczyć. Vng. Küzdém, tusakodom. Ang. A wrastling.]

Luctuōsus. Vide Luctus.

Luctuosulus. Vide Lvctvs.

Lucubro, Lucubratio, Luculentus. Vide Lvx.

Lucufinio apud Ausonium pro amens & furiosus: Anticyram qui bibes Sami Lucumonis acumen: Insani autem se purgabant helleboro, cujus magna vis in Anticyra nascitur. Festus quidem ait: Lucumones quosdam ob insaniam dictos, quòd locca ad quæ vocabant, inepta facerent. Hæc Turnebus.

Lucunculi. Vide Lucvus.

Lucus, luci, m. f. Locus arboribus consitus. Deo alicui consecratus à lucendo per antiphrasin dictum, teste Servio, cùm quòd non lucerat, cùm enim nulla illic arbores propter religionē cæderentur, opacus & tenebricosus erat. [יער. Gall. Vn bois, vne forest, vne grande estendue d'arbres. Ital. Bosco, selua. Ger. Ein dicker vnd finsterer Wald, darein Gott gedichten angebotten. Hisp. El bosque consagrado à algun dios. Pol. Gymnasion, dikra pogańskom bożyl poświęcone. Vng. Szentes berek. Ang. A grouue dedicated to some god.] Valla lib. 4. Lucus nequaquam decimus est, quam potius manu consitus, religiosusq; atq; vti dicunt Deo, vel alicujus hominis cineribus consecratus. Ideoq; aut cista, aut delubra nominum, aut circa sepulcra positus est. Sunt & alii qui non per contrarium dictum putent, sed propter lumina arborum lætificationem, quæ ibi nocturno tempore fiebant. Virgil. 1. Aeneid. Lucus in urbe fuit media lætissimus umbra. Vbi Servius: Vbi utiq; Virgilius lucum posuit, recepit etiam consecrationem, ait, Lucorum fortè parentis Pilumni Turnus sacrata valle fedebat. Idem 6. Aeneid. Nulli certa domus: lucis habitamus opacis. Cic. pro Milone: Vos enim Albani tumuli atq; lucos quem implorō, atq; obtestor. ¶ Lucus Martis, dictus nonnulli autores sequuntur, in quo Mars Ilian Veltalem Virginem compressit. Autor est in quo Mars Ilian Veltalem Virginem compressit. Autor est Plutarchus. ¶ Fuit & Martis lucus apud Colchos: in quo poërat suspendisse aureum Phryxi arietis vellus à pervigili draconē asseryari. Meminit hujus luci ad quotes Valerius Flaccus in Argonautic. 8. Iste Iuvenalis Satyr. 1: Nulli cura magis domus est ina, quàm tibi lucus Martis, &c. Cornel. Frōto de Orat. vos, bubulorū, Lucii dicit esse locu fulmine ictum & arboribus tectum: Quamo de item, differant Lucus, templū, sacellum, delubrum, vide suprà in dictione FANVM.

Lucuor, Cibi genus apud Varronem, vel certè pistoris. Varro in [illegible]. Acmilla Ambrosia ac nectare, non alios, tarde panis penia, lucuos cibos qui puridimus multo. Ex Nonio. Apud Festum lucunter legitur, pro aperte pistorio. Itaque inducorta suspicionem hanc apud Nonium fortasse lucuos legendum mutatione facta in n. de quare docti judicabunt. ¶ Inde Lucuculi, orum, fuit genus quodā edulii, vel panis ex ponderis scitula à diminutionis forma vocatū. Afranius per diminutionem: Pistor cur non, cur non scriobiratio, ut mittat hanc filio lucunculos?

Ludia, Ludibrium, Ludiere, Ludifico, Ludimagister, Ludius, Ludo. Vide Ludvs.

Lūdus, di, m. f. Diuturnis factis, inquit Valla, jocus in vers. [משחק. שעשועים. שחוק. Gall. Ieu, esbat. Ital. Giuoco. Ger. Ein iust. Bel. Een Spel. Hisp. Juego. Pol. Gra. Vng. Iáték. Ang. A play, a game.] Est enim proprie ludus, quodvis ludicrum ad animi recreationē, vel corporis exercitationē factum: loco, propebris tamen quæ à lucrifuge, & damni petitione. Nā quæ ad lucrā vocuptare fiunt, ut Valla censet, Lusus proprie dicitur, vel Lusiones, Itaq; Ludum aleæ, melius dicimus, quàm lusum: & contrà, Lusum mochi, melius quàm ludum. ¶ Accipitur tamen aliquando ludus pro joco, & jocus pro ludo. Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 10. Sed tamen amato quæramus seria ludo. Ovid. lib. 3. de Arte amandi: Me facere ecce jocos, turpe est nolcire puellā Ludere: ludendo tāpe pia surgit amor. In priore exemplo ludus ponitur pro joco, opponitur q; seriis. In posteriore jocus dicitur pro ludo, sed hoc rarius. Nā ferè ludus ita accipitur, ut de iis quæ re fiunt, & præcipuè de privatis cuibusvis ludicris dicatur. ¶ Nā spectacula publica luci dicuntur in numero plurali: Ludi Megalenses, Ludi Circenses, Ludi Apollinares, Ludi gladiatorii. Sed de his postea. ¶ Accipitur etiam Ludus pro quocunq; loco, in quo aliquid exercetur, in quo scilicet aut vires corporis aut ingenii acumen excercemus, aut etiā in quo pueri institutores suos præceptoribus: quod etiā Græci dicunt γυμνάσιον, hoc est, ab exercendo, vocant Gymnasium. Sic dicimus Ludum palestræ, ludum pilæ, ludum gladiatorum, ludum literarium, pro eo loco in quo hujusmodi rebus exercemur, atq; instituimur. Alronius Omnē locum à Ludendo dixēre Romani. Cic. lib. 2. de Orat. Tum hoc ipsum ludere non præcipitur: facilem enim causam ad pueros deferamus. Sic ludus literarius dictus Ovidio, in quo pueri literis dare operam. Plautus in Mercat. Hodie me in ludum ire exempl. literarium. ¶ Ludimagister, qui præest ludo literario, de quo paulò post in loco. ¶ Ludum aperire, est ludimagistrum agere. Cic. ad Patum lib. 9. Epist. Dionysius tyrannus cum Syracusis expulsus esset, Corinthi ludum aperuisse. ¶ Per translationē etiā ludus dicitur pro re facilis, & contrà pro re difficili. Cic. de Orat. Omnium rerum ratio, ut videtis, ludus est hominum non habeti. ¶ Ludos reddere. Terentius in Andria: Hiccine me simulatū in veris nuptiis Adortus esset, quos mihi ludos reddere? id est, ut me luderet, sive irrideret. ¶ Ludos facere eadem sententia. [illegible]. Plautus in Capt. Nōc is te ludos facit. Et absolute, ludos facere, est quod Gallicum vulgus dicit, se gausser, se mocquer. Terentius Phormione: Ludos facit. ¶ Ludū novi, dixit Plautus in Amphitruone, fallaciam q; ad intelligo, quid me fiqui quæ tui consilii velit: tua consilia habeo perpetua omnia. ¶ Ludos operam facere, est operam perdere. Plautus in Rud. Iam nunc & opē ludos facit, & rem. ¶ Aliquando ludus pro cantilena ponitur. Virg. 7. Aeglog. Postnabat tamē tibi mea seria ludo. Ita enim hoc in loco ludū interpretatur Servius. ¶ Ludo ablativus ponitur pro per ludum. Virg. lib. 5. Aeneidos: Quæ ludo indictus belli simulacra ciebat. ¶ Lusus verò, & Iocus jam diximus ad voluptatem magis pertinere, sine ulla spe lucri aut periculo damni & pœnarum propriè dicuntur. Quinctilianus libro 1. Nihil ne lusus efficacius. Et paulò pōst. Sunt etiam nonnulli autores in genere non inutiles lusus. Cicero de Finib. libro 1: Infantes in floribus vel lanuginis delectantur. Idem libro de Senectute: Sibi gigni alii habeant arva, sibi equos, sibi hastas, sibi clavum, sibi pilam, sibi nucleolos & curiles: nobis certibus ex lusionibus nostris eos relinquant & relictos. ¶ Usurpatur tamen eumdemq; ludus pro ludo, & ludus pro ludo: Ennius Iocus pro joco: opportuno q; loco quemadmodum & locus. Plautus Iun. Amphitr: Quos cum eosque autores sequor, facilè impetrari posse confido, ut errare me, sed cum illis fuisse, quorum non seria modo, verum ludos etiam expetere laudabile est. ¶ Lud: verò tantum plurali numero, spectacula publica significant, ἀγῶνες, πανηγύρεις. Cicero in Verrem: Intuc hunos ludos. Idem Philip. 10. de Bruto loquens: Qui ne Apollinaria quidem ludos, pro sua, populique Romani dignitate apparatos, patrius fecit. Sic ludos gladiatorios potius dicimus, quàm ludum gladiatorum, quoties unum, plurave paria gladiatorū depugnatura

in arenam,

in arenam prodeuntur. Contrà, locum ubi gladiatores instituuntur, ludum gladiatorum dicimus in numero Regulari. Legitur tamen aliquando ludus gladiatorius pro publico spectaculo. Quintilianus in Declamat. pro gladiatore: Quod me duo piratæ in carcere retenti, quia redemptorem ibi diem promiseram patri, in ludum vendiderunt: hoc est, ut me exercerent in ludis gladiatoriis. Frequentius tamen in hac significatione numero plurali utimur. Sic legimus, Apparare ludos, facere ludos, producere, facere ludos alicui muneri: hoc est, in honorem alicujus muneris spectacula celebrare. ¶ Item omittere ludos: dicitur, cessare & celebrare. Cicero ad Quintum Fratrem lib. 3. Hæc scripsi ad octavum Kalendas Novembris, quo die ludi committerentur. Fuerunt apud Græcos quatuor ludorum genera præcipua, scilicet Olympici, Pythii, Isthmici, & Nemæi, de quibus dictum est in dictione CERTAMEN. Ludi apud Romanos etiam plures erant, Megalenses, Funebres, Plebeii & Apollinares, Circenses ad. Nam & Palæstrani erant, & Palatini, de quibus in voce PALATINVS, & PASCARIVS agemus.

Lūdĭfĭo, dis, m. f. & Ludo, onis, Joculator, histrio. [γελωτοποιός, παιγνιοποιός. Gal. Jongleur, baillieur, joueur de passe-passe, danseur. Ital. Giuoco, ballatore, giuocatore. Ger. Einer der sich in schnure springen oder gaukelen last: ein Gaukler, Seiltantzer. Hisp. Truhan, chocarrero. Pol. Grajek, igrzysk. Vng. Játszo. Ang. A player or player with puppets.] Liv. decem ex Etruria luctantes qui ad tibicinis modum saltarent. Cic. pro Publio Sextio: Ipse ille meus mimus ludius, non solùm spectator, sed actor, & magister. Ovid. 1. de Arte: Ludius æquato ter pede pulsat humum. Livius 9. ab U. Macedon. Et cum vivâ luctationum oblectamenta acclivia equitum. Ludii adolescentes erant tunicatos inter insignes, galeati, ensiferi, & peltati qui Circensibus & theatralibus pompis in versum incedebant, veluti pompæ duces, ideò ludiones. Ludii ex eo vocati, quòd à Lydis hoc genus ludûm inventum videretur. At si qui erant grandiores cum vellebantur, ut glabri fierent. Hæc Turnebus ex Dionysio Halicarnass.

Lūdĭfĭa, æ, f. p. Dicitur mulier gesticulatrix, quæ saltu & gesticulatione spectatores oblectat: γελωτοποιός. Gall. ballerine, ou joueuse de farces. Ital. Donna che giuoca, o ballatrice. Cic. in Gracchum. Hisp. La muger del chocarrero, ò truhana, ò ballarina. Pol. Igraszka. Vng. Játszo aszszony. Ang. She that playeth with puppets.] quem admodum viri, qui artem eam exercent, luctiones dicuntur, ut jam dictum est. Martial. lib. 5: Hermes cura laborq; ludiarium. Marmanus de nuptiis Philologiæ: Luctiam quandã Gaditanam saltantem vidimus semicinctam.

Lūdĭmăgĭster, stri, m. i. Qui ludo literario præest. γραμματοδιδάσκαλος. Gall. Maistre d'escolle. Ital. Maestro di scuola. Ger. Ein Schulmeister, Schulmeisterr. Hisp. Maestro de escuela. Pol. Szkolny mistrz. Vng. Iskola mester. Ang. A schole maister.] Cicero 1. de Nat. deor. Sed quum agellus esset non ager, ut opinor, ludimagister fuit. Ludimagistri (inquit Asconius) dicuntur, qui primas literas docent.

Lūdĭbundĭus, a, um. Ludens, & nullo negotio. משחק משחק. Gall. Qui se joue & rebat. Ital. Che si da al giuoco. Ger. Schimpflich, schertzend. Hisp. El que hace mogigangas. Pol. Pogrywaiący. Vng. Játszo. Ang. One playing or disporting.] Cic. 4. Verrina: Si Verbenam habebis, omnia ludibundus perficies. Idem ad Tirones: Postero die in Italiam ac Byzantium ludibundi pervenimus.

Lūco, xi, ctum, ĕre. 1. Notæ est significationis, & construitur ferè cum ablativo ejus rei qua ludimur. משחק משחק משחק. Gall. Jouer. Ital. Giuocare, burlare, scherzare, ballare. Ger. Spielen. Bel. Spelen. Hisp. Jugar ò burlar. Pol. Grać. Vng. Játszom. Ang. To play, to sport.] Terent. in Adelph: Sic vita est hominum, quasi quum ludis tesseris, Cicero in Antonio: Ut hominem nequam, qui non dedecuit vel in foro aleâ ludere. Idem de Oratore: Ut qui pilâ ludunt non utuntur in ipsa ludendi arte artificio proprio palæstræ: sed indurati pilam varias dicuntur in me palæstram, ait nescio quam. ¶ Non nunquam etiam accusativo. Suetonius in Augusto: Aliquando et vincat, dolet stibi aleam. ¶ Sic ludere ludum dicitur, & ludere ludo. Terentius in Eunucho: Colimilem lusserat jam olim ille ludum. Plautus in Mostellaria: Scis tolerare illam ætatem tali modo ludere. ¶ Ludere alieno cum proverbii vim habet: ire alienam manum. Eum se probere & liberalem ut constat, ludere suo corio, eli de suo largiri, aut suo sumptu periculoq; quippiam aggredi. Martialis lib. 3: Das gladiatoribus furorum. Regule cerdo: Quocunq; tibi tribuit libido, huc rapit. Rebius est: neq; enim furores hoc lorarius unquam, Vt velles corio ludere cerdonis. ¶ Interdum est deridere, jocari, leviter, sive familiariter loqui, vel alterum deludere, sive eludere, ἐμπαίζειν, καταγελᾶν. Plautus in Asinaria: Nec me cur ludatis scire possum. Terent. in Adelphis: Cur non ludo hunc aliquamdiu? melius est. Quandoquidem hoc nunquam mihi voluit credere. ¶ Interdum invenit. Terentius in Adelphis: Congnatum maximum in aquilinitio ludere paulisper. Virgil. lib. 5. Aeneid.: geminos huic ubera circum Ludere pendentes pueros. ¶ Intercum cavere, pudere. Gellius: Is optimè ludere à magistro eius dicebatur. ¶ Interdũ versibus scribere, sed nonnisi in opusculis fieri, qualia sunt epigrammata, & hujusmodi opuscula, lusus dicuntur. Virgil. 1. Aeglogæ: Ludere quæ vellẽ calamo permisit agresti. ¶ Interdum amittere, perdere. Terentius in Phormione: In illis fructus est, in his opera luditur. Nã ludere operam, est ipsam perdere, & frustra laborare. Plautus in Casina: Si nunc me tu pendam, meum operam interim. Vbi notandum, ludo modo activum, modò neutrum esse, ut ex his, quæ scripta sunt, intelligi licet. ¶ Interdum decipere. Virgil. lib. 1. Aeneid.: vana ipse ludificatus imagine. ¶ Ludere aliquem dolis, est dolo circumvenire. Terentius in Eunucho: An potiùs hîc pati æquum est heri, ut me ludatur dolis? Ludere in numerũ, est talitare ad rhythmi modum, & sonum cantilenæ. Virgil. in Silveno: Tum vero in numerum Faunosq; ferasq; videres Ludere. ¶ Ludunt mea verba, venustè dicitur, pro inaniter jactantur, incassum volant, & tanquam ludibria sunt. Propertius lib. 2: Non audis, & verba, Linus mea ludere. Forsan legendum est, Verba, finis me ludere: ut dicamus ludere verba, quemadmodum dicimus ludere, operam: hoc est, perdere. Ludum ire. Notat. 1. Sctm. Satyr. 5: Ludum at Mecenas, dormitum ego, Virgilius q.

Lūsus, a, um, participium. Deceptus, fallus. [תהתל התעלל. Gall. Mocqué, abusé. Ital. Schernito, burlato, ingannato. Ger. Betrogen, betrogen gemacht. Hisp. Escarnecido, burlado. Pol. Oszukany. Vng. Megcsúfoltatott. Ang. Mocked, deceived.] Cic. lib. 2. de Fin. Sed & illum, quem nominavi, & cæteros sophistas, ut è Platone intelligi potest, lusos videmus à Socrate.

Lūsĭto, tas, Frequentativum, n. p. [משחק משחק. Gall. Jouer souvent. Ital. Giuocare spesso. Ger. Offtmahls oder vielmahlen. Hisp. Jugar, burlar muchas veces. Pol. Igrywam. Vng. Játszom. Ang. I play, I use or am wont to play.] Plaut. in Capt. Nam nihil illò adveni, quasi patronus pueris, aut moneclulæ, aut anates, aut corniceæ dantur, quibuscum lusitem.

Lusŏr, lusoris, m. t. Qui ludit, aut decipit. תהתל התעלל משחק משחק משחק. Gall. Joueur. Ital. Giuocatore. Ger. Ein spieler oder einbetrieger. Hisp. Jugador. Pol. Grayc. Vng. Játszo, megcsúfoló. Ang. A player or jester.] Plaut. in Amphitr. Quid enim cenes, tecum ludam contra lusorem meum, Qui nunc primum te advenisse dicat, modò qui hinc abieris? Ovid. lib. 4. Trist. Eleg. 9. Ille ego qui fueram tenerorum lusor amorum id est, scriptor.

Lūsōrĭus, a, um. Quod ad ludum spectat: παιγνιώδης, παιγνιῶδες. Gal. Appartenant à ces. Ital. Pertinente à gioco. Ger. Das zu dem spiel gehört. Hisp. Pertenesciente à juego. Pol. Igrzyska. Vng. Játékra való. Ang. Belonging to playe.] Ulp. Tabula lusoria, in qua tesseris ludimus. Plin. lib. 37. cap. 2: Transfodit alveum cum telleris lusorium gemmis duabus. Lusoria quæstio id est, ridicula & nullius momenti. Plin. lib. 7. cap. 32: Pudore Diodorum sapientiæ Dialectica professum, lusoria quæstione non protinus ad interrogationes Stoburn dissolutas, obiit. ¶ Sic lusorium edictum apud Iurisconsultos dicitur, quod est jocare, ludibrio habendũ, omnium irrisione dictum. L. 7. D. de judiciis, & aliis in locis.

Lūdĭfĭco, as, act. p. & Ludificor, aris, d. p. seu per jocum & ludũ fallo. התל התל. Gall. Mocquer, abuser, tromper en derision. Ital. Ingannare, burlare, dileggiare. Ger. Verspotten, offt, mahlen betriegen, affen. Bel. Verspotten, bedriegen. Hisp. Escarnecer y burlar. Pol. Zartować, igrzyskiem, żgrzybiam się. Vng. Megcsúfolom, megcsélem, megcsúfolom. Ang. To mocke, to deceive.] Plautus in Casina: Iam hic ei rei opus ludificatu. Terentius in Phormio: Ego te hic ludificarier? Plaut. in Cistel. Meam ego rem perire, & ludificarier? Idem in Amphit. Rogasne improbe etiam, qui ludificas me? Cicero pro Rosc. Amer. Quum enim aliquid habeat, quod possit criminose ac suspiciosè dicere, aperte ludificari & calumniari videatur. Livius ab Vrbe: An quicquam superbius esse, quàm ludificari sic omnes deos? Tacitus?

Ludĭfĭcans, tis, participium. Ludens, deridens. משחק משחק מהתל מהתל. Gall. Qui se mocque. Ital. Che burla, che si beffa. Ger. Verspottend. offtend. Hisp. El que escarnece. Pol. Szkaradzący. Vng. Megcsúfoló, megcsélő. Ang. Mocking, deceiving.] Silius lib. 7: Hoc ferus Annibal ardet, Ludificante ducem Fabio.

Ludĭfĭcātus, alterum participium. משחק משחק מהתל מהתל. Gall. Mocqué, abusé. Ital. Ingannato, burlato. Ger. Betrogen, gefäffet. Hisp. Escarnecido, burlado, engañado. Pol. Pośmiechem czyniony. Vng. Megcsúfoltatott, csúfoltatott, megcsélt.

gnabatur. Ang. *Mocked, deceived.*] Salust. in Iugurth. Lud ficam incerto praelio.

Lūdificātio, onis, f. Derisio, deceptio [התול *hathol* התולל *mithalal* שחוק *schok* שחק *schaak* γελοιασμος, χλευασμος. Gall. *Tromperie, mocquerie, abusement.* Ital. *Inganno, scherno.* Ger. Verspottung, Affung, betrügung. Hisp. *Escarnecimiento, engaño.* Pol. *Igrzyska, śpiewanie.* Vng. *Megcsufolás, csalás, gunyolás.* Ang. *A deceiving or mocking.*] Liv. lib. 8. Dec. 4. Terri jam ludificatio ista nō potuit.

Lūdificābilis, le, om. n. [γελοιαστικος, χλευαστικος. Gall. *Qui se peut tromper, ou qu'on doit mocquer.* Ital. *Che si può burlare.* Ger. Betrüglich/ spöttig/ schimpfig. Hisp. *Cosa que se puede engañar.* Pol. *Igrzyska śpiewanie.* Vng. *Csufolás, gunyolás.* Ang. *That may be mocked.*] Plaut. Cas. Neq; ubiquis ludos tàm festivus fuit, quàm Hecubæ fiunt ludi: sed hi sunt ludi Scribæ Senes nostri.

Lūdĭbrium, brii, n. t. Res vana & derisibilis. [התול *hathol* התולל *mithalal* שחוק *schok* שחק *schaak* γελοιον, χλευασμος. Gall. *Nouvelle, risée.* Ital. *Scherno.* Ger. Ein gespön. Bel. Een ghespot. Hisp. *Burla, escarnio.* Pol. *Posmiewisko.* Vng. *Tréfa, csúfság.* Ang. *A mockery or a trifling thing to be laughed at.*] Virgil. 6. Aeneid. Fabris tantùmne nomina manda: Ne turbata volent rapidis ludibria ventis. Hinc habent aliquid ludibrio dicimus. שחק id est, derisus, & cōtemptui. Ter. in Heaut. Non de ludibrio tuus factus habitus esset

plaut & dant. Ital. *Che piegato à dadi.* Ger. *Spielend.* Hisp. *Que da à dados.* Pol. *Kośćiany.* Vng. *Szerencsés.* Ang. *Wch maketh a mourning.*] Plaut. Cist. Nam si hæc non habet, lugubrè familia peccat.

Lumiã, æ, f. Genus spinæ quæ in pratis nascitur, & locis aliginosis: sic dicta, quod agricolæ cum è terra humida id effodiunt, solvunt. *λειμωνία.* ¶ Hinc Lumia, æ, Juxta lumias piena. & Lumaria sels, quia lumeta secantur. Varro de ling. Lat. lib. 4.

Lumbrĭcus, i, m. Vermes terreni. Alii lubricare dicti. [*תולעת Tolaath schabach, Scripsus.* Gal. *Ver de terre.* Ital. *Verme di terra.* Ger. *Wurm.* Hisp. *Lombriz.* Pol. *Robak.* Vng. *Gelyva.* Ang. *Worme, or the worme of the wombe body.*] Plaut. Vel horas lumbrico qui lubrica repsiti modo. Columel. 5. cap. 9. Terrã mementur, effodiantq; lumbricos. ¶ Lumbrici etiam vermes dicuntur, qui in ventre hominis, aut etiam aliorum animalium nascuntur: qui ut ait Galeno ad sex modum Methodum tripliciter differunt. Aut enim lati sunt, aut teretes, aut omnium minimi, quos ἀσκαρίδας nominant. Columel. 6. cap. 22. Solent autem vitulis nocere lumbrici, qui ferè nascuntur crudi tatibus. Idem 6. cap. 30. Solent etiam vermes quasi lumbrici nocere ovibus.

Lumbŭs, bi, m. f. vel quod ufficiãs eſt, Lumbi, orum, A rei anatomica ex parte dicitur pars inferior ſpinæ, quinq; conſtãs vertebris, quæ medias ſunt inter os ſacrum, & vertebras coſtã. [*מתנים Mothnaijm. Schiphin, Schin, Schis.* Gall. *Le partie de derriere ou ſe appelle le rongne.* Ital. *Lombi.* Ger. *Die lenden.* Hisp. *Los lomos.* Pol. *Lędźwie.* Vng. *Agyk.* Ang. *The loines, the haunches.*] Plin. lib. 20. cap. 2. Lumbarium verò dolori, femine tolit hectico. Plaut. in Epid. Planchite, vã est lumbos extollite, atq; exurgite. ¶ Decuntur etiam lumbi de brutis. Horat. lib. 1. Serm. Cattio te Lucrilo modo, vel ſi libet, usque Tarentum, Martica cur lumbos onerem ulceret, atq; equos armos. ¶ Hinc ſit lumbanus, a, um, vel Lumbis, clunibe, quod ũbis caret, seu potiùs quod lumbos cõtractos habet, aut invalidos. *ἀνισχιακὸς.* Pers. Bona enim pars virium in lumbis ſita eſt: ut quæ toli, nullas alterius offis adminiculo, ſuperiorẽ corporis compagem ſuſtineant. Hinc factum eſt, ut clumbis accipiatur pro debili. Plin. lib. 10. cap. 33. Perdix pragravem, aut clumbem ſete ſimulans. ¶ Item delumbis pro molli & effeminato. Persius Satyr. 1. ſumma delumbe ſaliva, Hoc natarin lapis. ¶ Inde Delumbe carmen, pro lascivo, mollique, virili. ¶ Et verbum Delumbo, as, are, delumbem reddere, debilitare. *ἀνισχιάζειν.* Plin. lib. 20. cap. 4. Illa tæpè delumbat a quadrupeda approbatur. ¶ Delumbare ſententias, pertranslationem eſt, ut reis illas & robore ſuo ſpoliare. Cic. in Orat. Nec minutos numeros ſectemur consulari, delumbeq; ſententias.

Lumbŭlus, li, dimin. [*ὀσφύδιον, λοβάριον.* Gall. *Petit nable.* Ital. *Piccola lombo, groppa, regnone.* Ger. *Ein kleine lende.* Hisp. *Lomezuelo.* Pol. *Lędźwiczka.* Vng. *Agyrkatska.* Ang. *A little loine.*] Plin. lib. 28. cap. 11. Sicca lippitudo, lumbulis ſumptis, atq; coctis, & impoſitis collitur.

Lumbi fragium, gii, n. f. Fractura lumborum. [*ῥαφὴ ὀσφύος.* Gall. *Rompure de reins & reins.* Ital. *Rottura de gli arnioni.* Ger. *Ein lenden bruch.* Hisp. *Quebradura de lomos.* Pol. *Łodzie przy rzemie.* Vng. *Agyk ſzakadàs.* Ang. *The breaking of the loines.*] Verbum eſt fictitium quo uſus eſt Plautus in Amphitr. Nam hæc intuſſis, hodie lumbi fragium hinc auferes.

Lumbĭgo, Vitium & debilitas lumborum, ut ait Festus. *ἰσχιὰς, ἀνισχιάς.*

Lumbărĕ, Tegmen quo pudenda teguntur. [*מכנסים Michnaſaijm.* Vng. *Bedö.*] Quo verbo uſus Bibliorum interpres in Jeremiã.

Lūmĕn, ĭnis, n. t. Res a qua ſplendorem diffundens: ita dictũ quaſi luximen. [*אור Or.* Gall. *Lumiere.* Ital. *Lume.* Ger. *Ein liecht.* Bel. *Een licht.* Hisp. *Lumbre, luz, claridad.* Pol. *Światło.* Vng. *Világoſság.* Ang. *Light.*] Servius in 1. Aeneid. Lumen à luce diſtinguit, quòd lumine ũ ſplendor, ſed cum fumo: in luce ſolus ſplendor. Virg. 7. Aeneid. - tum forte da lumine fidi, vo luvi, actoris Vulcanum ſpargere tectis. Idem 6. Aeneid. - nec ſunsea tedis Lumina. Idem 9. Aeneid. - picem ſeu humida lumen a Teda. Verùm hæc Servii differentia non eſt perpetua. Nam & Solem & Lunam, & cætera cœleſtia corpora lumina appellamus, quæ tamen lucis omnino ſunt expertia. Alii lumina intelligunt corpora ipſa lucida, quæ claritatem à ſe diffundunt. Sic Solem ipſum lumen appellant, lucem autem claritatem à Sole profectã. Sed non, ut in Sole fortaſſe verum eſt, ita in cæteris locũ non habet. Neque enim ſplendorem à candela, lychnove per ædes diffuſum, ſicut lucem appellaverit. Lucem itaq; alii unã Solis ſplendori proprium eſſe voluntã lumina q; rerum claritatem nonnũ per abuſum, aut per translationem tribuit. ¶ Ponitur aliquando pro luce, sive die. Cicero pro Rab. Poſthumo: Si te ſecundo lumine hic offendero, manere. Virg. 6. Aeneid. - vix lumine quarto Proſpexi Italiã. ¶ Aliquando pro oculo, quòd oculorum beneficio lumen conſpiciamus. Quint. in Proœm. lib. 6. Prior alterum ex duobus erui lumen. ¶ Dicitur & lumen delideratæ, eſt deſiderate rei alicujus difficilis ac obſcuræ interpretatione. Cic. ad Trebat. lib. 7. Qui quanquã plurimi ſunt, ſi tamen lumen, lumenq; deſiderant. ¶ Lumen pro mina aliquando pro feneſtra, per quam lumen in ædes immittitur. Hinc luminibus obſtruere, eſt ædificando officere luci domui vicinæ, & quæ è regione eſt. Cic. pro Domo ſua: Quum ille negaret, primò ſe luminibus ejus obſtructum minabatur. ¶ Per translationem quoq; alterius luminibus obſtruere dicimur, quum nominis ejus claritatem obſcuramus. Cicero in Bruto: Catonis luminibus obſtruxit hæc poſteritas. quæ exaggerata alicujus oratio. Lumina præferre cuti alterius, id ſignificat, quod vulgò ſupponere alicui dicimus. Cic. ad equum ire ex lumine. Vide ex. Quæſtiones illi mortales, qui nec mentis lumina jam habent, quum confeſtim extinxit conjunctionis, arteriq; orbis absconditos ac flammã liberavit. Lumina civitatis, dicuntur illuſtres viri, & clari. Cicero in Catilinam. Oratione ea ſublatã, lumina civitatis extincta ſunt. ¶ Lumen in pictura uberius apponitur. Plin. lib. 35. cap. 5. Tandem ars ipſa diſſonos, & inventa lumen, atq; umbras, differentia colorum alterna vicinitate reciantes dein de adjectas eſt ſplendore alius hic, quam lumen quæ quia inter hoc & umbram eſſet, appellaverunt ſic non. ¶ Lumina orationis, ſunt ſententiæ & figuræ, quæ tanquam veluti emblemata quædam interjecta, orationem mirum in modum illuſtrant. ¶ Lumen tol. maruas, *φῶς τῆς ἐκκλησίας.* Quũ docemus doctiſſimum, monemus vehementer præſentem: aut quum conamur exponere quæ perfectum claritudine, ſimile huic eſt, quod Quinct. refert: Lumen doctrinæ ferre. Luminis tremor, & lumen tremulum. Vide STELLA.

Lūmĭnō, as, ãre, p. Illumino, illuſtro. [*מאיר Meir, gnaſche, ſemmeſcheres.* Gall. *Illuſtrer.* Ital. *Illuminare, allumare.* Ger. *Erleuchten.* Hisp. *Alumbrar.* Pol. *Oświecam.* Vng. *Megvilágoſitom.* Ang. *To light, or to give light.*] Marmanus: Quos tenebricoſus oculis interſtinctos crebri vibratus ignium luminabant. ¶ Relumino, ſum reddo.

Lūmĭnōſus, a, um, Quod eſt clarũ & apertũ. [*מאיר Meir.* Gal. *Plein de lumiere, fort reluiſant & eſclairant.* Ital. *Luminoſo.* Ger. *Voll liechtes, heitter.* Hisp. *Caſi lleno de lumbre.* Pol. *Swiatły.* Vng. *Világos.* Ang. *Shyning, full of light.*] Cicero in Orat. Tum ſunt maximè luminoſæ & quaſi actiones partes duæ.

Lūnă, æ, f. p. A lucendo dicta, quòd nocte tota lucet: vel certè à Lucina voce conciſa vox formata. [*ירח Jareach.* Gall. *Lune.* Ital. & Hisp. *Luna.* Ger. *Der Mon.* Bel. *Die Maen.* Pol. *Miesiąc.* Vng. *Hold.* Ang. *The moone.*] Alii Lunã quaſi lucernam dictam, quòd lumen à Sole recipiat. Cicero in Somnio Scipionis: ex quibus erat minima, quæ ultima cœlo, citima terris, lucebat alienis. Hæc Solis diſcipula, ubicunq; cum illo ſuperioris, & prout accedit ad Solem, vel recedit à Sole, recipit aut tenebras, diſpergat lumen, ideoq; ſemper ſit infabula. Ovid. 15. Metam. Nec pater aut eadem conſtantia forma Diany. Ejus pœtes ſuſpiam, ſemperq; hodierna ſequetur. Si creſcit, minor eſt, major, ſi cornua habet orbe. Luna (ut inquit Macrobius) ex penſatione bus ſeptenariis luminis ſui vices ſemper varia lege variando diſponit. Primis ſeptem diebus dimidiata ſemiorbe oſtendit. Græcoq; ſermone *διχότομος* & *διχόφωτος* vocatur, quaſi dimidia. Secundis totũ orbẽ explet, fitq; plenilunium, quod Græci *πανσέληνον* vocant. Tertiis rurſus *διχότομος* efficitur. Quartis horis Luna cũ Sole, quod inter ſe ſunt vocant, & lucentẽ lunam, & tertiũ lunam eandem. Græci *μηνοειδῆ* dicunt. Hinc plenilunium, quod eſt, quũ luna quintadecima & rotunda eſt, Soliq; ex diametro opponitur. Plin. lib. 18. Quũ verò occidente Sole oritur (ſi libet luna ex adverſo) tam pariter aſpiciatur, tunc eſt plenilunio. Terrelucum, quum apparere deſinit, & nova fit, & cocunte vel illa cum luna. Unde lunæ conjunctio dicitur dies ſilentis lunæ. Luna vigeſimus, pro vigeſimo die pòſt novam lunam. Plin. lib. 2. cap. 97. Actus idẽ tridui in mete cõlibi, ſeptima, octava, nonaq; luna. & Quarta luna nati, *τετρακαιδεκαταῖοι*, dicuntur qui parum feliciter nati ſunt, ut auctor eſt Lucilius in lib. 2. Propterea quòd Hercules hac luna natus feratur, cujus omnis vita voluptatem omnem expers, ac laborum plena fuit. Dispotreſt & in eos qui laboribus ſibi neutiquam fungiferis fungantur, Hercules

cultis videlicet extemplo, qui juvãdis aris fuerant, sibi inutilis.

Lũnũla, diminut. [שהרון *falcicula, crescentia lunæ.* Gal. *Petite lune.* Ital. *Piccola luna.* Ger. *ein Mönlin.* Hisp. *Pequeña luna.* Pol. *Miesiąc.* Vng. *Hold formaia kiskàjn.* Ang. *A little moone.*] Paul. in Epist. Lunulam, atq; aurelium aureolum in digito. Cæterum hic Pauli locus indicat Lunulas sive Lunulas fibulas esse ad Lunæ similitudinem factas, quas Græci interpretes ἀμφιδρόμους apud Isa. cap. 3. κόσμους verterunt: Hoc est quod scribit Hieronym. habere mulieres in Lunæ similitudinem bullas dependentes. [Vng. *Kiskàrom, kapocs.*]

Lũnãris, are, am. t. Quod ad Lunam pertinet. *σεληνιακός*. ut, Lunaris ratio, Lunatis annus Plin. lib. 15. cap. 9. Lunatis annus, qui mense uno dum efficit curium. Ovid. 15. Metamor. Cæruleus, & vultum ferrugine lucifer ater Sparsus erat: pars lunares sanguine currus. Idem 3. Fast. Solannq; tum Stellis nulla gravitate refixis: Et vos lunares ex hastis equi. Cic. in Somn. Scipionis: Quũ ab exitu summus ille cœli stellifer cursus, cujus conversio est incredibili acuto & excitato movetur sono gravissimo autem hic lunaris & infimus.

Lũnãtũs, a, um. p. minor à Fuchsio vocatur. [Pol. *Nyjegraf.*] Vetulæ ad phylira utuntur, sicuti & opio ipso. Lege Gelen. de Lunaria minore sive petrea, ut ipse cognominatus commentario de admirandis herbis, ubi continetur eos, qui hanc herbulam epipactin vocant.

Lũno, as, are act. p. In modum lunæ, quando in cornua curvatur, flecto, [*σεληνοειδῶς κάμπτω.* Gall. *Faire & courber en croissant en la forme de la lune croissante.* Ital. *Torcere a guisa de luna.* Ger. *Recht wie Mona gestalt biegen.* Hisp. *Plegar en guisa de luna.* Pol. *Wygiąc na sposób miesiąca wygiąc.* Vng. *Negyedgeniek.* Ang. *To make crooked like the moone.*] Ovid. 4. Amor. Luna vetat, genus est olim sortire nocendi: Et vetat, incerti est, incidat ira.

Lunãtũs, a, um. Quod est ad Lunæ similitudinem factum, vel quod habet speciem lunæ: [*σεληνοειδὴς, κύκλος ἡμιτόμος.* Gal. *Cornu comme la lune.* Ital. *Ch' a forma di luna cornua.* Ger. *Gestalt eines gebogen rads der Mon wan es am ersten wechst.* Hisp. *Ningado en guisa de Luna.* Pol. *Wygięty na sposób miesiąca rożek mający.* Vng. *Holdas, holdhoz hasonló.* Ang. *Made lyke the moone, horned.*] ut, Lunatum ferramentum. Colum. lib. 12. cap. 54. Deinde, sicut consueverunt sãgamarii, desultãtim ferramento lunato incidito. Tres enim sunt figuræ crescentis lunæ: nam modò curvatur in cornua, modò in orbem circumactus, ut quum est plena, & Soli adversa: modo dimidio orbe cæsa: hoc est, quum æqua proportione dividitur & olim à nostris dividua, à Græcis διχότομος vocatur. Virg. lib. 1. Aeneid. Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens. Classis lunata. Lucan. libro 1. Cum da lunata delphinorum. Seneca Oedip. Frons lunata viro. Claud. Lunas de Rapt. Proserp.

Lunatĭci, orũm, qui diuturnis quibusdã morbis laborant, non illo quidem perpetuo, sed intervallis quibusdam recurrente. [*σεληνιαζόμενοι, σεληνιασμός.* Gall. *Lunatiques, ou malades par lunes.* Ital. *Lunatici, che patiscono à punti della luna.* Ger. *Mondsüchtige.* Hisp. *Lunaticos, los que padecen por lunas.* Pol. *Lunacia, ten który ma ustawne słabości.* Vng. *Hònapos.* Ang. *Lunatickes, folke that are vexed with the falling sickenesse.*] Quod mali genus inde nomen accepit, quod iis qui ipso interlunio nati sunt, familiare esse consueverit: five quòd Stoïcis lunæ ratione intervallis tolerat reverti. Iulius Firm. 4. Math. Si fuit luna male fuerit collocata, aut paralticos, aut hoaticos, aut caducos facit.

Lunãrĭa, riæ, fp. Herbæ nomen, sed quam nondum vidi. Mira de ea fabulantur Herbarii, quæ tamen aurea habeant, ut non iactetur ita eo quod vidi credere, si ejus rei periculum aliquod aut fecisset, aut ab alio vidisset. A Mercurio exhibita primum, Marsilius Ficinus author est. Libro de Triplici vita 3. capite 12. cæruleis atq; rotundis foliis. Fertur crescente Luna unum quotidie producere folium, decrescente Lunã deponere, & annos crescenti promittere lunares.

Lătin. Luo, lui, n. t. Persolvo, exolvo, pĕdo: [שׁלם *hishlim* משׁיב *shiyb* בקשׁ *bikesh* שׁלם *shalam* נתן *nathan* כפר *kapher* נאל *gaal* פדה *padah*. Gal. *Payer, satisfaire, payer ce pourquoy.* Ital. *Pagare, sodisfare.* Ger. *Bezahlen, bezahlung thun.* Bel. *Betalen.* Hisp. *Satisfacer, pagar la pena.* Pol. *Karać, Zaspokoić.* Vng. *Megfizetek.* Ang. *To paye, satisfie, or make amendes.*] Liv. lib. 1. ubi Vide: Vetarum debito supplicio sceleris luerentur est. debitum scelerisupplicium solveret. Multum putatur à verbo Græco λύω, quod inter cætera significat etiam purgo aut λύτρον λύω, quod est lavare sive abluere. ¶ Luere pœnas, est dare pœnas, seu ferre supplicia. Cicer. Attico li. 3. Itaq; me per cætera pœnas Sic luere supplicii, est supplicio affici. Iustin. lib. 12. Quicunq; cupi per cætera supplicia eruciabas luerunt. Luere capite, est capite puniri. Liv. 9. ab Vrb. Obsides enim sexcenti imperati capite luerunt. ¶ Luere maculas sanguine, est abstergere, purgare, elucre, & cum à lavando quodam ductum volũt. Cic. in Vetrem, Actio: Erabas Verres, & vehementer errabas, quum te maculas furiorum & flagitiorum tuorum, sociorũ innocentium sanguine lucre arbitrabare. Luere peccata, est dolere & eorum supplicium ferre. Lucebell. Maced. Ego tamen, & cum aliis pro ingratitudine imperitis coactis luere peccata tua, pacem pepigi. ¶ Luere aliquando est, precio redemptionis redemptori offerre, aut Bud. Vlp. Quæ tutor controversiam patiatur, non debeat pro redemptis militare: sed ne hi quidem ab hostibus redemptione, priusquam se luant. Ironice opponeratas soluta pecunia liberare. Imperator in Instit. Sed etiam rem obligatam creditori aliquis legaverit, necesse habet hæres eam luere, &c.

Lŭĕtĭo, impetionale, Lucanus lib. 21. hac cæde luatur. Quicquid Romani meruerunt pendere mores.

Lŭĭtĭo, onis, f. t. Redemptio, liberatio. [פדיון *pedyon* שׁלום *shalowm* גאלה *gaalah* *payement de rançon.* Gal. *Rançon, payement de rançon.* Ital. *Pagamento de gli schiavi per riscatto.* Ger. *Erlösung.* Hisp. *Pagamento de cautivos.* Pol. *Zapłata, wykupienie.* Vng. *Megváltás, szabadítás, megfizetés.* Ang. *Redemption, payinge of ransom.*] Vlp. eo cap. & post. revert. Si pater filii patre redempto, & ante luitionem defuncto, filius post mortem ejus redemptionis quantitatem offerat, dicendum est suum filium posse hæredem existere.

Lŭĭturus, partic. Luitura pœnas puppis; Claud. 4. Panegyr.

Lŭĭsendus, Ovid. 2. Trist. Scilicet in lapsis etiã fortuna lacessit.

Luto, as, are, frequentativum à luo. [*λυμαίνομαι, ῥυπόω.* Vng. *Megfertéztetek.*] Habes qui & cujus rei causa fecerim Hecatombeen, in quo, ut puto, quoniam est lucre solvere, luisti. id est, lui. Ex Nonio.

Lŭpa, Rivorum, vel Cuniculi apud Dioscor. lib. 4. cap. 163.

Lŭpar. Lupanar, Lupanarius, Luparium. Vide LVPVS.

Lŭpĭnĭtĭus, a, & Lupinium, pro, jubilãtivum. Legumen genus est omnium amarissimum, quod si circumacta aqua coquas horas etiam nimio die ostenderit. [*θέρμος.* Gall. *Les lupins.* Ital. *Lupini.* Ger. *Feldbonen, weisse Schotten.* Hisp. *Altramuces.* Pol. *Słodyk.*] Dictus autẽ putatur lupinus, à lupi natura: quòd non minus terrã appetat, verumq; dirus sit, quam lupus, & rei aurem admòdum amat, ut quãvis fruteto solo conjecti inter sola vepres, ad terram tamen radice pervenirent. Vide Plin. lib. 18. cap. 14. Horat. 1. Epist. 7: Nec turpem agnorat quid distet inter & lupinis. Vide Erasmum in Cathal. Virg. 1. Georg. mittit aq; lupini Saltuleis frágiles calamos.

Lŭpus, upi, m. Animal rapax, quod nulli notũ est. [זאב *zeeb.* Gall. *Vn loup.* Ital. *Lupo.* Ger. *ein wolff.* Hisp. *Lobo.* Pol. *Wilk.* Vng. *Farkas.* Ang. *A wolfe.*] Huius fœm. est lupa. Ovid. 1. Trist. Excussa est lanei dentibus agna lupæ. Horat. Agnoscit lupus, & mauris infidus Orion Turbãrit hybernum mare. Virg. 3. Georg. Quid lynces Bacchi variæ, & genus acre luporum, Atq; canum? Horat. Epod. 6: habitat quã Dacus inanis Apta relinquãt, & rapacibus lupis. Virg. 6. Aen. ...pleno ut lupus insidiatus ovili. ¶ Est etiam Lupus, piscis genus, quem Romani olim piscibus omnibus præferebant, cosq; præcipue, qui in Tyberi inter duos pontes capti essent: quos ardentes ...lupatores vocabãt: metaphora ducta ab hominum gulosis, & deditis: quos ideo cantharos vocabant antiqui, quòd absumpta ciborum ipsos etiam cantharus longe superaret. Est enim hic piscis voracissimus, ferocitatisq; ac luxuriæ summæ fœtator: nullo cordium genere temperatus. Paulus Iovius in eo libello quẽ de piscibus Rom. edidit, Spigoliã vocat: ellendit multisq; argumentis earũ opinionẽ convincit, qui hunc Srationem esse putaverunt. Plin. lib. 9. cap. 17: Postea præcipuã auctoritate habere lupo & asellis Cornelius Nepos, & Labienus poëta Mimerũ tradidere. Luporũ laudatissima qui appellantur lanati, à candore molliq; cauis. Martial. lib. 13. Lanatus fugam lupus excipit ore Tonavi, Aequoreo cultes cum sale pabulus aquas. Idem lib. 2: Mollior dimidio, lupum q; totum. ¶ Tũ lupus, genus est ferarum asperrimi, quòd & lupatũ dicitur, à lupinis dentibus, cui inæquales sunt, quorũ prapostera quodammodo est asperitas. His ferarum utuntur Gallo. Ovid. lib. 4. de Tristibus: Tẽpone paret equus lentos ante ora habenis. Et placido duros accipit ore lupos. ¶ Tũ lupus, est instrumenti adunci genus, quo vasa quæ in puteũ lapsa ceciderunt, extrahuntur. ἅρπαξ Græco vocabulo, & à nostris arpago nominatur. Liv. 8. hist. Pun. In alios lupi supernè ferrei injecti, ut in periculo essent, ne suspensi in manu extraherentur. ¶ Hẽ aranei genus. Plin. lib. 11. cap. 24. Luporũ nomine minimi nõ texunt. ¶ Huc nomine etiã dicta est herba, quæ asparagi vernãdi tolerãq; & lupus salictarius appellatur, quòd tales ad Enulã invitamenta vitis ascendat. Hanc Hispãi ὀθόνας vocant. Lupulus, Gallis houblon. Ea utuntur Belgæ ad condiendã cervisiam admixtis frugibus. ¶ Item lupus fur Palladius autor est) ferula manubriata vocatur. ¶ Ovem lupo cõmittis, Terentius Eunucho. Cõcinne non utemur proverbio, quoties ei fervandũ aliquid committitur, cujus gratia custodẽ magis operæ adhibeat. Cic. 3. Philip. Etenim in concione declarat se custodẽ fuisse urbis, usq; ad Calendas Martias ad urbem exercitũ habiturũ. O præclarum custodem ovium (ut ajunt) lupum. Custos ne urbis an direptor

rector & vexator esset Antonius? Quadrare videtur quod de Antonio negotiũ committitur: cẽ, qui nobis pessime vexit: propterea quod lupus & aquas grauiore quodã odio differat. ¶ Lupo aquã petere. Plaut. Pœn. Lupo aquam petere postulat. Nugas agunt. Hoc ut possimus verbo, ubi quis frustra conatur prædã recipere, cui semel manus iniecit rapax aliquis. Improbum enim videmus sperare futurum, ut lupus aquam semel arreptã amittat. ¶ Lupus est in fabula, prouerbium est nostrũ, quo utimur, quoties nostro sermoni hyperbolen aliquã, & quod ioquebamur, & nobis fas præsentia imperitis audientibus dicere. Proverbium tractum est à lupi natura, qui ferunt eos, quos primos aspexerit, voce interclusisse. Ad quod & locus Virgilij Aeglog. vox quoq; Mœrim lam fugit ipsa lupi Mœrim videre priores. ¶ Lupũ auribus tenere, prouerbium est quod res ancipiti periculosaq; dici solet. Nã qui auribus lupum tenet, nec cum dimittere audet, nec retinere potest sine periculo. Sueton. in Tiberio. Cunctandi causa erant metus undique incumbentium: desperatum, ut sæpe lupum se auribus tenere diceret. ¶ Lupus aquã fugit, λύκος ὕδωρ φεύγει. Vbi per cuncta omnino vitari non potest. Aqua lauat enim, dilata quum sit, frustra lupos fugit. ¶ Lupus antea amore fellitur, λύκος πρὸ ἔρωτος ἁλίσκεται. Vbi quis alienũ cõsilium, ubi timet prius quã acculetur: siquidem lupus simulacq; prædã rapuit, nouv properat aufugere, ne cogito rursus clamore, veniat in periculum. ¶ Ille lupo rum catulos, ἐκεῖνος λύκου σκύμνους. Proverbium est, teste Theonoti interprete, in eos qui lædunter abiis, de quibus benemeriti sunt aut in ingratos. ¶ Lupus hiat, λύκος χάσκει. Dicebatur siquis se multum speraret, multumq; appetita frustratus diceret. Ajunt enim lupum prædæ inhiantem rictu latè dilato accurrentes quã fugiatur, obambulare nõ. Aristoph. in Lysistrata. ¶ In lupos lupus, ἐκ λύκου λύκος. Quam impotens quisquam sui nõ in extremum adducitur discrimen. ¶ Ex ore lupi, ἐκ στόματος λύκου. Vbi res quæpiam præter spem recipitur, quæ iam plane perisse videbatur. ¶ Vt lupus ovem amat, ὡς λύκος πρόβατον. quibus cõmodi gratia simulat amorem: vulgò dicimus amor, quum revera sit odium. Sic erat in Phædria. ¶ Lupus quum mutat pilum, non mutat mores, λύκος ἀλλάττει τρίχας, ἀλλ' οὐ τρόπους. Senecta canitiẽ affert improbis, nõ item animi malitiam.

Lupus, i, M. Sic Varro memoratus à Plinio vulgariter *lupinus*. Græci hodie vulgo λύκος dicunt, nimirum à Lycaone Emathiæ duce. Vocatur ea ad eaquandam vena Cam. [Pol. Comest. Vrug. Kenne.]

Lupus Cupa. Cp. [λύκος κύπρος. Gal. *Louue, poisson de mer.* Ital. *Lupo, pesce marino.* Ger. Seewolff. Hisp. *Lupo de la mar.* Pol. Wilcza. Vng. *Nádszy farkas.* Ang. *A sea wolfe, a common shore.*] Plin. de Viris illust. Ad vagitum lupa accurrit, cuius ubertibus fouit. Ovid. lib. 3. de Arte amandi: Fingite fraudatis avicæ lupos. ¶ Ponitur tamen quandoque pro meretrice, quòd ut lupa edendi, ita hæc quærendi appetens sit. Plautus in Epid. Devorarent modo te virgini lanpe, ac lupæ. Cicero pro Milone de Clodia cui semper fecunda scorta, semper exoletus, semper lupus dicebat.

Lupãtar, pro vulg. prod. n. t. Prostibulum, ganeum, in eum lupæ hoc est, meretrices prostant. [πορνεῖον, χαμαιτυπεῖον. Gall. *Bordeau.* Ital. *Casaccia, bordello.* Ger. Ein Hurenhaus. Bel. Een hoerhuys. Hisp. *El bordel.* Pol. Zamtęg. Vng. *Bordélyház.* Ang. *A brothel house, the common shore of baudrie.*] Quint. l. lib. 5. cap. 11. Ad delectationes in lupanari cum aliena uxore, adulterii, quærimus. Iuvenal. Satyr. 6. latravit calibum, veteri centone lupanar. Obscurum lupanar. Catullus.

Lũpanãtium, arii, n. s. Lupanar. [πορνεῖον. Vng. *Bordélyház.* Ang. *A brothel house.*] Vipian. de Petit. hæred. Liberi à lupanario prohibendi sunt. Nam & in multorum honestorum virorum prædiis lupanaria exercentur.

Lũpanãris, & hoc. ore. omn. t. ut, infamia lupanaris, apud Apuleium, pro spurca & sordida femina, quatis esse tales meretricibus. [γύναιον πόρνης. Gall. *Vn bordeau.* Ital. *Di bordello.* Ger. Das ist Hurenhauß ist. Hisp. *Cosa de bordel.* Pol. Zamtęgi. Vng. *Bordélyhoz.* Ang. *Of a brothel house.*] Ambros. Cum meretricibus fornicaria in eum tabernis lupanari.

Lũpanãris, an. d. p. Scortari, meretricari. [זָנָה *zanah. negoc.* Vn. *Bordélyra kedvet, parázkodást.*] Turpilius apud Nonium: Qui cum meretrice pervia habito nostro lupãtur. Antiquũ.

Lũpãrius, m. Qui venatur lupos. [λυκοθήρας. Gall. *Chasseur de loups.* Ital. *Cacciatore de lupi.* Ger. Ein wolffjäger. Hisp. *Cazador de lobos.* Pol. Wilkołowiec. Vng. *Farkasvadász.* Ang. *A hunter of wolues.*] Servius in commen. Georg. Cõflat enim luparios canibus datis veneno lupos necare.

Lũpãtum, ti, n. Lupus pro frano asperrimo. [χαλινός. Gall. *Vn mors de bride fort rude, ou frein fort aspre.* Ital. *Morso, ostinato, duro.* Ger. Ein scharffe auffgesatzte Kertzen des Zaums. Hisp. *El freno de la brida ò de cauallo.* Pol. Wędzidło. Vng. *Kemény szoiia.* Ang. *A sharp bitte, sore mouth.*] Virg. 3. Georg. spretiq; negabunt Verberaque duris parti, & duris parere lupatis. Dicta lupata (ut Servius inquit) à lupatis dentibus, qui inæquales sunt: unde & eorum mordus vehementer esse dicit. Ovid. 1. Amor. Eleg. 2. Alper equus duris contemnit verbera lupatis.

Lũpĭnus, a, um. Quod est lupi. [λυκεῖος. Gall. *De loup.* Ital. *Lupino, da lupo.* Ger. Wie den wölffen ist es vns eben so auch. Hisp. *Cosa perteneciente ala lobo, lobo.* Pol. Wilczy. Vng. *Farkasnac, nak.* Ang. *Belonging to a wolfe.*] Cic. in Cæcil. Quem in marsupio in Capitolio parum arte; lacertum uberibus lupinis fuisse memini. Plin. lib. 18. cap. 12. Lupino quoq; sepe, vel medulla suum fieri oculos contra lippitudines præcipiunt.

Lupus, (inquit Festus) Os cujusdam vitiosi antiquis dicebatur.

Lurco, as. Comminus distenuata fuma. [λαιμάω. Gall. *Gourmander, manger en gourmand.* Ital. *Trangugiare.* Ger. Bettlen fressen, schlemmen. Hisp. *Tragar, manbar.* Pol. Obżarstwem. Vng. *Tobzodom, telhetődöm.* Ang. *To eat greedily like a glutton.*] Pomponius Syrus, apud Nonium: Lardum lurcabat lubens.

Lurcor, aris, d. p. Idem. [Vng. *Tobzodom.*] Lucil. Satyr. 2: Vt lurcentur lardum & racemata terram.

Lurcones, m. t. Dicti tunc gulosi, & bonorum suorum cõsumptores, comedones, edaces. [λαιμάργοι. Gall. *Gourmands, qui despendent tout leur bien en gourmandises.* Ital. *Ingordi, golosi, goloni.* Ger. Schlemmer, gräser, die ihr Hab vnd Gut vnnützlich verderben. Hisp. *Golosos, glotones.* Pol. Narzutrawcy. Vng. *Tobzodo, negy elnek.* Ang. *Gluttons, gulligutts.*] Plaut. in Perſa: Perennis seve, lurco, edax, furax, fugax. Lucil. Satyr. 18. ut erat Nonius: Edite lurcones, comedones vivite vestres. Sueton. de clar. Gram. vsp. 15. Lataurum & lurconem, & nebulonem, popinonemq; appellans, & vita deripuisse quondam solum.

Lurĭdus color, Videt VLVVS.

Lũrĭdus, a, um, pen. cor. Qui quid est [ירקרק *yerakrak. negoc. adiectiu.*] Gall. *Vert pale & comme basané ou meurtri d'vn coup.* Ital. *Pallido, livido.* Ger. Blaw, bleich. Hisp. *Cosa de color amarillo.* Pol. Siwy, ciemny. Vng. *Sárgaszőlő szin.* Ang. *Pale as a corse, wanne.*] Horat. lib. 3. Carm. Mœrentq; puerus fulminæ lurĭdum. Mittos ad ortum. Ovid. 2. Metamor. Lurida terribiles miscet aconita novercæ. Horat. 4. Carm. 13. & refugerre, quia lurĭdi Dentes, & quia nigræ turpãt & capitis nives. Ovid. 13. Metamor. Idolis quoq; tristis imago Lurida telorum præbebat lumina rictu.

Lũtor, aris, m. t. Pallor, color subflavus. [יְרַקְרַק *yerakrak. negoc.* Gall. *Pallor.* Ital. *Pallidezza.* Ger. Blaw, gelbe farb. Hisp. *Amarillez.* Pol. Siwość. Vng. *Sargaság.* Ang. *Paleness, wanness.*] Lucret. lib. 4. Lurida præterea fiunt, quæ corpore rutetur Arquatie, quia lutaris de corpore eorum Semina multa fluunt simulachris obvia rerum.

Lutĭnĭus, nia, t. p. Avis cantu suavitate præditus, quæ & philomela appellatur: ita dicta, ut volunt, quòd lugens canat, aut verè quòd canat ante lucem. [ἀηδών. Gal. *Rossignol.* Ital. *Rossignuolo, usignuolo.* Ger. Ein Nachtigal. Hisp. *Ruyseñor.* Pol. *Słowik.* Vng. *Fülemile.* Ang. *The nightingale.*] Plin. li. 10. cap. 29. Lutinius diebus ac noctibus continuis quindecim garrulos fere intermittit cantus delante se flodium germine, nõ in navissimũ digna mirantibus ave. Fuere fabulantur Philomelã à Tereo violatam, in hanc avẽ fuisse mutatam: ad quam fabulam alludit Martial. li. 14. Hæc Philomela nefas inscitii Tereos, & cur Musta puella fuit, garrula fertur avis. Ob eandẽ causam & Attidis dicitur. Fuit enim Philomela patria Athenĭdis, Pandionis regis filia. Martialis lib. 6. hic ubi mutinona fervet facer Attidis lucus. Anima dvcendum contrà, plures, qui hanc fabulam tradiderunt, exitimasse Georgiam Philomelam in hirundinẽ. Progenem soterẽ ipsius in lusciniam convertam fuisse: quam opinionẽ secutus est Marcus Varro, Eatoniola luctuose canere existimatur, atq; esse ex Attica Progne in lusta lasta avis. Et Virgil. Aeglog. 6. Quæ illi Philomela dapes. Ex commentat. Petri Victorii in 3. l. Rhetoricorum Aristot. Nec quantum luscinie darniant *ἐσ ἔαρ ἀηδόνες ἠρινὸν.* In eos convenit, qui somni sunt parcissimi. Luscinie autẽ non dormire fertur, vel propter brin extinctum, cui propter eum diritate. Potiùs dictum videtur, quòd luscinie veris matutinis per omnem ferè noctem perpetuo cantu parriunt.

Lũi, lusi, ĭtum, n. t. v. Ludi, ludificatus sum. [ἐκπαίζω. Gall. *Petite espingue, espiegle.* Ital. *Piccolo bisognolo, bisognolo.* Ger. Ein kleins ding. Hisp. *Pequeños negocios.* Pol. Sprawunek. Vng. *Parancsolok.* Ang. *A little negotiation.*] Plaut. in Bacc. Pol ego quoq; metuo lusimoles ne desinat cantio.

Lusciosus, sive lusciosus, m. t. is dicitur, teste Nonio, qui ad lucernam non videt. [μυωπάζων. Gall. *Qui a coutre veue.* Ital. *Che ha corta vista.* Ger. Der nicht gar ein stimpang / der bey dem nacht nicht gesicht. Hisp. *El que no ve sino con poca luz.* Pol. Cyrmuch oczy, ogień oglądaiący. Vng. *Vakitas gyertyával nezõ.* Ang. *Purblind.*] Varro disciplinarum lib. 8. ut citatur à Nonio. Vt per eum non videre quos appellant luscitosos. Idem etiam Andabatas,

Ac depel

Aedepol ideo cæcus, non luscitiosus est. Badæus in annot. luscitiosos, sive luscitiosos cos dici existimat, qui paulo altius oculos videri; remota verò nihil quod genas hominum res intactas oculis fere contingere solent, & limis etiam & adhuc oculis aspicere, confidenter. a Græcis μύωπας vocari air.

Lascivus, a, um, adj. Qui habet vitia est, & qui multis modis quem dedecet.

Luscus, a, um, m. f. Qui altero caret oculo: [ἑτερόφθαλμος, ἑτερόφθαλμος. Gal. Louche. Ital. Losco. Ger. Einäugig. Hisp. Tuerto, manco, de vn ojo. Pol. Jednooki. Vng. egyszemű, kancsal. Ang. One eyed man, or one eyed beast.] qualis fuit Annius, de quo Juvenal. Satyr. 10: Quum Getula ducem gestaret bellua luscum. Cicero 2. de Orat. Scævolam id dixit, quod in omnes luscos convenire. Martial. lib. 8: Oculo Philenis semper altero plorat: Quo factitud quæris modo? Lusca est. a Compositum Illusco, as. quod est luscum facio, & oculum eruo, ἐξορύττω. Scribit Iulianus Iureconsultus Aquilia legem tenentem eum, qui claviculæ discipulum in disciplina.

Lusio, vide Ludo in LVDVS.

Lusito, vide Ludo in LVDVS.

Lustrum, stri, n. t. Ferarum habitaculum in sylvis, latibulum, latebra, altare, ut Servius putat: eò quòd quotiescunq; lebetes in latebris sunt lucis lua habeant cubilia. [מכון לאריות, מכון לחיה, מכון לבהמות, מכון לבהמה. Gall. Caverne ou se retirent les bestes sauvages ou bestes. Ital. Habitatione di fere, caverna, luogo ricettacolo, o ritirata di animali silvestri. Ger. Die hole der wilden thieren. Bel. Wanstri. Hisp. Lugar de las fieras. Pol. Jaskinia dzikich zwierząt. Vng. Barlang. Ang. A cave or den where wild beasts harbour.] Alii putant lustrum per antiphrasin dictum, quod minimè lucem habeat, lustrata. Plaut. item in Casin. Videsne hîc lustrum? ubi lustratus? ubi habitat? Lustrum, ubi lustratus? ubi habitat? Lustrum, ubi lustratus? ubi habitat? Lustrum,

Lūtĕŏla, æ, f. p. Herba eſt, in aquoſis & paluſtribus locis naſcens, flore rubro vel aureo, cauliculos ſpargens cubitales, cum majores, quorū & genicula foliaq; exeunt graciliora, folia in ſubſtantia diffundit. Antyllus qui buſdā. Ruſtici Gratiolam vocant, pannorum ulceribus hoc nomine cruditis, qui cæruleo colore pannos eleganter inficiunt, colorem videlicet efficiunt. Nam ex flavi cæruleiq; commixtione viridis color emergit. Quā ratione olim etiam ad lanarum ebrefacta illa conficienda aurea herba cæruleo fuerint. Plin. lib. 33. cap. 3. Lutea tamen purpurā lutea herba cietam, quam ipſam caudā ſubeuntem, pro chryſocolla induunt, vilioris generis ærugine. Vide Rubricam.

Lutĕrĭus, pen. prod. [Ἀργεῖος. Vng. Sandygrunt vels eddyg.] Vaſis genus eſt (ut quidam exiſtimant) quæ vinum continent: cujus meminit Hieronymus in Jovinianum. ¶ Alii hoc nomine pelvim ſignificari arbitrantur, aut certe vas in quo vaſa abluuntur. Quibus etiam vocis ipſius etymon ſuffragari videtur, quòd λοὸς ἀπὸ τοῦ λούειν hoc eſt, à lavando deducitur. [Vng. Molucrge.] ¶ Vnde & Λουτρεῖον deminutum inde nomen vaſis genus eſt, Iulio Pollucī, in quo calices abluuntur. [Vng. Pollar ec kanow ma ſŏ edhyn.]

Lutescere. Vide LVTVM.

Lūtĕŭs, tea, teum, prima ſyllaba producta. Quod eſt coloris ruſſi, ſed dilutioris. [ξανθὸς λέγεσι Gall. Iaune. Ital. Di color d'oro, giallo. Ger. Gelber oder ſafferb. Bel. Dorper verwe, geelh ghecl. Hiſp. Coſa de color amarillo. Pol. Zołtawy. Vng. Verthyd ſarga. Ang. Like yealow like the yelke of an egge.] Vide Lutum novi, dicimus pro viridi: qui albumen amarum. ¶ Ramis nominis primitivum eſt lutum, prima ſyllaba producta, quo nomine herba quædam ſignificatur, crocco colore tingendo idonea, quam & lutum nominat Plinius, ut paulò poſt ſuis locis dicturi. Hac colore nuptialia vela, quæ flammea vocabant, olim tingebantur. Plin. lib. 21. cap. 8. Lutei vitro honoſē antiquiſſimum, in nuptialibus flammeis totum ferme mundum concelſimus. Lucretius hanc Lutea demiſſos velarunt flammea vultus.

Lutĕŏlus, diminut. [ξανθὸς, ὠχρὸς. Gall. Vaporeux iaune. Ital. Alquanto giallo. Ger. Gelblecht. Hiſp. Vapora de color amarillo. Pol. Zołtawy, ſarzawy. Vng. Verthyd, ſargadha. Ang. Somewhat yealow, yealowiſh.] Virg. 4. Aeneid. Mollia luteola pingit vaccinia calthā. Colum. lib. 12. cap. 47. Oliva paulēa vel orchita, quum primum exalbo dilutior fit, lutcola.

Lŭtĕrus, priore correpta. Vide LVTVM, priore correpta.

Luto, as, vide LVTVO.

Lutrĭ, æ, f. p. Animal eſt exiens, quæ Græci ἔνυδρα vel ὑδρόβια vocant, ſimile fibro, ſola cauda ab eo diſcrepans. ἔνυδρις Herodoto. Nam liber, pelem caudam habet. [Gall. Vn loutre. Ital. Lontra. Ger. Ein otter. Hil. Nutria. Pol. Wydra. Vng. Vidra. Ang. An otter.] Plin. l. 2. cap. 30. de fibro loquēs: Caudā piſcium ſectatur pro lutra. Utrūq; æquaticum, utriq; melior pluma pilus.

Lūtŭmĭ, pen. correp. n. t. Cœnum. [βόρβορος, ἰλύς, πηλός. Gall. Bone, fange. Ital. Fango, loto. Ger. Dreck, ſchlam, leym. Bel. Leem, ſlijck. Hiſp. Lodo. Pol. Błoto. Vng. Sar. Ang. Clay, dirt.] Iuvenalis Satyr. 6. Compoſitiq; luto nullos habuere parentes. Horatius lib. 1. Epiſt. 2. Vt ſi eſſet canis immundus, vel amica luto, ſus. ¶ Per translationem dicitur, Fidus ex argilla & luto homulus. Cicero in Piſonem. Voluntatum in luto totius corporis veſtigia Verres, & Vett. Tibullus lib. 1. Elegia 4. Fidi in antiqua primùm ſic fecere agreſtis Pocula, de facili compoſuitq; luto. ¶ In eodem luto hæſitare: id eſt, in eodem ſtatu, eodemq; periculo manere. Terentius in Phormione: Eadémne porrò? Quid ſteti in eodem luto hæſitas, verſutam ſoleis Getæ præſens quòd fuerat malis, in diem abiit, plagæ creſcunt. ¶ Hucpertinet communium eſt Exna lutum pedes habes, ἐξ ὀνύχων πηλὸς ἔχεις: hoc eſt, emerſiſti è periculo, aut extra periculū conſtitutus es. A ſtatuariis ſumptum. ¶ Lutum luto purgare, κακὸν κακῷ θεραπεύειν, dicimur ubi res ſordida ſordibus tollitur: hoc eſt, quum ſordes non tolluntur, ſed aut mutantur, aut augentur etiam. Apollonius. ¶ Per translationem Plautus in Perſa lenonem vocat lutum. Poſſumne, te facere, ut argentum accipias, lutum? Quem admodum Cicero ſæpè Antonium & Piſonem vocat cœnum.

Lūtĕus, a, um, prima ſyllaba correpta. Quicquid ex luto confectum eſt. [πήλινος. Gall. Fait de boue, ou de mortier, de terre. Ital. Di terra, di loto. Ger. Leimin, das auß dr ermacht iſt. Hiſp. Coſa hecha de lodo. Pol. Błotnem albo z błota. Vng. Sárbol valo. Ang. Made of clay.] ut, Lutea parietes, lutea vaſa. Ovid. lib. 1. Fast. Ignoraq; prædita biberido, Et lutea non ceſſa ſub trabe fingit opus. ¶ Per translationem luteum dicimus, quicquid vile eſt, & nullius pretii. Plautus in Pœna. Neq; pretiosior, neq; pejor alter eſquiſquam eſt gentis, Quām herus meus eſt, neq; ſit luteus, neq; tam cœno collitus. Idem in Fœnicibus: Lutea & lutea eſt meretrix, ni ſi quæ ſopita in vino ad rem fuā. Cicero 6. Verr. Tum illi os cœpiſſe Prætori deterere, putaſſe id ſe, quod audiſſent, aliquando pecuniæ typhos eſſe. Pamphili luteum negotium eſſe, non dignum quod in ſuo argento Verres haberet.

Lūtĕus, a, um. Cæruleus, luto plenus, vel luto infectus. Lutulentus. [ξανθὸς. Gall. Iaune. Ital. Giallo. Ger. Gelecht, Gelb. Hiſp. Amarillo. Pol. Żołty. Vng. Sarga. Ang. Yelowe.] Plin. lib. 18. cap. 19. Lutoſum tertio arare, ſarculo, tertio ſtercorare, & ſtercus. Colum. lib. 12. cap. 52. Rubio quidam ſimilis lutei, ſed ſplendentior, & ſuccus ejus, ſi ſiccus lutulā, detergendo & ammixtam vitem non vocula decerpito.

Lutŭlentus, a, um. Lutoſus. [βορβορώδης, ῥυπαρός. Vng. Sáros. Ang. Dirty.] Colum. lib. 2. de Arboribus cap. 12. Lutulentam terram neq; arare, nec; fodere oportet. Declamat. in Sabinū. Iaq; sibi aliud ſtudet, quam ut lutulentus ſus cum quovis volutari. Horat. 1. Serm. Satyr. 5. de Lucilio: Quem ſineret lutulentus, erat quod tollere velles.

Lūto, as, ā. p. Luto inficio, sive oblino. [μολύνω. Gall. Enduire ou ſaire de boue. Ital. Ingeſſare. Ger. Mit dem oder ein beſchmieren oder ſtet machen. Bel. Leemen. Hiſp. Enlodar con lodo. Pol. Gliną nasmarować. Vng. Ielſeregetem. Ang. To defile with clay.] Cato de Re ruſt. cap. 90. Polca conſpergito amurca bene omne quod lutaveris. ¶ Ponitur etiam pro maculare, ut Matt. lib. 15. Ne lotis manibus mandunt panes cœnam capiunt.

Lūtus, Participi. [Vng. Sŏſſeryet, ſarzyatez.] Lemproclius in Heliogab. Sed libr. primum lutati ſunt tanā flaminum, malitæ omnes exerſerunt.

Lutescĕre. Significat luteum fieri, & in lutei naturem molleſcere. [μολύνεσθαι. Gall. Se commettre en boue. Ital. Diuenir fango. Ger. Zu koth werden, oder in den mit der koth. Hiſp. Ser enlodado. Pol. Wſzelaſie zbrudzić, albo mazać. Vng. Sárra lenni, ſar mogyorā meg ſargyulni. Ang. To waxe clay or lykeley.] Colum. lib. 8. cap. 17. Nam quæ limo, cœnoq; luteſcunt, ut antè jam dixi, conchylia magna & jactatibus aptiſſima ſunt animalibus. Notius ex Poëta Veteres Sanguine diluitur tellus, cavaturna luteſcit.

Lutārĭum, ti, n. t. Paries, aliúdve opus ex luto cōfectum, lutove obductum. [πήλινος. Gall. Choſe faite de terre ou boue. Ital. Coſa fatta di terra o loto. Ger. Ein leimin oder kautzige wand. Hiſp. Coſa hecha de lodo o de tierra. Pol. Zlepiona robota. Vng. Sárból valo. Ang. A wall or any thing made of clay.] Cato de Re ruſt. cap. 128. Neque mures cavæ facient, neq; herbæ naſcentur, neq; lutamenta ſcindent ſe.

Lutārĭus, a, um, quod in luto degit. [πηλόβιος. Gall. Qui vit ou habite dans. Ital. Che vive nel fango. Ger. Der in dem koth oder leym lebt. Hiſp. Coſa que vive en el lodo. Pol. Ktore ſie w błocie bywaią. Vng. Sárban lakó. Ang. That liueth in the clay.] ut, Teſtudines lutariæ, apud Plin. lib. 32. cap. 4. Lutarius mullus, qui exluto ſibi pabulum petit, diſſimum ex omnium horum genere, teſte Plin. lib. 9. cap. 17.

Lūtum, pen. prod. n. t. Herba eadem eſt, cuam & luteum diximus vocari, qua olim cæruleo ſubtrito caryſocollam ſeu luteam faciebant. Ἀσπίδιον quibuſdam. Virg. 4. Aeneid. Ipſe ſed in pratis aries jam ſuaverit agnum. Mutare, jam viscum aut alia tinctura velle luto. Vitruvius, luteum appellat pertres ſyluas. Vnde nonnulli etiam apud Virgilium, Luteo, legendum cenſent, duabus poſtremis ſyllabis in unam contractis.

Lux, cis, f. t. Splendor, fulgor, claritas, & propriè ea, quæ à Sole deficta, ordemq; illuſtrat. [φῶς. Gall. Lumiere, clarté. Ital. Luce, ſplendore. Ger. Liecht. Bel. Licht. Hiſp. Luz. Pol. Swiatłość. Vng. Vilāgoſſāg. Ang. Light, brightneſſe.] Cicero de Divin. Si Deos erat, cur ſe contra naturā abdidit, ut pœnitentiæ ſuæ lucē aſpiceret? Hinc lucē in ſenti dicimus, pro vivere, pervitā frui. Quoniam, aut cras fiat, aut medium nox obtenta uſurpatur quandoq; pro die, ſicut nos, pro tenebris. Gell. lib. 2. cap. 29. Aba luce cœna, aut in pollum proceſſit eſt. Matt. lib. 8. Quū factus eſſet vesperus, nulla non nocte decentos. Cic. pro Mil. Centeſima lux eſt hæc ab interitu P. Clodii, & opinor ultra. ¶ Prima luce hoc eſt, ubi primùm cœperit diluceſcere, ſeu primā. Primis tenebris id eſt, incipiente jam nocte. Terent. Adelph. Cæterùm rus cum filio cum prima luce ibo hinc. Vbi Danistas. Cum primo luci legi ita eam ait. Cum primo luci, veteres dicebant Lucē pro luce, ſeu Sole ponente. Fugo. Cum primo lucu, quām primùm Sol cœperit luceſcere. Liv. 1. ab Vrbe. Vt omnes cives Romani, equites, pedites q; in ſuis quiq; centuriis in campo Martio prima luce adeſſent. ¶ Lux autem ἀπὸ τοῦ λύειν dicta eſt, quòd ſolvat: cum veteres Græci appellarint primā lucem, quæ primo ortu Solis exoritur, quod eā ſomno ſolvantur. ¶ Aliquādo idem eſt, quod ſplendor, & nitor. Lucret. 2. Et viridis cum luce ſmaragdi. Virg. 2. Aen. Eadem telis & luce coruſcus ahena. ¶ Aliquādo eſt vitæ uſus. Cic. 1. Tuſc. Tamen objiciebatur interdū animo metus cuidā, cogitanti fore aliquando finem hujus lucis, & amiſſionē omnium commodorū. ¶ Lucis uſurā alicui dare, eſt finire eum vivere. Cicero Verr. 4. Act. 7. Cui reipſæ, civibus Romanis, quos prætor ceperat, ferarum fames pernicies, ipſis piratis locis uſuram dierum dedit. ¶ In luce, pro in Republ. vel in publico, dixit eundē Cicero in Cat. Majore: Nec vero ille in luce modo, atque in oculis civium magnus, ſed intus domiq; par idem fuit. ¶ Lux mea, blandiendi vox, qua mutuò delectamur. Mar-

tial. 24

tial. ad Gell. Si non mentior, ſi verum lux mea dicis. Cic. Terent. lib. 14: Hem, mea lux, me um deſiderio. ¶ Lux pro vitæ, Stat. lib. 11. Theb. & effoſſi ſequalent vestigia lucis. ¶ Luces in plurali, pro ſtellis. Cic. in Arato. Illæ quæ ſulgent luces ex orbe cortſto.

Lucr, adverbium, luce die, de die cui opponitur noctu. [בַּיּוֹם *beyom*. Gall. *Deiour*. Ital. *di giorno*. Ger. Bey tag/oder tageszeit. Hiſp. *Entre dia*. Pol. *Weiser*. Vng. *Nappal*. Ang. *by ye day*.] Cic. 12. Philip. Quis enim audeat ire, quas in multas via, cuis bene contrectan, quis illa frem aperiri? Plautus in Menæchm. O factum indignum & malum, Epidamnii cives, horum eorum. Hoc in palato oppido luci deripere in via.

Lūcŭlentus, a, um. Quod eſt luce plenū, plendens, clarus, ſplendidus. [בָּהִיר *bahir*, בַּהֲרוּרִי *bahruri*, נִגְהִי *nogahi*. Gall. *cler, plein de lumiere*. Ital. *Splendente, chiaro, lucente, pieno de lume*. Ger. *Hell/liecht/klar*. Hiſp. *Claro, lleno de luz*. Pol. *Jasny, ſwietny*. Vng. *Vilagos, tele fenyb*. Ang. *Bright, full of light*.] Cicer. Tieb. Camino luculento vendū. Plaut. in Curc. Pulchram & luculentum hoc nobis evēnit prælium. ¶ Aliquādo accipitur pro ornato, gravi, elegāti. Aſconius in Cæcilian. Tom M. Tullius orationem habuit luculentam, & ornatam Reipub. ¶ Ponitur aliquando pro probato, & optimo: ut quū Cic. ad Atticum, 7. dicit: Luculentus autor, & luculenta conditorid eſt, optima, vel opima. Festus in Rud. Vinum luculentam conditionem ferre opima. Festus in Rud. Vinum luculentam conditionem ferre opima. Plaut. in Capt. Multos iam lumen ¶ Aliquando pro divite. Plaut. in Capt. Multos iam lumen luculentos homines redidit. ¶ Aliquando pro magno. Cic. 7. Philipp. Luculentum tamen ipſe plagam accepit, ut declinare cicatrix.

Lūcŭlenter, adverbium, egregiè & ſplendidè, valde multum. [*Λαμπρῶς*. Gal. *Clairement, ſplendidement*. Ital. *Chiaramente, ſplendidamente*. Ger. *Fein hertzlich/ſtattlich*. Hiſp. *Claro y manifeſtamente*. Pol. *Jaſnie, ſwietnie*. Vng. *Szépen, nyilvan, világoſſan*. Ang. *Clearlie, splendidly*.] Cicer. 2. de Finib. Quam Græcè, ut videor, luculenter ſcriam.

Lucŭlento, Idem. [Vt. *Nyilvan, ſzépſzerint*.] Cic. 1. de Divinat. Quū ipſe paucis interpoſitis verbis duas ſatis luculentè. ¶ Aliquando ponitur pro apertè. Cic. de Claris Orat. Si luculentè ſimplicent, etiamſi minus quàm ornatè politè.

Lucŭlentus, a, um. Copioſitatis, & utriquū eſt. Laberius Turco, ut citat Nonius: Dominus nutrit tua luculentate capeus. Cæcilius Hymnide: Vide luculentitatē eius, & magnificentiā apud eundē.

Lucĕo, ces, xi, ctum. Splendeo, lucem emitto. [אוֹר *or*, הֵאִיר *heir*, נָגַהּ *nogah*, זָרַח *zarach*, בָּהַר *bahar*. Gall. *Luire, rendre lumiere & clarté*. Ital. *Lucere, risplendere*. Ger. *Scheinen*. Bel. *Schijnen*. Hiſp. *Lucir, ſer claro*. Pol. *Swiecic ſie*. Vng. *Világoskodom*. Ang. *To give light, to ſhine*.] Cicer. in Somn. Scipionis: Luna quæ luce lucebat alienā. ¶ Aliquādo ſignificat deum eſſe. Plaut. in Mil. Vigila, expergiſcere, ni quam, lucet. Cicer. pro Roſcio Amerino: Occidunt eſt cœna dicunt mundum lucebat, quū Autem luce ſit. Idem ¶ Vertitur. Lucebat jam ſol. ¶ Lucere facem alicui aut cereū, eſt alicui præferre facem aut cereū. Plaut. in Cal. Primū omniū huic lucebis nova nupta ſacem. Idem in Curc. Tute eris puer es lautus, lucebis cereum. ¶ Pro compoſita ſunt. Allucco, colluceo, diluceo, circeo, illucco, interluceo, pelluceo. Sive perluceo, reluceo, & translucco: quorum ſignificata ſuis explicantur locis.

Lūcĕſco, vulgò *dicitur*. [*Φαίνομαι, φαεσφορῶ μόνον*. Gall. *Il fait clair, il fait jour, il commence à luire*. Ital. *Vſa giorno*. Ger. *Es fangets an bell zu werden*. Bel. *Het werd licht*. Hiſp. *Amanece*. Pol. *Dnieie*. Vng. *Virradozik*. Ang. *It waxeth light or day*.] Plaut. in Amphit. Exeo ex Vibe priſquam luceſcat volo. Liv. 4. ab Vrbe: Et jam luceſcebat, omnia ſuis oculis erant.

Lūcens, partic. ſplendens, conſpicuus. [לָבָה *nogah, ſplendor*. Gal. *Luiſant*. Ital. *Lucente*. Ger. *Scheinend*. Hiſp. *Luzido, reſplandeciente*. Pol. *Swiecący ſie*. Vng. *Világos, tiſztaſzinü, ſzép*. Ang. *Cleare, ſhining*.] Virgil. 6. Aeneid. Lucentemq; globum lunæ, Titanaq; lucentes, Ovid. 3. Faſt. Marmara lucentia, Stat. 1. Syl. Tunicæ lucentes auro. Idem 9. Theb.

Lūcĭdus, a, um. Clarus, perſpicuus, luculentus. [בָּהִיר *bahir*, לָבָה *nogah*, *ſplendor, reſplendor*. Gall. *Clair, plain de lumiere, resplendissant, clarté*. Ital. *Lucido, chiaro*. Ger. *Tag/hell/klar*. Bel. *Klaer*. Hiſp. *Claro, lleno y reſplandeciente*. Pol. *Swiatły, iaſny*. Vng. *Világos, tiſztaſzinü, ſzép*. Ang. *Cleare, ſhining, full of light*.] Lux, Lucida nox, apud Plin. lib. 2. cap. 9. Ovid. epiſt. 21: Nec premit articulos lucida gemma meos. Idem 1. Faſt. Lucidior vita eſt, quàm fuit ante, domus. Horat. 1. Carm. Ode 2: Sic fratres Helenæ lucida ſydera, &c. ¶ A quo Pellucidus, & Translucidus. [*Διαφανὴς*. Quorum lib. 8. Similes illatrans lucida, & verſicolor quorundam dictionum ejus eſſeminat. Lucidum autem & luminoſum differunt, quod in eodem ſit, vel perfectè ſplendidū, vel facilè illuminatū: luminoſum vero quòd multis foraminibus illaminatur.

Lucĭfĕr, penult. corr. m. f. Stella Veneris, ita dicta, quòd antegredituſ Solem: quū ſubſequitur, Heſperus. Cic. lib. de Nat. deor: & Varr. 9. de Reruſt. cap. 5. [הֵילֵל בֶּן שָׁחַר *heilel ben ſchahar*. Gall. *Eſtoille du iour*. Ital. *Stella diana*. Ger. *Der Morgenſtern*. Bel. *Die Morgenſterre*. Hiſp. *El lugero de la mañana*. Pol. *Jutrzenka*. Vng. *Haynal csillag*. Ang. *The day ſtarre*.] Diſſona eſt quinq; etymologia quæ Cic. de Natur. deor. lib. 3. ponit, quòd ſit Venus, quæ præcedit & ducit, Lucifer Lucem adducat, quam antegreditur Sol: vel quòd ab eo ſubſequatur, Heſperus. Virg. 1. 2. Aen. Iamq; jugis ſummæ turgebat Lucifer Idæ, Ducebatq; diem. Ovid. 2. Metam. Iam medium cœli rexerat Lucifer axem, & adhuc fugāte Tempora Lucifero cedit, Fauni, & inimica fugat Nubila, &c.

Lūcĭfĕrus, fera, ferum. Adferēs lucē. [*Φωσφόρος*. Gall. *Qui porte lumiere*. Ital. *Che porta lume*. Ger. *Der liecht bringt*. Hiſp. *Coſa que da luz, o trae luz*. Pol. *Wnoſi ſwiatłość*. Vng. *Világoſſágot hozo*. Ang. *That bringeth light*.] ut, Diana lucifera. Valer. Arg. 3. Equi lucifer. Ovid. Epiſt. 11. Iam novies erat orta ſoror pulcherrima Phœbi, Denaq; Lucifero Luna premebat equos. ¶ Lucifer Poeta filiū Cœli & Iovis & Auroræ, qui Trachyniā nympha amavit, & ex ea ſuſcepit gentiā pralem, Ceyca videlicet & Dædalionem. Dicitur ab eſſ. Aurora ethus, cuia ſtella dicta, quæ & Venus dicitur, antè Solem præcedens, quaſi ex ejuldem ſinu ortri videtur. Virg. Aeglog. 8. Nascere præq; diis veneros age Lucifer alumnum.

Lucrĭfĭco, as, penult. corr. Lucrū facio: à quo compoſitū Lucrifico, de quo ſuprà. Agnoſcas veterem è Calepini officina.

Lucfŭgis, & Lucifuga, pen. cor. Qui fugit lucē. [*Φιλόσκοτος, φοβούμενος φῶς*. Gal. *Qui fuit la lumiere*. Ital. *Che fuggisce lume*. Ger. *Der liecht/schewet: oder der es nicht liendet/und haben will*. Hiſp. *Coſa que huye de la luz*. Pol. *Przed ſwiatłem uciekaiący*. Vng. *Világoſſágot kerülo*. Ang. *That loueth darkenes*.] Cicer. de Fato. Lucifugi, ut medici, monitroſi, cuū alius in alium ſe ratio nes cecidit. Virg. 4. Georg. nam ſæpè ſuvos regumus adeōi, Sirilio, & lucifugis ſcrpeſta cubilia blattis. ¶ Seneca Lucifugas homines appellat, qui contra naturam noctem interdiu pro die ſui & *Ἀνεμέρους* dicuntur, quaſi lucernam.

Lucĭgĕnus, a, um. Luce genitus. [*Φωσφόρος*. Gall. *Forme de lumiere*. Ital. *Produce di lume*. Ger. *Vom liecht erboren*. Hiſp. *Engendrado de luz*. Pol. *Swiatłości urodzony*. Vng. *Napnak ſzülöttye*. Ang. *Begotten of light*.]

Lucerna, f. pleriſq; numerū, in quo unā plurave ellychnia accenſa, oleoq; ſota, nobis lumen præbet, quanquā etiam cum carbo pronto lumine accipitur. [נֵר *ner*, לַפִּיד *lapid*. Gall. *Lampe, lumiere*. Ital. *Lucerna*. Ger. *Ein liecht oder lampt*. Bel. *Een lichte ofte lampe*. Hiſp. *Candil*. Pol. *Swiatło, item lampa*. Vng. *Mécſes, item lampa, gyertya ſzövétnek*. Ang. *A lampe or light*.] Huius prima compingitur, quæ tamen in luxu proēncarat. Iuvenalis: Diſpoſita pingui nebulam vomuere lucerna. Cic. 4. Acad. Iuq. Timagoras Epicureus negat ſibi unquā, cuū oculū turbiſſet, ullam exortam formulas eſſe, ſas Plautus in Mostel. Lucernā forte obſcuram ſic tam extingui, e Phœnus. Exmeculla ejus elegantiū lucernarū elychnia huius. Lucernarum uſum primi Aegyptii inuenisse, ut autor eſt Euſebius lib. 12. Præparat. Evang. Lucernarū alia ſimplex eſt quæ habet parvum unam tantum exportandi, & quæ ano elychnio cōtenta eſt quæ cubicularia dicitur: de qua Martialis lib. 14. Alia dimyxus, ac duo ellychnia ferenda, alia trimyxus, ac tres, alia polymyxos, ad plura. Martial. lib. 12. Illustrem quam tota mea cāvitia flammis, Totq; geram myxos, una lucerna vocat. ¶ Lucernam achibes in meridie, *Ἀχρεῖος ἐμπεφόρησαι ἐστίαν*. Id eſt, facis, non ſuo tempore: aut, explicas quæ peritura ſunt inutilia.

Lucernālis, diminutivum. [*Λυχνίδιον*. Vt. *Szövétnökecske*.]

Lucernārius, Qui lucernam ſert. [*Λυχνοφόρος*. Vt. *Szövétnökhordozo*.] Lucernarium oleum. Vide in verb. OLEVM.

Lucubro, lucubras, penult. corr. Vigilo, & noctu ad lucernā aliquid compono. [*Νυκτογραφῶ*. Gall. *Veiller de nuit, besongner à la chandelle*. Ital. *Vegghiare, comporre scrivere quelche cosa vegghiando*. Ger. *Bey dem liecht ja nacht arbeiten*. Hiſp. *Velar estudiando cosa candela*. Pol. *Pozno ſie wszkolowac*. Vng. *Virrasztok, ſzol mondok dolgom*. An. *To worke or ſtudy by candle light*.] Varro de Origin. Nō ſolūm ad Antiphanis lucernam, ſed etiam ad Cleanthis lucubravi. Livius lib. 1. ab Vrbe: Sed noctē ſera deditam lunæ, inter lucubrantes ancillas in medio ædium ſedentem invenerunt. Cicero in Parad. ox: Accipes igitur hoc parvum opuſculum lucubrarum his jam contra diurnos noctibus.

Lucubrātio, onis, f. C. Virgilius, & quos quod ſit lucubrando. [*Νυκτερινὸν ἔργον, λύχνου μαρτυρία, ἐργασία*. Gall. *Veille ou besongne faite à la chandelle*. Ital. *Vegghia o compositione, o scritta fatta alla candela*. Ger. *Ein arbeit die man bey dem liecht verricht*. Hiſp. *Aquella obra de velar o estudiar à la candela, o velle escriba à la candela*. Pol. *Nocna robota, pracowanie*. Vng. *Eyel virrasztás*. Ang. *A ſtudying by candle, or worke made by candle light*.] Cicero lib. 1. de Natura deorū. Nam illa quæ vos dicitis, ſunt tota commentitia, vix digna lucubratione anicularum. ¶ Sunt & lucubrationes ruſticanæ, ut ſpectica & antelucana, quando à cipere & arte lucem conficiuntur in villam operatri ruſticæ concubiſtia. Columella lib. 11.

cap.2: Item ad lucubrationem vesperum am palos decem, vel ridiculus quinque conficere, tendere, per antelucanam lucubrationem.

Luxuriatiúncula, æ, dim. in curiyum. [Vn. Κεχαριτωμένη.] Gell. lib. 20. cap. ult. Voluptasq; etiã lucubratiunculas nitidas cognoscere.

Lucubratória lectica a Tranquillo in Augusto cap. 78, dicitur in qua lucubratare solebat Augustus. [Vn. Κεχαριτωμένη.]

Luxo, as, act. p. Membrũ aliquod intorqueo, & loco suo moveo, Verbo Græco ἐκτρέπω, fo. vo. [הקדים Lokiam, κρίκος ἐκτρέπω. Gall. Disjoindre de sa place, desmettre. Ital. Slogare, disarticulare, mover di luogo. Ger. Verrenken. Hisp. Desconcertar, descoyuntar, sacar. Pol. Wywichnąć, wykręcić, wyłamać. Vng. Kimozdítani, kizökkenteni, kifordítani. Ang. To put out of joint.] ¶ Vnde luxa, quæ luxata membra dicuntur loco suo mota, & soluta ἐξαρθρήματα. Plin. lib. 28. Cato prædicit luxatis membris carnem anatinam. M. Varro prædagris. Idem lib. 31. cap. 6. Luxata lomenta corpora & quæcunque pedum natando in cujuslibet generis aquam facit hærere in artus redeant. ¶ Et luxati, dicuntur quorum membra sua loco mota sunt. ἐξαρθρήματα. Idem: Ad hæc radix cocta luxatis proficit. ¶ Sæpium enim radices luxat circumitus, quum arbore aut igone pertritæ mortalitate, loroq; moventur. Plinius lib. 17. cap. 24: Aut culpa vinitorum colentium ægrotantes vites, quum pertinguntur: aut circumtonsor in loria ictu verberavit, vel etiam imprudens luxavit radices corpusve detquamavit.

Luxus, ui. [Vn. Κίχρημοδία, κέλβος, bebuciás.] Probus in Catholicis: Luxas cujus luxus luxuriam lethi certi significans. Terentius: Ado lesicens luxu perditus. Nam luxas vacillans, luxi facit. Salustius in Oratione Luxo perit.

Luxus, us. in q. Non solùm pro re venerea, sed etiam, & ferè semper, propriè pro omni superfluitate, & nimia profusione, & sumptuositate cibi, vestitus, & aliarũ rerũ cura dici solet. [סרחון arach, עלבה baghah, עלבה baghah, תאוה taavah. Gall. Superfluité, excès. Ital. Lussuria, sfrenatezza. Ger. Ein vnzimliche vberflüssigkeit, vnmässigkeit. Bel. Overdrichheyt, onmatichheyt. Hisp. Cualquiera superfluidad, demasia. Pol. Zbytek, nadmiar, Rozkosz. Vng. Fényüzés. Ang. Superfluitie and excesse in carnall pleasure, sumptuousnesse or prodigalitie.] Cic. 5. Verr. Nihil forte est luxuriosius, cum in vino & luxu non nisi de, quæ, &c. Regali luxu splendida domus. Virg. lib. 1. Æneid. At domus interior regali splendida luxu instruitur. Reponeo luxu paratæ epulas. Virg. 6. Æneid. Tacit. lib. 3: Effigiem luxum, & cultus, & nudatos crines. ¶ Luxum deponere, est ratiũ pompam, nitorisq; splendorem abjicere. Claudian. lib. 2: Sub tua purpurei veniam fastigia regis, Deposito luxu.

Luxuriósus, a, um, Sive luxurians, ant. q. Lascivus, petulantia, immodicus voluptatum delectationisq; usus, nimiæ, non modò in rem venereum, verumetiam in muliebrem cultum, lautioresq; epulas profusio. [סרחון arach, עלבה baghah, עלבה baghah, תאוה taavah. Gall. Superfluité, excès. Ital. Lussuria, sfrenatezza. Ger. Vnzimlich vberflüssig, vnmässig. Bel. Overdrichhyt, onmatichhyt. Hisp. Superfluidad, demasia. Pol. Zbytni, rozpustny. Vng. Fényüzö. Ang. Superfluitie and excesse in carnall pleasure, sumptuous fare or prodigall.] Cic. 5. Verr. Nihil forte est luxuriosius, cum in vino & luxu non nisi de, quæ, &c. Regali luxu splendida domus. Virg. lib. 1. Æneid. At domus interior regali splendida luxu instruitur. Reponeo luxu paratæ epulas. Virg. 6. Æneid. Tacit. lib. 3: Effigiem luxum, & cultus, & nudatos crines. ¶ Luxum deponere, est ratiũ pompam, nitorisq; splendorem abjicere. Claudian. lib. 2: Sub tua purpurei veniam fastigia regis, Deposito luxu.

Luxuriósus

lucerna, ungere vel lumen vitiare. Gall. Lampe, lumiere, chandelle. Ital. Lucerna, lume. German. Ein Liecht, Kertz oder Lampel. Hispan. Candil, lumbre. Polon. Swiece, lampa. Vngar. Gertya, vilag, fklamark. Ang. A lampe, light or candle.] quod tenebras foliat. Virg. 1. Aen. -dependent lychni laquearibus aureis. Plautus: Lucernam emunge paumper, ut videat anus hinc pedes ponat. Lychni pensiles, aeternae erant multis lucentes unctis quę ex laqueatibus suspensę, totum illustrabant triclinium. Hinc ellychnium ἐλλύχνιον, dicitur funiculus, qui luteolis adhibetur, ut affato oleo flammam ducat.

Lychnobii, [λυχνόβιοι. Vngar. Eyel ellegnei vigasztok.] Dicti fuere, qui loco dierum noctibus etuntur, & ad lucernas vivunt, quasi lucernarii. Apte hęc proverbii joco dicitur, qui lucernarium vitam ducere, ut inquieti potius vel in nocturnũ potorem, vel hominem supra modum studiosum, qui (quemadmodum dictum de Demosthene) plus ablernat olei quam vini, vel in sordidum & parcum, quasi de incerto oleo victitantem. Senec. ult. epist. Nihil consumebat, nisi quod in luxuriosa crebro dicentibus illum, qui busilam avarum & sordidum. Vos inquit, & lychnobium dicetis.

Lychnuchus, m. f. [λυχνοῦχος, ου, ὁ, ἡ. Gall. Un chandelier, ce qui soustient la lampe, qui tient la chandelle ou autre lumiere. Ital. Lucernaro. Ger. Ein Liechtstock, alles das, darauff ein Liecht oder Liechtträger das da stehet oder hanget. Hispan. Donde se pone el candil. Pol. Lichtarz albo co cykluiecek swiecę trzymaiącz. Vngar. Gyertya tartok asztag, gertya fchutnek barmelyz eroheve. Ang. A candlestick.] Cicero nominat quicquid lucernas sustinet, sive id sit candelabri genus. Eve homo quispiam lucernam gestans. Plin. lib. 34. cap. 3: Plancię & lychnuchi pensiles in deliciis, aut arborum modo mala terentium lucentes.

Lychnuchi, pro hominibus qui lucernas portabant, quique ab elephantis gestabantur. Suetonius in Cal. dicta, cap. 55: Accenditque cap tolum ad lumina quadraginta elephantis dextra atque sinistra lychnuchos gestantibus.

Lycium, Acacia, Dioscoridi spinę genus, folia habens buxei similia: unde & pyxacanthum appellarunt. Virgas habet tricubitales, quibus cum radicibus rufis, succoque exprefso, fit medicamentum, quod & ipsum Lycium appellant. Nascitur hac spina copiosissimè in Lycia Asiæ regione, teste Dioscoride unde & nomen videtur accepisse. Plinius libro 24. cap. 14: Lycium praestantius è spina fieri tradunt, quam & pyxacanthum, Chironiam appellant.

Lycium, cii, n. f. Medicamentum ex radice rhamni sylvestris factum. Plin. lib. 24. cap. 12. Hac radice decocta in aqua fit medicamentum, quod vocant Lycium.

Lycocthonum, Aconiti genus, ita dictum, quòd eo in crudæ carnis offa occultato lupos necent venatores. Vide Dioscor. lib. 4. cap. 76.

Lycophthalmos, λυκόφθαλμος, ου, ὁ. Gemma est quatuor colorum ex rubo & languineo: in medio nigrum candido cingitur, lupinorum oculi, unde & nomen. Plin. lib. 37. cap. 11.

Lycopsis, λυκόψις, Anchusæ species, longioribus quam lactucæ foliis, asperis, crassis, hirsutoque. Vide Plin. lib. 27. cap. 11. Galli Langue de vache appellant.

Lycos, [λύκος. Vngar. Aprepok.] Minimum aranei genus à sapacitate dictum. Plinius libro 30 cap. 6. Aristeas & maximè qui lycos vocatur, dolenti medetur lienti. Idem alibi lupum appellat, ut lib. 11. cap. 24. Lupi nomine minimi no rexunt.

Lydius lapis, Coticula est, cujus attritu aurum probatur, cujusmodi lapis in nomine Heraclius lapis vocatus, teste Theophrasto de Nor lapidum. [λίθος λύδιος. Germani. Ein Goldstein, Gantzstein oder Gold wetzer.] Latini etiam inde eum appellant, in quem Barus ille postea apud Ovidium transfiguratus fingitur, manentem unum etiam unum prodendi studio. De hoc memini Plinius libro 33. capite 8. his quidem verbis: Auri, argentique mentionem comitatur lapis, quem Coticulam appellant, quondam non solemnis invenitur, nisi in flumine Tmolo, ut auctor est Theophrastus: nunc verò passim, quem alii Heraclium, alii Lydium vocant, his coticulis pertritum venena, ut ima sapecine experimentum, protinùs dicunt quantum auri sit in ea, quantum argenti, velaeris, scrupulari differentia, nihil dilatione non salientes. ¶ Vetus autem proverbii habet incessum, qui vehementer acri, exactoque judicio sunt, ut lapides Lydii, λίθοι λυδοὶ, ἐπὶ τῶν ἀκριβῶς κρινόντων καλοῦνται vocentur.

Lygæus, a, um, Latinè tenebricosus. Inde Homer. Lygæam noctem vocat.

Lygos, seu, Lygus, λύγος, Frutex est ad justa penè arboris magnitudinem excrescens, ita spissa nascens loca, & ferè in fluminum ripis, ramos habens longos, tuba olivæ. Fol. mollia. ¶ Duo ejus sunt genera, unum flore partim albo, partim purpureo: alterum flore purpureo tantùm, & semine piperi non dissimili. Ratio nominis ducta est à ramorum flexibilitate. Nam λύγος à Græcis dicitur vimen. Ob quam etiam rationem à Latinis Vitex dicitur. Officinæ vocant Agnum castum.

Lympha, æ, f. [νύμφη, νύμφης. Gall. Eau. Ital. Acqua. Ger. Wasser Hisp. Agua. Pol. Woda. Vngar. Viz. Ang. Water.] A nostris aqua, per mutationem n in l, quasi Nympha. Nam Græcè dicitur νύμφη. Col. lib. 10: Doctus Parthenope Sebethi de rolcida lympha. Virg. 4. Aen. Dis corpus properet fluviis infare gelidę lympha. Horat. Epod. 16. -montibus altis Levis crepitante lympha desilit pede. Virg. 9. Aen. -humile de gurgite lympha. Relinquere pocula lympha, Horat. 1. Serm. Satyr. 5.

Lymphatici, m. f. Furiosi, insanientes, quasi Nympharum conspectu furore veri: [νυμφόληπτοι, νυμφολήπτους ποιοῦντες. Gall. Furieux, insensible, & effrené par quelque vision. Ital. Matti, pazzi, stolti, furiosi. Germ. Vnsinnig verschrocken. Hisp. Locos, vanissos. Pol. Zatrwożonego ſmutnego, szalony. Vng. Insses, bolondos, nem tellesseges, hamis. Ang. Which or mad or out of wit by frenzy or else wanton.] Nam creditum est ab antiquis quibusdam Fatuis, quos furentes νυμφολήπτους, Latini Lymphaticos vocant. Fun. lib. 25. cap. 5. de Helleboro albo: Medetur item morbis comitialibus, & frigoribus, melancholicis, lunaticis, lymphaticis. Plin. lib. 30. cap. 1: Semen ejus potum lymphatica furentia facere dicitur. Liv. 10. ab Vrb. Ita victorem equitatum vel in lymphaticos juvat dissipat. Tales sunt ferè ii, qui eriti & larvati dicuntur quasi Cerriti, aut larvarũ circumfactione vexati. Plautus: Larvatus credo, aut eritus es, ita hic lubet nunc prorsùs circumferri. Lymphatici nummi apud Plautum, Vide verbum CONSISTO.

Lympho, as, ãvi, p. a. furorem ago. [νυμφόληπτον ποιῶ, νυμφολήπτους ποιῶ, ἐκφρονίζω. Gall. Mettre hors de ſon ſens. Ital. Infuriare. German. Vnſinnig oder verſchrocken machen, verwirren. Hispan. Amancy o hazer necio. Polon. Szalowac czynie. Vng. Megbolondytom. Ang. To make mad.] Valer. 3. Argonaut. Rapta quies: Deus ante parem lymphaverat ignem. Id est, turbarat, & in bellì furorem verterat. Ejus pavo usus est Plin. lib. 34. cap. 17: Hac herba epoti lymphari homines. ¶ Aliquando etiam legitur Lymphor deponens, teste Priscianno apud Curtium: Quippe lymphari, trepidare cœperunt, omnia pectore occulto metu percurrente. Nisi fortè in malimus legere lymphati.

Lymphatus, ta, tum, Furiosus, insanus, furore correptus. [νυμφόληπτος, νυμφολήπτους ποιοῦντες, ἐκφρονίζων. Gall. Furieux, troublé de ſon ſens par quelque vision. Ital. Infuriato, ſtravolto, pazzo. German. Vnſinnig. Hiſpan. Apassionado de vanos. Polon. Szalowiały. Vngar. Bolondos. Ang. Rege, wod, furious.] Plinius libro 33. cap. 23: E præfixi clavi in limine è sepulchro evulsos clavos, adversus nocturnas lymphationes.

Lyncurium, ii, n. Gemma est coloris subflavi, quam veritas credidit ex lyncis urina concrescere. unde & nomen vicerur accepisse: in cujus etiam sententia fuit Plin. lib. 8. cap. 28. Item Ovid. 15. Metam. ubi sic habet: E quibus (ut memorant) quic quid vetica remisit, Vertitur in lapides, & congelat aere tacto. Recentiores tamen affirmant lyncis urinam non concrescere: quod etiam in perquamplurimis annis compertum est, lyncibus aliquot ex Africa in Galliam advectis.

Lynx, masculini vel fœminini generis, genitivo lyncis. [λύγξ, γκός. Gall. Lynx, vne beſte de taſt de diverſes couleurs, eſpaiſſe comme celuy du renard. Ital. Lonza. German. Ein Luchs iſt ein Forſchtig Thier, hat oberauß ein ſchöne Farb ſicht. Hiſpan. Lobo cerual, animal de agra de viſta. Pol. Ryſ. Vngar. Hiuzſag, Ang. A beaſt of ſight called lynx.] Animal est ex luporum cervariorum genere, varia colore, & maculoso tergore, acutissimoq; visu. Plin. lib. 8. cap. 8: Pergrinæ sunt & lynces, quę clarissimè omnium quadrupedum cernunt. Horat. 2. Carm. Timidos agitare lynces. Virg. 1. Aen. -maculosæ tegmine lyncis. Hujus urina in calenti duritiem veri olim credebatur, & in lapidem eam concrescere, quem ob id lyncurium appellant. Quòd tamen falsum esse nuper compertum est, lyncibus aliquot ex Africa in Galliam advectis.

Lynceus, a, um, adjectiv. penult. corr. Quod est Lyncis, vel quod lyncis habet naturam. λύγκειος, ου. Horat. 1. Sermon. Satyr. 22. -de corporis optima lynceis Contemplere oculis. Est enim prius hemistichium versus dactylici finis: nisi pertynaciam, malis duas syllabas in unam contrahi. ¶ Homo lynceus id est, vehementer perspicax, quem non facilè quis fefellerit. Cic. ad Var. lib. 9. Epistol. Quis est tam hoccus, qui in tantis tenebris nihil offendat, nequam incurrat?

Lynoſtrophium, Vide Linoſtrophion.
Lynter, Vide Linter.
Lyparis, Vide Liparis.
Lypote, Vide Lipote.

Lyra, æ, ſp. [λύρα, λύρη. Gall. Vne harpe. Ital. Lira. Ger. Ein Leyren. Hiſp. Cierto inſtrumento muſico de cuerdas, como guitarra. Pol. Harfa. Vng. Hegedü, lant. Ang. An harpe.] Teſtimonium tum muſicũ in quo quatuor fides, tot reſonant voces. Lyra dicta quaſi λύρα, propterea quòd ſ. Apollini à Mercurio (qui eam primus repperiſſe inventúſque) pro bonis complurib. fuerit data: quũ antè chelys diceretur. Formam habet ſecundum Plin. lib. 9. cap. 20. teſtudinis. Horat. 1. Carm. Ode 10. Te canam magni Jovis, & deorum Nuntium, curvæq; lyræ parentem. Ovid. 11. Metam. Dixit: & quæque lyram gemmis, & dentibus Indis Sullibet à læva. Idem 10. Meſſan. Te lyra quã à mane tua carmina noſtra ſonabunt. ¶ Lyra etiam ſignum cœleſte eſt. Varro libro 6. de Rerum ruſt. cap. 3: Hoc ſeruandum maximè exortum tacito, quem Græci vocant Lyram, idem noſtri. Lyra accidit quarto Nonas Februarii, vel certè Calendis Februariis, idq; noctu, teſte Higino, quando occidũt tergi Leonis. Ovid. 2. Faſt. Illa nocte aliquis tollens ad ſydera vultũ Dicet, ubi eſt hodie, q̃ Lyra ſolita fuit? Qui poëticum Aſtrologum ſcripſerãt, volunt hoc ſignũ eſſe à Mercurio primùm inventam in Cyllene Arcadiæ monte, & ab eo Apollini donatam: Apollinem aũt inventa eam à Orpheo lyram conceſſiſſe: mortuo autem Orpheo, à muſis in cœlo fuiſſe collocatam. Alii dicunt eſſe lyram Arionis citharœdi, qui fuit tempore Periandri Corinthiorum tyranni, & primus fuit omnium citharœdorum.

Lyraïcus, ca, cum, adject. Quod ad Lyram pertinet. [λυρικός. Vng. Lanbaczoſa.] Hinc Poëtæ Lyrici dicti, quòd ad Lyram ſua carmina canebant, ſtatuebaturq; eis chorus qui quæ canta virorum, ac tauro donabatur. Horat. 1. Carm. Ode 12. Quòd ſi me lyricis vatibus inſeres, Sublimi feriam ſidera vertice. Mediolyrici. Ovid. Faſt. 201. quum lyricis ſum magis apta modis.

Lyriſtæ, arum, m. f. Pro carminibus lyricis. Plinius Junior libro 1. Epiſtol. 3: Scribis enim & utraque lingua lyrica doctiſſima.

Lyriſta, æ, m. prim. cor. m. f. Qui lyra canit, cujus ſignificationis eſt etiam lyriſtes. [λυριστής. Gall. Joueur de harpe. Ital. Sonatore de lira. Ger. Ein Leyrer. Hiſp. Tannedor de cierto inſtrumento. Polon. Grayka. Vngar. Hegedüs, lantos. Ang. An harper.] Plinius Junior ad Geminium: Quàm multa, quum lector, aut lyriſtes, aut comœdus inductus eſt, calceos ponunt?

Lyron, Alpina apud Dioſc. lib. 3. cap. 170.

Lyſimachia, Plinio. Λυσιμάχεια Dioſcoridi. Herba eſt, quæ vulgò ſalicaria dicitur, ſive quòd ſolã habeat ſalices, ſive quòd inter ſalices naſcatur. Dicta Lyſimachia, ſive ab inventore Lyſimacho, ſive ἀπὸ τοῦ λύειν τὰς μάχας. Refert enim Plin. tantam hanc herbæ compotoribus diſſidiorum vim meſſe, ut diſcordantibus ea jumenta jugo impoſita, alperneatur eorum cohibeat. ¶ Hujus variæ ſunt ſpecies. 1. Lyſimachia lutea, ſive floreluteo. [Polon. Tego male, item Bagienkowa.] 2. Lyſimachium flore purpureo. [Polon. Wilczy ogon, item Markawa.] 3. Lyſimachy genus, ſecundum quoſdam, eorum herba quæ Antony vocatur, & filius antepatron. [Polon. Polne gwozdzik.]

Lyſis, hujus lyſis, & lyſios, Αὔσις. Id eſt, ſolutio. à λύω ſolvo. Cic. 4. Tuſc. Ex quo ipſum ægritudinem & Acim. Chryſippus, quaſi ſolutionem totius hominis appellatam putat. ¶ Lyſis in architectura, hiatus eſt jamjamruinã eſſe, ſolutio continuitatis parietis. Vitruvius lib. 6. cap. 10.

Lyrix, ricis. Genus vermiculi, qui naſcitur in lingua canum. [Germ. Ein wurmlein ſo den hunden henget vnder der zungen wodrt Tarantum. Polon. Robak ktory pod ſpodem ieżyka, ktory mieszczy ſie w kalich pełen, iagniſie nazywaiąca. Vngar. Az ebeknek alatta valo feleg, Ang. A worme in a dogges tonge which maketh him mad if he be not tolde of.] Hic ſi ſanis canibus eximitur, nec rabiei ſunt, nec faſtidium ſentiunt. Plin. lib. 29. cap. 5.

M

Litera una eſt ex is quas Græci Grammati ſtoicheia vocant, & Latini Liquidas appellant. In compoſitione & derivatione integrat nom, ſequitur l vel r, vel c, vel q: ut Tanto, tantundè, idem, identidem, Rorum, eorundem, Nunc, nunquis, nunquã. Sic circunquaq; tanquam, taceque, quanque, quanque, quicunque. Similiter Am præpoſitio ſequentibus t, vel c, vel q, mutatur in n, ut antructus, &c. Vide in dictione Anfractus. M. in interiori ejus parte lenum rodigit, compreſſo labris: concluſo ore quàm poſtea magis quedã non ſine moleſtia exprimit. Ejus pondium in fine vocis apparet, quum claudit dictiones: quod quum Latina lingua nimis quàm ſæpe patiatur, habetur & ipſa inelegantior. Tu hæc quum in nulla dictione id ferat, hoc etiam nomine cenſetur beatior. Hujus elementi magistratum ſonum fugientes Poëtæ Latini, curarunt elidendum in carmine, ſequente vocali. Ejus ſonus tamen major & minor obſcuritas deprehenditur à loci ſitu augetur & imminuitur, idemque minuitur, quibus & aliæ mutæ ſuprà dictum eſt. ¶ M. in notis antiquis, Marcus, vel Marius vel Matrona, vel monumentum, vel mulier, vel miles, vel meum, vel mater, mihi, mollestus, modò, mors, munus. M.A. Maximus. M.A.G. magiſtratus. M. A.G. milites ager. M.A.G.S.Q. magiſter requirit, M.A.G.M.I.L. magiſter militum. M.A.I. major. M.A.P. M. Marcus Aemilius. M.A.T.P.F.E.C. E.T.H.S.P.Q. materpiſſima ſtrua, & ingenuis, poſteriſq; eorum. M.A.R.C.T. Marinus. M.A.V.R. Marcus Aurelius. M.A.X. Maximus. M.B. Melior bona. M.C. Municipio. M.C. Marcus Cicero, vel Marcus Cenſor, vel monumentum condidit, vel conſilia, vel conſecravit. M.C.F. mortis cauſa fecit, vel fuit. M.C.M. mortis cauſa tum amiſſos. M.C.V. manu conſectum vocavit. M.C.S. Marcus Cæſ. M.D.O. mihi dare oportet. In numeris mille ſignificat, quod mala ſcribendi conſuetudine inductum eſt. Nam cùm bis notis C I O. apud veteres mille ſignificarentur, error quocunq; extribus ſuis notis M factum eſt.

Macellum, li, n. ſ. Locus Romæ, quo venalia omnia quæ ad victum humanum pertinebant, conferebantur. [μάκελλον. Gall. Boucherie, marché. Ital. Beccaria, mercato. Germ. Ein ſpeiß marckt in der ſtatt allerley eſſige ſpeiß, alß fleiſch, viech, fiſch, etc. ſey darein. Pol. Rzeznia. Vng. Hiſpan. Carniceria, y pescaderia. Polon. Rzeznik gdzie przedaią miąſko, ſokoły, item miąſne rzeczy. Vngar. Miſzárſzék, piatcz. Ang. The shambles or place where fleſh is ſold.] Plaut. in Aul. Venio ad Macellum, rogito pulcre: indicant caro: agninam varam, carnem omnia. Cicero. de Divinat. Si Epicuri de voluptate liber vorioſus eſſet, putarem annonam in macello carnem tore. Dictum Macellum, teſte Varrone & Feſto, à Macello quodam homine improbiſſimo, qui in turbelatoriam exercebat, quo damnato, Cenſores Annelius & Fulvius ſtatuerunt, ut in domo ejus obſonia venderentur, redactis in ærarium ejus bonis. Alii Macellum dictum putant, quòd ibi ſicerent omnes, quem macellũ à Lacedæmoniis ita appellatum, Ilarum. Et lones olim horiorum Macellum vocabant, ut ait Varro lib. 4. De Ling. Lat. Donatus à macrandis pecoribus derivat.

Mācel, li, ſi, m. ſ. dicitur venditor eorum quæ ad victum pertinent: non ſolùm carnium, ſed omnium obſoniorum: quanctum panis & frumenti venditor: nam hæc omnia in macello venundabantur. [κάπηλος. Gall. Vendeur de toutes viandes. Ital. Venditore d'ogni vivanda. German. Ein Spriſſverer kauffer. Hiſpan. El mercadero ó el que vende peſcado y otras coſas. Polon. Rzeznik albo przedaiącz. Vngar. Uyſzár, kofar. Ang. A ſeller of all manner of victuals.] Varro libro tertio, capite quarto: Duo ſunt ornithonis genera: unum delectationis cauſa, ut Varro hic ſcit noſter lib. ſuſmo: quod amatores invenit multos: alterum fructus cauſa, quo genere macellam, & in urbe quidem locis clauſa, & ſute maximè conducta, in Sabinis, quod ibi propter agri naturam frequentes apparent turdi. Suetonius in Cæſar. Ea quæ ad epulum pertinebant, quamvis macellario obſonata cuam domeſticam apparabat.

Macellārius, dedu ctum nomen à macello, ut Macellaria taberna. [κάπηλος, ὀψοπώλης. Vng. Mészárſzék.] Valerius Maximus lib. 3. cap. 4.

Mācĕr, cra, um, exilis, exſiccatus, gracilis, macilentus. [רזה, רזון. Gall. Maigre. Ital. & Hiſpan. Magro. German. & Belg. Dager. Polon. Chudy. Vngar. Kyſzer. Ang. Lean.] Virgil. Aeneid. 6. Hen hen quàm pingui macer eſt mihi taurus in arvo? Columel. libro 2. capite 9: Nam vel pinguiſſima vel macerrima humo jaciatur. Siponticus à Græco μακρὸς, deduci putat. Illi enim μακροὶ longa dicuntur quæ aut rara ſunt, longiora videntur. ¶ MACER, μακρὸς, eſt etiam poëtæ proprium, qui de herbarum viribus ſcripſit.

Mācellus, a, um, diminutivum à macer pro macilento. [Vng. Kyſzeröcske. Lucil. lib. 6. Si noſti, nõ magnus homo eſt, natura, macellus. Nonius. ¶ Fuit præterea Macellus hominis improbiſſimi, & ſeditioſi nomen, quo capitis damnato, reda ejus quæ in æratium ejus bonis, edes etiam ejus diruta ſunt, cujus in

area

area exactum est aedificium, vocandis obsoniis destinatum, quod ab ejus nomine Macellum sit appellatum.

Mācer, ri, m. f. Macie extenuatus, interpretante Festo, macer, gracilis. [הרזה, רזון, רזוני, רזיון, ἰσχνός, ἰσχνόφωνος, ὀξυφώνος Gall. Fort maigre. Ital. Macilente, efilato, dimagrato. Ger. Ausgehungert, gantz mager. Hispan. Cassi muy magro. Polon. Pustelnik, Chudy, chudy, chudy, chudy. Vng. Meg esödött ember. Ang. Very leane.] Plaut. in Aul. Macilentis multis ratibus, aliquantum verecundus. Idem in Captiv. Sed qua facie est unus sodalis Philocrates? Macilento ore, naso acuto, corpore albo, & oculis nigris.

Mācĕr, ĕra, ĕrum, adj. Macritudo, & macror, five macor: Corporis exenuationem significat. [הרזון, כחוש, רזה, ἰσχνός, ἰσχνόφωνος, ὀξυφώνος Gall. Maigreur, maigre. Ital. Magrezza. Germ. Die magerkeit oder magerheit. Hispan. Magreza. Polon. Chudość, chudy, chudy. Vngar. Sövenség. Ang. Leanes.] Plautus in Captiv. Ossa atque pelles tam macera macritudine. Pacuvius: Corpus deuc meum tali mœrore, errore, macerie fenet. Colum. lib. 6. cap. 2. Nam etiam illa gravis pernicies, quam pulmonem exulcerantibus enim illa gravis pernicies, quam pulmonem exulcerantibus enim illa gravis pernicies, quam pulmonem exulcerantibus enim

Māchĭnātĭo, ōnis, f. Qui machina tractoria operatur onera in altitudinem sublata collocans. Paul. I. si pastor. ad leg. Aquil. Si machinatus hominem præterquam ut occideret. Machinarius mensor, qui norma in metiendo utitur, et ii qui probant opera à fabris materiariis facta. Vlp. l. 7. D. si mensor machinarius sit. Hæc ratio habetur. Nam quæ ex eo hominum mam nominavit, ut ars Crosiana à decempeda distingueretur. Illius formam cognoscere. Vitruvius lib. 9. cap. 2. Hæc ex Horto mano. ¶ Machinarius alibi, in Pandectis est molendarius, qui molit, id est, qui molam machina quadam rotatili volvit & torquet: quam & machinam trumentariam vocat Iurisconsultus. Sic machinalia pondera vocat Ausonius, pistrinalia pondera. Qui, inquit, machinali saxa volvunt pondere. Sic & antica de machinis empta à Q. Cicerone furcalis dicitur, id est, de pistrina vel molettina.

Māchĭnātŏr, āris, d. p. Cogito, per dolum aliquid molior. [חשב *chashab*. κατασκοπεύω, σκοπεύω, σκοπέω. Gall. *Machiner, trouver quelque finesse.* Ital. *Machinare, imaginare.* Germ. Erdencken oder ersinnen mit list. Belg. Uytsinnen met treuten of treckē. Hisp. *Buscar y pensar cosas de ingenio.* Polon. Zmyślam co, głowię co. Vng. Gondolok, gyúrok. Ang. *To devise or imagine some great or ingenious matter.*] Frequentius enim in malam partē accipitur. Plautus in Cist. Ita nobis mihi machinatur quod libet. Liv. lib. 1. ab Vrb. Contestim Turno nectē machinatus. Sallust. in Catil. Iam tum non contubernalibus, sed plerisq; Senatoribus perniciem machinabatur. Dicitur autem machinari ἀπὸ τοῦ μηχανᾶσθαι, quod est invenire. Vnde μηχάνημα, inventum & machinamen dicitur. Cic. 3. de Natur. deor. Niobe patrimi et matrimi liberos videret, & ibi ipsa se foriam pilem machinari. Machinari pestem in omnes idem dixit Cicero in Catil. ¶ Accipitur etiam machinari in bonam partem, pro inire rationem & viam agendi aliquid. Cicero 2. de Divin. Nam primùm aliarum res, aliæ fœminæ sunt quæ perpetuitatis causa naturam maledicta est.

Māchĭnātrix, trīcis, f. g. Quæ machinatur. [כלי מחשבת *keli machshebeth*, μηχανή.] Liv. 4. bel. Pun. Turres contabulatas, machinamentaque alia quatiendis mœnibus portabant. Tacit. lib. 15. Ædibus quum promovere scalas & machinamenta incipe rent, facile depulsi.

Māchĭnātor, ōris, m. c. machinarum inventor, & artifex. [חרש *charash*, μηχανοποιός.] Liv. 4. bel. Pun. Archimedes is erat, unius spectator exempli, mirabilior tamen inventor ac machinator tormentorum bellicorum, operumq; quibus ea quæ solers ingenium moliebatur, ipse perfecit, nomen ludificaretur. ¶ Machinator non dicitur, qui talia tantùm & fabricatur. [כלי חרש μηχανοποιός.] Cicero in Catil. Improbissimus machinator omnium scelerum: hoc est, inventor & autor.

Māchĭnātĭo, ōnis, f. Et Inventio, astutia, fallacia, ars, inventum, consilium dolus. [מחשבת *machshebeth*, חרשת *charasheth*, μηχάνημα. Gall. *Inuention et finesse, engin.* Ital. *Inuentione, astutia.* Germ. Erdencken oder ersinnung einer list, bedung. Hisp. *Sutil inuencion de engaño.* Polon. Zmyślenie mowy, wymowienie. Vng. Gyúrás, álnokság. Ang. *A deuising or finding out of a thing.*] Colli. lib. 2. cap. 2. Hac machinatione coëgi quatuor, ut etiam contumaces boves gravissima onera non recusent. ¶ Interdum etiam pro ipsa machina. Cæsar. bel. Gal. Primus irridere ex muro, atque increpitare vocibus quòd tanta machinatio ab tanto spatio intermissa esset.

Māchĭnātŭs, us, m. Machinatio. [μηχανή. Vulgat. *Vtensilia ingeniosa.*] Apul. in Apol. Itaq; apud omnes intemperantissimè gloriatur me sic machinatu rerum positarum.

Māchĭnātŭs, a, um, μηχανοποιός. Salust. apud Macrob. Saturn. lib. 3. cap. 15: Præterea cum ludenti in tractoria, demissum victoriosum ad iactum cum machinato subrepticio contrarium, coronam ei imponebat.

Māchĭnōsus, a, um, μηχανοποιός, machinis confectus, vel dolis excogitatus: et Navigium machinosum, apud Suetonium in Nerone, cap. 34. Repetentique Paulos in locum corrupti navigii, machinosum illud obstitit.

Macho, Fœmina est Scandinaviæ insulæ peculiaris, alere soli, sed nulla suffragium sexu. Vade dormitum non subeat; sed arboris se accubitus frontium capite quæ à vertentibus antè fuerit, quum tonel cecidit, erigere se non potest: eaq; ratione cæteris celerius ad labores exercitus præcedit, ne in priora tendens impedimento gradiatur in pallendo, ne in priora tendens impediatur. Vide Plin. lib. 8. cap. 15.

Măcĭdārĭus, m. f. Unctionis in fusione madēfactus. [משחן *meshchan*. Gall. *Mondefiement.* Ital. *Bagnato.* Germ. Mit benetzt befeuchtet. Hispan. *Mojado.* Polon. Oblany, Zrosony. Vngar. *Megazott.* Ang. *Wet.*] Apul. lib. 2. Illi spongiis macidatis tumores comprimere.

Macir, Fruticis, alias Macer, μάκερ. Dioscoridi, Cortex est subrufus & magnæ rubicis, qui ex India advehitur, detractus ex arboresui nomine. Vide Plin. lib. 12. cap. 8. Odoris Mace appellat.

Macrochĭrĭ, f. g. μακροχειρία. Tunica manicata, quæ & chirodota appellatur. Lampridius Heliogabalum ea purpurata usum fuisse refert. Has Romani duere sibi indecorum, August. libro 1. de Dict. Talaria ac manicatas tunicas habere apud veteres Romanos flagitium erat. [Pol. Fœminea.]

Măcrocōlla, orum, penultima producta. [μακροκόλλα. Ital. *Carta reale.* German. Regal papier. Pol. Regalowy papier. Vngar. Regal papyros. Ang. Royall paper.] Tribe Hermolao u Plin. majores, & longiores chartæ, quas nos hodie *charta regias* vocamus: quæque etiam nomine Catullus chartæ quodeam genus appellavit. Cic. ad Att. lib. 13: Sed tamen ego non despero, probaturum Varronem. Sed quoniam imperitum fecimus in macrocolla, facilè patiar tacere. Arbitrantur alii Hermolaus Macrocollum dici, ἀπὸ τοῦ μακρὸς & κόλλα, quasi longè membranâ, ac pellibus longam membranam. Quod si ita est, Cato, scribendi videtur quem modum dum & protocolon. Nam utrumq; eadem videri origo. Etenim Protocolon primi libri charta, in qua scribere ita breviter decreverat, ornatius, & amplius, quoties res poposcerat, describunt. Macrocolorum meminit Plin. lib. 13. capite 12. de generibus charatarum loquens. Posterius (inquit) in claris spectatur tenuitas, densitas, candor, & levor. Priscianam mutavit Claud. Cæsar. Nimia quippe Augusti tenuitas ferendis non sufficiebat calamis. Ad hoc transitorem literas litura merum afferebat adversis, & aliàs indecoro vitio pertinaciora. Igitur & secundo corio tacta sunt Hamminia è primo fabregmine. Auxit & latitudinem. Pedalis erat mensura, & cubitalis, macrocolis. Hæc Plin. Sunt qui Macrocollum fuisse gemino l, putâtes dictam esse, ἀπὸ τοῦ κολλᾶσθαι, hoc est, à glutine quo charæ glutinantur.

Macrocosmus id est, major Mundus.

Macrŏlŏgĭa. μακρολογία, Sermonis prolixitas: cui opponitur βραχυλογία. Live Laconismus. μακρολογία enim tractata est multa loqui, & prolixo sermone uti.

Măctĕ, Ĕ. p. Dicuntur pretiosa edulia. [משמנים *mashmanim* μαγείρ. Gall. *Viandes engraissées de grand prix.* Ital. *Cibi di molto prezzo.* German. Gefeiste oder fette speise. Hispan. *Manjar magestuoso y delgado.* Polon. Pokarmy zgrubiałe a długie. Vngar. *Drága étek.* Ang. *Daintie meates.*] Suetonius de Caligula: Mullis rarissimis macidas misit. Quo in loco non nulli legunt Marsyas, alii Matteus. Apud Martialem legitur Mattea pluralis numeri, & neutri generis. Mattea μαγείρ, sola vivunt. Vide exactius infrà in dictione NATVRA.

Mactĕŏlus, penult. cor. Qui habet magnas malas, & os patens, quasi mactaticus vultus.

Macto, ās, āvi, ātum. Interficio. [הכה שחט *shachat*, *hikkah*. σφάζω. Gal. *Tuer, occire, mettre à mort.* Ita *Occidere, occidere.* Germ. Mitgen tödten, schlachten. Belg. Doden. Hisp. *Matar.* Pol. *Zabijam, zarzynam.* Vng. Meg ölem, *Mâsolom.* Ang. *To kill.*] *Mactare* morte, supplicio, malo, damno, interitio, & simpliciter eum aliquem mactare. Cic. de Antip. respondit: Clodius duos fortes omnium tribunum do ni suæ crudelissima morte mactavit. Idem in Catil. Non se hunc in vincula duci, nam ad mortem rapi, ob summum supplicio mactari imperabis? Plaut. in Aulul. Nam quæ modo ea est, ea in potestate est viri. Donate mactant homini & damno vos. Plaut. in Pœn. Divite mactat eum solemnis mactare infortunio. Idem in Amph. At ego certè cuncte exercitum mactabo. Tractum videtur à victimis: mactantur enim hostiæ quæ immolantur. Dicimus autem mactare hostiam aliquem Deo. Vt, Cœlicolûm regi mactabant in altaribus taurum: & mactare deûm hostia, manus quidem non tetigimus, sed tamen à veteribus dictum. Cicero in Verr. Quum in aedem & penetrale fanum intexperis, quum intelligis animos tibi dicere, quum puerorum cædes manes mactare soleas. Atque ut de iocandi occasionem arripuit. Plaut. in Amphyt. Sacrifico egomet, Amphit. Quid sacrificas? Quia enim te mactato infortunio, locus cum ex amplissimo ex humo facias. ¶ Mactare Orcum, id est Orcum emittere, & præcipitare. Liv. lib. 9. ab Vrb. Sacratas more Samnitium vestes, regiosq; cinctus vestis, & partim cædere armis insignes, eosdem Orco mactare iussuros dicitans, quam intelligit signa, etc. ¶ Dictum putant Macto, quasi magis auctor: hoc est, Augeo. Nam prius cum victimas immolarent, thus, aut vinum super eam fundebant. Vnde Mactare esse tantum dicebant, thure vel vino cumulare hostiam, quasi magis auctam. ¶ Hinc mactare pro magis augere, veteres usi sunt. Cicer. de Rep. Ferunt laudibus, mactant honoribus. ¶ Quandoq; pro præparare. Accius: Aut illorum copias fundam in campo, aut naves eram, aut castra mactabo in mare. ¶ Quandoq; pro honorare. Plaut. Tamen honestè mactari te decet dominum. ¶ Quandoque pro vastare. Cic. 6. Verr. Quum videant jus civitatis illo supplicio esse mactatum.

Mactātus, a, um, participium: [משחים *meshchatim*, ἐσφαγμένος, σφαγιασθείς. Gall. Tué. Ital. *Ammazzato.* German. Getödtet. Hisp. *Matado.* Polon. Zabity. Vng. Meg ölett. Ang. *Killed.*] Iuv. Hostia mactata. Horat. 1. Carm. Ode 19. Mactata vitiet seniior hostia.

hostia. Ovid. 15. Metam. Vice caper mortis Bacchi mactatus ad aras Dicitur olcam.

Mactándus, a, um. Agendum. Senec. Troad. Mactanda victima Thessalo bubo ducis.

Mactátus, huius mactatus, m. e. [מכה nikkûach מכח nikkach, שחיטה schechitah. Gall. Tuerie, sacrifice, immolation. Ital. Sacrificio. Ger. Schlachtung. Hispan. Matanza. Pol. Zabicie. Vng. Megölés. Ang. Killing or slaying.] Lucret. lib. 2. Mactandi tempus in ipso Hostia concideret mactatu maesta parentis.

Mactítо, ávi, átum. [מכה nikkach שחט schachat. Gr. Σφάζω.] Senec. Troad. Pergemus Ator festum Mactátо genitori.

Mactrā, Ae. cap. pano. [משאירת mischâereth. quæ reliquæ à Græcis dicitur: à verbo Græco λείπω, quod significat linquo vel relinquo.] Gall. Vne huche, ou mes. Ital. Madia, panaria, arcella. Germ. Ein Brotlad oder Brotcasten. Hisp. Arca para guardar pan. Polon. Skrzynka albowiem wrzynka albowiem. Vngar. Veka, sütemeny. Ang. A kneading trough.]

Mactra, ae. f. [רחת rachath. Gall. Augmenter, accroistre. Ital. Accrescere. Ger. Darin ist mehr Gewicht. Hisp. Crescer. Pol. Przydawać, zbierać, rozkazować. Vng. Gyarapodik. Ang. Augmented, more increased.] Putatur esse dictio composita ex adverbio Magis, & nomine auctus. Solus autem vocativus utriusque numeri ab hoc nomine effert in usu numero singulari Mactre, & in plurali hoc nomine effert in usu numero singulari Mactre, & in plurali hoc nomine effert in usu numero singulari Mactre, & in plurali

cap. Proserpinæ. Ille novo madidantes nectare pennas Concutit, & gleras fœcundo rorat marmate.

Mădĭdĭvo, as. Madefacio. [שׁסף, שׁטף, רוה verb. שׁטף, ἐγχεῖν. Gall. Mouiller. Ital. Bagnare, inhumidire. Germ. Nezen, machen. Hispan. Mojar. Polon. Mokrzyć. Vngar. Megnedvesitem. Angl. To make moist.] Plin. lib. 28. cap. 7: Et si contra epiphoras ferventes oculorum augeri libinde madefierique.

Mădĭdŭs, a, um. c. Humidus: cujus contrarium est Siccitas. [רטוב שׁטוף] ἐγχεόμενος. Gall. Mouillé, humide. Ital. Humido, bagnato. Germ. Nesse oder feuchte. Belg. Nat, ofte vochtig. Hispan. Mojadura, humedad. Polon. Mokrość. Vngar. Nedvesség. Ang. Moistnesse, dankenesse.] Scalig. lib. 3. Histor. Quasi paria oppido festinato, & ingens terror erat ne ex latere nova monimenta madore infirmarentur. Nam omnia oppida stagnabant redundantibus cloacis adverso æstu maris.

Mădĭdŭs, a, um. Potius, quod quasi madidus sit vino: apud Plaut. in Pœn. [שׁכור שׁתוי רוה] ἐγχεόμενος. Gall. Yure, yuregne. Ital. Vbriaco. Germ. Trunken, voll Wein. Hispan. Borracho, embriago. Pol. Nabandzony. Vng. Részeg. Ang. Drunken.] Festus legit Madefactus: cui his verbis Madidus, ebrius: à Græco μαδάω deducitur, vel quia madidus sit vino.

Madon. Herba est, quæ à Latinis Vitis, à Græcis ἀκανθοδάκτυλος dicitur. Hujus sarmenta longa & exilia internodiis geniculata spargunt. Folia habet pampinosa ad similitudinem hederæ. Plin. lib. 23. cap. 1.

Mæmăcterĭon, μαιμακτηριών, Mensis Septembris ita appellatus à turbido aëre.

Mænĭus, nĭa, nĭum. Gallus. Germ. Ein Mœnisch, mit zu Mœnis gehörig.] Aristotel. Piscis est marinus, qui Latinis Alecula, sive Alec dicitur, interprete Theodoro, ex quo salsamenta fieri solent. Plin. lib. 31. cap. 7: Quin & Muria salsamentorum recognitor, iterumque contumax liquori ad naturam suam redit: vulgò omnis secundissimus. Cicero 2. de Fato. Qui enim colaphis ipsam contemnunt, his licet deesse & accipientem manu non anteponere. ¶ Accipitur autem mœna aliquando pro ipso salsamento, quod ex mœna conficitur, in qua significatione usus est Persius Satyr. 3: Dices: Neque invideas quod multa fidelis puer, in lecupletem penu, defensis pinguibus umbris. Mœnaque quod prima nondum defecerit orca.

Mænŏmĕnŏn, μαινομένον, Genus est mellis venenati, quod in Ponto ex Rhodo dendri flore concrahitur: ita dictum à furiosis quæ gignit. Plin. lib. 21. cap. 13.

Mœrco, Mœstus, & Mœstitia, Vide MOERCO.

Mæsĭus. Olca lingua majorem significat. Quare Majus mensis qui à maioribus nomen habet, apud Oscos Mæsius dicebatur, ut autor est Festus apud Varr. lib. 6. de lingua Lat. Est pappus Mæsius, id est, pater major aut senex.

Magar, Prænestinorum lingua villam sive rugurium pastoritia significat, quæ & Magalia Virgilio dicuntur, quamvis Magaria, secundum Servium, dici debeant. [כרות מאורת מחלה] Germ. Bauren hof, Meyerhof. Polon. Kuga. Vngar. Kalybe, kunyhó.] Virgil. 1. Æneid. Mœratur molem Æneas magalia quondam.

Magas ădis, sive Magadium, μαγάς, ἡ μαγάδιον, Latrunculorum est modicum, tabula quadrata constans, cujus rhombi intentis in ea citharæ fidibus. ¶ Dicitur etiam ea pars citharæ qua plectrum illiditur: id est, ubi percussio chordarum fit manu dextra. Iagum verò dicitur, ubi sinistra manu chordæ premuntur. Budæus.

Magas. Vide MAGVS.

Magĕus. Magicus. Vide MAGVS.

Magida. Panis est latinæ speciei. Varroni est maior, unde & mágida nomen habet.

Magiophori, Qui agonothetas in certaminibus comitantur, Arcadius de muneribus & honoribus l. munerum.

Magister, stra. Quasi sardè conor, & magor, inquit Festus.

Magĭris, penult. prod. [אבטח אטה אלוף מושל שׁליט] ἐφεστὼς ἐπιστάτης. German. Ein Knecht. Polon. Kachmistrz. Vngar. Szakasz. Ang. A stake.] Latinè coquus dicitur, Vnde Archimagirus, ἀρχιμάγειρος, princeps coquorum.

Măgis, ĭus, Pl. [משאירת משאיר] ἐπιβεβαιωτὴς μαγεῖρος. Germ. Ein mehrer dann man Gesellen. Pol. Gotuie. Vngar. Hazajaro kokus. Ang. A kuckling cowpler.] ut ex Pollace discet Bucl. Idē est quod magister coquorum: hoc est vas illud in quo farina subigitur. ¶ Nonnunquā & à rotundē mēsæ genus, ut pedi impositum. at ejus fidē Pollucis rectissimè probat Budæus. ¶ Idē autor est hoc nomine etiā appellari posse oblongum instrumentum, quo panifices, & dulciarii pistores, quos *pastillarios* vocamus, subigere massas opifici lui utuntur. Eandem appellant & tertiam genus ejusdem formæ. Plin. lib. 33. c. 11. Cornel. Nepos tradit tympana, fe jave esse, appellata flatera & lances, quas antiqui *Magidas* appellavere. Pastillos nostri vocat.

Mĭgis, adverbium. Plus: [יותר מאוד] ἐπιβεβαιωτικὸν, ἐπιτατικὸν, ὑπερβολικὸν. Gall. Plus, d'auantage. Ital. Più. Ger. & Belg. Mehr. Hisp. Mas en comparacion. Pol. Bardzo. Vng. Inkább. Ang. More. Unde Magis ac magis, *paulatim, sensim*, dulcescunt, à Plinio: & præter naturā aliorum adverbiorum quæ vim Comparandi habent, terminationis, quin reliqua omnia simplicia hinc adverbio comparādi incrementi generis. ¶ Singulariter interdum comparativo. Plaut. in Stic. Mo enim hic magis est dulcium. ¶ Magis ponitur interdū pro magis. Plaut. in Trucul. Quem ecastor magis amo, quàm eudum. A quo ut compositum Demagis, quod significat valdè magis & pro nimis a veteribus ponebatur, teste Festo.

Măgistĕr, tri, m. c. Præceptor, pædagogus. [מורה מורה מלמד שׁלשׁ שׁלישׁ] διδάσκαλος, παιδαγωγός. Gall. Maistre. Ital. & Hisp. Maestro. Ger. Ein Meister. Belg. Meester. Pol. Mistrz. Vngar. Mester. Ang. A master, Teacher in Arts.] non antea Quiritare potes, aut ingenium nolcere, Dum etas, metus, magister prohibeant? Cic. de Amicit. Quæ disputata ab eo meminisset, magister meus Scævola. Quamvis etiā magistri nomē ad omnes transferri potest, qui bus præcipua cura rerum incumbit. Hinc magistri pagorum, sodalitatū, vicorum, collegiorū dicuntur, *magistri*, q pagis, sodalitatibus, vicis, & collegiis præsunt. ¶ Magister equitū, ἱππαρχος, dicit, cui summa potestas erat in equites: vulgus Gallorum Connestable appellat. Varro 4. de lingua Lat. Magister equitū dicebatur, quod summa potestas ei esset in equites & Accensos. Additum semper Dictator, cui summa potestas erat in populum, à quo & magister populi dicebatur. Cicero 1. de Finibus: Rectius magister populi (is enim est Dictator) quàm Sylla, qui rerum petitarum victorum, luxuriæ, avaritiæ, crudelitatis magister fuit. ¶ Magister pecoris, pastor. Varro 2. de Re rust. cap. 10: Contrà pernoctare quemquam ad suum gregem, esse omnes fere uno magistro pecoris, eum esse majorem nata potiùs quàm alios, & pernoctorem quàm reliquos. ¶ Magister ludi, & Ludimagister uno verbo dicitur, Cic. 1. Verr. Si ab illo libro, quem mihi magister ludi incesto quis alterius orationibus compilitū dedit, uno verbo dicet Titis. Magister morum, censor. Cicero ad Appium libro 3: Eò brevior est hæc epistola, & ut advertis magistrum morum modestior. ¶ Magister navis est, cui rectus navis cura mandata est, ut docet Ulpian. de Exer. act. libro 1. Cicero 5. Verrin. Misit in Siciliam literas ad Carpinatium, quum esset magister scripturæ, & tax publicanorum. ¶ Magister etiam dicitur in auctionibus publicis qui bona vendebant. Cicer. ad Attic. lib. 2: Vnà agebant cæteri creditores, in quibus erat Lucullus & Publius Scipio, & is quem putabant fore magistrum, si bona væniren. L. Porius. Vide Cælium Rhodig. Antiquar. lect. l. b. 11. cap. 5.

Măgistĕra, æ, f. pl. [אמהות מורה אמרה] μαλλακαὶ διδάσκαλοι, διδάσκουσαι. Gall. Maistresse. Ital. & Hisp. Maestra. German. Ein Meisterin. Belg. Meesteren. Pol. Nauczycielka. Vng. Tanitó. Angl. A maistres, a ladie.] Cicero de Fato. Magistra ac ducem natura. Idem pro Rosc. Amer. Vita autem hæc rustica, quæ tu agrestem vocas, parsimoniæ, diligentiæ, justitiæ magistra est. Quintil. lib. 1. cap. 3: Certissima loquendi magistra consuetudo. Ovid. Epistol. 5: Quod gravis Antenor, Priamus quod sanctus Ilion, Deiphobe, tibi frater, quod Hector erat? Quid Troja fuit? Troja est. Quid Troica tellus? Magistra est artis longa magistra sui.

Măgistĕr, tri, m. Diminutivum. Parvus magister.

Măgistĕrium, ii, n. f. magistri dignitas seu officium. [שלטון משרד משׂרה] κοσμικὸν κοσμικὴ, ἀρχὴ. Gall. Maistrise, ou gouuernement. Ital. Magistero. German. Ein meisterschafft. Hispan. Dignidad de maestro. Polon. Mistrzostwo. Vngar. Mesterség. Ang. A maistership, dignitie or office, maistership.] Nam magisterium hic magistro videtur deduci quomodo à ministro ministerium. Sueton. in Augusto. Avus matris patribus magistratibus cōcreatus: abundante patrimonio, tranquillā senectute, id est, magistratibus & munere his munitis. Cic. de Senect. Me verò & magisteria delectant à majoribus inventa: & ita sermo, cui morte majorum à funere additur, sepulcro in poculo. Plin. lib. 8. cap. 10. Inter se exercent etiam magisteria.

Măgistro, as. [כהל רבה רטה] καθάρχειν, ἡγεμονεύειν.] Moderor, guberno. Autore Festo.

Măgistrātŭs, tus, m. c. Ii qui in potestate aliqua sunt constituti. [אלהים שרים נקבים] κόσμοι ἀρχαὶ, ἄρχοντες, ἡγεμόνες, ἐξουσίαι. Gall. Magistrat, ou Office. Ital. Magistrato. German. Die Oberkeit, Obern oder Oberkeiten. Belg. Die Overheyt. Hispan. Los que tienen oficio para mandar y gouernar. Polon. Magistrat. Vngar. Tisztség. Ang. A magistrat.] Vetiure Cōsules, Præcōsules, Prætores, Proprætores, & alii qui civitates & provincias regunt. Cic. ad Papyrium Paetum: Quem magistratus comprehendi & in vinculis teneri jusserat. Idem lib. 3. de Leg. h. Videtis igitur hanc esse magistratus vim, ut præsit, præcipiatque recta & utilia, & conjuncta cū legibus. Ut etiam magistratibus leges ea populo præscribat magistratus: vereq; dici possit, magistratū legē esse loquentē: legem autem

mutum magistratum. Idem I. de Offic. Eligitur propterium manus magistratus, intelligere se gerere personam civitatis, debereque ejus dignitatem & decus sustinere, tueare leges, jura declarare, & fidei sux commissa meminisse. Atque in hac significatione veteribus etiam usitatum fuit, magistratus, ut optimates, & bonos. Autor est Sallustius libro 1. ¶ Modò ipsam potestatem sensu adhibeam. [מושל Chaldæis משטר משטרא, משטרתא, vide &c. Germanis Der Amptherr Oberherr. Polon. Vigd Vngar. ead.] Cicero: Nam illum in iure magistratum gerebat. Idem de Amic. Vbi eos inveniemus, qui honores, magistratus, imperia, potestates, opes, amicitiam non anteponant? ¶ Magistratuum alii majores ut Consules, Censores, Prætores. Alii præter hos dicemur minores: ut Ædiles, Quæstores, Tribuni. ¶ Venuleius dicit nos, Creare magistratum, Dare magistratum, Gerere magistratum, Habere magistratum, Mandare magistratui, Abire magistratu, Accipere magistratu, Venire in magistratum, Magistratum imminuere: quod est derogare juri, & prærogativis officii.

Magistratus, L. Villius tribunus pl. rogationem tulit, quot annos natus quisq; magistratum peteret caperetq; unde & ipsis & posteris cognomen inditum, ut annales Villii dicerentur. Hoc à Livio traditum: sed cuniam quis plane cuique magistratui petendo legitimus annus esset nominatim, hac lege expressum nô invenio: quid ipse legendo observaverim, in veteri subjiciam. Omitto quæsturam, tribunatum pl. ædilitatem, p. quia eorum tantùm magistratus in lege Villia nominatos existimo. nam si quæsturæ (de rebus non consulibus magistratibus, exempli gratia nunc ponam) certum annum Villius sua lege statuisset: unde postea tam incerta ætate gesserunt eum quæsturâ duo Gracchi, Themistocles & Cajus annos natus XXVII: M. Cicero anno XXXI, C. Cæsar, is qui perpetuam dictaturam invasit XXXIII. M. Cato Uticensis XXIX. Quòd si quis dixerit, liberum fuisse, quo quis anno vellet, quæsturam petere: nonne, si eò peteretur post annum XXV. qui esset ad petendum legitimus, ideò mirè videri non debere, Cicero, Cæsar & Cato non eodem omnes anno petierint: quum quisque sibi fasces duxerunt leges observarunt, quæ petendæ quæsturæ annum definiebant XXVI: petendæ XXVII. Nec si quis objecerit ad conjecturam id esse, ad rationem ipsam confugiam. Quid consentaneum esse videtur, C. Cæsarem (omitto Ciceronem: cui tamen, quo homo novus esset, laborandum maximè fuit de dignitate, nec, quæ prima darentur, occasio negligenda) sed C. Cæsarem, quo nemo magis honores appetivit, nemo potestatis & imperii fuit avidior, eum nec verisimile est petisse quæsturæ anno XXVII. is legitimus esset, an XXVIII. dissimulasse? Nec quo minus aliud putò annum XXXII. dissimulasse? Nec quo minus aliud putò annum XXXII. dissimulasse? Nec quo minus aliud putò annum XXX

pracùm illum fcicendum, plebeios magiſtratus appellatos, qui ab initio plebis cauſa fuerint inſtituti patriciis item, qui patrum otium deinde rotâ hanc gerendorum magiſtratuum rationẽ populatim eſſe permiſtam, atq; cùm antea nemini plebi cui tantùm plebeis magiſtratus patuerint, poſt etiam ad patricios omnes actus ſint, nec tamen mutatum eſt nomen: ſed patricii ſemper magiſtratus dicti, qui primis temporibus patribus cauſa facti poſtea cõmunicatum cum plebe tunc. Plebeios tamẽ magiſtratus partim nomines non geſſiſſe quis credat, contra dignitatem ducerent, quam maiora contraque poſſent, annota perſequi. Graecale illud fuit, ac à quo commota praeſtet, ſui rationem in perendo magiſtratu habere: idque lege vetitum ſignificat Livius lib. 8. Etiam ne quis magiſtratum abiens peteret, legem tulit Pompeius Magnus in terrorem cauſa: in qua cum nemini eximeretur, mox locum fuit C. Caeſaris recordatus, lege iam in aes incidi, & in aerario condi, correxit errorem, uno Caeſare excepto, quoties Trans. illo pro datum legemus. Ex libro Paul. Manutii de legibus Romanis.

Magnãti, pen. cor. n. c. [μεγιστᾶνες. German. Das dich ſo vberbleibt rauhen vnd mutwillen auffzurichten.] Pallida & maſſa facta ex unguentorum ſuccis odoris gratia. Δοκὶς μυρίνη, quod eſt terere & molere, & in maſſam redigere. Plin. lib. 13. cap. 3. Suis odoribus conſtant quae diapalmata vocantur: maxima faecis unguenti Magnata appellatio. [Polon. Perfumi.]

Magnẽtum, inquit Feſtus, veterem dixerunt, quaſi magnus augmentum. Varro de hac voce ita 4. de lingua Latina: Maimentum, vnde, à magis, quod ad regionem magis pertinet, hanc propter hos montana ſana cõſtituta: veris ſacris quo id magis mouerentur matres. Erat autem unus quae profana haberi ſano Sylvano, Mater Jovi de pal. ger. Memor: Arnob. lib. 2.

Magnanimus, Magnanimitas, vide MAGNVS.

Magnalia, lium, n. c. μεγαλεῖα. Ingentia gesta facta, & admiratione digna. Vox eſt Bibliis tantùm & Theologis, aut parùm Latinis uſurpata.

Magnãtiſſe, m. f. [μεγαλειότης. Gall. Qui a grand maniement d'affaires, grand negotiateur. Ital. Cõe che grã maneggia. German. Ein groſſer Oberherr: Herrſchafft: Ein Kauffherr. Hiſpan. Grande negociador. Polon. Kupiec, maſyar. Vngar. Arros ember. Angl. Ture Gods many affaires and offices.] Apud Apulcium, pro magno negotiatore ponitur, à negotiorum magnitudine, tanquam clarus in obeundis magnis mercaturis.

Magnãtes, penult. product. m. c. [חורים chorim שרים ſarim מלכים melachim גבורים gibborim רוכלים rochelim. Gal. Nobles, puiſſans, & grands. Ital. Nobili, potenti. Germ. Die groſſen herren, fürnem. Hiſpan. Los grandes en dignidad, y nobles. Pol. Wielcy panowie. Vng. Fömbörök. Ang. Noblemen.] Dicuntur nobiliores, & potentiores, eorum magis eſt potentia, & auctoritas.

Magnẽs, etis, m. c. [μαγνήτης. Gal. Vne pierre qui attire le fer. Ital. Calamita pietra. German. Ein Magnet: iſt ein ſtein der eiſen vnd ſtahel an ſich zeucht. Hiſpan. Piedra y imanes de hierro. Polon. Magnes kamien, ktory zelaza ciągnie. Vngar. Magnes kõ, ki vasat hozza vonza. Ang. The lodeſtone, that hath power to draw yron to it.] Generis maſculini, Genus lapidis, ad ſe ferrum attrahentis. Plinius libro 36. cap. 16. Quae ferri durities pugnacius? ſed redit, & patitur mores: trahitur nunquid à magnete lapide: Demitte illa ferrum omnium materia ad nonne neſcio quid intus atque ut propius venit, aſſilit: reverſaque, & complexu haeret. Sidentino ab hoc alio nomine appellatur, quidam Heracleon. Magnes appellatus eſt ab inventore, ut ex Nicandri ſententia tradit Plinius libro 36. cap. 16. qui cum pecua paſceret, pedem ferrea habere ferratum, & crepidas ferreis clavis compactas, animadvertit lapidem hunc ferro adhaereſcere. Alii à Magnetia dictum volunt Lydiae regiuncula, in qua lapidem hunc primum volunt eſſe inventum circa Heraclitam urbem: unde & Heracleon appellarunt. In qua ſententia eſt Lucretius lib. 6. ubi ſic ſcribit: Quod ſupereſt, agere incipiã, quo fiderit hoc Naturae, lapis hic ut ferrum ducere poſſit. Quem magneta vocant patrio de nomine Graii. Magnetum quia ex patriis in finibus ortus. Cic. 1. de Divin. Vtã Magnetum lapidem eſſe dicam, qui ferrum ad ſe alliciat & trahat atque ut ratiunculam cur id faciat, afferre nequeam.

Mãgnẽ: ſcus, a, um. Claud. De magnete: Venerem magneticã gentem Egurat.

Magnẽres, rum. [μαγήρες. Gall. Senateurs. Ital. Senatori. Ger. Oberſte herren. Regentes. Hiſpan. Senadores. Pol. Senatorowie, przełożeni. Vng. Tanatzoſoknek. Ang. Senatours, aldermẽ.] Apud Macedones erant, qui apud nos Senatores dicuntur, ſive γερουσίαι & ἄρχοντες vocati: unde & ſummum magiſtratum vocant Magnetarchen, teſte Livio lib. 3. bel. Maced.

Magnũs, a, um. Grandis, arduus. [גדול gadol רב rab עצום, עזום atzum, azum קשה kaſhe. Gall. Grand. Ital. & Hiſp. Grande. Germ. Groß. Belg. Groot. Polon. Wielki. Vng. Nagy. Ang. Great.] Comparativum eſt Major, ſuperlativum Maximus. Virg. 1. Georg. Ecu magũ alteri ſtus ſruſtra ſpectabis arvorum. Idem 2. Aeneid. Tum magnum exitium (quodcunque in ipſum Convertant) Priami imperio. Plerique pro ſatorum. Cic. in Orat. Magnum opus & ardens. Enitendum. Idem 1. de Orat. Studio actionis, otio accuſationis audiendi majore & maturiore, & labore atq; induſtria ſuperiore. Ovid. 13. Metam. Ingentium illis. Quam mihi major honos. Cic. Quint. Fratrem libr. Eum tibi commendo majorem in modum, hominem dignum ſplendidum, gratioſum etiam extra domum. Idem de Amic. Sed hi ne comparentur Catoni maximo & ſpectato viro. Ovid. ad Liv. Maximus ille armis maximus die rogat. ¶ Major, ad annos relatum, pro longiore ævo. Terent. Eunuch. Verùm illa ſi vivat annos nata eſt ſedecim, Non major. Mart. libro 9. Major erat me libris illa tribus. ¶ Magno natu. Liv. 1. ab Vrbe. Conſurgit P. Scaptius de plebe magno natu. Idem 6. bell. Pun. Intra hanc memoriam vobis obſidum mulier magno natu, Mandonii uxor, etc. ¶ Major natu. Cicero 1. Tuſculan. Anno ante natum Ennium, qui fuit major natu quàm Plautus & Naevius. ¶ Maximus natu. Liv. 1. bell. Pun. Ita enim maximus natu exiis in conſilio conſidit. ¶ Magnum faciendi eſt, magnum aliquid praſtare. Horat. 1. Serm. Satyr. 10. At magnum fore, quòd verbis Graeca Latinis Miſcuit. Cic. 1. Acad. Magnum eſt efficere, ut quis intelligat, quid ſit illud verum & ſimplex bonum: hoc eſt, magna laboris, vel magnae utilitatis. ¶ Quod majus eſt. Cic. de Amicit. Quod ſi tãta vis probitatis eſt, ut eam vel in eis, quos nunquã vidimus, vel quod majus eſt, in hoſte etiam diligamus. ¶ Cõcipere majora animo, Ovid. 13. Metam. Viribus majora audere. Virg. 10. Aeneid. Major morbus, qui & comitalis dicitur. Celſ. lib. 3. cap. 23. Inter notiſſimos morbos eſt etiãm is, qui comitalis, vel major nominatur. ¶ Magno, Abſolutè, pro magno pretio μεγάλου. Apul. Me denique pauperculus quidam mercatulus comparat quinquaginta numis, ſed magno ajebat. Var. lib. 3. de Re ruſt. Piſcinae ædificantur magno. Virg. 2. Aen. Hoc Itacus velit, & magno mercentur Atridae. Cic. 5. Verr. Qui, ut ais, magno vendidiſti. Inde ſignificationis eſt genitivus Magni, verbis aeſtimationem importantibus jungitur. Cic. Caelio lib. 15. Magni aeſtimat mihi ſic eram. Id eſt, habebo eam in pretio. Plin. Epiſt. 2. lib. 3. Ita quae magni æſtimo, dignitati ejus aliquid attinere. ¶ Magnu, Pro valde. μέγα. Plaut. Mil. Eho, an dormit Sceledrus in ſole? V. C. Nõ nate qui dẽtam eo magni clamat, frigit calicẽ. Idem Moſtel. Atqui ille exclamat deperiẽs maxumum. ¶ Optimus maximus, non ſolùm de Deo dicitur, ſed etiam de fundo, agro, domo, & aliis. Cel. in 1. Quum venditor eſſe de contrad. empt. Quum vendece fundum non dixiſſe Vt optimus maximusq; eſt: verum eſt quod Q. Mucius placebat, non liberum, ſed qualis eſſet, tundum praſtari oportet. Pontifex Maximus, qui primus in Pontificum collegium venerat, qui omnia ſacrorum poteſtatem, & caeteros ſacerdotes ſibi ſubjectos habebat. Minores autem poſt illũ reliqui, & Maximus, qui ad optimus erat poſtremus. ¶ Maximae dignationes Flaminũ (inquit Feſtus) Dialis eſt inter quindecim Flamines: & nullo alteri diſcrimina majeſtatis tuae habeant, minimi ſubſef. Primo Flamonia quod Pomona levitimo fructu agrorũ praſidetur eſt, primus. Majores Flamines appellabantur patrimi gemini, Minores, plebei. ¶ Maximus Curio, cujus autoritate Curiae, omnes cognitiones regũtur. ¶ Maximi annales appellabantur, nõ magnitudine, ſed q; eos Pontifex maximus cõſcribebat. ¶ Maximi Conſulis L. Caeſar apud Feſtũ putabat dici, veluti penes quem faces ſint, vel eũ qui prior creatus ſit. Praetorẽ aũt majorẽ, an hanũ minorem, ceterus Maximũ Praetorẽ putãt dici oportere, qui maximi imperii ſit, qui aetate maximo in collegio quoties Augurũ decretum ſit, quòd in ſalutis augurio Praetores majores & minores appellãtur, nõ ad aetatẽ, ſed ad vim imperii pertinere. ¶ Magna annũ dicũt mathematici, quo ſepẽ ſydera errantia ex ſuis propriis curſibus in eundẽ ſua cõſtitutione, five ad idem punctũ reverũtur. ¶ Maximã hoſtium ovem Ennius appellabat, nõ ab amplitudine corporis, ſed ab animo placido, etc. ¶ Maximi mulcta, antiquitus erat bovum viginti & ovium centum, μεγίστη, ξεναι, ſed quũ in tantoſ multae cacta ſolverentur boves ovesq; parvi pretii, ideireo cõſtitutum poſtea in ſingulas oves decem aeris, in boves verò aeris centum. Erat itaque multa maxima ovium nonaginta & duarum & boum triginta & ducentum dracmarum. ¶ Magnum ſocerum, appellat vir uxoris ſuae avum. Magnam ſocrum, vir uxoris ſuae aviam. Major ſocer, uxoris meae proavus. Major ſocrus, uxoris meae proavia. Major patruus, avi & aviae patruus. Major amita, avi & aviae amita. Major avunculus, avi & aviae avunculus. Major magiſtratus, Conſul dicitur. Hoc ceſtus.

Mãjõres, n. c. [אבותיו abotho אלוהים elohim, אבות abot, אבות abot, אבות abot

qui etiam post trium potes futuri sunt. Declamat. in Sallust. Ego mens majoribus virtute præluxi, ut illi prius noti non fuerint, à me accipiant initium memoriæ. Cæsar 4. bel. Gall. Quod Germanorum cõsuetudo hæc sit à majoribus tradita, quicunque bellum, &c. ¶ Accipiuntur etiam Majores honorifice pro omnibus qui ante nos fuerunt: quemadmodum Majores pro posteris: utrumque hic duobus nominibus in duabus diversis significationibus, tantùm in numero plurali.

Mãgnănĭmĭtās, mis, m. C. [מְנַשֵּׂא] gloeb. μεγαλόψυχος, μεγαλοψυχία. Gall. Courageux, magnanime. Ital. Magnanimo. Ger. Großmüthig/ ertzes hertz/ferne gemüt. Bel. Grotmoetich. Hisp. De grande animo, esforçado. Pol. Szlachetnego rodzaiu, mężnego, wielkiego serca. Vng. Nagy elmeségũ/ nagy szivũ. Ang. Noble, of a high spirit.] Qui magnus est animo. Cic. 1. Offic. Itaque viros fortes, & magnanimos existimant bonos, & simplices, veritatis amicos, minimeque fallaces esse volumus. Ovid. 5. Trist. Eleg. 5: Corpora magnanimo data sunt prostrare leoni. Idem 12. Metam. Nève ea magnanimus fruitur victoria victor. Virg. 4. Georg. Magnanimumque ducem, totiusque ex ordine gentis Mores, & studia, & populos, & prælia dicam. Mãgnănĭmĭtās, ātis. Fr. Fortitudo, animi elatio. [מְנַשֵּׂא] gloeb. μεγαλοψυχία. Gal. Magnanimité/grandeur de courage. Ital. Magnanimità. Ger. Großmächtigkeit. Bel. Grotmoetichheit. Hisp. Grandeza de animo, magnanimidad. Pol. Wielkość serca. Vng. Nagy elmeségũ/ nagy szivũség. Ang. Valiantness of heart, & courage.] Sic definit Speusippus: Magnanimitas est moderatus contingentium usus, ubi opus: Magnanimitas est moderatus contingentium usus, ubi opus: Magnanimitas est moderata cum elatione cum bonitatem conversatio, magnificentia cum actione. Cicero 1. Offic. Non quum omnis honestas manet à partibus quatuor, quarum una sit cognitionis cum veritatis; altera communitatis; tertia magnanimitatis, &c. Plin. lib. 7. cap. 23: Idem magnanimitatis præbuit exemplum, cui cõparari non potest aliud, &c.

Mãgnĭfĭcus, a, um. Liberalis, splendidus. [מְנַשֵּׂא] noble, magnifique. Gal. Magnifique, honorable. Ital. Magnifico, splendido. Ger. Großmächtig/ prächtig/ ansehnlich. Bel. Grootmoetich/ prachtich. Hisp. Cosa magnifica y liberal. Pol. Wielmożny. Vng. Nagyságos. Ang. Magnificent, that doth great actes, sumptuous.] Qui magnis in rebus profligatis, in judiciis, in rebus divinis factis, in sed ficiis, in epulo publico magnificus facit. Plaut. Asinar. Excerpt. de Cacia facetum me, neque magnificum virum, Dicito esse attinet ea. Terent. Heaut. Men. est potens, prorsus, magnificus, sumptuosus, nobilis. Cic. 1. Offic. Delectant etiam magnifici apparatus, ædificia cum elegantia & copia. Magnifica verba. Terent. Ionem. Vrbes magnificæ. Ovid. 2. de Ponto. Magnifica domus. Plin. lib. 17. cap. 1. ¶ A Magnificus fit comparativus Magnificentior, & superlat. Magnificentissimus. Cicero 2. de finib. Aliquid quandam & magnificentius, mihi credo Torquate, requiris. Idem 2. Offic. L. Crassus Q. Mutio magnificentissima ædilitate functus est.

Mãgnĭfĭcentĭa, æ. f. p. Vt (ait inquit Cicero 2. de Invent.) rerum magnarum & excellarum cum actione ampla quædam & splendida propositio ac apparatio, atque administratio. [מְנַשֵּׂא nobler מַלְכוּת] gloebalcon. μεγαλοπρέπεια. Gal. Magnificence. Ital. Magnificenza. Ger. Großmächtigkeit/ ansehnlichkeit. Hisp. Magnificencia, grandeza de animo. Pol. Wielkość/ sława. Vng. Nagyság. Ang. The doing or actes-doing of great things, noble and sumptuous provision.] Idem de Amic. Nec meliorem eam, ut quidam indocti, verborum magnificentia. Idem contra Italicum. Hoc vere est liberi populi vis vetustorum amicorum magnificentiæ. Quint. lib. 2. c. 21: His virtutibus naturali virtutibus adjecerunt quidam magnificentiam, quam μεγαλοπρέπειαν vocant.

Mãgnĭfĭcē, adverb. um. Lautè, honorificè, liberaliter, splendidè, [μεγαλοπρεπῶς. Gall. Magnifiquement. Ital. & Hisp. Magnificamente. Ger. herrlich/ prächtiglich. Bel. Grootmoetichlijck. Pol. Wielmożnie. Vng. Nagyságosan. Ang. Nobly, sumptuously.] Terentius in Adelph. Nunquam ita magnificè quicquam dicam, id vereor, quin tu perspectus. Brutus ad Cicer. juvat enim magnificè loqui, & certè decet ea certa ignorantes. Plinius libro 22. cap. 7: Siccatæ flos acacium laudat, guttari & faucibus magnificè curatis. Cicer. Offic. Hæc præscripta servantem licet graviter, magnificè, animosèque vivere, atque etiam simpliciter, ædilitèr, & vitæ communem amicè. ¶ Magnificiùs Cato, pro Magnificentius dixit, servata rectæ formatione à positivo magnificus. Vide Festum.

Mãgnĭfĭo, as, ad p. Extollo, exalto. [מְנַשֵּׂא] to make high, מְרוֹמָם] exalted. Gal. Magnifier, exalter. Ital. Magnificare, magnificare. Ger. Groß machen/ erheben. Bel. Groot maken/ verheffen. Hisp. Magnificar, engrandecer. Pol. Wielmożnić, sławić. Vng. Fel magasztalni. Ang. To magnifie, to praise or extol.] Plin. lib. 28. cap. 16. Magnificant & vitulæ, qui nondum herbam gustaverint, limum. Plin. lib. 17. c. 9. Arcturum quoq; magnificat Varro. Plaut. Men. Te unum ex omnibus Venus voluit me magnificare.

Mãgnĭfĭcātio, ōnis. [מְנַשֵּׂא] Vn. Filmoz/ Qualde.] Macrob. Satur. lib. 5. c. 13: Hinc divertarum inter heroas suos pertinaciarum varia magnificatio.

Mãgnĭlŏquus, Qui magna loquitur, [μεγαλόφρων. Gal. Qui parle d'vn haut style, haut & magnifiquement parlant. Ital. Che parla con stile

grande. Ger. Der groß/ ding redet oder stimt/ ansehnlig in der red. Hisp. El que habla grandemente. Pol. Mowiący wielkim, grubi wielkich. Vng. Nagy beszédũ, nagy dologról beszélő. Ang. That speaketh with an high style.] Martial. lib. 2: Candide mane pater, nec sunt tua, Candide, carmen, Quæ cum magniloquus recitet te, dicis, Jonas. Tacitus in vita Agricolæ: Adeoque illi modò cauti ac tacentes præpotentium, ac magniloqui erant.

Mãgnĭlŏquentĭa, æ. f. p. [μεγαλοφροσύνη. Gall. Parole en stile de haut appareil, magnifique & hautaine parole. Ital. Parlar di stile grandi. Ger. Gantz von hohen vnd grossen dingen reden. Hisp. Grandeza de palabras. Pol. Mowa z rzędu wielkich. Vng. Nagy dologról való beszéd, fennyen való stilus. Ang. A speaking with an high style.] Cicero in Orat. Quòd ille dactylicis numeris hexametrorum magniloquentiæ se accommodarint. Homeri magniloquentia, Cic. Cat. lib. 13. Epist.

Mãgnĭpendo, is, act. p. Permagni facio, magnifacio, bene æstimo. [מְיַקֵּר hebr. σπουδαίως ἐκτιμῶ. Gall. Bien estimer & priser. Ital. Stimar molto. Ger. Groß achten/ groß schetzen. Hisp. Estimar ò apreciar mucho. Pol. Wielmożnie w czym/ sławić. Vng. Nagyra becsülem. Ang. To esteem highly.] Plaut. Curcul. Nisi rem ut me amare, neque me magnipendere Vidus sit. Livius: Romanis nunc nemo ni authoritatis adest, ut promissa eius magnipenderentur. Terent. Adel. Ego quoque à meis me amari, & magnipendi postulo.

Mãgnĭtās, ātis. pro magnitudine apud antiquos. Accius: Nam quæ fortuna neque dici potest pro magnitate.

Mãgnĭtūdo, f. t. Copia, amplitudo. [גֹּדֶל גְּבוּרָה rab. μέγεθος. Gall. Grandeur. Ital. Grandezza. Ger. Größe. Bel. Grootte. Hisp. Grandeza, generosidad. Pol. Wielkość. Vng. Nagyság. Ang. Greatness, biggenesse.] Cic. pro Balb. Amicum. Magnitudo animi alacris, & magnitudo animi idem est, excellentis, & fortis, μεγαλοψυχία. Cicero 4. de finibus: Quæque ab iisdem de temperantia, de modestia, de magnitudine animi, de omni honestate loquuntur. Magnitudinem animi superbi interpretantur in animis extollendis. Cicero in Partit. ¶ Magnitudo periculi pro gravitate. Cic. pro Quintio. Prioràm magnitudo periculi hominem timore hominem affecit.

Mãgnŏpĕrĕ, adverb. Valde, vehementer. [מְאֹד מְאֹד meòd. meòd. μέγα. Gal. Grandement, beaucoup. Ital. Grandemente. Ger. Groß/ sehr/ hefftig/ fester. Bel. Seer. Hisp. En grande manera. Pol. Wielce. Vng. Nagyon, nagyos. Ang. Greatly.] Plaut. in True. Mihi autem temetis & magnam magnopere ferre viaticum. Terent. Heaut. Mentu illinc me esse gravidam, & mihi te magnopere interminarier, S. puellam parerem, nelle tolli? Lucretius lib. 3: Sed in omnibus rebus magnopere à vera ipsa ratione videmur. Cic. ad Cass. lib. 15: Ego cæterarum rerum causa tibi Romam magnopere properandi cæsa. ¶ Magnopere facere. Cic. 7. Verr. Quid, inquam, magnopere potuit Cicomenes facere, unus ex civitate Thebis exiens? Non magnopere labore: quod imperii dicunt? Non multum certe. Cicer. pro Rosc. Comœd. Etenim ut recidat res ad rationem unam, non magnopere labore. ¶ Magnopere, separatim aliquando legitur. Plautus Cal. Atqui dum jam ægre est non vocille vilicum, Quàm id expetivisse operæ tam magno fenum.

Mãgnŭscŭlus, Grădior, Cic. epist. In aliqua majuscula cura versari.

Maxĭmē. Præsertim primus, summè, vehementer. [מְאֹד מְאֹד meòd. meòd. μάλιστα. Gall. Grandement, principalement, fort. Ital. Massimamente, sopra tutto. Germ. Vornehmlich/ fürnemblich. Hisp. Mayormente. Pol. Osobliwie, nad wszystko. Vng. Kiváltképpen/ fõképpen. Ang. Greatly, specially.] Cic. Lentulo: Vel etiam quod mihi maximè libet. Idem pro domo sua. Intuemini pari operæ animis juventutem, & maximè eos qui, &c. Idem 1. de Nat. deor. Quæ tanta poëtas, & maximè Homerum impulit. Cicer. 1. Offic. Ve quisque maximè opis indigeat, ita primùm opitulari. Idem de Orat. Dicere quàm maximè ad veritatem accommodatè. ¶ Interdum est affirmantis responsio. Terent. in Eunuch. Tu Parmenho huc face: adducantur? Maximè.

Mãxĭmē, adverb. [מְאֹד מְאֹד meòd. meòd. σφόδρα. Gal. Grandement. Ital. Grandissimamente. Ger. Gantz sehr/ gantz vnd gar. Hisp. Mayormente. Pol. Nadewszystko, nabardzo. Vng. Felettegesen. Ang. Greatly.] Cic. Epist. Ac te maximopere peto, & quæso.

Maxĭmĭtārem, Veteres pro magnitudine dixerunt. Lucilius: Neque ad hoc me rogas inani maximitate.

Mãgŭdăris. f. t. (ut alibi scribunt) Magydaris. [μαγδαλιάς. Cic. Ein semmel/ so man zu einer Mehlmuß gebraucht/ der Meisterwurz oder Angelica sam.] Caulis ille medius ex lactucis, qui in cacumen exsurgit. Plin. lib. 19. cap. 19. Alii eadem lactucæ genera addunt lactucam asininam, cui folia sint asinina, & magydarim, cui folia sint similia cauli, & ipsa caulis, superne in cacumen exsurgens. Hoc incito proflante solitum fieri, ceu radix, superne in cauli, quem Magydarin vocarunt. ¶ Est etiam Magydaris lasarpicii species, ut refert Plinius eodem libro & capite. Alterum, nequit, genus est quod Magydaris vocatur, tenerius & minus vehemens fine succo. Plaut. in Rudente: Sitibi confidis fore multum magudarim. Colum. lib. 6. cap. 16: Facit & radix, quam

Græci vocant μαγείαν. Vulgus nostra consuetudine vocat *Incantationem*. Vbi tamen quædam exemplaria, *magiam* habet, non μαγείαν.

Mágis. g. n. f. [משכיל *maschebelbiph* μάγος. Gal. *Magicien, enchéteur.* Ital. *Mago, incantatore.* Ger. *Ein zauberer, der sagen kan, ein Zauberer.* Hisp. *Hombre sabio en artes magicas.* Pol. *Mądrzek*, vel *czarownik*, vel *Medzyn.* Vng. *Bölcs, bölcsség, bölcsös.* Ang. *A wiseman, a wisedom, a wiseman.* Arg. *Arcchabarr, a wisard.*] Dicitur Persica, quæ apud eos Equestri utitur tapiete. Sic enim Persæ Magos vocant, ut Græci Philosophos, Latini Sapientes, Galli *Druides*, Ægyptii Pastophoras, sive Vaticinatores: Indi Gymnosophistas, & Assyrii Chaldæos, Chaldæa Asiæ regione. Et etiam Magus vulgo γόης, maleficus, & omnibus legibus vetitus artes exercet. Nec quum Magi apud Persas potissimum deorum cultui vacare soleant, in tanta potestate est eorum vanitas, ut non solum obturationibus fulmina futura prædicere, sed arcubus quibusdam, & sacrificiis, & ferie temporis, & facere possit & ærumnas.

Mágus. g. cũ accentu in penult. [משכיל *chebelbiph* μάγος. Gal. *Magicien, enchéteur.* Ital. *Mago, incantatore.* Ger. *Weiszsager oder Zauberer, der sagen kan, oder verborgene dinge list, Zauberer, oder Teufelbeschwerer.* Hisp. *Hechizero.* Pol. *Mądrzy*, vel *czarownik.* Vng. *Bölcs, varázsló.* Ang. *Wisard, sorcerer.*] Plin. lib. 30. cap. 1. Sine expers sedes eius toto Thracæ magices fuisse.

Mágicus, a, um, adject. [μαγικός, γοητικός. Gal. *appartenant à art magique.* Ital. *Pertinente ad arte magica.* Germ. *Zauberisch / das da zu zauberen oder zu zauberung gehöret.* Hisp. *Perteneciente á arte magica.* Pol. *Czarownicki, Czarownicza.* Vng. *Bölcsi, bölcsségbeli, varázsbeli.* Ang. *Belonging to witchcraft.*] Quod ad magum, vel etiam magicen pertinet: ut, Magicas artes, Magicas herbas dicunt, quibus magorum vanitas gloriatur. Virg. 4. Aeneid. Tellor chaos ad deos, & te germana, tuumque Dulce caput magicas invitam accingier artes. Virg. 8. Aeglog. Conjugis ut magicis sanos avertere sacris Experiar sensus. Plin. lib. 25. cap. 3. Nec alia dico magicæ portenta, nisi ubi cavenda sunt aut contuenda, in primis fide eorum damnata. De magica arte vide Plinium lib. 30. cap. 1. &c.

Majalẽ, n. n. Porci castrati [μαῖσος πορεῖος. Gal. *Porc chastré.* Ital. *Porco castrato.* Ger. *Berg Hisp. Puerco castrado o mormato.* Pol. *Wieprz.* Vng. *Ártott.* Ang. *Gelded hogge or swine.*] Varro 2. de Re rust. cap. 4. Calbanum vetices commodissime antiqui nominarunt quo tempore sues. Quo facto nomen mutant, atque e verribus dicuntur Majales.

Majestas, tis, f. t. A magnitudine dicta est. Est enim decus, amplitudo, & dignitas vel populi, vel Senatus, vel Principis, Imperatorive, sed etiam privati magni viri, atque alterius alicujus magni rei. [מלכות *bodo* כבוד *melhut*, ὄγκος, μεγαλοπρέπεια, εὐμεγεθεία. Gr. Μαϊστάτικον ἐπιθέτου ἐξηγητικὸν de dignitate Majestatis. Ger. *Herrschafft und gewaltigkeit oder Mächtigkeit.* Hisp. *Majestad de Rey o Principe.* Pol. *Wielmożność, majestat, godność.* Vng. *Felségesmódiság, fölségesség.* Ang. *Majestie, excellence.*] Horat. 2. Epist. 1. Sed neque parvum Carmen majestas recipit tantumque meum amet Romana Roma, nec sermones serae recudent. ¶ Hinc Majestas crimen. Intercidit, desinunt, quod adversus populum Rom. vel locum tantum eius committitur. Et Rei majestatis dicuntur, qui quidvis de crimine accusantur. ¶ Majestas etiam dea credita est, Honoris & Reverentiæ filia, de qua Ovidius: Donec Honor placidoque decens Reverentia vultu, Corpora legitimis imponere vestibus ibit, Sacta Majestas, quæ mundum terruerat olimque, Quæque deposita est edita, magna fuit. Nec mora, cum cœlo fulgebunt Olympo Astres, purpureo vêsticienda Deo. ¶ Majestas, populi dicebatur Autoritas autem, Senatus. Populus enim esse ita licebat, si habere Senatus esse, & autor esse. Cicero 3. Philip. Tantum autem contensit municipiorum, coloniarumque provinciæ Galliæ, ut omnes ad autoritatem horum ordinum, salutemque Pop. Rom. defendendam consensisse videantur. ¶ Majestas nominis, Dimagoitudo, five dignitas. Martial. lib. 2. Quum pars tibi & major, & melior sit majestatem tuo nomini allegata sit. ¶ Majestas alicujus loci, est ejus prærogativa, sive excellentia. Liv. 1. Ab Urbe Condita: Cœpit pro animo cum magnitudinem loci tum templi, quæ digna Deum, & nomini imperioque, quod Romano imperio, quæ ipsius esset majestate esse. ¶ Majestas sacramenti est gravitas. Cicero de Amic. Quanta in oratione majestas. ¶ Imminuere, vel minuere majestatem, Est aliquid committere contra dignitatem, & amplitudinem populi, aut principis. Hinc Lædere majestatem, vel Solvere majestatem. Cicero in partit. Majestas est imperii, atque in omni populi Romani dignitate quam maxima, qui per vim multitudinis, cum ad seditionem vocavit. Et deinde. Ex his illa diripuisse, minuere majestatem, qui volumine de populi Romani rem gestam, & aliquem per vim egit. Idem 2. de Orator. Tamen ab illa majestatem imminutam negabam, &c. Suetonius in Claudio Cæs. cap. 16. Ex quibus verbis apparet majestatem populi Romani tam majestatis illi existimatio, quod civis Romanus affectam in regi, & comitem præberet non dubitasset contra mortem majestatem, ut reditam pecuniam retineret. Contra, Retinere majestatem, est quod vulgus ait *Servare autoritatem*, Cicero in Oratore: Eas omnes retinendæ majestatis habent cautas continentiam. ¶ Constituere majestatem, est ita sum, aut laborem dignitatis amplitudinisque partem existimationem confirmare. Schol. Majores nostri patrandi mos, & majestatis constituendæ gratia perfectionem armatis Aventinum montem occupavere &c. ¶ Contrectare majestatem, est idem quod retinere.

Majestas, Crimen hoc est in maximum nemo nostri, interdum tamen Capitale constituerunt: Claudia Vestalis, Appii Cæcilii, C. Fun. & Ti. Sempronius ædiles pl. quòd populo Rom. calamitatem esset imprecata, multam dixerunt assis xxx. millia, quæ capitis pœna non fuit, pecuniam autem illud majestatis nomine notatam, Suetonius in Tiberio significat. Et majestas quidem multis modis lædebatur, his fere fiebat. Et majestas quidem multis modis lædebatur, his fere fiebat. Et majestas quidem multis modis lædebatur, his fere fieb

bavit,& hujus generis alia quę facilè possumus intelligere ex ea definitione, quæ proxima iteris est: Majestatem minuit, qui ea tollit, ex quibus civitatis amplitudo cõflat. Hoc de crimine leges nominatur hæc primum illa XII. tab. de qua Polybius l.6. ait, qui hostem concitasset vel civem hosti tradidisset, capite pœnas dare: deinde tribunitia Appuleia, Varia consularis, Cornelia, Iulia, Antonia. Appuleiam tulit, opinor, L. Appuleius Saturninus tribunus pl. quem postea cum C. Servilio Glaucia prætore C. Marius VI. consul, & cæteros interfecit. Variam tulit Q. Varius Severus Hispanensis tribunus pleb. qui Philippo & Cæsare Coss. in locum M. Livii Drusi interfecti tribunus pl. creatus est. Huius legis hæc fuit sententia, ut quæreretur de iis, quorum ope, aut cõsilio bellum Italicum esset concitatum: quo crimine cùm essent multi condemnati, & ad plures præterea, quos damnari necesse esset, ea culpa pertinere videretur: fecit Sapienti senatus, qui decreverit, ne dum tumultus Italicus esset, judicium ullum lege Varia fieret. Secuta est Cornelia, L. Syllæ dictatoris inde lata. C. Cæsaris, in primo, ut opinor, lata consulatu, aut post victum in Pharsalia Pompeium, nam consulatum, bello Pompeiano, aut Alexandrino impeditus, abstinuit hac lex damnatis aqua & igni interdicebat. Postremò Antonia, & M. Antonii consulis, quæ etiam posteà fuit quæ damnatis de maiestate provocationem ad populum dabat: quòdantea in uno perduellionis, omnium criminum gravissimo, locebat in causa majestatis. & proditiones, impietatem, indicta causa Paulianus ait in causa repetundarum negat: nulla verò profana in causa tenaturibus locus esse cui crimen profiteri, ne videlicet sanctæ dignitas ordinis minueretur, affirmat. ex libro P. Manilii de legibus Romanis.

Maior. maiores. Vide MAGNVS.

Maiorance descriptionem lege apud Dioscor. lib. 3. cap. 45. dicti Sampsuchum.

Maĭus, mi. f. Lege ☞ molle. Græc. Μάϊος. Gall. The moneth of may. Ital. Maggio. Ger. Der monat May. Hisp. El mes de mayo. Pol. May. Vng. Prazsznicz. Ang. The moneth of may.] Mensis, à majoribus dictus, (ut inquit Macrobius) quorum consilio Respub. gerebatur. Sicut Iunius à iuvenibus qui rem armis gerebãt. Posteà enim Romulus populum Romanum in majores, minores q; divisit, ut altera pars civilio, altera armis Reipub. succurreret. In honorem utriusq; patris hunc Maium, sequenti ab Iunio vocavit Ovid. 5. Fast. Hinc sua majores tribuere vocabula Mario, Iuncus à iuvenum nomine dictus adest. ¶ Sunt qui Maium à Majestate dea denominatum velint, quòd flamen Vulcanalis Calendis Maiis huic deæ rem divinã faceret. Alii à Maia Mercurii matre: propterea quòd hoc mense mercatores omnes Maiæ pollicet. & Mercurio sacrificare soliti erant. Quam opinionem etiam attingit Ovidius loco jam indicato: Aut tu materno dumtaxat nomine mensem Iovem curva suribus apte fidis. Hoc mense Romæ Lemuria celebrabantur templaq; omnia clausa erant, parabaturq; ie tempus nuptias contrahendis parum esse idoneum, quæ opinio ad nostra etiam tempora pervenavit. Vide Ovid. l. 5. Fast.

Mala, æ, pen. prod. f. p. Pars faciei eminens inter oculos, nasum & buccã, quæ & gena dicitur. [Ἡ γνάθος, σιαγών. Gall. La joüe de la maschoire. Ital. Guancia. Ger. Ein wange oder backen beim haubten so vnder einer erhabenheit. Hisp. La mexilla de la cara. Pol. Policzek. Vng. Orcza. Ang. The cheke or cheke bone.] Ita appellata, quòd rotundam speciem in se præ se ferat. Plin. lib. 11. cap. 37. Infra oculos mala homini tantum, quæ profici Græci vocabantibi: offendit pudor. Virg. in 3. lib. Georg. Equino generi malas tribuit, quum ait: quo tempore Græci Parmenides malis membra assumpsere quadrupedis. Plaut. in Trinũ. Ut pol ego etiam nti vetet, edam, atq; amborum Mala explenti vorem: & quod illi placeat præsepiam potissimum. Virg. l. 5. Aeneid. Ferro crepitantibus ubera malis. Lucret. l. 4. Ipsa rubet mollis veste lanugine mala. Cic. in Orat. Malam à maxilla dictam esse ostendit, abjectis mediis literis. Quinctiam (inquit) veram sæpè contrahuntur, non usus causa, sed autum. Quemadmodo enim ex Axilla, Ala facta est, nisi fuga literæ vallionis: & quamobrem ex maxilla, exaxillo, exvello, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evelsit.

Malabathrum, pen. cor. μαλάβαθρον. Dioscoridi folium est nardi odore, quod exlocis adversis eorum duo sint genera. Alterum in Indiæ paludibus quibusdã gignitur, nullis q; habens radicibus, lenticulæ modo aquis innatat. Abscisum Syria, conspersusq; etiam in Ægypto arboribus ejusdem nominis detrahitur. Ex utroq; unguentum cõficitur odoratissimũ, quod Malabathrinum & foliarum appellatur. Scribitur & Malobathrum per quartam vocalem in secunda syllaba.

Malibuſcum, alias Malavicũ, sed perperã Albertus, 20. habet mala. ſ. specie. ff. de publicã. Sunt enim qui Malabathrũ hicce legunt. Tamen pro illis genuinum restituit Halosander, Malabathrum scilicet.

Mălăche, μαλάχη, pen. cor. f. p. [Ger. ☞ qui en traut 13 (trivant.] Species est malvę venire emolliens unde & nomen habet. Nã Græci μαλάσσειν dicunt quod Latinis est mollire. Plin. lib. 20. cap. 21. Duo malvarum genera amplitudine folii discernuntur. Majorem Græci Malvam vocant sativis: alterũ ab emolliendo vente, dictam putant Malachen.

Mălachîtra, quã alio nomine Maldacon vocãt, arbor est in Palæstina regione, magnitudine olex, folio roboris, fructu capsuli, gumi genus exsudãs, quod Bdellium vocãt. Plin. lib. 12. ca. 9.

Mălachites, μαλαχίτης, Gemma fusilibus virẽs. ita dicta à colore malvæ, quæ Græcè μάλαχη dicitur. Eade & molochites appellatur: nã Græci μολόχην & μαλάχην pro eode dicunt. Plin. lib. 37. cap. 9. Nõ translacet molochites fusilibus virẽs, à colore malvæ nomine accepto, reddendis laudatis signis, & infantiũ custodia quadã, innato contra pericula ipso medicamine.

Mălăcis, ăcuus, Mollis, delicatus. [רך rach. מעדן maadin. μαλακός. Gall. Mol. Ital. Delicato, molle. Ger. Weich, zart. Hisp. Muelle. Pol. Miękki. Vng. Lagy, puha. Ang. Soft, delicate.] Plaut. in Bacch. Pro lecto malacum capiam pallium: id est, molle & effœminatum. Iisdem: Hic nostra agetur ætas in malacum modum: hoc est, molliter & suaviter.

Mălăcĭa, æ, f. [μαλακία. Gall. Tranquillité de mer, quand la mer est calme & plaine. Ital. Bonaccia di mare, bonaccia cattiua, lago di mare. Ger. Der Meerstille. Hisp. Bonança de la mar, calma. Pol. Vtyszenie morza, cichość morska. Vng. Tengernek hallgatása. Ang. Calmenesse of the sea.] Tranquillitas quum maris fluctus omnino quiescũt & languent, neq; ulla aura commoveatur. Cæsar 3. bel. Gal. Ac conversis in eam partem navibus, quò ventus ferebat, tanta subito malacia ac tranquillitas extitit, ut sese ipsa movere non possent. Lucretius pelacia à pelicio, ab appellat: Subdola quæ nèc placidi pelacia ponti. ¶ Hi etiam malacia, malities quædã prægnantium, & defectio, quum modò hac, modò illud appetat: adeò ut nec terra quidem, aut carbonibus exanclis abstineat, quod cinnum alia nomine, vitiũ hoc est, pica vocant. Provenit hoc incommodum à conceptu potissimùm in mense tertio, nequeunte sæpe omnia addita alimenta assimilare. Plin. l. 23. ca. 6: Malacosq; expectur gravidarum malacie, quoniã gustatus movet inappetentiã. Iisdem: Horũ tamen remedium præcipuum in malacia prægnantibus, ¶ Malacia fluxus alvi: hoc est, depravatus appetitus, propter oris vitiositatem affectũ ab humorum crudentiũ copia. Plin. lib. 11. ca. 7.

Mălăcissăto, as, Mollio, fabrefacio. [רכך brach. μαλακίζω. Gall. Amollir & peiter, rendre lasche. Ital. Ammollire, domare. Ger. Weich machen. Hisp. Amollentar. Pol. Zmiękczam. Vng. Lagyitom. Ang. To make soft.] Plaut. in Bac. Ah nimium ferus es. Proinde tibi fiat. Animum lactissandus es.

Mălăsco, as, Mollio, fabrefacio, maturo. [רכך brach. μαλάσσω. Gall. Amollir & peiter, rendre lasche. Ital. Far molle, maturare. Ger. Erweichen. Hisp. Hazer mandle, madurar. Pol. Zmiękczam. Vng. Meg lagyitom, megerlelem. Ang. To make tender and ripe.] Commalasco, quod est intrigo, maturefacio. Varro: In dolore adiaphoron esse, quòd philosophia communia affatur eam partem, quæ communi cum pueritiis est.

Mălăcŏstrăcŏn, μαλακόστρακον, Græci vocãt quod mollem habet testam. Vnde Malacostracos pisces, μαλακοστράκους ἰχθῦς vocamus, qui testam quidem habent, sed tamen molliorem, ut in cæteris generis animadverti potest. Pisces enim omnes aut squamis tegũtur, ut mugil & cyprinus: aut molli cute, quos μαλακόστρακους vocant Græci: ut polypus & sepia: aut testis durioribus, qui ὀστρακόδερμοι à Græcis appellantur, quales sunt ostreæ, purpuræ, & harũ simile: aut molliore testa, ipsos μαλακοστράκους jam dictos appellãt.

Mălagmă, tis, n. t. μάλαγμα. Fomentũ, quum res dura per alterius admistionem emolescit, sive emplastrum. Nam malagmata contusa, & super cutem in cêta, abundè mollificant: à μαλάσσω, mollio. Ea molliuntur apotemata, & maturæ fiunt. Colum. lib. 7. Adjicitur exiguum picis liquidæ, & axungiæ lentorem malagmatis habeat. ¶ Differunt autem empiastra à malagmatis, & pastillis. Empiastra imponuntur vulneribus: Malagmata in integrum cutem intus curatis: Pastilli curant insunt, aut alicui molliori curationi inserunt. Malagma Ipotetum, interpretum, quomodo cõficiatur, requere apud Actium Serm. 30. cap. 12.

Mălĕ, adverb. vide MALVS, penul. cor.

Mălĕdico. Maledictum. Maleficio, vide MALVS, adject.

Mălĕvŏlentĭă, vide MALVS, adject.

Mălicorium, n. ſ. Putamen mali granati. [φλοιός. Gall. L'escorce d'une grenade. Ital. Scorza de malagrana, or de pomo granato. Ger. Granatepffel rinden. Hisp. Cortiça de granada. Pol. Skora na granate albo iabłko. Vng. Pomagranatnek heya. Ang. The barke or rine of a pomegranate.] Plin. lib. 24. cap. 11. Hujus arboris folium, ut malicorio, cortique perbibuntur. Idem lib. 23. cap. 6. Vulgus coriã maximè perficere illo novit ob id malicorium appellãtque medici.

Maligno. Malignus, vide MALVS, adjectivum.

Malitia, vide Malus, adjectivum.

Malleŏlus, dei, m. [Fabrile instrumentum nōn ferreum, ita dictū, quòd tres duras mollias, quàm molleus: vel quòd quæ dura sunt, molliuntur adigne, ut malleis flagelletur. [ψηφοκοπικὸν ὄργανον. Gall. Marteau de marteur. Ital. Martello. Ger. Ein hammer. Hisp. Martello. Pol. Młotek. Vng. Verő, kalapács. Ang. An hammer.] Varro de Re rustica lib. 1. cap. 22: Corbes, sitting; tribula, mallei & rastelli. Plaut. in Menech. quā tu nūc mihi navē artas? M. E. N. Iguea, Sæpè tritā, sæpè lita, sæpè excussitum malleo.

Malleŏlus, malleoli, m. Diminutivum à malleus, Parvus malleus. [σφῦρα μικρά. Gall. Marteau. Ital. Martelletto. Ger. Ein hämmerlein. Hisp. Pequeño martillo. Pol. Młoteczek. Vng. Verőcze. Ang. A little hammer.] ¶ Ab huius etiam Emilianæ vocatur malleolus. [ὀφρυόκομος. Gal. Marqueté de vigne, ou le sarment. Ital. Sarmento di vite. Ger. Ein jung räbschoß: ein schößling: es ist heutige räben. Hisp. El sarmiento. Pol. Młode latorośle winnego. Vng. Vynovicza ágacska vessző. Ang. A young shote or branche of a vine.] Novus palmes vitis, qui natus prioris anni flagello, dictus quod ita ea parte quæ decidit, ex veteri sarmento promineat utrinq; malleoli specie præbet & plantationi aptus est. In qua etiam re ætas fuisse Plin. videtur li. 17. cap. 21. furculum utrinque capitatum è duro ferro ovivile, cuius argumento malleolum etiam nunc vocant. Cicero de Senec. Malleoli plantæ, farmenta, rutes, traduces, propagines, nōnnulli ita adhibent, ut quemvis cum admiratione deterreant. Dicuntur etiam malleoli, fulmina ex pice, sulphure, aliisq; id genus ignis fomitibus confecta, ad incendenda mœnia ita accommodati. Cicero in Catilin. Desistant insidiari domui suæ: Consuli, circumsistere tribunali Prætoris urbani, obsidere cum gladiis curiam, malleolos, ad incendendam urbem, facesq; comparare. Idem pro Milone. Domus in clivo Capitolino lovis relicta, plena omnia malleolorum ad nullius incendia comparatorum.

Mālleāris, & huc malleolare, ore. t. à malleolus fit. [φυτεύειν. Gall. Agarrement à vigne, mettre sa farment. Ital. Piantare à farmento di vite. Ger. Das edle tun an räbstöcke ist. Hisp. Plantar sarmiento, ó renuevo. Pol. Latorośle. Vng. Vesszőzés. Ang. To plant, set, or lay a vine by the stock or stem.] Colum. lib. 3. Virgam malleolarem non amplius, quàm sex gemmarum esse convenit.

Mālleātus, ta, tum. Quod malleo factum aut cuneatum est. [σφηνωτὸν, σφυρωτόν. Gal. Fait en coin, marteler. Ital. Martellato. Ger. Gehemmeret: mit dem hammer gefügt sein. Hisp. Martellado ó hecho al martillo. Pol. Młotem gładzony. Vng. Verővel, vagy kalapáczolt. Ang. Made or trimmed with an hammer.] Vide malleari: libri dicuntur, qui malleo percutiti & complanati sunt: quod fere fieri solet, antequam illorum compages nectatur. Ulpianus libro nono appellationis, de Legatis: Sed & perlegi libet, nondum malleatum, vel ornatū omnino nactus. Colum. lib. 12. cap. 19. Inq; qui prætritum decoquendo, colla janeca, cutipatteo, ex crudo: id tū, nō malleato sparto præparata habeant.

Mallĕo, las, ui, p. quasi malleo operor, σφυρῶμαι. Vide Malleātus, m. [σφῦρα, ὁ σφυροκόπος. Gal. Qui vse de maillet ou de marteau. Ital. Martellatore. Ger. Ein hemmerer: der mit dem hammer schlecht. Hisp. Aquel que mata a martillo. Pol. Ten który uderza młotem. Vng. Az ki verőkalapáczol. Ang. That worketh with an hammer.] Martial. lib. 12: Illinc paladis malleator Hispanæ: Tritum virentem fudit verberat fixum.

Malluvium, vii, n. [Vas in quo lavantur manus: [χερονιπτήρ. Gall. Bassin ou vaisseau à laver les mains. Ital. Lavacro da mano. Ger. Ein handbade. Hisp. El plato ó fuente para agua manos. Pol. Miednica. Vng. Mosdó. Ang. A bason to wash the hands in.] & feminino genere Malluviæ (ut Fest. ait) sicut Pelluvium & Pelluviæ, quo lavantur pedes.

Mālo, mavis, mavolt, malui, malle. Magis velle. [בחר bachár. רצה ratsáh. αἱρεῖσθαι. Gall. Aimer mieux. Ital. Voler più tosto, amar meglio. Ger. Lieber wöllen. Hisp. Mas querer. Pol. Woleć, umieć więcéj. Vng. Inkább akarom. Ang. To love or will rather.] Cicer. de Clar. Orat. Meo iudicio multò flare malo, quàm aliorum. Idem 1. Tusc. Ut ego haud paulò hunc asinum malim, quàm omnium fortunas. Ad Attic. lib. 14: Tamē arbitror malle te, quietam senectutem potiùs agere, quàm solicitam. ¶ Legitur & Mavolo, mavellem, mavelim, pro malo, mallem, malim. Plaut. in Asin. Amare mavolo, mi gnate, me absente. Idem in Amphitr. Experiri illhuc mavellem me, quam mihi memorari. Idem in Aulul. Mortuum ego me mavelim lerbo malo, Quàm nū ego illi dem hodie insidias fem.

Malŏbathrum, thri, nd. μαλάβαθρον φύλλον, Folium est, nardi odorem referens, cujus duæ sunt species: alterum in quibusdam Indiæ paludibus gignitur, nullisq; harenæ radicibus lenticulæ modo, aquis innatat. Alterum in Syria, copiosius q; etiam in Aegypto, arboribus cuidam nemoris extrahitur. Ex utroq; unguentum vel oleum expetitur odoratissimū, quod & malobathrinum, & foliatum vocatur, eoq; matronæ & effœminatiores aliquot vir. Romæ uti solebant ad ungendos capillos. Horatius 2. Carm. Cum quo morantem tæpe diem mero Fregit coronatus nitentes Malobathro Syrio capillos. Scribuntur & malabathrum, μαλάβαθρον Dioscor. Vide supra.

Maloſon. μαλακὸν, a quo Mauri appellatæ est herba quā Dioscor. ἀγριόμαλον vocat, hoc est, sylvestrem malvam: hæc est, lychnidem coronariam appellat

Malthă, æ, f. μάλθη, Cera erat picitiquidæ commista, ut duritia ceraceis donet, ἀπὸ τοῦ μαλθάσσειν: hoc est, mollire: nomen habens. Hoc etiam nomine appellatur limus quidā flagitans, magnis in cap. à provenientes in stagno quadā Samosatæ urbis Comagenes, natura tā admirabili, ut aqua ardeat, nec nisi tenuata extinguatur. Hoc limo Samosatam urbem fusam, Lucullo oppugnante, defenderunt, hostes unā cum armis exurentes, ut autor est Plin. li. 2. cap. 107. ¶ Est præterea malthæ materia quædam durissima ex calce vivā, adipe suillo subacta, adversus omnem armorum injuriam munita. Vide eundem lib. 36. cap. 24. ¶ Hinc deducitur verbū Malthō, as, quod est malthā alicui inducere, ex malthā quidpiam facere, quod Ecbatanis præcipue monumentis quæ ærea esse volebant, & aquæ resistentia. Plin. loco jam ante citato: Quæ malthantur, eleo perficiuntur antè. Item q; veteres malthas appellabāt molles, à Græco quasi μαλθακὰς. Lucil. lib. 27. Infanum vocant quem malthæ nequitiam dicit videri. ex Nonio.

Malvă, æ. [μολόχη & μαλάχη. Gal. Mauve. Ital. Herba malva. Ger. Pappel im topf. Hisp. La malva. Pol. Ślaz. Vng. Malva. Ang. An herbe called a mallow.] Herba est notissima, cujus duo genera posuit Plin. lib. 20. cap. 21. quæ foliorum amplitudine discernuntur. In satis majorē Græci Malopen: alteram ab emolliendo alvo Malachen dixēre. Cicero Gallo lib. 7: Ita ego qui me ostreis & muræna facilè abstinebam, à beta & à malva deceptus fui. Martial. Vtere lactucis, & molibus utere malvis.

Malvāceŭs, cea, ceum. [μολοχώδης. Gall. De mauve. Ital. De malva. Ger. Von der pappelen ist. Hisp. Cosa de malva. Pol. Ślazowy. Vng. Malvas. Ang. Of the nature of a mallow.] Plin. lib. 21. cap. 4. Alia tamditure è caule malvaceo.

Mălus, i, f. f. arbor, cujus fructus est Malum, notissimum pomi genus. [μηλέα. μῆλον. Gall. Pomier. Ital. Pomo, pomi pomaio. Ger. Ein öpfelbaum. Bel. Een Appelboom. Hisp. Manzano. Pol. Jabłon. Vng. Almafa. Ang. An apple tree.] Virgil. Aeglog. 3. Malo me Galatea petit, lasciva puella. Tradum nomen à Græcis, qui malum, μῆλον dicunt. Vnde Melimela dicuntur penult. producta. Virg. 3. Aeglog: Aurea mala decem misi, cras altera mittam. ¶ Malum granatum, Plin. lib. 23. cap. 8. ¶ Malum Persicum, Plin. lib. 15. cap. 14. Cætera alia malorum genera invenies apud ipsum Plin. & Colum. lib. 5. cap. 10. & Varronē de Re rust. lib. 1. cap. 39.

Mălum Punicum, n. Malum granatū. [μῆλον ῥοιὰς, ἡ ῥοιά. Gall. Pome de grenade, une grenade. Ital. Mela granata, pome granato. Ger. Ein granatöpfel ist. Hisp. La granada. Pol. Granatowe iabłko. Vng. Tzomagranet. Ang. A pome garnette.] Dictum Punicum, quòd è Punicorum regione primum in urbem nostrum sit translatū. Martialis lib. 13: Aurimirata nuces Punica mala rotas. Et granatum, à granorum multitudine.

Malum terræ, A Latinis vocatur herba, quæ à Græcis Arifolia dicitur: cujus quatuor sunt species, quas recenset Plinius lib. 25. cap. 8.

Malleus, adj. Divum. Factus ex malo. [μήλινος. Gall. Chose faite de pomier. Ital. Cosa fatta di melo. Ger. Öpffelbäumin. Hisp. Cosa hecha de manzano. Pol. Iabłkowy. Vng. Almafabol valo. Ang. Made of an apple tree.] Colum. lib. 9. cap. 5: Est etiam non ingrati saporis muria præduracus, arq; ita in malini ligni, vel culmi fumo coloratus.

Mālus, i, priore prod. m. f. Arbor navis, quòd initar mali sit in summitate, vel quia cingitur, quasi quibusdam malis, quorum volubilitate facilior levantur vela. [ἱστὸς. ξύλον. Gal. Le mast ou arbre d'un navire. Ital. L'arbore della nave. Ger. Ein jägelbaum. Bel. Een Mast. Hisp. Mastil de la nave. Pol. Maszt. Vng. Arbocz. Ang. The mast of a ship.] Virgil. 5. Aeneid. Ingentiq; manu malum de nave Seresti Erigit. Ovid. Epist. 5: Ingrato pendent a littore malo. Cic. de Senect. Vt qui gubernatorem in navigando agere nihil dicant, quem alii malos scandant, alii per furos currant, Lucan. lib. 2: Antennas, prorasq; malos tonsasq; natantes.

Mălus, la, lum, prima correpta, Improbus, scelestus, perditus: opponitur Bonus. [רע. רשע. πονηρὸς, κακὸς. Gall. Mauvais. Ital. Cosa mala, cosa cattiva. Ger. Böß. Bel. Een Quaat. Hisp. Cosa mala. Pol. Złe. Vng. Gonosz. Ang. Naught, naughty, evil.] Cicero 3. Offic. Philosophi quidam maxime mali illi quidem, sed non facti acuti. Ovid. 4. Trist. num: Iterior fortuna malorum. Pœnas exercere malorum: hoc est, castigare malos, Virgil. 6. Aeneid. Mala ætas. Plautus Aulul. Atq; ætate dignam mala malam ætatem agas. Homo malus. Plaut. Menæch. ô hominem malum! Vt dissimulat! ¶ Dicimus etiam poëtam malum, qui indoctus est, imperitus. Malum imperatorem, qui imperatorias artes nō callet, qui rei militaris est imperitus. Malā

Grammaticum,

Grammaticum, qui est rudis. Malum Iudicem, qui est iniquus. Malam facit, quæ est deformis. ¶ Mala mansio, genus tormenti videtur fuisse. Vlp. L. 7. D. de posit. S. hominem apud te depositum ut quæstio de eo haberetur, ac propterea vinctum vel ad malam mansionem extentum sequester solverit. Idem in l. 15. De iniuriis. Quæstionis verbo etiam ea, quam malam mansionem dicunt, continebitur. Ex Hotomano. ¶ Præterea malum substantivè sumitur pro labore, afflictione, & angustia. μεγαλοπόνως, λίαν. Virgil. 2. Georg. Assuetumq; malo Ligurem. Plaut. Pœnul. Siquid bonæ promittunt, pro stillo evenit: Id quod mali promittunt, præsentit mihi est. Terentius in Andr. Quid facias illi qui sedent damnum aut malum? Cic. 5. Verr. Tu nisi malo cogitas, recte tacere nescis. Ibidem: Nam vi, malo, plagis adductus est, ut frumentum daret, non quantum haberet, sed quanto cogeretur. Tetlus malis, Ovid. 9. Metamorph. Cauta, crimen, caputq; malorum, Virgil. 12. Aeneid. Opes irritamenta malorum, Ovid. 1. Metamorph. Deforme malum, Idem 3. de Arte. Fatale malum, Ovid. 5. Trist. Affligi malo. Quintil. in Procem. lib. 6. Ego vel hoc uno malo sic etiam afflictus, ut me jam nulla fortuna posset efficere fœlicē. ¶ Item sumitur pro malignitate, injustitia. Seneca: Imbecillum, infortunioq; damnare, summum est malum. ¶ Item malum, pro interjectione, perinde ac si diceremus, Proh nefas. Qui loquendi mos per interrogationem, & honestus, & usitatus est. Gellius: Quæ (malum) ista ratio est? Plin. lib. 7. cap. 55: Quæ (malum) ista cæmentia est tetsari vitam morte? Terent. in Adelph. Quod hoc (malum) infœlicitatis? In eundem sensum Cicero ad Atticum dixit: Qui (malum) isti Pisoniani sint. ¶ Aliquando capitur Malum pro parvo, sicut bonum pro magno. ¶ Ex malis nonnunquam parentibus bonos enasci filios, ut contra ex piis ex bonis malos, præter alia multa, Iosiæ quoq; Regis lud. Singulare exemplo docet, qui ipse pientissimus ex parentibus pessimis si Manasse ayo & Ammone patre prognatus fuit, ut Iovis hic dictum illud non habeat: Malus corvus malum ovum. 4. Reg. 20. 21. 22. 2. Paral. 33. 34.

Mălē. Prave, neguiter, flagitiosè, incommodè, graviter, improbè. [κακῶς. Gall. Mauvaysement, mal. Ital. Malamente, sporcamente. Ger. Böslich, übel. Bel. Quaad. Hisp. Mal amente. Pol. Złe, niecnotliwie. Vng. Gonoszul. Ang. Shrewdly, naughtily.] Cicero Attic. O' factum malè de Alexione. ¶ Aliquando ponitur pro valde. Idem de Clar. Orat. Addebat etiam idq; adhuc pertinere videbatur, sceleratos illos male multatos: id est, magna pœna affectos. ¶ Similiter quū dicimus, Malè formido, Malè metuo, Malè timeo, Malè oci, significat valde, multum, five vehementer. ¶ Aliquando valet ægrè, difficillimè. Virgil. 3 Georg. Hen malè tuma mites defendit pampinus uvas. ¶ In compositione habet vim negationis, sic, ut Malefanus, Malesanus. Ovid. lib. 4. Fast. Nondum tradiderat vitas victoribus artes Græcia facundæ, sed malefartæ genus. ¶ Malè vivere, est pauperrimè, & in egestate, vel anxiè, & tolerabiliter vivere. ¶ Malè loqui, est maledicere. ¶ Malè habet me hæres, me angit, vexat, sollicitat, torquet. ¶ Malè docere quid sit, hæc Terentii verba docebunt in Heautont. Malè concertem meæ facilitas multat id est, causa est tibi ut male agas: antipis inde ansam malè faciendi. ¶ Malè consulere in aliquem, est quod illi sit incommodo agere. ¶ Malè acceptus inopportunus dicitur, qui propter inopiam malè tractatur. ¶ Male aliquē verbis accipere, est inpetu afferre. Malè animatus erga aliquem, qui illi malè afficitur, & quem odit. ¶ Malè esse animo tū dicitur, cum ictu alicujus incerioris perculsus animus nō sustinet corpus, sequiturq; eo lapsu membrorum. ¶ Malè aliquid cuipiam credere, est non tuto credere. Plautus in Pœn. Malè credam, & credam tamen. Horatius 2. libro Sermonum: Parcentibus optima fingis Natura est: talis malè creditur. ¶ Malè cadere id est, malè succedere, & præter spem alicui. Cæsar in comment. Vobis autem suos labores & apparatus malè cecidisse videbant, &c. ¶ Malè audio, Labore adversa fama, maledictis vexor: [κακῶς ἀκούω, κακῶς ἔχω. Gal. Avoir mauvais bruit, estre diffamé & mal renommé. Ital. Haver cattiva fama, haver mal nome. Ger. Übel geschrey oder vermaledeyt haben. Hisp. Ser infamado.] Sicut Bene audio, laudor. Cui unus antitheton est Maledico. Terent. in Andr. Si pergat maledicere, ejus audier. Cicer. in Orat. Non quòd libenter malè audiam, sed quia ego causam non libenter relinquo. Idem ad Attic. Hanc non nulli amici Appii ridiculè interpretantur, qui me idcirco putent bene audire velle, ut ille malè audiat. ¶ Male cogito de te: id est, male affectus tuum erga te, & minimè æquo iste fit animo. κακῶς ἔχω πρός τινα. Ovidius in Epist. Didus: Non tamen Aeneam, quamvis male cogitet, odi. Cælius Ciceroni: Etsi pene facilè animadverterem, malè cum de me cogitare. Huic contrarium est, Bene cogito, scio. ¶ Malè conciliatus pro magno emptus. Terent. Eunuch. Fugitive prodi, malè conciliate. Vbi Donatus, Malè, magnō significat, ut Plaut. Amphitr. Hæc nox scita est exercendu scorto conducto malè. Ergo, Malè conciliatum magno emptum significat. Plaut. Pseud. Exite hinc, agite, ite ignavi, male habiti, & male constituti. ¶ Malè iudico, κακῶς κρίνω, κακῶς ἔχω γνώμην, malè censeo, malè opinor. ¶ Malè mereor de te, κακῶς ποιῶ τινα, te injuria afficio, tibi noceo, & incommodo. Cujus contrarium est, Bene mereor, εὖ ποιῶ, εὖ λέγω τινά. Cic. 1. de finib. Malè credo, mererer de meis civibus, si ad eorum cognitionem divina illa ingenia transferrem. ¶ Malè opto tibi, κακὰ ἔχοις τινά, malè precor, vel imprecor tibi rem aliquam malam. ¶ Malè suadas, pen. prod. Qui malè suadet, Plaut. Mostel. Pertiberclè, si ego illam pessimis exemplis enecasso, illa hanc corrumpit mulierem malè suada vulgi lena. Fames malesuada. Virgil. 6. Aeneid. Et metus, & malesuada fames, & turpis egestas. Amor malesuadus recepti, Stat. 1. Thebaid. ¶ Malè vertere, est in perniciem vertere. [κακὸν τρέπειν. Gall. Vouer un mauvais vent à vne. Ital. Succedere male. Ger. Vbel außschlagen, oder vbel außgehen. Hisp. Traer mal suceso.] Terent. in Adelph. Minus virginem illam emitti, cujus res tibi vertat malè. Vbi Donatus: Verum nos dicimur Deus, qui rebus ad optatum reverten tibus præest. Sæpè autem malè cedit, quod bono futurum putatum & hoc est, malè vertit: sicut Iugladius, qui juvenem dudum, adhuc in ulcum regiæ fuit peregrum, de quo Virg. 4. Aeneid. -cufemq; reclusit Dardanium, non hos quæsitum munus in usus. ¶ Malè volo tibi, Odi tecum quod & malè cupio dicitur. [κακῶς. Gall. Vouloir mal. Ital. Voler male. Ger. Vbel wöllen. Hisp. Mal querer.]

Mălĕdīco, Maledictis afficio, maledicta, convicia, probra, contumelias conjicio, maledictis exagito, insector, insector, prosequor, infector. [קִלֵּל קְלָלָה חָרַף חֵרְפָּה גִּדֵּף גִּדּוּפָה, κακηγορῶ, κακηγορέω. Gall. Medire, injurier, diffamer. Ital. Maldire. Ger. Vbel verbannen, lestern, schmähen. Bel. Quaad uytspreken, vitschelden. Hisp. Maldezir. Pol. Złorzeczyć, łaiać. Vng. Arkolom, szidom. Ang. To backbite, to report ill of, to slander.] Terent. in Eunuch. Nolcis, cui maledicas nunc vito.

Mălĕdĭcus, a, um, maledicentior, & maledicentissimus, Qui promptus est ad maledicendum, aut obtrectandum, dicax. לָשׁוֹן מְגַלֶּה סוֹד מְגַלֵּה סוֹד. Gall. Mesdisant. Ital. Che dice male d'ogn'uno. Germ. Zu vbel reden geneigt, schmächrig. Hisp. Maldezidor. Pol. Złorzeczliwy, łaiacz. Vng. Arkolodo, szidkozo. Ang. Apt to report ill of, a backbiter, a slanderer.] Cicer. pro Flac. In tam suspiciosa, & maledica civitate locum semper obtrectatorum non reliquit. Idem 1. de finibus: Homo natura malevolus & maledicus. Idem pro Flac. Qui in hirrima re turpe compendium, in maledicis contumeliosa civitate, in suspicioso tuo negotio maledictum omne, non modò crimen effugit. Plaut. in Merc. Ac ego pol maledicentiorem, quàm te novi neminem.

Mălĕdĭcentĭa, æ, f. Obtrectatio, detractas. [לָשׁוֹן הָרַע גִּדּוּף גִּדּוּפִים, κακηγορία, λοιδορία. Gall. Detraction. Ital. Detrazione. Ger. Vbel vnd vnrechtreden, schmächreden. Hisp. Maledicencia. Pol. Złorzeczenie. Vng. Arkolodas, szidkozas. Ang. Backbiting, slandering.] Cicero pro Flac. In tam suspiciosa, & maledica civitate locum semper obtrectatorum non reliquit. Idem 1. de finibus: Homo natura malevolus & maledicus. Idem pro Flac. Qui in hirrima re turpe compendium, in maledicis contumeliosa civitate, in suspicioso tuo negotio maledictum omne, non modò crimen effugit. Plaut. in Merc. Ac ego pol maledicentiorem, quàm te novi neminem.

Mălĕdĭctum, i, n. Convitium, probrum, contumelia. [חֶרְפָּה גִּדּוּפָה קְלָלָה גִּדּוּף. Gall. Mesdire. Ital. Parole ingiuriose, disonesta. Ger. Vbel nachreden, schmähen. Hisp. Maldicion, vituperio, infamia. Pol. Złorzeczenie, łaianie. Vng. Szidek, szidok. Ang. Backbiting, slandering, ill report.] Cicero ad Quint. frat. libro: Quum enim ea maledicta, quæ in denique etiam obscenissimi in Clodium & Clodiam dicerentur. Ovidius 5. Metamorph. maledictaq; culpat. Addimus, & non est patentia libera nobis. ¶ Jigere omnes maledictis. Cicero 1. de Natur. deor. Congeretem maledicta, Quintil. libro 7. cap. 1. Conjicere maledicta in virtutem alicujus, Cicer. pro Planc. Vexare aliquem probris & maledictis, Cicero pro Flac.

Mălĕdictĭo, ōnis, f. t. [קְלָלָה גִּדּוּף. Gall. Malediction, detraction. Ital. Male parole, detrazione. Ger. Vbel nachreden, schmähung. Hisp. Maldicion. Pol. Złorzeczenie. Vng. Arkolodas, szidkozas. Ang. Backbiting, slandering.] Cicero pro Cælio: Maledictio nihil habet propositi præter contumeliam.

Mălĕfăcio, fēci, f. n. Malo aliquem afficio, malum adfero. [הֵרַע הֵרַע רָעוֹת. κακοποιῶ, κακουργῶ. Gall. Malfaire, nuire. Ital. Far male. Ger. Vbel thun. Bel. Quaad doen. Hisp. Mal hazer. Pol. Złoczynić. Vng. Gonoszt tselekszem. Ang. To do evil, to noye.] Cic. ad Brutum libro Epistolar. 1: Dixisti Scipio malè facturos, homini nequissimo omnium quidem, &c. Idem ad Att. Quod si ille Italiam relinquet, faciat omnino malè. Si

Maleficio compositum. Terent. Adelph. Nequitu verbis maquam soles quod mihi re maleficeris.

Mălĕfĭcium, ĭi, n. s. ejus contrarium est beneficium. [רעה rahab רעה rahab בוז bûz. κακουργία. Gall. Malfaire, malfaisance. Ital. Malefizio, misfatto, danno. Ger. Übelthat, übel thun, übel beschädigung. Hisp. Maleficio, daño. Pol. Złe czynek. Vng. Gonoszságtétel. Ang. An evil deed.] Cic. 1. Offic. Bene facta male locata, maleficia arbitror. Et Ennio. Idem de Invent. 2: Deinde adversarius maleficia augebit. Insignia malefacta. Lucret. lib. 3.

Mălĕfĭcus, ca, cum, Pernicious, qui damnum infert, & qui nocet alteri, improbus, &c. ejus. [איש רע rah. איש מזמות rah. מזמות. κακοποιός. Gall. Malfaisant, malfaisant, dommageable. Ital. Nocivo, che fa male. Ger. Schädlich: das einem übels oder schaden thut, schadhafft. Hisp. Dañoso, malhechor. Pol. Szkodliwy. Vng. Gonoszakaró, gonoszcselekedő. Ang. An evil doer, a hurtful person.] Cic. 5. Verr. In exercendorum hominum & maleficorum, sceleratorumq; custodias, in praedonum hostiumq; in tenebras carcerum. Cic. pro Rab. Rabatorum in Iudice aut in Reo. Mart. lib. 11. epig. 52. Oculi quicunq; sunt longi, maleficos esse dicunt: qui contra quos à natibus angulos habent, maxima nota prodiderunt. Varr. 3. de Re rust. cap. 7: Vt locus omnis sit illustris, ne quae serpens, aliudve quod animal nocens intus se queat. Maleficum frondibus animal, expro. Plin. lib. 12. cap. 17. ¶ Interdum idē est quod venenum. [מכשף mechôshêph.] Hinc Maleficas mulieres dicimus incantatrices, quae & Ligae dicuntur: & Maleficas artes, pro incantationibus & venefitiis.

Mălĕfĭcium, ci, n. t. Maleficium, injuria, facinus. [רעה rahab רעה. κακουργία. Gall. Malfaire, malfaisance, mal. Ital. Malefizio, fatto. Ger. Ein übel that, Mißhandlung. Pol. Złe uczynek. Hisp. Maleficio, maldad. Vng. Gonoszságtétel. Ang. An evil deed, misdemeanour.] Bud. Maleficium dicitur, quicquid improbè admissum est. Vlpianus l. j. ff. de furtis. Iac. dic. Vt si omnium id edictum Praetor proponit, quo dominos prohiberet adversus maleficia servorum. Cic. pro Rosc. Amer. Vt si dicam malos omnes cuperent facere, ad quē maleficium pertineret. Idem 2. Offic. Vnus ille quidem, qui maleficia & scelere parientur, possint sine ulla particula justitiae vivere. Communicare maleficia, & admittere maleficia, apud Ciceronem pro Sext. Rosc. Amer. Temperare à Maleficio, Caes. 1. bel. Gal. Nec; homines in mitia animo data facultate ab eis per provinciam faciendi, existimabat temperaturos ab injuria & maleficio.

Mălĕfĭcentĭa, æ, f. p. Damnum, injuria, facinus. [רעה rahab רעה. κακουργία. Gall. Malfaire. Ital. Malefizio, danno, ingiuria. Ger. Bößthätigkeit. Hisp. Maldad, mala obra. Pol. Złe uczynek, złość. Vng. Gonoszság, kar. Ang. A misdemeanour, deed.] Caesar lib. 1. bel. Gal. Sui esse in animo ita facere pro provincia sua sine ulla maleficentia. Plin. lib. 9. cap. 9: Absit enim illa saevitia, maximeq; tam carosti tanti arum maleficentiae alumni sit.

Mălĕfĭcē, adverb. Insidiosè, nequiter, calidè. [κακουργως. δολερως. Gall. Malicieusement. Ital. Malitiosamente. Ger. Boßhafftiglich. Hisp. Maliciosamente, astutamente. Pol. Złośliwie, złośliwie. Vng. Gonoszúl. Ang. Mischieviously, wickedly.] Cic. pro Cecin. Quum hoc novae res genus tam maleficiosè intenderet. Sic enim legit Calpinus: quorum tamen codices, Malitiosè ibi, non maleficiosè legendum esse eruam. Maleficiosè & malefactiosè Latina non sunt.

Mălĕvŏlus, livĭdus, livĭdus. [κακοβουλος. Gall. Malveillant. Ital. Malevolente, nimico. Ger. Böß gesinnt. Hisp. Cosa que mal quiere à otro, mal quiere. Pol. Złośliwy, złośliwy. Vng. Gonoszakarni, irigy. Ang. Ill wishing, disposed.] Cic. 3. Tusc. Nam illi am quidem noverca es commemoratione alterorum malorum ad malevolos consolandos est accommodata. Idem ac Brutum. Atq; illo die cognovi paulò plures in scenam malevolos esse, quam gratos.

Mălĕvŏlens, tis, Malevolus. [κακοβουλος. Gall. Malveillant. Ital. Malevolente. Ger. Böß wollend. Hisp. Malquiriente. Pol. Złośliwy, złośliwy. Vng. Gonoszakaró. Ang. That wisheth ill.] Plaut. Vivo malevolente genio natus.

Mălĕvŏlentĭa, æ, f. p. Invidia, odium. [κακοβουλια, φθονος. Gall. Malveillance ou envie. Ital. Malevolenza. Ger. Böß willigkeit. Hisp. Malquerencia. Pol. Złośliwość, złośliwość. Vng. Gonoszakarás, irigység. Ang. Ill will, envy.] Cic. 4. Tusc. Malevolentia est vulpinus ex malo alterius sine emolumento suo. Idē ad Quint. Frat. lib. 1. Quanquam illorum est verius judicium obtrectatione & malevolentia liberatum.

Mălĕvŏlus, a, um. Qui malo est & depravato animo, & confuse ad nocendum malevolus, ut interpretatur Nonius, parum gratus & memoriam rei recentis gratia, cum usq; est contrarius Liberalis & benignus. [רע rah. רעה רשע rashâh. κακοβουλος, πονηρος. Gall. Malin, malicieux, mauvais. Ital. Maligno, malitioso, che ha mal animo. Ger. Boßhafftig, tückisch, mißgünstig. Bel. Quaet, ongunstig, wantrouwig. Hisp. Maligno, malicioso. Pol. Złośliwy, złośliwy. Vng. Gonosz, irigy. Ang. Malicious, that beareth evil will, Mischievous, grudging.] Plautus: Homo malignus & invidus. ¶ Interdum idem quod inquinatus, & abjectus. Terentius Hecy. Sed ut in, postquam in hunc alienum obsequium videt. Maligno animo & magis prolixa facta illico est. Hinc Malignavit, quae angustè & arctavit. Virgil. 11. Aeneid. adimus, maligni, Malignavit, quae subobscura est. Idem 8. Aeneid. Quale solet nemorum lumen, sub nocte maligna. ¶ Interdum idem quod parcus, & minimè liberalis: φειδωλος, φειδηρος, cujus antithesis est Benignus. Hinc Malignus ager dicitur, hoc est, dives, quia domino suo se quodammodo ingratum exhibet. Tenerq; libi stedicum parum liberaliter refundit. Virgil. 2. Georg. Difficiles priorum terga colesq; maligni. ¶ Laudatores quoq; malignos dicimus qui intra modum & ligidè laudant, adeò ut prae invidia ex meritis laudibus aliquid detrahere videantur. Quinctilianus: In laudandis dicti paleorum dictionibus nec malignus, nec effusus.

Mălignĭtās, tatis. Et Quae est perversa & depravata voluntas. [רעה rahab רעה rahab רשעה rishâh. κακοβουλια, πονηρια. Gall. Malignité, mauvaistié, malveillance. Ital. Malignità. Ger. Boßhafftigkeit, vergunst. Hisp. Malignidad. Pol. Złość, złośliwość, złośliwość. Vng. Gonoszság. Ang. Malice, ill will, grudge.] Plautus Capt. Nam hercle huic cor, si liceat, oculos effodiam tuboni, ita malignitatē encravit omnes mortales mihi. ¶ Quandoq; pro parsimonia ponitur. Livius: Malignitas cōferendi ex privato.

Mălignē, adverb. Perverse, depravatè, & quod Cicero dicit Malignè, parum candidè, & cum quadam parsimonia. [κακοβουλως, πονηρως, φθονερως. Gall. Malicieusement. Ital. Malignamente, invidiosamente. Ger. Boßhafftiglich, unfreundlich. Hisp. Malignamente, y con embidia. Pol. Złośliwie, złośliwie. Vng. Gonoszúl, irigyúl. Ang. Maliciously, by deceit and guile.] Plaut. in Mil. At non malignè tamen fecisti, non feci ut decipierem. Cic. 2. Ver. Malignè necesse est illos modificationi aliquo consilio obsilere. Idem in Orat. Et in cligendo fecit malignè. ¶ Malignius gerere rem mandatam, Cic. pro Rosc. Amer.

Pĕjŏr, & hujus pejus, comparativum. [κακιων, χειρων. Gall. Pire, plus mauvais. Ital. Peggiore, più tristo. Ger. Böser. Hisp. Peor, más dañoso. Pol. Gorszy. Vng. Gonoszabb. Ang. More naughty.] Cic. 2. Tusc. Turpitudo prius est quàm dolor.

Pĕjĕrō, adverb. Deterius, magis & vehementius. Cic. lib. 7. Epist. Postremò vix verum mihi fortasse videatur, oderim multò pejus hunc quàm ipsum Clodium.

Pĕssĭmus, per. con. superlativum, ut Optimus pessimus poëta, Catullus ad Matium Tullium.

Pessimè,

Pē̄imē, adverb. Cicero 5. Verr. Intelligit secum actum esse primè.

Priorare, verbum à comparativo prior factum. pro ceteroquin reddere, quemadmodum meliorare, meliorem reddere. Paul. lib. Sentent. 2. cap. 19. Homo liber qui se mancipio in potestate habet & priorare eum & meliorem facere potest.

Mamillāta, Fici genus est, à mamillarum similitudine ita dictum: cujus meminit Plin. lib. 15. cap. 18.

Mammā, æ, f. p. Dicitur recepta ad lactandum fœtum, quo fœtum educat: quod & Uber dicitur. [שד shadh, שדי shadai, שוא. Gall. Mammelle, pere. Ital. Poppa, mamma. Ger. Die brust oder mutter. Bel. Een Mamme, huyet. Hisp. La teta. Pol. Piersi, cycyek. Vng. Tzitz, emlö. Ang. A dug, teat, or pappe.] Juvenal. Satyr. 11. & nutrita teneat vetula mamma. ¶ Mammas habent & capræ. Plinius lib. 11. cap. 40. Quibus solida ungula, nec ulla præter gemino partu, hæc omnia binas habent mammas, nec alicubi quàm in fœminis. ¶ Mammæ etiam porcarum dicuntur. Martialis lib. 2: Quicquid ponitur, hinc & inde verris. Mammas lumbulos, ambiceosq; porci, &c. ¶ Mamma quoq; Græca dictio est, qua significatur Avia id est, patris, seu matris mater. ¶ Hoc etiam nomine infantes matrem vel nutricem appellant, sicut patrem Tatam. Mart. lib. 11. mammas, atq; tatas habet Asia. Plaut. in Mostel. Nunc comessatum ibi ad Philolachetem, ubi nos hilari ingenio, & lepido accipit. Ecquid ubi videor mihi mam Adire? Cato, qui cibum ac potionem Buas, & Pappas vocant, & patrem Tatam, & matrem Mammam.

Māmillā, læ, f. p. Quamvis diminutivum nomen sit à mamma, quod geminata consonante scribitur, usus tamen contrarium est, primamq; syllabam corripit, quæ in voce mamma unde deducitur, est producta. [שרים. Gall. Mammelle, pere tete. Ital. Mamelle. Ger. Ein brustlin. Hisp. Pequeña teta. Pol. Cycyki. Vng. Tzitzike, emlöcze. Ang. A little teat or pappe.] Juven. Satyr. 6. Illa loqui recta fascia, structivq; mamillis. ¶ Mamillæ pensiles in capris. Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 3: Binas ut mamillas pensiles habeant, quod hæ fœcundiores sint, &c.

Mammillāre, is, n. t. Velum, sive fascia, aut quodvis aliud ejus generis, quo mulieres mammas tegere consueverunt. [שדים. Gall. Vng gorgerin pour couvrir les tetins des femmes. Ital. Velo da coprire le mammelle. Ger. Ein bruschtuch / das einer frawen die brüst bedeckt werden / Brustlatz. Hisp. Lavor para cubrir las tetas. Pol. Kobiałka, gorset. Vng. Tzitzkötö. Ang. A gorget, a kerchief wherewith women cover their pappes.] De quo est illud Martialis apud Martial. lib. 14: Taurino poteras pectus contingere tergo: Nam pellis mammas non capit illa tuas.

Mammōsē, adverb. Est mammas ad fugendum præbere. Augustin. in Psal. interp. Væ prægnantibus, & mammantibus illis diebus.

Mammōsus, ta, tum. Quod mammarum similitudinem refert, μαστώδης. Hinc regiones mammosæ dictæ sunt, quæ balineis adhibentur, & aquæ ductibus.

Mammōsulus, ta, tum. Mammosus, μαστοειδὴς. Plaut. Cujus amicā mammosiorem vidimus.

Mammōsus, a, um. Quicquid magnis est mammis. [μαστώδης. Gall. Qui a grosses mammelles. Ital. Che ha gran mammelle. Ger. Der grosse brüsten oder brüstlen. Hisp. Tetudo, que tiene grandes tetas. Pol. Piersiasty, gruby, cycaty. Vng. Tzitzös. Ang. That hath great pappes.] Martial. lib. 14: Mammosas mattea tenerâ me trade puellæ. Varr. lib. 2. cap. 9: Canes etiam mammosas appellat. Et apud Plin. lib. 15. cap. 13: Pyra mammosa. Apud eundem lib. 12. cap. 14: Thus mammosum dicitur, pro fœminino ad differentiā masculi thuris. ¶ Mammosum pirum, Idem lib. 15. cap. 7.

Mammōlarium, Qui hunc ex Brunsfelsii Onomastico transtulerunt, pro Acantha herba, à prætextō imperium fœminæ gubernatorem, nisi cum illo scopulum impegerunt. Nam in calligationibus Dioscoridis exemplaribus Mammolaria legitur, non mammolaria. Vide infrà.

Mammōna, pen. prod. [ממון mamon, מעוז maoz.] Vox est Syriaca divitiarum deum significans. Quem Græci πλοῦτον vocant: suscipiturq; pro ipsis divitiis. Vide de hoc Erasm. in Matthæum.

Mammotrēphis, pti, m. f. adjectiv. μαστοτρεφὴς. quid significet, Augustin. sic interpretat. in Psalter. declarat. Si cum (inquit) quæris imitari & exilio pendere, adhuc ad te vis nutrici, & fies mammotrephis, quales dicuntur pueri, qui diu figunt, quod non decet. Et paulò pòst: Faciunt hoc nutrices mammotrephis, ut aliqua amara ponant in papillis suis, quibus offensi parvuli, ab ubere refugiant, & ad mensam inhient.

Mamphūr Lignum rotundum, loco circumobducto, quod circumagunt fabri in operibus tornandis. Festus.

Manalis. Vide MANO.

Mancēps, pis, m. t. Qui aliquid à populo emit, conducit: vel quia tuletam manu, significat se autorem emptionis esse, conductor, redemptor, publicanus. [קבלן. Gall. Vng. Ital. Colui compra à pieno à stato del publico. Ger. Ein kauffer oder empfänger / ein solcher der von einer Oberkeit etwas pacht / Zoll / oder gemein gut kaufft oder nutzhabet: auf das sind die mit ertzeit / im Krieg gefangen. Hisp. Bel. Een Slave. Hisp. Pol. Vng. Ang. A bayer of publike things.] Cic. pro Rosc. Amer. Hominis audacissimi nobilitatis manceps fuit Chrysogonus. Paul. I. qui fidejussor. ff. Locati: Qui fidejussit exstat, apud mancipem pro colono publicorum prædiorum: hoc est, apud publicanum. Cicer 3. Verr. Si opus pupillo redimeretur, si res abiret ob eo mancipe, quem ipse apposuisset, sibi nullam prædam esse. Quo in loco Manceps pro redemptore sarcorum rectorum, dictus est Sueton. in Vespas. cap. 1: Nō negarim jactatum à quibusdam Petronii patrem è regione etiam padanæ fuisse mancipem operarum. id est, conductorem mercenariorum, & operariorum servorum, ut opera eorum ad opus essent. Plin. lib. 10. cap. 43, videtur Manceps accepisse pro magistro officinæ, qui operis redemptis utitur ad quæstum: aut certè pro eo, quē Græci Ergolaben vocant, qui minoris emit, ut carius vendat. Hunc (inquit Plin.) sive æmulatione incitatus manceps proximæ furtivæ, sive in custodia subita, ut voluit videri, excrementis cum lupatis calcis macula, exanimavit. In hac etiam significatione hoc nomine usus est idem Plinius lib. 33. cap. 4: Aut aliquis prævalens manceps annonam flagellet. Hæc ferè Budæus. ¶ Quandoq; accipitur pro eo, qui dat aliquid mancipio. Plaut. Ego mancipē te nihil moror, nec leonem alium quemquam. Antea autem dicebat: Egòn' ablenane mancupio aliquid accipiam, quibus fui in dubio est? hinc manceps dicitur, qui emit mancipatione, quod in solemni ea emptione emptor manu rem capiebat. ¶ Metaphoricè hac dictione usus est Plin. epist. lib. 2: Sequuntur auditores actoribus similes, conducti, & redemptores mancipes, conventus à conductis, & redemptis in media basilica. Mancipes, inquit id est, ii qui confidentes in cautis agendis, conducta ad hoc corona vociferantur, laudando se redemerunt.

Mancipium, pii, vel mancupium. n. t. Homo in bello captus, & servitute addictus. [עבד shabadh עבד ebed, שפחה shifchah. Gall. Esclave & esclf. Ital. Mancipio, schiavo. Ger. Ein leibeigner Mensch / ein sach die man ertzeuget / im Krieg gefangen. Bel. Een Slave. Hisp. Pol. Vng. Ang. A bondage, a slave.] Varro: Mancipii dicitur, quod manu capiatur. Plaut. in Stichō: Dijne ex venerunt maxima mihi ista me mancipia miserō affecerunt malē. ¶ Nec; tamē totum de homine in bello capto dicitur, sed de omnibus rebus quæ manu capiuntur, teste Varr. ¶ Aliquando pro dominio & potestate dicitur: sic materfamilias dicitur esse in mancipio mariti: hoc est, in ejus dominio, & potestate. ¶ Mancipio dare, id rem solemni illa venditione, de qua paulò pòst, alienare: transfecturam tamen & adelia, & significat in potestatem & dominium tradere. Sic mancipio accipere, est eodem modo emere. Plaut. in Curcul. Menæch. & mancipio tibi calvo. Virgone à teneræ cuicquam ætatis mancipio accipiam, quibus furtum fuit, cui ima lingua? Lucil. lib. 3: Vinaq; mancipio nulli dat, ut mihi detur, ut proprium ac perpetuum habeam. ¶ Sui mancupii esse, est nullius dominio subjectum esse. Brutus ad Ciceronem: Quærenda esse arma putatis, quibus dominari prohiberetur Antonius. An scilicet utilia prohibito rogaremus alterum, qui de in ejus locum reponi posset? Quo loco Sui mancipi Reipublicæ dicit Brutus, quæ nullius dominio subjecta esset, antequam Augustus imperium occupasset. ¶ Inde res mancipi, vel (ut antiqui loquebantur) res mancupi dicuntur, quæ in nostro sunt mancipio: hoc est, quæ nostro dominio, jure, aut potestati sunt subjectæ, quæq; modis jure Civili constitutis aut mancipatione, in jure cessione, &c. alienari & dilabi possunt, quales sunt prædia in Italico solo sita, urbana, eorumq; jura, item servi, & quadrupedes quæ dorso collove domantur, velut boves, muli, equi, asini. Cæteræ res nec mancipi sunt, quoniam modis jure Civili constitutis alienari non possunt. Hæc ferè ex Ulp. Institt. cap. 19. ¶ Emptio mancipi, celebratur solemne quodam genus emptionis, quod fiebat inter solos cives Rom. præsentibus non minus quinq; testibus puberibus Romanis, & eo qui libram tenebat, Libripende; vocabatur: quibus præsentibus, is qui mancipium accepit, æs tenens ita dicit: Hunc ego hominem ex jure Quiritium meum esse aio isq; mihi emptus est hoc ære, æneaq; libra. Deinde ære percutit libram: idq; æs dat ei, à quo mancipium accipit, quasi pretii loco. ¶ Sunt itaque emptio mancipi, & mancipatio, quasi relata & ex ἀντιστρόφου. Nam respectu venditoris commodius hic dicitur Mancipatio: contrà respectu emptoris, dicitur Emptio mancipi. De his latius diximus in Glossis Libripens: Quod autem attinet ad Grammaticos rationem, in hisce locutionibus, Res mancipi, vel mancupi, Res nec mancipi, Emptio

cipi, Emptio mancipi, & similibus Mancipi genitivus est à Mancipium, ab ejus ultima vocali per apocopen quandoquidem non dicunt quicquam nomen indeclinabile putent, aut dativum esse à Mancipi qui certè fallantur, ut alibi latius demonstro. Hujusmodi emptiones meminit Plin. lib. 33. cap. 3. Qua consuetudine [usurpatum jus emptionibus, quæ mancipationes, etiam nunc libra interponitur.

Mancĭpo, pas, pav. cor. act. p. à nomine Mancipium fieri videtur idemq; est quod in mancipium: hoc est, in dominium alterius trado, vendo, obligo, vel quovis modo alieno. [שבה *shabah* מכר *machar* *subjugare, subjugare, vendere, dare de quo pecuniam accipias.* Gall. *Vendre, livrer en vente de quelque chose, ou de sa personne.* Ital. *Mancipare, alienare.* Ger. *Einen eigen thumb geben, zu dienst.* Bel. *Eygen maken.* Hisp. *Agenar, vender.* Pol. *Przemysłem, przedawać.* Vng. *Eladom, adóba vagy kölcsön kötöm.* Ang. *To give possession and right of service, to sell.*] Plaut. in Cur. Ancillam mancipatis, alicunde mutuum tibi, alicunde imperatis: Nec vobis autor ullus est, nec vultur: ellis ulci. Cic. Philip. 2. Tum ille vendax mancipatusq; mancipiorum tribunatum contili in nostros oppositi: Mancipatum cupidum eas dixit, quod plus est quàm venditum. Compositum est à mancipio de quo suo loco.

Mancĭpatus, quoq; part. a. Additus, in commune alicujus traditus [שבה *shabah* משבה *mishbah* מכר *machar* *mimchar*, *gagnaðr*, *alibi vel alibi.* Gal. *Mancipé, vendu de sa personne.* Ital. *Vendere, obligato, ovvero pacto. Data a vebus in servitù.* Ger. *Verpfindt ist vnderthon, verkaufft.* Hisp. *Vendido, aprouechado.* Pol. *Wtoczony podany.* Vng. *Eladot, adóba vagy vetett, adóbas.* Ang. *Sold or given over to the use, the power or service of others.*] Cic. in Cato. Major. Ita cum fracetus honestatem, si fieri posset, defendit, jus suum retinet, si non, ut mancipata est, cedit.

Mancĭpatio, f. est genus venditionis inter solos cives Romanos usitatum ne olim in Italia quodam ritu, de quo fusiùs in dictione Mancipium. [שבה *shabah* שבות *shibuth* מכר *mimchar*, *gagnaðr*, *adóba vagy vetés.* Gall. *Saisie, vente, achapt.* Ital. *Vendere.* Ger. *Eigentlich vnd rechtfertigung oder verkaufung zu eigenthum.* Hisp. *Aquella sorte de comprar o vender.* Pol. *Wtoczenie, podanie, przez alienacyą.* Vng. *Eladás, elvétel.* Ang. *Selling, delivery, sale, power, service.*] Mancipatio (inquit Boet. 3. Gem. in Topic. Cic.) est imaginaria quædam venditio. Eaves lis agitur: adhibitis non minus quàm quinq; testibus civibus Romanis puberibus, & eo qui Libripens dicitur, is qui mancipium accipit, æs tenens ita dicit: Hanc ego hominem ex jure Quiritium meum esse aio isq; mihi emptus est hoc ære, æneaq; libra. Deinde ære percutit hastæq; ea dat ei, à quo mancipium accipit, quasi pretii loco.

Mancus, m. i. Proprie dicitur, qui altera manu caret, mutilatus, imperfectus. [*gagnaðr.* Gall. *Manchot, manche.* Ital. *Che è una mano tagliata, debole.* Cic. De me ut fant hæc præsagia vaticinantes. Hisp. *Manco de mano.* Pol. *Iednoręki, albo pogięta.* Vng. *Jobbka, kezes.* Ang. *Lame, imperfect.*] Quanquam & pro débili accipiatur & pro inficeto, cum scilicet membrum aliquod naturales suas actiones præstare non potest. Cic. pro Rabir. Quintus Scævola confectus senectute, præpeditus morbo, mancus, & mutilis omnibus captus & debilis. Ovid. 1. Fast. Et liceat antiquo mancus collatus Apollo. Sit prior, inquit Pallade mutatus est. ¶ Transfertur & ad res inanimatas. Cic. 3. de Finib. Qui mancum, sine potaverûnt sine aliqua accessione virtutem.

Mandatārius, f. Mandatum. Vide MANDO.

Mandibŭla, æ, f. In qua dentes sunt fixi, cum & Maxilla dicitur. [*lechi, gagnadr, gnadr.* Gall. *Mascheire* Ital. *Mascella* Ger. *Ein kinbaden.* Hisp. *La quixada, el diente delos dientes.* Pol. *Gębia, ga.* Vng. *Alkarcza.* Ang. *The cheekbone, or cheekbone.*] Sunt autem duæ mandibulæ, superior scilicet, & inferior, à mandendo.

Mando, das, avi, p. Committor [*hephkidah, mishpachah, mimchar, gagnadr, adóba vagy eladás.* Gall. *Mander, bailler charge ou commission.* Ital. *Commettere, imporre.* Ger. *Befelhen, vbergeben.* Bel. *Bevelen gebieden.* Hisp. *Mandar.* Pol. *Rozkazuie, polecaiąc, oddaie.* Vng. *Parancsolok, hagyom.* Ang. *To give in charge or commandement.*] ut quum quid memoriæ mandatur, committitur ei, ut memoriter teneatur. Lib. 3. ad Heren. Quoniam superiore dictum facile ne memoriæ mandatur, utile est, quæ dicere desinamus, recentem aliquà re inquietem animis auditorum, firmam argumentationem. Gell. Memoriæ mandandi. Platonem philosophum tenuit admodum pertinax famulus fuisse. Cicero pro Sext. Hæc fama celebrantur, monumentis annalium mandantur, posterorum propagatur. Nam Mandare monumentis aut annalium, aut literarum. Et Scribere, & potissimum inquirere. ¶ Aliquando utrumque conjungimus, Mandare aliquid memoriæ, & literis. Idem 12. Philip. Quid hunc facias, qui hoc literis, memoriæq; mandavit. Laudian. lib. 6: O ingenia hominibus indigna, quæ hæc cæptus prodiderûnt miseros atq; infelices, qui salutari suam literis, memoriæq; mandaverunt. Et etiã Mandare memoriæ, in memoria figere & edifcere: quod etiam dicitur animo mandare. Cic. de Amic. Cujus disputationis sententias memoriæ mandavi. ¶ Mandare terræ semina, idem est quod seminare. Col. lib. 3. Semina quæ terræ utilissima terræ mandare convenit. Interdùm Mandare ponitur pro committere, injungere. [*mishpachah, gagnadr, adóba vagy eladás, jovedelem, ajándék.*] Plaut. in Curc. Mandatu est mihi ut literas tabellas ad eum ferrem. Terent. in Adelph. Hunc mandes, si quem vestri curatu velint. Et à manu dando mancipio esse videtur, quod in dando accipiendoq; tabellas manus fiat invicem dare nos eos erat. ¶ Mandare in mandatis alicui, est mittere, delegare, amandare. ¶ Mandare animo, & memoriæ, Est memoriæ committere, & memoriter tenere. Cic. in Catil. Attendite quæso, diligenter quæ dicam, & ea penitùs animis vestris mentibusq; mandate. ¶ Mandare fidei alicujus, Est committere ejus fidei. ¶ Mandare se fugæ, Est fuga salutem sibi petere. Simili ratione mandare vitam fugæ, est fugiendo vitam servare & tueri. ¶ Mandare literis, Est scribere. ¶ Mandare aliquem humo, Est humare, tegere. ¶ Mandare cumulo, idem. ¶ Mandare vinculis, Est vinculis addicendũ censere. Cic. in Catil. in Senatu. Cæsar non censuit P. Lentulũ æternis tenebris vinculis mandare. ¶ Mandare versibus, Est carmine aliquid celebrare apud Cicer. pro Archia. ¶ Mandare honores alicui, Est honores tribuere. ¶ Mandare magistratũ, Est decernere. Cic. pro Planc. Populus in mandandis magistratibus nunquam est dignitatis judex. ¶ Mandare curam, vel curas alicui, Est eas alii relinquere, sive committere. ¶ Mandare infra mortuos, pro mittere & relegare dicit Cicero pro Quintio: Is non modò ex numero virorum eximebatur, sed (si fieri posset) infra eum mortuos mandabatur. ¶ Mandare vectigal, Est posteritati relinquere. ¶ Cõposita hujus verbi sunt, Amando, Admando, Commẽdo, Demando, Præmando, & Remando de quibus suis locis.

Mandātor, verbale, m. t. Qui alteri mandat aliquod injungit. [*mishpachah, gagnadr, adóba vagy eladás.* Gall. *Qui donne charge ou commission de faire quelque chose.* Ital. *Che commette ad alcuno una impresa.* Ger. *Ein befelhaber.* Bel. *Een bevelaer.* Hisp. *Mandador el que manda.* Pol. *Rozkazarel.* Vng. *Parancsolo.* Ang. *A commander.*] ¶ Mandatores etiam Budæus ait impulsores esse delatorum, interq; delatores numerat, Suet. in Vesp. Inter adversarios & delatores mandatores esq; erant. Qui locus intelligendus est de mandatore causæ: hoc est, eo qui mandat alicui, & roborat eum ad accusationem dando probationes, allegando accusationes, cujus fit mentio in l. 2. §. Imperator & l. 22. §. fin. & l. 23. & 24. de jure fisci. D.

Mandātum, i. Cui dantur mandata peragenda, *gagnadr.* D. Mandātum, n. t. & participii, & nomen est: potest. Participium, ut mandatu est mihi, *gagnadr est mer*, apud Plautũ. [*mishpachah* *mishpach*.] Cicero Rosc. Amer. In privatis rebus, si quis è mandatã non modò in alicujus gestitet, &c. ¶ Nomen, ut apud Quintilianũ. Mandata tamen tua fili peragam. ¶ Et est propriè Mandatum, Datum negotium fine mercede exequendũ. [*mishpachah, gagnadr, adóba vagy eladás.* Gall. *Mandement, commission, charge.* Ital. *Gratia, carico commandamento.* Ger. *Ein befelh, gebeut.* Bel. *Een bevel, gebiet.* Hisp. *El mandado.* Pol. *Rozkazanie.* Vng. *Parancsolat, parancs.* Ang. *Commission, charge, or commandement.*] Sallust. C. Marius ex tuto numero legiones ad Martiũ regem mittit, ea mandata hujusmodi. Eleganter dicimus, Venire cum mandatis. Mandata, & legatos mittere. Mandata accipere ad aliquẽ. Habere mandata ab aliquo. Facere mandata. Mandata dirigere, perlequi, conficere. Mandata addere, Exhaurire mandata: id est, exequi & absolvere. Dare mãdata de aliquibus rebus, Dare mandata alicui ad aliquem. Quorum exempla ex Ciceronc & aliis multa suppetebant.

Mando, das, di, dum, a. t. Cibum dentibus conficio. [*achal, agnes ẽpon.* Gall. *Mascher, manger.* Ital. *Mascare.* Ger. *Kewen.* Bel. *Kouwen.* Hisp. *Mascar à comer.* Pol. *Żuie.* Vng. *Rago, eszem.* Ang. *To eat, to chew.*] Cicer. de Natura deorũ. Alia fugũt, alia carpunt, alia vorant, alia mandunt. Serenus: Purgatur cerebrũ mandã radice pyretri. ¶ Accipitur etiam pro rodere, vel mordere. Virg. Æneid. Stat sonipes, ac fræna terox spumantia mandit. ¶ Hujus compositum est Remando, *antignadr ẽpon*, quod est rursus mando, ruminо. Plin. lib. 10. Porrici quoq; mures simili modo remandunt.

Mandūco, frequentativum. Plaut. in Amphit. mutatos Anticos in Arcadis homines, & cavas belluas mansitasse.

Mando, onis, ŏdax, qui alicui ẽ mandit. [*gild, fagnadr.* Gal. *Vn grand mascheur ou mangeur.* Ital. *Mangione.* Ger. *Ein fresser.* Hisp. *Comilon, que mucho come.* Pol. *Cyperek, żarłok.* Vng. *Nagy ebedõ.* Ang. *A great eater, or deuourer.*] Lucil. apud Nonium. Atq; omnes mandones gulæ.

Mandūco, cas. pen. prod. Mando. [*achal, agnes ẽpon.* Gall. *Mangier, ou mascher.* Ital. *Mangiare, masticare.* Ger. *Essen, kewen.* Hisp. *Comer o mascar.* Pol. *Iem, żuię.* Vng. *Enyem, rago.* Ang. *To eat or chew.*] Suet. in Augusti. Qui in balneo demum post horam primam, nodis duas buccas manducavi prius quàm ungi inciperem.

Mandŭco, avi, atum. [*achal* verbal.] Deponẽs apud antiquos. Lucil.

cilius lib. 14 sic citat Nonius.] Illud cui faciat, quod mãdurare mutuo ore, ejus compositum est commanducor. Plin. lib. 20. Hujus cum urbibus commanducatæ fuccus flomacho admodum prodest.

Mansus, participium, Cantibus confectus & tritus. [μασηθεὶς. Gall. Mascher. Ital. Mascare. Ger. Gekeuet. Hispan. Mascado. Pol. Zżuty. Vng. Megrageto. Ang. Chewed.] Quintil. lib. 10. cap. 1: Cibos mandos ac probe liquefactos demittimus. Cic. 2. de Orat. Atque omnia minima mansa (ut aiunt) nutrices infantibus pueris in os inferant.

Mansuēfio, à mandendo, Edacem significat, inquit Festus. κυνηδῶ.

Manducātus cibus, & Commanducatur, non tàm significat comestum, quàm manfum, & dentibus communitum, masticatumque, qui deinde pro medicamento imponi solet. βρωτὸς μασηθεὶς, λελειγμένος.

Mānducō, onis, avi, ātum. Edacem significat, teste Nonio. [Ita edit. κυνηδῶ. Gall. Vng. Eted, megfohar, es mangiar, gemia. Ital. Mangiare, gran mangiatore. Germ. Ein Fraß oder Freſſer. Hisp. Comedor que mucho come. Polon. Zarłok. Vngar. Nagy ebed. Ang. A great eater or deuourer.] Hæc enim omnia fere idem denotant, Mandones, Manducones, Manduci, Mansutii, Comedones, Comedi, Edones, Edaces, Epulones, Turcones, Gurgulliones, Helluones, Parasiti, Gulones, Phagones, Ligurritores, Nepotes, Catilones.

Manducus, ci, m. f. Manduco, onis, teste Nonio. Plaut. in Rud. Quid si aliquis ad ludos me pro manduco locem? Manducus est gigas in pompa antiquorum inter cæteras ridiculas, & formidolosas imagines ire solebat. Erat enim larvato capite humano, maxillas valla magnitudine, vastisque ac multis dentibus habentes: quoris hiatu, dentiumq; crepitu fese in utramque partem vias dum fleterent, omnes ruborem vertebant in fugam. Quædam exempla huc in loco apud Plautum habent Manducus. Festus legit Manéuce à nominativo Manduces vel mandux. Juvenalis ad hunc morem respicit: tandemque redit ad pulpita notum Exodium, cum persona pallentis hiatu, in gremio matris formidat rusticus infans. ¶ Varrò libro 6. de Lingua Latina: Mãducum, optimum quod dam esse ait, cujus rei testimonium nullum non profert, sic quoque non extare arbitror.

Mandrā, dræ. [מִכְלָא machlā, גדר. Gall. Estable à bœufs, écurie, ou autre bestes. Ital. Mandra. Ger. Ein Viehſtall / Behaltnuß. Hilpan. Establo para bestias. Pol. Kosciec gdzie bydło stoi, komora. Vng. Okristol. Ang. An house or covering of cattle.] Spelunca, cubile, & receptaculum ovium, boum, aliorumque hujusmodi. ¶ Item aqua in ipsum vetrinorum, aut aliorum brutorum animantium. Juvenal. Satyr. 3. & mantis comvivia mãdræ Stipant formosum Druso. Probus tenbit, Mandram esse vicinalium, vel flexum, vel arredum, aut breve, & vile aliscium, quod angustat latitudinem viæ vel ingens vehiculum, quo trabes portantur: quod Græcè Mandra dicitur. Martial. lib. 4: Vixq; datur longas multorum vincere mandras, Quæq; trahi multo marmora tuncvides.

Mandrāgŏrā, æ, penultima corrip. [דוּדָאִים dudhaim, ἀφροδισιακὸν. Gall. Mandragore. Ital. Mandragora. German. Alraun. Hilpan. Mandragola. Polon. Pokrzik. Vngar. Nemagabia, nagy fove. Ang. A mandrage herbe.] Herba (ut poëtæ genus est, quod alio nomine appellatur Circeium. Ejus duæ sunt species, quas & sexu distinguunt. Nam candidam, marem putant, nigram fœminam. Ferunt mala avellanarum nucum magnitudine. Mandragoram fossuri ab advertante vento cavent, & Occasum spectant. Vis ejus in poculo somnifera est, ac etiam olfactu. Colum. lib. 10: Mandragoræ patiatur flores. De hac herba vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Mānē. [בֹּקֶר boker. בֹּקֶר, ἐωθὲν. Gall. Le matin, au matin. Ital. La mattina. Germ. Morgenszeit. Belg. Des morgens vroeg. Hisp. La mañana. Pol. Poranek. Vng. Reggel. Ang. The morning, early.] Diei principium, quòd dies clarus citrà omine boni nominis. Manum enim veteres bonũ dicebant, ut ait Servius. Testatur Nonio, Manum veteres clarum cixere. Macrob. lib. 1. Saturnaliorum, putat Mane dictum esse a Manibus, quòd exordium lucis ab inferioribus partibus emergat. Varro à manando derivat, quòd cum Sole manet dies ab Oriente. Hinc Magii & Lucii, qui nati sunt manè, & luce. ¶ Invenitur sæpè adjectivis, migratq; in nomen substantivum. Martial. lib. 1. Sed mane totum dormis. Persius Sat. 3: Jam clarum mane fenestras Intrat. ¶ Junguntur quoq; ei adverbia. Cic. 3. ad Att. Bene manè hæc scripsi. ¶ Inveniturq; in dictum genitivo casu, Mane diei. Hirt. de bell. African. Præsertim quum milites à mane diei jejuni fortissimi defatigati.

Mānĕn, nis, ui nsi, tum, n. f. Commoror, in alterno loco me cõtineo. [מָנַח manach. חָמַד chamad. שָׁכַן schachan. שָׁבַת schabath. Gall. Demeurer, cesser, arrester, ne bouger. Ital. Restare, rimanere. Ger. Bleiben / ſtehen / ruhen / auffhören. Belg. Bleven. Hisp. Quedar. Pol. Na jednem miejscu zostawać. Vng. Megmaradok, maradok. Ang. To tarry, to abide.] Cic. lib. 3. Offic. Cyrillum quendam in deorum templum ut in urbe manere. Virg. 10 Aen. manet impertemnos die, Hostem magnanimum opperiens. ¶ Quando quæ expectare, ἀναμένειν, προσδέχεσθαι. Plaut. Ego hic te manebo. ¶ Quando q; futurum esse, instare, imminere, μέλλειν. Cicero 2. Philip. Cunctis te tatum, sicut Curionem, manet. Hoc est, cujus fatum tibi imminet, sicut Curioni. ¶ Quando q; in altera re, fixum esse. Virgil. 1. Aeneid. - manet alta mente repostum Judicium Paridis. ¶ Quando q; durare, perstitere, perdurare. Terent. in Heaut. Manere assiduitatem hanc inter nos volo, si ullo modo possit, quod spero fore. ¶ Manete promissa, idem quod stare promissis. Virg. 2. Aen. Tu modò promissis maneas, servataq; serves Troja fidem. ¶ Mane, gaudentis aliquando partem, ô opperiri jubentis, inquit Donatus. Terent. in Adelph. Sed quid hanc foris crepuit? mane, ipse exibit foras. ¶ Hujus cõpositæ sunt, Cõmaneo, emaneo, emineo, imminco, obmaneo, permaneo, praemineo, praemineo, prominco. De quibus suis locis.

Mansĭo, onis, f. t. à Maneo. [מִשְׁכָּן mischkān. מִדְרָשׁ midrasch. מִשְׁכָּב mischkāb. Pol. Mieszkanie. Vn. Meg maradasnak helye. Ang. A tarrying, abyding.] Actus ipse manendi, aut quiescendi in aliquo loco: cui contrarium est Decessio. Cicero ad Sulpit. libro 4: Ille mecum sæpè de tua mansione, aut decessione communicat. ¶ Ponitur etiam pro Stationibus in quas familiæ expeditionis tempore quiescendi causa recipiebant, quæ annonis, & pabulis ex vicinorum collatione instruebantur. Sueto. in Tit. Vespasian. cap. 12. Deinde ad primam statim mansionem febrim nactus, quum inde lectica transferretur, etc. ¶ Ponitur etiam pro hospitio. [ξενοδοχεῖον. Gall. Demeure, logis, ce qu'on fait en quelque lieu. Ital. Dimora, alloggiamento. Germ. Die Wohnung / Herberg / Tegerstatt. Hisp. La morada, aposentamiento, mesonda.] ¶ Ponitur quando q; pro itinere unius diei. [מִשְׁכָּן mischkān.] Tit. Livius 21. cap. 22: Mansionibus octo ad regio ihunitera à monte excelso. Idem lib. 6. cap. 25: A Copia camelis iuratquationum ratione mansionibus dispositis.

Mansĭto, as, Manco frequentius & crebrius. [μασᾶσθαι, πολλάκις μάσσειν. Gall. Demeurer, souvent. Ital. Stare & spesso dimorare. Germ. Offt vnd viel bleiben oder wohnen. Hispan. Quedar mucho, ó visitar. Pol. Vstawicznie przemieszkiwać. Vng. Mennedgelnek, lakozgatom. Ang. To tary or abyde often.] Tacitus libro 13: Quippe mansitavit sè unà commorabatur. Idem libro 14: Quum vetere ex more fam ham omnem, quæ sub eodem tecto mansitaverat, ad supplicium agi oporteret.

Manes, manium, m. t. Sedvius putat per antiphrasim dictos ab antiquo nomine adjunctivo, manus, mana, manum, quod pro bono veteres in usu habebant, tanquam qui minimè bono esse hominibus crederentur. [מֵתִים methim. Gall. Les esprits & ames des trespassez. Ital. Anime trapassate. German. Die Geſter der abgeſtorbenen / oder die Geiſter ſo bey der abgeſtorbenen Cörper ſind. Hispan. Animas de muertos. Polon. Dusze zmarłych. Vngar. Lelek, az meghalt emberekuek lelkek. Ang. The ghostes and spirites of the dead.] Putabant enim veteres Manes esse deos inferos, eosque inter numina læva numerabant: placabantque eos sacrificiis, ne nocerent. Alii putant hoc nomine appellatas fuisse animas separatas à corpore: unde videmus vetusta sepulcrorum monumenta Diis manibus esse inscripta. In qua etiam sententia videtur fuisse Apuleius de dæmone Socratis. Manes (inquit) animæ dicuntur melioris meriti, quæ in corpore nostro Genio dicantur, corpori renuntiantes. Lemures, quum domos incursandis infestarent. Larvæ appellabantur: contra illæ qui & faventes essent, Lares familiares. Sunt etiam qui putent Manes cotidem esse, quos vetustas Genios appellavit. Duosque Manes corporibus ab ipsa statim conceptione assignatos fuisse, qui ne mortua quidem corpora deserant: consumptisque etiam corporibus, sepulcra inhabitent. Quare qui sepulcra demolirentur, Deos Manes violare putabantur. Cicero 2. de Legibus: Deorum manium jura sancta sunto. Atque eandem ob causam Manes pro ossibus ipsis & sepulcris ponuntur. Persius Satyr. 3: - nunc eum è manibus his Natemur violet? Ubi Cornutus Manes pro ossibus Persium potu Ecscribit. Idem Satyr. 5. Inde ego pecus, carpamus delicias: cotidiè est. Quod vivis: cinis & manes, & fabula fies. ¶ Quandoq; Manes dicuntur pœnæ. Virg. 6. Aen. Quisque suos patimur manes. Ubi Servius, Manes sic est, supplicia, quæ sunt apud manes.

Mangŏnes, m. t. Dicti sunt magistri formæ puerarum, & mercatores: coloris autem probe callentes, cui homines vendebant. [μασσητῆρες, πορνοβοσκοί. Gall. Bordeaux, ruffiens, macquignons. Ital. Venditori & mercatanti d'homini. German. Die verkeuffen die gemeine / pflegen die feyle / ſo ſie vorkauffen wollen / zuſammenlocken / daß ſie deſto theurer feyl werden. Hisp. Pregoneros que venden esclavos. Polon. Przekupnie ludzi niewolnych. Vngar. Emberarulo, marhalus. Angl. Which procure and sell men and women to sell the dearer to lusty courtiers, bawdes.] Solebant enim pueris;

puellisq;, quò facilius venditi possent, artificio quodam inducere colorem fuco, ac verum robur inani sagina mentiti, ut cariùs venderentur. Mart. ad Stellam pro puero centum me mangonis poposcit. Suetonius in Domit. Castrat. mares vetuit spadonum, qui reticuli apud mangones erant, pretia moderatus est. Plin. Thyoni sanguine oblitos pueros pubescere negant mangones. ¶ Aliarum quoq; rerum Mangones dicuntur, qui merces poliunt, atq; interpolant, ut pluris vendant. Vide Plin. lib. 38. cap. 13. Decussi fragmenti paululum, quod in lamina ferrea teratur, efficax limus, experimento excudunt mangones gemmarum. ¶ Non mares tantùm, sed etiam fœminæ, Mangones vocantur. Plin. Mango obstetrix erat.

Mangonizo, zas, Ovid. componere, comparare ad allicienda ad emptores. [מְעַשֵּׂר, מְנַכֵּר, מְעַוֵּת] Gall. *Contrefaire, farder, farder.* Ital. *Contrafare, adornare, dar pro fattezze, vendere.* Germ. Zu dem kauff anlocken / zum kauffmann machen. Belg. Om den koop maken. Hisp. *Affeytar la mercadería.* Polon. *Na przedaż dobrze mazgać.* Vngar. *Eladásra igen ékesíteni.* Angl. *To paint, old things and set y am out.*] Plin. lib. 23. cap. 3. Sibi ruborem addicis vitio nigræ, cum emendatione quadam coloris, & autoritate mangonizat corpora. ¶ Hodie etiam mangonizantur panni, sive lanei, sive lanei. ¶ Quin & equos mangonizatos venire vidimus. Hos Græci ab ejus commendatione κομμωτικοὺς vocant.

Mangonicus, ca, cum. Quod ad mangonem pertinet. [מְעַשֵּׂר, מְנַכֵּר, מְעַוֵּת] Gall. *Apartenant a fardeur, fripier, ou regratteur.* Ital. *Cosa pertinente a colui, che vende.* German. Das zu einem kräm̃er gehört / oder sonst ungeschaffne ding zu dem kauff anstrenger. Hispan. *Cosa perteneciente a regatones.* Polon. *Rzecz przednia, gmerki, grzebie.* Vngar. *Fodor árultához való.* Ang. *That belongeth to an huckster or sykmaker.*] Plinius libro 21. cap. 20. Radix hyacinthi bulbacea, mangonicos venalitios pulchrè notat, quæ in vino dulci lita, pubertatem celerius efficit, & non pantices exulcerare. Suetonius. Necessarioque ad mangonicos quæstus sullubendæ dignitatis causa descendit.

Mangonium, mangonii, n. s. Artificium, quod ad res facilius vendendas adhibetur. [מְעַשֵּׂר, מְנַכֵּר, מְעַוֵּת] Gall. *Fardement, desguisement, regratterie, fripperie.* Ital. *Accommodamento o rabbellimento di cosa vecchia per meglio venderla.* German. Mangonisierey / die kauffleut pflegen ein ding zu mahlen / damit sie es desto theurer verkauffen / oder ein farb anstreichen / damit es desto lenger bleibt. Hispan. *El artificio de la cosa vendida.* Polon. *Mydlarstwo, mazgarstwo, wypatrowanie do przedania.* Vngar. *Az eladásra való mesterség, ékesítés, homlok el adásra való mesterség.* Ang. *Painting or setting out of old things.*] Plin. lib. 10. cap. 50. Nec tamen in hac mangonio quic quam totum placet, hoc tunc, aliis pectoris tantùm gallinarum laudatis.

Mānĭæ, maniarum, f. p. [מְעַשֵּׂר, מְנַכֵּר, מְעַוֵּת] Deformes personæ, autore Festo. ¶ Manias item larvas, quas nutrices pueris minitari solet, appellant. ¶ Item Mania dea, Latium mater, cui olim sacrificabant. ¶ Maniæ etiam dicebantur ficta quædam ex farina in hominum figuras, quòd deformes essent, quas etiam Manduas appellabant. Autor Festus.

Mānĭa, æ, f. p. Insania, furor. [מְעַשֵּׂר, מְנַכֵּר, מְעַוֵּת] Gall. *Trouble-sens, folie.* Ital. *Turbamento di senno, pazzia.* Ger. Unsinnigkeit. Hispan. *Locura.* Polon. *Szaleństwo, oszalanie, wściekłość.* Vngar. *Bolondság, elmének el vesztése.* Angl. *Madnesse, woodnesse.*] Cicero 4. Tusculan. Græci μανίαν unde appellent, non facilè dixerim: eam tamen ipsam distinguimus nos melius, quàm illi. Hanc enim insaniam, quæ juncta sultitiæ potest latius, à furore disjungimus. Græci volunt illi quidem, sed parum valent verbo: quem nos furorem, illi melancholiam vocant: quasi verò atra bili solum mens, ac non sæpè vel iracundia graviore, vel timore, vel dolore moveatur. Quo genere Achamantem, Alcmæonem, Ajacem, Orestem, furere dicimus. Quinta si affectus cum dominum esse rerum furorem vetant duodecim Tabulæ. Itaq; non est scriptum: Si insanus est, sed, Si furiosus esse incipit. Stultitiam enim contemnerunt: id est, inconsultam insanitatem vacantem, posse tamen tueri mediocritatem officiorum, & vitæ communem cultum, atq; usitati. Furorem autè efferatam esse mentis ad omnia ætatem, quod cùm majus est quam insania, &c.

Mānĭcæ, manicarum, penult. corr. f. p. Pars vestis, qua manus teguntur. [מְעַשֵּׂר, מְנַכֵּר, מְעַוֵּת] Gall. *Manches, gands.* Ital. *Maniche.* Germ. Ein Ermel an einem kleid. Belg. Ermouwe. Hispan. *Mangas de la ropa, ó mangas de la vestidura.* Pol. Rękawy. Vngar. *Az ruhának ujja.* Ang. *Sleeues, a sleeude.*] Virgil. 9. Æn. Et manicæ manicas, & habent recimicula mitræ. ¶ Hinc Manicata vestis, quæ manicas habet: quas, velut probrosas, & minimè viriles notat poeta, quòd primi Romani breves, & circa humerum desinentes vestes primò gestaverint. Cicero in Catil. Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos videris, manicatis, & talaribus tunicis, velis amictos, non togis. ¶ Manicæ etiam dicuntur manuum vincula, quemadmodum Pedicæ, vel Compedes, vincula quibus pedes ligantur. [אזיקים] Plaut. Asinar. vel Polon. *Kaydany, przewięzy.* Vngar. *Bilincs, béklyó.*]

Virgil. 2. Æneid. -manicas, atque astà levari, Vincla jubet Priamus. ¶ Aliquando etiam Manicæ pertransitionem dicitur vinculis, Lucanus: Ast alias manicæque ligant, teretesque catenæ. ¶ Item Manicæ, thecæ sunt ferreæ, quibus brachia & manus contra hostium injurias mununtur. Juvenalis: Quæ decus rerum, si conjugis auctio fiat, Rutreus, & manicæ, cista, cirrique Sicoli Dindymum regnum. Assyrienses Gallorum vulgus appellat. ¶ Et Manicæ dicuntur, quibus adversarii vim frigoris manus mununtur, χειρίδες. Plin. Ianius ad Macrum: Ad latus unitarius cum libro, & pugillaribus, cujus manus hyeme manicis munichantur, ut nec cœli quidem asperitas ullum studii tempus eriperet.

Mānĭcātus, pen. cor. adject. Quod habet manicas. [χειριδωτός, etc. Gall. *Qui a manches.* Ital. *Cosa con maniche.* Germ. Das ermel hat. Hispan. *Cosa de la manga mangas.* Pol. Rękawiasty. Vng. Vgyenlő. Ang. *That hath sleeues or manicles.*] Ut Manicata tunica. Cicero in Cat. Quos pexo capillo nitidos aut imberbes, aut bene barbatos videris, manicatis, & talaribus tunicis, velis amictos, nō togis. Colum. lib. 12. cap. 1: Quæ utraq; prohibentur optimè pilibus manicatis & fagatis cucullis.

Mānĭcōn, ἡ μανικὸν. Polon. *Ziołko, ostrożeń.*] Stœchas herbæ species est, quam si quis drachmæ pondere sumpserit, varias species ac lætitia plenæ animo obversantes quod pondus duplo majus mentis excessum: duo affert, triplo mortem. Alio nomine Dorycnion appellatur, quod culpidis in prælis cohortes tingeretur. Vide Plin. lib. 21. cap. 31. Eu putatur esse, quæ hodierna Officinis, Lavendula marina appellatur.

Mānĭcŭla, æ, diminutivum, Parva manus. [χειρίδιον. Gall. *Petite manche.* Ital. *Piccola manica.* German. Ein Ermblin. Hisp. *Pequeña manga.* Polon. *Rękawka.* Vngar. *Ujjacska.* Ang. *A little sleeue.*] Plaut. in Rud. Duæ connexæ maniculæ & fucatæ. ¶ Manicula item dicitur transversa regula in stiva aratri, ita dicta, quòd manu bubulci teneatur. Autor Varro lib. 4. de Ling. Lat.

Mānĭfestus, festa, stum, adjectivum, Clarus, & apertum ab antiquo adjectivo Manus, quod clarum significabat, (teste Nonio) & verbo Facio. [מְעַשֵּׂר, מְנַכֵּר, מְעַוֵּת] Gall. *Manifeste, clair & evident.* Ital. *Manifesto, chiaro, aperto.* Ger. Offenbar / heiter. Belg. Openbaer. Hisp. *Cosa manifiesta y clara.* Pol. Iawny. Vng. *Nilvánvaló.* Ang. *Manifest, clere, plaine.*] Cicero 4. Verrina. Manifestis in rebus hominem jam tenere videbitis. ¶ Jungitur pulchrè genitivo etc. Manifestus sceleris, aut mendacii: cujus sceleris, aut mendacium omnibus palàm est. Sallustius in fugurtha: At Jugurtha manifestus tanti sceleris, non priùs ausilit contra verum niti, &c.

Mānĭfestè, adverbium, Palàm, perspicuè, clarè, non obscurè. [φανερῶς. Gall. *Manifestement, clairement, evidemment.* Ital. *Manifestamente, chiaramente, apertamente.* German. Offenbahr / hertlich. Hispan. *Manifiesta y claramente.* Pol. *Iawnie.* Vng. *Nilvánvalóképen.* Ang. *Clearly, plainely.*] Cicer. in Catil. Ut tota res à vobis manifestè deprehendi posset.

Mānĭfestissĭmè, [Vngar. *Igenis világos, fölötte világos.*] Suevola Digestorum libro 33. Titulo 2. l. 32: Nihil manifestissimè probetur: aliud tabulatorem fecisse.

Mānĭfestō, adverbium, ejusdem significationis. Cicero pro Cluent. Oppianici factum manifestò compertum, ac deprehensum.

Mānĭfestō, as, verbum, act. p. Palàm facio. [מְעַשֵּׂר, מְנַכֵּר, מְעַוֵּת] Gal. *Manifester, declarer.* Ital. *Manifestare, dichiarare.* Ger. Offenbaren. Belg. *Openbaren / openbaren.* Hisp. *Manifestar y declarar.* Polon. *Obiawiam.* Vngar. *Kinyilatom.* Ang. *I manifest, or make plaine.*] ¶ Hoc autor frequenter Justinus Historicus, ut lib. 41: Hoc etiam ipsarum verbis manifestatur.

Mānĭfestātĭo, ōnis, Manifestatio. [מְעַשֵּׂר, מְנַכֵּר, מְעַוֵּת] Gall. *Manifestation.* Ital. *Manifestatione.* Germ. Offenbarung. Hispan. *Manifestacion y declaracion.* Polon. *Obiawienie.* Vng. *Nilvánvalóvá tétel.* Ang. *Manifestation, plainesse.*] Jus, Res manifestationis. Plinius in Militem: Scelerum manifestationis res est. ¶ Fur manifestationis, ἐπὶ φανερῷ. vel Adulter manifestationis, qui in ipso furto, vel adulterio deprehensus est. ἐπὶ φανερᾷ μοιχείᾳ. Idem in Aulul. Capio fustem, obtrunco gallum furem manifestationis. Dicitur quoque manifestationis pignus pro manifestò & differtò obligatū. Paulus l. 6. D. in quibus caus. pign. Est differentia obligationū propter pensionem & eorum quæ ex conventione manifestationis pignoris nomine tenentur.

Mānĭpŭlus, li, m. à Manus fit, & propriè significat manuale herbarum fasciculum, quē manu quis apprehendi metendo. [אֲגֻדָּה, חָמִישׁ, חֹפֶן, חָבִישׁ, קְמִיצָה] Gal. *Vne poignée, vne javelle, vn faisceau.* Ita. *Manipolo, fràsca di herbe.* Ger. Ein büschele so gras auff ein mahl in der hand fassen mag / ein handvoll. Belg. *Een handt vol.* Hisp. *El manojo de hierua.* Pol. *Snopek albo garść ziela albo trawy.* Vngar. *Egy marok, kéve.* Ang. *A handfull.*] Plin. lib. 18. cap. 28: Jugum est una opera jugerum in die defecandi, alligatū; manipulos trecentos ducenta, quaternorum pondo. Manipulos fœni hic vocat Plinius, quos nostri

Sorelles

Barbari vocant, inquit Budæus. ¶ Fortur etiam pro exigua mulierum manu, quæ unum sequitur signum. [Ἀγέλη γυναικῶν.] Gall. Une chambrée de dix femmes de guerre. Ital. Mangipa. Germ. Ein Rut Feber Von Kriegsleuten. Hisp. Squadra de gente de guerra. Polon. A manypel z żołnierzy. Vngar. Egy csoportia.] Erat legione quidem erat origina manipuli. Dictus Manipulus (ut inquit Varro) quòd ibi plures solitum manus jungunt. ¶ Servius docet Manipulos esse signiferos, quòd, imperante Romulo, quum Romani & Latini sub uno centurione bellum aggredi soliti essent, manipulo herbæ hasæ aligato pro signo uterentur. Ovid. 3. Fastor. Pertica suspensos portabat longa manipulos, Vnde Manipularis nomina miles habet. At Vegetius libro 2. scripsit manipulum vocari contubernium decem tantummodo militum sub eodem textorio degentium, quòd conjunctis manibus dimicabant. Terentius Eunuch. Colàs alius, ubi centurio est Sanga, & manipulus furum? hoccine, manus militum. ¶ Inde Commanipulones, qui in eodem manipulo sunt: & Commanipulatio quibusdam in libris, utitur Spartianus. ¶ Manipulos quoque ait militis tegumentum manus: [Virg. Κεστὸν.] quare valdè importunus, & graviter imperitos esse eos necesse est, qui hac vocabulo pro tegumento manus, quod Græci χειρίδα, vel χειρίδωτὸν vocant, jam recusant uocare. Sed cum ad consuetudinem ejus concinus leo imperium fecisset, manum manipulo involutam Lysimachus in os leonis immersit, arreptaq; lingua ferum exanimavit.

Manipulāris, te, adj. Quod ad manipulum pertinet, quod idem est de manipulo aut Miles manipularis, unus è manipulo: què & Manipularem absolutè vocabant. [Ἀνὴρ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόχου, ἑταῖρος.] Gall. Qui est de la chambrée ou compagnie de dix hommes de guerre. Ital. Della squadra di dieci huomini. Germ. Der von Rut Kriegsleuten gesell. Hisp. El que está debaxo de vna bandera. Pol. Do rotey należący. Vng. Azonos csapatbeli, vagy szállásbeli társ. Ang. That is of the band of ten soldiers.] Plaut. in Mostel. Convenitne manipularibus rectos, præsertim participes petere. Cic. ad Attic. 9. Etsi me habere eos torquet, quos non omnibus in rebus habentem, vel potius nostrum pompeii, tamquà unus manipularis secutus sim. Cæs. 7 bel. Gall. Tres turmas nactus manipularesq; ab iis sublevatus, multum abscedit.

Mānipulāriter, adverb. Per manipulos. [Κατὰ λόχους. Gall. Par petites bandes. Ital. A drapelli. Germ. Durch alle Rotten. Belg. Door alle Roten der Krijgsluyden. Hispan. De squadra en squadra. Polon. Rzędami, po wszystku. Vngar. Egyes csapatonkint, osztán. Ang. By bandes.] Plaut. in Pœnul. Manipulariter mihi Mars gerulifacite ante ædes jam hic adsint. Liv. lib. 8. 20 Vib. Et quod antea phalanges similes Macedonicis erant, hoc postea manipularem structuræ actes cepit esse.

Mannā, æ. [Μάννα, ἀνθρώπων τροφὴ, ἀγγέλων.] Gall. Manne, chose tout qui semble de cela. Ital. Manna. Ger. Himmelbrot. Hisp. Mayes. Polon. Manna. Vng. Manna. Ang. Heavenly food called manna.] Manna Hebraicè vel certè Syriacum est vocabulū, quo significatur res melleus mucronum, teste Celso lib. 13. cap. 5. qui à Cors. Ros Syriacus appellatur. Galen lib. 3. de Alimentis, autore est, hoc mellis genus copiosissimè colligi in Libano Syriæ monte, eiusque regionis rusticos expansis humi vellibus, concussisque arborum plenæ specibus, ejus rorem domū referre. ¶ Manna thuris, ἀφέσις λιβάνου. Dioscorides. Manna thuris fiunt è minutis guttis, vectura concussione elisæ. Omnis enim thuris lubstantia in aurea medicina tusa à divisa fuit in duo, corticem thuris, & eandem mannam, quam & pollinem thuris nonnulli appellarunt. A Græcis etiam θρύμματα, à concussa dicitur. nihilò, habet commune cum melle acre, quod vocabulo Hebraïs detorta retinentes Manna appellant. Vide Plin. lib. 12. cap. 14. & Dioscor. lib. 1. cap. 52.

Mannī, orum, m. i. Equi sine regui rotundi vestigia glomerantes: qui & Asturcones ab Asturia regione Tarraconensis Hispaniæ, & Gracci appellantur. [Ἱππάριον, πῶλος ἀσκάνδης.] Gall. Cheuaux. Ital. Cauallini. Ger. Zältene Reyter Pferd. Hisp. Caualletes. Pol. Inschodzki. Vng. Parypkak czeikei. Ang. A little ambling nagge.] Horat. in Epod. Et Appiani mannis celer.

Mannillus, i, Equinus pullus. [Ἱππάριον, πῶλος ἀσκάνδης.] Gall. Cheuallet, petit cheual. Ital. Puledro, cauallino. German. Ein fleck. Hispan. Caual, matal, pollo hue de caualo. Pol. Zrzebie. Vng. Csikó. Ang. A little Nagge or colte.] Martial. libro 12. Nulquam est malio, mannilli facebat. Plin. Epist. 6. Habebat puer mannulos multos, & jucundos, & delitos: habebat canis majores minoresque. ¶ Dicit autem Iacet Mannulus, ut est apud Horatium, Mannus, quòd in asinis ut in mannis sequantur: ut scribit Acron in illud Horatii, lib. 2. Carm. Si per obliquum similis sagittæ Terruit mannos.

Mānor, manāri, manātus, Proprie de illo & monumento fluo. [Ῥέω πολλῷ ῥεύματι, ἀναχεόμαι, ἐκχέομαι.] Gall. Venir, couler, escouler, fluer, ruisseler. Ital. Scolare, fluire, gocciare, colare. Ger. Troffen: tropffechtig werden et fluss. Belg. Druppen: vallen, vlieten. Hisp. Manar como agua de fuente: destilar. Pol. Pokapywać kapami. Vng. Le csurkeszem, ſzivárgok. Ang. Runne, drop, or come out.] Tralatum à Græcis, qui ῥεῦμα rarum, & sine densitate appellant. Festus Manare à Mane adverbio dictum putat. Sonitu proprium esse existimat, quum oriente sole splendorē jactare incipiunt: sed sequentiùs ad aquam & ad humores refertur. ¶ Permanationem utimur pro delectione, forte, procedere. [Διάῤῥοια.] Et hujusmodi res, quæ manat, quandoque in nominativo ponitur. Virgil. 2. Æneid. Tum gelidus toto manabat corpore sudor. ¶ Quandoque in accusativo. Plinius libro 16. Arborum, succo manantium picem, resinamq; aliæ ostia Orientis, aliæ in Europa fruuntur. ¶ Quandoque in ablativo. Livius libro 1. ab Vrbe Condita ex vulnere Lucretiæ extrahens mucronem cruore præfervens ait, Hinc rem, vel sanguine manantem. ¶ Quandoq; pro dissemnari, dispergi, serpere, pervenire, referre accipitur, atq; id quidem translatè. Cicero 2. Tusc. Latiùs enim manabit hæc ratio, & aliquando majorem locum, quàm de uno dolore occupabit. ¶ Sic fama vel rumor rei alicujus dicitur manare, divulgari, circumferri, differri, & proferri. Liv. lib. 7. ab Vrbe Condita. Ita fama per Campaniæ urbes, manavere animi à Capua consilia in exercitum omnem. Cicero 14. Philip. Quem ut scimus, hoc triduo, vel quatridno sublatā à Mutina famā manare. ¶ Sic manare malum, apud eundem. Philip. 3. ¶ Hujus verbi compositi sunt, Emano, & Permano: quæ videsis locis.

Manātis fons, dictus, quia aqua ex eo perpetuò manat. ¶ Manatis arcesilas, five gutta manans. Vas dicebatur ex quo aqua in poculorum dimensa fundebatur. [Ἀμφορεὺς.] ¶ Manalis lapis. Ostium est Orci, per quod animæ defunctorum ad superos manant, qui dicuntur Manes. Manalem lapidem etiam vocabant petram quandam, quæ erat extra portam Capenam, juxta ædem Matris Matutæ, quam quum propter nimiam & crebram totius urbis pestilentiam, sequerentur feriæ publicæ, eumque, quòd aquis maneret, Manalem lapidem dixere. Festus.

Mānobarbulus. [Πολύβλημος δόρυ.] Teli genus simile plumbeæ pilæ, quo utuntur equites, qui Manobarbuli dicti sunt. Et postea à Maximiano Cæsare, quod is fortiter in Illyrico gessisset, Iovinani, & Herculiani cognominati sunt. Spontinus putat esse vocabulum peregrinum.

Manon, [Σφόγγος. Pol. Gąbka.] Spongiæ genus minus spissum, & mollius [Σπόγγος μαλακώτερος, καὶ ἧττον πυκνός.] hoc est, asperare appellat Plin. lib. 9. cap. 45. Spongiarum ita genera accepimus: fistulam, præduram, & asperum, tragos id vocatum: minus spissum & mollius, Manon: tenue denturnq; ex uno pendulum, Achilleum.

Mansilerna, Aqua unus id est, circes. [Κίρκη. Pol. Wabnik.] Plaut. in Circa. Effer mansilernam cum aquarios.

Mansuētus, a, um. Mitis, sicut, quasi manu affectus, quòd omnia quæ sunt contractiora, manuum permollitione mansuescant. [Ἥμερος, πρᾶος, ἐπιεικὴς, εὐκολος.] Gall. Doux, gracieux, traitable, prest & appareillé. Ital. Mansueto, dolce, trattabile. Germ. Gesteram. & sanftmütig. Belg. Zam, saechtmoedich. Hisp. Manso. Pol. Oglądliwy, słodzący, łagodny. Vng. Szeliditő. Ang. Meeke, gentle, mylde.] Virg. 7. Aen. Ille manu fœtus mensas, mitisque canistri Ferebat. Idem in Aen. Hæc ego putabam esse omnia humani ingenii. Mansuetique animi officia. Cicero 2. Philipp. Illud quæro, cur tam tu id manuetus in senatu fueris, qui in cæteris tam fuisset ferus? Ovid. 3. Trist. Eleg. 6. Numinis ut lætè sint manuetoris ira. Idem in Ibin. Hæc ignot mutitus gracet, ubicunque hirebit. Pro tam manueto pestiare semper agam. Cicero 2. de Oratore: In moribus suis erga necessarios cedendo manuetissimus. Festus: Manuetus, aq, mitis cerâ emollitus, neque crudelitate ferus, sed modestia tractabilis. ¶ Bestiæ manuetæ etiam placidæ, & cicures dicuntur. Plin. tristarium dividit animantia: in placida, fera, & inter hæc media. Nam hirundines, apes, delphini, cervi placidæ sunt, non feræ: sed media inter utrumque naturæ.

Mansuētē, adverb. Placidè, clementer. [Ἡμέρως. Gall. Doulcement, gracieusement. Ital. Dolcemente. Ger. Gütiglich: sanftiglich: sachtmütiglich. Hisp. Dulce y mansamente. Pol. Cagodnie. Vngar. Szelidenképpen. Ang. Meekely, gently.] Cicero pro Marcel. At verò quum aliquid clementer, mansuetè, juste, moderatè, sapienter factum, in jucundis præsertim, quæ sit inimica concilio, & invictaria, cum natura insolens & superba est, aut audimus, aut legimus, quo studio incendimur, ut eos sæpè, quos nunquam vidimus, diligamus.

Mansuētūdo, mansuetudinis, f. c. Clarus, clementia, facilitas, & ut inquit Speusippus, consuetudo animæ adversus ira impetū immobilis. [Ἠμερότης, πραότης.] Gall. Douceur, humanité, gracieuseté. Ital. Mansuetudine, humanità. Germ. Sanfftmut. Belg. Sachtmoedicheyt. Hispan. Mansedumbre. Polon. Cichość, oblaskawienie. Vng. Szelidség, engedelmesség. Ang. Meekenesse.] Cicer. 1. Offic. Quid ad hanc mansuetudinem adhiberi potest, cum, quicum bellum geras, tam multi nomine appellari?

Mansiuncula, æ, dim. Mansiuncula tecta, domus, cicuro. [Οἰκίδιον, οἰκιδάριον.] Gall. Appentiz, chamre, chambre. Ital. Domicciuola,

flectere, flr mansuete. German. Zam machen / zahmen. Belg. Tam maken. Hispan. *Amansar.* Polon. *Zkrocsyć.* Vngar. *Megszelidetem, megszelidetnyelnem.* Ang. To make meeke, to tame.] Plin. lib. 8. cap. 16. Primus autem hominum leonem manu tractare ausus, & offendere manufactum Liv. lib. 3. ab Vrbe: Paulatim permulcendo, tractandoque mansuefacerentur plebem. Cic. 1. Tusc. A quibus mansuefacti, & exculti, à necessariis artificiis ad elegantiora deduximus.

Mānsŭfĭo, Mansfactus sio, mansuefacere, cicuro. [תאנ *domabile, mansuefactio.* Gall. *Apprivoiser.* Ital. *Mansuefare, domare, mansuefare.* German. Zam machen. Hispan. *Amansar.* Polon. *Vkrocić, vkrotnić.* Vngar. *Megszelidetem.* Ang. To make meeke or tame.] Cæsar 6. bell. Gal. Sed assuescere ad homines, & mansuescere, ne parvuli quidem excepti possunt.

Mānsŭō, ēre, com. t. Antiqui dicebant pro mansuero. [עבד *domare, subjicere.* Gall. *Dompter, domitable, qui peut estre dompté.* Ital. *Mansuefare.* German. Zam machen / zahm gemacht. Hispan. *Amansar, amansado.* Polon. *Vkrocić, vkrotnić.* Vngar. *Megszelidetem.* Ang. To make meeke or tame.] Plautus Aulul. Reddam ego te extera fumi mansuetem. Accius Meleagro: Nunc me matrem mansues misericordia capsit.

Mansŭēfăcio, is, ēci, Mansuetus fio, mansuefio. [תאנ *domabile, mansuefactio, mansuefacere.* Gall. *Dresser dompter & prendre & s'adoucir & apprivoiser.* Ital. *Domare, domesticare, ingentilire, addomesticare.* German. Zam machen, zahmen & mild machen. Belg. Tam maken. Hispan. *Amansar, hazer amansado.* Polon. *Vkrocenie cz.* Vngar. *Megszelidetem, megszelidetnyelnek.* Ang. To make meeke.] Columella libro 7. Nam per hæc blandimenta tribus fere mansuescunt. Virg. 4. Georgic. Nescia quæ humanis precibus mansuescere corda. Virgil. 2. Georg. Tellus mansuescit arando. Varro libro 1. de Re rustica, pro manu facio usus est. Sic ex animalibus, quum propter eandem utilitatem, quæ pulsent, sylvestria deprehenderant, ac vincirent, & mansuefacerent. Forsitan legendum mansuefacerent.

Mānsŭefactŏr, ōris, m. f. Qui feras mansuefaciunt. [תאנדמ *mansuefactor, mansuefactrix.* Gall. *Apprivoiseur, qui apprivoise les bestes sauvages.* Ital. *Colui che domestichisce le fiere.* German. Der jhnen Hispan. *El que amansa? domita animalia.* Pol. *Zmiękczyciel.* Vngar. *Megszelidetem.* Ang. *Which tameth wild beastes.*] Lampridius in Heliogab. Habuit leones, & leopardos, quos eductos per mansuefactarios, subitò ad fecundam mensam jubebat accumbere. Iul. Firmicus lib. 8. Mathes. leos: Septēnione orientis quos, cum mansuefactis ferarum.

Mānsŭō, Veteres pro manere usurpabant, teste Nonio. *Sinon.* Plautus in Pseud. Ædibus, pavabit aliquot hos dies: manta modò. Cæcilius Hypolimneo apud Nonium: Involuto eodem, in eodem mantat mansitat. Plaut. Pseud. nos herus apud ædem Veneris mantet.

Mantēlum, mantēli, & Mantīle, mantēlis, n. & Mantēle, mantēlis, n. composita dictio ex Manus, & Tela, idem quod Mantile, linteolum quo manus tergere solemus. [χειρόμακτρον. Gall. *Serviette ou touaille à mains, ou nappe.* Ital. *Mantile, tovaglia.* German. Ein Handzwehel / Zuschwetel. Hispan. *Paninuelo de manos? toalla.* Polon. *Ręcznik.* Vngar. *Kendő kezeknek.* Ang. A table napkin, a towell.] Ovid lib. 3. Fastorum: Dixerat: at dextrâ villos mantele solutos. Martialis libro 12: Mantele Ionicis tu flabit Hermogenes. Aliquibus in loco legunt Mantile, quod tamen in idem recidit, utruo loco dicimus. ¶ Mantēlia, seu Mantela accipiuntur etiam pro pensula genere, quo fœminæ matres, solent munire: sive pro thorace, quo pectus armatur. Græci hanc χειρίδωσιν vocant, ut Suidas ait. Plinius libro 7. capite 2: Ossibus humanorum capitum biberes, cutibusque cum capillo pro mantelibus ante pectora uti. ¶ Ponitur metaphorice, pro regimine quolibet, sive vestimenta in quo fraudis aliquid & fallaciæ lateat. Plautus in Capt. Neemendarius sub dolo mihi usquam mantelum est meis. Ponitur ibi pro pallio, latebra aut quovis alio regimine, quo dolus tegi possit.

Mantĭs, mantis, m. t. Latinè, vates, divinus. [ברפ *sacerdos, augur, fatidicus.* Gall. *Devin, devine.* Ital. *Indovino.* German. Ein Weissager oder Wahrsager. Hispan. *Adivino? adivina.* Polon. *Wieszczek.* Vngar. *Jövendőmondo.* Ang. A diviner or foreseer.] Cicero 1. de Divinat. Nam Athenienses omnibus semper publicis consiliis divinos quosdam sacerdotes, quos Manteis vocant, adhibuerunt.

Mānteum, mantei, penultima producta, n. s. [דביר *debir, penetrale.*] Locus oraculis dicatus. Cicero libro 2. de Finibus: Ut quasi de manteo prompsisse medicamenta illa Epicurea, dolor si gravis, brevis si longus, levis. Veteres exemplaria habent, de mantheceo. Plin. lib. 5. cap. 29: Ab Ephesto manteum aliud colophonorum.

Mānticē, mantices, nen. com. t. p. Divinatio. [μαντικὴ. Gall. *L'art & science de deviner.* Ital. *L'arte d'indovinare.* German. Die kunst oder Wahrsagung. Hispan. *Arte para adivinar.* Polon. *Sztuka przepowiadania.* Vngar. *Jövendőmondó tudomanyia.* Ang. The foretelling or telling of things to come.] Cicero 1. de Natur. Deor. Sequitur genus vestra quæ Latine Divinatio dicitur.

Mānticŭla, æ, f. p. Divinatio, vaticinium. [חכ *kesem, μαντεία.* Gall. *Devinement.* Ital. *Divinatione, profetia.* Ger. Weissagung. Hispan. *Adivinacion.* Pol. *Wieszczba.* Vngar. *Jövendőmondás.* Ang. *Divination, foretelling.*] A Mantica per compositionem sunt Necromantia, Hydromantia, Pyromantia, & alia hujusmodi, quorum penultima producitur. Vide supra in dictione MAGIA.

Mantĭcŭlor, ārĭs, ātus, d. p. Fenula vitis orta, quæ sibi per terram facit vitiationem, ubi vites necessaria circumdedit. [חכס *kesem.* Gall. *Rampir en glaneant, besogner en vigne.* Ital. *Ripiantare.* German. Ein Weinstad / der Stöck ist wachsen einer alle hieß / das weil einer einer stab reist vom Weinstad. Belg. Een Wetstocker. Hispan. *Las sarmientas ó vinderas se enredan.* Pol. *Rozsięga, rozsłania, rozbia.* Vngar. *Kuszkálom.* Ang. A braunch of a vine, runne or powle.] Finxit Æsopus mortales singulos binas habere manticas, quarū altera ante pectus, altera à tergo propenderet: sed in priorem alienæ vitia conjicere, in posteriorem sua. Hinc ortū est proverbiū, Homines nō videre quod in tergo mantiçe sit, hoc est, quum alienæ vitia acutissimè videant, in suis prorsus cæcutire. Catullus ad Varū: Sed non videmus, manicæ quod in tergo est.

Mānticŭla, pro parva mantica, in qua (ut ait Festus) pecunias suas tenuiores tulerunt recondere, ut ingeniosi.

Mānticŭlārĭi, Dicuntur ea quæ in frequentem usū habentur, & quasi manu tractantur. Frequens enim ad manus tergendas ulus fuit manteolorum: unde hæc trahitur similitudo. Festus.

Mānticŭlārius, m. f. Dicit sic, qui inferens se cōferę multitudini, manticulam aut ferat, aut artificio doloso aperit, & evacuat, ablata pecunia. [βαλλαντιοτόμος. Gall. *Coupebourse.* Ital. *Tagliaborse.* Germ. Ein Seckelschneider / ein Seckel abschneider. Hisp. *Cortabolsas.* Polon. *Mieszkorzęs.* Vngar. *Erszénymetsző.* Ang. A purse cutter.] Dictum à manticulis, in quibus tenuiores, teste Festo, pecuniam recondebant.

Mānticŭlātĭo, ōnis, f. t. Actus & status, furtum, incisio loculorum, μανικὸς & κλοπὴ.

Mantĭcŭlor, aris, d. p. Ell, autore Festo, furandi gratia manticulas attrectare. [κλοπεύειν. Gall. *Desrober.* Ital. *Furare, rubare, & furtivamente maneggiare, rubbare.* German. Einem zum Seckel greiffen darauß zu stehlen. Hispan. *Desalforjar.* Pol. *Kieszenie do kradzieży sięgam.* Vng. *Erszényemet kivágatom.* Ang. To steall, to picke a purse.] Inde ponitur pro aliquid dolose ago. Pacuv. Ad manticulandum actū aggreditur. Hoc verbo etiam usus est Plautus Capt. Sume, pulsa, promque quid vicis facio cellarium. Nam hercle nisi manticulatus probe hæc fuisti, perito, Accipiam tibi dapinato verbum, si vera autumas.

Mantĭcŏrā, μαντιχόρα, Bestia in India, quæ triplicem dentium ordinem, & hominis faciem una cum corpore leonino habet, humanas carnes maximè affectans. Plin. lib. 8. cap. 21. De mānticora Ecferbit Aelianus lib. 7. cap. 21: Apud Indos (inquit) nascitur immensæ robore animal, cui Indorum lingua Mantichoræ nomen est, magnitudine maximi leonis, colore rubrum, caninodo villosum, facie cadē prope quæ hominis, dentium triplici utrinq; ordine acutissimorum, caninis majorum, auribus humanis similibus, nisi quòd hæ & grandiores & villosiores sunt, oculis cæsiis, & his non dissimilibus hominis: pedibus & unguibus iisdem, qui leonis. Summa cauda illi scorpionis modo terreni, aculeis plus quàm cubitali armata: reliquum cauda uninq; aculeis culpidatum est: quos, tanquam tela, cùm quis insequatur, eminus jaculatur. Humanis carnibus maximè delectatur: quapropter complures homines interficit: nec fugientes cuntas at homines invadit, sed plures collectos solùm interimit. ¶ Idem in indice Mantichoræ appellatur, quòd bellua sit hominum callidissima, ex rebus quas gerit, nomen trahens. Vide plura apud Aelianum loco jam indicato.

Mantēlē, is, penultima producta, n. t. Mantelum. Linteolum ad detergendas manus factum. [χειρόμακτρον. Gall. *Serviette ou touaille à mains, nappe.* Ital. *Mantile, tovaglia.* Germ. Ein Handzwehel / Zuschwetel. Hispan. *Paninuelo de manos, toalla.* Polon. *Ręcznik.* Vngar. *Kendő kezeknek, kezkendő.* Ang. A towell, a napkin.] Virgilius 4 Georgic. Ipsis jam carpere mantelia villis. Servius inquit, majores mappas villos habuisse. Epigramma est apud Martialem libro 14. de mantelo, sive Gausapa villosa: Nobilius villosa tegant tibi tomenta cilum, Orbibus in nostris circulus esse potest. Plin. lib. 7. cap. 2: Cui busq; cum capillo pro mantilibus ante pectora uti. Quo tamen in loco in plerisq; Plinii codicibus Mantelibus legitur per secundam vocalem in antepenultima.

Mānti, Divinatores, vel vates. Vide MANTES.

Mantĭsă, Lingua Tusca, autore Festo, dicitur additamentū rei quæ vendita est, quod additur ponderis ita dicendum quòd manu addatur. [προσθήκη. Gall. *Additament.* Ital. *Giunta.* Ger. Ein zugab / das man in einen kauff zugibt. Hisp. *Añadidura al pes? peso.* Polon. *Przydatek.* Vngar. *Szegedés.* Ang. An addition

Ars ἐλάττων to be visited again.] Lucil. Mantissa obsoniũ vinclet.
Mantelia, Ovid. locus, Dioscor. lib. 4. cap. 55.
Mantillum, & Manubrium, vide post MANVS.
Manum. Dicitur clam, Manè, post tenebrias diei pars prima. Nonius.
Mănus, huius manus, f. q. à manando dicta est, quòd ex brachiis manat, vel quòd ex ea manent digiti. [*Μάλη* gr. Goll. Mam. Ital. & Hispan. Mano. German & Belg. Ein Hand. Pol. Reka. Vngar. Kez. Ang. the hand.] Ouidius Epistol. ex Ponto: Forsan & lampos gerit illa manibus. Catullus Berecyntia: Niveis citata cepit manibus, eve tympanum Virgil. 1. Aeneid. Ost: Tendentemque manus Priamum conspexit inermes. ¶ Plena manu: hoc est, amplicer, copiosè, prolixè, minimè cunctabundè. Cic. ad Att. lib. 2: Atherile alter tuus familiaris Horten sius, quàm plena manu, quàm ingenuè, quàm ornatè nostras laudes in altum sustulit. ¶ Manu brevi. Vipianus eleganter posuit pro directò & sine ambagibus. Quoties, inquit, extraneus accepti fert debitori datis confirmatione cautis, liquidem non prius insecutæ non fuerint, liberatio non sequatur: nisi fortè ideo accepto tulit, ut velit mulieri in totũ donationem hanc credendam esse brevi manu acceptum à muliere & marito datũ: id est, quasi mulier non per acceptilationem & creditionem illam, sed directò per manum ipsius creditoris, pecuniam accepisset & marito dedisset. ¶ Contrà, Manu longa tavolenus figurata locutione dixit, pro remotè & obliquè. l. 59. de Hortensio. ¶ Manufactus, χειροποίητος, una dictione, sive duabus: opponitur Naturali. Celsus Naturales vel manufactæ nationes. Cicero 3. de Finibus: Quid enim aurum in natura, quàm nihil est ipsum, nisi descriptum? aut in operibus manufactis tam compositum, tamque compactum, & coagmentatum invenire potest? ¶ Manus præterea, instrumentum, & clam navale dicitur, quo naves harpagonibus rapræhenduntur in manus humanæ similitudine. Plinius libro 7. capite 56. Anacharsis harpagonas, manus Periclis Athenienses vocavit. ¶ Item Manus, multitudo vocatur, ut exercitus. Virg. l. 8. Aeneid. Illic manus ob patriam pugnando vulnera passi. Idem 6. Aeneid. Juvenum manes emicat ardens Littus in Hesperium. ¶ Accipitur etiam Manus pro potestate: ut quam dicimus, rem aliquam in manu nostra esse: item quod Græci dicunt, Ἐν χερσὶν ἔχειν. Lucanus libro 1: In manibus vestris, quantus tibi Cæsar habetur. Item mulieres in manum convenire dicebantur, quòd per coemptionem mortes familias facta essent de qua re Boëtius in Topic. & Vlpian. in Institut. ¶ Manumittere, fit de servo liberum facere, libertatem dare ἀφιέναι. Cicero pro Cælio: Adfuit servi ex cognatorum sententia manumissi. ¶ Manumissus, liberatus à potestate domini. ἀπελεύθερος. Nam quamdiu quis in servitute est, manu hoc est, potestati subditus est. ¶ Interdum verbum hoc dividitur: dicimusque Mittere manu, vel emittere manu. Plautus in Aulul. Ignoro orabo, ut manu me mittat. Frequentius conjunctim scribitur. ¶ Hinc Manumissio, quæ est actio liberatis. Cicero pro Cælio: Sed scire cupio, quod habeat argumenti ista manumissio. Erat autem in manum Cœlæ, ut dominus caput, aut aliud membrum è servitutem. dicerem. Hunc hominem liberum esse volo, & continebat eum è manu. Inde manumissio dicta est, & manumissus à potestate liberatus. ¶ Item Manus vapitur pro probosci de elephanti, quòd ea in decerpenda pabulo pro manu utatur elephantus. Curt. libro 2. de elephanto loquens: Præcipuè terribilis illa facies erat, quòd manu arma virosq; corriperent, & super se regentibus traderent. Idem de eodem: Cupidas vocabant gladios sevitæ curvos, falcatas similes, quibus appetebant bellantium manus. ¶ Non nunquam pro scriptura manuum. Quintilianus libro 1. de Orthographia: Cassii, Cæsar, Cicero & Virgilius scripserunt: sic manus eorum decrat. Cicero ad Atticum libro 4: Occupationum mearum vel hoc signum est, quod epistola librarii manu est. Idem ad Atticum libro 12: Quibus ubi videbimur velim de literas nostras meorum familiares significari requirent, & manum discussisse, quòd propter custodias eas vitasse. Badæus. ¶ Manum conferre, Est prælium incipere, & conantes pugnare. συμβάλλειν, συμπλέκεσθαι. Propriè tamen Manum conferre, nihil aliud est, quàm manus conjungere. Apud Jurisconsultos autem, Manum conferre dicebantur litigantes, quum in agrum, aut aliam rem, de qua lis erat, profecti, prætore de Prætore, rem longiorem manu apprehendebant, usque dum ut præsenti vindicabant. Postea tamen propagatis Italiæ finibus, Prætoribusque aliis negotiis occupatis, placuit ut urgantes sine Prætore in agrum profecti essent, glebamque inde in jus ad Prætorem deferrent, & in ea, tanquàm in toto agro, vindicarent, adversariumque ex jure manum consertum ad Prætorem vocarent. Vide ea quæ de hoc annotavimus in verbo Concerto. Vius autem obtinuit, ut, verbo ad rem militarem translato, Manum conferre, pro pugnare, inire prælium, cum hostibus pugnare conferre, dimicare, certare diceretur. ¶ Manibus prælium facere, Est manus conferre. Salustius in Iugurtha: Romani pro ingenio quisque, pars eminus glande, aut lapidibus pugnare: alii succedere, cornua munum suffodere, modò scalis aggredi, cupere manibus prælium facere. ¶ Manu docere, Est apertè docere. Cicero 2. de Natura deorum: Epicurus autem res occultas, & penitùs abditas non modò videbat animo, sed etiam sic tractavit, ac manu doceat nos, eas esse vim & naturam deorum. ¶ Primas & secundas manus, apud Quintilianum libro 5. Hermolaus vocari posse ait, cujus dogmatis sectatores fuisse dum: sed tamen potiùs ribus figuris videntur, ut ait Budæus. ¶ Inter manus aut pene aliquem, est collatis simul manibus aliquem sublimem ferre. Plautus in Mostel. Atque hunc intrò ad unum in vestibulum. Inter manus aliquid esse dicitur per translationem, pro in potestate esse. Virg. Ante oculos, interque manus tua omnia versas. ¶ Versari inter manus, Est in usu esse. ¶ Sub manu esse: id est, ad latus, expeditum, promptumque in usum, sive esse in promptu & in proximo. ¶ In manu sumere librum, pro eo quòd est librum legere. ¶ Esse in manibus liber dicitur, qui editus est, & legitur. ¶ Manus remittere in alea ludu, est adjutori jactum condonare, quem tum quisque manu damnosum jecit. ¶ Manu capere, bello quærere. Salust. Populus Romanus quasi cunque urbes, & agros manu cepetat, Regi donat. ¶ Succedere in manus, Est aliquid bene, & ad optatum contingere. ¶ Rem ad manus venire, est etiam ad conventionem vel pugnam venire. ¶ Per manus tradere, de manu in manum, quo utitur Cicero ad Cæsarem libro 7: Totum denique hominem tibi trado & commendo, ut dicitur, in manum tuam illam. ¶ Per manus tradita disciplina, vel res gesta dicitur, quæ non monumentis literarum, sed verbo tantùm traditur, & à majoribus ad posteros sine literis transmittitur: quemadmodum sacrorum mysteria olim tradi solebant. ¶ Præ manibus, pro in manibus, vel inter manus. Plautus in Bacchid. Reddid patri omne aurum, quod mihi fuit præ manibus. ¶ Præmanus dare, Est quod vulgò dicitur, Ante omnia, vel ante manum dare. Gallico sermone, Avancer. ¶ Tollere manus, Modus est loquendi, quo signum læti animi significare. Cicer. Cæl. Sutfalinus manus tollo, & Balbus: tanta fuit opportunitas, &c. ¶ Tendere manus, Est petentis auxilii vel misericordiam implorantis signum. Cæs. libro 3. bel. Gal. Hedui manus tendere, deditionem significare. ¶ Plus est illi in manu, quàm tibi: Id est, ditior est te. ¶ Nihil illi est in manu: Id est, nihil habet. Habere coins in manibus dicuntur, qui aliquid possident, & divites sunt. ¶ Manus sua habet: Hoc est, is faventibus, & te juvant. ¶ Manus vetant potiùs, quàm pedes felix habeant, quicquam cedere. Plautus in Trucul. id est, nihil credam te daturum, nisi prius numeraveris. ¶ Manus multas poscit hoc opus. Plautus in Epidic. 1. 3. id est, hoc opus est multi laboris. ¶ Manus occasæ dicuntur à Plauto in Asin. quæ re ipsa aliquid volunt exhiberi, non oratione promitti. Semper (inquit) oculatæ nostræ sunt manus: credam quod vident. ¶ Manus fingere, Est arte, aut quæ sonare: tractum à plectris, quæ è molliore materia conjungere faciunt. ¶ Manum ferulæ subducere, Est jam aliquo modo in literis profecisse, & delinere in ludo literario versari. Nam Grammatici solent puerorum manus ferula percutere. Juven. Satyr. 1. Ennius ergo manum ferulæ subduxerat. ¶ Manum de tabula tollere, referre, Est in re aliqua conficienda animis auxisum esse. Tractum ab Apellis elogio de Protogene, quod diebus plurimum manum de tabula tollere referre. ¶ Manum non vertere. Proverbialis est Hyperbole, qua utimur, quoties rem aliquam susque deque ferre volumus significare, & de ea nos nihil esse solicitos. ¶ Manum sub pallio habere dicuntur Rhetores, qui circa agendum non commoventur. Nam bona pars actionis in manibus consistit. Quæ omnia vide latiùs in Adagiis Erasmi. ¶ Manus injectio, Dicitur quoties nulla judicis auctoritate expectata, rem nostram nobis vindicamus. χειρὸς ἐπιβολή. De qua vide in Iudicio. ¶ Manibus ac pedibus quicquam obire: Id est, summa diligentia. Ubi enim verbis extremum conatum significamus. ποσὶ καὶ χερσὶ πᾶν ποιεῖν. Terentius in Andria: Quem ego credo manibus, pedibusque omnibus facturum. ¶ Servi ad manum, vide Ad præposit. ¶ Ad manum, In promptu, in proximo, & parabile, ἐπιχείρητον. Senec. Ad manum est, quod satis est.

Mănŭcŭla, manicula, diminutivum: Vide suprà post MANICA.

Mănŭcŭlă, manicula, diminutivum, item à manus. Parva manus. Nonius: Manticis ecce illis.

Mănŭălis, le, om. t. Quod extensæ manus altitudinem habet, vel quod amplecti manu possumus. Plin. lib. 24. cap. 12: Ob id inepte ab hydropicis efficax, manualibus fasciis eius in tribus hominis aquæ decentibus ulcis; ad tertias. ¶ Manuale fasciculus lini. [Βάγκιον, ὁ χεῖρ σκέπασμα, ὁ χειρομάκτης. Gall. Qu'on peut empoigner ou tenir en la main. Ital. Quanto si può tenere in mano. Ger. Ein handvoll

Ens ambosshar man in quat hant fussen mag. Hispan. *Cosa que se puede tener en la mano.* Polon. *Pel negayą, ale tego co moge trzymać.* Vngar. *Ez marok.* Ang. *That may be comprehended in the hand.*] Apud Fr. in lib. 19 cap. 1, est, qui manus imple nostræ verò matris in edicti Manopulum vocant.

Manālis, is, e, nom. Quod ad manū pertinet. [χειρικός. Gall. *Appartenant à la main.* Ital. *Cio che appartiene a mano.* Ger. Das ja der hand gehört. Hispan. *Cosa perteneciente a mano.* Pol. *Reczny.* Vng. *Kez.* Ang. *Belonging to the hand.*] Iunde, Actus manualis, quod in manum laborē acquiritur. Gell. Hoc ęre quali manu ario collecto, ex quo parabantur.

Mānātē tus, a, um, Manicatus. [χειριδωτός. Gall. *Vestu d'vn habillement ayant manches.* Ital. *Vestito di habito con maniche.* Ger. Das ermel hat. Hisp. *Vestido de vestidura con mangas.* Pol. *Rękawiste.* Vn. Vng. Ang. *Clothed with a garment that hath sleeves.*] Plautus in Pœnulo: Manuleatam tunicam hominē habere addecet hoc est, tunicam manicas prolixiores habentem. ¶ Manicatum, aut Manuleatum hominem dicimus, indutum tunicis manicatis. Sueto. in Calig. cap. 52: Gemmataq; indutus penula, manuleatus, & aconitatus in publicum processit.

Mānātēllātus, Qui vestimēta manicata conficiebat, *ὁ χειριδοποιὸς χιτωνίσκων.* Plaut. in Aulul. Aut manuleati, aut myrobrechæ chlamydes.

Mānātēllum, li, n. dim. a manus, Capulus cujuscunq; rei appellatur, quòd manu tenetur. [מכבד *mispah, κόπανον, λαβή.* Gall. *Manche.* Ital. *Manico.* Ger. Ein höltzern hefft ab. Hisp. *Empuñadura, cosa de agarrar.* Pol. *Rękoyść, rękoyeść.* Vng. *Nyelek, nyel.* Ang. *An handle, hilt, or hefte.*] Plautus in Aulul. Excetræ ex manubriorum Plin. lib. 16. cap. 43: Hygienus fieri jubet manubria ensibus, cultris, ligula, cetera. Col. lib. 11. cap. 2: Vel fabam manubria aptare, quorum optima sunt lignea.

Mānūbrīŏlum, li, dimin. tivum, Parvi manubrium. [μαχαιρίδιον, ξιφίδιον. Gall. *Petit manche.* Ital. *Manubrio.* Germ. Ein höltzlin. Hispan. *Empuñadura pequeña.* Polon. *Rękoyeczka.* Vngar. *Marokkatske, nyeletske.* Ang. *A little haft.*] Celsus libro 7. cap. 7: Lini duo capita apprehendere, & per cavedo ungue, ii qua parte oculo subest, manubriolo scalpelli deducere, donec ad angulum veniat.

Mānūbĭæ, arum, f. p. Dicæ sunt, quòd manu capiantur ab hostibus. [λάφυρα, σκῦλα, λάδεγα. Gall. *La despouille de ce qui a esté gaigné par les ennemis.* Ital. *Preda, bottino.* German. Beut oder Raub so dem feind abgewonnen ist. Hisp. *Ropa, o despojo de cosa conquista.* Pol. *Korzyść pieniężna, zdobycz, łup nieprzyiacielski.* Vngar. *Prada, nyereseg.* Ang. *Riches or goods of the enemies.*] Ut enim præda ex hostibus capta. Alconius scribit, Manubiæ esse præcas Imperatoribus ea portione de hostibus capta, Cic. 5. Verrinar. Invidiæ augendæ causa Manubias vocat, ligna & tabulas, quæ è Sicilia Verres, tanquam hostium spolia deportaverat: Nonnæ (inquit) perspicuum est, Verrem esse qui vestras villas suis manubiis ornet? e spoliis quinque anactis de hoste nobili per deditionem. Manubias veteres dicebant, de quibus ut vellent constituerent. Gellius verò libro 13 cap. 25: unde præda à Manubiis differt his verbis dictatur: Nam præda, inquit, dicuntur corpora ipsa hostium, quæ capta sunt: Manubiæ appellatæ sunt pecuniæ, quæ à Quæstore ex venditione prædæ redactæ sunt. Dicitur tamen quoniam non ignobiles scriptores, aut temerè, aut inscitiæ prædam pro manubiis, & manubias pro præda posuisse: sed qui propriè locuti sunt, ut Cicero in oratione de Lege Agraria: Manubias pecuniam dixit. Quod, inquit, ad quæcunque pervenerit ex præda, ex manubiis, ex auro coronario. Quo in loco M. Tullius manifestè distinguit: Prædâ à Manubiis: ut annotavit Nonius Marcellus: qui prolixius edidit de Manubiis seniq; quæ Gellius. ¶ Manubias facere, est prædari, Cic. in Verr. Quo manubias sibi tantas ex L. Metelli in cubiis fecit. ¶ Et quæcunque cum jactus seminum Manubiæ dicuntur, *σπερμοβολίαι.* Senec. lib. 2. Quæst. autor est: ubi tres manubias dari, ortum prima monet: secunda procedit: tertia achibitis consilio dis emittitur.

Mānūbrĭālis, e, hoc bialis, omn. t. quod ad manubias pertinet: [τὰ πρὸς λάφυρα *ἢ σκῦλα χρήματα.* Gall. *De butin.* Ital. *De bottino.* Ger. Das zu der Prat oder dem Raub gehört. Hisp. *Cosa de botin.* Pol. *Do skarbu należący, po nieprzyiacielu.* Vng. *Zsakmanyra valo dolognak, vagy valo.* Ang. *Belonging to booty.*] ut Manubialis pecunia, quæ ex venditione manubiarum contracta est. Suetonius in Calig. Quo autem facilius undique orbi adiretur, de compta fibi Tarracina via Aricino tenus muniunda, reliquas cum phalibus variis ex manubiali pecunia sternendas distribuit.

Mānūbrĭārĭus, adject. Manubiarum particeps, Plaut. in Tuscul. Amicus mihi olim manubiarius.

Mānŭfĭr, atis, d. p. Furor, furaris, κλοπὴ. Accius: Manuatus vestem amicæ.

Mānŭprĕtĭum, dictio compósita, Merces pro opera manus. Cicero in Pisonem: Quum verò ille ibi provincia manupretium fuerit non eversæ pecuniæ, sed perditæ civitatis.

Manŭtūtor, oris, m. t. qui manu tuetur & tenet, qui quid protegit. Manceps verò, qui manu capit. Plautus Truculento: Video ecrum qui manu tutorem meo adoptavit bonis. Meo ibi pro merito vendundus est, ut beatus obliteretur, qui vetum violaret.

Māpālĭsārium, n. d. [כותרת *kotereth, κόνδυλος, κεφαλὴ.* Gall. *Capitel, mesmement à la mode des Perses.* Ital. *Capitello.* Ger. Knauf, *Spitzenbeschlag.* Hisp. *Remate como de granada.* Polon. *Kiszki pałkowate.* Vngar. *Gubacz.* Ang. *Carriage knobbed round like cocons.*] Punica lingua, agrestes calle dicuntur, autore Festo, in quibus quia nihil est fecisti, solet id vocabulum solutè vicentibus objici. Sunt autem quasi tonsæ de cortice, ut inquit Cato lib. 4. Orig. Liv. 9. bel. Pun. Familiæ aliquot cum mapalibus, pecoribusque suis ex pecunia illis est profectum tum regem. ¶ Mapalia, inquit Servius, idem significare quod Magalia: hoc est, Afrorum casas: sed Magalia ma, producta. Mapalia verò corripit Virg. 3 Georg. & casas habitata mapalia tectis. Idem 4. Aen. Ve primum alatis tetigit magalia plantis.

Mappă, æ, f. p. Linteum quo mensa sternitur, aut cestè qua manuum sordes in mensa abstergimus. [μάππα. Gall. *Nappe.* Ital. *Tovaglia.* Germani. Ein tischlach oder tischgedeck. Belg. *Een tafelslaken.* Hispan. *Las manteles: toualla.* Pol. *Obrus.* Vngar. *Abrosz kendö kereszeyö.* Ang. *A table cloth, a table napkin, a towel.*] Nam in convivium pro se quisque mappam afferebat. Mart. lib. 12: Attulerat mappam nemo, dum furta timentur. Plin. lib. 19. cap. 1: Ardenter in sortes conviviorum vicimus mappas, sordibus exultis, splendicentes ipsi magis quam pellent aquis. ¶ Mappam, inquit Quintil. lib. 1. cap. 9. Tubitatum Circo nomē Pœni tibi vendicant. Ideirco autem dicit mappam Circenſitatam, quòd in ludis Circensibus Prætor solet præcidere, qui mappæ missione signum cæpit incundi certaminis. Martial. libro 12. Cretatam Prætor quum vellet mittere mappam. Prævertit mappam furripit Hermogenes. ¶ A' Mappa verò fit diminutivum mappula.

Mărăsmus, μαρασμὸς, Tabes: hoc est, rarius corporis, vel partis alicujus ἕξις tas, quæ accidere solet, humore nativo vi caloris absumpto. A' verbo Græco μαραίνομαι, quod est tabesco. ¶ Hinc Febris marasmodes à medicis appellatur hectica species, quæ cùm igit ex febri ardente adeò propagata, ut humorem totius corporis absumat. Vide Galenum de Differentiis lib. 1. cap. 10.

Marathia, quæ in rubris nascuntur mora, quanquam corrupta Hippocratis testio est, & tortasse pro μάραθα δὲ λεπτὰ, legendum μάραθρα λεπτά.

Marathis, Hippomarathrum, Dioscor. lib. 3. cap. 80.

Marathrŏn, [μάραθον. Gall. *Du fenoil.* Ital. *Finocchio.* Germ. Fenchel. Hispan. *Hinojo.* Pol. *Wiesz koper.* Angl. *Fennel.*] Latini fœniculum dicunt. De Marathro & Hippomarathro, vide Plinium lib. 20. cap. 20.

Mărcēdo, [μάρανσις. Gall. *Vie de fenoüil.* Ital. *Vezo di faccoira.* German. Fenchtigkeit. Hispan. *Vicio de hinojo.* Polon. *Wąd z korzenia.* Vngar. *Fonemaknak bete.* Ang. *Weakness of fennel.*] Verum eo modo dictum quo Amaracinum: nempe quòd marathrum infirmum habet, vaietque ad vitus imbecillitatem adjuvandam. Col. lib. 12. cap. 35.

Marcĕo, es, ui, n. t. Putreo, [מוק *mamak, βρῦ, κατάκειμαι, κοιμῶμαι.* Gall. *Estre flétri, pourry & gasté.* Ital. *Marcire.* Germani. Faulen, verwesen, stinken, abnemmen oder erschöpffet werden. Belg. *Wat verdoen, verrotten.* Hispan. *Marchitarse.* Polon. *Schnąć, psuć się.* Vn. *Elrothadni, elenyészik.* Ang. *To wither, to corrupt, to waxe feeble.*] Martial libro 3. Marcentes tibi pomagentur uvæ. ¶ Nonnunquam idem quod languco, tabeo & tabesco. Ovid. 1. Amorum, Eleg. 15: Cur ego pictor amans, & virtibi marcet ab annis. Celsus lib. 2. cap. 8: Si marcet animus, si corpus torpet, si moveri loquiq; piget. Liv. 3. bell. Pun. Sed qui pugnent, marcere Campana luxuria, etc.

Mărcĕfăcio, n. t. Putrefacio. [מוק *mamak.* בבל *nabal, σήπομαι, κατακείομαι.* Gall. *Donner ou estre pourry ou gasté.* Ital. *Marcire, guastare.* Germani. Faulen machen, verderben. Hispan. *Marchitarse, ser marchito.* Polon. *Gnić, psuć się.* Vngar. *Elrothadok, elenyészök.* Ang. *To make rotten or withered.*] Plin. lib. 20. cap. 48: Corpus occidit statim marcefit. ¶ Ponitur quandoque pro languesco. Suetonius in Calig. Marcescentia hinc stomacho pridiani cibi onere. Liv. 8. bell. Pun. Ad hæc equitem marcescere ocios dies. ¶ Hujus compósita sunt, Emarcesco, & immarcesco, de quibus suis locis.

Mărcĭdŭlus, a, um, adjectivum, Putridus, languescens. [בבל *nabel, σῆπον, σαπρὸν.* Gall. *Pourry, pourri.* Ital. *Marcio, marcito.* Ger. Faulicht. Hispan. *Cosa marchita o marchita.* Pol. *Zwiędniony.* Vng. *Ezthervesz aphodni.* Ang. *Rotten, withered, withered.*] Plin. lib. 21. cap. 37: Festis equis aures marcidæ. Plin. in Panegyr. Alii marcidi somno, hesternæq; curæ redundantes, comitiorum tantum nuntios opperiebantur.

Mărcŏr, marcoris, m. t. Putredo, vel languor, & cōsumptio, quæ & Tabes dicitur. [מק *mak, σῆψις, κάμψις.* Gall. *Pourriture ou pourri-*

pourrir. Ital. Marcia. Germ. Feule / verfaulung / verfehrung. Hisp. Marchitura. Pol. Zmarszczenie, vybledanie. Ung. Sárhanyag. Ang. Withering, withering.] Plin. lib. 22. cap. 22. Si fœni vel chrysocomæ aqua rubigo vel pituita marcor afficit. Celsus de lethargo, lib. 3. cap. 20. In hac marcor, & inexpugnabilis pene dormiendi necessitas.

Marchalisi, Idem quod Pyrites, teste Georgio Agricola. Nã quod Græci, & post eos Latini Pyrem, Arabes Marchasitam quod Græci, & post eos Latini Pyrem, Arabes Marchasitam appellant. Cæterum ne id tibi imponat multa eruditi Græca Pyritis. De quo tibi Mactanes Medicus Aphrodisiæus ab Aëtio, Serm. 11. cap. 11. scripsit morbosis remedium affert. Matiator anguentum ab inventore sic dictum.

Marchion, onis, m. t. Vicecomes Alciato. Celticum vocabulum esse, quo Præfectus equitum significetur, eumque inter Rhenanus noster admonuit: & Aithanericus Iacrus explicat, in Commentar. Germaniæ, de illis mos vir Glareanus author est, hodie magna ex parte Celticè loqui Helvetios, Rauricos, Sequanos, Rhenoproximos, Nemetes, ac Ubios nostros. Annotavit in §. Alemanni, & apud Gallos hodie usurpare Marveis, pro eo quod est equitare: & Pantalia scribere, mihi cum equitum ordine è Celtis, qui in exercitu Brennis erat. Trium istorum dictū, fuisseque hanc vocem, & serum in Italia portubus Longobardis, & deinde Francis Regibus (origine Germanis) magistratui, seu equitum nomen, deinde in propriæ juridictionis appellationem translatum, sicut & Ducis, Comitis, Marchionis seu Margraphii, ut Laticonsultus Bonifacius Amerbachius admonuit originem ex Lombardis præpositis traxerunt, quod limitaneos, quos vulgò Marden appellamus, gratia eis præpositis fuerunt. Vide Zasium in Dissertat. Quisquis clarè partis est præpositi factum. Vide Zasium in Dissertat. Quisquis clarè patet. ¶ Quidam à Marca, quod equum ligat Græc, equorum præsidi Magistrum Marchalcum & equitum præfectum Marckgraven existimant appellatum. Sed magis est, ut Amerbachii sententiam sequamur. Marchio autem & comes propriè regni vel Regis capitaneus dicitur, qui ab his per Comitatus acceptus propriè Regis vel regni Valvatores, quos nos calcas fantes, qui & alii capitanei communiter potiuntur. Cæ capitanei de Feud. Marchio. Rursum Feudum sapientes abbes minores, Valvasores appellantur. Vide Baronem à Tautenberg, de his, qui Feud dare pot.

Marcipor, Marci puer hoc est Romulus: sicut Publipor, Lucipor, & alia ejusmodi. Plin. lib. 33. cap. 1. Singulis Marcipores, Lucipores ve, communium gentium, vocabulum promiscuo habebant. Quibus verbis significat Plinius, priscos Romanos Gregatis servis contentos fuisse quare Marcipores, quasi Marci pueri vocabantur: hoc est, ministri & assectæ, ut Græci eos vocant. Quod in numerosa familia postea fieri non potuit. Ejusmodi lib. 35. in servis jam intercidit genus illud nominis, quod ducebatur à communi: unde Marcipores, Publipores.

Marcullis, Machinæ instrumenti, cujus fabri uti solent. [מקדח perforatile, terebra, perforatorium.] Gal. Vn marteau de charpentier. Ital. Martello da maestro. Germ. Ein hammer oder bergleichen werckzeuge der Zimmerleute. Hisp. El martillo de los Carpinteros. Pol. Młotek. Vng. Fúrókalapács. Ang. A mayden hammer.] Plin. lib. 7. cap. 56. Tegulas invenit Clytia Agrippæ filia, & metallaria arte, utraque in insula Cypro: item serram, marculum, vectem, incudem. Martial. lib. 14. Nec cogitandi patrimonii nec quiescendi in urbe locus est pauper, negatur vitam ludo magistri mercede nostri pisones, arator unum marculi decoro. Marculus scribit Turnebus.

Mare, hujus maris, n. t. Pelagus, oceanus, æquor, dictum (ut putatur) ab amaritudine aquarum. [ים mare, מלוחה Gal. La mer. Ital. Mare. Germ. Das Meer. Hispan. La mar. Pol. Morze. Vng. Tenger. Ang. The sea.] Virgil. 2. Aeneid. vastum maris æquora arduum. Idem 2. Aeneid. qui lupiter ætherei summo despicit è mare velivolum, terrasq; jacentes. Cicero 1. Tusculan. tractatu. Tanquam tuti in mari immenso nostra vehitur omnia. ¶ Maximum autem illud mare, quod totam terrarum orbem ambit, à velocitate Oceanum appellant. Illud verò quod inter Abylam & Calpen Hispanos, Africam dividit ab Europa, Mediterraneum mare vocatur. Virtusque autem maris partes à proximis quas alluunt, varia sortiuntur nomina. Sic enim Atlanticum vocamus mare illud quod ab Occidente Atlantem montem alluit. Britannicum, quod Britanniæ: Germanicum, quod Germaniæ est proximum. Adhuc etiam modum finas illi maris, quem Mediterraneum mare vocamus, à regionibus quas alluit, varia invenit nomina. Nam ubi Hispaniam alluit, Ibericum appellatur: ubi Galliam, Ligusticum: ubi Tusciæ proximum est, Tuscanum: ubi, vel Tyrrhenum appellatur. Sed hæc latiùs suis locis. Mare vel omnia turbare, efficere, nihil, non facere. Virgilius de Junone, efficere omnia turbare, nihil, non facere. Virgilius de Junone, omnia adversum Trojanos tentare. - mare cuncta cœlo ne omnia adversum Trojanos tentare. - mare cuncta cœlo Miscuit. Juvenal. Satyr. 6. - clamet licet, & mare cœlo Cantibus, homullum. Mari terrâque quærere id est, ubique. Plaut. in Pœnul. postquam eas perdidit, Mari terrâque illas sequequaque quæsivit. Sic Cicero: Terra marique conquirere. ¶ Mare quandoque pro sua natura usurpatur. ¶ Mare rubrum, ἐρυθρὰ θάλασσα, finus maris est, Arabiam Felicem à meridie alluens, ab angustiis Arabici finus usque ad Sinum Persicum excurrens. Rubrum appellatum, non quòd aqua ejus rubeat, ruberve ut plerique putaverunt: sed quod ejusmodi appareat, à subjectæ arenæ rubedine, vel Solis repercussu. Sive quod magis placet, ex ratione Græcorum, qui omnes rubros Erythræos appellarunt, ab Erythra rege Persici & Arabici maris filio, qui ea ora imperavit: ubi ejus sepulcrum ejus olim fuit, teste Strab. lib. 16. Latini itaque tum Erythræum à Græcis dictum, quòd ἐρυθρὸν hoc est rubrum esset, pro quo Rubrum mare appellarunt. Vide satis apud Strab. loco jam indicato. ¶ Mare mortuum, Judææ, Plin. lib. 30. de Judæa. In ea regione lacus latus est, qui propter immanem bituminis mortuum mare dicitur. Hic Asphaltites lacus Josepho, Plinio, Solino.

Mare, is, n. num. Quod mare incolit, vel quod est in mari, vel ex mari. [ימי maritimus, nauticus &c. Gal. Dentier, marin. Ital. Nocchiero. Germ. Der in den Meer matinen. Hisp. Cosa de mar. Pol. Morski. Vng. Tengeri. Ang. Of, or, pertaining to the Sea.] Plinius marinus. Marina aqua. Oleum marinum apud Plin. lib. 15. cap. 6. Cicero 2. de natura deorum: Probabile est igitur præstantem in cœlo genitam, in fœderibus esse, quæ ætherem, partem mundi maximam, & maximis terrenisque spatiis longo intervallo extenuatis alantur. ¶ Transmarina autem dicimus, quod trans mare est. Transmarinæ merces, & Transmarinum emporium. Ut Transmarinæ merces, & Transmarinus triumphus. Marinus, a, um, pen. corr. Quod ad mare est, vel quod ad mare vel in mari sit. [θαλάσσιος, ναυτικὸς &c. Gal. Marin, qui est ou demeure auprès de la mer. Ital. Marino. Germ. Das an der Meer ist oder das Meer ist. Hisp. Cosa de la mar. Pol. Nadmorzki. Ang. Sea, belonging to the sea.] Ora maritima. χώρα ἐπιθαλάσσιος &c. Gens maritima, bellum maritimum, &c. Cæs. Attic. lib. 2. Quod extremum est, ora Asiana videbimus, & navigatio agenda est, quam maritimam hoc tempestate. Plaut. Cist. Modò quod fando, dissimulet quod dissimulat, id celetur. Mari imus mortalis mens conducitur, ita meum fit ingenium amorem animum. Id est, perinde ac de mortali homine, ut mare quam jucundum viris hodie bus. ¶ Accipitur etiam aliquando maritimus, pro eo quod ex mari est, vel quod ad mare pertinet, pro marinus. Cicero 2. de Nat. deor. Aestus maritimi, malum accedentes & recedentes. Sic etiam Plaut. in Rud. Flectitas maritimos dicit, pro illicibus marinis.

Margăge, f. p. [Ger. Mergel ist ein gute gemeste & erdichte die Gott darzu gemischet.] Genus terræ in modum cretæ albæ, qua rustici acuuntur ad agros fercorandos. Vide Plin. lib. 17. cap. 6.

Margăritides, æ, ἡ μαργαρίτις, Palmæ tunc & margaritis nomen trahentes, quoniam & breves & candidæ, & rotundæ fiunt, acinis, quam balanis similiores. Plin. lib. 13. cap. 4.

Margărita, æ, vel margarita, æ, pen. prod. f. [חרוץ bdellium מרגליות perperam, μαργαρίτης. Gal. Une perle. Ital. Perla. Germ. Ein pärlin. Belg. Een perle. Hisp. Aljofar menudo ó perla gruesa. Pol. Perła. Vng. Gyöngy. Ang. A perle.] Lapillus candidus vel in conchis natione, quem Romani margaritam vocant, quod inde duo reperiantur ad ferculi. Plin. lib. 9. cap. 35. Principia ergo, cujuncunque maximum rotundumque pretii margaritæ tenent. Et paulò post: Quo omnis in candore, magnitudine, orbe, gravore, pondere, haud promptis rebus in tantum, ut unius duo reperiantur indifferenti. Cicero 6. Verr. Negat illam gemmam, aut margaritam fuisse quam habuerit. Tacitus de vita Agricol. Ferè Britannia parit Argentum, & alia metalla gignit, & Oceanus margarita, sed fusca, & inventa. Gallicus lingua vocant Perlas. ¶ Margaritarum duo sunt genera. Solùpater tamen reprehendit. Ita enim ait: Margaritum dicere vitiosum est, propterea quod Græci nomina in ter terminata, manicurium, μανικύριον, charta, χάρτης, atramentum, μέλαν, margarita, μαργαρίτης. Vsus est tamen eodem recte, & Varro optime linguæ Latinæ libro 2. Epistol. Et præterea cum Valgio in epigrammate.

Margăritari, æ, m. [μαργαριτοπώλης. Gal. Vendeur de perles. Ital. Vendidore di perle. Germ. Pärlinkremer oder mit pärlin umbgehn. Hisp. Vendidore de aljofares menudos ó gruesas perlas. Pol. Perłowiec kupuiący. Vng. Gyöngy árus. Ang. One that sells pearles.] Negotiatores, margaritæque margaritarii, apud Termicum.

Margăritĭfer, a, um, adject. Quod ferat margaritas. [μαργαριτοφόρος. Gall. Produisant perles. Ital. Che produce perle. Germ. Das pärlin trägt oder gebut. Hisp. Cosa que cria ó cria perlas. Pol. Perłorodny. Vng. Gyöngyterő. Ang. That beareth pearles.] Plin. lib. 32. cap. 11. Cochlearum genera, inter quæ & margaritifera cochlea.

Margo, ĭnis, m. f. ollus qui fæminini generis, unitatis usque rei extremitas. [χεῖλος, τὸ, ἄκρον, περιφέρεια. Gal. Le rond de quelque chose, ou le tour, la rondeur. Ital. Margine. Germ. Das eusserist an einem jeglichen ding / das Rund. Belg. Den cant.

Hisp. La

Hist. La margen] *tabs de algunes roſe* Po. *myg, krei, brzeg.* Vn. *Zed.* Ang. *The brimme or edge of a thing, the margent.*] Ovidius lib. 1. Metam. nec brachia longo Margine terrarum porrexerat Amphitrite lave. Sat. scripsera in margine libri. Margines reflui dimis. Plin. lib. 9. cap. 30: Dentes non sunt cessatura, sed rostri margine eorum, superna parte infernorum claudente per idem modum. Margines flumina. Varr. 3. de Re ruſt. cap. 5: Quare habeam fundum appidu Casilio Ramen, quod per eum amnem, Iquidam & alium magnum lapidibus, latum pedes LVII. ¶ Margines imperii. Plin. lib. 22. cap. 20. Quia & in nostro orbe fertur extremo in margine imperii, qua Rhenus aluit, Gramineus margo fontis. Ovid. 3. Metam.

Marginātus, a, um, & Marginatus, a, um. [*Margyn-kolor, margyn-bro.* Gal. *marge, qui a grand bord.* Ital. *Di grande orlo o margine.* Ger. Das da gros berdlat. Hiſp. *Cosa que tiene margen.* Pol. *Margynſti.* Vng. *Szeles, (margyn) ag, szeek, szelu margyn.* Ang. *That hath a broad or large brim.*] ut Marginata tabula, apud Plin. lib. 35. cap. 12. quæ marginem habet latiſſimum.

Marinus, Maritimus, Vide MARE.

Māriſcæ, f. p. Ficus grādiores, ſed inſipidæ, quas à Græcis ἐσθιόμυα appellari tradit Feſtus [מָחוֹל *machôl.* Gal. *figuier ſauvage.* Ital. *fico ſilveſtre.* Germ. Waldfeigen. Hiſp. *Verdeſca genero de higo ſilveſtre.* Pol. *figa maſkowata.* Vng. *Fagyalboſſu fige.* An. *Wild or ſavage figge-tree.*] Mart. lib. 12. Infantum irrumator à dato, fatuâs q; mariſcas. Plin. lib. 15. cap. 18. Cato de ficis ferendis ita memoriæ prodidit: Ficus mariſcas in loco cretoſo, & aperto ſerito. Colum. lib. 10. Purpureique chelidonia pingués que mariſcæ. ¶ A fructus horum ſuperfluitate etiam Mariſcæ dicuntur, tubercula alterioſa, quæ ex præpollentia lhidine circa podicem naſcuntur & Mariſcæ eadem ſunt cum illis, quæ Martialis in Cæcilianum Ficos appellat. Iuven. 2. Satyr. Cædantur comices, medico ridente mariſcæ.

Māriteſis, m. Cyclamini genus. [Ger. *Weyſſe binſen ſo in Seen und meyern wachſen.*] Genus juncorum, quem ἀκόρυστον Græci vocant: hoc eſt, ſatum juncum. Ex eo ſiunt tegetes, & tarinæ naſſæ: ut ait Plin. lib. 21. cap. 18.

Māritūs, ti, m. f. Vxoris vir, à nomine Mas, maris [בַּעַל *Baâl* אִישׁ *iſh.* Gal. *Mary.* Ital. *Marito.* Ger. Ein Eheman. Bel. *Een echtmaeno.* Hiſp. *Marido de muger legitima.* Pol. *Maſ zonaty.* Vng. *Feſ or.* An. *An husband or married man.*] Plautus in Caſ. Qui fugis tu marite, mitra? Unde ornata hoc Adveniſ? ¶ Ignota pudicia maritis: hoc eſt, virgo, Horat. 3. Epiſt. 1. Iura violata mariti, Ovid. 2. de Arte. ¶ Comitia ſi quando ſimplicites pro maſculo, & de alio quoque animantium dicitur: ut de gallinaceo apud Colum. lib. 8. cap. 13. Ratio eſt in his avibus, maritus bonitas. Oves maritos mariti, dictæ capræ, Horat. 2. Carm. Ode 17. ¶ Maritæ dicuntur mulieres nuptæ. [בעולה *bəûlâh, cum suffixo* Gal. *Femme mariée.* Ital. *Donne maritate.* Germ. Ehemeiber. Hiſpan. *Mugeres caſadas o de alguno maridas.* Pol. *Zonaty.* An. *Married women.*] Ovid. lib. 2. Faſtor dura cum ſume maritæ Reddebāt uteri pignora cara ſui. Hinc maritos pro conjugibus Papinianus poſuit in l. 32. in fin. D. de donat. inter virum & uxor. Nam quo caſu ſuperſtites inter cæteras cōditio naſcitur, inter maritos non cogitur. ¶ Transferuntur autem ad arbores vites feras, quales ſunt ulmi & populi, cæteraq; id genus arbores, quibus vites applicantur, quibusque ſuis clavículis complectuntur. Plinius lib. 14. cap. 1. Iam in Campano agro populis nubunt vites, maritásque complexæ, atq; per ramos earum procacibus bracchis, geniculato curſu lcādentes cacumina æquant.

Māríto, tas, ad. 3. Viro trado, ſeu aſſocio. [בָּעַל *bâal* קָנָה *kânâh.* Gal. *Marier, eſpouſer.* Ital. *Maritare.* Germ. Verheuraten Belg. *Houwen: trouwen.* Hiſ. *Ayuntar marido y muger.* Pol. *Zamążdzać.* Vng. *Eſkuſ adom.* Ang. *To marie.*] Suetonius in Veſp. capite 14. Vitell. hoſtis ſui filiam ſplendidiſſimè maritavit, datavitq; etiam, & inſtruxit. Tacit. lib. 12: Capta rerſus initio, quando maritandum principem cuncti ſuaderent, deligi oportere fœminam nobilitate, pulchritudine, ſanctimonia inſignem. ¶ Neque ſolum de hominibus, ſed etiam de aliis dicuntur de arboribus, quæ vites ſuſtinent. Colum. lib. 5. Sexto anno ſi jam videbitur firma, maritabitur hoc modo. De arbore loquitur. Et lib. 4. cap. 2: Videō maritandis arboribus nemo minorem 5. pedanea ſerobem vitibus compactas. ¶ Maritari etiam dicuntur canes. Varr. 2. de Re ruſt. cap. 9. Tum enim dicuntur canis, id eſt, oſtendere ſe velle mariari.

Māritālis, & hoc maritale, neut. [*γαμβρικὸν γαμικὸν.* Gal. *Appartenant à mariage ou mari.* Ital. *Pertinente à maritaggio, o marito.* Ger. Das zu dem Ehemann oder der verehlichung gehört. Hiſ. *Cosa perteneciente à caſamiento o à marido y muger.* Pol. *Małżeński.* Vng. *Hazaſſagbeli, házaſſagos, való.* Ang. *Belonging to marriage or an husband.*] Columna in Procem. lib. 12. Xenophon Atheniēſis eo libro P. Sylvine, qui Oeconomicus inſcribitur, prodidit maritale cōjugium ſic comparatum eſſe natura, &c. Capiſtrū maritale. Iuvenal. Sat. 6. Stulta maritali jam purrigit ora ca-

piſtro. Veſtis maritalis, Ovid. 2. de Arte. Luſa maritali Gallica veſte manus.

Māritus, a, um, adject. Idem quod conjugalis. [*γαμβρικὸς γαμικὸς.* Gal. *Marié, remarié ou de mary.* Ital. *Coniugale.* Ger. Das der Eheleuten zugehört. Hiſ. *Cosa de marido y muger.* Pol. *Oznaſtwiony, małżeński.* Vng. *Szerzett.* An. *Married.*] Iuv. lib. 7. terri tel. Pun. Vagabantur enim uno aut altero comite per matutas domos diebus nadésque. Ovid. in Epiſt. Paridis ad Helenam: An pudet, & metus Veneris temerare maritam, Caſáque legitimi fallere jura tori? ¶ Sic maritum olivetum per translationem dixit Colum. lib. 5. cap. 11. Rariſſimum (inquit) arbuſtum, vel olivetum, quod non facit maritum, vineis deſtinatur. ¶ Marita pecunia hoc eſt, coitalis, apud Plaut. in Epid. Pulcra ædepol dos pecunia eſt. P. Quæ quidem ædepol non eſt marita.

Mārmārītis, [*μαρμαρίτης* Pol. *Pietra nota.*] Herba à quibuſdā appellatur, quam Dioſcorides, cum ſolo nos ſemine, vel ſemē tenus dicimus. Et autem ex his nomenclatura, quas inter notha Dioſcoridis rejiciens eradit.

Mārmāritis, dis, per. prod. i. [*μαρμαρίτις.*] Herba genus, quam alio nomine Aglaophotim vocant, propter admirabilem colorem. Naſcitur in Marmoritis Arabiæ: qua de cauſa Marmaritis vocata eſt. Vide Plin. lib. 24. cap. 17.

Marmor, oris, per prod. i. [שַׁיִשׁ *ſhéeſh* אֶבֶן שֵׁשׁ *abén ſhéeſh.* Gal. *Marbre.* Ita. *Marmo.* Ger. Ein Marmelſtein. Hiſ. *Piedra marmolina, marmol.* Pol. *Marmurowy kamień.* Vng. *Marmaykö.* Ang. *Marble ſtone.*] Genus lapidis lucidiſſimi, & ſolidiſſimi: cujus & diversa ſunt genera. ¶ Quod dim. enim album, Parium dicitur à Paro inſula: quale & in Lycia olim Lancelum lapidinæ deferunt. ¶ Aliud Lacedæmonium, quod eſt viride, & crebris hilarum. ¶ Aliud Thebaicum, quo ferè aetum erat, quo delectatus Lucullus illi nomen indidit. ¶ Aliud Ophites à maculis ſerpentum, quibus diſtinguitur, nomen accepit. ¶ Aliud Porphyrites, quod eſt rubrum, candidis intervenientibus punctis, quod & Leucoſticto vocatur. ¶ Baſaltes ferrei coloris & duritiæ, unde nomen inditum eſt. ¶ Onychites, ex Arabiæ montibus eſt, ex quo vaſa potaria in Germaniam afferuntur. ¶ Alabaſtriten quoque candidum ſervare ſolent ad myrotheciam quoniā unguenta incorrupta ſervare creditur. Sunt & alia marmoris genera, quæ brevitatis cauſa omitto. Vide Plin. lib. 36. cap. 7. Templum de marmore. Virg. 4. Aeneid. Prætorea fartus recta de marmore templi. Incifa notis marmora. Horat. 4. Carm. Ode 8. Virg. 6. Aeneid. ſolido de marmore templa.

Mārmōrārius, a, um. [*μαρμαρικὸς.*] Lampridius in Alex. Severo: Hoc genere marmorandi ſtatuas Coloſſicas in urbe multas locavit.

Mārmōrārius, ii, m. ſ. t. Conſtructio ex marmore. [*μαρμαρικὸς.* Gal. *Baſtiment de marbre.* Ital. *Edificio di marmo.* Germ. Ein baw oder beſetz auß Marmelſtein. Hiſp. *Edificadura de marmol.* Pol. *Zmarmurowana budź.* Vng. *Marmoſy kövel épült ház.* An. *A building of marble ſtone.*] à Marmore, ris, quod eſt ex marmore confimo. Apuleius lib. 3 Flor. Quid igitur ſuperest ad ſtatuæ meæ honorem? parimenti marmorario, accepto tecum contabulatio, aut fecum columnario, ſeu nec columnis meis pretium, & artifices minoſiorum, quæ mihi ne in mediocribus quidem civitatibus in quē eſſūre.

Mārmōrātus, a, um, Ex marmore factus, vel marmore obductus: [*μαρμαρωμένος.* Gal. *Pavé ou reveſtu de marbre.* Ital. *Coperto di marmo.* Germ. Mit Marmelſtein bedeckt / zumarmelt. Hiſp. *Edificio de piedra marmol, cubierto de marmol.* Polon. *Marmurowe nakrycie, marmurowani.* Vng. *Marvan, kövel ſſinált marvan kövec.* An. *Paved or covered with marble ſtone.*] ut Marmorata pavimenta apud Ciceronē 2. de Legibus. Vatro lib. 3 de Re ruſt. ſubſtantivū uſurpavit. Intrinſecus (inquit) quali leviſſimo marmorato totæ parietes, ac camerā oblinuntur, & extrinſecus circum fenestras, ne mus aut lacerta arrepere ad columbaria poſſit.

Mārmōrēus, a, um, Ex ſolido marmore factus: [*μαρμάρινος, μαρμάρεος.* Gal. *De marbre.* Ital. *Marmoreo, di marmo.* Ger. Marmelſteinen. Hiſ. *Cosa de marmol.* Pol. *Z kamienia marmurowego zbudowany.* Vng. *Marvan kövből ſſinált.* Ang. *Made of marble.*] ut Sepulcrum marmoreum. Plinius lib. 13. cap. 1. Vatro autor eſt, Pitium quendam Prætura factum marmoreum ſigni faciem habuiſſe propter id vitium. Cicero pro domo ſua: Columnæ marmoreæ ex ædibus meis inſpectante Populo Romano ad ſocerum Conſulis portabantur. Ovid. 2. Metam. Marmoreum ratus effe opes. ¶ Tecta marmorea, & ſola marmorea, apud Ciceronem in Parad. Cervix marmorea. hoc eſt, cādida, nivei marmoris ſimilitudine, Virg. 4. Georg.

Mārmōrōsus, a, um, adject. [*μαρμαρώδης.* Gal. *Plein de marbre, dur comme marbre, reſſemblant à marbre.* Ital. *Pieno de marmo, duro come marmo, ſimile à marmo.* Germ. Dem Marmelſtein gleich, hart wie Marmelſtein.] Hiſ. *Cosa llena de marmol, ò que tiene marmol, ò ſemejante à marmol.* Polon. *Marmurowi podobny.* Vng. *Marvan kövvel arannyozott vala, marvan kövvel.* Angl. *Full of marble, reſembling marble.*]

marmore.] Quod marmoream fortitam, vel duriſſimi laboris. Plin. lib. 13. cap. 12. Sil proprie linus eſt: optimum ex eo quod Atticum vocant. Pretium io libras xxxij. Proximum marmoroſum: ſub dimidio Attici pretio.

Marmorae, murex Alpinus. [German. Muſchelbier.]

Maronia, Centaurea à Maronis Thracis memoria & Maronis civitate, quibus locis copioſe fortitur, vel prætegmina ſcitur. Vide Dioſcorid. lib. 3. cap. 7.

Mărplacidæ, Navigii genus, quo Siculi olim vebantur.

Marra, Ferreum inſtrumentum ad excindendas herbas accommodatum. [מרדד machmoreh, מעדר maadar. Gall. Une marre de vignerons. Ital. Marra. Ger. Ein hacke, mattenhaum. Hiſp. Almadana o marra. Pol. Grecka. Vng. Zsimor, egyes kapa nélkül. Ang. A mattock or pickaxe.] Col. lib. 10. Contendat marra, vel ſiachi dentibus ſaxeis. Suet. 3. Ne marræ, & falcula delint.

Marrubium, bii, n. f. Herba ſatis nota, quæ exulcerare veſicã putantur. Græci πράσιον, alii Leucoſtephanon, quidam Philoxenia, nonnulli Pulochare appellant. [Gall. Herbe appelle de Marrubium. Ital. Marrubio. Germ. Wasſer Andorn oder Marrubien. Hiſpan. Marrubio, Marrojo. Polon. Szanta. Angl. An herbe called marrubium, or horehound.] Plin. lib. 20. cap. 22. ¶ Lil. & Marrubium rigidum, πράσιον μέλαν, & ἄκανθος a Græcis appellatum: quod & Marrubium fœtidum nonnulli nominant, apud Dioſcorid. lib. 3. cap. 115. & 118.

Mars. Martius, Martigenus, Marrialis, Vide MARS in PROPRIIS.

Mărſŭpium, pii, n. ſ. Loculi, ſaccules numorum. [כיס chis. πρόσκομμα. Gall. Gibeciere, bourſe. Ital. Borſa. German. Ein Seckel oder Beutel. Hiſpan. Labeça. Polon. Moszek. Vngar. Sak erszeny. Ang. A purſe of leather, or cloth.] Cato de liberis educ. quæ pecuniam eit, majorem curam habere marſupii noſtri, quàm vitæ noſtræ. Plaut. Aroph. Vbi ſe nummi ſervaretur, ex marſupium. Varro 3. de Re ruſt. cap. 17. Magis ad oculos pertinuit, quàm ad veſicam: & pomis marſupium domini cumulantibus repletur.

Mărtes, is, Cl. Fera exigua, ex genere muſelarum: cujus pellis ſummo habetur in pretio. [German. Ein Marter. Polon. Kune. Ang. A fitchew or polecat.] Martibus: Venator capta ut ſæpe lupernus adeſt.

Mărtyr, martyris, com. g. [עד hhedh, עדים hhedim.] à Græcis dicitur, quem nos teſtem vocamus. Qui factum eſt, ut qui ſanguinis quem noſtro pro Chriſto divinitatis teſtimonio dederunt, Martyres vocentur. ¶ Hinc martyrium μαρτύριον, teſtimonium. ¶ Item Martyrii pro templo martyrum dicato ponitur apud Imppp. in Cod. 13. & lege decernimus. Cod. de ſacrotanctis eccleſiis.

Marucla, Mentulæ genus, quod feminas ſex capiendas. Autor Julius Pollux.

Marum, μάρον Dioſcoridi. Herba eſt ſuaveolens, flore candido, ſolio ſatis multo canoidi oribus: quæ circa Magneſiam & Trallis copioſe gignitur. Plin. quæ lib. 12. cap. 24. in Aegypto marum nasci tradit, ſed pejus, quàm Cyprium, majoribus foliis, ac variis.

Mas, maris, m. t. Maſculus ſexus omnium. [זכר zachar, זכרים zachrim. Gall. Maſle. Ital. Maſchio. German. Ein Mañ oder Mannsbild. Hiſpan. El macho. Polon. Mąż, Samiec. Vngar. Ferfi. Ang. The male.] Cicero 1. de Natura deorum: Belluæ aliæ mares ſolæ, aliæ fœminæ ſunt. Liv. lib. 8. bel. Pun. Cave parcus bicepa, & agnus mas, idemque fœmina. Colum. libro 8. cap. 2. Continuæ ad concubitum deſignatur gallina admittere marem. Varro 3. de Re ruſt. cap. 10. Quis ignorat, partes ſi leporis mares in fœminas immutaverit, brevi tempore fore ut impleant leporarium? Colum. lib. 8. cap. 2. Mense Iulio fœminæ maribus plerumque permittendæ.

Maſcŭlĭfĭco, is, ere, n. Efficere maſculã ſimilem. [זכר zachar. ἀρρενοποιέω. Gall. Deuenir maſle. Ital. Immaſchire. German. Zu einem Mañ werden. Hiſpan. Hazerſe macho o varonil. Polon. Mężnie. Vng. Ferfiuadok. Ang. To become like a male.] Plin. lib. 18. cap. 12. de rapis & napis loquens: Genera eorum Græci duo prima faciunt, maſculum & fœmininum: & ex his rurſus modo ex eodem ſemine. Deſinere enim ſatis maſculi fieri: hoc eſt, ex locis maſculos ſeri.

Maſcŭlo, las, act. p. Maſculum animum induro, firma, roboro. [זכר zachar. ἀρρενόω. Gall. Faire maſle. Ital. Immaſchire. German. Einen zu einem rechten Mañ machen. Hiſpan. Hazer macho. Pol. Mężne ſerce uczynić. Vngar. Ferfiue tenni valokat. Ang. To make of the male kind.] A quo communaſculo. Apuleius 2. de Aſino: His corporis, animum meum communaſculavi.

Maſcŭlōſum, i, n. ſ. Locus in quo plantæ vinearum maſculæ conſitæ ſunt. Plantæ autem maſculæ ſunt, quæ non ſubjungantur, ut palmites illos emittant: ſed altius creſcant, & in altum attolli permittantur. Plinius libro 17. capite 22. Nec veterem placet palmitem in longum, & ad quartum uſque pedamen ſedum crure: quod alii Orzeunca, alii tunicolos vocant, ut faciant quæ Maſculeta appellant.

Maſcŭlŭlus, i, ſubſtant. m. t. Diminutivum. [זכר zachar. ἀρρενίσκος. Gall. Maſle. Ital. Maſchio. German. Ein Mañlin. Hiſp. Macho. Polon. Mężczina. Vngar. Ferfiuetske, ferfi gyermek. Ang. Male.] Plaut. in Ciſtel. Dana turbinem, & maculus maſculus hinc evolat. ¶ Aliquando adjectivum eſt, idem ſignificans quod maſculinus, ut Maſcula ſtatua ἀρρενωπὸς. Maſculi Nappho: dicta ut ab Horat. lib. 1. Epiſt. 18. quod rubas eſſent, & in parte noſo mulierum concubitu virilem ſungerentur. ¶ Maſculi proles, Horat. 3. Carm. 6. Sed ruticorum maſculæ minui proles. Sabellis docta ligonibus Versare glebas. ¶ Aliquando accipitur pro forti, & vehementi, & quod virum decet. Sic maſculi libri dicuntur à Perſio 3. Sat. - caballo ſub pectore maſculus ictus. Plin. lib. 12. cap. 14. quandam tamen ſpeciem Thus maſculum appellat, ad differentiam fœminini. Idem paulò antè thus maſculum quidam dici putant, quod teſtium ſpeciem habeat.

Maſculōſus, na, num. Qui eſt maris, hoc eſt maſculi. [ἀρρενικός. Gall. Demaſle. Ital. Di maſchio. German. Mannlich. Hiſpan. Coſa de macho. Polon. Meſki. Vngar. Ferfiui. Angl. Of male kind.] Plinius lib. 10. cap. 12. ſemina eorum Græci duo prima faciunt, maſculum & fœmininum, & ex his rurſus modo ex eodem ſemine.

Maſpētum, maſperi, pen. cor. [μάσπετον Dioſcoridi. Germ. Die ſtrauß oder bieſen von eichen frumben ſtamm zuſer genannt.] Catullus eſt laſerpitio ſeculæ ſimilis. Plinius lib. 19. cap. 3. Silphium laſerpitii hoc nomine tradit appellari.

Maſſa, maſſæ, ſ. p. Farina macerata, & aqua ſubacta. [עירית arisſeh בלק bagk. Gal. Paſte, maſſe, droit maſſe ge vuagie. Ital. Maſſa e ſpecie di cotta ſoſſa. Germ. Ein teig von mehl, ein klos. Hiſp. Cantidad de trumpa. Hiſpan. La maſſa de pan, o cal ſin amaſſar. Pol. Ciaſto. Vngar. Teſte. Ang. Paſte, as dough, flower and water paſted together.] ¶ Signatur etiam quæcunque dentium eſt, ſpiſſitudo ad ſimilitudinem farinæ ſubactæ: ut Maſſa auri, Maſſa ferri, hoveſ, pila, & vectium moles. Colum. lib. 12. cap. 52. Quidam ferri maſſas exarant, ita ut gigas ſpeciem habeant. Virg. 1. Georg. - maſſam picis urbe reportat.

Măſſŭla, æ, dim. [μάζιον, μαζίσκιον. Gall. Petite maſſe. Ital. Piccola maſſa. Germ. Ein teigmodel oder klos. Hiſp. Pequeña maſſa. Pol. Ciaſtka. Vng. Teſtecske. Ang. A little maſſe.] Col. lib. 12. cap. 18. Poſtea complutes ex cinere maſſulæ fiunt, & ita per cratem ſerulæ in maſſulas demittuntur, &c.

Măſſārĭcæ, Vocabulum evulgatum ſumptum, ut plerasque ejus notæ apud Doctores reperiuntur. Barro. o dicuntur ſupellectilia ad domũ pertinentia: quod & alicubi Zozimus dixit.

Măssĭcus, Vas eſt, quæ ex vitis ſylvarum flore in Africa decerpitur: medicinæ tantùm, & odoramentis idonea. Plin. libro 12. cap. ult. & in Proœmio libri 23.

Măſſĭcus, ca, pen. cor. Ex cum aſpiratione in ultima ſyllaba, σφάγιος Dioſcoridi. [Gall. Ou maſtic. Ital. Maſtice. German. Ein gummi von dem baum terebinthe. Hiſp. El almaciga, goma de eſtos maſtic.] Teſte Plin. lib. 13. cap. 17. lacryma eſt, quam lentiſcus arbor gummi modo fundit.

Măſtĭgo pro Eſtulus, Vide MASTIVS.

Măſtĭx, pro hiuche apud Nicandrum.

Măſtus, igis, gen. obliquorum proclivis. Scutica, flagrum: five lora quibus mancipia cæduntur. [מלקות malkoth. Gall. Foüet, verge à foüet. Ital. Sferza, ſcoreggiato. Germ. Ein geiſſel. Hiſp. Açote. Pol. Rozga. Vng. Oſtor, karbacs. Ang. A whip to whipe or correct male.] à Græco verbo μάσσω, ſtringo tergo. ¶ Inde Homerus alix appellatus eſt Zoilus alle Homeri ſolummodo. Vide ſub in cattigo 2. MASTVS.

Măſtĭgŏphŏrus, ra, rum. μαστιγοφόρος. Dioſcoridi. Servus flagellifer, qui deliquentes in ſacris cerimoniis coercebat, virgas præferens, ad ſilentium tenendum turbam, & coërcendas ſeditiones. Budæus.

Măſtĭgo, ãs, antep. pen. act. p. Verbero, verberibus dignus. [μαστιγόω. Gall. Bâtonner, donner des coups, battre. Ital. Dare bastonate, percuotere. Germ. Der ſtreichen wirdig. Hiſpan. Azotado, o digno de azote. Polon. Chłoſtania godzien. Vngar. Verſſegre verdes. Ang. A name worthie to be beaten.] Plaut. Cretice ſupidem non habere, ut ſi maſtigiæ cerebrum evacuam.

Măſtĭgĭæ, maſtigei. Maſtigi. Plaut. in Trinum. Aggredium dare ſi hic homo maſtigeris.

Maſtĭrĭcă, æ, p. Veſtis genus, quæ Sardi utebantur. [μαστρύκη. Gall. Vne ſorte d'habillement de quoi vſoient les Sardes. Ital. Veſte ſorte de Sardi. Germ. Ein gattung eines Kleids der Weiberen in der Inſel Sardinia. Hiſpan. Veſtidura propria delos de Sardenna. Pol. Cyrulia. Vngar. Zuz. Angl. A kind of garment which the Sardes vſed.] Cicero pro Scauro: Quem purpura regalis non commovit, cum Sardanum matrimonia mutavit.

Măſtĭcĭæ, Qui maſtices ſunt. [μαστροπικοὶ, μαστρωπὸς, μαστρωπεύω. Gall. Veſtu de telle habit Sardien. Ital. Veſtuto in tal habito. German. Mit einem ſolchen Sardiſchen Kleid. Hiſpan. Veſtido de aquella veſte. Polon. Wegiel wiezie. Vngar. Zuzos. Ang. Clothed with a garment of the Sardinians.] Cicero de prov.

Coss. Res in Sardinia cum mastrucatis latrunculis à Propræt. cum cohorte auxiliaria gesta.

Mastŭpo, āre, Et manu tractando virilia rem Venerem peragere. βιάζομαι. Inde mastrupatores dicti, quo verbo utitur Mart. Mastrupabantur Phrygii pulli ubi teneri: hoc est, præputia dicebant. Nam à manu & stupro derivatur. Hi alio nomine ab Apostolo Molles dicuntur.

Mastus, m. f. [שד shad. עטין. Germ. Gruß oder Euter. Pol. Sutek albo wemie. Hisp. teta.] Latinè mamma, & propriè mammilla est. Per translationem tamen Masti etiam appellantur tubuli mammati in tectoribus, & aquæductibus, quos Tatarorum nonnulli Mammas. Varro etiam Papillas vocat. Vitruvius lib. 5: Athenis (nonnulli) ex hujusmodi lotis & fontibus mastos usque ad portum Piræum ductos habuerunt. A Cassiodoro etiam Ubera appellantur. Quanto (inquit) pulchrius est Claudiam Aquam per tot ficta mamillarum jugà lavacris, & domibus liquores puriores filialarum uberibus immisisse. Plin. lib. 26. cap. 13, herbam etiam ejus nonnulli Mastodion dicunt, quæ potui indita pilos mammarum à parte malentium auferat.

Mastorechnĭa, æ, Supervacua atque inutilis artis imitatio, & vanitas artis dicitur, quæ scilicet artificibus abutitur eo modo. Ejusmodi fuit ars ejus, qui cerea grana ex spatio satis longinquo in acum sine ullo ictu jaculatione injiciebat, μαστιγοφόρος ergo inutilem dicitur, μάστιξ.

Mastūca, inquit Budæus, Sunt manipuli & fasciculi cannarū, quos Vitruvius tectoribus aliquos jubet, ipsaque, inquit, tectorum abacorum & specularium divisionibus circa se promittentes habent expeditiones. Exilitio autem ex Aemilii Rasconeti sententia, divisiones abacorum formas esse quadratas in tectorio prominentes: specularium autem divisiones formas esse rotundas. Hæc Turnebus.

Matella, Matellio, Vide MATVLA.

Matceola, apud Plinium, & Catonem, Genus est farculi. Cato de Re rust. cap. 46. Quum talcam demittes, pede tantùm oppressato si parùm descendit, malcolo aut matcola adigito: cavetoque ne librum scindas, cum adiges.

Mătĕr, Omnis matris. Et Notæ significationis nomen est à Græco μήτηρ. ⟨DN⟩ Gall. Mere. Ital. & Hispan. Madre. Germ. Ein Mutter. Belg. Een Moeder. Polon. Matka. Vng. Anya. Ang. A mother.] Cic. pro A. Cluent. Nam Sassia mater hujus Habiti (mater enim à me omnis causa, tametsi in hunc hoc modo & crudelitate est, mater in quam appellabitur) neque unquam ita defuit scelere & immanitate audere ut matris nomen amitteret. Virgilius 8. Aeglogi. crudelis tu quoque mater. Catenet nomen primigni. Horatius 3. Carm. Ode 24. ¶ Aliquando tamen pro nutrice usurpatur. Plautus utrumque significationem complexus est. Ita forma simili pueri, ut mater sua Non internosse possit, quæ mammam dabat. Neque adeò mater ipsa, quæ illos pepererat. ¶ Sumitur etiam hoc nomen latiùs, ut & de brutis animantibus dicatur, quæ fœtum ediderunt. Mater, inquit Nonius, quæ quodvis animal parturiit. Virgil. 3. Georg. excretus prolicit & matribus hœdos. ¶ Mater melis, apis. Varro 2. de Re rust. cap. 5: Denique ex hoc putrefacto casu dulcissimus apes, melior mater. ¶ Transfertur & ad arbores, quæ matres dicuntur ob propagines, quæ ex ipsis nascuntur. Plin. lib. 12. cap. 5: Superiorem ejusdem rami in exercitum evincat, & versa multitudine, vasto matris corpore. ¶ Luxuries avaritiæ mater. Cic. 2. de Orat. ¶ Sapientia omnium bonarum rerum mater. Idem 2. de Legibus.

Mătercŭlă, æ, diminutivum à mater. [μητρύια, præcisive. Gall. Petite mere. Ita. Piccola madre. Germ. Ein Mutterlin. Hisp. Pequeña madre. Pol. Matenka. Vngar. Anyacska. Angl. A little mother.] Cic. pro Rosc. Nunc denique matercula fore rectivus filius, anicula minimè suspiciose purgare se per epistolam Horat. 1. Epist. 7: Dum pueris omnis pater & matercula pallet.

Matcrnus, a, um. Quod matris est: [μητρῷος. Gall. Demere. Ital. De madre. Germ. Mütterlich. Hispan. Cosa de madre. Polon. Macierzyński. Ang. Of the mother.] ut Maternus, paternusque sanguis. Cicero pro Rosc. Amerin. Idem pro C. Rosc. Quo est nomen amantius indulgentiusque maternum. Ovidius 3. Metamorph. maternaque tempora complet. Virgilius 4. Aeneidos: Materno veniens ab avo Cyllenia proles. Ubera materna. Statius 1. Thebaid. Maternus animus, Tertullus in Heauton. Res maternæ atque paternæ abbumptæ, Horat. 1. Epist. 16.

Matcrfămĭlĭas, Variis speciebus est. [בעלת הבית baalath habbaith. sive Baalah. Gall. Mere de famille, la maistresse ou dame de la maison. Ital. Patrona di casa, donna, madonna. Germ. Ein Hausfrauw. Belg. Een Huysvrouw. Hispan. Muger casada, prendada. Pol. Domu maszyńska. Vngar. Gazda aszszony. Ang. The goodwife, or mistresse of the house.] Non enim quævis uxor statim matrefamilias est, sed ea sola, quæ in mariti manu mancipioque est, aut in ejus, in cujus manu, mancipioque est maritus: ita dicta, quoniam non in matrimonium tantum, sed in familiam quæque mariti, & in sui heredis locum venit. Festus dicit, non antè matrem familias dici quàm vir ejus paterfamilias appellatur: nec posse hoc nomine plures in una familia appellari, sed unam tantùm matrem familias dici. Vipianus: Pronunciatum fuit Veri, significari hoc nomen interpretatum. Matrem familias (inquit) accipere debemus eam, quæ non in honestè, sed honestè & cum dignitate vixit. Matrem enim familias à cæteris fœminis matres discernunt atque separant: proinde si lenta fuerit, nupta sit, an vidua, ingenua, an libertina. Nam neque nuptiæ, neque natales faciunt matrem familias, sed bonum mores. Livius 4. bell. Maced. Tequam ei non licebat purpura in vestem fragulata uti, matrem familias tam purpuream quàm stolatam habere non licuisse. Sulla mater familias, & Pelles contiana. Livius 9. bell. Maced. Hujus Pella mater familias, Illam Pellæ orum ella. Vide hæc cere plura apud Gell. libro 18. cap. 6. & apud Boethium in Comment. 5. in Topic. Cicero. Porrò quod ad vocis hujus compositionem attinet, Familias, antiquus est genitivus, Græcorum imitatione formatus: qui genitivum fœminino rum in a purum desinentium, mirum in as.

Mā Ter māgnă. Dicebatur Tellus, deorum (ut vetustas credidit) omnium mater, à Græcis Cybele dicta: cui sus prægnans macta batur, cujus hostia est propria tremulus. Dicitur & mater alma, quòd omnia alat. ¶ Item Mater deûm, quòd omnia generet. ¶ Vocatur item Mater Phrygia, à monte Phrygiæ, quem plurali numero Dindyma vocant.

Mater māturā. Illa quæ quum mater sit, adhuc marrem habet viventem. Vide infrà in dictione MATRIMVS.

Mătĕr Mătŭtă, Aurora dicitur, quam antiqui, teste Festo, ita appellarunt à vetusto nomine Manū, quòd dies bonum significabat. Μάτης. Hanc Poetæ fingunt fuisse Inus Cadmi filiam, quæ Athamantis furorem metuens, una cum Melicerta filio se in mare præcipitavit: qui quum nusquam conspicerentur, immortales deos mutati credebantur, atque ipsa quidem à Græcis Λεύκοθεα, & à nostris Mater Matuta: Melicertes autem ab illis Παλαίμων, & à Latinis Portunus appellatus est. Cicero 1. Tusculan. Ino Cadmi filia Λεύκοθεα nominata à Græcis, Matuta habetur à nostris.

Matertĕră, æ. p. Matris soror, quasi mater altera, inquit Festus. [μητρώδεσποινα. Gall. La sœur de ma mere, ma tante. Ital. Zia. Germ. Der Mutter Schwester. Hispan. Hermana de la madre. Pol. Matef matki siostra. Vng. Az, anyamnak nenye. Ang. The sister of my mother, my mother.] Cicer. 2. de Orat. Quæ cum nostra erat matertera, &c. Idem 1. de Divinat. Puellam defatigatam petisse à materera, ubi sibi concederet paulisper, ut in ejus sella requiesceret. Ovid. 1. Metam. -tu tantùm fida soroti esse vetas, proleique meæ materera dici. ¶ Materera magna aviæ, major proavæ, maxima abavis meæ soror dicitur: de quibus Iunisconsultus ait Labeo consultus. D. de gradibus cognat.

Mātrālĭă. Matris Matutæ festa, tertio Nonas Iunii celebrari solita, scribit. Ovid. lib. 6. Fast. Ite boves matres, vestrum Mattalia festum. Ecquaque Thebanæ redditur ira deæ.

Matrānă, f. p. Dicitur, inquit Gel. l. 18. cap. 6, quæ in matrimonium cum viro convenit, etiamsi liberi adhuc non sint suscepti. [בעלת הבית baheleth habbáith. sive Baalah. Gall. Dame maistresse de la maison. Ital. Patrona di casa. Germ. Ein Hausfrauw. Belg. Een Huysvrouw. Hispan. Muger casada. Pol. Pani maszyńska. Vngar. Hazas aszszony. Ang. Housewife, housekeeper.] Quippe appellationem habet à munere matrimonii, non jam adepto, sed cum ipso & omine mox adipiscendi. Videtur ipsum quoque Matrimonium vocatum esse, quoniam ea mas & uxor conjungantur, ut illa mater fiat. Plaut. Cas. Non matrimonium mihi est, sed meretricium. Varro aliquis, mi virgo, dixerit. Cicero 3. de Natura deorum: Natio quoque ea putanda est, quæ quia partus matronarum tuetur, à nascentibus nata nominata est. Ovidius Metamorph. Senserat hoc eorum magni matrona Tonantis. ¶ Distinguitur autem matrona à materfamilias, quòd materfamilias dicatur, quæ per coëmptionem in manum mancipiumque viri convenit, & in sui hæredis locum viroque interfato, velut filia, succedit. Matrona autem, quæ & uxor alia dicebatur, quæ in est. tantùm confarreatum veniebat, non etiam bonorum. Vide Boëtium in Top. Ciceronis. Vide supra in dict. Materfamil.

Mātrōnālĭs, & hoc le, adjectivum, unde apud Liv. 4. bel. Maced. Matronale decus apud Colum. libro 12. in Procem. Matronalia labor, qui proprius matronæ est. Matronales genæ. Ovid. 2. Fastor. de Lucretia: Quæque potest narrare stellabant ultima, Eevir, Et matronales ruborè genæ. [γυναικεῖος, ἁ, ὸν. Gall. De matrone, de femme d'honneur. Ital. De' matrona honesta. Germ. Das eines ehrlichen Weibs ist. Hispan. Cosa de matrona. Pol. Morgenski. Vng. Hazas aszszonyi. Ang. Of a matron or a woman of honour.]

Matrōnālĭă. Qui erant dies matronis festi, quibus viri pro conservatione conjugii dis supplicabant.

Mātūcŭdă,

Mātricīdă, æ, com. p. Qui patrem occidit: Hinc Matricidium, matris occisio. [μητροκτόνος, μητροκτονία. Gall. *Homicide & meurtrier de sa mere.* Ital. *Uccidere della madre.* German. Der seine Mutter ertödet.] Hisp. *Que mata à su madre.* Pol. *Morderzwi ałtobie matki.* Vngar. *Anyat ölo.* Angl. *That killeth his mother.*] Cicer. ad Quint. Fr. lib. 1: Quem fratris certissimum matricidam.

Mātrīcīdium, ii, n. ſ. [μητροφονία, μητροκτονία. Gall. *Homicide fait de ſa mere.* Ital. *Uccidere della madre.* Ger. Ertödung oder todtſchlag ſeiner Mutter. Nunc inuſit. Hiſp. *Matanca de madre.* Pol. *Morderſtwo matki.* Vn. *Anyanak meg ölese.* An. *A killing or murdering of the mother.*] Cic. 1. de Inuent. Oreſtes ſi accuſet matricidii, &c.

Mātrīmonium, nii, n. Eſt maris & fœminæ cōjugatio. [נשואין *charamath, neſoim, נשואים, נשואין.* Gal. *Mariage.* Ital. *Matrimonio.* Ger. Die Ehe oder Eheſtand. Belg. *Dat houwelick.* Hiſp. *Caſamiento, matrimonio.* Pol. *Małżeństwo.* Vn. *Hazaſág.* Ang. *Mariage.*] Cic. 5. Verr. Veſtius affinis, cujus ſororē habes in matrimonio. Cic. pro Cluent. Saſſiam in matrimonium ducere cupivit. Ide, quæ nuptiæ non diuturnæ fuerunt: erant enim non matrimonii dignitate, ſed ſceleris ſocietate conjunctæ. Idem 2. Phil. Cuiuſ te à meretricio quæſtu abduxit, & tanquam ſalam decidiſſe in matrimonio ſtabili, & certo collocavit. Vide in voce MATRONA, & in voce NVPTIAE.

Mātrīmōniālĕ, eſt adject. Quod ad matrimonii pertinet. [γαμικός. Gall. *De mariage.* Ital. *Di matrimonio.* Germ. Das zum Eheſtand gehört. Hiſp. *Matrimonial coſa.* Pol. *Małżeńſki.* Vngar. *Házaſſághoz való.* Ang. *Of marriage.*] Auguſt. lib. 15. de Civit. Quid concubitus conjugalis, qui ſecundū matrimonialium præſcripta tabularum procreandorum ſit cauſa liberorum?

Mātrĭcŏlă, com. c. Dicitur qui eandem matrem habet cum fratre progenitus eſt. Vlpian. l. 1. ad Legem Pomp. de Parr.] ἀδελφὸς ἐκ τῆς αὐτῆς μητρὸς, ὁ ὁμομήτριος ἀδελφός. Gall. *Le fils ou la fille qui ſont de la meſme mere.* Ital. *Figliuolo è figliuola che ſi trouano di una madre.* Germ. Meiner Mutter Bruder oder Schweſter. Hiſp. *Hermano, ò hermana del mismo de la madre.* Pol. *Syn ałbo woſć matki brata.* Vn. *Anyam banyafia.* Ang. *An vnckle child, a mother ſiſter child.*]

Mātrĭcō, āre, n. a. Eſt matri ſimilem fieri. [μητροῦμαι. Gall. *Eſtre fait ſemblable à ſa mere.* Ital. *Aſſomigliarſi alla madre.* Germ. Der Mutter gleich werden. Hiſp. *Semejarſe à ſu madre.* Pol. *Matce ſię podobnym.* Vngar. *Anyamhoz vmi, haſonlatoſnakleni.* Ang. *To be like to the mother.*] Pacuv. Veniam nunc matricato ingenio, ut meum patrem ulciſci queam. Nonius.

Mātrĭmus, mi, pen. corr. [μητρῷος, ζῶσα μήτηρ. Gall. *De qui la mere eſt encor vivante.* Ital. *Cuius che ha madre ancora viua.* Germ. Deſſen Mutter noch lebt. Hiſp. *Que tiene la ſu madre viua.* Pol. *Ten ktory ma żywą matkę.* Vng. *Anyas.* Angl. *Whoſe mother liveth yet.*] Qui matrem adhuc habet ſuperſtitem, quem modum patrimus qui patrem. Cicer. de Aruſp. reſp. Si puer ille patrimus, ac matrimus etiam non tenuit. Reliqua vide infrà in dictione PATRIMVS, & ſupra, MATER, MATRINA.

Mātrix, matricis, f. t. Fœmina, quæ fœtus gratia tenetur. [Gall. *Vne femelle, vne femelle qui a vn ventre pour porter des petits.* Ital. *La femina di qualunque animale che ſi tiene per razza.* Germ. Ein jedes weibliche thier, ſo zur zucht gehalten wird. Hiſp. *La madre ò preñada deſtete.* Pol. *Matka ſwoią ſpuſzcza ſobie.* Vngar. *Gyermek ałkalmas hordozo aſſonyi.* Ang. *A female of any ſort.*] Col. Sint ergo matrices robuſti corporis, quadratæ, pectoroſæ, magnis capitibus. Idem lib. 11. cap. 3. Vt eadem ratione matrices incantur. ¶ Medici accipiunt pro uteculo, quia fœminis junctus eſt veſicæ, ad recipiendum ſemen, & continēdum fœtum accommodatus. [רחם *rehem, matrix.*] Vide Gel. lib. 12. cap. 7. ¶ Matricem arborem dixit Suet. in Aug. ex qua ſtolones fecereverunt. Et ex ea arbore, ἔρνος, continuò nata ſoboles, adeò paucis diebus adolevit, ut nō æquipararet modò matricem, verumetiam obtegeret. Matrix autem arboris appellatur, quod in medio ligni vel caudicis cōtineatur, à nonnullis Cor, ab aliis Medulla dicitur, à Theophraſto μέσσον. Vide Ruellium lib. 1. cap. 2. ¶ Matrices etiam urbes dicuntur quæ à Græcis appellantur μητροπόλεις, ex quibus multæ aliæ urbes natæ & ductæ ſunt.

Mātrĭō, ĭre, f. p. ſeu Materies, ei. Eſt ex quo aliquid fit: [ύλη. Gall. *Matiere, toute ſorte de baſtie, materiau ou autre choſe.* Ital. *Materia, legname.* German. Materie zeug oder materialien dazu man etwas machet. Hiſp. *Madera, materia.* Polon. *Wſzelaka materya ku budowie potrzebna wſzelkiego rzemiosła.* Vngar. *Materia épitnivalo való.* Ang. *Any matter of ſtuffe to work vpon.*] Jut Materia libri, membrana eſt. & ſtramentum. Ovid. 2 Metam. Regia Solis erat ſublimibus alta columnis, Clara micante auro, &c. Et paulò pòſt: Materiam ſuperabat opus: nam Mulciber illic Aequora cælarat media cingentia terras, &c. ¶ Materia domus, cæli, lapides, ligna, ſaxa, & cetera quanquam Materiæ appellatione præſertim intelligantur ligna, quæ ædificiis apta ſunt. Liv. Multam materiam cædi erat iuſſus. Quint. lib. 7. cap. 1: Opera extruentibus lapis non eſt, ſaxa, & materiam, & cætera ædificandi congerere undiq; ſatis, niſi diſponendis eis, collocandisque artificum manus exhibeatur. Col. lib. 3, vocat materiam lignum, quod eſt intra corticem. Quaſi cuneum ferreum (ſi quis) vel obicem inter corticem & materiam lene dimittito, nec lædas, aut rumpas corticem. Idem lib. 5. cap. 6: Materiam vocat palmitem, qui de novello naſcitur & in tenero alligatus dependet. ¶ Materies de equis etiam dicitur. Colum. lib. 6. cap. 27: Equinum pecus tripartitò dividitur: eſt enim generoſa materies quæ circo faciſque certaminibus equos præbet. ¶ Accipitur etiam Materia pro argumento libri, aut orationis aut carminis. [ὑπόθεσις. Gall. *Argument, matiere, ſubiet.* Ital. *Argomento, ſoggetto.* German. Die inhalt oder das davon in einem Buch oder Geſchrifft gehandelt wirdet. Hiſpan. *Argumento, materia.*] Horat. de Arte Poët. Sumite materiam veſtris, qui ſcribitis, æquam Viribus, &c. Suet. de Cl. Gram. Ad exercitanda diſcentium ingenia, æquales inter ſe carmina componere ſolebat, propoſita non ſolum materia quam ſcriberent, ſed & præmium, quod victor auferret. Cicero ad Attic. lib. 2: Quòd me, ut ſcribam aliquid hortaris, creſcit mihi quidem materies, ut dicis, ſed tota res etiam nunc ſubhorret, &c. ¶ Materia tamen & materies videntur aliquo modo diverſa eſſe. Materiam enim rectè appellamus arborum, panni, certi, & aliarum omnium rerum quibus opifices utuntur: non autem materiem. Materies enim potius animum & ingenium ſpectat. Cornel. Front. de differ. vocab.

Mātĕrĭālĕ, Quod eſt materiæ, ὑλικόν, κατασκευαστικόν: à quo Materialiter, ὑλικῶς adverbium. Vocē materialiter aliquid fuiſſe dicitur, quum non formaretur, ſed materia ſignificatur. ¶ Vtitur hac voce Macrobius Comment. lib. 1. cap. 12: Voluit nō eorum poſſe materialis illuvionis intelligi. Ibidem: Materialis influxio. Vox minimè Latina, ſed in ſcholis philoſophorum trita: in quibus Latinè loqui capitale eſt.

Mātĕrĭārĭŭs, ii, m. ſ. Dicitur qui materiam ad ædificia ſuppeditat. [ὑλοτόμος. Gall. *Charpentier ou beſſieron.* Ital. *Maeſtro de legname, chi prepara la materia à murature.* German. Der das holtz zum bauwen zuriſſet oder zuhauwet. Pol. *Tekton, to materia na budowanie gotuie.* Vngar. *Fabeſtergmik, fegyo deſokmak ezekre alkalmas.* Ang. *A carpenter.*] Iſidor. à materia, cujus nomine ligna ad tuliciendum, ædificandumque neceſſaria, idoneāve ſignificantur. Plaut. in Milit. Adſunt fabri, architecti, eam quidem adem haud imperiti. A. Si non nos materiarius remoratur, quo quidem opus eſt, Novi indolem noſtri ingenii, citò erit parata navis.

Mātĕrĭārĭus, adjectivum: [ὑλικός. Gall. *Appartenant à matiere.* Ital. *Pertinente à materia.* German. Das zu dem ſtuck gehöret. Hiſpan. *Coſa pertenesciente à materia.* Pol. *Materyalny.* Vngar. *Epitesre való, épitni valo.* Ang. *Belong, vnto matter.*] ut Materiarius faber, fabri lignarius: & Materiaria fabrica, lignaria. Plin. lib. 7. cap. 56. Fabricam materiariam Dædalo, & in ea ferram, alciam, &c. invenit.

Mātĕrĭŏr, aris, Materiam cædo. Deponens, p. verbū eſt cæſtense, ea forma dictum, qua Lignor. [ὑλοτομῶ. Gall. *Charpenter.* Ital. *Fabricare.* Germ. Holtz fellen: ſich mit holtz verſehen. Hiſpan. *Cortar de madera, maderar.* Pol. *Materyi nárąbywać.* Vng. *Epitesre való fa vagyonak faragni.* Ang. *To choſſe any ſtuff for building or other work.*] Proprie enim militēs materiari dicuntur, quum materiam cædunt ad conficiendum vallum. Cæſar 7. bell. Gall. Erat eo tempore & materiari, & frumentari, & tantas munitiones fieri neceſſe.

Mātĕrĭātŭs, a, um, adjectivum, Quod ex materia confectum eſt. [ὑλικός, ὑλοτομικός. Gall. *Fait de matiere.* Ital. *Fatto di legname.* German. Was offenlich zeug gemacht. Hiſpan. *Madetado de madera y otra coſa.* Ang. *That is made of any ſtuff.*] Sic Cicero lib. 3. Offic. vocat ædes male materiatas, quæ ex mala, & improba materia ſunt conſectæ.

Mātĕrĭātĭō, & Materiatura, deducta videntur à verbo Materio, quod tamen nuſquam (quod quidem ſciam) legitur. Vtroque tamen uſus eſt Vitruvius lib. 4. cap. 2.

Mātĕrĭs, hujus materiæ. [ὑλικόν, τὸ ἐπιτήδειον πρὸς ὕλην. Gall. *Ce qui appartient à vne edifice.* Ital. *Legname d' vna fabrica.* Germ. Ein jeder pfeil, bolt, ſtücker dann ein gebäw. Hiſpan. *Aquello obra de madera.* Pol. *Ołowo.* Vng. *Materiabol epitkezhez való (vagy épitkezni való.* Ang. *A thing of timber for building.*] Teſtis genus poſt lanceam longius, Siſenna: Gallia materibus, Sueui ſarcis cōſigunt. Fœminini generis eſt. Nonius.

Mātĕrnĭs, Matertera, Vide MATERA.

Măthēſis, is, f. t. μάθησις: vel Mathematis, pen. prod. μάθημα, diſciplina, ſtatuca à verbo μανθάνω, quod & diſco ſignificat & doceo. Proprie autem de iis dicuntur artibus, quæ ſimilis demonſtrationibus conſtant: cujuſmodi ſunt Geometria, Aſtrologia, Muſica & Arithmetica.

Măthēmătĭcŭs, m. f. μαθηματικός, A nomine Græco μάθημα, quod diſciplinam ſignificat. Dicitur proprie ſapiens, qui Geometriæ, Muſicæ, Arithmeticæ, Aſtrologiæque diſciplinas novit. Nam hæ propriè Mathematicæ ſcientiæ vel diſciplinæ dicuntur, eò quòd diſcuntur planè, & per demonſtrationem aliquam percipiantur.

cipiantur. Philosophia verò, ut Log. ea, cæ aliis non dicuntur Disciplinæ, quia non humilima demonstratione, utilis, sed ratione quadam, & studii investigatione præcipuum. Cic. de Orat. Quis igitur, qui Mathematicis vacarunt, quantam in his difficultatem rerum, & quàm recondita in arte, & multiplici subtilitate versentur? Iuven. Satyr. 14: Nota Mathematicis genesis tua.

Matralia, Vide MATER.

Marrefco, Marricida, Matrimus, Matrimonium, Matrix, Vide MATER.

Matrona, Matronalis, Vide MATER.

Matrjcj, Fetus, Homines dicuntur, malarum magnarum, atque arte parenti.

Matta, f. p. Storea, & teges, quæ fit ex cannabe, lino, junco, palma, strpo, aut sparto, ubi stuppa, vel fœnum, vel jumenta radiores, aut quid humile infertum sit. [מצע, מצעה Gall. Natte, matelas, paillasse. Ital. Stuoia, coperta imbottita di stoppa, de grossa di vitalba. Cicero. Ein stegen oder bette auß bön. Frentl. hänfin lingen vnnd breytelichen dingen gemacht Hulp. Vdera de spaanrey, matten. Polon. Matta, słoma. Vngar. Dyekan. Ang. A matte.] Ovid. 6. Fastor. At dominus: Dilecitte, ait, plaustroq; mori antes Sublicium plaustro strpea matta fuit.

Matta, lege MACTA.

Mattyō, as, quòd sit, offendit Gabius lib. 9. cap. 18. his verbis: Manum sagaripostant ex farina, oleo & aqua confici solitum: Sic Eos etiam ex Istro undemox paulò natæ & mattya est. Dicerem eo nomine prætoria omnia edulia, ut scribit Athenæus. Martial. lib. 10: Dives & examini positus tibi stultus in aula Cæsar ubi, si die mattya fuisset, fuerat. Suetonius in Caligula: Et mutire vocem ex mattyas multis.

Mattŭla, æ, f. p. Vas olim quod vellent lavemus: quod & Matella & Scaphium dicitur: quanquam Scaphium propriè mictorium esse voluerit. [קערה, מכלית, כלי לרחיצה Gall. Pot à pisser, urinal. Ital. Orinale, boccale da orinare. Germ. Ein Brunnglaßlin. Hilp. Orinal. Polon. Vrnal. Vng. Mosdó üveg. Ang. A pysspot.] Plaut. in Mostell. Iam herclè ego vos pro matula habebo, nisi mavultis dare. ¶ Pro matercula, vino quæ accipere videntur. Idem Plautus in Pers: Tacen', an non tacet? nunquā ego te tam esse matulam credidi. Quid mutuit?

Mătŭla, æ, a matula, Vas in quod urinam reddimus. [קערה, מכלית, כלי לרחיצה Gal. Pot à pisser. Ital. Orinale. Germ. Ein Brunnglaßlin. Hispan. Orinal. Polon. Vrnal. Vngar. Mosdókagyo edenczkéie. Ang. A pyssyng pot.] Martial. libro 10: Dispeream, si tu Poladi praflas matellam. Dignus es Cæsi semper vomere. ¶ Sunt tamen quæ matellam distinguunt à scapho, urinalia virorum sit, hoc mulierum, tam ad ventris onus, quàm ad urinam excipendam accommodatum. Matellam verò, quòd angustiore esset rore, atque tantùm excipiendæ seminæ fuisse videtur. ¶ Est item Matella, aquatium vas, teste Nonio. Plaut. Amphitruone: Næ tu postulas, matellam unam ubi aquæ infundi in caput. Varro Endymionibus, ut à Nonio citatur, Divum amphoræ fabias ad communem vocat matellam.

Marcello, Vetis aquarium genus, teste Varrone libro 4. de Lingua Latina, ita dictum à Matula, à cujus figura tamen non multùm recedit. Varro de Vita pat. Postquam tructum, matellionem, privat. Cicero in Paradoxis: Quid enim censes, si L. Mummius aliquem illorum videret matellionem Corinthium cupidissimè habentem, etc. ¶ Matellio item Pompeius Festo vas est, in quod urina redditur; quod & Matella appellatur.

Mātūrŭs, a, um, pen. prod. Coctus, temperatus, & propriè de fructibus dicit. [בשל, מבשל, מבושל, בשלות, בשלת Gall. Meur, meure, meurté. Ital. Maturo. Germ. Zeitig. Hispan. Cozido madura, sazon. Polon. Zdżały. Vngar. Ere. Ang. Ripe, ripened.] Cicero in Caton. Et quasi poma ex arboribus, si cruda sunt, vi vellantur: sic matura, & cocta, decidunt. ¶ Pertinet ad ætatem ponitur quandoque pro senectute, Matura ævi honor: id est, senex, & perfectam ætatem habens. Virgil. 5. Aeneid. -ævi maturus Acestes. ¶ Matura mens, pro ea quæ jam confirmata perfecta, & tempus debitum adsecuta. Ἀνὴρ τέλειος, ἔμφρων. ¶ Ponitur interdum pro celeri, & festino, sive repentino: ut matura senectus. Celsus: Ignavia corpus hebetat, laborem matura facit: illa maturâ senecturem, hic longâ adolescentiam reddit. Cic. 7. Ver. Veteram illa vox, & illa imploratio, Civis Romanus sum, quæ sæpè multis tutissimis terris optima inter barbaros, & salutem tulit, & mortem illis acerbiorem, & supplicia maturavit ferre. ¶ Maturum malum, Plautus in Pseud. Mutuo hoc tibi hinc fore: Die natali malam rem magnam & maturum. ¶ Maturum facere, Et citò expedire. Gellius libro 3. cap. 6. ¶ Maturum censeo, si rem servare vis, faciendum. ¶ Quandoque pro gravi ac constanti. Cicero pro Cæcinna: Si quis quod spopondit, qua in re verbo se nullo obligaverit, id non formato judicio, sine ulla religione judicis condemnatur. ¶ Virgo matura viro. Gell. lib. 12. cap. 1. Virginem habens jam maturam viro. Horat. 3. Carm. Oue o Nonis dare cui gaudet Iunices matura virgo. ¶ Virginitas matura toris, apud Stat. 1. Achil. ¶ Ejus compotita sunt cinis, Immaturus, Præmaturus, de quibus ibi.

Mātūrĭor (ātŭrĭ), superlativum. Colum. lib. 4. cap. 29. Fœcundos, & quàm maturissimos surculos videbimur excerpsisse. Idem libro 12. cap. 3: Horum autem laborum, si fieri potest, quàm maturissima eligi oportet.

Mātūrĭssĭmŭs, aliud superlativum. Tacitus lib. 11: Robur ætatis quàm maturissimum precari.

Mātūrātĭo, ōnis, f. t. Propriè est perfecta coctio fructuum. [בשול, בשלות, בשלת Gall. Maturité, maturité. Ital. Maturità. Germ. Zeitigung. Belg. Rijpheyt. Hispan. Madureza, sazon. Pol. Zdżałość. Vng. Érés. Ang. Ripenesse.] Cicero de Orat. Non potest in eo esse successus diuturnus, quod nunquam pervenerit ad maturitatem affectorum. Idem de Natura deorum: Commutationes temporum quadripartitæ, ad maturitatem fœtûs apiq; Cœlum. Nos quoque medicatam fabam sic compescimus, quæ ad maturitatem producta sit, minus à curculione infestari. ¶ Transfertur & ad alia ut Maturitas oratoris, Maturitas Ecclesiæ, Maturitas ætatis. Cicero Sulp. libro 4. Epistol. Tamen hoc studium quotidie in gravitatis maturitatem credo ætatis, ad prudentiam. Idem de senectute: Sic senectutis maturitas naturale quiddam habet, quod suo tempore percipi debeat. ¶ Maturitas virtutis. Cicero pro Cælio: Quæ studia in his jam ætatibus nostris constitui a te debeant, adolescentia, conquam in herbis significant, quæ virtutis maturitas, & quanta fructus indoluisse videatur. ¶ Accipitur item Maturitas pro tempore maturo, sive opportunitate. Cicero ad Attic. lib. 11: Indutiæ coli cœperunt, confectum matrimonium nondum est. Idem ad Quintum Fratrem lib. 3: Sed ejus rei maturitas nec dum venit, & tamen nihil appropinquat.

Mātūrè, adverb. Tempestivè, in tempore, opportunè. [בעתו, בזמנו Gall. Heureusement, de bonne heure, à temps, suffisamment. Ital. A tempo, presto. German. Zeitlich, bequemlich. Belg. Gerypelyck. Hispan. Maduramente, à prisa. Polon. Wczásie. Vng. Idején, idején. Ang. In season, in due time.] Sallustius in Catil. Prius quàm incipias, consulito: & ubi consulueris, maturè opus est facto. ¶ Aliquando significat citò, ante tempus. Plautus in Cornic. Qui homo maturè quærit prudentiam, nisi tam maturè parat, maturè obrit. ¶ Comparativum Maturius, Cic. 4. Acad. Quò quidem & maturius veniamus.

Mātūrĭssĭmè, vel Maturrimè, superlativum. Cicero 3. de Orat. Quippe qui omnium maturissimè ad publicas causas accesserim. Idem pro Cluentio: Nam si quæ quæstio est turpissima, hic maturissimè judicanda est. ¶ Pro eodem etiam legimus Maturiùs, Livius 8. lib. Matrem Iunonem veteris, quantum maximè possent, maturè requirunt. Plaut. Mil. Jube maturatè illum extrahi huc foras Pseud. -ut maturè properes: videsne jam diem multum esse.

Mātūrātŭs, a, um, p. Maturi factus, perfectus. [מבשל, מבושל, מבשלת, מבשלות Gall. Meur, meurie, meurée. Ital. Maturato. Germ. Gezeitigt oder Zeitig. Belg. Gerypelyckt. Hispan. Madurado, sazonado. Pol. Zdżały, dojrzały. Vng. Megérlelődött. Ang. Ripened, made ripe.] Cicero in Catil. Primo est percepta gustatus, deinde maturata dulcedo. ¶ Interdum maturare, est, accelerare, ut ab adhibeatur industriæ celeritas, & diligentia tardioribus: in his duobus cōmunis hi maturitas, ut aliquid citiùs, neque serius fiat. Hoc temperamentum Augustus Græcè ita exponere solebat: σπεῦδε βραδέως, quæ significant, Accelera tardè. Vide Virgil. lib. 1. Georg. quasi contraria, separat Maturare, & Properare, quibus Frigidus agricolam si quando dicit amare, Multa soler, cum mox cœlo properanda serenо Maturare dari. ¶ Fine maturè fit, quod tempestivè fit. Idem Acc. libro Maturate fugam, quod est, quasi cum maturitate ei, in tempore & cum commodo vestro discedite. Salustius videtur simpliciter posuisse pro properare: quum ait: Antonius Catilinam cum exercitu persequi maturat. Sic Liv. lib. 1. cinde comitiorum causa Romam profectus maturavit. His exemplis manifestum est. Maturare absolutè dici posse, & alterius rem alteram. ¶ Maturare corpori, id est, maturè absolvere. Liv. 4. bell. Pun. Dum ad corpora maturanda, redire jubet. ¶ Maturare alicui mortem, id est, accelerare, ut apud Ciceronem pro Cluent. Hunc mortem maturabat formicosa. ¶ Maturare rem, Est mitigare & lenire. ¶ Maturat, ejusdem significationis cum maturesco. Plin. Lib. 15. cap. 18. Contra novissima fabi hyeme maturatur cheidonia.

Mātūrātŭs, participium. Maturus factus, coctus. [בשל, מבשל, מבושל, בשלות, בשלת Gall. Meur, meurie, meurée. Ital. Affrettato, maturato. Germ. Zeitig worden. Hispan. Madurado, madurez, grado. Pol. Dojrzały, dojrzałość. Vng. Meg érett. Ang. Made ripe, ripenesse.] Cicero in Catilinam: Deinde maturata dulcedo. ¶ Maturatu negotium dicitur accelleratum aut maturè perfectum. Et apud Plin. Maturata concoctio id est perfecta. ¶ Maturato opus est: hoc est, Opus est celeritate & industria.

turitate Liv.4.bell.Pun. Sed quod volebant, non quam maturato opus erat, gravius expediebant. Item l.40 Vlt. Vt cum singulis fidelibus amicis veniam facto, maturatoq; opus esse, rem atrocem incidisse, &c.

Mātūrātè: id est, Feliciter, De hoc diximus in adverbio Maturè.

Mātūrēsco, à Maturo, Maturum fieri. [שגא ba, Chald. מתבשלא. Gall. Meurir, donner meur. Ital. Maturare. Germ. Zeitig werden reif werden. Belg. Gerijpich oft rijp worden. Hisp. Madurarse. Pol. Zdrzeć. Vng. Megérlem. Ang. To waxe ripe.] Plin.l.b.11: Quum mellà coperit maturescere, aliquot facos. Col.lib.4. Nam & quæ maturescere incipiunt, tempestivè legunt. & quæ nondùm maturitatem ceperunt uvæ, sine dispendio differuntur. ¶ Maturescere dicitur homo, quum nondum gravis est, sed jam incipit grandior esse. ¶ Et apostema maturescere dicitur, quum non cohibentur, sed perducuntur ad Maturitatem, ut vel tranquillè per se, vel sectamento aperiri possit.

Mātūrēscens, participium. [שגא בתקפיה Chald. מתבשלא. Gall. se meurissant, devenant meur. Ital. che si va maturando. Ger. Zeitigend. Hisp. Que se hace madura. Pol. Zdrzejący. Vng. Megérő. Ang. Waxing ripe.] Plin.lib.22.cap.23: Malos Assyrias omnibus horis pomifera cithalis cadentibus, alias maturescentibus, alias subnascentibus.

Mātūtā, æ, pen. prod. fp. A nostris Aurora, à Græcis λευκοθέα, hoc est, alba Dea. [שחרית Chaldæum. Gall. L'aube du jour. Ital. Aurora. Ger. Die morgenröte. Belg. Den Morgenroode. Hisp. Alva, madrugada. Pol. Zorza. Vng. Hajnal. Ang. The break of the day.] Ita dicta, eò quòd matutino tempore prodire ait Cicer. lib.1 Tusc. sic inquiens: Quid Ino Cadmi filiæ nomen (cui habena nominata à Græcis, Melite habetur à nostris? Hæc fuit filia Cadmi nomine Ino, Athamantis uxor, quæ marito insaniente furenti in mare sese præcipitavit unà cum Melicerta filio: quorum corpora quum nusquam invenirentur, pro diis marinis habuerunt: & Ino quidem à Græcis λευκοθέα, à nostris Matuta dicta est: Melicerta autem à Græcis Palæmon, à Latinis Portunus est appellatus.

Mātūtīnus, a, um, & Matutinum tempus: ¶ Matinée. Gall. De matin, matinal. Ital. De la mattina, mattutino. Ger. Die zeit des morgens eh man isset. Hisp. Cosa de la madrugada. Polon. Poranny czas. Vng. Reggeli, reggeli hajnali nyugalt. Ang. Early, some to the morning.] quum tolli et Matuta: hoc est, Aurora incipit apparere. Cic. ad Att. lib.1: Itaq; quum bene composita domus est, tempore matutino, quum ad totum fluat gregibus amicorum descendimus, repetire ex magna turba neminem possumus, quorum aut locati liberè aut turpiter sermocinari possimus. Quare te expectamus, &c. ¶ Matutino omnibus, pro quolibet tempore, dixit Plin. lib.10. cap.43: Corvus omnibus matutinis cras loco in Rostra. ¶ Matutino, pro manè. Idem Plin. dixit lib.9. cap.30, & subaudirur Tempore. Terunt, lavant, & patinum egressas noctu, aridesque lanuratas lædant, atq; matutino fumo in aqua odorem faciunt. ¶ Matutinus homo. Virgil. & Aeneid. Nec minus Aeneas se matutinus agebat. Vbi Servius: Rem tempotis ad pertinam transtulit.

Mātūtīnō, matutini, pen. prod. Mane. Quint. lib.12. cap.11: Pithiæ ad te venire, hujus orationem, aut eodem matutino jubent.

Māvŏlo, mavis, Idem quod Malo: quod frequens est in Plauti Comœdiis.

Maxillā, læ, f.p. Nam est diminutivum à Mala: ut putavit Priscianus, sed Mala à Maxilla per detractionem mediæ syllabæ, licet dicat Cicero in Oratione ad Brutum. Vide Lipsium in dictione M A L A. [לחי Chald. מקבא, γναθος. Gall. La mâchoire. Ital. Mascella. Ger. Ein backen zahn. Belg. Een maghe, backe. Hispan. La quixada ò mandibula de arriba. Polon. Czeluść. Vng. Állkapocs. Ang. The cheeke bone or chaw bone.] ¶ Et autem Maxilla, in qua fixi sunt dentes: quanvis etiam de parte exteriore quandoque dicatur, quo barbam emittit Persius Satyr.4: Tu quum maxillis balanarum gausapa pendas, Inguinibus quare detonsus gurgulio extas? ¶ Hinc Maxillaris, & hoc re, quod ad maxillam pertinet: ut dens maxillaris, γομφίος, qui etiam dicitur Molaris. Plin. lib.11. cap.37: Maxillares q; tuentur dentes præcipuè putant.

Māxĭmātes, Dicuntur primarii civitatis, qui & Summates, & Primates, & Optimates vocantur. ἄρχοντες, συγκλητικοί.

Maximus, Maximopere, Vide MAGNVS.

Māză, æ, f. [Polon. Kasza.] Panis genus est constans farina, oleo & aqua, aut etiam exlacte, teste Suida. Vide Cœlium Rhodig. lib.9. cap.12.

Măzăr, ris, f.p. [Ger. Ein alte gattung eines irdens oder steinerne.] Genus veteris quo antiqui in bello utebantur. Caii bel. Gall. Et nonnulli inter cantos, rotasq;, mazaras, ac trigulas subjiciebant, nodosq; vulnerabant.

Măzŏnŏmium, pen. cor. [Ger. Ein grosse Platten. Angl. A charger or great platter wherein meate is serued.] Græca dictio, qua lanx grandior significatur ad fercula opsoniaq; in medium. Horat. 2. Sermon. Satyr. ult. Mazonomo pueri magno divisa ferentes Membra gravis. Varr. lib.3. de Re rust. cap.4: Vt in eodem testu ornithonis incidum triclinii haberet, ubi delicatè convivaret, & alios videret turdos in mazonomo positos coctos, alios volitare circa tenebras capios.

M ante E.

M.E.M. In nominis antiquorum, Municeps ejus municipii. M E N S. mensis. M E R S. Mercurii sacrum. M E N S I A N. mensis Januarii. M E S. P E R. C. &c. M. F. Marci filius, vel mala fide, vel male fidus, vel male fide. M. F. A. Marcus Fabius. M A. F. manifestum fecit. M A N I. manifestus locus. M A. O P P. manifestum oppidum. M. T. F. R. manifestum territorium. M E. malus homo. M. H. E. malus hæres erit.

Mĕ, pro Me, inquit Festus, dicebant antiqui. Ennius libro 2: Si quid me fuerit humanitus, ut teneatis, &c.

Mĕapte. Compositum ex ablativo Mea, & particula Pte, extra compositionem nihil significante: ut Mĕapte causa, laudis meæ: id est, mea propria. Terent. in Heaut. Ita me dii ament, ut ego nunc nõ tàm meapte causa, Lector, quàm illius: quam ego scio esse honore quovis dignam.

Mĕatus, tus, vide in dictione M E O, meas.

Mecaphrĕdĭton, μηκωφείδιον, Species est papaveris, spumeã habens semen: unde etiam à Dioscoride, μηκων αἱμάτιτης: hoc est, sanguineum papaver appellatur.

Mecastŏr, ορκος ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν, Jurandi adverbium. Mecastor, ait Festus & Mechercules jusjurandum erat, quasi diceretur: Castor, iste me Hercules: ut fabaudiatim fuvet. Terent. in Heaut. Salve mecastor Parmeno. Vbi Donatus: Olim saltantes adhibebant jusjurandum, ut hoc fedulò facere videremur.

Mechănĭcus, m. f. Opifex, qui artes liberales non exercet. [חרש Chaldæis, κιναιδολόγος & μαγειρικός. Gall. Mechanique, facteur de machines, ouvrier, ouvrier mechanique. Ital. Ingegnere. Germ. Ein handtwercker oder kunstmeister. Hispan. Oficial de qualquier arte. Polon. Rzemieślnik. Vng. Mester ember minden ember. Ang. A handy craftesman, a worke fellow.] Sed vox propriè quod inventionem significat. Suetonius in Vesp. cap.18: Mechanico quoque grandes columnas exigua impensa perducturum in capitolium polliceri, præmium pro commento non mediocre obtulit.

Mechănĭcus, adjectivum ut, Ars mechanica, βαναυσικὴ, quæ manu exercetur: cujusmodi est ars fabrilis. Vnde artes dividuntur in liberales, & mechanicas: id est, ut Cicero vocat illiberales.

Mĕcōnĭum, μηκώνιον, Succus est papaveris, teste Dioscoride, adeò frigidus, ut coitus exitum afferat.

Mecōnis, μηκωνίς, Gummi est papaveris similitudinem exprimens: de qua Plin. lib.37. cap.10.

Mecōnis, μηκωνὶς, Lactuca grandis: copia lactis sic dicta. Nam eam Græci papaver dicunt. De hoc videas Dioscorid. lib.6. cap.17, & Hermolaum Barbarum in eundem lib.4. cap 62. & Plin. lib.20. cap.19.

Mecum, cum me per transpositionem præpositionis, Vnà simul. [עמי Chaldæis, μετ' ἐμοῦ. Gall. Avec moy. Ital. Meco, con meco. Germ. Mit mir. Belg. Met mij. Hisp. Comigo. Polon. Zemną. Vng. Velem. Ang. With me.] Cicero in Orat. ad Brut. Ex eo Mecum & Tecum: non Cumme, & Cumte, ut ollim simile illis Vobiscum, atque olim dicum interdum mecum, pro μετ' ἐμοῦ, σὺν ἐμοὶ, significat in me. Terent. in Heaut. Illud propterea rogo, ut hæc proferam, sed ut tacita mecum gaudeam. Sic Secum, Tecum, Nobiscum, & Vobiscum. ¶ Mecum pulchrè cum Simul jungitur. Plaut. in Bacch. Atque ut eum mecũ ad te adducam simul. ¶ Similiter cum Vnà. Terent. in Hecyr. Vt coli quæ mecum una possit. ¶ Interdum hæc tria conjungimus, Mecum, Vnà, Simul. Terent. in Heauton. Chrida hæc fieri videbat? Vt quidnã mecum unà simul. ¶ Mecum facere, significat mecum sentire: quod & Latinè dicitur, à me facere, barbaè & pro me facere. Cicero pro Cecin. Rem & sententiam interdicti mecum facere fatebatur, verbo me extudi dicebat.

Medĭdix, Summi magistratus nomen erat apud Oscos. Is nonnullis annis loi capitur Meddix, occiditur alter.

Mederga, pro me erga id est, Erga me, dixerunt antiqui, interpositio e, propter hiatu vocalium. Plaut. in Epid. - quasi quid filius meus Deliquisset mederga.

Medĕŏr, eris, dep. Medicinam do, medicinam alicui facio, aut exhibeo. [רפא Chaldæis, ἰάομαι, ἰατρεύω. Gall. Medeciner, remedier. Ital. Medicare. German. Heilen, mit artzney gesundmachen. Belg. Meesteren, genesen. Hispan. Amedicinar. Pol. Vzdrowić. Vngar. Orvoslás. Ang. To remedie, to heale, to cure.] A Medeor fieri videtur, quòd ad medium temperamentum, quod deficiat, egere debeat recurri. ¶ Et autem Mederi, remedium afferre. Et construitur ferè cũ dativo. Cic. pro Quintio: Ira tic, ut ego quicquid dolere, & vulneribus mederi debeam, &c. ¶ Quandoq; cũ accusat. Terent. in Phorm. Quas, cùm res ad-

verse fiat, primas mederi possit. ¶ Invenitur etiam Medetur impersonale. Plin. l. b. 29. Ex eo medetur oculis, ulceribus prædictis hoc succo salis pusillis. ¶ Dicimus etiam Mederi contra morbum. Plin. lib. 9. cap. 13: Contra serpentium ictus medetur.

Mēcundo, gerundum, quod etiam in passiva significatione inveritum, ut annotavit Servius in illud Virgilii 12. Aen. Exsuperat magis, ægre ferendo, quod dari debuit, quàm si medetur. Hujus verbi compositum est Immedeor, quod est intùs medeor. Colum. lib. 6. Si porcinis palorum capita, & intimas partes misto simo cum cinere oblinire, & ita solos eos immederi.

Mēdĕlă, æ, f. p. Idem quod medicina, sive morbi remedium. [רפואה *refuáh* רפואות *refuáhs* מרפא *marpé* חלם *gholeh* אמרוכה *arukháh* Gall. *Medecine* Ital. *Medecina*. Germ. *Die artzney*. Hisp. *Medicina*. Polon. *Lekárstwo*. Vng. *Orwosság*. Ang. *A medicine or cure*.]

Mēdĭcă, æ, f. p. [*Lucerna*. Gall. *Herbe appellée grand Trefle ou fenu de Smirne gregeois*. Ital. *Medica trifoglio*. Germ. *Wurtzelklee oder Medischer klee*. Hisp. *Trebol*. Pol. *Koniczyna*. Vng. *Gerjedek*. Ang. *Medick*.] Herba citrum totum comprehendens, in equorum pabulis laudatissima: quæ semel sata decem annos durat, singulisque annis quacunque tempestate demessa, sua semper sponte succrescit: ita dicta quòd in Media abundet. Servius scribit Medicam Medio in Græcia in fulgetrum latam, quo tempore Romanus in invexerit. Colum. lib. 7: Ad macies nulla res tantum, quantum Medica, potest. Vide Catonem de Re rust. cap. 41. & Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 42. & Colum. lib. 7. ¶ Hieronymus Tragus fœnugræcum hîc etiam vocat. Idem totum hîc velle cum Lobelio videtur suspicatur. Rustici quidē apud nos in Polonia, folia trifolii ma, ariscum ad vomitum provocandum edunt, quæ varias singulasque præterea nimis certa sui dulcedine & nescio qua incredibili qualitate nauseam ciet.

Mēdĭăstĭnus. Vide MEDIUS.

Mēdĭcō, as, de Medicor, aris, *Medicor*. [רפא *ghabah* רפאה *rapáh* *sarapáh*. Gall. *Medeciner, remedier*. Ital. *Medicare*. Germ. *Heylen, artzneyen*. Belg. *Genesen, artsetten*. Hispan. *Amedicar, curar, dar medezinas*. Pol. *Lekarstwo*. Vng. *Orwosłok, gyogyitok*. Ang. *To heale, to cure*.] Virg. libro 1. Georgic. Semina vidi equidem multos medicare serentes. Ovid. 2. Amor. Eleg. 14: Discbam, docuistis medicare capillos. Tingere quam potuis, jam tibi nulla coma est. Hinc passivus usus est. Plinius libro 16. cap. 27: Ficus folia ex omnium arborum fœta maturitatis causa medicatur. Sed hoc rarius. Frequentius enim utimur verbo deponente *Medicor*, cui nisi dum cum dativo jungitur. Virgil. 2. Georg. Jamque rubi ferique arent, dum cetera sylvis Terent. in Andr. Ejus laborc, tuque ipse dolore Quare id medicare cæpisti, nisi? Modò cum accusativo. Idem lib. 11. Æneid. Sed non Dardaniæ medicari cuspidis ictum Evalet.

Mēdĭcātus, a, um, Quod medicamentis admistis est infectum: (רפואה *refuáh* רפואות *refuáhs* Gall. *Medecine, medicament, de quelque drogue ou medicine*. Ital. *Medicato, medicamento, qualche cosa per medicinale*. Germ. *Artzeney, vermischet mit etwas vermengt*. Hisp. *Amedicinado, medicado con medezina*. Polon. *Ziołkowe picie*. Vngar. *Orwosság*. Ang. *Liquid medicine, any drug or medicine*. Jun. Medicatæ fruges. Virgil 6. Æneid. Mellè soporatum, & medicatis frugibus offam. ¶ Sic medicata potio. Medicatæ sues, Medicatus sapor, Medicatus odor. Martial. lib. 9: Sæpe tamen cyathos medicatæ dedicat sibi poculo virgæ. Plin. lib. 22. cap. 9. de Ecis: Noxiosiores, quàm primæ medicatæ verò nunquam. Plinius Epistol. 25: Color cæruleo albidior, viridior & prælior, sulphuris odor, sapor q; medicatus, vis, cruciata solicantur. Medicata fusilione vina, Colum. lib. 1. cap. 6. Vina medicata veneno, Silius Libro 7. ¶ Medicatus pro venenatus, & toxico infectus. Suetonius in Claudium: venenum quidem occultum convocat. Ala domestico convivio per ipsum Agrippinam, cujus boletum medicatum avidissimo cibo hominationem obtulerat.

Mēdĭcāmĕn, verbale, n. n. [רפואה *refuáh* רפואות *refuáhs* רפאה *rapáh* חלם *gholeh* אמרוכה *arukháh* Gall. *Medicament, medecine, remede*. Ital. *Medicamento, remedio*. Germ. *Artzeney, heylung*. Hispan. *Medezina, medicina*. Polon. *Lecarstwo*. Vngar. *Orwosság*. Ang. *Healing, salve*.] Colum. Lib. 2. cap. 10: Potest tamen etiam citra istam medicationem cineri nitida commodè ferulæ.

Mēdĭcus, a, um. [Qui artem medendi novit. רופא *rophé* רופאים *rophéim*. Gall. *Medecin*. Ital. *Medico*. Germ. *Ein Artzt*. Belg. *Een medecyn meester*. Hispan. *Medico, curador de dolencias*. Pol. *Lekarz*. Vng. *Orwos*. Ang. *A physitian*.] Hujus duo sunt scopi, ut liberet præter naturam affectos, quoad eius fieri potest, ad naturalem statum reducere: aut id fieri non queat, ut saltem dignoscat qui sanabiles sint, & qui deplorati. ¶ Officium medici, ut inquit Asclepiades, est, ut curò, ut celeriter, ut jucunde curet. Vocantur quoque medici, *ἰατροὶ, ἰατροὶ* à Græcis. Plaut. in Rud. Imò ed pol non litera plus tum, quàm medicus. Cujus tu med. cum es? Tergiti scu. Cicero pro Cluentio dicam hoc eumque probè inquisitum? comparatum est, quòd in morbis corporis, ut quisque est difficillimus, ita medicus mollissimus atque optimus quærimus: periculo capitis, ut quæque causa difficillima est, ita deterrimus, nobilissimus quisque patronus adhibetur. ¶ Cura solers medicorum. Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 7. Celer, & fidelis medicus. Horat. 2. Serm. Sat. 3. Convenire medicos. Catullus.

Mēdĭcus, a, um, Quod est medici. *Ἰατρικὸς*. Gall. De medecin. Ital. De medico. German. Des Artzets. Hispan. *Cosa de medico*. Pol. Lekarska. Vngar. *Orwosi, orwosi*. Ang. *Of a physitian*.] Virgil. libro 3. Georg. Dum medicas adhibere manus ad vulnera pasint Abnegat. Ars medica, Tib. 2. Eleg. 3. Opem medica jurare alicui, Ovid. 2 Amorum. Plin. lib. 8. cap. 16. Vnde medicæ manus hominis sciunt?

Mēdĭcum malum, Vide MEDIA.

Mēdĭcīnă, æ, f. p. Ars medendi. [רפואה *refuáh* רפואות *refuáhs* רפאה *rapáh* חלם *gholeh* אמרוכה *arukháh* Gall. *L'art de medecine*. Ital. & Hispan. *Medicina*. German. *Die artzney kunst oder arzney*. Polon. *Lekarstwo*. Vngar. *Orwosság*. Ang. *The art of medicine*.] Cicero 3. de Finibus: Quoniam ut medicina vaticinatio, navigationis gubernatio, sic vivendi ars est prudentia. ¶ Medè pharmaca, & remedia, quibus curatur significat. Idem ad Amicum libro 16. Sed desperatis etiam Hippocrates vetat adhiberc medicinam. Idem 2. de Orat. Sicut medico diligenti priusquam conetur ægro adhibere medicinam, non solùm morbi ejus, cui mederi vult, sed etiam consuetudo valetudinis, & natura corporis cognoscenda est. ¶ Somnus medicina curæ. Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 2: Atque quum requies, medicinaque publica curæ Somnus adest, solutis noxque orbat malis. ¶ Adhibere medicinam reip. Cicero pro Sest. Et cohortari nullus est accusator hoc cauta vos judices, ut aliquando essetis leves, aliquando medicinam adhiberetis reipub. Non est medicina, quum sine perditi corporis scalpellum adhibetur, atque integrum, artificina est ista, & crudelitas. ¶ Afferre medicinam. Cicero in Catilina: Deinde singulis medicinam consilii, atque orationis meæ, ut quam potero, afferam. ¶ Facere medicinam. Cicero Terentiæ tua tam levatus, si mihi Deus alteutis medicinam fecisse videretur. Plautus Cistel. confidam fore, Si medicus veniat, qui hoc morbo facere medicinam potest. ¶ Parere medicinam. Ovid. 1. de Remed. Principiis obsta, sero medicina paratur Quum mala per longas invaluère moras. ¶ Medicinam, inquit Nonius, dicimus & venenum: tractum Accius, qui venenum *φάρμακον*, appellant. ¶ Medicina inventorum Chironem Centaurum perhibentibus inventi herbarum vires, Noctuli Æsculapio hoc tribuit. Apud Ovid. 1. Metamorph. Medicinæ inventionem sibi Apollo vendicat his verbis (meum) medicinæ meum est. Plurimum deinde medicinæ contulit Hippocrates: supremum autem fastigium Galenus imposuit. ¶ Medicinæ tria genera veteres fecere: *θεωρητικὸν, χειρουργικὸν, & ὑγιεινὸν*: quæ in prima victus ratione: altera manu: tertia pro salute ægri ederetur.

Mēdĭcāmĕn, inis, Medicamen, taberna: virus thuritinus, taberna aromatariorum, ubi pharmacopolæ degunt: & pharmaca vendantur. [*Φάρμακον* Gall. *Boutique de medicines ou apoticaire*. Ital. *Speciaria, bottega di medicine*. German. *Ein Artzeney, oder darvon man etwann practiciret oder facht*. Hispan. *Tienda de especias, y medicinas*. Pol. *Apteka*. Vngar. *Patika*. Ang. *The physicians shop*.] Plautus in Amph. Nam omnes plateas præceptat, gymnasia, myropolias Apud emporium, in macello, in porticu, in foro, in medicamentis, in tonstrinis, apud ædes omnes fuerat.

Mēdĭcābĭlis, le, adjectivum, omn. g. Quod ad medicinam pertinet. [*φαρμακὸς*. Gall. *Medicinal*. Ital. *Medicinale*. German. *Das zur artzney dienet*. Hisp. *Cosa perteneciente a la medezina, medicinal*. Pol. *Lekarske*. Vng. *Orwosságra való*. Ang. *Belonging to healing*.] ut Herba medicabilis, *φάρμακον*, vasculum ore angusto, usui medicamentis, quo sanguis exugitur, vitro plus scalpello incisa. Nomen accepit à cucurbita hortensi, quam simillimum refert. Plinius libro 22. cap. 10: Quippe eadem natio earum, quæ cucurbitarum medicinalium ad corpora levanda sanguine. Celsus: Vixilla perpetua præceptoris medicinalis recipit. ¶ Medicinalis verò digitus à Græcis minimo proximus, ut inquit Macrobius, quē & Auricularem veteres appellarunt, eúmque in eo digito veteres anulum solitum gestare. Cujus rei rationem hanc reddit idem Macrob. lib. 11. nervum scilicet quendam a corde ad hunc digitum præcipuè, ideoque potissimùm anulo, veluti custodiæ causa circundari.

Mēdĭcābĭlis, e, omn. Cui adhiberi medicina potest, curabilis, sanabilis. [*Ἰάσιμος, ἰατὸς*. Gall. *Qui se peut guerir, medicinable*. Ital. *Atto a esser medicato*. German. *Das zu artzeney und zu heilen ist*. Hispan. *Cosa que se puede medezinar*. Polon. *Latwo do leczenia*. Vngar. *Orwosillatos*. Ang. *That may be healed or cured*.] Ovid. 1. Metamorph. Hei mihi quòd nullis amor est medicabilis herbis

bilis herbis. Idem Epist. 5. Insalubris arte Locusa pudicitia est. Sunt tamen qui legant reparabilis. ¶ Quandoque pro inter pro medicinali. Columel. lib. 7. cap. 10. Quippe lignum cuneus mediocritatis, potius intellectum quam rem complexus.

Mēdĭbĭlis, Medicabilis. Festus. Medibile, medicabile.

Mĕdĭcāmĕn, ĭnis, n. t. Idem quod Medicina. [רטואה refuah רפואות refuoth מרפא marpe להה gheheh ארוכה arukah Arab. ورم Gal. Medicine, remede, medicament. Ital. Medicamento. German. Ein Artzney. Hilp. Medezina Pol. Lekarstwo. Vng. Orwoslag. Angl. Medicine, remedie or cure.] Plinius libro 9. cap. 16. Feminis in hac parte prærogativam ad cæpimus, inunctis medicaminibus oculis, salivam inficere. Ovidius de Arte. Ergo age, & tuta medicamina fortia præbe, Illa ferè requiem sola dolore ferant. Cicero in Pison. Et quum illo ore tacendo tetrorum nobis poparum halitus, meum nisi excusationem teterrimi valetudinis quod dicerem, vino lentus te quibusdam medicaminibus solebam curari. ¶ Accipitur & Medicamen pro colore, quo lanę medicantur hoc est inficiuntur, seu unguuntur unde & protuco purpura potest Plin. lib. 9. cap. 38.

Mĕdĭcāmentum, i, n. t. Medicina: quo videlicet homines, ac cætera animalia curantur. [רטואה refuah רפואות refuoth מרפא marpe להה gheheh ארוכה arukah Arab. دواء Gall. Medicament, remede. Ital. Medicina. German. Ein Artzney. Hilpan. Medezina. Polon. Lekarstwo. Vngar. Orwoslag. Ang. Medicine, & remedie or cure.] Cicero 3. Offic. Si quis medicamentorum cuipiam dederit ad aquam intercutem, pepigerit que, ne illo medicamento unquam postea uteretur, quæ idem ex. de Natura deorum. Medicamentorum salutarium plenissima rei. ¶ Sumitur quandoque Medicamentum pro veneno. Ita qui venenum pro medicamento cuponam Græci utrunque φάρμακον vocant. Cujus rei consultus de verb. sign. Qui venenum dixit, adjecisse debet bonum vel malum: nam & medicamenta, venena sunt: quia ea nomine omne continetur quod adhibitum, naturam ejus cui adhibitum est, mutat. Quam id quod nos Venenum appellamus, Græci Pharmacum dicunt, apud illos quoque tam medicamenta quam que nocent, hoc nomine continentur. Vide adjectione alterius nominis distinctio sit. ¶ Medicamenta amatoria, dicuntur pluria, aut alia quævis venena, quæ ad amorem concilandum dantur. Medicamenta inporifera, quibus somnus accersitur. ¶ Medicamentum autem à remedio quomodo differat, vide istâm in voce REMEDIVM.

Mĕdĭcāmentārĭus, rii, m. & subst. adjectivum. Qui medicamenta conficit [רטואה refuè pharmacopœus. Gall. Medecin, qui compose les medecines. Ital. Colui che fa medicine. German. Der artzneyet macht die Artzney. Hilpan. Medico ó speciales botica. Polon. Aptekarz, Lekarstwa czyniący. Vng. Patikarus orwoslagot csinalo. Ang. That maketh or prepareth medicines.] Plinius libro 19. cap. 6. Sextius vetus auctor hoc herbaceum, folio incisuris ejus evidentibus, quo utuntur medicamentarii. ¶ Medicamentaria, Ars conficiendi medicamenta. Φαρμακοποιικὴ τέχνη. Plinius libro 7. cap. 56. Medicinam contendunt Ægyptii apud ipsos repertam: alii ab Arabo Babyloniis, & Apollinis filio: herbariam & medicamentariam à Chirone.

Mĕdĭcāmentātĭo, nis, f. Quod remedium affert, & medicamenti vice est. [ἴασις ἰατρική. Gall. Medicament, partie medecine. Ital. Medicinale, che serve a medicina. German. Ein artzney. Hilpan. Cosa medicinal. Polon. Do lekarstwa dana. Vngar. Orwoslagos. Ang. That bringeth remedie.] Cato capite 15. Et primum scito, de omnibus brassicis nulla est illis salubrior medicamentatio.

Mĕdĭcās. Vide MEDIVS.

Mĕdĭmnus. [μέδιμνος. German. Ein vnderthalber mannes ter vergehebnis ein Straffwerck mit viel. Ang. A measure containing fifty bushells.] Genus mensuræ, tesse Budæo, quæ senos capit modios: Gallica lingua Minam vocant. Cicero 5. Verr. Sed tritici septem millia medimnum ex Nymphæo erant omnibus ex dia pœna, &c. Dicimus & Medimnum neutr. gener. Idem ibidem: In jugere Leontini agri medimnum ferè tritici teritur.

Mĕdĭŏcris, Mediocritas, Mediocriter, Mediocrimus, Vide MEDIVS.

Mĕdĭŏn, nullus, Herba est Mediæ peculiaris (unde & nomen accepit) colocasiæ umbrosis, pratalisque nascens. Romani Trifolium odoratum vocant. Vide Dioscor. lib. 4. cap. 44.

Mĕdĭŏximi Dii, vide Mediocres in MEDIVS.

Mĕdĭpontus, Instrumentum funarium, quod apud Catonem capit. 5. numeratur inter ea quæ necessaria sunt ad conficiendum oleum. Medipontus in instrumento funario erat, quem Medi Xerxis pontem vocabant. γέφυραν. Herodotus appellat ad cujus imitationem hic tactus videri potuit. Funium cum ponte Xerxes Hellespontum junxerat: cujus tamen quantus in totum fuerit, non facilè est dicere. Forte ad traducendum usui erat. Veritum le etiam est ὑπεκπνεύσιμος tunes fuisse, quibus ad premendum vehementiùs oleum uterentur. Ex Turnebo.

Mĕdĭtŏr, aris, penultima correpta, d. p. Quasi medio animo verso, cogito, & mente perpendo, considero, expendo, commentor. [הגה hagah חשב chasheb עתר atar, עפרי, &c. Gall. Medite, penser diligemment ou premeditement. Ital. Pensare, imparare. German. Betrachten, Bedencken, Nachsinnen. Hilpan. Pensar, pensar. Polon. Rozpatruie, rozmyśla. Vngar. Gondolkodom. Angl. To muse or studye in ones mynde, to remembre in mynde.] Plautus in Amph. Ea nunc meditabor, quomodo illi dicam, quam illic advenero. Terentius in Andria: Venio meditatus, a tergo de exlocoloco. Plinius in Paneg. Igitur quod semper animum omnes in illo salutis publicæ cultore tenuimus, hortuli quoque mei tuti pacem, qui Meditati, inquit, id est, præparata oratione. ¶ Interdum exercere. Virgil. 6. Æneid. Agricolam tenui meditabor arundine cantus. Plaut. in Sticho: Simulque ad cantorium meditabor. Meadludos Olympicos. ¶ Inde Meditationes, ἀγῶνες, ἀσκήσεις. In Romana militia dicebantur exercitationes, & magistratuum quorum confictas, qui citra sanguinem fiebant. Nam ars militaris, teste Vegetio, ut cæteræ omnes artes, meditatione perficitur. ¶ Meditari alicui insidias, videdolum, id est quod tendere insidias, vel dolum. Virgil. 5. Æneid. Ne lupus insidias pecori, nec retia cervis Vlla dolum meditantur. ¶ Servius putat Meditari dictum esse, quasi meliori, à verbo μείρομαι, per immutationem literam d. Interdum enim hæc duæ literæ sibi mutuo ordinantur: Scilla pro Scylla. Hinc meditari apud Virgilium pro capere. 1. Æneid. Sylvestrem tenui musam meditaris avena. ¶ Reperitur etiam hoc verbum in passiva significatione, Terentius in Phormion. Meditata funt mihi omnia mea incommoda. κατάγνωστα ἐστίν. Cicero 1. Offic. Leviora enim sunt ea quæ repentino aliquo motu accidunt, quam ea quæ meditata & præparata inferuntur. Diomedes Grammaticus hoc, i. Medito, inquit, & meditor differunt. Nam ut putat Plinius (nempe in arte Grammatica, de qua tot scripsisse testatur in historiæ prælatione) Meditare est secum cogitare, Meditari, voce dicere.

Mĕdĭtātē, Cogitatè. [ἐπιτηδευμένως. Gall. Par grande estude & long temps. Ital. Pensatamente per lungo tempo. German. Mit betrachtung / mit ernewen. Hilpan. Con mucho pensamiento. Polon. Rozmyślnie. Vngar. Gondol kodua. Angl. Pensingly, with meditation and study.] Plautus in Bacch. Nam in illorum moribus, perquam meditatè tenes, quasi dicat, probè calles illorum mores, eosque ad unguem nosti ex longa meditatione, usu, & experientia.

Mĕdĭtātĭo, onis, f. Commentatio, exercitatio: [הגיון hagigah μελέτη. Gall. Grand penssement. Ital. Gran pensiero. German. Ein Gerrad tung / übung. Hilpan. Grande pensamiento. Polon. Zamysł. Vngar. Gondol kodás. Ang. Great pondring and musing studie.] Cicero 2. de Orat. Quas locos multa commentatione, ac meditatione paratos, atq; expolitos habere debetis, Idem 2. de Divin. Multi naturæ vitium meditatione, atque exercitatione tardi emunt ut Demosthenes. Idem 3. Tusc. Studia est meditatio futuræ mali.

Mĕdĭtāmĕn, ĭnis, n. t. Meditatio. [Vngar. Gondolkodas, gondolat.] Catullus in Carmine nuptiali: Aspice innupta ne secum ut meditamina quærat.

Mĕdĭtāmentum, ti. Meditatio. Tacit. lib. 2. de veteris belli meditamentis militem firmabant. Idem lib. 13. Nomina summæ curæ, & meditamenta.

Mĕdĭtăbundus, Cogitabundus. [μεμελετημένος, ἐπὶ σκοπῷ ἐρχόμενος. Gall. Pensif. Ital. Pensoso. German. Wol bedechtlich vnd nachsinnend. Hilpan. Que anda mucho pensoso. Polon. Rozmyślaiący. Vngar. Gondolkodo. Ang. Pensive.] Et adverbium Meditabundè, cogitabundè, φροντιστικῶς.

Mĕdĭtātīvum, Dictio ficta à Grammaticis, qui meditativum verbum appellant, quod sensum quendam meditandi videatur habere, cujusmodi sunt Esurio, Meturio, & similia quæ Valla desiderativa vocat, quod desiderium significent actus per verbum primitivum significati.

Mĕdĭus, dia, dium. Quod medium locatum æqualiter distat ab extremis: [μέσος. Gall. Qui est au milieu, moyen. Ital. Mezzo. German. Das mittel / das in mitten ist. Belg. Midden. Hilpan. Cosa media entre dos cabos. Polon. Srzodek. Vngar. Közepö. Angl. That is in the middest.] quanvis etiam Medium dicatur, quicquid inter duo extrema est, etsi non æqualiter distet ab utroque. Virgilius 5. Æneid. Interea medium Æneas jam classe tenebat Certus iter. ¶ Quandoque idem valet quod in commune, sive in commonem usum. Virgilius 1. Georg. Nec signare quidem aut partis finire terminis arvum. Fas erat in medium quærebant. Idem 11. Æneid. Consulite in medium, & rebus succurrite fessis. Cicer. 1. Offic. Et omnes utilitates in medium, & Terræ mutatione efficerant. ¶ Aliquando Medium est ex duobus temperatum quoddam ex admistum, quæ inter se contra-

ria sunt. Livius libro 1. ab Vrbe: Medium erat Auro ingenium: hoc est, prodit verum ad patres, quàm ad bellatorem religione Numam avum suum exprimens, ut nihil tamen disciplinam non negligeret. ¶ Aliquando pro dubio ponitur. Livius 9. bell. Macedon. Medio responsa spem ad voluntatem interpretantibus fecerat, cessurum patrum autoritati esse. ¶ Quandoque manifestum. Virgilius 2. Aeneid. -medioque ex hoste recepit. Ibidem: quinquaginta media iam morte tenetur. Vtrobique expone derivius medium pro manifesto. In priore tamen exemplo, non incepit interpretari possumus, E medio hoste, pro, E mediis hostibus, vel, E medio hostium. ¶ Quando qui interceleus, aut potius importunus, & incongruus. Idem 1. Aen. Ne qua forte dolor, medijve occurrere possit. ¶ Accipere aliquem in medium: hoc est, medium amplecti. Livius 1. ab Vrbe: Multò & ætate, & virtutibus validior, medium amplexi Sereno, elatumque è curia in inferiorem partem per gradus deiecit. Sic apud Terentium in Andria: Accurrit, medium mulierem complectitur. ¶ Ponere in medio, vel, quod idem est, Proferre aliquid in medium, est Publicè exponere, & omnibus ea de re judicandi potestatem facere. Cicero de Natura deorum: Formavit in media sententias Philosophorum. ¶ Vacare in medium, idem fere est, quod vacare in dubium, & clarius dere aliqua valle cognoscere. Cicero pro Cluent. Rem in medium vocare coeperunt, & causam illam totam deposcere. ¶ Venire in medium, Item disputationem, & controversiam venire. Cicero 1. de finibus: Prima venerat in medium Epicuri ratio. ¶ Procedere in medium, Est in coronam prodire, & interdum idem cum superiori. ¶ Relinquere aliquid in medio, Est indecisum, & controversum aliquid relinquere, nihilque de eo statuere. ¶ In medio esse, vel positum, aut situm esse in medio, Est manifestum esse, planè, vel in promptu. Cicero 4. Verr. Tabulæ positæ sunt in medio. ¶ Aliquando in medio esse, est, Dubium esse, vel incompertum, ut apud Suetonium: Quod cùm ita esset, in medio fuit, an deciso relinquatur. ¶ In medium consulere, Est in commune consulere, vel ad communem utilitatem de quo superè dictum est. ¶ Pellere de medio, vel è medio, est extra oram aliquem pellere. Ennius apud Ciceronem pro Murena: Pellitur è medio sapientia. Recedere de medio. Est se subducere, & occultare. Cicero pro Sext. Rosc. Recedo de medio, prædam tradigam. ¶ Sumere argumenta de medio, Est ex communibus fidelibus, & omnibus notis argumenta sumere. ¶ Tollere de medio, pro occidere. Cicero pro Rosc. Amer. Perfacilè hunc hominem in tuto, & multitudine, & Romæ positum, tolli de medio posse. ¶ Medio excedere, pro mori. ¶ E medio excedere, pro secedere, & occultari, ut Budæus. ¶ Priscianus Medium dictum putat à modiando: est, à mensurando unde & modium, & differentiæ causa Medium dici existimat, mutato o in e. Alii malunt à Græco μέσος deducere, quod idem est quod medius. ¶ Hinc Dionysius, a. nim, quasi per medium civibus.

Mĕdĭi vocabula dicuntur quæ in bonam & in malam partem accipi possunt: nam à Græcis dicta. Qualia sunt Tempestas, Valetudo, Facultas, Dolus, Gratia, Industria, Periculum, Venenum, Contagium: & apud veteres Honor, quo etiam significabatur injuria. Vide Gel. lib. 12. cap. 9.

Mĕdĭcrum, idem quod mediocrium. Verùm architectonicum. [Ang. *The middle a middest.*] Ulpian. l. 5. §. 2. D. de his qui dejecer. Quod si tres medium tres ex aliquâ parte dejecerint, & verius est omnes tenere. Sic Vitruvius passim medianas columnas dicit, ad differentiam angularium, & mediana epistylia, &c. Ex Romano.

Mĕdĭtas, ātis, f. t. Alicujus pars media. [מחצה *tzvech*, מצעית Gall. *la moitié, la moitié.* Ital. *Metà.* German. Die helfft/ theil/ das so durch die mitte zerfellet ist / oder die mitte selbs. Hispanic. *Mitad, dividia, medianía.* Polonic. *Stpolek.* Vngaric. *Fel.* Anglic. *The half of any thing.*] Hac voce Cicero non usus esturi, ut refutatur in libello de Mundo, sive Varro, hic eorum sibi habet, ut in singulis essent bina media: ait enim audeo dicere medietates, quas Græci μεσότητας vocant: sed qualia ita diverim, ita intelligatur: erit enim planius.

Mĕdĭocris, & hoc cre, om. t. Medium tenens, modestus, temperatus. [μέσος & Gall. *Mediocre, moyen, ne trop grand ne trop petit.* Ital. *Mediocre, mezzano.* German. Mittelmässig. Belg. Middelmatigh. Hispan. *Cosa mediocre, o mediana.* Polon. *Stredni, rzetny.* Vngar. *Közep.* Ang. *Mediocrie, neither to much nor to little.*] Cicero 2. de Oratore: Hæc sunt omnia ingenii vel mediocris, exercitationis autem vel maximæ. Idem 3. Tusculan. Omnes enim malum, etiam mediocre, magnum est. Cicero de Amic. Nec verò negligenda est fama, nec mediocris eorum ad res gerendas existimanda est oportet benevolentiam esse eorum.

Mĕdĭocrĭtas, ātis. Medium, ut ait Nonius, modus. [μεσότης, ανεμπτωσία. Gall. *Mediocrité, ne trop peu, ne trop, moyen.* Ital. *Mediocrità, ne*

troppo poco. German. Mittelmässigkeit. Hispan. *La mediana mera de cosas.* Polon. *Rzetnosc.* Vngar. *Mértékletesség, közép ség.* Ang. *Mediocrie, a meane.*] Cicero libro 2. Offic. Eadem ratio est habenda verecundiæ in quo, sicut in plerisque rebus, mediocritas optima est. Columel. libro 4. Mediocritas in electione loci maximè probatur, quoniam in confinio boni, malique posita est. ¶ In medio sine mediocritate bonum esse positum, docere voluit Thocylides hoc verso: Πάντα μέτρια ἄριστα, μεσότης δ' ἐν πᾶσιν ἄριστον. Facit huc Horatius: Auream quisquis mediocritatem, &c. Diligit, tutus caret obsoleti sordibus tecti, caret invidenda sobrius aula.

Mĕdĭocrĭter, adverbium, Quodam modo, prudenter & moderate. [μετρίως. Gall. *Mediocrement.* Ital. *Mediocremente.* German. Mittelmässig. Hispan. *Mediocremente.* Polon. *Mierne.* Vngar. *Mertékletesseggel, egyen.* Ang. *Meanely, mezjurably.*] Cicero 5. Verr. Quod mehercule molestum, mihi non mediocriter ferendum videtur. Idem 2. Tusculan. Nemo mediocriter doctus ignorat. Terentius in Andria: Horum ille nihil egit pr æter cætera Studebat, & tamen omnia hæc mediocriter.

Mĕdĭŏximus, vel Medioxumus, penultima correpta, Medioxem, sive mecium significat. [μεσαῖος. Gall. *Mediocre, moyen.* Ital. *Mediocre.* German. Der mittelmässig. Hispan. *Cosa cerca de medio.* Polon. *Srzedni.* Vngar. *Közep.* Ang. *Mediocrist, neither to much nor to little.*] Vnde Mediocximi dicuntur, potiùs quàm mediæ. Servius in libro 8. Aeneid. dicit Hercolem esse communem Deum utriusque naturæ medium, inter mortalitatem, & divinitatem. Esse enim nonnullas aliquas res terrestria, aliquas tantùm cœlestes, aliquas medias, quos Deos Apulcius Medioximos vocat. Plaut. in Cas. Ara me di deque, super & medioximi, &c. In Cistel. Medioximum quam duxit uxorem ex ea nata est hæc virgo.

Mĕdĭusfĭdĭus, Putavit Calepinus dictum esse ab adjectivo Medius, deceptus corrupto Plinii loco, quem ex lib. 11. cap. 37. citat ad hunc modum: Oculos unicolores nulli, cum candore omnibus medio colore differente. Qui locus hodie sic restitutus est: Oculos unicolores nulli cum candore omnibus medius color differens.

Mĕdĭus fĭdĭus, Adverbium est jurandi, ex tribus compositum partaque eodem significare quod Mehercules: quasi dicas, tam me Jovis fidius amet. Nam Dius, Gravidius cum quem nos Jovem. Fidium autem pro filio dictum videtur: quia antiqui pro l, literam d, ipsissimè collocabant. ¶ Quidam interpretantur, Per divi fidem: quidam per diurnum tempus: medi est, dii fidem. Hæc Festus. Ait Ille exponunt: Medius fidius hoc est, Per Deum Fidium: nam fidius Deus, est cui fides præcelt. Plautus in Atin. Per Dium ficium credis jurato mihi. Cicer. ad Brut. Ego medius fidius non existimo tam omnes deos aversos. ¶ Fidii Dei, alii duo fuerunt nomine: nam & Sancus, & Semo capere appellabantur: fiebatque effectum Nonis Junii in colle Quirinali: ubi templum habebat a Sabinis (ut putatur) primum deorum: qui in urbem recepti, deos quoque patrios in urbem transtulerunt. Ovid. 6. Fastor. Quæ rebam Nonas Sanco, Fidióne referrem, Ac tibi Semicaper tunc mihi Sancus ait: Cuicunque ex illis dederis, ego munus habebo. Nomina terna fere sic volucre Cures.

Mĕdĭānus, a, um, Quod in medio est. [μέσος & Gall. *Qui est au milieu & entre deux.* Ital. *Mezzano.* German. Mittelsasse. Hispan. *Cosa mediana o puesta en medio.* Polon. *Srzedni.* Vngar. *Közép.* Ang. *That is in the middest.*] Medianas columnas dixit Vitruv. lib. 3. cap. 1. ut ab angularibus, quæ crassiores sunt, distingueret.

Mĕdĭcus, ĭa, um, Modestus. [Vngar. *Mertékletesseg.*] Ulpianus D. l. 13. Tit. 7. l. 25. Cùm dicere velit judici medium viam tenendam esse, ait inquit: Medicus igitur hæc in judice erunt disponenda, ut neque delectus cebitor, neque onerosus creditoribus audiatur.

Mĕdĭastĭnus, pen. prod. [μέσος, μεσίτης. Gall. *Mediateur qui fait le moyen entre deux, ou plusieurs.* Ital. *Famigliarello.* German. Ein Gebelbub/ der sich setzt so man zu tisch gehen wil/ vnd sehen wer da sey/ oder draussen ist/ ausspeehet. Hispan. *Siervo de corpo presso.* Pol. *Pacholek.* Vngar. *Vegya rendes tehetos tehetos ed prestanczi.* Vngar. *Kaberes ale vele? Mes hogyan vagya.* Angl. *A drudge, a kitchin slave.*] Mancipium abjectissimi est, teste Budæo, quod vilissima & sordidissima ministeria circa domi cogitur, qualia sunt domum verrere, purgamenta efferre, ligna congerere, & hujusmodi alia. Sic recte locutus dictum, quod in media domo ad omnia officia omnium maxime soleat exerceri. Cicero in Catil. Magnopere cuncta exercitum vestrum, vallum ex tot hujus desperatis, exagresti luxuria, exsuetis mediastinis deliciis, exsuis quotidianis voluptatibus deferere, quam illum exercitum, quem lacrymæ. Colum. lib. 1. cap. 9. Mediastinus qualis cumque flatus potius esse, modò perpetuo laboris sit idoneus. Hinc Separadi sunt

di sunt aratores à visitoribus, atque à mediastinis. Horat. 1. Epist. 14. mediastinus tacita prece rura petebas. Lucil. Villicus Aufidiacerat mediastinum, atq; bubus cum. Vipian. lib. 1. Digest. Naut. caup. stabul. Qui mediastini operas fungun tur, nō ita demum tenentur ut patroni, armari, & fustib. & hujusmodi. ¶ Politianus Mediastinos interpretatur, servos esse abjectissimos. Juvenalibus in balneis ministrare soleant; atq; appellatos existimat, quòd in medio balneo stare soleant, ad sordidissima quæq; ministeria parati. ¶ Mediastinum appellant medici quæq; membranas in ventre hominis medio, quæ sunt velut medius quidam paries, dividens thoracem totum in duas veluti ventriculos.

Mĕdĭtullĭus, je. pen. corrept. Summus apud Campanos magistratus erat. Liv. lib. 6 Decad. 1: Mediastitiens (qui summus magistratus apud Capanos est) eo anno Seppius Lesius erat. Ioco obscuro, tenuiq; fortuna ortus.

Mĕdĭterrānĕus, nea, neum, Quod extrà maritimorum, quasi in medio terræ contrarium ejus est Maritimus. [מערבי Gall. Qui est au milieu de la terre. Ital. Che sta entro terra. Ger. Das weit vom Meer und wasser in mitte der lande ligt. Hisp. Cosa que esta en la mitad de la tierra. Pol. Nayśrod ziemie, daleko od morze. Vng. Földnek közepin való. Ang. That is in the middle of the earth.] Cæsar 5 bell. Gall. Naturam totius plumbi in mediterraneis regionibus, in maritimis ferri. Quumbum in mediterraneis regionibus, in maritimis ferru. Quumbum in mediterraneis regionibus, in maritimis ferru. Quumbum in mediterraneis regionibus, in maritimis ferru

Mĕlĭfĭcus, μελιουργός, Latinè Mellarius dicitur, qui mellificiũ exercet: cujus interpretatur Varro lib. 1. de Re rust.

Mĕlĭfĭo, ĭnis, f. t. Mellis vindemia, quam mel æstimitur. [μελισσουργία. Gall. Cueillere de miel. Ital. Raccolta del mele. Ger. Honig samlung / das Jnnen das honig nemmen. Hisp. La cosecha de la miel. Pol. Miodu miodzenie. Vng. Mez szedet mely fel vetes. Ang. The time of the making, gathering or taking out honie.] Plin. l. 22. ca. 16. Hæc ergo mellatio fine vindemiæ & virgiliarum occasu, Ianuarius Novembris fere inchoatur. Idem lib. 11. cap. 15: Actibus mellationis decimam partem Thasio Dionysio apibus reliquit placere.

Mĕl ĕus, a, um, Quod ex melle est, vel mel. Is dulcedinem refert ipso gustu: [μελιτώδης. Gall. De miel. Ital. De mele, made. Ger. Das vom honig ist, honigsüß. Hisp. Cosa de materia de miel. Pol. Miodowy, słodki. Vng. Meghez valo, mezes. Ang. Of honie, or like honie.] ut Mellæus lapor, apud Plin. lib. 13. cap. 4.

Mellĭtus, a, um, diminutivum, à Melleus. μελιδώδης. Plautus Casi. Mea vita, mea mellita, mea festivitas. Sine tuus ocellos deosculer voluptas mea. Quanquam non absurdè fortassis Mellita deminutum nomen intelligere possimus à nomine Mel ut Mea mellita, plural numero dictum intechigamus, pro Mea mella, vel meæ deliciæ.

Mĕllĭtus, a, um, penu. prod. Quod est melle condimentum. [μελιτώδης. Gall. Fait de miel ou dous comme miel. Ital. Mellato. Ger. Mit honig angemacht oder eingemischt. Hisp. Cosa dulce como miel. Pol. Miodem zaprawiony. Vng. Mezes. Ang. sweet lyk honie, or layd with honie.] ut Placentæ mellitæ. Horatius, Epist. 10: Vt quæ iacentibus sagittis, cruda recoquo, Panes egere jam mellitis potiore placentis. Plin. lib. 36. cap. 19: Mellitæ succum ac mitiorem culcem, mel minumq; tutus. Varro de Re rustica, cap. 16. Et favi melle tanto potendi, à faucibus longè. q Mellitus puer, pro suavi, & mundo. Cicero ad Atticum, Illa tibi fama ab hominibus deferatur, ut tantum requietis habeam, quantum cum uxore & filiola, & mellito Cicerone consumitur. Catullus ad Iuvencium Melli bas oculos tuos Iuvenci, &c.

Mĕllĭfĭcus, a, um, Ex quo fiat mel. vel fucere videtur, μελίζων, μελίζουσα: hoc est, dulce, ac mundum: ut M. Tullius marito.

Mĕllĭfĭco, as, act. p. Mellificus. [μελίζω. Gall. Faire du miel. Ital. Far mele. Ger. Honig machen. Hisp. Hazer miel de abejas. Pol. Miod gotować. Vng. Mez gyüiteni, gyüitem. Ang. To make honie.] Virgilius, in quodam Epigrammate: Sic tibi non vobis mellificetis apes.

Mĕllĭfĭcus, a, um. [μελίσσουργος. Gall. De miel. Ital. De mele. Ger. Das honig machet. Hisp. Cosa hecha de miel. Pol. Miod czyniący. Vng. Mez gyüitö. Ang. Of honie.] Columel. lib. 8. Vt ab opere mellifico evocentur apes foetibus explendi. q Item Mellificatio, ōnis, μελισσουργία.

Mellĭfĭcium, ci, n. f. Mellis factio. [μελισσουργία. Gall. Facon de miel, ou celle sorte de miel. Ital. Artificio di fare mele. Ger. Honigmachung / oder eingemischt. Hisp. Aquella obra de hazer miel. Pol. Miodowy miodzenie. Vng. Mez gyüitö, gyüites. Ang. The making of honie.] Varro de Re rustic. lib. 3. cap. 16: Sed ut hoc apellitium ad latinam aptum, sic ad mellificium thymum. Idem: Quod ad mellificium locorum vehementer profecit. Column. Lib. 9. cap. 12: Apes magis mellificias, quàm foecundas studeat.

Mellĭfĭcus, a, um, Ferens mel. [μελισσοφόρος. Gall. Qui porte miel. Ital. Che porta mele. Ger. Das honig bringt oder tregt. Hisp. Cosa que trae miel. Pol. Miod przynoszący. Vng. Mezes, hozomanyos. Ang. That bringeth or beareth honie.] Ovid. 15. Metamor. Nonne vides cunctos ora tetigisse favos? Factus Mellifero rum apum sine membris corpora nostis?

Mellĭgĕnus, a, um, pen. corr. Quod est ejusdem generis cum melle. [μελίτινος. Gall. De miel. Ital. De mele. Ger. Das honig art oder zustung hat / honigt ist. Hisp. Cosa de miel. Pol. Miodowy. Vng. Mezkez hasonlato. Ang. Of honie.] Plinius libro 16. capite 7: Fert & alium mutilem pilulam cum capillo, vetno tamen tempore melligenum succi. Hunc est ejusdem succi, cujus est mel apium.

Mellĭgĭnis, Linctura est ex melle, vel id quod Græcè Εἰκόσια.

Mĕlăbăthrum, pen. corr. μελάβαθρον, Herba est, quæ alio nomine Parthenium dicitur, chamæmelo adeò similis, ut pro ea sæpe fallat legentem. Vide Dioscor. lib. 3.

Melamirum, pisces a nigredine nomen trahens.

Melamorrhizon, Veratrum nigrum, apud Dioscor. libro 4. cap. 152.

Mĕlampĕlŏs, penul. corr. μελαμπέλος, Herba est, quæ alio nomine Helxine dicitur. [Pol. Winnica mała.] quidam etiam ex Latinis Vitem nigram appellant. De hac Dioscor. lib. 4.

Mĕlămphyllum, [μελαμφυλλον. Ger. Ein gewächst des etwann/ so von den Apotecken Branchursina genent werd. Pol. Barszcz.] Herba est aculeata, folio in nigredinem tendente: unde & nomen accepit. Alio nomine Acanthus dicitur. Vide Plin. lib. 22. cap. 22. & Dioscor. lib. 3. & quæ supra annotavimus in dictione Acanthus.

Melampyenos, Herba ea, quæ Myatos & Myagros dicitur.

Mĕlămpўrŏs, μελάμπυρος, Herba est ingrati odoris, nascens, ante Theophrasto, quæ alias Myagros appellatur. Latinè atrum frumentum.

Mĕlampŏdĭŏn, [μελαμποδίον. Ger. Schwartze Nieswurtz.] Genus est nigri helleborum, ita dictum, à Melampode quodã, qui eo usus in curatione insanos fertur: vel à pastore ejusdem nominis, qui primus hanc herbam invenisse dicitur, dum capras eo purgari animas everteret. Vide Plin. lib. 25. cap. 5.

Melan, μέλαν, Latinè nigrum, quo in compositione utimur.

Mĕlancholĭa. Una accentu in penultima, Latinè dicitur nigra cholera: hoc est, atra bilis, quæ sæpe in furorem agit homines. [μελαγχολία. Gal. Melancholie. Ital. Malenconia, humor malenconico. Ger. Die schwartze gallen / schwartzes / bitteres von der gallen entstehet. Hisp. Melancholia. Pol. Melancholia, choroba z gruba wygrzewna. Vng. Nehez sot vkösz, vagy kedues szivnek betegsegi. Ang. Melancholie.] Cicero 3. Tuscul. Græci volunt illi quidem, sed parùm valent verbo, quem nos imitamur, ipsi melancholiam vocant: quasi verò atra bile talem motum, ac non aut vel nauseam graviore, vel timore, vel dolore moveatur. q Melancholiæ varias species, vide apud Galenum in tractatu de Atra bile.

Mĕlancholĭcus, qui nigra bile plurimum abundat. [μελαγχολικός. Gall. Melancholique. Ital. Malenconico. Ger. Der schwartzer gallen oder schwartz gallicht. Hisp. Melancholico. Pol. Melankolik, to iest maiący gruba zolcz. Vng. Nehez kedues sood kedues. Ang. Melancholick.] Plinius lib. 22. cap. 7: Dantur & melancholicis candidæ copiosiores. &c. Cicero 1. Tusc. Aristoteles quidem ait, omnes ingeniosos melancholicos esse: ut ego me cardinem esse non molestè feram. Idem 1. de Divin. Aristoteles eum qui valetudinis vitio furerent, & melancholici dicerentur, censebat habere aliquid in animis præsagiens, atque divinum.

Mĕlancŏphўllus, pen. corr. μελαγχόφυλλος, Avis, quæ & Ficedula dicitur: sed Ficedula tamen autumno abedendis ficis, at his temporibus melancophyllos vocatur, quod μέλαν φύλλον habeat: hoc est, verticem nigrum habeat. Latinè Atricapillam dicere possimus. Plin. lib. 37. cap. 8: Sunt qui in Arabia inveniri eas dicant in nidis avium, quas Melancorythos vocant.

Melandris, genus Tenæ grandissimum.

Mĕlandўon, μελάνδυον, Ruellius interpretatur intimam, duramen amq; roboris materiam, quæ cortice & alburno detractis relinquitur.

Mĕlanthĭum, μελάνθιον, Hoc est fabæ nigri coloris. Latinè violam nigram possumus interpretari.

Mĕlănŏrhizon, penult. prod. μελανόριζον. Herba est, quam alio nomine Veratrum nigrum appellant. Nomen habet à radice nigrecine, μέλαν enim nigrum est, & ῥίζα, radix. De hac Dioscor. lib. 4.

Mĕlantĕrĭa, μελανθηρία, Alio nomine Atramentum metallicum appellant, quo med ciamur ad perficiam, sive excrescentem earum contumendam. Vulgus Gallorum Armoniacum vocat.

Mĕlanthĭon, [μελάνθιον. Ger. Schwartz Nienst / Tollkorn.] Herba est, sive potiùs frutex pusillus, à Ianuario nigredine nomen habens, quod à Plin. lib. 22. cap. 17. Gith appellatur, & à quibusdam Melisperma. Officinæ Nigellam vocant.

Mĕlănŭrus, pen. prod. [μελάνουρος. Ger. Ein Meerfisch mit vorn dem Angesicht Gestalt: hat viel Gräten, vom vorgan der grossen augen/ also genennt.] Pisces extaxandi, nigricantem habens caudam. Penultima hujus dictionis producitur, quum apud Græcos scribatur per ου diphthongum. Oppianus 3. Oppian. Haud facili parvus Melanurus fallitur æne. Ennius tamen contra orthographiæ rationem penultimam corripuit, primamq;, quæ per ε scribitur, licentiâ produxit in hoc versu: Melanurum, turdum, merulam, tunnumq; marinum. q Est præterea Melanurus, serpentis genus, præcipuè in Lybia & Asia nascens, vipera minus, sed ad inferendam pernitiem multo velocius. Morsu ab eo facto torquentur, immodicèq; bibentes sibi necem inferunt. Corpus ejus lineis duabus nigris distinguitur: unde & nomen accepit: corpore ceteroquin albicante. Vide Gal. li. 14. cap. 33.

Mĕlăprŭum, Maligenus, ita dictum ab Apii mali similitudine. Plin. lib. 19. cap. 4.

Mĕlĕagrĭdes, [μελεαγρίδες. Gall. Geline d'Afrique. Ital. Gallina d'India. Ger. Indianische hüner. Hisp. Gallinas morisca. Pol. Indyczki albo, kokoszki. Vng. Indiaiasszony. Ang. Hennes of Affrike.] Gallinæ Africanæ sunt, quas vulgus Indianas gallinas vocat. Has Ovidius lib. 8. Metamorph. tabulatur Meleagri sorores fuisse, dolore impatientia, quem ex morte fratris concepetant, in has aves conversas. Plin. lib. 10. cap. 16: Similiter modo pagonum Meleagrides in Bœotia Africæ hoc est, gallinarum genus gibberâ, variis conspersum plumis. Varr. lib. 3. de re Rust. Gallinæ Africanæ

Africanæ sunt grandes, variæ, gibberæ, quas μελεαγρίδας appellant Græci. Has nutriendi in tecto ratio gancas unà intromittere solitæ, propter salticum harum hostium. Vide ea quæ in dictione GALLINA annotavimus de tribus gallinarum generibus.

Melegemella. Mala sunt, quæ & capunculæ vocant.

Meli, μέλι. Latinè mel, à quo per compositionem plurima nomina deducuntur.

Mēlia, æ. Arbor, à Græcis dicitur μελία, quam Latini Fraxinū vocant. Vide Rueil. lib. 1. cap. 82. ¶ Est & Melia Cariæ oppidum, apud Hecatæum lib. 2. Genealog.

Mēlia terra, μελία γῆ. Terræ genus est Cretriæ cinereo nec dissimile, quod; digitis confricatum, foliarum redditur pumicis similem. Vires habet in medicinis ea dicta fere cum alumine, paulò tamen ignaviores. Dicti ibus enim ulcera siccat, ad diuturnitatem colorū humectatem. Plin. Melinum vocat, nomine deducto à Melo insula, ima Sporadum, unde advehitur.

Mēlicerīs, dis, penult. prod. μελικηρίς. Abscessus species est ex pituitæ affluxu generata, qui humorem mellis instar continet, tunicis & crassitudini & colorem referentem. Vnde & nomen accepit. Plin. lib. 21. de Medicor. Peculiariter contra miticidas efficax. Celsus lib. 5. hoc abscessus genus, μελικηρίδα, vocat, asserit, nomine sumpto à favo, cujus simili duritiem refert.

Mēlichrus, μελίχρους. Gemma est mellei coloris, unde & nomen habet. Plin. lib. 37. cap. 11. Calos appellat chrysolychnum aureum, chrysoprasum herbaceus, melleus melichrus.

Melichrysos, μελίχρυσος &c. Gemma quæ ex India mittitur, cujus superficiem cyaneo mellei coloris lucente. Plin. lib. 37. cap. 9.

Mēlicrātōn, μελίκρατον. Potus est confectus ex aqua & melle, qui a Latinis Aqua mulsa dicitur. Nomen accepit ἀπὸ τῆς κράσεως hoc est, à melle, & κεράσματος, sive κράσεως, quod est miscere, hoc est tempero. [Pol. Medoporion.]

Mēlicus, a, um, penult. corripitur, idem quod melicus. [μελικός. Gall. Melicien. Ital. Melico. Ger. Ein gesang, der gesang macht, oder süß ist zu hören. Hisp. Dulce, suave. Pol. Spiewny, muzyk. Vng. Muzsikas lantos, hegedüs, &c. muzsika zenesznek. Ang. Musicall.] A Græco nomine μέλος, quod carmen, sive cantum significat. Vnde poetæ lyrici, Melici dicti sunt. Ausonius: Tu melicos, lyricosque modos, Camena, canebas. Oratio. Fulmineus enim tragicus, comicus, epicus, melicus etiam, atq; dithyrambicus, cyc.

Mēlica, Gallicum, teste Col. lib. 8. cap. 2. vulgò appellatione sunt, quæ Medicæ dici debuerant.

Mēlilōtos, penult. prod. τὸ. [μελίλωτος. Ger. Steinklee. Pol. Ostrolodyga, ziemkowstwo.] quasi dulcis & melleus lotos. Herba est cruci similis, frequens in Campania, quæ quòd coronamentis adhibetur, salet, Serpula Campana appellatur à Latinis. De hac Plin. lib. 21. cap. 11. & Rusticus lib. 3. cap. 15. Ovid. Pars thema, pars flores pars mellilotos amant.

Mēlimēla, penult. prod. n. t. [μελίμηλα. Ger. Eingattung süsser apffel mit kleinen. Pol. Słodkie iabłka. Vng. Edes almak. Ang. Mellow apples.] utrobiq; per simplex l. Dicuntur pomamalitea, sive dulcia, quasi mellea mala. Nam μῆλον per se, malum significat. Varro de Re rust. lib. 1. cap. 59. Quæ autem mustea vocabant, nunc melimela appellant. Eadem vulgò Nasse vocantur, à pariete arborum è quibus proveniunt. Plin. lib. 15. cap. 14. Mustea à celsitate unisecendi, quæ nunc Melimela dicuntur à sapore mellis. Martial. lib. 7. Infanti melimela dato, sanamq; matrem. Nam mihi quæ nocui pungere, Chia sapit. Vide Colum. lib. 5. cap. 10.

Melimelo, melimelis, pen. corr. n. t. [Ger. Pomeranzen.]

Mēlīnē, es, ἡ, μελίνη. Vt Festus ait, genus hic acutæ fistulæ. ¶ Est & genus vasis, vel à colore, vel à Melo insula, unde asseritur, ita dicta. Plautus in Epid. Vbi ergo est mihi situla aurea? ubi melina argentea?

Mēlinum, i, n. f. [μήλινον. Gall. Melig. Ital. Melig. Ger. Meisen tranut oder Quentaut. Hisp. Tomegil. Pol. Rydzek, rydzowiec. Vng. Mézfü. Ang. Sealwe hearbe.] Apiastrum vocat Varro lib. 3. de Re rust. cap. 16. ¶ Est & melinum quod ait Plin. lib. 23. cap. 6. oleum ex flore malorum. ¶ Est & unguentum. Plin. lib. 13. cap. 2. Amaracinum in Coo postea eodem loco prælatum est melinum. ¶ Melinum quoq; colore candidi pectinis est, à Melo insula, una Sporadum nomen habens, ubi præstantissimum effodiunt. Dioscor. lib. 5. Melinum terram vocat. Plin. lib. 35. cap. 6. Melinum candidum & pinguem est optimum in Melo insula, in Samo quoq; nascitur, sed eo non utuntur pictores, propter nimiam pinguedinem. Plautus Mostel. Neq; cerussam neq; melinum, neq; alia fucum.

Mellor, Melitulcus, Melioro, & Melterelco, Vide MEL.

Mellon, Aquarum Satyricum criterion, apud Dioscor. lib. 5. cap. 145.

Mēlipēctā, μελιπήκτη, Cibaria mellita, cujusmodi sunt placentæ mellitæ.

Mēlisphyllōn, [μελίσφυλλον. Gall. Melig. Ital. Melig. Ger. Melissen tranut oder Quentaut. Hisp. Toronjil. Pol. Cytrynka, rutewnik. Vng. Melissa. Ang. Seallwe hearbe.] Herba est balsamita similis, quæ & Apiastrum, & Citrago, & Melyphyllon, & Melissa appellatur. Galli Melissam vocant. Nomen habet à succo, qui ex ea herbe est, ad quem apes quæ ea tinguntur, è cibo ita allectantur, ut si ea alveare perunguantur, usquam diffugiant. De hac herba vide Columell. lib. 9. cap. 8. & Varr. de Re rust. lib. 3. cap. 16.

Mēlites, μελίτης, Gemma sic dicta à colore mali Cydonei, quod μέλιμηλον dicitur. Plin. lib. 37. cap. 11. dicit: Melites malo coloris, nec plura addicis.

Mellisiocta, Melissophyllon vel apiastrum, Dioscor. lib. 3. cap. 119.

Melitinum, Apiastrum apud Dioscor. lib. 3. cap. 119.

Mēlitītes, melitītis, pen. prod. m. c. [μελιτίτης. Ger. Honigwein.] Genus potionis dulcis, ut ait Plin. lib. 14. cap. 9. factæ ex mulsi & musto hoc est, ex congio mellis, & quinq; congiis aut musti, & cyathorum tribus, aut fervefactis. Dilutur autem à multo, in quo hicis vini, singuli mellis congii admiscentur, ut docet Dioscor. lib. 5. ¶ Est præterea Melitites, lapis cretici coloris, qui cocti attritus, vel cum liquore contusus, hominem dulcem efficit. Vnde & nomen accepit. Vide Plin. lib. 36. cap. 19. & Galenum lib. 9. Simpl.

Mēlitōnēs, penult. prod. m. t. [μελιτῶνες. Ger. Ein art bienen. Gesetzt in Attica dicta. Pol. Ciel.] Alvei, in quibus apes nutriūntur. Varro de Re rust. lib. 3. cap. 16. Melitones ita facere oportet

Melocārpos, [μηλόκαρπος. Pol. Τσερέσμηλιὰ.] Herba est, quæ alio nomine Aristolochia longa appellatur. Dioscor. libro 3. capite 4.

Melolōnthē, [μηλολόνθη. Ger. Ein grüner Schröter.] Scarabæi genus est, colore viridi nascens.

Melōmēli, μελόμηλι, Confectio quædam ex malis cydoniis mel coquentis in lagena. Rationem conficiendi docet Columella lib. 12. cap. 45. & Dioscorides lib. 5.

Melōnes. [Ger. Melonen. An. *Melon, Sorte.*] A Palladio dicuntur, qui ex genere peponum ad malorum rotunditatem accedunt, à quibusdam, facto ex mala & pepone nomine, Melopepones appellantur.

Melonōmis, μηλονόμις, penult. corr. ovium pastor. Nam μῆλον & pomum, & ovem significat.

Melopēpones, [μηλοπέπονες. Pol. Μελοπέπονι.] Fructus sunt ex genere peponum, qui mali figuram rotunditate imitantur. Non pendent arbori, sed humi coalescunt, & odorem præcipuè dulcissimum habent ut Palmatiani vocant. Palladius Meloues vocat. Vide Rutilium lib. 1.

Melos. [מנגינה, מנגון, מזמר. Gall. *Douceur de chant, melodie.* Ital. *Dolcezza di canto, melodia.* Ger. Die lieblichkeyt eines gesangs. Hisp. *Dulzura del canto.* Pol. Wdzięczny melodia. Vng. Édes énekléssel, édes melódia. Ang. *Sweetness of musicke, melodie.*] generis neutr. & indeclinabile est, aut certè defectivum: nam genitivum, & dativum singulares, eorumq; pluralem numerum apud Latinos non habet. Ablativo Melo utitur Lactantius Firmianus in Hymno de Resurrectione Dominica: Ferque repercusso dulcis in aura melo. Apud Græcos declinatur, τὸ μέλος, τοῦ μέλους. Est autem Melos cantus lingua rei, ex apta vocis modulatione, & flexu profectus. Persius in prooemio Satyrarum: Corvos Poëtas, & Poëmidas picas Cantare credas Pegaseium melos. ¶ Hinc multa, de quibus mox, deducuntur.

Melōsus, a, um. [μελώδης, μελῳδός. Gall. *Melodie, douce chose.* Ital. *Melodia.* Ger. Ein lieblichlaut oder süß gesang. Hisp. *Cosa dulce.* Pol. *Melodia.* Vng. *Édesgyönörüségh, édes ének.* Ang. *Sweetnesse of sounde, melodie.*] cum accentu in penultima, Dulcis cantus, sive melicus.

Mĕlŏdus, pen. prod. μελῳδός. Accipitur pro melico, dulcia carmina canente. Sidon. Prosulus melodes insonare pulsibus.

Melochĭa, & Melochītes, [μολόχη, μολοχίτης. Ger. Ein schöffel mit der Wollen.] Dicitur potest pellis ovina una cum lana corpori detracta, μολόχη enim à Græcis dicitur, quæ à nobis ovis.

Melochrum, [μολόχρον.] Herba est, quæ alio nomine μολόχη λευκὴ, hoc est alba appellatur. De hac Dioscor. lib. 4.

Membrum, bri, n. [Proprie dicitur cuiuslibet rei genitæ.] [μέλος. Gall. *Membre.* Ital. *Membro.* Ger. Jeder und jeglich theil des thiers, es sey des leibs oder eingeweides. Hisp. *Miembro.* Pol. Członek, część ciała. Vng. *Tag.* Ang. *A member.*] unde Membrana, superior membri pars dicitur: hoc est, pellicula. Si laus & venis male junctis tres membrorum affectus fiunt: corruptis visu defluvia membris. ¶ Accipiuntur tamen etiam membra pro singulis corporis partibus: ut manus, pes, auris, membra dicantur. Terentius in Adelph. Membra mea debilitata sunt. Cic. 5. de Finibus: Iam membrorum, id est, partium corporis, alia videntur propter eorum usum à natura esse donata, ut manus, crura, pedes, quo alio autem nollem abutiturum, qui id ad eurythmum, ut ita dicam, non aptum vocet. Virg. 9. Aeneid. Quò sequerentur quæ nunc artus, avulsaque membra, Et sinus lacerum tellus habet? ¶ Membra principalia & principes partes sunt inanimatæ, Cor, cerebrum, jecur. Quomodo autem differat membra à Artubus, vide in dictione ARTVS. ¶ Sumitur etiam Membrum pro parte cujusq; rei. Plin. Epistol. 17. lib. 2. Adhærent dormitorium, membrum, tractu intericente. Hoc est, pars domus quæ ceteri corporum dicitur. Cic. 2. de Nat. deor. Omnes autem ejus partes, atque omnia membra tam facilimè noscuntur, quàm totæ quæstiones scribendo explicantur. Columella præterea & Apuleius partes domus, membrorum nominant. Et Vlpianus de manumissionibus: Quæritur, per procuratorem, si fabris duobus, vel pictoribus tempsum vel membrum scriptum esset. De oratoris membris ita Auctor ad Herennium: Membrum, omnis appellatur res breviter absoluta, cui totius sententiæ demonstratione, quæ demum alio membro orationis explicatur. Cic. in Oratore: Quæ Græci κῶλα, & κόμματα nominant, hoc est membra & membrula dicimus. ¶ A membrum fiunt adjectiva, Bimembris, δίκωλος. Trimembris, τρίκωλος, Quadrimembris, τετράκωλος, hoc est duorum, trium, quatuor partium.

Membrātim, adverb. à membris. Apul. lib. 6: Verùm cor vitiosi animi erat illum, sed humanitus tenuè circumdedit membratim lanam, *κωλοβόρως* Græcè dicitur.

Membrātim, adverb. Significat per membra singula, per partes. [κωλιστὶ, μελιστὶ. Gall. *Par membres, par parties, membre à membre.* Ital. *A membri à membri.* Ger. Jun jeden glied zu dem andern. Hisp. *Miembro à miembro.* Pol. *Członkami.* Vng. *Tagonkint.* Ang. *Member and member, by parte.*] Plin. lib. 9. cap. 15: Illi membratim cæsi, cervice, & abdomine commendantur. Idem lib. 11. capite 37: Itaque nunc per angulas partes corporis, præterjam dictas, membratim tractetur historia. Cicer. in Partit. Narratio autem accusatoria erit, cum & membratim gesti negotii suspiciosa explicatio. Quintil. libro 9. capite 4: Ubicunque acriter erit & instanter, pugnaciterque dicendum, membratim, cæsimque dicendum.

Membrāna, æ, f. Pellis exterior quæ membra tegit, & generaliter pro quavis tenuiori pellicula accipitur. [μῆνιγξ, δέλτος, μεμβράνη. Gall. *Peau, parchemin.* Ital. *Pelle sottile.* Ger. Die zerfürst haut des leibs.] Hisp. *La tela.* Pol. Skóra na pergamin. Vng. *Tanorna, bárzsony.* Ang. *The vppermost skinne of any thyng.*] Cic. 2. de Nat. deor. Quæ primùm oculos membranis tenuissimis vestiret & sepiret. Lucret. lib. 4: Membranas mittunt vituli de corpore summo. Plin. lib. 9. cap. 29: Membranâ inter illa mira tenuitate extenditur. ¶ In ligno quoq; membrana est. Plin. lib. 13. de tilia inter corticem & lignum tenues tunicas multiplici membrana. ¶ Membranæ etiam dicuntur chartæ pergamenæ ex pellibus animalium factæ. [περγαμηνὴ. Gall. *Parchemin.* Ital. *Pergamena.* Ger. Permat jo man auf etlicher thier häut mag es bereitt ja schreiben. Bel. *Pergament.* Hisp. *Pergamino.* Pol. *Pergamena.* Ang. *Parchemente.*] Earum usus Pergami, regnante Eumene inclyto, magnamque earum vim Rex Attalos Romam misit, ut penuria chartæ pellibus penuraretur. Unde Pergamenarum nomen ad hanc usque diem, tradente fabilla, cum per manus posteritate, servatum est. Quintil. libro 10. capite 3: Illa quoque minora non sunt transcunda. Scribi optimè ceris, in quibus facilima est delendarum, nisi fortè visus infirmior membranarum potius usum exegit. Plinius libro 7. capite 21: In nuce gestatam Iliada Homeri carmen in membrana ferunt, tradidit Cicero. Matt. libro 11: Hos ome, quos ardta brevitas membrana tabellis. Horat. de Arte: Membrana intus posita delere licebit Quod non ediderit. ¶ Differt autem Charta à Membrana, quòd Membranæ pelliceæ sunt, & Pergami primum inventæ: unde & Pergamenæ sunt appellatæ. Chartæ autem ex papyro olim in Aegypto natæ, ut Plinius ostendit: apud nos de centonibus certo quodam modo maceratis, & glutino conficiebatur. Chartam ex papyro in victoria Magni Alexandri inventam scribit Varro, antea palmarum foliis scripitatum fuisse: item de quorundam arborum libris, postea publica monumenta plumbeis voluminibus, mox & privata lineis, & fœdis confici cœpta. Ptolemæus autem chartas, Eumenes verò membranas, quum uterque eorum magnas bibliotheças invexerunt: quorum alter Pergami, alter Aegypti rex fuit. Plinius autem patet charterum usum Numæ temporibus fuisse, jocatur auctoritate Gallii Hermæ confirmat, qui Cn. Terentium scribam, ægrum tunum in lanionio repositorum, invenisse arcam, in qua Numa reconditus esset, & in ea libros ejus è charta fuisse. Sec. Numam, plumbeis armatos ante Alexandrum fuisse constat.

Membranācĕus, a, um, Quod similitudinem membranæ habet. [μεμβρανώδης. Gall. *Semblable à parchemin.* Ital. *Simile à membrana.* Ger. Dem pergamine gleich. Hisp. *Cosa semejante à pergamino.* Pol. *Pergaminowy.* Vng. *Tanorhoz, vagy bárzsonyhoz hasonlatos.* Ang. *Like to parchemine.*] Plinius libro 16. capite 31: Quibusdam cortex membranaceus, ut vitis. Idem libro 10. capite 61: Volucrum animali pars vespertilio tantùm, cui membrana est pinnæ.

Membranācĕus, a, um, Quod ex membranis est. [διφθερικὸς, περγαμηνὸς. Gall. *De parchemin.* Ital. *De pergamena, membranea.* Ger. Permatt oder pryment gemacht. Hisp. *Cosa de pergamino.* Vng. *Tanorbúdból, bárzsonyból való.* Ang. *Made of parchement.*] Vlp. Liberta appellatione ff. de Legat. iij: Quòd sint codicibus sint membranaceis, vel chartaceis, vel etiam ceratis.

Membrātē, Significat per membra formari, κωλικῶς, quo verbo utitur Censorinus in lib. de Die natali.

Membrātim, Est membrorum politura, λεπτολογία.

Membrōsus, a, um, μελώδης, Qui magna habet membra. [Pol. Rozległy.]

Memet, Accusativus gemitivus, majoris vehementiæ gratiâ, ab Epo primitivo, Virg. [Ger. Mich selbs.]

Memet, Pronomen compositum, Plaut. [Ger. Mich selbs.]

Mĕmĕcўlŏs, μεμέκυλος, Species est arbuti. Plin. lib. 15. cap. 24. de unedine loquens: Duabus tamen hoc nominibus appellant Græci, Comarum, & memecylon. Ex quo apparet totidem esse genera & apud nos. Vide Dioscor. lib. 1.

Mĕmĭnī,

Mĕmĭnī, A' Meno antiquo verbo fit, quo veteres usi sunt pro recordari & in mentem venire: à quo prima syllaba geminata. Et præterito tantùm Memini dicitur à Pungo, Pupugi. [זכר zakhar. μιμνήσκω. Gall. Se souvenir, avoir memoire. Ital. Ricordarsi. Ger. Gedenken. Bel. Gedenken ontgedenken. Hisp. Acordarse. Pol. Pamiętam. Vng. Eszbe kezem, meg emlékezem. Ang. To remember.] Et quamvis sit præteriti temporis, in præsenti tamen ferè semper accipitur, teste Valla in Rudens. Plaut. Epid. Canulam atq; aurelium aurcolum in digito? Memini me homo. 6. Non memoriæ mihi aurem adhæsisse natali die? Idem Mil. Ingens vaticinor. Et non eadem. Memini me meminisse. Et Mercator. Terent. in Andr. Fadium quæ vales, scio esse omnia. Et nominat. Cicero pro Quint. Memini, verum est, defuisse multò fortiùs dolorem, quàm patremfamilias fore posse. Virg. 2. Aeneid. Quamquam animus, meminisse horret, luctuq; refugit. Incipiam Ovid. 9. Metamor. Dum loquor, horrebat per ossa, et meminisse doloris. Requirit genitivū, vel accusativum. Terent. in Eunuch. Facinus ut hujus sceleris meminerit? Virg. 9. Aeglog. Omnia nostræ memini, & verba tenerim. Ovid. Epist. 21. memor memorem omnia amantes. Cicero de Senect. Omnia quæ curam senes, meminerant. Sed quum significat mentionem facio, recitat accusativum, postulatq; ablativum cum præpositione De, vel genitivum. Quint. lib. 11. cap. 2. De quibus multa memini. Et, vel genitivum. Quint. lib. 12. cap. 2. De quibus multi memini. Poeta ipse. ¶ Interdùm Iocosè. Neq; omnino hujus rei meminit Poeta ipse. ¶ In priore significatione interdum tam cum præterito infecti, quàm cum præsenti. Virg. 9. Aeglog. Nam quis Oebalidæ meminit me cornibus altis Concubia ad lucos vidisse taurum? Idem. Cantando puerum memini me condere Soles. Cicero Appia: Ad me adire quotidiè memini. Idem Papyrio lib. 4: Nec tamen eas comas quæro, ut magnæ reliquiæ hæc. Quòd erit magnificè sit & factum. Meminisse modi. Phædrus: Etiam narrare memini pericli fuit, cæteris eadem mortis. Idem Attici lib. 1: De comitiis nihil, quæso, eadem mortis. Idem Attici lib. 1: De comitiis negotii, & tibi me semper fuisse memini. Idem pro Rabir. Amer. Memini me ita distribuisse munus caulam. ¶ Hujus compositi vide, Commemini, de quo tuo loco.

Mĕmŏr, Hujus memoris, penult. corr. gen. omnis, secundum Priscianum, à verbo Memini. Qui rei alicujus recordatur. [זכר zakhar זכור zakhor. μνήμων, μνήμονος. Gall. Memoratif, qui a memoire, qui se souvient. Ital. Ricordevole, memore. Ger. Eingedenck. Bel. Gedachtich. Hisp. El que se acuerda. Pol. Pamiętny. Vng. Meg emlékező. Ang. Mynefull.] Plautus in Pseud. Advenit ergo amicus, & facis prom si tu memor. Idem Cap. Numquid vis? Pyrrhias tempori. A. memor eris monui. Virgil. 4. Aeneid. Et bene apud memores veteris stat gratia facti. Idem 6. Aeneid. Quique fuit memores alios fecêre merendo. Horat. 2. Serm. Satyr. 5: Vive memor quàm sis ævi brevis. ¶ Quum autor de animantibus ista dicitur, significat rem cujus nos memores faciamus, Virgil. 1. Aeneid. Ilæus memorem Iarbanis obtrahat. Horat. lib. 1. Carm. Sive quæ Sidonia Dido professa puellis Iunonis nomen, sæpe coluit templa memorem. Et celsis nocuit, quòd est memorem dentibus aper; nocet, quòd vehementè, at non facilè evitat memoria. Ovid. Epist. 19: Et vacem memori condiscit arte citò. Idem 4. de Ponto Eleg. 2. Carmina tola tibi memorem celebrantia curam. Non data sunt, quid enim, quæ fugis ipse darem? ¶ Hujus contrarium est Immemor, de quo tuo loco.

Mĕmŏrĭă, æ, fœ. (ut inquit autor ad Herennium lib. 3.) Est firma animi rerum & verborum dispositionis perceptio, rem recordatio, setas, antiquitas. [זכר zakhar זכרון zikhkaron. μνήμη. Gall. Memoire. Ital. Memoria, rimembranza. Ger. Gedechtnus. Bel. Gedachtenisse. Hisp. La potencia de aprender, memoria. Pol. Pamięć. Vng. Idöre. Ang. Memorie, remembrance.] Cic. 2. de Invent. Memoria est, per quam animus repetit illa quæ fuerunt. Idem de claris Orat. Quorum memoria & recordatio in maximis nostræ gravitatis motibus cum jucunda tum fuit. Idem ad Plancum lib. 10. Epist. Nihil potest homini memoriam gloriosius, nihil gratius, nec tempore quidem ipso opportunius accidere vidi. Terentius in Andr. In memoria hanc, [ἐν μνήμῃ ἔχω. Vbi Donatus: Plus est, quàm si dixisset, Scio. Nam quæ scimus, possumus oblivisci: quæ verò memoriæ commendamus, numquam amittimus. Pacuvius: Perq; nostram egregiam humanitatem, quàm memoria firmavit. ¶ Nominis hujus in oratione varius est usus. Dicimus enim Insidere in memoria, Memoriæ affigere, Memoriæ mandare, Memoria custodire, Memoriæ alicujus rei sibi proponere. In memoria effluxit mihi. Memoriā alicujus rei subire. Memoriæ alicujus dare operā, Memoria tenere, Memoriā continere, Memoria complecti, Memoria alicujus tenere, Memoria memorare, Memoriæ prodere, Memoriam alicujus rei prodere, Memoriæ tradere. Memoria est, pro eo quod est, Meminit. Memoria cadit vel intercidit, Memoria fallit, Memoria arripere, In memoriā redigere, In memoriā revocare, Reducere in memoriā, In memoriā redire, Referre memoriam alicujus, Omni memoriā, vel in omni memoria, pro in omni tempore. Superiori memoria, pro superiori tempore, Vsque ad hanc memoriam, id est, usque ad hoc tempus. Vt nostra memoria est: id est, quantum possimus meminisse, aut remisisse: Memoria mea fidum non est, id dicendi est, quòd illum meminisse possimus. Quam ob rem quum non testimonio passim omnes autores legerent, errarent.

Mĕmŏrĭŏlă, diminut. Cic. ad Att. lib. 12. Sed quod scribis significatum mearum, pergrave est, & memoriola vel Lege.

Mĕmŏrĭtĕr, adverb. impens. dicunt. Meme tenuis, de re recenti, ex memoria. [μνημονικῶς. Gall. Par memoire, par cœur. Ital. Ricordevolmente, & memorevolmente. Ger. Gedechtnus. Bel. Gedachtenisse. Hisp. Dezir de memoria. Pol. Na pamięć. Vng. Szóval. Ang. By heart, readily, with good remembrance.] Cicero de Amicitia: Quæ Mucius Augur Scævola multa narrare de C. Lælio socero suo memoriter & jucundè solebat. Sic etiam dicimus. Memoriter cognoscere, Memoriter memorare, enumerare, pronuntiare, complecti rem, recitare, respondere, Memoriter colligere, Memoriter meminisse, Memoriter narrare, Memoriter respondere, Memoriter expanere, Memoriter vocare.

Mĕmŏrăcŭlum, Lucretius. Vn. Emlékezet.] Apuleius in Apologia: Metaphrasticè tot sacrorum ingua, & memoracula cujusdam Dodonæ.

Mĕmŏrăbĭlĭs, le, ant. Qui est dignus memoriæ, laudabilis, præclarus, excellens. [זכר zakhar. μνημόσυνος, ἀξιομνημόνευτος, ἀξιόλογος. Gall. Memorable, digne de memoire. Ital. Memorabile. Ger. Gedächtnus würdig. Hisp. Cosa digna de memoria. Pol. Godny pamięci. Vng. Emlékezetre méltó. Ang. Worthie of memorie or remembrance.] Cic. Iunio in Pætat. lib. 1. Quum tot alias Romani generis inirent memorabiles duces. Cic. de Amic. Quā accepimus à patribus mas memorabilem. C. Lælii, & Pub. Scipionis familiaritatem fuisse. Terentius in Heaut. Heus tu, nonne hæc memorabiliter commissa? Memorabile & memorabile. Virg. 4. Aeneid. magnū & memorabile numen. Idem 2. Aeneid. nunquæ est aut illum memorabile nomen. Fœminei in parva est. Cicero 3. de Finib. Si enim sapiens aliquis inferre esse posset, nec ejusdem gloriosum memorabilemq; virtute non magno existimandum putē.

Mĕmŏro, as, penult. corr. act. p. Ad memoriam revoco. [μνημονεύω. Gall. Remembrer, commemorer, redire en memoire. Ital. Commemorare. Ger. Jn gedächtnus bringen, mit erzehlung. Bel. Verhalen, vertellen. Hisp. Acordar a otro. Pol. Wspomnieć. Vng. Eleszmondom valamiről, valamiről emlékezetet tartani, valamiről emlékezetre hozni. Ang. To bring to remembrance, to make mention, to recite or report.] Plautus in Pœn. Memorandum mihi, quavi sorte, aut fortunā cognati mihi. ¶ Interdùm est dicere, narrare, seu exponere, recitare, refere, legēs Iuonis libro 1. ab Verbo: Herculemq; in ea lova, Geryone interempto, boves mira specie abegisse memorant. Virgil. 2. Aeneid. Mea amissos casus memora. Plautus in Trin. Age dum nomen tuum primum memora mihi. Idem in Amphit. Is nunc meus pater memoret, legiones hostium ut fugavérim? hoc erit, commemorare, velmarrare. ¶ Hujus compositi sunt, Commemoro, & Recommoro, quod est in memoriam reduco. Legitur & passivè. Memor. Plautus in Amphit. Experiar itidem ego illi, quam mihi memoratur. Sallustius: Increditu memoratu clarum, quam facile coaluerint.

Mĕmŏr, ŏrĭs, gen. omnis. Qui memorat. [זכרן mazkhir. μνήμων. Gall. Memoratif. Ital. Ricordatore. Ger. ein rhetor. Hisp. Memorador. Pol. Wiąz. Vng. Jó szóllató, előbeszélő. Ang. Memorialle, or reporter.] Propert. lib. 1. Eleg. 11. Nestoris & tetricæ memorator Homerus.

Mĕmŏrātĭo, nis, m. q. Memoratio, commemoratio. [זכר zakher זכרון zikhkaron. μνήμη. Gall. Memoire. Ital. Rimembranza. Ger. Widergedechtnus, widerholung. Hisp. Obra de recordacion. Pol. Wspomnienie, wzmianka. Vng. Emlékezet, előbeszélés. Ang. A reporting or telling, a mention.] Gellius lib. 11. cap. 4. Eos veteres non minus sanctos, atq; memoratione dignos puto, quàm philosophorum de officiis decreta.

Mĕmŏrātus, a, um, part. Celeberrimus. [μνημονευόμενος. Vng. Igen híres, nevezetes.] Gell. lib. 8. cap. 2. Herodotus scriptor historiæ memoratissimus.

Mĕmŏrĭōsŭs, a, um. Qui memoria præditus est. Cornif. Fronto de diff. voc. Memoriosus habet ad dicta facta q; memoriam.

Mĕmŏrĭōsē, adverb. Idem Cornif. Fronto. Memoriosè qui facit, ostendit in memoria vitia parum.

Memphĭtēs, æ, vel is, pen. prod. μέμφις, Lapis est pinguis variosq; colore, in membris lecandis vel urendis citra omne periculum ferisem admotus. Debus Dioscor. lib. 5.

Mĕnæchmi, μεναίχμοι. Apud Plautum comœdia, in qua Sosicles tres gemini introducuntur ejusdem nominis, qui in decimo sumi inducuntur ab ipsis matre errores excitant.

Mendă, æ, fœ. & Mendum, di, n. Error, vitium. [משגה mishgheh משגיאה mishgheah שגיון shgiyon שגיאה shgiah שגעון shgaion. μῶμος, ψόγος. Gall. Faute. Ital. Mendo, errore. Ger. ein fehler, ein mangel. Bel. Gebrecke. Hisp. Tacha, mancilla, mancha. Pol. Wada, zła. Vng. Vétek. Ang. Mendor, a fault or blemish.] Cicero in Cæcinna. Cicero in lib. 6. Fam. Mendum scripturæ hujus tolerare. Ovid. lib. 1. de Arte. Nec te latet mendis, utroq; ignoscitur omni. Cic. Attic. lib. 2. Calfritianum mendum non corrigitur omni. Cic. Attic. lib. 2. Calfritianum mendum non corrigitur omni.

mus, &c. Idem 4. Verr. Quod mendum illa litura correxit. Quam mendam legit Nonius: id quod Victorius admonuit. Ovid. 1. Amor. Elegia 5: In toto nusquam corpore menda fuit. ¶ Hinc etiam fit verbum Emendo, as, quod est quasi mendas tollo. Remendo, Latinum non est. quanvis id recentiores Latinitas inter derivata à nomine Mendum, deceptus corruptio loco Columellæ, quem sic citat ex lib. 3. cap. 19: Quidam flagellum totum, dicut erat matri detractum, credidernt filioni convenire, idq; per gemmas quinas, vt etiam per tenas partiri, complures etiam ex aliis emendaverunt: quod ego minime probo. Quo in loco calligatora exemplaria debebant. Talcolas terræ mandaverunt.

Mendōsus, a, um. Quod est erroribus plenum, corruptus, vitiatus: [מעקש ועקש walakkash. עקש. Gall. Incorrect, plein de fautes. Ital. Pieno d'errori, scorretto. Ger. Voll fehler. Hisp. Cosa llena de menguras y erradas. Pol. Zdany pełen. Vng. Vetkes hamis. Ang. Full of errours or faults.] ut, Exemplar mendosum apud Plin. in Epist. & Cic. 4. Ver. Cui servus tot societatis, qui tabellas confecerit, tempestu Verrutii nomine certo ex loco mendosas esse? Idem 2. de Orat. Deinde Ingulorum genera partier, in quo & deesse aliquas partem, & superare mendosum est. Idem de clar. Orat. Quanquam his laudationibus historia referta nostratium est facta mendosior. ¶ Accipitur quandoq; pro vitioso & depravato. Ovid. 2. Amor. Non ego mendosos odium defendere motes. Horatius in Serm. Mendosa et natura.

Mendōsē, locorum est, inemendatè, corruptè, depravatè. [מעקשות. Gall. Avec beaucoup de fautes. Ital. Scorrettamente, con molti falli. Ger. Zahlreich, voller fehler, mit viel fähl. Hisp. Con muchas errades, con muchos errados. Pol. Zle, źle pisać. Vng. Vetkessen, hamissan. Ang. With many faults.] Cic. ad Quint. Fratr. 3. De Latio verò quo me vertam nescio, ita mendosè & turbulenter & vaecorditer. Idem 1. de Invent. Neq; eò dico, quòd ejus ars, quam edidit, mihi mendosissime scripta videatur, &c. Persius Satyr. 5. mendosè colligis, inquit Stoicus, hic autem mordaci lotus aceto.

Mendacium, ci, n. s. Et oratio is vanitas. [שקר kōzēb כזב chazōn חזון chachasōn. Gall. Mensonge, menterie. Ital. Bugia, menzogna. Ger. Lug. Hisp. Mentira. Pol. Kłamstwo. Vng. Hazugság. Ang. A lie or falsehood.] Ovid. Epist. 21. Nec vos deripiant blandæ mendacia linguæ. Cic. pro Cluent. Homo qui esset totus ex fraude & mendacio compositus. Idem pro Murænâ: Improbi hominis est mendacio fallere. Magnâ & impudenti mendacitâ. Idē pro Cluent. Diverse mendacii, & Mentiri, quid differant, vide in verbo MENTIOR, mentiris.

Mendacĭum, ci, n. d. Parvum mendacium. [כזב קטן kezēb katōn. Gall. Petit mensonge, petite menterie. Ital. Bugiuzza, menzognetta. Ger. Ein kleine lug. Hisp. Pequeña mentira. Pol. Igiełka. Vng. Hazugsagocska. Ang. A little lie.] Cic. li. 2. de Orat. Quod tamen est mendaciunculis aspergendum.

Mendax, cis, omn. t. Vanus, fictus, qui dicit mendacium. [כחש kachash. כזב chagō. כזבי kezēbi. Gall. Menteur. Ital. Mendace, bugiardo. Ger. Lugenhafftig. Bel. Lugenachtig. Hisp. Mentiroso. Pol. Łgarz, kłamca. Vng. Hazug. Ang. A liar.] Cic. pro Rosc. Com. Quid interest inter pictorem & mendacem? qui mentiri solent proxime accedunt ad Deorum. Mendacem hominem ne vetus quidem credere solemus. Virg. 8. Æneid. Raptabatq; viri mendacis viscera Tullus Per silvam & sparsos rorabat sanguine vepres. Splendide mendax, Hor. 3. Carm. Ode 11. Sed mendax mihi dicis et fallis mihi persuasi. Ovid. Epist. 2. ¶ Et genitivo jungitur: ut Mendax hujus rei: id est, de hac re mentitur. Plaut. in Asin. 5. hujus vel ille mendacem inveneris. ¶ A Mendax fit Comparativum Mendacior, Superlativum Mendacissimus, & Adverbium Mendaciter, &c.

Mendācĭ, ŏ quis, penult. correpta. m. s. Qui locutus est mendacium. [כחש chachash. כזב chazō. כזבי kezēbi. Gall. Menteur, qui dit mensonges. Ital. Che dice bugie, bugiardo. Ger. Ein lugner, lugenhafftig oder lugenmaul. Hisp. El que dize mentira, mentiroso. Pol. Łgarz, kłamca. Vng. Hazugsagot beszelő. Ang. A liar, that telleth lies or leasings.] Plaut. in Trin. Nihil est profecto filius nequ; stolidius, neq; mendacio quisquam, neq; ad jurgium magis.

Mendicŭlă, pen. corr. Vestis à Mendive dicta, quod magistratus nomen erat apud Oscos, ut ait Festus. Plaut. Epid. Quid erat impetrata regulum indutam, an mendiculam?

Mendicum, (inquit Festus) dici putant velum quod in prora ponitur.

Mendĭcus, penult. prod. m. s. Qui victum ostiatim quæritat. [אביון ebyōn. רש rash. אביונים ebyōnim. Gall. Mendiant, qui demande l'aumosne. Ital. Mendico, povero. Ger. Ein bettler. Hisp. Mendigo, el que pide mendigando. Pol. Żebrak. Vng. Koldus. Ang. A beggar.] Ut, ut refert Festus, Verrius dictum putat à mœrore, quod mœstum eum fere leuit fortuna: vel à medendo, quòd precetur omnes, ut vitæ suæ medeantur cibo: vel quòd manu indicet. Plaut. in Trin. Semper mendici male cibati sunt. Idem Persa: Cum hac date poteras vel mendico nubere. Cic. 5. Tusc. Paupertas si malum est, mendicus Stertius esse non potest, quamvis sit sapiens. Apud Ciceronem pro Murena legimus superlativum Mendicissimus, pro miserrimo, pauperrimoq;. Solus (inquit) sapientes, si ditissimi sint, formosissimi sunt, divites. ¶ Interdum accipitur pro infirmo & imbecillo. Cicero 3. de Oratore: Istum enim hoc forense, & ingratum, acre, tractum ex vulgi opinionibus, exiguum sanè ac mendicis est. Hoc est, infirmum & invalidum, quodq; mendici in morem alienis pollicitationibus auxilium.

Mendĭcŭlus, diminutivum [מסכן miskēn. Gall. Malheureux, pauvret. Ital. Meschino piccolo. Ger. Ein bettelein. Hisp. Mendigo pequeño. Pol. Żebraczyna. Vng. Koldusocska. Ang. A little poor beggar.] Cicero in Catilina: Calle dum ex sentibus desperatis, ex agrestibus luxuriis, ex rusticis mendiculis, ex decoctoribus, &c.

Mĕndĭco, as, penult. prod. Vitæ alimenta petulo ostiatim. [שאל shaal. שאל בפתחים shaal bephathim. Gall. Mendier, demander l'aumosne. Ital. Mendicare. Ger. Betten, zusuchen. Hisp. Mendigar. Pol. Żebrać. Vng. Koldulnok. Ang. To beg, go a begging, ask almose.] Juvenal. Satyr. 6: Arcanam Iudæa tremens mendicat in aurem. Mendicate tibi malum, per metaphoram dixit Plautus in Amphit. Quia tenecta ætate tu me mendicas malum. Veteres etiã Mendicor pro mendico dicebãt. ut Plautus in Vidularia: Malim mori mecum, quàm mendicatier, Bonis ministrantur, illum nunc irridemt mali, Ex Nonio.

Mendĭcāns, penult. prod. participium. [שואל shoel. שואל בפתחים shoel bephathim. Gall. Mendiant. Ital. Mendicante. Ger. Bettelnd. Hisp. Mendigo. Pol. Żebrząc. Vng. Koldulo. Ang. Begging.] Plaut. Capt. decere videatur magis Mesatinum tenuitate apud te, lumpta & vestitu tuo, Quàm illic, ubi minimè honestum est, mendicantem vivere.

Mendicātus, penult. prod. Aliud participium: ut Cibo mendicato pasti. Ovid. 6. Trist.

Mendĭcĭtās, ātis. Inopia, paupertas, egestas. [מסכנות miskēnuth. רישות rishuth. Gall. Mendicité, pauvreté, estat à mendier & faire un bon. Ital. Mendicaria, mendicatione. Ger. Betlerey, betlerey, armuth und mangel. Hisp. Mendigues. Pol. Żebractwo, ubóstwo. Vng. Koldussag. Ang. Beggerie, poverty.] Cic. pro Flac. Potuit dare Sextilius nam fratres quidem cohortes sunt mendicitatis. Plaut. Rudens. Mendicitatē mihi quod fit optumum, Dum tuis auscultо magnidicis mendaciis. Cic. 5. de Finibus: Quum & mendicitatem multi perpetiantur, ut vivant. Idem in Catil. Vt omnes animi cruciatus, & corporis egestas, & mendicitas consequatur.

Mendĭcō, āre, Misereꝛ, & tenuiter, πτωχεύω.

Mendĭcĭmonĭum, Inopia. πτωχεία. qua voce usus est verborum cusgnis innovator Tiberius, ut refert Nonius.

Mendicabulum, n. s. Mendicatio ipsa, sive ipsa mendicitas. [דלות dalluth. חסרון chesrōn. πτωχεία. Gall. Mendicité. Ital. Mendicaria, mendicatione. Ger. Ein bettelung oder ein bettler. Hisp. Mendigues. Pol. Żebractwo. Vng. Koldulas, (ensag) koldus. Ang. Beggerie.] Plaut. in Aul. Nam illos reges memorare nolo, nomicium mendicabula.

Mendum, Vide MENDA.

Menelaeetus, [ανθρακιτης. Ang. An hanke called a saker.] Avis ex aquilarum genere, animosa magnitudine, cui hus præcipua, colore nigricante, quæ sola fetus tuos alit, frequensq; versatur in montibus. Vide Plin. lib. 10. cap. 3.

Meniana, Ædificia appellata fuerũt a Menio Censore, inquit Festus, qui primus in foro ultra columnas tigna projecit, quò ampliarentur superiora spectacula. Ateon. autem hujus veteris originem sic explicat: Menius quum domum suam venderet Catoni & Flacco Consulibus, ubi basilica ædificaretur, exceperat jus sibi unius columnæ, super quã tectũ projiceret ex provolantibus tabulatis, unde & ipse & ejus pollicti spectare munus gladiatorii posset. Extilio Menii columna vocitata est. Ex quibus apparet errare Porphyrionem cùm scribit Menium senatorem nobilissimum, post abrosum patrimonium vendidisse domum quam habuerat ad forum spectantem, una sibi recepta columna, unde gladiatores spectaret, quę ex eo Menii columna nuncupabatur. Super hãc columna (ut nonnulli tradiderunt) Menius, tectum projecit & tabulata, unde & ipse & posteri ejus spectare munus gladiatorium possent. Unde factum putatur, ut omnia id genus ædificia Meniana vocarentur. Successimus in Catig. Pauli è proximis Meniana spectabant.

Menianthes. Trifolium apud Dioscor. l. 3. cap. 122.

Mēninges. Et μήνιγγες, Membranæ duæ sunt, cerebrũ circunquaq; contegentes, quarũ exterior, quæ adversus, cranii impressiones cerebri veluti propugnaculum est & tegimentum. Crassa sive Dura meninx appellatur: & vulgò Dura mater. Hæc cranium intùs succingit, tectaq; se & alteram meningem tantùm relinquens spatii, quantum cerebri pulsibus satis est. Est autem hæc cerebri vitu perforata, duplicaturq;, ut commodius venas quantat, quas in se habet ad summum capitis verticem

ascendentes.

ostenderetes. Altera cerebro peritis conjuncta est, quæ quòd tenuissima illi membrana (quam in Græca γῆρας id est, secundas vocant) pertimilis sit γηρυτῇ appellatur: Vulgò Pia mater.

Mēns, hujus mētis, Ec. Animus, intelligentia, memoria. [זִכָּרוֹן zikkaron, שֵׂכֶל sēkel. Gall. Entendement, pensée, esprit, memoire. Ital. Mente, pensiero, memoria. Ger. Verstand, vernunfft, gedancken. Bel. Die gedachtenisse. Hisp. Entendimiento, memoria. Pol. Umysł, rozum. Vng. Ec, elme, értelem. Ang. Understanding, the understanding, the thought.] Est princeps animæ facultas, qua solus homo præditus, cæteris animantibus, quæ corporeas & ab omni materia abstractas cernere putatur. Hinc fit, ut mentem plerq; dictam existimet, quasi eminentem, sive quod inter omnes animæ facultates maximè eximat, sive quòd per eam inter animalia plurimum eminemus. Ovid. 15. Metamorph. Mēte deos adiit: & quod natura negabat Visibus humanis, oculis se spectoris hausit. Cicero de Senect. Hominis vis, natura, vis Dei, ubi in mente præstantior cernitur. Idem pro Rabirio: Itaque cum multis aliis de causis virorum bonorum mentes divinæ mihi atque æternæ videntur esse, cum maximè, quòd optimi & sapientissimi cujusq; animus ita præsentiet posterum, ut nihil nisi tempestatem spectare videatur. Idem 2. Offic. Hominis autem mens discrepat altius, & cogitando semper aliquid aut inquirit, aut agit, videndi; & audiendi delectatione ducitur. Lactantius lib. 7: Primum unum idemq; est mens & anima. Aliud est enim, quo vivimus: aliud quo cogitamus. Nam dum cogitationi mens, non anima sufficit: & in furiosis mens exanguis, anima manet. Et ideo qui mentis compotes non sunt, non excordes, sed dementes appellantur. Mens ergo (id est, intelligentia) vel augetur, vel minuitur pro ætate: anima in statu suo semper est. Et eo quo tempore spirandi accepit facultatem, eodem usque ad ultimum durat, donec exilla corporis claudico, ad suam redeat revolet. Thales Milesius: Velocissimum (inquit) omnium quæ sunt, est mens: nam tanta celeritas est, ut uno temporis puncto cœlum omne cogitatione circumeat, maria pervolet, terras & urbes peragret. Inter animum quoq; & mentem interest, quòd Mēs illæ cogitationes, conflictiq; inanes quidam, errore cæcorum contentiones, ideo amentes & dementes dicuntur, qui nullo consilio utuntur. Animus verò est vitæ, & voluntatis fundamentum. Plautus in Cistell. Examinor, differor, distrahor, dirumpor, ita Nullam mentem animi habeo. Idem in Epid. Favor territat mentem animi: neq; ubi oras collocem, ex quibus rectissimè oriendum. Mentem esse rem diversam ab Animo: Aliquin enim inepte & à Ciceronc reprehensum dictum, & à Plauto animi mens dictum esset. Simul & tertiam Terentius in Andria: Animum & Mentem res diversas facit. Mala (inquit) mens, malus animus. ¶ Accipitur quandoq; pro voluntate, sententia, sive (in vulgus loquitur) intentione. Virgil. 1. Aeneid. in primis regina quietem Accepit mentis, & pectore sedit amorem. Cic. 4. Tusc. Quæst. Humanus autem animus, qui deceptus est ex mente divina, cum alio nullo, nisi cum ipsa Deo (si hoc est fas dictu) comparari potest. Hic igitur si est excultus, & ejus acies non limata, ut accidere solet erroribus, sit perfecta mens: id est, absoluta ratio, quod est idē quod virtus. ¶ Ponitur quandoque Mens pro consilio. Virgil. 1. Aeneid. Mollitum animum nunc reges precantem. ¶ Quandoq; pro animo. Cicero 2. de Orat. Ego autem defendebā hanc eam mentem fuisse. ¶ Sunt mentis esse dicuntur, qui sint rectè prospicere, & bonam mentem habere. Cicero Pisonem: Hic furiatus esset, si mentis esset. ¶ Deponere mentem, mentem; id genus animantium, dixit Cicero in Antonium Philip. 2. ¶ Hujus compositiva sunt, Amens, Demens, Vehemens. ¶ Mente captus, pro amente accipitur. ἄνους, παράφρων, quem ad modum Oculis captus, pro cæco. Festus: Mente captus dicitur, quum mens ex homine non potest rationi uti.

Mentio, onis, fe. à supino Mentum. Quod à Meno verbo antiquo deducitur, teste Varrone lib. 5. [זִכָּרוֹן zikkaron, זִכָּר zikkar. Gall. Mention, memoire. Ital. Memoria, memoria. Ger. Meldung, gedechtnus. Hisp. Memoria o mencion. Pol. Zmiankowanie. Vng. Emlekezet. Ang. Mention.] Mentionem facere alicujus, est commemorare, seu nomen de eo habere. Terentius in Eunuch. Si quando illa mentionem Thaidis faciat, &c. Cicero ad Salpinum lib. 15: Deinde ecquis mihi affirmari velim, hominem esse neminem, qui unquam mentionem mei fecerit sine tua singulari laude? ¶ Dicimus etiam Mentionem facere de aliquo, Mentionem habere alicujus, incidere in mentionem alicujus. Plin. lib. 2. cap. 8: In mentione rerum dicere id est, dum rerum facimus mentionem.

Mentior, iris, d. ep. Contra id quod in mente est loquor, fingo, comminiscor. [שָׁוְא shāv, כָּזַב kāzab, כָּחַשׁ kāchash, כָּזָב kāzāb. Gall. Mentir, feindre. Ital. Mentire, dir bugie. Ger. Liegen. Hisp. Mentir. Pol. Kłamać się. Vng. Hazudik. Ang. To lie, to frame, to invent.] Plaut. in Amph. verbero, mentiris nunc: At jam fac non ut vera dicas dicere. Terentius in Heaut. Non est mentiri meum. Id est, nō cor sic mentiri. Qui enim mentitur, non ipse fallitur, sed alterum fallere conatur. Qui verò mendacium dicit, tum etiam fallitur, quum credit se verum dicere. Hinc Nigidius apud Gellium: Virbonus præstare debet, ne mentiatur: prudens, ne mendacium dicat. ¶ Aliquando tamen Mentiri, est per imprudentiam falsum dicere, licut & Mendacium dicere. Cicero lib. 4 Tuscolan. Nunc ad philosophos veniam, qui negant animam esse, atq; in eo litigant cum Epicuro non multum mentiuntur. ¶ Interdum est fingere, simulare, imitari, & velle videri id quod non est: ut quum quis dicit, Mentiri sexum, Mentiri colorem: sicut facio. Martialis lib. 1: Mentiturq; virum prodigiosa Venus. Columellæ in præfatione libri 1: Atque inquit mirantur nullus est fœminarum, quòd à natura sexui vires denegatæ muliebri motu mentiantur, decipiantque oculos spectantium. Quintil. lib. 2. cap. 15: Et magonum, qui colorem tinctæ, & veritatem roborum imagine mendacii mentiuntur. Plin. lib. 37. cap. 8: Inficitur candorem; mentitur. ¶ Et dicimus Mentiri adversus aliquem, Mentiri in aliquem, Mentiri alicui, & Mentiri de aliquo: quorum passim exempla occurrunt. ¶ Hujus compositiva est Dementior, quod est apertè, seu publicè ostendo quod non est, ψευσιεπιορκέω.

Mentum, i, n. Ad quam accumbimus cibum sumpturi: dicta, (inquit Varro) quasi mensa. id est, media, quòd inter duos statueretur. [שִׂחִי sichi. Gall. Table. Ital. Mensa, tavola. Ger. Essen. Bel. Een tafel. Hisp. Mesa en que comemos. Pol. Stół. Vng. Asztal. Ang. A table.] Virgil. 1. Aeneid. Pars epulis onerant mensas, & plena reponunt Pocula. Quo autem luxuriose apud Romanos pretiosissima mensarum genera. Citrea, strigilatæ, & Acerræ: de quibus apud Martialem lib. 14. Epigrammata duo. Ovid. 12. Metam. Hunc pecoe convulsæ mensæ Pelæos aceræ Strymoniacum Pelates, dejecta in pectora mensa. Ad Vmbras. Cic. 6. Verr. Tu mensam & pulcherrimam mensam cereatam à Lutatio abstulisti. Horat. 1. Ser. Satyr. 3: mundè dentata mensa tripes, & Concha salis puri, & toga, quæ defendere frigus. Quamvis crassa, quamvis, &c. ¶ Quandoq; ponitur pro prandio, vel cœna. Juvenal Satyr. 11: quum de tot præclaris orbibus, & tam. Antiquis una comedit patrimonia mensa. Unde & Prima, & Secunda mensa: id est, quæ in principio & in convivii fine fercula apponuntur. Vulgus Interstitium & pausam mensæ appellat. Ovidius de Nuce: Poma cadunt mensis non interdicta secundis. Cicero ad Attic. lib. 14: Secundā mensam, dico in numero singulari. Hæc (inquit) ad te scripsi, appositā secundā mensā. ¶ Accipitur etiam mensa pro ære numulariorum, quem admodum apud Græcos τράπεζα: unde & ipsi numulārii à Cicerone Mensarii vocantur, quos Græci vocant τραπεζίτας. Cicero in Pisōn: Quid? quòd prædium mihi bus per omnes nonas à creditoribus mensis palam propositis, efflagitabatur? ¶ Accipitur quandoq; pro diversis, sive quadris, quæ utrinque in mensis ad epulas in solo fulciendas. Dicit solet frequentius ex ligno, aut ferro, quæ etiam expansæ. Virgil. 7. Aeneid. Acestis coget dapibus consumere mensas. ¶ De mensa mercurandi est dicere, apposita ornamenta. Cicero ad Atticum, lib. 5: Discubuimus omnes præter Clam: cui tamen Quadrimensa mittitur, illa rejecit. ¶ Antiqui mensam vasorum quadratam habuerunt, vocaverunt; Vrnatam: de quorum quadratura Varronem. ¶ Fuit & mensa vinaria rotunda, nomine Cyclichnum, κυκλίχνιον: & Scutella Græcis eodem vocant. Alterę erat quadrata una columnella subnixa. Cartibulum vocabatur. Autor est idem Varro de ling. Lat. lib. 4. ¶ Mensa etiam dicitur ossis fœtulæ pars lata.

Mentula, æ, diminutivum, f. p. [בֵּיצָה bēitzāh. Gall. Petite table. Ital. Piccola tavola. Ger. Ein tefflin. Hisp. Pequeña mesa. Pol. Stołek. Vng. Asztalcska. Ang. A little table.] Plaut. in Mostel. Cedo aquam manibus, puer, apponebile mentulam.

Mēnsārius, ria, ri. Qui & Argentarius à Latinis, à Græcis τραπεζίτης, ἀργυραμοιβός dicitur. [Gall. Receveur, changeur. Ital. Cambiatore, trapezita. Ger. Ein wechsler. Hisp. Banquero o cambiador. Pol. Wekslarz jamowy.] Vng. Penz valto. Ang. An exchanger of bankes.] Livius lib. 9. ab Vrbe: Solutionem eis alieni ex publicam curam verterunt: quinque viris creatis, quos mensarios à dispensatione pecuniæ appellarunt. Cicero pro Flacc. Cum civitate mihi res est acerrima, & conscientissima horum quæ numquam reverentius ullo potest fore quinq; Prætoribus, tribus Quæstoribus, quatuor mensariis quis apud illos à populo creantur.

Mēnsārii, idem qui nummulari, ut patet ex Cato l. 47. D. de pact. alios autem nummularios ab argentariis fuisse patet ex l. 9. D. de edendo. Verum ignoti Mensularii dicti sint à mensibus, quas in minore negotiatione quām illi, qui argentarii dicebantur, exercebant, an verò dum pro argentariis tumoantur, & mensarios difficile dictu est.

Mensiō,

Menſũ, onis. Vide METIOR.

Menſis, is, m. c. A Metior deducitur, quaſi numerus dierum mentiens. [חדש *chodhesch, mokhedh.* Gall. *Mois.* Ital. *Mese.* Ger. *Ein Monat.* Bel. *'t Maent.* Hiſp. *Mes.* Pol. *Miesiąc.* Vng. *A Hónap.* Ang. *A month.*] Cicero lib. 2. de Nat. deor. Qui quinta anni ſparta conficiunt, Menſes nominantur. Mensis à Græco μὴν eſt, à Luna trahit: nam Lunæ curriculo menſis conficitur. Terentius in Adelph. Compreſſu gravida facta eſt, menſibus decimus eſt. Horat. 2. Epiſt. 1. Quis enim menſ brevi, vel toto eſt jucundior anno. Stat. 5 Syl. Rapit ſi labentes Annus, & anguſta bidentium terentes. Virg. 3 Georg. Sæpe diem, non decimum, & totam exoriens menſem Pater. Terent. Adelph. Hæc dum dubitas, menſes abierunt decem. Virgil. 4. Aeglog. Si accipient magni procedere menſes. ¶ Menſes in plurali ſunt mulierum menſtrua. Plin. lib. 21. cap. 25. Ciet menſes è vino potum. Idem lib. 22. cap. 22. Prodeſt & orthopnoicis & anhelationem, malo ictuque menſibus retardatos. ¶ Hinc Trimenſis, & Semeſtris menſium. Auguſtinus lib. 11. de Civitate Arcades, quorum annum meſtres faciunt. ¶ Bimeſtria cunarum mentium.

Menſtruãlis, e, um. Quod eſt unius menſis. [μηνιαῖος *mēniaios*, ὁ, ἡ, τὸ.] Gall. *D'un mois, qui ſe fait de mois en mois.* Ital. *De un meſe.* Ger. *Eins vom Monat.* Hiſp. *Cosa que dura un mes.* Pol. *Miesięczny.* Vng. *Egy holnapi.* Ang. *Of one month, or that endureth one month.*] Cic. 1. de Nat. deor. Hujus hunc luſtrationem ciet, cum mensis ad dies mediocres ſpatia lunæ complet. Varro de Reruſt. lib. 1. cap. 29. Et quando tempora diorum genetum ſunt, unus annus, quod Sol circuitu ſuo finit: ſed tertium menſtruum, quod Luna circumies complectitur. Gic. pro Roſc. Com. Quid eſt, quòd negligentes ſervamus adverſarii? quid eſt, quòd diligentes conſcribamus tabulas? qua de cauſa? quia hæc ſunt menſtrua, illæ annuæ. ¶ Menſtrua cibaria, apud Cic. 5. Verr. quæ tum nunc menſis. Nic. Opus menſtruum, Menſtrua victus. ¶ Menſtruum etiam ponitur aliquando pro alimento in ſingulos menſes legato. Annuum quod in ſingulos annos. Vlpian. in l. Quidquid. ff. de reſt. ban. Si quid miſeris cordiæ cauſa fuerit erogatum, puta menſtruum, vel annuum aliis eorum nomine.

Menſtruũs, a, um, ſubſtãtivum, plus ſis numer. n. f. Menſes, mulierum profluvium eſt, & purgatio frigidi & indigeſti humoris, quem natura quaſi noxium expellit. [נדה *nidah* נדד *dedh.* Gall. *Le flux de ſang qui vient à femme tous les mois, leur mal, leur coſtume.* Ital. *Fluſſo di ſangue che patiſce la donna ogni meſe.* Ger. *Die virtelhaftige frauenbürden.* Bel. *Die Maendſtont.* Hiſp. *La purgacion de la muger.* Pol. *Niewieſtki ciec'zenie.* Vng. *Havi koſzos.* Ang. *A flux of blood that a woman hath monethly.*] Dicta ſunt autem Menſtrua, quòd unoquoq; menſe mulieribus, quæ ejus ætatis ſunt, ut poſſint concipere, ſo. cùm accedere: unde etiam Menſes appellamur. Menſtrui vires ceſſabat Plinius lib. 7. cap. 13. his verbis: Sed nihil facilè reperitur mulierum profluvio magis mòſtruosum: ut ceſſante ſuperveniente muſta, ſterileſcant tactæ fruges, moriantur inſiti, exarentur hortorum germina, & truncis à ſuorum quibus inſidere, decidant: ſpeculorum fulgori ipſo aſpectu hebetatur, acies ferri præſtringitur, eboris q; nitor, vel aqua emaciétur: ſic enim ait: ferrum rubigo protinus corripit, odoſq; dirus atrox. Et in rabiem agitur gallato eo canes, acq; inde rabidi exceſſo morſus inficitur.

Mũſtruõſus, a, um. Quod ſingulis menſibus fit. [μηνιαῖος *mēniaios*, ὁ, ἡ, τὸ.] Gall. *D'un mois, qui ſe fait par chacun mois.* Ital. *Coſa che ſi fa ogni meſe.* Ger. *Das alle Monat geſchicht.* Hiſp. *Cosa que ſe haze cada mes.* Pol. *Miesięczny.* Vng. *Minden holnapi.* Ang. *That is done every month.*] Plaut. in Capt. Qui ſolebam mẽſtruales epulas ante adipiſcier. ¶ Menſtrualis mulier, quæ menſtrua patitur, quæ mulieribus hanc ingluis menſibus accidere ſolent. [γυνὴ ἐπιμηνιάζουσα.] Plin. lib. 19. cap. 19. Omnia verò acceſſu mulieris menſtrualis flaveſcunt. Idem lib. 7. cap. 13. Solum autem animal menſtruale mulier eſt.

Menſtruãtus, a, um, quod menſtrua patitur. Vnde dicimus menſtruatam mulierem: [γυνὴ ἐπιμηνιάζουσα, γυνὴ ἐπιμηνιάζουσα εἶναι, γυνὴ ἐπιμηνιάζουσα γίνεσθαι.]

Mẽſtruãlis, e, um. [μηνιαῖος *mēniaios*, ὁ, ἡ, τὸ.] a menſe ſicut diurnus à die. Cic. ad Heren. Pars quædam æternitatis, cùm alicujus anni, menſis, diurni, nocturni ſpatii certa ſignificatione. Veruntamen legimus unus menſtruus, non menſualis.

Menſũr, Vide METIOR.

Mentã, æ. f. [μήλη *mēlē*, ἡ.] genitale membrum, cujus diminutivum eſt Mentula, à quo mentulatus, [μήλων *mēlōn*] utin Priap. Deus Priapus mentulatus non eſt. Dicunt & Membrum per excellentiam, quòd omnia ipſum generat. Vocat præterea Mutu, Horatius lib. 2. Ser. Hæc ſi mutonis verbis mala tanta videnti, Diceret hæc animus. Hinc mutoniatus, [μηλωνίας] ut illud: Durius esse quàm mutoniatis. Et apud veteres Mutunus quoq; Tutunus dicitur Priapus, qui membris Deus, membrum quoq; ſignificat.

Mentãgra, æ. f. Morbus dictus à mento, à quo incipit, & faciem quandoq; totam, pectus, manusq; fœdo cundam furfure occupat. [λειχὴν. Gall. *Male de dartre.* Ital. *Infermità che nasce al mento.* Ger. *Ein ſchäbigkeit im bart vnd wirt offt im geſicht.* Hiſp. *Comienca empeyne de la barua.* Pol. *Gad w gardzieniu.* Vng. *Szőr Ang. A tetter growing in the beard.*] Vide Plin. lib. 26. cap. 1. & ea quæ annotavimus in dictione Lichen.

Mentẽ capitis, Vide MENS.

Menthã, æ. f. [ἡδύοσμος.] Gall. *Herbe appellée menthe.* Ital. *Menta herba.* Ger. *Münz im garten.* Hiſp. *La yerua buena.* Pol. *Mietka.* Vng. *Menthe.* Ang. *Mynte.*] Herba vulgò nota, cujus laudes apud nos omnia retinens vetuſta dicta à Græca deſinente ſic. Siquidem hanc herbam à Græcis vocitatam à nomine Minthes Cocyti filiæ, quam Proſerpina cum Plutone deprehenſam in hanc herbam commutavit: quæ poſtea communi nomine, propter odoris ſuavitatem dicta eſt. Plin. lib. 19. cap. 8. ¶ Menthæ nomen ſuavitas odoris (hoc enim ſignificat Hedyſmos) apud Græcos mutavit quamdiu quæ Menthæ vocitarentur: unde veteres noſtri nomen deduxerunt.

Mentãſtrum, n. f. Sy. verbo olus dictum, quòd menthæ imitetur, quaſi ſilveſtris menthæ. [ἡδύοσμος ἀγρία.] Gall. *Herbe qui reſſemble au de la menthe Sauuage.* Ital. *Menta ſalvatica.* Ger. *Wildminz.* Hiſp. *Yerua Buena.* Pol. *Rolnik mietka.* Vng. *Vad menthe.* Ang. *Wild mynte.*] Plin. lib. 20. cap. 4. Dioſc. lib. 3. cap. 40.

Mentigo, inis, penult. prod. f. Genus morbi, quod pecudes invadere ſolet. [βούπαις.] Ger. *Die böſe wart ſo krencket das vich an den mauten oder laffen der thumet vnd ſchamen.*] Column. lib. 7. cap. 5. Eſt autem Mentigo, quam paſtoras Cubigium vocant, mortifera lædentibus ea plerunque ſi ſi per imprudentiam paſtoris crudi agni, vel etiam hordei, rotundas herbas depaverint, quod minimè convenit oportet: ſed quum id factum eſt, velox gnaſtatio, os, atq; labra fœdis ulceribus obſidet.

Mentẽ ſir, ris, Vide MENS.

Mentum, ti, n. ſub. eminendo: à gula enim eminet. [γένειον *gheneion.* Gall. *Le menton.* Ital. *Mento.* Ger. *Das kynn.* Bel. *Dat kin.* Hiſp. *La barba de la otra parte de muger.* Pol. *Podgardle, mezine.* Vng. *Al.* Ang. *The chinne.*] Et quamvis Plin. lib. 11. cap. 37. dicat mentum nulli præter hominem eſſe: Maurus tamen in Menæch. porcis etiam mentum tribuit: Glandonicam (ſuem) ſulis, lardam, pernam, lardum autem fructus, aut menta porcina. Item Virgilius 3. Georg. de bove: Et crurum tenus à mento palearia pendent. Cic. 1. Tuſc. Mento ſummum aquam attingens titi coactus Tantalus. Virg. 1. Georg. Nec minus interea barbas, incanaq; menta Cinyphii tondent hirci, ſetaſq; comantes. Vlixi in caſtrorum & ſolleris velamina nantis.

Menus, Vide MOENVS in Onom.

Meo, as, o, p. Vado, ultrò citroq; eo. [הלך *halach*, πορεύομαι. Gall. *Aller à travers paſſer.* Ital. *Andare.* Ger. *Gehen.* Bel. *Gaen.* Hiſp. *Ander, ir.* Pol. *Iść, przechodzić.* Vng. *Megyek, közlekedem.* Ang. *To go or paſſe.*] Plin. lib. 9. cap. 17. de accipenſere: Vnus omnium ſquamis ad oſtiorum contra aquam nando meat. Idem lib. 6. cap. 1. ſuperque ſupra anguſtum antrum jugis, ita ut vix ſingula meent, pontis. Anima meam in umbra diverſa. Lucan. lib. 3. Modò lintre natali per magnum innare. Lucret. lib. 2. ¶ Et item Meare fluere, manare. [נזל *nazal*, זוב *zabh*, יזב *yazabh*. Pol. *Płynąć.*] Vide Meatus, quos Græci μέας vocant. Plin. lib. 20. cap. 22. Succus malvæ decoctæ, porrinos eſt, meatus laxat facit. ¶ Hujus compoſita ſunt, Cõmeo, Immeo, Permeo, Remeo, & Tranſmeo: de quibus ſuis locis.

Mẽatus, a, o, q. lio. Incurſus, curſus. [הלוך *halikhah*, ὁδοιπορία, ὁδοιπορίαι, ὁδοιπορίαν. Gall. *Cours, paſſage.* Ital. *Corſo, paſſeggio.* Ger. *Der gang oder herbringung.* Hiſp. *Corrida, paſſamiento.* Pol. *Biegi, przejście.* Vng. *Mennyiség.* Ang. *A paſſage, or paſſing.*] Plin. lib. 10. cap. 3. Et Aves ſolæ ſuperiore vitro meatu ferantur & in terra, & in aqua. Idem lib. 2. cap. 8. Meatus ſyderum: hoc eſt, curſus, & motus aſtrorum.

Mẽabilis, & hoc bile, adjectivum, omn. Quod meat. [βατὸς, πορευτὸς. Gall. *Qui paſſe facilement & va partout.* Ital. *Che paſſa facilmente per tutto.* Ger. *Gang: durchtringig.* Hiſp. *Cosa paſſadera por todas.* Pol. *Przechodzący.* Vng. *Mindenhagyo faro.* Ang. *That goeth eaſily through.*] Plin. lib. 2. cap. 3. Vitrum ex imbre & pruina rerum mobilium aëreum id eſt, qui facile per omnia meat, & fluat.

Meon, onis. Dioſcoridi, Herba eſt folia habens anſo non diſſimilia, quam Plin. lib. 20. cap. 23. Meu appellat.

Mẽphitis, hujus mephitis, penult. prod. f. Terræ pavor, ex aquis maximè ſulphuratis, atq; corruptis paſſim emanans. [βόθρος, λάκκος.] Gall. *Vne puanteur de terre ou eaue enfuiſſant.* Ital. *Fuoco di terra ſulfurata.* Ger. *Ein ſtarcker geſtanck der von den Erdtrich oder geſtorbenen waſſern herauß kompt.* Hiſp. *Olor de la piedra, ayre y agua ſulfre.* Pol. *Smrod ſiarczysty, a ſiarkowy.* Vn.

Meteri, Vegeti

[illegible] [illegible] [illegible] Ang. A finicke [illegible] Vbi carnifi.] Est & in mentoribus gravior exprobratæ dyspnœa. Virgilius ab ipsis mentoribus quæ maxima sacro Fonte fanari, juvantq; exhalatio spatia meghrim. ¶ Alii Mephitim Deam esse volunt, Lenonibus & meretricum similem: sicut est Veneri Adonis, Dianæ Virbius. ¶ Alii Iunonem inferiorem intelligunt, quam aërem esse constat. Omnis autem putor, nisi ex corruptione actus nascitur, sicut bonus odor ex dulcedine incorrupta: unde Mephitis, dea adoris gravissimi: id est, gravolentiæ. Hæc Servius in locum Virgilii: Immittam.

Mĕphĭtĭcus, a, um, Apud S. Ioannem Apollinarem pro lethali, exitiali.

Mĕracŭs, a, um, penult. prod. Merus, solidus, purus, immixtus. [מבריר בור, ברור &c. Gall. Pur. Ital. & Hisp. Puro. Ger. Lauter, etwas unvermischt. Pol. Czysty, nieskalany. Vng. Tiszta. Ang. Pure, cleane, unmixed.] Plinius lib. 23. cap. 1: Meracis potionibus pervigilat diem ante Cænis artum, totidemq; postea fundet. Hesiodus suis. Vide vinum meracum dicitur, quod aliud habet æque album. Horat. Ep. 8. lib. 1: Expulit hellebaro ille morbum meracum. Propert. lib. 2: Ab pereat quicunque meracas reperit vuas, Corrupitq; bonas nectare primus aquas. Calepinus putavit hunc dictionis penultimam (ut fabam) corripi, adducens hunc versiculum ex Lucil. in Prosperum Coelium meracas, edulicig; notas. Sed quoniam hic ex siculeus meracæ (ut puto) mentionem non caret, tum apud nos esse non debet, ut vere pidiorum poëtarum testimonio, quæ non adduximus debeat præiri.

Mĕracillŭs, diminutivum. [מברירון &c. Gall. Un [illegible] Ital. Vinello. Ger. Ein [illegible] Hisp. Vinillo. Pol. Winko. Vng. Bor. Ang. A little [illegible]] Plin. lib. 20. cap. 19: Opium ex vino meraculo, si prolixius detur, torpiginem filius reddit.

Mĕracĭor, comparativum: & Meracissimus superlativum. Ieaq; Meracius bibere dicuntur ii, qui minus aquæ vino miscent, [illegible] sicut contrario Dilutius, qui plus aquæ adhibent. Cellus præcipit hyemc meracius bibendum esse, æstate dilutius. Cicero de Natur. deor. Vt si medicus sciat, cum ægrotũ, cui julserit vinum bibere, meracius sumpturum, fore inde periculum: in qua ille sit culpa.

Mercālis, Mercator, Mercatrix, Mercatio, Mercatus, participium, Mercatus, adiectivum, vide MERCOR.

Mercēs, cedis, D. A' merendo, ut inquit Varro lib. 4. de lingua Lat. Præmium, stipendium. [שכר Scholar, pacifice. Gall. Loyer, salaire. Ital. Mercede, salario. Ger. Ein Belohnung, Besoldung. Bel. Loon. Hisp. Salario de cada mes. Pol. Zapłata. Vng. Bér. Ang. A reward or hyre.] Iuven. Satyr. 7: Scire velim dominos, mercedem solvere nemo. Cic. pro Sext. Rosc. Interea nihil videris Erucium merecede duntaxat res assequi velle: nos molestia perfundere, & celare autem eos ipsos, a quibus mercedem accepisti. ¶ Quandoq; pro reditu annuo, qui ex agris percipitur. Nam pecunia ob reditum cui percipiturus locatione prædiorum urbanorum. Cicero 2. de Finib. Vides igitur sanctitatem fuisse charitatem mercedis, cum lege præsantius fuisse emolumenta, summas familiarum prædiorum pretio superari mercede superari. ¶ Quandoq; pro pretio & damno. Cicero ad Lent. Tamen te molestia gaudeo te eam fidem cognovisse hominum, non tua magna mercede, quam ego maximo dolore recognovi.

Mercēdŭla, æ, diminutivum. [שכירון &c. Gall. Petit gage. Ital. Piccola salario. Ger. Ein Schlechte oder kleine Besoldung. Hisp. Pequeño salario. Pol. Zapłatka. Vng. Keveres. Ang. A little reward.] Cicero de Orat. Itaq; ut apud Græcos infimi homines mercedula addocti multos se præbent in judiciis operarios.

Mercēnārĭus, rii, m. I. Qui mercede gratiam operamve suam alicui præstat, operarius. [שכיר Sachir, conducticius, qui mercede conducitur &c. Gall. Mercenaire, qui fait quelque chose pour argent, salarié. Ital. Che lavora a salario. Ger. Ein tagelöhner. Bel. Een Huerling/ Dachwerker. Hisp. El que trabaja por su dia. Pol. Najemnik. Vng. Bérés. Ang. That worketh for wages, a hireling.] Cæsar. Civ. Si vero diutius Ærarium dominos ex mercenariis aliquem reconficeret: jam quotidianum illud tributum, qui vectigalis esse non posset, ignominiæ ei, cui præfuturus est, magistratui fieri jubet. Cicero Offic. Illiberales & sordidi quæstus mercenariorum omnium, quorum operæ, non quorum artes emuntur.

Mĕrcēnārĭus, a, um. Qui mercede cõductus est, emptus, redemptus, venalis. [שכיר Sachir, conductus, qui pro pecunia &c. Gall. Appartenant à loyer & salaire. Ital. Che pertenece a salario. Ger. Zum tohn gehörig, oder gedingt. Hisp. Cosa perteneciente al jornal de cada un dia. Pol. Najemny. Vng. Bérés. Ang. Hired for wages.] ut, Mercenarii reges apud Cicer. in Ep. 8. Mercenarium Prætura dicitur, apud eundem in Verrem: Mercenarius, & Gratuitas sunt contraria. Cicer. de Leg. Quid liberalitas? gratuitane cõ, an mercenaria? & sine præmio benigna est, & gratuita? Eum mercede, conducta.

Mercimonium. Vide MERX.

Mĕrcŏr, aris, ā. 3. Emo, unde comparo, pretio contrho. [מכר mechar קנה kanah. ad negotiandum mercem, ire negotiatum. Gall. Marchander, acheter. Ital. Mercare. Ger. Kauffen, erkaufft oder tauffen. Bel. Koopen. Hisp. Mercar o comprar. Pol. Kupuie. Vng. Vasarlok vagdk. Ang. To go to merchandize, to buy.] Terentius in Heaut. Id de adeo, quòd agrum in proximo hic mercatus es. Cic. lib. 1. Offic. Sordidi etiam putanci, qui mercantur à mercatoribus quod statim vendant. Plaut. in Epid. Mercatus est hodie eft. de lenone Apœcides? Terent. in Eunuch. Quidam eunuchus, quem mercatus fuerat frater Thaidi. ¶ Mercari fide, est abi non verbis, nec; stipulatu nobis, sed præsenti pecunia res agitur. Ob levitate enim Græcis nihil habebamus fidei, nisi præsentem pecuniam numeralset. Plaut. in Asin. Cetera quæ volemus uti, Græca mercamur fide. ¶ Mercari præsenti pecunia. Idem in Capt. Quos tam gratis tum mercatus præsenti pecunia. ¶ Compotita sunt, Commercor. Plaut. in Capt. Parem ergo captivos cõmercatur alios. ¶ Præmercor, ante alios mercor, ut scilicet carius vendam.

Mercōr, a, um, participium, actionis significationem habet. [מכרכר &c. Gall. Marchear, qui achette. Ital. Mercante. Ger. Ein kauffer. Hisp. Mercadero o comprador. Pol. Kupiec, item Kupiec. Vng. Vevő vasarlo. Ang. That goeth a buying, marchandizing, that buyeth.] Terent. Agrum in proximo mercatus es: id est, emisti. ¶ Modo passive. [מכרך מכרה mekuach מקנה mikneh. Gall. Achété. Ital. Comprato. Ger. Das gekaufft ist. Hisp. Comprado.] Plin. lib. 37. cap. 2. lib. 5. Gn. Mutilianum unum, qui ante multos annos mercatam à matre tam vilis, nec divite.

Mercātŭs, us, m. q. Mercatura, mercatio. [מקבה mekubah, mercatura. Gall. Marchandise, achet. Ital. Mercato. Ger. Ein Kauffmannschaft oder tauffung. Hisp. Mercadurias, obra de mercar. Pol. Kupienie. Vng. Vasar, vasarlás totalitatis. Vasárlásbeli valóság. Ang. Merchandize, buying.] Plaut. in Most. Aedes filius tuas emit. T. Aedes? Ph. Aedes. T. E. Rage. Philolaches patrissat, & jam homo in mercatum avorsus est. ¶ Aliquando etiam pro loco accipitur, ad quem mercatores emendi, vendendiq; gratia conveniunt, quem etiam appellant Emporium vel Forum. [מחסיקה. Gall. Marché. Ital. Mercato. Germ. Ein Marckt, ein art und weiche man Marckt oder Meß hatten. Hisp. Mercado, lugar de mercar o comprar. Pol. Rynek.] Liv. libro 1. ab Vrbe. Tullus ad Ferentinæ fanum mercatu frequenti negotiatores Romanos comprehensos quæreatur. Cicero lib. 1. Offic. Quo cum tanquam ad mercatum bonarum artium, professus es, manendi redire ingressionem est. Terent. in Adelph. Emptum mercatores Comptiones, & item hinc alia quæ porto in Cyprum. Nisi eò ad mercaturæ venio, damnum maximum est. Quem ad locum Dionysius annotavit, Mercatum aliquando accipi pro ipso tempore quo negotiatores ad emendum & vendendum convenirunt: hoc est, pro ipsis nundinis.

Mercātio, onis, verbale. f. n. Emptio. [מקבה mikneh, acquisitio. Gall. Achet, marchandise. Ital. Mercato. Ger. Ein Kauffmannschaft oder tauffung. Hisp. Obra de mercar. Pol. Kupienie. Vng. Vasárlás, Ang. Marchandize, buying.] Gell. lib. 3. cap. 3: Pecunia fœnori in mercationibus perdita.

Mercātor, oris, m. 3. Qui in exportandis intra portas fori mercibus operam suam collocat. [סחר sachar, mercator, negotiator &c. Gall. Marchant. Ital. Mercante. Ger. Ein Kauffman. Bel. Een Koopman. Hisp. Mercadero o comprador. Pol. Kupiec. Horat. Epist. lib. 1. ger extremus currit mercator ad Indos. Cic. in Orat. Neq; me dicendi mouent, quibus omnes Africanos & Latinos mutivenditi, mercatoresq; superarunt. Juven. Satyr. 14: Iste mercator olentis. Horat. de Arte: Mercator vetor, agilis, cultorq; virentis agelli.

Mercātūra, æ. f. p. Negotiatio, seu actus mercandi. [סחר sachar, negotiatio. Gall. Marchandise. Ital. Mercantia. Ger. Ein Kauffmannschaft/ Kaufmannschaft/ Kauffthierung/ mit Kauffen und verkauffen. Bel. Koopmanschap. Hisp. Mercaderia. Pol. Kupiectwo. Vng. Kalmarság, kereskedés. Ang. The trade of marchandize in buying or selling, merchandize.] Cicero lib. 1. Offic. Mercatura autem si tenuis est, sordida putanda est: si magna & copiosa, multa undique apportans, multis sine vanitate impertiens, nõ est admodum vituperanda. Deorum autem Fauem mercaturam, non exercere. Cicero 7. Verr. Alios qui a prædonibus erant capti, quorum mercantas faceremus, &c. Idem de lege Agrar. Hac everò emendi & vendendi quæstiosissimum, ac turpissimum mercaturam, alienam actione Tribunitia, alienam dignitate pop. Rom. semper putavi.

Mercālis, le, am. t. Vendibilis. [סחר Gall. Vendible. Ital. Vendabile, da mercantare. Ger. Kauffmannschaft. Hisp. Cosa que se puede vender. Pol. Kupienny. Vng. Eladható. Ang. Saleable.] Columella lib. 9. cap. 6: Habia singula capita quæ videntur esse vendibiliora, in suppletamentum gregis reservantur, cætera mercatibus traduntur id est, vendibilibus. Quædam exemplaria hic legunt: Mercatoribus, non mercatibus. ¶ Hinc componitur Promercalis, de quo infra.

Mercēdŭlā, Mercenarius, Vide MERCES.

Mércurialis. Herba est infigatem alvum ciēs. [Διοσκορ. Gall. *Herbe appellée mercuriale ou foiroile.* Ital. *Mercorella.* Ger. *Bingelkraut / Bilsenkraut oder Mercurius kraut.* Hisp. *Mercurial, yerua mercurial.* Pol. *ψυχρη.*] Hujus duo genera, masculus & fœmina. Plin. lib. 25. cap. 5. Androsolis, seu parthenion, Mercurii est: quem tamen deo apud Græcos Hermupoo multi vertêre eam apud nos dentes Mercurialem.

Mérdă, æ, f. p. Cibi excrementum. [מאה מאה *Chald.* משתין *ἀφόδευσις, κόπρος.* Gall. *Merde, ordure.* Ital. *Merda.* Ger. *Dreck.* Hisp. *Hheces, miserda.* Pol. *Gowno.* Vng. *Szargatas.* Ang. *Dreet, dung.*] Horatius libro 1. Serm. Mentio ait Fundi, merdis capax inquiet adhis Corvorum atq; inimice veniat: nitidum atque cacatum Iulius.

Mérdo, as, *ἀφοδεύω*, à quo permerdo, de quo suo loco, & cōsputo.

Mere, adverb. um, Vide MERVS.

Merēndă, æ, f. p. Cibus autore Nonio, qui datur post meridiē. [*Ἀκρατίσματα, γεύματα, ἄριστα, δεῖπνα.* Gall. *Le gouster le goustelle.* Ital. *Merenda.* Ger. *Das zuentpissen oder abenbitot.* Hisp. *La merienda del medio dia.* Pol. *Podwieczerek.* Vng. *Ozsonna.* Ang. *Noon, a mete meete, meat after noone.*] Vide & Merendo, as. Plaut. in Mast. Videlis, ne forte ad merendam euopiam diverteris, atque ibi melius quam satis fuerit, libueris. Festus: Merendam antiqui dicebant, pro prandio, quòd sc. hec merid die caperetur.

Mérĕdŭlis, [Vng. *Ostnap, vel valaki gondolkodó ember vala.*] Ammianus. Seneca contra verò lib. 10. in 4. Suillas: Ostende nobis cerebrum amortuo. Labienus commodius: Ostende nobis alumnos tuos.

Mĕrĕo, es, & Mereor, eris, de quo ordo, indifferenter efferūr præteritum merui, vel meritus sum: & pro eo significat aliquid facio, quamvis orem aut præmium accipere dignus sim, vel pœnam pati. [*Λειτουργέω, ἄξιος εἰμι, ὑφίστημι, ἀξιόω τινα.* Gall. *Meriter, desserue.* Ital. *Meritare.* Ger. *Verdienen, bestellen.* Hisp. *Merescer.* Pol. *Zasługować, zasłużyć.* Vng. *Megérdemlem.* Ang. *To merite, to deserue.*] Et in hac significatione frequentiùs utimur verbo Mereor præterquam in præterito, quo indifferenter utimur. Fertur in bonam partem accipitur, quàm in malam. Plaut. in Mostel. Quid mercat quamobrem ego hæc patiar? Quintil. lib. 4. cap. 1: Nam ut optabile est plus favoris mereri sic proximum, odium vitare. Cic. 1. de Natur. deor. Quid enim mereas, ut Epicureus esse desinas? Terent. in Andr. Vtinam hoc fecisses, hanc meritam esse, ut mearem esses sui. Plaut. in Trinum: Non video, dicat mereri laudem, culpa carere arbitror. ¶ Mereri de aliquo hanc, male præd. ἀδικεῖν, illius contra fidem, vel malè in aliquem, & hoc fere cum altero horum adverbiorum: Bene, vt. Male mereri. Bene mereri de aliquo, *εὖ ποιεῖν*, est aliquid beneficii in aliquē conferre. Virgil. 4. Aeneid. Si bene quid de te merui. Malè mereri de aliquo, *κακῶς ποιεῖν*, idem est quod offendere. Plautus in Curcul. Meus ea mulier, malè meretur de me, quæ me crebrò infestat. ¶ Interdum hæc bis adverbiis, Mereri de aliquo, quod modò in bonam, modò in malam partem pro eorum ratione dicitur. Cicero 6. Verr. Talis fuit, is de populo Romano meritus, ut non unus familiæ, sed universæ civitati commendatus esse debeat: hoc est, tam magna beneficia in populum Romanum contulit. ¶ Mereo etiam significat stipendia facio in militia, *στρατεύομαι*: hoc est, stipendii gratia militio: & tunc dativum, aut ablativum requirit, vt. absolutè ponitur. Lucan. lib. 1: Acre mereri parvo. Stat. lib. 4. Theb. non hirsuto solitus Amphiarāe mereri. Luc. lib. 6: Scæva vitæ nomen, castris & plebe merebat. Ovid. 3. Fastorum. Iactide Pilanus labebat Corpora, legitimo qui bene merebat equo. Dicimus etiam Mereri pedibus. Livius 4. belli Punici: Vti omnes, quos Censores adscripsissent, pedibus mererent. ¶ Aliquando etiā accusativo jungitur, ut apud Suetonium: Primā stipendia meruit. Etiā hac significatione vix eorum ur verbo deponente Mereor. Non autem dicimus Merer pedibus, vel Mereri stipendia: sed Merere pedibus, Mereri equo, Mereri stipendia. ¶ Hinc Emeriti milites dicuntur, qui militia perfuncti sunt, quæus legitimum militiæ tempus explevernnt. Plinius libro 11: Novissimum quæ fetus, & jam emeritæ in horto. Nonnunquam etiam passivè sumuntur, ut apud Quintilianum: Emeritis huic bello stipendiis. Et per translationem Emeriti boves dicuntur, quibus senio debilitatis vacatio ab opere datur. Emeriti verò senes, so. erit habere eos qui pro se laborent: qui dicuntur pro alio opus agere. ¶ Item Mereo simpliciter ponitur pro militare, & in militia esse. Cicero 7. Verr. Clamabat ille eum esse civem Romanū, municipem Cossanū, meruisse cum L. Pretio splendidissimo equite Romano, qui Parthorum negotiaretur. Livius libro 1. Dec. 3: Cum hac indole virtutum ac vitiorum tricennio sub Adrubale Imperatore meruit. ¶ Accipitur etiam Mereo, pro turpem quæstum facio, *ἐργάζεσθαι, ἐκπορνεύω*. Inde Meretrices dicuntur, quæ corpore quæstum faciunt: & Meritorii pueri, qui quæstus gratia prostituuntur: & Meritoria taberna, diversorium meretricium, quò quæstus gratia hospites accipiuntur. ¶ Composita sunt, Commereor, Demereor, Emereor, Promereor, sive Commereo, Demereo, Emereo, Promereo de quibus suis locis.

Mĕrĭtŭs, ta, tum. nomen et participio, Debitus, convenions. [מאה *Chald.* משתין *ἀφόδευσις, κόπρος.* Gall. *Merité, deserué.* Ital. *Meritato, conueniente.* Ger. *Bilich / gebuerlich, Dem. verdienet / verschuldet.* Hisp. *Merecido, conueniente.* Pol. *Potrzebny, przystoyny, dostoyny.* Vng. *Kellyen valóm szerint valo.* Ang. *Deserued, due.*] Virgilius 1. Aeneid. meritis aris imponet honores. Idem 5. Aeneid. Et pater Anchises passis de littore palmis Nomina magna vocat, meritos, q; indicit honores. Ovid. in Ibin. Hæc igitur meritas grates, ubicunque licebit, Pro tam manifesto pectore semper agam. ¶ Meritus verò cum est participium, significat cum qua aliquid meruit. Plinius lib. 7. cap. 30. de Ciceronc: Primus in toga triumphum linguæ; laurea meritæ. ¶ Passivè etiam interdum accipitur. Idem libro 7. capite 28. Quæ Camilli corona merita. Virgilius Aeneid. 12. merita accendit Meleagrus ira. Hujus contrarium est Immeritus, *ἀπάθεος*. Virgilius 3. Aeneid. Postquam res Asiæ, Priamiq; evertere gentem Immeritam visum superis. A' quibus Meritissimus, & Immeritissimus. Terent. in Phorm. Iamdudum te omnes nos accusare audio immerito, & me omnium horum immeritissimum. ¶ Meritum meum est: hoc est, meritus sum. Terent. in Heaut. Hui, tam graves hos quæso? Mi? Sic meritum est meum. Idem in Phorm. Faciamque & dicam, Pœnigenè dixis? Sic meritum est meum. Et meritum ejus. ¶ Sic mĕrito meo. Plaut. in Asin. nemo enim me accusavit Merito meo. Hoc est, propter peccatum à me admissum. Eadem: Decet certe meum esse dolentem Argyripe. A. B. a depol patet, Merito tuo facere posse tuum: Id est, meritus es tuus in me beneficiis, ut illud præstem. ¶ Pro merito: hoc est, tanto meritus est quispiam. Terent. in Phorm. Non potest satis pro merito ab illo tibi referri gratia.

Mĕrĭtissĭmus, superlat. [Vng. *Legh méltóbbtselekedetü.*] Plinius Epist. lib. 5. Pontio. Quod mihi cognitū est non fama, quæ alioqui optima & meritissima fœnus.

Mĕrĭtum, ti, n. Dicitur quum vel malè vel bene de aliquo meretur. Est enim vocabulum medium, quod tam in malam partem, quàm in deteriorem partem accipi potest. Quando in bonam partem accipitur, idem fere est quod beneficium. [מאה *Chald.* משתין *ἀφόδευσις, κόπρος.* Gall. *Merite, seruice.* Ital. *Merito, seruitio.* Ger. *Ein verdienen oder gutthat, verschulden.* Hisp. *Merescimiento.* Pol. *Zasługa, dobrodziystwo.* Vng. *Io, szolgalat, gonoszteteö.* Ang. *Deserte, merite, seruice.*] Plancius Ciceroni: Quid enim pro maximis tuis, ac pene immortalibus in me meritis, præstare amplius possim? Virgil. 9. Aeneid. - meriti tantum immemor unquam. Ovidius Epist. 12: Est aliquæ ingrato meritum exprobrare voluptas. Idem 8. Metamorph. Nil agis, ah frustra meritorum oblite meorum! Quum in pejorem, idem quod peccatum, culpa, ēius. Ovid. Epist. 3. Temere ex merito quicquid patiare ferendum est. Item Variolus ad Ciceronem: Scis me tam fortunatum nescio quomodo faciē obtrectatores invenire, non mihi hercule merito. ¶ Dicitur etiam Meritum, pro mercede, ut annotavi: Eucaus ex illo Terentii in Phorm. Egone illam cū illo ut patiar noctem unam diem? Nisi fuisse meritum ejus id sci, quid mihi merendis fuisse ejus, ut ego illam cum illo nupsisse.

Mĕrĭtissĭmum, substantivum: hoc est, maximum meritum. Plaut. in Asin. -jube advenire, quæso, Meritissimo ejus, quæ volo facere eos.

Mĕrĭto, adverbium, Nunc justa, digna, juxtā. [*Δικαίως, ἀξίως.* Gall. *A bonder & droicture, selon l'ayant merité.* Ital. *Degnamente, meritamente.* Ger. *Billichen / zuuerdienen.* Bel. *Wel verdient.* Hisp. *Dignamente, merescidamente.* Pol. *Słusznie, potrzebnie.* Vng. *Mellyen.* Ang. *Worthyly and iustly, worthily.*] Terent. in Adelph. Bene facis, meritò te amo. Cicero 5. Verr. Quanquam meritò fuit iratus Metello, tamen hæc quæ vera fuit, dicam. Superlativum habet Meritissimè, itidem adverbium, citra comparativum. Cicero de Orat. lib. 1: Persuasum Scævolæ te decēsti, quem omnes amisere meritissimò pro ejus sciētia suavitate & humanitate.

Mĕrĭto, as, ā. p. Frequentativum à Mereo. [*Διακονέω.* Gall. *Meriter, deserir, gargon.* Ital. *Guadagnare.* Ger. *Gewinnen.* Hisp. *Ganar.* Pol. *Zasługować, wysługować.* Vng. *Szolgálom, szolgálok Istenem.* Ang. *To deserue.*] Plinius lib. 7. cap. 32: Quippe quum jam apud majores Rabirias historicus C. 5. quinquagenta annua merita fœnerator.

Mĕrĭtōrĭus, a, um, Quod quæstus gratia locatur. [שכיר *Sabin. μισθωτός.* Gall. *Meritoire, marchandise, de louage.* Ital. *Cosa da vettureggiare, che si da a nolo.* Germ. *Das man vmb gelt oder gewins willen thut.* Hisp. *Cosa alquilada por precio.* Pol. *Nayemny.* Vng. *Az mi vgyekezet maskinak szolgál, szolgáló eszköz.* Ang. *That is set for gaine.*] Hinc equi meritorii, & Meritoria theca. *Ἅμαξα μισθία.* Meritoria vehicula. Tranq. in Calig. cap. 39: Quicquid è instrumen-

menti veteris aulæ erat, ab urbe reperit, comprehensis ad deportandum mercatores vehiculis. ¶ Meritorium quoque accepisse eum Tranquillus dixit: pro ædificatitio diversorium: ut de Varrone scribens: Satis constat exitum vitæ illi defuisse, quòd cum ad villam meritoriam, quam Reatinis locaverat, venisset, & uxore & liberis, quos Romæ reliquebat, meritorio cœnaculo abditis domum in celsitudinem reliquebat, meritorio cœnaculo abditis domum in celsitudinem quam parem anat ædificaret. ¶ Pueri meritorii, circumferentes scortationis, quæ ad turpem quæstum prostituuntur quemadmodum mulieres, quæ corpus suum vulgarium libidini prostituunt. Meretrices appellantur utrique a mereo deo dicti, quòd corpore suo mereantur, hoc est, turpem quæstum faciant. Cic. in Arrun. Ingenui pueri cum meritoriis scortis cum meritoribus familiàrè versabantur. ¶ Meritoria sunt loca quæ mercede locantur, à mereendo dicta. Vlp. l. 13. D. de usufruct. Quod autem dicit meritoria non fabricata, ita accipe quæ vulgò Diversoria, vel Hospitia appellant. Hinc Taberna meritoria, diversoriam atq; hospitium mercenarium, quò cuiq; iactore licet dante mercedem. ¶ Ratio vero meritoria, quasi vilis & malè contempta. ¶ Aliquando Meritorium absolutè dicitur, pro taberna mercede conducta. Iuven. Satyr. 3: nam quæ meritoria somnum Admittunt.

Mĕrĕtrix, cis, f. t. [πόρνη Suid. ἑταίρα, κόσμια. Gall. Putain, paillarde. Ital. Meretrice. Germ. Ein hur oder Metz. Hisp. Puta. Pol. Nierządnica, kurwa. Vng. Kurua. Ang. An harlot, or hore, a strumpet.] A mereendo dicam mercede sui corporis meretrix, quæ copiam sui corporis facit. Hæc etiam Prostibula dicitur, sive à prostando, sive ut alii putant; quòd pro stabulo hic est, ante diversoria solent hujusmodi. Vnde & Plautus in Cistel. Intro ad bonam meretricem: in via loca prostibula sunt. Idem Truc. Meretricem ego illam existimo, Mare ut est, quod dies devotat, nunquam abundat. Idem in Capt. Hic neque periurus leno est, nec meretrix mala. Ovid. 1. Amo. Elegy. 15: Dum fallax servus, durus pater, improba lena Vivet, dum meretrix blanda, Menæchmus erit. Horat. 1. Serm. Satyr. 4: a turpi meretricis amore Quem detineret.

Mĕrĕtrĭcŭla, diminutivum. [πορνίδιον, κόσμιον, ἑταιρίδιον. Gall. Petite putain, petite paillarde. Ital. Picciola meretrice. Ger. Ein hürlin. Hisp. Pequeña puta. Pol. Kurewka. Vng. Kurwatska. Ang. A little hore.] Cic. 5. Verr. à meretricula commendatus.

Mĕrĕtrĭcĭus, a, um. Quod est meretricis, quod pertinet ad meretricem: [πορνικός. Gall. De putain, de paillarde, appartenant à putain. Ital. Cosa da meretrice. Ger. Hürisch. Hisp. Cosa de puta. Pol. Kurewski. Vng. Kurwai, kurwahoznato. Ang. Belonging to a hoore.] Ars meretricia. Terent. in Heaut. Ignotam artis meretriciæ. Idem in Andr. Ac meretricios amores: nuptiis quum videt. Idem in Eunuch. Quæ homo profecto neque unquam vidit, neque domo meretricia Deprehendi quit quam? ¶ Meretricia disciplina, Cic. 5. Verr. Meretriciæ opes, idem pro Cælio.

Mĕrĕtrĭcium, ci, n. s. [πόρνη quæstus, ἑταιρισμός. Gall. Paillardise, putanisme. Ital. Arte meretricia. Ger. Hurnwerck, hurerey. Hisp. Arte de putería, puteria. Pol. Kurestwo. Vng. Kurwaság. Ang. Harlotrie.] Tranquil. in Caligul. Addiditque ad caput legis, ut tenerentur publico, & quæ meretricium, & quæ se nocentium fecissent.

Mĕrĕtrĭcĭe, adverb. In modum meretricis. [πορνικῶς. Gall. A la façon d'une paillarde. Ital. A foggia di meretrice. Ger. Auf hürische weis. Hisp. En manera de una puta. Pol. Kurewskie. Vng. Kurwai, kurua módgyara. Ang. After the fashion of an hoore.] Plautus in Milit. Quam dignè ornata incedit, haud meretriciè.

Mĕrĕtrĭcŭlus, arii, pen. prod. d. p. Scortor. h. pot. [πόρνος, μαστροπός. Gall. Paillard, putassier. Ital. Puttaniere, ruffiano. Ger. Hurer, verkeuffer der hurn. Hisp. Puteador. Pol. Cudzołożnik, sutener. Vng. Kurwakodo. Ang. To keepe the hoore or harlot.] Aulus Gellius: Thais meretricula magnam pecuniam demerebat. Columell. lib. 11. cap. 1: Quippe plurimum afferat tali operatio meretricandi parcibus Gal.

Mĕrĕtrix, trĭcis, f. p. [πορνεῖον, μαστροπεῖον, ἑταιρεῖον. Gall. Vn bordeau, putanier. Ital. Bordello, puttaniere. Ger. Ein Rorenhaber oder schauffhaus. Hisp. Lenocinio, meretrix. Pol. Burdel. Vng. Kurwahaz, meretrixhaz. Ang. A bordell house.] Hercules fanum, autore Festo, quibus à cervi rupium sunt dictæ à mergis voluminis. Veteres enim illi ita in aquam mergunt, dum pisces persequuntur: sic messores furcas in fruges mergunt, ut elevare possint manipulos. Plaut. in Pœn. Palas vendundas sibi mergas datas. Vt hortum fodat, aiq, ut frumentum metat. ¶ Alii mergas ferramenta esse existimant, quibus olim in frugibus demetendis utebantur. Nam in variore segete ea metendi erat ratio, ut culmi medii falce incluserentur, ipsique inter duo ferramenta distringerentur, quæ à Colum. Mergæ appellantur. Sic enim habet ille lib. 2. cap. 21: Sunt autem metendi genera complura: multi falcibus serrulatis, atq; ita vellentibus, vel dentes falcatis medium culmum secantium utuntur, alii pectinibus ipsa ipsam legunt, idq; in rara segete facile manu, in densa difficillimum est. Plin. lib. 18. cap. 30. Mergites appellat.

Mergĕs, ĭtis, penult. com. Cr. Manipulus spicarum: [עמיר hamir. vt Hieron. vt Onomast. Gall. Vne poignée ou bande d'espic de bled. Ital. Fascio di spiche. Ger. Ein garb. Hisp. Limanojo. Pol. Snop. Vng. Kereszbaga mezek. Ang. A handfull or bundel of eares of corne.] Ut mergendo cædas, aiunt metentes. Virgil. lib. 1. Georg. Aut fœtu pecorum, aut Cerealis mergitis culmi; Proventu; oneret sulcos. Mergites quoq; à veteribus dicebantur fœnamenta quædam, quibus in rariore segete messores spicas solent distringere, quæ & Mergæ vocantur à Columella, ut supra suo loco ostendimus. Plinius libro 18. capite 30: Stipulæ alibi maciæ falce præcidantur, atq; inter duos mergites spica distringatur.

Mergo, gis, si, sum, ĕre, act. r. Immergo, submergo, aqua obruo. [טבע tabang. h. Gall. Plonger en l'eau, mettre tout dedans l'eau ou choses semblables. Ital. Attuffare, porre sotto acqua. Ger. Eintuncken, in das wasser stossen, trencken. Hisp. Sabordar, ó echar en el agua. Pol. Pomerguie. Vng. Elmerítem. Ang. To drowne or plunge vnder water, to dip.] Plinius lib. 9. cap. 38: Rursus q; mergitur lana carminata, donec omnem exhauserit lanitem. Virg. Aeneid. 6: quis te, Palinure, deorum Eripuit nobis, medioq; sub æquore mersit? Manifestius etiam Plin. lib. 9. cap. 40: Piscantium cymbas speculatur, oculisq; adnatans mergit. ¶ Per translationem autem Mergere dicimus pro obruere, involvere, seu implicare. Virg. l. Aeneid. 6: Sed me fata mea, & sedes exitiale Lacenæ, His mersêre malis. ¶ Hujus composita sunt, Demergo, Emergo, Immergo, Submergo: quorum significata vide suis locis.

Mĕrso, as, Sæpè mergo. [βαπτίζω, βαπτίζομαι. Gall. Plonger en l'eau souvent. Ital. Attuffare, spesso. Ger. Offt oder embsig tunckē. Hisp. Cebullir, ó echar en agua muchas veces. Pol. Vtapiam, pomierzam. Vng. Gyakorlom. Ang. To plunge or dippe often.] Columel. lib. 7. cap. 4: Quamdiu die, licet vicinia mare, adhuc deducta mergatur ovis. Virgil. 1. Georg. Balantumq; gregem fluvio mersare salubri. Catullus: Fluctibus in tremulis, tutum mersare labori. Catullus: Fluctibus in fortunæ mersit.

Mĕrto, as, Mersi. Accius Dei bobo: Vel hic qui in ea parte est, fraterna impudentia præsentem præsens dictis mertare instituit. Hæc Nonius. Festus: Mertat, pro mersat antiqui dicebant. Paulus verò Quint. lib. 1. cap. 6: Sed hæc ipsa (negant) f. littera, ab his nominibus excluta, in quibus scripta olim fuisse fertur. Nam Mertare, atq; Patrare, etcebant. ¶ Item, Mertare Nonius accipit pro mercedem facere, quod Accium in Myrmidonibus: Quod si cor deuic, ita res meorum, aut meus mertaret dolor, iam dudum instituissem navis videres.

Mergŭlus, i. Funiculus, de quo in lychno flammam nutrit, est lychnium. [פתיל pathil. h. Gall. La meche, Ital. Stoppino, lucignolo. Ger. Der dacht. Hisp. La mecha del candil. Pol. Knot, Vng. Mergeztyu vbel. Ang. The nocke of a candle.]

Mergus, gŏris, [ὑδρία. Pol. Wodzerek.] Genus vasis, quod nonnulli urnam appellarint dictum, quòd putetur mergatur dum eo aquam haurimus.

Mergus, gi, m. [ὄρνις. Gall. Vn oiseau appelé plongeon. Ital. Smergo. Ger. Ein tauchender oder tunckend vogel. Bel. Ein tuncker. Hisp. Cuervo marino. Pol. Nurek. Vng. Buuar. Ang. A mowe vowle.] Avis ita dicta, quòd de in aquam, captans cibum, assidue immergatur. Varro lib. 3. de ling. Lat. & Ovid. Metam. 11. hic Aesaco Priami filio, ita fertur: Aeque amat, nomenq; manet, quia mergitur illi. Virgil. 5. Aeneid.: nunc alta natatu Corpora demergunt, atq; in sua retia mergos Ovid. 1. de Ponto. Epist. 7: Nã prius incipient turres summare columbæ, Anna ferox, pecudes gramina, mergus aquas, Quàm malè se præstet veteri Graecinus amico. Hujus avis natura est, ut sæpe emergens auratum digna colligat, & prævidens tempestatem futuram, propere medio revolet ex æquore, & ad littora tuta cum clamore cõtendat. ¶ Est & Mergus in vite, ut docet Colu. lib. 4. cap. 1: Quum supra terram porta suũ admittit alia vitis curvatur, atq; ex eo fere hebdomada percucurrit ad vicinã palũ. Pallad. Mergi dicimus, cuotics velut arcus supra terram relinquitur, alia parte vitis in fossa. Et paulò pòst: Mergi verò possunt humum relicturi, in ea parte quæ supra est, & in loco ubi vites relinquuntur.

Mergus, gĕris, A Romanis vocatum herba illa quã Græci vocant ἀφάνην, hoc est, fruticacẽ asperã vocant. Vide Dioscor. lib. 4.

Meribibulus. Vide MERVS.

Meridiĕs, ei, m. q. Medius dies, quasi medidies. [צהרים tzaharaim. h. Gall. Midy. Ital. Mezzo giorno, mezzodì. Ger. Der mittag. Bel. De middach. Hisp. Medio dia. Pol. Południe. Vng. Dél. Ang. The middle day.] Nam ut inquit Varro) d. antiqui, nõ, hocloco dicebant: sed suavioris pronũtiationis gratia mutarunt eſſ. in r. quod & confirmat Cic. in Orat. pro Rutum. dicens: ipsum meridiẽ, cur non medidiẽ dicere do, quòd erat tinnulus? Plaut. in Mostel. Heus jam appetit meridies. Id ch, inquit, appropinquat. Horat. 3 Carm. Ode 21: Inclusure meridiẽ centes. Terent. in Adelph. principio hor. Meridie ipso faciã ut stipulã colligat. Semper aũt male cubuum est, quia tertiũ diri tempus significat. ¶ Annotandũ & illud, Veteres meridiem pro me-

dia nocte divisse, quamodo & æquidiale pro æquinoctio. Varro in Marcipore ἐστι περὶ νυκτὸς circitus meridianus cùm pulsus aër secundus lastrigatus, Cœli Chorcas affectas ostenderet. Nonius.

Meridiānus, a, um. Quod ad meridiem spectat. [μεσημβρινός. Gall. Italien. Ital. Meridionale. Ger. Mittägig. Hisp. Cosa de mediodia. Pol. Południowy. Vng. Déli. Ang. Of the south. Plin. lib. 2. cap. 19: Meridianum Solem dicit, & lib. 13. cap. 27. Orientem meridianum. ¶ Meridianò, pro meridiem: id est, horâ meridianâ. Plin. lib. 2. cap. 26. Ignicant & faces, nonnisi quum decidûnt, videri: qualis Germanico Cæsare gloriosum in spectaculum edente, præter alia populi meridiano tractu cernit. ¶ Meridianus pro gladiatore. Sueton. in Claud. cap. 34. de hastis meridianis, quæ eò delectabatur, ut etiã primâ luce ad spectandum descenderet: & meridie dimisso ad prandia populo, ante sederet, jugiter; delinitus etiam ei, si vellet, de cunia quotcunque committere. ¶ Inde hic compositum Pomeridianus, de quo infrà.

Méridiēs, five Meridianus circulus, μεσημβρία κύκλος. Vous elles les mêmes choses (dans la circulis, per polos mundi, & verticem nostrum ductus, qui unâ notione simul notatur pro loco ipso & regionũ in quibus sumus ratione. Dicitur meridianus, quòd Sole in nostro hemisphærio ad circulum hunc accedente, aquã nos dies maximè crescit: & ruetus media nox, quum in antecedentem hemisphærium Sol ad eundem pervenerit.

Méridie, die, & Meridior, diaris, dep. significat Cibum meridianum capere. [Δειπνεῖν μεσημβρίας. Gall. Reposer, reposer sa disnée, ou soupper à midi. Ital. Mangiare avanti mezzo dì, o mezza giornata. Ger. Zu Mittag essen, zu Mittag ruhen. Hisp. Merendar ó comer á medio dia. Pol. Obiadować. Vng. Delelõtt nyugosznia. Ang. To rest at the middle day.] Plautus lentando, meridiando, comessando, pergræcando vitam ducere. ¶ Aliquando significat somnum meridianum capere, & prandio delectari. Cornel. Celsus lib. 1. cap. 2. Longis diebus meridiari potius ante cibum, quàm est in minus, post eum per hyemem brevis noctibus conquiescere. Sueton. in Nerone: Missos à Messalina uxore Claudii, qui eum meridiantem, quasi Britannicum, strangularent.

Méridĭo, Is. Quies meridiana, [κοίτη μεσημβρινή.] Gall. Reposée, le repos ou dormir sur le midi, ou sur le tout. Ital. Posa avanti mezzo dì, o mezza giornata. Germ. Die Mittags ruhe. Mittags schlaf. Hisp. Aquel dormir de medio dia. Pol. Sypianie południowe. Vng. Delelõtt nyugosznia. Ang. The rest of the middle day.] Cicero lib. 2. de Divin. Tuscul. & Lucubrationes detrasit de meridiatione nescio quibus, quibus ea res usui non conjecerat.

Mĕris, ĭdis. Herba est, quæ alio nomine Tripolium appellatur. De hac Diosc. lib. 4.

Mĕrismŏs, ἐφόδιον, A Græcis dicitur figura apud Rhetores, quam Latini Distributionem vocant: quum scilicet genus in species aut totum in partes dirimimus, ordine cæteroquin sententiarũ figuris divisionis aut partitionis affinis est. Nam distributio, quæ unumquodque complectitur, est, autore Fabio, ut dixerim ac partium in loco distributio. Huc etiam pertinet διάλυσις, quæ est dissolutio, quum disperso ἐπιφωνήματι dissipamur, quale Ciceronianum est in Epistola ad Lentulum secundo. Famosissimi: Transferam animum ad ea quibus secundæ res ornantur, adversis adspectantur.

Mĕritō, adverbium. Merito, meritas, Meritorius, Meritissimus, Meritus, Vide MEREO.

Mĕrŏbĭbus, a, um, Vide MESOBIBULUS.

Merŏctes, Lapillus pretiosi coloris, qui lacte sudat. Plin. lib. 37. cap. 10.

Mĕrŏps, m. c. [Ger. Ein Gestirn am Himmel, so weder Schein noch Liecht hat. Pol. Zołw. Vng. Jámbor-féle. Ang. A bird which eateth bees.] Avis est, teste Aeliano, pretii: parentes volucribus cæteris præstat: verum ubi primum per ætatem volare potest, parentes in alitum specubus secundas alit. Infecta in primis est alvearia, apesq; animosissimè & Apiastra à quibusdam appellatur. Virg. 4. Georgic. Aestus & primi lenis in vada tendere Eurus, Pinguibus à stabulis meropesq; aliæq; volucres. Plin. lib. 10. cap. 23: Nec verò ea minor solertia, quæ cuniculos in terra facient, corporis gravitate protinus tubum petere. Merops vocatur, genitores suos rependendo pascens, pallido intùs colore pennarum, superne cæruleo, priorum ultimo. Nidificat in specubus ex pedum ceteris unguibus. ¶ Meropes præterea diversarum ingeniorum homines dicunt à μείρομαι, divido, & ὤψ, pero dicere, quod votem figuret. ¶ Et etiam Merops Gigantis nomen, unius ex iis qui Jovem de cœlo deturbare conantibus una cum ipsa Coo Meropis appellata existimatur.

Mĕrro, & Merto, Vide MERGO.

Mĕrŭla, f. Avis sic dicta, quòd sola volet, & solitaria passim cibum capiat, nec volans. [κόσσυφος.] Gall. Vn merle. Ital. Merla, merlo. Ger. Ein amsel. Hisp. La merla. Pol. Kos. Vng. Rigy. Ang. An ousel, a bird called a black wek.] Hanc tamen etymologiam, ut superstitiosam, & plus justo curiosam, ridet Fabius lib. 1. cap. 10. ita Varronem vellicans: Sed hujus canti sint vertere, ut merula, quia sola volet, quasi mera volatus nominaretur. De hujus avis natura Plin. lib. 10. cap. 29. Merula ex nigra ruffescit, cellare cantu, hyemem balbutit, circa solstitium muta. Rostrum quoq; in amatis, in ebur trãsigurant dictas à maribus. Horat. 2. Serm. Sat. 8. Vidimus & merulas poscì & finxisse pulpas. Idem de Arte: Intactus merulis anseps. ¶ Et etiã pisces saxatilis, Plutarcho teste, lib. 32. cap. 11. [Ant. Anthias.] ¶ Hoc nomine etiã dictus est Buvinus, qui Albi lugubri orbo latus ab hoc alibi nomine Centa dictus, qua centenis amoribus augetur.

Mĕrŭs, a, um. Solus: immixtus, unicus. [μόνος, ἄκρατος. Gall. Seul. Ital. & Hisp. Solo. Ger. Blosz, lauter, vermischt. Bel. Sagen, ongemengt. Pol. Samodzielny, czysty, jedyny. Vng. Egyedül, tiszta. Ang. Only, pure, unmingled.] Terent. in Phorm. Mihi habet, nisi spem meram. Merum, inquit Festus, est quo cibi carent solum. Attius rectum, parum appellatus. Hinc merum sumus, quod ab omni dando cibo tepidum est. merum officium Prætoris, quod à judicis officio secretum est: merum putes, quod à rei persecutione repugnat est merum imperium, quod circa capitalium quæstionum versatur, & à privatarum rerum jurisdictione purum est. Reliqua vide apud Hotomanũ. Cicilio 2. de Orat. Accedebat eruditus est Isocrates, magisterii orum omnium, cujus Claudio, tanquã ex equo Troiano, meri principes adolescentes exierunt. Idem 3. de Nat. deor. Vehementius quidem invectus est in meram Stoicorum rationem. Idem ad Atticum lib. 4. Ventri bonis duobus ante Chrippus, mera mendacia nunciarat. Idem: Quid cibi gitur quod laborem amicos habet, meros nugas, &c.

Mĕrum, tus substantivum, n. s. Vinum aqua non dilutum. [ἄκρατος οἶνος.] Gall. Vin pur & sans eau, & sans aucune meslange. Ital. Vino puro. Ger. Wein der sonst vermischet ist mit Wasser. Hisp. Vino puro y no mezclado. Pol. Wino nie mięszane. Vng. Tiszta bor. Ang. That drinke wine without water.] Augustus. Quum temeti avidior esset, quadam die abstracta ancilla pro convitium appellata est meribibula: quæ res tantum ei pudorem injecit, ut potionem fabria prorsus fugerit. Et hoc quidem nomen diminutivum est. Sicut ergo Bibulus diminutivè videtur à Bibus, quæ extra compositionem non utimur, ita Meribibula, vel Meribibula, à Meribibus: quo nomine hæretica compellatione usus est Plautus in Curc. Anne hic resumbare solet, cujus, sanctis nomen est lenæ multibibæ, atq; meribibæ.

Merx, hercis, f. Res quæ à mercatoribus venales importantur, aut exportantur. [ὠνή, πρᾶσις, ἐμπορία. Gall. Marchandise, denrée. Ital. Merce. Ger. Kaufmanschatz, Ware. Bel. Koopgoet. Hisp. Mercadoria. Pol. Kupia. Vng. Aru. Ang. Merchandise, wares, or things bought and sold.] Cic. lib. 3. de Repub. Primum recreamus, & mercibus suis, avaritiam & magnificentiam, & incredibiles cupiditates omnium rerum exportavemus in Graeciam. ¶ Singulos hujus voces numeros notat Ulpianus. Legimus tamen & apud Plin. lib. 12. cap. 25. hanc merces quoq; in merce sunt. Plaut. in Cistel. Mala merx hercle hæc, & caduca. Idem in Milit. Sicut mercem pretium dat pro virtute ut veneat. Quam probra est, pro merce virtus dum nummum parat. Idem Persa. Merx tua mala est. Quinct. lib. 1. cap. 12. Sordida merces negotiatori. Gellar merces. Cic. pro Rabir. Posth. Mortales merces. Ovid. 1. Trist. Elegia 2.

Mĕrycĭnŏfātus, a, um. Ejusdem significationis cum Nomen: quidẽ antiquum, sed quod tamen non reformidavi exactissimus verborum censor Laurentius Valla: qui eo fictionis in fronte versionis Latinæ Herodiani Græci historici ubi est, & Plautum in Curc. Sed quid agit mecum medicinarum apud vos?

Mĕsa, æ. Vide Vitruvium, fert partes modios quinque, quas idẽ Latinè Medianas appellari adfirmat. [Pol. Środ.]

Mĕsarāicum, μεσεντερικόν. Vide MESENTERIUM.

Metarchŏn, μεταρσιον, Dicitur corpus illud vegetum, per quod nepa veluti per manum, chylum ex ventriculo accrahit, Alio nomine Mesenterium dicitur.

Mĕtula,

Mĕsaŭlĭ, μεσαύλιον, Accium inter ædes dicitur, quæ inter duas ædes est, duo atria, sunt interposita. Aliis mesaulis etiam Andrones vocantur, teste Cælio Rhodigi. l. 27. cap. 2. [Pol. μεσαύλιον.]

Mĕsentĕrĭum, μεσεντέριον, Crassa quædam & adipola membrana est, multis & nervis, & venis, & glandulis intertexta, medium interstitium obtinens: unde & nomen accepit. Hinc, ve ait Marcianus cujusdam, opera, jecur chylum à ventriculo attrahit, per eas venas, quas mesaraicas vocant. Alio nomine Mesæum appellatur.

Mĕsŏchĕrĭus, μεσοχέριος. Pol. Καταχρηστικῶς.] Qui in medio tubæ canit, reliquis canendi, vel aliud agendi signum proponit. Sidonius: nullus ibi lyricines. Choraules meloclonas, cymbanistria, psaltria canit. Vide Cælium Rhod. libro 4. capite 14.

Mĕsŏcĕrastĭum, μεσοκεραστίον, Vertex capitis, medium cranii locum, obtinens.

Mĕsŏlĕucŏs, μεσόλευκος, Gemma, quæ in media linea alba distinguitur: de qua Plin. l. 37. cap. 10. ¶ Est præterea hac nomine herba quædam, habens candidâ lineam per folium discurrentem. Plin. lib. 27. cap. 11: Lactea Mercurialis fruticis, nomen ex causa accepit, per medium folium candida linea transcurrente: quare Melolcucon quidam vocant, μέσος & λευκός, medius est, & λεύκος albus.

Mĕsŏmĕlās, μεσομέλας, Gemma est nigrâ habens venâ, quem liber color em per medium secantem. Plin. lib. 37. cap. 10.

Mĕsŏn, μέσων, autore Festo, Persona Comica appellatur aut coqui, aut nautæ, aut ejusdem generis: dicta ab inventore ejus Mesone Comœdo, ut Aristophanes ait grammaticus. Recitius quidem videtur manare à sono Græco μέσος, nanq; medium significat. Porrò eo quorũ, non ornatum, nec donum, atque hujusmodi opifices cum personæ mediæ sint: ut quæ neq; serviles videantur, qui liberæ fiunt operæ, neq; omnino liberæ, quũ mercenariæ. Est enim merces, ut ait Cic. autoramentum servitutis. Proinde mediæ sunt & mixtæ personæ, quæ μέσως dici possunt: ut καὶ ἐν τοῖς Κωμικοῖς. diximus in Comœdiis. ¶ Fuit præterea Meton, μέτων, quidam Astrologus, qui Athenienſibus in expeditionem Siculam profectis, qui ipse quoq; ad id bellum delectus esset, imminentem totam exercitui cladem prospicies, propriis adhibitis ignem injecit, furorem q; tam sese assimulavit, ut vehementissime, & bello parũ decorus, domi fuerit relictus. Vide Plutarch. in Nicia, Alcibiade, & Pyrrho. Item apud Cæl. lib. 21. cap. 16.

Mĕsŏnaută, m. p. qui medium inter nautas id est, remiges locum obtinens, reliquis remigãdi signum præbet, eodem modo dictus, ut [ναύαρχος &] Pol. μέσοναύτης ἐστὶ βοηθός. Vt. Χαλκὸς ναυσὶν. Act. [ἐπιβὰς δὲ καὶ τῶν μεσοναυτῶν τινὸς ἐν τῷ πλοίῳ ἐκέλευσεν ἐμβῆναι πρῶτον.] Ex Hotomano. Vsus est hac vocabulo Vlpia. lib. 1. D. de naut. cap. & lib. Sed de exercitore tolum modo prætor jus dicit, nec enim debet, inquit, Pomponius per remigem aut mesonautam obligari, sed per se, ve. per navis magistrum.

Mĕsŏnўctĭŏn, μεσονύκτιον, Media nox. Vide latius suprà in dictionibus ὄρθρος & ὄρθριος.

Mĕsŏphlœŏrum, μεσόφλοιον, Inditi arbori folium, ut magnitudine, ita & pretio, medium è triplici specie locum obtinens. Vide Plin. lib. 12. cap. 12.

Mĕspĭlus, i. pen. corr. f. [μέσπιλον. Pol. Gall. Meſſier, ou meſſier ou meſſier. Ital. Meſpolo Ger. Ein meſpelbaum. Bel. Eenen Meſpelboom. Hiſp. Meſpero. Vng. Naſpolya-fa. Ang. A medler tree.] Genus arboris, cujus fructus Mespilum. [μεσπιλέα.] Gall. Neſle, meſle, ou meſſe. Ital. Neſpola ſorba. Ger. Ein meſpe. Hiſ. Neſpera ſorba. Pol. Koſpiſie. Vng. Naſpolya. Ang. A medler fruite.] dicitur. Palladius de insitione illius: Mespilæq; exsiccat pugnacibus horrida mebris. Hæc arbor foliis est primis rubris, quæ dein deciduis, racice quæ cyclh nou parcit, ignota Italiæ Catonis ævo.

Mĕssĭa, Mĕssŏr, Mĕssŏrĭus, Vide MESSIO.

Mĕssĭs, hujus messis, f. t. Tempus metendi & ipsa etiã segetes. [θερισμὸς καιρὸς θερισμοῦ καιρός.] Gall. La meiſſon. le temps de la meiſſon. Ital. Raccolta. Ger. Die Erndt. Bel. Droogh. Hiſp. La meiſſe, la meſſe ou tiempo. Pol. Żniwo. Vng. Aratas. Ang. The harveſt.] Virg. l. 3. Aeglon. Ante focum, si frigus erit: si messis in herbis. Idem 1. Georg. Illius immeiæ ruperunt horrea messes. Dicitur autem messis proprie de his rebus quæ metuntur, quemadmodum Varro author est lib. 1. de Re rustica. Interim tamen sæpe etiã de vuarum, pomorum, & aliorum omnium rerum proventu dicitur. Ovid. 2. de Ponto: Triſtia per vastos horret absynthia campos, Convenientq; suo messis amara loco est. ¶ Per translationẽ accipitur pro multitudine vel copia cujuslibet rei. Plautus in Trinum. Neq; qui causam hic vitæ elit, N. hunores malis eorum licet jam messem metere maximam. ¶ Interdũ idem est quod Messio, sive actus metendi, θερισμός. Cic. 1. de Orat. Tamen nemo tam fine oculis, tam fine mente vivit, ut quid sit sementis ac messis, quid arborum putatio, ac vitium, quo tempore cuique faciendum aut quomodo eorum sint, omnino nesciat.

Mĕt, Pleon. & Tetrasyllabicæ sunt adjectiones, extra compositionem nihil significantes, in cõpositione autem aliquid addentes significationi dictionũ cum quibus cõponuntur: ut Egomet, Quispiam, Tute. Sed Met, jungitur cuilibet omnibus pronominis primæ personæ, tam plurali, quàm singulari numeri, ablq; genitivo plurali: ut Egomet, memet, nosmet, & reliqua. Sed ubi verò personæ obliquæ tantùm cuibuslibet: Tui met, sibimet. Nominativo nũ addũt, ac verbũ patetur: Tumet à tumeo: sed Tute, Tutemet profertur. Adverbio Tanetiã, conjunxit etiã Plaut. in Truc. Tanquãmet genitũ meũ. Et quoties hæc juncta dictionem significant ipsomet id ipse per se, & non per alios. ¶ Pte, jungitur cũ ablativis horũ quinq; pronominum, Mea, Tua, Sua, Nostra, & Vestra: ut Meapte, Tuapte, Suapte, Nostrapte, Vestrapte. Vt. cum eorũ masculis aut neutris: ut Meopte, Tuopte, &c. ¶ Te, similiter cũ pronomine eorundẽ personæ idẽ efficitur. Tute id facis id est, tu ipse per te, sciõ per alios. Sed hoc toli nominativo jungitur. Nã Tute, aut Tutete non dicimus. In accusativo aliquãdo legimus Tete, sed tunc divisè potiùs videtur dictiones, majoris affectus causã figuratè geminatæ: quemadmodũ etiã aliquãdo legimus Memet. Te, verò jungitur obliquis horũ pronominũ. Hic, ille, iste, ista desinentibus: ut Hujusce, Hisce, Horumce, Harumce, Illiusce, & Illuscemodi sunt cõposita Hujuscemodi, Istiuscemodi, & Illiuscemodi. Interdũ etiã invenitur junctũ cum casibus horũ pronominum desinentibus in cliterã: ut Hicce, hæcce, hocce: quibus tamen sequentibus, illicine, hæccine, hoccine. Virg. Hoccine erat animi parẽs, quòd me per tela per hostes Eripui? Terent. Hoccine est credibile aut memorabile tantum? ¶ Hicce, ecu hicine, ecce Sicce, sive siccine, ecce, Hæccine, hæccine, illiccine, illiccine, ecce Illicce, Illaccine. Terent. Illaccine mulierem dixit, pro Illamne.

Mĕtă, æ. f. p. Congeries, seu strues in acutũ tendens. seu rudibus inversis ita dicta quòd esset posita in dimidio spatio: ex qua eam metiantur quadrigæ circumcurrentes. [σπεῖρα κῶνος ἡμικύλινδρος. Gall. Vne borne ou pierre, ou autre choſe long pointue au bout. Ital. Meta. Ger. Ein ſeule oder ſeulen ſo vornen spitzig vnd oben rundt gehawen ist. Hiſp. Termino. Pol. Kres, miedza. Vng. Oszlop. Ang. Any thing ſtraight ſtanding ſharpe aboue, a bowre.] Metis enim erat segnis metã subtrahere. Propert. lib. 2. Eleg. Aut prius infecto depositi præmia curlu, Septima quam metã triverat ante rota. Quum enim jam carceribus equitæ admetã vrgerent quadrigæ, erat opus ut circum ipsam flecterentur. Virg. 5. Aen. Hic vtrinq; Acneas finemq; locumq; Circi metã Constituit signũ nautis. Hinc etiã agrorum termini, quòd pyramidali figura fieri solent, Metæ vocantur. ¶ Eadẽ etiam ratione Metæ scenæ vocantur, quæ ita compactæ sunt, ut interiori parte latiores, superne in angustũ desinant ventum. Col. lib. 10 cap. 2: Certè quicquid ad eam modũ, quo debet, siccatum erit, tam metas columbi cõvenient, easq; plus in annũ ditissimos vectores exercent. Sic enim cõmodissimè fœnũ defenditur à pluviis. ¶ Per translationem verò, quoniã meta collocari consuevit in fine circi, vel alterius spatii, in quo quadrigæ certabant, factũ est, ut Meta accipiatur pro cujuscunq; termino ac fine, τέλος, πέρας. Virg. lib. 1. Aeneid. His ego nec metas rerũ, nec tempora pono. Ovid. ad Livium: Tetigimus hanc quoque, metam properamus ad unam, Omnia tab leges mores que vocant ad fata. ¶ Hinc pervenisse ad metam dicuntur, qui rem aliquã opus perfecerint. ¶ Meta ludis, dicitur calcus, qui fidus est ad formam metæ. κῶνος ἀκρόστολος. Mart. Vexille certe tua cum suis meta, Metisq; ludis Asiliate de sylva. ¶ Meta item significat tabernam: pariter ac ille sit qui cellas vinarias habet, superior pars vertitur, quemadmodum autor est Paulus in l. 18. D. de instruct. & instrum. leg.

Mĕtă, æ. f. diminut. legitur apud P. in Inn. in ejus fossis.

Mĕtăbăsĭs, ἡ, μετάβασις, Latinè Translatio. figura qua nonnumquam quod dictum fuit, & proponimus quod superest, ut Cicero pro Dejotaro: Habetis crimina inimicorum: nihil enim dixit amplius, & paulò post sequentibus reliqua pars defensionis explicatur. Hujus figuræ Varro quid esset, quã ferius nõ mutatus, sed forma longè diversa exemplum edidit, lib. 4. cap. 3. ex Virg. Aeneid. lib. 1: Fas omne abrumpit. Fovet ille dolorem obtruncat, & auro. Vi ponitur, quid nõ mortalia pectora cogis Aure sacra fames?

Mĕtăbŏlē, μεταβολή, quam quidam Trajectionem interpretãtur. Figura est, quæ ita contrariã tamen opponit, ut à priore posteriora oppositum, proficiscatur: ut apud Terentium in Andria: Quoniam id fieri quod vis non potest, id velis quod possit.

Mĕtălĕpsĭs, ἡ, μετάληψις, figura est, quæ ita quid abunde à priore significat, ut ea ne necesse fuerit, legisse: ut apud Virg. Aeglon. Post ait quæ mea regna vicem, miserabor, ait illa. Post ait quæ (inquit) atthis hæc ait, post aliquot ætates, vel post aliquot annos. Mã et ante illa ætates ex eo trib. annos ista dicit gemuisse. Idem. Ain, quæ dicis abhinc annis. Visi ex atris, tenebrosi: ex tenebrosis profundæ tenebræ nascuntur. Latinè Translumptionem vocare possumus. Deducitur enim

μετὰ τὸ μετανοεῖν, quod inter cetera significat transsumere.

Mĕtallum, i, n. Γ μέταλλον. Gall. Metal. Ital. Metallo. Ger. Ein Metall: an ietzo Ertz für gemein auß dem Erdtrich gegraben als Gold / Silber / &c. Hisp. Metal. Pol. Kruszec, wyiolek. Vng. Semmivesz. Ang. Metall.] Dicitur quævis materia dura, è terrâ v. fornibus effodi solita: ut aurum, argentum, cuprum, stannum, plumbum, & similia. Dictum putatur à verbo Græco μεταλλάω, vel μεταλλεύω, hoc est, à fodiendo, vel perquirendo. Alii dictum putant παρὰ τὸ μεταλλᾶσθαι ἐπὶ τὰ ἔνδον, & γεννᾶσθαι, eò quòd vis illa metallis veneat, quæ alterius metalli venas in propinquo positas inveniatur. Plin. lib. 33. cap. 6. Id quoq; in Metallicis notæ, atq; etiam in montibus, & ubicunq; una inventa vena est, non procul reperiuntur alia. Hæc quidem & cætera ferè materiarum de Metallis Græci videntur dixisse. Virg. 2. Geotg. Hæc eadem argentivos, aerisq; metalla Ostendit venis, atq; auru glomerat flavet. Ovid. 4. Fast. Omnia purgat edax ignis, vitiumq; metallis Exigit. Horat. Epistol. Si cequi paupertatem virtus, pariterq; metallis Libertate carec. ¶ Metallum officinarium, Fodina ex qua effoditur minium, μεταλλεῖον, sive Argentarii, ex quo Argentum, & Plumbarium, ex quo plumbum effoditur. Plin. lib. 33. cap. 9. Celeberrimum ex Silapone fuit regione in Baetica minium metallo, vectigalibus populi Romani nullus rei diligentiore cultu dita.

Metallārius, sive Metallĭcus, m. Γ μεταλλεύς. Gall. Tireur de metaux. Ital. Cavatore de metalli. Ger. Ertzgrabet / die in einer Grafschaft das Ertz graben / oder darnach suchen. Hisp. Cauadores y ministros de metal. Pol. Górnik. Vng. Banyasz. Ang. Diggers of metalles / & beaters.] Qui è metallis vertuntur, & præsertim qui ad effodienda metalla damnati sunt: de quibus apud Iurisconsultos, & de Pœnis, & Cede metalli.

Metallĭcus, adjectivum. Quod ad metallum pertinet. Γ μεταλλικός. Gall. De metal. Ital. De metalli. Ger. Des ertzet. Hisp. Cosa de metal. Pol. Kruszcowy. Vng. Banyaszmesterseg. Ang. Belonging to metall.] Plin. lib. 27. cap. 4. Fuere, qui tradiderint, in Iudæa palæstra Herculem ejus naturam meta fuisse. ¶ Metallicum atramentum, Corpus est metallicum, quo medici excrescentem in mentorum ulceribus carnem consumunt μυκητιάσεις. Vide suprà in definitione MELANTERIA.

Metallĭcus, substantivum. Γ Metallarius, qui metallis effodiendis & purgandis operam dat. Gall. Tireur de metaux. Ital. Cavatore de metalli. Ger. Ein Ertzgraber / Bergmann. Hisp. El que cauda y beneficia metales. Pol. Górnik. Vng. Banyasz. Ang. A digger of metalles / & beater.] Plin. lib. 34. cap. 16. Lavant eas arenas metallici, & quod ita colligitur, conflant in formacibus.

Metallĭfĕrus, i. Metalli gignens. Γ μεταλλοφόρος. Gall. Qui porte metail, ou qui a mine de metal. Ital. Che produce metalle. Ger. Der ertzet treget. Hisp. Que lleua metal. Pol. Kruszcowy. Vng. Banyaszmesterseg. Ang. That bringeth metall.] Sen. Sylvarum, q. An terra alibi ferre reperit, quæ omnia Lunæ?

Mĕtămorphosis, εως, f. pen. prod. Γ μεταμόρφωσις, pen. prod. Transfiguratio, seu transformatio. Latinè dicunt à verbo Græco μεταμορφόω, quod significat transformo. Hoc nomine Ovid. & Apuleius libros Transformationum inscripserunt.

Mĕtăphŏrā, æ, pen. corr. μεταφορά, Translatio à Ciceronne dicitur, neq; quem nomen aut verbum ex proprio loco in eum unde deest, aut translatum proprio melius est, Classiq; immittit habenas, Virg. Aen. 5. 6.

Mĕtaphrĕnium, μεταφρένιον, Pars illa corporis, quæ præcordia à tergo est objectans: dicta quòd τὰ φρένα ἐστὶν ἐν τῷ στήθει, hoc est, præcordia sita sit.

Metaphysĭca, orum, Supernaturalia dicuntur, cùm tamen rerum explicus operis, quod conscripsit Aristot. titulo μετὰ τὰ φυσικὰ inscribatur. ¶ Hanc primi omnes Theologiam, alii primam Philosophiam existim. Tam multi diversis voluminibus compleri sunt, ut Author in his, qui Μεταφυσικὰ vulgò inscribuntur, ac discipulus ejus Theophrastus in libello eas describ. ¶ Plato in Parmenide, ac Timæo priore parte, atq; epistolis, locis quamplurimis. Tr. Progl. Iamblichus, Plotinus, Porphyrius, & Asclepius, Iorgeq; post hos Plotinus, ac Dionysius Areopagita, qui tamen ii Christiani, Platonicus omninò esse videtur. Psellus in libello de dæmonibus, Iamblichus, Proclus, atq; è Latinis M. Cicero in lib. de nat. Deorum, & Divinatione. Horum omnium optimi in hac arena sunt, ad eos ipsos primùm legendi Platonici.

Mĕtăplăsmus, μετάπλασμος, Dictio potest transformatio. Est autem, teste Donato, translatio recti, solitiq; termonis in alteram speciem, metri vel ornatus, vel necessitatis gratia, ut Agreste, in ablativo, pro Agresti. Fit autem à verbo μεταπλάσσω, quod est transformo.

Mĕtăchĕsis, pen. corr. μετάθεσις, Latinè transpositio, quâ una littera necessitatis causâ, ex uno dictionis loco in alium transponitur, ut Tymbre pro Tymber. Virgil. 10. Aen. Artib. Tymbre cornat Evandrius ad ludum endis.

Mĕtător, & Metārius, Vide in verbo METO.

Mĕtaxārii, Negotiatores dicuntur, qui serici mercaturâ exercent. Nam μέταξα Græcis serum est. Vtitur hac voce Iustinianus, C. de pignoribus, l. 5. eamq; interpretantur Alciatus in l. Ballista, C. de mercat.

Mĕtempsўchōsis, pen. prod. μετεμψύχωσις, Latinè reddi potest Animæ transmigratio: hoc est, translatio animarum ex uno corpore in aliud. Putabat enim Pythagoras nihil interesse inter animam hominis, quâ rationali ac animâ vocamus, & brutorum animantium: sed mortuo homine ejus animam trãsmigrare in corpora brutorum. Vnde Ovidius Pythagoræorũ dogma lib. 15. Metam. explicans, ait: Morte carent animæ, semperq; priore relicta Sede, novis domibus vivunt, habitãq; recepta. Ex hoc Pythagoræ dogmate inducta est ab eis animalium abstinentia, ne forte ut festivitate ait Tertullianus) bubulam quis de aliquo proavo suo opsonaret. Hieron. Probabo nõ Empedocles & Pythagoræ vestes dogma sectari, qui propter μετεμψύχωσιν, id est, transformationem, omne quod movetur, & vivit, edendum non putant.

Mĕtĕōrā, pen. prod. μετέωρα, à Græcis dicuntur, Missa imperfecta, quòd in sublimi: hoc est, in aëre generentur ejusmodi fulmina, pluviæ, nives, grandines, faces ignitæ: de quibus tractat Aristoteles in libris primis libri meteorologicorum quarto qualitates persequitur. Vox Philosophis ultrà plenè à nonnullis recentioribus veterum abiit.

Mĕtĕōroscŏpus, pen. cor. μετεωροσκόπος, Qui sublimia respicit. ¶ Accipitur pro stolido, rebusq; gerendis inutili. Græca vox.

Mĕthŏdus, f. μέθοδος, pen. corr. ex μετὰ & ὁδὸς aspirato componitur. Methodica, apellat Quint. lib. 1. Institut. quã Cicero viam, artem, & rationem vocat: & alibi breve dicendi cõpendium vertit, quasi brevem viã, qua quàm celerrimè ad propositum nobis in dicendo finem perveniamus.

Mĕthŏdĭci, m. pl. μεθοδικοί, A methodo dicuntur, qui rationem artis, & dicendi compendia sequuntur. ¶ Et Methodi, μεθοδικοὶ hoc est, via, & ratione docendi, dicendi, admonendi, quatenus. Hæc ex Budæi Annotat. in Pandectas.

Mĕrĭcŭlosus. Vide METUO.

Mĕrĭor, tiris, mensus, d. p. Mensuro, dimetior, judico, æstimo. [מדד middâd, מדה mimmâdo, μετρέω, &. Gall. Mesurer. Ital. Misurare. Ger. Messen / zumessen. Bel. Meten. Hisp. Medir. Pol. Mierzę, mierzyłem. Vng. Mérek. Ang. To measure.] Cicer. 1. de Nat. deor. Sed fuit quædã ab infinito tempore æternitas, quã nulla temporũ circumscripta mensura est. Idem 1. Offic. Etsi si dinumerare se stellas aut metiri Mundi magnitudinem posse arbitraretur. Idem de Amic. Iam virtutem ex cõsuetudine vitæ, sermonisq; nostri interpretemur: nec metiamur eam, ut quidã indocti, verborũ magnificentia. Idem in Cat. Neq; enim ipsorum conviviorũ celebritatem corpora voluptatibus magis, quàm animi curis & seminibus metiebar. ¶ Aliquando ponitur pro trãsire, & abire. Virg. magnũ qui pilibus æquor, Et pariter pedibus remorum æquarit. Cõposita sunt, Permetior: hoc est, ad finem usq; metior, vel pertranseo. Virg. 1. Aeneid. Nos numidum fusi per medium classibus æquor ibimus, evecti, ut inquit Servius. ¶ Remetior, Rursus metior, μετρέω. Idem lib. 2. Aeneid. Arma, deosq; pater comites, pelagoq; remenso Improvisa dedere. ¶ Metiri stipendium. Curt. lib. 3. Ex pecunia deinde à Babyloniis Macedonibus equitibus sexcenti denarii tributi, peregrinus eques quingenos accepit, ducenos pedestris stipendium mensum est.

Mensōres, à Metior. m. 1. Appellantur agrorum finitores. [מדדים middâdîm, מודדים. Gall. Arpenteurs, mesureurs. Ital. Misuratori. Ger. Feldmesser / Messer. Hisp. Medidores. Pol. Rozmierzacze. Vng. Mérők. Ang. Measurers.] Colum. lib. 6. cap. 1. Ego nõ agricolæ, sed mensoris officio esse dicebam. ¶ Mensores præterea sunt (inquit Vegetius lib. 2. cap. 9.) qui in saltris ad positionem demetiuntur loca, in quibus tentoria melius figant, vel hostium evitandas insidias. Hoc in loco Pedimus est dimensio pedibus facta. Hi etiam Metatores (autore Budæo) dicuntur.

Mensĭo, onis, f. à verbo metior, Mensura, dimensio. [מדה middâh, מדה mimmâdo, μέτρησις. Gall. Mesurement, mesurage. Ital. Misuramento. Ger. Ein maß / zumessung. Hisp. Obra de medir, medimento. Pol. Rozmiar. Vng. Mérés. Ang. A measuring.] Cic. in Orat. Aures vel animus aurium mensuram naturalem quandam in se continent vocum omnium ratione modum.

Mēnsŭla, æ, f. Instrumentum quo metimur, unde & nomen habent aut quo rei alicujus quantitatem deprehendimus. [מדה middâh, מדה mimmâdo, μέτρον. Gall. Mesure. Ital. Misura. Ger. Ein maß / zumessen. Bel. Etmaat. Hisp. Medida. Pol. Miara. Vng. Mérték. Ang. A measure.] Plin. lib. 9. cap. 56. Menturam & ponderis Pondus Argivus, aut Palæmedes, ut malunt Gellius, invenit. ¶ Transferturetiam ad alia. Idem lib. 2. cap. 1. Quasi verò mensulam habere possit ager, qui sui metiatur. Plin. Iun. in Epist. Exilio enim mensuram benefici tui prorsus intelligo. Mensura corporum humanorum apud Solin. cap. 5.

Mēnsŭra

Mensurâ sic definitur, & exponitur ab his, qui de limitibus scripserunt, quorum hæc sunt verba: Mensura est, quicquid pondere, capacitate, longitudine, altitudine, latitudine, animoq; sumitur. Majores itaq; orbem in partes, partes in provincias, provincias in regiones, regiones in loca, loca in territoria, territoria in agros, agros in centurias, centurias in jugera, jugera in climata: deinde climata in actus, pertticas, passus, gradus, cubitos, pedes, palmos, uncias, & digitos divisêrunt: ita enim fiet eorum solertia. Digitus est pars minima apud nos mensurarum: inde uncia habet digitos tres: palmus autem quatuor digitos habet: pes XVI. passus ped. V. pertica passus duos: id est, pedes X. Pertica autem à portando dicta, quasi portica: omnes autem præcedentes mensuræ in corpore sunt, ut palmus, pes, passus, & reliqua: sola pertica portatur: est enim X. pedum, ad instar cubiti in Ezechiele templum mensurantis. Actus minimus est latitudine pedum quatuor, longitudine CXXL, clima ta quoq; undiq; versus pedes habent LX, ita:

Actus quadratus undiq; finitur pedibus CXX. ita:

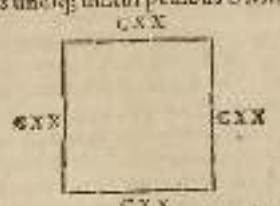

Hunc Bæticî *aroturam* dicunt, ab arando scilicet. Actus duplicatus jugerum facit: ab eo quòd est junctum, jugerum nomẽ accepit: jugerum autem constat longitudine pedum ducentorum XL. latitudine CXX. ita:

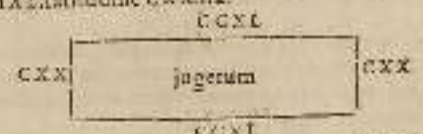

Actũ provinciæ Bæticæ rustici *agnam* vocant: porrò ab Bætici XXX. pedum latitudine, & CXXX. longitudine definiunt ita:

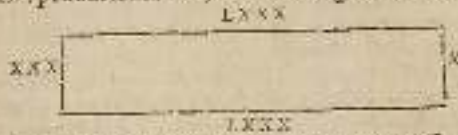

Sed Porca est quod in arando extat: quod defossum est, Syra. Galli *condamam* appellant in areis urbanis spatium centum pedum, quasi centenarium: in agrestibus aũt, pedum CL. quadratorum passũ eandem vocant. Porrò actualis ager habet passus CXX. Vide est, pedes DCCXXV, cujus mensura octies cõputata milliarium facit, quod constat quingentis pedum. Centuria aũt, ager est ducentorũ jugerum, qui apud antiquos à cẽtum jugeribus vocabatur. Sed postea duplicata, nomen priscum retinuit. In nostro enim cẽturiæ multiplicatæ sunt, sed nomẽ mutare nõ potuerũt. Hyginus aũt scribit ab decimis Mensura est cõpetentium, & inter se æqualiũ intervallorũ lũgitudo finita mẽsura est, ut pes pertinet as, pertica pedem dirimpeda, pertica dirimpeda actus, per actũ passus, per passus stadiũ, per stadiũ milliariũ: minima harũ mensurarũ pars est digitus: si quid enim minus digito metiamur, partibus respõdemus, ut dimidiã aut tertiam partem digiti in pede perfecto semipedes duo, in pede cõstrato semipedes quatuor: in pede quadrato semipedes octo. Pes habet palmos quatuor, uncias duodecim, digitos sexdecim. palmus habet digitos quatuor, uncias tres: sextans, quæ eadem dodrans appellatur, habet palmos tres, uncias novem, digitos duodecim.

Mĕto, tis, metŭi, metsum, ĕre. Fruges seco, & fructus colligo. [קָצַר *secare, secare, secare*. Gall. *Moissonner, recueillir le grain, moissonner*. Ital. *Mietere*. Ger. Schneiden Erndten. Bel. Maeyen. Hisp. *Segar*. Pol. *Zniwo, żąć*. Vng. *Aratni*. Ang. *To reape or mowe*.] Propriè enim segetes metuntur, & herbæ, quæ falce alióve instrumento resecantur. Cic. 3. de Orat. Ut messorem feceris, ita & metes. Cæs. 4. bel. Gall. Tũ dispersos depositis armis, in metendo occupatos subitò adorti. ¶ Uvas quoq; metere dixit Virgil. 2. Georg. pro colligere uvas, seu vindemiã facere. Sarmẽta *putare*, & vallos primus sub tecta reponito: Postremum metito. ¶ Ire pro depasci or apud Virg. 4. Georg. Ille cõmissi tot silvas, & pervagrãt, Purpureosq; metunt flores. ¶ Metere maximã molem malorũ, dixit Plaut. in Truc. pro, maximũ ma

Jorũ hominũ copiã invenire. Vide in dictione MESSIS. Idem in Epidico: Mihi alii nec serunt, nec metunt: hoc est, alii res nihil ad me pertinet, ut quæ nec; meo periculo fiat, neq; emolumento. Vide Stalimẽ in Calliad. ¶ Hujus composita sunt, Demeto, Emeto, & Permeto: de quibus suis locis.

Messĭo, ōnis. Ipsa metendi actio est, fruges vel herbas secandi actio, à verbo Meto, metis. [קְצִיר *Secatio, Segnis*. Gall. *Moissonnement*, Ital. *Mietere*. Ger. Schneidergetzeug Erndten. Hisp. *Mies, Segar*. Pol. *Zniwo*. Vng. *Aratas*. Ang. *Reaping, mowing*.]

Messĭor, messōris m. g. Dicitur qui metit. [קוֹצֵר *Secator, Segnis, Messor*. Gall. *Moissonneur*. Ital. *Mietitore*. Ger. Ein Schneider. Bel. Een Maeyer. Hisp. *Segador*. Pol. *Zniwiarz*. Vng. *Aratos*. Ang. *A reaper, a mower*.] Virg. Georg. 1. quam flavis messorem inducere arvis Agricolæ. Cic. 3. de Orat. Nõ mihi orationes antiquas, sed messores videris imitari. Virg. 2. Aeglog. Thestylis & rapidi fessis messoribus æstu Alia, serpilla; herbas contundit olentes. Plaut. in Capt. ingas: Sartor, sutorq; sectorum, & messor maxume.

Messōrĭus, messoria, messorium. Quod ad messorem pertinet. [*Messorius*. Gall. *Appartenant à moissonneur*. Ital. *Instrumento à mietitore*. Ger. Das bey Schneidern ist. Hisp. *Cosa perteneciente à Segador*. Pol. *Zwonka*. Vng. *Aratohoz valo aratos*. Ang. *Belonging to a reaper or mower*.] Cic. pro Sestio: Messoria falce contexit.

Metĭor, [*Spargere*. Pol. *Mierzę*. Vng. *Arandok*.] Diomedes Grãmat. lib. 1. Metior meteris cum ad finẽ, ex quo perfectum fit. Messus nonnetinus fuit: messuram enim dicimus nõ mensionem. Et futuro activo metiuris, passivo metendus.

Mĕtœcus, [*Peregrinus*. Pol. *Inghilquin*.] Qui de una civitate in aliam migravit animo ibi habitãdi animo. Latinè advena dici potest, vel inquilinus. Pompon. de verb. significat. Papilius Parœcum, *ἀπόδημον* appellat.

Metonymĭa, *ætonymia*, cũ accentu in penultima, Latinè trãsnominatio. Figura est, ut potiùs tropus, quam causa pro effectu, subjectũ pro adjuncto, aut cõtrà ponitur, ut cum Ceres rem pro pane & frugibus. Bacchi pro vino ponimus: ferrum pro armis: Italiam pro Italis, &c. De hac videndi sunt Rhetores. Nec enim hujus loci est exempla adducere ex autoribus & tragicas implere.

Mĕtōpĭon, *ætopium*, Arbor est in Africa Archiopiæ subjecta nati. ex qua Ammoniacũ Lacryma in subjectas arenas distillat. Plin. l. 12. cap. 25. Ergo Archiopiæ subjecta Africa Ammoniaci lacrymã distillat in arenis suis. Inde & nomen etiã ab Ammoniaci ortu habet, juxta quod gignitur arbor, quã Metopion vocãt. Hactenus Plin. ¶ Dioscorides verò Metopion, ferula est in Syria nascens, ex qua galbanũ distillat. ¶ Et & Metopium olei genus ex amaris amygdalis confectum, refert Plin. li. 15. cap. 7.

Mĕtōposcŏpus, [*Considerator frontis*. Cic. Ein Wahrsager der aus der Stirn weissagt. Lucrẽ frõtis inspector interpretari potest, *ἀπὸ τοῦ μετώπου*, quod frontẽ significat, & *σκοπέω*, quod est contemplari, aut prævidere cõsolere. Sãt enim Metoposcopi, qui extrõmis & oris lineamentis, quid ruri, eventurum sit, divinãt. Suet. in Tito: Quo quidem tempore ajunt metoposcopũ à Narcisso Claudii liberto adhibitũ, ut Britannicũ aspiceret, constantissimè affirmasse, illũ quidem nullo modo, cæterùm Titum, quatum propè adilabat, utiq; imperaturum. Plin. li. 35. cap. 10. Imaginum quoq; studium adeò indifferẽte pexit, ut incredibile dictu Appium Grammaticum scripta reliquerit, quendam extare hominem addivinantem (quos Metoscopos vocant) ex iis cognosci futuræ mortis annos, aut præteritæ.

Metŏr, metiris, ãri, p. Meras & terminos pono, divido, dẽfinio, metior. [מָדַד *mathadh* מִדָּה *mathdah* נָבַל *ghabal* חָבַר *chabar* מִדָּה *mathdah* מִדָּה *mathdah* מִדָּה *mathdah

metes. Ang. A measuring or bounding. Cooper.] Col. lib. 9. cap. 15. Hæc (inquit) quæ diximus in vinearum metatione expeditissima ratione conficitur.

Metārius, metatoris, m. t. Mensor, qui arbores in seminario, vel arbusta disparat, & ordine quodā digerit. [ΤΗΝ modelet. Gal. Qui arbres, qui plante les arbres à le cordeau. Ital. Che misura, che ordina gli arbori, & le piantagioni. Ger. Ordner, auffeger, anpflantzer. Hisp. Aposentador, el que dexta y assienta los arboles por orden. Pol. Rozmierzacz, mierzyciel. Vng. Határ verő vagy. Ang. A planter of trees by order and rule.] ¶ Item qui locū futuro ædificio, aut castris collocādis metatur, aut qui agrum, aliamve quamcunq; locum in certas diētribuit partes. Cicero in Philip. Saxa castrorum ante metatorem nunc ut petantur vides. Idem Saxa pertimescerator & calidar, urbem jam decempeda sua diviserat. Lucan. lib. 1: Hesperies nullo vexetur metator in agros. Pro eodem Cic. in Philipp. Decempedatorem dixit. L. Antonius (inquit) agri publici & privati, qui finium decempedator. ¶ Metatores etiam dici possunt, qui pro ut cuique autoritate principis militibus civitatis alicujus quinque in castris, figendis tentoriis locum unicuiq; ostendunt. Vegetius lib. 2. cap. 7. Metatores (inquit) in castris dicuntur, qui præcedentes, locum castris idoneum eligunt. Hi etiam Mensores dicuntur, ut suprà suo loco docuimus.

Metātus, participi. quod aliquando passivè accepimus, videtur esse à verbo Meto. Horat. lib. 2. Carm. Nulla decempedis metata privatis Opaca porticus excipiat Arcton.

Metrenchytæ, μετρεγχύται. Instrumenta sunt mensiorum, per quæ modius cum uva in torcularium injiciuntur. Lenacrus vernit uvam in lyseres. Vide Galenum 5. Methodi.

Mētūcē, pen. prod. gen. Gr. Genus valis, constans ex duobus barris. [semper. Gall. Vne sorte de mesure contenant quelque chose ou quelque liqueur, ou autre chose. Ital. Misura di certo vaso. Ger. Ein maß bey den Griechen damit man etwas mißt. Hisp. El nombre de cierta vasija con que miden. Pol. Garniec, miarka. Vng. Mérték. Ang. A vessel or measure of two gallons.] Quod (inquit Budæus lib. 5. de Asse) Dioscorides metretam dixit, Plinius Cadum transtulit, quod & ipsum Græcum est, sed ut ceteri, nostri utuntur. Metretam enim Cato, & Columella dixerunt. Est autem congiorum decem, ut auctor est Diosc. lib. 5. hic verò: Ἔστι δὲ ἡ μετρητὴς χοᾶς δέκα. Decem autem congii sexagenæ sextarios valent: id est, amphoram & quadrantem. Pollux tamen in suo de Vocabulis sic: Cratinus comicus metretam amphoræ appellasse. De hoc nomine vide apud Budæum.

Metrītus, a, um. vide METRYM.

Metrōcomīa, [μετροκωμία. Ger. Der Hauptflecken.] Sic est inter vicos, ut Metropolis inter urbes, à reliq; colonis agnoscitur. Est enim proprie Metrocomia vicus vel pagus, unde in alios vicos deductæ sunt colonæ: quemadmodum Metropolis urbs est, ad quam deductæ colonæ, velut ad matrem originem fuisse referunt. Vide Arnob. Budæ. Utitur hac voce Justinianus in Codice, cap. 16. Non licere hic tabellionibus metrocomiæ possessiones suas ad extraneum transferre. & Iterum. Licet de Exarchia hoc Latinè Matrix villa dici potest, quemadmodum Metropolis, Mater civitas. Nam μητροκωμία matricem lignificat, & κωμοπολιν, Vicopolim.

Metrōpolis Ft. [□Μητρόπολις. Pol. Mater urbis, metropolitana ecclesia.] pen. corr. Dicitur urbs, cette Gadæro in prioribus Annotatis in Pand. ex qua colonia deductæ sunt, qualis multæ ex Athenis missæ sunt, & ab urbe Roma. Latinè Matrice civitatem dicere possumus. Nam μητρὸς matricem sonat, & πόλις civitatem. Nam quemadmodū in pecore ex matribus novi semper fœtus, ita ex metropoli novæ civitates propagantur. Potest & πόλις pro κώμῃ capitatum videri. Sic eorum habet Metropolis ad coloniam, ut mater ad filiam: id quod Illa Thucydidis loco manifestè declaratur: Ἀποικία δὲ ἀφ' ἧς ἂν μητρόπολις πόλις ἐθέλῃ ἡγεμονίας δὲ, ἀδικουμένη δὲ, δίκαιος οὐκ ἔστιν. Colonia a beneficio affecta, non arte Metropolitanam prosequitur: injuria autem affecta, ab ea alienatur. Metropoles, inquit Suidas, dicuntur quacunq; civitates colonias deduxerunt. Latinè dici possunt Matrices urbes.

Mētrŏpŏlītæ, μητροπολίται, Qui ex Metropoli oriundi sunt, quive metropolin inhabitant.

Mētrŏpŏlītēs, μητροπολίτης, pen. prod. Metropolitanæ civitatis incola.

Metrum, metri, n. (Mensura, dimētio. [מדה מדד Chald. מדה מדד Arab. מדה Syr. מדה מדד Gal. Mesure. Ital. Misura. Ger. Ein maß oder mäß. Hisp. Medida. Pol. Miara. Vng. Mérték. Ang. Measure, dimension.] Et quam mensuram versus, à nostris dicuntur Metra.

¶ Col. Gr. ca. 12: Nā ictipsum constitisse majores nostros nō dubiū est, quanvis nullo alio fuerint propositō, excepto, quo certulimus metros Virgilianos. ¶ Hinc fiunt per compositionē, Monometrū, quod unum ex mētibus metrum hoc est, duobus pedibus constat. ¶ Dimetrū, quod duabus mensuris: hoc est, pedibus quatuor. ¶ Trimetrū, quod sex pedibus. ¶ Tetrametrum, quod octo pedibus, sive quatuor mensuris cōstans: quæ numerum pedū ratio Ephygrdicum. ¶ Pentametrū dicitur quod quinq; habet mensuras seu modos, quas vocamus pedes. ¶ Hexametrum, quod ex sex mensuris seu pedibus constat.

Metricus, a, um, μετρικός. Quod ad metrum hoc est, ad versum, sive ad mensuram pertinet: Ars metrica, μετρική, & Lex metrica, Plin. lib. 1. cap. 37: Attexitū pulsus in modulos certos, legesq; metricas per ætates flabiles, aut crudas, aut rarius.

Mĕtŭo, metŭam, metŭi, metūtum, n. t. Timeo. [Ναγαρ. Gal. Craindre, avoir crainte. Ital. Temere. Ger. Fürchten. Bel. Dieten vreesen, sorgfeen. Hisp. Temer. Pol. Bojeść. Vng. Félek. Ang. To fear, to dread.] Varro à motu animi desertū putat, cui id quod metuit, salutem putat, meas refugit. Quinq; vehementius in motu fit, ut à se abeat, foras ferat. Formido appellatur, si ante ex horrore venæ cor vehementer tunditur pectus, à paviendo. Pavor dicitur. Pavire enim tundere est. Inde pavimentū, cuiùs pedibus pavitatur id est, tūditur, & quasi in his perturbationes frigescimus, ab horrēdo Horror dicitur, ut à tremēdo Tremor. ¶ De propriè Metuere, fervorū est. Veteri libertorum. Cicero in Cæc. Metuebāt eum servi, verebātur liberi, charū omnes habebāt. ¶ Quærit Aristoteles in Problem. Cur metuūt, quæ metuūt? An propter refrigerationem? Deficit enim calor, stringitur hitus. Hinc Virg. gelidusq; per ima cucurrit Ossa tremor. Metuentibus alvus fundītur, algor & ilia provocatur, tellus tremit, cōtrahūtur, dentes crepitāt, & arietantur. ¶ Dicimus Metuo te, & Metuo tibi, quemadmodū Timeo te, & Timeo tibi: quæ sic differunt, ut Metuo, vel Timeo te, id est quod metuo, ne quid mali tibi inferas: Metuo vel timeo tibi, ne quid tibi mali accidat. Terent. in Eunuch. Metuebant omnes jam tum. Plaut. in Amphit. Ego cunas reverti rursum prorsum mahere, & dicere.

Mĕtŭens, mentis participio. [Ναγαρ. Gal. Craignant, craintif. Ital. Temente. Ger. Forchtsam, oder förchtend. Hisp. Temeroso. Pol. Bojaźliwy. Vng. Félek. Ang. Fearing.] Cic. pro Red. in Sen. Num Consules, modesti, legumq; metuentes, impediebantur ire, nō ea quæ de me, sed ea quæ de ipsis lata erant. Idem pro domo sua: Romanes legum, judiciorumq; metuentes.

Mĕtŭentĕr, Sparat. Ovid. 6. Fast. Regis opus pleraq; fuit, quæ non metuentius ullam Numinis ingenuam retia Sabina tulit. Idem epist. 11. Quid tamen evenit, cur sis metuentior undæ? Contemptiùs; prius, nunc vereare freta?

Mĕtŭfĕndus, Cic. de Arusp. resp. Eodem ferè tempore factus in agro Piceno Potentiæ nonnulla terræ tactus horribilis, cum reliqua hujus modi, metuendisq; rebus.

Mĕtŭo, pen. prod. part. Lucret. lib. 5: Nam cupidè concelebrat mortales sæpè metuendum.

Mĕtus, tus, m. c. Timor, horror, formido, & (sicut Ulpianus scribit) de infausto vel funesto periculo, mētis trepidatio. [פחד פחד Chald. פחד Arab. Gal. Peur, crainte. Ital. Timore, temere, paura. Ger. Ein forcht. Bel. Vreese. Hisp. Miedo, temor. Pol. Bojaźń. Vng. Félelem. Ang. Fear, dread.] Cic. 4. Tusc. Metus est opinio imminentis mali, quod intolerabile esse videatur. Ibidem: Ægritudini finitimus est metus: est enim metus, ut ægritudo præsentis: sicile fateri mihi licet; nonnulli metum Pigmolithum appellabant, cuōc. esset quasi dux consequentis molestiæ. ¶ In metu aliquē ponere, pro metuere dixit Cic. ad Att. Quid autem, inquit, absurdius nunc metuere, aliquem in metu non ponere? Nam metus hostium, rectè dicitur, & quo timent hostes, & quem timentur. ¶ Capitur interdum pro religione quorundam, (ut docet Servius) nata est ex timore. Virgil. lib. 7. Annalium, q; metu servata per annos. Observationibus & auctionibus & passionis, ut languor vulgariter significat nō recipere, ut metus, quo ego metuo alios: hinc, metus, quo metuor ab alio. Salust. apud Nonium: Ac bellum exercebat metus Pompeii: id est, quo Pompeius metuebatur.

Mĕtŭŏlus, dimin. Hinc

Mĕtŭlŭlus, Pyg. fort. Tinc. dum. [חדר chaldæis, Syris, Arabibus. Gall. Craintif, craintive. Ital. Timoroso, timido. Ger. Forchtsam. Hisp. Medroso, temeroso. Pol. Bojaźliwy. Vng. Félek. Ang. Fearful.] Plaut. in Mostel. Nescis quam meticulosa res sit ire ad iratum. Idem in Amph. Nullus est hoc meticulosus æquè.

Mĕtўs. Purgamentum cerę, ex quo partem alvei priorem apes ibi nunt. Hæc Spontinus. Plin. tamen lib. 11. cap. 7. (unde Spontinus hoc videtur esse mutuatus) primum cerę fœcamentum Commolin appellat. Quare liber sapiens, Perotum depravatio Plinii nullum esse exemplar.

Mĕū, per duas syl. abas, μέου. Dioscor. Herba est caule, foliisq; anethinis absimilis: de qua Plin. lib. 20. cap. 23.

Mĕus, mea, meum, pronomen possessivum, meus, a, um. [שלי Chald. Gal. Mien, mon. Ital. Mio. Ger. Mein. Bel. Mijn. Hisp. Mio. Pol. Moj. Vng. Enem. Ang. Mine, my.] Quanvis verò dicas, Meus sum, proprium est ad dicendum, Mea potestatis sum, ut Terentius Satyra 3: postquam meus à Prætore redii. ¶ Aliquando etiam,

etiam, Meus, Tuus, Suus substantivè accipiuntur facilèque in eis subintelligitur (substantivum aliquod, Amicus, Familiaris, vel, Domesticus. Virg. lib. 4. Aen. dulcesque meorum Reliquias, & lib. 5. cape dona extrema tuorum. Terent. in Phorm. Ego meorum solitudinum curam. Meus carnifex, apud eundem in Andria, qui me exacerbat. ¶ Meum est: hoc est, Mei officii est. Cic. pro Sylla. Sic tuum, suum, nostrum, & vestrum dicitur, unum, bonum, nostrum, & vestrum officium est, meum munus, meæ partes. Meum non est id est, nō est meæ naturæ. Terent. in Heaut. non est meum ita vivere. ¶ Mea, & hujusmodi, mollibus sunt blandimenta, hiis quibus, inquit Donatus, non progreditur colloquium feminarum, & maximè crepidinarum. Terent. in Adelph. Modo dolores, tacita, accipiunt primùm. Idem in Eunuch: Heu, obsecro mea Pythias, quid illi nam monstri fuit? ¶ Meum est, pro Meum est inventum, excogitavit ipse. Ibidem: Tum obtestatione hoc dicit ea. Pectus credidi. THRAS. Audieras? GNA. Fatebor: & fatebor in primis. THR. Meum est. Id est, ego ipse hujus dicti auctor sum. ¶ Mea quidem sententia, proinde ego sentio, ac opinor. Idem in Adelph. Et erat longè mea quidem sententia. ¶ Mea est descriptio, apud Ciceronē de Senect. pro Egomet descripsi. ¶ Meo periculo, in prologo Hecyræ, interpretatur Donatus pro Perpetuo à me facto, & à me statuto. ¶ Mea unius salus, Cic. in Verr.

M aare L

MI, In notis antiquorum, mihi. M. L. maximo Jovi. MES. missa vel mēribus. MIL. miles, vel militavit, vel milia. MIN. minor. MINTER. mortem intervenerunt. MI. laudes vel malefícus. M. L. militis locus, vel Martis liberi, vel Marci liberi, vel libertus. M. L. C. REG. INST. Marcus Lepidus instaurator Regentium vel regni, instauravit. M. L. P. R. solutum primum. M. L. Q. V. melius quicunque valet. M. L. T. milites. MM. milites. M. M. A. monumentorum auctores. M. MAN. Marcus Manilius. M. M. AR. Marcus Marcellus. M. M. L. monumentorum locus, vel memoriæ Laconæ. MM. L. F. memoria legatorum. M. M. F. Manius Manilii filius. MMN. matrimonium. M. N. P. monumentum patet vel patuit. M. M. P. malo municipio potestate. M. M. R. G. memoria Regis. MMT. monumentum.

MI, pro, Dandi casus à genitivo Mis. Virg. 8. Aen. -& mi genus ab Jove summo. ¶ Mi, vocativus à Meus. Terent. in Adelph. O mi Æschine, ô mi germane. Idem in Phorm. Mi patrue, salve. Quo in loco, Mi vir, blandiment: habet. Idem in Eunuch. Ne crucem te obsecro, anime mi Phædria. Formosum, inquit Donatus, oratio, etsi non blandiatur, blanda est tamen. ¶ Mi, invidiosè rogantis. Idem in Hecyra. Illius culpa factum. SOSIA. Istud quidem dicto mi Laches. Donat.

MIcā, micæ, f. g. Pulvisculus ille, qui micat, quasi argentum fulget. [מִקְלַחַת mikkalaḥath, מִקְלַחַת mikkalaḥath. Gall. Miette, mie, petite morceau, miette de pain, ou autre chose semblable. Ital. Pezzo che levato oggi in alla fabbrica di pane. Ger. Ein grof ineel des abgebrochen Stücken in der Form eines Bilder Hirp. Lawagos. Pol. Drzazga, okruszyna, okruszek. Vng. Morsolek, Szombor, falamb, morsolek. Ang. A little piece, thing, shiverd, small piece, crumme, or of bread or of any other thing.] Ago & panis, & omnium rerum frustula, quæ tractantibus mollibus alicunde temere decidunt, Micæ appellantur. Unde est illud: Nam & ratiō quod dant de mensis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Catullus: Nullam esse magnopere corporis micam salis. Ovid. 1. Fast. Antè, Deos hominis quod conciliare valeret, Farrea, & parcis micas salis, Horat. 3. Carm. Ode 20. Molliorave rivis pinetis Farre pio & parentē micā. Vbi Porphyrion, Salem esse micam salis granum intelligit, quòd salis micæ cum in ignem mittuntur, &c.

MIco, micas, micui, n. p. Propriè est lubinco, & per intervalla, ut micæ faciunt, fulgeo, & resplendeo, coruscō. [נָצַץ natsats, נָצַץ natsats. Gall. Reluire par fois, reluire par intervalles, briller, estinceler. Ital. Risplendere, sfauillare, rilucere. German. Glentzen / glitzeren / glitzern. Belg. Glentzen in tijden, blinden. Hispan. Reflandecer. Polon. Błysczę. Vngar. Villámlom. Ang. To glister and shyne by fyttes, to sparkle or twinkle or sparre.] Virgil. 1. Aeneid. ... crebris micat ignibus æther. Idem lib. 12. Aeneid. Qualis gemma micat, fulvum quæ dividit aurum. ¶ Et quoniam talis quæ dā variatio, dum digitis formatur apparet, per translationem Micare capiturpro digitis formari, ἀπὸ τοῦ τὸν δάκτυλον. Varro: Micandum est ēn Cicero, utrum ego illius nomen eram, an ille meum sequatur. ¶ Illi autē Micare digitis, infas genus quoddam, quod ad hanc apud Italos durat, ut repentè ponectis digitis, certantium uterq; numerum divinet. Hujus meminit Cic. lib. 2. de Divin. Quid enim? sors ipsa illudem propemodum quod micare, quod talos jacere, quod tesseras. ¶ Ab hoc ludi genere tractū est, ut qui certissimè esset fide, quique vir bonus existimaretur, cum antiqui dignū dicerent, qui cum in tenebris micaretur. Cicil. 3. Offic. Nec nōnne turpe est dubitare, Philosophos, quæ ne rustici quidē dubitent? A quibus natū est id quod jam tritum est vulgare, proverbium. Quū enim fidē alicujus, bonitatemq; laudant, dignū eum dicunt, qui cum in tenebris micetur. Potò quicum in tenebris micet, ei libentius est, & velit, fallere. Proinde dignus quicum in tenebris micet dicitur, cui usque adeò certa fides, ut nec liceat possit, vel aliquem malè dicto fallere. Ex Trimo. ¶ Et quæ splendor crinalis est, & intermissis vicibus micat, factum est, ut Micare acciperetur pro certis interpositis intervallis moveri, micabat, Virg. lib. 3. Georg. -& linguis micat ore trifidis. Cicer. de Nat. deor. Jam verò venæ, & arteriæ micare non desinunt, quasi quodam igneo motu. ¶ Hujus composita sunt, Dimico, hoc est, pugno, & amico, ἀμφίκω, extra splendeo. Interimit, & micet vel in medio. Amico. August. lib. 2. de Civit. Id quoque vel illustribus tenebris rapidissimo tortumine flamen candidum micuisse. Fromico, κεραυνῶ, Extendo vel longe jacto splendeo q. Habent autem hæc omnia prodūctam correptam.

Microcosmus, μικρόκοσμος, Latinè parvus mundus reddi potest: quam appellationem Philosophorum nonnulli hominis primis convenire voluerunt, quòd corpus quidē habeat ex quatuor elementis, animam autem ex iis quæ decerpta.

Micrologi, μικρολόγοι, A Græcis appellantur, qui vix cura virum nugas, & levissimas quasque modo rem nō gerūt. Is quoque qui rem valdē magnificā, & tenuissimā licet unā undecunq; aucupatur. Micrologus, μικρολόγος, appellatur.

Micropsychi, μικρόψυχοι, Gall. Pusillanimes, de petite ame. Ital. Pusillanimi, de poco animo. Germ. Kleinmütig. Hispan. Medrosos è cowardes, de pequeño coraçon. Pol. Niezmiel, ...serca. Vngar. Kicsinyszivüek, rettegök. Ang. That hath an vnmanly or faynte stomacke, Pusillanimis dicitur, & timidus. Nam Ingenium magnum, & μικρὸς parvus. Plin. lib. 22. cap. 24. Invenio apud auctores hunc pro insulso habendum, & ridiculis remotum humilis, ac præparci, quos Italicè micropsychos.

Micropsychia, μικροψυχία, Pusillanimitas.

Microsphæricōn, μικροσφαιρικόν, Nomen fictum est, ex tribus speciebus ut mihi videtur, ita & longè præstantissimum. Vide Plin. lib. 12. cap. 13.

Micyris, Farfarum, pulmentum pulmentaria utendum: aut aliquod genus herbæ, & jus mixtarum herbarum habet temperiem. ex Nonio.

Micturio, micturis, penultima correpta, n. g. Verbum deliderativum à Mejo. Idem quod capio mejere, vel teneor cupiditate mejendi. [μίκτιον. Gall. Avoir fonds de pissier, vouloir pisser. Ital. Desiderare di orinare. German. Wöl harnen treffen / thut mir nöt zu harnen. Hispan. Hinchazon de mear. Pol. Chcę mocz, pęcherz. Vng. Hugyhenyem. Ang. To desire to pisse, or vrine.] Iuvenal. Sat. 6. Nec tibus hic pomum tectis, nec vellere cerdo, Nec pecus hic ullum, nec villa est quæ micturiat, videtur hic idem significare quod mingere aliquē occidere: qua in significatione usus est quoque Cornelius in Persium satyr. 1. Pueris ne in loco sacro micturiant, augurium pictura terret est.

Midas, [מִדָּס midas. German. Ein Bonen Wurm so in Bonen wächst.] Vermiculus est in fabis nascens, inquit Theophrast. lib. 8. de Plantarum cultu, & Germolaus in Plinium libro 22. cap. 19. ¶ Ditrem Midæ facit Plinius factus in ludo tesserarum à Mida beatissimo rege nomen habens.

Midion, Genus navigii apud Festum Pomp.

Migro, gras, n. p. Eō quod Vallis, domicilium mutō, & alibi me adhibitorandum confero: vel ita priore habitatione demigro, in alium locum me confero. [מָסַע masaʿ, נָסַע nasaʿ, נָסַע nasaʿ. Gall. Migrer, changer de lieu, aller demeurer d'vn lieu en autre. Ital. Mutar stanza, andare ad habitare altroue. German. Aufziehen / auß einer Wohnung oder Behausung in ein andere ziehen. Belg. Verhuysen. Hispan. Mudarse de casa. Polon. Przenosić się, przenieść się, na mieszkanie. Vngar. Költözöm. Ang. To remoue or change his dwelling place or habitation.] Livius libro 1. ab Vrbe. Romanis ade frequenter migratum est a parentibus maximè, & propinquis capitanis. ¶ Migrare ex vita, pro mori. ἀποθνήσκειν, τελευτᾶν. Cicero libro 6. de Republ. Ex hac vita migro, conjicio in eum locum & hos tectos P. Cornelium Scipionem. Idem de finibus. Non dubito, si ita melius sit, migrare de vita: id est, mori. ¶ Legitur interdum Migrare activè pro transferre. μετοικίζειν. Gell. lib. 2. cap. 29. Ita Catilina nidum migravit. ¶ Apud antiquos in usu fuit Migrassit, pro Migraverit, ut apud Cicer. 2. de leg. ex 12. Tabul. Qui quis earum rerum migrassit, noxiæ poenas par esto. ¶ Hujus compositæ sunt Commigro, Demigro, Emigro, Intermigro, Remigro, Semigro, Transmigro: quorum significata vide suis locis.

Migratio, migrationis, f. t. Commigratio, discessio. [מַסָּע massaʿ, מוֹסָע mosaʿ, מַסָּע massaʿ. Gall. Changement, changement de lieu. Ital. Deleggiare, il mutar stanza. Germ. Das enderen der Haußin Haußverenderung der Wohnung. Belg. Een verhuysinge. Hispan. Mudanza de casa. Polon. Wynagrodzenie. Vngar. Költözés. Ang. Changing of dwelling or habitation, a flitting.] Cicero Fam. 9. Migrationem, & emptionem facilem reperire volo, tuumq; in ea re consilium probo. Idē Tusc. 1. Sua

vera sunt quæ dicuntur, mortem esse migrationem in eas oras, quas, qui vita excesserunt, incolunt, id multò jam beatius est.

Mihi, pronomen dativi casus ab Ego, variam usum habet. [Ad me, ad meum, ego.] Ad meam utilitatem hæc spectat, ad meum incommodum, Terent. in Adelph. Siquid peccat, Demea, mihi peccat. ¶ Aliquando, Quantum ad meum judicium, ut interpretatur Donatus Iudia Adelph. Nam is mihi est profectò lenus spectatus satis, Cui dominus curæ est. ¶ Aliquando, A me. Idem in Heaut. Cyrus est prehendendus, atq; adhortandus mihi. ¶ Aliquando, In me. Circa me. Idem in Heaut. Vivas mihi, dum eris, proinde ego eo tuma feris. ¶ Aliquando Mihi & Tibi, in oratione ponuntur fictivitatis tantùm gratia. Cicer. in Pisonis mihi etiam gloriabitur se omnes magistratus sine repulsâ adeptum. ¶ Mihi crede, seu Credas mihi velim, affirmantis sunt particulæ, quæ idem significant, quod certè. Cic. Tuis, mihi crede, literis perfectis, exitus pendet. ¶ Mihimetipsi, dativus est ab Ego metipse: quo usus est Cic. pro Quint. Brevitas postulatur, quæ mihimetipsi amicissima est.

Mihipte. Pro mihipsi, posuit Cato, teste Festo.

Milax, [κάλαξ.] Pelion Dioscoridi.] A Galeno appellatur truncus hederæ similis, cum Smilace vocat Dioscorides. Vtrumque duas ejus facit species, asperam, & lævem. Vide infrà in diction. MILAX.

Miles, hujus militis, com. t. [איש המלחמה, ὁ πολεμικὸς ἀνήρ, homo militaris, pugnator. Gall. Soldat, homme de guerre, gendarme. Ital. Soldato. Ger. Ein Kriegsman. Belg. Een krijgsman. Hisp. Hombre armado para la guerra, soldado. Pol. Żołnierz. Vng. Vitez. Ang. A man of warre, a souldiour.] Dicitur quisq; militia exercet, autore Varrone lib. 4. cap. 32. sed propriè qui pedes militat militiâ: id est, à curribus, quam pro Repub. fuerunt, dijudicatus a multitudine, aut à malo, quod arceat, aut à malitie per contrariũ (ut Festus putat) eò quòd nihil molle, sed potiùs asperũ quidpiam degerat. Vel à mole, quali mil. etimus quisq; (quis quo animo ferat Grammaticæ ineptias?) quod trium millium pedestris legio fiebat, & singulæ tribus, Tatienſis, Ramnenſium, Lucerum, mille milites mittebat. Cic. pro lege Manil. Qui extrema pueritia miles fuit summum imperatorem. Idem pro Curn. Bal. C. Marius P. Africanũ discipulus & miles. ¶ Levis armatura, miles. Cæs. 8. bell. Gall. Quibus celeriter subveniant levis armaturæ milites. Qui pedites erant, & expediti milites. ¶ Aerarii milites, ut ait Varro 4. de lingua Latina, dicuntur ab ære, quod stipendia facere cœpit. ¶ Aurati, & Argentati milites, in Samnitium militia. Liv. 9. ab Vrbe. Tum ex auratis militibus vexilla colores, argentatis inter cohortes. ¶ Cruenti milites, hoc est, morbo aut debilitate affecti: ab ipso cruore dicti. Liv. 6. ab Vrb. Pertius exercitus ex cruentis senioribus à Lu. Quinctio scribitur, qui mihi, meoq; præsertim tirocinio, legionarii & Auxiliares milites. Asinius Pollio Ciceroni, lib. 10. Epist. Militem nõ modò legionarium, sed neq; auxiliarem quidem ullum quenquam misi. ¶ Tria autem sunt, ut inquit Servius, militum genera. Evocati, qui non milites, sed pro militibus. Vide Cõsul solebat dicere, Qui vult Rempub. salvã, me sequatur. Nam diversi ad diversa loca propter cogendos exercitus mittebantur. Virg. 9. Aen. Mittitur & magni Venulus Diomedis ad urbẽ. Salust. Ab his omnes evocabat tumultuarios, qui necessitate aliqua electi ad unum omnes ad tempus belium, militiæ, quando vicinum periculum urbis singulos juratos non parum. Virg. lib. 9. Simul omne tumultu Conjurat trepido Latinum. ¶ Sacramento religati, qui post electionem in Rempub. jurabant, se non recusaturos à præscripto Consulis, nisi post completa stipendia: quod militare jacramentum dicebant. Hi plenum militiam habebant, eranté; quinquie de vigint annis obligati: ut apud eundem in illud Virgilii. Aen. Tas miai Graiorum sacrata resolvere jura. De his tribus militiæ generibus vide Budæum Pandectas.

Milesia, Herba cernitur ab Aetio Serm. 13. cap. 123. sed mihi placet gnota.

Militaria, Asinus dicta, quòd milio vescatur, & pinguescat. κριθίας. Hujus meminit Varro lib. 2. de Re rust. cap. 5. ¶ Militaria etiam herba est, quæ militem necat. Plin. lib. 22. cap. 25.

Militia, æ, f. p. Bellum, & rem militarem significat. [מלחמה milchamah. נדבה tzebá etzrim. Gall. Guerre, de temps de la guerre, Ital. Battaglia. Ger. Ein Krieg, Kriegsrüstung. Belg. Dat oorloge. Hisp. La guerra, el tiempo de la guerra. Pol. Wojna. Vng. Viteznek, hadakozás. Ang. Warfare or warre.] Cic. 3. Offic. de Vlyſſe: Sed inhonestam ejus tragœdiã, simulatione insaniæ militiã labefactãgere voluisse. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 1. O fortunati mercatores, gravis annis Miles ait, multo jam fractus membra labore. Contrà mercator, navim jactantibus Austris. Militia est potior, quod cernis? concurritur hæc Momento aut cita mors venit, aut victoria læta. ¶ Quandoque per metapheram pro quovis exercitio, munere & officio sumitur. Cic. ad Att. lib. 5. Gracha hæc & magna mihi quidem nondum laboriosa exilia veteres militia. Hinc militia catus, cùm alicujus militiæ: hoc est, munus alicujus eorum qui publica principis negotia gerunt per eius mandata. Sic Ulpianus de quæstionibus militiam, ductum officium dicit apud Nonium, apud Iustinianum. ¶ Militiæ nomen dare, etiam apud Budæum in Annot. in Pandect. ad delectum respondere, nomenque suum in militum album describendum edere. Cicero in Philip. Ita & veritate nobis milites sine ullâ accusatione, summo etiam cum tuclo nomina dare id est, ἐπὶ τὰς καταλόγους ἐπιγράφεσθαι. Militiam urbanam sequi, dixit Cicero pro Murena, in judiciis versari, & cũ adversariis in foro cõtendere. ¶ Imaginariam militiam Suet. in Claud. pugnam simulatam ad spectatorum delectationem exhibitam. ¶ A militia sit cõpolitum Commilitium: hoc est, ipsa belli jocietas: & Commilito, omnis, qui nobiscũ militat, συστρατιώτης. Cic. pro Dejotaro: Hic verò adolescens, qui meus in Cilicia miles, in Gracia commilito fuit. ¶ Militiæ, genitivus adverbii vice positus, sicut domi. Terent. in Adelph. nam à pueris parvulis nos una consuevimus semper militiæ & domi. Salust. Sed mihi multa legenti, multa audienti, quæ populus Rom. domi militiæq; mari atq; terra præclara facinora fecit.

Milito, tas, n. p. Militiam exerceo, & stipendia facio, mereor. [צבא tzábá, quo sensu, apud Gall. Guerroyer, militer, servir, ou faire la guerre. Ital. Militare, esser soldato, esercitarsi nella guerra, guerreggiare. Ger. Kriegen, ein Krieg vnd Gelt dienen. Belg. Crijgen. Hispan. Esforçarse en la guerra, guerrear.] ut. Hic tuo Cæsare militavit. Plin. in Præfat. lib. 23. Militare didicisset sub Annibale. Cicer. Offic. 1. Qui in eadem legione militabat. Militare mercede. Cuniculi: Graviùs militare mercede, quàm apud Persas militantibus.

Militãter, nulla certa & definita persona. Plaut. in Persilla militantur magis. Legit & Militor potiùs. Horat. Epod. 17. Libentes, hæc & omne militabitur Bellũ in tua spem gratiæ.

Militaris, & hæc tare, omn. c. Quod ad militiam pertinet, bellicosus: [στρατικός. Gall. Militaire, de guerre. Ital. Che da soldato, appartiene à militia. German. Kriegisch. Hispan. Cosa perteneciente à la guerra. Polon. Żołnierski. Vngar. Vitezi rendi. Ang. Warlike, belonging to warriours.] ut Militaris homo. Plautus Apid. -ficio Te elle quendam bonum militarem. Salustius. Præmittit illis homines militares. ¶ Militaris via, Quæ vulgò communis dicitur, alio nomine Regia, Consularis, Prætoria, aut Publica, ἀμαξιτὸς ὁδός. ¶ Dicta est autem militaris, quòd à militibus fieri meretur, vel quòd milites in bello profligientes, per eam iter facerent. Eiusmodi fuerunt Romæ Salaria, Flaminia, Appia, Aemilia. ¶ Aetas militaris: hoc est, robusta, & ad militiam apta. Tacitus libro 2. Referebat habitasse quondam septingenta millia ætate militari. ¶ Signa militaria. Cicero in Catil. Quum arma, quum tela, quum signa militaria, quum agmina, &c. ¶ Timor militaris. Plautus Pseud. -sic ego illum dolis Atq; mendaciis dabo in timorem militarem advenam.

Militaris herba, quam & Dioscorides στρατιώτιδα appellat. Herba est quæ aliis nominibus Achillea, Millefolium, & Supercilium Veneris appellatur. Militaris dicta, quòd ab eà milites vulnera persanare soleant præsidium.

Militaris, adject. Antiquitùs paverant pro militaris. στρατιώτης. Plaut. in Pseud. Quin hanc metimur gracibus militarius?

Militariter, adverbium, Ut decet more militum, seu more militiæ. [στρατιωτικῶς. Gall. En homme de guerre, en façon de la guerre, Ital. Da soldato. German. Auff Teutſche art, Kriegiſch. Hispan. A manera de guerra, a la soldada. Polon. Żołnierſkie. Vngar. Vitezi modon. Ang. Warriour like, a warriour.] Livius 5. ab Vrbe. Adversus hæc Tempanius oratione compositâ fuisse dicitur, cæterùm militariter gravi, non fori vana laudibus, non ostentatione alieno læta.

Milito, tonis, m. Idem quod miles, unde Commilito συστρατιώτης, qui simul militat: hoc est, qui tecum in bello. Hinc Cõmilitium ipsa bellicosa societas.

Militum lib. a, Comœdia tragi, à mille dictũ est (ut putat Festus) propter multitudinem granorum. [στρατιώτης κωμῳδία. Gall. Do militer. Ital. Miglio. Ger. Hirs. Pol. Proſo jagłá. Vng. Eſdes. Ang. A kind of grain or corne named millet.] Martial. lib. 12. Trans Etur, mulinus pe fantis q. labarum, q; solebas Vendere. Plin. lib. 18. cap. 10. Milio Campania gaudet præcipuè, pulchrumq; candidam ex eo facit se & panis præduleis. Ibidem cap. 7. Milium intra hos decem annos exiguis in Italiam invectum est, nigrum colore, amplum grano, arundinem culmo: adolescit ad pedes altitudine septem prægrandibus culmis, folio vocanto communi frugum ferentissimum.

Mille, nihil flectitur, & neutri generis. [χίλιοι chilioi. Gall. Mille. Ital. Mille. Germ. Tauſent. Belg. Duſent. Hisp. Mil. Pol. Tyſiąc. Vng. Ezer. Ang. A thouſand.] Declinatur in tertiæ numero: quanvis in singulari numero genitivus, & dativus nõ inveniantur. Ablativus, quo vis hodie in usu non sit, inveniri tamen apud antiquissimos. Lucilius lib. 9. ut citat Gellius lib. 1. cap. 16. Tum mihi cum mille possum unus quærere centũ. ¶ Coalescunt autem mille substantivum cum genitivo, utroque numero.

Cicero

Cicero in Antonio: Quis unquam in illo Iano inventus est, qui L. Antonia nid. aurum in ære ferret expressum? Quadrigarius lib. 1. Annal. Ut occiderint mille hominū. Varro lib. 7. Rer. hum. Plus mille, & centū annorum cit. Plaut. in Mil. Qui mille annos perpetuò viventibus est, quod Græci χιλιέτη vocant. ¶ Aliquando mille adiectivum est pluralis numeri tantum, & neutrius generis, quemadmodum & Centum: ut quū dicimus, Mille nummi, Mille propugnacula, Millia hominum: est quia substantiva non cohærent: suæ copulationi dicitur. Decē millia, & decem hominum, quod minus elegitur, decē millia hominum, & decem hominum, rectè dici potest. Georg. Valla putat, Mille adjectivū esse, & plura differre à substantivo, quòd illud genitiū consonare sibi debeat, hoc unico contentum sit, quemadmodū ille, & Duple, & reliqua quæ sunt generationis.

Mīlēsīmus, a, um. adject. Ordinis numerus est à mille formatus. [χιλιοστός. Gall. Millieme. Ital. Millesimo. Germani. Tausentſt. Hiſp. Coſa de mil en orden. Pol. Tyſiączny. Vng. Ezredik. Ang. The thouſandth in order.] Cicero ad Atticum lib. 16. Fecisti mihi pergratū, quod Serapionis librum ad me misisti: ex quo quidem tuo (quod inter nos licet dicere) mihi chimæra partim vix intelligo. Idem de Fato: Quo quoquo modo millesimo ante anno Apollinis oraculo edito essent.

Millefŏlium, millefolii, Herbæ genus est, quod Græci μυριόφυλλον appellant: de quo vide Plin. lib. 22. cap. 16.

Millĕfŏlĭa, æ. Panacis genus est, ab Achille inventum, unde Achilleos appellatur. ἀχίλλειος. Plin. lib. 25. cap. 5. Aliqui & hāc Panacem Heracleon, aut Stratiotin, & apud nos Militarem vocant, cubitali scapo, ramosum, minutioribus quàm fœniculi foliis vestitum ab imo.

Millĕpĕda, æ, Animal est (teste Plin. l. 29. cap. 6.) de vermibus terræ pilosum, multis pedibus arcuatim repens, tactuq; contrahens se. [χαμαιπόδιον. Ger. Ein Wurm mit vil füſſen / einer Raupen gleich. Pol. Wieloneg. Vng. Százlábu bárányka, vagy macskácska.] Quidam Græci appellant, alii ἰούλους, qui multo pedum agmine fertur, ab aliis centipeda, aut mille peda dicta. Hieron. contra Iovinian. Coge Syrum, Africū, & Arabem, ut venientes Pontum glutiant: eos alpicet ut muscas, vel lupedas, & lacertos.

Mīllĕsĭmus, a, um. Millesimum. [χιλιοστός. Gall. Demille. Ital. Migliaio. Germ. Das 22 tauſent begriffe / das tauſente ſtündig iſt. Hiſp. Coſa de mil. Pol. Tyſiąc wtora mnoſci. Vngar. Ezredſor. Ang. Of a thouſand, or belonging to a thouſand.] Vide Apis milliam apud Columellam dicentium mille librarum, quæ apud nonnullos in cœnis Romanorum. Seneca libro 21. Epistol. Non magnā rem facio, quod vivere illic redo apparatu pores, quod non delectas milliarias apios, nec linguas phœnicopterorum, & alia portenta luxuriæ jam nota animantium fastidientis. Plinius libro 19. cap. 1. Milliarias vocant multas oleas narrant à prædecessoribus, quod ferant annuo proventu. Et Michaelius grex, apud Varr. de Re rust. lib. 2. cap. 10. Item milliaria porcus, apud Sueton. in Ner. cap. 31. Vestibulum ejus fuit, in quo colossus cxxx. pedum staret. Ipsius effigies, tanta laxitate, ut porticus triplices milliarias haberet.

Mīllĭārium, ii, n. s. Mille passuum spatium, miliare. [μιλιάριον. Gall. L'eſpace de mille pas, une demi lieue. Ital. Miglio. Germani. Ein meil wägs tauſent ſchritt lang. Hiſpan. La milla. Pol. Mila, rzadko kiedy wyſzkie mowią. Vngar. Mely ſeg. Ang. The ſpace of a thouſand paces, a mile.] Cicero ad Atticum libro 2. Poſtea ad vi à tertio miliario in eum locum [ἐν τῷ τρίτῳ μιλιαρίῳ, Εὐαγγελικὸν λόγιον.] Hoc etiam miliarium dicitur. Vide Radzium in prior. Annotat. Paul. Huius octava pars stadium vocatur, passus continens 125. Passus autem ex quinque constat pedibus, & singuli pedes æquatur palmis: singuli autem palmi quatuor digitis. ¶ Milliarium etiam dicitur vas ad cyathum unum accommodatum. [μιλιάριον.] Cato de Re rust. Iterē ibem & miliarium unū aligatum interesse oportet. Palladius libro 1: Vas æneum miliario simile esse debet, altum & angustum, velut ære inter alveolaria collocemus, & in fundo ejus ponamus lumen accensum. ¶ Milliarium aureum, fuit columna aurata in capite fori Romani, à qua itinera omnes sive Italiæ terminabantur. Et hoc miliarium, Plinii, Tranquilli, Plutarchi, atque Taciti monimentis celebratur.

Mīllĭāre, Milliarium: hoc est mille passuum spatium. Cicero ad Atticum lib. 6. Acceperam literas ad quintum miliare Laodiceæ, quas legi libenter. Suid.

Mīllĭes, adverb. est numerandi, de significatione quòd vulgò ajunt mille vicibus. [μυριάκις. Gall. Mille fois. Ital. Mille volte. Ger. Tauſent mal. Belg. Duyſent mael. Hiſp. Mil veces. Pol. Tyſiąc kroć. Vngar. Ezerſzer. Ang. A thouſand times.] Jut Millies repetitum. Sic Decies, Centies, & hujusmodi. Cicero in Verr. Act. 3: Millies audivit. Terent. Phorm. Ac etiam credet jam audire eadem millies. Cic. 1. Offic. Millies optarem mortem quàm illa jam malle. Id.

Mīllĭus, sive Millum, li, Collatæ cannæ factum ex Corio, multis clavis ferreis cuspidibus adversus impetum equorum, aut aliarum ferarum. [ἱππόκεντρον. Gall. Vn calibre, comme celuy qu'on met aux chevaux, dont on les picque pour courir. Ital. Chiodo da caſſa. Germani. Ein eyſenhaltig Hültzen ſo man im Kampff braucht. Hiſpan. Cada de cuernos cornudos. Polon. Obroż. Vng. Ang. A machine called wardle of leather and nails.] Scipio Aemylianus ad populum: Nobis (inquit) ineunte pueritia præsidio erunt, quasi milites cani. Dictus millus, à mille clavis: vel quasi milinus, quod expelle animalis me is fere hæc collaria fiant. Varro de Re rust. lib. 2. cap. 9: Ne vulnerarent canes à bestiis, imponuntur his collaria cum verutis: ut mihi videtur, ab eo quod circum collum ex corio firmo circa clavis capitata, cui intra capita minuta pelis molliis, ne vocent collo ductia sint.

Mīlos. Smilax sive Taxus apud Dioſc. lib. 4. cap. 83.

Mĭlvus, & Mĭlvĭus, ut Turnebo modo dicitur, Avis rapacissima, molli volatu (ut quibusdā placet) vel brevis caudæ, vel quam rotat. [דיה Deuter. 14. Gal. vasilen, ou milvus, ou vasille. Ital. Nibbio. Ger. Gaumpe. Belg. Swaluwbiſt. Hiſp. Milano. Pol. Kania. Vng. Hua, kanya. Ang. A kite.] Ovid. lib. 1. Fast. Iuppiter alnibus rapræ imperat: attulit ira Mineruæ, & meritus venit in astra suis. Terent. in Pharm. Nonne te oportet intendere nec, ut milvio Plin. lib. 10. cap. 10. Milvium eodem accipitrum genere tradunt, alii vix Plin. lib. 10. cap. 10. Milvium eodem accipitrum genere tradunt, alii vix differunt. Notatū in his rapacissimam, & famelicā semper animam, nihil esculenti reperiendi, nec funerū ferialis, nec Olympiæ curam. ¶ Abhumanis vocis fundine plicis quādā Milvus, sive Milvus dicitur, quòd te altius supra mare attollens, nitore in medio volare videatur. Plin. lib. 9. cap. 20. Vulg. hirundo sic è quam simillis volucris in mari item milvus. ¶ Pocitur & pro ipsa cera illi, in qua delinitus, qui Iovi epulum anulō reddit, fertur miniatus. Ovid. lib. 5. Fast. Stella Lycaoniæ vergens declivis ad ortum Milvius, hora nocte videnda venit. ¶ Item. Milvus pertinacissimum de homine rapaci dicimus. Plaut. in Pœnulo: Tenere me arbitrer voluptas, male ego mihi milvos, Malaria hæc bestia est, nec potē me amplexari pulcrum quam.

Mĭlvīnus, adject. à nomine Milvus. Quod ad milvum pertinet. [ἱππόκρηπις. Gall. De milvus, ou de ſparuier. Ital. De milvo. Germ. Gehörig oder zu Milvus. Hiſpan. Coſa de milvos. Polon. Kani. Vngar. Herczes, vagy kanyar. Ang. Belonging to a kite.] Milvinæ tibiæ dicuntur quæ in acernis exeunt acutissimos. ¶ Ferra Milvinæ ungulæ, pro manibus rapacibus. Plautus in Rudente: Antu invenere polypus quæ quam coquum. Nil ei, nisi vivat, aut aquilinus ungellus? ¶ Et Milvinus pes, herbæ nomen est apud Columellam, l. 2. cap. 7, quæ à nonnullis eadem esse putant cum coronopo.

Mīmēsis, is. Alienarum morum imitatio. [μίμησις. Gall. Le pourtraict contrefaict aux geſtes ou maintiens. Ital. L'arte di imitare i geſti e le parole d'altri. Ger. Ein nachthuung frembder geberden. Hiſpan. Arte para contrahazer las palabras. Pol. Naśladowanie y wyrażenie cudzych obyczaiow. Vng. Masok kiſmok követſe. Ang. A ſolemning of others manners, the art to counterfeit geſtures.] Ab hoc nomine à Græcis dictum, Mimus. Quintil. lib. 6. cap. 1. Mimorum alienorum, quæ (ſpectare vel ſic malunt) ſummi artifices, jam inter lectores affectus nunciati potest. Illa autem possit ferre in ludendo, sed verterat. Facies & in ridiculis facies, quod est ἀπροσωπία vitiosa: in dictis, quale est apud Terent. in Eunuch. Ar ego nescibam, quorsum tu res? Parvula hæc est abreptæ deuxit mater pro tua Sorore? Ea clam te abdiderē, utrē dimittis. Donat. super dicto Terentii Eunuch. Phorm. Ad præcedentem abeam, credo, quando dicit: ante omitte quæso hunc. cæterum Postrac I quæ sunt, ubi non vitia condō cor, &c. Mimesis, inquit, dicitur, ubi non vitia condō etiam gestum, vocemque fingimus alienam. ¶ Idem alibi mēsis, est quando aliqua verba sic pronuntiamus, ut vocabula deantur. Mimesis igitur figura est cognata ironiæ, quando alterius verba, seu gestum imitamur: quod fere decentia, reprobantesque facimus.

Mīmĭcus, a, um. Qui dicta & facta aliorum imitando gesticulando ea exprimens. [μιμικός. Gall. Contrefaict, de ſſeur ou contenance. Ital. Nato, proprio. Ger. Der Gauckler mit ſeinen geberden. Hiſpan. Cosa de momo, cosa de burla, de paſſatiempo. Polon. Naśladowny. Vng. Mesterſeges ſzemforgatas, vagy mozdulatok.] Mimicus dicitur qui ad imitandum natus est, vel extra scenam gesticulationes exercet, ut latenter dicta, factaque omnes ac hominum & naturas. Apud Dionem Diomedes inquit quod figuræ imitator. Fabrio vero primatus in scena Comœdias & Tragœdias, nec & curparia gestu agit. Inde Pancomimus: id est, omnia imitans per gestum. Auctores, ejus rei Archimimi, pro fabulam principales. Hæc fabulæ à Budæo declamantur in primum Annotat. in Pandect. ¶ Mimi etiam dicuntur poëmata, sine ullo pudore lasciva imitantia: quæ genera Latini vocant Fescennina. Ovid. 2. Trist. Scribere si fas est imitantes turpia mimos. Suet. in Cæsare: Decimus Laberius eques Romanus mimum suum egit

egit. Cicero pro Cælio. Mimi ergo etiam exitus, non fabulæ. ¶ Mimus quoque pro ridiculo facto, & quasi fabula ista digna translatè ponitur. Suetonius in vita Othonis, cap. 1. Quare dicacio matrimonio repositus est per causam legationis in Lusitaniam: & satis vilum, ne prima actio minimum amentem divulgaret: euitamen fit quoque hoc crimini enormi. Cur Othoni permitto fit quæritis cui homini? Variis mimicus cœperat esse furæ. Decimus enim, Mimo fabulas servire, pro centum sestertium summa sympathia adigere hoc est, figmentum, vel fabulam rem adjuvare.

Mimō, æ, f. p. [Ἀποκρίνομαι. Gall. Celuy qui contrefait quelqu'un en gestes & contenances. Ital. Uno che contrefà gli altri in gesti. Ger. Ein Gaukler der mit ungestalten und verkehrung seiner glieder spielet. Hispan. La muger que haze gestos de otras personas. Pol. Kuglarka. Virg. Naśladowniczka; ząbawiaczka. Ang. A mimick woman, she that counterfeits others by her gestures.] Cic. 2. Philip. 2: Vehebatur in essedo Tribunus plebis, lictores laureati antecedebant, inter quos aperta lectica mima portabatur: quam ex oppidis municipales homines honesti obviam necessariè prodeuntes, non vero illo, & mimico nomine, sed Voluptatem salutabant.

Mimūlă, dimin. à Mima, quæ gesticulatricem fgn. ficabat. ✝ Cicer. in Orator. Cicer. 2. in Anton. Venit. Rem ludium in finem quidem & completum rus mimulum.

Mīm'ambūs. Scribunt Mimographi mimambos, comediasq; versibus Iambicis, ut Laberius. Virgilius Romanus, de quo Plin. epist. l. 6. Cum is scripsit mimiambos tenuiter, argute, venuste, ut eum in hoc genere eloquentissimè.

Mimŏgrăphus, pen. corr. I. scriptor poëmatis ludicri, ut fuit Philistio, ut Publius, ut Laberius.

Mīnăcŭlus, a, um, adject. unum, à Minus, sicut à Satyrus, Satyricus. Quod ad minimum pequnet. Cicero de Orat. 2: Vitandum est ne aliquando ut nunc, ut fortilis jocus sit, aut minacius.

Mīn'ĕro Mūnus. Figura ſ. noveris, qua Persius utitur, Satyr. 1: Quis legat hæc? Min'ro sis dolas?

Mīnă, æ, f. p. [ΜΝΑ, Græcè.] Atticum est vocabulum, quo usus in appellatione ponderis Demosthenes, quū ponderabat Athenarum urbanitas. Constabat autem ex drachmis Atticis ver tantæ, quæ apud Romanos libras habebant unias quatuor. Nūbes ergo ginta sex tantū pendebat drachmas. Faunius apud Festum:

Accepe poteream parvo quam vomine Graii
Minam vocitant, nostrique Minam dixere priores.
Centum hæ sunt drachmæ, quod si nos dempseris illis
Quatuor, efficies hanc nostram decipe libram.

Sed hoc de certa nova intelligi debet, quæ à Solonis mina à quibusdam appellatur. Constat enim in Attica minas fuisse drachmarum tantum septuaginta quinque: quæ autem à posteà à Solone ponderibus, Mina vetus appellata est: de qua intelligi debet quod subdit Faunius apud Festum: Attica quæ nempe quinquaginta si dempseris hinc mina. Quo tamen in loco Festus antiquior videtur, Minam Atticam eam esse, quæ constat septuaginta quinq; drachmis, quam nos Mnâ veterem vocavimus: alterâ verò, quæ centum constat drachmis. Minam Græcam vocant. Sed hæc non esse veram, facilè Plinii autoritate convinci potest: qui lib. 21. cap. ult. ubi ex professo Attic orum ponderum interpretationem tradit, subdit in fine capitis: Mna, quā nostri Minam vocant, pendet drachmas Atticas centum. Vide plura ejus rei testimonia tam Græca, quàm Latina apud Georg. Agricolam. Quoties autem apud scriptores minæ mentio occurrit, de mina nova intelligendum est, quæ centesimi portionem habet, ad minorē seu veterem minam: quæ eadem modii & talentum majus ad talentum minus. Continet itaq; Mina, si deponderet intelligas, uncias duodecim & semissem. Quòd si de re numaria fit sermo, Mina ad monetæ Gallicæ rationem reducta, valebit circiter libras Turonenses septendecim, & semissem. Totum enim conficient centum drachmæ, singulæ octo solidis Turonensibus & semisse æstimatæ. Ducimus ergo Minā aureis coronatis decem: quod in denarios recidit, modò sanè intelligas singulos coronatos ab eo tempore quinq; duntaxat solidis Turonensibus æstimari. ¶ Mina etiā mensuræ genus est, qua arguntur nummi: qui & Modius dicitur, & Actus quadratus. Habet in latitudine pedes centum viginti, & in longitudine totidem. Vide Varr. de Re rust. l. 1. c. 10. ¶ In pecore etiam ovillo, Mina dicitur, quæ ventre sunt glabro. Idem lib. 2. cap. 2. Emptor singulas in pacta formula, illæ oves, sanas recte esse, uti pecus ovillum, quod recte sanum est extra luscam, lividam, minamad est, ventre glabro.

Mīnācĭæ, arum, à Plauto dicuntur, quas nos hodie Vines vocamus, ventositates in Tibi. Melius, ut minores certare, minor, quàm minacius, scio in Aul. Minacias ergo illas Horati non facio tuas.

Mĭnæ, arum, f. p. Comminatio, minitatio, mali denuntiatio, Ἀπειλή. Gall. Menace. Ital. Minaccia. Ger. Trewungen, trewworte. Belg. Dreyginge. Hisp. Las amenazas. Pol. Groźba. Virg. Fenyegetés. Ang. Threatnings, words or signs whereby one threatens.] Terentian. And. Si illum reliquo, ejus virgines sua opulor, hujus minæ

nor. Cic. ad Att. lib. 2: Minæ Clodii, contentionesq; quæ mihi proponuntur, modicè me angent. Liv. l. 2. ab Vrb. Desiderium nunquam, inter tantas fortunæ minas, intermissum magis quàm sopitum. Virg. 3 Aen. Dii prohibete minas: dixit dixitè vertite in exta. ¶ Quandoque etiā à dominis minæ verberibus, quas pœnas, Ἀπειλὰς, vocant, esse Servio, & à Minor, unis, derivat, quod interpretes extare & eminere significat. Virg. 1. Aen. Pendet opera interrupta, minæq; Murorum ingentes.

Mĭnŏr, āris, dep. Minas infero, terreō, alicui incutio denunciatione periculi. [Ἀπειλῶ, ἀπειλοῦμαι. Gal. Menacer. Ital. Minacciare. Ger. Trewen. Belg. Dreygen. Hisp. Amenazar. Pol. Grożę. Virg. Fenyegetek. Ang. To threaten, or menace.] Cic. 1. Tusc. Cui quod Tyrannus Rex crucē minaretur. Ille quasi ita horribilia minitare purpuratis tuis. Ovid. Epist. 20: Multa mihi terræ, multa minantur aquæ. Tetcat Heavt. Abiturē se abs te ficti cōnciabitur. ¶ Item eminere, extare, efferri. Virgil. 2. Aeneid. - geminique minantur in cœlum scopuli.

Mĭnans, minantis, participi. [Ἀπειλῶν. Gall. Menaçant, qui menace. Ital. Minacciante. German. Trewend. Hispan. Amenazante, que amenaza. Polon. Grożący. Vngar. Fenyegetö. Ang. Threatning.] Ovid. 2. Fastorum: Edidit impavidos sic ore minante leones. Idem 3. Metamorph. Rubent Pæonides, spumantique minantia verba. ¶ Composita hujus verbi sunt, Comminor, & Interminor, quæ habent penultimam correptam.

Mĭnūtĭo, onis, f. t. Minæ vel actus comminandi, comminatio. [Ἀπειλὴ. Gall. Menaçonnement. Ital. Minacciamento. German. Trewung. Hispan. Amenazamiento. Polon. Groźba. Vngar. Fenyegetés. Ang. A threatning.] Cic. de Orat. 2. Execrationes, admirationes, optationes.

Mĭnŭtē, adverb. Minaciter. [Ἀπειλητικῶς. Gall. En menaçant, par menaces. Ital. Minacciantemente. German. Mit trewworten. Hispan. Amenazando. Pol. Groźnie. Vngar. Fenyegetöleg. Ang. Threatningly.] Liv. lib. 21. Minaciter fremunt ad fl, jungere, & cum minis. Plaut. in Trich. An potius rectum (enitet? an minaciter? scio breviloqui. Cicer. in Philip. 3: Num putatis P. C. dixisse eum minacius, quàm facturum fuisse?

Minacula erva notare: id est, rubra cera signare.

Mĭnārĭo, ās, āre. Proprium palumbis, Ælius Spartianus. [Germ. Wauwen, gemeiniglich wie die Taubes.]

Mĭngo, mingis, minxi, mictum, n. t. Vrinam facio, mejo. [Οὐρῶ, οὐρῶμαι. Gall. Pisser, uriner. Ital. Pisciare, orinare. Ger. Seuwen, harnen, sich seuwen. Belg. Pissen. Hisp. Mear, orinar. Pol. Moczyć, szczać, sikać. Vng. Hugyözni. Ang. To pisse, to make water.] pro quo magis usitatum Meio. Vide & Permingo, aspergo. Horat. Huic primum ante cœnam calones, atq; caballi. ¶ Hinc Mictorio, & Mictito, tas, quæ vide suis locis.

Minnaria.

Miniaris, Minsarius, Minucius, Miniatus. Vide MINIVM.

Plauti plebs: id est, Lemures terra. Sic enim Gellius vocat. De eorum vide Dioscor. lib. 5. cap. 124. Minium Sinopicum quid sit, vide apud eundem lib. 8 cap. 102.

Minimè, minimè. Vide PARVVS.

Minio, minias, miniare. Vide MINIVM.

Ministro, as, n. p. Servio, parrigo, preparo, administro. [שרת] כהן shareth, cohen, to serve, minister. Gall. Administrer, servir. Ital. Ministrare, servire. Ger. Dienen, dienstthun. Hisp. servir, ministrar. Pol. Usługuie, służę. Vng. Szolgalok, szolgáltatom. Ang. To serve, to give a thing, to serve.] Plaut. in Curcul. Tu abi lias consignato, hic meum illi habeto: ubi est, fervet. Gell. lib. 2. addo, facile ministrasse dicit, quoniam filii sui pocula in convivio regi ministrassent. Virg. 1. Aen. Iamque faces & saxa volant, furor arma ministrat. Varro 3. de Re rust. cap. 17. Quum non paulò sumptuosius, quàm ego, hic ministret victum. Hujus compositi sunt Administro, Subministro: quorum significata vide suis locis.

Ministrator, ministratoris, m. t. Qui ministrat, administrator, adjutor. [משרת mesharéth כהן cohen, שמש shamásh] Gall. Serviteur, ministre, administrateur. Ital. ministro. Ger. Ein Diener. Hisp. El que sirve, sirvo. Pol. Sługa. Vng. Szolga. Ang. One that serveth or ministreth, a servant.] Cic. 2. de Orat. Vt quum ea ipsum sulpicium adjuvabam, quòd ministrator eram peritus, non advertebamus.

Ministratrix, icis, f. t. Ministra, administra. [משרת mesharáth. Gall. Servante, chambriere. Ital. Servitrice, cameriera. Ger. Ein Dienerin: Dienstmagd. Hisp. Sierva, la que sirve. Pol. Służąca. Vng. Szolgáló. Ang. She that serveth or ministreth or serveth.] Cic. in Vng. Szolgáló. Ang. She that serveth or ministreth or serveth.] Cic. in Orat. Sed ut omnes comites atque ministratrices illi dixerunt. Ut tamen ministras legas. Ita enim legunt in emendatis exemplaribus.

Ministratorius, a, um, adj. Quod ad ministratorem pertinet. [שרות sherúth. Gall. Chose de servir. Ital. Cosa de servire. Ger. Was zum dienen gehört. Hispan. Cosa para ministrar. Polon. Służebny. Vngar. Szolgalható, való, szolgáló. Ang. That belongeth to service.] ut minister ratorium vocem apud Martialem lib. 14.

Ministrator, oris, m. t. Qui inservit & ministrat, ut ministrator, administer. [משרת mesharáth. כהן cohen. Gall. Serviteur ou ministre. Ital. Servidore. Ger. Ein Diener, gehülff. Hisp. sierve. Pol. Sługa. Vng. Szolga. Ang. He that ministreth or serveth.] Cic. 1. de Offic. Infimi homines mercedula ad lucrum, ministri sordidi præbent artificiis oratoribus. Valer. Flacc. in Argon. Ascendere ad astra ministro. Cic. de Amic. Vt aut hi domini non ministrorum, aut adjutores essent ad malum. Hujus fœminino est ministra, ministrix. Idem 2. de Finib. Ministra & famula Voluptas.

Ministerium, ii, n. t. Opera quæ à ministris præstantur, officium. [שרות sherúth. Gall. Ministère, service, ministration. Ital. Ministerio. German. Ein Dienst oder Dienung. Hispan. Servicio, ministerio. Pol. Służba, usługa. Vng. Szolgálat. Ang. Service, the charge or office of a servant, the work.] Virg. 7. Aen. Abstinuit tactis pater, aversusque refugit Fœda ministeria, & cœcis se condidit umbris. Plin. lib. 10. cap. 71. Et minori varietate pedum ministerio. Virg. lib. 6. Aeneid. -parentem subire pharetro. Ti. Remi ministerium. Ovid. 11. Metamorph. Somne quies rerum, placidissime Somne deorum, Pax animi, quem cura fugit, qui corpora duris Fessa ministeriis mulces, reparasque labori, &c. ¶ Aliquando ministeria accipiuntur pro ministris, sicut Servitia pro servis. Paulus Jurisconsultus: Virgines ministeria dicimus etiam, quæ extra urbem nobis ministrare consueverunt.

Ministor, & Ministrabiliter. Vide MINOR, aris, in MINAE.

Minium, nii, n. t. Pigmenti genus est, haud tenuissimi coloris, quod in argentariis metallis argento vivo invenitur (ut ferunt) [שנגר shenghér, סנדרס sandaros] Gall. Vermillon. Ital. Minio. Ger. Mennig oder gegrabener Hisp. Bermellon. Pol. Cynober. Vng. Minium. Ang. Vermillion, read lead, sinople.] Maxima ejus copia, teste Plin. lib. 33. cap. 7. effoditur in Hispania, sed hoc durum est & arenosum. Optimum nascitur supra Ephesum in Colubrarii agris. Quum pingitur autem purgetur minium, docet idem Plinius paulò post, arenam esse colore cæci, quæ per colaverit & deinde lavari, objectis purgamentis, cum in aqua supernatant, minium in fundo inveniri. Nonnulli per errorem Minium idem esse putant ei cinnabari, qui propriè cinnabaris titanicis draconis moriculum elephantum pondere elisi, utriusque animalis sanguine permisto. Idem loco jam citato: Comperit vulgò pro cinnabari indicum medicamenta minium, sed indiscreta nobilitas, quod esse venenum docebimus inter pigmenta.

Ministerium, ii, n. t. Locus in quo fodiuntur minium, Plin. lib. 33. cap. 7: Supponentibus autem minii suis venæ arenæ sine argento excoquitur. Aurum modo probatur.

Minialis, is, adjectivum, ut Miniatum metallum. Plin. ibidem: Celeberrimum ex Sisaponensi regione in Baetica miniario metallo.

Ministrabiliter, adv. Ministrativè. Vide MINOR, aris, in MINAE.

Ministrabilis, bile, Qui ministrare potest. Participium significat communiter hoc est, minus factum, imminutum, decisiorem, brevem, parvum, exiguum. [קטן katón, צעיר tsaír, נער naar. Gall. Amoindry, menu, appetisse. Ital. Minore, menomato. Ger. Gemindert. Hisp. Menudo, desmenuzado, amenguado. Pol. Umniejszony. Vng. Megkisebbített. Ang. Diminished, made less.] ut Minus spes pro imminuta, apud Tacitum in vita Agricolæ. Cic. 7. Ver. Reticulum ad nares adnovebat, tenuissimo linteo minutis maculis, plenum cotis. ¶ Aliquando ponitur pro pusillanimi homine, & ut Nonius ait, tempulofo, solicito, anxio, ut à Græcis dicitur μικροψυχος. Cicero 1. de Finib. hoc animi vitium, & angusti, & omnia semper desperantes, aut male cogitandi, difficiles, lucifugi.

Ministrabiliter, adverb. [Vng. Szükmag, szükölködöt kiván.] Sacerdotum in Gallia delectandem flagitante populo proponitur quidem lex, sed & minutissimis locis & angustiis omnia coercentibus vix differre licuerit.

Ministrabilis, ministrabilior, ministrabilissimus. Plautus Pœnulo: Nemo unquam fuit, quem venari heri domum, Nutrices pueros ludentes minutulos.

Minutatim, Per minutas partes, fractatim. [לגרגרות. Gall. Par le menu, mot à mot. Ital. a minuto. Germ. Stückweis. Hisp. Dezmenuzadamente, en pedazos. Pol. Drobno, po części. Vng. Aprónként, darabonként. Ang. By the small bits, by parts or pieces.] Colum. lib. 8. cap. 14. Nasturtium conteritur minutatim. ¶ Aliquando etiam accipitur pro pauxillum. Varr. lib. 1. de Re rust. Tum ita adsubigendum ut minutatim adjiciant, & ut primum cum vetere arato adjungant. Imitando enim facilius discuntur.

Minutim, adverb. In minutas partes, significat fractatim, vel etiam pedetentim. [פרוסות. Gall. Par petits morceaux, fort menu, par le menu. Ital. Minutamente. German. Gantz klein. Hispan. Dezmenuzadamente, en pedazos. Polon. Rozkawałkowawszy. Vngar. Aprónként, darabonként. Ang. By the parts or pieces.] Colum. lib. 6. cui sequitur cinædus fossor, qui crebris bidentibus æqualiter & minutim foliterga communiat.

Minutulus, a, um, dim. Contemptibilis, parvulus cujuscunque rei, inquit Sipontinus. [קטנטן katnatán, פעוט paút. Gall. Petit, petitet, mocelet. Ital. Minutolo. Ger. Ein gar klein Stücklin. Hisp. Pequeñuelo, de cosa chica. Pol. Kawałek. Vng. Aprócska, ez. Ang. The little piece of any thing, or very little piece.] Lucretius de ira Dei. Hæc (inquit) peripsanc irrequietis motibus volitant, & hue atq; illuc feruntur, sicut

ſicut pulveris minutias videmus in ſole, quum per feneſtram radios, ac lumen immittit. ¶ Minutia etiam dicta porta Romæ, à Minutio, quòd Minuti facello proxima eſſet. ¶ Et Minutia, virgo Veſtalis, quæ propter ſuſpitionem ſtupri viva defoſſa eſt. Liv. 8. ab Vrbe.

Minūtĭl, Genus eduli, quod ex conchis minutatim oleribus fit, autore Apicio. [*κογχύλια.* German. *Ein paſteten oder allerley gebackens ſpeiß/ Quſenbrotes.* An. *A diſh of paſtie made in a pan.*] Fiebat inter cætera maritimo olice, liquamine, oleo, vino, porris, & coriandro. Mart. lib. 13. Hinc eſt varium coco minutal. [Polon *rokamoua.*]

Mĭnŭtĭm, Succino, lenter & ſubmiſſa voce canere. *ψιθυρίζειν.* enim cantilla ſignificat, & modulate canere. [Gall. *Chanter bas.* Ital. *Cantar ſotto voce.* Ger. *Nun ſingen vnd rühmē.* Hiſpan. *Cantar baxo.* Pol. *Cycrke ſpiewanie.* Vng. *Halkan.* Ang. *To ſing with a low voice.*] Sidonius lib. 1. *Spirit Dircæus anteſignilomeſ Intercrepitantes flicrum Pelignum, & inter acceres minutizantē.* ¶ Hinc Minutationes, *μινυρισμοί*, dicti ſunt, cethe Feſto, eviam in eorum cantu.

Mĭnŭs, Minuſculum. Vide MINOR & PARVVS.

Mirabĭlis, Miraculum, Mirificus, & alia. Vide MIRARI.

Murmillōnes, m. t. Erant pugiles Retiariorum adverſarium digladiantium alter Retiarius, alter Murmillo appellabatur. Feſtus. Retiario, regiti, pugnanti adverſus murmillonē cantatur. Non te peto, piſcem peto, quid me fugis galle? Quia murmillonicum genus armaturæ Gallicum eſt, ipſiſq; Murmillones antè Galli appellabantur, quorum galeis pro inſignibus inerat. Quod genus pugnæ inſtitutum eſt à Dimacho uno ex ſeptem ſapientibus, qui adversùs Phrynonem dimicaturus, propter controversias ſuas, qui erant inter Atticos, & Mitylenæos, rei necem attulit, ſed ipſe Phrynonem.

Mirŏr, aris, ē. p. Admiror, ſtupeo, in admirationem rapior. [*θαυμάζω.* Gall. *S'eſtonner & ebahir.* Ital. *Ammirare, ſtupire.* Ger. *Verwunderen.* Hiſp. *Marauillarſe.* Pol. *Dziwuie ſie.* Vng. *Tudatom, tſudalkozom.* Ang. *To marvell, to wonder or be aſtonied or aſtoniſhed.*] Virg. 1. Aen. Attollitq; manus tacitæ ſe, operumq; laborem Mirator. ¶ Mirari etiam eſt, cū voluptate inveſtigare. Georg. 3. Seu quis Olympiacæ miratus præmia pugnæ. Item neſcire, quia (ut Donatus inquit) admiratio ab ignorantia deſcendit. Terent. in Andr. Miror unde ſit. ¶ Item aliquādo ponitur pro exoptare, laudo & glorioſè de aliquo fando. Mart. lib. 13. qui ſe miratur, in illos Vtas habet. Conſtruitur hoc verbum cum accuſativo, & cum genitivo. Virg. 11. Aen. Inſtituæ ne prius mirer, bellique labores. ¶ Quandoque absolutè ponitur. Ouid. lib. 13. Metam. Dumq; morer, mirorq; diu, fugit ocior undas. ¶ Hujus compoſita ſunt, Admiror, Demiror, Ferior. quorum ſignificata vide ſuis locis.

Mirātĭo, ōnis. Admiratio, obſtupefactio. [*θαῦμα.* Gall. *Admiration.* Ital. *Ammiratione.* German. *Verwunderung.* Hiſp. *Marauillamiento.* Pol. *Dziwenie.* Vng. *Tudatlanſag.* Ang. *Marveyling, wondering.*] Cic. 1. de Divin. Cauſarum enim ignoratio, in re nova admirationem facit.

Mīrātŭs, m. t. [*θαυμαστός.* Gal. *Merueilleux, qui eſt merueille.* Ital. *Che ſi marauiglia.* German. *Ein verwunderer.* Hiſp. *El que ſe marauilla.* Pol. *Dziwuiący ſie.* Vng. *Tſudalkozo.* Ang. *He that marveyleth.*]

Mīrātrix, cis, f. ut Tuba miratrix lucen. Sat. 4. Itē. Fama miratrix, apud Senecam in Hippolyto: Fama miratrix leniorem aurē.

Mīrāndus, a, um, Admiratione dignus. [*θαυμαστός.* Gall. *Digne d'admiration.* Ital. *Degno d'admiratione.* German. *Wunderſam/ verwunderens würt/ wunderbar.* Hiſp. *Coſa digna de marauilla.* Pol. *Dziwny.* Vng. *Tſudalatos.* Ang. *Marveylous.*] Terent. in Andr. Mirando hoc tanto, tam repentino bono. Cicer. 6. Ver. Quoniam mirandum in modum Græci rebus aliis, quas nos contemnimus, delectantur.

Mirabūndus, m. f. Qui miratur. [*θαυμάζων.* Gal. *Qui s'eſmerueille ou fait de l'eſbahi.* Ital. *Che ſi marauiglia.* Ger. *Der ſich verwundert.* Hiſp. *Coſa que marauilla ſe marauilla.* Pol. *Dziwuiąk.* Vng. *Tſudalkozo.* Ang. *That wondereth and is wondered.*] Liv. 5. bell. Pun. Exemplō improvida res pavorum incutit Pœnis, mirabundis quæ nunc tot hoſtes tam ſubitō exorti, &c.

Mīrĭfĭcus, ra, rum. Admiratione dignus, mirandus, admirābilis, magnus, egregius. [*θαυμάσιος, θαυμαστός.* Gall. *Merueilleux, digne d'admiration.* Ital. *Marauiglioſo.* Germ. *Wunderbar.* Belg. *Wonderlick.* Hiſp. *Marauilloſo.* Pol. *Dziwny.* Vng. *Tſudas.* Ang. *Marveylous, wonderful.*] Plin. lib. 2. cap. 108. Hipparchus & in cognoſcendo eo, & in reliqua omni contigentia mirus, adjicit stadiorum paulò minus xxv. millia. Idem lib. 12. cap. 9. Mira arbore narrat. Et lib. 9. cap. 55. Miræ ad cavendū ſolertiæ. Virgil. 4. Aen. Præterea fuit in tectis de marmore templum Conjugis antiqui, miro quod honore colebat. Plautus in Amph. Buccæ vero illud præter alia mira, mirum maximè, ſi hæc habet paterā illam. ¶ Hinc Perinirus, a, um. per. prod. Cicer. App. Pul. Illud verò mihi perinirū accidit, tantam temeritatē ſuiſſe in eo adoleſcente. ¶ Apud veteres mira pro monſtris atque horrendis habentur. *Θαυμάσια, σίγανα.* Plaut. in Amph. Mira memoras, cunas formidoloſum prædicas ſcenæ. Virg. autem Georg. 2. de Proteo canens, res hujuſmodi admirandas, & portentoſas vocat. Mirabilia: Omnium rerum communia ſelu in miracula rerum. ¶ Mirum nisi eſt mirandum, nihil certè, profectò. Plaut. in Amph. Mirum ni hic me quaſi murenam exoſſare cogitat. Terent. in Andr. Age igitur ubi nunc eſt ipſus? G. Mirum ni domi eſt. ¶ Mirum reſpondeo adverbii cujuſdam formam habens. Terent. Eunuch. Rex te ergò in oculis. Pamphil. Scilicet. G. Gestare. Verūm credere omnem exercitum, Conſilia. G. Mirum. ¶ Hinc Mirus antiqui dicebant, pro Magis mirum. Varro: Nunquid hos mirus. ¶ Mirum in modum, id eſt, in majorem modum, vide infrà. ¶ Mirum in modum, & Mirandum in modum, *θαυμαστῶς καὶ θαυμασίως* idem id eſt, majorem in modum, vel supra modum. Plautus in Amphit. Vosque deludite dolis mirum in modum. Cicero Meſſalo Marcellum tuum Conſulatu ſuſcipiam, eoque ea lætitia eſſe affectum, mirandum in modum gaudeo. ¶ Mirum quantum ejuſdem ſignificationis Liv. lib. 1. ab Vrb. Mirum quantum illi vero hæc cuncta fides fuerit.

Mīrĕ adverb. pro mirō modo, ſive mirabiliter. [*θαυμαστῶς, θαυμασίως.* Gall. *Merueilleuſement.* Ital. *Marauigliosamente.* Germ. *Wunderbarlichen.* Hiſpan. *Marauilloſamente.* Polon *Dziwnie.* Vng. *Tſudalatoſon.* Angl. *Marveyloſlie, wonderfullie.*] Cicer. ad Attic. Pueros municipia mirè fovent.

Mīrĭfĭcē, cā, cum, Mirabilis, mirus. [*θαυμάσιος, θαυμαστός.* Gall. *Merueilleux, admirable.* Ital. *Marauiglioſo.* German. *Wunderbarlich vnd verwunderung bringt.* Hiſpan. *Marauilloſo.* Polon *Dziwny.* Vng. *Tſudalatos.* Ang. *Marveyloſus, wonderfull.*] Cicer. in Cat. Mir. Eos fuiſſe ferunt. ¶ Hinc Superlativum mirificiſſimus, Terent. in Phorm. Quidnam arbitratis, nescio, atqui mirificiſſimus, ſcilicet facinus.

Mīrĭfĭcē, adverbium, pro Mirum in modum, mirabiliter. [*θαυμασίως.* Gall. *Merueilleuſement.* Ital. *Marauigliosamente.* Germ. *Wunderbarlich.* Hiſpan. *Marauilloſamente.* Pol. *Dziwnie.* Vng. *Tſudalatoſon.* Ang. *Marveyloſlie.*] Plaut. in Amphit. Quanquam adeò Thebani cives modo miro mirificant.

Mīrābĭlis, & hoc mirabile, om. t. Mirus, mirificus. [*θαυμάσιος, θαυμαστός, παράδοξος, θαυμασίως.* Gall. *Admirable, merueilleux.* Ital. *Mirabile.* German. *Wunderbar, das zu verwunderen bringt.* Belg. *Wonderlick.* Hiſpan. *Marauilloſo.* Polon *Dziwny.* Vngar. *Tſudas.* Ang. *Marveyloſus.*] Cicer. lib. 3. Offic. Quare cū multis mirabilibus exemplis, haud facilè quis dixerit hoc exemplum laudabilius aut præſtantius.

Mīrātĭlĭtas, ātis, f. Miratio, ſtupor. [*θαῦμα, θαυμασία.* Gal. *Merueille.* Ital. *Marabiglia.* German. *Wunderbarer vnderſtand.* Hiſp. *Marauilla.* Polon. *Dziw.* Vngar. *Tſudalkozas.* Angl. *Marveyling, wondering.*] Cic. lib. 3. ad Att. Ea rerum, & hæc omnium deſperientia mirabilitatem magnam facit.

Mīrābĭlĭtĕr, adverbium, Mirificè. [*θαυμασίως.* Gal. *Merueilleuſement.* Ital. *Marabigliosamente.* Germ. *Wunderbarlichen/ oder auf wunderbarliche weiß.* Hiſp. *Marauilloſamente.* Polon. *Dziwnie.* Vng. *Tſudalatoſon keppen.* Ang. *Marveyloſlie.*] Cicer. ad Cæſ. lib. 13. Satisfacere immortalitati laudum tuarum mirabiliter cupit.

Mīrācŭlum, n. ſ. Dicitur quicquid admirationem affert potest, quaſi ſit cōtra naturam, portentū, prodigium, monſtrū. [*θαῦμα, παράδοξον.* Gall. *Miracle.* Ital. *Miracolo.* Germ. *Ein wunder ding oder wunderwerck.* Hiſp. *Milagro ó marauilla.* Pol. *Cud.* Vng. *Tſoda.* Ang. *A marvell, a wonder.*] Liv. lib. 2. Adjiciunt miracula huic pugnæ, ſilentio proximæ noctis ex ſylva Arſya egressā anilem vocē. ¶ Hinc Accius pertonas ciſtarias, oribus deformes, miriones appellat. ¶ Miracula ſeptem. Mirabantur hæc Templum Dianæ Ephesiæ, & ſummæ magnificentiæ fuit, & admirationis apud Priscos. Duravit viginti annis cōſtructū eſſe à tota Aſia. Columnæ centū viginti ſeptē à ſingulis regibus factæ, ſexaginta pedū altitudine: ex his triginta ſex cælatæ. Simulacrum ipſius deæ ex ebeno eſſe tradunt. Plin. lib. 7. cap. 38. & lib. 16. cap. 40. & lib. 36. cap. 5. & 14. Secundū, Mauſoli regis ſepulcrum. Plin. lib. 35. c. 12. Tertiū, colloſſus Solis apud Rhodios. Plin. lib. 34. cap. 7. Quartū, Jovis Olympici ſimulacrū quod Phidias fecit ex ebore. Plin. lib. 7. cap. 38. & lib. 14. cap. 3. & lib. 35. cap. 8. & lib. 36. cap. 5. Quintum, muri Babylonis, quos Semyramis regina condidit. Sextum, Pyramides in Aegypto. Plin. lib. 36. cap. 12. Septimum, Domus Cyri Medorum regis, quam Memnon arte prodigā, ligatis auro lapidibus fabricavit.

Mīsanthrōpŏs, pen. prod. [*μισάνθρωπος.* Gall. *Qui hait les hommes.* Ital. *Che ha in odio gli huomini.* Ger. *Ein der die menſchen nicht mag.* Hiſpan. *Aborrecedor de los hom-*

lo sembre. Polon. Litość wnatrzbydz, ani ginie sercziwi. Vng. Emberyrchlik. Angl. To shut bowels and abhorrah the company of men.] Ofor hominum, qui homines odit, quo fugit hominum congressus, quasi pestes vitæ metuens. Hac cognomine præcipue est dictus Timon quidam Atheniensis, qui hominum genus universum perosus, nullius congressum admittebat, præterquam unius Alcibiadis, quo se ideireo delectari aiebat, quòd sciret eum aliquando populo Atheniensi magni mali causam futurum.

Misceo, sces, miscui, mistum, pers, non per x. a. I. Tempero, turbo, confundo, immisceo, admisceo. [מסך mesoch. ערב arab. שבש schabasch. Gall. Mesler, brouiller, mesclanger. Ital. Mescolare, mescolare. German. Mischen/vermischen/vermengen. Belg. Mengen. Hispan. Mezclar ó enturbiar. Pol. Mięszam. Vng. Elegyitem, szerzem. Ang. To mingle, to mingle.] Virgil. 1. Aen. Ecce autem Inter ea magno misceri murmure pontum Emissum que hyemem sensit Neptunus, & imis Stagna refusa vadis. Plautus lib. 7. cap. 5. Vinum aqua miscere Staphylus docuit. Colum. lib. 6. cap. 4. Multi largo fœno miscere pabula. Idem lib. 7. cap. 5. Cui lectus aqua parum mensura lacti miscenda est. Cicero pro Sexto Rosc. In tenebris ruebant, omnia miscebanthoc est, perturbabant. ¶ Quando quis est pœnam minuere, reprimere, tradere à commissione calidi & frigidi aut certè aquæ & vini. Iuvenal. Satyr. 5. nescit tot mille bus empta Pompeiana miscere pueri. ¶ Misceo absolutè, pro Misereo omnia. Cicero ad Quintum fratrem libro 2. Pompeius abest. Appius misceo. ¶ Misceo contrectum, Paulus dixit, pro facere contrectum. & contrectu cum aliquo implicari. ¶ Hujus compositi sunt, Admisceo, Commisceo, Immisceo, Intermisceo, Permisceo, Promisceo, unde Promiscuus.

Mistus, participium, Temperatus, confusus, turbatus. [חלב chalab. Gall. Meslé, meslée, meslez, meslées, &c. Ital. Mescolato, temperato. German. Gemischt oder vermischet. Hilp. Temperado, mezclado. Pol. Zmięszany. Vngar. Megvegyitetett. Angl. Mingled or meyled.] Liv. 3. 22. Vbi Ea colluvio multorum omnis generis animantium, &c.

Mistūra, æ, f. p. Temperatura, confusio, & moderatura, ut ait Nonius. [תמזג temazeg. Gall. Meslange, meslure. Ital. Mescolanza, mistione. Ger. Ein vermischung. Hilpan. Mezcladura. Pol. Zmięszanina. Vng. Elegyes. Angl. A mingled or meyled thing.] Col. lib. 12. cap. 50. Nec ea mistura palato, aut linguæ, totumque os perficietur.

Miscellāneus, a, um, Quod variarum rerum commistione, nullo observato ordine, confactum est. [תבלול tebalul. Gall. Meslé, entremeslé. Ital. Meschiato. Germ. Durcheinander gemischt. Hilpan. Mezclado. Polon. Pomięszany. Vng. Elegyes, összevegyitett. Ang. That is mingled or meyngled of sundries.] Gell. lib. 11. cap. 11. Quæ varium & miscellaneum, & quasi confusaneum doctrinâ conquisiverunt, eò ritulos quoque ad rem contentionem exquisitissimos indiderunt. Sic Apul. in Metamorph. Miscellaneam turbam vocat, expromiscua coluvione hominum diversi ordinis, atque dignitatis confatam. Nec mora (inquit) cum magna scriptione patefactis ædibus magnificentibus, commoque mirifice turbarum lectissimarum cuncta complexa.

Miscellāneē, adverb. 3. Dicuntur quæcunque ex variis & similibus rebus, nullo servato ordine, sunt commixta. [בלבול belabul. Gall. Confusement. Ital. Mescolatamente. Germ. Durcheinander/ohne ordnung zusammen gethagen. Hilpan. Mezcladamente. Pol. Mięszanie. Vng. Egyes, szerzes, szerint. Ang. Confusedly or confusedlye or confusingly.] Vide non nulli operas sua, in quibus res variæ nullo ordine tractantur. Miscellanea vocaverunt & Interludus quæ; miscellanea dicebantur in quibus varia spectacula nullo ordine exhibebantur: ita dicta à permixtis spectaculis. Evenit aliis plerisq; à confusis confabulationibus, quòd in iis sedendi ordo, ut in judiciis ludicris non servaretur. Juvenal Satyra 11. si vocem ad miscellanea locat.

Mistĭlis, e, Idem, adject. Quod mistum est. [משרב mashrab. משקה mashkeh. Gall. Meslé. Ital. Mescolato. Ger. Vermischet oder mit mehr dingen. Hilp. Mezclado. Polon. Zmięszany. Vng. Megelegyitett. Angl. Mixed, or mingled.] Miscellos ludos Lugduni edidit Calpurnius, scribit Suetonius in Calig. cap. 20. Varro libro 3. cap. 7. Miscellum vocat columbarum genus, quod nec agreste est, nec domesticum, sed ex utroq; temperatum. Ex his duabus stirpibus (inquit) fit miscellum tertium genus fructus causa, atque succedunt in forum unum. Item Miscellæ vites, quæ omni agro conveniunt, quòd cæteris ubivis utilitet noscuntur. Cato de Re rust. cap. 6. Cæteræ vites, & de his miscellæ maximè, in quemvis agrum conveniunt. Varr. 1. de Re rust. cap. 54. Nam & præcox & miscella, quam vocant nigram, multo antè coquitur. Miscellas uvas vocat Cato cap. 23. quibus præligatarum vinum fit, quod operati bibant.

Miscellus, Vide MISCEL.

Miser, ra, rum, Habitis, calamitosus, aerumnosus, infelix. [עני heni. שוממה shomema. אומלל umlal. Gall. Miserable, mal-heureux, grieve. Ital. Misero, meschino. Germ. Elend/unseliger/armseliger. Belg. Ellendich/ongelucksalich. Hispan. Cosa miserable ó desventurada. Pol. Nędzny, nędzna. Vng. Szegyen, szomoru, nyomorusag. Ang. Miserable, wretched.] Terent. Eunuch. Apparet servum hunc esse domini pauperis. Miseriq;. Id. Heaut. Nemo est miserior me. Salust. in Jugurt. Etsi me ante expertum tua fides miserum esse. ¶ Misereo mei. Plaut. in Mil. Quid illâ misera animi excruciat, Quæ quo cunq; male de tempestate est? Miserè animo, & miserè ex animo, apud eundē in Truculento, & Stycho. ¶ Interdū misei pro argutorum nam egritudo genus est infelicitatis. Plaut. in Poenu. o Miseram esse prædicat hurcam. Forsitan me dicas nos arbitrarier. ¶ Interdū penitus pro innocēte. Cic. pro Mil. Miseros interfectores optimè de Repub. meritos. ¶ Invenitur etiam pro interjectione dolētis positū, ut diceremus, Ke-rumpe miser. Virg. 6. Aen. Ceropidæ jubet (misero) depexa crinis Corpora natorum. ¶ Miserrimum miserarum. Cic. ad Quint. Fratr. lib. 3. Epistol. Quod de fratre, ubi eum visuri essemus, scribebamus quidem ego, nec quo modo visurus, nec ubi dimissurus sum, scio: id erit, maximum & miserrimum meorum miseriarum.

Miserābilis, e, um, cui misericordia est à Miser. [מרחם merachem. Gall. Pouvre, digne de misericorde. Ital. Miserabile. Ger. Jemds mitleid tragend. Hisp. Miserable ó dignissimo de piedad. Pol. Miłosierny. Vng. Segyrmueke. Ang. Merciful.] Plaut. Cistellar. mihi commodi aliquid facturū ¶ Miserabilia palmam. Plaut. in Rud. Herculem redactus ad hanc culpā, unam miserabilem, Et ad hoc miserabilem pallium? Cic. ad Attic. 2. Meum Ciceronem, cui tibi mitto lo-lium? Cic. ad Attic. 2. Meum Ciceronem, cui tibi mitto lo-lium? Quo quo pacto poteris. Idem ad Terentiam: Sed cessē quo quo modo cessē poteris. Idem ad Terentiam: Sed cessē quo quo modo cessē habebit, cibus miselle & matrimonio & fame & servicndū est.

Miserē, adverb. Infeliciter. [באומלל beumlal. Gall. Miserablement, mal heureusement. Ital. Miseramente. Ger. Jämerlich/elendiglich. Belg. Ellendichjck. Hisp. Miserablemente. Pol. Nędznie, nięgodnie. Vng. Segyrmuel, szegyenul, nyomorusagul. Ang. Miserably, wretchedly.] Cic. Nep. commoveri ejus desiderio non possum, qui tam miserè periit. Miserè & beatè vivere idem opponit, De Fin. lib. 3. ¶ Quandoq; significat Valdè idem opponit, De Fin. lib. 3. ¶ Quandoq; significat Valdè eidem opponit, De Fin. lib. 3. ¶ Quandoq; significat Valdè. Plaut. Circul. Video ut miserè moliuntur, neque quicquam complexi sunt. Terent. in Andr. nam omnes nos quidem scimus, quam miserè hanc amavit. Idem Adelphis. Nescio, nisi quia tam miserè hoc esse cupio verum. eò verear magis. Ibidem: nam hunc diem miserè nimis cupio, ut excepi, perpetuum in lætitia degere. Idem Heaut. Eam miserè amavi.

Misĕrĕo, ēs, Miserabilem esse. [רחם racham. Gall. Navoir de misericorde. Ital. Misericordiare. Ger. Barmhertzigkeit haben. Hisp. Tener misericordia. Pol. Miłosierdzie mieć. Vng. Segyrmuel. Ang. Wretchedness, misery.] Labeonis apud Nonium: Mens incorrupta miserari consuevit.

Misĕrĭa, æ, f. Infelicitas, calamitas. [מכאוב mecheob. שממה shemamah. שוממה shomemah. עני heni. אומלל umlal. Gall. Misere, malheur. Ital. Miseria, calamità. Germ. Elend/unseligkeit/armseligkeit. Belg. Ellendicheyt. Hisp. Miseria, desventura. Pol. Nędza, nięgodna. Vng. Szegyen, szomoruseg. Ang. Misery, wretchedness.] Cic. 2. Tusc. Genera morbi sic habent ut miseriæ. Plaut. Amph. Miserrima res est misera esse servo bono, &c. Cicer. 3. de Finib. Ita qui proficit aliquantulum ad virtutis ædium, nihilominus in miseria est, quam ille qui nihil proficit.

Misĕrĭtūdo, ĭnis, f. ex anuo. pro Miseria. [שממה shemamah. שוממה shomemah. אומלל umlal. Polon. Nędzny. Vngar. Nyomorusag. Ang. Wretchedness.] Accius: Quitulæ miseritudine tactus est alicna. Idem in Aphesio ex: Miseritudo eorum ita est liberūm. Ex Nonio.

Misĕrĕor, misereris, misertus, ver. inferius. verbum deponens. Misericordia moveor, ægritudine quadā animi ex alicujus infortunio afficior. [חמל chamal. רחם rachem. Gall. Avoir pitié & compassion. Ital. & Hisp. Havere misericordia. Germ. Sich erbarmen/mitleyden tragē. Belg. Ontfermen. Pol. Litość mieć. Vng. Szanom. Ang. To have pitie or compassion.] Virg. 1. Aeneid. Habet eum animo affectum. Virg. 1. Aeneid. Nil nostri miserere, mori me denique cogis. Brutus Cic. Aut miserebor vestri. Cicer. pro Cœl. Balbo: Misereminie eius qui non deest peccato, sed huius summi & clarissimi viri lacto dilectat. Virg. 6. Aeneid. -misereat labori Tantorum, miserere animi non digna feretis.

Misĕrĕo, ut quidam usurpabant pro misereor. [רחם racham. Gall. Avoir pitié. Ital. Havere misericordia. Germ. Sich erbarmen. Hisp. Tener misericordia. Pol. Litość mieć. Vng. Szanom. Ang. To have pitie.] Ennius in Hecuba: Miserete amanus, date ferrū, ut me animā privem. Nonius.

Misĕrĕt, Impersonale, simili modo commutatione animi & affectum habet, sicut Misereor. [חמל chamal. רחם rachem. Germ. Es jammert mich. Es jammert mich. Belg. Het jammert my. Pol. Żal mi. Vng. Segyrmuel, szanom. Ang. I pitie. Idem enim est, Miseret me illius, & Misereor illius, quia utrumq; significat. Ex illius miseria angor & fastidium, Cicero. Miseret me ejus fœdissimi casus. Virgil. 5. Aen. Si tela ipsorum nullam, aut quæ munera Nymphæ Digna dabis? at Miseret me, cæleste sorores, quod Fatur, dicit, hua pigeat, pœnitet, tædet. Terent. in Eunuch. quid est? P. Miseret me: itaquæ ut ne viderem, misera hæc effugi foras.

¶ Miseret

¶ Miseret me vicem illius. Terent. Heaut. ita me dii ament ut nunc Menedemi vicem miseret me, tantum devenisse ad tam malè.

Misĕrĕrĭs, apud vetustissimos legitur pro Miseret. Turpilius in Ep clero: Quam matrix, nunc patris me miserertur magis. Nonius.

Misĕrĕsco, scis, n. t. Moveor misericordiâ, misereor, ad misericordiam inducor. [חמן chamán חום rachám. Gall. Avoir pitié & compassion. Ital. Hauer pietà & misericordia. Germ. Sich erbarmen, erbärmt oberbarmen / zu mitleiden beweget werden. Hisp. Hauer misericordia, y compassion. Polon. Zalować, litować. Vngar. Szenkedni, keseruln. Ang. To have pitie, mercy & compassion.] Virgil. 2. Aeneid. His lacrymis vetam dabo vos, & miserescite nostri. Lautus Epul. Si quid est hominum miserarum, quas misereat miser, ea amico est. Virgil. 8. Aeneid. At vos ô superi, divum tam sæpe rectorIupiter. Ad hæc Iouato miserescite regis. ¶ Inde compositum Commiseresco. Terent. in Hecyr. Demum tam ægre tulit, ut ipsam Bacchidem, tu adesse, credo, eum miseresceret.

Misĕrĕtŭr, impersonale, cùm significatu sui verbi. Terent. in Heaut. Atque eum pœnitet rem misereturque eandem.

Misĕrĭfĕro, as, avi, a. Quem alicujus misereat, ad misericordiam propensum reddo, moueo. [חמן chamán חום racham. Hisper. Gall. Misericorder. Ital. Misericordiare. German. Barmherzig machen. Hispan. Hazer que aya misericordia. Polon. Milosierny czynić. Vngar. Irgalmassá, szánakodtatom. Ang. Merciful to make.] Cicer. de Fin. Nec misereri cuiquam nisi misericordem esse oportere. Idem pro Lig. Si homo ille, & misericordi mendacio salutem civis ejus tulit, confitemini esse velectus.

Misĕrĭcordĭor, comparativum antiquum, quo utitur Plautus in Rud. Nulla fœmina est misericordior parentum.

Misĕrĭcordĭa, æ, f. Ægritudo ex miseria alterius injuria laborans, inquit Cic. 4. Tusc. [רחמים rachamim חמלה chamlah חסד chésed, &c. Hisperic. Gall. Misericorde & compassion. Ital. & Hispan. Misericordia, compassion. German. Barmhertzigkeit. Belg. Barmhertzigheit. Polon. Miłosierdzie. Vngar. Irgalmassag, szánakodás. Ang. Mercy, pitie.] Idem pro Dejot. Nunc debeo tentare quodammodo dicendo misericordiam tuam commovere posim. Ipsa enim recreatur solet lugubribus, nulla oratione excitata. Idem 3. Tusc. Quem dixi non cum misericordia ægritudo est ex alterius rebus adversis, sic invidentia ægritudo est ex alterius rebus secundis. Ex Stoicorum placitis vitium animi Seneca, misericordiam dixit esse: Virum, inquit, animi est, misereri autem miseria aut sapientis. sed tuetur eam. Ita & Cicero 3. Tusc. tanquam sententias dixit: Si sapiens in ægritudinem cadere posset, posset & in misericordiam, posset & in invidentiam. Alterius orationis pro Ligario: Nulla de tuis virtutibus plurimis nec gratior nec admirabilior misericordia est: populorum enim oratorem ea maxime requirebat. Terent. in Andr. Tu me impedi nunc cum, quæ meum animum devorent, habeam. Amor, misericordia hujus, nuptiæ, tam festinatæ. Cic. pro Rosc. Amer. Prædia mea tu petisses, ego alienæ misericordiæ vivo.

Misĕrĭcordĭĕr, adverb. Significat. Cum misericordia. [Διοικτίρως Gall. Misericordieusement. Ital. & Hispan. Misericordiosamente. German. Barmhertzigklich. Pol. Miłosierdzie. Vngar. Irgalmasson. Ang. Mercifully.]

Misĕrŏr, aris, atus, a, p. Queror, conqueror, deplore. [חנן chanah חום racham. Gall. Avoir pitié & compassion. Ital. & Hispan. Hauer misericordia. German. Barmhertzigkeit haben. Belg. Barmhertzigheit hebben over iemant. Pol. Zalować, litować. Vngar. Könyörök. Ang. To have pitie and compassion.] Festus: Miseratur is, qui conqueritur alienam in modo. Salust. in Iugurt. Eos multa polliendo, ac miserando eo rem finire confirmat. Cæs. 1. bell. Gal. Addicit in tabernaculis aut finem fatum quærebantur, aut cum familiaribus suis communem casum miserabantur: id est, deplorabant. Virgil. 4. Georg. Consternatosque animos, & res miserabere fractas. Idem 10. Aeneid. Ingemuit miserans graviter, dextramque tetendit. Idem 12. Aeneid. -& Turni fortem miseratur iniquam. Miserata animi, pro nomo. Virgil. 10. Aeneid. -juvenemque animi miserata repulit. ¶ Hinc Commiseror & verbale Commiseratio, quæ est significatio misericordiæ, qua ex alicujus infœlicitate movemur: quam videre vel ex aspectu alicujus, vel oratione vel etiam cogitatione adducimur, ut eum misereamur, exoremus. Livius lib. 1. ab Vrbe: Agentia migrationem impleverat vias, & conspectus aliorum mutua miseratione integrabat lacrymas. Autor ad Herenn. lib. 3: Commiseratio nem brevem esse oportet.

Misĕro, pro Miseror dicebant veteres: ut Accius in Athamante: Aiq; ita de illi mentui, ut ire hæc neminem miseraret mala.

Misĕratĭo, onis, f. t. Commiseratio, ægritudo, qua ex alicujus rebus adversis movemur. [רחמים rachamim חמלה chamlah חסד chésed. Gall. Pitié compassion. Ital. Pietà, compassione. German. Ein mitleyden, oder erbarmung haben etwas. Hispan. Auenida vtra de misericordia, compassion. Pol. Zalowanie. Vngar. Zánkodás, irgalmasság, keseruség. Ang. Pitie, compassion.] Plinius lepidè sic: Quod me recordantem fugit tam humanæ miserationis habitus. Cic. Lucceio lib. 5: Quem enim nostrum ille moriens apud Mantuam Epaminondas non cum quadam misericordia desiderat?

Misĕrandus, a, um, Miseratione dignus. [Οικτρὸς, οικτρὸν. Gall. Miserable, de qui on doit avoir pitié & compassion. Ital. Degno di misericordia. German. Der zu erbarmen ist, erbärmlich. Hispan. Digno de misericordia, misericordio. Polon. Godzien, zalowania. Vng. Szánakodandó. Ang. To be pitied.] Cicer. a Tusc. ex Sophocle: Accede, accede nate, assiste, miserandum aspice lacerarum corpus lacerati patris. Idem 1. de Orat. Hunc in minimis, cum limis, rebus ita labi, ut alios misericordiæ, alios irridendos esse videatur.

Misĕrābĭlis, le, ovis. Miseratione dignus, flebilis, miserandus. [Οικτρὸς, οικτρὸν. Gall. Miserable, de qui on doit avoir pitié & compassion. Ital. Degno di misericordia. Germann. Erbärmlich, klägliches elendt. Belg. Beklagenswaerdig, jammerlick. Hispan. Cosa digna de misericordia. Pol. Zalosny. Vng. Szomoru keseruletes multo. Ang. To be pitied.] Ovid. in Iam: Siquæ miser fuit pœna, nec his miserabilis ulli. Liv. 1. ab Vrbe: Eventus tamen belli minus miserabilem dimicationem fecit, quòd nec acie certatum est, & tecto modò diruto alterius urbis, duo populi in unum consuli sunt. Ibidem: Voces etiam miserabiles exaudiebantur mulierum præcipuè. ¶ Miserabile pro miserabiliter, nomen pro adverbio. Virgil. 2. Aeneid. -miserabile cæsis Hostibus insultans. Servius.

Misĕrabĭlĭtĕr, M. ferè. [Οικτρὸς, οικτρὸν. Gall. Miserablement. Ital. Miserabilmente. German. Erbärmlich, elendiglich. Hispan. Miserablemente. Pol. Nedznie, żałośnie. Vng. Nyomorultul, nyomorultan. Ang. Miserably, wretchedly.] Cicero 1. Tusc. Est enim flemus quum legimus, tamen non miserabiliter vir clarus curatur. Liv. 3. ab Vrbe: Prosequuntur conjuges, liberique, quinam se relinquerent in ea urbe, in qua nec pudicitia, nec libertas tanta esset miserabiliter rogitantes.

Misĕrantĕr, adverb. Cum commiseratione. [Οικτρὸς, οικτρὸν. Gall. Avec pitié & compassion. Ital. Con pietà & compassione. German. Erbärmlichen. Hispan. Con compassion y misericordia. Polon. Zalośnie. Vng. Szánakodva. Ang. With pitie & compassion.] Gell. lib. 10. cap. 3. Ecquid est quod aut amplius, insigniusve, aut lacrymosius, aut miserantius, &c.

Misogali, μισογάλοι, Græco vocabulo appellantur, qui ab omni literarum elegantia, atque; dicendi cultu horrent, tanquam inverecundi & honestatis osores.

Misogynia, pen. prod. Odium mulierum. [μισογυνία. Pol. Nienawiść niewieści.] quale fuit in Euripide tragœdiarum scriptore, cui mulieres ferè omnes majorem in modum exosus fuisse dicitur: unde & μισογύνης: id est, osor mulierum dictus.

Missa, vocabulum pro forma piaculari in dictionario Alberici, seu Græcum fatis interpellatio exponitur. Hos autem ut Barbarum, non nulli etiam sagrum nomen in nonnullis literis confecuti, ejusmodi literas quibusdam viris impensè nem doctis maximè autem Reuchlino nostro velum est. Hebræum tamen certum est, à mittendo Missam dictam. In hac enim Sacro, quod missa vocatur, duplex quondam fuit Missio: hoc est, dimissio. Nam mittere & sæpissim facere, pro dimittere legimus apud illarum authores. Erat Missio, pro dimissione: unde apud veteres fortasse fuit mori dicemus, plura genera esse fluxit. Erant autem hujus facti duæ partes: quod doctissimi viri Volusius & Rhemnius ante me, & primi, quos ego tenam, monuerunt. Prior fuit ab introitu usque ad offertorium recitativa, in qua fuit confessio, canticum, lectio, interpretatio, interpellatio, adhortatio, oratio, oblatio. Quibus consummatis, Diaconus ex more, secreto loco, sub ala vociferabat: Si quis non communicat, det locum. testè divo Gregorio, Dialog. lib. 2. cap. 35 velut liquet ex Durandus in Rationale 6. explere: Si quis est catechumenus, exeat foràs. Tum enim dimittebantur & catechumeni, & qui pœnitentiæ, qui suo vel ecclesiæ judicio, communione corporis Christi censebantur indigni. Inde que vocata est hæc prior hujus sacri pars missa, catechumenorum. In altera parte hujus sacri fiebat: Pacis fractio, corporis & sanguinis Christi communio, Agape, Eucharistia, sive Gratiarum actio. Quibus exactis jam altera fiebat missio, quando fideles Christiani (qui soli norunt ut Div. Aug. ait, quid sit edere corpus Christi, & sanguinem ejus bibere) quoq; dimittebantur, ut rerum divinarum Diacono ordine. Missa est, Ite ut ecclesia, quæ est fidelium congregatio, quam & Latinè Collectam, & Græcè συναγωγὴν vocaverunt, & ab illone dicta hæc ultima sacri pars Missa fidelium: quod & fideles mitterentur ad sua quisq; negotia privata. ¶ In sacris quoque gentium non admodum dissimiliter agebatur. Nam & sacrificus tem divinam facturus, dicebat ite sis; id est, Quis hic? Quiaderant, respondebant:

Dia.el

[illegible] est, multi & boni. Hæc verò dicebantur, ut quis sciret esse cōcionis admittendi præcalli, & ministeria divideret. Peracta verò re Divina, conversus ad plebem sacerdos ajebat: Ite, missa est, populi scilicet, ut citato apud Apul. lib. 11. Hunc locum, relictum nobis à veteribus, & deductè enarravit: Vis, inquiens, exemplum simile? Prætorum habes. Nam quoniam dicimus in mysteriis nostris solere Sacerdotes pontificia dicere: Ite, Missa est. Vt autem hoc Sermo fit: Missa vocata longa die facta est, denominatione deducta à fine ubi dictum est: Ite, Missa est. Siquidem à fine plerunque denominationem sumi, nemo de Missis ignorat. Confirmata est autem hæc nominatio permodo hujus vulgationem, cum de fine dicebatur, Ite missæ sunt à ministris intimabatur. Idcirco majores nostri subinde missam esse, pro finire, & missam pro finem completione usurparunt. Ita Joan. Cassian. lib. 3. cap. 9. de eo, quod orationē tardius occupavit: Si congregationis, inquit, missam fuisse pro foribus occupatis. Si congregationis, inquit, missam fuisse pro foribus præstolabat. Et cap. 8: Vt conterat, tempus, quo nobis pabula præstolabatur missam utique, id est finis indigentiæ adventum. Si paululum inferius: Nisi, inquit, post Vigilias nostras missæ somnum quantumcunque gustarit, &c. Sanctus quoque Benedictus in regula sua, quo de pub. precibus dicit cap. 9. in Initiatores, & cap. 18. 19. Completum est hoc cap. 17. semel dicit Missæ fuit & bis, Fuisse Completum est hoc cap. 17. semel dicit Missæ fuit & bis, Fuisse missæ, vel fieri, pro finitum atque completum esse, vel fieri intellexerunt. Extra forte quidam acceperit, quod dictum erat: Ite, Missa est, id est, finita, completa. Inde & completa dicta vesperi nocti.

Mussile, Mussio, Missus, vide MITTO.

Mity, tos, avis, Corpus est metallicum, quod in fodinis gratiosa Chalcitine & Sory invenitur, colore subflavo in morem lapidis Chalcitine & Sory invenitur, colore subflavo in morem lapidis ignem jam experti. Virgo Veneris appellatur. ¶ Mitis sulphuris ignem jam experti. Virgo Veneris appellatur. ¶ Mitis Misy præterea Plin. lib. 19. cap. 3. tuberis genus est, fuscitate & coloris & saporis præcipuum, quod in Cypro & Cyrenaica provincia nascitur, nullis ictibus sanabilius.

Mirrelia, vide MIRRA.

Mirrelio, mirrelicis, vide MIRRA.

Mithras, æ plus, cum h, à Persis dictus Solis ejus simulachrum, ellegeo anguicitu iconis, cum tiara, dextraque manu bubula præcisa cornua. Solem enim multa gentes pro deo colentium ea cornua. Solem enim multa gentes pro deo colentium ea cornua. Solem enim multa gentes pro deo colentium ea

to, Mammitto, Summitto, & Trãsmitto, de quibus suis locis.

Mittãs, ss, um, participi. eas significationes habet quas mitto. [משלח mishlach. משלחת mishlachath. משלוח mishlo. Gall. Envoyé. Ital. Mandato. Germ. Gesandt geschickt. Hispan. Embiado. Pol. Posłany. Vng. Küldött. Ang. Sent.]

Mittãs, as, substantivum, m. g. Immissionem feraturæ aut glabrorum in arenã significat. [משלח mishlach. משלחת mishlachath. משלוח mishlo. Hebræis, מפתח mephtach. Gall. Ouverture, Ital. Buttare in cacciare, fare scorrere. Germ. Die Oeffnung der Thoren oder Pforten zu einem Schauspiel. Hispan. Echamiento. Pol. Spuszczenie. Vng. Bocsátás. Ang. A sending or putting forth.] Suetonius in Domitiano de his Circensium die, quo facilius eorum missus perspicerentur, simulos a septenis spatis ad quina curtavit. Item in Claudio: Circenses frequentes etiam in Vaticano concessit, quorum nunquam interfecta per quinquennium ullus venatione. Hæc Budæus. ¶ Aliquando sumitur pro immissione ferarum. Gall. Mise. Ital. Mossi. German. Ein Trupp einer Meyny. Hispan. El mesnie, la tropa que se suelta en plaza. Polon. Stworzenie. Vngar. Egy rendbeli vadak. Ang. A number of beasts or beasts turned to be baited.] Ita Lampridius tribit Heliogabalum celebrasse tale convivium, ut apud amicos singulos singuli missus appararentur & aliquando omnes missus solo varine phasiano constare. Budæus.

Missio, Ex Missus ipse, qui recedit. [משלח mishlach. משלוח mishlo. משלחת mishlachath. משוח mishoach. משחה mishchah. משחא mishcha. משחתא mishchatha. משיחא mishicha. משחיתא mishchitha. משחיתה mishchithah. משחיתא mishchitha. משחיתה mishchithah. משחיתא mishchitha. משחיתה mishchithah

Modò, Quando habet o finalem consignificat tempus præsens, vel paulò ante præcedit, vel nondum præterierat, sed futurum sequitur. [דַּרְכּוֹ *Darchò.* Gall. *A présent, tantost, à cette heure.* Ital. *Hò, hora, adesso, presto.* Germ. Jetzo/bald/eben. Belg. Den Tijdt/nu. Hisp. *Agora, presto, en passado.* Pol. *Teraz, dopiero.* Vng. *Most.* Ang. *Now, even now.*] Ut Modò id ago. Terent. in Eunuch. Modò ait, modò negat. Sic etiam dicimus, Modo dicebam, modò veni, modò locutus. ¶ De tempore præterito testimonium est apud eundem in Eunucho. Quam diu non? Dio. Modò. Vbi Donatus: Nova modo apertè pro tempore præterito dictum esse testificatur, inquiens. Nam qui vitiaverat virginem, non modò, sed longè ante venerat cum Eunucho. ¶ Interdum est aliquando, pro diuturnitate, solum, tantum modo. [*Tantò.* Pol. *Tylko.* Vng. *Csak.*] Liv. lib. 1. ab Vrb. Eventus belli minus miserabilem dimicationem fecit, quod nova arte certatum est, & tectis modò diruta alterius urbis, duo populi in una contenderunt. Id est, solum vel tantum unius urbis tectis diutis. Quinct. lib. 2. cap. 16: Quidã enim circa res omnes, quidã circa civiles modò versãtur. Rhetoricen quæ verunt. ¶ Aliquando idem est quod Si modò. Dum modò, *ꝙd.* Terent. in Heaut. Modò liceat vivere, ipse est. Virg. lib. 4. Aen. Si modò quod memoras factũ fortuna sequatur. ¶ Hinc & Solummodò, Tantummodo, & Amodo, *ꝺ᷑ vero*, quod significat Posthac. Quòd si Modo producta ultima syllaba proferatur, dativus vel ablativus casus est à modus. ¶ Modo, pro saltẽ. Terent. in Adelph. Vnum hoc sinas modò defendam. ¶ Modò pro interdum, Propertius:

Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Pentesilea furit, mœstaque per campum
Fertur, cum lunæ cornibus arma micant.
Sed tamen hæc magnos non effugit femina motus,
Et modò Lygeti cursus superata pruinæ,
Sed tamen primos per juga cernit equos.

¶ Modò non, idem est quod Ferè, vel propemodũm. Tantùm non. Terent. in Phorm. Modò non aurimontes pollicens.

Mŏdŭlŏr. Modulatio, Modulator, Modulatus, Vide MODVLOR in MOBYS.

Mŏdŭs, dum. f. Temperantia, mediocritas, ratio [דֶּרֶךְ *derech* דַּרְכּוֹ *derchò* מִדָּה *middâ* מִדָּתוֹ *middâtò* עֵת *ēth* עִתּוֹ *ittò* זְמַן *zemân* זְמָנוֹ *zemânò* עֵצָה *ētsâ* עֵצָתוֹ *ētsâtò*] Gall. *Moyen, maniere, façon, mesure, regle.* Ital. *Modo, misura, regola.* Germ. Ein massz/weise/gemüng. Belg. Een Wijse/maniere. Hisp. *Manera, medida.* Pol. *Miara, sposob.* Vngar. *Okd, mertekletsség.* Ang. *A manner, fashion or measure.*] Ramo verbi, ubi neque quidquam nimis, sed omnia cum moderamine hant. Vide Quomodo & Quemadmodũ dicimus id est, qua ratione. Et Ad modũ pro Satis, quasi secundum rationẽ. Et Propemodum, fere, quasi partem dicit a modo: hoc est à ratione. At minimum in modũ, Maximum in modũ, quasi præter id quod ratio postulat. Commodũ, aptum, conveniens: quasi cum modo & ratione. Plaut. Poen. Verum hoc unum tamen cogita, modus omnibus in rebus hoc est optimũ hoc tu. Cic. de Orat. In omnibus rebus videnda est quæ natura rei sit. Si enim sunt eæ, modus est, tamen magis offendit nimium, quàm parum. Idem de Senect. Nam habemus, si velut aliquã omnium rerum, sic vivendi modum. Idem 1. Offic. His enim rebus quæ tradantur in vita, modum quendam adhibentes & ordinem, honestatem & decus conservabimus. Colum. lib. 11. Est autem modus in siccando fœno, ut neq; prænimium neq; rursus vinde cull garur. Id est, mẽsura quædam, & moderatio. Idem lib. 3. ita quo scrobe defodiavis nuces sereæ, certum in naturam modum semipedis ponito. Id est, mensurarum. ¶ Modus etiam dicitur quantitas. Cicero Verr. 5. Tam sæpe quum modũ tritici nullo ex parte esset potestas. Hoc est, quantum foliarari, & seri area conjicyeras. Idem pro Plancio. Volatilis magnum agri modum centere. ¶ Hinc sunt Extra modum, Statuere, Constituere, Terminare, Apponere, Adhibere, Deficere, Dare, Retinere modũ. Hor. Est in rebus omnibus modestia quædam, Cælum Libr. 8. Atq; turbas in Sole licentia, & mox religiosa recondituri. Major est modus in horreo hordeum, navalis olearijs, fallamentarijsq;. ¶ Interdũ dicitur finis seu eventus. [קוֹ *kŏ* מִקְוֶה *miqvê*.] Iuvenalis: Impositi, modum Sapiens, & rebus agendis. Virg. lib. 4. Aen. Sed quis erit modus? ¶ Accipitur etiã Modus pro mensura illa, quam multi inter cantandum observare solent. Cic. 1. de Orat. Solet idem Roscius dicere, se nunquam plus tertia fibi accedere, cũ tardiores ubicinis modos, & cantus remissiores esse facturum. Hinc illud in titulis Comœdiarum Terentii: Modos fecit Flaccus Claudi filius tibijs paribus, dextris & sinistris.

Mŏdŭlus, li. m. Diminutivum est à nomine modus, Mensura. [מִדָּה *middâh* מִדָּתוֹ *middâtò* מִשְׁקָל *mishqâl*.] Gal. *Petite mode ou mesure*, Ital. *Misurella.* Germ. ein mäs. Hisp. *Pequeña medida o mesura.* Pol. *Miarka, rozmiar.* Vng. *Mertek.* Ang. *A little measure or measure.*] Suetonius in Nerone: Scrobem coram fieri imperavit, dimensus ad fui corporis modulum. ¶ Modulos etiam vocabant veteres architecti particulas quasdam, ad quas totum opus solent dimensi: vulgus hodie Partes eadem vocat. Paulus in l. Non solùm. ff. de Oper. novi nunciatio. Sed ut probari possit quid postea ædificatum sit, modulos sumere debet is qui opus novum nunciat. ¶ Erant præterea moduli, quædam mensuræ in aquæductibus, quibus aqua ex castellis ad privata ædificia ducebatur. Vlpianus l. damni infecti. ff. de Damno infecto. Vide Galeo putabat eum, qui modulorum aut rivi faciendi causã opus faceret, eorum fastidiare dolore. Hæc fere omnia ex Budæo. Est etiam Modulus, idem quod modulatio, vel ipse cantus, aut flexus vocis, vel ipsa (ut loquuntur) cantus mensura. Fund. lib. 12. cap. 37: Alcestarum pulsus in modulos certos, legesq; numeros præpetes flabilis, aut cantu, aut tibicen. Idem lib. 5. cap. 36: Lydius modulos Amphion, Dorios Thamiras Thrax, Phrygios Marsyas Phryx invenit. ¶ Modulus, sive Modus potest etiam dici id carmonis genus, quod Galli cantiones vocant Vn motet.

Mŏdŭlŏr, aris, pen. cor. d. p. Dimetior, sive cum mensura, & numerorum ratione compono. [מָדַד *mâdad* מָשַׁח *mâshach* מָשַׁל *mâshal* מָתַח *mâthach* מָתַן *mâthan* מָתַק *mâthaq* מָתַר *mâthar* נָגַן *nâgan* נָגַר *nâgar* נָגַשׁ *nâgash* נָהַג *nâhag* נָהַל *nâhal* נָהַר *nâhar* נָוַה *nâvah* נָוַל *nâval* נָוַן *nâvan* נָוַס *nâvas* נָוַע *nâva* נָוַף *nâvaph* נָוַר *nâvar* נָוַת *nâvath* נָזַל *nâzal* נָזַר *nâzar* נָחַל *nâchal* נָחַם *nâcham* נָחַר *nâchar* נָטַל *nâtal* נָטַף *nâtaph* נָטַר *nâtar* נָטַשׁ *nâtash* נָכַר *nâchar* נָכַשׁ *nâchash* נָמַל *nâmal* נָמַר *nâmar* נָסַג *nâsag* נָסַח *nâsach* נָסַל *nâsal* נָסַע *nâsa* נָעַל *nâal* נָעַר *nâar* נָפַח *nâphach* נָפַל *nâphal* נָפַץ *nâphats* נָפַק *nâphaq* נָפַר *nâphar* נָפַשׁ *nâphash* נָצַב *nâtsab* נָצַל *nâtsal* נָצַר *nâtsar* נָקַב *nâqab* נָקַד *nâqad* נָקַם *nâqam* נָקַף *nâqaph* נָקַר *nâqar* נָקַשׁ *nâqash* נָקַת *nâqath* נָשַׁב *nâshab* נָשַׁג *nâshag* נָשַׁח *nâshach* נָשַׁל *nâshal* נָשַׁם *nâsham* נָשַׁף *nâshaph* נָשַׁר *nâshar* נָשַׁת *nâshath* נָתַח *nâthach* נָתַן *nâthan* נָתַק *nâthaq* נָתַר *nâthar* נָתַשׁ *nâthash* נָתַת *nâthath* נָתַת *nâthath* נָתַת *nâthath

Ger. Klein. Hisp. Pequeno, pequeño. Pol. Mały. Vngar. Kiſſded. Ang. ſmale, ſmall, ſlender, ſmaller.] ut Modica pecunia. Plin. l. 32. c. 53. Sed ſi nocuit, ut ovata calido loco impoſita galeri, igne modico foveretur. Horat. 2. Epiſt. 2. ex modico, quantum res poſcet, acervo Tollam. Colum. l. 6. c. 2. Humilis enim & modica corporatura pecori operari debet eſſe. ¶ Sic Immodicus quod plus æquo eſt magnum. Liger & Ligeris. Col. C. Licinius damnatus eſt, quum à magiſtratu rogationem tribunitia quam promulgaverat, immodica poſſeſſionis libidine tranſcendiſſet. ¶ Refertur etiam ad numerum, ut idem Ut quod exiguo numero. Plaut. Iuangi portu turba eſt, domum modici introierunt. Cic. in Paradox. Meum autem quoniam pecuniæ contemnis, & refertis tam ad vulgi opinionem mediocris, ad tam nulla, ad meam modica: de me ſic ito, de te loquar. Sic immodicos, ditiſſimos nonnullos. Martialis: Atraq; commodius ceſſat imago domus. ¶ Proprie tamen Modicum dicitur, non cui aliquid ſit immixtum, ſed quod non excedat modum & modeſtiam eſt, & temperatum. ſobrium. Plane. Cui animus modicus, cupiditates, expers ambitionis.

Mŏdĭcum, modici, n. t. Aliquando nomen per ſe ſubſiſtens. [DVM modicè, modicè. Gal. Peu. Ital. Poco. Ger. Ein klein, ein wenig. Belg. Een weynich. Hiſp. Poco, pequeño. Vng. Kevés. Ang. A little, a little while.] Juvenal. Satyr. 8. Modico contenta agebas.

Mŏdĭcĕ, adv. um, diminutivum à Modicus. [ſparingly. Gall. Peu. Ital. Poco. Germ. Wenig. Hiſp. Poquillo. Polon. Trochę. Vng. Kevéske. Ang. little.] Suetonius in Nerone, cap. 48. Decubuit ſuper ſtratum modice lacerta, veteri pallio ſtratum, &c.

Mŏdĭcum, adverb. Parùm. [DVM modicè, modicè, modicè, modicè. Gal. Peu, moderément. Ital. Poco. Germ. Wenig, mäſſiglich. Hiſp. Modicamente, poco. Pol. Trochę. Vng. Kevés, mértékkel. Ang. little.] Idem Aeſculapius medicum cerat.

Mŏdĕrātē, verbi. Temperatè, moderatè. [ſparingly. Gall. Temperément, moyennement, raiſonnablement, pareillement. Ital. Moderatamente, temperatamente. Germ. Zimlich, mäſſiglich. Hiſp. Moderadamente, templadamente. Pol. Potrzeſie. Vng. Kevéssé, mértékkel. Ang. Meanly, moderately, temperately.] Idem in Milone: Modicè ſapit. Hoc eſt, mediocriter & temperatè, moderatè. Varr. de Re rust. Quum ea ſit modicè temperatus. ¶ Immoderatè, immodicè, vel intemperatè contra. Colum. l. 6. Magiſque conducit agricolæ, frequentem id parùs quam immodicè facere. ¶ Aliquando etiam Modicè idem videtur ſignificare quod parùm. Plin. l. 8. c. 40. Ædificia modicè hiberna extantia.

Mŏdĕrātus, a, um. Rego, moderatum ad libeo, modum ſtatuo, pono, ſubmitto, cogo. [מתון מתוך רסן רתוק מסגר מסמר, ſobrius, moderatus, temperatus, ſtabilis, ſtatutus, ſtipatus, ſtipendiarius. Gall. Moderé, reglé, ſommeux. Ital. Moderato, regolato. Germ. Mäſſig, Maß haltend, gemeſſen, regiert. Belg. Regeert, matigen. Hiſp. Regido y templado. Pol. Rządny, ſtanowy. Vng. Igazgatott, gyérött. Ang. To governe, guyde or rule.] Varie autem cum laudi & accuſationi caſu conſtruitur. Sallu. Iterum, cum ſibi ea gentis ſuæ moderatur. Cic. de Nat. 3: Deus eorum vitam, tenuitatem, mortem moderans. Idem Academ. Mens, quæ omnia moderetur, regat. Et de Orat. 1. Senatum tervire populo, cui populum ipſe modum, & regendi ſui poteſtatem tradidiſſet. Idem in Verr. 5: Vent. & imbres ſæpe res ruſticas moderantur. Plaut. in Curc. Linguæ moderandi eſt. Suet. in Aug. Nec luxuriæ modernus eſt. Terent. Heaut. Exitus libidinem moderantur, quæ nunc eſt, non quæ olim fuit. Cic. 5. Tuſcul. Tibicines, inquit, fidibus ducuntur, ſaltatores, non multitudinis arbitrio cantus numerosque moderantur. ¶ Linguæ moderari. Plaut. Curcul. Sed ſeſtinem requieſcere ſoles, lingua moderandum eſt mihi: hoc eſt, ratiocinari eſt mihi. ¶ Dicitur & Modero, as, in eadem ſignificatione. Sallu. Vbi hoc exemplo per Senatus decretum Cantul gladium edexeris, quis illi finem ſtatuet aut quis moderabit? Accius, in Epigonis, apud Nonium: Videt, utter impietas ſit mala, neque moderat metus.

Mŏdĕrātio, onis, f. t. Separatio. [ſparingly, ſtinting. Gall. Gouvernement, mépriſe, ſtempérance. Ita. Governo, miſura, temperamento. Ger. Mäſſigung. Hiſpan. Regimiento y templança. Polon. Vmiarkowanie. Vngar. Megmerkélés, igyekvés. Ang. A governing, guiding, or temperance.] Cic. de Senect. Moderatio modò virium adhibenda, & tantum quantum quiſq; poteſt nitatur. Vide MODESTIA.

Mŏdĕrātor, partic. pium. [מתון מתוך רסן רתוק מסגר מסמר, ſobrius, moderatus, temperatus, ſtabilis, ſtatutus, ſtipatus, ſtipendiarius. Gall. Qui modere et gouverne, qui donne meſure. Ital. Governatore, che da norma et regola ad altri. Germ. Regierender, leitender. Hiſpan. Regidor y medido, templadores. Polon. Sprawca. Vng. Igazgató. Ang. That guideth or governeth, that ſtayeth or ſtaieth.] Iuvenal. Satyr. 10. de Demoſthene: Fœvis & illum Exitus eripuit, quem mirabantur Athenæ Torrentem, & plenum moderantem frena theatri.

Mŏdĕrātĕr, adverb. Moderatè. [ſparingly. Gall. Temperément, moderément. Ital. Temperatamente, moderatamente. Ger. Mäſſiglich. Hiſp. Templadamente. Pol. Trzeźwie. Vngar. Mértékkel. Ang. Meanly, moderately.] Lucret. lib. 1: Quis regere immenſi ſummam, quis habere profundi Indu manu validas potis eſt moderanter habenas? Ovid. 2. Metamorph. moderatius ero, Curre, fuge quoque loca, me cruentius exequar ipſe. ¶ Hujus compoſitum eſt Præmoderor, antè moderor.

Mŏdĕrātus, adject. Temperatus. [ſparingly, ſtinting. Gall. Temperé, moderé. Ital. Moderato, temperato. German. Mäſig, beſcheiden. Hiſpan. Templado. Pol. Nemo. Vngar. Mértékletes. Ang. Temperate, moderate.] Cicero Senect. Moderati enim, & non difficiles ſenes, accommodati tolerabilem agunt ſenectutem. Ovid. 3. Triſt. eleg. 8. Nec ſæviat, neq; enim moderatior eſt.

Mŏdĕrātĭſſĭmus, ſuperlativus. [Vng. igen mértékletes.] Iulius Capitolinus in M. Antonio: Fuitque per omnia moderatiſſimus in bonis rebus deterrendis à malo.

Mŏdĕrātè, adverb. Adhibita Moderatione. [Ordonné, moyenné. Gall. Temperément, moderément. Ital. Temperatamente, moderatamente. German. Mäſſig, beſcheidentlich. Hiſpan. Templadamente, moderadamente. Polon. Pilnuiąc, rządnie. Vngar. Mértékkel, szelidségel. Ang. Temperately, moderately.] ut, Moderatè dictum. Cicero pro Sextio: Ab his quæ quam ſanctè aut moderatè dicta? putabimus? Idem 2. de Invib. Qui autem, ſi maximè hæc placeat, moderatiùs tamen id voluerint, &c. Idem 3. de Legib. Quæ res quam ſapientiſſimè moderatiſſimèque conſtituta cùm à majoribus noſtris, nihil habui (ſanè non multum) quod putarem innovandum.

Mŏdĕrātim, adverb. Lucret. lib. 12. naturaq; rebus Paulatim trìbuit, moderatim crèſcere cogens.

Mŏdĕrātor, oris, m. t. Rector, gubernator. [מתון מתוך רסן רתוק מסגר מסמר, ſobrius, moderatus, temperatus, ſtabilis, ſtatutus, ſtipatus, ſtipendiarius. Gall. Gouverneur, moderateur, temperateur. Ital. Governatore, che ha imperio, che governa, governatore. Germ. Ein regierer, ſo über etwas unnd leute in gewiſſer maß. Belg. Een matigheet reggeerder. Hiſp. Regidor, templador. Pol. Sprawca, rządzca. Vng. Igazgató gubernátor. Ang. A ruler, a governour or guider.] Cic. lib. 1. Tuſc. Hæc igitur, & alia innumerabilia quum videmus, poſſumusne dubitare quin his præſit aliquis conditor vel effector, ſi hæc nata ſunt, ut Platoni videtur, vel ſi ſemper fuerunt, ut Ariſtoteli placet, moderatorne tanti operis & muneris? Idem 2. de Nat. deor. Poſtea quam vidiſſent motus eos ſolitos & æquabiles, omnibusq; rebus ordinibus moderari, ut mutabilibus conſtantia, cœperunt intelligere eſſe aliquem non ſolùm habitatorem in hac cœlesti & divina domo, ſed etiam rectorem & moderatorem, & tanquam architectum tanti operis, tantique muneris. ¶ Moderator juventæ, Præceptor & pedagogus. Martial. libro 12. Quintiliane vagæ moderator ſumme juventæ. Ovidius 2. de Pont. eleg. 5: Succedatque ſuis orator moderator habenis.

Mŏdĕrātrix, f. n. Gubernatrix, rectrix. [מתון מתוך רסן רתוק מסגר מסמר, ſobrius, moderatus, temperatus, ſtabilis, ſtatutus, ſtipatus, ſtipendiarius. Gall. Gouvernante. Ital. Governatrice, Germ. Ein regiererin. Hiſp. Regidora, governadora. Pol. Rządna. Vngar. Igazgató asszony. Ang. A woman that guideth and ruleth.] Cicero 1. de Invent. Moderatrix rerum Sapientia, Idem 1. de Nat. deor. Ejus autem univerſæ Eſſentiam & moderatricem divinam eſſe providentiam.

Mŏdĕrāmĕn, ĭnis, n. t. Moderatio, gubernatio. [מתון מתוך רסן רתוק מסגר מסמר, ſobrius, moderatus, temperatus, ſtabilis, ſtatutus, ſtipatus, ſtipendiarius. Gall. Gouvernement, regiment. Ital. Governo. Germ. Regierung, lenkung. Hiſp. Regimiento. Polon. Rządzenie. Vng. Igazgatás, gyérés. Ang. Government or rule.] Ovid. 2. Metamorph. Quæ tibi quoque, capiatque aliquis moderamina, dixi, de quibus in moderamine hoc eſt, gubernatione, intelligit, quam κυβερνησιν vocant Græci. Idem 2. Metamorph. Victima pronis via eſt & ejus moderamine cerno: de curſuum moderamine loquitur, quod ἡνιοχειαν vocant Græci. Sumere moderamina mundi, Claud. de laudibus Serenæ.

Mŏdĕrātĭus, a, um. a Modico. Qui animi elationi, cæteris q; cupiditatibus moderatur, & in rebus omnibus modū ſervat: cujus contrarium eſt Arrogans. [מתון מתוך רסן רתוק מסגר מסמר, ſobrius, moderatus, temperatus, ſtabilis, ſtatutus, ſtipatus, ſtipendiarius. Gall. Modeſte, temperé. Ital. Moderato, temperato, temperante. German. Zuchtig, beſcheidentlich. Belg. Matigelick, maſſelick. Hiſpan. Modeſto y templado, moderado. Pol. Skromny, umiarkowany. Vng. Feddersöges, mértékletes, szemérmetes. Ang. Demure and modeſt.] Terent. in Adelph. Proba & modeſta: ubi Donatus, Proba ubi & modeſta apud alios. Idem Heaut. Hæcine an liberaliter eſſe ingenio decet, Prudenter, modeſte, commoda, atq; injurias Viri omnes ferre, & tegere contumelias. Modeſtus vultus nil eſt, niſi ſpecie modeſtiæ quandam præ ſe ferens. Terent. in Andr. & cultu, Sofia, Adeo modeſto, idq; venuſto, ut nihil ſupra! Cic. Nam & modeſtum hominem cognoſces, & prudentem. Idem pro Planc: Adoleſcentes modeſtiſſimi pudoris. Idem contra Rullum: Plebs optima, & modeſtiſſimi mores.

Mŏdĕstè, Commodo & temperatè. [ſparingly. Gall. Modeſtement, avec meſure. Ital. Modeſtamente, con meſura. German. Zuchtiglich, beſcheidentlich, mäſſiglich. Hiſpan. Modeſta, y templadamente. Polon. Grzecznie, pokornie. Vng. Noddai, mértékletes. Ang. Demurely, modeſtly.] Cic. contra Rull. In ea veſtitu illi latebræ modeſtiæ

deste intolerantiam suam continebunt. Modestè parere dixit idem de Leg. 3. Teucrin Zhotm. Arionus quimodestè illi hæc ferat. Varro. Non nos optimè vixille, qui diutissimè vixerunt, sed qui modestissimè.

Mŏdĕstĭa, æ, f. p. [מוֹסָר *humanitas, correptio, disciplina, & malis.* Gall. *Modestie, temperance.* Ital. *Modestia, moderatia.* German. Mäßigkeit oder mäßigung gnad. Belg. Matigheyt, manierlickheyt. Hispan. *Templança, moderacion.* Pol. *Cnotliwość pokora.* Vngar. *Erkölcsi szemérmesség, mértéktartó mértékletesség.* Ang. *Modestie, sobrietie, humblenesse.*] & Moderatio, *temperies*, hunc habet ordinem, ut modestia fundamentum, tolleratio, & basis ipsa virtutis sit, ex cujus genere est moderatio, quæ temperat ut gaudeat modus in factis & dictis, & cæteris actionibus, quæ agendi officio tribuantur. Auctor ad Herenn. lib. 1: Modestiam ita definit, ut sit animo continens moderatio cupiditatum. Cic. 1. Offic. Siesit, ut modestia scientia sit opportunitatis idonearum ad aliquid agendum temporum. Claud. 8. Paneg. Servat in cœlestem divina modestia vultum. Quintil. lib. 5. cap. 7. Nam sæpe qui adversus infidelitatem pugnassent, modestia mitigantur. Cicero de Divinat. Vbi illæ paulò ante sapientes virginal. modestiæ?

Mŏdĕstĭātŏr, m. t. Dicitur, teste Nonio, qui in conviviis modificandi autoritatem habent, quasi modum injungentes, ἐπιστάτης. Varr. Rer. humanar. libro 20. ut tutat idem Nonius, in conviviis instituti sunt moderatores atque magistri.

Mœchŭs, m. i. Adulter, fornicator. [מְנָאֵף *mœchus*, מְנָאָפָה *mœchatus*. Gall. *Adultere, paillard.* Ital. *Adultero.* German. Ein Ehebrecher. Belg. Een Overspeler. Hisp. *Adultero, deconcubito.* Polon. *Cudzołownik.* Vng. Paráznak. Ang. *An adulterer or whoremonger.*] Plautus in Amphit. Illa dum censet Virum suum esse, quæ cum mœcho est. Terent. Eunuch. Nunc minatur porrò se id quod minens solet. ¶ Fœtus fœminicum est Mœchi, ἀρσ., idem quod adulterii. Martial. lib. 10. Ad nocturnas aves fallitur ille mœchus. ¶ Mœchus mulierum. Plaut. Mil. Herus meus mœchus est magnus mœchorum est mulierum, ut nemo plus, neque istorum credo.

Mœchĭfĭco, as, avi, ātum, a. Adulterium pollui. [מִנְאַף *mœchari, mœchatus*. Gall. *Adulterer, paillarder.* Ital. *Adulterare.* Ger. Mit dem Ehebruch sündigen. Hisp. *Adulterar con muger.* Polon. *Cudzołożyć.* Vng. Paráználkodom. Ang. *To commit adultery or whoredome.*] Plaut. in Cas. in adulterio dum mœchificat, Casinam, credo, perdidit.

Mœchŏr, aris, d. p. Adulterare, fœdare, cubile alterius ingredior. [מִנְאַף *mœchari, mœchatus*. Gall. *Adulterer, commettre adultere, paillarder.* Ital. *Commettere adulterio.* Germ. Die Ehe brechen. Ehebruch begehen. Belg. Overspelen. Hispan. *Adulterar las casadas.* Pol. *Cudzołożyć.* Vng. Paráználkodom. Ang. *To commit adultery, to play the harlot.*] Catul. Mentula mœchatur, mœchatur Mentula certe.

Mœnĭă, mœnium, n. t. plusquàm tantùm declinatur, à muniendo dicta. [חוֹמָה *murus, vallum*. Gall. *Le mur d'une ville.* Ital. *Mura, muraglie.* Germ. Die ringmauren umben eine Stadt. Gemeuren Belg. Muren. Hispan. *Los muros de la ciudad ò villa.* Polon. *Mur, bal warownia.* Vng. Kőfal. Ang. *The walles of a citie.*] Veteres enim æ & u, indifferenter utebantur. Et propriè dicuntur quæ urbem cingunt. Virgil. ¶ Aeneid. -& mœnia pandimus urbis. Cic. de Nat. deor. Diligentia reducuerbem religione, quàm ipsis mœnibus cingitis. Virgil. 9. Aen. -ingenti clamore per amnes Condunt se Teucri portas, & arcenia complent. Idem 1. Aeneid. O fortunati, quorum jam mœnia surgunt. ¶ Hinc est Sulpitii dictum, quod est lib. in vobis urbs est Sulpitia mœnia, vel Sulpitiana, mœnia dicit, quæ Sulpitii mœnia in fornicibus profitebant. Mart. lib. 8: Conviva cœli quinquies potest esse. Sunt mœnianæ quod inter uxores. Et Pomerium, quasi post mœnia, de quo suo loco. ¶ Mœnes singulariter protulit Ennius, teste Festo: Apud eum porum in campo hostium pro mœnibus.

Mœnĭtĭōsus, Mœnibus similes. [τειχοειδὴς. Gall. *Facte de murs.* Ital. *Cinto di mura.* Ger. Mit einer mauren umbgeben oder bewart. Hisp. *Cosa cercada de muros.* Pol. *Obmurowany.* Vng. Kőfallal körülvetett. Ang. *Inclosed or environed with walles.*] Plaut. in Bacch. Quem Priami Pergamum divino mœnitum manu. Participium est antiqui verbi *Mœnio*, quo veteres utebantur pro Munio: quemadmodum & Pœnio pro Punio.

Mœrĕo, ēre, mœrŭi, n. p. plusquàm tantùm declinatur, à mœrendo dicta. Tristor, dolere afficior, in mœrore & luctu fui. deducitur putatur. Varro tamen a mari rendo dictum putat, quòd mœrere corpus mare fecit, cùm per æstum fervendo videretur. [אָבַל *luctus*, בְּכִאָה *mœstitia*, אָנַח *ululo*, דָּאַג *doleo*, דְּאָגָה *dolor*. Gall. *Affligé, triste en dolent, se tourmenter.* Ital. *Essere dolente, attristarsi.* Germ. Trawren traurig seyn oder betrübt seyn. Belg. Treuren. Hisp. *Entristecerse.* Pol. *Smucić się, gniewać się, żałować.* Vng. Szomorkodom, szomorkodás. Ang. *To be sorrowfull and sadde.*] Hinc de Amic. Quocirca mœrere hoc ejus eventu, vereor ne invidi magistic, quàm amici. Horat. Epod. 15. Rhea translatos alio mœrebis amores. ¶ Aliquando etiam invenitur cum accusativo constructum. Cic. Pereat. Ante quidem omnia fuit formosissimè & amantissimè vidco, me mœrtor, sed mœreo casum ejusmodi, ut tamen tuis miseris meæ miseriæ sublevantur. ¶ Item ponitur pro deploro, ut apud eundem lib. 1. Tusc. Atilla hoc acerbissimam rem mœret, ἐφίμως. Et iterum: Quum gravitet filii mortem mœreret.

Mœrĕor, eris, passiva voce minus frequens admodum. Cicero tamen ita locutus pro Sextio: Nos pulsi eramus, inquit, vos tacui mœrebamini. Vide eam quoque exemplum citatum apud Varronem libro 6. de Ling. Lat. Corpora Gratiarum mœrebar mundo frigui.

Mœro, as, avi, p. Mœrentē & mœstē facio. [עָצַב *tristitiā afficio, dolorem moveo*. Gall. *Contrister, faire mourir.* Ital. *Dolersi, attristare.* Ger. Betrübet traurig machen. Hisp. *Entristecer, dar tristeza.* Polon. *Smucam, żałuję.* Vng. Megszomorítom. Ang. *To make sorrowfull and sadde.*] Pacuvius: Nam me multis mœrere modis. Nonius.

Mœrens, antis, participium, Dolens. [עָצֵב עָצוּב *mœstus* דַּךְ *dejectus, humilis, afflictus*. Gall. *Qui est dolent & marri.* Ital. *Che sta dolente.* Ger. Traurend. Hispan. *El que tiene tristeza, enojo.* Pol. *Smutny, żałośny.* Vng. Szomorú, bánatos. Ang. *Mourning, sadde.*] Virg. 1. Aen. -& dictis mœrentia pectora mulcet. Ovid. epistola Andromachæ: Interea patrios vultus mœrente sorores Veror.

Mœrŏr, oris, m. t. Dolor, tristitia, luctus. [אֵבֶל *luctus, planctus, dolor*. עָצֵב *tristis, dolens*. Gall. *Tristesse & douleur de courage, marrissement dessous.* Ital. *Cruccio, dolore, noia.* German. Traurigkeit, hummer. Hispan. *Tristeza, dolor.* Polon. *Smutek, żałość.* Vng. *Szomorúság.* Ang. *Mourning, sadduesse.*] Cicero Att. lib. 12: Mœrorem meum, dolorem non potui. Iuvenal. Sat. 10: inque Perpetuo mœrore, & nigra velle sedebant.

Mœstŭs, a, um, adject. Tristis, dolore oppressus. [עָצֵב *bestrus* עָצוּב *mœstus* דַּךְ *dejectus, contritus*. Gal. *Triste & dolent.* Ital. *Mesto, crucciato.* Ger. Traurig. Bel. Droef. Hisp. *Triste, mohino, lloroso.* Pol. *Smutny, żałosny.* Vng. *Szomorú, bánatos, szomoru.* Ang. *Sadde, sorrowfull.*] Virg. 1. Aen. -& mœstas profuse voces. Cæsar. de bell. Gal. Arii qui ab Alexia profecerant, nonnulli, propè victoria desperata, se in oppidum receperunt. Ovid. 4. Trist. Eleg. 4: Alter ab alterius lacrimis mœstus erat. Virgil. 2. Aen. In somnis ecce ante oculos mœstissimus Hector Visus adesse mihi.

Mœstĭtĭa, æ, f. p. & Mœstĭtūdo, ĭnis, Mœror, vel tristitia, tristitia. [אֵבֶל *luctus, planctus*. תַּאֲנִיָּה *res triste, mœstitia*. עָצֵב *tristis*. Gall. *Tristesse, douleur.* Ital. *Tristezza.* Germ. Traurigkeit, kummer, betrübnüs. Belg. Droefheyt. Hispan. *Dolencia, tristeza, pena.* Pol. *Smutek, żałość, frasunek.* Vng. *Szomorúság, keserűség.* Ang. *Sadduesse, heavinesse, heavie mynde.*] Plautus: Cui tanta mœstitudo obtigit. Cicero 1. de Finibus: Sapientia enim est una, quæ mœstitiam pellat ex animis. Tacit. libro 3: Cæsar Senonio mœstitiam orationis invidiam, &c.

Mœstē, adverb. [*tristis*. Gall. *Avec douleur & tristesse.* Ital. *Con dolore, con mancanconia.* German. Traurigklich. Hisp. *Con dolencia o tristeza.* Pol. *Smutnie, żałośnie.* Vng. *Szomorúan, keserűen.* Ang. *Sadduelie, heavilie.*] Autor ad Herenn. Tam clementer, mœstè, hilariter.

Mœstĭtĕr, adverb. antiquum, pro Mœstè. Plaut. in Rudens. Obsecro tam mœstiter vetlicas?

Mœnĭ, orum, n. t. pro muris. [חוֹמוֹת *domorum, urbis*. Gall. *Les murs ou murailles.* Ital. *Mura.* German. Mauren. Hispan. *Muros.* Pol. *Mury.* Vng. *Falak.* Ang. *Walles.*] Virg. 10. Aeneid. Quæ intra portas, atque ipsis prælia miscent Aggeribus mœrorum. Vbi Servius, Mœrorum, pro Murorum, antiquè. Nam veteres pleraque eorum, quæ nos per u dicimus, per œ diphthongum pronunciabant. Hinc et Mœrorum, pro Murorum, & contrà Pœnio pro Punio.

Mogĭlăli, ἀρχαϊσμὸς, qui difficulter & malè pronunciat.

Mŏlă, æ, f. p. nomen habet à mole, quòd farina mole frumenta leguminaq; ea terantur. [רֵחַיִם *rotundum* טְחֹנָה *rotundum, pistrinum*. Gall. *Vn moulin.* Ital. *Macina.* Ger. Mule. Belg. Molen. Hisp. *Muela.* Pol. *Młyn.* Vng. Malom. Ang. *A mill.*] Alii à movendo dictam putant, quòd quæ in eam conjiciuntur, motu lapidis comminuantur. Iuvenal. Satyr. 6: Intoque trahunt epicedia collo Segnes pedes, dignâ, molam versure neporis. Ovid. 3. de Arte. Illa tonat tacitum quid dum atque inamabile nectat, Vt rudit à fesso tarda trapeta mola. Cic. ad Attic. lib. 2: Vt Rhodi videretur molis portas, quàm Molon operam dedisse. ¶ Punicæ molæ. Ovid. 6. Fastor. Inde focō lævat pistor fumantia, fortes Et cum punicea verberat ilia mola. ¶ Molæ antiqui alios usus quoque, aliàs à manu Manuarias, à trudendo Trusatiles appellabant, quæ & versatiles dicuntur. Plin. lib. 36. cap. 18. Item molas versatiles Volsinii invenêre, quarum aliquas & sponte motas invenimus in prodigiis. Sumuntur quoq; molæ nomina ex rebus quæ per eas comminuuntur: unde Molas frumentarias

mentarias dicimus, & Molas fabarias. ¶ Molæ oleariæ dicuntur, è quibus ex marmore, aut ferro ne aliquo oleum exprimitur. At Latinè quidè mola, Græcè μύλη, sive μύλος dicitur unde Amygdalum, μύλλος, placenta è genere farinæ mola factâ extrito. In molendinis ut nunc vocant vulgò, superiorem partem. Metaw vocant, μύλος inferiorem verò Catillum, ονος. ¶ Accipitur etiam quandoq; Mola, μύλη, pro Mandibula sive maxilla. ¶ Dicitur præterea aliquando Mola, caro informis, & in anima in utero mulieris, hinc vel femine genitæ quæ licet his quoq; accidat cum coitu utantur, quoties membrana vinolæ sunt, aut semen viri ac formandi fœtum debile est, atq; ineptum ad quem tamen hic accidit quæ à coitu abstinet, solus his coire, quales videmus fieri in quibus hic humidi tumor præter naturâ, quam semen frigidius multum indurescit in carnem quandoq; aliquando ex toto spiritu fiat mola, quæ movetur natura tentante eam expellere. De hac Aristot. lib. 4. de Generat. animal. Quæ ex humore crudo conceptus fiunt, tunc mola pigrum, idq; in mulieribus maximè aut solis, aut maximè. ¶ Pistrina Mola, a molendo fame, dictum fit rectum, & farinarium, quòd eo molitor hostias expiatorias asservet. Plin. lib. 12. cap. 18. Nec minus propitiant Deos mola salsa supplicantibus, imò verò (ut palàm dixi) piacularibus. Plaut. in Amph. procig ad Jovi, aut mola salsa hodie, aut ture eos precarii oportuit. Horat. Satirar. Serpit, & hanc pro fatali fixurus dulcem Arabice natem Ancarus, spongiq; mala caput improbe tabi. Lucret. lib. 1. Jam lucere Sicilam Cœperat, obliquoq; molas indicere cultro. ¶ Inspergere molam. Cicer. de Div. Cognoscitis jecora, corda extis jam adsedere, fumat ac molam & vinum insperserit. ¶ Apud antiquos post glandes & orbutia alias fruges in honorem Deum arvalium tantum, ut sacrificium non fieret sine sale & farre. Virgil. 8. Aeneid. Spargens molam. Hinc Immolare, de quo ito loco.

Molāris, is fabi tertium, m. r. Dens maxillaris. [שחקן rachaman, מחרץ Gall. Une machoire. Ital. Mascellare. Germ. Ein stockzan oder backzan. Hisp. La muela para moler. Pol. Zabek. Vng. Szep fog. Ang. The cheek tooth.] A mola pro maxilla deducto nomine, quòd cibum à cæteris dentibus vomere factum, dentes maxillares molant. ¶ Alicubi etiam Molaris accipitur pro molæ fragmento. Ovid. lib. 3. Metam. nec comes inquit, crudum, dextroq; molaris habet. Et Statius lib. Theb. vastaq; tot undes, fractique molares.

Molāris, e, nom. molare, am. r. adject. [מחרץ Gall. Propre ou concernant à faire moudre de meules. Ital. Cosa da far macine. Ger. Das zu der Mülen gehört. Hisp. Cosa para hazer moler. Pol. Młynski. Vng. Malomkö, malomi. Ang. Of a mill.] ut, Lapis molaris, ex quo mola fit. Plin. lib. 36. cap. 25. Vel ex eadem re cæsso lapide, quàm ex ipso flumine collectum horæ molari, qualem quidem pinguiorem maxime eligunt. ¶ Hunc quidam Pyricen vocant, quòd ignis plurimus ignis, quem πῦρ Græci dicunt, è frumento, quod σῖτος nominant, quòd eo conterimus. Vide ibi.

Molāris, is, m. Qui ad molam pertinet. [מחרץ Gall. Du meulier. Ital. Da macine. Ger. Der zu der Mülen gehört. Hisp. Cosa de molino. Vng. Malomkö. Ang. Of a mill. ut, Asinus molaris, quo utuntur ad molam. Cato de Re rustic. cap. 11. Molarium asinum unum.

Mŏla, æ, molo, molitum, act. 1. Molo tero. [טחן tachah, גרס garas. Gal. Moudre. Ital. Macinare. Ger. Mahlen. Hisp. Moler. Pol. Sprzhe. Vng. Örlö. Ang. To grind.] Terent. in Phorm. Modò usq; in primo, usque ad vesperum. Plin. lib. 7. cap. 56. Ceres frumenta invenit, quòd antea glande vescerentur eadem molere, &c. Cæsar lib. 1. Commentar. Trium mensium molas secum portare jussit. Quemq; domo efferre jussit. Cor pessimum ens est pernolo, quod aliquando pro levitate accipitur. Horat. 1. Serm. Sat. 2. Hæc juvenes æquum est deterrere, num alienas Permolere uxores. Tranlatio sumpta à mola. Commolo, simul molo, συμμύλλω. Cato de Opific. Commetos & commolitos dentibus cibos eo ligit, & conglobatos vi sua deprimit, & transmittit ad ventrem, omnia perfectè molo. Habent autem hæc pronunt. correptam.

Mŏlīta, mola contusa. Media correpta pronunciatur Molitum. Colum. lib. 6. cap. 9.

Mŏlītor, ātus, ārī, dep. 1. [מלחמה milchamah, מלחם Gal. Mochare. Ital. Molestare. Ger. Das natan. Hisp. La mesenenga sobre la mesa. Pol. Mowa. Vng. Bötz. Ang. A quarrelling.] Plin. l. 35. c. 12. Molitura etiam prælium ejusmodi imaginatum quandam imaginem præbet.

Mŏlītor, ōris, m. Qui molit. [טחן tachan, מחרץ Gal. Meulier. Ital. Macinare, molinaro. Ger. Ein Mülner. Hisp. Molinero. Pol. Młynarz. Vngar. Örlö. Ang. A miller.] Vulgò molendinarius dicitur. Ennodius, quæ molit, molitrix. Ibi & molitor pensat prælia molitor. Vide hoc loco.

Mŏlīnārius, a, um. Quod ad molendinum pertinet. [בית מרחיא Gall. Appartenant à un moulin. Ital. Da molino. German. Das zu der Mülen oder mahlen gehört. Hispan. Cosa para molino. Polon. Młynski. Vngar. Malomi hoz tartozo. Ang. That belongeth to grinding. ut. Asina molendinaria. Paulus fore consultus Asinum molendinarium negant ea appellatione contineri.

Mŏlīnum, i, n. propriè à molendo, ἡ μύλη. Pistrinum olim dicebatur, quia tempore humida rudi baccer, non molebatur. [בית רחיא beth rachaim, מרחיא Gal. Vn moulin. Ital. & Hisp. Molino. Germ. Ein gemeine mülen. Pol. Młyn. Vng. Malom. Ang. A hand mill or quern.] Cato in Thermum, (ut erat Nonius) jubet terere, nervo, molitrina. Budæus credit etiam hoc nomine appellari pelliculam quæ farinarum molarum fuci.

Mŏlīō, īs, Intransitivum quo aliquid molitur sive imminuitur, vel id quod molat, ut rotis boum, vt humeris servorum ad illigatum ad molendinas molas. [עגל עגל עגל Gall. Tourner à la meule. Ital. Macinare. Germ. Mülen. Hisp. Moler. Pol. Mleć. Vng. Örlök. Ang. To grind.] Cato cap. 10. Molas aliinarias unas, & trusatiles unas. Hispanicatis unas, molitoria, alterum unum. Ibidem: luga plostraria cuo, jugum alinarium unum, molitorium.

Mŏles, is, m. et f. [כבד chobeth משוא massi. Gall. Fardeau, charge, pesanteur & masse. Ital. Grande peso, mole. German. Ein schwehre last, grosse ding und wucht. Hispan. Grandeza, pesadumbre. Polon. Ciężar. Vulgar. Nagy teher, dolog. Ang. A pile, heap, mass or any such thing.] Res magna & ingentis ponderis: à molendo dicta, quòd agrè moveantur. Festus. Moles pro magnitudine ponderis ponitur. Virg. l. 6. Aeneid. ...tot quæque insita pectoribus Mens agitat molemque & magnanimos Quirites. Et Aeneid. ...tot quæque insita pectoribus Mens agitat molemque & magnanimos Quirites. Et Aeneid. ...totamque infusa per artus Mens agitat molemque & magno se corpore miscet, magnitudine Mundi. Colum. lib. 4. Undæ pelli horum molibus fetarum mirabilis. Idem lib. 2. cap. 2. Atq; hoc modo rotam mole corporis, totoque pondere nitier. Ovid. epistol. Ariadn. Fessa sedens adductos modice fulcata manum. Virgil. Ecloga 1. Victima pratorum muros mole rigent. ¶ Molem & montes, apud Virg. pro molem montium, lib. 1. Aeneid. Hæc optans molemque & montes insuper altos Imposuit. ¶ Quoniam verò quæ magna sunt, difficilia esse consueverunt, capitur quandoque moles pro re difficili atque ardua Virg. lib. 1. Aeneid. Tantæ molis erat Romanam condere gentem. ¶ Et in mari moles opera dicuntur sive aggeres, quibus excludatur aqua. Cæsar. ad Att. lib. 4. Conflatur magnis molibus tabulæ esse munitos mirificis molibus. ¶ Accipitur & pro navi. Virg. 5. Aen. Inde Gyam ingentemque gravi Chimæram mole Chimæram Consequitur.

Mŏlestus, a, um, Gravis, odiosus, importunus. [כבד chabeth משוא kasheh, מעיק ma'ik, מעכב Gall. Fascheux, ennuyeux. Ital. Molesto. Germ. Beschwerlich, verdrossen. Hilspan. Fastidioso, enojoso. Pol. Przykry, przeszkodliwy. Vng. Nehezség. Ang. Troublesome, grievous.] Cic. de Amic. Molestæ veritates sunt, siquidem ex eo nascitur odium. Idem de Senect. Importunitas annorum & inhumanitas senectutem molestam efficit. Terent. in Eunuch. Ad. Molestus ei cessero, atque animo morem gessero. ¶ Molestia tunica dicebatur à limentis ignium illita & arrecta, quæ reos in pœnam indurebant. Juvenal. Aut quod licear tunica punire molesta. Vide Calium Rhodig. lib. 16. cap. 3.

Mŏlestĭa, æ, f. Solicitudo & gravitas. [דאגה dagah עגמת יגון yagon, עגמה Gall. Ennuy & fascherie. Ital. Molestia, fastidio. German. Verdrießlichkeit, verdrießlich. Belg. Verdrietlicheit, bekommernisse. Hilspan. Fastidio, enojo. Pol. Frykowia, przeszkoda. Vng. Nehezség. Ang. Perturbation of mind, sorrowfulness.] Cicer. e Tuscul. Molestia, ægritudo permanens. Idem de Senect. Mihi quidem ita jucunda hujus libri confectio fuit, ut non modò omnes abstulerit senectutis molestias, sed efficere mollem etiam & jucundam senectutem. Terent. in Eunuch. ¶ Opis & neque præterquam quæ ipse amo molestias habet, addas, & laudet complusimum. Pro molestia. Cicero libro 4. Tusculan. Ab iniquum pro molestiam appellandi est, anticipatione molestiæ, quasi inanis sit præcipienda molestia futuræ.

Mŏlestē, adverbium. Graviter, ægrè. [מאוד meod. Gall. Avec ennuy & fascherie. Ital. Con fastidio, con affanno. German. Verdrießlich, mit beschwärd und verdruß. Hispan. Grave y enojosamente. Polon. Zgryźliwie, z przykrością. Vngar. Keserüen. Ang. Grievously, painfully, troublesomely.] Cicero e Academ. Non molestè quæsivi ferro nos hæc consulis. Idem 2. Verr. Cupiebam dissimulare, me id molestè ferre: cupiebam animi dolorem vultu regere, & tacturnitate celare.

Mŏlītio, ītis, act. 3. Molestia affero, & quasi molem affero. [עגמת יגון Gall. Molestie, fascherie, ennuy aussi. Ital. Molestare, fastidire. Germ. Beschwärden / verdrießen / oder sorgen machen. Hilspan. Agraviar à uno, &c. Pol. Przykrość czynić. Vng. Nagy terhet, vagy fajdalmat tenni. Ang. To trouble, to disquiet, to molest.] Modestiæ ab Antelio Scriptorum fuit ne quo nemini molestiam velim.

Molestrīna. Molile. Vide MOLA.

Mŏlĭor, īris, dep. à moveo, ut à molibus, Significat cum aliquam magnam & ponderosam rem moveo. [בנה bonah, כון kun, הרים harim Gall. Bastir, edifier, remuer, ou mouvoir. Ital. Muovere con difficultà. German. Ein last von seinem ort in dem vnnd herwegen thun, mit arbeit vnderstehen zu thun / grossen

Polon.

Sidera sum mittere tem. Hispan. Disparo hoy semanda mesmo. Pol. Co[illegible] chciałam iszem, czy mogę [illegible]. Virg. Volumus magis diuglos, fegale, kegdek. Angl. Tomorrow, to-morrow I purpose to send him to the city.] Liv. lib. 9. ab Vrbe: Num mon[illegible] de ea re deliberare? Dicunt autem de omnibus rebus gravibus, quæ cum quæ vel ingenio vel corpore aguntur, & significent ad dicere, parare, meditari, machinari, invenire, excogitare, in ea sequentibus locis apparebit. Virgil. 3. Aeneid. Castellique sub ipsa Antandros, & Pergama molimur monstrum. Idem 6. Aeneid. Inde datum molitur iter. Idem 12. Aeneid. & manibus molimur habenas. Idem, lib. 1. Georgic. Ictibus assiduis molas, intendere vepres. Apuleius: Dum molitur insidias. Virg. 1. Aeneid. -pars ducere muros, Molirique arcem, opponitur Demoliri. Virgil. 1. Aeneid. Molirive moram, aut venienti pulvere causas. Idem 1. Georg. Ipse paterna media nimborum in nocte comitat Fulmina molitur dextra. Colum. in Præfat. Qui bella molitur, armorum & militæ genios adhibeat. Plautus: Aliquid molitat, quo mihi hoc dilemmio nequeam. Cicero de Vniversitate: Mundum efficere molentem nequiverit. Cicero de Vniversitate: Mundum efficere molentem Deus, terram primum ignemque continuit. Idem 3. de Legib. Qui aliquod munus efficere moliatur. Cicero Libro 1. Tuscul. Quarum altera, quam nos sic volumus, sub aspectus posita ad libidinem, unde homines Aquilonis timidos gelidas molliuntur rivos. Colum. Libro 2: Et ideo minoribus arbustis molimur: id est, operamur. ¶ Aliquâ passivè Molio, pro retardari. Lucil. est, operatur. ¶ Aliquâ passivè Molio, pro retardari. Lucil. libro 7: Mutilamur, molimur, subducimur. ¶ Nunus compellatur, Amoliot, Admoliot, Demoliot, & Remoliot. Quorum significata explicantur suis locis.

Molitus, participium, ἐργασάμενος, ποιησάμενος. Cic. lib. 1. de Finibus: Molita cuppiam impietas.

Molitor, oris, m. ge. qui, ἐργάτης, ὁ ποιῶν. Gal. Maçon, Ital. Muratore, muratore. Ger. Maurer, ein jetziger. Hisp. Labrador de edificios. Pol. Murkarski, Cieśla. Virgil. Lagyngeges. Ang. A builder, a framer, a maker, a contriver.] Plaut. pro tenella & delicato puero, quum inquit in Casinat. -dee lepide vola Mollitulus eleas, ut ipsa mollicula est. Cardee lepide vola Mollitulus eleas, ut ipsa mollicula est. Catullus ad Asechinum: Quo molles versiculi mei puellis, Quòd sint molliculi, parum pudicum.

Mollitudo, ut Molliculus Catullo. [Virg. Legyrdika gregeges] Plin. Epist. lib. 1: Fere versus quotidiani tam facili, sed data opera mollitudine lascivi, tenui, soluta, diffusi, effusi quotidiani.

Mollitudo, dicitur à Mollicules. ἁπαξλεγόμ. Cæsar. Cinædo Thaïs molliter cuniculo capillo, Vel aurem medicâ, vel inula mollicella.

Mollities, ei, f. & quæ & Mollitia, æ, f. p. Mollitudo. [מרך mirkeh. יפי יפיה, ענוג, ענוגים, ענוגות. Gall. Mollesse, delicatesse. Ital. Mollitia, morbidezza, &c. Germ. Weichlichkeit. Belg. Quaetheyt, verlichtheyt, teerachtheyt. Hisp. Mollicie, blandura, delicadeza. Pol. Miękkość, Lagodność. Virg. Legyrgegengesk. Ang. Softness, tenderness, niceness.] Plin. lib. 11. cap. 1. De omnium animantium mollitie ac natura, quæ mollitudinem carnium decoquit mollitia. Hem lib. 11. de animantes, quæ mollitudinem carnium decoquit mollitia. Hem lib. 11. cap. 1. Sed mollitudinem hujus generis differens asperitate ac mollitie. ¶ Cedo & in malo, pro languore & mollitia capitur. Sallust. Sed inertia & mollitia animi alius alium expectantes cunctamini. Terentius Eunuch. Abi sis, nihil dicis Parmeno: Ejusmodi hercle hæc molliores animum mi indulgeo. Cicero de Finib. Quid? Tria deterrunt molliora animum? id est, laborare & dolore frangi. ¶ Molliores mari, Placidiores, tranquilliores. [דגים יבשים.] Plin. de Vit. illustr. Vbi per molliem maris anguis prosecutus Æsculapii simulacrum petiit. Col. lib. 3. cap. 2. Ex iis rursus quicquid conceptum est, materiam molliorem, puerorum & avium rotundi colorem.

Molliundo, ἐν. Puniceis contraria. [רך mirkeh; רטיבות, רפיון. Gall. Mollesse, delicatesse. Ital. Tenerezza. German. Weiche. Hisp. Blandura, delicadeza. Pol. Miękkość. Virg. Legyrgegengesk. Ang. Softness, tenderness.] Cic. 2. de Nat. deor. In primordiis autem inest raritas quædam, & assimilis spongiæ mollitudo, ad hauriendum spiritum aptissima. Idem 1. de Orat. Ipsa cultus & mollitudinis, & leporis modus. ¶ Accipitur & pro cultu & mollitudinis, & leporis modus. ¶ Accipitur & pro facilitate & flexibilitate. Auctor ad Herenn. lib. 1. Mollitudo vocis, quam eam tum arte pro commodo nostro ponimus.

Mollitè, adver. Leniter, non duriter. [μαλακῶς, ἁπαλῶς. Gall. Mollement, delicatement. Ital. Mollemente. Germ. Sanftiglich, zartlich, weichlich. Hisp. Blandamente, delicadamente. Pol. Miękko, Lekko, Gnuśnie. Virg. Legyrgegengev. Ang. Softly, tenderly.] Plin. lib. 11. cap. 10. Mira natura cura mollè ex femina colacandi. Cic. 2. de Nat. deor. Ex cibi hausti, aut dissipati, aut concocti, eosque quam quidque mollissimè jubsistunt, ut quàm facillimè ova terendo molliter id est, placidè, atque anime. Cicero de Senectute: Ferre molliter id est, placidè, atque animo. Cicero de Senectute: Quod breve esse mollite sapienti. Idem 2. de Finib. Aberat enim omnis oratorum ista de re nec molliter tersè, &c. ¶ Aliquando significat delicatè. [ἁπαλῶς, μαλακῶς. Gall. Delicatement. Ital. Delicatamente. Ger. Zartlich, weichlich. Hisp. Delicadamente. Ang. Delicately, softly.] Terent. in Adelph. Asclepiadem Syrice te. Ang. Delicately, softly.] Terent. in Adelph. Asclepiadem Syrice te. Plaut. Poen. Ego id quæro hospitium, ubi ego te curabi mollitè. Plaut. Poen. Ego id quæro hospitium, ubi ego te curabi mollitè. Quàm regi Antiocho curam hospites solent curare mollius, Quàm regi Antiocho curam hospites solent.

Mollius, comparativum. Tacit. lib. 12. Eramici oculantes, mollius interpretabantur unius legionis eam seditionem.

Mollio, is, mollivi, ire, mollitum, act. q. Molire dico, Temollio, mitigo. [רך mirkeh, לין, ענג, ענה, ענוג, ענוגים, ענוגות. Gall. Amollir, adoucir. Ital. Intenerire, addolcire. Germ. Weichen, lind machen, mollificare. Hisp. Ablandar, suavizar, molificar. Pol. Miękczyć, Lagodzić. Virg. Legyrgegengesk. Ang. Soften, mollify.] Cic. 2. de Nat. deor. In primordiis autem inest raritas quædam, & assimilis spongiæ mollitudo, ad hauriendum spiritum aptissima. Idem 1. de Orat. Ipsa cultus & mollitudinis, & leporis modus. ¶ Accipitur & pro facilitate & flexibilitate. Auctor ad Herenn. lib. 1. Mollitudo vocis, quam eam tum arte pro commodo nostro ponimus. Cic. 2. de Nat. deor. Ex cibi hausti, aut dissipati, aut concocti, eosque quam quidque mollissimè jubsistunt, ut quàm facillimè ova terendo molliter id est, placidè, atque animo. Cicero de Senectute: Ferre molliter id est, placidè, atque animo. Cicero de Senectute: Quod breve esse mollite sapienti. Idem 2. de Finib. Aberat enim omnis oratorum ista de re nec molliter tersè, &c. ¶ Aliquando significat delicatè. [ἁπαλῶς, μαλακῶς. Gall. Delicatement. Ital. Delicatamente. Ger. Zartlich, weichlich. Hisp. Delicadamente. Ang. Delicately, softly.] Terent. in Adelph. Asclepiadem Syrice te. Plaut. Poen. Ego id quæro hospitium, ubi ego te curabi mollitè. Plaut. Poen. Ego id quæro hospitium, ubi ego te curabi mollitè. Quàm regi Antiocho curam hospites solent curare mollius, Quàm regi Antiocho curam hospites solent.

Zwickjam. Vrs. Mag legirom. Ang. to make soft and tender, to asswage or mitigate.] Horat. 1. Serm. Satyr 4: dum ferrum molliat ignis. ¶ Accipitur & pro fedare, mitigare, sive placare. [משכך hiphkhil שׁכך shkhakh, ἐκκαίειν.] ut, Mollire mare, Mollire ventos. Gell. lib. 9. cap. 1: Sed postea, quia librandulis navigare mare, mollitique cœpit ventis maris, prescientatus ejus consilium, quæ nam illa ratio esset pavoris fuit. Accius Telepho Remiq; nixi, propterea navē in fugā tradūt subtrectaxa ad Ignaram, quia mons mollibat mare. ¶ Mollire animos, mites facere. Cicero Tusc. Mollibat animos multos, statim deinde dabies, ut non legātur modò, sed etiā edificantur. ¶ Mollire animos, eos effeminare. Cicero 5. Tusc. Sed nos umbris, delitiis, otio, languore dediti animi infecimus: opinionibus, malo quidem molliores. Sallust. Loca amœna, voluptuosa, ubi ætas otio feroces milites animos molliverāt, efficerat. Lucā mollire. Ovid. 4. Fast. Lucā mollire puellæ Dixere, & plenas exonerare colas. ¶ Hujus compositum est Emollio, quod est valde mollio, ἐκμαλάσσω. Plin. Quæ cunq; emollimus, ejus sit, astringunt ad se carnem. Et Præmollio ἐκμαλάσσω. & Remollio.

Mollĭtĭes, ēi, n. t. Mollis aut placatus status. [רך rakh. ἁβρότης, μαλακία. Gall. Mouelle. Ital. Mollitia, placatezza, mansuetezza. Ger. Weichheit oder begirigkeit zorn. Belg. Zachtmoedt. Hisp. Blandura, mansedumbre. Pol. Miekkość, dobrość. Vng. Meg lagyulás. Ang. Tenderness.] Claud. lib. 1. de Rapt. Proserp. ...dit; quæ fovet Veneris lascivis mollitiē corda figuris. Ovid. 4. Metam. Quæ spatiosos hostes vix vencit, exeat inde Semivir, & tribus hebetet mollitiē undis. Idem 1. de Pont. eleg. 7: Pectora mollitiē, ad petitas q; fugis. Plin. lib. 12. cap. 17: adamum vi succi molliri, flatim tactu mollitiere. ¶ Hinc componuntur Remollities. Ovid. 3. Metam. precibus Juno mea justa Victa remollitiē flectere jussa viri. Cæsar. Virtus ad se animos imperatoris non sinunt: quòd cum ad laborem serendum remollescere atque effœminari arbitrentur.

Mollĭfĭco, as, & Mollĭfĭo, is, ēci, ctum, dē quod mollio. μαλάσσω.

Mollĭpēs, pedis, com. t. Qui molles habet pedes. μαλακόπους. Gal. Qui a les pied mol, & tendres. Ital. Huomo che ha i piedi molli. Ger. Der sein füss. Hisp. El que tiene los pies muelles ó blandos. Pol. Miekkonog. Vng. Lagy lábu. Ang. Tender and soft footed.] Cic. 1. de Divin. Mollipedes q; boves spectantes hostia cæli.

Mollĭtĭcĭa, æ, f. pellis ovina. [מעטפת meatephath. Gal. Peau de brebis. Ital. Pelle pecorina. Ger. Ein Schaffell. Hisp. Cuero de oveja. Pol. Skora owcza. Vng. Juhbőr. Ang. A sheepes skinne.] Mollitiæ (inquit Festus) antiqui vocabāt pelles ovinas quib. galeæ extergebant.

Mollĭtĭcŭla, æ, gen. prod. Vestis (inquit Nonius) mollitie dicta. μαλακίσματος. Marius in Epidico: Molliticulam, crotoniam, carinodoram, tibam.

Molo, molis, Vide MOLA.

Mŏlŏchē, es. Lappaginis, similis anagallidi, nisi quòd caulis rotundi, & pluribus foliis, asperaq; & gravi odore. Plin. lib. 26. cap. 10. Quidam eandem crocum, quam Theocrides vocat Hippophaestum.

Mollŭsca, æ, f. [τὰ μαλακόστρακα. Ger. Die schalfische mit einer weichen schalen.] Nux est è genere jugandum, cortice adeo molli, ut vix attrectata flatim frangatur: unde & nomen accepit. Hanc etiā nux Persica appellatur, quòd è Perside primùm ad nos translata sit. Quæ opinio ex his fit Suetonius apud Macrobium, qui hoc nucis genus eo tempore quo Alexander Macedo cum regibus Persarum bellum gessit, in Græciam translatum affirmat. Meminit hujus nucis & Plin. lib. 15. cap. 22, atque eam matura referentem putamen suum rumpere. Macrobius putavit Mollusculam eandem esse cū Malo Persico, adducens Suetonii testimonium, qui idem esse ostendit Persicum & Mollusculam: sed in hoc fallitur Macrobius, quòd putat Suetonium de pomo Persico loqui, quum de nuce loquatur. Vide Rust. lib. 1 cap. 29.

Mollŭscum, n. s. [Ger. Ein ameiss oder Raber.] Uber est arctis arboris quem adrodendum, & Bruscum. Sed bruscum asperum est ac plum, molluscum verò simplicius ipsarum: & si magnitudinem mercatorum caperet, haud dubiè præferatum à veteribus fuisset. Plin. lib. 16. cap. 18: Pulcherrimum verò est bruscū, multòque excellentius cramonium molluscum.

Molochē, cum & Malachē. μολόχη, μαλάχη. Herba est notissima, quam Latini Malvam appellant.

Molochē agrĭa. μολόχη ἀγρία. Herba est inter Syl estres malvæ genera annumerata à Galeno. Plin. Hanc sunt interpretatur, lib. 20. cap. 4: pastinacæ similem facit.

Molochīnus color. Quasi purpura inclinat, quòd malvæ flori similis sit. μολόχινος. Græci cum μολόχην malvam dicunt.

Molochīnus. Molochini coloris infectus. Carcilius in Panisca (ut citat Nonius); Carcasina, molochina. Plaut. in Aul. Attamen molochinati, perunctiusculi.

Molŏchītes, μολοχίτης. Gemma est non translucens, spissa viriditate malvæ colorem referens: unde & nomen accepit. Nam malvam Græci μολόχην & μολάχην appellant. Plin. lib. 37. c. 8: Non translucet molochites, spissus virens, à colore malvæ nomine accepto: reddit & laudata lignis, & infantium custodiis quadam, tanquam contra pericula ipsorum medicamine.

Molorthus. [Ger. Bleywag oder Bendel, damit die Bleydinnen ein gleiche ding abmessen, ob es gerad stande oder nicht.] Idem quod perpendiculum: hoc est, plumbum à filo & gnomone dependens, quod à summo ædificio deorsum demissum, rectitudinē ejus, vel obliquitatem indicat. μόλωψ. Dictus autem putatur Molorthus, quasi μόλωβος ὀρθὸς, hoc est, plumbum rectum, sine priaris dictionis in compositione euphoniæ gratia abjecta.

Molossis, ĭdis, Pes metricus dictus est ab ejus regionis illatione: vel quòd ordas eo pedis genere magna ex parte cōstentes Molossi templo Jovis canere consueverūt, in memoriam Molossi filii Pyrrhi & Andromaches: à quo postea festa Molussia dicta sunt. Vel (ut alii volunt) quòd Molossi ad bellum proficiscentes, hujus modulata compositione utebantur. Constat autem tribus longis, ut Æneas.

Mollĭtĭrum, pec. com. Lignem quadratum est, autore Festo, quo veteres immodabant. ¶ Item illud quo molæ vertuntur, quod Græci μόλαρα dicunt. ¶ Item tumor ventris, qui etiam virginibus accidere solet. Molarum vocatur. Afranius: Femme virgini, tanquam gravidæ mulieri, crescit uterus: Molarum vocatur, tanti fit hic dolorious.

Molỹ, ŏdis, Herba est Homeri carmine celeberrima: de qua sic scribit Plinius libro 25. cap. 4: Laudatissima hebarum est, Homero teste, quam à dijs vocari putat Molyn: & inventionem ejus Mercurio assignat, contraque summa venefiria demonstrat. Natci eam hodie circa Pharum, & in Cyllene Arcadiæ reperiunt. Species illa Homerica radice rotunda, nigricante, magnitudine cepæ, folio scilæ: effodi autem difficulter. Græci autores flore ejus luteum pinxere, quum Homerus candidum scripserit. Ibidem plura. Nomen habere putatur μὴ ἀπὸ τοῦ μολύνειν.

Mŏlybdæna. [μολυβδαινα. Ger. Bleye, Bleymasser oder Bleyerts am Gieß ertz oder Schacht.] pen. prod. Est (inquit Plinius lib. 33. cap. 18.) quæ alias Galena vocatur, plumbi & argenti vena communis. ¶ Est etiam (ut alibi asserit lib. 23. cap. 13.) genus herbæ, sic dictæ, quòd nomine Plumbago dicitur.

Mŏlybdĭtis. [μολυβδῖτις. Germ. Bleyschaum, Bleyschmeer.] Argenti spuma, quæ fit ex plumbi fusura. Plin. lib. 33. cap. 6: fit in eadem metallis & quæ vocatur spuma argenti. Genera ejus tria: spuma, quam chrysitin vocant, tertia, quam argyritin: tertia, quam molybditin. Deinde subdit: Chrysitis excipsa vena fit, argyritis ex argento, molybditis ex plumbi fusura, quæ sic Puteolis, & unde nomen habet.

Mŏlỹris, ĭdis. μολυρίς, Anchovi: lo cujus genus, quæ flumen tota devolutur.

Molỹzā. μολύζα, ab Hippocrate appellatur alii caput cūipsa roma. Vide Rust. lib. 2. cap. 15.

Momar. Sacri festum vocant, authore Festo.

Mōmen, minoris: id est, momentum. Lucret. lib. 3: Mōmina ut parvo possint impulta movere.

Momentum, n. t. dicitur qualecunq; spatium temporis, & qualecunque pondus, sive magnum hoc sit, sive parvum. [ῥοπὴ ropē. ἀναβολὴ anabolē. ἐπιρροπὴ epirropē. Gall. Moment. Ital. & Hisp. Momento. Ger. Ein verrückung oder endung eines dings so fer der gleichen gemacht ist. Pol. Czas mały albo chwila. Vng. Egy pillantás. Ang. A moment, the estimation or value of a thing, a minute or point.] Cic. Tusc. Omnia momenta obtervabimus, neque ullum punctum temporis ad juvandi & levandi locum. Idem 3. de Finib. In his momenta fortunæ maxima ad beatè vivendum. ¶ Accipitur etiam pro exiguo Momentum pro minimo punctō temporis, quod Græci ἄτομον vocant, vel ἀμερὲς. [German. Ein Augenblick. Belg. Een oogenblick.] Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 1: quid enim? concurritur: horæ Momento cita mors venit, aut victoria læta. ¶ Nonnunquam etiam pro aliarum rerum minima quantitate. Plin. lib. 30. cap. 7: Prodesse & combustæ ut cinis earum bibantur in vino, addito retinæ momento. ¶ Momentum etiam juxta cum modum dicitur, quo multi dicunt Res parvi momenti est, quæ magnum vel parvum pondus, & vim habet. Liv. lib. 1. ab Urb. Rege superato nullum momentum in solis per se Gallorum copiis fore. Cic. 4. de Finib. Sic etiam Zenonem, qui nullam rem, nisi in virtute aut vitio, propensione ne minimi quidē momenti ad summam bonorum aut malorum adjiciendum esse diceret. Idem 3. Var. Cujus rei momentum propter turpitudinem vitæ, sordesque domesticas, nullius momenti putaretur. Basilica nullius momenti in medicina. Plin. lib. 20. cap. 9. ¶ Momentum pro exiguo loci spatio, sive intervallo. Plin. lib. 18. cap. 34: Sol autem quotidie ex alia cardine oriri narratur, quàm pridie oriatur.

Mōmentārĭus, a, um, Quod est caducum, & quod facilè mutari aut deficere ἐπιρροπὴν ἔχον.

Momentāris, is, e, Quod in momento fit. [ἀκαρὴς. Gall. Ce qui se fait en vn moment. Ital. Ciò che si fa in vn momento. German.

Nugeo-

Magnificus. Hisp. *Cosa que se hace en vno momento.* Pol. *Wegzwiancka.* Vng. *A mysz egzistyo pidiamenka legge.* Ang. *That is in a moment.*] Ambrosi. Syllas verò Hispanus, quos obsidentes in civitatem induxerat, momentaria ærumnæ percussos, quanti quò ingrederentur, videre nō potuerant, &c. Sed nemo me autore Ambrosium imitetur, Theologum quidem summum, sed Latinæ linguæ autorem parum locupletem.

Mōmĕrārius, m. i. Alicuius momēti. [*Wagi maiący.* Gall. *De grande importance.* Ital. *Di molta importanza.* Ger. *Erheblich, das viel vermag, fürbestand.* Hisp. *Cosa de gravedad.* Pol. *Rzecz ważna, ważny.* Vng. *Mondhatos.* Ang. *Of great importance.*] Quintil. Declam. 13. Nunc verò differendum mihi est, quàm momentosa sit hujus actionis repulsa. Loquitur de spibus, quæ tela vitare sorte decerpunt, ut nulla appareat rapinæ jactura.

Mōmĕtō, āre, Vno momento sive exigua re dirigere & mouere. Cornut. in Pers. Sat. 3. Reverentiis juditium instanter pensare, & ipsius dubiæ sortis rectitudinem calles discernere, & curvam regulam momentare.

Mōmĭcātim votam molarium partem, quæ adsidet gingivæ. Superiore verò quę conficiantur tibi, *κρέας*, id est, minutim.

Mŏnāchus, chi, m. i. Solitarius. [*Mnich, pustelnik.* Gall. *Moine, solitaire.* Ital. *Monacho, solitario.* Ger. *Ein Mensch der ein abgesöndert einsidelben führt.* Hisp. *Monje, solitario, sino.* Pol. *Pustelnik.* Vng. *Egyedvalo, barat.* Ang. *A monke.* Ἀπὸ τοῦ μόνος *unus.*] Cic. ad Quint. Frat. Tu me de sententia, quod in solitudine vivere. Primùm enim monachi quòd cum simplicitate, tum rerum literarū studio, atq; orationi commodius vacare possent, hominum cœtus fugiebant, & in vastitudines se conferebant solitudines. Hinc Monasteria. [*Κοινόβια, ἀσκητήρια.* antiquitus *ἀγωνιστήρια.* Gall. *Monastere.* Ital. *Monasterio.* Ger. *Ein Closter, Cloister, ein abgesöndert ort.* Hisp. *Monesterio.* Pol. *Klasztor.* Vng. *Kolostrom.* Ang. *A monastarie.*] Solitudo.

Monachium, pro conventu & sodalitate monachorum. L. 13. C. de sacrosanct. eccles. Sanctimonialis mulier, siquid ei testamento, vel codicillo ecclesiæ, ministerio clero aut monachis relinquendum credidit, id omnibus modis ratum sanctum; constitat.

Mŏnārchĭa, æ, f. g. *μοναρχία*, cum accentu in penult. Principatus principatus, quem Suetonius appellat Arbitrium orbis terrarum. Hæc qui potuit, Monarcha, *μοναρχης*, dicitur. Monarchia id est, unus principatus, primas tenet in tribus speciebus gubernationum, quas politas constituunt Philosophi. Hæc verè legitima potestas, quæ si innocua fuerit, Deis proxima terris existimanda propria est apud Romanos: hoc est, omnium Christianorum Imperatorem, Regemve, qui absque Augustorum potitus Patri communis sunt est, quod tenere reges Imperatoremve majestati detrahunt. Alciatus de Francis occidentalibus loquens: Qui licet, inquit, Regibus Germanorum, quos Imperatores nulla Romani pontifices indigaverunt, non subsint Romani tamen imperii, & ipsi pars ejus jure vivunt. Monarchiam orbis, Imperatori elegantissimè attribuit Baro Tautenbergius ex partium sententiis interpretatus inuium de Feud. Matchiæ lib. 1. Feudorum. Nec refragatur olim gentes nonnullas ditionem Imperatoris non agnovisse, sicut & hodie nonnulli agnoscere recusant, de jure tamen, dum eo procul agnoscere debere tenebuntur, in Ecclesia, in Ecclesiam populos, detentum, per Gloss. minimè retagnoscat. in C. per venerabilē. Qui filii sint legit. ¶ Hanc optimam esse magistratus formā Homer. in Iliad. hoc carmine Græce valuit:

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω.

Mŏnās, adis, f. g. *μονὰς*, à *μένω* dicitur, & significat unitatem. [Gall. *Unité.* Ital. *Unità.* Ger. *Die einmaligkeit.* Hisp. *El numero de uno.* Pol. *Jedność.* Vng. *Egy.* Ang. *One.*]

Mŏnaulŏs, *μόναυλος*, Tibia simplex: *μόνος* enim solus interpretatur, & *αὐλὸς* tibia. Martialis lib. 14. Sæpè duas partes, sæpè monaulos habet. Plinius lib. 6. cap. 56. Monaulon id est, unicam & simplicem tibiam, Metrarius invenit.

Mŏnēdŭla, æ. f. g. Avis ex graculorū genere, cujus monetus, quòd monetas furripuit. [*Sroka.* Gall. *Chouette ou chouette.* Ital. *Monachina.* Ger. *Ein Eule.* Hisp. *La graja.* Pol. *Kawka.* Vng. *Tzóka.* Ang. *A daw, a cadow.*] Hanc enim aves furaces tas argenti atque auri præcipuè est. Plin. lib. 10. cap. 29. Infulcirum tecta examina graculorum, monedulasmq;: cui soli avi furacitas auri argentiq; præcipuè mira est. Ovid. 5. Metamorph. Nigra pedes, nigris velata monedula pennis.

Mŏnĕo, nes, nui, itum, act. f. C. Admoneo, suadeo, hortor, præcipio. [*נזהיר, מזהיר, מעיד, מודיע, מלמד.* Gal. *Admonnester, avertir, conseiller.* Ital. *Ammonire ricordare, ammonire, avertire.* Ger. *Warnen, vermanen.* Hisp. *Amonestar, avisar.* Pol. *Napomnieć, przestrzegać.* Vng. *Intetek.* Ang. *To warne, to remember, to put in minde or remember.*] Cic. ad Quint. Fratrem: Tu me de sententia Sethi gratia literis monuisti. Idem ad Att. Idipsum me monet, quod tu duo ante cogitatam. Idem de Amic. Sed quia tot signis natura declarat quid velit, absurdissimum est nolle ea quæ illa moneamur, audiamus. Ibidē: Nam & monendi sæpè amici sunt, & objurgandi & hæc accipienda animo quō benevolè fiunt. Plaut. in Pœnul. Ab hoc nolo monere te, monēdus ne me moneas. ¶ Interdum Monere, est tempora, horæ, diei, loci, personæ admonere *ὑποφαίνειν.* Terent. in Heaut. Sed ut diei tempus est, Monere oportet me hunc vicinum Phania, Ad cœnam ut veniat. ¶ Vnde hoc verbum cōstruitur. Nam & monere aliquem aliquid, & de re aliqua, & alicujus rei dicimus. Cic. in Cat. Sed eos hoc moneo, desinant furere. Cic. 2. de Divinat. Quod idem dici de Moneta potest: à qua, præterquam de sue pecunia quid unquam monitus sumus? Terent. in Andr. Habeo pro illato, illum quod monēā priùs Valer. Max. Abeo qui proximè assidebat, solutæ à se legis hæc admonitus. ¶ Monetis, pro monueris, Plauti dicebant. Pacuvius in Armorum judicio, ut citatus à Nonio: Dic quid sit, quod me monueris, effectum dabo. Idem in Chryseide: Dī monerint meliora. ¶ Moneo, admoneo, & submoneo, ita separat Cæs. Front. de Verbor. differ. Moneo, *συμβουλεύω*, aliquis propter benevolentiam: Admoneo, ut confirmet ejus memoriam. Submoneo, ut possit ordinatè pronunciare. Igitur in monente benevolentia, in admonente memoria, in submonente officium. ¶ Compositum, Admoneo, Commoneo, Intermoneo, Præmoneo, & Submoneo: quorum significata vide suis locis.

Mŏnĭtum, i, n. f. Quod quis monet, monitio, admonitio. [*Napomnienie, przestrzeżenie.* Gall. *Advertissement, admonition.* Ital. *Avisamento, ammonimento.* Ger. *Ein warnung oder ermahnung.* Hisp. *Amonestamiento, enjuiciamiento.* Pol. *Przestroga.* Vng. *Intes.* Ang. *An admonition or warning, a counsayle.*] Cicero 4. de Finibus: Itaque quæ tua consolationes & eorum quæ tuæ eorum consolationes, quæ cohortationes & eorum monita à consilio sumpta ad summos viros? Virg. 8. Æn. cum Hercules redit Hesperiis campo, monitu exercita divum. Ovid. 2. de Arte: Hæc cuncta pars monitis erudienda tuis.

Mŏnĭtŭs, ūs, penult. corr. m. q. Monitio. [*Napomnienie.* Gall. *Advertissement, admonition, remonstrance.* Ital. *Ammonimento.* Ger. *Ein warnung.* Bel. *Een vermaninge.* Hisp. *Amonestamiento.* Pol. *Przestroga.* Vng. *Intes.* Ang. *A warning or putting in remembrance.*] Livius 1. ab Urbe: Seu voce cœlesti ex Aboco monente missa (fama jam in quo, tradidit) seu auspicium monitu. Juvenal. Sat. 14. Et sævo monitu pueros producit avarus. Virg. 4. Æneid. Multaq; præterea vatum prædicta priorū Terribili monitu horrificant.

Mŏnĭtŏr, ōris, m. c. Qui nos alicujus rei monet. [*Napomnienie, przestrzegaiący.* Gal. *Admonnesteur, avertisseur.* Ital. *Ammonitore, avisatore.* Ger. *Ein ermaner, warner.* Hisp. *Amonestador.* Pol. *Przestrzegaiący.* Vng. *Intő.* Ang. *A warner, one that putteth in remembrance.*] Cicero in Catil. Fortasse minus erit, hoc monitore, & autore hujusce fœminæ, mihi populares impetus pertimescendi. Externus monitor. Statius 5. Syl. -nec enim externo monitore petendus Virtutis tibi pulcher amor. Terent. Heaut. Monere oportet me hunc vicinum Phaniam. Ad cœnam ut veniat: hoc ut visam si domi est. Nihil opus fuit monitore: jam dudum domi Præsto apud me esse aiunt. ¶ Dicuntur præterea monitores, qui in judicio summissa voce oratorem admonent eorum quæ dicenda sunt. Cicero in Divin. in Verr. Video mihi non te, sed hunc librum esse responsurum, quem monitor tuus tenet. ¶ Sic etiam in scenâ monitores dicuntur, autore Festo, qui histriones, eorum quæ dicenda agendave sunt, monent. Galli vocant *Prolocutores.* ¶ Item monitores dicuntur servi à Colono præfecti, ut operariorum velut voluntorum, & aratorum tubam obeuntes, ut unusquisq; moneant, & segniores castigent. Colum. de Arb. cap. ult.

Mŏnĭtōrĭus, a, um, Quod monet. *παραινετικὸς*, ut Liber monitorius.

Mŏnĭtus, ūs, f. r. Adhortatio, admonitio. [*Napomnienie, przestrzeżenie.* Gall. *Admonition, remonstrance.* Ital. *Ammonimento, avisamento.* Ger. *Ein warnung.* Hisp. *Amonestamiento.* Pol. *Przestroga.* Vng. *Intes.* Ang. *A warning or admonishment.*] Cic. lib. 1. Offic. Hybrida ratio & dilegentia est, primùm ut monitus acerbitatis deinde objurgatio contumeliæ careat.

Mŏnēta, æ, per. prod. f. g. dicta est quòd nos ejus impressione vel autoris vel pretii moneat. [*Pieniądze.* Gall. *Monoye.* Ital. *Moneta.* Ger. *Munz, et ein Gelt.* Bel. *Munt.* Hisp. *La moneda.* Pol. *Pieniądz, monety, monetarz.* Vng. *Penz.* Ang. *Money or coyne.*] Martial. lib. 1. Si centā dominos novem moneta. ¶ Quo etiam nomine dicta est Juno. Cicero lib. 1. de Divin. Post eladem illam maximā à Senonibus Gallis factam, audito vox ex ærce Junonis tuis, ex quo Juno illa appellata Moneta est. ¶ Moneta etiam forma est typus, q; monetæ. Macrobius pro nube translatitia usurpavit lib. 1. Commentar. cap. 6. Verùm semina terræ intra formandi hominis monetam locata, hoc primùm artifex natura molitur.

Mŏnētālis, & hoc monetale, omn. t. Quod ad monetā pertinet. [*Co do pieniędzy należy.* Gall. *Ce qui appartient à la monoye.* Ital. *Cio che*

appartinens à monetã. Ger. Dazu ber Münt gehört. Hisp. *Cosas de moneda.* Pol. *Monetyczne.* Vng. *Veres pensighez valo.* Ang. *belonging to money.*] Apuleius de Asin. Plotina pretiosissimis monilibus, & auro monetali omni celeritia incincta. ¶ Monetales Triumviri dicti sunt: Gentius & Pomponius Iurisconsultus ab Asylio Org. iurisperitis, argentariis, aurifabris. Cicero ad Attic. lib. 10. de Vulteio loquens: Monetali autem adscripti, quos ille ad me pro consule misit, ita summa epistola scripta, Vulteio monetali Bulenti.

Mŏnĕtārĭus, ii, m. Qui monetam cudit. [*νομισματοποιός.*] Gall. *Vn monnoyeur, batteur ou forgeur de monnoye.* Ital. *Monetiere.* Ger. Ein Münßer. Hisp. *Monedero, forjador de moneda.* Pol. *Monetarz, mincerz.* Vng. *Penz verö.* Ang. *A coyner of money.*] Timent multi habentes honoris causa sub signo hoc, etiam monetarii.

Mŏnīlĭa, pro prodiit. [חרוזים *corallia*, חלאים *bullæ*, ὅρμοι, *ornamenta.*] Gall. *Colliers, carquans.* Ital. *Collane, monile.* Germ. Ein halßband / reimen die man vmb den halß trägt oder zaum herab tut zu zieren. Hisp. *Collares cadenas de oro.* Pol. *Zamki, złote naszyy.* Vng. *Kölsönöktör, czapra.* Ang. *A collar of gold that women vseth about their necke, a necklace.*] Ornamentum guttaris, quod solet de collo virginum pendere. Græce ἁμάσιον & ἁμαξίδιον nuncupatur, inquit Hieronymus: dictum quòd guttatim in virtutis admonentia primò ornatu id quod ἐφήμερον & fictum dari solebat. Ovid. 10. Metamorph. Pendentia gemmas, dat longa monilia collo. ¶ Nec tot lilia ad montis decus, quod ex hominum, verum etiam quod ex equorum, aliorumq; animalium collo dependet. Virgil. 7. Aeneid. de equis Latini: Aurea pectoribus demissa monilia pendent. Gellius lib. 5. cap. 5. Equorum frænis, ephippiis, monilibus phaleris q; præfulgentem. ¶ Monile etiam tegmentũ dicimus, quod quandam bracteatis, quasi præfegminibus constat.

Mōntĭmĕtrum, vide MONVMENTVM.

Mŏnŏbĭbi, ὁνοσύρτου, A' Lampridio in vita Heliogabali vocãtur qui solo obscœno & ingluvie conspiciendi sunt.

Mŏnŏcĕrōs, ōtis, gen. com. [קרנם *cornu ipsorum*.] Gal. *Vne licorne.* Ital. *Alicorno.* Ger. *Ein einhorn.* Hisp. *Vnicornio.* Pol. *Iednorozec.* Vng. *Egyszarvas, vnicornis.* Ang. *An vnicorne.*] Animal unicornis, augustus, quod & Vnicornis appellatur. Habet equinum corpus, caput cervinum, mugitum horridum. Plin. lib. 8. cap. 21: Asperrimam autem ferarum monocerotem, reliqua corpore equi similem, capite cervo, pedibus elephanto. &c.

Mŏnŏchŏrdum, ὀνοσύρτου. Gall. *Vn monocorde, ou instrument.* Ital. *Monicordo.* Ger. *Ein gedoßing eines seytenspils, so man zů zeiten pflegt.* Hisp. *Monocordio instrumento.* Pol. *Kanonczek.* Vng. *Lantzos, kinek egy chordai vannak.* Ang. *Clauichorde.*] Instrumentum musicæ genus est, ita dictum, non quod unam chordam, sed quòd omnes chordas unius vocis habeat, uti pari nexu dulcis quatur.

Mŏnŏclōnŏs, ὀνοκλωνος. Species est artemisiæ à ramuli unitate ita appellatæ, quemadmodum μόνοκλωνος & à ramulorum multitudine. Vide Dioscor. lib. 3.

Mŏnŏchrōmătă, μονοχρώματα. Picturæ dicebantur, quæ non variis picturis, sed singulis coloribus constabant. Plin. lib. 35. cap. 7. Celebrari ceteres, quæ etiam nunc vocantur monochromatæ pingebant, idem Plin. lib. 35. cap. 1. autor est, primũ picturæ genus fuisse lineare, quod nullis additis coloribus, sed pingendæ simplicis imaginem circumductis tantùm lineis exprimebat. Deinde hanc successisse alterum picturæ genus, quod singulis coloribus rerum imagines imitabatur: idq; postea invenia operis fore pictura, monochromaton esse appellatam.

Monochromatus, adiect. Plin. l. 35. cap. 5. Qui monochromata ea genera picturæ vocaverint, qui deinde, &c.

Mŏnŏcūnĕă. Expũge apud Alber. & repone Monoxonion. Exstat vox apud Imp. in l. quidam gravitæ C. de Decur. & lib. 10. Significat autem solitarias vivaries. Alciato Monoxenii vocabulum magis placet: quod & interpretatur locum in eremo, in quo Monachi congregantur.

Mŏnŏdĭă, cum accentu in pen. μονῳδία, Lugubres cantus, qui fiebant à prælica in defunctorum funeribus, quasi unius cantus. Nam cæteris flentibus sola prælica canit. Hujusmodi cantus etiam Nænia dicitur.

Mŏnŏgămĭus pen. cor. m. f. [μονογαμος & μονόγαμος. Gall. *Qui n'a eu fors vne femme.* Ital. *Colui che ha hauuto vna moglie sola.* Ger. Der vor ein Ehemůt genommen hat. Hisp. *Casado vna vez.* Pol. *Iednoznaczny.* Vng. *Egyfeleségy.* Ang. *That hath but one wife married.*] Vnius uxoris vir. Vide & Monogamus Heron. Quam sancta hic monogamia, hunc ostendit tum, quòd bigamus in clerum eligi non potuit. Græca vox, & nulli veterum usitata.

Mŏnŏgĕnĭŏn, μονογένιον. Herba est indigenis, quæ notiore nomine Paonia appellatur. Legitur ita in quibusdam Dioscoridis codicibus. At doctorioribus tantùm hæc nomenclatura, ut plerisq; aliæ ex Brunsfelsii. Quo artificio hæc translatæ inter Nothas Dioscoridis numerantur.

Mŏnŏgrāmmis. Homines nati, pertenues, & decolores. [μονογράμμους. Gall. *Maigres, secs & seches.* Ital. *Magri, secchi & asciutti.* Ger. *Magere, dürre und vbel gefeichte Leut.* Hisp. *Muy magros, parecen secos y feos.* Pol. *Nagie a wskazuiące kosci.* Vng. *Igen soványok, kik kenisek.* Ang. *Leane men without any good colour.*] Cicero lib. 2. de Natura deor. Democritus ab Epicuro Monogrammi dicuntur. Translatio ducta est ab antiquissimo picturæ genere, quo tenuis lineis rei tantùm imaginem exprimebat, nõ additis reliquis, quæ jucundam picturam absolvunt. Hanc Græci μονογραμμὴν vocant. Plin. lib. 35. cap. 5. picturam lineatem appellat.

Mŏnŏlŏgĭŏn, μονολόγιον, Sermo per omnia tibi similis, vel eadem orationis facies, quam nulla varietate legimus. Græcum vox.

Mŏnŏlŏres. [Vn ἔρριφον, *pannus.*] Vopiscus in Aureliano. Pingrandes vestes ipse primus in libris dedit, cum antea non nisi tectas purpureas accepisset: & quidem alias monolores, alias diplas, triplices alias, & usq; ad pentelores, quales hodie Imperatores sunt. Compositum ficta est à Iaro.

Mŏnŏmăchĭă, μονομαχία. Gall. *Combat de seul à seul.* Ital. *Duello.* Germ. Ein tanß / ein wolcken nur zwen mit einander streiten. Hisp. *Duelos de vno por vno.* Pol. *Sámo miedzy sobą walczący.* Vng. *Ket embereknek hay viadalma.* Ang. *A combat of two men to fight.*] A Latinis dicitur, vel singulare certamen appellatur, quod fieri solet ad evendam rei alicujus veritatem, vel ad purgationem inducendam: de; nuncia modò, ut qui se sic probaturus purgationi ve al quid obtulerit, & victus, probasse vel purgatus esse credatur: an lacessuerit, an probatione defecisse, vel objecti criminis convictus esse putetur. Hæc tamen probationis genus hodie jure etiam civili est el minatũ. Nam in actu civili & domestica quiete, evocata spectacula libri non placere, Imperator ait Iustinianus l. Vnica, C. de gladiatoribus. ¶ Qui hoc certaminis genere congrediuntur, Monomachi, μονομάχοι, dicuntur.

Mŏnŏphăgi, μονόφαγοι, Dicebantur, teste Athenæo, qui seorsum cibum sumebant, more diverso à Romanis, qui simul cũ amicis accumbebant: unde & Cœnam appellabant. Μόνον γὰρ φαγόντες. ¶ Dicuntur præterea Monophagi, qui eodem perpetuo victu utuntur: quæ vivendi ratio etiam Monophagia, μονοφαγία, appellatur.

Mŏnŏpŏdĭum, [μονοπόδιον. Ger. Tisch oder stul mit einem fůß / der oberst.] Dicitur mensa unico tantùm pede subnixa. Liv. 9. bel. Maced. Et quatuor magnificæ supellectilis habebantur, monopodia & abacos Romam advexerunt.

Mŏnŏpōlĭum ii, n. t. [μονοπώλιον. Ger. Ertaufung vnd gemainschaft allein etwas oder vil zů kauffen.] Dicitur qui pecus unum aliquod rei alicujus vendendæ potestas est, μόνου τοῦ πράσου ἐστὶ πώλησις. Hoc enim Ennius solus aliquod genus mercaturæ universum emit, ut solus vendat, pretium suo modo statuens. Quod genus hodie cum multis rebus servatur, ut coralii Africa apud Hipponem, alumen in Sicilia & Hetruria, ovis passis in Achaia, birum in Iudæa: quod quia Græci Ἀβρώνιον vocant, unum monopolium vulgò Ἀβρώνιον dicitur. Plaut. Habes marinam & calaminam, potes monopolium istituere. Legimus apud Iustinianum, monopolia non esse admittenda, quæ non ad commodũ Reipub. sed ad lucrum, detrimentaq; pertinent.

Mŏnŏps, ὦπος. Feræ genus est Pæoniæ peculiare, magnitudine canis, quod cùm à persequentibus urgetur, aure & gutturis excisa, quod si invenerit à quempiam incolumi, mortem reperit alter. Autor Ael. an. lib. 5. cap. 8.

Mŏnŏptōtŏn, μονόπτωτον, pen. prod. Vocis casus, quod earum modò habet casum ut Natu, quam aliquem majorẽ aut minorem natu dicimus. Reliqui enim casus non dicuntur. ¶ Aptota, ἄπτωτα, vera dicuntur, quæ sine casu sunt: hoc est, nomina quæ in casus non possunt.

Mŏnŏstўlĭon, Venus columnæ: μόνος enim columnam Græci dicunt.

Mŏnŏxўlă, μονόξυλα, Linures sunt, ex uno ligno fut vox ipsa flatum indicat, excavatæ: quibus Aegyptii per stagna, & Nilo inundato, vias utuntur. Strabo lib. 3. Plin. lib. 6. cap. 23. Regio autem ex qua per monoxylis linteribus Becarito devehitur, vocatur Cottena.

Mōns, huius montis m. t. Terræ tumor altissimus, ab eminendo, quasi eminens dictus. [הר *hic*.] Gall. *Vne montaigne, vn mont.* Ital. *Monte, montagna.* Ger. Ein Berg. Hisp. *Montaña, sierra de la tierra.* Pol. *Gora.* Vng. *Hegy.* Ang. *A mountaine.*] Itaque aliquando mons dicitur pro omni eo quod eminet: ut dixit Virgilius: præruptas aquæ moles. Tacitus lib. 4. Cœli tempestates hyeme mutis objectu montis. Virgil. 12. Aeneid. totusq; tremop; Mons circum, & vocem late nemora alta remittunt. ¶ Summus quandoque pro laso. Idem 6. Aeneid. Pectora tremit, oculis manibus capita aspera montis Ferro invasisset. ¶ Sic aliquando saxum pro monte, ut apud eundem: saxi de vertice pastor. ¶ Hinc Septimontium, locus qui habet septẽ montes,

montes, quo eſt nomine Roma appellata. ¶ Montes aurtos pallicent: proverbialis hyperbole, de his qui immenſa promittunt, ſpesq; amplissimas oſtentant. Vide Chiliades.

Mŏn-ticĕllus, diminutivum. Parvus mons. [ἐπίλοφος, λόφος. Gall. Montagnette, petite montagne. Ital. Montarello. Germ. Ein Berglin. Hiſp. Pequeño monte. Pol. Gorka. Vng. Domb, hegyetske. Ang. A little mountaine.] Dicitur & Monticellus. Hoc verbum Caleſinus de ſuo adoit.

Mŏntānus, a, um. Quod eſt ex monte [הָרִרִי harari, ὀρεινός. Gall. De montagne. Ital. Montano, de monte. Ger. Der in Berge iſt, oder zum Berg gehört. Hiſp. Coſa montañoſa ó de monte. Pol. Górski. Vng. Hegyben valo. Ang. Of a mountaine.] ut Montani imbres. Virg. Georg. 1. Metamorph. Panaq; montanis habitantem ſemperin antris. Idem 2. Faſtorum: Campus erat, campi clauderbant ultima colles. Sylvæq; montanas occupare ferasq; Cicer. contra Rul. Lupinos montanos, duros atque agreſtes dicunt agere ipſe, nihil ſerendo nihi multa cultura, & magno labore quæſitos.

Mŏntŏſus, a, um. Locus montibus plenus: [ὀρεινός. Gall. Montagneux, plein de montagnes. Ital. Montuoſo. Ger. Bergicht. Hiſp. Coſa de monte, ó lleno de montes. Pol. Górſki. Vng. Hegyes. Ang. Full of mountaines.] ut Montoſa regio, non montoſa. Plin. Naturam montoſis & asperis, aliquando & herboſis. Virg. Georg. 3. Et te montoſæ miſerem pro prælia Nuriæ. Cic. de Amicitia: Quòd loris etiam ipſis montoſis delectemur & ſylveſtribus.

Mŏntŭ gĕno. In monte genitus, vel genitus.

Mŏntĭvăgus, pen. corr. m. t. Qui per montes vagatur [ὀρεσσίβατος. Gall. Qui court, ſoit ou va par les montagnes. Ital. Che vaga per monti. Ger. Berglaufftig. Hiſp. Coſa que vaga por los montes. Pol. Gorzch hegyacza. Vng. Hegyenlakoſo. Ang. That wandreth or is vſed in mountaines.] Cicero 5. Tuſcul. Quid poſſumus nunc fingere? non fauno, nõ multis agor atq; ſylveſtres vatibus, atq; lustrationes patiuntur?

Mŏnſtro ay. Oſtendo, declaro, indico, demonſtro. [מוֹרֶה horeh מוֹדִיעַ hodiá הַרְאָה herelli. Gall. Monſtrer & montrer. Ital. Monſtrare. Ger. Zeigen. Bel. Wiſen. Hiſp. Demonſtrar como coſa viſta. Pol. Pokazuie. Vng. Megmutatom. Ang. To ſhewe, to tell.] Terent. in Adelph: Scio ubi ſit, verùm tamen de quorum monſtrabo. ¶ Monſtrare aliquando, pro dolere. Plaut. in Bacchid. Iam perdidiſtis me, atque operam monſtrabitis. Cicero meum, Qui tibi nequicquam ſæpè monſtrauerunt. Cicero 1. de Divin. Qui ſententiam non ſapiens alter monſtrantem audiat. ¶ Hunc cum præſtant, Commonſtro, Demonſtro, & Præmonſtro.

Mŏnſtrātio, monſtrationis, f. t. [ἔνδειξις, ἔνδειγμα. Gall. Demonſtration, oſtentation. Ital. Dimoſtratione, ò moſtramento. Ger. Zeigung/ anweiſung. Hiſp. Demonſtracion, oſtentamiento. Pol. Pokazanie. Vng. Meutatas. Ang. Shewing or telling.] Terent. in Adelph. Deſeſſus ſum ambulando, ut ſyrus, cum ma Monſtratione magnus perdat Iupiter.

Mŏnſtrātŏr, ōris, m. t. [ἐπίδειξις, ὁ ἔνδειξις. Gall. Monſtrateur qui monſtre. Ital. Moſtratore. Ger. Ein zeiger. Hiſp. El que demoſtra, enſeñador. Pol. Pokazuie. Vng. Mutato. Ang. A ſhewer or teller.] Virgil. 3. Georg. Adſit ô Tegeæ favens, oleæq; Minerva inventrix, arteiq; paſtor tauricomitrator aratri.

Mŏnſtrātŭs & hoc monſtrato ſine, o, m. t. [ἔνδειξις, ἔνδειγμα. Gall. Degré d'vne monſtre ou regne. Ital. Degno di eſſer moſtrato ò regnato. Ger. Zeigung/ anweiſung. Hiſp. Digno de ſer moſtrado y enſeñado. Pol. Pokazuie. Vng. Megmutatasom. Ang. Worthy to be ſhewed.] Apud Plinium epiſtola 10. Nolo animum hominem, quanquam in noſſe debeo: eſt enim probitate morum, ingenii elegantia, operum varietate monſtrabilis.

Mŏnſtrum, monſtri, n. à monſtrando dictum eſt, quòd aliquid ſignificando demonſtret, portentum, prodigium, oſtentum. [מוֹפֵת mopheth מוֹפְתִים mopheth. Gall. Monſtre. Ital. Moſtro, miracolo. Ger. Ein wunderzeichen/ vnnatürliche vnd vngewonliche ding. Hiſp. Noſtro. Pol. Cud/ dziwo. Vng. Choda. Ang. A wonder/ſight or thinge vnnaturall/ againſt the common courſe of nature.] Cicero 2. de Nat. deor. Monſtra, prædictiones, & præſentiones rerum futurarum, quid aliud declarant, niſi hominibus ea quæ futura ſunt, portendi, prædici? ex quo illa oſtenta, monſtra, portenta, prodigia dicuntur. Virgil. 3. Aeneid. Horrendum & dictu video mirabile monſtrum. Idem 2. Aeneid. Et monſtrum infœlix ſacrata ſiſtimus aſce. Virgil. 2. Aeneid. Nec dubiis ea ſigna dedit Tritonia monſtris. Cicer. 5. Verr. Non mihi jam fortum, ſed monſtrum ac prodigium videbatur. Virgil. etiam Polyphemum unoculum, monſtrum horrendum ingens appellavit. Et ſic quicquid eſt naturæ deformitate hoc eſt, præter naturam, monſtrum. & res monſtroſa eſt. Terent. in Eunu. Quid hic facinus monſtri fuit? Donat. Monſtrum, eſt omne contra naturam monſtri fuit? Donat. Monſtrum, eſt omne contra naturam: hic igitur eunuchus eſt, & vitiavit virginem, contra rerum naturam factum eſt. ¶ Quandoque monſtrum, pro ego, ponitur pro documento, ut apud Virgil. 1. Aeneid. Monſtra deûm refero. ¶ Monſtrum ab eo dicimus, ubi quid occulti vitii latere ſignificamus. Hanc ideo an inde ducitur metaphora, quòd monſtra ob pudorem clauſtra alantur, & occultantur. Terent. in Andr. Quamobrem id nunc ita eſt, quod ſuſpicor, aliquid monſtri alunt. Vide clariùs in Adagiis Erasmi. Cornel. Fronto de differ. vocabul. Oſtentum, portentum, prodigium & monſtrum ita diſtinguit: Oſtentum, inquit, eſt quod præter conſuetudinem effertur, atq; ideò ſolas admirationem facit. Portentum, quòd portò & cunctis grauet: futurumq; poſtmodum aliquid ſignificet. Prodigium, quod mores faciant per quod certi mentum expectatur. Monſtrum verò quod eſt contra naturam, ut mus ex taurus. Hæc Fronto. Sed tamen ab autoribus Latinæ linguæ hæc diſcretio ſemper obſervata non eſt.

Monſtrātŭs, a, um. Quod monſtrum refert, quod eſt contra naturam. [τερατώδης. Gall. Monſtrueux. Ital. Moſtruoſo. Ger. Der gleichen vnnatürliche vnnd wunderzeichnam gethan hat. Hiſp. Noſtruoſo. Pol. Dziwny. Vng. Chodas. Ang. Monſtrous, ſpectacular.] Lucil. lib. 1. Monſtroſq; omnium partus. Cicer. de Divinatione: Quid minus mirum, quàm illum monſtroſis fœtibus beſtiarum exortum, ſortes dubravit?

Monſtrōſē, adverbium. Præter naturam. [τερατωδῶς. Gall. Monſtrueuſement, contre nature. Ital. Moſtruoſamente, contra natura. Ger. Vnförmlich/ vngeſtalt. Hiſp. Noſtruoſamente, contra natura. Pol. Dziwnie, przeciw przyrodzeniu. Vng. Chodalatos. Ang. Monſtrouſly, ſpectacularly.] Cicero 2. de Divin. Nihil tam præpoſterè, tam inconditè, tam monſtroſè cogitari poteſt, &c.

Mŏnſtrĭfĕr, ra, rum. Adjectivum. Monſtrum referens. [τερατώδης. Gall. Monſtrueux. Ital. Moſtruoſo. Ger. Der ein wunderzeichen gleichet. Hiſp. Noſtruoſo. Pol. Dziwny. Vng. Chodalatos. Ang. Monſtrous, ſpectacular.] Plinius libro 6. capite 30. Animalium hominumq; effigies monſtriferas circa extremitates ejus gigni minimè mirum. Lucil. libro 5. mundumq; ſortes Monſtriferos aquoreaſq; haſtas. Monſtrificabilis, e, idem quod monſtrifer. Lucilius: Nunc ignoſcas his mitem ac monſtrificabile.

Monſtrĭfĭcus, a, um. Qui monſtra dicendo, vel faciendo profert. [τερατώδης. Gall. Monſtrueux. Ital. Moſtruoſo. Ger. Ein wunderzeichnam ding machet. Hiſp. Noſtruoſo. Pol. Dziwny. Vng. Chodas. Ang. Monſtrous.] Plinius libro 28. capite 11: Equarum vitus à cervis in his & ratio ſeminandi, monſtrificis hominum ingeniis. Idem libro 8. capite 15: Sed nihil facit experientiæ monſtrificum.

Monſtrĭfĭcē, adverb. [τερατωδῶς. Gall. Monſtrueuſement. Ital. Moſtruoſamente. Germ. Wunderzeichnamlich/ ſeltzamlich. Hiſp. Noſtruoſamente. Pol. Dziwnie. Vng. Chodalatos. Ang. Monſtrouſly.] Plinius libro 28. capite 11: Equarum vitus à cervis in ſychnis accenſum, Anxii ſus proculu, equinorum capitum vitus repræſentare monſtrificè.

Mŏnrāmus Montigena, Montivagus, Montiſonus, Vide MONS.

Mŏnŭmentum, i, n. t. vel etiam monimentum per i, dictum quicquid nos moneat, ut tituli, ſepulchra, ſtatuæ, tabulæ pictæ, carmina, hiſtoriæ, documenta, præceptiones, ſapientum dicta, libri, & cætera ejuſmodi. [זִכָּרוֹן zikkaron זִכָּרָה zikkarà זִכָּרִי zikkari. Gall. Memoire, monument, ſouuenance. Ital. Memoria, memorevole. Ger. Ein gedechtenſs/ oder ding das einen vnder gangen in Hinds erinnert/ oder zu Gedechtnuß. Bel. Ger gedächtniſſe. Hiſp. Memoria, à recordacion, monumento. Pol. Pamiątka, pamiątka. Vng. Emlekezet, emlekezes. Ang. A monument, or remembrance of any thing done.] Cicero 2. de Leg. Sed ego quæ monumenta majorum ſum, nomine ipſa admoneor, ea memoriam mihi ſpectare deinceps & curare poſteritatis, quibus ad præſentis temporis gratiam. Ovidius 13. Metamorph. Ut potuit, ſuperibus dat habere regia virgo. Conderuntq; eorum monumentis corpus avitis. Cicero 1. Tuſcul. Quæ clarorum virorum diligentia? quæ ipſa ſepulcrorum monumenta? quid aliud ſignificant, niſi nos famæ etiam conſulere? Hinc Terentius: I monumentum. Ita de Relig. & ſcrupt. ſanctum. Monumentum generaliter eſt res memoriæ cauſa in poſterum prodita. in quam ſi corpus, vel reliquiæ inferantur, ſit ſepulcrum: ſi verò nihil earum inferatur, erit monumentum memoriæ cauſa factum: quod Græci κενοτάφιον appellant. Varro libro 5. de lingua Latina: Monumenta à monendo, quæ ſunt in ſepulcris. Et ideò locus dum vivit, eum præterentes admonebant & te ſtatim, & illos eſſe mortales. Ab eo cetera quoq; ſic prædicamenta cauſa Monumenta dicta. Hactenus Varro. Rerum geſtarum monumenta, ſunt hiſtoriæ, veſ annales, quæ virorum bonorum memoriam ab interitu vindicant, quæq; poſteros admonent, ut illorum exemplo, periculis omnia, ſe patriæ intrepidè liberent. Cicero 1. de Orat. Rerum geſtarum monumenta, & vetuſtatis exempla oratorum notæ eſſe debent. Idem 2. de Finib. Vtrum nos exanimum monumentis teſtes exiſtimas eos, quorũ omnis vita cum ſumpta eſt in labore & gloria.

glorioſis. ¶ Monumentum etiam dicimus pignus, aut res aliqua, unde memoria cauſa apud aliquem reſtet. Græci ὑπομνήματα vocant. Virg. 5. Aeneid. quem candida Dido Eſſe ſui dederat moriens memorem & pignus amoris. ¶ Monumentum etiam dicimus pro munere & dono, quòd ea memoria eorum, qui acceperint, ſubeat. Perſius Satyr. 3. neq; invideas Ei pipet & pernæ, Marſi monumenta clientis.

Mŏra, æ, f. expectatio, temporis dilatio, cõſtat. ὁ [עִכָּבוֹן] kabôn ἀγωγὴ, ἐπιμονὴ, ἀναβολὴ. Gall. Demeure, retardement, delay. Ital. Indugio, dimora. Ger. Ein verzug und verhinderung. Bel. Een vertreck, belinderinge. Hiſp. La tardanza, detenimiento. Pol. Przedłużanie. Vng. Késedelem, varakozás. Ang. Tarying, ſtay or delay.] Plaut. Cui mora tempeſtas obſtrudi diligentia noſtra. Cic. 6. Philip. Iniq; belli actorum illorum Reipublicæ quum videam, nullam moram interponendam intercedendi. Antonium puto. Terent. And. Nec mora illa eſt quin eam exoratam cupiam. Virg. 12. Aeneid. Hoc tibi nequa mora facere dispensia tanti. Idem 3. Aeglaen in memoris nostra ne tarda. Terent. Andr. Sed (quæſo) me intrò, ne in mora ſim miſſa.

Mŏrŭla, æ, f. Diminutivũ à mora ἐλάχιστον. Aug. lib. 11. Conf. Quæ ro quonam dies dicatur nox tam longa mortua. Solis ſuperterranei, ſecundum quod aliud eſt dies, aliud nox.

Mŏs, ris, neutrum, n. 3. Mora [עִכָּבוֹן] kabôn μέθοδος. Gall. Demeure, retardement, delay. Ital. Dimora. Germ. Ein verhinderung. Hiſp. Tardanza. Pol. Zabawienie. Vng. Késedelmeskedés. Ang. Tarying, ſtay or delay.] Apul. in Vindic. Hiſce igitur morarum cauſis omnibus, qui colum equitare, ad vectorem ubinam equum deliget?

Mŏrātor, oris, m. [עִכָּבוֹן] mekabkêb מְאַחֵר mecahêr μεθοδικὸς, μεθοδεύων, ἀναβολεύς. Gall. Retardeur, delayeur. Ital. Dimoratore, ritardatore. Ger. Ein verhinderer. Hiſp. Tardador. Pol. Zabawca. Vng. Késedelmes. Ang. A tarier, delayer or ſtayer.] Cicero 2. ad Vrb. Quamobrem Tribunorum adversus unum monitorem publici cõmodi auxilio delectum cives habeant.

Mŏrātorĭus, a, um, adjectivum. [לְעַכֵּב] lecabêb ἀναβολικὸς. Gall. Qui fait retarder. Ital. Che fa tardare. Ger. Das den verzug thut. Hiſp. Que haze tardar. Pol. Zabawny. Vng. Késedetes, halasztatás. Ang. A thing for to tary upon.] Paulus Iureconſul. Quo minus prædium tunc pignoris diſtrahatur, oblata monatoria cautio non admittitur. Hoc eſt, cautio quæ datur ut quis differat & expectet.

Mŏra Vaticana, proverbium. A Romanis vocatum fuiſſe rubi frudum, autor eſt Dioſc. lib. 4. cap. 23.

Mŏrālis, Mŏrātus, Vide MOR.

Mŏrbĭfĭcus, a, um, adjectivum. [לְחוֹלִי] lecholi מַחֲלָה machalâh νόσημα. Gall. Qui porte maladie. Ital. Che apporta morbo. Ger. Der krancket, bringt ungeſundt. Hiſp. Caſa que haze à traer dolencia. Pol. Chorobę sprawuiący. Vng. Betegség hozó. Ang. That cauſeth ſickneſſe.]

Mŏrbĭfĕr, a, um, Obnoxius morbo, qui & valetudinarius dicitur. [חוֹלִי] choli דַּוָּי davvî νοσερὸς. Gall. Malſain. Ital. Malſano. Ger. Krand, der vil krandheit treibt. Hiſp. Dolencia aſſeroſo, ò de mucha dolencia. Pol. Chorobam podległy. Vng. Betegeskedő. Ang. Sick or ſickable.] Cato de Re ruſt. cap. 2. Terramenta vetera, ſervum senem, ſervum morbosum, & ſi quid aliud ſuperſit, vendat.

Mŏrdĕo, des, momordi, & olim morſi, morſum, act. [Dentibus lædo. [נָשַׁךְ] naſách. δάκνω. Gall. Mordre. Ital. Mordere. Ger. Beiſſen. Bel. Bijten. Hiſp. Morder, morſicar. Pol. Kąſać. Vng. Megmarni, harapni. Ang. To bite.] Lucan. lib. 3. Exhibent primus chalybem, frænoq; momordit. Plautus in Trinummo. Nil fugitiſem (φησὶ) medium; credo, præmorſist. Ovid. 13. Metam. manuq; Pabula decerpſi, decerpta; dente momordi. Cic. pro Rosc. Amer. Latrant & mordent canes. ¶ Translatè lædere & obtrectare ſignificat. Terent. in Eunuch. Invideo omnes mihi, Mordeor dum aliorum ego non florem pendere. ¶ Item pũgere, sive dolore afficere. Cic. ad Attic. lib. 13. Valde me momorderũt epistolæ tuæ de Attica noſtra. ¶ Compoſita ſunt Admordeo, Commordeo, Demordeo, Immordeo, Obmordeo, Præmordeo, Remordeo, de quibus ſuis locis.

Mŏrſus, a, um, participium. [נָשַׁךְ] naſách. Gall. Qui eſt mort. Ital. Morſo, morſicato. Ger. Gebiſſen. Hiſp. Mordido. Pol. Vkąſiony. Vng. Meg marczot. Ang. Bitten.] Plin. l. 28. cap. 3. Datur morſus à cane rabioſo, cervabi ſiant.

Mŏrſŭs, us, nomen, m. q. Proprie dentium ad alios mordẽdi. [נֶשֶׁךְ] neſſéch נְשִׁיכָה neſichâh. Gall. Morſure. Ital. Morſo, morſicatura. Ger. Ein biſs. Biel. Een beet. Hiſp. Vocado à mordedura. Pol. Vkąszenie. Vng. Marás, harapás. Ang. A bite.] Cic. de Divin. lib. 2. Quid ad ſolochia ad morſus serpentum poſſit, &c. Idem de Fato. Pholoctetes ulceratus serpentis morſu. Catul. lib. 1. Epigr. Atq; acres ſolet incitare morſus. ¶ Accipitur etiam Morſus pro dolore & ægritudine. Cic. 3. Tuscul. Itaq; & dolor corporis, cujus eſt morſus acerrimus, perferetur ipſe propoſito bono. ¶ Nonnunquam etiam pro detractione. Horat. lib. 1. Epist.

Novisti obliquo oculo mea commoda quisquam
Limar, non ædia obscure, morſuq; venenat.

Mŏrſŭlus, a, um, diminutivum, Parvus morſus. [δηγμάτιον. Gall. Petite morſure. Ital. Piccola mordicatura. Ger. Ein bissin. Hiſp. Pequeña mordedura. Pol. Kąsek, ukąszenie. Vng. Kis marás, gyen. Ang. A little bite.] Plaut. in Mil.

Compreſſiones ædes amantium compares,
Teretis labellis molles morsiunculæ.

Mŏrdax, cis, omn. Qui mordet, qui alios detrahit. Δακνώδης. Gall. Mordant, poignant. Ital. Mordace, mordicante. Ger. Beiſſig, der nachredet, hinderredet. Bel. Beetachtig. Hiſp. Que que muerde ò morderaz. Pol. Kąśliwy. Vng. Marokhoros. Ang. That giveth, that ſlingeth, that is ill to be bitten.] Plin. l. 16. cap. 22. Mordacia ſunt quæ buſdam tubis, ut arvis. Plautus in Trucul. Nunc tibi jam, amabò, inuna eſt morda cum quo introeas. Metuas, me ut voluptas? Mordax ſolum hoc eſt, pungens, & tædium vel gultum ferens.

Mŏrdācĭtās, ātis. [φιλοδηξία, ἡ ἕμφυτος δηκτικότης. Gal. Affecte mordante. Ital. Mordacità. Ger. Beiſſung oder ſtechung etlicher thieren, das brennet. Hiſp. Aquella obra de morder ò mordicar. Pol. Kąśliwość. Vng. Marosság, élesség. Ang. A biting, sharpneſſe of words.] Plinius lib. 21. capite 16. Is cum omnibus ſolis me laculeata mordacitas.

Mŏrĭbŭs, pro moribus, Μόρβος. Plaut. in Aulul. Aſſuime mordicus ſinderet.

Mŏrĭtĕr, pro. cas. adverbium, Mordendo. [δακτικῶς. Gall. Amerement, en mordant. Ital. Cadente. Ger. Mit beiſſen. Bel. Bijtende. Hiſp. A bocados. Pol. Kąśliwie. Vng. Harapva. Ang. Bybyting, byſharpneſſe.] Plaut. in Curc. Manum attipat mordicus. Idem Menæch. Oportuit jam naſum à dentum mordicari. ¶ Aliquando ſignificat acrẽ, & quaſi mordaciter ac dente. Sueton. in Cal. Etiam lævum libellos, quos tenebat, mordicitus corrodere.

Mŏrdĭcus, a, um, adjectivum. [לְחוֹלִי] lecholi מַחֲלָה machalâh νόσημα. Gall. Qui porte maladie. Ital. Che apporta morbo. Ger. Der krancket, bringt ungeſundt. Hiſp. Caſa que haze à traer dolencia. Pol. Chorobę sprawuiący. Vng. Betegség hozó. Ang. That cauſeth ſickneſſe

Mōrcrum, tipce prod. f. [Gall. Cervelas, Ital. Cervellato, Ger. Hirnwurst, Hisp. Cervelada, Pol. Kiszka, Vng. Hurka, Ang. Pudding.] Genus lixæ ex lardo, vino cocto, & herbis confectum, quale describitur à Virgilio in cocopoculo qui titulus est Moretum. Ovid. 4. Fast. Non pudet herbarum, dixi, potasse morantum In deæ Cereris mensas: an causa fuit? Lactucæ, inquit, veteres olim narrantur, & herbis Spinae ius fuit quas terra ferebat, ait, Candidus elixæ miscetur caseus herbæ. Cognoscat prisca ut dura pulsa cibos. Dictum autem est Moretum (ut non obscure significat Virgilius locus jam indicatus) à verbo Græco μύρω, quod mittere, significat, à modo. Tum demum digitis mortaria tota diu bas Circuit, inq; globum dilapsa coëgit humorem, Conflatoq; ferax pingues unxerq; moretî.

Morganatica, Lex apud Mediolanenses, quæ alibi Salica dicitur. Extat. in Libris Feud. De filii, nati ex matrimonio ad Morganat. contrad. Illustris nepres à Tautenberg, natus quendam veratilium in codicetto, relatore in eo, pro voce Morganatica, scriptum Morgingabicum: quod vocabulum videtur ex idiomate nostro contextum. Nam Morgin nostrate lingua, mane, sive matutinum sonat, & gab, donum significat. Morgingabicum igitur quasi donum matutinum interpretari licebit, quia donationes propter nuptias significari solitum, idem non obscurius interpres putat. [Ger. Morgengab.]

Mōrĕtum. [Ger. Reuen.] Scuti, Principum deliciæ. Matt. lib. 8. Morto dictus erat, qui talibus emi.

Morion, Lapidis pretiosi nomen. Plin. lib. 37. cap. 10. Morium indicat quę nigerrimo colore translucet, vocatus Prasmium: in qua materia & carbunculi colus. Alexandrinum ubi Sardae. Cyprium.

Mōrmȳrŏ, Piscis est marinus, variis coloribus pictus, cujus meminit Ovidius in Halieut. referente Plin. lib. 32. cap. 11.

Mŏrochrĭnus, μωρόχρινος, Lapis est in Argyripo nascens, quem nonnulli à lactis colore Galaxiam, & Leucographiten appellant. Vtuntur eo Interpretum officinæ ad eandem verbum, propterea quod mollis sit, & facilime diluatur. Autor Dioscor. lib. 5.

Mŏrĭŏr, Vide MORIOR.

Mŏrŏr, aris, prima correpta, d. p. Expecto, operior. [מחכה, Hebr. מחכה, Chald. מחכה, Syr. מחכה, Arab. מחכה, Æthiop. מחכה, Gall. Attendre, Ital. Aspettare, Ger. Warten, Bel. Verbeyden, Hisp. Esperar, Pol. Czekam, Vng. Vaarok, Ang. Tarry.] Lentulus Senatui, inter epistolas Ciceronis. Diutiùs morari, aut expectare præsidium, non necesse habui. ¶ Aliquando etiam accipitur pro Curo, et laboro. Plaut. in Aulul. palas purpuram N. hil moror, quem in servitutem sumptibus subigant virus. Idem. Nihil moror, quem ita magnas dotes dapsilis: hoc est, nihil curo, nihil facio, οὐδὲν μέλει. ¶ Sæpissimè etiam Morari, est detinere, retardare. [מעכב, Hebr. מעכב, Arab. מעכב, Æthiop. מעכב.] Quintilianus in Mathematicis: Quid me adhuc patet retines? Quid moraris abhortari? Plautus in Epid. Nihil te quicquam moror. Item Morari, manere, μένειν. Cæsar bel. Gall. lib. 2. Itaq; paulisper apud oppidum morati agros, Remorum depopulantur, etc. ¶ Item hærere, dubitare. Virg. 2. Aeneid. Quæ dve mora? Omnes uno ordine habenis Achivos. Etenim his omnibus significationibus habet primâ correptam. ¶ Morari verò prima producta, apud Suetonium pro defraudare, decipere. [מבטל, Hebr. מבטל, Arab. מבטל, Syr. מבטל, Gall. Tarder, Ital. Impedire, Ger. Verhindern, Hisp. Estorvar, Pol. Wstrzymuie, Vng. Akadalyoz, Ang. To let, hinder.] quod ostendit Suetonius: solitum inquiens esse Augustum dicere Neronem, Delisse Claudium inter homines morari: cum Græci μωρὸν stultum vocant & fatuū. Videbatur dicere, Claudium desiisse manere & vivere inter homines: quum intelligi vellet, eum desiisse per mortem delirare & desipere, qui vivus deliraverat.

Mŏrans, antis, participiū Virg. 4. Georg. nanq; morantes Martius ille annus rauci canor increpat. Vbi Servius: Morantes: id est tardè incedentes. ¶ Compositæ à Moro, sunt Commoror, Demoror, Immoror, & Remoror de quibus suis locis.

Mŏrŏs, [מוסר, Hebr. מוסר, Arab. מוסר, Æthiop. מוסר, Gall. Est, Ital. Vsito, Ger. Eine Manier, Bel. Maniere, Hisp. Costumbre, Pol. Mayer, Vng. Szokas, Ang. Custom.] Græcè dicitur appellatur, qui Latinè dicitur. Plautus in Trinum. Amor mores hominum mores, & mores fit finis. ¶ A quo Morari verbum prima longa. Vide paulò ante in verbo MORBOS.

Mŏrŏlŏgŭs, a, um, Stulta & inepta loquens. [μωρολόγος, Gall. Qui parle folement, Ital. Che dice cose pazze, Ger. Der viel närrische geschwätz redet, Bel. Die gheen dwaes praet, Hisp. El que habla locuras, Pol. Który wyrzuca wariactwa, Vng. Bolondsagokat beszel, Ang. That speaketh foolishly.] ¶ Vnde & sermones hujusmodi Morulogi, μωρολογία, dicuntur: qui & peniparadicis Morologi sermones appellantur à Plauto in Pseudolo. Nec molestum est, nunc sermonibus morologis. μωρὸς enim stultus, καὶ λόγος sermo. Plautus in Perſ. Morologus fio. Hoccē, sermone stulto uti incipio.

Morolus, Vide MOS.

Mŏrŏsĭtas & Morolis, μωρότης. Memoriæ vitiū, & infamia, quocietunque ex somnifico gravantur et ipitonia non carut ad mentem. Hæc cum non modò memoriam, sed usum quoquetamoris intercipit.

Mŏrphnūs, μορφνὸς, Aquilæ genus, circa paludes & lacus vigilans præcipuè agens ab Homero Percnos, ab aliis etiam Ponticus & Anataria appellatur. Vide Plin. lib. 10. cap. 3. ubi sex aquilarum genera enumerat. Melanætum, Pygargon, Morphnon, Percnopterion, Gnesion, & Haliæetum, etc.

Mŏrs, tis, [Hebr. מות, Arab. מות, Æthiop. מות, Syr. מות, Chald. מות, hoc est, animæ & corporis dissolutio, Lethum, interitus, obitus. [מות, מוות, מיתה, מיתות, מתים, מתות, Hebr. מות, מוות, מיתה, מיתות, מתים, מתות, Arab. מות, Æthiop. מות, Syr. מות, Chald. מות, Gall. Mort, Ital. La morte, Ger. Der tod, Bel. Dieden Hisp. La muerte, Pol. Smierc, Vng. Halal, Ang. Death.] Cic. 1. Tusc. Sunt enim quidā, ut ego, animi à corpore putant esse mortem. Ibidem: A malis igitur mors abducit, non a bonis. Mors (inquit Seneca) jecit naturæ lex, cunctorum, ortis unq; mortalium, malorumq; omnium remedium. Hæc terribus ora reddita est, Noctis, & Erebi filia, quæ omnibus omnes vitæ erecis, habet et potestatem. Statius: In scopulis mors tua lædet. Cic. 1. Tusculan. Mors non est interitus, omnia eadem, atq; delens: sed quædam quasi migratio, commutatioq; vitæ: quæ in claris viris, & fœminis duxi in cœlum solere fieri. Horat. 1. Epist. 1. Mors ultima linea rerum est. Virgil. 2. Aen. Circumspicio, nusq; Lucifugis, ubiq; pavor, & plurima mortis imago. Ovid. 14. Metam. At verò ligavos ab acerba morte reduxit. ¶ Accipitur quandoq; Mors pro ablatione rerum interitu, et non inanimatarum, Plin. lib. 14. cap. 22. Hæc rerum omnium oblivio, mortisq; mémoria. ¶ Legitur etiam nonnunquam in numero plurali Mortes, Cicer. 2. de Finibus: Præclaræ mortes sunt imperatoriæ. Plin. lib. 11. cap. 21. Quanto dominum illata, difficiles portus ferì produxit, mortesq; miseras. Quintil. Declam. 2. Contra verbera, & experimenta tormentorum, mortium pertulere pueri cum.

Mŏrĭor, eris, & iris, Obeo, intereo, excedo, decedo, è vita migro, vitam cum morte commuto, interimo, alii etiam quasi ordine. [מת, מתה, Hebr. מת, מתה, Arab. מת, מתה, Æthiop. מת, מתה, Syr. מת, מתה, Chald. מת, מתה, Gall. Mourir, Ital. Morire, Ger. Sterben, Bel. Sterven, Hisp. Morir, Pol. Umieram, Vng. Meghalok, Ang. To die.] Ovid. lib. 15. Met. At tempus tumulum mortemq; ferumque, cupidus; moriri. Plaut. Rud. Ista hæc res est, certum est mori, quam hunc pati Leonem mihi me grillari. Augustin. lib. 13. de Civit. Dei. Non imponunt nè, nec; incongruè arbitror dicere, esse non humana industria, judicio fortasse divino, ut hoc verbum quod est Moritur, in Latina lingua nec Grammatici declinare potuerunt ea regula, qua cæteras ista declinantur. Namque ab eo quod est Oritur, ut verbum præteriti temporis Ortus est: & figura similia habeant quæ per præteriti temporis participia declinantur: ab eo verò quod est moritur, si quæramus præteriti temporis verbum, respondet fides, Mortuus est, u. Litera geminata. Hic enim dicitur mortuus, quo modo vacuus, Arduus, Complexus, & figura similia, quæ nova sunt præteriti temporis, sed quoniam nomina sunt, sine tempore declinantur. Illud verò, quasi declinetur quod declinari non potest, pro participio præteriti temporis ponitur nomen. Convenienter ergo tacetur, ut quinquies modum id quod significat, non patiēdo, ita ipsum verbum non posse loquendo declinari. Horat. 1. Carm. Ode 2. Dulce, & decorum est pro patria mori. Mors & fugacem persequitur virū. Nec parcit imbellis juventæ Poplitibus, timidoq; tergo. Virg. 2. Aeneid. Quin morere, inquit, et morte dolorem. Idem 1. Aeneid. O fœlix una ante alias Priameia virgo, Hostilem ad tumulum Troiæ sub mœnibus altis Iussa mori. ¶ Moriar, jurandi verbum, quemadmodum Dispeream. Cicer. ad Attic. lib. 8. Moriar, si magis gauderem, si mihi accidisset. ¶ Composita hujus verbi sunt, Commorior, Demorior, Emorior, Immorior, Intermorior, & Præmorior: de quibus suis locis.

Mŏrĭbundŭs, Moriens, moriturus. [מת, Hebr. מת, Arab. מת, Æthiop. מת, Syr. מת, Chald. מת, Gall. Qui est en mourant, qui se meurt, Ital. Morendo, che si muore, Ger. Sterbend, Hisp. Moriendo, el que se muere, Pol. Umierający, Vng. Halalaban vagyon, Ang. Dying, or ready to die.] Liv. 6. bell. Pun. Atque ira gladio quem vehementer cæsat, per adversum pectus transfixo, ante pedes imperatoris moribundus procubuit.

Mortālis, le. Qui morti subjectus est: cujus contrarium est Immortalis, à, de, um. [Hebr. מת, Arab. מת, Æthiop. מת, Syr. מת, Chald. מת, Gall. Mortel, Ital. Mortale, Ger. Sterblich, Bel. Sterfelyck, Hisp. Mortal, Pol. Smiertelny, Vng. Halandok, Ang. Mortal.]

Amictu. Vng. Halando. Ang. Sabiell to denk, mersel.] Quint. lib. 5. cap. 12. Sole clarissimum totem mortale lumen inferri. Cic. 3. de Natura deorum: Mortale igitur omne animal, & id Solabile, & dividuum, ac mortale. Est Horat. 2. Serm. Satyr. 6. Vereri tu quando Mortales amicat vivere fortis.

Mŏrtālĭŏr, comparat. Plin. lib. 34. cap. 14. Sadenq; providentia nihil in rebus mortalibus faciente, quam quod inferi Graium mortalitati.

Mŏrtālis, substantivum, Pro homine. [מְתִים, מְתֵי אֲנָשִׁים. Gal. Homme mortel. Ital. Huomo mortale. Ger. Ein Mensch der sterblich vnd vnselig ist. Hisp. Hombre mortal. Pol. Człowiek, mortalny. Vng. Halando ember. Ang. A mortall man.] Plin. lib. 11. cap. 19. Tanta mortalibus fuerunt ornamenta facilia, & ubique copiosa, avaritiae. Cicer. 7. Verr. Nam videmur paucis horis primum adiantes omnium mortalium sententias condemnavi. Ovid. 2. Metam. Inde deos hominesq; voco, nec contingit ullum Vox mea mortalem.

Mŏrtālĭtas, atis, f. t. Immortalitati contraria. [מָוֶת. Gall. Mortalité, ce que dit Iobus à mort. Ital. Mortalità. Ger. Die Sterbligkeit. Bel. Sterfelijcheyt. Hisp. Mortalidad. Pol. Smiertelność. Vng. Halandóság. Ang. Mortalitie.] Cicero 1. de Natura deorum: Autumo omne quod ortum sit, mortalitati esse conjunctum. ¶ Mortalitas, etiam pro hominibus mortalibus. Plin. lib. 2. cap. 76. Mortalitas ipsa invenit sibi medium quoddam. Item lib. 7. cap. 40. Vana mortalitas, & ubi in cunctis credunda sepe fama ingenuis.

Mŏrtĭfĕr, fĕra, fĕrum, a, um, penult. corr. Letifer, lethalis, quod mortem affert. [מְמִיתָה. Gal. Mortel, qui fait mourir. Ital. Mortifero. Ger. Das den Tod bringt, tödtlich. Hisp. Cosa mortalidera, o que trahe muerte. Pol. Smiertny przynoszący. Vng. Halálos, halálhozó. Ang. Deedlie, that causeth death.] Col. lib. 7. Est etiam mortiferus serpentis ictus. Plin. lib. 10. cap. 50. Pulvis anserum urina mortifera contactu. Cicero 1. Tusc. Et quum pene in mortiferum pus mare. Verum illud teneret poculum. Incautus ita est, utmodo ad mortem tuâi, verum in cœlum videretur attendere. Virgil. 6. Aeneid. mortiferumq; adverso in limine pectus. Celsus lib. 5. cap. 16. Nam musculus percussus mortiferus est, primus fauciantem recipit.

Mŏrtĭfĭcus, Quod ad mortem pertinet. [מְמִיתָה. Gall. Mortifere. Ital. Che apporta morte. Ger. Das zu den todten gehört. Hisp. Cosa pertenesciente á muerte. Pol. Smiertelnych rzeczy. Vng. Halálokhoz való. Ang. That belongeth vnto the deade.] Plaut. in Aul. Hecciunon nuptiæ non enim mortualia. ¶ Vnde etiam mortualis dies, in quo quis est mortuus sicut Natalis, in quo quis natus est. Idem: Certum est enim hunc emortualem facere ex mortali die.

Mŏrtŭālis, a, um, pen. prod. Quod est exanime, corruptum, & ipsum sui mortuum. [מֵת מוּת. Gall. Qui est mort desherité, ce que n'a point d'heritage. Ital. Morto da se. Ger. Das von jhm selbs gestorben ist, todet schem. Hisp. Muerto de si mismo. Pol. Zdechły, zdechłe wsie mowią. Vng. Halandóság való. Ang. That belongeth vnto the deade.] Vnde Mortuinum carnem dicimus animalium, quæ non sunt mactata, sed prius mortua. Plinius: Sola hæc avis in eo genere mortuinam carnem non attingit. Varro 2. de Re rust. capite 9. Mortuinæ oves non patiuntur vesci carne.

Mŏrtŭīnæ. Clavi dicuntur pedum, quod velut mortuina caro sit, quam Græci ἀνεμώδεις vocant. Plin. lib. 22. cap. 23. Clavis pedum, qui vulgò mortuum appellatur, &c.

Mŏrsĭcārium. Morsiuncula. Morsus. Vide MORDEO.

Mŏrtārium. In quo res, quæ resolvendæ sunt, pistillo contunduntur. [מַדְכֵּה. Gall. Mortier. Ital. Mortaio. Ger. Ein Mörsel. Bel. Vanen Mortier. Hisp. Almirez para majar. Pol. Moszdzierz. Vng. Mozsár. Ang. A morter.] Plautus in Aul. Cultrum, securim, pistillum, mortarium, Quæ utenda vasa semper vicini rogant. Lapis mortariorum, ὀνίς, ex quo mortaria confici solent. Plinius lib. 36. cap. 22. Antrorum curæ fuere lapides mortariorum quoque, nec medicinalium tantùm, aut ad pigmenta pertinentium. ¶ Hujus diminutivum est Mortariolum, ὀνίδιον. Hieronymus in Numeris: Ponent cum eo thuribula, mortariola, cyathos & cineres ad vina fundenda. ¶ Est & mortarium locus, & lusoria cavitas, in quo cavæ, sive lutrica tubigine, servaturæ, quæ loca etiam hodie vulgò Mortaria appellantur. Budæus: Mortarium locus est ubi aqua undique subigitur. Vitruvius lib. 7. cap. 3. Græcorum verò testæ non his tantùm rebus solùm utendo faciunt opera firma, sed etiam mortario collocato, calce & arena ibi confusa, decuria hominum inducta ligneis vectibus pinsant materiam, utita ad certamen subacta tunc utantur.

Mŏrtĭcĭnus. Mortifer. Mortualis. Vide MORS.

Mōrŭs, ri, f. f. Arbor, συκάμινος. Gall. Vn meurier. Ital. Moro albero. Ger. Ein Maulbeerbaum. Bel. Een Moerbeseinboom. Hisp. Moral arbol. Pol. Morwa drzewo. Vng. Szeder fa. Ang. A mulberry tree.] Morum, fructus, cognomen à morsu id est, tarditate, ut eadem pernicitas ultima nuncupetur arborum maturescere propter quod grandissima sibo dicitur: quia lædi sese frigore nunquam, nisi plane frigore peracto germen emittit. Sed quum cœpit, incautum arbor esta germinatio erupit, una nocte pelagat, et à cujusquam sanctarum quia Græco id nomine dicerunt. συκῆ enim ficus dicitur. Plin. lib. 16. cap. 44. In hoc arborem mortis exemplar gaudere nostra admonet Pallenius. ¶ Mora quoq; in ramis fuit, sed malum ab his differentia. Columel. lib. 3. de prædio. Morum ab Idibus Februariis satis, in æquinoctium vernale recte ferit.

Morus Pyramus, arbor sub qua occubuerit Pyramus & Thysbe Fabula est apud Ovid. lib. 4. Metam.

Mos, moris, m. t. Est vitæ institutum consuetudine firmatum. [מִנְהָג, דֶּרֶךְ, חֹק, מִשְׁפָּט. Gall. Maniere, coutume, loy, droict. Ital. Costume, vsanza. Ger. Sitte, Brauch, Gewonheit. Bel. Maniere. Hisp. Costumbre. Pol. Zwyczay, Mylg. Vng. Szokás, erkölcs. Ang. A manner of liuing, a custome.] Varr. ait: Morem esse institutum animi, quod sequi debeat consuetudo. Cic. pro Cluent. Nomos, consuetudoq; servata. Cicero de Clar. Orat. Mos est hominum, ut nolint eundem plurimum in rebus excellere. Virgil. 1. Aeneid. Virginibus Tyriis mos est gestare pharetram. Idem 4. Aeneid. Nobeat thalami expertem sine crimine vitam Degere more feræ. ¶ Interdum sumitur pro consuetudine approbata, quæ habetur pro lege. Cicero 1. Offic. Quæ more agantur, institutisq; civilibus. Idem contra Rullum: Sit hoc in more positum, institutoq; majorum. ¶ Mores plurali numero, τὰ ἤθη, consuetudo capiam familiaris, & in habitum recepta, à qua bene vel male morati dicimur. Est enim vocabulum medium, quod tàm in bona quàm in malam partem accipitur. Plautus in Trinum. Nam hic omnium morbus mores invasit bonos. Ita plerunq; omnes jam sunt intermortui. Sed dum illi ægrotant, interim mores mali, Quasi herba irrigua, succrevere uberrime. ¶ Mores graviores, item mores majores, coniugum vitia & minus honestas actiones levi vocabulo & honestio fere consulti vocant. Vlpian. cap. Institut. Et Mores graviores sunt adulteria tantùm: leviores omnes reliqui. Maritus propter maiores mores præsentè dotem reddit, propter minores semestrium die. ¶ Mores cœli. Plin. lib. 14. cap. 1. Succiq; tantùm gratia ex his plumbus modis ad cœli mores soliq; ingenia. Virg. 1. Georg. -varium cœli perdiscere morem. ¶ Transfertur ad morem. Cicero in Orat. Græcorum prudentiam possit nostra mores, usumq; trasferri. ¶ Hinc fit Moratus, Moralis, Morigeratus, & quod hodie eius usu non est, Molcus diminutivum, quod apud Carolum legitur.

Mōrātŭs, m. t. Nomen est, non participium, à nomine Mos, dicitur quæ plurimũ de eo quibonus laudarisq; moribus est præditus. [מְנֻמָּס, מְנֻמָּסָה. Gall. Mannyré, appris, & accoustumé. Ital. Costumato. Ger. Wolgekürtet, der gutter Sitten vnd Gebärden ist, wann, obtugebärdet. Hisp. Bien amoriginado. Pol. Obyczayny. Vng. Jo erkölcsü. Ang. That hath good or badde maners.] Plautus in Aulul. Dum mihi morate veniat, dotata est satis. Cicer. 5. Tusc. Quotus enim quisq; philosophorum invenitur, qui sic moratus, ita animo ac vita constitutus, ut satis possit fieri. Idem de Clar. Quæq; erant propria cum præclarum virum in Republ. tum bene moratæ & bene constitutæ civitatis. ¶ In malam partem usus est Plautus in Trucu. Novi ego hominũ mores, ita nunc adolescentes morati sunt. Item Terent. in Hecyr. Sed quid tu, si uxorem habes, aut quibus moratam moribus?

Mōrālis, e, Ad mores pertinens. [מֻסָרִי. Gall. Moral, qui appartient aux mœurs. Ital. Morale, che s'appartiene à costume. Ger. Das zu Sitten und der Zucht gehört. Hisp. Cosa perteneciente á costumbres. Pol. Do obyczayow przynależący. Vng. Szokáshoz, erkölcshöz való. Ang. Belonging to manners.] Cicer. de fato: Quia pertinet ad mores, quos ἤθη Græci vocant, nos eam partem philosophiæ de moribus appellare solemus: sed decet augentem linguam Latinam convenire Moralem, explicandaq; vis est, ratioq; enumerationem, cum Græci ἠθολογίαν vocant.

Mōrālĭtās. [Phrenic. Vn. Is erkelykheyt, erkelykheyt.] Macrob. Saturn. lib. 3. cap. 3. Sunt præterea hyperbolæ quædam, & figuræ moralitatis & veritatis.

Mōrĭgĕror, atus, d. p. Morem gero, obtempero, & quasi ad alterius voluntatem mores transformo. [מְשַׁמֵּשׁ, מְשַׁמֵּשׁ, מְשַׁמֵּשׁ. Gall. Fauorable, gracieux, courtois. Ital. Compiacere. Ger. Gehorsam sein, willfahren sein. Bel. Obedeersamen. Hisp. Obedescer, complazer. Pol. Posłuszeństwo. Vng. Engedelmes, engedelmesség. Ang. To obey, to be at commaundement.] Cic. in Orat. Voluptati autem aurium morigerari debet oratio. Terent. in Adelph. Si adolescens esses morigeratus. Plaut. Morigero, dixi, in Amph. Vola deludi illum cum tua aurata Vxore nunc mihi morigero. ¶ Inde Morigeratio, ἐπιτηδειότης, & Morigerè, ἐπιτηδείως, adverb.

Mōrĭgĕrŭs, a, um, pen. cor. Obediens, obsequens, morè gerens. [מְשַׁמֵּשׁ

[מוקש] Hamiah, ubi supra. Gall. Obstacle, qui fait un grand detour. Ital. Ostacolo. Ger. Gelegenheit, wolfeyl. Hisp. Estorbo, o cosa que estorba. Pol. Przeszkoda. Vng. Akadaly, megakadalyozas. Ang. Hinderance, stopping, or letting.] Plaut. in Cas. Vbi bini amigerum hodie diem vel potant bene? Terent. in Andr. Sive hoc te iusserim, semper fecisse maxime, sed ubi mori gerat fortè in rebus omnibus.

Morosus, a, um, Curiosus, delicatus, qui nimis exacte omnia sibi exposcit. [מעדן Kohel. Mancel. Deliciosus, delicatus, mollis, & molestus. Gall. Qui veut toutes choses à souhait, malaisé à contenter. Ital. Difficile à contentare, schifoso. Ger. Gar zuvil zu wünschen, gar zu delicat. Hisp. Curioso, delicado, regalado. Pol. Nadobny. Vng. Kedves, kenyeskedo. Ang. Curious, nyce, tedious to please.] Plaut. in Cas. Vtrubi morigerus bodie diem voluptati tuæ? Terent. in Andr. Sive hoc te iusserim, semper fecisse maxime, sed ubi morigera fuit in rebus omnibus.

Morosè, adverb. Curiosè, delicatè, qui nimis exactè omnia sibi exposcit. [מעדן Kohel. Mancel. Deliciosè, delicatè, molestè. Gall. Difficilement à servir, malaisé à contenter. Ital. Difficilmente si contenta, o si lascia contentare. Ger. Gar zuvil zu wünschen, gar zu delicat gethon ist. Hisp. Curiosamente, delicadamente, regaladamente. Pol. Skrupulnie. Vng. Kedvesenkedo, kenyeskedoen. Ang. Curiously, nycely, tediously.] Plin. l. 18. cap. 13. Veriam non morosè exigat, penè ubi vitia laudari possit. Cicer. de Clar. Orat. M. Piso iucundiùs recipiebat inceptas hominum, sive morosè, ut putabant, sive ingenuo libero q; fastidio.

Morositas, atis, f. Morum gravitas, & difficultas, quem nulla res satisfacere aliquid potest. [מעדן Kohel. Mancel. Gall. Quand aucun n'est jamais à son aise, ni content. Ital. Difficultà di servire, o contentare alcuno. Ger. Eigensinnigkeit, ungeschlachtes Wesen, da man nichts gut genug ist. Hisp. Aspereza, cosa difficil, o dificil y desgustosa. Pol. Skrupulnosc, trudne zadowolenie. Vng. Kedvetlenseg. Ang. Curiousness, fromwardness, diversness to please.] Cicer. de Senect. Atmorositas tamen & ea quæ dicit, vitia, habent aliquid excusationis.

Morosis, genet. & nomin. pl. Vitium principalis animæ reculcatis, non modò memoriam, verumetiam totum rationis instrumentum, vox Græca.

Molchata, Molchomyra, Molchoreta, unguentorum nomina & compositio apud Paulum Aeginetam.

Molchatus. [Pol. Myszkowaty. Vng. Muskelyos.] Pyra quædam dicuntur, teste Sipontino, quæ naturam molchi referunt. ¶ Is autem maschus animal simile hirco mutis, bicornis, superiore mandibula dentes habens, & item dentem interiorem, cornu; ad interiora recurvus, in cujus corpore juxta umbelicum apostema fungum olentium nascitur, quod cum pelle excisum siccatumq; prætiosissimum spirato odorem, & interpimas hominum delicias habetur, cibisq; & medicinis & unguentis pulmi adhibetur. Hunc etiam odorem ab animalis nomine Moschum vocant Arabes. [Pol. Pyzmo. Vng. Pezmo.] Veteribus enim credibile fuisse incognitus. Hinc iam pyra quædam genus Molchatarum dicitur, quod ad hunc odorem proximè accedat. ¶ Alia nomine Superba pyra dicta sunt, quòd celeritate quadam maturescendi principatum inter pyra videantur velle obtinere. Vocantur item Latinis interpyra videantur velle obtinere. Vocantur item Latinis interpyra, sed quæ autoris ingenium elegans redoleat, qui excoluerit.

Moschatum, ati, n. Rosæ genus, è cujus malvaceo fusum, folia habens oleracea. Vide Plin. lib. 21. cap. 4.

Mobscillè, Sp. Avis semper movet caudam, vulgò Quodammodo dicitur. [מנענוע. Gall. Vn oiseau qui remue toujours la queue. Ital. Saltellare. Ger. Ein Wasserstelz. Hisp. La pegueta, o aguanieve, ave nota. Pol. Pliszka. Vng. Barczogo madar. Ang. A wag tayle or water shrudock.] Auct. Varro 4. de lingua Latina.

Mobscillis. Motus. Vide MOVEO.

Mŏvĕo, es, movi, motum, act. f. Removeo, dimoveo, in alium locum transfero, deturbo, depello. [מוט Hamiah. מנוע Manoa. מזיז Mazaz. Gall. Mouvoir, remuer. Ital. Movere. Ger. & Bel. Bewegen. Hisp. Mover. Pol. Poruszam. Vng. Mozgatom, mozdithatom. Ang. To move, to put or remove out of one place to another.] Caes. 3. bel. Gall. Postero die castra eo loco movent. Cicer. lib. 3. Offic. Quid ergo hinc nos oportet, qui quodam quasi vectimo portemur, ut veteres hæredes moveat, in eorum locum succedat? ¶ Movere animum, e. Inducere, allicere. Virgil. lib. 3. Georg. Non tamen hæc tantos animum commotum, non mollia possunt Prata movere animum. Servius: Movere animum, in se desiderium illicere. ¶ Movere pro dejicere, quod militare verbum est. Est cum movere castra, quæ est locutio rerum scriptoribus crebrò usitata. Cicer. ad Att. c. lib. 9. Hæc autem scribebam pridie Non. Quintil. die postquam ille Canusio movetur. ¶ Movere loco,

Cicero ad Quint. Frat. libr. 2. Scindit dolor, urgetur ille, ut loco non moveri. ¶ Movere ex opinione. Cicer. de Natur. deor. Nec me ex ea opinione, quam à majoribus accepi de cultu deorum immortalium, ullis unquam ratio aut dolli, aut inducti movebit. ¶ Movere Senatu, vel de Senatu. Cicer. pro Cluent. Vt alios de Senatu moveret, alios retineret. Liv. 9. bel. Maced. Septem moverunt Senatu. ¶ Sic moveri flatu. Livius 30. bello Punico. ¶ Movere alvum, vel ventrem: hoc est, ciere alvum. Cato de Re rust. cap. 15. Vinum ad alvum movendam. Martialis lib. 11. Primaque deducitur ventri lactuca moventi. ¶ Arma movere. Plinius: Scribonianus arma Illyrico contra Claudium movebat. Virg. 12. Aeneid. Tum demum movere arma leo. ¶ Bellum movere. Liv. 2. ab urbe: Quia tot res jam Sidicini, aut quæ moverant bellum, aut movebantur auxilium tulerant. ¶ Movere risum, pro excitare. Horatius 2. Epistol.: Ne turpe incassum frustra sudentibus audax Perfica nec torvos spectatum veneat olim Gratia risum, pumas, moveat cornicula risum Furtivis nudata coloribus. ¶ Signa movere, Scaturigine, in hostem impetum facturum, quod habet Virgil. 2. Aeneid. ait enim tranquillo, 4. Georg. Signa movet, quæ cæpisq; oblitum servare quietem. ¶ Movere monachi alicui, pro irritare. Cicero ad Attic. lib. 6. Ego quo tamen ille mihi risum magis quam bonachum movere solet. ¶ Movere tragœdias, significat verbis rem amœnam, & indignam efficere, quale est opus tragicorum, de rebus atrocibus semper, mœstisq; loquentium. Servius econtrario, Comœdias agere, pro ridiculè ac dicaciter loqui. Quintil. lib. 8. cap. 1: Nam in parvis rebus movere tragœdias tale est, qualem personam Hercules, & cothurnos aptare in fastibus velis. ¶ Mos erat, Papinius de Codicillis fuit l. Patres refert. Nec me movet, quia ille non homo fuerit, sed Deus. ¶ Moventur res magnæ, hoc est, commoventur, excitantur. Cicer. ad Quint. Fratr. lib. 3. Epistol. Itaque magnæ mihi res moveri videbantur. ¶ Aliquando invenimus movere positum pro movere. Gellius lib. 4. cap. 6. Veterem in Comitio nuntiari solet, cum res quæ curatur, ita ut veteribus in memoriis scriptum legimus, nuntiarem esse Senatui, infectum, ut regia hastas Martias moveri jubet, hoc est, motas esse. Rud. Similiter & participium Movens passivè ponitur. Dicuntur enim à Cicerone res moventes pro mobilibus, quæ scilicet moventur: quemadmodum moventes res eas proprie dicuntur, quæ movent: ipsi verò mobiles autem quæ aliunde & extrinsecus. ¶ Compositi huius verbi sunt, Amoveo, Admoveo, Circumveo, cui apponuntur Commoveo, Dimoveo, Emoveo, Permoveo, Promoveo, Removeo, Semoveo, Summoveo. De quibus vide suis locis.

Mōtus, a, um, particip. Commotus, excitatus. [מעורר Mehoreh. מנוע Manoa. Gall. Mouvement, remuement. Ital. Mosso, mossamente. Ger. Bewegt. Bel. Een beweginge. Hisp. Le movido. Pol. Poruszenie. Vng. Mozgasom. Ang. A moving, a stirring.] Motus animi, Motus animi, Cic. de Amicit. Quibus rebus ad illum primum motum animi, & impetus adhibitis, admirabilis quædam exardescit benevolentiæ magnitudo. Ovid. Epist. Et quasdam exardescit benevolentiæ magnitudo. Ovid. Epist. Et Sæpe per alid aus langues mea brachia motus. Hor. 3. Carm. Ode 6. Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo. ¶ Motus pro cōmotione, five perturbatione. Cicero pro Flac. Videtis quo in motu tempori, quanta in conversione rerum ac perturbatione versemur. Idem pro domo sua: Magnæ certè simus discordiæ motusque civitatis, municipiorumq; concentus. ¶ Motus, pro cauta. Plin. Epist. 4. lib. 3: An diffidis consilii mei motus.

Mŏvĭto, verbum, Motus. [מתנועע Mitnoea. מזיז Mazaz. Gall. Mouvement, remuement. Ital. Mossa, mossamente. Ger. Bewegung. Hisp. Mocion. Pol. Poruszenie. Vng. Nyugatas. Ang. A moving, a stirring.] Cicer. de Natura deorum. In corporum etiam motione. Magnæ fluminum ibi cernunt sobrinos.

Mŏvĕor, oris, verb. m. r. [נוע Noa. Gall. Remuement. Ital. Motore. Germ. Bewegen. Hisp. Movedor. Pol. Poruszenie. Vng. Mozgas. Ang. A mover, stirrer.] Mart. lib. 11. Cunctorum fuerat motor Charidemus arearum, Et puer cubos, assiduusq; comes.

Mōto, tas, Frequentativum à Moveo. [רוגז, רגש Gall. Remuement souvent. Ital. Muover spesso. Ger. Oft oder hefftig bewegen. Hisp. Mover muchas veces. Pol. Vchwianie poruszanie. Vng. Nyugatom. Ang. To move often.] Virgil. 5. Aeneid. Ecloga 8. Sive sub incertas Zephyris motantibus umbras. Idem Aeglog. 8. Tum verò in numerem Faunosq; ferasq; videres Ludere: tum rigidas motare cacumina quercus. Plautus in Amphit. Neque se luna quoquam metat, flatq; ori exorta est semel.

Mobilitātur, pro Mutantur, dicit Plautus in Truculen. Nam ut ei situ mobilitantur.

Mobi-

Mōbĭlis,le,com.t. Qui facilè movetur, instabilis, varius, inconstans. [Δόκιμος. Gall. Mobile, mobile, mouvement. Ital. Mobile, vario. Ger. Beweglich. Hisp. Cosa mudable o movible. Pol. Ruchomy. Vng. Mozgo, változo. Ang. That is easily moved, inconstant.] Plin. lib. 11. cap. 37. Superciliis nonnisi & pariter & alternatim obductis. Horat. 1. Serm. Satyr. 3. Ille ait se amare hac fiunt mala, bellum, Pax rursum: hæc atque tempestatis propè ritu Mobilia. & ea cui sua mens fortè, labores Reddere certa sibi nodo dolos explicet, aut fit inane repetat certa ratione modoque. ¶ Mobilis animo esse, hoc est, levi, & inconstanti. Qui Metellus Cic. lib. 5. Etiam mobilis in me meisq; esse animo, non sperabā. ¶ Quorum contraria sunt, immobilis, acer & ferus & immobilitas, acerbitas.

Mōbĭlĭtās,ātis. [Δόκησις. Gall. Habilité & mouvement, vitesse. Ital. Agilità & leggierezza. Ger. Beweglichkeit. Hisp. La habilidad o ligereza. Pol. Ruchomość. Vng. Mozgas. Ang. Moveableness, or inconstancie, mutabilitie.] Virg. 4. Aeneid. Eumenidū, quo non infandior ullum Pestis adit, Mobilitate viget, virisq; adjecit eundo, Cic. 2. de Nat. deor. Necesse est quòd animal in eo gignatur, idem quoq; sentire acerrimo, & sollicitare eo certe mobilitate esse. ¶ Mobilitas etiam pro inconstantia & levitate accipitur. Cic. 7. Philip. Quid est enim inconstantia, mobilitate, levitate, cum turpi? Romanis, tum verò universo Senatui turpius?

Mōbĭlĭter, adverbium, Celeriter. [Δοκησίμως. Gall. Legerement, en se mouvant. Ital. Con agilità. Ger. Beweglicher weis / mit bewegen. Hisp. Mudablemente o movidamente. Pol. Ruchomie. Vng. Gyorsan. Ang. Speedily, quickly.] Cic. 2. de Nat. deor. Animadvertimq; sæpè esse, cor animantis alicujus evulsum, tamen aliter palpitare, ut nictare tamen ipsum celeritatem.

Mōbĭlĭto, as, are, act. [Δοκησίμως ποιῶ. Gall. Remuer, faire mouvoir. Ital. Far movere. Ger. Beweglich machen. Hisp. Hazer movible. Pol. Poruszam. Vng. Mozgatom. Ang. To make moveable.] Lucret. Ipse gravi de calore mouet, & venti cæca potestas Aeriperæ inde aëris, ea de causa mobilitatur.

Mox, adverbium, significat Statim. [ταχέως מְהִירוֹת פִּתְאֹם מְהֵרָה. Gall. Tantost, incontinent, tantost après. Ital. Tosto, incontinente, presto. Ger. Bald. Bel. Tostost. Hisp. Luego, ahora. Pol. Zaraz, wnet. Vng. Mayd. Ang. Anon, by and by.] Terentius in Andr. Mox ego hoc revertar. ¶ Significat etiā Paulò post, vel postea. Cicero lib. 1. de Orat. Verùm illa mox nunc de ipsa exercitatione; quid sentias quæramus. ¶ Mox pro deinde. Plinius lib. 12. cap. 12. In nostro orbe proximè ad ortum Syriacum mari dum. Mox Gallicum, tertio loco Creticum. ¶ Quàm mox. Terentius Phormione: Illum expecto quam mox veniat.

M ante V

M V. In notis antiquorum, Marius. M V F. Municeps. M V L. morosus, sex. M V L. B. mulier bona. M V L. Mulcedo mala. M V L. Pessimus pessima. M V N. Remunerabilis. M V N. municipium, vel municeps.

Mū parcendis terroribus fugit Ecbus. Plaut. in Cæco: Quis tu es qui duris me excrucias, pertærede, Ater es. ¶ Hinc mutire pro murmurare. Lucilius Satyrarum libro: Non laudis hominē quemquam, neq; mutire unquam. Idem mutire. Quo minus est Apuleius Platonicus. Dicitur autē proverbialiter de illis, qui præ timore tibi assentiuntur, quidem audent. Varro lib. 6. de Lingua Lat. & erat Vossianus: Mu, sepulcri causa est, unde dicuntur mutire, ut sæpe pro eo quod est mussitare, grunnire.

Mūcēdo, inis, m. t. Languor, quæ diutino sitis cōtrahitur, quem admodum in pane, carne, aliisq; hujusmodi fieri videmus. [Μαλακία, ἀσθένεια. Gall. Moiteur. Ital. Mucida. Ger. Schimmel oder gram werdē ettigkeit. Hisp. Humido. Pol. Plesń. Vng. Penész. Ang. Mouldinesse, mustinesse, dankenesse.] Colum. lib. 12. cap. 4. Ne ita pecora mucedinem contrahant.

Mucĭdus, a, um, pen. corr. Quod mucorem ex vetustate contraxit. [ἀπόκοπος, ἀποκεκομμένος, ἀφῃρημένος. Gall. Moisi. Ital. Muffo. Ger. Schimmelig / grun worden / stinend. Bel. Verschimmelt. Hisp. Mohoso / mohoso. Pol. Zgniły / zatęchły. Vng. Penészes. Ang. Mouldy.] Iuven. Sat. 14. — neque enim concha fuit unquam Mucida cærulei panis consumere fruſta. Martial. lib. 8. Argenti sterilis fuit quum sterilitate narrat Gemellus, & verbis mucida vina facit.

Mūcōsus, a, um, adjectivum. Significat quod mucore obductum est. Inde per metaphoram mucosi homines dicuntur hominēs stulti & imprudentes, quemadmodum è contrario prudentes emuncti. Cornutus in Persium.

Mucĕo, es, ui, ere, Mucidus fumi à quo Mucesco, is. t. mucidus no. mucorem contraho. [מְעֻפָּשׁ מְעֻפָּשׁ מְעֻפָּשׁ. Gall. Se moisir, estre moisi. Ital. Muffare, esser muffo. Ger. Schimmig oder gram werden. Bel. Schimmelen / stinckt worden. Hisp. Enmohecerse. Pol. Pleśnieć. Vng. Penészesedik. Ang. To waxe bitter and mouldie.] Plin. lib. 18. hermamq; exporrigi in sole & perlinteari quod nisi tectum aëre perigatur, lutulento colore mucescere. Cato de re rustica: Vina fragilia ante cabuntur, quod neq; acescat, neq; mucescat.

Mūcro, onis, m. t. Propriè cuspis, & acumē ensis, aut telorum. [חֶרֶב chadduth. חֲנִית, αἰχμή. Gall. La pointe ou le tranchant d'une espée ou d'autre chose semblable. Ital. Punta de arme o qualche spada. Ger. Ein spitz oder scharffe ort an einem stock oder in Gemein. Hisp. La punta de qualquier cosa aguda, espada. Pol. Ostrze, koniec, miecz. Vng. Az fegyvernek az hegye vagy vége. Ang. The point or edge of a sword or knife.] Martial. lib. 4. Tabuit in calido vulnere mucro tener. Apul. Circulatorem aspexi equestrem spatham præacutam ita læva mucrone devorasse. Seneca ad Lucil. Gladium humanum dices, nō est denaratus est balteus, nec cui vagina gemmis distinguatur, sed cui ad secandum tubulis citatus, & mucro manumittū omne injurus. ¶ Figuratè pro ense, seu Telum pro domino. [חֶרֶב chadd.] Ovid. lib. 1. Metamorph. Jugulum mucrone resolvit. ¶ Accipitur etiam Mucro, pro summo cujusvis rei acumine. Unde apud Plinium, heraclæum dictum, unguium mucrones dicuntur: ut lib. 8. cap. 15. Murem, pardos, panthēras, leones, & similia, condito in corporis vagina unguium mucrone, ne retinguantur, libere tenuiq; ingredi. Mucronem Tribunitium exacuere, apud Cic. 3. de Leg. Quis (inquit) unquam tam audax, tam immanis in nobis fuisset, ut cogitaret unquam de statu nostro labefactando, nisi mucronem alterum Tribunitium exacuisset in nos?

Mucrōnātus, a, um, Qui est acutum & ad mucronis speciem formatum. [חַד chadd. ἴξυν. Gall. Pointu, aigu. Ital. Agutezza. Ger. Gespitzt. Hisp. Cosa de punta aguda. Pol. Spiczasty, kończysty. Vng. Hegyes. Ang. Sharpe, pointed and sharpe.] Plin. lib. 32. cap. 2. Trebius Niger autor est Ephamin id est, gladium, rotundo mucronatum esse, à quo naves perfossæ mergantur in Oceano.

Mūcula. Persarum lingua appellatur gemma, coloris colorem habens inde & Tricardios appellatur. Plin. lib. 37. cap. 10.

Mūcus, ci, m. t. Naturalis humiditas, & crassior pituita. [μύξα, ἀπόψυξις. Gall. Morve ou mocreau de nez. Ital. Mucco. Ger. Ein nasenbutz / schnubertuch. Bel. Snot. Hisp. El moco, humor de la nariz. Pol. Smarki. Vng. Tekeny, orrú. Ang. Snivell, the filth of the nose.] Catullus. Mucusq; & mala pituita nasi.

Mūcōsus, a, um, muco plenus. [μυξῶδες, κορυζῶδες, κορυζῶν ποιητικόν. Gal. Morveux. Ital. Muffoso, mocceso. Ger. Schnubericht / nasicht / schleimicht. Hisp. Mohoso / mocoso. Pol. Smarkaty. Vng. Tekenyes. Ang. Filthie mouth, snotie.] Colum. lib. 6. cap. 7. Sequitur torminum vitium, quorum signum est cruenta & mucosa ventris profluvies. Cornutus in Persium a mucore, mucosum deducit. Vide supra in Mucco.

Mūgil, mugilis, & Mugilis in nominativo, penultima correpta, m. t. [Ger. Ein Meerfisch.] Genus piscis capitosi undè etiam à Græcis κεφαλὼ appellatur. Hic omnium piscium squamis integrorum velocissimus est, teste Aeliano lib. 12. cap. 19. adeò ut retia implicitus, in tutissime se ejaculetur, rituq; quātovis alta transiliens, spem privatoria eludat. Plin. lib. 9. cap. 17. Mugilum natura ridetur, in mensa caput abscondito, totus se quisq; ut credentium.

Mūgĭō, is, pen. corr. d. p. Murmuro est, interprete Nonio. [הָגָה hagah. הָגָה hagah. Gall. Murmurer. Ital. Mormorare. Ger. Murren. Hisp. Murmurar. Pol. Kwaczę. Vng. Bōkōk morgek. Ang. To murmure.] Lucilius: Mugire autem, mussare, murmurari, subdurmurari est, mugum interpretatur, & tardè venari. Cic. Attic. lib. 16. De Oculis tuis tu mugiris, nec ut bi quicquam rescribis: cepi continuò domesticum.

Mūgĭo, mugīre, mugīvi, vel mugĭi, itum, n. q. Bov. [גָּעָה gaah. גָּעָה gaah. Gall. Mugler, beugler. Ital. Muggire. Ger. Brüllen oder brüllen wie ein Ochs. Bel. Brullen. Hisp. Bramar como buey, bramar. Pol. Ryczeć, ryczeć. Vng. Bōgōk. Ang. To bellow, to roare.] Facitiū verbum à voce boum. Autor ad Herenn. lib. 1. Vagire, mugire, ululare, libi. are. ¶ Per translationem accipitur pro gravi sonare. Lactantius lib. 1. Cur emicant fulgura, cur tonitrua mugiant? ¶ Hinc compositum est, Admugio, Emugio, Immugio, Remugio. De quibus vide suis locis.

Mūgĭtus, pen. cor. pod. m. q. Boatus. [βρυχηθμός, μυκηθμός. Gall. Beuglement, cri de bœufs, mugissement. Ital. Muggito de buoui, Ger. Das brüllen oder Rindergeschrey. Hisp. Bramamiento, ruido de bramar como buey. Pol. Ryk. Vng. Bōgās. Ang. A bellowing, a roaring.] Ipsa boum vox. Liv. 1. ab Urbe: Inde quum ad fœtæ boves cum fœtu ad desiderium uteri, relictarum mugissent. Virgil. 2. Georg. Mugitusq; boum. ¶ Per translationem etiam Mugitus dicitur qui vis fluctus. Vide de Mugitu nemorum. Plin. lib. 18. cap. 13. Equidem & montium fluctus, nemorumq; mugitus prædicant.

Mula, Mularis. Vide MVLVS.

Mulcĕo, es, si, sum, & ctum, act. 2. Fovere, mollire, blandiri, mitigare, dulcem facere, delectare. [רָכַךְ hechalish הֵרֵךְ hechalish הִתְמַתֵּן רָכַךְ hechalish מָתַק. Gall. Adoucir, appaiser, amollir, amadouer. Ital. Mitigare, intenerire, addolcire. Ger. Stercken / begütigen / versänen / säufftigen. Bel. Strecken / versetten / versetten / stutten. Hisp. Mitigar, halagar. Pol. Oslabiam, odsłodzam. Vng. Megenyhitem, nyugtatom, édesgetem. Ang.

Ang. To perish, to consume.] Priscianus: Mulceo, mulsi, mulsum, & mulctũ, unde Cicero in contentione Metelli. Permulsa, aiq; recreata. Varro in Sat. Capite permulto. Salust. l. 4. Hist. Deinlenita jam ira postea die liberalibus verbis permolcti sunt. Ovid. 2. Trist. Eleg. 1. Pastor arundineo carmine mulcet oves. Virgil. 1. Aeneid. & dictis mœrentia pectora mulcet. Cervix mulcetur dextra, Cicero in Arato. Virgil. 7. Aeneid. Aethera mulcebant cantu. Aurae mulcent florem, Catullus in Carm. nupt. Virgil. 1. Aeneid. Et multere dein fluctus, & tollere ventos. ¶ Hujus composita sunt. Demulceo, Permulceo, προσκαλέω, mollio, placo, mollio, lib. 3. ad Herenn. ¶ Nam laudantur artifices, & ante, quàm vox bene permulta est, aeri laborem compellentem id est, mollificata. Gell. lib. 2: Nihil adebin congrediendis hostibus, atq; in principiis præliorum ad salutem virtutemq; aptius fuit, quàm ii permulcti tonis mitioribus, non immodicè ferocirent.

Mulcĕdo, inis, f. t. Permulsio, blandimentum. [ערפה chelkâh. ψιθυρισμός. Gall. Adoucissement, alolement. Ital. Mitigazione, ossa mentre. Ger. Gelindigung. Hisp. Halago. Pol. Vgłaskanie, vdobrucheanie. Vng. Hízelkedés evelytés. An. A mitigating, assuaging.] Gell. lib. 19. cap. 9. Quæ nullas voluptates, nullamq; mulcedinem Veneris, nec; Musæ habetet.

Mulctă, Vide MVLTA, æ.

Mulctra, Mulctrale, Vide MVLGEO.

Mulgĕo, ges, mulsi, vel. x, sum, & mulctum, a&. f. Lac è mammis exprimo. [חלב chalab. חתך chatach. ἀμέλγω. Gall. Traire le lait d'vne femme. Ital. Mungere, cavare il latte. Ger. & Bel. Melcken. Hisp. Ordeñar ò chupar. Pol. Doic. Vng. emlek. An. To milk. Interpr.] Priscian. Mulgeo quoq; multi facit, quamvis differètiæ causa quidã multi protulerũt quæ a Mulceo quoq; multifacit. Virg. 3. Georg. Quod lugente die mulcere, horisq; diurnis, Nocte premũt. Virg. 3. Aeglog. Hic alienus oves custodibus mulgetis hora. ¶ Mulgere hircos, proverbiũ de re palàm absurda. Virg. 3. Aeglog. Qui Bavium non odit, amet tua carmina Mævi, Atque idem jungat vulpes, & mulgeat hircos. ¶ Ejus compotita sunt Emulgeo, & Immulgeo, de quibus suis locis.

Mulctră, æ, f. Vas in quo mulgetur, in quo lac excipitur. [מחלבה machalebah. ἀμολγεύς. Gall. Le pot dedans quoy on trait le laict. Ital. Secchia doue si munge. Germ. Ein melckkübel oder melckkertzen. Hisp. El jarro ò vasija para ordeñar. Pol. Wyrzynek dosienia. Vng. Szeker. Ang. A milk payle.] Virgil. lib. 3. Georg. Quàm magis exhausto spumaverit ubere mulctra. Lacta magis pressis manabunt uberamammis. Idem 3. Aeglog. Bis venit ad mulctrã, binos alit ubere fœtus. Colum. lib. 8. Sed mulctra quum est repleta lacte, non sine repore aliquo debet esse. ¶ Interdum accipitur pro ipso lacte emulctum: ut apud Coll. lib. 2. cap. 17. Et nuces digitis factæ sunt dandæ, nec minus dimidium modiorum, quæ sunt cibo, sorbilibus proximi, ut mulctra, recens cutens, fl. ocr condritio, vel lactis annona permittit.

Mulctrālĕ, is, Mulctra, vas quo excipitur lac, quod ex animalium uberibus emulgetur. [מעכן maachan. ἀμολγεύς.] Virgil. 3. Georg. Implectunt mulctralia vaccis.

Mulctrum, tri, n. Idem quod Mulctra. ἄμολγος. Horat. in Epod. Ilicimussæ venimus ad mulctra capellæ.

Mulgo, gas. Palam facio, dimulgo, divulgo. [הודיע hodiah. διαφημίζω. Gal. Manifester, publier. Ital. Manifestare, far palese. Ger. Offenbaren, offenlich predigen. Hisp. Manifestar, publicar. Pol. Rozsławiam. Vng. Kihirdetem. Ang. To publish, to divulge.] Plautus in Cistel. Propterea servulas nequam qui dominum mulgat, atq; elicum. ¶ Hujus compositæ sunt, Dimulgo, & Promulgo: de quibus alibi.

Mulier, eris, f. A mollitie (ut inquit Varro) dicta est immutata & detracta littera, nam ex mollier: & proinde Mulier dicitur, quæ virgo nõ est. [נקבה nekebah. אשה ishshah. γυνή. Gall. Femme. Ital. Donna. Ger. Ein Weib oder Frau. Bel. Een Wyf. Hisp. Muger. Pol. Niewiasta. Vng. Asszony. Ang. A woman.] Ulpian. l. Alio quin. ff. de contrahen. empt. Quòd si virgo ego me virginem emere putarim, quum esset mulier, emptio nõ valebit. Hinc Cicero ob virginatus quòd sexagenarius Popilliam virginem duxisset: Crassmuliercula est, inquit. Horat. de Arte: ut rapiter artam Deliatin puerum mulier formosa superne. Idem 2. Serm. Satyr. 5: mulier si fortè dolosa, &c. Cicero pro Murœna: Mulieres omnes propter infirmitatem consilii majores in tutorum potestate esse voluerunt. Caius tamen scribit Mulieris nomine etiam virginem impuberem contineri. Ulpianus uno in loco utrumq; significatu usus est, in l. Quæritur. ff. de Aedil. edict. Mulierem ita arctam, ut mulier fieri non possit, satis non videri constat. Eandem duxit mulierem, & non mulierem. Primùm pro quavis fœmina: secundò pro ea, quæ est nupta. Sallust. in Jugurt. Quum interim Hiempsal reperitur, occultans se in augurio mulieris ancillæ, quo imperò pavidus & ignarus loci profugerat. ¶ Mulier aliquando etiã pro uxore ponitur, ut apud Scævolam in L. 93. D. de leg. & fidei. lib. 32: Sempronie mulieri meæ readi jubeo ab hæredibus, &c. ¶ Mulier diligens corona est viro suo, & putredo in ossibus ejus quæ confusione ne res digna, gerit. Prov. 12. 4. Sapiens mulier ædificat domum suam, insipiens exstructam quoq; manibus destruet. Prover. 14. 1. Qui invenit mulierem bonam, invenit bonum, & haurit iucunditatem à Domino, qui expellit mulierem bonam, expellit bonum: qui autem tenet adulteram, stultus est & insipiens. Prover. 18. d. Tecta jugiter pelli lantia litigiosa mulier. Prover. 19. c & 27. 2. Melius est habitare in terra deserta, quã cum muliere rixosa & iracunda. ibid. c. Mulieris laudata ceteriptio extat. Prover. 31. b. per tot cap. quam desorptionem concludens inquit: Fallax gratia & vana est pulchritudo, mulier timens Dominum, ipsa laudabitur. De mulierebona & mala Syrach. cap. 25. & 26. per tot. ¶ Arist. in Oecon. Mulier est quasi domus medietas. ¶ Mulieres libi invicem pulchritudinem invidere, eccine? Mulæus hos versus:

Ἐκ γὰρ σ' ἀγλαΐαι ζηλήσασαι ἔβαλον γυναῖκες.

Nam ob pulchritudinem invidæ sunt fœminæ.

Mulĕrcŭlă, æ, dimin. [γυναικάριον, γυναικίδιον. Gall. Petite femme, femmelette. Ital. Femminella, donnicciuola. Ger. Ein Weibsbild, Frawlin. Hisp. Pequeña muger, mugercilla. Pol. Niewiastka. Vng. Asszonka. Ang. A little woman.] Cic. 5. Tusc. Leviculus sanè auditor Demosthenes, qui illo susurro delectari se diceret quam fœminis mulierculæ.

Mulĭo, ōnis, m. Qui alienas mulieres affectat, ex forma quas uxores, qui propriã uxorem amat. Vox à Constantino Imp. usurpata, sicut Ancillarius, seu ἀνδρόγυνος. Ancillarius, apud Martialem, qui ancillas sequitur, & in vestibulis & lectica. Mulio, qui ancillas nobilium non sine natura ritu. Alvata.

Mulĭebrĭă, ium, n. (ut sanctorum plurali numero dicuntur menstrua. [דרך נשים derech nashim. ἀνδρεῖα, τὰ γυναικεῖα, τὰ γυναικῶν.] Interdum sumuntur pro muliebri natura, vel γυναικωνῖτις. Sunt Virilia pro pudendis viri. Interdum pro propensa libidine, qua quis sexus sui oblitus, alterius libidinem obsequitur. & mollioris quod amodo partes suscipit. γυναικίζειν. Quinta: Nobilis adolescens à Cæsarione muliebria passus, &c. Sallustius in Catilin. Viros muliebria pati, mulieres pudicitiam propatulo habere.

Mulĭebris, & hoc muliebre, Quod ad mulieres pertinet, seu quod est, aut fuit mulieris: ut Muliebris sexus, Muliebre vestimentum. Γυναικεῖος, γυναικώδης. Gall. De femme, appartenant aux femmes. Ital. Donnesco. Ger. Weibisch oder Weiblich. Hisp. Cosa perteneciente a mugeres. Pol. Niewieszy. Vng. Asszonyi való. Ang. Of a woman, or belonging to a woman.] Plaut. in Mostell. Muliebris malitia. Idem in Aulul. Muliebris animus, mutabilis, & incultus. Cic. 2. Offic. ex Ennio: Vos etenim juventutis animos geritis muliebres. Idẽ pro Cælio: Alveus ac lle, aut unus Trojanus fuerit, qui tot invictos unos muliebre bellum gerentes tulerit ac pertulerit? Idem pro Milo. Muliebri & ecfœminato animo. Muliebrium puerorum, comitatus. ¶ Muliebris follicules, fœtus receptaculum, quod & vulvã, sive uterus appellari consuevit, μήτρα.

Muliebritas, ātis, f. γυναικεία, mollities.

Mulliebrĭter, adverbium. Molliter, effœminatè, more mulierũ. [γυναικείως. Gall. En femme, comme de vray mesleur de femme. Ital. Da femina, da donna, mollemente. Ger. Weiblich, nach Weiblicher art. Hisp. Mugeralmente, muellemente. Pol. Niewieszyście. Vng. Asszonyi módon, asszonyiasan. Ang. Womanishly, effemynately.] Infra. Quæ non muliebriter horrum adventum territe. Cicer. 5. Tusc. Ne quid abjectè, nequid timidè, nequid ignavè, neque id serviliter muliebriterve faciamus in dolore, maximè providendum est.

Mulĭerōsus, m. f. Qui nimiùm appetit mulieres, effœminatus, libidinosus. [γυναικώνης, φιλογύνης, &c. Gall. Trop amoureux de femmes. Ital. Femminiere, molto all' amor delle donne. Ger. Weibsdrigig. Weibischer, des Weibes trachten. Bel. Wevachtig. Hisp. Dado à mugeres. Pol. Niewieściwy. Vng. Asszonyi módon való, asszonyra lagzó. Ang. Effeminate, that hath a great desire to women.] Cic. de Harusp. Resp. Hunc scribũt ipsius familiares, & ebriosum, & mulierosum fuisse. ¶ Non nonquam idem quod muliebris, vel effœminatus. Plaut. in Pœnu. Sanè genus hoc mulierosum est, teneris demissitis.

Mulĭĕrōsĭtas, ātis, f. [γυναικωνῖτις, φιλογυνία. Gall. Amour de femmes, dissolue. Ital. Inclinatione & amore volto alle donne. Ger. Weibsbegird. Hisp. El amor de las mugeres. Pol. Niewieściwość, pożądliwość. Vng. Asszonyi szerelmes, vagy szerelem. Ang. Bankishnesse towards women.] Cicer. Tusc. Similiterq; cæteri in orbi, ut gloriæ cupiditas, ut mulierositas, ut ita appellem eam, quæ Græcè φιλογυναικία dicitur, amor mulierum, dicitur.

Mulĭĕrōsŭlus, Mulierosus. [φιλογύνης. Gall. Femmelin, addonné aux femmes. Ital. Femminiere. Ger. Ein Weibsertriger. Hisp. Mugeril. Pol. Do niewieści chętny. Vng. Asszonyi szerelmes. Ang. Over louing

rous, women

sub monyte inordinatis.] Iulius Capitol. Mulieratius fuit inter primos mœchos.

Mŭlĭfĕro, ras, Effœmino. [γυναικίζω, θηλύνω. Gall. *effoeminer, debiliter.* Ital. *Effeminare, far molle.* Ger. *Weibisch machen.* Hisp. *Debilitar, enflaquecer, hazer magra.* Pol. *Czynie niemęzkiem.* Vng. *Meg gyengitem, aszszonyi embert tselekedtetek vagyok.* Ang. *To make effeminate or meek.*] Varro apud Nonii. Heres, & ventellus ille pauper arator, nactus ignem intus aerem. hic cepit mulierari.

Mulio, Vide MVLVS.

Mullĕi, orum. m. f. Calcei regum Albanorum erant, purpurei coloris, postea patriciorum, a mulleando. id est, a tingendo, ut ex Tiriunio probat Festus. Cato Orig. lib. 7: Qui magistratum curulem cepisset, calceos mulleos illuminatos, cæteri perones. Vopiscus in Aureliano: Calceos mulleos, & cercos, & subornitas omnibus abstulit, mulieribus reliquit.

Mullo, as, are, Antiquum verbum, βαπτίζω, Græco verbo quod tinere significat.

Mullus, per duplex l. m. f. [τρίγλη. Gal. *Vn poisson nommé barbeau ou surmulet.* Ital. *Triglia, barbio à Venetis.* Ger. *Ein Meerbarb.* Hisp. *El barbo.* Pol. *Barbka morska.* Vng. *Barsa, tengeri hal.* Ang. *A fish called a mullet.*] Genus pisces marini, maximæ nobilitatis, & gratiæ: tanti autem pretii, ut à Plin. lib. 9. cap. 17. memoriæ prodidum sit, Asinium Celerem, virum Consularem Claudii Cæsaris temporibus mullum octo millibus nummorum emisse: quum tamen, eodem Plinio teste, hic pisces duarum librarum pondus raro excederet. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. *laudat inlane tribitur, Mullum.* Mart. *Nolo mihi ponas thynnum, mullum; bellissimi.* Habent autem mulli in interiore labro geminâ barbam: unde peculiari epitheto Barbati & Barbatuli appellantur à Cicerone in Paradoxis, & Varrone lib. 3. de Re rust. Hinc & vulgò Venetis, Barbum vocant. Mullorum autem nomen acceperunt (ut ex Festo de sententia docet Plautus) à colore multorum salsamentorum. Romani servato Græco vocabulo, etiam hodie *Triglam* appellant.

Mullŭlus, penult. correp. Diminutivum. [τριγλάριον. Gall. *Vn petit barbillon.* Ital. *Piccolo triglia, piccolo barbone.* Ger. *Ein barbirte.* Hisp. *Pequeño barbo.* Pol. *Barbinka.* Vng. *Harsirka.* Ang. *A little barbell fish.*] Cicero in Paradoxis. Et videant alii quem summis populi beneficiis ditum barbatulos mullulos exceptantem depictum & pertractantem.

Mullum, i. n. f. Potio ex melle & vino. [μέθυμα. Gall. *Vn vaisseau de vin emmiellé.* Ital. *Vino melato.* Ger. *Ein Mas mit Honig vñ Wein gemacht.* Hisp. *La bevida compuesta de vino y miel.* Pol. *Napoy gotowany z miodu y winem.* Vng. *Mézes méjszin.* Ang. *A drink of honey and wine.*] Is mulcet quidam putant, quòd mulcendo, eò quòd vim ardentis mellis dulcedine mollitur. Plin. lib. 22. cap. 24. Scribit Cornelius ex veteri carmine Hesiodum Deri, quod fecisse eum inter concorporantes Bacchos Martialis: Attica nectareo turbatis mella Falerno, Mulcet decet hoc Cæsar, in ede meri. Hoc calidum bibatur, vox cum permulcenda frigidis exasperat. Cic. lib. 2. de Orat. Quam verecundè in dicendo obmutuisse, laudebat Gracchus, ut multum frigidum haberet simulare domum redisse. Perdum (inquit) vocem, id dicebat. Virginius vir appellationem ait multum nè contineri, ex melli contineri: interpretaturq; *dicipulo*, virum calcidicorum. Quæ sententia si vera est, multum non est idem quod ex melli. Si quis tamen ex quæ paulò antè de multo ex Plinio annotavimus, diligentiùs confecat cum iis, quæ Dioscor. lib. 5. cap. 9. tradit de confectione ex melle, facilè intelliget alterum ab altero non differre. Virumq; enim fit ex vino vetustissimo, & optimo melle, & confert ægrotis.

Mŭlsĕus, a, um. Dulce, quodq; mulsi saporem refert. [μελιτώδης. Gall. Doux. Ital. *Dolce.* Ger. *Das süß ist wie gesümmt ist wie ein Honigsüß.* Hisp. *Dulce.* Pol. *Słodkie słodkości wiele.* Vng. *Édes, méz ízű.* Ang. *Sweet that goeth of honey and wine.*] Columel. lib. 12. cap. 45. Ilicratio non tolum ipla mala cutis dit, sed etiam liquorem mulsi sapore præbet. Plin. lib. 21. cap. 19: Vtriusque eadem multi saporis est.

Mulsus, a, um, adiectivum. Quod habet aliquid mellis admistum: ut, Aqua mulsa. [ὑδρόμελι. Pol. *Zmiodowana woda.* Vit. *Mulsa.* An. *That hath any honie admixed.*] potio ex aqua & melle confecta. Plin. lib. 21. cap. 24: Rursus naturam rerum permiscere volentibus, in mellis operibus, & aqua mulsa tradari debet. Columel. lib. 9. cap. 14: Rubrum mariscum aqua mulsa cruciatum. Lac mulsum. Plin. lib. 9. cap. 22: Exemplum quoq; lucis mulso augetur. ¶ Dicta mulsa hinc est, suavia apud Plaut. in Rud. Idem Casin. Mea mulsa dixit, blanditias affecta puero quod est. Mea suavitas.

Mŭlta, æ, f. [ζημία, ὄφλημα, ἔπαθλον, ἔμπαθος, ἔμπαθον. Gall. *Amende de vente pecuniaire.* Ital. *Pena, condannagione in denari.* Ger. *Ein Straf oder Pein.* Hisp. *La pena que se pone en dinero.* Pol. *Kara, pokuta, mena.* Vng. *Bírság.* Ang. *An amerciament, a fine, a forfaict.*] Pœna pecuniaria, quæ pro delicti magnitudine vario irrogabatur ante data, teste Varrone, quod multa simul imperabantur, idq; contra antiquorum consuetudinem, qui singulas res, etiam, aut certè unius generis res uno nomine exigebant. Festus tamen auctor est, vocabulum hoc Osum esse, non Latinum. In hac autem Multa differt à Pœna, quòd Pœna generali nomine dicitur omnium delictorum correctio: Multa verò specialis est peccati, cujus animadversio pecuniaria est. Pœna, ut ait Cicero, contrà non tantùm pecuniaria, sed & capitis, & existimationis rogari solet. Et multa quidem ex arbitrio ejus venit, qui multam dicit: Pœna non rogatur nisi quæ lege, vel quo alio jure specialiter singulis delictis constituta est. Suprema multa, teste Gellio, lib. 11. cap. 1. apud priscos erat in singulos dies triginta bourn, & decem ovium: minima, ovis unius. Postea tamen cum in multa dicta fraudem pecora nummi pretii solverentur, constitutum est lege Aternia, ut in singulas oves æris denos, in boves centeni solverentur: hoc est, pro singulis bobus denarii centum, pro singulis autem ovibus denarius unus. Erat itaque multa suprema minorum illorum, & vigesimus, seu trecentesimus & decimus drachmarum: quas si ad Gallicæ pecuniæ æstimationem reducas, invenies libras Turonenses duas & quinquaginta, & solidos septem & octo. Dicebantur autem hæ eadem fere significatione, Decem millam, ἐκατόμβοια ἑκατόμβοια. Infligere multam, irrogare multam, & facere multam, quorum postremum usus est Cato lib. 4. Orig. Imperator, inquiens, noster, equis extra ordinem depugnatoribus vir, etiam multam fecit. ¶ Multam dicere, propriè erat judicis, vel magistratus: exigi tamen non poterat, ni populus rei de multatum videri voluisset. De hac multa scribit Budæus in Pand. Multam (inquit) dicere antiqui tum dicebant, cum ad populum, & in comitio multa dicenda arrogabatur, quod ipsi Cæsari multam dicebant Livius lib. 3. bell. Pun. Sp. & L. Carvilii, quum rem invisam, infamemq; ceraerent, dicebatum multam auri multam M. Posthumio dixerunt: cujus certandæ quum dies advenisset, consilium frequens plebis adfuit, unaq; providebatur esse, si Calca Trib. pleb. qui propinquus erat, cognatusque Posthumio, prius quàm ad suffragium tribus vocarentur, intercessisset. Idem paulò post: Hæc quum ab optimo quoque pro atrocitate rei acta essent, vimq; eam contra rempublicam perniciosi exempli factam Senatus decerneret, confestim Carvilii Trib. pleb. omissa multæ certatione, rei capitalis diem Posthumio dixerunt: ac, ni vades daret, prehendi à viatore, atque in carcerem duci jussérunt. Hinc vobis apparet, moris fuisse ut Tribuni pleb. multam dicerent, quæ postea populi suffragiis vel irrogaretur, vel abrogaretur, vel etiam remitteretur: quo tempore Multa ceterari dicebatur. Non enim Tribuni dare multa poterant, sed tantùm rogare populum: apud quem, quum reus non jure multatum se contenderet, is illa multarum disceptabatur. Hæc Budæus. ¶ Nonnulli hodie scribunt Mulcta per c, ejusq; originem referunt ad verbum Mulgeo, quòd pecora, dum mulgentur, leo solitum exigere ea multa dicitur, cruentur, & veluti emulgere pecunia. Tractamo à veteribus scribi non solere, ex iis quæ paulò ante ex Varrone adduximus, satis potest intelligi.

Multo, as, atum. Pœnâ, condemno: multam dico, vel irrogo. [ענש *Hendiſh. mulctare, mulctam, mulctando.* Gall. *Condamner à l'amende, punir.* Ital. *Punire, condannare.* Ger. *Ein Straf auffrigen.* Hisp. *Imponer pena de dinero, condenar.* Pol. *Karze, mienie, ukarzac.* Vng. *Meg bírságolom.* Ang. *To amerce, to punish by the purse, to fine.*] Et construitur cum ablativo, vel genitivo, pecuniæ, vel pro Pecu. Virgil. 11. Æneid. *multatum mitti morte Camillam.* Curtius lib. 2: Is quoque infestis præsidiis accepti, pecunia multat. Tacitus lib. 13. Vt quidam accusatorii ejus exitio multarentur. Cicero ... Verr. *Multos crudelissimè pro vestra morte esse multatos.* Virgil. in Cir. *Quod si peccidem patria multabar.* ¶ Interdum lacerare, mutilare, verberare, dissolvere. Terentius in Adelph. *Ipsum dominum atque omnem familiam multas in vitæ ad mortem.* Colum. lib. 2. cap. 4: Quo evenit, ut in tractatione eorum quæ sentibus fiunt, & boves inopinate aperis navibus vulnerentur. ¶ Interdum agere, & vota componere facere. Nævius in Colace, apud Nonium: *Et vobis quidem gratias ago, quum vestra me multatis meis.* ¶ Interdum male tractare. Colum. lib. 1. cap. 2: Nam illud verum est Catonis: Agrum pessimè multari, cujus dominus quid in eo faciendum sit, non docet, sed audet villicum. ¶ Multare matrimonio, est repudiare coniugem, & divortium facere. Plautus in Amph. *Nunquid causam dicis quin te multem matrimonio?*

Multātĭtĭus, tia, tium. Quod ex multa sit, vel quod ad multam pertinet, sive quod ob rem multa capitur. [ἐπιποινικός, ἐπιτιμητικός. Gall. *Qui provient des amendes.* Ital. *Riscosso per condannagione.* Ger. *Das der buß oder straff.* Hisp. *Cosa de pena de dinero.* Vng. *Az, mi bírsághoz, való.* Ang. *That cometh of amercement.*] Liv. lib. 10. ab Vrbe Ex multatitia item pecunia, quam exegerant pecuariis dānatis, judi facti. Et lib. 7. bel. Pun. Ædiles plebis ex multatitia argento signa aurea ad ædē Cereris dedere.

Multrā,

Mūltus, ta, tum, Nota ſignificationis. [πολὺς, πολλὴ. Gall. Beaucoup. Ital. Molto. Ger. Viel. Bel. Veel. Hiſp. Mucho. Pol. Wiele. Vng. Sok. Ang. Much, many.] Cicero pro P. Sext. Etiam cæteris, quæ rerum petita ſunt, multis fortiſſimis atq; optimis viris, iniquis judiciis tales calus incidiſſe. ¶ Multus in operibus, aſſiduus, aſſiduus. Saluſt. in Jug. Iacta atq; ferox hoc eſſe, continuus, aſſiduus, laboris atq; periculi gibas multus eſſe. Multus in eo fui, dixi in arte, Cicer. 4. Acad. Ad multum diem, Cicer. ad Attic. lib. 13. Multo die hoc eſt, bona ex parte noctis acta. Cæſar 1. bell. Gallici: Multo denique die per paucos nuntios. Cæſar 1. bell. Gallici: Multo denique die per exploratores Cæſar cognovit, & montem ſuis tenere, &c. Sic, Multa nocte. Cicero ad Quintum fratrem 2. Multa nocte venit ad Pompeii. Multo mane, Cicero ad Attic. ¶ Multò tantò, ex forma dicitur, qua altero tantò quod Græci dicunt, πολλῷ μᾶλλον. Plautus in Baden. Ego multo tanto melior, quàm ea Labrax. ¶ Multus pro multiplici. Plin. lib. 19. cap. 3. Radice multa, craſſaq.

Mūltum, adverbium, valdè, vehementer. [מְאֹד meōd. מאד. Gal. Beaucoup. Ital. Molto. Ger. Deſtig oder viel. Bel. Veel. Hiſp. Mucho. Pol. Wiele, barzo. Vng. Igen. Ang. Much or greatly.] Plautus in Perſa: Dic me illam amare multum. Cicero ad Caſſium lib. 7. Epiſt. Sed opinor Caſſium uti non ita multum foro. Idem de Senec. Adiunt amicis, veniunt in Senatum frequens, utroq; aſſerentes multum & diu cogitatas.

Mūltō, [πολλῷ μᾶλλον. Gall. De beaucoup. Ital. Aſſai, aſſai. Ger. Viel. Hiſp. Mucho. Pol. Wiele. Vng. Sokkal. Ang. Much.] Cum dictionibus Alius, Alter, Secus, Ante, Poſt, Prælto, Malo, Antecedo, Excello: item cum comparativis, aut ſuperlativis, aut eorum vim habentibus elegantem in oratione vim habet. Terentius in prologo Andriæ: Verſum alter vertit eundem multò rectiligit. Cicero in Verrem: Cui quem ad modum reſiſtam multò ſcio. Idem Attico: Non multò mihi antè eſt, judices providendum. Idem Attico: Non multò pòſt quàm tu à me diſceſſiſti. Idem: Multò grave eſt mihi. Saluſtius: Multò præſtabat nec peti, quàm malefici memorem eſſe. Cicero de Amicitia: Sed obſequium multò malefidius, quod peccatis indulgens præcipitem amicum ferri. Eum. Idem pro Lege Manilia: Magna ac multò maxima parte, non modò ut latus, ſed dignitatis ato, imperii cavit.

Multitūdo, dinis, f. c. Frequentia & copia. [πλῆθος πολὺ. Gall. Multitude. Ital. Moltitudine. Germ. Die vile. Bel. Die Menichte. Hiſp. Muchedumbre de gente. Pol. Wielkość. Vng. Sokaság. Ang. Multitude.] Cicer. de Orat. lib. 2: Habet enim multitudo vim quandam talem, ut quem ad modum ſibicen, ſine tibicine cane, ſic orator ſine multitudine audiente eloquens eſſe nō poſſit. Idem 2. Tuſc. Sit enim philoſophia paucis contenta judicibus, multitudinem contemnit ipſo fugiens, eaq; ipſa & ſuſpecta & inviſa, &c.

Mūltiangŭlus, la, lum, Multos angulos habens. [πολύγωνος. Gall. Qui a pluſieurs coins ou angles. Ital. Che ha molti cantoni. Ger. Das viel eckig hat oder eckechig. Hiſp. Coſa de muchos rincones. Pol. Ten który wiele narożników ma. Vng. Sokszegletü. Ang. That has many corners.] Lucret. lib. 4: Eſſe mundi igitur quædam, malimaq; debent, Multe rotunda, modis multis multangula quædam.

Multēsĭmus, pro quinquageſimus, eadem forma dicitur, qua ordinales, πεντηκοστός. Lactantius lib. 6: Quàm dii parvula pars, & quam multeſima conſtat.

Mūltibarbus, Qui habet multam barbam. [πολυπώγων. Gall. Qui a grand barbe. Ital. Che ha molta barba. Ger. Der barten hat. Hiſp. Coſa que tiene mucha barba. Pol. Wielebrody. Vng. Sokszakállu. Ang. That has a great beard.] Apulcius in Flor. Multis barbis auſpicia obiiſſe & gilla.

Multibŭlus, ta, f. Dicitur qui multi eſt potus, helluo. [πολύοινος. Gall. Grand buveur, qui boit beaucoup. Ital. Che beve molto. Ger. Ein groſſer Trincker. Hiſp. Coſa que mucho bebe. Pol. Pijak. Vng. Negy ivo. Ang. That drinks much.] Plautus in Curcul. Nimium eſt lena multibibabo, merobiba.

Multicăvātus, a, um, penul. prod. Multa habens cava. [πολυκοίλης. Gall. Qui a beaucoup de trous. Ital. Di molti buchi forato. Ger. Vielgehölet oder gelöchert. Hiſp. Coſa que tiene muchos agujeros. Pol. Wiele dziurami. Vng. Sok lyukas. Ang. That hath many holes.] Varro 3. de Re ruſtica, cap. 16: Favus eſt quem ſingulæ apes multicavum è cera, quam ſingula lactea habebant.

Mūltĭcăvus, a, um, Multum habens concavi. [πολυκοίλης. Gall. Qui a fort creux. Ital. Che ha molto concavo. Ger. Vielgehölet oder gelöchert. Hiſp. Coſa que tiene muchos agujeros. Pol. Barzo wiele dziur. Vng. Sokluku, hegyes. Ang. That hath many holes.] Ovid. lib. 8. Metamorphoſ. Feraſque multicavo, nec levibus ætria tophis Structa ſubit.

Mūltĭcaūlis, le, Multos habens caules. [πολύκαυλος. Gall. Qui a pluſieurs tiges. Ital. De molti gambi. Ger. Das viel ſtengel hat. Hiſp. Coſa que tiene muchos tallos. Pol. Tego gdzieś. Vng. Sok szárú, szálas. Ang. That has many ſtalks.] Plinius lib. 21. cap. 16: Eſt & illa differentia, quòd quædam in iis multicaulia ramoſa ſunt ut rarduus.

Mūltĭcŏlŏr, oris, com. t. Quod habet multos colores, varicolor, diverſicolor. [ποικιλόχρως. Gall. De pluſieurs couleurs. Ital. De molti colori. Ger. Das mancherley farben hat. Hiſp. Coſa de muchos colores. Pol. Wielu rożnych farb. Vng. Sokféle szinü. Ang. Of many colours.] Plin. lib. 17. cap. 10.

Mūltĭfăcio, cis, act. t. Magni æſtimo. [πολλοῦ ποιοῦμαι. Gall. Eſtimer beaucoup. Ital. Eſtimare molto. Ger. Das er viel groß achtet. Hiſp. Eſtimar en mucho precio. Pol. Wiele ſobie ceni. Vng. Nagonak becsüli. Ang. To eſteem much.] Sicut Magnifacio & Parvifacio. Caro: Neq; idem, neq; jusjurandum, neq; pudorem ullum multifacit. Feſtus.

Mūltĭfārĭus, a, um, Varium, quod multos modis poſſit dividi, vel quod eſt ex multiplici ſpecie. [πολυειδὴς, πολύμορφος. Gall. De pluſieurs ſortes et manieres. Ital. Vario. Ger. Mancherley art oder weiß. Hiſp. Coſa de muchas maneras. Pol. Rożnego. Vng. Sokfele. Ang. Manifold.] Gell. libro 3. capite 6: Multifariæ enim multæ res ſunt.

Mūltĭfāriē, adverbium, Variè, multis modis. [πολυτρόπως. Gall. En pluſieurs ſortes ou diverſes manieres et façons. Ital. Variamente, o diverſamente. Germ. Auff mancherley weiß. Hiſp. En muchas maneras. Pol. Rożnymi, mnogimi sposoby. Vng. Sokaképpen. Ang. Many ſolds, many ways.] Plinius lib. 6. cap. 35: Et tamen multifariè publicos ſervavere ritus.

Mūltĭfāriam, adverbiū, idem quod multifariè. [πολυτρόπως. Gall. En pluſieurs ſortes. Ital. Variamente. Ger. Auff mancherley gattung. Hiſp. En muchas maneras. Vng. Sokképpen. Ang. Many folds, by ſundry faſhions.] Cæſar 2. de Orat. Quod eſſet multifariam diſtributum. Idem 1. de Legib. Illo die multifariam nulla fant. Sueton. in Calig. cap. 18: Berenicen multifariam & aſſiduè & varii generis mulitatam ſenſit.

Mūltĭfĕr, a, um, Multa ferens, fertilis. [πολύκαρπος. Gall. Fertil, qui porte ou produit pluſieurs ou diverſes choſes. Ital. Fertile. Germ. Das viel tregt. Hiſp. Fertil, coſa que mucho lleva. Pol. Urodzajny. Vng. Termő az, mi sokat hoz. Ang. Fertile, that bringeth many things.] Plinius libro 16. capite 8: Tam multifera ſunt, & tot res præter glandem, parturit roboris. Idem de Iuſticas: Nullo æquè genere multifero, donec ſua fertilitate conſumatur.

Mūltĭfĭdus, a, um, Quod in multas partes findatur, & multas divituras habet. [πολυσχιδὴς, πολυμερὴς. Gall. Fendu en pluſieurs parts. Ital. Eſſe in molte parte. Ger. Das in viel theil geſpalten iſt. Hiſp. Coſa hendida en muchas partes. Pol. Na wiele części ſzczelina ſie bijąca. Vng. Sokfelé hasadó. Ang. Having many clifts and crannies.] Plin. lib. 11. cap. 37: Injiciunt eas in ſpecus, qui ſunt multifidi pedes. Martial. lib. 14: Multifida buxus quæ tibi dente datur. Item multifidus, Lucretius. 3. Lingua multifida, Valerius Flacc. 1. Arg. Facet multifidæ, Ovid. 7. Metam. Timavus multifidus, quòd 9. amnia oſtia ſuſtinet in mare prorumpit. Martial. lib. 8: An tua multifidum numeravit lana Timavum.

Mūltĭfŏrāmĭnĕus, a, um, Multorum foraminum. [πολυτρήτης. Gall. Qui a pluſieurs trous. Ital. De molti buchi forato. Ger. Vielgetigrets löchern. Hiſp. Coſa de muchos agujeros. Pol. Pełno dziur. Vng. Lyukasfalu lyuku. Ang. That hath many holes.] Plin. lib. 11. cap. 37: Injiciunt eas in ſpecus, qui ſunt multifores in terra. Pro eodem etiam dicimus Multiforus, a, um, Ovid. lib. 12. Metam. Longaq; multifori delectat tramina buxi.

Mūltĭfōrmis, mis, me, um, Varius, quaſi multiplici forma aut varia. [πολύμορφος. Gall. De diverſe maniere ou façon. Ital. Varii, diverſe diuerſe. Ger. Mancherley oder vielerley geſtalt. Hiſp. Coſa de muchas formas y maneras. Pol. Rożnymi kształtu. Vng. Sok formáju. Ang. Of many fathions.] Plinius lib. 11. cap. 37: Oculi contuitu multiformes. Columel. lib. 8. cap. 9: Vtper annum diverſa tempora, mala, prava, prava, multiformes partes, ac ſectiones præbeat. Cicero 1. Acad. Ea iis autem ortu varia ſunt, & quaſi multiformes.

Mūltĭfōrmĭter, adverbium, Variis modis. [πολυτρόπως. Gall. En diverſe ſorte et maniere. Ital. In diverſe maniere. Ger. Auff vielerley weiß. Hiſp. En muchas formas. Pol. Rożnymi. Vng. Sok képpen. Ang. By divers fathions.] Gellius libro 9. capite 4: Plato autem hos omnes ita varie & multiformiter delineat, ac voluerit hos omnes ita varie & multiformiter delineat, ac voluerit Plin. libro 36. capite 27: Pellucentia, quæ Saliæ obſcuratæ, Plin. libro 36. capite 27: Pellucentia, quæ Saliæ obſcuratæ, ignis tuſticæ multiformiter auxiliari certum eſt.

Mūltĭgĕnĕris, & multigenere, ſignificat quod eſt multorum generum. [πολυειδὴς. Gall. De pluſieurs ſortes. Ital. Di molte maniere. Ger. Vielerley geſchlecht oder gattung. Hiſp. Coſa de muchos generos y ſpecies. Pol. Rożnego rodu. Vng. Sokfele. Ang. Of divers kinds.] Plautus in Capt. Multus & multigenerius quæ eſt tibi mihi bus.

Mūltĭgĕnus, a, um, Multigeneris, Plinius libro 11. capite 11:

Multa hanc & multigena, terrestrium valentum duc vitis.

Multifugus, a, um, & multifugis, e, genit. cor. Quod ni multiplex, varium, multum & numerosum. [πολύμορφος. Gall. Divers, sortes. Ital. Di molte sorti, vario. Ger. Mancherley art, mannigfaltig. Hisp. Cosa de muchas maneras. Pol. Rożnego. Vng. Sokfele. Ang. Of diuers sortes and kindes.] Vel fugos nihil significat, sicut in Postliminium, Meditullium, & hujusmodi. Prima pars in multifugum malcum significat, reliqua pars penitus tollit, nihil significans. Cic. ad Attic. lib. 14: Verumtamen de Rep. multa cognovi ex tuis literis, quas quidem multifugas accepimus tempore à Velleio Liberto.

Multiloquus, Qui multa loquitur. [πολυλόγος, πολυλογᾶς. Gall. Qui parle beaucoup, grand parleur. Ital. Colui che parla assai. Ger. Ein Schwetzer: Ein viel redt: ein Zanhmann. Hisp. El que habla mucho: ó lo que habla mucho. Pol. Wielomowny. Vng. Sokat beszélő. Ang. That speaketh much.]

Multiloquium, In multiloquio (inquit sacer Spiritus) non deerit peccatum: qui autem moderatur labia sua, prudentissimus est. Proverb. 10.

Multimodis, a, um, Multiplex, varius. [πολύμορφος. Gall. Plusieurs & diverse sorte. Ital. Di molti modi. Ger. Vielerley manier oder gattung. Hisp. Cosa de muchas maneras. Pol. Rożnego kształtu. Vng. Sok féle képpen való. Ang. Manyfold of sundrie sortes.] Livius 1. bel. Pun. Quotidiani ad omnia tormenta atque obeunda, multimoda arte efficienda cœpti sunt, & non efficiebant.

Multinubus, a, um, Qui vel quæ multis nupsit. Cornutus in Persium Satyr. 1.

Multinutritus, adject. pen. product. [πολυτρόφωτος. Gall. De beaucoup de parens engendré. Ital. Di molti nodriti. Ger. Der gut gewinnet. Hisp. Demasiados dineros y provechos. Pol. Gołębiego. Vng. Sokszoros táplálatu. Ang. Very rich.] Varro 3. de Re rustic. cap. 17: Ego enim unum frenulo, hordeo non multo aqua domitum, meos multitudines alo asinos id ill, quorum opera multos paro annos.

Multipartibilis, adject. pen. product. [πολυμερής. Gall. Qui se peut plusieurs parties. Ital. Diuiso in più parti. Ger. Zu viel abgetheilt. Hisp. Partido en muchas partes. Pol. Na wiele części podzielony. Vng. Sokfelé reszekre, sokrészü. Ang. Deuided into many partes.] Plinius lib. 8. cap. 19: Natæ, vita inter cibos populis ludorum multipartita degitur.

Multipes, multipedis, vel multipeda, æ, Vermis est pilosus, multis pedibus arcuatim proterpens, qui & Centipeda & Millepeda appellatur. [πολύπους. Gall. Vers de terre, qui a plusieurs pieds. Ital. Verme di molti piedi. Ger. Ein wurm der viel füß hat. Hisp. El vermo que tiene muchos pies. Pol. Wielonog. Vng. Sok lábu. Ang. A worme that hath many feete.] Plin. lib. 22. cap. 23: Admultipedum morsus cum melle. Idem lib. 29. cap. 6. Millepeda, ab aliis Centipeda aut multipeda dicta, animal est è vermibus terræ pilosum, multis pedibus arcuatim repens, refugque contrahens se.

Multiplex, icis, omn. t. Varius, involutus, multas plicationes habens: cui contrarium est Simplex. [πολύπλοκος, πολύπτυχος. Gall. Qui a plusieurs plis, de plusieurs & diverses sortes. Ital. Di molte piegature, vario. Ger. Vielfaltig. Hisp. Plegado de muchas maneras, de muchas maneras. Pol. Rożnaty. Vng. Sok féle képpen való. Ang. Manyfold of diuers sortes.] Suetonius de Clar. Grammat. Multiplici variaque doctrina contribatur. Plaut. in Epid. Simul assumam multiplex exercitus habere pauperes. Virgil. 4. Aencid. Hæc tum multiplices populos sermone petebat: Gaudens. De Amic. Quis boni potest, si cui uno quidem quoque unus animus erit, idemque semper, sed varius, commutabilis, multiplex.

Multipliciter, adverbium, Titulus est apud Plin. De codem multiplicitatis lib. 9. cap. 14. πολυπλοκῶς.

Multiplicabilis, le, omn. t. Quod potest multiplicari, & nonnunquam idem quod multiplex. [πολλαπλασιαστός, πολλαπλάσιος. Gall. Qui se peut multiplicare. Ital. Che può moltiplicare. Ger. Das vielfältig zumachen. Hisp. Lo que se puede multiplicar. Pol. Rozmnożyć się mogący. Vng. Zaporadható. Ang. That is ready or may be folded.] Cicero 2. Tusc. Hæc incerta materia rem multiplicabit. Draconem aureum custodem arboris asservantem arborem. Carmen est è Sophocle à Cicerone versum.

Multiplico, as, are, act. c. Multiplex reddo aut facio. [הרבה. πολλαπλασιάζω. Gall. Multiplier, accroistre augmenter. Ital. Multiplicare. Ger. Vielfältig machen oder thun. Bel. Vermenichfaldigen. Hisp. Multiplicar ó augmentar. Pol. Rozmnożyć. Vng. Zaporadom. Ang. To multiplie or augment.] Plinius lib. 32. cap. 3: Primus hic multiplicasse varietatem videtur. Cic. ad Quint. Frat. Si diem nobis Claudius dixerit, tota Italia concurret, ut multiplicata gloria discedamus. Ovid. 2 de Remed. Flumina collectis multiplicantur aquis.

Multiplicatio, Ft. [מרבית. πολλαπλασιασμός. Gall. Multiplication, accroissement. Ital. Multiplicatione, accrescimento. Ger. Vielfaltigung, mehrung. Hisp. Augmentamiento. Pol. Rozmnożenie. Vng. Zaporadom. Ang. A multiplying or augmenting.] Columel. lib. 3. cap. 12: Nam si fœcundior aut vitis est, feracissimam quamque terere conducit, ut multiplicatione fœturæ reditus augeatur.

Multipotens, tis, om. t. Qui multum potest. [πολυκρατής. Gall. Fort puissant, qui peut beaucoup. Ital. Potente che può molto. Ger. Gewaltig vnd vermögend. Hisp. Lo que puede mucho. Pol. Potężny. Vng. Nagy hatalmassagu. Ang. Of great might and power.] Flor. in Bacch. nequitiis nihil est Quam egens cõscientiæ servus, nisi habet pecus multipotens, vbicunque fas fuit. Idem Trinum: Salipotenti & multipotenti Jovis fratribus. Nerei Nepotique Latus, habens laudes aga.

Multiscia, æ, f. Qui multa scit & multarum rerum scientiam habet. [πολυσοφίᾳ ἐκλάμπων. Gall. Qui sait beaucoup. Ital. Che sa molto. Germ. Vielwissend. Hisp. El que mucho sabe. Pol. Wiele wiedzący. Vng. Sokat tudó. Ang. That knoweth much.] Apuleius in Apologia: Memoraret Homerum poetarum multiscium vel potius multarum rerum apprimè peritum.

Multisonus, a, um, [πολύφθογγος. Gall. Qui rend divers son. Ital. Che rende suoni diversi. Ger. Der viel gethöne gibt. Hisp. Cosa que suena por muchas partes. Pol. Rożnego dźwięku. Vng. Sok féle képpen hangzó. Ang. That giueth diuers sounde.] Claudian. de nuptiis Gallicis: Sicelida concordes multisonos traherent.

Multisonus, adjectivum, πολύφθογγος. Martial. lib. 1: Sic ubi multisona fervet lacer Arbitri locus.

Multivagus, a, um. Qui multum vagatur, errans. [πολυπλάνητος. Gall. Qui va par plusieurs sortes, qui ne se peut arrester. Ital. Che va molto. Ger. Vielfältig umbschweiffig. Hisp. Cosa de vagar por muchas partes. Pol. Wielokroć błędzący. Vng. sokfele. Ang. That erreth and wandereth much.] Plin. lib. 10. cap. 37: Iterum: non mutare sedem columbas, multivagas aliosquin aves. Multivagus humor curtus, apud eundem, lib. 2. cap. 10.

Multopere, Ea forma dicit Plautus, qua magopere, ut in Mere. Multopere in mundo rostro se exercitum. [σφόδρα πολύ. Gall. Moult, bravement. Ital. Grandemente. Ger. Hefftig. Hisp. Muy mucho. Vng. sokszoros. Ang. Greatly.]

Multrifa, orum, n. f. Indumenta decebantur, minutissimis filis contexta, ita à multis filis & propterea subtilibus appellata. [πολύπτυχα. Gall. Draps ou accoustrement de soye dont le fils est moult delié & subtil. Ital. Vesti de sili sottili. Ger. Reine vnd zarte kleider. Hisp. Vestidos de seda sobtil. Pol. Subtilna szata. Vng. Vékon szudzott szinalt ruha, hegyes ruha. Ang. Cloth woven of fine small threades, subtile.] Vela mulcendo, quoniã earum demulceant. Et tantùm pluraliter declinatur. Iuvenal. Satyr. 2: quæro an deceant multifa rectum. Ibidem: sed quid Romæ faciem? ait, quam tu multifa tumas Creticæ?

Multivolus, a, um, Qui multarum rerum desiderio teneretur. [πολυεπιθυμητής. Gall. Ayant desirs enlevez, qui veut beaucoup. Ital. Che vuole molte. Germ. Der vielerley, nicht zu sagen. Hisp. Cosa que quiere muchas cosas. Pol. Wielołakomy. Vng. sok akarato. Ang. That willeth many things.] Cic. ad Mallium: Multivolam esse mulierem.

Plus, ris. [יתר. πλείων, πλεῖον. Gall. Plus, d'auantage. Ital. Più. Germ. Mehr. Bel. Meer. Hisp. Mas. Pol. Więcej. Vng. Tobb. Ang. More.] Generis neutri in obliquis vsu. & numero pluralitrium generum, secundum Priscianum, comparativum est, significatione tantùm, non voce, à Multus nominativo caret. Lib. 3. capitulo 15. ex Capitonis autoritate putavit esse ablativum: hoc est, positivo. q Plus nominativo aliquando jungitur. Livius de bello Macedon. Plus quinquaginta hominum millia ceciderunt. q Aliquando accusativo. Terentius in Eunuch. Non plus studium. Virruv. libro 9: Aderes discedit disponantur inter se, ne plus ipsarum habeant pedes binos. q Aliquando ablativo. Plautus in Menech. Plus triginta annis natus sum. In eubus omnibus locutionibus interseritur particula. Quam, quæ plerunque etiam exprimitur. q Jungitur aliquando & genitivo, communi more omnium nominum quæ pertes subdividunt. Plus sapientiæ, apud Plautum in Milite. q Item jungitur verbis emendi & vendendi, & pendendi, æstimationem quandam significantibus in genitivo. Cicero pro Quint. Roscio: Age, cum multo pluris est quàm tua fuit. q Invenitur etiam apud Antiquos in ablativo. Plautus in Cisel: Plure alieno tanto, quanto ejus fundus est. Lucilius: Plure vendunt, quod pro minore emptum antiquo. q & aliquando temporis adverbium fit, idem significans quod Diutius. Terentius in Hecyra: Vt eum mane una plus esset. q Plures pro Multi, passim apud autores legitur. Cicero 2. de Finib. Plures cives mancre non potest. Plinius libro 9. capite 12: Aquatilium tegmenta plura sunt. q In plurali numero, Plura dicimus, & Pluria. Duo anus, Antiqui hoc Complare, & hæc Complura, quod nostri Complura dicunt. Cicero in Orat. Consumendis generis complura. Credo quia veteres hic & hæc Pluris, & hoc Plure, non hoc Plus dicebant. Hæc ille. Gellius verò refert Caprionem docuisse Pluria Latinum esse. Plura verò barbarum. Nunc autem de usu & Pluris, & Plura dicimus.

ra dicimus. Voss & Compluria & compura. Terent. in Phorm. Multa si veniant, unde hic compluria. ¶ Sed interest differens Plura & Complura, quòd Plura de duobus dicipotest. Complura non nisi de majore numero. Et præterea illud complurium, hoc minùs. ideoq; non regit casum. ¶ Complurimus non reperitur, sed tantùm plurimus. ¶ Est enim Plus adverbium. Plus satis, nimis vel nimis dicimus pro eo quod est abunde & plus quàm satis. Terent. in Eunuch. Accerde adigerem hunc, plus cæstres plus satis. ¶ Plus minus, Plus minusve, Plus o minùsve, in eadem significatione reperiuntur, pro Circiter: frequentius tamen invenitur Plus minus. ut Dies plus minus trigesima, pro eo quod est, paulò plus, aut paulò minus hos est, circiter. ¶ Dicimus etiam, Plus, plurimus, pro eo quod est, in dies vehementius. Cicero Attico libro 6: Quem mihi cæteroqui plus, plurimq; in dies diligo. ¶ Hinc Perplures compositum, pro significans quod permultos. Plinius libro 13. capite 24: Sponsieriq; judgeo ejus annos perplures vel mediocri tolerantia. ¶ Vide perplurimùm, adverbium ut, Perplurimùm refert, apud eundem libro 2. capite 50. ¶ Item derivativa, Pluralis, & plurale à vulgo grammaticis fictæ voces, [πληθυντικὸν, & Plurativus, a, um, ejusdem significationis, ut apud Macrobium, Plurativus numerus.

plusculus, a, um, diminutivum à Plus. [πλεονασμός. Gall. Un peu davantage, un peu plus. Ital. Un poco più. Germ. Ein wenig mehr. Hisp. Un poco mas. Pol. Cokolwiek więcej. Vng. Többek. Ang. Somewhat more.] Quanvis, Plus masculinum, tum minùsve genus non habeat: idemq; significet quod Paulò, vel aliquanto plus. Terent. in Phorm. Tum plusculo supra dicebas opus esse. ¶ Inde sic compositum Complusculus. Idem in Heaut. Formùm complusculos. ¶ Plusculum, n. nomen generis. Columell. de re rustica, capite 27: Deinde exiguum aceti piperati, & plusculum mellis, aut multa adjicito. Cicero 2. de Oratore: Verùm ut aliquando ad cautas descendamus illum, quem constituimus, & eas quidem, in quibus plusculum negotii est. Cicero Laccio lib. 3: Plusculum etiam, quàm concedi veritas, amori meo largiare.

pluriformis, acq; divum, Varius, multijugus, multifarius. [πολυειδὴς. Gall. De plusieurs sortes & manieres. Ital. Varie, di molte sorte. Ger. Mancherley/mannigfaltig. Hisp. Cosa de muchas maneras. Pol. Rozmaite. Vng. Sokfele. Ang. Manifold.] Suet. in Claud. Cæsar gladiatoria munera pluriformia acri miq; pleraq; exhibuit. Quædam exemplaria hic legunt Pluriformiam, significantiore adverbii.

pluriſariam, adverb. Pluribus modis, sive pluribus locis, multifariam. [πολυτρόπως. Gall. En plusieurs sortes. Ital. A molti modi, in molti luoghi. Ger. Mancherley/vielerley weis. Hisp. En muchas maneras. Pol. Rozmaicie. Vng. Sokfelekeppen. Ang. Of many sorts.] Suet. in Tib. Cubicula pluriſariam di spolica, tabellas ac sigilla lasciviſſimarum picturarum adornavit.

Pluriſimus, a, um, pronom. com. Superlativum à Multus. [πολυπλεῖστος. Gall. Tres-grand nombre. Ital. Infinito. Germ. Sehr viel/ohne zahl. Hisp. Infinito. Pol. Ogromnie wiele. Vng. Igen sok. Ang. Very many.] Plaut. in Aul. Quod nisi fabricat plurimis in locis modis. Quando quæ pro longo & porrecto. Virgil. 1. Aeneid. Longa ad cælum tendebant colla, quo plurimus urbi incubuit. Vide apud eundem. Sax plurima arida est, longa, quæ significatur aggeribus. ¶ Plurimum cum genitivo: ut Plurimum atatis, plurimum juris habitare. Cicer. Nam quod in publicanorum causis vel plurimum ætatis meæ versor, vehementer equidem in illum ordinem observo, eosdem vide tribus: Itaque ne justitiam quidem esse quis dixerit per se ipsam optabilem: sed quia in magistratu vel plurimum afferat. ¶ Parum genitivus verbis affinis adjungitur. Cicero 2. de Finib. Sic bonum hoc, de quo agimus, est illud quidem plurimi æstimandum: sed ea æstimatio, genere valet non magnitudine. Plautus Bacchid. Imò unicè illum plurimi pendit.

Plus, Pluris, adverbium, Pleonasticum. [πλεῖον πλείω. Gall. Beaucoup, la plus part du temps. Ital. Assai, la più parte del tempo. Ger. Vielmahl. Hisp. Muchas mas, la mayor parte de tiempo. Pol. Barzo wiele. Vng. Sokszor. Ang. Oftentimes, very much.] Cic. de Amic. Plurimùm tibi confidit. ¶ Quandoquidem valet Veplurimum, ut ἐπὶ τὸ πλεῖον. Terentius in Eunuchen: Dummodo ne pergam, ibi plurimùm.

Mulus, per simplex l, Animal quod ex Asino & equa generatur. [ἡμίονος. Gall. Vn mulet. Ital. & Hisp. Mulo. Germ. Ein maulesel/maulthier. Bel. Muylezel. Pol. Mul. Vng. Ezek szamar. Ang. A mule.] qui autem ex equo & asina genitus est pullus, Hinnus dicitur. Plinius libro 8. capite 44: Ex Asino & equa mulus gignitur mense duodecimo, animal viribus in labore eximium, & paulò post: Equo & asina genitos mares, Hinnulos antiqui vocabant: contrà, Mulos, quos asina & equo genuerat. Vide de hoc latiùs in dictione L. NONIVS. ¶ Muli Mariani, hercule fiant, telle Festo, quibus religatas farcinas victores gerunt: quarum usum quia Marius invenit. Muli Mariani postea sunt appellati. [ἡμιονηγοί. Plaut. Accommunitas vocat. Frontin. libro 4. Stratag. C. Marius recidendorum impedimentorum gratia, quibus tum ne exercitus agmen onerarent, vasa & cibaria militum in fascinulos aptata furcis imponit, sub quibus & habile onus, & facilis requies esset.

Mulleus, a, um, [σπαθίδιος. Gall. Vne mule. Ital. & Hisp. Mula. Ger. Ein maulesin. Pol. Mulica. Vng. Szőr en Szamar. Ang. A she mule.] Plinius lib. 8. cap. 44. Gignitur mulus ex equo & asina, sed efferatus, & celeritatis indomitæ: Juvenc. Satyr. 3: mundq; nitet ungula mulæ. Poëta mula. Idem Satyr. 13. & forte comparato mulæ.

Mullārius, & hoc lare, adjectivum à mulo. [ἡμιονικὸς. Gall. De mules ou mule. Ital. De mula, o mule. Ger. Maulesisch. Hisp. Cosa perteneciente à mula, o mulo. Pol. Mulowe. Vng. Szamarhoz való. Ang. Of a mule.] Col. lib. 6. cap. 27: Est enim quæ circo sacris, cervinum jubas equus præbeat: mularis quæ pretio fœtus sui comparatur genetasa.

Mullio, onis, olim i. Qui mulos citerioris, sive quadrigarios docet. [ἡμιονοδάμνης, ἡνιοχικὸς. Gall. Muletier. Ital. Muletiere. Ger. Ein Maultreiber. Hisp. Arrendador, o muletero. Pol. Mularz, mularek. Vng. Szamarhajtó. Ang. That rides & guides mules.] Juven. Satyr. 3. Nam mihi summota jamdudum mulio virga. ¶ Mulio mulæ, quod hîc legebatur pro mulione, Latinum non est: quare Calepinus deceptus in emendata Horatii lectione, putaverit indifferenter pro eodem dici Mulionem, & Mullionem. Lovius Horatii qui Calepino imposuit, cli ex lib. 2. Serm. Satyr. 7. Audit cum magno blatteras clamore Fabius, Milvius. Sic enim legi debere, & constanti subscriptorum exemplarium contentione, & Acronis autoritate collatum qui Milvium insignem fullicadere Horatii temporibus patuisse. ¶ Est præterea Mullio genus culicum. Plinius lib. 11. cap. 18. impugnant eas naturæ ejusdem degeneres, vespæ atq; crabrones, & è culicum genere, qui vocantur Mullones.

Mullonius, a, um. Quod ad mullionem pertinet. [ἡμιονοδαμνικός. Gall. Appartenant à muletier. Ital. Pertinente à muletiere. Ger. Das da gehöret zu. Hisp. Perteneciente à muletero. Pol. Należący mularza. Vng. Szamarhajtóhoz való. Ang. That belongeth to the muleter of mules.] Cic. pro Scil. Mullonia penula amicta, cum qua primùm Romam ad Comitia veniebat, &c.

Mundus, a, um. Quod est purum, tersum, politum q.: Cui contrarius Immundus. [καθαρὸς מהור. Gall. Net. Ital. Mundo, pulito, netto. Ger. Sauber reinlich wol gestalt. Hisp. Limpio, & aseyado. Pol. Wiśnie czysty. Vng. Tiszta. Ang. Cleanly clean.] Plaut. in Cist. Neque mundæ ex æquo ac fidæ. Terent. in Eunuch. Quæ dum foris tant, nihil videtur mundius, Nec magis compositum quicquam, Horatius 1. Epist. 18. ad ducem ipse nec tonsus, & tibi munda supellex. Idem Satyr. 3: unde Mundior exsiet vis libertinus bonachus. ¶ Mundi justo cultus, Livio lib. 9. ab Urbe.

Mundŭlus, Delicatus, mollis, diminutivum, cui nimia mundities utitur, ut placeat mulieribus, [κομψὸς κομψευόμενος]. Plautus in Truculento. Non ego istos mundulos urbanos amatios Hoc situ exponam.

Mundŭs, i, m. f. substantivum, Dicitur omatus muliebris: quasi scilicet mulier mundiar sit. [κόσμος κοσμεῖται]. Gall. Ornement. Ital. Ornato. Ger. Weiberzierd/das die Weiber brauchen sich damit zu zieren und machen. Hisp. Las cosas de la muger. Pol. Niewieściego chędóstwo. Vng. Asszonyi ékesség. Ang. The muche attyre, wherwith women decke them.] In cujus nominis appellatione continentur speculum, mitræ, armillæ, anuli, gemmæ, & similia, quibus mulier ornatur. Cato pro lege Oppia, apud Livium lib. 34. Mundities, ornatus, & cultus, hominum in dicia sanctius gaudent, & gloriantur. Hunc Mundum muliebrem appellatum nostri majores. Livius 2. bel. Maced. Non autem mundùs fœ & pos e nò vellem, mundame; ornatum muliebrem ademit. Colum. lib. 12. cap. 3: Poste a mundum muliebrem, quæ ad dies festos comparantur. Dicitur & Mundū, ornatum genus. Lucil. Legerit eandem vestem mundum omne per annum. ¶ Hinc etiam mundus accipitur pro elegantilla ornata, quæ totius universi machina, quæ ex omni eo constat quod cœli ambitu continetur. [κόσμος. Gall. La monde, l'univers. Ital. & Hisp. Mondo. Ger. Die Welt. Bel. Die Werelt. Pol. Świat. Vng. Világ. Ang. The world.] Nam Græci ἀπὸ τοῦ κοσμεῖσθαι, quod apud eos ornatum significantius nunc à perfecta, absolutaq; elegantia vocamus Mundum, quòd nihil eo sit mundius & pulchrius, & ornatius. Hæc ex Platone lib. 8. cap. 1. & 4. Cic. de Finib. bon. & mal. lib. 3. Mundum autem censent regi numine deorum, eumq; esse quasi communem urbem & civitatem hominum, & deorum, & unumquemque nostrum hujus mundi esse partem: ex quo illud natura consequitur, ut communem utilitatem nostræ anteponamus. Idem 2. de Natura deorum: Mundus est quasi communis deorum atque hominum domus, aut urbs utrorumq;

veteres dicebant, cum in promptu & in manibus aliquid esse significare volebant. Plaut. Quia ita dicebam in mundo fore. Ennius: Tibi res antiquas laudis fundo & mundo est. Vius est quoq; Cælius, Antonius Constans, & alii veteres, ut auctor est Sosipat. lib. 1.

Mundānus, na, num. Quod mundi est. [Κοσμικός. Gall. De monde. Ital. Mondano. Ger. Weltisch. Hisp. Cosa del mundo. Pol. Światowy. Vng. Világi. Ang. Worldly.] Vnde interrogatus Socrates philosophus, cuius esset Mundanus se esse respondit. Vide Cic. 5 Tusc.

Mundĕ, adverbium. [Κοσμίως, κοσμικῶς. Plaut. in Pers. Nam quin sedato mundiùs eos habeamus, vix ægrè amatorios invenimus.

Mundĭfex, tĭci, f. q. & Mundĭtor, ōris, f. p. Lanius, purior, elegantior. [Κρέων καθαρὸς καθαρὸς בר טהר טהרה tahor tahor. Sus. Gall. Net. Ital. Mondo, polito. Ger. Sauberer reinmacher. Hisp. Limpio, limpiador. Pol. Oczyściciel, czyściec. Vng. Tisztogató. Ang. Cleanser, purger.] Cicero lib. 1. Offic. Adhibenda præterea munditia est, non odiosa, nec exquisita nimis: tantùm quæ fugiat agrestem & inhumanam negligentiam. Ovid. 3 de Arte: Mundities capiat, ne sit tua lege capilli. Colum. lib. 9. cap. 14: Nec quidquis amantissimæ mundiarum, offenditur odore suo. ¶ Mundias facere apud Catonem cap. 2.

Mundĭfĭco, Mundum facio. [טהר בקה טהר בקה tahar, καθαρίζω.]

Mundo, as, a&t. 1. Detergo, purifico, purgo. [כתר בקה כתר בקה tahar, καθαίρω, καθαρίζω. Gall. Nettoyer, monder. Ital. Mondare, nettare. Ger. Saubermachen, reinigen. Bel. Suyveren. Hisp. Limpiar ò affeytar. Pol. Czyścić, oczyszczać. Vng. Megtisztogatom. Ang. To make clean, or make pure.] Plin. li. 15. Obid crebris vasa mundanda. ¶ Hinc Compounditur Emundo, expurgo, tondeo, libro. ἐκκαθαίρω. Colum. lib. 2: Quædam pleuris circuis, ut arbutis, & ovilia, debent emundari.

Mundĕro, ras, Vide MVNVS.

Mundĭgo, ginis, xi, ctum, act. 3. quasi mundum ago, Mundum è natura educo. [כתר מנקה מנקה mundar. Gall. Mesdoni. Ital. Mercare. Ger. Die reinigen. Bel. Schoonen. Hisp. Limpiar las mesas. Pol. Nie mięsiereow. Vng. Kezemet ki fisolom. Ang. To wipe, to make clean or unpolluted.] Id enim Mungere est, cui Chartis immundis tradimur. Vide Emungo tit. de quo supra. Inventor etiã Mungor deponens. Cato de liberis educandis: Neq; mungentur libenter.

Munĭcĕps, Vide MVNVS.

Munĭo, nis, nīvi, vel munĭi, ītum, act. 4. Significat Fulcio, vallo, cæmento, dirigendo. [בנה בנה בנה

neravit. ¶ Muneratí, Ulpianus l. 1. D. de vacat. & excusat. omnia munera gerere & sustinere possunt: Qui, inquit, in fraudem edilitis, honoribus gerendis, & in eos ad primos honores creari possint, qui in civitate munerabatur, evitandorum maiorum onerum gratia, &c. Hotomanus. ¶ Hinc remunero. *Remuneror* Livius lib. 2. ab Vrbe. Tum Murtius quasi remunerãs meritum.

Munífico, inquit Festus, Officiosus. Plaut. in Mere. Dico eius promeritis gratiam me, & munificum fore. De hoc vocabulo ita Nonius Marcellus, inquit, apud veteres dicebantur non à largitione quæ ignota erat, sed consentientes ad ea quæ amici vellent. Et erat munificus, de quo infra. Compositum huius est Immunis.

Munífícárum, n.i. Opera lege debita & officia, quæ publicè præstantur. [מלאכה *melaccáh*, מלאכות *melaccoth*, *plur.* Gal. *La charge, l'office, ou le devoir.* Ital. *Vffitio.* Ger. *Die pflicht oder dienst so einer schuldigk ist.* Hisp. *Los officios.* Pol. *Vsługi.* Vng. *Tisztségnek valóságai.* Ang. *Offices or duties, a due to be done.*] Cic. pro Murena. Hæc sunt officia nostri collegii, commoda reliquorum, munera candidatorum. Colum. lib. 12. cap. 1. Sive enim & magistratus locorum officiorum lenitâ munia sua exequitur. Liv. 1. ab Vrbe. Interim Servio Tullio jubente populi dicto audientem esse eum jura edicere civium, obitaque alia regis munia. Indicunt Censum cum instituit, rem tam laboriosam tanto futuro imperio, ex quo bella spectaque munia nõ virilium, ut antea, sed pro habitu pecuniarum fierent. ¶ Hinc immunis, *qui* eiusmodi onere liber est. ¶ Item Communis, de quo diximus suo loco.

Muníceps. Vide MVNICIPS.

Múnícipális, & hoc le, com. t. Quod ad municipes pertinet. Cicero 3. de Leg. b. Vtinam, inquit M. Cicero, alio nomine, atq; virtute in summa Repubi. versari nobiscum, quam municipali maluissem. Municipales homines dicuntur, qui in municipiis degunt: hæc sunt in his oppidis quæ civitatis Romanæ quæ sunt adepta. Cic. ad Attic. lib. 8: Multum mecum municipales homines loquuntur, multum tecum. Audacius municipales homines interpellarunt, pro lanipubus, & impetitis: fortasse id scitis, quod homines in municipiis degentes minus alto de cælo demittere videant, quam urbani. ¶ Municipalia sacra vocãtur, quæ ab initio habuerunt municipes ante civitatem Romanam acceptam: quæ observare eos voluerunt Pont. Fest. & eo nomine facere, quæ facta fuisse sanciuntur. Municipale jus, dicitur privatum jus unius cuiusque civitatis. Municipalia magisteria, vocantur adæmiationes, & officia sui municipii.

Múnícipiórum, n.i. Vocabantur civitates hoc jure & legibus suis vivere, munibus tamẽ populi Romani, & honoribus fungentes. Capiebãt eam munera, honores & magistratus cum civibus Romanis: a quo nomen. Liv. vendicavere, nulla populi Romani lege astricti. Erant ita quorumvis incolæ, qui municipes dicebantur, melioris cõditionis, quàm coloni. Municipium (ita Festus) fuit civitas, aut manumissio, aut adoptio: quoniam Municeps est, & qui liber in municipio natus est, & quem municipio à servitute liberavit, & qui civitate quamcunque adsequutus est. Propriè tamen Municipes dicuntur, qui in civitatem Romanam recepti, munerum participes fiunt. Sed abutitur eum Municipes dicimus fuæ cujusque civitatis cives. Quæ nomine ita Oratores, quàm Poetæ utuntur. Iuvenal. Satyr. 4: Iam princeps equitum, magna cui voce solebat Vendere municipes fasta dedecoris filiæros. Cicero pro Sestio: Non dubito quin scias non solùm cujus municipii sim, sed etiam quàm diligenter colendam municipes Arpinates tueri.

Múnícipiórum, quidam putant à munitionibus dictorum à munitionibus, quod munitæ essent civitates, primaq; origo oppidorum, quæ civitates dictæ sunt, municipia nominata. Hæc Siculus Flaccus.

Múnícipátim, Significat per municipia: sicut Oppidatim, per oppida.

Múnífícus, a, um, adjectivum, Liberalis, facilis. [נדיב *nadíb*, *magnificus, largus.* Gall. *Courtois, franc, gracieux.* Ital. *Cortese, liberale.* Ger. *Freygebig.* Bel. *Vrostreich.* Hisp. *Cortes, franco y liberal.* Pol. *Szczodry, hoyny.* Vng. *Bőkezű.* Ang. *Courteous, free and liberall.*] Apud antiquos, non à largitione, cui nulla erat, sed à munificentia appellabatur ad ea quæ amici vellent, autore Nonio. ¶ Nunc autem Munificus pro liberali ponitur, quasi munera large præbens: de quarum differentia Liberalis. Munificus amicus. Livius 3. belli Macedi. Mitis & munificus amicus fuit. Ovidius 3. Amorum, Elegia 5: Te dea munificam gentibus esse ferunt. Idem 4. de Ponto, Eleg. 1: Nec minus munificus arca negavit opes. ¶ At Munificus, ne Munificentior & Munificentissimus. Cicero pro Rosc. Com. Semper liberalissimus, munificentissimusq; fuit. Cato tamen Munificior, & munificentissimus, dixit. Festus, Munificior à munifico, id est idem Cato dixit, quam nunc munificentior dicamus, quanvis Munificus non sit in usu.

Múnífícè, adverbium, Large abundanter. [Γενναιοπρεπῶς. Gall. *Largement, liberalement.* Ital. *Cortesemente, liberalmente.* Ger. *Freygebiglich, reichlich.* Hisp. *Francamente, liberalmente.* Pol. *Szczodrze.* Vng. *Bőkezűen.* Ang. *Liberallie, bountifullie.*] Cicero 3. de Natura deorum: Sic natadicio, animchus facit humano generi motum illum & cæteram cogitationis, acumen, solertiam quam *calliopen* vocamus, quoniam pestifera est malis, pauris admodum salutaris, non dari omnino, quàm tam munificè, & tam largè dari. Munificè & æquè tueri societatem compositionis nostræ, Cic. 5. de finibus. Munificè prædam largiri, Liv. 22. ab Vrbe.

Múnífício, as, are, act. p. Ditare, beatum facere. [העשיר *heasír*, עשיר *asír*, *dives.* Gall. *faire devenir riche, enrichir.* Ital. *Arricchire, far ricco.* Ger. *Reych machen.* Hisp. *Enriquecer, hazer hombre rico.* Pol. *Bogacić.* Vng. *Meg kazdagitok, kazdagitok.* Ang. *To enrich, or make rich.*] Lucret. lib. 2. de Cybele deorum matre. Ergo quum primum magnas invecta per urbes Munificat tacita mortales muta salute, Aere atq; argento terram omnem.

Múnífex, cis, masc. ter. quanvis figuratè etiam aliis generibus jungatur. [Ὁ ἔργον ἐργάζομαι, *Qui opus facit.*] Gall. *Qui fait son office et ne cesse.* Ital. *Che fa il suo officio.* Ger. *Der sein ambt treulich verwaltet.* Hisp. *El que haze el suo officio.* Pol. *Ten ktory swoy vrzędnie.* Vng. *Tegyen dolgában, mellkedik.* Ang. *Diligent doing his charge and office.*] Munifices, autore Festo, qui nõ vacabãt, sed munus principi faciebant. Contra Benchciani dicebantur, qui vacabant muneris officio. ¶ Munifices item à Vegetio lib. 2. cap. 7. dicuntur milites, qui munera faciunt: quibus immunes non obstrictitunt. Inde illud Plinianum per Metaphoram dictum libro 12. capite 40: Veo verò ex omni turba relicto, sola munifex mamma, quæ genito fuerat attributa, defendit.

Múnífícentiá, æ, f. p. [נדבה *nedabáh*, *magnificentia, largitas.* Gall. *Liberalité et largesse, franchise, libéralité.* Ital. *Cortesia, liberalità.* Ger. *Freygebigkeit.* Hisp. *Franqueza, liberalidad.* Pol. *Szczodrość.* Vng. *Bőkezűség.* Ang. *Liberalitie, bountie.*] Plin. lib. 27. cap. 1: Nec dubie superat hoc modo posse videri etiam rerum naturæ ipsius munificentia, si humanæ operis est inventio.

Múrúnculárii, Aquæ cultores, ut decernimus, de Aquæd. C. lib. 11. Alberti. Sunt qui modum aquarum dicant. Aliàs mutuo vocem sectionē Alcinatus Mulcularios judicat, & Haloander sic habet: Numinum sic dicti aquæductus, in quod ex tubulis defluerentur. Musculus autem instrumentum est ad fundendam materiam, quo in cellis uti solebant ad aquæductus fossas, ut Vegetius tradit. Erant autem tubuli ductibus ad fundendum materiam musculorum.

Múrǽná, æ, p. Piscis est. Longitudine non dissimilis anguillæ, & figuratione tantùm sexus. [Μύραινα. Gall. *Murene.* Ital. *Murena.* Ger. *Ein Meerfisch. Diese naturen ist in der see wie an Land ein Otter.* Hisp. *Morena.* Vng. *Mureny fele.* Ang. *A lamprey.*] Nam raticulos, scite Plinius lib. 9. cap. 23. Myrinus vocatur, robustior quam muræna, & unicolor. Fuit autem hoc piscis genus apud veteres in maximis deliciis, partim ob præstantiam saporis, partim ob ingentem vivacitatem. Nam quum reliqui pisces aut tædio carceris, aut vitio pisinarum faciè intereant, solæ muræna ad quotidianos usus vivariis incolæ diutissimè possunt asservari. Constat enim autoritate Plinii libro 9. capite 55. C. Hirtium ex vivariis suis Cæsari Dictatori sex millia muræinarum mutuò appendisse. Macte sunt autem muræna, & de manu cibum capiunt: unde à quibusdam fupiã quàm credi posset, feruntur odisse. Nam & Crassus muræinam in vivario suo mortuam ferturin filiam desevisse, & tumulo condidisse: & Antonia Drusi mater à se amatæ inimicæ addicisse. Optimæ autem inter muræinas habebantur, quæ capiebantur in freto Siculo: quas Macrobius Saturn. libro 3. Flaccas vocari asserit his verbis: Accrescebantur ad piscinas urbis ab æquore freto Siculo (ibi enim optimæ esse creduntur) tàm muræne, quàm anguillæ, & utroque ex illo loco Flaccæ, à Latinis Flaccæ vocantur, quòd in summo supernatantes, sole torrefactæ curvate se & in aqua mergere desinunt, atque ita facilè capiuntur. Mart. libro 13: Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo. Non valet exultam mergere sole cutem. Plaut. in Aulular. Congrum, muræinam esdoriam, quantum potes, idem in Amphit. Mitum ni hic me quasi muræinam exossare cogitat. ¶ Est autem Muræna duplex, Marina & Fluviatilis. Marina rostrum habet, quale anseris: Fluviatilis, quæ à quibusdam Galeos dicitur, multò minor est marina, utpote quæ cubiti longitudinem non multùm excedat. Paulus Iovius in eo libello, quem de Romanis piscibus edidit, arbitratur eandem esse quæ à Plinio Mu-

ro Muſtella, & à nobis à lambendis pertis Lampetra dicitur. ¶ Et & Murena, ωνομάσθη, cognomen viri Romani in familia Licinia ab eo pilce deductum. Ciceronis extat oratio pro Murena.

Muraenulæ. Ornamenta circundata collo instar monilium & catenæ ex auro, vndas imitantes. [ἁλυσίδες κόσμου, μορφὴν ἔχουσαι. Gall. Colliers. Ital. collane. Ger. Kleinlich Halßgeſchirr, oder ſeltzame formen der gleych an Halß hencken. Hiſp. Collares à cadenillas de oro. Pol. Kleynoty na ſzyie kobiece maſſy maſſywne. Vng. ſzyne, arannyas lanczok. Ang. Ornaments and chaines hanging about womens necks.] Hieronymus ad Marcellam: Vxorem Antonii collisui, quod muraenulam vulgus vocat, quibusdam foliis ex metallo in virgulas lentescentes quadam arte ductis, si catena contexitur, absque pecuniis vendidit. ¶ Videtur etiam Muraena à Muraenulis dimanativum à Murena, ut Gi parva murena.

Muratis, Muratus. Vide MVRVS.

Murcidos. Antiqui, teste Festo, ignavos appellarunt & frolcos. Vide Plautus in Epid. Vt tibi murcida homo.

Murci, m. C. Di sunt homines timidi & ignavi, quia in bellicæ periculum effugerent, pollices sibi amputabant. [μόκερκοι. Gall. Marcs, ſot, vyl homme. Ital. vrdi, poltroni, da poco. Ger. Feyg: zaghafft: faule leut: die keine mucken vnd gemüt haben. Hiſp. Lerdo, floxo. Pol. Leniwie, gnuśnawi. Vng. ſtrukkok, hitvalottak. Ang. Dullards or cowards.] Cæl. Rhod. libro 18. capite 21: Inter vestigia non ferè comperias, qui minime dextrandæ causa pollicem tibi præciderit: quod genus joco Murcos dicunt.

Murcidum. I. n. C. Colum. Senec. Interficere vocat, veluti à Equimanicis, quod baccam spreverint Saturis follicolis, nisi quis pro languido accipiat, quando & murcum terendis Murciam deam vocabant. Hæc Hemulana in 33. capite libro 9. Plinii.

Murex, icis. m. t. Pisces marinus ex conchatum genere, à purpura diversus: cui per excellentiam etiam Conchylium dicitur. [πορφύρα, κογχύλιον. Gall. Vn coquillage poiſſon en eſcaille, de laquelle on faict la couleur de pourpre. Ital. Pesce di marina, che fa il sangue la pergola. Germ. Ein gattung Meerſchneckē, dem gleych ſo die purpurfarb wirt. Bel. Een Zeeſteen. Hiſp. La concha que ſe haze la purpura. Pol. Rodzay muszlek, ſkąd ſzarłat ſię robi. Vng. Tengeri ſzigá kinek vere valo, honſzini ſzinbe. Ang. A shell-fiſh, of which is made purple colour was made.] Plinius libro 9. capite 35: Conchylia & purpuras omnis ora attrita. Ex omnibus humore flos color, qui & ipſe Murex, sive Conchylium dicitur. Virgil. 4. Aeglog. Ipſe sed in pratis aries jam suave rubenti Murice. Vacce vetus nisia murice, quæ & Conchylium dicitur Virgil. 4. Aeneid. Tyrio jam ardebat murice lana. ¶ Fuerunt eam Muricis in mensis ac deliciis: unde dicta est Horat. Mart. libro 13: Sanguine de nostro tinctas imponere lacernas Indum & non est hoc satis, esse somus. ¶ Accipitur interdum pro acumine sive asperitate saxi prominentis. Virgil. 5. Aeneid. - & acuto in murice cornu. Obvii crepidæ. ¶ Item eadem muricis sunt tribuli, ἐλξίνα: hoc est, machinulæ ferreæ, dolo factæ, tetragona forma, quæ ut quamcunque partem incubuerint, unum aut plures aculeos infestos protendunt. Valer. Maxim. lib. 3: Suadentibus quibusdam, ut circa mœnia urbis, quam obsidebat, ferreos muricos spargeret, ne subita eruptione hostes imparatos præsidia nocturna facere possent, &c. Tribulorum meminit Vegetius lib. 3.

Muricatus, a, um. Quod est muricis modo factum. [κεκεντημένος. Gall. Faict en façon de porcelaine. Ital. Fatto à foggia di porcelana. Germ. Geſpitzet. Hiſp. Hecho à guiſa de erizo. Pol. Spiczaſty. Vng. Hasſo begyes vas ſelyem maggyara való. Ang. Made with many pricks.] Plin. lib. 30. cap. 23: Vnus, ſolus muricatus, spinosa, muricatis varaminibus. Muricati gressus. Fugarum id est, formidolosi & pavendi. Intuebamur (inquit) arva, quibus ædificatum hucusque bellantium planæ muricatos (quos ait ut) fugisse viderant gressus. Et formidine muricati nondum exercitâ, hostes in vestigiis pavebamus: terrarem enim pro sui memoria miles hostis haud dubie reliquerat.

Muricitùs, adverb. Convolutum, in modum muricis. [ἑλικοειδῶς, στρεπτῶς. Gall. En façon de porcelaine, ou cornichon. Ital. A foggia de porpora. Ger. Auf ein Meerſchnecken gebogen. Hiſp. A manera de erizo. Pol. Nagoto. Vng. Az ſelyem meggyara. Ang. Roundly and crookingwise.] Colum. libro 9. capite 13: Vertere muricatum intorto, margine in mucronem emisso. Budæus.

Murilegulus, i, à muribus legendis, sive colligendis, nomen habens. Cæl. Rhod. lib. 8. cap. 11: Murilegulos Iureconsulti muricis & purpuratum perquisitores nuncupant. Meminit Iustinianus lib. 11. Codicis, tit. de Monetariis, & Murileg.

Murgisso, penult. prod. Iners, desidiosus: à mora & desidendo dictus, inquit Festus.

Mûrîna, æ. f. p. Genus liquaminis, quod ex thynno pisce confi-

ciebatur. [ἁλμυρὶς. Gall. Saumure. Ital. Salamoia. Ger. Ein ſoß oder brue von einem Meerfiſch gemacht. Hiſp. Salmuera ó Salmuera para adobar. Pol. Zapra ryby. Vng. Szurodaſzag. Ang. A ſalt liquor.] Perlibus Satyricis Tinctor vitæ ficum muria vafer in calice empta. Et Muria epigrammate eli Mart. libro 13: Antipolitani faccor hunc filia thynni: Vilem li frombin, non habeat ſi ſocrus Mori. Satyra 9: Vt melius muria quàm testa marina remittat. ¶ Muria etiam dicitur in Ligo: hoc est, liquores ſalsi ſcelotiani, quam Adobos vulgò dicimus. Columel. lib. 12. cap. 55: Quorum quidam, imò etiam ferè omnes boves, aqua ſalſa, vel muria multum condiunt, cùm quod patentem ruminationem arrendam putavi. Plin. lib. 31. cap. 8. Muria quoq; ſive ilia ſalſugo ſpidæ, modo dicta, extenuat, Scrib. Muriam Festus ex Veranii ſententia interpretatur, ſalem ſic dictum à pila pilam & in olla fictilem condimentum, &c; apertum, gypſatumq; & in forma percoctum: cui virgines Vestales ferrâ terram fodio, ut in feriam conjecto, qua eli nitida in æde Vestæ in pelva exteriore, quam jugem ejusdem, quæ per fistulas venit, addôt, atq; eo demum in sacrificio utuntur.

Mûrîcus, ici, & q. Idem quod muria: hoc est, liquor ex sale resolutus, &c. Cato cap. 88: Si natabit, ea muries erit, qua vel carnem, vel caseos, vel ſalamenta condias.

Mûrîatîcus, a, um. Quod muria conditum est. [ἁλμυρικός. Gall. Qui ſent la ſaumure, ou qui eſt confit en ſaumure. Ital. Accomodato in ſalamoia. Ger. Gebeitzet in einem ſaltzlab. Hiſp. Adobado en ſalmuera. Vng. Szurodaſzal gyanyu ételek. Ang. Hauing ſome ſeruice of ſalt liquor.] Plaut. in Pœn. Iorem cogita Amabo, nos item perisse, quasi ſalſa muriatica. Esse autumantur, sine omni lepore, & sine suavitate, nisi Multa aqua usq; & do macerantur, olent, ſalſa sunt, tamquam ut nôvelis item nos homines ſuscenseri, mulieres sumus admodum insulſæ, atq; invenustæ, sine munditia & sumptu.

Murphius. Vide MVREX.

Murrhina, æ. f. p. vel Myrrina, æ, ive, ut alii scribunt, Myrrhina, sive Murrhina. [μυρρίνη. Ang. A ſippet or wine.] Potionis genus (inquit Festus) quod Græci μύρρινον vocant: quod quidam dici putant ab unguentis myrrhinæ nomine. Plinius item libro 14. capite 13, ex Plauti sententia murrinam offendit vini dulcioris genus esse. Laudantissima (inquit) apud priscos vina erant, myrrhæ odore condita: ut apparet in Plauti fabula, quæ Persa inscribitur: quanquam in ea & calamum addi jubet. Ideo quidam moderatiùs delectatos maximè credent. Sed Fabius Dorsennus decernit his verbis: Mitchant vinum pulchrum, murrinam. Et in Archistione: Panem, & palentem, vinum, murrhinam. Sic eviam quoque & Lælium, & Attium Capitonem in eadem sententia fuisse video, quoniam in Pseudolo sic: Quod si opus est, ut dulce promas hodiem, ecquid habes? Rogas? Murrhinam, passum, defrutum, mella. Quibus apparet, non ter vina modò murrhinam, sed inter dulcia quoq; nomenatum. Hactenus Plinius. Gellius quoq; Murrhinam inter dulces potiones enumerat, quæ ambitiosis Romæ in usu esse consueverunt. Romanas (inquit) mulieres bibere solitas ferunt lorcam, passum, mulsum, & quæ id genus optant, potia dulcia.

Murmur. Tantum est neutri generis, à quando à Terentio in masculino genere usurpatur. [קוֹל המון, המולה, המולת, קול המולה, קול המולת. Gall. Murmure, bruit. Ital. Murmure. Ger. Ein getreuſch oder gethön eines waſſers: ein rumoren. Bel. Gheruchte. Hiſp. Ruido ó murmullo de gente. Pol. Szczyrk wody. Vng. Vizek zugodesig morgo. Ang. Murmur, noyſe.] Est autem proprie Murmur, lecis aquæ strepitus: ramenti & pro alio quo cuncus strepitu positi conſueverit. Romam ait Ennius, ecce Quirinl libro 8. capite 6. quem admodum & Mugire, & Sibilare. Virgil. 12. Aeneid. - ecce fluminis instar Quam deprehenda tremunt sylvæ, & cæca volutant Murmura. Cicer. 3. de Orat. Nam & odor urbanitatis, & mollitudo humanitatis, & murmur muris, & dulcedo orationis, (omi docta à cæteris sentibus. Idem in Arato: Nec metuunt cæcos minitanti murmure fluctus. Ovid. 1. Metam. - qui postquam vocem, manuque Murmura compressit, secuere silentia cuncti.

Murmûro, ras, n. p. Leniter strepo, & fontium aquæ fluentis similem edo. [הָמָה hamah מֶלֶא mehlah הָלַל halal. Gall. Murmurer, bruire. Ital. Murmurare. Ger. Roſſeln oder ſeuſeln. Bel. Stroiſſelen. Hiſp. Murmurar ó hazer ruido. Pol. Szczyrgac, mruczec. Vng. Morgodni, dörgölödni. Ang. to murmure.] Vnde frustra murmurantis mariis, dixit Cicero 5. Tuscul. Quamvis eram indifferenter de quovis alio sono dicatur. Plinius lib. 11. capite 25: Palladi namque, murmurantes q; anes compellatum nomi sentiunt. Plaut. in Cat. Mihi nam antè jam cœpit intestina murmurare: hoc est, ruppant. ἐγγαστρίμυθος. ¶ Murmurare id quando significat, & secreto murmurare

mure

more indignationem offendere. Plaut. in Mil. Verùm ubi dies decem continuos ne ad eundem intrat, Tametsi dominus nō ne ipse patitur, servi murmurant Idem in Aulu. Vi celebrata fola fecum murmurat. ¶ Antiquitùs in eadem significatione usi sunt verbo deponente Murmurari. Varro: Romæ in balneis pladere cœpimus, & murmurari. Nonius. Hujus compolita sunt, Admurmuro, & Commurmuro, Immurmuro, Obmurmuro, Submurmuro. de quibus suis locis.

Mūrmūrātio, f. [מהמורת hebraïs: שחוח ἀφόνως: τέλεσμὸς, ἠχὴ μορμυρισμὸς, ψιθυρισμὸς, ψιθύρισμα. Gall. Murmurement, murmure. Ital. Mormorazione. Germ. Ein gemurmel: ein murmlung. Hilp. Murmuracion, ruido. Pol. Szmer. Vng. Morgas mormogás. Ang. A murmuring.] ut Murmuratio aquilarū, Plin. lib. 10. cap. 3. Murmuratio querulæ, ibidem.

Mūrmūrillo, las, 3. idem ac murmuro. [שחח] Plaut. in Rud. Quid murmurillas tecum & te discruciās?

Mūrmūrillum, li, n. f. exiguus & subtilis murmuratio. [חשח ἀφόνως: τέλεσμὸς, ἠχὴ μορμυρισμὸς. Gall. Petit bruit. Ital. Piccolo mormorio. Germ. Ein gemurmel: ein kleins getöß. Hilpan. Pequeño ruido. Polon. Mały szmer. Vngar. Kiçsi dörgölödés morgasztalás. Ang. A rumbling.] Plaut. in Rud. Patiamur age, nolo murmurillum, neque susurrum fieri mihi.

Mūrrhā, æ, f. Lapidis pretiosi genus est, odoris præstantia cōmendabile, & colorum varietate insigne, subinde circumagentibus se maculis in purpuram candorémq; & tertium ex utroq; ignescentem, velut per transitum coloris purpurei rubescente, aut lacte candescente. Et paulò pòst aliqua & in odore communicato est. De incredibili murrhinorum pretio vide Plinium eodem cap. Martial. lib. 13: Sorrentina tibi hæc murrhina picta, nec aurum Poscet, habunt calli ex hac tibi vina tui.

Mūrrātum, i. genus ex medullis crassi, ut autor est Varr. lib. 4. de ling. Lat. ex murro factum. Meminit Plin. lib. 16. cap. 19. Ex alijs bacce usus fuit apud antiquos, antequā piper reperiretur, illam abitinens vicem, quod & etiam genus esse obsoni nomina ipse tradit, quod etiam murratum vocatur.

Mūrrīs, ĭdis, m. f. à mœrendo dictus, propriè est lapicens, ut Larentius urbis ambitus: quum Patres propriè sit domorum. [חומה ἔπαλξις, τεῖχος. Gall. Mur, muraille. Ital. Muro, muraglia. Germ. Ein Mauer. Belg. Eenen Muer. Hilp. Muro de la ciudad ò valle. Polon. Mur. Vngar. Kőfal. Angl. A wall.] Macerā verò, sive Macries, quæ constat ex lapidibus, sine calce, aut alia genere fastigiationis. Cæs. 7. bell. Gal. Portas claudere, murum complere cœperunt. Cicer. de Nat. deor. Muti urbis, quos vos sanctos esse dicitis. Virg. 4. Aegl. Quæ tentare Thetin ratibus, quæ cingere muris Oppida, quæ jubebant telluri infidere talcos. Ovid. 11. Metam. Phrygiq; tetrastro Aedificat muros, factos pro mœnibus amnis. Horat. 3. Carm. Ode 3: Tu civitatem muros aheneos, Autore Phœbo. ¶ Murus per translationem. Cicer. 7. Verr. Ad omnes enim meos impetus quasi murus quidam hoc nomen Imperatoris opponitur.

Mūrālis, & hoc tantùm, om. i. Quod ad murum pertinet [τειχικὸς, Gall. appartenant à muraille. Ital. Che s'appartiene à muro. Germ. Das in die Mauer gehört. Hilpan. Cosa perteneciente à muros. Polon. Murowy. Vngar. Kőfalhoz való ual való. Ang. Belonging to a wall.] ut, Muralis corona, quæ donari solebat ab Imperatore ei qui primus murū conscendisset. Plin. lib. 16. cap. 4. Cedunt iis murales, valaresq; & aureæ, quanquā pretio antecedentes. Liv. 3. bel. Pun. Vique postquam corona aurea muralis proposita est, &c. Pila muralia, quibus verberantur & quatiuntur muri. Cæs. 7. bel. Gal. Aut ex vallo & turribus traiecti pilis muralibus interibant. Machinæ murales, quibus muri dissipantur. Plin. lib. 7. cap. 56. Murales herbæ, μηδίκιον, ὠφέλιμον, quæ vulgò Verbesina dicitur, quòd valeat ruptum in modum consolidata purificet, ideoq; Vulcanalis à veteribus dicta. Eadē Parietaria vocatur, quòd in muris frequentior nascatur, & Perdicium, quòd perdices ea præ alijs petant. Plin. lib. 22. cap. 23. & Dioscorid. lib. 4. cap. 4. Tormentum murale, Virg. 12. Aen. Murali concita nunquam Tormento sic saxa fremunt.

Mūrālis, is, m. [τοιχωρύχος, κλέπτης. Gall. Mur. Ital. Muraio. Germ. Gemauret. Hilpan. Cosa perteneciente à muros. Polon. Murarz. Vng. Kőfalon járócsélö. Ang. That is maister of the walls.] Quod muros ha pectine uroce murarii dicta: hoc est, muris circumdatæ.

Mūs, muris, m. i. [עכבר hebraïs, עכבר. Gall. Un rat, ou une souris. Ital. Sorice, topo. Ger. Ein Maus. Belg. Een Muys. Hilp. Ratón. Pol. Myś. Vng. Egér. Ang. A mouse.] Exiguū animal est, à Diosc. γεννικὸν, hoc est, domesticus ad alimorum dictionem dictus. Dictus quasi à Sorice, quod Sorex major sit mure, ceteriusque ut ait, ut cocet Festinus in Proverb. Sorex tuo perit indicio: utrumq; est animal nobis infestum: sorices tamen, quia majores tam corpore, quàm affectu censentur. Colum. Si serpens aut mus, foràs ex cella messium erudiat. Marem certè nec fecisse arbitramur, si dixeris, nec placidū, quia nunquam mansuetus, ut inquit Plin. Virg. 1. Georg. Impè exiguus mus Sub terris posuitq; domos, atq; horrea fecit. Horat. de Arte Poet. Parturient montes, nascetur ridiculus mus. Cicer. Attic. libr. 14: Sed quod quæris quid acciderit Chrysippum: tabernæ mihi duæ corruerunt, reliquæ rimas agūt inquilinos non solum, sed & omnes migraverūt. De muribus vide Plin. lib. 8. cap. 30. Mus araneus est, quē Græci μυγαλῆν appellant, compacto nomine ἀπὸ τοῦ μῦς καὶ γαλῆ: hoc est, à mure, & mustella, quòd muris magnitudine sit, mustellæ specie, ore oblongo, cauda gracili, versu dentium quadruplici, ut inquit Aëtius. Abundat his insula Britannia. Plinius lib. 29. Stipendiorum araneus cōtra se remedio est, divulsus, & impositus. Murium marinorum meminit Plinius libro 9. cap. 29.

Mus Ilicicus, Vide ICHNEVMON.

Mūsculus, li, m. i. Modò diminutivum est, & significat parvum murem. μῦς. Gall. Petit rat, petite souris. Ital. Topolino. Ger. Ein Mäußlin. Belg. Een Muysken. Hilp. Ratoncillo. Pol. Myszka. Vng. Egerecske. Ang. A little mouse.] Plin. Deprehenditur Solo musculi reperiantur. Cicer. de Divin. Nam & musculorū incessu cibi bruma divinari augeri. ¶ Musculi, ut à Medicis accipiuntur, sunt partes corporis carnosæ, nervorū fibris motus gratia circumjectæ, venisq; & arteriis compartæ, illis quidē ad alimenti distributionem, his autem ad naturalis caloris custodiam, quæ omnia tenuis complectitur tunica, musculū definens. [Gall. Muscle. Ital. Muscolo. Hilp. Musculo. Pol. Mięsień. Vng. Hyúsz in. Ang. The brawnie of the arme or other place.] Tres autē musculi unumquemque sunt partes, origo, medium, & exitus: quibus caput planè nervosum est medium, caro, nervus & arteria extenuatur est remum intendendum, confusis nervorū & vasculorum finis, desinit. Plaut. in Amph. Quid dicas novi, dicam vicem in dextro musculo exilioc velocè. Quòd mihi impegit Pterela. Plin. lib. 20. cap. 21. Item convulsis, usuris, tumentibus musculis, nervis, articulis imponatur. ¶ Item Musculus genus piscis parvi, qui parvo moderamine caudæ ter regit balænæ petiscopulum impingat. Ab eius Balænæ insessa, & penè exoculata, quæ eum forte aliquò profectura est, indiget hoc piscicula prævio, qui eam deducat, & reducat. De hoc Claudianus lib. 2. in Eutropium: Sic cum immunes amisso pisce sodali Bellua, fulcandas quæ prævias cluerat undas, Immensumq; pecus parvo moderamine caudæ Temperat, & tanto conjungit fœdera monstro. Plinius lib. 9. cap. 52. Balænæ musculus, quandoque prægravi superciliorum pondere obtrusis ejus oculis, infestantia magnitudinem vada prænatans demonstrat, ceu lumina quæ vice fungitur.

Mūsculōsus, a, um. [μυώδης. Gall. Musculeux, qui a beaucoup de muscles. Ital. Pieno di muscoli. Germ. Mienfleischig: voll muskelfleisch. Hilpan. Cosa de muchos musculos. Polon. Pełen Mięśnia. Vngar. Hyúsos. Angl. Having great brawnes or strong sinewes.] Cels. lib. 3. cap. 20. Ad horridos, aut musculosos locus est, commodius cibi ratio misceri. ¶ Musculosi etiam dicuntur antiqui minores semichiras, quibus protecti libratores, saxa ex catapultis lapidibus, igni, & terra, non falsum complent, sed etiam solidant, ut muros ambulatorios fiscimpedimento celebrantur ad murum. Sunt minores vineæ, lebriliores quam majores autem, & firmiores pluteis. Cæs. 7. bel. Gal. A castris longuriosmusculos, falces, reliquaque, quæ emptionis causa paraverat, profert. Idem 3. bell. Civil. Scalas, mantuloscq; ad

repentinam oppugnationem fieri, & præparari iussit.

Murrheus, a, um, penult. prod. Potulentum à murre confectum. [μυρρινος.] Gall. Drogue Ital. Drago. German. Rosin, das aus Myrrhen gemacht. Hilpan. Dragon. Vngar. Egerjegyes, vedö. Ang. Of a myrrh.] Plin. lib. 12. cap. 8. Murreo Emo contra cæteras laudatur ventrem potuit. ¶ Murrina color, qualis fere est aluorâ. Col. lib. 6. cap. 30. Murrinus quum latinum sit nomen, tamen non operose respondet in tabula. Murrinum hoc etiam, herba nomen. Plin. lib. 22. cap. 25. Est & herba Murrinum appellata à Græcis, à nostris vero Lanaria universum. Hodie à vngo simile nomen appellantur, teste Ruellio lib. 3. cap. 96.

Mustēus, a, um. Murreum ibereus [μυρρεος. Gall. Crete, os mirrhe de cuir, os de mirrhe. Ital. Cuoio di capra. Ger. Meerkatz. Hisp. Cuero de la cabra. Pol. Myrrhowy. Vngar. Egerszin. Ang. Mirrh dun.] Plin. lib. 23. cap. 6. Præterea ant. Varro auctor tradit, murreum amictum, quod idem muscerdas appellat.

Mustĭpŭla, Mulcra ad capiendos mures. [μυοθηρα, μυοχαρι. Gall. Souricière, ratiere. Ital. Trappola a pigliar topi. Germ. ein Meerfall. Hilpan. Ratonera para tomar ratones. Polon. Lapka na myszy. Vngar. Egerfogo. Ang. A mouse trappe.] Varr. de Re rust. cap. 8. Scenon fit para domus mures, hujus minor fit videndi, nisi totas vineas opplevcris muscipulis.

Mustŭla, f. p. Cimex. [κορις. Gall. Mye. Ital. & Hisp. Mula. Ger. Ein Wantz oder Iuck. Polon. Pluskwa. Vngar. Poloska, vetsz, mocsa. Ang. A bug.] Virg. 3. Aegleg. Pastorum mutam Damonis & Alphesibœi. Idem 6. Aeglog. Agrestem tenui meditabor arundine musam. ¶ Crassiores muta. Quint. libro 1. cap. 10. Lucr. propter quosdam imperitiores crassiore (ut vocant) tunsa cunctatione hujus inanitatis exuere. Iocosa mula, Ovid. 1. Trist. Eleg. 2. Pedestris musa, Horat. 2. Serm. Satyr. 6. Solers lyræ musa, Idem de Arte. ¶ Hinc Musica, μουσικη, Ars & facultas canendi. Et Musicus, μουσικος, musicæ peritus. ¶ Poetæ Musas sove Enarrant, ealdenq; deas, Iovis, & Memoriæ Filias, quæ poëtis & Musicis præsidant. Oportet eum in omnium eruditione, & disciplina, intelligentia memoriæ, vigere. Has diverunt in Helicone habitare, ruinosis Bœotiæ ait, Phocidi affinitate quo Helicon des, & Heliconiades appellantur. Illas aut Helicon non procul a Parnasso Phocidis monte, amnibus illi & altitudine & amœnitate rupes amborum laxea cit. ¶ Quia & Parnassum habitare Musas dicunt, unde & Parnassides dictæ. ¶ Et quoniam Phocidi confinis Aonia est, etiam Aonides appellantur. ¶ Alio etiam nomine dicuntur Cunegides, vel Cohegrades, ab Attica regionis monte, qui Cithæron dicitur, quem sine his Musis sacrum esse dicunt. Ipsum habet à Megarensis & Atticis montibus, finium propè Thebas. ¶ Pierides item dictæ à Pieria, quæ regio est Macedoniæ, finibus ante dicta. Hæc Musarum patria, domusq; est, à nomine ita appellata, cui nomen est Pierus. ¶ Thespiades, à Thespia oppido Heliconi propinquo. ¶ Hippocrenides, ab Heliconis pulsatione fontis qui à Græcis Hippocrene dicitur hoc est, equi fons, in monte equum vocant ἱππος, fontem, unde & à nodis Pegasi ἱππος vocatur, & Πηγασος, quod Pegasus eo loco saxum ungula feriens, fontem dicatur aperuisse. Hunc ejunm putant esse, qui inter sydera collocatus est. Quamvis alii Bellerophontis equum esse dicant. ¶ Libethrides vocatæ sunt à fonte Macedoniæ, in ea regione, quæ Magnesia dicitur. Hic olim Libethrius, Musis est sacer. & specus eodem in loco, quæ Libethrias appellatur. Item Pimpleides seu Pimpleæ, à Pimpla Thraciæ monte, vel à fonte Pimpleo in radice ejus montis sito. ¶ Castalides, à fonte Castalio, in radicibus Parnassi, Musis sacro. qui à Castalia Nympha nomen assumpsit. ¶ Novem autem Musæ singuntur, quibus hæc nomina impolita sunt. Primam enim à laudate veros dixere Calliopen. ¶ Secundam Clio, à gloria & celebritate rerum gestarum, quas canit quæ eadem Historia dicitur. ¶ Tertiam, ἐρατω, Eratò, vel à comœdia amœnitate, vel quòd cantus omnibus expetatur. Ovidius a dulcitate: Nunc mihi, si quando quiet, & Cytherea favete: Nunc ērato nomen tu nomen amoris habes. ¶ Quartam à voluptate, ac lascivia cantus Thalian. Thalia enim virere, germinare, florere est. ¶ Quintam μελπομενην, Melpomenen, à canendo· μελπω enim canto, & modulatè ejulo fleoque, hoc est, à concentu faciendo modi & Tragœdias præsidere putabantur. ¶ Sextum πολυμνιαν, hoc est, delectabilis chorea: unde à quibusdam dicitur Citharistria. ¶ Septimam Ευτερπην, Euterpen, a lætificare canendo, cui bene delectantem. Hæc à nonnullis Tibicina dicta est, & præcipuè tibiarum cantui credidit præsidere. ¶ Octavam Polyhymniam, quòd multa canendo fit & vegetæ memoriæ magnitudine, aut si Polymniam scribas, quòd memoria excellat. ¶ Nonam ουρανιαν, Uraniam, quasi cœlestem, vel à cœlestium rerum cantu, vel à cantus divinitate· ουρανος enim Græci vocant cœlum. ¶ Vnde autem dictæ sint Musæ, inter scriptores non satis convenit. Plato in Cratylo ἀπο τῆ μυσεως dictas putat: hoc est, ab inquirendo: unde ab antiquis interdum vocatæ sunt Musæ. Alii Musas dictas putant, quasi μοναις, quòd inter omnes disciplinas similitudo sit, & quodam quasi cognationis vinculum, quæ inter se omnes conjungantur, & copulentur: unde & Musæ ita pingi ferantur, ut se manibus tenentes, chorus ducant. ¶ Sunt etiam qui Musas dictas putent ἀπο τῆ μυσαι, quod significat bona, honestaque disciplina instituere. Mutarum nomina & inventa exequitur Virgil in Epigram.

Clio gesta canens transactis tempora reddit,
Melpomene Tragico proclamat mœsta boatu.
Comica lasciva gaudet facetoque Thalia.
Dulciloquis calamos Euterpe flatibus urget.
Terpsichore affectus cithara movet, impetat, auget.
Plectra gerens Erato laitat pede, carmine, vultu.
Carminum Calliope libris heroica mandat.
Vranie cœlestia tentatur & astra.
Signat cuncta manu, loquitur Polyhymnia gestu.
Mentes Apollinea vis has movet undique Musas.
In medio rebus cunctis complectitur omnia Phœbus.

Mūsēĭus, ea, & Musĭcus, ca, um. Scientia canendi, una liberalium artium quæ vim & rationem canendi demonstrat. [μουσικος. Gall. Musique. Ital. Musica. German. Die Kunst wol singen und not singen. Hilpan. El arte de la musica para cantar. Polon. Muzyka. Germanis. Ang. Musick.] Hanc apud Græcos tanti olim fuit, ut iidem Musici & vates, & sapientes judicarentur. Cujus scientiæ quum se imperitum Themistocles confessus esset (ut inquit Cicero) indoctior habitus est. ¶ Musicæ appellatione (inquit Boëtius) priscæ humanitatem literarum significabant in qua ingenuos homines docebant animum contemnere animumque recreare. Recentiores verò ad numerorum modulationem hoc verbum transtulerunt, quia musica vel ut ludus animi est, & à curis vexati requies.

Mūsĭcē, arium, Cic. 1. de Orat. Quis musicis, quis hanc studio literarum quod profitentur ii qui Grammatici vocantur pedissequa sic decidit, quin, &c. Idem 3. Tusc. Musicorum verò perstudiosum accepimus.

Mūsĭcus, a, um, penultima correpta, Ad musicam pertinens. [μουσικος. Gall. Appartenant à Musique. Ital. Musico, pertinente à musica. German. Das zu der Kunst des singens gehört. Hilpan. Cosa perteneciente à la musica. Polon. Muzyk, służebnik. Ang. Belonging to musick.] Plin. lib. 2. cap. 22. Sed Pythagoras interdum ex musica ratione appellat tonum, quantum abest à terra Luna. Quintilian. libro 1. cap. 12. Aut musicis notis cantica excipiat. ¶ Artem tractare musicam, periphrasticè dictum est fabulis & comœdiam scribere. Terentius in Prolog. Eunuch. In medio omnibus patuit esse, qui artem tractant musicam. ¶ Musicum studium Idem in Heaut. Repentè ad studium hunc se applicasse musicum.

Mūsĭcus, ci, m. f. Cantor, qui novit aut docet musicam. [μουσικος. Gall. Musicien. Ital. Musico. German. Ein Singer der gute Kunst des Singens weiß, und lehret. Hilpan. Cantatore cosa por musica. Polon. Śpiewak. Ang. A musician.] Cic. pro Archia. Ergo in Græcia multi floruerunt. Idem 1. Orat. In fidibus musicorum canere, vel minima tenuit. Idem 2. Tusc. Si absurdè canat is qui se habeat velit multitudo.

Mūsĭo, Ponitur pro interjectione ut nihil curo. [μουσιω. Gall. Ie ne me soucie de rien, ie me mocque. Ital. Io non curo. German. Gar nicht oder nur wenig. Hilpan. Cosa no curo, ni me curo. Polon. Zupełnie. Ang. I care not a musick.] Nam multicam, veteres nugacissimam dicebant, in qua omnes sunt comprehensæ cithariones. Multa enim ἀδολεσχια significat, & genialiter: nam musicos operæ & genialiter veteres dicebant. Plaut. in Mostell. Multæ hercle agitis ætatem magnificè nos decet. Vino, & victu, piscatuq; probo decet hi Veiam colere.

Mūsĭcŭlus, a, um, μουσικιδιον. Quod musicum esse videtur. Lepor Musicus. Tullius libro 4:

Deinde quod obscura de re tam lucida pango
Carmina, musæo contingens cuncta lepore.

Mūsæum, penultima producta. [μουσειον. Gall. Lieu consacré aux Muses, musée. Ital. Musio, luogo consacrato alle muse. German. Ein ort da man gute Künsten obligt, als ein Studierhaus. Hilpan. Lugar consagrado a las musas. Pol. Pokoy służące do studyowania. Ang. A house of a learned man, a study.] Locus est Muris, & suetis contextatus. Strabo libro 13. simile subiit apud Alexandriam fuisse celeberrimum museum. Plin. in lib. 1. epistola ad Tundanum: O mare, ô tanas, verum, fateor, quanquam museon quàm multa inveniris, quam multa desideres! Philostratus in vita Apollonii Tyanæi μουσειον, vocat locum ubi Musæ colebantur, & responsa reddebant: quasi Musarum fanum. ¶ Ill. præterea Museum μουσειον, opus ex omnibus constructum, ita dependens ut imaginem specus imitetur. Plin. lib. 36. cap. 22. Non præterenda est & pomicum natura: appellavere quidam ita & cætera saxa crosa arenis: in ædificiis Mutica vocant, dependen-

dependentia ad imaginem ſpecus arce reddendam.

Muſcŭla, æ. f. p. Parvum animal volanle noctu non notum. [עטלף *Heb.* עטלא. *Chald.* עטלפא. *Syr.* עטלפא. *Arab.* Gall. *Vne ſouris chauue.* Ital. *Pipiſtrello.* Hiſpan. *Murciegalo.* Germ. *Ein Fledermaus.* Belg. *Een vleermuys.* Polon. *Nietoperz.* Vngar. *Egér.* Ang. *A Bat.*] Plautus in Curcul. Item genus eſt leonum inter homines, meo quidem animo, Vt unguæ, dolices, pedesque, ſic eſſe aiunt. Varro 3. de Re ruſt. cap. 39: Non ut muſcæ ſanguine, quòd eæ non videntur illas, ita carne, an ſanguine, quòd eæ non habent videri illas. Plin. de Muſcula. Quid autem ſupplex, quam muſcula? Idem. ¶ Eius diminutivum eſt Muſcula. Perſius: Quid ſi nec ſcelus hominis, quem morbus muſculus unus edat?

Muſcŭlus, a, um. Quod ad muſcas pertinet. [מעופף. Gall. *De muſches.* Ital. *De muſche.* Germ. *Von der Fliegen.* Hiſpan. *Cosa de moſcas.* Polon. *Należąca do muchy.* Vngar. *Legyes vala, légi.* Ang. *Belonging to a flie.*] Plinius libro 29. capite 6: Arcant muſcarum telas, & præcipuè ſpelunca ipſi nupolita per frontem ad duo tempora. Vir Muſcarium aranearum vocat, qui venatur muſcas.

Muſcārium, ii, n. Fabellam, quo muſcæ abigantur. [מכסה. Gall. *Vn eſmouchoire ou autre inſtrument à chaſſer les mouſches.* Ital. *Paramoſche.* German. *Ein Fliegen wedel.* Hiſpan. *Moſcadero.* Pol. *Opedzak.* Vngar. *Legyező.* Ang. *A flie whiſke.*] Cuſtinoci ex caudis pavonum confici ſolent, quæ muſcaria pavonia vocant Martial. libro 14. Hieronymus ad Marcellam: Quod autem Martialis libro 14. muſcaria pavonia vocat, ego ſtramentis offenſis muſcarii, partes animalibus ventilandis, elegans ſignificatio eſt, lebere laxum ne cibò reſtringere quia muſcæ morituræ olcum ſuavitatis exterminant. ¶ Etiam & Muſcaria bubulis, eum ex bovum caudis conficiebantur, pulveri veſtibus excutiendis donata: quorum etiam meminit ulcus Martialis loco jam indicato. ¶ Ad hominem fin. Cicudine bubularum quoque comam in obſequia dixit, eaeumque in teſtes caudas, Muſcaria appellantur. Plin. lib. 11. cap. 20: Seminecia muſcantis dependentes, ut ſerulæ.

Muſcerdŭla, Muſcipŭla, Muſculus. Vide MVS.

Muſcōſus, muſcoſa, um. Viridis herbæ, ſeu potius lanugo, in corticibus arborum, & circa fontes & loca humida nascens. [מלא עשב. *Gall.* Mouſſu. *Ital.* Muſſoſo, muſſoſa *de muſſe ſubſtance ſemblable aux cheueux.* Hiſpan. *Lleno de muſgo.* Germ. *Moſſig.* Belg. *Vol moſſe.* Polon. *Moſu.* Vngar. *Moſos.* Ang. *Moſſy.*] Virg. 6. Aeneid. Limoſo ſtirpem radat amare Corticis. Colum. lib. 4. cap. 24: Iam vero muſcoſi, qui more compedis, crura vitium deviſtis comprimit, utique ex veterno macerat, ferro diſtringendus, & eradendus eſt.

Muſcōſus, a, um. Quod muſco oppletum eſt. [מלא מוסק. Gall. *Plein de muſque.* Ital. *Pieno di muſco.* German. *Muſchicht*, voll muſcs. Hiſpan. *Lleno de muſco.* Polon. *Muſkowy.* Vngar. *Muſkos.* Ang. *Full of muſk.*] Vnde dicuntur Muſcoſi fontes, & muſcoſa prata, apud Varro. 1. de Re ruſtic. cap. 9. Cato ad Quint. Frat. libro 3: Nihil muſcoſius. Plin. lib. 12. cap. 1. Muſcoſi piperes.

Muſcāri, Et muſco regi. [מוסק. Vide Emuſcari, Et muſco liberari. Colum. lib. 11. cap. 2: O. ex parantur, & emuſcantur.

Muſeă, muſeorum. Vide Muſeum in MVSA.

Muſci. Vide MVSA.

Muſſimōn, is, penultima correpta, m. Animal villoſo pecori non diſſimile, villo tamen caprino limilius, Hiſpaniæ & Corſicæ familiare. Plinius libro 8. capite 49: Vt & in Hiſpania, & maximè in Corſica, non maximè abhinc ſeculi, genus muſimonum, caprino villo quàm pecoris velleri propius, quorum è genere, & ovibus natos priſci Vmbros vocaverunt, lenissimi ingenii pecus: quamobrem averſum à ſole paſci cogendum. Nomus alter Muſimonem, ονος ἀγριος, aſinus ſilueſtris, aut equi breves. Iuuenal. lib. 6: Pretium emit, qui veracis equum muſimonis.

Muſſo, muſſas. Vide Mutio in MVTVS.

Muſſitāri, ſic enim ut Bolognienſes reſtituit, pro Muſſari legendum in priſc. l. de Excuſ. artif. Colum. à Mutino, quod nos hodie, ut Agnatius in Feſcennii annotavit, Moſſinum appellamus.

Muſtăcĕ, ces, penultima producta, ſive potius Muſtax, cis, Lauri ſpecies, quæ maximo folio conſtat, ſuccoque & albicantia ſicca quod muſtaceum ſaleat ſubijci. Plin. lib. 15. cap. 30: Duo lauri genera eſſe dixi Cato, Delphicam & Cyprian. Pompeius Lenæus adjecit, quàm Muſtacam appellavit, quoniam penſilaribus ſubjiceretur. Hanc eſſe folio maximo, ſuccoque & albicante. Ex quo Plinii loco apparet nominativum hujus diſſicilis patiùs videri Muſtax, quàm Muſtace, quippe quæ accuſativum faciat Muſtacem: qua etiam declinatione uſus eſt Paulinus.

Muſtăceŭs, & Muſtăcĕum, cei, Libi genus eſt, conditum ex farina ſiligineæ mullo conſperſa, caſeo, cumino, aniſo, adipe, & ramentis lauri, cuſtis, quæ in nuptiis adhiberi ſolet. Iuven. Satyr. 6: Stibii legumis paſtam, pinſitaque tabellis Non eſt annotinus, docendi nulla videtur Cauſa crudi cur cœnam & muſtacea perdas. Cato de Re ruſt. cap. 121, ubi eſt hoc nomen in maſculino genere, Muſtaceos (ſcripſit, ſic ſacito: ſarinæ li. Ligineæ modium unum molito conſpergito anſuum cumino, adipis pondo duo, caſei libram, & de virgulto de addito cœdito addito: & ubi deſuerit, farris ſalitas addito duas conſequatis. Dicta ſuit autem Muſtacea à Muſto, quo farina conſpergebatur: nec ſit quidam putaverunt à mulſo: (nam genere quam è contrario, vel ipſo Plinio teſte, noſcitur, hoc latiùs genus à Muſtaceis nomen accepiſſe, quod muſtaceis ſolerent ſubnici. Vide ea quæ de hoc ante diximus in dictione CAVLICVLA.

Muſtellă, æ. penult. prod. f. p. [חלד. *Chald.* גלגי. Gall. *Vne belette.* Ital. *Donnola.* German. *Ein Wieſel.* Belg. *Een Weſel.* Hiſp. *Comadreja.* Polon. *Łaſka.* Vngar. *Menyet.* Ang. *A weaſel.*] Aconitum eſt parvum, ſed oblongum. Dari colotis, quod columbarum, aliisque ad genus avitatis maximè infidiatur, ova exorbens, ipſasque etiam aves enecans. Plin. Muſtellarum duo ſunt genera magnitudine diſtantia & ventre, quod Græci ictidas vocant: & alterum domeſticæ ſimilium, quod ſuos quotidie transferat catulos, & ſerpentes perſequatur. Plin. lib. 29. cap. 4. ¶ Eſt etiam Muſtella, ψαλλη. Fiſcis nomen apud Plin. lib. 9. cap. 17: proximam à bono habitatem obtinentis. Eucem Paulus ſoprus in eo libello, quem ceptibus Romanis edidit, multis argumentis oſtendit, eundem eſſe quem nos Lamberdis penis Lampetram vocamus.

Muſtellīnus, a, um. penult. prod. adjectivum, Ex Muſtella. [ψαλλου. &c. Gall. *Appartenant à belette.* Ital. *Appartenente à donnola.* German. *Von der Wieſelen art.* Hiſpan. *Perteneciente à comadreja.* Vngar. *Menyeti.* Ang. *Belonging to a weaſel.*] Terent. in Eunuch. Hic eſt ventus, virtus, ſeneſtratus ſenex, Colore muſtellino. Plin. lib. 30. cap. 14: Aut ex utriculo muſtellino per genitale efficentes aquas.

Muſtrĭcŏlă, æ. f. Et machinula amore Teſto, ex tegulis in qua calceus novus inſuitur. Afranius: Muſtricolam in dentes indam tibi.

Muſtum, ſti, n. f. Recens vinum [γλεῦκος, γλυκασμός, &c. Gall. *Du moſt, vin doux qui vient de la cuue.* Ital. *Moſto, vino vsato.* German. *Moſt, vnvergiſſener Wein.* Hiſpan. *El moſto de la vua.* Polon. *Moſt.* Vngar. *Moſt.* Ang. *New wine, or any drink that is new and ſweet.*] Ovid. 4. Faſtor. Pyramia de lacubus proxima muſta ſuis. Plin. lib. 22. cap. 1: Muſta differentias habent naturaliter has, quòd ſunt candida, aut nigra, aut inter utrumque, aliaque ex quibus vinum fiat talia ex qualibus puſſa ſunt. Cic. de Clar. Orat. Sic egoipſis remuerim de novam vitæ ſpali de multo aclacu ſervidam orationem fugiendam. Georg. Virg. 1. Georg. Aut dulcis muſti Vulcano decoquat humorem. Ovid. 2. de Arte: Qui properat nova cupidis bibitanmila ſundat avinum Conſulibus primis condita teſta meis.

Muſtŭs, ſta, ſtum, Recens. [חדש. *Chald.* חדתא. Gall. *Nouueau, fraiſ, fraiſchement fait.* Ital. *Nouo.* German. *Neuw als ein moſt.* Hiſpan. *Nuevo, nueua.* Polon. *Nowy, młody.* Vngar. *Vy.* Ang. *New and freſh, young.*] Plautus: Muſtam juvencam dixit. ¶ Muſtum ſingere Nonius: non ſolùm vinum, verumetiam pomum cum quicquid eſt, recte dicitur. Navius in Gymnaſtico: Virum eſt melius, virginem, an viduam ducere? virginem. Et muſta eſt.

Muſtŭlīdus, a, um. Quod ad muſtum pertinet. [γλυκασμῶδης. Gall. *Appartenant à moſt.* Ital. *Appartenente à moſto.* Germ. *Das zu dem moſt gehört.* Hiſpan. *Perteneciente à moſto.* Polon. *Moſtowy.* Vngar. *Moſtos, edes, moſti.* Ang. *Belonging to new wine.*] ut. Muſtarius urceus, in quo muſtum reponitur. Cato de Re ruſt. cap. 11.

Muſtĭus, a, um. Dulcis, & muſti ſaporem referens: [γλυκασμῶδης. Gall. *Doux, comme moſt.* Ital. *Moſtoſo.* German. *Süſſ wie der moſt.* Hiſpan. *Dulce, muſtoſo.* Pol. *Moſtowaty.* Vngar. *Edes moſtos.* Ang. *Sweet like new wine.*] ut de Pomo muſtea. Plin. Eſt tanta mutis pomis ſuavitas, ut fine manducandi nomine poſſit olim fieri. ¶ Dicitur etiam Muſtus, recens: idem quod Muſtus. Idem libro 12. cap. 9: Aristoteles graves eadem quæ ſupertimuſto credi tur eſſe. Colum. lib. 9. cap. 11: Transferenda in vetus fœtus anni, quæ paucis diebus aperiatur, dum muſteus fructus deſervescat.

Muſtĭvōlum, ut cinoclenium, Quod odorem habet muſti, aut oblus muſto ac mala ens. Plin. lib. 12. Cic. Nato iſta muſtidelectus athus aures a viga ex Nonio.

Mutabilĭtās. Vide MVTO.

Mūtĭlis, a, um. Truncatus, aut membro aliquo neceſſario diminutus: manutus: [קרוח *Chaldæ.* קרחא. חרוח. קטע. *Gall.* Mutilé, qui n'a point de nez, ou autre membre. *Ital.* Tronco, mutilato. *German.* Verſtümmelt. *Hiſpan.* Tronco, mutilado. *Polon.* Kaleka. *Vngar.* Tsonka. *Ang.* Mutilat, cut.] unde dicuntur, qui cornua non habent, mutili dicuntur. Horat. 2. Serm. Satyr. 5: Cornua cervi Nitoſer exſecto frons inquit, quid faceres, cum Sic mutilus minitaris? Ovid. Turpe pecus mutilum. Colum. libro 8, cenſet melorem eſſe arietem mutilum, quam cornutum. Cæſar 6. bel. Gal. Harum eſt conſuetudo cum ſignifa-

ra & varietas pelluntur: sed magnitudine paulò antecedunt, mutilæque sunt comitiæ. ¶ Et per translationem mutilus pro imperfecto. Cicero Orat. Sed quòd mutili quædam & hiantia locutiones sunt, quæ vel sine magistro facere potuerint, germanos se putant Thucydidis. ¶ Sunt qui sic distinguant Mutilâ à Manco, ut Mutili dicantur hi quibus ferro, vel alia re aliquod membrum exectum sit: Manci verò, quibus membrum natura finito deficit. Iuvenalis, ex eo tanquam Mancus, de exectis corpus non utile dextræ. Debiles autem, quibus membrum vel vulnere, vel morbo inutile fit vel debilitatum.

Mūtilo, las, penultima correpta, Tropicè, aliquid detrimo, diminuo. [קרץ charats קצץ katsats קבץ katsats. κολοβόω, κόπτω. Gall. Mutiler, couper. Ital. Troncare, tagliare. Germ. Stumpfen. Belg. Schroyen. Hispan. Desmochar cortar menoscabar. Polon. Ścinać. Vngar. Megrövidetem, megsmoczam. Ang. To mayme.] Terent. in Heaut. Ego propterea te fedulo & munere, & hortor ne cujusquam misereat, Quin spolies, mutiles, lacerес, quenquam nactus. ¶ Hujus compositum sunt, Admutilo, Dimutilo: de quibus suis locis.

Mūtĭlus, a, um. Truncatus, debilitatus. [חרוץ charutz חרות charutz קבץ katsats. κολοβός, κοπτός. Gall. Mutilé, coupé. Ital. Troncato. Germ. Gestumpfet. Hispan. Desmochado. Polon. Okaleczały. Vngar. Megrövidetett, kemeny testü. Angl. Mayned.] Plin. lib. 8. cap. 5: Certè Cato quum imperatorum nomina annalibus describeret, cum qui fortissimè pugnasset in Punico acie, Surrem mutilo naso notaret, altero dente mutilato. Ovid. de Nuce: Arma licet valeant nocent quoque aria vulnera ramis. Cicer. Philip. In Gallum mutilatum dixi exercitum: id est, imminutum.

Mūtĭlus, Lapis in pariete promineus, qui angulus fere, infimo tamen sui parte nomen habet. Varro lib. 3. cap. 5: Sed pro columbariis in pariete mutilos aut palos in medio, supra quos tegeticulæ cannæ ne fiant impositæ. Idem lib. 1. cap. 16: Has alvos ita collocant in mutilis parietis, ne se agitentur, prævenire ne se contingant.

Mutĭo, is. Vide MVTVS.

Mūto, as, act. p. Vario, immuto, commuto, innovo. [החליף hechelîph שכה shinnâh חאיר chemîr. ἀλλάσσω, μεταβάλλω. Gall. Muer, changer. Ital. Mutare, variare. Germ. Enderen, verenderen. Hispan. Mudar. Polon. Odmieniam. Vngar. Megvaltoztatom. Ang. To change.] Plautus libro 9. capite 39 solerem muta ad similitudinem colori, & maximè tu mecum. Vide mutare sententiam dicimus, τὸν σκοπὸν μεταβάλλειν. Terent. in Eunuch. Haud secio herule, ut homo est, in mores animosque. Cicero ad Gal. libro. Famil. 7: Sin autem sententiam mutasti, ego habebo. ¶ Quandoque aliquid pro alio accipio, permuto, ἀλλάσσω, ἐξαλλάσσω, μεταβάλλω. Sallust. in fugur. Statuit tamen Metellus pecoris, & mancipiorum pretia certatim augere, eaque mutare cum mercatoribus vino advectitio, & salsamentis. ¶ Aliquando hoc ablativo. Virgil. 4. Aegloq. nec tantica pinus Mutabit merces: omnis feret omnia tellus. ¶ Mutare consilium, Cicero ad Atticum libro 3. & ad Quint. Frat. libro 2. Mutare decretum, & mutarcias. Idem 3. Verr. ¶ Mutare factum. Terent. in Andria: Haud muto factum. Vbi Donatus: Veteres pœnitere. Idem Donatus in Phorm. Sic enim veteres dicebant, Muto factum, & Nolo factum, quam alicujus rei eos pœnitebat. ¶ Mutare idem. Plaut. in Milit. Sed ne istam amittam, & hoc mutet idem. ¶ Mutare se alio, est se alio habitaculo transferre. μετοικίζω. Varro: hacte aliquò cum omni familia mutes. ¶ Pace bellum mutare, est loco belli pacem accipere. Sallust. in Catil. Nemo, nisi victor, pace bellum mutavit. ¶ Hujus compositi sunt, Commuto, Demuto, Immuto, Permuto: de quibus suis locis.

Mūtātus, a, um, Participium. [משנה meshunneh שנה shanah. μεταβεβλημένος, ἀλλοιωθείς. Gall. Mué, changé. Ital. Mutato. Germ. Verendert, verenderet. Hispan. Mudado. Polon. Odmieniony. Vng. Megvaltoztatott. Ang. Changed.] Plin. lib. 3. cap. 21: In secunda regione Hesperiorum colonia Beneventum, antiquitus mutato nomine, quæ quondam Maleventum. Virg. 8. Aen.

Hei mihi, qualis erat, quantum mutatus ab illo
Hectore, qui redit exuvias indutus Achilli!

Mūtātĭo, onis, f. c. Commutatio. [חמורה chemûrâh. μεταβολή, ἀλλοίωσις. Gall. Mutation, changement. Ital. Permutatione. Germ. Enderung, verenderung. Hispan. Mudanca. Polon. Odmiana. Vng. Valtozás. Ang. A changing.] Cicero 12. Philip. Consibi mutuo optimus est portus pœnitenti. Cicero pro Quint. Locinon ingenii mutatio.

Mūtābĭlis, le, omn. t. g. mutuo. Inconstans, quòd facile mutetur, varius. [μεταβολικός, ἀμετάπειστος. Gall. Muable, remuable. Ital. Mutabile, instabile. Germ. Wandelbar, veränderlich, zu allen leichtlich enderen taugt. Hispan. Mudable, que se puede mudar. Pol. odmienny. Vng. Valtozo, változtatos. Ang. That may be changed, inconstant.] Virg. 4. Aen. varium & mutabile semper Fœmina. Mutabilis vulgi animus. Liv. 2. ab Vrb. Mirabili tatione labuntur plane res. Cicero de Universo. ¶ A quo Immutabile.

Mūtābĭlĭtas, tis, f. c. Mobilitas, varietas. [חלופות chalîphôth חמורה chemûrâh. μεταβολή, ἀστάθεια. Gall. Mutabilité, inconstance. Ital. Mutabilità, leggierezza, mutanza. Germ. Wandelmütigkeit. Hisp. Mudanca, facilidad de mudarse, inconstancia. Polon. Odmiennosć. Vng. Valtozasag, változtatasag. Ang. Variety, inconstancy.] Cic. 2. Tusc. Hæc mutabilitas, mentis, quem non ipsa gravitate deterreat?

Mūtĭtus, tus, penultima correpta. Mutua convicia agito. μεταλοιδορέω. Gell. lib. 9. cap. 24. Principes civitatis, qui inter se Megalesibus antiquo ritu muticarent: id est, mutua inter se convicia agitarent.

Mutonĭātus, m. f. ĕum, ἐκτομίας, idem quod Mentulatus, cui scilicet curtæ de membro virili prospectum est.

Mutŭlus. Vide MVTILVS.

Mūtŭo, adverbium, & Mūtŭo, mutuas. Vide MVTVVM.

Mūtŭs, m. f. A' mugiendo quidà edaci parum. [אלם illem. ἄφωνος, κωφός. Gall. Muet. Ital. Muto. Germ. Ein Stummer. Belg. Een Stomme. Hispan. Nudo. Pol. Niemy. Vng. Nema. Ang. Dumme.] Nam quamvis mutus Jupiter non possit, præsumpsit tamen in voces, quæ mugitus potius, quàm sermo videtur. Vel dicitur Mutus, quasi minutus, quòd eo sensu minutus sit. Vel dicitur à mutiando, quòd non aliud quàm incondituni quendam sonum edat. Cic. Cornif. lib. 12: Mutum esse satius est, quam quod nemo intelligat, dicere. Plin. lib. 10. cap. 29: Merula canit æstate, hyeme balbutit, circa solstitium muta. Cic. 3. de Legib. Verum magistratus leges, ita populo præsunt magistratus: verèque dici potest, magistratum legem esse loquentem: legem autem, mutum magistratum. Virgil. 12. Aen. Scire potestates herbarum, usumque medendi Maluit, & mutus agitare inglorius artes. Vel Serv. Artes mutas dixit, quasi minus celebres, vel comparatione musicæ. ¶ Mutæ item artes dicuntur picturæ, quæ quum nunquam loquantur, tamen ipsas exprimit. Cic. 3. de Orat. Est hoc in his quasi mutis artibus est mirandum, & tamen verum: quanto admirabilius in oratione, atque in lingua? De arte picturæ. ¶ Mutæ dicuntur literæ quædam ex consonantibus, quòd præ aliis modicum, & velut mutum quendam reddant sonum. ἄφωνα. ¶ Mutæ cicadæ, dicuntur cicadæ minores, non quòd nihil canant, sed quòd parum canant. ἀδύνατοι ψιττάκους.

Mūti, Lapides in agrorum divisionibus dicebantur, sine ullo scripturæ appositi, ideo quia nulla significatione apparerent, quorum loco nonnulli ponerentur. Ex Hygino.

Mūtĭo, mutire, pluti, n. l. à quo Mutesco, Mutus sio, vel mutum more taceo. [אלם alam. κωφόω. Gall. Devenir muet. Ital. Mutescire. Germ. Stumm werden. Hispan. Emmudecerse. Pol. Niemieć. Vngar. Megnemulok. Ang. To waxe dumme.] Lucil. lib. 3: Quam in cetu loqui mutescat. ¶ Hinc Immutesco, & Obmutesco: de quibus suis locis.

Mūtĭo, tis, tivi, vel ti, tum, n. 3. Timide & imperfectè loquor, mutio. Lelio. [שרק sharak. συρίζω. Gall. Parler entre les dents, grommeler, grenter. Ital. Mutire, parlar mezzo fra denti, grillare. Germ. Murren, grubeln. Belg. Grimmelen spreken. Hisp. Hablar entre dientes, quexarse sin causa. Polon. Szemrać, szemrzeć. Vngar. Motsogok. Ang. To whisper, to mutter.] Terent. in And. Itaque herele nihil mutire audeo: id est, verbum efferre. Plaut. in Cure. Videri ut aperiantur ædes tetiridimè? non mutit: credo id est, non crepitat.

Mūtĭum, ii, verbum est à verbo Mutio, quòd rectius antiquo more mutuo scribi videtur. Hinc Gallica dicitio, remuer. Cornutus in Persium: Proverbialiter dicimus, Mutium nullum emittit: id est, verbum, sed tantùm modo nec mutit quidem. Vide de quibus suprà in dictione MV.

Mūtĭtus, a, um: [כרות charuts חרץ charutz ברוץ charutz קבץ katsats. κεκολοβωμένος, κεκομμένος. Gall. Mutilé. Ital. Troncato. Ger. Verstümpfet, abgehauen. Hisp. Desmochado. Pol. Kręty. Vngar. Tsorska. Ang. Mayned. Jul. Spica mutica. Virg. 1. de Re rust. cap. 48. Spica mutica dicitur, quæ nũ habet aristam: nec enim quasi cornua suripiendum. Quibus verbis ostendit Varro, spicam dici muticam, quasi cornibus mutilatam. Quam etiam interpretationem probat Cato lib. 1. cap. 50.

Mūtĭo, mussi, n. p. Submissè voce loquor, & secretè, occultèque quasi celatim velim, quasi murmuro. [לחש lachasch. ψιθυρίζω. Gall. Parler bas entre les dents, grommeler. Ital. Parlar fra mezzo. German. Mudern / heimlichen reden nicht heraus sagen. Belg. Grimmelen spreken. Hispan. Hablar como murmurando. Pol. szepcze. Vngar. Sutsogok fogak. Ang. To whisper, to murmur after.] Plaut. in Amul. Neque occultum id habui, neque permutum mussari Quin participem pariret ego te, & tume ut faceres. ¶ Aliquando usurpatur pro tacere, & quasi ebmutescere. Ennius apud Festum: Non decet mussare bonos. Terent. Silc, cela, occulta, tege, tace, mussa. ¶ Aliquando pro dubitare. Virg. ha 11: mussi Rex ipse Latinus, Quos generos vocet. ¶ Mussare, murmurare, inquit Festus. Ennius: In occulto mussabant,

Serv. Mussare

Sery. Mussire, queri. Virgilius 11. Aeneidos: Flent mœsti, mussantque patres.

Mūssĭto, mussitas, Frequentativum à musso: hoc est, multùm & frequenter mussо, & quod aperte dicere non audeo, clam murmuro. [ψιθυρίζω. Gall. *Parler secrettement & de sorte que l'on ne peut estre entendu.* Ital. *Mussare, parlare secretamente & basso.* German. *Mit mundern vnd stillen worten reden.* Polon. *Cicho szeptać.* Hispan. *Hablar entre dientes.* Vngar. *Sumpogok.* Ang. *To murmur, to speak softly betwixt the teeth.*] Livius libro 11. Haud mirum esse, superbo indutum Romæ cognomen: iam enim inde dēmo quidam mussitantes, vulgò tamen eum appellabant. Idem libro 9. Mussitantesque inter se rogitabant, num quem plebem COS. panterent. Plautus in Milit. Ubi tu secretum dones, ego mecum mussito. Terent. in Adelph. Verùm cognito id quod est, quando rem quæsīsti accepisti, Accipiundæ, de mussitandæ injuriæ adolescentiæ est. Ubi Donatus: Mussitandæ, patiendæ, considerandæ rei. Ubi Donatus: Mussitanda, patienda, considerandæ rei. Vbi Donatus: Mussitanda, patienda, considerandæ rei. Vbi Donatus: Mussitanda, patienda, considerandæ rei. Vb

[illegible] vitis arvis. German. Wenſange, bittergeht/ die rechten verr nennet ſehet. Hiſpan. Vejigo, que vuela para. Polon. Cy[illegible] wierzbige ay Vuiko do oczy przylga. Vngar. Homely el zlom kocſiſin vakſeo. Ang. Swallowland or ſand hinde.] Dicuntur à Græcis, quarum aliquam nobis propius oculis admotam, non videmus, humane & temidaulis oculis inuertur. Myopes, inquit Aristoteles; ὅτι ἐγγὺς τὰ εἴδη τῆς ὄψεως ἐπιβάλλουσιν, οὐ δὲ πόρρω συναγωγὴν ἐχόντων. Hoc vitium genuâ accessit, vel senectus appellatur: contractum nobis accidit in senectute, ut videat longiusculè distincta communia videamus. Dicti Myopes, ἀπὸ τοῦ μύειν τὸ βλέφαρον: hoc est, a claudendo vitio. Nyctalopes autem dicuntur, qui quum interdiu clarissimè perspiciant, ad vesperam nihil hebetioribus sunt oculis.

Μυόφλη, Virium myopum. Sunt & Myopia muscum cavernula, ab eo quòd muscus, seu vinco.

Μυόφθαλμον, [illegible] Pol. comag.] Herba est muscis exitialis: unde & nomen accepit, rectiùs fortasse cum eo quam à Myoctono, & Aconitum appellant Ineuntes. Meminit Myopone Plinius lib. 21. cap. 9.

Μυόσωτις, μυόσωτις, Herba est, quam & Alsinem, & verbum ex verbo exprimentes, Muris auriculam vocant Latini. [German. Mauſ ohr.] Folia enim, quum primùm emanserunt, muris auri habet non dissimilia. Alterum verò nomen accepit, quòd aluidis locis gaudeat, & opacis. Galli Oreillette de souris nominant notissima est, eaque solent avicularum cleam [illegible] tium appetentium revocare. ¶ Refrenat & alterum Myosotin genus à Dioscoride, quod & Myosotis, eodem sensu, dominativa forma appellatur, plures ab una radice caules mittens, aliquatenus altè ramulentes, & contra vos folia autem angusta, nigrescentia, & in scutum delineatis: flosculos verò cæruleos, auriculis eo colore imitantes. Quidam putant esse Officinarum Alsinen: licet descriptio cujusquamque non conveniat. Posteriorem hanc speciem describit Plin. Lib. 27. cap. 12. Priorem verò lib. 25. cap. 4.

Myotrochis, Alsine apud Dioscor. lib. 4. cap. 89.

Myracanthron, μυράκανθον, Herba aculeata, quæ & Eryngion, & Centumcapita appellatur. Radicem habet odoratam: unde & Myracanthi nomen accepit.

Μυριὰς myriadis, t. c. Numerus decem millium. [מִרְיָד myriadi. μυριὰς Gal. Diz mille. Ital. Decina di migliaia. German. Einzahl treyssig tauſent begreiffe. Hiſpan. Diez millares. Polon. Cztery ſetny. Vngar. Tizezer. Ang. Ten thouſand.] Vnde Myriarchus, sive Myriarches μυριάρχης, μυριάρχος, dictus est decem millium præfectus.

Myrica, penultima producta, f. p. [אֲגָוִי baccher. anglice Gall. Dattes sauvages, dessert en salade. ital. Tamarice. German. Tamarisken ſtauden. Hiſpan. El arbol ò tarahal tamarizes. Vngar. Tsburen. Ang. Dutch or wax berries of.] Genus humilis virgulti, cujus sunt duæ species: altera quam & Tamariscen vocat Plinius libro 13. capite 21. altera sylvestris, quam in Arabia Erica sylvestris vocant. Hanc Rutabulum esse arbitratur, quam Gallica lingua vocant Sauges. Virgil. 4. Georg. Nos humida circum littora, palustres{que} myricæ. Ovid. 3. de Arte. Nec desunt foliis buxum, fragilesque myricæ. eidem 10. Metamorph. Perpetuæque viret buxus tenuesque myricæ.

Myrinus, penultima producta. [μυρῖνος. German. Das gemeine oder einer Thatſch einer Eichungen gleich/ Myrtus genant.] Ab Aristot. vocatur una murænæ, qui dentes extra os habent. Plinius libro 9. capite 23. Aristoteles myrinum vocat murænam, qui genere tantùm differre esse, quòd myrinus varia & tusima sit: myrinus unicolor, dero similis, dentesque extra os habeat.

Myriophyllon, [μυριόφυλλον. German. Gleich.] Herba est, alio nomine Achilles dicta ab Achille Chironis Centauri discipulo, qui eam primus traditur invenisse. Myriophyllum appellatur à multitudine tenuium foliorum: unde & Millefolium à Latinis appellatur. Vide Plin. lib. 25. cap. 10.

Myrithicē mus. [μυρμηκόμυς. Gall. Rat de mai. Ital. Mus. German. Ein Maußrat. Hiſpan. Raton. Polon. Myſzkowaty gat. Vngar. Egerſzin.] A quibusdam appellatur, quem nos quidem Suem marinum, vel myscarem vocamus. In qua etiam opinione est Hermolaus Barbarus in Dioscoridem. Differre non video cur ita appellari non possit, inscio forsitan diversam esse à glande myreplica, quam Plinius vocat Myrobalanum.

Myrmecia. [μυρμηκία Gall. Cervelines vertes sur le corps qui ressemblent ce demangeaison. Ital. Vers della rogna. German. Die gemeine warzen so ärgerlich ausgenennet werden. Hiſpan. Barrosos ò verrugas de la carne. Polon. Brodawki/ jeden bodzie. Vngar. Vakrewk. Ang. Cutaneous warts.] Verrucæ sunt, lapini amphitudine, ferè in palmis manuum, & plantis pedum patentes: ita dictæ quòd formicæ in morem pungant. Celsus libro 5. cap. ult. quatuor enumerat genera verrucarum, vel potius ulcuscu. omnium verrucæ similium μυρμηκίαν, Thymium, Myrmecium, & Clavum: de quarum differentiis vide ipsum.

Myrmecites, μυρμηκίτης, Gemma quæ imaginem repentis formicæ effigiem habet. Plin. lib. 37. cap. 11.

Myrmecium, μυρμήκιον, Herbæ genus, formicæ simile capite, alvo nigra, gutta aliis distinguentibus. Hæc fere Plinius libro 22. cap. 4.

Myrmecoleō, μυρμηκολέων, Exiguum animalculum, formicis adversum, quod de sub pulvere abscondit, & formicas fugientes interficit, & intersectas consumit. ¶ Est autem dictio ex formicæ & leonis nomina pro composita: quasi Formicoleonem dicas. Nam quemadmodum leo inter cetera animalium, ita hoc animalculum formicarum prædem agit: quum tamen voluntibus mirum sit esse, nullas formicas. Hinc bibliorum interpres in libro Iob Myrmecoleo perit, eò quòd non haberet prædam.

Myrmenda, μυρμηνδα, Gemma nigra, colorem quasdam habens similes venucis. Plin. lib. 37. cap. 10.

Myrobalanum. [μυροβάλανος. German. Gewürtz an die Myrobetter nennen/ oder Balsam frucht vnnd nüßlein nennen.] Græcis est arboris simulis heliotropio, magnitudine nucis avellanæ, quam Dioscorides βάλανον μυροβαλάνου appellat, hoc est, glandem unguentariam. Glandis hujus nucleus Græcarum nucum more tritus, humorem reddit, quo ad pretiosa unguenta pro oleo utuntur. Nascitur in Æthiopia, Ægypto & Arabia, quæ Judæam ab Ægypto dirimit. ¶ Habet autem hæc dictio omnes syllabas breves: unde carmen hexametrum ingredi non potest: ad quod alludit Martialis in Apophoretis: Quod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus. Hoc ex unguento conflat & os balani. Retinet hæc glans etiam hodie nomen suum, in pharmacopolarum officinis. Vide de hoc plura in dictione BALANVS.

Myrobaptistæ, μυροβαπτισταί, dicuntur tinctores murrhei coloris.

Myrobrechi, μυρόβρεχοι, Vasa unguentaria, quasi unguentorum [illegible] tia, μύρον Græci unguentum vocant, βρέχω tibi, pluo, & irrigo. Hinc Plaut. in Aulul. Myrobrechatius, μυροβρεχάτιος, pro unguentorum confectoribus hos accipit, ad capillos madefactandos, aut tergendos, aut mundandos, aut myrobrechum.

Μυροπῶλιον, n. p. Unguentarius, unguentorum venditor, pen. prod. [עִרְבֵּל ערבל, unguentarius. Gall. Parfumeur, vendeur de parfumes, odeurs ou onguens. Ital. Profumiere. German. Ein Apotecker der allerley ſalben verkaufft. Hiſpan. El que vende unguentos olorosos. Polon. Aptekarz. Vng. Patikus. Ang. A seller of sweet oyls and perfumes.] Plaut. in Cal. Myropolas soleto omnes, ubicunque unguentum est lepidum.

Μυροπώλιον, n. l. Locus ubi unguenta venduntur. [μυροπωλεῖον. Gall. Le lieu où on vend des parfums, odeurs ou onguens. Ital. Profumeria. Ger. Ein Apteck. Hiſp. La tienda donde se venden los ungentos olorosos. Polon. Aptetka. Vng. Patikus. Ang. A place where oyls and perfumes are sold.] Plaut. in Amph. Nam unctes plateas perreptavi, gymnasia, myropolia. Latinè Unguentaria taberna dicitur. Suet. de Augusto: Et modò unguentariam tabernam, modò piscinam Actiæ exercuisse obscurè.

Μυροθήκιον, n. l. [μυροθήκιον. German. Gleich/ wann ein ha man weihrauch/ oder Salben behelt.] Unguentorum repositorium. Cicero scribit se myrotheciam in Tiburtano totam confumpsisse, in commentario Consulatus sui scribendo: hoc est, pigmenta eratem. Epistola ad Attic.

Myrrha, æ. [Μύρρα, ης. Gal. Myrrhe. Ital. Mirra. German. Mutten Hiſpan. Mirra. Polon. Myrrha. Vngar. Mirrha. Ang. Myrrhe.] Arbuscula est in Arabia nascens, altitudine quinque cubitorum, non sine spinis, cui dulce dum & tenerum, cujus cortice inciso defluit lacryma, quæ & ipsa myrrha vocatur seu stacte. Ejus præcipua virtus est, ne mortua corpora cadaverum incorrupta conserveat. Vide Plinium libro 12. capite 15. & 16. Myrrha prisca est à Cenchreis Cypriorum regis filia, quæ nefando patris amore capta, quum aliquot noctes auxilio nutricis cum illo concubuisset, tandem clara luminæ aperto, quum illam pater vellet occidere, noctis beneficio elapsa, in Arabiam profugit, ubi in arborem sui nominis est conversa, Ovid. 10. Metamorph.

Myrrhēus, a, um, pen. corr. Quod ex Myrrha est. μυρρεῖος. Propert. Myrrheaque in Parthis pocula cocta foris.

Myrrhidēs, na, num, pen. corr. μυρρίδης. Quod myrrham habet admistam, vel quod myrrha est conditum.

Myrrhidia vina, οἰνόμυρρα, dicuntur quæ myrrha condita sunt.

Myrrhāpsa, sive ut apud Plin. legitur, Myrapsa, μύραψα, species pyrorum, quod odorem gratissimum reddit. Plinius libro 15. cap. 14.

Myrsīnē, es, ἡ μυρσίνη, Oleris genus circæ similimum, folio aliquanto rotundiore, & breviori caule, sapore & odore jucundo. Vulgus herbariorum vocat Oleastrum.

Myrsinītes, μυρσινίτης, Gemma quæ myrthæ colorem habet, odoremque unguenti. Plin. lib. ult. cap. 10.

Myrsinītēs,

Myrsinites, μυρσινίτης, est Plin. lib. 26. cap. 8. Species est tithymali, & foliis myrthi acutis, compar generibus, sed molliorib⁹. ¶ Item Myrsinites gemma est, quæ oleum colorem nigricantem habet. & myrti odorem, Plin. lib. 37. cap. 10.

Myrsine. Myrtus sylvestris, vel ruscus. Dioscorides libro 4. capite 12.

Myrtacanthus, μυρτάκανθος, à quibusdam appellatur Ruscus, Frutex autem Dioscorides μυρσίδα ἄγριον: hoc est, sylvestrem myrtum appellat. ¶ Est autem ex his nomenclatoris, quas crudiores, velati nothas, è Dioscoridis familia summovemus.

Myrteria, A Theodoro convertitur Tithymulus Myrsinites apud Dioscoridem lib. 4. cap. 170.

Myrtidion, Ceracotion apud Dioscor. lib. 5. cap. 126. & ibid. in Corol. Rub.

Myrtine, Pericymenon, apud Dioscor. lib. 4. cap. 16.

Myrtopetalum, μυρτοπέταλον, Herba est, quam alio nomine Polygonaton appellant, à multitudine geniculorum. Autor Plin. lib. 27. cap. 12.

Myrtus, i. f. [μυρσίνη. Gall. Vn arbre appellé myrte. Ital. Mirto. German. Myrtenbaum/Weyche oder stemde Seerdaber. Hisp. Arrayhan murtilla quejdebra. Polon. Myrt. Vngar. Mirtus fak. Ang. Myrt.] Arbor baccas iaponis præcipuè procerens, ex quibus vinum fit, quod Murtiten vocant. Dicebant & veteres in fœminino murta. Varr. lib. 4. de ling. Latin. Murtetū, inquit, à myrta, quòd ea largè fartum intelligunt crassiusculè enim sic dè legitur, ut est in antiquis, quam & Cato in hoc sexu tulit. De murteto autem vide suprà suo loco.

Myrtidanum, μυρτίδανον, Vini genus myrti sylvestris bacis conditum. Plin. lib. 14. cap. 16. Ramis teneris cum suis foliis in albo musto decoctis, rubis, ibram in his mulsi congiis octo servefaciant, donec duo supersint. Quod ita sylvestris myrti bacis factum est, Myrtidanum vocant.

Myrtetum, penult. ima prod. n. f. Locus myrtis consitus. [μυρσεών. Gall. Vn lieu planté de myrtes. Ital. Luogo dove sono piantate molte mirte. Ger. Ein ort da vil Myrtenbäum stehen. Hisp. Arrayhanal. Vng. Mirtus fak sarnac hely. Ang. A place planted with myrt.] Plautus in Aulul. Nescio qui fœnus è myreto prosit mi. Horat. lib. 2. Epist. ad Vallium. Sane myrteta relinqui, Sulphura contemnat vicinus gemit.

Myrteus, a, um. Quod ex myrto est. [μυρσινοῦς. Gall. De myrte. Ital. De mirto. German. Von Myrtenbaum / oder von Weyden. Hisp. Cosa de arrayhan. Pol. Myrtowy. Vngar. Mirtus fabúl vala. Ang. Of myrte.] Tibullus: Segetem infigni myrtea fronde coma. ¶ Hinc myrteam Venerem prisci appellarunt. Plin. lib. 15. cap. 29. Ara fuit Romæ vetus Veneris Myrteæ, quam nunc Navalem vocamus.

Myrteus, a, um, pen. prod. ejusdem significationis, ut oleum myrtinum, μυρσινέλαιον. Plin. lib. 23. cap. 4. Oleo myrteo illitum facile retolvitur.

Myrtites, Vinum dicitur myrto conditum, sed modum & materiæ, vinum aromatites, vinum aromatis imburatum. Colum. lib. 12. cap. 38. Vinum myrtiten ad formam sic facito.

Mys, Myos, masc. gen. Piscis nomen, Vide in PROPUTIS.

Mysteria, orum, n. pl. [ΜΥΣΤΗΡΙΑ, ἀπόῤῥητα, μυστήρια. Gall. Mysteres, secrets ausquels on ne doit point toucher. Ital. Misteri. German. Die heimligkeit. Hispan. Los secretos del sacrificio. Polon. Tayemnice bożskie. Vngar. Titkos cselekedet. Ang. Mysteries, sacred matters.] à Græcis dicuntur sacra quædam arcana, quæ Latini secluso vocamento dicta, quòd ex ἐξ μύειν ὡς τὸ κρύπτειν ὁ ἐστι, quòd ea intùs oporteat occludere, nec cuiquam profano explicare. Nefas enim erat alicui aperire mysteria, nisi sacris non esset initiatus. Unde poëta nescio quis occultatus fertur, quòd mysteria enunciasset. Hinc non sine mysteria fieri dicimus, quod occulta aliqua sacrorum ratione perficitur. ¶ Unde Mystæ dicti sacra dicentes, mysteriorum periti, discipuli, & initiati sacris alicujus numinis, ut apud Ausonium, Senecam, & Papinium. ¶ Et Synmystæ, consacerdotes eidem sacris initiati. Qua dictione Apollinaris Sidonius, & Hieronymus utuntur. In mysteriis autem tradebantur multa arcana, quæ in vulgus enunciando non tanè, quam (autore Tertulliano) omnibus mysteriis fidem fecerat fides deberetur. Scribit Eusebius libro 2. de Præparatione Evangel. in sacris Isidis & Serapidis fuisse Harpocratis simulacrum, quòd digito labra impresso admonere videretur, ut silentium fieret. ¶ Id in eruendis mysteriis (inquit Erasm. Mil. Christ. can. 5.) non oportet animi tui conjecturas sequi, loquens de Scripturarum interpretanda veritate cognoscendi ratio, & velut ars quædam, quam tradit Dionysius quidam in lib. de Divinis nominibus, & D. August. in opere de Doctrina Christiana. Pudus autem Apollonius post Cardium fontes quosdam aperuit allegoriarum. Quem secutus Origenes in hac parte Theologiæ facilè principatum obtinet. ¶ Mysteria etiam quædam festa dicebantur in honorem Cereris celebrationis, quæ & initia dicebantur: de quibus nonnulla diximus in verbo initior. Cicero ad Atticum libro 6. Varies quæ modo quem diem Romani incidant Mysteria, scitote, & quomodo hyemabis. Putarunt autem hoc sacrorum genus ab Eleusine Attici agri oppido in reliquas terras exportatum. Ibi enim duo erant mysteriorum genera majora, quæ Cereri sacra erant: & minora, in honorem Proserpinæ Cereris filiæ. Et quoniam utrorumque cerimoniæ famulo silentio occultabantur, factum est ut Mysteria pro arcanis acciperemus. Cicero ad Atticum: Neque enim sunt Epistolæ nostræ, quæ si perierint non sint, nihil ea res nos offendat: si quorum habent mysteriorum, ut eas ne hostis quidem fere commutarit.

Mystagogia, mystagogi, m. f. Sacrorum custos, qui custodiæ sacrorum est præfectus. [כוהן מחזיק, μυσταγωγός. Gall. Sacristain. Ital. Sacrestano. German. Der über heylige ding zue hut verordnet ist / ein Sacristy / der etwas über gewisse ding gesetzt ist. Hispan. Guarda de las sacristias, sacristan. Polon. Dozorca, stroż zakrystyey. Vngar. Sigetőr, titkos emlétz őrző. Ang. A chrestomonien.] Cicero Verr. 6. Itaque audivi ab, qui hospitia ad ea quæ visenda sunt, ducere solent, & unumquodque ostendere, quos illi mystagogos vocant, conversum jam habent demonstrationem suam.

Mystes, vel Mysta, æ. Sacra discens, Mysteriorum peritus, discipulus, initiatus sacris alicujus numinis, Senecæ. Plin. mystæ. Autor. Insulani mystæ. S. Aug.

Mysticus, ca, cum. μυστικός, ἀπόῤῥητος, Proprie quod in arcanis deorum sacris fiebat, quasi erant Bacchi Orgia, quæ nocturnis horis à solis mulieribus celebrabantur. ¶ Unde Mystica sacra pro arcanis sacris dixit Mart. lib. 8. Non per mystica sacra Didymones, Nec per Niliacæ bovem nove vocat, Nullos denique per deos, dea sq; lunæ Gellia, sed per unciones.

Mystis, Genus piscis, qui à Plin. lib. 32. cap. 11. numeratur inter genera incertarum.

Mythos, Latinè fabula.

Mythologia, æ, μυθολογία, A Latinorum nonnullis Affabulatio dicitur: hoc est, fabulæ explicatio. ¶ Unde Mythologi dicuntur, qui fabulas explicare conantur, quare fabula unaquæque facta exorigenata.

Mytilus, μύτιλος, penultima correpta, Piscis est ex genere conchyliarum, in petrosis potissimùm locis proveniens, cujus exsiccatus cruditatem vini habet, nō secus ac murices. Vide Plinium lib. 32. cap. 9. & lib. 9. cap. 31. Mart. lib. 5: Sumitur inde mytilus orcinibi.

Myrtus, Pulmentarium ruris, rusticis Italiæ familiare. De quo lege Apicium coquum. Myrtetos, ab odoris suavitudine est dictus. In hunc & cæteum quoque addebant. Alii genus placentæ faciunt ex olivis, ut Plocuntem.

Myrtus. Herba folia Abuno similia habet: verùm per terram serpit, ac velut corymbos in summo longos habet. Actius Sextius lib. 2. cap. 26.

Myxa, [μύξα. Gall. Meure, meurier. Ital. Mora. Germ. Schnuder von der Nasen. Hispan. Figuera. Polon. Śliwa dzika. Vng. Tarany. Ang. Snaccheapple, or fild of the nose.] apud Græcos, propriè pituitæ excrementum è narium foramine, qui & Mucus dicitur: unde μύξας mucilaginosas appellarunt: hoc est, nates muco sordidas habentes. Μύξα verò ipsam narium foramen appellatur. ¶ Hinc etiam Myxos putamen pars lucernæ vocatur, è qua protenditur ellychnium, quemadmodum duo ex naribus mucus. [German. Das hörtlein da der docht in der Lampen / da der Dachten innen ist.] Quare Græci quoties volunt ellychnium producti, ut lucerna clarius, μεγαλύχνου τὸ λύχνου dicunt: nostri vero Evangeliorum Interpres. ¶ A Myxos fit Dimyxos, quæ est lucerna duo ellychnia habens: Trimyxos, ma: Polymyxos, multa. Mart. lib. 14: Hujusmodi quam tota meis cenavimus Hammis, Totaque geram myxos, non lucerna vocor.

Myxon, μύξων, ωνος, m. μύξων, Piscis est, apud Romanos olim in deliciis habitus. Plin. lib. 32. cap. 11. De variis Ecthibus locutus Trypatinum appellabatur summa cunctarum lautitiarum erat murænarum: tertia superiorum certis myxonis piscis, in cunctis jam fere mensis. Hunc piscem nonnulli Bacchum vocavêre. Idē lib. 32. cap. 9. de ejusdem hujus piscis loquutus: Autbus, inquit, utilissimum nati pisces vel recens, sed inveterato vino. Item Bacchi, quem quidam Myxona vocant.

N LITERA,

N

LITERA, una semivocalium, ab antiquis inter liquidas connumerata, quæ si primum in dictione locũ teneat, aliquando tumit ante se g, ut Natus, Gnarus, unde Ignarus: Navus, Gnavus, unde Ignavus. Aliquando etiam in compositione cliteræ, quæ statim subsequitur posita, vertitur in g, ut Quadringenti pro Quadringenti. Quinggenti, pro Quingenti. Sed in quibus n non fuerit, servatur e, ut Duventi. ¶ N in notis antiquorum, num, vel nec, vel non, vel nomen, nepos, vel Nonius. N. Noster, vel numisma, vel numerorum. N. Natcitur, vel nihil, vel nocter. N. Numerator. N. Nostri N. Nostrum. N A V. In notis antiquorum navicula, vel navis, vel navigia. N O. Nobis. N B L. Nobilis. N C. Nunc. N. C Non certè. N. C. Nero Claudius. N. C. S N. C O. S. D E. Notis civibus Senatus consulti suffragium datum est. N. C. N. P. Non clàm, nec precariò. N. C. C. Non calumniæ causa. Hæc inter una cum lucra tantum erant, non certæ significationis, quas judices in ampliandæ causæ utebantur, quam nondum lata vel convictus esset reus scelestis, vel etiam non planè defensus.

Nabis, Græcè. Lingua Aethiopum camelopardalem significat, animal camelo similè capite, collo, pedibus & cruribus, bovi: albis maculis rutilum colorem distinguentibus: quod animalis genus Cæsaris Dictatoris ludi Circenses primùm Romæ ostenderunt. Autor Plin. lib. 8 cap. 18.

Nablium, diminutivum à nablum. Instrumentum musicum, quod & Psalterium appellatur. [נבל, nébel. Gall. *Vn psalterion.* Ital. *Vn psalterio.* Germ. Ein Psalterium. Hispan. *Vn salterio.* Pol. *Cymbał, tabliczka, psałterz.* Vng. *Cymbalom, szent Istuan hegedü.* Ang. *A musicall instrument called a Psalterion.* Ovid. lib. 3. de Arte amandi:

Discere etiam cupiet gentis arabilia patrũ
Vetteris convenient ducibus Elamitis.

Næx, (unguis Pectus) vulgò appellantur Fulcores, quòd nasci sint soliti Curatibus: id est, nullius pretii. Quidam inde dictos malunt, quod omnia ferè opera ex lana νήκειν dicantur à Græcis. [כבס, chobésim. Pulon. *Kasyc.* Vng. *Gyapiu, fölh.*] Hæc Festus.

Nae, per diphthongum scriptum Græca dictio est, significans Vehementer, valde, vel nimis. [אכן, *achén, vaj.* Gall. *Certainement, en verité, certes.* Ital. *Certamente, in vero.* Ger. Fürwahr, traun. Hispan. *Certamente, en verdad.* Pol. *Zaprawdę.* Vng. *Bizonyan.* Ang. *Verily.*] Terent. in Prolog. And. Faciant ne intelligendo, ut nihil intelligant. Hoc est, quam plus quàm opus est, velint intelligere, in eorum numero sese haberi, qui nihil intelligunt. ¶ Sæpiùs tamen affirmandi adverbium est, idè fingit sese quasi certè, velutique. Cic. Catoni. Intercepta est quam turpiter fecerat videbat, quibus in rebus interesse: nae tu videris mihi aurè providisse quid impediret. ¶ Idem Trebatio: Nae ego multo libentiùs cum divitiosum Tarracinæ. Idè in Catil. Naevius vehementer errat.

Nænĭæ, næniæ, & Naniæ, næniarum, (ut apud Ovid. lib. 6. Fast.) Græcum nomen est, a verbo Græco νάσσω, deducunt quod est, ululamus. [Germ. Ein Leichgesang. Teutsch. Klaglied. Pol. Pogrzebowa *piosnka.*] Erat carmen ultimum quod defunctis canebatur carmen, quod in funere laudandi gratia cantabatur ad tibiam ante eductum sepulcrum. Alio nomine ἐπικήδειος, sive ποσηδία, à Græcis dicitur. Dionysius. Apud Romanos id carmen, quod cum lamentatione extremum atque ultimum mortuo accinitur, Naenia dicitur. Actius verò docet esse Effatum nomen, à fine, id est, à die vitæ eorum qui queruntur, & dolent. Quintilian. lib. 8. cap. 2. Festius est hujus diversus, tamen ejusmodi, quibus res communes plurimis, immo aliquo habent nomen eximiè: ut carmen funebre, propriè Naenia dicitur. ¶ Impropriè ulus est pro ineptia cujusdam: cantus aut sermonis. [Pol. Bzdura.] Ste Hieronymus contra Rufinum: Nisi forte non sint imprecationum, quæ tuas emendarent nænias. Hoc carmen Simonides poëta lyricus ex Ceo insula primus instituisse dicitur. Horat. Sed netelictis Musa procax jocis Ceæ retractes munera næniæ. Sabinius pro epitaphio posuit Naenia, ἐπικήδειος, marmoricis superbendere sylla bus. Pomp. Festus: Naenia est, ἐπῳδή, carmen quod in funere laudandi gratia cantatur ad tibiam. Naenia (inquit Nonius Marcellus) inepta & incondita carmina, quæ à conductis mulieribus, quæ Præficæ dicebantur, iis, qui propinqui non essent, mercedis exhibebatur. Varro de Vita popul. Roman. lib. 4. ibi à mulieribus peniam cantari solita ad tibias, & Edes. Cic. de leg. 2. Honestatorum virorum laudes in concione memorantur, easque etiam ad cantus, & ad tibicinem proferuntur: cui nomen est Naenia: quo vocabulo etiam Græci cantus lugubres nominant. ¶ Naeniam quoque deam veteres coluêre, cui sacellum, autore Festo, extra portam Viminalem erat dedicatum.

Nævus, m. I. Corporis insigne, seu genitiva macula. [מום, *mum, tsarpiedzenie.* Gall. *Marque ou tache naturelle, signe naturel en l'homme.* Ital. *Neo.* Germ. Ein natürlich Mahl, Mutter Mahl. Hispan. *Lunar, señal negra, mal hombre.* Polon. *Znak, skazitelność, wada.* Vng. *Valamely születésből való jegy.* Ang. *A mole, a naturall marke in the body.*] Cicero de Natur. deor. 1: At est corpori macula nævus: illi tamen hoc lumen videbatur. Plinius libro 22. cap. 25: Farina decocta in aceto tollit nævos.

Nævŭlus, diminutivum à nævus, σπιλάδιον, σπιλίδιον, parva macula. Gellius libro 12. cap. 1: Antiqui quoque, quòd puras naturam fœminis mammarum ubera quasi quosdam nævulos venustioris, non liberorum alendorum, sed ornandi potiùs causa dedisse.

Nævulus, adjectivum, Qui nævis plenus est.

Nam, Conjunctio causalis, quæ in oratione primum tantùm locũ sortitur. [כי, *chi, ján.* Gall. *Car.* Ital. *Perciòche, perciò.* Ger. Denn. Belg. Want. Hispan. *Ciertamente, comunmente causal.* Pol. *Bowiem.* Vng. *Mert.* Ang. *For.*] Plancus Cic. lib. 10. Famil. Epist. Lepidus ne mediocrem quidẽ equitatũ habebat. Nam cũ ex paucitate ejus, nõ malis ante diebus, dicẽ, qui optimi fuerãt, ad me transisset, Terent. in And. Quidnam hoc rei est? quidnã hic vult veterator sibi? Nam si hic malè est quicquam, hem, illic est hujus rei caput. Idem in prolog. Andriæ: Nam in prologis scribundis operam abuntur. ¶ Aliquando pro Autem, vel simili discretiva particula. Cicer. lib. 7 Famil. Epist. 5: Erotis rebus nullam mihi abs te relatam esse gratiam, tu es optimus testis: contrà etiam esse aliquid abs te profectum ex multis audivi nam compertissime, non audeo dicere, ne forte id ipsum verbum ponam, quod abs te ajunt falsò in me solere cõrem. Idẽ in Sallust. Nam quòd in eorem, atque filiam meam tam petulanter invectus es. ¶ Solet autem hæc particula Nam in cõpositione poni post, præterquam in Nanque, ut Quisnam, ut videre est in exemplo Terentii paulò ante citato ex Andria: Quidnam hoc rei est? Olim etiam præponebatur: ut apud eundem. Nam quę ea anus à fratre egressa intro? Vbi Nam quę accipitur pro Quænam. ¶ Nam etiam pro Etenim (ut autor est Sempronius Gallię lumen Budæus) sæpissimè usurpatur. Cicero in Brut. Nam est longè alia in verbis, idem. Nam qui audiunt, hæc duo animadvertunt.

Nanquĕ, Conjunctio est, qua causa redditur, ut Nam. [כי, *chi, jęs.* Gall. *Car.* Ital. *Perciòche.* Germ. Dann. Hispan. *Ciertamente.* Pol. *Bowiem.* Vng. *Mert.* Ang. *For.*] Plancus Cicer. 10. Epist. Famil. Nanque ad illius interventum cum Lepido egi, et omnia omnia confecimus, reconciliataque voluntate nostra, communi consilio Reipub. succurreret. Virgil. in Tityr: Nanque erit ille mihi semper deus. ¶ Significat etiam idem quod Sed, seu Verùm. Cic. 1. de Orat. Nanque illud evenire Scævolæ negabit. ¶ Nanque, etiam pro non primo loco. Plin. lib. 2. cap. 11: Deficitur ejus Sol in Junæ magnitudinem haud dubiam ratione deprehendi, sicuti lunæ parvitatem ipsa deficiens. Nanque eum fiat ex umbrarum figura, etc.

Nanciscor, ris, nactus, & Nancio, cis, fit secundum Priscianũ, & aquirit bonã & malã partem ponitur. Acquiro, adipiscor, assequor, invenio. [מצא, *matsá.* קנה, *kanah, nemezdzam, nyerek, alkalmatosságot.* Gall. *Rencontrer trouver, rencontre.* Ital. *Acconsegire, ritrovare, aggiugnere.* Ger. Bekommen, überkommen, erlangen. Belg. Bereygen. Hisp. *Hallar, adquirir, conseguir.* Pol. *Naleźć, znaleść.* Vng. *Megnyerdm, találom keresdm.* Ang. *To get, to obteine to find.*] Terent. in Phorm. Non triumpho ex nuptiis tuis, si nihil nanciscor mali? Sallust. Homines adolescentes summam potestatem nacti. Cicer. de Senect. ad vitem transtulit: Vitis ut se erigat claviculis quasi manibus, quicquid est nacta complectitur. Aliquando est casu invenire. Idem de Nat. 2: Alter alterius, ubicunque nactus est ova, frangit. Et de Clar. Orat. Nactus sum etiam, qui Xenophontis similem te esse cuperet. Idem de Nat. 3: At verò aut honoribus aucti, aut re familiari, aut filio aliud quippiam nacti sumus formosi bono, aut deputamus malo, quam dis gratias agimus. Cicer. Apro, Pul. Pluribus verbis ad te scribam, quam plus otii nactus ero. Cic. de Fin. lib. 1: Quorum nactus fuimus aliquando opulum, et dè audiam quid sit Lactant. lib. 6: Si ducem nactus fuerit, qui dirigat ad meliora tribunem. ¶ Hinc Renanciscor, quod à veteribus positum est pro reprehendo, teste Pompeio.

Nănum,

Nānum, νάνος. Nomen fictum à Comicis, pro muliere parva, sed pulchra, per diminutionem, ut audiendi causa, dicunt Glycerium, & hujusmodi. Plaut. in Prolog. Amphit. Etiam histriones Nanio in proscenio hic Iovem invocaverunt.

Nānum, νᾶνος, Græci vas aquarium dicunt humile & concavum, quod vulgò vas ἀστράβαλον barbarum. ¶ Vide nani pumiliones appellantur. Hæc ad verbum ex Festo. Mentiuntur & Varro quamquam locus apud Varr. mirificè corruptus est: quem sic legendum putat Scaliger: Vas aquarium vocant Fatum, quo in triclinio aliam aquam infundebant: postea accedit Nanus cum Græco nomine, etc.

Nardus, nana, num. [נרד] νάρδος, νάρδη. Gall. Nom vu naimve. Ita. Nard. Ger. Ein gewecz oder kraut. Hebr. נרד. Hisp. Espano. Pol. Nardus. Vng. Lyuk emlèr. Ang. A sweet herb or ointment.] teste Gell. lib. 19. cap. 13. Græcum vocabulum est, quo voluerunt brevi corpore hominem, pusillum supra terram extantem, quem Latinè Pumilionē dicimus. Nec de hominibus tantùm, sed de aliis quoque rebus dicitur. ¶ Vide etiam mala nana, quæ alio nomine Melimela vocantur.

Naphthæ, νάφθα, Bituminis flos tenuissimus, circa Babylonem copiosissimè proveniens, cui tanta est cum igne cognatio, ut flamma transiliat in eam undecunque vitam. Autor Plinius lib. 2. ca. 105. Vulgus Oleum Medeæ vocat. Ex hoc cōficitur ignis penè inextinguibilis, quem Græcanicum appellant.

Nāpus, m. f. [Navet. Gal. Naver ou naueau. Ital. Naueto. Germ. Ein rueberkölle. Hisp. El nabo. Pol. Kapusta gl'a. Vng. Bluvla repce. Ang. A nauewe or turnep.] Herba est rapo forma, temperamento; sed infirmior: quam Gallici, servatis prisci nominis non obscuris vestigiis, Nauetum appellant. Columella lib. 2. cap. 10. Napus devexa amat terram, & frigida. Vide Plin. lib. 20. cap. 4. Hujus diminutivum est Napuncula.

Nāpina, f. p. l. Loca napis conita. [Naueaux. Gall. Vne nauevliere, lieu ou croissent force nauets. Ital. Luogo da seminare naueti. Germ. Ein rubgarten oder rübacker. Hisp. Lo sembrado de nabos. Pol. Ogrod rzepa posiane. Vng. Markas repcze bèv. Ang. A field of nauewes.] Columel. lib. 11. cap. 2: Napinæ itemque rapinæ siccantis locis per hos dies fiunt.

Nārcaphthŏn, sive ut alia habent exemplaria, Nasraphthon, ex India defertur tortosum, simile Sycomori libro, quo jucūdi odoris gratia fulcitur. Author Dioscor. lib. 1. Plinius prætermisit fortasse quia certum nihil de illo habebat. Paulus Ægineta Lacapithon vocat.

Narcissus, ra l. [νάρκισσος. Gal. Narcisse. Ital. Narciso. Ger. Ein Narcissen blüme. Hisp. Narciso, genero de lirio. Pol. Narcissek. Vng. Narcissus. Ang. A kind of lilie.] Lilii genus, radice cortosa atq; odora, flore purpureo, tuba in radice habēs ad similitudinem foliorum arundinis, sed aliquanto crassiora. Dictus à νάρκη (ut Plin. autor est lib. 21. ca. 19.) quod stupentem Latinè significat. Nam odor ejus caput aggravat. Ejus duo sunt genera. Unum purpureo flore, alterum herbaceo. ¶ Poetæ fabulantur Narcissum puerum fuisse Cephisi amnis, & Lyriopes Nymphæ filium, tanta formæ præstantia, ut quum aliquando ad fontem biennium accessisset, conspectæ suæ imaginis amore captus, quum nulla potiundi amoris spes esset, animo desiderio consumpto, & in florem sui nominis commutatus sit. Vide Ovid. lib. 3. Metamor. Hujus monumentum in ora Bœotiæ fuisse tradunt, quod cum silentio viatores prætereabant. Unde & νάρκισσος hoc est, taciturnum appellabant. ¶ Est & Narcissus nomen flavi & nomen lucri potentissimi Claudii.

Nārcissinus, a, um, νάρκισσινος. Quod ex narcissa fiunt. Oleū narcissinum, νάρκισσέλαιον. Plin. lib. 21. cap. 19. Ex hoc fiunt & narcissinum oleum ad emolliendas duritias. Inde etiam Narcissinum unguentum, quod ex flore narcissi fieri solebat, sed statim obliteratum est: ut refert idem Plinius lib. 13. cap. 1.

Nārcissītes, penult. prod. νάρκισσίτης, Gēma appellata est, quæ narcissi colorem habet, venis hederæ distincta. Hujus meminit Plin. lib. 37. cap. 11.

Nārcōticā, νάρκωτικά. Medici nostri temporis appellant medicamenta, quibus stupor conciliatur, ac torpor, adversus sensum doloris & cruciatum, διὰ τὸ νάρκην, quod stuporem significat.

Nardosphærum. Vide HARDOSPHAERVM.

Nārdus, [נרד nerdi. ἔκφρ. Germ. Diateus ist ein Spicam der Spicknard genannt. Pol. Spicanard; fœm. gen. & Nardum neutri. Fructex est, teste Plin. lib. 12. cap. 12. gravi & crassa radice, sed brevius nigra, fragilique, qui novis pinguis, simum redolente, ut cyperi aspero sapore, folio parvo densoque, et comma in asellas se spargunt: ideò gemina dote nardi spicas, & folia concelebrant. Eius duo sunt genera, Indicum & Syriacum, non quòd ex iis regionibus afferatur, sed quod montes in quibus nascitur, aut Indiam, aut Syriam spectent. Retinet hæc verba etiam hodie nomen suum in Officinis. ¶ Est præterea herba huic non dissimilis, quam ob id Pseudonardum vocant, folio crassiore, carnoso, angusto, colore languido in cādidum vergente, frequentibus spicis in asellas sparsis, floscullis purpureis. Gaudet petrosis locis & apricis: tanta suavitatis fragrantiæ, ut omnes flores odoris suavitate provocet: quæ data in vestibus interficitur. Duo etiam hujus sunt genera, unum procerius & dolicti, & majorem spirat odorem: quod quia no crescit, quàm nardum placet, ibi spicæ nomen apud nos arrogavit. Vulgus Asyrium vocat. ¶ Alterum amplitudine, tum odore minus, quod, quia balneis & lavacris expetitur, Lavanda vulgò, & Lavandula appellatur: quam nonnulli male putant esse nardum Celticam: ut postea docebimus. Utraque pseudonardi species Narbonensis provincia maximè abundat, ad rivos & montes, & campi iis vestiuntur. Nardus autem Gallica, sive Celtica herba est ab hisce diversa, folia habens longiuscula, & flavescentia, floremque rutilum, quæ, teste Plinio, cum radice velli solet, & in manualia falcicolas digeri. Hæc alio nomine appellatur Saluncaut docet Ruellius lib. 2. cap. 6. & 7. ex quo hæc excerpimus. ¶ Ex nardo fiebant pretiosissima unguenta, quibus Romani solebant capillos deliciorum gestare. Tibullus libro 2. Elegia. Illius puro dum licet ungar nardo.

Nārdĭnus, adject. ut Nardinum pyrum, dicuntur ab odore, scilicet quæ nardum redolent. νεφέλιμα. Plin. lib. 15. cap. 15: Pyra ab odore myrapia, laurea nardina. ¶ Nardinum, genus est unguēti, unguentum ex nardo factum, addito omphacio, balanino, junco, costo, amomo, myrrha, & balsamo. Alio nomine dicitur Foliatum Plin. lib. 13. cap. 1.

Nārēs, [νῆσαι, ῥῖνες. Gall. Narines. Ital. Narice, buche del naso. Germ. Die nasslöcher. Belg. Neusgaten. Hisp. Las narizes. Pol. Nozdrze. Vng. Orrlyuk. Ang. The nosethrilles.] Pro pēnè nati latiores partes, in quibus sunt spiracula, à narrando, sive gnaritate, (ut inquit Donatus) quòd nos odoratu coccīt præsto ac propè esse, quod adhuc oculi nō vident. Sive, ut alii volunt, quòd per eas odor vel spiritus nare non desinat. Vela Græco, per inversionem literarū, ut νῆσος, tenet. Cic. 2. de Natur. deor. Itémque nares, eò quòd naturalis odor ad superiora ferat, rectè factum sunt. Persius Satyra 1: balba de nare loquitur. Ovidius 1. de Arte: Inque cava nullus dat tibi nare pilus. Virgil. lib. 3. Georg. Cohibetumque premens volvit sub naribus ignem. Ovidius usus est singulari pro naso: Pandaque naris erat. ¶ Naribus adunci indulgere, à Perlio Satyra 1. dicitur esse, Murmellio tribui, pro naturalis in rugam contractis irridere, & subsannare. Verba Persii sunt: nimirū nō è nostris illis, Nunc non è tumulo, fortunataque favilla Nascentur viola? rides, ait, & nimis uncis Naribus indulges. Simile est illud apud Horatium lib. 1. Serm. Satyra 6.: nato populum suspendis adunco. De quo lacrimis in cretionae Nasus. ¶ Emunctæ naris homo, is dicitur, qui nares habet emunctas & purgatas: hoc est, qui facile rem suo odorari: unde & pro prudenti & sagaci accipitur. Horat. lib. 1. Sermo. sua Satyr. 4: Hinc omnis pendet Lucilius hosce secutus: Muratis tantùm pedibus, numeriq; facetus, Emunctæ naris, durus componere versus. Obtæ naris juvenis, apud Horatium Epod. 12. qui risu lo fuit. Contagace nares. Horatius 1. Epist. 5. ne forsitan inappa Contagio nares.

Nāricī, Gens prisci nominis. Plaut. Mustellā videre in vasis stāneis nare cum bonam & cauterium, & tagenam, quinas fuisse conchas pistrinarias. Nare pro sicem leges apud antiquos pert, non perr, & vicetur à nando dictus. Hæc Festus.

Nārro, as, act. p. Dico, recito, enarro, recēseo [אמר נגד ספר משל שיחה. Hebr. Gal. Raconter, reciter, conter. Ita. Narare, raccontare, dire. Ger. erzehlen sagen. Bel. Vertellen. Hisp. Contar historiar, relatar. Pol. Powiadam, powiedzieć. Vng. Mondok. Ang. To tell, to declare, to rehearse, to make mention.] Terentius Eunuch. Narrā hæc quæso quid fiet. Ibidem: Tu istī narrato omnē rem ordine, ut factum est. Propert. lib. 2. Eleg. 12. Navita de ventis, de tauris narrat arator. ¶ Habet amicitiæ surdo alello Horat. 2. Epist. 1. Hujus cōpositi Denarro, Enarro, & Prænarro.

Nārratio, onis, f. c. Quæ est rerum gestarum expositio, alicujus rei longa commemoratio, & peculiariter pro ea orationis parte à Rhetoribus, qua quemadmodum res gesta est de qua agitur, solet exponi. [שיחה שפיכה. Hebr. Gall. Narration, recit. Ital. Narratione. Germ. Erzehlung. Belg. Vertelling. Hisp. Obra de contar ó dezir, narracion. Pol. Powiesć, mowienie. Vng. Beszèd. Ang. Narration, a telling of any thing.] Cic. 2. de Orat. Obscura narratio orationem crassat. Idem in Orat. Credibiles non humiles, sed propè quotidiano sermone dilucidè explicatæ narrationes.

Narratiuncula, Parva narratio. [διηγηματιον. Gall. Petite recit ou narration. Ita. Piccola narratione. Ger. Ein kleine oder kurtze erzehlung. Hisp. Pequeña narracion. Pol. Powiéśćka. Vng. Rövid beszèd. Ang. A little narration.] Quint. lib. 10. cap. 9: Narratiunculas à poëtis celebratas noritia causa, non ab eo exemplar tractandas puto.

Nārrātor, oris, m. c. Qui narrat. [אמר משפר. ἔκφρ. Gall. Racontant, qui recite ou conte. Ital. Colui narra ò racconta. Germ. Ein erzehler. Hispan. Contador. Pol. Powiadacz. Vngar. Beszèlö. Ang.

Arg. [That maketh narration or mention of any thing.] Cic. 2. de Orat. Cæteri nõ exornatores rerũ, sed tãtùm dò narratores fuerũt.

Nãrãtus, a, um, participiũ. [ספר διηγέομαι, διήγησις. Gal. Narré, recité, raconté. Ita. Narrato, raccontato. Ger. Erzehlt. His. Contado, narrado. Pol. Opowiedziany, powiedziany. Vng. Megbeszélt. Ara. Kontéd, mondovel.] Ovid. 3. de Ponto, eleg. 2. Fabula narrata est postquam vulgaris ab illo, Caudarunt omnes, facta priores fides.

Nãrã. ãs, ãui, ãre. [ספר סיפור, שמועה שמעתי. Ebraice.] Ovid. 6 Metam. Venter narrandus hora Tempestiva mihi.

Narrãbilis, le. omn. [διηγητός. Gal. Qui se peut raconter. Ita. Che si può raccontare. Ger. Das da erzehlet mag werden. His. Cosa que se puede contar, Polon. Dasmoc do powiedzenia. Vng. Beszélhetõ. Ang. That may be told or declared.] Ovid. 2. de Ponto, eleg. 2. Lingua sile, non est ultrà narrabile quicquam.

Narthẽcĭum, ĭi. n. [ναρθήκιον. Po. Dobra maść.] Species est ferulæ humilioris, quæ ad pedem altitudinẽ narthecia non assurgit, folia habẽs maxima, ut quæq; terræ proxima. Dicta videtur Narthecia per dimin. nationẽ à fruticis humilitate, quare etiã à quibusdã Ferula minor, & ab aliis Feralago appellatur. Plin. li. 13. c. 22. de Ferula loquẽs: Duo ejus sunt genera: Narthecia Græci vocãt assurgentem in altitudinem: Narthecia verò semper humilem.

Narthẽcĭum, cii, n. [ναρθήκιον. Ger. Ein Büchs darinnẽ Arzney behalt. Ang. A pipe or place to keep physick in.] Dicitur repositorium medicamentorum, à dicto, quòd narthecibus est, ferulæ lignum ad medicamenta asservãda et dett accõmodatissimum: undè primò Narthecia appellata sunt vasa medicamentaria, quæ ex ferula conficiebantur: postea verò aurea vasa in hunc usum comparata, quæ cùm ex ferula confecta non essent, hoc nomine dici cœperunt. Cicer. 2. de Finib. Iam doloris medicamenta illa Epicurea tanquam de narthecio promant. Martial. lib. 14: Aurea cœpe mihi: nec me narthecia cernis habere.

Narthẽx, icis. m. [νάρθηξ. A. buscula est, lignũ foris corticis, loco habẽs, intùs autẽ ligni loco fungosa medulla. Plin. li. 13. cap. 22: Ferulam appellat, ponitq; duo genera ferularia, Narthecia, quæ in justã excrescit altitudinem: & Narthecia hæc est, minorem ferulam, quæ nõ aliè ab humo attollitur. Et ferulã, quoniã, inter exercitus dixisse convenit, arborum q; generi ascripsisse: quoniã quatenũ natura, licet distinguemus: ligni omne corticis loco habet hoc est, foris fœcus: ligni autẽ loco fungosam intùs medullã, ut lambrusci: quandã verò inanitatẽ, ut arundines. Ferula calida nascitur locis, arq; trãsmarinis, genu culatis nodata scapis. Duo ejus genera: Narthecia Græci vocant assurgentẽ in altitudinẽ: Narthecia verò semper humilẽ. Hæc ille. q. A Narthex autẽ dicti sunt Narthecophori, ναρθηκοφόροι. Bacchi ministri, quasi Thyrsigeri. Nã thyrsi antiquitus etiã ex ferulis fiebãt.

Nasturtĭtes, ναστουρτίτης. Gemma, quæ cùm sanguinea sit, fœtet nitri instar: Plin. lib. 37. cap. 10.

Nãsci, or, tus, nasci, de Nate significationis. [ילד γενάω, ἔκγονος. Gall. Naistre. Ital. Nascere. Germ. & Belg. Gebaren werden. His. Nascer. Pol. Rodzic się. Vng. Születem. Ara. Tebrãsse.] Plin. li. 10. cap. 53: Aves omnes ut pecẽs nascuntur, citiùs quam reliqua animalia. Salust. L. Catilina nobili genere natus, fuit magna vi animi & corporis. q Natus laudi, & ad laudẽ. Cic. pro Sest. Qui se patriæ, qui civib. fatis, qui laudi, qui gloriæ nõ somno, non cõvivijs, nõ delectationi natos arbitratus. Ibidem: Nẽ quid ageret vir ad dignitatem & gloriã natus? Hor. 1. Epist. 2. Nos numerus sumus, & fruges consumere nati. Cic. de Senectute: Mortuus est (quem ego quinq; & sexagintà annos natus, legẽ Voconià vixi magna & bonis laterib. si tu fisses) annos septuagintà natus: tot enim vixit Romulus. Idẽ de Amicitia: Magna etiã dissidia, & plerunq; justa nasci. q Hujus verbi cõpositiva sunt. Agnascor, Cõnascor. q Innascor, Ex re aliqua nasci. Græcis ἐμφύομαι. Justin. lib. 1: Hic primùm videri ex naturalib. suis quæ à natã habebat) vitæ cunctã, cujus palmite omnis Asia adũ natur. q Denascor, decresco, deficio, morior, ἀποθνήσκω. Cassiodorus Hemina li. 2. Annalium: Quæ nata sunt omnia, denasci aiunt. q Innascor, latùs nascor. ἐγγίγνομαι. Cicero: Offixit sedilla illud odium, quod in hac clamore & magnitudine animi, facillimè innascitur. q Internascor, Ex medio nascor, ἐκφύομαι. Colum. 3: Ne autẽ pãpinarius palmes internatus, &c. q Obnascor, Cinctinascor, ἐκφύομαι. Renascor, Rursus nascor, ἀναφύομαι. Lactant. li. 7: Itaq; renasci eas putaverũt. Pronascor, Ortũ habeo, ἀνατέλλομαι. Terent. in Phor. Ajunt illã civem Atticam, bonam, bonis prognatum.

Nãtus, a, um. participiũ à Naicor. [ילד γεννάω, γέγονα. Gal. Nay ou né. Ital. Nato. Ger. Gebaren. Hisp. Nascido. Pol. Narodzony. Vng. Született. Ang. Borne.] Terent. in Heaut. Annos sexagintà natus es, aut plus eo, ut cõjecto. Pro re natã hoc est, pro præsenti rerũ statu, & ut res nunc est habent. Cic. ad Attic. li. 3: Animadvertendum posse pro re natã te non incõmodè ad me in Albanũ venire. Ibidẽ: Ubi his locis pro re nata nõ incõmodè possũt esse.

Nãtus, ti. nomẽ substantivũ, Gnatus, Filius, sicut nata, sive gnata, pro filia. [בן υἱός, γνήσιος. Gal. Vn fils. Ital. Figliuolo. Germ. Ein Sohn. Belg. Een Soon. Hisp. Hijo. Pol. Syn. Vng. Fiu. Ang. A sonne.] [בנים. Gal. Vne fille. Ital. Figliuola. Ger. Ein Tochter. His. Hija.] Virg. 1. Aen. Nate meæ vires, mea magna potẽtia solus. Idem 5. Aen. Et nati natorũ, & qui nascentur ab illis. Cic. de Amic. Primùm ex ea charitate, quæ est inter natos & parẽtes, quæ dirimi, nisi detestabili scelere non potest. Virg. 1. Aen. Maxima natarum Priami. Hor. 2. Serm. Sat. 3: Tu quũ pro vetula statuas dulcem Aulide natam Antea ara, spargi q; mola caput, improbe, talla. q Natorum appellatio (inquit Modest.) ad nepotes extenditur. q Adimus quandoq; g. & dicimus Gnatus, Gnata, quæ semper sunt subbantiva. q Natos etiam pullos equarum dixit Colum. lib. 6. cap. 27: Id præcipuè genus pecudis amore natorum, nisi fiat, potestas, noxam trahit.

Nãtũ, Ablativus est solus hùc nominativo, alióve casu utitur: jungiturq; cum his adjectivis, Magnus, Parvus, & grandis, Maxim. Cic. in Cat. Quanquam eum colere cœpi, non admodum grandem natu, sed tamen jam ætate provecti. Terent. Adelph. Id mea minimè refert, qui sum natu maximus. Liv. 1. ab Urbe. Sed de his rebus in patria majores natu consulemus.

Nãtio, tionis, fœ. Genus hominũ (inquit Festus) qui nõ aliunde, sed ibi nati sunt. [גוי ἔθνος. Gal. Nation. Ital. Natione. Ger. Ein Geschlecht das in einem Land geboren ist. His. Nacion. Pol. Narod, naród. Vng. Nemzetség. Ang. A nation or country.] Plaut. in Menæch. Natio: Epidamnia patria est hæc ei, homini, Voluptarii, atq; potatores maximi. Plin. li. 12. c. 25: Color in quacunq; natione præfertur rufus. Feminã illa Græcorũ natio, Cic. 2. de Orat. Insanes & barbaræ nationes, Cic. ad Quin. Frat. li. 1. Idẽ de Provinc. consul. Cæsar cõterminis nationibus Germanorũ & Helvetiorũ, præliis multis fortissimè decertavit. Idẽ pro Font. Vestum etiã cæteris nationibus ac gẽtibus affedere, &c. Nationis autem vocabulũ latius extenditur, quàm Gentis: nã in eodẽ natione plures possunt esse gentes. Neq; enim omnes qui ejusdem sunt nationis, ex eadẽ sunt gente. q In pecoribus quoq; (ut inquit Festus) bonus proventus fœturæ, bona natio dicitur. q Natio quoq; ordinẽ, facetiæ, sectã & genus hominũ significat. Cic. pro Sest. Nimium hoc illud est, quòd de me potissimùm in accusatione quæsisti, & esset notissimum.

Nãtalis, & hoc natale, ome. Natalitius, quod ad nativitatem pertinet. [γενέσιος. Gal. De la naissance ou nativité. Ita. Natale. Ger. Das der geburt zũ eigen ist, der geburt gehört. His. Cosa perteneciente al nacimiento. Pol. Do narodzenia należący. Vng. Születésre való, születésü. Ara. Libet bolõgeb ce tile metu ure terch.] Unde Natalis dies dicitur, quo quis natus est. Cic. ad Attic. li. 5: Natali die tuo scripsisti ad me epistolam. Terent. in Phor. Porrò autẽ alo, ubi erit porro natalis dies. Cic. Attic. lib. 6: Quũ is dies casu Bruti natalis esset. Idẽ de Divin. Chaldæis in prædictione, & in notatione cujusq; vitæ ex natali die minimè credendũ. Agere diẽ natalẽ. Cic. 2. de Finib. q Interdũ supprimitur substantivũ Dies, ut quod fortè quæ at intelligi. Virg. 3. Aegl. Phyllida mitte mihi, meus est natalis, iola. q Natale solũ, Patria in qua gs natus est. Ovid. de Pon. Nescio quæ natale solũ dulcedine cũctos Ducit, & immemores, non sinit esse sui. q Dicitur & Natalis de rebus inanimatis, pro Nascens. Plin. lib. 37. c. 2: Similis est huic quidẽ Arabicus, minor tãtum, timiditer & nascẽs, cæterum pallor gẽus, & ut auro nõ nisi excellentissimo natalis. De Adamãte Natalis urbis: id est, dies qua condita fuit urbs. Plin. lib. 14. cap. 4: Ea cœli cõperies fuisse quam cortoniã vocãt, talis optet, natali urbis DCXXXIIII. Id est, ab urbe cond. Cic. pro Flac. O Nundinæ Decembres quæ me Consule fuistis: quem ego diẽ verè natalẽ hujus urbis, aut certè salutare appellare possũ.

Natales, Plurali tantùm numero. [יולדים מולדות משפחה. Gall. Parens, parentage, famille. Ital. Parentado, parentato. Germ. Das Geschlechte von der geburt / der Stam / das geschlecht. His. El linaje ó cepa de una casa. Pol. Familia, pokrewieństwo. Vng. Nemzetség, rokonság, nemzetség. Angl. The stock and famine of one from whence he descends, parentage.] Jus libertatis quod natura principio generi humano æquabiliter tribuit, ut alter alterius ne posset impetu vel jus ingenuitatis, quod Servitus & manumissio ademit. Hinc restituere natalibus, est quum princeps libertis ingenuitatis jus ad dignitatẽ tribuit. Et restituti natalẽbus sunt qui quum liberti essent, eo loco beneficio principis habẽtur, quasi nunquã servi fuissent. L. 3. D. de bon. libert. L. 4. D. de jure aureor. annul. q Dicitur tamẽ natalibus restitui nõ modo liberius, sed etiam plebeius & ignobilis, quũ ad nobilitate assciscitur, quãvis à nobilibus ortus nõ sit. Hæc, natalibus restituere cio, quod vulgò dicitur Nobilitare. Cornel. Tacitus: Adeat Corn. Fulcus virgens gratè claris natalib. Plin. in Epist. ad Messen. li. 3 in malã partem accepit, progenibilitate & sordibus generis. Nonnunquã (inquit) candidatus aut natales compertoris, aut annos, aut etiã mores arguebat. q Juven. Sat. 6, etiã pro celebritate diei natalis. Pompõi: Palmã inter dominas virtus natalibus aquatur est, nõ alicui à victoria exhibaratur, quàm si dies natales celebrẽtur. q Natales, etiã pro annis accipiũtur. Sappho Phaonis in epist. Heroid. Sex mihi natales ierãt. Tot enim dies celebrantur natales, quot agũtur anni. q Na-

tales

tales diversarũ gentiũ. Plin. lib. 7. ca. 12. Diversarũ quidẽ gentiũ natales tã consentit figura reperire, super omnẽ esse taxationẽ. Natales videtur aliquando pro origine, & generis principio.

Nătĭvĭtĕr, adv. Quod ad Natales, sive ad nativitatẽ pertinet, natalis. [φυσικῶς. Gal. De naturel, appartenant à naissance. Ital. Della natività. Ger. Von der art geburt gelegen. Hisp. Cosa perteneciente al nacimiento. Pol. Rzecz ktora do narodzenia należy. Vng. Születésben, születésről. Ang. That belongeth to the nativitie or birth.] Cic. 2. de Divinatione: Qui hæc Chaldæorum natalia prædicta defendunt. Et paulò post, Chaldæi narrant ty de ea natalitia.

Nătĭvĭtās, ātis, f. Celebritates, quas quisque die suæ natalem colit, sive eam ipsius convivio quod cuique natali suo dicit amicus, præbet. [γενέθλια. Gal. Feste. Ital. Festa. Ger. Der geburtstag. Hisp. Cumpleaños. Pol. Urodziny, przyrodzenie. Vng. Születésnek napja. Ang. Birthday.] Horat. Epist. Philipp. Hodie tibi natalis dies illuxit, quo die primum ab Aquilone, aut Sole, quicquid est nati, ingemuisti. Idem, Ode 20. Natalis horæ diem numerabo. Ovid. 2. de Ponto: Ille dies patrio natalis nomine dictus, Ille dies patrio natalis nomine dictus, Ille dies patrio natalis nomine dictus,

cendi dissyllaba nasum id est serpsit Varro. Quæ cæcorum est tarditudam, & ideo nonnulli illi habent in cruribus scalmos. Mart. lib. 12 Nō cunq; data est habere nasi id est actionem ad dirimendū, & discernendū Item Egyptiorum nationes cancerum habent. Hinc

Nāsūtus, a, um. [Ang. *Nosy, nosed, crafty.*] Plautinus in Herogabalor Vbi bene natus, qualis Lupus membrosior meo.

Nāsūti, orum. Dicebantur Dicaces, reprehensores, & verisores, qui dicebantur nomen videre. [Ital. *Nasuti. Gall. Railleurs, railleuses.*] Ger. Naßweiſe. Pol. *Nosowie, nosacze.* Vng. *Nagyorrosok, gúnyolódók.* Ang. *Mockers, scorners, scoffers.*] Matth. 13 Natus dicitur quasi liber, is demq; natus. Item formavit comparativum Natiuius hic, ea, alg; nus q. cit. Per diminutivum Natecula. Apuleius. Natiolæ nucleorum dicacula. ¶ A Nates Et vectum Donato, Ter. Eunuch. Plaut. Captiv. Os denudabit tibi mordicus.

Natiscit Emilio, lapsu. [Vng. *Szakad, szakadoz.*] Scene in 1. Suasoria. Cæsius homo natiscitissimus, dissuadebat ea audiscere.

Natales, Vide NASCOR.

Natatu, Appellant tumorem dolore carentem, nisi ferit adeò magnus sit, ut pares membris rabidis, tolita continuare diquem dolorem ejus nullam causam à frigore numero ancillam, & ad hæc omnia referendatium, qui Naptam appellant.

Natatilis, Natatio, Vide NATO.

Natēs, natium, tr. Carnes circumlocata versus os sacri, sedendi officio aptissima. Lucretius, [עכוז *gheb.* עכוז *gheb.* עכוז *ka.* עכוז *ka.* Ital. *Natiche.* Germ. Die Hinderbacken. Pol. Die Weichen. Hiſp. Las nalgas. Pol. Zadnica, dupa. Vng. *Agyborjak.* Ang. *The buttocks.*] Hoc enim est turpissimum, quum se cacere nescimus, ne per nates corporis motus offendat oculos. Horat. Serm. Sat. 1. Natis dilatat humor, quantū vehes, pepedit. Dissimulare hunc. Hieron. Epod. 8. Quum fortis dentes iras & ragis vertex Bōrum tot vectus exacer, Hieroq; tulpa interatas nates Pudex, odiose rode boves. Mart. lib. 11 Alba parva nates, & non lassanda videri, Sepe tamen pueris abrasa dat nates. Ipsum enim adeo nomen Clunes decuntur. Juvenal. Ad tenuem tremulo defecta libidine pueli.

Natingeres, hedonisti, negotiatores, & Natinatio, negotiatio, Festus.

Natio, Nativus. Vide NASCOR.

Nato, natas, Vide NO, nas.

Natrix, ĭcis. Serpens natans & fœmineum. Genus serpentis etiam aquæ venenosi. Ecio, à nido nomen habēs. [Ger. Ein Wasserschlang. Ang. *A serpent of the water.*] Plin. lib. 15. Natrix quum specimen aquatilium sit, malcul natrix quoque in vino nec. Cic. 4. Acad. Cui omnia ad illi causa quum faceret, tamen ea vita natricum, viperarumque fecerit? Cur mari ferat tam multa passim disperserit? Lucan. Ille gelu natrix violator æquor. ¶ Item Natrix Plinius lib. 27. cap. 12. herba est, cujus radix cum saxum sit, redolet. ¶ Natrix quoq; mulier dici potest natus sexus Natatrix.

Natura, Natus. Vide NASCOR.

Navale, Navarchus. Vide NAVIS.

Nauci, n. gen. Indecl. Parum est minutis, sive olivæ nucleus, seu semibraculo quæ in nucis putandis medio est. [Ital. *Seme.* Gall. *Le rognon de noix, le noyau de noix, le noyau de toute sorte de fruit.* Ger. Nußkern. Hiſp. *El meollo de la nuez.* Pol. *Rdzeń orzecha.* Vng. *Dio, dió magva.* Ang. *The kernel of a nut.*] Et accipitur pro re nihili. Plaut. in Mostel. Qui homo minidum est in rebus duabus, is nauti non est. Cic. 1. de Divin. Non hercle ego de hac nauci Nævium auguriem.

Nāuci fācio, Nihil facio, vilipendo, ne nauci quidem dignum judico. [Ital. *Stimare niente.* Gall. *Ne tenir conte de rien.* Ger. Nicht achten. Hiſp. *Tener en poco precio.* Pol. *Nie w co.* Vng. *Semmivel becsülök.* Ang. *To regard not, or set by a thing.*] Plaut. in Bacch. Pertisi hæc servum meum non nauci fecere esse autem.

Nauclericus, Nauclerus, Vide NAVIS.

Naufragium, Vide NAVIS.

Naviā, æ. Lege unica cavetur ut navis, quo in vinderuis uti solent, ire queat. Festus.

Navicular. Navigo. Vide NAVIS.

Navis. Era Græco. [נאביה *navia.* סטיכה *stichá.* Gall. *Navire, vaisseau.* Ital. & Hiſp. *Nave.* Ger. Ein Schiff. Belg. Een Schip. Pol. *Lodź, Vii.* Hung. *Hajo.* Ang. *A ship.*] Ovid. 1. Fast. Acta per æquoreas holpit navis aquas. Modernè navis pro gubernaculo. Idem 15. Metam. & innatus modo de amine navis, modo Puppe caput posuit. Virg. 5. Aen. Brixiæ navis cōpellat voce Menœtem. ¶ Frangere navem, idem quod naufragium facere. Terent. in Andria. Navēs fregit apud Andrū insulā. Plaut. in Mercatch. Perii misera! quām navem hinc avehi narrasti mihi? Egnē. Sæpè totam, sæpe partem, sæpe excussum malleo. ¶ Actuariæ naves, eas rem is agebat navis de Lapis in dictione ACTVARIVS. Hirtius de bello Alexand. Navibus actuariis, quarū numerus erat satis magnus, magnitudine quamquam non satis justa ad prælianduin, rostra imponit. Has adjunctis navibus longis, & numero classi addo, militibus veteranis imposuit, &c.

¶ Rostratæ naves, dictæ à rostro quod ex ære fabris, aratę enam dicebantur. Virg. 8 Aen. In medio classes æratas, Actia bella Cernere erat. Liv. 4. Decad. 1. ¶ Vna & octoginta rostratis navibus, multis præterea minoribus, quæ aut aperto rostrata, aut sine rostris speculatoriæ erant, Deiotarus. ¶ Fluviatiles naves, quibus vehimur in fluvis, apud Liv. 1. 10. Decad. 1.

¶ Frumentariæ naves, onerariæ, ad frumentum vehendū aptę. Cæsar lib. 3. bell. Gall. ¶ Longæ naves ab operariis differebāt quidem rostratæ vel in duas aut tres ascendebantur. Longæ verò erant remis agebātur. Centoriis in apud. Cicer. lib. 12. A classe discessimus, navę, longæ profugerant, onerariis relictis. ¶ Naves matinæ, quibus mari vehimur, ad differentiam fluviatilium. Hinc à repetundarum L. de Vocation & recusat. munere. ¶ Piratoriæ naves, ad prædas capiendas paratæ. Liv. 1. Decad. lib. 1. ¶ Prædatoriæ naves, & Naves piraticę, apud Livium 3. Decad. lib. 5 & Decad. 4 lib. 4. ¶ Prætoriæ naves, quas Græci ἀρχηγίδας vocant, nostri vulgò Capitanas. Liv. 1. Decad. lib. 1. ¶ Speculatoriæ naves, Liv. Decad. 4. lib. 6. Turritæ naves, quibus ad hæc turres imponebantur, quæ non tota ad prora, sed etiā ad puppim ut testatur Appian. de bellis civil. b. ¶ Venaria navis apud Vlp. Ivolgatis. ff. de turris. ¶ Cæstratæ naves [illegible] quas Aug. Cæsar deprehendit quibus Plin. lib. 7. cap. 56.

Navicella, æ. f. Navis parva navis, quæ vel in mari, vel in flumine circumducitur. [Ital. *Navicella.* Gall. *Petite navire, petit vaisseau.* Ger. Ein Schiffen. Hiſp. *Navecilla.* Pol. *Okręcik.* Vng. *Hajocska.* Ang. *A little ship.*] Quo nomine apodicti possunt quæ plurimæ Venetis fora in primis atque celeberrimis fornicibus ad aquam tabernulæ vocantur. Cicero Attic. 4. In fornice confodi, Catulos tenuisti? Hinc ad navicellas nostras ascendimus. Idem Attic. lib. 14. Dein de ad cepolas Vectorianas, & sub aud inimus. Ide ad Quint. post recitatum Comparva navicella trancet in Africam.

Navicellāris, e. [רב החכן *rab hachobel, rabbanę.* Gall. *Patron de galere.* Ital. *Nocchiero, patron di galera.* Germ. Ein Schiffherr der auf einer Galeen das Regiment hat. Hiſp. *Nauchel, piloto, patron de la nave.* Pol. *Sternik.* Vulgar. *Hajos mester.* Ang. *The shipmaster or galley.*] Qui navi præest, & nautarum cuique munus suum præscribit. Cic. Navitolarium vocat, & Naviculatorem. Plaut. in Mil. Cubare in navi hippam, atque oculis nigris Nauclerus dixit, qui illas advexit mihi.

Nauclēriāris, e. [רב החכן *rab hachobel, rabbanę.* Gall. *Appartenant à patron de galere.* Ital. *Pertinente à patron de galera.* Ger. Das zu einem Schiffherrn oder Schiffman zugehört. Hiſp. *Cosa perteneciente à nauchel, piloto o patron*

patron de la nave. Pol. Sypercki. Vng. Hayo mestere. Angl. That beareth to the plante.] Quod ad nauclerum pertinet. Plautus in Mil. Facito ut veniás hoc ornato nauclericó.

Nāucleriōr, ārius, dep. eiusdem significationis. Plaut. in Asin. Volo mei patris me similem, qui erus mea nauclerio ipse ornato pertalaciam. Quam amabam ab dixit ab ienere mulierem.

Naufrāgus, gi, m.f. Qui in naufragium pactus est, qui naturi facta omnia tua unda est. [ναυαγός. Gal. Qui est eschappé naufrage de la mer, apres avoir perdu la navire ou de l'eau. Ital. Che è fugerto dal pericolo del mare & perduto il suo legno ò mercantia nauale. Ger. Ein Schiffbrüchiger, der ein schiffbruch erlitten hat. Hisp. Que escapa de la nave perdendola, o que la nave mal peligro. Pol. Tam który stracił na wodzie statek. Vng. Vize megdultem hayo elvesztö. Ang. Herbert is, that hath lost his ship.] Propertius 1. 2. eleg. 3: Ille velut fluctu, &c. naufragus eiectus unda, Cic. de Inventione 3: Duo quidam quum jam in alto navigarent, & eorum alterius navis, ille cius vetus esset, naufragum quendam notantem, & manus ad se tendentem animadvertisset: misericordia commotus navim ad eum applicuit, hominem ad se tulit. Ovidius in Ibin: Sive per immensas jactabor naufragus undas.

Naufrāgus, ga, gum, adject. verum. [ναυαγός. Gal. Qui fait perdre un navire ou navire. Ita. Che fa naufragare la nave. Ger. Schiffbrüchig machen Schiffbruch erregt. Hisp. Que hace que naufrague la nave. Polon. Ktory sprawuie rozbicie statku. Vng. Hayo tévö. Angl. Perteining to shipwrack, or that causeth shipwrack.] ut Mare naufragum, in quo naufragia fiunt. Horat. 1. Carm. ode 16: nec mare naufragum, Nec fævus ignis, &c. Corpora naufraga. Virg. 3. Georg. Tempestas naufraga. Valer. Flac. 1. Argon. Vada naufragi, Tibul. lib. 2. Eleg. 4. ¶ Naufragus etiam tabulæ, qui bona ei fluxerit, vel qui quavis re alia calamitatus est, & res suas in desperatis & profligatis habet. Cic. in Catil. Quòd ille excercitus, &c. undiq; fusos eduxerit, & eodem tempore undiq; collectos naufragos aggregaverit, extinguetur, atq; delebitur non modò hoc cum adulta Reip. pestis verùm etiam stirps ac semen malorum omnium.

Naufrāgium, gi, n.f. Navis fractio, labmentio. [ναυαγία, ναυάγιον. Gal. Navire froissé ou labmentio. Ital. Naufragio. Ger. Ein Schiffbruch. Belg. Een Schipbreckinge. Hisp. Quebrantamiento de la nave. Pol. Rozbicie y zatopienie statku. Vng. Hayo tőrés, vesztegzódás, el merülés. Ang. Shipwrack, losse of the ship.] Cic. pro rege Deiotaro: fraq; quum esset ei nuntiatum, Mondidium naufragio periisse, ut in castello cum aliquibus de Domitio dixit verum Græcum, &c. Idē Famil. 8. Epist. 16: Interea quicunq; de provincia profecti sunt, multi naufragia fecerunt. ¶ Translatè verò pro calamitate, damno, jactura, vel exitio usurpatur. Cic. Famil. 4: Verior in eorum naufragiis, & bonorum diripiendis. Ex naufragio tabula. Idem ad Attic. 4: Perpice aquitatem animi mei, & judicium, & cōstantiam. Seleuciana pax mortua, & mecum hercle cum Cæsare simul tecum conjuncta simul. Hæc enim mea ex naufragio tabula delectant. Id est, ex communi Reip. calamitate & jactura mihi unicum lubidinis, hæc amicitiæ tuæ reliquiæ.

Naufrāgō, āre, prim. corr. Naufragium facio, navè frango. [ναυαγῶ. Gal. Rompre la nauire. Ita. Rompere la naue. Ger. Ein Schiff zerbrechen. Hisp. Quebrantar la nave. Pol. Rozbijać y zatapiać statek. Vng. Hayo tőrni, vesztegzódni, el merülni. Ang. Shipwrack, lose the ship.] Cic. pro rege Deiotaro: fraq; quum esset ei nuntiatum, Mondidium naufragio periisse, ut in castello cum aliquibus de Domitio dixit verum Græcum, &c. Idē Famil. 8. Epist. 16: Interea quicunq; de provincia profecti sunt, multi naufragia fecerunt. ¶ Translatè verò pro calamitate, damno, jactura, vel exitio usurpatur. Cic. Famil. 4: Verior in eorum naufragiis, & bonorum diripiendis. Ex naufragio tabula. Idem ad Attic. 4: Perpice aquitatem animi mei, & judicium, & cōstantiam. Seleuciana pax mortua, & mecum hercle cum Cæsare simul tecum conjuncta simul. Hæc enim mea ex naufragio tabula delectant. Id est, ex communi Reip. calamitate & jactura mihi unicum lubidinis, hæc amicitiæ tuæ reliquiæ.

Naufrāgōr, āris, dep. Naufragium patior, navè frango. [ναυαγῶ. Gal. Rompre la nauire. Ital. Naufragio. Ger. Ein Schiff brechen. Belg. Een Schipbreckinge. Hisp. Quebrantamiento de la nave. Pol. Rozbicie y zatopienie statku. Vng. Hayo tőrés, vesztegzódás, el merülés. Ang. Shipwrack, lose the ship.] Cic. pro rege Deiotaro: fraq; quum esset ei nuntiatum, Mondidium naufragio periisse, ut in castello cum aliquibus de Domitio dixit verum Græcum, &c. Idē Famil. 8. Epist. 16: Interea quicunq; de provincia profecti sunt, multi naufragia fecerunt. ¶ Translatè verò pro calamitate, damno, jactura, vel exitio usurpatur. Cic. Famil. 4: Verior in eorum naufragiis, & bonorum diripiendis. Ex naufragio tabula. Idem ad Attic. 4: Perpice aquitatem animi mei, & judicium, & cōstantiam. Seleuciana pax mortua, & mecum hercle cum Cæsare simul tecum conjuncta simul. Hæc enim mea ex naufragio tabula delectant. Id est, ex communi Reip. calamitate & jactura mihi unicum lubidinis, hæc amicitiæ tuæ reliquiæ.

Naufrāgōsus, sa, sum. Naviculatius, nauclerus, ναυαγός, ναυαγικός. Cic. pro lege Manilia: Majores vestri sæpe mercatoribus, ac naviculatoribus hanc injuriam tam facta bella gesserunt.

Naviculārius, ria, rium. Qui navi præest, exercetq; eam per mare, suasq; uniuscuiusq; merces distribuit. רב החבל rab hachebel. ναυκληρικός. Gal. Batelier ou patron. Ital. Nauchiero. Ger. Ein Schiffherr, Schiffleute oder anführer, der die Schiffe zu miethen gesetzet werden. Hisp. Nauchel. Pol. Pyrmedo, kaluo nawodny, nad czeladzią. Vng. Hayos mester. Ang. A shipmaister or patron.] Cic. Tusculan. lib. 1: Mare magnum & dictu scitu, & recitatu, poteris cum Mesciato, cautè is solet navigare tecum nunquam, cum honesto aliquo homine, cujus auctoritate naviculatius moveatur. Idem 5. Verr. Malo, inquam, tertio genere hominum, quàm mercatoribus, & naviculariis inimicum, atque infestum putare.

Nāviculāria, æ, f. p. Navis administratio, vel quæstus ex navigatione. [ναυκληρία. Gall. L'art & science de conduire & gouverner un navire. Ital. Arte de governar nave. Germ. Die kunst ein schiff, oder ein gewerb mit schiffen. Hisp. La arte de governar y regir la nave. Pol. Sprzedaż. Vng. Hayo igazgatás kereskedés. Angl. The art of governing a ship.] Naviculam facere. Cic. 5. Verr. Quid eos loqui qui videbant, quid existimare eos qui audiebant, arbitrabare? Inanem te cavem esse in Italiam ducturum? naviculariam te, quam Romam venisse, esse facturum.

Naviculāris. [ναυκλήριος. Vng. Hayos, hayon.] Hermogenianus Dig. Lib. ultim. Titul. 4. l. 1: Patrimonii sunt munera ea vehicularia, item naviculatis decemprimatus.

Nāvicōr, āris, dep. Propriè etiam navim vehor. [πλέω, ναυτίλλομαι. Gal. Aller sur l'eau ou navire. Ital. Navicggiare. Germ. Zu wasser fahren. Hisp. Navegar por agua y mar. Pol. Zadzy po morzu. Vng. Hayózok. Angl. To sayle or go by ship.] Mart. lib. 3: Piger Lucrino navicularis in lagno.

Nāvigium, gi, n. I. Omne genus navis, quo navigamus. [אניה ניצוח ספינה עבורה ladarab, sefinah, nitzuah, oniah. Gal. Tout sorte de navire. Ital. Nauilio vaselo. Ger. Ein jede gattung eines Schiffs. Hisp. Nave o navio. Pol. Jadzie pływanie. Vng. Hayónak, vagy bármely hayónak neme. Ang. A shippe or shipping.] Colum. in Præf. lib. 1: Jam quæ qui ædificare velint, fabros & architectos advocent, qui navigia mari conferendis, gubernandis peritissimi: qui belli motibus armorum & munitorum gnarissimi: & ne frigida pertimescant, & studio quod quis agere velit, celsissimum rectorem adhibeant. Cic. 2. de Nat. deor. Arborum sectio magnos utilitatis affert ad navigia fabricanda. Cæter. Hiemem navigia hostium lapidibus rescindis repellebat. Navigia speculatoria, apud Cæsarem lib. 4. belli Gall. pro navibus exploratoriis, quas vulgò ἀφράκτους appellant. Speculatoria, navigia militibus implenda jubet. ¶ Accipitur aliquando Navigium pro ipsa navigatione, ut in l. cum Rome. ff. de verb. oblig. Idq; creditum esse, in omnes navigiorum dierum fœnore sub pignoribus & hypothecis, mercatorum cōparatis.

Navigiōlum, n. dim. [ναυτίλλιον. Gall. Une barque, une fleute. Ital. Piccola nauetta. Ger. Ein schiffin. Hisp. Pequeño navio. Pol. Łodka. Vng. Hayócska. Ang. A boate, a lighter.] Cic. ad Q. fr. lib. 12. Famil. Tabulam enim abstulit ut illorum præsidio nostram firmaremus civitatem, ut enim a Rhodiis urbe, portu, statione, quæ extra urbem est, cōmeatu, aqua denique, prohibere non possunt nostri milites nos vix ipsi fame non cum navigiolis perimamur.

Nāvigĕr, ra, rum, com. corr. Qui navem habet, aut fabricat. [ναυπηγός. Gal. Qui fait nauire. Ita. Che porta naue. Ger. Der ein Schiff trägt. Hisp. Que trae nave. Pol. Lodzią nawiązał. Vng. Hayó vivő. Ang. That beareth a ship.] Jul. Mare navigeris. Liv. lib. 1: Quæ mare navigerā, quæ terras frugiferentes Cōrelebras. Plin. lib. 2. cap. 90: Navigerā simultudine & aliā in Propontide visam sic appellat Mutianus.

Nāvĭgo, as, pen. corr. Navi ter facio, navim ago, navi vehor. [πλέω, ναυτίλλομαι. Gal. Naviger. Ita. Nauigare. Ger. Schiffen. Belg. Varen. Hisp. Nauigar. Pol. Nawiguie, odpływie. Vng. Hayózok, megyek ő. Ang. To sayle.] Quod verum tamen acutū est, tamen secutative nonnunquam recipit. Virg. 1. Æn. Ges inimica mihi Tyrrhenum navigare æquor. Cic. 2. de finib. Mania a nihil alare, terramq; navigare divo. ¶ Sæpius absolutè Cic. Famil. 16: Quum verè navigari potest, tum naviges. Is dē: si poteris, cum Melcimio navigato leviter cautè navigate. ¶ Navigo in mari. Cic. de Inven. 2: Quum jam in alto navigarem, Terentium Andr. Hujus periculo fit, ego in portu navigo? id est, a periculo absum, tutus sum. Hoc enim dicitur, in portu navigare propterea quòd qui adhuc in medijs fluctibus navigant, hi ventorum & æstus arbitrio feruntur: qui verò in portum tetigunt, omni periculo fuit defuncti. Vide Erasm. Adagia. ¶ Fit compositis, Annavigo, Enavigo, & Renavigo.

Nāvĭgātio, ōnis. Cursus est navium. [πλοῦς. Gal. Navigation. Ital. Navigatione. Germ. Schiffung oder schiffen. Hisp. Navegacion. Pol. Nawigacya. Vng. Hayózás, hayózkodás. Ang. A sayling.] Cic. ad Quint. Fratr. Adhibent te primum navigationi tranquillum. Cæs. lib. 5. bell. Gall. Cotus ventus navigationem impedichat.

Nāumăchĭa, æ, f. p. Pugna navalis, navale bellū. [ναυμαχία. Gal. Guerre sur la mer ou par mer. Ital. Guerra nauale. Ger. Ein Treffen auff dem Wasser auf der Schiffen gericht. Hisp. Pelea o batalla naual. Pol. Sprawowanie walki y bitwa. Vng. Hayóvivás, vagy viadal. Ang. A fighting on the sea or water, a sea fight.] Martial. lib. 1: Do tibi naumachiam, rudas epigrammata nobis. Vis, puto, cum loro Martem natare tuo. Sueton. Claud. cap. 21: Quia & emissarium Fucinum lacum, naumachiam autè commisit. ¶ Interdum accipitur pro loco ubi fit pugna. Sueton. in Tiberio: Semel triremi usque ad proximos naumachiæ hortos subvectus est.

Nāumăchĭārius, rii, m. f. Qui navale prælium cōmittunt. [ναυμαχικός. Gal. Combattans sur la mer. Ital. Colore che combattono in mare. Ger. Kriegsleute so auff dem Wasser auf der Schiffen streit. Hisp. Peleadores de naues. Pol. Co walczącego na wodzie walczy. Vng. Hayóvivók. Ang. Fighters on the sea.] Sueton. in Claud. Proclamantibus naumachiariis. Hi etiam ναυμάχοι, dicuntur Græcis vocibus. ¶ Naumachiarius, a, um, adjectivum: ut. Pons naumachiarius. Plin. lib. 36. cap. 29. Concretionis ponte naumachiario.

Nāvigābĭlis, le, omn. Quod potest navigari. [πλωτός, πλώϊμος. Gal. Navigable, ou on peut naviger. Ita. Che si può nauigare. Ger. Da man schiffen kan, schiffreich. Hisp. Cosa que se puede nauegar. Pol. Morze nie stanowi zatrzymania nigdzie. Vng. Járható. Ang. That may be sayled on.] Liv. lib. 5. belli Macedon. Nam simul primum anni tempus navigabile patebat mare. Columm. lib. 1. cap. 2: Ne procul à nobis, aut navigabili flumine, quo deportari fructus, & per quod merces vehi possint.

Navithalamus, navis pompatica, qua potentiores oblectandi

rotimi causa utitur, quòd in ea balamus ad quæsticdū & mē-
tā ad cēndē pōsita fiat. Hanc vulgus Lectisternia vocat. Suet. in
Caligul: Brevē suave, thalamos q, pene Archipelagi tenus Ae-
gyptū penetravit, alii exercitus sequi coēgisse. Hæc à Græcis
[illegible], vocatur. Sen. navis hæc cubicularis.

Nauseum, Ion. f. [illegible] Gall. Le fetus qu'on halle pour
elle pesle. Ital. Nebbia di mare. Germ. Der schlaffen. Hisp. El
sudor de la mar. Pol. [illegible] Vng. Hab
ódor. Angl. [illegible] Piceū quod salivatur
pro vectura in navē. Juvenal. Sat. 6. Istoc est posse comma perde-
re naulum. Ulpianus D. quinquennij, si quis in mercedes tibi
obligatus erit hidem, vel ut salvā faciat, vel ut naulum exolvatur.

Nauegus, Navium architectus. [illegible] dicitur apud Tattun-
tenium in Lud. Dadeum immunit.

Naufbulum, Alveus ad hauriendum è navis fictus.

Nauta, & Navita, æ. [illegible] Gall. Matelot,
matelot, batelier, mariniers Ital. Nocchiero, mariaro, navigante. Ger.
Ein Schiffman, der ein Schiff führet. Hisp. Marinero. Pol. Bójnik, żeglarz.
Vng. Hayos, kocsi. Angl. A mariner.] Qui se in navigando
exercet, & quicunque est in navi, navis dux tendæ gratia. Cæs.
Familiares: Solent Nautæ festinare quamlibet sit causa. Ter. in an.
Pharm. Salvas audiri ex nauta, qui te vexerat. Cic. ad Attic.
lib. 10: Navitam me rudiore videor jam evocantem.

Nautcipabatur, [illegible] Dicitur qui navē ediscendi, & nauli
loco naviganti operam offerebat. Sunguntur Vide Asc. in 2. Divinct.

Nauticus, a, um. Nauta. [illegible] Gall. Nautique. Ital. Marinaro. Ger.
Ein Seefahrer. Hisp. Marinero. Vng. [illegible] Ang. A mariner.]
Plin. lib. 9. c. 2. Quod ubi videre nautici, flammeis pluribus an-
chora navigia intrahunt. Liv. lib. 3. bel. Pun. Metuunt, etiam
ex terra nautica præbant.

Naufragus, ea, eum. Qui est naufragi. [illegible] Gal. De naufrage.
Ital. Di naufragio. Germ. Schiffbrüchig, der der Schiffbruch
ist. Hisp. Cosa de naufragio. Pol. [illegible] Vng. Hajótörő.
Ang. That belongeth to a shipwrack.] Virg. lib. 3: Naufragus exerit
vano certamine clamor. Claud. de Nat. deor. 2: Propius nautica-
rum rerum scientia plastmis navium celebratur quorum. q Nau-
ticus panis dicitur, quem hodie quidam vocamus. Plin. lib. 22.
cap. 25: Nauticus panis rarius, atq; tenuius cocto, sitim alvum.
Virgil. 4. Aeglog. Cedet & ipse mari vector, nec nauticā pinus
Mutabit merces. q Nauticus cursus. [illegible] Cic. 2. de Nat.
deorum: Idemque juvenibus visa, auditoque nautico cursu,
q Nauticæ pecuniæ quæ & trajectitiæ dicitur, quam creditor
utq; ad certam locū, vel in certum anni & reditus tempus
sua periculo præstat, qua de causa pro nihilo est, ut ejus nomi-
ne & ex pacto usuram petat, & plus à petat gravissimam, quæ
nauticum fœnus & usuram marinam dicitur. Ex Hotomano.

Naulus, [illegible] Genus instrumenti musici, quod idem cum
Psalterio esse quidam tradunt.

Naulum, li, diminut. vulg. Ovid. 3. de Arte: Dare etiam duplici
genialia naulia palma Vertere, conveniunt dominibus illa mo-
dis. Vide Cælium lib. 9. cap. 4.

Nāvo, as, n. p. Do, confero, adhibeo. [illegible] Gall. Accomplir, employer a faire quelque
besoigne, ordonner, gouverner. Ital. Esercitare, adoperare. Ger. Thun,
verrichten, gethan, verrichtet. Hisp. Acabar, hacer. Pol. Pełnić, odprawić. Vng.
Végezni, tselekedni. Ang. To do, to make, to finish.] Quo se in navigando
exercet, & quicunque est in navi, navis dux tendæ gratia. Cæs.
Familiares: Solent Nautæ festinare quamlibet sit causa. Ter. in an.
Pharm. Salvas audiri ex nauta, qui te vexerat. Cic. ad Attic.
lib. 10: Navitam me rudiore videor jam evocantem.

Nauteā, [illegible] An. Corrupte Mosche, an herbe that corrupts drinke
wine.] Herba est, inquit Festus, granis nigris, qua utuntur cotia
vel aqua contrahenda, vel (ut Nonius inquit) aqua ex navis
sentina venienti. Plautus in Aulularia: Nautam bibere malim,
si necesse sit, quam illam olitatem. Idem in Curcul. Quoniam
unguentorum odor præ tuo nauteo est.

Nauticula, Vide NAVIS.

Nautilus, [illegible] Piscis marinus, ita dictus, quòd navigantia
effigiem habeat [illegible] quam apud Græcos significat Navigo. Plin. lib. 9. cap. 1. est præterea aurea mirabilis est qui vocatur Nautilus, ab aliis Pompilus. Supinus in lucem æquorum
pervenit, ita se paulatim subrigit, ut emissa omni per tibulam
aqua, velut exoneratus sentina, facile navigat. Postea duo pri-
ma brachia retorquens, membranam inter illa tenuitatis
extendit, qua velificans remis uti cæteros inhærentes brachi-
is, modo cauda, ut gubernaculo, sese regit. Ita vadit alto,
Liburnicarum gaudens imagine, & siquid paventis intervenit,
hausta se mergens aqua.

Navalis, e, um. Celer, frequens, gnarus, assiduus à navib. celeri-
tate dictus. [illegible] Gall. Propre, diligent, soigneux, soudain. Ital. Diligente,
presto, accorto. Ger. Nützer, emsig, arbeitsam, fleissig. Bel.
[illegible] Hisp. Diligente, presto, acertado. Pol. Pilny, sobrany. Vng. Gyorsan,
serényen, szorgalmatosson. Ang. Diligent, speedy, quick, skilful.] Hujus custrum ait Ignavus. Colum. lib. 11. c. 1: In agredi negotia dicitur, à parcit quid
navus operarius ignavo & cessatore præstet. q Interdum na-
vus dicitur, qui sciens & cognoscēs. Columel. lib. 8: Sed autem
vigilans, impiger, industrius, navus omnium quas pascit. Quo
tamen certiore Navus potius, sive Gnavus legendum videtur.

Navitas, atis, sive Gnavitas, diligentia, strenuitas. [illegible] Gall. Soudaineté, diligence, soing. Ital. Diligenza. Ger.
Fleiss, arbeitsamkeit. Hisp. Diligencia. Pol. Pilność, sobrość. Vng. Gyorsaság,
serénység, szorgalmatosság. Ang. Diligence, quickness, readiness.] Cicero Epistol. Famil. lib. 10. ad Furnium: Istam q; operam, na-
vitatem, animum in Remp. tuā, celeritati Peripatæ ante-
ponendum censeo. Vide Ignavia. Inertia, desidia.

Navifer, sive Gnavifer, Diligenter, strenuè. [illegible] Gall. Diligemment, soigneusement. Ita & Hisp. Diligentemente. Ger. Fleissiglich
arbeitsamlich. Pol. Sobrze, pilnie, starke. Vng. Gyorsan,
serényen, szorgalmatosson. Ang. Quickly, readily.] Columella lib. 11.
cap. 1: Vinitinere confirmato hoc sæpè matutinis perveniis, qui
navitet, & hinc illis cōcessionib. præmeabit, quam is quisquis
unā præfectus sit, umbras arborū, fontis olorumq; amœnitate,
vel aurā refrigerationem aptiorem in agendi negotio, &c.

Naxia. Cos est, lapis marmoreis, polendis, & gemmis sculpendis accommodatus, candidus, nitens. Invenitur in Cypro insula: ut
inquit Plin. lib. 36. cap. 7.

N ante E.

NEG. In notis antiquorum, Negotiator. N F P. Nepos. N V S.
E P. Natus est pater. N E P T Neptunalia. N E P. R E D. Neptu-
ni reduci. N E P. S. Neptuni Sacrum. N F C. Nostræ fidei cō-
missum. N F N. Nostri familia natus. N H. Notus homo. N C.
Non calumniæ causa. N L. Non is Latini, vel Nō licet, vel
Non longè, vel Nonius Lucius. N M Nonius Marcellus, vel
non malum, vel non minus, vel nomen meum. N N. Nostri. N.
N Q X. Numerat neque numero. N N R. Nostrorum.

Ne. Dehortativum, seu prohibitivum adverbium est, & jungi-
tur magis imperativo quàm subjunctivo, inquit Donatus.
[illegible] Gall. Ne Ital. Non, acciochè non. Ger. Nicht Bel. Nit.
Hisp. Porque no. Pol. Nie, aby. Vng. Ne Ang. Not, that.] Plaut. in
Persa. Abi, ne jura, satis credo. Terentius in Andr. Ne quid tū opere.
Virg. 3. Aen. Tu ne cede malis, sed contra audentior ito. Terent.
in Eunuch.

in Eunuch. Si certum est facere, facias: verùm ne pòst conferas culpam in me. Ibidem: Hic nebulo magnus est, ne metuas. ¶ Jungitur quòq; juxtà & obtestativis, optativo. Cic. 7. lib. Epist. ad Galli: Sed ne vivam, si tibi cõcedo. Terent. in Phorm. Quod utinam ne Phormioni id facere in mentem incidisset. ¶ Quandoq; adjunctivo est particula, pro Verò. Martial. lib. 1: Lecticulam hanc carminibus data est jacosis, Ne possint, nisi pruriant, juvare. ¶ Quandoq; rationalis, pro ergo. Virg. 1. Aen. mènec incepto desistere victam: ¶ Quandoq; causalis. Idem 2. Aen. Ne recipi portis aut duci in mœnia possit. id est, ut non is. ¶ Ne, ne, ne, ne, ne, ne. ¶ Quandoque pro Vt, Cic. Cur. Vt nõ verereminr, ne nimis ea nõ mature semas. ¶ Nequid id est, Vt aliquid. Idem Pæto: Ne amicis nihil tribuamus, ego laudem: id est, ut amicis aliquid tribuamus. ¶ Quandoq; significat Non. Terent. in Andr. Ego id agam, mihi ut ne detur, ne. ¶ Quãdoque Nedum. Idem: Ne vacuo esse animo ne ad hæc audienda credas. ¶ Plerunq; dubitativa, à Virg. 11. Aen. Iuditur ne prùs mirer, belline laborum. Apud oratores, Ne interrogativum nec geminatur, sed loco posteriorus utimur adverbio An, ut Bonane sint, an mala? Aliquãdo etiam sic secundum mihi, nène sit, ignoro. Et per interrogationem. Cic. pro Dom. Tamènne arbitrare id te posse obtinere? ne. ¶ Quidam supervacuum arbitrans id te posse obtinere? ne. ¶ Quandoq; adjunctivè. Virg. 11. Aen. Tantùne me tenuit vivêdi nate voluptas, Vt pro me hostili paterer succedere dextræ? Quo tamen in loco quidam, quos quantitas reprobat, nam Ne hic corripitur, ut notũ est, exponunt Ne pro utique, ũ diphthongo scribẽtes. ¶ Quandoque interrogativa est. Terent. Egone? Tu ergo. ¶ Quandoq; habet vim interrogandi, & dubitandi. Ennii. Idem in Andr. Datúrne illa hodie Pamphilo nuptum? Ennii. Idem in Andr. Datúrne illa hodie Pamphilo nuptum? ¶ Quandoq; vim exhortandi habet, & nedum valet. Salust. Secundæ res sapientum animos fatigant, ne illi corruptis moribus victoriæ temperent: hoc est, tantum abest ut illi victoriæ temperent. Ænæ, æi, cum diphthongo, Græca dictio est, idem significans quod certè, vel utique, de qua dictum est suo loco. ¶ Composita à Ne, adverbia negandi sunt. Nec, Neque, ηεκ, ηεκε, Nequã, Nequo, Nequicquam, Neutiquam, Neutiquc, Nequaquam, Necubi, Nedum, & alia. ¶ Aliquando, Ne accipitur pro Vt, præsertim quum subjungitur post aliquod horum verborum, Metuo, Timeo, Vereor. Eiusdem enim significationis sunt hæ orationes, Vereor ne moriatur. & Vereor ut moriatur. ¶ Interdum etiam utrunq; conjungi solet apud Ciceronem: Metuo ut ne pereat. Terent. in Eunuch. Id ut ne fiat, sola hæc res est remedio. Terent. in Andr. Apprimè in vita utile, ut nec quid nimis. In quibus omnibus exemplis, Vt superfluit, ornatus sit potiùs, quàm necessitatis causa additum. ¶ Quandoque Ne idem est quod neque, ẽst: & hoc ferè subsequente particula Quidem: ita tamen, ut inter Ne & Quidem dictio aliqua intercedat. Cic. de Amic. Nũquam illum ne minima quidem re offendi. ¶ Ne dicam. Si hæc clausula sequatur substantivum, adjectivum sequẽs in accusativo ponitur. Cic. pro rege Deiotaro: Crudelis Castor, ne dicam scelerati & impii, qui nepos, &c. Sin substantivũ postponatur huic particulæ, cujus est, si interficiatur inter adjectivũ & substantivum, utrunq; erit in nominativo: ut Crudelis, ne dicã scelerato & impius Castor. Hæc ex Valla lib. 3. c. 20. Sũt & aliæ duæ formulæ à particula Ne, profectæ, quibus utimur deprecãdę lęgitudinis causa. Ne vos, vel, Ne te diutiùs teneãm, Ne te pluribus teneam. Itẽ: Ne multa, Ne multis. Ne plura. Ne plutibus, Ne longus sim, Ne longũ fit, Ne longũ faciã, &c. Id est, ut brevi expediã, ad summũ, ut breviter colligã.

Neæles, In Samo quondam bestiæ frequentes adnodum, ut inquit Hisp. Aelianus, tantæ molis, ut ulla earum pro miraculis reservata fuerit vocem tam impetuosam ut etiam rumpebant.

Nebrídes, pen. corr. [νεβρίδες. Gal. *Peaux de daim ou de cerf.* Ital. *Pelli di daino ò di cervo.* Ger. Hirschs oder Hirtzen häut. Hisp. *Pelejos de gamos ò ciervos.* Pol. *Skory ielenia albo łosowe.* Vng. *Szarvas bőr.* Ang. *The hides of deer or harts.*] Damarum seu cervorum pelles quibus ut vestes in Bacchi sacris solebant. νεβρὸς enim damus, seu cervus est.

Nebron. Herba cervina, vel Elephantiasos. Dioscor. lib. 3. ca. 93.

Nebrites, νεβρίτης. Gemmæ species est, Libero patri sacra, à nebridum pellium similitudine, quibus in Liberi sacris utebãtur. Plin. lib. 37. cap. 10.

Nębulă. [נבל *bauda* נבלה *hab. nebla, nebliga.* Ga. *Vne brouee, brouillart, nuee.* Ital. *Caligine, nebbia.* Germ. Ein nebel. Belg. Een nevel. Hisp. *Niebla.* Pol. *Mgła.* Vng. *Köd.* Ang. *Mist, a cloude.*] Sic differt à Nube, quod nebula vapor sit è terra atque aquis surgens, quæ sive statim evanescit, sive in alium subiit, convertitur in nubem. Nubes quocunq; tempore fieri possunt. Nebulæ nec æstate calida, nec enim io frigore existunt, inquit Plin. lib. 2. cap. 60. Atra nebula, Virg. 2. Aen. Flammeæ nebulæ, Statius 9. Theb. Livens nebula. Sil. lib. 8. eandem exhalavit in auras Livenem nebulam fugientis ab ore veneni. Nebula erroris. Iuven. Sat. 10: pauci dignoscere possunt Vera bona, atq; illis multum diversa, remotâ Erroris nebula. ¶ Quasi per nebulam audire, est leviter, & non attentè audire. Plautus in Captivis: Nunc ego depol demũ in memoriam regredior, audisse me quasi per nebulam, Aegionem mihi patrem vocarier.

Nebulárium, tii, Acdificium, à subjiciendis nebe per nubilum tempus. ¶ *Nebulones* ἀπὸ τῆς νεφέλης dicebantur.

Nębũ ones, m. n. & Tenentiones. [νεφρὸς ἄφος, *testiculus.* Ga. *Vaux, roignons, testicules, genitoires.* Ital. *Testicoli, coglioni, stecchi.* Ger. *Nüsse so hinde [sic] bei der Mutter hengen, vnnd sie [sic] vorbergen.* Hisp. *Lomillos de gota ò hinchazon de Po.* Pol. *Nerki, jaiorzenie, jaiorzenka.* Vng. *Herezs, szemmerkek.* Ang. *Cods, a lyngering fellow.*] Dicuntur fures, nugatores, vani, nullius pretii homines, qui mẽdacio & astutia sua nebulam quandam & tenebras opponunt: vel quòd ad fugam fugitivis nebulæ sunt accommodatæ: vel quòd molles sint, inanes, & vani, ut nebula, ut Donatus inquit. Luci. Nugator quidam ac nebulo ut maximus multò. Cic. ad Attic. lib. 12. Totum ne velligã, cognosce, perspice: & nebulonẽ illum, si quo pacto potes, ex istis locis amove. Terent. in Eunuc. Nebulonem hunc certum est judere. Ibidem: Sanè quòd tibi nunc vir videatur esse, hic nebulo magnus est. Horat. 1. Serm. Satyr. 1: non ego avarum Quum verò te fieri, vappam jubeo, aut nebulonem. Idem 1. Epistola secunda: Nos numerus sumus, & fruges consumere nati, Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoique.

Nębulósus, ta, sum, Nebulis tectus, nebulis & nubibus plenus, tepidus, & sequentibus nebularum humoribus conspersus. [νεφελώδης. Gal. *Nebuleux, plein de nuees & brouillars.* Ital. *Nuuoloso.* Ger. *Nebelecht, oder nebligt.* Hisp. *Cubierto de nubes ò cubierto de Niebla.* Pol. *Mgliasty, opleniony.* Vng. *Ködös.* Ang. *Full of mists or clouds.*] Cato de Re rust. cap. 6: Ager si nebulosus est, rapa, raphanos, malum particum, ibi maximè seri oportet. Colum. lib. 2. c. 22. Eaque nec macram, nec nebulosam locum patitur.

Nec, & **Neque**. Conjunctiones sunt disjunctivæ, quæ ferè geminatæ in orationc collocantur, aut etiam singulæ, sed tamen ita ut ferè semper præcedat negatio. [οὐδὲ, μηδὲ, οὔτε, μήτε. Gal. *Ne.* Ital. *Ne.* Ger. *Nicht.* Hisp. *Ninguno.* Pol. *Ani te.* Vng. *Semmem.* Ang. *Neither, nor.*] Cic. de Amic. Nec enim melior vir fuit Africano quisquam, nec clarior. Terent. in Eun. Occidi, neq; virgo ei usquam, neq; ego, qui illam è conspectu amisi meo. Cic. de Amic. Neq; quicquã unquã, nisi honestum

Sol necesse est, huic ut fabulæ assentiar. Cic. ad Att. Ea mihi non habeo necesse fuisse, aut etiam cogitare quid cui fabulæ simile est, ne nimis multa. opus est, quæ opus habeo. Plaut. in Stich. Nihil necesse est facere decretum est mihi, Parata necessum est quicquid habeo, vendere.

Nĕcessĭtās, ātis. f. t. Vtr. [חֹבֶה debitum, officium, ministerium. Gal. Necessité. Ital. Necessità. Ger. Nothwendigkeit. Hel. Necessarium bonum. Hisp. Necessidad. Pol. Potrzeba. Vng. Szükség. Ang. Necessitie, nede.] ut Necessitas in hanc compulit me ad Mutinam. Cic. in Philip. Sed mihi necessitatem simul et paulò plura dicendi fecerunt ea quæ rogatus est a me. Idem pro Sestio. Quirites, Fatali aliqua quadam necessitate in hunc tempus hoc negotium datum fuit. Idem pro Cluentio. Necessitate coactus feci. Idem 2. Officiorum. Dare necessitati veniæ. ¶ Non nusquam pro inopia, angustiis & necessariis negotiis sumitur. Plaut. in 4. Epid. Collegæ optimi meique amantissimi, de communis officii necessitatibus prolegomen, excusarunt, & excusatum habuerunt. ¶ A quibusdam appellatione Necessitatis, imo quondam & virtutum religio & communia hæc est sanguinis, familiarum, sive significatur, quæ ἀναγκαῖα dicuntur. Cæsar in 1. Belli Gallici: Quæ mihi videbantur pro nostra necessitate, non labore, non opera, non industria defuisse.

Necessĭtūdo, ĭnis, f. t. Aliquando idem est quod necessitas hoc est, vis illa urgens, quæ nos ad aliquid faciendum cogit. Salustius in Iugur. Coactus etiam necessitudine patriæ arma sumere. ¶ Præterea necessitudo, est cum auctio cum denegatis, vel longinquas, vel etiam mortuorum. [חֹבֶה debitum, מִדְיָן medialis, מִשְׁפָּחָה familia. Gall. Parenté, amitié, affinité. Ital. Amicitia, parentela. Ger. Freundtschafft. Hisp. Amistad. Pol. Powinowactwo, przyiaźń. Vng. Barátság, atyafiság. Ang. Kindrede, frendshippe.] Cic. Familiar. 13. Valeas ergo, si necessitudinem, quæ ab omnibus nostris hominibus necessitudo est, tuaq; in me benevolentia. Salust. in Iugurth. Etiam antea Iugurthæ filia Bocchi regis uxor et necessitudo apud Numidas, Maurosq; eius docuit. ¶ Aliquando Necessitudo ponitur pro necessario, id est, cognato vel affine. Suet. in Augusto. Remisit tamen hasta indicato necessitudinem, amicosque omnes.

Nĕcessārĭus, a, um. Dicitur id quod omnino fieri necesse est. Necessarius est mihi hic census meus. [חֹבֶה debitum, מִדְיָן medialis, מִשְׁפָּחָה familia. Gall. Necessaire. Ital. & Hisp. Necessario. Germ. Nothwendig. Pol. Potrzebny. Vng. Szükséges. Ang. Necessarie.] Cic. Verr. 5. Quòminus id mihi non liceret, nihil necessarium nulla cohortes, nulla tua, nulla patronus, nulla Cōsulum, nulla Senatus, nulla legibus, nulla judicia potuerunt. Idem in Philip. An quisquam bonus necessarium & fatalem omnem casum non timet, hunc ferendum voluerunt. Idem pro Quinct. Rosc. Hæ superiores fuerunt orationes necessariæ, hæc extrema voluntaria. Idem de Nat. deor. Nos et terræ cæremoniis, et omnibus fandis agros necessariis. Idem 1. Officiorum: Adulatores necessarios expetunt divitiæ. ¶ Sunt necessarii hæredes apud Iurisconsultos dicti, Servus hæres necessarius, quia sive velit, sive nolit omnino post mortem testatoris proximus hæres & necessarius hæres fit.

Nĕcessārĭus, m. t. Dicuntur cognati, vel affines, vel amici, & hi quibus ut familiariter soleamus, quòd ea res facit inter eos officia conferantur, aut ne fallo. [מוֹדָעִים notabiles, רֵעִים familiares, si consanguinei. Gal. Parens & allié. Ital. Parente, amico, amata. Ger. Befreundter, verwandter. Hisp. Amigo, pariente. Pol. Powinowaty. Vng. Szomszéd, atyafiak. Ang. Neighbour, kinsman.] Cic. Planc. lib. 13. Epist. Nec habuit quos scias, tam necessarios, qui tibi à patre relicti sint, nec tu esse vel conjunctissimus. Marius Cic. Familiar. 11. Vtinam mihi dari quod mortem hominis necessarii graviter ferrem. Idem pro Cluentio. Quam subito eum totalitates per Stalenum portus, hominem ab utroq; alienissimum, sordidissimum, turpissimum, quàm per bonum atq; amicum, necessarium, quæ commoverunt.

Nĕcessārĭō, & Necessāriè, adverbia. [חֹבֶה debitum. Gal. Necessairement. Ital. & Hisp. Necessariamente. Ger. Nothwendiglich. Pol. Potrzebnie. Vng. Szükségesse. Ang. Necessarily, of necessitie.] Cic. 2. de Invent. Necessarie dem ostrantur ea quæ aliter se dicentur, nec fieri nec probari possunt. Idem. Tota. Nullisq; unius disciplinæ legibus astricti, quibus in Philosophia necessariò parcamus. Terent. in Andr. Tum necessario te spectant, & timent.

Nĕco, as, avi, atum, vel ecui, ectum, are. p. Interimo vel interficio. [הָמִית homicida, קְטַל kaital, idem. Gall. Tuer, occir, mettre à mort. Ital. Vccidere, ammazzare. Ger. Todten. Belg. Doden. Hisp. Matar. Pol. Zabyć. Vng. Megölni. Ang. To slay, to kill.] Democles & Persianus ita dilexerunt, nec præsentia, ut Necavi fecerunt, si ferro occidit. Necui, quasi ei fecavi, id ēq, omnino judicabant de participiis Necatus & Nectus. Sed hæc differentia tempestive à Latinis fingitur. Valla ita definit, ut Necatus generaliter habeat significationem. Nectus, specialem: putatq; hoc posse ex uno esse utendū, nihil addito certo genere mortis. id q, frequentius in compositis: nam simplex Nectus ratiò

legitur. Liv. lib. 21. Fame, frigore, fluvio, fœdissimo cuique. Nec etiam dicimus Nectus fuit, Nectus morbo non autē Nectus ferro: quod, teste Valla, nusquam legitur. Necatus autem dicitur ab is qui ferro, quam qui alio quovis modo interiit. Autor ad Herennū lib. 3. Si accusator dixerit à reo hominem venenō necatum. Nec de homine tantùm dicitur: sed de alio quoque. Colum. lib. 2. Sic omnes adites herbarum præcipitat necatur fame nemo. Augustus. Suet. in Tiberio, cap. 54. Hostes fame necavit. Cic. ad Attic. lib. 9. Parentē patrē fame necādam puerī. Mart. in epitaph. Ovid. 2. de Remedio amoris: Parva necat serpentum spiramina virum. ¶ Necatrix, participium. Ovid. 1. Tristium, eleg. 2: Opponit hanc animā fluctus, truculentaq; precāti, Ore necatrices expectavimus aquas. ¶ Compositum, Enecō, Interneco, & Pernecō. [Quæ omnia & habent penult. corrept.

Nĕcātŏr, ōris. m. t. occisor, interfector. [מַכֶּה percussor. Vng. Gyilkos, vagy ölölő.] Macrob. Saturn. lib. 1. cap. 21: Mortis effectores, Deosque plerunque hominum necatores.

Nĕcrŏmantĭa, æ. f. penult. acuta, Divinatio, quæ fit evocatis ad sua cadavera mortuis. [נְקֹדְמַנְטְיָא. Gal. Necromance. Ital. Negromantia. Ger. Die Kunst der todten durch beschwerung der Teufel. Hisp. Nigromancia. Pol. Wieszczenie umarłych. Vng. Halottaknak valami gonosz modon valo kerdezese. Ang. Necromantie, foretelling by talking with dead.] Tres dicunt fuisse species Necyomantiam, & Sciomantiam. Necyomantiam vocabant, cum ad recens cadaver, calido sanguine oppletum, umbra vel dæmon aliquis magicis carminibus evocatus, per os ipsius cadaveris futura prædicebat. Hujusmodi Necyomantiam depingit Lucan. lib. 6. ubi à Thessalæ quadam maleficæ revocatus ad vitam miles recenter occisus, Sexto Pompeio creatum bell. Pharsalicum prædicit. ¶ Sciomantia autem vocabāt, quum evocare tantùm umbra futura discebant. Dicta est autem Necromantia ἀπὸ τῆς νεκρᾶς, quod mortuum significat, vel cadaver: ἡ μαντεία, hoc est, divinatio. Illi enim divinationis quodlibet genus, sibi solitum permanebat ex cadaveribus mortuorum. ¶ Hinc Necromanticus, νεκρομάντης, dicitur, qui hoc magiæ genere inventus.

Nĕcŭtus, a, um. [מְנֻקָּד punctatus. Gall. La bossa de dinnis de Peyrus. Ital. Nocciuolo. Ger. Ein Nüssbaum mit der Nuss. Böhmen auf die Nussbaumen Wein gebauet hat. Hil. Nucis species quæ nascitur in Asia, glandi similis. Pol. Nayorzechu gatunek wielkiego, gruszkami podobny. Vng. Illyes dio. Ang. An Indian, filbert like, of the nut tree.] Deorum (ut meum est telum) proferentia ignem. Cic. lib. 1. Tusc. Nihil enim ambrosia deos, aut nectare, aut juventute pocula mundi tenente lætari arbitror. Ovid. 4. Metam. Protinus imbuit os: cui nectare corpus Delituit, terramq; suo madefecit odore. ¶ Dictū putatur nectar à privativa particula ν & verbo κτείνω, quod est occido, quòd nō eorum qui moriuntur, sed immortalium deorum sit potus. ¶ Per tralationem accipimus pro quovis vino dulcem. Virg. in Daphnide: Vina novum fundā calathis Ariusia nectar. ¶ Interdum etiam pro melle. Virg. 1. Aen. aut quū liquentia mella Stipant & dulci distendunt nectare cellas.

Nĕctārĕus, a, um, ἀττικῶς. Quod nectaris saporem refert, aut odorem, ut Falernum nectareum, apud Martia. em lib. 13. Flores nectarei, apud Claudianum de nupt. Honorii. ¶ Et & Nectarea herba, alia nomine hac Helenō, & Medica & Symphyton, & Iovis dicta: ex qua conficitur vinum quod dam factum genus, quod Nectaptes appellatur. Vide Plin. lib. 14. cap. 26.

Nĕcto, nexui, nexum, ere, & nexo, nexum, are, & ipso, jungo. [קְשַׁר kasbar, nectere, nexum facere. Gall. Attacher, lier, nouer. Ital. Ligare, annodare. Ger. Knupffen, zu sammen binden. Bel. Cnevaco. Hisp. Tomar, atar, enredar. Pol. Tkać, przędz. Vng. Megkötni, rekeszteni, fogdosni. Ang. To knit, to tie.] Virg. 6. Aeglen Thalie dolū nodes, cui vincula nectit, Quique Horat. 1. Carm. Ode 29. Non ante devictis Sybaræ Regibus, horum Hospes, eris Medo Nectis catenas. Propert. lib. 3. Eleg. 9. Arripit, et nostro nexuit retia lecto. Nectere cæruleos Propert. pro gelu cōstringere, lib. 4. eleg. 12. Alii cum in glaciem frigore nectit aquam. ¶ Eleganter nectere dolum alicui dicimus, pro dolo circumvenire. Livius ab Vrbe primo. Vrbs eodē dolo regi nectitur. ¶ Aliquādo Nectere est in vincula & cōpedes cōjicere cum metu mocū vivere fœneratores homines nobiles, infens obæratis qui tolvere de non crāt, facere tolebāt. De qua re Livius ab Vrbe & Eo anno plebi Romanæ velut aliud initium libertatis factum est, quòd nexi dissolverunt. ¶ Nexus, a, um, participium. & Nexus, us, ui, vide in hāc suo loco. ¶ Hujus verbi cōpositi Annecto, Connecto, Interneco, Obnecto, & Sunnecto, eorum significata vide in suis locis.

Nĕcŭbi, Nealicubi, in nullo loco. [בְּשׁוּם מָקוֹם. Gall. Nulle part, en nul lieu. Ital. Che non in qualche luogo. Ger. Nicht an einem ort. Hil. Nusquam locorum. Pol. Nigdzie. Vng. Sehol, semmiuolt. Ang. In no place.] Jur. Fuit necubi mihi præsō fundō, ne in ullo loco fis. Varro de Re rust. cap. 45. Si erunt imbres ita cum, videndum necubi aqua consistat.

Nĕcŭnde. Ne cx aliquo loco. [מִשּׁוּם מָקוֹם. Gal. De nesse que de quelque part. Ital. Che non da qualche luogo. Ger. Nicht an einem ort. Hil. Nusquam locorum. Pol. Znikąd. Vng. Sehonnan nem valo semmi.

Angl.

Angl. Leall out of any place.] Liv. lib. 2. bell. Pun. Circumspectus necunde impetus in tormentatores fieret.

Necyo, [πνίγω. Gall. To stifle or choke. Ital. Affogare, ammorzare. Ger. Erwürgen, Erdrosslen, oder etwas jo nemen das ein abgestorbnen gantz hatet. Hisp. Matar ahogando, ò sofocando los matando. Pol. Udusić. Vng. Haitag, fojtope. Angl. To stifle, or choke.] Quæ in mortuis, resque funebres, & ad mortuos pertinens, & totum etiam mortuorum fedum, quum pro imperitia defunctorum manibus quiete, mortuorum sepulchra cum facibus & cereis frequentabamur.

Necromantia. Vide NECROMANTIA.

Necydalus, i, m. [νεκύδαλος. Gal. Vn certain vet de terre enyendre de vers qui sont fort laue. Ital. Verme che fa la seta, cavallone della seta. Ger. Ein seidenwurm. Hisp. El gusano de que se haze la seda. Pol. Jedwabnik robak. Vng. Selyem zsizsa féreg. Angl. A kynde of wormes, silke wormes engendred.] Quod docet Plin. lib. 11. c. 22. his verbis: Et de aliis horum origo grandiore vermiculo, genuina protrudens sui generis cornua. Hi nuncupantur. Videndum de quod vocatur Bombyx ex eo necydalus ex hoc ovis mellifolius Bombyx. Ex quibus Plinii verbis constat, Necydalum genus esse vermiculi, aut cerè insecti, quod deinde post sex menses transformatur in bombycem.

Nedum, Ingn. fiert. Nō tantum, quem, minus, minime, minime. Gal. Non seulement. Ital. Non pure. Ger. Nicht allein, nicht allein, sondern auch. Hisp. No solamente. Pol. Nietylko. Vng. Nemhogy. Angl. Not only.] Quibus modis in oratione colligari solet. Vno, quum unum; sententia eodē claudimus verbum ut Fuderem pro te sanguinem, nedum pecuniam. Altero, quum sensum utrinq; sententiæ verbum accōmodamus ut, Fuderem pro te sanguinem, nedum pecuniam: pecuniam cederem. Negativè pro te sanguinem, nedum ibi pecuniam cederem. Negativè fo, non tantum pro te pecuniam, necū pro te sanguinem fuderem. Quū autē affirmamus, id quod gravius est, maximēq; monet, in prima oratione parte ponēdum quum negamus, in quadimorta. Plus est enim fundere sanguinem, quam pecuniam: Minus est & levius peccare aut credere obolum, quam perdere aut fundere sanguinem. Hec Valla hab. ex 3. Nedum, aliquando pro nō solūm, & post recipit, Sed etiam. Nedum, aliquando pro nō solūm, & post recipit, Sed etiam. Cic. ad Att. lib. 11. Te quoniā cuniculi cines, & nedum morbum removēs, sed etiam gravedinem, te vegetum nobis in Graciis libr, & literarum aliquid incertes, etc.

Nefandus, a, um. Quod non est fandum: nefas, quod ne fari quidem licet, ut damnum, execrabilis. [שֶׁלֹא הִתִּירָה הַתּוֹרָה, אֲסוּרָה, מְאוּסָה. Gal. Chose qu'il n'est point à dire ne raconter, tant est mauvaise. Ital. Nefando, scelerato, da non dirsi. Ger. Ein abscheulich sach die nit zu reden ist. Hisp. Cosa fea, sucia, de que no se deue hablar. Pol. Złe rzecz, przeklęta, ktorey mianować nie trzeba. Vng. Istentelen, gonosz, kimondhatatlan. Angl. Abominable, execrable, not meete to be spoken of.] Cic. de Nat. deor. 1: At verò nefandū quidem animal est crocodilus, aut ibis, aut felem violare ab Aegyptio. Idē ad Brutum. Contraq; ejus arma nefanda, parricidia quæ oblata sunt Cæsaris consilio & auctoritate fremuerunt. Virg. 12. Aeneid. Hoc caput, ò cives hæc bellī summa nefandi, Ferte faces propere, ferro, flammisq; sequamur. Ovid. 6. Metam. -atque utinam fecisses ante nefandos. Cōcubitus, vacuæ tenuissem crimina umbras. Virg. 3. Aen. -tetis est gentem effugisse nefandā. q Pro eodē etiā apud antiquos legitur Nefrus, ancta. Lucil. lib. 27: Tartarius qui pœnas ob facta nefantia luit.

Nefandissimus, a, um. [Virg. Detestandus, luctuosus, horribilis. Justin. Hist. lib. 18: Antiochus ex nefandissimū caput, ibi purpura & auro ornatus in cōspectum rei miserorum civium venit.]

Nefas, Impium factum, & execrabile, quasi non fas. [שֶׁלֹא הִתִּירָה הַתּוֹרָה, אֲסוּרָה, מְאוּסָה. Gal. Chose qu'il n'est point à dire ne raconter, tant elle est mauvaise. Ital. Scelerità, scelerataggine. Ger. Ein unfatt, ist etwas das nit zu reden ist. Hisp. Cosa fea, sucia, de que no se deue hablar. Pol. Złość, przeklęstwo. Vng. Istentelen, gonosz, kimondhatatlan. Angl. Abominable, execrable, not meete to be spoken of.] Cic. ad Trebonium: Mihi nefas sit obliviscī. Autor Lamia: sed Pisonem seu capitale nefas operosa cilium arte. Virgil. 4 Aeneid. Ille dolos, dirumq; nefas in pectore vertat. Ovid. 10. Metamor. -arma dum corpore non ea. Pallā nefas animo ne concipe. q Nefas fit. Cic. de Amicit. Absit autem nefas fit, ut aliquid à te rogatum, & impetrasse. q Nefas dicto. Cic. de Senectute: Quorum igitur hæc tam multa de maximo? Quia profectò videri nefas esse dicta, nisi à fortibus & sapientibus. Nefas habere. Idem de Natura deor: Mercurius quem Aegyptii nefas habent nominare. q Nefas alicui mundi est, pariter dixit Seneca lib. 1. de Clementia ca. 23: Parcentibus plures intra eum quem mōs fuerant, quām omnibus secundum fatos accepimus. Multo minus audebant liberi nefas ullum admittere, quandiu fine lege crimen fuit.

Nefastus, a, um. Scelesti, sacrilegi, impii, à fando à farre, quòd ne digni quidē fuit qui fatis vocarentur. [יוֹם שֶׁלֹא הִתִּירָה הַתּוֹרָה לְדַבֵּר בּוֹ, יוֹם רָע. Gal. Plein de toute meschanceté. Ital. Scelerato, malvagio. Ger. Ein unfatt, ein boser

schädtlich, welche nicht hette sollen geschehen. Hisp. Desventurado, desdichado. Pol. Niegodny, przeklęty. Vng. Istentelen. Angl. Wicked, full of all mischiefe and mischief.] Nonius: Nefasti proprie dicebantur lib. 1. de vita populi Romani Varro apud eum, Varro quod adoreum est quo Feleasti uti non debebant. Aiunt alii, Nefastum dictum, quòd sacra publica, parte pro toto, celebrari prohibebantur. Ovidius tamen fari legit. q Alii malunt hujus nominis originem ad fati verbum referre, unde & Nefas, & Nefandus derivationem trahit: ut nefarium dicatur, quod adeò est sceleratum, ut nefari quidē hoc est, nominare dicamus. q Nefarius, a, um id est, profligatus, pernicious, nequā. Cic. pro Sylla: Homines ego fateor capere de manibus, & gladios extorquere potui, sicut tecvolumus acres verò cum sceleratas, ac nefarias res tractare potui, nec tollere. Idem ad Herennium lib. 1: Subitò exorta est nefaria Catonis promulgatio. Factiosus nefarium. Catil. 3. adii Gall. Latrocinia nefarii, Cic. 4 Verr. Scitora nefaria. Catul. ad Fund. q Hinc Nefariè, adverbium hoc est, sceleratè, impiè. Cic. 4 Verr. Quum mutarentur dies, homines q; nefariè fierent.

Nefastus, a, um, adjectivum. Nefasti dies quibus nō licet fari hoc est, quibus non licet Prætori jus dicere. [יוֹם שֶׁלֹא הִתִּירָה הַתּוֹרָה לְדַבֵּר בּוֹ. Ger. Tag zu welchen die Gerichte nit gefeit sein sollen.] Ovid. 1. Fastorum: Hic nefastus erit per quem tria verba silentur. Varro lib. 5. de lingua Latina: Vocantur dies nefasti, per quos dies nefas fari Prætorē, Do, Dico, Addico. Liv. ab Urbe. Nefastos, fastosq; dies feci quia aliquando nihil cum populo agi fas erat. q Nefasti dies, utraque scribitur, & litera notabantur. q Accipitur aliquando Nefastus pro nefario. Plinius lib. 20. c. 11: Ebe, cui sit nocere nefastus fructus dicitur. Cicero de Legib. Quæ; Auguri injusta nefasta, cum falsa dira dextra, tum ea, quæ ex tripudio falsa nuntiata sunt. q Nefasta vertere, pro infausta & omnino. Liv. 6. ab Urbe: Nec quæ tetra nefasta videbantur fore.

Nefrendes, [οὐ τρώγει. Gall. Qui ne mord point. Ital. Quello che non rode. Ger. Ein jung kind das noch nit zehen hat. Hisp. El que no roe. Pol. Co nie kąsa, nie gryzie. Vng. Ami meg nem harapo. Angl. Young children, that have not yet gotten teeth.] Diomedes Varro lib. 2. c. 4. quosdam nomine infantia antiquos, nondum habam frendere quia tunc id est, frangere. Antiqui, teste Festo, Nefrendes Arietes dicebant, quòd dentibus frendere non possint. Alii dicunt Nefrendes, infantes nondum frementes: id est, frangētes. Liv. Adron. Quem ego nefrendē aliū, lacteam immulgens opem. q Sunt qui actiendæ restitutionis disputent, quos Lanuvini apellant Nefrendines, Suetonius, Præterea Nefrendes. Hæc Festus.

Nēgābundus, Negatio, Negativus, Negito. Vide Negm.

Nēglīgo, gis pen. corr. glexi, ctum, ere. a. Cōmuno. Iperno, quasi nec legendo quidē legendum judico. [לְזַלְזֵל, לְבַזּוֹת, לְהַקֵּל רֹאשׁ, לְהַמְעִיט, לְהַשְׁפִּיל. Gall. Negliger, mespriser, ne faire compte de. Ital. Spregiare, non curare. Ger. Verachten, verunachten, etc. Hisp. Menospreciar, no curar. Pol. Zaniedbać. Vng. Ez hetvenmeg semmibe venni, el hanyagolni. Angl. To neglect, to despise, to make no reckoning.] Cic. lib. 12. Famil. Periculum fortunarum, & capitis sui, pro mea salute neglexit. Terent. in Adelph. Peccatum in te id est, neglegere, maximum interdum est hominem. Verrius: Nam Neglego dicitur Varro in Pharm. Quia egens cruda olera seras, generat parentes, neglegentiā. Ibidem: Nam pharetrigē interea mihi leones, ubi hunc neglexere, rogarunt unum. Virg. est quoque hoc verbo Varro lib. 2. de ling. Lat. Non videbatur contemnendum neglegere, quod aut rex Latinus fecisset.

Nēglīgēns, ntis, p. a. & ind. Negligentior, entissimus. [מְזַלְזֵל, מְבַזֶּה, מְקַלֵּל רֹאשׁ. Gal. Negligent, ente. Ital. Negligente. Ger. Nachlessig, unfleissig, unachtsam. Hisp. Descuydado. Pol. Zaniedbawy. Vng. Hanyag, semmibe vevő. Angl. Slouthfull, slacke, negligent.] Cic. lib. 3. Famil. Quanquam me communis negligentiæ non fuit pectum esse defensionem, etc. Negligentia tua fecit, ut, quòd ego neglexi, Terent. in Phorm. Non ne jure negligentia tua, neque id odio fecerunt.

Neglectio, Negligentia, Cicero pro Murena: Accusatorum neglectio.

Neglectus, us, m. q. Pro contemptu. Terentius in Heaut. Hec res nunquam neglectui est mihi. [בִּזָּיוֹן, הַזְנָחָה, הַפְקָרָה. Gal. Mespris. Ital. Dispregio. Germ. Verachtung. Hisp. Menosprecio. Pol. Pogarda. Vng. Megvetes, vetkőzés, hányatás. Angl. Contempte, and light esteeming.]

Negligenter, adverbium. Cæsar. Gal. Negligemment, par negligence. Ital. Negligentemente, con disprezzo. Germ. Unfleissiglich, unachtsamlich. Hisp. Negligentemente, con descuydo y menosprecio. Pol. Niedbale. Vng. Hanyagolva, restelve. Ang. Slouthfully, slackly.] Terentius in Adel. Abstrahā me tam negligenter rogarier. q Aliquando significat Per contemptum. Suetonius de claris Grammaticis, de Cælio loquens: Librum etiam, cui est titulus Parasitaces, edidit, continentem quæstiones curiosas quas professores negligenter ab historiæ parentum acceperant.

Nēgo, as, avi, p. Ex Neo, & ago pro Dico, compositum est. Recusare, inficiari eo. [לְכַחֵשׁ, לְשַׁקֵּר, לְהַכְחִישׁ, לְהַכְזִיב. Gal. Nier, refuser, desavouer, contredire. Ital. Negare, rifiutare, disdire. Ger. Verleugnen, verlaugnen, abschlagen. Hisp. Negar, denegar, desdezir. Pol. Zaprzeć, odmowić. Vng. Tagadni, megtagadni. Angl. To deny, to refuse.]

ἀρνέομαι, ἔφην ἀπὶ φημὶ. Gal. Nier. Ita. Negare. Ger. Leugnen/ verneinen. Bel. Ontkennen. Hisp. Negar. Pol. Przeczyć, zaprzeć się. Vng. Megtagadom. Ang. To deny.] Cic. pro Milone: Negant iuxtam lucem fas esse cum, qui à te hominem occisum fatcatur. Idem de claris Oratoribus: A' Mario, si fateris, sumptibi multa: aurū si negas, sumpsisti. ¶ Interdum accipitur pro Reculo, ai, nō ad verba solum, verumetiam ad facta extenditur. Terent. in And. Hic tunc nō cubitat, quem te ductum neges. ¶ Hujus composita sunt, Abnego, Denego, Pernego, quod est perfectè & constanter nego. Plaut. in Asin. Vbi credidum quòd ubi sit datū esse pernegatis. Subnego, Aliquantum nego. ὑπαρνέομαι. Cicer. Tribus in præfatione Topic. Verumtamen quod præsenti tibi propè fabulam legerem, &c. Et habent penultimam correptam.

Nĕgātio, onis, f. t. recularia. [מרה dibbah, כחשה, ἄρνησις. Gal. Negation, maniere de desdire. Ita. Negatione. Ger. Leugnung/ verneinung. Hisp. Negacion, vèr de negar. Pol. Odmowienie, zaprzenie. Vng. Tagadás. Ang. A denying.] Cic. pro Sylla: Eandē vim esse negationis hujus, quam si extra coniurationem hunc esse fecisse dixisset. Idem de Partit. Negatio, in locatio q, fatio. Idem 2. de Inven. Disparatū est id, quod ab aliqua re per oppositionē negationis separatur: hoc modo: Sapere & non sapere. ¶ Negatio postposita negationi, non semper habet vim affirmādi, sed interdum magis negandi: ut quum aliena pro universali ponuntur, & particulares sequuntur, hoc modo: Nullas accepi à te literas, nec brevis, nec prolixas. Virg. 3. Georg. Nulla, neq; tam nē Libyæ quadrupes, nec grandior alligit herbas, quam una sola negatio postposita negationi negat: ita rarenter adsequens jungatur cum Quidem. Cic. Tusculo: Nec erat, ne adversari quidem. In hujusmodi enim locutionibus sic hariditur tempus aliqua prioris membri, ut quum dicor: Nō tibi hoc persuaderet, ne Deus quidem desideratur nominativus Aliquis, vel similis: hoc modo: Nemo hoc tibi persuaderet, ne Deus quidem, cui omninō est credendum. Terent. in Heaviten. Agrum in his regionibus melior nē neque pretii majoris habet nemo. ¶ Aliquando etiam quæ negationes inveniuntur positæ pro una. Varro de vita pōpuli Romani: Qua abstinentia viti, mulieresq; Romanæ fuerint, quòd à rege nunca rerum noluerit nemo accipere, &c. Quid si volueris, legendum facili errato ab una in alteram literam? An non hoc totū Grāmatici scimus periti? Tres negationes pro una ponuntur. Terent. in Andr. Neque haud dicas tibi non prædictum. ¶ Aliquando etiam præpositiones negant, ted hoc solùm in compositione: ut indoctus, idem est quod non doctus. Sic etiam apud Græcos ἄφρων, idē est, quod sapio: ἀπράγμων, idem quod delicio.

Nĕgōtiōsus, a, um, & negotiosus, a, um. Quod negat: [אכחשן mechabbesh. נאם meon. ἀργὸς, ἀνάπραγτος. Gal. Negotif, qui ne mesle de rien. Ital. Negativo, che nega. Germ. Das da leugnet. Hisp. El que niega à ssse para negar. Pol. Zapierciaiący się. Vng. Tagadó. Ang. That denieth.] ut actio negativa. ¶ Actio negativa sive negatoria, apud Iurisconsultos quæ verbis concepta negamus, per quam aut libertatem, aut servitute vindicamus. L. 5. D. Usufr. petat. L. 2. §. 4. D. de servit. vind.

Nĕgūntĭa, æ, f. p. Negatio. [מכחש chabbesh. Vng. Tagadás. Ang. A denying.] Cic. in Topicis: Deinde addunt conjunctionem negantiam, sic, Non & hoc est, & illud.

Nĕgĭto, as, frequentativum. Plaut. Merc. Abnuere, negitare adeò me nanum suum. Idem Bacchid. Vix quiescam negito.

Nĕgātus, a, um, participium. [מכחש mechabbesh. מאן meen. ἀρνούμενος. Gal. Nié. Ital. Negato. Ger. Abgeschlagen. Hisp. Negado. Pol. Odmowiony. Vng. Megtagadattatott. An. Denied, refused.] Ovid. 15. Meram. Nimirū in vetitā tempes, cupimusq; negata. Horat. 3. Carm. Odor. 2: Virtus recludens immeritis mori Cœlum, negata tentat iter via.

Nĕgans, ntis, participium, seu nomen ex participio. [מכחש mechabbesh. מאן meen. ἀρνούμενος, ἀρνούμενον, ἀρνούμενον. Gal. Niant, qui nie. Ital. Negante. Ger. Leugnend. Hisp. Negador, que niega. Pol. Zapierający się, kto zaprzecza. Vng. Tagadó. Ang. Denying, refusing.] Cic. in Topic. Sunt etiam valde contraria à ia, quæ appellantur negantia, ea δεύτερα ἀντικείμενα Græci, contraria ajentibus: ut, Si hoc est, illud non est. ¶ Negatur impersonale. Ovid. 1. de Arte: Si tibi pertutum plic: dumque negabiter ter.

Nĕgōtium, ii, n. s. Occupatio, munus, opus: à Nec, & Otium, quasi non otium: hoc est, opus, sicut à Nec, & Lego, Neglego: e, mutata in g, sicut in Quingenti, quamvis à centum deducti sit. [עסק iskah, מעשה, עניין, ענין. Gal. Negoce, affaire, chose, faire. Ital. Affare, negotio. Ger. Ein geschefft. Bel. Een geschäft. Hisp. El negocio. Pol. Sprawa, potrzebowanie. Vng. Mukadolog. Ang. Business, affaire.] Cic. 1. Offic. Peregrini officium est, nihil præter negotium suum agere. Idem pro Flacco: Non debuit, quum Prætor esset, suum negotium agere. ¶ Negotium dare, est imperare. In mandatis dare, mandata dare, mādare. Cæsar lib. 2. Cōmentarior. Ipse quum primùm pabuli copia esse inciperet, ad exercitū venit: dat negotium Suessionibus, reliquisq; Gallis, qui finitimi Belgis erant, uti ea, quæ apud eos gerantur, cognoscant. ¶ Aliquando negotiū, accipitur pro labore & molestia. πρᾶγμα. Cic. Comificio: Est periculum ne patiebar animo, te à me digreditamen eo tēpore me consolabar, quòd & in summum etiam omnī te tre arbitrabar, & ab impendentibus magnis negotiis discedere. Idem Fabio: Adhibui diligentiam, quoties Senatus fuit, ut adessem, plurimumque in eo negotii habui. Idem Att. lib. 4: Nolo enim negotii Quintum Fratrem habere quicquā. Terent. in Prologo Andriæ: Poëta quum primùm animū ad scribendā appulit, Id sibi negotii credidit solùm dari, Populo ut placerē quas fecisset fabulas. Quo in loco Negotium, teste Donato, accipitur pro cura, & molestia. πράγματα. ¶ Facessere negotium, Est molestiam exhibere. πράγματα παρέχειν. Cic. App. Pulchro: Quum est allatū ad nos de temerariis eorum qui tibi negotium facesserent. ¶ Est mihi negotium, Terent. in Adelphis: Sūrabar quid hic esset negotii tibi. ¶ Aliquando negotium accipitur pro controversia, vel dissensione. Cic. ad Att. lib. 7: Verumtamē video mihi cum homine audacissimo, paratissimoq; negotium esse. Celius Cic. li. 8. Epist. Vt existimarent homines, Pompeio cum Cæsare esse negotium. ¶ Item Negotium dicitur factum, de quo est quæstio: unde dicta est Cōstitutio negotialis. ¶ Negotium pro remedio apud Plautum in Captivis: Neq; de hac re negotium est quin malè occidam: Id est, nullo remedio occurri potest quin malè occidam. ¶ Negotium est apud eundem in Milite, pro Ita oportet, Sic res postulat. ¶ Nullo negotio, pro facilè. Cic. ad Attic. lib. 8: Iturabat ad summam, quòd nullo negotio faceret, amicissimum mihi Cæsarem esse debere. Idem lib. 4: Cato, qui tenere Siciliam nullo negotio potuit.

Nĕgōtĭŏlum, diminutivum. πραγματεῖον. Cic. ad Quint. Fratr. lib. 2. Erit nescio quid negotioli.

Nĕgōtĭŏr, aris, dep. Negotia gero, & mercaturæ operam do. [סחר sachar, מעשה בסחורה, ἐμπορεύομαι. Gal. Trafiquer, negocier. Ital. Negotiare, trafficare. Germ. Werben/ handlen/ kauffmanschafft treiben. Bel. Handelen/ coopmanschap doen. Hil. Negotiari, mercari doen. Pol. Kupczyć, kupuję. Vng. Kereskédem, makálkodom. Ang. To bargain and sell, to exercise Merchandize.] Cic. lib. 3. Offic. Quum se Syracusas otiandi causa, non negotiandi contulisset. Idem Servius Sulp. lib. 13. Epist. M. Curius qui Patris negotiatus id est, mercaturæ operā dat. ¶ Negotiari animas, apud Plin. lib. 29. c. 1: est accepto pretio homines interimere, & velut addendarum animarum negotiationem exercere. Nec dubium est, quin omnes istos tamā novitate aliqua aucupantes, animas statim nostras negotiari; hoc est, animā & vita nostra ad quæstum & negotiationem suam abuti.

Nĕgōtĭātor, m. t. Præfectus negotiationis. [סחר sochēr. ἐμπορικὸς, ἐμπορος. Gal. Negotiateur, marchant, trafiquant, facteur. Ital. Mercante, factore. Ger. Ein Gewerbsmann. Hisp. Negociador, mercadero. Pol. Kupiec, kupuje. Vng. Kereskédő, makálkodó. Ang. To bargain and sell, to exercise Merchandize.] Vnde Labeo: Negotiatores servi videntur, qui præpositi sunt negotii exercendi causa, veluti qui ad emendū, præpositi sunt negotii exercendi causa. Cic. lib. 1. Epist. ad Quint. Fratr. Improbus negotiator, paulò cupidior publicanus. Idem 5. Verrina: Qui plus existimet apud ictissimos senatores, pecuniam, quàm apud tres negotiatores metum valere. Mercis lordidæ negotiator. Quint. lib. 1. cap. 12: Quod si tamē recte quis cōsideret, inter mercatore & negotiatore hoc interesse videbit: ut mercator dicatur qui expectandis aut imporādis mercibus operā dat, easq; vēdit. Negotiator verò nō qui merces extrahit, sed qui in cumulo vino, frumēto, & vēdendo, tuendisque & arandis agris, suam industriam ponit.

Nĕgōtiātrix, t. c. [Ang. Makaloda, makaloda, kereskédő.] Paulus D. lib. 34. Tit. 2. Leg: Cum rectatrix negotiatrix fuerit.

Nĕgōtĭātio, f. t. [סחר sachar, vel sachir.] מסחר misshēr. ἐμπορία, ἐμπορεία. Gal. Trafique, marchandise. Ita. Traffico. Ger. Gewerbt handlung mit kauffmanschafft. Hisp. Aquella obra de negociar. Pol. Kupiectwo, kupuję. Vng. Makalodás, kereskédés. Angl. Buying and selling, Bargaining. Vng. Makalodás, kereskédés. Ang. Buying and selling, merchandize.] Ipso Mercatura Quintil. usus est. Colum. lib. 1: Hæc enim negotiatio curam vilicæ avocat. Cic. Cecinna lib. 6: Vt ad eā iquitas Asiaticæ negotiationis proficiscare. Negotiatio dicitur in mercaturis faciendis, veluti negotiatio sagatia. l. 52. D. pro Socio. Hotomanus.

Nĕgōtĭōsus, a, um, Quod est negotiis plenum. [מעסק מאד, מעשים רבים. Gal. Qui a beaucoup d'affaires. Ital. Da fare, pieno di faccende. Germ. Geschefftig mit geschefften beladen.] Hisp. Lleno de negocios. Pol. Sprawny, potrzebowanie, potrzebujący. Vng. Munkás, sok munkám, dolgos. Ang. That hath much business to do.] Salustius: Prudentissimus quisque, quæ maximè negotiosa erat. Res negotiosa id est, difficilis, & in qua multū sit negotii & laboris. Plautus in Stichō: Aecepol rem negotiosam: quid sit, nihil etiam scio. Cic. pro Murena: Habuit hic lege Titia provinciam tacitam & quietam: tu illam cui quum Quæstores sortiuntur, etiam acclamari solet: Hostiensem, non tàm gratiosam & illustrem, quam negotiosam & molestam. ¶ Negotiosi dies: hoc est, profesti, diebus factis oppositi. Tacit. lib. 13: Eoq; oportere

divisi

dividi sacros, negotiosos dies, quo cis divina colerentur, & humana non impedirent.

Nĕgōtiōsĭor, comparativus. [Vng. Mosek, negsah mokaix, resheb.] Senec. 2. de Ira, cap. 11. Quid erat dulcius negotiosius?

Nĕgōtĭōsus, Ad negotium pertinens: negotiosus. Gal. Affairé à charge, negotieux. Ital. Pertinente a negotio, negotioso. Ger. Zu thun habend, geschäfft gebend. Hisp. Perteneciente a negocio. Pol. Do sprawy należący. Vng. Mokaix, shigos, resheb. An. Belonging to business. Cic. 1. de Invent. Rhet. Constitutio negotialis apud Rhetores. Cic. 1. de Invent. Hæc constitutio partes duas videtur habere, judicialem & negotialem. Quint. lib. 1. cap. 12. Hi, quorum ethice negotiosi, affectuum rudes sunt, negligentes.

Nĕgōtĭum, ĭi, adj. Divum. [Vng. Mosha, sheda kemkoss.] Spartianus in Pesc. Naves quinq; ad Indos negotiorias sæpè transmisit. Lampridius in Alex. Severo: Aurum negotiatorium & coronarium Romæ semel fundi est, quod negotiatores principibus pendere solebant.

Nem, pro aliquando sumpserūt veteres, quod & pro nisi etiam interpretor.

Nemo, inis, gen. com. 1. compositum videtur à Ne & Homo. [Ghe, ghe-com. Gal. Nul homme au mõde, nully. Ital. Nessuno, niuno. Ger. Niemand. Hisp. Ninguno. Pol. Żaden. Vng. Senki. Ang. No man.] Nam de solis dicitur hominibus. Terent. in Eunuch: Nemo est quem ego magis hoc cupiam videre, quàm te. Nemo homo, pro nemo omninò. Cic. lib. 14. Famil. Epist. Postea quam mecum in bello, atq; in rem fuit tam tam in eo virtutem, prudentiam, fidem, tantamq; erga me benevolentiam cognovi, ut hominem nemiam plurimi faciam. ¶ Nemo hominum, pro Nemo est hominū. Terent. in Eunuch. Ego homo dolosus? nemo est hominum qui vivat, mmus. ¶ Nemo pro nullus. Cic. Famil. 9: Contigit enim mihi, quod haud scio an nemini: ut summa fovearis animadversionis non modo non invidiosa, sed etiam popularis esset, & cum bonis omnibus, tum infimo cuiq; gratissima. Idem 2. Offic. Quod quum omnibus est faciendum, tum haud scio, an nemini pluris quàm tibi. ¶ Non nemo hoc est, non nullus. Idem pro lege Manil. Quum esset non nemo de Senatu, Qui diceret, non oportere, &c. ¶ Nemo etiam non nemo quam ceteroquin dicunt. Terentius in Andr. Hoc scio unum ego, neminem peperisse hic. Plautus Cistel. Vicinam nemo nemem amo meritò magis quam te.

Nempe, Adverbium confirmantis, quod aliquando cum interrogatione ponitur, aliquando sine interrogatione. [פן אמנם, ha-ken, ha-ken, & hem. Gall. Certainement. Ital. Certamente. Germ. Freylich, warhafftig, ja. Hisp. Ciertamente. Pol. Zaprawdę. Vng. Bizonnal, vgian vgian. Ang. Surely, verely.] Cic. pro Ligario. Apud quem hæc dici Nempe apud eum, qui quum hæc faceret, me tamen ante quàm ab, reipublicæ reddidit. Hic, Nempe vim respondendi elegantem habet post interrogationem. Idem pro Milone. Quid ergo tulit Pompeius tempori quæreremus. Plautus in Menæchmis: Nempe Menæchmus? M. Jubeo hercle verò. Sine interrogatione posuit Terentius And. Nempe hoc sic esse dictum opinor patrem. Quint. Nempe eum in hoc plurimùm laboris exhaurietis, ut Rhetoricam ordederemus bene dicendi scientiam & utilem, & artem, & virtutem esse.

Nempe, Nisi, etiam, vel nempe, inquit Bell. significat.

Nĕmŏrālis, nemoralis, pen. corr. a. [מיער, יער, Nesh-hadóvge, Sanscr. Gall. Sauvage. Ital. Boschereccio. Ger. Im walde wachsend. Belg. Een bosch ofte woudsaet. Hisp. Boscaje, silva, monte. Pol. Ger. Vng. Erdei, liget. Ang. A grove of pleasure or forest.] Proprie dicitur, silva voluptatis causa comparata, & olea arum tatis causa vel ut opponat hoc est, à pascendo, sive quòd nemoris glandibus olim homines victitarint, sive quòd in eo greges arbor arumenta depasci soleant. Nemora (inquit Festus) significant sylvas amœnas. Virg. 6. Æn. Interea videt Æneas in valle reducta Seclusum nemus, & virgulta sonantia sylvis. Idem eodē lib; inimica refugit In nemus umbriferū. Ovid. 6. Fastorū. Est nemus vbi densum, tectum ab omni Voce locus, si non altrepere serpis aquis. Horat. 1. Carm. Ode 12. me gelidā nemus Nympharumq; leves cum Satyris chori Secernunt populo. ¶ Nemus etiam, teste Sipontino, peculiariter appellatur locus quidam haud longè ab Aricia, in quo lucus est quod Speculum Dianæ dicitur. Hinc Aricia dicitur nemoralis.

Nēmŏrōsus, a, um, Nemoribus abundans. [Vng. Erdeis. Gal. Plein de bois. Ital. Boscoso, pieno de boschi. Ger. Waldechtig, das voll Wälden ist. Hisp. Lleno de montañas, ó de montecuelos. Pol. Pełny drzewa. Vng. Berkes, liges. Ang. Full of woods or forests.] Plin. Epist. 10. Mediolanenses colles antiqua cupressu nemorosos, & opacos. Colum. lib. 2. cap. 2. Montem non tam altum & asperum nec nemorosum, & herbidum nasci nè probaverint. Ovid. Epist. 15: Est locus in medio nemorosis vallibus Ide. Virgil. 2. Æneid. Iam medium apices tenet fida nemorosa Zacynthus.

Nēmŏrōsus, se, um. 2. Quod ex nemore est, aut quod in nemore natus est. [Vng. Erdeis, ligetzi. Gall. De bois, sauvage. Ital. Di bosco, selvaggio. Ger. Das auß dem Wald ist. Hisp. De monte, ó montecuelo.

Pol. Leśny. Vng. Berdo, berekbol való. Ang. Of a forest.] Columel. lib. 9. cap. 4. Sed ex omnibus deterrima natæ mel in arcus nemorense, quod ex spino atq; arbuto provenit. ¶ Nemorensis nemorense, quod ex spino atq; arbuto provenit. ¶ Nemorensis rex dicebatur, qui Dianæ Aricinæ sacrificus præerat. Sueton. in Calig. Nemorensi regi, quod multos jam annos possederat latrocinio, vastatorem adversarium immanem.

Nĕnŏ, ās, is, adj. Quod est in memore. [Vng. Emlekezhetes, szokásos. Gall. Dessus ce sujet. Ital. Di questo. Ger. Das der Wahrheit. Hisp. De lo que ya dixe. Pol. Tamto. Vng. Berek, berekben való. Ang. Of a forest.] Mart. lib. 13. Mittit præcipuos nemoralis Aricia pisces. Nemoralis tenebris, & Nemorale hoc est nemoris Aricini vocat. Ovid. 1. de Arte: Hæc sibi barbarum scripsit nemorale Diana. Idem 14. Metam. Quæq; colunt Scythicæ fagum nemorale Dianæ.

Nemŏrīvăgus, a, um. Quod in nemore vagatur: [Vng. Emlekezhetes, szokásos. Gall. Vagant par les bois. Ital. Vagante per le selve. Ger. Waldschweiffig. Latin dem Wald herum schweiffend. Hisp. Que anda y vaga por los montes. Pol. Pogląd bogaty, wiejski bogaty. Vng. Berekben ingadozo, bolyongo. Ang. That wanders in the forest.] ut Aper nemorivagus. Catul. de Berecynth. ait: Vbi cerva lyncibus, aut aper nemorivagus. Catul. de Berecynth. ait: Vbi cerva lyncibus, ubi aper nemorivagus.

Nenum, pro Non apud antiquos reperitur. Lucil. Sed tamen hoc dicas quid est, nenum molestu est. Varro. Si hodie nenum venerit, eras eadem si venerit, eyo. ex Nonio.

Nĕo, nes, nevi, netum. Significat filum torqueo: ebq; proprium mulierum. [Vng. Szovni, szovom. Gal. Filer. Ital. Filare. Ger. Spinnen. Hisp. Hilar. Pol. Przędę. Vng. Szovni, szovom. Ang. To spinne.] Iustinus lib. 43. Invenit rem inter finitimorum greges parvulam colo nentem. Plin. lib. 33. cap. 3. Superq; omnia mentum, ac toxitum lanæ modo, & sine ossa. Silius lib. 3. Indum Quod nobilis nevere manus. ¶ Hinc Pernĕo compositum.

Nĕŏgămus, a, um. [Νεόγαμος. Gall. Nouveau marié. Ital. Sposo. Germ. Der neuwlich gewehlet hat. Hisp. Esposado. Pol. Zaślubiony, poślubiony. Vng. Vyhazos. Ang. A newly married man.] Qui recens uxorem duxit.

Nĕŏmēnĭa, pen. acuta, neomenie, Latine Novilunium, vel prima dies lunæ, aut mensis. [Pol. Now. Vng. Vy holdnak vnnepe.] Græci enim menses suos ad Lunæ cursum dirigebant, & primo novilunio dies mentes suos aspiciebant.

Nĕŏphȳtus, pen. corr. νεόφυτος. Novel us, quasi nunc natus. hoc est, novum germen, novi plantæ.

Nĕŏptŏlĕmus, pen. corr. Virg. [Ger. Ein newer vber angedrohter Krieg mann.]

Nĕŏtĕrĭcus, a, um. Recens: [חדש, chadásh, chadásh. Gall. Nouveau nouveau. Ital. Nuovo, novello. Ger. Neuwer. Hisp. Moderno, nuevo. Pol. Nowy, świeży. Vng. Vyonnan való, vy. Ang. Newe, of late time, a fresh matter, fashion.] a νέος comparativo Græco νεώτερος. Iocosum. Varie Neoterici temporum dicuntur recentiores, quibus opponuntur Antiqui, vel prisci.

Nĕŏtĕrĭcē, adverb. Novè. [νεωτερικῶς. Vng. Vyonnan, vyan.] Ascon. in Pædianum in Divinat. Hoc quod levius & Ciceroniano dictum & novatum putarunt.

Nēpa, æ. f. Animal venenati, cancle simile, quod Latinè Scorpius dicitur: nam, teste Festo, nepa Afrum est [נעקרב, Gall. Vn escrevisse. Ital. Scorpione. Ger. Ein Scorpion. Hisp. Escorpion, ó alacran. Pol. Scorpion. Vng. Scorpio.] Cic. lib. 2. de Finibus: Perque angiportus quærere antrorsum, versum, retrorsum, cumbere oculis videre bovem, nepam non item, quippe natura eam & ad circumeundum ducem. Hujus nomen prima corripitur. Manilius lib. 2: pictaque ad sydera ducunt Exigonem, clunemq; nepæ. Natura hujus est, ut in parietinis latebras delectet, & quàm quod sectetur, retrocedat. Plaut. Casin. Recellim, cedo mi ad parietem intrabor nepam. Capiendus est horum diu cum venia mihi. ¶ Festus Nepa Afrorum lingua dicitur, quod Cæcera appellatur, vel ut quidam volunt, scorpius.

Nēpĕrĭdĭum, ĭi, neut. gen. ναπερίδιον, Herbæ genus est, quæ vino injecta ebrietatis dicitur, memoriq; hilaritatē inducit, undè & nubsidia eadē esse putantur in Bacchio, cum scribit Plin. eandē habere vim: tabas exhilarandi virtute hanc herbæ nomē credidit inditū, à privativa particula, & κῆδος, luctus. Plin. lib. 14. cap. 21. Afferunt & lætitiæ vim eidem potui in vino, quam nepenthen Homero cubō carmina omnes abolentur. Quā prægrauū ab Homero cubō carmina omnes abolentur.

Nepera, pen. corr. Eve Nepta. Herbæ nomen. [Germ. Nepta gewechs mit weissen blůmen, Katzenkraut.] Virgil. PASCUA.

Nĕphălia, [νηφάλια. Pol. Trzeźwia biesiada. Vng. Szive mitsoda ivasok.] Sunt orgia festa erant, in quibus no vinū, tū aqua multa libabatur. Græci enim νηφάλια tobrios vocāt. Apud Athenienses fiebat νηφάλια Jovi: id est, Jobrium sacrificium. Soli, Lunæ, Mercurio, Nymphis, Aurorę & Ventis, in quo ſura reddebant: id est, ligna famulantia rebus divinis, quæ hi per se vino, sive, & mero non essent. Vide Chiliades Erasmi.

Nephelides, Maculæ oculo minus profundæ & leviores.

Nephremetes, Barbarè pro Nephritide.

Nephrĭtis, dis, pen. prod. [νεφρίτις. Ger. Nierenwech.] Renium morbus,

morbus, quam scilicet calculo, aut ulcere renes infestantur: νεφρὸς enim Græcis renes sunt unde Nephritici dicti, ἀπὸ τῶν νεφρῶν, qui renum morbo laborant.

Nēpa, æ, m. c. Qui ex filio filiave natus est, telle Festo: quòd natus pătris prædicatur quàm fama. [בֶּן Hebr. ἔφηβος, ἀγένειος. Gall. Neveu. Ital. Nipote. Ger. Ein Enckel von Sohn oder Tochter. Bel. Een Neef. Hisp. Sobrino. Pol. Od wnuczęcia przezwisko, mesz. Vngar. Vnoka. Ang. Nephew.] Cic. pro Deiotaro: Crudelis Castor, ac dirum sceleratum & impium, qui nepoti avum in discrimen capitis adduxerit. Ejus relativum est Avus, sicut Proavus relativum est Pronepotis, & Proavia Proneptis. Eremus Proavus, aut paternus vel maternus pater: & Abavus proavi paterni vel materni paterni vel materni pater: & Abavus proavi paterni vel maternæ pater à quo Abavia, relativumq; ejus Abnepos, à quo Abneptis. Hujus rursus pater dicitur Atavus: Atavi autem pater Tritavus: quibus reciprocè relativa Atnepos, & Trinepos, Atneptis, & Trineptis. Qui vero post trinepotem sunt. Minores dicuntur: sicut post tritavos, Majores. ¶ Nepos ex fratre, idem est qui nepos à patris. Nam quòd hic antea scriptum erat, Nepote ex fratre aut sorore esse nihil aliud quàm filium fratris aut sororis, ineptum est. Appellatur enim ille non nepos à patris frāt. Ejus. Paulus Iurisc. lib. 15. de grad. Illud tamen, notandum est, non quemadmodum à patris matrisq; fratres & sorores: ita à fratris sororisq; filios filiasque nomen speciale cognationis habere: sed ita demum à fratris sororisve filios filias. Neposem autem ex fratre pro fratris filium cōstituisse docet Cato in Z. de Legationibus. Velut, inquit, si frater cuidā patruus sit: fratris filius nepos ei recte dicetur. Idem Imp. Iust. C. de suppris. Quod vero eruditi nōnulli testamentum C. Cæsaris quo filios inquam erat Saturum nepotes hæredes scribit: C. Octavium & eadem ita interpretantur, Neptes ex sorore quidem est, sororis filios, plane avunculo est quam fratis consuevit. Octaviam ex Attia sorore C. Cæsaris Elia natam scis. Ex Hotomano. ¶ Quandoq; neptes, Pafleri, sobrinæ vocantur. [Pol. Potomkowie. Vng. Vnokok. Vng. 6. Aen. Fortè secuti horum numerum, clarissq; nepotes videt, posteros & ex Iulo suos nascituros. ¶ Per translationem etiam Neptes dicuntur res illæ vitiū tractationis, quæ posteriori loco exoriuntur: ita dicit, vel quòd inutiles, ac ferè Latinitate, quàm abfuturas vitiis futuris, quam ipsi nascuntur: vel quòd ad successionē veterum palmarum, velut nepotes in majorum suorum locū succrescant. Colum. l. 4. cap. 6. Ex eo loco ubi ce nepotem ademeris, confestim alterum fundit. Idem: Omnes ejus intra id latus nepotes cruris sepiūs decerpentis. ¶ Nepos etiam dicitur de multis. Idem lib. 6. cap. 17. Itaq; ejusmodi emissarios nepotibus magis, quàm filiis utilior est. ¶ Item nepotes dicuntur homines nequā, cīsiones, & decoctores, ἀσωτοι. Cic. 2. Catil. Quis gaudeo, quis nepos, quis adulter, quis percitus invenitur potest, qui cum Catilina non familiarissimè vixisse videatur? Idem in Rull. Vt in rebus tuis, ita in repub. luxuriosus nepos. Sine dubio autem citius & homines perditos, nepotes veteres appellarunt, quòd qui pueri, patre mortuo, jo avi tutelam venirent, saltu evadere cōsueverint. Nam & judices graviores, patrios fere sunt avos. & si fieri ille velint: facilè, propter ætatis imbecillitatem à pueris pœnam meruisse solutis contemnuntur. Nam quòd antea hic scriptū fuit à Nepa corruptione dici Nepotes, vel male falsum esse intelligitur, quòd Nepa Atticum vocabulum est, teste Festo: Romani autem tam longe sua linguæ originem petere non consueverunt. ¶ Nepos autē antiquis & de fœmina dicebatur. Ennius apud Nonium: Diana pios quas æramnas teruncii.

Nēpōtālis, dicitur adverbium. [Sobrio. Plaut. in Milite: Si te salvum hinc remittimus ire Venerium nepotalem.

Nēpōtor, d. p. Luxuriosè & prodigè vivo. [Rozrzutnie żyć. Gal. Viure en fol prodigalment. Ital. Dissolutamente viuere, prodigamente. Ger. Ein Enckel oder Verschwender leben. Hisp. Sobrinar, gloriarse. Polon. Rozrzutnie żyć. Vng. Tékozlóan, vnoka módra élek. Ang. To liue riotously.] Seneca de Beneficentia lib. 1. cap. 15. Vetō liberalitatem negotiari. Hæc est in prodigalitatem certi, & in eum confert qui nequiter profuturus est. Tertull. in Apologetico: Arrippus in purpurā nepotatur.

Nēpōtōsus, hujus nepotosa, Veracius, & vitæ luxuriosæ. Ἀσωτος. Alia tenuiliter ac nepotosa ambitio.

Neptis, hujus neptis. Cic. Qui ex filio, filiave nata. Est enim fœminini generis à Nepos. Neptis. Vrf. Nipote. Ital. Nezza, nipote. Ger. Ein Enckel oder Enckelin Töchter. Hisp. Niera. Pol. Wnuczka. Vng. Unoka. Ang. A niece.] Cic. de Claris Orat. Ergo illam patris eleganti simillimam videmus, & filias ejus Mutias ambas, quarum fœmina fuit natus, & neptes Licinias. Ovid. Epist. 8. arbitrium neptis habebat avus.

Nēpōtōsus, a, um, ἀσωτος. Suet. in Calig. Nepotinis sumptibus omnium prodigorum impensa superavit.

Neptunus Fructus id est, galaxies in vitibus: lege Nepos.

Nepus dicitur impurus unde & Nepa, quòd impurum sit animal, de quo vide in NEPOS.

Nēquī, adverb. significat Ne per aliquem locum, aut Ne aliquā ratione, μήτε. Virgil. 1. Aen. Nequi sine dolos, medijsve occurrere possit. ¶ Hinc & nequa compositum à Ne, & Quis, quæ, quod: pro ne aliqua. Cic. in Verr. act. 1. Tamen nequa deductio fieret, magna ex parte tua potestas erat.

Nēquālīā, Sunt excrementa. Festus.

Nēquam, Nomen indeclinabile, quod apud veteres significabat hominem nullius pretii, quòd ne tanti quidem sit, quanti quod habetur minimi. [חִנָּם Hebr. δωρεὰν, ἀχρεῖος. Gall. Vaurien, meschant. Ital. Huomo da niente. Ger. Ein nichtige leichtfertige Verschorne Schalck. Hisp. Hombre de poca estima. Pol. Nieprzydatny. Vng. Semmirekéllő, semmire való, gonosz, rósz gazember. Ang. A naughty person, a knaue.] Varro Nequam ex Ne & Quicquam modo à Gellio citatus extrita, componi videtur lib. 4. de lingua Latina. Quodam à nequam quòd nihil quæat, nullique rei aptus. Caper docet Nequam significare non malum, sed inutile: ex quod vel ex eo apparet, quod Cicero de Oratore Servo nequam opponit Servum frugi. Iisdem (inquit) verbis & laudare frugi servum possumus: & si est nequā, jocari. ¶ Aliquando etiam Nequam accipitur pro lascivo, petulanti, libidinoso, & prodigo. Cic. 2. Philipp. O hominem nequam! (nihil enim possum magis proprie dicere) ergo ut te cætamitum nec opinatò quōd ulcisci dixisse, præter spem mulier aspiceret, idcirco urbem terrore nocturno, totam multorum dierum metu perturbasti? Gell. lib. 9. cap. 12. Persuadendi cuidam adolescenti Lucano, qui apprime tum mo genere natus erat, sed luxuria & nequitia pecuniam magnam consumpserat, exempla de ea re exempla vide apud Gell. Cic. pro Dejot. Dixit perdant fugitivi ita nō modò nequam & improbum, sed & famosum & amēsum. Ero nequiter usus est Plautus. Portui, Oratq; forū fore utile liberum præbere. Vel nequam Scriptum claim, nequis Arbiter.

Nequior, & Nequissimus. Colum. lib. 12. cap. 1. Nulla est nequior hominis amplior custodia, quàm quotidiana operis exactio. Naturi id verum. Marci Catonis oraculum: Nihil agendo homines malè agere discunt.

Nequiter, A' Nequam, luxuriosè, intemperanter, profusè, [Sotnie. Gall. Meschamment. Ital. Malamente. Ger. Lasterlich. Hisp. Malo, desenfrenadamente. Pol. Rozpustnie, Vng. Semmire kellőn, hasznal, nélkűlözhetően. Ang. Naughtily, lyke a knaue.] Cic. 3. Tusc. Adest temperantia, quæ est eadem moderatio, animè quidem paulò antè appellata frugalitas, quæ te turpiter, & nequiter, facere aliud patiatur. Idem de Finib. 2. Ille porrò malè, pravè, nequiter, turpiter cœnabat: id est, tota nequitia. Eius contrarium est Frugaliter, quemadmodum Nequitiæ frugalitas opponitur.

Nequitia, æ, f. p. Improbitas, malitia, denique vitiū omnia cætera in se complectens: huic opponitur frugalitas. [עַוְלָה Hebr. ἀδικία, ἀχρειότης. Gall. Meschanceté. Ital. Malvagità. Ger. Boßheit. Hisp. Malicia, desenfrenamiento. Pol. Rozpustność. Vng. Semmire kellés, hasznalatlanság, tékozlás. Ang. Naughtines, lyke a knaue.] Cic. 3. Tusc. Adest temperantia, quæ est eadem moderatio, animè quidem paulò antè appellata frugalitas, quæ te turpiter, & nequiter, facere aliud patiatur. Idem de Finib. 2. Hinc nequam in idem & perditi ac profligati, postremò; omnium hominum dicti. Cic. 3. Tusc. Reliqua igitur, & quarta virtus ut ipsa dixit frugalitas: ne esse est: ejus enim videtur esse proprium motus animi appetentis regere, & sedare, temperareq; adversus libidini moderatā in omnibus servare constantiam: cui contrarium vitiū Nequitia dicitur. Frugalitas, ut opinor, à fruge, quæ nihil in ejus certa erimus. Nequitia ab eo (si hoc erit formale dubius: sed teremus, & nullē patemur, si nil sit) quod nequit quā est in tali homine, ex eius nihil iterum dicitur. ¶ Sæpe tamen Nequitia pro lascivia & libidinosa illecebra, & pro cultu vitæ prodigo atque effuso accipitur. Hinc Aphricanus (referente Gellio) scripsit: Mala, probra, flagitia, quæ homines facium, in duabus rebus esse, Malitia, & Nequitia. Nequitia, inquit Donatus, proprie hic dimissa inertia dicta est, quòd nihil quæat, nullaq; re apta sit. Terent. in Adelph. Id misero certare mihi mali, hi illū potest. Qui alicui rei est, etiam cum ad nequitiam abducere. Cic. pro Roscio Amerino: Si domus hæc potius habenda est, quàm officina nequitiæ & diversorium flagitiorum omnium domus ejus. Ovid. 1. Fastor. Nequitia est, quæ te non finit esse tenem. Cic. in Ver. Ex mulierum morbis vestigia libidinis atque nequitiæ. Vide Gell. lib. 9. cap. 12.

Nequities, ei. f. q. [רִישׁ Hebr. πενία.] Horat. 2. Serm. Sat. 2. Illū aut nequities, aut vatrī insciția juris, Postremum expellet certè vivacis heredes.

Nequāndo, Ne ullo tempore. [Iamais. Gal. A fe que quelque foit ou quelque temps ne. Ital. Accumbe niuno tempo. Ger. Dz nicht etwan. Hisp. Ninguna tiempo. Pol. Nigdy. Vng. Nevelatos. Ang. Neuer at any time.] Sicut Si quando, Si aliquo tempore, dicitur. Cic. ad Attic. lib. 10. Tu tamen eas epistolas, quibus aspectus de eo scripsi, aliquando concepito, nequando quid emanet: ego item tuas.

Nēquāquam, adverb. negandi, significat enim Non, vel nullo modo.

modo. [פֶּן אִם כֵּן Ne sic quidem, ne ita quidem, ne sic, ne sic quidem. Gal. Nullement, en nulle façon. Ital. A niuna maniera, a patto niuno, per niente, in niun modo. Ger. Gar nicht, in keinerley weg noch weis. Hisp. De ninguna manera. Pol. Zadnym sposobem. Vng. Semmiképpen. Ang. Nor no such] Cic. in Catone Maiore: Efficiat quidem Lelius quod [se] nequaquam tanto ingenio sit.

Nēquē, Vide Nec.

Nequequam, adverbium, Non, nullo modo. [לֹא כֵן לֹא כֵּן לֹא כֵן Non sic. Gal. Non pour neant. Ital. Non. Ger. Nicht. Hisp. No. Pol. Nie. Vng. Ne. Ang. No.] Virg. 1 Georg. Nequequam pinguia palustres arva culmos. Sed hoc raro et frequentius pro futuro. [לֹא כֵן Non sic, ne ita. Gal. Ne sans. Ital. Non. Pol. Nieprawda. Ger. Nicht also, nit also. Hisp. No es assi. Vng. Nem úgy. Ang. Not so.] Idem Aeneid. 11. Anna diu fratrem nequequam cernentibus aevo Concutiat nequequam humeris.

Nequidam, pro Nequaquam: id est, Non potest. Ex veteri antiquo. Festus.

Nequis, Gal. Que personne. Ital. A fine che alcuno non. Ger. Das nicht einer. Hisp. Porque ninguno. Pol. Zeby nikt. Vng. Nevalaki. An Lest any.] Ex Ne & Quis, pro Ne aliquis: hoc est, Ut nullus. Vide Nequi.

Nequid, vide infra Quidem, in fine. Gal. Que quelque chose ce soit. Ital. Acciocche alcuna cosa. Ger. Das nicht einiges ding. Hisp. Que ninguna cosa. Pol. Zeby nic. Vng. Hogy semmi. An. Lest any thing.] Sententiae pervulgatae, quae animadvertuntur in vobis omnibus modo servate. Terent. in Andr. Id arbitror. Apponere in via aedificare, ut nequid nimis.

Nērīte, neutrum. Sunt ex concharum genere, quae per manus ravigant, prohibentes concretum sibi partem: electum vero fluctuari aut initare, vel appropinquare. Isac. Vindob. cap. 33.

Nērium, Isidor. Ger. Ein Strauch hat mit den blettern den Mandel baum gleich, bringt Rosenfarb Oleander nennen.] Frutex est, foliis amygdalae, sed majoribus & pinguioribus, quae quadrupedes non egredi, sed majoribus & pinguioribus, quae quadrupedes non egredi, sed majoribus & pinguioribus, quae quadrupedes non egredi

Plaut. in Rudēte: Nec ubi amplectimur genua, egētes opum, quæ in locis nobis Nescia spe iumus, ut tua recipias tecto, servesque nos: id dum in locis incognitis, & in certa spe.

Nessatrāphiōn, penult. prod. [πεσσοτραφίων. Germ. Ein haben blasslo saamen. Pol. nasienkorny. Vng. magvacskatlan. Ang. A plant or seed more drieth or deliteth or keepeth not made sharpe] Lucus ubi amantes clausi clamantur & patescunt: vicissq; amantes Arcis dicuntur, & σχοῖνος, ait. Colum. lib. 8. cap. 15: Mox deinde parte nec tempestate facta defoditur in eos pedes altitudinis, spatiumq; longitudo datur & latitudini, quantum loci condicio permittit.

Nēssyris, Sphondylion herba apud Dioscor. lib. 3. cap. 88.

Nest, Arabisse, & Babanicē compositio zapichi, quę constabat olim examinibus mustei, apoletho & mentastri succino. Vide TAPELTUM.

Nerrītides, Olivæ, ἀπὸ τοῦ νήρειν sic appellatæ apud Iohum Pollucem. Idem autor & Cytinides appellat, quas Phaulias & Thrambos dicebat.

Nes, pro Neve, ab edita ultima litera per apocopen. [Nsi νεῖ. pein. Gal. Quenau. Ital. Che nav. Germ. Das nicht. Hisp. Que no. Po. Aniaue. Vng. Aero. Ang. Nor neither.] Virg. 2. Aen. Nec recipit portis, aut cernit inventa puellæ. ¶ Hæc particula gemināta elegantē vim habet. Cæsar in 2. bell. Civil. Illis nec pons nec navis ad fugam, nec manipulos circumire, nec signa apud aquilam nec Pōpeium ab eorum Imperatore tum adversarios ad supplicium tradit, obsecrat.

Nēve, idem quod Neve aut: & interdum idem quod Neque. Cicero Peto ate, ne id à me, neve ea hac re, neve in alia quæras. Idem in Orat. Neve vota nuncupata deducantur.

Nevōlo, nevis, nevolt, quasi Non volo, vel Nolo. Plautus in Trinumm. Etiam me tanti non deliquisse autbo, ut mi nevelis. Idem in Pœn. Tantus Sectio ipsus quidem, heredi dare quidē nevelit. Ex Nonio.

Neūrās, adis πάσχων, Graium lingua herba appellata est, quæ alio nomine Potērion dicitur, nervorum dolorumque juvāmine & nomen accepit. Nā quos nervos Latini, Græci νεῦρα, appellāt. Hæc etiam in vino cocta, ranarum, quas Rubetas nomināt, venenum medetur. Vide & Phrynio vocatur. Plin. li. 25. cap. 10: Sunt & canis venena, rubens maximē. Auxiliatur eis Phrynion in vino potum. Aliqui neuradā appellant, alii potērion, &c. Eadem & Paronychia appellatur, quòd νεῦρα καὶ ὄνυχας: hoc est, articellos circa ungues moderatur.

Nēurus, Potērion, &c. Dioscor. lib. 3. cap. 16.

Nēurus, Paronychia, frutex apud Dioscor. lib. 4. cap. 56.

Neūris, νεῦρις. Pol. νεῦρα, νῆρα, νεῦρος.] Herba, quā alii solanum, alii vehicarium appellant. Dioscor. lib. 4. cap. 74 & 75. Hermolaus in eundem.

Neurobīrā, νευροβῆρα, pen. cor. Qui omnia rapiunt præripiunt, qui ambulāc super nervos, & hanc nervos. Nam νεῦρα Græci nervos dicunt. Iul. Firm. li. 7. Matheseos: Oriētes ingenuile, quē ἰσχάδαμα Græci appellant, naticam testimonio vim Martis & Lunę, nūc sanābuli orientes, nūc habeta, & qui tabis pertractēt.

Neurōīdes, νευροειδὴς, Species est Aglaophotis lactū succū nomine Lunarii appellatur, multo minoribus foliis quam Beta sativa, cui radicem interdū caules habens. Autor Plin. lib. 22. c. 2.

Neurospāston, νευρόσπαστον, Herba est quā Græci νευρόσπαστα. Latini Rubi canini appellāt. Folium habet vestigio hominis simile, uvam autem nigram, in cujus acino nervum habet: unde & nomen accepit. Autor Plin. lib. 24. ca. 14. Sunt item Neurospasta, imagunculæ, quæ nervis quibusdam, & fidiculis occultis moventur, perinde ac si viverent. Vide Cælium Rhod. lib. 7. ca. 16. Horat. 2. Serm. Sat. 7: Ducentis ac nervis alienis mobile lignum. Vt, quæ, fidiculis neurospasta moventur, ita tua libidine, aut nervis aut fidiculis aliis haberis. Hæc Turneb. Hoc se habuisse in fuit. 2 adversarius Fabinus etiam affirmat, ubi eum locum interpretatur.

Neutēr, neutra, neutrum. [οὐδέτερος. Gall. Ne l'vn ne l'autre. Ital. Ne l'vno ne l'altro. Germ. Keiner weder dieser noch jener. Belg. Geen van beyden. Hisp. Ni vno ni otro de los. Pol. Ani ten ani ów. Vng. Egyik sem. Ang. Neither the one nor the other.] In genitivo Neutrius, vel in eram Neutri, Neutræ, cum madmodum Nullius, Solius, & similia. ¶ Illud autē Neuter, Utriq; cōtrarium, Equisq; atq; hic, hæc ille. Dicendum ante est, Neuter alterum non amat. Neuter neutrum nā sic efficimus. Neuter alterum diligit, hoc significat, neque ille hunc diligit, neque hic illum. Quòd si Neuter neutram dicimus, perinde efficaci hoc dictum erit, ac si quidem uterque utrumque diligere.

Nēutrō, adverbium significat nec ad unā partem, nec ad aliam. [οὐδετέρως. Gal. Ne per vn ne l'altre. Ital. Ne l'vno ne l'altro modo. Ger. Weder auff diese noch auff jene seiten. Hisp. Ni a vna parte ni otra. Pol. Ani nato ani nato. Vng. Egyikre sem. Ang. Neither to the one part nor the other.] Liv. 5. ab Urb. Et neutrō inclinata spe torpebat: id est, in neutram partem.

Neutrālis, & hoc trale, omn. Vulgò Grammaticis vox usitata, quorū est natio infelicissima atq; ineptissima, [οὐδέτερος. Gall. Neutre. Ital. Neutrale. Ger. Das der zweyen keines ist. Hispan. Hisp. Cosa neutral, de ninguna parte. Polon. Żadnemu nie przychylny. Vng. Egyik sem. Ang. Neutrall, of neare either two.] Quintil. lib. 1. ca. 4. Aut quæ fœmina positione mares, aut neutrali fœminas significant.

Neutrobī, Idē quod Neutro, apud Plaut. in Aulul. & te utar iniquiore & meus me cordo iubeat, Neutrobi habeam habile filiolum.

Neutiquam, Neq; quāq; vel nullo modo. [Nεὶ οὐκ ἴσως, ἴσως, ἴσως. Gall. Nullement, en nulle maniere. Ital. In niuna maniera, per niente, a niun modo. Ger. Gantz und gar nicht, keines weges. Hisp. En ninguna manera. Pol. Żadnym sposobem. Vng. Semmi szoppal sem. Ang. No manner of way.] Habet enim aliquid affectionis Terent. in Hecyr. Illud visum est Pamphilo neutiquam grave.

Nex, is, G. Præpuē mors, quę fit vi, aut alia violentia. Pro morte. [Θάνατος violento. Gall. Mort. Ital. Morte. Ger. Der tode. Bel. Een doetslach. Hisp. La muerte violenta. Pol. Smierc. Vng. Erőszakos halal. Ang. Death.] Necati dicuntur, qui quovis modo interfecti sunt, ut qui vi belli mortem obierunt, qui luxu vel necessitate vel, ut venenō aut simile. Aut occidas ut Mandrobulus habitus Sera venenato petat alite. Annibale nec Sicena: Quorum nec, mea nex, nec, interitio possit videri turbā demente reprimere audentem. Cic. pro Milone de Dictatore vero, & latrone quę potest adferri? Nec vim nec alterius aliquid facere id est, in domum & fortunas eversionem. Vlpian. de crim. fict. donatur: Si quis in potum fecerit, vel collusionem in necem alterius. Cæsar 6. bel. Gal. Vitā uxorēs, sicuti liberos vitæ, necisq; habent potestatem. Artifices necis, qui novū aliquod necis genus cōmenti sunt. Ovid 1. de Arte: nec enim lex justior ulla est, Quam necis artifices arte perire sua. Necē à Græcis dici certū illinqe Festus ἀφαίρεσιν, eo in mortui dicant Græci.

Nexum, n. n. s. & nexus, us m. g. Abalienatio civilis quæcūq; est, quæ fiebat per æs & libram: id est, ære numismāve aliquo percussa libra, quo pacto solutio representabatur. Cic. pro Cecin. Sylla ita tulit, ut non fallatur eorum nexa atque hereditates. Idem de Ora. Nexum quod per libram agitur. Idem in Paradox. Mancipia quæ tum dominorum fuda nexu aut aliquo jure civili. ¶ Et quoniā cui abalienabat, alteri obligatus erat, Nexus panitur etiā pro vinculo obligationis. Vlpian. l. 26. D. de cond. indeb. Si emptor fundi damnaverit hæredem suum, ut venditorem nexu venditi liberaret: id est, obligationem de re vendita præstandā. ¶ Transfertur hoc nomen eleganter & ad alia. Cic. 10 Epist. Atticus nullet cujus quando proprium fit esse fortis manucipio & nexu, is enim autem utu & fructu, contentus ille sum. Idem pro Dom. Sum enim ἐμπρᾶτος tuus, ἐπίπρατος Attici nostri: ergo lucius est tuus, mancipium illius.

Nexūs, a, um, Apus, conjunctus. Cic. in Tuscul. Omnes virtutes inter se nexæ & jugatæ sunt. Idē de Divin. Cū causa causæ nexa rem ex te gignit. Idē de Fato: Ex æternitate quædā vera esse, & ea nō esse nexa causis æternis, & à fati necessitate esse libera.

N ante l.

Nī, pro Nisi, per apocopen nis. Si non, subjunctivo jungitur. [Nἰ, εἰ μή. Gall. Si non, sinō. Ital. Se non. Ger. Wo nicht. Hisp. Si no.] Terent. in Phorm. Nā hæc ita erunt, cūilio haud fuerit. ¶ Quandoq; etiam indicativo. Terent. in Andr. Mirū ni domi est. Vbi sic dum est, Ni Nisi, Quam, & Præterquam semper repetere eosdem casus qui præcesserunt. Quid est animal, nisi corpus cum anima cōnectum? Nihil placet, præterquam mihi. Præterverō semper exigit accusativum: ut, Nihil placet, præterme. ¶ Ponitur interdū Ni, pro Ne. Virg. 3. Aeneid. Inter utranque viā leni discrimine parvo. Ni teneāt cursus, certū est dare lintea retro. Quem in loco v. de ea quę annotavit Servius. Plaut. Ni fultus es. Hæc particula etiā nonnunquam usurpata est in sponsionibus, & in judicio recuperatorio. Cicer. in Verr. Act. 2. Sponsio fiebat est cum cognitore tuo Aponio de fortunis omnibus, si fundum tibi in decumis dicitaret. Idem P. Rascius Aponium sponsione lacessivit, ni Aponius diceret se tibi in decumis esse locatum. Hæc Budæ. in Epist. ¶ Interdum Nisi, adversative particulæ vim habet, ut idem fere significet quod Sed. Cic. lib. 13. Epist. Famil. De re nihil possum judicare, nisi illud mihi certè persuadeo, te talem virū nihil temerè fecisse. Ibidem: Nec cur illa tam opere cōtendat video, nec cur tu repugnes, nisi tamen multo minus tibi concedi potest, quàm illi, laborare tuæ causa. Cum adverbio Minū venustè cōjungitur. Cic. de Orat. 2: Quid ploras pateri animum ni cantem.

Nice, æs, Græcè, Latinè Victoria dicitur. Vide Nicephorus.

Nicēphorus, victoriosus, quasi ferens victoriam.

Nicerotianum, ὀνομαστικὸν, Laudatissimum unguenti genus, ita dictum ab auctore Nicerote. Martial. lib. 6. Laudas pinguia Nicerotiana.

Nicerētā, orum, n. p. [νικητήρια. Ger. Preis und Gab umb erlegte Eig. Ang. Rewards of crowns for victorie, as rings, collars of gold.] Sunt præmia ornamenta ex gloria, ut torques. Iuven. Satyra 3: Et centumgemino fert niceteria collo. Dicta Niceteria, à νικᾶν, quod est vinco.

est vinco. ¶ Nicteria præterea dicuntur sacrificia, & publica convivia, quæ victoria adepta victores facere solent. Budæ. in Pand. [Pol. Gedenkmale y pedorke pamięci festowe.]

Nicophŏrŏs, Frutex est, ex genere hederæ, alio nomine Scalax appellatus. Vide Plin. lib. 24. cap. eod.

Nicto, as, Ad cancs pertinet, quũ semitã odorem leporum seu perdicũ [Gal. Esper, vner. Ita Oſmare. Ger. Den geſpor nach iagen. Hiſp. Guarder. Pol. Sſiadanie. Zamierzenie. Vng. Tyoktok. Ang. To ſyaſe dyke a dog ſmelleth the ſmell of a hare.] Festus: Nictare canis in odorandis vestigiis a ferarum latentium gaudio dicitur. Iunius lib. 10. Venatici si quando sub oculis evidenter venerio capta fuisset, si forte ex nare tegumen fecisset, voce sua nudasset, ululasset, quæ ib. accita est: unde ipsa gannitio. Hæc Festus.

Nicto, as, n. p. frequentativum verbi Niveo, es. Est oculis signũ dare, altero vel utroq; clauso. [שׁרף karam. machaſeh. Gal. Cligner les yeux. Ita Zu dir winken, zunicken. Ger. Mit den Augen winken oder mit zeichen geben. Belg. Met den ogen nicken. Hiſp. Hazer de ſeñal con los ojos. Pol. Oczyma wzruszam. Vng. Szemgetok hunyorgatok. Ang. To wincke, to cast your eyes, to make signes with the eyes.] Plaut. in Aliena. Necdum illi homini nutet, nictet, annuat. Plin. li. 11. Proximus verò naturale est, ut nictare nõ cessent, quos pavidiores accepimus. Pro eo ſſ enim. reg. tus Nictor deponens ibidẽ. a. 19. Graviores alium inferiore gressu cunctavere, eadem ut tantur ab angulis membrana obcæcate. ¶ Nictari (inquit Festus) est oculorum, & aliorum membrorum usu sæpè aliquid contari. Lucret. lib. 4: Hic ubi nictari nequeunt, nitidissima quæq; Deducuntur verbalia, Nictatio & Nictus. Cæcilius in Fugit. Tamen inter laudãdum hunc timidum Tremulis palpebris percutere nictu: hic gaudere & minarier. ¶ Compositum est, Annicto, quod est nictu aliqui quippiam significo, id ſſ innuo. Festus: Annictat, sæpè leviter oculo annuit.

Nictātio, ſſ. Oculorũ cõclusio, & apertio. [Ital. Gal. Clignement des yeux. Ital. Eſſe remare con gli occhi. Ger. Winckung oder nickung mit den augen. Hiſp. Obra de hazer à der ſeñal con los ojos. Pol. Mrugnienie. Vng. Szemhunyorgatas. Angl. A winck, hing or the yeckning.] Plin. lib. 11. cap. 37: Nec gentes quidem omnes eidem nictationes iis, quæ annuant, generant.

Nidāmentum, Locus ubi nidulantur aves, apud Plaut. in Rud. In nervo mille hodie nidamenta congerent.

Nidĕo, des, Unde, cujus compositum Renideo in frequentiori est usu, Resplendeo, splendeo. [זהר zaahab, zahar. Gal. Reſplendir, reluire. Ital. ſplendere. Germ. Scheinen, glentzen. Belg. Schynen, ſchitteren. Hiſp. Reſplandeſcer. Pol. Lśnię ſię. Vng. Tiszta fenyeſſen ſzikrazſon. Ang. To ſhyne, or glitter.] Stat. lib. 10. Theb. Emicant effigies, & sparsa orichalca renident. Plin. l. 37: Nequeunt recessu gemmæ aut in deje du renidere. Horat. lib. 2. Carm. Non ebur neq; aureum Mea renidet in domo lacunar. Modò recolenda Iunonis Nidor, ornis, de qua infrà.

Nidŏr, ōris, m. c. [רוח reach. odor. Gal. Vne odeur & ſaiſt de quelque choſe qui eſt cuit ſur le feu ou broſlé. Ital. Odore di coſa arroſtita. Germ. Ein geſchmeck. Item, ein geſchmack eines gebratni eines gereſtetten dinges. Hiſp. Olor aſſado del manjar. Pol. Zapach przyſmażenia. Vng. Egetzſeg ſzak ſzag. Angl. The ſmeare or ſmell of any thing burned or roaſted.] Odor tui adulterat apud Virg. 12. Aen. illi ingẽs barba refluxit, Nidorem̃q; ambulta dedit. ¶ Propriè tamẽ de carnib. assis, & cæteris epulis coctis dicitur, à nitore ignis. Marc. l. 1. Pascens & nigræ solo nidore culinæ. ¶ Interdum pro ritu. Horat. 2. Serm. Satyr. Pinnatam̃ nidore suo pinnor. Sic enim Porphyrio interpretatur. Aliò verò: Natum (inquit) nidore suo pinnarum, quæ animum delectatur, & inclinatur odoribus pulmentariorum. Nidor autem à nimio odore crassũ. Nidor pro putore. Apud Apuleium.

Nigella, æ, f. p. [חבק kezach. gith. Gal. Pol. Czarnuszka.] Frutex est pusillus, ramulis tenuibus, a tenuitate palmorũ cunctũ, foliis parvis, fenugræci herbæ similibus, in cacumine capitulum habens exiguũ, seu papaveris, in quo semen nigrum, acre, odoratum includitur. In Officinis etiam hodie nomine servato à Gallis Poyrette appellatur.

Niger, ra, rum, adj. Nigri colaris, ater. [שחור schachor. niger. Gal. Noir. Ita. Nero, oſcuro, moro. Germ. Schwartz. Belg. Swart. Hiſp. Negro, oſcuro. Pol. Czarny. Vng. Fekete. Ang. Blacke.] Cic. lib. 2. de Divi. Nescio, qui fit divinus à oculis captus ſit, ut Tiresias fuit, pulsit quę alba sint, quę nigra, dicere. Plaut. in Capt. Macilẽto ore, malo acuto, corpore albo, & oculis nigris. Ovid. Epist. 15. Ipsa vides cæruleo nigras pice, & Iride ventis Turbida. Virg. 4. Georg. Bis nigrã mediabis averno. In omnibus, rebus. Vva nigerrima, Catullus Epigr. 17. ad Colonian. ¶ Per translationem tamen ponitur quandoq; pro morboso. Iuven. Sat. 1: Interimit; rodes melior Locusta propinquas Per famã & populum nigros efferre maritos. ¶ Quandoq; pro noxio. Virg. 2. Georg. & nigris exerta chelydris Creta. ¶ Quandoq; pro malo. Iuven. Sat. 3: nigri in cãdida vertunt. Solebat enim priscis quod bonum & laudabile erat, creta vel alba linea notare: contrà quod culpa fuisset, nigra signabant. Perſius: Quæ, sequenda ferant, & quæ vitanda vicissim. Illa prius creta, mox hæc carbone notabit. Nigerrimus superlativè. Plin. lib. 15. cap. 25: Cerasorũ Apronianæ maximè rubent, nigerrima sunt Actia. ¶ Nigra vena dicitur, media.

Nigĕr, ri, m. Subniger. [שחרחר schachorchar. ſubniger. Gal. Noirãtre, tirant ſur le noir. Ita. Alquãto oſcuro. Germ. Etwas ſchwartzlicht, ſchwartzlecht. Hiſp. Negro vn poco. Polon. Czarnawy. Vng. Feketeſſeg. Angl. ſomewhat black, blackiſh.]

Nĭgrĕdo, ĭnis, f. c. & Nigrēs, ei, f. q. & nigrĭtia, æ, f. p. Color niger. [שחור ſchachor. nigredo. Gal. Noirceur, noirité. Ital. Negrezza. Germ. Schwertze. Hiſp. Negrura. Pol. Czarność. Vng. Feketeſſeg. Art. Blackneſſe.] Varro: Capillorum nigritiam dixit. Lib. 9. cap. 20: Nimiaq; eius nigritiæ dat auctoritatem. Ibidem lib. 13. cap. 9: Materies nigritia nihil differens à loco. Cornel. Celsus lib. 8. cap. 2: Si autem nigredo est, aut si carnes ad alteram quoque partem ollis transît, aperire excidi.

Nigritūdo, ĭnis, Nigredo. [שחור schachor. niger. Pol. Czarność.] Plin. li. 19. cap. 3: Nulla Veris initio apparet nigritudo in rostro, quæ ubi esse cœpit. De pallentibus.

Nigrĕo, es, n. f. Niger fum, à quo nigresco, niger fio. [שחר schachar. nigrum esse. Gal. Deuenir noir, ſe noircir, eſtre noir. Ital. Diuenir nero, farſi nero. Ger. Schwartz ſeyn, ſchwertzen, ſich schwartz machen. Belg. Swart worden. Hiſp. Ennegrecerſe. Pol. Czernieię. Vng. Feketeſſem, feketeſſegre vagyok. Ang. To waxe blacke.] Cicad. li. 3. de Rep. Prof. Nũc fit nutrata, siccat nigrietve velles. Colum. lib. 2. cap. 22: Omne quũ nigrescunt, nec ullum intactæ fuerint, ferrea cola, citò nigrie mina conveni. Plin. lib. 8. c. 12. Tunc roſtra eorum nigrescunt. Virg. 11. Aen. Et tenebris nigrescunt omnia circum. Aequora nigrescũt ventis. Ovid. 1. Trist. Elegia 3. Cœlum nigrescit ab Austris, Idem 5. Fast. Vengi nigrescunt sanguine. Ovid. 3. de Arte.

Nigro, as, ad. p. Nigrum reddo, denigro. [הקדיר hekdir. nigrum reddere. Gal. Noircir, faire noir. Ital. Fare nero. Germ. Schwertzen. Hiſp. Negregar à otra coſa. Pol. Oczernidzam. Vng. Megfekeſſem. Angl. To make black.] Lucr. lib. 2: Aut ea quę nigrant, nigro de semine nata. ¶ Unde Denigro, as, Hieronymus: Denigrata est facies. ¶ Intercedit est nigrum effe. Colum. lib. 7: Parandi sunt boves novelli, quadrati, magnis mẽbris, cornib. procerib. & nigrãtibus, & rubentibus, &c. Plin. lib. 9: Rubens color nigrite deterior.

Nigrōr, ōris, m. c. Nigredo, Nigritudo. [שחור ſchachor. niger. Gal. Noirceur. Ital. Nerezza. Ger. Schwertze. Hiſp. Negrura. Pol. Czerność. Vng. Feketeſſeg. Ang. blackneſſe.] Cic. lib. 1. de Divin. Noctisque & siderum ortus & nigrores.

Nigrĕfăcĭo, is, ĕre, a. f. [הקדיר hekdir. nigrum reddo. Gal. Noircir, faire noir. Ita. Far nero. Ger. Schwartz machen. Hiſp. Hazer negro. Pol. Czernię. Vng. Megfekeſſem. Ang. To make black.] & Nigrĭfĭo, eri, fieri, antæ significationis.

Nigrĭſco, cis, pen. corr. Paũ nigresco. [שחרחר ſchacharchar. ſubniger eſſe. Gal. Eſtre un peu noir, noirãtre. Ital. Diuenir nero, oſcurar. Ger. Schwertzen, ſich nun die ſchwertze ziehen. Hiſp. Negrear, ſer de color negro. Pol. Czernieię. Vng. Feketeſſegem. Ang. To waxe ſome what blacke.] Plin. lib. 10. cap. 3: Viribus præcipua, colore nigrescans, & à quadrãtã fortas sunos abit. Id est, aliqua in gredine tincta vel subnigra. Idem l. 9. cap. 38: Color sanguinis concretus nigrescens aspecta.

Nihil, Vide in HIL. VOL.

Nihilum, Vide in HILVM. VOL.

Nihilum, [לאיש belimoth. ſubtus ullum. Gal. Rien. Ital. Niente. German. Nichtes annit. Hiſpan. Nada. Pol. Nic. Vng. semmi. Ang. Nothing.] Ex Non, & Hilum componitur: quod, autore Festo, significat id quod grano fabæ adhæret, Cic. 1.

Cic. 1. Tuscul. Tum illud quod Sysiphus versat saxum, sudans nitendo nec proficit hilum. ¶ Inde fiunt Nihilum & Nihilo per apocopen, quæ significant quandam privationem. ¶ Invenitur etiam pro adverbio negandi partium. Terent. in Andr. Nihil circumcisione usus est iò civium. ¶ Invenitur etiam Nihili, ὀδοκλίτως, trium generum, quasi qui nihil quidem: hoc est, nullius pretii. Cicero 4. Tusc. Nequitia ab eo quòd nequeat quàm in tali nomine, ex quo idem Nihili dicitur. Potest tamen non ablativi Nihili, in hujusmodi locutionibus genitivus à Nihilum existimari.

Nihĭldum, Nondum vel nihil adhuc. [οὐδέπω Gall. Nog eneu. Ita. Niente ho hora. Ger. Noch nichts Hisp. Aun no Pol. Ieszcze nie. Vng. Megsemmis. Angl. Nothing yet.] Cic. Catil. Et quanquam nihildum audieramus, nec ubi esset, &c.

Nihilifĕcĭo, Niat. act. mo. [בזה בוז Lax, mo. ἐξουθενέω, περὶ οὐδενὸς ποιέομαι Gal. Nefaire un estat ou conte de quelqu'un, ou d'aucune chose. Ital. Sprezzare, stimare. Germ. Nichts schetzen, oder für nichts halten. Hispan. Tener en nada. Pol. Nie ważyć, nie mieć za. Vng. Semmiuenek tartom. Ang. To set nought, regard, or esteem as nothing.] Plaut. in Milit. Sed me excepit, nihili facio quid faciat cæteros.

Nihili pendo, is, ere. act. c. Nihili facio. [בזה בזה לא חשב בז, οὐδενὸς ποιέομαι] Plautus in Mostell. Video te nihili pendere omnes homines, præ Philolache.

Nĭhilōminŭs, Nonobstante. [οὐδὲν ἧσσον Gall. Neantmoins, et neanmoins. Ital. Nondimeno. Germ. Nichtdestoweniger. Hisp. Nonobstante. Pol. Niemniej. Vng. Mindazonaltal. Ang. Nevertheless.] Cic. Fragm. Tamen nihilominus eis confiteor veris, ut ipsum quod vivam, peccare me existimem.

Nil, Pertinacopē factum est à Nihil. [οὐδὲ ἓν בלתי אחד, οὐδέν Gal. Rien. Ital. Niente Germ. Nichts. Belg. Niet. Hisp. Nada. Pol. Nic. Vng. Semmi. Ang. Nothing.] Et quando nomen est, ut: Nihil hominis. Modò adverbium. Terentius in Andria: Nil me talia.

Nilĭon, ōnis. Gemma est colorem habens fumidæ topazii, aut aliquando melleæ. Plin. lib. 37. cap. 8. India & hæ generat, & nilion fulgure hebes, & nives, & quum immeare, fulmen. Est autem color fumidæ topazii, aut aliquando melleæ. Tuba in Aethiopia gignit, & in litoribus Hammonis, quem Nilum vocavimus, & inde nomen ei fluvio.

Nĭmbus, bi. m. Repentina & præceps pluvia, imber. [ὄμβρος χειμὼν καθαρὸς, ἐπίκλυσις. Gal. Voyez Virg. une ondée de pluye qui vient tout à coup. Ita. Rovescio, subita, mondo. Ger. Ein gähnlinger platzregen. Hisp. Nuvada de lluvia, à viento rebelde con agua. Pol. Deszcz nawałny. Vng. Zapor eső. Ang. A shower of rayne.] Livius 1. ab Vrbe: Subitò coorta tempestas cum magno fragore tam denso regem operum nimbo, ut conspectum eius concioni abstulerit. Ovidius 1. Metamorph. de Deucalione fundantur ab æthere nimbi. Virg. 1. Aeneid. Invalvere diem nimbi, & nox humida cœlum Abstulit. ¶ Accipitur & pro vento. Virg. 1. Aeneid. Nimborum in patrium, loca fœta furentibus austris, Aeoliam venit. ¶ Interdum pro nube, νὶφὰς, quæ dii circumferebantur in terras descendere. Lucianus: Cum nimbo cuidam Deus descendit Iupiter. ¶ Nimbus item, vasis genus, quo vina, unguenta, & alii liquores fundebantur. Martialis lib. 14. A Iove quo veniet, misceuda ad pocula largas Fundere nimbus aquas, bibi tibi vina dabit.

Nĭmbōsŭs, a, um, Nimbū inducēs, vel nubi & ventis obnoxius & infestus, pluviosus. [νεφελώδης Gal. Pluvieux. Ita. Piovoso Ger. Windig, das voll windt regen vnd vngewitter ist. Hispan. Lluvioso. Polon. Niepogodny. Vng. Zaporeső hozó, zaporeső. Ang. Full of showres, rayny or stormie.] Virg. 1. Aen. Sidus nimbosæ Orion. Plin. lib. 8. cap. 11: Campus est montibus subjacens nimbosis. Virgil. 3. Aeneid. Max & Leucatæ nimbosa cacumina montis.

Nĭmbĭfĕri Hoc est, ferens nimbos, νεφεληφόρος.

Nĭmbātŭs, a, um. Unguentatus, Ex unguento perfusus, à nimbo vasis. Plautus in Pœn. Quàm magis aspecto, tàm magis est nimbata, & magis meræ.

Nĭmīrum, ad verbū confirmandi, sine dubio, certè, videlicet, nempe. [δῆτα δηλονότι, ἀναμφίβολον, ἀναμφιλόγως Gal. Certainement. Ital. Certamente. Germ. Gewisslich, ohnzweifel, freylich. Belg. Voorwaer. Hisp. Certamente Pol. Toż. Zapewne. Vng. Nyilvan, vtvl. Angl. Truly, without doubt, certainly.] Componitur ex particula Ne, (quæ veteres utebantur pro Non) & Mirum quasi dicas, Mirum non est, Cic. Attic. Itaque nimirū hoc illud est quod Cæsar scripsit, se velle uti consilio meo. ¶ Aliquando ad responsionem adhibetur. Quint. lib. 12. cap. 1: Demus id, quod nullo modo fieri potest, idem ingenium, doctrinæ, studii pessimo atque optimo viro, uter melior dicitur orator? nimirum, qui homo quoque melior.

Nĭmĭs, Plus æquo, plus satis. [יותר יותר מדה מדה, ὑπερβολικῶς Gal. Trop. Ital. Troppo Germ. Zuviel. Belg. Zeer. Hisp. Muy mucho. Polon. Nadto. Vng. Igen, felette. Angl. To much.] Terent. in Andr. Nequid nimis. Cicero 1. de Orat. Non fumus nimis avidi cuiusvis medioceri eloquentia contenti fumus.

Nĭmium, Nomen pro adverbio, Nimis multum. [יותר יותר מדה מדה Gal. Trop. Ital. Troppo. Germ. Zuviel. Hisp. Muy, mucho. Pol. Zbytnie. Vng. Igen. Angl. To much.] Terentius Adelph. Nimium ab hoc abiisti. Ita propter hunc illinc. Cicer. 4. Academ. De quo nimium diu tuam disputo.

Nimĭō, Ablativus, comparativus solet jungi. Cic. ad Attic. libro 10: Sed quia te nimio plus diligo. Plaut. in Bacch. Quem ego sapere nimio centuriplus quàm Thalem. Ibidem: Viriose nimio satius est quàm vere.

Nimĭŏpĕ, penult. com. adverbium eadem forma dictum, quæ magnopere, & Mirumopere [יותר יותר מדה מדה, ὑπερβολικῶς Gal. Grandement. Ital. Grandemente. Germ. Gar zuviel, viel zuviel. Hisp. Muy, mucho, grandemente. Pol. Barzo nie bie. Vng. Hihetetlen. Ang. To much, greatly.] Cæcin. Parado. Quos adhibeam magnificentiæ operæ delectant.

Nimis, adverbium. Nimis, supra modū, & interdū id eum quod valde [יותר יותר מדה מדה, ὑπερβολικῶς. Pol. Nazwarcie. Vng. Felettebb. Ang. Beyond measure, out of measure.] Plaut. in Milite: nāmi hi mortal. scio Obrigisse hoc, etsi duobus, tibi & Phaoni Lesbio, Tam nimi ĕrat amasceret.

Nimĭus, a, um. Quod modum excedit, nimis magnus. [יותר מדה מדה, יתר מדה, שפע יתר, ὑπερβολικῶς. Gal. Desmesuré, qui est trop excessif. Ital. Troppo intemperato. Ger. Vnmässig, vnd zu grosz, vber bricht. Hisp. Demasiado. Pol. Niezmierny, Nadzwyczajny. Vngar. Igenmagos, felöltöb rendü. Ang. That is excessive, or too much.] Plautus in Mil. Nimis eth militem, pulchrum esse hominem nimis. Terent. in Heaut. Nulla adeò excusatio tam gravis, nil eximio vitio. Nimius animi, ὑπερμεγέθους, animis magno animo, animi imperiis. Liv. Maximus animus animi, quam alios principes spectare, &c. Scientia nimia mala erat. Tacit. lib. 19. Nimius in decernendis honoribus, & tanquam prodigus. Cic. Brut. lib. 5. Epist. Nimium abfuisse. Cic. 4. Tusc. Nam quod ajunt, nimia retenta naturam aperiri, naturam relinqui: quid eadem potest esse naturale, quod idem nimium esse potest?

Nimĭfĕrus, a, um. Et Superfluus. [περισσὸς, ὑπερβολικὸς Gal. Superflu, trop grande abondance. Ital. Superfluo. Germ. Vberflüssig, vberflüssig. Hisp. Mucho, demasiado, demasiada y superfluidad. Pol. Zbytni. Vng. Felöltöb valoság. Ang. Superfluous.] Colum. lib. 4. cap. 24: Natalia congruunt desideria, quæ nimiam nimietate vertit pabuli secundes exhilarata fœcundus. Plin. lib. 14. cap. 6: Exoleviæ hoc quoque nimietate corpus.

Ninguo, gis, vel Ninguo, is, xi, n. a. Nive pluere. [χιονίζω, νιφόω. Gal. Neiger. Ital. Neuegare, nevare. Germ. Schneyen. Belg. Sneeuwen. Hisp. Nevar. Pol. Snuig padam. Vngar. Hauaz ebol. Ang. To snow.] Poeta: Ninguit, Ninguo quoq;, Ninxi, unde & Nix, sicut à duxi Dux, à rexi Rex. Virgil. lib. 3. Georg. Interea toto non secius æquore ninguit. Sunt qui Ninguo dictum velint à ninguo, cujus nominativus erat Ninguis, quod antiqui pro nive usurpabant. Lucret. alibi: effundere ningues. Apuleius in 1. Herm. Aspera hyems erat, omnia ninguc cancbant. Nunc dicimus Nix, quæ: de quo Suolaco.

Ninguĭdus, a, um. Niveus, ad nive abundans. [χιονώδης, χιονοβαθὴς. Gall. Neigeux, plein de neiges. Ital. Nevoso. Germ. Schneechtig, voll Schnee. Hisp. Cosa nevada: cosa de nieve. Pol. Snieżysty. Vng. Hauas. Ang. Snowie or full of snowe.] Ausonius ad Paulinum: Barcino me humanis ninguida lingua Opplevit laudibus.

Niptrā, orum. Dicuntur lavamenta, λουτρὰ, quod significat lavor quo nomine dicta est tragœdia Pacuvii, quam citat Cicer. 2. Tuscul.

Nis, pro Nobis veteres scripsêre, sicut Im, pro Eum. Festus.

Nisi [εἰ μὴ] Dictio exceptiva. Vide supra NI.

Nītĭdus, a, um. Vide NITOR, &c.

Nitedula, Nitella, Vide NITED.

Nitĕo, res, nitui, n. [Splendidus, culmus, politus sum. [נזה נזה, נזה נזה, נזה נזה,

verò significat celebrem esse. Liv. 2. ad Heren. Nunc hoc signi est, ipsas res tot præterea non potuisse nitorem ullum præbere in omnibus elocutionis partibus exitare. ¶ Strabo in Lacedæm. de quo suo loco.

Nitor, oris, m. 3. Splendor in qua unoquoque re dicitur. [הוֹד hod, נֹגַהּ nogah, στίλβη. Gall. Netteté, beauté rehaussée, lustre, resplendissement. Ital. Splendore, pulitezza. Germ. Glantz, schein. Belg. Schoonheyt, claerheyt. Hispan. Limpieza y resplandor. Pol. Glanz, świetność. Vng. Tündöklés, fénes. Ang. Glistening, clearness.] Cic. in Catone. Tum Lydi Gindrú simus

pluri concoctum. &c. Verisimilius est itaque, illud quod hodie νίτρον vocant, veteribus fuisse incognitum, novum aliquod esse inventum, non ita pridem ad bellicorum tormentorum usum excogitatum.

Nitrōsus, a, um. [νιτρώδης. Pol. νατρονοσος, sinaka. Vng. Salétromos.] Quod nitri naturam, vel saporem. Plin. lib. 31. cap. 10: Aquæ verò nitrosæ plumbeis locis reperiuntur, sed fine venis deprehendi. Nitrosus locus. Idem lib. 20. cap. 19.

Nitrārĭa, æ, νιτρεία, νιτρεών. Locus ubi nitrum fit, aut effoditur. Plin. lib. 31. cap. 19: Sunt ibi nitrariæ, in quibus & rubrum exit a colore terræ.

Nitrārĭus, adiectivum. Ad nitrum. Cui nitrum admistum est. Mart. lib. 13: Nitrata viridis bracteata est aqua. Colum. lib. 12. cap. 53: Nitratam aquam suffundito.

Nivālis. Niveus. Vide NIX.

Nīvĕo, es ui, ēre, nitorem, quod minimè est in usum à quo conniveo. Videtur dictione NICTO.

Nix, nivis, f. Notæ significationis. [νίφα, χιών. Gal. Neige. Ital. Neue. Ger. Schnee. Belg. Sneeuw. Hisp. La nieve. Polon. Snieg. Vng. Hó. Ang. Snow.] Plin. lib. 17. c. 2: Quādo nix, aquarum cœlestium spuma est. Virg. 10. Aen: Perq; nives alĭi, perq; hostia caligine fecuta est. Nive candidiores equi. Ovid. 8. Met. Eluctari nives. Tacit. lib. 1: Et vir quieto agmine nives evadĕre. Nives, pro annis: quanta discriminis adeundum foret. Capitis nives apud Horat. 3. Carm. Ode 23, pro canitie: te quia nitet Tyrrhenus, & capitis nives. ¶ Ab antiquis Ninguis appellabatur. Lucret. - gelidas effundere ningues. Vide in verbo NINGO.

Nivālis, & hoc nivale, Quod ad nivem pertinet, aut Nivalia loca, obnoxia nivibus, in quibus plurimùm ningit. [χιονῶδες, χιονώδης. Gall. De neige. Ital. Nevale, nevoso. Ger. Schneetig: zu dem Schnee gehörend. Hispan. Cosa de nieve, cosa fria. Polon. Snieżny. Vngar. Hideg, vala. Ang. Of snow.] Plin. lib. 26. cap. 8: Nascitur in petrosis, apricis, & siccis nivalibus. Nivalis dies: hoc est, nivosus, quo scilicet plurimum nivis è cœlo delabitur. Cæs. 1. bell. Pun. Erat fortè bruma tempus, & nivalis dies. Nivalis aqua. Gell. Qui aquam nivalem fugibus sanè & crudam fecundam diceret, sed hominibus potu nimio inhabilem esse. Colum. lib. 5. cap. 5. Nivale cœlum dixit, quod largè nives induxit aut emisit. Cœlum potrò neque nivale vincis nequius. Ovid. lib. 1. Trist. Eluvium desiderat. ¶ Oculum nivale, metaphorikòs pro frigido. Martial. lib. 7: Audes tamen oculo nivali Omnes obvius hinc & hinc tenere.

Nivārĭus, a, um, ut Nivarium colū. [χιονοδόκη, χιονοφόρον ἀγγεῖον, ἀποθήκη. Gall. Ou on met la neige, ou par où on la reçoit. Ital. Cosa da colar neve. Ger. Ein Schneefaß: ein sack oder geschirr dadurch man das schneewasser seyhet. Hisp. Es cualquiera cosa para nieve. Polon. Cedź do śniegu, śnieżny. Vngar. Hó szürö. Ang. A colander or strainer to strain snow through.] Baysius: Colum nivarium, vas quo aqua ex nivibus colari solebat. Nos hodie colo utimur ad lac colandum, & est vas ligneum, quod fundum ineum habet annexum saccus nivarius. Plin. lib. 24: Nitrosique aut amara aquæ, polenta addita miscentur, ut intra duas horas bibi possint. Qua de causâ & in saccos nivarios additur polento Baysius: Vtebantur Romani & sacco nivario, quo liquidius metum potarent: & erat lineus.

Nivātĭus, a, um. Quod est nive refrigeratum. [κεχιονωμένος. Gall. Mellé ou rafraîchi avec de la neige. Ital. Rinfrescato di neve. German. Mit Schnee temert. Hispan. Mezclado ò templado de nieve. Polon. Śniegiem zgaszony. Vngar. Hideggel elegyitett. Ang. Cooled or made cold with snow.] Suet. in Nero. Retortus sæpius calidis piscinis, ac tempore æstivo nivatis.

Nīvĕus, a, um. Quod est ex nive: [χιονώδης. Gall. Neigeux, qui est de neige. Ital. Nevoso, che è di neve. German. Das aus Schnee ist. Hispan. Cosa de nieve ò cosa blanca. Polon. Śnieżysty. Vngar. Hóbol valo. Ang. Of snow. Jut. Massa nivea. Niveus liquor, &c. 2. de Divin. Virgil. 3. Georg. Seu jacet aggeribus niveis informis & alto Terrâ gelu latet. Vius est Martial. pro candido, & Virgil. lib. 8. Aenead. Dixerat, & niveis hinc atque hinc diva lacertis Cunctantem amplexu molli fovet. Erat niveum. Ovid. 10. Metam. Interea niveâ mira feritate inter herbas pascit ebur, &c.

Nivōsus, fa, sum. Nive abundans. [χιονοβόλος, χιονοφόρος. Gall. Neigeux, abondant en neige. Ital. Nevoso, che ne abonda. Germ. Schneeicht: oder da es viel schneehrig ist, oder viel schnee. Hisp. Cosa de nieve. Pol. Śnieżysty, pełny. Vngar. Havas. Ang. Full of snow.] Colum. lib. 2. cap. 9: Ea locis præcipuè ac nivosis, ubi ætas est humida, & sine vaporibus recte committitur. Nivosa hyems, Liv. lib. 5. ab Vrb. Nivosa grando, Liv. 1. bell. Pun. Et mox aqua levata vento, quum super gelida montium cacumina concreta esset, tantum nivosæ grandinis dejecit, ut omnibus omissis procumberent homines.

Nixūrso, Nixus, a, um, Nixus, hujus nixus, vide NITOR.

N ante O

NO. In notis antiquorum, nostra. NOBB. Nobilibus. NOB. G. Nobis genetratus, vel nobis genere. NOB. F. N. Nobili familia natus. NON. Nonarum. NONAS. APR. Nonis April. NOR. Norbanum. N. P. Nihil potest, vel non potest. N. Q. Nesquam, vel oeq; vel nanq; vel nunquā. N. Q. ĀN. numerat, qui annumerat. N. Q. N. Nonquid non. N. R. Non reticuerunt. N. R. Nero. N. R. Nubis Rhavennas. N. R. C. L. Nero Claudius. NR. Noster. N. S. E. Nunc est. N. T. Nominatis. N. T. Nostri teporis.

No, nas, navigantum, n. p. Proprii est pulsu. [κλῆ, κλῆσις, κλῆσθαι. Gall. Nager. Ital. Nuotare. Ger. Schwimmen. Belg. Zwemmen. Hisp. Nadar. Pol. Pływam. Vng. Vszok. Ang. To swim.] Plin. lib. 9. cap. 17, de accipensere: Vnus omnium squamis adversis contra aquā nando meat. Quanquam & de aliis rebus recte dicetur in aqua fluitantibus. Ovid. 1. Metam. Nat lupus inter oves, fulvas vehit unda leones. Virgil. 1. Aen. Apparent rari nantes in gurgite vasto. ¶ Nare sine cortice, proverbialis metaphora est, de iis dicta olim, qui tuo jam marte sibi possunt consulere, nullo alieno egentes subsidio. Translatio sumpta est ab iis qui natandi non satis periti, subveris corticem corpori subjiciunt, donec cum in arte profectum fecerint, ut cortice deinceps non egeant.

Nāto, tas, n. p. frequentativum est verbi No, nas, & proprium est pulsium. [σκλῆ, σκλῆσις, σκλῆσθαι. Gall. Nager. Ital. Nuotare. Germ. Schwimmen ans schwimmen. Hisp. Nadar. Polon. Vskiwanie pływanie. Vngar. Vszdegelek vszkolek. Ang. To swimme.] Martial. lib. 11: Sacris puteis hæ natantur undæ. Cicero. Tuscul. 5: Natura bestias nantes aquarum incolas esse voluit. Nant, seu Natant tamen volucres, & bestiæ, & homines. Virgil. Aeneid. 11. Apparent rari nantes in gurgite vasto. Cicero de Natura deor. In quo quidem magis tu mihi natare visus es, quam ipse Neptunus. ¶ Colum. de Arbor. per translationem pro Scipere posuit. Alioqui etiam novella vinea quæ ex refectione tanta fuerit, vim humidam habebit, summa parte terræ natantibus radicibus. ¶ Quandoque pro Trepidare. Ovid. lib. 6. Fast. Nox erat, & viris ovilia, animos natabant. ¶ Dicitur etiam de navibus. Virg. 4. Aen. - & heroe Cessas? Deducunt toto navem natantia litora. ¶ Interdum pro madere, manare seu diffluere. Cicero Philip. 3: Natabant pavimenta vino, madebant parietes, &c. Virgil. 3. Aeneid. - Sanieque aspersa natarent Limina. ¶ Hujus compositæ sunt Abnato, Annato, παραπλέω, juxta nato, sive ad aliquem locum navigo. Virgil. lib. 1. Aeneid. - Hinc paucæ vestris adnavimus oris. Sic & libro 6: Connato, συμπαραπλέω, simul nato. Plaut. Connatat navibilumnio est, rivalis est. Denato, deorsum nato, κατανήχομαι. Obnato, contrà, seu ultrò natotans in æquore. Si vis Obnatat umbra fretis. Pranato antè nato. Plinius: Prænatante pisciculo frontem suam spargit. Renato rursus nato, vel natando revertor, ἀναπλέω. Supernato, super undas fio, non mergor, ἐπινήχομαι. Plin. lib. 24: Polica supernatans aqua rotundis spongiis. Trānato, ultrò nato, διαπλέω, διανήχομαι, Lycius Magonem cum equitatu flumen transnatasse.

Nātātĭo, as, n. ipse natandi actus. [κολύμβησις. Gall. Nagement. Ital. Il nuotare. German. Das Schwimmen. Hispan. Obra de nadar. Polon. Pływanie. Vngar. Vszás. Ang. Swimming.] Claud. lib. 3. de Raptu Proserp. Lucus erat propè flumè Amon, quod candida præfert Sæpe mari, pulchroq; fecat Galatea natatu. Segnis natatus, Idem de Torpedine.

Nātātĭlĭs, n. s. Nātābĭlis, m. f. [νηκτός. Gall. Liene où on nage. Ital. Taoglio dove si nuota. Ger. Darin man schwimmet. Hisp. Nadadero, lugar de nadar. Polon. Miejsce gdzie pływaią. Vngar. Hol tartozik, anagy hal tartozhatia. Ang. Pleasant for swimming.] ab Apulcio dicuntur natationes: hoc est, piscinæ natatoriæ.

Nātātor, oris, verbale, m. r. [νηκτής, κολυμβητής, νήκτης. Gall. Nageur. Ital. Che nuota. Ger. Ein schwimmer. Hisp. Nadador. Pol. Pływacz. Vngar. Vszo. Ang. A swimmer.] Qui natat. Ovid. 1. de Remed. amo. Fugnat in adversas ire natator aquas.

Nātātōrĭum, & Natatio, à natando dicuntur, & à Græcis κολυμβήθρα, βαπτιστήριον dicuntur.

Nātātĭlis, pen. com. Qui natat, vel natare potest: sicut Volatilis, qui volat, vel volare potest. [νηκτός, πλωτός. Gall. Qui peut nager. Ital. Che nuota. German. Schwimmfertig: das da schwimmet oder schwimmen kan. Hispan. Cosa de agua que puede dar. Polon. Pływaiący. Vngar. Vszkáras. Ang. That may swimme.] August. lib. 12. de Civitat. Talem ille creavit animam, qua per sensum & intelligentiam omnibus esset præstantior animalibus terrestribus, & natalibus, & volatilibus, quæ mentem hujusmodi non haberent.

Nātātĭle, n. s. subst. activum. Locus est ubi natant pisces, aut anates, & similia. [νηκτόβοσκα, ῥοκτοτροφεῖον. Gall. Le lieu où on nourrit les poissons, canes ou canards. Ital. Dove nuotano pesci, anitre & simili. Germ. Ein ort da die Fische schwimmen / es seyen Fisch / Gens / Enten. &c. Hispan. Nadadero, donde nadan los pescados. Polon. Wiwalnia. Vngar. Vszo valo. Ang. A place where fishes swimme.] Varr. lib. 3. de Re rust. cap. 3: Circum fallere & natalia fiunt excavata anatum fabulæ.

Nātātĭlis, a, um, Quod natat, νηκτός.

Nōbĭlis,

Nóbilis, le, om. r. Illustris, clarus, celeber, quasi noscibilis, ut ita dicam, dignus, cujus nomen omnibus cognitum sit, a Nosco, unde & pro noto ponitur. [אדיר addir excellens הדר hadar הדר hadar decus קרוא קריא kare קרא קרוי קרא קרוי קרא קרוי

revolvi. Autor Suetonius. Equidem Caes. Lucium, Salustium, quam Sipontinum sequi malem. ¶ Crebris nodus, sed uspiscum animi celebratur. Cic. in Arato. Quam crebres solum Cœlestem ducere nodum. ¶ Nodus suere nodo, ἐράπτω. Incudi dare, tale modium. de quibus dictum suis locis.

Nodōsus, a, um, Qui nodum habet. [Gall. Noueux. Ital. Pieno de nodi. Germ. Knöpffig. Hispan. Lleno de nudos. Polon. Pełen węzłow. Vngar. Tsomos helyek. Angl. Full of knottes.] Lucanus lib. 8. Tuos nervos, venasque tetas nodosa fregit Orta. Ovid. 1. de Ponto. Et gigni Pelion nodosum nescit medicina podagram. Horat. 2. Serm. Satyr. 3. add Cicero. Nodosi tabulas centum. Acron. Nodosi, scrupulosi, diligentia in accipiendis cautionibus.

Nōdo, as, āvi, ātum, v. n. Nodos facio, ligo in nodos. [קשר κρόσσω. Gall. Noeuer, emoeuer. Ital. Annodare, intrecciare. Germ. Knöpffen, knüpffen. Hispan. Atar, anudar, hazer nudos. Polon. Węzłuię. Vngar. Tsomot kötök. Angl. To knitte, to knotte.] Plin. lib. 37. cap. 11. Tanta copia auri secta, ut crebris ferè podium præcingentia succinis nodarentur. Lucan. de Gemmis. Gemmigenis solidamenta carporis, quæ ossa dicuntur, nodis & aduncis inclusit, nervis alligavit, atque construxit. Virgil. libro 4. Æneides nodantur in aurum. Cato de Re rust. cap. 11. Vites bene coderitur per omnes rumos. ¶ Hujus compositionis. Nodo, quod nodatum erat solvo, dilo. ¶ Per translationem significat declaro, expono. Gellius libro 7. Adhibebo modum solutius enodandi, dijudicandique veterum scriptorum sententias, quas apud eum adolescentes lectitabant. Interdum hoc dicitur, ut arbores à nodis purgare, & enodes facere. Columell. libro 5. cap. 5. Quæ ulmus à positione sene proverit, ejus summæ virgæ tales debent enodare. Commodo, & Innodo sunt ejusdem significationis cum simplici habent penult. prod.

Nōdōsus, a, um, f. t. pro nodoso trunco. Vitruv. lib. 2. cap. 9. Præcipitatè crescunt præcoquia, & prædoliata propter vocationis duriorem.

Nœgeum, Amiculi genus est, autore Festo, præsertim purpura, coloris candidi rotundi: etiam pro candido quandoque ponitur. Livius Andro. Lacrymæ de ore nœgeo decidit.

Nōlens, entis, p. a. Qui nolo. Et fit etiam quodammodo genus, quum aliud intelligitur quàm volunt dicunt. Servius citat. Aliquoties nolens volens exungere, quum velit indicare ipsum esse falsum contrarium. Ante exercitum ponit Quintil. lib. 8. cap. 4. de mutatione quadam, quæ quum sæpius è ludo gladiatorio recesserit, rudem demum petit, ne totius vitæ discrimen subiret, pollicem præstans. Quo nomine quum Cæsar adversus eum tabulas ageret. Erat, inquit, quod tuæ integrum haberes existimationi: hoc est, ut invito in aciem descenderes, & quasi coactus imperatorem interficeres.

Nōlo, Es, Nōlui, & Volo, [Gall. Ne point vouloir, ne vouloir point. Ital. Non volere. German. Nicht wollen. Belg. Niet willen. Hispan. No querer. Polon. Nechcę. Vngar. Nem akarom. Angl. To nyll.] Terentius Eunuch. Novi ingenium mulierum, Nolunt ubi velis: ubi nolis, cupiunt ultrò. Idem in Eunuch. Nolo me in via Cum hac vesse videat. Cicero Orat. Libenter enim copulando verba imitabamur ut Nodes pro Si audes: Nolle, pro Non velle: Non nolle, pro velle. Cic. 4. Verr. Vt quum tabulas novas magistro traderem, exemplaria eorum ipsi habere nolent. ¶ Nolens, participium. Lucilius, Quasvis nolente Senatu Traximus imperium. ¶ Veteres nevolo, nevis, nevolebant. Plaut. Filiam meam ibi despondere nevolebam. Et in nevis.

Nōmas, ădis, f. g. Vicera quæ depascunt, vorantque serpendo rorpias. Plin. lib. 23. cap. 4. Tolli autem, & cum malle totli, nomas repugnant.

Nomārchĭa, æ, & Nomarchia, g. vide in Dictione NOMOS.

Nomĕn, ĭnis, n. t. [Gall. Nom. Ital. Nome. Germ. Ein Namen. Belg. Een Naem. Hispan. Nombre. Pol. Imie. Vng. Nev. Ang. A name.] Quasi novimen, ἀπὸ τοῦ νέω, à Nosco, quod noti sumus per id quo quicquid nominamus, cognoscimus. Aut à Græco ὄνομα, abjecto ὀ. Proprie autem nomen dicimus, cum Nomen proprium verbo singulorum hominum est, quo singulæ res appellantur. Inde Nominare, quod est nomen alicui rei imponere. Id autem fit duplici ratione. Aut enim universo generi nomen imponimus, quod Grammatici Nomen appellativum vocant: quo animalium ratione Hominem dicimus nominati. Aut singulis rebus peculiare nomen imponimus, quod illorum alio non sit commune. Hoc à grammaticis nomen proprium appellatur. Quod sic definitur à Ciceronе: Nomen est quod unicuique personæ attribuitur, quo quæque suo proprio, & certo vocabulo appellatur. Hoc rursus dividitur in Prænomen, Nomen, Cognomen, & Agnomen, ut Publius, Cornelius, Scipio, Africanus. ¶ Prænomen interdum unius, interdum duabus, interdum tribus, interis notabatur, ut, C. Cæsar. Cn. Cneus. Sex. Sextus. Fuit quondam ratio prænominis: nam & Quinctum dicebant, quòd quinto fortasse loco natus esset: Lucium, quod in mense Lucis esset natus: Manium mane: Cæsum, à corporis effigie. ¶ Nomen, quod gentis & familiæ originem declarat, quod & omnibus qui ex eadem gente sunt commune est, ut Cornelius. Cognomen, quod nomini subjungitur, vel à dote animi vel corporis vitio, vel casu quo, vel à quo eventu, ut Scipio. ¶ Agnomen, quod cognomen sequitur, ut quo modum cognomen, a corporis sive animi adjunctis, aut à casu eventuve ducitur, ut Africanus a devicta Africa. Sæpè autè Cognomen pro Agnomine ponitur. Cic. pro Cælio, cui Africano fuit cognomen Idem ad Att. Tuq; non cognomē sibi Africano adscribere debebas, sed humanitatem & prudentiam intelligo. Romani plerumque tribus ut solent nominibus hoc nomine etiam quatuor: ut P. Cornelius Scipio Africanus, ubi Publius est prænomen, Cornelius nomen proprièdictum, Scipio cognomen, Africanus agnomen. Et nomen quidem quæ cognominum communem ejusdem familiæ commune erat, prænomen verò tantùm singulorum. Prænomina enim erant, quo fratres à se invicem discernebantur: ut pater appellabat ex duobus filiis alterum Publium, alterum Lucium: nec fratres alter inter se fratres ipsi vocabant. Quidam etiam à vitiorum nomine cognomen sortiti sunt, ut Antonius Cantabra. Quidam à pecoris nomine, ut Porcius, Scropha. Quidam à pecore majori, ut Equitius, Taurus. Quidam à piscibus, ut Gurgites, Orata, Mursena. Quidam ab arborum nomine, ut Frondicius. Quidam ab arte quam ipse exercerent, ut Fabius, Lentulus, Cicero, Piso: quæ vis hæc cognomina à principe dicta fuerint. Plerumq; autem cognomen inde tractum putatur, quòd qui primus in ea familia hoc cognomine dictus est, is aliquam inveniret. ¶ Aliquando Nomen pro decore, gloria, fama, existimatione, prædicatione & celebratione hominum ponitur. Virg. 2. Æneid. Avulsumq; humeris caput, & sine nomine corpus. Ibidem: & nos aliquod nomen decusque gerimus. Ovid. 10. Metamorph. Auri gemmæ & memorabile nomen. ¶ Nomen etiam accipitur pro genere: ut apud Virgil. Nostrumque inde nomen Troianus. ¶ Nomina præterea dicuntur, tesseræ, buccæ, capita, vilis ut hodie loquimur, arrenti ratione argentariæ, in quibus describuntur summa debitorum: quibus prædictis expensis feruntur. Cic. 3. Verr. Satis te ea pœnarum omnium suppetitione arbitrabare, si quibus pecuniâ credebas, eis expensum non ferres: neq; in tuas tabulas ullum nomen referres, quò tibi tot nominibus accepto Curtii referendum proderat ubi expensum illi non solvis? ¶ Nomen quoq; pro debito accipitur pro ipso debito. Columella lib. 1. cap. 7. Vel optima nomina non appellando fiunt mala, fœneratore alibi dixisse veridicè ferunt. Non est, etiamsi optimus debitor est, tamen diutius desiderio exigere dissuleris, neg; ignotum eam rem sine nomine solvendo. Cicer. 11. Epist. Ego tum illi curatum nomen existimet, ¶ Sæpe etiam pro ipso debito. Cicero ad Atticum libro 10. Nomina mea pro Deos expedi. Idem ad eundem libro 6. Salaminos autem adhuc puto nomen Scaptio vel eum fore vero. ¶ Item videri nomen quoque accipitur pro ipso debitore. Cicero pro Quinct. Cum amissa alteri aliquem eum esse debitorem, quibus nominibus pecuniam Romæ curari oportere. Cæs. ¶ Pœnarum etiam nomen aliquando pro causa. Cicero de Amic. ad amicitiæ Quæ Pompeji meo nomine te removerat, in Scipio. Idem in Vat. Non tum tuo, quàm Reip. nomine. Cæs. sed. Gal. Odisse etiam suo nomine Catilinam, & Romanos. ¶ Nomē cum precationis est aliquando mandatis adverbiorum. Tornum, ne taceri dixit, pone, vale, ¶ &c. Item adverbiorum nomen ut apud Persium Iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud cras. Nomina tamen in adverbium migrantia fere servant quantitatem, ut apud Virgil. 3. Æglog. tranquillus in ventibus hæsit. Nam Transferta quum adverbium dicit, attamen brevis est quia venit ex nomine, cum tertia a termino sit adverbia longa. ¶ Nomina pro verbos casus loco adverbiorum ponuntur. Per nominativum tunc in Fors pro Forte. Recens pro Recenter. Per genitivum. Militiæ pro in Militia. Per dativum, ut Vesperi, Rari, Sensi, pro Forem. Per accusativum, ut Tervum pro Torvè. Clarum pro Clarè. Per ablativum, ut Rarò. Domo.

Nōmĭno, as, āvi, ātum, v. a. Appello, nomē impono, nomen indico. [נקד κεκλῆσθαι. Gall. Nommer. Ital. Nominare. Germ. Nennen. Belg. Nemen geben. Hispan. Nombrar, poner nombre. Pol. Mianować, Mianuie. Vng. Nevezdm. Ang. To name.] Cicer. de Amic. Amor enim, ex quo Amicitia est nominata, principium est ad benevolentiam conjungendam. ¶ Interdum accipitur pro Nominatim compello. Plaut. in Most. Hem quis me nominat?

minat? Idem in Mil. Alienam hominem intromittat nemi-nem, Quòd illa aut aemulum aut patronum nominet. ¶ Nominare aliquã do illi Proferre, declarare, ut vulgò dicimus, & exprimere. Cic. pro Cælio: Multa à me fuerunt viri præclarè facta, quorum partim nunquã libenter in adolescentia, partim profusa laxatis, magis dudo aeris alieni, sumptus, haudquaquã nominarentur. ¶ Et etiam nuncupare, præsentem tollere, & ut juris Pontificii scriptores dicunt, Jus patronatus habere: hoc est, nominare deligendũ, de quo vide sermonem in dictione Nominatio. ¶ Hinc Denominare, quasi id? est quod nomino, id est nomen alicui imponere. Cæs. lib. 1. Quippe cum ferè totas regiones regnumq; Ingaltæ principes habeant: præterea vicum gecera, quæ consuetudine ita denominant.

Nŏmĭno, ās, n.1. Nomen ex participio pro celebro. [נזכר kazar. נקרא nikrá. Gall. Nommer. Ital. Nominare celebrare. Germ. Nennen. Hisp. Nombrar, famosear. Pol. Nazwać. Vng. Nevezni. Ang. To name, call.] Plinius: Quam villicos nominatim assignari esset. Liv. lib. 2. ab Vrbe: Dimisso Senatu, Consules in tribunal ascendunt, citant nominatim populares. ¶ Deturtamen & de uno ut teneat crudum pupulum nem Brutus, nominatim Ciceronem inclamavit. ¶ Aliquando etiam accipitur pro Expresse. Cic. lib. 3. Offic. Quicquid enim est in præcepto vitii, id tum verum est, si vendendi tantùm causa fecerit, ut si nominatim dictum esset, præstari oportere. Nominatim & Generatim contraria. Cic. ad Att. lib. 9. Tanta erat in illis crudelitas, tanta cum barbaris gentibus conjunctio, ut non nominatim: sed generatim præcipio esse informata.

Nŏmĭnātĭo, onis, verbale, Ft. [נזכר kezkár, הזכרה hazkará, הנקרא hanikrá. Gall. Nomination, denomination. Ital. Nominazione. Ger. Benennung, benamsung. Hispan. Obre de nombrar. Polon. Mianowanie. Vng. Nevezés. Ang. A naming.] Plin. Epist. 93: Mihi verò ex amillo gratulatione signũ videtur, quòd decessori Iulio Frontino primi pivire, qui me nominationis die per hos consulatus annos inter lacerdotes nominabat: quasi in locum suum cooptaret. Bucæus: Nominatio est, ut vulgò hodie appellatur: id enim nomen in ea significatione vulgus nostrum retinuit. Brutus ad Cic. Bibulos in Pansæ locum petere constituerat nominationem à se perimus. ¶ Nominatio, Figura Rhetorum, de qua autor ad Heren. lib. 4.

Nŏmĭnātīvus, a, um. [Vng. Nevezõ.] Vlpian. D. lib. 29. Tit. 2. l. 2: Nec nominatores magistratuum ex hac causa tenebuntur.

Nŏmĭnĭtō, ās, frequentativum à Nomino. [שמיע shamía. Gall. Nommer souvent. Ital. Nominare spesso. Germ. Offt nennen. Hisp. Nombrar muchas veces. Pol. Vdawać mianować. Vng. Nevezgetni. Ang. To name often.] Lucret. lib. 3: Sustipere hanc mortem, quam sæpius nominitamus. Idem lib. 4: Quæ quasi membrana, vel cortex nominitandus est.

Nŏmĭnĭtō, ās, Ft. & Nomenclatura, f. p. Pro anticipatione, & mendicatione. [הנקרא hanikrá. Gall. Denombrement de noms & surnoms de plusieurs choses. Ital. Il nominare. Germ. Auffzehlung mit den Namen? Beynamung. Hisp. Obre de nombrar por nombres. Polon. Nazwanie. Vng. Nevezgetés. Ang. A naming often, a calling of many by name.] Columel. lib. 3. cap. 2: Quare prudentis magistri est, ejus nominationis aucupio, quo potui nequeat studiosos non demorari. Plin. lib. 2: Iovem quidem aut Mercurium, aliterve alios inter se vocari, & esse cœlestis nomenclaturæ.

Nŏmĭsmă, ătis, neutr. Vide NVMVS, & NVMISMA.

Nŏmŏs, Græcè dicitur, quæ quum accentum habeat in penultimo νόμος, significat præfecturam: qua etiam voce Latini utuntur in hac significatione. Plin. lib. 5. cap. 9: Summa pars contermina Æthiopiæ Thebais vocatur: circiter in præfecturas oppidorum (quas Nomos vocant) duodecim. ¶ Inde Nomarchæ dicuntur qui nomis præsunt, quos Præfectos Latini vocant. Et Nomarchia pro Nomo vel præfectura. ¶ Nomos etiam legem significat vel institutum: sed tunc apud Græcos scribitur νῶμος, cum accentu in priore.

Nŏmŏdĭdăctes, æ, m. Qui legem docet. νομοδιδάκτης.

Nŏmŏphўlax, ăcis, m. g. [שומרי חוקים shomré chukim νομοφύλαξ. Gall. Legislateur. Ital. Legislatore. Germ. Gesatzgeber. Hispan. Lo que dan y ponen la ley. Polon. Prawo stanowca. Vngar. Törvény adóval. Ang. A lawmaker or prescriber of laws.] Cæsar legitimi dicuntur, inde Solon apud Athenienses Nomotheres dictus, & Lycurgus apud Lacedæmonios.

Non. Negativa dictio. [לֹא lo. לוֹ lo. Gall. Non, ne, pas. Ital. Non, no. Ger. Nicht, nit. Belg. Neemmer. Hisp. No. Pol. Nie. Vngar. Nem. Ang. No.] accommodari potest omnibus modis, præterquã Imperativo, Indicativo. Terentius: Non hoc dignũ Charea fecisti. Optativa Plautina: Non ita me dii. Nõ negẽ, si universum Subjunctivo Virg. 1. Georg. Nõ illa quisquã mirave, per æstatem, neque arentia mundat vomere. Infinitivo. Terent. In Phorm. Amare, & non negare Te habeo gratiam. ¶ Non si negationi præponitur, affirmat: ut Nonnihil mihi debetur, id est, quidam mihi debeo. Quis enim possit putare magis affirmative dicere: Nihil non mihi debeo, significat: Est omnia mihi debeo. Ovid. lib. 3. Tristor. Multa tibi memorare, sed non debemus. Et si quid est, debemus multa tibi, quæ fuerit de nobis merita. Sed Et si fe debemus omnia. ¶ Non autem, recte dicimus: sed non dicemus, Non verò. οὐχί, ut: Amicus Cæsaris sum, non autem assentator: vel, Assentator verò non. ¶ Non tu prudem: nos est, non multo tempore antè. οὐ πολύ, οὐκ ἀνωτέρω. ¶ Non modò significat non solum. [οὐκ ἐν μόνον, οὐ μόνον. Gall. Non seulement. Ital. Non solamente. German. Nicht nur/nicht allein. Hispan. Non solamente. Jur. Nõ modo te dilexi, sed etiam amavi. Non tantùm est, cui licuit, nõ præcise. Vlp. l. 11. D. mand. Sed tunc nõ tantùm, sed mandatur mandatum rursus adfecerim. Sic Pomponius ad leg. Aquil. Dominum enim lex Aquilia appellat, non utique eum qui tunc fuerit, cum damnum daretur. ¶ Quando quæ ponitur pro Nedum, Ueb. Ciceroni. Nõ enim nobis quantis fuerunt, & quàm gravi veterrimo amore omnibus tuis etiam in rebus commodis, non modo tuto bono gaudeam. ¶ Nonnullus, aliquis. Vnus, ullus. Gall. Aucun, quelqu'un. Ital. Alcuno. Germ. Einer, etlicher. Hispan. Alguno.] Cic. pro Mureena: Consilium tuum nonnulla in re tecte tum emendare possim. ¶ Nonnunquam significat aliquando. Olim, olimus. Non sobrius, pro ebrio accipitur. Ἀνόητος. Gall. Yvrongne. Ital. Ubriaco. Germ. Nicht nüchtern/ein Voll saut trunken. Hisp. Borracho, embriago.] Martialis: Et non sobria verba labonotati. ¶ Non ratione: hoc est, nominandus & laudandus, juvis. Mart. ad Lucianum: Vir Celtiberis non tacendus gentibus.

Nŏndum. [οὔπω, οὐκέτι. Gall. Non encore. Ital. Non ancora. Germ. Noch nicht. Hispan. Aun no. Polon. Iesz nie. Vngar. Meg nem. Ang. Not yet.] Adverbium, significans: Necdum, nunquidum, nihildum, etiam nunc, non. Cicer. in Epist. Fam. Nondum satis constitui. Idem in Somn. Scipion. Cujus quidem anni nondum vicesimam partem sole esse conversam. De magno anno loquitur.

Nŏnæ, ārum, f. p. [ἔννατα. Gall. Le neuf du mois. Ital. Le nona del mese. Germ. Die jenige gemeine tag in einem jeden Monat/ so neun tag vor den Ides Nonæ ist/ haben. Hisp. Los nonos de cada mes. Ang. Certain days of the month called nones.] Quasi novæ, propter initium observationis: vel quòd ab eo die sequenti ad idus novem dies putentur: sive ad indicationem Tuscorum, qui Nonas vocabant nonum quemque diem, quo regem sum celebrabant, & de propriis negotiis consulebant. ¶ Erant autem Nonæ, in Martio, Maio, Iunio, & Octobri sex illi dies, qui Calendas sequuntur: reliquis verò mensibus quatuor tantùm habebant Nonas, juxta vulgatos versus:

Majos sex Nonas October, Iulius & Maius:
Arcuiqui quatuor, sibi Idus quilibet Octo.

Nonagēni, Nonagies, Nonigenti, vel Nongent. Nonarius.

Nonus. Vide Novem.

Nōrma, æ, f. p. [קו kav, מאזנים moznaim, משקל mishkal. Gall. Vne équerre ou regle. Ital. Norma, regola, squadra. Ger. Ein winckelmäß. Belg. Een winckelmerte. Hisp. La regla de carpintero, regla. Pol. Norma, węgielnica. Vng. Ember szerszámja. Ang. A rule or square.] Fabrorum instrumentum, quo omnia dirigunt, metiuntur, quæ & Regula dicitur. Plin. lib. 36. cap. 22. Structuram ad normam & libellam fieri, & ad perpendiculum reponiere oportet. Vitruv. lib. 7. Longitudines ad regulam & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normā reputandi exigantur. Nasicas Quidam quidam. Vade quæ recta dimentiq; sunt ad normam facta. Horat. ¶ Per metaphoram ejūd. norma accipitur pro lege, formula & præscripto. Cic. pro Mur. Ergo illum M. Catoni virum ad rectam rationis normam diligenti, & diligentissimè perpendenti momenta officiorum omnium, de officiis meo respondebo. Sic. in Latin. Nunquam ego ducam C. Fabricium, M. Curium, Tiber. Coruncanium, quos (quia mores majores nostri judicabant) ad illorum normam sese lapidem. ¶ Norma loquendi. Horat. de Arte. volet usus quem penes arbitrium est, & vis & norma loquendi. ¶ A norma sunt adjectiva, Abnormis, & Enormis.

Nōrma, æ, f. c. n. Ad normam factus: [משקל mishkal. Gall. Fait à l'équerre. Ital. Fatto a squadra. Ger. Zu dem winckel gehörig. Hisp. Hecho a la regla. Pol. Węgielnie wymierzony. Vng. Ember szerszámmal készitett. Ang. Made after a rule or square.] Lat. Normalis, Quintil. lib. 11. de pronuntiatione. Sic loqueres: Secundum brachium exemplar dirigendum est, ut quasi normalem illum angulum faciat, super quod ora exeuntia duplicem æqualiter sedeant.

Nōrmātus, a, um, Quod est ad normam factum, & directum. [משקל mishkal.] Colum. lib. 2. cap. 13. Antiquam illam ciconiam inflexionis attractu quasi suppositi vali ad perpendiculum normata imitetur.

Nōs, nostrum, vel nostri, Plurale est ab Ego, mei, vel mis. [אנחנו anachnu. Gall. Nous. Ital. Noi. Ger. Wir. Hisp. Nosotros. Pol. My. Vng. Mi. Ang. We.] ¶ Nos inter nos. Cic. ad Pomponium lib. 5. Illud non dubito, quin si tenuis summa ergo tot studia parùm multa adjuverunt, Resp. cos inter nos cotidiana, communisq; Ter. Terent. in Adelph. Quasi non noverimus nos inter nos. ¶ Nos met, pro Nosmet. Plaut. in Rud. Si non moveas, nolimet tetigisse. ¶ Nosmet ipsi. Cic. 4. de Fin. Sed primum positum sit, nosmetipsos commendatos esse nobis. ¶ Nosmetipsi inter nos. Cic. ad Att. lib. 2. Sed ut nosmetipsum me conjunctissimum, quàm ad hunc sumus.

Nōstĕr, tra, trum, pronomen possessivum. [שלנו shelanu. Gall. Nostre. Ital. Nostro. Ger. Unser. Hisp. Nuestro. Pol. Nasz. Vng. Nemek. Ang. Our.] ¶ Noster absolutè. Pro noster Thusci amicis. Terent. in Phorm. Noster cuidam videri, nec tuei Scilā dare cupiebat, & metuebat absentem patrem. ¶ Noster, pro Noster. Terent. in Eunuch. Haud simile virgo est virginū nostrarū. Domitius Nostrarum rerum felicem eum, tempora primus nostra vidit. Virg. 4. Georg. Non videmus majorum pondera, nisi nostris.

Nōstrāpte culpa. Terent. in Phorm. Nostrapte culpa fecimus.

Nōstrās, nostratis, omnis generis à Noster, significatq; & notæ gentis, vel patriæ. [משפחתנו. Gall. De nostre pays. Ital. De nostra patria & terra. German. Unsers landts. Hispan. De nuestra tierra ó reyno. Polon. Naszego. Vngar. Nemzetünkbeli. Ang. Of our country or kindred.] Cic. Pæto. lib. 3. Mihi ne capiat facetiis, maximè nostratibus. Plin. lib. 15. cap. 11. Quæ condidiora, nostratia cognominata, odoris præstantissimi.

Nōsco, is, novi, notum, act. 1. quod & Gnosco olim dicebatur, nosse, agnoscere, cognoscere, Notum, & cognitum habere, noscam al. cujus habeo. [ידע yadah. הכיר hikkir. Gall. Connoistre, sçavoir. Ital. Conoscere. Germ. Kennen. Hisp. Conoscer. Pol. Znam. Vng. Ismerlem. Ang. To know.] Cic. 1. Tusc. Hinc amicum hanc habet vim præceptum Apollinis, quo monet, ut se cuique noscat. Quamvis hic Noscete, ciemboc dicit, Noscite animum tuum. Terent. in Andr. Nam autem Qui scire posset, aut ingenium noscere Dum ætas, mores, magister prohibebant? ¶ Noscere, aliquando tum tuum agere, & plane cognitum, testatum, compertum, exploratum habere (gaudere, clarum habere. Virg. lib. 4. Georg. Separatum sola, & certos novêre penates. ¶ Habet & alia composita, ut Dignosco, Internosco, Pernosco, quæ vide suis in locis. Fit autem Nosco à Græco: nam Græci γινώσκω, dicunt cognoscere: γνωτὸς, cognitum, γνῶσις, notitiam. Hinc Latini veteres non nosco: sed Gnosco dicebant. & Gnotum, cognitum, & Gnotu prosicio.

Nōtus, a, um, Cognitus, perfectus, exploratus. [ידוע yadua. מודע modia. מכיר mekkir. γνωστὸς. Gall. Cogneu. Ital. Conosciuto. German. Bekant. Hispan. Conosido. Pol. Znanem. Vngar. Ismeretes. Ang. Known.] Plin. lib. 16. cap. 18. Alpina & hæc arbor, nec valgo nota. ¶ Notus, qui novus. Plaut. Pœnulo. Hera meus eli imperatus. Is. non docuit puellam.

Nātus, no, no, Natus, Natorum participium. Cic. pro Murana. Tua vero nobilitas hæc sua per se illustris est, tamen hominibus litteratis & liberalibus est notior: populo vero & frequentibus obscurior. Idem 4. Acad. Cotta, qui paulò ante dixi, notissima. ¶ Notus, amicus, & charus. Virg. lib. 12. & notis compellat vocibus ultrò. Idem 1. Aeneid. Hic erat Sumanus notatis est, charus utique Servius.

Nōtĭa, æ, f. c. Cognitio, demonstratio, manifestatio. [דעה deah. הכרה hakkarah. γνῶσις. Gall. Cognoissance, intelligence. Ital. Cognitione, dimostratione. German. Erkentnus. Hispan. Obra de conocer, conocimiento, demostracion. Polon. Znamienie. Vngar. Ismeret. Ang. Knowledge, understanding.] Cic. lib. 1. Offic. Explica atque excute mente diligenter tuum, ut videas quæ sit in qualecies, forma, & notio boni viri. Propriè autem Boethius interpretatur 3. Topic. Notio, intellectus est quidam, & simplex animi conceptio, quæ ad res pares per meat à se invicem differentes. Plin. lib. 19. cap. 22. Cum sui rei notionem nominemque eadem volumine tradiderit. Cic. 1. de Leg. Dei notionem animo videre non est quod habeat præter hominem. ¶ Notio pro cognitione causæ. Tacit. lib. 3. Tiberius de ea notione de jure flaminis.

Nōtĭo, ōnis, f. c. Cognitio, à Notus, quæ & Notio dicitur. [דעה deah. הכרה hakkarah. γνῶσις. Gall. Cognoissance. Ital. Notitia. German. Ein erkantnus, wissenheit. Belg. Kennisse. Hispan. Conocimiento. Pol. Wiadomość. Vng. Ismeret. Ang. Knowledge, understanding.] Terent. in Heaut. Quando jam hæc inter nos nupta notitia admodum est. Cic. de Sen. Qui sermo, quæ præcepta, quanta notarum sequitatis. Quint. lib. 4. cap. 1. Protinùs judex notitia rerum instituendus videtur.

Nōtĭtĭēs, ei, Idem quod Notitia. Vitruv. lib. 6. in Prooem. Ideo nomen parum est assecuta.

Notĕo, tes, tui, n. Là qua Noteleo, notus fio. [מודע modia. γνωστὸς. Gall. Venir en bruit & cognoissance de chacun. Ital. Essere notato. Ger. Bekant werden. Belg. Bekent worden. Hispan. Ser notorio y conocido. Pol. Znamienitym, sławnym być. Vng. Megismertetik, ismeretessé lenni. Ang. To be known.] Lact. lib. 1. Quod quia fieri non potuit, ut hujusmodi per se ipsam ratio divina noverit, non est passus hominum civitas errare. Propertius: Nec mea non ullo nolit nolicet fama sepulchro.

Nōtĭfĭco, as, act. p. Notum facio. [הודיע hodiah. γνωρίζω. Gall. Donner à entendre, manifester. Ital. Far noto. Ger. Kund thun, zu wissen machen, bekant machen. Hisp. Hazer notorio y conocido. Pol. Opowiadam. Vngar. Tudtara adom. Ang. To make known.] Ovid. libro 1. de Ponto. Eleg. 2. Atque modum pœnæ notificare velis. Gell. lib. 9. cap. 3. Philippi arma, vimque ton Græcis evendam, memorandamque, indicta illa Demosthenis oratione, conjurationesque notificat.

Nōtĭtĭa, æ, pen. co. Frequentativum à Nosco. [ידיעה yedeah. הכרה hakkarah. γνῶσις. Gall. Cognoissance, connoissance. Ital. Cognitione, conoscimento. German. Erkentnus. Hispan. Conocimiento, Conocencia. Polon. Poznanie. Vng. Megismerés. Ang. To know.] Plaut. in Cist. Nosce vestigia, si qua fera, nostra sobo. Liv. lib. 5. ab Vrbe. Circumspectare omnibus fori partibus Senatorem, ea quæ usquamne fiscare.

Nōtĭtĭōsus, a, um, [ידוע yadua. מכיר mekkir. γνωστὸς. Gall. Renommé. Ital. Famoso. German. Wol bekant, berümbt. Hispan. Famoso, conocido. Pol. Sławny. Vng. Hires. Ang. Famous.] Gell. lib. 5. cap. 14. de Ione: Deinde secutus atque plaudente eo, quòd notitiosa dua ad hominem accedit. Hoc est, tanquam notorians, sive agnoscens.

Nōtōrĭus, a, um, ad hoc. manifestus. [ידוע yadua. מודע modia. γνωστὸς. Gall. Notoire, manifeste. Ital. Notorio, manifesto. Germ. Kundtlich, bekandt, offenbar. Hisp. Notorio, manifiesto, conocido, manifiesto. Pol. Wiadomy, znatny. Vng. Nilvanvalo. Ang. Manifest.] Jus. Notoria indicia. Paulus in I. Ab accusatione. ff. ad Senatusc. Turp. Notoriores, qui per notoria indicia procunt notoriis suis adhiberi jubentur. & C. de accusat. ea lege. Veram falsis scelere notorio infimulatus sit, perpensa judicio cùpidi debet. Dicuntur autem Notoria denuntiationes criminum, elogia quibus crimina ad magistratus deferuntur. Hotoman.

Nōsŏcomĭum, pen. prod. Hospitium ægrotantium pauperū, locus in quo recipiuntur & alentur pauperes ægroti. [ξενοδοχεῖον. Gall. Hospital. Ital. Hospitale, spedale. Ger. Ein Siech oder Krancken Elenthaus, Spital. Hisp. Enfermeria, hospital, posada para los enfermos. Polon. Szpital. Vngar. Szegének házok. Ang. An hospital for the poor.] Ulpian. ad Oecan. Centum quæ habere poterit dissimat, ea lapidarii, ac vendidit, & in pecuniam congregatum, usibus pauperum præparavit. Et proinde omnium notoc dominus est, languentium villam instituit, in qua ægrotantes colligeret de platea,

platis, & consumpta languoribus atque inedia miserorum membra refuerent. Vtitur Iustinian. l. illud. 26. & l. sanctimus 28 C. de sacrosanct. eccles.

Nostér, Vide NOS.

Nŏtă, i. p. à noto, as, dedu. Cuiuscunq; rei signū. [אות Hebr. כתם בקדה Arab. Gall. Note, marque. Ital. Nota, segno. Ger. Ein zeichen. Polon. Znak. Hisp. Señal. Pol. Znak. Vng. Igy. Ang. A note, a mark, a token.] Festus: Nota nūc significat ignominiam in pecoribus, tabulis, libris, interdum singulas aut binas. Nunc ignominiam. Plin. lib. 11. cap. 37. Mammas homo solus e maribus habet: cætera animalia mammarum notas tantùm. Cicero in Part. Literatura conflatæ literarum notis. ¶ Vsurpatur & pro Scriptura. Curius Ciceroni: Quare Cicero mi perseverà constanter nos commendare, & Sulpitii successori nos de meliore nota commendari. ¶ Item etiam Notæ, quibus compendiosè scribitur. Suetonius de Cæsare: Extant ad Ciceronem, item ad familiares, domesticis de rebus, in quibus siqua occultius perferenda erant, per notas scripsit. Hæc est, de structo literarū ordine, ut nullum verbum effici possit, quę quis investigare & persequi velit, quarum clementorum literarum id est, d. pro a, & perinde reliquas commutet. Gellius de notis Cæsaris & scribendi Epistolis Cæsaris inveniuntur literæ singulares, sine coagmentis syllabarum, ex quibus verba confici nulla possunt. ¶ Notis scribere, est compendiosa scribendi genere exequendo uti. Modestinus: Eos quinquies scribunt ossa pretium, Reipub. causa non abesse certum est. Suet. de Tito: & planibus compendiosis notis quoq; excipere velocissimè solitum. Hujusmodi exceptores sunt hodie in Curia parlamenti instanca solemni, omnia stropemodum in Curia parlamenti instanca solemni, omnia stropemodum judicia, ad vocatorum quoq; modum judicum excipiences. Quales olim etiam in judiciis fuisse Romanis, multis testimoniis constat. ¶ Nota pro infamia, & ignominia. Luc. l. lib. 30: Quę tot fecerunt omnes maculas notasq;. Suet. Varias assiduas notas. Cic. 3. Offic. O turpem nostram tempora. ¶ Exonere notam est, remittere infamiam. Gel. lib. 4. cap. ult. ¶ Aliquid in nota referre, ad laudem. Ovid. lib. 1. Fast. Ille Numantinas taxit ab urbe notas. ¶ Item nota signum, quo aliquid notatur. Cic. Qu. Valerio: Reliquis epistolis tantum facias ut notam apponam, cum quę mihi tecum conveniunt, & timor significem de numero esse Cuspiorum eorum. Liv. Scio nomina eorum quibus convenit opus esse: instruit etiam secretis notis, per quas haud dubiè cognoscerēt sua mandata esse: id est, de signis quibus fidem faceret. ¶ Notæ etiam accipiuntur pro indiciis. Cæl. lib. 2. cap. 6: Necatum ignorare oportuit, in cujus morbis falaces magis notas esse & tactus & mortis. Idem in longo quoque morbis talem notam non habentibus, licet licentiosè fore, si tumeus immensus est.

Nŏtabĭlis, le, adv. Qui notari debet. Est, considerari debet & notari. [נודע Hebr. נכתם Arab. Gall. Notable. Ital. Notabile. Ger. Merckwürdig, bekandt, offenbar. Hisp. Notable, cosa que por ser donde se escriue. Pol. Znakomy. Vng. Megjegyzendö. Ang. Worthy to be noted and marked.] Colum. lib. 3. cap. 21: Quia major pars putationis per id tempus administratur, nunc vitis rara; talium notabile genus, quo id est, per quod passi possit. Notabilis, insignis, apertus. Plin. lib. 36. cap. 5. Notabilis societas vultus Hippocratis. Quo in loco notabilis accipitur in deteriorē partem, in meliorē accipitur apud Ciceronem ad Lucceium, lib. 5. Epist. Nexitus notabili condemnatione.

Nŏtabĭlĭtĕr, adverbium. [נודעת Gall. Notablement, evidemment. Ital. Notabilmente. Germ. Mercklichen. Hisp. Notablemente. Pol. Znacznie. Vng. Nyilvan, megjegyzésképpen. Ang. Notably, markedly.] Plin. Epist. 31: Expalluit notabiliter, quotiens pallescit semper, id est, ita ut perspiceretur. Tacitus lib. 17: Quibusdam ut tumulis, notabiliter exhalantibus.

Nŏtārĭus, ii, m. i. Scriba publicus, fiscus publicus, qui acta in judicio, vel extra judicium notis, vel literis exscribit. [γραμματεὺς, ἀπογραφεὺς & -. Gall. Notaire, greffier, secretaire, ou notaire. Ital. Notaro, scrivano. Ger. Ein Notarius, Schreiber, Notare. Belg. Een schrijver, notaris. Hisp. Notario, que escreue lo que se trata en juyzio. Pol. Pisarz. Vngar. Notarius. Ang. A scrivener or notary.] Plin. in Ep. Notarium voco, & dicendi sor quę formaveram, cicito. Martial. lib. 10: Nec calculator, nec notarius vel ex Manote quisquam circulo coronetur.

Nŏto, as. Frequentativum à noscо. In quo est animadvertendi, quum à notus sit decurtatum, corripi tamen penultimā. Composita enim à notus mutant o, in i, corr. ut Agnitus, cognitus, quam ignotus servaverit o. Est autem notare, animadvertere. [בחן Hebr. סמן Arab. Gall. Noter, marquer. Ital. Notare. Ger. Verzeichnen, mercken. Hisp. Notar, señalar. Pol. Barzo, Znaczę. Vng. Megjegyzem, észreveszem. Ang. To note, to observe, to marke and consider.] Lucan. lib. 2: Cursus syderū & defectus notaverunt. Ovid. 2. Metam. Quā remit Iævum venientem prima notarit Mercurius. ¶ Notari ignominia est ignominiæ nota affici à Censore, vel imperatore, ob turpitudinem, vel scelus aliquod commissum. Vide Senatores ob flagitium aliquod Senatu moti, ignominia notati dicebantur: quemadmodo & Equites, quibus equus adimebatur: & milites, qui alicujus flagitii causa exauctorabantur. Cicero Cecin. Deinde ut eam in civitatem honoris, & honestatis nulla ignominia notatio revertatur: quam tu si ea rerum condemnari reverterunt. ¶ Potest etiam à nota dedici, ut sit Notare: signum, non tam apponere, invenit sed quę fabulatus Centurnotet. ¶ Notare cui ab alio dicta scribere. Hinc factum est, ut qui dictata notis exciperet, Notarius appellatur, σημειογράφος. ¶ Notarum hoc annales pro Scriptura est in Annalibus. Plin. lib. 8. cap. 13. ¶ Item ignominia afficere, notare. Cic. de Senect. Sed notandam putavit ibidem nominans. ¶ Cæpolita hujus verbi sunt, Annoto, Compono, Denoto, Præcipio: de quibus suis locis.

Nŏtārĭus, a, um, participium, & scriptus, item celebratus. [γραπτὸς, ἐπίσημος. Gall. Noté. Ital. Notato. Ger. Berumbet. Hisp. Notado. Pol. Zapisany. Vng. Megirattatni, hires. Ang. Noted, marked.] Vel nomen expartis pro. Cicer. 3. Tusc. Vestris Latinis melius quam Græcis hæc notata sunt. Idem pro Domo sua: Notatis omnium tecti rimis, labe etiamnunc maculis.

Nŏtātĭo, onis, verbale, à to. Animadversio, quæ & Nota dicitur. [ἐπίσημον. Gall. Note, notation, remarquement. Ital. Notatione. Ger. Bemerckung, gemercke. Hisp. Nota, anotacion. Pol. Pozwacznosc. Vng. Megirattatás. Ang. Marking, noting, or observing.] Cicero de Divinat. Cœli enim cujusdam hæc observatio, quam ante dixi, & cæterarum rerum notatio dicenda est, quæ fulgent, quo concidere. Ibidem: Chaldæis in prædictionibus & in observatione cujusque vitæ ex natali die, minimè esse credendum. Temporum notatio, Idem de Clar. Orat.

Nŏtesco, Vide NOTO, in verbo Noto.

Nŏthæ, pen. prod. νόθαι, Græci vocant portionem illam bonorum, quę ex testamento patris nothis poterat obvenire. Crudele enim judicabant, quibus vitam dedissent, nobilitatis alimenta relinquere: neq; rursus æquum videbatur, nothi filio legitimo assignari. Ea itaq; moderatio adhibita est, ut liceret parēti à lege statutam portiunculam nothis relinquere, quæ Nothiæ ab illis vocabantur.

Nothrenes, νωθρὲς, Latinè torpida segetis dicitur, ἀργὸς languida.

Nŏthus, m. Apud Græcos is dicitur, teste Quintil. lib. 3. qui ex uxore non legitima natus est. [νόθος] Gall. notoir. Ital. Nothi. Ger. Ein Bastart oder ungetiger oder verwilderter. Hisp. Bastardo, no legitimo. Pol. Bekart. Vng. Fattyu. Ang. A bastard.] Latinum ejus rei nomen fuit. Cato quondā otiatione testatur, jam non habere se idoneum, utunor peregrino. Virg. lib. 7: Suppositum ex matre nothos furata creavit. ¶ Nothum Græci appellant quicunq; non legitimū, verum, nec genuinum est, ac Nothum Atticismum dicunt, non verum sed hemaAtticum, sed adulterinum, spurium. ¶ Nothi pulli. Col. lib. 8. cap. 12: Omnium autē avium generum nothi sunt optimi pulli, quos conceptos ex pretiosis maribus nostrates edidere. ¶ Nothos etiam appellant Arabicos equitatores, Indicis interdum remixtos. Plin. lib. 8. cap. 1.

Nŏtĭa, æ, seu, Gemma est communibus cadens, unde & Ombria alio nomine dicitur, eadem vim habens quam Brontia. Autor Plin. lib. 37. cap. 10.

Nŏtis, ĭdis, le, f. Dorsago, medulla dorsi. Reliqua quæ in vertebris continentur, Spondicinum occupavit nomen, ut inquit Iulius Pollux.

Notion, Sempervivum, apud Dioscor. l. lib. 4. cap. 91.

Notĭfĭco, Notio, Notĭtia, Nottĭes, Vide NOSCO.

Novācŭla, æ, f. g. Cultellus sutorius, cultercultrarius. [מקרה Chald. Gall. Rasoir. Ital. Rasoio. Ger. Ein schneider. Hisp. Cuchillo para raer cuero. Pol. Brzytwa. Vng. Borotva. Ang. A razor.] A Novo, as, quòd illa novare: id est, novum dandi modo & recentiorem facere videatur. Cicer. de Divin. Extorem in consilium allatum, in pestare & tege & populo, novacula est radendum. Abnegando etiam accipitur pro cultro. Colum. lib. 12. cap. 55: Reponimus quam rotundissima summa, eaque, si fuit lutosa, detergeto, & furcam cum novacula decorticato.

Nŏvālis, nalis, f. t. & Novale, genere neutro secundū Servium, diversa modis exponitur. [ניר Hebr. ארץ נירה Arab. Gall. Terre qui n'a point de deux ans, terre en guerit. Ital. Terra novale, terra di due anni. Germ. Ein Brachfeld / das ein jahr ligt / Ackerfeld. Hisp. La sementera vida en barbecho. Pol. Nowina wskopana, odłog. Vng. Vgar, ujonnan szánt. Ang. A fallow field that is to be sowen the next year.] Paulus sic recepit: dicit esse terrā proximam, quæ anno cessat. Sic Varro: Qui intermittitur, à novando Novalis ager dicitur. Sic Plin. Novale est, (ut quidam) quod alternis annis seritur. Idem sentire videtur Festus: Novalia, segnis, ager novo relictus semēti. Servius Novalē esse arvū credit tunc primùm ad sementē proscissum. Alii tamen novale interpretantur terrā, quę per singulos annos semi-

renovatur. Virg. 1. Aeglog. Impius hæc tam culta novalia miles habebit? Deplorabat enim agrũ, in quo instruendo magnopere laborat. Iuv. Quinct. in Mil. te Martiano: Mox ingentibus serris humum findere, segetem futuris novalibus gracile sylvam. Sed Virgilius in feralem priorem accipit. Alterum, in quo, ideo inculta cessare novalia. Et tegetem præbere sibi terra recusat pudet.

Novem, Nocem numeri nomen. [תשע tesha. Gall. Neuf. Ital. Nove. Ger. Neun. Belg. Negen. Hispan. Nueve. Pol. Dziewięć. Vngar. Kilencz. Ang. Nine.] Virgil. 5. Aeneid. Iamq; dies epulatæ novem gens omnis, & aris Factus honos. Cicer. Quint. fr. In novem & dies & libros distributus sermo.

Nŏvenārĭus, rii. [תשעים teshim. Gall. Neufaine, neufaines. Ital. Centinaia di nove. Germ. Das neuntzehen zum theil behalten. Hispan. Cada decena. Pol. Dziewięćdziesiąt. Vng. Kilencz vnia. Ang. Ninetie.] & Novenarius, a, um, Varro: Quo pacto erant in mulis & paribus novenæ partes, ubi ces adiungitur, nec fœturæ observantur? Sed do in hominibus posse novenarium rerum numerum. Plin. lib. 17. cap. 10. Sulco qui novenarius dicitur.

Nonāgĭēs, a, um, Perlius Sat. 1: Si Cynico barbam petulans nonaria vellat. Nonarium secretiorem hic dicit: quia apud veteres horæ nonæ hujus: hoc est, tertia pomeridiana profluabant, ne minus ob illa exercitationem libi tentado, clientes.

Nŏvēnālis, e, um. [תשעים teshim. Vng. Kilencz. Ang. Ninie.] Martial. 10: Annos adjecit ter precur novenos. Plin. lib. 2. cap. 3. Novenorum ita conceptis diebus. Iuv. 7. bell. Punic. Decrevêre tum Pontifices, ut virgines novem per urbem ambirent carmen canerent. Tempta novena boum. Ovid. 12. Metam.

Nŏvēmdĭum, Novem dierum spatium. [תשעה ימים teshah iamim. Gall. Espace de neuf iours. Ital. Spatio di nove giorni. Ger. Neun tag lang. Hisp. Espacio de nueue dias. Pol. Dziewięć dni trwaiący. Vng. Kilencz napig. Ang. The space of nine dayes.] quo Novendiale sacrificium dicebatur, quod novem diebus cõtinuis fieri solet ad expiationem prodigiorum. Livius lib. 1. sub vib. Romanis quoque ab eodem prodigio novendiale sacrum publicè susceptum est, tria voce cœlitus ex Albano monte missa, (nam id quoque traditur) tum neglectum omittu. Manifesta certè solennia, ut quando cunque idem prodigium nuntiaretur, festi per novem dies agerentur.

Nŏvĭnācium, ĭi, τὸ ἑξαγιον. Dodrans: hoc est, pondus vel mensura novem unciarum.

Nōnāgēnus, a, o, tantum pluralit. [תשעים tishim. Gr. ἐνενήκοντα.] Numerus est distributivus à Nonaginta.

Nōnāgĭes: [ἐνενηκοντάκις. Gall. Nonante fois. Ital. Nonanta volte. Germ. Neunzig mal. Hisp. Noventa veces. Polon. Dziewięćdziesiąt razy. Vngar. Kilenczszerszer. Ang. Ninetie times.] à Nonaginta numerale adverbium.

Nōnāgēnārĭus: [ἐνενηκοντούτης. Gall. Nonagenaire. Ital. Nonagenario. Germ. Neuntzigjährig. Hisp. Noventon. Pol. Dziewięćdziesięcioletni. Vngar. Kilenczszer. Ang. Nynetie yeares old. Ivel perly, nonagenarius. Nonageni, æ, a, idem quod nonagenarius. Fro eodem etiam dicimus Nonageni, & pertinet ad Nonagesimum.

Nonnĭæ, dictæ sunt meretrices, quòd horis nonæ ostia aperirent, corporis prostituendi gratia. Pers. Sat. 1: Si Cynico barbam petulans nonaria vellat.

Nŏvercă, æ, f. p. Dicitur quam pater liberis post mortem matris obtinuit, novam uxorem ducit, & dicitur respectu privignorum. [μητρυιὴ. Gal. Marastre. Ital. Matrigna. Germ. Ein Stiefmutter. Belg. Een Stiefmoder. Hisp. Madrastra. Pol. Macocha. Vng. Mostoha asszony. Ang. A stepmother, a mother in law.] dicta quasi non parcendi, nova princeps. Virg. in Bat. Et trahit una atq; domum pater, et infelix novercæ. Cic. in Orat. Ab hac odiosa jam diu matrona, uxore genera, noverca filii, filiæ pelex.

Nŏvercālis, & hoc novercale, oris. t. [μητρυιῶδες, μητρυικὸς. Gall. De marastre. Ital. De matrigna. Ger. Stiefmütterisch. Hisp. De madrastra. Pol. Macoszy. Vng. Mostohaé. Ang. Of a stepmother.] Quod novercæ proprium est ut. Ovid. de nov. arte. Quo noverca privigno profequitur. Tacit. lib. 1: Manes novercales. Sen. Herc. fur. Si mihi novercalis, Claudianus lib. 2. de Rapt. Proserp.

Nŏvercātĭo, ōnis. f. Est novercarum mos agere cum liberis, malignè & inimicè. κακοήθεια.

Novissimus. Novitas. Novitius. Vide NOVVS.

Novo, onare, Vide NOVVS.

Nŏvus, a, um. Propriè dicitur recès, & quod nuper factũ est, vel cœptum. [חדש chadash. ἐσθὴς καινὴ. Gall. Nouueau, nouuelle. Ital. Nuouo. Ger. Neun. Belg. Nieu. Hisp. Nueuo. Pol. Nowy. Vng. Vy. Ang. new, fresh.] Ovid. 1. Metam. In nova fert animus mutatas dicere formas Corpora. Terent. in Adelph. Novus mortuus anno demum quinto & sexagesimo fiam, atq; unum decrepitã ducam? Ibidem. Et nova nupta eadem hæc dicet. & Accipitur quandoq; pro magno & insolito, incredibili & inopinato. παράδοξος. Virgil. 7. Aeglog. Pollio & ipse facit nova carmina. Idem: Quis furor iste novus? Novi homines dicuntur, quorum nulli majores clari fuere, sed ipsi per seipsos clari esse incipiunt, & magistratus in civitate assequi. Cicer. T. Fabio lib. 6. Epistol. Adeo res est, quod non multis hominibus notus novus amicus quæ plurimi homines nobis sit.

Nŏvĭ, & Noviter, adverbia. [חדשות chadashoth. Gall. Nouuellement. Ital. Cogniamente. Ger. Newlich. Hisp. Nuevamente. Pol. Nowu. Vng. Vyon. Ang. Newly, lately.] Acron ad Horatium 1. 1: Nequid ambigui, nequid novi dicamus. Plinius Paneg. Videmus dilatorũ subdolum, quasi gratiosorum, quasi sæpenumero non sufficiendum illi noviter, sed templum, sed forum usurpari.

Nŏvissĭmus, superlativum. Utimur, postremus: quia quæ recentissima sunt, ultimum locum habent. [חדש chadash. Hebraeis. Gall. Le dernier. Ital. Vltimo. Ger. Der letzte. Hisp. Vltimo. Pol. Ostatni. Vng. Vtolso. Ang. The last of all.] Cic. lib. 1. de Orat. Quæ dicenda sunt ad judicandum novissima. Idem pro Rosc. Comœdo: Itaq; perbrevi tempore, quæ nemo novissime quicq; erat in actionibus, ad primos pervenit comœdas.

Nŏvissĭmè, adverbium, Postremò. [חדשות chadashoth. Gall. Finalement, dernierement. Ital. Finalmente, vltimamente. Germ. Zum letzten. Hisp. Vltimamente. Polon. Ostatnie. Vng. Vtolsoben. Ang. Lastly, finally.] Ad postremum dixit Plancus epistola ad Cicer. Familiar. 10: Denique quòd sol omnes rationes cõjunctiores Reipublicæ esse voluerim, ut novissimè id unum omnium tolerationes averlis, eas tales vobis præstare possem, quales adhuc fuerunt.

Nŏvĭtas, ātis, opponitur Vetustati & antiquitati. [חדשה chadashah. Gall. Nouueauté, nouuelles. Ital. Nouità. Germ. Newigkeit. Belg. Nieuwigheit. Hisp. Nouedad, Nouedades. Pol. Nowość. Vngar. Vyság. Ang. Newnesse, freshnesse.] Cic. de Amic. Novitates autem non ipsæ afferant, ut cunctam in herba non fallacibus fundus spem præbeat, non sincellæ quidem repudiandæ: vetustas tamen loco conservanda est. Virgil. 1. Aen. Res dura, & regni novitate moventia cogunt Moliri. Ovid. 4. Metam. dulcisq; animo novitate tenebo. Cicer. 2. de Divin. Eumq; errorem, quem tibi res novitas attulerit, naturæ rationes deprehendent. & Novitas pro generis ignobilitate, quemadmodum homines novi dicuntur ignobiles. Salust. in Iug. Novitatem meam contemnunt, ego illorum ignaviam mihi fortuna, illis probra obiectant. Cic. ad Lentulum: Novitati esse invidiam noc.

Nŏvĭtĭus, a, um, Quod est novum. [חדש chadash. ἐσθὴς καινὴ. Gall. Neuf, tout nouueau. Ital. Nouello, nuouo. Ger. Das newlich worden ist. Hisp. Nueuo. Polon. Nowy, nowalny. Vng. Vy. Ang. New or late.] ut Novitium opes, quod est nuperrime factum. Novitia mancipia, teste Marciano ff. de Aedil. edic. intelliguntur, quæ nondum annum servierunt, quibus opponuntur Veterana. Vlp. eodem titulo: Plerique, soleas mancipia, quæ novitia non sunt, quasi novitia distrahere, ad hoc ipsum vendit. Fratemptum est enim ea mancipia, quæ nuda sunt fide emptoris facta esse, & ad ministeria aptiora, docciora, & habiliora. Vetera verò & veterana mancipia dicere ideo est reformare. Plin. lib. 14. cap. 6: Novitium vinum rehiatum: nil i conducit. Terent. in Eunuch. Abeunt fecò ancillæ, paucæq; quæ circum illa essent, manent. Novitiæ puellæ. Cic. pro Domo sua: nescio quem, de grege novitiorum factum esse Consulem. Novitium auctorem. Plin. lib. 19. cap. 21: Juventa novitio fundi malendus. Idem lib. 23. cap. 2: Vinum jejunos bibere novitio invento inutilissimum est.

Nŏvo, as, āvi, p. Novum facio, innovo, invento. [חדש chidesh. Gall. Innouer, faire quelque chose de nouueau. Ital. Rinouare, rinouellare. Germ. Etwas newes erfinden. Belg. Iets nieus maecken. Hisp. Renouar, renouellar. Pol. Odnowiam. Vng. Megvyitom. Ang. To make new.] Sallust. in Cat. Consul optimum factu ratus, metum quem injiciebat antè capere, quàm quid contra eum novaretur. Cicero ad Caton. Epist. 15: Qui novari aliquid volebant. Cicero 3. de Legib. Nihil habui tunc, non modò mutatum, quod putarem novandum in legibus. Novare item est verbum jurisconsultis usitatum, pro debitum in aliam obligationem transferre. Vide Novatio, de qua paulò pòst. q. Hujus compositiva sunt, Innovo, renovo, renovatio, renovigo: & Renovo, renovabilis: de quibus vide suis locis.

Nŏvans, partiip. [חדש mechadesh.] Virgil. 4. Aen. Aeneam fundare cupidæ, et recta novantem Conspicit.

Nŏvandus, a, um, Ovid. 8. Metam. ...cum mihi sæpè novandi Corporis, & juvenes, nunc duc in tempora, petitas.

Nŏvātus, a, um. [חדוש chodesh. חדשה chadashah. Gall. Innové, renouellé. Ital. Rinouellato. Ger. Erneuert, erneute gemacht. Hisp. Renouado. Pol. Odnowiony. Vng. Megvyitot. Ang. Renewed.] Ovid. 2. de Remedio: Admonitu recrearunt amor, vulnusq; novatum Sæpe ferunt infirmis culpa pudica nocet.

Nŏvātor, Novatrix. Ovid. 15. Metam. ...rerumque novatrix Ex alius alias reddit natura figuras.

Nŏvātĭo, ōnis. f. t. [μετάστασις. Gall. Innouation, renouellement. Ital. Rinouamento. Germ. Ein newerung. Hisp. Renouacion. Polon. Odnowienie. Vngar. Megvyitas. Angl. A making new.]

ωνυμία.] Dicitio est tertio casibus usitata, quando ponuntur pro primis declinationibus absolute, ut civilem rem sustinuerunt, quando implicitè significatio cùm verbis personæ obligationem novantis accendò, cùm alterius generis obligatio, in verborum obligationem novatur: tertio, cùm verborum obligatio in aliam formam commutatur. Horomana.

Nŏvellŭs, a, um, diminutivum [חדשׁ *chadásch, nóvus*] Gall. *Nouuelet, nouueau, petit.* Ital. *Nouello.* Ger. *Ein neues, klein neu.* Hisp. *Nuevo.* Pol. *Nowiuchni.* Vng. *Vyvecz.* Ang. *Newe little.*] Varr. 3. Aeglog. Aut mala vitis incidere falce novellas. Cic. 3. de finib. Itaq; & vivere virum, & mori decorum, & bonorum, & novellam, & vetulam, & vigere, & senescere. Ovid. 4. de Pont. eleg. 12. Tu nova, tu, comes, q; fuisti, Qua regerem tenui frena novella manu.

Nŏvĕllo, as, are, act. 1. Novum agrum colere, seu novas vites pangere. [נטע *nátha*, *plántare*] Gall. *Planter de nouueau.* Ital. *Piantare di nouuo.* Ger. *Ein newes auffbawen, oder ein Reben auffrichten.* Hisp. *Tornar a plantar vides en majuelo.* Pol. *Nowu sadzic.* Vng. *Vyonnan plantalny.* Ang. *To make new.*] Suet. in Domitiano: Edixit ne quis in Italia novellaret. q; Hujus compositum est Renovello: de quo vide suo loco.

Nŏvellum, i. f. Vinea ex novellis vitibus consita. [נטיעה *nethiá*] Gall. *Vollee ou complante de iusche ou rouuelle vigne.* Ital. *Vigna piantata di nouo & giouane.* Ger. *Ein newe Reben auffrichtung.* Hisp. *Vegar plantado de nuevo de muguelas.* Pol. *Nowowu plantow zgodzyone.* Vng. *Vyonnan plantalo Zölö.* Ang. *A place planted with new vynes.*] Paulus Iurisconsult. ad l. Veluti. ff. de dampno infecto damnis. Iaū. Veluti si novellatum in fundo factum fit.

Nŏvellus. Vide NOVVS.

Nox, hujus noctis, f. t à nocendo, quòd oculis nocent: vel à Graeco νύξ. Hinc enim & Nyctelius dicitur Bacchus, quòd ejus sacra nocte celebrarentur. [לילה *láila*] Gall. *Nuict.* Ital. *Notte.* Ger. *Die Nacht.* Hisp. *Noche.* Pol. *Noc.* Vng. *Ey.* Ang. *Night.*] ¶ Est autem Nox, remotâ umbra, velut Speculippus ait, umbra diei contraria, & Solis privatio. Cicer. de Nat. deorum. Ipsa umbra terræ Solis officitur, noctem efficit. Virg. 2. Georg. Et quanto longis carpentur mollia dictis, Exigua tantum gelidus ros nocte reponet. Idem 2. Aeneid. & jam nox humida cœlo Præcipitat, suadentq; cadentia sidera somnos. Ovid. 2. Amor. Eleg. 11. Suadentq; cadentia sidera somnos. Ovid. 2. Amor. Eleg. 11. Jucundæq; gaudia nocti. ¶ Acquirere noctibus dicit, qui exercitationem noctis. Virg. 9 Aeneid. Forte sub obscuram noctem, si protinus illum Acquisset nocti lucum, ac latebrosq; tulisset. ¶ Supremam noctem agere, Virg. 6. Aen. ¶ Dare noctes alicui, de meretricibus dicitur. Hor. Epod. 15. Nō ferre aliquas potiones te dare noctes. ¶ Hinc lotare noctes. Ovid. 1. Amor. eleg. 10. Sola lotare noctes, sola lotanda veni. Negare noctem, quòd admittere amatores nolit negare. Ovid. 1. Amor. eleg. 8. Sæpe nega noctem, capitis modò fingere dolorem. etc. ¶ Poscere noctem, Rogare noctē amatorum sunt, Ovid. 1. Amor. eleg. 8. & lib. 2. Amor. eleg. 2. Vigilata cōmunio nox, Tacit. lib. 13. ¶ Nox protelare aut extrahere noctem. Statius. Theb. Talia vesperas noctem extrahebant, etc. ¶ Nox æterna, pro morte. Virg. 10. Aen. in æternā claudantur lumina noctem. ¶ Nox animi: hæc est ignorantia, & cæcitas. Ovid. 6. Metam. Tanta q; nox animi fuit. Nox pro nocte aut noctu. De Fabii in xii. tabulis puberum, ut ex Gellio intelligitur. Lex enim erat hæc: Si nox furtum faxit, etc. ¶ Noctes & dies id est, continuè, semper. Plaut. Merc. Objurgare pater ob hæc me noctes & dies. Virg. 6. Aen. Noctes atq; dies patet atri janua Ditis. ¶ Noctis partes sunt Vesperi, Crepusculum, Primæ fax, Concubium, Nox intempesta, Ad mediā noctem, Prima nox, Media nox, De mediā nocte, Gallicinium, Conticinium, & Diluculum. Vide Censorinū de Die natali & ea quæ ibi suprà annotavimus in dictione Dies. ¶ Dividunt etiam noctes noctem in vigilias quatuor, quæ singulæ trium horarum spatio supputantur, quorum servant castra vicissim per vigilias. Hinc prima vigilia, Secunda, Tertia, & Quarta. Vide Lucan. libro 7. Tertia jam vigiles commoverat hora secundos. Nocticula, Nocturnus, Nocte, Noctu, Pernocto, Noctivagus, Noctiluca, Binoctium, Trinoctii, Quadrinoctium, & hujusmodi.

Noctu, Per noctem, ut olim dicebant antiqui. [נקט *nakát*] Gall. *De nuict.* Ital. *Di notte.* Ger. *Zu nachtzeit, nächtlicher weil.* Hisp. *De noche.* Pol. *Wnocy.* Vng. *Eyel.* Ang. *In ye night.*] Quadrigarius, Convenit Senatu noctu in domum domini. Plaut. in Menæch. Haud falsum erant somnium, quod nocte hac somnavi. Salust. ¶ Noctu verò adverbiū, *nocturne.* Ign. Eam per noctem. Salust. Dum, noctuq; laborare, desistere. ¶ Aliquando etiam legimus Nox pro Noctu, ut dixi in xii. Tabulis: Si nox furtum faxit, si im aliquis occisit, jure cæsus esto. Varr. accusativum dixerunt abis. & Occit pro Occidere. Vide Macrobium lib. 1. Saturn. cap. 4.

Nŏcturnus, a, um. Quod est noctis. [נוקטי *nokthi*] Gall. *Chose de nuict, nocturne.* Ital. *Di notte.* Ger. *Nächtig, das der Nacht*

zugehört. Hisp. *Cosa de noche.* Pol. *Nocny.* Vng. *Eyeli.* Ang. *Of ye night.*] ut, nocturna inscitia à Die. Durnus. Claudianus: Omnia quæ sensa vo. vultus vana diurna, Tempore nocturno redeunt in pectora quies. Cic. 5. Ver. Sic etiam formidolosi homines abditi sese ad nocturna vota cupiditatesq; suas conferunt. Somnia nocturna, Horat. 4. Cat. Vitæ nocturnæ, Tacit. 15.

Nŏctĭfer, pen. corr. Perpetuum epitheton est stellæ vespertinæ, cum Hesperum, sive Vesperum appellamus. [נוקטי *nokthi*] Gall. *Qui apporte la nuict.* Ital. *Che porta la notte.* Ger. *Der Abent stern, der die Nacht bringt.* Hisp. *Que mata la noche.* Pol. *Nocna gwiazda.* Vng. *Eyhozo.* Ang. *That bringeth in ye night, ye night.*] Catul. in Carmine nuptiali: Nimirum Eous abstendit noctifer ignes.

Nŏctĭgĕd, Qui noctem fugit. [נוקטי *nokthi*]

Nŏctĭluca, pen. prod. Dicitur luna quæ noctu lucet. [נוקטי *nokthi*] Gall. *La lune qui luit de nuict.* Ital. *La luna che luce di notte.* Ger. *Der Nacht liecht, der Mon.* Hisp. *La luna que viene de noche.* Pol. *Nocna pochodnia od nocnego, mesiąc.* Vng. *Eyel vilàgeskedo hold.* Ang. *The moone that giveth by night.*] Hor. 2. Car. Ode 6. Lesbium servate pectus, Phillis iterum. Nitet Latonæ pastum cacumen, Nitet cretatum face Noctiluca, Prosperam frugum, celeremq; pronus Volvit menses. ¶ Noctiluca etiam quidam appellarūt animal aculeum exigūm, quod noctu tempore lucet, astate præsertim, fugere jam matuca, & messi cicina. Alio nomine Nitedula dictum.

Nŏctĭpŏta. Cuculus vocatus obscœna, quòd noctu pungat, atq; excitet Venerem.

Nŏctŭrnĕre, v. i. Est obtrectare. [נוקטי *nokthi*] Gall. *Sesjouir nuict.* Ital. *Vegghiare.* Ger. *Nachten, Nacht werken.* Hisp. *Anochecerse, nacerse noche.* Pol. *Czuwac.* Vng. *Eyelöznöm.* Ang. *To make night or darke.*] Festus apud Nonium: Omnia nos desuant tenebris caligines atræ.

Nŏctŭrnus. Adject. *Nocturne, nocturnal.* Gellius opus ita appellatum, ut pleraq; capite ult. docuit operis, quod hybernis noctibus in Attico agris furtim ediderat, cubrationum.

Nŏctĭvăgus, pen. corr. Qui nocte vagatur. [נוקטי *nokthi*] Gall. *Errant & vagant de nuict.* Ital. *Che va vagabondo di notte.* Ger. *Der zu nacht umb schwermet, schwermer.* Hisp. *Cosa que anda de noche.* Pol. *Wnocy bigaiący.* Vng. *Eyel bodoly.* Ang. *That erreth or wandereth by night.*] Virg. 10. Aen. Almaq; cum Noctivago Phœbe nec diurnis pulsabar Olympus. Deus noctivagus, Sapor. Stat. 10. Theb. Strepitus noctivagus Faunorum, Lucret. lib. 4.

Noxa, f. p. delictum, sive culpa. [חטאת *chatáth* עון *vvón* רע *rá* פשׁע *pésch* רעה *rá* אשמה *ásch*] Pol. *Winna.* Vng. *Vetek.* Ang. *An offence or fault.*] Cæsar. l. pleros. D. de ver. sign. Noxa appellatione omne delictum continetur. Ovid. 1. de Ponto: Alia omnes pœnas habitæ noxa erat, quæ sequand ducibus aliquibus tecta gereretur, tuta per tutum quoq; illarū cederetur patrocinio. ¶ Noxa sæpe damnū & vitium in aliqua re commissi significat. [Ger. *Die straff von wegē einer vbeltat, vrsach die man leidet, vbeltat.* Ital. *Ella è stata punita per la sua colpa.*] Hinc capere noxa & concipere & contrahere apud Columellā dicuntur servi ex alimento labore. Hinc noxam nocere apud Livium, & Noxius servus, qui noxā nocuit: id est, damnum intulit, & ob eam causam obnoxius est. Hinc cum ipse servum vel quadrupedem quæ damnum dedit, Noxæ dedere præcisa locutione dicimus, pro noxæ nomine dedere: id est, ob damnum & noxam quam intulit. Quemadmodum Vectigal, Lucri & accessionis dare sequētissimè pro locari & accessionis nomine. ¶ Transfertur aut elegantiùs hoc ad Navigationem, scopulo, Actuve ignibus aut margi freto id infidet latus celso, quòd velut dedit noxæ ramum. Contus. Hinc noxia solutas eximitur servus, noxia contrahit, ob cujus noxā nihil debetur, vel qui nemini est obnoxius: quasi liber & solutus omni obligatione quæ ex noxa contrahuntur. ex Horomana.

Nŏxālis, le, omn. Vide Noxalis actio, dicitur, quæ adversus noxiū infertur, non propter vitiū à pristina contractum, aut culpā, sed ob noxā hoc est, damnū à servo aut pecude nostra datū. Sabinus. Cato. in l. 1. ff. de Noxalibus actionibus. Noxales actiones appellantur, quæ non ex contractu, sed ex noxa, atq; maleficio servorū adversus nos instituuntur. aut noxalis actionū vis & potestas hæc est, ut si damnati fecimus, hoc est, nobis deditione corporis, quod delinquit, evitare his actionibus possimus. Vide suprà in NOXA.

Noxĭă, f. p. Culpa. [אשמה *ásch* עון *vvón* רע *rá* רעה *rá* חטאת *chatáth* פשׁע *pésch*] Gall. *Faute, offence, coulpe.* Ital. *Colpa.* Ger. *Die schuld, sünde etc. oder straff.* Hisp. *Culpa.* Pol. *Winowayctwo.* Vng. *Vetek, bün.* Ang. *An offence or fault.*] Terent. in Phor. Magnificè olim ait Fecit noxia, corpus ut possiet quam optime dare? Plaut. Audivi eam castigare eo meritam noxiam. Terent. in Eunuch. unam hanc noxiam. Meæ fidei fuit quin illam odisset, occideret. ¶ Noxiæ effe. hoc est, noxiæ esse, aut vitio, vel culpæ obnoxii. Livius: Sidonam abire vellent, publica fide accepta, nihil eam rem noxiæ futurum, quòd se hostibus junxissent.

Noxĭus, a, um. Quod nocet. [אוֹיֵב *oyéb* רע *rá* שׂטן *sátan*]

Gall. Dommage, dōs, qui perte d'ouurage. Ital. Nocumento, nocumento. Ger. Schad, schadē, Hisp. Daño. Pol. Szkoda, szkodliwość. Vng. Arabolo. Ang. That apprendeth or bereaueth, or giueth. Iust. Quæ ad quemq; portant, & nocentia eorum in noxiis, quid ex eo relictum? Liv. 5. ab Vrbe: Qui noxia amissa, alterius rei cessum, &c. Virg. 6. Aeneid. Igneus est ollis vigor, & cœlestis origo Seminibus quantum non noxia corpora tardant. Ovid. in Pont. ingenium tuum opifex, non quod fecit Achæo, Noxia fumicolos ignibus ista coquat. Idem in Metam. Nec me nimbi atro crudelis aquore Iuno Sorerent, Quos subitus sæva oculos ante ora ferentes Noxia corda vident. ¶ Cui nox contrario est innoxius, cui pax caecus, innocens, qui non nocet. Plaut. in Aul. Heu Megadore, haud decorum facinus tuis factis facis, Vetiquam noxiam abstines, neq; abstinax metricleas. ¶ Obnoxius, idem est quod alteri tus, vel obligatus: de quo suo loco.

Noxior, Comparativus a Noxius. Senec. lib. 1. de Clementia cap. 13: Quo magis cæteris noxiorem solicitor.

Noxitudo, inis, f. t. Pro Noxia apud veteres dicebatur. Accius in judicio armorum, ut citat Nonius: Noxitudo obiicitur Pelopicutum, ex pernas tantalicas genus.

N V.

N.V. In notis antiquorum, non vis, vel non vocari, vel non valet: N.V.N.D.N.P.O. Neq; vocatur, neq; donatur, neq; pignori obligatur. N V P. Nuptias.

Nubes, is, f. [נשא Hebr. נפלה Arab. Gall. Nue, nuée. Ital. Nuuola, nebbia. Ger. Wolck. Hisp. Nuue. Pol. Obłok. Vng. Felleg, fōld. Ang. A cloude.] Id vapor humidus, in sublime elatus, & terra per aduersitatem aliquorem densatus, cujus densitas haud cubiculo solem obumbrat: unde & ab eo nomen accepit. Est & creditum, a nubendo tolluere hoc est, tegendo, quòd tulerit obnubat. Sunt tamen qui eius originem retrahant ad dictionē Græcam νέφος & quæ nebulam significat, vel nubilum. Cic. de Divinat. Scalæ nubium conflictu audiri expressus semitertio, id est sulmen. Virg. 5. Aeneid. Scalis Plautinè & graphicè sub nube colendum. Idem 3. Aeneid. Involvere diem nimbi, & nox humida cœlo Abstulit: ingemuere mari abrupta procellæ. Idem 1. Georg. Si frigora glomerant: tempestatem imbribus atris Collectæ ex alto nubes. ¶ Nubes pro ultimum per translationem, pro multitudine & celeritate usurpavit Liv. 5. belli Macedonici: Rex cōsul peditum equitumq; nubes iactat, & consternit matutinis clamoribus. Armorum nubes, Stat. in 4. Thebaid. Belli nubes, Virgil. in Aeneid. ¶ Nubis in nominativo apud Plaut. in Merc. Nonne ex adverso videor Nubis astra, imbrexq; ferre.

Nubecula, æ, f. p. diminutivū. Parva nubes. [נפלה Arab. Gall. Petite nue. Ital. Nuuoletta. Ger. Ein wölcklin. Hisp. Nuue pequeña. Pol. Obłoczek. Vng. Kys felleg. Ang. A litle cloude.] Plin. lib. 18. cap. 35. Nubecula, quæ cito parva, verum procellosum dabit. ¶ Per translationem accipitur pro supercilio, tristitia vultus frontis contractione. Cic. in Pison. Nec jam fuit invidus, ut quidem eximis turbinibus actuosæ Reip. navem gubernasset. Si vanè, in portu collocassem, fontis tui nubeculam, tum collegæ tui contum natum ipsum pertimescerem.

Nubifer, per. com. Nubes ferens: [נפלה נשא Arab. Gall. Portant nue. Ital. Che porta nuuole. Ger. Der die wolcken treget. Hisp. Que trae nuues. Pol. Obłoczny. Vng. Felleg hozo. Ang. That bringeth or causeth cloudes.] unde Nubiferi montes dicuntur, in radii, ut nubes sustinere videantur. Ovid. 2. Metam. Aëriq; Apes & nubifer Apenninus. ¶ Nubifer Nerus, qui nubes affert, sive gignit. Idem Epist. ex Ponto: Te dare nubifera linea vela Noto.

Nubifugus, a, um, adjectivum, Qui nubes fugat. [נפלה נשא Arab. Gall. Qui chasse les nuees. Ital. Che scaccia le nuuole. Ger. Der die wolcken vertreibt. Hisp. Que ahuyenta las nuues. Pol. Gdzie kogo przepędzam. Vng. Felleg el wezeto. Ang. That putteth away or driueth cloudes.] Colum. lib. 10: Nec tam nubifugo Boreæ Latoia Phœbe Purpureo radiat vultu.

Nubigĕnus, a, um, p. Ex nube genitus. [נפלה נשא Arab. Gall. Engendré de nuee. Ital. Generato di nuuola. Ger. Aus den wolcken erboren. Hisp. Engendrado de nuues. Pol. Zobłokami urodzony. Vng. Felleg ből szűlettetett. Ang. Borne or engendred of cloudes.] Colum. lib. 10: Mox ubi nubigenæ Phryxi nec portitor Helles, &c. ¶ Nubigenæ dicuntur Centauri, quòd ex nube facti sint. Quū enim Ixion Junonem deperiret, orta est illi nubes, quæ imaginem Junonis referre fingitur, cum qua congressus, genuit Centauros. Stat. 3. Thebaid. Luxuriant Lapithæum epulæ, & quando profano Nubigenæ cum fœmine mero. Feri nubigenæ, Ovid. 12. Metam. Bimembres nubigenæ, Virg. 8. Aeneid. Et nubigenas invicte bimembres, &c. Anne et nubigenam, Stat. 1. Theb.

Nūbilus, a, um, pro. com. Fuscum, nubibus tectum. [נפלה נשא Arab. Gall. Nubileux, couuert de nuees, obscur. Ital. Nuuoloso, nebbioso. Ger. Trübe, wolckicht. Bel. Overtrocken met wolcken. Hisp. Nublado, cubierto de nuues. Pol. Ciemny. Vng. Felleges, homalyos. Ang. Darke, cloudie.] Plin. lib. 16. cap. 28. Pyrus, & amygdalæ, etiamsi nō pluat, sed fiat nubilum cum aliq; nubilum, florem emittūt. ¶ Nubilus color, obscurus. Plin. Ep. 5. cap. 5. Inde nubilum trahit color, aer ero clarissime matutina serenum.

Nubilum, subst. neut. [נפלה נשא Arab. Gall. Nuee, nuage. Ital. Nuuola. Ger. Wolcken. Hisp. Nuue. Pol. Obłok. Vng. Felleg. Ang. A cloude.] Plin. lib. 2. cap. 62. Rhodi & Syracusis nonquam tam ara nubila obducti, ut non aliqua hora toti cernantur. Ovid. 5. Metamorph. nubila pello, Nubila, inquit, ventos abigoq; vocoq; Virgil. 6. Aen. Et pater omnipotens densa inter nubila telum Contorsit.

Nubilum, i, n. s. Locus, quò propter nubes conferūtur fumenta semimissa. Columella: Cœnum non supponendum arē nubilum appositū debet, maxime in loco, propter inconstantiā cœli, quo vel ara semimissa tum sub tegantur, si subitanus imber accesserit. ¶ Dicitur & Nubilar. Idem lib. 2. cap. 21: Quod si falebus seges cum parte culmi denecta fit, protinus abscetum vel nubilat congeritur.

Nubilo, as, are, n. p. Nubilum fieri, nubibus obscurari: [נפלה נשא Arab. Gall. Couurir de nuees, rendre obscur ce qui est clair. Ital. Nuuolare. Ger. Gemit zi wolcken. Pol. Obłoczyć się materyą. Hisp. Anuuolar. Pol. Zaćmić się. Vng. Az hāsz felleget. Ang. To make darke or cloudie.] Ovid. Nubilat ūber, apud Varr. de Re rust. Plin. lib. 37. cap. 9: Calestrarius fulgorem carbunculi debere candidum esse potest, carbonis vel nubilum. Hinc componitur Obnubilo: de quo vide in loco.

Nubilor, aris, d. p. Nubilo. Caro de Re rust. cap. 38: Ubi nubilabitur, noctu tubi tecto ponito: quotidie, quum fuerit, in sole ponito.

Nubĭlus, a, um, Quod est nubibus plenum. [נפלה נשא Arab. Gall. Nubileux, plein de nuees. Ital. Nuuoloso. Ger. Wolckecht. Hisp. Lleno de nuues. Pol. Ciemny. Vng. Felleges. Ang. Cloudie or full of cloudes.]

Nubo, is, psi, & ptus sum, n. prim. in sup. nuptum, e. c. Velo, operio, tego, obnubo: [נפלה נשא Arab. Gall. Couurir. Ital. Coprire, velare. Ger. Bedecken. Hisp. Cubrir. Pol. Nakrywam. Vng. Befedem. Ang. To couer.] Unde nubes dicta creditur, quòd cœlum obnubat. Quoniam verò ipsum apud veteres, dum vito traderetur, nubere: hoc est, velari capite solebant, factum est, ut Nubere usurpetur pro Viro ducere. [נפלה נשא Arab. Gall. Prendre mari, espouser mari. Ital. Marito. Ger. Mannen. Hisp. Casarse de marido. Pol. Idę za mąż. Vng. Ferjhez mēnek. Ang. To be married to some man.] Ita enim proprium mulieris. Terent. in Andr. Aiebant hodie illam meum nuberemihi gnato. Non enim vir, sed nubet proprie nubit. Licet quandoq; figuratè vel perverso naturæ ordine præposterè dicatur, Pomponius in Pannuceatis, ut citat Nonius: Sed meus frater major, postquam vidit me inde ejectum domo, nupsit posterus dotatæ veterę, varicosæ Aphricæ. Iuven. Satyra: Quid quæris? nubet amicus. ¶ Sunt qui dicant virū tum nubere, qui servit uxori, sed ii fallūtur, quæ sibi parere cōtendunt. Vide Martialis lib. 12. Vxori nubere nolo meæ. Vtroq; autem modo dicitur, & Nubere alicui, & cū aliquo Nubere. Cic. Philipp. Caroni Regi Parthorum filium, quicum esset nupta regia Antiochorum soror. ¶ Nubere in familiam dicitur. Cic. pro Cluent: Qui ex amplissimo genere in familiā clarissimā nupsisset. ¶ Nubere dicuntur etiam arbores vitibus, & vites arboribus, pro conjugio implicari. Plin. lib. 34. cap. 11: In Campano agro populo nubit, De vitibus. ¶ Nubitur, Plaut. Pertaedet me tam male famæ fœminæ nubitare, Dum dos, & non vitium vitio vortitur. ¶ Dare nuptum: vide. Plautus Cas. Ancillā Casina ut det nuptum nostro villico. ¶ Hujus verbi compolita sunt, Connubium, connubialis, connubialiter, quòd eti Matrimonio jungor, quasi Simul nubimus. Apud Nubientibusq; parentibus puellæ ætate cum nupsisse ramus. Hinc Connubium, ius legitimi matrimonii. Denubo, Innubo, quod proprie significat, ad domum viri nubere. Vnde & pro transire simpliciter sumitur. Lucilius lib. 6 Satyr. Sua regna invadere, atq; Innubere cerdoni. Hinc incubus, qui uxorem nunquam duxit: & Innuba, quæ vir nunquam fuit nupta. Obnubo, abscondo, tego, σκεπάζω. Statius: Obnubite, comæ, & temperate fraxineto. Pronubo, Nuptiis præsum: à quo Pronubus, Pronuba, quæ duo penultimam corripiunt: quemadmodum & Innubus, & Innuba: cætera omnia habent penultimam productam.

Nuptĭus, a, um, part. cum, Jo. matrimonio collocatus. [נשא Arab. Gall. Marié, espousé. Ital. Maritato. Ger. Verheuratet. Hisp. Casado, casada. Pol. Ożeniony. Vng. Ki házasodott. Ang. Married.] Cic. pro Sestio: Sestius C. Albini filiā duxit, ex qua hic est puer, & jam nupta filia ejus. Ver. Mulier nupta uni, prop. alita omnibus. ¶ Nupta verba: hoc est, obscœna, & lasciviæ, qualia sunt mulierū, quę viro tradūtæ verecundiam deponere cœpērunt, ea sūt virgines nequaquā decet. Plaut. in Dyscolo, referente Festo: Virgo sum, nondum didici verba nupta dicere. ¶ Huius antitheton est, Innupta, ἄγαμος, quæ nondum accepit virum: ut Innuptæ puellæ, apud Virg. 2. Aeneid.

Nūptus,

Nuptus, huius nupti. Nuptor, aris. [חתן chatain. gaener. Gal. Espouser, se marier. Ital. Sposo, maritio. Ger. Ein Breutgam, Ehr stem, sich verehelichen. Hisp. Casamiento. Pol. Oślubiony, małżonek, małżonka. Vng. Vőlegeny. Ang. A bridegroome, a marie, a married man, &c. Plaut. quãuis tam ferox ille, alibi apud veteres, ut apud Plautum.] quãuis tam ferox ille, alibi apud veteres, ut apud Plautum.] in Cas. Lucr. Chalinum quid agitis rem nouam? captum. Id est, mariti, ut exponunt critici.

Nüptiæ, tubrum rum. Quæ nuptæ. [חתונה chatũna. gaener.] Gall. Espousailles, le mariage, les nopces. Ital. Sposalitio. Ger. Ein Brust. Hisp. Nupcias, casamiento. Pol. Oślubiny, małżeństwo. Vng. Menyasszonyság. Ang. Marriage, wedding.] Hinc Novam nuptam dicimus, quæ iam recens viro tradita est, Catul. in Epithalamio Manl. Prodeas nova nupta. Et nupta, quæ diu nupta cubat hac die sectum, venit die. Term. Adelph. Ita novæ nuptæ cubant hac die. Et Varrones suas nuptias in alias civitates collocasse. Plin. de viris illustr. Hinc Nouitius fere solemni nuptiæ filias locabat.

Nübilis, hujus is, fr. Quæ est apta & matura viro, viripotens. [נשואים nesoaim. Gall. Mariable, en age de se marier. Ital. Da marito. Ger. Mannbar. Hisp. Dongella casadera. Pol. Mężatka. Vng. Ferjhez valo. Ang. Apt or ready to be married.] Virg. 7. Aen. Iam matura viro, iam plenis nubilis annis. Cic. pro Cluent. Nubilis filia, & Liv. nobili Punico. Nubilis virgo. Ovid. 2. Trist. Nubilis hæc virgo, matronaq; vtraq; pudicæ Sportat.

Nüpti-fico, as, pen. corr. a Nubere cupio. [נשואים Gall. De-sirer de se marier, auoir faim d'estre marié. Ital. Desiderare di maritarse. Ger. Begnũ haben zu mannes oder weibsbilder zu verheyrathen. Hisp. Auer gana de se casar. Pol. Mieć pragnienie. Vng. Mãgot akarandom. Ang. To desire to be married.] Apul. in Apolog. Etsi nupsisset honesto cuilibet cano, indecepto sensu sponte cum diceres sine ullo magia jam olim nupsisse.

Nüptiæ, arum, f. p. Matrimonium, conjunctio maris & fœminæ animis vitæ consortium continens. [חתונה chatunnáh. gaener. Gall. Nopces. Ital. Nozze. Ger. Hochzeit. Bel. Bruyloft. Hisp. Casamiento o bodas. Pol. Weselie, ślub. Vng. Nemzegől. Ang. The solemnitie or terme of marriage.] Propriè tamen dicuntur cæremoniæ, & solennitates in ducendis uxoribus, ipsique nuptiarum dies ita dictæ præcipuè ubi à nubendo, quod propriè ἐξοχὴν dicitur Velo, vel tego. Sol quoniã nova nupta, cũ viro tradebatur, flammeo pię pudore caput obvolvebat, factũ est, ut Nubere ac copulare pro Tradere viro ut Nuptiæ pro maris & fœminæ cõjunctione. Cic. pro Cluent. Nuptiæ piene cognatis, plene cõsulibus. Iubet ne Nuptias cõ matrimonio dignarare, seu scelestissimæ cõjunctæ. Veteres in nuptiis maximè omnia obscurabant id quod Virgil. ostendit: primus quo gaudet Iuno Etruscis. Aeneid. primâ & tellus & Pronuba Iuno Dant signa. & Stat. de nuptiis Adrasti nuptias cõmemoratis prodigiis ait: cunctis tamẽ omnia rerum Dicta movent, variisq; ruunt sermonibus augures. Hinc ex Turnebi Adversar.

Nuptiälis, le, omn. Quod ad nuptias pertinet. [נשואים Gall. De nopces, nuptial. Ital. Nuptiale. Ger. Hochzeitlich. Hisp. Cosa de casamiento o bodas. Pol. Weselny. Vng. Nemzegői. Ang. Pertaining to marriage.] ut, Nuptialis thalamus, nuptialis coena. Plaut. in Cure. Nubis omnibus Tu es nudica dea nuptiali cœnã des Sororiam. Hic nuptiæ, ornatus dabit. Nuptialis vox, Liv. 1. ab Vrbe. Nuptiales faces, & Nuptialia dona, Cic. pro Cluent.

Nüptiäliter, adverbium, quod significat more nuptiarum. posessio.

Nuptiälitius, idem quod nuptialis, possessio. Vlpianus, l. 104. de verb. signif. Munus hic dotium cum causa utputa nuptialium, nuptialitium.

Nüscämenta, orum, neutr. Testa Plin. lib. 16. cap. 10. dicuntur quædam quasi particulæ dependentes ex ramis abiectæ & piceæ fractiuæ. Cæterùm ea quæ calo squamarii compactili pendent ex ramis nucum, roborum, picearum appellantur Nucamenta: vel ideo quòd sint quasi quædam nucum æruminæ, picem nucem facere condicentis, vel quòd apertissimè in nucibus propendere cernantur. Græci etiam κύτινον appellare consueverunt.

Nuces, Vide NVX.

Nucleus, Vide NVX.

Nudipedälia, Vide NVDVS.

Nudo, das, Vide NVDVV.

Nüdiustërtius [המחרת hammáchorath. gaener. Gal. Lendemain, dauantdemain. Ital. Dell'altro. Ger. Vbergestern. Bel. Eergisteren. Hisp. Anteayer. Pol. Przedwczorayszy. Vng. Tegnap elõtt. Ang. The day before yesterday.] & Nudiustertius, compositum (inquit Festus) à Nunc, & Dies tertio, & quarto: quasi dicas nunc est tertius, & nunc est dies quartus iam pene: de die præcedente dicuntur. Dicitur & Nudiustertius, & Nudiustertius. Plaut. in Mostell. Nãheri & Nudiustertius, Quartus, quintus, sextus, ni; post-quã hinc peregre cives gater Abii. Cic. 5. Philip. Recordamini vos curidies nudiustertius decimus fuerit, quantus concursus vestrum, quanta virtus, quanta consentio.

Nudius, tum. Quod est diei tertiæ nomine, apertius inter se. [שלשם shelishom. gaener. Gall. Nud. Ital. Nuda, passato. Ger. Nudius, Tertius. Bel. Nuds, Tertius. Hisp. Anteayer. Pol. Nazgarstek. Vng. Negyednap. Ang. Nakedthird day.] Virg. 1. Aeneid. Nuda genu, nudosq; humeros insuetus amictu. ¶ Nudus à paupere & egere. Cicero pro Flacc. Nudi fuerunt. ¶ Nudus à detectatione, semper nudum esse voluit. Qui Quum ãnudus is dicitur, semper nudum esse voluit. Qui quum ãnudus is dicitur, semper nudum esse voluit. Qui quum ãnudus is dicitur, semper nudum esse voluit. Qui

nenta quibus mulieres utuntur, pro rebus vanis aut; inanibus haberi ut. Plaut. in Aul. Nugivendis res soluta suit omnibus.

Nūgŏr, aris, d. p. Vana loqeor, & nugas ago. [Γλαυκογραφῶ, ἀδολεσχῶ, φλυαρῶ.] Gal. Ie me mocque, ie resve, ie dy follies. Ital. Ciurmare. Ger. Mit spotten vnd vnnutze dingen umbgehen. Hisp. Dezir cosas vanas y ridiculas. Pol. Prayne a bzedzieć płote. Vng. Hazudozok. Ang. To toyle, to speak idlenesse, vanities, or fables perpetually.] Cic. 2. de Diuin. Democritus tamen non iam ita nugatur.

Nūgātŏr, ōris. Qui meras nugas loquitur. [Γλαυκογράφος, ἀδολέσχης, φλύαρος.] Gal. Iaseur, baueur, menteur. Ital. Ciurmatore, che dice cose di vane. Ger. Der nur eitelen vnnutzen dingen vmbgeht. Hisp. El que dize cosas de vanidades, o mentiras. Pol. Plotarz. Vng. Hazudozo. Ang. A trifler, a teller.] Idem in Captiuis. Augepol Theodotum talento nō emam. Muchumicam nē sapientiam huius nimium nugatorem fuit. Cic. pro Flac. Neq; eundem nugatorem tamquā in aqua eundem videam inuehi.

Nūgātōrĭus, a, um. Nugatis, leuis, vanus, futilis, nullius momenti & ponderis. [Φλυαρώδης.] Gall. Plein de baterie & fatrasie. Ital. Pieno di vanità. Ger. Der nur vnnutze vnbestendige Dinge ist. Bel. Ydelachtig, ongenoet. Hisp. Cosa de burlas, o vana. Pol. Pełen nuda y płoteł. Vng. Hazugsagos, semmire való. Ang. Trifling, vaine, that trifles.] Cic. 1. de Fat. deor. Tota res Velleii nugatoria est. Idem pro Cecina: Omnino ad probandum, vnamq; eam videam intimam, nugatoriumq; esse.

Nugālis, & hoc nugale, gen. 1. Quod est nugis plenum. [Φλυαρώδης.] Gell. lib. 2. cap. 2. Sed theotecmanibus tantum nugalibus delectantes, obiurgatorem potius accersiui.

Nūgāmĕntă, nugę. [Φλυαρίαι, ἀδολεσχίαι.] Gal. Bauerie. Ital. Cianerie. Ger. Eytele vnd vnnutze ding, matterwerck oder narrenthedingen. Hisp. Dezimientos de vanas, y falsas cosas. Pol. Bayerki, dziagnienia. Vng. Hazugsagok, dologsagok, dologek. Ang. A toyes or trifling things.] Apul. lib. 1. A. Quę illorum nugamenta hæc comparasti?

Nullĭus, a, ius, [Οὐδενός.] Gall. Nul. Ital. Niuno, niuna, nissuno. Ger. Keiner. Bel. Niemant. Hisp. Ninguno. Pol. Żadzen. Vng. Senkĭ. Ang. None, or no man.] Compositum est ab ullus, quasi nō aliquis, vt nemo ab homo quodē. Cic. de Amic. Sed omnino est, ut nullo egeat. Horat. Epistol. 1. Nullius addictus iurare in verba magistri. ¶ Nulla ferè, & mania. Cicer. de Amic. Nulla hæc agitur amicitia, quem alter verum audire non vult, alter ad assentiendum paratus est. Plaut. Tru. Nulla mihi res est, quin esse ducam id, quod ego velim, non placet. ¶ Nullus pro non. Terent. Heaut. Si quæret me, ait. Tum dicito illum quærat, nullus dixeris. Cicer. Att. lib. 1. Philotimus non modo nullas venit, sed ne per literas quidem sui permansionem erroremq; fecit me quid egerit. Cicero ne quidem, consul. Nisi C. Virginius legatus vir fortis de improuiso cum venisset, vnum signum Byzantii ex maximo numero nolim habere. Terent. Andr. Liberatus sum, Dave, hoc in tempore. DAV. At nullus quidem. Plaut. Trinumno. Nullus credas: nulla ei mali mora est: perende licet. Nullus credidi, pro nullus. Terent. Andr. quando quidem tam inepte, tam nullo consilio Sum. Nulla lectio est, illiteratus. Plin. Epistol. 2. 15. Valent etiam multos parvo ingenio, literis nullis, at bene agendo, agendo conseruatos. ¶ Nobilis sum. Eques apud Comicos pro perit, vel mortuus. Terent. in Andr. Nullus sum, id est, ego perii: id est, totum. Est plus est dicere, Nullus sum, quam perii. Nam qui periit, corpus est: vel cuius qui verò nullus est, is citò nullus non fit. Cicero de Senect. Nolite putare me, cuum à vobis discessero, mihi quam aut nullum fore. Inter nullus autem & nemo multum interest. Dicitur enim nullus de rebus omnibus. Nemo verò tantùm de hominibus. autor est Cornificius in lib. de diff. orat.

Nullĭbi. Sign. Ecatin nullo loco. [Οὐδαμοῦ.] Gall. Nenul lieu. Ital. In niun luogo. Ger. Nirgen. Bel. Nergens. Hisp. En ninguna lugar. Pol. Nigdzie. Vng. Sehol. Ang. Nowhere.]

Nullōdum. Id est, nullus in hunc diem, nullus adhuc. [Οὐδαμῶς.] Gall. Nullement, n'estant à present. Ital. Niuno per hora. Ger. Noch nicht bisher keiner. Hisp. Ninguna hasta agora. Pol. Iefzcze nigdy. Vng. Senkĭ meg nem. Ang. Not any yet.]

Num. [Μὴ?] Sibi nunc, ego sum. Gall. N'est-ce pas? n'est-il pas? Ital. Anzi? Ger. Ist? Hisp. Por ventura es, o es? Pol. Zaiste? Vng. Valoyenne? Ang. Whether?] Interrogativa particula est, quæ negat vim præ se ferre responsionem, sicut contrà Non interrogativè accepta affirmandi vim habet. Est itaq; Num, idem quod An, hoc est Nunquid Cic. 1. Acad. Quis igitur est hic? num sophistes? Et paulo ante: Non cernes Ennium dixisse? ¶ Numne, ejusdem significationis, Cic. de Somn. Scip. Numne aspicis quæ in templa veneris? Pro eodem etiam dicimus An autem Cic. 2. de Diuin. An num Imperator non sciens a nulla est?

Numārĭus, adiectiuum, Numarius, ri, Numatio, Numatus. Vide de NVMVS.

Numĕrāl. Genus vini colli Iuci, ad Horatij tempus dictum, quod & colum & pedes immutauit. [Οὐδεν. Ger. Ein sonderlich Latwerg wein, welcher mit gestossenen Negelein gemacht wird, etwas

æstus.] Plaut. in Asin. Qui aduersum fit malos, luxosos, cruciatosq; vomplexis, Neruos, catenas, carceres, numellas, pedicas, lunas, & pessulos Numellas vincula pedum esse asserunt, quo eum soleant adigant. [Polskie. Art. Acetar ne ne ne ne ne a bzell ne.] Varro lib. 2. de Re rust. cap. 9. de cuniculis loquens: Confusa factur quoq; ut aliqua primum possint leuibus numellis: quos si abrodere conantur, acid cōmetant facere, verberibus eos deterrere solet. Col. l. 6. cap. 19. de bobus, caprisq; magnis animalibus. Vbi (quæ) possunt etiā numellis fabricari, ut inferto capite detrectent nimis perfossum regulis cervix secetur. Idē de ouibus & capris l. 7. cap. 8. Nōnulli antequā pecus numellis ligneis, vtijdes pineas nuces in maltram demittunt.

Nūmĕn, ĭnis, n. (a præt. nuo, vt puto) nutus, voluntas & potestas Dei: vt [Θεοῦ βούλημα, θεοῦ δύναμις.] Gal. La volunté et puissance de Dieu, deuotion. Ital. Deuotione, volontà di Dio. Ger. Der Gottes gewalt oder will. Bel. Den Godsdienst der macht Gods. Hisp. La voluntad, y poderio de Dios. Pol. Bostwo wola albo mocz. Vng. Istennek valasztása, akarattya. Ang. Gods will and power.] Is nunc, is, quod secretes pro volo vsurpabit. Virg. 2. Aeneid. ...ne hæc sine numine diuûm Eueniũt. Virg. 4. Aeglog. Concordes stabuli fatorum numine Parcæ. Vnde diuersa numina dicit, diuersæ potestates in uno Deo esse possunt: sicut de vnaquaque scribitur, quod fecerit dicta Carcetis, quia uterum curru & habitu quia partu sui præcesserit, Lucina: quia præsserit nuptiis, Pronuba. ¶ Aliquādo Numen tumetur pro ipso Deo, Iouis, vel Iouę. Virg. 4. Aeneid. Spero equidē meritis (si quid pia numina possunt) Supplicia hausturum Gætulos. ¶ Aliquando pro hoste aut; ornatu, ut interpretatur Nonius. Idem 2. Aeneid. Vadit murum immissi Danaum, haud numine nostro. Quem tamē locum alij interpretantur Seruius: Haud numine nostro (quasi id est, Aut dijs contrarijs, aut quia in frontis Græcorū Neptunus, in Troianorum fuerat Minerua depicta. ¶ Diuinū numen. Cic. 4. Acad. Quis eorum potest, quum existimet se curari à Deo, nō & dies & nocte diuinum numē horrere? ¶ Numen Senatus translatē pro auctoritate seu potestate. Cic. 6. Philip. Magna vis est, magnum numen vnum & idem sententis Senatus.

Nūmĕrus, ri. f. Est collectio unitatū. [Ἀριθμὸς πλῆθος ἀφορισμένον.] Gal. Nombre. Ital. Numero. Ger. Ein zahl. Bel. Een getahl. Hisp. Cuenta cogida de vnidades, o numero. Pol. Liczba. Vng. Szam. Ang. A number.] Ideo quia unitate dicuntur nō esse numerū, sed principiū numeri. Cic. de Somn. Scipionis. Hi duo numeri, quorū uterq; plenus, altera de causa habetur. ¶ Aliquandō vim & magnitudinē significat ad quantitatē relatū. Cic. lib. 3. Offic. 8. exēplo gratia, Verbonus Alexandri, Rhodiū magnū frumenti numerū ad veneris. ¶ Interdū ad ordinē. Virg. 5. Aen. Digerit in numerū. ¶ Et quoniā omnis exercitus, & omnis harmonia numeros cōtinet, frequenter etiā Numerus pro ratione harmonica ponitur, quā Græco vocabulo ῥυθμὸν appellamus. Virg. 9. Aeglog. ...numeros memini, si verba tenerem. ¶ Aliquando etiā accipitur pro certa ratione atq; ordine. Idē lib. 11. Hetruscique duces, equitumq; exercitus omnis Compositi numero in turmas. ¶ Numerus etiā dicitur ordo, locus, gradus cujusq; & locus quo est habendus, τάξις. Salust. Dum hæc Romæ geruntur, C. Marius ex tuo numero legatus ad Mattiū regē mittitur, id est is qui partiū tuarū erat. ¶ In numero esse id est, ad numerum. Cic. ad Sulp. Fam. 13. de primoq; liberius ejus I... Consulatu Archilas Homo & patronus, & parum necessarius (quo in numero ego sum) probatus mihi est. ¶ In numerum non referre. Plautus epist. Neq; cum eo hoc mihi in numerum relatū est, deoq; libera est mihi vt in loco tuo sub dere. In numerosimque, id est, in ordinē. Tribunos si. Cicer. Milites quoque nouos in numerum relati dicuntur, qui delecti quidē sunt, eosdem tamen in suos ordines perueniēt. Numerus etiam pro albo, in quo lectionis cōtribuuntur, quem Græci γερουσίαν appellant. ¶ Numerus pro nomine, vel existimatione. Cicer. 2. Phil. Hæc, quem locum apud te sum Cæsarem post eius ex Africa reditū obtinuit? quo numero fuit? qua existimatione? quo gradu dignitatis? Numero, vel in numero a quo haberi, vel esse. Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 17: Quod quum ita sit, minus se parent despicere, atq; aliquo numero habere dominos. Cic. 3. de Orat. Sine hac summus orator esse in numero nullo potest. ¶ A numerus hi ad exitum sunt numeri, s. um, ἀριθμητικός, quod est sine numero: hoc est, infinitus. ¶ In numerato esse pecunia dicitur, quum est in promptu: ἐξαρίθμιος γενέσθαι. Habeo pecuniam in numerato: hoc est, non valorem, sed pecuniā ipsam promptam paratamq. Vnde de actore exceptor ex tempore dictum est, tetigi Quint. lib. 6. cap. 3. Ingeniū cum in numerato habere: hoc est, tempus promptum paratumq, ad omnia: sicut de Pulchro Atinio, festis jocisq; pariter accommodato, dictum est: Esse cum horarum omnium. ¶ Omnibus numeris absolutus. Plin. Epist. 2. 15: Legi enim librum omnibus numeris absolutum. Cic. de Diuinat. Hanc verò quicquā potest casu esse factā, quod omnes habent in se numeros veritatis? Idē 2. de Nat. deor. Perfectum explicatumq;

omnibus

omnibus fatis numeris & paribus. ¶ In numeris, ut maximus est quisq; ea prima loco constituit, Vigentquinq; Triginta sex: sic copula interceditur, ut numeri antegrediantur, qui minor est: quatuor & tricesimum, & duodevigesimum inquimus: ut, Vnus & vigint, Duo & viginti. Cic. Plato unus & octogesimo anno scribens mortuus est: discentes quatuor & septuagesimo anno scribentem mortuum fleverunt. Quum liberum, qui Panegyricus inscribitur, scripsisset dicitur, Vixisse quinquagesimum post: cujus magister Leontinus Gorgias centum & septem complevit annos. Ex quibus verbis colligitur, ante centum proponi numerum minorem: post centum verò postponi. Sic dem modo loquimur: supra viginti millia ases, ac centum millia aut Milites nobiles & vigenti millia erant: vel, Militem nostri ætatis vicies & decies dilexi: vel, Militia nobis erant vigenti sex millia. Rerum hæc nomina, ubi copula caret, capitibus vicenis millia. Reum hæc nomina, ubi copula caret, capitibus vicenis millia. Reum hæc nomina, ubi copula caret, capitibus vicenis millia. Re

gustelam videres, exempli gratia sic, [illegible] deceptis finibus ductæ continuatæ & pictatæ, & pro [illegible], scripsetunt [illegible]. Lex de numerorum notis, scilicet quæ erant nominalis, quæ. quia satis erat legentium placet occurrere, prætermitto: hæc de repanlò plenius agetur in libris de quæstionibus per epistolam. Ex Pauli Manutii commentario in Epist. ad Attic.

Nūmero, adverbium, vetustius pro Numerò, ut citò dicitur, autore Festo. Plautus in Menæch. Menæchme, numerò hæc adducis ad prandium. Idem in Mil. Haud etiam numerò hoc dicis. Idem in Cas. O Apelles, ô Zeuxis pictor, cur numerò ellis mortui, Hunc exemplum ut pingeretis?

Nūmerōsus, sa, sum. Quod magno constat numero, magnus, multus, innumerus: [πολύς. Gall. Qui est en grand nombre. Ital. Numeroso. Ger. Groß an zahl. Hisp. Cosa de mucho numero ó cuenta. Pol. Wielgi liczby. Vng. Sokasu. Ang. In great number.] ut, Numerosus populus, Numerosa multitudo, Numerosa cohors, Plin. lib. 7. cap. 44. Numerosa varietas. Idem lib. 9. cap. 37. Numerosus partus. Idem lib. 11. cap. 40: Quæ numerosa fœcunda partu, hæc plures habent mammas. Numerosa verò oratio quæ numeris oratoriis constat. ἐμμελὴς καὶ ῥυθμικὸς. Cic. in Orat. Id numerosum est in omnibus sonis, atq; vocibus, quod habet quasdam impressiones, & quod metiri possumus intervallis æqualibus.

Nūmerōsè, adverbiū, Sonorè & per numeros: hoc est, per mensuras, sive cum modulatione musicæ. [ἐμμελῶς, ἐυρύθμως. Gall. Par mesure. Ital. Con misura. Ger. Mit einem ton oder schlag nach dem gemesse zahl. Hisp. Con concierto. Pol. Wedle miary. Vng. Szammiasson. Ang. By harmonious and measurable.] Cic. 3. de Orat. Etenim eam conjunctionem, ἁρμονίαν, versum, numerosè cadere, & quadrare, & persici volumus. Idem 2. de Nat. deor. Quid si pictura fidicinis ferrent numerosè sonantes?

Nūmĕrōsĭssĭmè. [Vn. ἐμμελέστατα, ἐυρυθμότατα.] Apuleius de Deo Socratis: Familias numerosissimè comparant.

Nūmĕrōsĭtās, [εὐρυθμία, ἐμμέλεια. Vn. ἐυρυθμότης, ἐμμέλεια.] Marrob. Saturn. lib. 3. cap. 20. Sed Aristophanes adjecit Gargara, ad significationem numerositatis innumeritæ.

Nūmĕrālis, Quod ad numerum pertinet, à Grammaticis ficta vox, præsertim Latinæ linguæ autoribus, ô Calepine, judicio standum est. Studiosi politiorum literarum abhominantur veterum verba non dilecta tanquam scopulum minus Latinum verbum sibi vitandum ducentes: [ἀριθμητικὸν. Gall. Appartenant à nombre. Ital. Che si appartiene à numero. Ger. Das zu der zahl gehört. Hisp. Cosa perteneciente al numero. Pol. Do liczby należący. Vng. Szammal valo. Ang. Pertaining to a number.] unde numeralis scientia, quæ tradit de numeris, Græcè ἀριθμητικὴ dicitur. Et apud Grammaticos Nomina numeralia, quibus utimur in numerando: ut, Unus, Duo, Tres. Et adverbia numeralia, ut Bis. Ter. &c.

Nūmĕrābĭlis, le, adj. t. Quod numerari potest. [ἀριθμητός, ἀριθμήσιμος. Gall. Qui se peut nombrer. Ital. Che si può annumerare. Ger. Zahlbar, das man zehlen kan oder mag. Hisp. Cosa que se puede contar. Pol. Co się da liczyć. Vng. Meg szamlalhato. Ang. That may be numbred or told.] Cujus contrarium est innumerabile, quod numerari non potest. Horat. de Arte: Quæ sæpe populus numerabilis, utpote parvus, ut fugi, cathus quæ, vegecundus si cohar.

Nūmĕrō, as, avi, p. Supputo, per numeros recenseo, vel colligo & metior. [ψηφίζω, ἀριθμέω. Gall. Nombrer, conter. Ital. Annumerare. Ger. Zehlen. Bel. Tellen. Hisp. Contar por numero. Pol. Liczyć. Vng. Meg szamlalom. An. To number, reckon or cast account.] Virg. 3. Aeneid. Bisq; die numerat ambo pecus alter & hemdos. Cicero de Amic. Nec recte amentur eum, ut quidam indocti, verborum magnificentia, virosq; bonos eos qui habeantur annumeremus, Paulos, Catones, &c. Idem 4. Ver. Numerare omnes nec est necesse. ¶ Numerare pecuniam, pro præsentem pecuniam dare, solvere. Cic. ad Planc. Atticus, qui civitatem conservatam ruperet, pecuniam numeravit de suo. ¶ Interdum supprimitur accusativus. Plaut. in Amph. Numerari jussit servulo Leonidæ. Cic. pro Quintio: Sed Romæ quotidie, immo verò horis singulis annotari numerarium se dicebat. ¶ Numerare, pro habere & censere. Cic. 3. Verr. Qui collegæ Tuo arbitris prope numerabuntur: id est, habebantur, & censebantur. ¶ Nullo loco numerare id est, nihili facere. Cic. 2. de Fin. ἀδιάφορα. Socratem, qui voluptatem nullo loco numerat, audio dicentem. ¶ Hujus compositi sunt, Annumero, Cōnumero, Dinumero, Enumero, Perenumero, & Renumero: quæ vide suis locis.

Nūmĕrātim, adverbium, significat per numeros. κατ' ἀριθμόν.

Nūmĕrātō, adverbii loco positum. [Gall. Par compte. Ital. Numeratamente. Ger. Mit zehlen gezehlt. Hisp. Contando por numero. Pol. Przeliczbe. Vng. Meg szamlalva. Ang. By reckoning.] Cic. ad Att. lib. 12. Mihi & tibi, & conditio placet sed ita, ut numeratò eatur, quia æstimatione id est, plus in numerati inest, quàm æstimatis.

Nūmĭsmă. Numofis. Numularius. Vide NVMVS.

Nūmŭs, numi, m. Moneta, numisma. [νόμισμα. Gall. Monoye. Ital. Danaro, moneta. Ger. Ein Münz. Gelt. Hisp. Dinero, moneda. Pol. Monety, pieniądze. Vng. Pens. Ang. Money or coine.] Sed vê etiam hoc est, à lege appellationem accepit, quia ea constituto: quum enim olim permutationem merciarum hominibus usu fuisset, legentius animi introductus est. Alio etiam nomine dicitur Numisma, quod ab eodem etiam fonte ducitur derivatum. Quæ propriè utrunq; unitum, scribendum videtur. Sunt tamen nonnulli, qui nummum geminatim, extendum putant, eò quòd videant primam ejus, produci, quæ in dictione Numisma corripitur: apud Martialem lib. 1. Cur data sint equiti bis quinq; nummia? Sed hoc in loco, exercitisq; omnibus, in quibus hujus nominis prima syllaba corripitur, quidem Nomisma legendum esse audiat, per quartam vocalem. Verumq; scribas, illud certè constat primam in dictione Numus semper produci, quæ etiam in nomine Numisma apud probatos autores semper corripitur: quanquam nonnulli interdum vetera exempla aut sint producere. ¶ Numus aut aliquando generale nomen est, idem significans quod Nummus: & de qualibet pecunia, sive moneta dicitur, sive aurea sit, sive argentea, atq; adeo ærea. Plaut. in Pseudol. Nimis sum miser, nusquam usquam reperire argenti quo. Cic. 2. de Finib. Vide Epicurus esset eorum sententiâ, qui honesta & recta tantulumenta omnibus & commodis anteponerent, ne nummi quidem attigisset. ¶ Aliquando etiam specialiter nomine est pecuniæ argenteæ, quæ alio nomine Sestertius, vel conjunctim Numus sestertius appellabatur: valebatq; æstimatione Gallicæ pecuniæ decem denarios. Tot nummi erant & sestertii hoc est, quarum partem decimam argenteam. Cic. 2. Verr. Facta est sponsio sestertii quinquagies Scandilianis quinquaginta millia nummum dare ac numerare Apronio. Et rursus inferius: Cogit Scandilianum Apronio ob singularem improbitatem atq; audaciam prædationemq; nefariæ societatis, H. S. quinquies millia nummum nomine, ac, præmii dare. Vide hoc notandum est, Ciceronem Quinquies sestertia, Quinquies millia sestertium, & Quinquies millia nummum pro eodem dixisse. ¶ Numus adulterinus, nō legitimus, κίβδηλος, νόθος. Cic. lib. 3. Offic. Quæritur etiam, si sapiens adulterinos numos acceperit imprudens pro bonis, quum id nescierit, solutaque sint eos, itemi debeat pro bonis.

Nūmŭlus, diminutivum, Parvus numus. [ἀργυρίδιον, νομισμάτιον. Gall. Petite monoye. Ital. Piccola moneta. Ger. Ein Gelt stuck. Hisp. Pequeña moneda. Pol. Pieniądz. Vng. Pensecske. Ang. Little or small money.] Cic. ad Att. lib. 1: Si judicium est, frigidam hominum populi Romani, levissimos ac nequissimos, omnibus acceptis jus, & fas omne delere. Idem: Tu si vis hi duo mihi à Sicyonio nummuli olim aliquid expectent, velim me facias certiorem.

Nūmĭsĭă, vel Nomisma, atis, n. t. unusquisq; enim dicimus. [νόμισμα. Gall. Monoye. Ital. Danari, moneta. Ger. Ein Münz. Hisp. Numisma moneda. Pol. Moneta. Vng. Pens. Ang. Money or coine.] Græca dictio est, idē significans quod Numus. hoc est, à legendo & Nomus dictus putatur. Nā quū ante percussum nomisma homines mutuæ permutationis commercio uterētur, pallea (ut in introductus est usus nomismatis) signabantur. De hoc latiùs in dictione NVMVS. Habet autem hoc nomen primā syllabā correptā: quæ in dictione NVMMVS producitur: unde Græcorum more Nomisma potius, quàm sine scribendū esse plerisq; arbitrantur, quū alioquin ipsi per u, scribamus. Hor. 2. Epist. 1: Rerulit acceptos regale nomisma Philippos. Mart. lib. 1: Cur data sint equitibis quinq; nomismata quæris?

Nūmōsus, a, um, Idem quod bene numatus. [πολύχρηματος. Ger. Der wol bey Gelt ist. Bel. Gelt hebbende.]

Nūmārĭus, Qui nummis abūdat. [πολυχρήματος & Gall. Riche, pecunieux. Ital. Danaroso, ricco. Ger. Gelt reich. Der viel barschafft hat. Hisp. Rico de dinero. Pol. Pieniężny. Vng. Penzes. Ang. Rich, wealthie in money.] Cicer. de lege Agrar. Vehitur rerum ante oculos illorum subvectis filius accolitiens, non minùs bene natus, quam bene capillatus Romulus. Epist. 6:

Ergenus, & Formam regina pecunia donat:
Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusq;

Nūmātĭo, onis, f. t. Numorū abundantia & affluentia. [πολυχρηματία. Gall. Richesse d'argent, grandeur d'argent & deniers. Ital. Abondanza di denari. Ger. Reichthum an barschafft. Hisp. Abondancia de dinero. Pol. Pieniędzy bogactwo. Vng. Penzesség. Ang. Richnesse, plentie of money.] Cic. 2. Phil. Ponam ante oculos lætitiam Senatus, populiq; Romani, conferam cum eum nunciatione nostra, eorum quæ intelliges quàm omnes lætentur & lucrū interfit.

Nūmārĭus, a, um, Quod ad numos pertinet. [χρηματικός. Gall. De monnoye. Ital. Che si appartiene a denari. Ger. Das zu Münz oder dem Gelt gehört. Hisp. Cosa perteneciente a dinero. Pol. Do pieniędzy należący. Vng. Penzhez valo. Ang. Pertaining to money.] Vt Res numaria. Cic. 3 Offic. Veres numaria de communi sententia constituerentur. ¶ Numarius interpres pacis & concordiæ, apud eundem pro Cluentio id est, mercenarius, & qui vbivis pecunias acceperit. Numarium judicium, quod acceptis

accepris pecuniis corrumpitur. Idem 2. Verr. Ecquod judicium Romæ tam dissolutum, tam perditum, tam numquam fore putatis, quo ex judicio reulla salus servare posset? Numæ à jocetis, sordidi & corrupti. Idem ad Attic. lib. 1. Numæ Atheni. Idem ad Attic. lib. 4.

Nūmārĭus, ii, m. f. Qui numis dedicus est. [νομισματικός. Gall. *Adonné à l'argent, curieux à par argent.* Ital. *Dato à danari.* Germ. Gelttüchtig: Item Gelt machen. Hisp. *Corrumpido por dineros.* Pol. *Pieniądzem pobłami.* Vng. Pénz szerető. Ang. *That getteth money.* Hieron. ad Marcel. Volo in numariis & nummulariis sacerdotes esse.] Sence contraverſig.

Nūmārĭus, a, um. Ad numos pertinens. Budæo. Gal. Rouquier, chaugeur. Ital. Banchiere. Ger. Ein Wechsler. Bel. Een Wisselaer. Hisp. Cambiador, banquero. Pol. Monety przemieniaiący wekslarz. Vng. Pénz változtatás. Ang. *An exchanger or banker.*] Nummis permutandis dicitur, quem nos Campsorem vocamus, qui scilicet pecuniæ permutationem exercet. Horū autem officium vilius erat quàm argentariorū, qui non tàm pecuniarū permutationem, quàm majorem negotiationem exercebant, acceptiq; & expensi rationes conficiebant, quas non faciebant nummulari. Dicuntur autem nummulari à nummis, quòd majoris pretii nummi accepti, nummulos id est, minusculam monetam perpanes redderent, aut certe regionis acceptam pecuniam regionis alterius pecunia permutabant. Hotomanus.

Nummularia, æ, f. p. Herbæ nomen, *cui rotundis folia vulgò.* [Pol. *Pieniądzowa ziele.*] Matthiolus innatam minutem vocat, fortè ecchiosi altera Plinii, pugillaribus. ut Grineus in Iulio admonet. Hanc quidam falsò clatinem esse putant.

Nūnc. [עתה *hatteh, nun.* Gall. *Maintenant, à cest heure, à present.* Ital. *Hora, adesso.* Ger. Jetzunder. Bel. Nu. Hisp. *Agora, presente.* Pol. Teraz. Vng. Most. Ang. *Now.*] Adverbium est temporis, quod tempus præsens significat. ita dictum à Græcorum νῦν, enu, commutato, & in fine addita littera c. ¶ Interdum ponitur pro Tandem, vel Serò. Virgil. 8. Aeglog. Nunc nunc scio quid Daphnis. ¶ Interdū pro Sed, accipitur sine ulla temporis significatione. Cic. 1. de Divin. Quæ quidem multò plura evenirent, si ad quietem intenti iremus, nunc omnibus cibo & vino, confusis & perturbatis cernimus. ¶ Dicitur & Nunc nunc per, pro Non ita pridem. Terent. in Eunuch. Idem Menandri Phasma nunc nuper dedit. Quo in loco, teste Donato, Nunc adjectum est tollendæ ambiguitatis causa. Est enim Nuper ex iis dictionibus, quas veteres propter ambiguitatem cum adjectione præterebant.

Nūncĭus, ci. m. f. vel potiùs Nuntius, Qui nuntiat, & quod nūntiatur. [νόμισμα *nomisma*, ἄγγελος, ἀγγελία. Gall. *Messager ou message.* Ital. *Nuncio, messaggiero, nuova.* Ger. Ein Bott oder Botschafft. Bel. Een Bode. Hisp. *Nouiero, ó mensage.* Pol. Posel. Vng. Követ, hír *mondó, hír.* Ang. *A messenger.*] Virgil. 2. Aeneid. & nuncius ibis Pelidæ genitori. Nuncio Priami accensus, Cic. 6. Verr. ¶ Nūncius remittere uxori, pro repudiare uxorem. Cic. 10. Att. lib. 11. Denderes Senatus. contulto Consules rogatione promulgatâ de uxori Cæsaris nuntio remittendo. Nuntiū remittere virtuti, virtuti valedicere, & ab ea desicere. Idē ad Cassium: Iam à nemine, aut tricentū est, quam virtuti nuntio remissi. ¶ Nuntius, quod nuntiatur. Plautus in Sticho: Suo nunquam æquè patri nuntium lepidū attulit. Idem: Citus præcurrit, ut nuntium remittū exoptabilem. ¶ Annuntius sit interminatus. Βλασφημος, qui inter duos modus est ad aliquid tractādū. Vide Iovio, qui inter duos modus est ad aliquid tractādū.

Nuncĭum, in neutro genere, Pro re quæ nuntiatur. [בשורה *besorah, ἀγγελία.* Gall. *Message.* Ital. *Messaggio.* Ger. Ein Botschafft. Hisp. *Nouiero.* Pol. *Posłaniec.* Vng. *Hír.* Ang. *A message.*] Tibul. lib. 3. Eleg. ¶ Divi vera monent, veniet tua summa dies: Vera monent. Tuscis exta probata viris. Catull. de Berecynthia Gemmas deorum ad autes nova nuntia referens.

Nūncĭa, æ, fœm. p. [הבשרת *mebaserah, ἀγγελία, ἀγγελίαφορος.* Gall. *Messagere.* Ital. *Nuntia, messa.* Ger. Ein Botschafft. Bel. Een Boodschap. Hisp. *Mensagera.* Pol. Posłaniec. Vng. *Követ asszonyság.* Ang. *A she messenger.*] Plin. lib. 15. cap. 29. Romanis præcipuè lætum victoriarum nuntia additur laureis, plurisq; Cic. 1. de Legibus Nuntia virgo Iovis mirandæ visa figura? Ovid. Epist. 6. Cur ubi fama prior, quàm nuntia littera venit? Idem 1. Metam. Nuntia lunonis varios induta colores Concipit Iris aquas.

Nuncĭo, cias, at. p. vel potiùs Nuntio, are 1. Moneo, significo. [בשר *bisar, ἀγγελίαν φέρω.* Gall. *Dire ou porter nouvelle, annoncer.* Ital. *Nunciare, annunciare.* Ger. Sagen: Item weissen thun: anzeigen. Bel. Bootschappen, laten weten. Hisp. *Traher nouiça, ó mensage.* Pol. *Opowiadam.* Vng. *Meg mondom, hirre adom.* Ang. *To tell, to report a matter, to tell tydings or newes.*] Terent. in Heaut. Ariftos invidos dii perdant, qui hæc libenter nuntiant. Plaut. Capt. Nunquid aliud vis patri nuntiari? Cic. ad Brutū. Ita enim Romam erat nuntiatum, ita persuasum omnibus, cū paucis in mensibus, perterritis metu, fracto animo fugisse Antonū. ¶ Hujus compositi sunt Annuncio, Denūcio, Enuncio, Obnuncio, Prænūcio, Pronuncio, Renuncio: quorum significata vide suis locis.

Nuncĭātio, onis, f. t. Ipse denuntiandi actus. [בשורה *besorah, ἀγγελία.* Gall. *Nonciation, annunciement.* Ital. *Annonciata, & messa.* Ger. Ansagung, verkundigung. Hisp. *Obra de traher nouiças.* Pol. Oznaymowanie. Vng. *Megadasnak, hirnek mondása.* Ang. *A declaring, a shewing or telling of tydings or newes.*] Cic. 2. Phil. Nos enim nuntiationem solam habemus, Consules & reliqui magistratus etiam inspectionem.

Nuncĭātor, tōris, m. t. Qui rem quampiam nunciat. Apud Iurisconsultos, Nuncii dicuntur delatores criminū: ex quo enūciata notoria dicuntur. Paulus l. 6. ad Turpil. Nuntiatores qui per notoria indicia producti, notoris suis assistere jubentur. Ks Hotomano.

Nuncŭpo, as, pen. corr. act. p. Nomino, appello, voco. [קרא *kara* בקב *nakab, ἐπονομάζω, ὀνομάζω.* Gall. *Nommer, dire nommant & exprimant.* Ital. *Nominare, appellare.* Ger. Nennt. Bel. Noemen, heeten. Hisp. *Nombrar por nombre.* Pol. Mianuie. Vng. Nevezem. Ang. *To name, to call by one's name.*] Liv. lib. 1. Quē lucum eundem sulla gens amorem sui nominis nūcupat. Varro in Medo: Quis tu es mulier, quę me insueto nuncupasti nomine? Cic. 2. de Nat. deor. Itaq; tum illud, quod erat à deo datum, nomen ipsius deæ nuncupabant: sicut quum fruges Cererē appellamus. Nuncupata vota dicuntur, quæ Consules & Prætores, quando in provinciam proficiscuntur, faciunt. ¶ Nuncupare vota, est alicui diversa vota polliceri & destinare. Plin. in Paneg. Nuncupate vota & pro ejus salute Imperii, & pro tanto in Paneg. Nuncupate vota & pro ejus salute Imperii, & pro tanto civium sole hamus. Ibidem: Quo majore fiducia isdem hæc civium soleamus. Ibidem: Quo majore fiducia isdem hæc civium votis, quæ ipse pro se nuncupari jubet, oro & obtestor, ut his

tabit, & Ilium. Sueton. in Tito Vespas. Suspecta & rapaces, quod consisterent in concionibus parva mercimonia, prætorio edicto submovit, propalam alium Neronem & optabantur & prædicabant. Cicero sæpiùs Nundinas pro emere posuit in Verrem: & illo patri annorum lenium, septenisq; denum Senatorium ordinem nundinas sunt. Idem 3. Philipp. Venia dum omnes quorum interest, tantum impetum populi Rom. sundet non sustinet.

Nundinātio, onis, f.c. Ipse nundinandi actus. [עִבּוּר *Ibbur* סָחַר *Sahar*, vel שׁכר *Schakar* מִסְחָר *Missahar* mercatio. Gall. *Vente achat.* Ital. *Vendita e compera.* Ger. *Kauffung verkauffung.* Bel. *Verkoopinge.* Hisp. *Vender de ingenera las cosas.* Pol. *Kupiectwo, przedawanie.* Vng. *Sella, vásárlás.* Ang. *Buieng or selling of wares.*] Cicero de lege Agr. Hinc vos quas ipse Fannius, quas pactiones, quam denique in omnibus locis audaciam non jam ipse formidatam fore putatis? Nundinatio jam. Idem Verr. 4.

Nūndinātor, m.c. Qui nundinas frequentat. [סֹחֵר *Sohar*.] Gall. *Marchant qui hante les foires.* Ital. *Mercante che va alle fiere.* Ger. *Ein Kremer / der die Märkt vnd Jarmärckt besucht.* Hisp. *Aquel que grangea.* Pol. *Kupiec na odpustach.* Vng. *Vásárlásra járó.* Ang. *A marchant that frequenteth fayres.*] Festus: Nundinas ruri fieri conveniebat mercandi & vendendi causa, neque nefas erat cum populo agi, ne interpellarentur nundinatores.

Nūndinārius, a, um. Quod ad nundinas pertinet, vel quod nundinis deputatum est. [מִמְכָּר *Mimkar*.] Gall. *Appartenant aux foires.* Ital. *Pertinente alle fiere.* Ger. *Das jn ein Märckt gehört etc. verrichtet etc.* Hisp. *Pertenesciente á ferias.* Pol. *Patrzący na targi.* Vng. *Vásárhoz valo.* Ang. *Belonging to fayres.*] Plin. lib. 14. cap. 19: His ex mercibus Cæsar oppidum aperuit, quod ei illis nundinarium. Idem lib. 8 cap. 15. de Iubis: Quin & ducem in urbe forum nundinarum, domos q; petere dicuntur.

Nunquam, Nullo tempore. [לֹא מֵעוֹלָם *Lo meolam*, vel לֹא *Lo*.] Gall. *Iamais.* Ital. *Mai.* Ger. *Nimmermehr / nie / zu keiner zeit.* Bel. *Nemmermeer.* Hisp. *Enningun tiempo.* Pol. *Nigdy.* Vng. *Soha.* Ang. *Never.*] à quo Nonunquam, quod significat Aliquando. Plaut. in Mercat. Nonunquam cæpi quæ quisquam illam habebit potius, quàm ille, quem ego volo.

Nonquamnon, Semper, omni tempore. [תָּמִיד *Tamid*, עַל מְעוֹנָיו, & מְעוֹנָיו *Gall. Toujours.* Ital. *Sempre.* Ger. *Zumahl immerdar / allwegen.* Hisp. *Siempre.* Pol. *Zawsze.* Vng. *Mindenkor.* Ang. *Ever, at all times.*] Sueton. in Tib. Turbatione exclamatum quandam non contemnam: Iuvenem servire getarum, quòd fulmine missari nec quicquid genus frondis.

Nonquando, *vetus*, Nunc aliquando. Ecthaver accentum in antepen. sicut Aliquando. Cic. de Amic. Exitus autem hoc loco quæ sit non difficilis: Nonquando amici novi digni amicitia, veteribus sint antiponendi, ut equis vetulis teneros antepONere solemus.

Nunquis, nunqua, nunquod, vel nunquid, Num aliquis. [μήτις, Gall. *Y a-t-il quelque autre chose?* Ital. *Vi è più cosa?* Ger. *Jemand hierbey etwas?* Hisp. *Alguna cosa?* Pol. *Ktoby?* Vng. *Valaki?* Ang. *Whether any.*] Terent. in Eunuch. Nunquis est ibi intus? Nunquis hic est? nemo est, nunquis hunc me sequitur? nemo homo est. ¶ Pro eodem etiã aliquando legimus Nunquidnam, & in neutro genere. Nunquidnam præsertim apud Comicos. Terent. in Andr. Phodũ dic mihi nunquidnam amplius tibi cum illa fuit Chremes?

Nuncio, as, are. Nuntius, ere. Vide NVNCIO.

Nŭo, ere, cum suis compositis. Vide in dictione ARNVO.

Nūper adverbium. Non longo antè tempore. Superioribus sive proximis diebus: [πρώην, πρῴην, ἐσχάτως. Gall. *N'agueres, naguieres, nagueres.* Ital. *Di nuouo, poco fa, pur hora.* Ger. *Kurtzlichen / jüngsthin / neulichen.* Bel. *Corteljck.* Hisp. *Poco tiempo ha.* Pol. *Niedawno.* Vng. *Minap.* Ang. *Lately, not long ago.*] hoc est, antepenultimos dies, vel nuncios. Virgil. 1. Aeglon: nuper me in litore vidi. Boëthius. Hoc autẽ quod nuper diximus. ¶ Quandoq; de longiore tempore dicitur. Cic. 2. de Divin. Neq; ante philosophiam patefactam, quæ nuper inventa est, hæc de re communis vita dubitavit. ¶ Hinc nuperrimè superlativum hoc est, recentissimè.

Nŭperus, a, um. Quod recens est, quod nuper fuit. [חָדָשׁ *Chadasch*, חָדָשׁ, & חָדָשׁ. Gall. *Recent, nouveau.* Ital. *Di nuouo.* Ger. *Neuw, Furnimb.* Hisp. *Cosa de poco tiempo.* Pol. *Niedawny.* Vng. *Legujabb.* Ang. *New, late.*] Plaut. Capt. Recens captum hominẽ, nuperum, civitum.

Nŭpsi, Nuptus, Nuptus. Vide NVBO.

Nŭrus, ûs. f.c. [כַּלָּה *Challah*, vel שׁאֵר מִשְׁפָּחָה *Schaer Mischpachah* affinis. Gall. *Bru.* Ital. *Nora.* Ger. *Ein Schnewb.* Hisp. *La nuera, madre de su hijo.* Pol. *Synowa, małżonka.* Vng. *Menyem.* Ang. *A sonnes wife, a daughter in law.*] Cic. 2. Philipp. Rejecta mater amicam in pari Elii tam cum nurum requirebat. ¶ Poëtæ Nurum sæpè pro sexta tantùm ponunt. Ovidius 2. Metamor. Excipit, de nuribus minus gestanda Latinitas est, fœminis Latinis. Manil. libro 4: Atque inter Latias gloria prima nurus.

Nusquam, Adverbium loci: Est, in nullo loco. [οὐδαμοῦ. Gall. *En nul lieu, nulle part.* Ital. *In nissun luogo.* Ger. *Nirgent oder nienen / an keinem ort etc.* Bel. *Nergens.* Hisp. *En ninguna parte.* Pol. *Nigdzie.* Vng. *Sehol.* Ang. *In no place, or where.*] Terent. in Eunuch. Ille autem bonus vir nusquam apparet. ¶ Nusquam gentium id est, nusquam omnino. Plaut. in Amph. Sed quid ait mihi obdormisti diuturnis, nusquam gentium. Terent. in Adelph. Næ ego homo fui infelix, primùm flatrem nusquam invenio gentium.

Nusquāmnon, ubiq;, Nonnusquam, alicubi. [πανταχοῦ. Gall. *En tout lieu partout.* Ital. *In ogni luogo.* Ger. *Nirgent nicht / allenthalben.* Hisp. *Donde quiera.* Pol. *Wszędzie.* Vng. *Mindenütt.* Ang. *Everywhere, in all place.*]

Nūto, as. n. p. Frequentativum est à Nuo, quod proprie est frequẽs capitis inclinatione aliquid significo. [קָרַן *Karah* אָסַף *Asaph* מָאַס *Maas*. Gall. *Incliner, pencher, fleschir.* Ital. *Annuire col capo hor quando.* Ger. *Mit dem Haupt winckeln / damit etwas zu verstehen geben.* Hisp. *Mouer o inclinar la cabeça.* Pol. *Kiwam.* Vng. *Intek.* Ang. *To signifie by nodding or shaking of the head.*] Plautus in Adin. Neciba alii hominum nutet, nidet, annuat. ¶ Accipitur & pro vacillare, labascere & ruinam minari. Cicero 6. Verr. Illud signum interea nutabat, quòd vectibus subjectis conarentur labomovere. ¶ Transfertur & ad animum: ut eadem ferè fit quod hærere, & dubitare in quam potissimùm partem se inclinet. Cic. 1. de Nat. deor. Democritus natura videri in natura deorum.

Nutrio, tis, trivi, vel tui, ītum, a. & q. secundùm Priscianum, Educo, alo. [אָמַן *Amah* רָבָה *Rabah* יָנַק *Janak* יָנַק *Jenak* יָנַק *Jenek*. Gall. *Nourrir.* Ital. *Nutrire.* Ger. *Ernehren / erziehen.* Bel. *Voeden.* Hisp. *Criar.* Pol. *Żywić.* Vng. *Tapláim.* Ang. *To nourish, to bring up.*] Fimus lib. 11 cap. 40: Balanus, virilique mammis nutrimentum facta. ¶ Inventur etiam Nutrior, agendi & patiendi significatione. Virgilius lib. 2. Georg. Hoc pinguem & placidam pacì nutrimur olivam: id est, nutrio, vel nutrias. Colum. lib. 12 cap. 30: Quantò magis æstus erit, eò sæpiùs convertat vinum nutriri, refrigerariq;, & ventilari. Ibidem: Et nutritum vinum operimus, atq; oblinimus.

Nūtrix, ūcis, m. q. Nutrimentum. [אֹמֶנֶת *Omenet*.] Gall. *Nourrissement.* Ital. *Nudrimento.* Ger. *Ein ernehrung / nahrung.* Hisp. *Mantenimiento.* Pol. *Żywienie.* Vng. *Taplálás.* Ang. *Nourishing.* Plautus lib. 22. cap. 45: Multi senectutem longam multò tantùm putrem colerarere.

Nutrio, as, pen. corr. pro. Nutrio. [אָמַן *Amah* רָבָה *Rabah* יָנַק *Jenak* יָנַק *Jenek*. Gall. *Nourrir, eleuer.* Ital. *Nutrire.* Ger. *Ernehren / erziehen.* Hisp. *Criar.* Pol. *Wychowanie, odżywianie.* Vng. *Tapláim.* Ang. *To nourish, to bring up.*] Plaut. in Mil. Ferna mea in hunc servitium, nutricant & nouncre. Idem in Merc. Nec pecus tam pascere nec pueros nutricare.

Nūtrĭcor, aris, d. p. Nutrico, alo. [Pol. *Żywie.* Vn. *Tenem.* An. *I nourish, to bring up.*] Cic. 1. de Nat. deor. Omnium autem rerum, quæ natura alendarum est, fœminator, & fator, & parens (ut ita dicam) ejus, educator, & altor est mundus: omnium, sicut membrorum hæc, & partes suas, nutricatur, & continet. Columel. lib. 8. Nam & bubulcus (inquit) lachens potens nutricandus est. Varr. 1. de Re rust. cap. 23: Quod ex iis nutricantur.

Nutrĭcātio, onis, f.c. Educatio. [ἀνάθρεψις. Gall. *Nourrissement.* Ital. *Nutrimento.* Ger. *Ernehrung auffziehung.* Hisp. *Obra de criar o criamiento.* Pol. *Wychowanie nabożeństwo.* Vng. *Tapláles, fel nevelés.* Ang. *Nourishing, up bringing.*] Gell. lib. 12. cap. 1: Neque dolores, quos in enitendo ferebat, matrem quoq; nutricationis gravedine affecisse videbantur.

Nūtrĭcĭus, ii, m. q. Nutricius. Varr. 1. de Re rust. cap. 37: Contrà herba in prato ad fœni fœcunditatem nata, non modò, non vellenda in nutricatu, sed etiam non calcanda.

Nutrĭtor, ōris, m. f. Qui nutrit, sive qui curam habet infantium, & adolescentium utrius. [μητρυιὰ τροφὸς τροφεύς. Gall. *Nourrisseur, qui nourrit.* Ital. *Balia, tutor alemandole.* Ger. *Ein ernehrer.* Hisp. *Ama que cria.* Pol. *Obywatel.* Vng. *Tapláló.* Ang. *That nourisheth.*] Cæsar 3. belli Civilis: Nutritus ejus pueri eunuchus.

Nūtrĭtĭus, a, um, adject. [τροφικός. Gall. *Appartenant à nourrir.* Ital. *Pertinente à nutrire.* Ger. *Das jnder ernehrung vnd erziehung gehört.* Hisp. *Perteneciente à criar.* Pol. *Dogmatyczny przysłużący.* Vn. *Tapláló, nevelő.* Ang. *That belongeth to nourishing.*] Columell. lib. 3. cap. 11: Ne incrementa durioris fœtus reverberet, sed tenero velut nutritio limo recipiat, & excellies admittat imbres.

Nūtrītŏr, ōris, m. c. Qui nutrit. [μητρυιὰ τροφὸς τροφεύς. Gall. *Nourrisseur, qui nourrit.* Ital. *Gli nutritori, & allevo.* Ger. *Ein ernehrer / erzieher.* Hisp. *El que cria, criador.* Pol. *Ten który wychowuje, karmi.* Vn. *Tapláló, nevelő.* Ang. *He that nourisheth.*] Stat. 10. Theb. Vertice fit Phœbes voluptuum nutritor equorum Lætatur, ex. Sueton. de claris Grammat. M. Antonius Gnypho, ingenuus in Gallia natus, sed expositus, & à nutritore suo manumissus.

Nūtrīx,

Nūtrix, cis, f. Quæ nutrit. [אומנת מיניקת Gall. Nourrice. Ital. Nutrice, balia. Ger. Ein ernehrerin, ein Seugamme. Bel. Een Voetster. Hisp. Ama que cria. Pol. Mamka. Vng. Dada. Ang. She that nourisheth, a norice.] Terent. in Eunucho. Nutrix non accersitur ita, quæ illam alunt parvulam. Cic. de Amic. Illæ enim molles nutrices & pædagogi jure vetulatæ plurimum a nevo'entia posse dicuntur. Idem y. Tuscul. Vt pecudem cum lacte nutricis errorem sapidæ vedeamur.

Nūtrīcŭlă, diminut. [מיניקה Gall. Petite nourrice. Ital. Nutricula, nutrice. Ger. Ein Seuchterin. Hisp. Pequeña ama. Pol. Mamerzyca. Vng. Dadaszka. Ang. A little norice.] Juvenal. Sat. 7. Gallia vel patrias nutricula cudit eburnas.

Nūtrīcŭlă, ærum, gen. neut. nom. plantarum, Mercurialis quibusdam. [מיני צמחים Gall. Les plantes d'estre nourries. Ital. Herbe da nutrire. Ger. Ein gewechs. Hisp. Yerbas criadas. Pol. Rosliny dla mamek. Vng. Dadaszkodo fuvenyek. Ang. Herbs nourished.] Jun. in quæstionibus Cato. Vng. Dadaszkodo. Ang. Herbs nourished.] Jurisconsultus de variis & extraord. natus cognitionibus, ex ea hæc tit. de variis & extraord. natus cognitionibus, ex ea hæc tit.

Nūtrīmentum, ti, n. [Alimentum: hoc est, ut medici definunt, cuicquid substantiæ nostræ augere potest.] [אכילה מאכל מאכל מיני מאכל Gall. Nourriture. Ital. Nutrimento. Pol. Obywanie. Ger. Nahrung. Bel. Voetsel. Hisp. Mantenimiento. Pol. Obywanie. Vng. Tapodo, eteto. Ang. Nourishment, foode.] ¶ Transf. Cic. Orat. Sed quòd educata lupa fertur & aliis animalibus. Cic. in Orat. Sed quòd educata lupa fertur & aliis animalibus. Cic. in Orat. Sed quòd educata lupas nutrimentis eleganciæ est, pâle pollea colorat & robo-rat. ¶ Accipitur & pro ipsa nutritione, sive educatione. Suet. in Calig. Quantum per hanc nutrimentorum consuetudinem favore & gratia valuerit. Id est, quòd in castris educatus sit. ut ait Budæus.

Nūtrītus, tūs, m. t. idem quod Nutrimentum. [אכילה מאכל מאכל Gall. Nourriture. Ital. Nutrimento. Ger. Nahrung. Hisp. Mantenimiento. Pol. Obywanie. Vng. Tapodo, eteto. Ang. Nourishment, foode.] Ovid. 15. Metam. Naturæque sinum nutritui dcere edaci.

Nūtrīx, icis, f. Nutrio, & Nuto, as, vid. Vide in verbo ABNVO.

Nux, ūcis. A nocendo dicta, quod latis noceat. [אגוז אגוזים Gall. Noix. Ital. Noce. Ger. Ein nuss. Et wir haben etzliche gleichen; mit einer herten schalen. Bel. Een Note. Hisp. Nuez. Pol. Orzech. Vng. Dio. Ang. A nutte, because it is hurtfull to a mans nature. Orient.] Vng. Dio. Ang. A nutte, because it is hurtfull to a mans nature.] Ovid. quoniam fata adesse citat Cælius in extremo margine fundus adest. Nux quòd ita pugnos noceat. Vel quòd ut nox cerni, ita nux lucem fugit. Vel quòd ut nox errori, ita nux luce fugit. Vel quòd ut nox errori, ita nux luce fugit. Cæsar. nucis nuclei cibi difficilè concoctu, dolore capitis interdum infestos inimicos. Græci κάρυα vocant, à gravitudine capitis: κάρη enim caput significat. Est autem nux generale omnibus quæ duro operimento tegantur, ut iam castaneæ, amygdalæ, & aujusmodi. Virgilius: Castaneæq; hirsutæ, & aujusmodi. Virgilius: Castaneæq; hirsutæ, & arbuteus horridus fructus. ¶ Pomum verò de iis propriè dicitur, quæ mollem habent corticem: quamvis etiã pro nucibus aliquãdo accipiatur, ut apud Plin. Lib. 15. cap. 22. Ab his locum amplitudine vindicarũt, quæ cellere autumant, nuces juglandes. Et paulò pòst: Solus hoc pomum natura cõpactili operimento clausit: nam; licet & ipsa putaminũ carinæ, nucleorumq; illis quodammodo partitis distinctio, lignea incorrupta membrana. Cæteris quicquid est, solidũ est, ut in avellanis & ipsa nuca. Cæteris quicquid est, solidũ est, ut in avellanis & ipsa nuca. Cæteris quicquid est, solidũ est, ut in avellanis & ipsa nuca. Cæteris quicquid est, solidũ est, ut in avellanis & ipsa nuca. cum genere, quas antea obtulimus, partim nomine vocabant. ¶ Malum verò non quodcunq; pomi genus tenerorum, atque carnosi dicitur, sed illud tantùm quod in nominis arcubus producendis scribi solet, quæ mala vocamus: quemadmodũ Pyra, quæ pyrus procurit. Hoc modo Mala citrea, sive Medica dicimus, Mala coronea, Mala punica & Emilia. ¶ Reliquæ nuces, est omissis magis puerilibus ad majora negotia conveni. Et enim nucum lusus doli puerilis convenit, gravidorũ; mentium decorum. Perl. Sat. 1. & nucibus facimus quæcunq; relictis, Quum spiritus parvos. ¶ Nux Græca, eadem cum amygdala, quæ & Thasia dicitur. Colum. de arboribus cap. 22. Nucem Græcã serito Arbuti igne. Plin. lib. 15. cap. 22. Quã de amygdala loquitur. Hæc arbor primum in Italia Catonis ætate dubitatur, quamvis Græcas nominat. ¶ Nuces juglandes, quæ & regiæ dictæ sunt. Plin. Lib. 15. cap. 22. Ab his locum amplitudine vindicarũt, quæ cellere autumant, nuces juglandes. De diversis nucũ generibus, vide in dictione IVGLANS.

Nūcĕŭs, a, um. Quod est ex nuce. [אגוזי Gall. De noix. Ital. De noce. Ger. Nuszbeumin. Hisp. Cosa de nuezes. Pol. Orzechowe. Vng. (testbol vala. Ang. Of a nutte.] Plin. lib. 26. cap. 30. Vinum cum picea, nucea, hanc atq; aliam materiam amnem quam effodies, luna decrescente eximito paucis diebus.

Nūcĕŭs, a, um, dimin. Minuta nux. [אגוזי Gall. Petite noix. Ital. Noccila. Ger. Ein nusslein. Hisp. Nogueruela nuez. Pol. Orzeszek. Vng. Dionka. Ang. A little nutte.] Vide & Prænestinæ nuculæ appellatæ sunt. A nucula Etrusco diminutivum, Nuccla.

Nucleās, nucleī, m. [Quod tenerum in nuce ludicrum. [אגוזי Gall. Noyau, semence de noix. Ital. Gherigli, semenza, quel dentro della noce. Ger. Ein nusskern. Bel. De tarre van der noten. Hisp. El meollo de la nuez, y otra fruta. Pol. Iadro orzecha. Vng. Dio bel. Ang. A kernell of a nutte.] Plaut. in Curc. Qui è nuce nucleum edere vult, frangat nucem: hoc est, qui commodum appetit, nec turgia laborem. ¶ Inde Enucleo, as, est idem quod Declarare, quasi nucleum rei alicujus evocare. ¶ Nucleus ferè à Plin. lib. 34. cap. 14. accipitur pro vitali ybre ferri: nucleum (inquit) maxima differentia ferri quidem nucleus ferri excoquitur ad limandos cudendasq; aciem, aliudq; modo ad cudendas incudes, malleos, quæ ferramenta. ¶ In acino etiam Nuclei dicuntur minuta illa grana, quæ vulgò Vinacea vocant. Plin. lib. 23. cap. 1. Uva passa, quam Asiaticã vocant, stomachum, vetercm, interimere tentarunt: nisi prosit medio in ipso acinis nucleo esse: cæteris exemptis vesicæ nullã habeat. ¶ Nucleum amittit, proverbium. Plaut. Cap. Nucleum amisit, reliquit pigeon puramina. Verba sunt Hegionis, qui reprehendit, quòd impositum sibi impositum esse, & rerum amissam proterve, servum pro domino vere cum mœstitia cum eo quo fructus expectabatur autugerat, eo relicto, ex quo nihil emolumenti poterat capi. Erasmus. Nucleus apud Vitr. in pavimentis quid sit, vide in verbo STATVMINO.

Nūcĕstrāngŭlam. [An. A nutcracker.] quam prodere scripsit Plaut. Bacchid. Dentibus eorum nuces lubet comminuere longi. Mihi cautio est, ne ducitrapha bula excutiant ex maxillarum.

Nūcētum, ti, n. l. pen. prod. Stat. [Ger. Ein statt da viel Nusszbeum gepflantzet sind.]

N aute Y.

Nyctălops, ωπος, f. Qui noctu cæcus est, quem interdiu clarè videat. Hujusmodi Lutetiæ dicuntur à Latinis. Plin. l. 8. cap. 32. de jecore caprino: Reliqui vespertinum aversis quos Nyctalopas vocant.

Ny Alspĭdă, Herba, de qua Plin. lib. 21. cap. 11.

Nyctĕrĭcŏrax, ακος, Vespertinus cornix, cujus genus tam infantes pedibus, ut eos extrete videatur. Plin. l. 11. cap. 47. Quanquam illustrem dum sine pedibus esse, confirmant & apodas nasci. Aristot. & Theophr.

Nyctĕrĭnus, Anagallis Magicæ.

Nyctĭcŏrax, pro corr. Corvus nocturnus, νυκτικόραξ.

Nyctĭlops, ωπος. [Pol. Nocigrat'.] Herbæ genus, quod alio nomine Nyctegretum appellatum à Latinis, cujus nocte è conspectu fulgeat. Eandem & Chenonychon quidã appellant, quòd ad primum ejus conspectũ aufertes latum expavefiant. Vide Plin. l. 21. cap. 21. Sunt qui eandem, quam chymiæ Lupinum appellant, unctu cum hujus Lycnidem.

Nymphă, æ. p. Latinè sponsa. [נימפה Gall. Nymphe, déesse. Ital. Ninfa. Ger. Ein Braut. Hisp. Ninfa, nimpha. Pol. Oblubienica, mloda panna. Vng. Menyasszony. Ang. A nymphe, a faire maide or virgine.] Sed putavere antiqui Nymphas aquarum deas esse, quasi lymphatarum omnium: quamvis eorum latinis Nymphæ nomen acceperint. Nam & montium deæ præbere sunt, quas Oreades vocant: quæ à Doribus & Æolis putabantur præsidere, quas Dryades, & Hamadryades, & Napæas Veteres Græci Κρηνίδας cieebant, quasi nos aquarum eunctas fuerat Lymphemur: hoc est, aquam. ¶ Nymphæ Libethrides, Musæ dicuntur à Libethro Thraciæ monte Musis consecrato. Virg. 7. Aeneid. Nymphæ noster amor Libethrides. ¶ Dicuntur & nymphæ apes quum primum formã crepere incipiunt. Plin. lib. 11. cap. 16. de apibus loquens: Gigni autem modo incubant: & quod exclusum est, primum vermiculus videtur candidus, jacens transversus, adhærens quasi, ut plasceæ videatur. Rex statim melli coloris, ut electo Iuce examini copia facta, non vermiculus, sed statim pennigeræ. Certa verba quem formam capere cœpit, Nymphæ vocantur, ut faciliores, atq; ephemeræ. ¶ Nymphæ etiam à re anatomicæ partis vocatur arcula in mulieribus pudendis interfarium prominens, quem Colliculum Latini appellant: cujus usus est, colligere & regere, & frigus ab eodem arcere. Hanc carunculam Ægyptiæ virginibus falcent excidere. Vide Galen. lib. 15. de Vsu partium.

Nymphæum, phæi, n. l. Lavacrum, vel balneum. [Bagno. Gall. Vn bain. Ital. Bagno. Ger. Ein Bad. Hisp. El baño. Pol. Kapiel, łaznia. Vng. Fürdö. Ang. A bane or stewe, a washing place.] Plin. lib. 5. cap. 12. cumq; fervatum in nymphæo, quod est Corinthi Mummius everterat, tradam. Julius Capitol. Opera Gordiani Romæ nulla extant, præter quædam nymphæa, & balneas. Iosephus scribit Herodem apud Ascalonem condidisse nymphæum, & balneas.

Nymphæa, æ, [Bagno. Ger. Ein blumen. Gall. vel nenfar. Hanthorn. Pol. Grzybienie, wodna ziela. An. Nenufar, water lilies or water rose.] Herbæ genus est, in paludibus natæum, & aquis stagnantibus: unde & nomen acceperit, teste Dioscor. lib. 3. cap. 149. quòd libenter aquosis locis gaudeat. ¶ Alio etiam nomine Heracleon appellatur, quòd nympha quædam Herculis amore capta, in hanc herbam fuerat conversa. ¶ Et & altera nymphææ species, cujus flos Blepharis dicitur, foliis superiori similimis, radice alba, fabæ, flore luteo, aitente, & rosæ simili. Autor Dioscor. lib. 3. cap. 152.

Nymphon, Nymphæa altera apud Dioscoridem libro 3. capite 150.

Nysa Hedera genus maximis interrigras corymbis.

Nyssa, Per eam nãq; angulum unde vultores moventur, hos vocabulo, quod interpretatur pungere: proprie quòd dicia caperent equos calcaribus urgere. ¶ Item ipsa aures asinorum dicuntur, ab incisione quod quum notam recipiunt, ibi incidere solent, & findere. Hæc tamen vox, ut plerasq; alias, quam in usu Latinorum non fuit, in Græco-latinum Lexicon potius erat rejicienda.

O

O Pro. pertvr rotundo ore, cõpositio, & decem labiorũ inflatu, spiritu sum reddente, circa aris extremitates sonum emittit magnificum habet, collecto in alterum recessu: cum proculcatur: Everò corripitur, non ex eâ est loni prædicta. Augetur autem sonum & numeri, iis de rationibus quibus dictum est de litera A. In fine dictionis est brevis tempora litera, præterquam in Dareis & Adlatrix, in quibus longa est, & in dictione Ego: ubi corripitur. O varios modis positum inventum. ¶ Aliquando adverbium vocandi. Ter. ex. in Adelph. O Ctesipho. C. ô Syre. Adelphasne me vocat? Virg. 3. Aen. O regina, novæ quæ sceptra tenes. Adde hunc autorem & Virg. 4. Aen. O regina, nova quæ concipis. Super eodem schemate. ¶ Nonnunquã etiam interjectio est, varios affectus significans. Ut enim aliquando admirantis. Iuven. O qualis facies, & quali digna tabella! ¶ Aliquando imprecantis. Cic. in Cat. O tempora, ô mores, ô patres conscripti, vos hoc videte, & huius vitæ memor. ¶ Aliquando optati adversi, aut repentè & inopinatæ rei atq; improvisæ ostentativi & admirativi. Terent. O fortunate adolescens. Virg. 4 Aen. Adsis ô modo dandasq; veni. ¶ Interdum est intermedio dolentis. Cic. O me miserum, & infelicem. ὦ ἐγὼ ταλαίπωρος ἐγὼ δύστηνος. ¶ Reprimit nonnunquam exclamationem. Virg. 3 Aen. O nimium his (inquam) nimium super Atyacidæ imago. Terent. Adelph. O frater, frater, quid ego te nunc laudem? laudem? Andr. O facilè bene, bene, satis. ¶ Aliquando exclamationis. Terent. in Phor. O audaciam, etiam me nihil accusatum adverti. ¶ Aliquando interdictis. Cic. de Amic. O præclaram sapientiã solem eum è cœlo trahendo tollere videantur, qui amicitiam è vitâ tollunt. ¶ Aliquando pro interjectione pro Virgil. Virg. 8. Aeglog. O tantum libeat mecũ tibi sordida rura, Atq; humiles habitare casas. ¶ Aliquando utriq; comparationis ita iungitur, ut O præcedat, Vtinã sequatur. Ovid. 10 Epist. Penelopes: O utinam tanc, quã Lacedæmona cuncta petebat, Obvius in solis ederet adulter equis. ¶ Jungitur quoq; et pronomini Ego: & dicimus O Ego. & est deprecantis, idem valens quod Vtinam. Virg. 11. Aen. Quanquam ô si fulmine quicquã vertatur adesset, &c. Horat. O ti eum a gelidi fors cum mihi monstret. ¶ Tacetur quandoq; ô, quum accusativo jungitur: (ut & nominativo & vocativo junctũ legimus, ut patet ex supra dictis exemplis) ne apud Pan. Iuniorem. Hominem patientem, ac potius eum, qui sæpè crudelem in se fuit docet Donatus, majore fortasse cũ hoc modo quandã curam, & quandoq; melius lenat. Terent. in Eunuch. Hominem peridtum, miseremq;. & illum facit eunum.

O A Q. In notis antiquorum, omnes aliquas.

Oaristicha, ὀαριστίχα. Dicuntur purgatum ova. Isle condita. ὀάρος enim est, quod nos Ovum dicimus, interposita v, exphonẽ cauta, ὠάριον. Sallust. dicunt: ὠαρίζω, fervo, condio, liquefacio, fveo.

O ante B.

OB. In notis antiquorum obtinuit, vel orbem, vel obiit. O B. C. S. Ob cives servatos. O B. M. T. Ob merita cura. O B. M. P. C. ob merita pietatis & concordiæ. O B O. Omnia bona.

Ob. Præpositio separari & compositi potest. Separatam ausi sic conjunctionis locũ tenet, & significat propter. Διὰ τοῦτο, Gall. Pour, à cause de. Ital. Per, per cagione. Ger. Durch wegen: umb. Bel. Om. Hisp. Por. Pol. Dla tego, przez. Vng. Azert. Ang. for.] Virgil. 11. Cunas ob auspicia infaustã, morasq; sinistros. Terent. in And. Ego pretium ob silentium tetero. Plaut. in Asin. Itaq; ob eam rem relatum pretio Saturio? Pretium ob multitũ, vel ob astutiam est, pretiũ autem, vel stultitiæ aut Donatus. ¶ Vertere etiam potest, vel pariter contra & adversus aliquã. Bonius apud Festũ: Ob Romã nolle legiones ducere cœpit. Cic. Papyrio Pœto: Cujus ab ore omnia obvertebantur sua. Sic dicebãt Obire prædia: Obmovco pro admovere: Obijcere pro adjacere. Plaut. in Mil. Nunc dem ũ expector, ob oculos caliginẽ ut mihi ob ingerat. Ibide. Qui hanã ob oculũ habebat. ¶ Componitur significatione contra, ἀντί, ut Oppugno, Obsto. ¶ Quandoq; excusationis: Obmutesco, Obstupeo. ¶ Quandoq; superlativi, sive catachrestice, sive abundantiæ: Obsecro. ¶ Quandoq; Adversi: Obeo. Dicimus enim, Ire obviam mortem, hoc est, ad mortem

currere. ¶ Componitur autem cum verbis incipientibus ab a, ut Obaudio: eum c, ut Occumbo: d, ut Obdormio: e, ut Obeo: f, ut Offero: g, ut Oggannio: h, ut Obherbesco: i, ut Objicio: l, ut Obloquor: m, ut Ommutesco: n, ut Obnitor: o, ut Obortus: p, ut Oppugno: q, ut Obquinisco: r, ut Obrepo: s, ut Obsto: t, ut Obtego: u, ut Obumbro. Sed quoties vocalibus jungitur, vel d, l, r, leviter pronuntiatur, integra. Cum c, mutatur b, in x, præterquã in Obtemo, & Obsecundo, quibus duobus, h servatur, & additur post b. Cui aliquando mutatur, in sequente litera: ut Offero, Offendo, Opportunus, Oppono. Excipitur Omitto, quod illud hanã perpetuo apud poetas corripitur. Horat. de Arte Poetica differat, & pariter incipiens omittat. ¶ Obmutescit frequentativa quæ passionis participiũ habet. Ut Operio, & compositus Adoperio, & contrario abjicit b. De litera antè dictum. Cetera quæ à cæteris, servabitur, ut Obtrudo.

Obăcero, as, pen. corr. aurore Festo, dem ei quod obloquor, aut, alterius sermoni obstrepo. ἀντιφωνῶ. Sumptum videtur à cæde frumenti purgamento, quod Græci vocant ἄχυρον.

Obăcerbo, bas, Exacerbo. ἐκπικραίνω. Ger. Einen vast ergurnen oder verbittern machen.] Festus.

Obărātus, a, um, cum æ diphthongo. Aere alieno obstrictus, aere alieno oppressus. [χρέωι κατεχόμενος. Gall. Endetté, Insolvable, Obligé par dettes, endebté. Ital. Indebitato. Ger. Der Gelt schuldig ist, vnd nit bezalen mag. Hisp. Obligado por deudas. Pol. Zadłużony. Vng. Adósságban esett. Ang. Indebted, oppressed with debt.] Cæsar libro 1. Comment. Omnes obæratos, quorum magnum numerum habebat, eodem conduxit. Varro libro 1. de Rustic. cap. 17. Omnes agri coluntur hominibus servis, aut liberis, aut utriq;, Liberis, aut quum ipsi colunt, ut plerisq; pauperculi cum sua progenie: aut mercenariis, cum conductitiis liberorum operis res majores, ut videmus ad fœneticios, ædificiorum, aut obæratis, quos obæratos nostri vocitarunt: & etiam nunc sunt in Asia, atq; in Ægypto, & in Illyrico complures.

Obambŭlo, as, n. o. Deambulo. Ire illuc ambulo. [התהלך. Hebraïce. התהלך. Sabaïce. שהמבר. Gall. Cheminer, se promener à l'entour. Ital. Passeggiare, andare à torno. Ger. Hin vnd her gehen spatieren. Bel. Wandern. Hisp. Passear, andar de derredor. Pol. Przechadzać się. Vng. Alatsá, körül járok. Ang. To walke about, to goe round.] Plaut. in Cap. Item ille pariter frustra obambulant in foro. Ovid. 2. Trist. quum tot in obambulet ipse. ¶ Sæpè etiam idem quod circumeo, circumambulo, & interdum accusativo jungitur, κυκλοῦμαι, κύκλῳ περιέρχομαι. Ovid. 13. Metam. Ille quidem toto gemebundus obambulat æquo. Virg. 1. & 3. Georg. Carpunt prata: Nam lupus ipse dies explorat ovile, & circum Nec gregibus nocturnus obambulat. Vbi autem expunt Obambulo, pro Insidiatur? Cyrabel. Marcel. Obambulare muris, ut facilè noscere mus ab Assisis, cœpit. ¶ Aliquando accipitur pro eo quod est circumq; ambulare. Auctor Tit. Zelectorum petit, nõnisi adhibito Dario filio, dedit, circumq; obambulantis, velut incumbens, quasi peregrinetur, termo, continuit. ¶ Est item Obambulare, interpretis festo, adversus alios ambulare, & quasi ambulantes se opponere.

Obambŭlatio, fit. Deambulatio, deambulatio. [התהלכות. Hebraïce. התהלכות. Sabaïce. שהמבר. Gall. Promenoir. Ital. Passeggiamento. Ger. Das hin vnd her gehen spatieren. Hisp. Obra de passear. Pol. Przechadzka. Vng. Sétalás, sasra. Ang. A walking about or round.] Auctor ad Herenn. lib. 3: Propterea quòd frequentia & obambulatio hominũ concurbat, & infinitam imaginem notas.

Obarēsco, is. Circumq; arescere. [ἀποξηραίνομαι. Gall. Se sécher à l'entour. Ital. Seccarsi intorno. Ger. Gantz vnd gar verdorren. Hisp. Secarse de derredor. Pol. Oschnąć. Vng. Körülszáradok. Ang. To waxe dry on all parts.]

Obărmo, as, are, Armis tego, armo.] [ὁπλίζω, ἐξοπλίζω. Gall. Armer. Ital. Armare. Ger. Wappnen. Hisp. Armar. Pol. Zbroię nakładam. Vng. Fegyverkezem. Ang. To armo or weapon.] Hor. 4 Carm. Ode 4. quem Mavortius obarmet quæstus pomœria campus. Ambitio in Foro. Diversis obarmet, quærere distulit.

Obărro, as. Circumaro, circumarando exire o. [ἐξερῶ. Gall. Labourer autour. Ital. Arare, arare intorno. Ger. Vmb einen acker vmb her ackeren. Hisp. Arar en derredor, labrar la tierra. Pol. Wkoło orzę. Vng. Be szántom, körömöt megszántom. Ang. To ear about.] Liv. 5. Bell. Pun. Et quum nostes obarassent, quicquid herbidi terræ extra murum erat, rapacium semen injecerunt.

Obartĕr, adject. quodãmodo aret, & velut subaret. [שחרחר. Hebraïce. שחרחר. Sabaïce. Gall. Vn peu noir, tirant sur le noir. Ital. Alquanto ne-

ra,ἀναγκαίως gignere. Ger. Schwanger/geht. Hisp. Negro vapuca. Pol. Przymuszenie. Vng. ekotes, fkatz gyötes. Arc. Somebhat bleize.] Plin. lib. 18. cap. 35: Nascens Luna si cornu superiore obtuso surgat.

O'baudĭo, is, n. q. A nonnullis usurpatur pro non audio. ἀπήκοος, cujus tamē significationis nullum classicum ex aliquo veterū proferunt testimoniū. Olim Obaudio idē significasse quod hodie Obedio: quod & aperte docet Festus, qui nō recte interpretatur pro obaudio. Nestor nō contemnendus Grammaticus auctor est, Obedio dictum esse ab Obaucio, is, ui, ire, commutato. Vide plura in verbo Obedio.

O'bbă, æ, f. g. Vocali genus, aurore Nonio, vel lignemo, vel textum, à verbo Obbibo (ut quidam putāt) appellatum, quo verbo etiam Cicero usus est pro implendo. Volunt alii malum à Græco σῆς, quod tribum, vel pulpam partē, sive turbam significet. [Gal. Vyāg. Ital. Bocca. Ger. Ein Maul. Hisp. Boca. Pol. Paszcza. Vng. Szāj. Ang. A mouth.] Varro in epist. ad Marullum: Verum meridie, an vesperi libentius ad obbam accedas. Pers. Satyr. 5: Veientanumque bellum. Exhalet vapida laxum piscis scitis obba.

O'bbĭbo, is, pen. cor. n. t. Bibo. [שתה shathah, שרה shārah. Gal. Soire. Ital. Bere. Ger. Trincken. Hisp. Beber. Pol. Pić. Vng. Isom. Ang. To drink.] Cicero 1. Tusc. Qui cum conjectus in cavernam tigni ardentis, jussu Tyrannorum, venenum ex fictione obbibisset, reliquum sic parcus ejecit, ut id rationaret.

O'bbrŭtĕo, es, n. f. Obstupeo: quod verbū ab adj. obbrutus Brutus, ortum traxit, quod olim stupidū significabat, teste Festo. [בבער wabbar, abbaal eam. Gall. Rendre sans entendement, s'obtuser. Ital. Rendere d'intendimento, stupefarsi. Ger. Ein unvernunftig thun. Hisp. Quedarse, cerrar y cubrirse de vello. Pol. Zdrowiu emysl. Vng. Okalomma Quedarsēn, cerrar y cubrirse de vello. Pol. Zdrowiu emysl. Vng. Okalomma legek. Ang. To lose ones understanding, to become dull.] Afranius: Non possum verbum facere, obbrutui.

O'bbrutĭsco, is, ere, n. t. Brutum fieri, ratione amittere. [בבער nibbar, abbaal eam. Gall. Vabrouter, perdre son sens. Ital. Perdere la ragione. Ger. Zu einem unvernunftigen Thier werden. Hisp. Hazerse bestia, perder el seso. Pol. Traci rozum. Ang. To become a beast, to lose understanding.] Lucr. lib. 3: An contracta tum è partibus obbrutescat.

O'bcantātis, fœmin. Vit. [Diabolus verbi, Diabolus.] Apuleius in Apologia. Dic tu quibus verbis epistolam fieri malit obcantatis, vecors, amens, amans.

O'bcæco, as, ăt, part. alii scribunt, Occæco, Cæco, videndi sensum adimo. [עור iavver, ehavvēr. Gall. Aveugler. Ital. Accecare. Ger. Verblenden, finster machen. Hisp. Cegar, cerrar. Pol. Oślepić. Vng. Megvakitom. Ang. To blind.] Col. lib. 4. Veluti Zaleucum, ne cum oculis obcæcaretur, hac veniam cepisse. Cic. ad Tiron: Quæ cum negotiū non fuerint obcæcatos, sed verecundia detersimus revulsi. ¶ Antiquatur & pro obscurare. Auctor Carminis ad Pisonē: Aciem rebus obcæcat spes dira animis. Cic. 3. de Orat. Narratio obscura totam obcæcat orationem. ¶ Obcæcare fossas in agro, pro obtegere. Col. li. 2. cap. 7: Arua (olaties) humosa est, aliquæ fiant patentes, quæ dē etiam obcæcantur, ita ut ora patentia ora hiantia caterarum compleant, id est, desuper tegantur.

O'bdo, dis, act. c. ex Ob, & Do, ut inquit Festus, Opponō. [סתם satham. Gall. Opposer. Ital. Opporre. Ger. Zuthun, verschliessen. Bel. Voorbouwen, sluyten. Hisp. Poner estoruo. Pol. Zapierać. Vng. Bekerekesz. Ang. To oppose.] Terent. in Eunucha: Fores obdo, ne quis me opprimere. Plin. lib. 6. cap. 11: Abest non procul Caucasi, magno cruce à montis Caspiæ dicta, rupes naturæ opus & montibus interrupta reperiri, ubi fores obdi ferratis trabibus, &c.

O'bdormĭo, n. q. Dormio. [רדם radam, שכב shākhav. Gall. Dormir. Ital. Dormire. Ger. Schlaffen. Hisp. Adormescer. Pol. Zasnąć. Vng. Elaluom. Ang. To sleep.] Plaut. in Amph. Sed quid ais, nunc obdormiscendum? Cic. 1. Tusc. de Endymione: Nescio quando in Latmo obdormivit: nondum, opinor, experrectus est. Obdormire crapulam, dixit Plaut. in Mostel. Vbi, inquit, somnum sepelivi, omnemq; obdormivi crapulam. ¶ Hinc Obdormisco, Cic. 1. Tusc. Quid melius, quàm in mediis vitæ laboribus obdormiscere, & ita connivere somno contopiri sempiterno? Suet. in Claudio 8: Quoties post cibū obdormiscere (quod et fere accidebat) olearium accipi malarum ollibus incidentium.

O'bdūco, is, pen. prod. act. t. Operio, tego. [כסה kasah. Gall. Couvrir. Ital. Coprire. Ger. Zudecken. Bel. Overdecken. Hisp. Cubrir. Pol. Okrywam. Vng. Befedem. Ang. To cover.] Virg. in Moreto: Et simile obducto latebat lumina pannō. Cic. 2. de Nat. deor: Obduruntq; hiems, aut concrescunt rami tepidi, quō cortē frigoribus & caloribus tuentur. ¶ Aliquando ponitur pro Detego, aperio. Lucil: Vos interea linguæ auferte atq; animā obducite cuidā, aperite, ut interpretatur Nonius. ¶ Aliquando pro Adduco, adnuveo, ἀφαιρῶ. Nāt supra docuimus, Ob, in compositione eadem valet quod Ad. Plaut. in Pseud. Sibos expegno, facilem ego hāc rem meis civibus facio. Post ad oppidum hac vetus cocinno meum exercitū Protinus obducā. ¶ Aliquando pro Inducere positum. Plin. li. 22. cap. 25: Torporem aut obducit percussa loco. Cic. 4. Acad. Cum tus est rebus tenebras obducere. ¶ Obducere frontem, est frontē cōtrahere, sive corrugare. Quint. li. 11. cap. 3: Interrogavit quę causa frōtem tam obductam. ¶ Obducere diē, dixit Cic. ad Att. lib. 16. Nono, quinto, Kalend. mai. ad Siccam: Ut tanquā domi meæ soleret, ita q; obduxi posteā diem. Id est, consumpsi, sive circumtulo lota duxi. ¶ Obducere callo dolori, est perpetua dolorē assuefactione res adversas æquiore animo pati. Cic. 2. Tusc. Et pictet labor quasi callo obducta dolori. Tracta est metaphora ab usu quorū manus, pedes q; ex perpetuis laboribus callo obdurescunt. Illi enim ad ferendos labores magis sunt accommodati.

O'bdŏcĭto, as, frequentat. σπάδω sedeo. Plaut. Mercat. Meas q; in ædes fit sorta obductarier.

O'bdūctĭo, ōnis, f. Tectio, involutio. [כסוי כסוי kesuy, כסות kesuth. Gall. Couverture. Ital. Coperimento. Ger. Bedeckung, Bedeckung. Hisp. Obra de cubrir, cubrimiento. Pol. Okrycie. Vng. Befedes. Ang. A covering.] Cic. pro C. Rab. Carnifex velo, & obductio capitis, & nomen ipsum crucis absit, &c. Obductio capitis, id est, obvolutio, inquit Budæus.

O'bdūlcĕsco, cĕris, n. t. Dulcesco, dulcis fio. [אתק mathak, מתק mathaq. Gal. Sadocir, devenir doux. Ital. Addolcire. Ger. Süß werden. Hisp. Endulzar. Pol. Słodzić. Vng. Megedesedem. Ang. To grow sweet.]

O'bdūrĕo, res, rui, n. t. A quo Obdurēsco, durior fio. [קשה kashah, מקשיח maqshiah. Gall. Endurcir. Ital. Indurare. Ger. Hart werden. Hisp. Endurecerse. Pol. Twardzieć. Vng. Megkemenyedem. Ang. To grow hard.] Cic. Carmth. Equidem tic jam obdurui, ut lectos Cæsaris nostri æquissimo animo viderē: quod est quasi callum obduxi, accalui.

O'bdurēsco, is, n. t. Idem quod Obdūrco. [קשה kashah. Gall. Endurcir. Ital. Indurare. Ger. Hart werden. Hisp. Endurecerse. Pol. Twardzieć. Vng. Megkemenyedem. Ang. To grow hard.] Varr. 3. de Re rust. cap. 14: Eam temo mutatam, ac retia moli, diuturnitate obdurescit. ¶ Per translationem, est longa doloris assuefactione res adversas æquiore animo ferre. Cic. ad Att. 1. 11: Exanimavit omnes, qui meum crationē ipse obdurui. ¶ Jūgitur aliquādo accusativo cū præpositione Ad. Cic. ad Cæsū l. 2: Obduruit animus ad dolorem novum. ¶ Et cū præpositione Cōtra. Cic. 3. Tusc. Obdurantesq; fere contra fortunā arbitrantur. ¶ Item ablativo cum præpositione In. Cic. 9. Ver. Jam verō quī in ejusmodi patrociniis turpitudinis, alienā non suā, facilitate obcalluisset.

O'bdūro, as, pen. prod. pro Duro, reddo. [קשה kashah, קשיח qeshiah, הקשה hiqshah. Gall. Endurcir. Ital. Indurare. Ger. Verhärten, hart machen. Hisp. Endurecer à otra cosa. Pol. Zatwardzam. Vng. Megkemenyitem. Ang. To make hard.] Horat. 2. Serm. Sat. 5. Pertūsi, atq; obdūra, &c. Catull. epigram. 8. ad se ipsum: Desinatas obdurare, &c.

O'bēdĭo, ĭs, ĭi, ītum, n. q. Obtempero, parco, morem gero, morigeror tum. [שמע shamah. משמע mishmaa. Gall. Obeir. Ital. Obedire. Ger. Gehorsamen, thun was geheissen ist. Bel. Gehoorsamen. Hisp. Obedescer à otro. Pol. Posłuszeństwo. Vng. Engedēs. Ang. To obey.] Cic. 3. de Legib. Nec verò solùm, ut obtempērent obediantq; magistratibus, sed etiam ut illos colant, diligantq; præcipimus. Vitiatur & in deteriorem partē Idem: Dum autem ipse dedecori se turpitudini subdiderit, non modò Imperator omninò haberi non debet, &c. ¶ Interdum præter cateras habet & accusat. verum, apposita præpositione Ad. Cic. pro Cæcin. Si servulis nostris hoc concessimus, ut ad verba nobis obedirent, non adhibendo quod ex verbis intelligi potest obtemperent.

O'bēdiens, entis, participiū. [שמוע shamuah. Gall. Obeissant. Ital. Obediente. Ger. Gehorsam. Hisp. El que obedesce bien. Pol. Posłuszny. Vng. Engedelmes. Ang. Obedient, obeying.] Cic. 1. Offic. Appetitum rationi obedientem præbeamus. Idem 3. Offic. Natura obediens homo, homini nocere non potest. Magistratibus obedientissimus. Liv. lib. 23: Erat imperiis vitiorū nemo obedientior magis unquam fuerit, ita post mortem, &c. Plin. lib. 16. cap. 42: Obedientissima quæque in opere flaxinus.

O'bēdientĭa, æ, f. g. Obsequium, obedientia. [שמוע shemuah. Gall. Obeissance. Ital. Obedienza. Ger. Gehorsamkeit. Hisp. Obediencia. Pol. Posłuszeństwo. Vng. Engedelmesség. Ang. Obedience.] Cic. 1. Offic. Reconjunxit animum & abjiciant obedientiam, nec rationi pareat, cui sint subjecti lege naturæ.

O'bēdĭenter, Obsequenter. [שמוע. Gall. Avec obeissance. Ital. & Hisp. Obedientemente. Ger. Gehorsamlich. Pol. Posłusznie. Vng. Engedelmesseggel. Ang. Obediently.] Liv. 25. Punici obedienter curatum est. Idem 3. ab Vrbe: Callatum obedītes, imperiumq; ad exercitum est.

O'bĕdo, dis, pen. corr. Cōsumo, quasi circumedo. [אכל okál. Gall. manger. Ital. Rodere. Ger. Abfressen. Hisp. Comer, roer, roderse. Pol. Objadam. Vng. Megzabom. Ang. To eat about, or gnaw.]

O'bĕsus, a, um, [אכל okál.] Quod propriè testibus Nonio & Gellio accipitur pro gracili, & exili, & circumroso, mastlento q. Nevius: Corpore, pedoreq, undiq; obeso, ac mentis exsecta, rudigenula, senio oppedita. ¶ Aliquando tamē Obesus, teste Nonio, & Festo accipitur pro tenui & exili. [דשן dashén. ברית beríi. פרי pri. Gall. Gras. Ital. Grasso. Ger. Feiſt. Hisp. Gruesso. Pol. Tłuſty. Vng. Kouer. Ang. Fat.]

O'bĕsus, a, um, pen. corr. part. ab Obeo, is. [שמנה shemenáh. Gall. Engraissé, mort. Ital. Morto, finito. Ger. Darvon gegangen. Hisp. Acabado, muerto. Pol. Skończony, ſkonany. Vng. Megvaló. Ang. Ended, dead.] Ovid. Morte obita quales fama est volitare figuras. Cic. pro Sest. Nec verò illorum quisquam, quos a majoribus nostris morte obita pulcra in illo loco, ubi, in rostris collocatos videtis.

O'bĕo, is, ivi, & ĭi, itum, ire, n. q. Meo, ito, eo. [מות mávet. Gall. Mourir. Ital. Morire. Ger. Der Todt oder Abgang. Bel. Die Sterfnisse. Hisp. Morir. Pol. Umrzeć, zachodzić. Vng. Halal. Ang. To die.] Cic. Att. Quid de quinto Fattii actum? accepisti? ¶ Pro ire etiam pro occasu stellarum dicitur. Ignorat opposita Orion, Ovid. Vng. l. 1. Georg. Nec ſluctus ignorat obitus specularis & ortus. ¶ Aliquando pro advenire, sive accidere dicitur. Turpilius: Et quis est qui non exoptet tibi mortem obitam hoc? ¶ Aliquando idem quod accurso. Vide CURRO.

O'bĕquito, as, Cursum equi. [מרכב merkáv. Gall. Courir à cheval. Ital. Cavalcare. Ger. Reuten, umbreiten. Bel. Ryden. Hisp. Cavalgar en derredor. Pol. Obiegać, jeździć. Vng. Louagolok, lovagolok. Ang. To ride about.] Liv. lib. 2. Vicina hostis, Herdonium eò magis propere agere, & cogere ad pugnam properantes obequitando cassis provocitabat. Cumina lib. 3. Alexander ante primam signa ibat, quique obequitaret variis orationibus, ut cujusque animo aptum erat, milites alloquebatur.

O'bĕro, as, n. p. Cum morte. [מות mávet. Gall. Mourir, aller au devant. Ital. Morire, ir incontro. Ger. Durch den Todt kommen. Hisp. Encontrarse. Pol. Tak umrzeć. Vng. Halálos, halálnak. Ang. To meet with death, or to die.] Plin. lib. 19. cap. 1. Lini summa cultura ò serendi. Plinius lib. 20. cap. 4. de mustela: Hæc autem quæ in domibus obeunt. ¶ Oberrare eadē chorda dicuntur citharœdi, qui eodem & nunquam variato cantu fastidium movent auditoribus. Horatius in Arte: & citharœdus Ridetur chorda qui semper oberrat eadem. ¶ Perſius Obetro pro eo cum volo potuit: Dives erat Cumbus, quātum non millies obiret.

O'bfĭco, as, avi, atum, a. p. sibi esca compositione habet, quasi esca farcio. [מרית מאכל máchal márit. Gall. Bouillir à manger. Ital. Cuocere. Ger. Essen speisen. Hisp. Cozer para comer, ò para cenar. Pol. Gotować. Vng. Megfőzöm. Ang. To dresse meat, to boyle for to eate.] Colum. lib. 8. cap. 7. Non nullis tribus aquæ partibus unam soni vini misceat, madefactoque pane obsecantaves, quæ prima luna (quoniam id quoq; cubando dari est magnoperè cognitum) & optimæ pergi solent. Alibi legunt obsecant. Vide OBSECO. ¶ Inclico, ἐνάγω, est objecta esca aves vel aliud quodvis prædā allicio, & per translationem ostentata spe utilitatis decipio. Vide Lucilium.

Obesus, vide OBEDO.

O'bex, cis, com. calo obstito, ob facultum pessulum, vel quodvis impedimentum. [מנעול manúl. Gall. Impoſthe, obſtacle. Ital. Obſtacolo. Ger. Ein ſolch hinderniß ſo man braucht zu verſperren durchgang zu wehren, als da ſind Riegel, Gitter, Sperringen. Bel. Een Grendel. Hisp. Atrancamiento obſtaculo. Pol. Zapora. Vng. Akadaly. Ang. Whatsoever ſtoppe, or barre, or lock or bolte.] Terentius: Non abicis Patientiam a te prorsum, quæ natura brevis est producatur, tenduntur objicis gemitatus. Fuit & hoc nomen olim generis, pœne tantum masculini. Virg. lib. 12. fœminino genere usus est. Jeremiæ magna claudit nos obice porta. ¶ Hinc etiam pessulum foris to ostio, obicem appellamus, autore Festo. ἐπιβώλιον. Plautus in Mercat. Tibi dedi ego illi tam tum parietem obicem.

O'bfirmo, as, are, act. p. Firmum propositū & fixum in animo habeo, & quasi obstinare in re aliqua persisto. [מרית obstinate. Gall. Affermir, se resoudre fermement. Ital. Affermare, affermamento. Ger. Sich darauff feſtiglich Resolviren und beſtendig bleiben, und ſich nicht wenden noch abwenden laſſen. Hisp. Confirmar. Pol. Zaſtanowić ſię. Vng. Megmakadom. Ang. To hold firme or ſtedfaſtly.] Terent. in Heautont. Age quæso, ne tam obfirmes te Chreme. Plautus in Mercat. Amens, amásq; ut animum obfirmo meū.

Terent.

Terent. Heeye. Certum obfirmare est viam ire, quam decreveris pergere. Vbi Donatus: Obfirmare viam, ad cursus omnia obstinatè agere.

Obfirmatè, nomen ex participio. [מחזק mechuzzâk, חזק chazak. Gall. Affermé. Ital. Affermato. Ger. Gesperrt, versperrt, verschlossen. Hisp. Confirmado. Pol. Zatwierdzone, zakamienione. Vng. Megerősödött. Ang. Obstinately, stubbornly, mutinously.] Cicero ad Attic. lib. 1: Incredibile est quanto molestiæ videantur illius voluntas obfirmatior, & in recundia obfirmatior.

Obfirmātè, adverbium, Pertinaciter. [בעזות beazuth, בעזים beazim, בעזות beazuth. Gall. Fermement, obstinément. Ital. Ostinatamente, fermamente. Ger. Steiff, veste und standhafftiglich widerspenstiglich. Hisp. Constantemente. Pol. Zatwierdzale. Vng. Megerősödésből. Ang. Obstinately, stubbornly.] Suetonius in Tiberio, capite 23: Ad capessendam rem perurgebant, quanquam obfirmatè reluctantem.

Obgannio, ais, vide Gannio & Oggannio.

Obgarrio, es, Adnecto. [דבק dabâk, עכב akab, קשר kasar. Gall. Je noue à ou contre quelque chose. Ital. Accanto. Ger. Zusammenhencken, behangen. Hisp. Adgarrir. Pol. Obwiązuję się. Vng. Reáragaszkodom. Ang. To stick to any thing.] Suetonius in Nerone: Conjurgenti primùm lacinia adhæsit.

Obherbēsco, scis, Herbis obducor, ex Ob & Herbesco. Herbescere verò est herbam facere. Cicero in Cluentiana: Et elicit herbescentem ex eo viridnatem, quæ cinxit filiis sirpum, sensum adolescentiæ. Festus: Quo nec herbescere, herbam nec colescere.

Obiăcĕo, es, pen. corr. n. t. Circum aut contra jacere, sive obstare. [מחיצה mechitzâh. Gall. Estre au devant, mettre au devant. Ital. Stare all'incontro, & d'intorno. Ger. Zu vor kommen, entgegen ligen. Hisp. Estar echado en derredor ò contra algo. Pol. Na około leżę, zagrodzę. Vng. Elémen állok, fekszem. Ang. To lye about or against.] Colum. lib. 2. cap. 4: Sed vallus eripies convelli, quibus objacentibus, impedimenta arvum minus recte purgari iterum. Liv. lib. 9. ab Vrbe Quum ad alias angustias proticus peregerent, sepibus dejecta arborum, taxorumque ingentium, objacente mole invehendi est, cùm jacence. Statius 4. Thebaid. -vatum qua conscius amnis Gorgonia percussus equo, quæque objacet alto Himeræ.

Obiăcio, cis, pen. cor. act. 3. Antè jacio, antèpono, præfigo, offero. [משלח mishlâch, נתן nâthan, עמד amad, קבע kâbâ. Gall. Opposer, objecter, mettre au devant. Ital. Opporre, mettere innanzi. Ger. Zum vor legen, entgegen setzen. Hisp. Contraponer. Pol. Zastawiam, przekładam. Vng. Elémen vagy lehetek. Ang. To cast before, to oppose.] Colum. lib. 7: Teneriorem quam frondem, aut pampinos vitis objicit id est, apponi vel antèponi. Plaut. in Curcul. Flos veteris vini meis manibus objectus id est, oblatus. Terentius in Heaut. Vt hanc lætitiam nec opinatò prius objicerem ei omnium id est, offerrem & in ejus gratiam effunderem. ¶ Aliquando obstaculo esse & opponere, ἐμποδίζειν. Cicero pro Fonteio. Propugnaculum, hostilibus oppositum, & objectum. Objecere se vel caput suum periculis, idem est quod exponere: in qua significatione varia habet constructionem: ut facile erit videre in exemplis quæ jam subjungemus. Cicero ad Torquatum: Ad omnes casus pericolorum objecti sumus. Idem pro Archia: Objecere se in mortem hominum quotidianam. Idem pro Domo sua: Objecti meo capite pro vestris cæremoniis. ¶ Aliquando infero. Plautus in Amph. Quum ita Thebano populo acerba objecit funera. ¶ Aliquando repentè offendo. Claudian. Extemplo fames ebris objecit in arvis. ¶ Objicere aliquem ventem, est injicere videre. Liv. 5. ab Vrbe: Responsit profectò istos deos Veienti populo illo die fatâsse, quo tot cum ventem objecissent, ut excidiò patriæ facile prodesset. ¶ Objicere moram, est remorare. Plaut. in Trinum. Sed fores hæ sonitu suo mihi moram objiciunt incommodè. ¶ Ponitur quandoque pro exponere, κατηγορεῖν, ἐπιφέρειν. Plautus in Mil. Meritò hujus ætatis homini facinora puerilia objicere, nequit decora, neque suis virtutibus. Cic. 6 Ver. Nostra objicio quòd hominem dignissimum suis moribus ipse fassus. In hac significatione jungitur interdum dativus. Plin. li. 34. cap. 3: Camillo enim crimini objecit Spur. Carvilius Quæstor, quòd ætatis ossia haberet in domo. Crimini (inquit) objecit: hoc est, crimini dedit. ¶ Interdum præter dativum, ablativo cum præpositione De. Brutus ad Antonii lib. 11. Epist. Cic. Temeritatem, quam hæc reticuero, non potuisse continere iracundiam tuam, quin nobis de morte Cæsaris objiceres. ¶ Et cum præpositione In. Cicero pro Cluent. Dare illi non judicis quid putet hoc venenum Oppianici, non modò in criminis, sed in maledicti loco sit objectum. ¶ Objicere ut probrum. Cic. Tusculan. Honorem tamen hujus generis non fuisse declarat oratio Catonis, in qua objecit ut probrum M. Fulvio nobiliori, quòd in poëtas in provinciam duxisset.

Obiectīvus, a, um, participium, Oppositus. [מחזיק בחבל mechazîk bechebel. Gall. Opposé, mis en devant. Ital. Opposto. Ger. Entgegen gesetzt. Hisp. Contrapuesto. Pol. Zastawiony. Vng. Elémen vagy lehetek. Ang. Opponed, layed or cast before.] Cicero pro Rabirio: Propugnaculum, hostibus oppositum & objectum. Objecta vallo munitiones, apud Liv. lib. 3. ab Vrbe. ¶ Interdum idem est quod obtutus. Cic. 2. de Fin. Objecta specie quæ ipsa. Item 1. Acad. Vt si qui nemerent objecta simulacra. Objectus ad omnes casus periculorum, Cicero Tarquato. ¶ Objectus aliquando nemini est quod exprobratus, datum vitio. Cicer. pro Cluent: Crimen objectum non constitit.

Obiectīvus, nomen. m. ¶ Oppositio, objectio [מחזיק mechazîk. Gall. Objection opposition. Ital. Opposizione. Ger. Einwurff, entgegen wurff. Hisp. Contradicion. Pol. Przygrodzenie. Vng. Ellenvetés. Ang. An opposing or laying before.] Plin. li. 2. cap. 10: Objectu terræ lunam occultari. Virgil. 2. Aeneid. -incisa potentia ferri objectu latet.

Obiectum, ti, n. t. Philosophis usurpabatur pro eo quod sensui aliquo percipitur. [מושג mûsag. Gall. Objet. Ital. Obietto. Ger. Ein gegenstand einer jeden sinligkeit, was die sachen der gedächtnüs gebären. Hisp. Lo que se contrapone à los ojos. Pol. Accidens, obiectum. Vng. Fogalom, gondolat. Ang. An object.] Vide colorem, vitis objectum vocât, tonum auditus, odorem olfactus, saporem gustus, & corpus sensile cæteris. Vox in scholis philosophorum ut tota & tacita crebrò in profanorum conversationibus.

Obiĕcto, as, act. p. Frequenter objicio, opono, impero, exprobro. [חרף charaph, גדף gadaph. Gall. Jetter au devant, mettre devant les yeux. Ital. Gittar in contro. Ger. Vorwerffen, auffrupffen, fürwerffen. Hisp. Echar à contraponer delante los ojos. Pol. Zamiatuję. Vng. Eleven vetegetem, szemere mondom. Ang. To put before the eyes, to cast before.] Cicero in Salust: Qui si sua crimina bonis objectat Planco in Tenummo. Ne omnino mortalium objectare pellinturas. ¶ Hinc objectum, exprobratum, ὀνείδισμα. Cæsar 3. bel. Civil. Idque ita ejus cum ex factorum objectamentibus, tum etiam ex consilio judicio. ¶ Interdum ponitur pro exponere & offerre, προτείνειν. Virgil. lib. 4. & corpora belli Objectant. ¶ Item Objectaculum pro obice & claustro, ut ait Budæus. Varro 3. de Re rustic. cap. 17: In Bajano autem tanta ardebat cura, ut architecto permitterent, ut aquam pecuniam colligeret, cùmque id perduceret lacus e piscinis in mare, objectaculo, quo æstus bis quotidie ab exorta luna ad proximam novam immovere, redire rursus in mare potest.

Obiectāmentă, Objectatio, probra. [Vng. Szóvetemények.] Apuleius in Apologia: Quæ ego quam intelligerem, non tàm crimina judicis quàm objectamenta jurgia probata, ultrò eos ad accusandum, quo ista lamentationibus provocavi.

Obiĕro, pen. cor. act. ver. ex Ob & Ire: componitur in tmesin, extra propositum. [מלא malâ, עבר abar. Gall. Empescher, empescher. Ital. Accadentalmente venire à caso. Ger. Jm fall angehen, in den weg gehen. Hisp. De casualidad, de passada, à la pregunta. Pol. Obrzucam, przeszkadzam. Vng. Kardára, útnálly, útnálgy. Ang. By the way.] Plin. in prolog. lib. 11: Vt obiter carpam illos Numeromantigas. Et lib. 18. cap. 10: Major pars Italiæ turbo utitur pile, rotis etiam quas aqua verset obiter & molat. Idem lib. 11. cap. 37: Cujus anguillæ non sinunt vagari in certam aciem, & velut canali dirigunt, obiterque incedentia facilè cæcinant. Iuvenal. Satyr. 3: Aut obiter legat, aut somnet, vel dormiat inde sibi item.

Obĭnānis, & hoc ne, omn. Inanis & vacuus, nihil aliquid augens opponens. [ריק reyk. Gall. Vuide. Ital. Vano, vota. Ger. Ganitze. Hisp. Vano, hueco, nesio. Pol. Czczy, próżny. Vng. Üres, hazug. Ang. Empty, void.] Varro 3. de Re rust. cap. 2. in his rebus ajunt, quum ad lumen insolerunt, quod pecus carere esse obinane. Dolet quemodo cognoscas an plena sint ova, an inania, seu vacua.

Obĭrātus, adjectivum m. sit ratus. [מבעת mebâath, מרגז margêz. Gall. Courroucé. Ital. Adirato, & adirato. Ger. Ernent. Hisp. Airado. Pol. Gniewam. Vng. Megharagszik. Ang. Angry.] Liv. 1. ab urbe: Aut fortunæ, ut fit, obirati, cultum rel. quærunt eorum.

Objūrgo, gas, act. p. Arguo, reprehendo, inculpo, increpo. [נוכיח nochîach, נזף nazaph. Gall. Reprendre, tancer. Ital. Riprendere. Ger. Straffen, schelten, straffen mit worten. Bel. Vorwerffen. Hisp. Reprehender. Pol. Ganię, karzę, dziwuję. Vng. Megdorgálom, feddem. Ang. To chide, to rebuke, reprehend.] Terentius in Andria: Nã illum objurgas, vitæ qui auxilium tulit, Quid faceret ille qui decem dampnum aut malum? ¶ Objurgare à peccatis. Plaut. in Trinum. Sed tu objurgans mea peccata, jam desinito ecferre viam. ¶ Objurgare de re aliqua. Cic. ad Attic. lib. 1: Quod me quodammodo molli brachio de Pompeii familiaritate objurgas, nolim ita existimes, &c. ¶ Aliquando valet idem quod exprobrare. Quintil. lib. 8. cap. 4. Cic. Objurgantibus quòd Sergenarius Popilium virginem duxisset: Cras mortua erit, inquit. ¶ Transfertur Objurgare etiam ad res inanimatas. Cicero ad Quint. frat. lib. 3. epist. 5: Ea villa quæ nunc est, tanquam philosophia videtur esse, quæ objurget cæterarum villarum insaniam.

Objurgito, frequentativum. Plautus in Trinummo: Rogitas, réne objurgitem?

Objurgatio, onis, f. c. Cathigatio, reprehensio. [תוכחה *tochechâh, increpatio.*] Gall. *Tancement, aigre reprobation.* Ital. *Aspra riprensione di cose male fatte.* Ger. *Verweisung/Straffung wort.* Hisp. *Aquella cosa de reprehender.* Pol. *Karcenie.* Vng. *Dorgalas, feddés.* Ang. *A chiding, a rebuking.*] Cic. de Amicit. Deinde ut objurgatio contumelia careat.

Objurgātor, oris, m. c. Qui alterum objurgat. [מוכיח *mochiach, increpans.*] Gall. *Reprenneur.* Ital. *Riprenditore.* Ger. *Ein bestrafer, der etwan mit worten vnd sonst anfichtet straffet.* Hisp. *Aquel que esta reprehendiendo, reprehendedor.* Pol. *Ten ktory strofuie albo karze.* Vng. *Dorgalo, feddö.* Ang. *A reprouinder or rebuker.*] Cic. de Leg. Agrar. Nam arceor te quantas conciliones agrorum hic nullo objurgatore nisi verbo facere conetur.

Objurgatorius, adjectivum. Quod ad objurgationē pertinet. [*Correctionis.*] Gall. *Appartenant à reprehension.* Ital. *Pertinente à riprensione.* Ger. *Das zu der bestrafung gehört.* Hisp. *Pertenesciente à reprehension.* Pol. *Ten ktory do karcenia przynależy.* Vng. *Feddési, dorgalandó vale.* Ang. *Pertenying to chiding or rebuking.*] Cic. ad Attic. lib. 13. Vna cum illius objurgatoria ubi mecum quoque quam id cum eo cœperam, mitt.

Objūro, as, pen. prod. act. p. Jurejurando astringo. [השבין *hishbiân, adjurare.*] Inquit Festus, citans locum ex antiqua fabula, cujus inscriptio erat Penthesilea: Formidabant objurare. Cic. pro Cælio: Fuit ista hæc causa pertricta quidam, parum, centum, magister, objurare Marcium Cælium, ne minorem unquam parens. Ita enim legit Calpurnius, sed corrupte. Ut enim Objurgavit legendum est, non Objuravit.

Objūro, as, pen. cor. Circumligo, circumdo. [הרכיב *herchîb, circumdare.*] Gall. *Lier, attacher autour.* Ital. *Circondare.* Ger. *Verbinden.* Hisp. *Atar alrededor.* Pol. *Obwiązuie.* Vng. *Megkötözés.* Ang. *To bind about or round, to bind together.*] Colum. lib. 6. cap. 28. Sive ut fœmina. Sive ut masculus conceptus, nostri arbitrii fore Democritus affirmat, qui præcipit ut cum progenerari masculum velimus, sinistrum testiculum admissarii funiculo, alterve quolibet obligemus: cum fœminam, dextrum. Curtius: Ne obligato quidem vulnere, haud segnius destinata exequitur. Colum. lib. 11. cap. 2: Bonus operarius pranjugerum dejecit, nec minus acclive decentes manipulos unus obligat, qui unt singuli quaternarum librārum. ¶ Per translationem: Obligare est, devincire beneficiis, & ibi obstringere. [אסר *asar, adstringere.*] Gall. *Obliger.* Ital. *Obligare.* Ger. *Verpflichten, verbinden.* Hisp. *Obligar.* Vng. *Kötözés.* Ang. *To oblige.*] Cicero Attico Tiberio: Dolabellam antea tantummodo diligebam, obligatus nihil etiam. Idem ad Quintum Fratrem lib. 3: Scaurum beneficio defendimus: valde obligavit. Idem 4. in Catil. Hostes alii ingenuæ aut oppressi serviunt aut recepti beneficiosè obligatos putant. Plinius Epist. 69: Obligabis me, obligabis Calvisium nostrum, obligabis ipsum non minus idoneum debitorem, quàm nos putas. ¶ Obligare se fortè hoc est, furti crimen incurrere. Gellius lib. 7. cap. 13: Quod conservandum datum est, fidē utus est, sive quod mendum acceperit ad alium rem, aut acceperit alius rit, form se obligavit.

Obligātio, onis, f. c. [מסר *mesar, adjectio.*] Gall. *Obligation.* Ital. *Obligo.* Ger. *Verbindung.* Hisp. *Obra de obligar.* Pol. *Obmiedze.* Vng. *Adósság, kötözés.* Ang. *Obligation.*] Cicero ad Brutum: Est autem gravior & diuturnior animi & sentientis, maximis præsertim in rebus pro altero, quàm pecuniæ obligatio.

Obligans, & obligatus, participia Sene. de Benefi. lib. 1. cap. 4: Tu me aliquid eorum dare, per quæ obligantium obligatorum; animi certior. Dapem obligatus redde Jovi: id est, promissam: debitam. Horat. 2. Carm. Ode 7. Differunt tamen secundùm Aconium, Obligatus & Debitor, quoniam Obligatus etiam nodis vinculorum duci potest. Distinctus manu tantùm & fide vinculis.

Obligātio, onis, pen. prod. n. g. Mulcavi dē consumo, voluptatem & suavitatem ex educatorum immoderato usu capio, dilapido, profundo, obligurio. [*Largitio, consumptio.*] Gall. *Consumer & despendre tout par friandise.* Ital. *Consumare.* Ger. *Verschlemmen/verzehrung/thun verthun vnd verpuffen.* Bel. *Verdoen.* Hisp. *Gastar en golosinas.* Pol. *Przegodzenie, rozrzutie.* Vng. *Tekintés, megvesztés.* Ang. *To waste and spend vnryt vnmesurably.*] Unde etiam pro patrimonium profundere dicuntur. Cicero in Catil. Orat. 2: Nihil cogitant nisi cædes, nisi incendia, nisi rapinas: patrimonia sua profuderunt, fortunas suas obligurierunt.

Oblīmo, as, pen. prod. act. p. ex Ob, & Limus, componi videtur, & significat Limo obducere, sive limo repleo. [*Sanguine, cruore, replere.*] Gall. *Emplir ou couurir de boue, sang & ordure.* Ital. *Coprire di sporcitia, di boa, di sangue.* Ger. *Mit vnrath/dreck/sudlen/blut vberziehen.* Hisp. *Ensuziar con cieno.* Pol. *Oblepiam.* Vng. *Befertézem, földözém.* Ang. *To smear or fill with clay.*] Cicer. lib. 2. de Natura deorum: Nunc Ægyptum irrigat, & quotannis ætate obrutam, opplevitque, tenuavit, tum recedit, mollitoque & oblimatos agros ad ferendum relinquit. Virgil. lib. 3. Georg. & falcem oblimet inertes. ¶ Per translationem Claudianus lib. 3. pro obscurare, seu obruere, vel inquinare posuit: sed quod cessus fortunæ honesti. Lucus & humanas oblimat copia mentes. ¶ Est & oblimo, à Limo, limas, compositum, quo Horat. lib. 1. Ser. Satyr. 3. usus est pro conflimo, conspergo. Remissum patris oblimare malum est.

Oblīnio,

O'blĭnio, is, Circùm linio. [סוד *rad. סוכך, סגר, עטף.* Gall. *Oindre, graisser autour, endroit.* Ital. *Ungere, frregare intorno.* Ger. *Schmieren.* Hisp. *Untar, y frregar en torno.* Pol. *Obwinąć.* Vng. *Bekenöm.* Ang. *To anoynt about, or round, to smeare about, to daube round.*] Col. lib. 5, cap. 9. Sed opportebit et rimas capitis, & omnes partes mixto simo cum cinere oblinire.

O'blĭtus, pen. corr. et t. Circùm lino. [סוד *rad. עטף, סגר, סכך.* Gall. *Soudre autour.* Ital. *Coprire, brattare, ungere intorno.* Ger. *Beschmieret, umb subret.* Bel. *Omsmeerd.* Hisp. *Untado en torno.* Pol. *Obkolowany.* Vng. *Kenmel bekenet.* Ang. *To anoynt, or smeare about.*] Colum. lib. 5, cap. 10. Herba carmina arboris femina obleviatus. Varro 3 de Re rustica, c. 8. Quibus recipiuntur, quũ se ablaverint vitio. Salustius in Iugurth. Simul gladium hosti sanguine oblitum ostentant.

O'blĭtus, penult. corr. Ab Oblino. Circumlitus, & circumquaq; fœdatus. [מוד *rad. מלכלך, מגואל, מטונף.* Gall. *Souillé autour.* Ital. *Vario, tinto, brattato, imbrattato attorno.* Ger. *Beschmieret, beschabet.* Hisp. *Embixado, ensuziado.* Pol. *Obmazany.* Vng. *Bekent.* Ang. *Daubed, or smeared over.*] Tibullus: Oblitus & multo fœdat pede rustica uvas. Oblitus unguens. Cicero in Catil. ¶ Oblitus fœditate atq; inhumanitate, dixit Cic. 5 in Verrem. Et ad Papyrium Epist. lib. 9, ut accepit oblitum Latio id est, aspersum fœde 7. Ver. Venon rem, sed cornu oblitum videbantur. Parricidio oblitum idem dixit in Antonium.

O'bliquus, a, um, adject. Verum, pen. prod. Non rectus, ad rectos. [עקש *rad.* עקלקל *Italice* עקש *Gallice.* *Oblique, qui ne va droit, ny droit sur soy.* Ital. *Obliquo, storto.* Ger. *Schief, krumb.* Hisp. *Torto, y atravesado.* Pol. *Krywy.* Vng. *Hegyes.* Ang. *Awry, crooked, not streight.*] Ovidius, Metamorph. Illa dextro obliquo fugientem lumine cernens. Martialis parva de re. Idem Epistol. 41. Nec obliqua dente timendus aper. Item 1. Amorum, Eleg. 8: additus fax janua parva. Obliquum capite semita aperta latus. Plinius lib. 9, cap. 29: de cantu loquens: Natant obliqui in caput: id est, transversi, non recti.

O'bliquĭter, adv. [עקשות *rad.* עקלקל *Gallice.* *Tortuosement, sinueusement.* Ital. *Per traverso, storto, torcendo.* Ger. *Schiefer dumb.* Hisp. *Torcidamente, atravesadamente.* Pol. *Nakrzywienie.* Vng. *Hegyesseg.* Ang. *Crossingly, awry, crookedly, not streightly.*] Plin. lib. 5, cap. 5: Natalis obliquitas in latus cigredi videretur.

O'blique, adverbium, cui contrarium est Recte. [עקשות *rad.* עקלקל *Gallice.* *Obliquement, obliquement, de travers.* Ital. *Di traverso, storto, torcendo.* Germ. *Krumb, beschossen.* Hisp. *Torcidamente.* Pol. *Krywie.* Vng. *Hegyesen.* Ang. *Crossingly, awry, crookedly, not streightly.*] Cato cap. 41: Vitis utrinq; latus alterum præcidito oblique.

O'bliquo, as, act. p. Curvum facio. [עקלקל *rad.* עקש *Gallice.* *Courber de travers, courber, detourner.* Ital. *Far andare di traverso, storcere, piegare.* Germ. *Krumm) krumz machen.* Hisp. *Entortar) torcer.* Pol. *Krzywić.* Vng. *Megh hegyesitem.* Ang. *To set awry, to writh.*] Plin. lib. 18, cap. 23: Arcubi cœpit in latus dextrum pandi, lunatus obliquatis cornibus.

O'blitĕro, as, act. p. Aboleo, obscuram facio, deleo, vel in oblivionem duco. [מחה *rad.* מכה, מפה, מגרה, מעלים, מסתיר. Gall. *Effacer, abolir.* Ital. *Dispensare, cancellare.* Germ. *Zerstören, auffegen, zu nichte bringen.* Bel. *Teniet doen, uit doen.* Hisp. *Raer, borrar, rascar.* Pol. *Zamazuję, zapomnieniu.* Vng. *Eltörlöm.* Ang. *To abolish, to wipe out.*] Cic. ad Senatum post reditum: Publium hunc beneficiorum memoria privatam offensionem oblitteravit. Lactant. lib. 6: Ergo idem Dominus ac parens indulgentissimus, semelipsum se pœnitentiæ hujus precibus promisit, & obliteraturum omnes iniquitates ejus, qui ad se fletum denuò converit operam. Catul. Argon. Hæc vigeant mandata, nec ulla obliteret ætas. Livius 6. bel. Punic. Adversæ pugnæ in Hispania nullius in animo quam meo, minus obliterari debuerunt. Idem 1. bel. Pun. Nondum obliterata memoria superioris belli. ¶ Putant autem Obliterare (ut quidam putant) à litura, quòd ea notata à ductibus æquari & tolli soleant. Alii à verbo Oblivisci deducere malunt, cujus participium est oblitus: propterea quòd nihil aliud sit Obliterare, quàm æternæ oblivioni tradere. Alii ab oblinendo hoc est, inducendo, sive delendo profectum volunt. Alii à litera dici putant, ut sit Obliterare quasi à literarum monumentis eradere.

O'blitesco, is, n. ab Obliteo, inusitato verbo, Abscondor, sive delitesco. [מסתר *rad.* מכסה, מעלים, מסתיר. Gall. *Effacer, cacher & mussé.* Ital. *Ascondersi, sottrarsi.* Ger. *Verbergen.* Hisp. *Esconderse.* Pol. *Zapadam, ukrywam się.* Vng. *Elrejtem, lappanok.* Ang. *To worke.*] Varro 1. de Re rust. cap. 1: Ne alta humo satis in rimis grana oblitescat, & recipiant aquam.

Oblitus. Vide Oblino & oblivisco.

O'blivĭscŏr, eris, pen. corr. obliviscĕris, pen. prod. Memoriâ rei alicujus amitto, non recordor, ex memoria depono. [שכח *rad.* מעלה מהלב *Gallice.* *Oublier* Ital. *Dimenticarsi, scordarsi.* Ger. *Vergessen.* Bel. *Vergeten.* Hisp. *Olvidarse, olvidarse.* Pol. *Zapomniawam.* Vng. *Elfeyletem.* Ang. *To forget.*] Verbum est deponens, quamvis aliquando passivè sumatur. Virgil. 6. Aeneid. Nunc oblita mihi tot carmina: proque me. Oblivisci aliquid: Plaut. in Cas. Non fuam ego oblitus officium meum. Virgil. 2. Aen. Quisquis es, amissos hinc jam obliviscere Graios. Oblivisci alicujus rei: Cicero 3. Verr. Quæ te oblivisci laudis domesticæ non oportet. Idem pro Plancio. Memini enim, memini, nec unquam obliviscar navitatis illius.

O'blītus, a, um, pro pro. partici. pass. ab obliviscor. [שכח *rad.* שכחה *vel* שכח *Gallice.* *Oublié, qui s'est oublié, Ital. Dimenticato, che si è dimenticato.* Ger. *Vergessen.* Hisp. *Olvidado, que se olvido.* Pol. *Zapomniany.* Vng. *Elfeyletett.* Ang. *Forgotten.*] Ovid. 1. de Ponto: Oblitus memoris pars 1. Virgil. 5. Aeneid. Oblitus decoris, & sui, sociorumq; fatalis.

O'blivio, onis, f. t. Sit memoriæ defectus, sive inhæc illinæ. [שכחה *rad.* שכח *Gallice.* *Oubly, oublyance.* Ital. *Oblivione, dimenticanza.* Ger. *Vergessenheit* et *Vergessligkeit.* Bel. *Vergetelsheit.* Hisp. *Olvidanza.* Pol. *Zapomnienie.* Vng. *Feleyetes, feletkenség.* Ang. *A forgetting or forgetfulness.*] Plinius Cino 13, cap. 19, de oro arborei Fauni dulcis ibi cibus, ut nomen etiam gentis testetur, dederit nimiæ hospitali advenarum oblivione patriæ. Venuste dictum, Hujus rei capit me oblivio, Hanc rem oblivione contero, obliviori do, oblivione deleo, oblivione obruo, Res hæc in oblivionem diu jacuit. Hanc rem nulla obscuravit oblivio, Hujus rei oblivio in hisce libris est, Haec res venit in oblivionem. Hinc rem ab oblivione vindicabo: quarum locutionum exempla quamplura Ciceronis suppeditantur, & cuilibet legenti receptus autores non erunt obvia.

O'blīvĭōsus, a, um, Dicitur is qui ob oblivionem. [שכחן *rad.* שכח *Gallice.* *Qui oublie ou oublieux, oublieuse.* Ital. *Smemorato.* Germ. *Vergesslich.* Hisp. *Olvidadizo.* Pol. *Zapomnialowy.* Vng. *Feleyetes.* Ang. *Forgetful.*] Cicero 1. de Invent. Acutus, et bene memor, ab obliviosis, idem de Senect. Nam quos a Cæcilio comicus laudatus senex, Eos significat, cæculos, oblivioses, & Solonas.

O'blīvĭum, ii, n. a dict. Significat id quod oblivione obscuratum est. [משכח *rad.* שכח.] Varro 4. de Ling. Lat. Verba, inquit, sunt aut alterna, aut nostra, aut oblivia de oblivio relinquam, &c. ¶ Oblivium, i, dicitur quod Oblivio, aliquando & in plurali ultimum Horat. in Sermo. Ducere tolleret jucunda oblivia vitæ. Virg. 6. Aeneid. Securos latices & longa oblivia potant. Capere et obliviscendi, Ovid. 2. Trist.

O'blŏco, as, pen. corr. Loco, ab loco, o, prima, patito. [עכב *rad.* עכב *Gallice.* *Accrocher, arrester.* Ital. *Intoppare, arrestare.* Ger. *Verhengen.* Hisp. *Acomodar.* Pol. *Nakomodować.* Vng. *Akadalyoskodom.* Ang. *To stop, hinder, let, or trouble.*] Justinus: Quum in operum oblocutione ad parcos exitus endo solius esset.

O'blŏcŭtor, oris, m. [מעכב *rad.* עכב *Gallice.* *Qui accroche, qui arreste.* Ital. *Intoppatore, arrestatore.* Ger. *Verhengender.* Hisp. *Acomodador.* Pol. *Nakomodowacz.* Vng. *Akadalyoskodo.* Ang. *A stopper, hinderer, letter, or troubler.*] Justinus: Quum in operum oblocutore ad parcos exitus endo solius esset.

O'blŏcŭtus, a, um, pro pro. partici. pass. ab oblocutor. [עכב *rad.* עכב *Gallice.* *Accroché, arresté.* Ital. *Intoppato, arrestato.* Ger. *Verhengt.* Hisp. *Acomodado.* Pol. *Nakomodowany.* Vng. *Akadalyoskodom.* Ang. *Stopped, hindered, letted, or troubled.*] Justinus: Quum in operum oblocutore ad parcos exitus endo solius esset.

O'blŏnga, æ, f. Longa, scil. quæ dabatur præpositio. [ארך *rad.* ארך *Gallice.* *Longue.* Ital. *Longa.* Ger. *Lang.* Hisp. *Longa.* Pol. *Długa.* Vng. *Hosszu.* Ang. *Long.*] Plin. lib. 37, cap. 12: Figura oblonga maximè probatur. Idem lib. 10, cap. 52. Quæ oblonga sint ova, gratiora saporis putat Horatius Flaccus.

O'blŏquĭum, ii, n. Obturbo, obstrepo, sermone alicujus interpello, contradico. [מדבר *rad.* מדבר *Gallice.* *Parler contre, crier, parler mal.* Ital. *Interrompere il parlare, dir male.* Ger. *Widersprechung, einem in die Red fallen.* Bel. *Tegenspraeken.* Hisp. *Hablar en contrario, dezir mal que habla.* Pol. *Odmowienie, odmawianie.* Vng. *Rosz szolas.* Ang. *To gainsay, to backbite, to interrupt.*] Cicer. Quinct. 7. in fin. 2: Tu verò ausus es & appellare & interpellare, & colloquiare & collocutare velim. Idem pro Cluentio: Vocare me, laudandum tacita vel a expectatio quæ mihi obloquitur dicet. Virgil. pro Accipere poluit libro 6 Aeneid. Nec non Threicius longa cum veste sacerdos Obloquitur numeris septem discrimina vocum. ¶ Interdum idem est quod detractio maledico, *Gallice.* Livius 1. lib. Vr. Notatos quosque qui ferocissime obloquuntur erant, singulos manu comprehendit. Plaut. in Curc. Eunuchus hæc fiunt æces. P. A. male illis evenias. P. E. Qui. P. A. quia te ecclesiam servitutem servant. P. E. Obloquere. P. A. fiat maxime. P. E. etiam taces? P. A. Nempe obloquium ejus Tetas.

O'blŏquentŭres, Maledici, detractores. [רכילים *rad.* מוציא שם רע *Gallice.* *Maldisans.* Ital. *Maldicenti.* Ger. *Die hinderrede einem abreden.* Hisp. *Maldezidores.* Pol. *Opowiadacze, obmowcy.* Vng. *Rosszalkodok.* Ang. *Backbiters, slanderers.*] Plautus in Mil. Obloquentium est consuetudo teri.

O'blŭdo, dis, pen. prod. Contrà ludo, aut ludendo contra aliquid nitor. [באבק *rad.* בטח *Gallice.* *Lutter contre, s'efforcer contre, resister.* Ital. *Sforzarsi di resistere, contrastare.* Ger. *Wider sich wehren, widerstehen, resistiren.* Hisp. *Luchar en contrario.* Pol. *Zastawiam się.* Vng. *Ellen tusakodom.* Ang. *To struggle against, to resist, to withstand.*] Colum. lib. 7: Quum in proximo solo aut curiosi soli, aut obvio radici obluctantis, convelli erunt.

[illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Plautus in Truculen. Quamvis videat quampiam te adservare, obstringet, quo cuttodiam obsectent per joculum de ludum.

O bmănens. Pro diu manens, ut Permanens. Festus.

O bmollior, īris, ītus sum, obstrua, vel molem objicio. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] L. 1. c. 7. ar. Maced. Sed undiq; omnes ad munienda & obmolienda, quæ munita strata erant, concurrerunt: id est, obmolienda, quæ munita strata erant, conterrerunt: vel est, obstruenda oppositis manibus. Cæsius lib. 6. Arborum truncos & texta obmolimur.

O bmŭrmŭro, as, pro Admuneo apud antiquos dicebatur, autore Festo. [illegible]

O bmurmŭro, as, Cum murmure. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Ovid. epist. 17. Vana petis, precibus quæ mea ob murmurat, ipse.

O bmūtesco, is, n. quasi mutus fio. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cicero, de Fin. Sed omnia desit, prorsus obmutescam, nisi prius à vobis impetrarem, ut Virgo Æneid. dixit, prius q; obmutuisse. ¶ Apud Plin. pro obstupefacere lib. 3. cap. 13. Lycum Sardibus emergentem, quod nunc obmutuit.

O bnāsum, as. vide NASUM, natus, ja NO. nas.

O bnecto, is, ctĕre, autore Festo, Obligo, verbum maximè in augurii frequens.

O bnĭgĕr, ra, rum. ad. est. Niger, vel subniger, aut ut quidam volunt, admodum niger. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Plin. lib. 8. cap. 22. Ad ejus modi nubis & obnigras.

O bnītĕr, eris, obnīti, pen. prod. d. r. Contrà niti, obluctor. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Virgil. 6. Georg. Veliaq; in obnixos urgentur cornua vasta. Cum genitrix. Cic. pro Mil. Ad eō P. Clodii mortuo cū satis jam esset obnitendum est Miloni, ut tueatur dignitatem suam.

O bnīxe, adverbium. Cum conatu, enixè, totis viribus. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Terent. And. Pedibus manibusq; obnixe omnia facturam.

O bnōxĭus, a, um, ex Ob & Noxius componitur. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Nexi dicuntur, qui à nocendo originem habent. Apud antiquos Noxia fuit Festo autore pro damno capiebatur, apud poetas pro culpa: Noxa verò pro peccato, aut peccati pœna, cui omnia complectitur Nonius. Nam qui noxius est, caminum sibi plenissimum, & ante vel jam verò sibi solet, postremoq; pœnam pœnam. Vide Obnoxius id est, noxia sive noxa circumcarus, vel quasi ob noxam, sive noxam obnitus, & pœnæ addictus. [illegible] Festus: qui pœnæ obligatus est ob delictum, ut pote liquis morbis obnoxius, ob acrimam obi tuenperantiam: aut si mulier, ob stupr. cum aliquo viro consuetudinem: ibi obnoxia dic. ¶ Accipitur tamen etiam generaliter, ut Obnoxius dicatur qui quovis modo est obligatus, seu addictus. Terentius in Heaut. Tum non obnoxius sum tibi me ob tuum ingenium potius: hoc est, quod propter ejus erga me beneficia obliga-

tus sum. ¶ Obnoxiū etiam aliquādo dicimus, quod nocendo obnoxium est expositū. Fest. de virgis Lictorum: Illas virgines, puerisq; cīgit, quorū aut ipse obnoxius timebat. Sic etiam dicimus amores, vel regiones ventis, vel tempestatibus esse obnoxias: hoc est, expositas, & quasi dicā subjectas. Cels. lib. 4. cap. 13. Rostra exhaerentia, & acclivis, torrens q; ictus, vel quæ vehementius præcidis obnoxia est, humilius jugū ponit. ¶ Est præterea, quando Obnoxius accipitur pro obediente, & mitigato. Salust. in Catil. Erat; etenim Fulvia nobili matrona vetus consuetudo, cui quō minus gratus esset, quæ per omnia magna largiri poterat, reperire gloriarī, manū minitarīq; publicē cœpit, & minarī nisi sibi obnoxia foret id est, mitem generet. ¶ Item ab Obnoxius ponitur pro noxio, & sic Obnoxius & innoxius sunt Antitheta. Horat. Sed virtute vera vitiatæ vivere, animumq; addecet sortes, curaq; inanes, quo te caelestes vocant. Obnoxia est libertas ejus, qui peccatur perum & timore gestiam alterius obnoxiæ noxæ in obscura latent. ¶ Obnoxiū ingenium id est, illiberale, & degener dicitur à Plinio in Panegyr. lib. 31. Obnoxii protectæ animi, ergo infelicis ingenii est, deprehendi in furto malle, quam munera agnoscere. ¶ Obnoxia corpora dicuntur à Plinio, quæ sunt valetudinaria, lib. 31. cap. 6. Nanq; paulo durius quām molliri oportet. At pōtea frigida dulcia nec sine noxa dari eis, quibus obnoxia corpora, quod vulgus alienum arbitratur, docuimus alibi corporibus regi obnoxiis.

Obnoxiē, adverb. quod, est Duārio. Sign. Exactè, sedulò & diligenter apud Liv. lib. 1. ab Vrb. Obnoxiē dicere sententiam, [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible]

O bnūbilo, as, are, āvi, ātum. Ab obnubilus, qui est caligine quādā, & nubibus obtectus: obnubilare est obscurā facere, & quasi nubibus inducere. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cæsius lib. 1. cap. 11. Ac ne oris quoque, & vultus (ea autem Stoici hominis, nunquam nulla potest ægritudine obnubilari.

O bnūbilus, adject. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] ut, Obnubila loca dicuntur obscura, & tenebris obsita, apud Cic. 2. Tusc.

O bnūbo, is, pen. prod. nu. Antecendo, tego. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Gellius lib. 1. cap. 21. Ac ne oris quoque, & vultus (ea autem Stoici hominis, nunquam nulla potest ægritudine obnubilari.

O bnŭbilus, adject. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] ut, Obnubila loca dicuntur obscura, & tenebris obsita, apud Cic. 2. Tusc.

O bnūbo, is, pen. prod. nu. Antecendo, tego. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Germ. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Gellius lib. 1. cap. 21. Ac ne oris quoque, & vultus (ea autem Stoici hominis, nunquam nulla potest ægritudine obnubilari

O'bŏlĕo, n.s. Male oleo, & gravem odorem reddo, molestum aduersi injicio. [Ital. Puzzare, mandare odore sgrato de sotto, Fetere. Gall. Rendre mauvais odeur, sentir de bas, Fetir. Ital. Puzzare, mandare cattivo odore. Cic. Quid fœtentius, quid obsitius? Hor. Cur olentes uocaris hircos? Pol. Cuchor, śmierdzę. Vng. Szagot vagyok, Hator, szörnyű dögnek alatok. Pol. Cuchor, śmierdzę. Vng. Szagot vagyok, Hator, szörnyű dögnek alatok.] Plaut. in Mostellar. vagus. Ang. To giue an euill sauour, to stinke.] Plautus in Mostellar. Iuppiter, Quique omnes penitant, obolunisse illum. Germanus Iuvics. Sextian Calig. Ille autoritem obolefecit, quasi ei præcavendæ vetus hæc fuisset. Aut pro interdum pro fœtere, sive fœtore. Plaut. in Menæch. Obolant mi lupinum hoc istud, quod habes.

O'bŏrĭor, ĭris, ortus sum, 3. dep. orior, ab, & orior. Ital. Nascere. German. Entspringen. Hispan. Nacer. Polon. Powstawam. Vngar. Nőbetsmadom. Hispan. Nacer. Polon. Powstawam. Vngar. Nőbetsmadom. Ang. To be borne.] Livius libr. 2. ab Vrbe Advenæ, ramulo

Obſcenum: aut cum homines etiam ad obſcœna compellit: ut Maleſuada fames: aut certè quam obſcœnam avis prædixerat. ¶ Aliquando etiam idem quod turpe & inhonestum. [אוֹת נבל vbal, non congloſſem, ασχημον. Gall. Vilain, ord & ſale. Ital. Sporco, immondo. Germ. Vnflettig vnſauber vnzuchtig. Belg. Onfatsoenlick. Hiſp. Torpe, feo, ſucio. Pol. Plugawy, ſprosny. Vng. Vtalatos, ſzemtelen. Ang. Lothe, foule.] Cicer. 5. Tuſc. Nam & obſcœnas voluptates de quibus multa apud illos habetur non video, &c. Ovid. 2. Trift. Augur obſcœni doctor adulterii. Idem 2. de Arte non denique poſſim: Paribus obſcœnis oppoſuiſſe manus. Horat. 2. epiſt. 1. Torquet ab obſcœnis jam nunc ſermonibus aurem.

Obſcœnè, adverb. impurè. [αισχρως, ſin Deyde. Gall. Vilainement, ordement, ſans honneſteté. Ital. Laidamente, deſhoneſtamente. Germ. Vnflettiglich. Hiſpan. Feo y ſuzamente. Polon. Plugawie. Vng. Oſſmonyul, ſzemtelenul. Ang. Lothly, filthyly.] Cicero 1. Offic. Latrocinari, fraudare, adulterari, reperire alterius quæ non obſcœnè.

Obſcœnitas, ſmas. ſuperlativus. [Vng. igen ſzemtelenebben, gonoſzabban vagy bozſzabb.] Velleius Paterculus Hiſtor. nat. 2. Obſcœnitatem animantium autor & miniſter.

Obſcœnitas, tatis. f. Impuritas. [בזות בלהה nebelâh, αισχρον λογον. Gall. Vilenie, impudicité. Ital. Diſhoneſtà, ò bruttezza. Germ. Vnflettigkeit vnzuchtigkeit. Hiſpan. Fealdad y ſuziedad. Polon. Plugaſtwo. Vngar. Vtalatoſag, ſzemtelenſeg. Ang. Vnclene, filthineſſe.] Cicero 1. Offic. Si rerum turpitudini adhibeatur ornatorum obſcœnitas. Idem pro Lace. Cujus de probris adulteriis ac ſtupris exstant Asinonii Pollionis literæ: quas ego non ſolùm propter longitudinem: ſed etiam propter turpitudinem a recitatione horum verborum prætermittendas puto.

Obſcurus, a, um, Latebr. abſconditus & ſine lumine. [אטם apud. occultus, αφανης. Gall. Obſcur. Ital. Oſcuro. German. Dunckel. finſter. Hiſpan. Obſcuro. Polon. Ciemny. Vng. Homalyos, ſötetſeges. Ang. Darke, obſcure.] Virg. 4. Æneid. Vidimus obſcuris primâ ſub mœnibus urbem. Idem 2. Æneid. Quos obſcura nox ſteterat per umbram. Fadimus inſidias. ¶ Obſcura oratio difficilis & cujus ſententia non facile poteſt percipi. αφανης λογος. ¶ Vtuntur quando quæ obſcurum pro ignobili. ἀφανες. ſicut clarum pro nobili quæ metaphora ſcite tracta eſt quòd viri nobiles omnibus conſpiciuntur & cognoſcuntur: contrà humili loco ſortunati tanquam in tenebris agentes, nemini innotescant. Cic. lib. 2. Offic. Qui magnâ ſibi proponunt obſcura & ſolita. ¶ Ponitur aliquando pro aſtuto & ſallaci ut Obſcurus ille apud Cic. 1. Offic.

Obſcurè, adverb. quæ contrarium eſt Palàm. [בסתר bſoder. αφανως, κρυφιως. Gall. Obſcurement, ſecrettement. Ital. Oſcuramente, ſegretamente. German. Dunckelicht (ſonſt verſteckter weiſe.) Hiſpan. Obſcuramente. Pol. Ciemnie, ſpodtaimie. Vng. Homalyoſſan. Ang. Darkely, obſcurely.] Cic. 2. Acad. Alterum quidem, ut videmus palàm alterum, ut ſi poſſemus, obſcurè. ¶ Obſcurè aliquid ferre, eſt diſſimulanter ferre: ut animo ignoſcat notas animi communes. Cicero in Parad. Itaque illum pauperem vel potius egentem ac mendicum non tam obſcurè vel patitur ſapientia.

Obſcuritas, tatis. f. t. Opacitas, tenebræ. [אטלה ophelâh אפלה maphâl חשך chôſchek, σκοτος, ζοφος. Gall. Obſcurité. Ital. Scurità. German. Dunckelheit. Hiſpan. Obſcuridad. Pol. Ciemność. Vng. Homalyoſſag. Ang. Darcknes.] Plin. libro 20. capit. Obſcuritates & vitia oculorum lenire. Transferur etiam ad alias res & pro difficultate ponitur & aliquando pro ignobilitate. Cicero 4. de Finib. Sed nec in rebus ipſis obſcuritas. Cicero ab 2. Offic. Quorum autem primæ ætates, propter humilitatem & obſcuritatem in hominum ignoratione verſantur.

Obſcuro, as, prim. prod. cæt. p. Supprimo & obſcuratum reddo. החשיך hechſchîk תעיב teîb. σκοτιζω, σκοτοω. Gall. Obſcurcir. Ital. Oſcurare. Germ. Verdunckelen, verfinſtern. Hiſp. Escurecer. Pol. Zaciemniewam. Vngar. Megſomoſitom. Ang. To obſcure, to mak darck.] Cic. 1. de Nat. deor. Aetnæorum ignium tenebræ finitimas regiones obſcuraverunt. Idem 2. de Finib. Lumen lucernæ obſcuratur & offunditur luce ſolis. Idem pro Archia: Neq; enim eſt ea fabula dictum quod obſcurari non poteſt ſed præ nobis ferendum. ¶ Illorum obſcurare, evertere, hominem que & obſcurum reddere: cui opponitur Celebrare. Salust. Sed profectò fortuna in omni re dominatur ea res ejus facta eo clariorem magis quam ex vero celebrem obſcuratque.

Obſcuratio, onis. f. t. אטלה ophelâh אפל maphâl חשך chôſchek. σκοτωσις. Gall. Obſcurciſſement. Ital. Oſcuramento. German. Verdunckelung verfinſterung. Hiſpan. Obra de eſcurecer à otro. Pol. Zaciemnienie. Vng. Megſomoſitas. Ang. A making darke.] Vt Obſcuratio Solis apud Plinium libro 27. cap. 26. Cic. 4. de finib. In quibus propter earum exiguitatem obſcuratio ſequitur.

Obſecro, as, ex ob & adjectivo Sacer, Per ſacra rogo, obteſtor, precor. [חלה chalâh חנן chânan, βιθυρισμαι, κατακλω. Gall. Ie vous ſupplie, ie vous requier, ie vous en prie. Ital. Prego, ſupplico. Germ. Ich bitte euch. Hiſpan. Ruego. Pol. Proſzę cię. Vng. Kerlek. Ang. I pray, I beſeech.] Terent. Obſecro te quamprimùm hoc me miſerum liberato. Obſecrare, inquit Donat. eſt majora rogare. Terent. in Eunuch. Redi ſis, revoca, redeuntem me obſecret. ¶ Additur aliquando ablativus Precibus. Marcell. ad Ciceron. lib. 4. Quem mihi Cajus Marcellus frater amantiſſimus mei non ſolùm conſilium dare: ſed precibus quoque me obſecrare. ¶ Pocitur quandoq; adverbii ſignificatione pro cedo: eloque veluti rogantis cum interrogationis particula. Terent. in Eunuch. Obſecro an is eſtne eſt, dic quæſo.

Obſecratio, onis. f. t. [תחנה tachânâh תחנון tachânûn. δεησις, παρακλησις. Gall. Priere, ſupplication. Ital. Prego, ſupplicazione. Germ. Ein flehige vnnd hertzliche Bitt. Hiſpan. Aquella cosa de rogar o orar. Pol. Sedzenie, prozba. Vngar. Kerelmeknek valo kenyszeges. Ang. Earnest prayer or request for godes ſake.] Cic. pro Font. Cavere ne periculum, ne ſuperbum quid, ejus nos obſecrationem repudiare.

Obſecundo, as, ex ob & adjectivo Secundus quod ſignificat proſperum: Obſequor, obedio, ad alterius nutum omnia facio. [ישר iaſchar שוה ſchâvah. ευθυνω, ευοδοω. Gall. Complaire & faire au gré de quelqu'vn. Ital. Secondare, compiacere. Germ. Jemandem willfahren. Belg. Ghehoorſaemen. Hiſp. Obedecer, hazer bien, guarnecido. Pol. Poſłuſzeſtwo. Vng. Engedelmes. Ang. To obey, to do as one wold have.] Terent. in Adelph. Sed ſi vultis potius quæ vos propter adoleſcentiam minus videtis, magis impenſe cupitis, conſilio parum. Hæc reprehendere & castigare me & obſecundare in loco, &c. Vbi Donatus: Nam qui reprehendit non continuò corrigit: qui corrigit adhuc obſecundare eſt. Iucundiſſimum reddit. Cic. pro leg. Manil. uſus eſt pro obtemperare. Non modò omnes cives offendimus, ſocii obtemperatione, ſed etiam venti, compellatesq; obſecundaverint. ¶ Invenitur & obſecundor deponens.

Obſepio, pſi, ptum, ere. ¶ Sepibus circundo. [שך ſach. αφραγιζω, Gall. Enuironner & clorre de hayes, paliſſades & buiſſons. Ital. Circondare di ſiepi. Germ. Verzeunen oder vmbzeunen verhagen. Belg. Omtuynen. Hiſp. Cercar de ſeto. Pol. Ogrodzenie. Vng. Sövenyel kerites. Ang. To incloſe with an hedge.] Plaut. in Cal. Vbi illum ſaltum video obſeptum, togo ut alterum ſinat adire. ¶ Obſepire etiam ad homines per translationem pro occludere & impedire usurpatur. Manibus viam. Liv. 9. ab Vrb. Hæc plebi ad omnes magiſtratus iter obſepit. Cic. pro Mur. Hæc omnia tibi accuſandi viam nunciebant, adipiſcendi obſepiebant.

Obſequor, penult. correp. d. t. Alterius voluntati morem gero, aſſentio. [אחר achar שוה ſchâvah. ακολουθεω, συμφερω. Gall. Complaire, obeir, obtemperer, faire au gre. Ital. Compiacere. German. Jemandt gefolgig ſein. Belg. Dunen, believen, gehoorſaemen. Hiſp. Obedecer, complazer. Polon. Vczynienie poſłuſzeſtwa. Vngar. Engedelmes. Ang. To obey, to do as one wold have.] Plautus: Ego ſanè cupio obſequi gnato. Terent. Heaut. Nos quoque ſumus ſenes & ſequimur ſenectus obſequi. Idem in Andr. Eorum obſequi ſtudio, adverſus inimici. Iuvenal. Satyr. 10. Interea tu obſequere imperio. ¶ Obſequi animo, ſuo vel obliqui animo, eſt nulla gratia ſibi, ſive generalem vitam agere. Plautus in Bacchid. Lubido eſt hominis ſuo animo obſequi. ¶ Aliquando jungitur accuſativo. Gell. lib. 1. cap. 7. Sed ea tamen quæ obſequi non oportet.

Obſequens, Obediens, aliquando nomen, aliquando participium. [שמע ſchâmâ, εισακουων. Gall. Obeiſſant. Ital. Obediente. German. Gehorſam gefolgig Hiſpan. Obediente. Polon. Poſłuſzny. Vngar. Engedelmes. Ang. Obedient, pliant.] Terent. in Hecyr. Obſequentem voluptati hominum. Plancus Senatui: Legiones noſtra liberalitate nobis obſequentes. Declam. in Cicer. Iſta mentis pallex, tibi jucundior atque obſequentior quia parenti pareſt.

Obſequenter, ius, ſſimè, adverbia, Obedienter. [υπηκοως, εισηκοως. Gall. Auec obeiſſance. Ital. Vbidientemente. German. Gehorſamlich vnderthenigklich. Hiſpan. Con obediencia. Polon. Poſłuſznie. Vngar. Engedelmeſſen. Ang. Obediently.] Plinius in Epiſt. Vixit in contubernio aviæ delicatæ ſeverissimè & tamen obſequentissimè.

Obſequium, i, n. ſ. Miniſterium, reverentia, quum quis ſe ſequitur & facit quæ alter placent. [שמע ſchâmâ, ὑπηκοοι, ὑπηκοια. Gall. Plaiſir ou ſeruice, obeiſſance. Ital. Compiacimento. German. Jemandt willfahrung vnd willfertigkeit dienſt. Belg. Des Dienſtbaerheit. Hiſpan. Plazer y obediencia. Polon. Poſłuſzeństwo. Vngar. Engedelmes kedvelnek, ſzolgalat. Ang. Pleaſure, ſeruice, obedience.] Terent. in Andr. Obſequium amicos, veritas odium parit. ¶ Obſequium animo ſumere, ait Plaut. in Bacchid. pro indulgere ſibi & animo obſequi. Cic. ad Att. lib. 9. Itaque effici omni

ci omni obsequio, ut neutri illorum quisquam esset me charior. Idem 1. de Leg. Nam quum animus cognoris pervenerit virtutibus, & corporis obsequio indulgeri atque discesserit, &c. Idem in Phon. Ego Antonium collegam parentis atque obsequio meo mitigavi.

Obsequēla, æ, fp. Mos gerendi. [משמוח mishmoth. segui vie. Gall. Obsequiosité. Ital. Compiacemento, compiacimento. Germ. Wohlwollen. Hisp. Obsequencia al placer de otro. Pol. Posłuszeństwo. Vng. Szolgálat. Ang. Obedience.] Plaut. in Asin. Omnes parentes [suos] gaudent liberis suis, Qui mihi auscultabunt, faciem obsequelam.

Obsequiōsus, a, um. 1. Qui facile obsequitur. [שמש shamash. Gall. Serviable, prompt a faire service. Ital. Che compiace ingegnoso. Gall. Serviable, prompt a faire service. Germ. Gefällig. Hispan. Cortés obediente. Polon. Posłuszny. Vngar. Szolgálatos. Ang. Serviceable, glad alwayes to help.] Plautus in Capt. Nam si meas servus esses, nihilo fectius Obsequiosus mihi semper fuisti.

Obsequiōsus, a, um. 1. Qui obsequitur. [שמש shamash. Segnis. Gall. Serviable. Ital. Dolce, facile a compiacere. Ger. Bereitwillig. Hisp. Cortés obediente. Pol. Posłuszny. Vng. Szolgálatos. Ang. Serviceable.] Gell. lib. 2. cap. 20. Cognatos affines quosque cultos fermè ratio obsequiales efficit, &c.

Obsĕro, as, pen. corr. act. 1. Contrio. [זרה zarah. מזרה mizrah. Gall. Semer en plantant. Ital. Seminare, spargere. Germ. Ausstreuen/oberstreuen. Hisp. Sembrar ó plantar. Pol. Posiewać. Vng. Vetni. Ang. To sow or plant.] Col. lib. 2. cap. 9. Vratur prædo verrem. Ang. To sow or plant.] Col. lib. 2. cap. 9. Vratur prædo verrem, qui uberem campum in singula jugera tritici, ceptis eorum, qui uberem campum in singula jugera tritici, quique & adorei modios octo obsidere præcipiunt. Idem lib. 3. Agrum antequam vineis obsitas, explorato qualis saporis fit. Varro 1. de Re rust. cap. 14. Primum naturale sepimentum quod obseri solet virgultis aut spinis. ¶ Obserere muros, per translationem dixit Plautus in Trinum. pro Inducere hem pollunt interficiet. ¶ Quandoq; Obducere. Terent. in Heaut. Ea texebat una pannis obsita.

Obsĕtus, pen. cor. involutus, tectus, obductus. [זרוי zarui. Gall. Complanté, semé, semps. Ital. Inserito. Germ. Übergegen/bedeckt. Hispan. Sembrado. Polon. Nakryty, pokryty. Vng. Betakartatot. Ang. Wrapped, covered, set about.] Terent. in Eunuch. pro pannulo, squalore & sordibus cooperto. Virg. deo senum, squalidum, fœdum pannis aantisq; obsitum. Virg. 7. Aen. propriè est ulnis Ad lævam clypeum sublatis cornibus Auro insignibat, jam lætis obsita, jam bos, &c. Horat. 1. Carm. Odere te: Variis obsite frondibus. Aër obsitus pallore, Lucan. lib. 5. Tenebris loca obsita, ex Poëta. Cic. 1. Tusc. Nivibus obsitum iter. Curtius lib. 3: Ventum erat ad iter perpetuis obsitum nivibus, quas trigoris vis gelu astrinxerat. ¶ Obducere, eō obsitū nivibus, quas trigoris vis gelu astrinxerat. ¶ Obducere, eō obsitus locus. Liv. 8. bel. Pun. Fragosa loca, & obsitos virgultis tenebat colles. ¶ Rura obsita pomis, Ovid. 13. Metam. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 14. Primum naturale sepimentum quod obseri solet virgultis aut spinis, &c.

Obsĕro, as, pen. corr. Occludo, velut sera in posita. [הלץ halats. מבע mabua. Gal. Fermer au verrouil ou à la clef, barricader. Ital. Serrare. German. Verschliessen/mit Schlos und Riegel fester. Ital. Serrare. German. Verschliessen/mit Schlos und Riegel fester. Ital. Serrare. Germ. Oberriegeln. Hispan. Cerrar con llave. Pol. Zawrzeć. Vng. Bezárni. Ang. To lock, to make fast.] Terent. in Eunuch. Ut abi, atque obtera foribus.

Observo, as, act. 1. Oculis mentis & corporis serva, speculor, custodio, noto. [שמר shamar. שמרת mishmereth. שמרת mishmoreth. Gall. Observer, garder, epier, prendre garde. Ital. Osservare, guardare. Gall. Observer, garder, epier, prendre garde. Ital. Osservare, custodire per mente. Ger. Wahrnehmen. Belg. Gadeslaen. Hisp. Mirar y guardar. Pol. Bácz, zachować. Vng. Szemlélni, vigyázni. Ang. To marke, to observe, to heed, consider, to keep.] Terent. in Andr. Observes filium, quid agat. Idem in eadem: observabam manè illorum servulos Vecinores, aut abeuntes: rogitabam. Heus puer, &c. ¶ Observare, inquit Servius in 4. Georg. est callidè advertere. ¶ Observare item est venerari & admirari homines, eorum dignitatis vel virtutis cultu. Virg. lib. 3. Georg. Præterea Regem non de Ægyptus, & ingens Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes Observant. Cic. Octavio. Asvilius Avianus ab ineunte adolescentia me observare, semperque dilexit.

Observans, participium, vel nomen potiùs ex participio. [שמר shamar. Gall. Qui prend garde & observe par honneur. Ital. Che porta honore ad alcuno. German. Der etwas in acht nimmt oder etwas acht tragt/ der Ehr oder etwas / der einen in ehren hattet/auff einen

Ang. *Besiege or besieged.*] Cic. post reditu. Quare vi, ferro, metu obsessi teneremini. Plin. lib. 16. cap. 5. Dalecarlia omnium sagittæ ea obsessos etiam homines diutalle in oppido Chio tradit. Cornelius Alexander. Cæs. 7. bell. Gall. Tandem omnibus rebus obsessi, quarum jam dies sine pabulo relectis jumentis, atque frigore & frumenti inopia, colloquium petunt.

Obsessum, dē. n. t. & Obsidio, onis, & Obsessio,] Idem significant, & ab Obsido, fere Obsideo fiūt. [מָצוֹר *matsor, matsoreth, matsoreth.* Gall. *Siege.* Ital. *Assedio.* Germ. *Ein belagerung.* Belg. *Belech.* Hispan. *Sitio y cerco de alguna.* Pol. *Oblężenie.* Vng. *Megszállás.* Ang. *A siege or besieging of a town.*] Colum. lib. 9. cap. 3. Et quæ utilissima est, pro frequentia domicilii, duos vicinos aditus in eodem opere alto distantes inter se fieri, contra fallaciam lacertæ, quæ vel ut cultos vestibuli procuntibus insidians aptos, affert exitum, eaque juventutes creant, quam licet vitare pedis obsidia, per alios vadentibus effugium. ¶ Sæpius tamen in his est Obsidio, onis. Cic. pro Rabirio: Quum innumerabiles hostium copias in Italia fecisset, atque obsidione Reipublicæ minaretur. Cicero pro Cornelio Balbo, & pro Domo sua: Obsessio templorum, Occupatio loci. ¶ Pro eodem autem dicimus, Obsidere urbem, Cingere urbem obsidione, Claudere muros obsidione, & Facere obsidionem, quorum postremo usus est Gell. lib. 15. cap. 3. de Demetrio, *neque*, dux ætatis suæ ingeniosus, cui apertia, disciplinæque faciendi obsidii, machinarumque tolerantia ad capienda oppida repertarum, cognomentum πολιορκητὴς fuit. ¶ Solvere obsidionem, vel obsidium, est obsessos obsidione liberare. Tacit. lib. 4. Primo fuit necessus salvat obsidium. Pro eodem etiam dicimus, eximere obsidione. Liv. lib. 1. bel. Pun. Legati affuerant erantes ut se obsidione eximeret.

Obsessor, ōris. m. Qui obsidet. [צַר *tsar, metsoreyah, metsoreyim,* Gall. *Assiegeur, qui assiege.* Ital. *Che assedia una terra.* Germ. *Ein belagerer.* Hispan. *Que tiene sitio o cerco a alguna.* Polon. *Ten który oblega.* Vngar. *Megvadó.* Ang. *He that besieged.*] Liv. lib. 9. ab Vrbe Papyrio quoq. qui obsidem Lucerz retinuerat. Ovid. 2. Fastor. Hic mihi casta mori vivaque obsessor aquæ. Hic accedit omnes officiumque meum. Obsessor fori, Plaut. Pseud. Obsiderunt me, Cic. pro Domo sua.

Obsidālis, is, n. t. Ad obsidem, vel obsidium pertinens. Gell. lib. 16. cap. 4. Obsidalis, quæ ad obsidem pertinet.

Obsidiālis, is, n. t. Ad obsidium pertinens. Gell. lib. 16. cap. 4. Obsidiales, quæ ad obsidium pertinent.

Obsidiānus, a, um. Ad obsidem pertinens. Gell. lib. 16. cap. 4. Obsidianus, quæ ad obsidem pertinet.

Obsidio, ōnis. f. Vide OBSESSIO.

Obsidiōnālis, is, n. t. Ad obsidionem pertinens. Gell. lib. 16. cap. 4. Obsidionalis, quæ ad obsidionem pertinet.

Obsidiōnālia, ium. n. p. Quæ ad obsidionem pertinent. Gell. lib. 16. cap. 4. Obsidionalia, quæ ad obsidionem pertinent.

Obsidiōnārius, a, um. Ad obsidionem pertinens. Gell. lib. 16. cap. 4. Obsidionarius, quæ ad obsidionem pertinet.

Obsidiōnāles, ium. m. p. Qui obsidionem passi sunt. Gell. lib. 16. cap. 4. Obsidionales, qui obsidionem passi sunt

Ang. To be, Cliffe end fastnesse.] Cæsar: Obsordescit jam hæc in me animus misere.

O bstăculum, Vide OBSTO.

O bstécrĕ, es, stĭ, Quæ pattumentium curam habeat ab obstando dicta, eo quod obstant dolori, vel certè fortè, ne lacrymas uteri genitalibus claustris, in terram detrudat. [מתחנן מבקש בתחנונים, בקשה, בקשת חן, בקשת רחמים.] Gall. Vne siege femme, qui rende ses parties qui ne font enfanter. Ital. Le parti de le commadre, le parte donne. Germ. Ein Hebammen. Belg. Een Vroedvrouw. Hispan. Partera. Polon. Babka poporodna mamka. Vng. Szűlő. Ang. A midwife.] Terent. in Andr. Quæ opem tulerit parienti, Obstetrix dicitur, ut Donatus: unde & parturientes, Per opem, clamant. Plin. lib. 28. cap. 7: Quæ nec aliis non obstetricem modo, verum etiam meretricem prodidere.

O bstĕtrĭco, as, penult. prod. act. p. Parturientem adjuvo, dico obstetricis officium ago. [לילד, מיילדת.] Gall. Faire l'office de sage femme. Ital. Far l'officio d'obstetrice. German. Eine Hebammen Werck ober Amptthun. Hispan. Hazer officio de partera. Pol. Do porodnéy babką należy. Vng. Szülő akarok lenni. Ang. To do the office of a midwife.] Pro eodem etiam utuntur Obstetricor verbo deponente.

O bstĭno, as, pen. corr. Offirmo. [מתחזק, מתאמץ, מתעקש. Gall. S'obstiner, s'opiniastrer. Ital. ostinarsi, ostinarsi. Ger. Sich halsstarrig widersetzen und seinen Schantzl einsetzen. Hispan. Porfiar. Pol. Upornie trwać. Belg. Besetten. Hisp. Confirmarse en mal. Polon. Przeciwko mocnemu stawać, upierać się. Vng. Erőskedem el vmire, vagy vmit akarok tenni. Ang. To be obstinate or stubborne.] Liv. lib. 22: Quoniam id certum, quippe obstinatum est, neque ego obtundam. Plautus in Aulul. Credo ego jam illum insaniisse mihi thesaurum dono, idemtidem ea affirmatione hanc obstinavit gratia.

O bstĭnātio, partic. nom. ex part. Affirmatio, aut perseverans ut teneat posse, inquit Festus. [עקשנות, התעקשות. Gall. Obstination, opiniastreté. Ital. ostinatione. Ger. Halsstarrigkeit, eigensinnigkeit. Hispan. Porfia. Pol. Upornie. Vng. Makatsság, erőszakosság. Ang. Obstinacie, stubbornesse.] Terentius in Andria: Itáne obstinatè operam dat, ut me à Glycerio miserum abstrahat? ubi Donatus: Obstinatè facere aliquid, est in eo re nullum cum conatu facere perseverantiæ, & ut alterius pertinaciam nimis sit.

O bstĭpo, as, avi, atum, a. Objicere alit Festus. [חסם אטם סכך. Gall. Estopper. Ital. Otturare, serrare, stoppare. Ger. Verstopffen. Hisp. Cerrar poner. Pol. Zamknąć. Vng. Azt dugdalom, betapasztom. Ang. To stoppe, thicke or close.] Alii interpretantur obstruere foramina, obliturare rimas, obstruere. Plautus Cistel. Obstipat aquulam. Obstipare verticem dixit Plaut. in Mercat. pro concorquere, ut cogitabundi solent.

O bstĭpus, pen. prod. m. i. Dictus, cui collum riget, & in humerum caput est inclinatum. [מעוקם.] Gall. Qui porte la teste de travers. Ital. Che tiene la testa storta, torcicollo. Germ. Einer der Kopff auff einer seiten traget: Der den Kopff tregt als ob er im an ein Schultern gewachsen wer. Hispan. Cabezcuello. Pol. Kędzierzawy, ostrzeżony. Vng. A' kinek az feje az egyik vállára van nőve. Ang. He that holdes his head awry, his head stands awry.] Festus: Obstipum collo, Solones Ostipo capite, & Egnetes laxum cervicis. Horat. 1 Serm. Sat. 5: Davus sis comicus, atque ita jures capite obstipo. Col. lib. 7. cap. 10: Febris tantum signa sunt, quum obstipæ sues tranversa capita ferant, & per pabula subinde, quum pabuli proceriorem consiliant. Plin. obliquum caput dicit de ex. capite, sum invalido, caput sit obliquum in necesse.

Obstipum cervices pro stipulatum modo, nec ibi pro obliquum dixere.

O bsto, tas, titi, stitum, a. p. Contra sto, Impedio, obsum, repugno. [עמד בעמים, התנגד, התיצב בעמים. Gall. Resister, empescher, subsister, obstiner, obstiner. Ital. Stare, opporre. Germ. Entgegen stehen, widerstehen, hindern. Hispan. Estar, contrariar. Pol. Zastawiam się, przykrzam, przeciwko stoję. Vng. Ellenállok. Ang. To withstand, withstande, withstay or let.] Curtius: Obstant equidem gentis colles. Ovid. 4. Fastor. Obstitimus medio candida turba via. Terentius in Andr. Quid obstat cur nō veré fiant? Videtur enim habuisse fupuā Obstat. unde legimus participium Obstaturus. Quint. lib. 2. cap. 12: Video quosdam in ipso statim limine obstaturos mihi.

O bstrĕpo, Impersonale. Cic. 23. Philip. Neque enim quod quisque potest, id ei licet, nec, si nō obstrepat, propterea etiam permittit.

O bstrĕdium, hui, Sonus percutiendo tam, ab obstrependo dictum. [מהומה, קול המולה.] Gall. Empeschement. Ital. Ostacolo. Germ. Ein widerstand, hinderniß. Hispan. Estorvo, empacho. Pol. Przekoda. Vng. Akadály. Ang. A stoppe or hinderance.] Plaut. in Pœnul. Ita nunc opportune opponis obstrepula.

O bstrăgŭlum, li, n. Operimentum, quo aliquid instruitur. [מכסה, מחסום, מעצור.] Gall. Couverture, couvercle. Ital. Coverta. Ger. Ein bedeckung oder verbirg. Hispan. Cubierta. Pol. Okrycie, kołderka. Vng. Fedő, pokrócz. Ang. A covering or cause any thing to keep close.] Plin. lib. 9. cap. 25: Quin & pedibus, nec repidarum tectum obstrepulis, sed ratis toccatis addunt id est, non solum operimentis, & superioribus partibus soccularum, quas Græci Itali, imis Veneti propriis accedentes proprie vocant, sed unt margaritas tectorium soccatis.

O bstrĕpo, is, ĕre, ui. Contra aliquem strepitum facio, obloquor, contradico. [מפריע, מעכב.] Gall. Empescher, empescher quelque vn. Ital. Interrompere, far strepito incontro à qualch' vno. Germ. Widerwarden ein wesen machen oder rumpelen/ widerstehen. Hispan. Hazer estruendo contra alg. Polon. Przeciwko stoję, przeciwko przypadam. Vng. Kiczkl. kiczkl. Angl. To make noyse or murmur against.] Livius 1. ab Vrbe primo nec cuiquam obstrepere, & certatim alter alteri obstrepere. Laudi alicujus obstrepere, Senec. Rhetor. Sur. Literis obstrepere alicui. Cicero Mœnel. lib. 3: Quæres facinus obstrepere non audentem. Clamore obstrepi. Cicero pro Marcel. Sed tamen ejulatu illi nescio quomodo etiam dum audiuntur, aut dum leguntur, obstrepit clamor omnium, videntur, & tubarum sonus.

O bstrĕpĭtus, impersonale Liv. 3. ab Vrb. Eos concio audit, Decemviro obstrepitum.

O bstrigillo, as, pen. prod. Obstringo, demando alicui, repugno. [מעכב.] Gall. Empescher, differir bons mouuemens, empescher. Ital. Impedire, ritardare di fare alcuno. German. Widerstehen/ verhindern/ hemmen/ hinderlich sein. Hispan. Estorvar, estar delante, empachar. Pol. Zastawiam, przykrzam. Vng. Megkötözöm. Ang. To bind fast, to withstand.] Plaut. in Aulul. Cupio celum quando obdormiscero. Idem in Amphit. Amplexum eam collo quando obdormiscero. Idem in Amphit. Amplexum eam collo hinc obstrictam habam. Col. lib. 5: Ubi eminibus obstringunt. Obstringere fidem alicui munere, beneficio, &c. Cic. Servio lib. 13: Tequicia existimare volo, quibus cum, officia in Epistolis reliquisque rebus Antium obstrinxeris, idem me tibi obligatum fore. Legibus obstringi, Cic. 2. de Invent. Religione obstringere, Idem 2. Philip. Obstringere se patrocinio, periurio, & electo, & hujusmodi. Id committere parricidium, testes, pejerare, Cic. 3. Offic. Num igitur se obstrinxit tecto, si quis hospitum occidit quem is familiarem?

O bstrūdo, dis, si, sum, pen. prod. act. ex Ob, & Trudo, interpositra t, Occludo, seu occelo, abscondo, abdo. [סתם, כיסה, הסתיר. Gall. Fermer, cacher. Ital. Serrare, ascondere. Ger. & Belg. Verbergen, zuebergen. Hisp. Cerrar, esconder. Polon. Zakrywam. Vng. Elrejtem, el dugom. Ang. To hide, to keep a thing shut and close from the ground.] Plaut. Stich. Quin tu ea obstrudo atque abdito? Idem in Cure. Obtrudo parecrescue ut eos mihi prohibeas? P. Quidlibi gemma obtrusa aris obtutos, habito quam matrem, & patrē? Plin. in Panegy. Sanos autem olim sub terra obtrusos, & quasi sepultos. Terra obstrusa. Ovid. Fast. 5. Recessus obtrusi. Claud. 2. Panegyr. Invenere & Obtrudo, quod ubi invito, & recenti aliquid offerendo. Obtrudere, Plaut. in Curc. Aliquid prius obtrudamus, pernam, lumbum, gandium. Terent. in Heaut. Nunquam animus fuit eas tecum ducere, quam mihi obtrudit pater id ego nolo deponere.

O bstrŭo, is, xi, ctum, a. Obsepio, occludo, & quasi struo quadam obsto. [סכם, אטם, סכך, סתם, חסם, מחסום, מעצור.] Gall. Estoper, boucher. Ital. Chiudere, serrare. Ger. Verstopffen/ verzid oppen

zerschoppen / verhauwen. Belg. Dickteppen. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vulg. [illegible] Ang. To chop, to hew.] Cicer. de Senect. Qui iter Pompeii, vel corporibus suis obstruere voluerunt. ¶ Obstruere luminibus, altiore extructo ædificio officere adversis è regione ædibus, quominus lumen recipiant. Cic. pro Domo tua: Habitare latè, & magnificè velut, duras, magnas & nobiles domos communire: ac severè concedi, ut Q. Veltius sub domu venderet. Quis ille negatet, primò se luminibus eius obstructum minabatur. &c. Per metaphoram cuis dicitur alicuius luminibus obstruere, qui nominis eius claritatem obscurat. Idem in Bruto. Catonis luminibus obstruxit hæc posteriorum cuiusdam exaggerata altius oratio. ¶ Obstruere undas molibus. Lucan. lib. 2. ¶ Obstruere aures alicui, id obstinatum & inexorabilem reddere. Virg. 4. Aeneid. Fata obstant, placidasque viri Deus obstruit aures. ¶ Fauces obstruere. Lucan. lib. 5: Carcere tuppressis, faucesque obstruxit Apollo.

Obstructio, verbale, fr. Occultatio. [שׂוכך sokher. ἐμφραγμός, ἀποφραγή. Gall. Empeschement, obstruction. Ital. Ostramento, impedimento. Germ. Verhauwung, verstellung. Hisp. Estorvamiento. Pol. Zagrodzenie, zastawienie. Vulg. Impedio. Ang. A stopping, a shutting up.] Cic. pro Sest. Sed hîc obstructio nec diuturna fuit, nec obducta ita, ut cunctis oculis perspici non posset.

Obstupeo, pes, pen. corr. & Obstupefacio, is, ere. Stupeo, attonitus fio, stupore percellor. [שׁוֹמֵם shomém, שָׁמָה kamáh. ἐκπλήττω, ἔκπληξιν ἔχω. Gall. S'estonner, s'ebahir, estre estonné. Ital. Stupire. German. Verstummen. Hispan. Espantar. Polon. Zdumiewam się. Vulgar. Fi mirantes, et admirationi. Ang. To be amazed.] ¶ Aliquando infortunii sui [illegible]. Terent. in Adelph. Membra mea debilia sunt, animus timore obstupuit. Idem in Andria: Mihi vitus est dicere, Abiatò, & stupentem. Obstupui. Virgil. 3. Aeneid. Obstupuit visu Aeneas. Cicero Att. lib. 2. Ob hæc beneficia, quibus ille obstupefecit, nil os honores mihi, nisi verborum decentium non? famas æneas, [illegible] prohibeo. Idem pro Marcel. Obstupefecit posteri certè imperia, provincias, Rhenum, Oceanum, Nilum, pugnas innumerabiles, incredibiles victorias, monumenta, manera, triumphos auditores, & legentes tuos.

Obstupefacio, fe, fa, act. Animo consterno, & stupidos sensus reddo. [שׁוֹמֵם shomém. ἐκπλήττω. Gall. Etonner, estonner. Ital. stupefare. German. Erstaunt machen, verstellen. Hisp. Estorvar. Pol. Zdumiewam. Vulgar. Stupefacio, et horresco. Ang. To make amazed.] Terent. in Eunuch. Postquam ad judices ventum est, non potuit cognata loqui, ita eum tum rumdum os stupefecit pudor. Liv. 2. ab Urb. Adeoque constantia sua & animos obstupefecit, & plebem.

Obstupidus, adject. um. [שׁוֹמֵם shomém. ἐκπληκτικός. Gall. Etonné, effrayé, épouvanté. Ital. stupido. Germ. Erstaunet. Hisp. Pasmado, espantado. Polon. Zdumiały, zatrwożony. Vulgar. Et hebetudo, stupidus. Ang. Amazed, astonied.] Gell. lib. 5. cap. 2. Consulisse universos quasi attonitos, & obstupidos hoc est, propemodum stupidos factos præmetu.

Obsum, obes, obfui, Noceo, quasi ob id est, contrà fore. [עָזַר בְּעַד azár beád. עָמַד לְנֶגֶד amád lenégued. ἐναντίος. Gall. Nuire, empescher. Ital. Nuocere. Germ. Schaden / verhinderlich seyn. Belg. Schaden. Hisp. Empecer, estorvar. Pol. Szkodzę, przeszkadzam. Vulgar. Noceo. Ang. To annoy, to hinder.] Titus contrarium est Prosum, quasi antè eum. Plaut. in Amph. Facilè in Amphitryone obfui. Cic. 1. de Orat. Fuit enim mirificus quidam Crassi pudor, qui tamen non modò non obesset ejus orationi, sed etiam probitatis commendatione prodesset. Ovid 11. Metamorph. An obest quoque gloria multis? Obstat huic certè.

Obsuo, is, ui, obsutum. pen. prod. [שׁוּף shúph. ἐμφράττω. Gall. Coudre à l'envers. Ital. Cucire al rovescio. German. Zunähen / vor thun. Hispan. Coser en derecho. Polon. Oszywam. Vulgar. Resuo. Ang. To sew from the wrong side above.] Circumdare. Ovid. 2. Fast. Quoque pice adstringit, quod acu traiecit aheno. Obsuam mendis ornatrix ingne caput.

Obsurdesco, is, ui, n. t. Surdus fio, sensum audiendi amitto. [חֵרֵשׁ cherésh חָדַל kamán. ἐκωφὸς γίγνομαι. Gall. Estre, devenir sourd. Ital. sordire. Germ. Ertaubmen / taub oder schlecht werden. Belg. Doof worden. Hisp. Ensordecerse. Pol. Głuszeję. Vulg. Meyskrzmuk. Ang. To become deaf.] Cic. in Somn. Scip. Hos sonum complectu aures obsurduerunt. Idem de Amic. Sed quem tot signis eadem natura declaret quid velit, obsurdescit, mutus tamen nobis quomodo, nec ea quæ ab ea monemur audimus.

Obtego, is, exi, act. 1. Operio, & tego. [חָפָה chophá חָסָה chasáh. ἐπικαλύπτω, ἐπισκεπάζω. Gall. Couvrir, obtegumenter. Ital. Coprire, adombrare. Ger. Bedecken. Hisp. Cubrir, encubrimiento. Pol. Nakrywam. Vulg. Operio. Ang. To cover.] Colum lib. 3. cap. 15. ne quod est durum fimi malis glebis obtegatur. Cicero in Vatin. Habet hoc præmium ista incognita, ut adolescentiæ turpitudo obscuritate & tenebris tuis obtegatur. Tacit. lib. 4: Animus audax, sui obtegens, in alios criminator. Virg. 2. Aen. -quinquam Tecta parentis Anchisæ domus, arboribusq; obtecta recessit. ¶ Obtegere se corpore alicujus, cl. sic tueri aliquem objecta arq; oppositu. Cic. pro Sext. Seq; servorum, & libertorum corporibus obtexit.

Obtempĕro, tas, n. p. Morem gero, pareo. [שָׁמַע shamáh. ὑπήκοος, ὑπήκοον. Gall. Obeir, obeissance. Ital. Compiacere, obedire. Ger. Gehorchen oder gehorsam seyn. Belg. Gehoorsaem zyn. Hisp. Obedecer y consentir. Pol. Posłuszeństwo. Vulg. Engedelkezek. Ang. To obey.] Plaut. in Mostl. Sed ita ei animo additas, nec quod dico obtemperas? Cic. Sic mihi semper obtemperavit, tanquam filius pam. ¶ Interdù pro consulo, provideo. Terent. Fe quate animus aut fame torret, aut rei obtemperatus.

Obtempĕrātio, fr. [שְׁמוּעָה shemúah. ὑπήκοος, ὑπήκοον. Gall. Obeissance. Ital. Obedienza. German. Gehorsamkeit. Hispan. Obediencia. Polon. Posłuszeństwo. Vulgar. Engedelmesség. Ang. Obedience.] Cicero de Leg. Jubeam ut obtemperatio legibus legibus, &c.

Obtendo, is, act. Ante aliquid, & contrà tendo, opponeo. [סָכַךְ sakháh מָגַן magán. ἐπιτείνω, ἐπιβάλλω. Gall. Tendre au devant, tendre, opposer. Ital. Obtendere, opporre. Germ. Fürspannen. Belg. Voorspannen. Hisp. Tender é estirar. Pol. Rozpinam, rozciągam. Vulg. Elebeo verum, certum. Ang. To stretch out, to hang before.] Cic. Quint. Fr. Vt in omni q; natura tegitur, & quasi quibusdã velis obtenditur. Plin. lib. 5. cap. 2: Huic par, interjecente valle mons adversus Antilibanus obtenditur: hoc est, oppositus est. ¶ Aliquãdo Obtendo idem est quod excusatione aliquâ prætexo. Plin. Epist. 15. 9: Nec pudor rationẽ turpitudini obtenderet: egregium quidem pulchramq; rationem.

Obtendĕcŭlum, Quo aliquid tegitur. ἐπικάλυμμα.

Obtentus, m. q. pro Velo, operimento & prætexu. [ἐπικάλυμμα, μύωψ, πρόφασις. Gall. Couverture, pretexte. Ital. Coprimento, pretesto. Germ. Fürwand. Hisp. Cubierta, pretexto. Pol. Zasłona, pretekst. Vulg. Sejo, velo. Ang. A covering, a shadow, a pretence.] Gell. lib. 10. cap. 22. Qui obtentu philosophiæ nomen inutile otium, & luxuriæ vitaque remotas sequuntur. ¶ Fuit aliquando pro extensione. Virg. lib. 12. Aeneid. Extenditque latus, obtentu frondis inumbrant.

Obtĕrĕns, tis participium. ἀποτρίβων, ἀποτρίβουσα. Virgil. 1 Georg. -& obtenta densæ tenuit nox tenebræ: id est, obducta, ait Servius.

Obtĕnĕo, es, vide OBTINEO.

Obtĕro, is, pen. corr. act. 3. Contero, cõmolo, subigo. [כָּתַת kathath. συντρίβω. Gall. Froisser, briser, fouler, broyer, mascher. Ital. Fracassare. German. Zerreiben / zerstossen. Belg. Te fonden / verreiben. Hispan. Hollar / quebrar. Polon. Zgniatam. Vulgar. Mog tẽrem. Ang. To make small by rubbing / to break.] Livius: Ab elephantis obtriti fuerunt: ei, pedibus elephantorum comtus. ¶ Aliquando significat eruum, seu ab uma parte terã, fundo in montana. Colum lib. 6. cap. 4: Nunnulli pellem serpentis obtritam cum vino miscent.

Obtĕrĭtus, hujus obtritus. m. q. [אכתה mukhtáh. κρουστός. Gall. Broyement, froissement. Ital. Rompimento, fracassamento. Ger. Zerreibung / zerstossung. Hisp. Estallamiento que hazedore. Pol. Zgniatanie. Vulg. Segedeset. Ang. A wearing or rubbing / a breaking.] Plin. lib. 18. cap. 28. Ne herba vellantur, obtritusque hebetetur.

Obtestor, aris, d. p. Precor, oro vehementius, implore. [הִתְחַנֵּן hithchánen הִתְפַּלֵּל hithpalél. ἐκλίσσομαι, παρακαλῶ, μαρτύρομαι. Gall. Prier en demandant aide, assistance, pour de grands affaires. Ital. Pregare con scongiuri. German. Heftig bitten und gar nah beschweren. Belg. Seer bidden. Hisp. Rogar con juramento. Pol. Zaklinam, przysięgam. Vulg. Esdemes. Ang. To conjure, to beseech, to entreat, to adjure.] Hoc verbo utimur in summis negotiis, & ferè cum adjuratione. Terent. in Andr. Quod ego per hanc te dextram oro & genua tua, per tuam fidem, proq; hujus solitudinem Te obtestor. ¶ Aliquando etiam sine adjuratione. Sallust. in Catilin. Te atque Senatum obtestamur, ut miseris civibus legis præsidium, quod in quitus præterea eripuit, restituatis. Cic. pro Flacco: Quam ego te Flacce cælum, noctemq; consentes, ficus finitera obtestabar, quã tua fides optimæ & spectatissimæ fuisset in urbis & civium commendatione. Cæsar lib. 7. bel. Gall. Majores tuos, quorum virtutes patris moribus obtestantur, Romanos, ut hîc parcerent.

Obtestatio, verbale, fr. [תְּחִנָּה tekhinnáh. ἐκλίσσομαι, παρακαλῶ, μαρτύρομαι. Gall. Supplications obtestation. Ital. Supplicazione, preghiera. German. Ein erungestliche erforschung. Hisp. Obtestacion, juramento. Pol. Wielka prozba. Vulg. Esdemes. Ang. An humble asking, a taking of gods to witness.] Cicero ad Mammium 15: Præsidii obtestationem, fidem, domicilium, vestigia summorum hominum fortunæ esse dicit.

Obtexo, xis, act. 1. Circumtexo. [illegible]. Gall. Tistre alentour. Ital. Tessere intorno. German. Umbwürken / zu vor wirken. Hispan. Tener en derecho. Polon. Wokrąg plotnuję. Vulgar. Sebadsiem, be Jovẽm. Ang. To weave round about. Plin. lib. 11.

Lib. 11. cap. 19. Filiis etiam tuis quorumque incertus erit, ab Arcadum matrimonia jungendis obtexe. Virgilius 11. Aeneidos: Fundam simul undique tela Crebra ciens, ictum, crebrisque obtexitur umbra.

O bstĭpesco, ĕre, ctum, n. Taceo: & est proprie de his quae nos quidem dicere, [משה shadah שדד shadad התקיש hitkaish] Gall. ébahir, étonner. Ital. Torre. Germ. Erstaunen. Hisp. Cesar. Polon. Zdumienie, zastanienie. Vulgar. Obstupescam. Ang. To be astonished.] Terentius in Eunuch. Virgo constitit. Ego obstupefactus obticui. Martialis lib. 10: Et queritur rugas obticuisse meas. Ovid. 1. de Metam. Nec prius obticuit, quam garrula condidit ora. Sabin.

O bstĭpesco, ĭs, ĕre, ĭpi. Quinct. lib. 11. cap. 1. [בהל bahal] Gall. Quand on est tout étonné. Ital. Quando si stupisce. Ger. Gantz erstaunet, entsetzet. Hisp. Quando se pasma. Pol. Zmieszanie. Vulg. Obstupuerunt, pavida mente torpuerunt. Ang. To be amazed, or astonished.] Quorum ideo Cic. Reticentiana. Celsus Obticentiam nominavit. Interceptionem appellant & ipsa offendit auditus.

O bstĭnātio, ōnis, f. Acies, vinco, quasi contra tenaco. [אמתח amtach משך mashach] Gall. Obstination. Ital. Ostinato. German. Hartnäckigkeit, eigensinn. Belg. Eygenwaen. Hisp. Porfia. Pol. Opryamowanie, upornosc. Vulg. Pertinacia. Ang. Stubbornness, stiffness.] Hic ad Attic. lib. 7: Malas causas semper obtinuimus, in optima causa dubitamus. Si te interdum pro tenacitate & firmitate constantiae fortitudinem animi obtinere, laudamus. ¶ Interdum tamen pro tenacitate & gradu teneritve habetur. Colum. lib. 2: Terram loci obtinet pecudis fercula. ¶ Aliquando pro incitare & confirmare. Cic. ad Hebationem: Tanta hic commendatione & confirmate. Cic. ad Hebationem: Tanta hic commendatione & confirmate. Cic. ad Hebationem: Tanta hic commendatione & confirmate

ſtarcke, obſtaterei. Ital. ſio. Germ. Gebluenen, wol tauuſſ machen. Belg. Wat te ſtuiten doen. Hiſpan. Embarcar la lengoa berrando. Polon. Dopiec ſtakowiejącym ſie czynic. Vng. Megakadalom ſzegyenek. Ang. To make the edge of a thing blunt to make dull.] Eſt autem proprie Obtundo, rotundi ſeu circum percutio, tundo, & hebeto. Plaut. in Amph. Namſum oculis pugnis peſtime ad eſt, percuſſus ſei perſtrabus. Colib. 4. cap. 24: Obtuſa, hebeque & mollia ſalx putatorem moratur, coquemimus aperis effici, & plus laboris affert vinitori. ¶ Transfertur quoque ad ingenium, ad oculos & ad vocē: et Obtuſum ingenium, & obtuſa acies id eſt, hebes & ſine acumine. ¶ Obtundere & Acuere ſunt contraria. Cic. 1 Tuſcul. Multa enim è corpore exiſtunt, quæ acuant animum, multa quæ obtundant. ¶ Aliquando ſignificat ſæpius repetendo eadem, alicui moleſtiam & tædium afferre. Plaut. in Aſin. Tractum à ſabris qui crebrius ictus tundendo aliquid mollio. Terent. in Andr. Obtundis cantando: ſi intelligo. Idem in Adelph. Ne me de hac re obtunde ſæpius. Cic. antequam iterum redimus. Quid nunc ego de propriis meis interis prædicem? Si meminiſtis obtundi eſt, ſa ſudio vos afficiam.

O btrēdo, participium: [נתפ kalób. καθοπλίζω. Gall. Embatu, embaſtiſſant, monté. Ital. Armato, inarmato. German. Gebunnt. Hiſpan. Embeſtido. Polon. Zbroi ſie ubrany. Vngar. Ehelen, eſmeret. Ang. Harnoſſed, armed.] ut: Obtuſa pugnis. Plaut. in Amph.

O bſtĭnātio, nomen, pro hebere. [קשות קשיות. German. Zorn/ dinet geben vor Enmeis. Pol. Tyſ. Vng. Tompa, ellene. Ang. Dull, blunt.] Cicero in Catone: Nonne vobis videtur animus is, qui plus cernat, & longius videre, & ad meliora proficiſci? Ille autem cujus obtuſio ſit acies, non videre? Aures auditorum obtuſæ. Autor ad Herennium.

O btuse, adverb. tardè, ſtupidè. [בלאות. Gall. Lourdement, groſſement, ſtupidement. Ital. Groſſamente, alla groſſa, ſenza giudicio. German. Grobiſchlechter. Hiſp. Torpemente, groſſamente. Pol. Tępo, grubo. Vng. Tompan, ellenſen. Ang. Dully, blundly, without ſpirit.] Cicero 1. de Nat. deor. Quò quid dici poteſt obtuſius? ¶ Obtuſius legitur apud Plinium, epiſt. 12: ſed minus frequenter & priùs notatè.

O bturbo, as, act. p. Semanarem vel negotia alicujus interpello. [נהג nahál. κλονέω, διαταράσσω, συγχέω. Gall. Troubler tarabuſter. Ital. Rompere il pariare, ſoprarompere. Germ. Etwan in ſeinen Werck oder Wercken verhindern/ beruffen/ verhitten. Hiſp. Turbar, eſtorvar el que habla. Polon. Przekazam, przeſzkadzam. Vng. Bolondalok, fötte zakarattyon. Ang. To vex or trouble.] Terent. in Andr. Iſthæc verò obturbat! Turno. Cicero ad Attic. lib. 1. Me litteræ & lectio paululum obturbant, ſed obturbatum.

O bturo, as, per prod. 1. act. p. Occludo. [אטם atám. συγκλείω, ἐπιφράττω, συμφράττω. Gall. Boucher, eſtouper, clorre. Ital. Serrare, chiudere, turare. Ger. Verſtopffen/ zuſtopffen. Hiſp. Cerrar. Polon. Zatkam. Vngar. Be dugom, be tapaſzom. Ang. To ſtop, or cloſe.] Horat. lib. 2. Epiſt. Obturem auribus, ne pueros legentibus aures. Cicero de Fato: Stupidum eſſe Socratē dixit, & hebetem, quòd ea quæ concava natura eſſent obtrudens eas partes, & obturatas eſſe diceret. ¶ Tellus putata dicitur eſſe compoſitum ex Latina præpoſitione Ob. & Graco dictione θέω, quo nomine Epicurum appellant: & (ut ſi Tellus dictione ſua etymologia fidem adhibere velimus) videretur per thesaurum eſſe deprehendum.

O bturāmentum, n. t. Quo aliquid obturatur. [טפחי tiphchi. ἔμφραγμα, πῶμα. Gall. Bouchon, bondon, eſtoupeau. Ital. Coſa da ſerrare. Germ. Alles damit man etwas verſtopffet oder verſchonet. Hiſpan. Aquello con que cerrador. Pol. Zatkowiſko. Vngar. Bedugo, tapaſzkodo. Ang. Wherewith any thing is ſtopped, a ſtopple.] Plin. libro 16. cap. 8: Vinis ejus cadorum obturamenta nulla. De cortice ſuberis loquens. Idem lib. 35. cap. 2: Et repleto ſagno exculſit obturamenta ita erupit rubens tanta vi, ut lava pervolvat.

O bvāgio, is, ant. p. prod. 3. c. Contra vagio, ſeu vagitu obſtrepo. [κόπτομαι κοπετὸν ἄγω. Gall. Faire pleurer quelqu'un. Ital. Gridare contra, bandire. German. Zanken/ grannen oder greinen/ wird von einem Kindlinen verſtanden. Hiſp. Llorar como el niño. Pol. Płacze ſie. Vngar. Nyavk. Vrak, kiabalok. Ang. To cry, or ſcold.] Plaut. in Pœn. Nutrices puerum infantes unguibus Dum ut procurrat, nemo in pectorem afferat, Ne ipſe ſtridat, & puerè pereant fame, Neve clurientes hic quaſi hœdi obvagiant.

O bvallo, as, act. p. Circumvallo. [הקיף hikkíph. κύκλῳ περιβάλλω. Gall. Environner de remparts ou d'eſpieux. Ital. Circondare, cinger fuori, ſteccare intorno. Germ. Verhawen/ mit Pfehlen umbſchantzen/ verſchantzen. Belg. Omtuynen. Hiſp. Cercar de paliçada. Polon. Wkoło obſadzam, ſtawiam. Vng. Körömmel erſtelem. Ang. To make a trench, or rampire about with a ſtake to encloſe.] Cic. de Lege Agraria: Meliorē intervallo propè memoriæ, comparandum noſtrorum patres bonam domum Conſulē feciſſe, & eum locum quem vobis prædis ſumatum atq; omni ratione obvallatum, cenſebat, me duce recidiſſis.

O bvāgĭtātio, dis, ſubſtantivum: [κοπετὸς kopetós. Gall. Pleurement, cri. Ital. Gridamento. Germ. Zanckung/ Greinung. Hiſp. Llorar. Pol. Płacz. Vng. Nyavkalas. Ang. Scolding.] Cicero in Verr. Quæ ſi ſine vi, ſine clamore, ſine obvagitatione, ſine ullo ſtrepitu fiunt.

O bvāgĭtātor, oris, n. g. Qui obvagitat. [κοπετιστής kopetiſtís. Gall. Celui qui pleure. Ital. Gridatore. Germ. Zanckender/ Greinender. Hiſp. El que llora. Pol. Płaczący. Vng. Nyavkalo. Ang. A ſcolder.] Plaut. in Pœn. Nutrices obvagitatores.

O bvāgĭto, as, act. p. Obvagio. [κόπτομαι κοπετὸν ἄγω. Gall. Faire pleurer quelqu'un. Ital. Gridare contra, bandire. German. Zanken/ grannen oder greinen/ wird von einem Kindlinen verſtanden. Hiſp. Llorar como el niño. Pol. Płacze ſie. Vng. Nyavk. Vrak, kiabalok. Ang. To cry, or ſcold.] Plaut. in Pœn. Nutrices puerum infantes unguibus Dum ut procurrat, nemo in pectorem afferat, Ne ipſe ſtridat, & puerè pereant fame, Neve clurientes hic quaſi hœdi obvagitant.

O bvallo, as, act. p. Circumvallo. [הקיף hikkíph. κύκλῳ περιβάλλω. Gall. Environner de remparts ou d'eſpieux. Ital. Circondare, cinger fuori, ſteccare intorno. Germ. Verhawen/ mit Pfehlen umbſchantzen/ verſchantzen. Belg. Omtuynen. Hiſp. Cercar de paliçada. Polon. Wkoło obſadzam, ſtawiam. Vng. Körömmel erſtelem. Ang. To make a trench, or rampire about with a ſtake to encloſe.] Cic. de Lege Agraria: Meliorē intervallo propè memoriæ, comparandum noſtrorum patres bonam domum Conſulē feciſſe, & eum locum quem vobis prædis ſumatum atq; omni ratione obvallatum, cenſebat, me duce recidiſſis.

O bvāricātores, dicebantur qui cuipiam occurrebant, quò minus is rectum iter conſiceret, inquit Feſtus. ¶ Obvarico, as, verò penult. corr. Id. ut certo, obito, trito eodem.

O bvaro, as, pro quod Depravo, perverto. [נוה hivvéh. διαστρέφω. Gall. Gaſter, corrompre. Ital. Guaſtare. Germ. Verkehren/ verbſſeren. Hiſp. Estorvar o derecar. Polon. Psikazam, ſpaczam. Vng. Megcſufolom. Ang. To corrupt.] Tractum à varis, qui interdum pedes introrſus habet. Ennius in Achill. Nā conſilia obvarant, cur hunc tam ea concedat hic cordo. Nonius.

O bvĕnio, is, n. g. Obtingo, in tertia perſonis. [נפל nafál. ἐπιπίπτω, ἐπιγίνομαι. Gall. Survenir, venir au devant, ſuccéder. Ital. Avenire, ſopravvenire, accadere, venir all' incontro. Germ. Begegnen/ zuhandſtoſſen/ ſich brechen. Belg. Gebeuren. Hiſpan. Venire encontra, acaeçer. Pol. Trafiam ſie, zachodzę. Vngar. Történek. Ang. To chance, to come to the mean time, to meet with.] Plaut. in Aſin. Sed ſi occaſionē opprimere hanc quæ obvenit, ſtudet. Quint. lib. 12. cap. 3: Expectāces quid obveniat, quid res poſcat, quid perſonā deceat. ¶ Alicui ab alio dicitur etiā de rebus quæ forte contingunt. Liv. 10. ab Vrbe: Conſulibus inter ſe provincias partiri ſunt. Scipioni Hetruria, Fulvio Samnites obvenerunt. Cic. 3. Verr. Veri forte provincia obvenit. Idē 6. Philip. In ſortitione provinciarum, quæ cuique apta erat, ea cuique obvenit. ¶ Obvenire ex hæreditate, vel hæreditatē. Cic. in Verr. 4. lib. H-S. undecies Q. Hortenſium, quòd hæreditas ei obvenerat, perdidiſſe. Supra dixerat idem per verbū Venio. Varro de Re ruſt. lib. 1. cap. 12: Quid potero facere, ſi hujuſmodi mihi fundus hæreditate obvenerit?

O bvēnĭo, verbale, n. Oritur ex omni cum omne quodtum ex corpore ipſo rei, tum ex hominum opera & induſtria obvenit, veluti poſitiones urbanorum prædiorum, vectura jumentorum, &c. ἐπιφορὰ, ἐπιφόρημα, τὰ ἐπιγινόμενα, incolarum census. Vlpian. l. Magis puto. ff. de reb. eor. qui ſub tut. & cura ſunt. An pecuniā pupillus habeat, vel in numerata, vel in nominibus, quæ conveniri poſſunt, vel in fructibus conditis, vel etiam in reditum ſpe, atque obventionum.

O bvērſor, aris, d. p. Ita ut ab illis verſor, adſum. [התהלך hithhallēch. ἐπιπορεύομαι. Gall. Se tourner contre, aller ſouvent en quelque lieu. Ital. Verſare ſpeſſo. Ger. Etwan vor ſeinem ort öffters ſein. Hiſp. Bolverſe à traſtornar en derredor ya contrario. Pol. Iſtem przeciwnym. Vngar. Ram elöfordok. Ang. To walk often in one place to and fro/ to be often there.] Cicero pro Sestio: Sed mihi ante oculos obversatur Reipublicæ dignitas, quæ me ad ſe rapit. Obverſari per metaphoram etiam illud dicitur, quod irā animo apparet, ut deſtic eorum videantur, & cetera. ¶ Et dicimus Obverſari ante oculos, vel cum dativo, Obverſari oculis. Liv. 5. bell. Macedon. Caudicæque cladis memoriā, non animis modò, ſed propè oculis obverſabatur.

O bvērſātio, onis, ſubſtantivum. [ἐπιστροφὴ epiſtrophé. Gall. Converſation. Ital. Converſazione. Germ. Verkehrung/ Verbſſerung. Hiſp. Estorvacion. Pol. Tokowanie. Vngar. Forgolodas. Ang. The walking often in one place.] Cicero pro Murena: Sicettos amicos, obverſationes, reſalutationes, ſectatiunculas, & animadvertebant.

O bvērto, act. c. Contrà verto. [סבב sabáb. περιστρέφω. Gall. Tourner contre ou entre. Ital. Volgere contro. Germ. Entgegen kehren. Belg. Tegen keeren. Hiſp. Boluer contra. Polon. Obracam ku przeciwku. Vngar. Fordulok. Ang. To turn against, to turn backe.] Plin. lib. 24. cap. 20: Fenestras obvertit Aquilonem opponere. Cicero Arato: Obvertunt navem magno cum pondere nautæ. Virg. 6. Aeneid. Obvertit pelago proras. Id. in 2. Georg. quā parte calores Auſtrinos tulerit, quā terga obvertere ventis. ¶ Obverſus ſto, pro adverſus. Plin. lib. 9. cap. 17: Cum quæque verſantes refugere in tuas cavernas, & in illis obverſos ſtare. Colum. lib. 7: Fumarium refert ut paſcentium capita ſint obverſa Soli, qui plerumque nocet animalibus. Livius: Tum totam aciem in Samnites obvertit.

O bvĭo, as, n. p. Occurro, obviam profiſciſcor, ſeu obvius fio, quæ obvium eſt, contra venit: quemadmodum Devio, à via recedo. [פגע pagáa. פגש pagáſh. קדם kadám. συναντάω. Gall. Aller au devant. Ital. Incontrare, incontrarſi. Ger. Begegnen/ entgegen kommen oder gehn. Belg. Tegen gaen. Hiſp. Venir al encuentro, encontrar con alguno. Polon. Nadchodzę ſobie. Vngar. Elibe megyek, elibe találom. Ang. To meete in the way.] ¶ Per translationem ponitur pro occurrere & obſiſtere. Salluſt. in Jugurth. Tum primum ſuperbiæ nobilitatis obviatum. Quid ſi postea legas, & obviam iturus?

O bvĭus, a, um. Quod alicui occurrit, & ideò in via oppoſitum eſt. [נגד nagéd. פגש pagáſh. συναντητός, ἀπαντητός. Gall. Qui vient au devant, qui ſe rencontre. Ital. Che ſe incontra, ch' ſi trova. Ger. Entgegē kommend/ oder ſtehend. Hiſp. Coſa encontradiça. Pol. Ten który ſie drogę zchodzi. Vngar. Elibe jövő. Ang. That which meeteth in the way.] Salluſt. in Jugurth. Deinde omnes puberes Numidas atque negotiatores promiſcuè, uti quisque armatus fuerat: obvios, interfecit. Lucan. lib. 1: Inſeſtis quæ obvia ſignis Signa. ¶ Obvium ſe dare alicui. Liv. 1. ab Vrbe: Romulus, inquit, Quirites, parens urbis hujus, prima hodie hæc ceſſio regenti delapſis, te mihi obvium dedit. ¶ Obvium eſſe. Cicer.

pro

pro Cæcin. Sin autem ingredienti cum armata multitudine obvius fueris. ¶ Recte verò dicitur, Obvius ibitio, Obvius fuimus ibi, Obviam me tibi fero, & Obvio tibi. ¶ Obvius, & expositus homo dicitur, qui omnes admittit, nec se difficilem præbet in colloquiis Plin. Epist. 10: Est enim obvius, & expositus, plenusque humanitatis quam præcepit.

Obviam, Adverbium loci, ex contrario denotans, quasi ob id est, contra viam. [הקראת in occursum, ad occursum. Gall. Audevant. Ital. Al'incontro. Germ. Entgegen. Belg. Tegemet. Hisp. Enzuentro, al encuentro. Pol. Przeciwko, naprzeciw. Vng. Eleiben. Ang. By meeting.] Terent. in Phormione: Ego obviam conturbabi Davo. Apud Cæs. & alios: Procedere obviam alicui, Venire obviam. Properare obviam, Ire obviam, Venire occurrere, Mittere obviam, Occurrere facere. Cic. pro Milone: Obviam fit ei Clodius expeditus in equo. Effundere se obviam. Obviam ire periculo, Obviam ire ventibus: hoc est, obsistere, Obviâ esse, quod est in promptu esse. Plaut. in Captivis: Nec Ipsephanium, nec fures ullum mihi illum obviam ilt.

Obumbro, as, avi, atum. Umbris undique obscuro. [צל bafal. Ex umbra, umbrosus, umbrâ fovere. Gal. Ombrager, estre ombragé, obscurcir. Ital. Adombrare. Germ. Beschattigen, oder schattichten vberschweigen. Hisp. Cubrir con sombra. Pol. Cieniować, zacieniować. Vng. Bevonkolyon fedem. Ang. To cast a shadow upon.] Virg. 12. Aeneid. -obumbrat corpora telis. ¶ Per translationem obumbrare pro tueri sumptum. Idem lib. 22. & imaginum regum nomen obumbrat. ¶ Aliquando pro obscurare. Quint. in Proœmio lib. 8: Eidem amittunt, propter id quòd tenues obumbrant, & vetant loco gratiæ sibi singulari. Plin. lib. 23. cap. 1: Sic quoque in proverbium cessit. Sapientem vino obumbrari. Budæus.

Obtūsus, adjectivum, Vocus, & in cornus. [כהה kahah. Gal. Fort emoussé ou vieux. Ital. Noioso, vecio. Ger. Gestalt, betubtig, trumb. Hisp. Cosa romma, de cuerno. Pol. Tępy, tępego. Vng. Hegyes. Ang. Verie mokal.] Virgil. 6. Aeneid. rostroque immanis vultur obunco immortale jecur tondens.

Obvŏlvo, vis, vi, vŏlūtum, Circumvolvo. [סבב sabab עטה hatah עטף hatapah. Gall. Envelopper, emmitteller. Ital. Inuolgere, auiluppare, auuolgere. Ger. Vmbwickeln, vmbwickelen. Belg. Omwinden. Hisp. Rebolver, o bolver de derredor, o encontra. Pol. Otwinąć. Vng. Bevonkolyon, bevonkolyozok. Ang. To fold or wrap about.] Cæsar Orat. Obvolvendum caput, & quammaxime illum latitare oportere, ne posset imitari, etc. Idem 7. Veterr. Alii capita obvolutis e carcere ad palam prodeuntes. ¶ Sumitur aliquando pro meta, plutam pro dissimula, velo, obtego. Horatius 2. Serm. Satyr. 3: Tu quum tis quid ego. & torva Tyrannis quid velit, & possit, rides, quid multa? Neque te ad fallendum doctorum Obvolvas vitium.

O Ante C.

Occa, Instrumentum, quo tracto terra, jactis super terram, ferreis dentibus, quibus instructum est, glebæ conteruntur, & cum superficies complanatur, & semina operiuntur. [חרוץ charuts. Sarcastrum. Gall. Vne herse ou plusieurs. Ital. Arpese. Germ. Ein egge. Hispan. Instrumento para quebrantar los terrones. Polon. Brona. Vng. Borona. Angl. An harrow or drag.] Colum. lib. 2. cap. 18. Deinde eriam perni stans semitibus fœnilibus terimus, tum glebas fractas refolvimus, & inducta occa eas aquabimus. Sunt tamen qui legant hoc, Inducta crate. Crates enim glebas faciet æquas. Incipiet. Virgilius tellis est. Virgilius 1. Georg. Multum adeò rastris glebas qui frangit inertes, Vimineamque trahit crates.

Occo, occas, occatum, p. Glebas confringere, & fata operire. [חרץ charats. Gal. Herser, herser. Ital. Arpegare. Germ. Eggen, mit der Eggen bedecken. Hisp. Quebrantar los terrones. Polon. Zawlec, zagon. Vng. Boronalni. Ang. To harrow.] Cicer. de Senect. Quæ ipsum genium mollito, ut Sibylla, spartium semen excepit, primum id ovarium colligit, ex quo occato (quæ hæc cffari, nomen natu est. Palæstinus: Arbores quæ ab aquilone flare solent, occare hoc est operire jam conveni. Varro 2. de Re rustica, cap. 31. Virgas novellas fodere, aut arare, & postea occare id est, communire, ne ex glebarum ruina accidant, occare dicunt. Festus: Occare, & occationem Verrius dictam putat ab occidendo, quòd excudant grandes glebas terræ; quum Cicero venustissimè dicat ab ea cæsa fruges tectas. ¶ Hujus composita Deocco, & Inocco, vide suis locis.

Occātio, onis, f. t. ab Occo, as. [מחרץ mesadderah. Sarcatura. Gal. Herserment de terre, pour rompre les mottes. Ital. Arpegamento per rompere le zolle. Germ. Das eggen, oder die egge. Hisp. Obra de quebrantar los terrones. Polon. Włoga. Vng. Borolas. Ang. An harrowing.] Plinius 18. cap. 20: Arationi per transversum iteratæ occatio sequatur. Sic Colum. lib. 2. cap. 4. & Cicer. de Senect.

Occæsus, a, um. t. Qui occat hoc est, glebas in arvo confringit. [מחרץ. Gal. Herse. Ital. Arpegiato. Ger. Ein egger, der mit der egge zerbricht oder ebnet. Hisp. Quebrantador de terrones. Pol. Ten który grabi, orze. Vulgar. Sarcador. Angl. He that harrows.]

Plautus in Capt.: quid ego deliqui? A. F. rogas, Sator, sartor q; fulcrorum, & messor maxume. T. Non, occatorem dicere debebas prius: Nam semper occant priùs, quàm sarriunt rustici. Sic Colum. lib. 2. cap. 12.

Occātōrius, a, um, Quod ad occationē pertinet. [מחרץ mecharets. Gal. Appartenant à herser. Ital. Pertinente à arpegare. Germ. Das zu dem eggen gehört. Hisp. Perteneciente à quebrantar los terrones. Pol. Zabronowy. Vng. Borolasnak valo. Ang. Pertaining to harrowing.] Colum. lib. 2. cap. 13. Bubulcorum operas tres exigunt, occatorium unam, &c.

Occălĕo, ui, t. Callo fatis sum. [קלח kalah. Gal. Venir en durillon, se faire des calls. Ital. Rincalli, farsi calli. Germ. Viel harter schwilen haben, wie schmitten sein. Belg. Bereaen. Hisp. Hazer callos. Pol. Zgrubieć, zgrubienie. Vng. Megkemenedem, fel tsudem. Ang. To be hard skinned.] & per translationem pro obdurescere usurpatur. ¶ A quo Occallesco, quod est callo obduco. Fortes autem illæ calum obduxisse dicuntur, quæ obdurescunt. Plaut. in Asin. Qui latera conteram tua, quæ ita calluêre plagis? Occallui animus, alibi ait Plaut. hoc est, Diuturna malarum assuetudine adversa patienter ferre didici. Longa patientia occallui, Plin. Epist. 39. ¶ Fauces gulonum & Seneca dicuntur occalluisse, tanquam callum obduxerint ex cibis ardentibus adversus tenuium frigidorum ciborum, qui vix sufficiat gulæ heluonum, magis ardentem, quàm ardeat fervens obsonium.

Occano, is, & Occino, is, pen. corr. occinui, & occini, & occentui, secundùm Probu, quo Cano Cæcinì faciat. & Significat Omnia canendo, quam obstrepo. [שיר shir. Gall. Chanter contre. Ital. Cantare incontro. Germ. Singen, oder entgegen singen. Belg. Tegen singen. Hispan. Cantar en contrario. Polon. Nawrzekać, przeciwko śpiewać. Vng. Ellenkezik. Ang. To sing against.] Plautus: Si pallium non pascentur, si tunicas ex cavea exterit, ti occinuerit ov. 4. Tacit. lib. 2: Tum Semitas occanere cornua, tubasque, & ærea signa sulsit. Catullus Epigram. 12. Quem ova mixta nec sillendi occinentes, Rumicis pallium mihi necent, quod involavit. ¶ Sapium facit Occentum.

Occentūs, pro occentum, ut ripto occinendi actu. [שיר shir. Valer. Max. lib. 1: Occentus undique sonitus audiri, Fabio Maximo Dictatori, C. Flaminio Magistratum equitum deponendi cautam præbuit.

Occento, as, are, frequentativum, vide infrà suo loco.

Occæco. Vide Obcæco.

Occāsio, onis, f. tinuunt Festus, est opportunitas temporis casu proveniens. [עת eth מאבה taavah. Occasio, occasus. Gall. Occasion, opportunité. Ital. Occasione, opportunità. Germ. Ein anlas, gelegenheit. Belg. Een occasioen. Hisp. La ocasion o ocasion. Pol. Okazya, occazya. Vng. Alkalmatosag. Ang. Occasion, opportunitie.] Cæs. 1. de Bello. Occasio est pars temporis, habes in se aliquam rei dubiæ faciendi aut non faciendi opportunitatem. Idem 2. Offic. Tempus autem actionis opportunum Graci εὐκαιρίαν, Latini appellant occasionem. Hæc nascitur per humanum arbitrium agendi facultatem non impedientes, neque dormientes faciet fatum hujus occasionem. ¶ Accipitur aliquando Occasio pro copia, telle Budæo. Columella 1. 9. cap. 1. fabricatur ex robore, quercu, vel ilice nam olea rara est occasio. ¶ Dicimus Occasionem capere, Occasionem captare, Occasionem parere, Occasionem esse, Occasionem venire, Occasionem videre, Occasionem dare, Occasionem habere, Occasionem offerre, Occasionem nancisci, Occasionem tenere, aut remittere, quæ sunt contraria, Occasionem amittere, Occasionem præterire, Occasionem arripere. Exempla apud prolixos auctores sunt invenire facilia. ¶ Occasionem veteres Romani deam esse putaverunt, Græci deum, quem καιρὸν vocabant. Simulacrum occasionis ita fingebatur, ut pennata pedibus volubilibus uteretur, vertigine quadam velocissima se in orbem circumagens, priore capitis parte capillosa, posteriore glabra. Quo commento occasionis brevitatem & incertitudinem voluerint significare: quæ si quam primùm se offerat arripiatur, ita enim elabitur è manibus, nihilque morari remanet præter pœnitentiam, quæ perpetua Occasionis Enguri esse comes sit, ut quum Occasio effugerit, nobis maneat pœnitentia. De Occasionis effigie extat elegis Epigramma apud Ausonium, quod quoniam dignum visum est, quod non tantùm ibi legeretur, hic etiam adscripsimus:

Cujus opus? Phidiæ, qui signum Palladis, ejus,
Quisque fuerit, fecit scientia pectoris ejus.
Sum dea, quæ rara & paucis Occasio nota.
Quid rotulæ infidæ? Stare loco nequeo:
Quid calvaria habes? Volucris fum: Mercurius quæ
Fortunare solet, tardo ego quum volui.
Crine tegis faciem? Cognosci nolo. Sed hoc tu
Occipiti calvo es? Ne teneat fugitans.
Quæ tibi juncta comes? Pœnitentia. Dic quo quæ sis.
Sum Dea cui nomen nec Cicero ipse dedit.

Tt Sum

Sum dea quæ facta, non factique exigo pœnas:
Nempe ut pœniteat, hic Metanœa vicor.
Tu modò dic quid agas tecum. Siquandò volavi,
Hæc manet: hanc etiamnt quos ego prætervolo.
Tu quoque dum rogitas, dum persontando moraris,
Elapsam dices me tibi demanibus.

Occăsĭuncŭlă, æ, dimin. [Ἐπιφορά, ἐπιφορὰ κατηγορίας.] Gal. Petite accusation. Ital. Piccola accusatione. Germ. Ein kleiner aber ausgesuchter. Hisp. Pequeña acusacion. Pol. Przycinek. Vng. Alkalmatlanságtétek. Angl. A little accusation.] Plaut. in Trinum. Nam nihil aufero, nimis augure obrepsit mea occasiuncula.

Occādo, & Occīsus, vide Occido.

Occēdo, occēdis, occēssi, occēssum, ex Ob & Cedo, Occurro, obviam eo. [עלה בקשה קרה kanah. admonitum.] Gall. Aller au devant. Ital. Andare incontro. Germ. Entgegen gehen, entgegen gehen. Hisp. Andar ó contrarse á alcontrario. Pol. Zachodzić. Vng. Ellébe menyek. Ang. To meete with in the waye.] Plaut. in Asin. Ne tu hercle cũ magno malo mihi obviam occessiris. Idem: Quisquis obviam huic occesserit raro, vapulabit.

Occēpso, veteres pro Incepero posuerunt Plaut. in Amph. Ni ego illi puteo, si occepso, animam omnem intertraxero.

Occĭni, Arbores in Hircania convallibus sunt, similes ficis, ex quibus defluit mel, horis matutinis duabus. Plin. lib. 12. cap. 8.

Occīdo, dis, pen. prod. act. c. ex Ob & Cædo, significat quocũque modo interficio. [הרג הרג harag. קטל katal. הרס haras. Gall. Tuer, faire mourir, mettre à mort, occire. Ital. Occidere, ammazzare. Germ. Todten, umbringen. Belg. Doot ee. Hisp. Matar. Pol. Zabyam. Vng. Megölem. Ang. To kill, to slay.] Terent. in Andr. Si quicquam mentitus invenies, occidito. ¶ Aliquando significat cruciare, excruciare & animum alicui molestum esse Terent. in Adelph. Occidũt me quidem, dum nimis sanctas nuptias student facere. ¶ Quandoque est cædere, ferire, percutere. Terent. in Adelph. Cteliobomo pugeis misertum, & illam Psaltriam ulque occidit. Vbi Donatus: Occidit, vehementer cecidit. Vnde etiam Occisum possumus intelligere cæsum, quamvis interfectus non sit. Propriè tamen Occisus dicitur, qui est interceptus. Vbi Occisum, interemptũ accipere debemus. Sive gladio, sive fuste, vel alio telo vel manibus. si fortè strangulavit eum, vel calce petiit, vel capite, vel qualitercunque. ¶ Neque verò hominis solũ cæteræve animantis occidi dicimus, verumetiam plantæ: quæ licet non sentiant, tamen vivere dicuntur. ¶ Differunt quæ inter se Occisus & Necatus quod occisus vulnere. Necatur enim fraudatur: & veneno necatos, non occisos dicimus. ¶ Occisa res dicitur, desperata & perdita. Plaut. in Pseud. Occisa jam est hæc res, hæret hoc negotium. ¶ Vade & Occidiorem & Occidissimum veteres dixere. Idem in Cas. Occidissimus omnium qui vivunt.

Occīsĭo, onis, f. t. Interemptio, interfectio. [הרג הרג harag. קטל katal. Gal. Tuerie, occision. Ital. Occisione. Germ. Ein ertödtung, todtschlag. Hisp. La matanza. Pol. Zabicie. Vng. Megölés. Ang. A killing.] Plin. de Vitis Illatis. In insidias delapsi ad unam occisionem perierant. ¶ Occidione occidere, idem est quod usque ad internecionem delere. Cic. 14. Philip. Ejusque copias occisione occiderit suo exercitu ita incolumi, &c.

Occīdo, onis, f. t. Occisio, cædes, mors. [הרג הרג haregah. קטל katal. מכה makkah. Gall. Occision. Ital. Occisione. Germ. Zerschlagung. Hisp. La matanza. Pol. Zabicie, mord. Vng. Halál, vertatás. Ang. Slaughter or killing.] Colum. lib. 7. cap. 3. Sola cutis mentorum asperatur tactis caprini, quod infolium tantum valet, ut & blandiatur, ignemque sævitiam differens magis, quàm occidionem gregis prohibens. Corn. Tacit. lib. 12. Copiæ tum occidione occubuissent. Idem: Ac post multum vulnerum occidioni exemptus sunt. ¶ Occidione occidere: idem est quod ad internecionem delere. Liv. lib. 8. bel. Pun. Quum duo exercitus eorum propè occidione occisi essent, &c.

Occīdo, occidis, penul. corr. occidi, occasum: ex Ob & Cado, intereo, pereo, perdor. [אבד avad. שחת shahath. אבד abadah. Gall. Mourir. Ital. Morire. Germ. Sterben zu grund gehen. Belg. Ondergaen. Hisp. Morir. Pol. Gore, umieram. Vng. Meghalok. Ang. To die, to perishe.] Terentius in Eunuch. occidi, Neque virgo est aliquam, &c. ¶ Occidit ipes nostra, inquit Plautus in Rudente: id est, perit, amissa est, de spe decidimus. ¶ Accipitur aliquando Occido, pro obvenio unde Occasio. Neque tolùm de homine, cæteris quæ animantibus, verumetiam de herbis & de arboribus dicitur, quum tenebrescunt & evanescũt. Virg. Aeglog. & fallax herba veneni Occidet. ¶ Aliquando ponitur pro cado sive decresco. Plaut. in Rud. Et alia signa de cœlo ad terram occidunt: id est, cadunt. ¶ Hinc & Sol occidere dicitur, quia cadere videtur, dum mergitur quemadmodum contrariò Oriri dum videtur surgere. Lactantius hanc: Videbant fidentem curtas in occasum meantium: Solem atque Lunam in eundem partem semper occidere. ¶ Hujus compositum est Procido, unde occido. Plin. lib. 18: Quarto & alend. Mart. Canis occidit, sydus & per se vehemens, & cui præcedere Canicula necesse sit.

Occĭdens, participium. [אבד abedh. מערב maarabh.] Cic. Epistol. ad Sulpit. lib. 4: Profectò aliquid opis occidenti Reipub. tulisti mus. Idem: Occidens nomen, de quo supra.

Occĭdens, subst.ativum, pro terra, dicitur plaga, in qua Sol occidit. [מערב maarabh. Gall. Occident. Ital. Occidente, ponente. Germ. Der Abendgang. Hisp. El occidente. Pol. Zapad słońca. Vng. Nap nyugat. Ang. The west.] Quæ & Occidentalis plaga vocatur. Ventes, Zephyrus. Cic. 2. de Nat. deor. Qui has mobilitò veritas ab Oriente ad Occidentem volunt. Plin. lib. 2. cap. 67: A Gadibus columnisque Herculis, Hispaniæ & Galliarum circuitu rorus hodie navigatur Occidens: Septentrionalis verò Oceanus major ex parte navigatus est.

Occĭdentālis, occidentale, omn. t. Quod vergit ad Occidẽtem. [Ventus. Gall. Occidental. Ital. & Hisp. Occidentale. Germ. Des Abendgangs, gegen Abendgang gelegen. Pol. Na zachodzie. Vng. Nap nyugati. Angl. Of the west.] Plin. lib. 19. cap. 3: Ab Occasu tellurem & Occidentali latere Septentrionis.

Occĭdo, as, occasare, verbũ antiquũ ab Occasum, quod est supinum verbi Occido: idemque significat quod interco. Plaut. in Casin. Satin' propterte pereo ego, atque occido?

Occīdor, us, m. g. Interitus, & tam de homine, quam de rebus inanimatis dici solet. [אבד מות avad. אבדן abaddon. מות maveth. אבדן abaddon. מערב maarabh. Gal. Mort, occasion, ruine. Ital. Morte, occaso. Ger. Der untergang, abgang, verderbung, der Abergang. Bel. Ondergang. Hisp. Muerte ó occidente donde el sol se pone. Polon. Zgon, upadek, zachod. Vng. Halal, el nyugvás. Ang. Death, the west, the going down of the sunne, perdition.] Cic. 1. Acad. Ac post Latio nostri occasum. Idem 3. Catil. translatio: Totius urbis atque imperi occasus appropinquat. Et Virg. 2. Aen. Telior in occasa Troiæ nec tela nec ullas Vt vidisse viros Danaûm. ¶ Interdum dicitur Solis vespertina adversio, vel transitus ad inferias hemisphærium. Autor ad Herennũ lib. 3: Solis exortus, cursus, occasus vehementer admiratur, propterea quòd quotidie fiunt. ¶ Vsurpatur crebrò pro loco ubi sol occidit. Cic. 2. de Nat. deor. Ab ortu ad occasum spatiis immensis rabilibus commeans sydus.

Occĭdŭus, a, um. Occidentalis. Occasus. Claud. lib. 2. de Rapt. Proserpinæ: Solus Amazonio cinctus Scymphalidas arcu Aspicit, occiduo ducis ab orbe greges. ¶ Nonnunquam id quod occidit. Ovid. 1. Metam. Vesper & occiduo quæ litora lustrat ab ortu, Proxima sunt Zephyro. ¶ Atque occiduus pro mari Hesperio, apud eundem 1. Fastorum. Et Senectus occidua, 15. Metamorph.

Occĭdo, ĕre, Cõtundere. [כתת chathath. Gal. Frapper. Ital. Ferire. Germ. Zerschlagen. Hisp. Herir á mejor. Polon. Sciąć, wydrzeć, zgubić. Vng. Seregetni. Ang. To knock & smite in sunder.] Plaut. in Amphit. Qui mihi advenienti occidet os. Quidam tamen legunt Occidere, pro inclinare.

Occĭno, is, ere, vide Occano.

Occĭpio, pis, penul. corr. compositum est à Capio, quemadmodum Incipio, Concipio, Præcipio, & similia, significatque idem quod incipio. [החל hechil. התחיל. Gal. Commencer. Ital. Commincare. Germ. Anfahen anfahen. Hisp. Comenzar. Polon. Począwam. Vng. Elkezdem, kezdek. Ang. To begynne.] Cæsar lib. 1. ab Vibe: Agere porrò occepit. Terentius in Eunuc. Intelligimus, quæ me amare occeperat. Idem in Andr. Si quid narrare occœpi, continuò dari Tibi verba cẽses. ¶ Occipere aliquando pro intransitive dicitur pro, Occipere magistratũ. Liv. lib. 35: Creatur Marcellus qui extemplò magistratũ occiperet. Idem lib. 41: Collegam qui extemplò magistratum occiperet creavit.

Occĭpĭtĭum, pen. cor. hujus occipitis, n. t. ex Ob & Caput, Significat posteriorem capitis partem quæ fronti opponitur. [עורף hereph. Gal. Le derriere de la teste. Ita. Parte di dietro della testa. Ger. Der hinder theil des haupts. Hisp. El celadrio. Pol. Tył. Vng. Nyak szirt. Ang. The hinder part of the head.] Ausonius in Epigrammatum libro: Occipitio & Pœnitentiæ: sed heus tu Occipite es calvo. Ne teneare fugiens.

Occĭpĭtium, occipitii, n. t. Idem Plaut. in Aulul. Quæ in occipitio quoque se habet oculos pessimandi est, ita versuta, circumspectatrix: ut non sit eam facilè fallere. Fronti occipitio prior, proverbium agricolis celebratum adagium, atque laudari enigmatis ja clarum. Vide Erasmum in Chiliad.

Occlūdo, dis, Claudo, act. c. [סגר sagar. Gal. Enfermer, clorre & murer. Ita. Chiudere, serrare. Ger. Beschliessen. Hisp. Encerrar. Pol. Zawrzeć. Vng. Bezárom. Ang. To shute fast.] Plaut. in Aulul. occludes fores ambobus pessulis. Cic. 4. Acad. Quid me igitur Lucullo in invidia & aliquã in crimen vocas, & quidẽ ex seditiosis in quibus solet, asciscli tabernas jubes? ¶ Occludere linguã. Plautus Milite: Quippe, si ego vere loquier, cõsilio tuo, tibi Tuoque cõsilio occludunt linguã, & cõstringit manus: hoc est, impedit ne quid respõdere possis.

Occlūsĭlis, Aliquando participium, aliquando nomen. [סגר sagar.] Plaut. in Trinumo: Occlusilioremque habeant ſtatilo quem-

vlam: hoc eſt, magis occultam & obſcuram.

O'cco, as, vide Occo.

O'cciſſo, as, pen. corr. Compoſitum à Cubo, idem quod occumbo. [מות mot. שכב ſchachab. Græce. Gall. Mourir, abatir. Ital. Morire, cadere. Germ. Sterben, niederligen. Hiſp. Morir, caer. Pol. Umieram, gnuc. Vng. Meg halok. Ang. To die, to fall down.] Virg. 1. Aen. nec adhuc crudelibus occubat umbris.

O'cculco, as, atl. p. idem quod conculco. [דרך darach. κατατιτρώσκω. Gal. Fouler, enclaver. Ital. Calcare. Germ. Zutreten, zertreten. Hiſp. Hollar, conculcar, pisar. Pol. Depce. Vng. tapodam. Ang. To go upon and tread with the feet.] Cato de Re ruſt. cap. 49. Ita autument, ponito in lecobe, autan talico, operiuntque eo bene occultato.

O'cculo, peculi cum occului, occultum, act. 1. Abſcondo ſive abdo ex Ob & colo, o in u mutata: licet quidam à celo tamquam poſitū velint. [טמן ſaphan סתיר hebr. חבא hebdi, κρύβω, κρύπτω, κατακρύπτω, ἀποκρύπτω, ἐπικρύπτω. Gall. Cacher, mucer, musser. Ital. Celare, ascondere. Ger. Verbergen, verhelen. Hiſp. Esconder ó encubrir. Pol. Kryc. Vng. Titkolom, dugom. Ang. To hyde.] Virg. 2. Georg. Quod ſupereſt quacunq; premes vi ſulta progenies. Sparge lime pingui, & multa memor occulo terram. Ad Attic. 13. Appiani nec a non reſcio, ſed apparēri, nec occultari poſſunt. Idem 2. Tuſcul. an. Quæ caetera in urbibus moliebar eo cultu parietum umbris occultantur. Aether occultus Ter. Jovis, Ovid. 2. de ponto, Eurg. 8. Sylva occulti ferax. Idem 2. Faſtor. Jupiter occultum aërem nubibus. Idem 14 Metam. Virg. 12. Aeneid. quæ nube tegat, aut quo ſe occulat umbra.

O'cculſus, participium. Abſconſus, abditus [טמון מסתר צפון ſaphun, ſatir, ſatum. κεκρυμμένος, κρυπτός, ἀπόκρυφος. Gall. Caché, mucé, ſecret. Ital. Appiattato, occulto, ascoſo. Ger. Verborgen. Hiſp. Eſcondido, encubierto. Pol. Ukryty. Vng. Titkos, dugot. Ang. Hidde, kepe cloſe.] ¶ Quum autem in nomen tuum, idem eſt quod ſecretum κρυπτόν, vel ſecretum. Plaut. in Trinum. Eho occulto in rebus, quum te maximè carum voles. Cicer. ad Mar. lib. 11. Habeo multa occultiora, quæ ea verbis aſſequi poſſim. ¶ Ex occulto adverbii vi ponitur pro ſecreto. Phad. l. 3. cap. 42. Nam paſſinaca ſatis commodè ex occulto, tranſeuntes radios quod telum eſt eſi figens.

O'cculſē adverbiū, Clam & cautè. [סתרים ſatarim. Gall. Secrettement. Ital. Di ſegreto, nascostamente. Germ. Verborgentlich heimlich. Hiſpan. Eſcondidamente. Pol. skrycie, potaiemnie. Vng. Titkon, dugvan. Ang. Prively, craftely.] Cæſar 1. bel. Civil. Occultè ad explorandā loca proficiſcitur. Cicer. 1. de leg. Agra. Quæ ea aperte petebantur, ea nūc occultè cuncta oppugnatio. Idem 1. Officior. Removenda à nobis, ipſāque neceſſitudinis operam, ut quām occultissimè pareant.

O'cculſo, as, atl. p. Frequentativum eſt ab Occulo, is. Abſcondo, abdo. [טמן ſaphan סתיר hebr. חבא hebdi. Κρυπτάζω. Gal. Cacher, celer. Ital. Occultare, ascondere, celare. Germ. Emſig verbergen, verbalten. Hiſpan. Eſcondere ó encubrir. Pol. Kryc. Vng. Titkolom, titkolodom. Ang. To hyde.] Virg. 2. Aeneid. Jam ſi non ardens ſuperet Tyrus, atque ſedentem arcibus Cecropiis accultans ſpecta laceſſos. Cicer. 1. Officiorum: Quæ enim natura occultavit, eadem omnes quām maximè ſtudent, removentque ab oculis. Cæſar 2. bel. Civil. Quanto hæc diſſimulare & occultare, quām aperte nos oderint, ſentiebat.

O'cculſo, as, part. ipium. [טמר ſatar טמן ſaphan. κρύβω & κρύπτω. Gal. Celer, cacher. Ita. Appiattare, occultare, ascoſo. Germ. Etwas verbergen. Hiſp. eſcondido. Pol. Dobrze ſchronic. Vng. Elrejteni, jol titkolni. Ang. Hidden, kepe cloſe.] & Occultātē adverbium, occulte. κρύβδην, κρυφῆ. Cic. pro Dejot. Quid igitur & occultationis comitis, & celeritate tantus pontus, id tibi & nuper in calido, & ſervo, ut putabat fideli non credidit? Et hic Calep. ſalitur, occultās eam legendum eſſe.

O'cculſus, us, f. t. [סתר מחבא מחבה machbe חביון chebion. κρυφιότης, κρύπτη. Gal. Cachette, cachette. Ital. Nascondimento. Germ. Verbergung, verſtecknus. Hiſp. Eſcondedor. Pol. Zakrycie. Vng. Titoknak, rejtek. Ang. An hiding.] Cicer. de Finib. Quæ libido ſe non propiet, ac pro ſcelere aut occultatione propoſita, aut impunitate, aut licentia? Cæſar 6. bel. Gall. Cujus rei nulla eſt occultatio.

O'cculſātor, oris, m. t. [מסתיר טמון צפון מחבא ſaphan, ſatir, ſatum, machbe. κρυπτός, κρύπτης. Gall. Cacheur, recelleur. Ital. Occultatore. Germ. Ein Verberger. Ein Verſteckter. Hiſp. Eſcondedor. Pol. Zakrywca. Vng. Titkolo, titkolodo. Ang. Hedar, kepar.] Cic. pro Mil. Sultitiæ Tu hanc eximen primum ille ipſe latronum occultator & receptor locus.

O'ccumbo, is. Morior, mortem oppeto, ex Ob & Cubo, as, aut certè ab antiquo verbo Cumbo. [מות mot. שכב ſchachab. κοιμάω, κατακλίνω. Gal. Mourir. Ital. Morire. Germ. Bey ſeinen Vorfahren begraben ſeyn. Belg. Ontbeynen ſchoon. Hiſp. Morir. Pol. Umieram, gnic. Vng. Meghalok. Ang. To die.] Ovid. 3. de Arte amandi: Reſpice Phyllacidem, & quæ tot ades ille marito Fertur, & ante annos occubuiſſe ſuos. ¶ Occumbere morte. Cicer. Tuſc. Ve eſſet qui pro patria morte non dubitaret occumbere, Liv. 1. ab Vrbe. Quem quum vadentem, ad ſpeluncam, Cacus vi jubēre conatus eſſet; ejus clava, fide paſtorum negue ea invocans, morte occubuit. ¶ Pro eodem dicimus Occumbere mortem. Liv. 1. bel. Maced. Qui pugnantes mortem occubuiſſent. Suetan. in Auguſt. Voluntariam occubuiſſe mortem. Et Occumbere morti, Virg. 2. Aeneid. ſeu certe occumbere morti. ¶ Occumbere etiam de Sole & Bellis dicimus quum occidunt unde Occubitus ſyderum pro occaſu.

O'ccupo, as, pen. corr. act. p. ex Ob & Capio, invado, arripio, mihi vē hoc, vi detineo. [תפש tafas אחז achaz. κατέχω, κρατέω, ἐπικρατέω. Gall. Occuper, ſaiſir. Ital. Occupare, uſurpare. Ger. Einnehmen, verbieten. Hiſp. Occupar ó tomar de primero. Pol. Oſiadam, opanuie. Vng. Elfoglalom. Ang. To poſſeſſe, to take before an other.] Quintilianus Declamatione 13: Multa quō mihi dominus liberalitate tranſeunte occupationem, hoc venatio & aucupatio. Cicero de Amic. Tiberius Gracchus regnum occupare conatus eſt. ¶ Occupari ſæpè etiam accipitur pro derineri, ſeu cīctingi, κατέχεσθαι. Cic. offic. lib. 1: Ecce ea ſanctius defenda occupati jam & fuerūt. ¶ Occupatus abſ. ut rei apud Plin. lib. 26. ca. 2: Sedere nunquam in his ſcholis audivimus occupatū gratius erat. ¶ Occupatus in alio amore. Terent. in Andr. Occupare ſe ad aliquid, Plaut. Neque tu ad aliud occupes negotium, Plaut. in Pseudo. ¶ Interdum eſt locum tenere, ſeu vi capere. Liv. lib. 5: Non & ipſis veteribus urbem hanc accepi, non occupavi? eſt, non vi cepi.

¶ Aliquando ſignificat prævenire. Plaut. in Ruden. Occupas prælocui. Varro in Ephebo: Credem in hi plures dominos ſervi comedere, quām canes: quod ſi Adamon occupaſſet, & ipſe prius ſuos canes comediſſet. ¶ Aliquando eſt invenire. Plaut. in Menech. ſimplius eum hereo, Ni occupo aliquod mihi conſilium. ¶ Aliquando tenere, poſſidere, Plautus: Titus Feminiam optimam occupavit. ¶ Item aliquando quod exercere, ut occupare pecuniam: id eſt, exercere, & ut item non reliquere. Columella 3. cap. 8. de vitico loquens: Neve negotiatur tibi, pecuniamque dominicam ſuis animalibus aut aliis rebus occupet. Hinc occupare pecuniā, prolocare ſenori. Cic. pro Plac. Pecuniam adoleſcentulo grandi fœnore, fiducia tamen accepta occupavit. Idem Verr. 3: Graverra pecunias occupaverat apud populos & ſyngraphas fecerat. Hæc ex Hotomano.

O'ccupātus, a, um. Quod modò participium eſt, modò ex participii nomine admittens cōparationem. [תפש tafas אחז achaz. κατεχόμενος, κρατούμενος. Gall. Occupé, empeché, ſaiſi. Ital. Occupato, impedito. Germ. Einnehmig, mit geſchäfften beſchaffen. Hiſp. Occupado, tomado de primero, empachado. Pol. Zamulowany. Vng. Elfoglalatott. Ang. Let by poſſeſſe, occupied.] Cic. ad Att. l. b. 12. Non habeo quin occupatiſſimus ſiem. ¶ Occupatus & Otioſus contraria. Cic. 1. Tuſc. Vt dicupatti aliquid profuimus civibus noſtris, proſumus etiam, ſi poſſumus, otioſi. ¶ Dicimus cum dativo, Occupatus alicui rei. Plin. lib. 20.

O'ccupātivus agri, O. cui qui delectus à cæteris propriis, ab aliis occupatur. κατακεκτημένος χωρίου.

O'ccupātio, Fe. Negotium. [עסק isko עבד abad. κατοχή. Ger. Occupatiō. Ital. Occupatione. Ger. Einnehmung, beruff. Hiſp. Ocupacion. Pol. Sprawa, opanowanie. Vng. Foglalatsag. Ang. Occupation.] Cic. in Orat. In maximis occupationibus nūquam intermittis ſtudia doctrinæ. ¶ Eſt etiam occupatio, σχῆμα ῥητορικόν, apud Rhetores ſchema quoddam, quum aliquid nos tenere dicimus, & tamen taciturn intelligitur: quod ſi vel quum remorari eſſe putamus aut horiari, vel quum ſuſpicionem excitare majorem reticendo videmus. A Græcis παρασιώπησις vocatur. Quale eſt illud: Cogito me inuriatiore cauſam proferre, Nihil agis: non dicam, ſed ipſum tempus eam patefaciet. ¶ Præterea Occupatio fit præoccupatio, a quod ſchema dicitur, quū quæ dicta ab alio poterant, ea ipſi prævenire dicimur, in adverſarium noſtrum, ne nobis poſſint officiant, detorquēte. Dicta Occupatio, quaſi prævertio: nam occupare, ut ſuo loco diximus, inter cætera hoc eſt, prævenire.

O'ccurro, ris, occurri, occurſum, n. t. Obvius fio, obviam procedo. [קרה karah פגע pagah. ἀπαντάω. Gall. Rencontrer, aller au devant. Ital. Occorrere, andare all' incontro. Ger. Entgegen kommen, entgegen kommen. Belg. Tegenet gaen. Hiſpan. Encontrar, andar al encuentro. Pol. Na ſpotkanie chodzę. Vng. Elébe megek, vádbe találgatom. Ang. To meet with.] Iuven. Sat. 1: Occurrit matrona potens. Cic. pro Cluent. perraro fallacem. Sed ego occurram exſpectationi veſtræ: id cedo id eſt, ultrò anteverram. & prævenium. ¶ Quandoque occurrere, ponitur pro in mentem venire, ἐπιπροσθῆναι. Idem de Sene. Sed cui hæc quum dicenda ſint, aliquid vellem occurrere, tu occurrebas, ὑπέπιπτες. Theod. Et in hac ſignificatione poſſumus addere dativum aliquem, qualis eſt Animo, vel Menti, vel ſimilem. Cic. 2. Academ. Sed id, quod nobis in Tuſculano occurrit animo, quibus unquā omnino ager Lucullus bel. Pun. Sed occurrebat animis, quantos exercitus terreſtres, navales, quos ¶ Aliquando pro offerri, incidere ἐμπίπτειν, ut

apud Cicer. Occurrebat tibi oratio? id est, afferebat se. Colum. lib. 2. cap. 2. Occurrebant oculis corpuscula, tot etiam corpuscula. ¶ Quandoque pro obstare, sive obsistere, ἀντιτίθεσθαι. Persius: occurrent morbo.

O'ccursus, ūs, as. occurrere, m. q. ipse occurrendi actus. [מפגש Hebraïce מקרה casus, accidens. Gal. Rencontre, fortune. Ital. Incontro. Gall. Rencontre. Germ. Begegnung. Hisp. Encuentro. Pol. Zabiegnienie. Vng. Elejue vala menetel. Ang. A meeting, or chance.] Plin. lib. 8. cap. 30: Qui ne contactu occursu hebetetur, capitarum modo inclinatur.

O'ccurso, sas, frequentativ. Currendo obviam eo. [קדם Hebraïce מפגש, מלקראת. Gal. Rencontrer. Ital. Incontrare. Ger. Entgegen laufen. Hispan. Encontrar. Pol. Zabiegam. Vng. Futasa elő. Ang. To meet by running.] Virg. Aeglog. 9. Semper agendum Occurrasse capro (cornu ferit ille) caveto. ¶ Aliquando occurrere est in memoriam venire. Plaut. in Mil. Nam iram occurrisse mihi, haud memini: omnes possum. Plin. Epist. lib. 5: Occurrunt animo meo mortalitas, & mea scripta. ¶ Occurrere numinibus, est adorare, & sacrificiis placare, & prævenire numina, ne nobis noceant. Plin. in Panegyr. Atque inter hæc priusquam mente adire locus, & occurrere numinibus.

O'ccursātio, verbale, f. r. Diligens captatio honorum, quam gratiatis hominibus, aut populo occurrimus prius quam deferantur. ἀπάντησις. Cic. pro Planc: Facilis est ista occursatio, & blandicia popularis.

O'cellæ, ab oculis cognominati sunt hi oculi, ab exiguis oculis, qui videntur justo minores habere oculos.

O'cellatus, Ocellus, V. de Oculus.

Ochæma, Theod. Gazæ, modo Syrtis jam, modo cretacea, aliquando Cicercula folio ut Cicercula oblongo dicit, vel antiquis omnibus.

O'chra, Græca. Gal. De l'Ocbre. It. Ocra. Ger. Ogger oder bergrün. Hisp. Color de almagra quemado. Pol. Ochra. Vngar. Verhenö sinte sarga. Ang. Okerstone, yellow ruddle.] Genus est coloris lutei, qui fit ex ulta tunica in ollis novis lato circumlitis. Fann. lib. 35. cap. 6.

O'cimum per o notatum, n. [ωκιμον.] Gal. Herbe appellée Basilic. Ital. Basilico. Germ. Basilien kraut oder Pfefferkraut. Hisp. Albahaca o alfabega. Pol. Bazylek. Vng. Bazilikom. Angl. An herb called Bugle.] Dioscor. herba est hortensis pedalis altitudine furcu osa, caulibus teretibus, folio murali herbæ, dulci virore, odorisque fragrantissimi, quam recentiores Basilicum vocant: quo enim nomine quam recentiores Basilicum vocant: quo enim nomine utuntur vulgus. Dictum est nomen, ut putatur, à celeritate nascendi, quòd omnium eorum quæ in hortis nascuntur, celerrimè proveniat, dicti, à quo tota est remotum erumpat: unde etiam à nonnullis per y scribitur, eò quòd à dichone (Græca vox, decurvari putetur. Sed (ut suo loco docebimus) ocimum satagis quoddam genus est, ab ocimo omnino diversum. Sunt hæc nostra ætate viri non indocti, qui Ozimum per z, secundum contendant, dicimusque putant: à Græco verbo ὄζειν, quod est fragro: sit enim herba fragrantissimi odoris. Quæ opinio mihi primo arrideret, nisi reclamaret castigatissima quæque Plinii & Dioscoridis exemplaria, in quibus constantissimè pro hac herba Ocimum legimus per secundam consonantem.

O'cium, cii, n. Olive (quod studiis magis placere video.) Otium pert. propriè vacatio ab labore cujus contrarium est Negotium, [שבתון, שבתי, ἀνάπαυσις, ἡσυχία. Gall. Oysiveté, loisir. Ital. & Hisp. Ocio. Germ. Müssiggang, Ruh. Bel. Ledigheit. Pol. Próżnowanie. Vngar. Semyéh, vrjeg hazrik, vrjség. Angl. Rest or ease.] Colum. lib. 2. Sed quoniam tam otii quàm negotii rationem reddere ejus partis nostri consuesse rat, nos quoq; monendos esse agricolas existimamus, quæ teris, facere, quæ non facere deagricolas existimamus, quæ teris, facere, quæ non facere debeant. Autor ad Herennium in præfat. oper. Ubi negotiis fabuliarbus impeditis existimabimus, tum otio impeditare possumus, & adjicimus quod datum otii, inventus in philosophia consumere consuevimus, cum nos tamen. &c. ¶ Accipitur etiam Otium pro certa ratione aut via vitæ animi, vel corporis, & relaxatione à gravioribus & magis seriis negotiis. Hinc Otium literarum pro studio literarum, quòd hoc exercitationis genus tanquam oblectamentum potius videri debeat, quàm seria aliqua occupatio. Cicero: Quid dulcius est otio literato? id est, studio, & quieta diæta, negotio in otio. ¶ Accipitur etiam Otium pro tranquillitate, pace, quiete rerum. Cicero: Vereor ego vero, quum bello fugitivorum tota Italia arderet, C. Norbanus in summo otio fuisse dicatur. Famil. Epist. 28: Stante autem otio erit otium esse in curia.

O'ciōsus, vel potius otiosus. Vacans, cessans, liber à negotio, opere salutus. [σχολάζων, ἀργός. Gal. Oysif, oysive. Ital. & Hisp. Ocioso. Germ. Müssig, faul. Pol. Próżny, nierobny. Vng. Henyéh, vrjeg hazrik, munkatalan való. Angl. Idle, that reflects or consists of leisure.] Cicero oclaris Oratoribus: Quum inambularem in Xysto, essemque domi otiosus. Plinius Epist. 9: Satius est enim (ut Attilius noster eruditissimè simul & facetissimè dixit) otiosum esse quàm nihil agere. ¶ Dicitur & de animo, qui tunc otiosus est, quò tranquillus est, securus, & solicitudine vacuus. Terent. in Andria: Animo jam nunc otioso esse imperato id est, securo. Nam nisi securus est, nemo est otiosus, ut inquit Donatus. Dies otiosus, pro festo. Cic. ad Quint. Fratr. lib. 3: Id periisum his supplicationum otiosis diebus. Cic. de Senectute: Si verò habet aliquid tinquam paululum studii, atque doctrinæ, nihil est otiosa senectute jucundius. Idem 3. Offic. Dixerat solitum Scipionem accepimus, numquam se minus otiosum esse, quàm quum esset otiosus. ¶ Otiosa pecunia, dicitur à lucro cessante quæ in arca jacet, nullum suo domino fructum afferens: cujus tanquam è regione respondet, Occupata. Nam occupare pecuniam alicui, est fœnori apud eum collocare & quasi exercere, ne otio & mera langueat. Plin. lib. Epist. 10: Pecuniæ publicæ & exactæ sunt & exigentur, quæ vercorne otiosæ jaceant. Ulpian. etiam in l. 3. D. de constit. pecun. pecuniam appellat. Ex Hotomano.

O'ciōsē, adverb. Quod est cum otio. [ἡσύχως, ἀργῶς. Gal. Oysivement, sans diligence, sans soucy, negligemment, sans solicitude. Ital. Oziosamente, senza pensiero, negligentemente. Germ. Müssiglich, still, gemächlich, ungelegenheit, sorgenlos. Pol. Zrzejem czasu. Vng. Semvesen. Ang. Idlely, at leysure.] Terent. in Adelph. Otiosè nunc jamitidem hi conflite. ¶ Apud Cic. Otiosè ipsi fare, otiosè quærere aliquid, otiosè vivere.

O'cior, ātus, ōciari, d. p. in otio & quiete sum. [בטח Chald. שבית Schebitha מנח nach. נחת Gall. Se tenir sans, se reposer, se soulager. Ital. Ozeare, riposarsi. Ger. Müssig gehen, müssig stehen. Bel. Ledig gan. Hisp. Estar ocioso, holgar. Pol. Próżnuie. Vng. Henyélek, vrjeg hazrik. Angl. To bestir, take rest.] Cujus contrarium est Negotior. Cic. lib. 3. Offic. C. Canninius Eques Romanus, otiosè jacentes, & satis hesternos, quam se Syracusas otiandi, non negotiandi causa contulisset, dictabat se hortulos aliquos emere velle.

Otius, ctius, antitheton Tardius. Cicer. de Somn. Otius faciet, Vide Ocyus.

Ocneros. Rubicus apud Dioscor. lib. 4. cap. 174.

O'cquiniſco, [בכה Arab. השתחוה ἡσυχάζω, Gal. Incliner. Ital. Inchinarsi. Germ. Sich neigen oder biegen. Hisp. Inclinarse. Pol. Skłaniam się. Vng. Lehajtom. Ang. To incline.] Inclino, (inquit Nonius) Pomponius in Pictore: Nisi nunc aliquis subitò obviam occurrit mihi, qui ocquiniscat, quò compingam tentorium in rectum locum.

O'crĕa, æ. f. q. Muliaris calceamenti genus est ex ære, ad obtegendas tibias accommodatum, quo olim utebantur tantum duarum primarum Cadium milites: reliqui enim caligis tibias muniebant. [מגפיים מגפים, מגפה, מגף Gall. Botines, botte, grevieres, greve de cuisse. Ital. Gambiere. Germ. Eiserne stiefel um welche in der schlacht gestritten wurde. Bein schienen. Belg. Een yserse. Hisp. Grevas como botas o calçares. Pol. Zbroia, item, Nakolanki, ochrzye. Vng. Sylcrem. Ang. A kinde of wrigge hosen.] Appulerius illic galea caput, ille ocreis tibias involvit. Varro ocreâ dictum ait, quòd eo pannis tibias obvolvunt. Festus tamen ab antiquo vocabulo ocreas dictas esse putat: quòd in modum ocreæ ima crura circumdata essent.

O'crĕātus, a, um. Qui ocreis calceatus incedit. [ποδήρης. Gal. Botté, armé de botines. Ital. Imbrodato, armato le gambe. Germ. Mit eisern stifflen angethan. Hisp. Calçado de botas. Pol. Włożone ochrzye. Vng. Sylcrevel. Ang. That hat boots or harnessed legs.] Plin. lib. 19. cap. 2: Ac reliquos usus laboriose excudit ocreatis cruribus, manicisque cubitalibus, convolutum ossea lignea ve ornamentis.

Ocris, antiqua vox, quæ montem confragosum significat, ut apud Livium Andronicum: Sed qui sunt qui ascendunt Alcum Ocrim? Celsosque ocres, avaque petrina, & mare magnum. Festus.

O'ctangŭlus. Vide OCTO.

O'cto, [שמונה Chaldæ. שמנה, Gal. Huit. Ital. Otto. Ger. Acht. Hisp. Ocho. Pol. Osm. Vng. Nyolcz. Ang. Eight.] Nomen numerale, adjectivum indeclinabile. Virg. 3. Georg.: pedes tempore octo protentus in octo.

O'ctĀs, adverb. [Octies. Gall. Huit fois. Ital. Otto volte. Germ. Acht mal. Hisp. Ocho veces. Pol. Osm razem. Vn. Nyolczor. Ang. Eight times.] Colum. lib. 8. cap. 8: Nam & octies annos pullos educat. De columbis.

O'ctāvus, a, um. [שמיני Chaldæ. שמנה, Gal. Huitiesme. Ital. Ottauo. Germ. Der achte. Hisp. Cosa octaua es orden. Pol. Osmy. Vng. Nadzadik. Ang. The eight.] Horat. in Epist. 7: Strenuus, & fortis, causis quæ Philippus agendis Clarus, ab officiis octavam vexiter horam. Dum redit, &c.

O'ctāvum Tantum adverbium quando tanquam adverbium pro octies. Liv. 6. ab Vrbe: Nam Præter Sextium, Licinium que Latores legum jam octavum Tribunos plebis refectos. ¶ Sic Octavum Consulem dicimus, qui octavum gerit consulatum. ¶ Octavo autem tantulem, qui octavo anno ab exactis regibus, insti-

tusque

tisque Consulibus, fuit Consul. Vide Aulum Gellium in noct. Attic.

Octingentī, æ, a. Cicer. 4. Acad. Mille & octingenta stadia, &c. [Ἑξακόσιοι.] Gall. Huit cens. Ital. Ottocento. Ger. Achthundert. Hisp. Ochocientos. Pol. Osiemset. Vng. Nyolcz szaz. Angl. Eight hundred.]

Octingēnārius, a, um. Quod ex octingentorum numero constatur. Octingenarius grex, qui octingentas habet pecudes. [Ἑξακοσιόβοτος.] Gall. De huit cens. Ital. De ottocento. German. Das achthundert begreifft. Hisp. De ochocientos. Polon. Osiemsetny. Vng. Nyolczszazados. Angl. Of eight hundred.] Varro de Re rust. cap. 10. Septingenarii enim mei (greges) ut opinor, octingenarios habuisti.

Octingentēsimus, a, um [Ἑξακοσιοστός.] Gall. Huitcentiesme. Ital. Ottocentesimo. Germ. Der achthundertste. Hisp. Vn de ochocientos. Polon. Osiemsetny. Vng. Nyolczszazadik. Angl. The eight hundredth.] Pol. Osiemset. Vng. Nyolczszazadik. Angl. The eight hundredth.] Vsimus ex octingentis, vel unus ex numero octingentesimo. Cicer. de Senect. Deinde qui minus gravis esset is senectus, si octingentesimum annum ageret, quàm octogesimum?

Octogintā, adject. & שמנים, Shemonim. [Ὀγδοήκοντα.] Gall. Octante. Ital. Ottanta. Ger. Neūtig. Hisp. Ochenta. Pol. Osiedziesiąt. Vng. Nyolczuan. Ang. Eighty.] Cic. de Senect. Argantonius quidam Gadibus qui octoginta regnavit annos, centum viginti vixit.

Octogēnus, adjectivum. [שמנים, Shemonim. Ὀγδοηκοντούτης.] Gall. Octogenaire. Ital. De ottanta. Ger. Achtzig. Hisp. Ochenta de ochenta. Pol. De osiemdziesiąt. Vng. Nyolczuan. Ang. Threescore eight.] Plinius lib. 9. cap. 5: Torpedo octogenos fœcundos habens invenitur: id est, octoginta.

Octogēsimus, a, um. [שמנים, Shemonim. Ὀγδοηκοστός.] Gall. Octantiesme. Ital. Ottantesimo. Ger. Der achtzigst. Hisp. Ochenta en ordē. Pol. Osiedziesiąty. Vng. Nyolczuanadik. Ang. The eightieth.] Plinius lib. 11. cap. 37. Dentes hominum novissimi, qui genuini vocātur, circiter vicesimum annum gignuntur, multis & octogesimo.

Octogĭes, adverb. [Ὀγδοηκοντάκις.] Gall. Quatre vingts fois. Ital. Ottanta volte. Germ. Achtzigmal. Hisp. Ochenta veces. Pol. Osiedziesiąt razy. Vng. Nyolczuanszor. Ang. Eighty times.] Cicero Philippic. Nonne fatebimini centies & octogies, quod quasi valenti nomine, in venditione tuæ capitis adscripsas, ex ærario tibi attributum, Romæ in quæstu relocasti?

Octonārius, a, um. Propriè dicitur versus numerus, quamvis etiam accipiatur pro Octo. [Ὀκταμερής.] Gall. Huit. Ital. Otto. Ger. Acht. Hisp. Ocho. Pol. Osm. Vng. Nyolcz, nyolcznak. Ang. Eight.] Hisp. Ocho. Pol. Osm. Vng. Nyolcz, nyolcznak. Ang. Eight.] Varro: Nam cave ut omnes porcos parvulos primo possint, incremento facto, à penis dimidia pars removeri debet. Plin. lib. 8. cap. 50: Octonis mensibus ferunt partus: id citò, octo mensibus.

Octōjŭgis, pen. corr. Octo habens juga. [Ὀκτάζυγος.] Gal. Acouplé huit chevaux ensemble, huit à une traude. Ital. Otto de una tirata & vnito insieme. Germ. Acht mit einem Zug vereinbart. Hisp. Ocho ayuntados juntamente. Pol. Osm ciągnących społu. Vng. Nyolcz szamra. Ang. Eight in one couple or traude.] Liv. lib. 5. ab Vrbe: Antea tria loca cum contentione summa patrios ab Vrbe: Antea tria loca cum contentione summa patrios explere colitos nunc jam octojuges ad imperia obeunda ire.

Octāngŭlus, Res vel figura dicitur, octo angulos habens. [Ὀκτάγωνος.]

Octōpēs, penult. corr. hujus octipedis, quod octo habet pedes. [Ὀκτάπους.] Gall. De huit pies. Ital. De otto piedi. Germ. Achtfüssig. Hisp. De ocho pies. Polon. Osmionog. Vng. Nyolcz labu. Ang. Of eight feet.] Ita ab Ovidio lib. 1. Fastor. hoc epitheton Cancro cœlesti figuratum: Octipedis frustra quærentur brachia Cancri.

Octōplus, pen. cor. adject. [Ὀκταπλάσιος.] Gal. Huit fois autant double. Ital. Otto tanto. Germ. Achtfeltig. Hispan. Cosa de ocho doblez. Polon. Osmerakie. Vngar. Nyolczoros. Ang. Eightfold.] Cic. 6. Ver. Dicit enim se tertiam Decumanam, si plura sufficient quàm debuimus, in octoplum judicium daturum esse.

Octōplicātus, a, um pro prod. [Ὀκταπλασιασθείς.] Liv. 4. ab Vrbe: Octoplicatoque census æratum fecerunt.

Octōplex, Numi species ad valorem octo assium. [Ὀκταπλοῦς νόμισμα.] Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Quanti emptus parvo, quanti ergo octoplicibus.

Octŏbĕr, bris, Mensis dictus est, quòd octavum locum teneat à Martio, qui primus in cunctis anni mensis erat. [Ὀκτώβριος.] Gall. Octobre. Ital. Ottobre. Germ. Der Weinmonat. Hisp. Mes de Octubre. Pol. Październik. Vng. Szent Andrashauo. Ang. The month of October.]

Octōnārĭus. [Vng. Nyolczolczok ni.] Lampridius in Alexandro Severo: Cùm fuisset octonarius libra, ad duos unaquæque uncias quæque carnis libra redigeretur.

Octophŏrum, i, penult. corr. n. Lectica dicitur, quæ ab octo servis gestatur. Sicut Hexaphorum, quæ à sex servis gestatur. Suet. de Calig. Interdum adeò superbi & deliciis fœminæ cōsuevit. Suet. de Calig. Interdum adeò superbi & deliciatè incessit, ut octophoro veheretur. Mart. lib. 6. Octophoro sanus portatur Ayite Philippus id est, octo servis in lectica.

Octŭlus, i, m. f. Dictus est ab occulendo, quòd ejus orum tegumentis occultatur. Latent enim oculi sub ciliis, & genis. [Ὄψις, ὀφθαλμός, κόρη.] Gall. Oeil. Ital. Occhio. German. Das Aug. Belg. Een Oogh. Hisp. Ojo. Polon. Oko. Vngar. Szem. Ang. The eye.] Lactant. lib. de Opif. Dei: Igitur oculi munitores ab injuria ciliorū tegumin bus occulunt: unde oculos dictos Varro ait placet. Sunt autem oculi pars corporis pretiosissima, in quibus (ut Albertus Magnus inquit) maxima indicia amoris & odii existunt. Sūt enim veri cordis nuntii, in quibus animus inhabitat. Terentius in Adelphis: etiame pater Omnes oderint ni magis te quàm oculos meos amo meos. Cic. 2. de Nat. deor. Nam & oculi tanquam speculatores altissimum locum obtinent, ex quo plurima conspicientes fungantur suo munere. Plaut. in Truculento: quem ego quia sit homo nescio, Neq; oculis ante hunc diem unquam vidi. Virgil. 8. Aen.: atque oculos per singula volvit. ¶ Accipimus etiam Oculos pro notis, seu maculis rotundis, quales videmus in pardorum pellibus, & caudis pavonum. Plinius lib. 8. cap. 17. Pantheris in cauda dico breves maculatum oculi. ¶ Per translationem posuit Cicero in Lachet. Nec vedè illum in lucem modo, atque in oculis magnus: sed multò domique præstantior. Magnus in oculis & luce id est, coram hominibus. ¶ Dicuntur etiam oculi in arborum surculis, unde germinant. Cato de Re rust. cap. 6: Ibi oculos arundinis pedes ternos alibi ab alio serunto. ¶ Habet poeticè hanc nomen varios, eosque elegantes in oratione usos. Dicimus enim Adjicere oculos rei alicui, pro eo quod est, rei alicujus cupidiate teneri. Cic. 4. Verr. Partim plane videbant adjectum esse oculum hæreditati. ¶ Capere rationem oculis apud Plautum, est rem aliquā vitæ æstimare. Plautus in Pseud. Ego oculis rationem capio. ¶ Habere alicujus oculos in fusos, est videre quid illi velit, aut imperet. ¶ In oculis aliquid habere, est admodum valde, tempestique intentum esse, ut interpretatur Budæus, temperi quid observare. ¶ Oculi meritò vulnus dicuntur habuisse dicentur, à quo contuendo non averentur. ¶ Oculum exculpere, idem quod emere. ¶ Oculi aliquot dolere dicuntur, quoties aliquid videt quod videre molestum est. ¶ Intendere oculos, est fixis oculis aliquid intueri, & oculos immobiles tenere. ¶ Oculos aliquorum tenere, est in contemptionem sui adducere. ¶ Oculos tollere per translationem, est lætari, recreari, & delectari ut lætos animo de re aliqua, quæ cupidè expetatur. Cicer. ad Trebonium Epistola mea, si vera nuntiata, debebit te obligare quamdiu hanc tamen epistolam quam Acastus attulit, oculos paululum sustulerunt. ¶ Ab oculis Plaut. Duo more fœminæ vir supestlarivam Oculissimas pro charissimus. Salve, valumin' oculum oculissimum! ¶ Oculo captus. Cæcus dicitur: ἄνωθεν, παρὰ τὸ ἀνω ὄψεις. Cicer. 6 Verr. Timarchus oculis quidem captus in hanc fraudem tam scelerate decidit.

Oc'ŭlo, divinum. [Ὀφθαλμίδιον.] Gall. Oeillet, petit œil. Ital. Occhietto. Ger. Ein Eugkin. Hisp. Pequeño ojo. Pol. Oczko. Vng. Szemecske. Ang. A little eye.] Catullus de Acme: Et dulcis puer ebrios ocellos. ¶ Ocellus meus, apud Plautum Aul. blanditiatis vox est: Di (inquit) mens ocellus, mea rosa.

Oc'ellātus, a, um, Qui ocellos habet: id est, cavernulas quasdam. [Πανόμματος.] Gal. Qui a plusieurs petits yeux. Ital. Che ha molti occhi. Germ. Engleckig. Hisp. Lleno de muchos ojos. Pol. Wyedlichowy. Vng. Szemes. Angl. That hath many eyes.] Hinc Suetonius, Ocellatas nuces à sicilibus esse dictas, multis furamentis distinctas.

Oc'ellātæ, arum, Sueton. in Aug. Solitum esse cum pueris minutis ludere ocellatis, nucibusque. De ocellatis diversa Grammatici sentiunt, & ut in cæteris emendatione communi utuntur, ac modò Castellatis, modò Ocellis, modò Ocellatis vel Oculatis reponunt. Sed Ocellatis Turneb. probat: eoque verbo veniunt avellanæ maculatæ: genera, quæ ocellatorum quādam præ se speciem & similitudinem ferunt. Hanc vocem, mutuo sumptā à Varrone Tranquillus, ut existimo. Nam Varro, auctore Nonio, scripserat in Mare pote: Altera exarat partem librum ocellatorum: altera virum fœmellum margaritarum.

Oc'ellātus, a, um, Plenus ocellis, ocellatus. [Πανόμματος, πολυόμματος.] Gal. Plein d'yeux. Ital. Occhiuto, pieno d'occhi. Germ. Voll augen. Hisp. Lleno de ojos. Pol. Gałkowy. Vng. Szemes. Ang. Full of eyes.] Plautus in Aul. Quos si Argus foret, qui totus oculeus fuit. Quem quondam Jovi Junoni custodē additum, Is nunquam fuit. Quem quondam Jovi Junoni custodē additum, Is nunquam fuit. Quem quondam Jovi Junoni custodē additum, Is nunquam servet. ¶ Per translationem ponitur pro perspicaci: quasi qui totus ex oculis cōstet. Apulejus: Perspicacionem ipso Lynceo, vel Argo, & oculeum totum.

Oc'ŭlārds, a, um, Qui multos habet oculos, vel qui acutè videt. [Πανόμματος, πολυόμματος, ὀφθαλμώδης.] Gal. Plein d'yeux, qui a beaux yeux. Ita. Occhiuto. Ger. Voll augen, scharffsichtig. Belg. Ooghich. Hisp. Lleno de ojos. Pol. Oczkowaty, pełen oczu. Vng. Szemes. Ang. That hath many eyes, quicke of sight.] Plaut. in Truc. Plures est oculatus testis unus, quā auriti decem id est, qui presens fuerit, videritque. ¶ Plin. Oculatissimā locū appellat conspicuū, lib. 34. c. 6. in qua

In qua legatione interfecto, Senatus Bastum poni justit quàm velocissimo loco in Rostris. Quid si luculentissimo levi immutatione legas? ¶ Ocularium dixit vocat Plautus in Pseudolum præsentem, quo scilicet certatim videmus pecuniam nobis annumerari: cui opponit Cæcam libellum, quæ ibi numerantur præsentis pecuniæ. Tute (inquit) die cæca olivum: ibi vendita oculata die.

Ocellus, oni. Is in visibus pro gemmarum [varietatum] denotatione Plin. lib. 37. cap. 21: Sunt qui jugo condat porrecto ordine, quem canterium appellant: melior quo est vino, quando sibi obumbrat, nec facile sole coquitur, & asperum magis sentit, & celeritatem admittit. Pampinationi quoque & oculationi, omnique operi sedilior.

Oculitus, per contemptum. Sæpe Medullitus, Animitus, in modum oculi. [Κατὰ κόρην, ὡς τὸν κόρην τῆς ὄψεως.] Gall. De prime fond de yeux, comme ses propres yeux. Ital. Come gli occhi nella testa. Germ. Als ihre eigne augen. Hisp. Como los ojos. Pol. Jako swe oczy. Vng. Ember szemeinek. Ang. Even as their own eyes.] Qui amant aliquem meam oculitus.

Oculo, as, avi, p. Illustro, vel illumino, & quasi ex cæco oculatum facio. [עיר] Caligini עמעים hebetem suggerere. Gall. Illuminer, éclairer. Ital. Illuminare, chiarare. Germ. Zu einer sehen, erleuchten. Hisp. Alumbrar, clarificar. Pol. Oświecam, wiedzieć daie. Vng. Szemeimre vetem. Ang. To make light.] Tertull. in Apologet. Sed quia jam expositos & ipsa urbanitate cæcos, in agnitionem veritatis oculavit. Sed hoc vix credidit non apud veteres invenit. Nequeunt oculata participium est a verbo Oculo, sed potius nomen. Licet Masticatus & Tonicatus.

Ocymum, pen. corr. n. [Βασιλικὸν.] Gal. Le basilic ou herbe royale. Ital. Herba regale. Germ. Basilien kraut, ja dem Fürsten gemäß. Hisp. Albahaca real. Pol. Krol[illegible] ziele. Vng. Kiralyi magvaban. Ang. A minister of princes, or royal herbe.] Farago est diversarum herbarum, vel leguminum, ad hominum pabulum facta, quæ cæsa alvo bobus cibi erat injiciendo. Fabæ modios decem, vicies duos, tandemque & ervilias, ingerere animo nitebatur, nec ervum admittebat etiam avena Græce, cui non cacozemos. Ducibus nomen ab Axe, quod signi erat Veloces, vel propter celeritatem nascendi, vel quod bobus alvum ciet, quæ propter etiam ita datur, ut pingescant. Autor est Varro lib. 2. de Re rust. cap. 5. Vide de hoc plura in Annotat. Hermol. Barbari in Dioscorid. lib. 2. cap. 158.

Ocyus, com. i. [Ἀκύτερος, ἀκύτερον.] Gall. Plus soudain, plus leger, plus viste. Ital. Più veloce. Germ. Schneller. Hisp. Mas ligero. Polon. Prędzy chodzi. Vng. Gyorsob. Ang. More swift, more nimble, or light.] & Ocyissimus, a, um, Græca quibus tanquam Latinis utimur, pro Celerior, celerrimus: sic a positivo Græco ἀκὺς, quo Latini carent. Plin. lib. 2. cap. 8: Mercurii stydos ulterior circulo fertur, novem diebus occyor ambitu, modo ante Solis exortum, modò post occasum splendens. Idem lib. 18. cap. 31. Quidam breviate radicum fenestrare celerius arborem parant, quod evangelium fici, quarum radices longissimæ, & senectas occyssima est.

Ocyus, & Ocyssimè, adverbia. [Ταχύτερον, ταχέως, ἀκέως, τάχιστα.] Gall. Plus soudainement, plus legerement. Ital. Molto presto. Germ. Schneller quam schnellstens. Hisp. Mas ligeramente. Pol. Prędzy wdzok. Vng. Gyorsob. Ang. sooner, quickelier.] Quamquam & Ocyus dicatur pro Cyclo, & perquàm promptè. Terent. in Andr. Exanus ergo ad eam ocyus. Idem in Heauton. & ut, id quod cupis Quàm ocyssimè redes.

O ante D.

O. Invenis antiquorum ordo. O. D. M. opera domus mutuis.

O dĕum, pen. prod. [Φεῦ.] Gal. Las d'porté aux differens ou mauvais pour comme. Ital. Lasso disgratia nella mia è comune. Germ. Ein gesanghan Jeder ein gemach im Hause, ein weichen man jagetvat nicht. Hisp. Lagrimas ciertas. Pol. Niestety, wdowa siemie[illegible]owe nagrobie. Vng. Ekesseg ekes. Ang. Alas, a sharp appetite for sharper armour fails.] Locus est in ædibus earum cellarum, ἀπὸ τοῦ ὀδεῖν: hæc est, à cantu dictus. Cic. ad Attic. 4: Monumentum hoc quod tu tollere laudabas solebas, ut deam invaremus, & ossa ad atrium Libertatis explicaremus, contemplationis testem non sevocatis. Vide Cal. lib. 18. cap. 12. Vitr. lib. 5. cap. 9: Pericles Athenienses inter cætera opera quæ Atticis extruxit fecit & odeum, in quo certamina musica ipse librabatur: quod multis fecibus & columnis exornatum fuit. Hujus rei prodiderunt.

Ode, es sive Odia, odæ, f. p. [Ὠδὴ.] Græce. Germ. Ein lied oder Gesang jemandes. Latinè dictum unde enam Horatius carmina sua Odas appellavit.

O dixêre, veteres pro Olfacere dixerunt, teste Festo.

O dum odĭi, odisti, verbum defectivum est Priscianus inquit, nec præsens, neque futurum, neq; participium habet. Sed tam præteritis quam præterii temporis significationem retinet. [שנא] sonat. Odi, invideo, æmulor. Gall. Ayant en haine, haur. Ital. Haver in odio. Germ. Hassen. Hisp. Aborrecer. Polon. Nienawidzę. Vng. Gyulölöm. Ang. To hate, or dislike.] Significat enim Odi, odio habeo & habui. Cic. de Amicit. Alterum propter crudelitatem semper æquè civitas oderit. Idē: Apertè odisse magis ingenui est quam fronte occultare sententiam. Horat. 1. Epist. 19. Odisunt hilarem tristes, tristemque jocosi. Sedatum celeres, agilem gnavumque segnes. Si: Potores, bibuli media de nocte Falerni. Oderunt porrecta negligentem pocula, quamvis Nocturnos jubeas tergere humore vapores. Ovid. 2. de Arte: amare oditque pares. ¶ Sine participium præterii Odius: & composita Exodius & Perodius, & Osus verbale: de quibus suis locis.

O'dium, n. Diu inveteratæ. [שנאה sonat. odium, invidia, æmulatio. Gall. Haine, rancune. Ital. Odio. Ger. Haß. Belg. Haet. Hisp. Ira envejecida, odio, aborrecimiento. Pol. Nienawiść. Vng. Gyulölség. Ang. Hatred or displeasure.] Hactenus ut naturæ pro impertinaci quadam albedine, sic vitia, fallacia, perfidia, scelera. Plautus in Asinar. Jam ne me abegerit suo odio. Terent. in Eunuch. Ubi cum satietas hominum, aut copia quædam odium ceperat. Odium mitigatur, depositur, componitur, sedatur. Cic. ad Quir. post reditum: Odia vel precibus mitigari potuerunt, vel temporibus reipub. communique utilitate deponi, vel offendendi difficultate teneri, vel veritatis secari. Idem in Orat. pro quo odii. Aliquid si tamen meum animum odium vertat, ne quo ego aut tu abundè quo alius me certe prosequitur. Terent. Nam neque diligentem, neque odium ullum diu sentio, in quo negligentia ea pro injuria non reputatur, quam propinqua familiaritas qui neglegit.

O'sus, a, um. [שנוא sonat שנא odio habens.] Gall. Qui a haye. Ital. Che ha odio. Germ. Der da haßt. Hisp. Aborrecedor. Pol. Ten kto nienawidzi. Vng. Gyülölö. Ang. That hateth or dislikes.] Atq; ita ὀδοποιὰ, Exodus & Perodus positivum fuit ex nomine participio præterii significationem usurpante positi. Hanc autem activam significationem, ex gente Accia vetat Festus, Osa sum, præteritum esse putat a verbo Odio: quod tamen ut non admodum probo, potiùs à defectivo Odi deductum putarim. Plautus in Amphitr. Invidos semper osi sum obtrectatores fit, usus.

O'sor, Cicero in Lælio: Negabat ullam vocem inimicorum amicitiæ potuisse experiri, quin eius qui diffideret amori oporteret, ut aliquando esset osorius.

O'sor, n. t. [שנאה sonat odium, invidia, æmulatio.] Gall. Qui hait, qui porte haine. Ita. Che odia, odio. Ger. Ein haßer. Hisp. Aborrecedor. Pol. Nienawiść. Vng. Gyülölség. Ang. Hatred or displeasure.] Plautus in Asin. Madidum, mihi ait, lenticulam atque olorem exossatum dedi, quod uxorem suam. ¶ Sciendū quod in olus dicta quædam copiam aut sedimen: quemadmodum apud Græcos desinentia in ωρ significant, ut Animosum, Nervosum, Sanguinosum. Aquosum: quod copiam saporum, nitrorum, ingenii & animi habet. Vinosus, Libidinosus, Mulierosus, Scortatus, Sacchatus, qui amat vinum, libidines, mulieres, scortationes, saccharum. Quæcam ratione, ut Studiosus, Stomachosus, Communes. Quæcam ratione, ut Studiosus, Stomachosus, Communes. Quæcam ratione, ut Studiosus, Stomachosus, Communes

Odœporicon, vide Hudœporicon, prima vocali aspirata.

O'dontagrā, æ, ὀδοντάγρα, Instrumentum est chirurgicum dentibus evellendis accommodatum.

O'dontotrimmă, ὀδοντότριμμα, A' Græcis dicitur dētifricium: hoc est, medicamentum quo dentes fricantur, ut albescant, ὑπὲρ τῶ ἐρίζειν τοὺς ὀδόντας.

O'dŏr, odŏris, m. t. N. Is aliud est quàm infectus aër, interprete Plin. lib. 9. c. 7. [הֵרַח rēach. ὀσμή. Gal. Odeur, fleurant. Ita. Odore Ger. Geschmack, ist ein gerücht. Bel. Reuk. Hisp. Olor. Pol. Zapach, woniа. Vng. Szagh. Ang. A sauour, smell, or sent.] Dictus ab odor qualibuscunque, unius commutatione. Dicitur & Odos, pro odor, ficus Honos. Lepos. Flaut. in Capt. Quorum odos fuobus dicabo omnes abigit in forum. Idem in Menæch. Ecquid de odore podis, si quid fortè offeceris, Facere conjecturam? Virgil. 3. Aeneid. Contactuque omnia fœdant Immundo: tum vox tetrum dira ruit odorem. Ovid. 2. Metam. Vt tamen tagrarus ingrata dira rubet odorem. ¶ Per translationem quandoque ponitur pro indicio, recte Budæo, ut Odor Dictaturæ. Cic. ad Attic. lib. 4. Res fuit ad interregnum, & est nonnullis odor Dictaturæ. ¶ Odores & aromata pro eodem accepit Colum. lib. 12. cap. 44. Quod si nonnulla, ut præcipimus, permiscueris, jubilæt aromata & adorentur. Et paulò pòst: Ad prædictum autem modum mulli adjiciebant odores, nardi folium, iris illyrica, &c.

O'dōrātŭs, a, um, pen. prod. Quod ex se odorem mittit. [ὀσμηρός, εὐῶδης. Gal. Qui flaire bon, qui rend bonne odeur. Ital. Che ha buona odore. Ger. Geschmackt, geschmackreich, wolgeschmackt. Hisp. Cosa de buen olor. Pol. Pachnący woniey, pachnotny, woni. Vn. Szagos. Ang. That hath a sweet sauour.] Stat. 6. Theb. & odoro vulnere rapto Scrutatur. Ovid. 9. Metamor. Naiades hoc potus, & odoro flore sepulcrum Sacrarunt: divesque meo bona copia nomen est. ¶ Aliquando activè pro fragrante & eo qui odoratur. Virgil. lib. 4. Aeneid. & odora canum vis.

O'dōro, as, pen. prod. Odoratum facio. [ὀδωδὰς ποιῶ, εὐωδιάζω. Gal. Donner bon odeur à quelque chose, le faire sentir bon. Ital. Profumare. Germ. Ein guten geschmack oder geruch machen. Hisp. Hazer buen olor, perfumar. Pol. Pachnidło z czym, co sprawuię. Vng. Szaglam. Ang. To make a thing sweet and sauourie, sent.] Colum. lib. 9. ca. 4. Qui volunt odorare quæ mella: hoc est, odorata reddere. ¶ Odoro pro odore replen. Ovid. 15. Metam. Thura super positis ex ordine factis. Parce ab utraque fumus & odorante focis.

O'dōror, aris, d. p. Odorem percipio. [הֵרִיחַ riech. ὀσφραίνομαι. Gal. Sentir & flairer, odorer. Ital. Odorare, sentir odore. Ger. Schmecken, einen geschmack oder gerücht annehmen. Hisp. Sentir el olor por oler. Pol. Zapachnąć co. Vng. Szagot venni. An. To scele the sauour or smell of a thing.] Colum. lib. 9. cap. 2. Deinde nares petricato, ut homines difficè odorentur id est, offerre. Plaut. Menæch. Agedum odorare hanc quem ego habeo pallam, quid olet? ¶ Per translationem est odore quodā suspitionis aliquid sentire: ut apud Cic. ad Attic. Cupio antequam Romam veniam odorari diligentiùs quidnam futurum sit. ¶ Odorari sagaciùs, est diligenter investigare, & indagare. Cic. ad Att. lib. 6. Tu sagaciùs odorabere. Odorari & degustare aliquid, est calidè & clàm explorare quid quisque habeat animi. Cic. ad Att. lib. 4. Tu velim ut Fabiū, si quem habes aditum, odorere, & clàm convivā tuum consules. ¶ Pro eodem sumitur impersonaliter Odoratur in activa voce. Cic. post reditum: Hi voluptatem omnes veltigant & odorent.

O'dōrātio, onis. f. Odoris perceptio. [הֵרִיחַ riēchoth. ὀσφρησις. Gal. Flairement. Ital. Odoramento, odorare. Germ. Ein schmecken oder gerücht annehmen. Hisp. Aquella obra de hazer buen olor. Pol. Woniа, zapachnienie. Vng. Szaglas. An. A sauouring or smelling or sent of a thing.] Cic. 4. Tusc. Et qualis est hæc aurium, talis est oculorum, & odorationum, & saporis voluptatis.

O'dōrātŏr, oris, m. t. [מְרִיחַ merieach. ὀσφρητής. Gall. Qui flaire. Ital. Che odora bene. Ger. Ein schmecker. Hisp. El que sabe hazer buen olor. Pol. Ten który ma dobry węch. Hisp. El que sabe hazer buen olor. Vng. Szagló. Ang. That smelleth or smelleth the sauour of any thing.] Qui odoratus leviū plurimum valet, ut sunt ex canum genere qui & Odorifequi, & Sagaces dicuntur.

O'dōramen, odoramĭnis, n. t. [ὄσφρησις, εὐωδία. Gal. Bonne senteur, parfum odorant. Ital. Odoramento. Ger. Riechung, geruch. Hisp. Buen olor.] Quod odoris gratia tenemus. Macrob. lib. 1. Saturn. in Præf. Confulera videlicet omnium luscos odoramentum inspirare centrum unum.

O'dōrāmentum, i. n. t. Pabulus vel aliud quidvis, quod odoris gratia tenemus. [מִקְטָרֶת מִרְקָחַת מִקְטָר מִרְקָחָה מִקְטָרֶת מִרְקָחַת qetoreth. θυμίαμα. Gall. Odeur, fleurant. Ital. Odoramento, odore. Germ. Etwas das man schmeckt, ein wolriechend räuchwerk. Bel. Reuckwerck. Hisp. Buen olor. Pol. Ozór, kadzenie pachnące, woni. Vng. Szlag. An. Any sweet thing that smelleth well.] Plin. lib. 21. cap. 17. Odoramentorum, atq. adeò herbarum differentia est in colore, & odore, & succo. Colum. lib. 11. cap. 2. Tum etiam salem atque odoramenta quibus condire vinum consueverunt.

O'dōrātĭlis, ei, substantivum. Quo odores conficiuntur. [מִרְקָחָה מִרְקָחַת rokkach. ἀρωματοπωλεῖον. Gall. Parfumerie. Ital. Profumiere. Germ. Der wolriechende ding macht vnd verkaufft. Hisp. Perfumeria. Pol. Ten który czyni y przedaie wonie rzeczy. Vn. Szagszerzo. Ang. That maketh and selleth perfumes.] ¶ Odorarius, a, um, quod ad odores pertinet: ut Odoraria myrrha. Plin. lib. 12. cap. 17. Pretium ejus, quàm odoriam vocant ad x. lvi.

O'dorātŭs, a, um, Odore repletus, odore perfusus, & qui alunde odorem accepit. [ὀδωδώς. Gall. Plein d'odeurs, qui sent or fleure bon. Ital. Odorato profumato. Germ. Wolgeschmackt / vnd gutes geschmacks. Hisp. Cosa de buen olor. Pol. Woniа. Vn. Szagos. Ang. That smelleth sweet, repleni and moch sauour or sauour.] ut, Templum odoratum. Plin. Epist. lib. 2. Ante cryptoporticum virtus violis odoratus. Horat. 3. Carm. Ode 20. Fessus & lenem recreare vēto Sparsum odoratis humerum capillis. Idem 2. Serm. Satyr. 3. Prodis ex jadite Dama Turpis, odoratum caput obscurante lacerna. ¶ Interdum sumitur pro odorifero: id est, quod ex se odorem habet. Plin. lib. 21. cap. 4. de rosa: Quibusdam annis minus odorata provenit. Præterea locis omnibus ficis quàm humidis odoratior Virg. lib. 3. Georg. Disce & odoratam stabulis accendere cedrum. Servius Odoratam pro odorifera.

O'dōrātŭs, huius odoratus, m. q. pro olfactu. [הֵרִיחַ riēach. ὀσφρησις. Cic. 2. de Nat. deor. Eorum nasus nondum non gustatus solum, sed odoratus etiam, & spectatus.

O'dorĭfĕr, a, um, adjectivum. Odorem reddens. [εὐωδιάζων, εὐῶδες ποιῶν. Gal. Odoriferant, qui rend bonne odeur. Ital. Odorifero. Ger. Der wol schmeckt oder wolschmeckend ding bringt. Hisp. Cosa que da buen olor. Pol. Woniа, zdaiący. Vn. Szagos. Ang. That bringeth a sweet sauour or smell.] Plin. lib. 12. cap. 17. Eum locum ad serpentes fugandis erunt, in odoriferis ficubus frequentissimas. Gēs odorifera. Ovid. 4. Metam. Arabia odorifera, in qua nascitur odores, Plin. lib. 5. cap. 11.

O ante E.

O. E. R. In nomis antiquorum, ob eam rem.

Oecŏnŏmŭs, penult. corrum. f. [מִשְׁנֶה בַּיִת beomischbek. οἰκονόμος. Gal. Maistre d'hostel, despensier. Ital. Dispensiere, maestro di casa. Ger. Ein haushalter. Schaffner. Hisp. Mayordomo. Pol. Szafarz, exbolarz. Vng. Kegyetmes viselő. Ang. A steward, he that keepeth the store of an household.] Tam pecuniæ, quàm frugum, & annuorum quæ communas possidet, dispensator, & rei familiaris administrator est.

Oecŏnŏmĭă, miæ, f. p. Administratio, dispensatio. [οἰκονομία. Gall. Gouvernement, ou conduicte d'vne maison. Ital. Governo di una famiglia. Germ. Ein haushaltung / haußhaltung / Schaffnerey. Hisp. La mayordomia. Pol. Szafarstwo, exbolarstwo. Vng. Kegyetmes viselés. An. The gouernance or gouernement of an house.] ¶ Distat ab arte, quòd hæc ad alia. Nam apud Quintil. lib. 2. prodidisse artem scripserunt, gubernationis & poëtis maximè necessariā, quæ quid, quo loco quoque dicendum, ostendit. Sic enim eodem lib. cap. 8. inquit: Oeconomia quoque in his diligentior, quàm in plerisque novorū est. Idem lib. 12. c. 3: Hermagoras partes artis putavit esse quinque, inventionem, ordinem, quæque elocutionis sunt, subjecit oeconomiæ: hic Græcè appellata ex cura rerum domestica nomen, & hoc per abusionem posita, nomine Latino caret.

Oecŏnŏmĭcŭs, a, um, Quæ ad rem domesticam ac familiarem pertinet. οἰκονομικός. ¶ Vide & Oeconomicus, Xenophontis pulcherrimus liber est, qui non gubernationem vitæ, sed dispensationem universæ domus delectat: qui est liber à Cicerone Latinus factus. Componitur enim ex οἶκος, quæ est domus, & νόμος lex.

Oecŏs, [בַּיִת baith, οἶκος. Pol. Dom. Vng. Ház.] Græcè, Domus sive Familia Latinè dicitur: à quo Oeconomus, Ea voce utitur Plin. lib. 36. cap. 25.

Oecumĕnĭcŭs, οἰκουμενικός, Latinè Universalis, & ad totum orbem pertinens: unde Oecumenicum concilium dicimus. οἰκουμένη enim idem est, quod orbis terrarum, terra habitabilis.

Oēdasĭcĭus, Vir, ponderum & staterarum rationem optimè calles. οἶδα enim idem est quod scio, σταθμὸς pōderatio. Alciat. C. de ponderat. inl. 2. lib. 10.

Oēdēmă, atis, pen. prod. οἴδημα. Est tumor præter naturam, rarus, & indolens, constans ex frigida parte humoris pituitæ. Vide Galenum lib. 14. Method. cap. 4.

Oenagră. Fructex est arboris instar amygdalino folio, Dioscor. lib. 4. cap. 10.

Oenanthariŏn, οἰνανθήριον, Unguentū œnanthinum est, cujus Aegineta qui non obiter hoc nominatum putat, quòd ex ūbellen resipiat, quem ita petiisse fertur ea, sed à vino & Bacchus dicti.

Oenanthe, huius œnāthes [οἰνάνθη, Est labrusci flos: hoc est, vitis sylvestris, nō tamē cujuslibet, (nā duę sunt labruscę species) sed ejus tantum quę solū florē, nō etiā uvas profert. Colligitur quū optimè olet, siccaturq; in umbra: tritoque succo, arc; in cados coditur. Dicta quasi οἶνος ἄνθος hoc est, vini flos. Autor Plin. lib. 14. c. 18. ¶ Est præterea Oenāthe, herba in petris nascēs, folio pastinacæ, radice magna, numerosa. Autor Plin. lib. 21. c. 24.

Oenanthĭnŭs, a, um, pen. prod. adjectivum. οἰνάνθινος, Quod ex œnanthe factum est: ut Oenanthinum unguentum, quod ex œnanthe: hoc est, flore labruscæ fit. Plin. lib. 13. cap. 14. 16.

Oēnārĭă. Vitis domestica, apud Dioscor. lib. 5. cap. 2.

Oenigĕnă. æ, com. p. [οἰνογενής.] Vino genitus.

Oenocrotali, Aves fuisse fœdæ, olorum similitudine, sed inexplebiles. Aelian. Oenocrotali, olorum similitudine hae sunt, nec dissitare omnino putãtur, nisi faucibus ipsis inesset alterius utriusque generis. Hus omnia inexplebile animal cõgeritur: mox perfecta rapiendi ratione, deinde inserta in alvum ruminantis modo demittit. Gallia hos Septentrionali Oceano proxima mittit. Aelian.

Oēnās, Græci ἔθνος quod est, navigo, ut interpretatur Gaza, magnitudine columbi, capitur autumno.

Oenos, vitis domestica apud Dioscor. lib. 5. cap. 1.

Oenŏmĕlĭ, ĭtos, οἰνόμελι, Potio ex mulle & vino austero, quam Latini mulsam appellant. Rationem conficiendi vide apud Dioscor. lib. 5.

Oenŏphŏrum, pen. cor. n. g. [משחית משחיתה Chald. Ger. Kärrlein Weingeschirr, als Fastnacht.] Vas vinarium ad ferenda vina apta: ab οἶνος, vinum, & φέρω porto. Mart. lib. 8: Reddidit œnophori ponderа parva sui. Apul. Metam. lib. 8: Oenophoro quo inunctum vino gerebat venenum. Iuven. Satyr. 6: tãdem illa vertit robiculus ora torum Oenophorum sitiens.

Oenŏphŏrŭs, r, [οἰνοφόρος.] Pol. Naczynie do wina. Vng. Borbordo. Ang. Bottelbird.] Minister, qui vinum in mensa ministrat.

Oenŏphŏrŏs, Vitis domestica apud Dioscor. lib. 5. cap. 2.

Oenŏpĭă, Radicis nomen, quæ herbarius Aegyptii medicamentum exstitit: de quo Poëta scribit: Misit at ultorem dulci medicamine vinum. Vnde hilaria lætusque mali & fuit immemor omnis.

Oenŏpōlĭă, æ, pen. prod. m. p. [οἰνοπωλεῖον. Germ. Weinschenck.] Venditum vini.

Oenŏpōlĭum, lĭi, n. l. [οἰνοπώλιον. Germ. Weinhaus, Wirtshaus, Schenckhaus. Pol. Gospoda, szynkowanie piwa. Vng. Korcsma. Ang. A wine tauerne.] Taberna vinaria. Plaut. in Atin. Quia a pistore panem petimus, vinum ex œnopolio.

Oenŏptæ, æ, οἰνόπται, In Græcorum sympoſiis dicebãtur, quorum officium erat dare operam, ut ex æquo bibereтur. Vide Cæl. Rhodi.

Oenŏthĕră. Idem quod Oenagra apud Dioscor. lib. 4. cap. 119.

Oenŭtă. Herba qua gustata corvi & canes ebrii fiunt.

Oesŏphăgŭs, pen. cor. [οἰσοφάγος. Germ. Die Speiszröhr.] Est fistula ab ore ad ventriculum usq. protensa, & vinum via quæ fistula ab ore ad ventriculum usq. protensa, & vinum via quamdam cibo, potuique transmittendo destinata. Latine Gulam vocamus, Græcè etiam στόμαχον: quanquam stomachum nunquam impropriè pro ventriculo positum invenimus.

Oestrum, œstri, n. s. [οἶστρος. Gal. Vn taban qui tourmente les bestes. Ital. Tafano. Germ. Ein rauschende bräm. Hisp. La mosca de. Pol. Bak, Giez, bidlę ſiekacz. Vng. Szuvas, Kerges, szuvasztó légy. Ang. An horse flie, that sucketh the blood of beasts.] Insecti genus est harrisono sibilo, quod Latini Asilum vocant, vulgus Tabanum. Virg. 3. Georg. Ecce furens Silari circa ilicibusque virentem Plurimus Alburnum volitans, cui nomen Asilo Romanum est, Oestrum Graii vertere vocantes: Asper acerba sonans, quo tota exterrita sylvis Diffugiunt armenta. Colum. lib. 9. ca. 14. scribit natos in extremis partibus favorum, amplioris magnitudinis quam sunt apes cæteræ, eosque nonnulli putãt esse reges, Verũm Græcorum autores ἔφηβον appellant, quòd exagitant, nec patiantur examina conquiescere. Plin. lib. 11. cap. 16: Nascuntur interdum in extremis favis apes grandiores, quæ cæteras fugãt. Oestrus vocatur hoc malum. Eo Iuno in pellicem Io immisso, eam in furorem egit. Ita & poëtæ divino furore correpti, œstro percitos dicentur.

Oesypum, i. n. [οἴσυπος, ὄισυπος. Germ. Der fatt so an der Wetten Lãnge Schafwollen genannt. Pol. Pasło owcze w wełnie.] Dicitur lanæ pinguedo, & sordes hærentes in ovium velleribus nõdum purgatis. Ovid. 3. de Arte amandi: Oesypa quid tedeant quamvis mirãtur Athenis, Demptus ab immundo vellere succus ovis? Dictum est autem Oesypum ab ove, quam Graeci οἶν vocant: quasi οἰνόπος. Id est, ovium sordes. Vide Plin. lib. 29. cap. 2.

O ante F.

Offă, f. per duplex ff, cõstabat ex carne ferè porcina Lucanica, quã facere ex mediocri intestino Romanæ matres à Luca, quã facere ex mediocri intestino Romanæ matres à Luca canis didicêre. [אשטר ככך טרח cibicibar, cibicida, gręcia Gall. Vne viere de chair, de pain, de paste ou autre viande ensemble en la Ital. Cuocere insieme, come uno spezzato di pane. Ital. Cuocere insieme, come uno spezzato di pane. Ital. Cuocere insieme, come uno spezzato di pane.

Pol. *Obraza, zgorszenie, zbrodznia.* Vng. *Verek, megbantas.* Ang. *An offence, a striking or hurting of anything whereat, a fault.*] Seneca in Epist. Per hujusmodi offensa amicitiæ dum est contragosum hoc tempestas. Lucret. lib. 6. Non igitur multus offendibus intemerando. Offensa fere activè sumitur, est q; propriè eius qui offendit. Cic. Quæ tot eius offensas pati non possem, discessi. ¶ Offensio plerunque passiuè. Idē de Senect. In corpore ægro odiosa est omnis offensio: id est, omnis molestia & passio. ¶ Offensa opponitur gratiæ. Quint. lib. 4. c. 2. Verùm hoc omittamus, ne minos gratiæ, excipiēdo recta, quàm offensæ, reprehēdēdo prava, mereamur. ¶ Offensum offensa, est offendere. ¶ Offensio in esse, est molestiam afferre. ¶ Offensio fieri dicit, molestia. ¶ Offensiones bell. sunt damna, & pericula. ¶ Offensiones ex morbis, sunt læsiones, & dolores.

Offensiūcŭla, æ. f. p. Parva offensio. [*Małe zgorszenie.* Gall. *Petite offence, petit ennuy.* Ital. *Offesa picciola.* Germ. *Ein kleine ergerung oder verdruß.* Hisp. *Offensa pequeña.* Polon. *Małe zgorszenie, przykrość.* Vng. *Verkeske.* Ang. *A little offence or hurt.*] Cic. pro Planc. Vidit M. Plotium in ista ædilitate offensiunculæ accepta, summos à populo Romano esse honores adeptum.

Offendo, is, I. Idem quod offendo, dicto. impingo. *ναταγνυμι.* Liv. lib. 5. bell. Pun. Fieri omnes repentè & offendere capita.

Offensio, onis, m. t. Qui sæpè offendit & labitur, sive errat. [*Σκοτωμα, πταισμα, ἁμαρτημα, ἀστοχημα, ἀποτυχημα.* Gal. *Qui chopse souuent & trebuche.* Ita. *Che sappressa.* Germ. *Der sich offt stösset oder strauchelt, der sich offt stost.* Hisp. *El que offende à menudo.* Polon. *Ten kto często się potyka.* Vng. *Vekezō, botlo.* Ang. *He that stumbleth or stumbleth often.*] ut, Offensator equus. Quint. lib. 10. cap. 2. Is idem ille qui excipit, si tardior in scribendo, aut inertior in legēdo, velut offensator fuerit, inhibetur cursus. Offensatorem appellas, qui in legēdo idem sæpius offendit, aut potiùs, qui perperam legit.

Offensiculum, i. n. f. Id quod obiectum est, ut aliquis in ipsum incidat, vel impingat. [מכשול *michshōl* מכשלה *michshōlah* מכשול *michshōl* *σκανδαλον, προσκομμα, προσκοπη.* Gall. *Chose en quoy on se heurte ou trebuche.* Ital. *Ostacolo.* Ger. *Ein stein oder ast/darüber man strauchelt/oder da man sich stosset.* Hisp. *El tropieço, ó escollo.* Pol. *Kamień, o który się potyka.* Vng. *Akadely, meg botrā kōcsōg.* Ang. *A stone where upon one stumbleth or hurteth himself.*] Plin. Epist. 18. Sunt enim in hac officiosa celeritate circumferendi oculos, & occurrentes.

Offendimentum, i. n. f. Ligaturę nodus, quo apex retinebatur quem pervertisset ad mentum. Festus.

Offendix, Idem quod Offendimentum. Festus.

Offercio, cis, act. q. Impleo. [מלא *mālē* *πληροω*. Gall. *Remplir, farcir.* Ital. *Empire.* Germ. *Füllen, oder voll stopffen.* Hisp. *Henchir restañando.* Pol. *Napełniam.* Vng. *Megtōltōm.* Ang. *To fill or stuff.*]

Offertissimus, a, um. Plenus: & Offertissimus: id est, plenissimus. [מלא *mālē* *πληρης, πανσοφος.* Gal. *Rempli & farci.* Ital. *Empiuto.* Germ. *Gefarrt, voll gestopffet.* Hisp. *Henchido.* Polon. *Napełniony.* Vng. *Megtōltetet.* Ang. *Filled and stuffed full.*] Plautus in Asina. Maximas opprimitates, gaudioq; offertissimas parit. ¶ Aliquando est magnificus. Plautus in Capt. Sine factis hæreditatem tam adeptus offertissimam.

Offĕro, offers, obtŭli, oblātum, ferre. irregul. Exhibeo, ultrò do. [הקריב *hikrīb* נתן *nāthān* *προσφερω* Gall. *Offrir, presenter.* Ital. *Offerire, dedicare.* German. *Anbieten / darbieten.* Belg. *Presenteren.* Hisp. *Ofrecer.* Polon. *Podawać.* Vngar. *Adok, jaiadalomra boiadom.* Ang. *To present, to offer.*] Terent. in Heautont. Opportunè te mihi offers. Offerte victimas virgini dicimus, pro eo quod est violare sive vim inferre. ¶ Interdum ponitur pro immittere. *παρεχω.* Cic. pro Domo sua: Domus ardebat in palatio, non fortunâ, sed fato inimicâ. ¶ Interdum objicere. *παρεχω.* ut apud eundem in Cael. Adderetur eodem elt, ut ne in criminibus aut inferendis delectetur amicus, aut credat oblatis. ¶ Interdū pollicere. *παρεχω.* Iustin. Quum ei auxilium obtulisset. ¶ Ponitur aliquando pro opponere. Cicero ad Brutum: Romam ut veni, statim me obtuli Antonii furori, atq; furentibus. ¶ Offerre religionem est injicere religionis scrupulū. Cic. ad Planc. lib. 10. Recreatis literis, oblata religio Cornuto est. ¶ Interdū inferre, Cic. lib. 3. Offic. Reginæ stuprū obtulit. Cic. pro Rusc. Amerin. Quod supplicium satis acre reperietur, in illum qui mortem obtulerit parenti, pro quo mori ipsum si res postularet, jura divina atque humana cogebant. ¶ Offerre se lit., est sine mandato rei ad se non pertinentis judicium accipere.

Oblātus, oblata, um. Datus, illatus. Cic. ad Attic. Gaudeo mihi causam oblatam, in qua omnes sentiāt me ab illo alienatum. Idē de Finib. Stuprū per vim oblatū Lucretiæ. ¶ Oblatū furti, dicitur, ut ait imperator, qui res furtivas ab aliquo tibi oblata est, eaq; apud te concepta est, utique si ea mente tibi data fuerit, ut apud te potiùs quàm apud eum qui dedit, coëpisset.

Offĭcĭōnēs, propriè dicuntur, quæ diis offeruntur. [קרבנים *kerbanim* *προσφορα, θυσια.* Gal. *Offrādes.* It. *Offerte.* Ge. *Opffer.* Hisp. *Las offrendas.* Pol. *Ofiary.* Vn. *Oltarra vetetet alandok.* Ang. *Offerings.*] Veteres offerumenta dicebant. Ulpian. D. lib. 24. Tit. 1. l. 5. proinde & limanitus ad oblationē Deī uxor donavit.

Offĕrumentā, per quandam translationem Plautus dixit plagas, percussiones, & flagella, quòd ea scapulis, & tergo offerantur, quam quis fuste cædatur. Plaut. in Rud. Ni offerumenta habebis plures in tergo tuo, Quàm ulla navis longa clavos, rum ego ero meo tutilicus.

Offĕrumentā. Veteres dicebant oblationes, quæ diis offerebantur, autore Festo. *προσφορα.*

Offĭcio, cis, Ex Ob, contra, & Facio, Obsum, & impedimento sum, noceo. [הרע *hārah* *βλαπτω.* Gal. *Nuire, empescher.* Ita. *Nuocere.* Germ. *Schaden/nachtheilig sein.* Hisp. *Empecer dañar.* Pol. *Szkodzę.* Vng. *Arralomra vagyok.* Ang. *To hinder, to stop.*] Cic. 3. Offic. Demulti ea quorum natitudo officeret auspicio. ¶ Officere, & obstare commodis alicujus, apud eundem pro Sexto Rosc. Heroæ officiunt fugibus. Virg. 1. Georg. ¶ Officere aliquem dixit Plaut. in Truc. Jam hercle ego te hic stasim officiam. ¶ Officere interdū significat inferre: unde Offectores, colonī affectores dicuntur: propterquod (si Festo credimus) qui arma tam lanę colorem reddunt. ¶ Officere luminibus apud tutipectus pro Obstruere luminibus. Vide OBSTRVO, *κατασκοτιζω τὸ φῶς τινος, τὸ φῶς ἐμποδίζω.*

Offĭcium, ci, n. f. Dicitur quod quisque efficere debet, observata locorum, temporum, & personarum ratione. [משמרת *mishmārāth* עבודה *abōdāh* קדשה *kedūshāh* *θεραπεια, λειτουργια, ὑπηρεσια, τιμη, ἀρετη, ἀγαθοποιια.* Gall. *Office, devoir.* Ital. *Officio quello che ogni uno deue fare.* Germ. *Ein Ampt. Belg. Een Office.* Hisp. *Oficio, lo que cada uno ha de hazer.* Pol. *Urząd.* Vng. *Tiszt, hivatal.* Ang. *Office, duety.*] Vade in familiam hanc institutā dicimus omnes in officio esse oportere: id est, agere quæ debent. Cic. ad Tercot. lib. 13. Tabellarius scripsit crebrò in officio amici pecunia nō deerit. Ejus contrarium est Deserere officium, seu Discedere ab officio. ¶ Dicimus Latini Facio officium meum, Fugor officio meo, & utriquè Officium fungorum eum Obeo officium, Exequor officium meum. Perfalvo officium alicui receptum, Præsto officium, Servo officium, Retineo officium, Satisfacio officio, Usurpo officium, Intermitto officium, Meum officium meum. Cōmoneo aliquem suum officium: vel, quod frequentius est, tui officii: quæ omnia legēdis bonis autoribus passim invenies. ¶ Officium dixit, absolvit, pro putavit officium factum esse. dixit Sueton. in Tiber. Cæs. Et quanquā impetratis nuptiis, tamen officium duxit, quantùm in se esset, exonerare filiæ partem. ¶ Donatus officium ab officiēdo dictum putat, quòd liberi, quòd quemq; pro conditione suæ personæ facere decet. Nōnulli etiam à verbo Officio per amphibolia dictū putant, quòd nemini officiat, sed prosit. Ambros. lib. 1. Offic. Legimus, Officium dari à nobis posse, nec ratio ipsa abhorret: quandoquidem Officium ab efficiendo dictum putamus, quasi effectum: sed propter decorem sermonis una immutata litera, Officium nuncupari. Vel certè ut ea agas quæ aliis officiant, prosint omnibus. Potest etiam dici & recte, ut ab Officio, is, Officium deriveturita ut Ob, non contrà, sed circum significet, ut circa quod faciēdum est, moriamur. Est itaque proprie Officium, id in quod quisq; debet incumbere, ut ipsius pro loci, temporis, & personæ qualitate reddat effectum. ¶ *πανσοφος λογος*, denique cujus probabilis ratio reddi potest, curfactū sit. ¶ Et quoniam propriū hominis officium est, alteri pro viribus prodesse, & omnibus quantum in se est gratificari, & benefacere (neq; enim tàm nati sumus ut nobis, quàm ut aliis aliquid utilitatis asseramus) factum est, ut Officium accipiatur pro beneficio. Cic. de Amic. Odiosum tanē genus hominum, officia exprobrantiū, quæ meminisse debetis in quem collata sunt: non commemorare qui contulit. Colum. lib. 2. ca. 15. Utrect filiorem sine injuria vivat, etiam cum officio decidere: hoc est, ut non modò nihil damni inferamus, verumetiam bene de illo promereamur. ¶ Est etiam Officium, obsequium, vel honor. Sueton. in Cæs. Assidentē conjuratæ specie officii circumsteterūt. ¶ Magistratus quoq; Officiū dicitur, vel quia honoris gratia institutus est: vel quia opem populo fert, vel quia jus quod cuiq; deberur, reddit. ¶ Quandoque pro alicujus artis ratione, *τεχνη*, ut Officium Grāmatici, Oratoris medici. Et quoniam Officiū propriè ad vitutē pertinet, atq; Homines officiū est, pietatē colere dicimus tanē interdū, Lenonis est officiū insidiari pudicitiæ, Accusatoris est officiū crimina inferre. ¶ Est autem Officiū duplex: teste Cic. li. 1. Offic. alterū perfectū, quod Græci *κατορθωμα* vocāt, quod & omnes numeros virtutis cōtinet. Alterū mediū pertinēs ad institutionem vitæ communis. Cic. lib. 1. de Finib. Quod ratione actū sit, id Officiū appellamus. ¶ Summo officio præditus homo, is dicitur, q; est officiosissimus, vel integrę vitę, vel qui omninò id quod decet, strenuè facit. Cic. 5. Ver. Hi tam ad virum primatium summo officio, ac virtute præditum *εις*,

Offitiosus, a, um. Qui libenter, vel probè officium seu beneficium alicui exhibet, liberalis, qui obliquitur diligenter & grate beatu[m] curabet. [דיד נכון עשה טוב ומיטיב, ומשפיע טובות ומעניק. Gall. Qui fait volontiers plaisir et service, serviable, diligent à faire plaisir et donner. Ital. Officioso, gratioso, pronto a far piacere. Germ. Seines Amptes gefliessen, dienstbeflissen, gutthätig. Belg. Gedienstich. Hisp. Diligente en la amistad. Polon. Tkliwy, gotowy do przysługowania, posługi. Vng. Embörszeretö, kinnek mindenben valo igyekeuö. Ang. Friendly, cheerfully glad to please or do kindnesses, serviceable.] Cic. Offic. 1. Hominem prudentem, & officiosum cognoscet. Idem pro Planc. Quos ea tribu dignos vocas, officiosiorem amicum tam nemine inquimus esse. Cic. Att. lib. 13. Equidem si ex omnibus esse eligendum, neminem gentium, neque officiosiorem facilè delegissem Victorio. Idem ad Quint. Fratr. lib. 1. Is fuit quidem in me officiosissimus. ¶ Usurpatur aliquando in malam partem. Nam quum olim Q. Asterius defenderet reum libertinum, cui objiciebatur quòd patroni concubinus fuisset, hac defensione usus est, servi impudicitiam ingenuo crimen esse, in servo necessitas, in libero officium. Ex eo impudici & obsceni aliquando Officiosi vocati sunt. ¶ Officiosus dolor, à Cic. 1. Tusc. dicitur, qui ex justa causa susceptus, & cujus probabilis ratio reddi potest. [ענוג שיש לו סבה.

Officiosè, adv. [מחשבתי, מתכוין. Gall. Consciencieusement, religieusement, soigneusement, soucieusement. Ital. Coscientemente, per conscienza. Ger. Dienstbeflissentlich, gutthätig, eine ampte halbi. Hisp. Diligentemente, officiosamente. Pol. Posłużnie. Vng. Tisztessetesen. Ang. Officiously, dutifully.] Cic. ad Att. lib. 11. Quę inimico animo ferant, quibus ex, officiosè parcat libenter de Amicis. Quorum plerique aut quicquam semper aliquid, aut etiam exorabrant: eaque magis, si aliquod haberet ipse putaret quod officiosè, animo, & cum labore aliquo suo factum queat dicere.

Officiālis, le, com. 1. Quod ad officia pertinet, vel quod de officio tractat. [מתנהג בדרך ארץ. Gall. Officiale. Ital. Officiale. Ger. Was dienstlich / gute manier gebörig. Hisp. Cosa perteneciente al officio. Pol. Uprzejmy. Vng. Tisztes. Ang. Belonging to duty or office.] Lact. lib. 6. Quid M. Tullius in suis Officialibus, cùm de hoc idem pertractaret, non esse omnino largiendum? ¶ Officialis etiam minister magistratus vocatur. Apul. Sed justit parentes officialem suum magna severitudine coërcere.

Officīnă, pen. prod. f. p. Locus in quo artifices opera faciunt aliis efficiendo dicta. [בית מלאכה. Gall. Chaneric, officine, boutique. Ital. Bottega. Germ. Ein werckstatt. Hispan. La tienda donde alguno haze. Pol. Warsztat. Vng. Mühely. Ang. A shop or warehouse or workhouse.] Cicero tertia Philipp. Armorum officinas in urbe videtis. Officina dicendi. Cic. de Clar. Orat. Extitit igitur jam tum habitus, quos paulò antè diximus, flos atque cujus domus eundæ Græciæ quasi fadus quidam patuit, atque officina dicendi. Idem 2. de Orator. Clarissima Rethoris officina. ¶ Hinc Officinator à Vitruvio lib. 6. pro fabro ponitur. Quum, inquit, fabri vel officinatoris probabimur exactio. Tiberina vero ubi aliquid venditur, quod alibi factum fit. Licet quandoque Officina pro taberna ponatur.

Offrīgo, gis, xi, xū, ct. f. frigo. [חקע. Gall. Fricher et eschaber contre. Ital. Fricare. Germ. Reiben. Hispan. Hender. Pol. Pocierać. Vng. Dörzsölni. Ang. To rub or scrape upon.] Plaut. in Mostel. Sed cal'ge, ut offrigant his pedes, bis brachia.

Offirmo, as, act. p. Firmum propositum in animo habeo, & quasi obstinatè in re aliqua pertino. [חזק. Gall. Soubstenir, opiniastrer. Ital. Ostinare, ostinarsi. Ger. Steiff vnd erhart in etwas halten / Festiglich setzen. Hisp. Confirmarse en alguna cosa. Pol. Upornie. Vng. Magamat igen kemenyen, megalhatodon. Ang. To be obstinate and stiff.] Terent. Heaut. Age quæso, ne tam offirmes te, Chreme. Vide in Obfirmo.

Offlexŭo. Circùm vel contrà flecto, περιλυω, ἀντιστρεφω. Plaut. in Asin. At ego hinc offlectam navem.

Offŏco, as, pen. prod. Aquam in fauces ad sorbēdum excipio. [בולע מים. Gal. Gargoüiller. Ital. Gargarizare. Germ. Gurgeln oder erseuffen. Hisp. Hazer gargarismos. Pol. Dawiesić. Vng. Az, tamba vizet veszik. Angl. To gargle & wash the mouth or throat.] Quidam pro offoco, sed Officio dicunt. Festus.

Offringo, is, xi, ctum, ex ob & Frango, terræ proprium est, sese Festo, quando iterum transversō sulco aratur. [שבר פלודות. Gall. Desrompre, debriser, casser en quelque sorte de la terre. Ital. Rompere le zolle della terra. Germ. Aber mercken mit dem pflug aber ein geerten oder furen / vnd die selbe zu zerbrechen. Hisp. Arar el terreno la segunda. Polon. Przeorać. Vngar. Keuerem, szántam ebrom, keuerni szantsom. Angl. To ear a land the second time / to break the furrows.] Varro lib. 1. de Re rustic. cap. 22: Quum proscideris, offringi oportet id est, iterato et frangantur glebæ. Ibidem cap. 29: Rursum terram quam primùm arant, proscindere appellant, quum iterum offringere dicunt: quòd prima arationes quibus grandes solent excitari quum iteratur, offringere vocant. Tertio quum arant, jacto semine, litare dicuntur.

Offūcĭă, æ, f. p. Fucus quo mulieres faciei candorem inducūt, aut ruborem. [סמא פוך. Gall. Fard, trompette. Ital. Belletto. Germ. Ein Wrebet / schmincke oder farb / mit welcher sie ihren roten oder weisse farb machen. Hisp. Engaños. Polon. Nemnieysze maglowanie. Vng. Kenö / festeseg. Ang. Painting that women use, device.] Plaut. in Most. Neque cerussam, neque melinum, neque aliam ullam offuciam. ¶ Per metaphoram autem accipitur pro fallacia vel techna. Gell. lib. 14. cap. 1: Sed ne prodigiorum atque offuciarum genus, &c. Rarùs invenimus hoc nomen in Singulari numero.

Offŭlă, æ, vide OFFA.

Offundo, dis, fūdi, fūsum, ct. Circumfundo, obtrudo, aspergo. [שטיח. Gall. Espandre, mettre dessus, couvrir. Ital. Coprire di sopra. German. Zugiessen / vmbgiessen / anschütten. Bel. Omgieten / verbanderen. Hisp. Derramar encima. Pol. Obleiwam. Vng. Önt, önteni. Ang. To power or sprinkle upon any thing.] Plautus in Trinummo: Adimat animam mihi prius tutulo. Stasime tenne me, vi. Visne eam tibi petam? C. Quum jam animam agebat, tam esse offusam oportuit. ¶ Per metaphoram etiam dicimus, Offundere rei alicui caliginem, nebulam, tenebras: pro eo quod est obscurare, vel obtenebrare, Cicer. pro Rosc. Fract. Ineptes qui fatis vulneribus medentium quiritanquam si offusa Reipubl. sempiterna nox esset, ita querebantur tenebris, omnia spe amissa lebant. Idem 5. Tusc. Hic error & hæc doctorum animis offusa caligo est.

Offŭsco, as, Obscuro, denigro, & quasi fuscè reddo. [החשיך. Gall. Offusquer. Ital. Offuscare. Ger. Schwartz vnd tunckel machen. Hisp. Embaçar / escurecer. Pol. Potemniam. Vng. Az, Meg sötetitem, homalyositom. Angl. To make dimme or dark.] Iustin. Histor. lib. 12. de victoriæ gloria: Sevitæ macula offuscaretur.

O ante G.

Ogdŏās, adis, ὀγδοάς. Latinè numerus Octonarius.

Oggānnio, oggannis, n. q. Occino, incalco, eadem ad fastidium usque repeto. [מרגיז בדברים. Gall. Glapir aux oreilles de quelqu'un, lui rompre les aureilles, & le fatiguer de paroles. Ital. Cianciare. Germ. Ja die ohren klencken / offt jmm vnd jmm sagen. Hisp. Gannir. Pol. Tąpierzyć / ustawicznie powtarzać. Vng. Azon beszélni mindenkor valamit / vnalmas szauakat tenni. Angl. To chat, to tell one one tale and other often.] Plaut. in Asinar. Cui cùmquam unam rem me licet tibi vel præcipere heri, quin centies eadem imperem atque oggannam. Terent. in Phorm. Habet hæc ei, quòd dum vivat usque ad aurem oggannit. In aurem oggannire, Apul. lib. 2.

Oggĕro, is, pen. corr. ὀγγέω, ingero, infundo seu infercio. Plaut. Turc. Vnus eorum alicujus oculum amicæ oggerit, dum ille agant.

Oggrădĭor, d. p. Incedo. [מהלך. Gall. Cheminer, aller. Ital. Caminare, andare. Germ. Dohertretten. Hispan. Andar con pompa, caminar. Polon. Tupotać. Vng. Iarok. Angl. To walk, to go.] Plaut. in Capt. Nisi cum pedicis dictatis oggrassari gradu.

O ante H.

O. H. S. S. In notis antiquorum, Ossa hic sita sunt.

Oh, interjectio, [ὤ, ὦ, ὠ, ὦ. Oh.] Quæ ut mar, ubi ex intervallo notas vidimus, Comicis usitata. Terent. in Adelph. Oh quid vocare! ¶ Est etiam admirantis cum contemptu quodam. Terent. in Andr. Oh, tibi ego ut credam furcifer? ¶ Aliquando affirmantis vehementiùs. Terent. in Eunuch. Oh, quis ego met procuri. ¶ Aliquando dolentis & reprehendentis. Terentius in Heaut. Oh, iniquus es, qui me tanta potulas. ¶ Aliquando dolentis & deprecantis. Plaut. in Cas. oh peri, Mantisselò teneor miser. ¶ Aliquando exultantis ob tempestatem. Plaut. in Mostel. Oh, probus homo sum. Idem in Mostel. Oh oh, o'lus es meus tuus sum alumnus, &c. ¶ Oh oh oh oh, ejulantis est more comico. Plaut. in Capt. Oh oh oh oh. I, ejulatione haud opus est, &c.

Ohĕ, ὤ, ὠ, ὦ. Oh. Germ. Oho / halla / holla.] Interjectio exclamantis & fastidientem usque ad fastidium designat, & jubet modum imponere. Martial. libro 4: Ohe jam satis est, ohe libelle.

Oho, Interjectio admirantis aliquid fieri repentè. Plautus in Pœnul. Oho anus ad, quid illud nunc properas? Aliquando est agnoscentis cum gaudio particula. Plaut. in Pseud. Oho Polymachæroplagides Pamphilippus ipse ipsus. Budæus.

O ante L.

O. L. In notis antiquorum, Operas locavit.

Olĕă, æ, & Olīa, æ, f. p. cum de fructu ipsius quàm de arbore. [זית. Gall. Olivier, ou le fruit appelé olive. Ital. Oliva, frutto dell'oliva, oliva. Germ. Ein Oleam oder Oelfrucht / die Oliben. Hispan. Oliva, aceytuno. Polon. Oliwa. Vng. Olaj fa, olaj mag. Ang. An olive or olive tree.] Virgil. lib. 2. Georg. Sed truncis oleæ melius propagine vites, Respondent. Idem 4. Aeglon. Incūbens tereti Damœ sic cœpit olivæ. Virg. 1. Georg. Adsis ô Tegeæ, favens oleæque Minerva inventrix. Plin. lib. 15. cap. 22: Oleam si lambendo capra lingua contigerit, deparerit jor

paveritq; e primo germinatu, ſtetiſſere, autor eſt M. Varro. Cicer. de Prouin. Agricola quum ſtoue oleæ videt, baccâ quoq; ſe viſuram putat. Mares olex, Ouid. 4. Faſtor. Vt mares oleas, ſic herbas quæ Sabinas. Cic. 3. de Nat. Deo. Quid Atticam quæ herbas quæ Sabinas. Plin. lib. 15. cap. 1. Oleaſter, qui inſertus oliuæ dicitur, Apollinis filius, &c. Virg. 2. Georg. Nunc te facchte etiam, nec non ſylueſtria terram Virgulta, & prolem tarde creſcentis oliuæ. Idem 5. Aeneid. tres præmia primi Accipient, flauæque caput nectentur oliua. ¶ Similiter & pro fructu. Olea & Oliua dicitur Plaut. Vide Olea.

Oleum dictum, & Oliuum, a ſuperpinguitudine oleæ liquore. [Ἔλαιον, quòd pinguis ſit humor. Gal. Huile. Ital. Oglio. Germ. ein Oel. Hiſp. Azeyte. Pol. Oley. Vng. Olay. Ang. Oyle oliue.] Oleum ab olea, oliuum ab oliua. Virg. 2. Georg. Liquidi corrumpitur ulcus oleo. Horat. 1. Serm. Satyr. 6. Vngor oliuo. Idem 2. Serm. Satyr. 4. Quali perfundar pingues ſecantus oleo. Colum. lib. 6. Oleum optimum Licinia dat, plurimum Sergia. Virg. 5. Aeneid. Cætera populea velatus fronde iuuentus, Nudatosque humeros oleo pertenta nitebat. ¶ Oleum addere in cornu, ut malo ſuppeditet humorem, ac retardet moriam, quo magis ac magis creſcat. Horat. 2. Serm. Satyr. 3. Adde poëmata nunc hoc eſt, oleum adde camino. ¶ Oleum & operam perdere. Plaut. in Pœn. Tum pol ego & oleum & operam perdidi: hoc eſt, quicquid ſtrenui ſeu rei ſeu laboris, perdidi. Vide Chiliades Erafmi. ¶ Oleo tranquillior, ut in hominem immitem iracundum, ſeuque ingenio præditum: à natura eius liquoris, quo nihil magis leue. Plautus Pœn. in hoc caſum facit ſubito, eo tranquillior erat. Ita autem ut quæ adeò tranquilla oleo natura, inquit Plin. lib. 2. cap. 103. ut nunc quoque rem omnium ceu ſtillimum tranquillet, atque obſidiarum undes ſpumoleum mare ſpargere, quod ut magis clemens natura operam, lacunaq; deportet. ¶ Oleum ponere lachrymas pugno, & pro exercitatione actionis pro vero ponere. Cic. 1. de Orat. Nouum quoddam genus verborum & locorum, ſed oleum magis & olet, quam hujus ciuilis turbæ & fori. Idem, accommodatum judicem & oratoribus. ¶ Oleum quoddam dicuntur Liciniæ, quædam Paulliæ, quædam Scipiones, quædam Orchites, quædam Regiæ, & quædam Radinianæ, aliæ Aegrinæ, aliæ Naeuiæ, aliæ Culminiæ, aliæ Cotiæ, aliæ Sergiæ: quas tolas oleariti pecies in tuam notitiam perueniſſe ſcribit Colum. lib. 5. cap. 8. ¶ Oleum Decumanum, quia cum hoſte decuma numquia miſſum eſt, vicum eſt enim Decumanus collectum, deterius eſt. Sic Laodicus olcum Decumanū, pro deterrimi hæc his verbis: Quæ gallum bibere acrugas cōdiuerſe ventri? Farre acerbo, oleo Decumano pene cogit.

Oleaceus, a, um. Quod eſt ſimile oleæ. [Ἐλαιώδης. Gal. Semblable à l'olive, ou d'olive. Ita. Simile all'oliua. Ger. Einem öl gleich. Hiſp. Como, cuero de azeytuno, o de materia de azeyte. Pol. Oliuowy. Vng. Olay podobny. Ang. Like vnto an oliue or of an oliue tree.] Vt Polonium oleaceum. Liquor oleaceus Plin. lib. 15. ca. 15. Gignitur & pruni oleaceo quoniq; oleaceo. Idem lib. 21. cap. 4. Alia lunduntur è caule oleaceo, folia oleacea habens.

Oleagineus, a, um, prin. com. Quod ex oleis arboribus eſt, ſicut Fagineus à fago. [Ἐλαιόφυτος. Gal. Oliuier. Ital. D'oliuo. Ger. Öldarum. Hiſp. Coſa de madera de azeytuno. Pol. Zdrzewie oliwowego. Vng. Olay fawi wan. Angl. Made of the olive tree.] Virg. 2. Georg. Tudunt è ſicco radios oleagine ligno. ¶ Dicitur etiã Oleaginum, quod eſt colus oleri. Plin. lib. 20. cap. 5. Potu eos autem cerni, eadem de oleaginis hæc eſt, colorum oleri.

Oleaginus, a, um, aliud adjectiuum, idem ſignificans. Varro lib. 1. de Re ruſtica. Demum in oleaginis ſeminibus arboris vocabulum, ut ſit de trunco ramo ex utraque parte æqualiter præciſum, quas alii Clauolas: alii Talos appellant.

Oleare, olearis, are, a. Quod ad oleum pertinet. [Ἐλαιόω. Gall. Apporter huile à l'oeil. Ital. Dar olio à l'occhi. Germ. Jndem ſie ſchöne. Hiſp. Coſa pertenſciente à azeyte. Pol. Oliwic. Vng. Olayba vele. Ang. Belonging to oyle. Plin. lib. 34. cap. 10. Quippe cùm interficiendo oleares cotes, & aquarias æquè diu tant, oleo delicatior fiet acies: id eſt, cotes quæ oleo aſperguntur, qualibus utuntur tonſores.

Olearis, oleare, omn. t. idem. Seruius: Frequentis autem & molis oliuaribus.

Oleaſtrum, i, n. idem ut Oleaſter rectè. Columel. lib. 2. In ſolificata, & non refrigerata regione, maior eſt modus, in non ſolificata minor, in valle oleaſtris ſatis amœnatis quæ.

Oleifex, ficis, m. f. Qui oleum facit vel vendit. [Ἐλαιοπώλης. Gal. Huilier, qui fait ou vend l'huile. Ital. Oliaro, o ſpetiale. Germ. Ein Oelmacher. Hiſp. Azeytero, o oleario de azeyte. Pol. Oliwnik. Vng. Olayos. Ang. That maketh or ſelleth oyle.] Colum. lib. 12. Pertinet oleas in vix patientur ad unum lucernam opus fieri.

Oleaſter, tri, m. t. Oleaſter ſylueſtris. [Ἀγριέλαιος. Gal. Oliuier ſauuage. Ita. Oliua ſelueſtre. Ger. Ein wilder ölbaum. Hiſp. Acebuche. Pol. Dzicze oliwa, leſna oliwa. Vng. Vad olay fa. Ang. A wylde oliue tree.] Virg. 2. Georg. Inditio eſt tractu ſurgens oleaſter eodem Pumicus, & ſtrati baccis ſylueſtribus agri.

Oleaſtellus, i, frutex eſt exiguus & turbinatus, ramulos habẽs coacervatales, & folia oleæ rotunde & nomen accepit. [Ἀγριελαία. Columella etiam Oleam Calabricam vocat. lib. 12. cap. 49. Verum tamen [ſuperat] præ cæteris in hoc situ olea Calabrica, quam quidam propter similitudinem Oleaſtellum vocant.

Oleibrecte, Niger planus genus. Plin. lib. 33. cap. 17.

Oleifactinum, Dicitur olim quod ex oleastro ſiquo modiles dentes conſtituantur, teſte Dioſcorid. lib. 1. [Περὶ τῆς ἀγριελαίας φυόμενα.

Oleifactus, a, um, Quod eſt factum ex oleo, vel quod oleum admixtum habet. [Ἐλαιῶδες.

Oleiftis, atis, f. t. Tempus legendarum olivarum: hoc eſt, fructus oleæ. [Ἐλαία ὅταν ἀρχὴν λάβῃ τοῦ βάπτεσθαι, ἐλαία ἀγρία, ἀκμαία. Gall. Le temps de cueillir les olives & de faire de l'huile. Ital. Tempo di raccogliere le oliue. Germ. Die zeit zu weſchen man die oliuen oder ölbeere ziehet. Hiſpan. La cogiſcha de las oliuas. Pol. Czas lzrzenia oliwek albo oliwnego. Vng. Olay ſzedet olay ſzules. Ang. The tyme of gathering olives and making of oyle.] Cato de Re ruſt. cap. 68: Vbi vindemia & olearia ſuta, ſuperia excolito.

Oleifidus, a, um, Qui eſt plenus oleo. [Ἐλαιῶδης. Gal. Plein d'huile. Ital. Pieno d'olio. Ger. Voll öls. Hiſ. Lleno de azeyte. Pol. Pełny oleiu. Vng. Olaos. Ang. Full of oyle.] Plin. lib. 17. c. 12. Semen oleoſum quod & ſicca cui inderunt oris alicubi pertundit. Pertundit & pro pungit. Plin. lib. 38. cap. 9: ubi quod ſupernatat, ſobrium eſt oleoſum natura.

Oleiferum, i, n. t. Locus oleis conſitus. [Ἐλαιών, ὄρχος. Gal. Vn lieu ou vne place ou arbres, ou oliuiers ſont plantez. Ital. Oliueto, luogo doue ſono oliue. Germ. Ein öl garten: da ſtehen offt ein dutzet oder vil ölbäum ſtehen. Hiſp. Olivar. Pol. Sczep oliwowy. Vng. Olay ſoley. Ang. A place planted with oliues.] Cato de Re ruſt. cap. 12. Secunda loca ſunto irrigua, ſtercorata, ſalicta, oleiferum, quarto pratum.

Oleiformis, e, omnis excrementum humanum: ita dictum ab oculis medicos. [Τὸ ἀνθρώπειον κόπρος, ἐκ τοῦ ἔλαιον καὶ εἶδος. Gal. La fiente de l'homme. Ital. La merda dell'huomo. Germ. Menſchen dreck. Hiſpan. Eſtiercol de hombre. Pol. Lubo ſzlamowe. Vng. Emberi ſar. Ang. Oximent or excrement of man, a primo.] Verãtius apud Feſt. Sacra eorum in tabulario diarium ſi fecit oleum. Perſius Satyr. 1: Vera quidquam hic fecit oleum.

¶ Non nunquam etiam accipitur pro ipſo loco in quo olyum exoneramus. Tacitus in Neronc: Gymnaſium eo anno dedicatum à Nerone præclarique oleum æquis ac Senatui.

Oleiſcerum, Stercoliuum, atque oleti locus. Apuleius in Apolog. Lingua mendacium, & auaritiæ ministra ſemper in ſcrutinio & olendis cum lucris fuit.

Oleiferum, i, n. t. Locus in quo oliæ conſitæ ſunt. [Ἐλαιών, ἐλαιῶνος. Gal. Vn lieu ou ſont plantez oliuiers. Ital. Oliueto, luogo doue ſono oliue. Ger. Ein ort an welchem viel ölbäum gepflantzet ſind. Hiſp. El olivar. Pol. Miedzy gaiowe albo oliwowe drzewa. Vng. Olay fanak helyeczkeie. Ang. A place where oliue trees are planted.] Colum. lib. 5: Melius autem in cacumine, quàm planitie, oliueta conſtituuntur. Cicero de Senect. Quid de pratorum viridibus, aut arborũ ordinibus, aut vineatum, olivetorúmve ſeptis dicam? Horat. 2. Carm. Ode 15. Tum vxor lata, & myrtus, & omnis copia rerum Subrigẽs oliveta ſobolem Pyrrhæ domino prouit. Martium oliveum. Colum. lib. 3. cap. 11: Si nec hæc eſt, aut ſimum arabilem, vel oliveti quod non faciet maritum, vincet eſſe virtus.

Oliuãlis, e, a, um, Quod ad oliuam pertinet. Pompeius. Colum. lib. 12. cap. 47: Quæ nec poſſint oleum ſerere, tanquam oliuarias meo crie imbuuntur liquamine, tum demum & ſiccantur.

Oliuetum, i, Cella oliuaria, aut oleti maxima copia. Plaut. in Pœnul. Cujus amatores dumi oliuetum hanc habent maximum.

Oliuifer, a, um, & Oliuus, Tempus legendarum olivarum. [Ἐλαιοφόρος. Gall. La ſaiſon de cueillir les olives. Ital. Raccolta d'oliue. Germ. Die zeit ölbeere abzuleſen. Hiſp. La cogiſcha de azeytes o ölas azeytunas. Pol. Czas czerwiec albo zrzenia oliwek. Vng. Olay ſzedet olay ſzules. Ang. The tyme of gathering olives.] Colum. libro 12. cap. 42: Media eſt olivarum plerumque initium mensis Decembris: nam & ante hæc tempus oleum aceruari conficitur. ¶ Interdum ipſe olei proventus. Idem lib. 1. capite 12. Saſerna ex libro quæ de Agricultura ſcripſerunt reliquit, mutatum cœli ſtatum hic colligit, quòd quæ regiones antea propter hyemis aſſiduam cohortationem nullam diuturnam vitis, aut oleæ depoſitam cuſtodire potuerint, nunc mitigato jam, & intepeſcente priſco rigore, largiſſimis olivitatibus, hibernisque vindemiis exuberent. Huc etiam pertinet illud Varronis: Tum denique quum omnis lucerna combuſta eſt in lucubrando, olivitaſque contempta.

Oliuifer, a, dicitur vir, Oliuam ferens. [Ἐλαιοφόρος. Gal. Qui porte ou produict oliuiers. Ital. Che produce, o porta oliue. Germ. Der oliven oder ölbäum treget. Hiſp. Que tiene ò cria oliuos, o azeytunas. Polon. Oliwnoſzpiey. Vng. Olay termö. Ang. That beareth and bringeth forth oliues.] Martialis: Betis oliuifera crinem redimita corona.

corona. Ovid. 3 Fast. Primus oleiferis Romam deductus ab arvis Pompilius mensis sensit oluisse suos.

Olīvo, as, pen. prod. Olivarum vindemiam ago, sive olivas colligo. [זמם לקט. Gal. Cueillir ou vendanger les olives. Ital. Vendimiare olive. Germ. Oliven oder Öpffel abklesen. Hisp. Hazer cosecha de aceyte. Pol. Oliwe zbieram. Vng. Olaj szedek, vagy szerzés. Ang. To gather olives.] Plin. lib. 15. cap. 1: Quippe olivam bustes antiquissima fuit. Oleum ne stringito, neve veberato.

Olĕcranum, Cubitus, sive ipsum os cubiti, sive quod extorsum in brachia prominet, unde apud Comicos ἀγκῶν dicitur.

Olĕo, les, olŭi, & olŭi, olĕtum, vel olĭtum, ēre. Odorem spiro, & emitto. [ריח מוציא ריחו. Gal. Sentir & rendre odeur. Ital. Odire, rendere odore. German. Schmecken oder gut schmecken geben/ riechen. Hisp. Oler oliendo de si dulce. Pol. Zapach, woniam, wydawać, zapachy. Vng. Zagos vagiok. Ang. To yield a smell or savour either good or bad.] Olere aliquid. Cic. 2. de Or. Vinum rarum magis laudatur quod terram, quàm quod crocum olet. Horat. Vina fere dulces oluerunt mane Camœnæ. ¶ Olere aliqua re. Ovid. Perque locos sacros, & olentia sulphure fertur. Propertius lib. 4. Eleg. Cur nardo flammæ non olevêre meæ. ¶ Aliquando ablolute. Plin. lib. 25. cap. 6. Rosa recens à longinquo olet. ¶ Est autem medium verum in ambo bene olere, lucundè olere, & Malè olere dicimus. ¶ Hujus cōpolita sunt, Abolco, Adoleo, Exoleo, Inolco, Oboleo, Peroleo, Redoleo, Subolco, Graveolco, unde Graveolentia: de quibus suis locis.

Olesco, fit ab Oleo. Idque inter ĭcd fferunt, quod Oleo habet significationem naturalem transitivam, Olesco, passivam innatam.

Olĕum, pro excremento humano, Vide OLEVM in Olea.

Olĭdŭs, a, um, pen. corr. Dicitur tàm illud quod bonum, quàm quod malum odorem habet. [מבאיש. Gall. Qui sent fort, soit bien soit mal. Ital. Che ha odore cosi buono come reo. Ger. Schmeckend/ es schmecke wol oder übel/ wolgeschmackt/ stinckig. Hisp. Hediondo de essa suerte que oler quiere bien o mal. Pol. Tchnący. Vng. Szagos. Ang. That hath a strong sauour either good or bad.] Mart. lib. 1: Oldaque vestes murice. Horat. lib. 1. Epist. Sed nunus arcta premunt olidæ convivia capræ.

Olĕrācĭŭs, a, um, Vide OLVS.

Olĕum, oli, Vide OLEA.

Olfăcĭo, olfăcis, olfēci, olfactum, ăcĕre. Odoror, odorem percipio [הריח hariach, הרגיש. Gal. Flairer ou sentir. Ital. Odorare. Germ. Schmecken oder riechen. Bel. Ruycken. Hisp. Oler oliendo en su olor. Pol. Zapachować, chcieć. Vng. Szaglom. Angl. To smell, or feele the smell or sauour of a thing.] Plin. lib. 11. c. 37: Quonam modo olfaciant de pluma, miratus: idem nec olfactus vestigia habent quum olfaciant sagacissimè. ¶ Per tmĕsin autem inveniuntur pro subodorari, sive præsentire. Terent. in Adelph. an non sceleris mentibus Prius olfecisti, quàm ille quicquam coeperit?

Olfactātio, ōnis, Frequentativum ab Olfacio. [הרחה. Gal. Flairer & sentir souvent. Ital. Odorare sovente. Germ. Bisweilen schmecken. Hisp. Oler muchas y à menudo. Polon. Wąchowanie. Vng. Vtralom szaglom. Ang. To smell and smell often.] Plin. lib. 20. cap. 14: Xenocrates pulegii amarum lana involutum, in certamine ante accessionem olfactandum dari tradit.

Olfactātŭs, ūs, ātū, participii. Quod odoratus sensu percipitur.

Olfactŭs, ūs, m. q. Facultas olfaciendi, quæ sedem habet in anterioribus ventriculis cerebri. [הריח. Gal. Flairement, sentement. Ital. Odorato. Germ. Der geschmack/ die krafft zu schmecken. Hisp. El sentido de oraher el olor. Pol. Zmysł, węchanie, węszenie. Vngar. Szaglásnac velo erőssége. Ang. Smelling or faculty of smelling.] Plin. lib. 29. cap. 4: Basilisci, quem etiam serpentes ipsi fugiunt, alios olfactu necantem, &c.

Olfactōrĭum, rii, n. Odoramentum. [מרחיץ, מריח. Gal. Vn drogue de sleur, ou pomme de senteur. Ital. Cosa che fa porre per fumare, come un mazzetto di fiori. Ger. Etwas darmit man schmeckt als Bisemknöpff/ Büschlein natürschmäckte Blumen &c. Hisp. Cosa à buenos de oler. Pol. Kamuszek, kędy rzeczy wąchamy. Vngar. Szaglásra való. Ang. Any thing that smelleth well, or ought to.] Hinc vel odorum fasciculus, delectāndis naribus, vel olfactus gratia comparatus. Plin. lib. 30. cap. 1: Ex aliis confectis, aut certe verisimilia ponemus sicut & lethargum olfactoriis excitari.

Olo, is, ere, Verbum antiquum. Afranius in fratrib: Non potest quia illa tacta longe jacet & multis olet. Pompon. in Alcumb. Alco lucam, sanè meæ male olent manus. Idem in mod. Non omnes possunt olere unguenta exotica. Est enim dactylus in terra fedr. Nonius.

Olibanchum, Mensura vinaria rotunda nomen habuit.

Olĭbrĭus, adjectivum, Vide OLVS.

Olĭgarchĭa, æ, f. p. ὀλιγαρχία, Status Reipublicæ paucorū constans dominatione. Unde Oligarchici ὀλιγαρχικοί, dicti sunt, qui paucorum dominatione gaudent.

Olim, Adverbium temporis: non tolùm præteritum tempus, sed etiam præsens, & futurum significans: [כבר כבר kebar, בזמן הזה, nekkay. Gall. Iadis, le temps iadis, quelquefois. Ital. Altre volte per il passato, per l'auenire. Germ. Zumalen vor zeit/ weylande. Hisp. En tiempo passado ò venidero. Pol. Kiedyś, teinego czasu. Vng. Regen, valaha. Angl. In time past.] de præterito Virg. 1. Æneid. Hæc olim meminisse juvabit. Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 1: ut pueris olim dant crustula blandi Doctores elementa velint ut discere prima. ¶ Invenitur interdum pro laududum, vel jampridem: apud Plin. Epistol. 16: Olim non librum, in manus, non stylum sumpsit. ¶ Aliquando etiam pro nuper. Terent. in Andr. Alium etiè cenes nunc me, atque olim, quum dabam. ¶ Usurpatur interdum pro quovis tempore. Virgil. 1. Georg. Hic tibi prævalidas olim multoque fluentes Sufficiet Baccho vites. ¶ Olim particulam fabulæ proprium esse, ait Donatus in illud Terent. in Eunucho: Olim sui tali generi quæsitus apud sectā prius. ¶ Olim jam, jam longo tempore. כבר. Gall. Iadis, il y a long temps. Ital. Già buono tempo. Ger. Vorzeiten. Belg. Voortijts. Hisp. Ya mucho ha. Quintilian. Milit. Mariano: Olim jam Imperator inter fulgentes virtutes tuas livor locum quærit.

Olĭtor, Vide OLVS.

Olĭturgĕsĭa, λειτουργεσία, Suidæ immunitas, seu excusatio à publicis oneribus. Cui significativo pene par fuit, ἀτέλεια. Alex. ab Alexand. ad Polit. lib. C.

Olīvŭs, Vide OLEA.

Olīvum, olīvi, Vide OLEA.

Olla, æ, f. Genus vasis, ait Nonius, pro quo antiqui dicebant Aulis: nam ulla a. literam geminabant, inquit Festus. [סיר, דוד dudh, קדרה. Gall. Vn pot de terre. Ital. La pignatta, la pentola. Germ. Ein irdener hafen. Belg. Een pot. Hisp. La olla de barro. Polon. Garniec. Vng. Fazek. Angl. A pott of earth.] Inde Plauti quædam comœdia Aululatia est appellata. Plaut. Capt Ollas, calicesque omnes confregit. Colum. lib. 8. cap. 8: Ejus pulli singuli fictilibus ollis condiuntur.

Ollŭla, æ, pen. corr. Parva olla, aululа. [קדרקדר. Gal. Vn petit pot de terre. Ital. Piccola pignatta di terra. German. Ein irdene hafelin. Hisp. Pequeña olla de barro. Polon. Garnuszek. Vngar. Fazekatska. Angl. A little pott of earth.] Varr. Lecta in testeream corbulam, indeque in ollulas addatur.

Ollāris, & hoc ollare, oris, n. t. Vnde Ollares in c. dicuntur quæ in ollis fictilibus optimè condiuntur, genus, de quibus Colum. lib. 12. cap. 43. Martial. lib. 3. Illic & uvæ colocentur ollares.

Ollĭtĭo, ōnis, f. p. Temperatura aëris. Plin. lib. 34. cap. 9: Novissima est, quæ vocatur olla, vale nomen hoc dante, ternis aut quaternis libris plumbi argentarii in centenas æris additis.

Olli, & Ollic, pro illi, & illic, tempore Veteres. Festus. Virg. 1. Æneid. Olli subridens hominum sator, cor.

Olochrysum, Sempervivum, apud Dioscor. lib. 4. cap. 92.

Olocyron, Alsine, vel Chamepitys, Dioscor. lib. 3. cap. 137.

Olophyton, Capparis.

Olŏlygōnes, pen. cor. ὀλολυγόνες, Mares ranæ, quo tempore voces mittentes, ciunt ad coitum fœminas. Est à verbo ὀλολύζω, quod significat ululo. ¶ Ὀλολυγών, a credula, genus avicule. Theoc. in γ. Ἐρίφοις δ' ὀλολυγὼν ἐπὶ θύρετρα τετύχθω. Ἐν δ' ὀλολυγόνες ἔστωσαν ἀηδόνες.

Olor, oloris, penult. corr. m. t. Avis est, notissima, quam Græci κύκνον vocant. [Gall. Vn cygne. Ital. Cigno. Ger. Ein Schwan. Hisp. Cisne. Pol. Łabęd. Vng. Hatt. Ang. A swanne.] Ovid. Epist. 7. Ad vada Mæandri concinit albus olor. Sil. lib. 13: Cerva fuit rato terna spectata colore. Quæ candore nivem candore anteiret olores. Sunt qui holor scribāt prima vocali aspirata, quòd putent ita dictum ἀπὸ τοῦ ὅλου, ἡ ἕξεως, quòd sit totus pulcher. Quicquid id est, eruditorum usus habet ut sine aspiratione scribatur.

Olorīnus, a, um, pen. prod. Quod est oloris: [שלכם. Gal. De cygne. Ital. Di cigno. Germ. Von Schwanen. Hisp. Cosa de cisne. Pol. Łabędzi. Vng. Hattyu. Ang. Of a swanne.] Jus coloris olorini, ut boni est, candidus. Plin. lib. 37. cap. 10: Galli dicunt Medi mittunt coloris olorini.

Olŭs, ĕris, n. t. Dicitur omnis herba sativa quæ in usu cibario est, ab alendo, quòd oleribus alerētur homines antequā fruges reperta essent. [ירק (vel) ירק, ירקות. Gal. Herbe bonne à manger. Ital. Ogni herba buona da mangiare. Ger. Allerley essig traut so man in den Garten zeuget. Belg. Hofstruyt. Hisp. Ortaliza. Pol. Kapusta wszelaka. Vngar. Fen. Angl. All manner of garden hearbes or pot hearbes.] Plaut. in Cal. Profecto hercle nōn fuit quæ quam olerum. Varro ab Olla deducit, Nonius & Festus inter aspirata connumerant. ¶ Ponitur quandoque figuratè pro tenui & quotidiano victu. Horatius 2. Serm. Satyr. 7: sinusquam ei fortè vocatus Ad cœnam, laudat tenuem olus: hoc ch,

hoc est, dicis nihil esse melius quàm parcè & continenter do-mi vivere, nihil etiè melius domestico & quotidiano victu, moderatus enim fere est, & minus valetudini offciens.

O'lisculum, dimin. nutr. [ἀφεψημάτιον. Gall. *Potage herbe, bouillon de viande.* Ital. *Oglio herba da mangiare.* Germ. *ein tranck.* Hisp. *caldo.* Ital. *Oglio herba da mangiare.* Pol. *Kapuśka.* Vng. *Paranka.* An. *A little broathe of potage.* Varr. *Kapuśka.* Pol. *Kapuśka.* Vng. *Paranka.* An. *A little broathe of potage.*] Horat. 2. Serm. Satyr. 6. Victa fatis pungui potest omne supervacuum.

Pun. Merita inde fata in duces Carthaginenses cõmemoravit: avaritiam contra eorum, superbiam que, & omnis generis injurias in se, atque populares. ¶ Omnis cum genitivo. Livius 1. bell. Maced. Macedonum fere omnibus & quibusdam Antiochum, ut manerent, persuasit. ¶ Differt tamen Omnis à Toto, quòd omnis ad numerum refertur, Totus ad quantitatem. Totum dicimus corpus aliquod integrum: ut Tota domus, Omnis, de universis numero distinctis: ut, Omnis grex. Confunduntur tamen plerunque. Cic. pro Quint. Usque dum inveniretur, qua ratione res ad usum a ratione rederet, & ut hoc singulare judicium causa omnis concluderetur: id est, tota.

Omnino, adverbiũ, prorsus, plane. [πανταπάσι, παντελῶς, παντάπασιν. Gal. Totalement, entierement. Ital. Al tutto. Germ. Gentzlich/gãtz und gar. Bel. Oberal. Hisp. En todo punto. Pol. Prawdziwie. Vng. Mindenesseöl, egyaz. Ang. Throughlie, perfitlie.] Unde apud Interpr. Omnino recessit dicitur is, qui recessit animo penitus, & omnibus modis discessum. ¶ Ponitur aliquando pro tantum. Cic. ad Nigidium lib. 4: Perseveravique fortuna, neque id tale scribere potui, aut omnino cogitare. Idem pro Quintio: Mihi prodest fide esse dicebam contra tales amatores non modò tantum causam pertexere, sed omninò verbum facere tenuitatis est, sed etiam. ¶ Accipitur etiam omninò aliquando pro tantummodò. Cic. pro Cluentio: Quinctius omninò fecerat, qui dominum de fortunis innocentium Oppianicum absolverat. Cæsar lib. 1. de bello Gall. Erant omninò itinera duo quibus domo exire possent.

Omnĭpărus, [Vng. Mindenkeppen.] Apuleius Florid. lib. 2: Sed enim philosophi tanto & oratio tempore jupis est, & auditu venerabilis, & in delectu utilis, & modo omnipara.

Omnĭfārĭam, adverbium. Omnibus modis, sive omnis generis. [πανταχῶς. Gal. En toute maniere. Ital. A ogni guisa. Germ. In allerley Belg. Menichfuldich. Hisp. En todas maneras. Pol. Wszelakim sposobem. Vng. Mindenkeppen. Ang. Many ways, manifoldly.] Gell. lib. 12. c. 13: Quum vero omnes veteres omnifariam, & undique versum circumstat, nihil extra eum est.

Omnĭfārĭus dicitur, sicut Fariatus: quo Suetonius utitur: quod etiam Erasmus annotavit. πανοῦργος.

Omnĭfĕr, ra, rum. Omnia ferens. [πανφόρος. Gal. Portant toutes choses. Ital. Che produce ogni cosa. Germ. Alles tragend. Hispan. El que trae todas cosas. Polon. Wszystko rodzący. Vng. Mindenterömö. Ang. That produceth or bringeth all things.] Ovid. 2. Metam. Sol, qui terras, qui cuncta tenes, arcisque vultus.

Omnĭformis, [πανταχόθεν. Vng. Mindenfelemezes, mindenfele.] Apuleius in Hermetis Asclepio: Horum imagines vel principes est, quem πανμορφόν, vel omniformem vocant, qui diversis speciebus diversas formas facit.

Omnĭgĕnus, a, um, pen. corr. Ex omni genere. [παντοῖος, παντοδαπός. Gal. De toutes sortes. Ital. Di ogni sorte. Germ. Allerley/allerley Art/aller gattung. Hispan. De todos generos, y todas maneras. Pol. Wszelaki. Vng. Minden rendbeli valo. Angl. Of all sorts.] Virg. lib. 8. Aen. Omnigenumq; deum monstra, & latrator Anubis. Lucr. lib. 1: E quib. omnigenos genĕris, variosq; colores.

Omnĭmŏdus, a, um, pen. cor. Omnium modorum. [πανοῖος, πανοδαπός. Gal. De toutes manieres. Ital. Vario, d'ogni maniera. Germ. Allerley art/allerley art und weis/art und maß. Hisp. Cosa de todas maneras. Polon. Wszelaki rodzaiu. Vng. Minden nemü. Ang. Of all manner or fashions.]

Omnĭmŏdĕ, adverbium. [πανοίως. Gal. Totalement. Ital. Totalmente. Ger. Gantz und gar/vnd mag. Hisp. De todo punto. Pol. Wszelako. Vng. Mindenkeppen. Ang. Many ways, or all manner of ways.] Lucr. lib. 2: Omnimodè experrus fueris, quo quisq; ĕrit ordo.

Omnĭmŏdĭus, adverbialiter. Omnibus modis. Lucr. libr. 1: Nec tamen omnimodis cum recti pote rationem subducere possis. Idem lib. 3: Si non omnimodis, at magna parte animai. Privatus.

Omnĭpărĭens, pen. corr. omn. t. Qui omnia gignit. [παντογόνος. Gall. Qui engendre toutes choses. Ital. Che genera tutte. Germ. Der aller dinge gebirt vnd herfür bringt. Hisp. El que pare todas cosas. Polon. Wszystko rodzący. Vng. Mindenteremtö, egyaz. Angl. That engendreth all things.] Virg. 6. Aen. Necnon & Tyrian tenuit cum classe colonum, Nomen in ausonias urbem dedit. Sil. Lucret. lib. 5.

Omnĭpŏtens, tis, pen. corr. omn. t. Omnia potens. [שדי Shaddai. παντοκράτωρ. Gal. Tout puissant. Ital. Onnipotente. Ger. Allmechtig. Helo. Allerschuld. Hisp. Cosa de toda poderosa. Pol. Wszechmocny. Vng. Mindenhato. Ang. Almighty.] Plaut. in Poen. Di immortales, omnipotentes, quæ apud vos est pulchritudo? Virg. 1. Aen. Sed pater omnipotens speluncis abdidit atris. Idem 8. Aen. Me pelagi ferrent omnipotentis ad oras. Me pelagi ferrent omnipotentis ad oras. Me pelagi ferrent omnipotentis ad oras

Onchŏ, Stercus hominum.

Onĭscus, m. [ὀνίσκος. Gal. *Vne desporte ou vne chemisse.* Ital. *Vermo di molte piedi.* Germ. *Ein esel. ist ein kleines mugkin vnd fasset vil essen in sein mündt: leget sich vber sich vber sich vber sich.* Hisp. *Gallina ciega.* Pol. *Swinogrządek. knur. dziesięcionóg. prosię. świnka. ciężarna.* Vng. *Szeres kerekes, sáp mutskatúk.* Ang. *A round worme with many feete.*] Animal pilosum è vermibus terræ, arcuatim repens, & tactu contrahens se. Latini Millepedam, Centipedam, & Multipedam appellant. Quanquam hæ appellationes generaliores sunt, quàm ut scirent etiam ad solo pendram extendantur quæ arcuatim non repit, multoque minor est onisco, sed pernicior. Vide Plin. lib. 29. cap. ultimo.

Onĭsis, Apocynon, apud Dioscor. lib. 4. cap. 84.

Onŏbătis, *asinus.* Apud Curtium dicebatur mulier in adulterio deprehensa, esse Plutarcho, qui refert Cumanis in more fuisse, ut quam aliquis in adulterio deprehendereret, in eorum de ductam, & axo impositam, quem circumducebant omnibus proponerent: deinde asino impositam per urbem perveherent: eaq; infamia notarentur. *Onochoa* appellabant.

Onobletum, Herba quædam lingua similis, quæ fœminarum profluvijs apponitur. Hippocrates.

Onobrychĭlon. *Onobrychis*, apud Dios. lib. 3. cap. 151.

Onobrychis, radice gracili nascitur circa fontes, Dioscor. lib. 3. cap. 151.

Onocentaurus, *ἀνθρωποειδὲς*, Animal mostruosum, quod è parte superiori hominis speciem habet: à parte inferiori, alium præfert imaginem: quemadmodum & Hippocentaurus fixit antiquitas, superiori parte hominem, reliqua equum referentes. Onocentaurorum mentio est in sacris literis apud Iesaiam.

Onŏchelĭus, pen. prod. *ὀνηλιὸς*. Lanio lanat. Labrum asini. Genus herbæ parvo fratice, flore purpureo, asperis foliis & ramis, radice mellibus sanguinea, cætero nigra, in locis fabulosis nascens. Hæc à Plinio lib. 22. cap. 21. numeratur inter species anchusæ.

Onŏcrŏtălus, pen. cor. *ὀνοκρόταλος*. Pol. *Kszyczak.* Avis est cygno similis, dicta quòd colum in aqua mergens, spiransq; vesum reddat, asini edacitatem. *Ὄνος*, Asinus, *κρόταλος*, Crepitus. Plin. lib. 10. cap. 49. Olorum simulitudinem onocrotali habent.

Onŏgўris, Herba aspera & spinosa. Vius ejus adversus venena, ut inquit Nicander.

Onoma, *ὠδή*, Hedysara, apud Dioscor. lib. 3. cap. 148.

Onoma, Latine nomen dicitur. Vide

Onŏmătŏpœĭă, *ὀνοματοποιία*, cum ex diphthongo in antepenultima, nominis fictio fit. Balatus ovium, mugitus boum. Dicta Onomatopœia, quasi *ὀνοματοποίησις*, *nominis*. A quibusdam Nominatio dicitur, quia res, cui nomine aut non fit, aut satis idoneum nomen sit, ipsi nomen effingimus, aut imitationis, aut significationis gratia. Inde ilent Rudere, Vagire, Murmurare, Sibilare.

Onŏnis, pen. pro. quæ à Dios. *ἄνωνις* appellatur, herba, est spinosa potu Ver, folio rutæ, aculeatis ramis, ut tribulus. Gaudet culto solo, præcipueq; in legetibus provenit, attacto mimicat: unde & *Βατὶς ἀγρία* vulgò appellatur, quòd in operè boves sæpè sistat.

Onŏnium, *ὄνειον*, Vasis genus, multò cæteris mitius, & solis ferè nihil mordentibus constat.

Onŏphўllon. Anchusa apud Dios. lib. 4. cap. 26.

Onos, Circularum quædam, quæ Aperos vocatur: id est, alis carens, ut inquit Paulinus. Hodie *Urubum* vocat, data opera.

Onocrĭdes: id est, Gallæ rusticæ & asininæ, quæ fungosæ, lavæ atque magnæ sunt minus efficaces.

Onochŭses, Anchusa alia, apud Dioscor. lib. 4. cap. 27.

Onochŭsa, Anchusa, apud Dioscor. lib. 4. cap. 26.

Onurĭs, Onagra, idem Dioscor. lib. 4. cap. 19.

Onus, oneris, n. t. Pondus, farcina. [נטל *masse*] *φόρτος, ὄγκος, ἄχθος.* Gal. *Charge, fardeaux fais.* Ital. *Peso carico.* Germ. *Ein last oder eine ein ladung.* Hisp. *La Carga, el peso.* Pol. *Ciężar, ciężar.* Vngar. *Teher.* Ang. *A lode or burden.*] Cic. pro lege Manil. Insula Delos, quo omnes undique cum mercibus atque oneribus cõmeãt. Ovid. 7. Metam. Hi cum frugilegus aspeximus agmine longo Grande onus exiguo formicas ore gerentes. ¶ Ponitur aliquãdo pro negotio, incommodo, molestia. Liv. 5. bel. Pun. Exercitum ignominiosum Hirpinum, Samnitémve, ne & ipse oneri esset, sed in proxima loca sociorum Populi Romani abducturũ, *etc.* ¶ Aliquãdo pro munere, provincia, partibus, & officio. Cic. 6. Verr. Cur ego tuas partes suscipiam? cur tuum onus sustineam? Videtur ratio exigere ut aspiceret: quòd Varro dicat, Honos an honestus onere: & Honestus, quòd onus sustineat Reipublicæ. Quum autem Honor, & Honore aspernantem habeant, & ab honore deducantur, videtur etiam Onus asperandum ut quod in derivativis servatur, in primitivis servari debeat: verum usus relegatus. ¶ His autem verbis in oratione pulchrè adhærere solet. Objicere onus, Allevare onus. Cic. pro Rosc. Amer. Hoc onus si vos aliqua ex parte allevaritis, ferã ut portem. ¶ Deponere onus. Cic. pro Sylla. Ita te gestitan tribunatu, ut onere deposito domestici officii, nihil potiùs nisi de Reipublicæ commodis cogitaret. ¶ Habere jocus Cic. 5. Verr. Ego plus oneris habeo quàm qui cæteros accusarunt. ¶ Imponere onus. Cic. ad Iher. Nunc quo mihi ab amico officiosissimo tantum oneris imponitur: ego quoque illi imponam pro tuis in me summis officijs, ita tamen, ut, *etc.* ¶ Opprimi onere, Premi onere, Subsidere onus, Sustinere onus, & Tollere onus. Testimonia tum inventu facilia.

Onŏsĭus, a. um, Quod est oneri, sive quod onerat, & gravat. [*βαρύνων.* Gall. *Pesant, chargeant.* Ital. *Grave, ponderoso.* Germ. *Beschwärlich, beschwärlich, schwär.* Hisp. *Grave, molesto, pesado.* Pol. *Ciężki.* Vng. *Terhes.* Ang. *Heauie, weighty.*] Plin. lib. 22. cap. 23. Vomitiones movet, a. vum purgat, capitis & stomacho onerosum: id est grave & ponderosum. Virgil. 9. Aeneid. Euryalum tenebræ ramorum onerataque præda Impediũrid est, magni ponderis præda. Ovid. 1. Metam. Imminet his aër, qui quanto est pòndere terræ, Pondere aquæ levior, tanto est onerosior igne.

Onŏro, as, Onus impono. [טען *hamas. hebr.* *φορτίζω, ἐπιφορτίζω.* Gal. *Charger, grever.* Ital. *Caricare.* Germ. *Laden, ein last buerden, beschwären.* Bel. *Beschwären.* Hisp. *Cargar, de algun peso.* Pol. *Obciążam.* Vng. *Megterhelem.* Ang. *To burden, to lode.*] Virgil. 1. Aen. Vina bonus quæ deinde cadis onerarat Acestes. Terent. in Eunuch. Sed ego nunc mihi cessõ, qui non humeram hunc onero gallio. Virgil. 1. Georg. Sæpè oleo tardi costas agitator asselli Vilibus aut onerat pomis. ¶ Transferur etiam ad animum: ut Onerabimur curis: id est, implebimur. Sic onerare lætitia, amœnitate, Onerare maledictis, injuriis: id est, injuriis afficere. Onerare pugnis, pro pugnos incutere. Onerare laudibus, vehementer laudare. Onerare promissis. Onerare mendaciis, Onerare rationes: id est, dispendiosum esse. Onerare præceptis, est mãdata dare. Onerare populum, est populo nimias exactionibus gravem esse. ¶ Hujus verb. compositum & contrarium est Exonero, *ἀπαφορτίζω, ἀποφορτίζω*: de quo vide suo loco.

Onŏsus, & Onustus, a, um, Cui impositum est onus: & Onusta trimetro navis. Cic. 3. Offic. [*πεφορτισμένος*, *φορτηγός*. Gal. *Charge.* Ita. *Caricato.* Germ. *Geladen, beschwärdet.* Hisp. *Cargada.* Pol. *Obciążony.* Vng. *Terhelt.* Ang. *Loded, or lode.*] Terentius in Heaut. Ancillas iterum adduxit plus decem Onerarias vestè, atq; auro. ¶ Accipiuntur aliquãdo pro Pleno. Plautin. Stichos Itaque onustum pectus porro lætitia, lubentiaque. Idem in Aulul. cum genitivo. Aulum onustam auri. Liv. 4. bel. Maced. Partim dono, partim spe præmiorum onerarus.

Onŏrārĭus, ria, rĭum. Quod onerat, vel onerari potest. [*ὑποζυγιακὸς, φορτηγός.* Gal. *Apparteuãt à charge, ce qui peut estre chargé.* Ital. *Da carico.* Ger. *Das man laden oder tragen mag, beschwärlich etc.* Hispan. *Cosa perteneciente à carga, ò que puede ser cargada.* Pol. *Ladowny, co obciążać może.* Vng. *Terhes, terhelo vala.* Ang. *That may be loded or laden with a burden.*] Unde naves onerariæ, quæ à gestandis oneribus dictæ sunt. naves sunt magnæ, & capaces, obtusi ad reliquas tardiores: contrà Actuariæ, ut minores sunt, ita & celeritate, agilitateque onerariis præstant: unde & nomen habent, ab agendi scilicet facilitate. Cic. 5. Verr. Itaq; in onerariam navem suam conjiciendæ curavit. Plinius Epist. 19. Sæpè minores majoribus, velut cymbulis onerariis, adhærescunt.

Onychĭpŭnctă, Gemma est ex lapidum generibus, quæ & Lapis onyx, *ἀκροτόμος*, dicitur, nivco colore, nullis punctis theliatur: unde & nomen accepisse videtur. Vide Plin. lib. 37. cap. 6.

Onychĭtis, Cadmiæ species, apud Dioscor. lib. 5. cap. 75.

Onўli. Saxa: illum generis pisces ipsi Galeno.

Onўx, ychis. [שהם, *shoham, sohem.* Germ. *Ein nagel an den fingern etwas haben. Item, ein Edelgestein Onychel und zuch Chaldeorum genannt.* Ismael vel sardius, geo. frequentius tamen masculino, Gemmæ cujusdam species est humani unguis candorem referens, interveniẽtibus venis quibusdã sardæ & jaspidis colore inmixtis. Vide Plin. lib. 37. c. 5. ¶ Est etiam Onyx marmoris genus, quod à nonnullis Onychites, ab aliis etiã Alabastrites appellatur, in mõtibus Arabiæ præsertim nascitur: etiã in Germania inventus: quod ad pocoria & unguentaria vasa primum cœpit excavari: postea etiã tebulis pedes, & sellæ, & solia, etiã columnæ ex eo fieri cœpit. Autor eũ idẽ Plin. lib. 36. c. 7. & 8. Ex hoc marmoris genere olim etiã pretiosissima hebãt pavimenta: quod nõ obscurè significat Martialis lib. 3. quum ait: Calcatóre tuo tua pede lucet onyx. ¶ Figuratè etiã invenitur Onyx accipi pro vasculo unguentario ex hoc marmore excavato. Idẽ lib. 9. Unguentum fuerat quod onyx modò parva gerebat. ¶ Apud Græcos *ὄνυξ* propriè Unguentum significat à conjectura hoc marmoris genus, & ipsa etiam gẽma nomen accepisse, quod color humani unguis colorem, ut dictum, referant. ¶ Onyx item medicis, oculi affectus est, quum pus sub cornea tunica colligitur ad similitudinem unguis: unde & nomen accepit. Latini etiam unguem appellant: quod tamen nomẽ etiam alteri oculi affectui tribuitur à Celso, quem *ὑπόπυον* vocant Græci: quum scilicet in adnata membrana quidam

quædam excidit, à nuj on angulo ut plumbum urium, ad oculi cuniculum ita procedens ut quandoq; pupillam operiat.

O'νῦχ, ὄνυχος, ὁ, um pen. cor. ὄνυξ. Quod ad onychē pertinet, vel quod ex onyche confectum est: ut, Onychina vasa, Onychina pyxis vocat Plin. lib. 13 cap. 25. quæ unguis colorem refert. Item Onychina prima apud Columb. lib. 12, cap. 10, quæ unguis formam & similitudinem habet.

O ante O, & P.

OO. In notis antiquorum, oportebit, & oportuit vel, omnino, & aliquando omnes. O. O Ts. ornamentis omnibus testas. O.ogla, pultis ut ex ovo & lacte.

OP. In notis antiquorum, optimo, vel optimi, vel oportere. OP. ET. S P optimo & sanctissimo patrono, vel optimæ & dignissimæ patronæ. O P F. optimo principi fecit. OPP. oppidū. OP. PRIN. optimo principi. OPT P optimo principi.

Opaca. Onobrychis herba apud Dioscor. lib. 3 cap. 171.

O'pācus, a, um, pen. prod. Virgil. Ambrosius, opertus, tectus: cui opponitur Apricus. [חֹשֶׁךְ aphel חָשַׁךְ hāshak. tenebræ, obscuritas, mœror. Gal. Ombrageux, obscur. Ital. ombroso. Germ. Schattechtig. Hisp. Sombrio, lleno de sombra. Pol. Cieniowaty, cieniowy. Ung. szinü, homályos. Angl. shadowie, darke, obscure.] Virgil. 1. Argl. ...hibit interlumina nota, Et longos sacras frigus captabis opacum. Cic. de part. In locis autem & illa naturalia maxime, in cum. Cic. de part. In locis autem & illa naturalia maxime, in remoti à tota planè, ac montani siderei, ac uperi Diabetes, an pestilentes: opaci, an aperti, &c. Ovid. 2. Fast. At vocat in lucos ...ignis opacos.

O'pāco, cas pen. prod. Obūbro, cooperio, obscuro. [חָשַׁךְ hashāk. Gal. Ombrager. Ital. Adombrare. Germ. Beschattigen, schirmen. Hisp. Hazer sombra, sombrear, cubrir. Pol. Cieniować, zacieniać. Ung. Meg homorítok, homályosítok. Angl. To shadow or make dark.] Virgil. lib. 1. Georg. ...ignis alta frondes & erumpat opacet. Colum. lib. 5 ca. 5. Quam plerique dictrydotis ...opacet. Colum. lib. 5 ca. 5. Quam plerique dictrydotis ...re quædam partes ejus rogumine sic infectæ sunt. Euro, ut illi rogumine vites opacentur, velut nigro flammeo fundus ...tur. Cic. de Nat. deor. de Sole. Ut quum terras longa luce complexerit, eadem modo his, modo illis partibus opaceat.

O'pācus, a, um. Gal. Ombrageux, obscur. Ital. Ombroso, pieno di ombra. Germ. Schattechtig, voller schatten. Hisp. Sombrio, lleno de sombra. Pol. Cieniowaty, cieniowy. Ung. szinü, homályos. Angl. A shadowie or darkenesse of trees.] Colum. lib. 8. cap. 17. Plaust. nocet putris unda quam prodest opacitas.

O'pāl̄us, m. Gemma. Gemma est in India tantùm nascens, colore quidē candida, tamen ut ex vario modo & caduncu...culi cernitur ignis, & ante Lydii fulgens purpura, & in magdi virens mare, incredibili parter mirabilis candore: unde & inter gemmas prædecorata hæc est, & pueris in deliciis nascitur, numerantur à Plin. lib. 37. cap. 6

O'pālia, ōrum, pen. corr. Festi erant Opi dea, quæ Saturni uxor putabatur, citata quæ mense Decembri, paucis diebus ante Saturnalia celebrabantur. Plin. lib. 10. cap. 6. Sunt qui alium & alpinum inter Opalia & Sptha & Saturnalia apparuisse scripserint.

O'pĕrā, æ, f. p. Actio ea, & labor, & industria operantis, seu operatio. [עֲבוֹדָה abodāh. מְלָאכָה melākhāh. יְגִיעָה yegiāh. Gall. Labeur, besoin, peine. Ital. Opera, fatica, manifattura. Germ. Arbeit, sinf. Bel. Werckheyt. Hisp. Obra, cosa de trabajo, diligencia. Pol. Robota, praca. Ung. Munka, munkálás. Angl. Labour, worke, paine.] Cicer. lib. 1. Offic. Non malè præcipiunt qui tervis ad juberent mercenarios, ad justa præsenda, & ad operam exigendam. Cæs. 3. bell. Gall. Ipse, etiis res erat multæ operæ & laboris, tamen commodissimum esse statuit. Flaut. Capt. Nam tua opera, & comitate, & virtute, & lapiraria fecit, ut sed rel erat ad partes domuò. Cic. 1. Offic. Quidam animis magnum studium multamq; operam in res obscuras atque difficiles conferunt. Operas quoq; personas istas dicimus ...ἐργάτης, quæ pretio cōducitæ aliquid operis faciat, sicut Custodia pro ipsis accipitur qui aliquid custodiunt. Cic. 7. Verr. Novem cibi publicis Magistratuum operis esse ædificatam. ¶ Operæ publicanorum, unus Scriptor appellatur vulgò. Cic. Cratippe de lib. 13. Epist. Famil. Ab operis Cn. Pupium quiet in operis ejus sociatis, omnibus suis officiis, atque omni benevolentia tueatur curesq; ejus operæ (quod ibi facilè fieri potest) quàm gratissimæ sint sociis. De operis Colum. lib. 2. cap. 21. abunde tradit. ¶ Aliquando etiam Operas dicimus mercenarios conductos ad aliquid perpetrandum. Cicero pro Sestio: Erat autem mihi contentio non cum victore exercitu, sed cum operis conductis, & ad diripiendam urbem cōparatis. ¶ Operæ interdum, officia sunt quæ liberti patronis gratiæ & remunerationis loco præstant. Hinc Cæsar de oper. lib. Operatum, cognito, edicto nihil aliud est quàm officia præstando. De uta hujus vocis pluta videbis in OPVS.

O'pūs, n. r. Finis, fructusque operę, quod ad ficando, fingendo, ...ficiendo, aliove agēdo editur: [מְשֻׂאת mashsāt. מַעֲשֶׂה maasēh. פֹּעַל pōal. פְּעֻלָּה peulāh. מְלָאכָה melākhāh. עֲבוֹדָה abodāh. ἔργον, ἐργασία. Gal. Œuure, ouurage, besongne,

O P E

Ital. Opera fatta. Germ. Ein werck. Hisp. Obra que quiera hecha. Polon. Skutek, wytwor, praca. Vngar. Munka, munka. Angl. A worke, besides wages, or labour.] Tercat. in Heaut. utranque complexus est quum ait: Quod in opere faciundo operæ consumitur. Unde operæ artificum dicuntur ...ἐργάται. Et opera, tàm publica quam privata addicta dicuntur ...ἐργάται. Virg. 8. Aeneid. Mollibus è stratis opera ad fabrilia surgit. Vbi notandum est, quòd quoties non ad laborem corporis, sed ad laborem animi, & ad artem, industriamque spectamus, magis Opus quam Operam dicimus ut, In opere fabrili, In opere rustico, In opere tacendo. ¶ Est aliquando opus, idē quod necesse est, cujus est vacuus usus. Aeque enim, opus est aliquid, & res aliqua, & ut aliquid fiat, dicitur. Cic. in 2 Philip. Nos si quid est illic opus defendes. Idem alibi: Tu quæ illic opus erunt, administrato providebis. Idem Cationi: Dux nobis & auctor opus es. ¶ Aliquando substantivè pro eo quod est necessitas, vel res necessaria: & ita fere ablativo in pluribus. Cic. 3. de Orat. Acuto nobis homine opus est. Aliquando etiam cum genitivo. Idem ad Qu. Frat. Opus est elegantis alicujus. Apud Terentium etiam accusativo. Plautus in Truc. Puero opus est cibum. ¶ Opera fere ad hunc modum in oratione collocatur. Operam do. Operam impendo, Operam navo, quod est ad aliquam rem agendam incumbo, & studium laboremque impendo. ...ἐργάζομαι. Cicero Tiro. Da operam ut valeas. ¶ Sine dedita opera, dicimus pro eo quod est de industria, quasi cum animi, & labore impenso: quod & Data opera dicimus. Cic. in Epist. Data opera parvi, qui iis, etc. Dicimus etiam Operam conferre in aliquam rem, Operam consumere in aliquare. Operas, vel operam dare alicui, pro ...ἐργάζεσθαι. Dare operam in exercitatione in aliquam. Dare operam alicui, est audienti am accommodare. Dare operam præceptori, est cum audire. Dare operam funeri, est celebrare pompæ exequiarum. Dare operam funeri, est sonderi. Id operam dicit quid est, cura, labore. ¶ Eadem opera aliquid facere, id est, eadem diligentia, eadem labore. ¶ Opera est mihi, quod barbarè dicitur, habeo ad faciendum, sum impeditus. Opera mea, opera mea aliquid fieri, quod barbari dicunt tuo medio. Opera cujus rei est, id est, vitabi ex labore comparas. Dicimus etiam Perdere operam, Ludere operam, Operā perire. Ponere operam in aliquare, Ponere operam alicui. Cicero ad Attic. lib. 13: Sabetio operam ponamus. ¶ Bene ponere operam. Præbere operam, Sumere operam, Operas reddere, Tribuere operam alicui rei, Vti alicujus opera ad aliquid faciendum. ¶ Operæ est, idem quod operæ pretii est. Plaut. in Cas. Dic mihi ea facta itero, est operæ amibus accipere. Simile est illud apud Perlium Satyra 6: Luna si potium est operæ ognoscere cives. In quibus orationibus facile fabaudiatur nominativus Pretium. Opera est, idem quod opus est, quorum omnium testimonia tadiosis passim occurrent.

O'pella, æ, f. p. diminutivum à Opera, Parva & exigua opera. [ὀλιγοεργία. Gal. Petit labeur. Ital. Poenia opera. Germ. Ein kleine arbeit oder ein kleiner dienst. Hisp. Pequeña hechura. Polon. Mała praca. Ung. Kitsinységnek mulatsága. Angl. A little or small labour.] Horat. 1. Epist. 7: Officiosaque sedulitas, & opella forensis. Adcenturiones. Lucret. lib. 1: Hæc si penniscres parva conducta opella.

O'pĕrĭlĭor, ārĭus, dep. Aliud dicitur ab opera ...ἐργάζομαι. Apuleius: Operalas ætionis cum cōsulit, quas adhuc vigenis sactarias facitas mercisam.

O'pĕrārĭus, ria, rium. Qui manu operatur, mercede cōductus: [שָׂכִיר sākhir. ...ἐργάτης, ἐργάτις. Gal. Ouurier, manouurier. Ital. Manuale, lauoratore. Germ. Ein arbeiter, werckmann, tagwercker. Hisp. Obrero. Pol. Robotnik. Ung. Munkás. Angl. A labourer or workeman.] unde Cassius apud Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 17. præcipit operarias parandos esse qui laborem ferre possine, nec minores annorum duorum & viginti, & ad agriculturam docites. Cic. in Part. Verum potius de bonis est quærendum, quod bauli atque operarii, an quid homines doctissimi tenserint?

O'pĕrārĭus, ria, rium. Plaurus in Bacch. Equidem tibi dabo hunc operarium. Tamen nunc pretiosa operaria es. [ἐργάτις. Gall. Ouuriere. Ital. Operaria. Germ. Ein arbeiterin, tagwercherin. Hispan. Obrera.]

O'pĕrātus, a, um. Quod labore atq; opera fit, sive quod ad operarium pertinet. ...ἐργαστικός. Gal. Fait industrieusement, ouurage, ce qui appartient à ouurier. Ital. Fatto con diligenza, pertinente à lauratore. Germ. Das ist dem arbeiter oder tagwercker gehörig. Hisp. Cosa hecha por artificio, ó perteneciente á obrero. Polon. Do robotnika przynależący. Ung. Munkás módgyára való. Angl. That is made by industrie, that belongeth to a workeman.] Plinius lib. 14. cap. 10. Sed interveni operaria nomenclatur. Et sic ab opera. ¶ Hinc Operarius homo, qui operatur. Cic. Att. lib. 7: Nam de altera: Tu minus sum admiratus operario homine. ¶ Operarii lapides, qui ad opus aliquod accommodari & incidi possunt, & quibus operam ponimus. Plin. lib. 36. cap. 22. Nunc ad operarios lapides

transisse conveniat, primumque cotes ferro acuendo. ¶ Operarius usus, qui ad opus aliquod faciendum adhibetur, vel qui alicui operi accommodatur. Plin. lib. 2. cap. 5: Alterius operarii usus, ut ipse praeses heres: alterius operarii alii macroni parcunt, ut ipse praeses heres: alterius operarii alii fodiunt radices, impellunt moles. ¶ Operarium pecus, aptum ad operas nostras faciendas convertimus. Colum. lib. 6. cap. 2: Humilis enim & modica corporatura pecoris operarii esse debet hoc est, pecoris illius cujus operâ agrum colimus. ¶ Operatius dies id est, profestus. Hac quidē male simptam ex Var. corrupto loco.

O'pĕrōsĕ, io, sum, Qui rebus gerendis operam dat, inquit Varro, laboriosus. [Πολυπράγμων, ἐργατικός, ἐργώδης. Gall. Pesant, de grand labeur, qui entend à beaucoup. Ital. incombuer, ispesonato. Ger. Arbeitsam. Hispan. El que se da mucho à obrar. Polon. Pracowity. Vng. Munkaval való. Ang. Laborious, that laboreth much & greatly occupieth himself.] Cic. de Senectute: Videtis ut senectus nō modò languida non sit, verumetiam operosa: id est, quæ agat, & rebus agendis operam det. Ovid. de Nuce: Sed puto magnâ mei est operosa cura colono. Brachia operosa Cyclopūm, Stat. 1. Thebai. ¶ Operosus ejus rei quisque dicitur in qua detinetur. Ovid. 2. Fast. Dicke metu positos vates operose silentes. Quod petis id est, quem digerendis diurnis laboris. ¶ Quandoque quod multa opera est confectum, aut quod est multæ operæ, quodq; ad talis absolutionem multum laboris requirit. Ovid. in Epist. Briseid. Virgo tulvos operoso ex ære lebetas. Plin. lib. 18. cap. 11: Et vicina pinguctiori arva, nec ipsa agricolis operosiora: dulcedo tamen lætitiæ nonnisi terrarum. ¶ Operosior, pro efficaciori operosa herba. Ovid. 14. Metam. Vtere mecum operosa vitibi herbe. ¶ Tacitus & Operosius contraria. Plin. lib. 15. cap. 23: Tacitior tactu, nec operosior succo. ¶ Operosior. Operatissimus. Cic. de leg. 2: Nequis sepulchrum faceret operosior quàm quod decem homines effecerint triduo. Plin. lib. 14. cap. 12: In nulla parte operosior vita est. Idem lib. 7. cap. 51: Operosissima tamen lecticarum mortis in M. Ostio Hilaro ab antiquis traditur. Horat. 3. Carm. Ode 1: Curve de pecuniam Sabina Diffitias operosiores.

O'pĕrōsĕ, adverb. um, Laboriosè, difficulter. [Ἐργωδῶς. Gall. Avec peine & travail, difficilement. Ital. Con fatica & difficulta. Ger. Mit arbeit, mit mühe, beschwerlich. Hispan. Con mucho trabajo, difficilmente. Pol. Pracowicie. Vng. Nehezen. Ang. With pains and difficulty.] Cic. in Orat. Quod vel maximè desiderat diligentiā scitamque quandam, nec id tamē operosè. Plin. lib. 18. cap. 26: Decernas mox paulò operosius.

O'pĕrōsĭtās, ātis, fœ. [חֹזֶק ḥozeḳ חָזָק ḥāzāḳ.] Quint. libr. 8. cap. 3: Est etiam quæ ἐργασία vocatur, supervacua, ut sic dixerim, operositas. [Gall. Trop de diligence, peine grande. Ital. Fatica & travaglio eccessivo. German. Arbeitsame. Hispan. Trabajo, cuidado. Polon. Pracowitość.]

O'pĕrōsĭtĕs, ātis, fœ. Operositas, ab Opera deducitur. Fructuosum ad rem pertinens, opera & labore dignū. [חֹזֶק ḥozeḳ חָזָק ḥāzāḳ. Gall. Qui est utile & commode, fructueux. Ital. Fruttuoso. Germ. Nutzlich, notturftig, der arbeit wol werth, fruchtbar. Hispan. Provechoso. Pol. Pożyteczny, godny pracy. Vng. Hasznos. Ang. Profitable, worthy the labour and pains.] Cic. de Lege Agr. contra Rull. Quo in genere est operæpretium diligentiam majorum recordari. Idem 6. Verr. Jam ut hæc omnia reperire ac perferutari facilius utile sit, est operæpretium cognoscere. Livius 2. bell. Pun. Tempus est opulenta vos, ac divitiis ipsis ad capessendas & magna operæpretia merendi: id est, magno præmia vitutis, inquit Budæus. ¶ Aliquando vince operæ pretium, eleganter pretium desideratur. Pers. Satyr. 6: Unus pretium est operæ cognoscere civem. ¶ Pretium operæ. Plin. Id verò audire pretium operæ est. Facere operæpretium, est facere rem operæ, & laborē dignam. Liv. in Præf. operis: Faciundum ne operæpretium sim, si à primordio urbis res populi Romani perscripsero. Oro. ¶ Operæpretium habere id est, pretium pro opera & labore. Liv. 3. bell. Pun. Servorum legionibus T. Sempronius consul, tot ries jam tum hoste signis collatis pugnavit operæpretium habent libertatem, civitatemque.

O'pĕrātŭs, a, um, d. o. ab Operâ, in operâ aliquo faciendo labora, operam do. [Ἐργάζομαι, πόνεομαι. Gall. Ouvrer, travailler. Ital. Lavorare, operare. Germ. Werken, Arbeiten. Hispan. Obrar, trabajar. Pol. Pracuje robie. Vng. Mivel kulon valok. Ang. To labour, to work.] Plin. lib. 11. cap. 10: Adolescentiores ad opera eorum, seniores in his operantur. Col. lib. 11. cap. 4: Si rebus vestris facit operantis vel vir, vel femina, debetis eos lumine adhuc. ¶ Operari superstitionibus, Tert. lib. 1. ad Nat. ¶ Item divinā facere, sacrificare. Ἱερουργέω. Juven. Sat. 12: Vt mactatum operat festa Lucretilis. Pomponius: Ad Veneris profectus est mane vetulus, votum ut solveret: ibi nunc operatus est. ¶ Operari noctes luna dicuntur, quòd circulum suum per noctis tempus absolvat, & post Solis occasum lucem nobis præbeat, & velut opus ejus est. Propert. l. 3: Cynthia jam noctes est operata decē. ¶ Hujus verò compositū est cooperor.

O'pĕrātĭus, a, um, partic. [Ἐργασιμώτερος. Gall. Ouvré. Ital. Cio che fatto lavorò. Ger. Gemacht. Hispan. Obrado. Pol. Robiony. Vng. Meka kon yrekodastarom. Ang. Wrought.] Virg. 3. Aen. Connubiis arvisque novis operata juventus.

O'pĕrātŏs, abl. simè pro Operatis sacris. Tacit. lib. 2: Nox cæcē lætam Germanici quietem rapuit, vidisque se operatum.

O'pĕrātŏr, ōris, fœ. [חֹזֶק ḥozeḳ חָזָק ḥāzāḳ. Gall. Operateur, ouvrier. Ital. Operatore. Germ. Einer der etwas arbeitet oder verrichtet. Hisp. Obrero. Pol. Pracownik, robotnik. Vng. Munkas, mesterkedo. Ang. A working.] Plin. lib. 11. cap. 24: Tertium ararum genus studiosa operationis conspicuum. Cic. Att. lib. 6: Hujus mendicitatis operationi Brutus moveri potest, licet cum lachrymis amet. ¶ Accipitur etiam pro sacrificio. Ἱερουργός. Factus ut illius operatio crimen expiet.

O'pĕrŭlum, i, n. d. diminutivum ab Opus. [Ἐργύδριον. Gall. Petit ouvrage. Ital. Piccola opera. Ger. Ein werckle. Hisp. Pequeña obra. Pol. Robotka, praczyna. Vng. Munkacska. Ang. A little work.] Cic. 4. Arad. Vt etiam inter deos Myrmecides aliquis minutorum operulorum fabricator fuisse videatur.

O'pĕrĭo, ris, rui, tum, act. q. ex Op, & Pario, sed b. abjicitur: unde & per simplex p. Ferior. Tego. [חָפָה ḥāfāh חָפַר ḥāfar. Gall. Couvrir, enfermer, enclorre. Ital. Coprire, serrare, sfondare. German. Bedecken oder zubedecken, verschliessen. Hisp. Cubrir, cerrar, esfondar. Pol. Kazemam. Vngar. Be födöm befödöm. Ang. To cover or overwhelme.] Propertius lib. 3: Atque humuli pelles totos operibat amantes. ¶ Significat quoque Claudo. Terent. in Heaut. Vbi aperiebat, operiebat illum. Plin. lib. 11. cap. 37: Morientibus oculos operire, rursus, ne longo patefacere. ¶ Quandoq; celare, abscondere, non patefacere. Plin. Epist. 6: Abdere lachrymas, operite ludum, admissique in mare omnem adhuc agite.

O'pĕrĭor, īris, ĭri, passivum, q. Tegor, effundor. Cic. 6. Verr. In hac tabula extrema, est ora signa cujus, cui nomen Artemisia est, mirabili magnitudine pellucidus scyphus, qui fluctu rotus operiretur, nisi munitione ac mole lapidea à man dis tutus esset.

O'pertŭs, a, um, participium. Tectus: [חָפָה ḥāfāh חָפַר ḥāfar. Ἠρεμέω. Gall. Couvert. Ital. Coperto. German. Bedeckt. Hisp. Cubierto. Pol. Nakryty. Vngar. Be/födöt. Ang. Covered.] ut montes operti arbore, Ovid. 5. Metam. Caput operti, Horat. 2. Serm. Satyr. 3. Aemus operta nubibus, Ovid. 3. de Ponto Eleg. 3. Fores aperte, Idem 2. Fast. Lectica operta sertis per opidum ut mollitus, Cic. 2. Philip.

O'pĕrŭla, æ, fœ. [Ἐργάστρια. Vngar. Be/födöm.] Apuleius in Apologia: Sedentium manditissimæ lanifices, inter optimas fruges textas exoras, non modo inventu, & amictu lautissimis Aegyptiorum sacerdotibus: sed operari quoque inde rebus sacris usurpatur.

O'pĕrē, adverb. um, recte. [Ἐργαστικῶς. Vngar. Rátos.] Gell. lib. 9. cap. 11: Eosque nonnisi Pythagoræ, operosè atque symbolicè vivendi appellatos.

O'pĕrum, i, n. d. sublativum. [חֹזֶק ḥozeḳ.] ¶ Operum Bonæ deæ, sacrificii genus erat, quod à solis mulieribus in loco operto fiebat, cui nec virum interesse nefas erat. Cicero in Paradox. Familiarissimus tuus de te privilegium tulit, ut si operum bonæ deæ arcessisses, exularet. ¶ Operum, & Aperum contraria fuit. Plautus in Capt. Opera quæ fuêre, aperta sunt: patere jam, quæ operta fuêre, palam est.

O'perto, is, frequentativum est ab Operio, ut inquit Festus. [Ἐπικαλύπτω.]

O'pĕrĭmentum, i, n. f. Dicitur quod aliquid tegit, operculum. [חָפָה ḥāfāh חָפַר ḥāfar, חֹזֶק ḥozeḳ חָזָק ḥāzāḳ. Ἐπικάλυμμα. Gall. Couverture. Ital. Coperimento. Ger. Ein decke. Hisp. Cubierta. Polon. Kolysgie. Vng. Fedö. Ang. A covering, a couerlit.] Cato de re rust. ca. 10: In tragula octo, pulvinos 8. decem, operimenta decē, mappas tres. Fest. lib. 8. cap. 42: Detracto aculorū operimento.

O'pertōrĭum, ii, n. f. Operimentum. [חָפָה ḥāfāh חָפַר ḥāfar, חֹזֶק ḥozeḳ חָזָק ḥāzāḳ. Ἐπικάλυμμα. Gal. Couverture. Ital. Coperta. Germ. Ein Decke. Hisp. Cobertura. Pol. Pokrywka. Vng. Fedö. Ang. A couering.] Senec. in Epist. Ex duabus pendis altera fragulum, altera opertorium fuit.

O'pĕrcŭlum, i, n. f. Instrumentum quo aliquid regitur, operimentum. [Ἐπίθημα. Gall. Couvercle. Ital. Coperchio. German. Ein Deckel. Belg. Een Schoo. Hisp. Tapadera, cobertura. Pol. Pokrywka, wieko. Vng. Födö. Ang. A couering or couerlit.] Colum. Cogitsunt quā à superiore parte foramini cujus operculum imponāt, quod fieri non oportet: nam superiores aquæ, quo in vie vētris cibos & aqua cuipiceat. Cato de Re rust. cap. 10: Operculum aheneum. Operculum amphoræ. Fest. lib. 12. cap. 14: Operculum à tergo esse amiculatorium, ut proferatur intus, si magnus fit alvus. Hoccit. quod facit ibi ut vel ultro moveatur.

O'pĕrcŭlo, as, Operculo operio, tego. [Ἐπικαλύπτω. Gall. Couvrir. Ital. Coprire. Ger. Decken mit einem Deckel zupunden. Hisp. Cubrir. Pol. Nakrywam. Vng. Födöm. Ang. To cover.] Colum. lib. ult.

vip. 30: Ab eo tempore, quo primùm dolio operculaveris, esq; ad æquinoctium vernum, sensim in dicebus triginta sex vicibus cuncta satis efficiemus arte. 19. cap. 15: Quæ vasa conditilia operculare, & oblinere cum vento.

O'perārĕ, āre, act. a dis diuinis ut Operantes sacra, Sacrificia quæ in operto fiebant, quæ & secusa dicebantur, ac profanatum aruis pollui credunt. Græcè ἐφόδια appellantur. Actem diuinam Iuno sollicitis pedibus quæ non videntur: ad operrantes sacra nigræ. Plin. lib. 10. cap. 16.

O'perōr, Operōris, Operula, Vide OPERA, æ.

O'pes, eum, Vide OPS.

O'phiasis, pen. cor. ὄφιασις. Vitium est capitis, pueris præsertim familiare, ab occipite plerunq; origine ducens, in lequ asque adactes & fronte paulatim serpens, dentes nunq; liceras quasi capiti & cerebro omnia tantur. Vnde & nomen inuenit. Ophiasim Græci vocant à serpentum ἔφεσις. Quæcunq; hoc malo tenet, cutis emoritur, pilus exulat, glabrietq; per extimâ cutem cutem spiris serpentis effigiem relinquens.

O'phidĭon, ὀφίδιον, Parua species est vongo sim lis, multò tamen minor: à serpentis figura nomen habens. Meminit eius Plin. lib. 32. cap. 10.

Ophiocardelus, Gemma est, in qua nigrum colorem binæ lineæ albæ velut includunt. Plin. lib. 37. cap. 10.

O'phiŏdŏnŏn, ὀφιόδοντον, Herba quæ notiore nomine Echyphysion appellatur: ita dicta, quod serpentes caccare creduntur. Herbariorum vulgus Grammen appellat, teste Ruellio.

Ophiogenium, ὀφιογένιον, Herba est, cuius pastu serpentes adventus feminas maniat. Alio nomine Ophiobosce dicitur: id est, serpentibus pabulum.

O'phiŏmăchūs, ὀφιόμαχος, pen. corr. Latetà Græcis dictus, quod cum serpentibus pugnet.

O'phiŏphăgi, ὀφιόφαγοι, Dicti sunt qui serpentibus vescuntur: cuiusmodi gentis populos ad finum maris rubri memorat Plin. lib. 6. cap. 29.

O'phiŏstăphўlŏs, ὀφιοστάφυλος, Frutex est ex sylvestrium vitium genere, quæ Vitis alba, & Græco vocabulo Ampelos leuca à Plin. lib. 24. cap. 1. Latinorum nonnulli Serpentes uvam interpretantur: itaq; dictam putant, quòd in Arabia hoc fructus genus ob serpentium multitudinem venenum parcant.

O'phiolcŏrŏdŏn, ὀφιολέκορδον, Frutex est, qui notiore nomine Cappeos appellatur. Autor Diole lib. 2.

O'phiŏstăphўlē, ὀφιοστάφυλη, Frutex est idem cum ea, quam Plin. lib. 13. cap. 22. Cappatis frimiotis lignifrutex, semina quæ & ea, vulgari. Qui eam cum cynosbaton vocavit, alii ophiostaphylen.

Ophis, Ineralia, Draunculus herba.

O'phītēs, ophitis, pen. prod. m. t. ὀφίτης. Marmoris genus serpentis maculas habentis. Lucan. lib. 9. Quam pariis inclus matris is Thebaicus ophites. Plin. lib. 36. cap. 7. duo ejus facit genera, alterum molle & caseidum, alterum nigricans & durum. Vtrumq; capitis dolentibus, & serpentium ictibus medetur.

O'phĭŭsă, ὀφιοῦσα, Herba illa in elephantine Archipelegi nenatlens, livida, distincta, aspectu quæ pectoralis terrorem & serpentium animo diversa tradidit Democritus eoque ne mentem sic eo metu damnati comederent: quare & sacrificiis hæc cibaria dari consuevit. Autor Plin. lib. 24. cap. 19.

O'phrўs, ὀφρύς, Herba quædam denticulato oleri similis, foliis duobus, quæ capitis ægritudinem sanat. Plinio 21. cap. 15.

O'phthalmiă, æ, p. Vitium oculorum. [ὀφθαλμία. Gall. Mal des yeux. Ital. Male d'occhi. Ger. Wehtagen der augen so einen etwas an den augen schadet. Hisp. Dolencia de los ojos. Polon. Oczna choroba, oczy bolą, y gore oczy puchną. Vngar. Zömſéna, ſzemfájás, kéneſéſség. Ang. A ſickneſſe of the eyes.] Cæsius Apuleius appellat. Galenus Therapeutic. ad Glauconem lib. 2. dicit esse inflammationem circa tunicam quæ corneæ adhæret. Idem in Hagogelarûs hunc morbum describens: Ophthalmia (inquit) est quoties rubet oculi pars candida, extenduntur vias, timuliq; fit, ne possint sine dolore contingi palpebræ, tactuq; maximè hunc oculus dolet. Negat tamen Iulius Pollux Opathalmiam esse proprium aliquod oculorum vitium, sed eo verbo significari totam cavitatem orbitæ ex corporis ægritudine. Ophthalmia etiam dictus est pisces, quem Plinio vocant Oculatum. Plaut. in Capt. Pernam atque ophthalmia, horæum scombrum, & tryganem, & cetum.

O'phthalmŭs, ὀφθαλμός, Latinè oculus dicitur. Hinc Ophthalmicus medicus oculorum. Martial. lib. 12. Heplomachus nunc es, tu mihi ophthalmicus ante. Hinc Triophthalmus lapis, qui hominis tres oculos simul exprimit. Aegophthalmus, qui oculum caprinæ habet. Monophthalmus, unoculus.

O'pĭfĭcis, ex, cum. pen. corr. Nocitabat, inimicus, obscœnus. [ὀπίθιος, ὀπίσω. Gall. Ord, ſale. Ital. Turbo, ſporco, immondo. Ger. Vnſauber, unflätig. Hisp. Sucio, ſoez. Pol. Plugawy, ſpurcony, ſprosny, ſkarady. Vngar. Otromany undok, ſzemérmes, paráſt. Ang. Filthy, ſlutiſh.] Mures opicos dixit Juvenalis: hinc et inquilinos, & putidos. Cuius significationis ratio macta est à moribus Opicorum Italiæ populorū, quidem Osci esse creduntur, teste Festo, ſparcos, præpostero ani libidinis nomine maximè infames. Vnde & verba inquidias, Obscœna dicta fuisse Varrus existimavit. Fuit etiam è barbara lingua. A femoribus maximè inquinato usus facile accepimus, quemadmodum Osci & Volsci. ¶ Vnde Osce, hyc Volsce loqui, est inquinatè, & impuris sermonibus uti. Titinius fabula 5. ait ad Festum: Osce & Volsci loquuntur: nam Latine nesciunt. ¶ Hinc etiā barbaros omnes veteres Opicos appellarūt. Cato apud Plin. lib. 29. cap. 1. Nat quam, dicunt Barbaros, & præcipuè nos, quàm alios Opicos, appellatione turdam. Juven. Satyr. 6: Nec curanda viris opicæ castigat amicæ Verba. Id est, quę nō Latinè loquitur, sed Opicè. Futuit autē Opici, inquit, Stephano. Campaniæ populi quidam à longarū vallarū edicti, sive à serpentibus, quasi ophici, in quibus nomen habuisse Strabo, Cumanos, Puteolanos, Neapolitanos: hi namque ubes Opicorum fuisse dicuntur.

O'pĭfĕr, ra, rum, Vide OPS.

O'pĭfex, cis, pen. cor. com. 1. Ab opere factionis deducitur, & quidem nō modò rerū, sed etiam verborū figuratē. [חרש, חרשת, פח. ποιητής, τεκτων, δημιουργός. Gall. Ouurier, artiſan. Ital. Artefice, artigiano. Ger. Ein Werckmeiſter. Hisp. Oficial de qualquier arte. Pol. Robotnik, rzemieſlnik. Vng. Mindenféle munkás. Ang. A worker or craftſman.] Cicero. Tullius Nigidio Cilicius, advena quidam, & ignobilis verborum opifex insinuasse se in antiquā philosophiam videtur, Idem in Catil. Omnes opificum instrumentum, omnis opera ac quæstus, frequentia sustinetur, aliter otio. Idem 1. Officio. Omnes autem opifices in turpi sunt exercitio. ¶ Opifex mundi à Cicer. 1. de Nat. deor. dicitur Deus omnium rerum conditor. Opifex, (inquit) ædificatorque mundi Deus.

O'pĭfĭcĭum, hujus cii, n. 1. Operis confectio, ipsum opus. [מעשה, מעשית, פעולה, פעולת. πρᾶξις, ποίησις, ποίημα, ἐργασία. Gall. Ouurage. Ital. Opera. Ger. Ein Werck. Hisp. Obra. Pol. Robota. Vng. Mű. Ang. A worke.] Varr. 3. de Re rust. cap. 16. de apibus loquens: Nisi opificii eas urget tempus.

O'pĭfĭcĭŭm, æ, p. Opificium, ait Bodæus. Plaut. in Milit. Si eam opificiam nescium aut malam esse, aut fraudulentam.

Opigena, ab ope dicta est Iuno, quòd ea ferre opem in partu laborantibus credebatur. Vide PARTVLA.

O'pĭlio, onis, m. t. quasi ovilio, Pastor ovium, qui ovium gregem tenet & pascit. [רעה צאן. ποιμήν. Gall. Vacquier, berger. Ital. Pastore, guardiano di pecore. Ger. Ein Schaffhirt. Hisp. Pastor de las ouejas. Pol. Owczarz. Vng. Juhász. Ang. A sheepheard.] Plaut. in Asin. Etiam opilio, qui pascit alienas oves, aliquam habet peculiarem, quæ ipsem solitor suam. ¶ Sunt tamen qui Upilio, non Opilio scribant, autoritate Prisciani, qui affirmat ii, brevem in hoc nomine esse, convulsam istu, longam ex literarum affinitate. Et hoc omnino in carmine observandum potest alioqui cum hexametron ingredi non posset, quod tres primas syllabas habeat breves. Virg. in Aegl. Venit & upilio, tardi venère bubulci. Vbi Servius Upilio propter metrum, dixit Græcè ut ὀπίζω pro ἔπομαι. Nam ὁ μικρὸν productionis gratia verti ut aliquando in ε diphthongum, quam vertimus in ū longum.

Opilo, inquit Festus, vetus aris est.

O'pīmus, a, um, pen. prod. Dives & pinguis: [שמן, שמנה, שמנים, עשיר, עשירה, עשירים. παχύς, πίων, πιότης. Gall. Gras, fertile, riche. Ital. Grasso, ricco. Ger. Fett, reich, ſatt, mit gelt. Belg. Vet. Rijck. Hisp. Gruesso, rico. Pol. Tłuſty, bogaty, nayżyſtszy. Vng. Kövérſéges, Meſſzeſzer. Ang. Fat, fertile, rich.] ut, Mensa opima. Stat. lib. 1. Silvar. Super incorruptos opimæ Sidonias mensas familiæ, faciemque superat Ignorem locus. Opima præda Horat. Epod. 1. Opima quòd si præda cervo Lucrata porrecta mergos juvent. Cic. pro Sext. Rosc. Venit ille opimam præda, quam damnato Sext. Rosci vitæ cruentus accedit. Horat. 1. Epist. 2. Invidus alterius macrescit rebus opimis. ¶ Opimus & Grandis sunt contraria. Cicer. de Clar. Orat. Habet enim certos fines studiosus, qui non tàm habitus corporis opimos, quàm gracilitates consectatur. ¶ Opima spolia, ἀκρόθινα ἐσχάτων. Plutarcho propriè ampla & magnifica spolia dicuntur, quæ dux duci detrahit dictatori Varro ita quia ab ope, vel ut Plutarchus ait, ab opere, quòd ducis egregium ac clarissimum, ducem belli partem ibi ducto esse superatum. Primus auratum Romulus, cæso Cenienensium duce, Jovi Feretrio opima spolia obtulit. Livius lib. 1. ab Vrbe. Virgil. 10. Aeneid. Aut spolis ego jam captis laudabor opimis.

O'pīmŏr, comparativus, quo usus est Hel. lib. 4. cap. 14. Nam quas venabatur feras, membra optimora ad spectum mihi suggerebat: hoc est pinguiora.

O'pīmē, Abundanter laudē [σπουδῇ, σπουδαίως, πλουσίως. Gall. Abondamment, grassement, fertilement, richement. Ital. Abondantemente, grassamente, fertilmente, riccamente. Ger. Reichlich, vberflüſſig, fettlich. Hisp. Fertil, y abundosamente. Pol. Tłuſto, dоſtatnie. Vngar.

Ubera

liorem locupletem. Ang. Better, richer, richelie.] Plaut. in Bacch. Omnium à pernicie instructa domus opimè, atq; opiparè.

O'pīmo, as, pe. prod. act. p. Opimū, sc. pinguefacio. [הִדְרִיא hidria Gall. Engraisser. Ital. Ingrassare. Germ. Mästen/ fett machen. Hisp. Engordar/ cebar. Pol. Karmić/ tuczyć. Vng. Ekésziteni. Ang. To make fat.] Colum. lib. 8. cap. 9. Hyemet tamen assa pānis vinu ma defatīgat, sicut etiam palumbos, celeriùs opimat quàm caterva cibi.

O'pīmus, a, um, f. t. Abundantia. [שָׁבַע sabah.] Plaut. in Asin. Maximas opimitates & gaudia offertis mihi. ex Nonio. Maximas opimitates opipara asq; offers mihi. ex Nonio.

O'pīnābilis, e, in, al. in Lucil. de Exact. bur. lib. 12. C. desiderantur (si mendæ carent textus) militaris annonæ exactores. Vbi Pyrrhus non opinatores legendum credit, sed opinatores, qui præsunt annonæ opinandæ, ne delitescat aliquis exercitui, cujusmodi Vectigalarios. [Germani. Preßmeiſter.] forte appellamus. Haland. lectionem, quæ Opinatores habet, magis probandam puto.

O'pīnio, nis, f. t. Existimatio, vel fama de aliquo concepta. [יִחוּס yaḥas, ḥasaq, ḥēṣ. Gall. Opinion. Ital. Opinione. Germ. Ein achtung oder ein warten. Belg. Eenen Acoort/ Meninge. Hisp. Opinion, parescer, voto de dotor. Pol. Rozumowanie, opinia. Vng. Velekedés. Ang. An opinion.] Cic. 1. Offic. Quorum de justitia magna esset opinio multitudini. Idē Lentulo lib. 1. Magna est hominum opinio de te, magna commendatio liberalitatis. Idem de num. opinio de te, magna commendatio liberalitatis. Idem de num. opinio de te, magna commendatio liberalitatis. Idem de num.

seri plebis Romanæ decretis sua inopia ejus opitulati sunt. ¶ Opitulari contra aliquid. Plin. lib. 28. cap. 8. Et adhuc medullam adalii parum contra varias species opitulari. Hinc Opitulator, ωφελητης.

Opitulatio, ōnis, auxilium, [βοηθεια Vng. Hylfinge, Hylpinge.] D. de Minoribus lib. 2. Auxilium eis præstari hoc edicto pollicitus est, & adversus captiones opitulationem.

Opitŭlus, Dictus est fugitivus, quasi opitulator, ἀλεξητικός, & poetice in rebus dubiis & malis dicitur Tellus.

Opium, Succus ex papavere, habens per somnum vim (si copiosius sumatur) mortiferam, μακωνιον. Plin. lib. 20. cap. 19. Alioqui addunt & opium pilulis in die ternis lupini magnitudine, aut vini cyatho diluris.

Opŏmachis. Vide HOPLOMACHUS.

Opobălsămum, n. i. [אפרסמון Arab. Germ. Gilt vnd Balsamum.] Succus balsami, cui præferunt omnibus odoribus, ut. Iudææ terrarum concessus, ut ait Plin. lib. 12. cap. 25. Arbor ipsa balsamum dicitur, quæ incisa vitro, lapide, ostreve cultris succum mittit, quem Opobalsamum vocant eximium in unguentis, δακρυον enim Græcis succus dicitur. Xylobalsamum verò lignum balsami. Carpobalsamum, fructum balsami dicunt.

Opocarpăthum, δακρυοκαρπον, Succus carpathi, quem Plin. lib. 28. cap. 10. connumerat inter venena.

Opopanax, [χυλωπαναξ] Germ. Gallisch vnd Welsch Opopanax werden Apotecken genannt.] Succus panacis herbæ, quæ mures mobos sanare dicitur Plin. lib. 20. cap. 24.

Oporice, ἐμπλαστρον, Genus quoddam medicamenti, ἀπὸ τῆς ὀπὸς hoc est, à pomis, arborumque fructibus, quod quatione confici solet, docet Plin. lib. 24. cap. 14. his verbis: Unum etiam arboris medicamentis detractum nobile medicamentum, quod Oporicen vocant. Et ad dyscatericos stomachi vitia, in cōgesto multa bile cato vapore decoctis malis cotoneis quinque cum satis feminibus, pomitis totidem, sorborum sicfatio. & pari mensura eius quod thus Syriacum vocant, croci semuncia. Coquuntur atque adsternuntur duobus mellis. Hæc Plin.

Oporīmĭus, na, num. pen. corr. Autumnalis. [οπωρινος. Gall. Automnal, de l'automne Ital. Autunnale. German. Herbstisch. Hispan. Otonal. Polon. Iesienny. Vngar. Őszi. Ang. Of the harvest time.] Δένδρα ὀπωρινα, quod non sit autumnum tonat. Matt. lib. 9. Si daret autumnus in hi nomen, ὀπωρινος esset, Horrida Brumæ Gelu, χειμερινος.

Oporophylăcium, ὀπωροφυλακιον, Custodia pomarum vel fructuum.

Oporŏtheca, æ, f. p. Locus qu. fructus aut mumales condunt. [ὀπωροθηκη. Gall. Celier ou grenier de Garde qu'on amasse ou conserue des fruicts Ital. Riposta dove si rendono i frutti autunnali. Ger. Ein Obstammer / ein ort da man das Obst behelt / oder auffbehelt. Hisp. Cilero para guardar / o tener fruita otonal. Pol. Komora abo miesce gdzie owoce chowaią. Vng. Kegyemiczebaz. Ang. A place to keep harvest fruit.] Nam ὀπωρα fructus autumnales significat, & Theca repositorium. Varr. 1. de Re rust. cap. 59. In oporotheca malum ne sint quæ putent fatis cōmunde. Ibidem. Atrido oportet eas quæ faciunt, ad Aquilonem ut fenestras habeant, unde ut perflentur, curant.

Oportĕt, Impersonale verbum est, expedit, utile autem est. [δεῖ, χρη Gall. Il faut. Ital. Bisogna, bisognare. Germ. Man muss / es ist von nöthen. Belg. Het is van nöy. Hisp. Es menester. Pol. Trzeba rzeć, mieć. Ang. It is good or meet.] Cic. pro Cotn. Balbo: Oportere, id constituendum esse officio Licere, legibus & jure: Decere, temporibus, & personis. Idem Act. Lib. 6. Hoc fieri & oportet, & oportuit. Idem in Catil. Quos ferro trucidari oportebat. ¶ Dicimus autem pro eodem Oportuit facere, & Oportuit factū. Cic. 5. Verr. Hoc quod jampridem factum oportuit, cetera de causa nondum adducor ut faciam. Terent. in And. Nonne prius communicatum oportuit? Idem: Totam rem illi integram servatam oportuit. ¶ Aliquando cli conjicientis. Plaut. in Pseud. Hunc hominem malū esse oportet, ὀφειλει κακον ανθρωπον εἰναι: id est, metuum est hic homo malus est. Non dissimilis hæc oratio fit per Volo. Idem: Liberis cōsulum volumus, etiamsi postumi fuerint. ¶ Inveniturnonnunquam personaliter. Quint. Dulcissatis putat dicere, quæ oportuerant.

Oppango, is, oppegi, oppactum, Affigo, conjungo. [προσπηγνυμι, συμπηγνυμι. Gall. Enfoncer, joindre. Ital. Attaccare, congiungere. Ger. Anheffien. Hisp. Pegar, ayuntar. Pol. Spoiam. Vng. Oszve szegezem. Ang. To fasten or couple together.] Plaut. in Curcul. Ubi tua vetus oppegi, fugis.

Oppĕdo, is, pen. prod. et. Contrà pedo: & per translationem refuto, reclamo. [προσαναπειθω, συναναπειθω. Gall. Contredire. Ital. Contradire ad alcuno. Ger. Zu wider sein / widerstehen. Hisp. Contradezir. Pol. Przeciwiam się. Ang. To set against / to gainsay.] Horat. 1. Serm. Satyr. 9. Vin' tu Curtius Aufidius oppedere?

Oppĕrĭo, rīre, Verbum deponens, q. genuino p. scribi debet, Expedio, præstolor. [προσδοκαω] προσδεχομαι. Gall. Attendre. Ital. Aspettare. Ger. Warten / bitten. Hisp. Esperar. Pol. Oczekiwam. Vng. Elmenekgyem / alnek / várok. Ang. To tarry for.] Prodiit enim primā vi ebam, quæ me pridiē Operiri jusserat. Silius lib. 2. - cedas, Oramus, Fiperis, tempusq; ad pugna sestinum Opperiare. Supinum fecit Oppertum, ut ā Pulsatum unde participium Oppertus. Terentius Pharm. Si nonsem dedera, unum præterea horum ne opertuisses. Legitur tamen quandoque participium Oppertus. Plaut. in Mostel. Senex nonum erat, id sup. Operitus. Plaut. in Cistel. Virtus si adveniet, hinc domi opperiemur. Terent. Adelph. Opperire hic mihi hic, ut lubet, & colloquar. Idem Andria: Abi in malam rem, ibi me opperire. Cic. Att. Ego in Albano opperior, dum illa cognosco. Virg. 10. Aen. - manet imperterritus ille, Hostem magnanimum opperiens.

Oppĕto, is, pen. corr. Ex Ob, & Peto. Non autem ex Os, & Peto (ut putavit Servius) ut sit quasi ore tenū peto, quū ii qui moriuntur, non ante omnes terram petant. Propriè autem Oppeto, idem est quod obeo vel subeo: ferè tamen semper accipitur pro morior. [מות Arab. יקבר Hebr. Græc. Gall. Mourir. Ital. Morire. Ger. Sterben. Belg. Sterren. Hispan. Morir. Pol. Umieram. Vng. Meghalok. Ang. To die.] Sed hoc non tam ex natura verbi, quam propter accusativum Mortem, qui in eo quamvis aliquando nō exprimatur, tamen comprehenditur. Oppetere mortem pro patria, nihil aliud est quam subire vel obire mortem pro patria. Cic. 1. de Divin. Acquius esse censuit maturam se mortem oppetere. Virg. 1. Aen. - ō terq; quaterque beati, Queis ante ora patrum, Trojæ sub mœnibus altis Contigit oppetere! Cicer. 1. Tusc. ex antiquo Poeta: Vellim manus potius, quam oppeto malam pellem bovi manu.

Oppĭco, as, pen. corr. aut p. Idem quod Piconibus est, picem illinere. [πισσοω, σπαλλω. Gall. Poisser Ital. Impegolare. Ger. Bechen / mit Pech verunreinigen. Hisp. Empegar. Pol. Smołę obmazuię. Vng. Szurkolom. Ang. To pitch or cover with pitch.] quod genus pocationis fieri antiquitus solebat in doliis, vel cadis vinariis, ne perfluerent. Cato cap. 120. Mustum si voles totum annū habere, de amphoram mustum indito, & contrem oppicato.

Oppĭdum, di, n. Quòd ope dium sit, sive ab Opibus, sive etiam ab Opponendo, ut quibusdam placet, geminato p, scribendū est. [πολις, πολισμα. Gall. Une ville moyenne, ou grand bourg fermé. Ital. Terra, castello. Ger. Ein Stat / ein vmbgemawerte Flecken. Belg. een Stadt. Hisp. Ciudad, villa. Polon. Miasto, gmyśle. Vng. Varos. Ang. A town.] Sit autem proprie Oppidum locus modicus conclusus, in quem homines multi habitandi causa convenerint. Quidam Oppida ab urbibus distinguunt, ut hæ quidē majores amplioresq;, illa minora tantū & obscuriora. Alii nullo Romæ urbis nomine tribuūt, reliqua omnia oppida appellantes. Sed hæc differentiæ nō observantur. Sæpe enim indifferenter legimus eandem civitatem Oppidum, & Urbem appellari. Vide Plautus in Persa: - eunum Siculipolim fuisse prius Urbem vocatum, postea fabricitum, ubi olim Persæ cepere in Arabo ple quibus harum rerum, antiquum oppidum. Sic Servius Sulpitius in epistola ad consolatoria ad Ciceronem de morte Tullię, quo nomine refert multas insignes urbes partim vi hostili, partim terræmota everlas, tunc: Quæ oppida quodā tempore fla eratissima fuerunt. Cic. 6. Verr. Segesta est oppidū perveterum in Sicilia, Judices, quod ab Aenea fugiente è Troia, atque in hæc loca veniente conditum esse demonstrant. Virg. 4. Aegl. - quæ rangere muris Oppida Horat. 2. Epist. 1. - alpestria bella Componunt, agros assignant, oppida condunt.

Oppidŭlum, i, diminutivum, Parvum oppidum. [κωμιον Gall. Chastel, village. Ital. Castello. Germ. Ein Stettle. Hisp. Castillo, villete. Pol. Miasteczko. Vngar. Varoskaia. Ang. A little town, or village.] Cic. ad Att. lib. 1. Nec tamen in urbe, sed Mediolani, aut alio in loco, sive in oppidulo futurum puto.

Oppidātim adverbium, Per singula oppida. [κατα πολεις. Gall. De ville en ville. Ital. De citta in citta. Germ. Durch alle Stet / von Stet zu Stet. Hisp. De ciudad en ciudad. Pol. Od miasta do miasta, po wszystkich. Vngar. Varasonkent. Ang. From town to town.] ut Oppidatim discurrere.

Oppidānus, a, um. Qui oppidum incolit. [πολιτικος. Gall. Citadin, citoyen. Ital. Cittadino. Germ. Ein Stetmās / der in der Stat wohnet. Hisp. Ciudadano. Pol. Mieszczanin. Vngar. Varasi. Ang. That dwelleth in a town, a townes man.] Cæs. libro 5. Comm. Subvelperum ut Cæsar portas claudi, milites ex oppido exire jussit, ne quam noctu oppidani à militibus injuriam acciperent. Idem 1. bell. C. v. Verè dique oppidani, & milites, obviam gratulantes Antonio exierunt.

Oppidānus, a, um, Quod est ex oppido, quodque ad oppidum pertinet, ut Oppidani mos, ritus. Cic. pro Planc. Verres quondam in fenicos jure, maximeque oppidano. Cicer. de Clar. Orat. Quæstores celeriter facti sunt oppidano quodam, & incondito genere dicendi.

Oppĭdō, adverb. Significat Valdè, multū. [πανυ, σφοδρα, λιαν. Gall.

Gall. Meer, hoeveel, fort. Ital. Molto. Ger. Viel gar beffig. Hisp. Mucho, mas. Pol. Wiele. Vngar. Igen. Ang. Much, very much.] Ortum est autem hoc verbum, tolle Festo, extrinsecus inter se confabulantium, quantum quisque frugum faceret: utique multitudo significaretur, cui pè respondebatur: Quantum vel oppidò satis esset. Hinc in consuetudinem venit, ut diceretur Oppidò, pro valde, multum. Hæc ille. Terent. in Heaut. Dic mihi hic oppidò esse invitam. ¶ Interdum etiam post Oppidò sibi jungimus particulam Quam. Gell. lib. 15. cap. 30. Oppidò quàm frustra literarum ostentatione erepti & frivoli. ¶ Accipitur aliquando Oppidò, pro flatim. Plaut. in Mostel. Perdidi operam fabrorum licò, oppidoq; venit ignavia. Idem: Redidi omne argentum oppidò.

O̅ppĕdĭcŭs, *ἐπιθανάτιος ἐπιτάφιος*, Ejus significationis esse putat Calepinus, cujus Oppicanus: citatis locum Gellii ex lib. 2. cap. 22. ubi sic legit: Hic ego ad nostros juvenes convertor. Quid, inquam, vos oppicici dictis mihi? Sed procaldum ò, ut pletisque aliis in locis, ita hic quoq; deceptus est Calepinus mendosis exemplaribus: quando quidem in castigatis Gellii codicibus, non Oppidici legitur, sed Opici.

O̅ppignĕro, ras, act. p. Pignori do, pignori obligo. [ערב *hebr.* עבם *habet* חבל *chabal. corrupit &c. vastare, perire.* Gall. Engager. Ital. Impegnare. Germ. Verpfenden/ zu einem pfand geben. Belg. Te pande verstaen. Hisp. Empeñar, poner prenda. Pol. Zaſtawiam. Vngar. Zalogba vetem vagy zalogositom. Ang. To lay in pledge or gage.] Martial. lib. 2: Oppignerat hamecò Claudo mihi am Vrsonis numis anulum, unde exemerat. Terent. in Heaut. cum illa oppignerare filiam Meam me invito potuit? Repignerare, est soluto debito pignus recipere. Vide suo loco.

O̅ppilo, as, pe. prod. act. p. Occludo. [סכם *hebr.* סכר *habet.* Gall. Boucher, estouper. Ital. Serrare. Germ. Verstopffen/ verschlieſſen. Hispan. Cerrar. Polon. Zawkam, zatarasuie. Vng. Bezarkaſtom, bedugaſtom. Ang. To stoppe or shutte.] Varr. lib. 6. Fluctibus adversis oppilare ostia portui. Cicer. 2. Philip. Nihil de tot subsellis tabernæ librariæ conjecisset, hisque oppilatis impetum tuum compressisset.

O̅ppilatio, Vox vulgò medicis usitata. Vitium enim præclusi jecoris, aliorumque intùs viscerum, Oppilationem vocant. [סכר *silent. ἐμφραξία.*]

O̅ppĭlo, āv. act. impleo. [מלא *malé. ἀναπληρόω.* Gall. Remplir, emplir. Ital. Empire. German. Erfüllen. Hispan. Hinchir. Pol. Napełniam. Vng. Betöltöm megtöltöm. Ang. To fulfill.] Plaut. in Rud. Sed ad prandium uxor me vocat, ideo domum, jam meas opplebit aures sua vaniloquentia. ¶ Item. Opplere, est quasi occupare. Varr. lib. 3. de Re rust. cap. 2: Alienus odor naves opplet. Cic. 2. de Natur. deor. Nam vetus hæc opinio Græciam opplevit. Idem post reditum in Senatu: Mens prava opplita tenebris & foetidis.

O̅ppĭlŏro, as. Plorando obtundo. *κατοδύρομαι.* Lib. 4. ad Herenn. Artifex: Quem mihi illum datis, ac vox auribus meis oppiorare desinitis?

O̅ppōno, nis. act. Contrà pono seu ex adverso pono, objicio, injicio. [הניח נטיים *hinnîah hophaleme. ἀντιτίθημι, ἀντιπαρατάσσω, ἀντιπαρεκτείνω.* Gall. Opposer. Ital. Opporre. Ger. Entgegen setzen. Belg. Tegen setten. Hispan. Contraponer. Polon. Zaſtáwiam. Vngar. Ellenébe vetem. Ang. To lay or put against.] Cicero 2. de Nat. deor. E' quibus pallos quam exculcarent, ita tuentur, ut & pruinis tegant, ne frigore adurantur: & ii ellebori à Solefe opponant. Moles ruentibus opponere. Cicer. 1. Offic. Natura opposuit montes mari. Lucan. lib. 2. Opponere virtuti virtutem. Cicer. de Finib. Cic. pro Quint. Minæ jactentur, pericula intendantur, formidines opponantur. ¶ Aliquando pro Deponere: hoc est, contra alii provocanti pignus ponere apud Plaut. in Curc. Opono pallium, Ille suum annulum opposuit.

O̅ppōsĭtĭo, nis. f. t. Contrarietas, repugnantia. [מחלוקת Gall. Contrarieté. Ital. Contrarietà. German. Ein gegenſatz. Hispan. Contrariedad. Polon. Przeciwieństwo. Vngar. Ellenébe vetés. Ang. Contrariety.] Cic. 1. de Invent. Disputatum autem est de, quod ab aliqua re per oppositionem negationis separatur hoc modo. Sapere, non sapere.

O̅ppōsĭtum, n. t. Contrarium. [הפך *hebr. ἀντικείμενον, ἀντιπαράθεσις, ἐναντίον* Gall. Contraire, opposite. Ital. Contrario. Germ. Gegenſatz/ gegentheil. Hisp. Contrario. Pol. Przeciwność. Vngar. Ellenkezöt, ellenkezö. Ang. Contrarie.]

O̅ppōsĭtus, hujus tus, m. q. Oppositio, interpositio, objectio, [מחלוקת Pol. Zaſtawianie. Vng. Ellenébe vetés. Ang. An opposition, or obstruction.] Gell. lib. 14. cap. 5: Quum ille pathetici, oppositu horum vocabulorum commotus, rem confiteri, ars, & lib. 14. cap. 5. Cicer. pro Marcel. Non modò exercitus & cuncti, sed etiam alterum nostrorum oppositus. & compositi pallorem.

O̅ppŏrtūnus, a, um, per duplex p. ab Ob, & Portus compositum putatur, quod navigantibus utilissimo opitulemur; hinc portus. Dicitur autè propriè Opportunum, quod nobis commodè, in tempore, & optatò contingit. [עת כוב. *καιρός.* Gal. Opportun, convenable, propre. Ital. Opportuno, à tempo, al bisogno. Ger. Bequemlich/ gelegen. Belg. Bequaemlick, voorgeval. Hisp. Cosa conveniente à tiempo, conveniente. Pol. Wygodny, na prędce. Vng. Alkalmatos helyes. Ang. Apt, convenient, or that serves and serveth.] Cic. Cælio lib. 2. Epist. Quas si satis opportuno tempore accepisti, gratissimum mihi feceris. ¶ Quandoq; ponitur pro apto & idoneo. Terent. in Eunuch. Ad omnia hæc magis opportunus, nec magis ex usu quisquam, nemo est. ¶ Quandoq; jungitur dativo pro prosit, vel commodo. Plin. lib. 7. cap. 52. Fœminarum sexus huic malo videtur maximè opportunus, convellendæ valetæ. Idem lib. 18. cap. 7. Opportuniora morbis corpora hoc est, proclivora ad morbos, & quæ citiùs incidunt in morbum. ¶ Et diverso, Importunum esse, & Importunum fieri dicimus, quæ sunt, fierive præter rationem loci, sive temporis, aut personarum. Vide suo loco.

O̅pportūnæ, adverbium. Tempestivè, in tempore: [*καιρόν, ἐν καιρῷ.* Gal. En temps, en heure, tout à point. Ital. A tempo, à tempo lieto. Germ. Kommlichen dings zu rechter zeit. Hispan. Con tiempo, à tiempo. Polon. Wczas. Vngar. Alkalmatossan, idején kivül. Ang. In due time, and season.] quod accidit in loco & tempore. Terent. in Andr. Opportunè ille sit mihi obviam.

O̅pportūnĭtas, f. t. Commoditas, tempus, occasio. [*καιρός.* Gall. Opportunité, commodité de temps. Ital. Opportunità. Germ. Gelegenheit der zeit vnd anderer umbstenden/ zusammgetrit. Hisp. Sazon, ocasion, tiempo. Pol. Wygodność. Vng. Alkalmatosság. Ang. Opportunitie, occasion or commoditie of time.] Cic. 3. de Finib. Et quemadmodo opportunitas (sic enim appellemus *καιροῦ ἐπιτυχίαν*) non sit major productione temporis, &c. ¶ Paratur quandoque Opportunitas pro facilitate. Plin. Epist. 24. Tranquillitas Romanorum multa foverat, vicinitas urbis, opportunitas viæ, &c. ¶ Quandoque pro utilitate. Cic. de Amic. Tales igitur inter viros amicitias sempiternas opportunitates habet, quantas vix quis dicere. Opportunitate bona advenit: id est, in tempore. Plaut. in Epid. Opima opportunitate ambo autem venistis.

O̅pprĭmo, is, pen. corr. act. t. Premo, premendo obruo, & amplius aliquid quàm extinguo. [עשק *hebr.* חלל *sachats* חלל *sachal* עבה *hinnîah. ἐκθλίβω, ἐκπιέζω, ἐκκαταπατέω.* Gall. Opprimer, accabler, ecraser. Ital. Opprimere, perturbare, vincere. Ger. Vnderdrucken. Belg. Verdrucken. Hisp. Oprimir, matar. Pol. Pożeram, przemagam. Vng. Le nyomom. Ang. To grieve, to oppresse.] Cic. in Lælio: Quamobrem primùm quodq; est opera danda, ne quam carnificinam dicendi habeant. Sin aliquid tale evenerit, ut extrahi potius non citiùs, quam opprimi videatur, sensim & leniter intereat, quasi quod extinguatur. ¶ Interdù opprimere ponitur pro continere, seu claudere. *ἐπισχεῖν.* Plaut. in Asin. Os opprime. ¶ Interdù pro deprehendere. Ibidem. Jam faxo ipsum hominem manifestò opprimas. ¶ Interdum pro vio. are, *βιάζεσθαι*, Oppressit virginem. ¶ Interdù pro premendo gravare, *ἐπιβαρύνειν.* Cicer. Qui hominum miseriis, calamitatibusq; oppressis subvenirent. ¶ Interdù pro prævenire, occupare, *προκαταλαμβάνειν.* Cicero Cæsari: Puto te jam suppudere, quum hæc tertia jam epistola à te oppressit, quam tu schedam aut literam. Quædoque pro supprimere, celare, tacere. Cicer. pro Rosc. Amer. Est quidem quod occultatur, quod quò lucidiùs absque opprimitur, & absconditur, eò magis eminet & apparet. ¶ Interdum pro constringere. *συνέχειν.*

O̅ppressĭo, f. t. [עשק *hebr.* חלל *chalal. κάκωσις, κατάπατησις.* Gall. Violence, oppression. Ital. Violenza, oppressione. Germ. Vnterdrückung/ vbertrang. Hispan. La opprission, violencia. Pol. Zgnębienie. Vng. Le nyomas. Ang. Agreeving, oppression.] Conflictio, cujus diminutivò est Oppressiuncula. Plaut. Moles mortiuncula, papillarum horridularum oppressiuncula.

O̅ppressĭuncŭla, Verbale, f. p. [*κάκωσις ἐλαχίστη.* Gall. Petite violence ou oppression. Ital. Piccola violenza & oppressione. Germ. Ein kleiner vbertrang. Hispan. Pequeña violencia y opprission. Polon. Mała uciśk. Vng. Le nyomocska. Ang. A small grievance or oppression.] quod Plautum legitur.

O̅ppressŏr, ōris, m. t. Violator, expugnator, victor. [עשוק *hebr. καταπατητής, κακοποιός, καταπονητής.* Gall. Oppresseur. Ital. Oppressore. Ger. Ein vbertrenger. Hisp. Opressador. Polon. Pogromca, wygubca. Vng. Le nyomo. Ang. That doth violentie and by oppression.] Brutus ad Cicer. in Epist. ad Brutum: Petitis ut vindices atque oppressores dominationis salvi sint?

O̅pprōbrĭum, brii, n. t. ex Ob, & Probum, infamia, dedecus, quod objectum probum. [חרפה *hherpáh* דרון *gnáddûph* דרפה *gnáddûphah. ὄνειδος, ἐπονείδιστος.* Gall. Opprobre, reproche, outrage, grande honte. Ital. Opprobrio, vituperio, infamia, vergogna. German. Ein schmach wort schand/ ein schand that/ ein auffruffung. Belg. Verwytinge ofte Hilp. Deshonrra, vergonça. Pol. Sromota, pohańbienie, pohaniacz. Vngar. Szidalom gyalazat. Ang. A reproche or shame full speeche.] Cicer. in Salust. Quem omnibus mortibus familiarum opprobrio esse. Horat. 1. Epist. 9: Sic ego majoris fugiens opprobria culpæ, &c. Idem 1. Carm. Ode 16: Dum mihi fias recantatis amica opprobriis.

O ppróbro, brare, 1 act. p. Opprobrio do, objicio. [חרף cherēph גדף gĕddēph, &c.] Gall. Reprocher, dire par iſtoire, mettre ſus à quelcun. Ital. Rimproverare, rinfacciare, vituperare, vituperare. Germ. Zuruffen/ auffrucken oder ſchelten/ ſchmehen. Belg. Verwijten.] Hil. Deuoſſer. Pol. Strone co ſprzed gymy ſie gorzecam. Vng. Szemere tenni. Ang. To cast in one's teeth, reproche, reuyle.] Gel. lib. 1. cap. 15. Idem Cato M. Cælio Tribuno plebis vehementè opprobrans non loqui de animo, verum etiam vaticinari. Fruſtra, inquit, patris conſilio paretis, ni raccas, vt ait Ennius. Plaut. Moſtel. Ignoui id reprobaſſe, qui mutuerer cupio id opprobrarier?

O ppróbrátio, verbale, f. t. [חרפה cherpāh גדוף gĕdūph גדופה gĕdūphāh, &c.] Gall. Reprochement, outrage de parole. Ital. Rimproueramento. Ger. Ein verſchmehung oder auffſpaltung in worten/ ſchmehung. Hil. Deſdeuoſſement. Pol. Szmanowanie, zelżenie. Vng. Szidalmazas, gyalazas. Ang. A reproching, outrage of words.] Gel. lib. 12. cap. 11. Cum Cicero inopinata opprobrationis pertinatus.

O ppróbrium, rii, n. f. Opprobrium. [חרפה cherpāh גדוף gĕdūph גדופה gĕdūphāh, &c.] Pol. Zelżywość. Vng. Szidalmazas, gyalazas. Ang. A reproche, or ſhame, ſclaunder.] Plaut. in Merc. Fugiane ego colo vos quo tua autem accolam hiemem, Mali? ne? poſt, ſi quid faciendum eſt damni, facere mavolo, Quàm opprobrium cum lucro: lucrum mulcebit, effert domo.

O ppúgno, as, 1 act. p. Contrà pugno, refuto, obſtem. [לחם lāchăm נלחם nilchăm, נלחמה nilchāmāh, &c.] Gall. Oppugner, destruire, aſſaillir. Ital. Oppugnare, dare aſſalto. Ger. Beſtürmen/ beſtreiten/ angreiffen. Belg. Beſtrijden. Hiſp. Combatir. Polon. Zwalczam, gwerzę. Vngar. Vtne vnak ellenſegemnek. Ang. To fight against, to aſſayle.] Cic. pro Sylla: Domus eſt oppugnata ferro, incenſa, excelſa Claudiano. Idem Cæſar lib. 2. Itaque quintum & vigeſimum jam diem aggeribus, vineis, turribus oppugnabam oppidum munitiſſimum. Pindo diſſitum.

O ppúgnátio, onis, f. t. [מלחמה milchāmāh מלחמת milchămath, &c.] Gall. Aſſaut. Ital. Aſſalto. German. Sturmung. Hiſp. Combatimiento. Polon. Zwarcie. Vngar. Vtne vnas ellenſegemnek. Ang. An aſſaulting, aſſayling.] Liv. 4. ab Vrbe: Recęſſerunt ab oppugnatione eſt, quam pugnæ fuerat.

O ppúgnátŏr, m. t. cujus actionis eſt Propugnator. [לחם lāchăm נלחם nilchăm, &c.] Gall. Aſſaillant, qui donne aſſaut, combattant. Ital. Colui che dà l'aſſalto. German. Stürmer/ Letzieger. Hiſpan. Combatiente/ combatiente. Polon. Zwarca/ gwi. Vngar. Ellenſegemnek vtàlo. Ang. An aſſaulter.] Cicer. pro Cornel. lib. Atque utinam qui ubique ſunt propugnatores hujus imperii, poſſent in hanc civitatem venire, & contrà oppugnatores Reipublicæ de civitate exterminari.

O ppúto, as, act. p. Puto, vel amputo proprièq; de arboribus dicitur. [זמר zāmēr זמר zāmŏr, &c.] Gall. Pouoir, ſcaper ce qu'eſt ſuperflu des branches d'vn arbre. Ital. Potare. German. Beſchneiden/ abhauen. Hiſp. Cortar/ podar. Pol. Obrzynam. Vng. El vagdalom, elmetſzem. Ang. To cut off ſuperfluous graſſe trees.] Plaut. in 1 prol. 21: Opputat autem quæque proximo ſolo ſuccidam.

O ppúvíté, Antiquiſſimè dicebant pro priùs vere. [מבטח mibtăch מבטח mibtāch, &c.] Vide Oppuvis, verbera dicuntur. Abantiust Oppuvis ſacri cohortem Vicem dictione PAVTO.

O pēs, f. num. plurali dicuntur, Omne id quæ poſſumus aliquid, ſive bona fama, ea ſtimatio & auctoritas ſit, ſive divitiæ, ſive hellica copia, ſive quid vis aliud [עשר ōsher עשר ōshĕr, &c.] Gall. Richeſſe, abondance. Ital. Richezze, abondanza. Ger. Reichthumb. Hiſp. Riquezas, abundancia. Pol. Bogactwo. Vng. Kezdagsag, dußor. Ang. Riches, wealth.] Plautus in Mil. Quanti eius opis eſt, tantum reverearis. Salluſt in Cic. Cui poteſt eſſe dubium, quin opulentiam ſua ex iniquitate & miſeriis reipub. parare velit? Plin. lib. 37. cap. 1: Tam recens eſt opulentia, tantique fuit plus hominem arboribus dominibus aſſerebant, ut ſuis heredibus non minorem quidem pretium ſervaverit Dominus.

O pŭlĕntus, a, um, Sumptuoſè, ſplendidè, cum opulentia. [נשא nāsha נשא nāshā, &c.] Gall. Richement, en grand' abondance. Ital. Ricchamente, con abondanza. Ger. Reichlichen/ köſtlich/ herrlichen. Hiſp. Ricamente, con abondancia. Pol. Bogatye, doſtatnie. Vngar. Kazdagoſan. Ang. Richely, with great wealth.] Liv. lib. 1. ab Vrbe: Ludos opulentius, inſtructiùſque, quàm priores reges, fecit.

O pŭlento, as, act. p. Dico, ſeu abundantem facio. [העשיר heāshīr העשיר heāshēr, &c.] Gall. Enrichir, faire riche. Ital. Arricchire. Germ. Reich machen. Hiſp. Enriquezer. Pol. Bogacze. Vng. Meg gazdagitok. Ang. To make rich.] Col. lib. 2. cap. 1. Quippe vilitatis pattones, ſicut pecuariæ, non minimâ ex parte opulentiam conferunt: quam & avium ſtercore macerrimis vinetis, & omni furculo atque arvo medentur, & eâdem familiarem locupletem, mentamq; precialis dapibus opulentent. Horat. 2. Epiſt. 19: Ne percunctere fundus meus, optime Quinti, Arvo pascat herum, an baccis opulentet olivæ.

O pŭlĕo, n. r. Diteſco. [עשר āshēr עשר āshār, &c.] Gall. S'enrichir. Ital. Arricchire. German. Reich werden/ reichen. Hiſpan. Enriquezerſe de y abondado. Polon. Bogacze. Vngar. Meg gazdagodom. Ang. To be wealthie.] Furius: Quò magis incompta poſſit opulescere campi Nonius.

O pſimăthes, æ, Qui jam grandis natu diſcit, vt. qui ſeriùs ad diſcendum accedit.

O pſimăthĭa, æ, Sera eruditio, interpretè Gellio.

O pſŏnĭum, nii, n. t. Omne id quòd cum pane vescimur. [תבל tăbăl, &c.] Gall. Toute ſemble de viure que l'on prend auec. Ital. Companatico. Germ. Alles/ ſo man zum Brot iſſet/ Weinvnd Brot: die ſpeiſe/ vnderſpeiſe. Belg. Toeſpeiſ. Hiſp. Qualquier manjar que ſe coma. Pol. Jakarm, iadło. Vng. Kenyérnek. Ang. All meat except bread and drink, eaten.] Plaut. in Aul. Dat coquos cum opſonio. Iuvenal. Sat. 11: non tamen hoc eſt minus, quam opſonia binat Rancidula. Horat. 1. Serm. Sat. 3: Omnia conducta ſuccenſa opſonia nummis.

O pſōno, as, & Opſŏnor, aris, depanentes pen. prod. [nam Græcè ὀψωνέω, per ω, ſcribitur.] Anio, ſeu præparo opſonium. Ὀψωνῶ, ὀψωνοῦμαι. Gall. Acheter ou faire proviſion de viandes. Ital. Comprare commeſtibili. German. Kauffen oder ſpeis einkauffen. Hiſpan. Comprar de comer. Polon. Skupe pokarmu. Vngar. Eledel eſzik vegbol keriteſik. Ang. To buy or make proviſion of victuals.] Plaut. in Cæſin. Argento ne parco, opſonato ut pluriter. Item: Citiùs opſonavit id ſibi quàm nummum ſcit. Terent. in Andr. Vix erachmis opſonatus eſt decem. ¶ Opſonare famem ambulando, eſt acuere, & excitare. Cic. 5. Tuſc. Sitim famem ferunt, quam uſque ad veſperum contentus ambularet, quæ tum eſſet ex eo quare id faceret, reſpondiſſe: Se, quòd noctu cœnaret, opſonare ambulando famem.

O pſōnĭtŏ, as, frequentativum. Sæpè opſono. Ὀψωνέω. Naevius: Multi mecum eo de opſonitavêre.

O pſōnĭus, us, m. q. Ipſa opſonatio. [Ὀψώνιον. Gall. Achapt pour faire de viande. Ital. Preparatione di vivanda. Ger. Kauffung der tadspeiſ. Hiſpan. Aquella cosa de comprar de comer. Pol. Skupowanie pokarmu. Vng. Eled. Ang. A buying of victuals or meate.] Plaut. in Trucul. Dedi equidem bodie quinque argenti delerri minas, præterea unam in opſonatum.

O pſōnātŏr,

Opsōnātor, oris, verbale, m. t. Qui emit opsonia. [Gall. Boucher, qui achete viande. Ital. Spenditore, provedituro de vivande. German. Ein kauffer der fleisch pflegt. Hispan. Boticario que compra de comer. Pol. Zkupyciel pokarmow. Vng. Eledel vevő. Ang. A cater.] Senec. ad Lucil. Adjice opsonatores, quibus dominici palati notitia subtilis est, qui tenui, cujus illum sapor excitet. Plaut. Mil. Vē primarium parasitum, atque opsonatorem optimum.

Opsōnium, Gal. Boucherie. Ital. Cuoco. German. Ein Kochin Frembden Kleidern. Hispan. Cozinero. Polon. Kuchars. Vng. Eledel vevés, szakma. Ang. A cooke.] Concinnator opsoniorum: id est, coquus.

Opsōnātrix, pen. prod. Opsoniorum venditrix.

Opsōnium, i. locus in quo opsonia venduntur.

Opticus, a, um, gen. cor. Visibilis, qui percipi potest. [Gall. Ce qui se peut veoir, chose apparente à veoir. Ital. Visibile, percettivo. German. Das gesichte zu den gesichtigen. Hisp. Cosa que se ve y mira, perspectiva. Polon. De miedzy przyrodzony. Vng. Lathato. Ang. That serueth for the sight.] Hinc cervi optici à medicis dicuntur, per quos spiritus visivus defertur in pupillam. Ὀπτικὸς, ὁρατικός. ¶ Hinc etiam pars Geometriæ disciplinæ dicitur Optice, Ἀπὸ τοῦ εἶδος. Perspectiva, quæ ad oculos pertinet, quæ causas reddit cur visiones fallendi fiant, & ea quæ in aqua conspiciuntur, majora aut oculos fiant: quæ procul ab oculis sunt, minora.

Optimas, Optimus, Vide BONVS.

Optio, as, act. p. Desidero, cupio. [חמד chamad חון chanan חפץ chaphets. Ἐπιθυμῶ. Gall. Desirer. Ital. Desiderare. Ger. Begeren wunschen. Belg. Wenschen begeeren. Hisp. Desear. Pol. Zadawac, zyczyc. Vng. Kivanom. Ang. To wish or desire.] Cic. Sui pleb. quid ego mihi vehementius à populo optem, quàm ut me, &c. Virg. lib. 1. Offic. Quæque majori parte pulcherrima videantur, ea maximè optant. Virgil. lib. 1. Optatque locum rectis. ¶ Aliquando Optare ponitur pro petere vel rogare. Cicero in Cat. lib. 2. Neque ego à dis immortalibus Quirites optabo, ut, &c. ¶ Interdum etiam pro scire. Idem in Epistol. Sed ne optari quidem sacerdotem licebat, qui ex collegio ejiceretur inimicis. ¶ Hujus compolita sunt, Adopto, Coopto, Exopto, & Praeopto de quibus suis locis.

Optātus, a, um, participium. ¶ Optati dicuntur, qui in honestâ gradum aliquem sunt electi. Ὀπτησάμενος, à verbo Optio, quod inter cætera eligendi significat & adhibito.

Optātus, superlativus, delideratus. [חמד vavib.] Cicero ad Lentul. Tarentum mihi nihil fuit optatius, quàm ut primum adte tetipsi: deinde à cæteris omnibus quàm gratissimus ergo te esse cognoscerer. Idem Quint. Frat. Vale mi optime, ac optatissime frater.

Optātissimus, superlat. æ, Optatissimus nūntius, Cic. 14. Philip.

Optātum, ti, n. Habitamen, Expectatio. [חמדה vavib חמדת machmad חפץ chaphets. Ἐπιθυμία. Gall. Chose desirée, desyrée. Ital. Cosa desiderata. Ger. Ein Wunsch oder Begert. Hisp. Cosa deseada. Polon. Wiesz wszego. Vngar. Kivanom. Ang. A wishe and desire.] Cic. in Pison. Illud etiam accidit pejus optatum meum, sed valde ex voluntate. Optata loqui, Terent. Heaut. Eveniunt optata? Ovid. 6. Metam. Respondet optatis meis fortuna. Cic. Curionis filio Epist. 9. lib.

Optātō, adverbium, Cum desiderio. [חמדה chamdah חפץ chaphets. Gall. Desirablement, avec desir et plaisir. Ital. Desideratamente. Ger. Erwunschet. Hisp. Deseadamente. Pol. Zadanie wszego. Vng. Kivanasson. Ang. At mine wylle and desire.] Terent. in And. Optatò advenis. Cic. ad Att. Nisi quid te aliud impedit, mihi optatò venies.

Optābilis, le, om. t. Quod est expetendum. [חמדה machmad חפץ chaphets. Gall. Desirable. Ital. Desiderabile. Germ. Ein wunschens werdt. Hispan. Cosa para ser deseada. Polon. Pożądany. Vngar. Kivanando. Ang. That is to be desired or wished.] Cicero Tusc. Quæ est nobis optabiles in experiendo non futurum in legendo tamen erunt jucundæ. Idem 2. de Finib. Iraq; ne ultitiam quidem rectè quis dixerit propterea optabilem, sed quia jucunditatis vel plurimum affert.

Optābiliter, adverb. [חמדה chamdah חפץ chaphets. Gall. Desirablement, comme desirée. Germ. Nach allem Wunsch. Hisp. Deseadamente. Pol. Podług wszego wnątrzenia. Ang. Desirablie, or suche sorte as is to be wished.] Cicero 1. Tusc. Prò di immortales, quàm optabiliter ut illud jucundum esse debet!

Optātīvus, penult. prod. adjectivum, Pro adoptivo [vermoms. Gall. Adoptif. Ital. Adoptivo. German. Angenommen / erwehlt. Hispan. Adoptado o abijado. Polon. Wolony. Vngar. Fogadot. Ang. Adoptive.] ut Nomen optativum. Horat. 2. Epist. 1. Ille plus adpositæ vitus Fit Mimnermus. & optiva cognomine crescit.

Optio, onis, f. t. Optatio atq; eligendi facultas. [מחמד machmad בחיר bachir מחמד machmad. Gall. Election, chois, election. Ital. Elettione. Germ. Die Wahl. Belg. Die Coorwensch. Hisp. Cosa de desear o escoger, eleccion, voluntad. Pol. Zyczenie, wybor. Vng. Valogetes vagy valogetesig. Ang. Choyce or election.] Plaut. in Calin. Optio hæc mihi datur, utrum harum vis conditionē, accipe. ¶ Dare optionē, & facere optionē, & dare, & deferre alicui, & Permittere optionem alicui. Cæs. 1. Vers. Quoties de ea pecuniâ optionēq; fecimus, ut eligas utrum velis facti ejus, nec ne. Quintil. lib. 5. Nec optio judicis adversario ejus permittenda. Cic. 4. Acad. Si optio naturæ nostræ detur. ¶ Optio etiam aliquando matricularum est, significatque committum à Centurione vel Decurione adoptatum, qui privata ejus obeat negotia, cum in publica munia est distinctus. Veteres appellabant Accensum. Festus: Optio militat Optio appellatur, quòd Decurio, aut Centurio optat sibi certum privatarum minimum, quò facilius obeat publica officia. Optio qui nunc dicitur, ante appellabatur Accensus, quia à Tribuno militum Centurioni dabatur adjutor. Dicitur ab optando [ut Verrius ait] quòd antecedentibus ægritudine præpeditis, tum pro adjutari eorū, atque vicarii, tolerat, ac cetera curare: ut nihil aliud sit Optio in re militari, quàm adoptatio: quoniam Centurio, aut Decurio optabat sibi certum privatarum minimum, quò facilius publica obiret negotia. Plaut. in Aulu. Optionem tibi famulo Leonidem. Callicho Lulum. dat ur immunis. Quamobrem etiam cum quis in patriam militia ipsum agat, quod in exercitu Optionem, jure arbitror dici Optionem.

Opulento, Opulentus, Opulesco, Vide OPES. & OPS.

Opulus, i. pen. cor. f. f. Genus arboris, manū dis viribus maximè idoneum. Colum. lib. 5. cap. 6. Sed illam maximè opulus videtur alere, deinde ulmus, postilus mus. Rurel. lib. 1. cap. 15: Opulus cornu similis arbor, arundo ballico faciendo idonea. Olivus vē. Olivus apud nos tamen dicitur, ulmi procumbere adolescit, caudicem recto, enodi, &c.

Opuntia, æ, Herba est circa Opuntem nascens, etiam hominibus dulcis: pirumque è folio ejus radicem fieri, ac fici eam nasci. Verba sunt Plinii lib. 21. cap. 17.

Opus, operis, & Opus, indeclinabile. Vide OPERA.

Opusculum, diminutivum, Vide OPVS in OPERA.

O ante R.

OR. in notis antiquorum, oratio, vel Ordo. ORR. PAR. orbati parentes. ORD. ordinis. ORM. ordo militum. ORN. IMP. ornatus imperatoris.

Ora, æ, f. p. Extremitas cujusq; rei. [קצה קבץ chatsah קבץ chatsah שפה schphah. Μέρος, γωνία, πέρας. Gall. La fin ou bout de quelque chose que ce soit, fin ou limite. Le bord de quelque chose. Ital. Estremità de qualche cosa. Ger. Das end oder ausserst eines jeden dings. Belg. Das uterste ofte den eynt. Hisp. Orilla fin o cabo. Pol. Brzeg, kraiina, rąg. Vng. Zel, veg, határ. Ang. The edge or ende of anything, the border or outmost.] Virg. 9. Aen. ad bellum, rerulit se mecum ingentis ora evolvere belli: hoc est, finē belli, vel bella extrema, ut interpretatur Servius. Hinc vestimentorum extrema, Oræ dicuntur, ἐγκώμια. Regionum item extrema, quæ sunt, in super maritimæ ipsæ regiones, Oræ dicuntur. Virg. 1. Aen. Arma virumq; cano Troiæ qui primus ab oris, Italiam fato profugus, Lavinaque venit Littora. ¶ Ora alvearium. Virg. 4. Georg. Spiramenta Junxit, fucoque & floribus oras Explevit. ¶ Plin. Oræ appellatione fere semper regionem littoralem appellat, ἠπείρους, apud quem crebrò illa legantur in ora sunt civitates, & oppida oræ proxima. Quæ verò mediterranea sunt ab ora, in mediterraneo sita dicuntur. ¶ Ora pro regione. Cicer. 2. de Nat. deor. Omnibus hominibus, qui ubique sunt, quacunque in ora & parte terrarum. ¶ Ora pro climate, vel regimento cœli. Cicero 1. Tusc. Tum globum terræ eminentem à summo, Eum in medio mundi situ, versoq; loco, duabus oris circumvisum, habitabilem, & cultum. ¶ Sunt qui dicant Oram etiam significare nauticum funem, quo navis littori alligatur, addentes testimonium illud Quinctii in Pisone. ad Trephonem: Commutamos vela ventis, & oram solventibus bene precemur. & Liv. lib. 28: In ipsis quoq; ripis dationem navibus, cum ne hostes eam tam ire irrumperent, manant stationes asq; ancoras, ne in mobiendo mora esset, præcidunt. Cæterum cum ita pegant Oram invenit profecto nautica apud idoneos autores, quā nec in Livio quidem Ora, sed Lora in vetusto codice ter primum reperiatur: & apud Quintil. Ora solventibus, in quibusdam exemplaribus legatur: unde si Ora solvere, quod solvere à terra. ¶ Ora pro initio rei, autore Festo nūs est Cæcilius: Oram, pro parte, reperire nolim, quā expediam, quero. ¶ Apud Celsum, Oræ vulnerum vocantur, labiorum vulneris extremitates, quæ simul cōjungentur. Oras, inquit, vulneris suturæ comprehendunt. ¶ Ora comminatum, quid sit, non satis perspicuum est. Sic ferunt Plautus in Menechmis: Nimis autem bene ora commutavi, atque ex mea facie tua fecit, his quibus verbis sensum elegantem effecit, non ita prodit est. Putat autem Turnebus ad eos qui fingunt comicum rebuisse, qui eum eo alicujus statuæ, ita ut volunt adhibere & graphice expressum lineamentis omnibus encaustis, gaudent: quod quidem fecisse dicit Mellenio, commutatis.

pugnivorte, & in aliam formam mutare eorum, qui Menæchmum vocant, celebrandam, tele enim dixit pectori ora velut ita tatum commendaturam ehic. Sic Amphitruo uocet. Alia forma esse videtur, quem ta pugna legeris. SO. Ut homo me interpolabit, nacunque os fregerit deum.

Oraculum, li.n.] Deorũ responsum. [דְּבִיר מִשְׁאָה *dabir, massa.* Gall. *Oracle.* Ital. *Oracolo.* Ger. *Ein Gottliche antwort oder offenbarung.* Hispan. *Respuesta de Dios.* Polon. *Odpowiedz albo wyrzeczenie.* Vng. *Istennek felelete.* Ang. *An oracle or answer given by god.*] Tradunt à cella Ora, vel ab oratione, teste Cicer. in Topicis. Oraculi ratione, ex eo ipso appellata fuit, quòd hæc illas deum ora orant. Virg. l. 2. Aen. Suspensi Eurypilum scitatum oracula Phœbi Mittimus. ¶ Quandoque pontifex pro templo ita quæ responsa dantur. Plin. lib. 12. cap. 25. Inde & omnes Ammonis ab Ammonis oraculo, juxta quod nascitur, arbor. ¶ Non unquam enim pro celebri notatu & digna, & misere vana sententia. Seneca: Virum bonum optimũ oraculum esse. Pugnandum esse pro patria. Plin. lib. 18. cap. 6. In delibris reliquæ oracula. Neminem agricolam esse, qui quæ ex pecore quod oraillare ex fundus pasci. ¶ Accipiuntur præterea aliquando Oracula pro somnio nocturno, quo res aliqua nobis denuntiatur. Cic. 1. de Divin. Expositio eorum, & superior oratio. ¶ Dicere ex oraculo. Cic. pro Fonteio. Ex oraculo dicit pater. ¶ Edere oraculum, Oraculo aliquid edere, Fundere oraculum, Petere oraculum de aliquare.

Oratiuncula, Sunt orationes & paryæ, quibus secundũ orationem grauiorem maioribus pelagus tenetur. Cicer. Epist. ad Trebatium. Nunc edictum patrum navibus oratiunculis, patrum edictis precibus placandam petere.

Orãtus æ, Ep. Pictis, ab ore colore nemẽ habens. Ideus & Auratus dicitur. [*Jeshuppe.* Gall. *Orde, ou dorade.* Ital. *Orata.* Ger. *Ein forden.* Hisp. *Dorada pesce.* Polon. *Dorada.* Vng. *Aranyos hal.* Ang. *A gylthead.*] Solent eam veteres pro aurata apud Virgilio ego. sæpè locũ in diuersere, ut Clodius pro Claudio, & Codex pro caudex. Vide Capitonem de nomine Auratæ.

Oratorcula, Oratiuncula, & Orator, Vide o. r. o.

Orbiculata, Herba, Sardo. Barbara ex Dioscoride videtur esse Cinopodion. In Corroll. Cinopodium vide Sub.

Orbis, hujus orbis, m. c. circulus. [גַּלְגַּל *galgal.* גָּלִיל *galil.* גָּלֶל *galal.* גָּלָל *galal.* גָּלַל *galal.* גָּלַל *galal.* גָּלַ

fantissimus. ¶ Similiter Orbi dicitur Thersandrus parricidis. [□□□□ *orbanim appellat.*] Ter. Adelph. Hæc virgo orba est patre, locum Phorm. Lex est, ut orba qui hæc genere proximi. His nubant. ¶ Orbi quidam dicuntur, qui orbis & primum carent, & nihil parentum. Nec. impiè, orbos tam tuas detrahere parentes, vermectia, & fugitivos.

Orbitas, tis. Privatio liberorum aut parentum. [□□□□ *Gliud of. orbitatis, id genus.* Gall. *Privation ou perte d'enfans ou d'autres choses qu'on tient chers.* Ital. *Privazione di figliuoli, o d'altre cose, che da gli huomini.* Ger. Beraubung. Hisp. *Orbedad de hijos.* Pol. *Osierocenie.* Vng. *Arvaságnak.* Ang. *Losse of children, or any thing which one loues.*] *Orbitas videtur posse amissum matrem.* Quint. Non hæc orbitas vestra lacrymas super adentes rogos. Plaut. in Capt. Quod hoc est tempus æquabile orbitatem nos procurare.

Orbo, ôdo, Orbavi, sed antiquum est. Accius: Miseret lacrymarum, orbandum, orbandarum.

Orbo, as, avi, p. Re charet aliquem privo. [□□□□ *Gliudbehbi, separatio, separo.* Gall. *Priver de quelque chose, separer, oster.* Ger. Berauben. Hisp. *Privar.* Ital. *Privare, oster.* Pol. *Rozpuscić, odsiewać.* Vng. *Fosztok, megfosztom.* Ang. *To depriue, to take away.*] Cicero de Amic. filiis illis planè orbatus est eum, neq; unquam tamen afferret suas illa solatium. Idem ¶ Acad. Num ergo is exorsus nos, aut orbatos oculis. Orbare de loco, Cic. Tusc. Orbari auxilio, Idem pro Marcena.

Orbatis, participiū. [□□□□ *Gliadbehbi, separatio, separo.* Pol. *Osierocenie.*] Cic. pro Cluent. Mater orbata filio. Idem ad Cæcin. Nec is eadem verbis, quibus te consolor, ut assidue, & jam unà scripturo orbatum.

Orbatio, onis, Ec. [□□□□ *Gliadbehbi.*] Senec. Epist. 88: Paupertas non perpositionem, sed per detractionem sui nuncupet, aut per aliquid, per orbationem. Græci ἀπέρησιν quod quid desit, non quod quis habeat dicunt, & quod non habeat.

Orchestra, æ, f. p. Locus. Gall. *Quartier.* Ital. *Quartiere.* Ger. Ein gewisser Platz. Hisp. *Quartiere de vecinos.* Vng. *Cselud.* Ang. *A tribe, or division of people.*] Varro de Re rust. lib. 3. cap. 14: Orcus ut Hispania servos multos, propter ¶ Erat enim Orcus vitæ genus, à quo fugitivos abeuntes. Plin. lib. 33. cap. 10. Aeris copia Ilerdæ abundat, inque fratur orcas, in Asia cadis. ¶ Ovidio enim Orcus accepitur pro vasculo luteo, quo cum dicit, agitatis enim mutuis in tabulis, & potio, quam à Martiale dicitur Tertulla ex oratione Græca dicitur ὀρκίσκος, quâ & Latini usurpat Pers. Satyr. 5. angustis eo loco fabri orcos. In hoc tamen Festi loco locum Cornutus Orcâ vasa genus ollæ collo angusto, in quod aceto jam olim olivæ lecta, & quæ certo loco maturescere, vitiosa habentur. ¶ Plin. lib. 35. pro causa pigmentorum mulieres ibi usas est. Vita enim repertus Fabio Pictori cruda in orcis cremata. ¶ Orca etiã gemmæ nomen est, nigro, luteo, viridi ac cæsio colore distincta. Plin. l. 37. cap. 10.

Orcula, dimin. ut cum ab Orca, *ὀρκίδιον.* Cato de Re rust. Cymbium secto, olam, tutam, mortham, in orculam condito.

Orchestra, *ὀρχήστρα.* Locus erat in theatro inter locum & cuneos, Senatoribus ad spectandū designatus, in quo erat pulpitum quinq; non amplius pedum latum, quod Græci ὑπόσκηνιον dicebãt, & Latinorum in quo chorus Tragœdiarū, & Comœdiarū, quando in Comœdia ludorum causa ipsi quoq; etiam discendi & audiendi, & quotquot personæ ex fabula non agebant, ad ornatum assistebant. Dicta Orchestra, *ἀπὸ τοῦ ὀρχεῖσθαι*, hoc est, à saltando, quòd in eo scholastici saltationis artem exercebant, ut Plautus in Stichi, populum Gallando detinerent, cum in Neronis Domo in orchestra Citharœdus descendit, & ipse cum cithara cecinit. Lucius Crassus, quod Festus ait, in Atriensibus, & Tuscanicis ædificiis, ubi tribunalia erant, ubi Prætor jus dicebat, & Senatus habebatur, ubi Comœdi & Histriones ludos faciebant, ubi Gladiatores pugnabant, ubi Consules & Prætores populum alloquebantur, ubi Senatores sedebant, ubi Virgines Vestales spectacula publica videbant, ubi Orchestrata & pulvinar, ubi Flamines & Augures auspicia capiebant, ubi Curiones victimas cædebant, ubi Quæstores ærarium habebant, ubi Tribuni plebis contionabantur, ubi Prætores & Consules comitia habebant, ubi Ædiles curules ludos Romanos spectabant, ubi Ædiles plebis ludos plebeios spectabant, ubi Decemviri ludos sæculares spectabant, ubi Quindecimviri ludos Apollinares spectabant, ubi Septemviri Epulones epulum Jovis dabant, ubi Sodales Augustales ludos Augustales spectabant, ubi Sodales Titii ludos Titios spectabant, ubi Fratres Arvales ludos Arvales spectabant, ubi Sodales Antoniani ludos Antonianos spectabant, ubi Sodales Flaviales ludos Flavios spectabant, ubi Sodales Hadrianales ludos Hadrianales spectabant, ubi Sodales Augustales Claudiales ludos Augustales Claudiales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei ludos Augustales Herculaneos spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales ludos Augustales Herculaneos Claudiales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales ludos Augustales Herculaneos Claudiales Antonianos Flavios Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales Augustales spectabant, ubi Sodales Augustales Herculanei Claudiales Antoniani Flaviales Hadrianales August

ἐγκλεῖς. Ang. Abergang.] Virg. in Culic. Atq; ut araneoli cernũ
fulmarines ostium.

Ordĭo, ĭnis, m. t. Et digestio, & in suo loco rei cujusq; collocatio: veluti in acie fit, ubi pedites, ubi alæ, cæteraq; omnia
suo quæq; ordine collocantur. [סדר, מערכה, ערך, מערכת
מערכה, מערכת, סדר. Gall. Ordre, disposition. Ital. Ordine, disposizione. Ger. Ein ordnung. Pol. Ein Ordentlicher
Hisp. Orden. Pol. Porządek. Vng. Rend. Ang. An order.] Cicero 2. de
Orat. Ordo est, qui memoriæ maximè lumen affert. Idem Paradox. Quicquid peccatur, perturbatione præcepti regiæ
rerum ordinis. Virgil. 5. Aeneid. Remo cum turgunt ordine remi.
¶ Digerere in quincuncem arborum ordines, Cicero de
Senectut. ¶ Aliquando Ordo pro statu hominum, formam,
censu, loco & gradu usurpatur. τάξις, σχῆμα. Cicero in Ver.
4. de Pœnitentia urbana: M. Octavium hominem ornatissimum
loco, ordine, ordine, virtute. ¶ Tres erant ordines Romæ,
Senatorius, Equestris, & Plebeius: ab Ardore enim dicuntur.
Virgil. 5. Aeneid. Tum datus Apsicla delectos ordine ad
omni. Varro de re. Ordine ab omni die eligi, examinari qualitate dignitatum, quod apud Romanos in legatione mittenda hodieque servatur. ¶ Ordo amplissimus, Senatorius vocatur, Cicero pro Domo sua ad Pontifices: Quid, quum
Senatum prome non modò propugnatorem amplissimum ordinis
ejus, sed etiam plorare, & supplicare mutata veste prodierit?
Ordines decuriæ dicuntur, qui milites præsunt, ut Tribuni militares. Centuriones, atq; alii. Livius 2. ab Vrbe. Nos
fortuna ad tam insignia tanta deformitatis, & quidnes duxisse ejiciant, aliaque militiæ decora, vulgò se fugientes tum, jactabant. ¶ Accipitur quandoque pro ipsis hominibus: hoc est,
ii qui sunt eadem dignitatis, ut sunt Equites, Senatores, &
cæteri quorum dignitas etiam ordo appellatur. Cicer. 3. Offic. Qui effutiat argentarios, apud omnes ordines gratiosus:
id est, apud omnium ordinũ homines. Salustius: Sæpenumerò Patres conscripti, multa verba in hoc ordine fecisti: id est, in
Senatu. ¶ Aliquando refertur ad fortunam, & genus vitæ.
Terentius in Eunucho: Convenit hodie adventicio spondam
meæ loci, ante atque ordinis hominem. Mei ἀναξιος, cujus homini tantũ est, pauperem, quæ sua modo ego. Sic honesti ordinis homines dici possunt, Lepidum Donatus. ¶ Ordinis inferioris amici dicuntur, qui sunt infimæ conditionis, vel infimi amici, & omnium minimi. Cicer. de Amicitia: Nunquam
se ille Philo, nunquam Rutilio, nunquam Mummio anteposuit, nunquam inferiorum ordinis amicis. ¶ Extra ordinem apud Iurisconsultos id est, sine verbis & formulis solemnibus, mutato more & consuetudine. Paulus in l. Ordo. ff.
de publ. jud. c. Ordo exercendorum publicorum judiciorum
in usu esse desiit, dari autem tum a principe, quam extra ordinem omnia probantur. ¶ Extra ordinem, inter apocrisas,
Eximii, quasi præter cæteros. Cicer. ad Att. Quare ad eum spem, quam extra ordinem de te ipso habemus, non solùm propter dignitatem & virtutem tuam. Hæc
enim ornamenta sapientiæ etiam cum aliis communia præcedunt tua præcipua propria eximium ingenium, immortalemque
virtutem. ¶ Hæc sunt Interordia, & interordinum: de quibus supra.

Ordinārĭus, a, um, Vtitatus in quo servatur ordo. [τακτικός,
κοινός. Gall. Ordinaire, ordonné. Ital. Ordinario. Germ. Ordentlich. Hisp. Cosa pertenesciente a orden. Pol. Porządkowy. Vng.
Rend szerint valo. Ang. Ordinary, pertaining order.] ¶ Ordinaria femina, dicuntur ordine dispositæ. Colum. l. 3. cap. 11. Comitis compluribus inter ordinaria femina malleolis. ¶ Sic &
ordinaria vitis apud eundem, eodem libro, capite 16. Vitruv.
lib. 2. Ordinarios lapides appellat, quidam quadratæ formæ, &
ordinis, & interserti cubes. ¶ Ordinarius homo (ut placet Opilio, dicit Festus) dicitur homo ferox & improbus, quicunque
additus civitatis mores, ob eãq; causam in ordine fit Prætorem ac centuriatus sive per centuriam creatum, ut ait Aelius Stilo,
quòd minimè ordinate vivat. ¶ Extraordinarium πάρεργον,
quod fit extra ordinem. ¶ Ordinaria cohors, Livius l. 5. belli pun. ¶ Ordinarium officium, Senecæ dicitur, ubi præficitur aliquis certæ functioni, lib. 5. de Benefic. Ad bonos alios
quidem ordinarium, eadem habentes officium. ¶ Ordinarius servus apud Vlpianum, item apud Labeonem, prætor ait.
Edicam quis habere oportuit vicarius.

Ordĭno, as, āvi, ātum. Suo quæque ordine dispono, digero, distribuo. [סדר, מערך, מערכת, סדר. Gall. Ordonner. Ital. Ordinare. Ger. Ordnen. Hisp. Ordenar, poner en orden.
Pol. Rządzę. Vng. Rendelek. Ang. To put every thing in the
right place, to put in order.] Varro & Ordinatum dicimus, inquit
Bodeus, rectè atq; ordine constitutum. Liv. 9. belli Pun. Scipio postquam in Siciliam venit, voluntarios milites ordinavit centuriavitq; Horatius Vpod. 17: In quem superbus ordinarat agmina Mycenas. Idem 4. Car. 11: quod ex hac Luce
Mæcenas meus affatum Ordinat annos. Curtius: Fortitudo

dii fata ita ordinaverunt. Ordinare locum vitibus. Colum. l. b.
5. cap. 3. Partes orationis ordinare. Cicer. 1. de Invent. Ordinate litem, de Orator. l. b. 1. & pro Sylla, ordinare, instituere, parare. Ordinare Reipublicæ statum. Suetor. in Iul. Cæs. cap. 40:
Conversus hinc ad ordinandam Reipublicæ statum.

Ordĭnātus, a, um, participium, in ordinem redactus. [ערך
סדר, מערכת, סדר. Gall. Ordonné. Ital. Ordinato. Ger. Geordnet. Hisp. Ordenado. Pol. Rządzony. Vng. Rendeltetõ.
Ang. Ordered.] Livius 4. belli Pun. Vt veterum militum
verba audiret, cujus multarum rerum ipse ignarus esset, ex
comparatione tam ordinatæ disciplinæ animos vertit.

Ordĭnātĭor. Comparativus [μᾶλλον τεταγμένος. Vng. Rendeltebb.]
Seneca Epistol. 95: Non dices verum judicium tibi videri habeas, cujus amicis, Nec ordinatiorem nec prudentiorem.

Ordĭnātissĭmus superlat. [τεταγμένος. Vng. Legjobban Rendeltetõ.] Apuleius de Deo Socratis: Stellæ, quæ inde flexo cursu meatus longè ordinatissimos, divinis vocibus arcanos efficiunt.

Ordĭnātē, adverbium, Distinctè, ordinè. [τεταγμένως, κατὰ τάξιν.
Gall. Par ordre, d'ordre. Ital. Per ordine. Ger. Ordentlich. Hisp. Ordinadamente. Pol. Porządnie. Vng. Rendesen. Ang. Orderly, or by, good
order.] Ad Herenn. 4: Quæ si requemus, recte & ordinate reperiemus
distincte & ordinate disponemus.

Ordĭnātim, aliud adverbium. Cæsar 3. belli Gal. Ita fastigiato,
atq; ordinatim structo, &c. Brutus ad Ciceronem: Ille enim ut
palatim, ego ordinatim: quæcunq; in ergastula solvit.

Ordĭnātĭus, [τεταγμένως. Vng. Illendőképen, rendbeli rendel.] Apuleius in Apologia: Præterim ordinatius & copiosius, eadem
Græcè & Latinè admirari contiberet.

Ordĭnātĭo, ōnis, verb. Et. Dispositio, constitutio. [ערך, סדר, מערכת
סדר, מערכת. Gall. Ordonnance. Ital. Ordinanza. Ger. Ordnung, richtung in die ordnung. Hisp. Ordenanza, cosa de orden. Pol. Rządzenie, Porządek. Vng. Rendelés. Ang. A putting of things in order.] Columel. lib. 12. cap. 3: Vt
ordinatio constituta conterveretur. Plin. Epist. 20: Quum certus de vitæ nostræ ordinatione aliud audieris. ¶ Ordinatio,
pro administratione provinciæ. Sueton. in Neron. capite 40:
Spoponderunt tamen quidam destituto ei ordinationem
Orientis motu nullo nominatim regnum Hierosolymorum.

Ordĭnātŏr, ōris, m. t. [ערך, סדר, מערכת. Gall. Ordonneur, disposeur. Ital. Ordinatore. Ger. Ein Ordner. Hisp. Ordenador. Pol. Rządzący. Vng. Rendelő. Ang. That setteth, disposeth
order.] Seneca, epist. 110. in his opus est illi alieno consilio
quomodo membra, quomodo navis gubernator, quomodo
advocato & lites ordinatori. ¶ Hinc fit compositum Præordinator, ante ordino.

Ordĭor, ōrĭrī, ōrsus sum. [ערך, סדר, מערכת. Gall. Commencer, disposer. Ital. Ordinare

rus: Id iam est dissolutum. ¶ Per excellentiam tamen peculiariter. Organa dicuntur, quævis musicorum instrumenta. Quintil. lib. 9. cap. 4. Natura ducimur ad modos: neque enim aliter evenirent, ut illi quoq; organorum toni, quanquam vetera non exprimant, in alios tamen atque alios motus ducerent auditorem. Iuvenalis: præcipuus Organa semper in manibus, desultoriam testantibus tota Sardonyches, cuius nomine arcantur pectine chordæ. ¶ Architectorum quoq; instrumenta quædam Organa appellantur. Vitruvius lib. 10. cap. 1: Inter machinas & organa id videri esse discrimen, quòd machinæ pluribus operibus in manibus cogunturæ effectus, ut ballistæ, tormenta, cæteraq; picta. Organa autē, antiqua & pæne prudentia tradita perficiuntur, quod propositum est: ut scorpionis, & anisocyclarum versationes. ¶ Apud Col. lib. 5. sumitur pro instrumento ad metendū apto, ubi ait: Sic compositum organa quam in falcem demissum est, litem domini & conductoris sine injuria dedicit.

Organārij, m. d. Organorū fabricatores. ὀργανοποιοί. Italus Hermite. lib. 2: Mercurius cum Venere in sexto ab horoscopo facit organarios, & myropolas.

Organāsis, a, um, ἐργανικός. Salus organica Heliconis, Lucret. lib. 2.

Organātim, adverb. ὀργανικῶς. Organicè moveri, & Mechanicè, apud Vitruvium, pro eo quod est: Per machinas & per organa, recte Rodæo.

Organātus, organicorum, Qui musicis organis canunt. Lucret. lib. 2: atq; Ac musica mele per chordas organicas quę Mobilibus digitis expergefacta figurant.

Organēum, ὀργανεῖον, Mensuræ genus, sex cōmunes pedes, Cyathosque minores extensionem, quam Ulnam Latini appellant, Galli mediam ulnam vocant quatuor cubitorum.

Orna, æ. f. p. [Ger. Bei vffsr saufstein.] Navis piscatoria. Plaut. in Rud. Mea opera, labore, & re, & orna. Ide: Mala hanc alligant, ad oram ut semper pisetur, cui lis tempestas maxima. Apud Nonium tamen, a quo hæc desumpta sunt, Horia legitur, prima vocali aspirata: quemadmodum etiam in Orbe, legitur apud Plautum.

Orichalcum, [ὀρείχαλκος, vel ὀρούχαλκος.] Gal. Cuyure jaune. Ital. Ottone, ottone. Ger. Mässing, Messe. Hisp. Latō, Metal. Pol. Mosiądz. Vng. Sarga sarga. Ang. Latten metal.] Metalli genus est, accedens ad colorem auri, quod olim maximo in pretio habebatur. Ita dictum ὀρεία χαλκός, quasi ἐρείκαλκος, quasi montanum: natum enim in montibus. Cicero libro 3. Offic. Si quis aurum vendens, orichalcum tegat: vendere ind. ne fraudem bonus vir dicat aurum esse? ¶ Sunt qui Aurichalcum scribant, dicique putent, quasi aureum æs: quorum opinioni refragatur prima syllabæ quantitas, quæ ubique corripitur. Strat. Theb. Emicat effigies, & sparsa orichalca rendear.

Oricula. Herba, cujus colore vestes inficiantur, provenit in insulis Canariis, ut nunc Alcofius Navigationis suæ cap. 8.

Orīculārius, pro Auricularis, subinde apud Celsum legitur, eadem ratione qua Culiculus & Colis pro Cauliculo & Caule dicuntur: & Coles, pro Caudex, ut ait Budæus.

Orīrus. Vide Oriot.

Orīsĭcium, sii, n. f. Intexitus, & velamen ostium unde aperiq; rei. [מחיצה, מסך.] Gall. Ouverture de quelque chose, ou de son. Ital. Serrata, apertura di qualche cosa. Ger. Das Mässlein. Hisp. La cosa de que passe cosa. Pol. Otwarcie czegoś. Vng. Zay. Ang. The mouth, entry, or aperture of any thing.] Vide duo Veteres auricularia esse dicimus: unum superius, acutissimo tactus sensu præditum, quod œsophago adhærens, cibo aditum præbet. Alterum inferius, superiori molleq; anguilloso, quod Græci ἐπιγλωττίδα hinc est, Linteorem appellant: propterea quòd velum custodis officio fungatur, cibumq; nonnisi prope custodem exeuntiq;, exitum permittat.

Origanis, Marum apud Dioscor. lib. 3. cap. 47.

Orīgănum, n. pen. corr. n. f. [ὀρίγανον.] Gall. Origan. Ital. Origano. Ger. Dosten, oder wolgemut. Hisp. Organo. Pol. Cząber ogrodowy.] Dioscoridi herba est, hirsuticulus, tam folio, quam ramis Sysymbrio simillimus, cui ante tempus in cacumen umbella, in qua flores ex albo purpurei, odore jucundo præditi conscendant. Quatuor autem origani commemorantur genera. Heracleoticum, Onites, Tragoriganon, & Sylvestre. Primum ab Heraclea Ponticæ civitate dictum est, cujus quam copiosissimè nascitur. Secundum ab asinis, qui ejus palmulo maximè delectantur. Tertium ab hircis, qui præcipuè id appetunt. Quartum, quòd sine cultura & sua sponte proveniat. Dictum autem patrium Origanum, quòd montibus gaudeat. Vide Plin. lib. 20. cap. 17.

Orīgo, pen. prod. gen. f. a verbo Orior, oriris, gignus, initium, surculus, stirps, fons, ortus. [שורש, מוצא, מקור.] Gall. Origine, commencement, source, extraction. Ital. Origine, principio. Ger. Ein ursprung. Bel. Een oorsprongk. Hisp. Origen, nascimiento, comienço. Pol. Początek, początek, początek. Vng. Eredet. Ang. A spring or birth, a creation, beginning or cause.] Plin. lib. 12. cap. 37: Multi nobilitarem singularium columbarum & originem narrant. Cicero de universit: Naturas enim rei tantas tantarum, reperiri origo potest. Virgil. Georg. Nō alias prima cernentis origine mundi illuxisse dies, aut ante habuisse fatentur. Ovid. de rem. Idem. Aeneid. Ignea est ollis vigor, & cœlestis origo Seminibus. Ovid. 3. Fastorum: O quam de tenui Romanus origine crevit. Virgil. Aeneid. Nascetur pulchra Troianus origine Cæsar.

Orīgĭnātio, onis, f. Notatio, etymologia. [ἐτυμολογία. Gall. Etymologie, derivation. Ital. Etimologia, derivazione. Ger. Deytung, ableitung. Hisp. La declaracion de la origen. Pol. Etymologia. Vng. Eredet. Ang. A beginning or deriving from somewhere.] Quint. lib. 1. de Etymologia: Etymologia, quę verborum originem inquirit, à Cicerone dicta est Notatio: quia nomen ejus apud Antiquiores invenitur, ἐτυμόν, quod est notum: nam verbi ex verbo deductio inest, Verrio quidā ipse Cicero qui fictor, reformidat. Sunt qui vim potius rerum, Originationem vocent.

Orīgĭnālis, adjectivum ut Culpa originalis, originalis decet.

Orīgĭnārĭus, adverbium ut quod originaliter. Bucæus: Originarij fuere qui cum à huiusmodi patrum origine principali fuerint.

Orīgĭnārius, adjectivum ut quod originalis. Bucæus: Originarij fuere qui cum à huiusmodi patrum origine principali fuerint. Ital. Originario, di qualche luogo. Ger. Burig. Hisp. Cosa que tiene origen de alli. Pol. Pochodzący. Vng. Natus vely innyről származott. Ang. Come or deriving his first beginning, lineage, or kindred.] Ortus verò generis, idem est quod natus, significatq; locum, non in quo parentes aut majores nostri, sed in quo ipsi fuimus aut nati. Liv. 4. bel. Punici. Nati Carthagine, sed origine Syracusani: id est, à Syracusis originem trahentes, unde fuerant parentes. ¶ Invenitur tamen Orundus, pro ortu & cum præpositione & sine præpositione. Columella 1: Nam quemadmodum sapientis est formosas calus magno animo lustinere, ita servientis est plus libitinalem facere fortunam, quod facit, cum equam vicinum sus numis parat, quam à primis cunabulis (simulac liberis parturibus est) orundus, sucidè parauit. ¶ Orundus aliquando non solum locū, sed quandoq; personam significat. Liv. 4. bell. Macedō. Orundus à magno Alexandro.

Orītes,

Oritēs, æ, m. Gemma est, globosa specie, à quibusdam Siderites appellata, ignem non sentiens. Plin. lib. 37. cap. 10.

Orix, sive Oryx, ygis, Colum. [Ein geschwinde Geiß in Africa, hat das Haar gegen den Kopff.] Saevus orix, Martial. Cerulus orix, Juvenal.

Orminum, sive potiùs Horminon, [ὄρμινον, Dioscoridi. Ger. Wilde Spargen.] Herba est quam Latini Gratiolam, Officinæ Gallitrichon vocant, nomen habens à re quòd Venerem excitet. ¶ Est & sylvestre Horminon, quod alio nomine Salviæ agrestis herbam vocant. [Pol. σφάκος ἄγριον.] Attici quoque Cornudam hoc est, asparagum sylvestrem, Horminon appellant. Plin. lib. 20. cap. 10: Sylvestrem asparagum aliqui Cornudam, aliqui Libycum vocant, Attici Horminum.

Ornāmentūm, vide Ornus.

Ornios, Geranion, Anemone.

Ornis, ithis, genit. ornithis, vel ornithos, pen. prod. ὄρνις Græcè, Latinè ales gallina. [Ger. Ein Vogel oder Hun.]

Ornithōbŏsĭum, Aviarium, locus ad patrendas aves. [ὀρνιθοβόσιον. Gall. Volliere ou on parle ainsi de toutes sortes de poulailles, ou autres oiseaux, ou gelinotes ou volieres. Ital. Luogo de pasture galine, overo volatili. Germ. Ein Hünerhauß: Ein haus in dem man das gefügel zeücht. Hisp. El corral donde se crian aues. Pol. ὀρνίθων κοπρία, κοπρία. Vng. Madarasztato hely, ahonha madarak ejnek. Ang. A cage or coope or any place to keep and feed poultry or other fowles in.] Varro de Re rust. libro 3. capite 9: De his qui ornithobosion instituere volunt, &c.

Ornithogălum, ὀρνιθόγαλον, Caulis est, teste Dioscoride, foliis pedalis, candicans, & tenuis, in hus aut quatuor mollibus cauliculis in cacumine adnatis, à quibus flores prodeunt foris herbacei & intùs, quum flore cœperint, lacteï.

Ornithon, pen. prod. hujus Ornithonis. [ὄρνιθον. Gall. Volliere. Ital. Luogo de nodrire vccelli. Ger. Ein Vogelstellisch Hünerhof. Hisp. El corral donde se crian aues. Pol. Gumno prosse. Vng. Madartanio. Ang. A place for birdes.] Latinè aviarium. Nam ὄρνεα Græci aves vocant. Varro 3. de Re rustica cap. 3. Ornithones aviaria sunt, in quibus fabulantur rudi, pavones, & omnes alites quæ intra parietes villæ solent pasci.

Ornithōtrŏphium, penult. prod. n. f. ὀρνιθοτροφεῖον. Idem est quod Ornithon, locus videlicet in quo aves educantur: quâ voce utitur Varro lib. 3 de Re rust. cap. 3.

Ornō, as, act. p. Cola, decoro, honesto. [עדה, יפה עדה hadhâl. הדר hadar. κοσμέω, λαμπρύνω. Gal. Orner, parer, apparoiller, accoustrer. Ital. Ornare, adornare. Ger. Zieren. Bel. Versieren. Hisp. Aderezar ò aderar. Pol. Ozdobić, ozdabiać. Vng. Meg ekesitem. Ang. To garnish, to deck to prick or trimme up.] Terent. in Eunucho: Age, eamus intrò, nunc jam orna me. Propertius libro 4. Eleg. 10: Populus & longis ornabat frondibus sedem. Idem lib. 3. Eleg. 6: Ornabat nuces, ostilâve gemma mensas. Horat. 2 Epist. 2: domus ornatur honestis. Cic. 1. Tusc. Nocturnamq; concubinam undiq; fucibus ornatam. ¶ Accipitur et à Ornare pro præparare, aptare, ἑτοιμάζειν. Plaut. in Capt. Ego ibo, ut conveniam senem, dicamque ei, ea, penum aliud ornet ibidem: Non ornatis vos illis apud vos nuptiis? Ita apud Cicer. Ornare & apparare convivium, in Verr. 6. Ornare classes, pro leg. Manil. Sentis telisq; ornatè, Idem pro Ccecin. Ornare magistratū apparitoribus, lictoribus, liberis, &c. Idem de leg. Agrar. Muneribus decorū retributi honores & ornati, De leg. 1. Reipub. litis præiudicis ornata, Pro Mur. Testimonium ornatissimi cuiusq; hominum. De Arusp. Beneficus ornatus, Somn. 13. Domicilium ornatum tignis & picturis, instructumq; rebus omnibus, De Natur. 45. Celebrare & ornare senectutē, de Senect. Ornare aliquem, & spoliare, pro Flacco. ¶ Item honorare. Cicero Cæsari: Nec; illius officii certum nomen peto benevolentiæ tuæ & liberalitatē peto neq; impedio quominus (si tibi ita placuerit) etiam hilce cum ornes gloriæ insigniùs. ¶ Ornare fugam, eit Parare fugam. Terent. in Eunuch. Ita jam ornabar fugam. Ornare munus verbis, apud Terentium in Eunuch. est laudare, & verbis quodammodo majus facere: Munus nostrum ornato verbis quod poteris. ¶ Hujus compositæ sunt Adorno, Exorno, Suborno: de quibus vide suis locis.

Ornātŏr, ris, m. t. ὁ κοσμητής. Vng. Zepitő, ékesitő. Julius Firmicus Matheseos libro 3. Ornatores Deorum, vel fabricatores templorum.

Ornātus, ta, tum, participium ab orno, as. Excultus, decoratus. [מעודד, מפואר מדור hadhur. מעודד, מפואר. κεκοσμημένος, λελαμπρυσμένος. Gal. Orné, paré. Ital. Ornato, polito. Ger. Gepuzet. Hisp. Aderado, aderezado. Pol. Ozdobiony. Vng. Megekesitem. Ang. Garnished, decked or trymmed.] Virgil. 3. Georg. Ipse caput tonsæ foliis ornatus olivæ. Ovid. 11. Metam. nondùm totos ornata capillos. Festus: Ornatus dicitur qui bonis artibus instructus est, five qui honores adeptus est à populo. Virg. 7. Æneid. hedera crebrâ crinem ornate poëtæ. Plaut. in Pœn. Bonos genere me esse ornatā quàm auro, multo malo. Terent. in Adelph. Si potidcrem, ornatus esses ex tuis virtutibus. Cic. pro Flac. Splendidissimus, atq; ornatissimus, ex vitiis suæ virtutibus. Idem pro Quintio: E fundo ornatissimo deductus, ignominiis omnibus appetitus.

Ornātŭs, tus, m. q. Cultus quo quis ornatur, vestitus, apparatus. [עדי hadhâi. κόσμος, στολισμός, κόσμημα. Gall. Ornement, parement. Ital. Ornamento. Ger. Ein zeyerd. Hisp. Atauio. Pol. Ozdoba, ozdobienie. Vng. Ekesseg, Ekesseg. Ang. Adorning or garnishing.] Plin. lib. 8. cap. 42: Neminem hic ornatum quàm Alexandrum, regio infractus ornatu receptum in sedem aliis passim tejectis. Plautus in Casina: Quid agis tu maritime vir, unde ornata hoc Adventu? Cicer. 1. Officior. Declaratur autem studium bellicæ gloriæ, quod signis quoque videmus ornatu fere militari. Item in Oratore: Afferunt hæc quasi lumina magnum ornatum orationi.

Ornātŭs, ti, Ter. in And. Interea intrare neminem video, exire neminem, matronam nullam, in ædibus nihil ornati, nihil tumulti.

Ornātē, adverbium. Rectè, propriè, eleganter, & dispositè. [κεκοσμημένως, λελαμπρυσμένως. Gall. Ornement, honnestement. Ital. Ornatamente. Ger. Zierlichen. Hisp. Con atauio, ataviadamente. Pol. Ozdobnie. Vng. Ekessen. Ang. Trimmedly, handsomly.] Jul. Ornatè dicere, proprium est eloquentis, ut ait Quint. in Procem. lib. 8. Cic. primo de Finibus: Res verò bonas verbis electis graviter ornateq; dictatas quis non legat? Idem 4. Acad. Illis similia, sed uberiùs explicata uberiùs & ornatiùs.

Ornāmĕntum, ti, n. s. Ornatus, apparatus, honos, dignitas. [עדי hadhâi, κόσμημα, κοσμητός, κοσμήτωρ. Gall. Ornement. Ital. Ornamento. Ger. Ein geziert: gestung. Bel. Een versiringe. Hisp. Ornamento. Pol. Ozdoba. Vng. Ekesseg. Ang. A garnishing, any thing that garnisheth.] Varr. ornamentum ab ore deduxit, eamq; ob causam ornamenta ab antiquis dicta esse ait, lib. 5. de Lingua Latina. Cato de Re rust. cap. 10: Ornamenta bubus sex. Cic. Litinio: Susceptaq; mihi perpetuâ propagatione pro omnibus ornamentis tuis id dt, honoribus. ¶ Pomarium pro beneficio quod ornamento alicui est, & honori. Cic. ad Cæl. Quæcunq; à me ornamenta in te proficiscentur elaborabo ut omnes intelligant, &c. ¶ Ornamento esse idem est quod Decorare, ornare. Cic. 6. Verr. Domus erat non domino magis ornamento, quàm civitati. Sic pro Rosc. Amer.

Ornus, f. f. Arbor est procera, caudice teretì, lævi cortice, quâ Cato lib. de Arboribus, cap. 16: Sylvestrem fraxinum esse dicit. [Ab Hebræis אורן ôren: à Gall. teste Ruellio, vulgò Ayrne cognominatur: ab Ital. Orno silvestre, omnes ab Hisp. Quexigo: à Ger. Hambuchen: der buchsbaum: Pol. Jemiorek: à Ang. A wilde ash with broade leaves.]

Ōro, as, act. p. Precor, peto, contendo, obsecro: [התחנן hithchanen. התעתיר hithatter. התחנן hithpallel. παρακαλῶ, δέομαι, &c. Gall. Prier. Ital. Pregare, orare. Ger. Bitten oder flehen. Bel. Bidden. Hisp. Rogar. Pol. Prosyć. Vng. Könyörök. Ang. To pray, to intreate, to beseech.] & in hac significatione sæpe habet duos accusativos. Terentius in Andria: Quod ego per hanc te dextram oro, & genium tuum, per ego te quam fidem te obtestor, ne abs te hāc egregiè. Idem in Eunucho: Virum vos oro, prime in vestrum gregem recipiatis. Orare, ut Cic. pro Quint. Orat. ut; obtinerat ut multos in juris jactura sinerem, agitatam æquitatem ut hoc tandem loco consistere, & cōtineri patiamini. Cicero Cæsari in epistolis ad Atticum lib. 9: Quamobrē à te peto, vel potius omnibus precibus oro & obtestor, ut in tuis maximis curis aliquid imperetis temporis huic quoque cognationi. ¶ Interdum pro tantùm pro ago, dico, & verba facio: & tunc solo accusativo contentum est. Ter. in Phor. Servum hominem causam orare leges non sinunt. Plin. lib. 7. cap. 43: Legatus quoq; qui Rhodiorum causam in Senatu magna cum admiratione oraverat, in limine curiæ protinus exspiravit progredi volens. ¶ Capolita hujus verbi sunt, Adoro, Exoro, Deoro, & Peroro: de quibus vide suis locis.

Ōrans, partic. ū. [מתחנן mathchanne. מתחנן mithpallel. ἱκέτης, ἱκέτις, ἱκετικός, &c. Gal. Priant, qui prie. Ital. Pregante. Ger. Bittend. Hisp. El que ora y roga. Pol. Proszący. Vng. Könyörgő. Ang. Praying, that prayeth.] Virgil. 9 Æneid: ... & sic effatus ad undam Processit, cumq; hausit de gurgite lymphas, Multa deos orans, oneravitq; aëthera voris. Idem 4. Æneidos: Talibus orantem dictis, arasq; tenentem Audit omnipotens.

Ōrātŭs, a, um, aliud participium. [נשתר nishtadhe. δεηθείς, λιτομένος. Gall. Qui a supplié. Ital. Che ha pregato. Ger. Gebetten. Hisp. Rogado, que es ruego rogado. Pol. Proszony. Vng. Kerettetbe. An. That is prayed.] Horat. 1 Epist. 13: oratus multa prece nitere porrò. Idem Satyr. 3: Quare per divos oratus uterq; precares, Tu cave mimas, &c.

Ōrātum, ti, n. s. Quod oramus, petimus. [משאלה mishalle. τὸ δεηθῆναι. Vng. Könyörkes. An. Prayer, request.] Terent. in Heaut. Sed quorum orata ejus ecmmiscor, neque eo quicquam misericordiæ. Ibidem: Ne orata nostra nequeat diutiùs celare.

Ōra, re,

Orātūr, tūris, m. q. Rogatio, rogatus. [תשאל fodedoh: תפלה tephilah תחנה techinnah, diems. Gal. Priere. Ital. Preghiera. Ger. Das bitten oder gebāt. Hisp. Ruego. Pol. Mowa, prośba. Vng. Kérés, könyörgés. Ang. A prayer, request.] Cic. pro Flacco: An etiam scripti orationem?

Orātio, ōnis, f. Omnis locutio. [אמרה dabbarah: דברה imrah: אמר dabar אמר omer: שיחה sichah, sēcher, sēdher, sēphēr. Gal. Oraison, harangue, langage. Ital. Oratione, parlare. Ger. Ein Red. Hisp. La oration, lenguage, habla.] Cicero in Bruto: Quanquam omnis locutio oratio est, tamen unius oratoris locutio hoc proprio signata nomine est. Idem 2. de Oratore: Illa quę à bono viro dicta est lex animata, atq; regina rerū oratio. ¶ Oratio pōtis dicta est lex animata, atq; regina rerū oratio. ¶ Oratiōnem fabricare, est ex agere, pauca verbis dicere. ¶ Orationem fabricare, est cogitare quid dicturi simus. ¶ Oratio etiam est ipsius oratoris status, & argumentorum ante dictorum enumeratio: quæ quidem omni ex parte perfecta est, habetq; numeros, figuras, & affectus: quales sunt Orationes Ciceronis, Demosthenis, & aliorum oratorum veterum.

Orātiuncŭla, diminut. ἀγορίσκος, ἀγόριον, λογίδριον. Cicer. de Clar. Orat. Iudicant enim orationculæ, tum hi tenia quædam Græca, scripta dulciſſimè. Idem 5. de Natura deorum: De quibus in illa aureola oratiuncula locutus est Lælius.

Orātōres, m. r. [מליצים melitzim. Causarum actores dicti, quos Græci ῥήτορας vocant. Gall. Orateurs. Ital. Oratori. Ger. Redner, Fürsprechen. Hisp. Oradores. Vng. Orátorok, Perkatarok. Ang. Orators.] Quāvis apud Latinos Orator à Rectore distingnatur, quòd Orator sit qui in iudicijs vel concionibus causas tuetur, quòd Rector, qui Rhetoricen profitetur, & docet. ¶ Item Orator agit: Rector, qui Rhetoricen profitetur, & docet. ¶ Item Oratores à Latinis vocantur quoque Legati, quòd mandata Reipublicæ ante principis orationem peragant. [מליץ melitz, מליצים melitzim. Gall. Ambassadeur. Ital. Ambasciatori. Ger. Botschafft. Hisp. Embaxadores. Pol. Posłowie. Vng. Követek. Ang. Ambassadors.] Virgil. lib. 11. Aeneid. Centum oratores prima de gente Latina ire placet. Ovid. 13. Metam. Mittor & Ithacus audax orator ad arces. Item quicunq; aliquid rogat. Orator dicitur procedit. ¶ Orator sic à Cicerone ethimlatur: Orator est vir bonus, dicendi peritus, qui in causis publicis & privatis plena & perfecta utilis ea quæ sunt. Canorus & volubilis orator, Cic. de Claris Oratoribus. Iuven. Satyra 11. te consule, dic tibi quis sit Oratorum. Iuven. Satyra 111. te consule, dic tibi quis sit Oratorum. Iuven. Satyra 111. te consule, dic tibi quis sit Oratorum. ¶ Orator etiam dicitur quidā vehemens, ut Curius, &c. ¶ Orator etiam dicitur quidā tor vehemens, an Curius, &c. ¶ Orator etiam dicitur quidā tor vehemens, an Curius, &c. Cicero ad Ciceronis liber, in quo institutus fuimus orator. Cicero ad Trebonium lib. 15: Orationem meam (sic enim inscripsi) Sallustio tuo commendavi.

Orātorĭus, a, um, adject. Quod ad oratorem pertinet: ῥητορικός, ῥητορικῶς. Gall. Appartenant à orateur. Ital. Pertinente à oratore. Ger. Das zu dem Redner gehört. Hisp. Perteneciente à orador. Pol. Rzeczny, Rzecznie. Vng. Orátorhoz illyen. Ang. Belonging to an orator.] ut Oratoria præcepta. Cicero 1. de Orat. Siciliam orationem disertam libi oratoriam, sortem & civilem, non video. Ornatus oratorius, Quintil. libro 3. capite 1. Urbanitas oratoria, Idem lib. 6. cap. 3.

Orātōrĭē, adverb. Oratoris more, ornatè & eleganter. ῥητορικῶς, ῥητορικὸν τρόπον. Gal. En orateur. Ital. Come si richiede ad oratore. Ger. Rednerisch, auf einen Redner reimet. Hisp. Segun la de orador. Pol. Oratorsko, jako rzecznik. Vng. Orátorul módgyán. Ang. Oratorially and rhetorically like an orator.] Cicero in Orat. Nihil est enim aliud Brute, pulchrè & oratorie dicere, nisi optimis sententijs, verbisq; lectissimis dicere.

Orātrix, apud Quintil. lib. 2. cap. 15 legitur.

Orobanche, ὀροβάγχη, Caulibus est sine foliis, altitudine sesquipedali, subrubeis, flore subalbido in autumn vergente. Nomen accepit à strangulando, quòd ervū, & cicer (nam in his vicia leguminibus ferè nascitur) circumligando præfocet: unde etiam à Latinis Ervi ligula dicitur, voce Græca ad verbū reddita. Quidam etiam Cynomorion, à canini genitalis similitudine appellaverunt. Vide Plin. lib. 22. cap. 25.

Orobitum, Pœnia apud Dioscor. lib. 3. cap. 158.

Orōbus, i, Thuris genus, minoribus constans guttis, teste Plin. lib. 12. cap. 14. ab eruī similitudine ita dictum quanquam in vulgatis Plinii exemplaribus Arabiā corruptè legimus pro Orobitico: quod etiam annotavit Hermolaus.

Orōbrĭs, ὀρόβριζα, Chrysocollæ factitiæ genus, luteo herba, & alumine scissili tinctum. Rationem cōficiendi vide apud Plin. lib. 33. cap. 5.

Oropygium, Vide in dictione VROPYGIVM.

Orpĭmĕnis, m. f. [חרפית charpith. ὀρφίτης. Gall. Orfille. Ital. Orfino. Ger. Ein Weyſſing, ein Butterfiſch. Bel. Der Weiſſe. Hiſpan. Pol. Strzorka. Vng. Asza. Ang. Gaemar, a fish called, an orphine.] Qui caret patre, pupillusq; patrono. Pupillus, qui caret patre, sed non pia filio, patrono, quam tutore juvatur.

Orphanŏtrŏphĭum, n. [ὀρφανοτροφεῖον. Ger. Ein Waiſenhauß/

---

darinn man die Kinder auffersücht/ die keine Eltern haben.] Locus alendis pupillis paratus. Hinc Orphanotrophus, ὀρφανοτρόφος, Cui pueros parentibus orbatos alendi ac curatio commissa est.

Orphus, ὄρφος, (Gaza vertit Cirrhum.) piscis est marinus, littoralis, pagro non dissimilis, cui oculi magni, dentes serrati, pinnæ pagri colore ex purpureo rubescente. De eo Plinius lib. 9. ca. 16: Murena & Orphus, conger, perca & saxatiles omnes.

Orrŏphĭum, Græci vocant ultimam in animalibus rectum partem, quæ sedi superveniens anum ex superiore parte integit in avibus manifestiorē, quam in homine. Nam habet hæc pars Latinam appellationem.

Orrus, & Tantum, eam vocant partem, quæ testiculos intercipit. Vide Ortodicum pro formicine interpretatur: quoniam in timore brutæ eam obtegunt partem, incerta cruribus randa. Hinc ὀρτοφόρος, Melacurum vocant. Dicuntur idem Perinæo, & Teramen, cessante, in toltro, quam ἀπόστασιν vocant. A' Tauro apud Magicos detinatur ἀποστροφή, pro virgine, quasi tauro.

Orsis, orsi, orsum, Orsum, orsi, Orsus, us, nomen verbale, Vide Ordior.

Orthĭum carmen, ὀρθιάδα ᾠδήν, Genus est modulationis Musicæ, quod Arionem cecinisse refert Herod. lib. 1. priusquā se in mare præcipitaret: sic forte dictum, quòd ejus cantionis numeri quām altissima & intentissima voce ferentur. ὀρθιάζειν Græci dicunt quod arduum est, & quam altissimè elevatum. Gell. lib. 16. cap. 19. Stans ad in summa puppis loro, carmen quod Orthium dicitur, subtilissima voce cantavit.

Orthæ, dicuntur Gracis Mœniana ædificia.

Orthocŏlla, Vel vidola, dicuntur imenta, quæ contradictionem nervorum patientur in pedibus, & de capitibus urgina rerum calcant, & sunt rigidis articulis, plenaq; angulis in terram ponere non possunt. Veget. lib. 2. cap. 54.

Orthŏdoxus, ὀρθόδοξος. Gall. Qui a bonne opinion. Ital. che à buona opinione. Ger. Rechtsinnig/ der ein vernünfftig gut Gemüth hat. Hisp. Hombre de derecha opinion. Pol. Prawdziwy mniemania. Vng. Igen ertelmü. Vallasu. Ang. Of a good opinion.] Recta opinionis, sive sententiæ an fidei: ἀόξα enim gloriam, & existimationem, sive opinionem & sententiā significat.

Orthŏdoxĭa, ὀρθοδοξία, Recta opinio.

Orthŏgōnus, pen. prod. ὀρθογώνιος, Rectus angulus, qui ex æquis partibus æqualis est.

Orthogōnĭus, adject. quod rectis angulis constat, & omnium partium æquanimitatem habet. Colum. lib. 3. cap. 2: Orthogonius ager.

Orthŏgraphĭa, ὀρθογραφία, Recta scriptura, vel picturā. Quintil. lib. 1. cap. 7: Quo Græci orthographiam vocant, nos Rectè scribendi dicimus nuncupamus.

Orthŏmastĭdes, Poma dicuntur, ab effigie mammarum. Plinius lib. 15 cap. 14.

Orthŏmmum, (inquit Calepinus Perottum secutus) est lumbi genus quod fit è pannis palatis mundinis. Sed uterque lapsus est vitio corruptæ exemplaris. Nam apud Plin. lib. 19. cap. 1. (ex quo loco Perottus ea quæ de hoc genere profert, sit mutuatus.) legitur Orthomere in linum. Quod ideo admonere visum est, ne quid temere videamur reprehendisse.

Orthŏpœdĭa, ὀρθοπαιδία, Est recta locutio, & emendata cum vocis naturalis prolatio. Apud Græcos enim ὀρθοπαιδία, est rectè & propriè loquor.

Orthopnœa. Vide Orthopnoea.

Orthŏpnœa, ὀρθόπνοια. Ger. Dieweil jhm nahm/ das mit nasgerichtem gesichte/ vnd gen himel gestigen. Pol. Duszność. Attacus ὀρθόπνοιαν dicitur, qui cum anhelatus difficultatem habent, ut nisi recta cervice sint, spirare non possint. ¶ Orthopnœa, ὀρθόπνοια, Ipsa enim ibi affectio ὀρθόπνοια dicitur, ut spiro. Est cum circa fauces malum, quod quia Græcos aliud arq; aliud nomē habet, prout se magis, minusq; intendit nomine tamen in spiranci difficultate continetur. Est difficultas hæc cum anhelatione, ἀνάπνοια Græcè dicitur: quum vehementior, & spirare ægre sine anhelatione non potest, ὀρθόπνοια vocatur quum accessit id quoq;, ut spirare non possit, nisi recta cervice spiritus trahatur, ὀρθόπνοια appellatur. Ab his Diſpnoici, Asthmatici, Orthopnoici, a Latinis verbo uno vocabulo, Suspiriosi dicuntur. Vide Celsi lib. 4. cap. 4.

Orthostatæ: Vitruvio, 2. cap. 8. & lib. 12. cap. 17. postes vocat januæ, eo quòd arrecti stent, non jacentes transversi, quemadmodum Limina. Alibi capite 10. Arrectaria signa vocat, teste Budæo.

Orthragŏrĭscus, ὀρθραγόρισκος, Latinè Aper, sive porcus, piscis in Aure flavio Lacoviæ, qui vocalis esse perhibetur. Vide Plin. lib. 32. cap. 2. Sed & porcelli lactantes, & adhuc subgrunnientes ita nominantur apud Lacedæmonios, inquit Athenæus, ὀρθρα-

ὀρθρα-

ἀγοραῖς ἐξαγόμενος, quoniam natalitiis temporibus venales circumferantur.

Ortri pēnsiles. Vide Horius.

Ortrus, a, um, vide in verbo Ostor.

Ortus, ūs, & quæ ab eo deducuntur, vide in dictione Horius.

Orygŏmētrĭa, pen. prod. ὀρυγομετρία, Rex cuniculorum est, major aliquāto & nigrior quam coturnices. Dicta est compositā ἀπὸ τῆς ὀρυγμῆς, à cuniculo, quasi Coturnicum matrix.

Oryx, ygis, f. [שׁוּעָל *Abdelchogel.* Gall. *Pascende.* Ital. *Caruoscier.* Ger. *Ein wald tier.* Hisp. *Godorno.* Pol. *Prepiurka.* Vng. *Jsör.* Ang. *A goate.*] Avis quæ Latinè Cuniculus, & Vulgò Quæla dicitur. Vide ea quæ annotata sunt in dictione Coturnix. ¶ Est præterea Oryx herba cuniculo nomen, quæ à nonnullis Plantago vocatur, Plin. lib. 21. cap. 17.

Orypotis. Malum, cuonianam ungues obuncantur, quod rabiem interdum accidere videmus.

Oryx, ygis. Animal est in Germania nascens, o. filosum & unicornicolorem capræ nō dissimile, pilum habens, contra aliorum animalium naturam ad caput versum. Sub ortum Canicula, tanquam eius syderis advenium præstanticre, fieri oculis eam plagam cæli intuentur, ubi primum ignium hos exortum: eoq; cōspecto formatur, & veluti vere exhibidas adonat. Autor Plin. lib. 2. cap. 40. & lib. 8. cap. 53. Col. lib. 10: Feræ pecudes ut capreolus, damæq; nec minus origum, cervorūq; genera & aprorum, modō lautitiis & voluptatibus dominorū fruuntur, modō quæstui ac reditibus.

Oryza, æ. f. [ὄρυζα. Pol. *Ryż.* Ang. *Rise.*] Dioscorides, Frugis genus est in locis paludibus, & eliginosis maximè proveniens, folia habens carnosa, porro similia, sed latiora: florem autem purpureum. Semen non ospicia, quemadmodum frumenta, sed in paniculis gignit, aut tibis, mare milium aut panici. Oryzam in Italia maxima ei copia, teste Plinio, ubi res ea prisana fuit, quam reliqui mortales ex hordeo conficiebant. Theophrastus Oryzon vocat, cui tamen ætate peregrinum fuisse ferunt & nondum prædicatum illarum Galliarum primæ fuisse lingua vocantur Ozam.

O antè S.

OS. Jo notis antiquorum. Omnes. OS. C. Omnes concidunt.

Os, oris, n. c. Propter concavū illud intra quod lingua & dentes continentur. [פֶּה *Peh.* Gall. *Bouche, le visage, la face.* Ital. *Bocca, faccia.* Ger. *Der Mund oder das Antlitz.* Bel. *Een Mont. Hisp. Boca, el rostro, la cara.* Pol. *Vsta. Gęba.* Vng. *Szay.* Ang. *The mouth, or countenance of man.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Cuniculi dentes, aut unguis; parte oris sum, ut equinant superiore primores non sunt: at bobus, ovibus. ¶ Quandoq; pro facie sumptum reperies apud Ciceronem. Cicero in Catil. 2: Video P. C. in me omnium vestrum ora, atq; oculos esse conversos. Idem pro Milon. Rumorem (inquit) fabulam fictā, falsum pel orrestimus: ora omnium atq; oculos intuemur. Et in Verrem 5: Qui tam acutis (inquit) omnibus, tam multis testibus evolsis, ora illi dicuntur abjecisse ante os suum Populo Romano ostendere auderet. Virg. 1. Aeneid. Os humerosq; deo similis. Ovid. lib. 1. Metamorph. Pronaq; quum spectent animantia cætera terram, Os hominis sublime dedit, cœlumq; tueri. ¶ Nonnūquam etiam de bestiis dicitur. Virgil. 12. Aeneid. Ora citatorum dextra deroctie equorum. ¶ Neque solum de facie dicitur, sed etiam ad alia transfertur. Idem 3. Georg. Quam si quis ferro putet resecare, summā Ulceris os. In hac autem significatione Os producitur, quū Os offis, carripiatur: & habet omnes casus plurales præter genitivum Orum. Virgil. lib. 2: Compressens manibusq; manus, atq; ora, ora. ¶ Accipitur aliquando Os pro imprudentia, vel temeritate. Cic. 6. Verrin. Os hominis, ictigenq; impudentiam cognoscite. Idem 2. de Orator. Quod tandē os est illius patroni qui ad causas sine ulla scientia juris audet accedere! ¶ Nonnunquam etiam pro præsentia & conspectu. Tacit. lib. 29: In conspectum Iulianus ad L. Vitellium perductus, verberibus fœdatus, in ore ejus jugulatur. Saluste. in Iugurth. Incedūt per ora vestra magno Exe. ¶ Ponitur etiam aliquando pro favore & benevolentia. Persius Satyr. 1: Averit quis velle reculat os populi meruisse & cedra digna locutus? ¶ Hujus nominis derivata tum: Osculor, Osculum, Osculum, Orca, Ornen, Orificium, & nōnulla alia: de quibus suis locis.

Osculum, culi, diminutivum, n. (Parvum os. [נְשִׁיקָה. Gall. *Petit bayser, bouchette.* Ital. *Bocchina.* Ger. *Ein mündt oder mündtlin.* Bel. *Een mondeken.* Hisp. *Cosquillas en el rostro, o en la cara.* Pol. *Vśtka.* Vng. *Tśok.* Ang. *A little mouth.*] Quod est contra Puticianum, qui vult Osculum non tenere significatum primitivi, Ovidius lib. 1. Metamorph. videt igne micātes Sicculis similes oculos: videt oscula, quæ non Fidi videt satis. Mart. lib. 11: Iplaq; crudeles ederunt oscula morsus. ¶ Ponitur etiam Osculum pro Basio: quoniam basiando os coarctamus, atq; mutimus, & quasi ex ore osculum facimus. [נְשִׁיקָה. *Neschikah.* Gall. *Vn baysier.* Ital. *Bascio.* Ger. *Ein kuss.* Hisp. *Beso.* Pol. *Pocałunek.* Vng. *Chok.* Ang. *A kysse.*] Cicero ad Atticum: Atq; utinam continuò ad complexum meæ Tulliæ, & ad osculum Attici possim currere. Donatus ita distinguit hæc tria. Osculum, Basium, & Suavium: ut Osculum affectio sit, ut quum è longinquo redeuntes salutamus, atq; osculamur. Basium pudicorum, ut patris in filium. Suavium voluptaris, à suavitate dictum. Quod tamen discrimen neq; Catullus agnovit neq; alii Latinæ linguæ autores locupletes.

Osculum, culi, diminutivum à diminutivo Osculum, pro parvo ore, sicut à tantulo, Tantillum. [נְשִׁיקָה. Gall. *Petite bouchette.* Ital. *Bocchina.* Ger. *Ein kleines mundt.* Hisp. *Cosquillas, ó boca pequeña.* Pol. *Małe vśtka.* Vng. *Kicsekeś.* Ang. *A little mouth.*] Colum. lib. 2. cap. 9: Reliquum quod superest feminis, in tabulatum quo fumus pervenit, opprimēre pennas: quoniam si humor invasit, vermes gignit, qui simul atq; oscilla lupercum ederunt, reliqua pars exsistere non potest. ¶ Oscilla item, Sigilla sunt, & parva imagunculæ quæ ante sacrificia fingebantur, & venales proponebātur, quibus homines pro se, atq; suis, Diis patriis & Saturno piacula faciebant, ut inquit Macrobius lib. 1. cap. 7. Virg. lib. 2. Georg. Oscilla ex alta Suspensa ut molli plaudant arbore ventis. Oscillum ēt, quum significat Ciceroni parvam, vel tantam speciem.

Oscillo, as, n. p. Oscilla orū ludum exerceo, oscilla moveo, vel in alium projicio. Dicta autem sunt oscilla, tefte Festo, quòd os, vel aurium esset, inclusa, præcipitiaq; in os ferantur. Oscillantes ait Comificius ab eo dictos, quod os eclare soleant pro pter verecundiā, qui eo latus genere utebātur. Causa aūt ejus pellationis proditur Latinus rex, quòd prælio quod ei adversus Mezentium Cæritum regem fuit, antequam appareret, judicatusq; est Jupiter Latialis factus esse. Itaq; per ea corpora festa, dona, & ferva, requirere cum non solum in certis, verumetiā quæ cælum videretur posse acim per oscilationem. Hæc ille. Servius putat esse compositum ab Os, & Calleo, lest quod in hoc ludi genere cilerentur id est, moverentur ora. Nam Cillare, movere est. Plaut. in Amphitr. Nisi id depol, si mea to meo resciscelludeant gratias, aliquē homine allegent, qui mihi adveniens os oscillet propitiā est, os movear, probē ipsum pugnis pectendo.

Oscillo, as, n. p. Osculum do. [נָשַׁק. *Nasak.* Gall. *Baiser.* Ital. *Baciare.* Ger. *Kussen, ein kuß oder mund geben.* Hisp. *Besar.* Pol. *Całować.* Vng. *Megczóskolok.* Ang. *To kysse.*] Cicero Appio Pulchro lib. 3: Complexus igitur tuam cogitationem te assentem, epistolam verò osculatus. Filium mater osculari est, Cicero pro Murœna. Ample&i, in manibus habere, favere, osculari aliquem, Cic. Lentulo lib. 1.

Oscillatio, onis, Verbale, f. t. [נְשִׁיקָה. *Neschikah.* Gall. *Baisement.* Ital. *Baciamento.* Ger. *Kussung.* Hisp. *Besamiento.* Pol. *Całowanie.* Vng. *Csókolás.* Ang. *A kyssing.*] Cicero pro Cal. Non flagrantia oculorum, non libertate sermonis, sed etiam complexu osculatione, &c. Catullus ad Iuventium. Nunc & deosculandis attritis Sit noctibus tepes osculationis.

Os, ossis, n. t. Significat solidamentū illud corporis quod nervus alligavit natura. [עֶצֶם *Ezem.* Gall. *Vn os.* Ital. *Osso.* Ger. *Ein bein.* Bel. *Een been.* Hisp. *Hueso.* Pol. *Kość.* Vng. *Tśont.* Ang. *A bone.*] Cic. 2. de Nat. deor. Quid dicā de ossibus, quæ sunt ossa corporis mirabiles cōmissuras habent, & ad habilitatem aptas, & ad artus finiendos accommodatas, & ad motum & ad usum corporis actionēq; Virg. 5. Aen. Ex quo reliquias, divinq; ossa parentis Condidimus terra, mœstasq; dicavimus aras. Sēd. Geor. Grādiaq; et fossis mirabitur ossa sepulcris. Ovid. Epist. 3: Concutit ossa metus. ¶ Ossa etiam vocātur Lapilli illi quatuor primis, dactylis, ceratis, similibus, quæ ab ossibus mediū tenent locum. Suet. in Claud. Quoties pessulum obtorsisset, (quod ei frēquenter accidebat) jocari, ac palmulari ossibus incipiebat. ¶ Ab Os fit compositū Exos, cujus ossibus caret, aliter &c. Vide suo loco.

Ossĭo, ssi, ssitum, dicebatur pro Os, ossis. Terent. in Eun. Video' Ossum & cibus quis facta alienus? Ita enim Petrus Rēbus ex libro manuscripto legit, quā malē in aliis omnibus legeretur. Cōfirmat hāc lectionē Gellius lib. 11. Calvus aq; ejus, inquit, opinionem ossum expugnaverūt, inventumq; Scalp. lib. 1.

Ossĭculum, li, diminutivum ab Os ossis. [עֶצֶם. Gall. *Petit os.* Ital. *Ossetto.* Ger. *Ein beinlin.* Bel. *Een beenken.* Hisp. *Huesso pequeño.* Pol. *Kośćka.* Vng. *Tśontska.* Ang. *A little bone.*] Gell. lib. 6. cap. 1: Ratio subtilior, & utilitas ipsa operis postulavit, ut tenuissimis membranulis ossicula caput compingeret. Plinius lib. 11. cap. 37: Omnium cerebro medio inclusa ossicula parva.

Ossĭtātim, adverbium significat Minutatim. [נְתָחִים. Gall. *Par les menus, d'os en os.* Ital. *Minutamente.* Ger. *Stucklichtig.* Hisp. *Hecho á huesso.* Pol. *Kośćiśty.* Vng. *Tśontonkent.* Ang. *From bone to bone, by litle and litle.*] Cæcilius in Fallacia. Ossitatim Parmenonem devia licet legam. Nonius.

Ossĕus, sea, seum, Quod ex ossibus est. [עֶצֶם. Gall.

Os Ital. Osso. Ger. Beine Hisp. Cada de muerto de huesso. Pol. Kosczum. Vng. Tamon. Ang. Of bone.] Vide Plin. lib. 32. cap. 18: Scribit nive mi lapides oriri eos. Colum. lib. 3. cap. 11: Denice concremento, terrâ vel ossium, inter cornicem & mucronem ne minus digitos tres, sed cûm de mittito. Ovid. in Ibin: Ossequar & vultus ossea forma tuos. ¶ Genialia ossa, Plin. lib. 11. cap. 48. ¶ Lapis osseus, Idem lib. 36. cap. 8. ¶ Os manu ligneum, Idem lib. 13. cap. 4. ¶ manus ossea Manus, Juven. Satyr. 5.

Os frigis & adjectum de fabrefragi. pen. prod. Genus aquilæ ab ossibus frangendis dictum. Vide Plin. lib. 10. ca. 3. & lib. 30. ca. 7.

Os ficýla magica. Ollium collecho exercita.

Os ficýlegus, gen. com. Ollium collector furtivus &c.

Ossiforia f. p. Appellatur locus in quo defunctorum ossa reponuntur. [Sepulcrum.] Gall. Charnier, lieu ou on met les os des morts. Ital. Luogo dove si ripongono l'ossa de morti. Ger. Beinhäuslin. Hisp. Lugar donde se hacen los huesos de los muertos. Pol. Kostnica. Vng. Csontos tarto. Ang. A charnel or bone house, where bones are kept, or laid.] Vipian. lib. 2. de Sepulcr. viol. Celsus refert Rutam hic esse monumenti, ut ossuarium.

Os fĕrens. Genas herba dormiens purpurum. Colum. Narcissi pomas, & hyacinthi tria vel octo Ossa ferit.

Os fercło Vide Ocero.

Os fĭcrum, i. q. os. Latè ferarum dicunt: id est, reliquum corpus præter ossa. Nam Celsus ubi de morbis tractat, qui in naturalibus erga relicuas oris solent. Sinus (inquit) qui conspiciuntur à nobis, vocant à Græcis dicitur: mihi, fistulæ vocant.

Os fillum, Ossillo, Vide ossulum in Os, ossis.

Os fĭnio, is, ivi, & ĭi, ītum, ire, & carmelo. Avis est, teste Varrone, auspicii ore facienda, quæ & Oscinem. Horat. lib. 3. Carm. Oscinem corvum prece suppliciabo Solis ab Ortu. Plin. lib. 10. cap. 29: Omnes aves cum cantu, ossinere eas existimat, ut linguitq; ossinem aliæ cantus & contrà, alienum ab ortu magnitudine. Nunc, inquit, de secundo ordine dicamus, qui à duas dividitur species, ossines & alas tillarum genem cantu oris, his magnitudo differentiam dedit.

Os fssum, Augurium avium, Cic. 2. de Legib. Fulgura, atq; ossiva piamus.

Os fĭto, as, per, contr. n. p. ex Os, & Cito, propriè significat Os commoveo, & ad rerum aperta, ut fit prædicendo aut tacendo, [שטרטח pahăr pel זרר zarar, ga. עיפיע] Gall. Bastiller. Ital. Sbadigliare. Ger. Gaumen oder gebeis. Hisp. Bostezar. Pol. Ziewac. Vng. Asitok. Ang. To gape and yawne.] Quod cûm toto corpore fit, pandi cuti vocatur. [מרחיב] Gell. lib. 4. cap. 20: Et in jure stans clarè omnis & fortè ossitavit. Lucr. lib. 3: Ossitat exemplo tetigit quo limina vitæ. ¶ Prosperè essitus translatè Plin. lib. 16. cap. 44: Sed ungulam folia quotidie ad Solem ossitant, &c.

Os fĭtans, particip. quod aliquando i. nomen mittat, significans otiosum & negligentem. [שטרן שטרן pahăr pel שטרן שטרן] Gall. Bastard, negligent. Ital. Sbadatello, negligente. Ger. Gaumechtig, onachtsam. Hisp. Bostezador, negligente. Pol. Niedbały, Gnuśny, Gnuśnik. Vng. Asitok. Ang. Gaping and yawning.] Cic. de Nat. deor. Quæ Epicurus ossitans hallucinatus est, idem 2. de Orat. Et illam ossitantem & dormientem sinenium Scævolarum, & cæterorum beatorum otio concedamus.

Os fĭtatĭo, verbale, fr. Ossitandi actus. [Gapen, yawning.] Gall. Bastillement. Ital. Sbadigliamento, negligenza. Ger. Das gerpen oder gehnen. Hisp. Bostezamiento, bostezo, ocio. Pol. Ziewanie. Vng. Asitas. Ang. A gaping or yawning.] Plin. lib. 7. cap. 61: Ossitatio quidem in ventu scribi non est. ¶ Abeuntibus tamen pro otio & animi securitate accipitur, quem hypnis à Græcis dicitur.

Os fĭtĭtor, aris, dep. Autor ad Herenn. Quum ei tam majores calamitates impendere videantur, tu dormis & ossitaris.

Os fĭtanter. Negligenter, secure. [Gaehsam. Gall. Negligemment. Ital. Negligentemente. Ger. Gaeffering, unbesorgt. Hisp. Negligentemente. Pol. Gnuśnie. Vng. Asitua, Gyanva dologban. Ang. Slothfully, carelessly.] Cic. de Clar. Orat. Tam solutè ego, tam ossitanter, tam otiosè, & alacriter.

Os fĭtĭo, pen. prod. actis. Virum sepius ossitare. [Gapen, yawning.] Gall. Bastillement. Ital. Sbadigliamento. Ger. Gaehnen, das offt thun. Hisp. Bostezo. Pol. Ziewanie. Vng. Asitas gyakorlo vala mikor. Ang. A gaping and yawning.] Gell. lib. 2. cap. 20: Deliberatum de nocturnis, qui ad Cenatores, an amicos vocatos esset, & invitare soleret, tardè nimis & somnè ossitavit, atque inter propè per pleraque omnia sui indicium vagi animi fuit, & nullo manente, tanquam illud indicium vagi animi esset. & nullo manente. & sua ea quæ memoriæ occurrebant. Sed unum de cæteris esse, invitissimum scire, & repugnantem ossitationi vitium, cui vitio, quod ossido appellatur, tarn nova jam dictio nata exemptum est. Serenus Sam. ossido fugit, lingua quoque vultûs cedant.

Os fĭtor, aris, dep. frequentativum ab ossido, sæpè usurpo. [Gapen, yawning.] Gall. Bastiller souvent. Ital. Sbadigliare spesso. Ger. Gaehnen offt thun. Hisp. Bostezar à menudo. Pol. Ziewać często. Vng. Nagyakon asitok. Ang. To gape or yawne often.] Plaut. in Aul. Alteram manu fert lapidem, panem ostentat altera. ¶ Ostentare alicui periculum capitis, est minari mortem. Cicero pro Cluent. ¶ Ostentare jugulo pro capite alterius, est exponere se periculo mortis pro altero. Cicero ad Attic. lib. 1. ¶ Aliquâdo Ostentum pro fallo, gloria, & fastu. [תענוג ta'anug, תפארת tiferet] Gal. simulter par vaine gloire. Ital. Vanità. Ger. Ruhmsucht, eitel ruhm wollen zeigen. Hisp. Natural ambicion vana, gloria. Ang. To vaunt or brag for glory.] Terent. Eunuch. Neq; pugnas narrat, neq; ostentat suas. Ostentat.

Os fĭtātĭo, n. t. [מראה mareh, מראית mareith, מחזה machăzeh, מחזית machăzith, מחזה machăzeh, מחזית machăzith] Gall. Vanterie. Ital. Vanagloria. Ger. Ein Spiegel, der vmb sich zu wollen etwas besser thun vnd zeigt. Hisp. Vanagloria. Pol. Chełpienie. Vng. Nagyon akarni vagyon. Ang. A brag or a vaunt.] Liv. 1. de Vitæ Ostentatione sacrorum. Plaut. in Curculione medio propter canalem, in ostentatione meri.

Ostentari, cum se ostentat ad venditat. [מראה mareh, מראית mareith, מחזה machăzeh, מחזית machăzith] Apuleius in Apologia: Quam ne probra venerum ejus impostrix, quâm immodica in ostentanda.

Os fĭtātĭo, nis, prodigiorum portentorum & figurarum interpretatio & interpres. [Vn. Magyarazat, jóslás magyarazásra.] Macrobius Saturnal. lib. 1. cap. 7: Eclipsi hoc loco Tarquinii prosapiæ ex ostentatione Tusco.

Os fĭtātĭo, fr. Jactantia, jactatio. [מראה mareh, מראית mareith, מחזה machăzeh, מחזית machăzith] Gall. Vanterie. Ital. Vanagloria. Ger. Hoffart fürnehmung, prunt zeigung vnb zu thun wollen. Hisp. Vanagloria. Pol. Chełpienie, Samego siebie pokazowanie. Vng. Nagyalas magat. Ang. A vaunting, vanting.] Cic. 4. de finibus: Claros se ostentando

ostentum

ostentatio in contemnendo summo bono. Idem pro Rabirio: Quod genus tandem est illud ostentationis & gloriæ? Cæsar. b. c. Cic. Ostentatio sui.

Ostentum, ti, n. l. ab ostendo, Dicuntur res aliquas inusitatæ, quæ futurum aliquod ostendere portentum, prodigium, monstrum, quamquam interdum hæc omnibus videri. [שׁוֹעַ wonder-ding. Gall. Monstre qui signifie chose merueilleuse. Ital. Cosa prodigiosa. Ger. Ein Wunderzeichen, wundergeschicht etwas das sich wider den Natur thut zeigt. Hisp. Cosa que significa algo mal. Pol. Dziwo. Vng. Tóna. Ang. A monster, a thing against the common course of nature.] Monstrum quod contra naturam est, ut quum mutatur aliquid membris alterius generis, quod & pro monstrum quandoq; dicitur, quasi porro ad quid monstraret, sive monitus. Portentum, teste Festo, quod dicit natum esse, tamen ideo ostendit, & futurum aliquid apud eum tempus intervallo denuntiat. Prodigium, quod est contra naturæ ordinem fit, ac sæpe evenit, semper tamen aliquid præsagit malum ratione dicti quasi porro agendum. Confundunter tamen ista, & pro eodem significato accipiuntur omnia, ab eo quòd futurum aliquid ostendit, dicta sunt. Habes cetera: Vide plura in l. Ostentum est, de Verborum significatione. Definit ostentum esse, contra naturam cujuscunq; rei genitum factumq. Duo autem sunt genera ostentorum. Unum, quæ res quid contra naturam naturæ alterum, quum quid prodigialium videtur. Sueton. in Cæs. Cordanti ostentum tale factum est: Quidam eximiæ magnitudinis & formæ in proximo lecens, repente apparuit, dixeruntq; ostenta in bonam partem. Sueton. in Vespasiano: Iampridem illi per hæc obvia ostenta cecidisse in spem imperii venit. Plin. lib. 16. cap. 32. Tarquinio Superbo Rom. Quæ tibi ostentum Cimbricis bellis. Nutrierat in lacu Iunonis, ulmo cæsa quam trium ferarum amputatis erat, quoniam in aram ipsam procumbebat, restituit ipsam, ita ut paulò ante fuerat, a qua deinde tempestate maiestas Populi Romani refloruit, quæ antea vastata cladibus fuerat.

Ostentum, Ferens ostenta. τερατοφόρος.

Ostentus, a, um. Quod ostentum facit, ut à Prodigium, Prodigiatus, τερατώδης.

Ostium, stii, n. Cavum, foreis. [שַׁעַר shaar. Gall. Porte, entree. Ital. Porta. Ger. Ein thur. Bel. Een deur, ingange. Hisp. La puerta donde entramos y salimos. Pol. Drzwi. Vng. Ayto. Ang. A dore or gate.] Ab ostiando quidam ceduntur, quòd ingredi volentibus aditum præbet. Quidam ab Os, ostis, quod sit id per quod ingredimur vel egredimur, vel quemcunq; alium locum. Alii à Græco στόμα, quod ultrepellere. Vide ratio exigitur fine aspiratione: licet aliquando aspirent. Teren. in Eunuch. Tu abi, atq; ostium obtrita rutis, ego dum hinc transeo ad forum, Est autem ostium multæ significationis. Ostia arcum latera, Antes vocamus: quibus antepagmenta, valvarum ornamenta. Cicero 1. de Orato. Vetus illud Naticæ, qui quum ad poetam Ennium venisset, eoq; ab ostio quæreret, an ille domi esset, &c. Idem 3. Tusc. Solane beata vita quæ relinquitur extra ostium limenque cæterorum.

Ostia, orum, n. pl. Fluviorum exitus, per quos in mare evomuntur. [שׁפכות הנהרות shefchoth hannehoroth. Gall. Les bouches d'vne riuiere, ou lieux entre ou le mer. Ital. Le bocche de fiumi. Ger. Die ausgänge der wasser so in das Meer. Hisp. Las puertas donde se vierte la mar. Pol. Wyadrzyki do morza. Vng. Torok. Ang. The places where the rivers do run out into the sea.] Virgil. 1. Aeneid. Italiam contra, Tyberinaq; longè Ostia. Nominativus ejus singularis est Ostium quo utitur Cicero. Philip. & pro Lege Manilia, ut jam citavimus, & non uno in loco Plinius. Malè nonnulli putaverunt in hac significatione carere singulari numero. Virgil. 1. Aeneid. Aut portum tenet, aut plano fabit ostia velo.

Ostiolum, li, dimin. nat. [שַׁעַר קָטָן shaar katon. Gall. Huysse ou petite porte. Ital. Vscietto, portarella. Ger. Ein thürlin. Hisp. Puerta pequeña. Pol. Bramiczki. Vng. Torkocske. Ang. A little dore or gate.] Plin. lib. 19. cap. 8: Adeò ut ostiola ostiorum ex his fabricari cœperint. Colum. lib. 8. cap. 14: Quas singulas satis est habere quoquoversus pedes ternos, & aditus singulis finitis ostiolis munitos.

Ostiarius, ostiarii, m. s. Ostii custos, janitor. [שׁוֹעֵר shoher. Gall. Portier, huyssier. Ital. Portinaio. Ger. Ein Thürhüter. Hisp. Portero. Pol. Odźwierni. Vng. Ayto nyito. Ang. A porter, a dore keeper.] Cujus fœminium est Ostiaria. Plin. lib. 12. cap. 14: Præter hos & custodes, sacelli ejus, & ostiarii, & ministri populantur. Varro 1. de Re rustica cap. 1: Itaq; scire quem oderit aut exoret custos, qui vel ferat, præterierit ostiarius sit nemo.

Ostiatim, adverbium, Per singula ostia. [שַׁעַר שַׁעַר shaar shaar. Gall. De huys en huys, ou de maison en maison. Ital. A porta à porta. Ger. Von einer thuren zur anderen. Von haus zu haus. Hisp. De puerta en puerta. Pol. Odźwiernie albo domowe. Vng. Ayton kent. Ang. From dore to dore.] Quintilianus: Nec sectanda singula, & erunt ostiatim pulsanda. Cic. 6. Verrin. Ostiatim pro Nominatim, sive singulatim, translatè usurpavit: Hic, inquit, nolite expectare, dum ego hoc omnem agrum ostiatim, &c. Idem sexta Verrina: Quæ prætereo, relicta paulisper deportata, non per præstigias, sed palàm per potestatem, uno imperio ostiatim totum appidum compilatum.

Ostracites, ostracitæ, pen. prod. λίθος. Gemma est testacea, cujus duæ ponuntur species à Plin. lib. 37. cap. 10. altera tim lis æratur, nisi quod aliquanto politura plus gaudet, altera tamen dura ut aliæ gemmæ fragmentis ejus tectitentur. Nomen accepit hæc gemma ab ostrei similitudine. Est etiam Ostracites lapidis genus testæ similitudinem habens, cujus ustus est pro pumice ad levigandam cutem. Plinius libro 36. capite 19.

Ostracismi, Suffragia Atheniensium dicebantur, quòd ea in hujusmodi scribi solebant, ὄστρακα γὰρ ἔλεγον, ut latiùs ostendemus in dictione sequenti.

Ostracismus ὀστρακισμός, Relegationis genus. Nam civitates olim quæ populari statu regebantur, eos qui excellere videbantur, vel propter divitias, vel propter amicos, ad summæ potentiam, extra civitatem relegare solebant ad tempus, hoc docet Aristo. lib. 3. Politic. non ad criminis impunitatem exilium dari, sed ad potentiam moderandam. Hoc autem decretum ostracismi tempus apud Athenienses annorum decem. Dictus ostracismus ἀπὸ τῶν ὀστράκων, hoc est, à testulis in quibus suffragia scribi solebant. Solebat autem ostracismus peragi hoc modo: Testulæ viritim in concilio dabantur, in quibus cuique nomen illius perscribebat, quem urbe cedere volebat. Magistratus verò qui huic negotio præerant, universos simul calculos recensebant: qui ante cæteros illorum nomerum excellissent, ad exsilium eos esse judicabatur. Qui verò hoc suffragiorum numero damnatus erat, cum ad decem annis certum locum relegabatur, non bonis æreus erat magnitudine vetusta. Vide etiam est, ut quotidie exulabant boves festive dicerentur. Hoc ostracismo Themistocles, Cimon, & Aristides multati fuere. De Aristide legimus, quum juxta rusticus illiteratus jaceret, ipsi Aristidi rectam dedisse, ut nomen suum scriberet. Admiratus id Aristides, interrogavit, inquid ipsum cognosceret. Minime, inquit, sed quia cæteri ita vocant, ego quoque ita vocatus eum esse damnandum. Hos Latini testulatum exilium vocant.

Ostracum, ci, n. cl. Latinè testa, Græcè ὀστράκιον. Vide testacea parimentum; vulgò nunc Ostracum vocant. Ponitur quandoq; pro ouychi. Plin. lib. 32. cap. 10: Invenio apud quosdam ostracum vocari quod aliqui onychem vocant.

Ostrĕātus, ostrĕāti, pl. [צְדָפִים tzedafim. Gall. Huytres ou autre poissons testacle. Ital. Ostrica. Ger. Austern Muerschnecken die in harten ob taschen schalen oder muschelen ligen. Hisp. La ostria de la mar. Pol. Zolwiynky wódzpeki. Vng. Tóga. Ang. An oyster.] Generale nomen est ad omnes eos pisces qui asperam, scabramq; testam habent: qui autem lævem & planam habent testam, propriè concha dicuntur. Quanquam generaliter ostrea quoq; Conchæ dicantur sint. & ea quæ exuno tantum latere testam habent, alterò scopulis aut lapidibus, alterive materiæ adhærentes. Nã testæ quæ duarum propriè conchæ dicitur, qualis sunt cochleæ. Seneca: Quid ostreis sapiat, quid mullus, optimè notis. Horat. lib. 1. Sermon. Ostrea calebat primo cœpientia mensis. Iuven. Sat. 6: Grandia quæ medius jam noctibus ostrea mordet. Dicta ostrea à Græco: nam sicut nos a testa testudinem vocamus, sive nos sit animal quod ea utitur testa rectũ est, sive id genus ædificii, quod ex testa est compositum, vel ad testudinis similitudinem dictum est. Quare sic Græci testam ab ejusmodi animali dictam, ostrea à testis nomen verterit. Dicuntur et ostreæ fœminino genere. Gell. lib. 20. cap. 8: Ostreæ fœcundiores Luna, inhibetes maria, tenuer. exercita lunæ, crefcere Luna pisces fecit. Spondeiasi, dicitur est ostrea illud rotundum albicans, quod intus habet in medio, similitudine spondylii, quod nos vertebram dicimus. Nam reliqua caro circumpersa, facit similitudinem. Vide Plin. lib. 32. cap. 6.

Ostrĕārius, a, um, adject. Quod ad ostrea pertinet: [שֶׁל דְּגֵי צְדָפִים shel dgei tzedafim. Gall. Qui appartient à huytres. Ital. Appartenente à ostriche. Ger. Das zu den Austern gehört. Hisp. Perteneciente à ostras. Pol. Zolwiowe. Vng. Tógyi. Ang. Belonging to oysters.] ut, Ostrearius panis. Plin. lib. 18. cap. 11: Panis ipsius genera profequuti sunt cavacum videntur, alii ab opsonio appellati, ut ostrearii. Ostrearius autem panis est, quo veteres cum ostreis vesci solebant. Ostreatæ arenæ, ubi ostreæ oriuntur, & capiuntur. [חוֹל דְּגֵי צְדָפִים chol dgei tzedafim. Gall. Le lieu ou poissons testacle sont pris ou ou ils se prennent. Ital. Luogo dove sono ostriche. Ger. Der ort in welchen die Muerschnecken oder andere schalen fische gefangen werden. Hisp. El lugar de las ostras. Ang. Places where oysters or shell-fish are taken.] Plin. lib. 9. cap. 51: Nuper compertum in ostreatis, humorem his fœmineum & dulcem esse.

Ostrĕōsus, a, um, Durus, asper. [קָשֶׁה kashéh. Gall. Dur, rude. Ital. Duro, aspro. Ger. Ein rauh ding der schalen hat wie Muerschnecken. Hisp. Duro, aspero. Pol. Twardości wiele. Vng. Tóra

Arabia dic. Ang. Hasse, wool.] Plaut. in Pœn. Iraq; iam quasi o hrestum tergum ulceribus gestito Propter amorem vestrum.

O'strĕōlus, O'strĕolus, an mĕdĭ ostreis. [Vñ *ostreosus, ostreus.*]

Terentianus Maurus in exemplo Priapeiorum:

Nam te præcipuè in furis urbibus colebora.
Hellespontia, ceteris ostreolifera.

O'strĕus, ra, rum, adject. quod ostreum producit. [*Ostreifer.* Gall. *Qui porte huitres.* Ital. *Che produce ostriche.* Ger. *Der viel Purpurschnecken hat oder bringt.* Hisp. *Que cria ostras o ostiera.* Pol. *Ostrzegowy, ostrzegowata ziemia.* Vng. *Tengeri csigás.* Ang. *That bringeth purpure fishes or broughte vp oysters.*] Virgil. 1. Georg. Pontus & ostrifer Lucrinus fluctus remittitur Abydi.

O'strĭlis, e, um. Quod ostrio est tinctum, vel quod ostria colorem habet. [מַרְגְּמָן *argamán.* Gall. *De couleur de pourpre ou de huitre.* Ital. *Scarlatto, di color porporino.* Ger. *Das purpur oder fischfarb.* Hisp. *Cosa de color de purpura.* Pol. *Purpurowy.* Vng. *Csiga vagy veres szinü, bariscsa szinü.* Ang. *Of the colour of purple.*] Obtinæ vestes, dicuntur purpureæ, & rubrubræ testæ Nonio. Turpil. de tertia ætate virginem gestantem in capite ricularem, indutam ostrinam. ἐφαπτὶς ὀστρεία. Varro in Eumenid. Aurora ostrinam hic induta sup parum.

O'strum, i, n. t. [מַרְגְּמָן *argámán.* Gall. *Pourpre ou escarlatte.* Ital. *Porpora, o scarlato.* Ger. *Das schneck oder fisch blut Purpurschnecken so hie pur vnd fisch gnät.* Hisp. *La purpura.* Pol. *Purpura czerwona.* Vng. *Bariscsa, vagy veres szinü bor, bariscsa szinü gyapiu, bariscsa szinü posztó.* Ang. *Scarlet or grayne.*] Proprie Gallicæ vestis dicitur, & iquot qui ex murice seu conchylio eximuntur ac pretiosarum lanarum usi fecturam, unde propriè colore murico ponitur. Conchylium enim murex. & ostrum in eadem significatione sumuntur. Virgil. 4. Æn. Tyrioq; ardebat murice læna. Idem 2. Georg. ut gemma bibat, & Sarrano dormiat ostro. Ivven. Hoctù ego cum fugiam conchylia? sed est, vestimenta murice tinctæ. ¶ De ostri natura traditionem scriptores non habere in omnibus locis, quibus nata sunt ostrea generis colorum, sed solis eurisi naturaliter temperato, itaq; quod legitur in Ponto & Gallia (quia hæ regiones sunt proximæ ad Septentrionem & Occidentem) inveniri lividum. Quod autem legitur ad Aquinedia cum cauto, violaceo colore. Et majoribus quidem conchyliis detracta concha facili eximuntur: minora tripeda frangere, ita demùm totum eum eximimus. ¶ Ostri autem appellationem accepit, quòd Græci ὄστρεον nomine eum murices seu conchylia comprehendunt. Plin. lib. 9. cap. 36, & 37. vide ut distinctas habere species, muricem, purpuram, & conchylium. Similiter Nonius ostrinum colorem distinguit à murice, quòd Ostrinus color sit tantum colorem citrino quasi à muribus, quòd Ostrinus color sit tantum colorem citrino quasi à muribus, quòd Ostrinus color sit tantum colorem citrino quasi à muribus

positiua consonante, Ovo credem dedaci. ¶ Est etiam Ovatio à nomine ovum, significans tempus quo Gallinæ ova pariũt. Varro. dictũ ea forma qua Venatio, Mellatio, Pullatio. Plin. l. 29. capit. Certa Luna capiendum censent, eamquã congruere ovationum etiam serpentium humani structuræ.

Ovandus, Nomen pro ovationem, unde [מרוטה *Mirotha*. Exod. 39.] Valer. Flac. 6. Arg. hinc barbaries glomeratur ovantis.

Ovātus, & hoc ovatle, adi. Quod ad ovationem pertinet: ut Ovalis corona, quæ ex myrto fiebat, qua donabãtur Imperatores qui ovantes urbem ingrederentur, acq; justi triumphi habitum meriti videbantur. Id autem contingebat quoties hostium ingenia indoctum non erat, neq; cum facto, aut magna periculi formidandũ hostis gestum, unde vidi servis, tot paratis: tot quoties sacta repentè dedition, incruenta victoria contigerat. Vide A. Gell. lib. 5. Noct. Attic. cap. 6.

Ovum, i. Fabis interpositum, cyclocine cauta. [ביצה *Beitzah*. Gall. Vooef. Ital. Ouo. Ger. & Bel. Eine. Hisp. Huevo. Pol. Iaiko. Vng. Tyukmony. Ang. Aye.] Mart. lib. 13. Candida si croceos incanduit unda rubores, Hesperus Iromanteperet ovaliquor. Virgil. vel luteum ovi, dicitur illud quod in ovo aliquot. Virgil. vel luteum ovi, dicitur illud quod in ovo aliquot. Virgil. Hic candidus qui vitellũ circundat. ¶ Ovum ovo rarius simile non est: proverbii hyperbole de rebus inditis certa similitudine dicitur. Cic. 4. Acad. Videsne, ut in proverbio ovum ovo interdum similando? ¶ Ovo prognatus eodem proverbiũ de Italo dicitur. Hor. quorum ingenium mores, vita convenient, ut Italo ovo parcentibus pari videri possint. Vide Erasmi Adagia. ¶ Ovi luteum, divisis dictionibus, vocamus vitellum in ovo. Ἐρυθρὸν τοῦ ὠοῦ.

Ovarius, tum, Quod est in similitudinem ovi factũ. [ביצי *Beitzi*. Gall. Ouaire, faire ou forme d'vn. Ital. Ouato, fatto in forma d'vn. Ger. Eyrin gestalt. Bel. Eyrin gestalt. Hisp. Cosa hecha en figura de vn huevo. Pol. Podobny iaiku. Vng. Tukmony formaban való. Ang. Made like an egge.] Plin. lib. 35. cap. 12. Alii ex turbinatis pyri, alii ovati pretiosiores, ecce malorum aliqua sunt. ¶ Ovarium marmor. Quod diversi coloris maculis variegatum est, ovi speciem referentibus Plin. lib. 35. cap. 1. Neronis principatu inventum, maculas quam non efficiendo crudis intermixto, unitate variare, ut ovatus esset Numidicus, ut purpura distingueretur Sinnadicus. ¶ Aliquando etiam id quod ovo illitum est, unde ovatum aurum, ovo auratum: quoniam ovi albo unea illitum, xta ac marmora auri & argenti bracteis intexuntur. Persius Satyr. 2: Hinc illud subit, ære sacras quod ovarit Perducis facies. Nec verò hoc quenquã movere debet, quòd Ovati hic primã corripiat, quæ pro ductor in dictione ovũ quidem non semper derivata primitivarũ quarundã observant.

Ovĭfĕra, Quæ fert ovum, Ovifera gallina, ὠοτόκος.

O ante X.

Oxăbă, vestes pretiosissimæ dicebantur, à genere purpuræ, quæ Oxos dicebantur, seu Sardis, cum optime ungebantur apud Phœnices. Hæc vocis usus est Iustiniano l. 5. C. Quæ res alienari non possint. Quæ in loco non simili Vibapta scripserunt.

Oxălis, ĭdis. ὀξαλὶς. Gall. Oxide, oseille. Ital. Acetosa. Ger. Sauerampffer. Hisp. Azederilla, romaza. Pol. Szczaw. Vng. Sóska. Ang. Sorrel.] Lapathi genus, latiore prosinum, folio aquatis, colore nec non candido, radice minima. Plin. lib. 20. cap. 21. Vulgò Acetosam vocant.

Oxrygŏn, nunc aceti fecem, nunc oxungiam significat.

Oxŏs, ὄξους, neutri generis, Acetum.

Oxỹs, oxycis, pro Valde acetosus, ὀξὺς.

Oxyăcanthŏs, ὀξυάκανθος, Spina est pariei folii aculeatis per extremitates ferens baccas rotundas, falsis ipsis arcuosa lanugine obductas.

Oxybĭpinum, penult. corr. Acetabulum Latinè dicitur. Hermolaus.

Oxycĕdrŏs, ὀξυκέδρος, Species cedri, tamota, & nodis infesta, Plin. lib. 13. cap. 5.

Oxycrătum, acetum aqua mixtum, aliàs posca. Nam utrique vidco usi pari.

Oxygălă, pen. corr. & neut. gen. [ὀξύγαλα. Ger. Sawermilch, Käsmilch. Bel. Eyrin et zuermelcht milch.] Lactis in acetũ redacti pars coagulor quod à sero separatum, origano, capre, mentha, coriandro, raymo, & cum sale condiri solet. Plin. lib. 28. cap. 9. Fit & ex caprino lacte butyrũ: sed hyeme calefacto lacte, æstate expectato tantum, crebro iactatum in longis vasis angusto foramine. Recipitur acceptaculis sub ipso ore, aliàs præligato. Additur primum aquæ ut acescat. Quod est maximè coagulum in stomacho haritur: id exemptum additio sale, oxygala appellant. Reliqua decoquuntur in olla: ibi quod supernatat, butyrũ est, oleo simillimum naturæ. Vide plura de hoc apud Gal. lib. 12. cap. 8.

Oxygărum, pen. corr. n. d. [ὀξύγαρον. Ger. Sur garum eine Brühe die mit essig vermischt.] Garum acetosum: hoc est, liquamen è genere exanguium piscium confici solitum, cui omnia è genere exanguium piscium confici solitum, cui omnia è genere exanguium piscium confici solitum, cui omnia

P

SVMMA fabris compilatur, nec fanum ædificet, nisi vocatus Pontifex: ingressi, quod votum & quemadmodum dirimatur, quæ sollemnia vocant, comitatus est omnium, quorum forma fanum, ut ell elementorum natura, quæ sollemnia appellant.

P. Linea media est, nec aspiratione pinguescit, nisi in dictionibus Græcis, ut Phœbus. Convertuntur quandoque in se aspiratis dictionibus Græcis primis: ut quod apud Græcos ἀφ, apud nos bujus scribitur, Pyrrhus, Romanus. Interdum pro ph aspirato ponitur: ut quod à Græcis θάλασσα, cum ph aspirata scribitur, à nostris Puniceus transfertur à φοίνικος, Purpureum dicimus. Quin & corona quidam ponit, Latini sic potius aspiratam ponunt, ut quod à θέλγοντα, nos Hypsiphile, tractare solemus.

P. In nominis antiquorum, Pupillas. P. Posuit, vel pes, vel pallas, vel Publius.

P ante A.

PACI. P.R. In nummis antiquorum, Pace populo Romano. P. AEL. AVG. I.R. Publius Ælius Augusti Inscitur. PAL. Palmeni. PAR. Parentum. PARTH. Parthicus. PAT. Patritius. PA.D.G. vel P.G. Patritiatus dignitas. P.C. Pactum conventum. P.C. Pecunia constituta. P.D. Populo dedit.

Pābŭlum, li, n. Propriè pecudum, & aliorum ferarum cibus herbaceus, fœnicus, palearius, vel stramentitius est. [פלת, מרעה, מרעית, מרמה, מרעי, מרעה. Gall. *Fourrage, fourrage.* Ital. *Pastura, pastello.* Ger. Futter. Bel. Voeder. Hisp. *El pasto de bestias, forrage.* Pol. *Pastwa. Paszna.* Vng. *Abrak, te eledel.* Ang. *Forrage, fodder or meate for cattle.*] Cæsar 1. bell. Gall. cùm Ipse, quanto pabuli copia esse inciperet, ad exercitum venit. Idem de bell. civ. 1: Multum frumenti ex omni provincia comportabatur, magna copia pabuli suppetebat. Et eodem libro: Magnum in timorem Afranium, Petreiumq; pervenimus, ne omninò frumento pabuloq; intercluderentur. Virg. 1. Æneid. priusquàm Pabula gustarint Troes. Xantho & Simoenta bibissent. Idem 12. Æneid. Pervolat, & pernix anima illustrat humando, Pabula parva legens, nidisq; loquacibus escas. ¶ Translatè etiam dicitur studii, amoris, & animi pabulum. Cicero in Catone: Si verò (inquit) habet remittas aliquod tanquam pabulum studii & doctrinæ, nihil est otiosa senectute jucundius. Lucretius lib. 4: Nam si abest quod ames, præsto simulacra tamen assunt illius, & nomen dulce obversatur ad aures: Sed fugitare decet simulacra, & pabula amoris Absistere tibi, atq; alio convertere mentem. Cicero 4. Academ. Et enim animorum, ingeniorumq; naturale quoddam quasi pabulum consideratio, contemplatioq; Idem de senect. resp. Quid enim hunc præstiterit, pecudum ac belluarum pabulo inimicorum meorum & glandes corripuerint? Ovid. 1. Metamorph. de lecto surgit, gravi nova pabula morbo.

Pabŭlor, aris, dep. 1. Quod ad pabulū pertinet, seu quod pro pabulo datur. [ποιμαίνειν. Gal. *Qui va donner manger, pour donner à paistre.* Ital. *Cavallo che va pascendo, o pasce.* Ger. Ein beym futter dienstlich. Hisp. *Cosa pertenesciente al pasto.* Pol. *Pastwny.* Vng. *Abrakos, takmany.* Ang. *Pertaining to forage, fodder or to meate for cattle.*] Colum. lib. 11. cap. 2: Vicia pabularia, & vicia farinalia. Idem lib. 2. cap. 14: De lupino nihil dubito, atq; etiam de pabulari vicia. Plin. lib. 18. cap. 16: Omnia hæc pabularia.

Pabŭlor, aris, dep. Cattense verbum est, quemadmodū Ligneor, & Aquor. [ξυλεύεσθαι. Gall. *Fourrager, pourvoir.* Ital. *Foraggiare.* Germ. Auff der fütterung gehen oder reiten auff die fütterfahrten. Bel. Voeder vergaderen moeden. Hisp. *Ir à buscar el pasto.* Pol. *Paszic.* Vng. *Abrakoznik, abrakozni.* Ang. *To go a forraging.*] Dicimus enim propriè Pabulari milites, quum è castris cum falcibus egressi, pabulum in usum jumentorum ex agris in castra comportant. Val. Maxim. lib. 5. cap. 6: Id postquā cognavit, depositis insignibus imperii, familiarem cultum induit, ac pabulantium hostium globo se objecit. ¶ Interdū Pabulari, est pascere. Col. lib. 7. cap. 6. de capellis loquens: Subinde quæ incedit, compesci debet, ne prosternat, sed placidè, ac sinè pabuletur, ut & largè sit uberis.

Pabulātio, onis, f. t. Aliquando est actus ipse pabulandi: nemēq; est cattense, quemadmodum Aquatio & Lignatio. [ξύλευσις, νομή. Gall. *Fourrage, pasturage, desserte d'aller en fourrage.* Ital. *Pastura.* Ger. Das auffahren oder auffreiten auff die fütterung. Hisp. *Obra de buscar el pasto.* Pol. *Pastwienie.* Vng. *Abrakozas, abrak gyüjtes.* Ang. *A providing of forage, a forraging.*] Bl. enim pabulatio propriè militum, quando scilicet in agrum egrediuntur cum falcibus capiēdi pabuli causa. Cæsar 7. bell. Gall. Omnibus modis huic rei studendum, ut pabulatione & vorme ero Romani prohibeantur. Aliquando invenitur pro ipso pabulo. Varro 3. de Re rust. cap. 16: Si è bono loco translatus ubi clonea pabulatio non est, fugiunt ex ipsius.

Pabŭlātor, oris, m. t. Qui pabulatum vadit. [ὁ ἐπὶ νομὴν ἐξιὼν. Gall. *Fourrageur, qui va au fourrage.* Ital. *Foraggiatore.* Ger. Der auff die fütter fahret oder reitet: jener dem Bodē zu nimmt. Hisp. *El que va por el pasto.* Pol. *Pastwik.* Vng. *Abrak gyüjtö.* Ang. *A forragour, a provider of fforde, fodder or forage.*] Cæsar 5. belli Gallici: Repentè ex omnibus partibus ad pabulatores advolarunt. Liv. 9. belli Punici: Deinde: quū in pabulatores Romanos impetus repentè ab equitibus Hispanis factus esset, &c.

Pabulatōrius, adject. [ὁ ἐπὶ νομὴν ἐξιὼν.] Gall. *Qui sert au fourrage.* Ital. *Cavallo da pasture.* Ger. Das zu der fütterung gehört. Hisp. *Perteneciente à pasto.* Pol. *Pastwny.* Vng. *Abrakos.* Ang. *That serueth for forage or fodder.*] ut, Pabulatorius equus, is qui reponūtur pabula. Col. lib. 6. cap. 3: Si grano abstinemus, frondis aridæ cortex pabulatoria modiorum vigintiquinque sufficit.

Pacatus, Vide Pax.

Pācīsco, ris, scens, pactus, f. t. Pactum facio, convenio, cōtraho. [συνθήκας ποιεῖσθαι, συνθήκας θέσθαι, συνθήκας διαφέρειν, συνθήκας ἐμποιεῖν. Gall. *Pactionner, convenir.* Ital. *Patteggiare, patteggiare.* Ger. Ein vertrag oder pact mit jm machen, jmit einander vbereinkommen. Bel. Een verdrach maken. Hisp. *Pactar o hazer pacto.* Pol. *Vgadzam się, ziednywam się, Pactuie.* Vng. *Alkuszom, egyezödöm, egyezödés.* Ang. *I bargaine, I indenture, I make a couenant.*] Pacīsci cum aliquo. Plaut. in Bach. Pacisci cum illo pauca pecunia potest. ¶ Dicimus etiam Pactus tum hanc rem inter nos, quæ nec vi, nec dolo facta est, pactores solent dicere) sibi fore. Vlp. de Pollic. l. Pactum: Pactum est duorum consensus atq; conventio: Pollicitatio verò, ubi tantùm policitus promissum. ¶ In accusativo quandoq; accipitur pro Modo. Ejus & Terent. in Andr. Eo pacto & gnati vitam & consilium meum cognosces.

Pactĭtĭus, a, um, adject. Vulgò Conventionalis dicitur. συνθηκικός. Gell. lib. 1. cap. 25: Cessatio pugnæ pactitia, Induciæ dicuntur.

Pactio, onis, f. t. Est (ut inquit Vlp. l. 1. ff. de Pact.) duorum pluriumve in idem cōsentus. [בְּרִית, ὁμολογία, συνθήκη, συγγραφὴ, συνθῆκαι. Gall. *Paction, convention.* Ital. *Patto, convenzione.* Germ. Ein vertrag oder abred so mit beyder theyl vrtheilung gemacht wird: eine wortbey. Bel. Een Conyenant. Hisp. *Pacto, ó lo obra de pactar.* Pol. *Vmowienie. Vklad umowy. Dzierzawy.* Vng. *Egyezés meg alkuvás.* Ang. *A couenant or bargaine.*] Sallust. in Catil. Cui regum suum Antoninum pactione provinciæ perpulerat, ne contra Rempub. dissentiret. Cic. lib. 3. Offic. Regulas non deesse conditiones pactionesq; bellicas & hostiles perturbare perjuria.

Pacus, paras. Vide Pax.

Pactĭtĭus, Vide Pactio.

Pactitius, a, um. Vide Pactum in Pactior.

Pactum. Vide pactior.

Pæantides, πεανίδες. Gemmæ sunt specie habentes aquæ glaciem, (ut Plin. inquit) quæ in Macedonia circa Tiretiæ sepulcrum invenitur. Pruinantes seu & pareæ dicuntur. Sepulturis medentes Ægeæ & Geminides dicuntur. Auctor Plin. lib. 37 cap. 10.

Pædagogium, gi pen. prod. [παιδαγωγεῖον. Gall. Jadegeye, quia in ea charge de mener vn enfant. Ital. Pedagogio, palustre. Ger. Ein Knabenhalter oder Schulmeisterey. Hisp. Mucho de mochos. Pol. Vyganiacz albo wiesba. Vng. Gyermek tanito hazy, gyermek tanitasnak helye. Ang. A pedagoge, that hath the charge to gouerne children.] Cautos & sibi utiles, qui cura aut cum re puerili illuscendi, & vestigia ejus consequendi, summaq; quocunque opus fuit, consulendi, vocabulo quasi παιδαγωγεῖον dicas: hoc est, pœdagogium. Columella lib. 1. Nec potuerunt, quia pædagogii causa, nos nimis deligemur tali fugæ. Cicero de Amicit. Illi enim quasi nutrices & pædagogi tantùm erunt diligendi.

Pædagogium. Cubiculum puerorum id est, servatum. [Vn. Gal. garçonnière, garnement, chambre.] Plin. Ep. 8. lib. 7 Rufo. Puerilia pædagogii tui studia durum habebat.

Pædagogium, gi, n. s. [Germ. Ein ort im haus da die Kinder vnd Knaben wohnen etwan, die Kinderstub. Pol. Sowak w ktorym chowaią pacholęta albo gdzie pacholęta mieszkaią. Ang. A place, also a place where children or boys do dwell.] Locus etiam ædibus in quo pueri, servi, commorantur, qui à Græcis παῖδες vocantur. Plin. lib. 36 cap. 8. Puerum pædagogii matris pluribus diebus habebat. ¶ Accipitur etiam Pædagogium apud Iurisconsultos pro servitio: hoc est, pro servatione de mancipiorum grege. Vlpian. l. quæstum de fundo instructo & instrum. legato. Si constructum fundum legasse, ea pædagogia, quæ ibi habebat, ut quum ibi venisset, præstò essent ad cultum, legato cohærent. Calepinus putavit Pædagogium aliquando accipi pro puerorum conventu, adducens illud Suetonii, ex eo tempore pædagogia, & nupturarum concubinatus, etiam Rubrio virgini Vestali suorum intulit. Sed fallitur: nam in contagionibus exemplaribus Pædagogia legimus, non Pædagogia. Est autem παιδαγωγεῖον, Græcis dictum, quæ nobis productorum, vel prostitutorum domus sunt, à παιδαγωγέω, quod est producere vel prostituere.

Pæderastes, [παιδεραστής. Gall. pederaste, qui a la charge de mener vn enfant. Ital. Pederasta, pulsante. Ger. Ein Knabenmeister oder Schulmeister. Hisp. Mucho de mochos. Pol. Pygmalion albo Sodomita. Vng. Gyermek tanito hazy, gyermek tanitasnak mestere. Ang. A pedagoge, that hath the charge to gouerne children.] Custos & tutor puerorum, cui cura ut eum ab puerili illecebris, & vestigia ejus consequendi, summaq; quocunque opus fuerit, consulendi, vocabulo quasi παιδαγωγὸς dicas: hoc est, pœdagogus. Columella lib. 1. Nec potuerunt, quia pædagogi causa, nos nimis deligemur tali fugæ. Cicero de Amicit. Illi enim modo

Maced. Templa deûm, quæ pagatim sacrata habebant, diruit, incendit, deposuit.

Pāgānus, a, um. Ex pago dictus est, Rusticus, qui scilicet ruri natus est, & educatus. [πάγος, κώμη, χωρίτης, κωμήτης. Gall. Vilageois, paisan. Ital. Rustico, villano. Germ. Ein Bawrisch Mensch. Hisp. Cosa de villa, villica. Pol. Wieśnik, wieśny, chłop, ślachcic. Ving. Kmeťský, prostý. Ang. Belonging to a village.] Cicer. pro domo sua: Nullum est collegium, nulli pagani, non montani (quoniam plebi quoque, ut arbitror, majores nostri conventicula, & quasi concilia quædam esse voluerunt) qui non amplissimæ non modò de salute mea, sed etiam de dignitate decreverint. Item Satyr. 25. cap. 1. libro. Contra paganum pudet, quam vera loquerer. Contra fortunam amicum. Hinc Semipaganus, semirusticus. Pertius per translationem, irrogantiam vetans, ait: Ipse semipaganus. Ad sacra vocat. Carmen affero postmodum, quo interdum Pagani accipiuntur pro hominibus non militantibus, tametsi urbani sint. πάγανος, ἀγροικικός. Est verbum peculiare iureconsultorum, à quibus hæc duo pariter & conjugata opponuntur Miles, Paganus, Sacram. de Augustor. Plutarchus epistem Romanum, quam concionante fe, admissa turba paganorum apud milites fabula: Hæc quædam animadvertebat, curiosum & speculatorem virtutis, eorum sodalium pravè. Ulpian. Tractabatur ff. de militari testamento: Ut ret. ctum à divo Pio, ut eo cui quum esset paganus, fecisse testamentum, mox militare cœpit. Marcellus l. quædam, ff. de Pœnis: Quædam delicta paganis, aut mulctam, aut leviorem pœnam inrogant militi verò graviorem. ¶ Quare autem Pagani dicantur etiam qui urbani sunt, hæc affert ratio. Romam olim divisam fuisse in tribus quatuor, (sicut apud Dionysium lib. 4. Antiquitatum legitur) quas Pagos vocabant, in quibus habitantes Pagani dicebantur, qui nullam in aliam habitationem transferi poterant. Hinc factum ut Paganus pro civetumatur, qui nunquam militaverit. Et Paganalia dicuntur, ob id à Hieronymo cæteris q. Ecclesiasticis scriptoribus Pagani appellati Idolæ, qui non sub Christo vocati militarent. Apud Plin. Pagani dicuntur rustici.

Pāgātim, Pagatim, paganum, adjectivum: [κατὰ χωρία, κατὰ κώμας. Gall. De village. Ital. De villa. Ger. Von Dorff zu dorffe. Hisp. De lugar en lugar. Pol. Po wsiach. Ving. Po dedinách, po vsiach. Ang. From village to village.] et. Ferunt pagatim, Propert. lib. 4. Neg. 4. Annua pactarum conviva, lusus in umbe, Quem pagatim ad dent fercula divitis. Ovid. 1. Fastor. Pagus agat festos, pagum sua turba colunt. Et dare paganis annua liba focis.

Pāgānicus, ca, cum, Quod paganorum est: hoc est, quod ad rusticos pertinet. Vide Paganicum peculium, vel Paganicum aurum, dicitur quod ex prædiis, vel patrone, id est ruralibus reditibus provenit: cui opponitur Castrense. Anton. in l. C. de Testamen. militar. Fateor tres esse, si tu specialiter de bonis quæ in Paganico habet, hæredem facias, bona quæ in alia relinquat, petere non potes. ¶ Pāgānica pila dicitur à pagani. est, vallis, quòd pagani ea uterentur: hæc est constat, farcta, & pluma plena, nec adulum tam agilis, ut quæ nec tam levis sit nec adeò tensa sit excilliat. Martialis libro 14. Ille quæ difficilis turget pagatica plumis, Folle minus raro est, & minus arcta pila. Quasi dicat, est autem quàm pila trigonalis, & arctior. Hinc quoque Isidorus: Solis pueris pilæ genus pilæ est.

Pāgānālia, ōrum, n. ex πάγος, Feriæ, quibus laeta fiebant Cereri & Telluri à paganis longum & longe ante cæteris. Dicebantur hæc feriæ sunt paganicæ quinquatrus. Varro distinguere videtur: quòd paganalia sint privata feriæ alicujus pagi: paganicæ verò omnium paganorum.

Pāla, æ. Instrumentum rusticanum vulgò notum: dicta à pangendo, mutato g in l, inquit Varro libro 4. de lingua Latina. [דַּחַת, מַחְרֵשָׁה, מַעְדֵּר. Gall. Une pasle. Ital. Pala, palude. Ger. Ein Schauffel. Hisp. Pala, instrumento para cauar la tierra. Pol. Łopata. Ving. Kus, rýč, lopata. Ang. A shovel or spade.] Plautus: Palas vendundas foris & metas datas, ut hortum fodiat. ¶ Est etiam pala instrumentum quo panis in furnum immittitur & extrahitur. Cato cap. 11. de Re rustica, Palæ ligneæ quatuor, necnon ventilabrum. ¶ Item quodcunque ignis receptaculum. ¶ Sunt etiã palæ dorsi partes dextra, lævaq; eminentes. ¶ Ita (ut inquit Strabo lib. 3.) minores auri purgationis metallicæ, & utrique non majores fabricæ palæ dicuntur. Plinius lib. 34. cap. 13. In æreis officinis & plagmatis, jam liquato ære, atq; percocto, additis etiamnum carbonibus, paulatimq; accensis ac repente vehementiori flatu expuitur ære pala quædam. Sic enim legit Sudens de Asse, licet in quibusdam codicibus legatur palea. ¶ Pala quoq; anuli pars cava est & lato in qua gemma inclusa est. [δακτυλίου σφενδόνη, στρόφιον.] Cicer. lib. 3. Officiorum: ibi quum palæ ejus anuli ad palmam converteres, annulo videbatur.

Pala, æ. Arbor est apud Indos, quã describit Plin. lib. 12. cap. 6. his verbis: Major alia, pomo & suavitate præstantior, quo sapientiores Indorũ vivunt. Folium alas avium imitatur, longitudine trium subitorum, latitudine duûm. Fructum è cortice emittit, ad humanam faciem dulcedine, ut uno quaternos satiet. Arbori nomen pala, pomo Arienæ. Hæc Plin.

Palæra, quæ & palærana à nonnullis appellatur, Major aut malla est. [Ἀπὸ τοῦ περὶ τὴν χεῖρα γίγνεσθαι.] Plin. l. 33. cap. 4. de auri metallis loquens: Necnõ in puteis denas excedentes libras, Palæras Hispani, alii Palæranas: idem quoque minorum est, balatrem vocant.

Palæphātus, a, um. ut Palæphatia papyrus, Proverbio dicitur de his quæ fabulosa, quæ nil nisi mera fabulas, resq; incredibiles cõtinent. Tractum à Palæphato Pario, sive ut alii malunt, Erienæo, qui τὰ ἀπίστα inscripsit, rerum incredibilium multa conscripsit volumina. Virgilius tamen carmin. cui Mollia, Palæphatium papyrum, simpliciter dixit pro laxis Papyrinis. Dicta Palæphatia testatur voce papyrus.

Palæstrā, æ. f. p. Luctatio, concertatio. [πάλη, παλαίστρα, παλαισμός. Gall. La lucte, exercice à lucter. Ital. Palestra, lotta. Ger. Das ringen/ein kampff/spil mit ringen. Hisp. La lucha. Pol. Mocowanie, skakanie, gąpanie. Ving. Kurýžděnie, kterýžto hry, mazgy, zwlastnie hry. Ang. A wrestling place, or the exercise of wrestling.] Ἀπὸ τοῦ παλαίειν, τὸ ἐκ τοῦ σώματος σείεσθαι: hoc est, à corporis agitatione. Terentius in Eunucho: In palæstram iri libet, Hæc in palæstra, in nuptiis. Virgilius lib. 6. Pars in gramineis exercent membra palæstris. ¶ Accipitur etiam Palæstra, pro quavis re, aut pro quovis etiam loco, in quo præcipuè quis exercet. Terentius in Phorm. Bene mihi cessit palæstra extemplo: hoc est, à domo lenonis, quæ est velut palæstra, officina quædam, & ludus amatoris. ¶ Accipitur etiam Palæstra pro decenti motu, gestuq; totius corporis, quem Galli Contenance vocant. Vnde Palæstricæ vocantur, cui in hisce corporis decentibus gestibus insignes fuit exercitatio: quemadmodum dictum contra Apalæstri, qui talem motum & gestum planè fœdum habent. [ἀπαλαιστρικοί, κακόσχημοι. Gall. Lasches. Ital. Lascivi. Ger. Ungeschickt/der seine glieder nit recht gebrauchen kan/der sich nicht in passe schicken kan.] Hisp. Lasciuo. Pol. Niezgrabny, niezwykły. Ang. Unhandsome/ill favoured.] Quintil. lib. 9. cap. 4. significare voces, orationem fœdiorem incepisse numerosiorem esse debere, qualis Panegyricus ille aut coronæ celebratus Isocratis: necrictus numeris vocare, ita inquit: Sicut etiam quos palæstritas esse nolumus, tamen esse volumus eos qui dicuntur Apalæstri. Vide Budæum in pandectis Annotationibus.

Palæstĭcus, ca, cum. f. Palæstrita. [παλαιστικός. Gall. Lasche. Ital. Lascivo. Ger. Ein Ringer stellung. Hisp. Lasciuo. Pol. Zapaśnik, żołnierz, ślusznie do walki rzymi. Ving. Rozpálý, lapesk. Ang. Lyk a wrestler.] Afranius: Depelli mihi manum per palæsticos. ¶ Dicuntur etiam Palæstici, qui palæstram docent: hoc est, qui palæstritas exercent & instituunt. ¶ Aliquando etiam Palæsticos appellatos invenimus qui motus gestusq; corporis formant, docentq; quo pacto omnes corporis partes decenter deberemus movere. Quintil. lib. 1. cap. 11. Nec illos quidem reprehendendos puto, qui paulùm etiam palæstricis vacaverint. Non de istaque quibus pars vitæ oleo, pars in vino consumpta qui corporum curam serium obtinuerunt. Hos enim abesse ab eo quàm longissimè velim. Sed nomen: idem ejus à quibus gestus motusq; formantur.

Pălæstrĭcus, ca, cum. penult. corr. Quod pertinet ad palæstram. [παλαιστρικός. Gall. A parcourir la lucte. Ital. Cosa de lotta. Ger. Zu dem ringen gehörig. Hisp. Cosa, pertenesciente à lucha. Pol. Ślusznie. Ving. Kterýžto k hrám náleží. Ang. That pertaineth to wrestling.] Plautus in Rud. Ex urbe ad me ire hue prodium palæstratum pro exercito. Gymnasticus & Palæstrica. ¶ Palæstricos motus dixit Cicero in Officiis: nimis accuratas corporis positus. Nam (ut supra ostendimus) Palæstra aliquando accipitur pro concentu illo omnium membrorum gestu, quem Galli Contenance vocant: & Palæstrici qui hunc modo motus docent. Verba Ciceronis sunt hæc: Nam palæstrici hujusmodi motus sæpè fiunt odiosiores. Idem 4. in Verr. Nunquam vos prætorem tam palæstricum vidistis.

Pălæstrĭcè, adverb. More palæstritarum. [παλαιστρικῶς. Gall. Lascivement, en façon de lutteur. Ital. A guisa di lotta. Ger. Also wie ein Ringer vber stellen. Hisp. Como ringendo. Pol. Niezgrabnie, niepodobnie. Ving. Kterýžto mazgy zwlastnie. Ang. Lykewise.] Cicer. de Opt. gen. dic. Sedulò ut palæstricè saltantium exercitatio flectatur.

Pălæstrĭtă, æ, pen. prod. m. p. Qui in palæstra se exercet. [παλαιστής. Gall. Lasche. Ital. Lottatore. Ger. Ein Ringer/der sich vber stellen kan. Hisp. Luchador. Pol. Zapaśnik. Ving. Kterýžto hry zwlastnie cwičí. Ang. A wrestler.] Cicero in Verr. de Heraclio hæreditate, quam palæstritis concessisset, multò maximam partem ipsum abstulisse. Persius

Satyr. 4: Quinque palæstræ licebit hæc plantaria velint.

Pălàm, adverb. Manifestè, apertè, in conspectu atque oculis omnium. [φανερῶς, δῆλον, φαινόμενον. Gall. Publiquement, apertement. Ital. Palesemente, apertamente. Germ. Offentlich, unverborgen. Belgic. Openlijck. Hisp. Publicamente. Pol. Iawnie, iaśnie. Vng. Nyilvánságosan, nyilvánvalóan. Ang. Openly, in the sight of men.] Contraria habet Clam & occulte. Factus ex Cilic. Nostro ordini pulsum à tribunis plebis. Cæsar. 1. bell. Civil. Exercitum educunt, Pompeius clam de nocte, Cæsar palàm ante meridiem. ¶ Coram ad personas certas tantùm referatur. Palàm omnes. Terentius in Eunuch. Si fuit tam non scitum, continuò palàm est. ¶ Hinc & Propalàm, citra dissimulationis aliquam Propositum, hoc est, prominulo, seu aperto, de quibus infra. ¶ Palàm quædam facere dicimur, non tantùm ea quæ in lupanaribus seu proclivi, vel etiam liquet (ut fole) in tabernis, caupona, vel quæ alia domo, pudentibus non parcit. ὡς πόρναις χρῆσθαι.

Pălangæ, Græci κάγγελλας dicunt. [Gall. Rondeaux qu'on met sous les vaisseaux pour les rouler en l'eau à terre. Ital. Ingegni longi & tondi che si mettono sotto le naui per tirarle in acqua. Ger. Walltzen/ jenes lange runde höltzer/ darauff die grossen Schiff gewältzet werden. Hisp. Los palancos de madera. Pol. Wałki/ kołki pod okręty. Vng. Gördöly. Ang. Rollers, long pieces of timber, whereupon ships are rolled.] Sunt ligna teretia, quibus fuci quæ navigia deducuntur ad lacus, aut ad mare trahuntur, supponi solent. Vocat etiam nunc Palangiarios dicimus, qui aliquid onera talibus transvehunt. Varro de Vit. pop. Rom. lib. 1. Quum Tarquinius fortem obviam ecnsiret rustico, & quid dam expediri, cruciatumque pro palangis ejus fubjecerat, quo mortè debilitato curribus. Cæsar 2. bell. Civil. Palangis subjectis navium cursum adnovere. Equidem quum exemplaria veterum multa & inscitia depravata, & formis excusa voluerim, ut nullo, palangis, in omnibus Phalangis meum me legisse. At Plutarchus καγγελλαρίους, appellantes, vide Herodotum, & Caliot apud quos Phalanges legimus per alterationem. Videin dictione Phalangæ.

Pălăngo, gas, [φαλαγγεύω. Pol. Walcic.] Onus si quod hujusmodi subjectis trahi debet. Alii onus ita expressum dicunt, quatenus tantùm pulsu agatur. Nonius. Marcellus verbi tantùm hujus die quoque apud Italos Spalancare eorum, aperire latus. Sed in diversum eum deducere dictum accepique apud illos significat.

Pălăstrā. [γυμνάσιον, παλαίστρα. Gall. Vn college ou vne escole de ieux. Ital. Palestra, luogo. Ger. Ein Platz an welchem viel Jungen zu samen gewonet haben. Hisp. Palestra, lugar de luego, pauia. Pol. Brzeźnia, gimnazyum, szkoła. Vng. Iuvanyok iskolaia. Ang. A place where youth exercise themselves.] Græca dictio est, quæ ma. Tine Latinè significat, & propriè locorum & certaminum. Auctor Hesychius: cujus verba tum hoc loco, tum alibi, vide. Eadem fere de hac re apud Suidam leges.

Pălàtim, adverb. Significat Passim vagando. [κατὰ πλάνην, ἀλήτως. Gall. Vagamondement. Ital. Vagando or ogni parte. Ger. Offtmahls verbi beständig. Hisp. Vagando de vna parte. Pol. Tułaiąc się. Vng. Kóborlódván. Ang. By wandering.] Livius lib. 5. ad Veios. Tabernacula palàtim tegerentur.

Pălatio, onis, f. c. [ἡ παλατίωσις, παλατίωσις, ἡ χορήγησις. Gall. Recherche, ou mise en ordre. Ital. Fondamento, ouero palificatione, come si vede ne gli edifici in Venetia. Ger. Grundfeste/ mit eingeschlagenen pfehlen gemacht/ auff die man den gebeuw setzet/ oder sonst an pfehlen gethan etwas. Hisp. Fundamento de palos. Pol. Podwalenie. Vng. Cölöpök rakása, fundamentom. Ang. A making of ground sure by laying of great timber.] Dicitur illud fundamenti genus, quum in solo aliquoto, aut alias mutabili ædificio non satis firmo, fiduci, vel simili: aliquot machinæ palos exprimimus, cui ædificium innitatur: ut in his, voce Vitruviana hac.

Pălātĭi. Sacrificium quod fiebat Romæ in monte Palatino. Varro de lingua Latina lib. 7.

Pălātŭālis, Flamen qui cum hostiis erat ad sacrificandum deæ, in cujus tecto erat Palatium. Festus.

Pălātum, i. n. Os cochleæ, quod ablis dentibusq; quasi pars, ejus munita, &c. [חִכָּה, מִשְׁכָּב, ἐπιστόμιον, ἐπιστόμισμα. Gall. Le palais de la bouche. Ital. Palato. Ger. Der Gaum des Mundes. Hisp. El paladar de la boca. Pol. Podniebienie. Vng. Inyeny. Ang. The roof of the mouth.] Columella libro 7. Sed etiam si palatum cruda lingua corrosit lana est. ¶ Legitur & eam partem ædis Palatium (ut mendosum sic exemplis) apud Ciceronem de Invib. Nec enim sequitur, ut cui cor sit, eum sanum palatum.

Pălea, æ, palea, ut ait Varro de Re rust. lib. 1. cap. 50. sive à nomine Pabulum dicta. [ἄχυρον, ἄχυρα. Gall. Paille. Ital. Paglia. Ger. Spreu. Hisp. Paja. Pol. Słoma. Vng. Polyua. Ang. Chaff.] Nam ea sola pecorum ac pecudum animalibus præbebatur. Quo fanè vocabulo non culmi, sed folliculi spicarum comprehenduntur. Virgil. lib. 3. Georg. Sergestem ad Zephyrum paleæ jactantur inanes. Colum. lib. 6. Minus commodè tuentur arietem paleis, quæ aliis quibusdam legaminibus dotatæ prælibatæ sunt, & præsumuntur maximè ex medio tum exhorreo, mox & extrinseco. Idem. Oportet fœnum matutinum conterere, & paleas ejus dilgenter recondere. Nota item jus servius fenestræ. Paleam singulari numero dici contra artem. Nam quæ ex pluribus constant sunt tantùm numeri pluralis: ut Carnelli, Bigæ, Scopæ, nec unquam ut puto. Virgil. 1. Georg. Nequequam pugnis paleæ gravis arida culmus. ¶ Palea quoque dicitur cartilago dessua à collo gallinacei. Colum. lib. 8. cap. 2. de gallinaceis loquens: Paleæ extabo alendas, quæ vertici earum barbæ dependet. ¶ Paleæ vitis ponuntur pro immaturo, & exacerbato. Plin. lib. 34. cap. 13: Acetum è vehementioribus fam expiatur: ætis paleæ quæcunque. Sic enim fere habent exemplaria. Budæus tamen in hoc Plinii loco Palæ legit, non Paleæ. ¶ Paleæ etiam per quandam metaphoram dicuntur de retenta, & villunde Constantius imperator, cùm regni Italici coronam non Mediolani secundum veterum morem, sed alibi, vulgò tum fiebatur coronæ paleæ, sed minus, quæ loquendi forma etiam Græcis usitata fuit. Aristophanes: ἐγὼ δὲ στέφανον ἐχόμην τῶν ἀχύρων. Hinc capitula in jure Canonico quæ certæ fidei non sunt, paleas appellari putant. Alciatus lib. 11. Parergon.

Pălēārĭum, ii. Cloacam in quo recondatur & asservatur palea. [ἀχυροφύλακιον. Gall. Vn grenier. Ital. Sogliaio. Germ. Ein sprewtrog. Hisp. El pajar donde se guarda la paja. Pol. Słomnica. Vng. Polyua vatka, polyua tartó hely. Ang. A place where chaff is kept.] Columella libro 1. capite 6. Fœnilia, paleariaque, & apotheca, & horrea.

Pălĕārĭus, a, um, Quod est ex palea, vel quod paleas habere solet. [ἀχυρώδης. Gall. Fait de paille. Ital. Fatto di paglia. Ger. Mit spreu vermischt. Hisp. Hecho de paja. Pol. Słomiany. Vng. Polyuából való. Ang. Made of chaff or that is mixed with chaff.] Vide locum paleatum dicitur, cui, ut cenceris fit, admista sint paleæ, Columella lib. 1. de arboribus, cap. 8: Quicquid interea vis, diligenter libro ligato, atq; luto tubacto paleato, ob imbri, aperitoq; plagam, & ita aligato, ne aqua venire penetrare possit.

Pălĕārĭs, e. Pedes dependentes ex gutture boum, quasi pelleares. [ὑποδερμίδες. Gall. Le fanon de la gorge. Ital. Pagnocchi. Germ. Die haut so den Ochsen vnden von dem kopff herab hengt. Hisp. La papada de buey. Pol. Wory skóra. Vng. Tehénnek torka alatt függő bőre. Ang. The dewlap of a beast hanging under the neck.] Virgil. lib. 3. Georg. Et curvum gemus à mento palearia pendent. Colum. lib. 6. cap. 12: Cervice longa, & toroso paleariboque amplis, & penè ad genua promissis. Nominativus singularis est Palear, quo usus est Seneca in Hippolyto: Multos fingit pendulo pectus ze palear vitet.

Pălē. [ἅμιλλα, πάλη.] Græca est dictio, nobis Luctam significans. [ἀπὸ τοῦ πάλλειν τοὺς ἀγωνιζομένους. est, ab agitatione corporum unde Palæstra dicta est.

Pălilŏgĭa, παλιλλογία, iterata locutio: hoc est, dictionis alicujus majoris vehementiæ causa repetitio. Quid autem differat ab Epanalepsi, Epanaphora, & Anadiplosi. Vide Rutilium. & Aquilam Romanum.

Pălilĭcium fidus, ex septem constare stellis, quas Latini Suculas appellant dicit. Palilicium appellatum, quòd quum natura sit plurium stellarum, observatum tamen fuerit undecimo Cal. Maii. Quo die Romæ Palilia celebrabantur, serenitatem adducere. Vide Plin. lib. 18. cap. 26.

Pălimbacchius pro prod. παλιμβάκχιος. Genus pedis, ex prima & tecunda longa, & ultimi brevi. Augustus. Idem Antibacchius dicitur.

Pălimpsēstus. [παλίμψηστος. Ger. Offt vnd mngefuhr gebraucht.] Pix liquida iterum decocta, & inspissata. Plin. lib. 24. cap. 7.

Pălimpsēstus. [παλίμψηστος. Ger. Pergament oder Eselshaut darein man zuvorab vnd widerumb darüber thut.] Membrana iterum abrasa. [Pol. Tabliczka ściarana pyłowica.] Cicero Tusculan. lib. 2. epistol. Nam quod in Palimpsesto, tanto equidem pejus manu à fedissimo quid in illa chartula fieret quod delere malarem, quàm hæc non scribere, nisi forè tuas formulas. Quidam hoc loco legunt Palinsestum à σῆσαι iterum, & ἔσ eadem quæ eadem etiam sua est Catullus ad Varum Epigr. 19: Potò quippe esse illi multa aut decem, aut plura Perscripta, nec pejus uti Epimenidis. Relata chartæ regia, cui libro. Nonius Marcellus in libro de Asse Palimpsesto interpretatur chartam esse deletilem qua columellarum summitas, hunc Græci Deletitium chartam vocant. Nam abrasis priorum literis scribitur. Ulpianus l. quæritur. ff. de bonor. poss. secund. tabul. Chartæ appellatio ad novam refertur, & ad deletitiam.

Pălingĕnĕsĭa,

Pālingenēsia, παλιγγενεσία, Latinè dicitur Regeneratio, alterinatales. Voluit enim Pythagoras animas è corpore egressas, in alia ire; alia corpora transmigrare, non solùm hominum, verumetiam brutorum: atq; ita nos identidem alios atq; alios renasci.

Pālinodĭa, æ, f. p. [παλινῳδία. Ger. Ein Widerrufung/widerruff. Bel. Een Wederroepinge.] Recantatio, hoc est retractatio: a verbo Græco παλινῳδέω, quod est retractare, vel recantare: hoc est, diversa superioribus tentare, & quod semel dictum est, revocare. Pro quo etiam dicimus Palinodiam canere. Vide Adagia Erasmi.

Pālĭurus, m. [παλίουρος.] Frutex spinosus & asper in Cyrenaica regione præcipuè provenies, baccas ferens vini saporem succo suo commendantes. Vide Plin. lib. 13. cap. 19. Virg. 3. Aegl. Carduus & spinis surgit paliurus acutis.

Pallĭum, ii, per cuplex, l. sp. Muliere vestimentum, ita dictum quod palam & foris circumducebant. [אטון meïl. מטפחת mappah. כרדום charhudim, χλαῖνα. Gall. Vn palleto. Ital. Vesta donnesca. Ger. Ein lange und weite Weibskleidung: etc. Ein Rock der Weyber: etc. ein Schauben. Hisp. Capa ó ropa, vestidura de muger. Pol. Płaszcz niewieści albo gyerwasek. Vng. Palástkápa, asszonyi köntös. Ang. A woman's short garment: a woman's cloke, or coape.] Virg. 12. Aeneid. -prolongæ ceruice pallæ Tigridis exuviæ per dorsum à vertice pendent. Plaut. in Menæch. Pallam ad phrygionem fert confecto prandio. Palla etiam utebantur citharœdi. Ovid. 11. Metamorph. Ille caput Hæmum lauro Parnassiæ vinctus, Verrit humum Tyrio fulgentia murice palla. Item togæ. Item 5. Amor. Fronte comæ torva, palla jacebat humo. In Gallia etiam omnes pallio veri palla utebantur. Et videtur, inquit Bayfius, Gallica palla accedisse ad formam nostri paletoti manicati. Martial. lib. 1: Dimidiasq; nates Gallica palla tegit. Strabo lib. 5. idem fecisse Tunicarum, inquit, vice pallis manicatas gestant ad verenda ulq;, nates q; medias pertingentes. ¶ Est etiam hoc nomen mûris, Ptolemæo teste, à lacte Meridionali: Cortices.

Pallăce es, seu Pallaca, æ, f. p. Græca dictio. Latinè concubina. [פילגש pilégesh. מאהבת. Gall. Concubine. Ital. Concubina, Ger. Ein Kebsweib/Beyschlaffe. Hisp. Manceba, ramera. Pol. Nałożnica. Vng. Szeretö, paráznya. Ang. A concubine, or a married man's companion.] Sueton in Vesp. capite 21. Accubante aliquâ pallacarum, quas in delectu harum Cæsidis plurimas constituerat.

Palladĭum, παλλάδιον, Palladis simulacrum antiquissimum in arce Trojana, quod eo tempore quo ars, templumq; Minervæ ædificabatur, de cœlo cecidisse fertur, atq; in templo nondum tecto sibi locum delegisse. Quæ res quum omnibus maximo esset miraculo, ab Apolline scitum est, tam diu urbe incolumem fore, quam diu simulacrum illud intra mœnia servaretur. Ita q; tempore nescitius quod communibus virium Græcia tota adversus Trojanos gessit, quum alia ipsa rapiunda Troja non esset, nisi prius sublato Palladio, clarum negotium est. Ulysses & Diomedes per clivacas in urbem ascenderunt fatalesq; Minervæ finis arcum auferunt. Quo facto, urbem tutelari Palladis numine spoliatam, infirmam captuq; non admodum difficilem reddidêrunt.

Palliçana, Capi genus est, nullo fere capite, radice tantùm oblonga, quod lotum de rese. atur ut porrum. Plin. lib. 19. cap. 6. Apud nos prima duo capparum genera, unum condimentarium, quod illi Θρύον, nostri Palicassow vocant. Seritur mensibus Martio, Aprili, Maio. Alterum capitatum, &c.

Pallĕo, pallŭi. Pallĭdus, vide Pallor.

Pallĭum, ii, n. l. Vestimenti genus extimum, quod runtore superindui solet. [שמלה simlah. שלמה. שלמה. שלמה. Gall. Vne robe longue, manteau. Ital. Mantello, sopraveste. Ger. Ein mantel oder ein lang schwartz kleid/so man vber die andern anlegt. Hisp. Manto. Pol. Płaszcz, ubiór wierzchni. Vng. Palást köntös. Ang. A long gowne, a cloke, or coape.] Vide proverbium: Tunicæ pallio proximior est. Dictum autem putatur Pallium, quòd palàm: hoc est, foris gestaretur. Proprié autem Græcorum habitus hoc nomine dicebatur, quemadmodum Romanorum Toga. Suet. in August. Sed ex eo tempore continuos dies inter varia munuscula togas insuper & pallia distribuit, lege propolita, ut Romani Græco, Græci Romano habitu uterentur. Vnde Pallati Græci dicti sunt, & Comœdiæ palliatæ, quæ scriptæ sunt secundum ritus & habitus palliatorum: hoc est, Græcorum. Auctores Donatus & Diomedes. Cicero 3. de Oratore Hippias gloriatus est, pallium quo amictus, soccos quibus indutus esset, fecisse tua contexisse idem 3. de Nat. deor. de Dionysio tyranno: Qui enim ad Peloponnesum classem appulisset, & in famam venisset Jovis Olympii, aureum ei detraxit amiculum grandi pondere, quo Jovem ornarat ex manubiis Carthaginensium tyrannus Hiero: atq; ita eo detracto, cavillatus est, ætate grave esse aureum amiculum, hyeme frigidum, æstate molestum: pallium injecit: quum id esse aptum ad omne anni tempus diceret.

¶ Pallium quoq; philosophorum erat. Gell. lib. 9: Video, inquit Heroes, barbam & pallium, philosophum nondum video. Palla inter communia vestimenta annumerantur Ulpiano: quæ promiscua appellat. Tacit. lib. 3: Promiscuas vitis & feminis vestes.

Pallĭum, ii, diminut. à Pallio: id est, brevius & vilius pallium. [παλλάριον. Gall. Petit manteau. Ital. Picciolo mantello. Germ. Ein mäntelein/oder mantel/klein. Hisp. Pequeño manto. Pol. Płaszczyk, mentyk. Vng. Kis palástkápa, palástocska. Ang. A little cloke.] Cic. 2. Tuscul. Sæpè est etiam sub pallíolo fortis sapientia.

Pallĭātim, adverbium. Plautus in Pseud. Palliolatim amicire: hoc est, ludibundus.

Pallĭātŭlus, m. l. Palliolo indutus. [παλλιαρίῳ ἠμφιεσμένος. Gall. Vestu d'vne robe longue. Ital. Vestito di vesta longa, coperto di mantello. Ger. Mit einem langen rock oder mantelein bekleidet. Hisp. Vestido de manto. Pol. Wyrzucony płaszczykiem albo gyerwaszkiem. Vng. Szerelmeskén köntösbe öltözött. Ang. Clothed with a cloke or coape.] Sueton. de Claud. Palliolatus novo more prodiit. Martial. lib. 9: Hunc volo, quæ facilis quæ palliolata vagatur.

Pallĭātus, a, um, Pallio indutus, & pallio coopertus. περιβεβλημένος. Cicero ad Quint. Fratr. lib. 3: Denique dii palliati tapetia non facere videantur. Idem pro Rabirio Posth. Itaque objicitis licere quàm voles lepè palliatum fuisse. Apud Apuleium legitur verbum Palliare pro tegere, vel celare. Nec [παλλιάζειν] palliari tam aperta res putristi est, quàm operiri, vel dissimulari.

Pallĭŏlum, i. Diminut. de vestis palliumque genere. Apuleius: Ecce Socrates, communem meum conspicionem ludens, scilicet pallíolo semiamictus.

Palmă, æ, f. p. [כף caph. כפים. Gall. La paulme de la main, la dedans de la main. Ital. Palma della mano. Ger. Die Hohe der hand. Hisp. La palma della mano exterior. Pol. Dłoń. Vng. Tenyer. Ang. The palme of the hand.] Est volæ manus hoc est, pars illa concava quæ est inter vlnæ extremitatem, & digitos interiùs: hæc cujus pars exterior à Græcis ὑποθέναρ, dicitur. Quanquam etiam non rarò pro tota manu palmam acceptam legimus. Cicero in Orat. Quam autem manum ei statuerat, palmæ illius similem eloquentiam esse dicebat. Virg. 2. Aeneid. manu teneras arcebant vincula palmas. Statius 10. Theb. tollens madidas ad sydera palmas. Virgil. 1. Aeneid. cupide extendens ad sydera palmas. ¶ Ab hujus autem similitudine arbor illa nobilis quæ dactylos profert, quam Græci φοίνικα appellant, à nostris quoq; Palma dicitur, quòd comam in cacumine habeat circumextensam, & ramos in digitorum modum protensos. [תמר. thamar. Gall. Palme ou dactier. Ital. Palma, albero. Ger. Ein dattelbaum/oder palmbaum. Hisp. La palma arbol. Pol. Palma, drzewo. Vng. Pálmafa. Ang. The palme tree or date.] Unde & fructum ejus Dactylos: hoc est, digitos vocamus, quòd digito-

ram manus simili studio referant. Hæc arbor in Italia Asiæ similis est, maritima Hispaniæ tantum fertilis, sed immitem & duram in Africa, sed & ibi non evanescentem. Contra autem in Oriente ex his vina sunt, alibi cum panis, & pluribus quadrupedibus cibus. Non cedit ponderi, sed largius ad versus pondus ideo victoribus traditur præmium, quòd non vi fletur, sed pertinaces in herba perliterint. Vide Gell. lib. 3. cap. 6. Vnde etiam ponitur pro victoriæ signo, ac pro ipsa victoria. Plaut. in certam has palmam signum esse placuit. Cic. quem ad modum ejusmodi signum sit, ut urgentibus opponentibus manu non cedat. ¶ Item Palma, caula certaminis dicitur, ut annotavit Donatus in illud Terentii ex Prolog. Phorm. In medio omnibus palmam esse positam, qui artem tractent meam. ¶ Item palma, ut dotes servitii in lib. 11. Aeneid. Ogygiæ Carthaginis, quæ etiam Toga palmata dicebatur, à palma in ea intexta, & propriè munus plantarium fuit, quum merebantur is qui de hostibus palmam deportassent. Abi à latrunculis clavorum dictam volunt Palmatam, quam nunc à genere picturæ, Pallæ appellatur. Martial. lib. 7. Palmata, eat in sed citò, redeat togæ. ¶ De natura palmæ arborum, vide Plin. lib. 23. cap. 1. & lib. 13. cap. 4. & Dioscoridem lib. 1. cap. 130. & Theoph. lib. 1. cap. 2. & lib. 2. cap. 5. ¶ Decimus Laberio, Palma ferrea est, victorē esse. Palmā cum accipis, vide ne cadas. Reservate palmā alicui. Habere palmam. Accipere palmam. Petere palmā. Testimonia passim obvia legenti sunt autores.

Pălmĕŏla, æ, f. g. Externa pars remi, quòd in modum palmæ prætenta est. [Gall. *Le plat d'vne rame en forme de palme.* Ital. *Pala de remo.* Ger. *Die flächte vnd breite seit an dem ruder.* Hisp. *La palma del remo.* Pol. *Płaszczka wiosła.* Vng. *Lapátnak része.* Ang. *The paddle of an oare.* Virgilius lib. 5. Aeneid. & navis longæ tot palmulæ sunt. Sunt & Palmulæ, [*Pisces.* Gall. *Raclet, fruit de la palme de dactyle.* Ital. *Datteri, frutto di palma.* Ger. *Dattelfrucht.* Hisp. *Los datiles, fruto de la palma.* Ang. *Dates, the fruite of the palme tree.*] fructus palmæ, qui & Dactyli & Canoræ dicuntur. Varro 1. de Re rustic. capite 65. Nucem juglandem & palmulam & ficum Saburnam quanto minus promas, tanto iocundiores autem.

Pălmĕtum, i. palmeti, n. g. Locus palmis confitus, vel ubi frequentes sunt palmæ. [*Palmeda.* Gall. *Vne place pleine de palmes de dactiles.* Ital. *Luogo dove sono grandi molte palme.* Ger. *Ein ort an dem viel dattelbäum stehen vnd wachsen.* Hisp. *El palmar, lugar de palmas.* Pol. *Gay palmowy.* Vng. *Palma fákból való.* Ang. *A place planted with palme trees or dates.*] Plinius libro 5. capite 8. Ibi fama, ex fœdere circa vestigia habitasse quondam Iudæi, vinearum palmetorumque reliquias. Aliquando non pro loco in quo palmæ consitæ sunt, sed pro palmarum frequentia usurpatur. Ita dicit Hieriz hunte m palmetis consitum, fontibus irriguum.

Pălmĕus, a, um, Quod est ex palma arbore. [*Palmeus.* Gall. *De palme ou de dactiles.* Ital. *De palma.* Ger. *Von dattelbäumen, oder dattelholtze.* Hisp. *Cosa de palmera, de palma.* Pol. *Z palmowego drzewa.* Vng. *Palma fából való.* Ang. *Of the palme or date tree.*] Columella lib. 3. cap. 3. & 8. Columella in gricola, Africæ provinciæ, sub monte Carthalone, palmeis regionibus numeris adumbrabat. Plin. lib. 24. cap. 17. Vinum palmeum capiti noxium.

Pălmōsus, a, um, Quod est palmis abundans. [*Palmosus.* Gall. *Plein ou abondant en palmes.* Ital. *Abondevole di palme.* Ger. *Viel palmbäume.* Hisp. *Cosa llena de palmas.* Pol. *Pełny palm.* Vng. *Pálmás.* Ang. *Full of palmes.*] Virgil. lib. 3. Aeneid. Teque datis linquo ventis palmosa Selinus.

Pălmārĭus, & hoc palmarium. n. Vt Palmaris statua, quæ alicui propter victoriam ponitur. Cic. 6. Philipp. Secunda statua palmaria, de qua si mehercule tempora essent, non possem temperare. Ger. *Ein palmarie facimus, quod est dignum palma. Item Palmare vestigium, dicimus quòd ex palmę impressione vestigium factum sit.* [*Palmarius.*] ¶ Pălmārĭus, a, um, adjectivum, Quod est palma dignum. Terentius à Livio. Id verò est quod subrigunto palmarium. Me repentina commodo accelerantem Mercurium ingenia & mores posse noscere. Donatur Palmario, palma dignum.

Pălmārium, n. t. aliquando substantivum, & vectus pompa victoria. Vlp. l. 1. §. 3. D. ex quibus caus. cogn. Si verò postea exactum est, honoraria summa pro portione, ad probationis quantitatem, est, nomine palmarii exactum est.

Pălmĭfer, a, um, Ferens palmas. [*Palmifer.* Gall. *Portant palmes.* Ital. *Che porta palme.* Ger. *Das palmbäum oder dattelbäum trägt.* Hisp. *Cosa que trahe ramas de palmas.* Pol. *Niosący palmy.* Vng. *Pálmát termő.* Ang. *Bearing palmes.*] Ovid. Amorum lib. 1. Paraventium, genitalia arva Canopi. Quæ colis & Memphim, palmiferamq; Pharon. Idem 10. Metamorph. Palmiferos Arabas, Panchaiaq; tura ferentem.

Pălmĭpĕs, ĕdis, com. t. Planus ad palmæ similitudinem habens pedes. [*Palmipes.* Gall. *Qui a le pied plat comme vne oye.* Ital. *Che ha il piede simile a quello d'vn oca.* Ger. *Der flache vnd breite fuß hat wie ein Gans.* Hisp. *Que tiene pies de anade.* Pol. *Spekiałonogi.* Vng. *Sima lábu.* Ang. *Flat footed?* Vide Autores & omnes fere aquaticæ aves, Palmipedes dicuntur. Plin. lib. 10. cap. 11. Aut in palmipedum genere sunt, ut anseres.

Pălmŭla, æ, f. t. Vitis sarmentum indenomen habens quòd in modum palmæ humanæ virgulas quasi digitos edat. [חמרת *Chamorah, κλῆμα.* Gall. *Le sarment ou bois qui a des rejetons en forme de mains, quand on la taille.* Ital. *Palmetta, tralcio.* Ger. *Ein Rebreis.* Bel. *Ein Wingart rancke.* Hisp. *El sarmiento que echa en la vid á semejança.* Pol. *Latorośl winna.* Vng. *Szőlő vesszö.* Ang. *The bargen or spring budde of the vine.*] Palladius libro 13. capite 11. Sunt duo genera palmitum: quod è diametro exit, interemptoq; proximum annum promittit. Pampinarium vocatur: illud supra scriptum est, fructuarium. Alterum ex anniculo palmite, semperq; fructuarium trimo quinto sub jugo, qui vocatur cultos. Hic est novellus palmes, non longior tribus gemmis, proximo anno materiam detulit, cujus luxuria se consumpserit. ¶ Palmes & Pampinus pro eodem. Colum. lib. 4. cap. 13. Item hi colligandi sub jugo binos Pampinos emittent, quamvis largos tractus ostendant, detrahendi sunt ex his qui palmites, quos dixi, quæ supervacua materia contegat. ¶ Palmes pro flagello vitis aliquando ponitur. Colum. lib. 4. cap. 21. Hæc brachia fac crassitudine singulis palmitibus in fructum summittas.

Pălmŭlæ, Vide Palmus.

Pălmo, mas, Materias allego. [חשור *keshûr, σανίδες.* Gall. *Marquer & imprimer de la paulme de la main, ou autrement.* Ital. *Improntare co palma de la mano, segnar colla mano.* Germ. *Die Rübrinck binden, Balken binden.* Bel. *Die Wingart stecken.* Hisp. *Señalar con la palma de la mano, otra cualquiera cosa.* Pol. *Pogrzebacz, ktory trzcinę zeręb.* Vng. *Kezekkel ütni, szarvas ütni.* Ang. *To mark with the palme of the hand or to regester.*] Columella libro 11. capite 2. Certum palmarendi est, materias alligare, hoc tempore non expedit. ¶ In alia significatione accepit Quint. in Declam. Graci. Præterea (græcè) quam magnus ex parte qua palmate vestigium potuit, pl. recte in capulo, Et paulo pòst. Tunc qui palmarius est paries, vestigium eius patris ostendit. ¶ Hujus compositum est Depalmo, quod est Palmæ percutio. *Item, de quo supra.*

Pălmŏr, ōris, m. t. Planities alicujus in corpore palpitans contra naturam, per vicem modò eam attollens, modò deprimens, & quandoq; in sola cute, quandoq; & in subjectis carnosis quæ si magna fuerit, mentem quoq; secum deinde trahit. Latinorum nomen à Græcorum nomen exprimentes, *Salum* vocant. Dicitur enim παλμὸς, ὁ ἐπὶ πολὺ, quod inter cætera saltu significat.

Pălmus, i, m. t. Mensuræ genus. [טפח *tephách.* Gall. *La mesure d'vne paulme, quatre doigts, ou quatre pouces.* Ital. *Palmo.* Hisp. *Palmo.* Ger. *Ein maß menschen hand breit, das ist die vier finger breit, oder vier zolle lang.* Bel. *Een Handt breet.* Pol. *Dłoń, piędź.* Vng. *Egy tenyérnyi mérték.* Ang. *A measure of one hand breadth, a span.*] Est duplex, major & minor. Major, digitorum duodecim, Græcè παλαιστὴ vocatus. Minor, digitorum quatuor, quem Græci παλαιστὴν appellant. In mensura hoc modo progredi solemus, ut unicum in calamum minimam sectionis latitudinem grani hordei hic cavemus quater sumptam conficiat digitum: tres digiti unciam: quatuor, palmum minorem, qui (ut jam diximus) à Græcis παλαιστὴ appellatur. Ex duobus palmis constituebat cubitus, ex tribus palmus major, quem Græci σπιθαμὴν vocant, Latini etiam Dodrantem, quod ad perficiendum pedem dicit quarta pars. Quatuor enim palmi minores, sive sedecim digiti explent pedem: sex palmi minores lequipedem. Duo pedes cum dimidio efficiunt gressum, sive passum simplicem. Tantum enim fere spatii occupat in progrediendo inter digitos prioris pedis, & calcaneum posterioris. Simplex passus geminatus facit pedem geometricum, qui constat ex passibus quinque, Ex mille deinde geometricis passibus conficitur milliare.

Pălmōsus, a, um, Quod est magnitudine unius palmi. [*Palmosus.* Gall. *D'vn paulme.* Ital. *D'vn palmo.* Germ. *Spännig oder einer Hand breit.* Hisp. *De vna palma.* Pol. *Na pędź, piędziowy.* Vng. *Egy tenyérnyi.* Ang. *Of a handes breadth.*] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 32. Rosa etiam conditiva radicitus in vasculis palmaribus.

Pălmŭlātus, adject. [*Palmulatus.*] Gr. Quod est unius vel multorum palmorum. Colum. lib. 5. Per spatia palmaria modicis foraminibus lib. 12. Spicæ ulpici, vel alii inter palmaria spatia disponendæ sunt.

Pălmĭpĕdālis, le, om. t. Mensuræ unius pedis & palmi. [*Palmipedalis.*] Gall. *Qui contient vn pied & vne paulme.* Ital. *Misura della grandezza d'vn piede & palmo.* Ger. *Ein maß das eines fußes vnd*

ctor [sub brevi]. Hispan. Cola de vaqie ó vn palmo. Polon. Na
stępuy na dłan sposke. Vngar. *Egy lab szelessegi, egy tenyer nyi.* Ang.
That containeth the measure of a foote and [anne or hand breadth.]
Colum. lib. 5. cap. 11. Nam in clivosis, ubi terra decumit, potest
malleus palmo pedalis deponi.

Pălō, as. Sepio, fulcio, firmo. Si palis munio. [חשׁב *sevakkeh. machsikeh.*
sukkeh. Gall. *Eſchalaſſer et paſſer, enchemeler.* Ital. *Steccar palo-*
per chiudere, ſoſtenere. Ger. Stricken zaun, mit pfehlen oder ſtöcken verwarē
oder bevveſtigt. Belg. *Heynen toeten.* Hiſp. *Cercar palos o estacas, ſe-*
ſtener. Pol. *Zaſpierac.* Vng. *Karoz s cikorozik.* Ang. *To build vp hy-*
ſtings or paſſes at a timber.] Col. lib. 11. cap. 2. Vt vites palletur, &
capite trunci aligentur, & juga vineis imponatur.

Pălŏr, aris, d. p. Passim vagor, dicuti faciunt qui certo gradu di-
gredi nō labrosias querunt. [תעה *taeh.* תעע *naphlah. hasuv. ha-*
lach. nasa. nasah. Gall. *Aller ſeulement par la voye ou les autres*
ſont accoutumez. Ital. *Vagare, andare cercando qua et la senza trouar-*
ne Ger. *Irren* oder *verirren, verblümmen.* Belg. *Dwaelen* oder
dwaelen loopen. Hiſp. *Vagar ó andar fuera de derecho camino.* Pol. *Bluy-*
ſa ſie. Vngar. *el tevedek.* Ang. *To wander out of order.*]
Livius libro tertio Capuam & ad hos Romana legio ducta, palan-
tes in agris oppressit. Idem lib. 5. ab Veiente obsidionis tædio
victi abscedunt, vagique per agros palantur, cibis, vino-
que rapto in castra referunt. Hoc verbum à Pălam quidam de-
duci existimant. Alii à palis castrorum dicit est, fidibus modò
hoc, modò illuc mantatis.

Pălĭs, a, um, participium. Dispersus. [פרץ *naphats. nathsats.*
nagaſ. hasaraſ.] Livius ab Vib in quos palatos prædam
agentes Pelignorum, etc.

Pălpĕbræ, pro eo quod ſq. Dicuntur pili extremitatem genarum
ambientes. [שׁכמות *shaphyphim. shafaſ.* Gall. *Les poyls des*
yeux, ou le poil am y eſt, les ſourcils. Ital. *Palpebre.* German.
Der haar an den augenlidten. Hiſp. *Las pestañas y pestañuelas del ojo.*
Pol. *Włoſy na powiekach.* Vng. *Szemek.* Ang. *The heare that*
are on the eyelids, the eye-lid.] Genæ autem, teste Plin. lib. 11. cap.
37. dicuntur gemina illa pellicula quibus oculi tegunturi. Ci-
lia autem dicuntur genarum extremitates, quibus pili, quos
modo palpebras vocavimus, adhærent. ¶ Dicta autem putarunt Palpebræ à palpando: id est, demulcendo, vel à pal-
pando id est, prætentando. Ob id enim natura palpebras ho-
minibus dedit, ut vallum quoddā visus esset, & prominens mu-
nimentum contra occursus animalia, quæ alia lædendi in-
cidentia. Cicero tanta palpebras aliquoties posse videtur
pro ipsis genis hoc dicit, sollicitis oculum operientibus. Sic
enim habet lib. 2. de Nat. deor. Munita quæ sunt palpebris tan-
quam vallo pilorum. Idem in Pison. M. Regulus, cum à Car-
thaginiensibus resectis palpebris vigilando necaretur.

Pălpo, as, & Palor dep. eor, tus sum, blandior, & quasi tentan-
do tango. [משׁשׁ *mashash. mashesh.* פלס *palas.* לטף *lataph.*
lachaſ. gnaſaſ. gnaſaſh. Gall. *Flatter, gratifier, doucement, ſupplier.* Ital. *Palpare.* Ger. *Betaſten*
[oder anrühren, ſtreicheln, gleichſam ſpielen. Belg. *Bootſen.* Hiſp.
Palpar o tentar el bolsico con la mano. Polon. *Tomać ſie, dotykać,*
pieſcić ſobie. Vngar. *Tapogatom, vyomogatom, gyönyörüdöm.* Ang.
To grope or feele for a thing.] Itaque & pro adulari frequenter acci-
pitur *familiar.* Plautus in Amph. Obtervatore quam blandè
mulier palpabitur. Hujus compositum est Expalpo, quod est
Elicio. Palpari autem alicui & aliquem, est adulari. Horat.
2 Serm. Satyr. 1: Cui male ſi palpere recalcitrandi est, & adule-
ris ei blandiaris. Juvenalis activè posuit, quum ait: quem
mimer palpat Charus.

Palpātŏr, m. 1. Is adulatore. [מחניף *machnif.* מחליק *machlik.*
machalik. gnaſaſ. lach. Gall. *Flatteur, parasite.* Ital. *Adulatore, lusinga-*
dore. Ger. *Schmeichler, heuchler.* Belg. *Een die ſich ſtreichen can.*
Hiſp. *Lisonjero.* Pol. *Podlizka.* Vng. *Hizelködö, édgeskedö.* Ang.
A flatterer, a parasite.] Plautus in Mercat. Vt palpator nullus
est quando occupa blandior.

Palpātio, verbale, f. Ipse palpandi actus. [חלקות, חניפה, ש-
מנה. Gall. *Flatterie, flatterie.* Ital. *Lusinga, adulazione.* Ger.
Gestreichel, schmeichlerey. Hiſpan. *Obra de palpar, lisonjear.* Polon.
Podlizstwo. Vng. *Hizelködés, édgeskedés.* Ang. *Groping, flattery.*] Plaut. in Menæch. Ansere hæc pal-
pationes.

Palpito, as, frequentativum. Leviter ac frequenter moveor, mi-
cor. [מתפרפר *mithpharpher. mithgaaſ.* Gall. *Se remuer ou trepigner contre*
quelqu'un, ou ſe mouuoir, comme font les vers de terre lors qu'ils ſont coupez. Ital. *Palpitare.* German. *Sich ſchnellighlich hin und her*
bewegen, zappelen. Hiſpan. *Temblar la carne con vena.*
Polon. *Cześnie ſie ruchowo.* Vngar. *Mozgok, ingerlök, dobogok.*
Ang. *To tremble, leap, continually as the heart of a liue creature, pulſe*
etc.] Cicero de Nat. deor. Animal versimque tepet est, quum
cor animantis alicujus evellum ita mobiliter palpitatet, ut
imitetur ignium celeritatem. Plin. lib. 28. cap. 8. Palpitat cer-
tè cor, & quasi ternatim movetur. Juven. Sat. 6. Vt semel arte;
item in superbiam palpitet.

Palpĭtātio, verbale, id. Levis & frequens motus cordis, & alia-
rum partium. [רחש *rakhash.* מחגרת *machgereth.* מפרפר *mephar-*
pher. Gall. *Treſſaillement, ou tremblement, comme de cœur.* Ital. *Mouimento di cuore, o parte*
de gli animali, o tremore. Germ. *Das klopffen oder gumpen des Hertzens oder ſtarckes.* Hiſpan. *Temblor de carne con vena o*
de los animales. Polon. *Drganie ruchowe ginienie.* Vngar. *Az dob-*
bogás, ingerlés mozgás. Ang. *A panting and tapping continually as of a*
liue beast.] Plin. lib. 32. cap. 3. Hujus in naſapia cordis palpitatio-
nem muliebri dormienti.

Palpō, onis. Qui & Palparo, pro Adulatore & blando homine.
[מחניף *machnif.* מחליק *machlik.*]

Pălpum, n. 2. nonnulli pro hac re his usi sunt. [חנפה *chanphah.*
chalkloth. gnaſaſ. Gall. *Flatterie, flatterie.* Ital. *Adulazione, lusinga.*
Ger. *Gestreichling, schmeicheley.* Hiſp. *Halago, lisonja.* Pol. *Gła-*
skanie. Vng. *Hizelkedés, édgeskedés.* Ang. *Fawning, flattery.*]
Plaut. in Pœnul. Mihi obtrudere non potes palpum: hoc est,
blandis, & spem inanem verbis inicere.

Paludamĕntă, n. C. sunt insignia atque ornamenta militaria,
propriè eorum Imperatorum. [לבוש *labuſh.* כסות *kesuth.* שמלה *simlah.*
ſalmah. Ger. *Ein Kayſerlichs Kleid.* Ang. *Coate armour.*] Hinc legatus alicui
Romæ imperatoris, eorumque victores, Paludatos ad bellum
solere proficisci, præcinentibus tubis. Liv. Cum paludato hi-
storibus profectus abscribe. Brunduſium venit. Paludamenti,
inquit Budæus, ea usus est imperatoria vestis, eorum qui ex-
ercitus educebant: quale illud est quod hodie Cottam armorum
vocamus. Liv. lib. 1. ab Vrb paludamentum pro veste militari
usurpavit etiam ejus qui non esset Imperator: Cognitoque, re-
gem, inter humectos sanie paludamento sponsi quod ipse cō-
fecerat, solvit crines, & flentem nomine sponsum mortuum
appellat. Paludamentum enim illud erat unius Curiatiorum,
quorum nemo (ut arbitror) imperator in Albanis fuit. ¶ Hinc
Paludatus, qui vel imperatoria veste, vel alia ejusmodi
ornamenta militaria gestat. Cælius ad Cicer. lib. 1. Quia vere-
tur ne illud s. C. fiat, ut paludati exeant. Id est, velle imperato-
ria sumere, & ad publicos hostes proficiscentes. ¶ Paludati
in libris Augustalibus significantur, ut ait Verrius, ornati.
Ornata enim militaria ornamenta, paludamenta dicta. Festus ait. Dicta paludamenta, quòd perspicua sint quæ ibi ge-
stant, & sunt pallia, ut inquit Varro. ¶ Inventor etiam palu-
damentum de vestimentis mulieb. dictum. Plin. lib. 35. cap. 3. Nos
vidimus Agrippinam Claudii principis, edente eo navalis
prælii spectaculum, stli lectem ei, indutam paludamento, au-
reo textili, sicut alia mantere.

Pălūdāpĭum, *Insecti genus.* Apis species circa aquæ ductus, & in
paludibus nascens, Numen est a Theodoro ad imitationem
Græcæ compositionis confictum. Græci enim hanc herbam
[λειμωνόβιον] appellant, quasi paludis apium.

Pălūdātŭs, a, um. Vide Paludamentum.

Pălumbēs, bis, tàm masculini quam fœm. generis. Sylvestris
columba è arboribus, sepibusque nidificans. [φάψ. Gall.
Coulon, ou pigeon ramier. Ital. *Colombo, o colomba ſilvatica.* Ger. *Ein wilde taub*
oder ſtaub. Belg. *Een Woude duyve.* Hiſp. *La paloma torcaza.* Pol.
Grzywacz. Vng. *Erdei galamb, vad galamb.* Ang. *A wood dove or ſtock*
dove.] Virg. 1. Æn. ramea ut tecta palumbes. Lucanus: ma-
crove; palumbes. ¶ Dicitur & Palumbus, & Palumba. Horum
duo sunt genera. Veum torquatum, à torque quæ habent, quod Aristoteles δάσιλας vocat. Martial. libro 13. legatis to-
quati tardam habet atque palumbi. Non dubito valuerit,
aut cupiet esse salax. Propert. lib. 4. Sed capere torquatus Venus o
regina palumbe. Alterum genus quod Græci φάψ, Latino-
rum nonnulli Vinaginem dicunt, ab eius ebrietate. Hujus ave
rum vide apud Plin. lib. 10. cap. 23.

Pălumbĭnus, adject. Quod ex palumbe est. [φάσσα. Gall. De
ramier ou pigeon ramier. Ital. *De colombo, o colomba.* Ger. *Von wilden*
tauben. Hiſp. *Cosa de paloma torcaza.* Pol. *Zydkowe gołębie.* Vng.
Erdei galamboktul való. Ang. *Of a wood dove, wood pidgeon, or stock dove.*]
et Palumbina caro, apud Plin. lib. 30. cap. 12.

Pălumbārĭus, m. 1. A nonnullis appellatur accipitris quidam
genus, quod à Græcis φάσσα & ἴβυκος, palumbarium recen-
tiores appellatur, quòd ab hoc præsertim genere palumbium
maximum periculum, quas in aperto volantes rapit. Vitat
hic vocat Theodorus.

Pălumbŭla, diminutivum à Palumba. Cæsar.

Pălŭs, ŭs, m. f. Secundæ declinationis. Dicitur lignum acutum
quod solet in terram defigi ad faciendæ ædificiorum fundā-
menta, aut castra munienda, aut claudendos hortos, aut fulci-
endas vites, aut similes usus. [Διῆς עמוד *amud.* יתד *iathed.*
mismach. Gall. *Vn pau ou pieu.* Ital. *Palo.* German. *Ein pfal oder*
ſtecken. Belg. *Een ſtock oder ſtaeck om een ding aen te binden.* Hiſpan. *Vn palo de forma de puntal.* Pol. *Pal, kol.* Vng.
Karo. Ang. *A pale or any such like, a post.*] Plin. lib. 14. cap. 3. Nec
olthanpalos indiget arbor, aut palis, ipsa sustinens. In hac
autem significatione Palus producti primam, quum Palus,
paludis, eandem corripiat. Tibul. lib. 1. Eleg. Hic docuit teneram
palus adjungere vitem.

Pălus, ŭdis, f. locus ubi palus defixus, ad quem milites se exercebant circumeundo. Sospitet. Hue pertinet illud ex Coniculario, cujus meminit Varr. Itaq; ducuntur fines ad vectim, quæ circumeunt ludentes. Ita enim legendū esse ostendit Scaliger.

Pălŭstris, adject. à Palus. ut Palustris sylva, ex qua palus fumitur apud Vlp. l. 9. D. de usufruct.

Pălŭs, ŭdis, per tertiam inflexionem. f. Dicitur aqua stagnans, quæ situ plena neque ejecta. [☐N agúm. Gall. Vn marais ou marescage. Ital. Palude. Ger. Ein pfuhl/Morast/Lache. Hisp. Lo laguno de agua estancada. Polon. Bagno. Vng. Is. Ang. A fenne or mosse.] In hoc differt à lacu, qui perpetuam habet aquam, neq; ullo æstu exicatur. Cæsar 2. bell. Gall. Quò propter paludes exercitui aditus non esset. Habet autem palus priorem correptam, posteriorem autem fere semper producit. Virg. 1. Aeneid. quamvis lapis omnia nudus Limoseq; palus obducat pallida tabo. Idem 4. Georg. Cocyti, tardaque palus inamabilis undâ. Horatius in Arte poetica licenter corripuit, quum ait: Reges dicuntur multis urgere culullis & torquere merum sermone Latino, Cur ego si nequeo ignotos vincere verbis, Perfidus atque irrisor Catonis nomine torvi, Non possim linguâ Romanum tendere funem? Sic enim scribendum, non Catonis, ut vulgo. Reges dicuntur, ideriscq; diu palus obruta remis.

Pălŭdōsus, a, um. [☐N. Gall. Marescageux. Ital. Paludoso. Ger. Mossicht/ Pfuhlicht. Hispan. Cosa de agoella lagoma. Polon. Bagnisty. Vng. Tauos. Ang. Full of fennes or mosses. Jut. Humus paludosa, apud Ovidium 15. Metam. Aequè paludosa siccis humus aret arenis.

Pălustris, & hoc palustre, om. t. Quod est ex palude. [☐N. Gall. Marescageux. Ital. Palustre. German. Auffder pfützen/ auff dem Moß. Hisp. Cosa de lagoma. Pol. Kalowy. Vng. Tauoson. Ang. Of fennes or mosses.] ut Juncus palustris, locus palustris, apud Cæsarem 7. bell. Gallici. Aqua palustris, Col. lib. 1. cap. 5. Vadum palustre, Claud. 2. de Raptu Proserp.

Pămbăsĭlĭca, æ. f. [ompaßaciλικη. Gall. Sorte de parfait & excellent. Ital. Vngento perfetto, composito. German. Ein Regierung bey welcher vollkommenheit aller tugenden ist. Hisp. Electuyo à regna de perfecta. Pol. Panowanie zegnakiem wszelkiey cnoty. Vng. Egy fundamentom parancsolo Lelki alias vala ország. Ang. A reigne of a kingdome where vertue aboundeth.] Dicitur quasi regnum omnibus omnium bonorum omnibus dominationis præfectum atque absolutum: cujusmodi sunt reges nostri, qui constituunt artes, instituta, mercedes, omnium potestate habent. q. Est igitur Pambasilia, ut inquit Aristoteles, genus illud regni, quum unus omnium potestatem habet communium & publicarum rerum.

Pămpĭlĭum, Genus delicati currus. Lampridius: Junxit quatuor mulieres pulcherrimas, & binas ad Pampilium, vel ternas, & sic vectatus est.

Pămpĭnus, pen. corr. Dicitur in vite teneri, frondosus; collis culus, fructum fovens, & ab ictibus vendemiæ injuria. [κλῆμα. Gall. Pampre, sarment, bois nouueau sortable, ou le bourgeon de la vigne. Ital. Tenerume. Germ. Ein Rebzweig/Rebblat. Hisp. El pampano de la vina. Pol. Latorośl winogrona słowna. Vng. A szöllö. Ang. A young grene branche of a vine bush or tree.] Colum. lib. 3. cap. 17: Omnis generum secundus pampinus intra quintum aut sextum germinem fructu exuberat: reliqua parte quamvis longissima vel cessat, vel perexiguos ostendit racemos. Virgil. 1. Georg. Neu malè tenuis mites defendit pampinus uvas. q. Ait naturaliqueado Pampinus pro cirris ceterorum polypi pilos. Plin. lib. 9. cap. 11. Polypi parant verò ova tortili vinctis pampino. Hinc concinnè dicitur vinum Pampino, & verbale Pampinatum.

Pămpĭno, as, pen. corr. Pampinos decerpo. [βλαστοὺς κόπτω. Gall. Ebourgeonner ou effueiller la vigne. Ital. Spampanare. Ger. Das Rebholtz abbrechen. Hispan. Deshojar de pampanos. Polon. Liść winnych winorośli obrywam. Vng. Leuelezik. Ang. To prune and shred of yong branches of a vine.] Varro de Re rust. l. 1. cap. 31. Pampinare, est ex farmento oculos qui nati sunt, de his qui plurimum valent, primum asserandum, non unquam etiam terram relinquere, reliquos decerpere, ne relictis oculis fructus farmentum nequeat mittere fructum. Col. lib. 4. Quum comprehenderit, identidem pampinent, ne plura farmenta quam debeat, exerescant.

Pămpĭnātus, a, um. Quod Pampini similitudinem imitatur. [κλαδωτὸς. Gall. Semblable à Pampre. Ital. Di sembianza di pampano. Germ. Das dem Rebholtz gleich ist. Hisp. Cosa semejante à pampano. Vngar. Zöld szölöknek formaia vele. Ang. Like a yong branches of a vine.] Plin. lib. 16. cap. 42. Nam circorum arbos pampinata frangere orbe se volvens adjutatos uncinatis cirris.

Pămpĭnātio, verbale. f. t. [κλαδεμὸς. Gall. Ebourgeonnement ou effueillement de vigne. Ital. Vigneamento di pampini de vite. Germ. Ernewerung der Rebzweig / oder der Blettern an den Reben. Hisp. Deshojamiento de los pampanos. Polon. Obrywanie winnych liści z winnic. Vngar. Leuelezes. Ang. Shreading or cutting of yong branches of a vine.] Colum. lib. 4. cap. 27: Quidem vel magis Pampinatio quàm putatio vineas conficit.

Pămpĭnātor, oris. m. [κλαδεμὸς. Gall. Ebourgeonneur. Ital. Vignamone. Germ. Ein Reben oder Rebholtzmann. Hisp. El deshojador de pampanos. Pol. Obrywacz. Vng. Leuelezö. Ang. He that cutteth of the yonge branches of a vine.] Colum. lib. 4. cap. 27: Idque faciet variis de causis pampinator industrius.

Pămpĭnārium, ii. n. f. Palmes, qui (ut inquit Plin. lib. 17. cap. 22.) de loro exit, materia quæ in proximum annum promittit: sive congeries virentium tamusculorum. [κλῆμα. Gall. Branche ou verge de vigne qui ne porte point fruict, que les vignerons appellent sarment. Ital. Pampino. German. Ein junge Rebholtz / so auß dem Rebholtz herfür spreßt und noch keine Trauben tragen kan. Hispan. Pampano. Polon. Liść winny. Vng. Vesszö. Ang. A yong branch or bud growing out of the vine.] Colum. lib. 3. cap. 19: Vinosissima est eorum agricolarum opinio, qui minimum relinqui credunt, quod vocant farmentum habuerit, dum ex vite fertili legatur, & non ex duro trunco enatum, quod Pampinarium vocant.

Pămpĭnārĭus, a, um. Quod est Pampini. [κλαδωτὸς. Gall. Chose de bourgeon ou pampre. Ital. Cosa di pampino. Ger. Das der Rebholtz ist. Hisp. Cosa de pampano. Pol. Należący winnych liści. Vng. Szölö vesszö. Ang. Of or pertaining to a yonge branche.] Col. lib. 4. cap. 27: Ne aut pampinaria palmes intentatus, aut vertus, unius furiculus relinquat. Et lib. 5. c. 10: Ne pampinariâ virgâ deplantet.

Pampĭnĕus, a, um. Pampinarius. Virg. lib. 2. Georg. Liber pampineas invidit collibus umbras. Idem iisdem: Tibi pampineo gravidus Autumno Floret ager. Ovid. 3. Metam. Pampineis agitat velatâ frondibus hastam. q. Pampineus udor, pro sapore vini. Propert. lib. 2: Pampineus nostri quam sit amarus odor.

Pămpĭnōsus, a, um. Quod pampinis abundat. [κλαδωτὸς. Gall. Garni de sarment. Ital. Che abonda di pampini. Germ. Voll Rebtaub / blettered tig. Hisp. Cosa llena de pampanos. Pol. Pełen liścia winnego. Vng. Zöld szölöknek. Ang. Full of yong branches or vine leaues.] Colum. lib. 5. cap. 5: Si parum pampinosa vitis est.

Pampĭnus, i, us, adject. à Καμπὴ, κλαδὸς, κλημὼν. Idem Colum. lib. 12. cap. 21: Anomi pondo quadrans erit quincunx, cùm pampinat esse libram.

Pănăcēs, hujus panacis, pen. corr. [πανακὴς. Pol. Ziele panacis.] & Panax, panacis, Herba cujus succus Opopanax vocatur: ἀπὸ τοῦ πανακεῖσθαι, hoc est, à sanandis omnibus morbis. Plin. lib. 25. cap. 3: Panaces ipso nomine omnium morborum remedia promittit. Colum. lib. 11. cap. 3: Panax utroq; tempore, levi & subacta terra, aptissimè disponitur.

Pănăcēă, hujus panaceæ, πανάκεια, idem significans. Lucan. lib. 9: Et panacea potens & Tessala centaurea. Virg. 12. Aen. Ambrosios tuccos, & odoriferam panaceam. Lucretius (inquit Servius) Panaceæ nomine ubiq; salem intelligit: unde postumasin hoc loco Virgilii salem intelligere nam omnem petit dulcedinem, sed melius herbam, quia ait, Odoriferam.

Pănăgrum. [πανάγρα. Polon. Połów.] Rete genus quod omnia capit, à πᾶν & ἄγρα, captura vel præda.

Pănărĕtus, [πανάρετος. Polon. Cnotliwy.] penult. corr. Dicipotest omnium virtutum continens: nam enim Verum significat, ἀρετὴ Virtutem. Martial. libro 6. Arguta madidus pollice Panaretus.

Panaricium, Audo interpretari morbum. [Ger. Der Wurm oder Wurmant.] qui frequens in manuum digitis.

Panarium, Vide PANIV.

Panathēnaĭcus, πανάθηναϊκος, Festa erat Athenis, à Theseo instituta in honorem Minervæ, quæ Latinis Quinquatria appellantur. Hîc ludis gymnicum certamen per præconem & tubicinem indicebatur: à cujus spectatione malefici arcebantur. Fuit quoq; & quella fit manibus complexi, Pyrrhicam in theatro saltabant. Erant autem duplicia, Majora quinto quoq; anno celebrari solita, & Minora, quæ quotannis peragebantur. Hinc Panathenaicus, πανάθηναϊκος, liber Isocratis. De Panathenaicis vide Alexandrum ab Alexand. lib. 3. cap. 2. & lib. 6. cap. 19. & Casium lib. 6. cap. 26.

Pănchrēstĭcŏn, πανχρηστικὸν, Genus unguenti, quod ut Plin. lib. 13. cap. 2. inquit, Athenæ perseverantes obtinuere.

Pancrăpĭum, πανκράπιον, Corona ex variis & pene omnibus horum generibus facta. Festus.

Pancarpos, Camaleon niger, Dioscor. lib. 3. cap. 10.

Panchrēstŏn, vel Panchrestum. [πανχρηστὸν. Ger. Ein Artzney zu allen krancheiten und presten nutzlich und gut.] Medicamentum nobile, quod Latine dici potest morbis omnibus cõfacibile, vel omnibus affectibus utile. Plin. lib. 25. cap. 7: Est ex pomo panchreston florastice, cuidã arteriace appellata. Idem lib. 26. cap. 2. de generibus hemantion loquens: Principatum dat ex iis Anthropico, oculoru medicamentis utilissimo, & iis quæ panchresta appellant. Cicero 6 Verr. Adversus L. Metell. Prætoris, quum omnes eius comites ibi cibi sui panchreston medicamento amissos redemissent, &c. Quo in loco Cicero pecuniam pro eodem medicamento panchrestum appellat, quòd ad varios usus sit utilis, præsertim Verri, qui præ omnibus salutis in pecunia habebat potiorem: nullumq; tam grave periculum arbitrabatur, cui pecunia mederi non posset.

Pănchrōs, πανχρὼς. Gemma quæ constat ex omnibus coloribus. Plin. lib. 37. cap. 10.

Pancrătium,

Pancrátium, pancratii, n. [πανκράτιον. Ger. Ein kampffspiel in welchem jeder vberwagen. Ital. Un giuoco nimico guasto ringiuolo cioè quello ch'è brauo.] Certamen pyrricum, teste Hermolao in lib. 34 Plin. cap. 8. quod Latinè dici potest, Quinquertium, quod ex quinque certandi generibus constabat, cursu scilicet, ut disco, saltu, luctu, & pugilatu. Hoc à Græcis, teste Festo, alio nomine dicitur Pentathlon eadem ratione qua à Latinis Quinquertium. Hermolaus tamen loco iam demonstrato distinguit Pentathlos à Pancratiastis, & hos rursus ab his quos Periodo victores vocant, ut Pancratiasten esse plus sit quam Pentathlum esse. Rursus Periodo victorem plus quàm Pancratiasten. Credit enim Pentathlum esse, qui quinquelis certandi generibus congrediturhos est, qui & luctu, & saltu, & cursu, & disco, & pugilatu certat, eosque in omnibus his secundus sit, aut quibusdam secundus. Pancratiasten autem dicit, qui quinquelis certandi generibus congressus, omnes vicit. Periodo autem victoris dicitur (teste Festo) qui quatuor illa Græciæ certamina, Ithmia scilicet, Nemea, Pythia, & Olympia obtinuit, & in omnibus hisce vicit. Pancratiasten itaq; & Pancratiastes, secundum sententiam Hermolai, dicunturà τῷ κρατεῖν τῶν ἀγωνιζομένων; hoc est, à vincendo omnia in Pancratium lis certamen. Illud quo quis quinquelis iam dictis certandi generibus congressus, omnes vicit: Pancratiastes verò, qui ex quinq; hisce certandi generibus evasit victor. Budæus vir in prioribus in Pandect. Annotationibus, videtur Pancratii & Pancratiastæ vocabula derivare ἀπὸ τοῦ πάντα κρατεῖν: hoc est, ab omnibus viribus, quæ in hoc certaminis genere effundebantur. Porrò, Pancratium fuisse certaminis genus, quod ex certis omnibus corporis viribus omniumque nervorum contentione translucebat. Nam & calcibus, & capitis, non modò pugnis, Pancratiastæ certabantur. Quintil. lib. 2. Inst. Sicuti de exercendi corporis peritus, non si discendum pancratiasten sub eodem pugno ferire vel calce certantem, aut nescio quo modo certos aliquos docebit: sed omnia quæ sunt ejus certaminis. Plutarch. lib. 35. cap. 11. Alexandrus Dioxippum, qui Olympiæ pancratio certat pulverie; (cum (quod vocant) coisset, vicit. Pancratium quidem, coercitio lib. 12. capite, ex Panarethi libro: Oportere, inquit, animo tum præsente esse, tum prompto, atque intento, ut hanc robustissimam qui Pancratiastæ vocantur. Nam hunc ille ad certandum vocari, provectis ætate brachiis confligit, capitisque & oris tantum vitalibus oppositis quasi vallo præmunitum, nec manu, nec omnia, priusquam pugna mota est, aut ad vitandos ictus cauta sunt, aut ad feriendos parata: ita animosa, &c. Ergo Pancratiastæ dici videntur, non qui, ut Budæo placet, omnibus viribus corporis advocatis (omnibus enim hoc certatoribus commune est) sed qui ratione omni decertant, cum & alii certa ratione, & certis duntaxat membris depugnent. Vipian. l. 9. D. ad leg. Aquil. Si quis in colluctatione, vel in pancratio, vel pugile dum inter se exercentur, alius aliam occiderit, &c. Meam sententiam Publicis verba confirmant, quæ subjiciam Latina sacta. Hos, inquit, omnis certaminis genere victores potiùs esse, sicut Plato Rufus demum, Nec ad modum placet omni certamine victori, secundi Achamenides Pancratiastam. Hæc Hermolaus. Est præterea pancratium, Scylla pulchra Phalaridis filia, calore nimio. Hæc est Scylla officinarum, ac capræ animæ Græcorum nostri seculi.

Pancratice, adverbium, Robuste, inde Pancraticè valere, est robustum esse, & firma corporis valetudine, ut lotentia qui Pancratio exercentur. Plautus in Batch. Benene ut q; valuit? C. pancraticè, atque athletice.

Pancratiástes, ου, ὁ, Certator & victor pancratii. Gell. lib. 5. cap. 14. Diagoræ filios tres habuisse unum pugilem alterum pancratiastem, tertium stadiodromum. Inferunt. Vide PANCRATIVM.

Pancratiástes, ου, ὁ, Apud Senecam lib. 5. de Beneficiis legitur pro pancratiaste Lacedæmonii (inquit) vetant suos pancratiastas callos deponere.

Pancréon, vel Palicréon, caro grandulosa, quæ arteriis substernitur. Galen. de Sectione venarum.

Pandæsiam. Græci vocant adjectale convivium ac pancratii dubium, & omnifariam opsonii differtissimum. Hanc, inquit Gellius, doctus sanè homo, glisceum dicere possemus, & saliare. Sunt tamen qui eo nomine intelligi malint, id quod ubi vesperascit, publicè, communesve passim domo portionem quisq; spicent, in medium tamen collatam. Meminit Aristoph. *Acharn.* inquit, *ἐρῶ δ' ὑμῖν πανδαισίαν.*

Pandéctæ, arum. [πανδέκται. Ger. Bücher die alles in begreiffen vnd inhalten.] Volumina tantùm (ut Budæus) nihil non continentia, & ex quib. pallii, quod vocis, velut è Cornucopiæ depromere. Vide Pandectæ legũ, quæ omnes ius complectuntur à τὸ πᾶν, omne, & δέχομαι, capio. Gell. lib. 13. Tullius Tiro Ciceronis liberius, libros de variis ac promiscuis quæstionibus cõpositos, quos Græco vocabulo Pandectas ille, promiscuos, & multiformia continentes literas, inscripsit, tanquam omne tere rum ac doctrinarum genus contineles.

Pándiculor, aris, d. p. extendor, ut faciant, qui è somno expergefacti sunt, oscitantes. [παγκρατιάζομαι. Gall. S'estendre en oscitant de dormant. Ital. Distendersi. Germ. Sich recken oder strecken. Belg. Reken. Hispan. Estar despereçado en despereçar. Pol. Rozciągam się. Vngar. Megnyujtozom. Ang. To stretch or reach one's selfe.] Pandiculantur itaque pectus, qui toto corpore oscitantes extendantur, quod primi facit. Plaut. in Menæch. Ego me assimulem infanire, ut clos à me abferream, ut pandiculans oscitator.

Pandiculátio, dicit. qui & Communicatio dicebatur, in quo communicet omnibus diis sacrificabatur. Festus.

Pandiculátio, pandiculationis, Oscitatio, vel potiùs corporis inter oscitandum extentio. Autor Festus.

Pándo, dis, passum, act. Patefacio, aperio. [פָּרַשׂ *parásh*. פָּרַשׂ *parásh*. *Mundo, expando, extendo.* Gall. *Ouurir, estendre.* Ital. *Aprire, estendere.* Ger. *Offnen, ausbreiten.* Belg. *Openen ofte spreiden.* Hispan. *Abrir, estender.* Pol. *Otwieram, rozpieram.* Vngar. *Terjesztöm.* Ang. *To open, spread.*] Virgilius: Accipe. Pandunturportæ, panduntur Iuppiter & Dorica castra, Desertosque videre locos, litusque relictum. Plautus Bacch. Pandite, atque aperite propere ianuam hanc. Virgil. 4. Georg. & alus Pandere ad æstivum Solem. Idem 3. Æneid. Anchisen fatis certum, remque ordine pando. Nonius pando à pans dando ex sententia M. Varronis id dum esse confirmat, quòd iis qui ope indigentes in Cereris templum confugissent, quædam olim muniendi claudebantur, panis dabatur. Hujus compositum sunt, Expando, Dispando, Propendo, Repandus: de quibus suis locis.

Pándus, part. op. [פָּרוּשׂ *parúsh*. פָּרוּשׂ *parúsh*.] Virgil. 6. Aen. Me le separatam & medio ramis frugibus effari. Ovid. Ille fame rabida tria guttura pandit & ora. Corripit obiectam.

Pándus, a, um, à pando. Patens, extentus. [פָּרוּשׂ *parúsh*. פָּרוּשׂ *parúsh*. *Patulus, passus, extensus.* Gall. *Etendu, ouuert, estendu.* Ital. *Disteso, aperto.* Germ. *Breit vnd offen.* Hispan. *Estendido, abierto.* Pol. *Rozpostarty, rozpięty.* Vngar. *Terjedt, megnyujtatot.* Ang. *Opened, spread out, spread abroade.*] Plaut. In nostram ventus secundus velo pulsa, pervenimus ad oppidum. Pulsa enim vela dicimus expansa, dilata, explicata vela ventumentia ac plena. Capitibus passis, dum quod dilatius, patentius, solutæ & liberè vagantes. Virgil. Phorm. Capillus passus, nodus pes. Quod & expansum aliquando dicimus, & Dispassum, & mutatione ac, dispessum. Plautus in Mil. Dispessis manibus. Vertes enim passum dicimus, non passum, & expassum, non expansum. Gellius Servius que testantur. Dicit enim Servius: eo autem pando non facit passum, quia plerunque in, quod in prima verbi positione invenitur in præteriti participio non est, ut Pando, passus. Et licet euphoniæ causa varietur, vel in generibus vel in numeris. Nudus tamen & passus n, nunquam penitùs patiuntur. ¶ Passis manibus hoc est, dicuntis atque diffensis. Tertullianus tamen Oppansum velum dixit pro oppasso & extento: & alibi expansos, incurvos, ungulæ fodiunt, crines suspendant.

Pándo, as, āvi, ātum, neutr. [פָּרַשׂ *pharásh*. פָּרַשׂ *pharásh*. Gall. *Courber en arriere.* Ital. *Inarcare, incurvare.* Germ. Sich rucken vnd ziehen. Hispan. *Encorvarse hacia atras.* Pol. *Wyginam się.* Vngar. *Megh hayolok.* Ang. *To bow or bend backward.*] Vnde Pandari arbos dicitur, quasi in curvari, cedere que posse: hujus contrarium palmæ faciunt, quippe quæ non contra referiora, sed in diversum rem tendo formentur. Plinius libro 16. cap. 42. At populus contra omnia incrementa pandatur. Et pando pass. Facile pandatur populus. Hinc à Vitruvio Arboris pandatæ dictæ sunt, quæ in sedilia curvantur. Nocturnus etiam legitur Pando absolutè pro incurvati, vel curvum sens. Quintil. lib. 11. cap. 3. Artus ut venter ne projiciantur obsecundum pandant enim posteriora: & est odiosa omnis superbia.

Pándatio, pandationis, f. [פְּרִישָׂה *phrishá*. פְּרִישָׂה *phrishá*. Gall. *Courbement.* Ital. *Inarcamento.* Germ. Ein buckelicht wesen. Hispan. *Encorvamiento.* Pol. *Wygięcie.* Vngar. *Megh hayolas, megh hayas.* Ang. *A bowing or crooking.*] Vitruvius libro 7. cap. 1: Contignationes pandationibus sidentes movendo se faciunt vitia pavimentis.

Pándus, a, um. Apertus, latus, incurvus. [פָּרוּשׂ *parúsh*. פָּרוּשׂ *parúsh*. *Apertus, latus, incurvus.* Gall. *Courbe, courbé vers le bas.* Ital. *Aperto, largo, incurvo.* German. Breit vnd wol eben gebogen. Hispan. *Pando, abierto, encorvado.* Pol. *Rozpostarty, rozpięty.* Vngar. *Terjedt, megh hayolt.* Ang. *Open, spread or crooked.*] Virgilius libro 2. Georgic. Lanciboe & pandis fumantia reddimus exta. Martialis lib. 14. Et tibi donatur pandis tabernacula ramis. Pandus asellus, Ovid. 1. Fast. Catinæ pandæ, Virgil. 2. Georgic. Delphines pandi. Ovid. 5. Trist.

Pándŭlum, uli, pendulæ producta, n. [פְּרִישָׂה *phrishá*. Gall. *Dessus de bellicule.* Ital. *Soprauesta, sopraueste.* Ger. Ein Mörderlein vm den Hertzog. Hispan. *La primera, bofedera.* Pol. *Osłona, zasłona.* Vngar. *Szoknak fogo hoz, Ang.*

Ang. Anxious, a lodging place.] Hospitium, diversorium, tabulum, cauponæ mansio & ea ipsa Pandochias, ✱✱✱✱, & ipse pellatur, per vices syllabas.

Pandiculari, Verbum à ✱✱✱✱✱ motivo instrumento. [Vn. Ligeladder, mouldaine, ou gisant lassitude.] Lampridius in Heliogabalo: Pandiculatus, organum modulatus est.

Panegyris, hujus panegyris, pen. corr. f. [✱✱✱✱✱✱✱✱ Germ. Ein gemeine oder offentlicher Marckt. Seruant de ou generale Mession.] Nundinæ vel conventus publicus quo ex quovis quoq; anno Athenis celebrari solebat Hesychius Illustr. lib. 6. Componitur ex Græca dictione ✱✱ & ✱✱✱✱, quod significat convenio, quasi diuersorum hominum conventum.

Panegyrici, Sunt sermones qui in conventu populi, & festis celebritatibus habentur: quales sunt quibus Dii, Reges atque Imperatores laudantur. Et Panegyricum tertium dicendi genus, quod Latini Demonstrativum genus dicunt.

Pānĕrōs, ✱✱✱✱✱. Gemma est, cui nomine Panebatos appellata, quæ fœcundiorem creditur afferre. Autor Plin. libro 37. capite 10.

Pango, pangis, pepigi panxiq. pactum, actr. Figo, planto, jungo. Vacepactus (pactus) hoc est compactus & ex pluribus partibus coniunctus. [✱✱✱✱ τὰ ἁβρὰ πήγνυσιν. Gall. Dresser. Ital. Fissare, congiungere. Germ. Einen stab in die erden stossen, pflantzen. Belg. Een stock in de aerde steken, planten. Hisp. Hincar, enterrar, componer. Pol. Wbiiam, wtaczam, przymuie. Vng. Leuerni, leuerem, leuerni. Ang. to set, fix, or plant.] Plin. lib. 18. cap. 3: Summa auroritas nubilo tonante. Virgo pro Figo posita: Ubi vi lex vetusta est, pactaq; fœdera, verbisque sanctæ pepigere nuptiæ. Pegaseus maximus sit, Idibus Septembris clavum pangit. Pactus sum lateri de Iovis optimi Maximi, ✱✱ Plautino, ✱✱✱✱✱✱. Col. lib. 1: Ac quæ vetere fuit ea pangentur, tardius convalescunt, sed tardius deficiunt. Idem lib. 11. cap. 2: Malleoli sic pangendi sunt ut Plinius tradit pangendo. Cicero Tironi Ph. ult. Epist. posui pro fœdere, vel componi. An ἀπὸ τοῦ πήγνυμι pangis aliquid Sophocleum? fac opus appareat. Gell. lib. 13. cap. 19: Sicut verbum (pango) pangis, aut orationem talem facis, atque ex verbis decendis sunt, non ea, sed antehac præcandis, neque sacrificas Germanice, cum sperabas sed antè tuam interroga, quo quid facto conveniat dicere. ✱ Pangere siculam, est siculari. Plaut. in Curculione: Quin vis cubare, pangit talem fabulam. ✱ Pangere inducias, est facere inducias. Liv. 7. hist. Pun. Ne antea eadem fœdera de pace anceps, aut induciis pepigisse dixit. Compositus, ut quæ dam servata a, et Cicero pango, à quo circumpagius, Depango, Oppango, Repango à quo Repages & Repagula. Quæ dam autem à nudo pango, Compago, Impingo, non ea simplici de qua hic loquimur.

Pāgĕlli, Ab. Sunt particulæ. Quod explanibus partibus compactum est, & coagmentatum. [✱✱✱✱✱✱ ✱✱✱✱✱✱✱✱

leret qui necessaria planè habuit. Pol. Spreckengerähte. Vngar. Telyes szakallu. Ang. [with hair bristled.] Plin. lib. 11. cap. 45.

Panschlaffen, [Germ. Die Hände schlaff hangen lassen.] Flaccas vetas (inquit Festus) à pendendo, quòd vestem pendeat. Sic qui Panices interpretantur omnia in ventre pinguedinem, quam Galli vocant la panse. [Ang. The flesh, fatness of the belly.] Plautus in Pseud. Eo vos veltros panices adeò insectari quam ego lenem, hic lices.

Pantocrator, atis, m. c. παντοκράτωρ, omnipotens & omnia vincens.

Pantolabus, παντολάβος. Nocturni scurræ nomen apud Horatium in Satyris.

Pantomimus, pi. pro dim. f. [παντόμιμος. Ger. Ein Gaukler der sich allerley weiß und Gebärden annehmen kan.] Personæ & omnium imitator, qui in scenis personas per singulorum idiomata omnium imitatione ostendebat. Διὰ τῶν πάντων μιμητής. Plin. lib. 7. cap. 23. Mythicum pantomimum hoc est, fabulas recensentem, quem illi vocant. Pantomimorum duo sunt genera, Scenici, & Mythici, i. Poetarum quando, quo ipso poëmate. Plin. in Paneg. Hem ergo pupillus ille Germanici imperatoris & adulator & applaudator, nisi cum pantomimis quoq; & versatur, & desinat ellemmatas arces.

Panturgus, m. [παντοῖος & ἔργον. Ger. Allerley Schalckheit. Polon. Cleska.] Omnium rerum experientiam habens, καὶ τέχνας παντοίους ἔχων. Pontus Attico scriptoribus pro calido, astuto, vafro, versipelli, versuto, vertiginoso.

Pantygii, ę. p. [πάντυγες, funes navales, malorum. Gall. Allure, sangle. Ital. Antigne. Ger. Ein Angergurt. Hisp. Atadura. Pol. Ubezpieczenie. Vngar. Kötszegelokig. Ang. Sustaining rope.] Attutia, frans. Festus: Ubi ex panurgia vere in pistricum dabit.

Panus, pani, m. f. [Germ. Ein Hengst Faden oder Weberspul. & alibi unde apud Gellium, Panus, panis, Femin. volvendi telæ Nomen, quo panni texuntur in quo panus, & panucia, ait Festus, per diminutionem. Lucil. lib. 9. Feminæ subtemine panus. & Ab hujus similitudine cùm innatas tunicas sub faucibus cum buvis, & regulis, panus appellat. Plin. lib. 22. cap. 11. Ex lactucarum panicidas & panos fanat. Panos Galenus in plures species dividit. Panus (inquit Hermolaus) sive ut quandoque scriptum est in Celso, panis, à figura simillitudine dictus est, nomine non alio, sed loco, in quo quidam pustulæ simile est, scilicet in vertice oculi, inguine, cum dolore ac dilatatione vehementi. Latus dimidium vocat Paræus, ἡμίσεια.

Pānscēlĭa, cinnamomum à panno. [πανσέλια. Ger. Die Zimmet oder Thuschwaren. Dasselbige oder dergleichen Kräuts gemeint. Polon. Kassya.] Sign. Est cortex illi similis ramo, panico, arundine, & in omnibus ferè arboribus pinei generis, in quas scindi expandi, quam Plinius 16. cap. 30. vocat panos & paniculas, & aliquando necamomo alle squamatim compactis, quæ σπόγγους Græci appellant. Quicquid igitur (malo ego, vel tubo corticis forma tantum pertenui) ferè decipotel. Plin. lib. 21. cap. 4. Graveolla rosa convolutas habet foliorum paniculas.

Papæ, [παπαῖ, παπαῖος. Ger. Der sich gantz hoch verwundert.] Admirantis interjectio. Donatus. Papæ interjectio eleminata fidei accipiendo: habet enim in se affectum verborum. Papæ, quid audio? Terent. in Eunuch. Papæ, hæc tam exactè ipsum. Theodem.

Pāpāver, ĕris, n. Genus herbæ formosæ. [πάπαρ. Gall. De pauot. Ital. Papauero. Ger. Magsamen. Hisp. Adormidera. Pol. Mak. Vngar. Mak. Ang. A poppy.] Vnde à Virgilio 4. Æn. Soporiferi papaveris appellatur. Diversæ papaveris sunt species: quæ tamen tria habuimus genera, cujus etiam habemus quando cognita in tribunalia mensæ, cum mollescere apud antiquos debuerint. Hos pugnos candore lactis & lanæ commendant. Plin. lib. 18. cap. 25. Dioscor. 4. cap. 65. Papaver mas folium habet quod cydoniorum, Varro in admiranda Isthmi sem papaverum. Plaut. in Asin. Forum ei obsitum papaverem.

Pāpāvĕrā, æ. f. [Polon. Makowa siekiera.] A colore candido dicta Cl. καπνοσκόπος gens. Kalendis Septembr. Plin. libr. 8. cap. 48. Cicerem papaveraceæ antiquiorem habent ongricin.

Papaveres lachrymas appellant Celsus & Galenus, quod nos hodie Opium.

Pāpĭlĭo, papĭlĭōnis, m. f. [φάλαγξ. Gall. Papillon. Ital. Farfalle. Ger. Ein Sommervogel. Hisp. Mariposa. Pol. Motyl. Vngar. Lepkek. Ang. A butterfly.] Inter vermiculos alatos numerantur, quarum nullum animal imbecillius est. Columel. lib. 9. cap. 14. de apibus. Vermiculi quoq; qui hinc vocantur, tum papiliones mecandi sunt. Nam (ut rem à Natura) ex papilionū fœtore enatam ratiocinatur Virgil. item papilio, κάμπη, dicitur tentorium [κάμπη. Gall. Vn papillon, vne tente. Ital. Padiglione. Ger. Ein Gezelt. Hispan. Pauellon. Polon. Namiot. Vngar. Sator. Ang. A pauilion.] Plinius lib. 5. cap. 2. Numen vero Nomadis à permutandis pabulis, mapalia dixere: hæc est, domus, penates, circumferentes. Calligatiora exemplaria habent, A permutandis pabulis.

Pāpillā, papillæ, f. p. Parva papula, tuberculum. [θηλή, μαστός. Gall. Teton la poincte de la mamelle. Ital. Mammella. Germ. Ein Saugmutter, Brust wartzlin. Belg. Een mammeken. Hisp. El pezon de la teta. Brazo pequeño. Pol. Brodawka u piersi. Vngar. Tetsömb, tsetsy. Ang. The pap, teat.] Seruius. Extraxit corpus antè historiæ papillæ. Sed hoc ratio refugit, quia enim significat mammæ papillam, unde lactigines, quæ vel etiam pro ipsa mammæ ponuntur. Virgilius libro 11. Hastilia ferrum Conjecere pavi papillam hasta. Dicitur jam de viris quòd de mulieribus, & aliis rerum libris. Dictæ papillæ, quasi parvæ papulæ, quòd à papularum fiat similitudo. Papillæ cerasorum sunt ibus cluviculo illæ dicuntur, quæ à pomis tundantur, quibus cerasa quasi sunt, sibi is verò omnibus aliquæ cultus prohibetur. Varro lib. 3. de Re rustic. cap. 13. Qui si, & adnexeris sibi alam, & in eam papillas uvæ, ficus, cucumeris, quæ madent aquam, &c.

Pāpillātus, a. u. Papillæ similis, seu in papillæ speciem factus. [θηλώδης. Gall. Fait en forme de mamelle. Ital. Fatto à figura di mammella. Germ. Ein Ding gestalt als ein Brust oder ein Zitze. Hispan. Hecho a manera de pezon de la teta. Pol. Na kształt piersi. Vngar. Tetsömb formara való. Ang. Made in fashion of a pap, teat.] e. Expapillatus, atusq; papillam nudatus. Plaut. Mil. recidè & cum maxumo lucro expapillato hinc abeo. Vide in loco.

Pāpŭl, papŭlæ, per diphth. p. [Ger. Rotzmuse, papen oder krotz.] Pituitæ infanderum vox, quæ patrem compellant.

Pappāre, [Germ. Essen. Vater rüffen. Polon. Papać.] Et minutos & communi locutione cibos comedere, eosdem carnifices infantibus probentes & in ea significatione aperdiri usus est Persius Satyr. 3. Et simul his, quæ pueris pappare solenne, Potcia, & tritus mane jubare recusat. Quare quod apud Græcos ex eo hoc Verbi loco probabatur, blandas fabulas verbis de patera appellari, retinendum & explodendum est. Plautus in Epid. Novo Therapus est quod pappet. P. Dabitur, præsertim cibum.

Pappus, πάππος, Avi nomen pro patre, sive pro eo qui parentum alit tuum. Satyr. 6. Antidius pregustet pocula pappas. Hinde nomen

nomen venenationis à Syracusiis tractum: quo etiam nomine Scytharum nonnulli fevem appellant, teste Heraclito.

Pāppūs, pappi, m. f. [אב ab.עשב herba. Gall. Aveul. Ital. Aeo. Germ. Ein Grosvatter. Hispan. El abuelo. Pol. Dziad. Vng. Nagy apa, nagy anya. Ang. My fathers or mothers father.] Avus. Auriculis ad nepotem iuxta: pappos, avias quæ crementes Acceferunt patribus seri nova cura nepotes.

Pāppus. [Pol. Wełna przy nasieniu ziela. Ang. The soft down of thistles &c.] Dicuntur carduorum lanci, & lanugo quædam substantia in aerem se effundens, ut velum tlocci quidam volare videantur. Lucr. lib. 3: Vestem nec plumas avium, papposque volantes. Plin. lib. 25. cap. 10 Pappum vocari ait, lanuginē helxines herbæ. Et lib. 25. cap. 13, quæ est herbam. quæ alibi senecio dicitur, quòd in pappos abeat, & lanuginem carduorum flosculum habeat.

Pappōs, πάππος, id est avus.

Pāpŭlă, æ, f. p. Pustula, tuberculum quod jejunæ salivæ defricatione curatur [φλύκταινα. Gall. Bourgeons des dents qui viennent sur la face. Ital. Stroppa. Germ. Ein Blatern. Hispan. Lobanillo. Pol. Krosta na twarzy albo na gębie. Vng. Sömörkehes. Ang. A pimple or medicine.] Papulis cutis exasperatur, & rubet: ut erigunt rodentes. Virg. lib. 3. Georg. Asperitas pabulæ, atque immundus olentia sicco Membra sequebatur. Duo autem sunt genera papularum, quæ cognomodi sint, vide apud Celsum lib. 5. cap. 28. Hujus diminutivum est Papillæ

Pāpȳrus, pyri, pand. f. [παπυρος. Ger. Ein rohrig Kraut: dessen man vor zeiten Schiff/ Segel/ Kleider/ Seyle ꝛc. gemacht: wird auch im Buch Iob in Babylonien/ gefunden/ daraus man gute biere ꝛc. pflegt zu machen. Germ.] Arbusculæ est, præcipuè in Aegypti paludibus nascentis, habens radicem obliquam, triangulo fere hua, decem non amplius cubitorū longitudine, in gracilitatem fastigiata, ipsa modo earum includens. ¶ Ex hoc ferrea præparabantur chartæ ad dividendum perentes, & lautissimas physicas, quæ eo meliores erāt quò mediæ papyro propinquiores, quæ ab hujus fruticis appellatione etiā papyri nomē acceperūt. Diversa hujusmodi chartarū genera vide apud Plin. lib. 13. cap. 11. ubi primum chartarū usum Alexandri Magni temporibus in Aegypto putat fuisse inventū: quanvis alii etiam Numæ regis temporibus, chartarū usum fuisse contendant. Ab hujus quoq; fruticis nomine, etiā hodie chartas nostras quæ ex cōmunis lintis fiūt, papyrus appellamus, eò quòd eundē nobis præbeant usum quem olim Aegyptiis præstabat papyrus. ¶ Dicimus etiā Papyrum in neut. gen. Plin. tradē Papyrum ergo nascitur in paludibus Aegypti, à papyro cognomē Papyri, πάπυρος, deductum est, à quo Papyrianus tribus.

Pāpyrācĕus, papyracea, papyraceū, παπυρώδης, Quod est ex papyro. Plin. lib. 28. cap. 11. Optimè ellychnio papyraceo.

Pāpȳrĭfĕr, papyrifera, papyriferum, παπυροφόρος, ut Amnis papyrifer Nilus. Ovid. 15. Metam. Perque papyriferi septem ostia Nilus. Vid. Ilices egisse rates.

Pār, paris, n. d. [משתה מסבה. Gall. Faict general, grobelie. Ital. Pare, feste, vgeale. Ger. Gleich. Belg. Gaue. Hispan. Cosa igual o igual. Pol. Rowny. Vng. Par. Ang. Equal, alike.] Cui fortis Compar, Impar, Dispar, Sequipar, Sunt genera omnia, ficuique adhibitum in re, vel ani. Et licet par apud poëtas procuraturia reliquis tamē prima corripitur. Parē alicui esse, & alicujus rei dicit, Cic. 3. de Orat. Iambus par chorti, sed pari pari, nō syllabis. Idē de Clar. Orat. Si par in nobis, atque in illo sententia fuisset. Idē in Lelio. In amicitia superior par est inferiori. ¶ Inde hodie Pares pro duobus accipiuntur: Paribus equis utebātur Romani in prælio, ut facante altero, transilirent in siccū. ¶ Interdum accipitur pro decenti, æquo, convenienti, quod inter omnes æquabile est. παρὰ τὸ πρέπον. Quinctil. lib. 3. cap. 1. Si propter nationum vitia violata nubes eveniat, quid fieri adulterio par est? ¶ Parē esse, significat sufficere alicui rei, sive refflendo, sive exequendo. Cic. ad Att. lib. 12. Sed adhuc pares non sumus. Quint. Declam. 13: Aperto pectori tribuit corpus. ¶ Pari facere, est quod sufficit, vel quod aliunde acceptū est, alibi vel alteri de compensare. παρὰ τὸ ἐξισάζω, ἀντιστῶ, ἀντὶ τοῦ ἰσόω. Quint. Declam. 6: Pari facietis, tu liberos vicarios meos, ego Alcimas. Plin. in Panegyr. Parens tibi imperium dedit, tu illi reddidisti: solus ergo adhuc es qui pro munere ratio paria accipiendo facis? ¶ Par pari referre, est reliquid reddere quale accepimus. Terent. in Eun. Si laudabit hæc dies formā, tu hujus dies laudemq; Par pari referto, quod eam mordea. Aut par. Plaut. in Curcul. Formavit ejus more supellatim patrissimo: Eadē ejusmodi facile vos puto & paro, patrissimi ellis vultus. ¶ Par, impar, genus laudis. ἀγών, ἐπαινετικὸς. Suet. de Aug. Scripsit ad filiam: Misi tibi denarios ducentos quinquagenos, quos singulis convivis dederam, si vellent inter se pari forte vel talo, vel par impar ludere. ἀγὼν ἴσος. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Ludere par impar, æquare in arena decies longa.

Par paris, subst. nativum, n. c. Numerus duorum inter se æqualium.

[חבר שותף חברותא. Gall. Vne paire, vne couple. Ital. Coppia. German. Ein par. Hispan. Vn par de dos cosas. Polon. Para. Vngar. Ket. Ang. A paire or couple.] Cicer. Amic. ex omnibus sæculis vix tria inveniuntur, aut quatuor amicorum paria. Idē de Opt. gen. dicen. Gladiatorum par nobilissimum. Idem Ver. 3 Scyphorum paria complura.

Părā, παρά. Præpositio Græca, significat Ad, apud, penes, absque, cis, re, præter, tam in præpositione, quàm in compositione.

Para, avis, & patus, parula. Festus. & Paronem avem nominat.

Paranus apud Senecam dicitur qui incet duos ibpulantes esse. [παράσιτος. Pol. Smarda obżerca.] q. d. ἀπὸ τοῦ παρατίθεσθαι. Unde paratum illud ex dicebatur, quod equiti dabatur pro duobus equis. Græcè παράσιτος. Vide Suidam, Vide infra PARARIVS.

Pariare, pro paria facere, quod tum fit quum expensi rationes cum acceptationibus quadrant, paresque sunt. Vius est hoc verbo Vlp. l. 4. D. de manum. Hinc pariatio, scriptura qua rationes quadrare cavetur. L. ult. de cond. indeb. & pariator, qui ita rationes reddidit, ut quadrarint. l. 8. de cond. & dem.

Părăbăsis, παράβασις, In Comœdiis dicebatur quum chorus ad populum conversus, aliquid extra argumentum fabulæ jocabatur, Latinè prævaricationem, hvc tranſgreſſionem interpretari possimus. λόγος παρεκβατικὸς, quod est transgredi, sive prævaricari. Vnde & Parabatæ, quos prævaricatores Latini nominant.

Parabia, parabiæ, παραβίαι, Genus potionis ex uvis & conyza. Cæl. Aur. lect. lib. 4 cap. 26.

Parabilis. Vide PARO.

Părăbŏlānī, ut interpretatur Alciatus, Latinè dici possunt glebæ ascripti, quibus licebat in omni vita ab agricultura recedere non licebat à Græca præpositione παρὰ & ἐλάω, quasi juxta glebam. ¶ Per translationem etiam Parabolani dicuntur tenuis conditionis homines, familitio Xenodochiorum, vel ecclesiarum ita deputati, ut integrum ipsis non sit inde recedere. Horum meminit Iustinianus C. de Spisc. & clerc. l. Parabolani. Vide plura de hoc apud Cælium lib. 29. cap. 11.

Părăcentēsis, παρακέντησις, Dicitur datio vulnerum curatio, quum ferro vel vulnus pungimus, hamus que vel aculeus infigimur ita dicta à pungendo, quòd hoc curationis genus plerumque afferat dolotis.

Parachlamys. Vestimenti genus, non modò militare, ut apud Plautum in Perſa, sed etiam puerile. Vlpian. in Lvestis. de Aur. & arg. leg. Zoiatis de vest. alib. ita Lt. lib. 11.

Părăclētus, ti, penult. prod. m. f. [אסנגור מנחם. παράκλητος, παρακλητικὸς. Gall. Defenseur, aduocat. Ital. Difenditore, auocato. Germ. Ein Vertreter/ Fürsprecher und Tröster. Hispan. Defendedor, abogado. Pol. Patron, obrońca, adwocat, pocieszyciel, ratownik. Vng. Vigasz, talo, item oltalo, közbenjaro. Ang. A patron or advocate.] à verbo Græco παρακαλέω, quod rogo, & hortor significat: item pro alio precando intercedo, ut advocatus, & patronus. Apud recentiores etiam pro consolatore invenitur. Hinc Paracletus id est, advocatus, consolator, patronus, fautor, adhortator, deprecator. Itaque postremo Christus suis futurum fide paracletum Spiritum, qui eos omnia sit edoctus, sive illum adhortatorem, sive deprecatorem hunc est, advocatum, sive consolatorem velimus intelligere.

Părăcўrĭus, per y. m. i. Infamis, aut malè audiens est Iarnis. [מקולל. παράκοιτος. Gall. Infame. Ital. Infame. Ger. Verschrien/ ist böß gesatze bat verrüfft. Hisp. Infame. Pol. Osławiony, zły sławy. Vng. Gonosz hirnevü. Ang. That is evil spoken of: that getheth and evil name.] Nam παρὰ in hujusmodi compositione, præter, vel deterius notionem significat: nonnisi verò inclytum, celebrem, gloriosum.

Paracnemium, Sic vocatur alterum os cruris, quod ab exteriori parte suprà positum est: constat enim ex duobus. In jumentis enim vocatur Pastilata, Vegetio autore. Græcè παρακνημίς. Lege Parastata.

Părăcōpe, pes. pen. corr. παρακοπή, idem quod delirium, vel mentis alienatio. διὰ τὸ παρακόπτειν, quod est delirare.

Părădiastŏlē les, παραδιαστολή, Figura est quā Latini Differentiationem appellant, qua duæ plurésve res quæ prima facie videntur eædem, separantur, adductis in medium ut quibus à se mutuò distent. Vide Rutilium Lupum, & Rutilianum.

Părădigmă, ătis. [משל מליצה. παράδειγμα. Gall. Exemple. Ital. Essempio. Germ. Ein beyspiel oder exempel. Hispan.

Exemplo.

Exempla. Polon. Przykład. Vng. példa. Ang. Examples of doing or saying.] Exemplum facti vel dicti alicujus: quale est illud apud Virg. 1. Aen. Aarent potuit medijs elapsus Achivis Ilicos penetrare focus. Vt autem tribus modis, à parvo, à majori ad minus, à minori ad majus. ¶ Dictum est antea. Paradigma, a verbo Græco παραδείκνυμι, quod est ostendo, & manifestè fa-cio. Exempla enim à notioribus sumpta, & suo loco adhibita, plurimum rei alicui facto addunt & perspicuitatis. Vide de hac figura plura apud Rutilium Lupum, & Rufinianum.

Părădīsĕi poma, παραδείσου μῆλα, Dicuntur tam, quòd fatis omnibus primus interitus, odoris & pomorum indigena.

Părădīsus, ſ. m. [פַּרְדֵּס, pardes, παράδεισος.] Germ. Thiergarte oder wangarten eines Edelmans. Romanum ad est, hortus conclusus, & amœnitate & multitudine quàm fœcundior. Vti & locus ferarum, generis eiusmodi alendarum, quàm fœcundissimi, sive viventium, aut victui darum. Vox ceterùm est, ut quidam volunt, à Chaldæo Pardes, quod hortum domesticum significat, sive pomarium. ¶ Est & nomen oppidi in Syria Cœle ad Libani orientale latus situm, Plin. lib. 5. cap. 23. ¶ Item Paradisus Ciliciæ fluvius, apud eundem lib. 5. cap. 27. ¶ In sacris literis Paradisus accipitur pro amœnissimo horto in Oriente, a primis aeterni generis ad ortum habitato: de cujus situ, varia sunt opiniones, quas recenset Augustinus, peculiari de hac re edito tractatu. Divus Augustinus ad Genesim de Paradiso sic sentit: Paradisus (inquit) in Oriente situs est, interiecto Oceano, & à nostro orbe longe remotus, in altissimo loco constitutus, pertingens usque ad Lunarem circulum. Vnde diluvii aqua descendens usque ad terram pervenisse dicitur. Hic locus à primi hominis ereatione intercludi est, nec ullis animantium datur eum adire.

Părădoxă, orum, n. ſ. Latinè admiranda, inaudita & quæ sunt præter opinionem. [פְּלִיאוֹת, pelioth, παράδοξα. Gall. Choſes merveilleuſes, qu'on n'a point coutume d'oüir, ou choſes inuſitées & extraordinaires. Ital. Coſe marauigliose, contra l'opinione di tutti. Germ. Wunderbare ding ſo wider den gemeinen wahn der leuten ſind. Hiſpan. Coſas admirables, juera de opinion comun. Polon. Dziwne rzeczy. Vngar. Kĕtſĕgĕs verſekĕt, kĕnyerĕ valo. Ang. Things wonderfull, and vnlikely to happen, contrary to the opinion of men.] A Græcis vocantur admiranda, sive inaudita, & quæ sunt præter opinionem omnium. Hinc Paradoxa Stoicorum, de quibus extat Ciceronis libellus. Paradoxon item schema dicebatur, quod primùm sectum suspendit, ac deinde ubi esset, aliquid contra expectationem auditoris. Vocant etiam à Latinis aliqui contra opinionem omnium vocatum. Vide Rufinianum in tractatu de Figuris.

Părădrŏmĭs, idis, f. [παραδρομίς. Germ. Ein verdeckter Spatziergang oder Lauben.] Ambulatio sub dio, sive Xystus. Vitruvius lib. 6. cap. 10. Xystos Græca appellatione ei porticus amplæ latitudine, in qua ab hiberna tempora exercentur: nostri autem hyperphras ambulationes Xystos appellant, quas Græci παραδρομίδας dicunt.

Părænĕsis, huius Paræneſis, f. t. [παραίνεσις. Gall. Admoniſſement. Ital. Ammoniſſione. Germ. Vermanung, vnderweiſung. Hiſp. Amoneſtamiento. Pol. Napomnienie, to iest. Vngar. Intés. Ang. Admonishing.] Præceptio, admonitio, sive adhortatio, & proprièa quæ contradictionem non recipit, sed in Ammonitio, propterea quod hortatis dehortatio quæ in controversiam non cadunt, ideò apud omnes in confesso sunt.

Părænĕtĭcŭs, a, um, παραινετικός. Idem quod præceptivus, sive admonitivus, à verbo Græco παραινέω, quod significat præcipio, & admoneo. Vide Oratio parænetica dicitur ea ad virtutem capessendam auditores, festivè animum extimulat.

Paragaudes, vel Paragauda, esse Alciato Græus vestimenti civilis, ut plurimùm lineæ, quod sub alia vestè gerebatur; vir cui hunc unico nexu, nunc pluribus locis. Vopiscus in Aureliano: Paragaudas vestes ipse primus militibus dedit, quam antea non nisi rectas purpureas acceperint: & quidem alias monalores, alias di ores, trilores alias, & usque ad pentalores, quales hodie lineæ sunt.

Părăgōgē, παραγωγή. Figura qua litera vel syllaba sibi jungit: ut Dicier, pro dici. Latinè à nonnullis appellatur Adductio.

Paragogia. Ipsarum aquarum poti & meatus: dicta ἀπὸ τῆς παραγωγῆς, quod deducere est. Hinc παραγωγός, dicta Attio Donato, & cæteris. Nam & ἀγωγὸς, aqua ductus est. Alciat. in l. decemviros. C. Aquæ duct. lib. 11.

Părăgrăphe, f. p. παραγραφή. Latinè præscriptio, exceptio, effugium litis, compositio. ¶ Est & tropus apud poetas, quo præcedenti absoluto, ad alia fit translatio: ut apud Virgil. 2. Georgic. Hactenus arvorum cultus, & sidera cœli, Nunc te Bacche canam. ¶ Annotationes item, sive scholia succincta, ad marginem adscripta, paragraphæ appellantur ἀπὸ τῆς παραγραφῆς, quod inter cætera significat ad marginem annotare. Hinc etiam Iurisconsulti notas interpunctiones quibus legum capita in plura segmenta dividunt, paragraphas, sive etiam paragraphi dicuntur.

Părăgrăphis, παραγραφίς. Vox est Iurisconsultis usitatissima, qui eam talimodo scribunt. Dicitur autem paragraphis proprè, quemadmodum Martianus Capella antiquus Pandectarum interpres ait, quicquid sub una sententia claudimus. Pro eodem etiam dicitur paragraphe.

Paralia, Maritima pax, haveniior & tutior, quandiu refiuscit, videlicet quandiu crudus est, sed decocto ex eo prius absumpto. [Ger. Merpeli.]

Părălĕli, penult. prod. [παράλληλοι. Germ. Dasjenige was einander gleichförmig von einander gehet.] Dicuntur lineæ à sphæra ab Ortum Occasumque ductæ, aliæque ex Polis habentia pro centro, omnique ex parte à se invicem æqualiter distantia. Primus libro 6. cap. 12. Plura sunt autem hæc segmenta mundi, quæ nostri Circulos appellarêre, Græci parallelos. Ratio nominis hæc est, quòd παράλληλοι apud Græcos invicem compositæ, vel æqualiter distans. Vide parallel. circuli dicuntur æqualiter distantes: & lineæ parallelæ, quæ æqualibus spatiis ab invicem dimanantur.

Părălĭpŏmĕnōn, [παραλειπόμενον. Polon. Opuszczenie.] Derelictum, amissum, prætermissum: à verbo παραλείπω, quod est præsermitto. Hinc Qu. Calaber poëta Græcus, opus quo ea exequitur quæ ab Homero sunt prætermissa, Παραλειπόμενα Ὁμήρου, inscripsit. In scriptis quoque libris eadem ratione Libri παραλειπόμενα dicuntur, quibus ea quæ in aliis Regum aut prætermissa erant, aut leviter degustata cognoscendantur.

Paralbum. Papaver cornicularum, apud Dioscor. lib. 4. cap. 68.

Părălĭus, παράλιος, Terna species est rubrumali, ut dicta quòd loca maritima amet. Eadem & tithymalis dicitur. Plin. lib. 26. cap. 8. Tertium genus rubrumali paralius vocatur, sive tithymalis, folio rotundo, caule palmum alto, ramis rubentibus, semine albo.

Părălŏgĭsmĭs, παραλογισμός, Deceptio per falsas ratiocinationes, cavillatio fallax, & captiosa argumentatio. A verbo Græco παραλογίζομαι, quod inter cætera significat captioso genere argumentationis uior.

Părălus, παράλος. Apud Athenienses navis genus erat, qua Theori ad rem divinam faciendam Delphos mittebantur, eamque in usum solum publicè dedicata. Illi quoque cui hac in navi vehebantur Paralí dicebantur. Paralorum quoque nomine Plutarchus intelligit unam è tribus factionibus Atheniensium quæ Solonis tempore vigebant. ¶ Tuit etiam Paralus nomen proprium viri cui Hegetias primam longæ navis inventionem tribuit, teste eodem Plin. Lib. 7. cap. 56.

Părălўsis. [παράλυσις. Gall. Paraliſie. Ital. Paraliſia. Germ. Die Gichtung / durch welches nur der halbert ob der leibe toͤdtet vnd vnempfindtlich gemachet wird. Hiſpan. Perlesia. Polon. Paraliż albo Porażenie. Vngar. Gutaverbe. Ang. The palsie, a deprauing of sinewes and nerues in any part of the body.] Resolutio nervorum, quæ alio nomine à Græcis dicitur ἐκτομὴ τόνου hoc est, remissio, quum in alteram tantùm corporis partem malum id invehatur. Nam quum totum afficitur, apoplexia nominatur. Gignitur ab humore frigido & crasso, nervos plus æquo humectante, & laxante, sensumque pariter & motum auferente: & lateri erigente.

Părălўtĭcus, m. ſ. Qui hoc morbi genere laborat. [παραλυτικός. Gall. Paralytique. Ital. Paralitico. Germ. Einer der die Gichtung hat oder der Gichtung entpfindtlich. Hiſpan. Enfermo de perlesia. Polon. Paralityczny człowiek. Vngar. Gutaveres. Ang. He that hath the palsie.] Plinius libro 20. capite 6: Idcò paralyticis & tremulis dare jubet. Tert. in Apol. de Christo: Quum ille verbo dæmonia exigeret, leprosos mundaret, paralyticos restringeret, mortuos denique verbo redderet vitæ. Restringere pòtu yticos, propriè dixit pro sanare, quum paralysis nihil aliud sit, quàm nervorum dissolutio, quæ alitertanum non potest nisi nervi illi dissoluti, & julio hos ocus restringatur.

Parametis. Femora inter coxas dicta. Nam quod coxas intersacet, Mesenterium est.

Paranecephalis. Medulla proxima cerebro.

Părănĭtes, παρανίτης, Gemma est ex amethystorum genere, quæ in Arabiæ confinio invenitur, alio nomine Dionysodicta. Auctor Plin. lib. 37. cap. 9.

Părănymphus, phi m. [παράνυμφος, ab Hieronymo dicitur pronubus, ab antiquis auspex. Antiqui enim priusquam ædificandis auspicium caperent solebant. Qui præerat huic rei nominabatur, à Græcis παράνυμφος, à nostris ogsen oberator. Erat auspex aderat vino, sic & pronubi multo admiscebantur. Itaq; qua apud Christianos auspicia maxime capiuntur, adhibentur sacerdotes, qui & pronubi à nobis dicuntur. Aug. lib. 12. de Civit. Nonne omnes famulos atq; ipsos etiam paranymphos, & quoscunq; regredi quæ libet non cessando permittat, aurè mittit foras quam vel blandiri conjunx conjugi nupsit?

Parapechion. Os manus unum brachii, vas radiæ appellamus.

Paraperasma, Vide PERIPETASMA.

Păraphērnă. [παραφερνη. Pol. ordinarium. παραφερνα. Vulgar. Legi rebus kaw ne zdetse ayandek. Ang. Dowrye that gyuen besyde promyse not promysed with the dowre.] Dicuntur ea quæ præter dotem sponso dantur à παρα præter, & φερε dare, quasi diceres præter dotalia. Hæc & paraphernalia dicuntur. Vlpianus de iure Dotil. Siego Cæterum illes dentur in ea quæ Græci παραφερνα vocant, quæq; Galli conchum vocant, videamus an illatio sit mentio.

Păraphrăsis, is, pen. corr. [παραφρασις. Germ. Ein buntere Auslegung und Erklärung den rechten Sinn nach und nach der Worte.] Est ejusdem sententiæ per alium sermonem explicatio, & liberior interpretatio, quum quædam mutantes, aut etiam addentes, copiosius ac dilucidius explicamus quod à nobis dictum est. Hanc fecit Themistius in Aristotelem. Ea differt à Græcis hoc modo, ut ita quæ narratione propositione explodat. Debac Quæst. lib. 10 cap. 5: Nequaquam paraphrasim esse interpretationem tantùm vult, sed circa eandem sententiam certamen, atque æmulationem.

Păraphrăstes, æ. [παραφραστης. Germ. Ein solcher Auslegers oder Verklarungsscher.] Dicitur interpres latius explicans, qui non verbum è verbo, sed sensum è sensu transfert.

Paraphrosyne, vocatur pyrronitidis illa species, ubi per contemptum in cætis alienatio accidit alio nomine Delirium.

Paraplectici, Dicuntur quibus in dextra vel sinistra parte lesiones sunt.

Părărius, a, um. f. Qui stipulationibus, contractibus, nominibusque faciendis nec vocat; quem & Græco vocabulo vocamus ἀπροσκλητον. παρασιτον. Gal. Courtaut, qui fait quelque argent. Ital. Che va inanzi ad ogniuno dimandare, cercatore. German. Ein Dardrdäufer. Hilp. Buscador de la mercaderia. Polon. Kupa sprzedający. Vulgar. Zoroklakozo. Ang. A broker.] Senecalib. 3 de Benefic. Quidam volunt nomina secum fieri, nec interponi parasitos, nec signatores advocari, nec chirographum dari. ¶ Parasitus ita appellabatur quod equitibus duplex probus equus dabatur bellus.

Părarthrēsis, pen. prod. παραρθρησις. Idem quod luxatio, quæ fit, quum os aliquod sede sua non bene firmata dimotum.

Părasangæ, [παρασαγγαι. Ger. Ein meile Weges. Ital. Strada de trenta stadie.] Apud Perlas, autore Festo, itinerum mensuræ sunt, quas Rudæus Herodoti columnio probat tuticrigina Radicrum. Verba Herodoti sunt hæc ex lib. 2: ὁδος δε παρασαγγαι τριηκοντα εισι, ἐξ ἐστι σταθμοι τοσουτοι, ἐξ ἀνδρες ἀριστοι κατα τας ὁδους ταυτας κατηκουσι ἀπο ἡμερης μιης ἑκαστος, τοσουτους δε ἐξ σταθμους ἐξ παρασαγγας ἐξ ἡμερας ἐξ ὁδος ἐστι τριηκοντα ἐξ ἑκατον παρασαγγαι, ἐξ ἐστι κατα ἑλληνικον μετρον, ἐξ ἐστι τριηκοντα ἐξ ἑκατον στασιμα, ἐξ ἐστι κατα ἑλληνικον μετρον, ἐξ ἐστι τριηκοντα ἐξ ἑκατον στασιμα, ἐξ ἐστι κατα ἑλληνικον μετρον, hoc est, Quotquot enim stationes per tot sunt, in quas singulis diebus mutantur: qui verò totius itineris sunt, duodecim quidem millia stadiorum: quæ autem latitudinis sunt, tria millia quadringenta stadia. Cùm sit autem parasanga triginta stadiis: (hoc enim sunt) quod ipsum verbum est Aegyptiacum, sexaginta.

Părascēve, es, f. p. Præparatio. [παρασκευη. Gall. Apparail, ce prest. Ital. Apparecchio preparatione. Ger. Ein bereitung zum essen. Hispan. Apparejo. Pol. Przygotowanie. Vulgar. Keszo let. Ang. Preparation.] παρασκευη, quod est præparo, celebratur. Vide & dies qua Dominus noster IESVS CHRISTVS pro humani generis salute cruci affixus fuit, Parasceve, παρασκευη, dicitur, quum non eo die laudat libi nec sana præparabant, ut Paschæ dies aliquæ operationi aliqua transigerentur.

Părasiopesis, παρασιωπησις. Schema est apud Rhetores, quod à Latinis præteritio dicitur, quum aliquid reticere nos dicimus, & tamen tacitum intelligitur. Hoc schemate minuit vel quum rem notam esse paramus auditoribus, vel quum suspicionem majoris ex ira recendæ volumus.

Părăsītus, i, pen. prod. o. f. [παρασιτος. Gal. Qui fait la besogne. Ital. Parasito. Germ. Ein Tellerschlecker, ein Gastbitter, der bas er zu jeglicher Gastung kommt. Hisp. Gusano que se convida. Polon. Pasorzyt. Vulgar. Hazi kiko szabadalmas, szeretoje. Ang. A smell feast, a sponge, a flatterer, a parasite.] Qui alienorum mensis & cibum sequitur, quique cujus in cœnis contubernio est, omnia facta simul ac dicta laudat, nihil repugnat, omnia fieri, nihil ventris causa facere recusat, in quo tantum bonum constituit. Vnde & nomen accepit, quòd παρα ad mensam hoc est, à cibo cotus prodeat. Parasiti imaginem pulcre depingit Terent. in Eunuch. Hic verum: Est genus hominum qui esse primos se omnium rerum volunt. Nec illum hos cæsectar, huic ego nó pareo me ut rideant, sed his ultrò arrideo, & eorú ingenia admiror timol. Quicquid dicunt, laudo: id ructum si negant, laudo id quoque. Negat quis, negat ait, aio. Postremò imperavi egomet mihi. Omnia assentarier quæstus nunc est multo maximus. Cicero de Amic. Nec parasitorum in Comœdia assentatio nobis facta videretur, nisi esset nimis gloriosa. Idem Leptino lib. 2: Dicit me facere quiddam, quod in Eunucho parasitus laudet militem. ¶ Parasiti olim appellabantur qui sacro ministerio addicti essent. nam parasiti vocabantur olim comites, sodalesque pontificú, & magistratuum, ut docet Athenæus lib. 6. Solent hi ea appellavic, qui in Pyranco publicè victu epulabantur, autore Plutarcho. Pro eo verò postea dictus est qui ad mensas divitum obtrectationis causa admitebatur. Producit autem hoc nomen penultimum syllabam, quam Calepinus male putavit corripi. Horat. lib. 2. Epist. 1: Quantus ille Dorienus ecebus in paratis.

Părăsītă, parasitæ, f. p. [παρασιτα. Gall. Femme qui fait le jeune. Ital. Parasita. German. Ein Tellerschlecker, Schmarotzerin. Hispan. Trahana parasita de mesa. Pol. Przygotowanie. Vulg. Hazi kedvelő asszony. Ang. She that flattereth, a flatteresse.] Horat. Germanus Satyr. 2: Cultos decies, lectica, cinædos, parasitæ.

Părăsītŏr, parasitari, d. t. Parasitum ago. [παρασιτεω, παρασιτεομαι. Gall. Accorder avec quelcun pour manger. Ital. Andare à cena, & adottare per haver del buono. Germ. Teller schlecken, schmarotzen, und umb des Bauchs willen. Hispan. Trabajar por cena de comer. Polon. Robiąc bezmiar dobrego. Vulg. Hazi kedvelőnek hazugságom miatt appolyásodom. Ang. To flatter, or to have his repast serve.] Plautus: Qui parasitando pervenit ventres suos.

Părăsītātŏr, ōris, m. f. Parasitorum imitator. [παρασιτητης. Gall. Qui veut imiter les flatteurs, qui cherchent leurs repas. Ital. Imitatore de parasiti. Germ. Ein nachjager oder nachfolger der Tellerschlecker, und Schmarotzer. Hilp. Hombre de essa arte imitando. Polon. Pochlebca naśladownik. Vulgar. Hazi kedvelőnek. Ang. He that flattereth to have his repast.] Nam quæ in aliis irridentur (teste Valla lib. 1.) imitationem potius quam informationem significant. Cic. pro Varrone. Nuncius hic nobis Antonii fuit. Duo tamen potissimùm diminutionem denotant. Surdaster, & Reguatter. Terent. in Adelph. Et alius quidam paralitaster parvulus mollis. Ibi Donat. ibid.

Părăstădes, παραστάδες, Lapides qui utrumque latus affirmant. Vitruvius quoque parastadas in mentione templorum antes vocat, Hermolaus.

Parastasis, is, f. παραστασις, Latinè assistentia, affirmatio, per testes approbatio.

Părăstătæ, παραστατα, inquit Hermolaus, apud Vitruvium & Plinium, lapides sunt pilarum fere modo appositi columnis: à quorum similitudine alterum crurus os (alterum enim επωτιδα hoc est, tibia appellatur) parastates nominatur in jumentis. à Vegetio, quod & Paramentum, παραμεντον, appellatur lorio Pallad. Apud eundem & mentus illi per quos genitura ex epididymis in colum fertur, parastatæ appellantur. Semen enim per vasa spermatica in testes delatum excipitur à molli quodam invólucro, quod quia tribus incumbit Græci τριβολιτιδα appellant. Hinc duo vasculi, long que adhærent meatus, utrinque unus, qui servit vesicæ inferiorum, atque comitatur eique ad penis initium, in unum eundemque canalem coalescunt, absurdæ ductu diverso, cui contrarium dominum quam ad medium fere cois perveniunt, inserantur. ¶ Sunt & ap. præcipuos quosdam corporis dicti parastatæ, nomen ostia, quæ piam adjuncti sint prostatis: hoc est, ita quæ prostatæ conducant, sicut epistatæ, qui terminum in regendis hortorum rivulis. ¶ Sed & tabulæ quædam cum certis instrumentis, à Vitruvio parastatæ vocantur. Hæc Hermolaus, qui sic legit apud Plinium libro 33. cap. 3: Sed & illius autem cameræ, & aggeres tabulis narrantur, & columnæ, & parastatæ. Idem apud Vitruvium lib. 5: In columna, aut parastata horæ describuntur. Rodomus tamen in libr. Vitruv. & Plin. locis dictum malè scriptum, legendumque apud Plinium, Columnæ parastaticæ: & apud Vitruvium, Columna parastatica, utrinque sine conjunctione.

Părătĭtĭmēsis, παρατιτιμησις, ἀπὸ τῆ παρατιτιμαω, quod evelli significat, dicitur cum locorum ἐπαίνους & pudenda, quæ erat pœna tentatorum qui deprehensi essent in adulterio. Nam citeres pecunia se redimebant, nonnisi expilabatur frales.

Paratitla, l. 1. §. hoc autem. C. de Vetus. fur. Eunuch. Iustin. Summas rerum appellationibus apposias, indices seu summaria. Budæus Annot. priar. Adde Alciat. in l. 1. C. Si certum petatur.

Părătrăgœdĭa, παρατραγωδια, id est, exaggero, ac verborum magnitudine aliquid augeo. Plaut. in Pseud. Ille homo est, videnti paratragœdiat carnifex.

Părătrītŏnē, παρατριτονη, Latinè tertium, quum femina in tuto artitu excoriantur. Vide NYCTAGO.

Paratrotum, παρατρωτον, Genus gladii quod ad zonam accingi solebat: de quo extat epigramma Martialis lib. 14. Mittit deus hoc & grati nomen honoris Anna, Tubantium cingere digna latus.

Părco, parcis, peperci, vel parsi, vel antiquè etiam parcui, parsum, ut Abstineo, quibus parum tango, mihi à re aliqua tempero. ζηλόω. Gall. Espargner. Ital. Risparmiare, spregnare. Ger.

Et parcet

Spaten: id erat. Hisp. Guadar. Sa. Pol. Sypiec, Szczędzić. Vngar. Kedvetlek. Ang. To spare, to abstaine. Parcere pecuniæ, est, ab expendenda pecunia abstinere. Parcere sumptui, a sumptu abstinere. Item: parcere, continere se a victu. Lucil. lib. 6. ab Vrbe parcere lamentis Sutrinos jubet, Hercules se lauctum, ac Vrbe parcere lamentis Sutrinos jubet, Hercules se lauctum, lacrymasq; referre. Parcere alicui rei alicui. Virgil. 10. Aen. Argenti, atq; auri memoris, quæ nulla tulerim, Natis parce tuis. ¶ Accipitur etiam parcere, pro quietcere, remittere, condonare, veniam vel impunitatem dare. [חמל chomal. חוס chûs. עזב azab. Gall. Pardonner, remettre. Ital. Perdonare, perdonare, sparmiare. Hispan. Perdonar. Pol. Szanować, przepuszczać, przepuszczam. Germ. Schonen, verschen. Vngar. Megkeglelek. Ang. To forgive, to pardon.] Cicero pro Quintio: Rem viri mali ut commemorare, ita parcere possum. Virg. 6. Aeneid. Parcere subjectis, & debellare superbos. Terent. Adelph. Nihil peccatum puduisse verberare hominem servum. Quem ego modò puerum tantillum in manibus gestavi meis: Cæsar 7. belli Gall. Non ætate confectis, non mulieribus, non infantibus peperceront. Servius Cicerone lib. 4. Ep. 8. Cui immerito peperceront. Servius Ciceronem lib. 4. Ep. 8. Cui immerito propter dignitatem peperceram, inventus est amicus qui et molestiam afferret. ¶ Donatus credit hoc interesse inter præterita parci & peperci, ut parci idem sit quod abstinuisse peperci, idem quod ignovi. Servius tamen negat, duo hæc præterita ex significationis diversitate venire, sed potius ex mutatione usus: ut quod veteres parsi dixerunt, id ætate posteriore peperci dicere cœperint. ¶ Aliquando etiam parcere accipitur pro prohibere, vel arcere. Virgil. 3. Aeglog. Parcite oves nimium procedere. Vbi Servius: Parcite, prohibete id est, servare ne procedant. Melius tamen dicetur, parcere ibi accipi pro abstinere, ut Over sit vos activus. Manet enim Poëta in ovibus exemplo utentis, ne ipse animum confidant. ¶ Nonnunquam etiam pro deponere. Virg. 1. Aen. Parce metu Cytherea. ¶ Quandoq; etiam pro detinere. Idem 3. Aen. Parce pias scelerare manus. ¶ Hujus verbi compositi sunt, Comparco. συμφείδομαι, eadem cum simplici significatione. Terent. in Phorm. Satis defraudans genium compartiri inter se parco, atq; parco. Plaut. in Trin. Vtinam res iterum partilem meæ, atq; parcis.

Parcitûs, penult. corr. impersonale. Cic. Att. lib. 2: Sed tamen satisfiet a nobis, neque parcetur labori. Plin. lib. 16. cap. 12: Nec comparti ipli parcitur. Idem lib. 28. cap. 6: Jam & remoni parci multis de causis salutare est.

Parcus, parca, m. f. Qui fingit, & sumptibus parcit. [חסך chasak. οἰκόνομος. Gall. Chiche, épargnant. Ital. Scarso, parco. Ger. Karg, sparsam, sparhaftig, sparlich. Belg. Spaerich. Hispan. Escaso, ahorrador. Pol. Szczędliwy, szczędny. Vng. Szoruk. Ang. A niggard, thrifty.] Gell. lib. 3. cap. 19: Parcus neq; ab arca, neque ab arcendo, sed ab eo quod parvum & parum, denominatur. Plaut. Mostel. quis nemo adhuc juvenum ex omni Attica Antehac est habitus parcus, nec magis continens. Idem Aul. Neque illo quisquam est alter hodie ex paupertate parcior. Horat. 2. Carm. Ode 2: Te frace parvi, puerique nuper Virgines nuper, &c. Cic. 2. de Orat. Quum optimus colonus, parcissimus, modestissimus, frugalissimus esset. ¶ Parcus, cū genitivo. Horat. 2. Serm. Satyr. 2: Cum ipse bubus exercitus, Cauliibus nidoris, veteris parcus. Plin. Epist. 226: Statuam posuimus huic & eo non parcus ater. Plin. Epist. 226: Statuam posuimus huic & eo non parcus ater. Cui quisquam dixerat loco, quia quæ ejusmodi honorū parcissimus, tamen pecuniæ, &c. ¶ Parcus ablativo junctum. Plaut. Rud. Operæ longum fas parcus nimis homo. Nihil est, quod pigeat: nimis quod genus odi ego male. Virgilare decet hominem, qui vult tua cum pari cōferre officia. Parcus convivam, apud Plin. in Pan. dicitur qui paucos haberet in convivio. ¶ Hujus cōparativum est Præparcus, vide parcus. προφειδέστερος. Plin. lib. 11: Aliquando & ipsæ cōmissionum mortes sibi causas, quum tenuiore exiit mella, avidè vorantes: cæterō præparcæ, & quæ alioqui prodigæ, atque edaces, non secus ac pigras & ignavas proverbiant. Similiter deparcus, nimium parcus, acterax: cui opponitur profusus, ac magnificus. Suet. in Nerone. Sordidos putabat esse & deparcos, quibus impensarum ratio constaret. Apulei. 11: At vetō contraria accusatus, unum servum, ut deparcissimum heres, ut profusi.

Parcus, Avis, differt ab alauda, quæ parcus paulò minor est, aliquando fulvus candida, cæterū pavonis timidus & cauta quoq;.

Parcè, adverb. frugaliter, moderatè. [φειδόμενος, φειδωλῶς. Gall. Chichement, espargnement. Ital. Sparmente. Germ. Karg. Kündtlich, sparhafft. Hispan. Escasamente. Polon. skąpie. Vngar. Szoruk ken, szűkszavu. Ang. Sparingly, niggardlie.] Terent. Andr. Primum hoc pudicè vitam, parcè ac duriter agebat. Cicero 1. Offic. Intelligendum quàm turpe sit differre luxuriā, & delicatè ac molliter vivere, quàm honestum, parcè, continenter, severè, fortiter. Cic. 2. de finib. Nec tamen cur id tam parcè, tamque restrictè faciant, intelligo. Idem pro Murena: Quare si satis professum esset, parcius de ejus laude dicerem. Col. lib. 6. cap. 9: Nec parcius æquo, nisi quum parcissime faciendum est.

Parcitas, fr. pro frugalitate. [φειδωλία. Gall. Chicheté. Ital. Scarsità, miseria. German. Kargheit, sparung. Hispan. Escasez. Vngar. Szoruság. Angl. Niggardlie.] Macrobius Comment. lib. 1. cap. 8: Moderatio, parcitas, sobrietas id est, frugalitas. Vox mixta Latina.

Parsimonia, æ. f. p. Moderatio sumptuum, parcitas, frugalitas, parcus rerum usus. [φειδώ. Gall. Espargne, chicheté. Ital. Parsimonia, risparmio. Germ. Kurtzigkeit, mässigung vnd nit laut oder grossen verschwenden, sparsamkeit. Belg. Matigheyt. Hispan. Escasez, escaseria. Polon. Oszczędność, skąpstwo. Vng. Szoruság, kölcsönzés. Ang. Sparing, niggardship, misgiving.] Sapientes philosophi: Parsimonia est, qui cavemus neq; quid dispendium ultra modum fiat, & res familiaris (quæ ad sicti potuit) sine cujusquam injuria conservetur. Cicero in Parad. O dii immortales, non intelligunt homines quàm magnum vectigal sit parsimonia. Idem 2. Offic. Res autem familiaris quam debet ex rebus a quibus abest turpitudo conservari autem diligentia & parsimonia, eadem etiam re aucta augeri. Idem pro Quintio: Amicos observare, rem parsimonia retinere.

Pardalianches, ὁ παρδαλιαγχὴς, Animalis genus, sic dictum quod canes enecare pantheras necant. Plinius lib. 8. cap. 27: Pantheras perfricata carne aconito (venenum id est) Barbari venantur. Occupat illico fauces earum angor. Quare pardalianches id venenum appellavere quidam.

Pardalîos, ὁ παρδάλιος. Gemma ex maculis quibusdam variegata, à pantherina pelle similitudine nomen habens. Plinius lib. 37. cap. 11.

Pardalis, παρδαλὶς, Animal est ferum, Syriæ, Africæque peculiare, quod alio nomine panthera appellatur, pellem habens candidam, brevibus quibusdam maculatam oculis variegatam, præstantissimum spiritus odorem, cujus suavitate feras illectas corripit, lacerat que. Romani varias appellarunt, de Africana, quòd ex Africa in ludorum ali quo intererentur. Mares autem toto hoc in græce pardos nominarunt. Vide Plin. lib. 8. cap. 17.

Pardalium, pardali, ὁ, τὸ παρδάλιον, Dicitur unguentum, quòd pardalis adorem redolet. ¶ Habet enim hoc animal pelem in primis odoriferam, cujus suavitate quadrupedes illectas devorat. Plin. lib. 13. cap. 2: Fuerat & pardalium in Tario, cujus etiam compositio & mistura obliterata est.

Pardus, m. [נמר namer. παρδάλεως. Germ. Ein Leopard oder Pantherthier. Ang. A Libard.] Animal est ferum, Africæ & Syriæ familiare, pellem habens odoriferam, brevibus quibusdam maculorum oculis distinctam. Foeminam in hoc genere pantheram appellant. Plin. lib. 8. cap. 17: Pantheris in eundo breves maculariun oculi. Ferūt odore earum mire solicitari quadrupedes cunctas. Nunc varias, & pardos, qui mares sunt, appellantin eo omni genere, crebberrimo in Asia, Syria &c. Lucanus lib. 6: Quam pet summa rapit celerem vena pula pardum. Juven. Satyr. 11: & magno sublimis pardus hiatu.

Pĕrĕas, ἐχεδνα, Serpens, in Syriæ locis reperitur. De veneno ejus regnante apud Actium Strato 3. cap. 31: Serpens est innocuus, cui caput pro magnitudine & longitudine corporis parvum, tamen ita baculi crassum, tantoq; rictu hiat, ut corripiat passerem, imo columbi pullum deglutiat. Lucanus libro 9. Et contentus iter vacuo lictare Pareas. Sic legendum cum Heinsio, non pharios.

Părechăsis, παρέκτασις, ut definit Quintilian. lib. 4. cap. 1: Est alterius rei, sed ad utilitatem causæ pertinentis, extra ordinem prolatio. Latinè dici potest Digressio, vel excursus.

Părĕctăsis, παρέκτασις, Qui de puero in virum venit ad pubertatē: à verbo Græco παρεκτείνω, quod est extendo. Lucil. lib. 8: Vnde parectato declamyces, acbucula prima. Idem lib. 20: Tum ephebum cum vocant parectatum. Nonius.

Părelcon, παρέλκων, figura à Grammaticis appellatur, quum syllaba, vel etiam virgæ dictio ad ornatum alicui in fine adjicitur, ut apud Terentium in principio Andriæ: Adesdum, pro Ades. Latinè dici potest Productio. Δίαστολὴ παρέλκουσα, quod est producere, vel protendere longius.

Părĕlĭa, παρήλια, Latinis virgæ, ab Hispanicis Soles appellantur. Auctor Seneca.

Părens, hujus parentis, prioris corr. com. t. à Pario fit, quæ nomine quamvis propriè pater & mater significentur, apud Iurisconsultos tamen, ut de cetero, etiam avus, & proavus, aliique superiores ascendentium quosvis, atque ad trinavos, & tritavias inclusivè significantur. [γονεὺς, ἀπὸ τοῦ γίνεσθαι. Gall. Pere & mere, Ital. & Hispan. Padre & madre. Ger. Der Vater oder die Mutter. Item, Ein Vorfahrer. Pol. Rodzic, przodek. Vngar. Szülo. Ang. Parents, fathers and mothers.] Vitæ hos qui non noverunt eorum ac propinquorum nomina, majores appellarunt. Cicero pro Rosc. in Senatu: Parentes quàm carissimos habere debemus, quòd ab iis nobis vita, patrimonium, libertas, civitas tuta data est. Virg. 8. Aen. Quem tu nullis hominum consentiō ætate parentem, &c. Idem 2. Aen. Non prius aspicies, ubi fessum ætate parentem Liquerit Anchisem: Ovid. 4. de Pont. Eleg. 7: ---nec tu Immeritò nomen

mite parentis habet Caius de verb. signif. l. Appellatione, scribi appellatione Parentū omnes in infinitum majores utriusque sexus significari. ¶ Parentum etiam vocabulum ad quoslibet consanguineos extentum invenimus: sed hoc apud eos duntaxat qui jam labascente lingua Latina potiorate, mansuetè loquuti sunt. Galli etiam in sua vernacula lingua hoc observant. Imperitus de Alexandro Severo: Amicos & parentes Alexander, si malos reperit, aut punivit aut, si vetus vel amicitia, vel necessitudo non vinxerat, dimisit. Et de eodem: Hortor etiam nobilissimum quemque, ut parentes imitetur, & ad exemplum Reipub. habitus Capitol. de M. Antonino: Adoptatus in sui cum domū, omnibus parentibus suis tantam reverentiam, quantam privatus exhibuit. Plin. lib. 18. cap. 1: Terram omnium parentem dixit esse, a tricem. Et Ovid. 1. Metam. Magna parens terra est. Cic. 1. de Orat. Philosophia bonarum artium omnium procreatrix quædam, & quasi parens. Idem 2. de Fin. Quando enim Socrates, qui parens philosophiæ fuit dici potest, quicquam tale fecit? Idem ad Attic. 9: Quum primum non alere clientes nolim, nostri principes ne antiquissimū & fundissimum patrocinium, patriam fame necandam putant. Idem 1. de Legib. Eum rerum parens est, educatrixque sapientia. ¶ In arbore etiam parens dicitur ipsa ipsa, vel truncus, unde rami enascūtur. Plin. l. b. 12. cap. 5: Rami novam tibi propaginem faciunt circa parentes in orbem. ¶ Parentum in genitivo plurali pro parentium posuit Horat. 3. Car. Ode 24: Dos est magna, parentum virtus.

Părentēla, æ. f. Consanguinitas, affinitas. [משפחה, mischpoche, מולדת, moledeth. Gall. Parenté, lignée. Ital. Parentado. Germ. Verwandtschafft. Hisp. Parentesco, parentela. Pol. Powinowactwo. Vng. Vérzsenség, rokonság. Ang. Parentage or ancestrie.] Capitol. in Gordian. Duxit [conjugio] uxorem filiam Mistichari de Cassiani viri, quæ casta eloquentiæ dignum parentelæ suæ judicavit. Apud probatos autores alioqui hoc nomen non invenitur.

Părĕo, ui, itum, ēre. Obsequio alicui se dedere, & ejus imperiis obtemperare. [שמע, schama. Gall. Obeyr, obeyssance. Ital. Obedire, obedienza. Germ. Gehorsamen, gehorsam. Hisp. Obedecer, obediencia. Pol. Słuchać, posłuszeństwo. Vng. Engedek. Ang. To obey, obedience.] Virgil. 1. Aen. Parent amnes ditis, & genitricis. Iuvenal. lib. 12: Vis patienter mulvio, nedum fortunæ parituris. Terent. Heaut. Sed ego fallitor, meos dictis parere hanc qui posse aiebam. Cic. 3. Phil. Non ut pareret, & cieto animo esset huic ordini, sed ut conditionem ferret, leges imponeret. Idem de Natur. deor. Rerum imperia Reipubl. amplificatam, quibus religionibus parentem. Virg. 8. Aen. Tu nequa parentis fussa time, neu præceptis parère recusa. ¶ Promissis parère, & præstare promissa. Ovid. 5. Fast. Parent promissis. dissimulantque deos. ¶ Parère interdictum. est deterere id est, ut vulgò dicunt nostri Iurisconsulti, penitus cedere. Cic. 3 de Leg. Parère jubet interdictum, quo minus præsantiam. ¶ Parère gulæ, est servire gulæ, sive indulgere. Horat. 2. Serm. Satyr 7: Ni servile gulæ parens habet.

Părĕo, impersonale. Liv. 9. ab Vrb. Quod postquam conclusum satum est, extemplò tesseram dari jubet, ut prandeant milites, simulatque clam vinibus arma capiat, dicto parentur. Habent autores hoc omnia priorem syllabam productam.

Parere pro apparere, veteres dicebant, itaque scriptum est apud Siculum Flaccum, Ab quibus locis lapides, qui in finibus positi erant, inter derunci & limites ipsi dicti sunt, rigores, non parentibus lapidibus difficile convenitur. Et Frontinus: Ante fuerunt limites non parebant, qui dividerent agros. Hyginus autem: Antiqua mensura actus in directum unus limitibus inciditur. Nam Terracinæ veterum lapides adhuc parent, item in Campania finibus Minturnensium. Et apud Cic. in oratione pro Roscio Comœdo.

Părĕphippĭus, ou, ou. Qui præter rationem equitris disciplinæ equos agitando præpilerus, sive imperitus eques, a præpositione παρα, quæ in compositione frequenter idem significat quod perverse, sive præpostere: & nomine ἱππος, quod equitem significat. Virum hac voce imperatorem in I. Parephippium, Cæsar dicit.

Părergŏn. [παρεργον. Ang. Adhering besyde the principall purpose.] Dicitur quod alteri præter propositum additum est: ut pictor imaginem pingens, mandatæ tabellæ gratia, arbusculas, & aviculas, & hujusmodi addiderit. Plinius 35. cap. 10: Protogenes, cum Athenis celeberrimo loco, Minervæ delubro propylæon pingeret, adjecit parvulas naves longas, in his quæ pictores parerga appellant. Sunt enim, quæ Budæus parergia corollaria operis incati, quæ fiunt ultro id quod in stipulatione comprehensum est. Nam ἐργον, est opus totum de quo actum est: Parergon autem, operis appendix, de qua nihil actum erat.

Părĕsis, εως, Græca vox est, qua significatur remissio, vel negligentia corporis & animi defectio, & languor, virtutis & corporis & animi extenuatio. Budæus in Comment.

Parentium. Vide PARAETONIVM.

Parĕs, parĕtis, gen. com. n. 1. Proprie est qui in utroq; latere communem habet alterius domus distinctionem. Amoto, quòd hic proprie est lapideus orbis ambitus. [חומה, chomah שור, schur, מגן, magen. Gall. Parey, ou mur. Ital. Parete, muro. Germ. Ein Schidtmand. Hisp. Pared. Pol. Sciana. Vngar. Fale, kőfal. Ang. A wall of an house.] Cic. 6. Verr. His autem tabulis templi interiores parietes vestiebantur. Ovid. 2. Metam. Filles erat tecti ima, quam doxerat olim. Quum fieret paries, domui communis utriq; Plinius lib. 35. cap. 14: Quid non in Africa, Hispania, exteris parietes, quos appellant formacios, vix duranti imbribus, ventis, ignibus, omniq; tempestate ruptibus? Ennius:

ſtruiores? ¶ Intra domeſticos parietes aliquid fieri dicimus, quum ſigni ſcire volumus aliquid domi noſtræ fieri. ¶ Intra parietes diſceptare, vel experiri, eſt amicis domi, & extra cancellos fororenſes controverſiam componendã permittere. Cic. pro Quintio: Si quid in controverſiam veniret, aut intra parietes, aut ſummo jure experiretur. ¶ Paries intergerinus quis dicatur, vide in dictione INTERGERINVS. ¶ Paries crancus dicitur ab aſſeribus, qui arrecti, tranſverſique in modum cratis texuntur: unde Vitruvius: Arrectarios parietes, & craſſamentatios appellat.

Pãrĭĕtĭcã, penult. prod. f. p. Herbus vetus, ac ſemiruta. [πεῤῥηξ ἐρυσιβὴ &c. Gall. Vieille paroy ou mur, meſure. Ital. Parete vecchio. Germ. Ein alte hauſſellige Want. Hiſpan. Pared vieja ruyda. Polon. Stary ſciana. Vng. Regi falaknak kőfal. Ang. An old half broken down.] Plin. lib. 22. cap. 17: Alterum herba eſt naſcẽs in regulis, parietinis &c. folio ſimilis ocimo. Idem lib. 26. cap. 8: Naſcitur maximè circa vetera monumenta, parietinasque, & inculta itinerum.

Pãrĭĕtārĭã, æ, f. p. Herba à parietibus in quibus naſcitur dicta vulgaris. [πεῤῥηξ, ἐρυσιβὴ. Gall. Paritoire. Ital. Herba che naſce nelle ſtrade nel muro, parietaria, vitrivolo. Germ. Kraut/das auff der Mauren wachſt. Hiſpan. Alhuarcha de rios yerua de vidros. Pol. Nie znaion. Vng. Fáras fű. Ang. Pennyſſue.] Plin. lib. 22. cap. 17: appellatur parthenion, & perdicium, quoniam perdices ea vescantur. Dioſcorides Helxinen appellat.

Pãrĭlĭa, parilium. vide PALILIA.

Pãrĭlis, parile, pen. corr. nom. t. Aequalis. [בשוויות æquabre verb. æquabiliter &c. Gall. Pareil, egual, ſemblable. Ital. Pari, vguale. Germ. Gleiche ding, gleichförmig. Hiſp. Coſa igual, coſa parega. Pol. Rowne. Vng. Egyenlő. Ang. Equall, like.] Lucr. lib. 2: Conchatumque genus parili ratione videmus Pignore ceſſuris gremium. Ovid. 2. Trift. Eleg. 8: Accipere, & pariliter reddere voce valet. Idem 3. Metam. Quoque altos pariliter erat dignatus honore. Iudem: Sed pia Baucis erat, pariliq; senectute Philemon.

Pãrĭlĭtās, ãtis. Aequalitas. [ἰσότης. Gall. Equalité pareille conditions. Ital. Vguanita Germ. Gleichigkeit gleichförmigkeit. Hiſp. Igualdad. Pol. Rownosc. Vng. Egyenlőség Ang. Equalnes, likenesse.] Gell. lib. 14. cap. 3: Paritas virtutum inter ſe ſimilium.

Pãrĭlĭtrĭum (dus, tive Palilium, lavacr, Signum cœleſte, ex ſeptem conſtans ſtellis, quas Græci ἅμαξαν. Latini Suculas appellarunt. Rationem nominis, vice ſuprà in dictione PALILIVM.

Pãrĭo, is, peperi, partum, vel pãrĭtum, parere. act. 3. hodie tantũ eſt tertiæ conjugationis, olim etiam quartæ. [τίκτω τόκος, γένεσις. Gall. Faire. Ital. Partorire. Germ. Gebären Belg. Baren. Hiſp. Parir la muger. Pol. Rodzic. Vng. Szülni ollik. Ang. To bring forth children.] Ennius: Ova parit tolet genus pennis concolor atum. Cato de Re ruſt. cap. 89: Gallinas teneras, quæ primùm pariunt, concludat. Eſt autem parere, ſortem emittere: quod propriè ad fœminas pertinet. Lucr. lib. 5: Fiat nunc tremor a quæque, Quum peperit dulci repletur lacte. Cic. 2. de Orat. Et quo ponere etiam illud eſt quod Scipio apud Numãtiam, quum ſtomacharetur cum C. Metello, diviſe dicitur: Si quintum pareret mater ejus, aſinum fuiſſe parituram. Ovid. Metamorph. Quæ voveam duo ſunt, mimmo ut relevẽ te dolore. Vtque meam parias, ovo. ¶ Accipitur aliquando parere pro generare, ut etiam de viris dicatur: ſed hoc rariſſimè, idq; apud veruſtiſſimos. Cæcilius: Hic vicinus noſter peperiſſe te filium memoratur eſſe. genuiſſe. ¶ Per translationem etiam accipitur Pro Acquirere, & cum magno labore comparare [κτᾶσθαι, κτήσασθαι, κέκτημαι. Gall. Acquerir, acquiſter Ital. Acquiſtare. Ger. Vberkommen. Hiſpan. Adquirir. Ang. To get or purchaſſe.] Cic. 2 Offic. Maximè autem & gloria paritur, & gratia defentoribus. Colum. lib. 8. cap. 1: Sequitur ut examina delideremus, ea parvà vel ere paria, vel gratuita contingunt. Virg. 11. Aen. Ire agit, egregias animas, quæ ſanguine nobis Hanc patriã peperêre bonã. ¶ Parere ova dicitur aves, pro ponere. & quod Varr. de Re ruſt. Facere ova dicit. Plin. lib. 10. cap. 52: Plumea ova parimus ſtrathiocameli. ¶ Parere verba, eſt nova fingere. Cic. 3. de Finib. Idq; cum Græcis, tum magis nobis, quibus etiam verba parienda ſunt, imponendaq; nova novis rebus nomina.

Pãrĭŏr, eris, pen. corr. paſſiv. [τίκτομαι τοκάδην.] Plin. lib. 10. cap. 52: Ova exeuntã rotundiſſima ſui parte, dum pariuntur.

Pariare, apud Iuriſconſultos ſignificat paria facere: hoc eſt, ita rationes reddere, ut paria expenſa ſint acceptis. Ejuſmodi ſervum pariatorem appellat Paulus in l. Iulius, de condit. & demonſt. Pariationẽ verò Scævola appellat eam ſatisfactionem, qua rationibus reddit is ſatisfactum eſſe creditori, aut domino apparet. Vide Antor. Auguſt. lib. 14. Emendat. cap. 12.

Pãrĭtŭs, a, um, participium à Pario. In Iuvẽ editus. [τεκὼν τεκοῦσα, τεκόν &c. Gall. enfanté Ital. Partorito. Germ. Gebosen. Hiſpan. Parido. Pol. Narodzony. Vng. Szűlette ollyek. Ang. Borne.] Virg. 6. Aeneid. Latinos Latio ſum partus Achilles. Lucret. lib. 5: Et genus omne quod eſt vitæ mortale, tenere Nitatur pro laboriosè comparatus, acquiſitus. [κέκτημαι κτήσασθαι &c. Gall. Acquis, acquiſe. Ital. Acquiſtato. Germ. Vberkommen Hiſp. Adquirido. Polon. Nabiel's. Vngar. Gyyetet karatt. Ang. Gotten or purchaſſed.] Apul. Partamque à multo tempore, & multo tempore, & multo labore pecuniam, uno die conſumpſit. Terent. in Andr. Nam mihi immortalitas Parta ekſtitit nullâ ægritudine hanc gaudio interceſſente. Cic. de Leg. Agrar. contra Rullum: Libertas plurimo ſudore, & ſanguine majorum noſtrorum parta, nobisq; tradita. Idem 2. de Orat. Vt ipſum quod erat hominis proprium, non partum per nos, ſed divinitus adnos delatum videretur.

Pãrĭtŭs, ûs, pen. corr. nomen, m. g. Pro ipſo parieudi actu. [τόκος, τόκος, τόκος, τόκος. Gall. Enfantement. Ital. & Hiſpan. Parto. German. Ein Gebart. Polon. Rodzenie. Vng. Szűlete ollás. Ang. Deliverance of a woman with child.] Cicero 1. de Nat. deor. Diana adhibetur ad partus, quòd ii maturescant aut ſeptem, aut novem lunis ſuis. Plin. Quòd à prægnantibus commandocatum, partum faciliorem facit. Propert. lib. 2. Eleg. 3: Non, non humani ſunt partus talia dona. Iſta decem menſes non peperêre bona. Virgil. 1. Aeneid. Marte gravis geminam partu dabit Ilia prolem. ¶ Per translationem etiam de arboribus dicitur Plin. lib. 12. cap. 5: Autumno legitur ex æstivo partu. ¶ Aliquando accipitur pro fœtu ipſo. Martial. lib. 11: Nec jacent partus, ſed matre cadente cacantur. Plin. lib. 8. cap. 42. Edi tus partus exercent curſus. Ovid. 6. Metam. At genitrix facta eſt, partus extra gemellos.

Partor, oris, m. t. Qui peperit, & acquiſivit [κτήτωρ κτήσασθαι, κέκτημαι, κεκτημένος &c. Gall. Acquereur, qui a acquis &c. Ital. Che acquista &c. Germ. Vberkommer. Hiſp. Adquirider Pol. Ten ktory dostał. Ger. Vngar. Aztkeresztt, szerzett. Ang. A purchaſſer.] Plautus Truculent. Quos quum colamus, ſic facimus conſilio: Qui noſtra arari tempeſtive ſeperant, unde aute parta. Domus poſt partoribus.

Pãrturã, æ, f. p. eſt ipſe parieudi actus. [τόκος. Gall. Enfantement. Ital. Parto. Germ. Ein Beterung. Hiſpan. Parto. Polon. Rodzenie. Vng. Szűlés. Ang. Childing, birth of children.] Varr. lib. 2. de Re ruſtic. cap. 1: Demes, bovis, duas res de mulis, adratturam & partituram.

Pãrtŭs, ûs, m. t. Suſſimen apud veteres nationis. Plaut. Trucul. Horrifico miſero, portio quotiès ſit partionis. Col. lib. 10. cap. 2: Eumque finem eſſe, dixit, multijugæ hominum partionis. Idem lib. 3. cap. 16: Sed nono menſe aut decimo, neq; præter eos alio, partorum mulieris fieri exiſtimaſſe.

Pãrĭtūdo, dinis, f. t. Parieudi actus, antiquum. Plaut. in Aulul. Propinqua paritudo cui appeto.

Partĭturĭo, is, pen. corr. n. g. Deliderativum à pario, in pariendo laboro, laboro ut pariam. [τίκτειν ἐθέλω. Gall. Estre en travail d'enfant, s'efforcer de produire. Ital. Partorire. Ger. Gern wöllen gebären, es findet ſich bey ihr Kindesbeyten ein. Hiſp. Estar la muger de parto. Pol. Pragnie wpowodzeniu porodzenia ciąże. Vng. Szűlni akarok. Ang. To travaile, to be in labour.] Plin. lib. 20. cap. 21: Vtiq; conſtat parturientes foliis tubſtratis reliefas parere. Varr. lib. 3. de Re ruſt. cap. 9: In cubilibus quã parturient, jeus ſubſternendum: quum peperetur, tollere ſubſtramen. Cic. 2. Phil. Vtinam aliquando doloris pop. Romani partiat, quod jam diu parturit.

Parippi, Canes Athenienſium ſic dicti, quaſi qui equis curſu æquari contenderent.

Pariſumẽ, Partes quedam in corpore appellantur à Medicis circum fauces, quæ Latinè Tonſillæ dicuntur.

Pãrĭtĕr, adverbium. Ex æquo, æquabiliter. [ἰσοδίαιτον. Gall. Pareillement, ſemblablement. Ital. Parimente, vguelmente. Germ. Gleichfalls gleichförmig. Belg. Gelaten. Hiſpan. Igual y ſemejantemente. Pol. Rownie. Vng. Egyenlő képpen. Ang. Equallie, alike.] Nævius: Vt pariter dicparentur bona patrum. ¶ Aliquando cõvenienter. ὁμοίως. Titin. Nam illam ædepol modia extulisti pariter ut dignum fuit. ¶ Aliquando ſimiliter. ὁμοίως. Plaut. in Aulul. Is extrahunc reliquit, qui hic habitat. Eum pariter morarum ut pater atque avus ejus fuit. ¶ Fit & adverbium congregandi, ſignificans unã, ſimul. Cic. 1. Tuſcul. Pariter cum vita omnis amittitur.

Pãrĭtūrã. Paritudo. Vide PARTVS.

Parmã, parmæ, f. p. Breve ſcutum rotundum, quo milites utebantur: [ἀσπὶς σάκος, πέλτη, λαμπάς. Gall. Targue, rondelle, bouclier Ital. Targa, brochiero German. Ein runder Schild der zu Fuſſe gebraucht wird. Hiſp. El broquel. Pol. Rodele, puclierz Vng. Tatar pay, karikdey pay. Ang. A buckler which men of warre vſed.] dictũ quòd à medio in omnes partes ellerpat, ut inquit Varr. Virgil. lib. 11. Æneid. levis nudo, parmaque inglorius alba. Hoc ſcutum Græci, autore Plinio, vocant πέλτην, σάκος. Livius 8. ab Vrbe: Quem cuipoide parmæque innixum, attollentem ſe à gravi casu Manlius à jugulo, ita ut per cultus ferrum emineret, ferit atque ſtravit.

Parmātŭs, a, um. Parma tectus. [ὁπλισμένος, ἀσπιδοφόρος &c. Gall. Garny ou armé de rondelle. Ital. Armado di rondela. Ger. Mit

einer Rendell gerüſtet oder bewaffnet. Hiſp. Armado de broquel. Pol. Rodella albo pawęz. Vng. Pavés. Ang. A round shield or buckler. [Lib. 4. 20 Vrb. Dat Iugurtæ Volucris Imperator, ut parmatis novæ cohorti hostium, opus detur.

Parmula, ſi parmulæ, pen. cor. Dimin. unvum. [ἀσπιδίσκος, ἀσπίδιον. Gall. Petite rondelle. Ital. Piccola rondella. Germ. Ein kleiner runder & kleiner Schild der Krieger trecken. Hiſp. Pequeno broquel. Pol. Rodzaj. Vngar. Kis pajzocska. Ang. A little buckler or target.] Horat. 2. Carm. Ode 7. Tecum Philippos & celerem fugam Sensi: nec dextra non bene parmula.

Parmŭla, æ, f. Gladiator, qui parmula utebatur, cuique parmulas facit & vendit. [ὁπλομάχος. Gall. Vn rondelier. Ital. Maestro de rondelle. German. Der ſolche runde Schilt zu dem Gucke trandt oder macht. Hiſp. El que haze parmulas del broquel. Pol. Pawęzyk, rodzaiu broni, pawęz. Vngar. Pajzás. Ang. One that makes bucklers.] Quintil. lib. 2. cap. 11. Ad eo percontabit Theodotus, ac Apollodorus esse: Ego (inquit) parmularius sum. Vbi incipere. Parmularius dicitur parmarum: hoc est, scutorum faber. Porrò gladiatores parmularii etiam Thraces appellabantur, eò quod eius regionis homines præcipuè parmulis utebantur. Festus: Thraces (inquit) gladiatores, à similitudine parmularum Thraciarum vocati.

Parmularius. Vide PARMA.

Parnacides, Vestes appellabantur puellares. Varro de libert. educ. Vt puellæ habeant potius in vestitu chlamydas, ex commissura, & parnacidas quam togas. Nonius.

Părŏchus, æſt. p. Instruo, apparo, præparo. [παρασκευάζω, παρασκευάζομαι. Gall. Apparoiller. Ital. Apparecchiare, ornare, adornare. Germ. Rüſten, zurüſten. Belg. Bereyden. Hiſp. Aparar. Polon. Nagotuię, gotuię. Vng. Készitek. Ang. To prepare, to make ready.] Plaut. in Mil. Itaq; ego parvi hîc intùs machinas Terent. in And. Revertor poſtquam quæ opus fuêre ad nuptias Gnatæ paravi. Cæſar 5. bell. Gal. Nervius Adverticoré, bell. Romanis parare. Ita paratum eſt, inquit Plaut. in Pœnulo id eſt, ita deliberatũ eſt. Sequeſtra aliquamdiu id quod comparo, acquiro, κτάομαι, κτήσομαι. Terentius Eunucha. Cupio aliquot parare amicos ad hæc meo. Curiatius: Quid tibi cum his opus eſt, quæ te cluere cogunt? Primus omnium ſatisfacere parabo tibi, ut quò plura habeas, acrius quæ nunc non habes requiras. Hujus compoſita ſunt, Apparo, Comparo, Reparo, Separo, Diparo, quod eſt Separo, Acquiparo, Præparo: quæ habent penultimam correptam.

Părĭo, pariſyl. antè nomen expatiis, pro Ĭ. [βίβλους μεταγράφειν, ἐπιγράφειν. Gall. Apprester la matiere pour escrire. Ital. Apparecchiare, preparare. Germ. Bereiten. Hiſp. Aparejar. Pol. Gotuię. Vng. Készitek. Ang. To prepare.] Terentius Andr. Omnia ejus quæ jam tum intus ſibi amicum amicum bonum eſſe bona, probabam hunc Pamphilum, Amicum, amatorem, eorum quibus locum paratum. Vbi Donatus: Paratum dicit ad omnes affectus, quæcunq; de proximo eſſe poſſunt. Cicero de Leg. Fuit enim hic vir, ut dicitis, non ſolùm eruditiſſimus: ſed etiam civis & Reipublicæ amantiſſimus, tuendæq; civitatis paratiſſimus. Paratiſſimus ſcilicet ſuſtinere. Hirtius 8. bell. Gal. Jacet igitur aliquandiu infirmo. Cæſ. 3. bell. Civil. Paratus omnia perpeti. Aliquando accuſativa cum præpoſitione ad. Cic. ad Tarquinium. Ita ſi. Paratus ad omnem eventum. Aliquando dativo. Quintil. lib. 8. cap. 3. Idem certaminibus paratior.

Părātus, us, ſubſtantivum, m. g. Apparatus. [σκεύη, παρασκευή, ἐτοιμασία. Gall. Appareil. Ital. Apparecchio. Germ. Rüſtung, Bereitung. Hiſpan. Aparejo. Polon. Nagotowanie, przygotowanie. Vn. Készület. Ang. Apparel, preparation.] Quintil. lib. 10. cap. 1. Copioſus verborum ſit paratus: dicit, apparatus. Tacit. lib. 11. Provida antè functos paratu, qui modicus erat. Opus impar vestro parationi. Ovid. 3. de Ponto, Eleg. 4.

Părātum, in neutro genere. Terentius Eunuch. Parati nihil eſt.

Părātè, adverbium, Promptè, & expeditè. [ἑτοίμως. Gall. Appareillement. Ital. Prontamente, apparecchiatamente. Germ. Mit bereitung. Hiſp. Con aparejo. Pol. Gotowie. Vng. Készen. Ang. Readily.] Plautus in Epid. Veparatè eam præmeditatam meis dotalis, atque quæ Quinquatrium. Cicero de Claris Oratoribus. Tamen ad dicendum vehementer magis audaciter, quàm parate. Iect. 1. Offic. Dimicare parate debemus, & gerere, quæ recte cæpta commodè. Parate ſe ejaculari: hoc eſt, promptiſſimè. Plin. Epiſt. 2. libro.

Părĭto, tas, fregnè ac. Parat, as. Mere. Quid tu ais? quid ſi dudum, quòd nunciæ paritas, venerit.

Părābĭlis, le, com. 1. Quod in promptu eſt, & citò haberi poteſt. [ἑτοιμος, ἕτοιμος ἐστι ποιῆσαι. Gall. Qui ſe peut apprester, ou acquerir. Ital. Che si può apparecchiare, che si può agevolmente havere. Germ. Das man bereiten kan. Hiſp. Cosa que puede aparejar. Pol. Lekki do nabycia. Vngar. Könnyen készitheto. Ang. That is easily provided, or gotten.] Seneca: Ad summum eſt, & parabile, quod ſat eſt: qui ad naturam vivit, nunquam eſt pauper. Cicero de Fin. bonor. ipſa parata divitiæ, quibus contenta eſt. & paratæ, & terminatas habet. Horat. 1. Serm. Satyr. 2. Nam ego, nam quæ pauca in annos ſentirem, & ſentio, dicam. Curt. lib. 6. Tenaces quippe eſſe opum hujus, tabitoque parvo acquirabili victu ad implenda naturæ deſideria ſufficiente, peregrina, & evidarum genitum mirabimur?

Părŏchus, chi, pen. corripitur. [παροικία. Qui & Xenodochium dicitur. Gall. Qui ſe mange ordinairement à la prochaine maiſon. Germ. Der einen mit ſeiner narrung ordentlich ſpeiſet. Pol. Goſciniec. Ang. A publique inn, or house.] Ferunt enim Parœciæ, qui legatos publicè Romam mittebant, externis, alicujus dignitatis hominibus, fœnum & ligna præbebant, ut annotavit Acron in illud Horatii ex lib. 1. Serm. Satyr. 5. Tum parochi, quæ debent ligna, fœnumq; H. Latino vetere Copiam dicebant eſſe Porphyrione, quod omnium rerũ neceſſariarum copiam, regum, populorumq; legatis ſuppeditabant. Nam quamvis Horatius ſatis eruditè & ignoſci memoriæ poſſit, eorum tamen appellatione videtur eſſe complexus quæcunq; ſunt hoſpitiis neceſſaria. In hac ſignificatione hoc nomine utitur Cic. lib. 13. Epiſt. ad Atticum: Ariarathes (inquit) Ario barbaro (ſuo) Romam venienti copiosè, regumq; aliquo demittere à Cæſare. Nam quomodo nunc eſt, prædem ubi præſtet in ſuo non habet. Omninò cum Scitus noſter parochias publicis occupavit quod quidem facilè patiebar, tamen quòd mihi ſummo beneficio meo magna cũ fratribus illius pax eſſe dicebatur, invito eum perfidiæ ut apud me diverteret, Horat. lib. 2. Serm. Sat. 8. Pavonem videtur potuiſſe pro convivatore evertere pallor. Tum parochi facilè mihi de maturitate, ut arbitrer, Parœtes. & Sunt qui Parochos etiam accipi putent pro aulæ & imperatum, ſeu paratæ hoſpitio, ab origine referentes ad verbum παρέχω, & quòd in curru nuptiali una cum ſponſo & ſponſa vehebantur. Nam ut Pauſanias ſcribit in Græcia moris fuit in curru nuptiali tres comũ federent, ſponſa media, cujus à ſiniſtro latere ſtare debat ſponſus, alterũ quem vocabant παράνυμφον, vel qui amicitia vel ſanguine eſſet conjunctiſſimus, vel cui multo dignitatem plurimũ deferrent. Hinc Cælius: Sunt qui Parochias (ait Bucanus) appellatas inde credant, quibus magiſtratus facerdotes lecta alumnitrent. Ego verò, (inquit Bucanus) non parochias primùm, ſed Parœcias appellatas eſſe cenſeo, quaſi victimas.

Parodontides, ἀγκυλοδόντες, ſive Pandides, παγκυλοὶ, Tubercula juxta gingivas, quum caco in gingiva exeunt. Vide Celſum ab 6. cap. 13.

Părœcĭa, παροικία, cum æ diphthongo, Accolarum conventus loci, vicinia, διὰ τὸ παροικεῖν: hoc eſt, ab accolendo vel juxta habitando. [Pol. Sąſiedztwo, ſąſiadowanie. Ang. A parish.] Auguſt. lib. 24. de Civit. Presbyter fuit quidam nomine Reſtitutus in parœcia Calamenſis eccleſiæ. Parœcias vocant iſti accolas: quare ſi quod accolens parœciæ dictũ, ejusdem ſcilicet parœciæ cõſortes. Quòd ſi Latine loqui magis placet, Latinè ſcientibus Civitas dici poſſunt: ſic enim olim dicti, & παροικία, ipſi curiales, ex Budæo.

Păycermĭ, ci, [παροιμία. Ger. Sprichwort.] Definitore Donato, eſt accommodatum rebus temporibusq; proverbium. Diomedes ſic definit: Parœmia, παροιμία, eſt proverbii vulgaris uſurpatio, rebus, temporibusque accommodata. Vide Erſmum in principio Adagiorum.

Părœmĭcŏn, παροιμιῶδες, ad limitandos verborum in oratione quemadmodum Paronomaſia nominis dicitur ſimilitudo: ut ſi dicenti de Cæſare aliquo, non orare, ſed patrocinari, paronomaſia eſt. * Alii Paroemiæ interpretantur veterum proverbium, quum ab iiſdem literis diverſa verba tamen aut ejuſmodi ſimilia Virgilius Catullus tantum tetigisse videtur.

Părŏmŏlŏgĭa, παρομολογία, Dicit poſſe confeſſionem figura quã aliquantes concedamus adverſario: deinde ut eximius aliquid quod antea minus ſit quàm ſuperari, aut etiam omnia, eam poſſumus ſi finem. Exemplum eſſe potest dicit Cicero pro L. Flacco: Verumtamen hoc (inquit) de toto genere Græcorum tribuo dicam breviter, do meharum artium diſciplinam, non adimo hominibus lepõrem, ingeniorũ acumen, dicendi copiam denique eorum, quæ alia habuerunt, non repugno: poſtremo illorũ religionem, & fidem unquã Italorũ ſanctis, religioſiſque jurejurandis non fuiſſe video, quæ ſi vis, quæ aroganter, quod ponens ignoscas.

Părŏnŏcis, [παρωνὶς. Ger. Ein von Gambrinium erbauet Schiff.] Navigii genus à Paride primùm excogitatum, ut refert Ariſtophanis interpres. Vnde & Myoparones quidam appellatos putant, quod genus navigii putant eſſe excogitatum, sed non autem hanc formam eorum navium quæ in Myonte & Paro inſulis fieri ſolent. Vide Baylium de re navali.

Părŏnŏmăſĭa, παρονομασία, Latinè annominatio, quum aliquod nomen ab alio vocis quidem ſimili, verùm ſignificatione diverſiſſimo petimus. Terentius in Andr. Nam inceptio eſt amentium, haud ratione. Quando autem hoc non ex homicum, ſed verborum ſimilitudine contingit, Pa-

ronomeon

ideòque à quibusdam appellatur. Vide suprà.

Parónychia, ę, pen. corr. f. vel Paronychium, paronychii, n. g. Apostemus circa radices unguium, recuvia. [παρωνυχία. Gall. Apostume qui vient à la racine des ongles. Ital. Panareccio. Germ. Der Fingerwurm ſo ye zuuge vmb den Nagel freſſt das er mit jhm ausgeſogen wird. Hiſp. Panarizo ó uvero. Pol. Zanokieć. Vng. Körömmeg. Ang. A felow or an impostume about the roote of the nayle.] Plin. lib. 23. cap. 3: Gingivarum inflationibus paronychias, londidisque, ulceribus, & putrescentibus. ¶ Dicta paronychia à παρὰ ad, & ὄνυξ unguis, quasi ad unguem. ¶ Est item paronychia fructex quidam in petris nascens, populo similis, brevior tamen & tener, & foliis majoribus. Nomen habet ab ipsa, propereas quod paronychis medeat. Autor Dioscor. lib. 4.

Paróny mŏn, παρώνυμον. Nomen ab alio derivatum: Grammatici vocant Denominativum.

Pĕrŏpsis, is. Vas cleanum à tenuitate sic dictum. [περόψις. Gall. Plat ou escuelle. Ital. Piatto ò scudella. Ger. Ein tunde Platten oder Schüſſel. Hiſp. El plato grande para el manjar. Pol. Misa, jarzelec. Vng. Tal. Ang. A dish or platter.] Mart. lib. 11: Cui portat gaudens undula parop sidem labra Malecem. Suet. in Ca. cap. 22: Ordinario quidem cibi pensatoti brevitatem rationem offerenti, paropsidem leguminis pro tedulitate ac diligentia porrexisse. ¶ Pollux hæc ita tradit etiam pura quædam genus esse, vel mixtæ, vel opsonii vilis, quod tuo tempore vocabulo eo non discrepat.

Părŏtis, tidis, A postema ad aures. [παρωτὶς Gall. Apostume ou tumeur es oreilles les oreilles. Ital. Apostema dietro le orecchie. Germ. Ein Gſchwulſt oder gſchwär hinder den Ohren wachſet. Hiſp. Hinchaçon ò tumor detras de las orejas. Vng. Fülnél mögy. Ang. A swelling or apostume behind the eares.] Cels. lib. 6. cap. 16: Sub ipsis verò auribus oriri parotides solent, modò in secunda valetudine ubi inflammatione ortâ imò post ea febres, illuc impetu morbi conversa: ad auctiflua genus est. ¶ Dicuntur etiam parotides (inquit idem Cels.) arteriæ duæ dextra sinistraq; juxta guttur, quæ surſum procedentes ultra aures feruntur. ¶ Quo & ipſi aurium cincinni, apud Iol. Pollucem vocantur parotides. Idemque partes his subjectæ, quæ à faucibus ad malas pertinent. Græcè enim παρωτὶς id, non aurem dicit. Solent etiam juxta dentes in gingivis orti dolores, quos Græci παρωτίδων appellant. Plin. lib. 20. cap. 1: Parotidas & pumos sanat.

Părŏxysmŏs, m. l. παροξυσμὸς. Stimulatio, concitatio, exacerbatio, παροξύνειν enim est irritare. [Pol. Ogrzeszenie. Ang. A fyrste, or encrease of fyrce or other things.] Hoc etiam nomine Græci appellant Accessum febris: hoc est, exacerbationem, quæ statis temporibus fieri consuevit.

Părra. Genus avis inauspicatæ. Horat. 1. lib. Carm. Impios parræ recinentis omen Ducat, & prægnans canis, aut ab agro Rava decurrens lupa Lanuvino. Plin. lib. 18. & 29: Avem parrâ uricæ simile, ipsi die nō apparere donec occidat. ¶ Est etiam parva avicula, à suis pardalas vocata, quæ magna ex parte gregatim volat, coloris totà cinerei, minor turdo. Plin. l. 18. c. 29.

Părricīda, æ, pen. prod. com. p. [παρρικτὴς & παρρικτὰς. Gall. Parricide, meurtrier de son pere ou mere, ou autre parent. Ital. Parricida. Ger. Ein Vatter mörder oder ſein Vatter oder Mutter tödtet. Hiſp. El que mata padre ó madre. Pol. Morderca ojca albo matki. Vng. Atyafiu gilkoſó. Ang. That killeth his father or mother.] A patre deducitur, & commutato. Alii volunt parricidam per syncopam dici, quasi parenticidam à nomine parens. Proprie enim parricida dicitur parentum interfector, aut qui patriæ quæ parentis loco pie ſanctéq; est hominibus colenda) excidium aut vim attulerit. Cic. pro Rosc. Amer. Insui in culeum parricidas vivos, atq; in flumen deici voluerunt. Idē in Paradox. Parricida vita privare, si per se fecius est, Sagunctini qui parentes suos liberos eorum, quàm servos vivere maluerunt, parricidæ fuerunt. Idem in Cati. Certè verendum mihi non erat, ne quid hoc parricida civium interfecto invidiæ mihi in posterum redundaret. Horat. 3. Carm. Ode 29: Telegoni juga parricidæ. Posteà tamen lege Pompeia cautū est, ut is parricida teneatur, nō solum qui patre & matrē interfecerit, sed qui fratrē, sororē, patruelem, amitam, consobrinum, nepotem, naturam, aliosq; propinquos occiderit. ¶ Usurpatur interdum pro quovis, qui hominem cædē faciat, sive ille propinquus sive alienus sit. Unde extat lex Numæ Pompilii: Si quis liberum hominem mortis scitus dolo, parricida esto.

Părricīdium, cii, n. g. Parentis vel cognati cædes. [παρρικτὶς, παρρικτία. Gall. Parricide, meurtre de homme de pere ou mere, ou autre parent. Ital. Parricidio. Germ. Ein mörderung des Vatters oder Mutter. Hiſp. Matança de padre ó madre. Pol. Morderstwo ojca albo matki. Vng. Atyafiuságnak meg ölése. Ang. A killing of parents.] Quāvis etiam pro eo accipiatur qui in pūblicum aliquid nefas in parte perniciem sit machinatus. Cicer. lib. 3. Offic. Potest enim, qui immortales, cuiquam esse utile fœdissimum & deterrimum parricidium patriæ, quam vis, qui se eo obstrinxerit, ut oppressis civibus parens nominetur illidem 3. de Nat. deor. Si is autem in familiari pareret parricidio. Idē pro Cluēt. Ipse fratrem parricidio nullum scelus prætermissum videtur. Melius Patricidium.

Parrhisii, Vide PARISII.

Pars, rtis, à pari, Ut. Quòd partes simul junctæ, partes adeò æquales sint toti. [μέρος, τὸ μέρος. Gall. Part, portion, partie. Ital. Parte. Ger. Ein theil. Belg. Een deel. Hiſp. La parte de algun todo entero. Pol. Część. Vng. Rész, darab. Ang. A part or portion.] Alii malunt partem dictā ab adverbio parum, eò quòd pars sit quid parùm di quia totum recipiat. Dicuntur verò partes, in quas dividitur totum. Plaut. in Rud. Equidem neq; ego partem posco mihi illinc de tuo vidulo. ¶ Pars magna, idem quod bona pars: id est, multi: sic pars major id est, plures: & pars maxima, plurimi. Cic. 1. Offic. Quæque majori parti pulcherrima videntur, &c. Terent. in Prolog. Heaut. Ni partem maximā eximirem ex his vetibus, &c. Plaut. in Most. Magna pars morem hunc tibi induxit, &c. ¶ Pars multa dē quod periq. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Pars multa natat in lecta capellæ. ¶ Magna ex parte, pro plerunq. Plin. lib. 8 cap. 34: Itaq; magna ex parte complectendo necant. Aliàs significat ut tonat. Quintil. libr. 10. cap. 1: Ex magna parte Ciceronem, quantus est, fecit. ¶ Ex parte, & in parte aliquando pro partim usurpantur. Quintil. lib. 6. cap. 4: Pisces ex parte adulti, & varii. Idem lib. 5. cap. 9: Patronorum in parte expectio, in parte difficilior interrogatio est. ¶ Partes aliquas tenere, est partis regionem tueri habere. Cic. ad Att. lib. 3: Sinete autem non nobiles has partes exercendas propter Antonium. ¶ Ponitur interdum Pars pro factione, sed hoc ferè in plurali numero. Cicer. pro Quint: Fuit reperti illarum partium. Idem 13 Philip. Tenuerunt partes Cæsaris. ¶ Pro sua quisque parte est, pro viribus. ¶ Partes tribuere, ponitur aliquando pro partim. Taurus in Rud. Sed ibi parte maxima cavere eum, &c. Interdum genitivum. Plin. lib. 37. cap. 11: Melichrotos est gemmarum, parte flavus, parte melleus. ¶ Duabus partibus alicujus res amplior habet, idem est quod duplo plus. Cicero 5. Verr. Quid? si duabus partibus dolco te amplius frumenti abstulisse, quàm populo Romano misisse? Sic, Multis partibus plures, pro multo plures. Cæl. Cicero, libro 8. Epist. Fami. Turpe tibi est, Particō Curioni decem pantheras misisse, te non multis partibus plures. ¶ Pars aliquando pro mimia. Celsus: Pars quæ sanitatis est vomitum esse suppressum. Virgil. 7. Aeneid. Pars mihi pacis erat, dextram tetigisse tyranni. ¶ Ponitur quandoque pro partim. Suetonius: Milites pars victoriæ fiducia, pars ignominiæ dolore, ad omnem audaciam, audaciamque procedebant. Idem. ¶ Aliquando ponitur pro uxore. Plaut. in Menæch. Natum nunc loquitur de me, & de parte mea. ¶ Dicimus pariter, Partes alicujus agere, pro tempore alicujus munere & officio. Similiter, Partes alicujus sustinere. ¶ Priores partes alicui tribuere, est cum pluris facere, & magis laudare. Priores partes habere apud aliquem, est plus apud illum posse, & plus autoritatis apud eundem obtinere. ¶ Dicimus etiam, Facere partes, est totum in partes dividere. Cic. 2. de Orat. Quis Antonio permisit ut & partes faceret, &c. ¶ Audire aliquem partibus, est ejus delectationis, ut accusatori alicui copiam facere. ¶ Pars diversa, vel adversa, idem quod adversarius. Quint. lib. 4. cap. 2: Partis adversæ patronus. Idem Lib. 5. cap. 3: A partibus diversæ partis inducentium in aquicum. ¶ Partes primas agere, dicitur in Comœdiis, qui in primis personis in scenam. Asconius Pedianus: Primarum partium actores ingressos scenam progredi bantur: secundarum, quartorum, minusque Porphyrio in Horatium autor est, primarum partium actores omnia clarius, secundarum omnia submissius agere consuevisse. ¶ Quandoq; etiam in plurali numero Partes pro officio ponuntur conjunctim: ut: Meæ partes sunt, & mearum partium est hoc est, unicuiq; Tuum est. Cic. 6 Verr. Non sunt meæ partes id facere. Unde etiam, Alicujus partes defendere, est ejus diligentiam postulare. Cic. ad Att. lib. 7: Sin eum bellum, meæ partes non desiderabuntur. ¶ Hinc fit compositum ūxpers, ūxperis, & quod est, hinc parte.

Pars, Multis partibus plures, pro multo plures, vereres dicebāt. Cic. lib. 1. Epist. Fam. Perspiciebant, neque, nisi his partibus plures in Hortensio fore. Idem Orat. & lib. 3. de Fin. b. Multis partibus major: dixit, pro multo malorē. Idem M. Cælius in Epist. ad Cicer. Turpe tibi erat, Particulam Curioni decem pantheras missse, te non multis partibus plures etiam apud Cæsarem in commentariis illa novimus? Quoniam numero multis partibus esse inferior. Suetonius quo que non malus Latinitatis autor, in Iulio vita eodem loquendi modo utus est. Ex Paul. Manutii scholiis in Epist. Fam.

Pārticŭla, æ, diminut. Ep. Parva pars. [μερίς. Gall. Particle, petite partie. Ital. Particella. Ger. Ein klein theil. Hiſp. Particula. Pol. Cząstka, drobka. Vng. Darabocska, részecske. Ang. A little part or portion.] Cic. 3. Verr. Hinc illæ exactiones cinerariæ pecuniæ, quas nullo duce tamen aliquas ex particula investigamus, reduxerunt. Idem 2. de Nat. deor. Ipse autem homo ortus est ad imitandum contemplandum, & imitandū, nullo modo perfectus, sed i particula

particula quædam perfecit. Quint. lib. 4. cap. 5. Deinde quum fecerunt mihi particulas, in easdem iterum dant obscuritatem.

Particulatim, adverbium. Membratim, nominatim, per particulas. [μερικῶς. Gall. *Par parcelle, par particules.* Ital. *Per parte, parte a parte.* Ger. Theilweiß/ jeder insonderheit/ einen jeden insonderheit. Hisp. *De parte à parte.* Pol. Po części. Virg. Barzokeken, rzekekeu. Ang. *Particularly, by parts, part and parcel.*] Autor ad Herenn. lib. 1. Summatim, non particulatim narrabimus. Col. lib. 7. cap. 5. Nam particulatim fecibat quam universus convalescit. Luc. lib. 3. Gemina quæ singuli monstrandi partes habuimus.

Particeps, ipis participis, omn. gen. Qui partem capit [μέτοχος, κοινωνός. Gall. *Participant, qui a part.* Ital. *Partecipe.* Germ. Theilhafftig. Belg. Deelachtig. Hisp. *Partionero de parte.* Polon. współek. Virg. Bzkor. Ang. *A partaker or sharer, a companion.*] Terent. in Heaut. Nunquam illi ecclæ vos reddetis meas participes. Partis pendi facere aliquem, est eo communi uti & reipublicæ imponere. Plaut. in Epid. Gratiam habeo, fac participes nos. Terent. in Heaut. Cujus maxime te fieri participem cupis. ¶ Particeps consilii, Cæs. 3. bel. Civil. Quos fui consilii participes habebam. ¶ Particeps in periculis. Curtius libr. 6: Quo fuisset illi in periculis particeps.

Particĭpo, 1ās. p. Partem tribuo aut capio: sive participem facio, an participo ego. [μεταδίδωμι, μετέχω. Gall. *Participer, faire participant.* Ital. *Partecipare.* German Theilhafftig machen. Belg. Deelachtig maken. Hisp. *Hazer parte.* Pol. Czynić współnym, czynić. Virg. Bzkoźtek, bzkoźtekem. Ang. *To give part, to partake.*] Quum significat participem fieri, jungitur et ablativo tanquam Gel. lib. 15. cap. 2. Si forte ad participandas cuiquo voluptates aut voluntas meritæ, aut ejus in luctu. Cic. 2. Tusc. ex poeta: Qui alterum extinum parat, Cum is ne oporteat tibi partum, pelleris ut participet parem. ¶ Quum significat partis pro facere, jungitur interdum genitivo tum accusativo. Plaut. in Cistel. Paternum servum ut participat consilii? ell, facit participem, vel tuum consilium communem. Interdum ablativo cum accusativa. Plaut. in Mil. Nam nec potui quin eo sermone aliquem familiari participarem celerem amorem. Interdum accusativa & ablativo cum præpositione Cum. Liv. 3. ab Vrb. Suas laudes participare cum Cæsone, nomen ejus pugnæ, &c.

Particŭlum, pr. n. G. [Ger. Theilung auf den theyl zu reden.] Pars orationis apud Grammaticos, ea dicta, quod parùm capit momenti & veri. Plin. ab eadem participia, μετοχὴ nomine dicta Græcis, quòd ea nomini participia, similia tamen participiis sint. Nam quia a verbis derivantur, ante participium habent etiam casus aliquot, quos non omnes, quos habent participia, sed genera item & species, quæ non omnia. Varro autem nullum omninò habere casum scripsit, quæ vocem omninò flandis participiis futuri tempus. Differunt tamen significatione, quod Gerundiva, sive (ut Valla loquitur) gerundia, rei adhuc in fieri significant. Exempli hæc tempora tenentur occupatio juris dicendi. Quo in loco DICENDI gerundium est, nec tempus significat futurum, sed rei administrationem in jure dicendo. Illa vero tempus sine rei administratione: ut Tenet me cura dotis numerandæ, participium est futuri temporis significativum sine rei administratione. Præterea gerundia duplicem significationem habent, participia unam tantum. Sed ut hæc quod gerundia quæ sociata sunt suo substantivo, passivè accipiuntur: disjuncta verò modò activè, modò passivè: sed modò quòd sine præpositione, & hæc genere in ablativo, & quasi abhinc ut pronuntiantur. Quinti. Sed memoria excolendo, fiunt omnia alia, augeturque ea, dum excolitur. Virg. alitur vitium, crescit segnendo. Idem augeteque, nutriendo, & urite; videndo Fortuna nocet, cum tegitur vitium, quò curatur ager, quò videtur fortuna. Salustius etiam gerundium accusativi casûs passivè posuit. Paracelsus, sæpè repetitum, quo ait congregiscendi omnia substantia magis magisque in aperto fieri: id, in congregationem, junguntur & gerundia cum plura (ut narro) singularia vocet. Plin. Quum illarum videri gratia nec in forum committitur.

Partim, adverb. ex parte, pro parte. [μέρος, μέρη, μέρεσι. Gall. *En partie.* Ital. *In parte.* Ger. zum theil. Hisp. *En alguna parte.* Pol. Cząstką. Virg. Bzkoźtek. Ang. *Partly.*] Interdum tempori in oratione genitivum. Cicer. Cælio lib. 2. Epist. Veteres partim celebrant Lucium, partim etiam ineptiarum poetarum. ¶ Aliquando non genitivum. Cic. de Amic. Sed nihil est quod illi non profuturum in aliquo, partim sperandas dicendum ac cogitandum, ne quæ de fraudi fabulum, & de pro pudibus. Invenitur etiam quarto casu, ut Partim nihil, contra fabulum valere, partim etiam pro hoc esse, partim, &c. ¶ Aliquando Partim, teste Gell. lib. 10. cap. 13: Idem est quod partiri, Partim hominum dicit, pars hominum venit. Eve quidam homines ex duobus. Partim autem hoc tantum adverbium est: neque in casus inclinatur, & genitivum regit. Interdum etiam adverbio partim, atque ejus genitivo præponitur præpositio Cum, ut probat Gellius Catonis exemplo ibi (quem Cato) protinus tum in cubiculum surrepsit cum concubino, cum partim illorum jam ibi cubicularium erat. Cum partim eorum, dicit pro, cum quibusdam eorum, vel cum parte. ¶ Nonnunquam partim non geminatum, in priore orationis parte ponitur, in posteriore alius. Salustius in Jugurtha: Ea res imperatori multa pollicita Bocchi nuntios mittit, qui ipsius partim, alios ignaros. Eidem: Hujusmodi partim consilii, alii ex partium invidia pericula metuentes, &c.

Partĭor, partiris, & Partio, partis, partivi, partitum, futuro partiam, & partiar, & apud antiquos partibo, & partibar. Divido, cōmunico, partes facio. [μερίζω, διαιρῶ, κοινωνῶ, μεταδίδωμι. Gall. *Partir, diviser.* Ital. *Partire, dividere.* Germ. Theilen. Belg. Deelen. Hisp. *Partir en quatro.* Pol. Dzielić. Virg. Bzkoźtek, bzkoźtekem. Ang. *To part, to devide.*] Plaut. in Aul. Haud quam æquus fuit prædā, cum eis partiam. Tacit. lib. 18. Discrimen ac periculū ex æquo partiemur. Cic. pro Syll. Neque hoc patrimonium modo, sed communicabo laudis cauſa loquor. Idem in Orat. Genus universum in species certas, ut nulla neq; præmittatur, neq; reducatur, partiuntur ac dividit. ¶ Præter proprium accusativum, habet aliquando ablativum cum præpositione Cum: aliquando alium accusativum cum præpositione Inter: aliquando cū præpositione Inter. Virg. 12. Æneid. Accam ex æquabat uterque Acquirus, Iliacis aut Turnus quæ fossa Camillæ. Quorum partiti cum sorte hæc erit fortuna. Partiri honorem. Cæs. 3. bel. Civil. Cum Scipione honorem partitur. Virg. 1. Æneid. Socios partitur in omnes. Sallust. in Jugurtha: Provincias inter se partiverant. ¶ Ab his sunt cōpacta. Impertio, Dispertio. Impertitur, Dispertitus, Quadripertitus, participia.

Partītio, ōnis, verb. 1s. Divido, distributio. [διαίρεσις, μερισμός. Gall. *La partemens, division.* Ital. *Partizione, divisione.* Ger. Theilung. Hisp. *Partimiento, obra de partir.* Pol. Dzielenie. Virg. Bzkoźtek. Ang. *A parting, or dividing.*] Cic. 2. de Nat. deor. Hæc tu recte memini, partitio fuit. Idem 1. de Orat. Græcos partitionem quandam artium fecisse video. Idem pro Cecin. Quum præsertim pecunia ex partitione deberetur.

Partītor, pen. prod. m. Distributor. [μεριστής, μερισμός. Gall. *Partisseur.* Ital. *Che divide.* Ger. Theiler. Hisp. *Partidor.* Pol. Dzielca. Virg. Bzkoźtek. Ang. *He that deals, or distributes, a partaker.*] Cic. in Vatin. Qui se non custodem ad continendas, sed partitorem ad partiendas merces nullum putarit.

Partītur, Divide. [μερισμός, συμμερίζω. Gall. *Par partie, division.* Ital. *Per parte, distribuendo.* German. Zertheilen/ austheilen. Hispan. *En alguna parte, participando.* Polon. *Podzielone.* Virg. Bzkoźtek. Ang. *By parts.*] Cicer. pro Quint. Qui se mihi putet tam quàm, mihi [inter, mihi] partiri, desinat, dividere, facere dimidium, præsertim, &c.

Partĭsōnes. Dicuntur cohæredes, & qui partem patrimonii sortiuntur. [συμμερίζω. Pomponius Præconis pollicitor: Agemus eo Sergan, particulones producam tibi. Nonius.

Partĭtus, ūs, m. Cum quo aliquid cōmune habemus, & partimur. [μερισμός. Virg. Bzkoźtek. Pol. Spółek dzieł. społeczeństwo.] Vepartiarius colonus, qui certa fundi parte agrū colit. Cato cap. 144. Vineā curandā partiario, hunc cum fundo, arbustis, agrum frumentarium: partiario fœnū & pabulum, quod bubus satis fiet qui hic fient: cætera omnia pro indiviſa. Idem cap. 10. Calcem partiario coquendā qui dant, calcarius perficit & coquit. Et cap. 136. Ille dempto patriario dicit eum, quem paulò ante dixit colonum partiarium. ¶ Partiarius legatarius, cui pars bonorum legabatur, certo quo hæres hæredi alterius partibatur. Sibi partiaria pecora dicuntur, quæ ita pastoribus adjecta, ut fœtus communes utrisque portionibus succedant & pabulum dividatur. Inspectum 3. C. de præd.

Partimonia. Vide PARCO.

Partĭtōrium, n. Conjugium. Herba est, teste Ruellio, quam vulgus mercurialem appellat, vel potius, ut Amato Lusitano, & aliis visum est, *Cicuta fœmina* vulgo dicta, quam [Ital. *Semina.* Ger. Mutterkraut. Gall. *Cicuta fœmina.* Hisp. *Mercurial.* Pol. Matrzal. Virgar. Bkapar. Ang. *Female hemlock.*] Describit Dioscorides ejus vide apud Dioscor. lib. 3. cap. 146. Est item Partherium, teste Plinio, alius herbæ genus, quod & perdicium, & heleine, & mercurialis herba appellatur: nomine à Minerva deducto, quæ dum Perseo in somnis tradere obscuridisse, quum verna Helicon de fatigii tempi delapsus esset. Mercurium enim Arcadicum φαλλικὸν, μαγικὸν appellant. Vulgus *Partheniam* appellat, eo quòd circa partum præcipuè nascatur. ¶ Est & nomen quarumdam urbium, Laodiceæ unius, Thraciæ alterius. Stephanus.

Particēps.

Pārticeps, Participium, Particularim, Partim, Partior. Vide PARS.

Partirio, Partus, Vide PARIO.

Parvipendo, Parvificio, Vide PARVUS.

Pārulis, paralidis, masculin. Abcessus exiguus in gingivis, qui nisi difficultus fuerit, suppuratur, Vide Argentecam in lib. 6. cap. 87.

Pārum, adverb. Modicum. [מְעַט mehat, מְעַט מְעַט mehat mehat, מִמְּעַט mimmehat. Vulgar. Gall. Peu, Un peu. Ital. & Hisp. Poco. Germ. Ein wenig. Belg. Weinich. Pol. Trochu. Vng. Kevés. Ang. A little.] Plaut. in Trin. Mō dicas dabo, unde parā sit. ¶ Parum cāutus, qui circum, intelligitur sibi. Terent. in Adelph. Magis inopem se copies, cautiores parum. Vobis intelligo. ¶ Parūm prospicere, et parūm, aut nihil futura providere. Plaut. in Curcul. Perii, prospicin parum. Terent. in Andr. Parūm succesſit quod ago, ut facio fedius. Plin. in Paneg. Parūm est in curiam venire, nisi & convocet, & interdiu Senatui. Hinc Paulūlum, Pauxillum, & Pauxillulum, quod vide, diminutiva.

Pārumper, Parvo tempore, quasi per parum hoc est, valde parūm. [מְעַט מְעַט mehat, מְעַט מְעַט mehat mehat, מִמְּעַט מְעַט mimmehat mehat. Gall. Un peu de temps, Pour peu de temps. Ital. Un poco, picciol tempo. Ger. Ein wenig, ein wenig. Hispan. Un poco tiempo. Pol. Trochę kędy. Vng. Egy kevés. Ang. A little.] Cic. de Amicitia: Tu velim animum à me parumper avertas. Terent. in And. Tu Mysis, dum exeo, parumper adpetite mihi. ¶ Interdum significat paulatim. Virgil. 6. Aeneid. -pulsusque patumper Corde dolor, tulit gaudet ogenomine terra. Nonius tamen interpretatur ibi parumper, citò, & velociter.

Paulātim, adverb. Sensim, leniter. [מְעַט מְעַט mehat mehat, מִמְּעַט מְעַט mimmehat mehat. Gall. Peu à peu. Ital. A poco à poco. Germ. Nach vnnd nach, allgemach. Hisp. Poco à poco. Pol. Pomału. Vng. Lassán lassan, szépen. Ang. By bits and bits, by little and little.] Terent. in Heaut. Paulatim elapsus Rachetis, atq; huic transfulit amorem. Virgil. 6. Aen. Paulatim adnabam terræ. Cælius Cic. Cujus amicitiam ne paulatim in hanc perēnem causam impoſuit. Virg. 3. Georg. Carpit enim vites paulatim, utrique videndo Fœmina.

Paulīsper, temporis adverb. Parumper, modico temporis spatio. [מְעַט מְעַט mehat mehat, לְמִעַט לְמִעַט lemehat lemehat. Gall. Un peu de temps. Ital. Per poco di spatio, un poco. Germ. Ein weinig zeits. Hisp. Un poco rato, un poco. Pol. Trochę, na małą chwilę. Vng. Egy kevés ideig. Ang. A little while, a little season.] Cic. 1. de Legib. Paulisper facessant, rogamus. Plaut. Amph. -paulisper mane, Dum edormiscat unum somnum. Terent. Adelph. Congrum illum maximum in aqua finito ludere Paulisper. Virgil. 5. Aeneid. Ipse ego paulisper pro te tua munera inceptos Oviid. 2. Trist. Atque utinam revocet animum paulisper ab ira. Cicer. 1. de Divin. Puellam defatigatam petiſſe à matertera ut sibi concederet paulisper ut in ejus sella requiesceret.

Paulŭlum, diminut. à Parūm, Cujus sunt quatuor gradus diminutionis, scilicet: Paulum, Paululum, Pauxillum, & Pauxillulum. [מְעַט mehat, מְעַט מְעַט mehat mehat, מִמְּעַט mimmehat. Gall. Peu. Ital. & Hisp. Poco. Germ. Ein wenig. Polon. Trochę. Vng. Kevés. Ang. A little.] Terent. in Phorm. -erat ei de arunculæ Lampridem apud me reliquum pauxillulum numorum. Idem in Andr. Pro peccato magno paululum supplicii satis est patri. Idem Eunuch. Tace obsecro, quæso à paulum interſi. Cæsar 3. bell. Civil. Naves solvit, paululumque à portu progressas, litteras à Cæsare accepit. Cicer. 1. Acad. Paulumque quum ab ejus villa abesſe mus, ipsum ad nos venientem vidimus. Pōſt paulum, pro paulò pōſt dixit Quinct. lib. 9. cap. 4: Sed de propositorum diversitate (quæ) pōſt paulum.

Paulō, adverbiū. Paulùm: sed paulùm positivis, paulò comparativis frequentiùs jungitur ut, Paulò amplius, Paulò magis, & prepositionibus Ante & Post: ut Paulò antè, Paulò pòſt. Vide Vellam lib. 1. [Pol. Ociupełniony. Vng. Egy kevéssé. Ang. A little.] ¶ Paulò magis, valet interdum nimium. Cicer. in Rosc. Ne verbis delectari videatur paulò magis prisco. Et Paulò minus, aliquando pro propemodum, sive ferè, σχεδόν. Sueton. in Tib. Cal. Quæ quoque reditura unquam, & eò mortem etiā obtinuit: quod paulò minus utriquæque evenit. ¶ Paulò mox, ponitur pro statim, cum parvo intervallo. Plin. Et paulò mox cælestium vulneri imponatur.

Paullŭlus, diminut. à Paulum. [מְעַט מְעַט מְעַט mehat mehat mehat, מִמְּעַט מְעַט מְעַט mimmehat mehat mehat. Gall. Fort peu. Ital. Pochino. Germ. Ein wenigen. Hispan. Poquito. Pol. Troszeczkę. Vng. Kissé kevéssé, igen kevés. Ang. A very little.] Terent. in Adelph. Agelli hic sub urbe est paululum quod locitas foras fungitur cras ante. Cic. 4. Acad. Et paululum antè dicendum est, quæ nos mihi videntur considerasse physici. ¶ Usurpatur aliquando pro paulisper. Terent. in Eunuch. Paululum opperiri ā vis, jam frater ipse hic aderit virginis.

Paullŭs, la, lum, adiectiv. [מְעַט mehat, מְעַט מְעַט mehat mehat, מִמְּעַט מְעַט מְעַט mimmehat mehat mehat. Gall. Fort peu. Ital. Pochino. Germ. Gar klein. Hispan. Poquito. Pol. Malutkim. Vng. Egy kevéssé. Ang. Very little.] Liv. 2. ab Vrbe: Pro paulula via magnum certamen Romanis esse juvendam. Idem lib. 35: Nihil primo aspectu contemptius, equi hominesque paululi, & graciles, dicionis & imperii equos.

Parvŭlus, a, um, Exiguus, non magnus. [קָטָן katan. Gall. Petit. Ital. Piccolo. Ger. Klein. Hisp. Pequeño. Pol. Mały. Vng. Kisded. Ang. Little or small.] Pandolfus cap. 27: Ab illidem qui alterna lamine orbi natet circumdat, cochlea vocabuntur: ni parvis urtisq; accelæ. Ide lib. 12. cap. 13: Parvioduris annumeri id est, pauci & imbecilli odoris. Horat. in Ser. Sat. 6: Neq; illa est Ars magna, aut parvo leth. fuga. Cicer. de Orat. Sic etiam in parvis, aut mediocribus rebus doctores assequi possunt, &c. ¶ Parvum, pro tenuitate prædi. Plin. in Paneg. Nihil ante tam vulgare, tam parvum in Senatu agebatur, ut nō laudibus privatis immoraretur. Cic. 2. Offic. Parva sint foris arma, nisi est cōsilium domi. ¶ In parvo, pro re fœdā. Plin. lib. 8. cap. 13: Mittaet rostrum, ut in parvo sic hauda absimile luctu.

Parvĭduco, cis. Parvitatio. Cic. pro Arch. Periculum mortis parvi esse ducenda. Id de Finibus: Sed quia parvi id dicere.

Pārus, a, um. Parūs protulit Lucr. lib. 3. pro minimus: igitur parvissima quanto & levissima sunt, tanto mobilitate fruuntur.

Parĭo, is, ui, ĕre. [קָנָה kanah, מִקְנֶה miknéh, מִקְנָה miknah. Gall. Acquerir, Posseder. Ital. Possedere. Ger. Die Heerde, Besitzung. Hispan. Aquello por que se gana mantenimiento. Pol. Majętność. Vng. Szerzés. Ang. Goods, substance.] Cicer. de Univers. Haud scio an eadem vocabula quibus ipsi essent colligati, sed colibus quæ eorum non possent propter parvitatem, &c.

Parvŭlus, diminut. [קָטָן katan, נַעַר naar. Gall. Petit garçon. Ital. Fanciullo piccolo. Ger. Kindlein. Hisp. Niño pequeño. Pol. Malutki. Vng. Kisgyermek. Ang. Young child.] Terent. in Eunuch. Mater parvulam puellam dono quidam mercatur dein. Parvulates, est collis momenti. Terent. in Adelph. Tam ob parvulam rem pene ex patria, &c. ¶ Parvula pecunia, & immania opponuntur. Cic. pro Rosc. Comœdo: Est la fat pecunia immanis, hæc parvula. ¶ Parvulus pro pueruli. Quint. lib. 5. cap. 7: Excepta parvulorum judicia.

Parvŭlum, adverb. Plin. Epist. 1. 7: Nam parvulùm differt paria adversis, an superes: id est, minimum. Hinc etiam parvulus, & pauxillus.

Minŏr, oris, & hoc minus, comparativum à parvus. [מִקְטָן Gal. Moindre. Ital. Minore. Ger. Kleiner, minder. Hisp. Menor. Pol. Mniejszy. Vng. Kissebb. Ang. Less.] Ovid. 2. de Arte: Nomine est arma, quam quæ sese, para tuta. ¶ Interdum idem est ac nimium, præsertim cum additur ablativus casu, amare. Cic. de Amic. Tu verò perge Lælii pro hoc enim, cui minor est natu, jure meo respondeo. Idem 4. Ver. Nequis minor virginitate tua natu. Idem 4. Acad. Tu hominem amicissimum, ea ipsa re minorem meum. ¶ Interdum absolutè ac nulla adjecta nomine. Terent. in Eun. Sed video herilem filium: minor Sed ne vereare.

Minŭmus, a, um. Superl. à Parvus. [מְקֻטָּן hakkatan. Vulgar. Gall. Le moindre du tout, le plus petit. Ital. Piccolissimo, minimo. Ger. Der allerkleinest. Hisp. Pequeñissimo. Pol. Najmniejszy. Vng. Legkissebb. Ang. Least.] Cic. 3. Offic. Ex malis eligere minima oportet. Plaut. Aul. Accedit animus ad rem tentandum. Quamminus sumptu filiam ut nuptum darem. ¶ Minimus natu. Liv. 2. ab Vrb. Minimus quisque earum parium.

Minīme, pen. cor. adverb. negandi, Nullo modo. [לֹא lo, לֹא לְ lo le, לֹא כֵן lo chen. Gall. Nullement. Ital. Per niente. Ger. Gar nicht, keines weges. Hisp. En ninguna manera. Pol. Żadnie, nigdy. Vng. Semmiképpen nem. Ang. Nay, no.] Cicer. de Amic. Turpis enim excusatio est, & minimè admittenda, cum in certis peccatis, tum si quis contra Rempublicam se anteferri patriæ putarit. ¶ Minimè gentium, Vehementius negantis est, ut per quis velit significare quippiam omnium gentium judicio minimè esse faciendum. [Ἥκιστα πάντων. Gall. Nullement. Ital. Per niente in niuna maniera, & in niun modo. Germ. Gar und gar nicht, kein weiß noch weg. Hisp. No á ninguna de todas. Ad eandem vim refertur Gentium redundare, usque dicitur. Vng. gentium pro ubi. Nusquam gentium, pro nusquam.

Minŭtim, Supin. ab à Parŭ, adverb. quinctatis. [Κατὰ μικρὸν. Gall. A tout le moins, pour le moins. Ital. Pochissimo, per lo meno. Ger. Gantz wenig. Hisp. Almenos. Pol. Barzo mało. Vng. Egy egy kevéssé. Ang. At the least.] Minimè verò ut genus est, quòd ubique quaquā, &c. ut Minimè doctus, cujus est minima eruditio: Minimè doctus, & prorsus est incoctus. Plin. Comm. est Minimè, quam nō. Cic. lib. 1. Offic. Minimè, & artes hæ probandæ quarum usus sine sunt voluptatis. ¶ Minimùm ad modum, ut minimum, ἐλάχιστα. Varr. Harum singula genera minimum in binas species dividi possunt. Quæ ratio eadem est adversus, Minimè. Col. lib. 11: Lata bubilia esse oportebit pedes decem, vel minimè novem, cujus mensura & ad procumbendum pecori, & jugario ad circumeundum, laxa ministeria præbet. ¶ Jungitur aūt Minimùm ea genitiva, ut cætera adverbia quantitatis. Cic. de Amic. Quòd si ita esset, ut quisq; valetudine minimum, ita ferè virtute, ita ad amicitiam esset aptissimus.

Minŭo, ĕre, dicunt veteres, ut Maximo opere Lucilius apud

Priscian. Non minùs per mutilos quàm per integros valebant esse.

Mĭnŭs, ŏris, Comparat. à Parvus, neutri generis, licet Minor masculini & feminini. Græcis deest. Gall. *Moindre, moins.* Ital. *Menore, meno.* Ger. Kleiner. Hisp. *Menor, menos.* Pol. *Mniey.* Vng. *Kisebb.* Angl. *Lesse.*] Aliquando vim comparandi habet à Parum, nõ à Parvus decuriarum minus peritia dicta adversari hastor. Idem positivo adjunctam, contrariæ formationis comparationem habentem, Minus ilustrasti eh, proinferior, Minus prudens hostili fuhior. Terent. Eunuch. Hos nemo tam minus sapiens fuit qui, aptior. ¶ Frequenter accipitur pro non, præterim cum adjunctum cum hac particula sit, & tamen quæsit, Sin minus, idem est quod si vero non. Quo minus hæc est huc non. ¶ Minus quandoque nihil sunt. Plaut. in Trinum. Minus quindecim dies sunt, quod pro his ædibus mihi nas quadraginta Attopilia Callide. Liv. Minus alno multa hominum tulugerunt.

Minŭscŭlus, la, lum, diminutivum à Minus. [*Petit, petite* Gall. *Un poco piccolo, poco grande.* Ital. *Menuzzolo.* Ger. *Wat klein.* Hisp. *Cosa vn poco menor.* Pol. *Mnieyszy.* Vng. *Legkissebbike.* Ang. *Lesse or little.*] Varr. Ex hoc vetano ut famamur deorum, excluda auria minusculum avarium. Ac eadem modum. Manus ea epistola, Minuscula ea illa. Plaut. Amphit. minuscula lagona ne pueri inter pocula, hæc tegula Tuum diminutum caput. Cic. ad Quint. Frat. Reliqui epistolæ maximæ, unde nunc de minusculis. Idem ad Atticum: Scitis enim esse inimicos me ad eum quod hæc venditurum, minuscula tamen vilia minuere. Quinct. tradiderunt.

Pălĕŏlus, pri, com. in quib. Nonus, Sacculus est, erat una fidos Plaut. in Rud. Prisca centũ denaria Philippea in palæolo latebant. Ita autem emendandus est ex Nonio Plautinus locus.

Pascha, huius Pascha, vel Pascha, atis, n. τ [פסח *Pesah, id est, transitus, Ger. Ein überfarung.*] Ausonius: Nos etenim omnis sanctũ post Pascha dicebas. Quod planè nomẽ Hebræum esse ac trãsitũ significare docet Hieronymus, sic inquiens: Pascha quod Hebraicè dicitur Phase, non à passione (ut plerique arbitrantur) sed à transitu nominatur eo quòd exterminatore ibidem sanguinem in postibus hostiarum, percutiente, nec percutiente eos. Quidam ex recentioribus genitivum Paschatis efferunt, manifesto errore, quũ tota Græca verba in ma terminata, à prima personæ τῦ παρῳχημένου ἀορίστου σπανίως derivata, in atis mutãt genitivũ.

Pascŏ, is, pavi, pastum, Vetor, cum eo. [רעה *Rahah, id est, pascere.* Gall. *Paistre, repaistre.* Ital. *Pascere, mangiare.* Germ. Gib weiden. Belg. Weiden. Hisp. *Apacentar el ganado, comer.* Pol. *Karmic, paść, jeść.* Vng. *Legeltetek.* Ang. *To feed, to nourish, to keep, to pasture.*] Cic. Epist. ad Att. 6. used here as quid cogitas in sicilianis? Planetibus & splendidissimis canitiis, num oblectas nos soles pascere. Virg. 3. Aeglog. pascentes servo de more bidentes. Ovid. 4. Metam. Mille greges illi, totidemq; armenta per herbas Pascebant. ¶ Quandoq; construitur cũ accusativo. Ovid. 2 Fast. Pavit ovis pratum, vitibenas improba carpsit. In hac significatione etiam fatetur Pator deponens, de quo in sequenti dictione dicemus. ¶ Aliquãdo Paco verbum est à divinis, idem ipsi sonans quod cibum præbere, *epulas ponere* & quasi cibo dignare & de dicimus. Herba patit equum, & paco equum herba. Virg. 3 Georg. Velocis Spartæ catulos, acremque molossum Pascere rite proget. Plaut. in Mercat. Num ad pascendum equidem, mi senex, non dicici bajulare, Nec pecora rem pascere, neque porcos nutricare. Cic. 1. de Divinat. Qui quũ propter paupertatem suos pueri pascerent ¶ Per translationem pro Delectare. Virg. 1. Aen. ...ate; animũ picturã pascit inani. Sic Pascere oculos, est vitã alicujus rei gratia eos oblectare. Terent. in Phorm. Restabat aliud ubi meos oculos pascere ¶ Interdum pro Fovere, alere. Virg. 3. Georg. Et quale infelix amittit Mantua cygnum Pascentem niveos herbosa flumine cygnos. Juvenal. Satyr. 1. quot paciti cervos, tot polidet agri jugera. ¶ Hujus compositæ sunt, Compasco, Depasco, Dispesco, Expasco, Perpasco. Vide his locis.

Pascŏ, is, dipondens, Comedo, edo, vescor. [בער *Baar* רעה *Rahah* אכל *Achal, id est, pascere.* Gall. *Estre repu, se repaistre, manger.* Ital. *Mangiare* Ger. Weiden Belg. Eten. Hisp. *Comer, pacer, apacentar.* Pol. *Karmic się, paśćie.* Vng. *Legelek, enni.* Ang. *To feede, to pasture, to eate.*] Virgil. 3. Georg. Pascuntur vero silvas, & summa petentes, Horrentesque rubos, & amantes ardua dumos. Idem ibidem: Pascitur in magna sylva formosa juvenca. ¶ Hinc composita, Depascor. [רעה *Rahah* בער *Baar* אכל *Achal, id est, pasci, comedi.* Pol. *Karmic się, paśćie.* Vng. *Legeltetem.*] Virg. 1. Georg. Luxuriem segetum tenera depascit in herba. Impascor, Inde pasco. *Impascor.* Col. lib. 2. Neque illum vidimus in palea pratum, quoniam rubus suffocaret, & cespites excitet.

Pascŭus, a, um, com. Frequentativum à Pasco. [*Pasturage.* Gall. *Pasturable, pasturée.* Ital. *Pascolare.* German. Stets zu essen haben. Hisp. *Apacentar, el ganado.* Pol. *Stawne, pasć stawne.* Vngar. *Legeltetendo valo, olyan hely.* Ang. *To feede often, or gre to feede.*] Varr. 3. de Re rust. cap. 16. Nunc ferat dico, quæ in sylvestribus locis pascuant cicures, quæ cultis.

Pāsĭus, a, um, participium, à Pator. Sacratus. [נדר *Nadar* שבע *Schabah, id est, votum facere.* Gall. *Voué.* Ital. *Votato.* German. Gewelbt. Hispan. *Ahotado.* Polon. *Ubłagomiony, napełniony.* Vng. *Legyl, kit.* Ang. *Vowed, performed.*] Cicer. pro Cluent. Vi enim hellua tanto dominante, placuit mihi locum, ubi pasta aliquando fuit, reservatus. Virg. 5. Aeglog. Nondũ pastos illis egere diebus Frigida Daphnin boves ad flumina.

Pastĭlis, is, m. & f. Cibus pabuli [מרעית *marhith* מרעה *marhah, id est, pascua.* Gall. *Pasturage, ce qui se paist, fourage.* Ital. *Pastura.* German. Ein weid oder atzung. Hisp. *Apacentamiento.* Pol. *Pastwa, karmisko.* Vng. *Legelo.* Ang. *Feeding, meat, pasturage.*] Gell. lib. 2. cap. 20. Alatum ovis, cujus in pastum profecta est. Virg. 4. Georg. rudus rastis Vesperubi e pastu tandem decedere campis Admonuit, tum tecta petunt, tum corpora curant. Idem ibidem: Vesperugo e pastu vitulos ad tecta reducit. Cicer. 1. Offic. Principio generi animantium omni est à natura tributum, ut ita, victum, corpusque tueantur, & ea quæ ei noxia videantur, quæque sint ad victum necessaria requirat, & partem pastum, ut latendi, ut alia ejusdem generis.

Pastĭo, onis, f. verbale est a Pasco, Pascendi actus. [מרעית *marhith* מרעה *marhah, id est, pascua.* Gall. *Pasture, pasturage.* Ital. *Pastura.* German. Weidung oder atzung. Hispan. *Apacentamiento.* Polon. *Pastwa, karmienie.* Vng. *Legelo.* Ang. *Feeding, pasturing.*] Varr. 2. de Re rust. cap. 10. Quapropter in falsibus, greges agere oportet, in pastu autem totum esse. Aristoteles enim propter pecudum alimoniam. Cicer. pro lege Manil. Ager verò tam opimus est & fertilis, ut & uberitate agrorum, & varietate fructuum & magnitudine pastionis, & omni ratione extimationis quæ exponantur, facilè omnes agros antecellat. Vallal. lib. 4. Pastio videtur significare cibum, sed non ita potest ad alimoniam pecudum pertinet, quæ pasci dicimus eo tantum tempore, quo ea significat ipsam actionem pascendi non frequentius ea libro. Calum. lib. 1. in Præfat. Porculatoris verò & fabuli diversa professio, diversæ pastiones.

Pastĭus, a, um. Quod Pastu aptum est [*Propre à paistre* Gall. *Quæ sert de pasturage.* Ital. *Atto alla pastura, pasturabile.* German. Zur weid figlich. Hispan. *Campo o cosa que se pasta.* Polon. *Dobre do pasienia.* Vng. *Legelo.* Angl. *That serveth to feede, or to pasture.*] unde Pastus Sylvam pasciam appellat quæ est pastivis pecudibus destinata. Plaut. in Truc. Non arvas in quarum solo est fertilis pastivus ager. Lucr. lib. 5. Sive quod indu chtem cum tempora cogebant Pandere agros pingues, & pastua ferre creatis. Hoc est, colere tum ut apta essent pastibus armenta.

Pastĭum, pastui, à quo plurale Pastua, arum, n. f. In quibus pecudes pascuntur, sive ager pastivus sit, sive pratum, sive montes colles. [מרעית *marhith* מרעה *marhah, id est, pascua, prata.* Gall. *Pasturage, ce qui se paist, fourage.* Ital. *Pastura.* German. Ein weid oder atzung. Item Der weidenplatz. Nyderl. Belg. Een Weide. Hisp. *Cosa que se pasta, o pastizco.* Pol. *Pastwa.* Vng. *Legelo mezek.* Ang. *A pasture or place where beastes feede.*] Colum. lib. 8. In eo rure quod pastui certi continent pecudi, corpus, & cuilibet pabulo contentus. Idem lib. 8. cap. 1. Tantum ne mirentur in pastu. Idem cap. 3. Nec tamen illa tam abundant pabula, aut etiam pastua, quorum gratia convexi esse oti continuo. Herbosa pastua. Ovid. 2 Metam. Lyæa pastua, Horat. 4 Car. Ode 4. e Pastua finquit. Plin. li. 18. ca. 3.) in Censoris tabulis dicebatur omnia ex usu populus rectius haberi, quã dicta hoc solũ vectigal servari.

Pastŭles, Oves & pecudes dicuntur, quæ pastui in pastua mittuntur, pasco, tive à pastua, quasi pastuales. [*Moutons* Gall. *Qui se paissent en pasturage* Ital. *Che pascolano per gli campi.* Ger. Das hin vnd her weidet weidet. Hisp. *Cosa de pasto.* Polon. *Pastwiski, pastwiske.* Vng. *Legelő juh.* Ang. *Sheep and beastes or other beastes that feedeth in pasture and fielde.*] Lucil. Pastuli pecore, ac numero ovium hircis, etc. Nonius.

Pastŏrālis, e, a. Cui pascendi pecus cura mandata est: vox tamen proprie ita apud Varr. Catonem, Colum. [רעה *rohah, id est, pascere.* Gall. *Pastoral, berger.* Ital. *Pastore.* German. Zu hirten oder Bodes zu thun oder die da hirten treiben. Hispan. *Pastor.* Pol. *Pasterski.* Vng. *Pasztor beli.* Ang. *A shepheard, a keeper of cattaile.*] Cicer. pro Flac. O pastorales ædium quos cupidos literarum. Virg. 3. Georg. desertáq; regna Pastorum, & longe saltus, latoq; vacantes Jovem. Art. 11. Pastoris duri est hic tibi, Cle habula.

Pastŏrĭtĭus, & hoc pastoritie, orum. t. Quod est pastoris, vel quod ad pastorem pertinet [*Pastoralis, pastoricius.* Gall. *De pasteur.* Ital. *Pastorale* German. Des hirten. Hispan. *Cosa perteneciente a pastor.* Polon. *Pasterski, do pasterza.* Vngar. *Pasztori.* Ang. *Pertayning to a sheep heard or shepe of cattaile.*] ut Pastoritia is cura, Pastorale officium Varro: Tertio quidam ex ea pastoritia ad agriculturam delecterunt. Cicero 1. de Divinat. At ille Romuli auguratus pastoralis, non urbanus fuit nec fictus ad opiniones imperitorum. Virg. 7. Aen. Et pastoralem præsta cui de myrtum. Colum. lib. 6. cap. 23. Ad quem fumum pabulo libenter recurrunt, eum pastoritio signo quali receptui canitur. Ovid. 2. Fast. Romulus, & fortes pastoritiique juventus Solibus, & campo corpora cocta dabant.

Pastŏrĭus,

Pāstōrĭtĭus, a, um, Pastoralis. [ποιμενικός, βουκολικός. Gall. de pasteur, de pastre. Ital. da pastore, pastorale. Germ. Hirtisch, einem pastore, de pastore. Hisp. Cosa perteneciente à pastor, pastoril. Pol. Pasterskie. Vng. Pasztori. Ang. of a shepherd or of keeper of cattell.] Varro Vng. Pastum. Ang. of a shepherd or of keeper of cattell. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 2: Qua homines pastum ac victum apparent, neq; serere etiam arare terram. Cic. ad Attic. lib. 6: Ut ego nunc Pastoritius sum, & gladiatoribus mirandas exemplorum sine ulla pactione dabo. Idem pro Cælio: Fera quædam pastoritia fabula auferebamus. Idem pro Cælio: Fera quædam pastoritia fabula auferebamus. Idem pro Cælio: Fera quædam sodalitas, & planè pastoritia atq; agrestis germanorum Lupercorum.

Pāstōrĭus, a, um, Quod ad pastorem pertinet. [ποιμενικός. Gall. appartenant à pastre. Ital. Che appartiene à pastore. Ger. Einem hirten zugehörig. Hisp. Cosa perteneciente à pastor. Pol. Pasterskie. Vng. Pásztori dolgokra való. Ang. belonging to a shepherd or keeper of cattell.] Varro lib. 2. de Re rust. Ars ea quæ malueri dixi pertinet de pastoria re. Ovid. in Metam. Illoc erat tempus, quo iam pastoria pellis Lenis, onusq; fuit parcus ylvestris olivæ. Sibilla pastoria. Idem in Metam.

Pallārīna, Leucoion vel alba viola, apud Dioscor. lib. 3. cap. 129.

Pallĕr, ĕris, dubii gen. Avis est vulgo nota, quam nonnulli à pariendo dictam putant, quòd morbum ad eum ægrotans, [φοινικόπτερος. Gall. Passereau rouge. Ital. Passero. Ger. Ein sperling oder spatz. Hisp. Pigarmo. Pol. Wrobl. Vng. Veres. Ang. A sparrow.] Plin. lib. 10. cap. 36. Contra pallerum nominum vitæ, cui salacitas pro maxime negetur, nemo diutius durauit, argumento, quia nulla veris initio apparetur nigredo in rostro, quæ ab estatione per hiemem longissimum spatium. Cic. de Divinat. Cui has et pallerum numerobeli Trojani non os de Divinat. Cui has et pallerum numerobeli Trojani non os Inauguratus est. Horat. in Serm. Satyr. 8. quum pallentis agi, Inauguratus est. Horat. in Serm. Satyr. 8. quum pallentis agi, Inauguratus mihi porrexerat illa thombi. ¶ Est pallor nomen pisces marini, ex genere pelamidum, ut ait Plin. lib. 32. cap. 11. Cyclas. ¶ Est præterea pallor loci nomen non procul à Teracina. Mart. lib. 6 Non modò Sinuessa, fervidi fluctibus Pallentis. Mart. lib. 6 Non modò Sinuessa, fervidi fluctibus Pallentis. Ovid. lib. 1. de Ponto: Nec modò Sinuessa, fervidi fluctibus Pallentis. Ovid. lib. 1. de Ponto: Nec modò Sinuessa, [φοίνικος πτερόν]. Avis aut superbus Ancus. ¶ Vafer solertius, [φοίνικος πτερόν]. Avis aut superbus Ancus. ¶ Vafer solertius, aliquanto grandior passere, ac subnigricans, solus per comoedias culminum ædes, cantu suavis. Sipontinus.

Pallĕrĭdĭus, diminut. [φοίνικος. Gall. Petit passereau. Ital. Diminutivo di passero. Ger. Ein sperling. Hisp. Pajarillo pequeño. Pol. Wroblik. Vng. Veresbocska. Ang. A little sparrow.] Plaut. in Asin. Dic hide. Vng. Verebecske

Pāstinātiō, ūs, m. q. Ipsa pastinatio, ἀμπελουργία. Plin. lib. 17. cap. 20: Alba populus teritur hispedanto pastinatu.

Pāstinātor, oris, m. [עדר bōdēr, ἀμπελουργός. Gall. Houer. Ital. Zappatore. Ger. ein Reber. Hisp. Cauador de vinas o arboles. Pol. Kopacz. Vng. Kapas, gazda. Ang. A delver.] Colum. lib. 3. cap. 13: Nam duas regulas ejus latitudinis, qua pastinator fossurus est, in spatium Græcæ literæ X. decussabimus.

Pastinātum, ati. n. Solum fossione renovatum. [עדר bōdēr. ἀμπελουργία. Gall. Houé & labouré. Ital. Zappato. Ger. Das vmbgehacket ist. Hisp. Campo cauado. Pol. Grunt skopany. Vng. Megh kapalt, mazdalot szantot. Ang. A placе digged or delved.] Columel. lib. 4. cap. 2: Fuit in pastinato terebe. Idem lib. 3. cap. 3: Et adhuc tamen dicimus, quasi nullæ sint vites, nisi quæ de pastinato æstimantur.

Pāstĭo. Pastus. Vide PASCO.

Pāstŏmis, idis, fe. [μασσαλὶς. Ger. Ein Lappe die man vñ serben an die Nasen stost vnd die Mast legt. An. Barnacle, an instrument set on the nose of horses, kine, &c.] Instrumentū ferreum, ligni vice quod ad cohibendā equorum, tum reliquorum pecorum petulantiam, naribus vel morsui imponitur. Fest. Pastomides hæ sunt de naribus pendentes.

Pastophŏrium, πυλαιφύλακιον, Pastophori domicilium. [Pol. Korpegelowka.] Apud Hieremiā legitur: Exurgens Phinees in pastophorium Ionathæ, & hospitatus illic, non gustavit panem, nec bibit aquam. Hieronymus refert: Pastophorium est thalamus, in quo habitat præpositus templi. Esdræ lib. Machab. Videntes sanctificationem desertam, & altare profanatum, & portas exustas, & in atriis virgulta nata tanquam in saltu, vel in montibus, & pastophoria diruta. Dicitur autem pastophorium παρὰ τὸ τὰς παστὰς φέρειν. Pastos aut Græcis modo pallium sacerdotale significat, modo thalamum nuptialem, nonnunquam etiam convivii locum in quo sacerdotes solent epulari.

Pastor. Pastoralis, Pastoritius, Pastorius, & Pastus. Vide PASCO.

Pastŭgium, gii, n. [φορεῖον, Aurea cl. arcera, quæ pretiosis tunicis superindui solent: & quæ ita indutæ sunt, Patagiatæ dicuntur. Et patagiati, qui hujusmodi vestes conficiunt. Plaut. Epidic. Induviatum, patagiatū. Nævius Lycurgo: Pallis, patagiis, maniciis mortualibus. Alii, malachis mortualibus legūt. Apuleius: Uberes enim uneas lenter demissior, & cervice dependulus, ac deinde gero ola adspositos, sensimq; sinuato patagio residentes, paululum per ad finem cōglobatos in summum ventrem nodus attinxerat. Festus: Patagium est quod ad sui nam unicam alii solet, quæ & Patagiata dicitur.

Patagus, gi, Modi genus est apud Festum in commentariis, nec; præterea quicquam reperitur. Turnebus vero dicit arcubum esse vitis, qui κάπλος apud Theophrastum scribitur: cujus verba sunt: κάπλος οἷον κλῆμα ἐπὶ δένδρου πεφυκὸς ἐφ' ὑψηλοῦ, ubi Theodorus πάτακα legisse videtur, cum papillum interpretetur. Sed videtur hoc morbi genus esse, cum tabescat virgo in illa ætate, ut fit peragus plaga & pernicies.

Patēfacio. Vide PATEO.

Patella, æ, f. p. [מחבת machabāth. κύαθος. Gall. Vne patelle. Ital. Padella. Ger. Ein pfannlein. Hisp. Sarten. Pol. Maka. Vng. Serpenyu. Ang. A dish or platt.] à patulo, vel πάτη, fit ego: velut e vehemens: hoc est, à latitudine: aut certe à nomine Patinæ, cujus videtur esse diminutivum. Vas latum est, cōdendo opsonio aptum, latum, seu patopsis, ὀψανίς. sive vas clearium ad olera & pulmenta imponenda. Horat. lib. 2. Epist. 1: Nec modica cenas sorbet cum uxore patella. Ovid. 2. Fastor. Nutrit ista Deos mollis patella tibos. Cic. 2. de Finib. Atqui reperimus apud priscos illos Romanos, qui tum erant fortes præter modum, tamen non religiosos, ut edant de patellis deorum aram non tenentes, ut Rudini ore habeant ex Hymnide: Mihi sex mensis sacris sunt vitæ, septimū Orco spondeo. Martialis 13: Quamvis lata gerat patella rhombum, Rhombus latior est tamē patella. Sunt qui velint patellam candelæ esse, cū fartagine: sed Iuvenalis videtur aliud esse ostendere, quam inquit: urceoli pelves, fartago, patellæ. ¶ Est etiam morbus arborum hoc est, Solis excussio. Plin. lib. 17. cap. 24: Olea clavum etiam patitur, hoc est unguū placet dici, vel patellam. ¶ Patella item dicitur commissura in crambus, ubi cavarum capita media sinuantur, quò facilius excipi à crambus possint.

Patellārius, a, um, adjectivum, ut Patellarii dii, Fluvius Cisell. Ditis omnes magni, minuti, & patellarii, Faxint, ne ego vivos cum fluvium sitiem.

Patĕo, es, patui, ēre, sup. non quæro: v. nonnull. patēns. Supinū esse patitum quod magis est, à pando, Aperta sum. [פתוח pethūach. נפתח niphtāch. פתח pāthach. פלח phālach. ἀνοίγω. Gall. Ouuert, ouuerte, ouuertement. Ital. Aperto, manifestamente. Ger. Offen. Hisp. Abierto, manifiesto. Pol. Otworzenie. Vng. Megnyitom. Ang. Open, manifestly.] Plaut. Ingredere in fores: ecce patent. Terent. in Eunuch. Hoc est effecto, patulum ut mihi sit in domum Te patefacto abiecte patrem, invecto ut herilem. Cæs. 6. bell. Gall. His omnibus domus patet, victusq; communicatur. Virg. 6. Æneid: Noctes atq; dies patet atri janua Ditis. Ubi est crebrò Cæsar pro Fecendo. 7. bell. Gallico: Ante id oppidum planities millia passuum tria in longitudinem patebat. ¶ Aliquando valet idē quod, in potestate esse: omnia mea tibi patēre scis, sunt in tua potestate. Salust. in Catilin. Ubi cuncta maria, terræq; patebant Romanis: id est, erant in cujusq; potestate, cuilibet iatum mari & terræ facere. Contrà mare occlusum dicitur, quū prædonibus clausum est, & nemini tutū. ¶ Aliquando pro obnoxiū sive opportunū esse. Cellius lib. 2. cap. 1: Longis morbis fenestra, acutis adulescentia magis patet. ¶ Aliquādo pro Constare, hoc manifestū esse, & hoc in tertiis personis tā singularibus, quàm pluralibus. Plaut. in Capt. Operta quæ fuêre, aperta sunt, patēt prælibata. Plin. lib. 10. cap. 17: Pisces audire palàm est, ut patet. ¶ Aliquando cum dativo significat expositum esse. Liv. 31: In patentem vulneri equum, equitemq; sagittas conjicere poterat.

Pătĕo, Apertus. [פתוח pethūach. פלח phālach. ἀνοίγω. Gall. Manifeste, apertement, ouuert. Ital. Patente, aperto, manifesto. Ger. Offen. Hisp. Abierto, manifiesto. Pol. Otworzenie. Vng. Megnyilt, nyitva. Ang. Open, patent, manifest.] Differt autem Patens & Patulus, quod patens sit ad tempus, patulum in perpetuum. Virg. 1. Æglog. Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi. Nates patulæ, Ovid. 3. Metamor. Os patulum, Ovid. Epist. 13. Vias patulas aperire, Silius lib. 17. Campi patul., Claud. de rapta Proserp. Hinc Plautus Borēm patulum appellat, cujus cornua diversa sunt, ac latè patent. Virg. 9. Æneid. perfertur nuntius, hostem Fervere ex deserta, & Portas prohere patentes. ¶ Invenitur tamen etiam patens pro patula positū: hoc est, pro eo quod semper patet. Idem 4. Georg. Ergo ubi vernantiq; tepidum, camposq; patentes, Erumpunt portis, conversi, exhibere in altos stationes, &c. Liv. 7. ab Vrbe: Iussæ legiones arma capere, egrediq; castris, quum per exploratores nuntiatum esset via patentiore ad hostē ducturos. Colum. lib. 12. cap. 6: Dolium quam patentissimi oris locato in ea parte villæ quæ plurimum Solis accipit, id dolium aquā excelsi replete, &c.

Pătēnter, adverbiū. [φανερῶς, φανερά. Gall. Manifestement, ouuertement. Ital. & Hisp. Manifestamente. Ger. Offentlich. Bel. Openbaerlyck. Pol. Otworzenie. Vng. Megnyilvan. Ang. Openly, manifestly.] Liv. 2. ab Vrbe: Iā in urbe ipsa patentius nuntius, hostem Fervere ex deserta, & Portas prohere patentes. ¶ Invenitur tamen etiam patens pro patula positū: hoc est, pro eo quod semper patet. Idem 4. Georg. Ergo ubi vernantiq; tepidum, camposq; patentes, Erumpunt portis, conversi, exhibere in altos stationes, &c. Liv. 7. ab Vrbe: Iussæ legiones arma capere, egrediq; castris, quum per exploratores nuntiatum esset via patentiore ad hostē ducturos. Colum. lib. 12. cap. 6: Dolium quam patentissimi oris locato in ea parte villæ quæ plurimum Solis accipit, id dolium aquā excelsi replete, &c.

Pătĕo, is. Aperio, recludo, patentem facio. [פתח pāthach. רחב rāchab. פלח phālach. ἀνοίγω. Gall. Ouurir, manifester. Ital. Aprire, manifestare. Ger. Offen Bel. Openbaeren. Hisp. Abrir, manifestar. Pol. Otworzenie. Vng. Megnitom. Ang. To open or make plaine.] Liv. 2. ab Vrbe: Iā in urbe ipsa patentius nuntius, hostem Fervere ex deserta, & Portas prohere patentes. Ovid. 2. Metam. Cœlestis; fores virga patefecit. Liv. 2. ab Vrbe: Et ad extrema vastam foret, ni legati rapto Consulis corpore patefecissent una porta hostibus viam. ¶ Nonnunquam valet idem quod declarare, detegere, manifestare, palàm facere. μηνύειν. Terent. in Heaut. Pertulit tot meas injurias, quas nunquam ullo patefecit loco. Cicer. ad Quint. Fratr. lib. 2: Racilius qui nous ex hoc tempore Tribunus plebis, rem patefecit. Idem ad Attic. lib. 11: Sed neq; hoc tempore, nec antea patefecisset ullam suam in me, aut hominibus rebus mecum opprimendis voluntatem.

Pătĕfactĭo, onis, verbale. Ff. [פתחון pithchōn. ἀνοίγω. Gall. Ouuerture. Ital. Apertura. Ger. Eröffnung. Hisp. Apertura o declaracion, abrimiento. Pol. Otworzenie. Vng. Megnyitas. Ang. A making open or manifest.] Cic. de Finibus: Atqui hæc patefactio, quasi cortina apertarum quam quid, quidq; sit, aperitur, definitio est, quia tu etiam imprudens eiberare nonnunquam.

Pătĕfio. Aperio & palàm fio, manifesto. [פתח pāthach. פתוח pithchōn. פלח phālach. ἀνοίγω. Gall. Estre descouuert. Ital. Essere aperto, scoperto. Ger. Offt Fort seyn. Offentlich werden. Hisp. Ser descubierto. Pol. Otworzenie się. Vng. Megnyilom. Ang. To be manifested or known.] Terent. in Phorm. Ego nullo remedio possum me evolvere ex his turbis, Quin fiat hoc etiam, ut me esse patefiat, ne prohibeam fieri.

Pătĕo. Pătens, Aperior, patens fio. [פתח pāthach. פתוח pithchōn. פלח phālach. רחב rāchab. ἀνοίγω. Gall. Estre descouuert, ou manifeste. Ital. Essere aperto, scoperto, manifestarsi. Ger. Offt werden, und auffthun. Hisp. Ser manifestado. Pol. Otworzenie się. Vng. Megnyilatkozom. Ang. To make patent or open.] Plin. lib. 22. cap. 22: Si patescentes primò adhalaverit. Liv. 2. belli Pun. Deinde paulò latior patefecit campus, inde colles assurgunt. ¶ Quandoq; tamen pro primitivo ponitur. Sallust. Hinc late patescentibus campis, exercitum tutò cuncti. Virg. 2. Æneid. Danaumq; patefecit insidias. Id est, manifestas fecit, apparere, patere. Arria patefecit, Idem 1. Æneid. Portus patefecit jam propior, Idem 3. Æneid.

Pătŭlus, a, um. Apertus, latus, diffusus. [פרוח pirchāch. פרחה. Gall. Ouuert. Ital. Aperto, patente. Ger. Aufgesperret: hoc ist offen

aber, pertusus. Hisp. Cosa que esta, o está toda abierta. Pol. Otwarty. Vng. Megnyit, feszlo. Ang. Wide open, large, broade, that is all to open.] Differq; à patulo, quòd patula dicantur, quæ semper aperta sunt. Patentia autem quæ ad tempus patent, postea claudenda. Vide latè suprà in verbo PATEO.

Pătĭfĭco, as, penult. corr. Aperior, patulas fio. [פתח pathach, פתחה pithchah, פתוח pethuach, פתיחה pethichah. Gall. S'ouurir. Ital. S'aprire. Ger. Sich auffthun. Hisp. se abrir. Pol. Otwrzec sie. Vng. Megnyilni, nyilatkozni. Ang. To open, or lay open.] Plin. lib. 21. cap. 8. Lucem & bestia paulicam novas quinquagenis quoties barbulis coronatur. Demolatus legit Pathificantibus.

Părŏ, hujus patronis, pen. prod. Emitto, & aperio. [פתח pathach. Gall. Ouurir. Ital. Aprire. Ger. Aufthun, oder eröffnen. Hisp. Abrir. Pol. Rozpierzchnąć, przepędzić. Vng. Hasitok, nyitok. Ang. To open.] à patendo nomen deductum, sicut Vagor pro vagitu, & fluor pro fluxu. Agul. lib. 3. Quod abrumpere nil aut parere possit. &c.

Păter, hujus patris, Patris qui alicujus genetrix. [אב ab, אבות abuth. Gall. Pere. Ital. & Hisp. Padre. Ger. Ein Vatter. Bel. Een Vaader. Pol. Ociec. Vng. Atya, ose. Ang. A father.] Terent. in Adelph. Vere vero & animo & natura pater. Deducitur autem à Græco nomine πατὴρ; quâvis Varr. lib. 4. de lingua Latina patrem à parcendo femine dictum velit. Et Cornutus in Persiū à patiendo id est, reverentiæ perfectione & consummatione dictum putet, quòd pater patiatur in filios præcet. Ovid. 9. Metamor. Nec nos aut ulcus patefacta filios præcet. Ovid. 9. Metamor. Nec nos aut ulcus patefacta filios præcet, aut reverentia fames. Aut timor impedit. Horat. Spiritus pueri, patresq; levem Frondem e nascis cinis emanat. ¶ Pater nomine avi, abavi, proavi, atavi continetur, non attritavi, ut vult Varro. Hinc quum patrum multorū memoria decimus aliquis esse factam, proximam ante notitiam ætatem intelligimus, non autem illa vetera. Cic. 1. de Orat. Quid quòd tuæ memoriæ patrum venit, ut, &c. Patres majores, nostri, Idem 1. Vers. Virg. 2. Georg. Sancta Deum, sanctique patres. ¶ Pater etiā nomen religionis est: unde cives omnes patres vocantur, peculiariter tamen Bacchus hoc titulo nomen vendicavit. Virgil. 2. Georg. Huc pater ô Lenæe veni. Vbi Servius: Pater licet generale sit omnium Deorum, tamen proprie Libero semper conharrenam Liber pater vocatur. Idem alio loco: Pater propriè omnium Deorum est epitheton. ¶ Divum pater atque hominum rex. ¶ Oceanus pater. Virg. 1. Aen. divum pater, atque hominum rex. ¶ Oceanus pater rerum. Idem 4. Georg. Sive impia precatur Oceanus pater rerum. Idem 4. Georg. Sive impia precatur Oceanus pater rerum, Nymphasq; sorores. ¶ Gradivus pater, mariq; potens Mavortius arvis. Idem 5. Aen. Multa movens animo, Nymphas venerabar agrestes, Gradivumq; patrem, Geticis qui præsidet arvis. ¶ Pater ablativè pro Jove. Virg. 1. Georg. Ipse pater media nimborum in nocte, corusca Fulmina molitur dextra. Idem de Jove. Pater ego Cyclopum disjecit fulmina montes. ¶ Similiter Pater omne illud reverentiæ, quæ causa Romulo fuit, ut centum Senatores, quos ad scripti consilii curam regit, sive quia his numerus satis erat, sive quia soli centum erant qui ad id idonei esse, Patres vocaverit, sive ab ætatis vel curæ similitudine. Festus, Patres Senatores ideo appellatos aiunt, quia agrorum partitus Patres Senatores ideo appellatos aiunt, quia agrorum partitus patres attribuebant senulos, hos, ad liberis propriis. Dicitur nuncupatus Græcè, quasi πάντες ὑφὸς: hoc est, omnes servi. ¶ De patre & liberis aliquandò non satis constare, docet Volusius Poëta, introducens Telemachum interrogatum an Ulyssis esset filius, respondere;

Μήτηρ μὲν με φησὶ τοῦτο γε εἰδέναι πατρὸς ἔμμεν
Οὐκ οἶδα, αὐτὸς γὰρ οὐκ ἔγνων ὅν τινα πατέρα φύσας.

¶ Liberos quandoq; à parentibus degenerare, poëta hos versus recinit:

Ἐκ γὰρ τοι πατέρων ἀγαθῶν ἀγαθὸς τέτυκται υἱός
Ὁ, πατέρων κείνων ἀμείνων ἔργα τελεῖ καὶ ἐσθλά.

Pătĕr familĭas, genitivus patris familias, vel patris familiæ, dicitur qui primus est, & in potestate habet familiam, sive puber sive impubes. [בעל ביתא baal baitha. Gall. Pere de famille. Ital. Padre di famiglia. Ger. Ein Hausvatter. Hisp. Padre de familia. Pol. Ociec familie. Vng. Atyamfia. Ang. A father of a family.] Terent. in Adelph. Pater familias vivit, & nos servos habet. Cic. 2. de Leg. Vnde Ang. A good man of his house or household.] Cic. 2. de Leg. Vnde patres familiarum sacrorum memoria occideret. Liv. 1. ab Vrbe. Bos in Sabinis nata quidam patri familiæ dicitur, miranda magnitudine & specie.

Patres conscripti, ci πατέρες συγκλητικοί, bellus: Patres dicti sunt, qui sunt paribi generis conscripti, qui in secreto patribus erat scripti senatui. Ab initio, ut ait Plutarchus in Romulo, tantum patres dicti sunt, postea ascripti in eum ordinem plurimi hujus. Patres conscripti vocati sunt.

Pătĕr patrātus, Fœcialis sacrorum antistes, per quem & bella denunciata sunt, & fœdera percutiebantur. Mos autem hujus quod ad jusjurandum patrandum id est, sanciendum hoc fuit. Liv. li. 1. ab Vrbe. Fœcialis erat M. Valerius, patrem patratum Sp. Fusium fecit, verbena caput & capillos tangens. Pater patratus ad jusjurandum patrandum fit, sanciendum fit.

Pătĕr patrimus, mus, mi πατρῷος, πατρῷα, πατρῷον. Qui eum ipse pater sit, adhuc vivente habet patrem. Vide PATRIMVS.

Patrĭcĭus, senatorum progenies hodie dicti, qui à primis Senatoribus à Romulo ascitis oriundi erant. [אבירים abirim, אבירי abiri. Gall. Patricien. Ital. Patritio. Ger. Ein Adelsgeschlechtes ist der geborenen Herren Adelsstandes. Hisp. Hijos de fijosdalgo. Pol. Szlachcic z rodu ojcowskiego. Vng. Nemes ebből valo. Ang. Patricien, one of the noble stocke.] Livius lib. 10. Romanos centum creare Senatores, qui Patres ab honore Patricii quoq; progenies eorum appellati. Idem Eb. 10. Ne unquam fando audisset Patricios primo esse factos, nè deorsum demissos, sed qui patres cierent, aviumq; possent: Sardos patrios esse tradit, eorumque Reg. patres, quia suprema dignitate hos Senatores ordinis. Non tamen omnes Senatores erant patritii: quod apertissimè obtinet ex his verbis Taciti (licet corrupti) quod aperiri sine obelis nequit ex his verbis Taciti (licet corrupti) Senatus è numero patriciorū atq; Cæsar vetustissimè quenque ex Iunia, aut quibus claræ parentes fuerat. ¶ Exire è patritiis, est fieri plebeius. Cic. pro domo sua. Patres facti sunt, quos Patres Francum vocant. Sunt, quasi duodecim viri Reipub. constituendæ. Sortem enim numero duodecim ex quicunq; Pontifices, & sex Duces militares. Bucanus.

Patrĭtĭus, a, um, ci πατρικιακός, ut Patritius magistratus. Cic. ad Brut. Duo enim unus erit patritius magistratus, auspicia ad Patres redire non possunt. ¶ Patritia familia, Cic. 2. de Legib. Indoles patritia, Stat. 5. Syl. ¶ Manus patritia, Claudianus.

Patrĭcĭātus, Dignitas patritiorum, ci πατρικιακὸν ἀξίωμα, quæ Sen. valle. Suet. in August. A Tarquinio Prisco rege inter Romanas gentes allecta in Senatum mox à Servio Tullio in partitas tractus, processere sensim ad plebem se cōmiscit, avorsus magna ex parte Divum Iulium ad patriciatum redit. De patriciatus honore vide Hotomanum in Lexico, qui tamen multa de eo dedit & dicere cicat, ea tamen quòd à nimis ad nihilum perbrevia, volentes missa facimus.

Patrĭcē, pen. corr. adverb. ut antiquarii, More patritio, ut nobiles, ci πατρικίως, ὡς εὐγενεῖς ἄνδρες. Plautus Cistel. Atat'e Tu magnificè, patriciè; amicèq; hæc mea tua advertisti. Et hic locus corruptus est, nam patricè non potuit esse pendere.

Patrĭcĭus, a, um, pen. prod. Quod est patris. Cur avitus quod est à vi, vel à vo.] ci πατρικός & Gall. De pere. Ital. Di padre. Ger. Väterlich. Hisp. Cosa de padre. Pol. Ociczysty. Vng. Atyai, attyaval valo. Ang. Of the father.] Cicero 1. Tusc. Quæst. Hæc enim pulchrinda etiam in sertis patriam illam & avitam (ut ait Theophrastus) Philosophiam cognitionis cupiditate incensam excitavit.

Patrimă, patrima, pen. corr. Qui vel quæ patrem adhuc vivum habet. [ci πατρικὸς, πατρικὴ. Gall. Celuy ou celle qui a encore son pere. Ital. Colui o colei che ha padre vivo. Ger. Derjenige der noch den Vatter hat. Hisp. El que tiene padre. Pol. Ktory ma ociec, ktora ma matke. Vng. Az kinek atyamagi el. Ang. He or she that hath father.] Livius lib. 39. Patrimos omnes, matrimum quod id sacrificium adhibiti. Calpurnius puerum penultimam hujus dicunt produci, sed nullum prolem testimonium. Angelus Politianus primæ Centuriæ. cap. 52. corrupit: Concelebrantochorum extrema hæc (ut patrima proles, Mox maq; succipiat genitos funonis ad aram Quanto. Pater patrimus, qui quum ipse pater sit, adhuc viventem habet patrem.

Pătrĭnus, a, um. Quod est patris, paternus. [πατρικὸς, πατρῷος. Gall. Paternel. Ital. Paterno. Ger. Väterlich. Hisp. Cosa perteneciente à padre. Pol. Ociczysty. Vng. Atyai. Ang. Fatherly.] Terentius in Adelph. Pol haud paterna hæc dedisti. Vbi Donatus: Paterna, decenter dicimus: & Dedisti, pro Fecisti. Cic. 1. de Orat. Cum illes domi reverteretur, egitq; lege in hereditatem patruam non testamento exiret. Eius. In domo. Postea paternorum bonorum exiret. Ille sibi Domus paterna, Ovid. 12. Metamorph. Amictus paternus. Cic. ad Attic. lib. 14. Animus paternus, Horat. 2. Carm. Odo 2. Inimicitiæ paternæ, Cicero 4. Academ. Opes paternæ. Ovid. 4. de Ponto, 2. leg. 15. Paternus, maternusq; sanguis. Cicero pro Roscio Amerino.

Patrīzo, as, vel patrisso, as, Patrios mores imitor. [πατριάζω, πατρίζω. Gall. Regarder à son pere, faire comme son pere. Ital. Imitare il padre. Ger. Den Vatter nachfolgen. Hisp. Remedar, imitar al padre. Pol. Czynic ociczkie. Vng. Atyamat illetem. Ang. To follow the fathers steppes.] Terent. in Adelph. Laudo, si Ctesipho patrizare sibi se vim in pocito.

Patrĭus, a, um. Quod est patris, vel patris, patremve. [πατρικὸς, πατρῷος. Gall. De pere paternel, mon. Ital. Paterno, avito. Ger. Des Vatters oder des Vatters. Hisp. De padre, ó de la tierra o naturaleza. Pol. Ociczysty, wuyowski. Vng. Atyai, nagy bátyai. Ang. Fatherly.] Mos patrius. Cic. de Senectut. Vigebat in eis domi mos patrius, & vigebat in eis animus patris & disciplina. Virgilius libro 12. partu macrone relicto. Terent. in Eunuch. Hermonem haud impetrassem, itidem patria qui abigunctat bona. Res patriæ, & avitæ, Cicero 2. Ver. Patria & avita philosophia. Cicer. 1. Tusc. Mos patrius, Cicer. 1. de Orat.

Hic enim

Hic enim est mos patrius Academiæ, adversari semper omnibus in disputando. Artes patriæ, Ovid. Epist. 1. Mores patrii, Ovid. 2. Metamorph. Amor patrius, Virg. 1. Æneid.

Patrĕ adverb. Affectu paterno. [πατρικῶς, πατρικῶν τρόπον. Gall. *Paternellement, comme pere.* Ital. *Con affetto paterno.* Ger. Wie ein Vatter. Hisp. *Con affection de padre.* Pol. *Ojcowsko.* Virg. *Αττικῶς πατρικῶς.* Ang. *Fatherly, as a father.*] Quint. lib. 12. cap. 1. Vtimur hac moderatione. Cic. pro Cæl. contra Atratinum: Vt cum non immitè comptè, sed patrè monere videatur.

Patrĭcĭdĭum, Vide Parricidium, *in* PARRICIDA.

Patrĭmōnĭum, nii, n. (Bona patrima, hæreditas à patre relicta. [πατρῶον, τὸ πατρῶα οὐσία. Gall. *Patrimoine, succession de pere à fils.* Ital. *Patrimonio, bene paterno.* Ger. Das Vatterlich Erbgut. Hisp. *Patrimonio, hazienda patrimonial.* Pol. *Ojczyzna.* Virg. *Πατρῶον.* Ang. *Time of life, goods, father ca the sonnes, patrimonie, heritage, or marriage.*] Cic. pro Domo sua: Liberis autem nostris tuæ amplam patrimonium paterni nominis, ac nostræ memoriæ relinquemus. Idem de Orato: Propugnator patrimonii, & defensor juris paterni. Juvenal. Satyr. 12: Nō propter vitam faciunt patrimonia quidam: Sed vitio cæci propter patrimonia vivunt. ¶ Devorare patrimonium, dilapidare, effundere, vel exhaurire, est hæreditatem à parentibus relictam consumere.

Patrŏbas, æ, m. (Frater patris, quòd quasi patris loco sit. [πατρόβας, ἀδελφὸς τοῦ πατρός, ὁμοπάτριος τῷ πατρί. Gall. *Oncle paternel, le frere du pere.* Ital. *Zio.* Ger. Des Vatters Bruder. Hisp. *El tio hermano del padre.* Pol. *Stryi.* Virg. *Πατρόβας.* Ang. *The father brother, an uncle by the father side.*] Cic. 3. Verr. Patrono tertium unum decem. Terent. Phorm. Atq; nihil scio patruæ quod fuerit melius. Patruus magnus, frater avi: Patruus major, frater proavi. Patruus maximus, frater abavi: qui & propatruus & abpatruus dicitur. ¶ Patruus Iunius tuperlatiuum, Plautus & Fucnale: Patrue mi, fugis, patrui Time.

Patrŏus, a, um, adjectivum, à patruo deductum, pro servo pertranslationem accipitur. πατρῷος, δεσπότης. Horat. 3. Carmin. Mistrarum est, neq; amori dare ludum, Neq; dulci mala vino lavere, aut exanimari metuentes patruæ verbera linguæ.

Patrŏcĭnor, pen. prod. [πατρόκινος. Gall. *Engendrer.* Ital. *Trattenimento.* Ger. Zeugen. Hisp. *Engendrar hijo; semejante.* Pol. *Rodzic.* Virg. *Ἀπογεννᾶν.* Ang. *To beget, to engender.*] Cic. 3. Tusc. Aegritudo perturbatio, quæ ægritudo animi à Gellio ita definitur, vel affectio animi contractio modò affectus, modò vitium. Ejusmodi sunt ægritudo, dolor, gaudium, metus, misericordia, cupiditas, etc. Quos animi motus Platonici & Aristotelici dicunt etiam in sapientem cadere, sed moderatos, rationiq; subjectos. Stoici verò negant in sapientem cadere: dicuntq; esse sapientem ἀπαθῆ. Id est, qui nullis animi perturbationibus obnoxius sit: talemq; ejus animum, qualis est mundus supra Lunam, fulgere imperturbatum, cui nulla perturbatio obnubilet, nulla tristitia obruboet. Advertus quos reclamat ipsa natura.

Patrĭcĭnĭum, nii, n. (Senatus, qui olim claudebatur à Patricio, teste Festo, quòd hac remota valva patebat. [πατρικίνιον, πατρικὸν συνέδριον. Gall. *Vn Senat.* Ital. *Senato, senato.* Ger. Ein Senat. Es ist bisweilen nicht gut, mit dem Adel zu viel verschutten: Denn, Ein Senat. Hisp. *Senado, consejo de padres.* Pol. *Senat, rada senatorska.* Virg. *Senatus.* Ang. *A senate.*] Tull. Si quisquā hodie præterea potitū nostrū populum, patibulo hunc ei caput defringam. ¶ Interdū significat crucem, & hic capitis fictum manifestū est. [πατίβουλον, σταυρός. Vtr. *Aksztyn śt.* Ant. *Agchóż krzyżować.*] Salust. lib. 2. Historiar. ut citat Nonius: Patibulo eminens adfigatur. ¶ Est præterea Patibulum, instrumentum vindemiatorium. Vide legatorum: hoc est, eorum qui olivas colligunt. Cato de Re rustica, cap. 61: Vbi vindemia & olivitas facta erit, falcinas, corbulas, quales, scalas, patibula omnia, quæ usus erit, eo suo quodq; loco reponito. ¶ Patibulos apud antiquos genere masculino dictum esse, testis Nonius. Lucil. Rerū humanarum lib. 21: Deligata ad patibulos deligantur, & circumferuntur crucibus deligantur.

Patĭbŭlārĭus, dicitur à Plauto in Mostel. id est, patibulo affixus. Ita (inquit) se forabunt patibulatum per vias stimulis. [πίτνημι, σταυρόω, σταυρίζω. Gal. *Pendu en une croix, gibet.* Ital. *Appiccato, impiccato.* Ger. An galgen gehenckt. Hisp. *Ahorcado.* Pol. *Obesjmo.* Virg. *Κρεμασμένος.*]

Patĕntĭa, Vide PATIOR.

Patĭna, æ, pen. corr. f. p. Vasis genus, quo dapes elixæ & jurulentæ in mensam feruntur. [πανάκιον, πανάκιον. Gall. *Vne grande de vaisselle large comme vn plat à seruir sur table.* Ital. *Piatto.* Ger. Ein platten. Hisp. *El plato grande à comun.* Pol. *Misa.* Virg. *Tal.* Ang. *A platter or dishe.*] Terentius in Eunucho: Lata ducum animus est in patinis. ¶ Dicitur & Patena, per e. Columel. lib. 12. cap. 43. de vasis fictilibus: Quæ ex creta quæ fiunt amphoræ, lata vasa in modum patenarum fieri jubebat. Ex quo loco, inquit Rocchus, patet patenam, labra grandia habere. Dicta patina, ab eo quòd pateat.

Patĭnārĭus, ria, rium, Quod est in patina condiendum vel reponendum. πανακιστός. Plautus in Asin. Vel patinarium, vel assum versas, quo pacto libet.

Patĭor, pateris, passus, passum, verbum com. Sustineo, tolero, æquo animo fero. [πάσχω, ἀνέχομαι, ὑπομένω. Gall. *Endurer, souffrir.* Ital. *Patire, sofferire.* Ger. Leyden. Bel. Leiden/ vertragen. Hisp. *Padecer, sufrir.* Pol. *Cierpie.* Virg. *Συνέχειν, ἀνέχειν.* Ang. *To suffer, to endure, to abide or beare.*] Terentius in And. Tum patris pudor, qui me tam leni passus est animo usque adhuc. Cic. 3. Verr. Non feram, non patiar, non finam. ¶ Pati aprè. Plaut. in Asin. Patium equidem inducere animum ne agiè patiar quæ rerum accubat. Cic. pro Rosc. Amer. Quare omnes fortè patiamur esse quamplurimos accusatores. ¶ Hoc non patietur se quod est, non durabit. Colum. lib. 2. cap. 10. Repositum in granario patitur ævum. ¶ Hoc patitur conclave, hoc est, fert continet. Cic. ad Attic. lib. 12: Quem jam enim gravius accusas, quam tua conflictunde patitur. ¶ Patrocle est deferre quod est, elle quo, delitum. Cic. 1. Offic. Ut eos quos tutari debemus, desertos esse patiamur. ¶ Composita hujus verbi sunt: Cōpatior quod est inferior, & constituitur dativo. Perpetior, vehementiùs patior.

Patĭens, participium & adjectivum. [πάσχων, ὑπομένων, ἀνεχόμενος. Gall. *Patient.* Ital. *Patiente.* Ger. Leydend. Duldig. Hisp. *Paciente, sufridor.* Pol. *Cierpliwe.* Virg. *Ἀνεκτικὸς ἐστι.* Ang. *Patient, that suffereth.*] Colum. lib. 3. cap. 19: Omnia incommodi patientes præter calorem. Virgil. 2. Georg. Et patiens operum, parvoq; adjecta juventus. Quintil. lib. 2. cap. 12: Sit patientior est laboris natura pueris, quàm juvenibus. Cæsar. 3. bell. Civil. Atque ei miserimo ac patientissimo exercitui Cæsaris luxuriam objiciebant. Cic. ad Quint. Frat. lib. 1: Mea quoq; litteræ patientiorem, Iratiorem q; fecerunt. ¶ Aures patientissimæ. Cic. pro Ligar. Sæpe patientior, Propert. lib. 1. Eleg. 12.

¶ Tellus

¶ Tellus patiens vomeris, Virgil. 2. Georg. Pulveris atq; salis patiens. Horat. 1. Carm. Ode 8.

Patiẽtèr, patientiùs, patientissimè, adverbium, Cõstanter, fortiter, moderatè, [ὑπομονητικῶς, καρτερικῶς. Gall. Patiemment. Ital. Patientemente. Ger. Gedültiglich/ gutwilliglich. Hisp. Pacientemente y sofridamente. Pol. Cierpliwie. Vng. Türelmessen. Ang. Patiently.] Cicer. de Amicitia. Vtigitur & exigere & ignoscere amici proprium est veræ amicitiæ: & alterum liberè facere, ab altero interdum patienter accipere, non repugnare. Plin. epistol. 1. Neque enim ullí patientius reprehenduntur, quàm qui maximè laudari merentur. Ovidius epistol. 18. Tene tamen potius patientiùs omota, quam si Otia nuptæ qua pellice cassa gregas.

Patientia, Æ, honestatis aut utilitatis & causa rerum arduarum ac difficilium voluntaria ac diuturna perpessio, inquit Cicero de Invent. [ὑπομονή, καρτερία. Gall. Patience. Ital. Patientia. Ger. Gedult. Bel. aut Sambect. Hisp. Paciencia y sofrimiento. Pol. Cierpliwość. Vng. Türe, Zuerdes. Ang. Patience, Suffering.] Idem in Catil. Habes, ubi uberes illam præclaram tuam patientiam Catil. Habes, abi uberes illam præclaram tuam patientiam & frugis, tuo jam rerum omnium. Idem pro Domo sua: famis & frugis, tuo jam rerum omnium. Idem pro Domo sua: Externorum bonorum & in utendo rationem, & in coercendo patientiam semper exspectandam putavi. Idem 1. Offic. Ad hanc fortitudinem illa accedit, exercendaq; in labore, patientia & animi & corporis. ¶ Patientia etiam obliviosè de pabulo sive pascuis ejicitur. Seneca Controverl. lib. 10. in 5. Principes, inquit, viri contra naturam divitias suas exercent, castrationum greges habent, exoletos suos, ut ad longorum impudicitiæ patientiam idonei fiant, amputant.

Passus, a, um, à Patior, Perpessus. [παθών. Gall. Qui a souffert, enduré. Ital. Che ha patito. Ger. Gelitten oder gelitton. Hisp. Padecido. Pol. Ten który cierpiał. Vng. Szenvedö. Ang. That hath suffered or endured.] Virgil. 1. Aeneid. O passi graviora, dabit Deus his quoq; finem. ¶ Vnde Vva passa, quæ in sicando passa est Solem. Plin. lib. 14. cap. 1. Quin & à patientia nomen passæ est Sulcem. Plin. lib. 14. cap. 1. Quin & à patientia nomen passæ est Sulcem. Hinc & vino nomen datum quod passum vocatur. Lac passum, Ovid. 14. Metamorph. & cum lacte coagula passo.

Pássio, onis, f. t. Animi perturbatio, quam Cicero affectionem vocat: cujus modi sunt amor, odium, invidia, invidia, timor, ira, spes, & finitimæ. [πάθος. Gall. Passion. Ital. Passione. Ger. Begierd oder Leidenschaft des Gemüts. Hisp. La passion. Pol. Namiętność abo Cierpliwość. Vng. Indulat, szenvedés. Ang. Passion.] Augustinus 2. de Civitate: Quæ non sententia philosophorum debita animi motibus: quos Græci πάθη vocant, nostri autem quidam, Ciceronis, affectiones vel affectus: quidam verò de Græco expressius passiones vocant. Barbara vox & minimè Latina.

Pássus, a, um, Quod patiendum est. [παθητέον. Gall. Qui se doit passer. Ital. Che si deve patire. Ger. Das da muss gelitten werden. Hisp. Lo que se ha de padecer. Pol. Co ma być cierpiano. Vng. Szenvedendö. Ang. That is to be suffered.] Hinc passiva verba apud grammaticos. Passiva Veneris apud Iulium Firmicum accipitur pro obscœna partium corporis libidine.

Passíbilis, & hoc passibile, omn. t. Quod perferri potest. [παθητός. Gall. Qui peut endurer. Ital. Che può patire. Ger. Leidlich/ das zu erleiden ist. Hil. Qui potest pati. Pol. Który może cierpieć, co może cierpieć. Vng. Szenvedhető, szenvedhető. Ang. That may suffer or endure.] Cicer. 4. Tuscul. Negligenda mors est, patibiles & dolores & labores putandi. Idem 3. de Natur. deor. Quùm omne animal patibilem naturam habeat, nullum est eorum quod ei Tagus, &c.

Pátricus, vel Pathicus, vel Patchicus, vel ut vult Senec. Patticus, μαθητής, qui mulierum patitur. Seneca lib. 1. Declam. 10. Nulli non impressum aliquid quod effugere non posset. Ille patticus prima ejus syllaba in Græcum mutata, obtentui nomen impositum.

Pássissimùs à Pateo, superlativus, adjectivum, ut apud Catullum Cinædior à Cinædo. Martial. lib. 12. ad Ruf. Mulier patissima libellos.

Patior, vide Pateo.

Patos. Cremor aliquis lutum ceromati permixtum, cui Fusor accesserit, Coussalon vocari dicunt, ab iis qui nimis Atticizare volunt. Vide CEROMA.

Patría, æ, f. p. Vbi sive alius quivis locus in quo nati sumus: in quo de jure quod communis omnium patria est. [אדמה מולדת, ארץ מולדת, מולדת, מולדת. Gall. Le pays de ville, la patrie. Ital. Patria. Ger. Ein Vaterland/ heimat. Bel. Een Vaderland. Hisp. La tierra natural/ o de nacimiento. Pol. Ojczyzna. Vng. Haza. An. A land or place where any man is born, or remains.] Virgil. 1. Aeneid. Nos patriæ fines & dulcia linquimus arva. Nos patriam fugimus, &c. Idem 1. Aeneid. Tum celerare fugam patriæ, incendere suadet. Cicer. 1. Offic. Quæ sunt patriæ, parentibus, charis, hæredi, propinquis, familiaribus, sed omnibus omnium charitates patria una complexa est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere si ei sit profuturus? Quo est detestabilior illorum immanitas, qui lacerarunt omni scelere patriam: & in ea funditùs delenda occupari & hanc & fortunas. Idem 3. de Finib. Ex quo fit ut etiam audeas & is qui mortem oppetat pro Republ. quòd deceat chariorem esse patriam nobis quàm nosmet ipsos. ¶ Aliquando & provincia, præsertim quæ ortum nos, patria vocatur, sed improprié. Vide Sallustium Hispaniam sibi antiquam patriam duxit. ¶ Proverbii speciem habent, Quæris terra patria? & patria ibi ubi bene vixeris. De quibus vide Civitas.

Patriarchá, æ, m. g. g. patrum princeps, honoris est, pontificum primus. Hi quatuor principia fuêre, Romanus, Antiochenus, Alexandrinus, Hierosolymitanus: postea translata Byzantii imperii sede, additus est & Constantinopolitanus.

Patricidá, Patricidium, Patricidus, Patricius, Patritius, Vide Pater.

Patro, as, pro patre agere, significat liberis operam dare. [πατέρα ποιῶ, πατρίζω. Gall. Engendrer. Ital. Generare. Ger. Einen Vatter machen/ einen Kinder zeugen. Hisp. Engendrar. Pol. Ojcuie. Vng. Nemzek. Ang. To engender or begette children.] Quintil. lib. 2. cap. 3. Duravit exercitus & patravit bellum, apud Sallust. Dicta sanctè & antiquè, ridentur à nobis, si dis placet: quam culpâ non scribentium quidem, sed legentium tamen vitanda. Et cui bus verbis colligitur posse patrare posse id proficere, non fuisse quum opera illorum daretur, sed etiam quum aliud quippiam jam inceptum ad finem perduceretur. Hinc פעל, עשה. Gall. Faire. Ital. Fare. Ger. Zuwegen/ vollenden/ verrichten. Hisp. Hacer. Pol. Czynić, kończyć. Vng. Végben vinni. Ang. To do, to make an end of, to bring to pass.] Salustius in Catil. Speraban propere eos magnas copias secum habituros, si Romæ res bene cepissent: postea patravêre. Iocus de Repetundis ad Cæsarem: Atq; ea magis formosas comatas, quam bonis prædis patratas fuisse. Plaut. Asin. Quinte quæq; ipsum faciam aut imagini. si hoc patro. Liv. 23. Id prius ferre voluit, si forte abesset, dum faciinus parator malis. Tacit. lib. 2. 87 patrandæ necis venenum mitteretur. ¶ Hujus verbi compositi sunt, Impetro, Expatro, Perpetro, Propetro: quorum significationes videantur locis.

Patrátio, onis, f. t. Consummatio est rei ad veneream perfectæ. Vide & patres dicti, eò quòd patratione facta liberos procrearent. Carnutes in Perdium. ¶ Interdum pro consummatione rei in Velleius Paterculus 2. Historiæ. Nec expugnationibus in præsentia patratis regis modum, cujus patratione Alia secuta est, Macedoniæ pacem reddidit.

Patrátor, ris, m. Necis patrator idem est, interfector. [Vtr. subst.] Consol. Tacit. lib. 14. Ex vilius idoneus maternæ necis patrator Anicetus.

Patrátus, a, um, participiũ. [מעשה נאבוח.] Tacit. lib. 2. Maluit patrati quàm inceptæ facinoris reus esse. Bella parata, Claud. 4. Panegyr. Cede ejus patrata. Tacitus lib. 2. Vide & Patres patrati dicebantur, quòd ad patrandum hoc est, peragendum inauguratum, ubi de fœderibus conveniret, mittebantur. Plutar. in Problematibus sacerdotibus, qui fœderibus faciendis præsunt, pater patratus præstò fuisse dicitur, quòd ipse pater patrem haberet, si quid peccaret, & patrem contineret.

Patrocinor, Patrocinium, vide Patronus.

Patrõnus, i, m. Qui alquem in periculo defendit. [סנגור, סניגור. Gall. Patron, celuy qui defend. Ital. Patrone, difensore. Ger. Ein Mon der einen in einer gefahr beschützt/ oder vertheidiget. Bel. Een patron. Hisp. Aquel que defiende en juyzio. Pol. Patron, obrońca, ochraniciel. Vng. Oltalmazo, pártfogló, patronus. Ang. An advocate, or pleader, a patron or protector.] Pedianus, qui defendit aliquem in judicio, aut patronus dicitur si orarit ei: aut advocatus, si jus suggerit, aut præsentiâ suâ fundat amicè: aut procurator, si negotia suscipit: aut Cognitor, si præsens causam novit, & litem orsus. Plaut. in Mostel. Qui pro me causam dicere, patronus fuerat. Valer. Patronus propriè est qui agit causam, sed accusator non accusatus. Cicer. pro Sestio. Qua de causa & cum conveneris de Capua, qui propter dolorem illius veteris Consularu conservatum meo, me unum patronum adoptavit. Ovid. 1. de Arte: Qui modò patronus, jam cœpit esse cliens. ¶ Patronus ad libertam refertur, qui solebat servum libertate donare. Mulier etiam dicitur patrona. Terentius in Eunucho: Te mihi patronam cupio. Thais.

Patrócinium, pen. corr. atis, Tego, defendo, defendendã alicuem tuendam, suscipio. [συνηγορία, τὸ συνηγορεῖν, συνηγορία. Gall. Defendre autruy, Patrocine ou defence. Ital. Difesione patrocinio come in parole. Ger. Verteidigung oder beschützung/ das einer angenommen oder in patrocinium gesetzet wird. Bel. Verdedinge/ verantwoordinge. Hisp. Defendor. Pol. Rzecz która służy do obrony. Vng. Oltalmazás. Ang. To defend one's right and quarrel.] Quintil. lib. 1. cap. 4. Et hoc interim, patrocinio defendi dicitur: & omnem causam patrocinium, sed tuici. Plinius lib. 2. cap. 11.

cap 41: Patrocinatur valitas cœli immensa, discreta altitudinem duo atq; septuaginta signa.

Patrocinium, nii, pro tidium, tutela & defensio. [מָגֵן magên מָסָךְ machaseh. מִשְׁמֶרֶת. Gall. Defense, protection, sauvegarde. Ital. Difesa, custodia. Ger. Beschirmung, beschirmung, verpflegung. Hisp. Ayuda ò defensa. Pol. Obrona. Vng. Oltalom, good rejtes. Ang. A defending or maintenance, a power aid and succour.] Salust. in Catil. Cujus patrocinio civitas plurimum imbatur. Festus: Patrocinia appellari cœpta, sunt quum plebs esset distributa inter patres, ut eorum opibus tuta esset. Hujus nominis varii sunt in oratione usus. Dicimus enim Arripere patrocinium, Tueri patrocinium, Suscipere patrocinium, Repudiare patrocinium: quorum testimonia sunt inventu facilia.

Patronalis. [Vn. Patronali, patronesche, client.] Marcel. D. lib. 39. tit. 5. In. Ne pars ex legibus verecundiæ patronalis debita minuatur.

Patronatus, us, u. m. q. [Vn. Patronnage.] Paulus D. lib. 19. tit. 1. 43: Si non Arefcula eligerit emptoris patronatum.

Patrōnymicum, πατρωνυμικὸν, à Grammaticis appellatur nomen, quod formatum à nomine patris, filium significat: quamvis abusivè etiam à nominibus avorum, proavorum, fratrum, matrum, sororum & ipsâ etiam regionum deducantur patronymica. Inventa sunt autem patronymica à poëtis carminis gratia, ne idem tempus nomen inculcare cogerentur. Quare in oratione solutâ iis non utimur. Dicitur autem patronymicum quod proprie, ut diximus, fiat à nominibus patrum. Ἴδιον ἐστὶ τοῦτο τῶν ἡρώων, ut Priamides proprie intelligitur Hector vel alius quivis ex filiis Priami.

Parruelis, Parruus, vide PATER.

Patulico, Patulus, vide PATEO.

Pavi, vide Paveo.

Pauci, æ, a. multitudinis numero, cujus vocis contraria est multi, æ, a: tametsi hujus usus etiam est in numero unius. מְעַט meât. ὀλίγος, μικρός. Gal. Peu. Ital. & Hisp. Poco. Ger. Wenig. Bel. Weinich. Pol. Mało, ubogo. Vng. Kevesen. Ang. Few.] Plaut. in Cure. Respondicmihi pauca verbis atq; adeò fideliter. Cic. de Amic. Quum & ego essem una, & pauci admodum familiares, in eum sermonem alium incidere, qui tum fere erat multis in ore. Idē 5. Tusc. Aperta enim res est & quotidiana nos ipsa natura admonet, quàm pauci, quàm parvis rebus egeat, quàm exilibus. Virg. Aeglog. 10. Pauca meo Gallo. sed quæ legerit ipsa Lycoris Carmina sint dicenda. Idem 1. Aeneid. huc pauci vestris adnavimus oris. ¶ Pauci frequenter solùm poni solet, ita ut in eo subaudiatur subitantivum Verbis. Terent. in And. Ausculta paucis. Plaut. in Aulul. Da mihi operâ paulisper, paucis est quod te volo. Virg. 4. Aen. paucis, adverte, docebo. Idem 6. Aeneid. Atq; hic responsum paucis ea reddidit ille os. ¶ Pauci apud antiquos pro bonis ponebantur, ut Multi pro malis; autore Nonio. Cicero Orat. In dationem habuit in populo, nec paucorum judicium reprehendit, nec multorum probavit.

Pauc ĭdis, diminut. [מִצְעָר mitsâr. Gall. Petit peu. Ital. Pochetto. Ger. Wenigen. Hisp. Poquito. Pol. Troche, malenkie. Vng. Kevecskéd. Ang. Very few.] Terent. in Heaut. Quod imperatum facito, equitor pauculi. Cic. ad Atticum lib. 5: Quos (Volusium scil. Tyberii generum, certum hominem, sed mirificè abstinentem, nullis in Cypro, ut tibi pauculos dies esset.

Pāuxillŭs, pauxillulus, & pauxillatim, dimmutiva à diminu. Vide paullò post.

Pāucĭtās, ātis, denominativum, Inopia, penuria. [מְעַט meât, מִצְעָר mitsâr. Gall. Petit nombre, brefveté. Ital. Poco numero. Ger. Die wenigkeit. Hisp. Pequedad en numero. Pol. Rzadkość, małość. Vng. Kevesség. Ang. Fewness or scarce number.] Cicer. de Orat. Sectabimur illum quem ornatorum sis, temperq; facile paucitas judicabit. Idem ad Cælium: De pantheris per eos qui venari solent, agitur mandato meo diligenter: sed mira paucitas est.

Pāucies, quo veteres pro ter usi ebantur, teste Nonio. Titin. Vxorem ducam paucies videbo.

Pāuxillŭs, adject. diminutiva à paulum. [מְעַט meât, מִצְעָר mitsâr. Gall. Bien peu, tout petit, un petit morceau du monde. Ital. Poco. Ger. Wenigstein. Hisp. Pequeño. Pol. Malenkie. Vng. Kisded. Ang. Very little.] Plaut. in Aul. Nam verisimile est, hominem pauperem pauxillum parvifacere, qui nummum petat.

Pauxillum, adverb. Paulum, admodum. [מְעַט מְעַט meât meât. מְעַט מְעַט meât meât. Gall. Peu peu. Ital. Pochetto. Ger. Gar wenigen. Hisp. Muy poco. Pol. Pośledze. Vng. Igen kevesse. Ang. Very few or little.] Plaut. in Capt. sed si pauxillum pereo, contentus ero.

Pāuxillŭlus, adject. diminutiva à pauxillus, Admodum parvus. Plaut. in Rudens. Hæc colore capiuntur pauxillulo. Terentius: Pharmacum paululum apud me reliquit pauxillulum. Nummorum, id ut cupiebat. Eterum.

Pauxillŭlum, Paulŭlum, (scilicet pedetentim. [מְעַט מְעַט meât meât. מְעַט מְעַט meât meât. Gall. Petit à petit. Ital. A poco à poco. Ger. Bedächtlich. Hisp. Poco à poco. Pol. Pomału, z mału. Vng. Lassanként. Ang. Softly, and little.] Plautus Epid. Cœpi fustum versum ad illas pauxillatim accedere.

Pāuxillātĭm. Idem quod pausillatim. Plaut. in Trin. Plus decē pondo amoris pauxillatim perdidit: id est, pedetentim & per particulas. Nonius.

Pauc ĭloquium, quii, n. t. Paucitas sermonis, multiloquio contrarium. [βραχυλογία, ὀλιγολογία. Gall. Peu de parolle. Ital. Poche parole. Ger. Wenige wort. Engl. Parle der Wo. Hisp. Pequedad de palabras. Pol. Mała a krotka mowa. Vng. Kevés szóllás. Ang. Fewness of words, little talk.] Plaut. Mercat. Inhæret etiam avaritiæ, deliciæ, inopiæ, cœtumelia, & dispendium. Multiloquium, pauciloquium.

Pāvĕo, es, pāvi, n. t. Timeo. [יָרֵא yârê. חָרַד chârâdh. חִתַּת chittat. ἐκφοβοῦμαι. Gall. Avoir grand peur & frayeur. Ital. Havere paure, temere. Ger. Sich förchten, vor forcht entsitzen. Pol. Bzdzesz. Hisp. Haver pauor y miedo. Vng. Felek, remegek. Ang. To be in great fear, to be troubled or fearful.] Plautus in Amphitr. Ne pave. Terent. Andr. Id pavet, ne ducas: tu illam tu autem, ut ducas. Ovid. 9 Metamorph. sed enim ne pectora vano Fida metu paveant. Ovidius: pervia flammis. Lucan. lib. 1: nec solùm vulgus inane Periculum terrore pavet: sed cuncta, & ipsi Sedibus exilire patres. Cic. 3. Phil. Paveram animus apud concilium illud pro reo dicere.

Pāvēndus, a, um, Timendus. [יָרֵא yârê.] Plin. li. 9 cap 23: Nec pedibus tantùm parcendas serpentes, sed & mihil volare tormento.

Pāvendo, gerundium, Timendo. Lucan. lib. 1. sic quia; pavendo Dat vires famæ.

Pāvens, Qui ab tempus, vel ex causa timet. [חָרֵד chârêdh. יָרֵא yârê.] Ovid. 2. Metamorph. Colligit armentes, & adhuc terrore paventes Phœbus equos.

Pāvĕsco, is, n. t. Timidus fio, timeo. [חָרַד pachâdh. יָרֵא yârê. חָרַד chârâdh. חִתַּת chittat. ἐκφοβοῦμαι. Gall. Avoir grand peur & frayeur. Ital. Temere. Ger. Erschrecken. Hisp. Hazer pauor o miedo, temer. Pol. Przestraszyć się. Vng. Az felelek, megfelemedem. Ang. To waxe very fearfull, or troubled in spirit.] Columel. lib. 7. cap 2: Venti quoq; & subitus hominum manûs subjectus, ne ad hujusmodi tactum postmodum pavescant. ¶ Hujus compositum expavesco, de quo suprà.

Pāvĭdus, Timidus fio. [חָרַד pachâdh. יָרֵא yârê. חָרַד chârâdh. חִתַּת chittat. πτοίησις, ἐκφοβοῦμαι. Gall. Estre effraye. Ital. Essere spaventato. Ger. Erschrocken werden. Hisp. Ser atemorizado, ò espantado. Pol. Zastraszon, ustrachany. Vng. Megrettedek. Ang. To be affrayed or troubled in spirit.] Gellius, 19. cap. 12: in tanta violentia tempestatum videor pauidum pavefactus. Ovid. 13. Metamorph. At ego vicino pavefactus in æquore mergo.

Pāvĭto, tas, pen. corr. e. p. Frequentativum à pavco. Valde timeo, valde horreo. [חָרַד chârâdh. Gall. Estre effraye, avoir effroy, trembler de peur. Ital. Temere molto. Ger. Hefftig erschrocken sein, oder sich sehr entsetzen. Hisp. Hazer mucho temor y hauer mucho miedo. Pol. Przestraszyć bardzo. Vng. Rettegek. Ang. To tremble through fear.] Plaut. Batchid. Quis hic horror est? quid pavitas? Terent. in Hecyra: Vxorem Philumenam pavitare nescio quid dixerunt: id est, laborare ex frigoribus, ut exponit Donatus. Habent enim frigus & pavor reciprocam quandam transitionem: nam & frigus accipitur pro pavore, & pavor pro frigore. et annotavit Servius in illud Virg. 1. Aeneid. ex tempio Aeneæ solvuntur frigore membra. Lucret. lib. 2. Quem puerum tenebris pavitant, finguntq; futura. Virg. 6. Aeneid. Vix adeò agnovit pavitantem, & dicta recentem Supplicia. Idem 2 Aeneid. Prosequitur pavitans, & ipso prodere fatur.

Pāvĭtātus, trepidatio. [מְהוּמָה. Vn. Reboyr.] Apuleius lib. de Mundo: Palmatiæ, ve ut appellantur, quorum pavitatione dissipatæ trepidant, sine inclinationis periculo nutant.

Pāvor, ōris, m. t. ut ait Cicer. 4 Tuscul. Est timor loco moto vehemens.

מְגוֹר mâgôr. חִתָּה chittâh. מְהוּמָה mehûmâh. Gall. Frayeur, grand meruoille, peur. Ital. Paura, spauento. Ger. Schrecken, forcht. Bel. Vreese. Hisp. Pauor, miedo, espantado. Pol. Strach. Vng. Felemedés, rettegés. Ang. Great fear, and trouble of the spirit.] Ex quo illud Sallustii apud Ciceron. de Oratore 3. Tum pavor sapientum omnem in his rebus animo expectorat. Livius libro 24: Pavorque circa eam cepere milites, ne mortiferum vulnus esset. Ovidius 10. Metamorph. Isque metu varius, natura tuque pavore Deponit. &c. Virgilius 3 Georg. Exultantiaque haurit Corda pavor pulsans. Idem 3. Aeneid. postquam pavor ossa reliquit.

Pāvĭdus, vidi, Timidus, meticulosus, qui natura timidior est, inquit Servius. [חָרֵד chârêdh. מְפַחֵד mefachêdh. Gall. Paoureux, fort craintif. Ital. Pauido. Ger. Forchtsam, scrö redlich. Bel. Vreesig. Hisp. Temeroso. Pol. Lekliwi, bojaźliwy. Vng. Felelek, remegés. Ang. That feareth, or is afraid.] Virg. 9. Aeneidos. Stant pavidæ in mœnibus matres. Ovid. Epist. 4: Quod ficelus fit pavidus mihi contigit: autes. Sanguinis atque animi pectus inane fuit. Virg. lus 9. Aeneidos: Interea pavidam volitans pennata per urbem

urbem Nantia fama ruit. Horatius 2. epod. Pavidumq; leporem, & advenam laqueo gruem iucunda capiat præda. Silius lib. 10. talis pavidissime cignum. Me vita, quàm brevi, indigna morte putasti.

Pāvidè, adverbium, timidè, metuentèr. Γεγεθότως, φοβερῶς. Gall. *Peureusement, en grand crainte.* Ital. *Paurosamente.* Germ. Forchtsamlich. Hisp. *Temerosamente.* Pol. *Bojaźliwie.* Vng. *Fenyegetőképpen.* Ang. *Fearfully, with great fear.*] Liv. 4. ab Vrbe. Nec quaquam tamen ea nocte aeq; insequenti die tot illi, quæ ad Alliam tam pavidè fugerat, vires fuit.

Pāvīcilla, æ, f. Integumentum quo cum quatitur, & condensatur area à pavendo dicta. Ἐφεστρίς τὸ καταστρώσασθαι, φύλλον. Gall. *Vn tortoir auec lequel on bat les aires, vne batte.* Ital. *Coperchio da pigiare il terreno nelle aie.* Ger. Ein breiter schlegel mit welchem man den estrich in den dörren tennen mit aufschlagen und eben schlecht. Hisp. *El palo para pisar la tierra.* Pol. Kawałek kłoda pniowego, *quo ziemię ubijają.* Vng. *Sárverő mánkolya.* Ang. *An instrument to make a floore or pauement euen and solide.*] Cato de Re rust. cap. 129. Vbi bene commutata terra fuerit, & aream cum bipenni, cylindro, aut paviculâ æquato.

Pāvīmentum, n. Omne Domus stratum solum, aut lateribus, aut lapidibus, quòd gradiendo calcamus: רִצְפָה *ritspah*, שְׁבָלֶת *shebeleth*. Gall. *Le pauement ou plancher, parterre, plate forme.* Ital. *Suolo, pauimento, terrazzo.* Ger. Ein estrich oder fussboden. Bel. *Terre stoten, pauimenten, terrazzo.* Hisp. *Suelo de casa.* Pol. *Trep, pawimentowanie, podłoże.* Vng. *Tapodasom.* Ang. *A pauement, a floore, a plaine paued.*] à pavendo: hoc est, tundendo, sive feriendo dictum, quòd dum sunt pavimenta, plus bus simul diebus feriuntur: id est, percutiuntur, tunduntur: fistucis, seu mattulis, ut solidiora fiant, nec rimas faciant. Iuvenal. Sat. 14. Vsque pavimentum, & nitidas offendo columnas. Cato cap. 18. de Re rustic. Pavimenta ad hunc modum facito. De tessa arida pavimentum struito: ubi struxeris, pavito, siccato, oleoq; perungito: ut pavimentum bonum est, pavito, siccato, oleoq; perungito. Varro pavimentorum genera facit apud veteres. ¶ Multa autem pavimentorum genera fuerunt veteres. Erant lithostrota parvulis conjugmentata crustis. Erant sundialia à tirente inventa, quæ sub dio erant, & in aperto, pluviis & tempestatibus exposita. Erant & asarota de quibus Papinius Sylvis. Tiberianis, novis asarota figuris. Dicta autem sunt asarota, ἀ a privativo, & verbo σαίρω, *sive σαρόω*: hoc est, purgo, vel verro: sive quòd copia non verrerentur, sed colligerentur, vel verrerentur, sed collecta. Pavimenta autem dicta sunt, quòd in his conjecti manu analecti (ita vocant cenacum reliquias) ipsa ponderosa mundarentur: sive (ut auctor est Plin. lib. 36. cap. 25.) quòd in hoc pavimentorum genere tam multorum colorum quadrata tessella expressæ erant cenationis reliquiæ, quæ copia solent everri, ut tempervideremur non esse purgata, eaq; quæ in pavimento depicta erant, vera videremur analecta. Vide Asarotum. ¶ Fuerunt & pavimenta Barbarica, subregulanea, sculpturata, & Graecanica. Vide Plin. lib. 36. cap. 25. Pavimenta Punica, inquit Festus, marmore Numidico strata significat. Cato in ea oratione quam habuit, Nequis Consulibus Decreti. Dicere possum, inquit, quibus villa, atq; ædes ædificatæ, atq; expolitæ marmore operteve, citro atq; ebore, atq; pavimentis Puniciis sint.

Pavimentātus, a, um. *Ide Sudor*, quod ex pavimentis conflat.

Pāvīmento, as, avi, p. Pavimentum facio, ita pavimentum sternere. Gall. *Paueir, dresser le pauement.* Ital. *Far pauimento.* Ger. Einen estrich machen. Hisp. *Solar.* Pol. *Wybijać podłogę.* Vng. *Padimentomot tenni.* Ang. *To paue.*] Vnde Pavimentata loca dicuntur in quibus strata sunt pavimenta. Cic. pro Domo sua in palatio, pulcherrimo prospectu porticum cum cœnationibus pavimentatam, irrecuperandum penum concupierat. Plin. lib. 27. cap. 4. Ergo pavimenta undum alio sarta ei, centent, ut lacrymanium absorbeatur.

Pāvīo, pavis, vi, itum. Verbum antiquum. Ferio, percutio, tundo. [πλήσσω, Gall. *Battre, battre la terre pour l'affermir, fouler le pauement.* Ital. *Percuotere, battere la terra per fermarla.* Ger. Schlagen. Hisp. *Herir, golpear con pisones.* Pol. *Vderzam.* Vng. *Verem vagy.* Ang. *To pauie.*] Sumptum est à Græcis, quibus πάω est percutere. Cic. 2. de Divin. Sed quia cuncti pascunt, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pavire, terripavium primo pòst terripudium dictum est: hoc quidem nunc repudium dicitur. Cato cap. 18: ubi deserta arida pavimentum struito: ubi struxeris, pavito, ubi siccaveris, oleo perungito, uti pavimentum bonum fiet. Columella lib. 1. cap. 6. Sed utrumq; more piscinarum devexum leni clivo & extructum, pavitumq; solum habeat, ne humore transmittant. ¶ Hinc sunt compolita Depuvio: hoc est, percutio, a, in unum acto. Lucil. apud Festum. Palmisq; meam depuvit mater. Ejusdem significationis est Oppuvio, unde oppuvis, dicitur verbera. Afranius: Oppuvis puer coercentur.

Pāvlarium, Pauliffer. Paulum, Paululum. Vide PARVM.

Paulatim. Antidotum ferunt ab exercitatis scriptum.

Pāvo, onis, m. & Pavus, i, m. Avis nota, varia pennarum fulgore conspicua, quam Poetæ Junonis turci assignarunt. [תֻּכִּי

tuchi, tuccim, tuccin. Gall. *Vn paon.* Ital. *Pauone.* Ger. Ein pfaw. Hisp. *El pauon.* Pol. Paw. Vng. *Pava.* An. *A peacock.*] Colum. lib. 9. cap. 16. Pavus e Samo præstantior est. Tradunt hanc avem esse nō gloriosam solùm, sed & malevolā. Laudata expandit colores adverso maximè sole. Simonis suum reperiebat, invidens hominū oculis. Caro ejus diutissimè incorrupta servatur. Vide etiā in verticulo, quàm sit pavo qui pavoni. Ad quod & juvenalis videtur allusisse Satyra 1. & crudum pavonē in balnea portas. De avis hujus natura vide plura apud Plin. lib. 10. cap. 20.

Pavā, æ, jam feminarum est, qua usa est Autonius Sectione 21. Fœmina (*inquit*) in specie severitatem colit, Pavæq; deprave nihil ab ave nocuit. [Pol. *Paweja.* Vng. *Nőstény pava.* An. *A peahen.*] Columella tamen utrumq; sexu Pavonem appellat: sed cum distinctione horum nominum masculus & fœmina. Virtutis exemplum habet lib. 8. cap. 11. Masculus (*inquit*) pavo gallinaceum talacrum habet, atq; deus quinq; fœminas debderat. Et paulò pòst: Nam fœminæ pavones quæ non incubant, ter anno fere pariunt ædunt.

Pavōnīnus, a, um, adjectivum. Quod ex pavone est. Gall. *De paon.* Ital. *Di pauone.* Ger. Pfauen art oder pfauen farb. Hisp. *Cosa de pauon.* Pol. Pawi. Vng. *Pávaféle vala.* Ang. *Of a peacocke.*] ut Pavoninum ovum, apud Col. lib. 8. cap. 5. & Martialem pavoninum, ex pavonum caudis confectum, apud Martialem in Dystichis.

Pavor, Vide Paveo.

Pauper, hujus pauperis, g. c. vel ut nōnulli placet, omnis: habet enim neutrū genus præcipuè obliquum apud Stat. lib. 1. Thebaïd. Est de paupere tecto. [אֶבְיוֹן עָנִי רָשׁ *rash, ani, ebion.* Gall. *Pouure.* Ital. *Pouero.* Ger. & Bel. Arm. roich, *a beggar.* Hisp. *Pobre.* Pol. *Vbogi.* Vng. *Szegeny.* An. *A poore.*] Dicitur est pauper, à Varro pereviriā parva pecunia, (*sive ut à malum, à parvo fure.* Cic. in Pæd. M. Manilius pauper fuit: habuit enim ædiculas in Cutiis, & fundū in Sabicano. Ibidem: Non modò nō copiosi ac divites, sed etiam inopes ac pauperes existimandi sunt. Horat. 1. Serm. Sat. 3. neq; tam avium pauperiorum turba comparet. Ovid. 1. Fast. Impetio pretium nec est, dat cœtus honores, Census amicitias: pauper ubiq; jacet. ¶ Pauper cum genitivo. Horat. 2. Ser. Sat. 3. Pauper Opimius argenti pollicitus, &c. aut.

Pauperior, ius, & Pauperrimus, a, um, superlativum. Horat. 2. Serm. Sat. 1. Horum sic pergo ego quotidie pauperrimus cliens annorum. Plin. lib. 24. cap. 12. Quum remedia vera quotidie pauperrimus quisq; emat.

Pauperā, æ. Apud antiquos etiam dicebatur in fœminino genere. Plaut. Pauperā hujusce est.

Pauperculus, & Pauperculus diminutiva. [πενιχρός, πένης, πενιχρόν. Gall. *Pouure.* Ital. *Pouerello.* Ger. Armlich arm. Hisp. *Pequeño pobre.* Pol. *Vbogiuchny.* Vng. *Szegenyke.* An. *A little poore bodie.*] Ter. in Heaut. Ut è Corintho hic advena anus pauperula. Varro li. 1. de Re rust. cap. 17. Vepteriq; pauperculi cum tua progenie.

Paupertās, tatis, f. Penuria, egestas, tenuitas. [πενία, πτωχεία, πτωχότης *machdi, mosche.* Gall. *Pouureté.* Ital. *Pouertà.* Ger. Armut. Bel. Armoede. Hisp. *Pobreza.* Pol. *Vbostwo.* Vng. *Szegenység.* Ang. *Poverty.*] Varro lib. 4. de ling. Lat. Pecuaria quæ erat parva, ea paupertas dicta est. Plaut. Perse: Nam ubi est paupertate accessit infamia, gravior paupertas fit. Cic. 3. Tusc. Vt de paupertate meminerimus, cujus onus dispurando levamus, docentis quàm parva, & quam pauca sint quæ natura desiderat. Juvenal. Satyr. 3: Nil habet infelix paupertas durius in se, Quàm quòd ridiculos homines facit. ¶ Paupertatē quidam ab egestate ita distinguunt, ut egestas sit quando ad victū necessaria desunt: paupertas, quando licet nō sint opes, tamē necessaria deficiunt. Paupertas, quando ita quis pauperitate, ut pudeat egestatē, ac mendicitatē interdum nunquā obtinere valuit. ¶ Paupertatis encomion, amplum, videin Apuleio in Apologia circa medium versu. Brevem verò paupertas peragi quot paginas. Ita Juvenal. Sat. 3.

Nil habet infelix paupertas durius in se,
Quàm quòd ridiculos homines facit. Et paulò post
Haud facilè emergunt, quorum virtutibus obstat
Res angusta domi. Idem paulò pòst:
— libertas pauperis hæc est,
Pulsatus rogat, & pugnis concisus adorat,
Vt liceat paucis cum dentibus inde reverti.

Pāuperēs, hujus pauperiei, f. q. Paupertas. [πτωχεία, πτωχότης *machdi, mosche.* Gall. *Pouureté.* Ital. *Pouertà.* Ger. Armut. Bel. Armoede. Hisp. *Pobreza.* Pol. *Vbostwo.* Vng. *Szegenység.* An. *Poverie.*] Horatius Ep. Epist. Impiger extremas currit mercator ad Indos, Per mare pauperiē fugiens, per saxa, per ignes. Virg. 6. Æneid. -quā vellent æthereā alto Nunc & pauperiem, & duros perferre labores. Horat. 3. Carmin. Ode 24. Magnā pauperies opprobrium, jubet Quidvis & facere, & pati, Virtutisq; viam deserit arduæ. ¶ Pauperies item apud Jurisconsultos damnum est à quadrupede datum: quod ab homine illatum, ejus, injuria diceretur. l. 1. D. si quadrup. pauper. fecisse dic.

Pāuperimus, penult. prod. Pauper. [πτωχότατος, πτωχίστατος. Gall. *Pouure.*

Pauve Ital. Fewre. Ger. Armbärtſtra. Hiſp. Pobre Pol. Potrzebni. Vng. Zegeny. Ang. Poore.] Varro de Vita pop. Rom. lib. 11. Quod ſi pauperum ſit elegãcia, ut iam calliopona Sulpicius: Quis potius pauperibus flagitare ea ſtilicen eum nous inurmuret. Nonius.

Pauperō, as, act. p. Pauperē facio. [עשׁר, עשׁיר, עשׁיר, עשׁי

Pĕccātŭs, huius peccatus, vide in Pecco.

Pĕcco, as, act. p. Propriè significat adulterium committo: dictũ quasi pellico, ut putat Scaliger: id est, cum pellice coëo. [NDH. chatá LXX. peccáhah. peccare, offendere. Gall. Pecher. Ital. Peccare. Ger. Eigentlich hurẽ vnd Ehbrẽch treyben / sonst aber sündigen, etwas vnrechts thun. Bel. Sondigen. Hisp. Pecar. Pol. Wina nie zgrzeszyć, grzeszyć. Vng. Vetkezem. Ang. To sinne, to offend.] Varro de peccatus, pro adulterio, quasi pellicatus. Apud veteres enim peccatus, us, ubique ad Ciceronis aetatem duravit, qui vocem ultus est quarta Verrina: Nemo (inquiebat) virtutem, ut non laudet, adipisci recusat, quisquis est, qui se intelligat ad omnia nata esse fortia, modo contra rem publicam peccare nolit. Varro, Virtutem, inquit, si assequi velis, quisquis es, noli peccare. Virg. Virtutem, inquit, si assequi velis, quisquis es, noli peccare. Ang. To sinne, to offend.] Varro de peccatus, pro peccato & Cicerone dictum, ut amoribus inserviret adulterari vult. Gell. lib. 13. cap. 19.

Pĕccŏrārĭus, Pecoritius, Vide Pecus.

Pĕctĕn, ĭnis, m. t. Instrumentum texentium, quo subtegmen stamini immittitur. [κτεὶς. Gall. Vaigne. Ital. Pettine. Ger. Ein Weber kam durch / der gehet gestam weeb. Hisp. Peine. Pol. Krosno. Vng. Szovda. Ang. A combe.] Virgil. 1. Georg. Arguto conjux percurrit pectine telas. Idem lib. 7. Aeneid. rectus q, superbis Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum Arguto tenues percurrĕs pectine telas. Iuvenal. Satyr. 9: Et vitulo percussas textoris pectine Galli Accipimus. Ovid. 3. Fast. & rarum pectine dentes opus. ¶ A cujus similitudine & pectendi ritu qui explicat capillos. [Pol. Grzebien. Vng. Fesuse.] Plaut. in Capt. Sed utrum strictim me attonsurã dicam esse, an pectinatum, Nescio. Ovid. 4. Metamorph. Sæpe Cytoraco deducit pectine crines. ¶ Est quoq; genus dentatæ gentis, ligulis ferreis, ad colendam terram. ¶ Item ferreum instrumentũ, quo rustici seges merebantur. Colum. lib. 2. cap. 12: Alii pectinibus spicam ipsam legunt, &c. ¶ Et locus pubes: hoc est, locus ubi pili ad venenda nascuntur, quem & Græci κτενα appellant. Iuven. Satyr. 6: Inguina traduntur medicis jam pectine nigra. Dictus pecten, quia ut barba indecentia pectine indigeat. ¶ Est & instrumentum quo citharam pulsamus, plectrum. Virg. lib. 6: jam pectine pulsat eburna. ¶ Item pectines, sive pecunculi, ovaria, pilæ sunt quæ se exaqua jaculantur fugientes modo, quemadmodum longa facere dicitur. Horatius 2. Serm. Satyr. 4: Pectinibus patinis jactat se molle Tarentum. ¶ Pectines item à Plinio in arboribus dicuntur rectæ per longitudinem pectinum modo lineæ & intervalla, quæ Græcè κτένες, & πλέγδες os appellantur: hoc est, dissimiles illi venarum rectus, in longitudinem porrectus: cujusmodi in pectine conspiciuntur dentes. In quibus autem hic creaturæ duabus aliquo modo variatur ordo; rectus in longitudinem porrigitur, non tolet eos Plinius absolutè pectinis appellare, sed aliquid adjecere, quo varietas illa explicetur, obliquos, crispos, nodosove pectines appellans. ¶ Pecten Veneris, herba est, à pectinis similitudine dicta: cujus radix cum malva rusa, omnia tela corpori infixa extrahit. Auctor Plinius libro 24. cap. 19.

Pectĭno, as, pen. corr. Ferreo instrumento, quod pectinem vocant, spicas lego, vel segetem meto. [κτενίζω, στεω. Gall. Peigner. Ital. Pettinare. Ger. Die jung Seet für gewant seinen Samen aus. Hisp. Peinar. Pol. Zne. Vng. Lezarasom. Ang. To combe or card.] Plin. lib. 18. cap. 11: Sunt genera terræ, quorum ubertas pectinari segetem in herba cogat.

Pectĭnātus, a, um. Quod pectinis instar factum est. [κτενοειδὴς. Gall. Peigne. Ital. Pettinato. Ger. Das gemacht ist wie zwen Kãm in einander gesteckt. Hisp. Peinado. Pol. Kosz grzebieniem czynion. Vng. Szovnie, szovnias. Ang. Kombed, combed.] Inde pectinatim recte dicitur, teste Festo, quod in duas partes devexum est, quemadmodum testudinatum, quod in quatuor.

Pectĭnātus, a, um, adject. Idem quod pexus. Cornut. in Persio.

Pectĭnātim, adverb. Significat ad pectinis similitudinem factũ, & quasi dentatim. [κτενοειδῶς. Gall. A dentelure. Ital. A guisa di pettine. Ger. In fürchen: das ist als wenn sich zwen Kãm in einander gestellt sind. Hisp. Endentando los dedos. Pol. Zebato. Vng. Fogasson. Ang. Like a combe.] Plinius lib. 9. cap. 33. Cuniculatim, pectinatim, imbricatim undata. Sic dicimus Manus pectinatim junctas, quum utriusq; manus digiti inter se complicati, pectinis figuram videntur referre, tum incumbentibus utriusq; digitis, veluti pectinis dentibus. Idem lib. 8. cap. 25: Pectinatim disparare se dentium ferie.

Pexo, is, pexui, vel pexi, pexum, n. t. Explico & pando capillum. [κτενίζω. Gall. Peigner. Ital. Pettinare. Ger. Kãmen. Bel. Kammen. Hisp. Peinar, dezabellar. Pol. Czesze. Vng. Fesule. Ang. To kombe or card.] Cicer. 2. in Catil. Quos pexo capillo nitidos aut unguentis madentes videtis. Ovid. 1. de Arte: Hæc matutinus pexæ considat capillos. Horat. 1. Carm. Ode 15: Nequicquam Veneris præsidio ferox Pectes Cæsariem, &c. Jumenta quoq; aliaq; animalia pexi dicũtur, quum sordes eorum & pili decidui, strigilibus distringuntur. Virg. 7. Aeneid. de cervo: Pectebatq; feram, puroq; in fonte lavabat. ¶ Transfertur etiam ad alia: nam & pectere citharã dicimus, hoc est, percutere: & Distendere pectine chordas: id est, plectro chordas movere. ¶ Item Pectere lanam, & vestes dicimus, à quo & vestes ipsæ, pexæ dicuntur: hoc est, quæ in superficie quasdã velluti lanugines extuberantias præ se ferunt, quales sunt vestes quas Catinenses & Frisiacas vulgus vocat. Plin. l. 8. cap. 48. Attrite Liburnasq; pilo propter quam lanæ, pexis alienæ vestibus. Idem lib. 9: Et ipsa stuppa pectitur ferreis hamis, donec omnis membrana decorticetur. ¶ Pexa lodix est, trita, & in medio extuberantias quasdã habentia in modũ panni pexi. Col. lib. 11. cap. 3: At Cappadocia quę pallidio & pexo, densoq; folio viret mense Februario. Pexa munera pro togis pexis, apud Martialem lib. 3: Divitibus poteris Matias elapsq; ferinæ Mittere: pauperibus munera pexa dato. ¶ Hinc verbo composita sunt Depecto, Propecto, in lingua pecto. Ovid. 1. Fastor. Ille manu crudelis pinpexam ad pectora barbam. Repecto, turtus pecto. κόμην κτενίζω. Claud. Nunc age item meliore coma, cui mixta repexi Cæsaries, elato fulgent cum monile jugales.

Pĕctĭtus, atis, f. t. [οἱ τὴν ἔριον ξέοντες, ἐριοξόοι. Gall. Tisserand, ordisseur de laine. Ital. Quelli che pettinano la lana. Ger. Ein weber / der ding so ordentlich zusamen bringt / das eber geht auff ob gestrickt wie auff ein ander gemüp die Fäden / der langen weg nach / wie quer durch auff die weis sol wolle. Hisp. Raso. Pol. Grzebiący wełnę. Vng. Megyezo, fesulo. Ang. The thing or warp of web.] Plin. lib. 11. cap. 24: Quãm non ad hoc pertinere videatur crebrata pexitas telæ.

Pexĭtĭus, adjectivum: Vestes pexæ ductus. [γναφικὸς, μαλακὸς ἐκ τοῦ γναφέως. Gall. Vestu de drap à poil. Ital. Vestito d'habito delicato. Ger. Mit einem fetten / oder rauhen. Hisp. Vestido de raso. Pol. Wełniane miękkie ubiorzystość. Vng. Meghnyetvehetes ruhaju. Ang. Clothed in a smooth garment.] Martial. lib. 11: Pexa nitet pulchrè, &c.

Pectĭnis, a, um, pen. corr. idem quod pexus. [ξαντικὸς. Gall. Peigné. Ital. Pettinato. Ger. Gekrãmet / oder gekemmet. Hisp. Peinado. Pol. Zgrzebiony. Vng. Fesuvel. Ang. Kombed.] Columella lib. 12. cum ea Præparata sint & pectinis lanæ, quo facilius justa lanificio persequi atque exigere possit. ¶ Per translationem accipitur pro culto, polito, & subacto. Idem libro 10: Verum ubi jam puro discrimine pectita tellus Depulsis ignaveræ eriret.

Pectŭs, ŏris, n. t. Anterior pars animalis, à gula usque ad ventrem. [στῆθος, ὁ τοῦ ἀνθρώπου μέρος. Gall. La poitrine. Ital. Petto. Ger. Die brust / so von dem Hals geht biß auff den Bauch. Bel. Die borst. Hisp. Pecho. Pol. Persy. Vng. Mell. Ang. The brestle.] Hoc hominis tantum latus est, reliquis animalibus carinatum, ut ait Plinius lib. 11. cap. 37. Dictum autem putatur pectus à compactis costis. Est enim pectus costis compactum, quæ velut firmamentum pectoris sunt. Virgil. 9. Aeneid. Pectore in adverso totam, qua comminus ensem Conjicit, assurgens, &

multa morte retegit. Horat. 2 Serm. Sat 3: tum pectore sancto Vidimus & merulas poni. Quintil. lib. 2. cap. 15: Nam & M. Aquilium defricuit Antonius scissa veste, cicatrices quas is pro patria adverso pectore susceperat, ostendit. ¶ Accipitur nonnunquam pectus pro corde quod sub pectore latet vel pro ipso animo quem in corde residere nonnulli antiquorum putaverunt. Iuven. Satyr. 13: Nocte dieque suum gestare in pectore testem. Horat. lib. 1. Epist. Non tu corpus eras sine pectore. Accipere toto pectore, pro complecti toto animo, amore, benevolentia, studio. Virgil. 9. Aeneid. Te vero mea quem spatiis propioribus aetas Insequitur, venerande puer, jam pectore toto Accipio, & comitem casus complecteris omnes. Cicero de Amicitia: In Amicitia nihil fictum, nihil simulatum, nihil exploratum habeas.

Pĕctuscŭlum, diminut. parvum pectus, *angelus*.

Pĕctŏrālis, pectora'e, o. n. t. Quod ad pectus pertinet: ut Fascia pectoralis, *περιστηθίς, στηθοδεσμός*. Gall. *appartenant à poitrine*. Ital. *Pettorale*. Ger. *Das zu der Brust gehört*. Hisp. *Cosa de pecho, perteneciente al pecho*. Pol. *Piersiowe*. Vng. *Mellyen valo*. Ang. *Pertayning to the breast*.] ¶ Et & pectorale substantivum, genus armaturae quo pectus munitur. [*τὸ πάνοπλον, ὁπλοθήκη*. Gall. *Pectoral, armure de la poitrine*. Ital. *Armatura del petto, pettorale*. Ger. *Der Brust harnisch, sind sunt genennt die Krebs*. Hisp. *Espalde, armadura del pecho*. Ang. *A breast plate*.] Plin. lib. 27. cap. 7. Sacrata lege pugnantibus è pectoralibus eorum, galeris & galeis.

Pectŏrōsus, a, um, Qui est magnis & validis pectoris. [*εὐστέρνος*. Gall. *Qui a large et bien proportionné poitrine*. Ital. *Petturuto*. Ger. *Der ein groß vnd starck Brust hat*. Hisp. *Cosa de gran pecho*. Pol. *Szerokiey*. Vng. *Nagy mellyu, mellyes*. Ang. *That hath a broade and strong breaste*.] Auctor Priapeae: Nemo est teretes pectorosior Matre. Colum. lib. 8. cap. 2: sint ergo matrices probi coloris, robusti corporis, quadratae, pectorosae, magnis capitibus.

Pĕcŭārĭē, Pecuarius, Vide Pecus.

Pecuniarius, Peculiosus, Vide Peculium.

Pĕcŭlĭum, Ium [Dicitur quicquid alienis labore & industria parum cli. [ὃ τινὸς ἐπιδόσει πλέον ἔχομεν, ἐπίδοσις, ἐπίδοσμα, ἐπίδοσις τοῦ πλείονος*]. Gall. *Ce dont on a plus par le moyen, ou par le travail d'autruy*. Ital. *Peculio*. Ger. *Ein Eigenthumb / oder etwas Gut / so einer mit seinet arbeit zu gegen vberthumb erlangt hat*. Hisp. *Peculio*. Pol. *Wiernosc ktora przez cudza robota*. Vng. *Szolgatol / vagy fiutol kapott marha*. Ang. *Any proper goodes of any man*.] Apud veteres peculium dicebatur quodvis patrimonium, eo quod pecudibus omnis eorum substantia constabat: unde & pecuniae nomen deductum est. Postea ex consuetudine loquendi factum est, ut peculii nomine illud praecipuè comprehenderetur quod servus vel filius familias, dum adhuc in domini potestate esset, vel patris, in castris suo, vel labore lucrifecisset. Cicero in Paradox. An eorum servitus dura est, qui cupiditatis peculi nullam conditionem, tetram ac durissimae servitutis? Plaut. in Aulular. quanquam ego sum fortunatus, Frugi tamen sum, nec potest peculium numerari. Isidorus: Argentum peculium omne in tergo thesaurum gens. Florent. Iurisconsul. in l. peculium. ff. de peculium, *ἐκ τοῦ*, ex eo constat, quod patrimonia sua quae paravit, vel officio fruenti filii donari, idque velut proprium patrimonium servum suum habere quis voluit. Tubero autem, referente Gello hoc n. ff. sic definivit peculium, quod servus domini permissu separatum à dominicis rationibus habet. ¶ Peculium castrense dicitur quod à parentibus aut agnatis in militia degenti donatum est, et quod filiusfamilias in militia acquisivit, quod nullum antea fuit, non haberet. Vide de hoc latius in dictione Castrensis. ¶ Sunt praeterea tria permixti generis, Quasi castrense, profectitium & adventitium, de quibus vide Hotomanum in Lexico. A peculio fit diminut. peculiolum.

Pĕcŭlĭāris, re, o. n. t. Quod ad peculium pertinet, vel quod peculio deputatum, seu quod peculi proprium est. [*ἴδιος*. Gall. *Propre, particulier, appartenant à autruy*. Ital. *Peculiare, particulare*. Ger. *Das ist dem Eigenthum gehörig: das einer eigen ist*. Hisp. *Propio, cosa particular, que se propia*. Pol. *Osobliwy*. Vng. *Valoképen, szegheny vele*. Ang. *Particular, proper to one*.] Plaut. in Asin. Etiam opilio qui pabulatur alienas oves aliquam habet peculiarem, quae ipsum soleat suum. Sed in usu iam receptum est ut peculiaris, proprius, sive praecipuus dicatur, nec cum aliis communis. Sueton. in Calig. Praeterea inquietae publicisq; vectigalibus peculiares servos praefuit. ¶ Peculiare ed. dum, dicitur quod peculiariter ad certam rem est propositum. Cic. 5. Verrin. Exstitit peculiare edictum repentinum, ne quis frumentum de area tolleret, antequam cum Decumano pactus esset. ¶ Vlpianus aliquando peculiare pro reservari. Vlpianus: si quis vinum, ff. de vinum, vino & oleo leg. Si peculiare vinum legatum sit, id continuo quod fieri habuerunt.

Pĕcŭlĭārĭtĕr, adverb. proprie, praecipuè. [*ἰδίως, οἰκείως*. Gall. *Particulierement, specialement*. Ital. *Particolarmente, specialmente*. Germ. *Sonderlich, eigentlich*. Hisp. *Propiamente, especialmente*. Pol. *Osobliwie*. Vng. *Kuelkeppen*. Ang. *Particularly, specially*.] Plinius lib. 27. cap. 4: Epiphoms peculiariter impositur. Quintil. lib. 8. cap. 2: Quod commune est & alio nomen, intellecta ultro peculiariter tribuitur, ut Vrbem, Romam accipimus: Venales, novimus: & Cicero in Verrem: quam sint aliae urbes quoque, & venalia multa, & tam aurum & argentum, quam nos Corinthium.

Pĕcŭlĭārĭs, comparat. Magis proprie, *ἰδιώτερον*, qua voce utitur Vlpianus, l. 4. in fi. D. de doli except.

Pĕcŭlĭōsus, a, um, Qui pecunia multum habet. [*χρηματώδης*. Gall. *Qui a beau de quoy*. Ital. *Sustanziato & ricco di molti poderi*. Ger. *Der viel eigens hat, wol haben*. Hisp. *Cosa de grande caudal*. Pol. *Maiacy wiele tego*. Vng. *Kuelon*. Ang. *That hath abundance of proper goodes*.] Plautus in Rudens. Peculiosum esse decet servum & improbum, Quem bero praesente praecedat oratio.

Pĕcŭlĭtĭus, a, um, idem quod peculiosus. [*πολυχρήματος*. Gall. *Pecunieux, riche, qui a beau deniers*. Ital. *Denaroso, ricco*. Ger. *Reich an gelt, gutreich*. Hisp. *Rico, que tiene gran caudal*. Pol. *Bogaty*. Vng. *Marhas kedues*. Ang. *Riche, well substanced*.] Afinius Pollio ad Ciceronem: Peculiosus Rudens. Carus in l. 13. in fin. Digest. de excusat. edict. Atque si quis simpliciter dixerit peculiatum esse servum, fuisse is videtur minimum habeat peculium.

Pĕcūlĭo, as, act. p. Quempiam pecunia multo, aut peculium aufero *χρήματα πολλὰ ἀφαιρέομαι*. Plaut. in Perf. Atq; ob istam rem ego aliquid de peculabo.

Pĕcūlŏr, aris, & Depeculor, Qui ad Remp. seu principem pertinent, furor. *κλέπτω τὰ δημόσια*.

Pĕcūlātŭs, & Depeculatus, m. t. Qui hujusmodi furtum facit, autore Alcunio. [*κλοπὴ τῶν δημοσίων*. Gall. *Celuy qui desrobbe l'argent du prince ou de la republique*. Ital. *Che rubba il publico*. Ger. *Ein dieb oder der ein gemeinen Seckel oder einer Statt Gut etwas entgriffen hat*. Hisp. *El ladron de lo que es del rey y publico*. Pol. *Ktory kradnie co pospolicie albo panskie albo kogos cudze*. Vng. *Közönségest vagy fiscust lopo*. Ang. *He that robbeth the commonalty or kinges exchequer*.] Cicer. 1 Oration. Neq; enim de cicatrix, veneficiis, testamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco dicendum est.

Pĕcūlātŭs, tus, m. q. pecuniae publicae, aut filii furti, licut sacrilegium rerum sacrarum. [*τὰ δημόσια κλοπή*. Gall. *Larrecin de bien du commun ou public*. Ital. *Furto che si fa del publico*. Ger. *Ein diebstal aus dem gemeinen Seckel / oder einer Statt Gut*. Hisp. *Hurto de los bienes publicos*. Pol. *Kradzyestwo co pospolicie albo panskie albo kogos cudze*. Vng. *Tolui, vagy lopas*. Ang. *Robbing of the commonalty or kinges exchequer*.] Cic. 1 Verr. Non intelligitur haec quae jamdudum loquor ad aliam quaestionem atq; ad peculatus judicium pertinere. Plinius de Viris illustribus: Livius: Salinator primo Consulatu Illyriis triumphavit. Deinde ex invidia peculatus, ab omnibus tribubus, excepta Metia, condemnatus. Plaut. in Cistel. Ego meae peculatum fecit.

Pĕcūlātŭs, principio Capitalis Romae non fuit, & pecuniaria poena, non capitis diminutione notabatur. Id significat Livius lib. 29. quòd in M. Livio erat, multis annis ante ex consulatu populi judicio damnato: quâ ignominiâ adeo aegrè tulerat, ut & rus migraret, & per multos annos & urbe & omni coetu careret hominum. De his verbis non esse M. Livii aqua & ignis edictum, sed affectum animo graviter ex eo judicio, tristem populo, sua sponte urbe cessisse, ait Madvigius. Tum autem peculatus nomine etiè damnatum ex eo libello constat, quem nescio quis de Viris illustr. composuit. Et apud Livium lib. xxxviii. damnato de peculatu L. Scipione Asiatico, Africanum majoris fratre, litis aestimatis & carceris, nihil tolvere, mentio fit; quae vera & quis interdictio nulla nominatur. Est etiam exemplum M. Camilli, qui urbem Romam obsidione Gallorum liberavit. Fit ob Veientanam praedam, ut ait Liv. a L. Apuleio accusatus x v. millibus gravis aeris damnatus est: abiit autem in exilium ante judicium: demiq; quum se damnatum sciret de suis tribulibus & à ceteris cognosceret, de patria migrare decrevit, quàm longissimam inquam populi suffragiis irrogatam exolvere. Nam damnatis de peculatu vel quanti ea res esset aestimata solvendum erat, vel in vinculis dolore solverent, miserrimè vivendum, quod in Scipionis Asiatici judicio Livius significat, quòd ipsius judicio non expectato, in exilium voluntarium abiisse, tunc accusationem quidem is qui coeperat persequebatur, reum tamen absentem non alia quàm pecuniaria poena populus condemnabat: haecq; pecuniam solvere credebat, damnatus cogebatur, aut si solvendo non esset, in carcerem ire. Horum enim nec lex nulla nominatur: sed ante M. Aemilium Lepidum, C. Flaminium Coss. quo anno superior Africanus à duobus Petilia tribunis pleb. est accusatus, judicem fraudem furtis. Livius libro xxxviii. significari me tamen idem Livius in dubitationem adducit, senatusne an populus ante eos Consules quos nominavi,

nominavi de peculatu quæsierit. Scribit enim duobus libris xxvi & xxxix. M. Licium Salinatorem, post priorem consulatum à populo esse condemnatum: eam porrò damnationem peculatus nomine fuisse jam ostendimus. Sed videlicet existimare possumus quovis de crimine, si ubi pleb. aliquis esset accusator, populum judicare potuisse: ne gravis autor Tit. Livius damnetur incōsultè. Post Africani, eiusq; fratris Asiatici accusationem, prætor cum judicum consilio de iis qui peculatus arguerentur, quæstionem exercuit: id opinor lege ab aliquo magistratu lata institutum: alioqui, quod senatus universi munus erat ad prætorem certumq; judicum numerum, senatu negligente translatum, vix putarim. Lege postea Iulia capitalis peculatus factus est, quod Iurisconsulti declarant. Peculatus pœna, inquit Ulpianus ad legem Iuliam peculatus, aquæ & ignis interdictionem continet, in quam nostro succedit deportatio. Porro qui in eum statum deducitur, sicut omnia prius jura, ita & bona amittit. Lege autem peculatus tenebatur, si quis pecuniam publicam intercipuisset, vel, ut furti peteretur curasset: si quis in aurum, argentumve, aut æs publicum quid indidisset, vel immiscuisset, fecisseteq; dolo malo, quo id pejus fieret: hæc apud Venuleium scripta sunt. Quod autem eadem Iulia lege obstrictos fuisse quæs, in quo leges incisæ erant, retixisset, vel quid immutasset, aut in publicis tabulis delevisset, induxisseve, hæc ego non ad peculatum, sed majestatem retulerim. Quòd si pretio commissum id fuisset, ne ita quidem peculatus mihi videtur, sed damnati potiùs majestatis, & corruptus. Sed corruptores quidam enim incerta crimina in majestatem conferebantur neq; aliud crimen parebat latitis: atq; etiam, quod in lege Iulia peculatus an Ulpianus tempium tulisse, nequis ex pecunia sacra religiosaq; auferret, interciperet, in rem suam verteret, non peculatum magis, quàm sacrilegium, fuisse existimaverim. Hæc præterea sunt in crimine peculatus: si quis imperator pecuniam ex præda captam penes se privatim retinuisset, eamq; nec in triumpho tulisset, nec in ærarium retulisset. Porrò peculatus vel pecuniarius fuit, vel capitalis: nam qui prædato ab hostibus captam surripuerat, in quadruplum damnabatur: cæteris autem aqua & ignis interdicebatur. Postea introgata est alia lege deportatio, autogata interdictionis pœna. Et quoniam, ut recipiendæ, ita peculatus publicum furtum fuit: propterea, ut in repetundis, lis in peculatu æstimationes fiebant litium, contraq; hæredes, ut scripsit Papinianus ad legem Iuliam peculatus, actio dabatur: peculatum tamen, quod ante quinquennium esset admissum, objici non oportuit, si Venuleio credimus. Ex Pauli Manutii lib. de Legibus Romanis.

Pĕcunĭa, æ, f. p. A pecore, sive pecu dicta est: quia apud antiquos omnes divitiæ in pecudibus erant sitæ. [χρῆμα οὐσίᾳ. Græcis. Gall. *Argent, ou ce que vaut argent.* Ital. *Pecunia, denari.* Ger. & Bel. Gelt. Hisp. *El dinero, ó qualquiere cosa la que vale dinero.* Pol. *Pieniądze.* Vng. *Pénz.* Ang. *Silver or other goodes worth siluer, money.*] Columel. lib. 6. in præfat. In ruticatione vel antiquissima est ratio pascendi, eademq; quæstus utilissima: propter quod nomina quoque pecuniæ, & peculii tracta videntur à pecore. Quod non solùm veteres possederant, sed adhuc apud quosdam gentes unum hoc usurpatur divitiarum genus. Plin. lib. 33. cap. 3, scribit: Pecuniam fortiam esse nomen à nota pecudis, eo quòd primum æs nota pecudis insignatum fuit. Hinc Plutarchus in Poplicola asserit, in vetustissimis numis signum fuisse ovis, & furis, bovisq; conspectum. Pecuniæ verò nomine, ut inquit Hermogenianus, l. pecuniæ. ff. de Verb. significatione modò numi insunt, numerata pecunia, sed omnes res tàm solidæ quàm mobiles, & tam corporales quàm jura continentur. Cicero 2. de Finib. Magni æstimabat pecuniam, non modò non contrà legem, sed etiam legibus partam: quæ quidem vel cum periculo est quærenda nobis: est enim effectrix multarum & magnarum voluptatum. Horat. 1. Epistol. 6: Et genus, & formam regina pecunia donat. Idem 4. Carm. Ode 9: Vindex avaræ fraudis, & abstinens Ducentis ad sestertia pecuniæ. ¶ Horat. Stilicet uxorem cum dote fidemque & amicos: Et genus & formam regina pecunia donat. Idem: Nam genus & virtus, nisi cum re vilior alga est. Idem per ironiam Satyricum: O cives cives quærenda pecunia primùm: Virtus post nummos. Pecunia quantum apud veteres ipsa facit, ostendit Eraim. in Milite suo cap. 6. ubi sic legitur: Non tulerunt thesaurs Atheniensium, &c. Pecuniam in loco negligere, lucrum esse testatur Propheta 2. Paralip. 26: Habet dominus unde dare tibi possit hic multa plura, &c. Inter pecuniam & sapientiam ita distinguit Salomon: Utiliter est, inquit, sapientia cum divitiis, & magis prodest videntibus solem: sicut enim protegit sapientia, sic protegit pecunia. Hoc autem plus habet eruditio & sapientia, quòd vitam tribuunt possessori suo. Eccles. 6: Pecuniæ, inquit Ecclesiastes, obediunt omnia, cap. 10. Iuxta illud: Auri sacra fames, &c. Pecuniarum usum ad vitæ nostræ sustentationem necessarium esse, Hesiod. hac carmine docuit:

χρήματα δ' ἀνδρὶ πένητι μετ' ἀνθρώποισι βροτοῖσιν.

Pĕcunĭŏlă, æ, dim. hujus diminutivum est. Βραχυσίτιον.

Pĕcunĭārĭus, a, um. Quod ad pecuniam pertinet, vel quod est de pecunia. [Χρηματικός. Gall. *Appartenant à argent.* Ital. *Che s'appertiene à denari.* Ger. Das jenem Gelt gehört. Hisp. *Cosa perteneciente à dinero.* Pol. *Pieniądzom.* Vng. *Pénzhez való.* Ang. *Belonging to money.*] Cic. ad Brutum: Nodus est inopia rei pecuniariæ. Idem pro Cluent. Nemini voluerunt majores nostri non modò de existimatione cujusquam, sed ne pecuniaria quidem de re minima esse judicem, nisi qui inter adversarios convenisset. Lis pecuniaria, Quintil. lib. 5. cap. 1.

Pĕcunĭātĭs, e, idem quod pecuniarius. Sic pecuniatis damnatio dicitur pro pecuniaria apud Macrum l. 30. in fin. D. de pœn.

Pĕcunĭōsŭs, a, um, Qui abundat pecunia. [Πολυχρήματος. Gall. *Pecunieux, riche.* Ital. *Ricco, danaroso, che abonda di pecunia.* Ger. Gottreich / Der viele Gelt hat. Hisp. *Cosa de mucho dinero.* Pol. *Pieniężny.* Vng. *Pénzes.* Ang. *That aboundeth of money, rich.*] Nonius: Pecuniosorum, & locupletum proprietatem apecuit M. Tullius de Senect. à pecore pecuniolos, & à possessionibus locorum locupletes appellatos asserens, multaq; dictione ovium, & boum: quòd tunc erat res in pecore, & locorum possessionibus, ex quo locupletes & pecuniosi vocabantur. Cic. 2. Verr. Pecuniosum hominem, quamvis sit nocens, neminem posse damnari. Idem 1. de Invent. In fortuna quæritur, servas sit, an liber: pecuniosus, an tenuis. Artes pecuniosæ. Martial. lib. 3: Artes discere vult pecuniosas.

Pĕcŭs, pecudis. Commune generis. & Pecus, pecoris, neutri, omne animal quod sub hominis imperio è pabulo terræ pascitur: ut bos, ovis, equi, cameli, oves, capræ, & hujusmodi. בְּהֵמָה, מִקְנֶה, בָּקָר, צֹאן, κτῆνος, ποίμνη, βόσκημα. Gall. *Bestial.* Ital. *Bestiame.* Ger. Alles Vieh / Das man füttert. Hisp. *Todo ó manada de ganado.* Pol. *Bydło.* Vng. *Barom.* Ang. *All manner of cattel.*] Varro lib. 2. de Re rustica cap. 5: Qui gregem armentorum emere vult, observare debet primum, ut sint hæ pecudes ætate potius ad fructus ferendos integræ, quàm jam experiæ. Plinius etiam elephantos pecudes vocat: Quisquis] cū elephanto cōgressus, gemino ictu pecudem exanimavit. ¶ Inveniturq; etiam pecus, coris, pro multitudine pecorum, seu pecudum. Virg. 3. Aeglog. Dic mihi Damœta, cujum pecus, an Meliboei? Idem: Caprigenumq; pecus nullo custode per herbas. ¶ Interdū pro ove. מִקְנֶה. Plin. lib. 8. cap. 29: Fit & in Hispania, & maxime Corsica, non dissimile pecori genus mufionum, caprino villo, quàm pecora vellere propius. Quintil. Curtin usum vestium ex pecoribus adhuc detrahuntur? ¶ Interdum dicitur de quovis animante, quòd humana lingua & effigie careat. κτῆνος. Virgil. 4. Georg. Ignavum fucos pecus à præsepibus arcent. Horat. lib. 1. Carm. Omne cum Proteus pecus egit altos, Visere montes. ¶ Pecus autem, cum in genitivo facit pecudis, nunquam accipitur collectivè: alioquin omninò eadem habet significationes. Dicitur enim de quovis animali excepto homine. Plinius lib. 8. cap. 7: Ipsius animalis tanta narratur clementia adversus homines valida, ut in grege pecudum territa manu dimoveat, nequid obterat imprudens. Virgil. lib. 4. Georg. de apibus loquens: & pecudum custodia solers. Item de piscib. Præterea genus humanum, murænæ, natantes, Squamigeræ pecudes. Columel. lib. 8. cap. 1: Volatile pecus facilè custodiam decipit. Dictumq; pecus (ut docet Varro) à per, quòd pedibus sine ratione bruta serantur. ¶ Sunt qui dicant pecus, pecudis, olim fuisse masculini generis: quòd apud Ennium lectum sit, Pecudi marito: poterimus tamen dicere, Marito, ibi esse substantivum, & figuratè cum alterius generis substantivo cohærere. Legitur etiam pro eodem Pecu, & in numero plurali pecua: de quo suprà. ¶ Pecuda etiam neutro genere in usu fuisse, veterum attestantur autoritas. Sisenna: Iumenta, & pecuda locis tepidare cōplurib. Item C. c. de Repub. apud Nonium. Quum adhiberent in pecuda pastores.

Pĕcū, hujus pecu, in plurali pecua, pecuum, pecubus. Antiqui dixerunt pro pecore. Plautus Rudens. Nō vides me referre uvidum rete, sine squamoso pecu? Idem Mercat. Nec pecua ruri pascere, neq; pueros nutricare, &c.

Pĕcōrīnŭs, a, um. Quod est ex pecore: [Μηλώτινος. Gall. *De bestial.* Ital. *Pecorino.* Ger. Das von Vieh kompt. Hisp. *Cosa de ganado.* Pol. *Skóry z owczych.* Vng. *Barom.* Ang. *Of cattel.*] ut Pecorina caro: quam & pecoream pecudinam, & pecuinam possumus appellare.

Pĕcŏrōsŭs, a, um. Quod pecore abundat: [Κτηνοτρόφος. Gall. *Abondant en bestial.* Ital. *Ch' abonda de pecore.* Ger. Viel Vieh. Hisp. *Cosa de mucho ganado.* Pol. *Dostatek bydła.* Vng. *Barmos.* Ang. *Riche in cattel.*] ut Pecorosa palatia, apud Propertium Libro 4: Venit ad inviosos pecorosa palatia montes, Et statuit

fessos, fessus & ipse, boves. Statius 10. Thebaid. Cui fœmora pregnem pecoroso vere novarat.

Pĕcŭārĭus, ii, m. Qui pecua, sive pecora publica redimit, ut inquit Aconius. [נקד nokēd. Græce νομεύς.] Romani enim veteriores nihil in bonis aliud putarunt paradeis habebant. q. Fit etiam pecorarius, qui pecorum curam habet, pecuarius. [נקד nokēd. Gall. Gardien de bestial. Berger. Ital. Pecoraro. Cart. Ein Viehhirt oder Berg. Vieh Berg hirt. Hisp. Ganadero. Pol. Strzyżyciel. Vng. Barom bvsz. Ang. A grazier, a shepherd or cattell.] Aug. lib. 15. de Civit. Hic erat pater habitatorum in tabernaculis pecuariorum.

Pĕcŭārĭus, ii, m. i. Qui pecora pascit, pecorarius. [נקד nokēd. Græce νομεύς. Gall. Berger. Ital. Pecoraio. Ger. Ein Viehhirt. Hisp. Ganadero, o pastor de ganado. Pol. Stroż wiarz. Vng. Barom bvsz. Ang. A feeder of cattell.] Cic. 4 Verr. Mercator, an arator, an pecuarius.

Pĕcŭārĭus, a, um. Quod ad pecus pertinet. [Ἀγεληφορικός. Gall. Appartenant à bestial. Ital. Che serve a bestiame. Ger. Zum Vieh gehöret. Hisp. Perteneciente a ganado. Pol. Stadny. Vng. Barmi dvsz. Ang. Belonging to cattell or beasts.] Plautus in Truculento: Male evenit res pecuaria mihi apud vos. Colum. lib. 7. cap. 12: Pecuarius canis neq; tam fugax sit aut permodeste cilis, quam qui damas, cervosq; & velocissima cetera animalia: cilis autem Pecuarius canis, qui pecora, vel pecudes custodita impurorum vastatore, & furia.

Pĕcŭārĭus, ii, m. Dicitur à pecu. [תקנים tekānim. Gall. Troupeau de bestial. Ital. Greggi grandi di pecore. Ger. Grosse schaaren oder hauffen Viehs. Hisp. Hato de ganado. Pol. Stada wielkie. Vng. Sereg. Ang. Flocks of cattell.] Nominativus singularis est pecuarius, vel pecuar per apocopen. Proprie autem pecuaria dicuntur magni pecudum greges: Persius: Sindor, ut Arcadiæ pecuaria rudere stabas. Virgil. 3. Georg. Solvemaris, mutatis venerem pecuaria primus. Auct. ad Heren. lib. 4: Nam quum canes fungantur officiis leporum, etiam præsidio pecuaria credemus? q. Nonnonquam pecuaria pro vectigalibus accipiuntur, a iisq; rebus omnibus, ex quibus populus habet proventum. Dicitur enim hoc nomine vectigali populus Romanus contentus fuit. Cicero de Claris Oratoribus: Infimo loco natum, famulis partim etiam liberis societatis ejus, quæ pecuaria de P. Cornelio L. Mummio Cos. ve demisit, &c.

Pĕcŭārĭī, æ. f. p. Dicitur ratio parandi, ac pascendi pecoris ut fructus ex eo percipiatur, quæ & Res pecuaria dicitur. [Βοσκήματα. Gall. Bestiaux, ou de pasturage. Ital. Pecore. Ger. Der Gesterb mit dem Vieh umbzugehen / die Semmeten vnnd weidgattung. Hisp. Cosas de ganados y pastos. Pol. Pożytek, wiadomość bydła. Vng. Barommal való kereskedések. Ang. The feeding or pasturing of beasts.] Varro libro 3. de re rustica, capite 1: Tres libros instituo, ex quæ videos scripti, primum ad Fundanium nostrum de agricultura: secundum de pecuaria, ad Turannium Nigrum, q. sit & pecuaria, locus in quo pecorum greges continentur. [Νομός. Vide Varro libro 2. capite 1: Cujus nobiles pecuariæ in Bruttiis habentur. Idem in Prætat. lib. 2: Quòd eò facilius faciam quòd & ipse pecuarias habui grandes, in Apulia evantias. Non malè quis posset ex his fce Varronis exemplo pecuarias intelligere, ipsos pecudum greges: quemadmodum apud eundem Pecuaria videntur accipi lib. 3. cap. 2: Vos Ecair: Duo quum sint genera pallionum: unum agreste, in quo sint pecuariæ: alterum villaticum, in quo sint gallinæ, ac columbæ, &c. q. Pecuariam rem facere, significat armenta, greges q; alere, quæ res ad rusticam pallionis pertinet. Βοσκηματώδης πραγματεία.

Pĕcŭum. Caro genitivo plurali prolit, ab eo quod est pecu. Auct. Festus.

Peda. Vide PEDES pedum.

Pedagium. & Gradagium, barbara vocabula, exponuntur in C. super quibusdam, ext. de Verb. sign. & ibidem Abbas. & in C. Incovamus de censibus.

Pedalion. Polygoniam apud Dioscor. lib. 4. cap. 5.

Pedalis, Pedamen, Pedaneus, Pedarius. Vide PEDES pedum.

Pedatim, Pedatio, Pedatum. Vide PEDES pedum.

Pĕdem, i. pro, quod hujus Pedismatis, πήδημα, Genus saltationis Latonæ ex eo quæ pedes in orbem ad tibias ceteraq; ducebantur: de qua Lucia. in libello περὶ ὀρχήσεως. Juven. Satyr. 11: Qui Lacedæmonium pedemque ducere doctus. Alii legunt pyrrhicare.

Pĕdĕpressim, Pedes, tim, Pedesser, Pederentim, Pedica, Pediculus, Pediosus, Pedisequus, Peditatus. Vide PEDES pedum.

Pĕdes [נרגל regel. Gall. Les pieds. Ital. Piedi. Ger. Die füss. Bel. Voeten. Hisp. Los pies. Pol. Nogi. Vng. Lab. Ang. The feet.] Dicuntur quibus utimur in gradiendo, cujus nominativus singularis est Pes, à Græco πούς. Pes autem totum dicitur quod est à femore ad calcem: dividiturq; in coxendicem, femur, genu, femen, poplitem, crus, suram, & imum pedem, qui talus appellatur: dividiturq; in convexum pedis, quæ pars superior est & calcaneum, quæ est pars posterior: item in volam, quæ est pars medii pedis cava: & plantam, quæ pars tota inferior est: præterea in digitos & ungues. A' volæ pedis in dita sunt cognomina Planeis. Plutis, Scauris, Pansis de quibus suis incis. Ovid. 3. de Ponto. Hæc ea nō stabili quàm sit levis orbe fateur. Quæ summum dubio sub pede semper habet. Idem 12. Metamorph. pedibusq; virum proculcat equinis. Virgil. 9. Aeneid. Quo te Mezenti pedes? an quò via ducit in urbem? ad pedes servus. Ame pedes, à pedibus. Vide ad præpositiones. q. Suo se pede metiri, hoc est, facere sumptum pro facultatum suarum modulo. Horat. 1. Epist. 7: Mensa te quenq; suo modulo ne pede, verum est. Quoniam verò Hand. fundamentum pes est, factum est ut in ædificiis area, pes magnus dicatur. q. Pes etiam mensuræ genus est quo mensurantur terræ, & continet quatuor palmos: hoc est, digitos sedecim. q. Item funis quo in navi tenditur velum. Virgilius lib. 5. Aeneid. Una omnes fecêre pedem. Plautus etiam remus navium pedes appellavit. q. Pedes etiam dicuntur legitimæ carminum dimensiones: ita dicimus carmen Heroicum sex habere pedes: Pentametrum, Phaleucium, & Saphicum, quinq;: Metaphora videtur sumpta ab animalium pedibus. Nam quemadmodum illa suis pedibus moventur, ita etiam carmina suis quibusdam incedunt pedibus. Aut certè à mensuræ genere, quod pedem vocari diximus, quòd carmina tum pedibus ut mensuris quibusdā dimetiantur. q. Præterea pes vocatur locus capitis animalis multitudine pedū. Plautus Curc. Vrmulæ, culices, pedesq; pulicesq;, Odii, & mali, & molestiæ, bono usui estis nulli. Hujus diminutivum frequentius in usu habetur, scilicet Pediculus, sive pedunculus.

Pĕdĕsellus, a, um, or Pediculata poma, quæ pediculos habent, quibus suspendi possunt.

Pĕdĕsellārĭus, a, um. Quod ad pediculos capitis vermes pertinet. [φθειρικός. Gall. Appartenant à poux. Ital. Pertinente à pidocchio. Ger. Das zu den Leusen gehöret. Hisp. Perteneciente a piojo. Pol. Wszawy. Vng. Tetves. Ang. Of lice.] Hinc pedicularis morbus dicitur, quum corpus pediculis scatet. Græci φθειριάσεις appellant. Nam φθεῖρες, pediculum dicunt. De hoc Serenus: Noxia corporibus quædam de corpore cœpit. Progenies natura, volens abrumpere somnos Sæpissime, & mortis vigiles inducere curas. Hoc morbo interiit Sylla Dictator.

Pĕdĕcōsus, sive Pediculosus, Qui capitis vermibus scatet, qui pediculi & nonnunquam pedes appellantur. [φθειρικός. Gall. Pouilleux, plein de poux. Ital. Pidocchioso. Germ. Lausig voll leusen. Hisp. Cosa llena de piojos. Pol. Pełen wszy. Vng. Tetves. Ang. Lousie.] Plautus. Pedicosus, squalidus, ab me vidit, caput scabit. Apud antiquos, ut de Festo, aliquando inveniuntur pedecotus, per secundam vocalem in antepenultima. Trimetrus: Rus cetrudem pedecotus, squalidus.

Pĕdĭcŭlus, diminut. Parvus pes. Nonius. Vide Afranius: Excepto atq; adeò nudo pediculo est pus.

Pĕdĭcellus, i, diminut. Parvus, pes. [μικρὸς πούς. Gall. Petit pié. Ital. Piccol piede. Ger. Ein kleins füslin. Hisp. Pequeño pie. Pol. Nożyczka. Vng. Kicsiny. Ang. A little foote.] Plin. lib. 11. cap. 30: Si conantur procella, apprehensis pedusculo lapillis se librant. q. Quo tamen in loco castigatoria exemplaria legendum docent. Apprehensis pondusculo lapillis.

Pĕdi, Vestigium humanum præcipuè pedis, inquit Festus. [עקבה akabāh, ἴχνος. Gall. Vestige, pas autrece. Ital. Pedata humana. Ger. Ein fußtritt, fußstapff. Hisp. La pisada del pie. Pol. Ślad śladu człowieczy. Vng. Lab nyom. Ang. A print or steppe.]

Pĕdālis, ale, om. t. Quod est pedium. Metum pedalis [πεδιάδης. Gal. D'vn pié. Ital. D'vn piede. Ger. Einer ellen lang. Hisp. Cosa de longura de vn pie. Pol. Na stopę długa. Vng. Egy lab nyomni. An. Of a foote, or of the measure of a foote.]

Columel.

Columel. lib. 3: Pedamenta quoquoversus spatium sit ericiendum inter semina relinqui. Idem Scrobiculis pedalibus factis. Cic. 4. Academ. Quid potest esse tam magnum, quam Mathematici amplissimis duobus de virginti partibus confirmant majorem esse quàm terram? quantulus nobis videtur? mihi quidem quasi pedalis. Cæsar 2. bell. Civil. Pedalibus lignis conjunctis inter se pontibus inregebantur.

Pĕdĭcŭlus, Scabellum, id quod sub pedibus præstat ut stetur. [ὑποπόδιον. Gall. escabeau, scabelle, un petit banc. Ital. sgabello, scabello, sgabello da inginocchiare. Ger. Ein Scabell / etwas darauff man vnder die füß setzt. Hisp. Escauadel, escauadon. Pol. Podnożek. Vng. szamoly, szabolcsa vas. Ang. A foote stoole.] Cornelius Fronto de vocab. differ. Pedale mentula est pedis. Pedum vero quod sub pedibus præstat utilitatem. Pedules fasciæ apud Vlpian. l. 23. D. de aur. & arg. dicuntur ex, quibus pedes vinciuntur. Cicero in Clodium effendit apud Nonium: Tunc cum vincirentur pedes fasciis, quum talaricam capiti accommodares.

Pĕdāmĕn̆tum, n. t. & Pedamentum, i. n. c. Pedimentum, sive adminiculum quod arbusculæ adhæretur: sicut palus quo vitis sustentatur. [משׁענות מקשׁות משׁענות. Gall. Vne fiche, baston de vignes ou arbres. Ital. Pedamento, sostegno, appoggio. Ger. Ein baum stutzen / etwas ein zu stossen. Hisp. Rodrigon de la vid o otro arbol o cosa. Vng. Karo, tamoy. Ang. A prop or stay to bind vp any thing.] Plinius lib. 17. cap. 20: Cadanea pedamentis omnibus præferun. Columella lib. 4. cap. 30: Pedamentum, jugorumq;, & vinearum prospiciendarum tradenda ratio est. Varro lib. 1. de Re rustica cap. 8: Quibus sata recta vineæ, dicuntur pedamenta: quæ transversa junguntur, jugata: ab eo quoq; vincæ jugatæ.

Pĕdānĕus, a, um, Pedalis. [משׁקולי. Gall. D'vn pié. Ital. D'vn piede. Ger. Schůh. Hisp. Cosa de longura de pié. Pol. Stopiowy, stopowy. Vng. Egy labni. Ang. Of a foote.] Columella lib. 3: Et ideo in maritandis arboribus nemo minorem pedanea fronbem vitibus comparat. ¶ Hinc Bipedaneus, a, um, Tripedaneus, & hujusmodi, Semipedaneus. Colum. lib. 5: Bipedanea humus arboribus quatuor pecum abunde est. Et lib. 4: Tripedantis relictis spatiis, per quæ semina excoluntur. Et lib. 5: Semipedaneam consitis retolutâ cirbos terram subjicere. ¶ Pedaneus judex. Qui à prætore constituitur ad minora judicia discernenda: ita dictus quòd is magistratus non vehatur curru, sed pedibus proficiscatur in forum. Gell. tamen lib. 1. cap. 13, negat pedaneum in hac significatione Latinum esse, Senatores q; pedaneos hosce dicendos contendit, non pedaneos.

Pĕdārĭi, Senatores dicti sunt qui in Senatu sententiam non dicebant, sed ab alio dictam comprobabant, enventes se loco, & in partem ejus cujus sententiam approbabant, ambulantes. Propter quod quinta faciebant, in quinta sententiam pedibus dicebantur. Et ab hac institutâ transeundi pedibus, pedarii sunt appellati. Cicero ad Attic. lib. 1: Et illud Senatûs consultum summa pedariorum voluntate, nullius nostrûm auctoritate factum. Ibidem: Et capti in eam sententiâ pedarii concurrunt. Sententia eorum, pedaria appellatur. Gellius pedarios existimat dictos fuisse Senatores, cùm quemagistratum curulem nondum ceperant, pedibus in curiam proficiscebantur. Nam qui curulem magistratum gessissent, curru vehi solebant. Vide Gellium hac de re disserentem: ibi autem lib. 3. cap. 18.

Pĕdātim, adverbio pedo, as. [κατὰ πόδας. Gall. Pas à pas. Ital. A passi, à passi. Ger. Zů fůß. Hisp. Cada à passo, de dos en dos, Pol. Powoli. Vng. Lassan. Ang. Step and step.] Plin. lib. 11. cap. 45: Leo tantùm & camelus pedatim gradiuntur. hoc est, ut sinister pes non transeat dextrum, sed subsequatur.

Pĕdātum, pedati, apud Auct. quos legitur pro repetitio accessus à verbo pedo, as, quo antiquitus utebantur. Nonius: Pedare, positum invenitur pro repetiit, vel accessit, quasi pedem fecit: unde vulgò dicitur, Tertio pedato. Cato Orig. lib. 1: Ig tur tertio pedato pelium nobis fecêre: hoc est, tertio reversi, ut interpretatur Perottus. Cato Sen. vs. In his duobus bellis alteras stipendio agrio; parte mulcati, alteras oppidum vi captum, alteras primo pedato & secundo. Salpater lib. 11. Instit. Gram. Item Cato in dissuasione fœnoris. Tertio autem pedato, item ex fœnore dissidia excrebescebant: hoc est, tertia vice.

Pĕdĭtĕssim, Tardè, paulatim, quasi lenta & tarda itione. [ὀλιγοστῶς, βραδέως.] Nonius.

Pĕdĕs, peditis, Qui pedibus incedit: [πεζός, πεζή. Gall. Piéton, qui va à pié. Ital. Pedone. Ger. Ein Fůßgenger / ein Fůßknecht. Bel. Ein Voetknecht. Hisp. El que anda de pie. Pol. Piechotny. Vng. Gialog. Ang. A foote man, sive eques, qui equo vehitur. Vide quid interest qui pedibus sit prodit facient, pedites appellantur. Cæsar 8. belli Gall. Equitatum omnem, Germanosq; pedites, summæ velocitatis omnes, ad castra hostium præmittit. Virgil. 6. Aeneid. seu quum pedes ire in hostem. Item 10. Aeneid. Quũ pedes incedit, &c. Curtius: Pedes agmen circumibat.

Pĕdātus, [Vng. Lábas. Button ut in Othone fuisse etiam traditur & modicæ staturæ & malè pedatus, pedibus male fulcus.

Pĕdĭsācus, rus, m. q. Peditum copiæ: sicut equitatus, equitũ copiæ. [ἱππικὸς πεζικὸς, ἱππικὸν πεζικὸν. Gall. Bende de gens de pié. Ital. Squadra à piedi. Ger. Ein fůßvolck / ein hauffe Kriegsleuten zu fůß. Hisp. El exercito, de hombres de pie. Pol. Piechota, piechoty. Vng. Gialogsereg. Ang. A bande of footemen.] Cic. 5. Philip. Tu civium sceleratum & peditum Gallorum & Germanorum exercitu, pecunia, peditatu, equitatu, copiis instructus?

Pĕdĭsĕquus, Qui pedibus insequitur. [ὁπαδὸς πεζὸς. Gall. Piéton. Ital. Pedone. Ger. Ein Zufůßgenger / der zu fůß gehet. Hisp. El peon. Pol. Sługa piesi, sługa. Vng. Gialog. Ang. A foote man.] Martial. lib. 1: Absit ut in liquidis te pedisequa pulvis aquis. Apul. Quamobrò in exercitum profectus est pedisequus. ¶ Dicitur etiam hic & hæc pedisequus, & hæc pedisequa. πεζὸς, ut pedestris exercitus, qui pedibus tantùm constat, non etiam equitibus. Pedestres copiæ, Pedestria agmina. πεζικὰ στρατεύματα. Cic. 2. de Finibus: Ut si Xerxes cum tantis classibus, tantisq; equitibus & pedestribus copiis Hellespontum pontibus, Athon, perfosso, maria ambulavisset, terram q; navigasset, &c. ¶ Pedestris oratio prosa, & oratio soluta erit dicta ab humilitate & simplicitate apparatus, quando ad gravitatem, & majestatem carminis non assurgat. πεζὸς λόγος. Quintil. lib. 10. cap. 1. de Platonici Musarum sagina prosam orationẽ, & quam pedestrem vocant Græci, exurgit. Horat. ad Mecœnatem lib. 2. Carm. tu pedestribus Dices historiam proeliaq; Cæsaris. ¶ Pedestriter, idem quod terrestriter. Vipian. lib. 1. D. de fluminibus. Cicero item ad Attic. Si pedestriter impediatur, non idcirco minus iter navigio detentus sit. ¶ Pedestria augurii dicebantur quæ à pedibus, vulpe, serpente, cane, & cæteris animalibus quadrupedibus sumebantur, πεζοσκοπικὰ.

Pĕdĕtĭtim, adverbium compositum à pede, & tento, tas. Idem quod tentim, vel paulatim. [ὀλιγοστῶς, βραδέως. Gall. Peu à peu, tout bellement, pas à pas. Ital. Pian piano, passo à passo. Ger. Zů fůß zů gehen / gemächlich / gelassen. Hisp. Passo entre passo, poco à poco. Pol. Lekko, powolnie. Vng. Lassan lassan. Ang. Softly by steppe, leisurely.] Cic. lib. 1. Offic. Sin minus, tentim erit, pedetentim, sacrendum. Terent. in Phor. Dii bene vertant quod agas, pedetentim tamen, quod Donatus exponit pro tarde.

Pĕdĭca, pen. corr. [quà à pede, Laqueus quo pedes ligantur. [ἄγρα ποδοκάβη ποδοκάβη. Gall. Piege, lacs à prendre les bestes par les piés. Ital. Laccio, vocabo. Ger. Ein Garn / ein Fußstrick. Hisp. Cepo, cadena, à lazo. Pol. Sidła, Vng. Kalodo, Acko. Ang. A snare to catch the foote, a fetter or shackle, a gyve.] Virgil. lib. 1. Georg. Tum grues pedicas, & retia ponere cervis. Livius lib. 22: Velut pedica capta hærerent.

Pĕdĭcŭlus, Prisca dictio est, cujus hodie significatio ignoratur. Legitur apud Catonem de Re rust. cap. 18: Verba ejus sunt hæc: ibi foramen pedicinis duobus factum, huic arbores pedicino in lapide stanato. Sunt qui putent diminutivum esse a nomine pes: sed huic loco hoc non satis videtur congruere.

Pĕdĭcŭlāris. Pedicosus. Pediculus. Pedicinus, vide suprà post varium Pedes.

Pĕdĭsĕquus, unica Cæs. f. Qui dominũ sequitur & pedisequa, quæ dominam sequitur. [ἀκόλουθος. Gall. Vn valet qui va apres son maistre. Ital. Che segue altri per strada. Ger. Ein Diener / so seinem Herren auff dem fůß nachfolget. Hisp. El que acompaña a su señor. Pol. Sługa piesi, sługa co za panem chodzący. Vng. Ve vtanczor pelya. Ang. A servaunt or boy that waiteth vpon his master.] Plautus in Mil. Pedisequus tibi sum. Cicero ad Attic. lib. 2: Quæ mihi videntur una concidicula clamore pedisequorũ antrorum esse petitura. Idem pro Domo sua: Conculcari hunc à pedisequis jussit. Terent. in Andr. Accedo ad pedisequas, quæ sit ὀψώνιον. Author ad Herenn. lib. 4: Virentes pedisequæ sunt divitiæ.

Pĕdĭtātus. vide de Pedes, peditis, in Pedes, peditum.

Pĕdo, as, Vado, à quo Repedo, quod est quasi pedem refero, redeo. [חזר שוב. Gall. Aller, retourner. Ital. Andare. Ger. Gehen. Hisp. Andar, ir. Pol. Idę. Vng. Iarok. Ang. To go to walk.] Lucil. Reduc ac repedare, ut Romam videt. ¶ Pedare ponitur etiam, pro viti vel alteri arbusculæ sustentaculum adhibere. [ὑποστηρίζειν. Gall. Estimagier vne vigne. Ital. Mettere pali alle viti. Ger. Die Rében zů den zů stützen binden. Hisp. Poner rodrigon à la vid. Pol. Przymiesłami stawiać. Vng. Karozsam, szamoroznom. Ang. To prop vp a vine.] Vinea vincta pedatæ dicuntur. Plin. lib. 19. cap. 21: Aut pedatæ vineæ simplici jugo. Colum. lib. 4. cap. 12: Putationem sequitur jam pedandæ vineæ cura.

Pĕdātus, a, um. Sublevatus ac firmatus pedamento firmatus ut vinea pedata. [ἐστηριγμένος ἐστηριγμένη. Gall. Soustenu, appuyé. Ital. Sostenuto. Ger. Gestützet. Hisp. Sostenido. Pol. Dobrze przystawiony. Vng. Meg karozott. Ang. Prop'ped, holden vp with a prop.] ¶ Quandoq; etiam pedatus dicitur cui sunt pedes: sicut à manu Manuleatus. Sueton. de Othone: Fuisse traditur & modicæ staturæ & malè pedatus, calvus, pilosus, & forte pedibus.

Pĕdātūra, æ. Dicitur quum pedamenta vinea subjiciuntur. [ὑποστήριγμα.

ris. Gall. Soubtenement, ssyon, ſchlechtſtement. Ital. Sottimento. Hiſp. Cimiento. Pol. Narkotnie. Vng. Kerongo. Ang. A propping of wood.] Colum. lib. 4. cap. 12. Idq; iugum inter quartum pedem conuenit adnari, cum te vinea corroborecit in pedamentum.

Pĕdum, di, n. ſ. Paſtorale baculum, ſeu virga incurua qua pecudum pedes detinentur. [ποιμενικὸν, ποιμενικὸν, ποιμενικὸν, ποιμενικὸν, Gall. Houlette. Ital. Bastone da pastori. Ger. Ein Hirtenſtab. Hiſp. El cayado de pastor. Pol. Siekpasterska. Vng. Botasige. Ang. A crooke or staffe.] Virgil. de Anglo Aristæmo pedum, quod ne quem ſæpè regaret, Non tulit Antigenes.

Pĕdo, dis, pepēdi, n. t. Crepitum ventris emitto. [πορδὴν ἀφίημι. Gall. Peter, faire vn pet. Ital. Peregiare. Ger. Einen furtz oder ſtinckenden laſſen. Hiſp. Peer. Pol. Pierdzieć. Vng. Fingom. Ang. To fart.] Horat. 1. Serm. Satyr. 9: Nam ſtîp otia ſonat quoties vesica, pepedit. Martialis: Nil aliud video quo te excludamus amicum, Quàm quòd me coram pedere Crispe soles. Hinc peditus, crepitus ventris apud Solipat. libro 2. Grammat. Huius compoſita sunt, Impedo, & Oppedo: de quibus ſuis locis.

Pedo, pedas, Pedum, Pedusculus, vide Pes.

Pedalis, Vlpian. in tit. de Aur. & argent. leg. Argumento, ſaſciæ curules appellat.

Pegănon, νήπεθος, Herba eſt Dioſc. lib. 3. quam Latini rutam appellant.

Pĕgma, matis, pen. corr. n. t. πῆγμα ἀπὸ τοῦ πήγνυμι: Hoc eſt, à pangendo, ſive componendo. Machina quædam ex ligneis quæ ſtatuæ co locantur, & quaſi ſignantur ad illas inſtituendas. Interdum σκηνήματα cum ludi ſcenici producebantur in ſcenam, cum pueris etiam cõtexebantur, ex lignis & tabulis quæ cõſtabant variæ picturæ generis. Pegmatis formam Seneca ad Lucilium his verbis describit: His [ſcilicet] annuentibus machinatores qui pegmata ex ſe ſurgentia exogitarunt, & tabulata ſtatuarum ſuſtinentia, & alias exiniquo nata varietates, qui debitis cardinibus quæ coharebant: aut quæ diſſabant, ſua ſponte cohærentibus: aut ea quæ eminebant, paulatim in ſe ſedentibus. Joſeph. lib. 7. de Bello Iudaico: Maximè autem erat ſtupenda machinarum quæ portabantur, ſive pegmatum fabricatio, pro quorum magnitudine viribus parata occurrentes timebant. Multa enim in tertium nidum quartumq; ſurgebant, & in ingenti licentia fabricæ cum admiratione delectabant. In his machinis ſimulacrum belli repræſentatum fuiſſe ſignificat, ut alii capere viderentur, & per ſingula pegmata dux capitæ urbis agebatur, ita ut captus factus ordinatus. Qui autem his machinis depugnabant, à Suetonio pegmatarii vocantur. Tradunt Claudium obiecuiſſe aliquando beſtiis, qui pegmata in ſcenam parum ſolerter produxiſſent. Plin. lib. 33. cap. 3. Princeps Cæſar in circo pegma dedit, in quo ſcenis & vigiuti quatuor argenti pondo facta. Feſtus ſcribit, pegmata eſſe ex arte, aut marmore armamenta, quæ in plurimum in aliis, quandoq; in portibus aulæq; adhibebantur, marmora, aliaq; ſortium virorũ geſta certus quidam picturæ oſtendentia. Martial. lib. 12. Sit ſecum meeus pegmata cella vias.

Pegmina, ens, nigra apud Dioſc. lib. 4. cap. 105.

Pejĕro, as, per. con. n. p. Falſo & audaci falſendi juramẽti nõ ſervo. [משבע לשוא, שקר, אלה, alias, ישבע. Gall. Soperiurer. Ital. Giurare falſo. Ger. Ein falſchen Eyd ſchweren. Bel. Eenen valſchen Eyt ſweren. Hiſp. Iurar falſamente. Pol. Falſywie przyſięgáć. Vng. Hamiſſan eskünyom. Ang. To forſweare himſelfe, by a falſehood.] Cic. 3. Offic. Non enim falſum jurare, pejerare eſt: ſed quod ex animi tui ſententia juraris, ſicut verba concipiuntur more noſtro, id non facere, periurũ eſt. Idẽ pro Roſc. Comœd. Qui mentiri ſolet, pejerare conſuevit. Martialis lib. 9: Nec erubuiſſe pejerare de turdo, Et oſtreorum ruperit heredes erres. Iuris pejerati pœna. Horat. 2. Carm. Ode 8. Plaut. in Aſin. Nam ſiquid ferit fulmẽ, pro illo lingua pejerat. Lactant. libro 1: Ergo aliqua poteſtas eſt quæ pejerantes deos puniat.

Pejĕr, pejoris, & pejorare, vide Malus.

Pĕlăgus, pen. corr. cum maſculini quàm neutri generis, propriè profundum maris ſignificat. [πέλαγος, τὸ πέλαγος. Gall. La mer creuſe ou haute mer. Ital. Mare. Ger. Die tieffe oder Meres. Hiſp. Mar. Pol. Głębokość morska. Vng. A tengernek mélyſége. Ang. The deepe or bottome of the ſea.] Etymologici pelagus dictum volunt, quaſi πόλος ἄνω, cuius tit πόλος ἐπὶ τὰ ἄνω eſt, procul à terra. Tametſi etiam pro quovis mari accipiatur. Valer. Flac. lib. 1. Argum. O quantùm terræ, quantum cognoſcere cæli. Perniſum eſt, pelagum quantos aperimus in uſus! Plin. lib. 10. cap. 1. alia reliquis partibus eſt quædam maius pelagus. Virg. 5. Aeneid. hic pelagi rector reſtantibus adhortatur. ibid. Freti adeò incertus, cœca caligine ſoles Erramus pelago.

Pĕlăgĭcus, a, um, [πελαγικός. Gall. De mer. Ital. Di mare. Ger. Die Meere / oder auß dem Meer. Hiſp. Coſa de mar. Pol. Morſkie. Vng. Tengeri. Ang. Of the ſea.] Quod in mari vivit, ſive etiam quod eſt in mari. Colum. lib. 8. cap. 17: Cateri ſaxatiles, aut pelagici ſunt exbis, ſed excellentibus meritò præponuntur.

Pĕlăgĭus, a, um, πελαγῖος. Idem Varro 3. de Re ruſt. cap. 3. dicit noſtra ætate luxuria propagavit lepotamia ac piſcinas procului ad mare, & in eas pelagios greges piſcium revocavit.

Pĕlăgĭus, ſ. m. πελαγίας, Piſcis eſt ex genere conchatarum, qui & purpura dicitur, in medio ſuo habens ſuccum nigerrimum laudatiſſimum, qui ab eo pelagium dicitur, ſicut à buccino alio conchatum genere, buccinum appellatur. Plin. lib. 9. cap. 37: Purpuræ alio nomine Pelagiæ dicuntur eorum genera pinna, pabulo & ſolo diſcreta. Idem lib. 9. cap. 32. Buccinum per ſe damnatur, quoniam ſuccum remittit. Pelagio adhuc alligatur, nimiæq; eius nigritiæ dat auctoritatem illam, nitroreuſq; qui quæritur colori.

Pĕlămĭs, dis, f. r. Thynnus qui nondum excreſſit annũ. [πελαμὶς, ἡ. Gall. Palamide ou thon. Ital. Palamida, peſce tonno. Ger. Ein junger vnerzohener Meerfiſch von der art des Thons. Hiſp. Pẽſcado de atun. Ang. A young tunny fiſh.] Nam pelamides primo, poſt autem thynni vocantur. Dicam autem volunt pelagi eam, παρὰ τὸ πελάζειν, quòd in luto moretur. Plin. lib. 9. cap. 15. Limoſæ à luto pelamides incipiunt vocari, & poſt annũ thynni duces. Satyr. 7: Quod vobis pectoris? Sectus pelamidis uterus, & vas Pelamidum. Varia pelamidum genera enumerat natura à Plin. lib. 32. cap. ult. ex quibus reliqua omnia magnitudine excedit orcynos.

Pelani, Panes communes, qui dis omnibus ſacrificabantur ſerbant illi extenuatiſſimi ſrina.

Pĕlargŏs, m. n. [πέλαργος, ἀλεκτρυὼν, πελαργὸς. Græci & Latini ciconiam dicunt. Gall. Cigogne. Ital. Cicogna. Ger. Ein Storch. Hiſp. Cigueña. Pol. Bocian. Vng. Golya. Ang. A ſtorke.] Inde Pelargici nomi ab Ariſtophane dicti, quaſi ciconiarum leges quibus liberi parentes alerentur: id quod in jure quoq; cautum eſt. Sacro in ſcriptis regis antiqui ciconiam ſuis pereſo. cbant in ſummo: in infimo autem hippopotamum, animal improbiſſimum: ſignificare valentes juſtitiæ obnoxiam eſſe vicinitatem: cuius juſtitiæ ſymbolum eſt ciconia, quæ parentes tenuis conſectos ætate, humeriſq; geſtat cura volatu creditur. Vide quæ de hac annotavimus in dictione ANTIPELARGUSIS.

Pĕlăsgŏs, πέλασγος. Frutex eſt lauri ſolius: unde à Græcis δαφνοειδὴς appellatur. [Ger. Ein Lorbeerbaum.] Quo nomine etiam Latini utuntur. Vide Plin. lib. 15. cap. ult. Herbarii Lorbeerbaw appellant.

Pĕlechīnus, πέλεκινος, Herba eſt in ſegetibus naſcens, quæ alio nomine Securidaca appellatur. Plin. lib. 27. cap. 12.

Pĕlĭcānus, m. c. [πελεκᾶς, Gall. Pelican. Ital. & Hiſp. Pellicano. Ger. Ein pelican / oder Löffelgans. Pol. Pelikan. Vng. Pápaſkan. Ang. A pelican.] Avis Aegyptia. Naſcitur in ſolitudinibus, maximè Nili fluminis. Duo autem ſunt pelicanorum genera, ut docet Hieronymus: unum volatile, aliud aquaticum. Hæ aves erectis ſibus roſtrorũ dicitur occidere parvulos ſuos, coſdemq; in nido occiſos à ſe, lugere per triduum. Poſtremò matrem ſeipſam graviter vulnerare ajunt, & ſanguinem ſuum ſuper filios fundere, quo ſi perditi reviviſcunt. A Græcis etiã ἀνασφαγὰς dicitur, quòd roſtri ictibus arbores perrumpat. Actianus lib. 15. pelicanos eoſdem facit cum piacris.

Pelimmata, Ea ferè, quæ & Hypopia & Iugillata apud Paul. Aegin. lib. 3. cap. 24.

Pellax, lacis, pellacis, adjectivum, pen. prod. genitivi, com. t. Qui per blanditias aliquem decipit. [מחזיר, מסלאה, לחשנית, מסיתה, מסיתנה. Gall. Affronteur, qui trompe par folles paroles. Ital. Lusinghiere, ingannatore. Ger. Betrügig mit liſtigen vnd glatten worten. Hiſp. El que mucho alaba, lisongea, lisongero. Pol. Gładkie / zgodne / zwłaſzczenie. Vng. Hizelkódó / ſzóval tsal. Ang. That allureth and deceiveth by faire words.] A verbo pellicio, quòd eſt fraudandi causa aliquem allicio. Virgil. 4. Aeneid. -Invidia poſtquam pellacis Vlyſſi (Haud ignota loquor) ſuperis conceſſit ab oris.

Pellĕcĭa, f. p. Pellacia, illecebræ. [מרמות, מרמה, מרמות. Gall. Tromperie, tromperies. Ital. Inganni. Ger. Betrũgung in betrug / betrũgung. Hiſp. Malas, engaños. Pol. Oblędzenia, ſzykanie. Vng. Hizelgés, csalódások. Ang. A ſoare ſpeaking to deceive.] Virgil. lib. 4. Georg. Verùm ubi nulla fugã reperit per lacrimas. Lucret. lib. 2. Suadela quum tibi placet ei pellacia prorſus.

Pellex, pellicis, f. t, ut inquit Iureconſultus. Illa ruri à pellendo, quæ cum eo cui uxor hic corpus miſcet. [פילגש, פלגש, פלגשה. Gall. Celle qui couche de la part de legitime & vraye femme. Ital. A ſalterna. Ger. Ein Kebsweib / die bey einem Ehemañ ligt / wie bey einer Ehefrawen. Hiſp. La compañera de la muger en caſada. Pol. Kochanica / nałożnica / ſzpetna. Vng. Szeretna kurva. Ang. A wanton woman / a whore.] Inde apud Oratores & Poetas, pellex non tam viri, quàm uxoris nuncupatur. Cic. in Orat. pro Caelio,

Vxor generi, noverca filiæ. Plaut. Pellex. Declam. in Cic. Filia matris pellex tibi iucūde oratq; obsequentior quàm parenti par est. Ovid. Epist. 9. Nomine depulsio pellicis, uxor erit. Concubina verò est, quæ cum cœlibe vitæ hanc nuptiis locum tenet uxoris, quam Græco vocabulo παλλακὴν, pallacā appellamus. Suetonius de Vesp. Inde quieti vacabat, ac cubāte aliquot pallacarū, quas in lucrum defuncta Cænidis plurimas constituerat, lectinus quoq; Cyri pallacem nominat, licet vitio librariorum pellicem scriptum reperiatur. Dicitur quoq; pellex de maritalis, cum quibus mariti relictis contubernijs concubant. Cic. in Salust. Omnium cubiculorum pellex, & idem postea adulter. Suetonius in Cæs. Præterea actiones Dolabellæ, in quibus eum Dolabellæ pellicem reginam dixit. ¶ Pelles Latinum nomen est à pellicia, quòd est blandiendo decipere: quia blandiendo virum ab uxore seducit.

Pellĭcātŭs, tus, m. q. Actus quem pellex exercet: sicut concubinatus quem concubina. [παλλακεία. Gall. *Solace etroit de mariage d'autruy.* Ital. *Il stare donna à fine gabbia, che si dice proprio de maritate.* Ger. Das Hurenvnd Buhlen eines Ehemanns mit einem Kebsweib. Hisp. *Ramera de casadas de mugeres casadas.* Pol. Kurestwo. Vng. *Szaszarmaság, kurvallásban.* Ang. *Adultery or filthy company that a wedded man useth with a strumpet, adultery.*] Cicer. 2. Offic. Ab ea enim est ipse propter pellicatus suspicionem interfectus.

Pellĭcĕo, ces, pellexi, quanquam rarissimè legitur: invenitur tamen apud Columellam in Præfatione lib. 1. pro blandiri imperare, nisi locus corruptus est. [Ger. Etwan mit etlichen Hurenbeet mit einem buhlen. Pol. *Lagodzić nałożnicą.* Vn. Ἐξαπατᾶν, ἀναπείθειν. Ang. *To flatter, to entice.*] Nunc verò (quoniam iquum plerique, & luxu & inertia diffluant, ut ne lanificii quidem curam subire digentur, sed domesticæ confectas vestes fastidio habeant, perversiq; cupiditate pretiosiores alias à vicinis pellicant, quæ grandi pecunia, & totis penè centonibus redimuntur, nihil mirum est eandem ruris & cultionentorum negligentiā cum gravari.

Pellĭcĭo, is, pellexi, pellectum. act. c. Blanditiis in fraudē induco, allicio, illicio. [הדח *pitaēh. ἐπαγόμενος, ἐξαπατῶν, ἀναπείθων, ἀναπείσας.* Gall. *Induire par attrayre par belles parolles, amadouer.* Ital. *Ingannare, lusingando.* Ger. Anreitzen etc. Bel. Nestrā. Hisp. *Acalentar ó halagar, cogidar halagando.* Pol. *Do vpertia przynęcaiąc, zwodzę.* Vn. Ἐξαπατᾶν, ἐκπείθειν, ἐξαπάτημα εἶναι, ἐξαπατῶν εἶναι. Ang. *To entyse, to flatter, to allure by fayre wordes.*] Terent. in Phormione senem per epululum pellexit. Cicer. 1. de Orator. Majorem partem sententiarum sale tuo, & lepore, & politissimis facetiis pellexisti. Componitur; expellĭo, & facio, mutatis tam i, & a in e. Pellitur Lacio, decipio, induco. Lax, lacis verò fraus est. A Lax, lacis fit unde & Lacio, ari. & composita. Allicio, Elicio, Illicio, & alia. Legitur quoque Pellicio apud Liv. 4. pro eodem: Negotium (inquit) datur, ut quos quisq; pellerent ex collegio Tribunorum, ad intercessionem pellicerent. Pellicio tamē, & pellexi, & pellectus magis in usu sunt quàm pellicio, ut pellexi. Pellectus verò in alia significatione nequaquam haberi puto, sed Pellectus tantùm à pellego putarem.

Pellĭcĭor, oris, m. r. Qui blandiris aliquem in fraudem pellicit. [מסדח *mesaddeah. ἐξαπατῶν.* Gall. *Trompeur, fourbe, homme blasmable, amadouer, enjoleur.* Ital. *Ingannatore.* Ger. Ein verführer, der einen mit süssen worten verführet. Hisp. *Engañador, lisongero.* Pol. *Ten który zwodzi, albo zwodziciel, przynętnik.* Vn. Ἐξαπατητής, ἐκπειθητής, ἐξαπατεών. Ang. *An allurer or inveygler by fayre wordes.*] Festus.

Pellis, hujus pellis, f. r. dicitur quum est à carne separata, quæ cutis antea dicebatur. [עור *hor. δέρμα, δορά.* Gall. *Vne peau, vne peaux.* Ital. *Pelle.* Ger. Ein haut oder fell. Bel. Een vel. Hisp. *La pelleja ó cuero.* Pol. *Skora.* Vng. *Bőr.* Ang. *The skynne, or hyde, a pelte.*] Juvenal. Sat. 10: Dissimilemq; sui deformem pro cute pellem. Cic. 1. de Natur. deor. Quam tu nunquam, nisi forsitan quidem vides, nisi cum pelle caprina, cum hasta, cum scutulo. Virg. 8. Æneid. - quem tolsa leonis Pellis obit totum. Idem 11. Æneid. Cui pellis latos humeros erepta juvenco Pegaseon operit. ¶ Qui esse cœpit in propria pelle, est contemnendus est tua sorte, nec quicquam tupra vires affectare. Horat. 1. Serm. Satyr. 6. Vel metuò quoniam in propria non pelle quiescam. ¶ Sub pellibus esse: hoc est, in castris stativis. Cic. 4. Academ. Vnā multum imperatoribus ipsis pellibus otii tricesquatuor. ¶ Dicta pellis (ut quidam putant) à pellendo, quòd externas injurias tegendo repellat. Hæc pellis quam concinnata (ut ait Cato) calcens, & cætera opera faciunda aluta dicitur. Varro: Palceolus, siccus est ex aluta factus.

Pellĭcŭla, æ, dimin. Parva pellis. [δερμάτιον. Gall. *Cuirette, peau.* Ital. *Pelicone.* Ger. Ein heutlin oder fäll. Hisp. *Pelleja pequeña.* Pol. *Skorka.* Vng. *Bőrke.* Ang. *A thynne skynne or hyde.*] Cicer. pro Murzen. Atque ille homo crudelissimus, ac ferocissimus ferarum pellicula beatus lectos Punicanos, & expansit vela Samia: quasi verò Diogenes Cynicus esset otiosus, &c. ¶ Continese seria pellicula, proverbii est, intra suā sortem se continere. Martialis lib. 3: Latifolii, laris est: sed te sibi crede, memento. Nunc in pellicula cendo sereremus. ¶ Curare pellĭculam, est corpus suum molliter tractare. Horat. 2. Serm. Satyr. 5: ire domum atq; pellĭculam curate jubet. ¶ Veterem pellĭculam reticulum: hoc est, pristinos mores. Persius Satyr. 5: Sin ruga quum fuerit nostræ paulò antè farinæ, Pellĭculam veterem retinet, & fronte politus Adtonat vapido servas sub pectore vulpem. Quæ dederam suprà repeto, funemq; reduco.

Pellĭcĕus, a, um, Quod est ex pelle, ut Vestis pellicea. [δερμάτινος. Gall. *De peau, fait de peau.* Ital. *Di pelle.* Ger. Von Häuten, heutin. Hisp. *Cosa de materia de pellejo.* Pol. *Kożuch.* Vng. *Szőrös kabátos.* Ang. *Of a skynne.*] Hieron. contra Jovin. Dejecit in vallē lacrymarum, runcis contractis & pellicea vestitum. ¶ Dicitur & pellicius eadem significatione. Lampridius in Heliogab. Sella pellicia.

Pellĭtus, ta, tum, pen. prod. Quod pelles habet, vel pellibus tectum est. [δερμάτινος. Gall. *Qui est couuert de peaux, ou fourré de peaux.* Ital. *Pelliccio.* Ger. Mit Heuten oder Fällen bekleidet. Hisp. *Vestido de pellejos.* Pol. *Wkryte nikogo takiego obleczony.* Vng. *Szőrös kabátos.* Ang. *That is covered or furred with skynne.*] Propertius l. 4. Pellitus habitat rustica charta patres. Horat. 2. Carm. Ode 6. Dulce pellitis ovibus Galæsi & flumen, & regnata petam Laconi Rura Phalanto.

Pellĭcŭla, æ, pen. prod. Pellibus alligatis obtego. [σκεπάζω. Gall. *Couurir, ou affoupir de peaux ou de cuir.* Ital. *Coprire con pelle.* Ger. Mit einem fäl verwachen oder vermachen. Hisp. *Cubrir ó tapar con pellejo.* Pol. *Skorą zakrywam albo zakłaam.* Vng. *Bőrökkel megbéleltem.* Ang. *To cover or cover with skynnes.*] Columell. lib. 12. cap. 46: Vas operculatum pellĭculare. Ibidem cap. 39: In alia vasa deliquare, & cortellum operculata pręparare, & pellĭculare.

Pellĭo, m. r. Qui vestes pelliceas & alia ex pellibus opera facit. [δερματεύς, σκυτοτόμος. Gall. *Pelletier, pourreur.* Ital. *Pellizzaro, vaiaro.* Ger. Ein Kurtzer. Beltmacher. Hisp. *Pellitero.* Pol. *Kuśnierz.* Vng. *Szűcs.* Ang. *A skynner or furrer, a pelmonger.*] Plaut. in Menæch. Quasi sit pellex pellionis, palus palo proximus est.

Pello, lis, pepŭli, pulsum, act. c. percutio, ferio. [נכה *hikkeah* נגף *nagaph* מחץ *machats* מכה *makkah.* ἐπιβάλλω, τύπτω, πατάσσω, κόπτω. Gall. *Bouter, debouter, chasser.* Ital. *Percuotere, scacciare.* Ger. Schlagen, stossen, treiben. Bel. Slaen, stoppen, verdrijuen, uytjagen. Hisp. *Herir, empuxar.* Pol. *Bijć, pchnąć, wypędzić.* Vng. *Verek, verdegetek.* Ang. *To smyte, to thrust, to chase.*] Cicer. 6. Verr. Sex lictores circumsistunt, valentissimi ad pulsandos verberandosq; homines exercitatissimi. Terent. in Adelph. Sed quis hoc est? quem video? pultavit

pulsavit? Virgil. 4. Aeneid. cui nubibus astis Pisifetum caput & vertice pulsatur & imbri. ¶ Transferunt & ad animum. Plautus in Epid. Ego experiar, curam unam multa consumunt quæ meum pectus pulsant. ¶ Interdum pulsare ponitur pro volare, ludere. Virgil. lib. 12. Aeneid. Pulsatus referens infecto fœdere divus. ¶ Pulsari item dicuntur fides vel instrumenta musica, quum modis digitis, vel plectro attractantur, ut sonum cient, κρούεσθαι. Virgil. 6. Aeneid. eandemque digitis, jam pectine pulsat eburno. Campana quoque pulsari dicitur, quum aut tentatus, aut pulsibus impulsa, aut malleo ictus sonitum reddit. Pulsari puniuntur aliquando pro convenire, & in judicium vocari. Cicero Ver. 5. Pro decuma quam pulsatus a Verrucia esset, decoxit H. s. sedecim millia. Ulpian. l. 11. §. 12. D. de injust. rup. irr. fac. Qui interrogatus respondere nolit quasi ex contractu obligatus, pro quo pulsatur. Paulus.

Pulsatus, 10. part. [מכוּת מַכּוֹת mechôv.] Juven. Sat. 9. & cum tubore cavetio Cymbala pulsamis legatus Setinus. Virg. lib. 3 Georg. exultantque; hinnit Corda pavor pulsans.

Pulsātus, a, um, a huc part. Verberatus. [מְכוּת mechûb. מַכּוֹת makôt.] Gall. Geslagen. Ital. Percosso. Ger. Geschlagen, geschlagen gestiben. Hisp. Herido. Pol. Zbity, zbite. Vng. Meg verdegetett, verdegetés, megverdegetés. Ang. Beaten, beaten, beaten.] Plautus lib. 12. cap. 9. Pulsatæ fundibus arbores. Aquæ pulsarum remige. Ovid. 3. de Ponto. Saxa pulsata, Virg. 3. Aeneid.

Pulsandus, a, um, πληκτέος, δαρτέος, ut Area pulsanda equis, Ovid. 3. Amor. Eleg. 4.

Pulsātio, onis, Fe. pulsandi actus. [κρούσις. Gall. Slaperement, kneuvement. Ital. Percotimento, percossa. Ger. Das schlahen, stossen. Hisp. Herimiento, herida. Pol. Bicie, uderzenie. Vng. Verés, megverés. Ang. A beating or knocking.] Liv. lib. 31. Ea major cum tonitru quam vulnere ullo, pulsatio fulgorum perrupit loricas Romanos sceptra. ¶ Cæterum inter pulsationem & verberationem hoc interesse Otilius docet: verberare est cum dolore excutere: pulsare sine dolore.

Pulsātor, oris, m.t. [מַכֶּה makkéh. מַכֵּה makkéh.] Gall. Slaper. Ital. Percotitore. Ger. Ein schlahet. Hisp. Heridor. Pol. Bijca, zbijca. Vng. Verő, megverő. Ang. A beater or knocker.] Val. Flac. 5. Argon. Ut ego pulsator Apollo. ¶ Hujus compotrix fuit Compulsa. Expulsatorum ignitorum sunt loca stridentia.

Pulsātus, es, vena, a qua buccinandum pellatur spiritus semitæ: quas medici Græco vocabulo Arteriæ vocant. Agitantur enim ille perpetuo quodam pulsu ex systole & diastole cordis proficiscente.

Pĭlo, as, n. p. pulso, sive, à supino pulsi, quo antiquitus utebatur, [הִכְתִּיר hiktîr. הִכְתִּירוּ hiktîrû. מַכְתֵּרֶת makkéreth. מַכְתֵּרוֹת makkerôth. מַכְתֵּרוֹת makkerôth.] Gall. Battre, frapper, heurter. Ital. Percuotere, percotere, battere. Ger. Schlahen, stossen, klopffen. Hisp. Herir. Pol. Vderzenie, vderzyć. Vng. Verés, megverés. Ang. To beat or knock.] Valer. Flac. 5. Argon. Ut ego pulsator Apollo. ¶ Hujus compotrix fuit Compulsa. Expulsatorum ignitorum sunt loca stridentia.

Pulsātus, es, vena, a qua buccinandum pellatur spiritus semitæ: quas medici Græco vocabulo Arteriæ vocant. Agitantur enim ille perpetuo quodam pulsu ex systole & diastole cordis proficiscente.

Pĭlo, as, n. p. pulso, sive, à supino pulsi, quo antiquitus utebatur, [הִכְתִּיר hiktîr. הִכְתִּירוּ hiktîrû. מַכְתֵּרֶת makkéreth. מַכְתֵּרוֹת makkerôth. מַכְתֵּרוֹת makkerôth.] Gall. Battre, frapper, heurter. Ital. Percuotere, percotere, battere. Ger. Schlahen, stossen, klopffen. Hisp. Herir. Pol. Vderzenie, vderzyć. Vng. Verés, megverés. Ang. To beat or knock.] Plaut. Pultando confregi fores. Terent. Cedo jam pulsare ostium?

Pĕlex, sive pellus, i. πέλλαξ. Avis est ex genere ardeolarum, tribus diis, ut putant, ab adverbio πέλας, quod est propè, quòd domicilio à tecto velint quàm cæteræ ardeolarum species. Plin. lib. 10. cap. 60.

Pellucĕo, ces, ui, ere, pen. prod. lux. n. f. Transluceo, quasi perluceo. [נָגַהּ nogáh. הֵגִיהַּ higgîah.] Gall. Reluire, luire, luire ou reluire à travers. Ital. Trasparire, risplendere. Ger. Durchscheinen, durchsichtig seyn. Hisp. Transluzir. Pol. Przezroczystym bydz. Vng. Világoskodom, világlom. Ang. To shine, or give light through.] Juvenal. Satyr. 2. Acer & indomitus, libertatis, magister, Cretice pellucet. Plaut. in Aulul. Quin extra ut spicerem in sole etiam volebat intus pellucet, quasi lucerna Punica. Idem Rudente: Nam nunc pellucet ea, quàm erat antea crebrior. ¶ Oratio pellucens id est, clara & aperta. Cicer. de Clar. Orat. Ita secundas res quæ fiunt, sententias molles & pellucentes vestiebat oratio.

Pĕllo, idem quod perluo, de quo in suâ, κρούσω.

Pellŭcĭdus, vide Perlucidus.

Pĕlŭvium, vii, n. f. & Pelluvia, æ, f. Vas in quo lavantur pedes: Cur Mallusium & Mallusia, vas in quo lavantur manus. [νιπτῆρες. Gall. Vn bassin à laver les pieds. Ital. Vaso da lavar le mani e piedi. Ger. Ein Fußbecken in welchem man die Füß wäschet. Hisp. El baçio para lavar los pies. Pol. Nadobne ku myciu nog. Vng. Lab mosó edeny. Ang. A bason to wash the feet in.] Dictum pelluvium à pelluendo. ¶ Hoc idem polubrum dicitur. Labrum autem commune est, quemadmodum & pelvis.

Pĕlŏrĭdes, pen. prod. fit. [πελωρίδες. Ger. Ein gattung der Muscheln.] Genus conchæ. Horat. 2. Serm. Sat. 4. Muricæ dant suo meliori Lucrina pelores. Plin. lib. 32. cap. 11. videtur inter cancrorum genera annumerare.

Pĕlŭa, æ, f. p. [מִכְתָּר mikhtâr. מִכְתָּרוֹת mikhtârôth.] Gall. Vne cuue ou bassin de cuyure. Ital. Conca, bacino. Ger. Ein kupfer becken. Hisp. Bacino. Pol. Miednica. Vng. Rez tekenö. Ang. A brasen bason.] Varro de Re rust. lib. 1. cap. 55. Hinc esse medicam oportet pro magnitudine segetis, per illinc rotundam, & ad medium paulùm recumbentem (ut si plures non consitat arcus, sed ut quàm brevissimus stillicidium ex tecto ad centrum) solida terra pavitam, maximè si est argillata, ne fiat pelvis in rimis eius grana obijciantur. Sic enim legit Festus. In caligantibus tamen Varronis exemplaribus legitur, Ne sit rimosa.

Penarium, Vide PENVS.

Penitetes, Vide PENVS.

Pĕndĕo, ces, pependi, pensum, n. f. In sublimi sum, suspensus sum. [תָּלָה tâlâh. נִתְלָה nitlâh. תְּלוּיִם telûyim.] Gall. Estre pendant, pendre. Ital. Pendere. Ger. & Bel. hangen. Hisp. Estar colgado o suspenso. Pol. Zawisc. Vng. Függök. Ang. To be hanged or to be suspended.] Tractum à pennis avium. ¶ Absolute etiam Terentius in Eunucho: Tu jam pendebis, qui flagrum adolescentulum nobilem flagitiis. ¶ Aliquando ablativo jungitur cum præpositione à, vel absque. Sagitta pependerat ab humero. Cic. 6. Verr. Aliquando cum præpositione de, ut Pendere de rupe, Virgil. 1. Aeglog. Item cum præpositione ex, ut Pendere ex arbore, Cic. 5. Verr. Nonnunquam etiam sine præpositione. Virgil. 2. Aeglog. Incultisque rubens pendebit sentibus uva. ¶ Aliquando jungitur accusativo cum præpositione per. Plaut. in Asin. Nodus vinctus cestâ pondo ex, per pedes quatuor pendet. ¶ Per translationem Pendere ponitur pro dependere, sive sentire. ἐκρεμάμην, ἐκρέμασα. Ovid. 3. de Ponto: Pendet & à vestra nostra salus. ¶ Penè ère exactum ultimus deditur quisque omnia electrinis addibus elaborati. Liv. 5. bel. Maced. Et ea tempestate in libertate posita erit, quæ filii fortunis, non quæ se alieno penderet animo. ¶ Pendere ex fortuna dicitur qui ad omnes fortunæ flatus circumagitur. Cic. in Paradoxis: Cui prorsus, & ratio & cogitatio pendet ex fortuna, huic nihil esse potest certi: nihil quod exploratum habeat permanuturum sibi unum diem. ¶ Quandoque ponitur pro cruciari, & in pœna esse, sive dubium esse, an animo sit suspensum esse: hoc est, dubitare, hesitare. ἀπορεῖσθαι, & sic construitur cum genitivo, vel ablativo, & interdum ponitur absolute. Cic. 1. Tusc. Quod exspectando, vel desiderando pendemus animis, cruciamur & angimur. Idem in Horrensio: Et qui expectat, pendet animi. ¶ Pendere etiam dicimus qui nimio desiderio alicujus rei intenti, celeriter ab omni alio opere, & id unum solicitus expectat. Ovidius in Epist. Penelopes: Nauratis conjux pendet ab ore viri. Virgil. 6. Aeneid. Duæ consulta peris, nutroque in hostes pendes. ¶ Item pro cessare. κάθημαι. Virg. 4. Aeneid. pendent opera interrupta, minæque Murorum ingentes. ¶ Ponitur aliquando pro ponderare, sive pondus esse rei. Cic. ait Budeas. Plin. lib. 21. cap. 21. Centhus pendet pensilibus assibus decem. In eadem significatione legitur & Pendo, is, pertertiam conjugationem. ¶ Pendere ex disciplina dicimur, quando nominamur pragmaticæ: id est, tabulæ pendulæ publicè propositæ, atque suspensæ erant. Suetonius in Domitiano. cap. 9: Reos, qui ante quinquennium

quendam proximum apud aerarium pependissent universos ad terminos discurrit. ¶ Hujus composita sunt, Appendo, Dependeo, Impendeo, Prapendeo, & Suspendeo: quorum significata videsis locis.

Pendens, participium, & aliquando nomen ex participio. [תלוי] Gell. Italic. Germ. Gall. Hispan. Pol. Vng. Ang. Pendére aëris cisti Plin. lib. 10. cap. 28. & Pendés vinû. Cato cap. 149. hoc est, vinû quod adhuc ipsa vite pendet, & nondum excussi expressum est. Pendens in arbore. Virg. Pendentes, ut pronus pendens in verbera telo, Admonuit nigros.

Pendilis, is, lum, Quod pendet. [תלוי] Gell. Italic. Germ. Gall. Hispan. Pol. Vng. Ang. Pendilis hortus, quia summa aditum contignatione, vel in tecto, vel in aëre sublimis constructus fit Plin. lib. 19. cap. 5. Pendiles eorum hortos promoventibus in solis lib. 36. cap. 15. Sic Pendilia uva. Horat. 2. Serm. Satyr. 2. variis olitoribus. Sic Pendilis uva. Horat. 2. Serm. Satyr. 2. Pendilia humo, cum pendilis uva frondes Ornabor mensas. ¶ Pendilis homo, qui suspendisse est. Plaut. in Pseud. Restim volo mihi emercarier, quamobrem? Quia me faciam pendilem. ¶ Pendilis scelus, pendiles lychni, qui suspendi sunt, & in aëre pendentes. ¶ Pendilis urbs, quæ inter cavata est. Plin. lib. 36. cap. 14. Legantur & pendiles horti, imò verò totum oppidum fecisse Aegyptiæ Thebæ, excretus armatos subito educere tectis regibus, nullo oppidanorum sentiente. Idem. Magnanda & frequentia oppidanorum sentiente. Idem. Magnanda & frequentia oppidanorum sentiente. ¶ Pendile horreum, quod nos vocamus horreum pendulum seu, ¶ Pendile horreum, quod nos vocamus Granarium, cuod fit in altore clamas loco. Columel. lib. 1. Sed nos in nostris regionibus, quæ secundas ut angulas, magis illam positionem pendilis horrei probamus.

Pendum, pendi, n. f. Dicitur monopulus lanæ, vel lini, aut cannabis, qui ex colo pendet, & filari habetur. [פשתן] Gell. Italic. Germ. Hispan. Pol. Vng. Ang. Vide Trahere pensa, dum est quod nere. Ovid. libro 2. Fastor. Lumen ad exigua famulæ dant pensa trahebant. Tibullus lib. 1. Pensa inter virgines partientem. ¶ Pensum per translationem est cuipiam officium, & negotium assignatumque datum. [חק, chok] Cic. lib. 1. de Orat. Nunc ad reliqua progrediar, meque ad meum munus, pensumque revocabo. Tranquilla tum portus est ab ancillis pensa deducenda à matronis cæpimus. ¶ Dominus autem pensa deducenda à matronis cæpimus. ¶ Dominus autem venalibi, Ablovere pensum, Conficere pensum, persegere pensum, quod Gallicè dicimus, [Parachever, finir, achever ce qui a été entrepris.] Ital. German. Hispan. Pol. Vng. Ang. Pendere pensa, dum est quod nere. Ovid. libro 2. Fastor. Lumen ad exigua famulæ dant pensa trahebant. Tibullus lib. 1. Pensa inter virgines partientem. ¶ Pensum per translationem est cuipiam officium, & negotium assignatumque datum. [חק, chok] Cic. lib. 1. de Orat. Nunc ad reliqua progrediar, meque ad meum munus, pensumque revocabo. Tranquilla tum portus est ab ancillis pensa deducenda à matronis cæpimus. ¶ Dominus autem venalibi, Ablovere pensum, Conficere pensum, persegere pensum, quod Gallicè dicimus, [Parachever, finir, achever ce qui a été entrepris.] Ital. German. Hispan. Pol. Vng. Ang. Vide Trah

rejoyceth me. Vulgar. [Et delectasti me, delectatione mea in me. Ang. Thou wilt have made me glad.] Gel. l. Penicula utrunque modernata, species suo quodque in loco sanare aptissime.

Pensiculatōr, oris, m. Qui dicta, facta, vel quædam quasi scrutina examinat. [Ὁ ἐξεταστὴς, ἐξεταστοῦ.]

Pensiculātē, adverb. Cum pondere, judicioque examine. Gellius libro 1. cap. 3: Quæ à Theophrasto penticulate atque curiosè scripta sunt.

Pensitātus, participium. Ponderatus, sive examinatus: [בחון *probatus, examinatus, probatio, examen.* Gal. *Pesé, examiné.* Ital. *Pesato, essaminato.* Ger. Bolbrächt/fleissig erwägen. Hisp. *Pesado, examinado.* Pol. *Rozmyślony, rozsądzony.* Vng. *Megmerlegelt, megvizsgalt.* Ang. *Weighed, examined or considered.*] ac Respensitare Plin. Epist. 2. Nos contrà, multum ac diu perhibitare amorem liberalitatis communibus avaritiæ vitiis eximebat.

Pensĭo, onis, f. c. Dicitur id quod pro re aliqua cuiquam solvitur, id est, quod datur pro re alicujus usu. [משכרת, שכירות.] Gal. *Pension, payement.* Ital. *Pensione, pagamento.* Ger. Ein jährlein bestandgeld. Belg. Huer. Hisp. *Pension de cosa alquilada.* Pol. Czynsz. Zapłata. Vulgar. *Pensio, bér.* Ang. *Rent, pension.*] C. c. Lex prædi. lib. 6. Ep. Tercentesimam. Jam à Dolabella procuratoribus exigam primam pensionem. Liv. 6. belli Macedon. Et impensum quod prioribus pensionibus in multos annos deberent, præsens omnes dantes. Hæc tamen fuit distinctio observata, ut Pensio dicatur pecunia, quæ ex prædiorum urbanorum locatione percipitur: quæ verò ex rusticorum, Merces. Vide l. 27. & 29. D. de hæredit. petit. ¶ Hinc Pensionatus, qui pensionem aliquam solvere tenetur.

Pensĭuncŭla, diminutivum. [משכרתא קטנתא, *pensio parva & similes locutiones.*] Gall. *petite pension.* Ital. *Piccola pensione.* Germ. Ein gering/ oder kleine bestandt. Hisp. *Pequeña pension.* Pol. Mała zapłata. Vulg. *Parvum stipendium.* Ang. *A little pension.*] Colum. lib. 12. in Præfat. Fœnoris cui Syrine, quod tu putabas te ponderatum tibi, reliquam pensiunculam percipe.

Pĭnsum, n. à Pendo, is, pensus, participio verbi pendo, quod inter cætera significat arbitrium, meditor, curo. Hinc nihil pensi habere, est contemnere & nihili facere. Salust in Cati. Neq; dicere, neque facere quicquam pensi habebat. Quintil. Nihil pensi habere videas quotidiè.

Pensĭor, & hoc pensius, comparativum, Carus & pretiosus: nam quæ maximi facimus, ea pensi nobis sunt: id est, meditata, cogitata, ponderata atque examinata. Venire autem videtur deductum à Pensus, a, um, quod nomen est ex participio factum: significat cogitatum, meditatumque. Plaut. in Stiche: Agetis, altera utra ut sit vobis pensior, virginem, an viduam habere? Gell. lib. 12. cap. 1: Ut nihil quicquam esset carius, pensiusque nobis, quàm nostra ipsi.

Pĕne, adverb. Ferè, propemodum. [כמעט *כמעט, כמעט.*] Gall. *presque, à peu près.* Ital. *quasi.* Ger. Bald/nahe. Belg. Quas. Hisp. *Casi.* Pol. *Prawie.* Vulg. *Fere.* Ang. *Almost.*] Plaut. in Epi. Pene in cunis cordi. Hinc Penitùs superlativum formavit Plaut. in Aul. ut plerosque Prisc. lib. 13. licet alii à penitùs formari velint. Metonymicè Plautus, tectis gallus gallinaceus. Quo esset anus peculiatus, perdita pene fundum: id est, pene nihil defuit, quin me perderet.

Penelŏpes, *ἀπὸ τοῦ πήνομαι*, Aves sunt quæ alio nomine dicuntur meleagrides. Plin. lib. 35. cap. 2: Et Crotim amnem in Oceano effluentem lacum quo aves, quas meleagridas, & penelopas vocant, ferunt vivere. Vide supra MELEAGRIDES.

Pĕnes, Præpositio est accusativum exigens, ipsa fecatq; dominium, vel potestatem, aut possessionem. [παρὰ. Gall. *chez, possession.* Ital. *Appresso.* Ger. Gewalt/gewalt. Hisp. *Cerca.* Polon. Przy; *posiędze.* Vulg. *Melkite.* Ang. *In the power.*] Varro. Penes est hoc Verbum significat. Penes eo amplius est quàm Apud: ut ea sit, quod quidquid nunc à te tenetur: Penes te est, quod quodammodo à te possidetur. Cicero 4. Verrina: Quum omnis copia frumenti penes illum esset redacta. Idem de Leg. Agrar. contra Rul. Agri, quorum adhuc penes Pompeium omne judicium & potestas omnis in ejus nutu debet esse.

Pĕnĕtro, as, āvi, p. Penetro, transeo, ad interiora accedo, quasi penitus intro. [חדר *לחדור, פלס, חדירה, פלסים, כניסה, מבוא.*] Gall. *Penetrer, percer dedans, entrer dedans, aller dedans, dans avant.* Ital. *Penetrare, entrar dentro.* Ger. Durchdringen/durch und durch dringen. Belg. Doordringen/doorgaen. Hisp. *Penetrar, meter à dentro.* Polon. *Przenikam, przepatruję.* Vulgar. *Aliud hactenus de hac re.* Ang. *To penetrate or enter.*] Cicero 1. Catilinar. Qui [permanet in animis] prius fuit; simulac ne esse ullum ferarum genus penetret, & diuturnitas omne cœlum hujus modi nubes, imbres, ventosq; coegerit. Sic Penetrare Adamè, pro Atlantem montè superare, & pervenire. Idem apud Plin. lib. 5. cap. 1. ¶ Aliquando cum præpositione ad: Plin. lib. 13. cap. 3: Quando id primùm ad Romanos penetraverit, non facilè dixerim. ¶ Aliquando cum præpositione in: ut Penetrare in cœlum apud Cic. 4. Acad. Penetrare in portas apud eundem 7. Verr. Sic Penetrare in urbem, apud Livium ab Vrb. Penetrare in animos, apud Cicer. de Clar. Orat. ¶ Aliquando cum præpositione sub: ut Penetrare sub terras, apud Cicer. 6. Verr. ¶ Ponitur aliquando tranſitivè cum accusativo. Tibull. lib. 3. cap. 14: Specum quidam cautus remotam latebrosam penetro, & recondo. Penetrare ita fugam, est fugere, apud Plautum in Amph. Plautin Menæch. Intra portam, *penetravi*, penetravi pedem. Ibidem: Si intra ædes hujus unquam, ubi habitat, penetravi pedem quamvis in posterioribus exemplis pedem accusativus mensuræ esse potest.

Pĕnĕtrabĭlis, adjectivum, Quod facilè penetrat. [ברזית *brzech.* *segnes negat.* *Διαβατὸς.* Gall. *Penetrable, qui entre ou perce aisément.* Ital. *Che entra, ò passa facilmente.* German. Durchdringig/das hindurch gehet. Hispan. *Cosa que puede penetrar.* Polon. *Przebodzony, przepadziony.* Vulgar. *Aliud hactenus de hac re.* Ang. *That entreth and pearceth easily.*] Virg. 10. Æn. Aspice nam magni fit nostrum penetrabile telum. Martial. lib. 4: Nemadibus inter penetrande frigus in armis. ¶ Interdum sumitur passivè, pro eo quod facilè penetratur. [*Διατρητὸς* Gall. *Qui se peut penetrer & percer.* Ital. *Penetrabile.* Germ. Das mit gedurchdringet ist. Hisp. *Cosa que puede ser penetrada.* Ang. *That may be pearced.*] Ovid. 12. Metam. Corpus nulli penetrabile telo.

Pĕnetrāle, hujus penetralis, n. t. nomen substantivum, significat eam partem interiorem domus, vel templi, licet sit interdùm quicquid ædium intimis partibus est. [דביר *דביר מקום.* Gall. *Le dedans et le lieu le plus secret et retiré.* Ital. *Luogo secretissimo in casa.* Germ. Das jenig/das innerhalben in dem hauß ist/ ein innerlich gemach. Hispan. *El retraimiento en la casa.* Polon. *Wnętrzności przybytku.* Vulgar. *Hinc hodie dicimus penetrale.* Angl. *The inner part of an house.*] Virgil. 6. Æneid. Te quoque magna manant regna penetralia nostris. Martial. libro 12: Nec Capitolini summum penetrale tonantis. Virgil. Æneid. Apparent Priami, & veterum penetralia regum. Liv. 5. Dec. 5: Et quum omnis profanis sacrorum rus quibus non sint pura manus, sacris arcanisq; penetralibus vestia contaminari cruento latronis corpore fierent? ¶ Adjectivum pro interiore parte accipitur, *cessante*, ut apud Virg. 2. Æn. Æternumq; adytis effert penetralibus ignem: quasi penitùs remotis. Idem 1. Georg. Septus & tectis penetralibus extulit ova. Angustum formica terens iter. Idem 4 Æn. At regina pyra penetrali in tecta sub auras Erecta, &c. Dii penetrales. Cic. 2. de Nat. deor. Ità Penetrale sacrificii, autore Festo, quod in intima parte sacrarii conficitur. Penetrales Germaniæ hoc est, penitiores & interiores, Tacit. lib. 2.

Pĕnetrāl pro penetrale posuit Macrob. Saturnal. lib. 7. cap. 2. [Vulgar. *Idola bely.* Ang. *Carved work.*]

Pĕnetrālĭs, adverbium. Lucr. lib. 2: Perfacile est animi ratione exolvere nobis, Quare luminibus multò penetralius ignis, Quam noster fluat è cæcis terrestribus ortus.

Pĕnĕtrātio, nis, f. [*πήρωσις.* Vulgar. *Tebatás, általhatás.*] Apuleius Florid. lib. 4. Vicetpinarum, quas ventus cùm coluerit intercolercere, paribus utrinque aculeis, similis penetrationis incisio vulnere.

Pĕnĕtrātus, participium. Limina penetrata mortis, Stat. 4. Syl.

Penicillum. Vide PENICVLVS.

Pĕnĭcŭlus, i, m. & peniculus: sive Penicillum, & penicillum. [*πινακίς.* Gall. *Vaisseau à verdet.* Ital. *Arnese.* Ger. Ein mässlein/ etwas breit damit man etwas anstreichet oder anstreicht. Hispan. *Frasco.* Pol. *Gmara albo garniec do czynienia.* Vulgar. *Tarro festő-gecz, ősperm.* Ang. *A dagger or maulkin to make other pieces of the same colour.*] Quorum diminutiva videantur à penis, significant tamen ea, quibus calcamenta, calsæque teriguntur, tolle Festum: ad ea quod olim fierent ex pene: id est, ex cauda animalium Sam, ait Cicilius Epistol. ad Pætum: audaci antiqui penem vocabant: ex quo est propter similitudinem, penicillus: à Penicillis item, & penicilla dicuntur quibus pictores pingunt, quoniam ex caudarum extremitatibus fiunt. [*χναφὴ.* Gall. *Vergette.* Ital. *Pennello.* German. Ein Mahlerpinsel. Belg. Eenen beesten/eenen steen/eenen stabbet. Hispan. *Pincel.* Pol. *Pędzlik.* Vulgar. *Kenyecz, pergyest, sark, festő penna.* Ang. *A pencil for a painter.*] Plin. lib. 35. cap. 10: Arreptoque penicillo lineam ex colore duxit summæ tenuitatis per tabulam. Ibidem: Vlas ad penicillum, aut filigrum colorate libeat. Quintilian. lib. 10. in fin. cap. 22: Vocælator cœlum, & pictor penicilla desiderant. ¶ Item quibus albarium tectorio paricum inferant. Plinius libro 28. cap. 13. Seratem ex his è penicillis tectoriis cum adipe tritus. ¶ Item quibus vulnera stipantur, *ἐπίσπαστρα*: nec propriè laudantur priusquam probè fuerint purgata, ut tument penicilli ex lanuginis concretione, ex medulla sambuci, & exponuntur. Idem: Tum penicillo vulnus apertum. Celsus. Tum ex gua penicilla interponenda. Omne præterea quo ad aliquid mundandum, detergendum, illinendumve utimur, penicillum, vel penicillum vocamus, præsertim si ex spongia fiat. Ità Terent. in Eunuch. Quid igitur, penicillone pugnare, qui illuc huc portes, cognosci? Plin. Hyssopumque cum gypsitha calidum penicillo illinunt.

Pĕnĭcŭlā-

Pēnĕcĕllĭmentum, t. n. s. Pars vellis quæ certam attingit, autore Nonio. πρωτοκλίσιον. Ennius lib. 11. Annalium: Pendent penicillamenta rerum ad quemque pedem.

Pēninsŭlă, sulæ. f. p. Terra est undique fere aquis clausa, & exiguis tantum angustiis, quæ dicitur isthmos, continenti adnexa: dicta quasi pene insula. [χερσόνησος. Gall. Vne terre presque entierement enuironnée de eau. Ital. Luogo quasi isola. German. Ein ort das gar rein mit eim Isel ist wasser vmbgeben vnnd beschlossen ist. Hisp. La quasi isla. Polon. Wyspa prawie ląd wodą obtoczony. Vngar. Fel sziget. Ang. A place almost enuironed with water.] Nam insula dicitur quæ undique aquis clauditur, propriè autem mari. Livius libro 31: Et oppidum Celetrum est aggressus, in peninsula situm. Plin. lib. 9. cap. 3. Cadara appellatur Rubri maris peninsula ingens.

Pēnis, huius penis, m. t. Antiquis erat cauda à pendendo (ut quidam volunt) nuncupata, eò quòd à posteriori animalium parte dependeat. [בבה. Gall. Queue. Ital. Coda. German. Ein Schwantz. Belg. Een staert. Hilpan. Cola. Pol. Ogon. Vng. Farok. Ang. The taile.] Hinc etiam penicillos dicimus, quibus pulvis sordesve tolent detergeri: quòd primùm ex animalium caudis solebant confici: quemadmodum etiam hodie vulpinis caudis pulvisculum decutimus. Ab hac item significatione penis ossam dicimus quæ est ex ea parte carnis suillæ confecta, cui cauda adhæret. ¶ Pōsit autem penis, virile membrum dici coeptum est πρωκτός, vt apud Græcos, sicut & talus cauda. Cicero libro 9. Epistol. ad Pœtum: Caudam antiqui penem vocabant: ex quo est propter timiditatem nudum penitulum: at hodie cubantibus quæ est propter timiditatem nuditas penis est in obscœnis. At vero Plautus ille frugi in annalibus suis queritur adulescentes peni dedicos esse. Iuven. Satyr. 6: Novercam Mauri, atque Indi quæ patrimja penem Majorem, quàm fuit duo Cæsares Anticatonæ, habuit ut lubet. Ovid. 3. de Arte amandi: Terretur minima pœnæ timidore columba, Vngubus & pictos excipiturque rotat. Colum. lib. 8. cap. 2: Mercari parùm, nisi fœcundissimas aves non expedit: ex his nubicundas, vel fuscæ plumæ, vt grisæ, penis. Quæ hic à Columella pennæ vocantur, à Varrone lib. 3. cap. 9. appellantur pinnæ: in paradoxis (vsque) ita gari fœcundas alterum; rubicunda pluma, nigra pinnis. ¶ Accipitur penis à nonnunquam latiore significatione, vt etiam Plautus complectendas. Cicer. de Nat. deor. In quibus pellos quòd excluserint, ita tutatur, vt & pennis foveant ne frigore lædantur. ¶ Pennæ renascuntur, metaphoricè dicitur de his qui pristinâ recuperant autoritate. Cic. ad Att. lib. 4: Idem inquâ illi quos ne tu quidè ignoras, qui mihi pennas incidérant, nouas eadem tenasci. ¶ Majores nido pennas extendere, proverbii metaphora est, pro te amplius efferre quàm ferat fortuna: tenuitas. Horat. lib. 1. epist. Melibœmo natum parte & in tenui re Majores pennas nido extendisse loqueris.

Pēnnŭlă, æ. diminut. est à penna. [πτερύγιον. Gall. Petite plume. Ital. Penuola. Ger. Ein fiderlin. Hisp. Pluma pequeña. Pol. Pierzko. Vngar. Tollacska. Ang. A little feather.] Cicero libro 3. de Nat. deor. Quum autem pennulis uti possunt, tum volatus eorum matres prolequuntur.

Pēnnātŭs, a, um. Qui pennas habet: ut Volucres pennatæ. [πτερωτός, πτηνός. Gall. Empenné. Ital. Pennuto, ala da penne. Ger. Gefiderte vnd Federes hat. Hisp. Cosa vestida de plumas. Polon. Pierzysty. Vng. Tollas. Ang. Feathered.] Plin. lib. 10. cap. 32. Pennatorum autem in fœcundo sunt quæ adunco habent ungues. ¶ Pennatum ferrum dicitur pennis matutum, ut ferius fiat & aërem facilius penetret, quemadmodum in telis & lagittis videmus. Plin. lib. 34. cap. 14. de ferro: Sed eo de ad bella, ex der, lanceasque, non camatos solum, & etiam millia, volucrisque nunc tormenta excusso, nunc lacertis, nunc verò pennato, quam sceleratissimam humani ingenii fraudem arbitror.

Pēnnĭgĕr, a, um. Qui gerit pennas, pennatus. [πτερυγοφόρος. Gall. Qui a plumes et ailes. Ital. Che a penne et ale. Germ. Der Federen hat. Hisp. Cosa que trahe o tiene plumas. Pol. Pierzaste. Vng. Tollas. Ang. That hath feathers or wings.] Cic. de Vniuersitate: Alterum pennigerum & aëreum, tertium terrestre, &c. Plinius libro 11. cap. 16: Res facit medici coloris, ut electo flore ex omni copia factus, neque vermiculus, nec fœtatim penniger.

Pēnnĭpŏtens, pen. corr. proprium est avium epitheton, quod illæ pennis plurimùm valeant. [ὁ ἐν πτερυγοφορίᾳ ἰσχύων. Gall. Qui a puissance en ailes, puissant en ailes, bien empenné. Ital. Vccello, che ha forte ale. German. Ein Vogel so ein starcken flugen hat. Hilpan. Poderoso en volar. Polon. Mocny w lataniu. Vngar. Madar tolhoz erossen. Ang. Mighty in wings, well feathered.] Cicer. libro 2. de nostro de corpore sæpe terrarum Augustiores vires, & corpora pennipotentium. Idem lib. 5: Vt plumæ atque pili primum fetaque creantur Quadrupedum in membris, & corpore pennipotentum.

Pēnnĭpēs, pennipedis. [ὁ ἐν πτερυγοφορίᾳ καὶ ποσὶν ἰσχύων. Gall. Qui a ailes et pied, legier de pied. Ital. Che ha piedi pennuti. Germ. Der gefideret Füß oder Füdern an Füssen hat. Hilpan. Que tiene alas en pies. Polon. Ptasznog. Vngar. Tai talp. Ang. That hath feathers on his feet, high footed.] ut Pedites pennipes, apud Catul. Epig. 5. in Cameranum.

Pennārium, n. sin. quo penæ reponuntur: sicut calamarium, in quo calami. [πτερολογεῖον. Gall. Calemar ou lieu à mettre les plumes. Ital. Pennaiuolo. Germ. Einer Federen man die Federen hat so er schreibt oder Schreiben will. Hisp. La vasija de las pendolas. Polon. Ptasznik albo skrzynka gdzie pioro. Ang. A penner.]

Pēnsĭcŭlum, i. n. quod à quæ in talligo ad officiorum sita, facilimotu ventorum indicandarum. Vocabulum est vulgo Latinis usurpatum, non Latinum. vingegen. Plin. Pensilium vocat.

Pēnsĭcŭlātŏr, Pensiculo, vide PENDO.

Pensĭlis, vide PENDO.

Pensĭo, Pensĭtātor, Pensĭto, Pensŏ, vide PENDO.

Pēnsum, & Pensus, vide PENDEO & PENDO.

Pentăcȳles. Pilces sunt ex genere concharum: apud Plinium libro 32. cap. vlt.

Pentădĕrŏn, πενταδέρον. Latinè id est, terræ cortis species, quinque palmos continens. Græci enim veteres δέρα palmum dicebant: & δέρα munera, quæ manu dabantur. Vide Plin. lib. 35. cap. 14.

Pentăgluttŏs, πενταγλωττος. Latinè Quinquelinguis dicitur.

Pentăphyllŏn. [πενταφύλλον. Germ. Fünffinger kraut.] quod & Pentapetes herba quinquefolia habetur. Plin. vocat Quinquefolium: quo nomine etiam medici hodie utuntur. Pandit. lib. 25. cap. 9. Dioscor. lib. 4. cap. 45.

Pentăprŏtas, Græca vox est, & significat Quinque primorum munus, quos alibi sæpe constitutiones Quinquemates vocant. Ipse Quintum vites appellat puto in l. de Cubiculis nostris. C. de privileg. eorum qui Sacr. pal. mil. libro 11.

Pentărchās. πενταρχὰς. Qui quinque viris præest.

Pentastĭchŏn, πενταστίχον. Porticus dicuntur, à quinque columnarum ordinibus.

Pentateūchŏn. [πενταteῦχον. German. Ein gerad Buch in fünff Bücher getheilt: ist bisweilen Bücher Mosis.] Volumen quinque librorum. Nam eius quinque, τεύχη volumina significat. Sic vulgò libros Moïs vocant.

Pentăthla, πενταθλα. Qui quinque certaminum generibus congrediuntur. πυγμὴ, πάλη, δρόμος, δίσκος, καὶ ἀκόντιον, id est, pugna, luctus, cursus, jactus, discus & jactus. Latinè à quinque his artibus Quinquertiones vocant, eamque exercitationem Quinquertium, quod Græci πένταθλα appellant. Plinius de Myrone lib. 34. cap. 8: Hic fecit Delphicos pentathlos.

Pentĕ, Græcè πέντε, Latinè quinque dicitur, à quo multa per compositionem fiunt.

Pentĕcostē,

Pentēcōstē,es. [חג שבעות *Hagh Shabuōth, seu Hebdomadum.* Gre. Πεντηκοστή. Pol. Zwiątek. Ang. *Whitsonday.*] Dies quinquagesimus à festo Paschæ. Est etiã tributi genus quod Latinè Quinquagesimas possumus appellare.

Pentecontarchēs, æ. Qui præest quinquaginta militibus: eorum munus Pentecontarchia appellatur.

Penthaomgon, Glycyrrhiza, apud Dioscor. lib. 3. cap. 6.

Penthemĭmĕris, is. pen. cor. *Quinquenaria cæsura est, quæ est post duos pedes syllaba reliquatur parte orationis terminata, quæ etiam ubi brevis sit, ratione tamen cæsuræ breviter potest produci, ut, Omnia vincit amor & nos cedamus amori.* Dicit à πέντε quinque, ἥμισυ semis, & μέρος divisio vel pars.

Pentĭremis, [πεντήρης. German. Ein Galeaß oder Schiff mit fünff Ruderbencken. Hisp. Galeaça de cinco remos.] Navis quinque remos in unoquoque ordine habens. Latini Quinqueremem vocant. Hirtius de bello Africo, libro 4. Capit ex eo præda pentiremem unam, triremes duas, &c.

Pentrŏtēlŏn. [πεντέτηλον. Pol. Pięciornik.] Herba insignis quæ notiore nomine pæonia appellatur. Dictum pentetelon ab eo quod inter cætera quinque aut sex grana habeat, crustulæ (Græci τήλωνα appellant) non magnitudine tantum, verum etiã colore referentia. Vide Plin. lib. 25. cap. 4.

Penuarium, vide PENARIUM.

Pĕnŭla, æ, per cor. ultimo n. f. p. Vestis densa ac villis, quæ nebuloso seu pluvioso tempore supra tunicã assumitur loco palli ad arcendas à corpore pluvias. [מעיל שעיר *Meïl seïr, Meïl shaghar, Meïl shaghir, Meïl shagnir.* Gall. *Vn manteau qui se porte contre la pluye, vn roquet.* Ital. *Gabano, mantello da pioggia.* Germ. Ein Zumantel/ Regenmantel. Hisp. *Vestidura de cuero para el agua.* Pol. Opończa. Vng. Köpönyeg. Ang. *A cloke for rayne.*] Pomp. in Pentea: Penulam in caput induere ne teneat. Quint. lib. 6. cap. 4. Galba penulam contra amicos respondit: Si nõ pluet non opus tibi, si pluet ipse utar. Iuven. Sat. 5. & inuolo stillater penula nimbo. Hæc ex pellibus erat: scortea vocabatur. Martial. lib. 14. Ingrediare viam cœlo licet utque ferenet, Ad subitos nunquam scortea desit aquas. Scorta enim veteres pelles nominabant. Penula scortea utuntur in qui fullonæ habent vitæ eadem D. Iacobi Galeci, & qui per disputatos equos circũ conciatore ulteriorem rotant; commentarii: atque adeo quorum oculos domi ne sit illuviem habent, pluviæ arcendæ causa. Vlpianus. Inter communia vestimenta quibus vir & mulier promiscuè utuntur, penulas annumerat. Varro de vita populi Romani quærendam esse penulam homini qui habet virtutẽ. Scribit Lampridius Alexandrum constituisse ut Senatores per hiatum ubi temporis cauſa ut crentur, quum id vellent cuiusmodi tunicarum & pluviæ fuissent. ¶ Hæc etiam penula gausapina, quã diximus villosa, qua hyberno tempore utebantur: eo quia esset difficilem apud Martial. lib. 13. ils nihil concoriandi, vt eorum gratia tanta est: Vt me vel media sinerent meditere velis. Quo etiam nomine quidam putarunt penulam gausapinam intra lanas vestimenta annumerari, quos fallit puto. Scribit enim Martialis esse penulæ tantum lucellã candorem, tantam villorum gratiam, cuam si hyberno usui sit destinata, tamen quia pretio specie capitur, eam vel media sinere metiere velis. Hæc ex Rayssio.

Pĕnŭla-ārius, m. f. penularius. [Ein Sammetmacher. Gall. *Veloutier.* Ital. *Mercadante.* Ger. Der die Sammeten oder Sayeten macht oder hat. Hisp. *Vellude dero, velludera.*] Cic. pro Milon. Milo cum uxore vehitur in reda penulatus.

Penŭlārium, ii. Locus in quo penulæ reponuntur. Nonius Penularium.

Pĕnis, is. [אבר שבר *Abar, Shebar.* Gr. πέος. Gall. *La prouffitoir d'vne mayson, vstencile.* Ital. *Vaso da cesso.* Ger. Ein Ort zu dem man gehet entlauffe/ vnd heimlich dinge thut/ Item/ ein Speiß vnd Trand. Hispan. *La prouision de vaso para cosas comunes, vtensilio.* Polon. Sprzątek, sakrament kuczy, ustawienie Cudzoz. Vng. Elvalasi dolgok. Ang. *The prouision of an house, a vessel, &c.*] Hic vel hæc quartæ declinationis & hoc penus, penudis dicendum Priscianus. & hoc penus, penoris, & hoc penum & hoc penu indeclinabile. Significat omne cibi genus, penulem tamque cuo vescuntur homines: non ipsos quidem cibos in singulos dies in cœnæ aut prandii usum paratos, sed qui quasi ad futuri temporis usum in loco aliquo quem inde penarium vocamus servantur reconditum. Dictum penus quòd ea quæ longæ victus gratia cõtrahuntur & recondantur, non in promptu sint, sed intus & penitus habeantur. Festus. Penum, cibum, diei causa necessariæ ad victum quotidianum. Plautus in Persa. Nam nisi penus annonus hodie convenerit, erax populo profitiam vos. Terentius in Eunuch. Quum in cellã olim patris ad te penum omne congerebam. Lucilius: Magna penus parvo spatio cõsumpta peribit. Horat. lib. 1. Epistolarum unus est nomine penus in neutro genere. Annona, inquit, proficiscitur frumenta, penique. Penum in neutro genere per secundam declinationem refulit Terentius in exemplo quod jam ex Eunucho citavimus: & Afranius, referente Nonio: Vos quibus cordi est iuvenca tunicam manus levandexstra penum hercle. Gellius ex Masurii autoritate demonstrat tum & cetera. Tigna quoque penori asseribi posse. Nos verò aromata, cæpas, carnes salitas, & alia ciculenta etiam penum commodè appellabimus.

Pĕnārius, a, um. Quod ad penum pertinet: [Prouiandt. Gall. *Appartenant à la prouision d'vne maysõ & vtencille.* Ital. *Che appartiene à vettouaglia.* Germ. Das zu Trand gehört. Hispan. *Cosa para despensa.* Polon. Do spiżarni przynależący. Vngar. Ki tehet eledelhez való. Ang. *Belonging to the prouision of an house.*] ut, Penaria cella dicitur in qua penus asservatur. Cicero 4. Verr. Paque illa M. Catonis fuerint cellam penariam Reipublicæ, non cellam plebis Romanæ, Siciliam nominavit.

Pĕnārius, ii, m. (Pesso, vel penaria, æ, f. p. Varro lib. 4. de Ling. Latina: verò alia Penarium, rii, n.) locus est ubi penus condetur, res ad quotidianum victum necessarias condunt. [Vorrahts, Gall. *Celier, despense ou garde la prouision d'vne maysõ.* Ital. *La dispensa, luogo da serbare le cose de mangiare.* German. Ein Speiskammer/ da etwas drin man allezeit dings hat/ Speiß vnd Trand vorsehlich behalten. Hispan. *La despensa de guarda.* Polon. *Spiżarnia.* Vngar. *Tarhely hol.* Ang. *A cellar or place to keepe all manner of victuailes in.*]

Pĕnārĭārĭus, Qui penum gestant. Cato adversus M. Actilium, quem: Postquam nautas è navibus eduxi, non ex militibus atque nautis pilicatores, penatores & ecdulatum dedita apud Festum. Iocum Catonis emendat Anton. August. qui corruptus antea hunc adducebatur.

Pĕnĭtĭo, æ, p. p. vox eti à penu deducta, significat, omnium rerum copiam, præsertim earum quæ ad penum pertinent: quã scilicet desunt ea quæ ad victũ sunt necessaria. [חסרון *Chesrõn, Chesrõth.* Gall. *Disette, faute.* Ital. *Penuria, carestia.* Germ. Armut/ vnd mangel/ besonders an Speiß vnd Trand. Belg. *Ionckeher gheteert.* Hispan. *Mengua.* Polon. *Niedostatek, niedbałość, opustoszenie.* Vngar. *Zokÿg.* Ang. *Lack, scarsitie.*] Vtilissimè tamen accipiuntur pro cujusvis rei egestate. Terent. in Adelph. Nam illa hujusmodi jam nobis magna civium penuria est: homo antiqua virtute & fide. Cicero 7. Verr. Ne diutius in tanta penuria virorum fortium talem imperatorem ignorare possitis. Virg. 7. Aen. Consumptis hic fortè aliis, ut vertere morsus Exiguam in Cererem penaria ad egi edendi.

Peplīŏn. [πεπλίον Hippocrati *Ptisanæ*, Dioscoridi *ptisanæ* species.] Ptisanæ (Germ. Ein purgierend Medicament/ wie die Weitzenmelg. Polon. Kaszownik.) Plin. lib. 22. cap. 20. Pepli quam peplion vocant, non multum sativa est efficacior, cujus memorabiles usus traduntur. Ilgratium vetera & experimenta narrabo dum & praterea restinguit, quo cum semper & pegis in pelvis extrahit.

Pepōsis. πέπωσις. Inter est, inquit Dioscorides lib. 4. cap. 129. quæ nõ pridem sycen alii πέπωσιν dixêre: hoc est, papaveris pomicum, lactescens plenum, foliis mitè, paulò latioribus, rotundè comæ desuper thura: hesperis, semine subfusco, minore, quàm rapi: radi papaveris. Ruellius putat eandem esse eã quã officinæ hodie Ficariã vocant. Vide Plin. lib. 27. cap. 22.

Peplŭs, m. f. Sive Peplum, i. Gr. πέπλος. Sardon, sive vestis præcincta, propriè mulierum, quemadmodum gausapa virorum, ut annotavit Rhodiginus. [Pol. Kamizel. Ang. *A kercheffe.*] Vnde πεπλοφόρος, & πεπλοφορεμένος, & πεπλοφορημένος, multorum epitheta sunt apud Homerum. Fuit peplus tamen etiam viris peplum tribuit. Donatus ad sacrorum ritus pertinere ait. Servius in illud Virgil. 1. Aeneid. Interea ad templum non æquæ Palladis ibant Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant. Peplum, ὡραῖον, Minervæ consecratum erat. In hoc depingebantur exemore apud Athenienses qui bellum gessêre. Plautus: Nunquam in civitate vivimus, nisi quum infertur peplum. Claudianus masculino genere extulit in Epithalamio Honorii: Et crines festina ligat, peplumque fluentem Allevat.

Pĕpo, onis, m. c. [אבטיח *Abatiach, Abatiah.* Gall. *Vn pompon.* Ital. *Popone, mellone.* German. Ein gestrickt der Melonen oder Cucumeren. Hispan. *Melon pepon.* Polon. *Melon.* Vng. *Dinnye.* Ang. *A melon, fruite.*] Teste Plinio libro 19. cap. 5. Cucumeris genus est, magnitudine cæteris excedens, concocto difficile, est & alterum Cucumeris genus multo minus: quod quia mali coloni speciem referre videtur. Melopeponem vocant. Vide Ruell. lib. 2. cap. 68.

Pĕpsis, εως, Latinè cõcoctio: hoc est, mutatio cibi in qualitatem naturæ nostræ convenientem, à verbo Græco πέσσω, coquo.

Per, præpositio est quæ separata quandoq; totalem, quandoq; temporalem habet significationem. [Durch. Gall. Par. Ital. Per, permezzo. Ger. Durch. Belg. Door. Hisp. Per. Pol. Przez. Vng. Keÿsz ez. Ang. By.] ut Per urbem vado, per medium diem aperor. ¶ Quandoq; denotat personam, ut Per medios ruit, ac minitantes nomine clamat. ¶ Quandoq; jurandi est, ut Per Polidi est, Poluce. ¶ Quandoq; obtestandi. Virg. 4. Aen.

Per in

Per te qui te talem genuêre parentes. ¶ Quandoquè medium quendam, & quali intercellorem fignificat: ut per tuos amicos obtinui. Cicero: Quando per me certo fiat id eſt, mea opera. ¶ Per adoptionem patet dicitur, qui me adoptavit. Plinius Junior Epiſt. lib. 5: Avunculus meus, idemque per adoptionem pater. ¶ Per ætatem etiam pulchrè dicimus pro eo quod eſt permittente ætate, vel dum ea ætas adeſt in qua licet, vel poteſt. Terent. in Eunuch. Cætera ſigna neque ſciebat, neque poterat. Terent. in Eunuch. Cætera ſigna neque ſciebat, neque per ætatem etiam poterat. Idem in Adelphis: eſſes homo. Viderer nunc facere dum per ætatem licet: id eſt, dum ætas adeſt in qua id poteſt facere. ¶ Per eos annos, vel dies venuſtè dicimus, quod vulgus indoctum diceret: Durante illo die, vel anno. Cic. 7. Verr. Aperi eos dies quam ille cum pallio purpureo, tali triq; tunica verſaretur in conviviis mulierariis, &c. Per id tempus dicè eſt, pendère eo tempore. Liv. 2. ab Vrbe: Multa igitur blandimenta plebi per id tempus ab Senatu data. ¶ Per deos. Per deas tam. Per fortunas. Per fidem. Per homines. Per Deûm immortalium fidem. Per jura. Per genua: elegantes ſunt obtecrandi formulæ. Cic. Attici ſubveniatur per deos, adj. quamprimum. Plautin Menæch. Per ego te hoc genua obteſtor, ne, &c. ¶ Per fas & fidem deceptus dicitur, qui nimiùm fidem adhibuit rei non bonæ, honeſtæque fas eſt. Liv. 2. ab Vrb. Cujus adſolente, ludosq; per fas ac fidem decepti venirent. Plaut. in Moſt. Per fidem deceptus ſum. ¶ Per gratiam bonam abire ab aliquo, eſt aliquem non malè contentum ab aliquo diſcedere. ¶ Per ludibrium, per jocum, Per ludum & jocum id eſt, ludendo, & jocando aliquid facere. Cicero 2. in Verrem: Qui Opimium per ludum & jocum ſortunis omnibus everteſſe. Sic per ludum & negligentiam pervenire ad honores, dixit idem 7. Verr. ¶ Per me licet tibi hoc facere: id eſt, te non impedio. Sic Perte, & per illos, &c. Per me nulla eſt mora, ait Terentius in Andria. Per me id eſt legere: hoc eſt, ex me pio, nullo adjuvante, aut docente. Sic per te, & per ſe, &c. Per me etiam. Per ſe, &c. aliquando valent quantum adhuc attinet, quantum ad ſe attinet, &c. Idem: Trahantur per me poſthac omnes rei. Aliquando Per ſe, ſignificat ex ſe, ſua natura, naturæ inſtituto. Cic. de Amicit. Sed quòd per te ſit quiſque charus eſt. Cic. de Amicit. Sed quòd per te ſit quiſque charus eſt. Cic. de Finibus: Virtus ſua ſponte & per ſe expetenda. Per te, aliquando ſignificat propter poteſtatem rei. Idem, Cic. Per te eſſet & virtus, & cognitio rerum, quod maximè ille vult, expetenda. Interdum non nunquam in eadem oratione Per ſe, & propter ſe. Cicero de Amic. Carent amicitia per ſe, & propter ſe expetenda. ¶ Per ſimulatio id eſt, ſimulata occaſione, per ſimulationem. Livius 1. ab Vrbe: Per ſpeciem alienæ fungendæ vicis ſatis opes firmavit. ¶ Per otioſi eſt, quod [Gallicè, dicitur vous à loiſir, Ital. A ſpaſſo ego.] Liv. 6. bel. Pun. Vel nemo hoſtium adverſus prodiit, ſpolia per otium legêre. ¶ Per reſtitit quominus hoc fieret, ſupinè, aut Terentium Audiri id eſt, tantò per te, ut barbam laquantur. Sic Per me ſtetit, per eum ſtetit, &c. ¶ Per tempus id eſt, in tempore, ſeſtivè, opportunè. Plautin Menæch. Per tempus advenis. ¶ Per viam exortum eſt diſſidium: id eſt, per ebrietatem. Plaut. in Milit. ¶ Per vos, per me, per aliquem, aliquando ſignificat beneficio veſtro, beneficio meo, beneficio alicujus. Cic. pro Roſc. Amer. Per vos vitam & famam poteſt obtinere. Idem ac Terentius: Romæ vos eſſe cuncta poſſe per Dolabellam, &c. ¶ Aliquando valet inter. Virgil. 1. Georg. Sic mixtum, medio ambæ duxere à monte bidentes. Per conceſſit dum, & via ſecta per ambas. ¶ In compoſitione augendi vim atq; amplificandi habet, cujus notionis cùm ſit contrarium, ſub præpoſitione habet, ut Perfectus, Perendinus, & in malam partem Periniquus, Permalitus, Pergravis. Cic. Pergrave mihi viſum eſt, &c. Col. lib. 4: Nam credidiſſe villicis, vel etiam vinitori ſocordis eſt, cùm, quòd longè tiret ceteros, adhuc perpauciſſimis agricolis contigerit, ut nigri vini ſtirpe carerent. Ita Perfero ad finè mihi propoſitum ſero. Perficio, planè atq; omninò facio, & abſolvo. ¶ Aliquando negantis eſt, ut Perfidus, Perjurus: hoc eſt, qui fidem & jusjurandum fregit. ¶ Aliquando ſignificat idem quod tranſ: ut Perfluo, Perfluo, Perſpicuum, & quicquid pellucidum eſt, ut cryſtallus. ¶ Aliquando pro iter, Virgil. 1. Georg. Circum perq; duas in tumentem flumina Arctos. Vide Macrob. Comment. lib. 2. cap. 8. ¶ Aliquando habet vim adverbii, & pro valde ponitur, tamque ſuperlativo quàm poſitivo jungitur. Celſum. lib. 4: Nam credidiſſe villicis, vel etiam vinitori, ſocordis eſt, quum quod longè ut Gellius, adhuc perpauciſſimis agricolis contigerit, ut nigri vini ſtirpe careant. Cic. Pergrave mihi viſum eſt. ¶ Vbi Per additur quàm, ſignificat maximè, ὡς ἐφικτὸν, Perquàm honeſtum id eſt, optimus. Perquam magnum id eſt, maximus. Jungitur etiã ſuperlativo. Curtius: Perquam maximo poteſt exercitu comparato. ¶ Aliquando ſignificat nimis, vehementer, & in honã & in malã partem: ut Pertinax, qui nimis tenax eſt, durus, & inexorabilis, de quo in L. ¶ Componitur autem cũ dictione incipiente ab a, ut Peragito, ut Perbibere, ut Percurro: id, ut Perduro: e, ut Pereo: f, ut Perfero: g, ut Pergratum ſit, ut Perlubeat, ut Perjucundum: l, ut Perlego: m, ut Permitto: n, ut Pernocto: o, ut Peroro: p, ut Perpendo: q, ut Perquiro: r, ut Perpetuus (quod exper, & regor) ſi componitur: s, & præterea per tuli factitivum (ut Pertuadeor: t, ut Pertinax: u, ut Perverto.

Pĕra, æ, f. Sacculus ex alata è collo ad lumbos pendens. [פֵּרָה Piſcis. Hieron. Gall. Veſicule, vaccule. Ital. Biſaccia, taſca. German. Ein Ledertäſch ſo man an den Leib bindet: wie die Hirten haben die täſchen auf. Hiſp. El cuero ò eſtomago de vaca. Pol. Kaſtra, taſza. Vngar. Bőrnaka kis veres tarisznya. Ang. A ſcrippe, leather ſcrippel.] Hinc Peram viatoriam vocamus qua panem & aliquid opſonii geſtare viatores ſolent: quem admodum parcium viatorium, quo vinum Martial. lib. 14: Ne mereſis ſeræ barbam pranſia nudi, Dormiat & tenico cum cane pera, ragat. Eius diminutivum eſt perula. περόνη.

Pĕrabſurdĕ, adje&. [ἄλογον ἀτόπως, ἀτόπως καὶ ἀλόγως. Gall. Fort abſurdement, fort ſot, fort eſtrangement. Ital. Coſa ſmiſurata, ſconcertata, diſſetta. Germ. Gantz vngereimet. Hiſp. Coſa muy fuera de propoſito, muy deſconcertadamente y diſſorme. Pol. Niegrzecznie. Vngar. Igen abſurdul. Ang. Verie ſtrang, againſt rime and reaſon.] Valde abſurdum ſignificat. Gellius 4. Acad. Illud verò perabſurdum, quod dicitis, probabilia vos ſequi, ſine ulla impediti ratione.

Perăcer, hæc peracris, hoc peracre, per. quod. Valde acer & vehemens. [πάνυ ὀξύς, λίαν ὀξύς. Gall. Fort aigre. Ital. Forte aſpro. Germ. Gantz ſcharpff. Hiſp. Muy agro. Pol. Barzo oſtry. Vngar. Igen erős, ſavanyu. Ang. Verie ſower or ſharpe.] Cic. ad Papyrium, lib. 9: Sed tamen ipſe Cæſar habet peracre judicium. Hoc eſt, acerrimum, & optimum & peracutum.

Pĕracerbĕ, adject. [λίαν πικρῶς, σφόδρα πικρῶς. Gall. Fort aigrement, aigrement comme un fruict qui n'eſt pas meur. Ital. Molto acerbo, aſpro, come coſa non matura. Germ. Gantz ſcharpff. Hiſp. Muchis aſpero, agro. Pol. Barzo ſtrapnie. Vng. igen ſavanyan. Ang. Verie ſower or ſharp.] Valde acerbus. Cic. de Senec. Prima eſt peracerba gustatu, deinde maturata dulcescit. Idem.

Pĕracceſſio, is, ere, n. t. Peracui. Valde acuo, valde acceſſo, [πάνυ ὀξύνω, σφόδρα ὀξύνω. Gall. Grommeler aigre. Ital. Diventare agro. Ger. Baſt ſauer etwas eſſen oder trincken. Hiſp. Acedarſe mucho. Pol. Barzo ſtrapnie. Vng. igen megſavanyodik. Ang. To make verie ſower.] Plaut. Bacch. hoc eſt quod peracceſiti, hoc tempus eſt quod permaceror, Me hoc ætatis ludificari. Idem Aulul. mihi pectus peracuit.

Perăcŭo, is, Valde acutum reddo. [ὀξύνω σφόδρα. Gall. Aguiſer, faire bien aigu & pointu. Ital. Fare aguzzo. German. Wol ſpitzen machen. Hiſpan. Agudar. Polon. Szpicznie oſtrzy. Vngar. Igen ki hegyeſitem. Ang. To make verie ſharpe.] Cato de Re ruſt. Smirito tibi ſarculum durum, cum peracuto, falcem Graecam diſcindito.

Perăcūtŭs, a, um, Valde acutum. [πάνυ ὀξύς. Gall. Fort aigu, bien poinctu. Ital. Bene acuto, aguzzo, ſottile. Germ. Wol geſpitzet. Hiſp. Muy agucado. Polon. Barzo oſtrzony. Vng. igen eles. Ang. Verie ſharpe.] Manil. lib. 3: Vt tabi tenuiculos per acuta falce recaret.

Pĕrădŭ, adverb. [λίαν, ἄγαν. Gall. Fort, grandement, fort excellent. Ital. Eccellentemente. Germ. Gar, ſehr, hoch. Hiſp. Ingeniosamente. Pol. Oſtrze. Vng. igen okoſon. Ang. Verie ſharpelie or quickelie.] Cic. 1. Acad. Sed Zeno cum Arcetilam antecurrere tarditate, velocitate, ſubtiliter diſſereret, & peracutè moveretur, occurrere conatus eſt diſciplinæ.

Pĕræquĭpărans, antis, Vide Æquipar. [ἰσοδυνάμων, ἰσοφόρων. Gall. Fort égal, grandement. Ital. Molto eguale. German. Gantz gleichen. Hiſpan. Muchis yguales. Polon. Oſtrzy, równe. Vngar. Igen egyenlő, igen igas. Ang. Verie equall, full and even.] Cic. 6. Verr. Vbos iſte retulit ſuos, fuiſſe aliquando apud Siculos peraequa proportione cæteris.

Pĕræque, adverb. [ἰσίως. Gall. Fort également. Ital. Molto ygualmente. German. Gar gleichförmig. Hiſp. Muy igualmente. Polon. Iednakowo. Vngar. Igen egyenlőképpen. Ang. Verie equallie and evenlie.] Cic. in Pison. Quod cùm peræque omnes, cum acerbissimè Græci tenserunt.

Pĕræquo, as, are, Æquũ facere. [שׁוה. Gall. Egaler, faire égal. Ital. Vguagliare. Ger. Gleichförmig machen. Hiſp. Igualar. Pol. Równam czynić. Vng. egyenlővé tészem. Ang. To make even and equall.] Colum. lib. 3. cap. 4: Et apud me ordo genus ſtipes inter centum bienium ſeptenos vel octonos peræquarent.

Pĕræquātŏres, Diocletiani exactores cenſuum, quibus copia ſuos conſtituendi ita dicti quòd æquabiles ab omnibus exigunt. Alciatus.

Perăfĭcum, teſte Plinio lib. 15. cap. 9: Bellidi genus eſt quod in Media deſidit ex arbore, quam nonnulli bruſcum, alii malaceram, aliqui etiam malacon appellant.

Pĕrĭgo, penultima corripitur, perexi, peractum, Perficio. [שׁלם, כלה, גמר, עשׂה. Gall. Achever, accomplir, parfaire. Ital. Compire. German. Außmachen, vollenden. Hiſpan. Acabar de hazer. Polon. Wykonywáć, wypełniać.

Vng.

Vng. *El veregdm meg fölkeresés.* Ang. *To perfect and accomplish, to do out and end.*] Seneca: Omnia inchoat, nihil peragit. ¶ Interdum ponitur pro perduco. Plautus: Navem peregit in portum. ¶ Aliquando pro tantùm fugo. Apul. Et multas noctes peregit insomnes. ¶ Interdum pro pertracto, & mecum rejuto. Virgil. Aeneid. 6: Omnia percepi, atque animo mecum antè peregi. ¶ Interdum pro pertraho, πανεγκρατεύομαι, ut, Hic me ad carcerem, ad mortem usque peregit. ¶ Peragere reum, Quasi carcerem usque ad condemnationem pertequi & celerare ut condemnetur, quod & aliquando condemnare reum dicitur: [הוכיח *hocbiach, ἐλέγχειν, πανταχοῦ ἐλέγχειν, κρίνειν, παραπλησίως τοῖς ἑξῆς.*] Sed Facere reum, est accusare. Vide ait Iurisconsultus: Peregisse reum non alias quis videtur, nisi & condemnaverit. Plin. Iunior. in Epist. Dum peragitur reus. Peragere reum, inquit Budaeus, est ita rei accusationem pertequi, ut tandem damnetur. ¶ Peragere partes suas, est officio tuo fungi. ¶ Peragere penitus laboris. Colum. libro 3. cap. 10: Nihil curiosè, nihil religiosè administrat, unumque est ei propositum, peragere laboris penitus: Id est, tantùm perfunctoriè facere id quod imperatum est.

Pĕrăpĭto, ficquentativum. Ἀλγεινῶς, δεινῶς. Cæsar 3 bell. Civil. Vehementiusque peragitari ab equitatu, montem excelsum capiunt.

Pĕrăctio, f. t. Est perfectio, & absolutio. [כלון *chillaion* תכלה *tekillah* תכלית *tachlith*. Gall. *Accomplissement, accomplissement.* Ital. *Compimento.* Germ. *Vollendung, volnbringung.* Hisp. *Acabamiento.* Pol. *Wykończenie.* Vngar. *El veregetés meg fölkeresés.* Ang. *A perfecting, a finishing.*] Cicero de Senect. Senectus peracta ætatis est.

Pĕrăgro, as, penult. correpta, ex per, & hoc nomine ager agri, componitur, Perlustro, abeo, discurro. [משל *mashal* הלך *halach* התהלך *hithhalech. περιέρχεσθαι.* Gall. *Aller par le pays, passer par un pays.* Ital. *Andare scorrendo.* German. *Durchgehen, durchstreichen.* Belg. *Doortrecken.* Hispan. *Peregrinar andando caminos.* Polon. *Przechodzić.* Vngar. *El iarom el hordozom.* Ang. *Verie about, to travaile about.*] Cicero 3 Offic. Et ob eam causam, urbe relicta, rura peragrantes sæpè loli fumus.

Pĕrăgrĭlis, parum. Cicero 5. de Finib. Videmus ultimas terras esse peragratas.

Peragratio, verbale, f. t. Profectio. [משל *meshal* הליכה *halichah. περιέρχεσθαι.* Gall. *Voyagement, aller par le pays.* Ital. *Andare qua & là.* German. *Durchraisung, durchstreichung.* Hispan. *Peregrinacion.* Polon. *Przejście.* Vngar. *El iarás el hordozás.* Ang. *Going about or travelling over.*] Cicero 2. Philip. Quæ fuit eius peragratio itinerum.

Pĕrămbŭlo, as, are, ad finem usque ambulo, ambulando circumeo. [משל *meshal* הלך *halach* התהלך *hithhalech. διατρέχειν, περιέρχεσθαι.* Gall. *Passer à travers.* Ital. *Passeggiare, andare per.* Germ. *Durchwandern, durchgehen.* Hispan. *Pasear al traves.* Pol. *Przechodzę.* Vng. *Megiarom.* Angl. *To walke thorough and about, over and over.*] Varro, de Re rustic. lib. 1. cap. 2: Vos qui multas peragrastis terras.

Pĕrămo, as, act. p. Ad finem usque amo, perfectè & valde amo. [*Περιφιλῶ, διάκειμαι φίλος.* Gall. *Aimer fort.* Ital. *Amare caldamente.* German. *Hefftig lieben.* Hispan. *Mucho amar.* Pol. *Bardzo miłować.* Vngar. *Igen szeretném tökéletessen szeretném.* Ang. *To love tenderlie.*] Cicero 1. de Legib. Vbi illa tanta amicitia si non ipse amicus peramatur toto pectore? Quædam exemplaria habent, per se amatur.

Pĕrămans, participium, Valdè amans. [*Περιφιλῶν.* Gall. *Fort amiable, qui aime fort.* Ital. *Che molto ama.* Ger. *Hefftig liebt.* Hisp. *Que ama mucho.* Pol. *Bardzo miłuiący.* Vng. *Igen szerető.* Ang. *That loveth tenderlie.*] Cic. ad Att. lib. 4: Homo peramans sempernobis fuit, nec mihi unquam odio.

Pĕrămanter, adverb. [*περιφιλῶς, λίαν φιλικῶς.* Gall. *Fort amiablement, avec tres grand amour.* Ital. *Molto amabilmente.* German. *Gantz freundlichen.* Hispan. *Muy amorosa y amigablemente.* Polon. *Miłie, bardzo chętnie.* Vngar. *Zeretmódosson.* Ang. *Verie lovingly.*] Cicero Famil. libro 9: Qui me quidem perofficiosè & peramanter observant.

Pĕrāmplus, adject. Valde amplus. [πολὺ πλατύς, λίαν εὐρύς, ὑπερβολικῶς εὐρύς. Gall. *Fort grand & spacieux.* Ital. *Forte grande & spatioso.* German. *Weit weit.* Hisp. *Muy grande y espacioso.* Pol. *Szeroki.* Vng. *Igen ös.* Ang. *Verie wide and ample.*] Cicer. 1. Verr. Signa peramplа.

Pĕrāmpĭo, as. Perfectè incido. [πολὺ διαιρῶ, λίαν τέμνω. Gall. *Bien & parfaictement graver.* Ital. *Perfettamente pertare.* Germ. *Gar abhauen.* Hisp. *Perfectamente picar.* Polon. *Odsiekam.* Vng. *Tökéletessen elvágom.* Ang. *To cut of perfectlie.*] Columel. libro 8: Si cuiatum venenatam fontem mittit, quæ vulnus ita insanabile facit, ut totum amputandum sit.

Pĕrāngustus, a, um. Admodum angustus. [σφόδρα στενός, λίαν στενός. Gall. *Fort estroit & serré.* Ital. *Molto stretto.* Germ. *Gar eng.* Hispan. *Mucho estrecho.* Polon. *Bardzo ciasny.* Vngar. *Igen szoros.* Ang. *Verie straight and narrow.*] Cic. 7. Verr. Vt ille in dolore cruciatuque moriens, peranguste stricto ferro divisa servitutis ac libertatis jura cognoscere.

Pĕrānguste, adverb. Valdè anguste. [πολὺ στενῶς, λίαν στενῶς. Gall. *Fort estroitement.* Ital. *Molto strettamente.* Ger. *Gantz eng.* Hisp. *Muy estrechamente.* Pol. *Bardzo ciasno.* Vng. *Igen szorossan.* Ang. *Verie strictlie.*] Cic. 1. de Orat. Sed tu hoc nobis da Scævola, & pertice, ut Crassus hæc quæ coarctavit & peranguste refertur in oratione sua, dilatet nobis atq; explicet.

Perānno, nas, n. p. per integrum annum tempus vivo, annum pertago. [*Διαμένω ἔτος.* Gall. *Durer vn an.* Ital. *Durare vn' anno.* Ger. *Das gantz jar wäsbleben.* Hispan. *Durar vno anno.* Pol. *Przez rok trwam.* Vng. *Az egesz esztendőt allom vmaban.* Ang. *To last or live one yeare.*] Componitur enim cum per, & anno, nas. Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 8 Iubebit Pulcos Romanos mense Martio & publicè, & privatim ad Annam perennam sacrificatum ire solitos, ut annare, perannareq; summa de hac re est: hoc est, eam degere incolumem per annum integrum. Sueton. in Vespasiano: Idcoque puella nata non perannavit. Scribitur & perenno, prima vocali in secundam mutata.

Pĕrantiquus, a, um. Pervetus, valde antiquus. [σφόδρα παλαιός, πανυπερφυῶς ἀρχαῖος. Gall. *Fort ancien, ou fort antique.* Ital. *Molto antiquo.* Ger. *Hefftig oder gar alt.* Hisp. *Mucho antiquo y veiexo.* Pol. *Bardzo stary.* Vng. *Igen regi.* Ang. *Verie old.*] Cic. de Clar. Orat. Atq; hæc proximo seculo Themistocles inferuit ut apud nos, perantiquus: ut apud Athenienses, non ita sanè vetus.

Pĕrāpposĭtus, penultima correpta, Adjectivum. [λίαν ἁρμοδίως, λίαν ἐπιτηδείως. Gall. *Fort propre, & convenable.* Ital. *Ben conveniente alle cose, & proprio.* Hisp. *Conveniente, propria.* German. *Gantz bequem oder fügsam.* Polon. *Bardzo przystoyny.* Vngar. *Igen helyes alkalmatos.* Angl. *Verie agreable and proper.*] Cicero 2. de Orat. Sunt etiam illa subabsurda, sed eo ipso nomine sæpè ridicula, non solùm minus peraptа, sed etiam quodammodo nobis.

Pĕrārdŭus, adjectivum. Valde arduus, perdifficilis. [πολλὰ καὶ δύσκολος. Gall. *Fort malaisé & difficile.* Ital. *Forte duro, molesto, difficile.* German. *Gar hoch oder schwär.* Hispan. *Difficil.* Polon. *Bardzo trudny, mozolny.* Vngar. *Igen nehez.* Angl. *Very troublesome and hard.*] Cic. 5. Verr. Mihi autem hoc perarduum est demonstrare.

Pĕrārĕfăcio, is, n. i. Valde aridus fio. [חרב *charab. ἀποξηραίνομαι, διαξηραίνομαι.* Gall. *Se secher de tout, devenir tout sec.* Ital. *Diventar molto arido.* German. *Gar verdorren, gar dürr werden.* Hispan. *Muy secarse.* Pol. *Bardzo schnąć.* Vng. *Igen el szeradok.* Ang. *To waxe verie drie.*] Col. lib. 12. cap. 3: Sed ne patiendum est ut perarescat, aut totam decidat.

Pĕrārgūtus, a, um. pen. prod. Valde argutus. [λίαν ὀξύς, λίαν ἀγχίνους. Gall. *Fort subtil, ingenieux & agu.* Ital. *D' ingegno molto sottile & acuto.* Ger. *Gar fein und gescheidt, gar spitzfindig.* Hisp. *Subtil y ingenioso.* Pol. *Bardzo subtilny, dowcipny.* Vng. *Igen eles elmetes.* An. *Very subtil, ingenious & wittie.*] Cic. de Clar. Orat. Quem studebat imitari L. Afranius Poëta, homo perargutus in fabulis quidem etiam, ut fertur, disertus.

Pĕrārĭdŭus, a, um. pen. cor. Prorsus aridus. [ἀφανοποιὸς, ἀπεξηραμένος. Gall. *Tout sec, entierement seché.* Ital. *Secco al resto.* Ger. *Gar dürr.* Hisp. *Seco del todo.* Pol. *Prawie suchy.* Vng. *Igenszaraz.* Ang. *Verie drie.*] Col. lib. 2. cap. 19: Et tantem modus in siccando, ut neq; peraridum, neq; rursus viride colligatur.

Pĕrārmo, as, Perfectè & bene armo. Curtius: Hoc modo instructo exercitu & peritmato, Babylone copias movit.

Pĕrāro, as, pen. corr. are, act. p. Funditùs & omninò aro. [ἀλοιφέω. Gall. *Arer par tout.* Ital. *Arare d' ogni parte.* Ger. *Durchreren.* Hisp. *Acabar de arar.* Polon. *Przeorzę, przeorzę cały.* Vngar. *Meg szántom, meg szántom.* Ang. *To ear or plough thorough out all.*] Per translationem etiam de rugis dicitur, quæ in fronte quandam similitudinem referunt. Ovid. 14. Metam. nascentes à fronte comas Contudit, & rugis peraravit anilibus ora. ¶ Senecam Medea usus est pro peragrare: ut Perarate pontum. ¶ Interdum pro scribere sive pingere. Ovid. 1. de Arte: Ergo tibi blandis peratem littera verbis.

Pĕrāspĕr, Valde asper, adject. [πολὺ τραχύς, λίαν τραχύς. Gall. *Fort aspre.* Ital. *Molto aspro & rezzo.* Ger. *Hefftig rauh.* Hisp. *Mucho aspero.* Pol. *Bardzo chropowaty, szorstki.* Vng. *Igen eles, darabos.* Ang. *Verie rough.*] Celsus lib. 5. cap. 28. de thymio: Arthymion nominatur quod super corpus quasi verrucula eminet, ad cutem tenue, suprà latius, subdurum, in summo præsperum.

Perāsprĭtus, a, um. Valde asperus. [πολὺ τραχύς, λίαν τραχύς. Gall. *Fort aspre.* Ital. *Molto aspro.* German. *Gar rauhsprungt rauhgreut durcheuben.* Hispan. *Mucho aspereza y aspero.* Polon. *Bardzo chropowaty.* Vngar. *Igen rauz, gyalard.* An. *Verie rough & craggie.*] à quo Perasprè adverbium. [πολὺ τραχέως, λίαν τραχέως. Gall. *Fort rudement.* Ital. *Molto asperamente.* Germ. *Gar rauhsprüngtlich.* Hisp. *Mucho aspereza y aspero.* Pol. *Bardzo chropowato.* Vng. *Igen szeretlenül.* Ang. *To maxe verie drie.*] Plaut. Truc. Vt perasprè eum injiciatis in malam fraudem, & præmium.

Pĕrātrentŭs,

Pĕrattĕntŭs, a, um. Valde attentus. [Gall. Fort attentif. Ital. Molto attento. Ger. Mit fleiß aufmerckend. Hisp. Mucho atento. Pol. Bardzo baczący. Vngar. Igen figyelmes. Ang. Very attentive.] Cic. 5. Ver. Superiore omni oratione peratten-tos vestros animos habuimus.

Pĕrattĕntĕ, adverbium. Valde attentè. [Gall. Fort attentivement. Ital. Molto attentamente. German. Mit gantz fleiſſigem auffmercken. Hispan. Mucho atentamente. Polon. Zpil-nem baczeniem. Vngar. Igen figyelmesſſen. Ang. Verie attentively.]

Pĕrbăcchŏr, chatus, d. p. Perpoto, & multo convivio frequentare. [Gall. Viure fort dissolument. Ital. Bazzare, vivere molto dissolutamente. German. Viel und tag fressen und ſauffen, ein gantz unfletig leben führen. Hispan. Emborrachar-ſe. Polon. Bardzo zyć rozpuſtnie. Vng. Igen tobzodásban gyönyörködöm. Ang. To be wanton, to live voluptuously.] Cicero 2. Philip. At quam multos dies in cavea tuapte tuâ te perbacchatum fabulæ aiunt, non audiebatur, vomebat.

Pĕrbĕātŭs, a, um. Valde beatus. [Gall. Fort heureux. Ital. Molto beato. German. Gar gluckſelig. Hispan. Muchobienaventurado. Polon. Bardzo ſzczęśliwy. Vngar. Igen boldog. Ang. Very blyſſed.] Cicero 1. de Orator. Copiam rerum sapientiam, & memoriam veterum repetendi, perdiscam fuisse. Quietæ fruerentur, qui videri volent, quum optimâ Republicâ quum & honoribus, & rerum gestarum gloriâ florerent, cum citæ cursum tenere potuerunt, &c.

Pĕrbellŭs, a, um. Valde bellus. [Gall. Fort beau. Ital. Molto bello. Ger. Gantz hubſch. Hiſp. Mucho bello. Polon. Prawie ſzkoni. Vng. Igen ſzep. Ang. Very faire.]

Pĕrbĕnĕ, adverb. Valde bene. [Gall. Fort bien. Ital. Molto bene. Ger. Gantz fein, ſehr hübſch. Hiſpan. Muy bien. Pol. Nadobnie. Vng. Igen ſzépen. Ang. Verie well.] Cic. Att. lib. 4. Perbelle feceris, si ad nos veneris.

Pĕrbĕnĕ, adverb. Valde benè. [Gall. Fort bien. Ital. Molto bene. Ger. Baß wol. Hiſp. Muy bien. Pol. Prawie dobrze. Vng. Igen iól. Ang. Verie well.] Cic. de Clar. Orat. Perbene loqui Latinè putabatur.

Pĕrbĕnignĕ, adverb. Valde benignè. [Gall. Fort benignement. Ital. Molto benignamente. Ger. Gar gütiglich. Hiſp. Mucholiberalmente. Pol. Prawie ſzczodrze. Vng. Igen kegyesſen. Ang. Very graciouſly and graciouſlie.] Cic. ad Quint. Fratr. Perbenignè mihi respondit.

Pĕrbĭbo, is, pen. corr. n. t. Totum bibo. [Gall. Boire tout à fait. Ital. Beverebbe. Ger. Gar außtrincken. Hiſp. Muchobeber. Polon. Wſzytko wypiam. Vng. Mindenöſſzel ſzögia magamat. Ang. To drink up all, to quaffe.] Plautus in Stich. Atergo peri, cui medullam lassitudo perbibit. Columella lib. 7. cap. 4: Vas per inedium dolium horizontaliter situm perbiberet.

Pĕrbĭbo, is, ere. Verbum antiquum ab antiquo Bitere, Ennius in Hecuba. Sed non fere dixit quis parentum ad hospitem Nécesset, quo quis crudelis perbiberit. Plautus Captivis: Quo viro esset, quo quis crudelis perbiberit. Plautus Trabea: Quem illi beteris nimium is vegrandi gradu. Vide Scaligerum in Varronem, & Nonium in verbo Perbitere.

Pĕrblāndŭs, a, um. Valde blandus. [Gall. Fort doux et gracieux. Ital. Molto piacevole. German. Gantz freundlich und gar holdſelig. Hiſpan. Muchoblando y dulce y ameno. Pol. Bardzo ſzczodry. Vngar. Igen kedves és kedvetes. Ang. Very pleaſant or faire ſpoken.] Cic. ad Quint. Fratr. lib. 1. Successerunt huic perblandum.

Pĕrblāndē, Adverb. [Vng. Igen ſzépen kérlelöleg.] Marcell. Sanct. lib. 1. cap. 2: Obviam procedere, ac perblandè salutare.

Pĕrbŏnŭs, a, um. Valde bonus. [Gall. Fort bon. Ital. Molto buono. German. Gantz gut. Hiſpan. Muchobueno. Polon. Bardzodobri. Vngar. Igen jó. Ang. Very good.] Cicero pro Flacco: Agros habent & naturâ perbonos, & diligentiâ, culturâque meliores.

Pĕrbrĕvis, & hoc perbreve, penult. corr. Valde brevis. [Gall. Fort bref, court et cours. Ital. Molto breve. Germ. Gantz kurtz. Hiſp. Muchobreve y corto. Polon. Bardzokrótki. Vngar. Igen rövid. Ang. Very short.] Livius 8. dec. Puni. Si quidem Scipionem ducem in Africam mittant Romani, facilè perare perbrevis avi Carthaginem esse.

Pĕrbrĕvĭtĕr, pen. corr. adverb. Valde breviter. [Gall. Fort brievement, en bien peu de parole. Ital. Brevemente, con molta brevità. Germ. Gantz kurtzlich. Hiſp. Muchobrevemente, con pocas palabras. Pol. Bardzokrotko. Vngar. Igen röviden. Ang. Very shortly.] Cic. 2. de Orat. Ac ne diutiùs vos demoror, de omni isto genere quid sentiam, perbreviter exponam.

Pĕrcă, as, pen. corr. Pol. okm. Ang. To perche ſalte.] Pi-ſcis ocli catulini nomen est, qui a Plinio lib. 9. cap. 16. inter saxatiles numeratur. Duo eius sunt genera: alterum in mari capitur, quod maxima piſci est similitudine: alterum in fluviis & lacubus, aliquâ scbritiarum huius rectum in modum undi. Hoc genus Galli etiã hodie antiquo nomine vocãt Perasm. Percarũ meminit Ausonius in Mosella, easque vel præstantissimis maris piscibus confert: Nec (inquit) te echeras mentarum percaſſebas. Amnigenos inter pisces dignare marinis; Solus pumicem facilis contendere muſcis.

Pĕrcāllĕo, es, ere, n. t. Totus callosus fam & pertransfationem obduresco, & diuturnâ malorum consuetudine adversa patienter fero. [Gall. Acoutumer ab faire de grandes choſes. Ital. Fare di callo. Germ. Gar abgehertet. Hiſp. Muchotener callos. Polon. Pozwiſkam gardziel. Vng. Meg kemenyhödöm. Ang. To be wanne hard, to have accuſtomed to a thing, that he ſhall not move paine thereof.] Cicero pro Milone: Sed postquam quotidianâ jam usu obdurueram, & percalluerat civitatis in crudelibus patientia.

Percandĭdŭs, pen. cor. adjectivum. Valde candidus. [Gall. Fort blanc. Ital. Molto bianco. Germ. Gantz weiß. Hiſp. Muchoblanco. Pol. Barzo białe. Vng. Igen fejer. Ang. Verie white.] Celsus lib. 1. cap. 1. Et autem ea percandida compositio.

Percantātrix, pen. prod. fc. [Gall. Chanteresse, enchanteresse. Ital. Cantatrice, incantatrice. Germ. Ein Singerin. Hiſpan. Cantadora, encantadora. Polon. Spiewaiąca. Vngar. Igen énekes. Ang. A ſinger or enchaunter.] Plautus Mil. de quod dem Quinquatribus, percantatrici, coliberto, aliolæ, atque haruſpicæ.

Percarus, Valde carus. [Vng. Igen kedves. Ang. Verie deare.] Cornel. Tac. libro 5: Quem Druso fratri percarum in cohortem suam manipulerat.

Pĕrcautĕ, is. adiect. Valde cautus. [Gall. Fort fin, & asseuré. Ital. Molto accorto, astuto. Germ. Gar behutsam. Hiſp. Muchocauto. Pol. Barzo ſzkodnie. Vng. Igen vigyázó, resztelő. Ang. Very ware and circumſpect.] Cicer. ad Quint. Fratr. libro 1: Delectus in familiarum notis & provincialium hominum & Græcorum percautus & diligens.

Percĕlĕbro, as, pen. cor. Divulgo, valde celebro. [Gall. Semer & publier partout. Ital. Divulgare. Germani. Gar außbreiten, und ein lautpredt machen. Hiſpan. Divulgar. Polon. Wſzędzie rozſzyrzam. Vngar. Igen hirdetem. Ang. To celebrate and publiſhe abroade.] Cicero 7. Verr. De qua insulare plurimi vertas, quam illius cupiditatem fuit sunt, tota Sicilia percelebrant fuit est, Vulgò canuntur.

Pĕrcĕlĕr, penultima correpta, hujus percelĕris, Valde celer. [Gall. Fort soudain. Ital. Molto veloce. Germ. Gar ſchnell. Hiſpan. Mucholigero. Polon. Bardzoprędki. Vng. Igen gyors. Ang. Verie ſwift and ſpeedie.] Cic. pro Cael. Hanc hujus (venenum) domi, vimq; ejus esse expertum in ea vi quondam ad rem ipsam parato: cujus percelĕri interitu esse ab hoc comparatum venenum.

Percultum, sive Per speciem, Per simulatam causam. [Gall. Soubs couleur, ſoubs umbre. Ital. Per qualche ragione finta. German. Vnder den ſchein, mit ſolcher fürwenden. Hiſpan. Por ſu alguna ſingida. Polon. Przez pozorzenie. Vngar. Valamelly okot alatt. Ang. By a falſe fayned, by appearance.] Livius lib. 24. Ut quum appropinquaret januæ rex, percultum aliquem in angustiis fatiscere à tergo agmen. Idem libro 24: Nudo per speciem venandi subeo egredi, ad Annibalem profecturus. Vide per, præpositionem.

Percello, is, percŭli, vel percŭlsi, percŭlsum, act. 3. Everto, percutio. [Gall. Abatre, renuerſer, froiſſer. Ital. Percuotere. Germ. Gar ſtürtzen, mit gewalt ſtoſſen, außſtoſſen. Hiſpan. Herir. Polon. Wſzetecznie. Vng. Hánarom a földhöz ütöm. Ang. To ſtrike to ſmyte down, to throw to earth.] Varro in Parmen. Adhuc tenetam alterum solus percelĕre. Terent. in Andriâ: Percŭlit illico animum. Tacitus: Ingens rerum simultas percŭlit civitatem. Columel. libro 7. cap. 7: Quamvis in tantum quum unam vel alteram pestis percelĕrit, omnibus fugiendus detrahendus. ¶ Hinc proverbium sufficorum quo plaustrum percŭlit. Ediscimus, qui negotium aliquod evertere & perturbare. Plaut. in Epid. Perii plaustrum percŭlit est, everti, quo loco Erasmus non satis rectè legit, Aultrum percŭli. Meminit etiam Donatus in Eunuchum.

Percŭlsus, partic. pass. [Gall. Frappé, renuerſé, abatu. Ital. Sbattuto, percoſſo. German. Geſtürtzt. Hiſp. Herido. Pol. Zbity. Vn. Földretett. Ang. Stricken, ouerthrowen, or abaſhed and daunted.] Saepiùs ad animum refertur. Percussus verò à Perculĕre ad corpus. Cic. Pætus, lib. 9. Ep. 8. Repentè percŭlsus est atrocissimo fulmine. Virg. 9. Aen. magno laudum percŭlsus amore. Idem 6. Aen. casu percŭlsus iniquo. Cic. ad Brutum: Percŭlsa mœrore civitas.

Percensĕo, es, n. t. Recenseo, cui præpositus quid addat. [Gall. Reconter. Ital. Commemorare. German. Etzliche erzehlen. Hiſp. Contar, recontar. Pol. Dobrze mowięm. Vngar. Jol ſzámlálom. Ang. To reherſe or make mention.] Cicero Patris. Quo ut genere percensĕre possem plerosque invenundi locos.

Percido

Pĕrcŭdo, is, Tudo, & vehementiùs tudo, quo verbo usus est Plautus, qui percidere eos dixit. Nam præcidere, quod hic ante alia legebatur, obscœnum verbum est, & hinc removendum.

Perrĭĕo, es, ere, Moveo. [הביע heeb הרץ hirghic, surge. Gal Esmouvoir. Ital Mouvre Ger Bewegen Hisp. Mouer y perturbar. Pol. Poruszam. Vng Megyetem kimadoztom. Ang. I remove.] Lucr. lib 3: Ocyus ergo animus, quàm res perciet ulla.

Percĭtŭs, Commotus, instigatus, quinatus, ac finitor accensus est. [הרץ mirghic, מעורר מעורר מעורר Gall. Esmeu. Ital. Commosso Ger. Hefftig bewegt. Hisp. Perturbado. Pol. Bardzo poruszony. Vngar. Fel indulatos le mozdulatos. Ang. Moved, stirred vp.] Terent in Hecyr. - comparabilem eò me inde facerunt, incredibile, atque à me percitus. Cic. pro Milone: Sive cum illud animi ardore, ac percito fecisset.

Percĭngŭo, is, ad. 3. Circumquaque cingo, undiq; cingo. [מעגיר Gall. Remondre ou ceindre tout autour. Ital. Cingere d'intorno. Ger. Vmbgürten oder vmbgeben Hisp. Cenir en derredor. Pol. Zewsząd obiawam. Vng. Körülövetem. Ang. To gerde about or compasse on every parte.] Colum. l. b. 12. Sæpe lunatis dentex cruribus altis.

Percĭpio, pen. corr. act. 3. Intelligo, capio, sensu apprehendo, sentio, cognosco [אכן ציפה ראה נמצא הבין hebin מצא Gall. Percevoir, comprendre. Ital. Intendere, capire Germ. Fassen, ergreiffen, mercken. Belg Vatten, gevatten. Hisp. Entender por sentido. Pol. Rozumiem. Vng. Értemlem megértem. Ang. To perceive, to vnderstand.] Cic. ad Fratr. lib. 2. Sin ubi quædam videbuntur obscuriora, cogitare debebis nullam autem literam sine interprete, & sine aliqua exercitatione percipi posse. Plaut. in Curcul. Ne quod hic agimus, herus percipiat heri, mea Lanterna. Verùm hæc significationes metaphoricæ videntur: nam propriè percipere, est recipere, sive colligere: ut Percipere fructus, Cic. 1 Offic. Vectigalia citiùs adjuveris in fruge hac percipienda quàm postea quàm. Idem de Senect. Sereris, percipere, & condere fructus.

Perceptĭo, verbal. fa [מכון ציפה מכון ציפה Gall. Entendement, prouidence. Ital. Raccoglimento. German. Entpfahung, vernehmung Hispan. Entendimiento, obra de sentir. Polon. Zgromadzenie, przyięcie. Vng. Értelmeztetés, értés. Ang. A perceiuing, vnderstanding.] Cic. 2 Offic. Neque agricultura, neque frugum, fructuumque rerum rerum percepio & conservatio sine hominum opera ullo esse posset.

Percĭtus. Vide PERCIEO.

Pĕrclāmo, as, pen. prod. Vehementer clamo. [צעק צעק Gall. Crier fort. Ital. Gridare forte. Germ. Hefftig schreyen oder ruffen. Hisp. Gritar mucho Pol. Zarzewskam. Vngar. Igen kiáltok. Ang. To crie out.] Plaut. in Trin. Quotus hic homo quotusque dies mihi est, quo tibi non perclamanda.

Pĕrclūdĕo. [Vng. Be zárom.] Paulus D. lib. 20. Tit. 1. l. 9. In habitantes autem in municipiis non, ac finitimi accensus est. [הרץ mirghic, מעורר מעורר מעורר Gall. Esmeu. Ital. Commosso Ger. Hefftig bewegt. Hisp. Perturbado. Pol. Bardzo poruszony. Vngar. Fel indulatos le mozdulatos. Ang. Moved, stirred vp.] Terent in Hecyr. - comparabilem eò me inde facerunt, incredibile, atque à me percitus. Cic. pro Milone: Sive cum illud animi ardore, ac percito fecisset.

Percludo, is, ad. 3. Circumquaque cingo, undiq; cingo. [מעגיר Gall. Remondre ou ceindre tout autour. Ital. Cingere d'intorno. Ger. Vmbgürten oder vmbgeben Hisp. Cenir en derredor. Pol. Zewsząd obiawam. Vng. Körülövetem. Ang. To gerde about or compasse on every parte.] Colum. l. b. 12. Sæpe lunatis dentex cruribus altis.

Percŏmis, & hoc percome, pen. prod. Valde comis. [מעגיר Gall. Fort doux et gracieux. Ital. Molto piacevole. Germ. Gar freundtlich oder holdseelig. Hisp. Mucho cortes y humano Pol. Barzo uprzeymy. Vngar. Igen szelid. Ang. Very merke and gentle.] Cicer. de Clar. Orat. Qui pertullimus juris, idemque percomis est habitus.

Percommŏdus, a, um, Valde commodus.

Percommŏde, adverbium, Admodum commodè. [Mon seigneur, mon Monsieur. Gall. Fort commodément, fort bien à propos. Ital. Molto commodamente. Germ. Gar fürtrefflich. Hisp. Mucho provechosamente. Polon. Przemiernie. Vng. Igen alkalmatossan. Ang. Very commodiously.] Cicer. pro Cœcin. Hoc loco percommodè accidit, quòd non adfuit is qui pro te ante affuit.

Percondĭtus, a, um, pen. corr. Valde recondítus & abditus, [מעגיר Gall. Fort caché et obscur. Ital. Molto nascoso. German. Wol verborgen vnd verborgen. Hispan. Mucho escondido. Polon. Bardzo skryty. Vngar. Igen rejtett, el födözött. Ang. Very hid and obscure.] Cic. 1. de Orat. Exponendi vobis non quædam aut perobscuram aut valde difficilem, aut magnificam, aut gravem rationem consuetudinis meæ.

Percontor, aris, pro o & finex ante t, d. p. Diligenter inquiro à conto, quo nauta utuntur ad inquirenda loca navibus opportuna. Namaquæ altitudinem conto pertentant. Percontatioque est quasi conto investigare & inquirere. [שאל שאל דרש חקר Gall. S'enquerir, & s'enquerir diligemment. Ital. Cercare diligentemente. German. Nach forschen erforschung ergründen erfragen erbauren. Belg. Onderzoeken Hisp. Buscar diligentemente, preguntar para saber. Pol. Pilnie sie wywiadam. Vng. Tudakozom, megjtudakozom, megvizsgálom. Ang. To search diligently.] Terent. in Hecyr. Tua quod nihil refert, desinas percontari. Cic. in Som. Scipion. Deinde ego illum de suo regno, ille me de nostra Republ. percontatus est.

Percontātio, onis, verbale, f. r. Interrogatio, investigatio, inquisitio. [שאלה Gall. Enquerie, interrogation. Ital. Interrogazione. German. Erforschung / nachfragung. Hispan. Pregunta, obra de preguntar para saber. Polon. Wywiadowanie. Vng. Kerdezkedés vizsgálás. Ang. Diligent searching.] Cic. de Universit. At primum quidem tempus salutationibus, reliquum percontationibus continuabimus.

Percontātŏr, oris, m. r. Qui percontatur, investigator. [שואל שדרש Gall. Enquereur, interrogateur, Ital. Domandatore, inquisitore. German. Erforscher / der alles ding unterfragen wissen will. Hisp. Preguntador, inquisidor Pol. Wywiadacz. Ang. Enquirer, or searcher.] Horat. 1. epist. 19: Percontatorem fugito, nam garrulus idem est.

Percōnŭmax, acis, valde Conumax. [מעגיר Gall. Fort enclin et propice, à, Ital. Molto inclinato, pronto, à, Ger. Gantz geneigt zu, Hisp. Muy inclinado Pol. Bardzo pochylony. Vng. Igen hajlando, engedelmes. Ang. Very forbearing.] Terent. Hecyr. Percunctumax reditti hue nobis Parmenisle.

Percōpiōsus, a, um, Valde copiosus. [מעגיר Gall. Fort copieux et abondant. Ital. Abondantissimo. Germ. Gar reich oder vberflussig. Hispan. Mucho copioso y abundante. Pol. Dostatni. Vng. Igen bövséges. Ang. Very abundant.] Plinius Epist. 20. Quæ de me scripsisti, in quibus quidem percopiosus fuisti.

Percŏquo, quis, pen. cor. Perfectè coquo. [מעגיר Gall. Fort cuire. Ital. Cuocere bene. Ger. Wol kochen. Hisp. Cozer bien. Pol. Prawie warzyć. Vng. Jól megfözöm. Ang. To seeth perfectly.] Plin. lib. 23. cap. 7: Bubulas carnes, ad hoc caules, magno ligni compendio percoquunt. Plaut. Merc. Coquum aliquem accipiamus, prandium qui percoquat. Plin. lib. 20. cap. 9: Bilem deterrere non percoctam putant.

Percrebrĕsco, is, percrebrŭi, ĕre, n. Divulgor. [מעגיר Gall. Estre divulgué et fort parlé. Ital. Divulgarsi. Ger. Außbreiten / gut oder böse ding / gerüchten / Rede / gar offtmals Hispan. Divulgarse. Polon. Wydawam się. Vng. Elöttkelés. Ang. To be commonly talked of and found abroade.] Cic. ad Attic. lib. 11: Ipsi enim illi putant, prætorium esse, Genus hoc tantum fortasse percrebruisset, idem ô Ven. Præterea quæ hæc omnia fama de

de nostrorum hominum avaritia & cupiditate percrebruerit.

Percrépo, as, pen. cor. n. p. Resono, personо, perstrepo. [תהה *homah, הֲמָיָה.* Gall. *Faire du bruit & tumulte.* Ital. *Far molto strepito.* Germ. Durch hören/wider tönen. Hispan. *Sonar ò retumbar mucho, hazer mucho estruendo.* Pol. *Wielgi/ z hirgiem.* Vng. *Zörgök.* An. *To make a great sound.*] Cic. Ver. 5. Neq; molestè ferebant, alicui se à foro magistratum, non jus dicturo, jactis fieri: locum illi litteris percrepare eorum multorum vocibus, cantuque symphoniæ.

Percrício, is, act. p. Valde crucio. [*Aliud ubi crucio.* Δδυνάω. Gall. *Faire tormenter.* Ital. *Crudelmente martire.* Germ. Hefftig peinigen. Hisp. *Mucho atormentar.* Pol. *Barzo trapić.* Vng. *Igen kinoznom.* An. *To torment greatly.*] Plaut. Bacch. Hoc est quod præcesti: hoc demum est quod percrucior, me hoc ætatis fuisse ferè.

Percrudûs, a, um. Immaturus & valde crudus. [*Valde ἀώρος, ἀκατέργαστος.* Gall. *Fort cru.* Ital. *Molto crudo.* Germ. Gar rauw. Hisp. *Mucho crudo.* Polon. *Bardzo surowy.* Vng. *Igen nyers, emlitlen.* Ang. *Very raw.*] Col. lib. 12. cap. 10. Prima purpurea quum immatura, non tamen percrudæ legetis, diligenter inspecto, ut sint integris fici vitio, aut vermiculo.

Percúdo, is, pen. prod. Percutio. [חלם *halam* ἀλοάω. Gall. *Rompre, frapper, frapper.* Ital. *Battere, rompere battendo.* Germ. Durchschlagen/ durchbeissen. Hisp. *Herir, ò quebrantar ferindo.* Pol. *Tłuczę, ubiiam.* Vng. *Igen meg ütöm, meg ölöm.* Ang. *To knock and break in knocking.*] Col. lib. 8. cap. 5: Animadvertat avarus an pullo rostellis ova percuderint.

Percúnctor, aris, pen. a & cunctor, à p. fi. à cunctus, a, um, ut scribit Donato, cuncta is qui curiosius est, percuncta interroget, & significat diligenter interrogo. [שאל *shaal* דרש *darash*, שקר *shakar* ἐξετάζω. Gall. *Enquerir & enquerir diligemment.* Ital. *Interrogare con sollecitudine.* Germ. Mit fleiß nachfragen/ erforschen. Hisp. *Preguntar diligentemente.* Polon. *Chcąc się wszystkiego dowiedzieć.* Vngar. *Szigorúan kérdezkedem ertt es ottan.* Ang. *To search diligently.*] Plaut. in Epid. Quid illud? ut mente elt tuâ, ex me ista percunctatu? ecfid est, inurari quærendo. Live per cuncta inquirere. Plin. lib. 35. cap. 10. Percunctantique quanti licitatetur opera eticta, parvum refert quid dixerat. Vide Percontor, quem admodum doctissimus legendum.

Percunctátio, onis, f. Inquisitio. Liv. lib. 3. bell. Pun. Fe captivis percunctatio facta. [ἐξέτασις, ἐξερεύνησις. Gall. *Enquête, enquisition, demande.* Ital. *Domanda, inquisitione.* Germ. Nachfragung/ nachfrage. Hisp. *Pregunta, inquisition.* Pol. *Wywiadowanie.* Vngar. *Szorgalmatos kérdezkedés ertt es ottan.* Ang. *Searching.*] Ait tamen Ennius scribere per cuncta & percunctatio, à nomine Cuncti. Nam percunctor & percunctatio, putant dici à verbo Cuncti, quod significat movere vel explicare.

Percupío, is, pen. ult. corrept. Valde cupio. [חמד *chamad*, ἐπιθυμέω. Gall. *Fort désirer, & convoiter.* Ital. *Desiderare molto.* Germ. Hertzlich begeren. Hispan. *Codiciar mucho.* Polon. *Verdzę pragnąć.* Vng. *Igen kivánom.* Ang. *To covet or desire greatly.*] Terent. in Eunuch. Visne interea dum is venit, domi opperiamur, potius quàm hîc ante ostium? C. imò percupio. Plaut. Asin. Percupio obsequi gratum meo.

Percupídus, pen. ult. corrept. adject. Valde cupidus. [ἐπιθυμητικός, λίαν ἐπιθυμητικός. Gall. *Fort désireux, fort convoiteux.* Ital. *Molto desideroso, molto cupido.* Germ. Gar begirig. Hisp. *Mucho codicioso.* Pol. *Barzo pragnący.* Vngar. *Igen ohajtó.* Ang. *Very covetous or desirous.*] Cic. Lentul. lib. 1. Cognovi Hortensium percupidum tui, studiosum Lucullum.

Percúriósus, a, um. Valde curiosus. [πολυπράγμων, λίαν περίεργος. Gall. *Fort curieux & soigneux.* Ital. *Molto curioso.* Germ. Gantz fleissig/ gantz ängstig und geschäfftig. Hisp. *Mucho curioso y diligente.* Pol. *Barzo pilen, ubacz.* Vng. *Igen elmerengö vdakodó.* Ang. *Very curious and busie.*] Cicero pro Cluent. Nec ostrarat quidam fidelis Oppianici servus, ut percunctatus, & minimè mendax, multa dicturus renunciare domino soleret.

Percúro, as, pen. prod. Perfectè sano, perfectè curo. [ἀκριβῶς θεραπεύω. Gall. *Guerir du tout, achever de guerir.* Ital. *Sanare perfettamente.* Ger. Wol heilen/ oder gar heilen. Hisp. *Curar y sanar perfectamente.* Pol. *Prawie uzdrawiam.* Vng. *Tökélletessen meg gyógyitom, gyógyat véghez viszem.* Ang. *To cure and make perfect.*] Curtius. Percurato vulnere actus obsidionis instar. Plin. lib. 24. cap. 15. Sucumas impositas ad jusjurandum perducunt: deinde exungia adscito percurant.

Percúrro, ris, act. t. Currendo pervenio, sive currendo persevero. [τρέχω διὰ τινος. Gall. *Parcourir, courir à travers.* Ital. *Correre correndo, scorrere.* Germ. Etwan hin lauffen/ etc. auff hin laufen/ durch lauffen. Belg. *Loopen.* Hisp. *Correr hasta el cabo.* Pol. *Przebiegam.* Vng. *Végig futok, végig szaladok.* Ang. *To run quite to a place.*] Terent. in Andr. Continuò ad te properans, percurro ad forum. Donatus: Vide quàm rem dixerit, properans & percurro, ut continuationem cursus ostenderet. ¶ Pertractationem est multa cursim, & celeriter, mente, animo, oratione, scribendo, explicando, commentando exequi. Quid opus est multa percurrere? Cicer. lib. 1. de Orat. Multa etiam legendo percurrisse, neque ea ut tua posse dici, sed ut aliena habuisse. Idem lib. 2. de Orat. Emulto apertiùs ad intelligendum, si hi constituti aliquando, ac non illa brevitate percurritur. Hic percurrit tur impertinenter dit.

Percúrsus, a, um, particip. [*Ab & de hic.* Cicer. 1. de Orat. Vt omnes eas diligentes & memores & sobrii oratores percursas animo & propè decantatas habere debeant.

Percursio, onis, f. t. [סער *saar*, שׁאוֹן *shaon*, שׁאוֹן *shoon*. Gall. *Course.* Ital. *Corsa.* German. Durch zuffung. Hispan. *Carrera.* Pol. *Przebiegnienie.* Vng. *Futasa, mások, futása vala el mi.* Ang. *A running over.*] Cic. 4. Tusc. Velocitas autem corporis, celeritas appellatur quæ eadem in gendi etiam laus habetur propter animi multarum rerum in tempore percursionem.

Percursito, as, frequentat. [דלג *dalag*, שׁחק *shachak*.] Liv. lib. 23. Jam ne manipulatim quidem, sed latronum modo percursitare portis finibus nostris negligentius, quàm si in Romano vagarentur agro.

Percursatio, onis, f. t. [ἀκροβολισμός, ἐπιπαρατροπή.] Cic. 1. Philip. Ob præclaram illam percursationem meam Aprili atque Majo!

Percútio, is, pen. cor. act. t. percussi, percussum, ex per & quatio, quæ concutio, & objecta a, significat ferio. [נכה *hikkah*, πατάσσω, ἀλοάω, κόπτω. Gall. *Frapper, battre.* Ital. *Percuotere.* Ger. Schlahen. Belg. Slaen. Hisp. *Herir.* Pol. *Uderzyć.* Vng. *Verem.* Ang. *To strike, to smite.*] Cic. 3. Verr. Quæsiit: Dominum qui tantam belluam percussisset illum respondisse Verrucolo. Vng. 12. Acn. Terque quaterque manu pectus percussit honestum. ¶ Percutere alicui palpo, est verbis adulari & blandè fallere κολακεύω. Plautus in Amph. Timidam palpo percutis. Hirt. de bel. Alexan. Percutere fœdus, est ferire fœdus, vel facere.

Percussór, oris, m. t. Qui percutit vel occidit. [אכה *makkeh*, πατάσσων, κόπτων. Gall. *Sueur, frappeur.* Ital. *Scannatore.* Germ. Ein Schlahrer/ oder Todtschleger. Hisp. *Heridor.* Pol. *Ten który bije, zabija.* Vngar. *Vágó.* Ang. *A striker or killer.*] Plin. lib. 11. cap. 103. Vulnerati observatione mira percussore noscunt. Juvenal. Sat. 8. Juvenes aliquo ex percussore jacentes. Cic. 3. Philip. De periculis cum Cæsaris percussore Cæsare. Idem pro Sext. Rosc. Amerinos quos ipsi nomine nomine appellant, percussores vocant.

Percussio, onis, f. t. [מכה *makkah*, πατάσσω, κόπτω. Gall. *Frappement, battement.* Ital. *Percossa, battitura.* Ger. Schlahung/ streich. Hispan. *Herida, ferimento.* Polon. *Uderzenie, bicie.* Vngar. *Verés.* Ang. *A striking or stroke.*] Cicero 3. Tusc. Exhibet opinione tum illa varia & cruenta in genere, agendi, secandi, medendi. Lebres lacerationes genarum, pectoris, femorum, capitis percussiones. ¶ Percussio proiectu, de cimtatione temporum in pectinando: Mutica. Cic. 3. de Orat. Sed suas insignes percussiones comma numerorum & minuti pedes.

Percússus, a, um, particip. [נכה *nikkah*, πατάσσω, κόπτω. Gall. *Battu, frappé.* Ital. *Battuto, percosso.* Germ. Geschlagen. Hispan. *Herido.* Polon. *Uderzony.* Vng. *Verettetett.* Ang. *Smitten or stricken.*] Virgil. 7. Æn. quem capta cupidine conjunx Aurea percussum virgâ, versisque venenis Secit ayem Circe Sparsitque colorem alis.

Percussus, us, ui, m. q. Percussio, accipitur eque pro Arteriarum pulsu. Plin. lib. 7. cap. 51. Venarum inæquabili aut formicante percussu.

Perdécorus, a, um. Valde decorus. [πάνυ εὐπρεπής, λίαν ἐπιεικής. Gall. *Fort honnête & convenable, fort decent.* Ital. *Molto honorevole.* Ger. Gantz höflich und wolanständig. Hispan. *Muchò honroso y honrado.* Pol. *Barzo pokoy.* Vngar. *Igen ékes, ey.* Ang. *Very handsome or comely.*] Plin. Epist. 9. Ille ut æquè perdecorum.

Perdensus, a, um. Valde densus. [Τὸ λίαν πυκνὸν, πάνυ συνεχὲς. Gall. *Fort épais.* Ital. *Molto denso.* Ger. Gar dicht. Hisp. *Mucho espesso.* Polon. *Barzo gęsty.* Vng. *Igen sürü.* An. *Very thicke.*] Colum. 2. cap. 12. Perdensam humum coercites aquas non sorbere.

Perdespúo, is. [πάνυ ἐπιπτύω πολλάκις. Gall. *Mespriser.* Ital. *Disprezzare al sommo.* Ger. Gar etwas abspeyen/ etwas verächtlich verschmehen. Hisp. *Menospreciar.* Pol. *Opluwam.* Vngar. *Megh köpködöm, ei, ki köpködtem.* An. *To despise, to contemne.*] Catul. in Gel. Ep. 69. patrui perdespuit ipsum Vxorem.

Perdíctum, n. t. [ρῆμα.] Ger. & Peters Frantz Grammatic Teutsch Nadel.] Herba est quæ predictes præcipuè vetantur. Alio nomine Helxine dicitur, & Parthenium, vulgò *Parietaria.* Plin. lib. 21. cap. 20.

Perdifficílis, le, n. m. t. Valde difficilis. [πάνυ χαλεπὸς, πάνυ ἐπίπονος. Gall. *Fort difficile.* Ital. *Molto difficile.* Ger. Gar schwär. Hispan. *Cosa muy difficultosa.* Pol. *Barzo trudno.* Vng. *Igen nehez, nehezségos.* Ang. *Very difficult and troublesome.*] Cic. in Parti. Nam quæ perdifficilia sunt, perinde habenda sæpe sunt, ac si effici non possint.

Perdifficíliter, vel Perdifficulter, adverb. [πάνυ χαλεπῶς, λίαν ἐπιπόνως. Gall. *Avec grand difficulté.* Ital. *Con molta difficultà.* German. Gar schwärlich/ über die massen. Hispan. *Con mucha dificultad.* Polon. *Barzo trudno.* Vngar. *Igen nehezen.* Angl. *With great difficulty.*] Cicero 4. Acad. Aut si ea quoque possit, cur

illa non possit, quæ perdifficiliter laterna luceantur tamen.

Perdignus, a, um. Valde dignus. [ἀναξιώτατος. Gall. Fort digne. Ital. Molto degno. Ger. Gantz würdig. Hisp. Muy digno. Pol. Barzo godzien. Vng. Igen méltos. Ang. Very worthie.] Cic. ad Valer. Lib. 3. Sed tamen suspiceriptum hominem quem tibi commendo, perdignum esse tua amicitia.

Perdiligens, tis. Valde diligens. [שקד שקדני. Gall. Fort diligent. Ital. Molto diligente. German. Vberauß fleissig. Hisp. Muy diligente. Pol. Barzo pilen. Vngar. Igen jo igyekezetos. Ang. Very and diligent.] Cic. ad Qu. Fratr. lib. 3. Sed res operosa est, & hominis perdiligentis.

Perdiligenter, adverb. [Imperfe. Gall. Fort diligemment. Ital. Diligentemente. Ger. Ganz sorgfeltig. Hisp. Muy diligentemente. Pol. Bardzo pilnie. Vng. Igen szorgalmatosson. Ang. Very diligently.] Cic. ad Att. lib. 1. Etenim ego sponte faciebam antea, & post duabus epistolis tuis perdiligenter in eandem rationem scriptis magnopere sum commotus.

Perdisco, is, ĭdi, ĕre. Perfectè discо. [μανθάνω χρόνον. Gall. Apprendre fort ou long temps. Ital. Imparare perfettamente. German. Wol lernen. Hispan. De prender bien et cabo. Polon. Do konca uczyć. Vng. Jol megtanulom. Ang. To learne perfitely or to the end.] Cicero pro Corn. 3. lib. Omnia jura belli perdiscere, ac nosse potuisse. Plaut. Alin. Perdidici istæc esse vera damno cum magno meo. Ortus obitusque siderum perdiscere. Cic. de Fato.

Perdiū, adverbium. Admodùm diu. [μακρὸν χρόνον. Gall. Fort long temps, fort longuement. Ital. Molto lungamente. Ger. Gar lang. Hisp. Muy luengamente. Pol. Bardzo dawno. Vng. Igen regen. Ang. A great while, or a long time.] Cicer. ad Att. lib. 5. Ego quidē per Theophanem tuum in Epirum, perdiu nihil eram auditurus, &c. Varr. 1. de Re rust. cap. 5. Faba & legumina in oleariis vasis obita citiùs perdiu incolumia servantur.

Perdiūtiūrnis, a, um. Quod diu vel valde durat. [πολυέτης, πολυχρόνιος. Gall. De fort longue durée, qui dure long temps. Ital. Che dura lungamente. German. Gar langwirig. Hispan. Cosa que dura mucho tiempo. Polon. Bardzo trwały. Vngar. Igen tartos. An. That dureth very long.] Cic. 2. de Nat. deor. Quæ sunt tempiterna sit, necesse est hos eosdem omnes quæ videmus, aut certè perduratura, permansura tam longo quidem & immensum penè tempore. Idem pro Sest. Cum Antiochorum rege Tigrane gravissimum perdiuturnumque gessimus.

Perdivēs, pen. prod. hujus perditi, æ, i. Valdè dives. [πλούσιος σφόδρα. Gall. Fort riche. Ital. Molto ricco. Ger. Vberauß reich. Hisp. Muy rico. Pol. Swego bogaty. Vng. Das igen gazdag. Ang. Very rich.] Cic. ad Att. lib. 6. Amisit regis duo trèsve perdives, sed is suum tam diligenter tenebat quam ego autem.

Perdiūs, e per & dies. Qui per diè vigilat. [πανυπόστατος. Gall. Qui dure tout le jour. Ital. Che dura tutto il giorno. German. Den gantzen Tag. Hisp. Cosa que dura todo el dia. Polon. Cały dzień trwaiący. Vng. Napestig valo. Ang. That endureth all the day.] Gell. libro 2. cap. 1. Stare solitus Socrates dicitur, pertinaci ictu perdius atque pernox, à sereno luciis ortu ad solem alterum orientem, in eodem vestigio, immotus, eâdem ut vestigiis, & ore atque oculis in eundem locum directis, cogitabundus stetisse quam quodam sectilis mentis atque animi tractu à corpore. Id est, per diem & pernoctem. Sentential perdius pernoxque agebat. Sic interdiu, intra diem, pro quo etiam dicimus diu noctu, pro eo quod est pernoctè. Plautus in Merc. Neq; conquiescam usquam noctu, neque diu, priusquam eam, aut amicam, aut mortem invenerim aut reperio.

Pērdix, icis, f. c. [πέρδιξ. Gall. Une perdrix, ou perdreau. Ital. Pernice. Ger. Ein Rebhun. Hispan. Perdiz. Pol. Kuropatwa. Vng. Fogoly madar. Ang. A partrich.] Avis notæ, quam Ovid. fabulatur à Perdice Dædali nepote ita fuisse appellatam, quòd quum ferræ usum primus reperisset, à patruo invidia præceps ab excelsa turri ferunt præcipitatum, deorumque misericordia in avem sui nominis transformatum: quæ etiam nunc ruinæ illius memor vitat sublimia, humi nidum construens. De avis hujus astutia scribit Plin. lib. 10. cap. 33. Si adeundam aquam coperit accedere, protrudit ad pedes ejus fœda prægraveque delumbem sese simulans, fabricaturæ procursu, aut brevi aliquo volatu cadit. Ea ita ait ala aut pedibus procurrit ita, tantisper prehendarum effugiens, spemque faciens donec in cryptam abducat à nidis. Eademque jam parere libera, ac in æterna vacans cura, in sulco resupina, cubans se terræ pedibus appetibus sinat. Hactenus.

Pērditio, Perditor, Perditus. Vide PERDO.

Pērdo, dis, dĭdi, dĭtum, ĕre. Tres Per & Do, Aonio. [ἀπόλλυμι, ἀπώλεσα. Gall. Perdre. Ital. Perdere. German. Verlieren. Belg. Verliesen. Hisp. Perder. Pol. Tracę. Vng. Elveszteni. Ang. To lose.] Plaut. in Amph. Nunc ego perii, & illos perdidi. ¶ Accipitur aliquando pro damnâ vel jactura accipere: cui opponitur Lucror. Cicer. Offic. Ut locupletes sibi pereant debitores lucrentur alienum. ¶ Perdere item est permittere: quomodo quæ amittuntur, quasi mortua nobis esse videntur. [Λανθάνω. Gall. Tuer. Ital. Vccidere. Ger. Verlieren. Hisp. Matar. Pol. Kaze. Vng. Mat ölni el veszteni. An. To kill.] Terent. in Andr. Dum te perdant. ¶ Perdere aliquem, est corrumpere, malis moribus inficere. Terent. in Adelph. Cur perdis adolescentem nobis? ¶ Aliquem est mortis periculo exponere. Terent. in Andr. Vbi illic scelus est, qui me perdidit! ¶ Perdere autem est tempus dando frustra conterere, quum ad clepsydram dicitur. Quint. lib. 11. Ea temporibus præfinitis aquam perdit. ¶ Hujus compositi sunt Depердo, ἀναπόλλυμι cujusdem significationis cum simplici. Disperdo, corrumpo. de quibus vide plura suis locis.

Pērdŏo, perdŭi, perdĭtum, ĕre. Perdere dixerunt antiqui pro perdo: ut Plaut. Amph. Perdim, pro pereas. Amphitruo ex profectò, cæteris neutre usu perdim.

Pērdŭco, nis, xi, ctum, ĕre. [אבדן אבד. Gall. Perte, ruine. Ital. Perdita, rovina. Ger. Verderbung. Hisp. Perdida o perdicion. Pol. Zgoda, zkaza. Vng. Nagy kárvallásom. Ang. A losing, hurting.] Plin. lib. 9. cap. 29. Subiit ut luxuriæ ejus nomina & tædia, exquisita perditione portata.

Pērdŭctŏr, oris. m. c. [אבדון מאבדים. Gall. Qui a perdu. Ital. Che ha perduto. Ger. Ein verderber, verlierer. Hisp. Que ha perdido. Pol. Zkaziciel. Vng. Karra tevő, veszitő. Ang. He that hath lost, or any thing.] Cic. pro Planc. Committeretne ut ille perditor Reipub. nominaretur, qui servator fuisset?

Perditŭs, a, um. Amissus, deploratus, profligatus. [אבד אבדה. Gall. Perdu. Ital. Perso. Ger. Verderbt. Hisp. Perdido. Pol. Skazony, stracony. Vng. Elveszetett vagy. Ang. Lost, desperate, or past hope.] Terent. in Andr. Tu rem impeditam & perditam reformas? Cic. pro Murena: Confectas morbo, perditas miseratione ac lacrymis. Idem 8. Philip. Quum ille summa senectute, & perdita valetudine. ¶ Perditus item dicitur omnia alienæ mortis obnoxius est, ut is de se cumete non possit: & qui vitio aliquo ita contaminatus est, ut de eo nulla spes habenda sit. Cicer. lib. 1. Offic. Dum homines perditi haltam illam crudelem & meminerint, & iperabunt. ¶ Perditor, Perditissimus. Horat. 1. Serm. Satyr. 2. Quātò perditior quisq; est, tantò acrius urget. Cic. ad Quint. Fratr. lib. 2. Nihil est enim perditius his hominibus, his reipublicæ. Idē pro Rosc. Amer. Perditissimus homo. Idē 5. Verr. Profligatissimus, & perditissimus omnium. ¶ Perditè perdere, est jam affidium & pacentē planè everrere. Est enim exaggeratio quædā. Cicer. ad Terent. lib. 13. Ep. 8. Per fortunas uxoris nostræ, ide ne pluris perditè perdamur: hoc est, ne ex infelicissimo casu locupletiores faciamus.

Perditè, adverbium. Corruptè. [διεφθαρμένως. Gall. Meschamment, entre nous. Ital. Corrottamente, ignorantemente. Ger. Verderbter oder lasterlich. Hisp. Perdidamente. Polon. skazenie. Vngar. Veszedelmesen. Ang. Extreamly, desperately, horriblie.] Cic. ad Att. lib. 9. Quibus potest se gerere non perditè? Perdit, pro vehementer aliquando dicimus, Perditè amare. Jacobus di Forcatulis appellantur, hoc est, amare vehementer. Terent. in Heaut. Ejus filiam ille amare cœpit perditè. ¶ Perditè conari. Quintil. lib. 2. cap. 12. illud quoque alterum quod est in elocutione ipsa periculum, minus vitat, conaturque perditè.

Perdŏcĕo, perdoces, pen. cor. act. 2. Perfectè docco. [διδάσκω. Gall. Enseigner entierement ou parfaitement. Ital. Insegnare, perfettamente. Germ. Wol oder eigentlich lernen. Hisp. Acabar de enseñar. Polon. Prawie wyuczyć. Vngar. Jol megtanitom. Ang. To teache perfitely, or to the end.] Cicero pro Sest. Rem omnem præclaram juventuti ad discendum, nec mihi difficilem ac perdocendam. Plaut. Pseud. Hem mane, quanti Dromonem cognitare perdocet? Terent. Heaut. Verum illa reliquit tibulet. 3. perdocta est profectò.

Pērdŏctŭs, participium. [διδασκαλικώτατος. Gall. Fort docte. Ital. Molto dotto. Ger. Wol gelehrt oder berühmt. Hisp. Muy docto. Pol. Prawie wyuczony. Vng. Jol megtanultatom. Ang. Verie learning.] Cic. pro Corn. Bal. Ausimea auctoritas fuit apud illos in hac re pondere habenda, quam me quæstorem in rerum varietate atque usu ipso jam perdoctum viderunt, etiam ab illis majoribus distincta avocatet. Etenim multorum perdocti. Lucr. lib. 3.

Perdoctè, adverbium. Valdè doctè. [σοφῶς ἐπιστάμενον. Gall. Fort doctement. Ital. Molto dottamente. Germ. Gantz künstlich. Hispan. Muy doctamente. Vngar. Igen okossan, okosson. Ang. Very cunningly.] Plautus Most. Vt perdoctè cuncta callet etiam hæc ducta doctius.

Pērdŏlĕo, perdolēs, pen. cor. n. 2. Vehementer dolco. [ὀδυνῶμαι. Gall. Estre fort marry. Ital. Dolersi grandemente. Ger. Gar viel traurig sein, was vber ja nur vber jemands verlust. Hisp. Mucho doler se. Polon. Bardzo żałuię, żałuie. Vng. Igen banom. Ang. To be very sorrowfull.] Terentius Eunuch. Heu noster, laudo: tandem perdolescit vitæ. Cæsar 2. bel. Civil. Nam ubi tantos suos labores, & appetratus malè cecidisse viderunt, indignitate perfectis violatis, suam virtutem irritam fore perdoluerunt.

Pērdŏmŏ, as, pen. cor. act. 1. Domo, vel omninò & planè domo. [κατακόπτω. Gall. Dompter entierement. Ital. Domare interamente.

nemente. Germ. Mit demmen und genuten. Hisp. Domar è acabar de domar. Pol. Przemic y vkrocimiac. Vng. Megdelelni, legyőzni, megvyhatni, feleiteni. Ang. To subdue and tame vtterly.] Marial. lib. 11. Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est Boas denas pariter perdomuisse feras. Tibul. lib. 1. Eleg. 2. Solas feros Hecates perdomuisse canes. ¶ Provinciam aliquam perdomare. Liv. ab Vrbe: Quin eum partem deliberant animis magno Alexandro ducem, si arma Asiæ perdomita in Europam vertisset.

Pĕrdĭmĭtus, a, um, particip. Plane domitus. [Σωμοδομένος. Gall. Dompté. Ital. Domato. Ger. Wolgebendiget gezempt. Hisp. Domado. Pol. Vskromiony. Vng. Megfékeztetett, megszelidittetett, megszeliditett. Ang. Vterly subdued or tamed.] Colum. lib. 6. cap. 2: Perdomiti boves mox ad aratrum instituantur. Lucan. Libr. 3: Utroque urbes agitabis in orbe Perdomitas.

Pĕrdŏrmisco, is, ĕre, Somnum in certo aliquod tempus continuo. [Καθεύδω. κοιμῶμαι. Gall. Acheuer de dormir, dormir tout son saoul. Ital. Fare vn lungo sonno. German. Durchaus schlaffen. Hispan. Mudo adormecerse. Polon. Przestac dospywac. Vng. Valamenyig meghalni aluni. Ang. To sleepe a full sleepe.] Plautus Menæch. Perdormiam usque ad lucem.

Pĕrdŭco, is, duxi, ductum, ĕre, tr. Ad finem usq; duco. [Τελειόω. Gall. Mener iusques à la fin. Ital. Condurre, menare, guidare. Ger. Eyn ding zů end führen. Belg. Tot eynde brengen. Hisp. Guiar ò traer à cabo. Pol. Do konca przywodzic. Vng. Végire vinni, végbe vinnyi. Ang. To bring to an end.] Cicero in Cato. M. quidem Valerium Corvinum accepimus ad centesimum annum vitam perduxisse. ¶ Perducere ad extinctum, hoc est, perimere ad mortem. Cic. de Finib. Nec enim abstinentia vitæ beata sapientis neq; ad exitum perducti potest. ¶ Aliquando est per vim ducere. ἀγειν. Inde Perductores: quia hoc differunt à leonibus, quòd lenones non scortorum ἀγωγεῖς: percussores etiam invitarum personarum annotavit Asconius in illud Ciceronis 3. Verr. Silentio de nocturnis ejus bacchationibus, ac vigiliis lenonum, aleatorum, perductorũ nulla mentio fiat damna, dedecora, quæ res patris ejus ætas ipsius pertulit, præterearitur.

¶ Perdŭcto, as, re, Frequentativum, ἀγωγάζειν, ἀγάγειν. Plaut. Must. Vin quite perduci? TE. apage istu perductorem. nõ placet.

Pĕrdŭellis, hujus perduellis, m. t. Apud antiquos dicebatur quem nos vocamus hostem: ab eo tum Bello placet, quòd pertinaciter vetinent bellum. Hostem autem illi vocabant quem nunc dicimus peregrinum. [Ξένος. ἀλλότριος &c. Gall. Estranger. Ital. Inimico. Ger. Ein angetzaster feind. Hisp. Estranges. Polon. Nieprzyiaciel kroiowi odmienney. Vngar. Idegenség. Ang. An enemie.] Plaut. in Amph. Ego idem ille sum Amphitruo Gorgophonis nepos, imperator Thebanorum, Et Cleantis unius Telebоarum perduellis. Cato I. Quos nos. ff. de Verb. sign. Quos nos *hostes* vocamus, eos veteres *perduelles* vocabant. Plaut. Amph. perduelles penetrant se in fugam: ibi nostris animus additus est. Cic. 2. Offic. Eo quòd illud animadverto, quòd qui proprio nomine perduellis dicti, ei hostis vocitarentur, lenitate verbi tollitur acerbitas rei. Idẽ 2. Offic. Nam justitia non est ex perduellium numero definitus, sed communis omnium hostis. Poëtæ autem perduelles dicti sunt patriæ hostes, qui crimen aliquod adversus majestatem principis, aut Reipub. commiserunt.

Pĕrdŭellio, onis, m. t. Et crimen lesæ majestatis aut principis aut Reipublicæ. [Σύνωμοσία. German. Verrayte Maiestet ẽder verretter. An. Treason. Vlpian. Lib. 8. ad legem Iul. maiest. Qui perduellionis reus est, hostili animo adversus Rempublicam, vel primos pem animatus est. Cicero pro Rabirio Postumo: Nam de perduellionis judicio quod à me sublatum esse existimari soles, meum crimen est, non Rabirii.

Pĕrdŭellio, Crimium omnium de majestate fuit atrocissimũ nam tunc est, cum in ipsam Rempub. vel in personam magistratus, aut principis infertur injuria: cognoscebatur autem non à prætore, sed à 12. viris, deinde ad populum erat provocatio. Itaque & Horatium illum, qui sororem occidit, & Sp. Cassium Vecellinum, qui de regno cogitavit, perduellionis accusatos, alterum à populo esse absolutum, alterum cõdemnatum, & bonis publicatis, necatum, Livius monimentis historiarum prodidit: quanquam Horatii factum, parricidium, non perduellio, videri fuisse: & lege partitâ, quam Numa Pompilius fecerat, judicatũ esse, Hostilii regis jussu. Pompeius docet. Cur igitur perduellionem Livius nominat? at enim Rex consilio populi advocato, 12. viros, inquit, qui Horatio perduellionem judicent secundum legem, facio: eam fuisse hanc, fortasse veram, hæc opponitur, quis Numa, vir sapientissimus, parricidium omne perduellionem voluisse esse, vel quia, si non omne parricidium, saltem illud, quod in cognatos, affines ve committeretur. Lege perduellionis, primùm 12. viri judicabant, deinde ad populũ erat provocatio, declarat hoc oratio pro Rabirio perduellionis reo: ex qua primùm à 12. viris, deinde à populo de Rabirio judicatum esse cognoscitur, quod etiam Suetonius tradidit: quanquam, multò antè judicem hoc de crimine populum fuisse, non modò Horatii proximo demonstratur exemplo, verum etiam ex eo, quod à Plutarcho in Poplicola de Vitellio, & Aquilio, qui Tarquinio regis ultimo tutores rerum, proditis eibidem, cùm de Tarquinio rege restituendo cogitassent, dãnatis à populo, pœnas morte debitas luerunt. Atq; hoc uno crimine damnatos necare cives Romanos licuisse, non ea tamẽ, si populus ea judicasset, (nam alioquin hoc fecerat, Semproniæ, C. Gracchi tribunitia lege cautum est) latis plane constat: quippe, cum & erat eo Rabirius à Labieno accusatore in campo condemnatus. Cicero dicat, & mortem legibus latis irrogatam, posteriores etiã jurisconsulti tradiderint, rei quoq; memoria post mortẽ condemnata. Notat Vlpian. purgandum fuisse crimẽ perduellionis etiam his qui testibus, & forte reos habuerit antequam de eo judicatum esset. Quemadmodum autem omnium de majestate crimium perduellio gravissimum fuit à populo in comitiis, quæ maxima omnium erant, centuriatis in quam, judicabatur quod in ea, quã proximè nominavi, oratione pro Rabirio declaratur, idemq; Livius, Valeriusq; significant, qui centuriata comitia in ea perduellionis judicio quod de Ti. Gracchо, & C. Glaucha cõsortibus, accusante tribuno plebis Sebanio nec dubito, quin Attilius ille Calatinus, Q. Fabii Maximi socer, quæ furiâ Valerius Poplicolæ Sostinarum proditione rerum ad populum esse factũ, centuriatis & ipse comitiis caussam dixerit, cùm Poplicolæ proditio, quæ in Reipub. gravis injuria est, videatur esse perduellio: itaq; non quæ aliud exalio, quàm proditionem & majestatẽ Pedianus quod dã in loco separatim nominavit, cùm proditio certè in majestatem includatur, atq; ea, ut ego existimo, perduellio sit, nisi forte specie, quemadmodum philosophi loquuntur, à genere sejungi, perduellionem fortasse à majestate tenuam & vocabuli ipsius prodere videtur propriè ac directè perduellionẽ spectare. est enim ubi quis cũ hostibus adversus Rempub. conjurat. Festus de Legib. Romanis.

Pĕrdĭto, Vide PERDO.

Pĕrdŭro, as, pen. corr. d. Viq; ad finem duro. [Διαρκέω. Gall. Durer iusques à la fin. Ital. Durare fino alla fine. Ger. Mit ernst biß zů end weren. Hisp. Durar hasta el cabo. Polon. Trwam. Vngar. Végig megmaradok. Ang. To last or endure vnto the end.] Plaut. Curc. Quam tu aliquot dies Perdura, dum intestina exputrescunt tibi. Terent. Heeyra: Sinite adiurat. Non potest apud vos Pamphilo se absente perdurare. Ovid. de medic. faciei: probitas longum perdurat in ævum.

Pĕrdŭresco, is. Vide durus fin. [Σκληρύνομαι. Gall. Deuenir dur. Ital. Diuenire molto duro. Ger. Hart werden. Hisp. Endurescerse mucho. Pol. Twardzieie. Vngar. Igen megkemyczedem. Ang. To waxe very hard.] Columel. lib. 3. Verum neq; amet semina, neque potui jejunum annum in vetercos domare plateæ, quorum ea ætas à fundamentis perduruit. Id est, nimis cura fabricata, atq; intractabilis effecta est.

Pĕrĕdo, edis, pen. cor. per Sc. edo, es. Totum edo, edendo consumo. [Κατεσθίω. Gall. Manger tout. Ital. Consumare mãgiando, divorare. Ger. Gar fressen. Hisp. Gastar comiendo todo. Pol. Do kaszy zrzec. Vng. Meg eszem, megzabalom. Ang. To eate vp.] Cicero 3. Tusc. ex vetere poëta: Lacrymæ peredẽrunt ore sanguineis genis. Virgil. 6. Æn. Hic quos durus amor crudeli tabe peredit.

Pĕrĕdus, pen. prod. participium. [Κατεσθίων. Gall. Qui mange et ronge. Ital. Rodente, mangiante. Germ. Der gefressen. Hisp. Comido gastado todo. Pol. Przezarty. Vngar. Megzabalo, megemesztö. Ang. Wasted, or deuoured.] Virgil. 3. Georg. Nec tondere quidem morbo, illuvieque peresa Vellera, nec telas possunt attingere putres.

Pĕrĕdŭlĭa, diæ, ipsa edendi cupiditas: ficti bibesia, bibendi desiderium, vel ingens sitis. Vocabula sunt à Plauto conficta. Festus. ἀπόλυσις.

Pĕrĕgrīnus, a, um. Advena qui procul à patria agit, atq; extra solum patrium vagatur dictus à peregrinando. [Ξένος. ἐπήλυτος. Gall. Estrange, estrangier, d'estrange pays. Ital. Straniero, peregrino. Ger. Ein frembder, der nit in dem land geboren. Belg. Vremde. Hisp. Peregrino, estraño de su reyno. Pol. Obcy, cudzoziemiec. Vngar. Idegen, külföldi. Ang. A stranger.] Et differt ab hospite, quòd peregrinus simpliciter cum significat qui in alia civitate est. Hospes qui in aliena civitate est. Varr. lib. 4. de ling. Lat. à peregrino id est progrediendo dictus peregrinus. Plaut. in Aßin. Peregrinus ego sum, sacrificulum novi. Cicer. pro Sylla: Atq; ubi nos peregrini videmur, quorum jam & nomen & honos inveteravit, & hæc urbs, & hominum fama ac sermonibus quàm ubi illos compatriotes suos peregrinos videri necesse est, qui pro est tota Italia delecti, tecum de honore, & de omni dignitate contendunt? Idem de Amicitia: quos potiores sunt quam peregrini, & propinqui quàm alieni. ¶ Transferunt ad alia: ut peregrinas arbores, quas à nobis aliunde sunt advectæ peregrinas aves, peregrina lacerta, quæ à quotidianis notitiis

differat, & quam apud nos non simus soliti videre, dicere consueverimus. ¶ Meretrices olim, teste Donato, peregrinæ dicebantur. Terent. in Andr. Adeónne est demens ex peregrina? ¶ Peregrina sacra Cicero appellat, dicta fiunt quæ ex aliis urbibus religionis gratia sunt adscita: ac revocatis diis in oppugnandis urbibus Romanis fuit delata: aut quæ ob quasdam religiones per pacem sunt petita: ut ex Phrygia, Matris Magnæ ex Græcia, Cereris ex Epidauro, Aesculapiique cultus eodem modo à quibus sunt accepta.

Pĕrĕgrĭnor, pen. prod. ātus, deponens p. absolutum. Per aliena loca peregrinando proficiscor. [נָגַר gnar. Ἐπιδημέω, ξενίζομαι. Gall. *Peregriner, aller ou estre en pays estrange.* Ital. *Peregrinare, andare in pelegrinaggio.* Ger. Frembde art vnd reyssen/ zu die frembden gehen. Belg. Vreemde dese landen reysen. Hispan. *Andar como de fuera casa.* Pol. Cudzie kraie przebadzac, pielgrzymuie. Vng. Bodogsagon idegen helyeken czinok. Ang. To peregrinate, to go to a strange country and dwell.] Cic. pro Rab. Vt peregrinari in aliena civitate, non in tua magistratum petere videare. Peregrinari dicuntur aures, quæ rem non audiunt, nec attendunt. Cic. pro Mil. Vestræ peregrinantur aures? Peregrinatur animus: id est, expatiatur, devagatur, recreatur. Plin. in Præf. lib. 5. Nec qua peregrinari animus exptat.

Pĕrĕgrĭnātĭo, tionis, f. c. [גֵּרוּת ghiroth נָגַר gnar. Ἐπιδημία, ξενία. Gall. *Peregrination, voyagement.* Ital. *Pellegrinaggio.* Germ. Wanderung/ reisung in frembde ort. Hisp. *Agenos lenos de la casa.* Pol. Wedrowka. Vng. Bodogsagra idegen helyekben. Ang. *Pilgrimage, going into a strange country.*] Cicer. 5. Tusc. Iam vero exilium, si rerum naturam, non ignominiam nomenclis quæremus, quantum demum à perpetua peregrinatione differt? Transfuga animo peregrinatio. Quintilian. lib. 7. cap. 4. Peregrinationes, & solitudines. Cic. de Amic. ¶ Magnam laudem veteres philosophi tribuêre Democrito, qui ultra 80. annos amore philosophandi peregrinatus est, multasq; regiones, & uraces ad centum & octo annos pervenisse, videt. &c. Osiris quoq; Rex Aegypti terrarum orbem magna ex parte lustravit. Vide in columna Sepulcri fas inscribi jussit: OSIRIS Rex sum Saturni antiquio. filius, qui nullam orbis locum reliqui ad quem non penetraverim, doctrinæ ea omnia quæ pro humana gentis utilitate inveni. Diodor. Sicul. lib. 1. Alexand. Magn. tertium extendisse longissimæ peregrinationis, &c.

Pĕrĕgrĭnātŏr, ōris, m. c. Qui solet peregrinari, ferèq; semper peregrinatur. [נָגַר [vel] gher gher. Ἐπιδημητής. Gall. *Voyageur hors de pays.* Ital. *Che va de continuo in diversi paesi.* Ger. Ein Wanderer/ ein Bulger. Hispan. *Que pergrina.* Polon. Wedrowniek, pielgrzym. Vngar. Bodogsagos idegenbeli ember. Ang. *A pilgrimme.*] Cicero ad Lepi. lib. 6. Menedemo non tam tuum peregrinatorem, quam sollicitum.

Pĕrĕgrĭnābundus, a, um. Qui solitus est peregrinari. [ξενεύων, ἀποδημῶν. Gall. *Errant par les champs ou par les estats.* Ital. *Che va de continuo in diversi paesi.* German. Der vielodert/ vnd in frembden orten herumb reiset. Hisp. *El que mucho peregrina.* Polon. Wedrowniczy. Vngar. Bodogsagos idegenben jaro. Ang. *He that is most of his time in strange countries.*] Luc. lib. 1. Non peregrinabundam, neq; circa amicam erras vagantem tantum diurnum Romanum, &c.

Pĕrĕgrĭnĭtās, ātis, f. c. Alienæ soli habitatio. [גֵּרוּת ghiroth מָגוּר magor. Ξενία. Gall. *Peregrinité, l'estat et condition de celuy qui est en estrange pays.* Ital. *Habitatione in paese barbaro.* Ger. Wohnung an der frembde. Hispan. *Aquella barata de ser estraño.* Pol. Zebrzyna mieszkanie. Vngar. *Idegen orszagban lakas.* Ang. *Strangenesse.*] Vlpian. in l. fed si tf. De in jus vocan. Si per pœnam deportationis, ad peregrinitatem redactus sit patronus. Hoc est, si relegatus in aliud solum.

Pĕrĕger, pen. corr. Extra patriam. [ξενίως. Gall. *Hors de pays, delaissé, en estrange pais.* Ital. *In viaggio, fuor di casa sua, del paese in strana regione.* Germ. In der frembt bestehet/ auß der frembde/ vberseeisch. Hisp. *Como de casa, en peregrinacion.* Pol. Wedrownie krayu. Vng. Idegen/ Idebo me?g. Ang. *Gone from his own house, or country.* Hæc est communione tàm ligni: Ecunibus quietem quàm mortuum, Peregrè fuim, Peregrè veni, Peregrè vado. Quietem in loco. Plaut. in Amph. benefacit quia nõ eramus peregrè Idem in Casin. peregrè est. Ad locum. Tirinthi in Tibic. Vt hic legatus abiit peregrè publicè. De loco. Plaut. in Amph. Ita peregrè advenienti hospitio publicitus accipitur. Idem in Bacch. Comam peregrè advenienti. Terent. in Pharm. Exilia peregrè redeuntis semper cogitet. ¶ Dicitur etiam peregre adverbialiter. Semper autem quietem ac loco fugit. Plaut. in Peri. Quia herus peregre est. Naevius in Tarentilla: Primùm ad virtutem ut redeas, abeatis à segnavia, domo præsens patrium ut colatis potius quàm peregri pudeat.

Pĕrĕlĕgans, tis, Valde elegans. [ἐπιτηδευμένως, λίαν ἐλεγαντικῶς. Gall. *Fort poli et orné.* Ital. *Molto elegante.* Ger. Gantz subtil vnnd zierlich/ gantz zierlich. Hisp. *Muy hermoso.* Pol. *Barzo pieknie.* Vng. *Igen szepeken.* Ang. *Very trimme and trickie.*] Cic. 2. de Orat. Genus est perelegans, & cum gravitate salsum. Idem pro Planc. Et quoniam tam fuit perelegans ac perfacetus otiosus, digna Equite Romano, vel Judice, vel pudore.

Pĕrĕlĕgantĕr, adverb. [ἐπιτηδευμένως, λίαν ἐλεγαντικῶς. Gall. *Subtilement, fort elegamment.* Ital. *Molto vagamente.* Germ. Gar fein vnd zierlich. Hisp. *Con mucha hermosura.* Pol. Pieknie, nadobnie. Vng. Ekessegesen. Ang. *Very trimmingly.*] Cic. de Clar. Orat. Quæ quidem omnia quam perite & tenere, tum ita breviter, & prælate, & satis ornatè, & pereleganter dixerit.

Pĕrĕlŏquĕns, tis, Valde loquens. [λίαν ῥητορικῶς. Gall. *Fort eloquent.* Ital. *Molto eloquente.* German. Hefftig wolberedt. Hispan. *Muy eloquente.* Pol. *Barzo wymowny.* Vngar. *Igen ekessen szolo.* Ang. *Very eloquent and well spoken.*] Cicer. de Clar. Orat. Caius autem Tremulus Marcellinus, nec unquam indisertus, & in Consulatu perloquens vitas est: non tardus sententiis, non inops verbis, voce canora, facetus satis.

Pĕrĕmptālĭa, fulgura, Pelici appellavêre quæ superiora ponderosa perimunt: id est, tollunt. Festus.

Pĕrĕmptōrĭus, Vide PERIMO.

Pĕrĕndĭe, adverbium, Quod vulgò dicitur Postcras, Die abhinc tertio, quasi peremptà die. [ἀπερυσιανῶς, τῇ τρισταίᾳ. Gall. *Apres demain.* Ital. *Posdimani.* German. Vbermorgen. Hispan. *Vn dia despues de mannana.* Polon. Pozajutrze. Vngar. *Holnap vtan.* Ang. *The day after to morrow.*] Cic. ad Attic. Sures igitur cras, ad summum, perendie. Plaut. Aulul. Quæ eras veniet, perendie foras feratur foràs.

Pĕrendĭnus dies, Dicitur dies abhinc tertius. [ἀπερυσιανῶς ἡμέρᾳ. Gall. *Le tiers d'apres demain.* Ital. *Ogniuno dopoi di vedi.* Ger. Der vbermorgerig tag. Hisp. *Cada tres mannanas.* Pol. Dzien trzeciego. Vn. *Hatod napon.* Ang. *The nixt day after to morrow.*] Cæsar 5. bel. Gal. Qui si per te licebat, perendino die cum proximis hybernis conjunctim communem cum reliquis eorum belli rationem conferre. Cic. pro L. Murena. Iam illud mihi quidem mirum videri solet, tot homines tam ingeniosos, per tot annos tam nunc diluere non potuisse, utrum dementissimum, an perendinum judicẽ, an arbitrum litem, an reum dici oportere. ¶ Hinc comperendinare de qua suo loco.

Pĕrennis, perenne, ex per, & annus, mutato a in e, quasi per annos omnes durans: Perpetuus. [דָּמִיד tamid עוֹלָם olam. Gall. *Continuel, perpetuel.* Ital. *Perpetuo, continuo.* German. Immerwerende. Hispan. *Cosa que siempre dura.* Pol. Wieczne. Vng. Idökbe velo. Ang. *Perpetuall, ever endureing.*] Plaut. in Amph. Lucrum ut perenne vobis supperat. Cicer. in Bruto. Contineretur eius pernennibus fluctus. ¶ Perennes & perpetui cultus fecit auctor. Cic. 2. de Natur. deor. Aquæ perennes. Cic. 6. Verr. Fons perennis. Hirt. 8. bel. Gall. Perennis fluvius. Plin. lib. 5. cap. 28. Latices manant perennes. Lucret. lib. 5.

Pĕrennĭa, orum, n. l. Sunt cerimoniæ in auspiciis servari solitæ. Cic. 2. de Nat. deor. Itaq; maximè Reipublicæ partes in iis bellis cuibus Respublica fidus contineatur, nullis auspiciis administrantur, nullis perennia servantur.

Pĕrĕnno, ae, verb. Perpetuò, continuò, vivere. Colum. lib. 12. cap. 18. Si ager amplius, aut vinea, aut arbusta grandia sunt, perennè habenda decimum annum, & tum odisse, &c.

Pĕrenna, Per multos annos, aut certè per multum tempus duro. [μακρόχρονον. Gall. *Durer toute l'annee ou longues annees.* Ital. *Durare molto tempo.* German. Immerdar wären/ langwirig seyn. Hispan. *Durar para siempre.* Pol. Wiecznie trwanie. Vng. Sokaigy tartani. Ang. *To last or endure many yeares or for ever.*] Cohib. 1. cap. 9. Sed temperet vires clementia: quoniam & terribilior debet esse quàm ferior, ut & obtemperentur ejus imperiis, & diutiùs perennent, boves, non confecti vexatione timul verberum, opumque. Idem lib. 3: Ruta hoc modo culta multis annis perennat. Ovid. 3. de Arte: Detuitars vobis arte perennat amor.

Pĕrennĭtās, ātis, f. c. Aeternitas, multarũ annorum tempus. [עַד adh. עוֹלָם olam. Gall. *Continuité, et perpetuité, longue durée.* Ital. *Eternità, perpetuità.* Ger. Ewigkeit. Hisp. *Aquella continua perpetuidad.* Pol. Wieczność, vstawicznosc. Vng. Idökbe valoseg. Ang. *Perpetuitie, eternitie.*] Col. lib. 1. cap. 6. Nam ea cœli positio maximè fugida, & minimè firmanda est, quæ utrosq; perennitatem conditis frumentis affluunt. Cic. 2. de Nat. deor. Adde huc fontium gelidam perennitatem, liquores perlucidos amnium.

Pĕrennĭfĕrus, perenniferus, Qui perpetuò ferat uni domino. [ἀειφυής. Gall. *Perpetuel, fertile.* Ital. *Servo che continuamente serve à un signore solo.* German. Ein Knecht so immerdar bey einem Herren oder Meister dienet. Hispan. *Siervo que siempre a un señor.* Polon. Sługa vstawicznie wiernie pana swego. Vngar. *Hellie valo szolga.* Ang. *That serveth stedfastly.*] Antiquum est. Plaut. in Persa. Perenniferve, furem, edax, furax.

Pĕrĕo, is, ivi, vel pĭi, cujus supinum debet esse peritum, pen. corr. secundùm analogiam, a, q. Componitur enim ex per & eo, quod facit itum. Quod etsi ita usu non sit, ei tamen inde participium peiturus, Perdor, conjumor, intereo, occido.

[תמם adiúb. τέλεος, ἀκέραιος, ὁλόκληρος. Gall. Parfait, entier, accomply. Ital. Perfetto, intiero. Germ. Vollkommen, gantz, unbefleckt, gantz gehen. Belg. Volmaeckt, oversten gun. Hisp. Perfecto, cumplido. Pol. Cnotny, Vng. Tokeletes, tokeletesseg. Ang. To the top, to the best.] Plaut. in Trucul. His potis quicquid datur, neq; ipsis apparet quicquã. Terẽt. in Adelph. Nemo tam divina arte vir unquã pro pfectus fuit, quin aliquid desideretur, quòd non ipse prouisus sibi Plin. lib. 7. ca. 51. Tu mori fumitur, quòd qui mortis prouisus sibi Plin. lib. 7. ca. 51. Tu quis te deum credis, aliquo successu tumes, tãquam perite parsisti? Atqui etiã hodiernus potes, qui antio serpentis ictus dirẽt aut etiam, ut Anacreon poeta, acino uvæ pasti exant, ut Fabianus Senator Prætor, ictu fucis hausto uno pilæ strangulatus. ¶ Percam, jurantis, vel imprecantis vox quemadmodũ & Dispeream. Varro 3. de Re rust. cap. 3. Percam, si piscem putavi esse. ¶ Petere mulierem, ea forma dicitur qua de pecore, & amando uti. Plaut. in Truc. Tres unam petunt adolescentes mulierem.

Pẽrĭto, as, pen. cor. Frequentativum ἀκόντιζω, ῥίπτω. Plaut. Qui per virtutem peritat, non interit.

Perĕquito, as, pen. cor. Circumequito, equitãdo omnia loca transeo. [περιπωλέω. Gall. Chevaucher tout aux environs de quelque. Ital. Cavalcare intorno. Germ. Zu reiten etwo umbher ein. Hisp. Cavalgar en derredor. Pol. Wjedzyc około jakiego. Vng. Körülvitetni valamit. Ang. To ride through or about.] Cæs. 4. Bel. Gal. Primò per omnes partes perequitat, & tela conjiciunt. Liv. 3. ab Vrb. Quum perequitasset atrocus, promissa repetens, tantum injecit ardoris, ut non ultrà sustinuerint impetum Æqui.

Pĕrĕro, as, Irrãdo circumeo. Juv. vel illuc erro. [περιπλανάω. Gall. Aller ça & là, errer & vaguer de costé & autre. Ital. Errare intorno, circondare. Ger. Durch schweifen. Hisp. Andar muy perdido. Pol. Wjedzyc pogrzebiacz. Vng. Elbodorgani. Ang. To wander and gad away, to bicker and blunder.] Col. in Præfat. lib. 11. Semperq; ritu valucrum longinqui littoris peregrinus ignotum peterret orbem. Virg. 6. Æn. Nunc hos, nunc illos adiens omnemq; pererrat Arte locum.

Pĕrĕrrātus, a, um, participium. εἰρεσιδόκευτος. Virg. 1. Aegl. Antè pererratis amborum finibus, exul Aut Arabum Parthus bibet, aut Germania Tigrim. Virg. 2. Æn. Ilia mœnia quæ Magna, pererrato statuce quæ denique ponto.

Pĕrēruditus, per. prod. m. E Valde eruditus, perdoctus. [περιπολύιστωρ. Gall. Fort sçavant, bien versé. Ital. Molto erudito. Germ. Wol gelehrt. Hisp. Muy docto. Pol. Bardzo vczony. Vng. Igen tudos, bölcs. Ang. Very learned and cunning.] Cicer. ad Att. lib. 4. Sed vereor ne leporem fugæ detinent diuitiæ P. Clodius, & homo pererudītus, ut ajunt, & nunc quidem doctus Græcis literis.

Pĕrexcrūcio, as, Cruciãtu execo. [κρεμάω. Gall. Fort tourmenter. Ital. Tormentare fieramente. Ger. Hefftig peinigen, zu tod zwingen und creutzigen. Hispan. Mucho atormentar. Pol. Bardzo dręczyc. Vng. Nagyonnal meg bántani. Ang. To torment grievously.] Plaut. Sarsitor Meam culpam ut nequis mihi perexcruciavero.

Pĕrexĭgŭus, a, um, Valde exiguus, perexilis. [σφόδρα μικρός ἢ ὀλιγοστός. Gal. Fort petit, chetif, fort court. It. Molto piccolo. Ger. Bast klein, schlecht. Hisp. Muy pequeno. Pol. Bardzo maly. Vng. Igen kicsin, picsek. Ang. Very little or small.] Cæs. 5. bel. Ga. Quo fit interdiũ ut perexiguo loci spatio interjecto collisiones navium fierent, novo genere pugnæ, pernecessariis nostris, permodiq; audaciam ipsorum præbuerint. Cic. 2. Verr. Itaq; quia ego de rebus Siculis majores edi perexiguã postulavi, inventi sunt qui sibi in Achaiam biduo prioris diei postularent.

Pĕrexilis, le, pen. prod. Perexiguus, valde exilis. [σφόδρα λεπτός. Gall. Fort menu, fort grefle, fort court. Ital. Molto sottile. Ger. Bast dünn und klein. Hispan. Muy flaco, sotil, y delgado. Polon. Nadzwyczay chudy. Vng. Igen vekony. Ang. Very leane and slender.] Col. lib. 11. cap. 2. Hoc eodem tempore priusquam vineæ pubescant, si perexilis est, vel rara ipsa vitis, supini modici tres vel quatuor in singula jugera spargantur.

Pĕrexpĕdītus, penult. prod. adjectivum, Valde expeditus. [εὐκίνητος, εὐπαρασκεύαστος. Gall. Bien prest & apparellé. Ital. Molto presto, apparechiato. Ger. Gantz gleitig, gantz ring und fertig. Hisp. Muy presto, expedido, y aparejado. Pol. Bardzo gotowy. Vng. Igen kész, gyors. Ang. Very ready.] Cicer. 3. de Finib. Sed hæc quidem est perfectus, & perexpeditus defensio.

Pĕrfăbrĭco, as, pen. corr. Fabricam absolvo. quãvis etiam per metaphoram sumatur pro technis & dolis fallere. [κατασκευάζω, δημιουργέω, ἀπεργάζομαι. Gall. Achever de bastir, accomplir. Ital. Fornire la fabrica, fig. operare. Germ. Außgemeuret, außgebauwen. Hispan. Acabar la fabrica, edificio, o aposento. Polon. Dokonczyc budowanie. Vngar. Meg epitem, meg épitek. Ang. To end, to perfect a building, to decree.] Plaut. Perfa. - perii, interii: perfimus in omnibus. Hodie illusit, corrupit: itane? Tot modis perfabricavit, atque Meam rem divexavit.

Pĕrfăcētus, a, um. Admodũ facetus. [κατὰ πάνυ ἀστεῖος. Gall. Fort plaisant & recreatif. Ital. Molto facero. Ger. Gantz schimpfflich und hoffierlich. Hisp. Muy donoso. Pol. Bardzo gartowny. Vng. Igen tréfás, tsiporos. Ang. Very merrie and pleasant.] Cic. de Clar. Orat. Atque eundem & vehementem, & vafrum & dulcem & perfacetum fuisse accepimus.

Pĕrfăcĭlĕ, adverb. Perjucundè. [σφόδρα ἡδέως. Gall. Fort plaisamment. Ital. Molto piacevolmente. Germ. zu tode wol gefallen. Hisp. Muy donosamente. Pol. Bardzo gartownie. Vng. Igen örömestt. Ang. Very merrily.] Cic. 3. Verr. Neq; enim perfacilè dicta neq; potiùs hæc veritate digna sunt.

Pĕrfăcĭlis, le, penult. com. om. Valde facilis [σφόδρα ῥᾴδιος, εὐχερής. Gall. Fort facile, fort aisé a faire. Ital. Molto facile. Germ. Gar leicht oder gering. Hispan. Muy facil. Pol. Bardzo Lacny. Vng. Igen könnyü. Ang. Very easie, very easie to please.] Cic. 4. Tusc. Cujus libris editis commota multitudo, contulit se ad eundem potissimum discipulum: sive quòd erat cognatu perfacilis, sive quòd invitata natura illecebris blandis voluptatis. Cæsar 1. bell. Gall. Perfacile esse quum virtute omnibus præstarent, totius Galliæ imperio potiri.

Pĕrfăcĭlĕ, adverb. Valdefacilè [σφόδρα ῥᾳδίως, εὐχερῶς. Gall. Fort facilement. Ital. Facilmente. German. Gar leichtlich. Hispan. Muy facilmente. Pol. Bardzo Lacnie. Vng. Igen könnyen. Ang. Very easily, or lightly.] Cic. pro Rosc. Amer. Demonstrant, quum patefactas Sext. Roscius homo tam spurcidus & gratiosus, nullo negotio sit necesse, perfacile hunc hominem incautum & rusticum, & Romæ ignotum, de medio tolli posse.

Pĕrfăcul, Veteres dixêre pro facilè. Autor Festus.

Perfăcundus, [περιφράδμων. Vng. Igen ékesszóllo.] Apuleius Florid. lib. 2. Protagoras qui Sophista fuit ingeni multiformis & cum primis Rhetoricæ repertoribus perfacundus. Isthmus Hist. lib. 22. In concionibus perfacundus habebatur.

Perfămĭlĭāris, re, Valde familiaris. [σφόδρα οἰκεῖος. Gall. Fort familier. Ital. Molto famigliare. Germ. Gar gemein. Hispan. Muy familiar. Pol. Bardzo towarzyski. Vng. Igen közönséges. Ang. Very familiar.] Cicer. ad Quint. Frat. lib. cui ipse est cum veterator magnus & perfamiliaris Philisto.

Perfătŭus, a, um. [σαθρὸς σφόδρα. Gall. Fort sot. Ital. Grande sciocco, gran pazzo. German. Gar rasend, toll. Hispan. Muy loco. Polon. Nazbyt szalony. Vngar. Igen bolond. Ang. Very foolish.] Mart. lib. 10. Heu quàm te fatuæ lenitur Roma tuæ.

Perfĕro, perfers, pen. corr. ătt. inconstq. Vique ad finem fero. [נשא נתן סבל. βαστάζω, διαφέρω. Gall. Porter, supporter, soustenir, endurer, supporter à la fin. Ital. Portare fin' al fine, sopportare, sofferire. Ger. Zu ende tragen. Belg. Ontdragen. Hisp. Traer, llevar hasta el cabo. Pol. Nosic, znosic, dokonczyc. Vngar. El viszem el viszem. Ang. To bring to a place, to suffer to the end.] Cicer. Curioni lib. 2. Epist. Sed nuncius ille qui literas accepit, nõ pertulit. ¶ Alter pro nuncio pertulit, quam Epistolam ad Cælium his fam locis, quò & propter longinquitatem, & propter asperitatem tardè fiunt omnia perferuntur. Est, nuncupatur. ¶ Aliquã do pastor, sive patientiã fero. Terent. in Adelph. Pauperiem nisi pertulimus graviorem. Ditimus nõ. Perferre injurias. Perferre clamorem. Perferre famam. Perferre fructum, Perferre maledicta. Perferre rumore vel nuntio. Perferre sermones. Quam omnium formularum legenti bonos autores testimonia passim occurrent.

Perfĕrus, penult. corr. [כסיל.] Nomen ex participio. Cic. 2. de Orat. Horum igitur exprimere mores, orationes, jactos, integros, irrigatos, timidos, perferentes injuriarum minarumq; quiddam valet, &c.

Perfervĭdus, pen. cor. adject. Vehementer fervidus: [σφόδρα ζέων. Gall. Fort ardent, bruslant. Ital. Molto ardente. Germ. Gar hitzig oder eyferig. Hispan. Muy ardiente. Polon. Bardzo gorący. Vng. Igen meleg. Ang. Very hot, burning hot.] ut, Perfervida ætas. Col. lib. 3. cap. 3.

Perficio, perfĕci, fectum, 3. act. Absolvo, complco, perfacio, quod inceptum est ad finẽ & extremum perduco. [השלים כלה. συντελέω, ἐπιτελέω. Gall. Parfaire, achever, accomplir. Ital. Compire, far perfettamente. Ger. Außmachen, vollenbringen. Hisp. Acabar. Pol. Kończyc. Vngar. El végezni. Ang. To end, to perform, to accomplish.] Terentius Heaut. Quod si perficio, non pereo tormentis. ¶ Perficere promissa, est implere quod promiseris. Perficere solum, est consequi. Plin. lib. 11. cap. 53. Ideo athletas malunt solum a sublatione perficere. ¶ Aliquando est efficere, acturandi, consequi, obtinere. Plaut. in Aul. Perficio ut gnatum nubere, ut habeat suus amicæ quod det.

Perfĕctus, a, um. Ad extremum perductus, absolutus, elaboratus. [השלם תמים. συντελής. Gall. Parfait. Ital. Perfetto. Germ. Außgemacht, gantz und gar. Hispan. Acabado, perfecto. Polon. Dokonany. Vngar. El végezett, tökéletes. Ang. Ended, performed, perfected.] Cicero de Clar. Orat. Manus extrema non accessit: operibus eius præclarè inchoatis multa, perfecta non plane. ¶ Et pars citò etiam aliquando sit nomen. πᾶς, ὅλος. Cic. 1. de Fato. Sol. Democrito magnus videtur, quippe homine erudito, in Geometria q; perfecto.

Perfĕctè, Adverbium, Absolutè. [τέλεον, ἐντελῶς. Gall. Parfaictement. Ital. Perfettamente. German. Vollenkommlich. Hispan. Perfectamente. Polon. Doskonale. Vngar. Tökélletesseggel. Ang. Perfectly.] Cicero 4. de Finib. Quibus perfecta ratio & oratio compleatur.

Perfectissimē, [מאד מאד Vulgar. Iobel. 28. 23.] Gell. lib. 11. cap. 16. Quod à Græcis perfectissimè uno verbo & planissimè dicitur.

Perfectio, onis, fc. [תכלה תמימות Arabic. Perfection, Gall. Perfection. Ital. Perfettione. Germ. Vollkommenheit, vollendung, vollkommung. Hispan. Perfection, acabamiento. Pol. Doskonałość, dokończenie. Vng. Tökelletesség. Ang. A perfecting or ending.] Cic. 1. de Orat. Hanc ego absolutionem perfectionemq; in oratione desiderans, à qua ipse longè absum, facio impudenter. Idem pro Marcel. Tantum abest à perfectione maximorum operum, ut fundamenta quæ cogitas, non dum jeceris.

Perfector, oris, m. t. [משלים mashlim. Perfecter, consummer. Gall. Parfaicteur. Ital. Che fornisce & compie. Ger. Ein anrichter oder thäter. Hisp. Acabador. Pol. Dokonawca. Vng. Végrehajtó. Ang. A perfecter or performer.] Cic. 1. de Orat. At ille ille tuus, quem tu vere dixisti perfectorem dicendi esse eloquentiæ magistrum, multi laudatoris est. Terent. Eunuch. O Parmeno mi, omnium rerum voluptatumq; unicum inventor, cœptor, perfector.

Perfido, dis, pen. prod. Valde fido. [בגד bagad. Gall. Se confier beaucoup. Ital. Diffidarsi molto. Ger. Sich gantz trawen. Hisp. Mucho confiarse de alguno. Pol. Bardzo ufać komu. Vng. Igen bizom. Ang. To have great trust and confidence.] Cic. lib. 3. Offic. Sed homines ad fallendum fecundis rebus efferuntur, sibiq; perfidentes, tanquam in gerulanis dari oportet, sic enim legit Cælius, Ludunt alii. Nam caligatura ex emplaria habet perfidentes.

Perfidelis, e, omn. Valde fidelis. [בגוד מאד bagud meod. Gall. Fort fidele. Ital. Molto fedele. German. Bestrawet. Hisp. Cosa muy fiel. Polon. Barzo wierna. Vngar. Igen hiséges. Ang. very faithfull.] Cicero ad Att. Possumne autem de te, si perfidelem habeo eundem, scribam omnia plane.

Perfidia, æ, utr. pen. cor. Qui fidem violat, sive proditio. [בגד bagud. Gall. Trahison ou desloyal. Ital. Infedele, perfidia, fcelerità. Ger. Trewlos / falschheit. Belg. Ontrouwicheyt. Hisp. Quebrantador de fe. Pol. Wiarołomstwo. Vng. Hütelenség, istentelenség. Ang. Unfaithfulnesse, disloyall.] Virgil. lib. 12. Nunc pelagi Nymphæ, classis tua, perfidus ut nos Præcipites ferro Rutulos, flammaq; premat. Cicer. 3. Offic. Ergo & Pythius & omnes alii agricolæ, aliud simulantes, perfidi, improbi, malitiosi sunt. Amicus perfidus, Cic. post. ad ad Quirites. Arma perfida Iubæ, Ovid. 4. Fast. Hostes perfidi, Horat. 3. Carm. Ode 3. Verba perfida, Ovid. 4. Tristi.

Perfidiæ, æ, f. p. [בגוד bagud, bagad. Gall. Trahisons. Ital. Malitia. Ger. Boßheiten. Hisp. Quebrantamientos de fe. Pol. Wiarołomstwa. Vng. Hütelenségek. Ang. Disloyalties, falsheeds.] Cic. 11. Phil. p. Dentur, quæ Ecclectheæ esse loquebant, perfidiæ fœdæ & fœderi violato. Facit. lib. 12. Quam accusatio proximi sæpius extinguit rejecta perfidia poterat. Plaut. Capt. Neq; privatio perfidiosiorem, neque malefactis fraga sit.

Perfidiosus, a, um. Plenus perfidiæ. [בגוד bagud. Gall. Plein de desloyauté. Ital. Pieno di perfidia. Ger. Voll trewlose. Hisp. Quebrantador de fe. Pol. Wiarołomny. Vng. Hütelenséggel teli. Ang. Disloyall, disloyall.] Cic. in Pison. Quòd fallax, quòd perfidiosus, quòd impudens, quòd audax esse videatur. Idem 3. de Nat. deor. Cur omnium perfidiosissimus C. Marius Q. Catuli tam præstantissima dignitate virum mori potuit, videri?

Perfidiosè, adverb. [בגוד bagud. Gall. Desloyalement. Ital. Infedelmente. Ger. Boßtrewlicher weise. Hisp. Con quebrantamiento de fe. Pol. Zdradliwie. Vng. Hütelenül. Ang. Treacherously.] Auctor ad Heren. lib. 1. In odium adducemus, si quid eorum ipsorum superbè, perfidiosè, crudeliter, confidenter, malitiosè, flagitiosè factum proferemus.

Perfixus, a, um. part. à verbo figo, & præpositione per. Trãsfixus. [בקדר nikkar. Gall. Transpercé, percé en travers. Ital. Trafitto. Ger. Durchstochen. Hisp. Hincado, traspassado. Pol. Przepołowiony. Vngar. Által szegzetett. Ang. Thrust through.] Lucr. lib. 2. -& crebra reverberat Adflatu dulcedinis perfixa juvenci. Idem lib. 3. Necgelidis corpora perfixa pavoris.

Perflo, as, are, act. p. Hando peragro. [נחם nivvakh. Gall. Souffler par dans, fort souffler. Ital. Soffiare per entro. German. Durchstraichen / hard wähen. Hispan. Soplar passo. Polon. Przedmuchuie. Vngar. Elfuvom. Ang. To blow me through or strongly.] Virg. 1. Aeneid. -& cornua valle perflant. Colum. lib. 2. cap. 22. Ad eam rem favonius habetur existimatus, qui leniter inspirando quæ arboribus perflat. Ovid. 2. de Remed. Amor. Summa petit livor, perflant altissima venti.

Perflo, as, pen. prod. ma. Ipsi perflatio. [נחם nivvakh. Gall. Grand soufflement. Ital. Grande soffio. Germ. Durchstraung. Hisp. Gran soplo. Pol. Przedmuch. Vng. Elfuvás. Ang. A great blowing.] Plin. lib. 16. cap. 40. Ulmus in perdurat firma.

Perfodio, is, e. com. t. Quod pluri potest. [נקר nikkar. Gall. Percer à travers, percer de part en part. Ital. Trafiggere, percuotere. Ger. Durchstechen. Hisp. Quebrar, traspassar. Pol. Przekłuć. Vng. Által szegzem. Ang. To thrust through.] Cic. 2. de Divina. Deos etiam ipsos jocando caussa inducit, qui pueros perlucidos, & perfabiles, & lactantes tanquam ames duos lucos, & inter duos mundos propter eorum ruminationem.

Perfodio, is, e. t. Lapidem transmitto ut, Legena malè compacta perfluit. [נקב nikkab. Gall. Couler à travers, percer, passer de costé en costé. Ital. Passare, forare. German. Durchstechen / durchgehen. Hispan. Sahar del vaſo liquido. Polon. Przeciekać. Vngar. Által folyok. Ang. To leake, to runne forth as water doth of leaky vessels. Lucret. lib. 2. Et quamvis tantus percussus pervenit ictus, Vivimus. Perfluere, at contrà tardum cunctarier ævum. & Per translationem etiam pertinere dicitur de hominibus futilibus, qui aqua continere non possunt. Terent. in Eunuch. Plenus rimarum sum, hâc atq; illâc perfluo. & Perfluere voluptatibus. Cicero 2. de finib. Percontatore opus est, qui pervenisse malit voluptatibus perfluentes in eo quam tpè sit turpatus tranquillitatis atq; omnem ætatem hinc dolore, quos. & Aliquando etiã Perfluo accipitur pro præterfluo. Livius 1. ab Vrbe. Infima vallis perfluit Tyberis. Horat. 4. Carm. Ode 3. Sed quæ Tybur aquæ fessile perfluunt.

Perfluctuo, as, Fluctuum more huc illuc impelli. [נחם nivvakh. Gall. Flotter, fluctuer, se plonger. Ital. Undeggiare, & ogni parte. Ger. Durchfahren / durch schwimmen. Hisp. Que vadea de vna parte. Vngar. Hullámzom. Ang. To float to and fro, to wash and come hither and thither.] Lucret. lib. 2. atq; unde animantum copia tanta foret, & exempla ruendi perfluctuat artus.

Perfodio, is, pen. cor. ab. 2. Perrũpo, trãsigo. [נקב nikkab, diqqer, בקע beqa. Gall. Fouir à travers, percer outre. Ital. Forare, traforare. Ger. Durch graben. Hisp. Cauar, traspassar, passar. Pol. Przebijam, przekłuwam. Vng. Által ásom, által szegzem. Ang. To digge or pierce through.] Plaut. in Asin. Vbi parietes perfodere. Col. lib. 12. Te gravibus rotis cunctantia perfodere terga.

Perfossor, ris, qui parte ex perfodit. [נקב nikkab, בקע baqa.] Apulcius in Apologia. Eo quidem pacto, & qui myopas ædes quæritem, Pyrata erit & qui vedem perfodiet.

Perfore, penult. corept. Fundè fatuum esse. Cicer. Appio Pulchro, libro 3. Tunc mirabile dictu, quòd classem velles decedere, perfore accommodatum tibi fuit ad illam maritimam partem provinciæ navibus accessisse. Hor. est sane ubi per accommodatè. Nam per particulam quæ adjectivo detrahit, cohæret verbo junxit.

Performidatus, pen. prod. participii, Multùm formidatus. [מהומה mehumma, מבוכה mebukha. Gall. Fort craint, grandement craint. Ital. Molto temuto. Ger. Sehr gefürchtet oder entsetzen. Hisp. Muy temido. Pol. Bardzo straszony. Vng. Igen féltetett. Ang. Greatly feared.] Silius lib. 5. Iam puer auricomo perfusus & ante Latonæ.

Performo, as, are. Formam absolvo. [עצב atsab. Gall. Achever de former. Ital. Formar di formare. Ger. Zu form oder gestalt machen. Belg. Ten eersten vormen. Hisp. Acabar de formar. Pol. Formuie kogoś. Vng. Be formálom, formát ad végezés. Ang. To perform.] Quint. lib. 2. cap. 3. Performata materia.

Perfrico, as, act. pen. cor. [נקב nikkab, שפשף shafshef. Gall. Frotter & percer tout outre. Ital. Fretare, perforare. Ger. Durchreiben. Hisp. Acabar de fregar. Pol. Wytrzeć. Vng. Által dörzsölöm. Ang. To perforate through, to bore.] Colum. lib. 5. Sed aliud est ferramentum, quo priores cuniculos perforabant.

Perfodiens, part. op. [בקוד baqud. Gall. Perforé, percé tout outre. Ital. Forato, perseguitato. Ger. Durchbrochen. Hisp. Horadado. Polon. Przepołowiony. Ang. Pierced through, bored.] Cum in deo ab animo ad oculos perforato. Cic. 2. de Nat. deor.

Perforitrix, adverb. Valde formosè. [נאוה מאד naveh meod. Gall. Tres-bien. Ital. Molto formosamente. Ger. Gantz gestalt oder bequemlich. Hispan. Muy formosamente. Polon. Bardzo ozdobnie. Vng. Igen szépen. Ang. Very comely.] Terent. Adelph. miseram me! rerum & me perdidi, Quæ retrò non audebam, vidi: hui perfortiter.

Perfremo, perfremis, pen. cor. Vehementer fremo. [נהם naham, שאג sha'ag. Gall. Faire grand bruit. Ital. Fare gran romore. Ger. Hefftig murren oder thun. Hisp. Hazer grande bramido. Pol. Bardzo rzęzeć. Vngar. Igen morgolódom, zugolódom. Ang. To make a great noise.] Cic. 2. de Nat. deor. Sed ut mihi atq; aliis visum est, tollite pertrement delphinas.

Perfrico, as, pen. cor. Valde frico. [שפשף shafshef. Gall. Frotter fort. Ital. Fretare molto. German. Durchreiben / mit reiben oder stärck. Belg. Seer wrijven. Hisp. Muchos fregar. Pol. Przetrzeć. Vng. Igen meg dörzsölöm. Ang. To rubbe greatly, or first.] Varro 2. de Re rust. cap. 9. Quæ hæc volunt diutiùs servare, perfricant calce tecta. Plin. lib. 22. cap. 16. Vulnera ab iis facta perfricantur. Cic. 5. Verr. Quum interea Apronius caput atq; os suum unguento perfricaret. & Perfricare verò os, seu frontem, sign. sine pudore deponere. ἀναισχυντεῖν. Nam cum in pudicitiando fingatis ex eo delicato rubentiũm os diffundantur impudentiæ fontes, & invereundi, & crubescere oderint nolint, si solentes & frontem perfricare, ad suppositum illum detergendum, & sanguinem ad interiora repellendum.

Etiam

Hinc ortum proverbium de inveterrato, Perfricuit os, Perfricuit faciem, Perfricuit frontem, pro eo quod est pudore abjecto. Cicer. 3 Tusc. Quid refugiemus, fugere, nec fatemur eam nos dicere voluptatem, quam tu idem cum os perfricuisti, soles dicere? Plin. in Præfat. 2 libri: Perfricui faciem, nec tamen profeci. Martial. lib. 11: Aut tum perfricuit frontem, posuitque pudorem.

Perfrigĕo, es, antepenult. n. f. Valde frigeo [φριττω] Gall. *Avoir grand froid.* Ital. *Tremare, aver freddo.* Ger. Hefftig frieren oder erstarren. Hisp. *Resfriarse mucho.* Pol. *Bardzo zimno.* Vngar. *Igen fazom.* Ang. *To be very cold.*] Mart. lib. 3: Perfrixisse tuus quella est præfatio fauces. Quum te excusaris Maxime quid recitas? Juven. Sat. 7: Et si perfrixit, cantat bene.

Perfrigĕro, as, pen. corr. Refrigero. [καταψυχω, ἀναψυχω] Gall. *Rafraischir.* Ital. *Raffredare.* Ger. Wolkuelen. Hisp. *Resfriar otra vez, refrescar.* Pol. *Odziębiam.* Vn. *Meg hidegitem.* An. *To make very cold.*] Plin. lib. 25: Omnium harum vis eadem perfrigerare & astringere.

Perfrigesco, Valde frigidus fio, [ψυχομαι λιαν] Gall. *Se faire refroidir.* Ital. *Raffreddarsi molto.* Ger. Ganz und gar erfrieren. Hisp. *Resfriarse mucho.* Pol. *Bardzo przepadam.* Vngar. *Igen meg hidegedem.* An. *To wax very cold.*] Plin. lib. 31. cap. 6: Difficilius perfrigescunt marina calefacti.

Perfrigĭdus, a, um, Valdè frigidus. [λιαν ψυχρος] Gall. *Fort froid.* Ital. *Molto freddo.* Germ. Gantz kalt. Hisp. *Mucho frio.* Pol. *Bardzo zimno.* Vng. *Igen hideg.* Ang. *Very cold.*] Cicer. 6. Verr. Erat hyems summa temperata (ut ipsam Sopatrum dicere audiebas) perfrigida.

Perfringo, is, fi, ctum, Perrumpo, violo. [συνθλαω, διαῤῥηγνυμι, διαῤῥωγνυμι] Gall. *Rompre en pieces, briser de force.* Ital. *Rompere, frangere, violare.* Germ. Zerbrechen oder zerbrichen. Hispan. *Quebrantar, violar.* Polon. *Przełamuię.* Vngar. *Erőszakkal erőltetni.* Ang. *To break into pieces.*] Plin. Epist. 10: Cancri, quos mouit, impetu perfringunt. Terentius in Adelph. ecquid ille alicit, Aut aliquam excuderit, aut perfregerit aliquid. Cicero pro Milone: Pollicetur fuisse sanctissimas religiones, senatus gravissima decreta perfregerat. Idem 3. Verr. Virtutem rerum vi & auctoritate omnia repagula juris, pudoris, & officii perfringere.

Perfractŭs, a, um, participium, Perruptus. [συντριβης, διαῤῥηκτος, διαῤῥωξ] Gall. *Fort rompu, & brisé en pieces.* Ital. *Rotto in pezzi.* Germ. Zerbrochen, zerbrochen. Hisp. *Rompido y quebrantado del todo.* Pol. *Przełamany.* Vng. *Erőszakkal eltörött.* Ang. *Broken in pieces.*] Axe perfracto volvitur. Silius lib. 16. Vires perfractæ, Tibul. lib. 1. Elegia 10.

Perfrictĕ, adverb. Obstinatè, pernaciter. [ἐπιμονως] Gall. *Obstinément.* Ital. *Obstinatamente.* Ger. Eigensinniglich, beharrlich. Hisp. *Porfiadamente.* Pol. *Vparcie.* Vng. *Meg makatskodva.* Ang. *Obstinately, stubbornly.*] Cic. 1. Offic. Ego etiam cum Catone meo sæpe dissensi, nimis mihi perfricte videbatur ærarium, vectigaliaque deserere.

Perfrictŏr, pen. corr. perfrictus, d. p. Dux, moribus & constantia suos. [ἀνδρειος] Gall. *Fort, vaillant, asseuré de quelque chose.* Ital. *Gagliardo, valoroso.* Ger. Mannlich und tapffer, wer gewesen. Hisp. *Animoso, gran.* Pol. *Odważny, mąż.* Vngar. *Szikrą valamiben erős.* Ang. *Couragious, hardy.*] Plin. Epist. 4: Quod velim facias, primum ut perinde de nostris rebus, ac nos tuis, perfrictus sis. Cic. 5. de Finib. Sequamurque eam vitam, quæ rebus ipsis perfruatur. Idem 1. Off. Exercentur autem divitiæ tam ad usus vitæ necessarios, tum ad perfrictas voluptates.

Perfŭgĭo, gis, pen. corr. n. 1. Desisco, ad aliquem confugio. [προσφευγω, καταφευγω] Gall. *Fuir en quelque lieu, ou à quelque.* Ital. *Ricorrere ad alcuno per aiuto.* Ger. Hinein fliehen, retten, hin und dahin fliehen, schirmen wohin fliehen. Hisp. *Huir, dar lugar para huir.* Pol. *Chronię, ratuię.* Vngar. *El futtyek valakihez, oltalmárok.* Ang. *To flie to, to take place for succour.*] Cæsar 1. bell. Civil. Itaque magnus eorum quotidie numerus ad Cæsarem perfugiebat. Cicer 7. Verr. Hic locus est, ubi ego unus quo confugiant, hic portus, hæc arx, hæc ara sociorum, quo quidem nunc nomine confugiunt, ut antea in suis reperiendis rebus solebant.

Perfŭgium, gii, n. d. Asylum, vulgò etiam dicunt *refugium*, locus tutissimus, quò rebus adversis jactati nos recipere contendimus. [προφυγη, καταφυγη, καταφευγιον] Gall. *Refuge, lieu pour se sauuer.* Ital. *Posto, luogo dove si salua alcuno ne si ricouda.* Ger. Ein zuflucht ein ort darhin man fleucht. Belg. *Een toevlucht.* Hisp. *Fuyer de un vencedor.* Pol. *Ucieczka, schronienie, ratunek.* Vng. *Nyugodalom.* Ang. *A shelf, harbor, a place to flie unto for succour.*] Liv. lib. 2. ab Vrbe: Ita in medio positæ jam virtuti ex cæli Hetruscæ parte perfugia, ducem amissum, quia nullam propius perfugium erat, Romanis inermes, & fortuna & specie supplicum dedidit sunt. Cæsar 6. bell. Gall. Quo perfugio superiore anno fuerant usi. ¶ Transfertur etiam ad alia, ut ad literas quæ tutis collocandus in re tua adversis solent esse loco perfugii. Cicero ad Att. Iraq; utor eodem perfugio quo tibi utendum censeo, literis nostris.

Perfŭga, ga, pen. corr. m. g. Qui ad hostes perfugit, sive desciscit. [αὐτομολος, αὐτομολητης] Gall. *Rebelle, qui s'en va de son gré vers les ennemis.* Ital. *Ribelle.* Germ. Ein Reichsflüchtiger, der aus des Feinds gefängnis entrinnet. Hisp. *Fugitivo.* Pol. *Zbieg.* Vng. *Pártolo, el partolo valo.* Ang. *A revolter, rebellious man.*] Cicero lib. 3. Offic. Perfuga ab eo venit in castra Fabricii. Cæs. 7. bell. Gall. Admiratus quæ sit res perfugis tantum, idem & transfuga dicitur. Liv. libro 2 ab Vrbe: Deinde metuens ne fi cautissimum injussu, & ignaros omnibus iret, deprensus foret à custodibus Romanis, ceu alio retur, ut transfuga: fiorentarum urbis crimen affirmante. Servium adit. Differentia tamen inter tradit Corn. Front. de differentiis verbal. meo judicio non inepta. Transfuga, ἀνομολος, suos relinquit, & ad alios venit. Perfuga supplex est. Transfuga igitur venit ut juvet; perfuga ut juvetur.

Perfŭlcĭo, is, si, ctum, Rem fulcio, & roboro. [ἐρειδω, στηριζω] Gall. *Estayer.* Ital. *Sostenere.* Ger. Wol verstützen oder sterken. Hisp. *Fortalecer.* Pol. *Dobrze podpieram.* Vn. *Igen meg tamasztom.* Ang. *To prop and stay.*] Ovid. ad Pisonem. Eloquio sanctum mœnia perfulcire senatum.

Perfŭndo, is, fūdi, sūsum, Humore affuso madefacio, aspergo. [βρεχω, σκιαζω] Gall. *Tremper, arrouser par dessus, mouiller.* Ital. *Bagnare, bagnare.* Ger. Begiessen, beschütten, netzen. Hisp. *Derramar, mojar.* Pol. *Polewam namaką, leię.* Vng. *Meg mocskolom meg öntöm.* Ang. *To powre out or abroad.*] Virgil. 3. Georg. Dulcibus adeò herbis vires, & succus inest, ut cum sit opus, non vino tantùm, sed lacte perfundant, imbuantque in gurgite villi Mersentur. ¶ Armis perfundere terræ, Ovidius 3 Metamorph. Cicero 3 Verr. Aqua denique ferventi à Rupilio ipso Philodamus perfunditur. Totus perfunditur sanguine, Ovidius 7 Metamorph. ¶ Perfundere animum religione, pertundere, imbuere. Livius 12 ab Vrbe: Erat etiam alius apparatus sacri, qui perfundere religione animum posset, &c. ¶ Perfundere animos furiis, Cicero de Clar. Orat. Animum voluptate perfundere, Idem 4. Tusc.

Perfūsĭlis, participium, [συντηκτος] Lucius Scribonius Pius. Perfusum millies cruore Romano id est, aspersum cruore, sive cruentatum.

Perfūsĭtĭus, adverbium, Idem quod obscurè, dissimulanter, non diserte. Vlpianus 1. 3. D. quod vi aut clam. Debebit enim & dies & horam denuntiationis complecti, & ubi & quod opus futurum sit, neque perfusorie aut obscurè dicere aut denuntiare. Scævol. l. 69. D. de evictio. Sed & si quis in venditione ita libertum perfusorie dixerit, conditionem autem libertatis celaverit. Ex Hieronymo.

Perfungŏr, perfungeris, perfunctus, perfungi, d. n. Munus suum ad finem perducere, & ad exitum perferre. [τελειω] Gall. *Achever de faire, faire de bout en bout quelque chose.* Ital. *Fare perfettamente.* Germ. Sein Amt verrichten, sein Pflicht vollenden. Hisp. *Acabar de hazer.* Pol. *Wypełniam.* Vngar. *Mulatsagot, meg tészek et végezek.* An. *To accomplish a service, and office unto the end, to be discharged of an office.*] Cic. pro Cluent. Aut quòdde perfunctos jam esse arbitrantur quòd de reo judicarunt, negligentiùs acta facta cætera. Idem de Senect. Nam dum tamquam in ludo incluso compagibus corporis, manere quoad necesse sit, & gravi opere perfungimur. Terentius in Hecyr. Dum ædes exim pustulo, pectunda fabrum: fateris me jam olim Studio rerum istarum. Cicero Lentulo lib. 12. Quum & honoribus amplissimis & laboribus maximis perfuncti essemus.

Perfūnctōrĭus, tertiæ, Cic. [τελικος] Gall. *Acheuement.* Ital. *Finimento.* Ger. Beschlus mit etwas macht machung. Hisp. *Acabamiento.* Pol. *Odprawienie, podanie.* Vng. *Valakinek végezése, végre dologra.* Ang. *Diligent dispatch, expedition, or end.*] Cicero 1. de Finibus: Nam neque laborum perfunctio, neq; perpessio dolorum per se ipsa adiicit, nec patientia, nec abstinentia, &c.

Perfŭndo, is, ere, Cic. Periculosè. Cicero in Sext. Recito memoriam perfundi periculi.

Perfunctōrĭus, a, um, Perfunctionis hoc est, segnidus, remissus, levis, & ostentator, non vera conata factus. [ἐφημεροειδης] Gall. *Menteur, menteux.* Ital. *Bugiardo, menzognero.* Ger. Das nicht recht ist, sondern nur zum schein gethan. Hisp. *Acabado, fecho.* Pol. *Bayki, wątpliwe, niepewne.* Vng. *Tolaz, ámyékos.* Ang. *Slight, false, deceitful.*] ut Perfunctoria opera quam veluti aliud agentes in aliquem impendimus.

Perfunctōrĭe, Trufatorie, & ioculariter, elianter, nec vero conatu. [ἐφημερως] Gall. *Par maniere d'acquit, sommairement.* Ital. *Bugiardamente.* German. Nur erdichtlich oder anhängig, was es gelten wil. Hispan. *Sumariamente.* Pol. *Zmyślnie, fałszywie, przebranie.* Vng. *Tanyas szerencsétlenséggel.* Ang. *Lightly, falsely, vnjustly.* Neque quidem perfunctorie, aut obscurè dicere, aut denuntiare debet.

Perfŭro, perfuris, pen. corr. Vehementer furio. [μαινομαι] Gall. *Etre furieux, enragé.* Ital. *Infuriare grandemente.* Germ. Rasend werden. Hisp. *Muchs enloquecer.* Pol. *Bardzo szalieię.* Vng.

I, ex Græco dolo dedi. Græcè δόλιος. An. To be wery mad and mad.] Virg. 9. Aen. Incertus ſi ipſe perfatio. Silius lib. 4. Nec non & illi Venetis Aquatica pectora mos. Lucr. lib. 2. Ita pertinet actus Cum fremitu.

Pergŭdĕo, es, u. p. Vehementer gaudeo. [Χαίρω μάλα, πάνυ ἥδομαι. Gall. Ie me reioüis fort, ie me plais fort. Ital. Mi rallegro molto. Germ. Ich bin ſehr froh. Hiſp. Mucho me alegro. Pol. Bardzo ſie cieſze. Vng. Igen bizom. Ang. Very glad.] Cic. ad Att. lib. 11. Hoc te intelligere volo pergraviter illum eſſe offenſum.

Pergŭla, æ, f. p. Locus apertus à multis lateribus aëtem excipiens, aliquando extra parietem porrectus, & inde ſtectus, modo ſub eio expoſitus à pergendo dicta, quòd in ea deambulatio eamus, foràque, aut horti, in plateas aut vias perfpectare, & quandoque tempore æſtivo ſtare. [Περίστασις. Gall. Vne ſaillie de maiſon ou autre, ſur la rue ou autre part. Ital. Luogo da poi porre aperto, à ſoprare à ſoperto ove ſi poſſa ſtare al tempo d'eſtate. Germ. Ein Erker oder ſonſt ein Ort an einem Hauſe, ein Vorſprung. Hiſp. El tal lugar ſe nombra. Polon. tenże ſam poſtępuie gmak. Vngar. Terasz, ſtalo mikor vagyon. Ang. A gallerie or ſtately place to walke.] Plin. lib. 35. cap. 3. Cum commoda faceret latercula e pergula in forum proſpexiſſe dicitur. & in pergulis præceptores diſcipulos erudiebant, artifices item opera ſua vt ut in propatulo habebant. Vide Suetonius de Craſſitio Grammatico. Deinde in pergula docuit. Plin. lib. 35. cap. 10. de Apelle idem profecta opera præponebat in pergula tranſeuntibus: atque poſtquam tabulam latens, vitia quæ notarentur audiebat. ¶ Pergula etiam dicebatur locus accommodatus exponendis venalibus rebus. [Περίστασις. Gall. Lieu ou on etale la marchandiſe. Ital. Luogo da porre or mettere mercatantie. Germ. Ein Kramerladen, ou offner Laden da man etwas zu kauffen hat. Hiſpan. La caſa de ſi pone algo para vender. Pol. Budka ſie pogłoſnie ſprzedaie. Vng. Kalmar ezen bolt, jarat. Ang. A market place.] Vlp. 1 Liberes. de iudiciis: Artiſquo in loco conſtitit, non ſuo jure domicilii, ſed tabernulam, pergulam, horreum, armarium, ſeu officinam conducens: ibiq; diſtraxit, vel egit: defendere hoc eo loco debebit. ¶ Legitur & figuratè Pergula, pro iis qui in pergula verſantur. Iuven. Satyr. 11. Sed nec tinctorum cras, cui cedere debeat omnis Pergula diſcipulus. Triphera doctorum, apud quem Sumine cum magno lepus, atque aper, atque pergargus, & scythicæ volucres, & Phœnicopterus ingens, & Getulus oryx, hebeti lanuginoſa ferro Cædatur, & tota ſonent ulmea cœna ſaburra. Quo in loco non ſolùm Pergulæ nomine accipiunt eos, qui in pergula æſtivo tempore diſcumbunt. Alii ordinem & cœtum miniſtrorum qui in pergula diſcumbentibus inſerviunt, unique patent magiſtro. Alii ratius ſcholiaſtes eorum qui chirurgiam in hoc eſt, gelliculationis legem, profitebantur, quam etiam in diſcendis ciſtis ſolent obſervare, ut ſi videri velit inſpiciat opus ſignificat. [Περίστασις. Gall. Vne ſaillie de maiſon. Ital. Pergola di vna. Germ. Ein Fähes erker. Hiſpan. El tablado por donde anda la gente. Pol. Gank miedzianowy.] Columella libro 11. cap. 2. Siquæ pergulæ etiam grauioſum à potationibus relictæ ſunt, ante Calendas Aprilis eximique deputari debent. Plinius etiam lib. 15. cap. 4. vinum generoſum in pergulis præcipit quinquennibus eſſe parandis.

Pergŭlālis, Adiect. ut Pergulana vitis, quæ pergulis adpingitur, & ſuſtinetur. Colum. lib. 3. cap. 2. Nam his nuper minus cognitas, pergulanam dico, & vitiolam, etc.

Pĕrhĭbĕo, es, pen. cor. act. Excipio, & hanc ſignificat dico, & affirmo. [Φημί. Gall. Dire affirmer. Ital. Dire, affermare. Germ. Sprechen, ſagen, oder affirmiren. Hiſp. Decir, affirmar. Pol. Powiedzieć mowić. Vng. Mondom vallom. Ang. To ſay, to affirme.] Col. lib. 4. India perhibetur mellibus ferarum maximis. Feruntur in Scitico Perſarum montes, qui eſſe aurei perhibentur. Cic. 2. de Divin. Bene ait conſiciet, vatem hunc perhibeto optimum. ¶ Interdum Permittere ponitur pro dare. [Διδόναι. Gall. Donner. Ital. Dare. Germ. Geben. Hiſp. Dar. Pol. Dawać. Vng. Adni. Ang. To giue.] Plaut. in Pœn. Aurum, argentum, vestem, quibus vobis uſus, perhibete ide mi Mercidem nummum oravi. Vt apud me pernoctare ibi loci. ¶ Perhibere bene, mone hic eſt, dicere. Cato lib. 4. Eius rei ſalutarem tu præcipuè Syluine perhibere nobis pote. ¶ Quidque pretium exprimere eo modo quo vendo. Plaut. in Perſa: Eadem mihi pecto ſi perhibeto quo tibi.

Pĕrhŏnŏrĭfĭcus, a, um, Valde honorificus. [Τιμιώτατος. Gall. Fort honorable. Ital. Molto honorevole. Germ. Ganz ehrlich. Hiſpan. Muy honrado. Pol. Bardzo poważny. Vng. Igen tiſztęſſęges. Ang. Very honorable.] Cic. ad Att. Conſolatio ferendis perhonorifica, ſigna præterea benevolentiæ permulta nobis impertiuntur.

Pĕrhŏnŏrĭfĭcē, Adverbium. [Τιμιώτατα. Gall. Fort honorablement, auec grand honneur. Ital. Honorevolmente, con molto honore. Germ. Ganz ehrlich. Hiſp. Muy honradamente, con mucha honra. Pol. Bardzo poważnie. Vng. Igen tiſztęſſęgeſſen. Ang. With great honour.] Cic. ad Att. lib. 14. Hic perhonorificè & amicè Oſtavius, quem quidem ſic Cæſarem ſalutabam.

Pĕrhŏnĕo,

Pĕrhŏrrĕo, es, n. I. sive Perhorresco, is, n.t. Horrore permoveor, extimesco. [φρίσσω. Gal. Avoir grand peur et frayeur, trembler de peur. Ital. Star horrore, orrebile cosa, tremare. Ger. Vor forcht vnd schrecken erbeben, zittern, bebē, vnd entsinnen. Hisp. Hazerse temer. Pol. Srodze się lękam. Vng. Igen nagy felelmet, iszonyodom valamitől. Ang. To have a great fear, to tremble for fear.] Cic. ad Att. lib. 9. Sed genus belli crudelissimum. Scimus nimi quod nondum videre hominēs qualecunq; sit, perhorrui. Idem lib. 13. Sed quid est tandem quod perhorrescas.

Pĕrhŏrrĭdŭs, a, um, pen. corr. Valde horridus. [σκληρὸς & φοβερὸς. Gal. Fort hideux & horrible. Ital. Molto horrido, spaventoso. Ger. Gar schröcklich. Hisp. Muy espantable y espeluzado. Pol. Nazbyt, mocno. Vng. Igen iszonyu. Ang. Very fearful and hideous.] Livius lib. 2. bell. Pun. Poenus contrà intra hortamina fossas, ac Linternæ arcus, stagnaq; perhorrida situ hyberna cursu effer.

Pĕrhospĭtālis, le, om. c. Valde hospitalis. [φιλόξενος & φιλόξενον. Gall. Fort humain & courtois envers les estrangers & fort courtois. Ital. Cortesissimo & accorto, & assai pietoso. Ger. Gar gastfrey gantz freundt Gast zuhalten. Hisp. Muy humano y sobre para recebir los estrangeros y otros. Pol. Bardzo łaskawy, radzący przychylnie. Vng. Igen gyakolkodo. Ang. Very courteous to strangers.] Cicero 6. Verrina: Hujus domus est vel optima Messanæ, notissima quidem certe, & nostris hominibus apertissima, maximeque perhospitalis.

Pĕrhūmānŭs, a, um, Admodum humanus. [σφόδρα ἀνθρώπινος & φιλάνθρωπος. Gall. Fort humain. Ital. Molto humano. Ger. Gantz freundtlich oder freundtlich. Hisp. Muy cortes y humano. Pol. Bardzo ludzki. Vng. Igen emberiges. Ang. Very humane and courteous.] Cicero ad Quint. Frat. lib. 2. Multumq; hic mecum Ironem habuit, & perhumanum de diversis multa cum nostrum.

Pĕrhȳĕmo, as, are, Totam hyemem transigo. [διαχειμάζω. Gall. Passer ou demeurer tout l'hiver. Ital. Svernare. Ger. Durch wintern, vnd den gantzen Winter bleiben. Hisp. Invernar o tener invierno. Pol. Przez zimę bawię się, przemarzam. Vng. Egesz telel tőltöm. Ang. To passe or spend the winter.] Columella lib. 11. cap. 3. Sed eos annos pro hyeme pecoribus parcimur.

Pĕrĭb, Scenis. [בית אבל bet habel. Chald. & Gall. Nolde, femme, cruche. Ital. Catino, vaso. Ger. Ein Kessel. Hisp. Vasija, jarro. Pol. Zagiel, garniec, flaszeczka. Vng. Fiu, asszony. Ang. Pan, vessel of great receyvinge.] Quorum celeberrimus Hedigeratūs significat: quo nomine etiam nonnullum quendam Satyrum sic cognominant, perpetuum Liberi patris comitem. Plin. lib. 34. cap. 8. de operibus ex ære: Item Catagusam, & Ebriatem, & Liberum patrem, & ob id semper una Satyrum, quem Graeci Περίβολον cognominant.

Pĕrĭbŏlŭs, pen. corr. περίβολος. Latinè ambitus, sepes, munimentum ab ambio circumdo. [περίβολος. Pol. Ogrod.] Est igitur pro septa & cortina domus, ideo extructa in cujus celebratam quæ loca, lucumve alio nomine dicitur, vide LUCUS.

Pĕrĭcardĭon, περικάρδιον, Membrana est cor circumdans; amplectens tantum ab eo distans, tantumq; spatii vacui omnium ex parte relinquens, quantum ad cordis diastolem maximè est necessarium, vulgus Cephalum cordis appellat.

Pĕrĭcarpium, περίκαρπον, Rubi genus est. Hujus duæ sunt species: cortice rubro alterum, alterum niger, papaveri simile. Virtus, habet vim extra foci urendumque & corpori circumdatam datur. Autor Plin. lib. 25. cap. 10.

Pĕrĭcārpium, vel περικάρπιον, Est involucrum seminis, quo illud ambitur, & adversus cœli, animantiumq; injurias defenditur, ut in fructibus spica, in castaneis echinus. [Pol. Okrągłe naśienie kędzierzawe. Vng. Az aszoknak bőr alatt való gyümölcs.] Est item pericarpium brachii ornamentū, cingens junctura illam qua summa manus cubito jungitur, quam anatomicæ peritiæ Græco vocabulo καρπὸν appellant.

Pĕrĭcĭtor. Vide PERICVLOR.

Pĕrĭclȳmĕnŏs, sive Periclymenon, pen. corr. [περικλύμενος. Dioscorid. Gall. Herbe appellée merjolaine. Ital. Memastra. Ger. Maßlieb oder Wolgelegen Frawlein. Hisp. Madreselva. Vng. Zeleb. Ang. Woodbind, that wyndeth about sticks.] Herba est fruticans, exiguis alis duos habens flos, tubicanalis, mollis; in cacumine autem semen inter folia durum, & quod difficilè evellatur. Nascitur in arvis & in sepibus convolvens se adminiculis quibuscunq;. Hinc Plinius lib. 27. cap. 12. Hodie, teste Rutilio, vocatur ἀφροσέληνον, à nubilum etiam mansitque.

Pĕrĭcŏpe, pen. corr. Amputatio, circumcisio. [περικοπή. Gall. Coupure. Ital. Taglio. Ger. Ein abschneidung rund vmbschneid oder schnitt eines ampfangs. Hisp. Cortadura, cortadora. Pol. Przycięcie, przygrodzenie wszystkiego. Vng. Körös vmmetzes. Ang. A cutting of or about.] à verbo Græco περικόπτω, quod est amputo, vel circumcido. Hieron. ad Pammac. Aut sinu quem narrem contexere, illā Apollodori περικοπὴν sequi id est, amputationem in qua de virginitate & nuptiis disputat, aliter differre & compellere.

Pĕrĭcrānĭŏn, περικράνιον, Membrana est tenuis & nervosa, sub capitis cute ex cranii meninge constans, totumq; cranium exterius ambiens unde & nomen accepit.

Pĕrĭcŭlŭm, i, n. à pereo deduci videtur, Discrimen, tempus adversum. [κίνδυνος, κατάστασις & Gall. Peril, danger. Ital. Pericolo. Ger. Ein gefahr oder anstössigkeit. Bei. Perodel. Hisp. Peligro. Pol. Niebezpieczeństwo. Vng. Veszedelem. Ang. Danger, peril, jeopardie.] Virgilius 5. Aeneid. Galeæmanq; famem, quæ prima periculo, victo. Variis autem modis hoc nomine utimur in re curanda animadvertimus. Dicimus enim, Subjicere aliquem periculo. Creare periculum alicui, Negligere periculum, In periculo esse, Periculum subterfugere, Periculum adire. Abscidere periculo, Afferre periculum, Adducere in periculum, Conflare periculum, Committere se periculo, Facessere periculum alicui, Inferre in periculum capitis, Injicere periculum, Incendere periculum, Intentare periculum, Liberare periculo, Procurare periculum, Vacare in periculum, Venire in periculum. ✠ Aliquando periculum accipitur pro experimento: quia rarum est certamen sine periculo. vide, Terentius in Eunuch. Fac periculum jocularis.

Pĕrĭcŭlōsŭs, a, um, Quod est cum periculo conjunctum. [κίνδυνος. Gall. Perilleux. Ital. Pericoloso. Ger. Gefährlich. Hisp. Peligroso. Pol. Niebezpieczny. Vng. Veszedelmes. Ang. Perilous, dangerous.] Cicero lib. 1. Offic. Gravioribus autem morbis periculosas curationes, & medicos adhibere cogamur. Cæsar 7. bell. Gal. Intuens intra portam periculosum putabat. Cicero 5. Verr. Turpis est enim & periculosa confessio.

Pĕrĭcŭlōsē, adverbium. [κινδύνως. Gall. Perilleusement. Ital. Pericolosamente. Ger. Gefährlichen. Hisp. Peligrosamente. Pol. Niebezpiecznie. Vng. Veszedelmesen. Ang. Perilously, dangerously.] Cicero Philipp. Periculose hi primum ferrentur. Idem pro Mil. Facere enim probus adolescens periculosè, quàm pro patre turpiter, malebat.

Pĕrĭcŭlŏr, aris, d. p. periculum fubeo, periculo me exponam. [κινδυνεύω. Gall. Perir en danger. Ital. Arrischiare. Ger. In gefahr stehen. Hisp. Poner se en peligro. Vng. Veszedelembe esem. Ang. To be in danger or peril.] Vade periculatus item apud Catonem legimus est, cede Festo.

Pĕrĭclĭtŏr, pen. cor. aris, d. p. Periculum fubeo, in discrimen me committo. [κινδυνεύω, πειρατίζω & ἀποπειράζω. Gall. Venturer ou estre en danger. Ital. Periclitare, cedere a pericolo. Ger. In gefahr stehen, sich gefährlich setzen. Bel. In gevaer staen. Hisp. Ponerse en peligro. Pol. Niebezpieczyć się, próbować, kusić, niebezpieczeństwu się wystawować. Vng. Veszedelmeben nyomorgok. Ang. To put or set in danger.] Vereor ne periclitor fama, caput: hoc est, periculum est, ne caput aut famam amittam. Dicimur etiam periclitari, si id est in periculo positum ut moriendi propter sitim. Plin. lib. 17. cap. 24. Arbores gelà periclitabatur. Martial. lib. 6. Periclitatur capite Sotades nocter q Periclitari etiam significat experiri, πείραν ποιεῖν, καὶ πειρᾶσθαι. Cic. lib. 1. de Orat. Subeuntes ubique omnium, & periclitandi vires ingenii. Plancus ad Ciceronem: Itaq; potius periclitari volui, si poslet mea pretensio & cupiditatem, & exercitum facere meliorem, quàm omnia cuncta videri.

Pĕrĭclĭtātĭo, onis, f. substantivum. [πεῖρα, πειρατήριον, πεῖρατος. Gall. Peril. Ital. Pericolo. Ger. Versuchung mit gefahr. Hisp. Peligro. Pol. Doświadczenie, próbowanie, kuszenie. Vng. Veszedelmes valo nyomorgás. Ang. An adventuring, or jeopardy.] Cicero de Nat. deor. Quarum artium longinquitatem temporis ulla & peritiæ observatione temporis percipimus.

Pĕrĭdŏnĕus, a, um. Valde idoneus. [σκληρὸς & ἐπιτήδειος. Gall. Fort habile, prompt & convenable. Ital. Molto atto. Ger. Gar fertig oder tauglich. Hisp. Muy hàbil, y aparejado. Pol. Bardzo sposobny, gotowy. Vng. Igen alkalmatos. Ang. Very fit or convenient.] Cæs. 2. bell. Civil. Quò his locus perdonceus curtis adcedatur. Suet. de Clar. Grom. Perdoneus perceptor.

Pĕrĭdrŏmĭs, pen. corr. περιδρομίς, Et περίδρομος, Pyrrhica ambulatio ambitiosa celeritas, quod Vitruvius ait lib. 5.

Pĕrĭērgĭă, æ, f. [περιεργία. Gall. Curiosité. Ital. Curiosità. Ger. Vberflüssige lust durch mehr denn nur gute fürsichtigkeit. Hisp. Curiosidad. Pol. Zbyteczne ciekawość. Vng. Igen sokaságos gondolkodás. Ang. Curiosity.] Curiositas, fœditas, nimia anxietas, & vanitas adhibenda diligentia, qualem in Protogene reprehendit Apelles, quòd manum de tabula tollere nō posset. Diomedes. περιεργίαν inter tropos sententiarum inter vitia orationis annumerat, quam scilicet oratio plus satis elaborata & fastidiosam parit, & obscuritatem.

Pĕrĭĕrgŏr, aris, d. p. Curiosius, Ambitus, sive circumitū verbo Græco περιέρχομαι, quod est circumeo, vel circumdūco. Hinc Dionysius Alex. opus suum geographicum περιήγησιν scripsit.

Pĕrĭfĕrŏr, περιφέρομαι, Gemma Hinc habens vasculum ab ipso ore ad radicem usq; descendens. Plin. lib. 11. cap. 10.

Pĕrĭflŭŏr, ĭs, ere, ui, n. Admodum fluo. [σκληρὸς καὶ ῥέω. Gal. Fort fluide, et coulant. Ital. Molto fluisce. Ger. Gar

tem. Hisp. Muchos gillarcos de y fuera en vino. Pol. Bardzo dużo gości. Vng. sokaczok. Ang. Quite a number of guests, very noble.] Cicero ad Attic. lib. 3. Ibi mirari libidum perditissimos, summos, nanorificos, verbis omnes inuirias celebrantes.

Pĕrimbĕcillus, a, um, vel perimbecillus, le. Valde imbecillus. [πολὺ ἀσθενὴς, ἀδύνατος. Gall. Fort foible. Ital. Molto debile. Ger. Gar schwach und blöd. Hisp. Muy flaco. Pol. Bardzo słaby. Vng. igen kötsös. Ang. Very weak and feble.] Cic. ad Att. l. 8. 10: Quod quidem et tu vis, perimbecillum est. Varr. 3. de Re rust. cap. 1: Perimbecillum enim mihi, ut caput, nolo.

Pĕrĭmo, is, ĕre, & emo, ĕre, act. Deleo, interficio, tollo. [ἀναιρῶ, ἀπόλλυμι. Gall. Tuer, mettre a mort, assommer. Ital. Ucidere, dare la morte, ammazzare. Ger. Todten, abthun, abbringen, tödten. Hisp. Matar, desfazer. Pol. Zabyam, niszczę, tracę. Vng. Meg ölem, meg tsalom. Ang. To slay, to kill.] Plaut. in Menæch. Virum hunc ego perimam impuritissimum. Cic. 4. Tusculan. Sin autem perimit ac delet omnino, quid melius? Idem de Aruspic. respons. Si studia non intermissa, sed perempta atq; sublata sint. ¶ Perimere recidendum est interscindere, adimere. Cic. pro Plancio: Si mihi vis aliquam rationem peremisti.

Pĕrĭmo, ĭs, ĕre, interficio. [ἀναιρῶ, ἀπόλλυμι. Gall. Tuer. Ital. Ammazzare. Ger. Todten, umbringen. Hisp. Matar. Pol. Zabyć. Vng. Meg ölem, meg tsalom. Ang. Kill.] Virg. lib. Æneid. Nec minor in castris luctus, Rhamnete reperto Exanimi, & primis una tot cæde peremptis.

Pĕrĕmptālis, e, Quod perimendi vim habet. [θανατηφόρος. Gall. Chose pour tuer. Ital. Pernitioso, di morte. Germ. Todtlich. Hisp. Cosa para matar. Pol. Smiertelny, zabitek przynoszący. Vng. Meg ölendö, megölö. Ang. That hath power to kill.] a perimendo ut venenum peremptorium, apud Apuleium lib. 10. Sic apud Vlpianum ff. de iudiciis. Et tertium, Peremptorii est quum dicitur, eâ quòd tribus edictis propositis, vel uno pro tribus fere solebat, & quod perimat dilectationem inter litigatores: hoc est, non patiatur ad effectum tergiversari: qui verò iperemptorii, sanctionar dicuntur. ¶ Et Peremptoriæ exceptiones dicuntur, quæ semper agentibus obstant, & rem de qua agitur, perimunt.

Pĕrĭncĕrtus, a, um, Valde incertus. [σφαλερὸς, ἄδηλος. Gall. Fort incertain. Ital. Molto incerto. Ger. Gar ungewiss. Hisp. Incierto, muy dudoso. Pol. Niepewny. Vng. igen bizonytalan. Ang. Very uncertain.] Gell. lib. 18. cap. 4. ex Sallustio: At Cn. Lentulus patricius genere, collega ejus cui cognomentum Clodiano fuit, perincertum habebatur, an vanior, segnior de pecunia quam Syllæ emptoribus bonorum remittenda esset gerenda promulgavit.

Pĕrĭncommŏdē, adv. Valde incommodè. [κακῶς, ἀσυμφόρως. Gall. Fort incommodement. Ital. Molto incommodamente. Ger. Gar unbequemlich. Hisp. Muy dannosamente. Pol. Niewygodnie. Vng. igen károsan. Ang. Very incommodiously.] Cicero ad Atticum lib. 11: Sed accidit perincommodè, quòd eum nullum video.

Pĕrĭncōntĕquĕns, pen. corr. Valde inconveniens, valdè absurdum. [ἀπρεπέστατος, ἀσύμφορος. Gall. Fort absurde. Ital. Molto sconveniente. Ger. Gar ungereimt. Hisp. Muy inconveniente. Pol. Niestosowny. Vng. igen helyetlen, igen illetlen dolog. Ang. Very absurde and inconvenient.] Gellius lib. 14. cap. 1: Per autem negotium non frequens ipsum quidem corpus, & habitum tam profundi actus fabalio atque alio coeli curvamine non eundem manere.

Pĕrĭndĕ, ex Per & inde, compositum adverbium similitudinis, eodem modo, similiter, æque: [ὁμοίως, ἴσως. Gall. Aussi, pareillement. Ital. Ugualmente. Ger. Gar gleichen, gleich, gerad. Bel. Gaud. Hisp. Semejantemente, assi. Pol. Rownie, tak jako. Vng. Azonképen, ugyanúgy. Ang. So, even as.] & habet posse se ferè aliquam harum particularum. Vt, quasi, sicut vel atq; Plautus in Pœnul. Nam omnes res perinde sunt ut eas magni facias. Cic. 3. Tusculan. In quo facetum illud Bionis, perinde ftultissimum regem in ludo capillum ubi evellere, quasi calvitio magnot levamentum. Cicero 5. Tusculi. Philosophia non perinde ac de hominum vita est merita, laudatur. Cic. Attic. lib. 6: Quos ego perinde habeo ac si ipsos eilem. Idem pro M. Marc. Vereor ut hoc quod dicam, non perinde ut tellgi audiri possit, atque ego cogitans scribo. ¶ Aliquando sequitur particula quam. Sueton. in Domitiano: Nulla tamen re perinde motus quàm responso cuiusdã Asiaticæ Mathematici. ¶ Aliquando significat pariter, æquè, simul: & si negatio, nec sequatur ac, vel atque si, aut tam ac quam cum. Plinius libro 2. Epist. Tanus Rufi claritatem, & perinde fidem. Sueton. in Cæs. Quæ quis investigare & persequi vellet, quarum clementiarum non aliquam haud ecquid, & pro, & perinde reliquas communes. Cicero Terent. Te & Dolabellam perinde diligo. ¶ Aliquando significat Perbene modum. Terentius in Phormione: Execrata perinde parvas scribito mihi jam dicas. ¶ Aliquando potest perinde sequitur tanquam pro adv. Gell. lib. 15. cap. 29: Hoc perinde est tanquam si ego dicam, Eo mihi nomen Iulium. ¶ Aliquando perinde & adeò simul conjungitur, idemque significant quod ita. Plautus in Amphitr. Facta perinde adeò ut me velle intelligis. ¶ Aliquando post perinde sequitur prout. Plin. in Panegyr. Meminerunt perinde conjecturam de moribus suis homines esse faciosos, prout hoc vel illud elegerunt.

Pĕrmŭlcgens, tis, adjectivum, Valde indulgens. [ὑπερβαλλόντως φιλόστοργος. Gall. Qui permet beaucoup & donne grand abandon. Ital. Che compisce molto. Ger. Gar nachsehend und nachgebend. Hisp. Muy dado a regalo. Pol. Bardzo dogadzający, pobłażający. Vng. igen kedvelő. Ang. That permitteth much, and giveth very great liberty and license.] Cic. 3. Offic. Magnus vir in primis, & qui perindulgens in patrem, idem acerbe severus in filium.

Pĕrĭnæum, Inter capedo, inter anum & pudendum.

Pĕrĭnfāmis, & hoc perinfame, pen. prod. [λίαν ἄδοξος. Gall. Fort infame. Ital. Molto infame. Ger. Gar verschrieen und verrümbt. Hisp. Muchs infame y infestado. Pol. Bardzo sławny. Vng. igen gyalázatos. Ang. Very infamous, without reputation.] Val. de infamia. Suet. in Vitel. cap. 2: Curam quoque imperii fultinuit absente eo, expeditione Britannica, vir innocens, industrius, sed amore Libertinæ perinfamis.

Pĕrĭnfĭrmus, a, um, Valde infirmus. [σφόδρα ἀσθενὴς. Gall. Fort foible, fort debile. Ital. Molto debile. Ger. Gar kranck. Hisp. Muy flaco. Pol. Bardzo słaby. Vng. igen erötelen. Ang. Very feble and weak.] Cic. 2. de Fin. Sunt enim levia & perinania, quæ dicebantur &c.

Pĕrĭngĕnĭōsus, a, um, valde ingeniosus. [λίαν εὐφυὴς, πανοῦργος. Gall. Fort ingenieux. Ital. Molto ingegnoso. Ger. Gar listig. Hisp. Muy ingenioso y agudo de ingenio. Pol. Bardzo dowcipny. Vng. igen okos. Ang. Very ingenious and witty.] Cic. 2. de Clar. Orat. Alias quod raclius patent dicere te posse quàm scribere, quod peringeniosis hominibus, acquisitis doctrinis plerumq; contingit.

Pĕrĭnĭquus, a, um pen. prod. Valde iniquus. [ὑπερβαλλόντως ἄδικος, λίαν κακός. Gall. Fort inique. Ital. Molto iniquo. Ger. Gar ungerecht. Hisp. Muy injusto. Pol. Bardzo nie sprawiedliwy. Vng. igen hamis, igen gonosz. Ang. Very unjust and wicked.] Cicer. de lege Manil. Quare videant ne sit periniquum & non ferendum. Liv. 2. bel. Pun. Pœnus periniquo animo ferebat, Gallis arcitum se vendi ad liberandum eos difficiles.

Pĕrĭnjurĭōsus, valde injuriosus. [Ὑβριστικώτατος, λίαν ὑβριστής.] Apul. eius in Apologia: Atqui pernimium me est fidem in perjuriis habere, cui in melioribus non habeo.

Pĕrĭnsignis, pen. corr. Valde insignis. [λίαν ἐπίσημος. Gall. Fort apparent & notoire, fort noble. Ital. Molto nobile, molto illustre. Ger. Gar mit Tugenden wol bestifft. Hisp. Muy nobile, muy famoso. Pol. Bardzo sławny, znamienity. Vng. igen nevezetes. Ang. Very notable.] Cic. de Legibus: An corporis prævitates si erunt perinsignes, habebunt aliquid offensionis, animi dedecoribus non habebit?

Pĕrĭntĕgĕr, gra, grum. Omnino inviolatus, plane integer. [πανάθικτος, ἀκήρατος. Gall. Fort entier. Ital. Molto intiero. Ger. Ganz unverletzt. Hisp. Muy entero. Pol. Zcmie cały, cały, nienaruszony. Vng. igen épen. Ang. Very whole and entire.] Gell. lib. 1. cap. 5: Calicius perintegræ ætatis.

Pĕrĭŏchē, es. [περιοχή. Gall. Argument. Ital. Argumento. Ger. Ein kurtzer Innhalt oder begriff oder inhalt eines dings. Hisp. Argumento. Pol. Krótkie zebranie summy. Vng. summa. Ang. A brief argument.] Græcis dicitur quod à nobis argumentum: hoc est, brevis totius rei alicujus explicatio, à verbo Græco περιέχω, quod est cõtinere, complecter. Hinc Sulpitius Apollinaris in Terentii Comœdias argumenta, Periochas inscripsit. Cicero Attic. lib. 13: Atqui ego de Tirunc quidem dictavi, qui totas periochas perlequi tolet, sed Spinther syllabatim. Sic enim vulgò legitur, quam fortasse non absurdè ibi periodos legere possimus.

Pĕrĭŏdus, di, f. & pen. corr. περίοδος, Latinè ambitus dici potest, vel circuitio. Vide in oratione circuitus ille verborum ex cola & cõmatibus quibusdam circumductus, periodus appellatur. Cic. in Orat. Circuitus orationis, quæ Græci περίοδους, nostri ambitum, tum circuitum, tum circumscriptionem aut circumscriptum dicimus. Idem de Clar. Orat. Quinctiam complexio, & ambitus ille verborum, (ille periodum appellari placet,) erat apud illum contractus & brevis. ¶ Ide Fabius item interpretatur medii Periodum appellant spatium illud à principio unius paroxysmi ad initium alterius: unde Periodicæ febres nomen sumpserunt, de quibus in 2. Ecl. Virgilii sacris quæq; Græcia certaminibus periodo vocabat diebus, qui quatuor illa certamina obvisebat Pythia scilicet, Isthmia, Nemea, & Olympia, & ex omnib; hisce victorum

victoriam reportasset. Hæc honoratis habebatur, ut triumphantium more quadrigis per urbem raperetur, & perpetuo populo ostentaretur.

Pĕriŏdĭcus, a, um, [περιοδικὸς.] Quod certa diei quadam periodo recurrit. Vide periodicæ febres dictæ sunt tertianæ & quartanæ, quòd spatio nonnullo intermittentes, quadã quasi periodo fiãt, certis temporibus recurrant. Plinius lib. xxxi. cap. 3: Semina ejus si fuerint pari numero coaligata, febres sanare dicuntur, quas Græci dicunt περιοδικὰς.

Pĕrĭŏstĕum, [περίοστεον.] Membrana tenuis ossa ita quacunq; corporis parte immediatè ambiens.

Pĕrĭpĕtăsĭmă, æ, n. p. Aulæa sive tapetia quæ ad parietes extenduntur ac ornatus gratia, unde & nomen habent. [חכן *mastek.* περιπετάσματα. Gall. *Tapisserie.* Ital. *Razza, Razze.* Ger. Teppich oder gute arbeitliche tücher mit welchen man die wende verspendet. Hisp. *Cortinas de varias, y preciosas de seda.* Pol. *Obicia, kobierce.* Vng. Karpit. Ang. *Tapestrie.*] Nam περιπέτασμα est extensum. Vng. Karpit. Ang. *Tapestrie.*] Nam περιπέτασμα est extensum. Lucretio Babylonica dicuntur alia aulæa Attalica, à Cadere. A Lucretio Babylonica dicuntur alia aulæa Attalica, à Capitolino Stromata, & Peristromata: à Varrone operata: hoc est, belluis variegata: à Plauto etiam peristromata. Cic. 6. Ver. Quid illa Attalica, tota Sicilia nominata ab eodem Helio peristromata, cui ere olim est?

Pĕrĭpĕtĕă. [περιπέτεια. Ger. Das hin und wider tragen eines dinges. A Græcis dicitur quam nos *fortunæ inconstantiam* dicimus, vel *rerum rerum eventum.*

Pĕrĭphĕrĭă, pen. prod. sp. verbum ex verbo, Circumferentia, circumductio. [לל *shabbil* מסח *masab.* περιφέρεια. Gall. *Circonference, contour.* Ital. *Circonferenza.* Ger. Einumt ferr. Hisp. *Redondez.* Pol. *Okrąg.* Vng. *Körzek.* Ang. *The roundnesse of a circle.*] Peripheria circuli hoc est, circuli ambitus: Peripheria rei, hoc est, terræ superficies. q. Interdum idem quod hallucinatio, hoc est, terræ superficies. q. Interdum idem quod hallucinatio, & pervagatio à verbo Græco πλανάω, quod interdum errationem, & pervagationem à verbo Græco πλανάω, quod interdum errationem, & pervagationem significat etiam, vagus, palor, animumq; variis cogitationibus huc illuc ago.

Pĕrĭpherŏmă. Vide PER. A. PTEROMA.

Pĕrĭphrăsis, huius periphraseos, f. i. [περίφρασις. Ger. Ein umbschreibung oder beideutung eines dinges mit mehr worten.] Tantùm circumlocutio, vel circuitio. Figura est, teste Quint. lib. 8. cap. 6, quum id quod uno, aut certè paucioribus verbis dici poterat, pluribus explicatur. Fit, interdum necessitatis causa, quoties id de quo loquimur, aut apud Salustium, quum requisita naturæ, dixit pro eo quod nomen unum dictione explicare non poterat. Interdum etiã foliis ornatus causa: quod genus frequentissimum est apud Poetas. Virg. 2. Aeneid. Tempus erat quo prima quies mortalibus ægris Incipit, & dono divum gratissima serpit. Hæc ferè Quintilianus, licet non iisdem verbis.

Pĕrĭplĕrŏmă, pen. prod. periplerosmatis, n. t. [περιπλήρωσις. Ger. Erfüllung/ Auffüllung.] Figura est quam ex Grammaticis nonnulli Supplementorum vocant, quum scilicet particula aliqua ad sensum minus necessaria, earum de causa adjicitur à Græco verbo πληρόω, quod est expleo. Exemplum potest esse illud apud Virgil. dictorem precatur, VBI FOR: Tam enim vacat, teste Servio, ad sensum verbis hisce tum falcandum esse, quàm si dixisset, Ubi Servio, ad sensum verbis hisce tum falcandum esse, quàm si dixisset, Ubi messem. Latini id genus redundantes particulas, ubicunque sedent appellare instituerunt, ut ea dictione sumpta ab ædificiis, in quibus consumere quædam tecta subsidentes, ubicunque appellantur.

Pĕrĭplŏs, περίπλους, Latinè circumnavigatio dicitur, potest quo nomine ex Geographis nonnulli opera sua inscripserunt, ut ex aliquibus marinæ institutionem commentis.

Pĕrĭpnĕumŏnĭă, æ, f. p. [περιπνευμονία. Gal. *Inflammation, exulceration de poulmon.* Ital. *Infiammazione, gonfiamento del polmone.* Ger. Hitzige fluss eines schwerlich macht zu athmen. Hisp. *Dolencia de los pulmones.* Pol. *Oschnienie dla zapalenie płucy.* Vng. Tüdő fúvadozás. Ang. *An inflammation or vlcerate in the lights.*] Est inflammatio pulmonis cum febre acuta, & difficultate spirandi.

Pĕrĭpnĕumŏnĭcŭs, morbus dicitur à Celso lib. 4. cap. 7. & qui hunc morbum patiuntur, peripneumonici dicuntur. [περιπνευμονικὸς. Gall. *Qui a le poulmon enflambé.* Ital. *Che ha infiammazione.* Ger. Lungensüchtig/ der so an wägen eines entzündten der lungen schwerlich athmen kan. Hisp. *El doliente de los pulmones.* Pol. *Oschniony płucy, płucznik.* Vng. *Tüdőbeli ember.* Ang. *Purfy, or short winded, or he that hath paines before the vlcerous lungs.*] Plin. lib. 22. cap. 24: Mel is quidem ipsius naturæ est, ut pectoris ac corporis non sit jucundo sapore, atq; talis est, ut pectoris ac corporis non sit jucundo sapore, atq; non aspero, alia quàm talis naturæ faucibus, tonsilis, anginæ, omnibusque oris defectibus utilissimum, arefactisque in febribus linguæ. Jam verò peripneumonicis pleuriticisque cocloctum.

Pĕrĭpsĕmă, pen. prod. n. t. quod Græci περίψημα scribunt à περίψω, quod est circumtrudo, vel circumlino, abstergo, & repurgo. Propriè limatura, sive ratura, scobs, segmentum, vel purgamentum dicitur. [Ger. Abfegtung/ auffeilung/ abgeschabtes/ abfeilicht/ schabsel: alles das man abfeilt/ schabet oder beschneidet.] Antiquorum, pestis, aliove malo grassante, quem sacros homines quos in expiationis usum alebant, in dirimendorum morbum redimitos, ex loco præcipiti in mare dejiciebant. Neptuno immolantes inter dejiciendum, solemne verba effari solebant περίψημα ἡμῶν γένεσθαι, sis pro nobis perpessa actis dixerunt. Sic pro nobis piaculum esto luito noxia & ferratrix nostra victima: id quod Suidas annotavit. Quod itaq; apud D. Paulum primæ ad Corinthios capitis 4. περίψημα legitur, non præstabimus vertere, si dixerimus, ut ita: Nos eo quam piacula mundi facti sumus; & sacrificia pro populo victimæ. Ac fuisse ita Nonnius apud Gratium vulgus detestandos homines, quibus illi quidvis exitiabilium omnium atque obrui, pro salute publica objici olim solebant. Quæ sententia congruit cum quæ præcedunt. Peripsema enim etiã rasamenta veteris glutini significat, quæ ut fœdida abjiciuntur. Hæc Budæus.

Pĕrĭsŭpĕrŏ, ās, n. t. Dici potest, quod abundantia rerum supperit. Hinc περισυπερία, copia rerum superare significat. Est & congiarium proprie quod plebi datur, licet quod militibus donativum. Actum Spartianus in Ælio Vero, & Jul. Capitolinus in Pio: Solebant autem ultra stipendium dari liberalitatis causa, ut milites magis addicti imperatoribus essent. Alciat. Cde An. civibus. Decurio periscumatis lib. 11.

Pĕrĭscĕlĕs, idis, f. t. [אלמנה *alnabbeh.* περισκελὴς. Ger. Vergegterbt eim, ein fergurt eim/ eins Gurt der Weiber Kleidung ist expunt, ein hefftband.] Ornamenti genus circumcinctura, quo mulierum gressus componi solebant, ut docet Porphyrion enarrans illud Horat. lib. 1. epist. Nota refert meretrix mulio nisi cognitus, sæpè cavillam, & sæpè periscelidem petitam ubi lenta. Est autem περισκελὲς circum, & σκέλος crus.

Pĕrĭssŏlŏgĭă, περισσολογία. Sermonis redundantia, cum redditur superflue repetitur quod non dictum est. περισσὸς enim Græci superfluum dicunt, sive redundans, & περισσὸν nomen. Virgil. 1. Aeneid. Satiem mutatus & ora Cupido. Vbi Servius: Est ora, perissologia est.

Pĕrĭsĭlŏn. [περίσιλον. Pol. *Pijaki, pijawice.*] Herba est ex lychnidi generibus, quæ alio nomine dorycnium appellatur, vulgò Asclepiadis morsus. Vide Plin. lib. 25. cap. 31, & ibi quæ in dictione DORYCNIVM.

Pĕrĭstĕrĕŏs, per ĕrĕi, & Cæl Peristereos, nis, pen. prod. m. t. vel Peristerum, peristeri, n. t. [περιστερεὼν. Gall. *Heue, pigeon privé, ou le pigeon se retire.* Ital. *Columbaia, columbare.* Ger. Ein taubenhaus. Hisp. *Palomar.* Pol. *Gołębnik.* Vng. *Galambház, galambok.* Ang. *A place where doues vse to abide, a doue-house.*] Columbarium enim significat proprie locum ornatum in peristeroniphe singulis columbarum paribus præparatum. Varro libro 3. de re rust. cap. 7: Duo genera earum in peristeroniphe esse solent, quod agreste, quod habetur in turribus, ac cubiculis villæ.

Pĕrĭstĕrŏn, [περιστερὼν. Gall. *Colombier, pigeonnier.* Ital. *Colombare, colombaia.* Ger. Ein taubhaus/ darin man die zamen tauben helt. Hisp. *Palomar, lugar de palomas.* Pol. *Gołębnik.* Vng. *Galambokban galambok.* Ang. *A doue-cote.*] Idem quod peristeroniphe: hoc est, locus ubi columbæ educantur, quas Græci vocant περιστερεῶνας. Varro de re Rustica lib. 3. cap. 7: ita dicunt in locum unum, quod alii vocant peristereona, alii peristeroniphe, in quo sæpè vel quingenæ mille fere conduntur. Peristereon fiunt tecto lato, magna cum area tecta, non alto angusto. q. Est præterea Peristereon herba columbis gratissima, quam & verbenam & verbenacam dicimus. Vide PER. A. VERBENA.

Pĕrĭstrōmă, pen. t. prod. n. t. Peripetasma, aulæum: quasi circumstratum. [περίστρωμα. Gall. *Tapisserie.* Ital. *Razza, tapezzaria.* Ger. Ein fürhang/ oder tapetzerey/ oder der gestalt dinge damit man auff bett oder sonst pflegt zu behencken. Hisp. *Cortinas.* Pol. *Obycie, kobierce.* Vng. *Kerpit.* Ang. *Tapestrie.*] Plautus in Pseud. Ita ego vehar latera loris facta, ut velidè varia sint. Vt ne peristromata æquè picta sint. Campanè. Cic. 2. Philip. Cunctis fuit Cæsar Pompeii peristromatis ornamentisque cellæ lectos stratos ejecit.

Pĕrĭstўlĭum, n. t. [περιστύλιον. Gall. *Voute, couverture de pierre en colomne, couvert en chambre.* Ital. *Cimasio, chiusura, luogo coperto,*

dove si

dere di ridente. Ger. Eingebeer das zu einge herumb sest und schwebẽden hat / wie die Creutzgang in den Closter. Hisp. El parayso cercado. Pol. Gank [illegible] wkolo. Vng. Oyeyekkel kerytes hay. Ang. A cloister, a place for walking.] Locus est columnis cautus, circumquaque porticum habens, vel saltem à tribus lateribus. Peristylium dictum, quasi circumcolumnium. [illegible] hoc est, à columnis circumquaque dispositis. Vitruvius lib. 5. cap. 11: In palæstris peristylia quadrata, sive oblonga ita sunt facienda, uti duorum stadiorum habeant ambulationis circuitionem. Pro eodem etiam peristylium per quatuor syllabas legitur. Cicero in Oratione pro Domo: In palatio pulcherrimo prospectu porticum cum cõclavibus pavimentatam trecentum pedum contexerat, amplissimum peristylium, cæteri cujusmodi, facile ut omnium domos & saxitate & dignitate superare. Varro 3. de Re Rust. cap. 5: Igitur testudo (ut peristylium tectum tegulis, aut cui) sit magna, in qua multa aliquot mensularum ac tardorum includi possint. ex Budæo.

Pĕro, Vide PEREO.

Pĕrītŏnæum, [illegible] Ger. Das Netz.] Membrana est tenuissima, sed firmissima omnibus ferè visceribus, tum intestinis, reliquisq; partibus inferioris ventris circumtensa: unde & nomen accepit, [illegible] quod est circumquaque extendi.

Pĕrītus, a, um. Nomen est ab antiquo verbo Petio derivatum, ut quidam existimant, unde & compositum Experior esse existimant, Experiens, doctus. [illegible] Gall. Expert en faisant. Ital. Auttore, esperto, dotto. Ger. Erfahren, verstendig. Bel. Wetende. Hisp. Sabio, docto y experimentado. Pol. Swiadomy, rozumny, bywały. Vng. Tudos. Ang. Skilfull, cunning.] Cic. 2. de Leg. Quod in illo statum penè à Numa, posteriorum Pontificum negligentia dissolutum est.

Pĕrĭtĭa, æ, t. p. Scientia. [illegible] Gall. Experience, science. Ital. Scienza & esperienza grande. Ger. Erfahrenheit. Hisp. Sabiduria con esperiencia. Pol. Doświadczenie, znadomość. Vng. Tudosság, tudomány. Ang. Cunning, skill, knowledge, experience.] Plin. l. 14. cap. 1: Alix penitia domum amplo discursu atria media complentes.

Perjucundus, a, um. Valde jucundus. [illegible] Gall. Fort plaisant & recreatif. Ital. Molto grato & caro. Ger. Gar lieblich oder angenehm. Hisp. Muy placentero. Pol. Barzo wdzięczny, miły. Vng. Igen gyönyörüségs, kedves. Ang. Very pleasant, and sweet sauc.] Cicero ad Lentulum lib. 1: Quicquid erat literæ quas proximè misseras, quod facilè intelligerem, perjucundæ fuerunt.

Perjucundè, adverbium. Valdè jucundè. [illegible] Gall. Fort agreablement. Ital. Compiacer molto, dilettamente molto. Ger. Rechtschaffenlich / ganz lieblich. Hisp. Muy placenteramente. Pol. Barzo wdzięcznie, rozkosznie. Vng. Igen gyönyörüségesen. Ang. Very pleasantly and merrily.] Cicero ad Atticum lib. 1. c. 6: O hallycem mihi eam gravem [illegible] in eam pe Jucundè.

Perjurus, penult. prod. m. f. Qui jusjurandum violat, vel qui jurando jus pervertit. [illegible] Gall. Pariure qui a fausse son serment. Ital. Che non osserva il giuramento. Ger. Meineydig / ein Eydbrüchig. Hisp. El que jura perjuro. Pol. Krzywoprzysięzca. Vng. Hàmis Zgyr, hamisan. Ang. Perjured [illegible] untruely.] Virgilius 2. Aeneid. Talibus ille dolis, perjurij arte Sinonis, fidus hospes 16: Perfidiam fugio, & perjuram ab origine gentem. Ovid. 2. Amor. Eleg. 10: Quærat Ayacus opes, & quæ lacrymosa ferundo Æquora, perjuro naufragus ore bibat. ¶ Perjurior comparativum. Cicer. 1. de Natura deorum: Perjurior hoc homine non sit. ¶ Perjurissimus superlativum. Plaut. in Mil. Perjurissime hominum. Cicero pro Rosc. Comœd. Nam rationem illum improbissimum & perjurissimum non ignoro quam agit, agit Chæream.

Pĕrjūrium, rii, n. t. Est jusjurandum violatum, aut juramentum falsum. [illegible] Gall. Pariure. Ital. Giuramento falso spergiuro. Ger. Ein meineyd. Bel. Een valschen Eede. Hisp. Falso juramento. Pol. Krzywoprzysięstwo. Vng. Hamis eskwés, hamisgyás. Ang. Perjury, breaking of an oathe.] Quid autem sit jusjurandũ, Cic. lib. 3 Offic. declarat dicens quod sit affirmatio religiosa. Ibidem. Regulas non debui conditiones, pactionesq; belli, & hostiles perturbare perjurio.

Pĕrjūrō, as, a, um. Qui pejerat. [illegible] Gall. Accoustumé de se parjurer. Ital. Auttore a spergiurare. Ger. Meineydig / der ein falschen Eyd schweret. Hisp. Acostumbrado de perjurarse. Pol. Krzywoprzysięzek. Vng. Hamisan eskwő. Ang. Used or accustomed to break his oathe.] quod Salustius in Ciceronem, dixit Perjuris deliberium. Plautus in Truculento. Procatores ellis vos, sed illi perjuroli.

Pĕrjŭro, perjuras, penult. prod. Peiero. [illegible] Gall. Se parjurer, faussir son serment. Ital. Giurare el falso. Ger. Ein falschen Eyd schweren, oder meineydig werden. Hisp. Perjurar. Pol. Krzywoprzysięgam. Vng. Hamisson eskwőm. Ang. To forswear himself, to be perjured.] Plaut. in Batch. Ne perjurem cura. Horat. 2 Ser Sat. 5: Quare Si quid vis, Latio est perjuras, sumpsis, austers Undique. Plaut. Asin. Vel verbis conceptis fiens libenter perjurans.

Perjūratio, ōnis. [illegible] Gall. Parjurement. Ital. Spergiuro. Ger. Ein meineyd oder falscher Eyd schwur. Hisp. Falso juramento. Pol. Krzywoprzysiężenie. Vng. Hamisson eskwés. Ang. The breaking of an oathe.]

Perjurātĭuncŭla, æ, diminutivum, [illegible]. Plaurus in Stichum: Ac perjuratiunculas paraliticas.

Pĕrĭzōmă, tis, n. t. [illegible] Gall. Des brayes. Ital. Brache. Ger. Ein brüch / damit jedes sein mannlichkeit bedecken. Hisp. Las bragas. Pol. Gacie, spodnie. Vng. Carsay, berke, alsó ing. Ang. A breeche.] Dicitur omne quo circumcingimur, quodendorum velamen, quod à Varrone etiam dicitur Subligaculum, à Cicerone Subligaculum. Usus est hac voce interpres Genesees: Fecerunt [illegible] sibi perizomata.

Pĕrĭzonĭum, nii, n. t. [illegible] Ger. Bat ein Schamtuch.] Palliolum graeculum, quo nudæ virgines infra papillas præcinguntur. Hoc & Præcinctorium, & Cælum dicitur. Suppositius.

Pĕrlăbŏr, eris, d. t. Lapsu ingredior, incedo, veho, penetro. [illegible] Gall. Couler & glisser parmi. Ital. Passare scorrendo. Ger. Durchfahren durchziehen. Hisp. Deslizarse deslizarse. Pol. Przepadam, przesuwam. Vng. Csuszik. Ang. To slide and slip or fall downe.] Cicero 2. de Natura deorum: Per quas lapsus sanguis, ex hoc ipso loco in eam venam quæ cava appellatur, confluebat: per quam ad cor confectus jam, coctusq; perlabitur. Virg. 6. Aeneid. Atq; totis sonmas levibus perlabitur undas.

Pĕrlærgĭs, Vehementer lævus. [illegible] Gall. Fort à gauche. Ital. Molto à sinistra. Ger. Gar ferlich. Hisp. Muy à siniestra. Pol. Barzo na lewo. Vng. Igen balra. Ang. Very lefthand.] Cav. 10. ab Urbe Sup. plicatio; perlæta fuit.

Perlātus, Valde latus: unde Perlatè, [illegible] Gall. Fort largement. Ital. Largamente. Ger. Weit breit oberaus. Hisp. Muy largamente. Pol. Barzo szeroko. Vng. Igen széles. Ang. Very broade.] adverbium: ut, Perlatè patere. Cic. 2. de Orat. Idq; in sermonis nostri consuetudine perlatè patet.

Perlĕcebrĕ, adv. pen. corr. Illecebra. [illegible] Gall. Allechement, attirement. Ital. Carezze, lusinghe. Ger. Anreitzung zu wollust einladung. Hisp. Halagar. Pol. Pobudzam do rozkoszy, grzechu zapalam. Vng. Edesgetem, gyengetem. Ang. Alluring or enticing.] Plaut. Asinar. te perdam ego & filiam, Perlecebræ, pernicies, adolescentum exitium.

Perlecto, Vide PERLEGO.

Perlĕgo, gis pen. con. A principio ad finem usq; lego. [illegible] Gall. Bien lire, lire de bout en bout. Ital. Leggere per tutto. Ger. Durchlesen. Bel. Doorlesen. Hisp. Acabar de leer. Pol. Dopiero do końca przeczytawam. Vng. Akar végigolvasom, végigolvasom. Ang. To read over and to the end.] Plaut. in Asinaria, lege, perlege. Quint. Quod videremo est satis, sed perlegendũ est. ¶ Perlegere oculis, oculis omnia contemplari & intueri. ¶ Virg. 6. Aeneid.: quia protinus omnia Perlegerent oculis.

Perlĕpĭdus, a, um, pen. corr. in primis lepidus. [illegible] Gall. Fort plaisant, de bien bonne grace. Ital. Molto piacevole, molto grazioso. Ger. Gar lieblich / über freundlig. Hisp. Muy donoso, muy gracioso en demasia. Pol. Barzo wdzięczny, miły. Vng. Igen kedves. Ang. Very pleasant, and of a good grace.] Plautus Pseud. Eunc percipide Chrisine, memento ludo jam beas.

Perlĕvis, hoc perleve, gen. t. Valde levis. [illegible] Gall. Fort leger & glissant. Ital. Leggierissimo & scivolo. Ger. Gar leicht und glatt. Hisp. Muy ligero. Pol. Barzo lekki, miały. Vng. Igen kissemre. Ang. Very light and slippy.] Cic. de lege Agr. An ignoratis cæteris illis magnis populi Romani vectigalia perlevi sæpè momento fortunæ, inclinatione temporis pendere? Liv. lib. 22. Quibus ea quæ hostes ingenti mole agerent, ipse perlevi momento ludificaretur. Idem lib. 21. Et inclyti populi reges q; perlevi momento victi sunt.

Pĕrlĕvĭtĕr,

Perĕvĕrĕ, Valde leviter. [πάνυ κουφῶς, λίαν κούφως. Gall. Fort legerement, fort facilement. Ital. Molto leggiermente. Germ. Gar leichtlich. Hisp. Muy presto, y ligeramente. Pol. Barzo lekko, łatwie. Vng. Igen könnyen. Ang. Very lightly and solamente.] Cicer. ad Quintum Fratr. libro 2: Quòd perleviter permotus fuerat.

Perlĭbēns, pen. cor. Minimè invitus. [πάνυ ἑκουσίως. Ger. Sehr gern und willig.]

Perlĭbēnter, adverbium, Admodum libenter. [πάνυ ἑκουσίως. Gall. Fort volontiers. Ital. Spontaneamente. Germ. Fast gern. Hisp. Muy gentilmente. Pol. Barzo rad. Vng. Igen örömest. Ang. Very right good will.] Cicero ad Atticum lib. 8: Sed ut supra dixi, perlibenter loquar. Idem de Veiove: Perlibenter & N. Gidium vidi, & cognovi Crassipum.

Perlĭbĕrālis, le. com. Admodum liberalis. [πάνυ ἐλευθέριος, μεγαλοπρεπής. Gall. Fort liberal, fort honneste. Ital. Molto franco e liberale. Germ. Uberaus freygebig. Hisp. Muy franco y liberal. Pol. Barzo hoyne y szczodry. Vng. Igen bökezü. Ang. Very liberall and free hearted.] Terentius Heaut. Perliberalis vita est.

Perlĭbĕrālĭtĕr, adverbium. [πάνυ ἐλευθερίως, μεγαλοπρεπῶς. Gall. Fort liberalement. Ital. Molto liberalmente. Ger. Uberaus freygebiglich. Hisp. Muy francamente. Pol. Szczodrze. Vng. Bökezüképpen. Ang. Very liberally.] Cic. ad Att. lib. 10: Hoc loco multa perliberaliter.

Perlĭbro, as, pen. prod. act. p. Diligenter perficĕre ac; exactè mensuro, & ad libram æquo, sive æquale facio. [ἰσορροπῶ, ἀκριβῶ, ἰσάζω. Gall. Fort bien, rendre egale de poix. Ital. Aggiustare, ridurre alla bilancia. Ger. Gleych machen, nach der Wag richten, eygentlich aus dem Gleych richten. Hisp. Hacer igual. Pol. Równo zważyć albo zmierzyć. Vng. Igazra vagy mértékre igazitok. Ang. To make even, to measure by the ballance.] Colum. lib. 3. cap. 13: Nam stella quam diximus Græcæ litteræ faciem obtinere, per literinæ solæ solum metior, atque perlibrat: quia sive pronum, sive resupinum est, positionis machinæ deprehenditur. Et paulò post: Sic permensum, & perlibratum opus in timi inclinem pàssi. Sic permensum, & perlibratum opus in timi inclinem pàssi. Interdùm accipitur Perlibrare, pro librando torquere. Silius lib. 13: Jaculum à tergo perlibrat ad ossa.

Perlĭcĕo, perlicis, penult. corr. act. 2. perlexi, perlectum, perlicere, act. 2. (quod frequentius Pellicio dicitur euphoniæ causa) Allicere, inducere. [προσδελεάζω, προσάγω. Gall. Attirer, allecher. Ital. Attrahere, adescare. Ger. Einen ereylen oder ködern. Hisp. Atraher con halagos. Pol. Przynodzić, łudzić. Vng. Hitegetem, alegyazom. Ang. To allure, to intice.] Liv. 4. ab Vrbe: Cibo & vino perlectos. Idem: Vt quos quisq; posset ex collegio Tribunorum ad intercessionem perlicerent. Idem lib. 25: Quos neq; vi expugnare ad eam diem poterat, neque conditionibus in amicitiam perlicere.

Perlĭcĭo, as, are, Frequentativum. [συνδελεάζω, προσάγω. Gall. Souvent adescher. Ital. Sovente adescare. Ger. Mit ködern oder offt zu einem ding bringen oder locken. Hisp. Atraer por halagos muchas veces. Pol. Często łudzić albo kusić. Vng. Sokszor hitegetem. Ang. To allure often.] Cic. pro Flacc. Legates & leves, Ipe legationes, & viaticis publico, privata etiam benignitate perlectat.

Perlĭgo, perligas, penult. corr. Conligo. [συνδέω. Gall. Lier fort ensemble. Ital. Conligare. Ger. Zusammen binden, zusammen. Hisp. Apretar. Pol. Związuie. Vng. Meg kötöm. Ang. To tie fast and streight.] Plaut. Bacch. O perligatum pectus.

Perlĭnio, perlinis, penult. corr. perlinivi, perlinitum, perlinire, act. 4. Totam oblinire perungere. [ἀλείφω, ἀλείφομαι. Gall. Oindre fort. Ital. Ungere molto. Ger. Durch schmieren, gut bestreichen. Hisp. Macho untar. Pol. Dźmarzyć. Vng. Megkenem. Ang. To anoynt or smere over.] Columella libro 9. capite 9: Postea cubilia novum loculamentum in hoc præparatum perlinat intus prædictis herbis.

Perlĭno, perlinis, perlino, perlevi, vel perlevi, penult. prod. Perlinio. Colum. lib. 7. cap. 5: Mox ulcera lavantur aceto, & tunc pice liquida cum adipe suilla perlinuntur.

Perlĭtus, a, um, penult. corr. participium. [κεχρισμένος. Gall. Fort oinct. Ital. Molto unto. Ger. Wol gesalbet. Hisp. Mucho untado. Pol. Dobrze namazany. Vng. Meg kenetet. Ang. Annointed or smeared over.] Plaut. Cas. Senectus ætate unguentis perlitus iguave inveteris. Apuleius lib. 1: Strobo perlitus.

Perlĭvo, as, pen. corr. Perfectè livo, lacrifitium absolvo. [τελεσιουργῶ. Gall. Impetrer ce sacrifice, le demande par sacrifice. Ital. Impetrare la sua dimanda con sacrificio. Ger. Das Opffer vollbringen und Gott versöhnen. Hisp. Alcançar lo que pedimos con sacrificios. Pol. Bogu upodobagam przez ofiarę, y otrzymuie czym żądam. Vng. Az áldozattal el végezem. Ang. To sacrifice and appease by sacrifice.] Gellius lib. 1. cap. 7. ex Valerio Antiate: Si hæc res divina facta, ritèq; perlitata essent, Aruspices dixerunt omnia ex sententia processurum esse. Livius 7. ab Vrbe: Dux non perlitata immolarat Dictatorem, ne ante meridiem signum dare posset.

Perlŏngŭs, a, um, Admodum longus. [πάνυ μακρός, κατάμακρος. Gall. Fort long, ou loin. Ital. Molto longo. Germ. Gar lang. Hisp. Muy luengo. Pol. Barzo długi. Vng. Igen hoszu. Ang. Very long.] Cic. ad Attic. lib. 5: Perlonga, & non satis tuta via. Plaut. Truculent. Nunc experiri vis adventum Charmidis, Perlongum est. Quasi dicat, diu tibi exspectandum est.

Perlŏngè, adverbium. [πάνυ ἐκτενῶς, μακρόθεν. Gall. Fort long. Ital. Molto lontano. Ger. Zimlich fern. Hisp. Mucho luengamente. Pol. Barzo daleko. Vng. Igen hoszu. Ang. Very farre off.] Terent. Eunuch. Perlonge est, ita tanto ocyus properemus: id est, longius distat.

Pĕrlŏngæquālis, e, um, Valde longinquus. [πάνυ μακρόθεν ἄπωθεν. Gall. Fort lointain. Ital. Forte lontano. Ger. Fast weit oder weit gegen. Hisp. Muy delcoxo. Pol. Barzo daleki. Vng. Igen messze való. Ang. Very farre off.] Plaut. Bacch. Non tibi benefactas Iam pol id quidem esse haud perlongæquum?

Pĕrlubĕt, pen. corr. Vehementer lubet. [πάνυ θέλω. Ger. Etwas gäntzlich zu thun Lust haben.] Plautus Capt. Perlubet mecho-rum colloqui. Hoc est, vehementer cupio hunc alloqui.

Perlūbens, pen. corr. partic. prim. aut numen ex participio. Cic. ad Quint. Fratr. lib. 2: Sed hoc tu animo dum cõsolaris quoties de damnationes inimicorum, in quibus me perlubente Servius alius est, eorum concidentur.

Perlŭcĕo, perlucere, antepeno, prod. peluxi, perlucere, n. (Trasslucere, & lucem transmittere, ideo quod pellucere. [διαυγῶ, διαφαίνομαι. Gall. Fort luire, rendre grande lueur. Ital. Tralucere. Ger. Durchscheinen. Hisp. Resplandecer, ser una cosa clara que se ve. Pol. Przeyźrzysty albo czysty. Vng. Világos vagyok, az az által látszatok. Ang. To shine, to give great light.] Plin. lib. 10. cap. 54: Si contra lumen cacumine ovarum apprehenso una manu, purus & uniformis perluceat color, lætitia existimantur esse. Martialis lib. 11: Sic tua suppositis perluceat pocula sacernis, Vtricius tumeo pro eodem Pelluceo, trahi, communiacco, euphoniæ causa dicitur.

Perlūcĭdus, a, um, & Pellucidus, à perluceo vel pelluceo, per mutationem trahi, sicut pelluo & perluo, pertico & pellico. [διαυγής, διαφανής. Gall. Diaphane, clair, luisant. Ital. Lucido, chiaro. Ger. Durchscheinig, durchleuchtig. Hisp. Claro, luzio. Pol. Iasny, czysty, przezroczysty albo drogy, przeyźrzysty albo. Vng. Világos, ablatt lathato. Ang. That giveth a great light or brightnesse.] Est autem pellucidum illud quod translucidum, quod scilicet per medium lucem transmittit aqua, lacerna, vitrum. Columella lib. 11. cap. 2: Quidam quum colorarus & pellucidas uvas ammiserint, &c. Martialis lib. 12: Cum niteat, niger unguento, perlucidus ultro. Ovidius Epistola 21: Et lucidus, vitreoq; magis perlucidus amnis. & Membranæ oculorum perlucidæ, Cicero de Nat. deor. Ovid. 3. Metamorph. Fons erat à dextra tenui perlucidus unda. Horat. 1. Carm. Ode 18: Arcanique fides prodigа perlucidior vitro.

Perlŭcĭdŭlus, diminutivum, [διαυγέστερος. Catullus in Rufum, epigram. 64: Non tibi tam subtilis, abstractis ioverre vestis, Aut perlucidulus delicias lapidis.

Perlūdĭbrĭōsus, a, um. Valde lusuosus. [παιδιᾶς μεστός, παιγνιώδης. Gall. Fort derisoire, fort plein de derision. Ital. Molto pieno di passatempi. Ger. Voll kurtzweil oder täntzerey. Hisp. Cosa llena de burla. Pol. Bardzo wiele igrzysk albo igrania. Vng. Igen játékos. Ang. Full of sport and delight.] Cicer. ad Quint. Fratr. lib. 3: Servani comœdici filii funus perludibrosum.

Perlūdo, is, penult. prod. Ludo. [συμπαίζω. Gall. Parloier, jouer un peu entre eux. Ital. Giuocare, ghiuocare. Germ. & Hisp. Vom Tantzen. Hisp. Jugar o burlar. Pol. Zartuie gram. Vng. Játszodozom. Ang. To play or sport my selfe.] Propert. libro 4. Elegia: Vidit arenosis Tatium perludere campis, Fluctuque per flavas arma levare jubas.

Perlūdōrĭus, a, um, pro Colludorius, ve perludorium judicium, quod colludionis causa institutum est, cùm aliud agitur, aliud simulatur. Vlpian. lib. 4. D. de appell. Si perludorio judicio actum sit adversus testamentum, an jus fecerit judex videndum, si hæredatus filius querelam inofficiosi testamenti adversus institutum per collusionem nuncupaverat, ut cùm inofficiosum esset testamentum per affectatam conniventiam ac dissimulationem probaretur, & legata & libertates interciderent. Bucanus tamen Prolationem corrigendum putat, & de prolusione multa tractat, sed nihil ad mentem Vlpiani. Hæc ex Hotomanno.

Perlūtus, a, um. Multum lavo. [πάμπαν. Gall. Fort lavé & nettoyé. Ital. Lavare molto. Ger. Wol waschen. Hisp. Mucho lavado. Pol. Dobrze umyty. Vng. Meg mosom. Ang. To wash over all and make cleane.] Columella lib. 6. cap. 8: Tum vino perluitur uvas. Ovid. 4. Metamorph. Sed modò fonte suo formosos perluit artus. Idem 5. Ep. Quumq; manus puræ fontana perluit unda. Horat. 2. Epistol. 1: gelida quum perluor unda Pro medium frigus.

Perlūsus, a, um, participium. [παιδιᾷ κεχρημένος. Gall. Fort lavé. Ital. Molto lavato. Ger. Wol gewäschen. Hisp. Mucho lavado. Pol.

Dobrze

Debere omnia. Vng. Meg mondet. Ang. Bodies all ouer.] Columella lib. 9. cap. 16. Expedit servium reliquiæ postea quam diligenter aquâ dulci perluerint, in vas æneum conjiciuntur.

Perluítro, as. act. p. Diligenter lustro, peragranda peripicio, omnia lustro. [περιπορεύομαι. Gall. Regarder de tous costez. Ital. Riguardare da ogni banda. Germ. Wol besichtigen/ durchstreichen. Hisp. Mirar de todas partes. Pol. Bácz, czimu przypatrzyć. Vng. Eltanoz, meg vegezni sókaban. Ang. To behold all about/ to consider.] Livius septimo ab Vrbe: Perlustravit animo hostium agros, nulla arma, nullam virum nec apertam, nec insidiis expertus. Idem libro 22: Vt diligenter circa vias, perlustrarentq; omnes oculis, nequis, &c. ¶ Interdum idem quod recenseo. Id. lib. 1. ab Vrbe: Hercules ad primam aciem exercitus quem gregem perlustra Te oculis. ¶ Transferrur & ad animum. Cicero in Parti. Hujus igitur materiæ ad argumentum subjecta, perlustrandæ animo partes erunt omnes: & ad id quod agetur ex singulis conjectura capienda.

Permácĕr, cra, crum, penult. prod. Valde macer. [σφόδρα ἰσχνός, ἀδυνάτος. Gall. Fort maigre. Ital. Molto magro. Ger. Gar mager. Hisp. Muy magro. Pol. Chud. Vng. Igen boszvas. Ang. Very lean.] Plinius lib. 18. cap. 6: Omnes cretæ coquunt, nisi permacra.

Permădĕo, es, ant. pen. cor. Totus madeo, unde permadesco, totus madidus fio.] ὑγρόομαι. Gall. Estre fort mouillé. Ital. Essere molto bagnato. Ger. Gar nass seyn. Hisp. Ser mojado del todo. Pol. Przemokam. Vng. Kolnas vagiok. Ang. To be very wet or throughwet.] Colum. lib. 2. cap. 19: Quòd si permadaverit, inutile est eum movere. Mart. lib. 5: Sed tibi permaduisse croco. Colum. libro 2. capite 4: Nisi fimagina (si fit nonnunquam) ac subitaneis imbribus, quasi aqueductu fluvio terra permadefacta.

Permagnus, a, um, longus, valde magnus. [σφοδρὰ μέγας, πάμμεγας. Gall. Fort grand. Ital. Molto grande. Ger. Vast gros. Hisp. Muy grande. Pol. Barzo wielki. Vng. Igen nagy. Ang. Very great.] Cicero 1. de Finibus: Pertinaces permagna accessio potest fieri, &c. Idem pro Roscio Amer.: Vide ne tibi deûs tua quoque res permagna agitur. Idem 5. Verr. Quid? tu tibi permagna arbitrare. Terent. Heaut. Id certum est tibi sic facere, illud permagni referre arbitror, Vt ne sit tempus tibi dare.

Permăneo, permanes, penult. corr. n. f. Vsq; ad finem maneo, persto, persevero. [μένω διαμένω, παραμένω, ἐμμένω, καρτερῶ. Gall. Demeurer, persister, perseverer, tenir bon. Ital. Durare, perseverare. Ger. Wol bleiben/ bis zu dem ort bleiben. Belg. Verblijven, verbeyden. Hisp. Quedar hasta el cabo. Pol. Do końca trwam. Vng. Allhatatlan vagy maradok, megallok. Ang. To abide, remain, continue, persist, persevere.] Plin. Iunior. Tibi constantem lenitatem, cum dantem, venisse, nec tamen permanere, sed ante finem recessisse. Cic. de Amic. Aliter enim amicitiæ durabiles permanere non possunt. Ovid. 14. Metamorph.: concessit in æquore Phœbi, Ne juba permaneo. ¶ Permansi ad orationem pro perseveravi. Terent. in Heaut.: Vide ita me per vos licere illi, quæ tam diu haud permansi fidus. Cæs. 8. bell. Gall.: Solus ex Heduis ad id tempus permansisset in armis. Idem 5. lib. Gall.: Consolatus lacrimantes, hortatusq; ut in officio permanerent.

Permănĕo, es, ant. Cicero Catulo, lib. 1. epist.: Nunquàm profectionibus in Republica gubernandi vestra laudata est illa una sententia perpetua permansio. [διαμονή. Gall. Perseverance. Ital. Perseveranza. Ger. Beharrung/ verharrung. Hisp. Acuerdo obra de perseverar y quedar hasta el cabo. Pol. Przetrwanie. Vng. Megmaradás, megállás. Ang. A continuing or abiding to a place.]

Permăno, is, penult. prod. Manando penetro, aliquo pervenio & habeo terminos post se accusativum cum aliqua harum præpositionum, ad vel in. [διὰ παντὸς ἥκω διήκω, ἐμπίπτω. Gall. Couler parmi & dessous terre. Ital. Colare sotterra. Ger. Durchfliessen/ durchtringen. Hisp. Manar por entre cosa. Pol. Przepuszczam, przepuszczam się. Vng. Folyok, szivárgok. Ang. To flow through and under.] Cicero lib. 1. de Natura deorum: Nec est quod ab his ad hominum vitam permanare possit. Idem 5. Tuscul.: Nam quòd est concupita pecunia, nec adhibita cóctionubrano, quasi quadam Socratica medicina, quæ sanaret eam cupiditatem, permanat in venas, & inhæret in visceribus illud malum: id est, descendo & penetrat. Idem 2. de Oratore: Vt ad eorum mentes, apud quos agitur, moveudas permanare possint. Idem pro Cluentio: Celeriùs potuit confessum, quam ejectum in venas atque in omnes partes corporis permanare. Lucretius lib. 3: Permanat animam nobis per membra dolere. Plautus in Captiv., vernacula translatione usus est pro divulgatur: Ne ar. hiis dicta nostra arbitrati quicant, nève permanat palam hæc nostra fallacia. Terent. Adelph.: nec magis artatas fieri, Aliquà ad patrem hoc permanet, atq; ego tunc perpetuò perierim. Id est, ne pater resciscat.

Permăs ans, tis, part. p. [περιπλέω. Gall. Qui passe d'vn endroit. Ital. Chi passa da vna ad vn altro luogo. Ger. Durchfliessend. Hisp. Que passa por alla cosa. Pol. Ten który przepływa/ przebiega. Vng. Ki

folie, el erkező. Ang. That goeth from one to another.] Cic. 3. Tusc. Conclusiuncula: non permanantes ad sensus.

Permănter, adverb. [διαμονῇ. Gall. Sur toutes choses. Ital. Sopratutto. Ger. Vor allen dingen. Hisp. Mandado por otra cosa. Pol. Przedsiębiorę. Vng. Fölkeppen. Ang. By going ouer or ouer all.] Luc. lib. 6: Vsque adeo permanenter vis perva et ejus De magnete.

Permăneo, es, ant. πάσχω διαμένω. Gall. Venir à bout de quelque chose. Ital. Venire a capo di alcuna cosa. Ger. Einen fortkommen/ einen durchbringen. Hisp. Venir al cumplimiento de alguna cosa. Pol. Do końca przychodzę. Vng. Ki végezek valamit. Ang. To come to the ending of any thing.] Plautus Trinu. Id solus, solum per amicitiam, & per fidē tuam oro & obsecro vt, Sua ne gnato crederem, nèvè eo quam unde ad eum id posset permanescere, id est, unde posset resciscere.

Permatūrĕsco, is, n. t. Prorsus maturus fio. [τελειοποιέομαι, πλήρης γίγνομαι. Gall. S'achever de meurir. Ital. Venire perfettamente maturo. Ger. Gar zeitig werden. Hisp. Ser bien sazonado. Pol. Przychodzę dojrzał. Vng. Igen megerem. Ang. To be very ripe.] Colum. lib. 2. cap. 10: Et hoc quidem semen Cilicia, Syriæq; regionibus ipse vidi mense Iunio seri, & per autumnum quam permaturescere, tolli. Ovid. 4. Meram. Nam color in pomo est, ubi permaturuit aer.

Permĕdiocris, permediocre, pen. corr. Admodum mediocris. [μεσαίτατος, ἔσχατος. Gall. Fort mediocre, bien moyen. Ital. Molto mediocre. Germ. Gar mittelmässig. Hisp. Muy mediano. Pol. Barzo miernie. Vng. Igen közepes. Ang. Very good meane.] Cic. 1. de Orat. Partim qui tolerabiliores volunt esse, & veritatem vitæ propiùs accedere, permediocres ac potiùs leves motus dicere esse dicunt.

Permĕo, as, are, Trajicio, penetro, permano, peragro. [עבר hebr. הבריח bolmach. βλήσκω. Gall. Passer outre, passer parmi. Ital. Passare penetrare. Ger. Durchgehen/ durchdringen. Hisp. Passar adelante. Pol. Przechodzę, przebijam. Vng. Altalarom. Ang. To passe ouer, to go beyonde.] Cic. 4. Academ. Est perfectum etiam Solem, Lunam, stellas omnes, terram, mare, deos esse, quòd quædam animalis intelligentia per omnia ea permeet & transeat. Ovid. 4. de Ponto, Elegia 12: Dum tua pervenit, cùm litera nostra recurrēs Tot maria, & terras permeat, annus abit. Plinius lib. 32. cap. 3: Quoniam Alpheus in ea insula subima mara permeet.

Permerdo, Fœdo, conspurco. [διπλῶ ῥύπῳ ῥυπόω.] Albicans Puerilia pernigunt atq; permerdant. Perottus.

Permĕtĭor, permetiris, d. q. Metior. [μετρῶ διαμετρῶ, διέρχομαι. Gall. Mesurer. Ital. Misurare. Ger. Messen. Hisp. Medir. Pol. Przemierzam. Vng. Megmerem. Ang. To measure.] Cicero 4. Academ.: Vos ergo hujus magnitudinem curæ decempedæ permetiri referte. Livius libro 25: Simul altitudinem muri quantum proximè conjectura poterat, permensus. Virg. 3. Æneid.: Nos tumidum sub te permensi classibus æquor. Item dictū permensus. Stat. 1. Syl.

Permētĭor, passivum. [διὰ παντὸς ἐξετάζομαι. Gall. Mesuré. Ital. Misurato. Germ. Gemessen. Hisp. Medido. Pol. Przemierzam. Vng. Megmerem. Ang. Measured.] Columella libro 3. capite 13: Sic permensum & penitratum in finalitudinem verva effe semper procedit.

Permĕtŭo, is, Valde metuo. [φοβοῦμαι σφόδρα, πάνυ φοβοῦμαι. Gall. Craindre fort. Ital. Temere molto. Germ. Hefftig förchten/ sehr förchten. Hisp. Mucho temer. Pol. Barzo się boię. Vng. Igen félek. Ang. To feare greatly.] Virgil. 2. Æneid. Et pœnas Danaûm, & deceptæ conjugis inf. Persequeres.

Permĭlĭtārĕ. [Vng. Végig katonáskodni, katonáskodni. Ang. To serue in warre.] Vlpianus D. libro 27. Tit. 1. ff.: Si Tribunus in cohortibus prætoris permilitaverit.

Permĭnūtus, a, um, penult. prod. Valde exiguus. [σφόδρα λεπτός, σπανιόφρων. Gall. Fort menu. Ital. Molto minuto. Germ. Gar klein. Hisp. Muy menudo. Pol. Barzo mały. Vng. Igen kicsiny. Ang. Very little and small.] Cicero Tuscul.: Vt omnia præterea quæ bona corporis & fortunæ putantur, perexigua, & permodica videantur.

Permīrus, a, um. Magnopere admirandus. [σφόδρα θαυμαστός, θαυμασιώτατος. Gall. Fort admirable, fort merueilleux. Ital. Da marauigliare sommamente. Ger. Gar wunderlich/ gar wunderbar. Hisp. Muy marauilloso. Pol. Barzo dziwny. Vng. Igen csudalatos. Ang. Very wonderfull.] Cicero 2. de Divin.: Vt mihi permirum videatur, quamquam exstare qui etiam nunc credat iis, quorum prædicta eunctis evenerint. Cic. ad Appium, lib. 15: Illud verò permirum mihi accidit, tantam tam citò tranquillum fuisse in eo adolescente.

Permĭscĕo, es, Miscendo confundo. [διὰ παντὸς μίσγω, μιγνύω. Gall. Bien meſler. Ital. Mischiare, mescolare. Ger. Vermischen/ durch einander mischen. Hisp. Mucho mezclar. Pol. Przemięszam. Vng. Igen elegyitem. Zauarom. Ang. To mixe or mingle altogether.] Cicero 4. Verr. Non modò illa quæ erant æquata, ordinis, quæ turbata permiscuit, sed etiam in his duobus

bus

bus generibus civium novorum, veterumq; delectum, ordinemq; turbavit. Idem in Orat. Ego autē tertio omnes in ordinem quasi permissas & confusos pedes, Idem in Varin. Ne tuas lordes cum clarissimorum virorum splendore permisceas.

Permíxtus, a, um, participium. [μιξὶς bashil. κεκραμένος, συγχεχυμένος. Gall. Meslé. Ital. Mescolato. Ger. Vermischet. Hisp. Mezclado. Pol. Zmięszany. Vng. Össze elegyitett. Ang. Mingled.] Cicero 1. de Divin. Sic animi hominum, quam aut somno soluti vacant curpore, aut mente permoti perspicit, liberi incitati moventur, cernunt ea quæ permixti cum corpore animi videre non possunt.

Permíxtē, adverbium. Confusè. [μιγάδην, κεκραμένως, κεκυμένως. Gall. Pesle-mesle, l'vn parmi l'autre, tout confondu. Ital. Mescolatamente, confusamente, una cosa con l'altra. Ger. Vermischter weis durch einander. Hisp. Mezcladamente. Pol. Pomięszanie. Vng. Egy elegyében. Ang. Mixtly, confusedly.] Cicero 1. de Invent. Partes in partitione servator, si genera ipsa rerum ponentur, neq; permixtè cum partibus imperitantur.

Permíxtio, onis, f.t. Coniugio. [ζεῦγος μιγὰς, κρᾶσις, ξύμμιξις. Gall. Meslange, meslange. Ital. Mistura, mescolanza. Ger. Vermischung. Hisp. Mezcla, mezcladura. Pol. Zmięszanie. Vng. Egyelegyedés. Ang. A mingling all together.] Cicero de Universitate: In quā omnem animum universæ naturæ temperans permiscebat, sapientiæq; permistionis reliquias fundens æquabat.

Permítis, te, penult. prod. om. t. [χρηστὸς μεγαλόψυχος, γενναῖος μεγαλόφρων. Gall. Fort debonn. Ital. Molto benigno. Ger. Gantz mild. Hisp. Muy cortes y dulce. Pol. Bardzo miłe, słodkie. Vng. Igen engedelmes. Ang. Very mild and meek.] Valde mite, & perfecte maturum significat. Columell. libro 12. capite 41: Et integra mala dulcia granata, quæ Punica vocantur, & sorba nō permixta divisa exemptis seminibus.

Permítto, is, act. 3. Sino, concedo, tolero. [ἐπιτρέπω hinnīach hāsar. Gall. Permettre, & laisser faire, donner congé. Ital. Permettere, concedere. Germ. Nachlassen / erlauben / gestatten. Bel. Toelaten. Hisp. Permitir y consentir. Pol. Dopuszczam. Vng. Megengedem, szabadságot adok rea. Ang. To suffer, to grant leave.] Cicero 1. Tuscul. Præclarè ic quidem, qui & amico permiserit, & se offenderit de hoc toto genere nihil laborare. ¶ Interdum dedo. Sinapium, mingium, ostendo, mentior. Curtius libro 11. Sexaginta dierum indutias pacti, utiq; intra eos auxilium Darius ipse mitteret, dederent urbem: postquam nihil inde præsidii mitteretur, ad præstitutum diem permisere se regi. Atque autem dicitur & Permittere se fidei alicujus, & permittere in fidem. Cæsar. 2. bell. Gallici: Se, suaq; omnia in fidem, atque potestatem populi Romani permittere. Livius 7. ab Vrbe: Nos ipsos, nostraq; omnia cogunt æ permittimus fidei. ¶ Interdum immitto, incito, ejicio. Livius 5. ab Vrbe: Cunctantes equos, permittunt q; in hostem. Sisenna libro 3. apud Nonium: Et inde equum concitatum princeps ad hostium permittit aciem. ¶ Interdum præcipito, projicio. Idem lib. 4. Multis præmissis annis ex summo se permitterent. ¶ Interdum committo. Sallustius: Ea potestas per Senatum more Romano magistratui maxima permittitur. Idem M. Porcio legato exercitum permisit. ¶ Est etiā permittere idem quod vanimittere. Colum. lib. 8. cap. 1: Hoc genus cæci potest etiam citius mari permitti.

Permíttitur, impersonale. Plin. lib. 2. cap. 14: Si conjicere permittitur, haud multum ore deerit Gregorium opinioni, & longitudinis ab Agrippa traditæ.

Permíssus, a, um, participium. [συγχωρήσας, ἀνειμένος. Gall. Permis. Ital. Permesso. Germ. Nachgelassen. Hisp. Permitido. Pol. Dopuszczone. Vng. Meg engedett. Ang. Permitted, suffred.] Cicero Planco, in Epistol. ad Attic. libro 16: Quibus ex lege & Senatusconsulto permissum erat ut de Cæsaris actis cognoscerent. Lucanus libro 1: Pontifices sacri, quibus cui permissa potestas.

Permíssus, us, ui, nomen, in singulari numero quartæ declinationis: in plurali secundæ. [ἐπιτροπὴ, συγχώρησις. Gall. Permission, congé. Ital. Permissione, concessione. Ger. Nachlassung, erlaubnus, gestattung, verstattung. Hisp. Permission. Pol. Dopuszczenie. Vng. Engedelem, szabadság. Ang. Permission or sufferance.] Permissa, arum. Cic. 1. Offic. Quum enim Annibalis permissu exiisset è castris, rediit paulò pōst. Tacitus libro 2: Vetitis, nisi permissu, ingredi Senatoribus.

Permíssio, onis, f.t. Permissus, nomen. [ἐπιτροπὴ, συγχώρησις, ἄφεσις. Gall. Permission, congé. Ital. Permissione, concessione. Ger. Zulassung.] Livius lib. 3: Aut ex summa pecuniæ demerent, aut permissionem extra civium corpora fieri juberent. Ad Herennium lib. 3. Plus valet permissio quam sanctio. ¶ Est & permissio figura Rhetorica. Lib. 4. ad Herennium: Permissio est cùm ostendimus in dicendo, nos aliquam rem totam tradere, & concedere alterius voluntati.

Permodéstus, a, um, Admodum modestus. [σωφρονέστατος, λίαν ἐπιεικὴς. Gall. Fort modeste. Ital. Molto modesto. Ger. Gar zuchtig. Hisp. Muy modesto y templado. Pol. Bardzo rzadki, obyczajny. Vng. Igen emlékezetes. Ang. Very modest and demure.] Tacitus lib. 13: Verba editi fuere pauca, & sensu permodesto. Cicero ad Atticum libro 4: Satis enim acutus, & permodestus, ac bonus fugi.

Permódicè, adverbium. Vide permodicē, adverbium. Columell. lib. 5. cap. 11. Permodicè findito. Hoc est, vide parum. [ὀλίγον. Gall. fort peu. Ital. Pochissimo. Ger. Gar wenig. Hisp. Muy poco. Pol. Bardzo mało. Vng. Egy kevés, kissin.]

Permólestus, a, um, Vehementer molestus. [λυπηρὸς σφόδρα, λίαν ἐπίφοβος. Gall. Fort fascheux, fort moleste. Ital. Noiosamente. Ger. Verdrießig vberaus. Hisp. Muy enojoso y pesado. Pol. Bardzo przykry. Vng. Igen bánatos, szomorú. Ang. Very grievous, that vexeth mightily.] Cic. ad Attic. lib. 1: Atq; hi (nolo enim te permoveri) non sant permolesti: sed tamen insident & urgent, & nullius amantis consilio aut sermone requiescunt.

Permólestè, adverbium. Admodum molestè, valdè molestè, admodum ægrè. [λυπηρῶς σφόδρα, ἐπιφόβως. Gall. Fort fascheusement, avec grand ennuy & fascherie. Ital. Molestosamente. Ger. Gar verdrießlich oder vberdrießlich. Hisp. Muy molestamente, con mucho enojo. Pol. Bardzo przykrze. Vng. Igen bánatosan, szomorúan. Ang. Very grievously.] Cic. 4. Acad. Ad has vilitates inanes Antiochus quidem & permolestè dicebat. Horat. 1. Serm. Satyr. 5: Campanum in morbum, in lecticā permolestā jocatus.

Permólitè, adverbium. [σφοδρῶς. Gall. Beaucoup. Ital. Molto. Germ. Gar viel. Hisp. Muy mucho. Pol. Bardzo wiele. Vng. Sokkal. Ang. Very much or very greatly.] Cicero 2. de Divin. Præterea quum Chrysippus Academicos refellens permultò clariora & certiora esse dicat quæ vigilantibus videantur, quàm quæ somniantibus.

Permúltum, aliud adverbium. Cicer. 1. Offic. Sed in omni justitia permultum interest, utrum perturbatione aliqua animi (quæ plerunq; brevis est, & ad tempus) an consultò & cogitatò fiat injuria.

Permúndus, a, um, Valde mundus. [κόσμιος σφόδρα. Gall. Fort net. Ital. Molto mondo. Ger. Gantz fauber vnd rein. Hisp. Muy limpio. Pol. Bardzo czysty, chędogi. Vng. Igen tiszta. Ang. Very cleane.] Varro 3. de Re rustica, cap. 7: Permundæ sunt earum hæ volucres. De columbis.

Permúnio,

Permūnĭo, ĭs, ant. pen. prod. act. 4. Valde munio, munimentum absolvo. [בצר *Bátzar. munio, munimentum circumdo.* Gall. *Fortifier.* Ital. *Fortificare.* Ger. Wol verſchloß oder verwahren. Hiſp. *Fortalecer.* Pol. *Dobrze opatrzyć, warownie ſtrzedz.* Vng. *Igen megerősitem.* Ang. *To fortifie.*] Liv. 10. belli Punici: Et quæ munimenta multo averat permunit. Tacitus libro 5. locorumque opportuna permunivit.

Permunītus, a, um, participium, Valde munitus. [בצר *munitus. Munitus, circumdatus, clausus.* Gall. *fortifié.* Ital. *Fortificato.* Ger. Wol verſchloſſen und bewahrt. Hiſp. *Fortalecido.* Pol. *Dobrze opatrzony, umocniony.* Vng. *Meg erősitetet.* Ang. *Fortified.*] Liv. 3. ab Vrbe: Priverna ex quam ante mœnia sua castra permunita confedisset, vocatis ad concilium militibus, etc.

Permūto, as, pen. prod. act. p. Muto, commuto. [חלף *Chalaph. Mutare, commutare, permutare.* Gal. *Changer, troquer.* Ital. *Mutare, cambiare, permutare.* Ger. Verwechſlen, vertauſchen, verwandlen. Hiſp. *Mudar, o cambiar.* Pol. *Odmieniam.* Vn. *Elcserélem.* Ang. *To change.*] Cicero in Catil. Si Catilina sententiam permutavisset. Idem 3. Offic. Differebamus, ut dando & accipiendo, & permutando facultatibus nulla regeretur mea. ¶ Permutare pecuniam, est curare ut pro tapeziam aut argentarium alio in loco reddatur. Cicero lib. 1. Epistol. Ait se curasse ut cum quæstu, populi pecunia permutaretur. ¶ Permutare Rempublicam, pro perturbare. Cic. 3. de Legibus: C. verò Gracchus tum & emissitiis, quas ipse se projecisse in forum dixit, quibus de gladiatorum interficiebat, nonne omnem Rempublicam statim permutavit? Quis non videt corruptum Ciceronis locum à Calepino ejusve consumatore adductâ Rutilii & Festi alia lectione. Quàm sectè dictu videritur. Fecturus dissimiliter inter commutare & permutare, ut permutari proprièt id dicatur, quod ex alio loco in alium trâsferatur: cõmutari verò quid aliud pro alio subrogatur, quam tamè differentiam fatco etiam tua ætate fuisse confusam. ¶ Legitur interdum permutare pro emere, quod ante emptionem introducta, & ante res signatum nõ emerent, sed tem cũ re permutarent. Plin. lib. 21. cap. 8. Singulis mulibus numum permutantibus congius prænitor. Idẽ lib. 9. cap. 35. Qui cum triumphalibus Catonis Dictatoris sex millia numero murænarum auctio appendit: quam permutare quidem pretio noluit, quàm vendere.

Permutātio, onis, ft. Commutatio, varietas. [חלף *Chalaph. Mutatio, commutatio.* Gall. *Echange, changement.* Ital. *Cambio, commutatione.* Ger. Ein verenderung, oder wechſlung. Hiſp. *Cambio.* Pol. *Odmiana.* Vng. *Változás.* Ang. *Change.*] Cicero in Parad. Quanti est æstimanda virtus, quæ nec eripi, nec hosti dari potest: nec naufragio, nec incendio amittitur: nec tempestatis, nec temporum permutationem mutat.

Pērnix, ĭcis, f. p. a pede, vel à Græco πέρνη. [Gall. *Pied, ou jambe de perdrix, ou lievre.* Ital. *Perniano.* Ger. Ein ſpanferkel. Bel. Een ſpe. Hiſp. *Lomo de cerdo.* Pol. *Szyldek.* Vng. *Sziklen.* Ang. *A perish of a pork.*] Dicuntur autem pernæ rim priores, quam posteriores coxæ pars, non talus, cum toto pede: quas Martialis, petasones appellat. Plinius lib. 8. cap. 51: Cassianum feminæ ne quoquam uti camelo, post Sullæ dictatoris filiæ pernis priorib. Apud antiquos, est hubus Nonio & Bellio, pernæ pecem significabat: (quo vocabulo Hispani nunc vulgò utuntur) unde & Compernes dicuntur qui longis sunt pedibus, genubus q; plus æquo conjunctis. ¶ Ab hujus pernæ similitudine, piscis quoq; genus perna dicitur, ex conchæ unius genere, circa Pandatarias insulas frequentissimum, quòd ibi vel in sulco crure lango in arena defixus. Vide Plin. lib. 32. cap. 11.

Pernāvigo, as, ft. per totum aliquem actum navigo. [לכת *Halach. Navigare.* Gall. *Navigerer de long d'un lieu.* Ital. *Nauicare tutto un viaggio.* Ger. Durchſchiffen. Hiſp. *Nauegar hasta el cabo.* Pol. *Przepłynąć.* Vng. *Bejárásom.* Ang. *To ſayle over all.*] Plin. lib. 2. cap. 67: Sub eodem fere tempore tota vergens in Caspium mare pernavigata est Macedonum armis.

Pernecessārius, a, um, Admodũ necessarius, ut. Tempus pernecessarium, quo maximè oportet aliquid fieri. [מאד נצרך *Meod nitzrach. Valde necessarius.* Gall. *Fort necessaire.* Ital. *Molto necessario.* Ger. Hoch notwendig. Hiſp. *Muy necessario.* Pol. *Barzo potrzebny.* Vng. *Igen szükséges.* Ang. *Very necessary.*] Cicero ad Atticum lib. 3: Non est Romæ meo tempore pernecessario, sabinoque esse fere. ¶ Pernecessarius, valde conjunctus, & propinquus. [מאד נצרך, *Meod nitzrach. Valde necessarius.*] Cicero pro Place. Cneretenses à Lælio paterno amico, ac pernecessario, in hunc hoc judicio accesserat.

Pernĕgo, as, pen. corr. act. p. Vehementer vel omnino nego. [לא *Lo. Non.* Gall. *Renier fort & ferme.* Ital. *Negare al tutto.* Ger. Mit einem ſtiffen leugnen. Hiſp. *Negar del todo, o negar.* Pol. *Nie przyznawam, gruntownie.* Vng. *El tagadom.* Ang. *To deny vtterly.*] Terentius in Prolog. Eunuch. Fecêre fabulas factas priùs Latinus fuisse, id verò pernegat. Plautus Menæch. Hercle opinor pernegari non potest. Tibul. lib. 1. Eleg. 6: Sic etiam de me pernegat illa viro.

Pernĕgo, impersonale. Cic. 6. Verr. Itaq; illo tempore, ac primo illius adventu pernegatur.

Pernĭcies, ei, f. q. Mors, exitium, à pernecco, as, nec, aut, à nex necis. [מות *Moth. Mors.* Gall. *Mort & destruction, ou dommage pour mort.* Ital. *Morte, ruina.* Ger. Ein verderbnus, tödtliche ſchad. Bel. Verderfeniſſe, verſtoringhe. Hiſp. *Muerte, o destruycion.* Pol. *Szkoda, śmierć, zginienie, moc, zgubek.* Vng. *Veszedelem.* Ang. *Death, great damage, destruction.*] Nonius: Pernicies, per eam, exitium. Terentius in Adelph. Ego hunc, fateor, pernicies communis adolescentium.

Pernĭcĭālis, le, om. t. Quod perniciem affert, exitialis, perniciosus. [מות *Moth.* Gall. *Pernicieux, mortel.* Ital. *Che apporta morte, ruina.* Ger. Verderblich, tödtlich. Hiſp. *Cosa que mata, o destruye.* Pol. *Szkodliwy, śmiertelny.* Vng. *Veszedelmes.* Ang. *Pernicious, that bringeth death or destruction.*] Plinius lib. 24. cap. 1: Pernicialia & bruticæ cum vitio ita. Pernciales morbi, exitiales. Liv. lib. 27: Eo anno pestilentia gravis incidit per urbem agrosq; quæ tamen magis in bõs, morbus quàm pernicialis exstitit. Plin. lib. 25. cap. 13: Cato pernicialis odio Carthaginis fuit rans.

Pernĭcĭābĭlis, e, Ad nocendum omnia & maximum trahens. [מות *Moth.* Gall. *Pernicieux, mortel.* Ital. *Pernicioso, cosa di morte.* Ger. Etwas ſchedliches, oder verderbendes. Hiſp. *Cosa que mata, o destruye.* Pol. *Szkodliwy.* Vng. *Veszedelmes hasu.* Ang. *Pernicious, deadly.*] Quintus Curtius lib. 7: Multos examinavit rigor nivis intolitus, multorum exstitit pedes, plurimorum oculis præcipue pernicialibus fuit. Tacit. lib. 4. de pernicialibile reo.

Pernĭcĭālis, is, e, Pernicialis, exitialis. [מות *Moth.* Gall. *Pernicieux, mortifere.* Ital. *Pernicioso, mortifero.* Ger. Tödtlich, verderblich, das menſchen nemlich bringt. Hiſp. *Cosa que mata, o destruye.* Pol. *Szkodliwy, zgubny, przynoszący.* Vng. *Veszedelmes.* Ang. *Pernicious, deadlie.*] Cic. 1. de Inventione: Inimicitias tibi, perniciosas civis patriæ alicui. Horatius 2. Sermon. Satyr. 7: Quo quicquam ventris nihil perniciosius est, cur? Cicero antequam iret in exilium: Quæ tamen omnia jam non sunt tam calamitosa quàm ista sunt turbulenta, quàm pernitiosa quòd in Republicam sunt nunc judicia. Ovid. 2. Trist. Numina cultori perniciosa suo.

Pernĭcĭōsē, adverbium, Damnosè, exitialiter. [מות *Moth.* Gall. *Pernicieusement.* Ital. *Pernitiosamente.* Ger. Schedlicher, verderblicher weiſe. Hiſp. *Mortalmente, o destruyendo.* Pol. *Szkodliwie.* Vng. *Veszedelmesen.* Ang. *Perniciously.*] Plin. lib. 17. cap. 22: Si pernicioscè lusum ut. Cic. de Legis. Quo pernitiosius de Republica merentur virtuti principes, quòd non solùm vitia concipiunt ipsi, sed ea infundunt in civitatem.

Pernĭcĭtas, ātis, f. Velocitas. [מהרה *Maherah. Celeritas.* Gall. *Legereté, promptitude, viteſſe.* Ital. *Velocità.* Ger. Schnelligkeit, behendigkeit. Hiſp. *Ligereza.* Pol. *Prędkość, mankość, obrotność.* Vng. *Hamarsága, gyorsasága.* Ang. *Swiftnesse, speed, nimblenesse.*] Plin. lib. 7. cap. 2: Aliæ eadem vi celeritatis homines nasci pernicitatis eximiæ. Livius 9. ab Vrbe: Pernicitas pedum inerat, quæ cognomen etiam dedit. Tacitus lib. 18: Ademptæ equorum pernicitatis.

Pernĭgĕr, gra, grum, adjectivum, pen. corr. Valde niger. [מאד שחור *Meod schachor. Valde niger.* Gall. *fort noir.* Ital. *Molto nero.* Germ. Gar ſchwartz. Hiſp. *Negro.* Pol. *Poczerniały.* Vng. *Igen fekete.* Ang. *Very black.*] Plautus Pœn. Specie vernula, ore parvo, atque oculis pernigris.

Pernĭmĭum, adverbium, Nimiò, plus satis. [מאד יותר *Meod yoter. Valde plus quàm satis.* Gall. *Fort trop plus qu'il faut.* Ital. *Molto troppo.* Ger. Gar zu viel. Hiſp. *Muy demasiadamente.* Pol. *Barzo wiele.* Vng. *Felette igen.* Ang. *Too much.*] Terentius Adelph. Nimium interest vos. Demea. Ac nõ qui adsis præsens, dicu hoc pernimium interest.

Pērnĭo, onis, m. t. Morbus pedũ ex nimio fungere proveniens, & calcem cum infestans præcipuè. [מכה *Mechah.* Gall. *Une engelure aux talons ou aux pieds, une malandre au talon.* Ital. *Pedignone, specie malbo, infiamma.* Ger. Ein geſchwer der weiber an füſſen ſo von groſſer laſt entſtehet. Bel. Een Kloſtet, ſchweeren. Hiſp. *Lastima de calentura de los pies.* Pol. *Odpra bolesć nog od nadmiernego pracowania.* Vng. *Az talonok fáidalmas nagy voltok.* Ang. *A sore.*] Plin. lib. 22. cap. 3: Rapum dolores cum pernionibus fervens impositum sanat, & crudum tussim cum fele prodest coctum cum vitio pedum.

Pernĭtĭdŭlus, a, um, Admodũ nitidus. Idem lib. 26. cap. 11. Pernitidulus cutis & corpulentior cum axungia.

Pērnix, icis, pen. prod. à Pernitor, ris. Laboriosus, qui multum nititur, & diu in re aliqua perseverat. [חק *Chak.* מהיר *Maher. Velox, festinus, promptus, ingeniosus.* Gal. *Laborieux, vîte, prompt, ingenieux.* Ital. *Laborioso, leggiero, pronto, prestante.* Ger. Arbeitſam, behendt, ſinnreich. Hiſp. *Trabajoso, ligero.* Pol. *Truden, ſprytny.* Vn. *Munkás, vigyázó.* Ang. *Quicke, swift and sharpe.*] Virg. 3. Georg. & inter Dura jacet pernix instrato saxa cubili. Horatius lib. 2. Carmin. pernicis uxor Appuli. ¶ Aliquando sumitur pro celeri. [Pol. *Prędki, szybki, rychły.*] Virgil. lib. 4. Æneid. pedibus celerem, & pernicibus alis.

Pernĭtĕo, ŭi, ēre, ab eadem. Celeriter. [מהר *Maher. Velociter, mature, maturè.* Gall. *Legerement, promptement.* Ital. *Leggiermente, speditamente, prontamente.* Ger. Behendiglich. Hiſp. *Ligeramente y presstamente.* Pol. *Prędko.*

Vng.

Vng. *Glaysin, hemast.* Ait *Quickelse, spreckle.*] Plinius lib. 8. cap. 14: Vt lupi pernolantes gregibus alios, pernicitate, alios fraudu rapinas asportent. Liv. lib. 30: Brocki post fcte, & dextre pernicies, ubi datum tigeum esset.

Pernobĭlis, le, com. t. Admodum nobilis. [*Σφοδρὸς ἐυγενὴς, ἐπιφανὴς.*] Gall. *fort noble.* Ital. *Molto nobile.* Ger. *Vast edel oder berumpt.* Hisp. *Muy noble.* Pol. *Bardzo szlachetny.* Vng. *Igen nemes.* Ang. *Very noble.*] Cic. 6. Verr. Nam (cum ipsa fuit egregiè facta, tum epigramma (ut cum pernobile incisum habuit in basi.

Pernocto, as, are, Vide PERNOX.

Pernosco, is, ĕre, t. Perfectè noveo. [ידע *Γινώσκω, ἐπιγινώσκω, ἐπίσταμαι.*] Gall. *Connoistre parfaitement.* Ital. *Conoscere perfettamente.* Ger. *Wol kennen, eigentlich und vollkommlich wissen.* Hisp. *Mucho conocer.* Pol. *Dobrze poznam.* Vng. *Megismerem.* Ang. *To know perfitly.*] Plaut. Merc. Vbique amici qui inimicos tient nequeas pernoscere. Tercent. And. Non satis me pernosti etiam qualis sim, Sosia. Cicero de Fato: Qui (e pro Erbatur hominũ mores, naturas ej; ex corpore, oculis, vultu, fronte pernoscere. Horat. 2. Serm. Sat. 4: Est operæpretium duplices pernoscere juris Naturam.

Pernōscĭto, is, ere, Vide de Pernoscit impertionale, pro Perfectè & certò cognitum cl. Tacit. Lib. 14: Atque non incolumem esse pernotus.

Pernox, hūius pernoctis, com. t. Per totam noctem perdurans: [*παννύχιος.*] Gall. *Qui dure toute la nuict.* Ital. *Che dura tutta la notte.* Ger. *Die gantze nacht gehet oder stehet.* Hisp. *Cosa que dura toda la noche.* Pol. *Przez cały wieczór, przez całą noc.* Vng. *Egesz eiczakai.* Ang. *That indureth all the night.*] unde pernox vigilia dicitur, quæ per totam noctem continuatur. Gell. lib. 2. cap. 11: Stare solitus Socrates dicitur pertinaci statu perdius atque pernox, à summo lucis ortu, ad solem alterum orientem, incommotus, immobilis, iisdem in vestigiis, & ore, atq; oculis eundem in locum directis, cogitabundus, tanquam quodam secessu mentis atque animi facto à corpore. Sic Luna pernox dicitur, quum per totam noctem lucet. Plinius lib. 2. cap. 9: Crescens semper, aut fetescens, & modò cornuta in cornua, modò æqua portione divisa, modò tinnula in orbem, mox nulla, eademq; subitò pristinis, immensa urbe pleno, ac repentè nulla, aliàs pernox, aliàs tota, & parte diei lucens Soli ad juvans, deficiens, & in defecta tamen conspicua. Liv. lib. 5. ab Vrbe: Prætorq; ante lucem (sed luna pernox erat) commissum est, & haud incertus diurno præsidium fuit.

Pernocto, as, avi, p. Noctem totam aliquo in loco transigo. [Ἐννυχεύω, ἐννυχίζω.] Gall. *Demeurer toute la nuict, passer la nuict.* Ital. *Stare di notte, passare tutta la notte in una impresa.* Ger. *Wo er nicht seine burd die gantze nacht etwan seine diener verschlossen.* Bel. *Bernachten: Im gehelten nacht ayn lenger.* Hisp. *Durar toda la noche.* Pol. *Przenocować, nocować.* Vng. *Halok. Att. To tarry or passe the night.*] Terentius in Adelph. Sed si hic pernoctet, causæ quid dicam Syrę? Idem in Hecyr. Nam negabas nusquam filiam te unam posse pati cum eo qui meretricem amaret, & pernoctaret foris. Cicero pro Cluētio. Quum esset ad Jesernas apud nemus Dianæ quandam atq; ibi pernoctaret. Idem pro Archia: Adolescētiam agunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis perfugium atq; solatium præbent, delectant domi, non impedium foris, pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur. Idem pro Domo sua: Propter inopiam lecti in foro pernoctavisse dicit, dormiens, hive per totam noctem motans. Pompon. Pernoctare extra urbem dicitur, qui nulla parte noctis in urbe fit. ¶ Componitur item Abnocto, quòd significat pernoctem, sive nactus absumi de quo vide suprà suo loco.

Pernūmĕro, as, are, act. p. Numero, recenseo, enumero. [מנה *Ἀριθμέω, ἀπαριθμέω.*] Gall. *Conter, acheter de nombre.* Ital. *Annumerare.* Ger. *Gar zehlen.* Hisp. *Contar.* Pol. *Przeliczam.* Vng. *Nagy szamlalom, elszamlom.* Ang. *To reckon or shend.*] Plaut. in Epid. Age, age, absolve, atq; argentum numera, ne comites morer. S. Pernumeratum est. Catul. ad Lesbiam, Epigr. 7: Quæ cæ pernumerare curiosi possint. Livius lib. 28: Paucos moratus dies, dum imperatum pecuniam Hergetes pernumerarent, idem 6. ab Vrbe: Sortem aliam ferre, de capite deducite quod usuris pernumeratum est. jam nubilo mea turba quàm ullius consectior erit.

Pĕro, onis, m. t. Genus calceamenti rustici ex corio crudo, contra nives, imbres aq;, & frigora. [*Ἀρβύλη.*] Gall. *Gueſtres ou brigandines.* Ital. *Zoccoli.* Ger. *Ein Bundschuh.* Hisp. *Abarca calçado de cuero crudo.* Pol. *Kurp.* Vng. *Sarkar.* Ang. *A high shoose, of raw leather called shoes.*] Iuvenal. Satyr. 14: quem non pudeat ullo Pergladiem, perone legi. Virg. lib. 7 priscos Latinos perone in bellis usos ostendit: vestigia nuda sinistri Instruit è pelle. Idem: Pera, tibialia sunt lora, quibus nostrates soliti sunt ligare (ut dicta ait arbitror) quòd prius modo fiebant in formam. Peram autem veteres appellabant sacculum ex aluta à collo ad lumbos dependentem.

Pĕrŏnātus, a, um, Perombus calceatus. [*ὑποδούμενος ἐμβάδας.*] Pol. *Obuwie wdziany.* Ver. *Beckarss.*] Persius Sat. 1: Nam mi postarì sibi peronatus arator.

Pĕrŏbscūrus, a, um, Valde obscurus. [*σκοτεινὸς ἐπίτροπος, ἀδιάγνωστος.*] Gall. *fort obscur.* Ital. *Molto oscuro.* Ger. *Gar finster oder dunckel.* Hisp. *Muy escuro.* Pol. *Bardzo ciemny.* Vng. *Igen homalyos.* Ang. *Very dark and obscure.*] Cic. 1. de Natura deor. Tum perdifficilis Brute (quod tu minimè ignoras) & perobscura quæstio est de natura deorum.

Pĕrŏdiōsus, a, um, Valde odiosus. [*Μισητὸς, σφόδρα μισητός.*] Gall. *fort odieux.* Ital. *Molto odioso.* Ger. *Gantz hessich.* Hisp. *Muy enojoso.* Pol. *Bardzo przykry.* Vng. *Igen gyülölséges.* Ang. *Very odious or hateful.*] Cic. ad Attic. 10: Crebrò scribas licet ipsa, nonilla quidem perodiosa, sed tamen quæ impediat scriptionem meam.

Pĕrŏlĕo, perolet, pen. corr. Valde oleo. [*σφόδρα ὀζω.*] Gall. *Sentir fort, rendre une fort odeur.* Ital. *Odorare molto.* Ger. *Gar sehr stincken.* Hisp. *Mucho oler.* Pol. *Bardzo pachnie.* Vng. *Igen fogos tagiek.* Ang. *To have a strong savour.*] Luc. l. 1. h. 30: Quis totum sic corpus tam perolefacit bitumen?

Pĕrŏpportūnis, a, um, pen. prod. Valde opportuna. [*σφόδρα ἁρμόττων, λίαν ἐπίκαιρος.*] Gall. *fort opportun, fort à propos.* Ital. *Molto sporteuole.* Ger. *Gantz bequem und gut gelegen.* Hisp. *Cosa muy buena sazon ó tiempo.* Pol. *Bardzo potrzebny.* Vng. *Igen alkalmatos.* Ang. *Very fitte for the purpose.*] Cicero 2. de Orat. Sed tamen detellis jam labore, atque itinere disputationis meæ, requiescam in Cæsaris sermone, quasi in aliquo peropportuno diversorio.

Pĕrŏpportūnē, adverbium. Valde opportunè. [*σφόδρα ἁρμοττόντως.*] Gall. *fort opportunement, fort bien à point.* Ital. *Opportunissimamente, molto à tempo.* Ger. *Gantz bequemlich, oder zu gelegener zeit.* Hisp. *Con mucha sazon ó tiempo.* Pol. *Wyrazmiernie.* Vng. *Igen alkalmatosan.* Ang. *In very good season.*] Cic. 7. Verr. Peropportunè fortunate obcidit. Liv. 1. ab Vrbe: Peropportunè ad præsentis quietem status, &c.

Pĕrŏpus est, pro Valde opus est. [*σφόδρα χρεία ἐστι.*] Gall. *il est grand besoin, il est fort necessaire & requis.* Ital. *È molto necessario.* Ger. *Gantz nöthig ist es.* Hisp. *Es mucho necessario.* Pol. *Bardzo potrzeba.* Vng. *Igen szükség.* Ang. *Very necessarie, and needfull.*] Terent. in And. Sed nunc peropus est aurihunc cum ipsa, aut me aliquid de illa advertim hunc in modum.

Pĕrŏrīga, æ, m. p. Qui equos admittit. [*ἡνιοχεύς, ἡνίοχος, ὁ τὰς ἡνίας τοῖς ἵπποις ἐπιβάλλων.*] Gall. *Celuy qui fait sauter ou remuer à vn cheual, vn barbe fait le maistre du barbe.* Ital. *Che ha cura di far saltare il cavallo sopra la cavalla, armonicus di cavalle.* Ger. *Der die hengst vnd stuten auf einander gerichten muss.* Hisp. *Ferrero, que cria potros.* Pol. *Ten który kuruje ogiery.* Vng. *Az, ki az mensteket, az mennyben hajtatja.* Ang. *That setteth horses and mares to the act of generation.*] Varr. l. 2. de Re rust. cap. 7: Peroriga enim appellatur qui equis admittit: eo enim adjuvante equa alligata celeriùs admittit: ergo equi frustra cupiditate impellitum eunt. Et paulò post: Quum equus ad matrem ut saliret adduci non posset, ut cum capite obvoluto peroriga adduxisset, & cœpisset matrem inire, quum descendent velum detexisset ab oculis, ille impetum fecit in eum, ac morsicatus discessit.

Pĕrōrno, as, Valde orno. [*Λαμπρύνω, κατακοσμέω.*] Gall. *Fort orner.* Ital. *Ornar molto.* Ger. *Wol zieren.* Hisp. *Mucho ornar y aderezar.* Pol. *Bardzo ozdabiam.* Vng. *Igen megdiszitem.* Ang. *To make very trimme.*] Tacitus lib. 16: Deterreret potius senatus, quem perornavisset, ne sanctam tam fugitet.

Pĕrorsūrus, per. prod. participium, seu nomen ex participio. [*τὸ μέλλον ἐρεῖν, ἐρησόμενος ἐρεῖν.*] Gall. *Fort cour.* Ital. *Molto ornato.* Ger. *Wol geziert oder gut gestalt.* Hisp. *Muchos ornados.* Pol. *Bardzo ozdobny.* Vng. *Igen megdiszitem.* Ang. *Very trimme.*] Cicero de Clar. Orat. Cratum in dicendo & perorsurus & brevis.

Pĕrōro, as, O, orationem finio, quamquam ad eum duco, absolvo, finem dicendi facio. [*τελειόω.*] Gall. *Faire fin, finir, conclure.* Ital. *Concludere.* Ger. *Beschliessen, die Red enden und beschliessen die Rechtfertigung thun.* Bel. *Ein rede enden.* Hisp. *Concluir, acabar.* Pol. *Kończę mowę.* Vng. *Bevegzem, elvegzem.* Ang. *To make an end of a matter.*] Compositū est ab Oro, quod significat dico, vel orationem habeo. Cic. pro Quint. Hæc mihi quum dixero, perorabo. Idem 4. Acad. Quamvis satis multa dixi, etiam mihi perorandum. Idem 2. de Orat. Ait jubent antequam peroretur, ornandi, aut agendi causa digredi, deinde concludere ac perorare. ¶ Perorare orationem, dicit sermonem instituere, & efficere quis, sive verba faciat, usque ad finem dicere sine ulla interruptione. Cicero 2. de Legib. Video Platonem idem fecisse, omnemq; orationem eius de Legibus perorasse uno ac eodem die. Id est, dialogum totum uno sessu peregisse, inquit Budæus. Cic. pro Quint. Quæritur, priore patrono causam defendente, cur quæ perorari potuisse. ¶ Peroratio, pro Affectus communi vere *ἐπιφώνησις.* Quam

6. Decia. Atilia legem rectat, & in cadavere filii perorat: id est, indignationem commovet. ¶ Interd. te non semper absolute, sed etiam cum accusativo personæ. Perorate orationem. Perorate causam aliquâ. Cicero pro Quintio: Mihi perditum te esse contra tales oratores pro modo tenuem causam perorare, sed omninò veram facere coeperi. ¶ Aliquando accusativum habet cum præpositione in. Plin. lib. 29. cap. 1: Eadem mens Neronis principatu ad Thessalum transtulit, delentem cunctas majoris partes, & rabie quadam in omnia sui medicos perorantem. ¶ Perorare rem aliquam, interdum est eam in peroratione pertractare, & de ea dicere. Cic. 5. Verr. De qua quum dixero, totum hoc crimen decumanum perorato.

Perorātio, ōnis. Dicitur finis & conclusio orationis. [τέλος τοῦ λόγου. Gall. La fin ou conclusion d'vne oration, ou d'vn plaidoyé. Ital. Conchiusione d'vn parlare. Ger. Ein Beschluß red. Hisp. La conclusion de la oracion. Pol. Dokonczenie mowy. Vng. Beszédnek végre. Ang. The conclusion or end of an oration.] Cicer. de Clar. Orat. Extat ejus peroratio, qui epilogus dicitur. Quint. lib. 4. cap. 6. An quum alii, qui plerisq; perorationibus pectus, lectus crumpit, nō pōssim dicta sententia esse?

Pĕrōsus, a, um, part. præt. exper. & osus. Exosus, odio prosequens. [שנא שונא. Gall. Qui hait fort. Ital. Che odia molto. Ger. Einer der sehr hasset. Hisp. Que aborresce. Pol. Wielce nienawidzący. Vng. Gyülölő. Ang. That doth greatly abhorre.] Osus autem participium esse puto verbi Odio, pro quo defectivum odi manuit in uso. Non sicut à prandeo, prandius sum, quum tamen & prandi dicamus: ita & osus sum ab odio tamquam, cujus loco nunc in usu est odi præsentis & præteriti perfecti tēporis. Terent. in Adelph. Et hujus rei nulla alia causa mihi est, nisi quia propè est. Plautus in Capt. Odi ego amō, multa multis sæpè peccando peccavi. ¶ Sunt aūt osus, exosus, & perosus, activæ significationis participia: quod ostendit osurus participium futuri temporis. Festus: Osi sunt ab odio declinati antiquos, testis Cato Originum lib. in oratione, quæ est de lege Minuta: Mīnū, inquit, si quid jus injuste. Et incipere eos osi sunt. Quod postea additia præpositione, per, in usu esse cœpit. Hactenus Festus. Columella in Neq; ea curaturem fraudulentia tantùm, sed etiam immundam segnitiem perosa est. Quintil. 1: Qui modò legitimam disciplinam non sunt perosi. Plautus in Aceph. Simplicitas tibi in moribus semper odiosa. ¶ Hinc deducitur verbale Osor, qui rem aliquam odio prosequitur. Plaut. in Aul. Malidicum, nebulō, injūriosum, atq; suarum exorem uxoris suæ. ¶ Exstat eadem significationis. Virgil. lib. 5: supplet omnipotens si nunc illum exosus ad unum Troianos.

Perotta, Genus cibi ex uperi vocatū.

Pĕrpăco, as, pen. prod. Tranquillo & pacatū reddo. [השקיט השכיח הניח. Hispanicè. Gall. Appaiser, rendre du tout paisible. Ital. Placare, far tranquillo. Ger. Versetzen zu der stille. Hisp. Apiacer, assegurar. Pol. Vspokoiam, v. Zakoiam. Vng. Le tsendesytem. Ang. To make quiet, pacify, and appease.] Livius lib. 36. Tantus quippe terror ea nox hostibus perpacatis, sine ullius noxa, &c. Plinius de viris illustr. M. Curius Dentatus primò de Samnitibus triumphavit, quos atq; ad ultima superum perpacavit.

Pĕrpăcē, adverbium, Admodum patcē. [עמי מאוד בשלוה. Gall. Fort doucement ou posément. Ital. Molto pacatamente. Ger. Gar geruhiglich. Hisp. Muy sossiego y sosegadamente. Pol. Skąpie. Vng. Igen kenyessen. Ang. Very quietly & peaceably.] Terentius in Andr. & quod dicendum hic fuit, Tu quoq; perpacē nunc.

Pĕrpărum, pen. corr. adverbium, Valde parum. [מעט מעטים, מועט מאוד. Gall. Fort peu. Ital. Molto poco. Ger. Gar wenig oder klein. Hisp. Muy poco. Pol. Bardzo mało. Vng. Igen kevés. Ang. Very little.] Cic. 5. Verr. Perparum ex illis magnis lucris ad fiscum pervenire.

Pĕrpărvŭs, a, um, Admodum parvus. [מעט מאוד. Gall. Fort petit, tout petit, petitet. Ital. Molto piccolo. Ger. Gar klein. Hisp. Muy pequeño. Pol. Maleńki. Vng. Igen kitsin. Ang. Very little.] Cic. de Legib. Quæ & quum adsunt, perparva sunt: & quædiu affutura sint, certum scīri nullo modo potest. Lucret. lib. 3: Ergo animam tatam perparvis esse necesse est. Seminibus nexum per venas, viscera, nervos.

Perparvŭlus, diminutivum. [מעט מאוד מעט מאוד. Gall. Fort petit, tres-petit. Ital. Piccolissimo. Ger. Überaus klein. Hisp. Muy menudo y pequeño. Pol. Maluczeńki. Vng. Igen kitsinkés. Ang. Very little.] Cic. 6. Verr. Duo tamen signa perparvula tollunt.

Perpauci, æ, a, Minimè multus. [מעטים מעטים מאוד. Gall. Fort peu. Ital. Forte poco. Ger. Gar wenig. Hisp. Muy poco.] Terentius Eunuch. — imò sic homo est. Perpaucorum hominū. Cic. 4. Acad. Esse quidem si perpauca mutavisset, germanissimus Stoicus.

Perpauculus, diminutivum. [מעט מעט מאוד.] Cic. 1. de Leg. Deduxerit in Academiam perpauculos passivos.

Perpăvēfăcio, is, ēci, actum. Pavorem incutio, & valde pavefacio. [מפחיד מאוד. Gall. Fort effrayer ou estonner. Ital. Spaventare molto. Ger. Gar erschrecken, ein angst oder schrecken bey einem machen. Hisp. Hacho atemorizar. Pol. Przestraszam. Vng. Elrettentem, el ijesztem. Ang. To affright and fear sore.] Plautus Stic. Perplexabiliter eorum modis perpavefaciam pectora.

Pĕrpaūlum, adverbium, ex per, & paulum, quod à parum derivatur. [מעט מעט. Gall. Fort peu. Ital. Molto poco. Ger. Gar wenig. Hisp. Muy pequeño. Pol. Bardzo mało. Vng. Igen keveszsz. Ang. Very little.] Cic. 1. de Finib. Declinare dixit atomum perpaulō, quo nihil posset fieri minus.

Perpaulŭlum, diminutivum. [מעט מעט מאוד. Gall. Tant soit peu, si trespeu que rien. Ital. Pochissimo. Ger. Gar wenig. Hisp. Muy mucho poco. Pol. Troszeczkę. Vng. Igen igen kevesz. Ang. Very little.] Cicero, 2. de Orat. Inest ingenium quidem & diligentiam perpaulum loci reliquum est arti.

Perpaulŭm, hujus aliud diminutivum. [מעט מאוד.] Plaut. Capt. Sed si prius fiunt potes. Contentus esse. Ea. perpauxillō modō.

Perpaupĕr, ĕris, rum, Valdè pauper. [מעני מאוד. Gall. Fort pauvre. Ital. Molto povero. Ger. Gar arm. Hisp. Muy pobre. Pol. Bardzo ubogi. Vng. Igen szegeny. Ang. Very poore.] Cicero Atticum lib. 6. de Anobarbo ait: Erat enim rex perpauper.

Perpauxillum, Vide PERPAVLVM.

Perpĕllo, is, ĕtli, actum, Induco, impello, cogo. [הסית. Gall. Pousser à induire, à faire, forcer, efforcer. Ital. Indurre, sforzare, sforzare. Ger. Etwas zu etwas oder bereden. Hisp. Mucho convencer. Pol. Perswadzam, przymuszam. Vng. Reá tsinálom, reá veszem. Ang. To compell, to constraine or make one to do a thing.] Plaut. Bacch. Callidis dolis circumpuli & perpuli, mihi omnia ut crederet. Terentius in Andr. Suadere, orare usqueadeo donec perpulit. Liv. lib. 1. ab Vrbe facendam multitudinem perpulit ut imperium regi abrogaret. Idem 2. ab Vrbe: Nec tamen perpelli potuere ut acie dimicarent.

Perpendĭcŭlum, li, n. Instrumentum fabrorum, quo plumbo filo & gummosæ pendēte, rectitudo, seu obliquitas operis perpēditurid est, examinatur. [אתן. Gall. Le plomb d'vn maçon ou charpentier. Ital. Archipenzolo. Ger. Ein bleineg oder stehend ſo die Werckleut brauchen / daß ſie ſchnur ſchlecht oder ſchnurſtig haben. Hisp. El plomo de albanil. Pol. Olowiana pion, wedle ktorego murzący budowie, albo ich mierzą. Vng. Mérő czérna, ónczém. Ang. A lead, tyne, or carpenters rule.] Vitruvius Perpendiculum, linea interdum & qualitatem à summo ad imum altitudine probans. Vitruvius lib. 9. Longitudines ad regulam & lineam, altitudines ad perpendiculum, anguli ad normam respondentes exigantur. Cicer. 2. Acad. ut citat Nonius: Atque si id crederemus, non egeremus perpendiculo, non norma, non regula. Perpendiculi inventor fuit Dædalus, teste Plin. lib. 7. cap. 56.

Perpendĭcŭlārius, ria, rium, Geometræ vocant quod ex superiore loco in inferiorem demittitur ea rectitudine qua plumbum propenditur ex perpendiculo. [מעמיד.] Vitruvius Solis perpendiculares habere circuitus, qui Solem habeant rectè in pavimento immissorem.

Perpendĭcŭlātor, ris, Qui perpendiculo utitur, ut faber materiarius, vel cementarius. [Vn. Merek tegzovo, mert kálō.] Sext. Aurel. Victor in Adriano: Nam quæ ad speciem legionum militarium, fabros, perpendiculatores, architectos, genusq; cunctum eorum demonstrandorum, seu decorandorum in coloniis curiarum erat.

Perpendo, dis, di, sum, 3. Probè examino, diligenter considero, quasi valdè pendo. [בחן בחנו תכן. Gall. Peiser & considerer diligemment quelque chose. Ital. Considerare con diligenza. Ger. Wol erwegen / forschen / betrachten. Bel. Wol overleggen. Hisp. Pesar con diligencia. Pol. Pilnie rozważam. Vng. Meg hánczolom, meg vizsgálom. Ang. To weigh and consider diligently.] Cic. pro Muræna: Hæc omnia ad rationem civitatis si dirigas, recta sunt: si perpendere ad disciplinam præcepta velis, reperiantur prava plurima. Ibidem: Caro vitam ad certā rationis normam dirigens, & diligentissimè perpendens momēta officiorum omnium, judicio acti perpendere, Lucan. lib. 2.

Pĕrpĕnsātio, ōnis. [עיון.] Vit. Mag hanyar vetes, meg ôrôsôlés.] Gell. lib. 2. cap. 2: Cum summa (dicebam) honorum, atq; officiorum perpensatione.

Perpensĭo, ōnis, participium. [מכתן מתכן מתכנת. Gall. Pesé, considéré diligemment. Ital. Pesato, considerato diligentemente. Ger. Wol erwogen / betrachtet. Hisp. Pesado y considerado con diligencia. Pol. Wżone wagowy. Vng. Meg hánczolt, vetetett, meg vizsgáltatott. Ang. Weighed and considered diligently.] Colum. lib. 3. cap. 3: Vt ante perpensiones & exploratum habeamur, an locupletet patremfamilias vinearum cultus.

Pĕrpĕnsē, adverbium. Examinatè, ponderatè. [בעיון.] Gall. Considérément. Ital. Ponderatamente, considerantemente & diligentemente. Ger. Mit fleissiger erwägung. Hisp. Ponderadamente. Pol. Zważnie, wtąpytnie. Vng. Meg vizsgálva. Ang. With weighing and diligent consideration.] Cujus hoc utar pro exemplum.

Perpĕnsŭs

Pērpensā, f. p. [Ger. Haſenwurtz.] Dioſcoridi herba quæ à nonnullis vocatur Baccha. Barenger. Plin. lib. 21. cap. 9. Bacharim medicinæ uſu eſt. Quidam ex noſtris perpensam vocant. Auxiliatur contra ſerpentes, capitis dolores ferventes q.

Pērpĕrām, pen. cor. adverbium, Præpoſterè, præcè, perversè, corruptè, vitiosè. [παρὰ, παρὰ φύσιν. Gall. Abſurdement, follement, mal. Ital. Malamente, viziosamente, ſciocamente. Ger. Ungereimt, tollkündlich, übel. Hiſp. Mala y falſamente. Pol. Przeciwnie, źle, fałszywie. Vng. Gonoſan, ſzerencſétlen, vigyázatlan. Ang. Perverſely, fooliſhly.] Plaut. Quidnā ſemper agis perperam. Recte, & perperam, contraria: Cic. pro Cæcinna: Secundè, ſeu perperam facere cœperunt.

Perpĕrŭs, a, um, pen. cor. teſte Nonio, Indoctus, ſtultus, rudis, inſulſus, ſeu ut alii interpretātur præcax, temerarius, præceps, inſulſus, aut etiam levis & inconſtans. [לא חכם, לא משכיל, &c. Gall. Ignorant, rude, &c. Ital. Ignorante, ruzzo. Ger. Vngeſchickt, vnverſtendig, vnerfahren, vnbedacht, vnbeſtendig. Hiſp. Malo, falſo, cautelóſo. Pol. Głupi, niemyślny, nieroztropny, nieuważny. Vng. Tudatlan, óſzlelő. Ang. Fond, rude.] Actius in Pragmat. apud eundem Nonii: Deſcribete in theatro perperos populares.

Perpĕrĭtūdo, inis, f. c. Pravitas, ſtultitia. [לא חכמה, לא השכל. Gall. Ignorance, folie. Ital. Malvagità, ruzzezza. Ger. Vnſchickligkeit, vnverſtandigkeit, thorheit. Hiſp. Maldad y falſedad. Pol. Głupſtwo, głupota. Vng. Gonoſzág, óſzlelőség. Ang. Rudeneſſe, fooliſhneſſe.] Accius in Pragmaticis: Et eo plectuntur Poetæ, quām ſuo vitio (aperis duritiæ) ſint perperitudine.

Perpĕs, ĕtis, pen. cor. om. t. Perpetuus. [תמיד, נמשך, נצחי. Gall. Perpetuel, continuel. Ital. Perpetuo. Ger. Ewig. Hiſp. Perpetuo. Pol. Wieczny. Vng. Zsenyesſéges vala. Ang. Perpetuall.] Plautus in Amph. In cœnavi, atque ibi quievi: navi hodiernum perpetem. Idem in Amphitr. Neque ego hac nocte longiorem me vidiſſe cenſeo. Nili item unam, verberatus quam perpendi perpetem.

Perpĕtim, pen. cor. adverbium, Perpetuò. [תמיד, לתמיד, לנצח. Gall. Perpetuellement, continuellement, ſans ceſſe. Ital. Perpetuamente. Ger. Ewiglich. Hiſp. Continuadamente. Pol. Perpetuo, wiecznie. Vng. Zsenyesſégesen. Ang. Perpetually.] Plautus in Mil. lib. 10. cap. 4. Ultra vocatur uleus autem habetans, & in angulo ulcus perpetim humore manans.

Perpĕtĭŏr, perpetīris, perpessus ſum, d. t. Patior ſive fero. [לסבול, נושא. Gall. Endurer & ſouffrir. Ital. Patire, ſopportare. Ger. Leiden. Hiſp. Padecer, ſufrir. Pol. Cierpieć, znosić. Vng. Szenvedem vmerſm. Ang. To ſuffer and indure.] Terentius Eunuch. Sapiendum mortem. An potius ita me comparem. Non perpetiar meretricum contumelias? Cicero ad Cæſarem lib. 2: Nonnunquam tibi aſſumavi, quid vis me potius perpeſſurū quām ex Italia ad bellum civile me exiturum? Idem de finib. Idem etiām dolorem ſæpè perpetiuntur: ſi id non faciant, recidant in majorem.

Perpessī, poſterius ſupinū, à verbo perpetior. Cic. 4. de finibus: Fortiorem, in patiendo dolore, ſi eum aſperum atque difficilem perpeſſu, & contra naturā, quam ſmalum. Idem 2. Tuſcul. O multa dicta gravia, perpeſſa aſpera.

Perpessĭo, participium à verbo perpetior. [סבל, סובל, נושא. Gall. Qui a endurè & ſouffert. Ital. Che ha patito. Ger. Der etwas. Hiſp. El que ha padeſcido. Pol. Ten który wycierpiał. Vng. Szenvedő, tűrő. Ang. That ſuffered.] Cicero 12. ib. Epiſto. Vt mihi tam multa pro te perpeſſo, atque defuncto hoc concederet.

Perpessĭo, onis, f. t. Actus ipſe perpetiendi. [סבל, סבלנות. Gall. Endurement, de ſouffrance. Ital. Sofferenza, patienza. Ger. Erdulden, erduldung. Hiſp. Aquella cosa de padecer, ſufrimiento. Pol. Wycierpienie, wycierpienie. Vng. Szenvedés, tűrés. Ang. A ſuffering.] Cicero 2. de Invent. Patientia eſt honeſta ac voluntaria ad diuturnitatis cauſa rerum arduarum ac difficilium voluntaria ac diuturna perpeſſio.

Perpĕtro, as, pen. cor. ex per & pātro, act. p. Perficio, & plerunq; in malam partem. [עשה, פעל. Gall. Venir au bout de quelque entrepriſe, l'achever & mettre à fin. Ital. Compire, mandare ad effetto. Ger. Vollbringen oder begehen, ſonderlich etwas böſes. Hiſp. Acabar de hazer. Pol. Dopełniam, ſpełniam, zgładzam. Vng. Megſzélelem, végzem. Ang. To do or commit an ill act.] Plautus in Caſ. Num cur non ego id perpetrem quod occœpi, ut habeam mihi? Idem Truculent. Malè quod mulier incœpit, niſi eſt eam perpetrat. Id illi morbo, id illi ſenio eſt. Livius 1. ab Vrbe: Poſtquam juvenes perpetrata cæde pergere ad ſe gratulantes vidit, extemplō, &c. ¶ Nonnūquam accipitur & in bonam, ut Sacrificio, rite perpetrato apud Livium 4. Decad. 5.

Perpĕtŭus, a, um, Continuus, & minimè interruptus. [תמיד, נמשך, נצחי, &c. Gall. Perpetuel. Ital. & Hiſp. Perpetuo. Ger. Ewig, immerwärt. Bel. Eurwich. Pol. Vieczny, wieczyſty. Vng. Zsakadalan, zsüntelen való. Ang. Perpetuall.] Ovid. 1. Metamor. primaq; ab origine mūdi Ad mea perpetuum deducite tempora carmen. Plaut. in Aſin. Opto mihi hunc annum perpetuum hujus operas. Cic. 3. in Cat. Ateq; ut in perpetua pace eſſe poſſitis, provideba. Hoc eſt, ne pax veſtra interrumpatur. ¶ Accipitur etiam perpetuū pro perenni: hoc eſt, pro eo quod nonquam perit, ſæpiſſ. Cic. 4. Catilin. Ignem Veſtæ perpetuum & ſempiternum. Plaut. in Ciſt. Vt ſunt humana, nihil eſt perpetuum datum. ¶ Nonnunquam etiam ponitur pro perpetuò verum & obſervandum. Celſus lib. 2. cap. 10: Quum ſi autem minimè crudo tangi ventriculus, tamen id quidem perpetuum eſt. Hoc eſt, non ubique quaq; verum eſt. Paul. Quum hæreditas. ff. ad Senat. Trebel. Quum hæreditas ex fideicommiſſi cauſa reſtituta eſt, ſi inter hæredem & eum, qui fideicommiſſum ſit, pacto ſuccurſum eſſe debere hæredi. Nam quod dicitur, ſemper eum oportere, non eſt perpetuum: Hoc eſt, non perpetuò verum.

Perpĕtŭum, adverb. Aſſiduè, ſemper. [תמיד, נמשך, נצחי. Gall. Perpetuellement, à perpetuité, touſiours, continuellement. Ital. Sempre, continuamente. Ger. Immerdar, ſtäts, vnderlaß. Hiſp. Siempre, continuadamente. Pol. Vſtawnie, na przeſtawke. Vng. Örökké, zsüntelen. Ang. Perpetually.] Plaut. in Epid. Quid agis? perpetuum valuiſti? Pro eodem dicitur Perpetuò. Idem in Menech. Sed meliore eſt opus auſpicio, liberi perpetuò ut ſiem.

Perpĕtŭo, as, pen. cor. continuo fine interceſſione. [תמיד, נמשך. Gall. Continuer, perpetuer. Ital. Continuare, perpetuare. Germ. Stäts vnd ancinander bleiben, immer vnderlaſſen. Hiſp. Continuar, perpetuar. Pol. Wiecznie, perpetuiac. Vng. Zsüntelen teszem. Ang. To continue.] Plautus in Pœnul. Non eſt jucunda quiſquam amator, niſi qui perpetuat data. Navius: Miſeram me, cui datum eſt ſine ſolus perpetuam laborem.

Perpĕtŭus, a, um, pen. cor. Univerſalis. [כללי. Gall. Perpetuel, qui eſt general & vniverſal. Ital. Vniverſale. Ger. Allgemein vnd ſtäts weiß. Hiſp. Vniverſal. Pol. Vſtawny, powſzechny. Vng. Közönségeſ. Ang. Vniverſall & perpetuall.] Quintil. libro 2. capite 14. Nihil eſt, (ut circumeus quo modo poſſumus) univerſale, vel perpetuum.

Perpĕtŭus, a, um, teſte Budæo in titulum de locat. prædi. civil. vel fiſc. Conductorem & colonum ſignificat, qui perpetuò res conduxit. Præcia domus noſtræ ſi ſemel jure perpetuo apud aliquem fuerunt, ad alienationem ſæpe perpetuam ire oportet. Et ſubinde eodem modo: Sunt etiam alibi fundi perpetuarii ad diſtinctionem eorum, qui videntur emphyteutici eſſe. Hæc ille. Quod falſum videtur eſſe. Nam perpetuarium jus dicitur pro emphyteuſi, toto titul. C. de locat. prædo. Quæ ſubjecta ea lege agri ſruendos dentur, ut quandiu conducto ſolvatur mercedem, nunquam ad dominum redeat.

Perpĕtŭĭtās, pen. cor. perpetuitatis, f. t. [נצחיות, תמידות, &c. Gall. Perpetuité, durée à touſiours, continuation. Ital. Perpetuità, continuatione. Ger. Ewigkeit, immerwerende ewigkeit. Hiſp. Perpetuidad, continuidad. Pol. Wieczność, wiekuiſtość. Vng. Örökkeualóſág, zsüntelenség. Ang. Perpetuity.] Cicero 2. de finib. Qui autem diffidet perpetuitate bonorum ſuorum, timeat: neceſſe eſt ne aliquando amittat ea ſe timeat. Sermonis perpetuitas. Cicer. 2. de Orat. Idem 3. de Orat. Perpetuitate & quaſi converſione verborum utendum nō ſemper eſt. ¶ Perpetuitas pro immortalitate. Cicero de Vnive. Nec is quam tuæ diſſolvemini, nec vos ulla mortis fata peſtinent, nec fortis valentior quām conſilium meum, quod majus eſt vinculū ad perpetuitatem veſtrā quām ulla, quibus eſſis tum quam gignebamini, colligati.

Perpĭlātus, a, um, participio, à verbo perpilo, as, Exalbidus, pellucidus. Ovid. 10. Metamorph. Talia, perpilatæq; plus, &c.

Perplăcĕo, perplăces, pen. cor. n. f. Valde placeo. [מאוד נעים. Gall. Fort plaire. Ital. Piacer molto. Ger. Wol gefallen. Hiſp. Mucho plazer. Pol. Bardzo ſpodobam. Vng. Igen tetzem. Ang. To pleaſe very well.] Terentius Heaut. Egomet hanc propinabo. Quām volo. S. nunc lauto gnato. G. L. Archonidis filiam. S. Perplacet. Cicero Attic. libro 3: Sodālis eſt aliquid in ipſe, vide legem quam T. Badia ſcripſit T. Vitellius: ea mihi perplacet.

Perplexus, a, um, Involutus, implicitus, [סבוך, שזור, &c. Gall. Entremis & entrelacé, parmi, entrelacé. Ital. Intricato, intrigato. Ger. Vermischt, vermischt. Hiſp. Enredado, entrelado. Pol. Pomięſzany, pomięſzany. Vng. Össze kevereſzett. Ang. Twined together, hard to be loſed, diſtinct.] Plin. lib. 9. cap. 2: Perplexis, & in ſemet alter alterius ſpiris, nunc ductis convolutis feminibus. ¶ Per tranſlationem accipitur pro obſcuro, & ita involuto ut commodè retrahi ginve poſſit. Livius 4. bell. Maced. Ex his Menippus ignominiæ ſe dixit quidnam perplexi ſui legatio haberet. Livius 10. bel. Macedon. Singulos amicorum patris tentare ſermonibus perplexos inſidis.

Perplexē, adverbium, Obſcurè, implicitè [בסבוך, בשזור, &c. Gall. Confuſément. Ital. Dubbiamente. Ger. Vermischter weiß, zweifelhafftig. Hiſp. Dudoſamente. Pol. Pomięſzanie, niekiedy. Vng. Homályoſan. Ang. Intricately, obſcurely.] Terentius in Eunucho. Pergin' loc. eſſa mecum perplexè loqui?

Perplexum, aliquâ de re. Suil. πεπλεγμένως. Plaut. in Stichor. Verùm ego perplexum hanc rem aggrediar oratione, &c.

Perplexor, aris, dep. Aliquid perplexè facere, & de industria vocare, πεπλεγμένως. Idem in Aul. Attico quo vos pacto solearis perplexarier.

Perplexibilis, adjectivè. Perplexus, quum follicitè aliud audiatur, aliud sentiatur. πεπλεγμένως. Idem in Asin. Nec quillum verbum facias perplexabile.

Perplexibiliter, adverbiù, Perplexè. πεπλεγμένως. Idem in Stichon. Perplexabiliter hodie eorum pavefaciam pectora.

Perplicātio, ônis, f. Interjecta conjunctione per me sum extulit Lucretius lib. 1. Aut magis hamatis inter se, perplicatis.

Perplĭco, is, ui, n. t. Transire inter pluviam. [διαδύεσθαι. Gall. Passer entre les gouttes de pluye. Ital. Trapassare. Germ. Durchregnen. Bel. Doorregnen. Hisp. Entrellover. Pol. Przeciągnąć się. Vng. Az eſőben be iárni. Ang. To run through the showre.] Quintil. lib. 6. cap. 3. Quum rectè calcem perplueriti dixit, per medium pluviam admixtum. Plautus Mostel. venit imber, Lavat parietes, perpluunt trigæ patefactæ, operam tibi. ¶ Perplui in pectus per translationem. Plautus in Most. Hæc illa tempestas mea, mihi quæ modestum omnem Detexit, tectus quæ fui: quam mihi Amor & Cupido in pectus perpluunt meum. Idem Tuam Benefactis benefactis aliis peregito, ne perpluat.

Perplŭo, as, perplŭi, pro. prod. omn. t. Plin. lib. 15. cap. 24. Spondarq; jugero ejus annuos perplurer, vel medium solo tectum. [διαβρέχειν, περιρρεῖν. Gall. Tout percer, tout arrouser. Ital. Piover per tutto. Germ. Durchregnen. Hisp. Mucho llouer, hazer el suelo. Pol. Wszystko nasiąknąć. Vng. Elázlani. Ang. To grow wet, to run through.] Perplŭi Tertium, adverbium: [τριπλῶς. Gall. Trois fois. Ital. Assai. Ger. Dreyfach. Hisp. Muy mucho. Pol. Bardzo wiele. Vng. Igen sokſzor. Ang. Very much. Jur. Perplurimum refert. Plautus lib. 2. cap. 14.

Perpŏl, adverbium esse juranti quidam putavêre apud Plautum in Casina: Perpol sæpè peccasse Et tibi quid tacito opere cesperas. Et apud Terentium Hecy.: perpol quàm paucos reperias meretricibus fideles evenire amatores. Verùm Donatus in hunc locum sic facit. Ordo est. Pol perquam paucos reperias meretricibus fideles evenire amatores. Perpol enim Latinum sed quàm id est, nimio. Et quinto Donati verbi videre est, apud Plautum in præcedentibus exemplo ordinem esse talem, Pol pessimè peccas.

Perpŏlio, perpolīre, perpolīvi, perpolītum, act. q. Valdè polio, absolvo, ac tuperoni macies addo. [Ἱστᾶν λίαν. Gall. Polir et mettre au net, parfaire. Ital. Pulire molto. Ger. Wol außpolieren, recht zurichten oder außrichten. Hisp. Muchu pulir. Pol. Bardzo dokładnie, najprzednieyszy koniec, poleruie. Vng. Igen meg ékeſíteni, végezni. Ang. To finish perfectly, and bring to an end or perfection.] Cicero 2. de Orat. Tradita orationis lex, & ingenio perpolivit illud opus Ideæ. Actio lib. 1. Librum eorum dum scribere nondum ut volui, perpolivi. Idem 1. de Orat. Perfecta in dicendo & perpoliti homines. Plin. lib. 33. cap. 3. Nec ullum absolutius aurum est, cui ter pio tritu, perpolitum.

Perpŏlītio, ônis, f. t. Absoluta exornatio. [Τέλεσις. Gall. Polissure, poliſſement. Ital. Pulitura. Ger. Außputzung. Hisp. Cosa de mucho pulir. Pol. Bárdzo dokładnie. Vng. Végezés. Ang. A perfect polishing.] Ad Herennium lib. 4. Verborum exornatio est quæ ipsius sermonis insignita continetur perpolitione.

Perpŏpŭlŏr, pen. corr. perpopulatus, d. p. Totum populor & vasto. [כשד chhadad. Vastare, spoliare. Gall. Piller, gaster & deshonorer. Ital. Depredare. Ger. Gar ein verderben, durch und durch verheeren vnd zerstören. Hisp. Robar y dessear el campo. Pol. Do kſięgi spustoszyć. Vng. El pusztítani. Ang. To waſte and diſhonour it.] Liv. lib. 22. Annibal emissus è manibus perpopulator Italiam, vastandoq; & urendo omnia ad Romana mœnia pervenit. Tacit. lib. 1. Cædibus & incendiis perpopulatos.

Perpŏto, as, pen. prod. Totum tempus in potationibus consumo. [Διημερεύειν, ὅλον διαπίνειν. Gall. Ne faire autre chose qu'vn rauger. Ital. Crapulare, attendere à bere. Ger. Wie ein Saffen vnd gutrincken verbringen. Hisp. Mucho beuer o hazer el cato. Pol. Wszystek czas pić. Vng. Egy ideig ſzakadatlan inni. Ang. To spend whole times in drinking.] Cic. 5. Verr. Singulos totos dies, ut tabernaculo posito, perpotarent. Ibidem: Præterea totos dies cum mulierculis perpotare. Terentius lib. 1: interea perpotat amarum Ablyntiacem.

Perpotātio, ônis, f. t. [Συνουσία. Gall. Tauxpotte ordinaire. Ital. Taverna, ritrouamento ordinario. Ger. Das sauffen vnd gutrincken. Hisp. Embeodegacion continua. Pol. Wiatrowe picie, vpijanie. Vng. Szüntelen ivás. Ang. Drinkeeting.] Cicero in Piso. Quid enim tuis forcillimis gregibus intemperantissimas perpotationes prædicem?

Perprŏpĕr. [Ὑπερσπουδαίως. Sueton. in Claudio: Valetudine sæpe gravi, ut princeps perpropera usus est.

Perprurĭsco, is, ĕre. Admodum prurio. [Διαφαγεδαινᾶν. Gall. Se demanger fort. Ital. Ho l'pizzicore. Ger. Hefftig schuffig oder krätzig seyn. Hisp. Tener mucha comezon. Pol. Bardzo świerzbieć. Vng. Igen viſzketni. Ang. To itch very much. Plaut. Stich. & Curcul. in quadam obscœna & turpi cantatione aliquam occipito Cinædicam, ubi perpruriscamus inter crunigulos.

Perpulchĕr, Valdè pulcher. [Καλὸς διὰ παντός, εὐπρεπέστατος. Gall. Fort beau. Ital. Molto bello. Ger. Gar hubſch. Hisp. Muy hermoſo, y bello. Pol. Bárdzo piękny. Vng. Igen ſzép. Ang. Very fayre and handſome.] Terent. Eunuch. Perpulchra credo dona, haud nostris similia.

Perpurgo, as, Totum, ac planè purgo. [דרר darar. Purificare, purgare. Gall. Purger tout au net. Ital. Purgare perfettamente. Ger. Gar reinigen oder fegen. Hisp. Limpiar o purgar bien el cabo. Pol. Dobrze oczyścić. Vng. Meg tiſztítani, ſeprini. Ang. To make very cleane.] Cicero 2. de Natura deor. Cervæ, ante partum perpurgant se quibusdam herbulis, quæ sesel is dicitur. ¶ Perpurgatis auribus, per translationem dixit Plautus in Milite: accipe à me auri rationem doli, Quam instituo: Pl. perpurgatis auribus dabo tibi operam auribus. ¶ Perpurgare locum alicui, per translationem, pro absolvere & perhibere. Cicero 2. de Divin. Quum & fundamento esset philosophiæ positum in finibus bonorum & malorum, perpurgatis eis locis à nobis quinq; libris.

Perpūsillus, a, um, Admodum pusillus: [Ὀλιγοστός. Gall. Tres-petit, de moins du monde, fort peu de chose. Ital. Molto piccolo. Ger. Gar klein. Hisp. Muy pequeño. Pol. Bardzo mały. Vng. Igen ſzükſeges. Ang. Very little.] ut, Perpusillus homo. A quo Perpusillum, adverbium. Cicero 2. de Orat. Hic ille, non accusabis, perpusillum negotio.

Perpūto, as, Perfectè puto, declaro, vel potiùs profero. [Διαφανίζειν. Gall. Mettre au net et en clarté, donner à entendre. Ital. Dare à intendere perfettamente. Germ. Wol erklaren oder anzeigen. Hisp. Declarar y entender perfectamente. Pol. Tryumfować. Vng. Megértetni magárol valamit. Ang. To let one vnderſtand perfectly.] Plautus in Rud. Progah perquam indignus modis. Plin. Ep. lib. 3. Perquam verisimile est fore aliquando qui phantasmata, &c. Plura vide in dictione PER. ¶ Aliquando tamen invenitur junctum cum superlativo. Curtius libro 4: Perquam nostrum potest exercitu compensato.

Perquæro, is, pen. prod. a. t. Diligenter quæro, ubiq; & per omnia loca curo. [בקש bikkesh דרש darash חפש chipes. Διζήσεσθαι. Gall. Chercher diligemment. Ital. Cercare diligentemente. Ger. Durchſuchen / mit Fleiß erforſchen. Hisp. Buscar diligentemente. Pol. Pilne przyrzadzać przegladowe. Vng. Szorgalmaſon, meg keresſen. Ang. To ſearch for diligently.] Cæsar 6. bell. Gall. Agmina viasq; in Suevos perquirit. Ovid 3. Metamorph. Quum pater ignarus natam perquirit Cadmus Imperat. Cicero 5. de Fin. Videmusne ut puer, ne verberibus quidem à contemplandis rebus, perquirendis jam deterreatur. ¶ Perquirere per interrogare. Cicero pro Cælio: Possum eam illa & ceterorum petronorum & mea conjunctione ab accusatore perquirere.

Perquisītus, Cic. pro Cluent. Nemulta perquisita à quæstoribus, invenitur ea fertula ad Stratonem pervenisse.

Perquīsītus, a, um, participium, Exquisitus. [מחשב mechoshab מחקר mechuqqar. Διζήσιμος. Gall. Cherché diligemment. Ital. Ricercato diligentemente. Ger. Durchſucht. Hisp. Buſcado diligentemente. Pol. Przyrzadzony. Vng. Megkereſtetett. Ang. Searched for diligently.] Plin. lib. 18. cap. 4. Et postea in eos omni cura perquisita, causaq; rerum & ratione simul eruta.

Perquīsītē, adverbium, Exquisitè, diligenter. [Ἐξακριβῶς. Gall. Avec diligence inquisitoire. Ital. Con diligenza inquisitoria. Ger. Mit Fleiß nachſorſchung thun / mit fragen vnd ſuchen. Hisp. Con diligencia buſcar. Pol. Zpilnem przyparzeniem. Vng. Szorgalmaſſon. Ang. With diligent ſearching.] Cic. 1. de Inv. Quæ pertractare autem ad dicendum parabimus, eas nos commodius quàm ceteros arripiemus, si non animadversis, sed perquisitis & diligenter cognitis pollicemur.

Perquīsītor, oris, m. t. Exquisitor. [מחשב dorshsh דרש mechoshab, שחר chaqar. Διζητής. Gall. Chercheur, diligent et curieux. Ital. Cercatore con diligenza. Germ. Ein durchſucher. Hisp. Diligente buſcador. Pol. Przyglądacz. Vng. Szorgalmas kereſő. Ang. A diligent ſearcher.] Plaut. Stich.: Malevoli perquisitores auditorum petierunt.

Perrārus, a, um, penult. prod. Valde rarum. [σπανιώτατος. Gall. fort rare. Ital. Molto raro. Germ. Gar ſelham. Hisp. Muy raro. Pol. Bardzo rzadki. Vng. Igen ritka. Ang. Very ſelde or ſeldome.] Plinius lib. 31. cap. 3. Perrarum est, ut levior sit aliqua lex.

ō, ab Vrbe: Tum quòd perraxe per eadem tempora licerat fiebre.

Perrārō, adverbium, Valde rarò. [πανυ σπανιως. Gall. Fort rarement. Ital. Molto raramente. Ger. Gar selten oder selzamlich. Hisp. Muy raramente, rarae vezes. Pol. Barzo rzadko. Vng. Igen ritkan. Ang. Very seldome.] Cic. 2. de Finibus: Illorum enim verè bonorum appellantur ab Epicuro, sapientiæ, fortitudinis, &c. Horatius 2. Serm. Satyr. 5: perrārò has aleæ fallit. Cic. pro Roscio Amer. Perrārò venit in oppidum.

Perrepo, is, Rependo transeo, vel rependo aliquò pervenio: & inquit de inanimatis ac de animatis dicitur. [ποσσιν ἐρπω & ἐρπυζω. Gall. Ramper, se traisner à travers. Ital. Rampare, andar carpone. Ger. Durchkriechen, durchschleichen, durchschlupffen. Hisp. Gatear, andar gateando. Pol. Wyiśdź przeczołgać, przesmyknąć się. Vng. Által mászom. Ang. To creepe through a hole.] Colum. lib. 8. cap. 15: Sed ea tota imaccies operæ tectoria lævigatur extra intraque, ne felis, aut vipera perrepat. Idem lib. 2. cap. 24: Ac si longius quàm ritus agricolarum permittit, & à capite ventis emicuerit, & brachiis in aliena negotia compluvia perrepserit, &c. Idem lib. 8. cap. 5: Cavendum quoq; est ne ad præsepia ius, aut gallina perrepat. Tibullus lib. 1. Eleg. 2: Non ego cessantem gemitibus perrepere supplicibus.

Perrēpto, as, frequentativum, Tacitè, & cum labore perambulo. [πολλαχοῦ ἐρπω. Gall. Se couler ou traisner souvent, chemin faisant. Ital. Gironare con fatica. Ger. Eilig vel mit arbeit durchkriechen oder durchschleichen. Hisp. Caminar con afan. Pol. Bardzo przeczołgać. Vng. Által mászogatom. Ang. To creepe through often.] Terentius Adelph. Perrepta vi usq; omne oppidum ad portam, ad lacum.

Perridiculē, s. aum, Valde ridiculus. [λιαν γελοιως & πανυ γελοιος. Gall. Fort ridicule. Ital. Molto ridiculo. Ger. Gar lächerlich und spöttlich. Hisp. Cosa de que en sí haze mucha burla. Pol. Barzo śmiesznie. Vng. Igen nevetséges. Ang. Very foolish, to be laughed at.] Cic. 4. Verr. Quid in provincia facturus esset, perridiculi homines augurabantur. Idem 2. de Orat. Sed tamen communis est doctrina, quantum ego judicare possum, perridicula.

Perridiculē, pen. corr. adverbium. [λιαν γελοιως & πανυ γελοιως. Gall. Fort ridiculement. Ital. Da ridere. Ger. Gar lächerlichen und spöttlichen. Hisp. Cosa muy de burla. Pol. Barzo śmiesznie. Vng. Nevetségesen. Ang. Very scornfully.] Cic. 1. de Orat. In quo nō modo illud præcipitur ecq; id insulsè, sed etiam si quid perridiculè possis, vitandum est oratori utroq; ne aut scurrilis jocus sit, aut mimicus.

Perrādo, is, pen. prod. act. 3. p. Ad vitium rogo. [ξυριζω παν. Gall. Raser tout à fait. Ital. Radere molto. Ger. Durchragen, schaben. Hisp. Rascar con. Pol. Przeskrobię. Vng. Által reszem. Ang. To scrape through.] Plin. lib. 24. cap. 18: Valet purgare, tollere, excalfacere, perrodere. Idem lib. 30. cap. 16: Vngulas taurinas malarum perrasas, nec aliam ullam materiam quæ non perroderetur à veneno Stygis aquæ.

Perrōgo, as, pro. com. act. p. Ad vitium rogo. [ἐρωτῶ παν. Gal. Demander l'opinion avec affection, avec ardeur. Ital. Domandare l'opinione di molti, & di ciascheduno. Ger. Durchfragen, all nacheinander fragen. Hisp. Demandar las opiniones à todos y cada uno. Pol. Przepytuię ze wszystkim. Vng. Végig kérdezem.] Terent. lib. 2: Quum perconjurarunt frequentes Consules. Plin. Epist. 8. Quum sententiæ perrogarentur, dixit Licinius Mucianus non esse referendum Vicentinis agonia.

Perrumpo, is, act. 3. Per medium rumpo, rado, invado. [פרץ karon בקע bakkeh. διῤῥηγνυμι, διακοπτω, διαῤῥηγνυμι. Gall. Rompre par le milieu, entrer par force. Ital. Rompere mezzo, entrare con impeto. Ger. Durchbrechen, durchdringen. Hel. Durchbrechen. Hisp. Romper entremedio, entrar con ecremitida. Pol. Przełamuię, przełomuię się przez co. Vng. Által szakasztom. Ang. To break in the middle, to break through.] Colum. lib. 2: Sic omnes radices herbarum perruptæ necantur. Livius lib. 8: Qui aliquoties impetu capto perrumpere non potuerat hostium agmen. ¶ Aliquando ponitur pro irrumpere vi, & violentia intrare. Cæs. 6. bell. Gall. Perrumpere nitebantur. Idem lib. 7: Vti eam paludem Romani perrumpere conarentur, hostes premerent ex loco superiore, jungitur aliquando accusativo cum præpositione Ad. Livius lib. 26: Nec per castra eorum perrumpi ad Capuam posse. Aliquando etiam cum præpositione In. Livius 3. ab Vrbe: Iam in vestibulum templi perruperant. Perrumpere legem id est, violare, effringere. Lucan. lib. 1: Perrumpere nitet leges.

Perssæpè, adverbium, Valde sæpè. [λιαν πολλακις, σφοδρα πολλακις. Gall. Fort souvent. Ital. Molte fiate. Ger. Gar offtmals, offt und viel mal. Hisp. Muchas veces. Pol. Często. Vng. Gyakorlatosságosan. Ang. Very often.] Cic. de Amicitia: Recte etiam præcipi potest in amicitiis, ne quis intemperata quadam benevolentia quod persæpe fit impediat magnas utilitates amicorum. Horat. Epod. 14: Qui persæpè cava testudine flevit amorem.

Perssălsus, a, um, Valde salsus. [πολυ ἁλμυρος, σφοδρα γελοιος. Gall. Fort salé, fort mocqueur & railleur. Ital. Molto salso e gra-

cioso. Ger. Gar saltzicht oder lächlich. Hisp. Muy salado y donoso. Pol. Bardzo słony, wdzięczny. Vng. Igen sós. Ang. Very salt, very merry, full of jests.] Cic. 2. de Orat. Perssalsum illud est apud Naviū: Quid ploras pater?

Perssăpiē, adverbium. [σοφως πανυ, ἐμφρονεστατα. Gall. Fort sagement. Ital. Molto accortamente. Germ. Gar klüglich, fein mit bedacht. Hisp. Essamente, cordura con donayre. Pol. Wdzięcznie, ostrze, dowcipie. Vng. Igen okosan. An. Very subtil or cunningly.] Cic. ad Quint. Frat. lib. 2: Tecbatium quòd ad se miserim, perssapiè & humaniter etiam mihi gratias egit.

Perssălūto, as, pen. prod. Frequenter salutare, vel ad unum omnes salutare. [πολλαχοῦ ἀσπαζομαι, πανυ ἀσπαζομαι. Gall. Fort saluer. Ital. Molto salutare. Ger. Offt grüssen oder ansprechen gütlich. Hisp. Mucho saludar. Pol. Bardzo pozdrawiam. Vng. Vegig köszöntöm. Ang. To salute very much.] Cicer. pro Flac. Et quo ita sit amantior, ut omnes vos, nosq; quotidie perssaluet.

Perssānctē, adverbium, Valde religiosè. [πανυ ὁσιως. Gall. Fort saintement. Ital. Molto santamente, religiosamente. Ger. Gar fein und thewer. Hisp. Muy santamente. Pol. Bardzo obficie, nabożnie. Vng. Igen szentül. Ang. Very holy.] Terent. Heaut. Philippe, Batchis dejerat perssanctè. Plaut. Id, perssanctè juravit se factum.

Perssăno, pen. prod. Omninò sano. [πανυ ὑγιαινω. Gall. Guarir entierement. Ital. Sanare perfettamente. Ger. Gar heilen. Hisp. Acabar de sanar. Pol. Vlieczam. Vn. Meggiogiom. An. To heal verie well or perfitly.] Plin. lib. 20. cap. 22. Vomicas rūpere, purgare, perssanare promittens.

Perssăpiens, tis, om. t. Valde sapiens. [σοφωτατος & σοφωτατη, σοφωτατον. Gall. Fort sage. Ital. Molto savio. Ger. Gar weiß. Hisp. Muchas prudencia y saber. Pol. Bardzo mądrze. Vng. Igen böltse. Ang. Very wise.] Cic. de provin. consular. Quod magnæ cuidam hominis & perssapientis videtur.

Perssăpienter, adverbium, Admodum sapienter. [πανυ σοφως. Gall. Fort sagement. Ital. Molto saviamente. Germ. Gar weißlich. Hisp. Muy sabiamente. Pol. Bardzo mądrze. Vng. Igen böltsen. Ang. Very wisely.] Cicero pro Milone: Etsi perssapienter, & quodammodo tacitè decipla lex potestatem defendendi.

Perssciēnter, adverbium, Admodum scienter & industriè. [πανυ ἐπιστημονικως. Gal. Fort sçauamment, de bonne heure experimentalement. Ital. Accortamente, prudentemente, fedelmente. Ger. Gar künstlich. Hisp. Sabia y sotilmente. Pol. Bardzo umiejętnie. Vng. Igen tudosan. Ang. Very cunningly.] Cicero pro Milone: Etsi perssapienter, & quodammodo tacitè decipla lex potestatem defendendi.

Perssciēnter, adverbium, Admodum scienter & industriè. [πανυ ἐπιστημονικως. Gal. Fort sçauamment, de bonne heure experimentalement. Ital. Accortamente, prudentemente, fedelmente. Ger. Gar künstlich. Hisp. Sabia y sotilmente. Pol. Bardzo umiejętnie. Vng. Igen tudosan. Ang. Very cunningly.] Cicer. de Clar. Orat. Et ad infirmitatem alterum perscienter contentionem omnem retulerat ad vitium imbecillitatem dicendi accommodabat genus.

Perssindo, is, act. 3. Per medium scindo. [קרע karah בקע bakkeh. διῤῥηγνυμι, διαῤῥηγνυμι. Gal. Couper par le milieu. Ital. Fendere mezzo, per lo. Ger. Zerreissen. Hel. Zerreissen. Hisp. Cortar enteramente. Pol. Przepruię, przerzynam. Vn. Által szakasztom. Ang. To cut in the middle.] Liv. lib. 21: Nam nec explicare quicquā, nec sinere poterant, nec quod statuū esset memorabat, omnia perslendente vento. Tibul. lib. 1. Eleg. 1: Sit fotis è membris tenuem perscindere vestem. Lucr. lib. 6. Ergo vervedes hic nubem quam perscidit ater. Idem: Interdum perscissa fiunt petulantibus auris.

Perscribo, is, act. 3. Perfectè, absolutè, & ad finem usq; scribo. [γραφω παντα, ἀναγραφω. Gall. Escrire tout au long, par escrit. Ital. Scrivere molto, scrivere al lungo e tutto. Ger. Gar aufschreiben, lang nacheinander aufschreiben. Bel. Tot en toe toe schreven. Hisp. Escrivir harto el cabo, mucho escrivir. Pol. Opisuię. Vng. Megirom. Ang. To write to the end or through.] Livius in Præfat. 1: Factu ne sint operæ pretium, & primo ordine urbis res gestas populi Romani perscripsere. ¶ Aliquando est in tabulas publicas, in æraq; referre, quod in rescriptoribus, vulgò dicunt, vocabulo à negotiis corrupto. Cicero ad Planc. Id exemplo levatus consulto potuerit cognoscere tuta est enim perscripta, ut à me descripto dicta sententia sit. Ita sæpè perscripta Senatus auctoritas. Idem de Orat. 3. Et eundem id, quod in auctoritatibus perscriptis extat, scribendo adfuisse. Cicero 5. Verr. Primam mihi literas publicas, quas in ærario sanctiore conditas habebam, proferunt: in quibus offendunt omnia quæ dixi ablata, esse perscripta. ¶ Invenimus etiam aliquando perscribere cum accusativo, cum præpositione In. ut, Perscripsere in tabulas publicas: eadem forma qua Referre in tabulas publicas. Cicero 5. Verr. In tabulas publicas ad ærarium perscribenda curavit. ¶ Perscribere pecuniam, aliquando pro pecuniam creditori restituere. Terentius in Phorm. Nā ego perscripsi porrò illi quibus debui. Vbi Donatus: Perscripsi, mutuis perscriptionum reddidi, mutuis debui. ¶ Perscriptum dicitur, quod literis consignatum est, & monumentis antiquis continetur. Cicero de Arusp. respon. Quanquam hoc sit minus civili jure perscriptum est, lege tamen naturæ, communi jure gentium sanctum est, ut nihil mortales à diis immortalibus ulturi petere possint.

Perscripsi, Ut Actus ipse perscribendi. [γραφω, ἀναγραφη.

Gall. Enregistrement. Ital. Registrare. Ger. Verbuchung etc. auffzeichnung. Hisp. Apuntar sobre de otro. Pol. Opis. Vng. Regros. Ang. A memorandum, or note to be entred, registring.] Cicero ad Metell. lib. 5: Iam illud Senatusconsultum quod eo die factum est, ex perscriptione est, ut dum id exhibit officium meum in te obtectum esse non possit. ¶ Perscriptiones pro contractibus, & instrumentis pactorum usurpavit Cicero, quod vulgus appellat Registrum, Cicero 5. Philip. Illa verò dilapidatio pecuniæ publicæ ferenda nullo modo est, per quam septem millies perscriptionibus, donationibusq; averrit. Idem pro Flacco usus est prosyngrapha, sic inquiens: Perscriptiones cum mutuleis apertas circumscriptionem fecisti, tutor his rebus Græcorum legibus ascribendus fuit.

Perscriptor, oris, m. t. Qui perscriptiones facit, tabellio seu cautor. [סופר Sopher. Ἀπογραφεύς. Gall. Notaire, tabellion. Ital. Notario. Ger. Ein Schreiber der stuffen und verträg. Hisp. Notario, escrivano. Pol. Pisarz. Vng. Megiro, iro deak. Ang. A noter or registler.] Cic. 5. Verr. Scribam tuum, dicit Verres, hujus perscriptorem fore rationis fuisse.

Perscrutor, pen. prod. perscrutaris, perscrutari, Diligenter inquiro. [חפשׂ. ἐξερευνᾶν, ἀνακρίνειν. Gall. Chercher diligemment. Ital. Cercare con diligenza. Ger. Streiflig erforschen/erkundigen. Hisp. Buscar diligentemente. Pol. Pilnie szukam, wiedzieć. Vng. Meg tudakozom, meg keresem. Ang. To search diligently.] Plautus in Aulul. Ibo hinc intro, perscrutabor finium, si inveniam ullum Avarum. Cic. 1. Offic. Præmittebat, qui disparandos fundos, perscrutarentur arculas mulierum, & ne quod in vestimentis eorum occultaretur, exquirerent.

Persea, pen. corr. Ἡ περσέα, Arbor est, inquit Dioscorides, fructum ferens stomacho accommodatum, & qui edendo sit, in quo phalangia inveniuntur, quæ ἀφαλαγγοφάγα dicuntur, præsertim in Thebaide Aegypti parte. Hujus arboris meminit & Strabo lib. 18. eamq; in peregrinum tribuens, & fructum magnitudine pyri, figura oblongæ, amygdalæ modo putamine inclusum, & cortice. Plinius idem auctor est, perseam arborem in Aegypto illi gratissimam esse, quòd fructum ferat cordi similem, solum verbi gratia. Galenus quoq; in Aegypto perseam se vidisse testatur magnis arboribus comparandam: Cujus fructum pomum in Perside arbore præsentis veneni esse tradunt, ut vel tactus interimat. In Aegyptum verò translatam, & peregrinatione emigratam, poma ferre cibis idonea turbinata pyrifacie. Ex quibus omnibus satis constat, perseam arborem sui generis esse, & à nostrate persica omnino diversam.

Persĕco, perse-cas, pen. corr. Medium seco, dissecro, & per medium aperio. [חתך. διατέμνειν, διαιρεῖν. Gall. Trancher par le milieu. Ital. Tagliare in mezzo. Germ. Zerschneiden durch die mitte. Hisp. Cortar entremedias. Pol. Przerzynam. Vng. Alkal vagom. Ang. To cut through.] Cic. 4. Acad. Eodem modo rerum naturas persecare, aperire, dividere possumus, ut videamus terra penitusne defixa sit, & quasi radicibus sua hæreat, an media pendeat. Liv. lib. 40: Id persecare novum Prætorem ne sepperet iterum latiùs.

Persĕctor. Vide PERSEQVOR.

Persĕdĕo, perses-des, pen. prod. a f. Perfedere. [ישׁב. Gall. Asseoir longuement assis. Ital. Sedere di continuo. Ger. Stätts bleyben sitzen. Hisp. Assentarse siempre. Pol. Siadywać, siedzę. Vng. Gyakta. Ang. To sit long.] Liv. lib. 43: Hoc quoq; quod videtis, in equo citi nostri quoq; persedendo habeo.

Persegnis, gne, Valde segnis. [מאד עצל. σφόδρα ὀκνηρός. Gall. Fort lasche, fort negligent. Ital. Molto pigro. Ger. Gar faul und verträglich. Hisp. Muy perezoso, flaco y negligente. Pol. Lenius, gnuśc. Vng. Igen rest. Ang. Very slow, dull, lazy, careless.] Liv. lib. 25: Pedestre prælium fuit persegne, pauci in prima acie pugnare hostes Romanis.

Persĕnex, hujus persenis, pen. cor. om. t. Valde senex, decrepitus. [זקן מאד. ὁ πάνυ γέρων. Gall. Fort vieil. Ital. Molto vecchio. Ger. Gar alt und wol betagt. Hisp. Muy viejo. Pol. Starzyszeńko. Vng. Igen vén. Ang. Very old.] Suet. de Claris Gram. Nanque iam persenex pauperem se, & habitare sub tegulis quodam scripto fatetur. Forte pergulis legendum.

Persentio, is, Sentio, sæpius do, Bene sentio. [αἰσθάνεσθαι. Gall. Sentir. Ital. Sentire. Ger. Eigentlich empfinden. Hisp. Sentir. Pol. Dobrze czuię. Vng. Igen erezem. Ang. To feele or perceive plainely.] Virg. lib. 4. Aeneid. magno persentit pectore curas. Ibidem: Quam simulac tali persensit pectore tactam.

Persentisco, is, inchoativum. Percipio, sentio, intelligo. [αἰσθάνεσθαι. Gall. Se doncire au apercevoir de quelque chose. Ital. Accorgersi de qualche cosa. Ger. Anfahen merckẽ/ gewar werden/ verstehen und empfinden. Hisp. Sentir cosa ninguna, y dudar. Pol. Zaczynam. Vng. Erezem, erzem. Ang. To perceive and understand a little.] Plautus Mosc. Quòm in his rebus quæ non poterat persentiscere. Etiam est autem tui viri beluidini. Terentius in Heaut. Quantres dedere ubi possem persentiscere, Nisi effert lapis quæ vidi.

Persĕquŏr, eris, quor. Ad extremum usq; sequor. [רדף. καταδιώκειν. Gall. Poursuyure. Ital. Perseguire, seguitare. Ger. Nachreten/ behennig nachfolgen/ nachjagen. Hisp. Seguir, perseguir. Pol. Naśladuię, ścigam. Vng. Üldözöm, kergetem. Ang. To persue or follow after.] Nisi quod quandam vim majorem addere videtur præpositio. Terentius in Andr. Is bellum hinc fugiens, me ejit in Asiam persequẽs, proficiscitur. Idem in Pharm. Quoquò hinc asportabitur terrarum, certum est persequi. ¶ Nonnunquam ponitur pro in re cœpta persevero. Cicero ad Quint. fratr. lib. 1: Facies (scilicet ut mea mandata diligenter persequare, confidas. Idem in Pisonẽ: Extremadi persequitur qui inchoavit, iam omnia perfecta videbimus. Secundum hanc significationem dicimus, Promissa factis persequi, pro eo quod est, quæ verbis promisimus, re ipsa comprobare. Persequi imperium patris, pro facere. Persequi jus suum, pro defendere. ¶ Persequi mores patris, pro tentare, mores patris exprimere. ¶ Interdum accipitur in malam partem & significat infectari, ulcisci. Διώκειν, ἐπιδιώκειν. Cic. 11. Philipp. Nunc quoniã hostis judicatus est Dolabella, bello persequendus est. Idem pro Flacco: Hanc effluantem & tergiversantem judicio ille persequitur.

Persĕcutio, perse-cutionis, f. t. [διωγμός, ἀνακολούθησις. Gall. Poursuite. Ital. Perseguitione. Ger. Die nachfolgung/ verfolgung/ anclagung. Hisp. Seguimiento, obra de seguir. Pol. Prześladowanie. Vng. Kergetes, üldözes. Ang. Persuing.] Cicer. in Orat. Quum in altera gratia, gloria, præsidii plurimum esset, in altera perfecutionum, cautionumque præceptio. Vlp. l. Pecuniæ. ff. de Verb. signif. Sive civilis, sive honoraria, sive commissaria fuit persecutio.

Persĕctor, aris, Diligenter sector, perscrutor. πολυπραγμονεῖν, πολυπραγμοσύνη. Lucr. lib. 2: Nec persectari primordia singula quæque.

Persĕmino, as, Disemino, sive divulgo. [διασπείρειν. Gall. Semer & disseminer par tout. Ital. Disseminare per tutto. Ger. Ausspreyten/ hin und wider lassen außgehn. Hisp. Derramar por todas partes. Pol. Rozsiewam, rozpowiadam. Vng. Elszámlom, kiterjesztem. Ang. To disseminate or spread abroade, to sow.] Plautus de Venere: Persemina.

Persĕvĕro, as, pen. prod. ex per, & severus, n. p. Perhibo, permaneo. [דבק. ἐμμένειν. Gall. Perseverer, continuer. Ital. Perseverare, continuare. Germ. Beharren. Bel. Volharden. Hisp. Perseverar, continuar. Pol. Trwam. Vng. Vgyg vagy maradok. Ang. To persevere.] Cicero de Amicitia: Orestes autem, ita ut erat, Orestem se esse perseverare. Cæsar 3. bell. Gallic. Cotta ad armatum hostem iturum negat: atque in eo perseverat.

Persĕvĕrans est, impersonaliter. Cic. 5. Verr. Quod quam illis qui aderant, indignum, qui audiebant, incredibile videretur: non est ab isto primo illo adventu perseveratum.

Persĕvĕrans, pen. prod. nomen ex participio. [מתמיד. ἐμμένων. Gall. Perseverant. Ital. Perseverante. Ger. Beharrlich/ ebẽ beharrlich. Hisp. Que persevera. Pol. Trwały. Vng. Vgyg vagy maradó. Ang. Persevering.] Calum. in Præfat. lib. 1: Hoc, inquam, tenatus est perseverantissimo colendorum agrorum studio.

Persĕvĕranter, Constanter. [ἐμμόνως. Gall. Perseveramment, constamment. Ital. Perseverantemente, con fermo & salde proponimento, con buon animo. Germ. Beharrlichen. Hisp. Perseverantemente, con constancia. Pol. Trwale. Vng. Allhatatlanul. Ang. Constantly.] Liv. 4. ab Vrbe: Patres bene cœptam rem perseveranter tueri. Idem lib. 21: Qui leniter agunt, segnius incipiunt: ubi, quum cœperint, vereor ne perseverantia fatiscant.

Persĕverantia, æ. f. p. Constantia. [ἐμμονή, καρτερία. Gall. Perseverance, constance. Ital. Perseveranza, constanza. Ger. Beharrung. Bel. Volharding. Hisp. Perseverancia, constancia. Pol. Trwałość, stałość. Vng. Allhatatlanság, vegig menetel. Ang. Constancie, perseverance.] Cic. 5. Verr. Cujus ille fidei, diligentiæ, perseverantiæ nulla ratione eripi posset.

Persĕvĕrātio, is. Perseverantia. [διαμονή. Vng. Allhatatlanság, állhatatos vegig menetel.] Apuleius in Hermetis Asclepio: Cognovimus æternam perseverationem.

Persĕvĕrus, a, um, penult. prod. [σφόδρα αὐστηρός, σφόδρα σκληρός. Gall. Severe. Ital. Molto severo. Germ. Gar streng und strenge. Hisp. Muy riguroso. Pol. Bardzo surowy. Vng. Igen kemeny. Ang. Very austere or severe.] ut imperium perseverum, apud Tacitum lib. 15.

Persĕco, f. p. [περσικόν. Gall. Pesche. Ital. Pesca persica. Ger. Ein pfersichbaum. Hisp. Durazno. Pol. Brzoskwinia drzewo. Vng. Barack fa. Ang. A peach tree.] Arbor est humilis, folio Amygdalæ paulo majore, fert sub pruneo, pomo carnoso, succulento, extrinsecus sanguineo, cortiatis & hasto esse, nucleũ habente non dissimilem amygdalæ. Nomen accepit à Perside Orientis regione: unde primùm hoc arboris genus in nostrum orbem;

arbem est advectum. ¶ Pomum ejus, Persicũ malum vocant, forte mali hujus genere vehementer apud Romanos olim tanta fuit caritas, ut singula non nisi denariis venderentur: quod mirum videri debet, quum non aliud pomi genus fugaciter degustatum, quo expito biduo mutescit: cogitq; de se commendationem facere. Plin. lib. 15. cap. 12.

Persicē, Cognomen annuli, Pampanus. Graecè ἀμπελος.

Persidĕo, es, pes. corr. n. f. exper & sedeo. ic. ell. permaneo. [διαμένειν. Gall. persister. Ital. Persistere, fermarsi, durare. Germ. Bestehen, vnd bleiben. Hisp. Durar, perdurar. Pol. Trwam. Vng. Megh kemlyeczem. Ang. To persist, or abide.] Plin. lib. 17. cap. 24: Primus pernicioso natura, quoniam lapsa perlidet, gelatq; &c.

Persīdo, dis, pessul. prod. Deorsum sedeo, descendo, penetro. [καταβαίνειν. Gall. Penetrer. Ital. Penetrare. Ger. Durchdringen, hindurchgehen. Hisp. Penetrar. Pol. Przenikam. Vng. Alá fúyódóm. Ang. To pierce, or enter through any thing, to sink.] Lucret. lib. 1: At neq; quo pacto perlidant humor aquai, Vsum ejus est. Item: Ac neq; quo pacto perlidant humor aquai, Vsum ejus est. Item: Ac neq; quo pacto perlidant humor aquai, Virgil. 1. Georg. ubi frigidus imber Altius ad vivum perlidit. Id est (inquit Servius) medullas, & ossa penetravit.

Persigno, as, are, act. p. Obsigno, vel signũ imprimo. [חתם chathám. κατασφραγίζειν, κατασφράγισμα. Gall. Signer, cacheter. Ital. Suggellare. Ger. Versiegelen, versigelen. Hisp. Cerrar con sello, sellar. Pol. Pieczętuię, pieczętowanie. Vng. Megh pecsétlem. Ang. To seale. Virgil. 1. Aeneid. Quibus recato sunt Quinqueviri mutis, cui abscindi, reficiendis & triamviri ami, omniaclis conquirendis, domoq; pertinaciter altercantes.

Persimĭlis, pertimile, omn. t. Admodum similis. [ὁμοιότατος, παραπλήσιος. Gall. Fort semblable. Ital. Molto simile. Ger. Gleichlautend. Hisp. Muy semejante. Pol. Nayprzedniey. Vng. Hasonlatos. Ang. Very like.] Cicero in Parti. Nihil tàm è præter memoriam quæ est germana literatura quodammodo, & in dissimilibus generis perfimilis.

Persĭsto, s. n. t. Duro, persevero. [μένειν. hamádh. Gall. Persister, persévérer. Ital. Durare, perseverare. Ger. Bestendig, vnd beharrlich. Hisp. Durar, perseverar. Pol. Trwam. Vng. Megh maradok. Ang. To persist.] Cicero 2. de Divin. Aut permanant illa tuentia, in eo perstitenti, ad corpus ea quæ dici etiam vetant: aut desciverit tu

lib. 16. cap. 17: Venena viperæ depellit super sanctificationem fermento factam herba, quam vocant personatam, trita, & cum sale imposita. Officinæ, recte Ruellio vocant Lappam majorem. ¶ Hæc eadem Personata, & vocatur Plin. lib. 22. cap. 15.

Pĕrsŏno, nas, penult. corrept. Valde sono, perstrepo. [תקע bavak, שׁמע, שׁמיע.] Gall. Faire un grand son, retentir, resonner, retentir. Ital. Sonare per tutto, risonare grandemente. Ger. Laut schönen gehn und gar erschönen. Hisp. Sonar o perfectamente sonar. Pol. Bardzo grzmieć. Vng. szengök, zörgök. Ang. To make a great sound or noise, to resound.] Cicero pro M. Cælio: Hæc vero non jocantur fortasse, verumetiam personant, hucusque mulieris libidinem esse prolapsam, ut ea, quæ Virgil. 1. Aeneid. - cithara crinitus Iopas Personat aurata, eadem quæ maximus Atlas. Idem 6. Aeneid. Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci Personat, adverso recubans immanis in antro. Horat. 2. Serm. - Satyr. 6. - - simul domus alta molesta Personat canibus.

Perſŏrbĕo, es, ui, ĭtum, farben. [Καταχρώννυμι Gall. Hommer une couleur sur une autre. Ital. Sorbire di sacro. Ger. Durch etwas farben. Hisp. Sorber roxo. Pol. Wskrobiwam. Vng. Fel hordoznom, meg festem. Ang. To dye over.] Plinius lib. 33. cap. 11: Alias ex his minores exhibuere, rerum flatu, ipsiores sunt, perforbentes, cute ingenium in delicias, aliquando & purpura.

Perſpĕcŭlŏr, penult. corrept. e p. perspeculatis, perspeculati, Dep. genit. speculor, & omnia intueor. [Καταθεωρῶ. Gall. Contempler, soigneusement & diligemment. Ital. Speculare con diligenza. Ger. Fleissig betrachten, durchschauen. Hisp. Diligentemente mirar y contemplar. Pol. Pilnie baczyć. Vng. Szorgalmatoson meg nezelodom. Ang. To observe, behold and consider diligently.] Plin. lib. 8. cap. 20. Albicans unus, latetare obesus extima fugit, recentes aranearum exsuras perspeculatus. Hercus de bello Africo: Quum de vallo perspecularetur.

Perspergo, is, si, sum, ĕre, a. Aspergo. [פזר nazah, זרק זרה.] Gall. Semer & arroser, jet. Ital. Aspergere. Germ. Darbesprengen. Hisp. Derramar y esparzir. Pol. Na rozpinam. Vng. Meg szentelem, meg hintem. Ang. To sprinkle and cast about or on.] Cic. 1. de Orat: Libandus est enim ex omni genere urbanitatis fasciculus quidam lepos, quo tanquam sale perspergatur omnis oratio. Cato cap. 132: Codicillos olea ungito, & cætera signa amurca eruda perspergito, & in sole ponito.

Perspĭcio, perspĭcis, pen. corr. exi, ctum, ĕre, a. Aperte video, cognosco. [נגה nagah, נוצץ, נוצה, הבט, הביט, הזה.] Gall. Voir manifestement, voir & reconnoître, appercevoir clairement & manifestement. Ital. Vedere, conoscere, & provare. Ger. Darff sehen, wol erschen und erkennen. Bel. Doorsien. Hisp. Mirar y considerar. Pol. Bacznie, doświadczam. Vng. Meglatom, megismerem. Ang. To behold, perceive, find, consider.] Cic. in Lal. Quidam sæpe in parva pecunia perspiciuntur quàm sint leves: quidam verò quos res parva movere non potuit, cognoscuntur in magnis. Terent. in Pharm. Cujus tu fidem in pecunia perspexeris, Verère verba ei crescere? Cæs. 2. bell. Gall. Qua de causa discederem, non diu perspexerat. Horat. de Arte: -quem perspexisse laborem, Aut famæ sanctum dignus.

Pĕrspĭcŭus, a, um, antiq. i participium. Cognitus, exploratus. [ברור barur, מבורר mebhorar, מבחר mibhchar, מזקק mezukak.] Gall. Net & apparent, clair & manifeste. Ital. Veduto, conosciuto, & provato. Ger. Klärlich erkennt, offenbar. Bel. Openbaer. Hisp. Manifesto y conocido claramente. Pol. Oczywisty, doświadczony. Vng. Megismertetes, meg lathatos. Ang. Known, tried.] Cæs. 4. de bell. Gal. Rerum dictum constitutione itineris exercitus nostri perspecta, interdum consuetudine participio, & comparatione, ego Ecrg, id quod diligenter animadvertum est. Cic. ad Quint. fr. 1. Ut hic certos annos hæc perferas, eo quam certos actus perspectissimus, atq; omnibus notus esse videaris.

Perspĕctē, adverbium. Diligenter, docte. [בקפדנות bekapdanuth, דקדוקית dikdukith.] Gall. Diligemment & de bonne sorte. Ital. Diligentemente, dottamente. Ger. Fleissiglich. Hisp. Bien y diligentemente. Pol. Pilnie, dbanie. Vng. Erossen, igyekezetesen. Ang. Diligently, carefully.] Plaut. in Mil. Si rectè me perspectè, ut ipsum noscam, licet.

Perspĕctĭo, as, frequentativum. [מחזה machzeh, מראה mareh.] Gall. Regarder de tous costez & diligemment. Ital. Guardare & considerare con diligenza. Ger. Fleissig ansehen durch und durch sehen. Hisp. Mirar de todas partes diligentemente. Pol. Dbánie y poprzenanie. Vng. Meg tekintem. Ang. To behold, to behold and view diligently.] Plaut. in Mil. Sinite me prius perspectare, ne ipsum inficiæ lient.

Perspĭcŭus, a, um, Perspicax. [חריף charif, שנון shanun.] Gall. Clairvoyant, penetrant. Ital. Conoscente, chiaro. Ger. Gesitzt, verstandig, erfahren. Hisp. Conocimiento, claro. Pol. Rozumny, mądrowidzący. Vng. Okos, bolcs. Ang. Perfect knowledge, full experience.] Cic. 1. lib. 1. Offic. Sed omnis quod est honestum, id positum in cognitione atque scientia, Aut enim in perspicientia veri, solertiæq; versatur: id est, perfecta cognitione.

Pĕrsĭcārĭus, a, um, Pertinens, translatitius. [מכר מוכר mocher, מוכר mukar, מוכר mukar, מכר mocher.] Gall. Qui

claire & manifeste, à travers de qui on voit, diaphane. Ital. Chiaro, lucido, & trasparente. Ger. Durchsichtig, wasserhell, durchsichtig. Bel. Doorschijnende, claer, helder, opendoor. Hisp. Claro, manifesto, que se trasluze. Pol. Przezroczysty, jasny. Vng. Latos, világos. Ang. Clear, and manifest, plain.] Matt. 26. de calice vino: Prodest perspicuus nobis vinum calix. ¶ Pertranslationem pro claro, manifesto, certo, minimè dubio: Plin. Tum clarus perspicuusq; sententias. Cicero pro Quintio: Si quod tamen in re perspicua erratum, ut eam ignorantiæ nullatenus possit, idem pro Dottio Ital. Legerant clarissimos nostræ civitatis viros, se in medios hostes ad perspicuam mortem pro salute exercitus injecisse. Sic dicimus perspicuam orationem, σαφῆ, ἐναργῆ: id est, clarum & apertum.

Perspĭcŭĭtās, ātis, f. Splendor ac facilitas, evidentia. [ἐναργεία. Gall. Evidence, clarté. Ital. Facilità, chiarezza. Ger. Klarheit, scheinbarkeit, offenbarung. Bel. Helderheit. Hisp. Claridad, facilidad. Pol. Jasność. Vng. Világosság, nilvánvalóság. Ang. Plainness, evidence.] Cic. 4. Acad. Propterea quòd nihil adderet clarius aut perspicuitatem, aut evidentiam nos, si placet, nominemus, Græcum quidem, sed pro suis est, verba. Quintil. lib. 2. cap. 3. Illam & primæ eloquentiæ virtutem perspicuitas.

Perspĭcŭē, adverbium, Evidenter. [σαφῶς. Gall. Clairement, evidemment. Ital. Chiaramente, evidentemente. Ger. Klärlich, offenbarlich, scheinbarlich. Hisp. Claro y manifiestamente. Pol. Jasno. Vng. Világosan, nilvánsággal. Ang. Plainly, evidently.] Plautus in Aulul. Anus hercle hoc indicium fecit de auro perspicuè palàm est.

Perspĭcātus, a, um, Consideratus, acutus. [בחון bachun, מבחן mibhchan.] Gall. Que voit bien apertement, & avec un fort jugement. Ital. Perspicace, acuto. Ger. Scharpffsinnig oder sehr verständig. Bel. Scherpsinnig. Hisp. Agudo que mucho mira. Pol. Subtelny, ostry. Vng. Eles, eles. Ang. Thin, full quick, quick witted.] Terent. in Heaut. Ut rem nostram ad eas res quàm fit perspicax. Cic. 1. Offic. Id quod acutum & perspicax natura est.

Perspĭcācĭtās, ātis, f. p. Acumen, evidentia. [בחון bechun, חכמה chochmah.] Idem Cic. Acut. lib. 1. Quod ipsum perspicacitatem aliquam ejus fecerit.

Perspĭcācĭtās, ātis, f. r. Acumen, ingenium. [בחון bechun, חכמה chochmah.] Gall. Bonne & claire vue, grand sens ou entendement. Ital. Acutezza, perspicacità. Ger. Scharpffsinnigkeit. Bel. Scherpsinnigheit. Hisp. Agudeza de mirar. Pol. Subtelność, ostrość, rozum. Vng. Elesség, okosság. Ang. Quickness of sight and understanding.] Cic. Acut. lib. 1. Ab his quæ corporis sunt ea perspicacitate, etiam à me non longè perspicis.

Perspīrātio, ōnis, f. r. Aeris attractio minime voluntaria, à calore naturæ per cutem in ipsas arterias. Aut Est Perspiratio cibi corpore avectatio aeris cum apertis naturalibus, per totum corpus, & rursum per exitus excretio.

Perspīro, adverbium. Valdè. Plaut. Quia quod bene promittunt Auspices perspirò evenit. Nonius. Legitur & prospiro.

Pĕrstĕmo, is, Tetam sterno. [Διαχρώννυμι. Gall. Couvrir & parsemer. Ital. Coprire, distendere di sopra. Ger. Obertecken, überbedecken. Hisp. Cubrir ó derribar encima. Pol. Okrywam. Vng. Befedem, meg takarom meg felol. Ang. To spread abroad.] Liv. 22. ab Urbe Condita: Id non ab Ædibus tantùm aut Focis fecerint, damnumne id quàm pecuariis, via à Mantis ducit ad Pontem Milvium perstrata est.

Perstĭmŭlo, as, Stimulo, excitulo, valdè stimulo. [דחף dachaph, עקץ, עקצה, עקיצה, עקיצה.] Gall. Eguillonner fort, piquer fort. Ital. Stimolare. Ger. Hefftig zupffen, erreiben oder bewegen. Hisp. Aguijonear ó picar. Pol. Bodźce, przynaglam. Vng. Igazan fordalom. Ang. To stir or prick up.] Tacit. Hist. Ager pejore quoque proximi solitudine patuit, pravis semper finitimis perniciosus.

Perstĭno, as, Quidam ulurpatius pro emo. [קנה kanah, קנין kinyan.] Gall. Acheter. Ital. Comperare. Ger. Kauffen. Hisp. Comprar. Pol. Kupuie. Vng. Megveszem. Ang. To buy.] Apul. Hippocrato piscio, quòd scatum animis ad cavere, asperatus, vigiliæ denarii pretium navi.

Pĕrsto, as, ap. Permaneo, persevero, continuo. [עמד hamadh, שמד shamadh, שהה shahah.] Gal. Persévérer, continuer. Ital. Durare perseverare, continuare. Ger. Bestehn, bleiben stehn, beharren. Bel. Bestendigh blijven. Hisp. Durar. Pol. Trwam. Vng. Meg maradok, allhatatos vagyok. Ang. To persist and continue.] Gell. lib. 2. cap. 1. Hoc modo perditus, pernoxq; pertitabat. Jungitur interdum dativo. Liv. 8. ab Urbe: Ubi eum deprecantibus primoribus Patrum atq; universa Senatu, perstaret cœpto immanis animus. Interdum ablativo cū præpositione. Ibidem: Se tamen perstaturum in incepto, &c. Sic dicimus Perstare in sociorum, Perstare in sententia, & similia.

Pĕrstrĕpo, is, penult. corr. ui, ĭtum, ĕre, a. Valde strepo. [המה hamah, הגה hagah.] Gall. Faire grand bruit, du pied se retentir. Ital. Far molto strepito. Germ. Hefftig rauschen oder ein getümmel machen. Hisp. Hacer mucho alboroto. Pol. Gonsem gwar czynie. Vng. Igen zörgök. Ang. To make a great noise.] Terentius in Eunuch. Abeunt lavatum, perstrepatina ut fit domum ubi absunt. Sen.

s. Achil. Rumor in arce iam dudum perstrepit aula. Claud. in Eutrop. crebro pulsatus, perstrepit æthra.

Perstringo, gis, xi, ctum, 3. Valde stringo, claudo, inquit Nonius. [ברר, ברא, ענד, חמם, חמר, חמץ, חמס, חמש, חמת, חמה, חמל, חמן, חמד, חמב, חמא, חמג, חמי, חמו, חמז, חמי, חמי, חמי

parte. Germ. Gut achten / etliche halten es mit verdechtig. Hisp. Saber de cierto parte. Pol. Nakierunem. Vng. Resolvetem. Ang. To count all over.] Plaut. Rud. Quanta in paludem is exagitasq; aruinas, Qui pertegamus villam, dum sudum est: Idem Trinum. Benefacta benefactis alios pertegito, ne perpluant.

Pertendo, is, tĕdi, & tendi, tum, & tensum, & tentum, & tentatum, Act. Affinem tendo, valde tendo, extendo. [מתח tendo, distendo, allargo.] Gall. Etendre, mettre à son aduantage. Ital. Stendere, tendere, o fare. German. Gar ausstrecken. Hispan. Estender, guiar hasta el cabo. Pol. Rozciągnąc. Vng. Vegy gyuyerom, kyterytem. Angl. To stretch out, to wade.] Cato de Re rust. cap. 52: In arboribus ubi radices capiant, calycem aut qualum pertĕto: per fanum ramum, quem radicem capere voles, scarificato, trajicito quo. Sed hic Catonis locus corrupte citatur à Calepino. Non enim hic pertendito legendum est, sed pertundito. ¶ Aliquando ponitur retinere tenere, vel institutam profectionem non absolvere. Liv. 5. ab Vrb. Pars maxima, atque ipse Scipio Romam pertendunt. ¶ Aliquando est contendere. Cicero pro Cornelio Balbo: Cum fundendis, quorum acerbissima diligentia est, pertendimus. ¶ Aliquando est ad finem ducere id quod intendebamus, aut cupiebamus. Terent. in Heaut. Quid si ille sciens nolit facere, ut cupio, hoc pertendere.

Pertento, as, Act. p. Ast sententiam aliquos callidè explorare, & quemadmodum ait Cicero loquitur, hominem degustare. [נסה tento, probo, experior.] Gall. Artos aller sonder, essayer, esprouuer. Ital. Tentare bene, assaggiare. German. Wol versuchen / probiren. Belg. Proeuen. Hispan. Mucho à muy particularmente tentar. Polon. Bardzo probować. Vng. Meg probalom, bőuebben kerezem. Ang. To assay and trie.] Terent. in Andr. Sed ea gratia simulavi, vos ut pertentarem. ¶ Aliquando idem est quod pronaveo, sive tento. Virg. lib. 5. Aeneid. Latonæ tacitum pertentant gaudia pectus. ¶ Aliquando idem quod corripio, apprehendo. Virg. 3 Georg. Nonne vides ut toto tremor pertĕtet equorum Corpora? Idem 1. Aeneid. Sæpe silentem blanda voluptas Gaudia pertentant mentem. Idem 7. Aen. Ardua primus Iarbas dudo fabla pavento Pertentat sacrilus.

Pertĕnuis, pertĕnue, com. t. Valde tenue. [הדק hadak, דק dak, רזה rezeh, רך rach, נמוג nemoog, נמס nemas.] Gall. Fort menu, fort petit. Ital. Molto sottile. Germ. Gar dun. Hispan. Muy delgado, ò fino. Pol. Cienciutenki. Vng. Igen vekony. Ang. Very small.] Plinl. 16. cap. 43: Secatur in tenuias pertenues & ilex. Cic. ad Terent. lib. 14: Spes adhuc salutis pertenuis ostenditur. Idem contra legē Agr. Si certe clausis locorum teneret, & duo maria, quæ navigationi diversa perè conjungeret, quam pertenui discrimine separarentur.

Pertĕrĕbro, as, penult. corr. act. p. Tereba perforo. [τρυπαω. Gall. Percer / vn autre tour en vis. Ital. Trapanare. German. Durchbeim. Hispan. Barrenar. Polon. Przewiercić. Vngar. Altal fúrom. Ang. To perce with a wimble or any pearling tool to worke.] Cicero 1. de Divin. Annibalem Calius scribit, quem columnam auream, quæ ellet in Fano Junonis Laciniæ, auferre vellet, dubitare quæque utrum ea solida ellet, an extrinsecus inaurata, pertĕrebravisse.

Pertergo, is, si, t. Diligenter tergo. [מרק bene abstergere, expolire.] Gall. Torcher diligemment, nettoyer fort net. Ital. Forbire diligentemente. German. Durchwischen. Hispan. Mucho y diligentemente limpiar. Polon. Przetrzyrać. Vng. Meg tórlöm. Ang. To wype diligently and make cleane.] Lucretius libro 4. Inquinat hæc nostras actes, perlabitur omnis, Et quasi pertĕret pupillas, atque ita transit. Et paulò pòst: Et nostros oculos pertĕrget longior aura. Rursus eodem pagina: Post extraria lux oculos pertĕrget, & aër Alter, & illa foris, quæ vertè transpiciuntur. Col. lib. 12. cap. 9: Sæpe sutlandere jus debebit, nec pati sitire fulgura, sed extrinsecùs munda spongia vasa pertergere, & aqua fontana refrigerare.

Pertĕro, pen. corr. ar. t. Terendo cõmunio. [חדק hadak, מחק machak.] Gall. Fort frotter, ou broyer. Ital. Continuare, fregando. Ger. Wol getrauben oder zerstossen. Hispan. Mucho gastar por vso. Pol. Zgnieść. Vngar. Elrontom, megtórlöm. Ang. To weare or breake in peeces by rubbing.] Plautus Menæch. Tum compellit jumentam lumi pertĕrant. Colum. lib. 8. cap. 5: Vel eadem pertĕra, & cum aqua potui data.

Pertĕrrĕo, es. Valde terreo. [הטריד hetherid, בהל bahal, מהם mahem.] Gall. Fort effrayer, faire grand peur. Ital. Forte spaurire, sbigottire, far entrar ò rimanere. Germ. Wol erschrecken. Hisp. Mucho espantar. Polon. Przestraszyć. Vngar. Igen megijeszteni. Ang. Greatly to affraide.] Terentius in Eunuch. Pò Texibus atque armis pertĕrrĕo facinus facinorum. Cæsar 1. bel. Gall. Quæ copiæ nostras pertĕrrefacerent, & munitione prohiberent. Idem libro 7: Vt facile reliquis documento, & magnitudine pœnæ pertĕrrefacere alios.

Pertĕrrĭtus, a, um, participium. Valde territus. [בהל nebhahal, מהם memahem, נבעת nibhath.] Gall. Fort effrayé. Ital. Molto spaventato. Germ. Wol erschrocken. Hispan. Muy espantado. Pol. Przestraszony. Vng. Igenmegy rettent. Ang. Greatly affraide.] Cic. pro Cælio: Animi cõtra ne tot unum valentes imbecillum, alacres pertĕritum superare non possent? Ovid. 12. Metam. Vifa fugit Nympha, velut pertĕrrita fulvum Cerva lupum.

Pertĕrrĭfăcio, is, pen. cor. act. t. Pertĕrreo. [הטריד hetherid בהל bahal quemadodo.] Gall. Faire effrayer. Ital. Effrayentare, far paura. Ger. Gar erschrecken, oder sehr erschrecken machen. Hisp. Espantar. Pol. Kogo przestrzec. Vng. Igen megijeszteni, rettentem. Ang. To affraie greatly.] Plaut. Rud. Cave sis pertĕrrefacias me, si quid mihi vis.

Pertĕrrĭfĭcus, a, um. [מבעית mebhahath, מבהיל mebhahil, מפחיד mephachid.] Gall. Appartenant à perdre. Ital. Pertinente à perdere. Ger. Etwas zum erschrecken gehörig. Hisp. Pertenesciente à perder. Pol. Zerdzący. Vng. Rettentő. Ang. Pertaining to a long staff or perch.] Colum. lib. 4. cap. 11: Pertĭcalis fere sex eundem agrum quem viminalis desiderat. Id est, ex qua fiunt pertĭcæ. Plin. lib. 17. cap. 20: Pertĭcalis & virga, & talea ferme fodiendi eadem.

Pertĭmĭsco, is, mŭi, t. Valde timeo. [חרד charadh, פחד phachad.] Gall. Craindre fort. Ital. Temere molto. Ger. Sehr fürchten, oder scheuen. Belg. Seer vreesen. Hisp. Mucho temer. Polon. Bardzo bydz. Vng. Igen feliek magy félemlem. Ang. To feare greatly.] Non enim habet significationem passivam innatam. Plautus in Curcu. Spectacula ibi sunt, ego pertĭmui. Cicero 5. Verr. Siculi Siculos non tam pertĭmescebant. Ovid. Ep. Il. 9. Diceris & dominæ pertĭmuisse minas. Idem 1. de Arte: Creditur annosum pertĭmuisse senem. Cicero Lentulo: Fama in constantiæ pertĭmescendæ. ¶ Jungitur aliquando ab, vel ex, cum præpositione de. Cicer. 7. Verr. Defunt pericula, fortunis quæ omnibus pertĭmescunt.

Pertĭmĕfăcĭo, passivè dixit Cic. de lege Agr. Grave est enim (quæ nomen imperii, atque id etiam in deos persona pertĭmefactum.

Pertĭnĕo, nes, pertĭnŭi, cor. compertum ex per & teneo, o. Pertingo, pervenio: habet & hunc accusativum cum præpositione ad verbi. [נגע nagah, הגיע higgia, נוגע nogea.] Gall. Appartenir. Ital. Pertenere, appartenire. Germ. Etwas hin tangen / erreichen. Belg. Te dichbeeren / aenganen. Hisp. Pertenescer. Pol. Dotykam. Vng. Elérek, tartozom. Ang. To pertaine, or belong vnto.] Cæsar de bello Gall. 5: Insulæque quæ frumentariæ in armis esse non potuerant, intra hiemem ad Venetos omnes perferebantur: quæ ingenti magnitudine permedios fines Trevirorum à finitimis Rheno, ad initium Rhenorum pertinet. Et de eadem ly. 6. in fin: Quæ est latissimi Galliæ maxima, atque à capite Rheni, finibus quæ Trevirorum ad Nervios pertinet. Idem de Hercinia eodem libro: Oritur ab Helvetiorum, & Nemetum, & Rauracorum finibus, rectaque fluminis Danubii regione pertinet ad fines Dacorum, & Anartium. Idem 1. bell. Gall. Ex eo oppido pons ad Helvetios pertinet. Vlpianus de Cloacis, l. Prætor ait: Quo minus illi Cloacam quæ ex ædibus ejus in viam pertinet ædes de qua agit, purgare, reficere liceat, vim fieri veto. Et paulò pòst: Quod ait prætor, PERTINET, hoc significat quod ex ædibus eius in tuas ædes pertinet: hoc est, dirigitur, extenditur, pervenit. Cic. in Cat. Majore: Tanta esse

esse constatos quæ ad posteritatis memoriam pertinerent. Nonnunquam etiam in hac significatione admittit præpositionem per. Cic. 1. de Nat. deor. Ratio quædam permeans, per omnem rerum naturam. Idem lib. 2: Ex quo intelligi debet eam caloris naturam vim habere in se vitalem, per omnem mundum pertinentem. ¶ Accipitur præterea frequentissimè pertinere, pro attinere, & communi cujuspiam subjectâ esse, ac facere, familiare. Pompo. l. Verbum. ff. de Verb. signific. Verbum illud pertinere latissimè patet. Nam & iis rebus petendis aptum est quæ dominio nostri sint, & eis quas aliquo jure possidemus, quamvis non sint nostri dominii. Pertinere ad nos etiam ea dicimus quæ in nulla eorum causa sunt, sed esse possunt. Hac ille. In qua significatione perpetuò habet accusativum cum præpositione ad, nunquam autem dativum. Neque enim cum imperito vulgo dixeris, Pertinet mihi hæc domus, sed ad me. ¶ Pertinet ad me hoc est, officii mei est, vel partium mearum, vel meæ curationis. Cic. de Amic. Sed eadem bonitas etiam ad multitudinem pertinet. Plaut. Truc. Magis pol hæc malitia pertinet ad viros quam ad mulieres. Hoc est, magis cadit in viros. ¶ Interdum etiam idem quod refert sive interest nica. Mart. lib. 8. Vxor mœcha tua est, hoc ad te pertinet Olle. ¶ Pertinet ad rem, hoc est, non alienum est à re. Cic. ad Brutum lib. 1: Bonus planè vir, & cæ virtutibus, tum ea fortuna (si quid hoc ad rem pertinet) ornatus. ¶ Oratio vel sententia eò pertinet, hoc est, eò tendit vel dirigitur. Cic. pro Corn. Balbo: Nec verò hæc oratio mea pertinet ad infirmandum fœdus Gaditanorum.

Pertinax, pen. cor. acis, am. c. Obstinatus, qui scilicet in re aliqua quam semel animo concepit susceptam agendam, nimis firmiter perstat. [עז פנים baz panim, ad modum. Gall. Obstiné, opiniâtre, ferme, resolu. Ital. Pertinace, ostinato. Ger. Hartnäckig/ mehr sperrig/ der sich gar in ein ding ersetzt hat/ und sich nicht weisen läst. Hisp. Constante, porfiado en su estimacion. Pol. Opiniâ trwały, Vparty. Vng. Meg akaratkodo. Ang. Obstinate, resolute, wilfull, or stubborne, froward.] Cic. 1. de Fin. b. Certè pertinax non ero: tibique, si mihi probabis ea quæ dicis, libenter assentiar. ¶ Pertinax itaque à per, & tenco dici videtur: utis Pertinax dicatur qui sua sententia nimis est tenax. Varr. lib. 4. de Ling. lat. à pertendendo dictum putat. Nam is qui pertendit in re ali qua in qua persistere non debet, dicitur pertinax: qui verò persistit in eo in quo manere oportet, perseverans dicitur. ¶ Accipitur tamen nonnunquam pertinax in bonam partem, pro perseverante. Valerius Maximus lib. 1: Non mirum igitur si pro eo imperio augendo, cultoque deo, pertinax eorum in diligentia deorum semper excubuit, quòd tam scrupulosa cura, parem à quoque momenta religionis examinari videntur. Seneca lib. 7. de benefic. Vincit malus pertinax bonitas. Liv. 5. belli Punic. Vicit tamen omnia pertinax virtus. ¶ Pertinax certamen, durum, & difficile. ¶ Pertinax fama, constans, & firma. Sic Pertinax odium, pertinax pietas. ¶ Pertinacior in differendo vel disputando, dixit Cic. de finib. ¶ Pertinacem Plautus suo more dixit pro valde tenaci: hoc est, avaro, & rei suæ servandæ plus satis attento. Ita enim habet in Captivis: Quid eius ais? tenaxne pater ejus est? P. H. Imò edepol pertinax.

Pertinacia, æ. f. p. Obstinatio, pervicacia. [עזות bazuth, impudentia. Gall. Obstination. Ital. Pertinacia, ostinatezza. German. Verharrung/ halsstarrigkeit/ trotz/ muthwilligkeit. Hispan. Porfia en mal. Polon. vper. Vng. Megallakodas. Ang. Wilfulnesse, or spitefull, forward nesse.] Varro à pertendendo dictam, & in malis rebus locum habere ostendit. lib. 4. de Ling. lat. Cato, inquit, in quo non debet pertendi pertenditur, pertinacia est: cum in eo in quo oportet manere quis perstat, perseverantia est. Ex quo intelligitur falsum esse quod antea hic legebatur, in bonâ quoque parte eam. Nam exempla quæ potius erant omninò diversam ostendebant etiam. Videtur autem à pertinendo potius quàm à pertendendo deducta esse, id quod adolescens doctissimus annotavit, quam notationem Plautus confirmat in Captivis: Quid ais tenaxne ejus pater? P. H. Imò pertinax.

Pertinaciter, adverbium. Obstinatè. [בעזות bazuth, impudenter, ingenerosè. Gall. Obstinément, perséverantement. Ital. Pertinacemente, ostinatamente. German. Gebarnäckt / wider den willen. Hispan. Porfiadamente. Polon. Opiąźie, vporznie. Vngar. Megallasolua, allatatosan. Ang. Obstinately, wilfully, frowardly.] Plin. Epistol. 2. lib. 3: Ne desiderio Senatorum, non jam quasi de rudimentis, sed quasi de gratia, fama, dignitate certantis, tam pertinaciter, præsertim in Senatu repugnaret.

Pertingo, is, pertigi, pen. cor. pertactum, pertingere, extendor, pervenio. [הגיע higgia, pervenit, attingit. Gall. Toucher ou atteindre en estendre ou estre estendu en quelque lieu. Ital. Giungere, ò giugnere, ò qualche cosa. Ger. Sich erstrecken/ reichen. Hisp. Alcançar, passar hasta, llegar. Pol. Dosięgam, dochodzę. Vngar. Erek. Ang. To come unto, or reach.] Plin. lib. 11. cap. 37: Venam ab oculis pertingere ad cerebrum pertilimi auctores tradunt. Cicer. de Nat. deor. Ex quo intelligi debet eam calorem naturam vim habere in se vitalem, per omnem mundum pertingentem.

Pertŏlĕro, as, Vsque ad finem tolero, perfero. [סבל sabal, portare. Gall. Endurer iusques à la fin. Ital. Tolerare fino al fine. Ger. Etwas bestendig ertragen. Hispan. Sufrir hasta el cabo. Polon. Znosząc, wytrzymuiąc. Vngar. Mind végig el szenvedem. Ang. To endure, and suffer unto the end.] Plaut. Amphit. Fata illuc me premunt, pertolerare vim tantam, cladesq; Exanclare insopitabiles.

Pertŏrquĕo, es, ctum, 2. Torqueo. [עגל higgel, torquere, circumducere. Gall. Tortiller. Ital. Torcere, storcere. Ger. Wol trehen. Hispan. Mucho atormentar. Pol. Krzyw. Vng. Csauarom. Ang. To torment, or torture.] Lucret. lib. 2: At contra tetra alterius materies, feraq; Centauri toto pertorquent ora furore.

Pertrăcto, as, act. p. Manib. frequentius tracto, & tango. [משש mashash, palpare, explorare. Gall. Toucher, ou manier souvent. Ital. Maneggiare, palpare. German. Offt angreiffen/ viel mit greiffen. Hispan. Tratar mucho. Polon. Obrabiam, manipuluie, macam. Vngar. Forgatom, czipegetem. Ang. To touche and handle often.] Cicero in Parad. Barbaros multas nobis pertractantem de picta & pertractantem Plin. lib. 25. cap. 6: Centaurea curatus dicitur Chiron, quum Hercules exceptit hospitio pertractanti arma fugitta excidisset in pedem. ¶ Pertractare pertractationem, apud se reputare, & diligenter considerare. Cicer. 2. Tusc. Quæ cùm ita sint, pertractemus, ea quæ rem continent, pertractemus.

Pertractātio, onis, f. t. Frequens revolutio. [חשב hashab, cogitare. Gall. Touchement, maniement. Ital. Toccamento, maneggiamento. German. Eustrige handlung. Hispan. Obra de mucho tratar. Polon. Vżywanie, praktykowanie, obcowanie, vprzątanie. Vng. Forgatas. Ang. Often touching and handling.] Cic. 1. de Orat. In Grammaticis Poëtarum pertractatio, historiarum cognitio, verborum interpretatio, pronunciandi quidam modus.

Pertrăho, is, pen. cor. axi. 1. Ad destinatum finem traho. [משך mashach, trahere. Gall. Tirer à force de soi ou vers. Ital. Strascinare. Ger. Etwas mit gewalt ziehen. Hisp. Arrastrar. Pol. Wyciągam. Vng. Et vonsom. Ang. To draw by force, to trayle, or drag vnto.] Liv. lib. 21: Ex eo tempore scrobium quibus leviter annexa erat vinculis, alternatis aliquot navibus ad alteram ripam pertrahitur. Idem lib. 25: Et Carthaginensium acies de industria pedem referebat, ut ad terga collis ab equite suo infesti hostem incautum pertraheret. ¶ Pertrahere vitam, prolongare. Plin. lib. 28. cap. 3: Vitam quidem non adeò extendendam censemus, si quo eumodo pertrahenda sit.

Pertrānseo, is, Trăsen, vel planè trāsen. [עבר habar, ajsar. Gall. Passer outre. Ital. Trapassare. Ger. Durchgehn. Hisp. Trasspassar. Pol. Przechodzę. Vng. Allatmegyek. Ang. To passe over, or beyond.] Plin. lib. 37. cap. 5: Nebecula enim aliorsum est vitium, quam viridis non pertransit aspectus, sed aut intus occurrit, aut excipit in se visum candor.

Pertrānsĭcĭdus, a, um, pen. cor. Quod valde trāsit. [מאד meod, valde. Gall. Fort clair & reluisant, en sorte qu'on voye à travers. Ital. Molto trasparente. Ger. Durchaus durchsichtig. Hisp. Transparente. Pol. Przezroczysty. Vng. Igen vilagossagos. Ang. Cleare through.] Plin. lib. 11. cap. 12: Alias indecora vitia pertrānsĭcĭda.

Pertribŭo, is, ere, act. 1. Tribuo, vel eo. [נתן nathan, dare. Gall. Donner. Ital. Dare. Ger. Geben. Hisp. Dar. Pol. Dawie. Vng. Adok, czinalnak. Ang. To give.] Plin. Epist. 3. 20: Apud me & milites & paganos à quibus nihil nisi facetus & humanitas petitur inspecta est, certatim ei, qua privatim, qua publicè tessimonii pertributa est.

Pertrīstis, te, com. 1. Valde tristis. [מאד meod, valde. Gall. Fort triste. Ital. Molto triste, malinconico. Ger. Gar traurig. Hisp. Muy triste. Pol. Bardzo smutny. Vng. Igen szomoru. Ang. Very sadde or sorrowfull.] Cicer. pro Cælio: Et quia in reliqua vita civis esset, & in hac suavitate humanitatis, quæ propè jam deleta tur hominis, versari perjucundè soleret, fuit in hac causa pertristis quidam patruus, Censor, magistratum 2. de Divin. Sæpè etiam pertristè canit de pectore carmen.

Pertumultŭōsus, a, um, Tumultum magnum excitans.

Pertŭmultŭōsē, adverb. Maximo cum tumultu. [מאד meod, valde. Gall. Fort tumultueusement, avec grand tumulte ou bruit. Ital. Molto tumultuariamente, con grande strepito. Germ. Gar ungestümlich. Hispan. Con mucho bullicio. Pol. Z wielkim gwałtem, zamięszaniem. Vng. Nagy zaiongassal. Ang. With great vproare.] Cicer. ad Catonem lib. 13: Interim quum exercitu lustrato iter in Cilitiam facere cœpissem, Calend. Septemb. legatis à rege Comageno ad me missis, pertumultuosè, neque tamen non verè, Parthos in Syriam transisse nuntiatum est.

Pertundo, is, di, sum, 3. act. t. [נקב nakab. Gall. Forer, percer, en sorte qu'on rompe ou froisse, ce que ce soit. Ital. Rompere, forare. Ger. Zerstossen/ zerbrechen/ durchbohren. Hisp. Hacho romper. Polon. Dziurawię, przebijam. Vngar. Alhat tokozom. Ang. To beate with hammers, to thumpe or knocke.] Colum. lib. 6. cap. 5: Si forè turcolum calcaverit, aut aranea testa, vel lapide ungulam pertuderit. Cato cap. 133: Calicem pertusum tamquo tibi. Lucret. lib. 4. Nonne videre etiam

etiam guttas in fasa cadentes Humoris, longo in spatio pertundere lapidem.

Pertūsus, a, um, participium, perforatus. [נקוב nakob. τετρυπημένος. Gall. Percé. Ital. Bucato, perforato. German. Durchstochen. Hispan. Horadado. Pol. Przebyty, przebicie. Vngar. Likas, szurkalas. Ang. Pearced through.] Cato cap. 157: In vas pertusum congesta omnia. Plautus Pœnul. In pertusum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.

Perturbo, as, act. p. Valde turbo, confundo, commoveo. [ערר hachar, tumultuosè fecit. Gall. Troubler, pervertir. Ital. Perturbare, disturbare. German. Verwirren, verruttes. Hispan. Nacha cerrbrà enrarbiar. Polon. Nierzam, kalwo rzecz. Vng. Fölzr vagyon, zauarom. Ang. To vex or trouble.] Terent. in Andr. Nihil est prorsus actum relictum, iam perturbavisti omnia. Cicero 5. Verr. Hanc vox unam pertulit non perturbavit? Idem 3. Off. c. Regulus verbis non debuit conditiones pactionesque bellicas & hostiles perturbare periurio.

Perturbātus, a, um, Pertusus, confusus. [נערר nachabar, tumultuosè agebat. τεταραγμένος. Gall. Troublé, pervertu. Ital. Perturbato, confuso. German. Verwirret, verwicrt. Hisp. Perturbado. Pol. Zamięszany, zgwałcony. Vng. Felháborodot, vkar vetet. Ang. Troubled.] Cicero contra Rullum: Civitas perturbata seditionibus. Idem 3. de Orat. Nō ad leges sententiis, non ad principiorum temporibus, non consilia personis, non perturbato ordine. ¶ Hinc & in nomen, unde & comparationem admittit. Cic. ad Att. lib. 6. Si celeriùs sit perturbatior est ubi assignata. Idem lib. 3: Nunquā vidi hominem perturbatiorem vultu.

perturbātissimus, Superlativum. [Vng. Igen fel habozdot.] Seneca Quæst. Nat. l. 6. cap. 20: Violentissimum & perturbatissimum tempestatis genus.

perturbātē, adverbium, Confusè, inordinatè. [συγκεχυμένως. Gall. Avec trouble. Ital. Confusamente, disordinatamente. German. Verwirrlich, vnd verbeng, durcheinander. Hisp. Turbadamente. Polon. Zamięszanie, bez rządu. Vngar. Rendetlenül. Ang. With trouble.] Cic. 1. de Invent. Hic considerandum est ne quid perturbatè, neque confusè dicatur.

perturbātor, oris, m. c. Qui perturbat. [עכר bechir, ταραχώδης. Gall. Qui trouble, met, brouille. Ital. Chi perturba ogni cosa. German. Ein verwirrer, oder verwirrerin. Hispan. Enturbiador. Polon. Wartogłowo. Vngar. Meg habozdo, ez vnyó. Ang. He that troubleth.]

Perturbātrix, cis. f. t. Quæ perturbat. [עכרת bechirah, ταραχώδης. Gall. Celle qui trouble. Ital. Donna che conturba. Germ. Ein verwirrerin. Hispan. Hembra che enturvia. Polon. Ta która zamięszkuie, albo gwałci. Vngar. Ez vnyó, habozdo aszszon. Ang. She that troubleth.] Cicero 1. de Legib. Perturbatrix autem harum omnium Academiam hanc ab Arcesila & Carneade recentem exortus ut fuit.

Perturbātio, onis, f. t. Tumultuatio, cōfusio, cōmotio. [בעכרת bechirah, ταραχώδης. Gall. Trouble, perturbation. Ital. Perturbatione, tumulto. Ger. Verwirrung, verwirrung. Hispan. Obra de perturbar. Pol. Zamięszanie, zgwałcenie. Vngar. Felháborodás, kaszkavarás. Ang. A trouble, a troublance of things together.] Cic. 6. Philip. Quid est enim tumultus, nisi perturbatio tanta ut major timor oriatur? Idem 2. de Orat. Illud genus orationis nostri ingenium non judicis, sed perturbationem requirit. Idem in partitionib. Quicquid peccatur, perturbatione peccatur rationis atq; ordinis. q Perturbationes animi sunt motus & animi cōcitationes rationi non obtemperantes, quæ ἀπάθειαι appellantur. Cic. 4. Tusc. Ethicus Zenonis hæc definitio, ut perturbatio sit (quod ait ipse) aversa à recta ratione cōtra naturā animi commotio. Idem 2. de Fin. b. Perturbationes generi sunt quatuor partibus priores, ægritudo, formido, libido, lætitia. Idem 4. Tusc. Partes autem perturbationum volunt ex duobus opinatis bonis nasci, & ex duobus opinatis malis ita esse quatuor. Ex bonis libidinem & lætitiam ut si lætitia præsentium bonorum, libido futurorum. Ex malis metū & ægritudinem nasci censent: metum ex futuris, ægritudinē de præsentibus. Quoniam enim venient ea metuuntur: eadem efficunt ægritudinem inflatam. Lætitia autem & libido in bonorum opinione versatur: quum libido ad id quod videtur bonum, illecta & inflammata rapiatur: lætitia, ut adepta jam aliquid concepitum, efferatur & gestiat. Natura enim omnes quæ bona videntur, sequuntur, fugiuntque contraria.

Pertūrpis, e, m. t. Valde turpis. [Καταισχρός, αἰσχρός. Gal. Fort laid & vilaine. Ital. Molto brutto. Ger. Gar schandtlich, vnflätig, gar böß. Hisp. Muy feo. Pol. Bardzo sprzeczny. Vng. Igen rut, undok. Ang. Very filthie or foulsome.] Cicero pro Cælio: Cum hæc aliquid adolescentem hominem habuisse rationis, num tibi perturpe, aut perflagitiosum esse videatur.

Pervādo, is, Perrumpo, vi facitum & vim facio. [בא ba, εἰσέρχομαι. Gall. Aller en passer outre, forcer. Ital. Trapassare. Germ. Durchgehen. Hisp. Ir por alguna parte. Pol. Przechodzę. Vngar. Vtat vyitok. Ang. To go or make a way through or by.] Tacitus lib. 2: Nisi tamen corporis & impetu equi pervasit. Liv. 7. ab Vrb. Incerto trepidationem tumultumq; Samnitum præsidium Romanorum obvia custodibus viribus ad urbem Consulis pervasit. Idem 5. ab Vrb. Quibus quum amplissimis verbis gratiæ ab Senatu actæ essent, famaque ea fortunæ atq; urbem pervasisset, subito ad curiam concursus fit plebis.

Pervāgor, aris, & Pervagor prosl. corr. aris, Per aliquem locum vagor, peragro. [התהלך hithalech, διέρχομαι. Gall. Vaguer, aller & venir ci & là. Ital. Andare vagando quà & là. Ger. Durchschweiffen, oder durchstreiffen. Hisp. Andar vagamundo. Pol. Przechadzam, przebiegam. Vngar. El bodorgok, el szaladok. Ang. To wander about.] Livius 3. ad Herennium: Sed illud facere oportebit, ut iidem primos quosque locos, imaginum memoriarum causa, celeriter animo pervagemur. Liv. lib. 1. ab Vrbe Nunc errabundi domos suas ultimùm illas visuri pervagantur. Cic. 1. de Leg. Molestiæ, lætitiæ, cupiditates, timores, similiter omnium mentes pervagantur.

Pervāgātus, particip. [התהלך mithalleh. περιερχόμενος. Gall. Qui a couru par tout, qui est divulgué & connu par tout. Ital. Che è stato vagabondo, divulgato per tutto. Ger. Durchschweifft, durchstreifft, durchgetrieben. Hisp. Vagamundo, divulgado. Pol. Przebiegnion. Vng. El bodorgot, el szaladot. Ang. That hath wandred and is known through all.] Liv. lib. 38: Inter ultimissimum genus hominum ferox natio pervagata bella propè orbem terrarum fecerat. q ER & pervagatus, nomen ex participio, idem ferè significans quod divulgatus. Cicero pro Plancio: Vulgatis & pervagatis declamationibus. Idem 1. de Orat. Commune & pervagatū vitium. Hinc Pervagatior, & pervagatissimus. Cic. 2. de Invent. Fuit autem est pervagatior, & aut in omnes ejusdem generis, aut in pleraque causa accommodata. Idem in Orat. Me autem pervagatissimus ille versus qui vetat: Attem pudere prolapsi quā fatēris, dissimulare non jubet quin deleātur, etc.

Pervāgus, a, um, pen. cor. Valde vagus, qui multùm vagatur, inconstans. [περιπλανώμενος. Gall. Qui court ci & là sans arrest, vagabond. Ital. Che corre qua & là senza posa. German. Durchschweiffig vnd vnbeständig. Hispan. Vagamundo. Pol. vel sic. Vng. Bodogó, el szaladozó, vandorló. Ang. That wandreth, straying up and down abroad.] Ovid. 2. de Arte amandi:

Magna paro quas possit amor remanere per artes
Dicere, fatu vasto pervagus orbe puer.

Pervălĭdus, a, um, penult. corr. Admodum validus. [ἰσχυρότατος. Gall. Fort vaillant & puissant. Ital. Molto valido. German. Starck. Hisp. Muy valiente, robusto y fuerte. Polon. Barzo mocny. Vngar. Igen vitézlő vitéz. Ang. Very valiant & strong.] Livius lib. 40: Donec ad prevalidam aliam urbem (Cerninam appellant Celtiberi) pervenit.

Pervārĭus, a, um, Valde varius. A' quo pervarie, adverbium. [ποικιλῶς. Gall. En diverses façons. Ital. In diversi maniere. Ger. Gar in vielerley gestalt. Hisp. En muchas maneras. Pol. Odmiennie. Vn. Igen sokképpen, kiwelmódonképpen.] Cic. 2. de Orat. Reliqua pervarie, & jucundè narrantur.

Pervĕho, as, act. p. Prorsus vaho. [שרד shadad. ἐφέρομαι. Gall. Voler & courir de tout. Ital. Gettare & correre qualche cosa. German. Gar wegführen. Hisp. Llevar de todo punto. Pol. Przewoże. Vng. El vyszem. Ang. To carry away.] Liv. ab Vrb. Ad prevaltandos hostes, vequid ad nova consilia relinquerent virium, duxêre. Tacitus 13: Inter ea conferendis pecuniis, pervastata Italia, provinciæ evertit.

Pervĕho, is, penult. corr. arb. v. Vsque ire, constituum locum, puto. [הגיע higgia. ἀφικνοῦμαι. Gall. Porter ou mener par charroy, ou par quelque bien. Ital. Portare, condurre ad un luogo. German. Führen, führen. Hispan. Llevar. Pol. Przewożę. Vng. El vyszem. Ang. To carry or bring.] Plin. l. 18. cap. 6: Sed inde non pervehuntur ad nos. Liv. 5. ab Vrbe Virgines sacra quæ in plaustro impositæ, & Cære, quò per fratres data erat, pervectæ. Cic. 2. Offic. Nam & quum proficiscuntur navigaturi, ad exitus pervenire optamus, & quum navigamus, navigare. De fortuna.

Pervĕllo, lis, Vellico, mœrore, tristitia, ægrè animi affligo & torqueo. [יגון magal. λυπέω. Gall. Attacher, affliger, tourmenter. Ital. Cauare, molestare, affligere. German. Bekümmern, betrüben, plagen. Belg. Kopen. Hisp. Atormentar, angustiar. Pol. Wątrobę mam. Vng. Fájdalmat gierdem. Ang. To prick, to pluck at.] Cic. 4. Tusc. Quid moereo? cur decumbo, cedoq; fortunæ quæ pervellere fortitan potuerit & pungere, non potuit certè vincere frangere. Horat. 1. Serm. Satyr. 2. Rapula, lactuca, radices, quibus fallum pervellunt stomachum.

Pervĕnĭo, is, ire, Ad finem venio. [בא ba, διαβαίνω. Gall. Parvenir, venir jusques au bout. Ital. Pervenire. Ger. Darkommen, hinkommen. Hisp. Acabar de venir. Pol. Przychodzę. Vng. El érek, elérkezem. Ang. To come, to come to place.] Plin. Epist. 254: Pervenit ad fontem purissimum. Terent. Evauch ita dii fecissent hinc me pervenire quo volo. Quāñ dicat, hinc me dicere qui maximè cupio. Quintil. l. 2. c. 3: Illud ingeniorū velut præcox genus nō tenerā unquam

hunquam pervenit ad frugem. Cic. pro Sest. Vir ferè, & ratiò ad manus pervenit eadem ad Art. l. 8. R. Bonum autem ad te scripsi, ut sibi forte reddita esse, mihi curares referendam, ne in illius manus perveniret. Virgil. 4. Georg. Postquàm est in thalami pendentia pumice cœlata Perveni um. Idem 2. Aen. At ubi iam patriæ perventum ad limina sedis.

Pervēnŏr, pra. prod. pervenaris, pervenari, Diligenter venor, studiosè investigo & inquiro. [ציד לכד, אורב. Gall. Chasser ou chasse sauvage, se rechercher diligemment. Ital. Cacciare ò far caccia con diligenza. Ger. Durchjagen. Hisp. Montear ò hazer montaria con diligencia. Pol. Szukam, łakomie. Vngar. Igyekezem vadászni diligentsegesen. Ang. To hunt and search diligently.] Plaut. Merc. Defessus tum rubem tutam pervenatier.

Pervĕrto, is, ere, act. [הפך עקל עוה שקש. Gall. Tourner au rebours, renverser, renverser sens dessus dessous. Ital. Rovesciare, voltare sopra, sopra. Germ. Verkehren. Belg. Omkeeren. Hisp. Peruertir, subuertir, boluer en mala parte. Polon. Wywracam. Vng. Fel forgatom, vissza fordítom. Ang. I turne upside down. Polon. Wywracam. Vng. Fel forgatom, vissza fordítom. Ang. I turne upside down.] Plaut. in Aulul. Ire extemplo senex, Aulas pervertunt, ignem cedit ingens aqua. Modò depravare, magis dicitur apud Cicer. in Divin. in Verr. Nunquam ille me opprimet consilio, nunquam ullo artificio pervertet, nunquam ingenio meo tuo labefactabit, atque infirmare conabitur.

Pĕrvĕrsŭs, a, um, Pravus, præposterus. [עקש מעקש. Gall. Tortu, au rebours, perverti. Ital. Perverso, bislacco. Germ. Verkehrt. Hispan. Cosa al reues, de buelco, mañana. German. Verkehrt. Polon. Zle czynie, wywrocony. Vngar. Vtzaslandoc, gonosz. Ang. Turned up side down and side, naughtie.] Plaut. in Turcul. Illæc & ille perversus est. Cic. pro Cluent. Itaque ut erat semper præposterus, atque perversus, initium facit à Balbo. Brutus ad Cic. his verbis declarationem me esse in te posse, quàm illi perversi fuerint in me, explicatum habes. Perversus dies à Plauto in Menæch. dicitur ineptus, incommodus, intempestivus.

Pervĕrsè, adverbium, Nequiter. [עקשות. Gall. Au rebours, de biais, malicieusement, perversement, mauvaisement. Ital. Perversamente, alla rouescia. German. Verkehrter weis. Hispan. Con peruersidad, al reues, de buelco. Polon. Wywrocenie, Zle czynie. Vngar. Vtzaslandoc, gonosz. Ang. Arrantly, backwardly, naughtily.] Plaut. in Amph. Qui perverse adeo pervertit familiæ meæ mentem.

Pervĕrsĭtas, atis, f. Pravitas, acquisita [עקשות עקשות. Gall. Mauvaistié, de nature. Ital. Perversità. Ger. Verkehrtheit, art verkehrtes. Hispan. Peruersidad. Pol. Wywrocenie, Zle czynienie. Vngar. Vtzaslandoc, gonosz. Ang. Arrantnesse, crookednesse, backwardnesse.] Cicero 2. Tuscul. In summa opinionum perversitate versamur. Idem in Orat. Quæ est autem in hominibus tanta perversitas?

Pervestīgo, penult. prod. act. p. Diligenter vestigio, quæro & quæsendo invenio. [חפש. Gall. Chercher avec diligence. Ital. Investigare, cercare diligentemente. Germ. Erforschen, durchsuchen, vnd finden. Belg. Vinden. Hispan. Hallar buscando con diligencia, rastro. Polon. Szukam, Wyszukuie. Vngar. Igyekezem keresni. Ang. To search diligently.] Tradunt à vestigiis ferarum, quibus rangunt in silvis, indiciisque ad ferarum fossa venatores perveniant. Cicero libro 2. de Orat. Noctes regiones intra quas ventus, & pervestiges quod quæras. Idem 6. Ver. Canes venaticos dicebas, qui odorabantur omnia, & pervestigabant.

Pervestīgo, onis, f. diligentia, diligentia. Cic. 1. de Orat. Sed omnia quæcunq; essent, vel scientiæ pervestigatione, vel elaborandi ratione comprehenderint.

Pervĕtĕris, gen. con. huius pervetĕris, om. c. Valde vetus. [מאד ישן. Gall. Fort vieil & ancien. Ital. Molto vecchio, Ger. Gar alt. Hisp. Muy viejo. Pol. Bardzo stary. Vng. Igen regi. Ang. Very old and ancient.] Cicer. ad Quint. Frat. lib. 3. Reddita etiam mihi est pervetus epistola, sed seræ allata.

Pervĕtŭlus, a, um, Pervetus. Plin. lib. 20. cap. 9. Ad cœnedrum dolores cum atque pervetulo. Cic. de Orat. Vetranllatis utamur frequenter, interdum; sed licenter tamen pervetustis.

Pervĭcax, cis, penultima corripitur. Pervicus, contentiosus nulli cedens, perseverans cum quadam vi. [עז עזות. Gall. Opiniastre, obstiné, obstiné. Ital. Duro, ostinato. Germ. Hartnäckig. Hartnäckig, halsstarrig, halsstarrig, halsstarrig. Belg. Hart, hartneckig, halsstarrig, halsstarrig. Hispan. Porfiado, muy porfiado. Polon. Upornie, Krzyzowate. Vngar. Vtzaslandoc, gonosz. Ang. Arrantly, backwardly, naughtily.] Terent. in Heaut. Adelph. pervicaces esse animo, neque eum præoptare potiri.

Pervĭcācĭa, æ, f. Durities, obstinatio. [עזות. Gall. Obstination, opiniastreté. Ital. Obstinatione, perseveranza. Ger. Hartnäckigkeit, halsstarrigkeit, halsstarrigkeit. Hisp. Porfia, perseuerancia. Pol. Upor, zaciętość. Vng. Vtzaslandoc, konnyeg, meg akadas. Ang. Arrantnesse, stubbornesse, wilfulnesse.] Plin. lib. 17. cap. 20. Perdurandi pervicacia. q. Pervicacia & Pertinacia hoc distant, inquit Nonius, quòd pervicacia est interdum honarum rerum perseverantia, pertinacia semper malarum. Colligi hanc differentiam Nonius ex Accii pervicacibus & pertinacibus, quæ quam elegantissima sint, & ad hunc locum pertineant, adscribam: Tu pervicacia es. Antiocha hinc præfectas. Ego pervicax am sio, & hac me uti vola. Nam pervicacem dicis me esse & cinere. Perfacile patior: pertinacem nil moror. Hæc sortes si quæ tu illam indocti putibent. Tu addis quod vitio est, cum quod probis datur.

Pervĭcĭus, Veteres dixerunt pro pervicaci, teste Nonio. Plaut. in Aulul. Ete quidem pervicis custodem ædidit.

Pervĭdĕo, pervides, penult. corr. act. f. Diligenter & perfectè video. [ראה. Gall. Voir parfaictement & parfaictement. Ital. Vedere perfettamente. Germ. Wol und eigentlich ersehen. Hisp. Ver perfectamente. Pol. Przeyrzałem. Vng. Alaztamom. Ang. To see throughly and perfectly.] Colum. lib. 2. cap. 1. Videt sine dubio quid eveniat: sed cui id tandem provident pervidet. Horat. Serm. Satyr. 1. Quam tua pervideas oculis mala lippus inunctis.

Pervĭgĕo, es, penult. corr. n. f. Vigeo, valde vigeo. [ערנן. Gall. Estre en sa grande force & vigueur. Ital. Essere nel suo maggior vigore. Germ. Hefftig blühen. Hispan. Seruer en su mayor esfuerço. Pol. Rozkwitam, rozbuie się. Vng. Igen virágzik, erőmbe vagyok. Ang. To be in my great force and strength.] Tacit. lib. 3. Et utrique opibus quæ atque animo hostis pervigueret.

Pervĭgil, penult. corr. pervigilis, om. c. Admodum vigil & alacer, semper vigilans. [ערנן. Gall. Qui veille toujours. Ital. Che veggha molto. German. Das darff die gantz nacht nicht schlaffen. Hispan. Cosa que vela toda la noche. Polon. Czuie, czuiegen. Vng. Igen virágzó, ébren. Ang. That watcheth much.] Plautus lib. 23. cap. 21. Xanthi, solus intelligit in cacumine montis ejus pervigil. Angues pervigiles. Ovid. 12. Epistol. Canis pervigil, Senec. Herc. fur. Custodia pervigil. Lucan. lib. 2. Ignis pervigil, prodigus Vestæ. Statius 2. Thebaid.

Pervĭgĭlĭa, æ. Pervigilium sive pervigilatio. [Vngar. Szentgalmatoc vigyazas.] Lactantius Hatter, lib. 24. Maximum pervigiliæ munus.

Pervĭgĭlo, las, Semper vigilo, vel totam noctem vigilo. [שמר ערנן. Gall. Veiller toute la nuict, veiller toujours à la fois. Ital. Vegghiare tutta notte. German. Durchauß wachen. Hispan. Velar toda la noche. Polon. Wszystkonocuie, Czuie. Vngar. Mindenkor vigyazok. Ang. To watch all the night.] Mart. lib. 9. Nam vigilare locos etiã pervigilare grave.

Pervĭgĭlātio, onis, f. o. [ἀγρυπνία, ἀδιαλειψία. Gall. Veillement perpetuel, veiller toujours à la fois. Ital. Il vegghiare. Ger. Durch auß wachung. Hisp. Agrypnia, velar de velar toda la noche ò cada. Pol. Wszystkonocuie. Vng. Mindenkor vigyazo. Ang. A watching all the night.] Cicer. 3. de Legib. Novos verò locos, & in his colendis nocturnæ pervigilationes.

Pervĭgĭlium, i, n. s. Diuturna vigilia. [παννυχίς. Gall. Veille de toute la nuict. Ital. Longa vigilia. Germ. Ein Nacht wachen oder die gantze nacht auß einander. Hispan. La vela de toda la noche. Polon. Wszystkonocuie. Vngar. Szakadatlan vigyazas. Ang. A watching all the night.] Plinius libro 11. cap. 32. Pervigilia quidem vocantur ibi. Et pervigilium sacrum nocturnum quo vigilare indicuntur, ac pervigilatio nodem vigilatur. Livius libro 1. de 2. Pub. Cælio Campana in pervigilio neglecta tumultum omnibus portis invadit. Aurelius de Cæsa. Nec aliâ de causa videtur eo die quo natus, pervigilium indixisse quam ut natalium in tenebris proderetur licentia temporis auspicaretur.

Pervĭlis, is, neu. c. Admodum vilis. [מאד זול. Gall. Fort vil, perdu de fort vil prix. Ital. Molto vile. German. Gar schlecht. Hispan. Cosa de poco precio. Pol. Bardzo tanie. Vng. Igen olcso, rosz. An. Good cheap, little worth.] Liv. lib. 41. Annona quoque eo anno perdis fuit.

Pervĭnco, is, act. c. Contendo, perficio. [כבש. Gall. Vaincre, surmonter, surmonter. Ital. Far perfettamente. Ger. Zwingen, bringen, behaupten. Hisp. Acabar de vencer. Pol. Zwyciężam, Odnoszę. Vng. Megnyerem, meggyőzöm. Ang. To overcome, vanquish.] Cicer. ad Attic. lib. 2. Reliqua, & pervicit Cato. Liv. 4. ab Urb. Neque ut de agris dividendis plebi referrent Consules ad Senatum, pervincere potuit.

Pervĭrĭdis, de, pro. com. Valde viridis. [ירק. Gall. Fort vert. Ital. Molto verde. Germ. Gar grün. Hisp. Muy verde. Polon. Barzo zielone. Vngar. Igen zöld. Ang. Very green.] Plin. lib. 6. cap. 20. Mare id colore pervirdi, præterea fruticosum arboribus.

Pervīvo, is, pendi. prod. n. t. Vsque ad certum aliquem finem vitam produco. [חיה. Gall. Viure. Ital. Viuere. Germ. Lang leben. Hispan. Viuir. Polon. Żyię, żyiem. Vngar. Megelek. Ang. I live.] Plautus Capt. Etsi pervivo atque ad summam senectam, tamen breve spatium est perdendi quæ mihi mihi.

Pervĭus,

Pĕrŭtilis, e, om. Per quod in potest. penetrabilis. [Δι' οὗ εἰσδύεται, διαπερατός.] Gall. Par où on peut entrer. Ital. Penetrabile, per dove si può andare. German. Durchzudringend, oder durchgengig. Belg. Doorgaende. Hispan. Cosa por donde se puede passar, que se puede passar. Polon. Przebydzien. Vngar. Atyahatoságos. Ang. Easie to pass.] Terent. in Adelph. Id quidem angiportum non est pervium. Ovid. lib. 2. Metam. Domus est imis in vallibus antri Aedita, sole carens, non ullî patria ventô.

Pĕrŭngo, gis, xi, ctum, 3. Oblino, circumquaque ungo, perlino. [Περιαλείφω.] Gall. Oindre par tout. Ital. Ungere d'ogni parte. German. Beschmieren. Hisp. Untar de toda parte. Pol. Obmazuie. Vng. Megkenem. Ang. To anoynt and smear all over.] Columel. lib. 11. cap. 3. Si tamen perunguentiam uda manu truncaverit, & purrigo atque tumor discesserit, oleo subinde perungito. Cic. 1. Tuscul. Corpora oleo perunctione.

Pĕrunctĭo, onis, f. [Αλείμμα.] Gall. Onction. Ital. Unzione. Ger. Salbung, oder salbirung. Hisp. Vntadura. Pol. Pomazanie. Vng. Megkenes. An. An anoynting, or annointing over.] Plin. libro 28. cap. 16. Perunctione prodesse dicitur.

Pervăgo, as, avi, a. Pervagari. [Περιπλανάομαι, περιφοιτάω.] Gall. Aller et courir par la partie. Ital. Andare vagando. German. Durchstreifen. Hisp. Andar vagabundo. Pol. Przebiegam, przestawiam. Vng. Tekintem. Ang. To goe and wander here and there.] Lucret. lib. 2. Multiplices, inter spatium trãscurrere eodem Tempore quo Solis pervolgant fulgura cursum.

Pervello, pervelli, vel pervulsi, pervulsum, pervellere. Valde capio. [Σφόδρα τίλλω.] Gall. Tirer rudement et desirer. Ital. Dilettare grandemente. Germ. Vberaus gern haben. Hispan. Mucho querer. Polon. Barzobie. Vn. Azt igen szeretem. Ang. To desire greatly.] Curtius lib. 6. Pervellim scire utrum qui obtruderent, an qui retinerent, de me quererentur.

Pervĕlo, as, pen. con. Vique ad certum aliquem, destinatumq; locum velo, celeriter & velocissime peferor. [Διαπλέω.] Gall. Voler viste ment, aller tres viste ment. Ital. Volare, andar velocemente. German. Durch fliegen. Hisp. Volar, andar presto. Pol. Przebywam. Vng. Elrepülök. Ang. To flie to some place.] Cicero in Somn. Scipio. Quibus agitatus, & exercitatus animus velocius in hanc tedem & domum suam pervolabit. Pervolito, as, frequentativum. Virg. 8. Aeneid. Omnia pervolitat late loca.

Pervolvo, is, pen. volumina producta, ĕre, v. Verso, magna vi volvo. [Διαστρέφω.] Gall. Rouler tout à l'en, soubrir. Ital. Volgere d'ogni parte. German. Daher wolgen oder walzen. Hisp. Volver de todas partes. Polon. Wywracam, zawracam. Vngar. Elkergetem, hömpölygetem. Ang. To tumble or roll much about.] Plinius libro 35. cap. 4. Et repleto stagno exclusis obturamentis, erumpit torrens tanta vi, ut saxa pervolvat. Cicero 2. de Orat. Primo de utrinsis locis, quos proponã paulò post, pervolvantur animus, ut ille penitùs insinuet in causam, ut sit cura & cogitatione plenus, diligentia est.

Pervŏlĭto, as, avi, frequentativum. [Περιφοιτάω, περιπλανάομαι.] Gall. Rouler de tous costez souvent. Ital. Volgere spesso d'ogni parte. German. Daher wolgen oder walzen. Hisp. Volver de todas partes. Polon. Wywracam, zawracam. Vngar. Elkergetem, hömpölygetem. Ang. To tumble or roll much about.] Plinius libro 35. cap. 4. Et repleto stagno exclusis obturamentis, erumpit torrens tanta vi, ut saxa pervolvat. Cicero 2. de Orat. Primo de utrinsis locis, quos proponã paulò post, pervolvantur animus, ut ille penitùs insinuet in causam, ut sit cura & cogitatione plenus, diligentia est.

Pervŏlo, as, pen. con. Volo per aliquid. [Διαπέτομαι.] Gall. Voler par tout, courir en l'air. Ital. Volare per tutto. Ger. Durchfliegen. Hisp. Volar por todas partes. Pol. Obleciam. Obiaszczam. Vng. Elrepülök. Ang. To flie to and fro.] Cic. pro Sylla. Illas tabulas describi ob omnibus Rutim. diuersis, dividi passim, & pervolgari atque edi populo imperavisse pro Cælio. Mulier quæ se omnibus pervolgat.

Pĕs, pedis. Vide PEDES, pedum.

Pĕs accipĭtrinus, A Romanis dicta est herba, ut ait Dioscoride, quam Græci ἀγριόδαφνον, hoc est, lyciniden sylvestrem, appellant.

Pĕs milvĭnus, Herba est quam Columella colligi & reponi jubet, non tamen explicat quæ sit.

Pĕs gallinăcĕus, Herba est ex genere capni sive fumariæ crescens in particinis, & sepibus, ramis tenuissimis, spatiosis, flore purpureo, succo suo caliginem oculorum discutiens. Vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Pessi. Fœminarum medicamenta, quæ in molli lana in naturalibus earum condantur. πεσσοὶ, ὑπόθετα. Quæ enim per anum defleres: per collum matricis, pellitive pessum appellantur. Cels. lib. 5. cap. 21. Sed alia quoq; ratio fuit, ut ea quæ formenta subjiciuntur, vocarent. Græci vocant. Eorum hæc propositas est: Medicamenta compacta molli lana excipiuntur eaque lana in naturalibus condatur.

Pessimè, pessimus. Vide MALUS adjectivum.

Pĕssŭlus, li, pen. corr. m. f. Quasi parvus pes, instrumentũ cum ostium claditur, tabulæque mox clavi referuntur. [Μοχλὸς θυρεὸς, μοχλὸς κλειστήριος.] Gall. Verrouil. Ital. Catenaccio, chiavistello. German. Ein Riegel oder dergleichẽ an einer Thüren. Belg. Een grendel. Hispan. El cerrojo con que se cierra la puerta de dentro el pestillo. Polon. Zapore zigiel. Vngar. Zárgerenda. Ang. A bolte or barre of a dore.] Apuleius: Tum Myrmex tandem clave pessulis subjecta, pandit fores. Idem subdita clave pessulos reduco. Plautus Aulul. occlude istis Fores ambobus pessulis jam ego hic ero. Terentius in Eunuch. Pessulum obdo, eodem Heavoo. Anus foribus obdit pessulum, ad januam sedit. Unde Oppessulatæ januæ id est, pessulis firmatæ. ἐπιμοχλίδες θύραι. Tibul: Obices tunc pessula ferrei. Hujus diminutivum est Pessulus.

Pessŭlātæ fores, Dicuntur pessulis clausæ, munitæque. Et pessulata janua pessulis firmata. [Ἐπιμοχλίδες θύραι.] Gall. Porte fermée au verrouil. Ital. Porta serrata d'assi. Ger. Verriegelte Thürm. Hispan. Las puertas cerradas con aldaua. Pol. Zapartie drzwi. Vng. Zárcsolt ayto. Ang. Gates shoote with barres.]

Pessŭlum, silverbium, Rectosum, deorsum, ad imam partem, ad pedes, vel sub pedibus. [Ὑποπόδιον, ὑπόπεδον, ὑπόπεδα.] Gall. Droit embas, sous les pieds. Ital. A dietro, in giu, sotto ai piedi. German. Hinderstich, vnderfuß, vnder die füß. Hisp. Debaxo, debaxo los pies. Polon. Podnogam nadol. Vngar. Tèp alá, alól resztt. Ang. Vnder foote, downewards, backward.] Vnde pessum premere, et pedibus calcare, sive sub pedibus premere. Plautus in Mostel. Ibimus ego duis pro factis pessum premam. ¶ Plin. in Præfat. lib. 14. Pessum ire vitæ pretia, omnesque à maximo bono liberales deducere artes in contrarium cedere. Pessum eo: hoc est, cedo, vel retrocedo. Ὑποχωρῶ, κατὰ βάθους, βαθέως, ἰθέως. ¶ Aliquando pessum ire, sive abire, est ire in fundum, sive imam partem alicujus rei liquoris in se continentis, ut doliæ, alvei, fluminis, maris, aut lacus. Colum. lib. 12. cap. 6: Nam ubi calcem calcium dem feris tu cum, si pessum ibit, scies esse adhuc crudam: si innatabit, maturam. Item Plautus in Aulul. Eodem modo letum retem elice amantibero æquem centeo, Vt oleret, ne pessum abeat.

Pessŭndo, as, avi, p. Concutio, pedibus calco. [Πατῶ, καταπατῶ.] Gall. Mettre dessous, fouler aux pieds. Ital. Conculcare, calpestare, &c. Ger. Mit füssen treten, zu grunt richten. Belg. Vertreden. Hispan. Hollar à pisar con los pies. Polon. Depcam, depce. Vngar. Elnyomattatom. Ang. To trample or tread vnder foote.] Terentius in And. Quæ si non alia providentur, hoc, aut heram pessundabunt. Ovid. de Ponto: Non mihi quærenti pessundare cuncta, pererrum Cæsareum caput est, quod caput orbis erat. Plautus Rud. Pessundedisti me hisce mendaciis tuis. ¶ Item arceo, repuno. Plaut. in Mercha pessumas pessundedi, nam, inimicitiam servimas, meretricem, existimo.

Pestĭfĕr, & Pestĭfĕrus adverbium, vide in nomine PESTIS.

Pestĭbŭlis fundus, Apud Ipp. Dioscor. & Maximum est, ut ipsi exponunt, pestiferas herbas, aut ferras ferens. L. penult. C. de Addil action. Sunt voca'ulum crebris. Certè occidere animus in principum constitutionibus cum Romani sermonis puritatem, quam veteres jurisconsulti, diligenter conservarit.

Pestis, hujus pestis, f. c. Morbus est contagiosus, ab aëre pestilentique infectione animum capiens, qui coram qua afficitur, in omnem animantium perniciem effundit quandoquidem ex aliis cautis pestis nonnunquam gignitur. [Δέβερ λοιμικὸν, λοιμός.]

Gall.

Gall. Peſte. Ital. Peſte. Ger. Die peſtilentz. Hiſp. *Peſtilencia.* Pol. *Powietrze, rymowanie.* Vngar. *Dögbaiual.* Ang. *The peſtilence.*] Plaut. in Amph. Peſtis te tract. Peſtes, in plurali. Plin. lib. 2. cap. 7: Morbisque & multis etiam peſtibus, &c. ¶ Per metaphoram peſtis pro pernicie, exitio, vel calamitate accipitur. Liv. 2. ab Vrbe: Ibant unius familiæ vimbus, Vejenti populo peſtem minitantes. Cicero pro Sylla: Funeſta Reipub. peſtis. ¶ Dicitur aliquando de homine perdito, nefario, pernicioſo, & qui ſua tanquam contagione corrumpit & perdit cæteros. Terent. in Adelph. Leno ſum, fateor, pernicies cõmunis adoleſcentium, perjurus, peſtis.

Peſtilentia æ, f. p. Peſtis, Plin. l. 2. c. 96. Locris & Crotone peſtilentiam nunquã fuiſſe, nec ullo terræ motu laboratũ, annotatum eſt. [727 *Liber Anglic.* Gall. *Peſtilence, peſte.* Ital. *Peſtilenza.* Ger. Die peſtilentz. Hiſp. *Peſtilencia.* Pol. *Mor.* Vngar. *Dögbaiual.* Ang. *A peſtilence, peſtilence.*] Idem lib. 7. cap. 50. Senes nunquam ſe ſentire peſtilentiam. ¶ Sæpe etiam peſtilentia accipitur pro aëris corruptione, aut loci inſalubritate, aut cæli inclementia: cui opponitur Salubritas. Cic. 1. de Divin. Victimarum immolatarum inſpicerentur exta: quorum ex habitu atque colore cùm ſalubritas, tum peſtilentiæ ſigna percipiuntur: quam etiam quæ fertilitas agrorum, vel ſterilitas futura.

Peſtilens, entis. om. t. Quod peſtem affert, ejus contrarium Salubre. [*Peſtilent.* Gall. *Peſtilentieux.* Ital. *Peſtilente.* Ger. Peſtilentziſch, vergifftig, der peſtilentz bringt. Hiſp. *Peſtilencial.* Pol. *Morowy.* Vng. Dögös. Ang. *That cauſeth the peſt.*] Cic. lib. 1. de Fato. Inter locorum naturas quantum interſit, videmus alios eſſe ſalubres, alios peſtilentes. Afticus, peſtilens. Horat. 3. Carm. Ode 21. Venter horridus atq; peſtilens. Catullus Epig. 23.

Peſtifer, adjectivum. Propriè quod peſtem affert, ſed transfertur & accipitur de omnibus quæ mortem aut extium offerunt, autore Feſto. [*Peſtilent.* Gall. *Peſtilentieux, qui ſait mourir.* Ital. *Peſtifero.* Ger. Der todtlichen ſchaden bringt. Hiſp. *Coſa que trahe ò tiene peſtilencia.* Pol. *Zarazliwy, powietrzny, ſzkodliwy.* Vng. Dögbaiuhozo. Ang. *That cauſeth the peſt or death.*] Plin. lib. 11. cap. 28: Tauorum inguen peſtifer potu maximè. Peſtiferum bellum dixit Cicero ad Sulp. lib. 4. ad eũ eſt, pernicioſum, peſtem, perniciem, exitium, mortem afferens.

Peſtiferè, adverbium. [*Peſtilentieuſement, d'vne peſte.* Gall. *Peſtilentieuſement.* Ital. *Peſtilentioſamente.* Germ. Verderblichen, und todtlichen ſchaden Hiſpan. *Peſtilencialmente.* Polon. *Szkodliwie.* Vngar. Dögbõn. Ang. *Peſtilentially.*] Cic. 2. de Legib. Multa peſtiferè & pernicioſè fieri cernuntur in populis.

Peſtilis, is, apud antiquos legebatur, teſte Nonio, pro peſtifer. Lucret. lib. 6: Hæc igitur ſubitò clades nova, peſtilisque.

Peſtillum, li, n. [*Peſtel, mahlſtein.*] Virgue ut præſtantiſſimi generis, ex marmore vel ſolido confectum, unde & nomen habet. vimalia enim Græci ſolida vocãt. Plaut. in Curc. Nam omnium unguentum præ tuo nauſea eſt: tu Rhodie, ego Samie, tu rosa, ego crocum, & cætera: Tu peſtillum. Latinè Peſtillum appellatur. Mart. lib. 12. Hæc mea me libras ſalutipotit amica.

Petali. Vituli dicuntur, quorum pinnula ad aſcite commiſſuræ pilum.

Petalides, & Latomiæ, porci pingues & opimi.

Pĕtăsites, æ, m. Dioſc. lib. 4. cap. 149: Herba eſt pediculum habens cubito majorem, craſſitudine pollicis ita dicta à galeri forma quam latum folium pediculo ſuperpoſitum videtur referre. eo ferè modo quo fungoſi capos pediculis videmus adhærere. Rutilius in Gallia *Bardanam majorem* vocant.

Pĕtăsio, pen. cor. hujus petaſionis, m. Caro porcina, quam alii exanam, alii eam partem ſuis eſſe dicunt, quæ ab auribus incipit, & coſtas cum pectore tegit, quibuſdam velut virgulis ſingulbus diſtincta. [*Viligen.* Gall. *Vn iambon.* Ital. *Proſciutto, proſciutto.* Ger. Ein ſchweinine ſuppen. Hiſp. *Eſpinaço, eſpinaſil de cerdo.* Pol. *Szpiedzina.* Vng. *Tsapszar, ez hasonnãk az hátya.* Ang. *A piſſel of a porke.*] Mart. lib. 13: Mallem eſt, propera, charos ne differ amicos: Nam mihi cum vetulo ſit petaſione mihi.

Pĕtăsĭcŭlus, diminutivum. [*Vn virgulin.* Gall. *Petit iambon, petit proſciutto.* Ital. *Picculo proſciutto.* Ger. Ein clein ſchweinine ruppen. Hiſp. *Pernil de cerdo.* Polon. *Szpiederka.* Vngar. *Tsapszarka.* Ang. *A little piſſel of a pork.*] Juven. Satyr. 7. Siccus petaſiunculus & vas Pelamidum.

Pĕtăsus, petaſi, pen. cor. m. f. Galerus, pileus latioris generis, quo adverſus injurias Solis viatores faciem tuentur, qualis Mercurio à poëtis aſſingitur. [*Hoet.* Gall. *Vn chapeau ou bonnet pour le ſoleil.* Ital. *Capelo.* Ger. Ein breiter hut vor der ſonnen. Hiſp. *Sombrero de grande alas.* Pol. *Czapka ſzeroka.* Vngar. *Napra ſimogato ſzeles ſzeglyu.* Ang. *A broade capper hatt.*] Plautus in Amph. Ego habebo utique in petaſo pinnulas. Tirque à Græco πετάννυμι, quod eſt extendo, quia ſcilicet ita *patet.* ¶ Hinc petaſati, qui galero pro capitis ornamento utuntur. Sueton. in Auguſt. cap. 82: Æſtate apertis cubiculi foribus, ac ſæpè in periſtylio talitante æquo atque etiam ventilante aliquo cubabat: Solis verò ne hyberni quidem pateris, domi quoque nonniſi petaſatus ſub dio ſpatiabatur. [*Petaſatus*] tranſlationem verò petaſus dicitur quidlibet in galeri formam ædificio ſuperpoſitum, extenſum, & explicatũ, in metæ formã ſe contrahens. Plin. lib. 36. cap. 13: Supra id quadratum pyramides ſtant quinq;, quatuor in angulis, & in medio earum intimo lare pedum ſeptuagenûm quinum, altæ centenûm quinquagenûm, ita faſtigiatæ, ut in ſummo, orbis æneus, & petaſus unus omnibus ſimpoſitus, ex quo pendeant excepta cæteris tintinnabula quæ vento agitata longè ſonitus reſonent. ¶ Sunt qui petaſum intercipetentur pro calceamenti genere, putantq; petaſacum dici qui hoc calceamẽto induitur, adurentes locũ Ciceronis ac Caſſium, lib. 15. Epiſt. Sed petaſati veniunt comites ad portã expectare dicuntur. Neq; tamen abſurda res eſt, hic petaſatos, pro galeratis intelligere. Solent enim qui peregrè proficiſcuntur, ſe galero adverſus æſtus injuriam munire.

Pĕtaurum. [*Ein prügel.* Ger. Ein ſtuck oder gantze ſeul mit ringen zuſammen gefügt.] Genus ludi, & machinæ quædam ſipoca quo quidẽ ludi genere homines per æra rotarum poſſa jactabantur. Matt. lib. 11: Quã vota mactanti ſæpe rotes impacta petauro. ¶ Dici etiã poteſt petaurum ſupra quod homines agilitate corporis inſignes ludunt haſtæ circa quas ſe volvunt funes ſupra quos cum reciprocè ambulant: circuli per quos ſe more piſcium tranſmittunt, tabulæ è quibus in aëre pendẽt, uno brachio ſe ſuſtinentes. Græci dicunt petaurum eſſe lignum, & aſſeres quibus domos tegunt, ſibus Poliux exiſtimat cavearn eſſe in quam ſe cortis altes ſubeunt intercolumnia.

Pĕtaurĭſta, [*ſeiltantzer.*] Ger. Gauckler der tregt oder ſpringt vber ſtangen oder gantze ſeul mit ringen zuſammen gefügt. Gall. *Danſeur de corde, danſeuſe.* Ger. Ein ſeyltz. Belg. *Een ſpringher op een touw.* Hiſp. *Danſador, ſeñor.* Pol. *Prozy.* Vn. *Kotel ſ. kötyegõk.* Ang. *Tomb, tumbeſter.*] Val. Petere dicimur, quũ aliquid humiliter & precibus petimus. Petere (inquit Varro) à propitio eſt aliquid ſupplicitèr, & precariò poſtulare. Habitque in hac ſignificatione fere ablativum perſonæ cum præpoſitione à, ve. ab. Cicero Philip. lib. 13. Epiſt. Quapropter à te etiam atq; etiam peto noſtra famæ cõmunctione, quæ ſua tibi ſit perpetua, & maxima benevolentia majorem in modũ peto ab eo, contendo, ut æque ſibi ac tuæ proſpectare ſint mihi curæ. Simum cõdones. Idẽ 6. Verr. Ille petit à reyc, & cum pluribus verbis rogat. Petere ad alterum perſonæ admitto & vocativum ſæpè ut Petere ædilem, vel Prætidium ab aliquo, apud Ciceronẽ pro Quintio. ¶ Varii præterea ſunt hujus verbi in oratione uſus. Dicimus enim, Petere auxilium, Petere opem, Petere conſilium, Petere gratiam, Petere amicitiam, Petere oraculo, Petere pacem, Petere præmium, Petere ſupplicia, Petere veniã, Petere mutuũ, quorũ omnium rei momenta in nonnullis autoribus inventa ſunt facilia. ¶ Imò interdum aliquando dativo pro ablativo cum

Pĕtĭgo, pen. prodiens, f. t. Morbi genus, qui & impetigo dicitur, quòd vitium petat, teſte Iaſe ſummo cum diſſidẽte. [*Ein ſchuppicht ding.* Gall. *Grande ſo ſur vn visage.* Ital. *Volatica.* Ger. Wie ſchuppige vnd vnſauberkeit rund. Hiſp. *Empetigo.* Pol. *Krosta ſedząca z grubego ſzorstwa.* Vn. *Zsyolo.* Ang. *A ſcurfe or ringe worme.*] Occupat plerumque eorum cutem, oculis exceptis. Lucil. lib. 30, referente Nonio: Illuvies, ſcabies, oculos hunc denique petigo conſecuta.

Petilanſura, Significat volyarum æqualibus Siporiſmis.

Petilus. [*Gier. Ein ſchlecht vnbeſtandig Haar: Bildet vom Griff Pleiben bleiben, gefaſſet wie die nicht in Reſpecte Schuh, ringen durch vnbeſtãdig es ſind Bubenhãge oder Portugaleſiſche Regele.*] Eius eſt autumnalis, cinis vepres naſcens, quinque foliorum, calyculo veſticolor, inſtar roſæ ſylveſtris: ita dictus à Petilia magnæ Græciæ urbe, ut quidam exiſtimant.

Pĕtĭlis, pen. cor. adject. Tenuis, exilis. [*Dünn.* Gall. *Tenue, menu.* Ital. *Tenue.* Germ. *Dünn vnd fein.* Hiſp. *Delgado.* Pol. *Subtil.*] Lucilius: Indigeſtæ variis centibus, & penula Nonius.

Pĕrĭmĭnĕ. Vicetur in laureis jamentorum, quòd mactat eſt, profunda petant. Nonnullus ejus ſingularis eſt perimen. Lucil. apud Nonũ: Ut perimen ipſo, aut lanatis pervibus tangat.

Pĕtĭŏlus li, diminutivũ eſt à pede [*medius.* Gall. *Petit pie.* Ital. *Picciol picciolo.* Ger. Ein ſtüfftes. Hiſp. *Pequeño pie.* Pol. *Nogka.* Vng. *Labocska.* An. *A little foote.*] Mirum apud Nonũ Ang. adeo nolo modo petiolo ambules. ¶ Petiolus, p pedicul. ex quo fructus pendet, πέδιξ. Cat. lib. de Arb. cap. 23: Quã jam materia mala fuerint, antequã rumpãtur, petiolos quàm proximè torqueto.

Pĕto, petis, petiui, vel peti, petitum. Oro ſive obtecro. [*Bitten, erbitten, erſuchen.* Gall. *Demander, aller querir.* Ital. *Pregare, cõdecare, domandare.* Ger. Bitten, erjagen. Belg. *Begheren, verbidden.* Hiſp. *Demandar, pedir.* Pol. *Prozyc.* Vn. *Kerdez, könyörgök.* Ang. *To aſk, intreate.*] Val. Petere dicimur, quũ aliquid humiliter & precibus petimus. Petere (inquit Varro) à propitio eſt aliquid ſupplicitèr, & precariò poſtulare. Habitque in hac ſignificatione fere ablativum perſonæ cum præpoſitione à, ve. ab. Cicero Philip. lib. 13. Epiſt. Quapropter à te etiam atq; etiam peto noſtra famæ cõmunctione, quæ ſua tibi ſit perpetua, & maxima benevolentia majorem in modũ peto ab eo, contendo, ut æque ſibi ac tuæ proſpectare ſint mihi curæ. Simum cõdones. Idẽ 6. Verr. Ille petit à reyc, & cum pluribus verbis rogat. Petere ad alterum perſonæ admitto & vocativum ſæpè ut Petere ædilem, vel Prætidium ab aliquo, apud Ciceronẽ pro Quintio. ¶ Varii præterea ſunt hujus verbi in oratione uſus. Dicimus enim, Petere auxilium, Petere opem, Petere conſilium, Petere gratiam, Petere amicitiam, Petere oraculo, Petere pacem, Petere præmium, Petere ſupplicia, Petere veniã, Petere mutuũ, quorũ omnium rei momenta in nonnullis autoribus inventa ſunt facilia. ¶ Imò interdum aliquando dativo pro ablativo cum

cum præpositione. Virgil. 9. Aen. O genitrix quid fata vocas? aut quid petis istis? Ubi Servius, Petis istinc id est, procul. Nam sic dicimus, Petor ubi id est, peto procul. ¶ Petere aliquando communiter accipitur, inquit Nonius. Virg. lib. 8. Aen. Quid causæ petis exaltrice est, commemorat, vel potius repens. At per aphæresin simplex exponatur pro composito. ¶ Ponitur aliquando pro tendere. Virg. 3. Aeneid. Summo Tiberinus tendam. Cic. ad Att. lib. 3. Scilicet cum ex ubi ego essem, fortasse aliquem tutum petivit. ¶ Aliquando pro adipisci. Plin. lib. 12. cap. 13. Cæsar etiam Cæsar Augusti filius inde gloriam petit: id est, adeptus est. ¶ Petere fugam, est fugere. Petere salutem fuga, est fugiendo vitam servare. ¶ Aliquando insidias tendere. Planum Ciceroni: in quo eatenus hanc capio voluptatem, quòd certè quò magis me petiverant, tanto majorem his frustratio dolorem attulit. ¶ Aliquando violenter aggredi. Cicer. pro Ligar. Quid enim Tuberonem tuum ille districtus in acie Pharsalica gladius petebat? cujus latus ille mucro petebat? ¶ Aliquando manere, expectare. Virg. lib. 9. Aeneid. Troianos hæc tecum dextra petunt. ¶ Aliquando cupere, appetere, desiderare, ut apud eundem lib. 8 Georg. Pulchramque petunt per vulnera mortem. ¶ Aliquando petitio. [פתח. Gall. *Requerir, aller*. Ital. *Petere*. Ger. *Suchen*. Hispan. *Pedir*. Pol. *Bye*. Vngar. *Kerek, venek*. Ang. *To seeke or desire*.] Cic. lib. 20. Hispano potissimum magis quam ratione alicujus petere hostem. ¶ Aliquando inquirere. Virgil. 9. Aeneid. Evandrum petimus. ¶ Aliquando eligere, vel capere. Idem 4. Georgic. Principio sedes apibus, statioque petenda. ¶ Aliquando profligare. [הרס. Suetonius Vespasianus Cattias, ac Rheni ripa ubi attivare quotannis solebat, perlit. ¶ Aliquando infligere, ut Campum petit amnis. ¶ Quando verò instrumentum ad aliquid inserviens significat, & pro instrumenti diversitate diversa significat, sive in toto, sive in parte sonam referatur. Nam petere harmu. ipse Nonio, est abhorrere. Virg. 6. Aen. Tartarea ipse manu cultodem in vincla petivit. Petere gladio, aut veneno, aut lapide, aut cornu, & hujusmodi, est invadere, ferire, & salutem inficiari. ἐρίζειν, ἐρίζειν, ἐρίζειν. Virg. 3. Aeglog. Jam cornu petat, & pedibus qui spargat arenam. Idem Dixo me Galatea petit lasciva puella. Sunt in Tib. Millum in arcanum aptum tacitis defuper petiit. ¶ Petere cursu, adipisci, obtinere. Virg. 3. Aen. -quæ littora proxima cursu Comendunt petere. ¶ Petere blandis, est blandiri. Quint. Novercam blandius petit. ¶ Petere muneribus, obsequiis, precibus, est conciliare. Apul. Quam me lacrymis, precibusque petisse. ¶ Petere oculis, est contemplari. ¶ Petere auribus, audire. ¶ Petere patronus, ollicere. ¶ Petere tactu, attrectare. ¶ Hujus composita sunt, Appeto, Competo, Expeto, Impeto, Oppeto, Perpeto, Propeto, Repeto, & Suppeto, quæ habent præterimum correptum.

Pĕtĭtio, onis, Et Postulatio & actus ipse petendi. [בקשה, שאלה, בקשת. Gall. *Demande, requeste*. Ital. *Petitione, domanda*. Ger. *Ein begeren, eine bitt*. Belg. *Een begheerte, bidde, eysch*. Hispan. *Demanda generalmente*. Pol. *Prozba*. Vng. *Kerés, könyörgés*. Ang. *An asking or requesting*.] ¶ Aliquando ponitur pro intentione actoris. Quint. lib. 4. cap. 4: Recitatio quæque partes intimas propositionis habentur contra petitionem pecuniæ, Melè petis procuratori enim hi dè nō licet. ¶ Nonnunquam etiam pro insultatione veritatis, & aggressu gladiatorii & pertransitionem scriatorum, aut insidiatorum. Cic. 1. Cat. Quas ego tuas petitiones ita contemnas, ut vitari posse non videantur parva quadam declinatione, & ut aiunt corpore effugi. ¶ Petitio pro ambitu hoc est, studio adipiscendi honoris. Cic. Att. lib. 1: Fuit & mihi, & Quinto fratri magno usui in nostris petitionibus.

Pĕtītus, petitus, petito. Gell. lib. 18. cap. 3: [de eum cōtensa, pertinaque omnium eandem illam lectionem diu servari, cujuscunque potissimum dicere.

Pĕtītŏr, oris, m. 2. Qui petit, & item intendit. [מבקש. Gall. *Requereur*. Ital. *Domandatore*. Ger. *Ein begerer eines, Ein anspräcker oder anlanger um sachen*. Hisp. *Demandador*. Pol. *Gromadzaiący*. Vng. *Kerő, perlő*. Ang. *An asker*.] Cic. in Paris. Sed accusatorem pro omni actore & petitore appella.

Pĕtrix, cis. [Vngar. *Kerő, ezemy*.] Paul. D. d. 36. T. t. l. 74, contra petitorem pronuntiavit.

Pĕtĭtōrium judicium in actionibus Jurisconsultorum dicitur, quo res vindicatur. Caius L. 36. D. de rei vindicat. Qui petitorio judicio utitur, ne frustra experiatur requirere debet, an is cum quo instituit actionem possessor sit.

Pĕtītŭs, ûs, Antiquum verbum, pro: ficut Impetratio, reconciliatio, commendatio, quæ fuit apud Ennium plurima. *per ipsum* Cicero. Tusc. Quæ nunc etiam petentibus nullam fugiant deorum? Illinc expectus, P. Aurelius Trio. Vitam potius hanc mihi mortem expectatam.

Pĕtōritum, i, gen. cor. n. 2. Genus vehiculi quo Belgæ præcipuè utebantur. [מרכבה. Gall. *Voiture de chariot, comme un chariot branlant*. Ital. *Veggia di carro*. Germ. *Ein fonderbar gezeug*

eines Karrens oder Wagen. Hispan. *Cierto genero de carro*. Polon. *Kolasza*. Vng. *Szekerkalyo*. Ang. *A sorte of chariot*.] Horat. lib. 1. Serm. Atque, caballi Pacedii, duo cum præsertim nunc mihi curto liceat mutto. Idem lib. 2. Epist. Sibi festinant, pilenta, petorita, rhedas.

Petrĭnus, a, p. [עשוי מאבן. *Gallicè*. Gall. *Pierre, caillou, roche pierreuse*. Ital. *Pietra*. Germ. *Ein stein*. Belg. *Een steen*. Hispan. *Piedra*. Pol. *Skalisty*. Vng. *Kőszerű*. Ang. *Stonie*.] Propriè dicitur est quod rupes. Plin. lib. 10. cap. 3: Corvi in petris nidificant. Accipitur nonnunquam pro lapide, vel saxo.

Petrōsus, a, um, Quod petris abundat. [מסולע. Gall. *Pierreux, caillouteux*. Ital. *Pieno di pietre, sassoso*. Germ. *Steinechtig, voll steines oder felsen*. Hisp. *Peñascoso, cosa llena de peñas*. Pol. *Skalisty*. Vng. *Kövecsés*. Ang. *Full of stones or rockes*.] Plin. lib. 17. cap. 27: Capillicorum laudantur maximè virgæ, & in petrosis.

Petrōsus, a, dictivum. Idem. Martialis lib. 5, per translationem dixit. Res petricosa est. Castle bellus homo. Hoc est, difficilis, saxea ac dura.

Petrones, Rustici dicti sunt à veteribus, (inquit Festus) à petratum asperitate & duritia. Hinc Plautus petronem, verecundiorem elegantèr dicit in Cap. Qui petrum, ingrati nomen indunt verveci fetario: dum ego, si in vita prosit mihi publica consexero, Petronem & dominum reddam, mortales miserrimos.

Petrea, Cognomen capparis.

Petrina, Tussilago vel Sechion apud Dioscor. lib. 3. cap. 14.

Petrŏlæum, *πετρέλαιον*, Rumen est liquidum & taxis deliment. Nomen habet ab oleo, non quòd revera oleum sit, sed quòd liquida constitentia ad olei similitudinem accedat: tametsi calore magis ad nigredinem vergat.

Petrŏnēs. Vide Petrones.

Petrophyes, Asbestum parvum apud Dioscor. lib. 4. cap. 92.

Petrŏsĕlīnum, *πετροσέλινον*, quasi apium petrinum, Herba est foliis apio multo major, semine nigro, gustu amaro: ita dicta quòd aperiendis in petris hæc est, in rupibus proveniat, præsertim in Macedonia, ubi in copia est: eapium præcipuè nativum: unde etiam Macedonicum à quibusdam cognominatur. Vide Dioscor. lib. 3. cap. 77. & Plin. lib. 20. cap. 12. & Ruell. li. 3. cap. 47.

Pĕtŭlans, pendit. corr. entis. Improbus, procax, contumeliosus, impudens. [פרוע. *Gallicè*. Gall. *Qui temoigne beaucoup de vanité, glorieux, superbe, pendart*. Ital. *Petulante, giocondo*. Ger. *Mutwillig, frölich, sorg, gelt, vnverschampt*. Belg. *Een moetwillich, schalck*. Hispan. *Desvergonçado y desenfrenado*. Pol. *Zuchwały*. Vngar. *Szilaj, fékezhetetlen*. Ang. *Wanton, dissolute, saucie*.] Cicero de Orat. Hoc adsequor, ut si quis mihi forte maledicat petulans, aut plane istanus mihi esse videatur. Idem in Salust. Dicac homines petulantissima infectari lingua. ¶ Quandoque accipitur pro libidinoso, impuro. Cic. in Parad. Libido est libido in muliere ignota, dolor ad pauciores pertinet quæ si petulans fuerit in aliquam nobis virginem.

Pĕtŭlantĭa, æ, f. p. Petulantia, five effrenatio immodica ad quod libet vitium, à petendo dicta. [עשות בפרהסיא. *Gallicè*. Gall. *Malice effrontée, mauvaistié effrontée, pendarie*. Ital. *Petulantia, protervia*. Germ. *Mutwilligkeit, frölichkeit, sorg, gelbheit*. Hispan. *Apud diserros escritores, desvergonçada*. Polon. *Zuchwałość*. Vngar. *Szilajság, fékezhetetlenség*. Ang. *Wantonnesse, dissolutenesse, sawcinesse*.] Cic. in Catil. majore: Ut petulantia, & libido magis ex adolescentium quam senum, nec tamen omnium adolescentium, sed non proborum. ¶ Dicitur quoque de pecudibus. Colum. lib. 7. cap. 6: Quoniam carnati fere permittendi sunt, propere petulantiam, at de arborum ramis Plin. lib. 16. cap. 30: Prætereà, dominibus expectatur ramorum petulantia. Et de morbis. Gell. lib. 12. cap. 3: Itaque, vidisse philosophorum ratione decreti mirum, cum petulantia morbi, dolorisque exultantia coërcitamenta. Dicitur autem petulantia, autore Cicer. lib. 4. de Rep. a petendo, ut procacitas à procando dicta est, pasci enim dicuntur.

Pĕtŭlanter, adverbium, improbè, procaciter, lasciviè. [בפרהסיא. *Gallicè*. Gall. *Effrontement, impudiquement*. Ital. *Sfacciatamente, disonestamente*. Germ. *Mutwilligklich, sorglich, frölich, vnverschampter weis*. Hispan. *Desvergonçadamente*. Polon. *Zuchwale*. Vng. *Szilajúl*. Ang. *Wantonly, dissolutely, impudently*.] Cicero ad Attic. lib. 2. Diphilus Tragœdus in nostrum Pompeium petulanter invectus est Ovid. in epist. Pandio ab Hectaud. Quinetiam ut possem verbis petulantius uti, Non tamen ebrietas est simulata mihi.

Pĕtŭlcus, ci. Lascivus. [שוטה. *Gallicè*. Gall. *Lascif, effronté*. Ital. *Lascivo, ostinato*. Ger. *Ein mutwillig, frölich, sorgelig*. Hispan. *Lascivo, ostinato*. Polon. *Zuchwały, bezwstydny*. Vngar. *Szilaj, fékezhetetlen*. Ang. *Wanton, dissolute, sawcie*.] Virgilius 4 Georgic. Hunc ipse perulci id est, ad vi exultantes, ut ait Servius. Columna lib. 7. cap. 5: Itaque caprevelanentis petulcis favillam pastores hæc alluna repellunt. Hinc meretrices quoque petulcas veteres dixerunt, à petendo.

Pĕtŭlcum

Penicĕdānum Plinio, sive Peucedanus. [πευκέδανον & Dioscoride. Germ. Ein teutsch wohlriechend Kraut/ Sprenckwurtz genañt.] Herba est tenui caule, & colubrino, fœniculoque non dissimili, juxta terram folio, radice rigida & crassa, odore gravi. Nomen interdum à loco, radice rigida & crassa, odore gravi. Nomen interdum à pœna, cujus folia mortiferum, quemadmodum myrtidanum à myrto. Vnde & parallelum nonnulli ex recentioribus appellaverunt. Vulgus Cauden fœdam appellat.

Penicus, Rellus, nullra vulgaris terebinthi species retinaculum enim penicum à lanificis haberi, ait inquit Manardus.

Pexatus, Vide PECTO. Mart. lib. 2. Pexatus pulchrè, rides mea Zoile cinæda.

Pēzitæ, [πεζίται. Pol. scribit.] Fungi qui sine radice, aut pediculo nascuntur, quasi pedestres. Plin. lib. 19. cap. 4: Dicti quod non solo lanceste alibi à terra, πέζα enim à Græcis dicitur, qui pedibus interfectores: unde etiam calculi illi quos in latrunculorum lusu pedites vocamus, à Græcis vocantur πέζοι.

P aste H.

P. H. Cubitalis antiquorum, Phallicus honor curandus.

Pīcerde, Tertia oculi tunica.

Phacitides, Imperfectum quod Dioscor. lib. 5. cap. 191.

Phacoides, Salsa apud Dioscor. lib. 5. cap. 38.

Phœnissius, Calcei genus: unde Phœnissios sacerdotes & deos vocamus. Seneca ad Lucilium: Si quem palliatum, aut phœnissatum conspexeris.

Phœnix, Equestris nota. Hippuris, Dioscor. lib. 4. cap. 49.

Phœnigmus, Enim diphthongo in penul. Nam Græcè φοιγμός scribitur, sive à φοίνιξ hoc est, ab cædo. [Ἀπὸ τοῦ φοινίσσειν, ἐστὶ δὲ τὸ ἐρυθραίνειν. Exulceratio atque ad rubrorem usque inflammatio. Gal. Ulcus celeriter depascens, cum inflammatione lanem malè olens celeriter depascens, & ad mortem perducens. Autor fuit us Pollux. Plin. lib. 22. cap. 4. Vlcera quæ phlegedænas vocant. Salia & radix cocens cum melle lanam. Columella quoque lib. 6. c. 2. ait Phlegedænam omnes spumas morbos nuncupare, quum tubercula corporis vacua cum putrescunt, & serpente humore, ipsæ quoque apes interimunt. Sæpè etiam (φαγέδαινα) vitio quod Græci φαγεδαίνας vocant, intelligunt.

Phlegĕsānēus, a, um, adjectivum. Plin. lib. 24. cap. 4: Condyloma, quæ phagedænica vocantur.

Phlegias. Vide FAGVS.

Phlĕgon Scoracis pen. corr. Aquaticus corvus. [φλέγων, Gall. Corneau de riuiere. Ital. Corua aquatica. Germ. Ein Wasser rappe/welche offt mit Schwanen gesehen wird. Hisp. Cuervo de agua. Pol. Wodenkruk. Vng. Vízi varjú, vagy varjúfajzatu holló. Ang. A water crow or cormorant.] Plin. lib. 10. c. 48: Iam & in Gallia Phlegontes, & per Apes etiam, ubi & Phalacrocoraces, aves, Balearum insularum peculiares.

Phlĕgon, [φλέγων. Gal. Ebene. Ital. & Hisp. idem. Germ. Ein glatter Stein. Pol. Lysiaten gas. Vng. Kopasz. Ang. Bald.] Græci calculum dicunt. Hinc corvi aquatici phalacrocoraces dicuntur. Balearibus insulis peculiares, ut inquit Plin. lib. 10. cap. 48. & Græcis etiam loca nuda, nullis herbis, aut plantis vellita, phalacræ, φαλακρὰς appellantur: quæ à Columella vocantur glabreta. Vide etiam Corcyræ insulæ promontorium quod Phalacron appellatur, teste Plin. lib. 4. cap. 11. & Cæsarea Mauritaniæ montis juga Phalacras veteres tradit Stephanus, ob quòd arborum copiam quæ in multum usque altitudinem tectarum, si quem nuda gignunt, usque veluti capillamentis orbatis calva videantur.

Phlĕos, est arbor ficubus, Salix. [Ger. Bäume Thurn/weiche die Alten zu Schantzpfeiffen gebraucht haben.] Dictæ sunt turres ligneæ, teste Nonio, quæ per festos dies quatiebantur. Festus: Phalæ, Turres ligneæ fuere, ab altitudine dictæ à φαλὸς, quod apud Homerum significat celsum. Ennius: Malos dissindunt, sunt, quam phalæga.

Phalæcium carmen, φαλαίκιον ᾆσμα. A Phalæco inventore nomen accepit. Alio nomine dicitur Hendecasyllabum, à numero syllabarum. Constat spondeo, dactylo, & tribus trochæis. In prima tamen sede pro spondeo modò trochæus legitur modò jambus.

Phalænæ, φαλαῖναι. Quidam pisces in mari, qui Latinis Balænæ dicuntur.

Phalāngæ, f. p. [φάλαγξι. Gal. Rouleaux de bois mis sous les machines, pour les faire aller aisément. Ital. Stanghe. Germ. Ein Walltzholtz/ darauff man eine Last ziehet oder walzet. Hisp. Las palancas. Pol. Walki, rumdeyki. Vng. Hódeszkák a hordó alatt. Ang. Rolles of wood to put under any thing to roll it the easier, or remove it.] Sunt quibus hasti ferreis cuspidibus armantur, quæ sudes ligneæ. Plautus: Phalangæ, fustes sunt acuti ad dies cacumine appellat. Plin. lib. 4. cap. 16

dei bronzo. Ital. Abito ornamento de cauallo. Germ. Pferdt ornament. Hisp. Guarnicion de caualo. Pol. Zaprawa konska, albo ozdoba koniowa. Vng. Louagy, ónöző. Angl. Horse trappers.] Ornamenta equorum à Græco adiectivo, quod significat illustre. Virg. lib. 6 Aeneid. Primus equum phaleris insignem victor habebo. Nam tamen sola equorum ornamenta phaleræ dicuntur, sed non tam quam ornatus equitum & eorum nobilium: unde Liv. lib. 9 ab Urbe condita comitia Aedilitia Cn. Flavii Scribæ latum habuisse indignantibus, ut plerique nobilium aureos annulos & phaleras deponerent.

Phălĕrātus, ta, tum, Phaleris ornatus. [Φαλαρωτός. Gall. Bardé. Ital. Addobbato. Germ. Mit Pferdt vnnd gezeug bedeckt vnnd angelegt. Hisp. Ornado de jaezes. Pol. Przybrany, albo z przybiorami. Vngar. Lo fölöttetmeg-koßorúlót. Ang. Bardede.] Suetonius in Claud. Crassus Frugi equo phalerato, & in veste palmata. ¶ Per translationem item phaleratum appellamus quod fucatum est, & ad speciem ornatum: metaphora ducta ab equis venalibus, ut quo carius vendantur, phaleris solent exornari. Sic Terentius in Phorm. Phalerata dicta posuit pro ornatis, compti, & fucatis.

Phălĕrĭdes, Arces sunt ex genere natantium, in Scleucia Parthorum, & quodam Asiæ tractu præcipue nascentes, teste Plin. lib. 10 cap. 46. Columb. lib. 8 cap. 13: Clause pascuntur anates, querquedulæ, boti des, phalerides, fulicæque volucres, quæ stagna, & paludes inhabitant.

Phanāticus, cum f. dicitur, Qui divino numine afflatus est, & cui per furorem multæ vanæ apparitiones, & luctiones fiunt: qualem infantem Ajacem fuisse Poëtæ ferunt quum in pecora sæviret, Agamemnonem se & Ulyssem occidere ratus. Gal. Furieux. Ital. [illegible] Germ. Ein rasender vom teuffel getrieben besessener, vnsinniger. Hisp. Furioso. Pol. Wściekły. Vng. Eszeveszett. Ang. He that hath some spirit.] Cic. pro Domo sua: Quid tibi necesse fuit anili superstitione, homo phanatice, fanis eorum quod alienæ domi fieret, invexisse? Hic morbum phanaticum erroremque vocat Horatius de Arte: Aut Phanaticus error, & iracunda Diana.

Phancta. Φάεθων, Sol dicitur, quia quotidie renovatus videtur: Φαεθὼν enim est, quoniam apparet novus.

Phanias. Φανίας. Gal. Fauve. Ital. Colore che è fauue. Germ. Rämpfert der sich reichet vmb die rümpff, der nicht hat. Hisp. Pelon. Pol. Chłopiec. Vng. Nagyhajuv szerelmes. Ang. Fauue.] A Græcis dicitur qui tenuis fortunæ quum sit, famam tamen divitis jactat, & simulantis actum à Phania quodam ejus ingenii homine. ¶ Fuit etiam hoc nomine Appii Pulchri liberus.

Phăntăsĭa, æ, f. p. Visum, imago rerum animo insidentium. [דִּמְיוֹן, φάντασμα. Gall. Phantasie, vision. Ital. Fantasia, imaginatione. Ger. Ein gesicht vnd einbildung eines phantasten. Hisp. Imaginacion. Pol. Mniemanie, fantazia. Vng. Latas. Ang. Fansie.] Cic. 1. Acad. Ita quæ primùm de sensibus: plus quædam cernimus, quos jam dormisse censuit è quadam qualium impressione oblata extrinsecus, quam illi φαντασίαν, nos visum appellemus licet. Idem Cassio, lib. 15: Qui putant etiam φαντασίας, species Catinus excitari.

Phantăsmă, ătis, n. t. [חזיון, εἰδωλοφανία, φάσμα, ὄψις. Gal. Phantosme, vision. Ital. Fantasma. Germ. Ein falsch gesicht oder erscheinung. Hisp. Fantasma, vision phantastica. Pol. Strzała. Vng. Latot latas, Ang. A vision.] Ait etiam, ut inquit Macrobius, cùm inter vigiliam & alteram quietem in quadam (ut aiunt) pomi formositate bella adhuc vigilare se existimans, qui dormit, vix emptum, à pistore videtur intuentes in se, vel passim vagantes formas à natura seu imagine hanc, seu specie differentes: variasque tempestates rerum vel ætas, vel turbulentas. Differt à phantasia, inquit Suidas, quòd Phantasma est imaginatio, vel visio ejus quod non est: phantasia autem ejus solum quod est.

Phăntăsĭæ, ārum, f. p. Φαντασίαι, Imaginationes.

Phanum, phani, n. d. Templum, quòd φανερὸν, apertum & manifestum figi fecerint, & omnibus à deorum aperta sunt templa. [היכל, בית אלהים, בית יהוה. Gal. Temple. It. Tempio, chiesa. Ger. Ein tempel oder kirch. Hisp. Templo. Pol. Kościoł, kapłaszczyzna. Vng. Templom, kapolna. Ang. A church or temple.] Cic. 2. de finib. Nam ut pertinax non est patriam prodere, parentes violare, pœna depeculari, quæ fiunt in effectu, ejus. Cæsar 1. belli Civil. Pecuniæ à municipiis exiguntur, & è phanis tolluntur. Alii fanum, & quidem rectiùs scribunt.

Phărĕtrā, æ, f. p. Sagittarum theca. [אַשְׁפָּה, φαρέτρα. Gal. Vne trousse de fleches, ou carquois. Ital. Turcasso, faretra, carcasso. Ger. Ein tocher Hisp. Carcaxo aljaua. Pol. Sadak. Vng. Tegez. Ang. A quiver of arrowes.] Virg. 1. Aen. Succinctam pharetra, & maculosæ tegmine lyncis. Dicta pharetra ἀπὸ τοῦ φέρειν τὰ βέλη ἐν αὐτῇ. ¶ Capax pharetra, Ovid. 9. Metamor. ¶ Gravida pharetra sagittis, Horat. 1. Carm. Ode 22. ¶ Plenæ pharetræ, Ovid. 4. de Pon.

Phărĕtrātus, dicitur qui pharetram fert. [ὁ φαρετρηφόρος. Gall. Garny de carquois. Ital. Fornito di turcasso. Germ. Der ein tocher anhat oder trägt. Hispan. Armado de carcax. Polon. Który ma sadak przy sobie. Vng. Tegezes. Ang. That hath a quiuer.] Ovidius 1. Amor. Eleg. 1: Lege pharetratæ virginis arva deæ. Virg. 4. Georg. Quæque pharetratæ veniunt à gente Persidis urget. ¶ Miles pharetratus, Silius. lib. 3.

Phărĭās, pen. prod. Φαρίας, Serpens est, fultum dum serpit, cauda in terra faciens. Luc. lib. 9: Et contortus iter cauda fulcente phanas.

Pharicon, Φάρικον, Genus veneni est, quod Athenæus pharicon nominat, de quo Plin. lib. 25. cap. 10.

Phărĭsæus, Φαρισαῖος, Nomen sectæ Iudæorum religiosæ. Erant enim apud Iudæos tres sectæ, Pharisæorum, Sadducæorum, & Essæorum. Dicitur autem Pharisæus, quasi separatus, ab Hebræo Pharas, quod est dividere, propterea quòd qui hanc sectam colerent, à cæteris habitu moribusque distinguerentur.

Phărĭsaïcus, a, um, Φαρισαϊκὸς. Hieronym. contra Vigilan. Quasi sepulcra Pharisaica foris dealbans.

Pharmăcum, ci, penult. corr. n. t. [סַם, רְפוּאָה, שִׁקּוּי. φάρμακον. Gal. Medecine. Ital. Medicina. Germ. Ein artzney oder gifft gleich wie man will. Hispan. Medezina. Polon. Lekarstwo. Vngar. Orvosságot, szerszámot. Ang. A medicine, a remedie, a cure.] Vocabulum ab medio, quod tàm pro toxico quàm pro salutifero medicamento accipi potest: quemadmodum & Veneni appellatio apud Latinos. Cajus 1. Qui venenum ff. de verb. sign. Qui (inquit) venenum dicit, adjicere debet in malam, an bonam dicit. Nam & medicamenta venena sunt, quia eo nomine omne continetur quod naturâ eius cui adhibitum sit, mutat. Quum id apud nos venenum appellamus. Græci φάρμακον dicunt, quod apud illos quoque tàm medicamenta quàm quæ nocent, hoc nomine continentur. Vnde adjectione alterius nominis admonemur summus apud eos poëtarum Homerus qui sic ait: φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα πολλὰ δὲ λυγρά. Hæc Cajus.

Pharmăcŏpōla, æ, pen. prod. m. p. Pharmacorum venditor. [φαρμακοπώλης. Gall. Vn apothicaire. Ital. Profumiere, speciale che appresenta la medicine. Germ. Ein Apteckerer, der allerley artzney machet vnnd verkaufft. Hisp. Boticario. Pol. Aptekarz. Vng. Patikus. Ang. A seller of medicines.] Idem τὸν πάντα πωλοῦντα τὰ φάρμακα. Horat. lib. 1. Serm. Satyr: Ambulatio in collegia pharmacopolæ. Cic. pro Cluent. Tum repente Anconitanum quendam L. Cloelium pharmacopolam circumforaneum, qui cæsum tum Larinum vendiderat, aggreditur. Quidam Sepulsarios vocant, à Sepultario, seu foro Capuano in quo medicamenta & unguenta conficiebantur.

Phărmăcŭtĭcē, Φαρμακευτικὴ, Dicitur ea pars medicinæ quæ pharmacis curat, ad differentiam therapeutices, & chirurgices.

Phărmăcŭtĭcŏs, Φαρμακευτικὸς, Odor medicamenti.

Phărmăcŭtrĭă, [אִשְׁתְּוָן, φαρμακοθήκη, φαρμακεῖον.] Dicitur quam nos officinam dicimus, vel vasculum. Hoc nomine Virgilius Æglogam quãdam inscripsit, in qua Theocriti imitatione veneficia quædam inducitur, quæ magicis incantationibus animum viri à quo spernebatur, ad sui amorem conatur revocare.

Phărmăcŏthĕ̆ca, Φαρμακοθήκη, Medicamentum divinũ, quale est chabarbarum.

Phase, πασχὰ, Hebraicè, Latinè trãsitus dicitur, quam vocem LXX. converterunt πάσχα. Vide PASCHA.

Phaselus, Vide PHASEOLVS.

Phăsēlus, Oper. prod. [אֳנִיָּה, σκάφη, πλοῖον. Ger. Ein gelt ding oder ding zu schiffen oder zu reiten. Pol. Okręt. Vng. Küvo hajo. Ang. A galley.] Strabone & Appiano navigii genus fuit, malum habens sed unum eminens, & longa triremi, quòd tàm velis quàm remis agi poterat. Catul. Phaselus ille quem videtis hospites, Ait fuisse navium celerrimus, Neque ullius natantis impetum trabis Nequisse prætervolare sive palmulis Opus foret volare, sive linteo. Georg. 4. Et circumpictis vehitur sua tuta phaselis. Salust. lib. 3: Et tertia navigando cohors una grandi phaselo vecta, à cæteris deerravit. Nonius Phaselum interpretatur navigium Campanum. Rasius eandem existimat cum navi patore, aut certè ab illius figura non multum distantem. Nec debuerant qui in Pamphylia primùm inventum suspicati sunt, & à Phaselide oppido nomen accepisse.

Phăsēŏlus, per quatuor syllabas. [φάσηολος. Gal. Haricot, vne espece de feues. Ital. Fagiuoli. Germ. Bonen. Hisp. Frisoles. Pol. Bob. Vng. Tök bab.] Genus leguminis, liliquam ferens longiorem quàm fœnugræcum, quæ una cum semine manditur viridis exoleo & garo. Colum. lib. 2. ca. 15: Phaseoli modi quatuor columnantur, totidèm operis. ¶ Legitur & Phaselus lib. 1 Georg. Seu pinguem vicia, aut leves, ervumque Gallicum. Tu quidem phaselus leves. Gal. lib. 1. de Alimento. facul. Phaselos dicit quasi à phaselis, vulgòque phaseolum plerique hodierni eleccãdem cum fabulare, cujus fœcula lobi dicuntur, & colichi Theophrasto: phaselum autem eundem esse cum cercelo, aut certè ejus speciem, quæ etiam hodie Phaseli nomen apud vulgum retinet.

Phaselitis,

Phaſeliſcos, pen. corr. Adject. φασηλίσκος. Quod ex phaſeolo factũ eſſet: paſtillum oleum, Plin. lib. 23. cap. 4.

Phaſganion. [φασγάνιον. Pol. Πτερὸν ξίφος.] Herba eſt quæ alio nomine xiphion appellatur: hoc eſt, gladiolus, cuius in locis humidis, quæ primùm exit, gladio ceu prærupta radicem habet duorum cubitorum, nucis avellanæ modo ſubtriſtam. Reliquam deſcriptionem vide apud Plin. lib. 25. cap. 11.

Phaſianus, m. d. [φασιανός. Gall. Faiſan. Ital. Fagiano, Fagiſano. Ger. Ein Faſan oder Faſanvogel. Hiſp. Faiſan. Pol. Bażant. Vng. Fazeany. Ang. A Fezant.] Avis nota. Phaſides Iovis rationem habitare videbantur Argonautis primùm in Græciam, deinde ad nos putantur eſſe deportatæ. Martialis 13. Hoſpita ponam de nobis putatur eſſe deportata. Martialis lib. 13. Hoſpita ponam Phaſis eram, ſum transportata carina, Aureaque hoſpitium munera nobile fabulantur. In hanc avem Iyca Tereſilionis mutatum poëtæ fabulantur.

Phaſianarius, m. d. Qui phaſianos alit.

Phaſianus, m. d. Qui phaſianos paſcit. [φασιανοτρόφος & Gallinarius. Vaſſanowicz, qui gallinas de ſeſſum. Ital. Che manteniſce fagiani. Germ. Der die Faſanen zeucht und pfleget. Hiſp. El que cria los faiſanes. Pol. Ten bażanci chowa. Vng. Fazeantarto. Ang. That feedeth Feſants.] Paulus Iureconſult. Phaſianarii autem, & paſtores anſerum non continentur.

Phaſiolos, Lopyros, Dioſcor. lib. 4. cap. 122. φάσηλος, Palumbus.

Phaſianárium, n. d. Aviarium, vivarium, montium. [φασιανοτροφεῖον. Gall. Menſſe, apparoiſſe. Ital. Luogo, apparecchiamento. Germ. Ein ort darinn man fangen gehalt. Hiſp. Aluergue, apariſſamiento. Pol. Ogrod. Vng. Faraz. Ang. A Feſan or Feſants.] Ét etiam nomen fabulæ apud Menandrum Gratio comitem. & Phaſinam eam fabulæ fuit cognidam Catulli, ut ex ſequente intelligere licet. Sarym: Conſumptis opibus vocem Diamappe locatli Sapparo, clamo: tum agetes ut Phaſina Catulli.

Phaſidgis, ſedis animal Crocodilo terreſtri ſimile, magnitudine catuli, marina, pelle ſquamoſa & aſpera, ita ut ferrũ etiam haberet. Adrianus.

Phaſiolus pauis, A lente ſic dictus.

Phaſilus, φασῆλος. Polluc. Suns oliveæ quæ minimo ſucco, corpore exiguo & pallido quæ fiunt nudeo.

Phellandrion, φελλάνδριον, Herba cum in paluſtribus naſcitur folio apii, cujus ſemen propter calculos, & veſicæ incommoda habetur. Quidam exiſtimant eam eſſe quam officinæ Pſyllium vocant: ego eandem ſecunt eam apio paluſtri, quòd à Dioſcoride φελλάνδριον vocatur.

Phellis, m. f. [φελλίς. Gal. Deliege. Ital. Sugero. Ger. Pfeffelkraut oder Pfefferkraut. Hiſp. Meſtranço. Pol. Kalka. Vng. Szoka. Ang. Creſſe.] teſte Col. lib. 6. cap. 17. idem eſt cum eo quod Lactuci vocant ſilveſtri. Vide Plutarchum in lib. de Fortuna Romanorũ, ſeſſim, & Pontanum à Catullo miſſum in Catullum à Gallis id temporis obſeſſum, quem Tyberis trifluus ille et, φιλέλλην, ἀναφιλέλλην & quod haveſſ, phellos latos pectori impoſitos. ἐσθῆτα φελλίνην & quod haveſſ, phellos latos pectori impoſitos. Græci perpetuo epitheto vocant φελλὸν ἐπιθέτῳ vocant, innatabilem, quod in aquis non niſi magna pondera ſuã mergatur. Hinc à Luciano fingitur eſſe homines quidam phellopodes, qui per mare correctes non mergebantur, quaſi paſſeres habentes pedes.

Phermis, Medicamenti nomen à Martiano medico ad cholicam paſſionem ordinatum, ut meminit Aetius Serm. 9. cap. 47.

Phernice, vel Phenix, vel Phernicea, hordei folia & ſpica ſicci apud Dioſc. lib. 4. cap. 96.

Phengites, Σαχάρου, Lapis durus ut marmaris, candidus & tralucens unde & nomen habet. Nam φέγγος ſplendorem ſignificat. Plin. lib. 36. cap. 22.

Phénſon. [Ger. Ein kraut mit gebleſt er blumen/ wird gra mãcherley farben gefunden. Teigus verdeutſcht es Feuerkraut.] Herba quæ & ſtramone dicitur, quaſi herba ventis: hæc enim vulgus appellat, quòd cujus flatu tantùm vento ſpirante aperiatur. Plin. lib. 21. cap. 23.

Pheronubion, Lactuca ſylveſtris ſecundum Zoroaſtrem.

Phernſa, Scholymos vel Cardaus apud Dioſcor. lib. 3. c. 15.

Phleuxidéron, Antiochi à tetrandra. Barbarum in Coral.

Phlérerum. φλέρεον. Vide FRETUM.

Phléſſa, æ, ſ. p. [φλέσσα. Gal. Vaiſſeau à vin, ſoit pot, ou cruche. Ital. Anticaglia, caraffa. Germ. Ein nutzbehaltnis/ ſo man gewehnlich nur ein gleß oder kandel nennet. Hiſp. Lacrimas. Pol. Dzban. Vng. Veres pohar. Ang. A goblet or drinking glaſſe.] Poculi genus capacitatis ſatis dium, quaſi ἀπὸ τοῦ φλύειν, ἐκχεῖσθαι, ἀπὸ τοῦ πολλὰ χωρεῖν: hoc eſt, ab eo quòd affatim ad bibendum ſuppeditet. Solent autem phialæ ex aurea fieri: quod & ipſum non obſtat illi Juvenalis Satyr. 7. Vitro teneat phialas: tibi non committitur aurum.

Phlídia, æ, n. f. φλίδια, Cornuationes laccis aptatæ ſeu convivia nomine habent, ſive quòd φλίειν: hoc eſt, amicitiæ cauſa inſtituta ſint, ſive potiùs à parſimonia, φλίδος enim ſignificat parco & abſtineo: φλιδὸς parcitas & parſimonia: φλιδόκαρπος parcus. Vnde & phidítia, cõvivia parca & frugi. [Po. Czyſte przyiacielskie.] Cic. 3. Tuſcul. Quid, victum Lacedæmonios in ſententiis, quòd videmus? Convenichant enim ad prandia conferentes ſingulæ farinæ modium, vini cotylas octo, olei quinque minas, ſicuum quinquaginta.

Philadelphia, Amor fratris, vel fraternitas: & Philadelphus amator fratris. Vide FRATRES.

Philanthropus, pen. prod. [φιλάνθρωπος & Pol. Człowiek.] Lepidè grammaticus dictum quòd veſtibus hominum adhæreat, eos amare videatur: φιλάνθρωπος enim Græcis benignum & hominis amantem ſignificat. Vide Plin. lib. 24. cap. 19. Dioſcoridis appellatione dictum, offerentis ſalutem.

Philanthrópia, f. p. Humanitas, hominum amor. [φιλανθρωπία. Gall. Humanité. Ital. Humanità. Germ. Menſchligkeit/ die gegen den Menſchen. Hiſp. Humanidad. Pol. Ludzkość, miłość ku ludziom. Vng. Emberſeretet, emberſzeretet. Ang. Courteſie, humanitie.] Hanc ita definit Speuſippus: Philanthropia, eſt humanitas, & affectio amicitiæ, hominum obſequium, habitus humanibus beneficiis, gratiarum redditio, gratitudo beneficii. Huic opponitur Misanthropia.

Philanthrópium. Vipianus ſtatuæ lib. 9. de proxeneta, pro φιλανθρωπείῳ, vel φιλανθρωπείῳ quod eſt liberalitas, munificentia. Hoc dicto, remoto, & ſi aliquid philanthropium accepit. De proxeneta loquuntur, qui ſi aliquid pro operis ſuis mercede receperit, ex conſenſu non tenetur. Hotomanus.

Philautía, f. p. Sui ipſius amor. [φιλαυτία. Gall. Amour de ſoy meſme. Ital. Amor di ſe ſteſſo. Germ. Die ſelbſtliebe. Hiſp. Amor de ſi meſmo. Pol. Samiłość. Vng. Maga magyaſag. Ang. Self love.] Cic. Att. lib. 13. Licet quidem ita exeant, (nihil fortaſſe me falat communis φιλαυτία) ut in tali genere, ne apud Græcos quidem ſimile quicquam.

Philargyría, f. p. Auri ſitis, argenti aviditas. [φιλαργυρία. Gal. Convoitiſe d'argent. Ital. Avaritia, appetito di danari. Ger. Begird oder liebe des gelts/ gitigkeit/ geitzigkeit. Hiſp. Auaricia, codicia de plata. Polon. Chciwość ſrebra. Vng. Pez ſzomſzedſag. Angl. Love of ſilver.] Nam quod nos argentum, Græci vocant φιλάργυρον.

Philéreria, ſive Philereris. [φιλέρεια. Dioſcorid. German. Ireſtwidi. Widerthof. Daubenſtroppe/ oder wilde Hanepappe.] Herba eſt quam nonnulli pentaphyllon appellant, alii chiliophyllon nam, radice craſſa, cortice rubro, ramos ejus ut frumenti corymbi dependent: nigro ſemine, caules tutas ſpinas. Plinius Phen. cap. 6.

Philippeĩ ſeu philippi φίλιπποι, Aurei nummi à Philippo Macedone nuncupati, quorum apud veteres frequens recitatio eſt. Plaut. Poenulo: Hos ſunt numerati aurei recentes nummi, qui vocantur Philippi. Horat. lib. 2. Epiſtol. ad Augustum: Cetrus Alexandro regi magno fuit ille Chlamydatus: Is quia ſcribus ſemale natis ter centum accepit regale nummum Philippos.

Philidiárēs, [φιλιδιάρης. Ger. Artzta. Pol. Smoła.] Herba quæ alias marmoribus cruſtas. Plin. lib. 20. cap. 22.

Philódeſpotis, φιλόδεσποτος, Nomen ſervile, idem ſignificans quod amans dominũ.

Philodici, Dicendi juris ſtudiosi gaudentes. Budæus in libro de aſſe & ſtare.

Philógraecus, [φιλόλογος. German. Der gern Griechiſch oder Griechiſch redet.] Quidam ut ſatirice dictum hominibus Græcis. Varro 3. de Re ruſtica. Tranſi, quam Axius, nunc in illo genus, quos nos philographos vocamus φιλολόγους.

Philogýnia, f. pen. prod. [φιλογυνία, Amor mulierum. Germ. Wenn man zu viel hat an den Weibern. Pol. Gnuśność. Vng. Aſſzonyoknak igaſſag. Ang. The vice of women.] Cic. mulieroſitatem vocat 4. Tuſc. Sunt item quæ carent nomine verbi, ut gloriæ cupiditas, ut mulieroſitas, ut ira appellem eam, quæ Græcè φιλογυνία dicitur, &c.

Philológia, f. p. φιλολογία. Eloquentiæ ſtudium. [Germ. Die kunſt oder liebhabung der Geſchrifft. Pol. Człowiekomowność.] Cic. Tuſcul. Non eſt enim locus ita ſejunctus à philologia, & quotidiana ἀγωγῇ, &c. Idem Attico lib. 2. Noſtri ſermones, ne operæ & otium noſtrum philologiæ parentiſice conferamus tranquillo animo.

Philológus, gl. gen. cor. Studioſus eloquentiæ. [Ger. liebhaber Kunſt oder Geſchrifft. Pol. Miłośnik wymowy.] Cicero ad Atticum lib. 13. Ergo illam φιλολογικὴν, in qua homines, nobiles illi quidem, ſed nullo modo philologi nimis acutè inquirunt, ad Varronem transferamus. Idem ad Quintum Fratrem: Nos enim ita philologi ſumus, ut vel cum fabris habitare poſſimus.

Philomedion, Chelidonia, Dioſcor. lib. 2. cap. 210.

Philématis, φιλήματος. Ger. liebhaber des Geſangs oder Kuſſes.] Amator, ſive amicus Muſarũ. Mart. lib. 7. Nobis nimium tibi placere, Delectas Philomuſe, non amaris.

Philonium. Quod inquit Nicolaus, ſignificat amicũ novum.

Philósophia, f. p. Amor & ſtudium ſapientiæ. [φιλοσοφία. Gal. Philoſophie, amour de ſageſſe. Ital. Amore de ſapienza,

Germ. Die gröſſere Geſchicklichkeit der weiſſheit. Hiſpan. *Amor de la ſabiduria, y prudencia.* Pol. *Chuyg do madrzyc.* Vng. *Bölcſöség erek ſzeretése, filoſophia.* Ang. *Philoſophie, louer of wiſedome.* Cicero 2. Offic. Nec quicquam aliud eſt philoſophia, ſi interpretari velis, quàm ſtudium ſapientiæ. Idem 3. de Orat. Cognitio omnium rerum diuinarum atque humanarum, atque in his exercitatio, philoſophia nominatur. Idem 2 de Leg. Ita fiet mater omnium bonarum rerum ſit ſapientia, à cujus amore Græco verbo φιλοσοφία nomen inuenit. Philoſophia diuiditur in tres partes, in moralem, naturalem, & rationalem. Prima componit animum ſecundùm rectum, naturalem rerum naturam perſcrutatur, tertia docet ratiocinandi rationem. Morales Græci φιλοσοφους dicebant, quos apud Latinos philoſophi tibi nomen vendicauit. Cicer 4. Tuſcul. Eſt profectò medicina animi philoſophia. Seneca. Philoſophia animum formatad ſanctos, quam diſponit, actiones regit, agenda & omittenda demonſtrat. Apuleius Diſciplinam regalem appellat, quia ad bene decendum, quàm ad bene viuendum aptiorem.

Phil. Sophus, phi, m. I. Amator ſapientiæ. [Φιλόσοφος. *Studioſus philoſophiæ.* Gal. *Philoſophe, amateur de la ſageſſe.* Ital. *Filoſofo amatore di ſapienza.* Germ. Ein liebhaber der weiſheit / der ſich auf die philoſophi. Hiſp. *Filoſofo, amador de la prudencia y ſabiduria.* Pol. *Mudrzyc, miłoſtyc.* Vng. *Bölcſöség ſzerető, filoſophus.* Ang. *A philoſopher, a louer of wiſedome.*] quod nomen à Pythagora primùm dicitur eſſe profectum, qui Sophi hæc appellationem tanquam arrogantiorem refugiens, philoſophum ſe nominari voluit: poſt quem deinceps omnes ſapientiæ profeſſores hunc nomen ſibi vendicarunt. Cicer. de Orat. Philoſophi denique ipſius qui de tota vitæ ſapientia nomen ſibi aſſumit, perè pauciſſimi, etſi tamen quædam deſcripſerunt, qui tradidere omnium rerum diuinarum atque humanarum vim, naturam, cauſſas que noſſe, & omnem bene viuendi rationem, tenere & profiteri, nomine hoc appellemur. Idem 3. de Nat. deor. Autores eorum nã fabulantium philoſophi. Idem 4 Tuſcu. Magiſtri veteres philologi, Philoſophorum genera, & familias deſcripſerunt Cicer. de Orat.

Philoſophicè, *adv.* Quod ad philoſophiam pertinet. [Φιλοσοφικῶς. Gall. *Appartenant à philoſophie.* Ital. *Pertinente à filoſofia.* Ger. Zu der weiſheit gehörig / weiſe / der weiſheit gelehrt. Hiſp. *Pertenecyente à filoſofia.* Pol. *Mudrcowi.* Vng. *Filoſofiához.* Ang. *Belonging to a philoſopher.*] Cicer. Tuſc. Ad Beatam quæ noſtram hanc libenter alemus quis prohibemur? à quo non modò impulſi, ſumus ad philoſophicas ſcriptiones, verùm etiam laceſſiti.

Philoſophicè, *adv.* Philoſophorum more diſputo. Ter. Andr. Vt habeat ſatis ſtatim ratione vel rerum naturæ perſequier. Cic. lib. 1. de Nat. deorum. Et quam minimè videamur, tum maximè philoſophabimur. Idem 2. de Orat. Ac ne de eo philoſophari putas (ut Neapolitanos apud Ennium) pauca, nam omninò nihil placet. Plautus in Pſeud. Certa amicitia, dum incerta permoueat atque hoc cerua ſit labore, atque in colore, ut mors obrepat interim. Sed latis eſt philoſophatum nunc ad hunc, & longum locum.

Philoſtorgus, *adj.* A Græcis dicitur indulgentia amentiq; vehementer parentes liberos. [Φιλόστοργος.] Verùm voces huiuſmodi quæ neque Latinis ſcriptoribus Latinitate, neque noſtris hactenus ſolis conſuetudine, reſtitis in Græcum Dictionarium reijciemus. Quare non minùs à pleraſque id genus, (quæ hic rotabaucalo iudicio erant reſecanda) abijcimus, & velut ſuo exilio familia ſegregari inuidique eadem jure qua Latinas e Græco ſcito exterminamus.

Philotheoros, pen. prod. [Φιλοθεώρος.] Ger. Einer der gern alles ſiehet Natürliche urſach betrachtet und erforſchet / Sinnreich vnd Geiſtſpürig.] Speculationi deditus. Cic. Tuſcul. lib. 5. Deinde quod in Aſtronomia nunnimis te philotheorum partibus placeo, ego reprehendo.

Philtrum, i, n. [Φίλτρον. Gall. *Philtre, ſorte d'breuuage.* Ital. *Filtro, beuanda d'amore.* Germ. Ein bulen trunck / ein ſolch ding / da man vermeint / ſo man das eſſe oder trincke / ſo werde einer zu lieben gereitzet. Hiſpan. *Bebedizo.* Polon. *Napoy miłoſny.* Vng. *Szerelem italnak való.* Ang. *A drinke, a charme, a louing drinke.*] Fascinatum amorem concilians. [Cicero Amatorium poculum appellat] hoc eſt, quicquid ex animo edidum bibendóve caute datur, ut inducatur ad alterius amorem: quale nunc à Lamiis offertur Liuio: quæ tamen præcaue omnia ingredienda potius talacia, quam cõcubitu amorem videntur conciliare. Ouidius, earum etiam vehementer eſſe diffidendum lib. 2. de Arte: Nec data præferunt pallentia philtra puellæ: Philtra nocent animis, vimque furoris habent. ¶ Per translationem philtrum accipimus pro corporis totius venuſtate, habitu, dignitate morumque comitate oculis hominum ita grata, ut ſolo aſpectu mire gratiam ab omnibus quæ facies poſſit. Gallica lingua *Gracieux* appellant.

Philtrodotis, Aſpidum apud Nicandr. lib. 3. cap. 122.

Philyra, æ, p. [Φιλύρα. Gall. *Tilleul.* Ital. *Tiglio.* Germ. Ein lindenbaum. Hiſp. *Tiglio arbol.* Pol. *Lipa.* Vng. *Hárſfa.* Ang. *A linde tree, a tile tree, a tyle tree, a tree of whole bast of paper.*] A Græcis dicitur arbor, quâ Latini tiliam vocant. Plinius lib. 16. cap. 14. Philyram verò videtur memorandum tenuiſſimam inter corticem & lignum tiliæ arboris, ex qua coronamenta ſerta conſuebantur. Inter corticem, nempe, & lignum tenues quædam membranæ, è quibus funes vocabulo tiliæ vocantur tenuibus ingeniorum palmis, coronarum ſemiſſis celebres, ante earumque honorem quæ ſuperpoſitæ ſunt plagæ promendæ, aut papyri, vel alterius libri, in quibus ornamenta ſcribebantur. Martian. de Nupt. Philolog. Libri in philyra, comice cubinovali. Pauſan. Hiſtoriæ in philyra, & charta diuidatæ ac in præſentes, ſeu quinquaginta philyras. Alia exemplaria hiſtoriæ, & literas, quod in eodem recidat. Martian. eas vocant. Græcæ ſunt editiones, quæ apud Latinos indifferenter Tarentinæ pergyreæ. Solebant enim primi Latini qui peregrinas literas non adiscebant, loco, ſcribere uti.

Philtrus. Præclusi ſtirpis vulvæ curandi ratio ejus eſt apud Paulum lib. 6. cap. 73.

Phimosis, *ſubſtan.* Dicitur quum glans membri virilis ita tegitur præputio, ut nudari non poſſit. Dicta φίμωσις à φιμὸς, quod nexum in lupertas parce ſic ligabant, quum ſcilicet totus ſaccidens amentas funiculo coligatur. Eſt & phimoſis, virium huic proximus contractum, quem præputium femel deductum, ſuum in locum reducinon poteſt: quod vitiigenus etiam *adſtrictura* appellatur.

Phlebotomia, *ſubſtan.* Gall. *Saignée.* Ital. *Diſſettione, ſalaſſo.* Ger. Aderlaſſung / offene wunden machen. Hiſpan. *Sangria, ſacadura de vena.* Pol. *Kuſzenie żyłowe.* Vng. *Ereresz.* Ang. *The cutting of a vaine.*] Inciſio venæ quæ ſit ad sanguinis missionem ſanandi tendentis gratia, φλέβων cum dicunt Græci quas nos venas, & arterias dicimus.

Phlebotomandus, *gerundivum.* Gal. *Lancette.* Ital. *Lancetta.* Ger. Ein inſtrument damit man aderlaſſet. Hiſpan. *Lancera para ſangrar.* Pol. *Lancetka.* Vng. *Ereresztő vas.* Ang. *A launce wherewith a vaine is cut.*] Scalpellum quo vena ferietur.

Phlebs, Græcis, d. citur vena Latinis.

Phlegmi, atis, n. t. [Φλέγμα. Gal. *Flemme, ou fleume.* Ital. & Hiſp. *Flegma.* Ger. Die ſonderlichter art der feuchtigkeit des Menſchen. Pol. *Flegma.* Vng. *Takony.* An. *Flume, fleume.*] Humor cibi corpore animalis frigidus & humidus, quem Latini pituitam vocamus. Hinc & Phlegmatici dicuntur in quibus humor hic cæteris præpollet.

Phlegmasias, Intelligit aut inflammationes ſimplices, aut eas quæ cum febribus fiunt. Gal. Aph. lib. 1.

Phlegmone, es, [Φλέγμονη. Germani. Ein engentzündung oder hitzige Geſchwer.] Inflammatio cujuspiam partis proficiſcens ex humore peccante in aliquam qualitatum cum affluxu materiæ calidæ & mordacis cohærentis, ſanguinis.

Phlegmonis, humor phlegmonidis. Φλεγμονίς. Gemmæ genus quod flamma quandam intus ardere videtur. Plin. lib. 37. cap. 11.

Phlegos, φλεγός, Dioſcoridi, Herba eſt vaſtum habens aculeatum, & ſpinoſum ſuſpidum, quam nonnulli thelen appellant. Autor Plin. lib. 20. cap. 6. Hermolaus in Dioſc. lib. 4. cap. 14. indicat Pulcon dictum à φλέγω, quod eſt fœcundum, ſic, quòd in Trachomatis non copioſiſſimè proueniat.

Phlegorticum corpus, quod oppletum eſt craſſis humoribus.

Philomos. Verbatim apud Dioſcor. lib. 3. cap. 103.

Philoniris. Oxomoro apud Dioſcor. lib. 3. cap. 148.

Phlox, phlogos, φλὸξ, Floris genus, ſolo placens colore, odoris prorsus expers: ita dictum ut ſuſpicor, à colore flammeo, quem Græci φλόγα appellant. Plin. lib. 21. cap. 20. Colore tantummodò placet Iovis flos, odore abeſt: ſicut & ille qui Græcè ἀνάγαλλις vocatur.

Phlyctænæ, æ, p. [Φλυκταίνα. Gal. *Bouton.* Ital. *Bozzola, bottoncello.* Germ. Blatern / ſo etwan in dem waſſer oder reiſſt auffen. Hiſ. *Bolla.* Polon. *Tuſzyglowiec.* Vng. *Hólyag kelet.* Angl. *Bleiſter or bliſter.*] Pustulæ tantummodo rubræ, pallidæ, pruinæ, aut nigræ, aut alterius coloris à naturali precedentis humoris in ſe continentes, quæ ubi tetigimus, nil à cute quicquam eminentia apparet. Gignuntur autem vel ex igni, vel ex frigore, vel ex medicamentis acribus. Cæl. lib. 5. cap. 28. & ¶ Phlyctænæ, ἀναφλύσεις, quod eſt bullire, ſeu bullas facere.

Phoca, æ, [Φώκη. German. Ein See kalb / Meerwolff / Fiſch im Meere / der griſſe eines jungen Kalbs mit ſchwartzen glatten haar.] Bellua marina, corio & pilis tecta pertotum magicos. Vnde & virtutes maritimus appellatur. Cute tenuis mole, pantque in terra terreſtrium animalium ritu. Virg. lib. 4. Georg. & turpes paſcit ſub gurgite

sub gurgite phocas Plin. l. 9. cap. 7. Et vitulo marini, quos vocant phocas, lupant, & dormiunt in terra.

Phœnicéa, φοινικέα, Diosc. idem, Herba est quam Latini hordeum muscarium appellant, trifle Plin. lib. 22. cap. ult. Quidam nodiflorum a ruore vocitant.

Phœnicobalanus, φοινικοβάλανος, Palmæ Aegyptiæ fructus, prius maturitate in graecorum, veterumque imaginibus. Qui vero adhuc viridis arte maturatum decerpta, adiplos appellatur. Plin. lib. 12. cap. 22. Myrobalano similem in unguentis, proximumque illam habet palma ea Aegyptia, cujus vocatur ascalonios viridis, odorem alit coronis, nullo modo ligno. Colligitur autem paulo ante quam tempestivi maturescere. Quando relinquatur, phœnicobalanus vocatur, & nigrescit, veterescitque mobrior.

Phœnicopterus, φοινικόπτερος, Avis à cauda rubedine ita dicta, quæ hyperoo Poetis Sunharas appellatur. Autor Plin. lib. 10. cap.

Phœnicopterétis, ίδος, pen. corr. φοινικοπτερίς, Avis à pennarum rubedine dicta. Graeci eam rubram φοινικόπτερον appellant, & eam scilicet, invenit Satyrus est Scythicæ volucres, & Lacus propterus in gens. Avis hæc hungaria præcipuis apellatum delectat etiam apud Romanos. Plin. lib. 10. cap. 47. Phœnicopteri magno præcipuis lingua esse Apicius docuit, nepetam magnam præcipuis in gulas. Martia. lib. 13. Dat mihi penna rubens conviva. sed lingua gulosa Nostra placet, quid si garula lingua foret?

Phœnix, icis, m. r. [φοῖνιξ. Gal. Phœnix. Ital. Fenice. Ger. Der vogel Phœnix, oder Sibere nation im Lib Arabia soll sich selbst halten jar lang. Hisp. Fenix, ave muy conocida.] Vt Plinius medet. Anglicagen Hid. Fenix, ave muy conocida.] Avis est de auris Graece, a puniceo colore pennarum sic dicta, rara omnino et obscurissima, in Arabia nascens. Aquilæ magnitudine, quæ annis sexcentis & sexagintavivere dicitur. Plin. lib. 10. cap. 2. Arabiopes atque Indi circa lotos maxime, & incognitas ferè aves, & aut nimias nobilem Arabia phœnicem, unde fere in fabulosum in tota orbe, nec magnopere vulgatum. Aquilæ arcuatur magnitudine, aurei gorgone circa cervicem, reliqua purpureus, cæruleam rosea caudam pennis circumdistinguentibus, crista fronti, cæsaries quæ hunc adornat. Primus atque diligentissimus rogatorum eo prodidit Manilius. Sunt qui scribant, non nisi maximas, nolueris doctioris doctore nullo, eminentem cernisse quæ viderit. Senticum fuisse in Arabia Solis effectu vivere annos DCC. LX. senescentem talia, thuris atque farcula construere radicum, repleri odoribus, & superaugere fœcundæ, construere nidum, cui quum primum vim natalis dedere mortis, inde fieri pullum, qui excitatæ jubet tumulo priorem reddere, & totum deferre nidum propter Panchaiam in Solis urbem, & in ara deponere. ¶ In hac significatione, quidam volunt Poenicis esse dictum generis: media tamen corripi assuevit. Nam secundum genitivo variatur, nequaquam ejus figuratæ, sed ejus quod genus sit penitus ex. ¶ Illustrem Thessaliæ, flumen in Aeolum insulam: cujus meminerunt Plinius lib. 4. cap. 8. & Strabo lib. 9. ¶ Phœnix præterea gentile nomen est, cui origo ejus qui e Pœnis ortus maternæ Syriæ regione ortum traxit. de quo vide primo autem dictum PHOENICES. ¶ Arbor item dia nobilis quam antiqui palmam apellant, Græci omnes Phœnica dicitur. ¶ Phœnix Achillis, cui quum nomen proprium præceptoris Achillis, cui quum nomen proprium præceptoris Achillis, cui quum mater hortatum non satis concubinam habuisset. Dimissa penates à patre, relicta Hellade, in Thessaliam fuit comitata ad Peleum regem qui illi dotis quum procurationem commisisset, humanis Achillem in disciplinam tradidit, quem etiam ad bellum Trojanum comitatus dicitur apud Homerum Iliad. 9. Iliad.

Pholis, idis, genus est, quod nobiliores cuique civitatis per delectus, prout ætatibus inscriptiones fiebant comprehendi, ut nobilitas quæ ad honores fortunam illos producere debuerat, hoc incrementum dignitatis afferret. ¶ Pholis item pœdus est, alio nomine dicta Balantum: trahit autem Denos pes hoc est libras 325. & uncias 6. Singuli vero Denarii libræ 1. & uncias 11. comprehendebant. ¶ Et ab eius Pholis coactus exigentes lepris, quem Libros, quos Mirarios vocabant, dabatur Lepri autem Gentium unum cum dimidio continet. Ita Pholis illa regum, centum 225. habet & numerum 19. quæ summa nunc videtur mi. la 119. ¶ Est & Pholis alia, à donibus auribus incipiens & sique ad octo procedit, prout fulvorum tributa scissuris partiebantur. Verum de ea Pholis occidui generis est obvius. Idem in dictione cognome. Dicere ut & decem nolit, quos Pholes vocant. Scholiasta ad Augustum de Civit. Dei. lib. 4. cap. ult. Alc. in Rud. de Prætor. & honor. prætiosis.

Phönicifch. [Phönicisch. Ger. Cammerjunker, oder Edelknab der Königin ist ein Edelknab, welcher der Königin Schleppe trägt, und sonsten mit aufwartet.] Diocletianus lib. 11. sed cura non eadem oratoribus quæ phœnicis Sueton. de Augusto: Pronuntiabant dulci, & proprio quodam oris sono, debuitque ab his phœnicis operam. Is enim vocem interquirere, retractare, lenire, exasperare docebat: quod artis genus Græci etiam φοινικισμὸν appellarunt.

Phœnicis, εδος, Herba eadem quæ atractylis: ita dicta ab eo quod in gignendum fundi faecum. Autor Plin. lib. 22. cap. 16.

Phosphoritis, τιδος, pen. corr. [φωσφορίτης. Germ. Der Morgenstern. Pol. Jutrzenka.] Stella matutina, quam Latini eodem ex verbo reddentes, lucifernam appellant. Martial. lib. 8. Phosphore redde diem, quod grandia nocte maturis?

Phrasis, is, pen. corr. φράσις, Eloquutio: a corpus, inquit Quintil. lib. 12. cap. 1. & decendi modus. Dicta ἀπὸ τοῦ φράζειν, quod est fari, & differre. Macer, inquit Quintil. & Lucretius legendi quidem tedium attulerint phrasin.

Phrénés, ἡ φρένες Græcis vocatura Latinis præcordia hoc est, tegumenta verbum, quod & diaphragma ab his appellatur: sive quod meatum (quam etiam πόρους, nominat) intelligunt in his partibus residere nonnulli ex veteribus existimant, sive quod diaphragmate inflammato delirat & mentem ingredi, tunc enim nimium eo tenore gentes, quem φρενῖτιν appellant medici.

Parfaunda, [Φρύγιον. Gall. Phrygie. Ital. & Hisp. Frigia. Ger. Das Phrygien / ist ein Landschaft Kleinasiæ. Belg. Phrygien. Sclav. Phrygia. Pol. Frygia. Vng. Phrygia. Ang. Phrygia.] Morbus in dentes nicetum, & sed in Dorsum furorem que perductus: unde & nomen accepit. Nam mentem Graeci φρένας appellant. Fit autem ex inflammatione membranularum, quas meninges vocant, ad, vel à pelicula a le, eaque levior est, vel à firma, eaque est vocationis vel ab eadem valde adacta, quæ est omnium tenerrima, ut dixit Galenus lib. 3. de Locis affectis. ¶ Phrenesis alia non ne appellatur, pen. prod. Juvenal. Satyr. 14. Quum furor in dubius, quum sit manifesta phrenesis. Martial. lib. 4. Declamat in febre Matho: hanc esse Phrenesin si nescis, non es amus, Amice Matho. Serenus medicinalium dictionis vel abam corripit, quam in hac non invenimus. ¶ Phrenetici appellatur qui hanc morbum patitur. Plin. lib. 22. cap. 22. Sed & phrenetici suxerunt cum sacte multis.

Phronesis, is. [φρόνησις. Gall. Prudence. Ital. Prudenza. Germ. Fürsichtigkeit. Hisp. Prudencia. Pol. Madrość. Vng. Okosság. Ang. Discretion.] Cicero. 1. Offic. Principeque omnium virtutum est illa sapientia, quam Graeci φρόνησιν vocant. Prudentiam enim quam Graeci φρόνησιν dicunt, aliam quidam intelligimus, quæ est rerum expetendarum, fugiendarumque scientia.

Phrygia, Apennum regio. Dictor. Lib. 4. cap. 152.

Phrygiones Phrygius. Phryx. Vide in ROSTRA.

Phrynichen, φρύνιχον, Herba quæ eadem cicuta parotechria. ita dicta quòd ver φρύνους hoc est, rubetis adverlentur. Autor Plinius lib. 25. cap. 10.

Phrynis, ιδος, pen. Pol. [Ropucha gróc.] A Graecis rana genus appellatur, ea tamen maximè in vepribus tantum, veterumque & rubetum. Latine appellatur. Plin. lib. 32. cap. 5. Sunt quæ vepribus tantùm vivunt: ob id rubetæ nominatæ (ut dicimus) quas Graeci φρύνους vocant, grandissimæ cunctarum, gemmas velati corpus, plenæ veneficiorum.

Phthiriasis, φθειρίασις, Morbus est pedicularis, ἀπὸ τοῦ φθείρων, quos & peeres, & pediculos vocamus. Plinius lib. 20. c. 1. Sic & contra phthiriasin fit obtutur & hydropicis. Vide Pedicularis in PEDES, pedum.

Phthisocrotum. Stephan. Sagris apud Dioscor. lib. 4. cap. 158.

Phthisis, huius Phthisios, f. c. [Φθίσις. Gall. Vlceration des poulmons. Ital. Phthisi, o Tisici, ulceratione & impedimento del polmone. Hisp. Tisica. Germ. Schwindsucht / Lungensucht / Lungenwehe / Schwindsucht. Belg. Phthisica. Vng. Azzu kóros. Ang. Ulceration of the lungs.] Morbus est totius corporis externans, proveniens ex ulcere pulmonis à pituita putrilaginis generato, quæ à capite defluit, in pulmonibus commoratur. Quamquam interdum & ex proprio pulmonis affectu originem trahat, maximè quicunque vasis disruptione pro spiritu sanguinis non sanguinolenta quod malignum Graeci dicunt ut Plinius, φθίσις, vocant. Galenus quæ est totius corporis cum parva febre extenuatio cum, pulmonis insanabilis ulcera consecutam. Hoc nomen Thucydidem imposuisse, & ab Asclepiade curatum tradunt. Sequentur tamen phthisin propriè pulmonis ulcus, de quo Celsus lib. 4. cap. 1. Est & illa gravis pernicies, quum pulmones exulcerantur: inde tussis & macies & ad ultimum phthisis invadit. Corripit autem hoc nomen priorem syllabam. Juven. Satyr. 13. Et phthisis & vomicæ partes, & dimidia cruris. Quidam morbum parientium Pathicis, πάθικος, appellant. Ab eodem item phthisis appellant, pupillæ contractionem, quum fit ut oculi rabes pupillam contrahat atque angustiorem efficit. Definitiones quæ Galeni nomine circumferuntur, phthisin nomine omnem

corporis extenuationem macie ſequi: quae complectuntur à verbo φθίειν, quod proprie dicitur de plantis aliisq; tenuibus pereuntib.

Phthoë, ēs, ēs, Corporis totius extenuatio cum exiguitate, incurabilis, pulmonis ulcera conſequens. Hanc nonnulli, minus tamen proprie phthiſin appellant.

Phthongus, m. i. [ἦχος φθόγγος. Gall. Son. Ital. Suono. Germ. Eine Thon. Hiſp. La voz, y ſon y ſonido. Pol. Głos abo dźwięk. Vng. Zörgés. Ang. A ſound.] Idem quod ſonus, & vox marcularia verbo φθέγγεσθαι, quod eſt ſanum & vocem edo. In multis autem pthungus dicitur, ſani cum ſpiritu unus & idem tenor aut in cithara certi alicujus nervi ſtrepitus ſemper ſui ſimilis. Severinus lib. 1. cap. 8: Phthongum definit eſſe vocis, cujus proprietas eſt aptum ſuciens in unam intentionem. Alii harmoniae tenuiorem partem. Nam quem admodum unius numeri aphthongus conſonantia principium eſt. Exemplo facit intelligi poteſt Pythagoras Plin. lib. 2. cap. 22. ubi de ſiderum muſica loquens ex Pythagorae ſententia ait Saturnum dorio moveri, Jovem phrygio: Mercurium verò phthongo hoc eſt, eadem ſemper & æquabili ſoni tenore.

Phu. [פּוּךְ Germ. Mutter Magbeam (quae Gattenbaltrum: Ita vocat Luth. Rabenlaus, Magenmutter, Gebärmutter.] Vocant aliqui nardo agrio. Hoc criticum, ſolo oleris acri, caule cubitali, geniculato, in purpura vicinante, radice obliqua, valida, & multa arcuata pedes. Dioſcor. lib. 1. & Plin. lib. 12. c. 12. Officinae Valerianam majorem nominant.

Phy, Interjectio minantis eſt, ſcite Donato. Terent. in Adelph. Phy, domi habuit unde duceret. [Germ. Ein ſolch ein wort bedeutet troz.]

Phycetes, ου, Gemma algae colorem habens. Plin. lib. xii. cap. 10.

Phycos, thalaſſium, φῦκος θαλάσσιον, Latinè facus marinus, herba eſt in alta latitans, quae ad ripas ſubitò emicat. Tria ejus ſunt genera: rarum, & alterum longos, crudaturcens rubens: tertium crispo folio, quo in Creta veſtes tinguntur. Haec Plin. lib. 26. cap. 10.

Phycis, ſeminini generis, φῦκις. Piſcis eſt vernà tempeſtate varius, corpus antè partibus candidus, exalgat adiſcans, & in ſolo ova pariens. Aut. Plin. lib. 9. cap. 26.

Phycoſtibium, φῦκος ſtibium, Est (ut inquit Corn. Celſus lib. 5. c. 28.) nimium nitens, laeve, durum, in quo quidam pulvis ſimile eſt, cum durore, diſſentione, ac vehementi, majorque quàm pro magnitudine tumore: interdum etiam cum febricula rarè maturescens, neque magnopere in pus ſe convertens. Laedi parum vocant.

Physica, pecunia. [φυσικὴ Ger. Ein Geſchenck ob Kranckheit. Pol. Obyczaj. Ang. A gift for health.] Lotus ſulfuris, carcer. Plaut. in Capt. Jam eſt adductus medicina Physica ut dignus eſt. A verbo Graeco φυσᾶν, conflavit.

Physiologia, ae. [φυσιολογία Ger. Von der Natürlichen Eigenſchafft der Creaturen. Pol. Opisanie. Ang. A description of naturall things.] Cateris cultior, vel liberior, cujus officium eſt naturales comprehendere, & in cancrem abripere. Vide Physiologus, quod eſt ad cancrem trahere. Plaut. in Aulul. Tu cedo mi cantharum physiologum in atrio.

Physiologus, m. i. [ἰδιόλογος φυσικὸς φυσιολόγος.] Erecta dictio ἰδιολογία dixerunt: hoc eſt à cultu hendo, ſtercorando, ſive tuendo deducta, ſignificatque antidotum quo nos adversus venena tuemur, & praemunimus: non unaquam significationem ſudoriae dixerunt. Hoc etiam nomine dicebantur Pharisaeorum cubiculo, ſive membrana Decalogi praecepta inſcripta: obeuntes quos ille & ſtans & ambulans adgebant, ut eorum nemo unquam non obverſaretur. Erat enim in Matthaeum: Phylacteria quo videremur ad ea quae obſervanda Legis, ſurrebant Decalogum in membrana, ſeu duobus voluminibus, quorum alterum ſronti extorum vinculo impone bant, alterum brachio, ut ſive quo magnum peregrinè eſſent in conſpectu: ſive quò caput maximè ſe oculos eſſent. Hunc morem Iesus Hyrcanus ad Iudaeos quoque gratia duxiſſe apud Iudaeos, Persas, ac Parthos ait, ego eos quid facerent, apud Eos habitos eam eſſe gloſſe, quibus operabantur id quod Deus jubet per Moſem, ſeriò praecepta ſua. Ait Erasmus Erasmus.

Physiarchus, [φυσίαρχος. Pol. Naczelnik albo ſtarszy, Książe.] Orbem, five dignitatem nomen in equeſtri habet. Erat enim cum tarax ſub in claſſes quatuor, quas Ilas appellabant: quibus quatuor praerant, Phylarchi appellabantur. Omnes autem parebant Hipparcho: eſt, equitatus totius praefectus erat. Erat ſub Ilarcho exercitui in pretio magistratus equitum appellabant. Fuit item proprium nomen Historici cujuſdam Athenienſis, five Syracuſii, qui etiam malum, Naucratica, qui Pyrrhi Epirotae actiones adverſus Peloponnenſios Libris xxv. contexit, ſed tantum ea ſola quae recenſentur Italica.

Physicrates, Polemonis apud Dioſcor. lib. 4. cap. 19.

Physeteriom, Clematis, Dioſcor. lib. 4. cap. 2.

Phyllanthes, φυλλάνθης, Herba eſt ex genere ſcelceratarum, ſed mitioribus aculeis, ab radice tantùm lauta. Sic eam nominat Plin. lib. 21. cap. 16.

Phyllanthrôn, φυλλάνθρων, cognomento dyricon, Herba eſt Democrito, purpuram tingentibus utili. Vide Hermolaum in Corol.

Phyllira, Vide PHILYRA.

Phyllandrion, in pallustribus noſcitur, nec plura de ea traduntur. Vide Sabaudam in Corol. lib. 3. cap. 141.

Phyllitis, φυλλῖτις, Herba eſt foliis laſparbo, longioribus tamen ad ſummum quae, modò ſenis, modò ſeptenis, interdum binis, ac eſſa parte quotidam quaſi vermiculos appendentes referentibus. Dioſcorides a quibuſdam Lapathon agrion id eſt, rumicem agreſtem vocari tradit.

Phyllon, φύλλον, Spica eſt ſine caule, ſine flore, ſine echino, foliis longis, aculeatis, & lactucae ſimilibus. Alias nominibus Polygonaton appellatur, & Leucacantha. Plin. lib. xxv. cap. 10.

Phyllôn, Muſcus generis apud Dioſc. lib. 5. cap. 141.

Phyloplumes, Piſſilium. Dioſcor. lib. 5. cap. 128.

Phyllotiaphyllon, Capparis.

Phyllira, φύλλυρα, Vide PHILYRA.

Physema, Animal, ut inquit Achaius quod ſi quis oculos intendat, ab eoque inſpiretur, in palorem maniasque incidit, idque in ſuibus non pauris.

Physmata, φύσματα, Phlegmones: hoc eſt, inflammationes laxarum partium. Celſus Galeno lib. 2. Methodi.

Physvanen, Ammoniacum pingue reſinoſum.

Physis, φῦσις. Piſcis quidam ex genere teſtaceorum, Nilo fluvio peculiaris, eſte Strabone lib. 16.

Physitis, Veſicaria, vel halicacabus apud Dioſc. lib. 4. cap. 75. & Act. in Sermone 21. cap. 29.

Physocerpasol, prodromos, ου, n. [Germ. Germain. Ein beſondere Wiſſenſchafft, die ſich vil weiſen will von der Menſchen Natur, und doch nichts verſtehet, das man wiſſen ſoll, oder nicht wiſſen ſoll, das man wiſſen ſoll.] Bellua, carina admirabili magnitudine, quae aquarum tacibus haud tantam copiam in rutum collat, ut vorari elapſibus quoque modo decidens, compoſitum circumquaque cripiat. Unde & Phyſeter dictus eſt, vel φυσητὴρ, vel φυσητὴς, vel φυσᾶν, hoc eſt, ab emendo, aut effodio. Hactenus Rufus ex Arato, qui Delos phyſeteras proprio epitheto appellavit. Plinius lib. 9. cap. 4. Maximum animal in Indico Oceano priſce & Isidorus ibidem Galatico Oceano phyſeter, ingenti columna modo ſe in ſublime tollens, aliorum quae navium vela ſuperet, ſuccumque eructans. Hic bellua Neatchi (ita ſi Arabicum hactenus vocabulum, quod tacitus expungendum ſuſpicor, quique poſtea antepositus eſſet, videri non poſſem, donec à navigationis ducibus ejus diebus Nearchus, in navali congere pertimuisse in profundum abegit.

Physis, Natura. [φύσις Gal. Natura. Ital. Natura. Ger. Die Natur. Hiſp. Naturaleza. Pol. Przyrodzenie. Vng. Termeszet. Ang. Nature.]

Physicus, a, um, Naturalis, ad rerum naturam & ad phyſicam pertinens. [φυσικὸς Gal. Naturel, appartenant à nature. Ital. Naturale, che s'appartiene alla natura. Germ. Natürlich. Hiſpan. Cosa perteneciente à la naturaleza. Pol. Przyrodzony. Vng. Termeszetbeli. Ang. Naturall, belonging to nature.] Cic. 1. de Divin. Quare etiã ſi velim ſcribere quid. aut legere, aut canere, vt voce vel ficibus aut geometricè quidpiam, aut phyſicum, aut dialecticum expetere, ſummisme expectandum ſit, Iudaeus Phyſica deſpacandi habilitas. Idem 2. de Nat. deor. Ratione hos phyſicis conſtituere aliquid.

Physicus, i. ſubſtantivum, m. i. Qui phyſicen perdidicit, rerum naturalium investigator. [φυσικὸς. Gall. Phyſicien, qui entend les choſes naturelles. Ital. Che intende le coſe naturale, Fiſico. Ger. Ein Naturkündiger. Hiſp. El que entiende las coſas de Natura. Pol. Ktoś przyrodzenie obeznany. Vng. Termeszetes. Angl. Naturall vnderſtandeth things naturall.] Cic. 1. de Natur. deor. Sed tu hos phyſicos ne vides, quàm blanda cõdiciatur, & quàm ſuſ ſe leniat natura? Idem. Non poſſet igitur phyſicam id eſt ſpeculationem, venatorem que naturae ab animis conſuetudine inbecillis penitus extimorum verborum? Idem ſecundo de Divinatione: Quod video phyſicis placuiſſe eſſe que maximè, qui omnia quae ſint, fieri, quam eſſe ex ſtruunt.

Physica, orum, n. pl. [φυσικὰ Ger. Bücher ſo von Natürlichen Dingen handlen. Pol. Ksiąg ſo o przyrodzeniu rzeczy ſtanowią.] Ipſa natura: à philoſophia, ſive opus rectè naturae pertractans. Cic. 1. de Orat. Oratorem ne phyſicorum quidem eſſe expertè volo. Idem 1. de Finib. Epicurus in phyſicis quib. maximè gloriatur, totus eſt alienus. Et ea ſanè ſignificatione dicimus phyſica, ea, omnia, reſertim pro diſciplina naturalis: non opere eam peritè fiare uſitatius: neutro plurali etiam: ut de phyſica Ariſtotelis, rectiùs dixeris, quàm phyſicam. Cic. 1. Acad. Sed reſtaret Latinè loquar, nãsin ejus nec verbis, ut Philoſophiam, aut Rhetoricam, aut Phyſicam, aut Dialecticam appellem. Idem 5. de Finib. Ad eas virtutes Dialecticam etiam adjungunt & Phyſicam.

Phyſicè,

Physicè, penult. corr. Naturaliter, physicorum more. [Γνωσιλ. Gall. Naturellement. Ital. & Hisp. Naturalmente. Ger. Natürlich/nach weiß der natürlichen Weltweiser. Pol. Według przyrodzenia. Vng. Természet szerint, természet szerint való meggyőzés. Ang. Naturallie.] Cic. 2. de Nat. deor. Bodie inque tempore illa omnia quæ à te Physicè dicta sunt de vi ignis, deque eo calore, &c. Idem 1. de Divin. Sed id quod physicè dicitur.

Physiognomiā, æ, f. p. [Φυσιογνωμία. Ger. Die kunst/da einer aus dem angesicht vnd den Augen/etc. Item Mänschen natur vnd art erforschen vnd erkennen kan.] Ars qua natura hominum, ex corpore vultuque cognoscitur.

Physiognomōn, ōnis, pen. prod. vel Physiognomon, onis. [Φυσιογνώμων. Ger. Ein kunstreicher Weiser der aus dem Angesicht erkennt/was einer natur vnnd art sey.] qui hominum mores ex corpore, vultuque cognoscit. Cic. de Fato: Quid Socratem, nonne egimus quemadmodum notarit Zopyrus physiognomon, qui se profitebatur hominum mores, naturasq; ex corpore, oculis, vultu, fronte pernoscere?

Physiologiā, Φυσιολογία. Rerum naturæ inquisitio, disceptatio de re cuiusvis natura. Cic. 1 de Nat deor. Hunc tu cernes primis ut dicitur labris gustasse physiologiæ: id est, naturæ rationem, qui quicquam quod ortum sit, putet æternum esse posse? Physiologus, Φυσιολόγος, rerum naturæ perscrutator.

Physiomisus id est, bene mentulatus. Nam φῦσος follem significat, Græce οὐρὰ mentulam.

Phyrobalile, Leontopodion apud Dios. lib. 4 cap. 12.

Phython, sive Pluton, Vide PYTHON.

P ante t.

PICEN. In notis antiquorum Picent. PIENT. pientissimus. P.R. Populus, vel Publicus rogavit. P.I.R. Populum jure rogavi. P.IV. vel I. principio juventutis.

Piabilis, Piacularis, Piaculum, Piamen, Piaror, Piatrix, Vide PIO.

Picā, æ, f. p. quanvis fœmininā videatur à pico, longè tamē diversę significationis est. [Κίσσα. Gal. Vn escheo, espoille pie. Ital. Gazza, gazzola. Germ. Ein Aelst oder Negerfeo. Belg. Een Ecster. Hisp. La pega, è picaza. Pol. Sroka. Vn. Szoka. Ang. A pie, birde.] Nam avis est magnitudine palumbę, alis varię coloris, & præsertim cęruleo depictis, humana imitans verba. Mart. lib. 14. Pica loquax certa dominum te voce salutat: Si me non videas, esse negabis avem. In has aves fabulantur Poętę mutatas esse Pierides, indeque illis pristinam loquacitatem, humanæque linguæ fiduciam remansisse. Ovid. 5. Metam. Plangere dum nequeunt, volucres per brachia mota levarat. Aëre prendebant nemorum convitia picæ: Nunc quoq; in altribus facundia prisca remansit, Raucaque garrulitas, studiumq; immane loquendi. ¶ Est & alterius picæ genus quod Plinius testatur sua ætate ab Apennino Romam versus cerni cœpisse, longa insigne cauda, & à Romanis variam appellatam fuisse. ¶ Pica etiam in gravidis dicitur pervertisse ablurdarum rerum appetentia, qui à Græcis quoq; πίκα vocatur. Vide in dictione MALACIA.

Picatus, a, um. Vide PIX.

Plcĕā, æ, f. p. [Πεύκη. Gall. L'arbre d'où degoutte la poix resine. Ital. Pino del quale si caua la pece. Ger. Ein Kertzenbaum. Hisp. El pino de que se haze la pez. Pol. Sosna. Vng. Zsuok, ennek fenyö s veres termö fenyöfa. Ang. A pyne tree whereof the rosen dropeth out.] Arbor est lariciæ similima, folio brevitate proximæ, crassione tamē duriore, ut capreolis, immortali virore ad intima verò cortina collatio, ramore, flexione, tenuitateque. Ramos habet sparsim ab radice modicos, velut brachia, lateribus inhærentes materiem verò abieti proximā. Frequens in Alpibus Cottiis vidimus, fundens resinam thuris adeo similem, ut pro eo tapę fallat, odore non omninò ingrato. Nuces ferunt pineis similes, sed minores, ut & tota arbor pino humilior est gracilioraque. Vide plura de hac arbore apud Plin. lib. 16 cap. 10. Theophrastum lib. 3. cap. 10. & Dioscorid. lib. 1. cap. 86.

Plcĕāter, tris, tre, πίκεος. Picea sylvestris, Hispaniæ familiaris, ex qua fit resina parùm laudata. Plin. lib. 24. cap. 20. Fit è picea resina, in Hispania autem è piceastris minimè laudata.

Piceus, Pico. Vide PIX.

Pierachiera, à Galeno dicitur medicamenti genus amarum. Nam πικρὸν Græci dicunt amarum. A Barbaris inepte vocatur Hiera pigra.

Picras, Andreface apud Dioscor. lib. 3 cap. 151.

Picris, πικρὶς, Lactucę vel cichorii agrestis genus, quod ira appellavêre (ut inquit Prol. lib. 19. cap. 8.) cum exprobratione amaritudinis.

Picrochōli, πικροχόλοι, In quibus abundat flavabilis, quæ amara esse conjecit Hippocrates de ratione victus.

Pictor, oris. & Pictura, æ. Picturatus. Vide PINGO.

Picumnus, πικούμνος. Avis eadem cum pico Marte, teste Nonio. Item Deus quidam qui sacris Romanis adhibebatur. Æmilius Macer in Tocogonia, Et nunc agrestes inter Picumnus habetur.

Pictis, m. f. Avis est exigua admixtis unguibus, Martī sacra existimata, unde & Martium cognominata. [Δρυοκολάπτης. Gall. Vn oiseau appelé pivert, ou pic, ou pinsonnet. Ital. Picchio. Germ. Ein Grecht. Hisp. Picarço. Pol. Pierzyca. Vng. Harkaly. Ang. A litle bird which seeketh the meat vnder the bark of trees.] Hic telum more arborem in subrectū ascendit, percussisq; corticis sono pabulum subesse intelligit. Pullos in cavis arborū educat cuneos ab pastoribus cavernæ ori impactos, admota herba quach expellat. ¶ Præterea picos Romani veteres vocabant quos Græci gryphas, belluas quadrupedes, auritas q;, villi & forma terribiles, corpore leonino, rostro, alis, pedibus, aquilis similes. Habitare in Hyperboreis montibus in Asiatica Scythia feruntur, ubi aurum & gemmę nasci perhibentur, ibiq; canta rabie in homines desæviunt, ut terrā ipsam inhabitabilem faciant, quasi gentis esse videantur ad pertendam avaritiæ temeritatē. Plaut. in Aulul. Poena divitis qui aureos montes colunt, ego solus super. Plin. lib. 10. cap. 49. fabulosa existimat quæcunq; de gryphibus commemorantur.

Pietās, atis, f. f. Illi debitus cultus erga Deū, patriam, & parentes, eosq; qui nobis parentū loco sunt colendi. [Ὁσιότης, εὐσέβεια, θεοσέβεια. Gall. Pieté, religion, le deuoir qu'on doit à Dieu premierement, & apres à ses pere & mere, rosnes, & autres proches. Ital. Pietà, cultu debito verso Dio, padre, madre, figliuoli. Ger. Gebürende ehrerbietung vnd liebe gegen Gott insonderheit/demnach auch gegen Vater/Mutter/vnd andern nahen Anverwandten/Gönnern/etc. Belg. Godtvruchtigheyt. Hisp. Piedad, religion y acatamiento de Dios, de padre y madre y de la patria. Pol. Pobożność. Vn. Istenfélelem, kegyesség. Ang. Pietie, godlines.] Pietas (inquit Augustinus) propriè Dei cultus intelligi solet, quam Græci Θεοσέβειαν vocant. Et hic a Cicerone accipitur, qui inquit pro domo sua: Nec est ulla erga deos pietas, nisi honesta de mente eorum, ac mente opinio, quum expers nihil à nobis quod sit injustum, atq; inhonestū arbitretur. ¶ Sumitur etiam latiùs (ut diximus) numen pietatis, ut amorem complectatur filii erga parentes & propinquos, & civis erga patriam, quæ communis omnium civium est parens. Cic. in Somnio Scipionis: Colе Pietatē, quę quā sit magna in parentibus & propinquis, tum in patria maxima est. ¶ Fit autē pietas abstractū ab adjectivo pius, quod propriè de eo dicitur qui Deū, patriam, parentes, & qui parentū loco sunt, justo cultu prosequitur. ¶ Huius contrarium est Impietas, quę ab injustitia sic distinguit solet, quòd illa in Deum, hæc dicitur in homines potest. Per illam contemplatione delinquimus: hac opere & factis peccatur. ¶ PIETAS enim à Romanis dea putata est: quæ sedem habuit Romæ eo in loco ubi postea Marcelli theatrum extructum est. Autor Plin. lib. 7. cap. 36.

Pius, a, um. Propriè dicitur de eo qui Deū, patriam, & parentes, & eos qui parentū loco sunt, justo cultu prosequitur. [Ὅσιος, εὐσεβὴς, θεοσεβὴς. Gall. Deuotieux, religieux qui rend le deuoir à Dieu, ses pere & mere, & autres proches. Ital. Pio, che fa seruitio verso Dio, padre & madre, & altri suoi parenti. Ger. Gottseliger/frömbder Gott vnnd den Menschen gegenwärtige pflicht leistet. Hisp. Pio, piadoso. Pol. Pobożny, dobry. Vng. Istenfélő, kegyes. Ang. Godlie.] Virg. 3. Georg. Duc in altum pia. Cic. 3. Offic. Ipsi pacem cōducit, pios bene cives in parentes. ¶ Accipitur nōnunquam pius pro misericordi. Terent. in Heaut. Puin ac pudicum ingenium narras Pamphilæ. ¶ Ex qua loquendi consuetudine factum est ut & Deus piè dicatur pius: quem tamē Græci nullo suo sermonis usu εὐσεβῆ vocant: quamvis μακάριον pro felicem. Horum etiam vulgus usurpat.

Pie, adverb. Religiosè, sanctè, castè. [Εὐσεβῶς, ὁσίως. Gall. Religieusement. Ital. Piamente. Ger. Gottseliglich/frömmlich. Hisp. Piamente. Pol. Pobożnie. Vng. Istenfélelmesen. Ang. Godly, godlily.] Plin. in Panegyr. Civitas religionibus edita, semperque deorum inda gentium pietate merita. ¶ Interdū ponitur pro benignè & clementer. Cic. ad Marium, lib. 11. Epist. Alia quæ defendam tuę pietatis & humanę.

Plens, entior, entissimus, à pio, pias, quum significet pie amo. A quo pientior, pientissimus. Pientissimum autem in illo non est.

Pigĕr, gra, grum, Tardus, segnis, segnitiæ laboris. [Ὀκνηρὸς, ἀργὸς, νωθρὸς. Gall. Paresseux. Ital. Pigro, tardo, da poco ad adoperarsi, infingardo. Ger. Fraidig/träg/der allerley arbeit scheuet. Belg. Luyt traeg. Hisp. Perezoso, sciocco. Pol. Leniwy, mędny, głupi. Vng. Rest. Ang. Slouthfull, slow.] Cujus contrarium est Impiger, ut Pigra familia apud Plaut. in Mostel. Horat. 1 Serm. Satyr. 4: Atq; piger terram differre laborem Scribendo recte: nam ut multum, nil moror. Persius Sat. 5: Mane piger stertis. Cic. Verbasio, lib. 2: Interdum piger, interdum timidus in re militari videbare. ¶ Ad aquæ cursum translatum est Col. lib. 2. cap. 2: Nullam enim temerè videmus locum qui modò pigrum tenet humorem, &c. Jungitur aliquādo accusativo cum præpositione Ad. Cicero ad Cic. lib. 8. Et ad literas scribendas, ut nobis, pigerrimo.

Pigrē, adverb. Pigrè, pigerrimè. [Ἀργῶς, ὀκνηρῶς. Gall. Paresseusement. Ital. Pigramente. Ger. Faulich/langsamlich. Hisp. Perezosamente. Pol. Leniwie. Vng. Restelve. Ang. Slowthfully, slowly.] Plin.

lib. 10. cap. 34. Pigrius incante fœmina ad pullos.

Pigrĭtĭa, æ. p. Ignavia, lentitudo, tarditas. [עצלות bezzalûth. Isa. 28. Gall. Paresse. Ital. Pigrezza. Ger. Faulheit, traghheit, langsamkeit. Hisp. Pereza, cobardia. Pol. Gnuśność, niedbałość. Ang. Slothfulnesse, idlenesse, sluggishnesse.] Cic. 1. Offic. Efficitur autem ut appetitus rationi obediant, eamque neque præcurrant, nec propter pigritiam aut ignaviam deferant. Liv. 1. ab V. be. Vade quò pigritia militandi iubebit, nulla tamen ab armis quies dabatur a bellicoso rege.

Pigrĭtĭes, ei, Pigredo, inis, Pigritudo, & Pigritas, ejusdem sunt significationis.

Pigror, aris, d. p. Moror, cunctor, differo. [עצל pigrâh. Isaiæ. 19. Gall. Paresser, estre paresseux. Ital. Impigrire. Ger. Faul und langsam werden oder sein. Hisp. Emperezar. Pol. Leniwić się, grzędzić. Vng. Kesleli, késdeni, halogatni. Ang. To be slow in doing of a thing.] Cic. Att. lib. 14. Tu quæso qui quid erit novi, (multa autem expecto) fac ut sciam ne pigreris. Cæs. lib. 1. Quòd si pigraris, paulatim te recollegerint ab te. ¶ Invenitur & Pigreo, es, pigui, sum. Cornutus in Persium. O quitam ineptè pigres & ad tuæ salutis emolumentum lapsus es!

Pigrĕo, es, n. t. Pigeo, & lentus. [עצל pigrâh, עצלים pigrîm. Gall. Devenir paresseux. Ital. Impigrire, divenir pigro. Ger. Faul und langsam werden. Hisp. Emperezer, ser perezoso. Pol. Leniwieć. Vng. Kesleli. Ang. To be slow.] Plin. lib. 18. cap. 2. Mox pigrescit, in Virginem transgressa Sole. De Nilo.

Pigrĭtor, aris. Act. qui dixerit pro cũctari & tardare. Inscio. Accius in Chryse. Melius pigrasse quàm propere cadere est necesse. Nonius.

Pĭget, verbum impersonale, piguit, & pigitum est. Dolere sive molestam esse. [עצב atzab. Gall. Faire paresseux de faire, estre marri & douant d'auoir fait. Ital. Dimorare, essere molesto. Ger. Es verdrusset mich, es gehindert oder bekümmert. Belg. Het verdriet. Hisp. Hazer dolor ò pesar. Pol. Nieprzestawanie. Vng. Bánkódás. Ang. To be sorie, to do a thing to be sorie or grieved after it is done.] Nisi. lib. 7. Theo. Nec pigetum parvosq; latet, humi est, subire. Construitur autem fere cum accusativo & genitivo, ut loco genitivi infinitum verbum ponatur. Ovid. lib. 2. Metam. Pigetque Actorum nec fine mihi sine honore labori. Cic. pro Domo sua: Ut me non solum pigeat tristitiæ meæ, sed etiam pudeat. Plaut. Non dedecet te pudere me quia nũ accepi, piget. ¶ Differt autem pigere a pudere, teste Donato, quòd pudet de iis dicatur quæ turpiter fiunt. Piget de iis quæ cum dolore & malo. Pudere ad dedecoris refertur. Pigere ad doloré. Vide plura de hoc in verbo, VDEO. ¶ Pigere interdum pro tardare, interdum pro pœnitere poni solet, inquit Festus.

Pĭgĭto, es, verbum personale, legitur apud Plautum in Menæch. Adolescens loquere mihi tuum nomen, nisi pigeo. Idem. Pudet dolorem quod pudet facilius fertur quam id quod piget. Terent. in Eunuch. Quæso obsecro, ne plus minus ve taxet, quod nos postea pigeat.

Pĭgendus, a, um, Ovid. Epist. 7: Si fuit errandi, causas habet error honestas. Addit fidem, nulla parte pigendus erit.

Pigmentum, ti, n. d. Quo utuntur puellæ ad gratiam & venustatem sibi conciliandam, qualis cic cerussa, alinq; id genus fuci quibus mulierculæ cum candorem, aut roboris tradunt. [שרק shorek. חריטה harîtah. Gall. Fard, peinture, couleur, fardement. Ital. Belletto, lustro. Ger. Farb mit denen sich die Weiber beschmieren oder schöne Farb damit zu machen. Hisp. Color para la pintura. Pol. Farmazka. Vng. Kenőcs, ghéjg festék. Ang. Painting that women use.] Plaut. in Mostel. Nõ itaque attigi quicquam, ne pigmentum ullum attingere. Plin. lib. 26. cap. 13: Nuperq; potentissis ingenis principatu Neronis invisum ut pigmentis perderet esse. ¶ Per translationem verò pigmenta dicuntur mendacia & fraudes: quia ejus qui pingitur non est naturalis color, sed artificialis. Cic. lib. 2. de Orat. Tam astrictæ sententiæ, tam veræ, tam novæ, tam sine pigmentis, tucoq; puerili, ut mihi non solum eu incendere iudicem, sed ipse ardere videaris. ¶ Quandoq; significat colores pictorum, de quibus Plin. lib. 35. cap. 5. Cic. 1. de Divin. Aspersa temere pigmenta in tabula quis lineamenta efficere possunt. Plaut. Epid. Quem Apelles, Zeuxisq, cuo pingent pigmentis ulmeis. ¶ Accipitur etiam quandoq; pro confectione ex diversis speciebus, suavi & odorifera unde pigmentari dicti, de quibus paulò pòst. ¶ Quandoq; etiam pro coloribus rhetoricis. Cic. de Clar. Orat. Intelliges nihil illum lineamentis, nisi eorum pigmentorum quæ inventa nondum erant, florem & colorem defuisse.

Pigmentārius, rii, m. s. qui facit vel vendit pigmenta. [רקח rokeach. Exod. 30. Gall. Faiseur ou vendeur de fard. Ital. Accomiatatore o venditore di belletto. Germ. Der allerley Farben macht und verkauft. Hispan. Que hazer y vender colores para la pintura. Pol. Czyniący farby, albo sprzedawnika. Vngar. Kenőcs, ghéjg festő ember. Ang. He that worketh or selleth sweet painting to paint.] Iulius Firmicus: Quicunque habuerit horoscopum in parte Libræ vicesima sexta, erit pigmentarius, vel thurarius. Cic. Accius pigmentarius valde gaudebat se adversarium petivisse. ¶ Pigmentarius item ponitur pro pharmacopola: id est, medicamentorum venditore. Marcian. l. 3. D. ad leg. Cornel. de Sicar. Alia Senatusconsulto effectum est, ut pigmentarii si cui temerè cicutam, salamandram, &c. Portalis Pharmacopolarum muneris hæc pars quædam est, ut ea quæ ad pigmenta pertinent, dividendant. Hotom.

Pigmentātĭlis, tile, tatum. [Polon. Farbą ozdobiony.] Quod est pigmentis ornatum. Hieronymus ad Paulum, Tonsa flaccidam, mollic, nitidam, atq; formosam, quæ sine hinc inde ardentibus pigmentata.

Pignatoxaris, Veratrum album, apud Hosel. lib. 4. cap. 132.

Pignŭs, ŏris, vel pignĕris, n. t. Quod creditori ad fecuritatem datur. [עבום habût. חבל habûl. חבון habûn. Gall. Gage. Ital. Pegno. Ger. Ein pfand oder underpfand. Belg. Een pandt. Hisp. La prenda ò seña. Pol. Zastawa. Vng. Zeleg. Ang. A gage, or pledge.] Ita dicta à pugno, ut Cajus de Verbor. significat. in quartal. Pleos quia res quæ pignori dantur, manu traduntur. Martial. lib. 12: Quum tego te nummos sine pignore, Non habeo, inquis. ¶ Aliquando pro re accepta quod inter duos contendentes apud sequestrum ita deponitur, ut fiat victoris. Virg. 3. Aeglog. Ego hanc vitulam (ne forte recuses, Bis venit ad mulctram, binos alit ubere fœtus) Depono tibi meum quo pignore certes. Plautus Casinarid si sit, meum pignus, si quis vult, dato in unam multi. ¶ Per translationẽ pignus pro symbolo, vel argumẽto, vel indicio ut quũ aut minus notũ, aut aliquid simile pignus esse amoris, benevolentiæque dicimus: id est, indicium vel documentum, & argumentum certum, five evidentem signum. Virgil. 3. Æn. Ipse pater dextram Anchisæ, haud multa moratus, Dat juveni, atq; animum pignore firmat. Liv. lib. 39: Hæc amoris pignora quum essent, nec quicquam secretò alter ab altero haberent. Curtius lib. 6: Nullum ergamne benevolentiæ pignus atque indicium manifestius. Vipianus inter pignus & hypothecam hoc interesse scribit, quòd pignus dicitur quũ ad creditorẽ trãsit: hypotheca, quũ non trãsit. Budæus tamen inquit pignus Latinè id esse quod Græcè dicitur ὑποθήκη, quasi obligationi suppositum, vel quasi ob fidem debiti depositum, quod Latini pignori opponere dicunt. Pignus enim rãm de immobili quàm de re mobili dicitur, Vetter. in Pharm. Ager oppositus est pignori ob decem minas, Aedicula item ob decem alias. ¶ Dicitur Latinè, Auferre pignus. Ponere pignori, vel in pignus, Opponere pignori, Accipere pignori, Coercere pignoribus capitis est quod nos, Cogere per summam capitis dicimus. Cic. 3. de Orat. Philippus gravitèr exarsit, pignoribusq; ablatis Crassum coercere cœpit. ¶ Quoniam verò liberi videntur tanquã pignora inter virum & uxorem esse, & firmissima quædam inter conjuges perpetuæ amoris, & indissolubilis coniugii quasi vincula, factum est ut pignora pro liberis capiantur. Ovid. 3. Fastor. Dulcia sollicitæ gerit hæc pignora matres.

Pignĕro, pignĕras, ăvi, p. act. Pignĕror, pignĕraris, d. p. Rem pignori do, pignori oppono. [חבל chabal. עבם habam. חבן chabah. Gall. Bailler en gage, engager. Ital. Pegnorare, dar pegno. Germ. Ein pfandt geben, ein pfand einsetzen. Hispan. Empeñar alguna prenda. Polon. Zastawiać. Vngar. Zeleg ala vetem. Ang. To give a pledge or gage.] Suetonius de Vitellio: Vique ex uxoris matris detractum unionem pignerarerit ad ornatus impensas. ¶ Accipitur nonnunquam pro re quod vulgò dicimus, per synecdochen capere: hoc est, pignora capere. [ἐνεχυράζειν, ἐνεχυριάζειν, ἐνεχύρασθαι, ἐνεχυρίσθαι. Germ. Pfendung pfänden einsetzen.] Iuvenal. Satyr. 3: Cujus & alveolos, & lænam pignerat Arretas. Cicero 14. Philipp. In fuga, fœda mors: in victoria, gloriosa. Etenim Mars ipse ex acie fortissimum quemque pignerari solet: hoc est, pignus accipere, & sibi asservare, quasique obnoxium sibi, desertumque capere: ut fit fensus: Fortissimus enim quisque primus in prælio occumbere solet. ¶ Hujus composita sunt, Oppignero, & Repignero: de quibus alibi.

Pignĕrātio, nis. f. Vngar. Zelegesztés, zelegba vetes.] Gaius D. lib. 20. l. 9: Quod emptionem venditionemque recipit, etiam pignerationem recipere potest.

Pignĕrātor, qui pignus accipit. [עבם habêt, chaggiaarêb. Gall. Qui prend gage de quelqu'un. Ital. Chi prende pegno. Germ. Ein pfandbehalter oder ein underpfant nimpt. Hispan. El que toma prenda. Polon. Ciebiący fanty. Vngar. Zeleg ala vetem. Ang. That receiveth a gage or pledge.] Cicero quarto Verrinar: Quum in his quidem rebus omnibus publicanus petitor ac pignerator, non creditor, neque possessor tolerari esse, tu de optimo, de justissimo, de honestissimo genere hominum id es, de aratoribus, ex iura constituebas, quæ omnibus aliis essent contraria, &c. Videbaturne enim Verres, ut publicani possent jure suo abaratoribus decumarum nomine quantum vellent capere, non judicis autoritate, ut assolet, pignora eorum capere. Ex Budæo.

Pignĕrātĭtĭus,

Pignĕrātĭtĭus, tia, tium, ex supino verbi pignero nomen deductum. Quod pignori datum est. [מַשְׁכּוֹן.] Gall. Engagé, donné en gage. Ital. Cosa impenorata. Ger. Ein ding welches versetzet oder eingesetzet ist. Hisp. Cosa empeñada. Pol. Rzecz zastawiona. Vng. Zalogba vetett dolog. Ang. That is geven in pledge or gage.] ut Res pigneratitia, Pignerātĭtius creditor, cui pignoris explendi jus est. Ulpianus: Quæritur in pigneratitio creditore, an pignoris persecutio denegetur. ¶ Pignerātĭtia actio quæ ad pignus persequendum est instituta apud Iurisconsultos.

Pignŏ̄.Tĭcāpĭo, pis, [Vtl. Zalag vetel, Zalagsiás.] Gellius lib. 7. cap. 13: Vtrhæc usucapio dicitur copulato vocabulo, a littera in eo medium pronuntiata: pignoris capio junctæ sunt partes & productè dicebantur. Verba Varronis sunt ex primo Epistolicarum quæstionum: Pignoris capio ab re militare, quod ære a Tribuno erario miles accipere debebat, vocabulū Iocorum fit per quod discernit hanc capionem posse dici, quasi hāc captionem & in alio & in pignore.

Pigresco, Pigro, as. Pigror, pigrāris, Vide PIGER.

Pigridiæ, arum, aliæ, Iuliæ, sunt oleæ amaræ, quas Hieronymus vocat Iulianas agrestes.

Pīla, æ, f. p. a pinso, Vas concavū, quo antiqui siccata frumenta pinsebant: hoc est, contundebant. [מַכְתֵּשׁ mukhtesh. Ital. Pesta, pistello. Ger. Ein Mörsel oder dergleichen holtze gefäß darein man vorgelten korn oder gersten thut vnd stösset. Hisp. Mortero. Pol. Stępa. Vng. Mozsár. Ang. A morter to stampe in hongre or barley with a pestel.] Plin. lib. 18. cap. 11. Tundatur granum ejus in pila lignea. ¶ Similiter vasa alia concava, medicorum utui apta, in quibus pistaræ fieri solent, pilæ dicuntur. Hāc item pila eadem quod columna, Græci κίων dicuntur: quanquam revera angustior est κίων significatio quàm pilæ. Illo enim nomine proprie denotatur corpus in monumentis erectum: pila aūt quævis columnā figuliat quemcūq; in usum confectā. Apul. lib. 3. Metam. Pila media quæ stabuli trabes sustinebat. Festus: Pila cum parere solebat, ab apponēdo dicitur. Plin. lib. 21: Rudes ceras fieri utpilarū instar, ponēdo dicitur. Plin. lib. 21: Rudes ceras fieri utpilarū instar, intortus à solo formi ceras, ut sit actus ad faciendum. ¶ Pilæ item ex solo formi ceras, ut sit actus ad faciendum. ¶ Pilæ item ex solo formi ceras, ut sit actus ad faciendum. ¶ Pilæ eadem sunt opera in formia, quæ in aqua cōstruuntur, cujusmodi magnifica Genuæ visitur, Molem vulgò appellant. Earū usus est ad tuendas à fluctibus naves intra portus & navalia. De quarum constructione vide Vitruv. lib. 5. Huiusmodi Virgilius. 9. describit his verbis: Qualis in Euboico Bajarum in littore quondā Saxea pila cadit. ¶ Et in his omnibus significationibus pila producit penultimā. Quando vero penultimā corripit, accipitur pro rotunda illa Pharmaca qua luditur. [כַּדּוּר kaddūr, alicubi כְּדוּר khaddūr. Gal. Vne pomme, pelote, ballon. Ital. Palla. Ger. Ein Ballt der man pflegt zuspielen. Hisp. Pelota para jugar. Pol. Piłka. Vng. Labda. Ang. A ball.] à verbo Græco πίλλω, quod, quòd fetus ipherica sit, quę omni ex parte æqua est vel à pilis auribus impleri solet. Plautus in Bacch. Ita curru, luctando, hasta, disco, pugilatu, pila, labendo se exercebam magis. Cic. 2. de Orat. Sed ut hominem labori assiduo & quotidiano assuefacti, quum tempestatis causa operæ prohibentur, aut pilam ire, aut ad talos, aut ad tesseras consuunt, &c. Seneca de Beneficiis lib. 2. cap. 12. Sicut in lusu est aliquid, sinè ac diligenter pilam excipere: sed nō dicimus bonus lusor, nisi qui apte & expeditè remisit quam acceperat. Celsus lib. 1. cap. 3. Quum verò frequenter citata alvus exercet, hunc opus est pila, similibusq; superiores partes exercere. Quatuor autē sunt pilarum genera, trigonalis, paganica, follis, & harpastum: quæ omnia explicantur suis locis. Pilæ autem primus invētor fuit Pythius, ut ait Plin. lib. 7. cap. 56. ¶ A pilæ lusoriæ similitudine etiam pila dicitur quicquid est rotundum instar pilæ. Plin. lib. 22. cap. 10: Cucumbitæ maturitate ruptæ, effundunt lanuginis pilas, ex quibus vestes pretioso luxu fiunt.

Pilŭla, æ, f. p. quasi parva pila, globulus. [כַּדּוּר kaddūr. Gall. Petite pelotte, pilule. Ital. Pastia, pillola. Ger. Ein Pillen. Hisp. La pildora. Pol. Pigułka. Vng. Piłula. Ang. A bale, pill.] Plin. lib. 18. cap. 7: Nascuntur in eo pilulæ nucibus ejusdem similes intùs habentes floseulos molles, lucernarum lumini aptos. Idem lib. 30. cap. 11. Scarabæus qui pilulas volvit. Hinc & pharmaca quæ hac forma sumimus, pilulas nominamus. Plin. lib. 28. cap. 9: Vetus asungia phthisin in pilulis sumpta sanat. Hæc Græco vocabulo κατάποτα dicuntur ab absorbendo: nō enim comminuendæ dentibus, aut gustandæ sunt pilulæ, sed integræ devorandæ.

Pilāni, οἱ πιλοφόροι, Dicti sunt milites qui pilis pugnabant, testibus Varrone & Festo, alio nomine triarii appellantur quos qui prælium capessebant, antepilani dicebantur & principes. Vide supra in dictione ANTEPILANI.

Pilāri, m. [οἱ ῥιπτάζοντες.] Dicuntur pueri pilis jocatores, qui levi agitatione parvas pilas videntur emittere, aut in vas injicere, quum ea non faciant. Quintil. lib. 10. cap. 7: Quo consultant miracula illa in scenis pilariorum, ac ventilatorum, ut ea quæ emiserunt, ultrò venire in manus credas, & quæ jubentur, decurrere.

Pīlātim, adverbium, à pila pro columna. Significat per pilas, ut mos erat. Vitruvius: Pilatim ituuntur ædificia.

Pilĕātus, Vide PILEVS.

Pilĭcrĕpus, pi pen. cor. apud Senecam lib. 8. Epist. ad Lucilū, ubi notatur balneorum luxuria, intelligendus est is qui pilas: hoc est, sphæras, aut glomos pilei lanos in ignem balneorū, sive vaporarii conjiceret, subitò fore restinguerentur. Quod manifestat Papinius, Sylvarum primo in balneo Etruſci. Quid nunc tibi solo referam tabulata, crepantes Auditura pilas, ubi languidus ignis inerrat. Ardebas, & tenuē vel sub hypocaustis vapore? Meminit hujusmodi pilarum Vitruvius lib. 5. cap. 10: Super fornacem, ait, calidarium ita fabricandum, ut primum fel quæ pedibus tegulis solum sternatur inclinatum ad hypocaustum: uti pila quum immittatur, non possit rectus resistere, sed ruinis redeat ad præfurnium, ipsa per se ita flammā facilius pervagetur fabricatione.

Pilātis. Vide PILEVM.

Pilentum, i, n. I. Vehiculi genus quo matronæ vehebantur [גַּלְגַּל galgal. Gal. Chariot, ou coche. Ital. Carretta. Ger. Ein hangender wagen. Hisp. Carro. Pol. Kolebka, albo karuca. Vng. Kolya, hinto. Ang. A wagon or chariot with fayre wheles that women may ride to be caried in.] Horat. lib. 2. Epist. Ultrà festinant, pilenta, petorita, rapes. Ex quo Horatii loco patet non omnium idem esse cum petorito, ut nonnulli putaverunt: sed tamen fortassis illi non dissimile. Illud enim pilentum Hispaniā inventum, petoritum autem Gallorum. Varro de lingua Latina in consuetudinem suæ ætatis primum venisse ait: hic. Hujus eius forma: qua nostri temporis principum Italiæ mulieres vectantur, ita libra cum ut considentes in pulvinis, in aere suspense agitari videantur. Virg. 8. Aeneid. cultæ diecbant matres per urbem Pilentis matres in mollibus id est, pensilibus. ut interpretatur Servius lib. 3. ab Vrbe: Honorēq; ob eam munificentiam ferunt matrones habitum ut pilento ad sacra, ludosq; scenicos vehi possint, & pauculæ uterentur.

Pilĕus, pileī, m. I. Tegmen capitis: quod & pileum dicitur, [מִגְבַּעַת migbaat. Gall. Vn chapeau ou bonnet à couurir la teste. Ital. Cappello, berretta. Ger. Ein Hut/parrit/kappen. Bel. Een bonet. Hisp. Sombrero. Pol. Czapka. Vng. Sveg. Ang. A cap or bonet.] Plaut. in Amphit. Vt ego nō dicto citò capite cavo accipiam pileum. Persius Sat. 5: hanc nobis pileo donāt. ¶ Quandoq; pileus pro libertate usurpatur. Hinc apud scriptores Romanos scriptores, servos ad pileum vocatos legimus: hoc est, ad libertatem, cujus insigne est pileus. Livius lib. 24. Postero die servos ad pileum vocatos, & cæteros vindices eius fac. Suet. in Tib. Servos ad pileum fruſtra vocatis, in Sicilia promulgit. Accipiebant enim servi pileum raso capite, quum manumittebantur.

Pilĕŏlus, & Pileŭlum, i, cum accentu in antepenultima. Parvus pileus. [מִגְבַּעַת migbaat. Gall. Petit chappeau. Ital. Piccolo cappello. Ger. Ein hütlein/varetlin. Hisp. Pequeños sombreros. Pol. Czapeczka. Vng. Sveg ske. Ang. A litle cap or bonet.] Horat. libro 1. Epist. Vt cum pileolo soleas conviva triclinii. Ovid. 1. de Arte nec cum pileolis Pelcolum nitidis imposuisse comis.

Pilĕrĭus, a, um. Qui pileo tectus est. [מִגְבַּעַת migbaat. Gall. Couuert d'vn chapeau. Ital. Coperto di cappello. Ger. Der nit hut oder parret anhat. Hisp. El que trae sombrero. Pol. Czapką nakryty. Vng. Svegyes. Ang. That is coured with a cap or bonet.] Liv. 4. dec. Pompilerii autem lana alba velatis capitibus vehentes epulantur. Unde servi pilerati qui pileo tempore vendebantur. Gell. lib. 7. cap. 4: Pilerios servos vocat tesolitos, quorū nomine venditor nihil præstaret, Cælius Sab. furisperitus scripsit reliquit.

Pilĭcrepus, Pilula, Vide PILA.

Pilo, as, priore corr. Vide PILVS.

Pīlo, las, priore prod. πίλλω. Græcum est, & significat complano. A quo fiunt: cōpilo, Cōpilo, Expilo, Oppilo, & Suppilo.

Pilum, li, priore prod. a. I. Telum Romanorum, à pertundendo dictum, quasi pertilum, ut inquit Varro. [שְׁלַח shelakh. Gall. Dard. Ital. Dardo. Ger. Ein dreyeckig & spitzig stecken der die Römischen Kriegsleute gegen den Feind schossen. Hisp. Dardo. Pol. Oszczep albo włócznia. Vng. Darda. Ang. A dart or casting staf.] Hastas habuisse, refert Vegetius, erat pedum quinque semissis, & ferrum trigonali figura novem unciarum. Erant autem pila (Varrone auctore) tela Romanorum, sicut Gesa Gallorum, & sarissæ Macedonum. Lucan. lib. 1: pila minantia pilis, Idem lib. 3: Pila fed in medium venere tremcntia pectus. Virgil. 1. Georg. Scilicet tempus veniet, quum finibus illis Agricola incurvo terram molitus aratro, Exesa inveniet scabra rubigine pila. Horat. 2. Serm. Satyr. 1: neq; enim quivis horrentia pilis Agmina, nec fractis pereuntes cuspide Gallos, Aut labēris equo delentibus ilia Parthi. Plautus in Curcul. Quia ex te hodie facta pilū catapultarii. Hinc primipilus, πρωτοπίλος &, & præpilatæ hastæ: hoc est, præfixæ: de quibus infra. ¶ Præterea pilū, à pinsendo seu ut placet Servio, à Pilūno, instrumento quo aliquid in mortario teritur. [מַכְתֵּשׁ makhtesh. Gal. Pilon de mortier.

Ital. Pestello. Vandele, ſi pestano le ceſe nel mortaio. Ger. Ein Pfleſſel zum Würtzen. Hiſp. Eſtrumento para moler en pilo. Pol. Tarcie. Vng. Szárzó. Ang. A pestle.] Plin. lib. 14. cap. 20. Quippe & Hetruria (quando ſatis ioſti piſtet arte pilo praterrito, fibula ferrata, & ſkel a minis denticulata, ut niſi intenta piſtant, concidantur grana, ferroq; franganiur. Pilum Græcũ, V. Tollendo. Primũ pilum vocabatur prima centuria in exercitu Romanorũ: quod cùm ea ſigna gravis armatura cõſtituta eſſet, in qua inter cætera armorum genera habile erat pedum quinq; & ſemiſſis, quod pilũ nominabant. Cæſar lib. 3. bel. Gal. Titio T. Balueniio qui ſuperiore anno primum pilum duxerat, viro forti, & magnæ auctoritatis, utrunq; femur tragula trajiciur. Reliqua vide in dictione PRIMIPILVS.

Pilãtus, a, um, Pilo armatus. Martialis lib. 10: Et pilata redit jũq; ſubinde cohors.

Pilis, [potiore corr. m.] ſi generalius eſt quàm capillus. [שער ſeár, ſeár. Gall. Poil. Ital. & Hiſp. Pelo. Ger. Ein haar oder ein haar von einem thier. Bel. Een haer. Pol. Włoſi dzwierzęce. Vng. Zőr. An. The heare.] Proprie enim capillus de his tantùm dicitur qui caput veſtiunt, quũ pilus omnibũ partium corporis ſit cõmunis. Plin. lib. 11. cap. 37: In capite cunctorũ animantium hominis plurimus pilus. Cic. 2. de Natura deorũ: Muniturq; ſunt palpebræ tanquam vallo pilorum. Iuven. Satyr. 9: Sed truncante pilo neglecta, & ſqualida crura. Horat. 2. Epiſt. 1. Vtor permiſſo, caudæque pilos ut equinæ Paulatim vello. Hæc tamen differentia nonnunquam confunditur. Accipitur enim capillus interdum generaliter in eadem ſignificatione in qua ut plurimùm nomine pilus. Gel. lib. 12. cap. 1: Si ovium lacte hœdi, aut caprarum agni alerentur, cõtiuò fore in iis lanam duriorem, in his capillum gigni tenriorem. ¶ Pili langiores, prout in ſuilla atq; aprina veſtientes, jubæ dicuntur: pili verò ſtraciores, rigidi, quales habent ſues, vocantur ſetæ. ¶ Pili nõ facio, Nec pilo quidem meliorem te nullius momenti. Cic. ad Quint. fratr. lib. 1: Nihil eſt quod vereare: ego enim ne pilo quidem tornatiorem me amavero. Catul. Epigr. 17: Ludere hanc ſinite, nec pili facite unã.

Pilo, [as, pen. corr. n. pro] pilus, Pilos emitto. [מרט. Gall. Pradere de poil. Ital. Pelare, trarre i peli. Ger. Haar vber kommen, haarecht werden. Hiſp. Pelechar. Pol. Kędzmarſzenie porzeſtanie włoſiem. Vng. Megszőrözõ dõn. Ang. To bring out heare, to grow heare.] Accius: Tunc primùm pilabant genæ, Alliamus: Meum præterea corpus nunc pilare primùm cœpit. ¶ Interdum ponitur pro pilos detrahere. [מרט. Gall. Arracher le poil. Ital. Pelare, trarre i peli. Ger. Haar außraffen. Hiſp. Pelar, o quitar el pelo.] Mart. Quòd pectus, quòd crura pilas. Idẽ lib. 6: Exiſpa, mihi crede, pilos de corpore coto, Tres, pilare tuas teſtificare nates. Hinc Depilo.

Piloſus, adj. plenum. Pilis abundãs. [שעיר ſaáir, ſaáir. Gall. Velu. Ital. & Hiſp. Peloſo. Ger. Haarecht, voll haars. Bel. Haerig. Pol. Koſmaty. Vng. Szőrös. Ang. Hairie, full of heare.] Varro 2. de Reruſtica cap. 5: Oculis magnis, & nigris, piloſis auribus. Cicero in Pisonem: Non enim nos colore ſolum ſervilis, non piloſa gena, non dentes putrici deceperunt. ¶ Piloſiora folia, quæ in ipſa ſuperficie veluti adnatos quoſdam pilos oſtendere videntur. Plin. lib. 22. cap. 16: Econtrario quæ mollia vocantur, piloſioribus foliis aſperamis, & aculeatis, tuta mollis odorem habet.

Pimpinellã, Pampinella, & Bipennula, & Sanguiſorba ideò vocatur quoniam vulneribus injecta, tertum & ſpicula facile ac citra ſentum doloris exugat, folio parvo orbiculato.

Pĩna, Vide PINNA.

Pinacas, vel Pinaces, πίνακας, Græci dicunt pugillares: id eſt, tabellas cerattas: & per diminutionem πινακίδια, id eſt, tabellæ, in quibus capita omnium rerum continentur. Latinè Indices dicimus. Plinius eadem dicta interpretatur.

Pinacothecã. [Ger. Ein Ort darinne man Gemähl vergeſchen, oder etwas ſolche ſachen, gemähl, vnd dergleichen dienet behalten. Bel. Een hof, caſte, ſaet.] Locus eſt in quo tabulæ pictæ, argentum cælatum, ſtragula veſtis, ſigna & ornamenta ſeponuntur. Plin. lib. 35. cap. 2. vocat tabulinum. Vtrumq; nomen dictum eſt à tabulis, quæ in hoc loco præcipuè aſſervabantur. Nam quas Latini tabulas, Græci vocant πίνακας. Varro 3. de Reruſt. cap. 2: Quum hujus ſpectaculi veniant vilas, nõ ut apud Lucullũ, videant pinacothecas, ſed oportothecas. Plin. lib. 35. cap. 2: Retinet hæc pinacotheca veteribus tabulis conſuũ, alienarũq; effigies colũt.

Pinaſtallis, id eſt, pecudanum, herba lataria.

Pinaſter, Vide PINVS.

Pincernã, æ. f. p. Poculator, qui vinum convivis miſcet, qui eſt à poculis. [משקה maſkéh, oinoxóos. Gall. Sommelier, échanſon. Ital. Pincerna, coppiere. Ger. Ein Schenck. Hiſp. El echador, ó copero. Pol. Podczaſzy. Vng. Pohárnok. Ang. A butler that withdraweth wine, a wine cuppe.] Talem Poetæ tabulantur te cœlo eſſe Ganymedem, in Hebes locum, quæ ante eo miniſtrio tungebatur, ſollectum.

Pindo, as, dare, ſecare eſt & aſſiduè percutere. Carnuũ in Perſ. Satyr. 1. unde piſtillũ quo terimus in mortario: de quo in ſuã.

Pinetum, Pineus, Vide PINVS.

Pingo, gis, xi, ctum, ãct. 1. Formam alicujus rei ductis lineis repræſento. [חקה chakáh קוע kaláh γράφειν. Gall. Peindre. Ital. Dipingere. Ger. Mahlen. Bel. & ſchreiben. Hiſp. Pintar. Pol. Malować. Vng. Képet feſtek. Ang. To paynte.] Plin. lib. 35. cap. 2: Adeò colorũ uſus increbruerat, adeò ars perfecta erat, ut in eo prælio Ionicos duces pinxiſſe tradatur. Cicero Lucceio lib. 5: Alexandrum ab Apelle potiſſimùm pingi, à Lyſippo fingi volebat. Idẽ 2. de Orat. Vt in pictura qui hominis ſpeciẽ pingere perdidicerit, is poteſt cujuſvis vel formæ, vel ætatis, etiã ſi num didicerit, pingere. ¶ Pingere humum veris floribus, eſt veſticolorem florum varietatem humi ſpargere. Plautus in Stichio: Age tu ocyus, pinge humũ, conſperge ante ædes. ¶ Vſus eſt pro deſcribere Cic. ad Attic. lib. 4: Sibilio hoc eam mihi tui pinxerunt conſtructione. ¶ Hujus verbi cõpoſita ſunt, Depingo, & Expingo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Pictus, a, um. [מחקה mechukkéh קוע kaláh. γεγραμμένος, ζωγραφηθείς. Gall. Peint. Ital. Dipinto. Ger. Gemahlet. Hiſp. Pintado. Pol. Malowany. Vng. Képeſtett. An. Payneted.] Plautus in Menæch. Tabulã pictã in pariete. ¶ Aliquãdo nomen eſt, & ponitur pro ornatus. Cic. de Clar. Orat. Quo nihil poteſt eſſe pictius.

Pictũra, æ. f. p. Ars pingendi. [מחקה mikláhat. ζωγραφική. Gall. Peinture. Ital. Dipintura. Ger. Die Malerkunſt. Bel. Een, ein gemãl. Hiſp. Pintura, ó arte de pintar. Pol. Malowanie, malarſtwo. Vng. Képirás. Ang. Paynting or the arte of paynting.] Plin. lib. 35. cap. 9: Quinimò certamẽ picturæ, etiam florente ea inſtitutum eſt Comitii. ¶ Dicuntur, & picturæ, tabulæ vel aliæ res pictæ. Cic. 6. Verr. Nego ullam picturam neq; in tabulis, neq; textilem fuiſſe, quam quæſtierit, inſpexerit, & quod placeret ſi, abſtulerit. Idẽ in Orat. In picturis alios horrida, inculta, abdita, & opaca: cõmà alios nuda, læta, collucentia, delectant. Idem in Tuſcul. Hoſtem in tenebris tradunt cæcum fuiſſe: at ejus picturam nõ poſſum videmus. Idem 2. Academic. Oculi picturæ tenentur, aures cantibus. In pictura olim ſtuduêre Zeuxis, Parrhaſius, Apelles, aliique nõnulli, quorum nomina & opera exequitur Plinius Naturali. Hiſtoriæ lib. 35. De poeſi & pictura Simonidis ſicè dictum, vide in dictione LEX.

Pictorãtus, Varia pictura exornatus. Opus picturatum metallis. Claudian. in 7. Paneg.

Pictor, m. r. Qui quid pingit. [מחקה mechukkéh קוע kaláh. ζωγράφος. Gall. Peintre. Ital. Dipintore. Ger. Ein Mahler. Hiſp. Pintor. Pol. Malarz. Vng. Képeſtő. Ang. A paynter.] Horat. de Arte: -picturibus atq; poetis Quidlibet audendi ſemper fuit æqua poteſtas. Cic. 4. Acad. Multa vident pictores in umbris, & in eminentia quæ nos nõ videmus. Idem 2. de Leg. Diviſſima autem habent & forme ab uno pictore uno abſolutæ die.

Pictũrãtus, Adj. Divum. [ζωγραφικός. Vn. Iret képirásos.] Iulianus Digeſt. lib. 38. Tit. 1. leg. 23: Hic operæ quas libertus promiſit, maluerit ditiani à ſe in libris, vel pictoris operis.

Pinguis, & hoc pingue, com. t. Contrarium Macro. [בריא bariá, דשן dáſhon שמן ſhamán. παχύς, λιπαρός. Gall. Gras. Ital. Graſſo. Ger. Feiſt vnctuoſe, fett. Bel. Een. Hiſp. Graſſo, gordo. Pol. Tłuſty. Vng. Kövér. Ang. Fatte.] Plin. lib. 10. cap. 50: Fœminæ quidem nõ omnes ad ſaginandum eligũtur, nec niſi in cervice pinguiore. Virg. 1. Georg. Tum ager ipſe pinguet, & tunc mollißima vina. ¶ Aliquãdo pro fœcundo & uberi. εὔφορος. Virg. 4. Georg. Et pingues hortos. Idẽ 1. Aeglog. Heu heu, quàm pingui macer eſt mihi taurus in arvo. ¶ Aliquando pro imperito & inepto. Cic. lib. 2. Acad: Quod ipſi Antiocho pingue videtur, & ſua ipſi contrarii Pingue, ſubſtantivũ, neutri generis, propriè dicunt quod inter carnem & cutem eſt, ſuco liquidiore, craſſo, macie differens: ab adipe, quòd hic muſculorum extremitati mẽbranarũq; adhæreat, & flagellatus durus evadat & fragilis. Quæ de re vide plura apud Plin. lib. 11. cap. 37, & ſuprà in dictione ADIPS. Virgil. 3. Georg. & omnes ferè pecudum rumpens dentes dilãdere pingui. ¶ Pingui Minerva aliquid agere, hoc eſt craſſè, & impoliè. Columella in Præfatione totius operis: Poteſt enim rectè nihilominus, nec pingui (quod aiũt) Minerva res agreſtis adminiſtrari. ¶ Hinc componitur Præpinguis, τρυφερός. Columel. lib. 2. Ideaq; non eſt vinetis apta, vix etiam arbuſtis, niſi præpinguis. A pinguis fit impinguo, guas, ſtudeo.

Pinguĩter, adverbium. [παχέως, παχέα. Gall. Grãſſement, groſſement. Ital. Groſſamente. Ger. Faiglich, mit reiſſe. Hiſp. Groſſo, ó groſſeramente. Pol. Tłuſto. Vng. Kövérſen. Ang. Fatlie, groſſelie.] Colum. lib. 2. cap. 2: Proximum deinde huic pinguiter denium.

Pinguẽdo, inis, & Pinguitudo, inis, Et licet Servius Grammaticus Latina eſſe negeet à viris doctiſſimis tamẽ uſurpantur plurimis exẽplis docet Beroaldus in Servii. [שומן ſhumán, משמנה maſhmánnah, πιότης. Gall. Graiſſe. Ital. Groſſezza. Ger. Feiſte. Bel. Vetheyt. Hiſp. Groſſura. Pol. Tłuſtość. Vn. Kövesſeg. An. Farneſſe, greeſe.] Plinius: Omni pinguedine detracta, in alia caro decoquitur. Idem lib. 23. cap. 8: Nuces avellanæ

xyellana capitis dolorem facit infectum stomachi, & pinguedini corporis conferunt plus quàm lenitum. Var. 3. de re rust. cap. 9. de gallinis loquens: Et ut sus pinguitudini inimica, Colum. lib. 8. cap. 13: Fœtus admonet uos, ne sit alimateria nimia, cum pinguitudinem & lassum. ¶ Quanti libro 1. rur. natura, cum pinguitudinem & lassum. ¶ Quanti libro 1. cap. 11: Quæ nudam enim vel exilitate, vel pinguedine nimia laborantia. Quid autem sit pinguedo, sive pinguitudo, sive etiam pingue neutri generis, & quomodo differant ab adipe & sevo, ex Plinii sententia abunde docuimus in dictione ADIPS.

Pinguis, is, e, m. f. Qui pinguia amat: [שמן אהב Hebr. שמנוני Gall. Qui aime choses grasses, ou huileuses. Ital. che ama cose grasse. Germ. Der gern fette ding ißt. Hisp. Amador de cosas grasses. Polon. Wielmi ſyrnie kochaiący. Vng. Kövérség szerető. Angl. That loveth fat things.] Mart. lib. 11. Carnem tam, pinguis atius non fumibus est, carnosam, & corpulentam amicam opto, non nimis pinguem.

Pinguito, tas, n. t. à Pinguco, ques. Pinguis fio. [שמן אהב Hebr. שמנוני Gall. Engraiſſer, devenir gras. Ital. Diventar grasso. Ger. Fett werden. Hisp. Engordar. Pol. Tłuſtieć. Vng. Megkövérödés. Ang. To make fat. Colum. lib. 2. cap. 11. Omnes enim istius armentum medicamenti id est, pinguitudines, Martial. lib. 12. Pinguescit amico medicus mihi crine Canomo, Virgil. Georg. bis sanguine nostro Acmathiam & fatos Hemi pinguescere campos.

Pinguo, is, ui, ere, n. & p. Pinguesco, & passivè pro nutrio. [שמן Hebr. שמנוני Gall. Engraiſſer, devenir gras. Ital. Ingraſſare. Germ. Fett machen oder werden. Hisp. Engordar. Pol. Tłuſtieć. Vng. Megkövérödik. Ang. To grow fat. Colum. lib. 2. cap. 11. Omnes enim istius armentum medicamenti id est, pinguitudines, Martial. lib. 12. Pinguescit amico medicus mihi crine Canomo, Virgil. Georg. bis sanguine nostro Acmathiam & fatos Hemi pinguescere campos.

Pinna, æ, f. p. Propriè penna dicitur & non pluma. [אברה Hebr. Gall. Pinne. Ital. Penna. Ger. Ein gerbfeder. Hisp. Pinna. Pol. Pyr. Vngar. Toll. Angl. The great feather or wing.] Nam penna nomen generale est ad pinnas & pennas. Varro lib. 3. de Re rust. cap. 7. de columbis: Qui iam pinnas habere cœpiunt in nido, relinquunt, illis cunctos. Idem de gallinis: Pinnæ hæ caudæ pictum quæ rubicundæ plumæ, virgis pinnas. Colum. lib. 8. cap. 4: Siccus etiam pulvis & cinis, abstrahunque eorum pericula, vel rectum protegit jacta prætera reponendus est, ut si quid avertendum. Nam his rebus plumam, pinnasque emundant. ¶ Pinna etiam quidam scutum significat. Vnde & pinna murorum dicti, seu merlons. [שוכה Gall. Creneau. Ital. Merlo di muro. Germ. Zinne an der Mauer. Hisp. Almena del muro. Polon. Krzywy rog, albo krzywizna muru. Vngar. Tolbagy. Angl. The battlement of a wall.] Livius hasta eo: Alii pinnas aliique testas decussit. ¶ Pinnas etiam gestare gladiatores solebant. Vnde pinnarii dicuntur, qui pinnas è galeis mirè ludentes jactu ita excipiebant. ¶ Sunt enim pinnæ, quibus innatant pisces & quarum admixtis, velut remis in natando utuntur. [סנפיר Hebr. Gall. Nageoire. Ital. Pinna. Ger. Fiſch federen. Hisp. Aleta. Pol. Skrzydło. Vng. Toll. Angl. The fin of a fish.] Plin. lib. 9. cap. 14. Pinnis quibus natant, utuntur, humi quoque vice pedum serpunt. ¶ Pinna præterea est concharum genus, mons. vulgò, Nacre. Nascuntur in limosis, fixæ ita semper, nec aliquam sine comite, quem pinnotheren nominant, alii pinnophylacem vocant: is est squilla parva, cui cum pinna quærenda est, societatem init. Autor Pindarus. ¶ Cap. 32. Cicero 2. de Natura deorum: Pinna verò (sic enim Græci eam vocant) duabus grandibus patula concha, cum parva squilla quasi societatem coit comparandi cibi.

Pinnâ, æ, diminut. à pinna, Pars summa pars auris, ea omnibus inest. ¶ Aliquando parva pinnula est pinna. Colum. lib. 8. cap. 5: Habebuntque copiosas incubandi pinnulas per nares trajecta. ¶ Aliquando pinnula dicitur illa qua velut remigio quodam natant pisces. Plin. lib. 7. cap. 52: Quotidiani inde exire ad pabula pinnatis gradientes ordine cernebantur.

Pinnâculum, i, n. C. Fastigium & summitas ædificii in eminentem. [גג Hebr. Gall. Faiſtage, comble, faiſtiere, angle pointu. Ital. Cima. Ger. Der spitz oder ort eines hauſes. Hisp. La punta de un edificio, cima. Pol. Szpiczec. Vng. Toll. Angl. A pinnacle or high tuppe of a building.] Dicitur vel ab eo quod veteres pinnam dicerant quicquid eminet, unde Ilperius 5. Iccirco quæ undique acumen habet, vel quòd pinnarum ædificii pinnæ conficiunt, quæ tecti modo, pecorum indicatet earum, quod grues aunc pinnaculos vulgò vocitant.

Pinnârius, a, um, adject. Quod pinnas habet: [פנדרי Gall. Qui a des plumes, ou aiſles, ailé. Ital. Pennuto. Germ. Der ein pfeil mit gefiderten federn iſt. Hisp. Lo que tiene plumas y otras cosas. Pol. Pierzaſty, albo ſkrzydlaty. Vng. Toll. Angl. That hath feathers.] Pinnarius, à pinnâ, pro nigero, & pinnas habente. Cic. 3. de Nat. deorum: Dianæ item plures: primam Iovis & Proserpinæ, quæ pinnarium Cupidinem genuisse dicitur. ¶ Pinnata folia dicuntur, pinnarum modo ordinata. Plin. lib. 16. cap. 12. de abiete: Folio pinnato denso. ¶ Pinnatus fulgor. Plin. lib. 37. cap. 7: Præstantes illis carbunculos, quos vocant lychnitas, pinnato fulgore radiantes.

Pinnifâpis, pi, penult. c. com. Gladiator rete ictus, qui in conflictu adversario pinnam: nec ei licuit am galeæ summitatem rapiebat. [פנדרי Gall. Germ. Hisp. Ital. Pol. Vng. Toll. Angl.] Iuven. Satyr. 6: Hic plaudentibus præconis filius inter Pinnirapi cultos juvenes, juvenesque lanistæ.

Pinso, as, ui, pitum, & pinsum, act. 1. apud Virgilium sæpius, tosto: Budæus: & pinsitum, penult. corr. apud Colum. lib. 12. cap. 5. Pinsere in mortario, contundere & conterere, vel pinsere, ut loquitur Corut. pilo tundo. [דכה Hebr. מכתש Chald. מכתש Hebr. Gall. Piler, ou mettre, broyer. Ital. Pestare, schiacciare. Ger. Klein zerſtossen, wie man vorzeiten die Spetzereyen zerstiess, oder mörsert. Hisp. Majar, quebrar. Pol. Wtłuc, wtłuczenie. Vng. verök. Ang. To bruise in a mortar.] Antiqui tam arcta cognitione utebantur, ut Fannius ait, torrebant, & in pilas mittebant, ut liviorum lebetes, terebantque. Colum. lib. 8. cap. 9. Pastorum pulsum, & ejulatum facture, hoc & imbres quasi pulsum, quo cum ipso, maximè cum lacte, non sub dendam præbere. Pomponius: Quomodo quæ manu molita, quæve pilâ pinsita, ¶ Aves pinsere dicuntur, cum rostrum vel alium cibum pingunt. Vide & Pedius metaphoram deducit, videntur. Satyr. 1: Quæ, à terga quem nulla ciconia pinsit, hæc illi, nostro tum lo, & pertinet. ciconiam appellans digitos inhonestè salientes, & petulanter.

Pistâbilis, is, e, Pistarius, quod ad pinsendi artem sive ad pistarios pertinet. [פעוכיכה Gall. Qui est propre pour piler. Ital. Da pestare. Germ. Das klein zerſtossen werden kan. Hisp. Cosa de pestadero. Pol. Dopiero ſtłuczenia należący. Vngar. Toll. Angl. Belonging to bakers of bread.] Cato lautè conditus, Si eris testes habere in propinquo, ad quorum operas loca pari, vel pistorias, vel lapidicinas, servorum appellationes legatis has videtur.

Pistôrius, a, um. Quod ad pistorem pertinet: [פעוכיכה Gall. De boulanger. Ital. Di pistore. Germ. Dem Brodbecken zu gehörig. Hisp. Cosa de panadero. Polon. Piekarski. Vng. Kenyérsütőhöz való. Ang. Of a baker of bread.] ut Artes pistoria, Opus pistorium: nomen generale ad omnia delicatiora panem genera, ut quæ sacchrum, mel, ova, butyrum, caseum, vel amygdalas recipiunt: cujusmodi erant quas placentas & mustaceas appellabat. Plin. lib. 18. c. 11: Quidam ex ovis, aut lacte farinem subigunt,

subigunt, nuper vero gentes etiam pecuaria, ad operis pistorii genera transierunt.

Pistrix, huius pistricis, fœminino à pistor. Quæ vel fruges molit, vel pinsit, vel conficit. [מוֹנָה, מַטְחֶנֶת, מַכְתֵּשׁ, &c. Gal. Rondinge, Ital. Macina. Germ. Ein Bretbacken oder pinnen. Hisp. Molendero. Pol. Żarnowiec. Vng. Őrlő asszony. Ang. She that bakes bread.] Erat enim id apud priscos Romanos præcipuè muliebre opus, teste Plinio lib. 18. cap. 11. ¶ Est item pistrix, icis, pro genere, ut prodi bellatrix, ut ingeniis magnitudinis cupiunt dissidentes quidam Hebræos & Austrones de ea re inter se certare. ¶ Pistrix ab antiquis pro pistrino quoque sumitur, quod indicat Varro libro 4 de ling. Lat. etiam tunc restitisse pistrinum pontis antiquum: extat autem Lucilii carmen, quo id memorat Varro apud Festum in dictione Manipulatus: Pistrinum vel damnum quamvis oppidissimè. Adhæc cum pistrinum amphibias quæ sint omnes. Hæc cum Scaliger primus observavisset, alii illa nos sumpsisse fatentur. ¶ Item in mensa delicâ quædam bellua hujusmodi dicitur. Cicero Arato suo Etiam subterraneam quandam pistrinis adhærentibus: & fera pistrix Lucretio horribiles epulas funesta requirens. Et rursum: Hæc una stella vertuntur quam recte exit e Pistricis spina vaga cum lucet refulgens. Et paulò post: Exinde exigua remi cum lumine multæ Terga pistricem fulvæ spectantque videntur.

Pistrinum, pen. prod. Gr. Ἀλετρὶς, ἀλετρὶνα. Gall. Pestrin, Ital. Pistrino, arte da pestare. Ger. Ein Backhauß oder stampffung. Hisp. Panadería, arte de moler. Pol. Karsówa. Vng. Kenyérsütés. Ang. Bakers craft or trade.] Ars pistrendi, Festus ait, eloquium esse pistrini, hoc est, frumenta tundere ea lis esse solita. Pomponius pistrinum omnem officinam fecit, quæ quæ sit. Horatius lib. 1. cap. 10: Liberius enim mihi nunc non impune rubenti Ferre pedem, dicam si quid pistrino minorem Culpes. Ita & Ovidius: Pistrinis ergo damna gravantur. Et paulò post: Et ipsa quæ eve dentur, vatium pistrina habent.

Pistrinum, ni. n. & Pistrina, næ. pen. prod. Ep. Olim dicebantur locus in quo farina molebatur: nomen habens à pistendo, hoc est, contundendo, quòd ante inventa molendi instrumenta, frumenta in pila contunderentur. [מַטְחֵנָה, בֵּית הָרֵחַיִם. Gal. Moulin à bras, moulin à pied. Ital. Pistrino, molino. Ger. Ein stampffmühle oder ein roß, ein wasser, oder ein gossen mühle. Hisp. Molino de mano. Pol. Żarnowiec. Vng. Malombeli malom. Ang. A hanging or a handmill.] Aggellius in alium verbi modum ¶ Pistrinensis per circumitionem ejus circumegisse fertur vicem alii, referunt eos quales essent in pistrinis in pistrinenses contumelias. Suetonius Galg. cap. 19. Quicquid in tormenti veteris Asinum erat, ab uno repetit, comprehensis ad deportandum mensuris quinque vehiculis & pistrinum omnibus petentes.

Pistrix, icis. Vide PISTRIS.

Pistus, fœminini generis, olim etiam masculini: & tàm quarta quàm secundæ declinationis. Amor est piscis gregarius, aures ferens omnium maximas, quas Latini pistos, Græci ὄνους vocant. [פִּישׁ, גְּדוֹל. Gal. Veau marin. Ital. & Hisp. Pez. Germ. Ein Biethbämmin, oder pettbämm. Pol. Szczupak. Vng. Tok hal. Ang. A pyke or luce.] Virg. 7. Aeneid. Fraxinea pistos pubi hortatur, genus in hamos. Legitur & pinea pro hasta picta arbore. Columella lib. 3. cap. 20: Eadem tempore jugulandem, & pinea ea, & casta ea amari oportet.

Pistillus, i. num. Quod est mali genus pinsendi. [מַכְתֵּשׁ. Gal. Pestel. Ital. Pestello. Germ. Ein Bietbämmin, oder pettbämm. Hisp. Mano de mortero de piedra. Pol. Szczotek. Vng. Tésla. Ang. Stone pestle.] Plin. lib. 15. cap. 30. Fuit corona apud Albanum virtutis coronabantur. Virg. 9. Aeneid. Pinea silva mihi multos dilecta per annos, Lucus in arce fuit summa, quò sacra ferebant, &c. Ovid. 2 Fastor. Februm pastorum pinea virga dedit est.

Pinetum, ni. Locus pinis consitus. [מַטָּע. Gal. Vallée plantée de pins. Ital. Luogo pieno di molte pini. Germ. Ein Fichtwald. Hisp. Lugar de pinos. Pol. Miejsce sosnowe albo pełne. Vng. Fenyvesek. Ang. A place planted with pynetree.] Plinius lib. 27. cap. 8. Chrysolachanum in pineto lactuca simile nascitur. Succincta pineta Ov. de 15. Metamor. Quales succinctis, ubicunque visibus fuerat, Martiana pinetis fuit.

Pinifer, fera, ferum, ferifer, mare, ferifera. [פְּרוֹשׁ עֵצִים. Gall. Portant sapin. Ital. Che porta pini. Ger. Tannbäum tragend. Hisp. Pinifero. Pol. Sosnowy. Vng. Fenyves. Ang. A wilde pine tree.] Plinius lib. 13. cap. 16. Fomitur ea (nix) ad eli, quàm pinus sylvestris.

Pinifica, æ. f. activum, Pinus ferens. [פְּרוֹשׁ עֵצִים. Gal. Qui est fait de pin. Ital. Che porta pini. Germ. Das Fichtbäum trägt. Hispan. Que trae pinos. Vng. Fenyfa termő. Ang. Wood bringing pine trees.] Virgil. 10. Aeneid. multos Vesulus quem pinifica tos Defendit.

Pinna, æ. fœm. g. Pinnæ plur. [כְּנַף, כְּנָפַיִם. Gall. Penne. Ital. Penna. Ger. Ein federbüsch. Hisp. Pena. Pol. Opierzenie, albo wieniec, wierzchołek. Vng. Zerkel tetőben, avagy mennyben. Ang. Top of a house, steeple.] Plautus in Asin. Ubi piem portarim, tibi mox moratam tibi pollulem placere? ¶ Quando quæ ponitur pro cornua minare, pollucere, pendere, quod & impune dicitur quemlibet dedecus facere, ponere pro exercere. ¶ Quandoque pro præminare. Nexus apud Nonium: Nemo illi qui magis suos pinnas pueros. ¶ Aliquando pro burgo, cujus munimenta, ergo &c. Virgil. 2. Aen. & culpa in inferorum morte pinnas. ¶ Sæpiùs verò compositum, sæpio & impio: quæ vide suis locis.

Pinnatrix, icis. Sæpe coepiannes peragere solita, quæ & saga, & sepiatrix dicebatur, teste Festo. ἐρμηνεύεται.

Pinnaculum, li, n. d. Sacrificium, cultus, omne quo fit expiatio. [חַטָּאת, כִּפֻּרִים. Gall. Sacrifice, ou chose d'office pour le peché. Ital. Sacrificio, ouer cosa d'esso officio per la satisfattione de peccati. Germ. Ein opffer oder sonst etwas so man leistet zur versöhnung eines opffers. Hisp. Sacrificio ó cosa dado de purgar por sacrificio. Pol. Ofiara. Vng. Kegyetsző áldozat. Ang. Sacrifice or all thing offred for sinne.] Virgil. 6. Aeneid. ... expiamina sancta. Horatius 1. Carm. ... neque piacula nulla resolvent hoc fore bonis expiabilem. ¶ Aliquando dictum crimen, flagitium, &c. Virgil. Aeneid. 6: Difficilis in terram commissa piacula mortem. Vbi Servius: Piacula commissa, propter quæ expiatio celebratur.

Piaculatrix, icis. Sacerdos expiationes peragere solita, quæ & saga, & sepiatrix dicebatur, teste Festo. ἐρμηνεύεται.

Piaculum, li, n. d. seu Piamentum, ti, n. d. Expiatio, vel effectus expiandi, vel ipsa quæ ad expiationem adhibentur. [חַטָּאת, כִּפֻּרִים, אָשָׁם. Gal. Purgation. Ital. Purgatione. Germ. Ein straffe, versöhnung. Hisp. Purgation. Vng. Kiengesztelés. Ang. A purging.] Sanctæ tetigisse pectus, dictiones magis poeticæ quàm oratoriæ. Ovid. 2 Fast. Februa Romani dixere piamina patres. Plin. libro 22. cap. 4. Hæc evulsa semel non repleri vario genere fungum, ingens ejus est, & terræ piamentum.

Piamen, ni, n. d. Sacrificium, cultus, omne quo fit expiatio. [חַטָּאת, כִּפֻּרִים. Gall. Sacrifice, ou chose d'office pour le peché. Ital. Sacrificio, ouer cosa d'esso officio per la satisfattione de peccati. Germ. Ein opffer oder sonst etwas so man leistet zur versöhnung eines opffers. Hisp. Sacrificio ó cosa dado de purgar por sacrificio. Pol. Ofiara. Vng. Kegyetsző áldozat. Ang. Sacrifice or all thing offred for sinne.] Virgil. 6. Aeneid. ... expiamina sancta. Horatius 1. Carm. ... neque piacula nulla resolvent hoc fore bonis expiabilem. ¶ Aliquando dictum crimen, flagitium, &c. Virgil. Aeneid. 6: Difficilis in terram commissa piacula mortem. Vbi Servius: Piacula commissa, propter quæ expiatio celebratur.

Piacularis, is, e. com. Quod ad expiationem pertinet, quod vim expiandi habet. [חַטָּאת. Gal. Servant à purger par sacrifice. Ital. Che serve à purgare per sacrificio. Ger. Das zur straffe oder versöhnung der Sünden gehöret. Hisp. Cosa de purgar por sacrificio. Vng. Megtisztító áldozathoz való. Angl. That serveth to purge by sacrifice.] Liv. lib. 1: Itaque ut ædes manifesta aliquo tamen piacula lacerent, imperatum patribus, ut expiarent per ea publica. Is quibusdam piacularibus sacrificiis factis, quæ deinde gentis Horatiæ tradita sunt, &c. Plautus in Epid. Mene piacularem oportuerit ob fraudem tuam, Vt intra regium fallitiæ tuæ fabulæ succedaneum? id est, Oportuerit tunc fallaciam meis scapulis expiari? ¶ Piacularia auspicia dicebantur, teste Festo, quæ sacrificantibus nulla portendebant, quam aut hostia ab ara profugisset, aut percussa mugitum edidisset, aut in alium partem corporis quàm oporteret, cecidisset. ¶ Piacularis porta Romæ appellata ob quercam piacula quæ ibi fieri solebant, teste eodem Festo.

Piabilis, de. com. Quod expiari potest: [חַטָּאת, כִּפֻּרִים &c. Gall. Qu'on peut purger. Ital. Che si può purgare. Germ. Das durch das versünet werden mag. Hispan. Lo que se puede purgar. Polon. Czego może być pojednanie albo rozpuszczenie. Vngar. Ki lehet tisztulni.

Ang. That

Ang. That may be purged.] ut Tu me prabile, apud Ovid. 3 Fast. Cur dea, Ne numerum terrear, pia hic tibi turba, ait, & sacra Deorum Iovis. Hujus contrarium est Inexpiabile.

Pipare, n. p. [*Pipiare.* Gall. *Piper comme vne poulle, crier comme vn poulet.* Ital. *Pipare.* Germ. *Pfeyffen oder gluchsen wie die hennen.* Hisp. *Piar.* Pol. *Glakak.* Vng. *Kiegyni kedzetsolni.* Ang. *To cluck, to make a noise.*] Dicuntur gallinæ, quum vocem emittunt. Varro 3. de Re. Rust. cap. 9. Gallinæ, quum vocem emittunt, pipare dicuntur. Nonius.

Piper, aris, n. g. Fructus, Dulcedo, Nomen arboris, cujus fructus condimentis aptus, & calidus, ex India ad nos adfertur. (Gal. *Poivre.* Ital. *Pepe, pepe nero.* Germ. *Pfeffer.* Hisp. *Pimienta, pebre.* Pol. *Pieprz.* Vng. *Bors.* Ang. *Pepper.*] Persius Satyr. 3. Ingeniumq; piper. Dicitur & piperis granum, Item gummi fragorum q. piper. Plinius & piperis naturalis, Item gummi piperis & uvæ, vt potius fruticis, de cujus genere vide apud Plin. lib. 12. cap. 9. Theophr. hoc cap. 21. Dioscor. lib. 2. cap. 170. Plin. lib. 12. cap. 9. Theophr. hoc cap. 21. Dioscor. lib. 2. cap. 170.

Piperâtus, a, um, adject. ut Piperatum vinum. [*condîtum.* Gal. *Poivré.* Ital. *Mescolato con pepere.* Germ. *Gepfeffert mit pfeffer vermischt.* Hisp. *Adobado con pimienta.* Pol. *Przemieszany z pieprzem.* Vng. *Borsos.* Ang. *Peppered.*] Quod pipere & aneto condimentum est. Et piperatum acetum, apud Columellam lib. 12. cap. 47.

Piperîtis, idis, f. g. [*Piperitis prod.*] [*Serpentaria.* Germ. *Beyfuß mit breyten blettern?*] *Serpentaria?*] Herba quæ & Aristolochia dicitur, caule rubro & longo, foliis geniculis, fabæ latitudine, gustu piperis. Vide Plinium lib. 25. cap. 7.

Pipilo, as, pen. corr. n. 1. Verbum est quo passerum tenuis exprimitur vox, quâ ipsi. Gal. *Piper comme les passereaux en pepiant.* Ital. *Pepare.* Germ. *Pfeiffen wie die vogelen.* Hisp. *Piar a gorrion.* Polon. *Swierkac.* Ang. *To chirp.*] Catullus de passere Lesbiæ. Sed circumsilens modò huc, modò illuc, ad solam dominam usque pipilabat.

Pipio, pis, pivi, itum, pen. prod. Propium est vocis pullorum. [*Pipio.* Gal. *Piper.* Ital. *Pipire.* Germ. *Pfeyffen wie die jungen vögel.* Hisp. *Piar el pollo.* Pol. *Piszczatko z ciepc.* Vng. *Sivogatok.* Ang. *To chirp.*] Calum. lib. 8. cap. 5. De undevicesimo autem ovi vitat, ut pullastellis ova percudere, & ad fultem subjicere possint. Sunt etiam qui hoc verbum passeribus tribuant, ut in carmine de Philomena, quod Ovidio falsò adscribitur: Passeribus tristis pipit. Eodem pipit.

Pipiônus, a, um. Columbam pellitqua voce utitur Lampridius in Alexandro vita. [*Pipiônis.* Gall. *Pour pigeonneau.* Ital. *Pipione.* Germ. *Junge Taubein oder gen jerung.* Hisp. *Palomino, pichon.* Pol. *Gigawica.* Vngar. *Galamb fi.* Angl. *Young dove, pigeon.*]

Pipo, Cicero ait linguæ erat titubandè conqueri, ut intelligitur ex Festo. Hanc pipare canem ploratus apud Festum, & Pipatur apud Varronem lib. 6. de ling. lat. Nonius pipare esse fertur proprium Gallinarum ex antiquitate Varronis. Magis, inquit, hos, ovis similes, qui hinniunt, gallinæ pipat.

Pipillum, li, pen. corr. n. 2. Cognomen ductum à pipata pullorum. [*Pipillum.* Gall. *Cocquerel.* Ital. *Ingenuo.* Germ. *Gebrüder.* Hisp. *Pipilo.* Vng. *Sivogatok.* Ang. *To chirp.*] Calum. lib. 8. cap. 5. De undevicesimo autem ovi vitat, ut pullastellis ova percudere, & ad fultem subjicere possint. Sunt etiam qui hoc verbum passeribus tribuant, ut in carmine de Philomena, quod Ovidio falsò adscribitur: Passeribus tristis pipit. Eodem pipit.

Pipîno, as, pen. corr. n. 1. Columbam pellitqua voce utitur Lampridius in Alexandro vita. [*Pipîno.* Gall. *Pour pigeonneau.* Ital. *Pipione.* Germ. *Junge Taubein oder gen jerung.* Hisp. *Palomino, pichon.* Pol. *Gigawica.* Vngar. *Galamb fi.* Angl. *Young dove, pigeon.*]

Pipo, Cicero ait linguæ erat titubandè conqueri, ut intelligitur ex Festo. Hanc pipare canem ploratus apud Festum, & Pipatur apud Varronem lib. 6. de ling. lat. Nonius pipare esse fertur proprium Gallinarum ex antiquitate Varronis. Magis, inquit, hos, ovis similes, qui hinniunt, gallinæ pipat.

Pipîlum, li, pen. corr. n. 2. Cognomen ductum à pipata pullorum. [*Pipîl

ſcheine. Gall. Plaine de poiſſon. Ital. Piena di peſci. Germ. Fiſchreich. Hiſp. Llena de peces. Pol. Obfito rybą. Virg. Plein. Angl. full of fiſhes.] Martialis lib. 10. Illic piſcoſo mendo vis ecnita rotundo. Ouid. 3. Trift. Et prope piſcoſos lapidoſi Tiburis amnes. Parvus ager: ſecem a de Arte. Cinctaque piſcoſis Aſtypalæa vadis. Piſcoſiores, P. ſcioſus, piſcibus abundans. Virg. Georg. Hauriã magnum, pulchrum, piſcoſiorem. Plaut. in Rud. Neptuno has ago tibi patruo gratias, qui hoc fundum mihi dederit piſcoſum.

Piſcina, pen. prod. ſ. p. Lacus & lignea in vicis ductatum, in quibus vivi pisces coërcebantur. [בְּרֵכָה Berecha, עֲיָטָה Piſcina. Gall. Vivier ou eſtang pour garder poiſſon, piſcine. Ital. Peſcheria, peſcina. Germ. Ein Fiſchbehalter. Wercklöcher, darinnen die Fiſche behalten werden. Hiſp. Eſtanque de donde ſe ſacan peces, vivar. Pol. Stawy, ſadzawki, ſadzenie rybie. Virg. Lacvs. Angl. A fiſh-pond or ſtew.] Varro lib. 3. de Re ruſt. cap. 3. Piſcinas voco eas quæ in aqua dulci aut ſalſa inclusas habent pisces ad vilcus quos in aqua dulci aut ſalſa inclusas habent:

Pituitōsus, a, um, qui Græcè dicitur *Phlegmaticus*. [*Φλεγματικός.* Gall. *Gleymatique, catharreux.* Ital. *Flemmatico, catarroso.* Germ. *Voll rotzigs gebluts item, vol rotzsüchtig.* Hispan. *Flematico.* Pol. *Flegmatyk.* Vng. *Nyalos.* Angl. *Full of phlegme and snevill.*] Cic. lib. 1. de Fato: Inest locorum natura quantum interfit videamus, alios esse salubres, alios pestilentes, in aliis esse pituitosos, & quasi redundantes, in aliis exiccatos atque aridos.

Pĭtŭĭta, æ. Herba est, quæ à Dioscoride σαπὶς ἀγρία appellatur, à quodam pediculis cibis. Medetur pituitæ incommodis, unde nomen accepit. Autor Plin. lib. 25. cap. 8.

Pĭtўĭsmă, ătis, n. τὸ πτύσμα, Genus excreationis, maximè quidem à vetere, sed extra intentionem, violentiamque. A πτύω, πτύσω, cuivis est, ut taquin Galenus lib. 2. de tuenda bona valetud. quem qui spiritum ex pectoris ingressu, manus protrudit, quam qui spiritum ex pectoris ingressu, manus protrudit, quam qui spiritum ex pectoris ingressu, alterum prorsum. Quo potissimum exercitu genere ad partes se exercent, ut hi cubi lapientur, apprehenso manu panete, facie ceteraque, atque ita & impetu exeant. & ipsa sit exercitatio imbecillior. Vide Politianum lib. de adulationis cap. 28.

Pўxĭdārĭum. [ἀγγειάριον Gal. *Chemidet de pois* Fr. *Vaisse de pois, ou Cerement.* Quibus vero in locis non tantum abest fructus ut sen. Hispan. *Cofrecillo de pino o de las pinas.* Pol. *Rubek, sadownik szyszkowy wiertnio.* Vng. *Fenyö, fakorsos fiveg.* Ang. *Barnes dressing of the pine tree.*] Vermes à pinu arborumque terentes, vocantur, nec differunt à buprestis morsu. Plin. lib. 23. cap. 2. Vius contra tarandos, buprestim, pinorum eruces, quas pityocampas vocant. Græcis pinus est, & κάμπη, eruca hoc est, vermiculus, qui olea depascitur.

Pўthŏnices, vide PYTHONICES.

Pĭўrĭus, magister, Græcis pauis genus est, cui nihil furfuris adempsum est, quem notum *subsuccum* vertunt. Nam ἀπόψυχος furem furfur appellant.

Pityortĭdis, Chamæpitys, vel Ajuga apud Dioscorid. libro 3. cap. 156.

Pĭtărium, Olivæ pecus.

Pŭlcrum Organum quod pus extrahit. Galen. Meth. lib. 5.

Pĭus, Vide PIETAS.

Pix, cis, proprie quæ ex pinei generis & præsertim rectæ materia igni excoquitur: differtque à resina quæ sponte exudat. [πίττα *ξηρὰ ὑγρὰ* Gal. *Poix seche, poix liquide* Ital. *Pece.* Germ. *Pech* Bel. *Pick* Hisp. *Pez.* Pol. *Smola.* Vng. *Szurok.* Ang. *Pitch.*] Quomodo autem excoquatur pix, docet Plinius lib. 16. cap. 11. his verbis. Ligna rectæ cæsitium, fossis undique igni extra circumdato ferver, ut primus sudor aqueus modo fluat in canali. Hæc in Syria ardenti vaporatur, cui ista vis est, ut in Ægypto corpora hominum defunctorum eo perfusa perseverent. Sequens liquor crassior jam picem fundit. Hæc Plinius.

Pix, cis, ad pyxidem, quod est pyxidi simile. [πυξίς. Gal. *Boëte, cadran de poix.* Ital. *Impegolare, impeciare.* Ger. *Pech in verpuchen.* Bel. *Pitten* Hisp. *Empegar con pez.* Pol. *Smolic.* Vng. *Megszurkozni.* Ang. *To overpitch, or daube with pitch.*] Plin. lib. 15. cap. 9. Pisoceris super eam veris picantium modo cera dilutior.

Pĭcātĭcus, a, um. Picei illitus. [πισσώδης. Gall. *Poisé, enduit de poix.* Ital. *Impegolato, impeciato.* German. *Gepichet, mit pich bestrichen.* Hisp. *Empegado.* Polon. *Smolo oblany.* Vulgar. *Meg szurkozatos.* Angl. *Smeared with pitch.*] ut Dolium picatum, Navis picata. Vinum vero picatum dicitur quod pice condiendi est. Solebat enim mollito in prima fervore (qui ferè novem diebus peragitur) pix aspergi, ut odore vino conciliaretur, & quoddam saporis acumen. Quæ de re vide Plin. lib. 14. c. 20. Fuit & vini picati genus in agro Vienensi sponte naturæ Picem referens. Quod & Plinius memoriæ prodidit lib. 14. cap. 1. Jam (inquit) invenere vitis, per se in vino picem referens, Viennenses agrum nobilitans.

Pĭcĭfĭcus, idem quod picatus. Martial. lib. 8. Ne cõtemne caput, nobilis est tarantus illo, Non fuit Autolyci tam picifica manus. Vide supra.

Pixăcanthum, (quod hic alieno loco erat infertum) vide PYXACANTHUM.

P. Inter notas antinomorum, Publii libertus. P. AEB. vel P. L. F. plebis. PLEBS URB. ET. HON. V. plebs urbana & honore usus. P. M. principium. P. M. Pontifex Maximus.

Plăcabĭlis, Placabilitas, Placamen, Placamentum, Placatio, Placatus, Placare, vide in verbo PLACO.

Plăcæ, Cocci vocant crustas, multi quæ auri, in tabellæ formam congelas. Tabulæ à Græcis πλάκες dicuntur.

Plăcĕntă, æ. Panis tritive libi genus quod citra fermentum in furno coqui consuevit, extrinsecus constans siligineâ, caseo & melle adjecto: quanquam & innumeris pene aliis modis confingi solet. [πλακοῦς πλακόεις *Placenta.* Gal. *Gasteau, tourteau en carte.* Ital. *Focaccia, torta.* Germ. *Ein Kuchen, Fladen oder Zart* Hisp. *La torta hecha en tierra nuestra.* Polon. *Placek.* Vng. *Sutes.* Angl. *A tart, a wafer or iunket, or any thing made in a paste.*] Nomen habet κατὰ τὸ πλατύ, quo facilius posset percoqui, tenue admodum à coquis & pistoribus, crustarum imaginem derivantibus, quæ referens. Plinius lib. 7. cap. 55. A. Manlius Torquatus Consularis, quum in cena placentam apponeret, cui Horatius lib. 1. Epist. 10: Parce ego, non studiis positum placentis.

Plăcĕo, places, placui, placitum, act. 1. Gratum esse, probari: huic opponitur Displiceo. [מוצא *mōtsēu* יָשַׁר *yāshār* יָשָׁר *yāshār* רָצָה *rātsāh. nomen.* Gal. *Plaire.* Ital. *Piacere.* Ger. *Gefallen.* Belg. *Gelieuen.* Hisp. *Agradar.* Pol. *Podobam.* Vng. *Tetzem.* Angl. *To please.*] Plaut. in Amphit. Apage nam placet me hoc conchis esse cenavi modo. Plin. lib. 12. cap. 7: Matrum elle longius pipes solæ amaritudine placere. Ovid. 4. Trist. Eleg. 3: omnes tibi dare placebam. Idem 2. Amor. Eleg. 4. Illa placet gestu. Cic. pro Domo sua: Nonne licuerat ut populo de Cyprio rege placeret, de exulibus Byzantiis displiceret? ¶ Placet fieri interdum personæ ponitur pro videtur. Cic. lib. 1. ad Lentul. Itaque postridie placuit, ut brevi tempore sententias diceremus. Idem 1. de Divin. Ut doctissimis sapientissimisque placuit. ¶ Aliquando ponitur pro efferre, gloriari & plectrire ac magnificè de se sentire ἀγαπᾶσθαι, ἀρέσκεσθαι, ut ego placeo mihi, tu places tibi, ille placet sibi. Quo in genere: Placeas licet tibi, apum tuarum fidem à dive, humanis eam videre non expecto, quibus sumus. Ovid. 2. Metam. Talia mirabar, quæque videbam, placebant. Horat. 4. Carm. Ode 3. Mors placida, Virg. 6. Æneid. Pax placida, Virgil. 1. Æneid. Placidissima pax in animo. Cic. 5 Tusc. Ad delectationes & otii consuetudinem causa loci fuimus sapientem ab omni cogitatione animi (quam perturbationem vocat) semper vacare, semper in animo ejus esse placidissimam pacem.

Plăcĭdē, adverbium, Quietè, sine tumultu. [ἡσύχως, ἡσύχῃ. Gall. *Paisiblement, bellement, doucement, plaisamment.* Ital. *Dolcemente, piacevolmente.* Ger. *Still, friedsamlich, sinnstuhl, eingetzogen.* Hisp. *Pacificamente.* Pol. *Cicho. Spokojnie.* Vng. *Csendesen.* Ang. *Quietly, stilly, meekely.*] Plaut. in Bacch. Placide volo unumquodque agamus. Virg. 5 Æneid. Amplexus placide tumulumque lapsus, per aras. Cic. 2 Tusc. Ad ferendi igitur doloris placide & tolerate plurimum proficit, cum pectore (ut dicitur) cogitare quàm id honestum sit: sumus enim natura studiosissima appetendi honestatis: cujus si quasi lumen aliquod aspexerimus, nihil est quod

(ut ea

(ut eo potiamur) non parum timus, & ferre & perpeti. Idem 4. Ver. Prætoris injurias tacitè, hospitis placidè ferendas esse arbitrabatur.

Plăcĭdĭtās, ātis, f. t. Tranquillitas, lenitas, quam Varrò in ovibus esse asserit: In quicia, unquàm, primùm non hac causa putant oves esse assumptas & propter utilitatem & propter placiditatem: [עמוד hamarvâh רגיעה rigiâh. Gal. Possibleté Ital. Piacevolezza. Germ. Stille/ jambrigkeit. Hil. Pleasantness disposition. Pol. Cychosć, spokoyność. Vrg. tugabimeſſeg, ſtendeſſig. An. Quietness, meekneſſe, calmneſſe.] maximè enim, quietæ & aptissimæ ad vitam hominum. Gel. lib. 13. cap. 21. Ac ne id quidem prætermittendum puto cujusmodi est, quod in commentario quodam Servii Claudii scriptum invenit. Nerio dictum, quasi Nesno: hoc est, sine ira & cum placiditate: ut eo nomine mirem, tranquillumque Martem fieri precemur.

Plăco, as, cum accusativo, act. p. Mirem, placidum facio, propitio, lædo, tranquilliorem reddo. [כטר chippêr. κρούειν, κρούσειν, ἱλάσκεσθαι, ἱλάσασθαι. Gal. Appaiser, attendrir. Ital. Placare, reconciliare. Ger. Stillen/ versünen/ besenftigen. His. Amansar, aplacar. Pol. Blagam, vſpokaiam, vſmierzam. Vrg. Mzeczyć. Ang. To appeaſe, or mitigate, to make calme, mecke and gentle.] Cicero pro Cæl. Quos quidem ego, si id modo fieri posset, non tàm meritò studeo, quàm soluere & ipsos placare Reipublicæ. Virg. 1. Aeneid. Si cani, & cædo cinis tumida æquora placat. Terent. in Heaut. Neque quod principium inveniam ad placandum scio. ¶ Hujus verbi compositum est Complaco penult. prod. quod vide suo loco.

Plăcābĭlis, e, um, Propitius, lenitatem. [מכטר mechappêr. ἱλάσκων, κρούων. Gal. Appaisé. It. Placato. Ger. Versünet/ versaumet/ befriedet. His. Aplacado. Pol. Vſmierzony, vſpokoiony, vbłagany. Vrg. Mzeczyſtelny. Ang. Mercyfull, appeaſed.] Plin. lib. 12. cap. 18. Nec mihi non propitii eorum manes fallaciis supplicantibus, imò verò, ut palàm est, placatiores. Lucan. Ema quies, Cic. 1. Tusc.

Plăcātè, adverbium, placidè, quo animo, patienter, lenitatè, lenitèr, humanè. [κρύως. Gal. Paisiblement, sans s'esmouvoir. Ital. Piacevolmente, senza sdegnarsi. Ger. Mit gutt/ in Friedtigkeit/ ohne grimigkeit. Hen. Hisp. Amigauelo. Pol. Spokoynie, pokornie. Vrg. Cnotliwie. Ang. Paſſibly, quietly, meekely, calmely.] Cicero ad Torquatum. Ang. 1. Omnia humanè placatè & humanè feramus. Idem ad Ligar. lib. 6: Sed hoc ipsum intelligimus cum quotidie remissiùs & placatiùs ferre.

Plăcātĭo, onis, f. t. Mitigatio. [רצון ratzôn כטר chippêr. ἱλάσκων. Gal. Appaisement. Ital. Perfettione. Germ. Stillung/ versünung/ befriedigung. Hisp. Cosa de amansar. Pol. Vſmierzenie, vſpokoienie. Vrg. Mzeczyſtelnoſć. Ang. Appeaſing.] Cicero 4. Tuscul. Sed omnis ejusmodi perturbatio animi placatione ablata est.

Plăcābĭlis, five quod placatur. [מחרלה mechallâh. ἱλασμός. Gal. Faict de faire appaiſer. Ital. Facile da placare. Ger. Das leichtlich zu stillen oder zu beschlagen ist / versüßlich. His. Cosa de poder ser amansada. Pol. Czemu do vſpokoienia, do vſmierzenia. Vrg. Ktoregobychmy ſie vbłagać mogli. Ang. Eaſie to be appeaſed.] Cic. 4. Ver. Omnia quæ habuisset quieta & placabiliora quàm animum Prætoris, atque hospitis. Cicero ad Atticum lib. 1: Nam sic a te esse factueris, & utrabiles animos esse optimorum sæpè hominum, & eosdem placabiles, &c. Terentius in Phormione: Nam quòd ipse placet aliis auditura sit Chreme, Te nosmet indicare placabilius est.

Plăcābĭlĭtās, ātis, f. t. Lenitas, clementia. [רצון ratzôn כטר chippêr. ἱλασμός. Gal. Facilité d'estre appaiſé, douceur placabilité. Ital. Facilità di esser placato. Germ. Versünigkeit/ versaumet. His. Facilidad para ser amansado. Pol. Dobrotliwoſć/ łatkawoſć. Vrg. Łagodliwoſć/ łzkawoſć. Ang. Courteouſe, eaſineſſe to be appeaſed.] Cicero 1. Offic. Nihil magno & præclaro viro dignius placabilitate & clementia.

Plăcāmĕn, ĭnis, n. t. & placamentum, n. t. Quo quis placatur. [רצון ratzôn כטר chippêr. ἱλασμός. Gall. Appaiſement. Ital. Paciſ. amore. Ger. Ein versünung oder damit man versaumet vnd befriediget. His. Obra de amansar. Polon. Vſmierzenie. Vrg. Zagrzeſzo. Ang. That whereby one is appaiſed.] Liv. 3, ab Vrbe. Lucri quoq; fecere nova res bellicoso populo, inter alia cœlestia quæ placamina instituti dicuntur. Plin. lib. 21. cap. 3. Hoc veluti placamento vestæ blandiuntur. Tacit. lib. 15: Non largitionibus principis, aut diùm placamentis decedebat infamia.

Plăcĭris, maxima, Cadmiæ species, quæ velut fuligo quædam, aut favilla ex fornacibus ærariis egesta parietibus adhærentiâ propter sui gravitatem ad sectionem diutinam evolare nō potest. Dicta Placiris, ideò quòd speciem referat cujusdam, quā Græci πλακίτιν appellant. Vide Galenum lib. 9. Simplicium, & Plinium lib. 34. cap. 9.

Plærique, plæreque, pleraque: [רבים rabbîm. πολλοί. Gal. Naſſeurs. Ital. La maggior parte. Germ. Der mehrertheil. His. La mayor parte. Polon. Wiekſzoſć. Vrgar. Iakáś mnieyſzá ikoś. Ang. Many, the moſt parte.] vel potius sine diphthongo pleriq; ut hodie à doctioribus ferè scribitur, eò quòd ab obliquis nominis Plus deduci putetur, ut è converso: quanquam ali πλείους, quod plenum significat, fieri volunt. Accipitur enim in ea ferè significatione, in qua dicimus plures vel majore ex parte. Sallustius: In divisione orbis terræ pleriq; in tertia parte Africam posuêre: pauci tantùmodò Asiam & Europam. Cic. 1. Academ. Vt contra omnium sententias dies jam plerosque deduceret. Idem de Inventione: Nec naturæ animi quicquam, sed pleraque viribus corporis admirabatur. Horatius lib. 2 Epistol. Si quædam nimis antiquè, si pleraque duriùs. Idem in Arte: Pleraque differat & præsens in tempus omittat. Salust. Plerosq; senectus debilitat, nihil quisquis ferox aut bellicus interiêre. ¶ Aliquando valet idem quod omnes. Quintil. Videas plerosq; ita percitos id est, omnes. Plin. omnes, tesse Donat. complexus est, idem significat quod plerique, vel maxima ex parte. Terent. in Andr. Quod plerique omnes faciunt adolescentuli. Vel Donat. Plerique omnes πλεονασμὸς est. Nam erant qui plerique, parcêque intelligunt. Hæc enim pro una parte orationis dixerunt veteres. Idem in Heaut. Plautus nove: sed intelligitur, Plus quam satis. Hoc quidam putantur mihi de his videtur esse quæ à veteribus geminabantur, ut plerique omnes: id est omnes & plera que omnia id est, omnes. Sic & plus satis, pro satis. Terent. in Phorm. Ita plerumque ingenio fortuna omnes: nostri nolunt pœnitet. Et in Heaut. Quid rei? Ted dixi hoc: S. dixi pleraque omnia.

Plerumquĕ, adverbium, duplicitas sensu potest esse: aliquando valet idem quod fere semper. [ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. Gal. Le plus souvent, plusieurs fois. Ital. Molte volte. Germ. Vielmals. Hisp. Muchas vezes. Polon. Wielokrotnie. Vrg. Mnieyſzemi dzieyſzu. Ang. Oftentymes.] Terent. in Andr. Plerumque animum ægrotum ad deteriorem partem plerique applicat. ¶ Aliquando ponitur pro nonnunquam. Quintilianus: excelsa sunt plerumq; vitia verberibus aut elisione quam. Donatus quoque plerumque omnes, ut plerique omnes. Plautus in Pœnulo: Plerumque omnes jam sunt immortales. Invenitur etiam Plerus sine adjectione. Pacuv. Perière Donat. plera pars pessundata est.

Plāga, æ, penult. prod. f. p. Ictus, vulnus. [מכה mechâh. נגף nêgheph. מגפה magghêphâh. πληγή. Gall. Playe. Ital. Percossione, piaga. Ger. Ein streich/ ein wund. Hisp. Herida o llaga. Pol. Rana/ cios. Vrg. Cięgnienie. Ang. A wound, a ſtroke, a ſtripe.] Virg. l. 4. Georg. Plagisque peremptam Tonia per teretem solvantur vilcera pellem. Ovid. 2. Trist. Non habet in nobis jam nova plaga locum. In hac significatione apud idoneos scriptores his verbis appositum invenitur, Accipere plagam, Facere plagam, Infligere plagam, Imponere plagam, Injicere plagam, Perferre plagas. ¶ Transfertur & ad arborum inclinationes, è quibus liceus profluit. Plin. lib. 12. cap. 23. Succus è plaga manat.

Plăgæ, ārum, prioré correpto, Retia dicuntur rationa ad capiendas feras, quod plagarii ea, foramina, plena sint. [אמרים meſsadôm. ἄγρευτα. Gal. Rets à prendre bestes & oyseaux, filets. Ital. Rete da prender animali. Ger. Die Jägergarn. His. Lazo/ red de grandes mallas. Pol. Sieć myśliwcza. Vrg. Vadzy łowne. Ang. Nettes to catch wilde beaſtes.] Cic. lib. 3. Offic. Si nunc igitur in hoc tendere plagas, etiāsi exercitatus non sis? Virg. 4. Aeneid. Retia rara, plagæ, lato venabula ferro. Vbi Servius docet, plagas propriè dici fines, quibus retia tenduntur circumam & quodnam partem. In hac significatione dicimus, Incidere in plagas, pro eo quod est incidere in insidias. Cic. 2. Ver. Si ex his laqueis te exueris, in illas tibi majores plagas incidendum. ¶ Plagæ cœli in cœli, terræve divisione dicuntur spatia & tractus, qui modò climata, modò zonæ appellantur. [אזנים.] Ovid. 1. Metamorph. tot demque plagæ tellure premuntur. Cic. 2. de Divinat. Quod est ante pedes nemo videt, cœli scrutantur plagas? Virg. Aen. 3. Hesperide tellus est ultima: Saturnia regnum. Quatuor in medio dirimit plaga Solis iniqui. ¶ Hoc item nomine veteres appellabant linteum lecti tegumen, amplum, & candidum, quod pulvinaria sindonem, & toreale appellarunt. Varro de Vita pop. Rom. ut citat Nonius. Chlamydes, plagæ, vela, vasa aurea. Idem: Eburneis lectis, & plagis tigillatis.

Plăgŭlă, diminutivum, quod pro varia significatione primitivi diversa item eodem fortitur significata. Nam in singulari exiguum vulnus sive exiguum plagam significat: in numero verò multitudinis modò minores sedes: modò retia parvam sindonem, quæ lecto interitur. Liv. lib. 39: Inde primùm lectos sternere, vestem stragulam pretiosam, pluvulas, & alia texere. Item Vlpian. tit. de aur. & arg. plagulas inter mulieres vestes recenset.

Plăgĭārĭus, rii, Qui hominem, quem scit liberum esse emit, vendidve, aut pro servo tenet vel qui servo aut servæ persuadet ut à domino, dominâve fugiat vel cùm eum vel invitum, vel inscium de-

dominum

domino cēlat, vinctum habet, emit. vel vendit. [καθέρκτης &c. Gall. Qui detient en seruage & comme ſclaue, ou ſoupçonne iceluy d'auoir pour ce commis. Ital. Che tiene huomo libero per ſeruo, o che priua altri de' ſuoi conſigli à ſuo uſo. Ger. Der Menſchen treibet, er dringt vnd treibt ſie mit gewalt in ſeinen gefangen Stand oder Dienſtbarkeit, oder einem andern beuor, der ſie ſeiner leibeigene abzeucht. Hiſp. El que buelue los eſclauos. Polon. Lapiąc wolnych poddanych y przyiaciołow, niby przyiemnoſci z dobra. Vng. Embereket szerez, ſzolgát birtokra. An. He that ſtealeth a man ſeruant to go from him or keepeth him in ſeruice vnkindly or by violence.] Dictus plagiarius, quòd qui crimine huius conuicti eſſent, lege Fabia plagio damnarentur. Lex ipſa, Plagiaria crimen. Plagium vocatur Mart. lib. 1. Impunea plagiario pudorem. Vbi per translationem Plagiarium vocat furem librarium ſuorum.

Plagígĕr, pen. corr. Quaſi genitus ad ferendas plagas, τὸ πληγοφόρον. Plaut. in Pseud. Plagigera genera hominum.

Plagōsus, a, um. Plenus plagis: [πολύπληξ. Gall. Plein de playes. Ital. Impiagato. Ger. Voll Streichen oder Wunden. Hiſp. Lleno de llagas. Polon. Pełen rańy albo obity. Vng. Tiporós, verkolb. Ang. Full of wounds and ſtripes.] ut Plagoſa ſenectus, apud Apulejum. ¶ Aliquādo dicitur plagoſus, qui multas plagas infert, ut ἐκατηβόλος apud Homer. & lib. epiſtol. ad Auguſt. Orbilius Grammaticus plagoſus dicitur, quòd nimium ſæuiret in pueros, Non equidem inficior, defendat; ſummus Livi Eſſe reor, memini quæ plagoſum mihi parvo Orbilium dictare, &c.

Plagusia, Genus pilei, ita dictum, quòd non veſtiat caput, ſed ὡς πλάγιος id eſt, in latera ruat. Plautus in Rudente: Oſtreas, balanos capramus conchas, marinam urticam, Muſculos, plagulas ſtriatas.

Plaganion, Vagaēnti genus, teſte Barbaro, πλάγιον, latera.

Plancæ, ārum. [אחות ſuchith קרשים kerāſchīm, tabulæ, aſſeres. Gall. Planches. Ital. Tauole piane. German. Eine Brünet oder ſtarcking. Hiſpan. Tablas llanas. Pol. Tarki zelbiczne, &c. Vngar. Sima reble. Ang. Flakes.] Tabulæ planæ, interprete Feſto, à planitie ita appellatæ. Plin. lib. 8. cap. 42: Nec pontes aſſiui tranſeunt, per raritatem plancarum tranſlucentibus fluuiis. Sic enim legit Caleprinus: rametſi in caſtigationibus exemplaribus hunc in modum legatur, Per raritatem eorū tranſlucentibus fluuiis.

Plānci, Qui ſupra modum pedibus plani ſunt: id eſt, qui pedes imos graciles habent, planoſque æqualiter, quaſi tabellas, quæ plantæ vocantur. [πλατύποδες. Germ. Platfüſſig, die breite vnnd flache füſſ haben. Pol. Szeroko ſtopowe. Ang. Splay footed.] Idem & Plotī, ſive Plauti vocati ſunt, teſte Feſto: unde & M. Accius Sarſinas Poëta, à pedum planitie initio Plotus, deinde & Plautus cognominatus eſt. Plin. lib. 11. cap. 45: Volo hominem tantùm excepiſſe quibuſdam: namque è hinc cognomina inuenta Plauti, Planci, Scauri, &c. ¶ Plancorum Ruinæ celebris familia fuit, ex qua ortus eſt Numatius Ille Plancus, qui Lugdunum coloniam in Gallia condidit: quam Seneca ſua ætate teſtatur conflagraſſe centeſimo anno à quo condita erat.

Plancus, Vide PLANGO.

Planē, Vide PLANVS.

Plānctus, per. prodim. p. [πένθος, θρῆνος. Gall. Plainctes. Ital. Pianti. German. Die Klag, Klagen ſo jämmerlich vnd erbermlich gehn. Hiſpan. Manera de llorar ſentida. Polon. Płaczki. Vng. Rudaſás, ſiralgás. Ang. Plaints.] Dicuntur ſequem cæſtibus corporatoris proxima, præter motum primi mobilis quo ab Ortu in Occaſum rapiuntur, peculiarem quandam motus contrariam habentia conuerſionem: nomen à ſeperuntōn vē vetuntōn, ab errando, quòd hæ ſolæ ex omnibus ſtellis errent & vagentur, reliquis in uno loco conſiſtentibus, unde & fixæ dicuntur. Latini Græcorum imitatione errantia ſidera, & erraticas ſtellas, Nigidius etiam errones appellat. Ex his Saturnus ſummum locum obtinet, proximum Iupiter, tertium Mars, quem deinde Sol ordine ſubſequitur, Solem Venus, ſub Venere Mercurius ſitus eſt: luna ultimum terris q; citimum, ideoque maximum orbem poſſidet.

Plāngo, gis, xi, ctum, act. t. Tundo, verbero. [תכה tākāh מכה machāh πλήσσω. Gall. Frapper. Ital. Percuotere. German. Schlahen. Hiſp. Herir. Pol. Kłaść. Vngar. Iargalok, lyögök. Ang. To ſmite, thumpe or knocke.] Lucilius: plangunt littera dictus. Ovid. 2. Metam. Plangere nuda meis conabar pectora palmis. ¶ Sæpè accipitur pro lamētatu, & clara voce, pectoris q; percuſſione, ſimul ſonus q; ſignis animi dolorem teſtatur. [קוע kūah קוד ſaphadh. θρηνέω, κόπτομαι αἰκίζω. Gall. Mener dueil, ſe lamenter. Ital. Piagnere. Germ. Mit beuten vñ metten an die Bruſt ſchlahen. Belg. Oncles. Hiſp. Llorar ó herir llorando. Vng. Verem, ſiralom. Ang. To bemone and weep.]

Plānctus, ūs, nomen, m. q. Lamentatio cū pectoris percuſſione, ictu femorū, manuū, pedū ſapplosione, evulſione crinū, aliorū; multitudinis imperitæ ineptiis, animi dolorē indicantibus. [מספד miſpēdh קיבה kenāh. κοπετός. Gall. Grand dueil, frappement contre le poitrine ou autre lieu. Ital. Lamentanto di mani per dolore. Germ. Heulen mit ſchlahen an die Bruſt, weheklagung, leidige ſtimm. Hiſp. Llanto con herida mano. Pol. Lament płaczący, ze bicyem. Vng. Lyugtatás, lyugtatás. An. A mayning, lamenting or howling.] Stat. 10. Theb. de Vellaniæ planctibus arg. Fœminæo ea planctu mittus clamor. Seneca Oct. Propiùs tamen eam ipſam percuſſionem qua ſummo in luctu pectus noſtrum, aliamve corporis partē ferimus, planctum appellamus: à verbo plango, quod propriè ſignificat percutio. Statius: -livētia planctu Brachia. Lucan. lib. 2: Exigit ad ſeuos famularū brachia planctus.

Plangŏr, ōris, m. c. Percuſſus, verberatio. [מכה mekōbh, מהומה Gall. Frappement. Ital. Percuotere. Ger. Schlahung. Hiſpan. Herida. Pol. Zamęſkłość. Vng. Tsapkodás, verés. Ang. Hitting, knocking.] Catullus: Proceſſunt leviter, ſonant plangore cachinni. ¶ Sæpiùs pro lamētatione & planctu ponitur. [אנח mispēdh קיבה kenāh. στεναγμός. Gall. Grand dueil. Ital. Grande dolore. Ger. Ein tieff geſchrey mit ſchlahung an den leib. Hiſp. Llanto con herida. Pol. Płacz, zemlenie. Vng. Siras, ſiralgatas. Ang. A bewayling, lamenting.] Cicer. 3. de Orat. Plangore & lamentatione complevimus Forum. Idem quarta Philipp. Tu tuidem meis ponebas cum plangore populi, ille cum plauſu reipublicæ.

Plānctŏr, Planitis, Vide PLANGO.

Planta, æ. ſ. p. Vola pedis pars inferior cui inſiſtimus, cuem & imum pedem vocant. [πέλμα, πάτος, πάτημα. Gall. La plante du pied. Ital. Pianta del piede. Germ. Die ſolen vnden an den füſſen. Hiſpan. La planta o baxo del pie. Pol. Stopa. Vng. Talp. Ang. The ſole of the foote.] Virgilius in Moreto: Curtibus exilis, ſpatioſa prodiga planta. Plin. lib. 7. cap. 2: Eudoxus in meridianis Indiæ, viros plantas eſſe cubitales, fœminas adeo parvas ut ſtruthopoces appellentur. Ovid. 2. Metam. -ut teretes nitent talaria plantis. Iuvenal. Satyr. 14: -ancipiti ſingens veſtigia planta. ¶ Inſerplantis autem planiæ dicuntur farculi transferendi, vel inſitendi gratia à matre rapti, vel ſtirpes adhuc teneriores qui cum radicibus de loco ad alium transferri poſſunt. [φυτόν. Gall. Vne plante d'arbre ou d'herbe. Ital. Pianta d'arbore. Germ. Ein ſtam, oder ſtöck, das man zuuerſetzet. Hiſp. La planta para plantar. Polon. Sadzonka. Vng. Oltsovany, veſſetes. An. A plante, a ſlippe of a tree.] Virgil. Georg. Hic plantas tenero abſcindens de corpore matrum Depoſuit ſulcis. Plin. lib. 17. cap. 15: Sariva plantæ & vetitum ad ſibus inſeruntur natura tectoribus. Cic. de Senect. Malleoli, plantæ, ſarmenta, vites, traduces, propagines nonne in aſſiciſtorio quemvis cum admiratione delectent? Virgil. Georg. -deinde feracem Plantæ immittuntur.

Plantāria, orum, n. c. Ipſæ plantæ, teſte Servio, quæ à ſemine oriuntur cum radicibus & terra propria transferuntur de uno loco in alium. [φυτόκηπος. Gall. Vne pepiniere, plantis d'arbres ou d'herbes. Ital. Piante d'arbore. Germ. Ein ſetzling, da man viel ſampt den wurtzen aufgrabet vnd an ein ort der ert ſetzet. Hiſpan. La planta que ſe trasplanta con ſus raizes. Pol. Miedzy drzewa przeſadzone. Vng. Palantas, ſilanatsok. Ang. Plants or young ſprings of trees and hearbes.] Virgil. 2. Georg. Sylvarumque alias pretioſo propagine arcus Experiar, & viva tua plantaria terra. ¶ Plantaria etiam dicuntur plantarum loca. Plin. lib. 13. cap. 4: Ego plantaria inſtituūr, amicolasq; transferam, & eterum bonas: gradent enim mutatione ſedes. Idem lib. 15. cap. 1: At nunc etiam in plantariis ſerunt, granaſa arumque altero anno decipiuntur baccæ. Idē lib. 17: Quædam in plantario inſita, eodem die transferuntur. Perſius Satyr. 5, vocem hanc ad oleum arum partium vernaculos trūcatim: Quinque, ſeptem ſpalcbrita lect hæc plantaria vellant. Nunc timeo illa ſilix nullo manducet aratro.

Plāntārĭus, hoc plantare, adjectivum à planto, quāmvis non pedem ſignificat. Stat. lib. 1. Theb. Summa pedum propere è plantaribus alligat alis.

Plāntārĭus, ta, tum. Quod plantari debet, ſeu quod eſt aptum ut plantetur. [φυτευτέος &c. Gall. Qui ſe peut planter. Ital. Che ſi può piantare. Ger. Das man pflantzen oder außſetzen kan. Hiſpan. Coſa que ſe puede plantar. Pol. Do ſzczepienia dobry, ſzczepny. Vng. Plantalni vale. Ang. Meet to be planted, ſet or graffed.] Col. lib. 5. cap. 9: Ipſe autem arbuſcula hoc modo poſſunt transferri: ante quam plantas arbuſculas eligas, ſolo, rubrica notato partem eius quæ Meridiem ſpectet.

Plantĭgĕr, ra, rum, Plantas gerens: [φυτοφόρος. Gall. Qui porte plantes. Ital. Che porta piante. Ger. Das gerne tregt. Hiſpan. Coſa que trae plantas. Polon. Szczepie rodzący. Vngar. Palantat hordoy. Ang. That hath or beareth plantes.] ut Plantigeræ arbores, quæ ex ſete pullulando plantas emittunt: Plin. lib. 13. cap. 6: Siqua plantigera eſt in imis partibus.

Plānto, tas, act. p. Sero. [נטע nātah שתל ſchāthal. φυτεύω. Gall. Planter. Ital. Piantare. German. Zwergen, pflantzen. Belg. Planten. Hiſpan. Plantar árboles ó plantas. Pol. Szczepie. Vngar. Palantalok valamit. Ang. To plant, to ſet, to graff.] Plin. lib. 19. cap. 10: Hoc modo plantantur punicæ. Hic uis compoſita, Deplanto, quod eſt contrarium ſuo ſimplici, Explanto & Supplanto: de quibus ſuis locis.

Plantātĭo, ſ. f. Satio. [נטע nētah מטע mattāh. φύτευσις. Gall.

Plauerian, Plauerne etc Ital. Plauerisme, Piccatamente Germ. Plangang, mengang. Hisp. Plantamente. Pol. Płynnie. Vng. Plauenie melesen. Ang. Playing or playbook.] Plinius libro 21. cap. 4. Vnde accolæ transferentes odorem, ipsâque plantatione proficiunt.

Plantago, inis. f. c. Herba est nota. [Πενταφύλλον. Gall. Plantain. Ital. Piantaggine. Germ. Wegetrit. Hisp. La Llantem. Pol. Babka, ieżyce. Vng. Vtifue. Ang. A plantaine or maybush.] Duo sunt ejus genera. Quæ minor est angustiora habet folia & nigriora, lingue pecorum similima, caule angulato, in terram incubato. Major, foliis est laterum modo insolatis quæ nunc leprina sunt, quidam eam heptapleuron vocavere. Autor Plin. lib. 25. cap. 8.

Planula, ἐπιπλανίς, à complanando dicta est, proinstrumento fabrili, quo asseres levigantur & poliuntur. Nam colabra idem videtur quod à Cicerone dicuntur, qui ait: Dolare est asciâ vel dedere. Et planulæ sunt quas nos tabulas vocamus. Fores enim cum planulis ferreis parietibus & carduchus conjunguntur, & superficias devinciunt.

Planus, a, um, prioræ prod. Æqualis, in quo nihil eminet: [ἐπίπεδος, ὁμαλός. Gall. Vni. Ital. Piano, eguale. Ger. Eben. Belg. Effenbeet. Hisp. Llano, igual. Pol. Rowni. Vng. Igenes, sik. Ang. Even, plain.] ut planum solum, apud Plin. Epist. 16. Mart. lib. 12. Et planus modico tumore vertex. Cic. 2. de Natur. deor. Quumq; duæ formæ præstantes sint, ex toli dis globus (Ecmanis placeam interpretari placet) explanatis autem circulus aut orbis. Liv. lib. 34. Et Romani fauces portis, unde additus aut nullus, aut planior erat, ac diffunderetur ab aperiore loco hostes, &c. Cicero pro Cœcin. Sed neque quidem de plano loco. Ovid. 3. Trist. Eleg. 4. Qui cadit in plano, vix hoc tamen evenit ipsum) Sic cadit ut tuta largere possit humo. ¶ De plano, vel è plano aliquid facere, aut dicere, docet Budæus loco Vlpiani, lib. 2. de Confess. prin. Vel cognoscens decrevit, (ait Vlpianus) vel de plano interlocutus est. De plano, sequit hoc est, à lubrico non sedente. Solent enim Iudices in tribunalibus editioribus sedere. Paulus de Quæstor. l. Varius. Custodiæ, nō solum in carcere, sed & de plano audiri possunt, atq; damnari. Sueton. in Tiber. Iudices, qui ut è plano, aut è Quæstoris tribunali admonebat: id est, è solo in quo populus stabat. Papin. lib. 8. Responsorum ad leg. Iul. de adult. Libellus (inquit) de plano datus professi id est, Iudicem non sedentem, vel dictum feriatis. ¶ Plani pilicres dicuntur qui superficiem planā, non rotundā habent: ut sunt rhombi, & cuneus. Plin. lib. 9. cap. 24. Planorum piscium alterum est genus quod pro spina cartilaginē habet. ¶ Planus accipitur aliquando pro aperto, & cum festinatione: quod quæ plana sunt, nullum impedimentum habeant quin undique videri possint. [חָלָק, חֵלֶק, גָּלוּי. Gall. Clair, manifeste. Ital. Piano, chiaro. Germ. Offen und klar vor jedermann, das jn nyemand verstendnüß gut zu machen vnd zu verstehen. Hispan. Claro, manifesto. Pol. Iawny, oczywisty.] Pantin. Pers. Satin' hæc tibi sunt plana & certa? Planum facere, & declarare, & rem ei. Tedem aut dubium solvere, & ante oculos verbis explanando ponere, & patefacere, tractatione hoc pacto à loco inæquali, qui ei tria adhibito, aut opera, planus fit. Cic. 2. Verrin. Hoc planum facium est. Idem pro Rosc. Amer. Planum fac. ¶ Apud eundem, pro Flacco: Plana & habilis via, via præceps & lubrica opponitur.

Planè, adverbium, Certè, omninò. [ἐναργῶς, σαφῶς. Gall. Plainement, certainement, certainement. Ital. Certamente, chiaramente. Ger. Eigentlich, Gewißlich, warlich. Hispan. Claramente, llanamente, claramente. Polon. Zapewne, oczywiście. Vng. Tellyesseggel, nyiluan. Ang. Plainly, surely.] Terent. in Heaut. Sed te mitior, qui alia tam planè facias. ¶ Aliquando ponitur pro claræ, apertè, manifestè, &c. Plautus in Menæch. Non potuit paucis pueris planè proloqui. ¶ Quandoque omninò, funditus, penitus. [πάνυ, σφόδρα. Gall. Tout à fait. Ital. Affatto, affatto. German. Gantz vnd gar, Gentzlich. Hispan. Del todo.] Cic. Treb. Quare si planè à nobis defuis, moleste fero.

Planè, & Planissimè. Plaut. in Cap. Fi ne invocatum, an non planissimè. Verum Lexile, verum vos parasiti, planus, Quos nunquam quisquā neq; vocat, neq; invocat. Cic. 5. Verr. Non potuisti illa planius commemorare, quam ipsum Cæcinam pro reo. Nemo id dicere audebat. Idem 2. de Divin. Multi etiam natura, vi jam meditatione atque exercitatione sustulerunt: Demosthenem, ait ferunt Phalereus, quum Pytha dicere nequiret exercitatione fecisse ut plus planè diceret.

Planè, sequūs, a, um. Qui planè, & aperte dicit quod sentit, & liberè. [ἁπλοῦς, ἀφελής, βαρβάρος &c. Gall. Qui dit plainement ce qu'il veut, ou qu'il sent. Ital. Che parla chiaramente. Germ. Der frey heraus redet, was jm zu hertzen ligt, oder was er meynt. Hispan. Llano, sabio, franco, sincero. Polon. Wielomowny, &c. Vng. Megmondo, egyenes, szabados beszedü. Ang. That speaketh plainly, or as he thinketh.] Plaut. in Truc. Planiloquus es, quippe qui ut rem ipsam attigit?

Planaritia, æ, f. à Plano, quod de plano sive planaria interpellatio pro compellatione magistratus quæ fit de plano: id est, ante quam in tribunal ascenderit. Cunctat. l. 4. C. de offic. Et cognitio edicta non interpellatione planaria, sed confidentis judicis colligatur.

Planipēs, hujus planipedis, com. t. Qui pedes planos habet. Diomedes scribit planipedem Græcè ἐπίπεδον significare. Vnde comœdiæ sive fabulæ genus dicebatur Planipedia, ubi nullo prorsus delectante cultu, quod actores pedibus planis: id est, nudis prosilirent, non ut tragici actores, cum cothurnis: neq; ut comici, cum soccis. Ideo ea vilitatem actorū qui plano pede in scena erant, & obhumilitatem argumenti, ut ait Donatus: Planipedia dicta est. Sive quòd olim non in suggestu steterit, sed in plano orchestræ, posita tibicinis machinis attolleretur.

Planitēs, planitiei, f. c. Æqualitas, vel locus planus. [מִישׁוֹר, מִישׁוֹר בִּקְעָה, כִּכָּר. Gall. Vne plaine, vn lieu uni & égal. Ital. Pianura, piano. Ger. Ebenheit. Belg. Effenbeet: ofte effen. Hispan. El llano, llanura. Pol. Równość. Vngar. Zelesi, ſik mezö. Ang. A plaine, or euen place.] Salustius Catil. Nam uti planities erat inter fluctibus montes & dextera rupem asperam, octo cohortes in fronte constituit. Liv. 7. ab Vrb. Duum millium planities castra Romana ab Hernicis distinebat. Cæs. 7. de bel. Gal. Legiones ut primum planitiem attigerunt, infestis contra hostes signis constiterunt.

Planitudo, inis, f. c. planities. [מִישׁוֹר, מִישׁוֹר יָשָׁר, ὀμαλότης.] Col. lib. 4. cap. 30. Pertica cacuminum modicæ planitudinis, quæ tamen dispandatis orbiculi cratitudinem non excedant, optimè pangunt: hoc est, quæ sint aliquantulum planæ.

Planus, priore cum. [πρηνής. Gall. Va à la renuerse, va abysme, trompeur. Ital. Supino, basso. Ger. Ein Betrieger. Hisp. Engañador. Pol. Sybal. Vngar. Elöre hajlando. Ang. A deceiuer.] ab A. Gellio lib. 16. cap. 7. commemorantur istæ voces inusitatæ, quibus usus fit Laberius Mimus: quo nomine significari existimant Scaphantam Budæus autem ait impostores à Græcis planos dictos, sed certi cujusdam generis impostores, insignes versutia præditos: eo vocabulo potiùs quàm Latino Cicero pro Cluentio usus est: Nic ille planus, inquit, impro Ennius, quæsto, judiciario pastus, &c. Horat. quoque lib. 1. Epist. Nec tam clarus erit vilis attollere curat Fractus stare Planus: hæc rerum Plurima manet Lacrymis, per sanctū juratus dicat Osirim, Creditc, nō ludo, crudelem tollere clausum: Quære peregrinū, vicinia rotta reclamat. Quo in loco Planus (ut Acron anno urit) nomen est notissimi olim temporis impostoris, qui ut in vehicula tolleretur, fingebat se eius fingilla fingisse, sed cum postea verè eius fugillator rogaret, ut se è solo in urbem reveheretur, nō est ei creditum. Eustathius Homeri interpres in Odysseam sic inquit, interprete Budæo: Planus est, qui artem quandam profitetur imponendi eam ijs qui tantibus: quales fuerunt Cephisodorus, & Pantaleon, & Mattes apud Alexandrum.

Plasmā, atis. [πλάσις, πλάσμα.] Figmentum sive commentum. Nec verbum est, quod ait fingere, sive finxisse. ¶ Persius: plasmā pro quodam meditamento usurpavit, quod ex rebus aliquibus ad persuadendæ vocis gratia conficitur solet. Satyr. 1. Equido cum plasmate gutta. Mobile cellucet.

Plasmo, Figmentum aliquod efficio.

Plastes, plastæ, m. g. [יוֹצֵר חֹמֶר. Gall. Potier de terre, qui fait ouurages de terre. Ital. Colui che lauora di terra, vasaio. Germ. Ein Töpffer, der etwas Gut vnd dasselbe auß erden macht.] Hisp. El que haze alguna cosa de barro, ollrador de vaxas de barro. Polon. Zdun, garncarz. Vng. Fazekas mester, fazekas. Ang. A potter, that maketh pots or other vessell of earth.] Fictor qui figlinam artem exercet, qui & figulus dicitur: atque eum ex argilla statuas conficere. Plin. lib. 35. cap. 12. Plastæ laudatissimi fuere Dæmophilus & Gorgasus.

Plastice, ēs, plastices, penult. corripitur. [πλαστική. Gall. L'art de potier, ou faire images de terre cuite. Ital. L'arte di cotesto che lauorano di terra. Germ. Die Töpffer kunst: die Kunst etwas auß Erden oder Leim zu formieren. Hispan. Arte para hazer de barro. Polon. Naukagliny robienia. Vng. Fazekasság, fazekas mesterseg. Ang. The art of making earthen vessels.] Ars figlina, qua fingūtur imagines ex argilla. Πλαστικὴ τέχνη, quod est fingere. Plin. lib. 35. cap. 3. Similitudines exprimendi cum prima fecit origo, ut ex quam plurimis Græci vocant dictō conveniens erit. Hinc & proplastice, προπλαστική, dicitur ab faciendi præsidet, formas ex argillatione gypso, quas in arena, matrimonii ve operibus imitabatur. Dicitur etiam proplastice pro ipsa forma quam ad formanda alia opera adhibent. Plin. Accessit ad proplasten eum plastes venire solitum constat ab artifice rubri ejus, quam absolvit opera.

Platachortalis, Epigramma nullius est. Vegetius lib. 2. cap. 16.

Platitēs, lex, à Cicerone 1. de Nat. deor. appellatur ait quam Plinius placem vocat Achaios eandem facit cum pelicano. Vide infra in dictione Pl. A T A.

Plātinus, a, um. [πλατύς.] Gall. Plate ou plane. Ital. & Hisp. Piano. Germ. Mit breiten Baumen. Pol. Iawor. Vngar. Platanos fa. Ang. A plane tree.] penult. corrip. Arbor late spargens umbras,

umbræ tantùm gratiâ expetitas. Hoc est, hoc est, à latitudine nomen fortita. Petronius Arbiter: Nubilis æstivas platanus diffuderat umbras. Virg. 2. Georg. Et steriles platani malos gessêre valentes. Cic. 2. de Orat. Platanus ad opacandum locum patulis diffusa ramis. De hac arbore sic scribit Plin. lib. 12. cap. 1: Quis non jure mirctur arborem umbræ gratiâ tantùm, ex alienâ penitùs orbe? Platanus hæc est, per mare primùm in Diomedis insulam, ejusdem tumuli gratiâ primùm invecta: inde in Siciliam transgressa, atque inter primas donata Italiæ, & jam ad Morinos usque pervecta, ac tributarium et sui pertinens solum, ut gentes vectigal & pro umbra pendant. ¶ Legitur & platanus, us, quarta inflexionis. Virgilius in Culice: Nam primùm prona largebant valle platanus. Acrius platanus.

Plătĭsmă, ătis, pen. prod. n. t. [πλασμα, ατος. Germ. Einer Babiese Baum gestanget sind.] Locus platanis consitus.

Plătĭnĕus, a, um. Quod ex platano est. [πλατανινος, η, ον. Gall. De platane. Ital. Di platano. Germ. Das von dem Maßholderbaum ist. Hisp. Cosa de platano. Pol. Iałowcowe. Vngar. Platanus fából valo. Ang. Of a plane tree.] ut bolia platanina, apud Colum. libro 12. cap. 16.

Plătănĭsta. Pistrix est in Gange India fluvio nascens, delphino rostro & cauda similis, sed multo major, ut qui in longitudinem quindecim cubitorũ exerceat. Autor Plin. lib. 9. cap. 15.

Plătea, æ, t. p. penultima ind. differens, quamvis secundum Græcam originem producenda videatur. [πλατεια, ης, ἡ. Gall. Une grande & large rue, place publique. Ital. Via larga, borgo, piazza. Germ. Ein breite Gaſſe, Statt. Belg. Een straete. Hispan. La plaça, calle, ó barrio. Pol. Wielka ulica. Vng. Vtcza. Ang. A broade street, the high waye.] Nam Græci πλατειαν dicunt. Plateam Latini, licet πλατειαν Medeam, πλατειαν, Ipsum deum. Horatius tamen in Epistola corripuit. Pueræ sunt plateæ, nihil ut properantibus obsint. Similiter & Catullus ad Asinium: Sitos qua platea modo huc, modo illuc, lare præterea nullo occupati. Sunt autem plateæ viæ latiores in urbibus, & qui vici appellantur. Terent. in Andr. In hac habitatic platea dicitur est Chrysides. ¶ Quandoq; etiam capitur pro area in qua convenire populus solet. Lampridius in Heliogabalo: Plateæ in palatio stravit Lacedæmonia & Porphyreticis fasciis. ¶ Et & nomen avis quæ ad eas volat quærendi margaritas, & capita illarum marsis corripit, donec capturam extorqueat. Dicta platea à latitudine corporis. Vide Plin. lib. 10. cap. 30. Cic. Plataleam vocat. lib. 2. de Natura deorum.

Plătycĕrotĕs, πλατυκερως, Animalia latis admodum cornibus, Plin. lib. 11. cap. 37. Alterum cornua natura fovit in palmas, digitosque eorum: ex iis unde platycerotas vocant.

Plătyŏphthalmus, πλατυοφθαλμος, Lapis spumæ candidæ nitentisq; non tamen translucentis, quod Graiorum appellatur, alii fistulum, alii alabastrum, alii labaton. Dictum platyophthalmon, quod callibleparis admissum molierum dilatet oculos. Vide Plin. lib. 36. cap. 6. Vulgus Amianthum vocat.

Plătyphyllŏn, πλατυφυλλον, Genus tithymali à latitudine foliorum dictum: de quo Plin. lib. 26. cap. 8.

Plaudo, dis, si, sum, n. 3. Gratulor, lætitiam manibus pedibusq; ostendo. [מחה ידיו machâh iadô. טפק ידיו sphêk iadîv. κροτεω. Gall. Frapper les mains l'une contre l'autre, ou frapper quelque chose. Ital. Applaudere, sbattere con le mani. Germ. Die Hend vor Freud zusammen schlahen oder klatschen. Belg. Handen klappen. Hispan. Esconder, bazer palmas con las manos en señal de alegria ó favor. Pol. Radość swoią okazować. Vng. Tapsólni, vigyázni. Ang. Clapping of handes for ioye.] Senecæ Ver. Quem ad ictum, & favere, ac plaudere te juvabit. Cic. ad Att. lib. 2. animum erant equitibus, qui Curioni stantes plauserant. Idem pro Sestio: His in theatris plaudebatur. Virg. 6. Æn. Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt. ¶ Plaudere sibi est sic blandiri, & placere, tua nimiùm amare. Plin. Epist. 9. 11: Nec ipse tibi plaudis, & ego nihil magis exhide, quàm de te scribo. ¶ Plaudite, veram adhibitis manibus hinc comœdiarum. Quint. lib. 6. cap. 2: Tunc est commovendum theatrum, quum ventum est ad ipsum illud, quo veteres comœdiæ tragœdiæq; claudantur, Plaudite. Horat. in Arte: & usque Sessum donec cantor, Vos plaudite dicat. Hujus composita sunt Applaudo: id est, alicui Plaudo, συγκροτω: & Supplaudo: de quibus suo loco.

Plaudi, Passivè, Cic. Arc. Populum verò præclarum, qui propter malum vicinum, ne victoria quidem plaudatur. Idem: plausu excipitur. Ovid. 4. Tristium, Elegia secunda: Quæque ibis, manibus circumplaudêre tuorum.

Plaudĭtŭr, impersonale. Ovidius 2. Trist. Quumque fefellit amans aliqua novitate maritum, Plauditur, & magno palma favore datur.

Plaudens, tis, participium. [טפק ידיו sphêk iadîv. συγκροτων.] Virg. 5. Æn. & alibi. Plaudentem nigris fugit sub nube columbam. Hoc est, sonoris percussione alas dividentem.

Plausus, a, um, aliud participium. κροτηθεις. Virgilius 3. Georg. & plaude subitum cervicis amaræ: Ovidius 14. Metamorph. Hinc ubi plausum remane Romæ. Sence. Oedipo: Quisque cœlestat vertice summo Sydus Arcadium, genitumq; plaustrum. ¶ Plaustrum item aliqu: pro matronarum vehiculo accipitur, quemad modum & carpentum. Liv. 5. ab Vrb. Honorumque matronis ob eam munificentiam habitum, ut plaustro ad sacra, undeque carpentis uterentur, profectoque sanctum. Et hæc digna Calepino commentatio, qui pro pulcro plaustrum fruitur.

Plaustrārĭus. Artifex plaustrorum. [Vngar. Talya, szekerissa io.] Lampridius in Alexand. Severo: Naccariorum, linteonum, vitreariarum, pellionum, plaustrariarum, argentariarum, aurificum, & cæterarum artium pulcherrimum vectigal instituit.

Plautĭ, Qui sunt planis pedibus, antea Ploti nominati. πλατυποδες, πλατυπους. Festus, Ploti appellantur qui sunt planis pedibus: unde & poëta Accius, qui Vrbes Sardinas erat, à pedum planitie inquit Plotus, postea Plautus est dictus. Solcas quoque dimidiatas quibus utebantur in venando, quo planiùs pedem ponerent, semiplotias appellabant. Hæc ille.

Plebs, bis, f. vel Plebes, bei. Vulgus: hoc est, vilior pars populi. [δημος, ὁ πληθος, ης, ἡ. Gall. Le menu, le commun peuple. Ital. Plebe. Germ. Das gemein Volck. Hisp. El pueblo de la menudo. Pol. Pospólstwo, lud. Vng. Kis nép, közönség. Ang. The common people, the rascall multitude.] Cicero pro Milone: Nec tamen quidquam plebem muneribus placarit, vos verò concilians meritis in Rempubl. cæsingulariis, &c. Lucan. lib. 5: Ceditur plebes jejunaturæ Horat. 1. Serm. Satyr. 4: Hæc mihi rerę plebi stabat cõmune sepulchrum. Gell. lib. 10. cap. 20: Plebem autẽ Capito in eadem definitione à populo civili quoniam in populo omnis pars civitatis, omnes ejus ordines continentur: plebs verò in qua gentes civium partesque non insunt, &c. Plin. libro 16. cap. 10: Tanta plebei confirmatione, ut primò pulsus ex ea regione, mox & interemptus sit.

Plebs. Plebei Romæ multi fiebant ex patriciis: sicuti contrà ex plebeis patricii: id quum fiebat, adoptionis nomen mutabatur, quod opinor satis constat: quo verò non adoptione, sed aliquo privilegio aut à plebe ad patres, aut à patribus ad plebem transirent, conjectabatur nomen, quod Octavius gentis exemplo Suetonius affert: sic enim modo patritium, modo plebeium fuisse, nomine conservato, & Dio lib. XLIII. P. Cornelium Dolabellam, qui Ciceronis genuit, transiisse ad plebem, tradit: ex quo postea tribunus pl. factus est Dolabella: nec desiit esse Cornelius, sed desiit esse patricius. Nam lib. XIII. Epist. Fam. Cicero P. Cornelium vocari dicit eum, qui Dolabellæ beneficio civitate à Cæsare, victo jam Pompeio, donatus erat, quod factu est post illud tempus, quo transiisse ad plebem Dolabellam scripsit Dio. Video etiam autores tribuni plebei appellari Minutium Augurinum, factum videlicet ex patricio plebeio nomine conservato: nam antea Minutios omnes patricios vidimus. Ex Paul. Manutii commentario in Epist. ad Quint. Frat.

Plebecŭla, æ, diminutivum est à plebs. [Γραικ. Gall. Le petit peuple, le menu & commun peuple. Ital. La feccia de la plebe, la mormaglia. Ger. Das gemeine schlecht Volck. Hispan. Populacho. Polon. Pospolstwo ewiek. Vngar. Közönseges. Ang. The rascall and poore common people.] Cicero Att. lib. 1: Accedit ad illud, quòd illa consuetudo subitò adeò iram molesta & scitans plebecula à me ab hoc magno unicè diligi putat. Ad eundem lib. 16. Videntur communia & plebeculam urbanam, & ii idem fecerunt, etiam bonos viros secum habituros. Persius Satyr. 4: Ergo ubi commenta fervet plebecula olei. Horat. 2. Epistol. 1: Hæc autem plebecula gaudet.

Plebiscītum, n. i. Plebis statutum. [Ψηφισμα τῶν δημοτικῶν. Gall. Ordonnance, statut particulier au commun peuple. Ital. Ordinatione del popolo. German. Ein Statut oder ein gemeines Gebot oder neue Gemeinrecht. Hisp. Ordenamiento ó decreto del pueblo menudo. Polon. Vchwała pospolstwa ciemnieyszego. Vng. Közönseg végzése. Ang. Ordenaunce of the common people.] Sentire enim statuere est. Scita vero plebis appellantur ea quæ plebs suo suffragio sine patribus jussit. Tribuno rogante. In populo enim omnis civitas & omnes ordines continentur: in plebe neque Equites sunt, neque Patricii. Liv. 3 ab Vrb. Omnium primum qui velum in controverso jure esset, tenerent: ne patres plebiscitis, legem centuriatæ comitiis tulêre, ut quod tributim plebs jussisset, populus teneret: qua lege Tribunitiis rogationibus velut acerrimum datum est. Est igitur plebiscitum quod à plebe nulla autoritate Patrum constitutum est. Lucanus lib. 2: Jura leges & plebiscita coactæ. De plebiscito vide Gell. lib. 5. cap. 20.

Plēbĭcĭus, a, um. Quod est ex plebe: et Accilius plebicii. [Δημοτικος. Gall. Du menu peuple, vulgaire, de moult vilaine. Ital. Plebeio. Ger. Dies gemeinen Volcks. Hisp. Cosa de ygual pueblo menudo. Pol. To co gminy albo wielkiey pospolitego. Vng. A közrendből. Ang. Of the common sort, or rascall multitude.] Liv. 6. ab Vrb. Cum in agro Pomptino, illic eodem ære plebeiam auram, non consilio ferri, quæ quando idem quod vulgaris, tenuis, pauper. Ἰσοτελὴς ἀνήρ. Plin. lib. 13. cap. 1: Ex reliquo genere plebeiæ sidentur. Martial. lib. 13: imbuit plebeias Clasinis pulvinus ollas.

Plebĭcŏla, æ, com. g. Qui plebem colit. [Δημαγωγός, δημοφίλης, ὁ δῆμον θεραπεύων. Gall. Qui flatte et gratifie au commun peuple. Ital. Che si studia di guadagnar la gratia della plebe. Ger. Der das gemein Volck in acht thut, und hat vnnd beybehalt. Hispan. Lisongero y halagador del pueblo menudo. Polon. Mieyski ludzki. Vngar. Közönségnek, kedvet keresö. Ang. That desireth the grace of the common people.] Cicero pro Sestio: Qui credo, non libidinum causa, sed ut plebicola videretur, hanc nam duxit uxorem. Livius 2. ab Vrbe. Accoque novum sui ingenium induerat, ut plebicola repente, atque omnis auræ popularis captator evaderet: protinus inter tribunos plebis.

Plebĭtas, ātis, f. t. Ignobilitas. Cato pro Veturio: Propter tenuitatem & plebitatem. Hemina in Annal. Quicunque propter plebitatem agro publico ejecti sunt. Ex Nonio. Nam ita legendum & non plenitatem ex manuscriptis optimis cognoscetur libris. Decepti autem sunt corrupta lectione, qui plenitatem, ignobilitatem esse & existimarunt, & in hunc librum retulerunt.

Plecto, is, xi, ctum. Secundum Priscianum, vel potius xui, xum. [עגש Amasijh חכה Lahalah נכע Naghaph. μαστιγοῦν. Gall. Punir, frapper, battre. Ital. Punire, percuotere. Ger. Straffen, schlahen. Hisp. Punir, pegar. Pol. Karać, bić. Vng. Megbüntetni. Ang. To punish, chastise or correct.] Significat supplicio affecto, punio, ferio, ἀπὸ τοῦ πλήσσω. Plaut. in Menæch. Plecte illi os pugnis.

Plĕctĭo, ōnis, f. Tertull. in Pherm: Tu jam lites audies, ego plectia pendentes: id est, sentur, ut inquit Donatus. Cicero Amic. Sed earum rerum in rebus negligentia plectimur, tum maximè in amicis & delegendis & colendis. Idem 1. Offic. Cavendum est etiam ne major pœna quam culpa fit. Sene ædificandi causa alii plectantur, ut ait appellatur quidè Horat. 1. Epist. 2: Quicunque deliquerant reges, plectuntur Achivi. ¶ Hinc composita implector, Complector, Circumplector. Item implexus, a, um, participium, idem significans quod implicatus. ¶ Et per translationem idem quod obligatus, vel astrictus. Et adverbium perplexè: hoc est, obliquè, implicatè. Terent. in Eunuch. Pergin' scelestha mecum perplexè loqui? Donatus: Idcò perplexè, quia statuerat vitium celare virginis. Hinc perplexus, quod est perplexè loquens, seu in dubio ponens. Plautus Aulul. Ac ferò quo vos soleam pacto perplexatim pactum non pactum est: non pactum pactum est, quod vobis libet huic perplexibili is, & hoc perplexibile. Idem in Asinar. Neque ullum verbum facies perplexibile: id est, ambiguum, obscurum.

Plectĭlis, pen. corr. Quod plectum est. Plaut. in Bacch. Pro galea scaphium, pro ocreis tibi coturnia plectilia.

Plectrum, plectri, n. g. [Γραικ. Gall. L'archet d'un rebec ou autre instrument a corder ou faire sonner les instruments de musique. Ital. Plectro, archetto della lira. German. Ein Instrument oder Rüstung damit man ein Seytenspil schlecht. Hispan. Instrumento para herir ó tanger. Pol. Smyczek. Vngar. Hegedö vonó, pengetö, szerszám. Ang. A quedar lyk stregte playen on harpe or instrument, a dagger to playe on a rebeck.] Instrumentum citharœdi quo fides pulsantur, παρὰ τὸ πλήσσω, quod est percutere. Cicero 2. de Nat. deor. Itaq; plectri similem linguam nôsti solent dicere, choraearum dentes. Martial. lib. 14: Fervida ne mitto tibi pollice pectida surgat, fixerunt docilem carmina plectra lyram. A nostris dicitur quando quis pulsat. Virg. 6. Æn. Iamque eadem digitis jam pectine pulsat eburno. ¶ Plectrum etiam quandoq; dicitur calcar arcuti, quod olim gallis gallinaceis addebatur, dum inter se pugnarent. Sipontinus.

Plēctrōn, i. ñ, Centaurium magnum, Dioscor. lib. 3. cap. 6.

Plenus, plena, plenum, Referius, abundans. [Μεστὸς πολλῶν ἀγαθῶν, γέμων. Gall. Plein. Ital. Pieno. German. Voll. Hispan. Cumplido, lleno. Polon. Pełen. Vngar. Tele. Ang. Full.] Plaut. in Sticho: Propino tibi salutem plenis faucibus. Cic. de Orat. Orator plenus & perfectus is est, qui de omnibus rebus variè potest, & copiosè dicere: lungitur aliquando genitivo. Plaut. in Mercatore: Quum tu jam ætatis plenus, anima fœtida. Plena festinatione epistola. Cicero Attilibro 5. Aliquando ablativo. Plinius epistol. 5: Et ille quidem plenus annis obiit, plenus honoribus. ¶ Ponitur aliquandò pro divitiis omnibo. Cicero quarta Verrin. Verrem ipsum qui plenus exierat, &c. ¶ Plenam annam dare, est amplior, copiosè, libenter & minimè maligna dare. Pleno gradu ingredi dicimur qui magno studio rem aliquam aggrediuntur: cui opponitur, Summo pede ingredi: hoc est, leviter rem aliquam attingere. Vide latius Erasmum in Adagiis.

Plēnē, adverb. Perfectè, cumulatè, abundanter. [Ἱκανῶς, ἐκπλήρως. Gall. Pleinement. Ital. Pienamente. German. Zu vollem/ vollkommenlich/ genugsam. Hispan. Cumplidamente. Pol. Zupełnie. Vng. Tellyes. Ang. Fully.] Plin. Epistol. 2: Propter charitatem ejus nondum mihi videor satis plenè fecisse. Horat. 1. Epistol. 11: -furnos & balnea laudat: Vt formam aiunt plenè præstantem vitam. Idem 2. Epist. 2: Multa fidem promissa levant, ubi plenius æquo Laudat venales qui vult extendere merces. Cicero quarto de Finibus: Quum enim superiores Equitius plenissimè Polemo, secundum naturam vivere, summum bonum esse dixisset.

Plēnĭtūdo, ĭnis, f. t. quæ est contraria Vacuitati. [Πλῆθος, πλησμονή. Gall. Plenitude, plaine grosseur. Ital. Pienezza. German. Die völligkeit/ Fruchtbarkeit. Hisp. Abundancia, cumplimiento. Polon. Zupełność. Vng. Tellyesség. Ang. Fulnesse.] Sumitur & pro corpulentia, five ex ætate, five ex habitudine, ἀδρότης. Plin. lib. 11. cap. 37: Homo crescit in longitudinem ad annos viginti quatuor, tum deinde ad plenitudinem. Colum. lib. 3. cap. 9: Perticæ cacuminum modicæ plenitudinis, quæ tamen dependant obliquitatem: crassitudinem non excedant, optimè pangentur.

Plēnĭlūnium, n. i, n. f. Plena luna, quæ est quando longissimè est à solis conjunctione, & ex diametro opposita: unde plenum id est, omninò illustrata nobis apparet. [Πανσέληνος. Gall. Plaine Lune. Ital. Plenilunio. German. Der Vollmon. Hisp. Luna llena. Pol. Pełnia. Vngar. Holdtölte. Ang. Fullmone.] Plin. lib. 18. cap. 12: Quum Sole occidente Luna oriatur ex adverso, ita ut pariter aspiciantur, tunc est plenilunium.

Plēnĭtās, ātis, f. t. Pro ignobilitate ab antiquis positum non nulli putarunt, deceptum ab lectione Noni. Et enim in optimis libris & rectè plebitas, & non plenitas. Vide supra Plebitas.

Pleo, es, quamvis non sit in usu: habet tamen composita, de quibus suo loco.

Plērĕmăcēs, Ἀκαταπόνητοι, Syria est, teste Fabio, quæ se quotidie verbis supervacuis onerat ut grato. Non videor mihi eam vertere posse uno Nam ἀκαταπόνητος idem est quod irfatigabile.

Plerhŏrī, ῶν, Ἀθλητικοί. Illi qui tuor hominum æqualiter in corpora abundantia: qualis fuit Ellis in athletis, in cubus vata nonnunquam tanta plenitudine fuere ut illa, ut ce ruptione hi timerent cum. Hinc plethorici ἀθλητικοὶ dicuntur, in quibus humores æqualiter abundant.

Plērŭmque,

Plétharûm, ωλήθρον, Quidam pro jugero accipiunt: in qua sententia fuit Laurentius Valla, qui ωλήθρον jugerum vertit ex Herodoto. [Polon. *Zdzon.*] Ex verbis Herodoti apparet sextam partem ellé stadii. αἱ δὲ [πλευραὶ] ἑκατὸν ποδῶν ἑκάστη ἑκατὸν ἐκατονταπλέθρου. Suidas autem πλέθρον mensuram ellé ait centum pedum, quod cum Laurentii sententia non satis convenit, qui Plethrum idem putavit cum jugero. Jugerum autem (ut ex Quintiliano patet) in longitudinem continet pedes ducentos quadraginta, & in latitudinem viginti.

Pleuritĭcus, idis, f. c. Lateris dolor. [πλευρίτης. Gall. *Pleurisie, douleur de coste.* Ital. *Mal di punta.* Germ. Der seitenstich, oder brustgrimmen. Hilpan. *Dolor de costado.* Polon. *Kolyca, miłośnik.* Vngar. *Oldalfajas.* Ang. *The pleurisie.*] Inflammatio circumhumanæ costas succingentis, quam Græci πλευρῖτιν appellant, cum febri acuta, dolore pungente respirationis difficultate, & tussi. Plinius latera compunctionem vocat.

Pleuriticus, Qui ex lateribus laborat. [πλευριτικός. Gall. *Pleuritique, qui est malade de pleurisie.* Ital. *Che patisce dolor di fianchi.* German. Der des seitenstichs hat. Hilpan. *El que tiene dolor de costado.* Polon. *Maiący kłopot w boku.* Vngar. *Oldalfajos.* Ang. *That is sicke of the pleurisie.*] Plin. lib. 20. cap. 17. Datur & pleuriticis, & peripneumonicis.

Plĭco, as, plicavi, plicatum, & plĕcui, plĕctum, act. p. [סבך *subtrahere, velare, velum.* Gall. *Plier.* Ital. *Piegar.* Ger. *Falten, legen.* Belg. *Bouwen.* Hilpan. *Plegar.* Pol. *Kładę, Zakładam.* Vngar. *Teszek az orszlom, takarom.* Ang. *To folde, or plaite.*] Cum quatuor componitur, Applico, Complico, Explico: & Implico, duplex etiam præteritum, & duplex supinum habent. Reliqua Ingalia tantùm in avi & atum terminata sunt. Duplico, Triplico, Quadruplico, Multiplico, Replico, Supplico. Significant autem Plicare, nectere, & velut rugas facere. Tractum à Græco πλέκω, quod est necto. Virg. 5. Aen. -seq; in sua membra plicantem. Lucretius: -ideo fictigia posse Surarum, ac feminum pedibus fundata plicari. ¶ Hujus compositi Applico, & Complico, Implico, Circumplico, Replico de quibus suis locis.

Plĭcĭtĭo, as, f. p. [πλέκω, πλοκή. Gall. *Plaisir, Plaisant.* Ital. *Piegadura.* Ger. *Faltung.* Hilpan. *Plegadura.* Pol. *Kładzenie.* Vngar. *Takarás.* Ang. *Folding, or plaiting.*] Plinius.

Plĭcātĭlis, le, omn. t. Quod plicatum, aut plicari potest. [πλεκτός. Gall. *Qui se plie.* Ital. *Facile da piegare.* Ger. *Das gut zu falten ist, oder zu legen ist.* Hisp. *Cosa que se puede plegar.* Pol. *Rzecz do składania.* Vngar. *Dolgozni való, takarni való.* Ang. *That may be folded, or plaited.* Jur. Navis plicatilis, quæ facta ex coria compacta est, & conferitur ad trajiciendos amnes. Plinius 5. cap. 9. ibi Aethiopicæ conveniunt naves, eæque plicatiles humeris trãferuntur, quoties ad cataractas ventum est. Plicatilis crista. Idem lib. 10. cap. 29. Upupa crista visenda à plicatili, comaleos cam subrigens, & per longitudinem capitis.

Pliris ascoticon. Dudum hoc retulimus, bonam partem nominum medicamentorum nos non probè intelligere. Ex his est quod apud Nicolaum inscribitur, Pliris ascoticon. Si cui Nicolaus satis facit, dic habet: Electuarium Pliris ascoticon, est completa medicina, ascoticon principium interpretatur. Commentarius sic: Pliris ab autore nomen habet: ascoticon dicitur, principes. Bella profectò expositio.

Plisconticum, in medicinis Ocimi, lib. 20. Plin. cap. 17. morbi genus videtur. Distillationes [ὀφθαλμῶν] cum coli, & stomachi inhibentem tradunt, ergo & cuidam Philitio dedit, & coliacis: sed non defatigatis, & contra plisconticum. Sed farti corrupta lectio est, ut Plisconticum, non morbi genus, sed autoris nomen sit, de quo Plinius alias sæpè in eodem libro, ut Peraxagoras raphanos & thiosis dandos censet, plisconticis & cœliacis. Rursum coctum dysentericis, & cœliacis Plisconticus.

Plinthides quid sit, Higynus libro primo de Limitibus declaratis verbis: Quadrata dicuntur agri, quos populus Romanus devictis, pulsisq; hostibus pollicit, mandavitq; quæstoribus ut eos venundarent, quæ centuriæ nunc appellantur. Plinthides id est, laterculi: cadrum in quinquagenis jugeribus quadratas clauserunt limitibus, atque ita certum cuique modum vendiderunt. Idem in eod. libro sic dixit: Plinthides: id est, laterculi quadrati, ut centuriæ per sena millia pedum L limitibus inclusi, haberent singuli latercudi jugera numero L C C C L. Paul. Manut. in Architect.

Plisŏlŏchĭă, æ, f. g. [πλισσολοχία. Herba est ex malvarum genere, quam & hibiscum & holochera agriam: hoc est, malvã silvestrem appellant, Autor Plin. lib. 20. cap. 4.

Plŏcāmŏs Iridis [πλόκαμος Iridis, Fides, Index est in mari nascens, circa Troglodytarum insulas, corallio similis, sine foliis, qui projectus lapidescit, colore in nigrum commutato. Hæc ex sub æ sententia refert Plin. lib. 13. cap. 25. Latinè vertere pollimus Iridis capillum.

Plŏdo, dis, si, sum, Significat quatiendo, sive collidendo manus, pedésve, sonum aliquem facio. [πτύπημα manibus ψόφος sapiãs, agentis. Pol. *Nogami wydawanie.* Vng. *Tapsolás, tombolás.* Ang. *To clampe or make a sound with hands or feet.*] ¶ Ejus composita sunt, Applodo, Complodo, Explodo, Duplodo, & Supplodo: quorum significata vide suis locis.

Plōro, ras, n. p. Lacrymor, ejulo, fleo. [בכה *bachah.* דמעה *damah.* סנד *sipdah.* κλάειν ἀναβοᾶν κλαυθμὸν ποιεῖσθαι. Cast. *Plorer ou pleurer.* Ital. *Piangere, lagrimare.* German. *Weinen. Heulen.* Greecan. Belg. *Weenen.* Hilp. *Llorar, plannir.* Polon. *Płacze, łzy wylewam.* Vng. *Sirok.* Ang. *To weepe, or waile.*] Quintil. lib. 6. cap. 2. Date puero pilam ne ploret. Cic. pro Domo sua: Senatum pro me non nisi eò prosequare, amplissimum ordinem, ideò etiam ploratus & supplicare mœstia vestis prohibebant. Horat. de Arte: Vt qui conducti plorant in funere, dicunt, Et faciunt prope plura dolentibus ex animo. Ita Derbitur vero plus laudatore movetur. Idem lib. 2. Epist. 1. Ploravêre suis non respondere favorem Speratum meritis. Cic. Att. lib. 1. Fessus sum plorando. ¶ Hujus compositi sunt, Apploro, de quo suo loco. Comploro, simul ploro. Liv. 3. 1. ab Vrb. Tam denique palam facta morte ex comploratione in regia orta, Servius prælidio firmo munitus, primus injussu populi, voluntate patrum regnavit. Deploro, Exploro, & Imploro. Vide suis locis.

Plōtus, a, um, part. pass. [בכוי *mesubâh.* κλαυθμός. Gall. *Pleuré.* Ital. *Pianto.* German. *Beweinet.* Hilpan. *Llorado.* Polon. *Wylewiony.* Vngar. *Sirattam.* Ang. *Wayled, lamented.*] Statius: Quos Veneri plorata comas, neglectaque tellus, & Ploratus ignis. Ovid. 4. Fast.

Plōrātŭs, us, m. & q. Fletus, lamentatio. [בכי *bechi.* בכות *bachuth.* κλαυθμός, κλαυθμὸς ἀναβοητός. Gall. *Pleur, plainement.* Ital. *Pianto, pianto.* German. *Weinen, gejammer, heulen.* Hilp. *Llanto, llorar.* Polon. *Płacz, łzawienie.* Vngar. *Sirás.* Ang. *A weeping, or wailing.*] Cic. 2. Tusc. ex Pacuvio: Hen virginalem me more ploratum edere. Idem Attic. lib. 3. Civitatem genitus, ploratus, &c. Liv. 3. ab Vrb. Clamor omnia vastis terrentium & paventium vocibus, mixto mulierum ac puerorum ploratu complet.

Plōrātor, oris, m. c. Qui plorat. [בכה *bocheh.* κλαυθμὸν ποιούμενος, κλαίων. Gall. *Pleureur.* Ital. *Che piange.* Ger. *Ein weinender, greiner.* Hilpan. *El que llora.* Pol. *Płaczek.* Vng. *Sirò.* Ang. *A weeper.*] Matt. lib. 14: Si quis ploratori collo tibi vemula pendet.

Plōrĭbundŭs, Vehementer plorans. [κλαίων, κλαίουσα μάλα. Gall. *Qui pleure fort, ayant effacé.* Ital. *Che piange forte.* Germ. *Sehr weinend.* Hisp. *El que llora mucho.* Pol. *Bardzo płaczący.* Vngar. *Sirása.* Ang. *That weepeth much.*] Plaut. Aulul. Homo ad Prætorem plorabundus devenit.

Plostrum, stri, n. [Idem quod plaustrum nam ut in o sæpè convertit. [ἅμαξα, ἁμαξεῖον τετράκυκλον. Gal. *Chariot.* Ital. *Carro.* Ger. *Ein Wagen.* Hisp. *Carro, carreta para cargar.* Pol. *Woz.* Vngar. *Szekér.* Ang. *A waine, carte.*] Colum. lib. 6. cap. 2. Post ejusmodi experimenta vacuo plostro subjungendi.

Plŏstrārĭus, a, um. Adjectivum Vt plaustrarius.

Plostrārĭus, rii. V. plaust. [German. *Ein Fuhrmann, Wagenmann, Kutscher.*]

Plostellum, diminutivum, ἁμαξίδιον. Postellum Festi cum quid sit, declarat Varro his verbis, lib. 1. de Re rust. cap. 52: Epicus in aream excuti grana, quod & apud alios juncentis jumentis fit, & in tribulo: sic fit è tabula lapidibus aut ferro exasperata, quæ imposita auriga, aut pondere grandi trahitur jumentis junctis, ut discutiat è spica granum aut ex axibus dentatis cum orbiculis, quod vocant plostellum Phœnicum.

Plumĕus, a, um. Molior & minor scio. [πτίλον πτερῶν. Gal. *Plume.* Ital. *Piuma.* Ger. *Federbett.* Bel. *Een veere.* Hisp. *Pluma.* Pol. *Pierzyna.* Vng. *Pihe.* An. *A feather bed, or soft bolster.*] Plaut. in Menech. Pluma levior. Mart. lib. 14. Gallus Amycleæ potens requiescere pluma. Virg. 10. Aen. Dum canit, & molli pluma duros sternit in ecto. Cic. 2. de Nat. deor. Animantium verò quanta varietas est, quarum aliæ coriis tectæ sunt, aliæ villis vestitæ, aliæ spinis hirsutæ, pluma aliæ, aliæ squama videmus obductas: aliæ cornibus armatas, aliæ habere fingit pennarum. Idem ad Att. lib. 8. Nec me Cossa movent quæ ipsi plumæ, aut folia sic his moventur.

Plumŭla, æ, dimin. ut prior. Parva pluma. [πτίλον μικρόν. Gal. *Plumette, duvet.* Ital. *Piumetta.* Ger. *Ein Federlein.* Hisp. *Pequeña pluma.* Pol. *Mały puszek.* Vng. *Tollacska.* Ang. *A little feather.*] Col. lib. 8. cap. 5. Plumulæ sub cauda earum his detrahendæ, ne fœtere corrumpantur cureteanæ, & naturales præcludant.

Plumĕus, a, um, ut Lectus plumeus. [πτίλινος. Gall. *De pleume.* Ital. *De piuma.* Ger. *Aus Federn gemacht.* Hisp. *Cosa de materia de pluma.* Pol. *Mający puszek.* Vng. *Pihes.* Ang. *Of a feather.*] Plumea culcita. Cicer. 3. Tusc. Eripiamus hunc segnitiem. Quomodo est collocemus in culcita plumea, pfulciam addamus, cocrum in cudamus, demus scurellam dulciculæ potionis. Ovid. Metam. 11: At medio tutus est heberos sublimis in antro Plumeus, unicolor, pulso velamine redux. Quo cubat ipse Deus. πτίλινος, ἄπτερος, & hos impune. Quod est sine pluma. ἄπτερος, ἄπτιλος. ut Avis implumis.

Plūmātĭlis, e, um, Quod ex pluma est. [πτίλινος, πτερῶν. Gal.

An. S. de plume. Ital. Di piuma. Ger. Raumin / auß Federn ge macht. Hisp. Cosa hecha de pluma. Pol. Zrobiona z pierzem. Vngar. Tollbol vagy. An. Made of feathers.] Vnde plumariam eduliam dicimus, quæ plumâ parata est. Et plumarium dicitur opus plumæ factum, quod Græci à Textoribus multiplici varietate contextum appellant.

Plūmātilis, is, m. substantivum. Quo plumæ depingit in tabula aut charta. [תֹּרֶת רקמה. Gall. Vne broderie de couure de plume, selon que les anciens le faisoient. Ital. Ricamatura. Ger. Ein Stück der Stickerey mit Federn gemacht. Hisp. Bordadura hecha de pluma. Pol. Robota kobierzcowa, kobierzcowie. Vng. Tollal varrot sirás. Ang. Work imagined with feathers.] Varro, vel Cato de liberis educandis apud Nonium: Ecce minutilla quæ nō didicit pingere, potest bene judicare qd Gubernet picta à plumario, aut textore in pulvinaribus pingis.

Plūmātĭlis, de, pen. cor. omn. Quod ex plumis factū est. [מרוקם. Gall. De plume, ou fait de plume. Ital. Fatto di piuma. Ger. Federicht. Hisp. Cosa hecha de pluma. Pol. Zpierza. Vngar. Tollbol vagy. Ang. Feathered.] Plaut. in Epid. Cinædi aut plumarile, aut cerinum. Nonius clavatum interpretatur, aut pluma factum.

Plūmo, as, act. p. Plumam emitto. [מעביר נוצות. Gall. Iette ses plumes, commence a en muer. Ital. Mandar fuori le piume. Ger. Fängt an zu Federn, Gleich wie die Vögel. Hisp. Empluma, echar à fuera plumas. Pol. Wypuszcza pierze. Vng. Megtollasodom tollasodom. Ang. To begin to bear feathers.] Ge. Hisp. cap. 20. Avicula est parva, nomen est ei cassis, habitat in densis arboribus, in regionibus id fere tempore tabi apparet metus, quidis jam jam plumātibus. ¶ Plumare item est alas pingere, vt aues. Flavius Vopiscus: Laneas tunicas pingere, aut cantare, & plumare difficultate permobiles.

Plūmo, as, ere, a. t. ab instituto plumeo, plumis. Pennatus fio, plumas emitto. [מעביר. Gall. Commencer à avoir des plumes. Ital. Far le piume. Germ. Anfangen Federn oder gefideret zu haben. Hisp. Empluma, echar plumas. Pol. Porasta. Vng. Megtollasodom. Ang. To make feathers.] Plin. lib. 30. cap. 51: Pullus ab eodem compositæ plumescit.

Plūmātus, a, um. Plumis vestitus, pennatus. [מעביר. Gall. Emplumé, couuert de plumes. Ital. Coperto di piume. Ger. Gefiderirt / mit Federn bedecket. Hisp. Cubierto de plumas. Pol. Nagi. Vn. Tollas, pihes. Ang. Feathered.] Cicero de Nat. deor. Natus plumato corpore eorum. Plin. lib. 8. cap. 30. Molli plumarum lanugine.

Plūmĭfĕr, a, um. Plumatus hoc est, plumis vestitus. Ovid. de Liviam: Sic plumosa novis plagentes pectora pennis Oeridem subitæ concutiastis aves. Propert. lib. 2. Eleg. 3: Cæsibus impositis venor, sed arundine sumpta Faunus plumoso fit mihi Deus aucupio.

Plūmōsus, plumigerus, Adjectiv. Qui pedes habet pennatos. [מעביר נוצות. Gall. Qui a des plumes au pied. Ital. Che ha le piume ne piedi. Germ. Der Federn an den Füssen hat. Hisp. Cosa que tiene los pies cubiertos de plumas. Pol. Mający pierzyna nogach. Vng. Tollas labu, vagy. An. That hath feathers on the feet.] Cæsul. Jus in Camerani Epigram. 51: Ne Lachas ego, pennipotve Perseus, Nec Rhesi niveæ citus quadrigæ. Adde hac plumipedes, volatilesq; Ventorum: simul requore cursum, &c.

Plumbum, bi, n. g. [עופרת עפרת כסף וכלי עופרת. Gall. Plomb. Ital. Piombo. Ger. Bley. Belg. Loot. Hisp. Plomo. Pol. Ołow. Vng. Ón. Ang. Lead.] duplex est, alba scilicet, & nigra: albū stanni dicitur. Nigri plumbi duplex origo: illinam enim tus ponce nascitur vena, nec quicquā aliud ex se partitur natura cū argento, miscetq; venis cōflatur. Primus liquefacit in fornacibus fuit, album plumbum & stannū vocant, sed duo argentum quod remanet, galenæ dicitur & Latine plumbago. Vide Plin. lib. 34. cap. 16. & 17. ¶ Est & plumbi genera vitiosa duo. Plin. lib. 25. cap. 13: Hac cōmanducata si oculos subinde hebetat, plumbum, quod est genus vitii, ex oculo tollitur.

Plumbōsus, a, um. Quod plurimum plumbi habet admixtum. [מעורב בעופרת. Gall. Plombeux ou il y a beaucoup de plomb mis parmi. Ital. Che ha meglio di piombo assai mescolato. Ger. Bleyisch / darinnen viel Bley vermischet ist. Hisp. Cosa llena de plomo. Pol. Ołowiasty. Vng. Ónmos. An. Full of lead, or that hath much lead in it.] Plin. lib. 34. cap. 18: Melior hæc, quāto magis aureo coloris, quāquā minus pinguis solo fusilis, & modice gravis. Idem lib. 33. cap. 6: Vena ejus intelligitur plumbo tristissima.

Plūmĕus, a, um. Quod ex plumbo est. [מעופרת. Gall. De plomb. Ital. De piombo. Ger. Bleyen. Hisp. Cosa de mezcla de plomo. Pol. Ołowiany. Vng. Ónból vagy. An. Made of lead.] Hinc imago plumea. Plaut. in Trin. Curtisanæ res sic, tuta ante cunctas erecta plumbeum. Numen plumbeum, pro minima pecunia, hyperbole proverbio nota. ¶ Plumbeo jugulare gladio, est subita, & quasi non cum cruciatu mors. Cic. ad Attic. Quum ille mucrone gladio jugulari se tamen ait dicere, Idē de Finib. Pomponius homo à Clarea dicitur invitus à Terētio, obtusus & stupidus ac Hesterno me quidem horū rerū cōvenit. Quæ sunt dicta in Italia, tardus, hebes, plumbeus. Plūbeum ingenium, hebes, & obtusum, quod cogitando in causis aliquem intendere de venitare non potest. ¶ Plumbeum est genus remedii. Cic. ad Attic. In animi autem cognatione debitare non possumus, nisi plane in phylicis plumbeis simus, quum nobis sit omnis adhibenda cura. ¶ Plumbea tela, hastæ gravissimæ. Et quæ aliis cruciatum ferunt pectoribus. Plaut. Præn. Verūm ita sunt omnes isti nostri divites, Si quid benefactas, lætior plumea est gratia: Si quid peccatum est, plumbeas iras gerunt. ¶ Plumbeus color, color est plumbum referens: qualis apparet in his qui ætate nigro laborant. Plin. lib. 11. cap. 51: figitur via brevis figura rarus dentes, plumbeum colorem.

Plumbāgo, inis, f. c. Communis vena plumbi & argenti. [Graecè μολυβδαινα. Ger. Gemeyn oder Bleyfarb die Bley und Silber gehet.] à Plinio eram galenæ dicitur. Videsa quæ annotavimus in duobus MUTYRDARIA, & GALAENA & quæ paulò antè diximus in dictione PLVMBVM. ¶ Effertur Plumbago, sive molybdæna, herba in arvis nascens folio lapathi, crassa radice. Hisp. Datur una commāducata si oculus subinde hebetur, plumbum (quod est genus vitii) ex oculo tollitur. Autor Plin. lib. 20. cap. 15.] Ger. Stillet auf / vnd reiniget.

Plumbārĭus, a, um. Quod ad plumbum pertinet. [מעופרת. Gall. Appartenant à plomb. Ital. Pertinente à piombo. Ger. Dasjenige / was Bley gehört. Hisp. Perteneciente à plomo. Pol. Ołowiany. Vng. Onlaj tartozo. Ang. Pertaining to lead.] ut, Plumbaria officina. Plin. lib. 34. cap. 18: Plumbychium quæ quidhoc est, cerussam, plumbariæ dant officinæ.

Plumbārĭus, ii, m. d. Qui ex plumbo facit opera. [מעופרת. Ang. A plumber or worker in lead.] Vitruv. lib. 8. cap. 7.

Plūmĭno, as, act. p. Ferrumino, vel plumbo conglutino. [מעופרת. Gall. Plomber, souder de plomb. Ital. Saldar con piombo, ferruminare. Germ. Mit Bley löten. Belg. Testen. Hisp. Soldar con plomo. Pol. Ołowiem sklecic. Vn. Meg ongyon. An. To solder with lead.] Plin. lib. 34. cap. 17: Neq; argentum ex flammo plumbario, cupriam ptius liquefacti argentum. Hinc Replumbo, quod est refolio. Interconsultus. ff. de Auro & argento: Emblemata vasis & lapidibus inclusa replumbari posse Trebatius ait.

Plumbātus, a, um. Plumbo junctus, quod simplex plumeo. Vipian. ...] de Sepulcr. vial. Idem quæritur, si tumulus plumbatus fuerit, neq; additus.

Plumbātūra, æ. f. p. Ferruminatio, quælibet conjunctura plumbo facta. [מעופרת. Gall. Soudure de plomb. Ital. Saldatura con piombo, ferruminatura. Ger. Etwas / das zusammen gelöthet ist / mit Bley. Hisp. Soldadura de plomo. Pol. Kowanie ołowiem. Vng. Megonjtas. An. Soldering or soldering with lead.] Volgus Gallicum Soldeum vocat. Cassius apud Paulum in l. Si ferruminatio. ff. de Rei vendicat. Ferruminatio per eandem materiam facta confusionem, plumbaturam non efficit.

Plumbātus, a, um. p. Dicuntur pila plumbeæ, quas veteres peregrino vocabulo Mamobarbulas vocabant. [מעופרת. Gall. Plombées. Ital. Palle di piombo. Ger. Ein Bley-Kugel oder Bley-Eisen. Hisp. Bala de plomo. Pol. Kamienna kula, czem ſtrzelaią. Vng. Ongolyo. Ang. Bullets of lead / which are shot out of murderers or morters in warre.] JA quo & muros quibus urebāntur, martiobarbuli appellabantur. Vegetius de Re militari lib. 1. cap. 17: Plumbatarium quoque exercitatio, quas marmobarbulas vocant, est nudanda juventutis.

Pluo, is, plui, vel pluvi, rum, ere. Neutrius significationis verbū est, cujus actio sub Deo, ve. natura tribuitur: idcirco absolutè scriptores utuntur. [מטיר. Gall. Pleuoir. Ital. Piouere. Ger. Regnen. Hisp. Llouer. Pol. Deszczu czynic. Vn. Esöbe. Ang. To rayne.] Virg. 12. Aen. Dum pluit in terris. Cicad. Nat. deor. ex Arato: Has Græci fabulas Hyadas vocitare consueverunt, à pluendo, hæc enim est Pluere. Plin. lib. 6. cap. 26: Etiam si nō pluat. ¶ Aliquando tamen conveniunt habere nonnativum equitas: quę pluendo decidit. Virg. 4. Georg. Nec deconsessa cuniculus pluit herba. Tibullus: Malleus & mortem cupientem pluit ictus. Lapis. Quandoq; etiam ablativum. Lucil. lib. 6. bel. Maced. Tanto ictu, & Amiternum murum est ab omnibus lapidibus pluisse. Quandoq; accusativum. Liv. lib. 16. & 19. Vber Nam & terram arasse eam pluisse, & in exercitu Appii Claudii plerosq; fulminis ictos nuntiā. Cōpluo. Varro, Deorum, quā implebat, impluvium furiam quā cōpluebat, cōpluvium. Depluo, impluo, Perpluo: quorum significata vide suis locis.

Plŭo, ĕre, g. fo. à pluendo. Id quod ex cœlo decidens. [מטר. Gall. Pleuue. Ital. Pioggia. Ger. Ein Regen. Hisp. Llouia que viene del cielo. Pol. Deszcz. Vngar. Eső. Ang. Rayne.] Virg. 1. Georg. ...nit arduus æther, Et pluvias ingens pater arbitrat austris, hoc quoq; labores Diuit. Idem 9. Aeglen, Aut si nox pluviam non collegat ante verentem. Idē 1. Georg. Ne tenues pluviæ, rapidive potentia Solis, &c. Cic. ad Att. lib. 15: Equidē etiam pluvias interdū, & prognostica nolla vereor. Ita ranæ cum jam ficerint, ...

Plŭvĭus, a, um, ur, Aqua pluvia, quæ & pluvialis dicit. [מטר. Gall. Pluuieux. Ital. Piouoso. Ger. Das Regen-oder Regnicht / das Regen bringet. Hisp. Cosa de agua llouia. Pol. Deszczowy. An. Rainie.] Plin. Teruntq; in mortaria ...dem ista aqua pluvia. Hom. lib. 1. Carm. Ventos pluvios vocat: hucusq; pluvium ...

ἐπιτροπάριον. Columella in Præf. lib. 1: Ver pluvium nominat in quo crebrò pluit. Auster pluvius, pluviam inferens, Ovid. 1. Metamorph. Cælum pluvium. Varro 1. de Re rust. cap. 13. Frigus pluvium. Virgil. 3. Georg. Unde nigerrimus Auster Nascitur, & pluvio contristat frigore cœlum Hyades pluviæ, Virg. 1. Aeneid.

Plŭviālis, Pluviatilis, adjectiva ejusdem significationis. [Ὑετώδης. Gal. Pluvieux, de pluye. Ital. Piovoso, di pioggia. Ger. Ein regenig. Hisp. Cosa de agua llouia. Pol. Deszczowy. Vng. Esős. Ang. Rainie, belonging to rayne.] Hinc aqua pluvia, vel pluvialis, quæ de cœlo decidit. Festus: Compluvium, quo de tectis cecidit aqua pluvialis confluit in unum locum. Virg. 3. Georg. & dum Venere madent udo cœtera, ac pluvialib. Austris. Colum. lib. 2. cap. 13: Pluvialeq; quoq; & feriarum computatur, quibus non arator, dies quinque & quadraginta. Ovid. 2. Fastorum: Ecce velut torrens undis pluvialibus audus, Aut sive, quæ Zephyro cita repente fluit. Hœdi pluviales, stellæ duæ sunt quas Auriga; quod signum cum cœpit est supercorpus Tauri in manu tenet.

Plŭvĭōsus, osa, um. Annus pluviosus, in quo crebri imbres decidunt. [Ὑετώδης. Gall. Pluvieux. Ital. Piovoso. Ger. Voll Regen, Regenig, das viel Regen hat. Hisp. Cosa de agua llouioso o llouiosa. Pol. Wielemnie deszczywy, deszczowy, mokry. Vng. Esős. Ang. Full of rayne, or that hath much rayne.] Plinius lib. 18. cap. 25: Nubilo occasu pluviosam hyemem denuntiat.

Plus, pluris. Vide MVLTVS.

Plŭtĕus, pluteī, m. f. Machina ad expugnandos muros, ad similitudinem casæ facta. Contexitur è vimine, & coriis protegitur, ternisq; rotulis: quarum una in medio, duæ in capitibus imponuntur. In quācunq; partem volueris, admovetur. Hoc obsidentes muris admovebant, applicabantq;, subtusq; latitantes, sagittis, aut aliis missilibus defensores de propugnaculis exturbabant, ac interim scalis ascendendi præbebant occasio, utinquit Vegetius. Cæsar: Semperq; hoc rebus spes victoriæ redintegrabatur, eo magis quòd deutos pluteos turrium videbāt, nec facilè adire apertos ad auxiliandū animadvertebāt. Plaut. in Milit. Ad eum vineas, plureisq; agam: hoc est, totis viribus eum oppugnabo. Poetæ verò cruentabuli, quibus aliquid præcipitur, eodem nomine dicta sunt, παρὰ τὸ πλύνειν. Luc. Cratibus, pluteisq;, & ictericō tectus. Suetonius in Calig. accipere videtur plutei pro subsellio tori discubitorii: Quosdam, inquit, summis honoribus functos cœnare modò ad plutei, modò ad pedes sæpe tortuosos listeo passus est. Matt. lib. 3: Excludantq; ferè, spondæq; qui parte cubabat. Namq; puer pluteo vindice tutus erat. ¶ Librorum quoque & tabularū, signorumq; repositoria, pluteos appellantur. Juven. Satyr. 1: Et labet a cherypos pluteū servare Cleanthas. ¶ Tabula præterea quā muniuntur si qua aliquid medentur, cōscribūntve, plureus dicitur. Pers. Satyr. 1: Nec pluteū caudā, nec demorsos sapit ungues. Vbi interpres, Quinoram stylo judiciumq; adhibent, in ipso limine labore, nam interēū, aut judicium cogitabundi, vel pluteum cædunt, vel ungues atrodunt, vel caput scalpunt. ¶ Plutcum etiam dicebāt ipsam id quod interiores columnas à superioribus pertongo tudine intersepiebat discernebat.

Plŭtĕālis, plutеale, Vnde à Cicerone ad Attic. lib. 1: sigilla plutealia, imagunculæ pluteis: id est, tabulis inclusæ dicuntur. Præterea (inquit) typos tibi mando quos in tectorio atriali potius includere, & plutealia sigilla dico.

Plutonia quæ ait Cicero in Asia esse, specus sunt tetrum & pestiferum halitum evomentes, omniaq; accedentia animalia enecantes: ut apud Hierapolim. Plutonium describitur à Strabone & Charmolam ad Tymbriam vicum Cariæ. Spiracula Ditis vocat Maro lib. 9. Aeneid.

Pluvia, Pluvialis. Vide PLVO.

Plynthēriă, orum, πλυνθήρια. Dies festi erant apud Athenienses, Cereri sacri, qui inter nefastos numerabantur. Vide Cæl. Rhodig. lib. 14. cap. 9.

Pygmĭus, tertia. Lege Diotelib. 5. cap. 168.

p ante N.

Pneumătĭcus, a, um. [Πνευματικός. Gall. Spirituel, de vent. Ital. Spirituale. Ger. Windig, geistig. Hisp. Cosa de espiritu o viento. Pol. Tchowy, duchowny, wietrzny. Vng. Lelki, szélos. Ang. Spirituall or windie.] Spiritualis, hinc vis πνευματικός, quod spiritum significat. Pneumatica organa dicuntur spiritalia: hoc est, quę ciēdo trahunt vel spiritus aquam ex puteo vel flumine hauriunt ad irrigandos hortos. Plin. lib. 19. cap. 2: Hortus villæ jungendus non est dubium: riguosque maximè habendos, si contingat profluo aut certe minus. e puteo pertica, pneumaticiave organis, vel sollemnū haustu rigādos. ¶ Pneumatica ratio, pars est mulcæ quæ fit, inflatis vēro fistulis. Plin. lib. 9. cap. 37: Ctesibius laudatus pneumatica ratione, & hydraulicis organis repertis.

Pneumōnĭă, πνευμονία, quæ & peripneumonia, Inflammatio pulmonis cum febri acuta & difficultate spirandi. Græci enim πνευμονίαν vocant quem nos pulmonem.

Pneumonĭăcī, πνευμονιακοί. Qui laborant ex pulmone: qui Latinè dici possunt pulmonarii: sicut à Columella ovis pulmonaria dicta, cujus pulmo afficitur.

P ante O.

POM. In notis antiquorū Pompeius. PON. M. Pontifex Maximus. POP. populus. POST. Postumus vel Posthumus. POT potestas. P.P. Pater patratus. P.P.P.P.S.S.S.S.E.V.V. V.V.V.V.F.F.F.F. Primus pater patriæ profectus est, sed Gallus sublata est, Venit victor validos vincens vi res urbis veliq, ferro, fame, flamma, frigore. P.P. HISP.C. præles provinciæ Hispaniæ citerioris. PQ. postquam.

Pocerium, ῥάδιξ. Vox est ab Hetr. ficta, pro cœnatione quæ fit post cœnam.

Pōcŭlum, i, n. [Propriè vas quo bibitur: à potione dictum. ΠΟΤΗΡΙΟΝ, ποτήριον. Gall. Tasse, verre à boire. Ital. Coppa. Ger. Ein Trinckgeschirr, Becher. Belg. Een Drinckvat. Hisp. Vaso para beuer, copa. Pol. Kubek. Vng. Pohar. Ang. A maner of vessell to drink in, a cuppe.] Cicer. Verr. 6: In his pocula duo quædā quæ Heraclia nominātur, Mentoris manu summo artificio facta. Virgil. 11. Aen. Expectare dapes, & plenę pocula mensę. Horat. 2 Serm. Sat. 2: Num tibi quā fauces urit: his aurea quæris Pocula? num esuriens fastidis omnia, præter Pavonem, rhombum q.? Virgil. 3. Aeglog. pocula ponam Fagina, cælatum divini opus Alcimedontis. ¶ Sumitur tamē quodlibet pro ipso potu sive potione. Virg. 2. Georg. Pocula si quādo sævi insecrere novercæ. ¶ Poterre majoribus poculis, est copiosius & liberiùs potationi indulgere, & cōvivas ad potandū invitare. Cic. 5. Ver. Discumbitur, fit sermo inter eos, & invitatio ut Græco more bibatur: hoc pocula nonnulli majoribus poculis celebrant omnium sermone, lætitiaque convivium.

Pōcillum, i. diminutivum, Parvum poculū. [Ποτήριον. Gall. Petit verre à boire. Ital. Vasetto da bere. Ger. Ein Trinckgeschirr, Bächerlin. Hisp. Pequeño vaso para beuer. Pol. Kubeczek. Vng. Tsbrenska. Ang. A little cuppe.] Plin. lib. 4. cap. 11: L. Papyrius imperator adversus Samnites, dimicaturus, votum fecit, si vicisset, Jovi pocillum vini. Plaut. in Asina: Tecum vina postea, tecum aquę pocilla poriter. Cato cap. 156: Perlutreā exagito lutcum, quasi heminā in pocillum fictile. Liv. 10. ab Vrb. Vovebat Jovi victori si legiones hostium fudisset, pocillum mulsi, prosiquam remetum biberet.

Pocillātor, oris, m. Procerus, qui est à pocilis, qui in cōvivio vina miscet. [משקה mashkeh. oinoxoos. Gall. Qui verse à boire, échanson à coupe. Ital. Coppiere. Ger. Ein der Trinck gibt so vor trinckgrichten achtung hat. Hisp. Escanciador o copero. Pol. Podczaszy, cyrulnik. Vng. Pohárnok. Ang. Whatsoever may be drunken.] Gell. lib. 4. cap. 1: Penus est, inquit, quod esculentum aut potulentum est. Cic. 2. de Nat. deor: Habitat in ea parte oris, quam esculentis & poculentis ei natura patefecit. Sunt qui hisce in locis potulentum & potulentum legere malint, ut sit à potu potulentus sicut ab esca esculentus.

Pŏdăgrā, ę. pr. cor. Ep. [Ποδάγρα. Gal. La goutte à pied. Ital. Podagra, gotta vel piaga. Ger. Ein Fussgicht oder schwäre krandheit der füssen. Hisp. Cosa enfermedad de los pies. Pol. Podagra, Cierwiec nożny. Vng. Köszvény. Ang. The gowte in the foote.] Morbus est articularis, pedes præcipuè infestans, alias cū ardore, alias cū algore, quū divites & otiosi præcipuè infestātur. Dicta podagra quòd pedis quasi mora quā Græci πούς appellant, pecuum claudum impediat. Hoc vitium Cimanus infestat, chiragra dextram. Martial. lib. 1: Lingat & podagra Diodorus Hirtæ, laborat Erasi patrono perniciosa chiragra est. Ovid. 2. de Ponto: Solvere podolam nec iterum dolens podagrā. Podagra, inquit Plinius, morbus peregrinus est. Nam si Italię fuisset antiquitus, Latinū nomē invenisset. Non enim Roma, quū fulcando & laborandō & vites excendo homines vivebāt, hoc malū cognovit. ¶ Sunt aut podagræ duo genera, calida, quæ & rubea dicitur, & frigida. Plin. li. 26. cap. 10: Podagras refrigerat radix ē xiphio, semē è psyllio, cicuta cū lichargyro, aut semine hyoscyami primo impetu podagræ rubentis: hoc est, calidæ. Vtilibet verò convenit ergeron cum axungia.

Pŏdăgrĭcus, & podagrosus, m. f. [Ποδαγρικός. Gall. Goutteux à pieds, podagre. Ital. Gottoso ne' piedi. Ger. Gichtisch. Hisp. Cosa de los pies. Pol. Podagrę maiący. Vng. Köszvényes. Ang. That hath the gowte in the feete.] Qui podagra laborat. Plautus Mer. Sed tandē si podagrosis pedib. esset Eurychus. Plin. li. 20. ca. 8: Omnes hæ podagricis utiles, & linguam rejicientibus.

Pŏdăgĭcŭs, a, um, ποδαγρικος, idem quod podagricus. Claud. Epigram. 50. Atque utinam profusis hanc perat podager.

Pŏdĕris, pen. prod. [ποδηρης. Germ. Ein langer talarrock (so etwa den bischöffen zu messelesen.) Talaris tunica: hoc est, vestis sacra ad talos demissa, quae adhaeret corpori, & ita aucta est, & strictis manicis, ut nec a manibus in vectis fiat fuga, & usque ad crura defendit. [Pol. Zupeyrock der lenger.] Solent multos habere lineas, quas tunicas vocant, & Aptas membris, & adstrictas corporibus, ut expeditiores sint ad cursum, vel ad praelia dirigrada jacula tendenco clypeum, eadem vibrando, & quassando nec retentis frenetis, expedite sequentes.

Pŏdex, icis, m. t. posterior pars corporis pudenda, quod ea pedes fiacere videtur. [ποδηρης, ποδηρεις. Gal. Le derriere, le fondement. Ital. Culo. Ger. Der arss. Hisp. El culo. Pol. Zadnica, dupa. Vng. Segg. Ang. The tayle, or the arse.] Iuven. Sat. 2. & pod. e levi Cœnatur tumide, mecico ni ferre marisc. Horat. Hunc, turpis inter aridas nates podex, ut cruda bovis.

Pŏdĭum, dii, n. t. [πωδιον. Ger. Ein dritte oder taubes vorneer am hauss.] Locus est ad spectandū apertus, a pede nomen habens, sive quia pedis modo projectura illa quę podium facit, procedatur: sive quod ad pedes ædificiorum sedere consueverit: sive quod in eo pedibus hęremus. Alio pronomine dicitur maenianum. Solet enim fieri extra domus parietem locus projectus ioffar pulcher, ruinosis è marmore hippotis. Iuven. Satyr. 2. Omnibus ad podium spectantibus. Suet. de Nerone cap. 12. Circenses ex cubiculo primum patris sui ambitos, deinde toto podio adspectu ipsi stare conspicerat. Vipian. lib. 5. ff. D. de lest. Iteru spongię quibus columnae, pavimenta, podia exstergentur. Hujus diminut. est podiolum.

Poema, Vide POETA.

Pœnă, æ f. p. Supplicium, à Graeco ποινη: quanvis Varro à pendendo derivari putet. [עונש ענשים, עונשים. Gall. Peine, punition. Ital. Pena, supplicio. Ger. Ein straff. Hisp. La pena. Pol. Kara. Vng. Buetetes. Ang. Punishment. Art. Peine, punissement.] Habet autem hoc nomen varios in oratione casus. Dicimus enim Petere poenas pro exigere. Penere poenas, punire, castigare poena, Constituere poenam alicui, aut in aliquem. Committere poenam, Cogere in poenam, Conjurgere in poenam ad eum, vi poenam ab aliquo exigere, Dare poenas, Dependere poenas, Exigere poenā, Expetere poenā, Effugere poenam, Expendere poenas alicui, Ferre poenam. Habere poenas. Persolvere poenas, dedere, Perferre poenā. Persequi poenas alicujus pro necati: Pendere poenas, puniri, supplicio affici, sultam solvere: Repetere poenas ab aliquo, Sustinere poenas, Sufferre poenā, Sumere poenas: Subire poenas, Suscipere poenam. Exempla veteres scriptores legenti passim erunt obvia. Poenarum vero acta genera Cicero commemorat damnum, vincula, verbera, talionē, ignominiam, exilium, servitutē, mortē. Poena etiam apud Iurisconsultos ponitur pro eo quod interest. Live pro usura. Paul. l. ult. D. de eo quod certo. Cum solutis ex universitate, tam ex sorte quam ex poena soluta videri, idem Ulp. de usuris: Quaesitū est, an illud quod simplus ex consuetudine poenae nomine à quibusdam exactum est, ejus Poena tamē sit differt ab usura, quòd cum usura ex usu pendeat, sive ut plan. ūs loquamur usus diuturnitas eam pariat, poenam contra successus temporis non parit, sed contumacia debitoris facta. Ex Horatiana-

Pœnālis, pœnale, omn. Quod ad poenam pertinet. [ποινικος. Gal. De peine & punition. Ital. Penale. Ger. Das zu der straff gehört. Hisp. Cosa de pena, o que pena. Pol. Do kary należący, karalny. Vng. Buentetesre valo. Ang. Penall. Art. Belongeing to punishment.] Iur. Penalis operta. Pinditi. Carthaginenses Ereptum, quam semel appellavimus. Tandē grandi ruina in pila lignea. Nā lapidis duritia detinetur. Nobilium (ut notum est) ipso vanitatis poenali opera.

Pœnārĭus, alius adjectivū, Poenalis ut Poenaria actio. Quintil. lib. 4. cap. 2. Si legem asperam putabimus, aut poenalis actionem inferemus. Idem lib. 5. cap. 9. Sed etiam in formulis quum poenariae sint actiones, nonnulla cautam patiuntur, ne omnis falsi poena, ac exigi debeat.

Poenia, Veteres pro pœna dixerunt.

Pœnĭtĕt, ĕbat, ĭtŭit, ĕre, impersonale, Quasi poena tenet, inquit Sipontinus. Est enim poenitere, ob factum aliquod vel non factū animo ingrato & dolere. [נחם נחמתי, נחמתים, נחמתיהם. Gal. Se repentir. Ital. Pentirsi. Ger. Es reuwet mich. Belg. Berou. Hisp. Arrepentimiento. Pol. Zalować. Vngar. Szomoruvan. Ang. To repent, to sorrow.] Cic. pro Cælio: Nam quod eo esset ea re impulsus, quòd; omnium accusatorem non reprehendo, sed eorum animi dolorisq; celebrari est. id nunquā tam acerbe ferret Cœlius, ut eum poeniteat non desiderem illi esse cordi. Quoniam verò in his erū quę nobis aut temere, aut paulo aliter, poena quaedā esse videtur, si ut poeniteat aliquando pudeat, pudeat, seu dolor, accipiatur. Liv. 1. ab Vrb. condita: Nec me eorum sententię esse poenitet. Cic. in Catone:

Num ignoratis ad cenę finem vixisse annum, senectutis eum suę poenitere? Aut parum interdū poenitet, quia eo quod est, parum, vel exiguū videtur. Terent. in Eunuch. An quem tenuit flagitii, te amore quod fecisse, dolet eum, aut ferre insuper etiam patitur amicam? Idem in Heaut. Me quantum hic operis fecerit, id est, primum videtur, & exiguum: quod à Iove fit Cic. lib. 1. Offic. Laudi autē velle debebis, quandē te, quātum profueris, non poenitebit. ¶ Poenitet me hominis: id est, non magni facio hominē. Cic. 4. Acad. Quid Cleanthes Macharchi parentabat quid Dardani, quierant tum principes Stoicorū?

Pœnĭtens, tis, p. & poenitendus participia, Accius: Neq; te, neq; quę quā arbitrum poenituru tuę laudis. [מכאיב, מכאיבים, מכאיבות. Gal. Repentant, qui se repent. Ital. Che si pente. Ger. Reuwend. Hisp. Que tiene arrepentimiento. Pol. Zalujący. Vng. Megbanas. Ang. That repenteth.] Quint. li. 9. ca. 3. Eo usq; pracessum est, ut Non poenituru, pro non acturu poenitēmini, & Visuros, ac videndū missos, Sallust. dixerit. Colum. 10. cap. 2. haq; hic ager live excrecatur, live cesset, colono est poenitendus, actanquā pudibundus refugiendus. Poenitendus enim idem est quod parvi glomidus, pudēdus, contemnēdus. Liv. 1. ab Vrbe condita: Sub haud poenitendo magistro. ¶ Poenitēs verò interdū jungitur genitivo. Suet. in Vitellio: Non multo post poenitens facti. Interdū ablativo cū prepositione De. Idem Claud. Poenitētis de matrimonio Agrippinę. ¶ Poenitendus gerundium legitur: ut Nunc est ejus praeceptoris poenitendū. Sallust. in Iugurtha: Num eorum poenitendum sit.

Pœnĭtentĭa, æ, f. p. & poenitudo, ab impersonali poenitet. Dolor ex se aliqua facta aut premissa orta. [תשובה, תשובות, מרמורים. Gal. Repentance, penitence. Ita. Penitentia. Ger. Reuwe oder Penitentz. Belg. Berou. Hisp. Arrepentimiento. Pol. Pokuta, zal. Vng. Buentetesre keresztyenek megh terest. Ang. Penitence, repentance.] Tim. Epist. 2. Superest ut eurturias penitentię quod damnasse dicitur, placeat: agatq; poenitentiā poenitēs. Liv. Plin. lib. 19. cap. 12. Nihil est fœdius agricolis, quàm gelatę poenitentia. ¶ Ponitur aliquādo pro concemptu & aspernatione. Plin. lib. 8. cap. 19. Gens aeterna, in qua nemo nascitur, tam fœcunda illi aliorum poenitentia est Budæus.

Pœnŏlĭgnus, ποιναλφος, Animal est Indiae peculiare, duplo majus equo, caudam habens pedis cubitalis, cujus sete humani capilli subtilitate vincuntur: eō nomine à mulieribus maximē expetuntur, quę eos capillos suos ungulant. Autor Aelianus.

Pœnĭtet, impers. [מכאיב. Gall. Peine, fachet de soy. Ital. & Hisp. Pena. Ger. Es thut jhn leid. Es reuwet jhn. Belg. Het verdriet hem. Pol. Zalować, żałośnie. Vng. Buentetes. Ang. To repent.] Carminū in Cyprium scriptorem ita mihi, quod intercidera significat: Lumbrici gelant: hoc est, metrice aliquid confingere. Horat. in Arte: pictoribus atq; poētis Quidlibet audendi semper fuit aequa potestas. Virg. 9. Eclog. & meritò poētam Pierides. Cic. 2. de Orat. Nonne poēta nemo sine inflammatione animorū existere potest? & hinc quodā afflatu quasi furoris Horat. 2. Serm. sat. 4. -dijecti membra poētae.

Pœnĭtūdo, inis, f. & poenitudinis, f. & poenitudo, ut Solitudo. Opus poētarum, figmentum. Ellin. [ποιημα. Gall. Poēsie, poeme, ce qu'un poete compose. Ital. Poesia, poesia. Ger. Ein Gedicht in reym oder vermengt red. Hisp. Obra de poesia. Pol. Zpiewanie wierszy. Vngar. Verseknek könyve. Ang. Poesie, the worke of a poete.] Plaut. in Asin. Nam nec illi unquam, nec pictum in poenitudinis. Plin. lib. 7. cap. 56. De poēmatis origine magna quaestio est. Cic. 4. Tusc. Anacreontis tota poēsis amatoria est. Nonius ita distinguit inter poēma & poēsin quod illud Ennii invento patrū, hanc verbis exprimatur hoc verbo cōcretus ipse scriptorū & operum totam. Sic rota Ilias poēsis appellabitur: armorum autē Achillis descriptio, poēma. Verū haec differentia à nemine observatur.

Pœnĭtŭs, a, um. [ποιητικος. Gall. Poetique. Ital. Poetico. Ger. Poetisch, eines poeten gebeerde. Hisp. Cosa de poesia, o que pertenesce a poeta. Pol. De poetae originalis, poetycki. Vng. Verseknek valo. Ang. Poeticall, belonging to a poete.] Quod ad poēsin pertinet, ut Ars poētica, Verba poētica. Cic. 3. de Orat. Sed tamē ratio nec est ulla inoratione poētica aliquod verbū significatum. Poeticus enim certus & modus. Idem de Orat. 2. 11. Artio eadem vitii geminatione, metier, fictitier dicens Ennius poētico jure defendit. Licētia poētica. Quintil. lib. 2. cap. 4. Poētici dii. Cic. 3. de Nat. deor. Mella poētica manare, Horat. 1. Epist. 20.

Pœtĭcē, adverb. More poētarū. [ποιητικως. Gall. Poetiquement. Ital. Poeticamente. Ger. Auff Poetische weise oder gattung. Hisp. El manera de poeta. Pol. Nakształt poezyi. Vng. Verseknek mogyarul. Ang. Like a poete.] Cic. 6. de Fin. bon. & mal. Vt poētice loquar.

Pœtĭcus, a, um, aut poētica, æ. Ars constitutio orationis rythmi. [ποιητικη. Gall. Poetique, l'art de composer vers. Ital. Poetica. Ger. Die Poetisch kunst / heist, eine gebundene oder reymen ungebunden. Hisp. Arte de la poesia. Pol. Nauka wierszy pysania. Vng. Verseknek tudomania, verselesre. Ang. The art of making verses.] Cic. 1. Tusc. Serius poēticam nos accepimus. Ibidem: O praeclaram rem, & dignam cui vita poētica

Pœtŏr

Pŏētŏr, taris, Io poëtice me exerceo, sive poëtam ago. Ennius. Ennius? Nunquam poëtor, nisi podager.

Pŏētrĭă, æ, f. p. ĭ. poëteris, idis, Mulier poetices peritia. [Gr. Gall. Femme qui fait faire & composer vers. Ital. Poetessa, donna che fa fare di componere versi. Ger. Ein Poetin, ein Dichterin. Hisp. La muger poeta. Pol. Vng. Angl. Vide Sappho, & Corinna. Persius in Prolog. Ang. & the Poete] Ut Sapphô, & Corinna. Persius in Prolog. Poëtrias picas Cantare credas, Pegaseium melos. Cic. pro Cœlio. Verùm hæc tota fabella veterum & plane mendacium fabulatorum poëtriæ, quam est tenue argumento, quàm nullum ne veare extremum potest.

Pŏētĭlĭs, adjectivum, quo usus est Ennius, qui Caballinum fontem poëtilem nominavit.

Pāgonĭă, æ, παγωνία. Genus comæ tectæ, barbatæ stellæ similitudinem referens, unde & nomen habet, ἀπὸ τῆς πάγωνος, hoc est, a barba. Plin. lib. 2. cap. 23. Pogonias vocant, quibus interiore parte in speciem barbæ longæ promittitur juba.

Pŏl, jurantis adverbium: id est, per Pollucem, quod juramenti genus rámvetus, quàm mulieribus erat commune. ναὶ μὰ Δία. Plaut. in Amph. Neq; pol dedecore, dixi.

Pŏlĕē, πολεῖ Aristotel. Seronus lingua Famus est pulli asini, qui cum matre in pascua ante furia effeundit. Plin. l. 28. cap. 13.

Pŏlĕmōnĭă, æ, f. p. πολεμωνία. Dioscoridi. [Ger. Daubentropff] Herba quæ alio nomine pulsatrena appellatur: de qua Plin. lib. 25. cap. 6.

Pŏlentă, æ, f. p. Hordeum molefactum, deinde siccatum, & tostum. [ἄλφιτα. Gal. Farine d'orge grillée ou rostie, ou fraite grillée. Ital. Polenta, che si fa di farina d'orzo. Ger. Gersten mehl das man vorgesten Gersten mus machet / worber ans auch Suppen / Habermus. Hisp. Polenda. Pol. Kaszy ieczmienney albo owsiane. Vng. Lepeny, hus. Ang. Barley, Oate-meal parched and after dried, parcht barley meal] Præparabatur autem hoc modo: Pefultum aqua hordeum siccant, vel cum polsero dicto frigunt: deinde molis frangunt, servant; in multos dies. Est autem polenta tantùm femininæ generis, quamvis Calepinus neutrorum Grammaticos sequutus, putaverit etiã in neutro genere inveniri. Cato de Re rust. cap. 85. Tum id percolato, polentã adjicito. Varro de Re rust. lib. 3. cap. 9. Polentam missam cum mariuris semine. Plautus in Asin. Vbi sient nequam homines qui polentam præstant. Pro eorum ô à Grammaticis adducitur testimonia ex Ovid. Metamorphos. quibus probare conantur polenta etiam in neutro genere inveniri: in quorum utroq; polenta fœminini est, non neutrum. Vide Raphaëlem Regium Ovidii interpretem in 5. lib. Metam. & Grammaticum notitiæ ætatis diligentissimum De præteritam De generibus nominum.

Pŏlentārĭus, a, um, Quod pertinet ad polentã, seu quod est ex polenta. ἀλφιτικὸς. Plautus in Curcu. Eunt polentariã cerpiti.

Pŏlĭ polorum, m. l. [πῶλος, πωλάριον.] Marmarus. Gall. Le poulain, le jeune cheual entier. Ital. Puledro. Ger. Dictum vel hengst oder Stutten fol. Hisp. Potro del mouton. Pol. Ogier albo ogierek, źrebie płci męzkiey albo żeńskiey, koń albo klacz młodzie albo źrebie. Vng. Aljagy jerkel. Ang. The pole or colt, and ancarick.] Duo sunt pancha immo horum verbo, circa quæ tanquam circa cardines quotidiam eorum verbum volvi videtur: unde etiam nomen sit reperent, διὰ τὸ πολεῖσθαι hoc est, à vertendo, sive circumvolvendo. Horum alter qui Borealis appellatur, in nostro hemisphærio perpetuò apparet: cui alter, quem Australem dicimus, ex diametro opponitur: neq; ex nostro horizonte unquam conspicitur. Ab horum uno ad alterum imaginata quædam linea ducitur, quam Axem appellant: cujus extremæ occupant poli. Plin. hist. cap. 65. Quod si recta à vertibus duobus quos appellavêre polos, centrũ cadit, necnon significari, obliquè inter eos firi.

Pŏlĭ, Armentum equorum. [πῶλος, ἡ πωλάς. Ger. Ein Stut oder hauff Rossen.] Varro. Equarium appellat. Vlp. l. 18. D. de vend. edict. Si polis venierit, dicemus unum eorum, qui vitiosus est, non omnẽ polum vitiosum oportere. Historicus.

Pŏlīmenta, rum, n. p. Quæ pollinis vice fricantur, quòd assimilitudinem verbum polianti. Plaut. in Menæch. Peream iridem, aut fricapu, aut polimenta porcina.

Pŏlīo, is, ivi, vel polii, politum, ĕre, q. Cano, complano. [חָרַשׁ marah. דָּשׁן marah. שָׁדַד shadad. Gall. Polir, unir. Ital. Polire, unire. Ger. Polieren, glatten, auch schaben. Bel. Berghten, pateren. Hisp. Polir, limar, aplanar. Pol. Czinić, ucinać, poprawiać. Vng. Megfenyerem, eleszem. Ang. To polish and make smooth.] Plaut. in Pœn. Polire, expolire, pingere. Virgil. & Aeneid. Aegida, horrificam, turataæ Palladis arma Cerastæ squamis serpentum, auroq; polibant. Ovid. 4. de Pont. Eleg. 6. Cur ego falcata poliam mea carmina cura? Cicer. 1. de Nat. deor. Oratione facienda & polienda ignarus. ❡ Dicitur etiã, de verbum de agro, Ennius apud Nonium. Annal. 9. Rastros dentes fabres campi causa polendi agri. ❡ Hinc polii campi apud eundem: Tesles sunt tam campi quos gens Africa terra polibros. ❡ Veteres etiam politre dicebant pro pila ludere: autore Festo. Vnde pol. 2. vel pole, pilæ, vide Politre in Ind. ❡ Hujus composita. Depolio, Expolio, Perpolio, Repolior de quibus suis locis.

Pŏlītum, Dicimus cubitum, ornatum. [מְרוּקָּה merukkah. מְמֹרָט memorat. Gal. Poli, uni. Ital. Polito, terso. Ger. Wol gepetzt / verschaben / gerotmolet / aufgeschabet. Hisp. Polido. Pol. Wypolerowany, wymodelowany. Vng. Megsik, fúrott. Ang. Polished, trimmed] Varro de Re Rust. cap. 2. Video huc venire C. Tremellii Scrofam virũ omnibus virtutib. politũ. Cic. 3. de finib. Quinctiã agricultura quæ abhorret ab omni politiore elegãtia, ut Ide 4. Acad. Politissimus & acutissimus noster memoriæ philosophus. Ibi Ide: Nihil ataraxia, nihil politius Aristotele. Ide P. Lentulo: Nũc, ut à pelles Veneris caput & tempora pectinis politissima arte pectere,

Pŏlītŏr, ōris, m. t. Qui polit artifex poliendi. Fabriores agrorum à Nonio dicũtur artifices agri ad genus colendi & quasi polendi. Vipian. l. 32. D. pro socio. Si in eunda societate eriem opẽ à uno politus est alter, vel unus à pecus in communi pascendum, aut agrum politorem damus, ut communiter quærendis fructibus omnibus: ibi etiam culpa præstanda est.

Pŏlītē, adverb. [γλαφυρῶς, λογίως, κομψῶς. Gal. Poliment, autrement, proprement. Ital. Politamente, proprio. Ger. Schönlich, zierlich, zierlichen. Hisp. Polidamente. Pol. Chędogo, ozdobnie. Vng. Ekeszen. Ang. Cleanly, trimmely.] Cic. 1. Tusc. Fieri ait perinde ut cetera quis loquatur, & id quod sentit, politè eloqui non posse.

Pŏlītŭlus, dimin. [γλαφυρίσκος. Gall. Vn peu poli, ou orné. Ital. Alquanto polito. Ger. Ein wenig glatt, oder schlecht geben. Hisp. Pulido un poco. Pol. Vng. Ang.] Cic. ad Velocium. l. 9. Epist. Opus est Tironiano, & politulo tuo judicio.

Pŏlītūrā, æ, pen. prod. f. p. Poliendi dies. [περιγραφὴ, ξύσις. Gal. Polissure. Ital. Polidura. Ger. Polierung, schabung. Hisp. Obra de polir, poladura. Pol. Wygładzenie. Vng. Ekeszés. Ang. Polishing] Plin. lib. 36. cap. 6. Thebaica politura accommodatur.

Pŏlītĭo, ōnis, f. c. Idem significat ac politura: est politio exactior hoc est, extrema illa manus quæ jam operi quadãmodo perfecto imponitur. Hoc Calepini verbũ nullibi in veterum exemplis extat.

Pŏlītŭs, Idem quod elegãs, ornatus, γλαφυρὸς, κομψὸς. Ex eodem fonte manavit.

Pŏlĭo, ōnis. Qui arma polit. Fest. l. 3. Mars & Mercurius in decimo ab Hercule loco Potamus. Facitq; Meminit Callistratus lib. 5. Digestorum de hac materia, quibusdam.

Pŏlĭtrĭæ, vide POLITRIA.

Pŏlis, hujus poli, secundum Latine dictum civitas & urbs.

Pŏlĭtĭă, æ, pen. prod. f. p. Respublica, Status civitatis. [πολιτεία. Gall. Gouvernement de vie & republique. Ital. & Hisp. Republica. Ger. Ein gemein Regiment oder Stat. Pol. Porządek, rząd wszystkiego, albo, to co P. Vng. Kösz. Ang. A common weal, or government of a city or common weal.] Hinc nomine etiam Platonis opus suum de Rep. inscripsit Cicero de Divin. Vide quid Socrates in Platonis Politico loquatur, etc. ❡ Politica, quæ Aristoteli in libri est principatus, & conjectandi rerum. Is enim quam vivere unumquemq; & convenire decet. Tres autem sunt quæ aut omnes regnat, aut plures, aut omnes. Sunt ex his bonæ, & hæ regna constituere humanis, tyrannidem: at plures regnãt, & bonæ hæ sunt factæ aristocratiam: malæ, ochlocratiam: facientes omnes, & illæ bonæ, democratiam.

Pŏlītĭcŭs, a, um. Latinè Civilis, quod ad civem pertinet, quæ Græci vocant πολιτικὰ. [πολιτικὸς. Gall. Politique, civil. Ital. Civile. Ger. Gemein, Gemeine. Hisp. Civil, cosa de ciudad. Pol. Vng. Ang.] Cic. Attic. lib. 9. Sumpsi mihi quidam tanquam inferes, quæ & Politicæ sunt & tanquam horum. Idem Marcio, lib. 7. Epistol. Sed quæ patefit Rempublicam hominis politici celestium, quò aut homo ruber illius à valentissima bestia tam arcet, etc.

Pŏlītĭcē, orum, n. p. Dicuntur de ædificandæ civitatis ratione contempti libri Aristotelis Politica πολιτικὰ.

Pŏlītes, vide POLITA.

Pŏlĭtum, ti. Tripolium pro mixtione lorum in diversitate, in quibus utraq; gignitur, sed figuris superstitionibus, colore ac proprietatibus etiam inter se plurimùm differunt. Politum liquidum unius generis partim in campis, partim in montibus nascitur. Tripolium verò in maritimis tantùm locis quæ unda maris alluit. Polio habet fabia cani hominis lanugo. Vnde illud apud Græcos nomen Tripolium, solus ille dis constat, cui in admodũ de utroq; scribit Plinius. & Principe confusum Idem, Nã quod apud Plin. legitur de Tripolio, solio fatis quotidiano, palmo alto, ctor est, cadi enim ea legi oportet: Tripolium in maritimis nascitur locis, quæ alluit unda, neq; in mari, neq; in solo, solio florido exaltatur, palmeo cubito in mucronẽ divoso. Hæc enim omnia, verum fere ex verbo Plin. ex Dioscor. Nicol. Leoniceno in Annotat. in errores Plinii. Vide Hermolai nostri tomum 2.

Politum montanum quale Dioscor. de apud Dioscor. lib. 3. cap. 122.

Plin.lib.21.cap.7.& lib.26.cap.7. Theoph.lib.1. Polium Sepillum apud Dioscor.lib.3.cap.44.

Pollĕn, vide POLLIS.

Pollĕo per duplex l. n.t. Possum, valeo. [יכול yachól. ισχυω & γινομαι. Gall. Pouuoir, auoir puissance & authorité. Ital. Potere, valere. Ger. Vermögen, Hisp. Poder. Pol. Moc, władzę mieć, przemagać. Vng. Harczbank ember ellen. Ang. To haue might, power, and authority.] Cicer.in Parad. Res est alia res quæ plus apud eu pollet, quàm ipsius voluntas, atque judicium. Liv. libro 1. belli Pun. Multum illi terra, plurimum mari pollent. ¶ Accipitur etiam pollere pro præstare, melius esse, antibus, præclarius. Plin.lib. 30: Ea vico & aqua Cliceæ cætes pollent. Idem lib.19. cap.3: Sunt etiam unum duo genera nominū, quibus nota unguo quū quasdā nullo polleant. ¶ Huius compolita sunt, Præpolleo, & Æquipolleo de quibus suis locis.

Pollentĭa, æ, f. Potentia. [יכולת yechólath כח chóach δυναμις. Gall. Puissance, pouuoir. Ital. Potenza. Ger. Gewaltsam mögenheit. Hisp. Potencia. Pol. Moc, siła. Vng. Erősség, hatalom. Ang. Power, might.] Plaut.in Rud. Nempiternam potiorē pollentia. Idem Cæsar: Tu virtute tua semper tis superabis, atq; ut pontor pollenti, ut vincaré, vnum, victrixq; hes.

Pollex, ĭcis, m.t. Digitus primus in pede, & manu, quòd vi & potestate inter cæteros digitos polleat. [בהן bohen, שׁרי sar δακτυλος αντιχειρ. Gall. Le poulce de la main ou de pied. Ital. Dito grosso, pollice. Ger. Der Daum oder grosz Zeh an der Hand. Hisp. El pulgar, de la mano, o del pie. Pol. Kciuk palcem. Vng. Hüvelyk. Ang. The thumbe.] Hinc & apud Græcos ἀπὸ τοῦ πολλεῖν vocatus, quasi alectra manus videatur. Alio nomine appellatur Iudex, quòd ἀπὸ τοῦ δείκνυμι, dicto, quod conscripta manu proximum digitum fo.us scandat. Plin.lib.11. cap.45: Homini pollex articulos habet tres. ¶ Premere pollicem, proverbio dicitur pro favere: & Convertere pollicem, pro eo quod est alicui male velle. Antiquitus enim in pollice erat favoris, studiiq; significatio, qui favere tet, pollicem premebat: qui contra male alicui cuperet, pollicé convertebat Plin.lib.28.cap.2: Pollices, quum favemus, premere etiam proverbio jubemur.

Pollĭcāris, pollicare, omn.t. Quod pollicis latitudine, sive crassitud nē habet. [אמתי amathi δακτυλιαιος. Gall. D'vn poulce. Ital. D'vn dito grosso. Ger. Eines Daumens breit. Hisp. Cosa de grandeza de pulgar. Pol. Maiący na miarę palca. Vng. Hüvelyknyi. Ang. Of a thicknes of a finger or breadth.] Plinius lib.15. cap.20: Digitorum hominis longitudo tibi, & interim talcata pollicaris latitudine.

Pollĭcĕor, ĕris, ĭtus s.d. Verbum commune, fere idem Policitum, Promitto, promitto. [אמר amar, נדב nadab, נדר nadar, שׁית sim, שׁלם shalam ὑπισχνεομαι, ὑποσχεσιν ποιεισθαι. Gall. Promettre. Ital. Promettere. Ger. Verheissen. Bel. Obiecuo. Hisp. Prometer. Pol. Obiecuie. Vng. Igérni. Ang. To promise, to assure.] In significatione passiva legitur apud Ovidium in Epistola Cydippes: Exige pollicita debita juro tibi. Plautus in Aulul. Credo ego ædepol, illi mercedem gallo pollicitus coquus. Idem in Mactid. Holpitiū & cœnam pollicere. ex. ¶ Ponitur aliquando pro affirmare. Cicero ad Curionem, li.2. Epist. De spio Tito Annio tantum tibi polliceor, te meorum animum &c.

Pollĭcĭtor, ātus, frequentativū. πολλὰς ὑπισχνεομαι. Plautus in Mil. Aut ibi meam operam pollicitari.

Pollĭcĭtātĭo, onis, f.t. Promissio. [ὑπισχνεσις, ὑπισχνημα. Gall. Promesse. Ital. Promessa. Ger. Verheissung. Hisp. Cosa de prometer y prometimiento. Pol. Obietnica. Vng. Igéret. Ang. A promise.] Plaut. lib.7. cap.57: Concita nova fœta, spretis legatis, & pollicitationibus Mithridatis regis, &c. Budæus: Pollicitatio, est assecutis tolus promissum.

Pollĭcĭtŭs, pen. cor. Participium. [ὑπισχνουμενος, ὑποσχομενος, ὑποσχεσιν ποιησαμενος. Gall. Promis. Ital. Promesso. Ger. Verheissen zugesagt. Hisp. Prometido. Pol. Przyrzekszy, obiecawszy. Vng. Igért. Ang. That promiseth.] Idem pollicita dictis addere, Ovid. 2. Fast. Totus pollicitus, Ovid. Epist.20.

Pollĭcĭtum, substantivum: id est, promissio. [ὑπισχνημα, ὑποσχεσις. Gal. Promesse. Ital. Promessa. Ger. Ein verheissung oder verheissung. Hisp. Prometimiento. Pol. Obietnica. Vng. Igéret. Ang. A promise.] Colum.lib.11.cap.1: Memores pollicitum nostri subjungemus cultus hortorum. Ovid.1. de Arte: Pollicitis dives quilibet esse potest.

Pollĭnārius, vide POLLIS.

Pollĭnctio, pollinctus, pollinctare, pen.prod. act.q. Corpus mortuū curare. [νεκρὸν σκευαζειν. Gall. Embeumer le mort. Ital. Governare & curare le corpe morto. Ger. Todten cörper salben vñ ertzeigen zur begrebtnus. Hisp. Cosas de sepultura de los muertos. Pol. Umarłego ciało w mazać. Vng. Holttetőknek gondgyakorlása. Ang. To annoynt or trim the dead.] Plautus in Prolog. Pœn. Carthaginienses fratres duo fuerunt, cum alter vivit, alter est mortuus. Propterea apud vos dico confidentius, Quòd mihi pollinctor dixit, quicum pollexerat.

Pollĭnctūra, æ, f. Ipsa cadaveri unctio, & curatio. [νεκρου σκευασις, ἐνταφιασμος. Gall. Enseuelissement de morts. Ital. Sepultura de morti. Ger. Die todt salbung vnd verpflungung der begrebtnus. Hisp. Sepultura de los muertos. Pol. Umarłego ciała pogrzebienie y namaszczenie. Vng. Holttetőknek gondgyakorlása. Ang. The buryng of the dead.] Plaut.in Stic. Hodie pollinctura est. Libitinarius autem dicebatur qui necessaria funeribus vendebat, & qui rationibus præerat Libitinæ dea, in cujus templo quæ ad sepulturam pertinebāt, vendebantur. Dicunt Plutarchus in Problem. Seneca lib.6. de Benefic. Vota libitinariorum esse, ut mortes plurimorum optent; quod illis quæstuosissimum est.

Pollinctōr, ōris, cum e, m.t. Curator funerum, cujus officium erat ablucre cadaveta, & ungere. [νεκροσκευαστης. Gall. Enseuelisseur des morts. Ital. Beccamorto. Ger. Der den todten Cörpern alles rahts und arznei zaiben vnd anderes begrebnus dinges so zu der begrebtnus gehöret, bestellet. Hisp. El que cura la sepultura de los muertos. Pol. Umarłe ciało namazuiący. Vng. Holttetők gondgyakorlója. Ang. A burier of the dead.] Plaut.in Athi. Ecquis currit pollinctorem ac cerferet? Idem in prolog. Pœn. Vide Pollincto supra. Apuleius Pollinctorius, funeti dum unctionem parat. Martial. lib.10: Jam strobe, jam lecto, jam pollinctore parato.

Pollĭnctōr. Pollincere, Pollincio, vide POLLIS, pollinis.

Pollis, inis, & pollen, inis, Hos tamen à verbo polleo, quòd frumento potiis præstantissima sit. [σεμιδαλις, σεμιδαλιον. Gall. Fleur de farine, la farine la plus delicate. Ital. Fior de frumento, fior de farina. Ger. Der Daum oder das beste theil des Korns, oder das feinest Mehl so gemeiniglich bas und der Grebt. Hisp. Harina de trigo muy apurada, harina fina. Pol. Kwiat mączny, item, śmiatki ofymki. Vng. Buza veszsznag, buzalisztje. Ang. The flowre of wheate.] Plin.lib.18.cap.10: Ex Africo jubet eā mandis reddere semodios, & pollinis sextarios quinq;. Ita enim appellant in rustico, quod flosem in siligine. Marcellus Dioscoridis interpres pollinē esse ait tenuissimorum pulverem, subtiliorumq; farinæ partem, qualis circa molas plerūq;, & loca in quibus panis pinsitur, patellibus hæres inveniter.

Pollināris, is, e, χοιρειος. ut Cribrū pollinariū, quod è lino, non è setis equorum sit ad pollinem purgandum. [σησαμινος & ἀπεσταλμενος ἐκ λεπτοτερου, ἀπεσταλμενος. Gall. Vn tamis ou sas fait de lin. Ital. Setaccio, staccio, fatto di lino, tamis. Ger. Der Beutel sack et ein Beutelsib. Hisp. Bedeio. Pol. Pępek płótienny, item Rękawica. Vng. Gyakorlóra. Ang. A sive to sift flowre with.] Nam cribra quæ ad excernendam tantum farinam fiunt, excussoria dicuntur. Plin.lib. 18.cap.11: Cribrorum genera Galliæ setis equorum invenere, Hispaniæ lino excussoria, ac pollinaria.

Pollĭnātōr, ōris, m.t. Curator pistrinæ, qui farinam facit & pollinem, quæ; pollinario cribro pollinē purgat, à pollinē farinæ deductū nomen. [σησαμιστης. Gall. Blutteur ou sasseur. Ital. Colui ch'fa, sacia, fa crete. Ger. Ein Melter oder Beutler. Hisp. Bazudor. Pol. Mistrz, mistrzyni. Vng. Szitáló. Ang. A sifter of flowre.] Cato de Rustic. cap.5: Operarium, mercenarium, pollinatorem, diurnis eundem nō habeat die.

Pollĭnĕus, a, um, pen.prod. à pollinceo. Est farinam in pistrino lucrifactam dividere, in quo Sipontinus purgatur.

Pollĭnātio, onis, verbale à pollinceo, quod est farinam in pistrino dividere. Cato cap.156. Pollinationem in agro Calinate & Venafrano ædes oportet. Vide reliquum apud Catonem.

Pollŭbrum, n.t. Vas est latū, quod & pelvim vocamus, à polluendo dictum, quòd eo aqua ex manuum ablutione poluta excipiatur. [χερνιβειον, χερνιβδη, μαστηρ. Gal. Vn bassin à laver les mains. Ital. Bacino da lauare le mani. Ger. Ein handbecke. Hisp. Bacia para lauar las manos. Pol. Nárzędzie. Vng. Mosdó. Ang. A basin to wash handes in.] Antiqui etiam ad pedes ablueudos pollubro utebantur. Livius Andron. apud Nonium: Argentco pollubro, & aureo gutto. Fabius pictor, Aquā manibus, pedibusq; dato, pollubrum sinistra manu teneto, dextra vasum cū aqua. Pollubrum, inquit Nonius, quod Græci χερνιβειον, nos trullum vocamus. Unico autem l. videtur scribendum.

Pollŭcĕo, es, xi, verbum ad sacra pertinens, significans dedicare, vel vovere, vel (ut alii volunt) libamenta Herculi in aram porrigere. [ἀνοσιοω. Gall. Sacrifier, ou faire quelque magnifique ou sumptueuse. Ital. Dedicare, o partecipare con quasi, magnificare, o sumptuare. Ger. Herrlichen zu ehren, oder auff ein Fest, auff ein Opffer, ein Gastung anrichten. Hisp. Ordenar o sacrificar. Pol. Ofiarować, hoydzie ofiarować. Vng. Áldozik valakit. Ang. To sacrifice or to make a magnificke banket in a sacrifice.] Vnde factum pollūctum dicebatur quo Herculi decimæ solebant sacrificari. Plautus in Stich. Vt decumam partem Herculi pollucem: id est, splendidè dedicem. Hoc verbo usi sunt auctores, quoties opiparas dapes, velum in sacrificium Deorum, & in primis Herculis fa&ti erant, cui decimas omnium rerum Romani voto reddebāt. Macrobius Catilones eos propriè appellat, qui ad polluctū Herculis ultimi cuum venirēt, catillos ligurichant. Ad pollūctum: hoc est, ad magnificum epulum, quale Herculi solebat fieri. Nam polluctū, etiā cœna est pollucibilis & opipara. Plaut. in Rud. Spectatores vos quoq; ad cœnam voco, ni daturus nihil sum neq; ut quicquā polluctī domi. Id est, si nobis esset cœna

cœna tàm lautè apparata quàm esse solet eorum qui vatium epulum faciunt, (hoc est, pollucrum) ad cœnam vos vocassem. Ex Budæo.

Pollucta dicta cœna, à Macrobio dicta est opulenta, opipara, & splendida. [πολυτελὴς.]

Pollucibiliter, adverbiũ, Splendidè & lautè [πολυτελῶς. Gall. Somptueusement. Ital. Sontuosamente. Ger. Köstlichen. Hisp. Magnificamente. Pol. Kosztownie. Vng. Pazarlon, ẽlõs. Ang. Costly.] Plautus in Mostel. Paratè paratos, opsonate polluchibiliter.

Pollectum. Vide in POLLVGO.

Pollidum, abellum. Vide LABELLVM.

Polluo, is, lui, lutum, act. 1. Inquino, conspurco, fœdo, contamino. [טִמֵּא. Gall. Souiller & polluer. Ital. Macchiare, sporcare, imbrattare. Ger. Beflecken, beschanden, vermasgen. Bel. Besoedelen, besmetten. Hisp. Ensuziar. Pol. Maze, splugawic. Vng. Megfertyeztem. Ang. To defile, to make foul.] Cic. pro Roc. Amer. Nemo enim putabat quenquã esse qui quũ omnia divina, atq; humana jure scelere nefario pollueret, famosũ fanum capere potuisset. Ovid. 1. Metam. Affatuq; suo populas, urbesq;, domosq; Pollue. Cicero pro Domo: Iactare qui non solùm asperso, sed etiam impresso flagitio & stupro polluisse rempublicam. Hor. 4. Carm. Ode 5: Nullis polluitur casta domus stupris. Virg. 3. Aeneid. Pollue ore dapes.

Polluendus, a, um, participium [טָמֵא, טָמֵא tamen, profanandus, violandus. Gall. Polluë, souillé. Ital. Contaminato, lordato, sporcato. Ger. Befleckt, beschändt, vermasget. Hisp. Ensuziado. Pol. Zmazany. Vng. Megfertyeztetni. Ang. To defile, to make foul.] Lucan. lib. 2: Quisnam fuit iste nefandus, Qui primus scelerata in prelia cautes, Hos pollute domus, regesq; in pace timende, Virg. 1. Aeneid. Cinxere pollutum hospitium & dare classibus Austrum. ¶ Hinc nocturnum geniturarum somnum spatium, pollutionem appellant πολλυτικόν.

Polulũ, vel Polæ. Erant pilæ ex alica molli tomento factæ, quibus datatim ludebatur foro. [Pol. Miękie piłki z mąki.] Vnde polite dicebant pila ludere veteres, cr autor est Festus. Id tractum à Græco. Nam πολὺς verectum significat ex alica tractum à Græco. Nam πολὺς verectum significat ex alica tractum, quod genus habetur in pompa Liberi. Hinc polubra confectam, quod genus habetur in pompa Liberi. Hinc polubra Latinæ, quæ ex alica fiebant, & polumenta, de quibus suprà. Hæc ex scaligero.

Polulus, adjectivum, pro paululus, vel parvulus: antiquum. Cato de Re rust. cap. 10: Vrceus uter, labellum polulum, amphoras olearias duas.

Polyacanthos, πολύακανθος. Herba est spinosas habens lanugines, cujus meminit Plin. lib. 21. cap. 16.

Polyanthemõn, mi, [πολυανθεμον. Ger. Vielblumen, Hanenfuß.] Herba est cauliculum vim habens, quam nonnulli harzchion appellant. Rochus putat eam hirsutam esse quam herbariorum vulgus Hahnenfuß cernuum appellat. Vide Plinium libro 27. cap. 12.

Polyandrion, πολυάνδριον, In Græcia civitatibus dicebatur commune humandi sepulcrũ: ita dictum à multitudine sepultorum. πολυάνδριον enim Græcis significat populosum.

Polyanedynos. Civita apud Dioscor. lib. 4. cap. 81.

Polyãnã, sive Polyanes, æ, πολυάνης. Melioris agnorum, sive qui possidet multos agnos. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 2: Veteres poëtæ alios vocant polyanas, alios polyaneias, alios polyanias: id est, multarũ agnorum, multarum ovium, multorum horum.

Polychrõnius, [πολυχρόνιος. Gall. De long temps. Ital. De lunga tempo. Ger. Langwirig. Hisp. De muchos tiempos. Pol. Długiego czasu. Vng. Sokaderõ, sokig, regy. Ang. That lasteth long.] Diu annosus, longævus, & multi temporis: hinc πολυχρονιώτερος, qui parum vivit. Vide conjices dictæ polychroniæ, quòd integras ætates vivere dicantur.

Polycnemum. [πολύκνημον. Ger. Ein kraut der vilden Weigenmut gleich mit viel gelenck.] Quasi multarum tibiarum herba, cujus similis, semine pulegii, turculosa, multis geniculis. Vide Plin. lib. 26. cap. 14.

Polygalõn, vel Polygala, [πολυγαλὸν. Ger. Kunnigell, wie etliche erbieten, Hungerendedisse, Wegtraut, ist schöner und gröser dan Hungerendedisse.] Herba palmi altitudine, in cacule summo folius corymbiferis. Est autem lenticulæ, quæ potata, lactis ubertatem adducit, à quo effectu nomen accepit. Plinius libro 27. capite 12. Dioscorid. libro 4. capite 14.

Polygia. Anethum apud Dioscor. lib. 3. cap. 58.

Polygonãton, [πολυγόνατον. Ger. Weisswurtz.] Herba sine foliis, asparagi caule, in cacumine aculeum habens, à frequentia geniculorum dicta. Plin. lib. 27. cap. 12. Vulgus Salomonis sigillum appellat.

Polygonoides, πολυγονοειδὲς. Herba est folio laur, longa, tenuisq;, adversus serpentes, ac privatim aspides ex aceto potu efficax. A quibusdam cicmatis Aegyptia, ab alii daphnoides appellata. Autor Plin. lib. 24. cap. 13.

Polygonum, pen. prod. n. t. [πολύγονον. Gall. Herbe faite l'aueugle, esprobe des Grecz. Centumbia, ou corrigiola. Ital. Corrigiola, centumbia. Ger. Weghrit, wegtritt. Hisp. Centum nodos, centum vidas. Pol. Gorzyły aby wszystkie łożyski, mianuie ex ziołey pospolitych.] Herba à geniculorum multitudine, quam nos sanguinalem vocamus, foliis ruta, & semine graminis similis. Succus ejus infusus naribus, supprimit sanguinem. Plinius libro 27. capite 12. Dioscorid. libro 4. capite 5. Columell. libro 7: Sanguinalis herba quam Graci πολύγονον appellant. Hoc nomen veteres mutarunt pro fœcundo, Vulgus Centinodium appellat.

Polygrammos, πολύγραμμος, Gemma est smaragdo similis, tranversis multis aliis rectis distincta, Vide Plinium lib. 37. capite 9.

Polygynæcõn, Mulierum sequentia. Plin. lib. 35. cap. 11: Pinxit in templo Eleusine Philarchum Athenis frequentiam, quam vocavere polygynæcon.

Polyides. Staphitagria apud Dioscor. lib. 4. cap. 158. Polydes Veterum album apud Dioscor. lib. 4. cap. 151.

Polyictor, oris. [πολύκτωρ. Gall. Qui a beaucoup fait, qui fait beaucoup, fort faisant. Ital. Che fa molte, che ha molte fatte. Ger. Viel thet vil was? Hisp. El que hace mucho. Pol. Czyniący. Vng. Sokat tselekedõ ember. Ang. One that hath made much, very active.] Latinè multificus dicitur. Hoc nomine appellatus dicitur Apion, de quo Gellius lib. 5. cap. 14.

Polymitus, a, um, penultima corr. [πολύμιτος, πολυμίτου. Gall. Fait de fils de diverses couleurs. Ital. Di più colori. Ger. Das auß vielerley fäden oder seidtuggen gewürcket ist vnd nicht einerley farb hat: als bey vns offtmahls gesehen. Hisp. Tenido con muchas hilaças de diversas colores. Pol. Sprzędziony. Vng. Sokfelõ szinnel szõtt, fõn fõtt szouag. Ang. A garment of manifold silk of diverse colours.] Quod multis diversisq; constat filis sive filis. Hinc polymita dicta vestes quæ verticoloribus filis contextæ sunt. Plin. lib. 8. cap. 48: Plurimis verò filis contexere, quæ polymita appellant, Alexandria inditum est.

Polymyxos. [πολύμυξος. Gall. Qui a plusieurs mocs, de plusieurs mouches. Ital. Pieno di molte mosche. Ger. Der Mensch hat jr viel die jm in die nasen kriechen, wann er vielen orten mag angründet werden, vnd leichtlich viel rõten. Hisp. Cantil de muchos mocos. Pol. Lampa mocarza wielkie kuczwy do siebie. Vng. Sok ayo gierõ. Ang. That hath many mockes.] Lucerna quæ multos habet cana siculos, & in his fumicolos, illustrandis convivijs accommodata. De his Martial. lib. 14:

Illustrem quum tot mihi convivia flammis,
Totq; geram myxas, una lucerna vocor.

Polymorphus, πολύμορφος, multiformis, poëtæ, forma.

Polymnos, Helxine apud Dioscor. lib. 4. cap. 42.

Polyphagus pedis, cur. [πολύφαγος. Pol. Zarłok. Vng. Sokat ẽlõ. Ang. A great eater.] Latinè veteri poteris multivorax.

Polyphagia, πολυφαγία, Edacitas, voracitas. [Pol. Obżarstwo. Vng. Nagy ẽlet. Ang. A great devouring.] Verùm Græcas id genus voces quæ Latinis literis scribi non consueverunt, satius fuerit, in Græcum Lexicon tanquam in propriam familiam relegare.

Polypharmacus, πολυφάρμακος, Venenis vel medicinis abundans.

Polyphyllon. Medicus apud Dioscor. lib. 4. cap. 11.

Polypiuatos. [πολύπους βαθύπλοκος πολυπόδων. Gall. Pourceau, ville. Ital. Domestico, villa. Ger. Fastecht, die viel grift hat. Hisp. Rico, que tiene muchos haueres. Pol. Bogaty maietny. Vng. Igen gazdag, sokpenzes. Ang. Very rich.] Latinè bene nummatus dicitur, sive ubertim dives: à multo nummorum & πολύπους diver. Plaut. in Capt. Quo de genere natus est illic Philocrates? P. Polyplutio.

Polypodium, n. t. [πολυπόδιον. Gall. Polypode. Ital. Polypodio. Ger. Engelsüß. Hisp. Polypodio. Pol. Paprzeć. Ang. Wallwort, golpode.] Herba est cujus sive quòd radix ejus velut cornua ad finem crudinem polypi pedis habeat, sive quòd semina ejus insidentia radicibus polypum consumat. Brunfels vulgò dicitur. Plin. lib. 25. cap. 8. & Dioscor. lib. 4. cap. 168.

Polypragmõn, pen. corr. πολυπράγμων. Apud Rhetores figuræ nomen est, quæ sic quoties diversis casibus eadem dictionis oratio variatur: hoc modo: Senatus est summi imperii consilium: Senatus Reipubl. cura demandatur: ad Senatum in dubiis periculosisq; rebus omnis civitas respicit: Vide plura de hac figura apud Rutil. & Aquilam Romanum. Dictum ex πολυπραγμοσύνη, quasi rebus abundans: nam πολὺς Græcis catum significat.

Polypus, pen. corr. [πολύπους. Gall. Pourceau de poulpe. Ital. Polpo pesce. Ger. Ein Fischerisch mit vil füssen. Hisp. El pulpo pescado con nosotros. Pol. Ośm morska. Vng. Hatlabusnak valo halas. Ang. A fish with many feare.] masc. gen. polypi & polypodis, piscis ex genere τῶν μαλακοστράκων hic est, eorũ qui multi cure reputantur à multis pedibus appellatur: cujus descriptionẽ, naturã & genera vide

nera vide apud Plin. li. 9. cap. 30. ¶ Per metaphoram polypus accipitur pro homine rapace: quod à polypo piscis translatū est, qui quicquid ab captorum flagellis ereptum fuerit, arripit. Eimè reliqui. ¶ Nonnunquam polypum dicimus omnium horarū hominem, qui se omnium ingeniis utendi tempori novit accommodare: ea quoque metaphora à polypi piscis naturā sumpta, qui ad similitudinem loci, cui adhaeret, colorem immutat, maxime in metu. ¶ Est etiam polypus nasi tumor, quum caro interiora nasi occupat, à multitudine humidum, quā polypi piscis pedes imitari videntur. [Gall. *Vn morceau de chair qui croit dedans le nez, pourpe.* Ital. *Polipo nel naso.* Ger. Ein gesichwär der Nasen / etwas fleisch in der Nasen. Hisp. *Dolencia en las narizes, como carne de pulpo.* Pol. *Kamyr w nosie.* Vng. *Az orrnak megh dagadasa.* Ang. *A peece flesh growth in the nose.*] Morbi hujus descriptionem & remedia vide alibi apud Celsum lib. 6. cap. 8. Cato de re Rustic. Ad polypus in nasi intrierit, brassicam erraticam, aridam, tritam in mulsum conjecto, & ad nares admoveto.

Pŏlypŏdes, Qui eo morbo laborat. [πολυπόδης. Gall. *Celuy qui a vne pourpe au nez.* Ital. *Chi ha el malatia nel naso.* Ger. Der ein feuchtes gesichwär in der Nasen hat. Hisp. *Dolorido de tal enfermedad en las narizes.* Pol. *Ten ktory ma kamyr w nosie.* Vng. *Orra fuio.* Ang. *Hauing such a flesh growing in the nose.*] Martial. lib. 12: Nasutum volo, calo polypotum.

Polyrrhizon, Epimecenum apud Dioscor. lib. 4. cap. 21: Polyrhiza à Philochia id est, Aristolochia, species quarta: à quibusdam etiam Sauron: de quo vide Barbarum in Corollario Aristolochiæ, Polyrrhizon Polypodium apud Dioscor. lib. 4. cap. 138. Polyrhizon pteris apud Dioscor. li. 4. cap. 196. Polyrhizon veratrum nigrum apud Dioscor. lib. 4. cap. 152.

Pŏlysyndĕton, pen. corr. πολυσύνδετον, Figura quum sermo multis conjunctionibus concatenatur. Virgil. 3. Georg. Secumq; larem, & Armaq;, Amycleumq; canē, Cladumq; pharetram: Dictum polysyndeton, *δια τὸ πολλὰ συνδέειν*: hoc est, à multitudine conjunctionum.

Polysyntheton, pen. corr. πολυσύνθετον, Figura quum sententiæ multorum articulorum convenienti copulatione continentur ut Ilebuni pœna contumeliosa habebatur: hic autem vinciebatur conversus vero non mediocris erat: quum tamen omnes capitali vellent, sed nemo auderet, nec ibi magistratus aderat, nec circumspicientes, quò potissimum confugeremus, reperiebamus. Rutilius Lupus.

Pŏlytrichŏn, [πολύτριχον. Gall. *Capillus Veneris, polytrique.* Ital. *Capel Venere.* Ger. *Mancherander orth Nattjon.* Hisp. *Palmeria.* Pol. *Mnikfegni męzki, albo włosek.* Vng. *Aranhayas, hayas.*] Herba est quæ alio nomine Calliarchon dicitur, quòd multos & pulchros nutrit capillos. Dioscorides adiantum appellat, vulgus *Capillum Veneris*. Legitur & nominativus polytrix, Plin. lib. 22. cap. 21. Polytrix iisdem invecteratis utilior.

Polyzonŏs, πολύζωνος, Gemma nigra anulis zonis candicantibus distincta. Plin. lib. 37. cap. 21.

Pōmārium, vide Pomum.

Pōmĕridiānus, a, um, à post & meridies: Quod post meridiem fit: sicut antemeridianus, quod ante meridiem fit. [μεσημβρινός. Gall. *Apres midi.* Ital. *Dopo mezzogiorno.* Ger. Nachmittägig. Hisp. *Despues de medio dia.* Pol. *Południowy.* Vng. *Delnyi.* Ang. *Afternoone.* Cicero 3 de Oratore: Atque lucubrationis antemeridianæ, aut nostræ pomeridianæ sedulitatis. ¶ Dicuntur & postmeridianæ. Quintil. lib. 1. cap. 2. Postmeridianis scholis Aristoteles præcipere artem oratoriam cœpit.

Pōmĭfĕr, vide Pomum.

Pomilliones, Vox Pomphi. [פרוטים *Gloss. mediæ.* Gall. *Nains ou naistres.* Ital. *Nani.* Ger. *Zwergichte, kurtze & vnnützen.* Hisp. *Enanos.* Pol. *Karły, urodzeńcy.* Vng. *Kuk emberek, fele emberek.* Ang. *Mens of little stature.*] Brevis statura homines, pusillo præterita extantes, qui Græco vocabulo πυγμαῖοι vocantur: quales describit Martialis lib. 14. hac distichon: Si tactum petes hominis caput: Hectora tendas: Si lacertum videas, Athanaten putes: Idem. Hæc quæ tepe solet vinci, quæ vincere raro Parma tibi, scutum pomilionis erit. ¶ Legitur & Pomilius adjectivum, ut Malæ pomiliæ apud eundem in titulo hujus Epigrammatis: Hi subi de multis non est mirabile rostra, Ambus ut ætherea penetederint tuba. Suetonius quoque scribere pusillo, & pumilius per quæstum vocalem. Vide ibi.

Pōmŏtĭum, n. i. [πωμάδιον, *Gloss. vet. Interpres, alias de lenibus rebus, & mollibus magis.* Gall. *Couuerte d'vne escuelle, ou autre vaisseau pour dedans mettre viures, ainsi qu'on souloit coustumier.* Ital. *Sportello de mazo de tauole.* Ger. *Ein gantz gestuf / das man innerhalb vnd auss sperren kan.* Hisp. *La tapadera con la escudilla y vaso.* Pol. *Nakrycie misy, przykrycie.* Vng. *Kálitsnak kalitsa.* Ang. *A flaske to cover the mouth of a vessel, or vessell to keepe liquor in, not powred to be sold.*] Locus erat tam intra quam extra murum, quem antequam condendis urbibus inaugurato conderebant: circa quem datur solum in eo fieri ædificium. Dictū pomœrium, esse Varrone, quasi postmœrium. Nam antiqui *murum* vocabant quem nos *murum* dicimus. Hinc legūt nonnulli apud Virg. 12. Aeneid. *Ingentia pomœria mittent Aggeribus murorum.* Liv. lib. 1: Aggere & fossis, de muro circumdat urbem, pomœrium profecto. Item: Pomœrium est circa muū locus, quem in condendis urbibus quondam Etrusci quā murum ducturi erant, cerimoniis auguratō consecrabāt. Et hoc spatium quod circa, habitari, neq; arari fas erat, nō magis quod pone murum esset, quām quod muros posset, pomœriū Romani appellarunt, & in urbis incrementis, quantum mœnia processura erant, tantū terminis hinc consecratis præferebantur. Festus Pomœrium quasi promurium dicit esse proximum muro. Gellius lib. 13. cap. 14. Pomœrium quid esset. Augures populi Romani qui libros de auspiciis scripserunt, ita mihi de sententia dicere: Pomœrium est locus intra agrum effatum, per totius urbis circuitum, pone muros, regionibus certis determinatus, qui facit finem urbani soli pleni. Antiquissimum autem pomœrium quod ab Romulo institutum est, Palatini montis radicibus terminabatur. Sed id pomœrium pro incrementis Reipublicæ aliquoties prolatum, & multos admodum colles circumplexum est.

Pŏmpa, æ, f. [πομπή. Gall. *Pompe, monstre, appareil solennel.* Ital. *Pompa, solenne apparentia.* Germ. Ein prächtiger auffzug / auffmutzung / Schawspiel: Processus ad spectaculum ornatus. Hisp. *Pompa y apparato.* Pol. *Pompa, pokazanie.* Vng. *Pompa kedvetes.* Ang. *A solemne shew or show.*] Omne spectaculum dicunt ante Varronem, 4. & apparatus solennis, cum ostentatione & specie quadam triumphi, tam in adversis quām in prosperis & lætis, a Græco πομπή, ductio. Dicitur enim pompa triumphi, pompa nuptiarum, pompa sacrorum, pompa funerum. Cicer. 1. Offic. Ut pomparum feculis fundas esse videamur. Idem 4. Tusculan. Socrates in pompa quum multa vis auri argentique fereretur, quam multa non delibero inquit. Idem pro Milone: Cadaver P. Clodii pulsatum exequiis, pompa, laudatione. ¶ Terent. in Heaut. Prolixum meretricis comitatum pompam appellavit: Transeundum, inquit, est nunc tibi ad Menedemum & tua pompa eo traducenda est. ¶ Deniq; splendor omnis & magnificentia per translationem pompa appellatur. Quintus Cicer. de Petit. Consul. Postremò tota petitio erit ut pompæ plena sit, ut lucifera, ut splendida, ut habeat summam speciem ac dignitatem.

Pŏmpālis, adjectivum. [Vn. *Pompæ.*] Iul. Capitol. in Gordiano erat quidem longitudine Romana, canitie decora & pompali valitudine rubente magis quàm candidus.

Pompātĭcē, adverb. [Vn. *Pompaticus pompaticè, fastosè.*] Iul. Capitol. in Gallieno: Gladiatores pompatice ornatos.

Pomphŏlyx, pen. corr. [πομφόλυξ. Pol. *Bańka kuśnięta.*] Pestis vulgaris, flammigerationem, quæ apud Græcos φλύκταιναι dicitur, & etiam fuliginem significat album, in officinis postissimum gratis & forcipibus evolantem, fummiq; comminutos, vel etiam ab Ecinge fodinæ adhærentem. Nomen habet à verbo πομφάω, quod est bullis effervesco, eō quòd cameles, fummique, formacibus inæqualiter adhærens, quandā bullarum speciem præbeat. ¶ Inveniuntur etiam Pomphalyges nativi lapides metallicos simulantes, quos in his quæ Autumi præterfluit tempore ferunt excidi per ætatem colorati. Plinius mentionem facit lib. 9. Simphoniæ. Vitruvius autem Agricola in tractatu de Metallis.

Pompĭlus, i, m. [Piscis genus, qui alio nomine vocatur Nautilus, quòd navis speciem præ se ferat πομπ. & Φίλος. Plin. lib. 9. cap. 29. Inter præcipua tūrmi is cola est qui vocatur nautilus, ab aliis pompilus. Supinus in summa aquarum pervenit, ita se paulatim impingens, ut emissis omnes per fistulā aqua, velut remorantis sensim, facilè navigiet. Cui ea dum prima brachia intenderunt, pro antennis intermissa membrana tantis extendit quæ velificans in auras cæteris subremigans horatibus, media cauda, ut gubernaculo se regit. Ita vadit alto. Horum carnem gaudent imagine & si quid pavoris intervenit, hausta se mergens aqua.

Pompōnĭānē, pyra, dicebantur ab inventore, mānosa cognomina, a similitudine mammæ. Autor Plin. lib. 15. cap. 15.

Pōmum, mi, n. [Generale nomen est omnis fructus cujuscunq; arborius cui aperprovenit: sive mollis, sive durus. [πῶμα, πωμάδιον, πώμη. Gal. *Pomme, et aussi fruict en general.* Ital. *Qualunque sorte de mangiare.* Ger. *Ein jeglicher frucht.* Hisp. *Toda fruita que se come cruda.* Pol. *Wszelkie owoc ko. albo owoc do ieszenia.* Vng. *Lagy holtig gyumolcs, alma.* Ang. *An apple or other fruit good to eat.*] Nuces verò ea dumtaxat poma vocantur duro cute apta ventis tuta. Plin. lib. 15. cap. 22. nuces pomorū genere comprehendit, & mora, cap. 24. Et Ovid. lib. de Nuce: Annua cui nuces pomaq; referre fuit. Quod actu Galli *Fruict* vocat, id Latini malum appellant. Dictum pomum fit docet Varro lib. 1 de Re rust. cap. 31. Quòd potomum, quòd ejus edulio potui est, aquationē indicet.

Pomŭs,

Pōmūs, poma, fœm. gen. C. Arbor pomifera. [תפוח tappuach. Gall. Pommier. Ital. Melo, pomaro. Ger. Ein öpffelbaum. Hisp. El manzano. Pol. Jabłoń. Vng. Almafa. Ang. An apple tree.] Tibullus lib. 2. Eleg. Tunc vicus abiere feri: tunc cornua pomus: Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.

Pōmārium, rii, n. sc. Locus arboribus pomiferis cōsitus. [מרדס pardes, פרדס pardes. Gall. Iardin planté de pommiers. Ital. Guardino, luogo piantato di pomari. Ger. Ein Baumgarten. Bel. Een Hoyt-of-plantagie van appelbomen. Hisp. Huerto plantado de arboles como manzanos. Pol. Ogrod naszczepiony szczepami. Vng. Gyumolcsös kert. Ang. An orchard.] Propert. lib. 3: Nec mea Pomaces arquant pomaria sylvas. Ovid. libro 4 Metamorph. Idem arcens solidis pomaria claudit Aggeribus. ¶ Aliquando pomariū dicitur locus ubi reponuntur poma. Γαζοφυλάκιον. Gall. Lieu propre à garder fruicts. Ital. Luogo da guardar frutti. Ger. Ein Obstkammer, ein art da man obst behelt. Hisp. Lugar para guardar la fruta.] Plinius lib. 15. cap. 16. docet pomaria contabulata facienda in loco sicco & frigido, in quibus sint fenestræ Septentrionales quæ ferenis diebus pateant.

Pomārius, rii, m. C. Pomorum venditor. [Γαζοφύλαξ. Gal. Fruitier, vendeur de fruicts, cueillir pommes. Ital. Colui che vende frutte. Ger. Ein Obstverkeuffer. Hisp. El que vende la fruta de dalar. Pol. Przekupień owoców. Vng. Gyumölcs árus. Ang. A seller of fruite.] Horat. 2. Sermo. Satyr. 3: Edicit pisces: ut pomarius, auceps, Vngventarius, ac Tusci turba impia vici Mane domum cessit, Vngventarius, ac Tusci turba impia vici Mane domum veniant.

Pōmifer, ra, rum, adjectivum, Fecens poma: [Γαζοφυλάκιον. Gall. Portant pommes, portant fruict. Ital. Che produce pomi. Ger. Obsttragend. Hisp. Cosa que trae fruta como aquella fruta. Pol. Owocie rodzący. Vng. Gyumölcshozo. Ang. That beareth or bringeth forth apples or fruite.] ut Arbor pomifera. Columel. lib. 5. cap. 9: Superest tacito pomiferatum Arborum. Arcumnus pomifer, Ovidius tacito pomiferatum Arborum. Annus pomifer, Horat. 3 Carm. Ode 23. Montes pomiferi, Ovid. 1. de Ponto.

Pōmifĭcus, a, um, ut Pomona corona. [Γαζοφυλάκιον. Gall. Fait de pommes. Ital. Fatto de pomi. Ger. Von Obs gemacht. Hisp. Hecho de manzanas. Pol. Jabłkowy. Vng. Gyumölcsből. Ang. Made of apples.] Propert. lib. 3. Elegia: Hoffurbic solvit pomifica vota colona, Quum pyrus invito fluxerit ipse modo.

Pōndĕro, Ponderosus, Vide PONDVS.

Pōndo, ponendo declinabile, & neut. gen. Libra: hoc est, pondus duodecim unciarum. [מנה manah, מנא mena. Gall. Livre. Ital. & Hisp. Libra. Ger. Ein pfund. Bel. Een pont: Pol. Funt. Vng. Font. Ang. A pound weight.] Quintil. libro 8. cap. 2. Torentum aureum centum pondo. Plinius libro 9. capite 30: Reliquiæ asservatæ pependerunt pondo D. C. C. Cubipinus Perottus tentus, putavit pondo esse pōdus duodecim librarum. Sed utroque deceptus est corrupto Livii exemplari. Nam ubi illi legunt, Pondo bina & sexcenaria, castigatioris exemplaria habent, Pondo bina & selibras. Locus Livii est libro 22. ad quem lectorem brevitatis causa remittimus. Hunc errorem primus notavit Budæus in libro de Asse. ¶ Accipitur nonnunquam pondo pro nomine pondus modo. Livius Lib. 4. ab Vrbe, scribit, coronam auream libræ pondo fuisse dictam fuisse. Plaut. in Rud. Nequicquam illam unciam pondo inde Cepi, nisi hoc quod nunc fero in teri. ¶ Hinc fiunt compacta Dipondium, vel dupondium, & tripondium: de quibus suis locis.

Pondus, ponderis, ut Rei alicujus gravitas. [משקל mishkal. Gall. Pesanteur. Ital. Peso, carico. Ger. Ein schwäre, ein gewicht. Bel. Swaerte. Hisp. Peso ó carga. Pol. Waga. Vng. Teher, nehezség. Ang. Weyght.] Plaut. in Amphit. Haud malum pondus est hunc pugno. ¶ Item pondus, quod libranda ad libram ponderatur. Cic. in Catone Majore: Magnum numerum pondus. ¶ Interdum pro numero: hoc est, multitudine ponderis. Varro de vita Pop. Romani: E Græcia comportasse virgarum pondus omnium artificum. ¶ Interdum pro auctoritate. Cic. Appio: Sed ideo scribit, meas literas maximum apud te pondus habuisse. ¶ Nonnunquam pro onere. Virgil. 6 Aeneid.: gemunt sub pondere cymbæ.

Pondĭscŭlum, diminut. [Γαζοφυλάκιον. Gall. Petit poix. Ital. Picciol peso. Ger. Ein gewichtlin. Hisp. Pequeño peso. Pol. Wagka. Vng. Tehetsig. Ang. A little weight.] Calum libro 12. cap. 6: Extrema cum taxi ponduculo in alci atque musti partem demitti.

Pōndĕrĭtās, atis, antiqua vox. Accius pragmatis: In libro 1: Et cuncta fieri cætera jubet illa, non quod ponderitatem gravitatemq; hominis.

Pondĕrōsus, a, um, Quod est grave, sive gravis ponderis. [Βαρύς. Gall. Pesant, qui poise fort. Ital. Grave, que pesa molto. Ger. Schwär: gewichtig: Bel. Swaer van gewichte. Hisp. Cargado: pesado. Pol. Ciężki, wagy. Vng. Nehez, terhes. Ang. Weyghtie or ponderous.] Varro 2. de Re rustic. cap. 11: Ex fodore ejus lana fit melior & ponderosior, & colore melior. ¶ Ponderosam epistolam, dixit Cicero pro longa, & continente multa, ad Attic. lib. 2. Ita ponderosæ aliquam epistolam, pro rerum omnium non modo actarum, sed etiam opinionum tuarum.

Pōndĕro, as, act. p. Pendo, libro. [שקל shakal pondere, ponderare. Gall. Peser. Ital. Ponderare, pesare. Ger. Wägen. Hisp. Pesar con peso. Pol. Ważyć. Vng. Nyomorom. Ang. To weigh.] Plaut. Dum tumulat nos ponderaret argentum. Plinius lib. 18. cap. 7: Singulis granum ipsum pondetur. ¶ Per translationem est examinare, cōsiderare, perpendere. Cic. 2. Offic. Gravi verò homini, & ea quæ sunt, judicio certo ponderanti, probari posse nullo modo. Idem 1. Offic. In quo tamen in primis, quid quisque animo, studio, benevolentia fecerit, ponderandum est. ¶ Hinc componitur præpondero, quod est prius pondero, seu prius examino. προζυγάζω. Statius 8. Thebaid. Quem ei. cisse vehit tacitè præpōderat exul. ¶ Per translationem accipitur pro eo quod est prævalere, præcellere, vincere, & quasi pondere superare. Cic. lib. 3. Offic. Neq; ea volum præponderari honestate.

Pōnĕ, cum accentu in ultima, adverbium est, significans pōst sive retrò, aut à tergo: contrarium habet ante, quod etiam quandoq; adverbium est. [אחר achar dorsum, tergum &c. Gall. Par derriere. Ital. Adietro. Ger. Hinden vor: dahinden: hinderwerts. Hisp. Detras. Pol. Nazad, tył. Vng. Viszamon, hátra nezve. Ang. Behind, on the backeside.] Virgil. 2. Aeneid. Ponè subit conjux, feruntur per opaca locorum. Valer. Max. lib. 1: Mox humani ingenii prona voluntate vetita petendi, ponè respiciens animadvertit immensæ magnitudinis serpentem, concitato impetu omne quicquid obviam fuerat proterentem. ¶ Quandoq; præpositio est, idem significans quod positi contrariâ est ante præpositio. Liv. lib. 40. Ponè castra ruinæ; pabulatum & lignatum ibant.

Pōno, is, posui, positum, act. 1. Colloco, constituo. [שים sim. הניח hinniach. Gall. Mettre, poser. Ital. Porre, mettere. Ger. Setzen: legen: stellen. Bel. Setten: oprechten. Hisp. Poner, assentar. Pol. Kładę, stawiam. Vng. Helyt tészem, teszem. Ang. To set.] Plinius libro 9. capite 35: Ex præcepto magistri unum tactum vas ante eam polucre accti. Cicer. 7. Verr. Sed quia sic oportuerit, recte collocata, & judicio populi digno in loco posita esse videatur. Idem Lentulo: Amplitudo ac dignitas omnis in virtute posita est. Idem: Primum enim sunte Republica facere jo. ebamus, ut in agendo plus, quam in scribendo operæ poneremus. ¶ Aliquando ponitur pro definere: quoniam quum ecclamus de opere, collocare quodammodo acteponere videmur id quod agebamus. ἀποτίθεσθαι. Virgil. Libro 7: Quum venti posuêre, omnisq; repressit ecdit Eurus. ¶ Aliquando pro erigere, ædificare. Virgil. posuitq; immania templa. Vide in antiquis marmoribus legimus: Hanc memoriam posuit. ¶ Aliquando pro deponere. Virgil. 1. Aeneid. ponuntq; ferocia Pœni Corda, volente deo. ¶ Aliquando pro apponere. Martial. Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bubulcus. Hinc poëtæ fabulas, & alia scripta sua ponere dicebantur, quum in scena hæc spectatoribus, quasi in convivio fercula apponebant. Juven. Satyr. 1: Pone Tigellinum: id est, affer in Scenam aliquid de Tigellino scriptum. ¶ Aliquando pingere, sive sculpere. Horat. Solers nunc hominem ponere, nunc Deum: item de sculptore & pictore loquitur. ¶ Aliquando scribere est. Horat. in art. poet. Scriptor honoratum si forte reponis Achillem. Pers. Satyr. 1: Nugari subitus Græcè, nec ponere lucum Artifices. ¶ Composita sunt, Appono, juxtà pono, addo, παρατίθημι. Cicer. in Pisonem: Aristarchus, quicunque apponebat ad orationem versum. Idem 2. de invent. rhet: Caupo glacium propè appositum è vagina eduxit. Sæpè etiam idem quod cibum ante convivas ponere. Plinius: Nihil ei præter secundarium panem, olera quæ apposuit. ¶ Antepono, Præfero. Compono, Circumpono, & Depono: vide suis locis. ¶ Dispono, ordino, quasi in diversis locis pono. διατίθημι. Hinc dispositio, quæ est rerum in ordinem collocatio. διάθεσις. Dispositum, decretum, constitutum. Vide ex dispositio dicimus: id est, de industria, & quemadmodum anobis constitutum est. κατασκευάζειν. Macrob. Anatius quidam cui remotis arboribus opus fit, cogitavit ex dispositio convenisse? ¶ Expono. ¶ Impono, Interpono, παρεμβάλλειν, παρεμβάλλεσθαι. ¶ Oppono, Præpono, Propono. ¶ Postpono ὑστερίζειν, ἀποθέσθαι. retrò pono, postharco, minoris facio. Cicer. 5. Tusc. Omnia postposui, dummodo præceptis patris parerem. ¶ Repono, quod significat, loco tuo unde ablatum erat colloco. Cicer. pro Sestio. Hunc Cn. Pompeium in suis castris supplicem abjectum; vidisset, atque intigne regium quod illi de capite tuo abjecerat, repositi. Nonnunquā est idē quod recondo: ut Scientia condendi ac reponēdi fructus, apud eundem 2. de Natur. deor. ¶ Sepono, seorsum pono, removeo. ἀποτίθημι. ¶ Suppono, submitto. ὑποτίθημι, ὑποβάλλω. Apuleius: Suppositoq; humeros ovem. Aliquando adulterum loco viri subjicio. ὑποβάλλεσθαι. Vnde suppositus partus.

tus. ¶ Aliquoties dicitur, quando socius alterius matris non vere matri subjicitur liberum testamentum supponere, & ita dotem in locum veri substituere. Plinius. Nam filius patris testamentum suppositicium diebatur. ¶ Superpono, & tu præpono notæ sunt. ¶ Transpono, de uno loco in alium transfero. Cæsar. ¶ Pono olim fecit præteritum posui. Plaut. Nunc ne apud te vectrum vidulum posivimus.

Pŏsĭtor, oris, verbale, m. c. Conditor. [שׁוֹכֵן habitator. Gall. Fondateur, edificateur. Ital. Edificatore, fondatore. Ger. Ein erbawer/ stiffter. Hisp. El que pone, edificador. Pol. Budownik, założyciel. Vng. Épitő, építésző. Ang. The layer of a ground, a founder.] Ovid. 15 Metamorph. & in Alde terra Mantua conditure positoris habentia nomen. Templorum positor, Idem 2. Fastorum.

Pŏsĭtus, participium, Situs, locatus. [שׁוּם, שִׁית, שָׁכַן, נָתַן, נָצַב, יָסַד. Gall. Posé, mis. Ital. Posto, collocato. Ger. Besatzt/gelegen. Hisp. Puesto. Pol. Położony. Vng. Helyheztetett, tétetett. Ang. Set, put, placed.] Cic. de Leg. agrar. Roma in montibus posita. Idem pro lege Manilia. Insula Delos in Ægeo mari posita. ¶ Nonnunquam accipitur pro depositus, per ἀντίφρασιν. Livius 7. ab Vrbe. Positis omnium aliarum rerum curis. ¶ Aliquando pro examinato. Ita enim interpretatur Servius locum Virgil. 4. Æneid. Sic te ut posita crudelis abesset? ¶ Positus super armamentarium: hoc est, præfectus armamentario. Curtius lib. 6. Iratus, non aliter interpolandum ratus, nobili juveni (Metron erat nomen) cui super armamentarium, posito quod scelus pararet, indicat.

Pŏsĭtūra, æ, m. g. Positio, situs. [שִׁית, שִׁיתָה, שִׁיתָן, שִׁיתוּת. Gall. Situation, assiette. Ital. Situatione, sito. Ger. Setzung/gelegenheit. Hisp. Postura. Pol. Położenie. Vng. Helyheztetés, tétel. Ang. A putting, placing.] Ovid. 4. Fastor. Terra tribus scopulis vastum procurrit in æquor, Tmaretis à positu nomen adepta loci. Tacit. lib. 5. Ille positus siderum ac spacia dinumerat. Celsus in principio lib. 6. Prius positus ostium, figuraque indicabo.

Pŏsĭtīvus, a, um, Quod primò positum est, nec aliunde derivatum. Grammatici positivum à comparativo & superlativo distinguunt, quòd illud sit quasi fundamentum horum.

Pŏsĭtūra, æ, f. p. Situs, sive positio. [שִׁית, שִׁיתָה, שִׁיתָן, שִׁיתוּת. Gall. Situation, assiette. Ital. Sito. Ger. Setzung/gelegenheit. Hisp. Postura. Pol. Położenie. Vng. Teud, helyheztetés. Ang. Situation, placing, or placing.] Gell. lib. 2. cap. 1: Vt animadverterentur quo habitu, quoque, forma, quove positura illa bellatorum aliquis nascetur. Syllabam dicimus esse longam positura quam voces continuatæ (eo autem duæ consonantes, quarum prior cum ea vocalis eadem syllaba cohæret. Nam si consonans una ad superiorem pertinet syllabam, quod ejusdem liquida subsequatur continget solet) non efficiunt posituram.

Pŏsĭtus, ūs, f. t. Situs, sive (ut barbari loquuntur) situatio. [שִׁית, שִׁיתָה, שִׁיתָן, שִׁיתוּת. Gall. Situation, assiette. Ital. Positura, sito. Ger. Gelegenheit. Hisp. Postura. Pol. Położenie. Vng. Teud, helyheztetés. Ang. Situation, placing or placing.] Quintil. lib. 3. cap. 7: Illa propria quæ ex loci positione aut numeratione sunt. Columel. lib. 1. cap. 6: Naturalis calli ratio fit positione cæli, & declinatione. Ibidem. Nam ea ratio positionis maximè frigida, & minimè humida est. Quidam in locis situ cæli appellat locis situ certam cæli partem respicientem, quem vulgus aspectum vocat. Cic. pro Flacco. De quorum urbis positione propter pulchritudinem, etiam inter deos certamen fuit, proditum est. ¶ At Dialecticis & Rhetoribus positiones appellantur ipsa velut fundamenta, quibus argumenta nituntur. Quintil. lib. 2. cap. 10: Quin aliquando etiam argumenta ex ipsis positionum vitiis ducimus. ¶ Positio item apud Iurisconsultos, fundum, terram, summâ significat. Vlpia. l. 3. D. de annu. legat. Hoc loquemur ut pro positione patrimonii, sine vexatione & incommodo hæredis fiendi est, pro summa, pro viribus, pro facultatibus. Idem l. 2. D. de pecul. Si verò eandem pecuniam positionum relinquit, debent eum deducere.

Pōno, ponis, m. t. Pendeo, quòd velum in aere pendeat: & figuratè omne per quod super aquas trahimur. [נָשָׂא. Gall. Voile. Ital. Vela. Ger. Ein Segel. Bel. Een Seyl. Hisp. Vela. Pol. Żagiel. Vng. Vitorla. Ang. A sail.] Plin. lib. 8. cap. 3. Terretos spatio prorsi pontis à continente porrecti, &c. ¶ Accipitur & pro scalis nauticis, quæ Græci σκάλμους vocant. Virg. lib. 10. Æneid. Interea Æneas tectior de puppibus altis Pontibus exposcit. ¶ Per pontem olim ferebantur suffragia unde Sexagenarios de ponte dejicere, proverbio dicitur pro suffragio privare, vel omnem auctoritatem adimere. Vide Erasm. Roterodami Adagia.

Pōntĭcŭlus, diminutivum, Parvus pons. [γέφυρα. Gall. Vn petit pont. Ital. Ponticello. Ger. Ein Brucken oder ein Steg. Hisp. Pequeña puente. Pol. Mostek. Vng. Kis híd. Ang. A little bridge.] Cic. 5. Tusc. Si quorum tollam tectam cubiculi lecto circumdatum, ejusdem tollam tantillum ponticulo ægroto tanquam

vestem, eum ipsum quo tegetes subtilè clausere, detorquebat.

Pōntō, ōnis, m. t. Naves quibus in trajectibus amnibus hujus loco pons communitur. [γεφυρία. Gall. Sorte de passage volant, bateau. Ital. Ponte, galeotta da passare un fiume. Ger. Ein art wie man über ein wasser fahrt. Hisp. Barcas y barcas para passar rio. Pol. Prom, przystań. Vng. Hajó híd. Ang. Ferry boates.] Expeditiones Quia via consulari solet vti civitate tenus, vel aliquo ad viam publicam, vel aliquo ad flumen in quo pontonibus trajiciatur. Apul. Et hi vado non poterunt, pontonibus cruribus. Cæsar 3. bell. Civil. Pontones, quod est genus navium Gallicarum. Lyttelt. in quat.

Pontĭcus. Vide PONTVS.

Pontĭfex, pontificis, m. c. Sacerdos magistratus (ut inquit Scævola) à posse & facere dictus: vel (ut inquit Varro) à ponendo quia Sublicius pons à pontificibus factus est primum, & restauratus, &c. [כֹּהֵן. Gall. Maistre des choses divines, prestre. Ital. Sacrificio. Ger. Ein priester oder oberster priester/ ein Bischoffer/ heyliger Vatter. Hisp. Sabedor de las cosas sagradas. Pol. Papież, biskup. Vng. Pap. Ang. A bishop.] Cic. ad Attic. lib. 4: Calendis Octobris habetur senatus frequens, adhibentur omnes pontifices qui erant senatores, à quibus Marcellinus, qui erat tum designatus mei, sententiam primus rogatus, quæsivit quid eâdem in decernendo sequuti. Tum Lucullus de omnium collegarum sententia respondit: Religionis judices pontifices fuisse, legis Senatum, se & collegas suos de religione statuisse, in senatu de lege. Cæsar. Libri pontificum, Horatius 2. Epistol. 1. Cœna pontificum, Idem 2. Carminum, Ode 14. Religio pontificum, Cicero pro Domo sua. Secures pontificum, Horatius 3. Carm. Ode 2. ¶ Erant autem majores & minores pontifices, inter quos summus pontifex, maximus dictus est, quòd maximarum rerum, quæ ad Sacra & religionem pertinent, judex esset. Numa pontificem fecit, cui sacra omnia attribuit, eumque ita sacra omnia privata, & publica subjecit, ut intelligeret ipse ut idem pontifex non cœlestes modò cæremonias, sed justa quoque funebria placandosque manes edoceret. Auctor Livius lib. 1. ab Vrbe condita.

Pontĭfĭcātus, hujus pontificatus, m. g. Pontificis dignitas, hoc est Consulatus, dignitas Consulis. [כְּהֻנָּה. Gall. Pontificat, l'estat de pontife. Ital. Pontificato. Ger. Der Oberste Pontifex Amt oder Würde/ Bischoffthum. Hisp. Dignidad de pontife. Pol. Biskupstwo. Vng. Főpapság. Ang. The dignity of a bishop.] Cic. de Arusp. rum respon. Qui sacra, solemnesque cæremonias Pontificum, rerum bene gerendarum auctoritates, augurio comment putaverint.

Pontĭfĭcālēs Codicilli, Lampridius usurpat, Ignatio indivisæ, pro scripto & extraordinario, quasi dignitatis umbra gauderent collegii adscripti, atque codicillos relati. Sic & Senatoriales & Consulares haud inepte appellavere codicillos, qui extra ordinem sunt, nomenque tantùm retinent, administrandi eorum officii exortes.

Pontĭfĭcālis, is, e. Quod est pontificis. [ἱερατικός. Gall. De pontife & prestre. Ital. De pontefice. Ger. Priesterisch. Hisp. Cosa de pontifice. Pol. Biskupi. Vng. Főpapbeli. Ang. Of a bishop.] Ut jus Pontificibus constitutum ejusmodi hodie est, quòd Canonici dicunt. Cic. 2. de Nat. Deor. Deceo me Iota hæc ordine esse de colonis his immortalibus jure pontificio, & mori majorum. Cic. 1. de Nat. Deor. Dei deorum nomen magnus numerus, ac Pontificis quidem nostris, &c.

Pontĭfĭcātum jubilæum, n. t. Pro cognitione & autoritate pontificis. [כְּהֻנָּה. Gall. L'avoir de pontife & estat de pontife. Ital. Autorità et ufficio de pontifice. Ger. Der stetten Priesterlichen Standt/Amt und Wirden. Hisp. La dignidad del pontifice. Pol. Biskupstwo. Vng. Főpapi méltóság. Ang. The authority and office of a bishop.] Gell. lib. 1. cap. 13: Rogavit Labeonem ut si hæreditatis ab ea cujus negotium id pontificium fuisset, &c.

Pontĭfĭcālis, pontificale, n. c. Quod ad pontificem pertinet. [ἱερατικός. Gall. Pontifical. Ital. Pontificale. Ger. Das thun Priester gehört. Hisp. Cosa de sacerdotes o sacrificio. Pol. Biskupi. Vng. Főpapi méltóság. Ang. Belonging to a bishop.] ut Pontificalis auctoritas, apud Cic. 2. de Legib. hoc ipso tantummodò pontificis esset, si pontificalis maneret authoritas. Pontificalis honor, Ovid. 3. Fast. Ius pontificale, Cic. 2. de Legib. Sacrificio pontificale, Ovid. 1. Fast. Pontificalis cœna, dicebatur opipara, & pretiosa, & exquisitis epulis instructa, quales olim solebant Pontificum cœnæ. Vide Macrob. 3. Saturn. & Chilias Erasmi. ¶ Pontificales libri, in quibus sacræ cæremoniæ continentur.

Pontōnēs. Vide PONS.

Pōntus, m. t. [יָם, מַעֲרָב &c. Gall. Mer. Ital. Mare. Ger. Das Meer. Hisp. La mar. Pol. Morze. Vng. Tenger. Ang. The sea.] Pontus dicitur mare illud quod à palude Mæotide exit, & in Tenedum protenditur: sed ubi primùm se arctius à Tenedo incipiens, à casu Helles, vocatur Hellespontus, ubi se expandit Propontis: ubi iterum arctatur, Thracius Bosphorus: ubi aut latissimè diffunditur, Pontus Euxinus, qui curvatus in figu-

tam Scythici arcus, communiturus ostio Maotidis paludis. Idq; ostium Cimmerius Bosphorus vocatur. ¶ Figurate autem pro quovis mari ponitur, ut apud Virgilium Aeneid. Ingens à vertice pontus in puppim ferit, &c. ¶ Est præterea Pontus, Scythiæ fluvius, in quo lyncurius lapis invenitur, qui aqua accenditur, & restinguitur oleo, ut refert Dioscor. lib. 5. cap. 91.

Pŏpæ, æ. [Ger. Du Fettwanst.] Dicebatur qui ventrem valde habebat, & qui gibbatus ac adunatus, ferebatq; Propert. lib. 4. Sacerdotiq; calor ac nova sacra popæ. Spartianus in vita Getæ. Peremit hostiam popa nomine Antonius. Suetonius in Vita Caligulæ, cap. 32. Admotas taribus victimas luctentius popa tam habitu, quàm alacritate, cultrarium mactavit. ¶ Accipitur nonnunquam popa metaphoricès pro goloso, & ut ita dicam, Persius Sat. 6. Atcilli tremulo mento popa venter.

Pŏpānum, ni, pen. corr. n. [πάνορον. Ger. Opfferkuchen.] Placenta lata, tenuis, rotunda, quam dicit veteres offeebantes & pro quocunq; libo capitur. [Pol. Ofenpfannkuchen.] Juvenal. Satyr. 6. Scilicet & tenui popano corrumpus Olinte. ¶ Iulius autem Pollux ait Placentas esse, quas in sacrificiis antiqui terebantur. Cujus dictionis frequens est usus apud Aristophanem. Calepinus putavit popana esse unguenta quædam pinguia, adducens testimonium ex Juvenalis Satyr. 6. ridendaq; multo Pane comæ facies, aut pinguia popana spirat, & hinc misere vitiantur labra mariti. Quo tamen in loco constat Poppæana legendum esse, non Popana. Quod minor Calepinus non animadvertisse quum alioqui in priore carmine integer perdoctusq; fuit.

Pŏpēlītis, Vide POPVLVS, masc. gen.

Pŏpīna, næ. pen. prod. f. à popa, Locus ubi publicè opsonia, caroq; cocta, ac delicatè cōfecta venditatur, comeditur; vel privatim ubi gulosa familia extraordinariè figuntur, & bibuntur confluxit, autore Vallain Raudensem. [σιτοπώλιον, ταριχεῖον. Gall. Rotisserie, cabaret, cuysine. Ital. Bottega di pane cotto, bottega di salsamenta, taverna, cucina. Ger. Ein Pratterey, Kochhaus. Bel. Een Cuisinet. Hilp. Cozinar, cozina, cozinera. Pol. Obiadownia, kuchnia. Vng. Kösötsegy, kolma. Ang. A cookerie.] Plaut. in Amph. Intereà cum ibi certant, in popinam devortundum est mihi, Lances detergam omnes, omnesq; trullas hauriam. ¶ Accipitur nonnunquam popina pro deliciosis cibis qui in ganea venditarentur. Cic. 3. Philip. Sed quum tam atroci edicto nos concitavisset, cui ipse non ultro? nam putatis reliqua tribi & severa? vino & epulis retentus & alienus est. Et epulæ potitur, quàm popinæ dari debent.

Pŏpīnālis, popinæ dominus. [γαστρώδης. Vit. Kalongegyria.] Lampridius in Alexandro Severo: Cùm Christiani quendam locum cui publicus fuerat, occupassent, contra popinam dicerent fieri cum deum, recepit melius esse ut quomodocunq; ille Deus colatur quàm popinatio dedatur.

Pŏpīnōnēs, m. c. Helluones, gulones, qui se popinis dedunt, [Fresser. Gall. Mangeurs de tavernes & cabarets, friands, gourmans, yvrongnes. Ital. Leccardi, ghiotoni, taverniери. Ger. Schlemmer, Säuffer, Leckerbissen, Unmäßige, die stäts in den Kochhäusseren sitzen zu bemänglen. Hilp. Golofin que vsa de glotonia. Pol. Żarłoczonie. Vng. Tobzodok, Részegesek, rakosok. Ang. That haunt taverns, gluttons, drunkards.] Horat. a Serm. Imbecillus, iners, si cui quidvis, adde popino. Suetonius de clar. Gram. Lurconem & nebulonē, popinonemq; appellans, & variis scriptis; monstrotum.

Pŏpīnŏr, aris, ā. p. Helluor & indulgeo popinis. [ψαγδεύω, ἀκρατεύομαι. Gall. Gourmander & mangeuer, hanter tavernes & cabarets. Ital. Tavernare, mangiare, & bere dentro alla gola. Ger. Schlemmen, Prassen, Fressen, Sauffen wie ein Sew. Hilp. Golofinar. Pol. Obiadować. Vng. Tobzodom, iszogom. Ang. To haunt taverns, to excite and visit ease of devyne.] Iul. Capit. Dum Gallienus popinatur, & balneis ac lenonibus reputat vitam.

Pŏpīnātio, onis, f. c. nunc capitur à Gellio, quæ alio nomine dicitur helluatio, quam Græci ἀκρασίαν vocant. [Gall. Yvrongnerie, mangerie de friands. Ital. Essere tavernare, e mangiare. Ger. Säuffung, Fressung, das volle Essen mit Leckerbissen vnd dergleichen. Hilp. Obra de golosinar. Pol. Obżarstwo. Vng. Tobzodokban, részegeskedésben. Ang. Haunting of taverns.]

Pŏpīnārius, ria, rium. [ψαγδευτής. Vit. Evő, kalongyas.] Macrob. Saturn. lib. 3. cap. 14. Quod genus apud popinarios, pleraq; scortatorum eorum vocibus proposita, amphora specie quàm corpore.

Pŏpīnālis, le, com. 1. Quod ad popinā spectat. [ψαγδευτικός. Gall. De taverne. Ital. Di taverna. Ger. Das der Prätter des Kochhaus ist. Hilp. De cozina. Pol. Kuchenny. Vng. Tobzodásra való. Ang. Belonging to a kitchen.] Colum. lib. 8. cap. 16. Tunc celebres erāt deliciæ popinales, quum ad mare deterebantur vivaria.

Pŏplĕs, poplitis, m. t. Pars corporis genu quæ curvatur: dicta quod poplicetur. [קָרְסֹל. Gal. Le jarret. Ital. quasi poplite. Ger. Die Kniescheib. Bel. Die Kniescheve. Hilp. Rodilla. Pol. Cyrtka na kolanie. Vng. Térd hajlatja, hurgya. Ang. The hamme of knee lying or behind the knee.] Colum. lib. 6. cap. 12. Si dolore nervorum claudicat, oleo & sale venas, poplitesq; & cetera confricanda sunt donec intepescat. Curtius lib. 6. Pulicaquam dein cerere fraudi, populibus femur excepit. Liv. lib. 2. Quosdam & jacentes vivos lucentis scmoribus popliteis invenerunt.

Poppysmā, ătis. n. t. [ψόφος σίτου. Gal. Vn son de bouche, ou vn frappement des mains pour faire paistre vne cheual. Ital. Voce, o suono di bocca che si fa pascendo vn cauallo. Germ. Das jm fressen vnd schmatzen, so man jm mit der zungen vnd lefftzen vber vngefehr vnd frembden Dingen machen thut. Hilp. Sõo à pasto de la boca de caballo. Pol. Mowa do ogłuchania konia. Vng. Tálogatás. Ang. Faire schmacking or gentle hasling of mouth of horse.] Propriè dicuntur ea vocis blandimenta quæ fiunt equis in cohortatione manūs. Juven. Satyr. 6. Præbebit veteri cerebrum poppysma rogatu. id est, crebra manuum tractatione, cum quadam vocis adulatione. nam fit à verbo ψοφῶ, quod est sonare, vel adulor. ¶ Est & ψοφίασμα (ut quidam exponunt) idem quod plausus theatri est, id est manibus intersē, & palmis cum palma collatis, plausum edere. ¶ Dicitur etiam in eadem significatione poppysmus. Plin. lib. 28. cap. 2. Fulgetras poppysmis adorare solemnis gentium est. Quid verò poppysmus sit, vide in dictione PAPYSMA.

Pŭpŭlā, æ. Verrucæ sunt eminentes. Cornutus in Persium.

Pŏpŭlātŭs. Vide Populus fœm. gen.

Pŏpŭlĭtis, Lucretia cons. singul. numer. masculi, generis, Vnius cujusvis multitudinem significans, juris contrahi & concordi communione factam. [Ἀθροισμὸς ἀνθρώπων. Gall. Peuple. Ital. Popolo. Ger. Ein Volck oder gantze Gemeind eines Lands. Hil. Pueblo. Pol. Lud zgromadzenie mieszkańcow. Vng. Nepesség. Ang. The people.] Virg. 11. Aeneid. Hinc populum late regem, bello; superbum Venturum excidio Libyæ. Populi, nationes; gentes diversarum civitatum. Ibidem: Littoraq; & latos populos. ¶ Populus à Columella de apibus dicitur lib. 9. cap. 1. Idne fieri uno populi conjungi debeat, qui pollint adhuc integras ætas explere.

Pŏpŭlŭs, li, diminutum Plebecula. [δημάριον. Gall. Petit peuple. Ital. Popolo picciolo. Germ. Das Völcklin, das nicht gesinnt. Hilp. Pueblo menudo. Pol. Pospolstwo. Vng. Nepes kis gyülekezet. Ang. The simple poore people.] Pers. Sat. 1. Ante domi blando crassam jactare popello. Horatius 1. Epistol. 7. Vulteium mane Philippus Vitia vendentem tunicato scruta popello Occupat.

Pŏpŭlāris, populare, omn. c. Quod est populi. [δημάρχης, δημοτικός. Gall. Populaire, de peuple. Ital. Popolare, di popolo. Ger. Das bey Volcke ist. Hilp. Cosa de pueblo. Pol. Ludzki. Vng. Nepbeli való. Ang. Of the people.] Horatius de Arte. & populares Vincentem strepitus, & naturam rebus agendis. ¶ Liber dicitur popularis dicitur gratiosus, charus & gratus populo, qui sibi populi favorem conciliat, quiq; populi est studiosus. δημοφιλής, δημοτικὸς ἀνήρ, δημαγωγός. Cicero: Nil tam populare quàm bonitas. Livius: Et quo nihil popularius est, quàm si quem pepererat magistratum, is dein gerebat. ¶ Interdum dicitur plebeius, vilis, & ignobilis. δημώδης. Plautus: Præstat civem esse ex popularem, quàm nobilem & mendicum. ¶ Popularis item dicitur qui est eadem conditionis, generis, fortunæ, & fortunæ, ejusdem, ἐμπόριος, & ἐμπορικός. Terentius in Phorm. Amicus summus meus, & popularis fuit, erat enim & ipse servus. Quid si popularis, quod ejus ego gratis essem? ¶ Popularis item dicitur civis. Terent. in Adelph. Obsecro populares ferte misero, atq; innocenti auxilium. ¶ Ponitur aliquando popularis pro suocero, autore Budæo. Liv. 1. bel. Maced. Tentando nunc factiosorum, nunc popularium animos: id est, quæ in ditione eorum atque imperio erant.

¶ Popularem nomine vocare est vocare nomine vulgò à populo usurpato. Plautus libro 13. capite 4. Popularis etiam non à nobis appellatur balanus. Ita popularia verba apud Cic. 9. de Offic.

Pŏpŭlārĭă, æ. n. t. dicebantur loca ubi plebs sedebat. Suetonius in Domit. Et quia pars major intra popularia decederat, etc. Vide Equestria in EQVVS. ¶ Item popularia angustorum parietum. Liberius apud Nonium: Popularia agunt per hortum. ¶ Popularia libera, ut Labeo inquit, sunt quæ omnes cives faciunt, nec certis familiis attributa sunt, ut Fornacalia & Palilia. δημόσια ἔργα. Sic dicta quòd populo grata essent, propterea quòd essent in populum missio hæret ac iis qui gratiā plebis captabant & hoc cupide modo suum de Republica sentiendo: & ea quæ ad populi salutem spectant vel ita cum tantum agendo: aut largiendo & adulando, vel alias corruptelis benevolentiam captando.

Pŏpŭlārĭtās, ātis. f. t. Studium & cultus populi hoc est, affabilitas, humanitas, blanditiæ, quibus populi favorē aucupamur. [δημαγωγία, δημηγορία, ἐγκωμιαστής. Gall. Popularité, amitié & bienveuillance du peuple. Ital. Affabilità, humanità verso il popolo. Ger. Gesellige affection vnd freundtseligkeit mit dem Volck. Hilp. Humanidad y blandigas en amar y voluntad del pueblo. Pol. Łagodna mowa do ludu,

Iudæis, & vergit in vulgus? Vng. & hisgyrdo hoyswlyti, meyg ſpreteiſe. Ang. Therefore and hanneth it towards the people.] Tremor epiſt. 117: Dixit etiam Claudius Artilian princeps Ephesiorum, homo munificus & innoxiæ popularitatis. ¶ Ponitur aliquando pro conjunctione atq; nexu efficiente, quæ dicitur esse inter popolares: hoc est, inter eos qui ex eadem regione ortum traxerunt. Plaut. in Pœn. Siquid opus sit, quæso dic, atq; impera popularitatis causa.

Pŏpŭlārĭtĕr, Affabiliter, humaniter, & cum gratia populi. [δημοτικῶς. Gall. Populairement, auec la grace du peuple. Ital. Popolarmente, affabilmente. Ger. Mit vermittlung des Volcks: mit Volcks beredung. Hiſp. En amor y voluntad del pueblo. Pol. Ludzkiego sposobu, ſtatku. Vng. Kedwessek kőzt, nyerik kiualkodassal. Ang. Vnto the fauour of the lowest, of the commo.] Iuven. Sat. 3: & verso pallere vulgi Quemlibet accidunt popolariter. ¶ Aliquando significat more populi. Cicer. in Som. Scipion. Homines enim popolariter amantem tantum modo Solis id est, unius altri reditu metiuntur. ¶ Hinc dicimus popolariter agere, popolantes loqui, popolariter ferri: cerei id est, more populi.

Pŏpŭlātim, Per populos. [κατὰ δήμους. Gall. De peuple en peuple, par tout le peuple. Ital. De popolo in popolo, per tutto il popolo. Ger. Von einem Volck zum andern: durch das Volck. Hiſp. De pueblo en pueblo, por todo el pueblo. Pol. Trzyd, zbiorami do siebie. Vng. Nepenkent, nemzet ſzerint. Ang. Through all the commons.] Apulei. Populatim ab omni provincia revocatur. ¶ Ponitur aliquando pro conservatim & universim. Cicero in Verr. Ego perdidi te, qui omnes servos prædo populatim: quæso ne addas malum ad hoc malum.

Pŏpŭlĕtŭs, a, um, Quod est plenum populo. πολυοχλος. ut Opidum populetum.

Pŏpŭlō, as, & popular, aris, d. p. Depredari, diripere, spoliare. [ἁρπάζειν, διαρπάζειν, διαρπαγὴν ποιεῖν, διαρπαγὴν ἐκφέρειν, διαρπάζειν, ἐκφέρειν. Gall. Oster & piller tout le champ, déstrousser en pendre. Ital. Depredare, spogliare, disfare un paese. Ger. Berbergen, rauberey machen. Hiſp. Robar y destruyr el campo. Pol. Nyszczyć, łupić. Vng. Prédálok. Ang. To rob, and destroye the countrey.] Cæs. 1. bel. Gal. In reduorum tunc proverterant, eorumq; agros populabantur. Virgil. 1. Geor. populor, ingentem tarris ex aggere fossis. ¶ Hinc depopulor pro depopulari, passimq; & populatum dirigo. Popolare, Nonius populi amorem conciliare est: indeq; popularem dictum esse, qui à popolo pendet.

Pŏpŭlātŭs, a, um, participium. Depredatus. [שדד. ἐδηώθη, διηρπάσθη. Gall. Pillé, destruit. Ital. Depredato, saccheggiato. Ger. Beraubet, geplunderet, verwüstet. Hiſp. Robado y destruydo. Pol. Zgładzony, złupiony. Vng. Prédálattatott, megfosztatott. Ang. Spoyled, distroyed.] Virg. 12 Aeneid. Quisq; suum populatus ferit. Cicer. 5 Ver. Ejectos aratores esse dico, agros vectigales vexatos atque exinanitos à Verre, popolatam vexatamq; provinciam.

Pŏpŭlātĭo, onis, verbale, f. t. Spoliatio. [שדד. διαρπαγή, ἐδηώθη. Gall. Saccagement, degast. Ital. Saccheggiamento. Ger. Verheerung, beraubung, plünderung. Hiſp. Robamiento, destruymiento. Pol. Złupienie, wyzgrzanie. Vng. Prédálás, fosztás. Ang. A robbing or pilling of a country.] Liv. 1. ab Vrbe: Equos popularibus in cæspitibus q; mobotes esse. Columel. lib. 2. cap. 20 blam eates à populatione minum formicarumq; trumenta defendit. Idem lib. 3. cap. 21 ènt si maturitatem serotini expetet, simitac vindemiam præcocem, quæ plerunq; populationibus volucrum, pluviisq; aut ventis lacessita dilabitur.

Pŏpŭlātĭo, ōnis, m. g. Populatio. [שדד. διαρπαγή, ἀφανισμός.] Lucan. li. 1: ardent Hesperii mõtes teris popolatio agri.

Pŏpŭlātŏr, ōris, m. t. [שדד. διαρπαστής, διαφθορεύς. Gall. Pillard, saccageur, & destructeur d'vn pays. Ital. Che saccheggia un paese. Ger. Ein verheerer, raubmörder, verstörer. Hiſp. El que assi destruye. Pol. Rabujnik, łupiezca. Vng. Pusztító, fosztó. Ang. A robber or destroyer of a country.] Ovid. 12. Metamorph. Vivit adhuc operis nostri populator Achilles. Idem 13. Metamorph. Hoc ubi cognovit Troiæ popolator Atrides.

Pŏpŭlārĭtĕr, popularitatis, f. t. [שדדות. διαρπαγή. Gall. Pillerie, acte qui ravage & destruit vne chose. Ital. Donna che distrugge, disface. Ger. Ein Verbergerin, verwüsterin, rauberin. Hiſp. La que assi destruye. Pol. [ ] Vng. Pusztító nő. An. She that robeth and destroyeth.] Martialis lib. 12: Hæc tibi Thesei populatrix missa Hymetti, Pallados à sylvis nobile munus apis.

Pŏpŭlābŭndŭs. Prædabundus, à popolando id est, qui popolatur. [שדד. διαρπαστικός, διαφθορεύς. Gall. Qui ravage partout le champ, pillant & destruisant tout. Ital. Che va per campi ferendo, guastando & saccheggiando. Ger. Verbergend / verwüstend / stätsgenß raub plünderig und verwüstlich. Hiſp. Cosa que mucho assi destruye. Pol. Pustoszący, złupiatrzący. Vng. Pusztító, prédáló, dúló fosztó. Ang. Going to wracking and robbing of countrey.] Liv. lib. 3. ab Vrbe: hæc Romanos exercuerunt, popolabundi magis quam justi more beli.

Pŏpŭlābĭlĭs, popolabile, omn. t. Quod popolari potest. [διαρπαστός. Gal. Qui peut estre pillé & gasté. Ital. Disertato, essere, ò gastato ad essere saccheggiato. Germ. Das verstört oder verheeret werden mag. Hiſp. Cosa que assi se puede destruyr. Pol. Co złupienia wolne. Vng. Elpusztítható. Ang. That may be pilled or destroyed.] Ovid. 9 Metamor. Interea quodcunq; fuit popolabile, flamma Mulciber absumsit.

Popŭlātĭ, pro popolari & de pp. Patritur posaitis l. 21. D. de appel. Tamen quum fundus popolaretur ab adversario, æquum videri fructus apud sequestres deponi.

Pŏpŭlŭs, Prima syllaba producta, f. t. Arbor est certo similis, candice proceru & erecto, cortice levi, foliis dum tenera est, cincinnatæ rotunditatis, quæ in senectute angulosa evadunt sine flore. [צפצפה. Gall. Peuplier. Ital. Pioppo, pioppa, albaro. Ger. Pappelbaum, & baum. Hiſp. El alamo, olmo. Pol. Topola. Vng. Nyarfa.] Duo ejus sunt genera, Alba, quam & Græci λεύκην dicunt, folio numerosiore, & tremulo (unde Tremulam Galli vocant) uvaq; frenos quas ἔρυσα dicunt, unguentis experitas. Tenigra, illa μέλαινα dicta, levior quidem & procerior, sed fronde rariore. Vna q, lucis aquotis gaudet & palustribus. Virg. 9 Aeglog. Ille candida populus antæ Immineat. Plin. lib. 24. cap. 8: Virgam populi in manu tenentibus interrigo non metuitur. Colum. lib. 5: Curri maxime videtur idonea populus, Ea est arbor cerro similis.

Pŏpŭlĕus, a, um, Quod est confectum ex populo arbore, aut quod ad eam arborem pertinet. [λεύκινος, λεύκεος. Gall. De peuplier. Ital. De pioppo. Ger. Eschbäumen. Hiſp. Cosa de madera de alamo. Pol. [ ] Vng. Nyarfabeli.] Virg. 2. Geor. Qualis populea mœrens philomela sub umbra. Frondes populeæ. Idem 8. Æneid. Umbra populea. Idem 4. Georg.

Pŏpŭlĕtŭs, populea, populeum, Populeus. λεύκεος, λεύκινος. Plautus in Cal. Nõ itinc aut populea fors, aut abigna est tua?

Popŭlnĕus, populnea, populneum, in eadem significatione. Colum. lib. 6. cap. 3: Probatur maxime ulmea, post fraxinea, & ab hac populnea frons. Idem lib. 12 cap. 2: Frondem querneã, & populneam.

Popŭlētum, populeti, n. t. Locus populis consitus. [λεύκεων. Gall. Vn lieu planté de peupliers. Ital. Luogo piantato de pioppi. Ger. Ein ort wo den viel Pappeln / vom oder Garb baum stehn. Hiſp. Lugar de muchos alamos. Pol. Miejsce pełne topolin. Vng. Nyarfás hely.] Plin. lib. 14. cap. 3: Antea Cæcubo erat generositas celeberrima palustribus populetis.

Pŏpŭlĕōn, Medicamentum cum quod ex floribus populi conficitur conventibus. Compositionem ejus lege apud Gal. en. lib. 4. de San. tuenda.

Popŭlĕrum, Myracopon, unguentum populeonis, vulgò sic dictum.

Porcă. Porcarius, Porcellus. Vide PORCVS.

Porcĕo, porcēs, verbum obsoletum quo antiqui, teste Festo, uebantur pro prohibeo. κωλύω. Lucilius lib 6: non te porrõ procelere porcent. Componitur exporrõ & arceo, quasi procul arceo.

Porcetrā, porcetræ, Porca quæ semel tantùm peperit. χοιρὰς, alias ὑσαγὼ. Scrofa, quæ sæpiùs.

Porcĭlĕtum, porcileti, n. d. Hetmolaus sic idē esse quod porcanchoc est, terram editiorem inter duos fossos: cujus generis in hortis hodie pulvini appellantur, in quibus sua cujusq; generis olera separatim seruntur. Plin. lib. 19. cap. 22: Virbii & Marci ad vicinos pedes intermittunt arationis gratia: in his quæ vocant porcileta.

Porcŭlum, porculi, n. s. Est machinæ genus apud Catonem de Re rust. cap. 19: Foramen (fugiri) quod primum fiet, semipedem ab cardine fiat: cætera divisito quã rectissimè, porculum in media fauce facito: inter arbores tres hũ quod erit, id medium collibrato: ubi porculum figere oportebit, ibi in medio prælum rectè stare fiet.

Porcŭs, porci, m. s. Sus domesticus: quemadmodum aper, ferus. [חזיר. χοῖρος. Gall. Vn porc. Ital. Porco. Ger. Ein zam Schwein. Bel. Ein Verken. Hiſp. Puerco. Pol. Wieprz. Vng. Disznó. Ang. A hogge, a sowe.] Suis autem appellatio utrique generi est communis. Martial. li. 14: Hic tibi faciat bona Saturnalia porcus, Inter spumantes ille paßus apros. Iuvenalis Satyr. 10: vovet q, facilis fieri: & candidus divis tomacula porci. Dictus ab eo quòd porrecto ritu paseitur, & terram dum herbarum radices rimatur, lacertis porrigat. Porcus Serarius apud Catonem, qui vide in Serarius. ¶ Porcus marinus, piscis maximus, quum capitur, grunnit. χοιροκεφάλη. Lacedæmonii orthagoriscum vocat, ut ex Aristotelis sententia refert Plin. lib. 32. cap. 2. ¶ Porcus Troianus, in Romanorum conviviis porcum dicebatur aper, qui integer apponi solebat, intùs cum minoribus animalibus in ventre ejus inclusis, non secus atque olim ferunt in equo Troiano milites fuisse armatos. χοῖρος ἐσφαγμένος. Vide Macrob. in Saturnalibus.

Porcă, æ, f. p. Sus fœmina. [חזיר. χοῖρος, ὑς. Gall. Vne truye. Ital. Porca.

Porca,

Porca. Germ. Ein Saw. Hisp. Puerca. Pol. Swinia. Vng. Eele disznó. Ang. A sidge (sometimes a sow) of rother.] Cato de Re rust. cap. 134. Paulò quàm fœminam porcam immolabis. ¶ In agro Interò porca est rima clata inter duos sulcos: [חרי] Gall. Terre eſleuee entre deux rayons, vn ſillon. Ital. Scrofa, porca. Ger. Das bubelin zwiſchen zweyen furch in einem Acker. Hisp. La tierra que queda entre dos ſurcos.] A porrigendo (ut inquit Varro lib. 1. cap. 29. de Re rust.) quòd ea leges porrigat frumentum. Vel à porcendo id est, prohibendo, ut Nonio placet, eò quòd ultra se jacta semina prohibeat. ¶ Porcas inquit Festus appellantur rari sulci, qui ducuntur aquæ derivandæ gratia: ita dictæ quòd porcantur id est, prohibeant aquam frumento nocere. Crebriores autem sulci, limi vocantur. Hæc Festus. Columella lib. 2. cap. 4. Liras rustici vocant eadem porcas, quum sic aratum est, ut inter duos latius distantes sulcos, medius cumulus siccam sedem frumento præbeat. Sed & triginta pedum latitudinem, CLXXX. longitudinem, porcum vocabat, eodem autore lib. 3. cap. 1: Campani, inquit Hermolaus Barb. hodie porcas vocant pulvinos sive hortulos, in quibus velut suis cuique generis olera seruntur. Ie genus & aream dicuntur apud Columellam.

Porcētī, Sus quæ semel peperit quæ sæpiùs fetu plus. [Vn. Terug dragende.] Melissus de loquendi proprietate, qui habet autorem Pomponium in Atellana, quæ hoc eodem vocabulo inscripta est: Ex Gellio lib. 18. cap. 6.

Porcēllus, & porcellus diminut. [χοιδιον, χοιριον. Gall. Porcelet, cochon. Ital. Porcelletto. Ger. Ein junges. Hisp. El lechon, puerco pequeño. Pol. Wieprzek. Vng. Disznócska. An. A little hog or swyne.] Suetonius in Neronе: iterum ac sæpiùs recoctum porcellio objecit. Porculus legitur apud Plautum in Menæch. Scribit Varro porcum Græcum nomen esse antiquum, sed obscuratum, quod posita vocarunt χοιρος.

Porcīnus, a, um, pen. prod. Quod ex porco est: ut Caro porcina. [χοιρειος, χοιρινος. Gall. De pourceau. Ital. Di porco. Ger. Schweinen, von einer Saw. Hisp. Cosa de puerco. Pol. Wieprzowy, świniowy. Vng. Disznóbeli való. Ang. Of a swine.] Plaut. Cap. Alii pisces ptarit in aram abire, alium porcinam, atq; agninam, & pullos gallinaceos.

Porcinārius, m. f. Qui carnes porcinas vēdit. [χοιρεμπορος. Gall. Charcutier, qui vend chair de porceau. Ital. Che vende carne di porco. Ger. Der schweinin fleisch verkaufft. Hisp. El que vende carne de puerco. Pol. Szynnie mięsa przedaiący. Vng. Disznóhust arúl. Ang. A seller of swine flesh.] Plaut. in Capt. Quîta annis lanitudo, quâdo porcinarius?

Porcārīus, a, um. Quod ex porca est. [χοιρειος. Gall. De truye. Ital. Di porca. Ger. Einer Meuen. Hisp. De puerca. Pol. Swiny. Vng. Emse disznóbeli való. Ang. Of a sow.] Vnde porcariam vulvam dicebant, qua edito partu vescebantur. Plin. lib. 11. cap. 37: Vulva ejecto partu melior quàm edito: ejectitia vocatur illa, hæc porcaria: primi partus optima.

Porcārīus, Porcorum cultor, fabulator. [χοιροβοσκος. Gall. Archer. Ital. Porcaro. Ger. Ein Sewhirt. Hisp. El porquerizo. Pol. Świniopas. Vng. Disznópásztor. Ang. A swine heard or keeper.]

Porcātīōnem, Antiqui porcorum nutricatum vocaverunt. [χοιροβοσκια. Gall. Nourriture de pourceaux. Ital. Nutritura di porci. Germ. Sewe erziehung oder meistung. Hisp. Crianza de puercos. Pol. Chowanie świń. Vng. Disznónevelés.] Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 4: In nutricatu (quam porculationem appellabant) binis mensibus porcos finunt cum matribus.

Porcūlātōr, ōris, m. t. Qui porcos nutrit ut pinguescant. [χοιροβοσκος. Gal. Porchier, qui engresſit les pourceaux. Ital. Nutritore di porci. Ger. Einer der Sewe erziehet oder meſtet. Hisp. Porquero que cria puercos. Pol. Tuczyciel, świnie tuczący. Vng. Disznónevelő. Ang. That feedeth swine.] Colum. lib. 7. cap. 9: Itaq; porculatoris maximum officium est, ut unamquamq; suæ prole claudat.

Porr, pororum, Vide PORVS.

Porācelli, χοιροκοιλια. Species hernæ est, quum ex abscessu circa scrotum materia induruit. χοιρος enim Græcis inter cætera lapidem durities significat, sive callum.

Porphyrā, æ, f. p. t. Avis purpura. [חכמה ארנפת ardebawin חמול chamol. πορφυρα. Gall. Pourpre, cramoisi. Ital. Porpora. Ger. Purpurfarb. Hisp. La porpora, color de carmesi. Pol. Purpura, purpurowy. Vng. Purpany. Ang. Purple.] Vnde Porphyriacus, a, um, pen. corr. purpureus. Ovid. Et porphyriacis figuret labra genis.

Porphyrīs, porphyridis, pen. prod. πορφυρις. Vestis purpurea.

Porphyrīo, porphyrionis, pen. prod. f. t. [πορφυριων. Ger. Ein fremder vogel möchte in Teutſch heiſſen die blaw oder ſchwartz purpurfarb haw. Purpureus ardea, manet vox: ſeine federn am gantzen leib ſind blaw.] Avis est collum habens oblongum & angustum, crura prælonga, cæci rubentia, quemadmodum & rostrum, sola avium marsuo bona, crumq; prius aqua tinctum altero pede, veluti manu, ad rostrum afferens. Author Plin. lib. 10. cap. 46. Aelianus li. 14. cap. 35, tradit porphyrionem mulieribus pudicitiæ observatorem esse, matrisq; familiàs adulterium suprendio suo comino indicare. ¶ Fuit item hoc nomine Gigas quidam, Silyphi filius: qui ultrà cum reliquis Gigantibus adversus superos conspiravit. Claudianus in Gigantomachia. Porphyrion trepidam conatur vellere Delon. ¶ Fuit item antigæ nomen, Neronis ēpotibas, cujus meminit Sueton. Martialis uno distichо nomen has significationes complexus est: Nomen habet magni volucris tam pàrva Gigantis, Et nomen Pisini Porphyrionis habet.

Porphyrītes, porphyritis, pen. prod. m. t. [πορφυριτης. Ger. Ein roter Marmelſtein mit weiſſen tüpfflinen geſprenckelt.] Lapis in Ægypto nascens, candidis inter venerationes punctis: propterea Leucoſtictos appellatus. λευκος enim album vocant Græci, & πορος purgere. Autor Plin. lib. 36. cap. 7.

Porphyrītīcus, porphyritica, um, pen. corr. Adject. [Ger. Das auß rotem Marmelſtein gemacht iſt.] Quod est factum ex porphyrite.

Porphyrīus, Serpens est in calidissimis Indiæ locis nascens, capite quovis latè candidiore, reliquo corpore purpureo, dentibus carens: ideoq; morsu innocuus: vomitum tamen eruentans, quicquid contigerit extabescentem. Vide Aelianū lib. 9. cap. 57.

Porrārīis, Vide POARIVS.

Porrēcto, pen. corr. porrigere. Quasi porrò jacio, inquit Festus: id est, valde porrigo: quod verbum solennè sacrificantibus erat. [προτεινειν. Ger. Weit ausſtrecken.] Nam exta porrecta dicuntur, quando porriguntur diis. Plautus in Pseud. Nam si hanc sicem summa sorti, atq; in manibus exta tenacum, ut porricias, interea loci Si lucri quid defuit, patiar rem divinam defera. Virg. Aeneid. 5: exta, salsos Porricium in fructus. Quo in loco nonnulli malè legunt prò, jactum. Vide Macrob. lib. 3 Satur. cap. 2.

Porrigo, is, pen. corr. xi, ctum, ĕre, t. Extendo, dilato, à porro & rego, ut porrectum indicat, non ab ago, ut quidam malè putaverunt. [מתח natah פרש paras תושיט tusiſhe יטה yatah. ἐκτεινω ἐκτεινομαι. Gall. Eſtendre, tendre ce qu'on tient. Ital. Estendere, porgere. Ger. Außſtrecken, darreichen. Bel. Dat reiken, uytſtrecken. Hisp. Estender. Pol. Wyciągnąć, dać. Vng. Nyujtani. Ang. To reache or ſtretch out and offer.] Cicero pro Cælio: Licinium quit jam manum ad tradendam pyxidem porrexisset, retraxisse Plinius: facilius quippe radices porrigit solo subacto. ¶ Quandoq; ponitur pro extendendam offerre. ἐκτεινω. Vide Augustus, ut est apud Macrob. lib. 2. Saturnal. quum ei quidam loculum trepidus offerret, & modo proferret manum, modò retraheret. Putasne, inquit, timere me debeat manum porrigens? Cic. 2. de Natur. deor. Sententia est à quibus bona precamur, ab iisdē porrigentibus & dantibus nolle sumere. ¶ Rursus quia quæ intercidunt, huic extenduntur, factum est ut porrigere sit proternere & intercidere. Martialis: Fervolucrem longo porrexit vulnere pardum. ¶ Porrigere manum, sive dextram, est adjuvare, succurrere sive opem ferre: metaphora ducta ab iis qui lapsos tensa dextra homo attollunt. ¶ Hujus compositum est Exporrigo seu Expergo per syncopen, quod est explico, erigo, extendo, ἐγειρω. Terentius in Adelphis: da te hodie mihi Exporgefiorem: id est, exhilara. ἀνεθαρσυνον. ¶ Porrigere herbam, est victum se fateri. Plin. lib. 22. cap. 4: Summum apud antiquos signum victoriæ erat, herbam porrigere victori: hæc est, terra & ultro ipsa humo, & humanione enim credere. Vide Chiliadas Erasmi.

Porrēctus, participium. Extensus, dilatatus. [נטרש נטוי natui מתוח mathuah. τεταμενος. Gall. Eſtendu. Ital. Steſo. Ger. Außgeſtreckt. Hisp. Estendido. Pol. Wyciągniony. Vng. Nyujtatot. Ang. Reached and ſtretched out.] Horat. lib. 4. Carmin. Iamq; & impressi Porrecta marmora ad ortum. ¶ Aliquando porrectus nomen est, ideem ferè significans quòd hilaris: ut Frons porrecta id est, alacris. Iactabat enim lætis cutem frontis extendere solemnis, & contrà in tristibus corrugare. Plautus in Cal. Primùm ego te porrectiore fronte volò aspicere, quid id sit, hi antiquo.

Porrēctio, verbale, f. t. Extensio: cui opponitur Contractio. [מתיחה מתיחות. τασις, ἐκτασις. Gall. Eſtendement, eſtendue. Ital. Eſtendimento. Ger. Außſtreckung. Hisp. Estendimiento. Pol. Wyciągnienie. Vng. Nyujtas. Ang. A reaching out or ſtretching out.] Cic. de Natur. Deorum: Oculorum enim contractio facilis, facilisq; porrectio propter molles commissuras & artus nullo in motu laborat.

Porrīgo, penult. nomin. prod. porriginis, f. t. Capitis affectus est, quum tenues & furfuraceæ squamulæ ex capite decidunt. [περιγραφη. Gall. La teigne. Ital. Tigna. Ger. Der ſchuppicht: des Haupts: eſt grind. Bel. Schurftigheit. Hisp. Caspa de la cabeza. Pol. Strupina głowy. Vng. Fo kiseuleg korpaſzag. Ang. The leproſie or ſcaldes of the head, when the skin is in the hand.] Porrigo est inquit Celsus lib. 6. cap. 2.) ubi inter pilos quædam quasi squamulæ surgunt, eæq; à cute solutæ sunt, & interdum madent, multo sæpiùs siccæ sunt: idq; evenit modò sine ulcere, modò exulcerato loco: hæc quoque modò malo odore, modò nullo at-

cidere: ferè q; id in capillo fit, earúm in barba, aliquando etiã in Dorcadibus. Hæc Celsus Lorich. lib. 30. Vbera & corruptum, scabie & porrigine plenum. Horat. 2 Serm. Satyr 3 Vngere tibi caules oleo meliore, caprúmq; Cæperis impexa fœdum porrigine.

Porrigĭnōsus, a, um, Qui porrigine infestatur. *scrophulosus.*

Porrō, Varias in oratione habet vtilitates. Modò enim affirmandi adverbium, deinde significat quod tamen, verò, profectò. [אבל *And, yeah, doch.* Gall. *Certainement.* Ital. *Certamente.* Germ. *Wahrlich.* Hisp. *Ciertamente.* Pol. *Zaprawde, doistotnie, Dziek.* Vng. *Nyilvan, valóban, igazan, bizonnal, penig, igen.* Ang. *Truelie, certenlie.*] Cicero pro Plancio: Nihil porrò tam inhumanum, tam immane, tam ferum, quàm commutare ut beneficio, quos decuit tueri, videare. ¶ Quandoq; temporis adverbium, idem valet quod longè post, olim, Virgil. 1. Aeneid. hinc maxima porrò, Accipit Roma, & patriam servavit honorem. Vbi Servius: Porrò, pro longum intervallum. ¶ Nonnunquam idem quod in posterum, deinceps, in futurum. Terent. in Phorm. Andr. Deinde ut quiescant, porrò monendi sunt. Idem in Eunuch. Porrò ut quiescant, interpone Donato. ¶ Aliquando loci adverbium est, idem significans quod ultrà, live alicubi. Virg. & ab Vrbe. Ea ut cœperis, qua te fors ferre videbis, Porrò iter ingredere, per alium talium arbitrem, impedire ne porrò pergas, per alium talium arbitrem, impediatur eq; eadem ibi. Interdum idem quod longè, sive procul. Virgil. 6. Aeneid. quæ fata trahuntq; retrorsum Respicere, & quæ sint populi, quæ fama sequatur, Porrò animas. ¶ Sæpissimè autem conjunctio est, æq; idem valet quod autem, sive verò. Sive, & Quemadmodùm Apul. Paup. Porrò qui confessum deverberavit

quòd à Pompeio ædificata esset, Pompeianam vocabant: cujus meminit Ovid. lib. 1. de Arte amandi. Tu modò Pompeia lecturi spatiare sub umbra, Quum sol Herculeo terga leonis adit.

Pŏrticŭla, æ, diminutivum. [Στοὰ μικρὰ, ἢ μικρὸς στοά. Gall. *Petite porte.* Ital. *Portiola, portico.* Ger. *Ein vorschöpfflin.* Hisp. *Pequeno cal forial.* Pol. *Ganeczek.* Vng. *Tornacska.* An. *A little gallerie.*] Cic. lib. 4. Epist. in porticula Tusculani.

Pŏrticātio, Legitur etiam pro porticu apud Macrum l. 36. D. de relig. inf. & sumptu funer. Si emplum quid ædificari testator jusserit, velut in curiam porticationes, eos sumptus Luscia causa non esse.

Pŏrtio, portionis, f. quasi partio, Pars. [Μέρος, μοῖρα. & Gal. *Part portion.* Ital. *Parte, portione.* Ger. *Ein theil, portion.* Hisp. *Parte ración dado entre.* Pol. *Część.* Vng. *Rész.* Ang. *A part or portion.*] Plin. lib. 9. cap. 35. Sed quota hæc portio est? ¶ Hinc Ci. proportio, quæ est quarumcunque rerum inter se tacta comparatio. *Ἀναλογία, ἀναλογισμός.*

Pŏrtiuncŭla, æ, porticula, diminutivum. [Μοῖρα. Gall. *Petite part ou portion.* Ital. *Peciola parte ò portione.* Ger. *Ein kleiner theil, Pörtgin.* Hisp. *Pequeña parte.* Pol. *Cząstka.* Vng. *Részike.* Ang. *A little portion.*] Apuleius: Qui quum a me portiunculâ polveret.

Pŏrtĭtŏr, portitoris, Hortator remigum, qui eam pertică, quæ & ipsa portitor dicitur, in manu tenens, hortatur remiges, urget, & cuncta pro potestate moderatur. [Κελευστής. Gall. *Comite.* Ital. *Comito.* Ger. *Ein Meister der die Ruderknechte die da rudern sollen anweiset.* Hisp. *Comitre.* Pol. *Sternik.* Vng. *Hayos gyalos.* Ang. *An exhorter of the rowers to do their duty.*] Plaut. in Asin. Tute habes portitorem. Ennius in Annal. Portitor unum quum signum dare cœpisset. Ex Nonio.

Pŏrtĭtŏr, portitoris, m. c. Propriè dicitur, teste Varia, lib. 4. qui homines in ulteriorem fluvii ripam, vel de litore ad navim, vel de nave ad litus trajicit, què Græci vocant *portinitas.* [Περαστὴς. Gall. *Garde ou fermier d'vn pont, passeur.* Ital. *Passaporto che passa la gente per.* Ger. *Ein oberfahrer. Der die leut vber die wasser fehret.* Hisp. *El barquero ò el que les pasa en barca.* Pol. *Przewoznik.* Vng. *Reuos.* An. *A ferry man that carrieth passengers ouer a water.*] Quapropter Charon interorum portitor dicitur, quòd mortuorum umbras cymbâ fictâ per Stygium paludem portare navehere. Deus autem portitor à portando, sicut vector à vehendo: quamvis Laurent. Valla existimare videatur à portu dictum, cui portitorem Virgil. 6. Aeneid. Portitor has horrendas aquas, & flumina servat Terribili squalore Charon. ¶ Dicitur etiam portitor, eadem Laurentio teste, qui portorium, hoc est, fructus pecuniarios ex portu conducit, quique nomine portorii ripam à venientibus exigit. Cic. ad Quintum fratrem: Qui me per in portoriis Italiæ tollendis, non tàm de portorio, quàm de communibus injuriis portitorum querebantur. ¶ Accipitur etiam portitor pro eo qui aliquid portat. Stat. lib. 1. Theb. Languet Hyperboreæ glacialis portitor Vrsæ.

Pŏrtŭlăca, æ, f. Nasturtium, & mentes quæ datur portitoribus: hoc est, iis quibus cymba vel pontone trans fluvium vectigal pendunt. [Λαχανὶς. Gall. *La grande ou ample herbe au pourpier.* Ital. *Noce, ingrassamento d'oglio, ò porcacchia.* Ger. *Die fulsion oder ein wasser.* Hisp. *Verdolaga, ò verdolaga de huerta.* Pol. *Zapi ora ogrodowe.* Vng. *Kerekfü.* Ang. *Purslain, or pursley.*] Item vectigal quod portitori solvitur. Hinc est illa quæ decimæ proventum portari, vel luminum, vel arcarum, vel flagrorum *πομπεῖον.* Lucilius lib. 12. Tacitedem quod illi qui in feriptum è portu exportant clanculum, ut portorium detur. Plautus in Asin. Iam ego hunc portitorem privabo portorio. Cicero 1. de lovent. Nam si Rhodius turpe non est portorium locare, nec Hermacreonti cuidam turpe est conducere. Idem 4. Verr. His prorebus quod portorium non esset datum, literas ad socios misisse L. Canalium.

Porto, portas, act. p. Fero, affero, gero, & tàm de animo quàm corpore dicitur. [Φέρω. Gall. *Porter.* Ital. *Portare.* Ger. *Tragen.* Bel. *Draghen.* Hisp. *Llevar ò traher.* Pol. *Nosić.* Vng. *Hordom vagy hordani.* Ang. *To bear, or beare.*] Terent. in Andr. Di boni, boni quid porto? Plaut. in Aululat. Vah, onus nequicà portare pariter, jacentem ego asinum in lutu. Plin. lib. 11. cap. 17. Apes festam regem humeris tabulevant, validius fatigatum ex toto portant. Ovid. 2. Trist. Et latro, & cautus præveniatur cole vitam: Ille sed insidias, hic sibi portat apè. Virg. 9. Aeneid. Multa patri portanda dabat mandata. ¶ Portare rem dicimur, quum nos, aut jumenta aliquid nobiscum vehimus. Virg. 1. Aeneid. Gens inimica mihi Tyrrhenum navigat æquor, Ilium in Italiam portans, victosq; penates. Ibidem: portârit avari Pygmalionis opes pelago. ¶ Portare aut illi dicimus, pro adjuvare. Sallust. in Catil. Post ubi pericula virtute propulerant, locis atque amicos auxilia portabat. ¶ Hujus cōpolita sunt, Apporto, Asporto, Cōporto, Deporto, Exporto, Importo, Reporto, Supporto, & Transporto: quorum significata vide suis locis.

Pōrtŭo, portitas, frequent. Gel. lib. 20. cap. 11. Crumenam plenā assium portitare.

Pōrtŭlus, tus, verb. m. q. Actus ipse portandi. [Φόρτος, ὁ φόρος. Gall. *Portement.* Ital. *Portamento.* Ger. *Tragung.* Hisp. *Llevamiento.* Pol. *Noszenie.* Vng. *Hordozas.* Ang. *A bearing or bringing.*] Plin. lib. 9. cap. 11. Tædia exquisita perditore portatu.

Pōrtŭlăca, æ, f. Herba est frigida & humida quæ dentium tolit dolorem. [Ἀνδράχνη. Gal. *Pourpier.* Ital. *Porcellana, portulaca.* Ger. *Purge oder burtzum.* Hisp. *Verdolaga.* Pol. *Kurza stopa, ci pospolite.* Ang. *Purslayne.*] Plin. lib. 23. cap. 23. & lib. 20. cap. 20. & Dioscor. lib. 2. cap. 150.

Pōrtŭnālĭa, Inter quatuor Græcis celebertima certamina numerantur, in honorem Palæmonis, quem Latini Portumnū vocant, instituta. [Παλαιμόνια.] Eadem & Ithonia dicebantur, ab Ithone Pelasgo Hellenico ubi fol erant celebrari.

Pŏrtŭs, us, m. q. in dativo & ablativo plurali portibus. Locus in litore naves ab hyemis tempestatumq; injuria vindicans. [Λιμήν, εἰνάλιος λιμήν. Gal. *Un port.* Ital. *Porto.* Ger. *Ein Schiffporte Seehafen, Ein tieffes Gestad da schiff darein zu fahren. Meerhafen.* Bel. *Een haven.* Hisp. *Puerto.* Pol. *Port, stanowisko, nadbrzeże.* Vng. *Partus.* Ang. *An haven, or shippe.*] Cic. in Verrem: Statim sine ullo metu in portum ipsum penetrare cœperunt. Metaphoricè accipitur pro loco tuto, & quodam adversarium rerum perfugio. Cicero ad Brutum: Quanquā tuus & fugæ portus erat in tuis castris, & pertugii salutis in tuo exercitu. ¶ Inde proverbium metaphoræ, Rem in portu esse dicimus, pro esse in tuto, & extrà omne periculum. Plaut. in Merc. In portu res est. Item in portu navigare, pro securum esse, & omne periculo defunctum. Tracta est metaphora à navigantibus, qui quamvis in medio mari navigant, undarum & ventorum atrocitatem jactantur: contrà, quum se in portum receperint, nihil habent negotii cum undis & ventis. ¶ Impingere in portu, est in ipso fluminis operis initio peccare.

Pŏtābĭlis, portuosa, portuosum, Multas portus habens. [Λιμενώδης. Gall. *Qui a plusieurs ports de port.* Ital. *Dimolti porti.* Ger. *Das viel schiff arten oder schiffreiche hat.* Hisp. *Cosa que tiene muchos puertos.* Pol. *Mający gałęź stanowisk.* Vng. *Kikoto.* Ang. *Full of hauens.*] Salust. in Iugurtha: Iidam alteram ipsi quam usu portuosiorem, quæ portuosior, & ædificiis magis exornata erat, &c.

Pŏrtŭs, portis, priore prod. in [Πῶρος. A' medicis appellatur callus per duros, ossium & cartilaginis fracturā feruminans. Ossia enim & cartilago, quod partes spermaticæ sint, semel fracta, nunquā renascuntur. Ex valentiore tamen alimenti parte callus quidam gignitur, quo veluti glutino conjungūtur. Autor Gal. 6. Therap. ¶ Porus item genus est lapidis, Pario marmori candore & duritia similis, minus tamen ponderosi: quæ Plinius inter eos annumerat qui cadaveribus asservandis sunt idonei. lib. 36. cap. 7. ¶ In articulis hē pori dicuntur tumores, ex crassiore serosq; humore in eos ingruente collecti: qui nonnunquā et sero concrescunt ex medicamentorum quorundam usu, quæ malorum discutiendi Græcidi, nullam autem molliendi vim habent. ¶ Poripen. carr. πόρος, etiam à medicis appellantur meatus cutis, per quos sudor erumpit, &c.

Pŏs, Videtur potiùs significare pontem quàm potentē, inquit Varro, lib. 4. de Ling. Latin.

Pŏsĕa, ser. f. p. Potio ex aquæ aceti; mistura temperata. [Ὄξος ὑδρηλόν. Gal. *Breuuage fait auec de vinaigre, humecte ou vin de dessoubz.* Ital. *Vino da dissetare, ò fatto d'acqua & aceto per medicina.* Ger. *Ein sawertranck der aus essig vnd wasser mit einander gemischet wird.* Hisp. *Vebraje, mezcla de agua y vinagre.* Pol. *Kwas, napoy z octu i wody.* Vng. *Ecetes viz.* Ang. *A drink of water and vinegar mingled together.*] Plin. lib. 30. Tertiana tanat palumbos ferus, et postea decoctus. Celsus putam appellat per quintam vocalem: Actius, & Aegineta etiam phuscam.

Pŏtĭtŭmĭtus, a, um. [Πολυπράγμων, &c. qui poscit numos, unde baticæ meretricia pocitumia dici possunt, quippe quæ nihil aliud quàm numos poscant.

Pŏsco, poposci, n. c. Postulo, mihi rem debitam peto. [Αἰτῶ, ἀξιῶ, αἰτοῦμαι, &c. Gall. *Demander.* Ital. *Domandare.* Ger. *Begeren, etwas bitten, oder fordern. Es mus einem schuldig sein.* Hisp. *Demandar.* Pol. *Żądam.* Vng. *Megkeuanom, kerlem.* Ang. *To require, or aske.*] Varro: Poscere est quoties aliquid pro merito nostro deposcimus. Donatus: Poscimus imperiose: postulamus jure. ¶ Aliquando pomum pro provocare. Virg. 12. Aeneid. Haud aerem dubites in prælia poscere Turnum. Cic. 3. Verr. Poscunt majores pœnas: id est, provocā: se mutuo ad largius potandum. ¶ Aliquando pro incitare rem venalem, & pretium ejus taxare. Plautus Mercat. Tanti, quanti posset, vix tantidem illam? [Ἀντὶ τοσούτου.] AR. Autumā adjecto vel mille numum, plus quàm polcet. ¶ Aliquando pro requirere, exigere. Cael. 4. bel. Gal. Ad quos se celeriter, quum ejus poscit, recipiunt. ¶ Hujus compolita sunt, Appolco, quod est jure

posco, exigo, αἰτῶ. Ter. Eun. in Heaut. Minas qui dem jam decem habet à me filius. Quas pro alimentis ille mihi duro dat: has ille ornamentis cum equorum alitur. Porro hos alimenta dotis apponere eum. ¶ Depoſco, vide ſuo loco. ¶ Expoſco, maltum ſeu importune adeo, aut publice poſco, ἐξαιτῶ. Liv. lib. 1: Pacem precibus expoſcunt. Virgil. 8. Aeneid. Sed votis precibuſq; jubent expoſcere pacem. ¶ Repoſco, quod meo eſt repeto. ἀναιτῶ. Virg. 1. Parthoſq; repoſcere ſigna. Plaut. in Curc. Quam tuis virginem me repoſcis?

Poſitio, Poſitus, Poſitura, Vide PONO.

Poſſeſſ'or, Poſſeſſio, Vide POSSIDEO.

Poſſibilis, Vide POSSVM.

Poſſideo, poſſedes, act. I. in Pand. Eſt in dominio, ſeu poteſtate mea habeo res. Antiquo nomine pos. quod potentiam ſignificabat, & verbo ſedeo, ut poſſidere dicatur, qui poteſt ſedere: poteſt eodem atq; habitatione ſuam aliquo in loco collocare. [ישׁן יָרַשׁ אָחַז קָנָה κτάομαι, κατέχω, ἔχω.] Gal. Poſſeder. Ital. Poſſedere. Ger. Beſitzen. Bel. Beſitten. Hiſp. Poſſeer. Pol. Oſiadam. Vng. Birom. Ang. To poſſeſſe or have.] Terent. in Andr. Quæ illius fuerunt, poſſidet eadem in Adel. Quid hoc rei eſt? regnumne Aeſchine hic tu poſſides? Cic. pro Quintio: Omnia autem bona poſſeſſa non eſſe conſtitui, quod bonorum poſſeſſio ſpectetur non in aliqua parte, ſed in univerſis quæ teneri ac poſſideri poſſunt. Idem ad Attic. lib. 2: Simulationem fecerint quo alitur agri poſſideatur. ¶ Poſſidere bona publicè, eſt quod in nomine regio poſſe dicimus.

Poſſeſſa, æ, ſum participi. [ירשׁ יָרַשׁ κτητός.] Gal. Poſſedé. Ital. Poſſeduto. Ger. Beſeſſen. Hiſp. Poſſeydo. Pol. Poſiadły. Ovid. 1. Amor. Eleg. 2: Et poſſeſſa ferus pectora veris amat. Poſſeſſa bona ex edicto, eſt per adjudicationem, ſive per decretum.

Poſſeſſilis, is, m. g. Poſſeſſio. [κτητός. Vtr. Grodalem, dzierżawny.] Apuleius in Apologia: Nam & contrà plurimis rebus poſſeſſa careo, alia fruor.

Poſſeſſio, poſſeſſionis, f. r. In Pand. Eſt actus, ſive ipſum jus poſſidendi. [ירשׁה יְרֻשָּׁה אֲחֻזָּה κτῆσις, κτῆμα, κτῆσις.] Gall. Poſſeſſion. Ital. Poſſeſſione. Ger. Beſitzung. Bel. Beſitzinge. Hiſp. Poſſeſſion. Pol. Oſiadłość. Vng. Birtok. Ang. Poſſeſſion.] Cic. 2. Offic. Quinquaginta annorum poſſeſſiones movere, iniquum putabat. Idem pro Quintio: Bonorum poſſeſſio ſpectatur, non in aliqua parte, ſed in univerſis quæ tenere & poſſideri poſſunt. ¶ Poſſeſſio fiduciaria, quæ ea conditione nobis traditur ut eam alteri poſtea reſtituamus. Liv. lib. 32: Nabidi tyranni. Imo vehementer fiduciam ſuam (ſubeundi ea ſuperioribus, poſſeſſionem) dare optimum virum, ut victori ſibi reſtitueret ſi quid adverſi accidiſſet, ſibi haberet. ¶ Interdum Poſſeſſionis nomine intelligimus ſundum, hvc agrum, aliáſve quamvis rem in mobilem. Cic. in Caecil. Qui magno ære alieno majores etiam poſſeſſiones habet. Idem in Parad. Etenim ſi illi alludi rerū æſtimatores, prata & areas magno æſtimant, quòd ei generi poſſeſſionum nemo nocere poteſt, &c. Cic. ad Valer. Ut habeat Volaterrano poſſeſſione. Vide Poſſideo.

Poſſeſſiuncula, æ. Dimin. [κτημάτιον, κτηνίδιον. Gall. Vn petit heritage, petite poſſeſſion. Ital. Poſſeſſia piccolina. Ger. Ein kleines beſitzung. Hiſp. Poſſeſſion pequeña. Pol. Dziedzinka. Vng. Birtokocska. Ang. A little heritage or poſſeſſion.] Cic. ad Attic. 13: Credis velim mihi majore offendi animo elle quàm delectari omni, poſſeſſiunculas meas.

Poſſeſſor, poſſeſſoris, m. r. Qui poſſidet. [ירשׁן יוֹרֵשׁ κτήτωρ.] Gall. Poſſeſſeur. Ital. Poſſeſſore, poſſeditore. Germ. Ein beſitzer. Hiſp. Poſſeedor, o que poſſee. Pol. Ten który poſiada. Vng. Birtokos. Ang. That or which poſſeſſeth or poſſeſſed.] Liv. 3. ab Vrbe: Ita ſine cuereis poſſeſſionis, plebem magnos ſtrenuam, civitatem in concordatore. Virg. 9. Eclog. Quod nunquam veſtri ſimus ne poſſeſſor agelli. Dicerer. Hæc memet ſunt, veniet cui gratior color.

Poſſeſſorius, ad poſſeſſionem pertinens. [Vtr. Rzeczdalembek, dzierżebny.] Iurisconſ. D. l. 8. Tit. 1. Lat. Ego puto uſum eius viris pro tractatione poſſeſſionis acceptum eſſe. Ideoq; interdicta veluti poſſeſſoria conſtituta ſunt.

Poſſeſtrix, poſſeſtricis f. r. [ירשׁה יְרֻשָּׁה κληρονόμος.] ut Poſſeſtrix notitiis apud Afranium, referam Stoam.

Poſſeſſivus, poſſeſſiva, poſſeſſivum, ut nomen poſſeſſivi, quo res poſſeſſi ſignificantur, κτητικός. ut Evandrius enſis, qui ab Evandro poſſidetur. Ardea regia, cujus rex poſſidet.

Poſſum, poteſ, potui, ex pos & fum. Quaſi pos ſum: deeſt, potens ſum pro eo quod aliquis erat potens. [יָכֹל יָכוֹל δύναμαι.] Gall. Pouuoir, auoir poſſeſſion. Ital. Potere. Ger. & Bel. Mögen. Hiſp. Poder. Pol. Mogę. Vng. Meghiſzek. Ang. To may, to have power.] Conſtruitur quandoq; cum ablativo. Liv. lib. 10. ab Vrbe: Fecunda deinde ſpes nullum poteſtatem fieri, facios ex hoſtibus facere (fallit eorum ſe habet aliquando poſſe accenſitum, ted hoc non nili per ſubaudientiam alterius verbi. Virg. 8. Eclog. Omnia poſſumus omnes. ſubaudi facere, vel præſtare. Ne jubis ponitur ine cauſa. Plaut. Non licet poſſis dicied poſſe capit, ut edat. ¶ Ponitur aliquando pro valere, & bene habere. ἐρρωσθαι. Cic. 1. Tuſc. Nihil enim dolet? niſi pes, poſſunt oculi, poteſt caput, lædi, pulmones, poſſunt omnia. ¶ Dicimus venuſſe, Poteſt fieri, pro poſſibile eſt. Nō poteſt fieri, pro impoſſibile eſt. Aliquando ſolum poteſt ponitur, nec exprimitur fieri. Plaut. in Pseud. Poteſt ut alii res arbitrentur, ego ut me eſſe ſenſi mihi. Cicer. ad Lentulum: Poterat utrunq; præclarè. Id eſſet fides, &c. id eſt, utrunq; poterat fieri. ¶ Jungitur interdum accuſativo cum præpoſitione apud, & valeo ſignificat. ut, hic apud prætorem plurimum poteſt: hoc eſt, valet, vel habet magnam autoritatem apud principem. Cicero 3. Verr. Loquebantur enim de omnibus palam, & præter cæteros is qui apud illum plurimum poterat, &c.

Poſſ-pārēs, ēdis. Sunt noſtri ſucceſſores & hæredes, qui poſt nos noſtra adepti bona poſſidebit. Plaut. in Truculento: Vndecunq; parta domus poſt-partoribus.

Poſſūm, Veteres dicebant quod poſtea poſſum, δυνήσομαι. Terent. in Eunuch. At pol ego amatores audieram mulieres eos eſſe maximos, Sed nihil poteſſe. Plaut. in Aulul. Centum talentum magnum exoram poteſſe à Ioue ſene?

Poſſūtur, pro poteſt. Frequens apud antiquos. Nonio teſte. Pacuvius. Si qua poſſitur invisibigari via. Lucretius lib. 3: Quod tamen explen nulla ratione poſſitur.

Pŏtens, tis, om. r. Tàm participiū quàm nomen, à poſſum. [δυνατός. Gall. Qui peut, puiſſant. Ital. Potente, che vale aſſai. Ger. Vermögend reich. Bel. Machtich. Hiſp. Poderoſo o fuerte. Pol. Mocny. Vng. Hatalmas. Ang. That hath power or is able.] Sed quā de participio eſt, tempus ſignificat, & accuſativo jungitur, vel verbum infinitum, nec comparationem accipit ut multo potens, potèr pugnare. Quando verò nomen, caret tempore, & genitivo jungitur, & comparationem accipit. Liv. lib. 26: Dum liber, dum mei potens ſum, effugere morte, &c. Cicero Attic. lib. 2: Potentiſſimorum hominum contumaciam nunquam tuli. Duo reges potentiſſimi, apud eundem pro Lege Manilia: Potens imperii, qui imperium obtinet. Potens regnidi eſt regno maturus Livius: Iuvenem jam eſſe dictatis, aetegere potentem. Idem 8. ab Vrbe: Inter ſe ſortes objacentes, neq; pugnæ neque fugæ ſatis potentes, cedantur. Potens vini virgo: id eſt, nubilis, & viro matura. Diva potens uteri. Ovid. 9. Metamorph. Ilithyam intelligit, quam Latinè nos Lucinā vocamus. ¶ Potens cum ablativo. Virgil. 1. Aeneid. Terra antiqua, potens armis, atq; ubere glebæ. Ovid. Epiſt. 13. Calle virisq; potens. ¶ Potens ſubſtantivum. Lucan. lib. 1: Audax & armorum plebi ad ſerre poteſtes. Cic. pro Domo ſua: Itaq; quum in florens & potens per medium furū populatis vulterata, &c. Hujus contrarium eſt impotens, de quo ſuo loco. A quibus potentia, & impotentia, potenter, & impotenter.

Pŏtentĕr, adverbium. [ἰσχυρῶς, δυναστικῶς. Gall. Puiſſamment. Ital. Valoroſamente, poſſente. Ger. Gewaltiglich, vermöglich. Hiſp. Poderoſamente. Pol. Mocno. Vng. Hatalmaſſon. Ang. Mightily.] Horat. in Arte: cui feſta potenter erunt res. Quint. hujus capitis: Quod in alterutra ſit potentius.

Potentĭa, æ. Ep. Poteſtas ſive vis. [יְכֹלֶת יְכֻלָה δύναμις, ἰσχύς.] Gall. Puiſſance, force, autorité. Ital. Potenza, poſſanza, forza. Ger. Macht, vermögenheit. Hiſp. Potencia, fuerça. Pol. Mocność. Vng. Erő. Ang. Power, might.] Virg. 1. Georgic. Nec tenues pluviæ, rapidive potentia ſolis Acrior, &c. ¶ Cicero pro autoritate, & opibus uſurpatur. Cæſar de bevent. Potentia eſt, ad tua conſtruenda, & alterius obtinenda adjunctum rerum ſecundarū. ¶ Differunt autem ſecundum Feſtianum, Potentia, & Poteſtas: quòd Poteſtas magis pro vi accipitur, Potētia pro dominatione. Cicero Offic. Quæ omnia certa & honeſta negligant, dummodo potentiam conſequantur. Plin. Epiſt. 7. lib. 3: Fuit tacer principes civitatis ſine potentia, ſine invidia.

Pŏtentātŭs, ūs, m. q. Potētia, principatus. [שׁלטן שִׁלְטוֹן ἀρχή, ἐξουσία.] Gall. Domination, autorité. Ital. Potentato. Ger. Eingewalt oder herrſchafft: der ſtand der Geweltigen. Hiſp. Señorio, potencia. Pol. Panſtwo. Vng. Vrſaghoſkodalmoſſag. Ang. Power, dominion.] Cæſ. 1. bell. Gal. In quū tantopere de potentatu inter ſe multos annos contenderent, &c. Liv. 6. belli Pun. Attilio ſum ab re averſus, rum æmulo potentatus animatis, ut Annibali aperit.

Pŏtēstās, ātis. f. à verbo Poſſum deducitur: [יְכֹלֶת יְכוֹלֶת כֹּחַ יְכוֹלָה שִׁלְטוֹן ἐξουσία, δύναμις, ἀρχή. Gall. Puiſſance, ſeigneurie. Ital. Potenza. Ger. Gewalt. Hiſp. Poteſtad, ſeñorio. Pol. Moc, & Vng. Hatalom. Ang. Power, lordſhip, might.] & multa ſignificat, ut Paulus inquit. Poteſtatis. de Verbor. ſignific. Nam in perſona magiſtratuum, imperium ſignificat: in perſona liberorū, patriam autoritatem: in perſona ſervorum, dominium. At quum agimus de noxæ dedition: quum eo qui ſervum non defendit, præſentia corporis ex pœna & facultatem. ¶ Poteſtates etiam appellantur, qui potentias rerum, atque imperia tenent conſtituti ſunt, quos Græci ἐξουσίας vocant: & hi qui magiſtratus gerunt, & habent merum imperium: hoc eſt, gladii poteſtatem, ut ajunt, ad animadvertendum in facinoroſos homines,

homines, & iudicia præsunt. Vnde non inepte Prætores urbis, vulgò nunc potestates dicuntur. Suet. in Claudio: Iurisdictionem de fideicommissis, quotannis & tantùm in urbe delegari magistratibus solitum, in perpetuùm ita, etiam per provincias potestatibus deferendam dixit. Plin. lib. 29. cap. 4: Pinguedinem aconis in pede dorsadum nervis cervinis adligatam in lacerto, vi flectendi judicium conferre etiam manu primum ponderis, aditus potestatum mulcere. ¶ Potestas item pro consilio & ratione. Hinc extra aliquem de potestate dicimus, mentis impotem hoc est, ἐξεστηκότα, ut apud Cic. 4. Tusc. Iratos propriè dicimus esse de potestate sua est, de mente & consilio esse dejectos. ¶ Varius est hujus vocis usus. Dicimus enim, dare potestatem alicujus rei cuipiam: Deferre alicui alicujus rei potestatem: Facere potestatem alicujus adeundi, & convenendi. Habere potestatem alicujus rei: Habere aliquem in sua potestate. In potestate alicujus esse id est, alicui obtemperare, & ejus consilium sequi. Non solùm eorum est, qui consentiunt, sed qui ea sponte, & tanquam auctorem rerum sequuntur, quas gerunt. Permittere potestatem alicui alicujus rei. Pervenire in potestatem alicujus. Ponere quippiam in potestate alicujus. Privare potestate aliquē quicquam faciendi. Reddere potestatem alicui alicujus rei. Redigere aliquem in suam potestatem. Redire in potestatem. Sub potestate alicujus esse. Subjicere in potestatem. Dimittere ex potestate. Tenere aliquem in sua potestate. Tradere potestatem alicui alicujus rei. Venire in potestatem alicujus. ¶ Dicimus quoque, Potestas tua est, pro Tu potes. Quæ tum erat potestas, dixit Cicero pro Cluentio, pro Quod tum poterat fieri. Orationes in quibus verbū possim ponitur, efficiri possunt elegantèr per nomen potestas. Terent. in Andr. Cujus tibi potestas summa fervandi caruisse est, quem pores servare. Idem: Potestas fuit liberiùs vivendi: est potuit liberiùs vivere. Cicero pro Quintio: Potestas tibi fuit quotidie hominem admonendi: id est, potuisti quotidie hominem admonere. Plautus in Stic. Maledicendi est mihi potestas: id est, possim maledicere.

Pōtestātem, pro potestate veteres usurparunt. Plautus: Neq; de tribus in otio operam dedisse, neq; potestatem habuisse, adeò ut eis cohibitum esse à patre.

Pōssibilis, possibile, num. g. dicitur quod fieri potest: cui opponitur impossibile. [δυνατός. Gall. *Possible.* Ital. *Possibile.* Ger. Möglich. Hisp. *Cosa que puede ser.* Pol. *Możny.* Vng. *Lehetséges.* Ang. *Possible, that may be.*] Plautus in Sticho: Possibile est tandem stantem tantis avium dare amictum unica? Quinc. lib. 5. cap. 8. possibile, dorum ait esse vocabulum, sed necessariū, quum aliud non habeamus: Melius ergo (inquit) quæ tertiam partem recepit δυνατόν, nostri possibile nominant, quæ ut dura videatur appellatio, ita tamen est.

Pŏst, præpositio, quæ & cōposita & separata invenitur. אחרי *adari, aram.* Gall. *Après.* Ital. *Dopoi, dopo.* Ger. Nach. Bel. Na. Hisp. *Despues.* Pol. *Potym.* Vng. *Vtan.* Ang. *After.*] Separata ordinem demonstrat, sive loci, sive temporis, sive alicujus alterius rei: & deservit accusativo. Virg. 9. Aeneid. Sed magis metuens se post cratera tegebat. Idem 1. eclog. Post aliquot mea regna videns, mirabor aristas. Horat. lib. 1. Epist. O cives, cives quærē peconia primū est. Virtus post nummos. ¶ Quādoq; loco adverbii, postea usurpatur, & hoc quando nulli casui servit, aut quando jungitur ablativo. *Simus.* Virgil. 1. Aeneid. Post mihi non simili pœna commissa luetis. Sallust. Vbi Periculum adveniat, invidia atq; superbia pōst fuere. Cum ablativo. Virgil. 6. Aeneid. Ille admirans venerabile donum Fatalis virgæ, longo pōst tempore visum. In compositione eandem ferè habet significationem quam separata: ut Pospono, Posthabeo, Possilio, Postea.

Postĕā, componitur ex post & ea. Exinde, deinde. אחרכן *achar chen* אחרי כן *achari chen, aram.* Gal. *Après, depuis, après ce.* Ital. *Dapoi.* Ger. Darnach. Bel. Darna. Hisp. *Despues.* Pol. *Potym.* Vng. *Azután.* Ang. *Afterward.*] Sallust. in Catil. Postea Piso in exteriorem Hispaniam Quæstor pro Prætore missus est. Hinc postaquā, *simul*, heut à post, postquam: cum ambæ connexivæ particulæ sunt, quibus prædicto sequentia connectuntur. Cicero Planco: Ex Asia profectus in Græciam, & postaquam de meo curru reipublicæ sum voce revocatus, nunquam per Marcum Antonium quietus fui. Aliquando inter postea & quām, interponitur verò, & significat, sed postea quam. Cicero Apio: Postea verò quām ea cepit. ¶ Grammatici docent ultimam vel abam adverbii Postea, esse producendam, quemadmodum videmus fieri in similibus adverbiis antea, præterea, interea, propterea, & si qua sunt ejusdem generis alia. Apud Ovid. nunc nunc ferè ubique per corripiuntur: ut lib. 1. Fasto. Postea mirabar cur non sine luctibus esset Ille dies. Et alibi: Quæ fames illa postea nullus erat.]

Pōstergo, *posthabeo*, posthabeo, relinquo, postpono, & quasi post tergum jacio: à quo Postergator, & postergatio.

Pōstĕrĭus, a, um, Temporis ordine subsequens: ut posteri dies id est, sequens. [אחרון *acharon, aram.* & Gall. *Qui suit après, suivant.* Ital. *Che segue appresso, susseguente.* Ger. Das nachgehende. Hisp. *Cosa siguiente assi en el tiempo.* Pol. *Zadny, ostatni.* Vng. *Következendo napiban vala.* Ang. *That commeth after.*] Virgil. 4. Aeneid. Postera Phœbea lustrabat lampade terras. Cic. 4. Verr. Id ei postera die venit in mentem, & lege Rupilia sortiri deas oportere. Ibidem: Postero anno L. Metellus mentionem sui census fieri vetat. ¶ Hinc posteri dicuntur, qui unq; ex nobis & posthumos etiā ex aliis nascentur. [μεταγενέστερος, ὑστερος. Gall. *Successeurs, ceux qui viendront au monde après.* Ital. *Nostri descendenti, che vengono dopo di noi.* Ger. Die Nachkommen. Hisp. *Los hijos, nietos, generacion venidera.* Pol. *Potomkowie.*] Cicero 3. de Natura deorum: Expediatur ne pœnæ à liberis, à nepotibus, ac posteris. Plin. lib. 12. cap. 1: Tam digna memoratu, ut Licinius Muranus prodendum etiam posteris putarit. ¶ In posterum prolpicere, in posterum differre: hoc est, in posterum tempus. Cicero pro Murena: Sapiens ac multa in posterum prolpiciens. Idem ad Atticum: Dicturus non sum sermonem in posterum. Huic antiponitur est in præsens. Cicero in Catil. Magna te potestas invidiæ, grandis in præsens, actu posterum impendet. ¶ Posteri pedestre est, posteriores qui post primos sunt, *secundi.* ¶ Posteri, absolutè, pro posteri dies. Tacit. lib. 4: Idemq; quum posteri ad quæstionem traherentur: Hinc deducitur Perposterus, quod est, perversus, qui rerum ordinem perturbat. περισπερος. Cicero Catil. Præposteros habere cabellam: ornatu ejus eandem non offendunt: sed tamen quoni à me dissentiant, flagitant literas: quorum adventus veritur, nullas affert. Quinct. Ego posteras occidere, deinde erubescere. ¶ Præposteram laudo, nefandum masculæ hordinis flagitiū, quo naturæ sexus ordo pervertitur. γενικὸν γένος.

Pŏstĕrĭor, & hoc posterius, comparativum. [ὑστερος *usteros.* Gall. *Qui vient après, qui suit après, postérieur.* Ital. *Che succede, viene appresso, che viene dietro.* Ger. Das nachgehende, nachfolgende. Hisp. *Posterior, ultimo.* Pol. *Ostatny.* Vng. *Veszö, vegsöbbi.* Ang. *Later, hinder, latter.*] Vnde posteriora in animali dicuntur, quæ à tergo sunt, & à facie aversa. Cic. 12. Phil. Posteriores cogitationes (ut ajunt) sapientiores solent esse. ¶ Interdum idem est quod vilior, abjectior, & minoris pretii. Idem Att. lib. 10: Quorum utrique semper patriæ salus & dignitas posterior sua dominatione, & domesticis commodis fuit. Idem 3. Philip. Tu vero tua vitam, corpusq; servato, tua fortunas, ita rem fore liberam, ut hæc posteriora libertate ducas. Idem in Pison. Nisi dito posterius, nihil nequius. Terent. in Adelph. Si id sic dando, aq; obsequendo, non posteriores feram. Vbi Donatus: Nō posteriores feram, id est, non auditurus parcere. ¶ Posteriora & Superiora opponuntur. Cic. 3. de Orat. Paria esse dicunt posteriora superioribus.

Pŏstrēmus, superlativum, Vltimus. [אחרון *acharon, aram.* Gall. *Le dernier.* Ital. *Vltimo.* Ger. Der allerletzte, der hinterste. Hisp. *Postrero, vltimo.* Pol. *Ostatny.* Vng. *Legvtsó.* Ang. *The last.*] Terent. in Pharm. Hæc denique eius fuit postrema oratio. ¶ Postremos homines, pro perditissimos, & sceleratissimos, dixit M. Brutus in Epistola ad Cic. Quòd si Romanos nos esse meminissemus, non audacius dominari coperunt postremi homines, quam id nos prohiberemus. Cicero pro Rosc. Amerino: Sin autem id actum est, ideirco arma sumpta sunt ut homines postremi pecuniis alienis locupletarentur, & in fortunas unius se ipsi impetum facerent, &c.

pŏstrēmĭssĭmus, cerrice pro postremo dixerit Ilpinus: quemadmodum & postremitas pro extremitate: ut annotavit Sponianus. Gracchus apud Aulum Gell. lib. 15. cap. 12: Omnium nationum postremissimum, nequissimumq; exitium storet.

Pŏstĕrĭus, & ver Postea, Posteriore loco, paulò pōst. [אחרכן *achar chen* אחרי כן *achari chen, aram.* Gall. *après, depuis.* Ital. *Dapoi.* Ger. Darnach, hernach, nachmahls. Hisp. *Despues.* Pol. *Potym, ztamtąd.* Vng. *Vtán.* Ang. *Afterward.*] Plautus Epid. Vos priores esse oportet, nos posterius dicere. Quod plus sapitis. Plaut. in Amphit. Ne tu posterius in me culpam transferas. Cic. 6. Ver. Tum mihi rex ad summam fidem videatur, ut reddat: habet ille posterius ad fe revertī.

Pŏstrēmō, adverbium ordinis, Denique, ultimo loco, tandem. [τέλος, τὸ τελευταῖον. Gall. *Finalement, pour la dernière fois, à la parfin.* Ital. *Vltimamente, finalmente.* Ger. Zuletzt, letztlich. Bel. Ten tersten. Hisp. *Postreramente, vltimamente.* Pol. *Ostatnie.* Vng. *Vtazor, végezetre.* Ang. *At the last.*] Salust. Postremò omnibus modis pecuniam trahunt. Pro eodem: Ad postremum æquè divitur. In posterum verò, significat in futurum tempus. τὸ μέλλον. Quinctil. lib. 1: Multa in quæ vitia nisi primis curaverimus annis, inemendabilia in posterum pravitate durantur.

Postremum quoque superlativum adverbialiter ponimus ultimum. Terent. in And. Si id facis hodie postremum me vides.

Pŏstĕrĭtas, posteritatis. Ea ætas quæ post est, vel ætas subsequens. אחרית *acharith, aram.* Gall. *Posterité,*

Ital. Poi, Dopoi. Ger. Die Nachkommen, kom so nach von jren Eltern. Hisp. La generacion venidera, los descendientes. Pol. Potomnosc. Vng. Maradek. Ang. Posterite.] Cicer. Lælio: Quo in genere spectare videor, si proponis & Scipioni amicam non impertiri fore. Idem 1. Tusc. Quum optimus quisque maxime patriæ inserviit. Ovid. 1. de Ponto, Epist. 2: Quam laudem à sera posteritate ferat.

Póstĕro, pen. corr. act. Intromitto. Postpono, Posthabeo. [בזה, בעל בעבור אשה אחרת.] Gall. Poſtpoſer, aimer moins. Ital. Posporre. Ger. Nachsetzen, weniger achten. Hisp. Posponer. Pol. Na pas kładę. Vng. Vtul verbom. Ang. To postpone.] Plin. lib. 3. cap. 4. de Narbonensi provincia loquens: Virilibus & agrorum cultu, virorumque moribus dignitione, antiquitate apud omnes provincias posterenda.

Póstĕro. Posthabendum est. Seposui. Sed ut periculum advenit, invidia, quæ superare a posthac debebat.

Postĕrgĭtās, ātis, f. Omnes de tergo. Posteri. [שארית משפחה.] Gall. Ne, ceux qui sont apres nous. Ital. Che vengono dopo di noi. Ger. Die nachkommen, so hernach geboren werden. Hisp. Los descendientes. Pol. Potomkowie. Vng. Vramunk velek. Ang. The posterite.] Horat. Carm. Ode 12. Claros post genitis.

Postĕrĭdĕo, ēre, ui, ĭtum. Postpono, posthabeo, vilius pendo. [בזה, בעל בעבור אשה אחרת.] Gall. Poſtpoſer, aimer moins. Ital. Posporre, posporre. Ger. Hindan setzen, hindan setzen, für minder achten. Hisp. Posponer. Pol. Nawyżnaje. Vng. Vramunk vetöm, vramunk vetöm. Ang. To postpone, to esteme lesse.] Terent. in Phorm. Nam omnes posthabui amicitias ut par fuit. Post quam tantopere id vos vehementer animum advertebam. Virgil. 7. Æneidos: Posthabui tamen illorum mœnia fratrum laudo. Cicero 2. Tusc. Vt omnibus rebus posthabitis, totos se in optimo vitæ statu exquirendo collocarent.

Postĕrĭus, Deus ceps, in futurum, quasi posthac ebus. [אחרכן אחרכן achar chen, achar chen, אחרי כן achare, achare, אחר אחרי כן achar achare, אחר achar.] Gall. Dorenauant, cy apres, à l'auenir. Ital. Per l'auenire, da qui à dietro, d'hora innanzi. Ger. Darnach, oder hernach. Bel. Giernar. Hisp. De aqui adelante. Pol. Potim. Vng. Ezutan Ang. Afterward.] Sicut antehac, ante hoc tempus. Terent. in And. posthac ne quas faciem deintegro comædias. Vide Vallam lib. 2. cap. 57.

Postĕrĭtās, ātis, f. Omnes de tergo. ex post, & humus compositum, Quæ post mortem parentis natos ejus quasi post humatum haveat, sepulturam patremque natos. [Inf. Gall. Qui ſont apres la mort de leur pere, poſterité. Ital. Nati per dopo la morte del padre. Ger. Der nach seines Vaters tod gebohren ist. Hisp. El que nasce después de muerto el padre. Pol. Potomkowie. Vng. Atyafiaiul valo zuletök. Ang. Hethat is borne after the death of his father.] Plautus in Aulul. Postremo dum ætatem, quæ mihi dum ducit uxorem domum. Sicam tenet eam pregnantem fœtum ut foceret. Quid dubitas quin si paratum nomen puero posthumus? Cicer. 3. de finibus: De contagio: libris consultum velimus, etiam. Posthumi fortem sint. ¶ Posthumum tamen non eam significare tantum, qui patre mortuo, sed & qui postremo loco natus est, Cesellius Vindex ex versibus Virgilianis disputat apud Gellium lib. 2. cap. 16. Itaq; nonnulli etiam sine aspiratione scribunt.

Posthūmĭus, mia, mium, pro futuro, & sequenti, & postero. Vnde & Apuleius Posthumam spem dixit. Virgil. 9. Æneid. tua posthuma proles. Cic. pro Cæcin. Filius posthumus.

Postĭcum, postici, pen. prod. à post linendo, n. Ostium est in posteriore parte ædium. [מפתח אשר מאחורי הבית Gall. La derriere, ou l'huis de derriere d'vne maiſon. Ital. Porta, luogo di dietro della casa. Ger. Das hinder ostlein. Hisp. El postigo detras de la casa. Pol. Furtka, Vng. Pitzkeres. Ang. A gate or backe side of a house.] Plaut. in Asinaria: sed quid ego, Porticum quam in ædes dicam venisse, est etiam hic ostium. Aliud postici nostrarum narium cacumen adjicis? Ornatos postici, rædem referam quo sacrum. Horat. Epod. 1. Ama servantem posticæ te clientem. ¶ Proinde eorum postici fœminino genere dicitur. Ammianus: Per posticum ingressus, referens invenisse cubiculo exanimatum virum & multi sexus quo verbo quum quoque Varronem usum esse Nonius testatur. ¶ Postici etiam augures appellabant plagam Septentrionalem, propterea quod quæ inaugurabantur, hanc ferè partem à tergo habebant, sicque in meridiem convertebant, quam dextram vocabant. Occasum autem dexteram appellabant, quem adeo ortum sinistram. ¶ Hi postici, loca est in agris dividendis, quæ ab Oriente in Occidentem spectat. Omnia denique quæ post nos sunt, postica dicuntur. Sequitur autem antica.

Postĭcŭlum, i, n. dim. à postica. Idem significans. Sextus Aphricanus: Per quendam brevem posticulum intrò vocarunt.

Postĭcŭlus, a, um, ut Posticus, alterum ejusdem significationis. Plaut. in Trin. Posticulum hoc recepit, quum ædes vendidit, Ipsum. Vbi nunc Elus nunc habitat? Hic in hoc posticulo.

Postĭcus, a, um, adjectivum est, Quod post nos est. [אחרון אחרון achare, achare, אחרון achar, achare, אחר achar achare, אחר achar.] Gall. Qui eſt derriere. Ital. Ciò ch'è dietro. Ger. Das hinden oder hernach ist. Hisp. Lo que es detras. Pol. Zadny. Vng. Vramunk velo. Ang. That is behind.] Quando vero antiram & posticam dicimus, subaudiuntur nomen pars, vel aliud simile. Pol. Satyrk: postica occurrit sententia hæc est, insidiosa facta à parte posteriore. Aulon.: postico vulnere fossor.

Postĭcæ, arum, Ablq; sing. Concaltorium, ceteris hoc nomine interiores templorum fores vocabant, quem donandum anticas aperiebant. Cornutus in Persium Satyr. 1.

Postĭdĕo, postĭdi, sive detondi. Plautus in Stichos: Quin æquinoctium posteriorem haberere, postidea viros nostros. Ibidem: Postidea lacrimis hoc ediximt.

Postĭlĕna, postilenæ, pen. prod. f. p. Incurvum lignum, sive crassum ferrum quod subjumenti cauda punctura à postilando (ut volunt) dictum, quod posteriorem jumentorum partem exornet. [מרגלה. Gall. Vne aguiſpicre. Ital. Sproncino. Ger. Das offergetheil eines schwanggerirt an einem Pferd oder dergleichen oder das hintere theil. Diesen wund und auch den gebohren Mauthieren vnder den schwantz thut. Hisp. El enalbarero grupera. Pol. Podkowy. Vng. Farmatring, farbom. Ang. A crupper, or an arse.] Plautus in Cal. Ita te aggerunda aqua curatum faciam probe, ut postilena possit extergeri. Comm. antilena dicitur, qua pectus cingitur, mamillaria.

Post illă. Duæ dictiones in unam conjectæ per subunionem, idem significantes quod adverbium postea, autore Donato. Terent. in Eunucho: Tute dices post illa quam intimam habeam te.

Postĭlla, æ, f. In ædificiis dicuntur latera ostiorum, ex lapide, ligno, quorum alteri fores sustinet cardinibus affixos, alteri ferum recipit & repagula quum ostium claudimus. [סיפים מזוזות משקוף, מפתן.] Gall. Les poſteaux à vn huis, ſeuil, & linteau d'vn huis. Ital. Le due strate delle porte à le porte. Ger. Die thuren oder thorgericht. Hisp. Las puertas para cerrar, y el umbral de la puerta. Pol. Podwoie. Vng. Ajto regulo. Ang. The dore cheeke or poſte, that the dore hangeth vpon, and is shut by.] Virg. 12. Æneid. Ferrum pariebus scalæ, postesq; sub ipsos Nititur gradibus. Idem 7. Æneid. hic plurimus igne Semper, & assidua post ligne nempe, Idem 2. Æneid. emoti procumbunt cardine postes. Cic. pro Domo sua: Parietibus, tectis & postibus meæ libertatis inimici.

Postĭlĭnĭum, postilinii, n. ex post & limen compositum quicunque enim à finibus ad hostem perveniunt, quum à nostro limine exierint, si post ad idem limen revertantur, postliminio redire existimantur. Festus: Postliminio receptus est, si qui extra fines moribus est, terminoque provincia captus fuerat, ius sus ad propria revertatur. Paulus Iurisconsultus de Capt. Postliminium. Postliminium est jus amissæ rei recipiendæ ab extraneo, & in statum pristinum restituendæ, inter nos & liberos populos regesq; moribus ac legibus constitutum. Nam quod bello amissum, aut etiam certa bello, hoc si nostras receperimus, dicimus postliminio recipere, id quod naturali æquitate introductum erat, ut qui per injuriam ab extraneis detinebantur, in suos fines redirent, pristinum jus suum reciperet. Servius Sulpitius Iurisconsultus, referente Ciceronis in Topicis, in definitione postliminium, nihil notandum putavit, nisi partem illam post, reliquum vocabuli partem solum adhibitam eorum putabat, tanquam limen nihil significaret: sic carrulum, supplementum etiam medium nullius. Scævola autem putavit postliminium, ex duobus dictionibus constare, post, & limen quæ significat quæ ante portam sunt. Nam revertio quædam postliminio vocabula significatur. Postliminio mutuum est, revertione à morte & post mortem.

Postmĕridĭānus. Vide POMERIDIANVS.

Postmitto, tis, ĭsi, ĭssum. Posthabeo, negl. go parvi, aut nihili facio. [לא חשב כלום בעיני אחרי מאסו.] Gall. Poſpoſer. Ital. Posporre. Ger. Hindan setzen, nicht achten. Bel. Latet. parco. Hisp. Posponer. Pol. Nie rzucam, nie przemagam. Vng. Kitzin valom, meg vetöm semmiknek tartom. Ang. To set light by, or esteme lesse.] Cic. pro Cælio: Quod si in alicujus agresti periculo non postmittere, id homo eruditus in artificio doctissimi hominis dissimulandum putarit?

Postmŏdum, pen. corr. Postea, quasi post modo. [אחרכן אחרכן achar chen, achar chen, אחרי כן achare, achare, אחר achar achare, אחר achar.] Gall. Apres, depuis cela. Ital. Poi, per poi, per apresso. Ger. Hernach, hernachmals, zuletzt, zuletzt nachmals. Bel. Poima. Hisp. Despues. Pol. Potym. Vng. Ezutan. Ang. Afterward.] Ter. Heaut. Ita dicitur ab Vebe: Sapè ex ipsis postmodum experiar gratiam. ¶ Dicitur & postmodò. Idem lib. 4. Si Andrianes sua tempora exspectare velint, arbitrium id, Senatui levandæ injuriæ suæ permittant, fore ut postmodo gaudeant se quæ moderatos.

Postŏmis, postomidis, Græcis, Ferum est, recte Nonio, quod ad cultum dandum cauterem tenerum, naribus, vel morbi imponitur. [Pol. Kamejow, item zwyrzowy. Ang. Barnacles or muzzles.]

fimmi for ye ther nose & mouly bagis.] Lucilius: Postomides huic ingentes de naribus pendent.

Pŏsĭpōno, posponis, posposui, pospositum, act. 3. Retro pono, posthabeo, postpono. [מאחר, אחר, שם אחר. Gal. *Postposer, mettre apres.* Ital. *Posporre.* Ger. Nachsetzen, vorn anderen ding sein. Hisp. *Posponer.* Pol. *Zaden mieć, przełożyć.* Virg. *Mieć za rzecz.* Ang. *To postpone, to esteme less.*] Plin. li. 13. cap. 19: Cyrenaica regio inter tot postpositi paluris. Ovid. 6 Metam. vos, qui postponere natis Auctus eras. Horat. 1 Epist. 18: Porro etiam illorum comis postponet honestum Officium. ¶ Aliquando ponitur pro omittere, vel intermittere. Cic. 5. ad Tironem: Omnia postposui, dummodo præceptis patris parerem. Cæl. 6 bell. Gall. Vt omnia postponere videretur, concilium in Lucetium Parisiorum transfert.

Pŏstprincipĭă. Dictio cōposita, qua Varro apud Gellium utitur, lib. 16. cap. 12. pro progressu rei alicujus qui principia subsequitur. Voluptas autem (inquit) vel utilitas alium disciplinarum in postprincipiis exitit, quū perfectæ absolutæq; sunt: in principiis verò ipsis, inepte & insuaves videntur.

Postquam, & postquam. Cum exierint partes quibus dicta sequentibus connectuntur. [מיום אשר. Gall. *Apres que, depuis que.* Ital. *Poscia.* Ger. Nachdem. Hisp. *Despues que.* Pol. *Zaim.* Virg. *Gdzie.* Ang. *After that.*] Virg. 3. Aeneid. Postquā altos tetigi fluctus. Vide POSTEA.

Pŏstrēmus, adjectivum, Postremō, adverbium, Vide POSTERVS.

Pŏstridie, adverb. Postero, vel sequenti die. [מחר. *Machár.* מן העתיד, מן העתיד. Gall. *Le lendemain.* Ital. *Il giorno seguente.* Ger. Morndertag: den nechsten tag darnach. Hisp. *Vn dia despues.* Pol. *Nazaiutrz.* Virg. *Nassdnego konca.* Ang. *The day following.*] Sicut contrà pridie præire, vel præcedere die. [מן העתיד. Gellius putat pridie factum esse quasi pristino die. Verba ejus sunt hæc lib. 19. cap. 24: Dicebant eodem modo dicebatur, quod significabat die pristino: id est, priore, quod vulgò Pridie dicitur, converso compositionis ordine, quasi pristino die. Festus verò (cui magis accedendum puto) compositionem pridie antiquam esse docet. Privigna (inquit) dicitur est, quòd antequam mater secundo nubaret, est progenitus. Priscum antiqui pro prius dicebant. Pridie igitur, ex præ, & die componitum prius sive præcedenti die, sive die uno ante significat. Postridie verò, postero die. Vulla: Postridie, quasi eras, non præsentis diei, sed cujusdam alterius, aut præteriti aut futuri. Sic pridie, quasi heri, non præsentis diei, sed cujusdam alterius, aut præteriti, aut futuri. Livius lib. 3. de utroque exemplum posuit, joquens de Carneade (inquit) quum legatus ab Athenientibus Romam missus esset, disputavit de justitia copiosè, audientibus Galba & Catone, COSS. maximis tunc oratoribus. Sed disputationem suam postridie contraria disputatione subvertit: & justitiam quam pridie laudaverat, injustitiam. Plaut. in Stich. Qui potestis liberes vitare, videt: ut quotidie pridie caveat, ne faciat quod pigeat postridie. Pridie igitur, prius die, sive præcedente die significat, ut etiam apud Catonem lib. de Remst. Si quem purgare voles, pridie ne cœnet. Postridie verò, postero die: nec post tres dies ullo modo significat, ut hoc Catonis exemplum apertissimè demonstrat, ex lib. de Remst. capite 63: Oleum viride sic facito: Oleam quam primùm ex terra tollendi inquinare erit, lavito: à foliis & stercore purgato: postridie, aut post tertium diem quàm lecta erit, facito. Non enim ante esset diem tertium, si postridie, post tres dies significaret. ¶ Habent autem pridie & postridie aliquando post se hos genitivos, eius diei: Cicero Lentulo. ad duodecimum Calendas Februarii, dum in Senatu pugnabamus, mè fatemur, quòd jam illam sententiam Bibuli de tribus legatis pridie ejus diei fregeramus: hoc est, eo die qui præverterit duodecimum Cal. Cæc. lib. 1. Jul. Gall. Postridie ejus diei Cæsar prælidio utrique cattris quod satis esse visum est, ut liquet: id est, postero die qui illum insequebatur. ¶ Aliquando etiam aliis eis genitivos jungitur: ut Pridie, sive postridie Calendarum, Nonarum, Iduum. ¶ Nonnunquam & accusativum habent. Cic. Appio: Pridie Nonas Iunias quum tiscemus Brundusii: hoc est, die præcedenti Nonas, sive die ante Nonas Livius: etiam postridie Idus rebus divinis superstitem jussum. Quo item modo postridie Calendas dicitur: id est, die post Calendas. Cic. ad Attic. Pridie Compitalia venito. ¶ Interdum pridie & postridie sequitur quum: ut pridie quàm inter parmam, sacrificium facito. Livius lib. 2. ab Vrbe: Nam quum pridie quàm legati ad Tarquinios proficiscerentur, cœnatum forte apud Vitellios esset, &c. Id est, die præcedenti eum, quo legati ad Tarquinios sunt profecti. Similiter illud Suetonii in Cæsare: Et pridie quàm occideretur, in sermone nato super cœnam apud M. Lepidum, quisnam esset finis vitæ commodissimus, repentinum inopinatumq; prætulerit. Pridie, inquit, quàm occideretur: hoc est, eo die qui diem mortis ejus præcedebat. Cujus loco dicere non possemus, pridie quàm occideretur, ut nonnulli loquuntur: hujusmodi enim locutio secum pugnaret. Itaq; contrariè rectè putavit Valla, duas hasce modi locutiones, QVAM particulam accipi pro relativo QVO. Neque enim satis apte hanc orationem Pridie, quàm occideretur, die interpreteris, Pridie quo occideretur: sed potius sic: Pridie postquam occisus est. Similiter, Postridie quam pater mortem obiit, epulum fecit: id est, postquam pater mortem obiit, postridie epulum fecit: quod dies mortis lætari servian postea, verò, epulis. Non autem, postridie quo pater mortem obiit, epulum fecit: quod neque orationi, neque sensui convenit. Nam postridie, alium diem exigit præcedentem: in isto verò exemplo, nullus alius dies præcessit. Ergo quàm pro postquam exponendum est, ut postridie, sequatur ipsum id quo pater mortem obiit. Similiter, Postridie quàm uxorē duxero, navigandū est mihi. Si quam, pro quo sumatur, non recte fiet interpretatio. Igitur necesse est quam pro postquam: nō pro quo sumendum est: sic hoc modo sumemus, postridie: id est, postero die ab eo quo pater mortem obiit, epulum fecit: & Postridie ab eo quo uxorē duxero, navigandum est mihi. Et Valla fortè ita intellexit. Hoc modo sumendum est pleraq; Livii exempla: ut lib. 3: Annotrecentesimo altero quàm condita Roma erat, iterum mutatur forma civitatis. Consulibus ac Decemviris. Rursus: Dictator exercitu victore domum reducto, die octavo quam creatus erat: hoc est, octavo die ab eo quo creatus erat. Et alibi: Quàm condita Roma erat: id est, ab eo quo condita Roma erat. Quod etiam pro postquam sumi potest. Possunt tamen Vallæ exempla utrovis exponi, ut quàm pro quum sumatur, hoc modo: quum hoc est, quum pater mortem obiit, epulum fecit postridie: & quum hoc est, quum uxorem duxero, navigandum est mihi postridie. Illud autem Ciceronis ad Tironē: Menādrius postridie ad me venit quàm exspectarem: pro eum omninò sumitur, non pro postquam, neq; pro antequam. neque ab eo quo hoc modo, Menādrius quàm id est, quum die præcedente cum expectarem, venit ad me postridie. Vide recte sequitur: itaq; postridie habuit noctem plenam timoris: id est, noctem quæ ipsum diem præcedentem insecuta est, & intercessit inter postridie: hoc est, insequentem diem, & ipsum præcedentem. ¶ A pridie fit Pridianus, pridiana, pridianum, propter eo quod pridie alicujus electū est. [מפני, מפני.] Sueton. in Calig. Matrem cum adhuc thomachus pridianis cibis oneret. Plautus in Milite, postridie dixit pro postridie: Postridiano (inquit) natus tum ego mulier, quàm Jupiter ex Opimiano die.

Postŭlo, as, act. Petitiōnaliter. & meo quodammodo jure aliquid petere. [לבקש. *Lebakésh.* שאל. *Sahál.* מבקש. *Mebakésh.* Gall. *Demander, requerir.* Ital. *Domandare, addimandare, richiedere.* Ger. & Bel. *Begeren, erforderen, heischen.* Hisp. *Demandar, requerir.* Pol. *Zadawać.* Virg. *Mieć kazanie, rozkazowanie, rządzenie.* Ang. *To require, to demande.*] In qua significatione præter accusativum habet & ablativum præcedente præpositione à vel ab. Cic. 2. lib. Epist. Omnia volo à me postules & exspectes. Idem de Amic. Nec quicquam aliter dictum & concessum ab altero postulabit. Nonnunquàm duos accusativos requirit. Idem alibi. Atq; ita tamen se sine vitio modo dicto fungi ait, decrevisse nihil quod principes civitatis me postulassent. ¶ Solet ita distingui à Grammaticis inter postulare, poscere, petere, obtestare, & flagitare: quod poscamus imperiosè, petamus precarie, postulemus jure, obtestemur per sacra, flagitemus cum arrogantia, nec sine convitio. Quæ tamen differentia nō sunt perpetua. ¶ Interrēū postulare idem est quod requirere, vel exigere: ut Res, locus, persona, tempus, ratio, hoc postulat. Cic. pro Ligario: Longiorem orationem exordia fusiùs postulat, tua certè natura brevitatem. Item ab eodem de Oratore: Vt causæ natura, & temporis ratio postulabat. ¶ Nonnunquam idem valet quod accusare in judicio, sive crimen aliquid intendere. [κατηγορεῖν, ἐγκαλεῖν.] Suetonius in Cæsare: Cæterùm Cornelium Dolabellam Consularem & triumphalem virum repetundarum postulavit. Idem in Augusto, cap. 16: Affuit & clientibus, sicut sextatio cuidam evocato quondam suo, qui postulabatur injuriarum. ¶ Interdum postulare, est tanquam debitum sibi quid requirere. Terent. in Adelph. Per oppressionem ut hæc mihi eripere postulet id est, velit, aut speret. ¶ Item postulare, sicuti docet Vlp. l. 1. ff. de re Petitia: est desiderium suum, vel amicum jure apud eum qui jurisdictioni præest, exponere, vel alterius desiderio contradicere. ¶ Postulare quæstionem, jus est quo injuriam sibi factā queritur, aut alteri, quem vindicare ad eum pertinet. Liv. 2. ab Vrbe: Senatus tumultuosè vocatus tumultuosius consulitur. quæstionem postulantibus iis qui passi fuerant. ¶ Expostulare, est quum queremur injuriam apud illum à quo accepimus, & habebimus reprehensionem: de quo alibi. Hinc expostulatio, quæ est apud illum ipsum qui peccavit: Postulatio, quæ de illo apud alterum.

Postulatio, postulationis. Et Querela, & quasi justa interpositio querelarum. [תְּבִיעָה תְּלוּנָה. Gall. Demande, requête Ital. Dimanda, richiesta. Ger. Bitt vorbringung. Item, Ein widerwertigs Begehren. Hisp. Obra de demandar con instancia. Pol. Żądanie. Vng. Perec, kérdés. Ang. A request, a demande.] Plaut. in Bacch. Actis postulatio hæc est, quam nejas dictu incredibile. Pro qua tamen postulatione eadem ferè est quæ petitio. Cic. Arrogantissimi & impudentissimi quidem postulatio. Idem pro Murana: Concessit Senatus postulationi tuæ. ¶ Vacare postulationibus, est quod vulgò dicitur, expedire negotia. Plin. in Epistol. Senecio quum explorasset Clodiales postulationibus vestratos, convenit me, &c. Respondere postulationibus, idem. ¶ Item postulationes advocatorum sunt patronorum in foro. Suetonius in Neronc: Celebertimas patronis nō tritissimas, & breves (ut aiebat) sed maximas, plurimasq; postulationes certatim ingerentibus. Postulatio item expiatio est neglecta religionis. Cic. Quod eodem ostento tellurī postulato deberi scribit. Varro videtur dixisse postulationē pro postulationem, libro quarto de ling. Latina: Deum manium, inquit, postulationem postulare, cujus fortissimū eo deberi. Hoc postulatum ubi non fit, prodigia, fulgura quæ neglecta fuerat, nec procurata, idque expiatione incitebant. Tellus.

Postulatum, i. n. (Postulatio. [תְּבִיעָה שְׁאֵלָה. Gall. Demande, requête. Ital. Dimanda, richiesta.] Cæs. 4. Bell. Gallic: Hoc postero die quam frequentissimi convenerant, ut de eorum postulatis cognoscerent. Cic. 4. Verr. Hoc commodo dolere, postulata Consulibus, quæ nō postulata, sed in dictum omnia videretur esse, edidicerunt.

Postulare fulgura, inquit Festus, quæ voturum, aut sacrificiorum ipsorum religionem designant.

Potamogiton, Tripolium, apud Dioscor. lib. 4. cap. 136.

Potamogeton, Herba apud Dioscor. lib. 4. cap. 102.

Potamogetum, Limonium, Betasylvestris, apud Dioscor. lib. 4. cap. 19.

Potens. Porenter, Potentatus, Potentia, Vide POSSVM.

Póterium, n. [סוֹד שֵׁכָר מִשְׁקֶה. Latinè poculum. Gall. Vaisseau à boire, breuuage. Ital. Bicchiere. Ger. Ein trinckgeschirr. Hisp. Vaso para beber, ó para beber. Pol. Kubek, wchodek. Vng. Poher. Ang. Any vessell to drinke in.] Plautus in Stycho: Quibus civibus domi sunt, scypho, cantharo baticlis bibant: nos nostro Saniolo porcino tamen bibamus. ¶ Est & nomen herbæ cujusdam, quæ à Galeno neuras appellatur, quòd medeatur nervis. Dicitur & phlymon, quòd inflationis vanis adversetur, quas Græci phlyctas vocant. Vide Plin. lib. 27. cap. 12.

Potestas, Potestum. Potestas. Potestur. Vide POSSVM.

Potinas, duplex: alterum genus hyacinthi flore: alterum fine colore, undicum, quo sepulcra coronabant, à quo & nomen quasi deliderati esse dicuntur.

Pótin pro potine. Vide POTIS.

Potio, potionis. Potionio potionas. Vide POTO.

Pótior, & hæc potus comparativa, pro melior & melius. Vide POTIS.

Pótior, potiris, à potis deducitur: hodieq; magis quartæ conjugationis est, olim etiam tertiæ. Occupo, vindico, convenio, fio, jungitur cum genitivo & ablativo. [תָּפַשׂ יָרַשׁ. Gall. Saisir de quelque chose. Ital. Godere di qualche cosa. Ger. Ererben, mechtig werden, etwas zu sein gewalt bringen, mangen. Bel. Ant. Oben, besitzen, gebruycken. Hisp. Alcanzar y gozar la cosa. Pol. Czynić co za swoie, osiadać. Vng. Magyarra tenni, vmagának venni, elfoglalni. Ang. To make it his owne, to possesse.] Virgil. 1. Aenead. fas omne abrumpit, & auro Vi potitur: quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames! Ovid. 12. Metam. Tuq; tuis armis, nos impetremur Achille. In infinitivo, & participiis præterit & futuri temporis semper quartam conjugationem sequitur, nunquam tertiam. Cicero Lentulo, lib. 1. Epist. Si tibi exploratum fuit, ejus rei potiri posse. Auctor ad Herenn. lib. 1: Athenienses patriā suam à partiare. Cic. 1. Offic. Omni Macedonum gaza potitus est Paulus. Idem 2. de Invent. Si ea potiundi potestas esset. ¶ Nonnunquam idem est quod frui, & tunc ablativo potissimum jungitur. Lucretius, quapropter. Cicero de Senect. Quòd si his voluptatibus pœna aliqua fuisset libidinis, primum paucis finiuntur rebus, ut dixi modo: deinde ut quibus tenuibus etiā nō abunde potiuntur, non omnino carent. Nonnunquam etiam accusativo, sed raro. Terentius in Adelphis: Patris potitur commoda. Aliquando etiam cum genitivo rerum jungitur, & ponitur pro principatum tenere. Cicero ad Lentulum lib. 1: Otium nobis exoptandum est, quod ii qui potiuntur rerum, præstaturi videntur.

Pótis & hostium, antiquè, pro in hostū potestatem redactus. Plautus in Epidico: MVL. Tum filiam cum exte loserpe. PER. Quid eam rem. Edūctam perdit, atq; hostium est potita. Sic enim paulò post: Nam postquam audivi dicō Exmico servo, illam esse captam: continuo argentum decoi, ut emeret. Papinianus quoq; in l. 11. D. de captivis, sic locutus est: Exinde, ut quis, sui juris videtur fuisse, ex quo pater hostium potitur est. Hotomanus.

Póris, & pote, adject. potior, potissimus, Potens. potentior, potentissimus, vel bonus, melior, optimus. [טוֹב. Gall. Qui peut. Ital. Potente. Ger. Mächtig, bas mag. Hisp. Poderoso. Pol. Możny. Vng. Hatalmas. Ang. Hee that may or can.] Virg. 5. Aeneid. Nec potis lonios fluctus aquare remendo. Cicero 2. Tusc. ex antiquo poëta: Neq; sanguis illo potis est pacto profluens consistere. Terentius in Phorm. Mea lege utor, ut potior sit qui prior ad eandem est. Ut potior sit, major hoc est, ut melior, vel charior sit. ¶ Pote apud veteres aliquando legitur pro eo quod fieri potest. Plaut. in Cas. Nec pote quicquam commemorari.

Póris? Hoc est potisne es, sive potésne. Plaut. in Epid. Potin' ut malefacta nefies? Terent. in Andr. Potin' es ut dicimus?

Pótior, & potius, Comparativa ab antiquo nomine potis, melior & melius. [מוֹב יוֹתֵר. vel מוֹבָה מִמֶּנּוּ. Gall. Meilleur. Ital. Meglior, migliò. Ger. Besser, fürtrefflicher. Hisp. Mejor. Pol. Mojszy. Vng. Jobbal, maszt. Ang. Better.] Cic. 4. Tusc. Tibus plus pollet potioq; est patre is tibi, melior, aut præstantior.

Potissimū, superlativū. Ferè exponitur per optimus, aut præcipuus. [מֻבְחָר. Gall. Excellent et principal. Ital. Migliore, principale. Ger. Das best, fürnemst. Hisp. Mejor, principal. Pol. Najmocnijszy. Vng. legjobb. Ang. The best and principal.] Plin. Epist. 79: Nam si hoc opusculum nostrum aut potissimum esset, aut totum, &c. Sic potissima ratio, potissima nobilitas. Quintil. lib. 10. cap. 1: Vt temere quod est potissimum, circumhoc est præcipuum.

Potis, potissimum, vel potitissimè, adverbia, magis maximè. [מֻבְחָר. Gall. Meilleur. Ital. Per meglio. Ger. Das liebest oder fürnemest, für allen dingen. Hisp. Antes este, que ninguna. Pol. Zacnie. Vng. Inkab. Ang. Rather.] Differunt autem potius, & potissimum, seu potitissimè, quòd potius ad duo tantùm: potissimum verò ad plura referuntur. Quem potius institueam hæredem? habuimus an Lucomonem? Quam natū potissimum eruditum? Multa sunt. Autor ad Heren. lib. 1: Ex comparatione in qua per contentionem utrum potius, aut quod potissimum sit, quæritur. Idem ibidem: Quum quæritur utrum de duobus potius, aut quid de pluribus potissimum dicat. Cicer. in Lysia: Hactenus mihi videor de amicitia quid sentirem potissimè, dixisse. Plautus in Pseud. Hunc decimum plurimus potissimè. Invenitur tamen quandoque potissimum relatum ad duo. Cic. Quanquam præstat hoc vitas incolumitati, tamen utri potissimùm consulendum sit, deliberetur.

Pótito. Vide POTO.

Potniades. Quadrigæ apud Virgil. 3. Georg.

Póto, potas, potavi, potatū & potum, n. p. Vide bibo. [שָׁתָה. Gall. Boire. Ital. Bere. Ger. Trincken. Bel. Drincken. Hisp. Beber. Pol. Pić. Vng. Jszom ki, jszok. Ang. To drinke.] Cic. de Clar. Orat. Si potare velis, de colore tibi bene esse debet. Idem 2. Philip. Domus erat aleatoribus referta, plena ebriorū, totos dies potabatur, &c. Idem 2. de finibus: Tum ipsum, qui vigilias & sine cruciatu, clamat virtus beatorem fieri, quàm potatorem in rete Thasii. Aquam potare galea, Virgil. lib. 2. Æneid. 7. Acetum acre potare, Horat. 2. Serm. Satyr. 5. Virg. 3. Georg. Et hæc concreti cum sanguine potat equino. ¶ Arbores quoq; potare dicuntur, quum liquor tadit humum fundit. Plin. lib. 18. cap. 1: Deprimimus etiam arbores vina potare. Hanc etiam colores pomi declarant. Plin. lib. 9. cap. 23: Quibus lana potat horis, rudesq; mergitur examinata, donec omnem ebibat saniem. ¶ Ejus compotes sunt, Appoto, quod est multùm potare. Plaut. in Curc. Potquam cenavi atq; appoti, tales poscit tibi in manum: Provocat me in aleam, ut ego illi dam. Compoto, simul poto. Vide Compotatio, quā Græci συμπόσιον dicunt. Epoto, potando exhaurio, absumo. Perpoto, vide poto. Præpoto, ante poto. Propoto, ante poto. & habent penultimam productam.

Pótāndē, adeum. Ovid. 2. Fast. Dumq; paratur epulas, potandæq; venit amicus.

Potatus, potata, potarum: ut Potata aqua Plin. lib. 8. cap. 103: In Falisco Clitumni amnis aqua potata, candidos boves facit.

Potātor, potatoris, m. c. Qui potationibus indulget. [שׁוֹתֶה. Gall. Buveur, yvrongne. Ital. Imbriaco, & gran bevitore. Ger. Ein trinckbruder, sauffer. Hisp. Grande bevedor. Pol. Pijanica. Vng. Iszikjarendö. Ang. A great drinker.] Plautus in Menæch. Nam q; Epidamnea nomen hæc ita nominū. Voluptarii, atq; potatores maximi. Plin. lib. 22. cap. 23: Radix cujusq; exacua decocta, potatoribus suum facere natura. De cervorum sylvestrium generibus duobus.

Potātio, potationis, f. t. Actus potandi. [שְׁתִיָּה שׁוּתָה. Gall. Beuverie, breuuage. Ital. Bramare. Germ. Das trincken, der gesprengte trunck. Hisp. La bevenda. Pol. Pyanstwo. Vng. Ivás. Ang. A drinking.]

A drinking.] Cic. de Divin. Simodò temperatis esca, modicus, potationibus ira est affectus, ut sapito corpore ipse vigeat. Pusi in Stichō: Quo patrimonia multi, quæ tūt prandia. Potatus, us, m. q. potatio. [Vng. Italk] Sen. ep. contr. vet. 1. 2. in 11: Neque potatus objicis mihi.

Pōtātus, potum, participium, ubi ius, quæ abundè potarit. [Gall. Qui a beu. Ital. Ch'a bevuto. German. Trunckener. Hispan. El que ha beuido. Pol. Pijany vel Vpoy. Vng. Iszik, részegeskedik. Polon. Pijany. Ang. That hath drunke much, drunken.] Ovidius libro 3 Fast. Ang. Occidit super, vita est mihi digna relata Pompa, fenem potum pota trahebat anus. Cicero Trebatio libro 7: Itaque exii domum bene potus, seroque redieram: tamen id caput ubi haec controversia est notavi. ¶ Ponitur etiam passivè. Ovidius loco jam citato: tanto est Albula pota Deo. Iuvenal. epota, quæ flumina Medo Prandente. Ovid. lib. 15 Metam. Nocte natent pote, sine noxa luce bibuntur.

Pōtāris, potura, potionum: ut Terra potura cruores, Stat. 12. Theb. Oves potura, Propertius lib. 4 Eleg. 4.

Pōtās, tus, m. q. Potio. [שותי Chald. שתיה Chald. & משקה Hebr. Gall. Breuuage. Ital. Beuanda. German. Tranck. Hisp. Beuida. Pol. Napoy. Vng. Ital. Ang. Drinke.] Cic. 4 Tusc. Quid quòd nonnunquam medicinæ quidem recte uti possumus, multo cibo & potione repleti? Et in Catone: Tantum cibi & potionis adhibendum ut reficiantur vires, non opprimantur. Plin. lib. 10. cap. 72: Serpentes exiguo indigent pota.

Potio, potionis, f. t. potus. [שתי Chald. שתיה Chald. & משקה Hebr. Gall. Breuuage. Ital. Beuanda. German. Tranck. Hispan. Beuida. Polon. Pyque. Vngar. Ital. Ang. Drinke.] Plautus in Stichō: Nam intus mihi iam potione vinacea onerabo gulam. Colum. lib. 11. cap. 3: Vt cibus & potio sine fraude ecclesiis præbeatur. Cic. de Amic. Quum cibo, potioneq; fames, sitisque depulsa est. Cels. lib. 1. cap. 9. Vinum frigidum bibere, & post cibum magnam potionem sumere. Quintil. lib. 5. cap. 5: Sibere potionem.

Potiuncŭla, æ, f. t. Potatorium a potio. [Vngar. Italecke.] Suetonius in Domitiano: Vt non temere cuperem nam, præter meritorium malum, & meditum in ampulla potiuncula sumeret.

Potōr, ōris, m. t. Potator apud Martialem est nimius, ad Scævianum potorem. [שכור Chald. שכור Chald. Gall. Qui aime à boire, yurogne. Ital. Beuitore. Ger. Ein trincker. Hisp. Bebedor. Pol. Pijak. Vng. Ital. Ang. A good drinker.] Horat. 1. Epist. 20: Nulla placere diutius vivere carmina possunt, Quæ scribuntur aquæ potoribus.

Pōtōrius, ria, rium. Quod ad potandum pertinet. [Gall. Appartenant à boire. Ital. Pertinente à beuere. German. Das zu dem trincken gehöret. Hisp. Perteneciente à beuer. Polon. Co do picia należący. Vng. Italbor való. Ang. Belonging to drinking.] Hinc vasa potoria, licet vasa etcetera.

Potōrium, potorii, n. t. Vas quod ad potū est deputatū. [Gall. Vaisseau à boire, breuuage. Ital. Bicchiere. Germ. Ein trinckgeschirr. Hisp. Vaso para beuer. Polon. Kubek. Vng. Italos edeny. Ang. A drinking vessell.] Plin. lib. 33. cap. 10: Ptolomæum Varro tradit, Pompeio res gerente circa Iudæam, vi dena millia equorum sua pecunia aluisse: mille convivas totidem aureis potoriis mutantem vasa cum ferentis agmine.

Pōtŭlentus, a, um, Potus, sive ebrius. [שכור Hebr. שכור Chald. Gall. Yurongne. Ital. Imbriaco. Germ. Einer der voll ist trunckē. Hisp. Embriago, borracho. Polon. Opilec. Vng. Ielias, részegy. Ang. Drunken.] Suetonius in Othone: Ferunt & nocturnos vagari solitus, atque invalidum quemque obvium, aut potulentum corripere. Interdum poculentus etiam est quod potui idoneus, πωτικός. Gell. lib. 4. cap. 11: Penus est quod alicuius tum, aut potui tum est. Sic enim nōnulli malunt, legere quàm quod vulgata exemplaria habent poculentus.

Potĭto, tas, penult. con. frequentativum a poto, Frequenter potare. [πινω vino. Gall. Boire souuent. Ital. Beuer souuente. Ger. Offt trincken. Hisp. Beuer á menudo. Pol. Vilanowic pyc. Vng. Ittogatom, közönségesen. Ang. To drinke often, to tipple.] Plaut. in Amphit. Nunc tu hanc pateram quæ dono mihi illorum virtutem causa est. Precare ex quipotarit, quem ego mea occidi manu. Idem Alin. Tecum una postea æquè pocula potitet.

Potiōno, potionas, potionem præbeo, πωμάζω. Cujus passivum est Potionor. Sutton. in Calig. Creditur potionatus à Cæsonia uxore, amatorio quidem medicamento, sed quod in furorem verterit.

P ante R.

P.R. In notis antiquorum. Populus Romanus. P.R. Prætor. P.R.F.VIGIL. præfectus vigilum. P.R.A.E.V.R.B. Præfectus urbis P.R.A.E.P.R.A.E.S. præfectus prætidii. P.R.A.E.F. Præfectus P.R.A.E.F.V.R. Præfectus urbis. P.R.E. vel P.E. publicæ res. Pridon. Non. Apr. pridie nonas Aprilis. P.R.I.N.C.I.V.V.E.N.T. princeps juventutis. P.R.I.D. K.A.L. vel K. prædie Kalendas. P.R.O.C proconsul. P.R.O.C.O.S. proconsul. P.R.O.C.O.S.S. vel P.R.O.C.C. procōsules. P.R.O.N. Prompos, vel promeptus. P.R.O.P.R.A.E. propræctor. P.R.O.V provincia. P.R.P.E.R. prætor peregrinus. P.R.P.R. propræctor. P.R.S. Prætores. P.R.S. prætoris sententia. P.R.V.R. prætor urbanus. P.R.S. præses. P.R.S. præsides. P.R.S.P. præses provinciæ.

Præfĭcus, præfica, præficum, & Præfica, præficæ, Vide PRÆFIS.

Præ, Præpositio, Anté. [לפני Hebr. לפני Chald. πρό. Gall. Deuant. Ital. Auanti, innanzi. Ger. Vor. Hisp. Ante, delante. Polon. Przed. Vng. Elöl. Ang. Before.] Extra compositionem aliquando ablativè ponitur, ut apud Terentium in And. præ re quar. Aliquandò cum ablativo: ut Præ oculis, id est, ante oculos. Præ cunctis id est, ante cunctos, vel plus quàm cunctis. ¶ Nonnunquam causam denotat, accipiturque pro ob, vel propter. Ita. Terent. in Andr. Præ studio dum efficias quod cupis: id est, ob studium mihi dem in eunuch. Misera præ amore. ¶ Item idem valet quod præter. Gell. lib. 1: Præ se unum, cæteros omnes linguæ Attici puritate, gentemq; omnem togatam, quodcunq; numen Latinum, rudes esse arq; agrestes prædicabat. Vbi comparationem indicat, ut Græcis πρό, ενεκα, Ion & apud Terent. Eunuch. Hic ego illum contempsi præ me. πρὸς ἐμέ. Plautus in Persa: Omnes omnes relictas habeo, præ quibus tu velis. In eadē sign. beatiores dictionis præ quàm. Plautus in Amph. Prava res est voluptatum in vita, atq; in ea re Aguada, Præ quàm quod mœstum est. ¶ Composita, significat ante, vel prius: ut Præpono, præficio. Aliquando super: ut Præfectus, præsideo. Aliquando valde, vel nimis: ut modū, sive præter modum, præclarus, Præcelsus: quorum omnia per se Græcè efferuntur. Magis autem auget quam per, jungiturq; cum nonnullis dictionibus cum quibus illud non jungitur, ut, Præpotens, πανδύναμος. Præcelsus, Præclarus, Prælatus, Præfulgens, Præclarus, πανδαίδαλος. Prædulcis, Præclarus, Præcultus, Præclarus, Prælanguis, πανάσθενης. Nam Prælangues ferme, & prælonga oratio, ea dicitur quæ enervat longitudine est. Præpotens, Præcelsus, & similia, majorem in modum potens, celsusq;, & quasi præter modū, moremq; aliorum potens, ac celsus. ¶ Significat quandoq; coram ante tempus, sive præter morem aliorū: ut, Præcox uva. Præcox ingenium. ¶ Aliquando redundat: ut Præmoneo, præcingo, quæ eadem significant quod eorum simplicia. ¶ A Præ, si Præut, quod cessationem significat. Plaut. Modestior mane quidem est de verbis, præut dudum fuit: id est, si pristinos eius mores respicias, ἀντὶ τοῦ πρὸς τὰ παρῳχημένα. ¶ Hinc etiam deducitur Præter, sicut à sub, subter: in, inter: pro, propter. ¶ Præ ine ferro, præ se fert: vide infra in verbo F E R O.

Præcĭpio, ĭs, ēre, ēpi, ĭtum, a. Antè accipio. [προλαμβάνω. Gall. Anticiper. Ital. Anticipare. German. Zuuorkommen. Hispan. Tomar delante. Pol. Vprzedzam. Vng. Elöl veszöm. Ang. To take before.] A quo Præceptio figura quæ præsumptio à nostris: a Græcis verò προλῆψις dicitur, quum poëta aliquid narrando præverti, quod eo tempore quo res quas describit gestæ sunt, in rerum natura non fuit. Ejusmodi est illud apud Virgil. 6. Aen. -portusq; requirit Velinos. Nam quo tempore Acacas in Italiam venit, Velia nondum erat condita.

Præcīsio, ōnis, acuo, aut anteriorem partē acuo. [προτόμωσις. Gall. Aiguiser par le bout ou fort pointu. Ital. Molto aguzzare. Ger. Gar vorn scharff machen. Hisp. Aguzar, ó sacar mas agudo. Pol. Zaostrzam. Vng. Elöl vagy fejben. Ang. To sharpe at the point or make very sharpe.] Cato de Re rust. Vitem teneram præacuto, ubi quò inter se incidi in cum medulla componantur.

Præcīsus, a, um, Valde acutus, vel anteriore sui parte exacuatus. [πολυτόμητος. Gall. Fort aigu. Ital. Molto acuto. Germ. Gar scharff. Hisp. Muy agudo. Pol. Zaostrzony. Vng. Igen vagy fejes. Ang. Very sharpe.] Plin. lib. 11. cap. 28. Asperitas præacuta in dorso. Cæs. 2. bell. Gall. Tum magni pōderis saxa, & præacutas trabes in muro collocabant. Cui rei præcisa, Ovid. 7 Metam.

Præcĭtō, adverbium tō acuti. [Vng. Gyorsan.] Apuleius in Apologia: Et forsallis ac præcitò reperire vobis videbamini.

Præcĭtus, a, um, Valde citus. [πολυτάχης, πάνυ ὀξύς. Gall. Fort leger, fort prest. Ital. Molto ratto, ce molto presto. German. Vberauß hoch. Hispan. Muy ayna. Pol. Barzo wspiesk, gwałtu. Vng. Igen nagyon igen mely. Ang. Very high, very deep.] Livius 10. ab Vrbe: Oppidum firmum & præalti, quo circumagi naves in Italianum rursum possint. Præaltus alveus, Idem 5. ab Vrbe: Præalta rupes, Idem 10. ab Vrbe.

Præaudĭtus, antè audivi. [Vng. Elöbeszeltetett.] Vlpian. de Offic. proconsulis. D. lib. 1. Tit. 16: Solent enim cuidam rarum cognitionem mandare legatis: scilicet ut præaudeas cuidam ad Cæsarem remittant.

Præbĕo, præbes, ui, præ & habeo, abjectis a & h. Do, exhibeo. [παρέχω, παρέχομαι, παρέχομαι. Gall. Bailler, Donner, offrir. Ital. Dare, Ger. Geben, Zureichē. Belg. Geuen, reycken. Hisp. Dar. Pol. Dawie. Vng. Adom. Ang. To geue, to offer.] Nam qui aliquid præbet, is præhabere ratione dicitur. Cic. 2. de Nat. deor. Aër alitum & ventorum

vitalem spiritum præberet animantibus. Horat. in Serm. Sunt qui convivas fabulis cõspergere gaudent. Præterea qui præbet aquam. ❡ Aliquando significat offerre. Terentius Adelph. Servũ suum liberum & præmio dicit esse, & ea ostendit, facile probas. Præbere cibũ de manu in os, manu ipsa cibum in os ingerere. Præbere accessum. Præbere aurem, id est, intentare. Præbere auxilium, etiam nõnullis absentibus, aut ad aliquid pro alterum alicui, Iudex, loci præsidi. Lumen præbere dicitur fenestra. Præbere materiam, igni. Præbere metu, miraculũ, machinamenta. Præbere operam, id est, ponere. Præbere prandium alicui. Præbere se benignum hominem, id est, ostendere & probare. Præbere se æquabilem, attentum auditorem, credulum, docilem, acrem, judicem, non superbum, dubiũ. Præbere se facilem, id est, acquiescere, sive obsequi alicui in re aliqua. Præbere spinitum, spem, terrorem, spectaculum, lætum, vicem alterius rei, vim alterius rei, ardorem. Præbere spectaculum, id est, convivium spectaculorum.

Præbitus, participium. [נתון מוכן מזומן מצוי מצוין. Gall. donné. Ital. Dato, donato. Ger. Gegeben. Hispan. Donado. Polon. Dany. Vng. adott. Ang. Given or offred.] Præbita substantive, pro rebus necessariis quæ servis, operariisq; præbentur. Col. lib. 1. cap. 8: Tamenque curiosior ille quintilio patrifamilias debet esse pro tali genere servorum, ne aut in vestimentis, aut in cæteris præbitis unquam cõtendant.

Præbitio, nis, f. [נתון מוכן מזומן מצוי מצוין. Gall. donné. Ital. Dato, donato. Ger. Gegeben. Hispan. Donado. Polon. Dany. Vng. adott. Ang. Given or offred.] Præbitio substantive, pro rebus necessariis quæ servis, operariisq; præbentur. Col. lib. 1. cap. 8: Tamenque curiosior ille quintilio patrifamilias debet esse pro tali genere servorum, ne aut in vestimentis, aut in cæteris præbitis unquam cõtendant.

Præbitio, nis, f. [נתון מוכן מזומן מצוי מצוין. Gall. donné. Ital. Dato, donato. Ger. Gegeben. Hispan. Donado. Polon. Dany. Vng. adott. Ang. Given or offred.] Cal. Firmicus D. Thabit. lib. 11. Ly: Destruetur annonæ præbitio, cum avocentur ab opere rustici.

Præbitor, oris, verbale, m. a Dator. [נתון מוכן מזומן מצוי מצוין. Gall. Qui donne ou offre. Ital. Chi da ou propone. Ger. Ein geber. Hispan. El que da, dona. Pol. Dawca. Vng. Ado. Ang. A giver.] Cic. 2. de Offic. Antea Regis ut Macedones se non regem suum, sed militum & præbitorem putent.

Præbenda, orum, plur. alis tantum numeri, neutri generis, Stipendium, quod ligna & sal, quæ Parochi legatis publicè missis esse hactenus debebant de quibus Horat. 1. Serm. Sat. 1: Proxima Campino pecunia quæ, nulla, rectum Præbenda, & parochi quæ debent ligna, salemque. Gel. lib. 15. cap. 4: Comparandis militibus, & vehiculis magistratibus, qui sortiti provincias forent, præsenda publicè concessisse. Videtur in dictione PAROCHUS. Erant autem in exercitu Copiatæ, quibus erat præceptum ut præbenda id est, lignum & ligna publicè missis essent.

Præbenda, Adveteribus quædam alia naturæ remedia, teste Festo. ἀναγκαῖα. (unde capiuncti, ea quæ lib. 6. de lang. Latina monuit Varro) quæ arcendæ vim hæc sunt, cujusmodi (inquit) etiam lora quæ de puerorum collo fuga nocebatur: ita olim præbenda, ut testatur idem Varro. Veruntamen contra non præbenda, sed prohibenda differentia, quòd mala prohibeant, ea à Cæcilia uxore Tarquinii Prisci inventa tradit.

Præbibo, is, ante, bibo. [προπίνω. Gall. boire devant. Ital. bere innanzi. German. Vortrinken. Hispan. Beber delante. Polon. Przepiwam. Vng. Elõ-ivom. Ang. To drink before.] Hieronym. Nec verens jam mentum quorundam antidotum præbibere.

Præbitĕre, pro perimere, seu enecare usurpavit Plautus in Pœnul. Intercinandæ illa mihi mors ad maximum: Si quis non hodie omnes mihi differibis, Eum ego crucibus maximo hi præbitere. Idem in Pœnu. Præbitere dicit pro præterire: At ne interpres publicus eamus cas, mecum. Forte labi est perbitere sine a, ab antiquo verbo beto. Sic enim & apud Nonium legitur. Vide supra PERBITO.

Præcălvĭus, m. f. Calvus in anteriore parte capitis. [קרח קרחת קרחה קרחות. Gall. Chauve par devant. Ital. Calvo innanzi. German. Vorne kal. Hispan. Calvo delante. Ang. Bald before the forehead.] Suetonius de Galba: statura fuit justa, capite præcalvo.

Præcantatio, præcantationis, f. t. verbale, à præcantando, Incantatio. [חבר חבור. Gall. Charme ou enchantement. de dessus ou dessous. Ital. Incantamento, incantagione, incantesimo. Ger. Ein verzauberung: verzäuberung. Hispan. Encantamento. Ang. A charming or enchanting.] Quint. 14. Declam. Duris illis præcantationibus, & fatalium præcantationum terrore permotum.

Præcantatrix, cis, f. t. Saga, incantatrix. [מכשפה מכשפות. Gall. Enchanteresse. Ital. Incantatrice. Germ. Eine Hex. Eine böse Frau. Gauberin. Hisp. Encantadora. Ang. A sorceresse or enchantress.] Varro de libert. cœnæ: Ut factum plerumque, ut adhibeant præcantatrices, nec medico uti debeant.

Præcānus, penultima producta. Qui ante paulos annos canus est. [שיבה מעט. Gall. Chenu depuis peu. Ital. Canuto di poco. German. Der ein wenig grau ist. Hisp. Canoso de poco tiempo. Ang. That hath a heare heard before he be old.] Rutilius libro 1. Epitaf. Corporis exigui, præcanum, lubricus ævum.

Præcānus. Nimis, sive multum canus. [יתיר שיבה מרובה מרבה. Gall. Fort chenu. Ital. Molto canuto. German. Uberhoret. Hispan. Muy canoso en cano. Polon. Bardzo siwy. Vngar. Igen kedves, szeretetes. Ang. Very hoare.] Terentius Phorm. Quantum opus est ibi argenti eloquere. P. solæ triginta minæ. C. Triginta hui, præcana est, Phædria. Quædam exemplaria Percana legunt.

Præcăveo, præcăves, penultima correpta, Ante caveo, provideo. [נשמר. προφυλάττομαι. προφυλάσσω. Gall. se donner de garde de mal à venir, prevenir à quelque chose qu'elle ne advienne. Ital. Schifare innanzi, prevedere. German. Zuvorkommen, vor dem übel sein, fürsehen. Hispan. Guardarse antes. Polon. Przestrzegam się. Vng. elől-járom. Ang. To look before.] Plautus in Amph. An id præcavisse oportuit? Cæsar. de bell. Gal. Id ne accideret, præcavendum sibi Cæsar existimabat. Cicero ad Attic. lib. 2: Quod à me ita præcautum, atque ita provisum est, non ut ego de optima mea ratione dicet decrem, &c.

Præcautus, parti. Ante cautus & provisus. [נשמר מזהיר. προφυλάττομαι. προφυλάσσω.] Vt, provisa & præcauta res, Cic. 6. Verr. Præcauto opus est, Plaut. Merc.

Præcautor, oris, Verbale, m. t. [προφυλακτικός. προφυλακτικὸν. Gall. Qui se donne de garde de mal à venir, prevenir. Ital. Cautissimo. Germ. Ein verständer, fürsichtiger. Hispan. Cauto que se guarda antes. Pol. Przestrzegający. Vng. Magad, előlis. Ang. That is circumspect: A thing necessary to be done.] Plaut. Pœnul. Num ego præcautor & patronus totius negocii fierem.

Præcēdo, præcēdis, ere, n. t. Antecedo. [קדם. προάγω. προέρχομαι. Gall. Preceder, aller devant. Ital. Precedere. Germ. Vorgehen. Belg. Voorgaen. Hisp. Andar ir delante. Pol. Idę przed. Vng. Elől megyök. Ang. To go before.] Plin. lib. 11. cap. 37: Nulla præcedente injuria. Virg. 9. Æn. Turnus, ut antevolans, tardo præcesserat agmini. ❡ Per translationem significat præcellere. Plaut. Alin. Vt vitæ fortunæmeis præceam: Curane longè. ❡ Præcedere autoritate, sapore, suavitate, & similibus. Plin. libr. 29. cap. 1: Ad sidera motus ex ephemeride mathematica cibo dando, horas observando, autoritate eum præcessit.

Præcĕdĕt, penultima correpta, erit, & hoc præcessit. Valde celeb. [προάγων προέρχεται. προῆλθε. Gall. Il va devant, il va devant. Ital. Andò innanzi, andò avanti. Germ. Er gieng vor. Hispan. Muy ũgo. Polon. Szedł przed. Vng. Igen ment. Ang. He went before.] Plin. libr. 4. cap. 26: Vt prope carinam ventum est, nisi præcedentes vi repentè rapiant, abiumi spectant. Vim præcedentes, Statius 6. Thebaid.

Præcĕlĕro, as. [προτρέχω. προτρέχομαι. προτρέχω. Gall. se haster ou aller devant. Ital. Affrettarsi, andare avanti. German. Zeuor eilen. Hispan. Apressurarse antes. Polon. Wyprzedzam się. Vngar. Előz. Ang. To haste before.] Stat. 4. Thebaid. -pars ad plebe sequuntur, Præcelerare diem, medium jubet illa per agmen.

Præcellens, præcellentis, adjectivum. Antecedens, excellens. [נמצא מעולה מובחר. Gall. Fort excellent. Ital. Eccellentissimo. Ger. Fürtreffend oder fürtrefflich. Hisp. Muy excelente y sobresaliente. Polon. Wyborny przedniejszy. Vngar. Igen, felyül leledz. Ang. Very excellent.] Plinius libro 12. cap. 1: Pulcro ramo amplo & umbrosa etiam nunc Deo præcellentem arborem dicant. Idem cap. 6. Major alia pomo & suavitate præcellentior, quo sapientes Indorum vivunt. Idem in Proœm. libr. 6: Videmus Virgilium præcellentissimum vatem eadem cauta hortorum dotes fuisse.

Præcelsus, a, um, Valde celsus. [υπερμεγέθης. Gall. Fort haut. Ital. Molto eccelso. German. Gar oben oberan hoch. Hisp. Sobremanera alto. Polon. Bardzo wysoki. Vng. Igen magas. Ang. Very high.] Cicero in Verrin. Erant autem, ubi ea quæ eo gesta esse memorantur, tres loci præcelsi, atque cõti. Virg. 3. Æneid. Una præcelsa cohortem rupe Celæno.

Præcĕps, præcipitis, um. t. Quum de loco dicitur, altus & præruptus, unde quis fatis ĕo præceps detrudus putat. [κρημνώδης, κρημνοειδὴς. Gall. fort haut et abrupt, où on tombe facilement de dessus en bas. Ital. Precipite. German. Gäh: hoch: steil: an dem einer bald bes bald abfallen kann. Hispan. Cosa que se despeña de arriba abaxo. Polon. Wysoki y prędki. Vngar. Meredök. Ang. Headlong, very steepe, or high.] Cic. pro Plancio: Vita præceps & lubrica. Virgil. 2. Æn. Turrim in præcipiti stantem, summisque sub astra Edita spectamus. ❡ Præceps item dicitur qui ex loco sublimi deorsum decidit. Virg. in Pharmaceutria: Præceps aerii specula de montis in undas Deferar. Dici autem videtur præceps, à capite, sicut & anceps, biceps & triceps. Propriè enim præcipitem dari dicimus qui ita ex editiore loco deturbatur, ut eorum decidat in caput. ❡ Per metaphoram autem præceps dicitur qui nulla ratione, aut modo

aut modo quid agat, & quasi rem & ipsas præcipiat. [שׁוּם *Hebraïce*, תִּתֵּן *subjicis, ponas.* Pol. *Wtarczysz.*] Cic. de Arusp. resp. Ille deinceps, & tam prudenter ac gravissimè præcepsse ille dicitur, & tam prudenter ac gravissimè præcepsse ille dicitur, & tam prudenter ac gravissimè præceps. Cum dicto, præcipitius ac temerè. Virg. 3. Aeneid. mos est ad litora

q Interdum idem quod prædico, divino, vaticinor, quemadmodum & Graplex Cauo Plin. lib. 8. cap. 40. Il. greges repentè lymphati futura prædicant.

Prædĭa, æ, f. Modulatio illa vocis quę ante initium cantus fertur, quasi præludium. [προῳδία, ὠδὴ πρὸ ἀρχῆς. Gall. *Entrée de chant, le commencement de chanter.* Ital. *Principio di cantare, il principio d'una canzone.* Ger. *Ein vorgesang, es vorlauf des gesangs.* Hispan. *El canto primero, el canto que canta.* Pol. *Przyśpiew, przygrywka, przymowa.* Vng. *enekelés mielőtt kezdi az éneket.* Ang. *The entrance of a song.*] Cic. de Arusp. Resp. Tui sacerdotes sunt thesaurus, cantiscla, præcentio, laudationes, epulæque ludorum. Gell. lib. 1. cap. 11. Tibicines inter exercitum positi canere inceperabant. Facili præcentione erant quia & venerabile, ad quædam quasi militaris mulcedo disciplinæ vis & impetus animum, ut parci disputatiq; promptior esset, cohibebatur. Quo pacto & exordium, five initium, five principium, five proœmium, five antelocutium, quidam præludium, alii præcentionem vocavêre ad similitudinem Græcorum qui id προαύλιον nominant: propterea quod quæ canitur ea est.

Prædĭator, oris, Qui tubendo præcedit. [προσαυλητὴς, ὁ προαυλῶν. Gall. *Qui sonne devant.*] Præludens, qui saltantium choream ducit.

Præcĭpĭo, s. præ, & capio, act. 3. Antè capio, prævenio, præoccupo. [προλαμβάνω. Gall. *Prendre premier, prevenir.* Ital. *Pigliare innanzi, prevenire.* Ger. *Vorkommen, zuvorkommen.* Belg. *Voorcomen.* Hisp. *Tomar antes.* Pol. *Vprzedzić, wyprzedzam.* Vng. *Elöl venni valakit.* Ang. *To take before, to prevent.*] Virg. 3. Æneid. Cogite ut veteres pueri, ut lacte repressi ellus. Vnuper, fusilia præfabricantes ubera palmis. Cic. lib. 2. Offic. Præcipiant oratione beneficam multitudinis animos, ad benevolentiam allicianr, mulceantur, blandâ fermone delinianr. q Nonnunquam ponitur pro præverto. Virg. lib. 6. Aen. Omnia præcepi, atq; animo mecum antè peregi. q Item, pro jubeo. [לוה. Gall. *Commander.* Ital. *Commandare.* Ger. *Befehlen, befissen.* Belg. *Gheblichen.* Hisp. *Mandar.* Pol. *Przykazuie, mowie daie.* Vng. *Parantsolom megh hagyom.* Ang. *To command and charge.*] Sallust. in Iugurthâ. Milites præcepit ut arma sibi portarent. q Item pro moneo, instituere, docere. [הורה. Gall. *Enseigner, enhorter.* Ital. *Insegnare, ammaestrare.* Ger. *Vnterweisen, gebeten.* Hisp. *Enseñar, dando preceptos.*] Plin. lib. 18. cap. 24. Hesiod. qui princeps omnium de agricultura præcepit.

Præcepi, ſ. *præbĕo, præbŭi, præbĭtum.* Antiqui dixerunt pro frequenter præbeo, quod verbum in Italiani carminis usurpatum laudé, autor est Festus.

Præcĕptus, a, um, particip. Antè captus. [προειλημμένος. Gall. *Pris devant, auparavant.*] Pighius annal. Ger. *Vorhanden, vorgenommen.* Hisp. *Tomado antes.* Pol. *Nayprzod wzięty.* Vng. *Elöl fogatot el vettet.* Ang. *Taken before, premeditated.*] Liv. lib. 1. Tempore illi præcepto. Cicer. 3. Tusc. Hæc cogitantem sive beatum, præsertim si & antè præceptis bonis contentus cliet, non mortem, nec deos expaveseres: id est, præquisitis, & antè captis. q Aliquando ponitur pro jussus. [מצוה. Gall. *Commandé.* Ital. *Commandato.* Ger. *Befohlen.* Hisp. *Mandado.*] ut Præceptum, est tibi ne discedas.

Præcĕptŭrus, *præcepturi.* Adject. [Vng. *Parancsolo, parancsolatos, rendelő.*] Sentia Epist. 95. Regni ista para præceptiva sub novacula est. id est, quæ præcepta tradit.

Præcĕptum, pri. n. Mandatum, five jussio. [מצוה, πρόσταγμα, ἐπίταγμα, ἐντολή. Gall. *Commandement, enjoignement.* Ital. *Precetto, ordinamento.* Ger. *Ein Gebot.* Hisp. *Dotrina, precepto.* Pol. *Przykazanie.* Vng. *Parancsolat.* Ang. *A commandement.*] Cic. Lucceio, hor. 5 Epist. Tuis monitis, præceptisq; omnis est adjecta cura domi. q Aliquando pro disciplina, five doctrinâ, hoc admonitione, & quasi regula quadâ bene vivêdi ut quid præceptum sit uxori, quid uxor viro debeat. Cic. 1. Offic. Nequilla officii præcepta sunt, & talia, conjunctæ naturæ tradita. Tum, ad ea ipsa qui tota virtutem, aut ab iis qui maxime honestant propter ipsum id est expetendum. Bene dicimus, Dare præcepta de aliquare, five tradere. Cic. de Clar. Orat. Hermagoræ disciplina dat tum artes certas, & præcepta dicendi, &c.

Præcĕptio, nis, f. [προστακτικὸς. Vng. *Parancsolat, regula.*] D. lib. 20. Tit. 1. 2. 8. Si pecunia quæ domi relicta non est, per præceptionem relicta sit, utrum à cohærede sua præstanda sit.

Præcĕptor, oris, verbale, m. t. Artis magister, doctor, institutor. [διδάσκαλος, νουθετητὴς. Gall. *Precepteur, maistre, regent.* Ital. *Che insegna, maestro, regente.* Ger. *Ein lehrmeister.* Belg. *Een meester.* Hispan. *El maestro, que enseña.* Pol. *Nauczyciel, regent.* Vng. *Mester.* Ang. *A teacher or commander.*] Cic. 5. de Orat. Sed ii dem erant vivendi quam optimi, atque dicendi. Autorem aliquem & præceptorem omnibus habere. Idem in Anti. 2. Ovid. 1. de Arte. Arcades Gallonem, epicum præceptor amoris. Horum placida præcepta & præceptiones dicuntur. Cic. 3. Offic. Itaque propria est ea præceptio Stoicorum, &c.

Præcĕptrix, verbale, fc. [διδάσκαλος, νουθετητὴ. Gall. *Celle qui enseigne.* Ital. *Donna che insegna.* Ger. *Ein*

lehrmeisterin. Belg. *Een meesterse.* Hisp. *La maestra que enseña.* Polon. *Mystrzyni.* Vn. *A Megyntanitto asszony mester.* An. *She that teacheth, or commandeth.*] Cic. lib. 1. de Fin. Sapientia perpetua in tranquillitate vitæ perfectæ.

Præcĭpŭus, a, um. Peculiaris, proprius: cui opponitur Communis. [ἰδιαίτερος, κύριος, ἐξαίρετος. Gall. *Principal, singulier, souverain.* Ital. *Principale, superiore, singulare.* Ger. *Fürnem, fürtreffentlich, sonderbar.* Belg. *Whemende.* Hisp. *Señoriales y principal.* Pol. *Osobliwy, prędszy.* Vn. *Kiváltképpen való.* An. *Chiefly, principal.*] Plin. lib. 1. cap. 29. Et & adversantibus præcipua. Plaut. in Trin. Hic homo est omnium hominum præcipuus. Cic. Quoniam autem omne quod est bonum, plenum locum tenere dicimus, necesse est nec bonum illud, nec malum hoc, quod præponitur vel præcipuum nominamus.

Præcĭpŭe, adverbium, Potissimè, potiùs, maximè. [ἐξαιρέτως, μάλιστα, κυρίως. Gall. *Singulierement, souverainement, principalement.* Ital. *Specialmente, singularmente.* Ger. *Fürnemlich.* Hisp. *Señaladamente, y principalmente.* Pol. *Osobliwie.* Vng. *Kiváltképpen.* Ang. *Chiefly.*] Cic. Cæcinn. Cur non mihi tam mea fatus charitatis in qua præ cæteris fum abillo adjatus, quam pietas erat in referenda gratia jucundiùs est, ante alios.

Præcĭsĭs, Vide PRÆCIDO.

Præclămo, as, Antè clamo. [προβοάω. Gall. *Anoncer, crier devant.* Ital. *Gridare innanzi.* German. *Borschreyen.* Hisp. *Gritar y llamar delante.* Pol. *Wprzod wołam.* Vng. *Elől, kiáltok valakik.* Ang. *To cry before.*]

Præclămĭto, as, ex quo præclamitatores dicebantur qui flaminem Dialem hoc est, sacerdotem Jovis antecedebant clamantes, ut humiles ab operibus abstinerent: quia cropus facientem videre inter religionem videbatur.

Præclārĭ-, a, um, Vide de clarus. [אכבד מאוד, אדיר. Gall. *Fort illustre, fort renommé, excellent.* Ital. *Eccellente, illustre.* Ger. *Hoch berümt, dem, wherum fürtrefflich, Wasserordentlich, Nutbarkeit, &c.* Hisp. *Muy esclarecido y muy bueno, noble.* Pol. *Bardzo celebrowany y sławny.* Vng. *Igen hires, nemes.* Ang. *Very excellently, passing well.*] Cic. 4. Acad. Prælarèque secum agi putet, si, &c. Idem 3. Verr. Quis hoc non perspicit, posse hæc nobilcum actum in si populus Romanus illius amplissimi supplicio contentus erit?

Præclavĭum, tĭi, Nonio, Pars vestis erat quæ ante clavum transibat. Arantius: Tertium diem præclavium unum texere. Idem in fratris: Mea tunica surge, si vis, profer purpuram, præclavium contextus.

Præclūdo, is, si, sum, act. 3. Claudo, intercludo, præcido. [ἀποφράσσω, ἀποκλείω. Gall. *Fermer, fermer la passage.* Ital. *Serrare.* Ger. *Verschlissen, verschlossen.* Hisp. *Cerrar.* Pol. *Zamykam, zamknąć, zastępuie.* Vn. *Be zárom valakit, el zárom valamit.* Ang. *To shut or stop up, to hinder one's passage or entry.*] Cic. pro Planc. Nam mari mos curtos præcludebat hyemis magnitudo. Cæs. 3. bell. Gall. Deductis to nos in aream oppici to hostibus à Varrone præsidio, perfe cohortes ejecit, portasq; præclusit. Cicuta quem iret in exilium: Animus ad exponendam rei indignitatè præcluditur. Ovid. 1. Metam. Sed nocet effe Deum: præclusaq; janua leti.

Præco, onis. Vide infra PRÆCONES.

Præcŏgĭto, as, ate, Antè & priùs cogito. [προενθυμέομαι. Gall. *Penser devant.* Ital. *Pensare innanzi.* Germ. *Vorus bedenden, vorus betrachten.* Hisp. *Pensar delante.* Polon. *Przemyślam.* Vng. *Elől meg gondolom.* Ang. *To advise and think before.*] Quintil. lib. 12. Licet præcogitare plura.

Præcŏgnĭtus, Ante cognitus: quamvis ratiò præcognita reperiatur. [προεπίστευτος. Gall. *Connu & entendu devant, prouvé.* Ital. *Conosciuto innanzi.* Ger. *Der ein ding vorus wirt.* Hisp. *Conocida de antes.* Pol. *Ten który przykazuie.* Vng. *Előlmeg ismértetik valaki.* An. *Known before.*] Plautus ad Ciceronê lib. 16. Quòd si Varro præcognito nostro adventu, rursus in Italiam se recipere cœperit. Brutè erit obviam occurrere ei.

Præcŏlo, is, pen. cons. ui, ct. 3. Prepolo, antè colo. [προκαλλωπίζω. Gall. *Orner, adorner, parmonter.* Ita. *Lauorare, ornare prima.* Ger. *Vorbawen, zuvorbe Hisfahren y ornar delante.* Pol. *Przyozdabiam, przystrzegam.* Vn. *Előmunkálkodom, előszerzem.* An. *To dress before and prepare or make ready.*] Cic. in Partit. Sunt antè eam quædà perfecti animi habitus

mi habitus ad virtutem quasi præculti, & præparati rectis studiis & artibus
Præcōmpōsitus, participium, sive nomen ex participio. Præparatus: [
Gall. Italic. German. Hisp. Pol. Vng. Ang. Preparid and made ready.] et Os præcomposito Ovid. in Fast. Nox erat, & vinis oculique, animique natabant, Quum præcomposito nuncius ore venit.
Præconcēptus, a, um, Antè conceptus. [
Gall. Italic. Ger. Hisp. Polon. Vng. Ang. Conceived before.] Plin. lib. 2. cap. 82. Præconceptum enim spiritum exhalant.
Præcōnsūmo, is, pen. prod. act. 1. Antè consumo. [
Gall. Italic. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. To waste before.] Ovid. de Tristib. Et quoq; non minimum vires asserre recentes, Nec præconsumptum temporis esse malis?
Præcōnsumptus, a, um, partic. [
Gall. Italic. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. Wasted before.] Ovid. de Tristib. Et quoq; non minimum vires asserre recentes, Nec præconsumptum temporis esse malis?
Præcōnes, m. c. à præcinendo dicti sunt, quasi præcanes, quòd antè canāt, & annuntient quod est faciendum.
Gall. Italic. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. Præcōnium, ii, n. Ipsa vox, munus partesq; præconis.
Gal. Italic. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. Præcōnius, a, um, ad præconem pertinens. Sub hac præconia.
Præcontrectāre, Antè contrectare.
Gall. Italic. Ger. Hisp. Polon. Vng. Ang. To touche and handle before.] Ovid. 6. Metam. Spectat eam Tereus, præcontrectatque videndo.
Præcōquo, quis, pe. cor. act. 1. Ante tempus satis, vel præmaturè coquo.
Gall. Italic. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. To sweb before.] Col. lib. 5. Vvæ cōmodius intolatæ præcoquuntur, hoc est, ante tempus aliorū fructuum maturantur. ¶ Non unquam ponitur pro valde vel nimis coquere. Plin. lib. 18. cap. 29. Acinisq; præcoquuntur in cellam. Aliquādo nihil aliud est quàm antè vel prius coquere. Sic medici jubent porrum antequam pisanga decoquatur, in aqua præcoqui, ut ponat acrimoniam. Ad eundem etiam modū utitur hoc verbo Plinius, scribens quodam passum conficere ex qualibet uva, sed præcōctæ, antequam fuerint exprimatur, lib. 14. cap. 9. Quidam è quacunq; dulci, dum præcocta, alba fa cunt siccantes sole.
Præcordĭa, orum, n. c.
Gall. Italic. Ger. Hisp. Pol. Vng. Ang. Præcordĭum, ii, n. Idem quod præcordia.
Præcōrrūmpo, is, Antè corrumpo. [
Gall. Italic. Ger. Hisp. Polon. Vng. Ang. To corrupt before.] Ovid. 14. Metam. Dum tamē hanc sperat, dum præcorrumpere donis Me cupit.
Præcōrruptus, a, um, partic. [
Gall. Italic. Germ. Hispan. Polon. Vng. Ang. Præcox, cocis, pta, cursum. Quod præter morē cæteros vel ante cæteros coctum & maturum factum est: [
Gall. Italic. Germ. Hisp. Pol. Vn. Ang. Præcoxus, præcox fœtus. ¶ Præcocia poma, ex pestiferum genere, quæ primò maturescunt. Gall. Abricots vocant. Plin. lib. 15. cap. 12. Persica Dalmatica post Autumnū maturescunt, ætate præcocia, intra triginta annos reperta, & primò denatis Lingula vehundata. Eadē & præcoqua dicuntur. Mart. lib. 13. Vilia maternis facranus præcoqua ramis: Nunc in adoptivis persica cara sumus. ¶ Per translationē præcox ingenium dicitur, quod nimis citò maturitatem est consequutū. & ante tempus videtur adolevisse. Quint. lib. 1. cap. 3. Illud ingeniorum velut præcox genus non semel è nunquam pessimum ad frugem. Præcox fuga, Vatio Synephebis: Quod si non animum fugere si me audieris: quia tempus revocat, ea est præcox fuga. Præcox pugna apud Ennium lib. 5. Ante diem Præcox oritur, Plin. lib. 7. in præfat. At hercle ritus præcox ille, & celerimus, ante quadragesimum diem nulli datur. ¶ Legitur & hic & hæc præcoquis, & hæc præcoque. Col. lib. 3. cap. 2. Quæ quum talis est conditio, maximè præcoques, & duracinæ, tum denique purpureæ & bumasti, &c. Eadem lib. cap. 9. Quā pulchrè meminerit à me duo genera vinearum intra tempus biennii ex una præcoque vite, quam in Cretensium palidis inditione satis consummata. Idē lib. 1. cap. 6. Quæ simul quodā tenore præcoquem maturitatem trahūt. ¶ Præcox opponitur serotinæ: unde dicimus serotinas uvas, quæ post cōsuetum tempus tardè maturescūt.
Præcrāsĕi, ēre, a, um, Valdè crassus. Plin. lib. 16. ca. 8. Cortex præcrassus, ac renascens. [
Gall. Italic. Ger. Hisp. Polon. Vng. Ang. Very gross.]
Præcŭrro, is, n. 1. Ante curro, celeriter antecedo. [
Gall. Italic. Germ. Hispan. Polon. Vng. Ang. To runne before.] Terent. Eunuch. Abi, præcurre, ut sim domi. Paratæ omnia. Cæs. 6. bel. Gal. Præcurrunt equites, quàm ex se in periculo cognoscant. Cic. 1. de Divin. Scitis à principio inchoatum esse mundum ut certis rebus certa signa præcurrerent. Idem in Orat. Horum brevique ita cratem ætate præcurrit.
Præcurrens, tis, Cic. in Partit. ut primordia rerū, & quasi præcurrentia, in quibus inest aliquid argumenti.
Præcŭrsio, sus, m. q.
Gall. Italic. Germ. Hisp. Pol. Vng. Ang. A running before.] Plin. lib. 16. cap. 25. Omnia intra vii. Iulii Idus Et sua in præcursu.
Præcursŏrius, a, um, verbale, c. t.
Gall. Italic. Germ. Hispan. Polon. Vng. Ang. A running before.] Cicero de Fato: Itemque ab his qui ab hoc

ab hoc differunt, constituere non fieri assessiones sine præcursione veterum. ¶ Præcursio pro eo quod Bocatius præcursoriam consuetudinem vocat. Cic. in Top. Alia autem præcursionem quandam adhibent ad concludendum, & quædam asserunt per se ad id necessaria.

Præcursōrius, a, um, relativum verbale. [προδρομικός. Gall. Avantcoureur. Ital. Corriere, da uanti. Ger. Ein vorlaufferischen Hisp. El que corre delante. Pol. Przedbiegający, przedsłany. Vng. Előfutó hirnök. Ang. A runner before.] Cic. 5 in Verr. Quæ mihi in decumis, in frugibus capitalibus, in omni calumnia prætorium habere solebat & cubiculum.

Prædā, æ. f. à parendo dicta (inquit Varro) quasi pārida, quòd manu paratur. [λεία, ἁρπαγή, ἅρπαγμα. Gall. Proye, pillage, butin. Ital. Preda, ricolta. Ger. Ein raub. Belg. Een roof. Hisp. Presa, el robo, y ganancia. Pol. Łup. Vng. Prédat, zsákmány. Ang. A prey, booty, or pillage.] Et sunt fur Gell. lib. 11. cap. 13. inquit) proprie cum præda rerum, quæ capta sunt manubiæ: verò pecuniæ ex venditione prædæ redactæ. Virg. 1. Æn. Litus prædæ accingunt, impubesq; manus. Idem 9. Æn. Si verò capere haliam, leporisq; potiri Contigerit. Horat. Prædæ ducerecte rorem. Ovid. 13. Metam. Vt maturus erat vetus peritus arena Præda canū est. Cic. 3. Verr. Quū cures nō solùm præmia laturi, verum etiam prædæ esse possit. Præda etiā apud antiquos id vocabatur, quod in certaminibus & rebus mancipi & aliis ejusmodi cernebatur, aut latebat: de quo prolixum, ut docte annotavit Scaliger in Varro. Plaut. in Amph. Qui præda atq; agro adercq; affecit populares suos. Varr. lib. 4. Præda dicta à præstando, quòd ea præ gnaris data publice manu pes hdem præstent.

Præcīsē, adv. Quod ex præcisō est. [συντόμως. Gall. Vous de pillerez de la despouille des ennemis. Ital. Di preda. Ger. Das auß raub. Hisp. Cosa de presas de robo. Pol. Co z łupu. Vng. Prédabol való. Ang. Of a prey or booty.] Gell. lib. 4. cap. 17. Acerbè præsus quòd tot talis imperatoribus Reip. acceptis semel cæderet, tantæ pecuniæ prædæque posset esse.

Præcīsus, a, um. Præcaccus. Accensus. Gell. lib. 13. cap. 25. Ex manubiis: id est, ex pecunia prædatoria.

Prædō, dāre, ā præda. Veteres Varro docet. Dirripio, vi aufero, quē admodum prædones autem in bello solent. [ἁρπάζω, ἁρπαγὴν ποιοῦμαι, ἁρπαγὴν ἐκφέρω. Gal. Piller, rauir, emporter. Ital. Predare, torre, portare, rubbare. Ger. Rauben, plündern. Hispan. Robar, saquear. Pol. Łupić, splądrować. Vng. Prédálok, kóborlok. Ang. To spoile, to take prey or booty.] Cic. 3. Ver. Tuus apparitor de aratorum bonis prædabatur. Idem 5. Offic. Ex quo intelligitur, quoniam juris natura fons sit, hoc secundum naturam esse, neminem id agere, ut ex alterius prædetur inopia. Idem 3 Ver. Venerat tamen, quū esset omnibus in rebus apertissimè impudens, illuc quoque prædatus. Ovid. 1. Am. ot. Eleg. 3. Iuba precor quæ me super prædata puella est. Aut amet, aut faciat cur ego tempe amem.

Prædŏ, dōnis, m. t. Prædo, populator, spoliator. [לֵסְטִים, גְּזֵלָה, חֲמָסִים, שׁוֹדֵד. Gal. Pillart, qui rôle par force. Ital. Ascadeggiatore, predatore. Ger. Ein Räuber. Belg. Een roover. Hisp. Robador è ladron. Pol. Łupieżca, rozbójnik. Vng. Rabolo, prédáló. Ang. A robber, or taker of preies.] Cic. 2. Catil. Quas ego utrasque, Quirites, in eodem genere prædarum, direptorumq; pono. Iovi verò depredatori templum fuisse legimus, non quod prædæ præesset, sed quòd ei aliquid ex prædâ in partem debeatur. Nam mos Romanorum fuit, ut bella gesturi, de parte prædæ aliquid numinibus polliceremur.

Prædātŏr, ōris, f. r. [שׁוֹדֵד, לֵסְטִים, חֲמָסִים, גְּזֵלָה. Gall. Pillart, celle qui rôle par force. Ital. Ascadeggiatore, Germ. Ein Räuberin. Hispan. Robadora. Pol. Łupieżca, rozbójnik. Vng. Kobolo, zsákmány. Ang. She that robbeth and taketh preys.] Stat. 1. Syl. & Herculi prædatrix creata alumni.

Prædātōrius, adjectivum. Quod ad prædatorē pertinet: [λῃστρικός. Gall. De pillart, ou celuy qui rôle par force. Ital. Di ascadeggiatore. Ger. Räuberisch, raubsüchtig. Hisp. Cosa para robar è hurtar. Polon. Łupieżczy. Vng. Kalozhoz való. Ang. Belonging to a robber or taker of preys.] Cæs. Prædatoriæ naves. Liv. lib. 4. belli Maced. Annis propè quinquaginta nullum Romanum exercitum videbant, præter prædatorias classes.

Prædăbundus, Populabundus, vel prædas agēns. [λῃστρικός. Gall. Qui ne fait que rôler. Ital. Depredando, ò che non fa altro che depredare. Germ. Der nichts thut / oder der nichts mehrò dann rauben thut. Hisp. El que no haze otra cosa. Polon. Ciągle łupiący. Vng. Prédálni való. Ang. That doeth no thing but spoile and take preys.] Sal. in Iugur. Datque fidem se prædabundum in post paucos dies eodem venturum.

Prædo, dōnis, m. t. Qui inter faciens terra marive spoliat, quive piratas regiones in curribus infestat. [לֵסְטִים, שׁוֹדֵד, גְּזֵלָה, חֲמָסִים. Gall. Pillart, escumeur de mer. Ital. Corsale, ladro. Ger. Ein Räuber, der auf dem gemeine strasse oder auf dem wasser raubet. Hisp. Robador ó ladron. Pol. Łupieżca, rozbójnik, morski. Vng. Kalozhoz való. Ang. A robber or taker of preys by sea or land.] Plin. lib. 16. cap. 4. Germaniæ prædones singulis arboribus cavatis navigant. Horat. 1. Serm. Satyr. 1. Fugiens hæc circa tacitam Prædonū in turbā: dedit hic pro corpore nummos. ¶ Prædones item dicti sunt malæ fidei & injusti possessores, qua significatione apud Iurisconsultos non rarò invenitur.

Prædōnĭus, a, um, adject. Quod prædonis est. Vlp. L. 25. § 2. D. de hæred. petit. Si verò pulsa conscius hæreditatem nihil ad se pertinere, prædonio more versari cœpit, &c. Hotom.

Prædōnŭlus, diminutivum, à Catone usurpatur.

Prædāmno, as, are, act. p. Et præjudicio suo aliquem quasi condemno. Ἀποκαταδικάζω, ἀποκαταδικάσω. Suet. in Augus. Sin decisset, detituere, ac prædamnare amicū existimaretur. Non nunquam simpliciter idem est quod antè, vel priore loco condemno. Liv. 40. Vrb. Totam cū pā ejus relationis in prædamnatum collegam transferentem, omnes ambitus absolverant.

Prædelāsso, as, Ante delasso. [κοπιάω πολύ. Gall. Ie suis du tout lassé, Ital. Sconcio per prima. Ger. Bossen ermüden sehr müd machen. Hisp. Cansar mucho. Polon. Wyprzedzam zmordować. Vng. Fáradást előzöm. Ang. To make weary before.] Ovid. 12. Metam. Adjecere undis jacta manu moles, quæ primas æquoris undas frangit, & incursus quæ prædelassat aquarum.

Prædēnsus, Videdensus. [προπεπεινωμένος. Gall. Bien affamé. Ital. Molto desso. Ger. Gar hungrig. Hisp. Muy gloto. Pol. Bardzo głodny. Vng. Igen éhes. Ang. Very chick.] Plin. li. 18. cap. 18. Cuter vocatur, prædensam priusquam proscindatur, rursum secans.

Prædēnsātus, Prædensus factus. Plin. lib. 9. cap. 51. Prædensata, parcefacta, tinnata, brevi modo ligatur.

Prædes, Vide PRAES.

Prædēstīno, nas, pen. cor. Vide DESTINO.

Prædiātōres, Prediatorius, Prediatus, Vide PRAEDIVM.

Prædĭco, cas, pen. cor. act. Aperte seu publicè dico, celebro, vulgo, laudo. [נָתַן קוֹל, הִשְׁמִיעַ קוֹל, אָמַר, בִּשֵּׂר, הִכְרִיז. Gall. Dire par cry ou Heraut tout publiquement, annoncer. Ital. Predicare, publicare qualche cosa. German. Offentlich ausseagen. Belg. Verkondigen, openbaren. Hispan. Predicar, publicar, y celebrar. Polon. Przepowiedzieć, obwołać. Vngar. Hirdetni, tudtára adni. Ang. To preach, or declare openly.] Terent. Audi. Adhuc est, siquidem hæc vera prædicat. Cic. ad Attic. lib. 9. Prædicat enim palam, & solitibus ostendit, se largitione ipsi superiorem quam hunc fore. Cæs. 2. bel. Civ. Sæpè extribunali prædicavit adversùs Cæsarem præliā fecisse. Cicer. Lucceio: Ignoscis mihi de meipso aliquid prædicanti. Sallust. Ipsum Crassum ego postea prædicantem audivi tantam illam eorum cladem sibi à Cicerone impositam. Prædicat item præco, cum aliquid palàm promulgat, & pronuntiat ex Senatusconsulto. Cic. pro Quinc. De quo homine præconis vox prædicat, & pretium conficit.

Prædĭcātum, Dialecticis dicūr, quod Grāmaticis appositū vocāt, quod prædicatur de subjecto, vi προσηγορούμενον.

Prædĭcātĭo, ōnis, f. t. Commemoratio, affirmatio, laudatio. [ἀγόρευσις. Gall. Annoncement ou publication. Ital. Essere predicato, detto. Ger. Ein ausruffung, Ein offentliche Sag. Hisp. Aquella cosa de predicar y alabar. Polon. Przepowiedzenie. Vng. Hirdetés, prédikálás dolgára. Angl. An open or publick speaking, preaching.] Plin. li. 25. cap. 3. Affirmant vana prædicatione, ut palàm est. Idem lib. 20. cap. 20. Radix quoque plurimarum prædicatione trita.

Prædĭcātŏr, ōris, m. t. Laudator, is qui alterius virtutē, facinus, rem gestas prædicat. [שׁבָח, מְשַׁבֵּחַ. Gall. Louheur, qui dit par tout en donnant tous quelque chose. Ital. Chi dice qualche cosa publicamente probatore. Ger. Ein Ausrüffer. Hispan. El que predica, probador. Pol. Który wielmy, sławi, chwali. Vng. Hirdető prédikáló dolgát. Ang. A preacher, or open speaker.] Cic. pro Car. Balbo: Quis tui fuit, tui judicii, tui beneficii vos fuisse me esse ut apud eosdem vos judices nuper in alia causa fuerim, & prædicatorem, & autorem.

Prædĭcābĭlis, & hoc prædicabile. Quod est palàm dicendū, & prædicatione dignū, laudabile. [κηρυκτός, ἀξιέπαινος. Gall. Dont on doit faire estime. Ital. Di cui si deue far estima. Ger. Das auß kündens oder rhümens wehrt ist. Hisp. Cosa de ser alabada. Polon. Godny wiel chwalenia. Vng. Hirdetőre méltó. Ang. To be spoken of, publickly praysworthy.] Cic. 5. Tusc. Nec in miserâ vitâ quicquam est prædicabile, aut gloriandum, &c.

Prædĭcāmentum, A Dialecticis dicuntur, quæ Quintil. lib. 3. cap. 7. elementa decem vocat, circa quæ versari videtur omnis quæstio. Ἀριθμοὶ λογικοί.

Prædĭco, cis, penult. prod. Antè, sive priùs dico. [נָבָא, נִבֵּא, הִתְנַבֵּא. Gall. Predire, annoncer. Ital. Predire, annunciare. Ger. Vorsagen oder vorhin sagen. Hisp. Decir de antes. Pol. Przepowiedzieć. Vng. Előbb mondani, hirdetni, prédikálni. Ang. To tell a thing before it come to passe.] Ter. Andr. Hoc primum in hac re præcio tibi, Quas credis esse has non fuisse veras nuptias. Ib. dem. Sed dico tibi, Ne tetigeris facias, neque tu hanc dicas tibi non prædictum, cave.

Prædĭctĭo, ōnis, f. t. Prælectio, quod prædicitur, sive pronuntiatur. [נְבוּאָה, נְבוּאוֹת. Gall. Prediction, prophetie,

pleri, dominari, mouere &c. chosen, &c. vnder. Ital. *Preghiera, antico decreto, statuto.* Germ. *Ein Vorspruch, das ist, Vorspruch.* Hisp. *Oracion de delante.* Pol. *Przysłowienie.* Vng. *Imaadasnak elötte valo mondas.* Ang. *A speaking of a thing to come.*] Cic. lib. 1. de Divin. Ex quo sæpè genere hariolorum etiam, & vatum turbandas prædictiones, ut Octavianæ bello Cornelii Culeoli audiendas putaverunt.

Prædĭtus, a, um. Antè vel suprà dictum. [*προηγούμενος &c.* Gall. *Predit.* Ital. *Predetto.* Ger. *Vorgesagt.* Hisp. *Dicho antes.* Polon. *Przydany, przeszły, przyszłemu.* Vng. *Elöl vagy mondatoratol fogva.* An. *Said before.*] Cic. 4. Acad. Quæ ab his dicuntur sic persequamur, ut nihil in prædictis relinquamus.

Prædĭvium, Vide PRAEDIVM.

Prædīsco, is, n. r. Ante disco & priùs inquiro. [*προμανθάνω.* Gall. *Apprendre parauant.* Ital. *Apprendere auanti.* Ger. *Vorlernen.* Hisp. *Deprehender de antes.* Pol. *Wyrzad, sie wyp.* Vng. *Ellöl megtanulom.* An. *To learne before.*] Virg. 1. Georg. Ventos & sæva futuros Prædisce.

Prædĭtus, a, um. [*προκεκτημένος, προηγούμενος, προκεκτημένος.* Gall. *Qui a, qui est dotè.* Ital. *Che ha, ò è stato dotato.* Germ. *Der da hat, ist vorbegabt.* Hisp. *Dotado generalmente, formado.* Pol. *Obdarzony.* Vng. *Elöl valo.* An. *Indued, endued, endowed.*] Participii est hîc verbi. An. *Indue, endow* habens, variamq; significationem, latiùs, unum in oratione usum habens, varia quæ significationem, pro ratione rei per ablativum quo cum jungitur significatæ. Nam quum dicimus, Præditus virtute, Præditus ingenio, Eximiâ præditus, idem est quod dotatus, live ornatus. Præditus senectute &c. Rursus quum aliquem gravis morbus, gravis ætas &c. Præditus dolore, aut oris foeditate præditum dicimus, idem est præditus in dolore, aut oris foeditate præditum. Item quum dicimus, Præditus contaminatus, debonestatus, & Intus id est quod pollutus, contaminatus, dehonestatus. Item quum aliquem morbo, mœrorève quempiam prædictum dicimus, & Horum omnium exempla, etiamsi antequàm occurrunt pauca subjungemus. Cic. pro Archia: Gloria ingenii summi præditus. Idem pro Cælio: Adolescens ex illustribus hujus, atq; optimis artibus præditus. Idem 2. Verr. Homo singulari cupiditate, audacia, sceleré præditus. Idem pro Rab. Posthumo: Sed ita, ut ea, quæ præditum ejusmodi adolescentem, & tali ætate dignum, non decent, non attingant. Idem pro Murena: Idem qui alienissimus affectus, morbo prædictus. Item pro Milone: Idem squalore sordidus, confectus barba, lachrymis ac mœrore præditus. Vide plura de hac apud Vallam, lib. 5. cap. 38.

Prædīves, ĭtis, Valde dives. [*πλουσιώτατος &c.* Gall. *Fort riche.* Ital. *Molto ricco.* Germ. *Sehr reich, überaus reich.* Hispan. *Muy rico, de sobrado.* Polon. *Bardzo bogaty.* Vngar. *Igen, sokaig.* Ang. *Very rich.*] Suetonius de Clar. Gram. L. Apulejum ab Equitio Caleno Equite Romano prædivite quadringenis nummis conductum, multos eò discipulos confluxisse. Ovid. 6. Metam. Quorumque erit prædivite multos eò discipulos confluxisse. Ovid. 6. Metam. Quorumque erit prædivite autumnum, & mensas lætiùs poma secundas. Alia vernantes, Claudianus 2. in Rufinum.

Prædīvīno, as. Ante vaticinari, divino, prædico, prænuncio. [*προφητεύω &c.* Gall. *Deviner & predire chose auant qu'elle vienne.* Ital. *Auinare, indouinare.* Ger. *Etwas künftig zu weissagen.* Hisp. *Vaticinar, adeuinar.* Polon. *Wieszczyć, przepowiadać, przyszłe.* Vng. *Megjövendölni, adeuinani.* An. *To deuine, and tell a thing before it come to pass.*] Plin. lib. 2. cap. 11. Præcipiunt enim apes ventos, imbresque.

Prædīvīnus, a, um. [*προφητικὸς &c.* Gall. *Fort deuin.* Ital. *Molto diuino.* Germ. *Gar göttlich.* Hisp. *Muy diuino.* Ital. *Molto diuino.* Germ. *Gar göttlich.* Hisp. *Muy diuino.* Polon. *Bardzo, szczęśliwy.* Vngar. *Igen istenes, igaz.* Ang. *Very diuine.*] Plin. lib. 37. cap. 10. Promittitur prædivina somnia repræsentare.

Prædĭum, dĭi, n. Nomè est tàm ruricis quàm urbanis possessionibus cõmune. [*κτῆμα, ἀγρὸς &c.* Gall. *Vn heritage.* Ital. *Possessione, podere, heredita.* Germ. *Ein Eigen, Gut.* Belg. *Een houe.* Hisp. *Heredad de vinas y arua.* Pol. *Imanie.* Vng. *Maiore.* Ang. *A mannor, a farme, a place in the country with ground lying to it.*] A præstando (ut Varro lib. 4 de ling. Lat. credimus) decuriõ profstando (ut Varro lib. 4 de ling. Lat. credimus) decuriõ: propterea quòd pignori dato, mancipio fidè præstant. Cic. 3. Offic. Ac de jure quidẽ prædiorũ sanctum est apud nos jure Civili, ut in his vendendis vitia dicerentur, quæ nota essent. Idem pro Rosc. Amer. Fructuosa prædia colenda actuèda paterfilio tradiderat. Horat. 2. Serm. Satyr. 2. Servius Oppidi Canusi duo dicitur prædia dives, Antiquo centu, juris dotisve duo nomina fertur. Prædia dives, Antiquo centu, juris dotisve duo nomina fertur. Prædiorum itaq; nomine veniunt tàm urbanæ possessiones quam rusticæ, & tùm urbanæ, hoc est, ubi proximè: undè extant simul aliquot apud Jurisconsultos de Servitutibus urbanorũ prædiorum & rusticorũ, & utriusq; cõmunibus. Ager ũm proprie dicitur locus in rure quẽ colimus. Arvum, ea pars agri quæ sementi datur. Fundus etiam pars agri est. Singula enim prata singulæ vineæ singuli horti, singula olivera, pomaria, palustria, talleta, hemora vendentia, pecuaria loca, live vel sua arquæ ad fictum, sive optimã, sive vivaria habeant, sive nõ habeant, singuli fundi sunt, & hoc in agro duntaxat. Nam in urbe, oppido, vico, castello, quicquid tale est, prædium vocatur. Est itaq; fundus rustica possessio prædium, & urbana & rustica possessio generale nomen civium & tabernæ, & hospitia, & horrea in urbe possessiones dicuntur, & generaliter omnia bona immobilia.

Prædĭŏlum, i, n. Dim. vum prædium. [*χαρίδιον.* Gal. *Vn petit heritage.* Ital. *Podere, possessione piccola.* Germ. *Ein klein Eigen Gütlin.* Hisp. *Pequeña heredad.* Pol. *Folwarczek.* Vng. *Maiorocska.* Ang. *A little mannor or farme.*] Cic. M. Celio sed mea prædiola tibi nota sunt, quæ his meis nocere est visum, meis amicis molesta sint. Idẽ Att. lib. 16. Ad fecta belli præcipua nostra, & satis ampla.

Prædĭtus, a, um. Prædiis munitus, prædiis abundans. Apul. lib. 1. flo. Ipse bene vestitus, bene prædiatus.

Prædiātorĭus, a, um. Quod ad prædia pertinet. [*πρὸς χωρία.* Gall. *Appartenant à heritage.* Ital. *Pertinente a heredità & possessioni.* Ger. *Das zu gütern gehört.* Hisp. *Perteneciente a heredad.* Pol. *Folwarczny.* Vng. *Maiorokhoz valo.* Ang. *Belonging to a mannor or farme.* Jur. Ius prædiatorium. Cic. pro Cornel. Balbo: Etenim ii Q. Scævola, de Augur, quũ de jure prædiatorio consuleretur, homo juris peritissimus, consultores suos non nunquàm ad Turium & Calcium prædiatores rejiciebat solitos nos, &c.

Prædiātores, Dicuntur periti juris ad prædia pertinentis. *χωρικοί.* Cic. Att. lib. 12. Rufi reus locuples est, & Apulcius prædiator hæredis. Ibidem: Procuratores Cornificii, & Apulcium prædiatorem vehebis.

Prædo, prædonis. Vide PRAEDA.

Prædŏmo, as, pen. cor. Ante como, cõprimo, sedo. [*καταπαύω, καταστέλλω.* Gall. *Dompter, apparoistre.* Ital. *Domare per assomigliare.* Ger. *Bezähmen, dämmen oder stillen.* Hisp. *Domar, amansar.* Pol. *Wyprzedzić, uchronić.* Vng. *Eltörni, megfékezni, feleltetni.* Ang. *To tame or subdue before.*] Seneca Epistol. 114. Et omnes casus ante quàm exciperet, prædomuit meditando.

Prædūco, is. Antè duco. [*προάγω, προπέμπω.* Gall. *Mener ou mettre deuant.* Ital. *Menare auanti.* Germ. *Voran führen.* Hisp. *Guiar delante.* Pol. *Wyprzedz wiodę.* Vng. *Elöl vezlem.* Ang. *To bring or lead before.*] Plin. lib. 33. cap. 16. Prodant morbis, & quòd ulcera præducantur, vio acerum reddit colorem. Tacit. lib. 14. Neque fossam, neq; vallum prædixerant. Prædurare fossam hominis objecto, pro circumvallare. Seneca lib. 2. de Ira.

Prædŭlcis, & hoc prædulce, ami. Valde dulcis. [*πανγλυκύς.* Gall. *Fort doux.* Ital. *Molto dolce.* Ger. *Gar süß.* Hisp. *Muy dulce.* Pol. *Bardzo słodki.* Ang. *Passing sweet.*] Plin. lib. 12. cap. 5. Fructus per totam fere usus coctus prædulci sapore. Claud. Paneg. 2. Lunares prædulce malũ Statius 5. Sylv. Tyrrhenæ volucres nautis præculce minantur. Virgil. 11. Aeneid. Haud ignarus eram, quantum nova gloria in armis, Et prædulce decus primo certamine possit.

Prædūro, ras, pen. prod. 1. 2. p. Præter morem duro, sive valde duram reddo. [*σκληραίνω.* Gall. *Endurcir, fer.* Ital. *Far molto duro.* German. *Gar hart machen oder hart machen.* Hispan. *Hazer muy duro, endurecer, ò hazer fuerte.* Polon. *Bardzo twardszym.* Vngar. *Igen meg kemenyitem.* Ang. *To make very hard.*] Colum. lib. 3. de cultura: Verùm hoc extra operis fidem, quòd neque humus eorum fodere posset, quòd sit glarinosissima: nec limum siccaret, quæ omnium præderaret.

Prædūrus, a, um, Valde durus [*σκληρότατος, πάνσκληρος.* Gall. *Fort dur.* Ital. *Molto duro.* Ger. *Gar hart.* Hisp. *Muy duro y muy rezio.* Pol. *Bardzo twardy.* Vng. *Igen meg kemenyedet.* Ang. *Very hard.*] Col. lib. 6. cr. nulla ætas adhuc teneræ est, neque jam prædura. Virg. 2. Georg. Corporaq; agresti nitidæ de pabula terræ, Idem 1. Æn. Farraq; rimosq; Rapo, & prædurã vimine Orion.

Præĕo, ĕis. Ante eo antecedo. [*προηγοῦμαι, προπορεύομαι, προπορεύομαι, προηγοῦμαι.* Gall. *Aller deuant, marcher le deuant.* Ital. *Andare innanzi.* Ger. *Vorgehen.* Belg. *Voorgaen.* Hisp. *Preceder, yr delante, ò ante de otro.* Pol. *Idę wyprzed.* Vng. *Elöl megyek.* Ang. *To go before, as they do in a mayor.*] Liv. 2. 20 Vib. Præierat Arruns Tarquinius filius regis Rex ipse eũ legionibus sequebatur. q Præire verba, eũ certam verborum formulam alicui dictare, quã ille inde referat verbis. Solebant enim veteres ad execrationes, vel devotiones hostium exercitus, & ad fœdera ferenda, sive leges publicas situs peragendos, certã verborũ formula habitos cõcepisse, quæ carmẽ vocabant, a quo minima quidẽ syllaba recedere licebat. Itaq; imperatores, qui te hostilemq; exercitũ execrari aut per quos fœdera fieri sanciri, in provincias finesve alienos liberèque, adhibebantur Pontifex ut faciendos quæ verba præiret, hoc est, concepta verborũ formulam dictaret, quã ille recitatione verbis repetere. 5. e præire verba juris jurãdi, dicitur qui juris jurandi verba concepit, & juraturo dictat. Budæus: Præire, est verba præfari, & justo quid, est dictata verba pronunciare. Liv. 8. ab Vrbe: Agedum Pontifex publicus populi Romani præi verba, quibus me pro legionibus devoveam. Gel. lib. 14. cap. 2: Si de omni officio judicis præire tibi me velis, id est pronunciare, quod te quæris. Præire verba de scripto, quid sit, declarat Budæus his verbis. Præire hodie verba damnationis alicui, aut eorum vicarii carnifici solet, quum damnati

damnati tartaroſi ad ſupplicia trahuntur, ſed de ſcripto id faciunt.

P. æſens, præeuntis, participium. [מקדם *mekaddim* προηγούμενος, προάγων. Gall. *Qui va devant.* Ital. *Che va avanti.* Germ. Vorgehend oder vorhingehet. Hiſp. *Que anda delante.* Pol. Wyprzedzaiący. Vng. Előmenő. Ang. *That goeth before.*] Ovid. 8. Metam. -& ceu præeuntibus, ambo Membra levant baculis. Idem ad Liviam: Lucifer in toto nullo comparet orbe, Et vetat ſtellas non præeunte die. Inde Præcurſor. προάγων.

Præfăcilis, le, om. t. Valde facilis. [πάνυ ῥᾴδιος, εὐχερὴς ἀγχίνους. Gall. *Fort facile.* Ital. *Molto facile.* Ger. Gar leicht. Hiſp. *Muy facil, muy diſputo à ſer hecho.* Pol. Bardzo łatwe. Vng. Igen könyű dolog. Ang. *Very eaſie.*] Plaut. Epid. -re profectò Apoccides tibi motor mihi. P. & præfacilis eſt oras ſpicire.

Præfāri, d. p. Ante fari, prolocui. [προεκφωνῆσαι, προειπεῖν. Gall. *Avant parler.* Ital. *Parlare innanzi.* Ger. Vorreden, ein Vorred thun. Hiſp. *Hablar antes.* Pol. Przemówić czyie. Vng. Előt szólani. Ang. *To ſpeak before.*] Colum. in Præfat. lib. 1: Quas ordine tuo tunc decorum perſequar, quum præfatus fuero quæ ſint ad univerſam diſciplinam maximè pertinere. Cicer. de Univerſ. Sed hæc ſatis ſunt dicta nobis, quæ de deorum qui cenſentur, quoque ſunt ortu, natura præfanda ſumus. ¶ Præfari divos id eſt, invocare. [אמר *hará.*] Virgil. 11. Aen. Præfatus divos, ſolio Rex innixus alto, Virgilius: Præfatus divos, more antiquo quorum majores nullam orationem, niſi invocatis numinibus, inchoabant. Cato. Argon. Talia præfantes quondam ſu cia Pelei Centaurus divino cecinerunt pectore Parcæ. ¶ Præfari honorem dicamus, quum rem non ſatis honeſtè dictam, aliquot verbis præmollis mollimus, quod aliquis pudicis auribus indignũ eſſet. Clauſulæ autem quibus honorem præfari ſolemus, hæ ferè ſunt. Si liceat dicere, Si commemorare fas eſt, Quod dictu quoque fœdum eſt, Horum ut auribus, & timoles. Cic. Papyrio Pæto, lib. 9. Nos autem ridiculè, ſi dicimus: Ille patrem strangulavit, hanc rem nõ præfamur: ibi de Aurelia aliquid, aut Lolia, honos præfandus eſt.

Præfātio, nis, f. t. A præfando deducitur, & ſignificat id quod præloquimur antequam ad rem veniamus. [πρόλογος, προοίμιον. Gall. *Preface, prologue.* Ital. *Preface, proemio.* Ger. Ein Vorred. Hiſp. *Aquella fabla que ſe habla antes prologo.* Pol. Przedmowa. Vng. Előbeszéd. Ang. *A preface or ſpeech before a matter.*] Plinius lib. 25. cap. 1: Inchoata etiam præfatione religiuſa. Martial. lib. 3: Perliſſe tuas queſta eſt præfatio fauces. Cic. 5. Verr. Quæ porro præfatio tuæ cohortationis fuit? Hujus diminutum eſt, Præfatiuncula.

Præfectus, Vide PRÆFICIO.

Præfĕro, præfers, act. irreg. Ante fero. Cic. 6. Ver. Siniſtra manu retinebat arcum, dextra ardentem facem præferebat. ¶ Aliquando ſignificat præponere. [הקדים *hekdim* προτιθέναι, προτάττειν. Gall. *Eſtimer plus, preferer.* Ital. *Preferire preponere.* Ger. Jemand höher achten. Belg. Meer houden. Hiſp. *Anteponer, preferir.* Pol. Więcey ſobie mieć. Vng. Előbbre venni. Ang. *To eſteme before, to prefer.*] Cic. pro lege Man. Salutem Reipublicæ ſuis commodis præferre. Præferre ejus imperium moti patrio, de bell. libro 1. ¶ Item dicto, facto aut geſtu, animi affectum oſtendo. Livius: Vultus cujus neſcio quod ingens malum præfert. Curt. Vultu & oculis motum præferens animi.

Præfātus dies dicitur apud Juriſconſultos, pro ante præfato, & quum nondum venerit. Scripto quod vulgus dicit, Ante date. Contrarium eſt repetitus dies, quum non dies qui eſt, ſed ex ſuperioribus elapſis aliquis ſeligitur. l. 28. D. de falſis 3. de fid. inſtr. Hotomanus.

Præfĭcŭlum, à præfero, Vas æneum fine anſa, patera, veluti pelvis, quod præferre in ſacrificiis ſolebant Feſtus.

Præfĕror, [πάνυ φοβοῦμαι, ὑφορῶμαι & ὑπόπτως ἔχω. Gall. *Avoir fort, fort regarder & obſerver, fort craindre.* Ital. *Molto ſoſpetto.* Germ. Sehr ſcheu vnd abergläubig. Hiſp. *Muy temeroſo y duro.* Pol. *Bardzo ſtrzegę.* Vng. Igen kegyetlen. Ang. *Very ſcarce and curious.*] Livius 5. ab Vrbe: Mitti legatos, ni præterveſtes legatos, Gallis quæ magis, quàm Romanis ſuos legationes habuiſſet.

Præferrātus, a, um. Quod in cacumine habet ferrum: [σιδηροῦς & ὀξύ. Gall. *Ferré par le bout.* Ital. *Ferrato in cima.* Ger. Der vornen mit eiſen beſchlagen iſt. Hiſpan. *Caſi herrado en la cima.* Polon. *Żelazem otoczony.* Vngar. *Vasas végre verettyu.* Ang. *Poynted with yron.*] Jul. Haſta præferrata, quæ cuſpidem habet ferream. Pilum præferratum, quod ferrum habet in ſummitate, quo Hetruſci olim utebantur ad piſcenda grana. Diverſumque eſt à pilo muralo, quod tunc ferro eſt, ad uſum molarum quas aqua verſat, ait e. Plin. lib. 18. cap. 12. Quippe & Hetruria ſpicam tarentinam dilpenſente prio præferratio.

Præfervĭdus, Valde fervidus. [ὑπερζέων & σφόδρα ἐρεθιστός. Gall. *Fort ardent & enflambé.* Ital. *Molto ardente.* Ger. Vberaus hitzig oder hitzig. Hiſpan. *Muy hirviente.* Pol. Bardzo gorący. Vng. Igen hewes, forro. Ang. *Very hoat and burning.*] Jul. Ira præfervida. Liv. 9. ab Vrbe: Quid ſi vitæ amor in dies fieret acturi quid ſi trux & præfervida ira de Magno Alexandro. Colum. lib. 3. cap. 1. de re: Hanc nos cæteris ſtirpibus jure præponimus, nõ tantùm ſuctus dulcedine, ſed etiam facilitate, per quam omni pene regione, & omni declinatione mundi (nili tamen glareoſi, vel præfervida) jucunè mortalium reſpondet tamque facilis campis, quàm collibus provenit: & in denſa non minus, quàm reſoluta, ſæpè etiam gratiſ atque pingui terra, ſiccaque & uligineſa.

Præfestīno, as, n. p. Ante tempus feſtino. [προσπείγω, σπεύδω καιροῦ. Gall. *Se haſter avant qu'il ſoit temps.* Ital. *Affrettarſi avanti tempo.* German. Vor der zeit eylen, hetzig oder zu früe ſeyn. Hiſpan. *Acelerar, apreſſurarſe ante de tiempo.* Pol. Kamoſię. Vngar. Idő előtt ſietek. Ang. *To haſt before the time.*] Plaut. Rud. -race Scepano S. C. P. Quid opus eſt adoleſcens? Illi infortunium, Qui præſtinet, ubi heros adſit, præloqui. Liv. 3. bel. Pun. Concedendo plebi Senatus, ſi ne deficere præſtinarent, effeciſſe. Colum. lib. 11. cap. 2: Satis erit per duos menſes exequi quodque negotium, quia neque præſtinatum opus nimium immaturè videri poſſit ante quindecim dies factum: nec rurſus poſt totidem, nimium tarde.

Præstĭnanĕ, adverb. Celeriter. [σπουδαιοτάτως, σπουδῇ. Gall. *Fort haſtivement.* Ital. *Molto ſpeditamente.* Germ. Gar eylentlo. Hiſp. *Muy apreſſuradamente.* Pol. *Bardzo prędko.* Vngar. Hertelen volt alle. Ang. *Very haſtily.*] Plaut. in Rud. Vt ſine labore extrahi hanc præſtinanè ſatis.

Præstĭnātim, Idem Siſenna Hiſtoriarum lib. 4: Iudices quos vellent, inſtituerent præſtinatim, & cupide.

Præfĭcă, æ. pen. cor. Ejus. Mulier in funere conducta ad lamentabilem cantum, quæ cæteris modum plangendi oſtendit & ſorori defuncti falſa laudatitia dicta quali in hoc ipſum præfecta. [מקוננת *mekoneneth.* ὀλοφύρουσα. Gall. *Femme faite pour pleurer un trepaſſé.* German. Ein Weib ſo vmb lohn beſtellet vñ ein abgeſtorbnen zu beweinen, vnnd bisweil ſeine thaaten zu loben. Hiſp. *La endechadora de los muertos.* Polon. *Naymowana do opłakiwania zmarłego niewiaſta.* Vng. *Halottat ſirato.* Ang. *A woman conducted or hired to mourn for the dead.*] Naevius: Hæc quidem hercle præfica mortuo non laudat. Varro lib. 6. de ling. Lat.

Præfĭcĭo, cis, pen. cor. a&c. ce pre, & facio, Prepano. [προτιθέναι, προίστημι, ἐπιστατῶ, ἐπιμελοῦμαι. Gall. *Commettre aucun ſur quelque affaire, luy en bailler la charge & ſurintendance.* Ital. *Preporre, dare cura.* Germ. Jemand vber etwas ſetzen, zu einẽ jũgeſatzten machen. Belg. Voorſtaen. Hiſpan. *Anteponer en algun oficio.* Polon. *Nad iakąś rzeczą przełożyć.* Vng. *Valakit valamire feleſtul tenni.* Ang. *To make ouer him and his doings, to giue rule.*] Terent. Eunuch. Chæream ei rei præfecimus. Liv. 4. ab Vrbe: Quos & pro centuriis ordinibus ſibi præfecerant, Tempanio autore, equites. Ovid. 2. de Arte: Me Venus artifices tenero præfecit Amori. Cicer. 4. Verr. An aliquem curatorem præficere, qui ſtatues faciendis præſit.

Præfĭcis, fis, ſubſtantivum, m. f. [Qui rei alicui præficitur] [פקיד *pakid* ἔπαρχος. Gall. *Preuoſt, commis ſur quelque affaire.* Ital. *Preſetto, capitano, propoſto à qualche officio.* Ger. Ein Vorgeſetzter, & oberſter vnter andern. Hiſp. *Antepoſito ò alguno oficio præſecto.* Pol. *Przełożony.* Vng. Előtte való, ſoha ſem való. Ang. *Ouerſeer, chief charge and rule.*] Cic. ad Att. Præfecturam petivi: negavi me cuiquam negotium dare: quod idem tibi ostenderam. Idem alio loco ad Atticum: Dare præfecturã & deferre. ¶ Præfecturæ item dicebantur oppida quædam Italiæ, quorum incolæ cives Romani cranthoc tamen à municipiis differebãt, quod

quòd non suis legibus urebantur, nec ullos è suo corpore magistratus, ut eorum etiam potestate: sed à magistratibus qui Romæ quotannis mittebantur, Romanis legibus regebantur. Dicuntur à Festo. *Præfecturæ, dicebat, ea appellantur in Italia, in quibus & jus dicebatur, & nundinæ agebantur, quarumq; quædam erat Respublica, neque tamen magistratus suos habebant, sed quotannis ad eas Præfecti mittebantur qui eis jus dicerent.*

Præfectorius, adjectivum, Præfectura perfunctus. *ἀπαρχικός.* Gell. *Præfectorii, dicti Prætorii, qui Prætura functi sunt.* Vipianus de Senatoribus l. 3. Sed vir Præfectorius ad secundum Consulatū pervenerat, videndum est.

Præfidio, is, ere, act. 1. Valde fido. [*πεποιθέναι.* Gall. *Avoir foi à soy.* Ital. *Fidarsi molto.* Germ. *Gar sehr trawen oder sich verlassen.* Hisp. *Confiarse mucho.* Pol. *Barzo vfam.* Vng. *Jo bizom.* Ang. *To give great trust and confidence.*] Cic. 1. de Offic. *Sic homines secundis rebus efferuntur, sibique præsidentes, tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportere.* *πεποιθέναι.*

Præfigo, gis, xi, pen. prod. act. 1. Ante figo. [*προπήγνυμι.* Gall. *Ficher ou clouer devant.* Ital. *Ficcare inanzi.* Germ. *Fürstechen oder negen fürdem.* Belg. *Voor steken.* Hisp. *Hincar delante.* Pol. *Napierać przekuć.* Ang. *To fasten or stick before.*] Plin. lib. 33. cap. 4. Lineas minori præfigunt. Liv. lib. 26. His parmæ breviores quàm equestres, & septena jacula quaternos longa pedes duris præfixa ferris, quale hastis veliteribus inest. ¶ Nonnunquam accipitur pro præcludo. Virg. 3. Georg. *Mulri jam exercetos prohibent à matribus hœdos, Primaq; fœtantis prohibent ora capistris.* Quo in loco non abhorret à præfigunt ora capistris, à Poëta videtur dictum esse *προκαταλαμβάνειν*, pro eo quod est, præfigunt ori capistros. Cæsar tamen Iustissimus etiã præfixas dixit fenestras, pro præclusas. in l. 6. D. de servit. urb. prod.

Præfiguro, as, penult. prod. act. q. Præmonstro, repræsento. [*προσημαίνω.* Gall. *Représenter.* Ital. *Rappresentare.* Germ. *Zuvorbilden.* Hisp. *Representar.* Polon. *Wprzod przedstáwiam, mego mánium, ku dziwu albo znamieniu &c.* Ang. *To represent before, by any figure.*] Lactantius lib. 6. Ita animam videri decet, quæ atque ita maximè incitatur, ac se quisque in illis imaginibus præfigurat.

Præfinio, is, pen. prod. act. q. Præscribo, determino, vel limites prefigo. [*προορίζω.* Gall. *Prefinir, limiter, donner.* Ital. *Prefinire, determinare.* Ger. *Zuvorsetzen, fürschreiben.* Ein gesetz vor setzen. Belg. *Te voren beschriben.* Hisp. *Determinar de antes.* Pol. *Czyśić przedz.* Vn. *Határt szábni, elébe rendelni, meg határoznom.* Ang. *To determine before, to assigne or marke limites before.*] Cic. Manil. *Sed eo vidistis multum quod præfinitū est quibus in locis emerem.* Idem pro Rosc. Amer. *Quæ dies in lege præfinita est.*

Præfinitè, adverb. [*κατὰ περιγραφὴν, ὡρισμένως.* Gall. *Par limitation.* Ita *Terminatamente.* Ger. *Mit bestimmung / mit zuvorsetzung, nicht ohne ziel.* Hisp. *Con medida.* Pol. *Vmiarem.* Vng. *El rendelhetőmegh határozása.* Ang. *By determination.*] Terent. in Heaut. *Nam illi haud iccirco est, mihi prætinitò loquar: hoc est, quamdiu placebunt, vel quæ ille præscribet: hoc est, permittet vel præscripserit.*

Præfinitor, adverbium. Titinnius, in Semiv. *Paula meæ amabo pedra ad laudem addico præfinitor, ne puella fatuncetur.* Scilpater lib. 11. Gram.

Præflōrēo, es, ui. Ante floreo. [*πρανθίζω.* Gall. *Florir auparavant.* Ital. *Fiorire prima de gli altri.* Germ. *Zuvor blühen.* Hisp. *Florecer primero.* Pol. *Wprzod kwitnę.* Vng. *Előbb virágzom.* Ang. *To bud and flourish before.* Plin. lib. 16. cap. 29. Id eoque & præflorent talia, & prægerminant.

Præfloro, as, act. p. Præfloo, inquit Bucæus. [*προανθίζω.* Gal. *Emporter la premiere fleur, defleurer au paravant.* Ita. *Torre via il primo fiore.* Ger. *Die blumen zuvor abbrechen / oder nehmen verfuchen.* Hisp. *Quitarle primero la flor, desflorar.* Pol. *Wprzod kwiat odłamać.* Vn. *Elől virágot le szedem.* Ang. *To take away the first flower.*] Gel. haurit: Et furori gaudii indulsit, præflorato ibi jam præfloravit.

Præfluo, is, xi. Ante fluo, vel præter fluo. [*προρρέω.* Gal. *Couler par devant.* Ital. *Correre avanti, ò oltre luogo.* Ger. *Beraubin fliessen oder forfliessen.* Hisp. *Correr ò liquidar primero ò antes.* Pol. *Wprzod płynę.* Vng. *Elől folyok.* Ang. *To run or flow before.*] Plin. lib. 5. cap. 5. Præfluente Alpheo amne. Idem lib. 5. cap. 26. Ex parte læva in Mesopotamiam vadit per ipsam Seleuciam, circaq; eam præfluens Tigris.

Præfluvium, Pro fluore alicujus rei antè vel præterlabentis. *προῤῥύσις.*

Præfŏco, cas, pen. prod. act. p. Spiritū obstructis faucib. intercludo. [*προπνίγω, ἀπάγχω, συμπνίγω.* Gal. *Estouffer, estrangler.* Ita. *Affocare, strangolare alcuno.* Ger. *Erdrucken.* Hisp. *Ahogar de antes.* Pol. *Zadáwsim.* Vn. *Meg fojtom.* Ang. *To choke, to strangle.*] Ovid. in Ibin: *Præfocent animæ Gnatia mella viam.*

Præfŏcæ fontes, vulvæ, Uteri affectus dicuntur, sensum, pulsumque per intervalla non recipientes, ita ut tis laborantes immobiles jaceant, & mortuis similimæ videantur, nisi quòd fœtus medium corporis partē valoris nonnihil recineant. *πνιγμός.*

Quæ hoc malo genus patiuntur, uterò præfocatæ à Latinis à Græcis *ὑστερικαὶ* dicuntur. *Sed & Virgo, quo nomine vulvam, sive uterum significant.*

Præfŏdio, præfodis, pen. corr. act. 2. Ante fodio. [*προσκάπτω.* Gall. *Fouir ou creuser la terre par devant.* Ital. *Cauare la terra.* Ger. *Vor etwas graben.* Hisp. *Cauar la tierra delante.* Pol. *Wprzod kopię.* Vng. *Elől kapalom ásom.* Ang. *To digge and mine before.*] Virg. l. 11. Aeneid. Præfodiantur portas, aut fossa subdescendere. Subjicunt. Vbi Servius Præfodiunt: id est, ante portas fossas faciunt. Ovid. 13 Metamorph. -fœtumq; probavit Crimen, & ostenditquod iam præfoderat aurum: hoc est, quod antea defoderat.

Præfœcundus, dis, a, um. Valde fœcundus. [*πολυγόνος, λίαν γόνιμος.* Gall. *Fort fertile.* Ital. *Molto fertile.* German. *Gar fruchtbar.* Hispan. *Muy fértil.* Polon. *Barzo płodny.* Vngar. *Igen termő.* Ang. *very fruitfull.*] Plin. libr. 16. cap. 19. Omnia autem ex cribis fenestrarum præfœcunda.

Præformīdo, as, pen. prod. Valde formido. [*προφοβέομαι, λίαν φοβοῦμαι.* Gall. *Craindre avant le coup.* Ital. *Hauergran paura, temer anzi al tempo.* Germ. *Zuvor sorgen fürchten.* Hisp. *Mucho temer, ò temer antes del tiempo.* Polon. *Barzo się boię.* Vngar. *Igen retegyók, félek.* Ang. *To feare before a thing be done.*] Quintil. lib. 4. cap. 3. Quorum nihil ex tempore provideri, non aliter præformidat quam ũ fœtum medici ægro antequam curetur, aspexit.

Præformo, as, penult. prod. act. 1. Ante, vel priùs formo. [*προπλάττω.* Gall. *Former & façonner par avant.* Ital. *Informare, dare & mettere avanti la forma ò qualità di che.* Germ. *Zuvor bilden.* Hispan. *Dar forma adelante, reformar.* Pol. *Wprzod formuię, wprzod kształtuię.* Vngar. *Előbb formálom.* Ang. *To shape, forme or fashion before.*] Quintil. lib. 2. cap. 9. Nunquæ incipientibus danda erit velut præformanti materia secundum cuiusque vires. Idem libro 8. cap. 14. Nam quid miserius lege velut præformatas literas infantibus prosequentibus? Rhus lib. 3. Atque his præformat dictis, Engiq; monendo.

Præfrigidus, m. 1. Valde frigidus. [*ἀψυχρότατος.* Gall. *Fort froid.* Ital. *Molto freddo.* Germ. *Vberaus kalt.* Hisp. *Muy frio.* Pol. *Barzo zimny.* Vn. *Igen hideg.* Ang. *Very cold or cold.*] Plin. lib. 19. Septentrionalique, & præfrigidus Auster.

Præfringo, præfrangis, act. 3. Frango, aut partem anteriorem frango. [*προκατεάγνυμι, προκλάω.* Gal. *Rompre avant, ou rompre soit.* Ital. *Romper, frangere avanti.* Ger. *Zerbrechen oder vor zůbrechen.* Hisp. *Quebrar antes.* Polon. *Przod łamię.* Vngar. *Előbb reszt el törom.* Ang. *To breake before.*] Plaut. Mil. *elephanto in India Quo facta pugna præfregit brachium.* Livius 8. ab Vrb: Et hastas aut præfregit aut acbetudent.

Præfrăctus, a, um, Fractus ante, vel priùs fractus. [*πρόκλασις, κάταγμα πρόσθιον.* Gall. *Fait rompu, ou rompu auparavant.* Ital. *Rotto prima.* Ger. *Zerbrochen / vorabgebrochen.* Hispan. *Quebrado antes.* Polon. *Łamanie przedtym.* Vngar. *Előbb törött.* Ang. *Broken before.*] Ovid. 12. Metam. -fodiuq; revellere dumo Antolcum patrio, nullo non tempore regnat, Quod quia non potuit, præfracto stipite in hostem. Col. lib. 2. Et præfracto asti pes, tantumq; juglandes quibus agere arbutus constus, implicatorum omnis, retodere, ut persequat. Celsus lib. 5. Surculus corpori infixus si præfractus est, vel altiùs delcendit, quàm ut manu aut ferro ejici possit, medicamento evocandus est. ¶ Præfractus, durus, & inflexibilis. [*Ψυχρὸς, ἀνήμερος.* Gall. *Rigoureux, rude.* Ital. *Duro, crudele.* Germ. *Hart / ber hartneckig / rauh / wild.* Hisp. *Duro y obstinado.*] Valer. Maxim. lib. 6. Sed aliquando Charondæ Thr. præfractior & absurdior justitia ad vim & crudelitatem usque. Cic. in Brut. Thucydides autem præfractior, nec satis, ut ita dicam, rotundus.

Præfracte, adverb. Obstinatè. [*αὐθαδῶς.* Gall. *Obstinement.* Ital. *Ostinatamente.* Ger. *Hartneckiglich, eigensinniglich / mit spennigkeit.* Hisp. *Obstinadamente.* Pol. *Zacietie, vporznie.* Vng. *Akaratoskodva, engedetlenül.* Ang. *stubbornely, stiffenckedly, wilfully.*] Cicer. lib. 1. Offic. Ego enim cum Catone meo dissentiamis præfractè videbatur arrarium, rectè palàque defendere.

Præfulcio, is, act. 5. Præmunio, fortificio, fulcio. [*προσφράσσω, προστειχίζω.* Gal. *Fortifier, affermir, premunir.* Ital. *Fortificare, fortificare.* German. *Vermen oder sichern / wol undersetzen.* Hispan. *Fortificar, fortalecer.* Polon. *Podpieram.* Vn. *Meg támaszlom meg erősitem.* Ang. *To fortifie, prop and hold up.*] Plaut. Pœnul. *vel ego amicibus parvis, magnisque inimicis præfulcior.* Cic. ad Attic. lib. 5. Perfortunas, quoniam Romæ manes, primum illud præfulci atq; præmuni quæso, ut simus annui, ne interregnum quidem.

Præfŭlgĕo, es, si. Præter modum fulgeo. [*ὑπερλάμπω, ὑπερφαίνω.* Gall. *Estre trop fort clairement donner, fort reflendir.* Ital. *Lampeggiare, ò chiaramente.* Germ. *Vber die massen glantzen.* Belg. *Seer blincken.* Hisp. *Mucho resplandecer.* Polon. *Nadmiarnie świę.* Vn. *Felűlről igen fénlem, világlom emlékben.* Ang. *To be bright and shyne much.*] Lib. 3. ad Herenn. Tum nec nimis illustres, nec vehementer obscuros lucos habere oportet, ne aut obscuren-

tur tenebris imagines, aut splendore præfulgeant. Virg. 8. Aen. Ducunt excitum Aeneæ, quem tuba terrore Pelas dat tectis præcurrere, signaque ut ingentibus aureis. ¶ Interdum ante fungor, præluceo, antecedo.

Prægĕlĭgĕro, as. [פרח bonik, gelo, congelo. Gall. Faire boire. Ital. Far gelare. Germ. Gefrieren machen. Hisp. Helar. Pol. Zmrozić. Vng. Megfagyasztom. Ang. To freeze.] Varr. Rust. Arg. 2: Aridum, ut præaligurat esse. Hoc est, vibrando calorem facit, ut qui incidit carina sit velocitas.

Prælŭrĭdum, di, n. f. Os parens furni, quo ligna in fornacem indantur, & unde cinis hauritur, ut Budæus. [שלוחי עפר. Gal. La gueule du fourneau, ou l'on met le bois. Ital. Bocca del forno. Germ. Das Maul des Ofens. Hisp. La boca del horno. Pol. Dziura gorąca w Piecu. Vng. Kemenczének szája. Ang. The mouth of a furnace.] Cato cap. 38: Vt cinis ad præfurnium circum se accedat.

Prægĭlĭdus, a, um, Multum, aut primus frigidus. [מאד קר. Gall. Fort froid. Ital. Molto freddo. Ger. Sehr kalt. Hisp. Muy frio. Pol. Barzo zimny. Vng. Igen hideg, fagyos. Ang. Very cold, chilly.] Col. lib. 2: Balocis præcipua ac nivosa, aut altas nubes, & ventos habitus tecta commutitur. Silius lib. 4. Quinque ille prægelidis duratos Hercynia Mavortis Arma dabat.

Prægĕrmĭno, as. Ante germino. [מקדים נצן. Gall. Germer devant. Ital. Germinare innanzi gli altri. Ger. Vor andern fast machen oder spriessen. Hisp. Brotar antes. Pol. Wyrastać. Vng. Előbb kezdem növödözni. Ang. To bud before.] Plin. lib. 16. cap. 29. Ideoque & præflorescentia & prægerminantia.

Prægĕlĭsco, is, n. q. Vide gelisco. [מתחיל לקפא. Gall. Commencer de se geler. Ital. Dar principio, o dar da se stesso congelare. Ger. Anfangen zu gefrieren. Hisp. Empeçar a helarse. Pol. Zmrożam się. Vng. Megfagyni kezdek, megfagyadozom. Ang. To freeze, or begin to freeze.] Cic. de Div. Cælius, qui prægelascere videbatur, ea de re sæpe ad me scribebat.

Prægigno, prægignis, act. t. Ante gigno. [מוליד לפני. Gall. Engendrer ou produire avant le premier. Ital. Generare innanzi. Ger. Vor einem zeugen oder antreffen. Hisp. Engendrar delante. Pol. Wprzód rodzę. Vng. Előbb szülök. Ang. To engender or beget before.] Plaut. in Pleud. Quia nil ubi ex me meorum prægigni maxime id est, nolebam esse primus auctor mali mortis.

Prægnans, tis, com. t. Proprie dicitur quæ gravida est, quæque jam occupata est in generanda quod in ceperit. [הרה, עבור, עבורה. Gall. Pregne, grosse, enceinte. Ital. Pregna gravida. Ger. Schwanger, die eine Frucht im Leib hat. Belg. Swanger. Hisp. Cargada, preñada. Pol. Brzemienna, ciężka. Vng. Nehéz asszony, terhes. Ang. Great with child, or young.] Plaut. in Truc. Quæ nunquam fuit pregnans, qui parere possit. Cic. de Divin. Quum prægnans hirci pilum Dionysium alvo contineret, somniavitque peperisse satyrum. Vxor prægnans. Cic. pro Cluent. ¶ Dicitur de brutis. Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 4. de scribis: Quatuor enim menses est prægnans. Canis prægnans, Horat. 3. Carm. Od. 29. Item de arboribus Plin. lib. 12. cap. 14. de thuris virga: Prior, atque naturalis vindemia circa Canis ortum flagrantissimo æstu, incolentibus quam maxime vigentibus prægnans. Prægnans autem dicitur, ut etiam fœta tunc dicitur quum homo natus, & lucem hoc fere tempore exiuxit, nec dum in folia aut flores propagavit.

Prægrăcĭlis, e, Et. [מרזן מאוד. Gall. Grêle, délicat. Ital. Sottile, delicato. Ger. Sehr mager. Hisp. Muy delgado. Pol. Bardzo chudy. Vng. Igen soványka. Ang. Very slender.] Var. de Re rust. Hinc enim primum prægracilis, & extremi fines.

Prægrălo, as, antiqui dixerunt, pro Prægredior, antevenio. Pacuvius in Atalanta. Extremum inter currentem ipsum prægradat Pacuvius in Orestem. Et Nonius.

Prægrănĭdus, prægrăndis, me, um. Valde grandis. [גדול מאוד. Gall. Fort gros. Ital. Molto grande. Ger. Sehr groß. Belg. Zeer groot. Hispan. Muy grande. Polon. Bardzo wielki. Vngar. Igen nagy. Ang. Very great.] Cicer. 6. Verr. erat vas vinarium ex una gemma prægrandi, tota excavata, manubrio aureo. Plin. lib. 4. cap. 12: In cubus enim aliquos corpora prægrandes ipsorum antra tota implent.

Prægrăvis, & hoc prægrave, as, cor. com. Valde gravis. [כבד מאוד. Gall. Fort pesant & pesant. Ital. Molto grave. Ger. Sehr schwer. Hisp. Muy pesado y grave. Pol. Bardzo ciężki. Vng. Igen nehéz. Ang. Very weighty or heavy.] Plin. lib. 8. cap. 21. Caput tantis prægrave gressibus est, dejectu semper in terra. Plin. lib. 10. cap. 3. Si perdix procurrat ova pedes alicujus tecta, prægrave, aut devolubem fore significant. Prægrave fetus vitium, Jeremiæ 5. cap. 1.

Prægrăvo, vas, pen. cor. act. p. Supra modum gravo, sive grave admodum reddo, & molestus sum. [כבד מאוד. Gall. Fort peser, grever fort. Ital. Gravare sopra modo. Ger. Hefftig beschweren, beladen. Belg. Seer beswaren. Hisp. Molestar sobre. Pol. Obciążam. Vng. Igen terhelek. Ang. To make very weighty and heavy.] Plin. lib. 17. cap. 22. Ne prægravet fructus pater abjunctus. Liv. lib. 38: Deinde quo prægravet cum mundo, cedere lenitur, simul cæsis ut mari ordinibus cœpit. ¶ Accipitur etiam prægravo pro præpondero. Suet. in Cæs. cap. 76: Prægravat animo ejus facta, dictaq; ejus, ut & abusus dominationem, & jure cæsus existimet.

Prægrĕdĭor, eris, Ante eo. [קדם. Gall. Aller devant, passer devant, gagner. Ital. Andare innanzi. Germ. Vorgehn oder vor kommen. Belg. Voorgaan. Hisp. Andar adelante. Pol. Wprzód idę. Vng. Előmegyök. Ang. To go or walk before.] Liv. 10. ab Vrb. Qui littore prægredi videbatur, quo ipse pontes aliquot do pro præcognitione. Plin. lib. 28. cap. 8: Quo fugantes venantes, declinant ad dextra, ut prægredi humanos vestigium occupent. ¶ Prægredi alias pontifices pro antecedere. Salutat ad Cæs. de Republ. Qui tantum antea prægressus est, ut primus oderit. Quantum homines laudando factus, quibus in laude ipsa faciendo.

Prægrĕdĭens, tis, participium, Præcedens. [מקדים. Gall. Qui va devant. Ital. Che va innanzi. Germ. Vorgehnd. Hisp. Que anda adelante. Polon. Wprzód idący. Vngar. Előmegyő. Ang. Going before.] Suetonius in Tib. cap. 7: Deinde in Germania amicti, cujus corpus pedibus toto itinere prægredientes, Romam usque pervexit.

Prægrĕssĭo, onis, verbale, f. t. [מתקדמות, מהלכים. Gall. Avancement ou mouvement. Ital. Il gire avanti avanzare. Germ. Ein vorgang. Hispan. Agenda ante de andar adelante. Pol. Wprzód idący. Vng. Előmegyés. Ang. Going before.] Cic. de Fato: Dicerat, si omnia fato fierent, ut nihil fieret nisi prægressione causæ, confitendum esse fato fieri omnia.

Prægŭlĭo, as, act. p. Ante gulio. [מבלע קדם. Gall. Gaster devant, faire l'office de manger ou devorer par. Ital. Far la credenza. Ger. Vorlin verschlingen. Belg. Voor inpoten. Hisp. Tragar la salsa primero. Pol. Czedzenie, wprzód połykanie. Vng. Előmegyök a mit kell enni, előmegyök a mit kell enni. Ang. To fall before.] Plin. lib. 21. cap. 31: Gratissimum epulis regum Antonio tenente, accensi prægullatos cibos ignem ire.

Prægustātor, m. t. [מגיש לפני. Gall. Celui qui goute ou essaye devant, qui fait l'office de goutter le premier. Ital. Che fa la credenza da mangiare avanti. Ger. Ein Vorkoster. Hisp. El que haze la salsa primero. Pol. Czedzenie, kosztuy. Vngar. Kostoló előmegyő. Ang. A taster before.] Qui cibos principis prægustat, apud Suetonium in Claud. Cæs. cap. 44. Prægustator libidinis. Cic. pro Domo sua.

Prælĭendo, is, di, tum, & per syncopen Prælo, ātum, are, act. t. Capio, apprehendo. [אחז, תפש. Gall. Prendre, saisir, tenir. Ital. Prendere, pigliare. Germ. Ergreiffen, einnehmen. Belg. Ingherepen, greepen. Hisp. Prender, agarrar. Pol. Łapam, imam. Vng. Megfogom. Ang. To take or apprehend, to lay hand on a thing.] Cic. pro Quinctio: Servulum unum quem ille præhendere, id dicit. Ovid. de Medicamine faciei: Scortilia, posse, cutaneum manus una præhendat. Virg. 6. Aen. Ignea fugientes præcedunt numina reos. Caro de Re rust. cap. 156: Annulum ibi prænde tibi virilem. Melius forsitan per e mono pthongon scriberetur.

Præhēnsus, & præsus, participium, Captus, apprehensus. [אחוז תפוש. Gall. Pris. Ital. Preso. Ger. Gefangen. Hispan. Tomado. Pol. Ujęty. Vng. Megfogatot. Ang. Taken.] Gell. Noct. Attic. lib. 11: Servos item tum manifesti prahentos verberibus affici. Senecain Troade: Sterile dextra præntus hostili quercus.

Præhĭbĕo, & Præbĕo, sic quæ activa. Quæ propriè de suppliciis dicuntur, & candidatis, quæ magistratum aliquod ambientes, & suffragatoribus manus prabendas. [נתן ביד. Gall. Donner, bailler. Ital. Porgere, donare. Germ. Geben, reichen, darreichen. Hisp. Dar à mano. Pol. Podaję. Vng. Nyujtok. Ang. To give.] Liv. lib. 3. 20. Vrb. Tum demum coactus, cum manu indignitate prahentes, bar singulos. Idem lib. 1. Ipse multo cruore manus cædis

Præfĭcio, s. ăcĭ. 1. Antè jacio, appono, [προτίθημι. Gall. *Mettre devant, exposer.* Ital. *Mettere innanzi, esporre.* German. *Für einen setzen.* Hispan. *Poner delante.* Pol. *Wyrzucić przed siebie.* Ung. *Elöl állitani.* Ang. *To set before.*] Colum. lib. 3. Mox præjacientur in gyrum moles, ita ut complectantur sinu suo, & tamen excedant hujus modum.

Præjūdĭco, ăcĭ. 1. Ante tempus judico, præjudicium facio. [προκρίνω, προδικάζω. Gall. *Jugement devant.* Ital. *Pregiudicare.* Germ. *Vorurtheilen / Vorhin urtheilen / Vorhin urtheilen / Vorurtheilen.* Belg. *Voorbeelden.* Hispan. *Juzgar de antes.* Pol. *Wyrzekać przed sądem / Wyrzekać przed sądem.* Ung. *Előbb ítélni.* Ang. *To forejudge.*] Cæsar. lib. 3. Hinc causa præjudicata, dicitur quæ prætempta opinione damnata est, antequam causa agatur. [προκατάκριτος dicer. Scaurus ad Ciceronem: Quod enim nondum Senatus censuit, nec Populus Romanus jussit, id arroganter non præjudico, & interdum prodest pro antehac primas judicia. Cic. 1. de Legib. Edam & exponam quid in magistratu gesserim, dequetis censoribus præjudicem.

Præjūdĭcātus, a, um, participium: ut Eventus belli præjudicatus, apud Livium lib. 22. Cicero pro Cluent. Cognoscite jam, ita reum civitatem esse dium, ut ex semel atque iterum præjudicata condemnatus in judicium venerit.

Præjūdĭcĭum, ii, verbale, n. t. Præjudicium. [προκρίνω, προκρίσις. Gall. *Avant jugement.* Ital. *Pregiudicio.* Ger. *Ein vorurtheilen ehe man verhöret.* Hisp. *Juicio de antes de tiempo.* Pol. *Sąd przedsięwzięty.* Ung. *Előbbi valo itélet.* Ang. *A forejudging.*] Quint. lib. 4. cap. 2. An illi jam pronunciatione Senatus damnatus esset Milo.

Præjūdĭcātum, ci, n. fuit inquit Asconius. Dicturus res quæ cunctam civitatem fuerit, affert judicatis exemplum: quod sequantur in eadem, vel parvas causis. [προκρίνω. Gall. *Prendre.* Ital. *Pregiudicare.* Ger. *Ein vorurtheilen gangen verhören / Ehe man alle Sachen recht gehöret hat / Ehe man alle Sachen recht gehöret hat.* Belg. *Een vorordeninge.* Hisp. *Cosa juzgada antes de tiempo.* Pol. *Sąd, gdzie kto się z gimnastyki przysłuchał.* Ung. *Előbbi valo itélet.* Ang. *Forejudge.*] Judex omnia ante res quæ cauſam, jure que determinat. Cic. pro Cluent. Quasi is duobus præjudiciis jam damnatus esset. Idem 1. Ver. De eo non præjudicium, sed planè judicium jam factum portatur. Liv. Erat ultro jam de eis & à Senatu, & à populo Romano, & ab ipsorum collegis factum esse. Quinct. Præjudicia sunt à rebus judicatis quæ pares hactenus, aut ex parte ad ipsam causam pertinentibus, aut eadem causa pronunciatione. Præjudicium ergo quod in eadem causa, vel simili prius est latum. Vlpian. Interdum evenit ut præjudicium judicio publicè fiat. Laurentius Valla: Præjudicium, quasi teneam à quodam ante judicium: sicuti essent duo de eodem re quæ contenderent, qui lis in longum procederet, magistratus jubet certa die utrique adesse, alterum officio fungi, qui sub quo jam nunc se pro eo parte sentire, penes quem vult esse rem de qua litigatur. Et hoc præjudicium dicitur quod possidentem adjuvat & obstat excludit. Hinc Actiones præjudiciales, de quibus Institutiones in titulo de actionibus.

Præjūrātus, a, um. Ante alios juro. [προόμνυμι. Gall. *Jurer le premier.* Ital. *Giurare avanti.* Ger. *Vor einem schwören / Die form des eides vorsprechen.* Hisp. *Jurar de antes.* Polon. *Wyprzysięgam.* Ung. *Elöl eskünni.* Ang. *To swear before.*] A quo Præjuratus, Præjuratrix, & Præjuratio, quam is facere dicuntur qui aliorum anteactis verbis juranti hoc est, qui aliis jurantibus formula præeunt. Quod Græcè dicitur, vicissim verbo IURO.

Præjŭvo, as, penultima corripitur, Antè juvo. [προσφιλῶ, προσφιλίζω. Gall. *Aider devant.* Ital. *Aiutare avanti.* Germ. *Vorhin helffen.* Hisp. *Ayudar de antes.* Polon. *Wyprzód pomagam.* Ung. *Előbb segitek.* Ang. *To help before.*] Tacit. libro 12. Et credebatur affectam ejus fidem prævalle, donec, agnitæ pignori acceptæ.

Præläbŏr, penultima producitur, præ & labor, præterfluo. [προρρέω. Gall. *Couler par devant, passer devant.* Ital. *Cadere davanti, scorrere davanti, passare.* Ger. *Vorhin fallen / Vorhin laufen.* Hispan. *Correr, deslizarse.* Pol. *Przepadam, przelatuję.* Ung. *Elől elegyenes elfolyok.* Ang. *To slide or slip before, or by, or side.*] Colum. lib. 11. cap. 2. Præläbentis verò temporis fuga, quam sit irreparabilis quis dubitet? Cic. 2. de Natur. deor. Pisces quorum alter paulò præläbitur anté. Lucan. libro 6. Quoquemodo Romæ præläpsus inter ora Tibris.

Prælämbo, Antè lambo, præguſto. [προγεύομαι, προγεύω. Gall. *Lecher devant.* Ital. *Lecare avanti.* Germ. *Vorhin belecken / Vorhin lecken / Vorhin lecken.* Hisp. *Lamer / Lamber adelante.* Pol. *Wyrzód lyżę kasznę.* Ung. *Elől megnyalom.* Ang. *To lick or taste before.*] Horat. 2. Serm. Satyr. 6. Continuatque dapes, nec non vernalibus ipsis fungitur officiis, prælämbens omne quod affert.

Prælărgus, a, um. Valde largus, vel abundans & copiosus. Persius Satyr. 1. Scribimus Grande aliquid, quod pulmo animæ præ largus adhæret, in quod Cornutus Animæ præ largus, id est, vento abundans.

Prælaticus, vale latus. [Ung. *Igen széles, kissing bw.*] Suetonius in Nerone: Divi autem & proximæ fructum non aliam maluit, quam profusissimum: fundosque ac deparcos esse, quibus ratio impensarum constaret præ lauros vereque magnificos cum abhorruerit ac perdiderit.

Prælĕgo, gis, pen. corr. ăcĭ. 1. Antè lego, ut solent præceptores discentibus. [προαναγινώσκω, προδιδάσκω. Gall. *Lire devant ou à quelqu'un, prelire.* Ital. *Leggere avanti, ad alcuno.* Germ. *Vorlesen.* Hispan. *Leer delante.* Polon. *Wyprzód czytam.* Ung. *Előbb olvasom.* Ang. *To read before, to say.*] Quint. lib. 1. cap. 12. Sed pueris quæ maximè ingenium alunt præ legenda, atq; auctores assignant q Prælego, præterea, præ ire vello *προαναγινώσκω, προηγοῦμαι.* Tacit. lib. 15. Campaniam præ legebat, ambiguus an urbem inveniret.

Prælectĭo, ōnis, [προαναγνωσμός, ὑφήγησις. Gall. *Lecture, exposition.* Ital. *Lettione, espositione.* Germ. *Ein vorlesung / Ein fürgeben lügen.* Hisp. *Lection.* Pol. *Przeczytanie.* Ung. *Előlvasás, előmondás.* Ang. *A forereading or saying.*] Quinct. lib. 10. cap. 1. cap. 2. Attamen emendationi, prælectionique nimius obstat.

Prælectŏr, oris, verbale, m. t. [προαναγνώστης, ὑφηγητής. Gall. *Lecteur.* Ital. *Lettore.* Germ. *Ein vorleser oder fürleser.* Hispan. *Lector.* Polon. *Wyprzód czytający.* Ung. *Elől olvasó.* Ang. *A forereader.* Gr. lib. 15. cap. 5: Si magistrum prælectorem habuisset à cæpto annis.

Prælĕgo, as, avi, Etiam à cui ex hæredibus præter partem hæreditariam legarentur, dicitur præcipuum habere: unde illa prælegata verba Solennia fierunt. Hæres meus præcipito: præcipuum habeto. Differt autem prælegatum à legato: priorum quòd illud tantùm hæredibus, hoc verò etiam ei qui hæres non fuit, attribuitur: deinde quòd illius in hæreditatis relatione nulla portio refertur, hujus refertur. Vide Hotomannum in suo Lexico. Denique prælegare, ferè est alicui tam, quæ jam quodammodo ipsius erat, restituere. Unde prælegati Elogium dictum. Prælegare dotem dicitur maritus, quam eam purè legat, propterea quod eam antè solvi jubet, quàm ab hærede debeatur. Dos enim olim annua bona, trima die debebatur.

Præl[illegible]s, & hoc præliare: vide PRÆLIVM.

Præli[illegible]o, as, pen. prod. Antelibo, & degusto. [προγεύομαι, προγεύω. Gall. *Gouster auparavant.* Ital. *Gustare innanzi.* Ger. *Vorhin versuchen.* Hisp. *Catar antes.* Pol. *Wyprzód kosztuję.* Ung. *Előbb kostolom.* Ang. *To taste before.*] Statius 3. Syl. Claree puer, Superis qui pocula ferre verendum Nectar, ex. Veltum & pectora tali munere præludere vitis. Stat. 2. Achil.

Præl[illegible]centĕr Nimis licenter. [προπαροινικῶς. Gall. *Fort insolemment, avec grande audace.* Ital. *Molto insolentemente, con gran baldanza.* Ger. *Sehr frevenlich.* Hisp. *Con mucha osadia y libertad.* Pol. *Bardzo swawolnie.* Ung. *Igen gyalázatosan.* Ang. *To insolently.*] Gell. Quos verba dixit præ licenter.

Præl[illegible]ium vinum, n. t. Apud Catonem à prælegendo dicitur illud quod ex primaturum est, vel prælongum, ut capitur quod & pretium Virgilio dicitur. [προαναγινώσκω. Gall. *Premier vin.* Ital. *Il primo vino.* Ger. *Der erst Wein so man für das gelt im Herbst nimmet aus seinem und fast in allen Schencken ist.* Hisp. *Vino primero.* Pol. *Wyprzód czytane wino.* Ung. *Előlmondott.* Ang. *Vine first gathered.*] Cato de Re rustic. cap. 21: Vvas maturas ad vinum præligandum quod operatis bibant, ubi temptus erit legito, &c.

Præl[illegible]go, gas, pen. corr. Ab anterior. parte ligo. [προδέω, προσδέω. Gall. *Lier par devant, lambin.* Ital. *Legare avanti.* Germ. *Vorhin binden.* Hisp. *Atar de antes.* Pol. *Wyprzód przywiązuję.* Ung. *Elől köttöm.* Ang. *To tie or bind before.*] Liv. lib. 22: Fasces suos virgarum, atque ea ipsa ferramenta Prælegantur coronibus binis. Cic. 2. de Invent. Os autem obvolutum est fasciâ, & præligatum.

Præl[illegible]nĕrĕ. [προπαροινέω. Antè ingerere. Ung. *Elsőnek lenni.*] Gell. lib. 13. cap. 22: Marcus Cato villas bonas inexcultas & rudes, ut redditu quidem olei tas fuisse dicit.

Præl[illegible]um, ii, n. t. Conflictus, dimicatio, certamen, pugna: [מלחמה milchamah à לחם lachah. πόλεμος, ἀγὼν, μάχη. Gall. *Guerre, combat, bataille, combat.* Ital. *Guerra, battaglia, combattere.* Ger. *Ein Streit / ein Gefandt.* Belg. *Een strijt.* Hisp. *Pelea, ó batalla.* Pol. *Potrzeba.* Ung. *Harcz vadat.* Ang. *Strife, fight, or contention.*] Ignotum fuit quid de pugnâ dictum, quòd in dimicando hostes se invicem premunt: quanquàm nunquam dubitet qui à prælio dedum malum, ab ipsis dimicationibus, & corporibus lingua profluat non secus atque multum à prælio. Virgil. 6. Aeglog. Qua canerem Reges, & prælia, Cynthius aurè Vellit. & Georg. 1. nec dum hominum prælia miscent Præsia, sed tabus mediis Mars erat in armis. Audere in prælia. Virgil. 2. Aen. Quos

ubi confertos audere in prælia vidi. Cic. Prælium exitus sunt sæpe contionis. Idem 2. de Orat. Quum Tarento amisso, arcem tamen retinuisset. Idem 2. de Orat. Quum Tarento amisso, arcem tamen retinuisset. Livius refert nullo unquam ex ea pugna præsidio fuisse. Idem 2. de Nat. deor. Quum A. Postumius cum Octavio Mamilio pugnam diu anceps [...] Virgil. 3 Georg. prælia appellat omnem hostilem impetum ad eorum tractabilem. Frigidus (inquit) in Verrem metaphora

matur è vita cæteroqui est, quia mortuus sum ante tempus.

Præmĕdĭcātus, ta, tum, participium, Pharmacis aut incantationibus præmunitus. [φαρμακοῖς ἀλεξητηρίοις πεφραγμένος. Gall. *Medicamenté preparé.* Ital. *Medicato, munito.* Germ. *Den gewiss einigen eingegeben Artzney.* Hisp. *Amedicinado, curado.* Pol. *Leczniczemi sposobami.* Vng. *Meg orvoslásokat szerzett ellene, meg orvoslással elkészített.* Ang. *That hath taken medicine before.*] Ovid. Epist. 12: Illæsi anhelatus non præmedicatus in ignes. Immunior Aeson ides, oraque adunca boum.

Præmĕdĭtor, aris, d. p. Priùs meditor. Præcogito. [προμελετάω. Gal. *Premediter, penser ce qu'on veut dire ou faire.* Ital. *Disporre, considerare innanzi.* German. *Vor betrachten, vorsich bedencken.* Hisp. *Pensar antes.* Pol. *Przemyślam, rozmyślam.* Vng. *Előtt meg rendelem.* Ang. *To think or advise upon any thing before.*] Cic. ad Att. l. b. 11: Ex qua me fingere possim, & præmeditari quo animo accedã ad Vrbem. Idem 11. Philip. Fit enim sapientis, quicquid hominem accidere possit, id præmeditari ferendum modicè si advenerit, ellè. Ad Herenn. lib. 2: Si reus ab iis horum fecerit, accusator dicet eum usq; eò præmeditatum fuisse quid sibi esset alui ventorum. Plaut. Epid. -ut paratè Eam præmeditatam meis dolis assatis q; Onustam mittam.

Præmĕdĭtātio, onis, f. Est meditatio, & cogitatio rei futuræ. [προμελέτησις. Gall. *Tal penſement.* Ital. *Tal penſamento.* Germ. *Ein vorbetrachtung.* Hisp. *Tal penſamiento.* Polon. *Przemyślenie.* Vngar. *Illy meg gondolas előtt vala gondolat.* Ang. *A thinking and advising before of any thing.*] Cic. 3 Tusc. Hæc igitur præmeditatio futurorum malorum imminutorum eorum adventum quæ vel omnia longè antè videris.

Præ me fĕro, præ se fers, præ se fert, præ me gero, non obscurè fero, præstro quod animo sentio, & vultum promptum habeo & linguam.

Præmĕrĕor, ĕris, d. p. Priùs emo. [προαγοράζω. Gall. *Acheter ou marchander devant.* Ital. *Comprare innanzi.* Ger. *Vor ander dem zukauffen.* Hisp. *Comprar, o mercar antes.* Pol. *Przed mowimi kupuie.* Vngar. *Előlmeg vasarlom, meg veszem.* Ang. *To buie or make merchandise before.*] Plautus in Epid. Aedepol nè istam tempore suo, gnato tuo sumus præmercati. Plin. lib. 18. cap. 2: Ni quis ad pollutum emerent, pretio minus parcerent, eaque præmercarentur.

Præmĕrĕor, ĕris, d. q. Antè metior. [προμετρέω. Gall. *Mesurer par devant.* Ital. *Misurare innanzi.* Germ. *Vorhin messen.* Hisp. *Medir antes.* Polon. *Przed mierzę.* Vngar. *Előlmeg mérem.* Ang. *To measure before.*] Vade Præmensus participium. Tibul. lib. 3. Eleg. 3: Tunc quum præmensæ defunctus tempore lustri, Nudus Lethæa cogeretur ire rate.

Præmĕsum, i. Quod prælibationis causa præmetitur, & mingitur, cujusmodi erant spicæ quas primò demetitas sacrificabant Cereri. Autor Festus.

Præmĕtŭo, is. Antè metuo. [προφοβέομαι. Gall. *Craindre par avant.* Ital. *Temere innanzi.* Ger. *Vorhin förchten, oder sich vor einem befahren.* Hisp. *Temer antes.* Pol. *Wprzod się boię.* Vng. *Előlmeg félek.* Ang. *To fear before.*] Lucret. lib. 3: Animus Ubi consilia facti, Præmetuens adhibet stimulos, terretque flagellis.

Præmĭgro, as, pen. cor. Antè migro. [προμετοικίζω. Gall. *Partir devant.* Ital. *Disloggiare innanzi.* Ger. *Vor erfen anhyfft.* Hisp. *Bindar, o de casa antes.* Pol. *Wprzod się przenoszę.* Vng. *Előlmeg költözöm el megyök.* Ang. *To change place or lodging before.*] Plin. lib. 8. cap. 28: Ruinis immanentibus, ne sub casu præmigrent.

Præmĭnĕo, [προεχω. Vng. *Mivel kellett előlmeg hetlenek.*] Corn. Tacit. lib. 12: Quem multa prospera extulerant, ut cæteros Trinantorum imperatores præmineret.

Præmĭtto, ĭs, ĭsi, ĭssum. Antè mitto. [προπέμπω. Gal. *Envoyer devant.* Ital. *Mandare innanzi.* Ger. *Voran schicken oder senden.* Belg. *Voor senden.* Hisp. *Embiar delante.* Pol. *Wprzod posyłam.* Vngar. *Elől el bocsátom.* Ang. *To send before.*] Plaut. in Amph. Me á porta præmisit domum, ut hæc nuntiem uxori fatæ. Cic. 2. Offic. Præmittebat, de stipatoribus, suis qui scrutarentur arculas mulierum. Cæsar 2. bel. Gal. Quum id non impetrassent, petebant ut ad eos equites qui agmẽ antecessissent, præmitterent. Virg. 1. Aen. Rapidum ad naves præmittit Achaten.

Præmĭssus, a, um. [προπεμφθείς. Gall. *Envoyé devant.* Ital. *Mandato innanzi.* German. *Voran geschickt oder gesandt.* Hispan. *Embiado delante.* Polon. *Wprzod posłany.* Vngar. *Elől el bocsátatott.* Ang. *Send before.*] Virgil. 9. Aeneid. Interea prænuntii equites ex urbe Latina.

Præmĭum, mii, n. i. Propriè dicitur id quod tanquam loco justæ mercedis pro rectè factis datur. [מגמר *Sachar* שכר *Schichad, Schiru.* Gal. *Loyer, remuneration.* Ital. *Premio, remuneratione.* Germ. *Ein belohnung, besoldung.* Belg. *Een salaris een prys.* Hispan. *El galardon dela buena obra.* Pol. *Zapłata, nagroda.* Vng. *Jutalom erdem szerent valo vetalom.* Ang. *A reward.*] Cic. ad Att. Solon rempublicam duabus rebus tũtinendam dixit, præmio & pœna. Idem de Orat. Legibus & præmia proposita sunt virtutibus, & supplicia vitiis. ¶ In ludis quoq; & certaminibus præmia dicuntur, quæ proponuntur victoribus athletis. Virg. 5. Aen. Protinus Aeneas celeri certare sagitta Invitat qui fortè velint, & præmia ponit. ¶ Accipitur aliquando etiam in deteriorem partem pro fœderis vitæ præmercede. Cic. de pro Cons. Provinciæ quas petissent. Illi Consules pro eventu Reipublicæ præmiis occupaverunt. Idem in Pison. Totam rempublicam provinciæ præmio vendidisti. Proprium autem propriè illud est quod pro re empta persolvimus. Terent. Eunuch. Pretium sperans, producit dico, ac vendit. Forte tamẽ hæc duo in eadẽ significatione aliquãdo reperias. Virg. 5. Aen. Invitat pretiis animos, & præmia ponit. Et paulò ante: Munera laudatis ibi ante oculos, circoq; locantur In medio sacri tripodes, viridesq; coronæ, Et palmæ pretium victoribus. ¶ Aliquando præmium pro pecunia ponitur. Naevius: Sine præmio sum, mansupium reliqui comi.

Præmĭus, ĭi, masculinum. [προμιος, προμιον. Gall. *Premier, premiere.* Ital. *Primo, prima.* Germ. *Der erste.* Hisp. *Primero, primera.* Pol. *Pierwszy, pierwsza.* Vng. *Elseő.* Ang. *The first.*] Ovid. 2. Fast: Præmia pars pecoris, præmia pars fœni. Præmia de multis parva feruntur avis.

Præmĭus, a, um. Divitem ac præmiosum avum.

Præmŏ, ĕre, d. p. [הדך *Schachadh, schachach.* Gall. *Guerdonner, remunerer.* Ital. *Premiare, guiderdonare.* Germ. *Belohnen.* Hispan. *Galardonar.* Polon. *Oddaie, gotować, dać.* Vngar. *Jutalmat adok.* Ang. *To give a reward.*] Sueton. Tito Vesp. cap. 7: Quod constabat in concionibus patris mendinati, præmiariique solitum: id ei, luctuosum, inquit Judæus. Ego verò, quod pace tanti viri dixerim, præmiari, prædari ille dixerim. Præterea testimonio Naevii: Qui prædatores nocturnos prædones vocat. Et Naevium antiquissimo poëta: Nam si tu nos nocturnos capis prædatores tolere. Vide Nocturnus.

Præmĭātor, Prædo. Naevius in scenâ vos nocturno capit prædatores tolere. ¶ Dicitur aliquando qui præmia solvit.

Præmŏdĕrŏr, d. p. Antè moderor. [προκυβερνάω. Gall. *Gouverner, ou mener par devant.* Ital. *Ben governare innanzi.* Ger. *Zuvor ordentlung geben oder anrichten.* Hisp. *Bien ordenar antes.* Pol. *Przykładnie rządzę.* Vng. *Előlmeg igazgatom.* Ang. *To govern and guide before.*] Gell. lib. 7. cap. 9: Cretenses quoq; præcha ingredi solitos præcinente ac præmodrante cithara gressibus.

Præmŏdum, adverbium. Extra modũ, supra modũ. [עד־מאד *Adh-meodh.* מן־הקצה *Min-hakkatzah.* Gal. *Outre mesure.* Ita. *Oltre misura.* Ger. *Vber die massen.* Hisp. *Fuera de regla.* Pol. *Nadmiarę.* Vn. *Felette igen, mod felett.* Ang. *Beyond measure.*] Gell. lib. 7. cap. 5: Parcentes quoque præmodum.

Præmŏlĭor, īris, ītus, f. p. Molestia ex malo quod imminere putamus anticipatione est, tum ut ipse molestiam vel malum futurum antecedens. [προλυπέω, προλυπεῖσθαι. Gall. *Endurer ou prendre d'avantage à venir.* Ital. *Noleria presa di va de sofferire prima che venga.* Ger. *Ein vorlauffende betrübnuss, vor weg oder vor mut gehen jemandt etwas zu leyden ubels.* Hispan. *Dolor que se toma de vno mal venidero.* Pol. *Przykrość sobie czynię.* Vngar. *Előlmeg szomorkodom.* Ang. *To fear or trouble or be doing in vain before.*] Cicero 4. Tusc. Ad metum præmoleſti aut appellabant, quod est quasi dux consequentis molestiæ.

Præmŏlĭor, īris, ītus, d. q. Antè molior vel præparo. [προπαρασκευάζω. Gall. *Preparer ou ſerrer devant.* Ital. *Preparare innanzi.* Germ. *Bereits etwas vorhin schaffen oder zu handen nemmen.* Hispan. *Aparejar.* Polon. *Wprzod moię gotuię, przygotuię.* Vng. *Elől el készitem, kigyömöm.* Ang. *To prepare or get or take in a thing before.*] Liv. l. 28: Ita quæ præmolienda ibi erant, jam res, conciliandosq; Regum animos, Syphacem primum Regem Hannibal tentare.

Præmŏlĭs, le, om. i. Valde molis. [προμοχθηρός. Gall. *Fort mol.* Ital. *Molto molle.* Germ. *Gar weich.* Hisp. *Muy mollo.* Vng. *Igen lágy.* Ang. *Very soft.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Cor palpitat certe, & quasi alterius movetur animal, intra pectoris firmique operimenta membranæ involutum. Idem lib. 9. cap. 51: Intra se parit ova præmollia.

Præmŏlĭo, is, ĭi, q. Antè molio. [προκατασκευάζω. Gall. *Amollir par devant.* Ital. *Mollire innanzi.* Ger. *Vorhin erstlichen etwas weich machen.* Hisp. *Mollentar delante.* Pol. *Wprzod mięczę, czynię.* Vng. *Előlmeg lagyitom.* Ang. *To make soft before.*] Hinc præmolitus participium. Quum lib. 2. cap. 9: si frustrà sparseris semina, arti illa præmolitus fuerit solitas. Idem lib. 6. cap. 5: Quo genere defectionis etiam affecisset populum præmolitas Judæum mentes.

Præmŏnĕo, nes, penultima correpta, Antè moneo. [προνουθετέω. Gall. *Admonester & advertir par avant.* Ital. *Ammonire innanzi.* Germ. *Weibs mannen.* Belg. *Te vormen waerschouwen, vermanen.* Hispan. *Amonestar antes.* Pol. *Wprzod napomnię.* Vngar. *Előlmeg intek.* Ang. *To admonish and forewarne.*] Columel. lib. 11: Ideo præmoneo, ne vilitum ex eo genere fetuum qui conparare placuerunt, fastidiamus. Liv. lib. 21: Quum Auspices ad imperatorem id pertinere prodigium præmonuissent. Cic. 2. Verr. Animo sanè benevolo, ut magnopere caverem, præmonebat.

Præmŏnĭtus, a, um, participium. Antè monitus. [מוהר *mochar* מוהר *mohar.* προπαρακελεύομαι. Gall. *Admonesté par avant.* Ital. *Ammonito innanzi.* Germ. *Vorhin gemanet.* Hispan. *Amonestado delante.* Pol. *Przestrzegłem.* Vng. *Előlmeg intetem.* Ang. *Admonished, warned before.*] Plin. lib. 16. cap. 39: Funique arbori illa fatalis ex-

sidio urbis præmonitæ oraculo, quum arbor arma peperisset, quod factisse accidit ocreis galeisq; intùs repertis.

Præmonitor, præmonitoris, m. t. [προμηνυτής. Vng. Elbe meg iwrß.] Apuleius de Deo Socratis: Is tribus certis prospectator, dubius præmonitor, periculosus vitator.

Præmonitio, onis, verbale, Prædictio [προειπεῖν, προμηνύειν. Gall. Amonition, amonestement, advertissement. Ital. Amonitione, ammonimento. Germ. Ein vermanung oder vorsagung. Hispan. Amonestamiento. Pol. Przestrzeganie. Vng. Elöl valo intes. Ang. Admonishment before.] Valerius Max. lib. 1. cap. 8: Sic deorum ipsorum præmonitus excandescunt. Ovid. 15. Metam. Non tamen inlidias, venturaq; vitare fata Præmonitus potuêre deûm.

Præmonstro, as, avi, p. Antè mostro, doceo, ostendo. [הודיע hiwdiä הגיד higid מודיע modiä מורה morä, מלמד melamed. Gall. Monstrer devant & enseigner. Ital. Mostrar prima. German. Vorhin zeygen. Belg. Te voren voysen. Hisp. Mostrar de antes. Pol. Wprzod pokazuie. Vng. Elöl mutatom. Ang. To shew or teach before.] Plaut. in Perf. Præmonstra docte, præcipe altiloquo filiæ. Quid fabulentur, ubi senatum prædicet. Idem Mil. ...ateq; hoc ei præmonstra & præcipe, ut teneat consilia nostra. Cicer. de Divin. Atq; etiã ventos præmonstrat sæpè futuros In Eratosthenis.

Præmonstrator, verbale, m. t. Qui præmonstrat, & docet quid faciendum sit ante periculum. [מורה morih, מודיע modiä. Gall. Celuy qui monstre & enseigne auparavant. Ital. Chi mostra & enseigna prima. Cicer. Ein verjaget, der einen vorhin jetzt wenig ist, bereyt einen darzu jetzt. Hispan. Mostrador y enseñador de lo venidero. Pol. Przestrzegaiący, przykazuiący. Vng. Elöl mutato oktato. Ang. Shewer or teacher before.] Terent. in Heaut. Sed hic adjutor meus, & monitor, & præmonstrator Chremes, Hoc mihi præstat.

Præmordĕo, es, si, sum. Morsu dilacero [προδάκνειν. Gall. Mordre devant. Ital. Mordere innanzi. Germ. Vor abbeissen. Hisp. Morder delante. Polon. Przekąszenie. Vng. Elöl a mardosom. Ang. To bite afore before.] Gell. Plautus in Trinummo, neque præmorsõe dixit, sed præmorsillo. Nihil fugisse magis, medium, credo, præmorsillet.

Præmorĭor, eris, d. t. Antè morior. [προαποθνήσκειν. Gall. Mourir devant ou premier. Ital. Morire innanzi. Germ. Vor sterben. Belg. Voor sterven. Hisp. Morir antes. Pol. Wprzod umrzeć. Vng. Elöl meg halok. Ang. To die before.] Plin. lib. 7. cap. 50: Præmoritur visus, auditus, intellectus, Ovid. Epist. 5: Aut ego præmoriar, primoq; extinguar in ævo, Aut ego Tantalidæ Tantalis uxor ero.

Præmortŭus, particip. Liv. 2 ab Vrbe: Scaptium ipse id quidem credo, etsi præmortui jam sit pudoris, non facturum.

Præmūnio, nis, secunda syllaba prod. Priùs munio, act. q. [προτείχισμα. Gall. Premunir, fortifier une place avant que les ennemis y viennent. Ital. Fortificare innanzi. Germ. Vor feste bevestigen oder verwaren. Hisp. Fortalesser antes. Pol. Wprzod obronę ſortecznie czynić. Vngar. Azelött meg elöl meg erösitem. Ang. To fortifie before.] Cæsar 3. bell. Civil. Isthmum præmunire instituit. ¶ Aliò transitum. Cic. pro Cælio: Quamobrem illa quæ ex accusatorum oratione præmunita jam, & fingi intelligebam, fretus vestra prudentia non perimebo.

Præmunitio, onis, verbal. f. n. Præfatio. [προοίμιον, πρόλογος. Gall. Munition & appret. Ital. Munitione. Germ. Ein vorbereytung oder vorsehung. Hisp. Fortalesa, ó minera. Pol. Obrona, zabronienie. Vngar. Elöl való meg erösitem. Ang. A fortifying before.] Cic. 3. de Orat. Præmunitio est oratio ad id quod aggredi are, & rejectio in alium.

Prænarro, as, Antè narro. [προδιηγεῖσθαι, προδιεξιέναι. Gall. Raconter par avant. Ital. Narrare innanzi. Germ. Zuvor erzehlen. Belg. Te voren seggen. Hisp. Contar antes. Pol. Wprzod opowiadam. Vng. Elöl meg beszellem. Ang. To tell before.] Terent. in Eunuch. Recte sanè interrogâsti, opinor rem prænarrasse me.

Prænāto, as, pen. cor. n p. Antè nato. [προνήχεσθαι. Gall. Nager devant. Ital. Nuotare prima. Germ. Voran schwimmen. Hisp. Nader antes. Pol. Wprzod pływać. Vng. Elöl uszok. Ang. To swime before.] Plin. lib. 9. cap. 45: Prænatante piscicolo frontem suam spargit. ¶ Ponitur aliquando pro præterfluere. προρρεῖν. Virg. 6 Æn. Lethæumq; domos placidas qui prænatat, amnem. Vbi Servius: Prænatat, præterfluit: contrariè dictum est: nam non natant aquæ, sed nos in ipsis natamus. Ensiam igitur sequutus est qui ait: Tutus q. natantes. Hæc ille.

Prænāvigo, as, Præternavigo. [προπλεῖν. Gall. Naviger devant ou premier. Ital. Navigare innanzi. Ger. Vorschiffen, zuvor fahren. Belg. Voorby varen. Hisp. Navegar antes. Pol. Wprzod płynąć. Vng. Elöl hayom. Ang. To sayle before or by.] Plin. lib. 6. cap. 22: Vt regnante Augusto, Hannibal prænavigarit insulam quæ Solis appellatur.

Prænimis, Nimis multum. [יותר הרבה harbeh yoter. Gall. Par trop, beaucoup trop. Ital. Troppo. Germ. Zu vil. Hisp. Muy mucho. Polon. Nazbyt. Ang. Too much.] Gell. lib. 19. cap. 12. Hæc prænimis pulchrum est.

Prænĭteo, es, Valde niteo: unde Prænitidus, valde nitidus.

Prænŏcens Luna, Plin. lib. 2. cap. 9. [πρόκλητος, προκαλούμενος.

Prænōmĕn, Vide in dictione NOMEN.

Prænomĕn, Romana prænomina ad triginta fuisse, ex Varronis sententia tradit Valerius: hæc ait fuisse videri, Agrippa, Appius, Aulus, Cæso, Caius, Cneus, Decimus, Hostus, Lucius, Mamercus, Mamus, Marcus, Numerius, Opiter, Posthumus, Proculus, Publius, Quintius, Servius, Sextus, Spurius, Tiberius, Titus, Tullus, Vibus, Volesus, Vopiscus. Peregrina verò prænomina fuere, Ancus, Arruns, Lar, Lucumo, Metius, Numa, Petro, Pompo, Senior, Tullus, Tarquinius, Volulius, de quorum prænominũ origine, ac lignificatione, quoniam qui de nominibus modò scripsêre, nihil dixerunt, nos ea scribemus, quæ à veteribus tradita, à nobis, quãta maxima fieri potuit diligentia, sunt collecta. Agrippa, Festo autore, vocatus, qui cum labore matris sit natus, exempli causa in pedes contra naturã, & non in caput: ad est, ab ægro partu: item Nonius Marcellus, & Quintil. lib. 9. Appius ex Sabinorum prænomine Actio venit, ut ait Valerius: id q. Romæ Claudiorum fuit, quorum princeps Actius Clausus dictus est: de quo Liv. lib. 11: Auli dicti, qui diis alentibus nascerentur, ut ait Valerius. Cæso, qui ex utero matris exsectus est: quod tradunt Festus, Valerius, Plinius libro 7. cap. 9. Caius à gaudio patrum appellatus, ut ait Valerius. Cneus vel ab insigni aliqua re, quali γνώριμος, vel γνωστός id est, generatione futura, dictus tradit Valerius, & Festus. Quintus, Sextus, Decimus, à numero dicti sunt, teste Varrone, ut, qui quinto, sexto, & decimo quoque loco esset natus, is demum primis temporibus Quintus, Sextus, & Decimus diceretur. Hostus, unde, Valerius, fuit prænomen in eo, qui peregrè apud hospitem natus est: fuitque prænomen Lucretii Tricipitini, collegæ L. Sergii consulis. Macrobius lib. 1. Sat. qui in hostico procreatus esset, eum Hostum fuisse vocatum scribit: est autem mẽdum apud Valerium: Hospes enim legitur, non Hostus, quòd autem legendum sit Hostus, ex eo intelligi potest, quòd Livius Lucretium Tricipitinum, cujus meminit Valerius, Hostum vocat, & in Consulibus Capitolinis scriptũ est, P. LVCRETIVS HOSTI F. Macrobius etiam lib. 1. Hosti Hostilii mentionem facit. Lucii duplex ergo traditur à Valerio: aut enim à Lucumonibus Etruscis dictus est, ut Lucumo Tarquinicensis, qui se L. Tarquinium appellavit, auctis demum Luctus appellatus est qui lucis initio natus est, quod scribit etiam Festus, & Varro. Mamercus prænomen gentis Æmiliæ fuit, de quo Plutarchus in Numa & Æmilio sic: Mamercus fuit Pythagoræ filius: à quo Numa Pompilius rex filium Mamercum nominavit qui autor, & princeps gentis Æmiliæ fuit. Festus autem Prænomen Osci nomen esse putat, quòd Osci Martem Mamercum appellaverint. Manius dictus est, qui manè est ortus, aut omnis causa: quasi bonus mane: manum enim antiqui bonum dicebant, quæ tradit Varro libro 11. de analogia, Valerius, Festus, Macrobius lib. 1. Sat. Zosimus autem, Græcus historiarum autor, lib. 1. tradit: Manium in gentem Valeriam profectum esse à quodã Valerio, qui primus sacra diis Manibus fecit. Marcus dictus est, qui mẽse Martio natus est, ut ait Valerius. De Numerio sic Festus: Numerius prænomen nonnullã antea fuisse in familia dicitur, quòd Q. Fabius, qui unus post Cn. & trecentos ab Etruscis interfectos superfuit, inductus magnitudine divitiarum uxore duxit Oracilii Malevolentani, ut tum dicebatur, filiam, ea conditione, ut qui primus natus esset, prænomine avi materni Numerius appellaretur, & Valerius ita: Numerio sola patricia familia usa est Fabia, ideirco quòd cum apud Cremeram flumen cæsis, quinque ex ea stirpe extiterat, ducta in matrimonium uxore filia Numerii Oracilii Malevolentani fuit eo pacto, ut quem primũ filium sustulisset, ei Numerii prænomen imponeret, obtinuerunt hoc mendosè apud Cicer. lib. 1. de Divinat. legitur ita: His adjungatur etiam fominum Aceræ, quod in numerum Fabii Pictoris Græcis annalibus scriptum est: cum sit legendũ, Quod io Numerii Fabii Pictoris: fuit enim alter Fabius pictor prænomine Quintus, qui de rebus Romanis Latinè scripsit, Gellio, & Nonio testibus, qui ejus sæpè verba Latina proferunt, itemq; Cicerone de Legib. lib. 1. qui cum inter historicos Latinos numerari: at qui Græcè iisdem de rebus scripsit, is videtur fuisse Numerius nominatus, quem tamẽ lib. 1. Dionysius Quintum nominat. Hæc ratione in oratione pro Cluentio Numerios Aurios legimus, & lib. 2. de Oratore Numerium Furium, & lib. 2. de Divin. Numerium Suffustium, & apud Pædianũ Numerium Quintium. Opiter dictus, cujus pater, avo vivo mortuus est: quasi qui post obitum patris genitus sit, aut qui ob patrem avum habeat, quod prænomẽ Virginio Tricosto consuli fuit. Valerius, & Festus. Posthumus, qui post humatum patrem est natus. Varro lib. 2. de Analogia, & Plutarchus in Coriolano. Vt Posthumus Comisius, & Posthumus Arbutius: de quibus Valerius. Proculus, qui natus sit patre peregrinante partu procul, ut ait Plutarchus in Coriolano. Valerius autem, qui patre senescente natus sit, quasi procul ætate progresso, cum Proculum esse vocatum dicit. Publii, ait Valerius,

lerius, qui priùs pupilli fuerant, quàm prænomina habe-rent: hinc, omnium cautâ posse. Servius ex primum dictus est, quasi servius mulier peperisset, ut de Ser. Tullio regis fu-bit Dionysius; at Valerius, qui mortua matre, in utero ser-vatus est. Spurius dictus, qui de patre esset: aliqui cum in Sem-teris N. P. Spurium, & hoc patre scripserunt: quod à Plutarcho in quæstionibus, & Valerio traditum est. Tiberii, at Valerius dicti qui ad Tiberim nascerentur. De Tito controversia est. Valerius à Sabino quodam, nomine Tito, manasse ait. Festus à Tatio: Titios autem milites fuisse, quòd partem tuerentur, quasi tutulos. Tullus omnium causâ dictus est, quasi tol-lendus, à litera mutata: quod à Valerio proditum. Volero, inquit Valerius, in prænomen natus: quia volentibus suffra-giis patentibus videbatur: quo usus est Publius Virlo, qui nominatur in anno CCCLIII. Capitolino. Verum prænomen esse, indicat annus CCC. Capitolinus, ubi ait: P. SER-VILIVS Q. F. VIRIN. CAPITOLINVS, itemque Livius li-bro 26. Vopiscus dictus, qui ex duobus conceptus una abortu excluso ad partum legitimum deducebatur: cuo prænomine præcipue Julia gens usa est. Valerius, Festus, Plutarchus in Co-riolano, Plinius libro 8. cap. 9. Hactenus de Romanorum prę-nominum vi, ac significatione: nunc de peregrinis, quorum est ratio, & significatio. Ancum scribit Varro à Sabinis ortum. Valerius autem tradit eum Ancum esse appellatum, qui vitio-sum habuit cubitum, qui ἀγκὼν Græce dicitur, ut certum Festus affirmat. Ancus enim, inquit, ille vocatur, qui aduncum ha-bet brachium ita, ut regi non possit: hinc Ancus Marcius Rex, & Ancus Publicius Imperator Lanuvinus contra Rutilium regem, Dionysio auctore. Arruntem, & Lucumonem Tarquinii prænomina fuisse, scribit Dionysius: itaque Arruntem Tarquinium, Superbi regis filium, & Arruntem Tolumnium, Postumæ filium, legimus. Volusus Sabinum fuit: eoque usus est pater P. Valerii Poplicolæ, Livio, & Capitolinis lapidibus auctori-bus: quanquam Græci Οὐάλεσιον vocant. Lartis prænomen, ut tradit Valerius, à Lare sumptum est. Tolumnium autem credi-tum est fuisse, fatique consilio Herminii, idem fere Cæsius, & Priscianus lib. 5. Lar, si familiaris est, fuit Iars, & Tolumnii & Porsenæ, Lartis, & Servius in 6. Aeneidos: Lar Tolumnius, à Cossa occisus, à loco dictus est: scribitur autem Lar Larris, & Livius libro 2. Datames, quod Lar Tolumnius dedisset: & Ci-cero Philippica 9: Lar Tolumnius, Veientium Rex, de Lare Porsena ita Dionysius libro 5: Καὶ ὁ τῶν Οὐηεντανῶν βασιλεὺς Λάρης, ὁ τοῦ Πορσίνα ἐπικαλούμενος. Quid autem hoc prænomen Herminii conferre fuerit, ut ait Valerius, id etiam ex Dionysio libro 9. cognoscitur: à quo ita, anno CCCLIII. consul sortitus Καρβήλιος, & à Diodoro, Καρβίλιος. Ex his autem in-telligi potest, quàm verè scripserint quidam in libro de nomi-nibus, ita: Postea quàm in urbem migrarunt Sabini, duplicia nomina ceperunt, ut Numa Pompilius. Sic. Tullius Lartes Porsena quamvis hoc nomen Tusculum tuerit in quo prænomine Lartes fuerendum eo veluti prænomine usos veteres. Ser-vius interpres Virgilianus ab oppido dictum putat: itidem Plutarchus in Publicola existimat, qui tamen Λάρεντα scribit, sed malè. Nec illi quidem vere, qui viderint: neq; enim Lartes Porsenæ duobus tantùm nominibus usus est, cùm ex Tolum-nia gente fuerit. Servio, quem antè nominari, autarcheæ Lar-tes in sacrificando dicitur, sed Lar: quod superioribus tutissimis comprobatum esse: nec Servium Lartem ab oppido dic-tum ait, sed à loco: nec item Plutarchum alio in libro, nec-dum in Publicola, ab oppido dictum scripsisse: neque item est apud Plutarchum Λάρεντα, sed Λάρεντα, quanquam men-dosè: nunquam enim ἐπιδέκατον λάρεντα: emendandum ex Dionysio, ἐπιδέκατον ἐπάρχων. Corrigitur hoc illi dixerunt, qui interpretem legerunt, qui ita verterit. Supplevit ad Fabi-cium Portenam contagium: ille verò in Græcis, quis verbum quid in Græco codice esse deberet, intelligentes, illud, quod non erat, esse affirmarunt. Merius Alsanorum prænomen fuit, ut in Merio Suffetio, & Sabinorum, ut in Merio Curtio, & La-tinorum, ut in Merio Gemino, & Merio Octavio, de quo-bus Livius. Numa Sabinorum fuit, ut in Numa Pompilio rege, & in Numa Marcio pontifice maximo. Pomponis prę-nomine ultus est Pompo Pompilius Numæ regis pater: quod scripsit Dionysius in Numa, & Livius libro 41. Ipsique Numa filium etiam habuit nomine Pomponem, qui ex ea gentem Pomponiam propagavit, autore Plutarcho: quanquam quidam imperitè Pompilii filium Numam esse scripserint. Tul-lus Sabinorum prænomen fuit, de quo Festus. Dionysius etiam Tatio rege Sabinorum Romam commigrante ait Tul-lum cognomine Tyrannum. Turnus Latinarum nomen fuit, ut in Turno Herdonio Aricino. Servo, autore Valerio, dictus est, qui per fationem natus esset: eo pro prænomine Servor Festus usus est, is qui primus ius fecialis instituit. Festus au-tem, Serviorem prendendo dictum: quibusdam aliis quia, cum cuipiam afferat manum educendi ejus gratia ex servi-

tute in libertatem vocetur: adfertorem verisimilius fit dicta, quod faceret quid, ac potiùs adfertorem à ferendo, accepisse nomen, cum aliquem ferat, petendo in libertatem eundem qui ipse fuit est, jungatis quia fruges, cum servantur, ferre jungit. Statium prænomen à stabilitate dictum tradit Festus: servile autem nomen fuisse, Isellius. Nunc ostendamus, qua ratione hæc ipsa prænomina scriberentur. Romanorum prænomina alia singula alia simul, alia ternis scribi solita, cum à ve-teribus traditum: tum ab antiquissimo quoque lapide, cum-que ita reperiatur esse utenda: ne quis dubitet esse dubium. Au-tores sunt Plutarchus in quæstionibus, Scipater, Donatus, & Priscianus: singulas literas scribebant, Aulas, Caio, Cæso, Quintus, Decimus, Lucius, Marcus, Manius, Numerius, Pu-blius, Titus: ut A. Postumius, C. Julius, C. Fabius, Q. Cæsius, D. Junius, L. Lucullus, M. Valerius, M. Curius, N. Fabius, P. Cor-nelius, T. Manlius: binas literis, Ap. Claudius, Cn. Pompeius, Sp. Verginius, Ti. Æmilius, Op. Virginius: ternis Mamercus, Sextus, Servius, Tullus, ut Mam. Æmilius, Sext. Julius, Ser. Cornelius, Tul. Hos-tilius. Fuisse præterea aliquot prænomina, quæ eo usque post tempore pro cognominibus uti parti cœpta sint, ex veteribus non solum Grammaticis, sed etiam annalibus intelligitur, quod ipsum in Agrippa, Volusio, Mamerco, Protulo, & Tullo facilè percipi potest: quem Lucio Vipsanio Agrippa, L. Valerio Vo-lusio, M. Æmilio Mamerco, C. Plautio Proculo, L. Volcatio Tullo, viris consularibus, cognomina esse, perspicuum est: quod etiam tradit Valerius his versus. Quæ olim prænomina fuerint, nunc cognomina sint, ut Postumus, Agrippa, Proculus: quæ in aliis perlonga sunt prænomina, loco cognominum apud Mulieres quoq; pro-nominibus usa sunt: de quo Valerius ita: Antiquarum mu-lierum frequens in usu prænomina fuerunt, Rutilia, Cæcilia, Co-cceia, Matrulia, Burra: illa prænomina à viris tracta sunt, Caia, Lucia, Publia, Mania. Festus verò sic. Prænomina hu-jusmodi nata esse, testimonio sunt Cæcina, & Terentia, quæ ambo Caio Julio sint appellatæ: pari modo Lucia & Tita. Varro au-tem lib. 11. de Analogia sic de nostris nominibus, qui sumus in Latio, & liberi, Analogia ne cessaria: itaque ibi apparet, Ana-logiam esse dictum, Terentius vir, Terentia fœmina, Terentius gentium prænominibus idem nomen item, quòd hæc instituta sunt ut essent, quibus discernerentur homines gentilia, ut à numero, Secunda, Tertia, Quartum vir, ut Quintus, Sextus, Decimus: sic ab aliis rebus, cùm essent eum Terentium plures, differendi causâ, ut aliquid singulare haberent, nominabant fortasse ab eo, qui mane natus diceretur, ut is Manius esset qui mane: Lucius, qui in Lucem: Postumus, post partis mortem: à cibus quodam item cognitis in fœminis, declarant prænomina an-tiqua mulierum. Manias, Lucias, Postumas vidimus enim Ma-nium natæ Larum dies, Lucian Volaminiam Saliaris carmi-nibus appellari, Postumam à foulos post patris mortem eam nunc appellari. Solitum Plutarchum in Mario Posidonium re-prehendit, qui, cùm primò nomen proprium esse diceret, nulli tamen non fieri primum nomen esse dicebat, ex quo efficie-bamus, multis proprio nomine carere. Itaque idem in quæ-stionibus ait, apud scribit, mulieres duobus, vel tribus prænomi-nibus esse usas. Sunt etiam lapides, in quibus hæc prænomi-na legimus, Prima, Secunda, Tertia, Quarta, Quinta, & Quintu-la, Lucia, Manea, Una: quibus ipsis in lapidibus, minus diversitur, prænomina nomini do q; postponi consuesse: nominatur enim Salvia Prima, Livia Quarta, Nonia, Quinta, quod idem in vi-ris Livius etiam facit, qui, Atrius Tullius, Attius Nœvius, Manlius Cincus, Octavius Mesius, & Cicero, Malupancius M. Scipio & Suetonius, Claudius Appius Regillanus, & alia confundi dixerunt. Causam præterea, quod commune omnibus mulie-ribus prænomen sit, Dionysius notatam tuisse, contra q; Catum in viris satis est ex Festo, aliisque veteribus Grammaticis, atq; lapidibus perspicuum. Ex libro Caroli Sigonii de nominibus Romanorum: in quo & alia leguntur satis præclara, ad-modum q; frugifera.

Prænŏtio, ōnis. f. Antè noscio. præd. vino. προγνώμων. Gall. *Connoissance devant.* Ital. *Cognoscimento anticipato, prevista.* Germ. *Vorwissung.* Hisp. *Cognoscimiento de antes.* Pol. *Wyprzedzaiąca wiadomość.* Vngar. *Elotudomasnak.* Ang. *The knowing before, foresee-ing, foreknowledge.* Cic. 1. de Divin. Negquam posse futura præno-sciere. Plaut. Asin. Verum meam uxorem tu cæsis qualis sit. L. Tu primus scibis, nos tamen prænoscimus.

Prænŏtio, verbale, f. anticipatio. προγνώμων. Gall. *Prenoyance, connoissance de l'avenir.* Ital. *Conoscimento che si prende di qualche cosa prima che si oda parlare.* Germ. *Ein vorwissung vorgehende erkanntnuß.* Hisp. *Conocimiento de la venidero.* Polon. *Wyprzedzaiąca wiadomość.* Vngar. *Elotudomasnak.* Ang. *Fore knowing or foresight of a thing to come.* Cic. 1. de Nat. deor. Fatemur contra-rium illi etiam, nascendo habere sive anticipationem, ut antè dixi, sive prænotionem deorum.

Prænōco,pen. cor. ut præ & noco. Antè noto,inscribo. [Nota vetus Ecquenata vox est à Nosco.

Prænubilis,e,um.Valde nubilus, & obscurus. [Gall. Fort nuageux & obscur. Ital. Molto nuvoloso & oscuro. German. Gar gewölckt voll tunckel. Hispan. Muy nublado y escurecido. Polon. Wielce pochmurny. Vngar. Igen homalyos. Ang. Very cloudy or darkish.] Ovid : Amor. Sæve veris & densa prænubilus arbore lucus.

Prænūntio,as,āvi p. Antè nuntio. [Gall. Annoncer devant, predire. Ital. Annunciar prima che venga. Ger. Vorhin verkündigen, vorsagen. Belg. Tevoren seggen. Hispan. Denunciar antes. Pol. Wprzod opowiedzieć albo oznaymić. Vng. Előtt megh mondani. Ang. To tell or declare or warn before.] Terentius Phorm. Abi,at prænuntiet hanc venturam. Cic. 2. de Divinat. Est enim vis & natura quædam quæ cum observatis longo ante portenta significationibus, tum aliquo nutu, afflatuque divino futura prænuntiat.

Prænuntĭus,a,um,adject. Qui antè nuntiat, prædicit. [Gall. Qui annonce une chose à venir. Ital. Che annuncia una cosa à venire. Germ. Das zuvorhin verkündet. Hispan. Que denuncia antes. Pol. Wprzod opowiedzieć albo oznaymuiący. Vngar. Előtt megh mondo. Ang. That giveth notice or warneth before.] Cicero 2. de Nat. D. Ang. Tum gemitus auditi, tum prænuntii clangores. Quæ super bella Octaviano magistratum fuêre calamitosa. Quæ super bello Actiaco magistratui nimii. Solis Prænuntius prænuntiq; Ovid. 3. Eleg. Illoc animam nitidi. Solis Prænuntius ortus. Afflatat admisso Lucifer albus equo. Idem 3. Metam. Addidit hæc cladis prænuntia verba futuræ. Idem 2. Fast. An veris prænuntia venit hirundo?

Præoccĭdo,cis,pendult.con. Antè occido. [Gall. Chercher devant. Ital. Cader avanti tempo. German. Verhin alterlegen / vorhin umbringen. Hispan. Caher antes. Polon. Wprzod vpadam, gubyć, przepaść. Vngar. Elől veszek hamar. Ang. To fall before.] Plinius libro 18. capite 20: Cui præoccidere Cancri iam necesse est.

Præoccŭpo,as. penult. corr. act p. Prævenio, anticipo, antevenio, es præ & occupo. [Hebr. קדם kiddem. Gall. Prevenir, anticiper, devancer. Ital. Prevenire, anticipare. German. Vorkommen / zuvorkommen. Hispan. Tomar de primero, prevenir. Pol. Wyprzedzam. Vngar. Elől veszem. Ang. To prevent, to take before or afore others.] Liv. 4. ab Vrbe: Videntne tribus legatis principes agendæ ætati gratiam omnem ad plebem præoccupavisse, ac locum in curia tribunis Cic. Cæc. 6. Dolui. Ital. Præoccupavit animos timor. Cic. 12. Philip. Quas enim partes ipsi in bello sumpserint, eas præoccupavit ætatis mea. Senec. Epist. 51: Omnes præoccupati summis viribus differre, etiam desistere.

Præōccupātio,onis. f. Apud Rhetores schema quoddam, quòd id, quod ab adversario nobis obiici posset ipsi principium, dicimus q. [Gall. Anticipation. Ital. Anticipatione. Germ. Ein fürkommung eines dinges so man jemand fürwerffen hette mögen. Hispan. Obra de cosas de primero. Polon. Wyprzedzenie. Vngar. Elől vétel. Ang. A preventing.] ut apud Virgilium 2. Aen. neq; me Argolicæ de gente negabo. Et libro 3. Troiæ me Dardanidæ telis ibi sibus unum.

Præŏpto,as,āvi,pot. ni opto. [Gall. Desirer plus tost. Ital. Desiderar più tosto. Germ. Vorhin wünschen oder für einen wünschen. etwas eh wünschen. Hisp. Desear antes. Pol. Wprzod pragnąć albo życzyć. Vng. Előbb kívánom. Ang. To desire or wish rather.] Terent. in Heaut. Adeon' pervicax es animo, ut puerum prius optares perire? Ovid. 2. de Vetula. Quod tam operè optandum fuit. Herodotus docuit, cum dicit lo 2: Panienas Romanos fœderatum atque amicitiam præoptandã esse. Et hor. 21: Mortem in certamine quàm ut ei alteros subigeret imperio præoptantes.

Præpăndĕre,ād. 1. Antè aperire. [Gall. Ouvrir devant. Ital. Aprire avanti. German. Vorauffthun. Hisp. Abrir antes. Polon. Wprzod otwieram. Vngar. Előtt megh nyitom. Ang. To open before.] Lucret. lib. 1: Clara tuæ possim prius omnia prædere menti. Amænit. q. Aliquando accipitur pro præcavere. Plin. lib. 11. cap. 24: Majores animalia in terra cavernarum exigua vellibuli præpandunt. Budæus.

Præparcŭs,a,um. Valde parcus: qua voce utitur Plinius libro 11. cap. 19.

Præpăro,as,pen.ult.corr.act.p. Antè paro quæ mihi utilia fore credo. [Hebr. הכין hachin. Gall. Preparer, apprester. Ital. Preparare. German. Bereiten / zurichten. Hispan. Aparejar antes. Polon. Wprzod gotuię / naprzątuię. Vngar. Elől készitem. Ang. To prepare or make ready.] Cic. lib. 1. Offic. Facilè cernitis viæ rectum videri cæcum, quæ deçêdam præparatis necessarias. Idem 2. Tusc. Cultura autem animi philosophia est, quæ extrahit vitia radicitus, & præparat animos ad fruges accipiendas.

Præpărātus,a,um. participi. Antè paratus. [Hebr. מכין mechin. Gall. Appresté, apparellé. Ital. Preparato, apparechiato. Ger. Bereitet / zugerichtet. Hisp. Aparejado. Pol. Wprzod nagotowany, naprzątany. Vng. Előkészitett. Ang. Prepared, made ready.] Cic. 1. de Invent. Præcepta apud istos fiunt imperito præparare. Idem 3. de Divin. Animo cum bonis cogitationibus, tum rebus ad tranquillitatem accommodatis præparato, quietis quieti tradito, certa & vera cernimus in somnis.

Præpărātĭo,as,pen. prod. substantivum a. Præparatio. [Gall. Preparation, appareil. Ital. Preparatione, apparecchio. German. Ein verbereitung. Hisp. Aparejo de antes. Pol. Przygotowanie. Vng. Előkészület. Ang. Preparing or making ready.] Galen. lib. 10: Nanq; in præparatu rei rusticæ per tempestates, pluviasq; quam otium est, maturari potest per festenas, quam tempus instat, properari necesse est.

Præpărātio,onis,verbale,t.c. Idem. [Gall. Preparation. Ital. Preparamento, preparatione. Germ. Mit verbereitung. Hisp. Con aparejo. Pol. Z przygotowaniem, z przątaniem. Vng. Előkészülettel. Ang. With preparation.] Quintil. lib. 4. cap. 2: Quæ nihil præparato, nihil fallitato videtur facile. Mihi id est, ex præparatione.

Præpĕdĭo,dis,secunda syllaba corr. act. g. Idem quod impedio: quasi pedes vincio. [Hebr. מעכב meakeb. Gall. Empescher. Ital. Impedire. Ger. Verhinderen / abhalten / verwirren / daß er nicht gehen kan. Hispan. Impedir. Polon. Zabieram. Vng. Megkötözöm. Ang. To hinder, to let.] Videtur autem compitum esse ab antiquo verbo pedio: à quo etiam sunt compedio, & impedio. Plautus in Casina: Timor præpedit dicta linguæ: id est, valde impedit. Terent. Heaut. ...ae eo fit, quòd in re nostra aut gaudio Sumus præpediti nimio, aut ægritudine? Liv. 8. ab Vrb: Sine modò, inquit, felices prædæ præpediant. Merito præpedimus, Cic. pro Rabirio.

Præpĕdīmentum,i,n.s. Impedimentũ [Gall. Empeschement. Ital. & Hisp. Impedimento. Ger. Ein verhinderung. Pol. Zabieranie. Vng. Megkötözés. Ang. A let or hinder.] Plaut. Non solùm hæc præpedimenta objiciuntur.

Præpendĕo,es,n.f. Antè pendeo. [Gall. Pendre au devant. Ital. Pender avanti. Germ. Vornen vorab hangen. Hisp. Estar pendiente de antes. Polon. Wprzod wisze. Vngar. Elől függök. Ang. To hang before.] Mart. lib. 9: Præpendit mento nec libi barba suum.

Præpĕs,pedis,com. i. Velox. [Hebr. אביר abbir. Gall. Qui vole fort, legier à voler. Ital. Veloce, leggiero. Ger. Schnel / geschwind. Hisp. Cosa ligera á qualquiera. Pol. Prędki, szybki. Vng. Gyors, hamar. Ang. Swift or speedy.] Virg. 3. Aen. Trojugenæ, miserpes divum, quæ numina Phœbi, Quæ tripodas, Clarii lauros, quæ sidera cernis, Et volucrum linguas & præpetis omina pennæ. Idem 6. Aen. Dædalus (ut fama est) fugiens Minoia regna, Præpetibus pennis ausus se credere cœlo. Volant picriq; hoc nomen significare velocitatem in altum volantis. ¶ Dicebantur & præpetes ab auguribus aves quæ opportunè prevolabant, quæ jubebant fides capiebant, ut inquit Higinus. ¶ Verbũ est propriè ex augurali disciplina sumptum. Nam aves præpetes (ut ait Festus) Romani dicebant quæ ingentibus alarum remigiis per recta prævolant, quas potissimum Augures spectabant. Græce enim πρὸ & πέτομαι Volare est unde πρόπετες provolans, ex quo Præpes Avium præpetibus contrariæ avis videtur. Nigidius Fagulus in lib. 1. Auguri privati. Discrepat extrinsecus hæc præpetibus infra. Ex quo est conjectare. Præpetes appellatas quasi sublimiusq; volitentes: quòd fieret à præpetibus Nigidius tales feras dixerit. An vultum illæ quæ ingentibus & patulis & porrectis alis volarent. Ex Festo.

Præpĕro,as,pen. cor. Antè vel prius peroro. Est vado. [Gall. Aller devant. Festus. Præpetere dicebant antiqui pro antire.

Præpīlātæ hastæ,f.p. Sunt quæ ferreas habent cuspides, quasi præferratæ. [Hebr. ברזל barzel. Pol. Kuflowe.] Præpilatum enim dicitur cui non est ferrum, sed id in mucronem ærumnæ fit. [Pol. przez.] Plin. lib. 8. cap. 48: Ab operariis hastis præpilatis habentibus pertusa tesseras actos. ¶ Cornua præpilata. Idem lib. 9. cap. 30. de locustis: Nullus ingruat metus rectis earum cornibus, quæ sunt propria rotunditate præpilata, ad latera pectinatis, ceu à fabro exciso præpilatis. Quintil. lib. 8. cap. 12: Quod eò diligentiùs faciendum fuit, quia declamationes, quibus ad pugnam fori eusem cohortabamur præpilato exercebantur tolebamus, ollam fabrilia vasa imagine ornandi recessere.

Præpinguis,e. Valde pinguis. [Gall. Fort gras. Ital. Molto grasso. German. Gar fett. Hispan. Muy gruesso. Polon. Bardzo tłusty. Vngar. Igen kövér. Ang. Very fat.] Colum. libro 8. Iracunda est vipera: vix etiam arundine, nisi præpinguis & vivida terra. Virgil. 3. Aen. Cæd. & inde ingentes præpingue solum stagnantis Hebri.

Præpŏllĕo,es,n. f. Antè alios, vel plurimùm polleo. [Gall. Avoir grand pouvoir, pouvoir plus que les autres. Ital. Potere ogni, poter

pater vinde gſ alteri. Ger. Für anderē meritē oder fürnemlich ſein. Hiſp. Mochos poder, poder mas que los otros. Pol. Lepſzy, przed kim. Vng. Maſabbnak, előſzörönnek. Ang. To have greater power then other.] Liv. 1. ab Vrb. Ardeam Rutuli habebant, gens, at in ea regione, atq; in ea ætate, diuitiis præpollens. Idem lib. 3: Vertere fortunæ, quæ ſua tum publica præpolleas.

Præpōndĕro, as, n.p. Grauior ſum, plus pondero. [Βαρυτέρειν. Gall. Peſer plus, eſtre plus peſant. Ital. Peſare più. Germ. Hundert gewichtig ſein. Hiſp. Mucho mas peſar. Pol. Więcey ważyć, nisz ważyć. Vng. Többet nyomok. Ang. To be more weighty.] Pertinet ad lationem verò ſignificat planè eſſe, ſive plus æſtimari. καταρροπέω. Gell. lib. 5. cap. 3: Nam quum in rebus aut paribus, aut non longè locis, utilitas amici, & honeſtas noſtra conſiſtit, honeſtas præcul dubiò præponderat.

Præpōno, is, ſit. c. Antepono, utrum malum optione data prætero. [הוקדימן habere vim. προτιμᾶσθαι, αἱρεῖσθαι. Gall. Mettre deuant, preferer, aymer mieux. Ital. Poporre, anteporre. Ger. Für ſich hinder halten oder ſchmeiſſen. Bel. Meer ſtaen, hoer uit achten. Hiſp. Poner delante, preferir una coſa à otra. Pol. Przekładam. Vng. Előbbre vetem. Ang. To put before and prefer.] Plautus in Rud. Lucrum præponi ſapari & quiſti. ¶ Interdum Præponere, eſt prius ponere, tempore præcepto. προτίθημι. Sallu. in Iugurt. Vbicunq; res poſtulabat præſidium eſt propoſitum. Aliquando eſt præferre. Cicero pro Manil. dixit præpoſitum bello Imperatorem.

Præpoſiti, Qui rebus aliquibus præfecti ſunt. προεστῶτες.

Præpoſitūra, æ, ſ. p. dignitatis eſt nomen, ut præpoſitura militaris. [Vn Εἰδίαρχος, προστασία.] Iam primùm in Heliogabalo: Militaribus etiam præpoſituris, tribunatibus, & legationibus, & ducatibus venditis.

Præpōno, as, act. p. Antè loco antè pono. [προτίθημι, προτάσσω. Gall. Mettre deuant, ſoy. Ital. Portare dinanzi. Ger. Vor ihn tragen. Hiſp. Traer delante. Pol. Wyſtawiać. Vng. Elébe vetem. Ang. To beare or bring before him.] Lucret. libro 2: Te aq. præponant violenti ſignia tirones. ¶ Interdum accipitur pro præferre: hoc eſt, ſigno aliquo extrinſecus animi affectum oſtendere. Catul. Argon.: quibus anguineo redimita capillo Fronte expiratis præpollet pectoris ira.

Præpollens, Præpollĕo, vel prævalco. [Δυνατὸς εἶναι. Gall. Eſtre plus puiſſant. Ital. Poter più. Germ. Mechtiger oder gewaltiger ſein. Hiſp. Poderoſo. Pol. Mocnym. Vng. Inkáual nagyobb. Ang. To be more mighty.] Tacit. lib. 11: Poſtquam Macedones præpollere, &c.

Præpŏtens, entis. Valdè potens, vel valdè diues. [Δυνατὸς, πολυχρήματος, πολυκτήμων. Gall. Fort puiſſant. Ital. Potente, ſimile. Ger. Mächtig reich oder gewaltig. Hiſp. Poderoſo. Pol. Barzo możny. Vng. Igen hatalmas. Ang. Very mighty.] Cicero de Amic. Sic multorum opes præpotentium excludunt amicitias fideles.

Præpŏſtĕrus, ra, rum, penult. corr. Perverſus, qui rerum ordinem contorbat aut in quo ordo eſt conturbatus. [הפוך ordo inuerſus. καταστροφή. Gall. Fantaſtic, mis, ou autrement dit contre nature. Ital. Fuor d'ordine, al contrario. Ger. Verkehrt ding. Hiſp. La ultima delante, hecho al reues, y mudado el orden. Pol. Wſteczny, przewrotny. Vng. Vtzára forditt, rendkiuli való. Ang. Backward.] Cicer. Calcio: Præpoſterus habes tabellarios: eſt me quidem non offendunt, ſed tamen quum à me diſcedunt, flagitant literas: quum ad me veniunt, nullas afferūt. Quintil. Præpoſtera res, occidere, deinde erubeſcere.

Præpŏſtĕrē, adverbium, Perverſè, & ordine conturbato. [Στρεβλῶς, ἀτάκτως, ἀνοικονόμητα. Gall. Au contraire, ſans ordre, ſans raiſon. Ital. Al contrario. Ger. Hinderſtürtzlich. Rotundè. Hiſp. Al reues de otra coſa. Pol. Sprzecznie, przeciwnie, przeciwſzanie. Vng. Vtzára fordulua, rendkiuli. Ang. Backwardlie.] Cic. 1. Acad. Vt è poſtrè rerum agam, mox reſtam me ad ordinem. Cic. ad Attic. Omnes arbitror mihi tuas rēditas eſſe, ſed primas præpoſterè, reliquas ordine.

Præpŏtĕns, Valde ſeu nimis celer. [Δυνατὸς. Gall. Fort habile, & ſubtil. Ital. Prattico. Ger. Gar ſchnell etwas zu thun. Bel. Seer raſſend. Hiſp. Muy preſtoſo y ahinado. Pol. Barzo prędky. Vng. Igen ſebes. Ang. Very nimble and ready.] Cic. Trebatio: Sed ex tuis literis cognovi præpoperam quandam feſtinationem tuam. Livius libro 27: Quum tota eo bello damnoſa, præpropera ac fervida ingenia Imperatorum fuiſſent.

Præpŏpĕrē, penult. corr. adverbium. Nimiùm celeriter. [Λίαν σπουδαίως, ἀφρόντιστα. Gall. Trop haſtivement. Ital. Troppo ſpeditamente. Ger. Gar ſchnellichlich oder ohnbedacht. Hiſp. Muy preſtoſamente. Pol. Barzo prędko. Vng. Igen hamarjan. Ang. Very haſtily.] Livius lib. 39: Et ſeſtinans ipſe præpropere cum quinq; ſolis navibus Annibali occurrit.

Præpŭtium, tii, n. Pellis quæ glandem hoc eſt, ſummā collis partem regiæ præputando (ut putatur) nomen habens, eò quòd à Iudæis præputiatur: hoc eſt, præſcinderetur. [ערלה barlah, ἀκροβυστία, mollis. Gall. Prepuce, la peau du bout de membre viril. Ital. Pelle della punta del membro virile. Ger. Die vorhaut am männlichen gliede. Hiſp. Capullo del miembro del hombre. Pol. Skorkawanie kim ſię mowi. Vng. Veſſő bőre, kérnyetsnek meredeksége. Ang. The foreskinne of a mans member.] Iuven. Satyr. 14. de his qui ſolo quens: Nil præter nubes & cœli numen adorant. Nec diſtare putant humana carne ſuillam, Qua patet abſtinuit, mox & præputia ponunt. Satyr. 6: Impatiensq; moræ pavet, & præputia ducit.

Præràdĭo, as, n.p. Præluceo. [Ὑπερλάμπειν. Gall. Iettir grande lueur & clarté. Ital. Far inchinarsi. Ger. Hütauſ ſtrahlen. Hiſp. Reſplandecer. Pol. Wyprzedzaiąco błyſkać. Vng. Fényeſſen ſzikkel, Ang. To glitter great light.] Ovid. 6. apud præradiantia ſtellas Ignea monſtra ſuiſſe fell, præluceat.

Præràdo, is, penult. prod. act. p. Abrado, præcido. הקציעו hoc eſt ab חרן charadh חצה chatzah. Gall. Raſer. Ital. Radere. Germ. Beraw ab ſchneiden. Hiſp. Raer. Pol. Odſkrobuie. Vng. Vnyirom. Ang. To ſhaue or ſtrape off.] Cato cap. 41. Si vitis vitem contigat, vites utrinq; latus alterum præradito oblicue.

Præràncĭdŭlus, a, um. penult. corrept. Valde rancidus. [Σφόδρα ἔμπυος, σφόδρα σαπρός. Gall. Fort rance & moiſi. Ital. Molto rancio, putrido. Ger. Gar ſchimmlicht vnd verdorben. Hiſp. Mucho rancio y podrido. Pol. Spleſniały y zgnilły. Vng. Igen ſauanyodot. Ang. Very ſtinking or rotten.] ut Præràncida caro. ¶ Per translationem pro exoleto, & iam ingrato. Gell. libro 17. capite 15: Non frontones illas præràncidas, neque lucernas Grammaticas ſpectaveris.

Præràpidus, Valde rapidus: [Σφόδρα ταχύς. Gall. Fort viſte & ſoudain. Ital. Velociſſimo. Germ. Vberaus ſchnell. Hiſp. Muy ligero. Pol. Barzo prędki. Vng. Igen ſiettes. Ang. Very ſwift or ſpeedy.] ut Præràpida ſaga, apud Silium, lib. 16.

Præreptio, is, penult. corrept. Ante capio, præoccupo. [Ἁρπαγὴ, ἀποσπασμός, ἀπαίρεσις. Gall. Rauir & oſter de deuant. Ital. Rapire innanzi. Germ. Ver nemmen zuuor, zuuor hinweg nemmen oder nehmen. Bel. Te voren wechnemen. Hiſp. Arrebatar antes. Pol. Wyrwanie przed kim. Vng. Elébe vétetés. Ang. To take before, or prevent.] Plaut. in Calina: Hæc vendi ſponſam præceptum meam. Cicer. libro 2 Offic. Facile celare, tacere, diſſimulare, multa poſſunt, præripere horum conſilia id eſt, præoccupare, ſive prius cœpere, aut prævenire. Plenius ſumor de Virtutibus illuſtribus: Immaturæ morte præreptis, non potuit præſtare qualem promiſerat Regem. Cic. pro Gallo: Demoſthenes ubi præripuit ne eſſes primus orator, nullus eſſe voluit.

Præ̆rĭpĭa, loca ſunt prope ripas fluminis. [Vng. Part mellett, parti meſſé.] Apulcius in Apologia: Cùm egreſſus in præripua domûs, &c.

Præròdo, is, penult. product. act. p. Rodo, vel corrodo. [Διαβιβρώσκειν, ἐκτρώγειν. Gall. Ronger. Ital. Rodere. Germ. Vernen abnagen / gefangen. Hiſp. Roer. Pol. Wygryzać, oglodywać. Vng. Megrágni. Ang. To gnaw off or about.] Columella libro 2: Nam ſi ſæpius cacumina earum præfracta, aut penitus præroſa fuerint, in perpetuum corrumpuntur. Ide. de arboribus, capite 15: Genus eſt animalis, ſolucra appellatur id ferè præredit tenellos arbuſculæ pampinos, & uvas.

Præròrgāre, act. p. Ante diem ſolvere. [προεκτίνειν. Gall. Payer auant le terme, ou temps, d'auance. Ital. Pagar prima che ſia tempo. Germ. Vor der beſtimpten zeit bezahlen. Hiſp. Pagar antes. Pol. Przed czaſem płacić. Vng. Idénap előbbre meggiuni. Ang. To pay before the time.] Vlpian. l. Sed ad leg. ff. Locati & cõducti: Nam inter eum qui per errorem fruitur, & eum qui per ſimulationem integrum præredit, hoc tantum intereſt.

Prærŏgātīvæ, tum ſantum. p. Dignitatis & eminentiæ, qua quis aut præfertur, aut præferri alteri debet. [προτίμησις, προεδρία. Gall. Prerogatiues, auantages. Ital. Prerogatiue, auantaggi. Ger. Die fürnemlichſte vorrechtigkeiten. Hiſp. Onrada excelencia. Pol. Przedkroſtwo, przodſtwo. Vng. Elsőſeg, előbbvaló. Ang. Prerogatiues or priuiledges to be preferred.] Paulus Iurisconſult. Veteranis jam privilegiis inter cætera etiam in delictis habuit prærogativam, ut ſuperetura cæteris præreptis hoc eſt, cæteris præferantur. Nec ad beſtias tragœdiæ veteranus datur, nec ſtatibus ex Iur. ¶ Prærogativus, a, um. Cicer. pro Muræna: Etenim ſi tanta illis comitiis religio eſt, ut adhuc tempore omnem prærogativum valuerit, quid ea nunc in hoc felicitatis famam, terroremque valuiſſe? ¶ Prærogativa tribus vel prærogativa centuria dicebatur, quæ primo loco ad ſuffragium ferendum vocabatur, cujus ſententia tanquam omnium habebatur & auſpicatus, ut inde præſagium comitiis cæteris centuriis & tribubus afferret. Cicero enim ferebat prærogativam, ratò rejiciebatur à cæteris. Livius libro 20: Auctoritatem prærogativæ, ſubſandi centuriæ, ſecuti ſunt.

Prærŭmpo, is, Abrumpo, avello, diſſicio. [פרץ mahhits

מבוקע mal bât. מחמיר מחמיר. Gal. Dejrompre. Ital. Rompere, effrangere. Germ. Zerbrechen zerreissen. Hisp. Mucho romper. Pol. Rozdzielanie, przerywanie. Vng. tőrni, szakasztani. Ang. To break a sunder.]

Prærŭpĭus, a, um, Acutus, arduus. [שבור מבוקע, מבוקע. Gall. Rompu, brisé, coupé, mal aisé à approcher. Ital. Rotto, spezzato, dirupato, malagevole, mal facile. Germ. Zerbrochen abgebrochen, schwer, unbequem. Hisp. Aspero despeñadero. Bel. Afgebraken. Pol. Przerwany, przełomiony. Vngar. Meredek. Ang. Broken, steep or dangerous to go or ride.] Virg. 1. Georgic. Addetur regias in aedes, aperiamque laborem. Tot congesta manu praerupta oppida saxis. Cic. 7. Verr. Quæ aliqua promontoria aut praerupta loca in illo freto fuerunt? Ibi, ardua, (inquit Budæus) non autem sensu acclivia. In qua significatione divinus & praerupta abscindunt. Plin. lib. 8. cap. 21. Ad praerupta ducunt, falsumque demonstrant.

Prærŭpte, adverbium, Abruptè, & in præceps, & sine clivo. [בשבר, בשבר מבוקע. Gall. Mal aisément pour monter, en danger. Ital. A scommodo, con difficoltà, con malagevolezza, da dirupare. Germ. Zerbrochlingen, gefährlich. Hisp. En despeñadero. Pol. Trzebaczyć, wtrącenie. Vng. Nehezeken. Ang. steep or hard to go or ride.] Plin. lib. 14. cap. 14. Mons prærupte altus, (ut media de dicujus ora cuncta materie est.

Præs, prædis, com. t. Sponsor qui se pro alio civium aut magistratu obstringit, pro rei tem si quid incommodi fiat, præstò fore, satisfacturum: [ערב הערבה ערב. Gall. Plege, caution, répondeur. Ital. Piegio, malevadore, pegnorante. Germ. Ein Bürge der sich vor einen verspricht. Bel. Een Borge. Hisp. Fiador por alguien. Pol. Zakładnik. Vng. Kezes. Ang. A pledge or finder for another, a bound for another.] a præstando dictus: quia tam debet præstare quod promittit, quàm si pro eo præstitus fuit. Alexander Fredes dicentur satisfactores locupletes, propter quos is est apud judicem qui tenetur, ut judex tandem possit sententiam dejectionis differre. Differunt autem prædes a vadibus, quòd in vas appellatur qui pro alio vadimonium promittit, & propriè datur in re capitali: Præs verò in re nummaria. Aulon. ait: Quia subitò in pœnam capitalem suppliciorum. Quis quando in locum nummaria, qui dabatur? Præs, Prædes bonæ sunt, inquit Budæus, qui sponsores Reipublicæ vel Principi fiunt pro iis qui pecuniam publicam exponunt, quos Receptores vocant, & etiam qui publicanos in locationibus vectigalium, aut eorum subrogatos locupletes affirmant (quod idoneos esse, & sufficientes testificari vocant) prædes dici propterea possunt, quòd locupletes eos præstare dicuntur. ¶ Prædes cum pro bonis ipsius prædis interdum accipiuntur. Cicero 2. Philipp. Et domi quidem eadem amentia habuit, Faris cum turpissimam, ne Lucius Planeus prædes tuas venderet: id est, bona tua sponsoribus obnoxia. Possimus ex his hæc prædes pro sponsoribus accipere, quodam loquendi genere non invenusto, ut ex prædes vendere, ipsorum bona & prædia subjici id dicere Budæus.

Præsăgio, gis, pecuit prod. præsagitum, n. g. Præsentio, quasi ante sagio. [נבא נבאה, נבואה נבואה, נבואה נבואה. Gall. Prendre & prendre par divination, devinir. Ital. Presagire, indovinare. Germ. Weissagen, etwas zukünftiges vorher in gedanken überlegen. Bel. Tevoorgevoelen. Hisp. Divinar, presentir con la sabiduria. Pol. Przeczucie, przepowiednia. Vng. Előmegmondom, előrelátom. Ang. To gesse after a thing, to divine.] Propertius: Vesanum melius præsagit, navita noctem. Cicero libro 1. de Divinat. Præsagiebat animus (ut fit) mihi quum exirem domo. Ibidem: Sagire etiam, acutè sentire est: ex quo sagaces, quia multa sentire volunt: & sagaces dicti canes. Atque adeò pœtis ignis qui antè fugit, quàm oblata res est, dicitur præsagire.

Præsăgor, aris, depon. præsagio, seu prædivino. Plaut. in Bacch. Plus præsagiunt mihi.

Præsăgĭum, ii, n. f. Præsentio. [נבואה נבואה, נבואה נבואה. Gall. Pressentance de ce qui doit arriver, soupçon de l'avenir. Ital. Presagio, indovinamento. Germ. Ein vorhergehendes Hisp. Obra de adevinar y presentir antes de lo que ha de ser. Pol. Przepowiednia. Vng. Előmegmondás, előrelátás. Ang. A presaging of things to come.] Cicer. de Divin. Inest igitur animis præsagitio extrinsecus immissa, atque inclusa divinitus.

Præsăgium, gii, n. f. Præsentio, divinatio. [נבואה נבואה, נבואה נבואה. Gall. Pressentance de ce qui doit arriver. Ital. Presagio, presentimento. Germ. Ein vorhergehung. Hisp. Divinacion, conocimiento y significacion de cosas por venir. Pol. Przepowiednia, przeczucie. Vng. Jövendölés, előmegmondás. Ang. Foretelling.] Columella libro 11. capite 1. Quantamvis undè contingere vilico tempestatis futuræ præsagium. Ovidius de Fastis: Vera precor: sanctum de præsagia mentis.

Præsăgus, a, um, penult. prod. Futura, seu futuræ quæ præsentiens. [נבא נבאה, נבואה נבואה. Gall. Qui pressent ce qui doit advenir, devin. Ital. Che indovina, presagisce. Germ. Vorhersagend, ahndend, weissagend. Hisp. El que sabe adevinar lo venidero, adevino. Pol. Przeczuć, przepowiednia. Vng. Jövendölő, előmegmondó. Ang. Foretelling.] Claud. de rapt. Pros. hominem præsaga futuri. Virgilius Æneid. Agnovit longè gnatum præsaga malorum. Ovidius 2. Metamorph. præsagaque luctus Pectore felicito egerens in pectora dixit.

Præsānĭo, præsanasci, præsanatum esse. [לרפא לרפאות, לרפאות לרפאות. Gall. Se guarir avant à pouvoir. Ital. Guarir prima. Germ. Vorhin gesund oder gesund werden. Hisp. Sanar primo. Pol. Wyzdrowieć wprzódy. Vng. Előmegyógyulok. Ang. To make whole before.] Ante sanum fieri.

Præsānus, adjectivum. [לרפא לרפאות, לרפאות לרפאות. Gall. Guerir parevant. Ital. Sanato prima, presagiato. Germ. Vorhin gesund oder gesundt gemacht. Hisp. Sanado antes. Pol. Wyzdrowiały. Vng. Megyógyult. Ang. Healed or cured before.] Plinius libro 20. capite 14: Vulneribus præsanatis aspho delo radix decocta efficacissima est. Ita legit Hermolaus: licet vulgò Persanata legatur, & ita in antiquo legimus, inquit Budæus.

Præsĭdĕo, es, sedeo: & per translationem abundo. [לשבת לשבת, מושל לשבת. Gall. Abunder, estre plein. Ital. Abundare, esser pieno. Ger. Gut voll sein. Hisp. Sentarse, abundar. Pol. Przemowa pełna. Vng. Igen bővölködöm. Ang. To abound and be full.] Gell. lib. 14. cap. 6: Et simul erat mihi liberum grandi volumine, doctrinis omnigenis, utriple decebat, præsidentem.

Præfŭcus, a, um, Præfico. [לספוד לספוד. Gall. Savoir par cœur, prononcer. Ital. Sapere a mente. Ger. Vorwissen. Hisp. Sabiendo de antes, de memoria. Pol. Mówiąc przykładnie, przykazanie. Vng. Jövendölő, előmegmondó. Ang. To know before, or now to foretell.] Varro lib. 7: Quæ primùm eos fortes provincias, & præfuisse quam quibus eorum provinciam, quem hostem habuerit, voluerunt. Virgil. 4. Georg. Continuoque animos vulgi, & cepidantia bello Corda, licet longè præfuderit.

Præfŭtus, penult. prod. n. [Plautus idem ridet vocat, quæ Græci μαντικὴν, in qua Budæus. [Gall. Prevoyance, devinement. Ital. Indovinare che prende le cose à venire. Germ. Vorgewisse dinge weissagungen. Hisp. Sabiduria de antes, divinacion. Pol. Mówienie przyszłych rzeczy, przykazanie. Vng. Jövendölő dolgoknak tudása. Ang. Foreknowledge of things.] Plinius libro 10. capite 12: Verum eorum prodigium transire non queo id est, augurum & effectum. Idem cap. 53: Virtus nescit aliquâ præscia animi quiescentis.

Præfĭcĭus, a, um, Præcentivus, præsagus. [לספוד לספוד. Gall. Qui sçait, connoist ce qui doit arriver à venir. Ital. Che sa le cose facere. Germ. Vorwissend zuvorsagen hingen. Hisp. Sabidor de antes. Pol. Wyznawca przyszłych rzeczy. Vng. Jövendölő, előmegmondó. Ang. That knoweth before.] Virgilius 6. Æneid. Isque ò sanctissima vates Præscia venturi. Cœli ventura præcius. Valer. Flac. 5. Argon. Ovid. 1. Fast. Subsistit medio præscia lingua sono. Alius præscia, alius lib. 6. Augu. lib. 5. Civit. Confiteri Deum esse, & negare præscium futurorum, apertissima insania est.

Præscribo, is, scr. t. Antè, sive priùs scribo. [לכתוב לכתוב. Gall. Prescrire, ordonner. Ital. Prescrivere, dar ordine & cenno. Germ. Fürschreiben. Bel. Voorschryven. Hisp. Prescrivir. Pol. Przepisanie. Vng. Előbeszélek. Ang. To prescribe or appoint.] Cicer. Serv. Sic enim præscribam: Cures ea quibus ea negotia mandavimus, si interdum significat inscribere id est, titulum præponere. Virgil. nec Phœbo gratior ulla est, Quam tibi quæ Vati præscripsit pagina nomen. ¶ Interdum significat præcipere, imperare, constituere, decernere, [לצוות לצוות, לצוות לצוות. Cicer. lib. 2. Offic. Sed hoc natura præscribit, ut homo homini (quicunque sit, ob eam ipsam causam quòd is homo est, consulatum velit: necesse est secundum eam naturam omnium utilitatem esse communem. Varro: Quoniam præscriptum erat regionibus agrorum transire detestari. Secundum hanc significationem Præscriptum & Præscripto, pari modo pro Præcepto, vel ordine, lege, regula, seu forma sumitur. [לצוות לצוות. Tractatum sui docet Porphyrius] à magistris ludi, qui scripta pueris dant, præscriptum quem tenari, quod [לצוות לצוות] Græcè dicitur. Seneca lib. 4. ep. 8. Pueri ad Præscriptum discunt. Præscriptio rationis, ad quod recta ratio dictat & præscribit. Cic. 4. Tusc. Omnium autem perturbationum fontem esse dicunt intemperantiam, quæ est ἄλογος impetus, à recta ratione desciscio, sic aversa à præscriptione rationis, ut nullo modo appetitiones animi nec exigi, nec contineri queant. ¶ Interdum Præscribere, est finem

ntem ponere, & quod vulgò dicitur, Limitare. Terent. in Andria. Tute ipse his rebus hinc præcipitasti patrem? Prope ad eam quam alieno more vivendum est nobis. ¶ Ponere aliquando pro excipere, sive exceptionem actori objicere, quæ consuetudo à Græcis hominibus in Latinam linguam inducta est: παραγγέλλειν enim dicunt, quod nos præcipere. Quintil. libro 7. Signo nominioso patri filius præscribit, de eo solo judicato est, an liceat.

Præscriptio, onis, f. Titulus. [ἐπιγραφή. Gall. *Prescription, regle donnée, point de jointe.* Ital. *Commandamento, ordine, regola.* Ger. Ein fürschreibung, ordnung, lini. Hisp. *Prescripcion, cierre.* Pol. *Napis, przepis.* Vng. *Felirasi valo irat, irtalos.* Ang. *An appointing, a rule given to follow.*] Cic. lib. 1. Offic. Ex quo Ennius ager Arpinas, Arpinatium dicatur: Tusculanus, Tusculanorum: similisq; est privatarum possessionum præscriptio. Ex quo quia tum cujusque hi coetus quæ natura fuerant communia, quod cuique obtigit, id quisque teneat. Præscriptio, inquit Iud. exceptio, & translatio, unum & idem in re forensi significant. Iurisconsulti in Pandectis promiscuè excipiendi verbo, & præscribendi utuntur: licet præscriptionis vocabulum apud recentiores legum interpretes, & apud juris Pontificii conditores ad præscriptionis exceptionisq; longi temporis significationem coarctatum sit, & præfinitum. Budæus.

Præscriptum, Vide PRAECRIBO.

Præsĕco, as, penult. corrept. præsecui, præsectum, act. p. Prius seco, præcido. [τέμνειν, κόπτειν. Gall. *Couper ou regner en parauant.* Ital. *Tagliare via.* Ger. Vorab schneiden oder abhauwen. Bel. Voor af besnyden. Hisp. *Cortar antes.* Pol. *Przerzebać, przekrzesać.* Vng. *Elöl megvagni.* Ang. *To cut before, to pare away.*] Colum. lib. de Arboribus, cap. 20: Radicem arundinis acuta falce præsectam impendenti pluviæ dispunito. ¶ Accommodatur quandoque immolationi. Livius libro 5: Inicitur huic loco fabula, immolante rege Veientium, votem Aruspicis, dicentis, qui ejus hostiæ extra præsecuisset, ei victoriam eam, exauditam. Suet. in Aug. Nuntiata repentè hostis incursione, semicremdā extra rapta foco præsecuit, atq; ita prælium ingressus victus rediit: id est, partē reliquit Marti, partem ad velendum reservavit.

Præsĕgmĭna, n. t. Partes corporis incisæ, vel amputationi secretum superfluarum. [ἀποκόμματα. Gall. *Rognures.* Ital. *Cose tagliate via & gettate.* Ger. Die abschneidtsten / Das man also abgehauwen oder abgeschnitten. Hisp. *Las cortaduras, o mondaduras de las cortadas.* Pol. *Okrawky.* Vng. *Le vagdalt reszek.* Ang. *Paringes of a nayle or of superfluous things.*] Unde quæ ex unguibus animalium scinduntur, præsegmina vocantur, ἀποτομίδες ὀνύχων. Plaut. Aul. Quin ipsi pridem tonsor ungues dempserat, colligit omnia, abstulit præsegmina. ¶ In eadem significatione dicimus & resegmina. Plinius lib. 28: Omnia persecuti sumus utique ad resegmina unguium.

Præsens, Præsentio, Vide PRAESVM.

Præsentĭo, is, 4. q. Antè vel priùs sentio. [προαισθάνεσθαι. Gall. *Sentir & entendre deuant, se douter de quelque chose.* Ital. *Presentire, sentire prima.* Germ. Zuvor empfinden, vorhin einen verbrus oder vermercken. Bel. Te voren gevoelen. Hisp. *Sentir antes.* Pol. *Przeczuwać.* Vng. *Elöre erezem.* Ang. *To smell or feel before.*] Plaut. in Trinum. Fecisse ædepol, nisi hæc præsentisset canes. Cæs. 3. bell. Gall. Quum ille præsentisset, se profugisse, usque ad fines insecutus, regno, domoque expulerunt. ¶ Animo aliquid præsentire. Ovid. Epistol. 11: Prima malum nutrix animo præsentit anili. Præsentire futura, Cic. 2. de Divinat. Censent esse in membris hominum tanquam oraculum aliquod ex quo futura præsentiant. ¶ Præsentire sermones aurium tinnitu. Plin. lib. 28. cap. 2: Quin & absentes tinnitu aurium præsentire sermones de se, receptum est.

Præsentīsco, scis, quo & ipso frequenter utuntur autores, idem quod præsentio. Plautus in Amphitr. Nunc ne lego præsentiscat, clam illuc reddundum est mihi. Terentius in Heaut. Et ea gratia secum adduxisse, ne id ei præsentiscerem.

Præsentītus, a, um, partic. Prædictus. [προειρημένος, προειπών. Gall. *Qu'on a preueu & enuoyé au parauant.* Ital. *Preuedato, fatto prima.* Germ. Zuvor gemeldet oder empfunden. Hisp. *Sentido antes.* Pol. *Przepowiedziany, przebaczony.* Vng. *Megelöszondöttetöt.* Ang. *Perceiued before, or come.*] Cicero 1. de Divin. Probandum fatis est non modò plura, sed etiam pauciora divinè præsentia, & prædicta reperiri.

Præsentĭo, onis, verbale, f. t. Prædictio, præsagitio. [προαίσθησις, προαίσθημα. Gall. *Preuoyance, sentiment de la chose à venir.* Ital. *Il conoscer prima.* Germ. Ein vormerckung. Hisp. *Obra de sentir antes.* Pol. *Wymaiacznosc.* Vng. *Elöszerzés.* Ang. *Foreseeing.*] Cic. in Topic. Multarum q; rerum in terra portenta, atque etiam per extra inventa præsentio. Idem 2. de Natur. deor. Prædictiones vero & præsentiones rerum futurarum, quid aliud declarant, nisi, &c.

Præsĕpĭo, is. Circummunio, vel sepio includo. [חָצַץ *Hab. 3.* φραγμὸν ποιῶ. Gall. *Enuironner & clorre par deuant ou tout autour comme d'vne haye.* Ital. *Serrare d'ogni intorno.* Ger. Umbjeunen, verjeunen, verhagen. Hisp. *Cerrar en derredor.* Pol. *Ogradzam.* Vng. *Be kerittem.* Ang. *To enuiron and compasse as with a hedge.*] Cæsar. bel. Civil. Aditus autem & itinera duo quæ extra murum ad portam ferebant, maximis defixis trabibus atque eis præacutis præsepit.

Præsæpe, pis, pen. prod. n. t. & præsæpium, pii, n. s. Stabulum dicitur quo equi muli, & cæteri id genus animalia cõtinentur. [φάτνη *Habac. 3.* Gall. *Estable, ou la creche ou mangeoire d'vn estable.* Ital. *Presepio, mangiatoia stalla d'animali.* Germ. Ein stall für die grossen Thier. Hisp. *El pesebre.* Pol. *Staynia.* Vng. *Istálo.* Ang. *A stable or crible.*] Virgil. 7. Aeneid. Hæc ædibus equos numero patres legit omnes, Stabula tercentum nitidi in præsæpibus altis. ¶ Nonnunquam etiam inter illic concavus in quo jumenta, bobesve hordeum, arena, aliudve pabulum apponitur, præsæpe appellatur. [Ger. Ein trog.] Columel. lib. 1. cap. 6. Nunc altius præsæpia edita esse convenit quo in ut boves, aut jumentum sine cujus commodo fœnum vehi possit. Apul. lib. 6. Asin. Præsæpium meum hordeo passim repleri jubet, tenuiq; Bactriano camelo sufficiens apponi. Lignum verò ad quod equos capistris ita enim ipsa lora dicuntur religare solemus non aliter quàm ad ansulas, vacerra nuncupatur. Verùm de hoc suo loco. Virgilio item apum alveos sive cellulas, præsæpia appellavit, 4. Georg. Ignavum fucos pecus a præsæpibus arcent. & sepia quibus includuntur tenebantur. Aeneid. 7. ¶ Quinetiam loca omnia clausa & tuta, præsæpia appellantur, teste Nonio. Cicero in Pisonem, pro garea, sive ingenti videtur posuisse. Verùm (inquit) audis in præsæpibus, audis in lupris, audis in cubo & vino. Horatius libro 1. Epist. 16. pro domo posuit: Scurra vagus, non qui certum præsæpe teneret. ¶ Leguntur & præsæpia, æ, feminini generis. Varr. de Re rust. lib. 3. ut erat Nonius: Is habebat villam rusticam unā, præsæpiam latum cellam vinariam. Plaut. Cure. Quin recipere se huc cedam ad præsæpiam suam. ¶ In cœlo item nubeculam quandam inter asellos, plurali numero præsæpia appellant, eò quod in ea aselli stabulari videntur. Plinius libro 16 capite ultimo: Sunt & signo Cancri duæ stellæ parvæ, aselli appellatæ, exiguum inter illas spatium obtinente nubecula, quam præsæpia appellant. Hæc quum cœlo sereno apparere desierint, aut ex hyems sequitur.

Præsĕrtim, adverbium, præcipuè: hoc est, ante alia. [ἐκτὸς τούτου. Gall. *Especialement, specialement, par especial.* Ital. *Specialmente, principalmente.* Germ. Sonus, sonder / fürnemlich. Hisp. *Mayor y señaladamente.* Pol. *Zwłaszcza.* Vng. *Főképpen.* Ang. *Speciallie.*] Plautus in Fœn. Ego ne illuc ausim facere præsertim tibi.

Præservĭo, Idem quod inservio. [עָבַד *Habakuk.* δουλεύω. Gall. *Estre quelqu'vn seruant & suyuant.* Ital. *Esser seruitio ad alcuno, seruirlo.* Germ. Dienen oder vorthinen. Hisp. *Seruir à otro y ayudarle.* Pol. *Sługe.* Vng. *Szolgálni.* Ang. *To do seruice to one.*] Plaut. in Amphit. Ut præservire mei amanti possim pati.

Præsĕs, Vide PRAESIDEO.

Præsĭdĕo, des, penult. corr. n. t. Præsum, quanquam hæc non nihil differunt. [προΐστασθαι, κυβερνᾶν, ἡγεμονεύειν. Gall. *Presider estre president.* Ital. *Essere presidente.* Germ. Ein fürgesetzter oder Oberster sein / vorsein. Bel. Een Overste zijn. Hisp. *Tener presidencia.* Pol. *Przełożonym bydź, rządzić.* Vng. *Valamire felvigyázok.* Ang. *To be an ouerseer or haue the rule of a thing.*] Nam præsidere, de quovis officio vel vilissimo dicitur: Præsidere autem semper auctoritatem quandam habet conjunctam. Nec mirum quum à sedeo componatur, quod præ se ferat quandam dignitatem: ut Præses sit, quasi judex, vel quasi princeps, ideo præsidens, & præstans omnibus, ut justitiæ subveniat & oppressis opem ferat. Cic. Quamobrem vos, ei, & patres penates, qui huic urbi atq; imperio præsidetis. Suetan. Præsedit & Actiacis ludis: id est præturæ. Virg. 7. Aeneid. quem Jupiter auxerus arvis Præficiet, & vinclo gaudens Feronia lucos. Idem 2. Aene. d. Gradivumq; patrem Geticis qui præsidet arvis. Orbis terrarum præsidere, Cic. 2. Philip. Vide plura de hoc verbo apud Vallam. li. 5. Eleg. ¶ Invenitur & accusativo modum, Terent. lib. 3: Quæ ubi cognita P. Vellerio (is plurimum exercitum præsidebat) alarios equites ac levis cohortium mittit in eos. Idem lib. 4: Et haud spernenda illic civium, sociorumq; manus littora Oceani præsidebat.

Præsĕs, præsidis, com. t. Qui maximum in provincia imperium habet post principem, ut ait Ulpianus in ff. de Offic. Præsid. [שַׂר *Habak.* בֹּכֵיר ἀρχὴ, ἡγεμών, κυβερνήτης. Gall. *President, lieutenant d'vn Prince, gouuerneur.* Ital. *Presidente.* Germ. Ein fürsteher oder Landtpfleger. Bel. Een Overste. Hisp. *Alcalde presidente, juez que los malhechores corrige, y castiga, ò dende à adelantando.* Pol. *Starosta prowincyalny.* Vng. *Tiszt tartó, feiedelem.* Ang. *That hath chief rule,*

absol. rale, a præsident.] Dictus à præsidendo, sicut reses à residendo. & deses à desidendo. Accipitur tamen & generaliter pro Deo, Principe, aut magistratu qui rei alicujus tutelæ præest. Ovid. 15. Metam. Quisnam tantum genuisse virum, duo præsidet Humano generi fuisse fatis abunde. Idem 10. Metam. & obscœnis medio posuit carum præsidi Delphin. ¶ Custos & præses juventutis Mezentius, Cic. 5. Verr. Liberalitatis præses & custos. Tribunus plebis, Cic. 1. de lege Agr. Livius: Dii deæque, qui Capitolium incolitis, hicine vestrum inditem, ac præsidem fanis vestris ab inimicis? Vide Valium lib. 5. ¶ Præses locus, ponitur pro turo. Plaut. in Cas. nec ullum quidem Nequiorem animor esse, qui locum præbet illi, nunc præsidem.

Præsidium, idi, n. 2. Propriè dicuntur milites unius præfecti imperio parentes, custodiæ vel defensioni arcis, oppidi, vel perfugæ præsidentes. [מבצר *mibtzâr*. מעוז *mâoûz*. מצוד *metzûdâh*. Græc. φρούριον. Gall. *Garnison de gens de guerre*. Ital. *Presidio, guardia, guarnigione*. Germ. *Ein Besatzung mit Kriegsleuten so in ein vest gesetzt werden*. Bel. *Bezetting*. Hisp. *Guarnicion de gente*. Pol. *Oboz, przytuł, bronienie, straż*. Vng. *őrség, védelmezés, segítség*. Ang. *A garrison of men, a garison of a castle.*] Cæs. 1. bell. Gall. Eo cepere facto præsidia disponit, castella communit, quo facilius, si se invito transire conarentur, prohibere posset. Interficiuntur de Romanis itidem. Qui relinquit præsidium, pro vallo desertionis incurrit. Deterior autem capite puniri solet: quamvis non omnes desertores similiter puniri soleant. Dictum autem præsidium putat Varro, lib. 4. de Ling. Latin. quòd aliquo in loco extrà castra soleat præsidere, quo sustinentur hostes. Cicer. pro Ligario: de præsidiis hostium versus. Ibidem: Versantur ejus in hostium castris, actus præsidia diminuunt, &c. ¶ Præsidium stativum dicitur, quod firmum sit & stabile, neq; loco moveatur. Cic. 12. Philip. Hæc mea vigilia, hoc præsidium stativum. ¶ Per translationem verò omne auxilium, & latitia propugnaculum, præsidium dicitur, quam vulgò Munitionem dicere solemus, ἐχύρωμα. Terent. in Hecyr. Illum autem esse unicum præsidium vellet se senectuti suæ: Subsidium autem propriè dicitur, quod fessis laboratibus laborantibus fertur: cujus nominis ratio ducta sit à tertiariis, qui in acie tertio ordine extremis subsidio ponebantur, complicatiq; eorum subsidebant donec res exigeret ut suis opem ferrent. Plautus: Agite subsidite omnes, quasi fidem in acie. Cæs. de gestis in Italia: Ad eum omnia, missi subsidium sibi fulturum, icle diutiùs sustinere non potuit. Sed de his latiùs suo loco.

Præsidiális, Adj. relativum: [Vng. *Feiedelmi, vraikodai, vraiseg hoz tartozo.*] Spartianus in Pescen: Qui jure præsidiali omnes Gallias retinebat.

Præsidiátus, us, dignitas præsidis. [Vng. *Feiedelmiség, vraikodai, kapitenység.*] Vopiscus in Carino: Tunc autem præsidiatu Dalmatiæ acrius strabat.

Præsidiátus, a, um, Qui quid comparatur, ut præsidio sit. Græcopol. Columel. lib. 4. cap. 16: Et præsidiati mulcosi propagandi sunt. Præsidiati agri dicuntur, apud Liv. lib. 9. bell. Pun. [ἐπίφρακτοι. Gall. *Gensdarmes qui sont en garnison*. Ital. *Gente d'arme in guarnigione*. Ger. *Kriegsleut die man zu einem Schutz braucht*. Hisp. *Hombres de guerra*. Pol. *Ten który dla straży iest*. Vng. *segitségre való*. Ang. *Souldiers that are made for defence.*]

Præsidératio, ónis, quum maturius tempestas hyberna movetur, quasi ante lideris tempus. Festus. [ἐπιφοβοδιάνυξις.]

Præsignífico, as, per. con. Prædico, prænuncio, portendo. [προσημαίνω. Gall. *Donner signe de l'avenir, montrer par signes ce qui doit avenir*. Ital. *Mostrare per segno quanche cosa*. Ger. *Bedeut anzeigen*. Hisp. *Significar ó dezir antes*. Pol. *Wprzod oznaymuie*. Vng. *Elöt megjelentem*. Ang. *To shewe or signifie before.*] Cic. 1. de Divinat. Aut non eodem effectus majestatis præsignificare hominibus quæ sunt futura.

Præsignis, Præsigne, om. t. Præclarus, vel præ aliis insignis. [נאדיר *nâadîr* נכבד *hannikbâd*. Græc. ἐπίσημος. Gall. *Fort notable*. Ital. *segnalato, excellente, notabile*. Germ. *Fürtrefflich*. Hisp. *Muy señalado, sobre y excelente*. Pol. *Znamienity*. Vng. *kitetsző, emlék szerént való*. Ang. *Very excellent and notable.*] Ovid. 6. Fastor. Præsignes fuere Corniculana fani. Idem 7. Metam. Pervigilem superet: herbis sopire draconem, Qui crista linguaq; micat præsignis, & unctis Deorum horrendus. Stat. 4. Sil. Gaudet ea & Lybica præsignis avunculus hasta.

Præsígno, as, act. p. Prius signum. [προσημαίνω. Gall. *Marquer auparavant*. Ital. *segnare prima*. Ger. *Vorbezeichnen*. Hisp. *Señalar antes*. Pol. *Wprzódy poznaczam*. Vng. *előt megjegyzem*. Ang. *To marke before.*] Cato cap. 144. Lead fur numerum, qua foci culeum capiat, præsignato. Plin. lib. 17. cap. 4. Incipientes furunculos ter præsignare in area solent.

Præsílio, præsilii, pen. t. corr. Anti salio. [προσάλλομαι. Gall. *Jaillir dessus, saillir dessus*. Ital. *Saltare sovra*. Ger. *Darauf entspringen*. Hisp. *Saltar sobre*. Pol. *Przeskakuie*. Vng. *Elöt ugrom*. Ang. *To leape before.*] Plaut. in Stich. Vt præ lætitia lacrymæ præsiluerint mihi.

Præspargo, is, act. t. Antè spargo. [προσπάσσω. Gall. *Espandre devant*. Ital. *spargere avanti*. Germ. *Voran zerstreuen*. Hisp. *Derramar antes*. Pol. *Wprzódzie*. Vng. *Elöl hintem*. Ang. *To sprinkle before.*] Lucret. lib. 5: Flora quibus mater præspargens ante viai Cuncta coloribus egregiis, & odoribus opplet.

Præstábilis, Præstantia, Vide PRÆSTO.

Præstégă, Locus ubi otii causa sumus sub tecto tantum, patula cetera pars, tanquam sub porticu. [סכך *sokeh*. Gall. *Vn lieu couvert devant la maison où l'on se retire pour deviser*. Ital. *Luogo coperto da ristarsi per ragionare*. Ger. *Ein bedecktes ort das sonst offen ist an dem man sich ein lange weil sitzt zu ratschen*. Hisp. *Lugar cubierto para hablar*. Pol. *Podsienie, balwan siedzenie*. Vng. *Fedel, beszék*. Ang. *A parche or voide place without the dore or entry.*] Plaut. in Pseud. fac ut officiam parata omnia, Versa Præstega, strata, lautæ, coctæ, omnia uti sint.

Præsterno, act. t. Antè sterno. [προστρώννυμι. Stat. 3. Syl. Quæ tibi præternat vivax altaria pluma. ¶ Per translationem aliquando usurpari solet pro præparato. [הכין *hechin* ערך *arach*. Gall. *Preparer & rendre domant, rendre tout prest*. Ital. *Preparare*. Ger. *Bereiten zubereiten*. Hisp. *Aparejar*. Pol. *Wyprzedzenie*. Vng. *Elöl meg készitem*. Ang. *To prepare and spreade before.*] Plin. Iun. lib. 5. Epist. Illud peto præternas ad quod hortaris, eligásq; materiam, ne mihi jam scribere parato, alia rursus cunctationis & inopiæ justa ratio nascatur. Ducta est metaphora à viis publicis, quæ in viatorum usum glice sternuntur.

Præsúes, præsitis, pen. corr. m. t. Præsto, antistes. [כהן *chohên*. Gall. *Prelat, chef en quelque assemblée*. Ital. *Possidente*. Ger. *Ein fürgesetzter Oberherr*. Hisp. *El prelado*. Pol. *Naygodszy*. Vng. *Fömber, elöl való*. Ang. *Chiefe in any assemble.*] Nam antiqui sic Præsites dixerunt, ut nunc Antistites, teste Festo. ¶ Præsites itidem Lares dicti tuerunt, quòd in ædibus omnia tuta præstarent: hoc est, conservarent, & tuerentur. Ovid. 5. Fastor.

Præsitibus Majæ Laribus videre Calendæ,
Aram constitui, parvaq; signa Deûm.
Vovera cella quidem Curibus, sed longa vetustas
Deiruit: & sævo longa senecta nocet.
Causa tamen posse tuerat cognominis illis,
Quòd præsint oculis omnia tuta tuis.

Præstígiátor, oris, m. t. Dicitur qui circumstantibus ita oculorum aciem præstringit, ut non advertant dolum: qui & præstrictor vocatur. [עונן *honên* מעונן *meônên*. Græc. γοης, γοητευτικός. Gall. *Jeteur de passepasse, batteleur, fourbe*. Ital. *Giocolatore*. Germ. *Ein schwindler Gaukler: Ein betrieger der Augen: Zauberer*. Bel. *Een Geschelt*. Hisp. *El que haze de passe passe*. Pol. *Kuglarz, szpiegarz*. Vng. *Szemfényvesztő*. Ang. *A iugler.*] Plaut. in Pœn. Præstigiator hic quidem Pœnus probus est.

Præstígiátrix, fœminino, quo utitur Plaut. in Amphit. [עכנה *hanneshâh*. γόης, γοητεύουσα, φαρμακίς. Gall. *Sorciere*. Ital. *Incantatrice*. Ger. *Ein Zauberin*. Hisp. *Hechizera*. Pol. *Czarownica*. Vng. *Igéző asszony*. Ang. *A witch.*] Aut pol hæc præstigiatrix mulier multo maxima est.

Præstígiæ, arum, f. p. Incantationes, delusiones, cujusmodi sunt quæ manuum quadam dexteritate alia apparent quàm re vera sunt. [חבר *chôber* כשפים *chasaphim*. Gall. *Enchanteries & abusemens, & ieux de passe passe*. Ital. *Incantesimi, ingannevole giuochetti che fanno parere una cosa che non è*. Germ. *Zauberey gedichtwerck Gaukelspil. Betrügerey oder taubereyen / Gespinnste gespil damit man die leute betreugt oder die Augen betreugt machen*. Hisp. *Encantos de passe passe*. Pol. *Spełnienie przez mowy, czary*. Vng. *Szemfényvesztés, varázsolás*. Ang. *Odylome or deceites, as iugling casts, which make thinges to seme that be not.*] ¶ Accipitur inde sumpta translatione pro quavis fraude & impostura. Plaut. in Cap. Operæ quæ fiunt, apertæ sunt: pareat præstigiæ. Cicer. pro Rabirio Posth. Illinc omnes præstigiæ illinc, inquam, omnes fallaciæ, omnia denique ab his nominibus argumenta nata sunt. Idem 4. Acad. Ne ab iis quæ clara sunt principia per se, quasi præstigiis quibusdam, & captionibus depellamur.

Præstígiátor, qui præstigiis ludit. [Vng. *Szemfényvesztő*.] Gellius lib. 8. cap. 10: Descriptio cum Grammatico quodam præstigiatore.

Præstíno, tinas, penult. corr. Antiquis idem erat quod emo. [קנה *kanâh*. ἀνέομαι, ἀγοράζω. Gall. *Acheter*. Ital. *Comperare*. Germ. *Kauffen*. Hisp. *Comprar*. Pol. *Kupuie*. Vng. *Megvészem*. Ang. *To buie.*] Plaut. Epid. Vt & præstines argento priusquam veniat filius. Idem Pseud. Ego eo in macellum, ut piscium quicquid est pretio præstinem. Idem Capt. Iubén annón jubes abiisse aulas, patinas eui, Aliunde pisces præstinatum abire.

Præstítuo, is, act. t. Prius statuo, præscribo, prædestino. [ערך *harâch* יעד *iâad*. ὁρίζω, ἀφορίζω. Gall. *Ordonner, assigner*. Ital. *Ordinare, assignare, determinare*. Germ. *Verbestimmen / setzen anreitzen*. Hisp. *Establecer de antes*. Pol. *Wyprzedz znaczę*. Vng. *Elöl rendelem*. Ang. *To appoynte before, to ordeine.*] Ovid. Ars. dii fœnum præstituêre diem. Cic. 3. Verr. Diem præstituit operi faciendo Cal. Decemb.

Præsto.

Præſto, as, ſtiti, ſtitum, & ſtaturum: unde & præſtaturus: multiplicem habet ſignificationem, variasq; ſignificationes. Nonnunquam idem ſignificat quod antecellere, præcellere, excellere. [הִתְיַתֵּב hithitheb, מִבְחָר mibchar, מִצְטַיֵּן mitzteyen, מִצְטַיֵּן mitzteyen. Gall. Exceller, ſurpaſſer, eſtre plus excellent, estre plus excellent. Ital. Eccedere, eſſer di gran lunga migliore, eſſer più eccellente, eſſer migliore. Hiſp. Exceder, ſobrepujar. Pol. Przewyższać, przodować. Ger. Fürtreffen, vberwinden, vberſetzen. Bel. Te ſurpaſſer, te ſurmonter. Vng. Jobbnak lenni, jobbnak lenni. Ang. To excell, to ſurpaſſe, to be excellent.] Cicero de Univerſit. Altera pari numero præſtans, extremis partibus, numero ſuperata. Modò nomen idem ſignificans quod antigni, ſive excellēs: habetq; ſæpè ablativum. Virgil. 5. Aeneid. Quorum de numero, qui ſe ſe in bella ferebant, Præſtantes virtute fuit. Cicero pro Plancio: Ingenio, juſtitia, integritate omnibus præſtans vir. Idem 3. de Orat. Ceteris doctrinis, præſtans. Nonnunquam etiam genitivum: ut, præſtans animi. Virgil. 12. Aeneid. O præſtans animi juvenis: id eſt, cui eſt animus præſtantis. ¶ Hinc Præſtantior, & Præſtantiſſimus. Virgil. 6. Aeneid. - quo non præſtantior alter Aere ciere viros, Martemq; accendere cantu. Cicero de Amic. Quo mortuo me ad Pontificem Scævolam contuli, quem unum noſtræ civitatis & ingenio & induſtria præſtantiſſimum audeo dicere.

Præſtantĭa, æ, f. p. Excellentia, ab adjectivo præſtans, quod inſignem vel excellentem ſignificat. [יִתְרוֹן yithron, יֶתֶר yether. Gall. Excellence. Ital. Eccellenza, eccellenzia. Germ. Fürtreffenheit, vberfluß. Hiſp. Excellencia. Pol. Zacnoſć. Vng. Jobbaſſag, felſeg. Ang. Excellency.] Cic. de Amicit. Fructus enim ingenii & virtutis omnisq; præſtantiæ tum maximus accipitur, quum in proximum quemque conferetur. Idem 1. Offic. Nobis autem perſonam imposuit ipſa natura, magna cum excellentia & præſtantia animantium reliquarum. Gellius 1. Scire, ſubtilitergi; ratione Pythagoræ philosophum dicit, inſperienda, modulandaq; ſtatus, longitudinisq; ejus præſtantia. Plinius libro 12. capite 1: Tentavêre gentes ad ſe transferre, propter remedii præſtantiam.

Præſtātio, ōnis. Solutio. [שִׁלּוּם shillum (vel) שַׁלֵּם shallem. Gall. Acquittement, quand on rend & baille ce que on eſt tenu. Ital. Reſtauratione, ſodisfare. Ger. Leiſtung, erlegung. Hiſp. Obra de dar, cumplimiento. Pol. Oddanie, zapłata. Vng. Meg fizetés. Ang. Performing, payment.] Paul. de Legat. iij. 1. Si plures gradus, ſtipe, ſi quis voluit non omnes hæredes onerāte legatoris præſtatione, &c.

Præſtābĭlis, le. nom. t. Excellēs. [מִבְחָר mibchar, מִצְטַיֵּן mitzteyen. Gall. Excellent. Ital. Eccellente. Ger. Fürtreffentlich, fürtrefflich. Hiſp. Cosa de grande excellencia, excelente. Pol. Zacny. Vng. Jeles. Ang. Excellent.] Gellius: Ch. Io præſtabilis homo ſapientiæ. Cicer. de Amic. Vos autem hortor, ut vita virtutem ſequatur, ſine qua amicitia eſſe non poteſt, utea excepta nihil amicitia præſtabilius eſſe putem. Idem 1. de Finibus: Quem tandem hoc ſtatu præſtabiliorem aut magis expetendum poſſumus dicere? Idem de Orat. Summæ autem res erant aut magnitudine præſtabiles, aut novitate primæ, aut genere ipſe ſingulares: neq; enim parvæ, neq; ullā ex re neq; vulgares admirationem aut omnino laude dignæ videri poſſunt. Idem de Senectute: Nil tam hoc præſtabilius natura homini dedit. Apud eundem præſtabilis virtus, præſtabilis dignitas.

Præſtĭtŏr, ōris. [מְנַהֵג menahag & מְנַהֵל menahel. Præſtor. Vng. Igazgatás alatt.] Apuleius in Hermetis Aſclepio: Sic enim Deus omnibus ſpecibus, vel generibus, quæ in mundo ſunt, diſtributor eſt perfectorq; eſt bonorum: id eſt, ſenſus animæ & vitæ: Sic & mundus præſtitor eſt, & tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

Præſtĭtŭro, præſtiturus. præſtitum. [Vng. Akarni kezdeni, kezdeni.] Diomedes Grammaticus libro primo: Secundo verò ſuo uſu, quarum præſtiturus primæ erecti.

Præſto. ſive adverbium loci, ſic, ut quidam volunt ſive nomen indeclinabile, ut alii placet, idem ferè eſt quod præſens, ſive in promptu, & coram ſingularis, ſolivo ſubſtantivo Sum, & nonnunquā cum compoſitis Adſum. [נוֹכֵחַ nochach & נֶגֶד neged. Gall. Preſent, preſt. Ital. Preſente. Ger. Gegenwärtig, obhanden. Bel. Preſent, tout prest. Hiſp. Delante, preſente y offrecido. Pol. Przytomny. Vng. Jelen, kezemben. Ang. Preſent, ready, ready to do.] Cicero 3. Verr. Quadruplatores ad frumentum præſto faciunt. Terentius in Eunuch. Præſto adſum. Cicero de lege Agrar. Te volo curare ut mihi ſummopere præſto ſis auxiliumq; adducas, eum eos agros quos tua labore cepiſti, ego meā lege vendam. ¶ Accipitur aliquando Præſto eſſe, pro auxilio eſſe, ſive operam ſuam alicui præſtare. Idem pro Murena: Is civile ſidus, multam vigiliam laboravit, multis præſto fuit. ¶ Item præſto eſſe, ſignificat adeſſe, ſive comparere. Autor ad Herenn. Hirundines æſtivo tempore præſto ſunt: hyeme paſſim recedunt.

Præſtŏlŏr, pen. prod. aris, d. p. Mineo vel expecto. [חוֹכֶה kavah. Gall. Attendre. Ital. Aſpettare. Ger. Warten. Hiſp. Eſperar lo que ſabes venir. Pol. Oczekiwać. Vng. Varom, Bel. Attendre. Hiſp. Eſperar lo que ſabes venir.

litoris, venire: nec poſtea quicquā præſtuit. Ex Hotomano.

Præſtāndŭs, a, um, participium. Ovid. 4. de Pont. Eleg. 10. Sed præſtandus amor, ces non onerosa valenti.

Præſtāns, quod nōdō participium eſt, Excellens, antecellens, [מִבְחָר mibchar, מִצְטַיֵּן mitzteyen. Gall. Qui ſurmonte & paſſe les autres, excellent, qui eſt par deſſus les autres. Ital. Eccellente, che avanza gli altri di grandezza. Ger. Fürtreffentlich, vberſchwenglich in tugenden. Hiſp. Excellente. Pol. Zacny. Vng. Idem ſo. Ang. Excellent, excellent.] Cicero de Univerſit. Altera pari numero præſtans, extremis partibus, numero ſuperata. Modò nomen idem ſignificans quod antigni, ſive excellēs: habetq; ſæpè ablativum. Virgil. 5. Aeneid. Quorum de numero, qui ſe ſe in bella ferebant, Præſtantes virtute fuit. Cicero pro Plancio: Ingenio, juſtitia, integritate omnibus præſtans vir. Idem 3. de Orat. Ceteris doctrinis, præſtans. Nonnunquam etiam genitivum: ut, præſtans animi. Virgil. 12. Aeneid. O præſtans animi juvenis: id eſt, cui eſt animus præſtantis. ¶ Hinc Præſtantior, & Præſtantiſſimus. Virgil. 6. Aeneid. - quo non præſtantior alter Aere ciere viros, Martemq; accendere cantu. Cicero de Amic. Quo mortuo me ad Pontificem Scævolam contuli, quem unum noſtræ civitatis & ingenio & induſtria præſtantiſſimum audeo dicere.

Præſtantĭa, æ, f. p. Excellentia, ab adjectivo præſtans, quod inſignem vel excellentem ſignificat. [יִתְרוֹן yithron, יֶתֶר yether. Gall. Excellence. Ital. Eccellenza, eccellenzia. Germ. Fürtreffenheit, vberfluß. Hiſp. Excellencia. Pol. Zacnoſć. Vng. Jobbaſſag, felſeg. Ang. Excellency.] Cic. de Amicit. Fructus enim ingenii & virtutis omnisq; præſtantiæ tum maximus accipitur, quum in proximum quemque conferetur. Idem 1. Offic. Nobis autem perſonam impoſuit ipſa natura, magna cum excellentia & præſtantia animantium reliquarum. Gellius 1. Scire, ſubtilitergi; ratione Pythagoræ philosophum dicit, inſperienda, modulandaq; ſtatus, longitudinisq; ejus præſtantia. Plinius libro 12. capite 1: Tentavêre gentes ad ſe transferre, propter remedii præſtantiam.

Præſtātio, ōnis. Solutio. [שִׁלּוּם shillum (vel) שַׁלֵּם shallem. Gall. Acquittement, quand on rend & baille ce que on eſt tenu. Ital. Reſtauratione, ſodisfare. Ger. Leiſtung, erlegung. Hiſp. Obra de dar, cumplimiento. Pol. Oddanie, zapłata. Vng. Meg fizetés. Ang. Performing, payment.] Paul. de Legat. iij. 1. Si plures gradus, ſtipe, ſi quis voluit non omnes hæredes onerāte legatoris præſtatione, &c.

Præſtābĭlis, le. nom. t. Excellēs. [מִבְחָר mibchar, מִצְטַיֵּן mitzteyen. Gall. Excellent. Ital. Eccellente. Ger. Fürtreffentlich, fürtrefflich. Hiſp. Cosa de grande excellencia, excelente. Pol. Zacny. Vng. Jeles. Ang. Excellent.] Gellius: Ch. Io præſtabilis homo ſapientiæ. Cicer. de Amic. Vos autem hortor, ut vita virtutem ſequatur, ſine qua amicitia eſſe non poteſt, utea excepta nihil amicitia præſtabilius eſſe putem. Idem 1. de Finibus: Quem tandem hoc ſtatu præſtabiliorem aut magis expetendum poſſumus dicere? Idem de Orat. Summæ autem res erant aut magnitudine præſtabiles, aut novitate primæ, aut genere ipſe ſingulares: neq; enim parvæ, neq; ullā ex re neq; vulgares admirationem aut omnino laude dignæ videri poſſunt. Idem de Senectute: Nil tam hoc præſtabilius natura homini dedit. Apud eundem præſtabilis virtus, præſtabilis dignitas.

Præſtĭtŏr, ōris. [מְנַהֵג menahag & מְנַהֵל menahel. Præſtor. Vng. Igazgatás alatt.] Apuleius in Hermetis Aſclepio: Sic enim Deus omnibus ſpecibus, vel generibus, quæ in mundo ſunt, diſtributor eſt perfectorq; eſt bonorum: id eſt, ſenſus animæ & vitæ: Sic & mundus præſtitor eſt, & tributor omnium, quæ mortalibus videntur bona.

Præſtĭtŭro, præſturas. præſtitum. [Vng. Akarni kezdeni, kezdeni.] Diomedes Grammaticus libro primo: Secundo verò ſuo uſu, quarum præſturi primæ erecti.

Præſto. ſive adverbium loci, ſic, ut quidam volunt ſive nomen indeclinabile, ut alii placet, idem ferè eſt quod præſens, ſive in promptu, & coram ſingularis, ſolivo ſubſtantivo Sum, & nonnunquā cum compoſitis Adſum. [נוֹכֵחַ nochach & נֶגֶד neged. Gall. Preſent, preſt. Ital. Preſente. Ger. Gegenwärtig, obhanden. Bel. Preſent, tout prest. Hiſp. Delante, preſente y offrecido. Pol. Przytomny. Vng. Jelen, kezemben. Ang. Preſent, ready, ready to do.] Cicero 3. Verr. Quadruplatores ad frumentum præſto faciunt. Terentius in Eunuch. Præſto adſum. Cicero de lege Agrar. Te volo curare ut mihi ſummopere præſto ſis auxiliumq; adducas, eum eos agros quos tua labore cepiſti, ego meā lege vendam. ¶ Accipitur aliquando Præſto eſſe, pro auxilio eſſe, ſive operam ſuam alicui præſtare. Idem pro Murena: Is civile ſidus, multam vigiliam laboravit, multis præſto fuit. ¶ Item præſto eſſe, ſignificat adeſſe, ſive comparere. Autor ad Herenn. Hirundines æſtivo tempore præſto ſunt: hyeme paſſim recedunt.

Præſtŏlŏr, pen. prod. aris, d. p. Mineo vel expecto. [חוֹכֶה kavah. Gall. Attendre. Ital. Aſpettare. Ger. Warten. Hiſp. Eſperar lo que ſabes venir. Pol. Oczekiwać. Vng. Varom,

verum, falsum. Ang. To say a thing for.] Festus: Præfulari is dicitur qui ante fando interpellationem cœperit uti, meratur. Plautus: Dum eum domi præstolor, adolescens advenit. Idem Truculent. Sed quid hinc hic aurem tandem nostræ ædes flent? nescio quem præfulari erit. Terentius Eunuch. Quem præfulare? Patrimo hic aurem? Cæsar 2. bel. Civil. Hujus adventum L. Cæsar filius cum decem longis navibus præstolatus, &c. Cic. 2. in Cat. duo vocabula junxit: Quis te ad forum Aurelium præstolabitur.

Præstringo, is, xi, ctum. 3. & 1. Antè stringo, præpo. obtenebro. [στίλβειν τοῖς ὄμμασι, ἀστραπὴν ἀφιέναι. Gall. Esmouvoir, ou esbranler. Ital. Chiudere, serrare, stringere. Germ. Verblenden, verblenden. Hisp. Cubrir con el resplandor. Pol. Zaślepiam, zaświecam. Vng. Elvakitom, kápráztatom. Ang. To blind, dazle.] Stat. 3. Syl. Ille tuis toties præstrinxit tempora sertis. ¶ Interdum idem est quod obstrepere, interpretante Nonio, ut, Præstringere aciem oculorum. Præstringere verum, Sereno. Plautus in Milite: Præstringis oculos mihi cum istac ancilla tua. Autor ad Herennium lib. 1: Existimat se gemmæ nitore, & auri splendore omnia aspectus præstringere. ¶ Interdum idem est quod leviter stringere, & paucis perstringere. [ἐπιτρέχειν διὰ βραχέων. Pol. Zagarnam.] Cicero 7. in Verr. Erant Nonis Ianuariis ludi scenici: rei magnitudo me non sinit præstringere utrique partem criminis non licet. ¶ Nonnunquam idem est quod radere, vel Nonio interprete, & transeundo attingere. Cicero in Philipp. Aromi vomere portam Capenam pene præstrinxit. ¶ Interdum idem est quod behetare, sive obtundere. [Ang. To dissuade one.] ut Præstringere auditorem, apud Plautum libro 9. capite 15. & Præstringere eadem ingenii, apud Ciceronem in Divinat. Melius Præstringam.

Præstruo, is, xi, ctum. 3. Antè struo. præpo. ædifico.] προτειχίζειν, προτειχίσαι. Gall. Bastir devant. Ital. Edificare innanzi. Germ. Vorbauwen. Hisp. Edificar antes. Pol. Przebudowuję, przebudowię. Vng. Elébeépitek. Ang. To build before.] Colum. lib. 1. cap. 5: Quippe ob imbres, qui recte, vel inverti contra ea quæ putabimus, ea repositoria inundant. ¶ Præstruere significat, per fraudem latenter accingi ut pro præparare. Liv. lib. 28: Nunquam temeritas est felix, & frustra fidem in perfidia sibi præstruit, ut quam ope superetur, tam merito de magna fallatur. ¶ Pontura iquâ lo pro obstruo. Ovid. 2. Fast. Ille secum factis structuxerat obice pontis, Via juga moventi quinq; bis illa dies. Hoc est, obstruxerat claudserat.

Præstructus, a, um, Ante præparatus, & compositus, sive ex industria factus. [προπεπλασμένος. Gall. Estudieux. Ital. Studiato, fatto. Germ. Fürsetzlich verberget. Hisp. Estudiado como. Pol. Wymyślony, wygotowany. Vng. Alá készített. Ang. Studied, premeditate.] Suet. Tiber. cap. 52: Quoniam verò inter ceteras poenas & ea pœna fuisset non astam, cui in vocare desiit, simulans se veteni tenere testimonia: quorum præstructum utrumque, qui arguebatur, ei & ipse tentandi gratia offerret, & ita quasi certissimum tabulis haberet. ¶ Interdum idem est quod obstructus. Ovid. in Ibin: Vidi per tacitos præstructa fauce Penates. Sic anima lacero fugiat tua clausa catarro.

Præstudeo, es, penult. prod. Antè studeo: & per translationem antè curo. [προσπονεῖσθαι, προσπονεῖσθαι. Gall. Avoir soucy. Ital. Studiare innanzi. Germ. Vorhin studiren, für etwas hin studiren. Hisp. Studiar antes de tiempo. Pol. Wprzódy pilnuję. Vng. Elébuzgolkodom. Ang. To mind, look.] Stat. 6. Tuch. Indumque super quo Martia bella Præstudere parat, illeque accendere virtus.

Prætal, ulis, masc. a veteribus dicebatur primus inter salios Martis sacerdotes, à prætendo nomine impulso, quòd saltu ancilia per urbem tanto & impudico circumferentibus præiret & chorum ducere. [πρῶτος ἀλλόμενος. Gall. Prelat. Ital. Volare. Cicer. pro Archia: Præsertim cum Marcus se verissimum Mutium bonum augurem videri velit. Hisp. Prelado. Pol. Pierwszy, przedniejszy. Vng. Elsö. Ang. A prelate.] Vide Vallam lib. 5. 3. Fest. & Livium lib. 1. ab Urbe cond. Hodie tamen præsulis nomine quevis intelligimus aut sentimus.

Præsultator, oris, masc. Qui saltatim chorum ducit & omnibus præit. [χορηγὸς, ἀρχηγὸς, ἀρχηγέτης. Gall. Celuy qui mene la danse. Ital. Colui che mena la danza. Germ. Ein vortänzer oder vorsinger. Hisp. Que danza antes. Pol. Wyprzódkarzysz. Vng. Fő táncz. Ang. Chief dancer, he that leadeth the ring.] Cicero de Divin. Exio tabicino quodam, dormienti visus est venire qui diceret præsultorem ludionem placuisse.

Præsulto, as, Antè salto. Supervolito. Gall. Sauter la danse. Ital. Saltare la danza. Germ. Vortanzen, vorher tanzen. Hisp. Saltar delante, danzar. Pol. Wprzódskakuję. Vng. Elé ugrom. Ang. To leap before, dance before.] Livius lib. 31: Si tu permittis, volo ego tibi bellum offerendo quando adeò feros præsultat hostium ignes, me ex ea fama haurturn quæ Gallorum agmen ex rupe Tarpeia dejecit.

Præsultus. Vel de saltus. [σκιρτήσαντος, ἀναπηδήσαντος. Gall. Ayant sailli. Ital. Salito, saltato. Germ. Verfahren, hüpffig gesprungen. Hisp. Saltado. Pol. Przyskoczywszy. Vng. Ugrottam. Ang. Vaulted.] Colum. lib. 6. capite 22: Libral eque ollas in præsultæ adipis liquamine tinctas.

Præsum, præs, præfui, Præfectus sum, cuiam rei alicujus habeo. [προϊστάμενος, προεστώς εἰμι. Gall. Avoir la charge de quelque chose, être prefet. Ital. Esser sopra, esser prefetto, esser capo. Germ. Vorsichtig sein, vorgesetzter sein, über etwas sein. Bel. Over-sijn. Hisp. Presidir, ser cargo, ser superintendente. Pol. Rządzę, przełożony. Vng. Elöl járok, valamelyik fölött vagyok. Ang. To have charge, and oversight.] Sallust. Et pro cujusque opinione Romæ per totam urbem vigiliæ habebantur, neque majorem magistratus præsidere. Cicer. 4. Acad. In Asiam Quæstor profectus, ibi permultos annos a Lucullo quodam laude provinciæ præfuit. Exercitui præsse, Plautus Senarii, lib. 10. Spiff. Navibus & classi præsse, Cic. 7. Verr. Sacris præsse, Cic. de Aruisp. resp. ¶ Præsse quoque verbum est, proprium Iurisconsultorum, cum magistratui autores erant, ut jure ageret. Hinc illud P. Mutii Scævolæ, in lib. de Orat. 1: Id nihilhic in tuo regno esse tam, non nihil non multis, præesse quia ante interdicto tecum contenderent, aut te extare manu conterrum vocarent. Hinc illud Ciceronis de Chrisidonea amica Verris: Statuam petere auxilium à Chelidone, quæ isto prætore non modò in Jure Civili, privatorumq; omnium controversiis populi Romani præfuit, verumetiã in his lautis tectis dominata est. Sic Pompon. in l. 2. de orig. juris: Augescente civitate & qui præerant, agendi genera composuerunt. Ex Hotomano.

Præsens, tis, sicuti à possum, potens, absum, absens: & proprie significat quod nunc est, vel sine mora: & qui in conspectu est, sive cui adest. [ὁ παρὼν. Gall. Present. Ital. & Hisp. Presente. Germ. Gegenwertig. Bel. Tegenwoordich. Pol. Przytomny. Vng. Jelen való. Ang. Present.] Plautus: Agite ut vultis, quando erit præsentium: id ego eorum qui hic adsunt. Virgil. 1. Aeneid. Præsentemq; viris intentant omnia mortem. ¶ Quandoq; præsens dicitur, non quod nunc est, sed quod tunc fuerat: id est, tempore præterito, tunc præsentis: sive quod sic futuro tempore, quod nunc est præsens. Cicero: Ego incolumitatem civium primùm, & posteà dignitatem ita præsentem puto, quam futuræ dignitatem confido fore, de mortuo loquar sic eo ipso non nunc præsente, sed tunc. Cicero Quint. frat. Cætera (ut scribis) præsenti sermoni reservantur: id est, sermoni qui aliquando inter nos præsens habebitur. ¶ Sic etiam, in præsens, in præsentia, & in præsentiarum significant præsens tempus, quod vel præsens est, vel fuit præsens. Vlpianus de Tabul. exhib. Quid enim si occultare tabulas postea placuit: aut nocere ei qui respuerit quod in præsentiarum ei videbatur? Sallust. in Iugurt. Sic ausi peccandi in præsens minus supererant. Horatius: Pleraq; differas, & pretens in tempus omittas. id est, in suum tempus. Terentius in Phorm. Provisum est ei in præsentia hunc hunc ducere. Cæsar in Comment. Cæsar suos in præsentia confirmabat, ac satis habebat in præsentia hostium impetus prohibere. Autor ad Herennium libro 2: In præsentiarum hoc interferre non alienum fuit, ut hujus insaniæ gaudium dissipatum cõmutaremus. ¶ Venire in tempus præsentem: Terentius in Eunuch. te conferre de quo est controversia. Cicer. pro Cæcin. Placuit de amicorum sententia consilium quo die in rem præsentem venirent, idem 1. Offic. Velipromittere se coram in locum præsentem esse venturum. ¶ Interdum præsens accipitur pro potens & efficax. Gregor. Cicero Atticl. libro 6: Præsens ad nocendum vires habet. ¶ Hinc præsentius, & præsentissimum. Virgilius, Georg. quo non præsentius ullum. Sic ejusdem: Præsentissimus periculum, præsentissima medicina, præsentissimum remedium, præsentissimum venenum: id est, potens, & in primis efficax, & subitò, aut sanans, aut necans: quod etiam præsentaneum vocatur. Plinius libro 20. capite 1. Idem podagris cum articulorum nodosis dolorum, acetoi humor, præsentaneo remedio subitò prodest. ¶ Quãdoq; præsens valet idem quod propitius. Terentius in Phorm. Animo vero, præsentiq; ut Di, para. ¶ Quandoque pro propitio: quoniam is qui præsens est, nobis propitius esse dicitur, & cujus quamvis qui præsens non est, opitulatio, manifesta est. Cicero in Tusc. Hercules tamen, & tam præsens Deus. Virgil. lib. 1. Georgic. Te vos agrestum præsentia numina Faunique Dryadesq; precor, quorum præsentia favor est, inquit Servius. Terentius in Phorm. Nostru hunc habeas præsentem Deum.

Præsentia, æ, sæp. [παρουσία. Gall. Presence. Ital. Presenza. Germ. Gegenwertigkeit. Bel. Tegenwoordicheyt. Hisp. La presencia, el que está presente. Pol. Przytomność. Vng. Jelenlét. Ang. Presence.] Salust. in Iugurt. Tum M. Tullius Consul sive præsentiam ejus timens, sive ira commotus, orationem habuit locutorem, atq; pernitiê Reipublicæ, quam postea scripta edidit. Terentius

ventum in Hesyt. Nemo præsentia obfuit. Idem Heauton. Malo fert. Si id nunc potuisset facere tua præsentia. Cicero Lentul. lib. 5: Delectorum præsentia tua meo labore minuam. Idem 2. de Orat: Præsentia animi. Divin. Dicterium præsentaneum tuum sæpe laudavi. Præsentia animi, quæ Græcè εὐστοχία dicitur, firmitudo, constantia & robur animi. Cicero pro Milone: Neq; verò in oratione tota, causa Milonis semper à Senatu probata est. Videmus enim sapientissimum hominem ex facti ratione, præsentiam animi, defensionis constantiam.

Præsentē, pro præsentibus dixerunt antiqui, quemadmodum Absente pro absentibus: quod locutionis genus apud pessimos scriptores minus est usitatum. Pomponius Sura, ut ceteri Nonius: Quod est apud forum præsente testibus tabi vendidit.

Præsĭno, as, act. p. Offero, & quasi præsens exhibeo. [הקריב. Gal. Présenter, offrir. Ital. Presentare. Ger. Zugegen stellen, darfürtragen, oder fürbringen. Hisp. Presentar alguna cosa. Pol. Oddać. Vng. Meg mutatom. Ang. To present or offer.] Quintilianus lib. 11: Frustrà docemur, si quicquid undique nobis præterfluat, & exemplorum, legum, reipublicarum, dictorum, bene q; factorum velut quadam copias quibus abundare, quasq; in promptu semper habere debet orator, eadem illa vis non præsentat. Plin. de Vir. illust. Caput ab Achilla Proconsule, Alexandriæ, Aegypto velamine involutum, cum animula Cæsari tatellite, Aegypto velamine involutum, cum animula Cæsari præsentatum est. ¶ Præsentare, referre, spectui præbere, quod & repræsentare dicitur. Plin. lib. 2. cap. 19: Alterum è 17. vestibus genus, herachon vocatur, ab aëris aperitione. Idem lib. 11. procul intueantis speciem pallentium præbet tantum? ¶ Hujus compositum est Repræsento, de quo infrà in suo loco.

Præsentāneus, a, um, Quod præsentem habet efficaciam. [παραχρῆμα. Gall. Qui est prestement fait ou apparant. Ital. Che opera subito. Germ. Das eine wirckung oder artzney bald thut. Hisp. Cosa que obra luego. Pol. Mający szybkie moc y prędkie. Vng. Idöm való. Ang. That hath a present operation and working.] Jul. Præsentanei boleti, apud Senec. Epistol. lib. 15, qui citò enecant. Plinius libro 9: capite 32: Præsentaneum remedium ad dentium mobiles & vacuos. Idem libro 24. capite 11: Fenum græcum gratissimæ nutrix pabulo: cæterum verò jumentis præsentaneo veneno: qua de causa id animal, libero pane alligatum, cui & fenum.

Præsentārius, a, um, Quod præsens est, & in numerato. Præsentariæ pecuniæ, ἐφήμερος χρήματα. Plautus in Mostel. Vbi id est fidum, à me argentum petito præsentarium. Idem Pœn. Quia autem posco præsentarium.

Præsĭlio, is, ĭi, et ŭi. Prius salio. [προπηδάω. Gall. Prendre auparauãt, prẽsumer. Ital. Prẽsumere, prender auanti. Ger. Berhumerennen. Bel. Te voren rennen. Hisp. Tomar antes presumir. Pol. Uprzedzieć. Vng. Elöb be vagyok. Ang. To presume or take before.] Plin. lib. 36: Theophrastus autor est, pomices in certamine bibendi præsumere farinam ejus. ¶ Præsumere animo, est præcogere, præsumere. Valer. Max. lib. 1: Animis cum collega suo Cinna diffidens, præsumpsit animo, ea res significari exitura facem. Præsumere aĕ significat apud Iurisconsultos, ex veritimilibus argumentis & conjecturis existimare. Vide præsumptio, existimatio, quæ ex verisimilibus conjecturis ducitur, de qua in Rubrica, de probationc & præsumptione.

Præsūmptus, pta, ptum, participium. S. Lib. 5: Ipsa suis manibus præsumpta placula mittens. [προκαταλαμβάνω & προλαμβάνω. Gall. Prins auparauant, prẽsumpt. Ital. Presũmuto. Ger. Verbum getrummen. Hisp. Tomada antes. Pol. Uprzedzony. Vng. Elöl vett. Ang. Taken before.] ¶ Præsumpta opinio, est quæ vulgò dicitur Præsumptio. Quintil. lib. 5. cap. 17: Nihil enim non valeat, nihil gratiæ, nihil opinio præsumpta. Apud Tacitum Præsumpta tui opinio, pro eodem dicitur, Rudaro telle.

Præsumptĭo, is. Præacceptio, anticipatio. [πρόληψις. Gall. Presumption, anticipation. Ital. Presũmtione, anticipatione. Ger. Ein vermutung, vormessung. Hisp. Aquella obra de tomar antes. Pol. Opinia, sąd uprzedzający. Vng. Elövétel. Ang. Presuming or taking before.] Plinius Iunior in epistola ad Paulum: Ego beatissimum existimo eum qui bonæ ac integræ famæ præsumptione perfruitur, certusq; posteritatis cum futura pleniùs vivit. Apud Rhetores præsumptio dicitur, quum id quod in adversarii causa, vel in judicis opinione contrarium nobis est, aut fore arbitramur, præoccupamus dicere, & cum ratione dissolvere. Quintilianus libro 9: Multa verò in causis valet præsumptio, quæ προλῆψις dicitur, quum id quod obici potest, præsumpsimus, quæ præcipuè proœmio convenit. Apud Iurisconsultos præsumptio est opinio ex verisimilibus signis ducta: quam Cicero videtur existimationem appellare Verisimile hoc genere, inquit, facilior est existimatio, quàm reprehensio: item, quòd eum qui hoc facit, avarum possumus existimare, crimen in eo constituere non tam facilè possumus.

Præsumptum, Præsumptio, sive præsumpta opinio. ζVng. Nem vala dás, mit gondolás vala el által, magara vétel.] Vlpian. D. lib. 22. Tit. 3. Lex. Qui mare pro venditionatione ejus qui in venditione exprimere debeat: Præsumptum etenim est quosdam servos bonos esse, qua ratione eum non infamat.

Præsŭmo, is, ĕre, act. Ante sumo. [προλαμβάνω. Gall. Coudre au deuant, ou prẽsumer. Ital. Cogliere auanti. Ger. Zuvor nemen oder fürnemen. Hisp. Coger antes. Pol. Vprzedzić. Vng. Elöl venni valamit. Ang. To presume before.] Plin. lib. 12. cap. 10: Conficiant furculos longitudine binûm cubitorum, mox præfluâ recentibus rotis quadripedum obrui interim notum, ut ita putrescentibus vetus cuti lignum crudum, & excavent corticem tutum arundine. Halita præsita foliis. Ovid. 11. Metamorph. Quæ foliis præsita notam fuit vulnere fecit.

Præsŭmo, is, pen. corr. act. 2. Prævelo, antè cogo. [προκατασκευάζω, προπαρασκευάζω. Gall. Munir. Ital. Cognire. Ger. Berdecken. Hisp. Cubrir. Pol. Nakrywam. Vng. Be fedem. Ang. To cover or hide.] Lactant. lib. 1: Tum vela sua capillis, & pallio & quod maximè est velamentum, illustris præcedebat.

Prætĕndo, is, ĕre, act. 1. Ante tendo, oppono. [προτείνω, προβάλλω, προφέρω, προφασίζομαι. Gall. Mettre ou tendre au deuant, pretendre. Ital. Porre innanzi. Ger. Zur partnem oder fürwenden. Hisp. Poner delante. Pol. Kogo pięgnąć. Vng. Elébe vetem. Ang. To present, to put or stretch a thing before an other.] Virgil. 9. Æneid. & Mari præterendere muros. ¶ Quando quæ ponitur pro præfero. Virgil. lib. 4. Georg. Famulosq; manu prætende sequaces. ¶ Quandoque pro promo, exhibeo. Cicer. 1. Offic. Privatum autem oportet ejusmodi & pari cum civibus jure vivere, neq; fabulosum, & à natura non abhorrentem prætendere. ¶ Quandoq; pro præcepto. Virgilius lib. 1. Georgic. Rivis deducere nulla religio vetus, segeti prætendere sepem. ¶ Latinus per translationem lib. 4. dixit: Ne Tirii Teucrique alienigena jam tum possent excusationem de lege prætendere: id est, allegare.

Prætĕnŭis, e, um. Valde tenuis. [λεπτὸς σφόδρα, κάτοπτρα ἀνακλῶντα. Gall. Fort menu. Ital. Molto sottile. Ger. Gar zart. Hisp. Muy delgado. Pol. Rzadko tkany, cienki. Vng. Igen vékony. Ang. Very thin.] Plinius lib. 22. cap. 13: Similis & nomine & effectu est caprinos, sanicula, prætenuis folia coriandri.

Prætĕnto, as, act. p. Prius tento. [προπειράζω. Gall. Tenter premier, tastar, auant toutes. Ital. Tentare auanti. Ger. Verhin versuchen. Hisp. Tentar de primero. Pol. Wprzód kosztować. Vng. Elöb megy valamin, kóstolom. Ang. To assay before.] Tibullus lib. 2. eleg. 1: Et pedibus prætentat iter suspensa timore. Ovidius 5. Metamorph. Calliope cæcidas prætentat pollice chordas. Mitem, rerum judicis prætentare. Quintilianus lib. 4. Sed quicquid in cursu patentis & modesti prætentanda est judicis misericordia. Cicero 2. de Orator. Idem cognita causa prætentata atque perspecta, lectis omnibus investis atque instructa, consideranda est quæ principio sit orandum. Perlentata in emendatoribus legitur Aldi Manutii, & recentiorum omnium.

Prætĕntātus, us, pen. prod. m. g. Actus ipse prætentandi. [προπειρασία, προπείρα. Gall. Essay auparauant, prẽsumer. Ital. Prẽsentamento, assaggiamento. Ger. Das versuchen oder zuvor greiffen. Hisp. Obrar de tentar de primero. Pol. Dotykanie uprzedzenie. Vng. Elöl valo próbálás, czéloztatás. Ang. An assaying before.] Plinius libro 11. capite 37: Cochleis oculorum vicem cornicula hinc prætentata admodum.

Prætĕnŭis, Valde tenuis. [λεπτότατος. Gall. Fort menu, ou delié. Ital. Molto sottile, molto sottomesso. Germ. Gar dünn oder zärtlich, Gar fein. Hisp. Muy delgado, sutil. Pol. Bardzo cienki, rzadko tkany. Vng. Igen vékony. Ang. Very thin, slender or small. Jul. Fila prætenuia, apud Plin. lib. 11. cap. 15: Methymnæum rorem, & tactu prætenuia illa mitor. Idem lib. 8. cap. 50: holosericum ex animo: Maronianus vitam Chrysogoni in pœte prætenui, duabus olivis ediversò Deceptis.

Prætĕpĕo, es, ŭi, ĭtum. Ante tepeo. [προθερμαίνομαι. Gall. Estre tiede auparauant. Ital. Esser prima tepido. Ger. Verhin warmlecht oder laulecht sein. Hisp. Estar tibio de primero. Pol. Wprzód letnieć, ciepło mieć. Vng. Elöl megmelegszik. Ang. Is beforme.] Ovidius 2. Amor. Mollis in obsequium, facilisq; rogantibus esto, Si tuus in quaris posse perire amor.

Præter, præpositio, à præ deducta, quemadmodum abs, inter, de, à, sub, subter. [παρά. ἐκτὸς, χωρὶς. Gall. Outre, fors excepté. Ital. Ouero, fuorche. Ger. Zuvorn, ohne, ausgenommen, weder allein, ohne. Bel. Behalven, buyten. Hisp. Sacando, salvo. Pol. Oprócz, krom. Vng. Kivevel, mulattam. Ang. Except.] Et modo separatur, modò componitur. Separata vim recipienci habet, & semper accusativo jungitur. Cic. lib. 1. Epist. Amicum ex Consularibus neminem habet præter vicco, præter Lucullum. Idem pro Cluentio: Omnibus sententiis præter unâ, Scamander condemnatus est. ¶ Aliquando significat ultra. vide Quintil. Multa erant præter hæc, quæ objicerentur. Plinius lib. 10: Præter hominem somniare equos, canes, boves, pecora, capras, palam est.

¶ Aliquando

¶ Aliquando significat antè. Cic. 5 Verr. Servi præter oculos Lollii hæc omnia ferebant. Legitur & pro Cæcina, quod Sulpicius Praeterea rerum capitalium condemnatos. ¶ Aliquando contra magis. Terentius in Andria: Præterea invitum mortem arq; legem. ¶ Præter abeundo adverbium est, pro præterquam. Columella lib 3. cap 2: Omnes hi commodi partiuntes præterianores Budæus. ¶ Præterhæc apud Cæsarem hepius legitur pro posthac, in Rud. Si præter hæc te verbum fexit hodie, &c. ¶ Præter modum, idem est quod supra modum. Cicero de Div nat. Lacus Albanus præter modum crevit. idē 3. Tusc. Lædibus expulsus est patria, quò præter modum pertinet effect. In compositione translatum vel præpositione significat. Componuntur autē cum d. dimo incipiente ab e. ut præterco. Cæsar præterfluo g, ut prætergredior, ut præterpatter o, ut præterveho. ¶ Præter spem, non sperato, &c. Est ex inspersato, præter opinionem, ex inopinato, vel contra spem, seu contra opinionem. Virgil. 6 Æneid. Præter spem alvus fumus.

Præterăgo, gis, ere, act. Cogo ulterius ire, præterire. [מעבר, מעביר. Gall. Mener, faire passer outre. Ital. Menare, far passare oltra. Ger. Fortreiben. Hisp. Passar adelante. Pol. Wyganiac. Vng. Kiàz menni. Ang. To compell to go further.] Horat. 1. Epist. 15: Mutandus locus est & diversoria nota Præterigendus unctor, hoc est, agendus est equus præter diversoria nota. Id est, obtundendus et importunissimi solent facere.

Præterbibo, is, pen. corr. Frequentativa à præterbo. Quæ præterbo, interpolo. [מעבר שתה. Gall. Faire boire outre. Ital. Passar bevendo. Ger. Durchtrencken. Hisp. Passar bebiendo. Pol. Wypoic. Vng. Meleàtni megèrnek. Ang. To passe over by drinking.] Plaut. in Epid. Cave præterbibas vilas aedes quin rogues, Ne cubiculo ubi habitat Perphanes Plateniust? Apud Comicos est recepta. Et hoc verbum quàm apud Oratores.

Præterduco, præteriduxi, præterductum, præterducere, Ante duco, vel ultra duco. [מעבר, מעביר. Gall. Mener outre. Ital. Menare oltra. Ger. Fürfüren oder von einer fürüber. Hisp. Passar adelante. Pol. Wyprowadzic. Vng. Àltal vezetni. Ang. To passe over by leading.] Plautus in Milite: Vt hodie quam primùm illos præterduxam.

Præterĕa, adverbium est, ex præpositione præter, & Pronomine ea, seu potius, ex præter, & rei, quasi præterea, id est, præter hæc. [מזה. Hebr. מלבד זה. Gall. Outre cela, d'auantage. Ital. Oltre à questo. Ger. Vber das, dar neben. Bel. Daartoenen. Hisp. Ademas de esto. Pol. Nadto. Vng. Ezèlèn. Ang. Moreover, further more.] Cicero in Epist. Nā & in omni genere prudentiam tuam mihi expertus, & præterea mihi non ignotam in conservandâ salute fraternâ, non adjunctam, præterea unam cupis tibi liberaliter de eo quo Cæcilio Balbo? Sed nos possumus & quæ civitatis esse, & cujusvis præterea. Virg. 11. Aeneid. Si dino præterea tales Idæa tulisset Temptatos. ¶ Accipitur nonnunquam pro postea, & vel posthac. Sed. Virgil. 1. Aeneid. & quisquam nomen Iunonis adorat Præterea, aut supplex aris imponat honores?

Præterĕo, is, ivi, & ii, præteriū. Vltra eo, prætergredior. [עבר לאבר, מעבר, מעביר, מעבירה, מעבירה, מעבירם, מעבירם, מעבירם, מעבירם. Gal. Passer outre. Ital. Trapassare, passare oltra. Ger. Fürgehn, fürübergehn. Bel. Voorte gaan. Hisp. Trapassar, passar adelante. Pol. Minąm. Vng. Vèlètni megèrk. Mulnom mèllèr. Ang. To passe over or beyonde.] Terentius in Eunuch. Dū hæc tempero, imprudes vilā præterit. Ovid. 3. de Arte: Nec quæ præterit, rursum revocabitur unda: Nec quæ præterijt hora redire potest. Virgil. 3. Georgic. quum rapidus sol Nondum hyemem contigit equis, jam præterit æstas. ¶ Pœnitur aliquando pro negligere, vitare. Terentius in Heaut. Nescis quid mali præterieris, qui nunquam ex ingressus mate. ¶ Præterire aliquid per metaphoram dicimus quam nullam ejus facimus mentionem. Cicero de Provin. consul. Omitto jurisdictiones in libera civitate contra leges Senatus q; consultaque exercitus, quo, ibid. ora præterico. Ovid. 6. Fastor. Cætera tempus edax depascitur omnia: debes Hoc mihi, Nam tanto cœpta priora fuga. Et ante illa aliquid dē. Præterit me hoc res id est, ignoro. ¶ Pœnitur aliquando præterire pro antecellere, vincere. Varro 1. de Re rust. cap. 1. Hos nobilitare Magonem Carthaginensis præterire Poenica Lupra. Hic etiam pro præterituro, quod jam non est, sed dicturus est. [מעבר. Gal. Passer outre, dire. Ital. Trapassare. Ger. Fürgehn. Hisp. Passar adelante. Pol. Wyprawiac. Vng. Mèllètni. Ang. To passe over by speaking.] Cicero de Senect. Tempus præteritum nunquam revertitur. ¶ Præteriti dicuntur consuli. Propert. lib. 2. Eleg. 14. Tas est præteritos sæpe videre viros. ¶ Item præteriti dicuntur qui in provincia magistratum repellam ut eunt. [מעבר, מעבירה, מעבירם. Gal. Passer outre. Ital. Trapassare. Ger. Fürgehn. Hisp. Passar adelante. Pol. Wyprawiac. Vng. Mèllètni. Ang. To passe over by speaking.]

Præterĕo, ĭi, positum. Cic. 2. de Leg. Ne sumptuosa sepultura lapidem exigua nec acerra præterantur.

Præterĕquito, as, equitando præterco, vel tranſeo. [מעבר על סוס. Gall. Passer à cheual outre, chevaucher à cheual outre. Ital. Passar cavalcando. Ger. Fürreiten. Hisp. Passar cavalgando adelante. Pol. Iadąc wyiechac. Vng. Lòvèl vèlètni. Ang. To ride over beyond.] Livius 3. ab Vrbe: Præterequitantesque absterrent.

Præterĕo, ĭi, itum, præterire, n. t. Fluendo præteo, [מעבר. Gall. Passer outre. Ital. Correre oltre, trapassare scorrendo. Ger. Fürfliessen. Hisp. Correr la liquida por alguna parte, trapassar corriendo. Pol. Wypłynąć. Vng. Mellètt folyòk. Ang. To runne beyonde or ouer.] Livius Libro 24: Humen quo Ingenio oppido fluxerat, extra tegumenta rectis locis præterfluentibus, procultus quæ navibus formantur. Varro 2. de Re rust. cap. 16. Cisparas quoq;, puto, & ea lis aquæ liquida unde labant, esse oportet: eamq; propinquam, quæ præterfluat, aut in aliquem locum influat. ¶ Præterfluere per metaphoram, pro elabi, præterire. Cicer. 5. Tusc. Quocirca corpus gubernare tamdiu dum præsentem fert voluptatē animum & prælentem, perogere pariter cum corpore, & prospicere venientia, nec præterita præterfluere sinere. Id est, non negligere præterita. Plinius lib. 3. in Præfat. Eorum ego omnes fere præterfluere.

Præterĕo, ĭi, or, itus, prætergressus sum, d. t. Præterco, vel transeo. [מעבר. Gall. Passer outre, trespasser. Ital. Trapassare. Ger. Fürgehn. Hisp. Passar adelante. Pol. Wyiąc. Vng. Mellètt megèrkezik. Ang. To passe beyonde.] Cicero Appio Pulchro, lib. 3. Epist. Cupimus Lepta mihi nuptias & tua causa prætergressum esse. Apul. Quibusq; labulum prætergressus hostium, re cognita, copiis in eo sedere.

Præterlăbor, beris, pen. t. prod. eris, præterlapsus sum, d. t. Vltra labor, prætervolo, præterco. [מעבר. Gall. Couler, passer outre, passer plus outre. Ital. Trapassare. Ger. Rehin unden fürüberfliessen. Hisp. Passar corriendo. Pol. Wypłynąć. Vng. Mellètt folyòk. Ang. To passe or glide beyonde.] Stat. 1. Theb. Ductivaga quæ præterlabitur ora Sarnos, & gregè legens Alphæus amores. Cicer. de Orat. Tum & in sensibus, & in mente judicis multa non possunt: antè enim præterlabuntur, quam percepta est. Virgil. 5. Aeneid. Interea hanc pressa jamdudum sæcula pestis Præterlabebatur. Idem 8. Aen. vel quæ Tyberina videbis Ostia, quum tumidum præterlabere recentem.

Præterměo, as, Iusti ineo, præterlino, [מעבר. Gall. Passer outre. Ital. Trapassare. Ger. Fürgehn. Hisp. Passar adelante. Pol. Wyiąc. Vng. Mellètt megèrkezik. Ang. To passe beyonde.]

Præterměto, is, ĭsi, & ĭtum, ĕre, a. t. Ita à meo, præterlino, præterco, omitto. [מעבר. Gall. Passer outre, omettre. Ital. Trapassare. Ger. Vbergehn. Hisp. Passar adelante. Pol. Wyiąc. Vng. Mellètt megèrkezik. Ang. To passe beyonde.] Terent. in Adelph. Nisi prætermitto, consuetudinem. ¶ Prætermittere silentio, idem quod præterire silentio. Cic. 13. Philipp. Prætermittere pœnam, scelcris. Cicero ad Brutum, idem est quod reticere. Cæsar. Quæ supra diximus, quod aut ignoranti, aut non animadvertenti, aut negligenti præterierat. Omitto verò, quod de consulatu reliquisti. Cic. 3. Offic. Minimè verò attentionis est negare cum loquar à Panætio prætermissum, sed consulto relictum.

Prætermissio, onis, verbale, s. t. Omissio, prætergressio. [מעבר. Gall. Delaissement, laissement, oubliance. Ital. Passamento. Ger. Vbergehn. Hisp. Dexamiento. Pol. Zaniechanie. Vng. Elhagyàs. Ang. A leauing or passing.] Cic. 2. Offic. Mamercō hominī facetissimo Acidalia prætermissio, Consulatus repulsam attulit.

Prætermorior, eris, Gellius lib. 20. cap. 9: Vitæ consilio sum magistri, quod dicere me pro cebuerat, à quo differem prætermortuus est, quasi prætereuntis, & aliud agentis, & præterpropter sinum suum mortalitatis.

Prætervăgor, aris, Navigio præterco, prætervehor. [מעבר. Gall. Passer outre. Ital. Passar oltre. Ger. Fürfahren.]

Prætervĕho, is, xi, ctum, ĕre, n. t. [מעבר, מעביר. Gall. Passer outre, faire passer outre. Ital. Trapassare. Ger. Fürfahren. Hisp. Passar adelante. Pol. Wyiąc. Vng. Mellètt megèrkezik. Ang. To passe beyonde.] Cicero Appio Pulchro, lib. 3. Epist. Cupimus Lepta mihi nuptias & tua causa prætergressum esse. Apul. Quibusq; labulum prætergressus hostium, re cognita, copiis in eo sedere.

Prætervŏlo, as, pen. t. prod. avi, prætervolatum, d. t. Vltra volo, prætervehor, præterco. [מעבר. Gall. Passer outre, passer plus outre. Ital. Trapassare. Ger. Fürfliegen. Hisp. Passar adelante. Pol. Wyiąc. Vng. Mellètt folyòk. Ang. To passe or glide beyonde.] Stat. 1. Theb. Ductivaga quæ præterlabitur ora Sarnos, & gregè legens Alphæus amores. Cicer. de Orat. Tum & in sensibus, & in mente judicis multa non possunt: antè enim præterlabuntur, quam percepta est. Virgil. 5. Aeneid. Interea hanc pressa jamdudum sæcula pestis Præterlabebatur. Idem 8. Aen. vel quæ Tyberina videbis Ostia, quum tumidum præterlabere recentem.

Prætermitto, is, ĭsi, & ĭtum, ĕre, act. Ita à meo, omitto, præterco. [מעבר. Gall. Laisser

animus nescit quid velit. Hoc idem est, neq; domi nunc nos, nec militiæ sumus, locus hic, hinc illuc quam illinc ventum est, ire illinc libet, incerto erat animus, præterpropter vitam vivitur.

Prætĕrŏ præteris, peruit vel ui, præteritum, pen. prod. [παρεκβαίνω. Gall. *Passer outre, outrepasser.* Ital. *Passare oltre.* Germ. Vorüber gehen oder schreiten. Hisp. *Traher auante.* Pol. *Przeyrzeć.* Vng. *Elhagyni.* Ang. *To passe or ryde by, to ryde beyond.*] Titus lib. 24. cap. 20. Timarchus Nicoclis filius Paphi, duos ordines habuit maxillarum. Fecit ejus nos mutare primores, ideoq; præterivit.

Præterrādo, præterradis, præterradi, penult. prod. act. [παρελαύνω. Gall. *Radoter, passer outre.* Ital. *Radere passando.* Ger. Vorüber schaben, streichen. Hisp. *Raer passando.* Pol. *Przekrzebać.* Vng. *Meglette elnyom.* Ang. *To shaue or scrape vp passing by.*] Lucr. lib. 4. Præterradit enim vox tamen sæpè legitur, & Præterea radit vox, &c.

Præterquam, Dictio est composita exopiendi quidem vim habens, quemadmodum & præter: sed rationem exigens superiori similem, quia idem verbum subintelligitur: [πλὴν ἐκείνου ὃς. Gall. *Excepté qui, fors qui, sinon que.* Ital. *Senza che.* Ger. Dann vnd wehre allein, ausgenommen. Belg. *Vergenomen: dan alleen.* Hisp. *Si no que.* Pol. *Oprocz.* Vng. *Hanemha.* Ang. *Except.*] ut, Nemo id dixit, præterquã Cicero, Nullus id locus est præterquam patris, Nullid placuit præterquam Cæsari, Neminem præterquam Prætorem timeo. O vos omnes præterquam Plato legite. A nemine præterquam à Socrate dissidet. ¶ Significat etiam aliter quam. Alter à Livius lib. 1: Vocata ad consilium multitudine quæ concalefecere in populi animis corpus nullare præterquam legibus patebat, jam deerat. ¶ Præterquam ponitur aliquando in oratione sequente tempori, pro, cum semper. Gell. lib. 13. cap. 21: Declamavetat Antonius Iulianus rhetor, præterquam semper aliàs, tum nimium quàm delectabiliter, & festivè. Aliquando sequente, etiam. Celsus: Aqua verò frigida infusa præterquam capiti, etiam stomacho prodest: id est, etiam stomacho capiti præterquam cuiùs capiti prodest. ¶ Præterquã quòd est alii quòd, adverbium. Plaut. Iun. Omnia eorum ex voto fuerint, præterquam quòd ut istuc dicere defunctam charam audivimus.

Prætervĕho, is, pen. corr. act. 1. Navi, curru, vel iumentis aliquem præterducere, aliquem vehi. [παραπλέω. Gall. *Transporter, faire passer outre.* Ital. *Portare, & passare oltre.* Ger. Vorüber oder fürbey führen. Bel. *Voor by voeren.* Hisp. *Traher y passar adelante.* Pol. *Mimowieść.* Vng. *Mulattni el vegyet.* Ang. *To carry by or beyonde.*] Cicero 3. de Finibus: Neq; enim eorum suavitate videntur, aut novitate quadam & varietate cantandi revocare eos solitæ, qui prætervehebantur, sed quia multa fecerè præsitebantur. Virg. 4. Aeneid: Sive præterveharer Ortygiæ, sive Pelagi. Livius lib. 11: Tamen quum præterveherentur navibus Galliæ oram, &c. ¶ Legitur & absolutè pro præternavigo. Sueton. in Augusto, cap. 93: Canium nepotem, quòd sub eam ætatem versibus apud Hetrolos, etiam non sapp. licaret, collaudavit. Vb. Prætervehens dixit, pro præterveetus. ¶ Ovidio præterveta copulæ, per translationem quæ ima eremo discissione remve causæ partem superavit. Cicero pro Cælio: Sed quoniã emersisse jam è vadis, & copulos prætervectã videtur oratio mea, petasilla mihi reliquos cursus ordiendum. Idem 7. Philippicæ: Magna spe ingredior in reliquã orationem P. C. quoniam per tot difficillimum locum hactenus sum provectus. Hoc est, quoniam vestro cum silentio nullaq; obtrectatione, difficillimum orationis locum abiolvi.

Prætĕrvĕho, or, vectus, vehi. act. [παραπλέω, παραπλεύσω. Gall. *Transporter en passant par dessus ce que l'on a trouué.* Ital. *Portare passare oltre.* Ger. Vorüber führen. Hisp. *Traher acerca adelante.* Pol. *Mimowieźdź.* Vng. *Mellette vala valamennit.* Ang. *To carry by or beyonde.*] Cic. 7. Verr. Monimentũ (celeris audaciæ) fuæ voluntatis esse in conspectu Italiæ, vestibulo Siciliæ, prætervectione omnium qui ultrò citrò; navigarent.

Prætervĕrto, is. Antevertor & per translationem pro potiùs dico ponitur. Cic. 1. de Divinat. Neq; habet aliquid quod hunc sermonem prætervertendum putes. Forte Prævertendum.

Prætervŏlo, as, are. Volando præterco. [παραπέτομαι. Gall. *Voler par dessus, faire voler outre.* Ital. *Trapassare volando.* Germ. Vorüberfliegen. Hisp. *Trapassar volando.* Pol. *Mimo lecieć.* Vng. *Nalunal repülöllk.* Ang. *To passe by or by flight.*] Cic. in Arat. Nec jam se rerum cæcas equus addit in umbras, Quem rutila fulgens pluma prætervolat alas. ¶ Per translationem accipitur pro velociter præterire. Sil. lib. 10: Stridentem gelidis vibravit viribus hastam. Quæ medias velox raptim prætervolat auras. Cic. 3. de Orat. Sententiæ, sæpè acutæ non acutorum hominum leviis prætervolant: hoc est, celeriter, & antequam intelligantur, prætervolant.

Prætexo, is, texui, textum, ĕre. Ante vel circũ vestem, aliudve quippiam texo. [] Naraghaszni. Gall. *Border, enrichir*

le bord, orner de ouure. Ital. *Fregiare, ornare.* Ger. Verbrämen. Hisp. *Tener antepuesto cosa.* Pol. *Kołowrzynami obszadzam.* Vng. *Szeglet varrok.* Ang. *To make a border.*] Hinc toga prætexta dicta est, quòd purpura ei prætexeretur. ¶ Accipitur pro prætendere, sive ornare, cautionemq; aliquam non vera asserere. [παράδειγμα, ὑπόδειγμα, πρόσχημα. Gall. *Subjection, couleur & contenance.* Ital. *Colorare, fur vna coperta, fingere fuoja.* Germ. Zumachen. Hisp. *Dar color, hazer escusa.* Pol. *Zasłona przysłaniać.* Vng. *Tekéntsem, fedezet ele vetem.* Ang. *To take or excuse.*] Virgil. 4. Aeneid: Conjugium vocat, hoc prætexit nomine culpam. Cic. in Pisonem: Nemo patrũ exercitum apertè petere, ut non prætexat cupiditatem triumphi. ¶ Nonnunquã accipitur pro præordiri, sive præordinare, rem; quædam rei alicujus fundamenta jacere. Cic. 1. de Orat: Sic omnia quæ hunc, quæq; sequuntur accurimus, levia rebus principiis natura prætexuit. ¶ Prætexere litora vestis, est ea velis quodammodo operire, & obtendere. Ovidius in arte: Quid referam Bajas, prætextaq; littora velis? In eadem propemodum significatione cujus est hoc verbo etiam Ausonius: Tu (inquit) Auguste venerabilis, distinctus maximo bello, assistentibus tot millibus Barbarorum, quibus Danubii ora prætexitur.

Prætextum, ti, n. vel prætextus, us, m. q. falsa causa, simulatio, [ὑπόκρισις. Gall. *Couleur, couleur, excuse.* Ital. *Pretesto, couerta, apparenza, semblante, apparato.* Ger. Ein farwerck von jemanden. Hisp. *Color, colorear.* Pol. *Zasłona przysłona.* Vng. *Fogyasztas.* Ang. *Apparell, cloke or colour.*] Sueton. de Cæs. Et prætextum quidem illi civilium armorum hoc fuit: causas autem alias fuisse opinantur. Sueton. in Tiberio: Omnium animi citiæ hos prætextu ad nos deferentur.

Prætexo, ĕre, ui, ctum, adjectivi: ut Prætexta toga, prætextæ affines: vel substantivè, hæc prætexta, hujus prætextæ. Prætextæ fabulæ, seu comœdiæ, in quibus reges Romani, vel Duces inducebantur, personatũ dignitate pene tragœdiis similes. Horatius in Arte: Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas. Dictæ prætextæ, quòd principum, magistratuumve personæ in eis inducerentur quæ prætextis uti solent. ¶ Prætexta ætas, genus verbi obscurum ac latare, quod supra tunicas honoratiores quæ; limbo tenuiori dicta quòd ea purpura prætexebatur. Ἐπιπορφύρου. Hoc una cum bulla aurea ingenti puero utebantur usq; ad 17. annũ. Unde prætextati dicebantur qui nondum decimum & septimum annos prætergressi, à prætexta quam induebant, qua deponebãt, accipiebãt togam virilem, quum ad annum decimum & optimũ perveniebant, antequam non pueriliter sed viriliter incedere essent petagẽda. Nam pueri extimabantur, qui minores essent annis septemdecim. Hinc Virgilius ait Puerilem dentem ante annos septemdecim fortiri: & qui eos non fortè complevit, prohiberi pellitare. Cicero de Amicit: Ego autem à patre sic eram deductus ad Scævolam, sumpta virili toga, ut quoad posse & liceret, à senis latere nunquam discederem. Seneca lib. 1. Epist. Teneat aliquis memoria quantum lætitiæ gaudiique, quam præterita posita, simplici virilem togã. Ideo autẽ ingenia puerilia tam cultam habent togam prætextam, ut ex purpuræ rubore, ingenii pudoris admonerentur. Lege Macrob. lib. 1. Satur. Mihi hoc vestimenti genus olim Pappus cognominatus est Prætextatus, eo tacente loquendoq; in prætextata ætate prudentem. Id postea cognomen in omnem ejus familiam manavit. ¶ Erat & Prætexta vestis magistratuum & regum. Hæc Tullus Hostilius primus usus esse (ut inquit Plinius) qui debellavit Hetruscis, tollam quidem bonores, & togam picta aliq; prætexit, sequutis insignia magistratuum Hetrusteorum erant) Romani imitatur. Sed postea Tarquinius Demarati filius, quem de similitudine egisse rerum putem, quoniam in eo bello fuisse equos quatuor dicitur unus, nobilem annum percudisse, & pro cognomine illum laudavit & prætexta ac bulla aurea donavit, indigniens puerum supra antiquorum ferme parentum virtutes & honores. Prætextæ igitur ac bullæ gestandæ mos à Prisco Tarquinio filio deductus est. Sunt autem qui tradunt Priscum regem, quum statam civitati ordinationem, voluntate ac Patrum filio bulla aurea interetur: & regum quæ purpura prætexitur, iis tantùm quorum patres curulem magistratũ gessissent, cæteris prætextam usum dedisse, usq; ad eos quorum parentes Regẽdia pulsi nesciebant. Fast. & in illis prætexta bulla, quam habuit erat aut, nec ei quisquam fascibus faciebat.

Prætexta quatuor hominum genera utebantur: pueri, à festo quo nati sunt die hoc est, ad annum ætatis XVII. magistratus omnes ut ait, quo tempore nemo, ut opinor, paulò humanior ignorat: præterea quod observatũ nos ita vulgo credimus, magistri collegiorum, cum ludos compitibus faciebant, & lictores omnes cum decoris fectos celebrabant circa de magistris collegiorum dixisse me locus in oratione in Pisonem, quo in loco sunt hæc: Qui Metellus designatus consul, cùm quidam tribunus plebis loco anxilio magistros audiri jubendos facere jussisset, privatus fieri voluit: tum cùm in calendas

(ius.comperitaliorum dies in rid.) Fest. Sex. Clodium, qui nunquam antea prætextatus fuisset, ludos facere, & prætextatum togam sumere. Ita est. Ludos facere faciebant compitalitios magistri vicorum. Erat autem turpe non dum in is verbis, Magistros ludorum ædes facere: nam et hic omnibus, qui ad hunc diem imperati leguntur, abris, Magnos ludos facere. cum loquatur Cicero non de magnis ludis, sed de compitalitiis, ne mirum. Hæc argumenta, quum, quod illud, Facere jussisse aliquid omnino desiderabat, quem enim tribunus dedicandos facere jussisset aliquid? alterum, quod Festus ita loquitur, ut significet magistratum in ea re non mentionem: quam facile autem ex, magistros, fieri potuerit, magnos, literarum declaratione licuit. præfectos fuisse, magistros, paucioribus intento, apertè, ut opinor, posito, turbatur. Dr senatoribus autem eas verbis, cum tum oratione etiam Antonium, conjecit: Nettis, heri bis, cum tum oratione etiam Antonium, conjecit: Nettis, heri ejusmodi in circo dimissos Romanorum fuisse? Ita autem constat populum jussisse, ut quintus præterea dies Cæsarianis accresceret novemdialis prætextatis? Tum honorem Cæsaris, sua lege datum, defert patrimi. Fax commentarius Paul. Manutii in orationem pro Sextio.

Prætextatus, a, um, adjectivum. Prætextatam sermonem, inquit Festus, veteres appellarunt ab eo quòd prætextatis nefas fit obscena verba uti. Vel (ut quidam aiunt) quòd rubentibus obscenis verbis a multitudine puerorum obscœna declamentur. Ideoq; prætextatum sermonem appellabant, qui nihil habet tam turpe. Hactenus. Contra hæc tamen Festi opinionem Suetonius, Gellius, & Macrobius Prætextatis sermonem (ἀκολάστῳ καὶ ἀσελγεῖ) accipiunt pro eo qui apertè nefanda verba significat. Suetonius in Vespasiano: Fuit enim dicacitatis plurimæ, & licentiæ in jocando, ut nec prætextatæ quidem verba vitaverit. Sic Macrobius lib. 1. Satur. Hæc nobis litterata hominis, & docta cavillatio, vice olim pecis & fabulosa, impudica, & prætextata verba jacientis. Sic prætextati mores, dicuntur latovi, & obsceni (ἀκολάστου καὶ ἀσελγοῦς). Iuven. Satyr. 1. Sic prætextatos referunt Arnobius mores. Prætextati anni Plinio dicuntur ita ei, pro annis pueritiæ: & prætextata ætas, à Gellio libro 1. Prætextatæ puellæ dicebantur ingenuæ, & innuptæ à prætexta quas nubentes deponebant.

Prætimeo, pœnultima, penult. corr. Valde timeo. [דָּאַג מְאֹד. Gall. Craindre fort. Ital. Temere molto. Ger. Gewaltig fürchten. Hisp. Temer mucho. Pol. Barzo się. Vng. Igen félek. Ang. To feare greatly.] Plautus Amph. Mutum non est æquum, si hic prætimet.

Prævingo, ingis, inxi, inctum, ere, pro & tingo. [צָבַע מֵרֹאשׁ. Gall. Teindre dessus. Ital. Tingere adietro. Ger. Darüber streichen. Hisp. Tenir adelante. Pol. Przyciemniam. Vng. Bévi megfelek. Ang. To dyer before.] Ovid. Semina mollit humus, validis prævincta venenis.

Prætor, oris, m. t. Athenis omnis magistratus appellabatur, à prætrando quasi præiret, quod populo præiret. [שֹׁפֵט. Gall. Iuge, magistrat. Ital. Pretore, podesta. Ger. Ein Schultheiss, ein Obrigkeit, einjeder Oberster von einer mass gehorsam zu leisten. Bel. Un Escouteti. Hisp. Alcalde ver. Pol. Magistratus w ogóle, pasterz ludu. Vng. Tanácsbéro, főgyűlő. Ang. The chiefe magistrate of a citie.] Varro imperatores, Prætores quandoq; vocantur, Autor ad Heren. Epaminondas Thebanorum Imperator, ei qui ibi ex lege succedebat Prætor, exercitum non tradidit. Vbi Victorinus: Notare debemus, omnes magistratus Prætores appellatos. Sed patres qui tempore L. Sextius primus ex plebe Consul creatus est, Furium Camillum primum Prætorem urbanum, qui jus in urbe diceret, creaverunt: mox unum Prætore non sufficiente, quòd multi peregrini in civitatem venirent, alius creatus est peregrinus, eò quòd plerunq; inter peregrinos jus dicebat. Capta deinde Sardinia alius q; provincia, eodem Prætores quot provinciæ in civitatem venerant, creati sunt: partim qui urbanis rebus, partim qui provinciis præsellent. Dictus prætor, ut Livius inquit, quòd præiret. Varro à præcindo, quasi præitor quòd præciperet jure & exercitu. Idem Livius lib. 3. scribit primum Prætorem ex patribus, qui jus in urbe diceret, creatum fuisse, penes quem magistratum, omnis publici privatiq; juris erat potestas, ut & novum jus conderet, & veteribus abrogare facultas esset. Id q; eo magistratus honorem hoc nomen honorarium appellatum est, quòd tamen regiali essent in signis, ut apparet a Consulibus præ se ferri videretur. Creatus, quum Consules avocarentur bellis finitimis nec esset qui in civitate jus diceret. Ejus dignitas Prætura dicitur.

Prætor de capitalibus criminibus quærebat, non omnibus tamen, sed tantum de majestate, de vi de repetundis, de veneficiis, de sicariis, de ambitu, de veneficiis, de testamentis, & peculatus. Verùm in ea potestate populus Prætores antea creabat, quæ quia futura esset quæstio, ante fuit constitutum ut deinde singulis de criminibus singuli prætores fierent, cum consilio quærerent, ejus de crimine creationes, vitam in judicium quandoq; quæsitum iri vocarentur, ut prætor unus minime sufficeret, nec unus, sed duo prætores cognoscebant: quod in oratione pro Cluentio animadvertimus, idemq; eadem ob causam in aliis criminibus interdum esse factum licet existimare. Nonnunquam etiam, diem dicere a quo tribunus plebi, qui cogendi ad judicium populi jus haberet, non prætor, sed populus ipse de majestate quæstionem exercebat. inq; Cn. Domitius tribunus plebis, qui cum C. Cassio postea consulibus, accusavit M. Silanum, quod imperii populi vellet cum Cimbris colui gestibus, cum in eo bello graves ob eam causam calamitates acceptas esse diceret, qua de re lis fregum tribus solebat. Quod autem dixi, prætores de crimine publico quærebant: ita nam exempla prætorum, qui nullo de crimine publico quærebant: ita nec quæstor dicebatur: tantum civilibus controversiis ad eum delatis, jus dicebat: hoc est, judices & judicii formulam, quam sequerentur, dabat: nec enim prætor ipse judicare solebat erat, sed, cum judices ab ipso dati de controversia cognovissent ac judicassent, exequebatur: ideo in omnibus fere cœlibi prætorum legibus, Iudicium dabo: in quo posteriora ita fiunt. Ita igitur aliud jus dicere, aliud judicare: dicta quam qui veterum Iurisconsultorum libros ignorat, opinantur: &, quem admodum civilibus in rebus prætor non cognovit, neq; judicat, sed jus dicit tantùm, qui ab ipso judices dati sunt, non jus dicunt, sed cognoscunt, ac judicant: hinc recuperatores, hinc centumviri, hinc arbitri, quos prætor dabat ut judicarent: atque hoc Cicero sentit in Epist. ad Quint. Frat. Prætor, inquit, solet judicare, debet. Quæ dam tamen erant, in quibus & more consuetudine jus dicebat prætor: verum nec jus dicebat prætor: sed omissa juris & æquitatis prætoria ratione quiescebat: ut cum bonorum possessionem secundum tabulas, aut contra tabulas dabat: item, cum restituebat in integrum, & hujus generis complura. Porrò cujus potestatis erat jurisdictio, ejus & erat quæstio publica: neq; cujus quæstio publica, ejus jurisdictio: unus tamen e toto prætorum collegio, qui erat omnes ordo, & jus dicendi, & quæstionis habendæ potestatem habebat: qui prætor inter peregrinos vocabatur: tum & postea peregrinos ab eo dictum, tanquam ad quæsitum, tractum: hæc ille. peregrinorum, causa de rebus repetundis, Budæus demonstrat in hoc commentario diversas comprimitur. Hæc de jurisdictione prætorum: nunc de origine primum: deinde de numero eorum subjungemus, si videri possit [ἀναγκαῖον] sed his de rebus quærimus: de ordine nunc ita laborabimus. Scriptum est igitur in Digestis Iustiniani libro primo, hic, ex Pomponio de origine juris: Cum consules avocarentur bellis finitimis, nec esset qui in civitate jus reddere posset, factum est ut prætor crearetur, qui urbanus appellatus est, quòd in urbe jus redderet: post aliquot deinde annos, non sufficiente eo prætore, quòd multa turba etiam peregrinorum in civitatem veniret, creatus est & alter prætor, qui peregrinus appellatus est, ab eo quòd plerunq; inter peregrinos jus dicebat, capta deinde Sicilia, item Sicilia nem Hispania, deinde Narbonensi provincia, totidem prætores, quot provinciæ in ditionem venerant creati sunt, partim qui urbanis rebus, partim qui provinciis præsellent. Hæc de Cornelius Sylla quæstionibus publicas constituit, velut de falsis, de parricidiis, de sicariis, & prætores quatuor adjecit deinde C. Iulius Cæsar duos prætores, & duos ædiles, qui frumento præessent: & à Cæsare Cereales, constituti: inq; eundem prætores, ex ædilibus sunt creati: divus deinde Augustus sedecim prætores constituit: post Claudius duos adjecit, qui de fideicommissis jus dicerent inter civis & peregrinos. Vespasianus & alterum divi Titus detraxit: & adjecit unum divus Nerva: qui inter tutores & privatos jus dicerent: ita decem & octo prætores in civitate jus dicunt. Sic in Digestis Pomponius: nos autem, quod frequentius de numero prætorum, quod quidem legendis veterum libris observare licuit, exponemus de numero, inquam, eorum prætorum, qui fuerunt extremis Reipub. temporibus: nam eversa Reipub. tota ratio magistratuum arbitrio imperatorum perturbata fuit. Octo igitur prætores manifestissimi loci, ut nos ajunamur, tantæ Reipub. fuerunt: argumenta, quibus adducor, ut ita esse credam, hæc sunt: Prætores, genus magistratus, extra urbem in provincias: hos in dubium vocari non potest, plena exempli omnium omnia: videtur igitur esse certum, in consentaneum ut earum provinciarum numerus cum prætorum numero consentiret: has porrò in S. C. quod M. Cœlius ad Ciceronem misit, octo vicè nominatim, item, jussu, senatus præcepit, in Ciliciam provinciam, inq; octo reliquas provincias, quas prætores cum prætore obtinerent & curarent. Et in oratione pro M. Lucullo: Erat, inquit, eo tempore consul P. Lentulus, septem prætores, octo tribuni plebi, designatores mei. Septem nominat, unus Appius de omnibus excepto: quod aperte indicat in oratione in Pisonem his verbis: Deinde cum omnes magistratus prodirent, præter unum

unum prætorem, à quo non fuit postulandum, fratrem inimici mei prætereà; duos de lapide coptos tribunos pleb. legem contra nos centuriatis tulit P. Lentulus consul de collegæ Q. Metelli sententia: & pro Sextio fec: Collegas Milo adjutores habebat, consulit alterius summum studium, alterius animus pene placatus: de prætoribus unus alienus: quod si quis putet, unum quidem Appium ex universo prætorum collegio à collegis in Ciceronis revocando dissentisse, collegas tamen ipsos nō placuisse septem fuisse, locumq; jam à nobis ex oratione pro Milone recitatum, fortasse mendo non vacare, quod in nōnis numerorum facilè tolet evenire: hinc opinor, hanc suspicionem cripium, ipsius Ciceronis testimonio: nam in oratione post reditum in senatu, ubi commemorat eos magistratus, quorum ope redierat ex exilio, nomina ponit octo tribunorum pleb. & septem prætorum, eorum fortasse omnium, quos in ea pro Milone significaverat. Scriptum est etiam apud Dionem lib. XLII. de prætoribus à C. Cæsare, post Cn. Pompeiū in Pharsalia devictum, decem creatis, ut gratiam benè de se meritis referret [illegible] si plures ut remunerari posset, decem Prætores, & plures, quàm antea fuerant, sacerdotes creavit: nimirum tum constat, prætores non antea decem fuisse. Nam quod in Pomponio de origine juris legitur, Cornelius Sylla quæstiones publicas constituit, veluti de falsō, de parricidio, de sicariis, de injuriis, & prætores quatuor adjecit: deinde C. Julius Cæsar duos prætores, & duos ædiles, qui frumento præessent, à Cerere Cerealeis constituit, id quæ minimè conturbat: non enim dixit, adjecit quatuor prætores ad numerum veterum prætorum, sed adjecit quatuor de iis, qui prætores erant, ac publicas quæstiones, ut quatuor ab ipso quæstionibus institutis quatuor item prætores præessent: quos autem duos ait prætores à C. Cæsare adjunctos, eos, opinor, intelligit, de quibus meminit Dio, qui denarium numerū ablo. verunt. Fateor igitur de Prætoribus nōdum usq; ad tertium C. Cæsaris consulatū quid eorum dubias conjecturas colligere opus est, in quæ satis manifestè probatur. & ex eo S. C. cujus verba recitavimus. & ex quatuor Ciceronis orationibus, & ex Dionis historia? Sed argutè nescio quis, ut decem prætores offendat, hoc modo: Prætores publicis quæstionibus præerant, urbium quæstiones erant septem, inter sicarios, de repetundis, peculatus, de ambitu, de majestate, de vi, de falsō, quæ crimē vene fici, & alia quædam complectebatur: ergo, cùm septem essent quæstiones, & quæstiones interficariorum duo prætores præessent, quod patet ex oratione pro Cluentio, reliqui aut singuli prætores fuisse prætores octo, qui quæstionibus præessent, & duos præterea, quorum alter inter cives, alter inter peregrinos jus diceret, necessarium videtur: cui jam, nō esse agendum cum eiduris, aut argumentis, ubi veterum testimonia perspicua sunt, nec verō illa, quæ jam attuli, obstinatè videri possunt. Quòd verò ad numerum quæstionū attinet, diversa ratio est: nam si numerum prætorum ad numerum quæstionum accommodabimus, nō modò plures quàm octo, sed plures etiam quam decem etiam prætores necesse erit: est enim quæstio de falsō, de parricidio, interficariis, de injuriis, de veneficio, de vi, de ambitu, de majestate, de repetundis, de peculatu de incestu, aliæ: ego autem ad argumentandum illud, ne quis eo in aliquam dubitationem vocetur, ita respondeo: primùm, præsse potuisse unum prætorem quæstionibus pluribus, ficuti non unus prætor, sed duo quæstioni interficariorum quandoq; præfuerunt: patent exempli gratia, sex prætores in distinenda celebritate judiciorū, ut novis exoriendis quæstionibus vacare non liceat: potest eo tempore septimus prætor (reliquus erat unus urbanus, qui non quærebat, sed jus dicebat) in ea quæstione minimè occupatus esse, quæ sorte illi contigerat: nihil, non diuturna quæ ad eas cognitiones exercendas decreto senatus traduceretur, quibus vacare sex reliquos prætores non potuisse jam dixi: non enim committendum, ut impunita crimina esse rentur, nec sit locus quo nocentes rei seducantur. Age verò, concedatur quæstiones ab uno prætore plures exerceri nō licuisse, sequiturne necessariò, eo deo plures, quàm octo, fuerint? non sanè, mihi quidem non videtur: nisi mihi illud ab hac rationis probetur, quæstiones non potuisse ab alio, quàm à prætoribus, exerceri: quòd si quis arripiat probare, fortasse hærebit: At nostra ratio quomodo procedit, optimè videlicet: nititur enim testimonio veterum: quo ego, quantum in me est, do operam ut nec discedam: qui igitur veteres testantur? præfuisse & publicis quæstionibus, & capitalibus, qui prætores non essent: qui judices quæstionum dicebantur: quam quæstionem de veneficio, quam exercuit prætor Q. Voconius Naso, apud quem Cicero Cluentii causam egit, exercuisse aut è C. Junius, non ut prætor, sed ut judex quæstionis, cui & quæsitor vocabatur: patet ex oratione pro Cluentio: patet etiam ex Asconii commentatiis: ad eum autem quæstionis duo fuisse genera; alios prætores ut Q. Voconium Nasonem in causa Cluentii, alios non prætores, ut C. Junium in causa Oppianici, multis verbis demonstratū est à nobis in libro De lege bus. Atq; hac ratione tueor locum illum in oratione pro Cluentio, in quo sex prætores cum nominasset Cicero, Q. Voconium Nasonem, M. Pletorium, C. Flaminium, seipsum. C. Aquilium, subjunxit: Quid reliquæ quæstiones? quibus ex verbis reliquos prætores esse intelligi, falsò conjecisti, quem suprà significationem tantum, ne cui videamur voluisse detrahere, appellavimus: vel enim, ut dixi, de iisdem prætoribus ibi nominatis, qui reliquas illas quæstiones exercere possent, hoc intelligere, vel, quod jam probavi, de illis quæstionum judicibus, qui cùm prætores non essent, quæstionibus tamen non modo publicis, verùm etiam capitalibus (nec enim publicæ capitales omnes erant) interdum præerat. Reliqui duo prætores. Ciceronis collegæ, P. Cassius & C. Antonius furiæ, Cassius de majestate quæsivit: Antonium cum reliqui septem, quos nominavimus, omnes quæsierint, prætorem urbanum fuisse jam dixi, & certe prorsus est. Illi tenens, inquis, octo prætores nominasti, & peregrinum omisisti quem adjungi necesse est: & si adjungitur, plures erunt, quàm octo. Explicome Pediano operi ut elegantem, plenamq; antiquitatis, & verè aurū libellum nō me prenebit unquam legendo contrivisse: signet in commentario orationis adversus Antonium, & Catilinam, prætorem eum, qui de repetundis quæreret, eundem jus inter peregrinos dixisse demonstrat: quod nec Cicero videtur dixisse. nec enim civium, sed hostium: hoc est, peregrinorum causa, judicia repetundarum. Juste igitur idem prætor & jus dicebat inter peregrinos, & iis pecuniis de repetundis quærebat: quod cum ita sit, jus inter peregrinos prætorem Ciceronem dixisse, qui de repetundis quæsivit, pro certo pausandum est verùm Pediani verbum, ut cujus testimonio res probetur, subtexamus. Antonius, inquit, multos in Achaia spoliaverat, nactus de exercitu Syllano equitum turmas: deinde Græci, quos spoliaverat, eduxerūt Antonium in jus ad M. Lucullum prætorē, qui jus inter peregrinos dicebat, & cum Lucullus id, quod Græci postulabant, decrevisset, appellavit tribunos Antonius, juravitq; se eo appellare, quòd de quo jure unum non posset: quem locum & Plutarchus exagitat in vita Cæsaris, sed ita emendose, ut miser eum in rebus Romanis tam turpiter esse lapsum. Primùm P. Antonium nominat, qui Cæsaris fuit deinde Macedoniæ prætorem appellat M. Lucullum, qui prætor Romæ fuit: tertio, de corruptis judicis accusatum ait Antonium, qui accusatus est de repetundis: postremo, tradit eum deos tribunos pleb. appellasse, quòd sibi non liceret cum Græcis dicere æquo jure in Græcia constitutis: cum appellare in provincia ad tribunos pleb. qui Romæ erant, nemo soleret: quæ tum potiùs ad senatum sociī veniebant, nec de corruptis judicis, sed de pecuniis ereptis, aut de nece injusta, aut hujusmodi flagitiis: de quibus aut ad prætorem, aut etiā ad populum quandoq; agi potuit accusatus. quare Plutarchum hoc in loco non puto posse ab imperitiæ culpa vindicari. Hæc paulò fusiùs tractavimus, non ambitione adducti, sed studio veritatis, ne confirmaretur opinio illa de decem prætoribus ante bellum civile Cæsaris & Pompeii. Ex P. Manutii commentariis in Epist. ad Quint. Frat.

Prætōrius, a, um, Quod est prætoris, seu quod ad prætorē pertinet. [illegible] Gall. De prætor. Ital. Cosa d'appartenente al pretore. Ger. Was zu einem Obristen Richter gehört. Hisp. Lo que pertenece al pretor. Pol. Vrzędowy. Vng. Birákodásnak, birákodásbeli való. Ang. belonging to the mayor or chief officer of a town. Jus Prætorium, Prætoria cohors, quæ à Prætore: hoc est, Imperatore non discedebat. Scipio enim Africanus primus sortitionem quinq; delegit, qui a se in bello non discederet, & certo numero militum vacaret, & sesquiplex stipendium acciperet. Prætoria verò porta dicitur, qua exercitus in prælium educitur: qui initio Prætores erant qui nunc Imperatores, qui bella administrabant. ✠ Prætorium genus, ex quo majorum quispiam Prætura gessit, ad Consulatum tamen non pervenit. Cicero pro Planco: Cedat Consulari generi prætorium, nec contendat cum Prætorio Equester locus. ✠ Prætorius vir, qui Prætura gessit, sed Consularis, qui Consulatum Cultus Ciceroni: Provincia, quas Prætori pro Prætore obtinerent. Cicero Attico: Consulares ac; Prætorii vici.

Prætōrium, rii n. Domus in qua Prætor habitat, sive duc. [illegible] Gall. La boyada pretorio, pretoire. Ital. Palazzo da regione, il palazzo del principe. Ger. Eines Obristen Richters Hauß, Vogts oder Burgermeisters behausung. Hisp. La casa del Pretor. Pol. Dom przełożonego magistratu, ratuszowy. Vng. Vitorlaz, fődelem hęza. Ang. The house wherein the mayor dwelleth. ¶ Quisquis dicium est omnis magistratus cui parēt exercitus. Prætor dictus est, ab eo quod præiret exercitui. Liv. l. b 3: Quercus ingens arbor Prætorio nomen erat, cujus umbra opaca fedes erat. Hoc alio nomine à Quintiliano dicitur Au-

sur Augustale. ¶ Prætorium est pars villæ, quam Dominus si quando turi sit, ipse solet inhabitare. Villæ enim tres partes erant, autore Columella: prætorium sive villa urbana; villa rustica, quæ constabat fructuaria, in qua erat colonus; villa fructuaria, in qua condemantur fructus. De prætorio loquitur Suetonius de Calig. In extructionibus Prætoriorum atq; villarum omnia potibilia natione petiit, cum efficere concupiscebat, quam quod effici posse negaretur. Pallad. lib. 1. Ipsius etiam Prætorii situs sit loco aliquatenus erecto, & siccioso propter salutarium fundamentorum, & aeris (si natura aspectus. ¶ Figurate item prætorium accipitur pro ipsa concilio à Prætore in rectorium suum domumve convocato: unde Dimittere prætorium legimus, sicut Dimittere Senatum. Liv. Salvius ne id ipsum impedimento incœpto foret, dimittens Prætorium, Tribunos militum, ac præfectos sociorum imperavit, &c.

Prætōrĭani, m. pl. D. creantur cohortis prætoriæ milites, à Prætore: hoc est, imperatore corporis sui custodiæ causa delecti. Cic. pro Cælio: Neminem unquam præsenti Prætori ita majores honores habuerunt, quàm M. Cælio. Plin. lib. 6. cap. 29: Nuper renunciavêre principi Neroni, missi ab eo prætoriani milites, cum Tribuno ad explorandum, inter reliqua bella Æthiopicum cogitanti.

Prætōrĭcĭus, a, um, s. id adjectivum, Prætorius. Martial. lib. 1: De prætoritia soboles mihi: Paule tot una Mittis, hocephalæ nomen habere potest.

Prætōrĭum, ii, n. Ep. Prætoris dignitas, [שִׂלְטוֹן, שִׂלְטוֹנוּת, פְּקִידָה, פְּקִידוּת, pekudâh, pekudût, seltôn, seltônût. Gal. Preture, ce dignité de preteur. Ital. Pretura, pretoriato. Ger. Reiche Schultheissen amt oder wirde. Hisp. La dignidad del pretor. Pol. Urzędnik, zwierzchność. Vng. Vezsegy. Ang. The dignitie and office of the prætor.] Plin. lib. 14. cap. 22: Ad prætoriatum usq; ejus honoribus gestis. Cicero pro Flacco: Prætura: jurisdictio res varia, & multiplex ad suspiciones, & simultates. Idem pro Murena: Prætura Murenæ prodesse in jure, gratia in muneris, ornata in provincia. Idem 3. Catil. Quum Prætura se abdicasset. ¶ Egredi Prætura. Tacitus Libro 3: Valesio vetus familia, neque tamen Prætorium egressa.

Prætōrtĭus, Valde tortus. [מְעֻקָּל, מְעֻקָּלָה, me'ukkâl, me'ukkâlâh. Gall. Fort tortu. Ital. Molto torto. Ger. Gar gar krum. Hisp. Muy torcido. Pol. Nazbyt skrzywiony. Vng. Igen veretkezett. Ang. Very crooked.] Col. lib. 3. cap. 18: Talus Attico prætorto capite recurvato.

Prætrĕpĭdo, as, penult. corr. Valde trepido. Vnde præpetipidans, participium. [רָעַשׁ, râ'ash. Gall. Tremblant de peur. Ital. Tremante di paura, spaventato. Ger. Sehr zu forcht erschrocken. Hisp. Espantadissimo temblando. Pol. Bardzo drżąc. Vng. Igen reszketvén. Ang. Very tremblingly for fear.] Catul. Epigram. 43: Iam mens prætrepidans avet vagari.

Prætrĕpĭdŭs, ut Prætrepidans apud Catullum: id est, effectissimè piger. [Vng. Igen restelkedő, félelmes, félelmek.] Suetonius in Neronem: Romam præpropere redit.

Prætrūncō, cas, act. p. Amputo, præcindo. [קָצַץ, קָצַת, קָצַב, קָצַב, katsats, katsath, katsab, katsab. Gall. Rogner, couper. Ital. Tronco. Ger. Beraubt stumpfes oder abgehawet. Hisp. Cortar abreviar. Pol. Odcinam. Vng. Kimetszem. Ang. To cut away.] Plautus in Mostel: Nunne ibi illam præruncon linguam largiloquam pulpet?

Prætŭmĭdus, Valde tumidus. [נָפוּחַ, נָפַח, נָפַח, nâphûach, nâphach, nâphach. Gall. Fort enflé. Ital. Molto gonfio. Germ. Hefftig geschwollen oder aufgeblasen. Hisp. Muy hinchado. Pol. Bardzo nadęty. Vng. Igen felfuvalkodott. Ang. Most swolne.] ut Prævumidus fuit, apud Claudianum, priore Invect. in Rufinum.

Prævăleo, prævales, pen. corr. n. Anteeo, & quasi in majori pretio sum, vel melior sum. [גָּבַר, גָּבַר, gâbar, gâbar. Gall. Estre superieur, surmonter. Ital. Prevalere, essere di maggior forza. Ger. Mehr gelten/ferner stossen. Hisp. Prevalecer. Pol. Zwyciężam, przemagam. Hisp. Prevalecer. Pol. Lepszem się pokazuję, przemagam. Vng. Győzedelmeskedem, vegzek. Ang. To exceed, to overcome.] Plinius: Vtraq; in pretio sunt, sed tamen prævalent margaritæ. ¶ Aliquando prævalere significat potentiorem & robustiorem esse. [גָּבַר, gâbar. Gall. Estre le plus fort. Ital. Esser più forte. Ger. Mächtiger oder stärcker seyn. Hisp. Mas poder. Pol. Potężniejszym jestem. Vng. Vadgyobbnak.] Statius 2. Achil. Quisquis equo, jaculoq; potês, qui prævaleat eu. Plin. lib. 10. cap. 6: Vulturum prava cervix.

Prævălentĭa [גְּבוּרָה, גְּבוּרָה, gebûrâh, gebûrâh. Vng. Erősség, hatalom, fölsőség.] Paulus D. lib. 6. Tit. 1. Ea sola omnibus quæruntur, in quibus mutantes per prævalentiam alienam rem trahunt, mutandi; efficit, &c.

Prævălesco, is, n. Idem Columella lib. 3. cap. 6. Vitem quoq; antequam ex toto prævalescat arbori conferre convenit.

Prævălĭdus, adjectivum. Præpotens. [גִּבּוֹר חַיִל, גִּבּוֹר חַיִל, gibbôr châyil, gibbôr châyil. Gall. Fort puissant, bien fort. Ital. Forte, vigoroso. Germ. Gewaltig gewaltig und starck. Hisp. Fuerte, poderoso. Pol. Barzo mocny. Vng. Igen hatalmas, erős. Ang. Very strong and mighty.] Ovidius libro 2. de Ponto: Duas prævalidas urbes magno inter se ioana terrarum dux spatio diiungat. Virgilius 1. Georgic. Neu te prævalidam primis offendat aristis. Ovidius Epistol. 8: Prævalidæ fusos comminuere manus.

Prævălĭdē, adverbium. [מְאֹד מְאֹד, me'ôd me'ôd. Gall. Puissamment. Ital. Possentemente. Ger. Gar gewaltiglich. Hisp. Poderosamente. Pol. Barzo mocnym. Vng. Igen erősségben. Ang. Very strongly.] Plinius lib. 17. cap. 24: Prævalendum ut prævalide accipientis imo in medio fidem relinquantur.

Prævăllo, as, [Vn. Eidi meg erősíni, erősíteni.] Hortus de bello Alexandrino: Quo facto imperat pontem adversus hostem prævallari.

Prævărĭcŏr, penult. correp. aris, d. p. Quocunque modo à proposito officii deflecto, ut ait Varro lib. 6. [דָּלַג, דָּלַג, dâlag, dâlag. מַעַל, מָעַל, ma'al, mâ'al. עָשַׁק, עָשַׁק, 'âshak, 'âshak. Gall. Prevariquer, trahir sa partie. Ital. Prevaricare. Ger. Krumb oder unfahrsam: Item. Nicht aufrichtig handlen, vom Rechten abweichen als Anwelt pflicht ist etwan. Hisp. Dar sobre cerrado. Pol. Wykraczam się, wzgardzam. Vng. Tiszten alúl cselekszem. Ang. To betray or cousen, to be a shrew, and do clean contrary.] Plin. lib. 18. cap. 3: Arator nil incuriosus, prævaricatur. ¶ In litibus autem forensibus prævaricari dicuntur vel accusator vel defensor, quum prodita causa utrique adversari causam jurat. Cicer. de Arte. pro L. Cælio: Accusator pecuniam accepit, ut turpiter prævaricaretur. Ulp. in l. Athletas. ff. de his qui notan. infam. Qui prævaricatur, ex utraque parte colludit, quia mox ex adverso. Cicero pro Cluent. Hoc quoniam tum fidelius faciebat, tamen interdum non defendere, sed prævaricari accusatori videbatur: id est, accusatorem juvare, eiq; colludere.

Prævărĭcātŏr, oris, m. c. Simulatus accusator vel defensor. [בֹּגֵד, בָּגַד, bôgêd, bâgad. עָשַׁק, עָשַׁק, 'âshak, 'âshak. Gall. Prevaricateur. Ital. Prevaricatore. Ger. Ein Verrether in Rechten/der nicht aufrichtig handlet/sich zu schuldig oder zu unschuldig wärt/einen handelt/bittet. Hisp. El que deva su officio a sabiendas. Pol. Przeciwnik, wykraczający, wzgardzający. Vng. Törvényellenkező, képmutató, gyanúsító. Ang. A pleader by collusion.] Martialis Iurisconsult. l. 1. ff. ad Senatusconsult. Turpil. Prævaricatorem fuisse scribat cum qui adhæreret rem, & tamen latenter munere accusandi defungeretur: eo quòd proprias quidem probationes dissimularet, falsas verò accusationes admitteret. Ulpianus in l. Athletas, ff. de iis qui notan. infam. scribit prævaricatorem esse qui diversam partem adjuvat, prodita causa sua: allegatq; Laboneum qui hoc nomen à varia certatione traxisse dicit. Quo quidem in loco Hotomanus, non varia certatione, sed variatione, optima ipsorum conjectura censet legendum. Cicero prima Verrina: Verum te perfidiosum, an prævaricatorem ex timore in actis? Cujacius Ciceronem libro 8. Recognit. Paulo rectius etiam hoc, sua culpa videretur amisisse, & prævaricator causæ publicæ existimaretur. ¶ Appositè hic prævaricatorem describunt, pro eo quod est currere sæpe aliquò accusandum, quo colludente, facilè ille absolvatur. Cic. 2. Philip. Iam vereor ne, quod turpissimum est, prævaricatorem mihi adpotuisse videar. Budæus.

Prævărĭcātĭo, onis, verbale, ft. Simulata vel infitiatio vel defensio. [בְּגֵדָה, בְּגֵדָה, begêdâh, begêdâh. עֲשֻׁקָה, עֲשֻׁקָה, 'ashûkâh, 'ashûkâh. Gall. Trahison, tromperie, prevarication. Ger. Ein verkehrung eines rechten/oder unrechten/verwerfen. Hisp. Cabo, mengua, cabo de devar su officio a sabiendas. Pol. Sprzeciwienie się, wzgardzenie. Vng. Törvényellenkezés, képmutatás, gyanúsítás. Ang. Collusion, pleading.] Plinius Iunior ad Corelium Tacit. lib. 1. Epist. Aliud quippe prævaricatio est tuenda accusationis. Cicero in Partit. Prævaricationis nomen sic significat eum, qui tum contrarius causis quasi visus esse poterat. Idem ad Quintum Fratrem libro 2: Quo die hæc scripsi, Drusus tr. pl. de prævaricatione à Tribu, arum absolutus.

Prævĕho, is, act. 1. Antevehor. [מָשַׁל, מָשַׁל, mâshal, mâshal. Gall. Porter en chartier ou pareant. Ital. Portare innanzi. Ger. Vor sich führen/vorne nehmen. Hisp. Traher antes. Pol. Wiozę wprzód. Vng. Előtt elvezetek, elmenek. Ang. To carie before.] Vnde prævectus, a, um, ante al. pervectus. Liv. lib. 9. Sed Equites Romani prævecti per obliquæ campi, quum se fugientibus obtulissent. Silius libro 7: Ac prævectus equo, nunc extra prævocat hostem.

Prævĕllo, is, per duplex l. Antevello. Gloss. Laberius. Aliqua parte prævulserat. apud Diomedem Grammaticum lib. 1.

Prævĕlo, as, penult. apud Antetego, obtego, operio. [עָטָה, עָטָה, 'âtâh, 'âtâh. Gall. Voiler & couvrir par devant. Ital. Coprire innanzi. Ger. Fürbecken oder vorbedecken. Hisp. Cubrir antes. Pol. Nakrywam. Vng. Előbefedem. Ang. To cover before.] Claud. lib. 2. de Rap. Et parsos selligant ciones, & vultibus addant Flammea folliculum prævelamina pudorem.

Prævĕlŏx, pen. prod. Valde velox. [מְאֹד קַל, מְאֹד קַל, me'ôd kâl, me'ôd kâl. Gall. Fort leger. Ital. Molto veloce. Ger. Sehr auf einen Hisp. Muy ligero. Pol. Barzo prędki. Vng. Igen gyorsaságos. Ang. Very swift and speedie.] Plin. lib. 11. cap. 21: Formicæ eadem in habitatæ prævelocitate, creatoq; aceruat, quamvis prævelocibus tamen fugientes.

Prævĕnio,

Prævĕnio, ad. q. Ante venio, anticipo. [קדם hiddim. προφθάνω. Gall. Venir devant, prevenir. Ital. Prevenire, anticipare. Ger. Zuvorkommen. Hisp. Venir antes. Pol. Vprzedzam. Vng. Elöl megyek. Ang. To come before or prevent.] Livius lib. 24: Caterum prævenerat non fama solùm quæ nihil in tabidis rebus est celerius: sed nuntius etiam extrema fervis. ¶ Prævenienæ interposita dictione. Virgil. 4. Eclogæ: Nascere, præcipe diem veniens age Lucifer almum.

Prævĕnus, [קדם kadmûn. προγεγονώς. Gall. Prevenu. Ital. Prevenuto. Ger. Zuvorkommet. Hisp. Venido antes. Pol. Vprzedzony. Vng. Elöl jaro. Ang. Prevented.] Tacitus lib. 17: Atque ideo ipso Iureiurando vexillis infertis Germaniæ prævenerus erat.

Prævĕrbium, Adverbium, apud Cornel. Frontonem libro de nominum verborumq; differentiis.

Prævĕrto, is, ĭi, & prævertor, eris, d. t. Præcedo, præcido, anteverto. [מקדים מקדם. Gall. Aller devant et gagner, former devancer et prevenir. Ital. Prapassare, prevenire, prevenzione. Ger. Zuvorkommen / zuvorlauffen / zuvor thun / zuvor lassen. Bel. Voorkomen / te voren gaen voorkommen. Hisp. Ir delante / antecipar. Pol. Nayde przodem, wyprzedzam. Vng. Elöl megyek. Ang. To go before and prevent.] Virg. 1. Æneid. volucrem q; fuga prævertitur Hebrum. Cic. pro Sylla: Nemo me unquam iniquissima suspitione pertinuxit, quæ non præverterim. ¶ Interdum accipitur pro præfero, præpono. Cic. 2. de Divin. Ita tamen, si vacas animo neq; habes aliquid quod huic sermoni prævertendum putes. Gell. lib. 4. cap. 5: Iustissimam religionem animo atq; animo prætulisse. Plaut. in Amph. Illuc reddundum est mihi, ne me uxorem prævertisse dicant pro Republica. Hoc est, ne dicant me uxorem prætulisse Reipublicæ. ¶ Item pro revoco. Plaut. Ampk. Flexibilis prævertitur metus: accurro ut scirem quid velit. ¶ Prævertum fulgur (inquit Festus) quod ignoratur nostra, an interdum factum. ¶ Prævertere serio quod dictum est per iocum, est existimare dictum esse serio quod loco dictum est. Plaut. in Amph. Aliquid dictum est per iocum, Non æquum est id te serio prævortier. Adrianus Cardinalis: Prævertere, & Præverti, non id significant quod præcedere: sed id quod præponere, prævenire: sed non sic, imò potiùs præpostero, ac perverto ordine. Id est, ut quod erat in animo ut potiora fieret, fiat antea: & contrà, quod ante erat faciendum, postea fiat. Sed id quoq; præcipuè notandum est, dari cum postpictum, prævertere, ac deponens idem verbum etiam fieri. Livius 2. ab Vrbe: Nec posse, quum hostes propè ad portas essent, bella prævertere quisquam: Idem Aegre impetratum à Tribunis, ut bellum prævenire liceret. Idem: Si Pœnum Romano prævertisset bellum. Cæsar 7. belli Gall. Cæsar hunc esse prævertendum existimavit ad, occurrendum.

Prævĕro, as, [מהר maher. προτρέχω. Gall. Deffendre ouster. Ital. Vietare prima. Ger. Wehren verbieten. Hisp. Defender antes. Pol. Wzbraniam. Vng. Elöl megyek. Ang. To forbidde before.] Suidas.

Prævĭdĕo, prævĭdi, pervid. corr. act. 2. Ante video. [מקדים מקדם. Gall. Prevoir, veoir par devant. Ital. Prevedere, antevedere. Ger. Zuvorsehen / zuvor sehen. Bel. Voorsien. Hisp. Ver antes. Pol. Przedzacz. Vng. Elöl látom. Ang. To foresee.] Plinius: Id nos in futurum prævidebamus. Cicero 1. de Divin. Tam memini præteritorum: præsentia cernit, futura prævidet. Virgil. 5. Aeneid. Ille ictum venientem à vertice velox Prævidit. ¶ Hinc Prævidentia, ubivis, quæ duplex est. Aut enim animo, aut oculis prævidemus.

Prævĭus, a, um, participium. [מקדים מקדם. Gall. Devant. Ital. Precedente. Germ. Vorgehend. Hisp. Ydo antes. Pol. Przychodzący. Vng. Elöl járuló. Ang. Foregoing.] Cic. 5. Verr. Res mihi tota prævisa atq; præcauta est. Idem de Divinat. 1.

Prævĭcĭo, as, act. p. Ante vinco, vel corrumpo. [מקדים מקדם. Gall. Gaster de paravant. Ital. Vincere prima, o corrompere. Ger. Vorhin gefelschen oder verwillen. Hisp. Corromper antes. Pol. Przepchay. Vng. Elöl megrontom. Ang. To defloure before.] Ovid. 14. Metam. de Circe loquens: Hanc dea prævincta, pomis infecisse venenis inquinat.

Prævincŭlo, as, act. a. Præligo, ligo. Gell. lib. 15. cap. 10: Cum eodem laqueo quo essent prævinctæ effenerentur. [קדם kadam. Gall. Lier au parauant. Ital. Ligare avanti. Germ. Vorhin binden. Hisp. Atar, enantes. Pol. Przepod wiaze. Vng. Elöl meg kötöm. Ang. To bind before.]

Prævĭsus, a, um, Qui prævidendo vitam monstrant. [מקדים מקדם. Gall. Qui va devant. Ital. Che va avanti. Ger. Der vorgeht. Hisp. Cosa que va delante. Pol. Przyod idący. Vng. Kellemes, ut mutatur. Ang. That goeth before.] Cicero Arat. Alcyonem genuit clarus è comitas ab altis, Prævius Auroræ, Solis, Noctisq; fatiles. Ovid. 11. Metamorph. Nunc præcedentem sequitur, nunc prævius antit.

Prælĭbro, as, are, act. p. Tego, caligine effundo, & involvo, inquit Iudæus. [עלף alaph. σκοτόω. Gall. Obscurcir, offuquer. Ital. Co-

prire d'ombra. Ger. Beschattigen, verdunckeln, et ist mir etwas dor ogen vor kommen ist. Hisp. Cubrir de sombra. Pol. Zacmienam. Vng. Homlokozom. Ang. To shadow, and make darck by going before.] Tacitus: Vana, inquasitum præcumbrante Imperatoris fallacia datum, clarus. Hic præumbrare dicitur Imperatoris fallacia, quia præcedens magnitudine superans splendorē eorum obscurat: quemadmodum præcelsi arbores fulgore intercepto arcas obscurant inferiores.

Prævŏlo, as, penult. corr. Ante volo. [מקדים מקדם. Gall. Voler devant. Ital. Volare avanti. Germ. Vorn fliegen. Hisp. Volar delante. Pol. Pędzam. Vng. Elöl repülök. Ang. To flie before.] Plaut. Militi: Novine mores meos meditate cœpit, Curamque adhibere ut prævolemini quo ire velis. Cicero 2. de Nat. deor. Satis autem trianguli quem ichnim graci, ei cunctam a pupo ventis adjuvatur, eaq; in tergo prævolantium colla & capita ponunt.

Prævĭro, is, prævīdi, prævĭsum, act. 3. Ante uro: unde Prævĭsus, a, um, particip. in cacumine adustus. [מקדים מקדם. Gall. Brusler par devant, ou auparauant. Ital. Abbruggiare auanti. Ger. Vornen verbrennen. Hisp. Quemar antes. Pol. Vprzod palic. Vng. Elöl megegetem. Ang. To burne before.] Livius 1. ab Vrbe: Bellum erat conleosu tieri salutum, ut Fecia is nostã ferratam, aut sanguineam prætulum ad fines eorum ferret. Virgil. 7. Aeneid. Non jam cæruleæ agresti sapitibus duris agitur, sudibusve præustis.

Prăgmătĭci, πραγματικοί. Apud Græcos erant infimæ sortis homines, qui mercede conducti manibus sic præbebant oratoribus in judiciis. Quanquam postea hoc nomen omnibus communem erat qui forensia negotia tractarent. Dicti Pragmatici a Græco nomine πράγμα, quod inter cætera causam quoq; litem significat. Pragmatici erant homines quidam, inquit Budæus, forensis professionis, qui causarum rectores, interdum juris ignaros monebant, juris responsa, formulasq; actionum tabonotificantes, quasi admonitores postea dicendorum, suggestores, quorum ad juris disceptationem ventum erat. Quintil. lib. 12: Quod si sorte penitus de juris non aderit? neq; ego tam nostri nominis ignarus, ubi ejusve eorum qui velut ad secundas sedent, & tela agentibus subministrant, neque rerum quoq; Græcos nelcio fecisse, unde nomen istis pragmaticorum datum est.

Prăgmătĭcum, ci, substantivum, n. l. Cicer. ad Attic. lib. 14: Tu si quid pragmaticon habes, scribe: hoc est, quod in republica gestum sit, inquit Budæus. Quintil. lib. 3: Hermagoras prima in hoc loco posuit exempla ex quæstionibus meis, sive quod Græci πραγματικὰς vocant, juris interpretes fuere. Sever. gaude eadem parte in fedem pragmaticorum: hoc est à judicio discedam, & in eum arbitrio forensium advocatorum seu procuratorum mendam permittunt. Cicero lib. 1. de Orat. Itaque non (ut apud Græcos) infimi hominis mercedula adhibetur in istis locis præbentis judicis oratoribus, in qua apud illos pragmatici vocantur: sic in nostra civitate, &c. Idem ad Attic. lib. 16. Sed quid, ut video, pragmatici homines omnibus futuris præceptis, verbum quoq; cavere jubent, & vetant credere.

Prăgmătĭca, æ, fœminino, id est, Cicero ad Attic. lib. 14: Tu si quid pragmaticon habes, scribe: hoc est, quod in republica gestum sit, inquit Budæus. Quintil. lib. 3: Hermagoras prima in hoc loco posuit exempla ex quæstionibus meis, sive quod Græci πραγματικὰς vocant, juris interpretes fuere. Sever. gaude eadem parte in fedem pragmaticorum: hoc est à judicio discedam, & in eum arbitrio forensium advocatorum seu procuratorum mendam permittunt. Cicero lib. 1. de Orat. Itaque non (ut apud Græcos) infimi hominis mercedula adhibetur in istis locis præbentis judicis oratoribus, in qua apud illos pragmatici vocantur: sic in nostra civitate, &c. Idem ad Attic. lib. 16. Sed quid, ut video, pragmatici homines omnibus futuris præceptis, verbum quoq; cavere jubent, & vetant credere.

Prăgmătĭcæ, fanctiones dicuntur principum rescripta, non de privatorum negotiis, sed corporum, ordinum & collegiorum: de constitutionibus à consiliariis ex formulis solitis concepto verbo, quòd pragmaticis & peritis viris in consilium adhibitis interponuntur. Honorianus. De his, tit. in Cod. de divers. rescript. & pragmat. sanctionibus.

Prămnĭum vinum, οἶνος πραμνίος. Generosi vini genus, quod in Smyrnæorum agro nascebatur, juxta delubrum Matris deum, eriam Idææ cognomine celebratum. Autor Plinius lib. 14. cap. 4.

Prămnĭon, πράμνιον. Inde id genus est in gerrimo colore, sed pellucida, admixtum habens & carbunculi colorem. Plin. lib. 37. cap. 10.

Prandĭum, dii. n. s. Cibus qui circa meridiem sumitur, quam veteres cœnam appellabant. [ארחת סעודת צהרים. Gall. Le disner, ou repas qu'on prend devant midy. Ital. Il desinare. Ger. Ein imbis / ein imbissen. Bel. Een noenmael. Hisp. La comida temprana / almuerço. Pol. Obiad. Vng. Ebed. Ang. A dinner.] Festus apud antiquos dicebatur quod nunc est prandium: vesperna autem quam nunc cœnam appellamus. Nonius: Quæ nunc prandia sunt, cœnas Sabini habebant, & pro cœnis vesperna appellabant. Plautus Pœnulo: Parcon prandi pignus cepi, abi foras. Cicero in Verr. Quid ego tibi prandia & cœnas commemorem? Idem ad Atticum libro 5: Antecesserat Statius, ut prandium nobis præberet. Idem pro Murena: At spectacula sunt tributim data, & ad prandium vulgò vocati. Suetonius in Vitel. cap. 13: Epulas extra ordinem semper, interdum quæ tertiariam dicipertebant, in cenacula. & prandia, cœnas, comessationesque. Item: prandia nigri mortis. Horatius 1. Serm. Satyr. 4. Ut salubres: Acilianæ ducce, nigris qui prandia mortis Fi-

ciet. Dictum prandium (ut quidam volunt) à prædendo, quòd prandii dari quibusdam in prandio patarentur, quod facile poscebantur. Alii prandia dictum volunt quasi parandia, ut quibus levia rerum quidam de prætu fercula apponerentur. Nam prandium non fuisse principium rerum antiquis apparet ex Cels. libro 3. unum de hyeme loquitur: Si prandere libuerit, &c. ubi ostendit exiguum aliquid, & ipsum secum sine cæna interponi posse. Idem lib. 4. Tamen sæpius sine cæna, quam sine prandio tuto cibo, quam prandio quoque abstinere. Idem lib. 1. Et statuere vero & potum & cibo corpus reparare egregium loco prandere quasi commonium est. Plin. lib. 28. cap. 2. Hippocrates tradit non prandentium extra celeritas senescere.

Prandiolum, li, diminutivum, sive Prandiculum, ni. Quod ieiunium appellatur. Festus in Agonidium.

Prandium, dii, pen. prod. & prandes sum, is. Prandium limo. [ארוחת צהרים Gall. Dejeuner. Ital. Disnare. Ger. Frühmahl essen. Bel. Ontbeeten eten. Hisp. Comer. Pol. Obiadować. Virg. Ebdem. Ang. Dinner.] Plautus in Menæch. Prandi & potavi. Horum quæ accubui. Cicero pro Cluent. Quum in ejus nuptiis ad cœnam Lucullus multitudini hominum placeret. Plautus in Menæch. Prandii nam, inducine fuit egestas, ita convenit, ut Interea ædes accipiar, pro cœnadrio ego quod ellum prandio, immutabitur postmodo. Horat. 2. Serm. Satyr. 4. Lucullus foliti imperio prandere coëgerat.

Prandium, accipitrum. [מאכל עופות Gall. Qui a dîné. Ital. Disnare. Ger. Zu unter gesetzt. Hisp. Que ha comido. Pol. Obiadowanie. Virg. Ebdem. Ang. Dinner or supper.] Horat. 2. Serm. Sæpe velut gnarus propriæ sectator avidæ. Cicero pro Mil. Adde etiam prandii potu, ubi etiam dicis. Prandia veteres vocabant, non Nanos, non quidquam quidem Tum, sed cœnæ quibus nihil deerat. Varro. Prandium in ea parabatur esse oportere.

Prandsus, ta, um. com. [מוכן לאכילת צהרים Gall. Disné. Ital. Disnato. Ger. Zu unter gesetzt. Hisp. Comer mucho rato. Pol. Obiadowany. Virg. Ebdem. Ang. Dined.] quod Plaut. in Amph. cum recentivo conluxit. Neguam homines (inquit) qui prandent, prandisse.

Prandsor, sor, ni. Qui prandet, aut qui invitatus est ad prandium. [מי שאכל צהרים Gall. Qui a dîné. Ital. Chi ha disnato. Ger. Ein unter gesetzter. Hisp. El que ha comido. Pol. Obiadowawszy. Virg. Ebdem. Ang. He that hath dined.] Plaut. in Menæch. Ecquis me antepatum prandii magnifactores.

Prandus, adjectivum, a, um. Quod prandet, ut Prandium in cœnæ locum. apud Quintilianum lib. 6. cap. 4. Mirantibus quòd hunc de cœna Brutus conferr Prandium cœnæ cogeret.

Prānus, pen. prod. com. [מהיר Gall. Vîte. Ital. & Hisp. Vede. Ger. Behend oder bald. Pol. Szybki. Virg. Snelle. Ang. Quick.] Cicero viridis ad laudem pertinere, Aranearum, Lacertæ partem dicunt. Hinc vides è viridi tuus, prudens dicunt. Martialis lib. 10. De nostra patiens, & tam bella senectus. Plautus: Prasti, pedina, cyme, foccos, mollia sagula. Plinius lib. 17. cap. 10.

Prāsius, a, um. Gemma est è viridantium genere, virore tamen minus diffuso quam smaragdus, utpote quæ ad purpuram colorem fundi & nonnunquam accedat. Sunt autem tria prasii genera, quæ vide apud Plinium libro 37. cap. 8.

Prāsoides, pen. prod. specialis, Gemma est ex genere topasiorum, prasium colore nomen habens. Nam πρασοειδὴς Græcis idem est quod prasinus. Vide Plin. lib. 37. cap. 8.

Prasocunides, Vermiculi, qui porros, brassicam & lactucam corrodunt.

Pratum, ti, n. Ager ex quo fœnum percipitur. [מדשא שדה עשב Gall. Pasture. Ital. Prato. Ger. Ein Wisen oder Weide. Bel. Een beemt. Hisp. Prado. Pol. Łąka. Virg. Ingaerde, medu. Ang. Meadow.] Nomen habet ex eo quod hunc usum paratum sit, ut placet Varroni lib. 4. de lingua Latina. Pratum (inquit) Virgilius dicit ubi herbosa & humida quæ ad fructum pecoris alendum sit ex denuntiatione, ut ait, ex eo dictum quòd paratum sit ad fœnum capiendum. Columel. Lib. 2. cap. 17. Prata vetères Romani primum in agris ratione tribuerunt: parvo. Nempe quòd, ut dicunt, nihil in quo pretiosius est paratu, pervigilem laborem desiderat. Ovid. 1. Metamorph. Figitur in molli fossa pratove, vel hortus. Idem: Arce gramineo fulserat ecce locus prata. Virgil. 3. Aeneid. Prædives opimis conspicitur campus pratis. & Pratorum dicebant quæ nunc viridaria, ut annotat Festus Pompeius.

Prātum, i, neutr. gen. apud Plautum. Pol. Łąka. Virg. Ebdem. Ang. Meadow.] Cicero ad Atticum lib. 12. Profluit ad te lutulentus quo tu absolas enim nostro prætulo. Idem de Claris Orator. Tum in prætulo propter Platonis illam consedimus.

Prāvus, a, um. Quod est ex præto. [פרוע מעוקל Gall. De pré. Ital. Cosa di prato. Ger. Das auff der matten oder wesen wächset oder ist der matten eigen. Hisp. Cosa perteneciente a prado. Pol. Łąkowy. Virg. Ebdem. Ang. Of a meadow.] Colum. lib. 6. cap. 4. Luxuriosi, nemo dubitat quin optimus flos vicia sit falcem Igitur & cicercula, vicia, oratenle sumus. Præterea flores. Plin. lib. 21. cap. 9. præcellit fungus in pratis nascentibus. Horatius lib. 2. Serm. Satyr. 4. prætentibus optima fungis Natura est, ubi me nocuit sentire.

Prāvus, a, um. Distortum, perversum. cui opponitur Rectum. [מעוות מוטה עקש עקלקל Gall. Tors. Ital. Torto. Ger. Krumb, nicht gerade. Hisp. Torcido. Pol. Krzywy, skrzywiony. Virg. Ingebogen. Ang. Crooked.] Cicero 1. Acad. Quæ rectum in oratione, pravum esse. Horatius 1. Serm. Satyr. 3. hunc varum distortis cruribus. Idem Bellum fœdarum, pravis fultum male talis. Lucret. lib. 4. Denique si tabrica, si prava est regula prima. Omnia mendose fieri, atq; obstabit pariter illum. & Per translationem accipitur pro malo & vitioso. [מעוות רע Gall. Mauvais. Ital. Cattivo, malvagio. Ger. Böß, untüchtig. Bel. Quaet, quaet verdreven. Hisp. Recio el mal hecho. Pol. Przewrotny. Virg. Crooc. Ang. Froward, unthankfull.] Terentius in Adelph. Si hoc mihi pravum, inceptum, absurdum, tum alienum à vita mea videatur. Cic. pro Rosc. Com. Nihil ab hac cura rum & perversum prædicti posse à bonis arbitrantur. Cæsar de Bello. Brittanorum verò nullum judicium puto, quia vix eorum de privata manu, pravitatem ferre possunt. Terra pravi, Virgil. 4. Aeneid. Obnoxius pravo. Horat. 2. Serm. Sat. 3. Stultitiæ pravo. Horat. 2. Serm. Sat. 3. Ambitio prava. Horat. 1. Serm. Sat. 6. Pravo nolo vivere. Horatius in Arte.

Pravissimus, superl. [מעוות מאד Gall. Fort tortu. Ital. Molto torto. Ger. Gar krumb. Hisp. Muy torcido. Pol. Bardzo krzywy. Virg. Seer ingebogen. Ang. Very crooked.] Velleius Paterculus de Tullio: Habitavit quæ pudica in pravissimis vicis in summa ædificia erant.

Pravitas, tis. Obliquum, curvum & perversum à recto ductu. & compositio. [עקלקלות מעוות מוטה Gall. Tortuosité, mauvaise disposition. Ital. Cattività, malvagità. Ger. Die krümbe, ungerade. Hisp. Torcedura, desconcierto. Pol. Krzywość, przewrotność. Virg. Hengdheyt. Ang. Crookedness, frowardness.] Cic. 4. Tusc. Vitium, quasi partes corporis inter se dissidentes ex quo proximæ morbo sunt, distortio, deformitas. Idem 2. de Legib. Corporis pravitates, deformitates, an habeant aliquid ad turpitudinem, quæri dedecorosius non habebunt. & Pravitas pro malitia. [עקלקלות מעוות Gall. Malice. Ital. Malitia. Ger. Böß, Tückischeit. Hisp. Malicia. Pol. Krzywość, złość. Virg. Crookedg.] Cicero Acad. Tanta enim ista pravitate perfidiæ. Cicero Parad. Animum pravitate vitiosa deformari.

Prāvē, adverbium. Cujus comparativum est Pravius. [בעקלקלות Gall. Mauvaisement, perversement. Ital. Brattamente, scelleratamente. Ger. Gottlößlich, übel. Hisp. Contra razon, mal, desvariadamente. Pol. Krzywo, przewrotnie. Virg. Ongelyck. Ang. Perversely.] Cicero de Fato. Depravatè male & pravè sapientem cum habet.

Præfātio, nis. [הקדמה Gall. Preface. Ital. Prefatione. Ger. Vorrede. Hisp. Prefacion. Pol. Przedmowa. Virg. Voorsegginge. Ang. Preface.] Cicero de Fato. Præfationem magis pravè sapientem cum habet.

Præfectus, i. [שר Gall. Prefet. Ital. Prefetto. Ger. Ein Vorsteher. Hisp. Prefecto. Pol. Prefekt. Virg. Voorsteder. Ang. Governour.] Cicero ad Atticum lib. 15. Profecti sole quo tu absolas enim nostro prætulo. Idem de Claris Orator. Tum in prætulo propter Platonis illam consedimus.

Præfectus, æ, f. om. c. Quod est ex præto. [פרוע מעוקל Gall. De pré. Ital. Cosa di prato. Ger. Das auff der matten oder wesen wächset oder ist der matten eigen. Hisp. Cosa perteneciente a prado. Pol. Łąkowy. Virg. Ebdem. Ang. Of a meadow.] Colum. lib. 6. cap. 4. Luxuriosi, nemo dubitat quin optimus flos vicia sit falcem Igitur & cicercula, vicia, oratenle sumus. Præterea flores. Plin. lib. 21. cap. 9. præcellit fungus in pratis nascentibus. Horatius lib. 2. Serm. Satyr. 4. prætentibus optima fungis Natura est, ubi me nocuit sentire.

Præfectus, a, um. Distortum, perversum. cui opponitur Rectum. [מעוות מוטה עקש עקלקל Gall. Tors. Ital. Torto. Ger. Krumb, nicht gerade. Hisp. Torcido. Pol. Krzywy, skrzywiony. Virg. Ingebogen. Ang. Crooked.] Cicero 1. Acad. Quæ rectum in oratione, pravum esse. Horatius 1. Serm. Satyr. 3. hunc varum distortis cruribus. Idem Bellum fœdarum, pravis fultum male talis. Lucret. lib. 4. Denique si tabrica, si prava est regula prima. Omnia mendose fieri, atq; obstabit pariter illum. & Per translationem accipitur pro malo & vitioso. [מעוות רע Gall. Mauvais. Ital. Cattivo, malvagio. Ger. Böß, untüchtig. Bel. Quaet, quaet verdreven. Hisp. Recio el mal hecho. Pol. Przewrotny. Virg. Crooc. Ang. Froward, unthankfull.] Terentius in Adelph. Si hoc mihi pravum, inceptum, absurdum, tum alienum à vita mea videatur. Cic. pro Rosc. Com. Nihil ab hac cura rum & perversum prædicti posse à bonis arbitrantur. Cæsar de Bello. Brittanorum verò nullum judicium puto, quia vix eorum de privata manu, pravitatem ferre possunt. Terra pravi, Virgil. 4. Aeneid. Obnoxius pravo. Horat. 2. Serm. Sat. 3. Stultitiæ pravo. Horat. 2. Serm. Sat. 3. Ambitio prava. Horat. 1. Serm. Sat. 6. Pravo nolo vivere. Horatius in Arte

μεν. Quintilianus: Et iram salventium bene precemur. Horatius 2. Serm. Satyr. 9. Nihilus & fœmine tum nō referenda precari Decebant. Item precari alicui, Tibul. lib. 2. Eleg. 9. Malè precari alicui. Cicero Pisonem: An quod dii tibi prosiluerint evenire, ut omnes execrarentur, nec precarentur, unum tibi illam vitam, & tempora mortis esse velint? Precari ab Deos, Livius lib. 18. Precari deos bonas preces. Cato cap. de re 134: Ianc patere ire hæc simve commovendo bonas preces precor. ¶ Hujus composita sunt, Deprecor. Imprecor. Reprecor. quibus suis locis.

Précător, oris. Qui pro alio intercedit, vel pollulat, deprecator. [עתר hathar. Græc. ἱκέτης, ἐντυγχάνων. Gall. Prieur, qui prie. Ital. Che prega, Ger. Einer der bitter oder fleht. Hisp. El que ruega, rogador. Pol. Proszący. Vng. Könyörgő. Ang. He that prayeth.] Terentius in Heaut. Nemo accusat. Syre: ego nec tu aram tibi, neq; precatorem paratis.

Précătrix, icis, verbale fœ. Obtestatio, invocatio. [תחנה tehinnah תפלה tephillah. Græc. Gall. Priere. Ital. Preghiera. Ger. Ein Fürbitter oder Gebet. Hisp. Oracion. Pol. Modlitwa, modlenie. Vng. Könyörgés, imadság. Ang. A prayer.] Cicero pro Murena: Quòd si illa solemnia comitiorum precatio, Catulianis auspiciis confecta tantam habet in se vim & religionem &c. Livius 9. ab Vrbe: Quid enim aut spurcius in fœdere opus esset, aut obscœnius, ubi precationes ires fingimus?

Précis, a, um, Vide PRAECIDO.

Précor, aris, precari, &c. Obliqui sunt ab inusitato nominativo prex: Precatio, sive obtestatio. [תחנה tehinnah תפלה tephillah. Græc. Gall. Prier. Ital. Pregare. Ger. Bitten. Hisp. Rogar. Pol. Prosba. Vng. Imadság, könyörgés. Ang. Prayer.] Terent. Eunuch. Sed parumne est quod omnibus nunc nobis facere otium precor, N. indigemus enim ut nullus locus relinquatur preci? Quintil. lib. 3. cap. 10. Hæc Thopus cùm in oratione cum talibus precumpudeat. Terentius in Andr. Nihil est preci loci relictum, jam perturbavi omnia. Horat. 2. Epist. 2. Cœlestes implorat aquas docta prece blandos. Ovidius 2. de Ponto Eleg. 2. Tempus ad cælestium precibus.

Précor, ātus, a, um, pass. Id quod precibus petendū concedit tandem quodam is qui concessit patitur. [שבע shabah. Gall. Empetrer, ou il faut que quelcun se rende. Ital. Preso ad imprecibile. Ger. Das durch Bitt oder Gebet etwas gnädiglich vergönnet wird. Hisp. Ganado ruego. Pol. Proszony. Vng. Kegyelmes. Ang. That by prayer granted to one for a time, intreated to a certain purpose, or to relieve or ease the mind of the lender.] In hanc sententiam dictum ait Seneca, hominem esse precatu spretum, & apud Curtium ait Alexander Magnus præstare quàm precario Imperatorem esse. Idem: Sed precarium spernebatur imperium. Vbi precarium Imperium est id quod tandem obtinetur, quandiu cui concessere, permittunt. Anima precaria. Tacitus: Ita Mroj precariam animam inter infensos trahere. Precarium auxilium, non jultum ferre, Liv. 8. ab Vrbe. Ius precarium, Tacitus de Germanis. Salus precaria, Stratus Ciceroni. Quæstus precarius. Cicero Octavianos: Cuius avus fuerat argentarius, atti polator pater, uterq; verò pro anima fecerit quæstum.

Précario, nomen, ipsa terminatione activi pro adverbio accipitur. [Ἀιτητικῶς, παρακλητικῶς, δεητικῶς. Gall. Par priere, par emprunt. Ital. Per preghiera, per imprestanza. Germ. Durch bitt. Hisp. Rogando por ruego. Pol. Proszonym. Vng. Könyörgésnek okáért. Ang. By, or of prayer.] Terentius in Eunuch. Seu vi, seu clam, seu precario. Paul. Iurisc. Precario habere videtur, qui possessionem corporis, vel juris adeptus est ex hac solummodo causa quòd ab eo petiit precibus, & impetravit, ut sibi potestatem aut licentiam concederet utendi, fruendi, vel agere sibi liceat, vel ut in tectum meum stillicidium, vel ignium in parietem immunem habeas. Cicero pro Aulo Cecin. Neque quidem satis est, nisi docentia te possedisse, utnec vi, nec clàm, nec precario possederis. Idem 3. de Orat. Etenim verecunda debet esse translatio, ut deducta esse in alienum locum, non irrupisse: ac, precario, non vi venisse videatur.

Prehendo, Vide PRAEHENDO.

Prélium, i, Vide PRAELIVM.

Prémo, is, pressi, pressum, ăĕr. Propriè calco, & insisto alicui rei cum pondere, stringo. [דחק dahak מעך mahak הטעין hitstsin דרך darak סמך samach. Gall. Presser, fouler, fouler, enfoncer. Ital. Premere, calcare. Ger. Treiben treten. Bel. Dringen. Hisp. Apretar, apretar. Pol. Cisnąć. Vng. Nyomni, szorítani. Ang. To press.] Virg. 4. Georg. & spumantia cogere pressis Mella favis. Idem Aeneid. 2. veluti qui sentibus anguem Pressit, humi nitens. ¶ Quandoq; ponitur pro adversari, vexare. Virgilius 10. Aeneid. Numina nulla premunt: mortali sumus ab hoste. Plaut. Amphit. Fata isthæc me premunt. ¶ Quandoque pro celare. Idem 10. Aeneid. sulcumque sibi premat ipsa carina. ¶ Quandoque pro instare, insistere, urgere. [דחק radhaph נהג nahag.] Virgil. 1. Aeneid. Hæc fugerent Graij, premerent Troiana juventus. Idem Georg. 3. Ingentem clamore premes ad retia cervū. ¶ Quandoque occultare. [כסה chasah. Græc. κρύπτω.] Virgil. 1. Aeneid. Spem vultu simulat, premit altum corde dolorem. ¶ Quandoq; rapere. [חטף chathaph. Græc. ἁρπάζω.] Varro 2. de re rust. Item præsidia ædibus. ¶ Quandoq; cohibere. [עצר hasar.] Virgil. 1. Aeneid. Imperio premit, ac vinclis & carcere fræna. ¶ Quandoq; claudere. Virg. 9. Aeneid. premit ve oculos ac vulnera lavit. ¶ Quandoq; vitiare. [עבה hanah. עשק hasak.] Varro: Qui corrumpere vicinetui uxorem absente præsidi viro. ¶ Quandoq; removere, excitare. Virg. 1. Georg. & turis opaca ilice premes umbram. ¶ Quandoq; vitiare. Virg. 1. Aeneid. pelago premit arva lanarum. ¶ Quandoque occedere. Virg. 9. Aeneid. Armigerūq; Remi premit. ¶ Quandoque demergere, infodere. Idem 2. Georg. Quod supercrescit, quæcunq; premes virgulta prægros Spargere humo. Ego pingui. ¶ Quādoque imitare, & dicendo immorari. Plinius Epistol. 9. lib. 3. Quam Calcam accusatorem, nihil magis pressi quàm quod accusatorem ejus &c. ¶ Quādoq; reprehendere, maledicere. Quintil. lib. 12. de Cicerone: præcipue veteres premunt cum qui videri Atticorum imitatores contemptiores sunt. ¶ Aere alieno premi. Cic. in Catil. Qui quanquam premuntur ære alieno, dominationem tamen expetunt. ¶ Facta premunt annos: hoc est superant. Ovid. 9. Metamorph. Scirtulos, nonnoq; nos numerare velimus, facta premunt annos: id est, plura erunt facta quàm anni, aut majora quàm pro ætate. ¶ Angustiis premi. Cæs. de bell. Gall. Quibus angustiis Cæsar à Venetis premebatur, docet. ¶ Hujus compositæ sunt, Apprimo, Comprimo, Deprimo, Exprimo, Imprimo, Opprimo, Reprimo & Supprimo, quæ habent penultimam correptam.

Préssus, a, um, part. à primo est. [מכוך מעוך בחץ כתוש makuch meuch bachats kathush. Gall. Pressé, serré. Ital. Calcato, serrato. Germ. Getruckt. Hisp. Apretado, estrangulado. Pol. Wyciśniony. Vng. Nyomattatott. Ang. Pressed.] Columel. lib. 7. cap. 8. Ita vero nonnisi ex tarmo faciendi casei, quem dicimus manu pressum. Virg. 1. 2. Eclog. sunt nobis mitia poma. Castaneæ molles, & prelli copia lactis. Idem 3. Georgic. Lætæ magis pressis manabunt flumina mensis. ¶ Aliquando nomen est, & ponitur pro tabulis ac torcular. Cic. in Horten. Quis te autem est, aut fuit unquam in parum udis rebus, in desumendis & explicandis sententiis pressior? ¶ Aliquādo dicitur omnibus, gravatus. Ἐκθλιβόμενος. Virg. lib. 2. Georg. Cui pressæ quum portas cingere carinæ. ¶ Presso gradu incedere, hoc est, Grimo, decorè, sed quo cruces incedere videmur. Livius lib. 22. Indè ubi in conspectu jam pugnæ tempus erat, Hispanos, ea mercede ut res sunt, presso gradu incedere jubet. ¶ Pressum vocat Ovidius quod est quasi impressa nota signatum. lib. 6. Fastor. Certa fides fidei, pressus electatur ab illa Vitus, & aurea res ea pressa nota est.

Préssus, us, m. q. ipsa pressio. Vel premendi actus. [דרך midderech עקה hekeh מעקה mahakah. Græc. Gall. Pressement, fardeau. Ital. Oppressione. Ger. Das drucken. Hisp. Apretamiento. Pol. Wysk. Vng. Nyomás, szorítás. Ang. A pressing.] Cic. lib. 1. de Orat. Nemo est quin brevitatis sit cupidus omnia Qui. Valerium Soranum laudat vocis, atq; ipsius oris pressu & sono facile vocat: Idem 2. Tuscul. Sic animus intentione sua depellit passim omnem pondus.

Préssus, ūs, m. q. Pressio hujus pressio: hoc est, actus ipse premendi. [דרך midderech עקה hekeh מעקה mahakah. Græc. Gall. Pressement, pesanteur. Ital. Atto premere, stringere. Ger. Das truckē oder pressen. Hisp. Apretamiento. Pol. Wyciśnienie. Vng. Nyomás, szorítás. Ang. A pressing.] Plinius lib. 18. cap. 31. Pretium unius tolenus X. impleti dari. Colum. lib. 2. cap. 36. Mutū est quod pro primum pressarum vinaceorum ejusdem pedis exprimitur.

Préssus, us, Frequentativum à primo. [לחץ lachats.] Gall. Pressement. Ital. Premere, stringere. Ger. Etwas truckē oder treiben. Hisp. Apretar, estrechar. Pol. Wyciskanie. Vng. Nyomogetés. Ang. To press.] Virg. 5. Eclog. pectebimus arbuta palmis, quæ venient. & prelor, aris. d. pungar. Plautus in Persa: Vomica est, prelare parce. ¶ Prelatus, participium. Plaut. Asin. Quibus rebus hæc rumena prelatum berum.

Prætĕr, adverbium, Subtiliter præterire. [מעבר meabber, מעביר meabbir. Gall. Sortement, sans apprehender, hormis. Ital. Straordinariamente, stragrandemente, fuora misura. Ger. Künstlich, sonderlich, ohne wissen. Hisp. Aparte de, fuera de, demasiado. Pol. Krotce, sposobnie. Vng. Kivülemben. Ang. Above, besides.] Cicero 1. Offic. Alterum excercita in augendo, alterum imitatio prælabi loquentium, & lubrica. Idem 3. de Finibus: Sed ut propius ad ea Catonis accedā, quæ ad te dicta sunt, prælabi agamus. ea, quæ modo dixit, cum in transferamus quæ tum antepono.

Prælŭdĭa, um, ad ludum vitæ. [משחק, משחק. Gall. Dejeu, exercice apresse. Ital. Cose da giuocare. Germ. Das zu dem truckē dienstlich ist. Hisp. Cosa para jugar. Pol. Wyskky. Vng. Játéknak, szerzetnek. Ang. That serveth to playing.] ut prælusorium vas, in quo quid premitur. Colum. lib. 12. cap. 13. Tum secundi ordinis,

liberas q̄, & vasis prælorijs, quàm sanctissimè, cælissimeq; facienda.

Prępŏn, Latinè decorū. [כעיה כעיתה nomen כעים Gall. Vorsatz, zuvorgesetzt. Ital. Nome. Ger. Ein vorgesetzt wort, gesetzung vnnd etwas ist in worten vnnd worden. Hisp. Nombre. Pol. Przyimek, przymuie y tęgi rządzi. Vng. Elöneue. Ang. A worde set before and governeth.] Cicero de Orat. Vtile vitium, (si in oratione vllum est vitium) quod à Græcis appellatur Græci, nos dicamus sanè decorum. Idem in Orat. Hoc loco commutatio ad quod dici Latinè decorum potest. Græcè enim πρέπον dicitur.

Presbўtĕr, ĕri, m. Sen. [זקן זקנים Gall. Ancien, prestre. Ital. Vecchio, antico, prete. Ger. Ein Eltister oder Eltisser. Hisp. Antiano, viejo, prebitero. Pol. Starszy. Vng. Elöl-iáró, tanács. Ang. An elder.] Augustinus: Sanè eorum grandioris ætatis, & huic Scripturæ loquitur, plenum dierum pollet esse festionem: hoc est, presbyterum. Proinde omnis senex erit presbyter, non omnis presbyter etiam senex: quia plerumque est hoc nomen ætatis, quam ultrà senectutem tenectute vocata est, & ex hac etiam plusculum senectute nomen accepit in Latina lingua.

Prĕtĕr, præpositionis, pro genitivi prod. [שרף שרפים Ger. Ein gifftige art der vbersatzung, wenn sie sich begeben. Hisp. Serpientes genus est, quem alio nomine vocant eosdem. Lucanus lib. 9. Quæ dit sudentes vidos Ipsa mania præter. Plinius lib. 20. capite 20: Sagittarum venena, & serpentium hominibus dum. & præterea refringet. ¶ Hic etiam præter cælestis flamma genus, quæ quicquid attigit, amburit, & præterit. Plinius libro 2. capite 48: Idem ardentior accensusque dum furit, præter vocatur, amburens contacta parvet de præterea.

Prĕtĭum, tĭi, n. I. Quod datur pro re empta. [מחיר מחירם מחיר שכר Gall. Pris, loyer. Ital. Prezzo, pregio. Ger. Der werthen oder das gut mit welchem man ein etwas hin bezahlt oder setzung. Hisp. Precio, estimacion, precio de cada cosa. Pol. Zapłata. Vng. Valamiuel ér̄t. Ang. Price or valew.] Plautus in Poen. Isto pretio nunquam fidelis fuerit. Virgil 4. Aeneid. Femina quæ nostris etiam in finibus, urbem Exiguam pretio posuit. Terentius Heaut. Agrum nobis regionibus nostrorum, neque preti maiore nemo habet. ¶ Avellere pretium antequam attendatur merces. Horatius 1 Serm. Satyra 2: an tibi merx insidiatis fieri, pretium ne, avellier ante, Quam merces offendit. ¶ Capi pretio. Tibul. lib. 3. Eleg. 1: pretio capiuntur avaræ. ¶ Aliquando pretium accipitur pro mercede, vel præmio: idq; interdum in meliorem partem. Terentius And. Feci ego vt esses liberta mihi, propterea quod serviebas honestè. Quod habui summum pretium persolvitis. Virgil 3. Aeneid. Ergo palmæ præmium vidi otibus. Interdum in deteriorem, vt eadem ferè sit quod pœna. Ovid. 10. Metamorph. Mors pretium tardæ nox certaminis esto. Terentius in Andr. Ego pretium obstabi tam fero. ¶ Legitur etiam pretium aliquando pro compositione, vel præmio. Tacitus lib. 2: Res eo anno prosperas haud referrem, ni pretium foret Cn. Pisonis, & Aliud Galli super eo negotio diversas sententias noscere. Pretium operæ, & pretium curæ, locutiones notatu dignæ. Plin. Iuvenis au dire pretium operæ sit. Plin. Epist. 19: Poëtæ mihi visum est pretium curæ, totum Senæ oscen de eo quærere.

Prĕtĭōsus, a, um. Quod est multi pretii. [יקר יקרה יקרים יקרות Gall. Precieux, riche, & de grand valeur. Ital. Di gran prezzo, precioso. Ger. Köstlich, vnwerdt. Hisp. De mucho precio. Pol. Drogi. Vng. Drága, böségtelen. Ang. Of great price, precious and of great value.] Plautus in Bacch. Animalium pretiosa operaria est. Cicero 3. Offic. Quæri, si mali judicis facienda sit, equine pretiosi ponius iactum faciat, an teretis vilis. ¶ Emptor pretiosus: hoc est, improvisus, qui magno pretio aliquid emit. Horat. 3. Carm. Ode 16: Seu navis Hispanæ magister Dedecorum pretiosus emptor. Ovid. 3 Amor. Ingestum quoneā facrat pretiosus amor. Idem 1. Metam. Subiitq; argentea proles Auro deterior fulvo, pretiosior ære.

Prĕtĭōsē, adverbium. [πολυτελῶς πολυτίμως πολυτίμητος Gall. Richement. Ital. Riccamente. Ger. Köstlich. Hisp. Ricamente. Pol. Drogo. Vng. Drágán, böségtelenül. Ang. Richely, richely.] Cicero 1. de Inven. Vasa magnifice, & pretiose culta, Gel. lib. 2. cap. 21. Pretiosè ornatum cubiculum.

Prĕtĭōsĭtas, ātis. f. [πολυτέλεια Vng. Kedvesség, drágaság.] Macrobius Saturn. lib. 7. capite 13. ex Attio Capitone: Ilechos autem, inquit, ipla cera maris cognitus minime proximus, quasi apiot caetera ob eorum crudelitatem animali pretiositas.

Prĭāpeum. Vide purpurea apud Plinium lib. 24. cap. 13.

Prĭdem, temporis adverbium. Paulò ante, vel parvo tempore prius. [כתר כתרה Gall. Ci a long temps. Ital. Già molto tempo, gia molto tempo. Ger. Zuuorgeschehen, vor etzlicher zeit. Bel. Eertijts voorleden. Hisp. Ha mucho tiempo. Pol. Niedawno, przed niedawnem. Vng. Nemrégen, nemrégiben. Ang. Long since, a great while ago.] Plinius lib. 7. cap. 16: Ipsi verò pridem vidimus ea omnia præter puberatem in filio Cornelii Taciti Equitis Romani. ¶ Aliquando etiam de longiore tempore dicitur, multo antè, vel multo tempore prius, olim, multò. Apuleius: Quod pridem Plato affirmaverat. Quod hi cum pridem eum dudum addamus nos, vel quàm, vetusta, significante multo tempore antè. Plin. lib. 5: Medicina non pridem venit in Italiā: id est, non multo tempore antè. Cicero pro Q. Roscio: Quæ pridē Fanci nomen in adversaria tetulit. Hoc est, quòm multo tempore antè. Terentius Eunuch. Hunc vasā, quam pridem pater mihi de meis mortuus esset: id est, quantum temporis præteriisset. Cicero in Bruto: Nostra autem civitate non ita pridem dominatu regio liberata fuit, non multo tempore antè. Vide Valer. lib. 2. cap. 14.

Prĭdĭē, adverbium, & Pridianus, a, um, vide in dictione POSTRIDIE.

Primārĭus, Primates, Primitiæ, Primipilus; vide PRIMVS.

Prīmus, a, um. Quando q; ad numerum seu ordinem refertur quemadmodum & tertius, & certus. [ראשון ראשונה ראשונים Gall. Premier. Ital. Primo. Ger. & Bel. Der erst. Hisp. Cosa primera, cosa primera. Pol. Pierwszy. Vng. Első. Ang. The first.] Terentius in Adelph. Primus sensio mea sententia, primus resciscito omnia. Virgilius 2. Aeneid. Primus ibi ante omnes, magna comitante caterva, Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Cicero Appio, lib. 3: Prima duo capita epistolæ meæ tacita mihi quodammodo relinquenda sunt. Plancus Ciceroni libro 10: Primo tua sententia mihi cum municipibus, posteriores ad tempus arbitrium meum, amicorum meorum composui. Horatius 2 Epistol. 2: Extrema primorum extremis usque priorem. Jungitur autem frequenter apud bonos auctores cum quisque est, Primo quoque tempore, primo quoque die. Livius 6. ab Vrbe: Decrevere ut primo quoque tempore de ea re ad populum ferretur. Cæsar 6. bell. Gal.: Cupiebat Cæsar, si qua conditione posset, adversarios in æquum locum deducere, & primo quoque tempore bello decertare. Pompeius ad L. Domitium: Ut primo quoque die Lucceium adveniret. ¶ Prima quaque occasione id fit, ubi primum se, ulla offerret occasio. [ἐν πρώτῃ ἐυκαιρίᾳ ἐν πρώτῃ ἐυκαιρίᾳ.] Plinius Jun. Prima de prima quaque occasione mitte. ¶ Quandoque idem valet quod postremo. Virgilius 1. Aeneid. Prima quod ne Troiam pro classibus igniferat Argis. ¶ Quandoque ponitur pro optimo, ficut & prior pro meliore. [πρωτεῖος.] Idem 9. Aeneid. primos juvenum in mittent Orco. ¶ Quandoque pro præcipuo. Idem 12. Aeneid. quantos primus patiare labores. ¶ Quandoque pro eo ante quem nullus est. Virgilius 1. Eclog. Hic mihi responsum primus dedit ille petenti. ¶ Primus, plurali numero, pro principibus. Livius lib. 2: Quod bellum si primus facta prosperè fuissent, haud dubiè pervenisset ad Romanos. Cæs. Adeoq; acie verfatum possunt qui altum fuisse ne circumeatur, veri tamen, & sibi in circumagi possent: itaque non prima quam latera, non latera magnopere sustinere quam tergo. Tacit. lib. 18: Quoniam prima cunctatorum fuerat ceciderant. ¶ Primos labris gustare. Cic. 1. de Nat. deor. Hanc cenſis primos (ut dicunt) labris gustasse physiologiam id est, naturæ rationem, qui eā cæterum quod ornatius sit, putet artatum esse posse? ¶ Hucusque de adverbio. Primò, Apprimè, Primum, Primitus, In primis, cum primis, de quibus suis locis.

Primus, a, um, plurale tantum numeri, significat valet quod primæ partes, vel primus in aliqua loco. [πρωτεῖα πρωτεῖα.] Gall. Les premieres parties. Ital. Le prime parti. Ger. Die fürnemsten, oder oberste, der vorige oberste. Hisp. La primera mayore, las primeras partes. Pol. Najprzedniejsze części, przedsie. Vng. Főségek. Ang. The chief parts, or places of any thing.] Vide primas ferre, vel tenere dicitur qui primum in re aliqua locum obtinet. Cic. in Brutor. Es his Curio & Su pinus, cum meo quidem judicio, tum omnium fere de primis tolerandis: id est, sapientissimi, & disertissimi habiti sunt. Ita erum: Krat excellens ad dicendum vulgi, & facile primas ferebat. [πρωτεῖα φέρεσθαι.] Idem de Claris orator. Primas in causis agendis Horrensius. ¶ Dare primas in eadem Significatione, Concedere, & dare primas alicui. Cicero 2. de Orator. Non possum equidem non agnoscere primas Herodoto. Idem 3. Philipp. Paterculus quo utebatur autore adhuc ferus, homo severus & prudens, primas omnium civium P. Nasicæ, qui Tiberium Gracchum interfecit, dare solebat. ¶ Deferre primas alicui pro tributo primi pendi locum. Cicero 1. de Nat. deor. Ad quem tum Epicurus primas ex nostris hominibus deferebat. Idem ad Att. libro 11. Amoris erga me, quem à fratre amare, domesticoque discessi, ibi primas defero. Id est, post eos illes qui maximo me amore prosequuntur. Idem in Orat. Cui primæ sine controversia defe rebantur.

Primum, adverbium. Primò, primo loco. [ראשונה ראשונות Gall. Premierement. Ital. Prima, primamente. Ger. Zum ersten

Non esse de primo esse. Belg. Een eerste. Hispan. Primeramente. Polon. Wprzod. Vng. Elöször. Ang. first.] Ab hoc fiunt compos. quæ primùm, & in primis. ¶ Ponitur autem aliquando in oratione nulla alia sequente clausula. Plaut. in Asin. Censen' ita dium hodie primùm ire adfarcum in ganeum? Aliquando alia sequente clausula, cui præponitur postea, vel deinde. Terent. in Adelph. Ne ego istum iolarer? primum fratrem nullam invenio peiorem: Præterea autem dum illum quæro, à villa mercenarium vidi. Idem in Prolog. Heautont. Id primùm dicam deinde quod vos cloquar. Nonnunquam sequitur tertia clausula, cui præponitur postremò. Aliquando pro postremò hæc sola jungitur deinde.

Primò, loinò, principiò, vel ante omnia. [בראשונה beráshonah. πρῶτον, πρῶτα. Gall. Au commencement. Ital. prima, co' primieri. Germ. Erstlich von ersten. Hisp. Primeramente. Polon. Na pierwsze. Vng. Elöször. Ang. first or in the beginning.] Terent. in Phorm. Cœpi adversari primo. ¶ Primo ter dixit Pomponius in Maccis gravitati pariibus: Bono animo es, cepis primo. videinfra ¶ Primo, Nevius in Agrypnis. Acontizomenus fabula est primò proba, Sositratæ. Lib. 11. Gram.

Primŭlus, pen. cor. diminutivum. Plaut. in Amph. Primulo circulo abiit ad legiones suas. πρωτοστάτης.

Primùm, adverbium. πρῶτον πρῶτα. Terent. in Adelph. Paulatim plebem primum hic facio meam. Plaut. in Menæch. Nam non dentes mihi radebant primulum.

Primŭs, a, um. Primus, princeps, summus. [ראשון rishón. πρῶτος. Gall. Premier, qui est au des premiers. Ital. Primaio. Germ. Der erste Fürnemest. Hisp. Cosa primera en dignidad. Polon. Pierwszy. Vng. Elsö. Ang. The first, chief or principal.] Primarius lapis, qui primus in aliqua ædificii fundamento ponitur. Primi cives, qui primi sunt in civitate, qui principes cives, & viri principes etiã dicũtur. πρῶτοι πολῖται, ἔκριτοι. Cic. 5. Verr. Hæc omnia decoro civitatum & privatis primariorum virorum ædificiorum. Plin. lib. 7. cap. 41. Volatile enim primarium bellatorem elle, optimum oratorem, fortissimum imperatorem, &c. Plautus Sticho: Quam vos capitis conditionem existimatis primariam? Terent. Phorm. Neque hujus dis ventus fœminæ primariæ, Quæ tu nisi eo modo efficeres contumelias. Primarium loco esse, Cic. 3 de Finib.

Primates, m. t. Dicti sunt qui & summates sive optimates, qui sunt primi in civitate. [ראשים reshím גדולים gedolím קציני שרים sarím קציני kezinéi. πρῶτοι, ἄρχοντες. Gall. Les premiers et principaux. Ital. Primati. Ger. Fürnemesten die in gemeinen sachen. Hisp. Los principales del pueblo. Pol. Przednieyszy. Vng. Fö fèlnèpek. Ang. The principall or nobles.]

Primātus, hujus primatus, pe. prod. ta. & ipsa primatũ dignitas, sive ordo primi patris. [ראשות rishút. πρωτεῖα, ἡγεμονία, τὸ πρῶτον καθέζεσθαι ἐν τοῖς ἄρχουσι χώρας. Gall. Principauté, premiere. Ital. Principato primiero. Germ. Der Fürnemen ehrliche Stett vnd Würde. Hisp. Primero en dignidad principado. Polon. Przedniyszy wszystkich godności. Vng. Elsöség, elsöjog, méltóság. Ang. Principalitie or primacie.] Plin. libr. 13. cap. 12. Primatum metavit Cæsar. Idem lib. 8. cap. 5. Obtinebat primatus argenteis, quo maximè gaudent, & reliquo omni primatu donavit. ¶ Primatum dare alicui rei. Varro 1. de Re rust. cap. 7. Alii dant primatum bonis pratis, ut ego quoque, à quo antiqua prata, patria appellabant.

Primāni, m. t. Primæ legionis milites dicebantur, quemadmodum Secundani, Secundæ, Tertiani, tertiæ. [πρῶτοι στρατιῶται, οἱ ἐν τῷ πρώτῃ τάξει ἱστάμενοι. Germ. Die fürnemsten Römische Ritter in Krieg.] Tacit. Annal. lib. 11. Primani tribus, una & vicesimanorum primipilus, aquilam subtulêre. Primanus Tribunus dicebatur qui primæ legioni tribunum ferebat, ut tradit Festus, citans Catonis orationem quam de suis virtutibus contra Thermum habuit.

Primores, aliquando adjectivum est, ac valet idem, quod summus vel extremus. [ראשים rashím גדולים gedolím שרים sarím קציני kezinéi. πρῶτοι, ἔσχατοι. Gall. Les premiers. Ital. Primi, primarij. German. Die verdettesten oder aussersten. Hispan. Los primeros. Polon. Przedniyszy, przyrodzeni. Vngar. Elsö rendü. Ang. The noble and speciallest.] ut Primores ungues, Primores digiti, Primores nares. Primoribus labris: nam in neutro genere reliquos casus non habet. Primores (inquit Nonius) dicuntur summæ quæque res. Lucil. libro 8. Satyr. Gallinaceus quum victor se gallus hostibi Sustulit in digitos, primoresque erigit ungues. Plautus in Bacch. Si hos digitulos duodecim simichas primoribus: Idem in Trinummo: Atque eam modò versabam mihi in labris primoribus. ¶ Primoribus labris gustare, est leviter quippiã attingere, & quod barbarè dicitur, Superficialiter. Cicero pro Cælio: Quidem multos & vidi in hac civitate, & audivi, non modò qui primoribus labris gustassent genus hoc vitæ, & extremis (ut dicitur) digitis attigissent: sed qui totam se dedissent ac voluptatibus dedi Essent, emersisse aliquando. ¶ Primores vir, hoc est, primi, sive optimates. Suetonius: Scripta famosa, in quæque edita, quibus primores viri ac fœminæ notabantur, abolevit. ¶ Accusativum singularem protulit Gell. libro 16. cap. 5: Animadverti quoddam, γραμματικὸν haud quaquam indoctos viros opinari, vestibuli esse partem domus primorem, quam vulgus atrium vocat. Et Cato capite 81: Sumitus in terram deprimito, extollitoque primorem partem. ¶ Ponitur aliquando primores substantive pro optimatibus. Livius 1. ab Urbe: Rettiere Romam, ac populo, ac primoribus jussa pie ad primores Romulus provolat. Virgilius 9. Aeneidos: Protinus armati incedunt: quos omnis cunctos Primorum manus ad portas, juvenumque, senumque Prodequitur vortus. Vbi Servius: Primorum: genitivus hic venit ab eo quod est, hi Primores, sicuti hi Præceres, quorum accusativum nominativus singularis non invenitur, licet dicamus, hujus primoris. Horatius 2. Serm. Satyr. 1: Primores populi arripuit, populumque tributim. ¶ Nonnunquam pro deambus anterioribus qui primi in ædendo retegunitur. Græce πρῶτος & ἔσχατος dicuntur. Plin. libro 11. capite 37: Terrestrium minutæ quadrupedum ¶ primores hinc utrinque longissimi. Ibidem: Caprę superiores centes non sunt, præter primores geminos.

Primæ vus, a, um, In primo ætatis flore constitutus, ævo & ætate primus. [πρωτόγονος, πρωτογενής. Gall. De la premiere aage, le plus aagé, ou plus vieil. Ital. De la prima famiglia. Germ. Die eltiste bey einem alter. Hisp. Cosa de la primera edad. Pol. Pierwszy, miodu. Vng. Virgabam és. Ang. The eldest or first age.] Virg. 9. Aeneid. Ly cius Helenor, & Lycus elapsi quorum primæva Helenor. deinde. Aeneid. primæva corpore Lausus Idem 7. Aen. primæva flore juventus.

Primĭgĕnĭus, à, um (ut autor est Hieronymus in Chronicis, & Cassiodorus in Epitol.) dicebatur notarius principis qui cæteris honoratiorem locum habebat. Antiqui enim in cerata tabula scribebant idem & Notæ, σημειώσεις dictæ. Ammianus Marc. Veteres tabulas, & innocentes, & innocentes: inter quos Valentinus ex primicerio protectorũ Tribunus. Ad eundem etiam modum secundicerius dicebatur qui secundum inter principis notarios gradum obtinebat.

Primĭgĕnĭus, a, um, Primitivus, quasi primogenitus. [בכור bekhór. πρωτόγονος, πρωτότοκος, πρωτογενής. Gall. Premier né, engendré. Ital. Primogenito, generato, primogenito. Germ. Erstlich erzeugt, oder geborn. Hisp. Primero engendrado. Polon. Pierworodny, pierwszy. Vng. Elsö szülöttnek való. Ang. The first begotten.] Unde Primigenia (omnia dicuntur quæ à natura nobis inita sunt, quæ Cicero primo naturæ, & Græcus πρωτογενῆ καὶ πρωτοφυῆ appellat: de his numerant incolumitatem, conservationemque omnium partium, valetudinem, sensus integros, doloris vacuitatem, vires, pulchritudinem, cæteraque hujusmodi. Varro 1. de Re rust. cap. 40. In his rebus primigenia semina dedit natura. ¶ Primigenia pecunia. Varro libro 2. cap. 1: Dicam de primigenia pecunia: id est, de ovibus, quales sint ad fœturam utiles. ¶ Verbaliter vocabulo primigenia. πρωτογενῶ, ut ego, scribo, quæ mihi à natura profecta sibi in, sed tuas quasi ad eas insertum. ¶ Eam primigenius sulcus dicitur, cette fesse, qui in candida fronte cujus à tauro & vacca designationis causa impressa est. Et primigenia fœtura, primi & maximi naturæ fœtus, ὁ πρωτόγονος. Primigenia fortuna. Cicero 2. de Legibus: Fortunaq; sit vel bonæ dea: nam valet in omnes dies vel ex pleciens ad optimi ferendam: vel sola, in qua incerti casus ligelicantur mamis: vel primigenia à gignendo. Liv. lib. 22: Et eadem Fortuna Primigeniæ in colle Quirinali dedicavit Q. Martius Ralla. Diumen ac ipsum creatus.

Primĭtĭvus, a, um, Quod à simile non habet originem. [πρωτότυπος. Gall. Premier, primitif, premiere façon. Ital. Primitivo. Germ. Anfengklich oder vrsprunglich. Hisp. Cosa primera ó original. Pol. Pierwotny. Vng. Elsö, eredetileg való. Ang. The first, that cometh of it self or other.] Voces & primitiva verba quæ aliunde non derivantur. Primitivi arbores. Colum. de Arbor. cap. 22: Eares & fœtum arborem reddet, & primitivis annis fructum vindemiæ: alteris verò etiam dulcem, & optimum.

Primĭpărĭus, a, um. Primipăra, æ, f. Dicitur fœmina in quo vis animalium genere, quæ primò peperit. [πρωτοτόκος. Gall. Qui accouche de son premier enfant. Ital. Di primo parto. German. Die jren ersten gebirt. Hisp. Hembra primera. Polon. Rodząca. Vngar. Elsö szülö. Ang. That is brought a bed of her first child.] Primus vero 8. cap. 40. de canibus: Et ea quæ fœmina fit, ex primipara genita, etiam cetni.

Primĭpĭlus, li, pen. prod. m. f. Centurio primæ cohortis, ut Livius 7. scribit. [πρωτοστάτης. Ger. Ein hauptman der ersten Rott. Nam ordo partes tres habebat, quarũ unam quamq; primipilum vocabat. Dicitur propter P. Salonium postulatum est à consulibus qui ætatem propè annis 8 Tribunus militũ, & primus Centurio erat, quæ nunc primipilum appellant. Cæs. 2. bell. Gall. Ich s Principio P. Sextio Baculo fortissimo viro, multis gravibusq; vulneribus confecto. Primipilus (ut ait Virgilius lib. 2.) ecce, milites duce Crasso primæ arcis, caput legionis.

Principālis, dici videtur, non tam miles qui sub centurione primi pili merebat, quàm ipse centurio qui olim præditus erat hac dignitate. Ex ea ratione dicitur Principalaris, qua Consularis. Quanti lib. 6 cap. 3. An Principalis sine rescripto suo deberet ordinare de proprijs judicia. [Ger. Der der ersten Rott Hauptmann gewesen ist.]

Primi pōctus. [Vulg. Ex Psalmo, mundus Paschalis. Apuleius in Asclepio Hermetis: Ille Dei filius & pater, deus omnipotens, & unus gubernator mundi.

Primitēs & Primitūs, adverbia. Primò, primo, tosse Nonio. [ראשונה barischonah. Gal. Premierement. Ital. Primieramente. Ger. Erstlich, anfänglich. Hisp. Primeramente. Pol. Wprzod. Vulg. Ebzēle. Ang. First.] Varro de re rust. cap. 3: Primitus erunt herbæ imbribus primoribus evocatæ. Idem lib. 1. cap. 3 de vindemia primitus quum est visum, ora resecari solet. Lucret. lib. 2: Tum quibus ætatis spretis primitùs infimus ardor.

Primitīlis, e, ante, Quod in aliqua re primū est. [ראשון rischon, ראשונים. Gal. Premier en premiere. Ital. principale. Germ. Das fürnemst oder Oberste an einem Ding. Hisp. Primero y primera. Pol. Pierwszy. Vulg. Ebē. Ang. The first or principall.] Ovid. 12. Metam. Ecce rapit medios flagrantem Phœtius altis artibus Primitiæ labentem.

Primitiæ, arum, f. p. Primi fructus ex agro percepti qui Deo offerunur. [ראשית reschith בכורים bikkurim, ראשנים, ראשנים. Gal. Premices, les premiers fruits des oeuures qu'on offre a Dieu. Ital. Primitie de frutti che si offeriscono a Dio. Germ. Die erstlingk der neuen Früchten. Hisp. Las primicias de cada cosa. Pol. Pierwszy wyrok płodu. Vulgar. Sancta. Ang. The first fruits of the yeare offered to god.] Prisci tamen Romani, teste Plin. lib. 18. cap. 2, non gustabant vina, aut novas fruges prius quam Dijs primitias libassent. ¶ Primitias unas relecare cerebello, inquit Celsum lib. 5. cap. 20 id est primò flagella. ¶ Primitiæ operum. Stat. 2. Theb. Tubicen. Tu pace feres dementis sequentes Primitias operum, non indignante Diana. Primitiæ animorum. Silius 13. Theb. Nam hi primitiis armorū, & rite nefasto Lassatus, sudisque, & moto. Primitiæ lachrymarum, Idem 5. Theb. Primitias egomet lacrymarum, & cædis acerbæ Ante tubas, fortunæque tuli.

Primōdium, pro primò. [ראשונה barischonah. Ger. Zum ersten.] Plautus Capt. Primo cum opus est pilatricibus.

Primogēnitus, ut Unquit Hieronymus contra Helvidium. Est qui aperit vulvam, & a re quòd nullus est genitus, nisi is quem frater præit genitus subsequitur. [בכור bechor, בכורה. Gal. Premier né. Ital. Primogenito. German. Der erstgeborne. Hispan. Primogenito. Pol. Pierworodek. Vulg. Bet pourbit. Ang. The first begotten.] Nam & omnis unigenitus est primogenitus. Alioqui Ebor primogenitus efficeretis tantum quem sequuntur fratres, tandiu facere lotibus primogenita non deberetur, quamdiu & alia facere præcerent, ne fortè parum non sequentem unigenitus sit, & non primogenitus. Ut primogenitus, non possit quem alius, sed ante quem nullus est genitus. Plin. lib. 11. cap. 40: Primogenita in parvaque parte nunc primas premunt. Intelligemus. Quinquaginta in plerisque exemplaribus Primi genitis, legitur, omissis dictionibus & præterpropter premunt.

Primōrdĭum, i. Quæ primò orientur doceat, initia. [ראשית reschith, ראשיתם. Gal. Commencement. Ital. Principio. Germ. Der ersten anfänge. Hisp. Comienco. Polon. Początek. Vulg. Ebē, exalus. Ang. The first entrance or beginninge.] Plin. lib. 12 cap. 1: Quamobrem parendum ordini naturæ, & arbores antè alia serere, ac morbus primordia ingerere. C. etiam Pœtor. Ut Primordia rerum & quali præcurrentia, in quibus inest id quod augmentatur. Belli primordia, Stat. 2. Achil. Dicæi primordia. Quintil. lib. 1. cap. 9 Gentis primordia, Ovid. 3. Metam. Aspice, ait, Persea hæc esse primordia gentis.

Princĕps, principis, com. t. Propriè idem est quòd primus. [ראשון rischon. Gal. Prince. Ital. Principe. Germ. Ein Fürnemster oder Oberster im Reich. Belg. Een vorst oft oversten. Hisp. Primero entre todos, principal. Pol. Książe. Vulg. Princeps. Ang. A prince.] Cic. 1. Verr. Sicilia princeps se ad amicitiam populi Romani applicuit, & prima omnium provinciā est appellata. Ide de Orat. Herodotus ille, qui princeps genus hoc ornavit. Ibidem: Isocrates princeps ea omnibus actus est, &c. Virgil. 9. Æn. Princeps ardentē conjecit lampada Turnus: hæc est, primus conjecit. Sic Januarium Columella principem mensem appellat, lib. 11. cap. 2. Principem locū vel partū obtinere: hoc est primum vel præcipuum. Cic. pro Domo sua: Locum principem antea tenuisti, in salute mea tertium. ¶ Ab hac significatione manavit ut qui in civitate vel quo alio in genere antecelleret, quasi primum dignitatis locū occuparet, Princeps appellaretur. [ראש rosch, בעל baal, שר schar. Gr. πρωτος. Cic. pro Domo sua: Civitatis longè princeps Pōpeius. Idem. Philip. 9. Ordo principum est, qui in magistratibus est, in civitate locus tuendi principis. Plin. lib. 7. cap. 3: Fuit inter principes civitatis hæc potentia, hæc invidia.

Deorum princeps Iuno. Ovid. 6 Fast. Cur igitur regina vocor, princepsq; dearū? Romanis item, Imperatores suos, quòd Regum nomen invisum esset & odiosum, Principes appellaverunt. Ovid. 4. Fast. Fleg. 4: Nec tamen odium nostro tibi crimine faciam, Principe tam justo, posse nocere puto. In multis Romani principes dicebantur ex nobilitate, ex tribu honore fere quæ collecti & armis maximè insignes. Ita primi apud Romanos acies instruebatur, ut primi hastati aggrederentur manipuli hastatorū ex flore juventutis collecti, qui si hostē propulsare non possent, à principibus qui omnes secuti erāt, in intervalla ordinum recipiebantur: mox; hi in eorum locū succedebant: hastati autem post eos subsequebātur. Si à principibus quoq; nō satis feliciter esset pugnatū, à prima acie ad triarios paulatim referebantur, unoq; agmine facto, nullaque ipse postea relicta, tum omnes in hostē procedebāt. Vide Liv. lib. 1 ab Vrbe. ¶ Illarum principem ducere, telle Budæo est octavum ordinem ducere inter principes. Cicer. ad Brutum: Crescit bello Metello imperatore, octavum principem duxit. ¶ Principe cum quæ deberet esse, vide Olaum Mag. in Præf. super Goth. hist.

Principālis, de com. 1. Quod primū & præcipuum est, aut quod Principis est. [ראשון rischon, עיקרי ikkari. Gal. Principal. Ital. Principale. Germ. Das fürnemst, fürtrefflich. Hisp. Principal. Pol. Książęcy, książęcia. Vulgar. Ebē, ebēle vele. Ang. Chiefe and principall.] Quintil. lib. 9. cap. 2: Elicitur Trepus, ferme à naturali & principali significatione translatus ad alia, ornandę orationis gratiâ est præcipua. Idem lib. 3. cap. 3: Hanc quia Varro velut principalem, vocant ἐξοχήν. Plin. lib. 18. cap. 3: Igitur de cultura agri præcipere, principale fuit & apud exteros. Cic. de Fato: Si omnia fato fiant, tequa illud quidem, ut omnia causis fiant antepositis: verùm non principalibus causis, & perfectis, sed adjuvantibus, & proximis. ¶ Principales appellantur, & Res principales, quæ sunt Principis, vel Principe dignæ. Tacit. lib. 2. Nullo principali apparatu, sed vetere egestate consulens. Plin in Paneg. Tanta benignitas Principis, tanta securitas temporum est, ut ille non principibus rebus colligendis dignos. ¶ Principalis porta castrorū, inquit Festus, nam in ea, quòd in eo loco est in quo Principes ordines tendant. Liv. 2 bell. Maced. Duæ legiones duabus principalibus portis signa ferre jussæ.

Prīncipālĭtas, ātis. [Vulgar. Ang. principalitie.] Macrob. Comment. lib. 1. cap. 3: Tria illa quæ sola sunt genera principalitatis amplectitur.

Principātus, ūs, m. q. Dominatus, primus. Cic. de Nat. lib. 2: Principatum id dico, quod ἡγεμονίαν vocant.

Prīncipālĭter, adverb. Principuè. [ἐξοχῆς, ἡγεμονικῶς. Gall. Principalement. Ital. & Hisp. Principalmente. Germ. Fürnemlichen et Furtrefflich. Polon. Książęcie. Vulg. Ebēlē. Ang. Chiefly, principally.] Plin. in Paneg. Quid vitam, quid mores juventutis quàm principaliter formas? Senec. Illi qui non magis dolere, quàm gaudere principaliter potest.

Principium, pro primo, vi, Unius cujusvis rei. [ראשית reschith, ראשון. Gall. Commencement. Ital. Principio. Germ. Ein anfang eins Dings. Hisp. Comienco. Pol. Początek. Vulgar. Begynnyng. Ang. The beginning of any thing.] Cicero, de Fatis: Omnium rerum principia parva sed ita progredientibus ala augentur. Idem 1. de Nat. deor. Cujus principium nullum est, ejus nec finis est. Est enim extremum. ¶ Principium dicendi, pro oratoris exordium: ex hoc loco in principio dicendi, apud Cicer. de Orat. Ibidem: In utro quē autem dicendi genere & principia cæpta sunt, & cætera tamen (nisi & principia ejus rei sint bona) ea tantum accipiuntur pro suo tempore ante vel scientię, cui deserviunt, vel quæ omnia quæ in eo tradūtur. Cic. 3. de Leg. Quorum vereor committere ut non bene gravia, & diligenter cæpta principia ponantur. ¶ Interdum accipitur, pro primo illo semine omnium fonte unde cætera omnia fluxerunt, atque in quæ tandem dissolvuntur. Idem 3. Tusc. Principi nulla est origo: nam ex principio oriuntur omnia: ipsum autem nec ex quo alio nec in aliud potest.

Principĭum, principiōrum, n. Locus in acie à principiis militibus sic appellatus. Isid., Folk principia esse, ubi est in turba, cuique periculum. Sunt quam, in quibus castrorum locus est post principia. Livius Terent. in Eunuch. Tu hoc age intus, hic ego ero post principia. Vide Cuiacium Exalus. ¶ Principia acie, pro principibus: sicut apud Livium Sumpta. Cic. ad Brutum: Spes hæc nata quidquam mihi in nostrorum castrorum principiis est.

Prīncĭpĭo, adverb. Primùm. [בראשונה barischonah. Gall. Premierement, en premier lieu, au commencement. Ital. Primieramente. Ger. Erstlich, anfenglich. Hisp. Primeramente. Polon. Naprzod, naprzod. Vulgar. Ebēlē. Ang. First in the beginninge.] Terent. in Eunuch. Principio vos credece ambos hoc mihi velle esse verum. Cicero, Offic. Principiò generi animantium omni est à natura tributum, &c.

Prīor.

Prior, prioris, comm. c. Nomen comparativum, quod propriè de duobus dicitur. [הָרִאשׁוֹן hariſchon. Gall. Le premier. Ital. Primo di due. German. Der vorder. Hiſp. El primero entre dos. Pol. Pierwſzy. Virg. Elder. Ang. The former or firſt of two.] Cic. in Piſonem: Me Quæſtorem in primis, & ſi eum priorem Prætorem primum populus Romanus fecit. Idem de Claris Oratoribus: Etſi utrique primas, priores tamen deferunt Lælius, &c. Priore loco cauſam dicere, Idem pro Quinctio. ¶ Nunquam comes prioris deprehenſus eſt legimus, ut idem tit. quod primus. Gell. lib. 12. Quoties quæ ab eis conſtituta, ac omnes ſi tempus fuerat, eodem tempore Romæ eſſent: qui eorum prior adiis eſſet, ei potiſſimum Senatus conſulendi jus fuiſſet. Apul. lib. 2. Hor. Vt Hippias è cunctis Sophiſtarum eſt artium multitudine prior omnibus, ſi loquentia nulli ſecundus. ¶ Priores noſtros, pro majoribus noſtris dixit Plin. lib. 3. Epiſt. Veteſtatum mentem & ſingulorum hoſtium minatas à ſubjectionibus voluntates executus. Et Virg. 1 Aen. Sicanio prætexit ſtagna Lilybæo: Inſula contra Plemyrium undoſum: nomen dixêre priores Ortygiam.

Priſcorſum, Ad priſcos ritus. Cui retrorſum opponitur. [Vngar. Hátrafelé felé.] Martian. Satur. lib. 9. cap. 9: Sæpè corporei modus, aut cum accedit priſcorſum aut retrorſum recedit, &c.

Priſcus, a, um. Quod ſuperiori ætate fuit, vetus, antiquus. [מִזְרָח kadimum. Græcè. Gal. De vieil temps, de temps paſſé. Ita. Antico antiq. Ger. Alt, bey e gangenen alters. Belg. Out. Hiſpan. Coſa antigua, de mucho ſiglo. Polon. Stary. Virgil. Régi. Ang. Ancient, of old time.] ut Priſci Latini, qui fuêre antequam Roma conderetur. Cicero 3. de Orat. Et illud quod loquatur priſcum virum ſi quis, ſi plane facit noſtri temporis. Virgil. 9 Aen. priſca fides facto, ſed fruſtra perennis. Martial. lib. 1: Priſca fides tacuit, &c. Gens priſca mortalium. Horat. Epod. 2. Marcipriſco. Ovid. 2 Faſt. Mamers ad hæc priſco more Dialis erat. Religio priſca, Ovid. 10. Aeneam. Severitas priſca. Cicer. de Aruſp. reſp. Cujus priſcam illam reverentiam in ſacrificiis non ſecutus horror exſtinxerat omnium.

Priſce, adverbium. Priſcorum more. [Régiesége, régimódra. Gall. A la vieille mode, à l'antique. Ital. All' antica, del tempo antico. Ger. Auff die alt vermiſchet vnd gantzung. Hiſp. A guiſa y manera antigua. Pol. Pierwſzemu. Virg. Régi módra. Ang. After the manner of the antient.] Cic. pro M. Cælio: Virum mihi tecum ſervire, & gravitèr, & priſcè exercebit, an remiſſè, ac leniter & urbanè.

Priſtinus, a, um, penult. corr. Quod ſuperiorius aguis, mentibus, diebus, poſtmodum amota fuit. [הָרִאשׁוֹן hariſchon. Gall. Ancien, qui eſtoit par devant ou au commencement. Ital. Che ſtato per lo adietro. Germ. Das vorhertig oder vorgehend: das vor zeyten iſt. Hiſpan. Primero, antiguo. Polon. Przydawny dawny, przeſzły. Virg. Elébbi, mosapi. Ang. Former, that hath been before, or of time paſt.] ut Priſtina noſtra benevolentia. Dictum priſtinum, telle Priſtino, quaſi primi ſtinum. Cicero 5. de finibus: Non neceſſe eſt & illa priſtina remanere eadem 2. de Divin. Quo ſequum accidiſſet noſtræ reipublicæ, meas priſtinis orbari muneribus, Et priſtina revocare conamur. Cæſ. 7. bell. Gall. Tanta tam ex inopinato fiducia contenſio fuit libertatis vindicandæ, & priſtinæ belli laudis recuperandæ. Idem priſtina. Virgilius 12. Aeneid. Dignatas priſtina, Cicero 1 ſcitulo libro 1: Actas priſtina. Claud. 3 Paneg. ¶ Dicitur etiam priſtinum de iis quæ ſuperioribus annis facta ſunt, modò de iis ſit ſermo quæ non ſenuêrunt: ut Phatos & Tyrus nunquam in ſtatum priſtinum tribunt. ¶ Aliquando priſtinus idem eſt quod prior. Curtius: Dies priſtino proceſſerat.

Priſtinalis, priſtinale. Gell. lib. 7. cap. 9: Vel etiam priſtinale aliud paſci patuit. Ubi quidlibet, & fortè melius, legunt priſtinale.

Priſtis, is. [ὁλκὰς. Gerri. Ein beſonderer Thonniſſer gar lang vnd ſchmal.] Genus piſcis navis longiſſimi, atq; angusti corporis, Plin. lib. 8. cap. 3, ſcribit priſtes in mari Indico decem cubitorum eſſe, binas quaternas jugerum. Jam in pectore fabulantur Poëtæ. Scyllæ manus monſtrent extenta delphine. Virg. 5. Aen. Prima hominis facies, & pulcra pectore virgo Pube tenus, poſtrema immani corpore priſtis. Ab cujus ſimilitudine, navis oblonga dicta eſt priſtis. Idé 5. Aen. Velocem Mneſthea agit acri remige priſtin. Vbi Servius: Si navem, inquit, intelligas, hæc Priſtis, hujus priſtis ſecundi de bellua, hæc Priſtis, priſtis. Etymologiam ratio priſtis & priſticen potius ſtibendum eſſe indit. Videntur enim dicta ἀπὸ τοῦ πρίειν τὸ πέλαγος: hoc eſt, à ſecandis fluctibus.

Privātus. Vide PRIVVS.

Privigenus, gni, m. Filius mariti, ex alia conjuge, vel uxoris ex alio marito. [Ποστογόνος. Gall. Vn beau fils, de fils d'vn mary ou vne femme, qui eſt de vn autre mariage auparavant. Ital. Figliaſtro. German. Ein Stieffsohn. Hiſpan. Entenado. Polon. Pasyncek, pasynka. Virgar. Mostohafi. Ang. A ſtepſonne or ſtepdaughter.] Brutus Attico: Quanto autem mayor illo eſſet videres Philippus, qui privigno minus tribuerit quàm Cic. qui alienis tribuit. Propert. lib. 2. Elegi 1: Pocula privigno non nocitura ſuo. ¶ Privigna. Cic. ad Att. lib. 13: De uxore Tuberonis, & privigna, neque poſſum non abhorrere, neque valo Tuberonem detendere: obſervandum eſt non ſolùm privignum, aut privignam dici qui quæve uxoris meæ filius filiave eſt, ſed etiam qui quæve nepos neptisve eſt adoptivus 14 §. ult. D. de ritu nupt. Privignus dictus, inquit Feſtus, quod priùs quàm mater ſecundò nubat, eſt genitus. Priſci enim veteres pro prius dicebant. Hæc ille. Verùm quid vignus ſignificet? Itaque dixerim ex Prius & Genitus conceptum vocabulum eſſe: & quum fortaſſis ab initio eſſet priugenus, poſtea lenitatis cauſa literam, interjecta, & euphoniæ cauſam eſſe privignus.

Privilēgium & Privo. Vide PRIVS.

Prius, comparativum, n. r. [הָרִאשׁוֹן hariſchon. Græcè. Gall. Auparavant, devant, d'abord. Ital. Innanzi. German. Der erſter. Hiſpan. Primero. Polen. Wprzod, przedtym. Virg. Elébb. Ang. Ubefore.] Horat. 1 Serm. Satyra 4: & quod prius ordine verbum eſt, poſterius facias. Terent. in Eunuch. Si quidem hercle poſſet, ad prius neque ſortus hoc eſt, neque illius, aut præſitus. Ovid. ic ibis. Nec ſine exemplis avi cruciere priores, aut tua Troianæ non leviore mala.

Prius, adverb. Ante, vel citiùs. [קֹדֶם kadmah. קֹדֶם kidme. Græcè. Gall. Auparavant. Ital. Innanzi. German. Ee oder vorhin. Hiſpan. Antes que, primero. Pol. Rzemo. Virgar. Elébb. Ang. Before.] Plautus in Amph. Prius tua opinione id audero. Terent. in Heaut. Nam ſi cognoſſet unum animum inclinaſſe, prius prædicaturum rectum eſſe quam & prius peccatum omnem, quam ab re amentiam filii animum. Quantum tunc itum ad nequitiam præfecerat? Virg. 1. Georg. Ac prius ignotum ferro quam ſcindimus æquor. Cic. ad Attic. lib. 2: Nihil prius mihi faciendum putavi, quàm ut tecum primùm.

Priſquam, aut ſeorſim ac, vel prius quàm duabus, Antequam. Prius quàm. [קֹדֶם לְכֵן kadmah lekén. קֹדֶם כֵּן kidme ken. Gall. Premier que, devant ce que, auparavant que. Ital. Innanzi che. Ger. Bey vnd ehe denn. Hiſp. Antes que. Pol. Zegnie. Virg. Mesze ellébb. Ang. Before that.] Incipitur quandoque: Indicativo. Cic. 1 Philip. Priſquam de Republica dicere incipio, pauca de me ipſo. Et paulò poſt: Priſquam hanc uxorem duxi, nobiſcum habitavit animum amori dedimus. Quandoque conjunctivo. Salluſt. in Catil. Priſquam incipias, conſulto: & ubi cœperis, maturè opus factum eſt. Virg. 3 Georg. Cœtinuò ſenio cuspide concipiat, priſquam Dira per incertum ſerpant contagia vulgus.

Privus, a, um, Privatus, proprius. [Idiós. Gall. Privé, propre & particulier. Ital. Particulare, proprio. Ger. Beſonder, ſonderbar, eigen. Hiſp. Coſa propria de cada vno. Pol. Mieyſzy. Virg. Tulaidon. Ang. Proper, peculiar, private.] Cic. de Amic. Quæ virtus ſcipionem vxorem, quæ ſuos liberos tam cara eſſe populo fecit, quàm ejus privata? Idem de Senect. Manent ingenia senibus, modo permaneat ſtudium, & vigilata ſit per totam vitam & honeſta vita, ſenectus non ſolùm inactiva eſt, ſed in vita etiam privata & quieta. Idem 3. de Divin. Verbis tamen videtur deus cum privatis tantum agere ſolere. Idem 3. Offic. Deinde ut eorum pro communibus, privata ſint. Nam ut nihil privati natura noſtra, ſed ad rem communem omne genuit: ita quotidianæ victus facultates, &c. Cic. pro Milone, Horat. 2. Carm. Odes Domus privata. Cæſar pro ſuæ Vitæ privata. Idem. 10. 7 Odius privatum. Item apud Ciceronem. Quod quidem tibi cum Antonio privatim odium. Privatæ ferræ etiam dicebantur ferramenta propriorum, vel hortalia: ut Feſtus, Falcium procuraciones, & hujuſmodi quæ ſerebant pro familiis ſingulis, & hominibus. Hinc privati homines dicuntur, qui nullum gerunt magiſtratum, quòd his demùm jus jurandum quòd à publica cura abſint. [Magánember. Gall. Qui n'ont aucune office. Ital. Quelli che non hanno officio ne dignità. Germ. Sind die furſich ſelbs ſind einer ſonderbaren ſtands, vnd keine gemeine Ehrenämpter. Hiſpan. Los que no tienen officios publicos. Pol. Sobie wolni. Virg. Magánbeli. Ang. Perſons, not publikely employed.] Cic. lib. 1. Offic. Privatum autem operæ pretium eſt & paucis civibus prodeſſe. Plaut. Capt. Hic qui ſolet imperator, nunc privatus eſt. Cic. 1 de Invent. In perſona quæritur, ſervus ſit, an liber: pecunioſus, an tenuis: privatus, an cum poteſtate.

Privātim,

Privátim, adverb. cui opponitur Publicè. [Hisp. Gall. En privé, à part, en particulier, par obscurement. Ital. Privatamente, particolarmente, particolarmente. Germ. Sonderlich etwas fürnehmlich. Hisp. Specialmente, singularmente, sobre todo. Polon. Osobliwie. Vng. Tájs magokat. Ang. Privately.] Sallustius in Catil. Evitimans publicè, privatimque alieno ære obæratos. Cicero 1. de Finibus: Nam aut privamus à liquid genere malum, aut quid, &c. ¶ Significat aliquando privatim pro eo quod vulgò dicimus, specialiter, particulariter, vel in particulari. Plinius libro 6. capite 17. De iis privatim constituit volumen. ¶ In eadem etiam significatione legimus privatè. Cicero ad Atticum, libro 7. Illud privatè non asserimus, &c.

Privo, as, act. p. Adimo, spolio. [שלל shalal. שׁסה shasah. שׁסס shasas. Gall. Priver, oster à quelqu'vn. Ital. Privare. Ger. Berauben. Belg. Beroven. Hisp. Privar, despojar à otro. Pol. Odmowić, zbawiam. Vng. Megtagadom, megmentem. Ang. To deprive, to spoile and rob others.] Plautus Aulo. Ego Polidem pontificem privabo portento. Cic. 4. Acad. Spoliamus judicio, privat approbatione omni, orbat sensibus. Idem in Top. Propositio contrà N privat verbum, ea vi quam haberet, si N propositum non fuisset: ut dignitas, indignitas. Privare oculis. Cic. 4. Arid. Privare vita. Idem in Parad. Privare communi luce, occidere. Idem pro Quintio. Factum privare aspectu suo, &c. Marcello lib. 3.

Privans, antis, part. p. [שׁסה mashshah. שׁסס mashshas.] Cicero in Top. Sunt enim alia contraria quæ privantia licet appellemus: Latinè, Græcè appellantur στερητικά.

Privátus, a, um, participium à privo, avi, passivum, spoliatus. [שׁסה shashah. שׁסס shashas. Gall. Privé, à qui on a osté quelque chose. Ital. Privato, à chi gli fu tolto qualche cosa. Ger. Beraubet. Hisp. Privado, despojado. Pol. Zbawiony, zbroniony. Vng. Megfosztatot. Ang. Deprived, spoiled.] Ovid. 1. de Ponto: Alter ob hoc iisdem privatus lumine culpam Clamabat mecia se meruisse via. Plaut. in Trucul. Tum pol ego & dotis privatus sum, & perii. Item in Vitis Claffibus. Privatus stipendio.

Privátio, onis, verbum. Ex Spoliatio, ademptio. [שׁסה shashah. שׁסס shashas. Gall. Privation, estimement. Ital. Privazione. Ger. Beraubung. Hisp. Aquella obra de despojar. Pol. Odmowienie, zbawienie. Vng. Megfosztás. Ang. Adeprivation, spoiling.] Cic. 2. de Fin. b. Quia dolori non voluptas contraria est, sed doloris privatio. Idem 1. de Fin. b. Omnis privationem doloris putat Epicurus terminarium malorum voluptatem.

Privilegium, privilegii, n. [ex privatis factis, sive lex ad privatos homines, singulosve pertinens.] νόμος ἰδιωτικός, ἀνθρωπικός. Gall. Privilege. Ital. & Hisp. Privilegio. Germ. Ein Freyheit. Belg. Een privilegie, oft vrijheyt. Pol. Przywilej, immunitet. Vngar. Privilegium, szabadság valami. Ang. Privilege.] Cic. pro Domo sua: Leges privatis hominibus arrogare, id est enim privilegium. Gell. lib. 16. cap. 10. Neq; de imperio Cn. Pompeii, neq; de reditu Ciceronis, neq; de re de P. Clodii quæsito, neque ea in id genus populi plebivè jussa leges vocari possunt: non enim generalia jussa, neque de universis civibus, sed de singulis conceptaque privilegia potiùs vocari debent: quia veteres priva dixerunt, quæ nos singula dicimus.

Privilegiárius, a, um, adjectivum. Dicitur cui aliquod privilegium concessum est, unde & in dictis Privilegiarii nuncupantur. Vide Milites privilegiarii dicti, qui vacabant officio. [προνομιακὸς ἰδιωτικὸς ἀνθρωπικός. Gall. Privilegié. Ital. Privilegiato. German. Der Freyes. Hisp. Privilegiado. Polon. Wolności mający. Vng. Az kinek privilegiuma vagyon. Ang. To whom a privilege is granted.] Vlp. in l. Sed an hæres. Quod cum ex qui in alic. pot. Recte inquit, dicetur occupantis melioremesse conditionem, nisi quis privilegium habeat.

Pro, Præpositio cum ablativo casu: servit eas, varios in diversa usus habeat, varieque significationes. Aliquando enim significat ante: [נגד nagad. קדמת kidmath. &c. Gall. Pour, au lieu. Ital. Per. German. Vor. Belg. Voor. Hisp. Por. Pol. Przed. Vng. Ez. Ang. For, in stead or place.] ut pro curia, pro rostris. Salust. Qui ei magistratum pro curia locoque signum dare, ¶ Interdum ponitur loco n. ut pro nihilo, pro censu, pro bonum. Plin. Epist. 3. 20. Postulavitque ut cognosceremus pro tribunali. ¶ Interdum pro juxta, sive secundùm. Gell. ut pro Platonis sententia, pro nomine judico. Sedulò monere quæ possim, pro mea sapientia. Pro meis viribus: id est, juxta vel secundùm meas vires. ¶ Interdum significat causam, & pœnæ pro propter. Plin. Epist. 1. 9. Maxime admonitus immodicæ severitatis exemplo, pro amore immanissimi principis. Terent. in Eunuch. Ego potius pro istis dictis & factis fidelem me illi præstitisse. ¶ Interdum pro loco. Terent. in Andr. Pro divite ducam. Item loco. Plin. lib. 2. cap. 91. Pro diis habetur oraculum. ¶ Interdum imperandi vis & auctoritatem præ se fert: ut Tiberii plebis pro potestate intercessere. ¶ Nonnunquam defectionem propugnationemve significat. Terent. Nam si illi ita esset, pro illo haud fuisses. Virg. 1. Æneid. Pro cunctis affatur: id est, pro defensione eorum. ¶ Pro eo ac, vel Pro eo atque, legitur pro ita ut, vel perinde ut: Sulpitius ad Ciceronem: Sanè quàm pro eo ac debui, præterea nihil est, neque nihil. Vlpianus: Pro eo habendum, atque si nullo jure factum esset. ¶ Est & interjectio admirantis, &c. Terent. in Adelph. Pro deûm immortalium fidem, facinus indignum quod narras! Item interjectio dolentis, seu indignantis. Terent. in Heaut. Pro Deûm atque hominum fidem. Plautus: Pro sancte Jupiter, quid video? Hi duobus modis rem omnem flectunt. & nominativo, accusativo, vocativo que jungitur, ut patet ex superioribus exemplis. ¶ In compositione quandoque privativa est, ut Profiteor, id est, non facer, Prohibeo, propudium. Negatur enim in his sanctitas, potestas, ac pudor. ¶ Quandoque accipitur loco e, vel superior: Promineo, id est, eminet, vel supereminet. ¶ Nonnunquam significat porrò, sive in longum: ut promissa barba. ¶ Nonnunquam denotat Protelo, propendo. ¶ Interdù præcul: ut Provincia quasi Procul ab Italia dervida: Profugus, procul fugiens: Procella, quæ procul veniens percellit. ¶ Sæpè etiam ultra ad locum, vel ad aliquem tendere: ut Progredior, provehor. ¶ Interdum palàm & more solemni: ut Pronuntio, promitto. ¶ Nonnunquam ante, ut prædictum, propono. ¶ Quandoque valdè: ut procurvus.

Prǒædĭfico, as, unde proædificatum veteres dicebant, cùm festo, quod ex privato loco processerat in publicum solum.

Prŏăgōgĭon, [προαγωγεῖον. Gall. Prostibule de publicité ou sont les maquerelles. Ital. Ridotto ove si prostituiscono le meretrici, & i guadagni, come fanno ruffiani. Germ. Die Hurenstuben. Hisp. Casa de putas. Pol. Kurwiarnia. Vng. Az az hely, a hol a kurvák vannak. Ang. An open setting out of bawdes.] Latinè productio, vel prostitutio dici potest. Sueton. in Ner. capit. 28. Super ingenuorum prosagogia, & nuptarum commercia, Vestali virgini Rubriæ vim intulit. Dictum proagogium à verbo Græco προάγω, quod est prolicere, vel lenocinium facere.

Prŏămĭnĕ, a, proavi soror. [Vng. Ízbeli ősz anyjának leánya.] Vt proavus, proavia fuerit. [Vng. Ízbeli ősz anyjának bátyja.] Cæsar. B. Gall. lib. 5. Titurius & L.

Prŏăvĭa, æ, proaviæ soror. Ex Proavus.

Prŏăvĭcĭdĭus, & promaterteria: id est, proavia frater, & soror. [Vngar. Ízbeli ősz anyjának bátyja, és nénye.] Cæsar B. Gall. lib. 18. Titurius L.

Prŏăvus, Vide PROAVUS.

Prŏbābĭlis, Vide PROBUS.

Prŏbātĭcā pĭscīna, ἡ προβατικὴ κολυμβήθρα. Hierosolymis erat, in qua sacerdotes over immolandas ablucbant: κολυμβήθρα enim Græcis ovis est & κολυμβᾶν, ovium: unde Probatica piscina dicta, quasi ovina.

Problēmă, problematis, n. t. & problēmăton, problemati, n. t. [πρόβλημα. German. Ein Frag: da man ein ding in zweyfel gibt: Vberfrag. Hisp. Problema, propuesta. Pol. Zagadka. Vng. Kérdés. Ang. A question.] Propositio est interrogationem habens. Problemata propriè probabilia appellant, rerum abditarum perquisitiones & conjecturas, quibus magis animi quodâm acumine, quâ certa ratione rem aliquam ex natura arcana explorantur: cujusmodi sunt apud Aristotelem & Plutarchum.

Prŏbo, Vide PROBUS.

Prŏbŏscĭs, probascidis, f. [προβοσκίς. Gall. Trompe ou la crompe d'vn elephant. Ital. La proboscida del elefante. Germ. Der Rüssel eines Helffants. Belg. Een snuyte eines olyfants. Hisp. La trompa del elefante. Pol. Nos słoniowy. Vng. Az elephantnak orra. Ang. The snout of an elephant.] Rostrum elephanti, vel muscerda dictum, ut ait Nonius, quod antè depascat. Latini in elephanto manum appellant, quòd ea velut manu utatur. Plin. lib. 8. cap. 12. Retolvunt elephanti nodos manu. Nonius Marcellus: Proboscis, inquit, Græcum nomen est: dictum quòd antè depascat. est autem porrecta corporis pars tubarum naribus, quæ excepto homine in nullis animalibus invenitur. Varro: Invenisse se fictum hericium cum proboscide.

Probrum, probri, n. (Scriptum, adolescentium flagitium. [בלהה belahah. בלהת belahath. חרפה cherpah. עלון alon. shiddukh. שׁסוף shasuph. Gall. Concupiscence, volupté, luxure. Ital. Qualunche cosa disonesta & laida, che altrui sia rimproverata come adulterio, stupro, rapacità, violenza. German. Ein verächtlicher that: ein grosz ding: schwechung: mit Hurey oder Ehbruch: item, ein Schand vnd schmach. Belg. Een hatereye. Hisp. Deshonestidad, vergüença, ignominia. Pol. Zelżywość, ohydność. Vngarič. Szemérmetlenség, haragvás. Angl.

Improbissimè all., admodum, admodùm.] Suetonius in Cæsare, cap. 43. Dicenti nuptias prætexi viri. Qui digressum à marito post biduum statim duxerat, quamvis sine probri suspicione peregrinationum mercium parandarum tui. Vnde lex fuit apud Romanos, ut probrum virginis Vestalis capite puniretur. ¶ Alias significat infamiam, contumeliam, Lve infamiam, dedecus, quæ ex fœdere sequi solet. *Ignominia, dishonor, &c.* ut Datum est probrosè alí, ignominiæ adscriptum. Liuius libro 21. His fretus occurrant portis, ingerunt probra, arguunt abstinere quin castra oppugnent. Epistolæ plenæ probrorum, apud Ciceronem ad Att. lib. 4.

Prŏbrōsē, probrosa, probrosam, adjectivum, Ignominiosum. [תוֹעֵבָה *abhorrible, insupportable.* Gall. *Plein d'opprobre, de deshonnesteté & vilenie.* Ital. *Vituperoso, ignominioso.* Germ. Schmächlich / schandtlich. Hispan. *Deshonrado y feo.* Polon. *Sromotny, sromotnie, sromotnie.* Vngar. *Szidalmas.* Ang. *Reproachfull, reproachfully.*] Gell. lib. 1. Manusque ejus inter agrestium torrentia arguriæ admodum, & profluvia mendicitas, compellationibus probrosis iactatus est. Cicer. 5. Verr. Vltimum illam quoque ejus vocem probrosam agnoscatis. Horat. 3. Carm. Ode 5. O pudor, ô magna Carthago probrosis Altior Italiæ ruinis.

Prŏbus, m. [bonus, quasi probibus: quòd sit à dehinc quando prohibeat:] טוֹב vel חָסִין *bonus, fortis, strenuus.* Gall. *Bon, de bonne mine.* Ital. *Buono, da bene, approvato da huomo.* Germ. Fromm / redlich. Belg. *Vroom, gaedt.* Hisp. *Bueno y aprovado y provechoso.* Pol. *Cnotliwy, dobrotliwy.* Vng. *Iambor.* Ang. *Good, honest.*] Plaut. in Trinum. Qualive amico mea cómendas bona? CA. Probo & fido, &c. Cic. pro Cluent. Neq; enim hoc homine tam fideli, & fido, &c. Cic. pro Cluent. Neq; enim hoc homine tam fide

des, pro pedibus nasci, vel in pedes gigni. Plin. lib. 7. cap. 8. In pedes procedere naturem, contra naturam est. ¶ Procedere in Philosophiæ, est proficere. Cic. 5. de Finib. Qui tum in philosophia, tum in optimo genere philosophiæ tantum processerit. ¶ Procedit stipendia militibus, quod vulgo dicitur, meruit. Liv. lib. 25. Tribuni Plebis, lata videretur, ad populum ferrent, ut qui numerati septem & decem annis sacramento dixissent, iis perinde stipendia procederent ac si septem & viginti annorum, aut majore milites facti essent. ¶ Procedere item apud Interconsultos ponitur, pro valere & locum habere. Ulpian. l. 7. §. 3. D. ad leg. Aquil. Hos autem in servo non procedit, in filio fam. vulneratio procedit. Hotomanus.

Pro-fĕciens, procedentis, participium. [יוֹצֵא יוֹצֵא עֹבֵר hodiér. προβαίνων, ἐπιπροβαίνων &c. Gall. Marchant outre, s'avancant. Ital. Che passa avanti. Germ. Fortgehend. Hisp. Que prosigue en su labor. Pol. Postępuiący. Vng. Menő. Ang. That goeth forward.] Cicer. 5. Tusc. Quod ita esse dico declarat quæ proceduntia mitigatur, ut iisdem malis manentibus non modò leniatur ægritudo sed aliquando tollatur. ¶ Tempore procedente, quod vulgò dicimus successu temporis. Plin. l. 11. cap. 36. Tempore procedente in delicias cibos. Plin. lun. Epist. 62. Sed vetcor ne procedente tempore ex ipsis remediis vitia nascantur.

Pro-cēdo, dis, ſi. processi. [προέρχομαι, ἐξέρχομαι. Vng. Kimegyek, előmenni, előmenetelt vagy hasznot tészen.] Jul. Capitolinus in Pertinace. Cùm Pertinax eo die processionem, quam ad Athenæum perageret, audire poëtã, ob sacrificii præfagium distulisset. Proc-essŭs, us, m. q. Progressus. [מוֹצָא מוֹצָא מוּצָא motiá. ἔξοδος, ἔκβασις, ἔκβασις. Gall. Marchement pas outre, avancement. Ital. Andare più avanti, avanzamento. German. Ein fortgang oder fortsetzung. Belg. Een voortgang. Hispan. Obra de proseguir. Polon. Postępek. Vng. Előmenetel. Ang. A going forward.] Cicer. pro lege Manil. Vtrum is locis à militibus nostris raptus maturus, quàm prorsus longior quæreretur. ¶ Nonnunquam accipitur pro promotione, sive profectu. ἐπίδοσις. Sutton. de Clar. Gram. Ad summam, philologus ab ipsemet nominatus ipse, ad Latium Romam scripsit, sein Græcis literis magnum processum habere. ¶ Aliquid do pro successu, sive eventu. Seneca Epist. 120. Quæruntur & de consiliis & de processibus suis: malunt que semper quæ requirunt.

Prŏcĕleŭmăticŏs, ὁ, ἡ, κελευματικός, Pes ex quatuor syllabis brevibus constans: ita dictus quòd ab celeritatem, brevitatemq; syllabarum accommodatus, celeusmatis hoc est, nautici cohortationi esset aptissimus: sive quòd facto Minervæ carmen quoddam hoc pede conitante primo loco cantitabat.

Prŏcēllo, procellis, ĕre, ſi. Concutio, everto. [שָׁעַר שׁוּאָה שׁוֹאָה שׁוֹאָה שְׁעָרָה shaár, shoáh, shoáh, shoáh, shaárah. Gall. Tourmente & tempeste de vents. Ital. Procella, tempesta. German. Ein Ungewitter sonderlich auff grosse Wassern. Belg. Een Stormwint. Hisp. Grande tempestad. Polon. Burzyć wiatry. Vngar. Szomoz, háborus. Ang. A storme or tempest.] Dicta ab eo quòd omnia procellat: id est, moveat, & concutiat. Virgil. 1. Aeneid. Aethereque procellis Africus. Ovid. 11. Metamorph. Hæ jubetur pelagi adversæ jussa procellæ. Nec finit audiri vocem fragor aequoris ullam. Virgil. 1. Aeneid. Talia jactanti stridens Aquilone procella Velum adversa ferit, fluctusque ad sidera tollit. ¶ Transfertè accipitur pro omni periculo & rebus adversis. Cicero pro Cluent. Et vitam illam tranquillam & quietam, remotam à procellis invidiæ, & hujusce modi judiciorum actibus, sequi malui se tranum procellæ. Silius libro 1.

Prŏcēllōsŭs, procellosa, procellosum. Procellis plenus. [סוּפָתִי סוּפָתִי Gall. Plein de tempeste ou tourmelle de vents. Ital. Pieno di tempesta o venti. German. Voll Ungewitter oder ungestümmigkeit, ungestümig. Hispan. Lleno de tempestad. Polon. Burzliwy, burzliwe wiatry miotający. Vngar. Szeles, szelvészes. Ang. Stormie or full of tempester.] Livius libro 40. Vergunt ellorum eo anno fuit. Plin. libro 18. cap. 35. Nubecula quamvis parva ventum procellosum dabit.

Procĕrus, procera, proceram, pen. prod. Prolixus, & in longitudinem productus. [גָּבֹהַּ גָּבֹהַּ גְּבֹהַּ גְּבֹהַּ gabóah, gabóah, gebóah, gebóah. Gall. Long, grand, haut & grossier. Ital. Lungo, alto. Germ. Lang, hoch und groß. Hisp. Cosa alta o larga en su especie. Pol. Długi, długa. Vng. Magas hosszas. Ang. Long, or high, tall.] Quo nomine quidam à cera deducunt, quasi ad similitudinem cereæ propter suam propriam facilitatem. Alii à crescendo quasi procrescum. Horat. 2. Serm. Satyr. 2. Quæ pertinet ergo Proceros adscribi populo? Virgil. 7. Æneid. Ingentes lato proceras ordine natos. Horat. 3. Carm. Ode 25. Proceras manibus vertere fraxinos. ¶ Hujus compositum est Improcerus: vide suo loco.

Procĕrŭlus, diminutivum à procerus. [Vngar. Magasszerke.] Lampridius in Alexandro Severo: Oblectatio fuit, ut caruli cũ procerulis luderent.

Procĕ-ē, adverbium, longè. [μακρόθεν, ἐξωθεν. Gall. En haut fort bautement. Ital. Forzando in fuori, forzando mano altamente. German. Von der höhe sehr lange. Hispan. Alta y largamente. Polon. Mocą. Vngar. Magasson. Ang. Verylightly.] Cicero 3. de Orat. Brachium proceras projectum, quasi quoddam telum oratoris.

Prŏcĕrĭtās, atis, ſ. f. Prolixitas, staturæ altitudo. [גָּבְהוּת גָּבְהוּת גְּבָהוּת גְּבָהוּת gabhúth, gabhúth, gebhúth, gebhúth. Gall. Longueur & hauteur. Ital. Longhezza. German. Die höhe oder lange der gerade. Hispan. Longura. Polon. Wyiekłość, długość. Vng. Magasság. Ang. Highnesse and length, tallnesse.] Plin. in Panegyr. In tota corporis proceritate clariorem alios. Cicero de Senectute: Quum autem moriatur Lysander & proceritates arborum, & directos in quincuncem ordines.

Prĕcĕres, procerum, pen. cor. m. t. plur. num. Capita tribuum: hoc est, mutuli quidã in patribus extites, conscripti. Hinc principes civitatis, proceres appellari sunt, quòd in ea civitate eminẽt, sicut in ædificiis illi. [שָׂרִים קְלִיבִים sarím, kelibím. ἄρχοντες, ἐξάρχοντες. Gall. Les principaux & les premiers d'une ville, les gouverneurs. Ital. Principali & governatori della città. German. Die fürnemesten oder gewaltigsten einer Stadt. Hisp. Los principales de pueblo. Pol. Naimożsi starszy, albo senatorowie, albo możnowładcy. Vngar. Első népek, vezérek. Ang. The governours, the principalest of a city.] Vngar. 1. Aen. Poscit proceres. Idem 5. Aen. Delectos populi ad proceres, primumque parentem, Monstra Deum refero, & quæ sit sententia posco. Liv. 1. ab Vrbe: Quũ consilium denique consociatos laudare mirè. Servius inter proceres Latinorum, Castorum proceres. ¶ Hujus nominis accusativo singulari usus est Juvenalis Satyr. 8. Agnoico procerem.

Procĕrĭ-e, inquit Calepinus, dicti, malo ſpretum affatus, ejusmodi ex Plauti ex Pœnulo: Neq; nos pupillus proceritis insectabit lapidibus. Quo tamen in loco qui vel præsentibus labris literas deputarit, facilè deprehendet, Proceritis, duabus dictionibus esse legẽdũ, nẽpe, Tanquã erratos id est, falsefos.

Procĕstrĭum, procestrii, n. ſ. Ædificium paulum patulum ante castra, equalibus distantium intervallis columnarum, supra quarũ capitella arcus curvabantur. Inde dictum quòd pro castris id est, ante castra siti esset, ad unumq; ad ea præberet. Quidam procestrium interpretantur locum ante cubicula vitreũ principum, ut quo quicunque herio, corpora custodes excubias agunt: decepti, opinor, depravata lectione loci cujusdam Plinii Iunioris, ex epistola ad Gallum: Fuit hæc cubiculum cum procestrio, aluticine stativum, monumentis hybernum: quum tamen castigatiora exemplaria, cubiculum cum proclione legendum ostendant.

Prŏchēmăsĭs, sive Prochimasia, προχειμασία, Præcedens tempestatum significatio. [Pol. προκαταρξις.] Plin. l. 18. cap. 26. Accidit confusa rerum, obscuritas, nunc præcurrere, nunc paucis diebus, tempestatum significationem, quod προχειμασίαν Græci vocant: hanc fit venisse, quod ἐπιχειμασίαν.

Procleton, Tullingo, vel Bechon Dioscor. lib. 3. cap. 124.

Prŏclīros, vocant eos Scribas, qui manu expediti sunt. Et Meloprochiri, exercitio & usu prompti, annotat Alc. ad l. peculiari C. de prox. sacr. lib. 12.

Prŏchўtes, m. g. χοάνη, Vasis genus erat quo in sacris utebantur quod & ipsum à profundendo nomen accepit.

Prŏcĭdo, cidis, pen. cor. procidi, n. t. Pronus cado, humi me prosterno, vehementer animum. [נָפַל נָפַל נָפַל נָפַל נָפַל nafál, nafál, nafál, nafál, nafál. Gall. Choir & tomber. Ital. Gettarsi à terra. Germ. Niderfallen. Belg. Nedervallen. Hisp. Caer de hinojos à la par. Pol. Upadłem. Vng. Leborulok. Ang. To fall down.] Gell. Nam quum multis annis pro testamento quæ procederat, rescissa esset. Liv. lib. 35. Saxum ingens sive imbribus, seu motu terræ levatæ quum ut aliquandiu staret, labefactatum, in vicum sagarium ex Capitolio procidit, & multos oppressit. Idem lib. 41. Muri quoq; pars ariete icti fluxerat, multis jam locis procidebat.

Prŏcĭdēntĭă, procidentiæ, ſ. p. Actus ipse procidendi. [מוֹפָלוֹת מוֹפָלוֹת מוֹפָלוֹת mophlóth, mophlóth, mophlóth. Gall. Cheute, tombement. Ital. Cadimento, Ger. Ein niderfallung oder hefftigfallens. Hisp. Caydo. Pol. Upadnienie. Vng. Leborulás. Ang. Falling down.] Plin. lib. 34. cap. 18. Vius enim ex eodem & in oculorum medicamentis, & maximè contra procidentiam eorum, & inanitatem, &c. Procidentia sedis. Plin. lib. 24. cap. 11.

Prŏcĭdŭus, adject. Quod procidit. [נוֹפֵל נוֹפֵל נוֹפֵל נוֹפֵל נוֹפֵל nofél, nofél, nofél, nofél, nofél. Gall. Qui chet & tombe facilement. Ital. Che cade. Germ. Das nider gefallen oder auß gefallen Fleisch wegnimt. Hispan. Cosa que cae. Polon. Upadły. Vngar. Leborulo, le eső. Ang. That falleth downe easily.] Plin. lib. 20. cap. 20. Infantium cerebro imponitur, umbilico; prociduo. Idem libr. 16. cap. 12. Memoratur hoc idem factum & in Philippis, falce procidua atque detruncata.

truncata. Idem libro 11 capit. 20. Testes verò & sedem proclduam, quæ illi fuit vitia.

Prōcĕo, procēs, procēssi, cēssum, pen. cor. [דרא *Iarā, pariegredi, exire.* Gall. *Demander, bander.* Ital. *Domandare.* Ger. *Begeren.* Hisp. *Pedir, demandar.* Pol. *Żądam.* Vng. *Kerem.* Ang. *To require, demande.*] Idem quod peto. Liv. Maximè proximi veteres ætati est, pertinax ut interpretatur Festus.

Prōcingo, cinxi, actum. Præcingo, instruo & apparo. [יזר *hezēr, cingere, accingere.* Gall. *Apparailler.* Ital. *Apparecchiare.* Germ. *Rüsten, zurichten, gerüsten, zu rüsten.* Hisp. *Aparejar.* Pol. *Przygotowuię.* Vulgar. *Krzyżuię.* Ang. *To prepare, trusse, dresse.*] Hinc præcinctus procinctæ, procinctum. Paratus, expeditus. Vnde procincta classis, ratio Festo, dicebatur exercitus ad pugnam paratus. *Συγκροτῆσαι δὲ σημεῖον ἔστιν ἐπὶ τὸ ἐξοπλίσασθαι, καὶ ἐπὶ τὸ ἐκκλῆσαι τὸν στρατόν*, quod pugnaturus prius cingeretur Gabino: clarissimum enim vestitus fuit, inquit Festus hominum dies, etiam navium multitudinem. Vielli lib. 1. cap. 11. Quòd procincta igitur classis erant, & instructa acies.

Prōcinctĭo, ōnis, m. q. Dicitur apparatus bellicus, sive ipsa præparatio, quæ fit ab iis qui aut in expeditionem proficisci iussi, aut ad prælium exituri. [משׂק *mesēk, mixtura, copulatio, congressus.* Gall. *L'apprest & appareil de l'armee quand elle veut d'aller defaire.* Ital. *Apparecchiamento di guerra.* Germ. Die rustung und bereitschafft zur Gegenwehr oder zu dem Streit. Hisp. *Aparejamiento para pelear.* Pol. *Gotowanie się do potrzeby.* Vng. *Készűlet.* Ang. *Battayle raye, archery that stand readie to fight.*] Cicer. 2. de Nat. deor. Ex quorum procinctu recta omnia proficiscuntur. Plin. lib. 25. cap. 1. Cunas, virgonemque animi impediti ad profectionem tendentibus, ne procinctui facere expedite, & celeriter. Ovid. 2. de Pont. Elegy. 5. Hæc in procinctu carmina facta puta. In procinctu stare, est accinctum esse. Quintil. lib. 12. cap. 9. Cui disciplina & diuturnus, & exercitatio decerit vires etiam facilitatis quæ mè; armatum semper, ac velut in procinctu dantem, non magis unquam in cautis oratio, quam in rebus quotidianis, ac domesticis fecundo deficit. In procinctu habere. Gell. libro 1. cap. 11. Atque fœminas etiam tibicinas in exercitu atque in procinctu habuit. ¶ Procinctum testamentum à Iustiniano appellatur in §. 1. Instit. de testament. quod vetus fuit, vt. Endo procinctu nominabant. Id autem militiæ tantùm fiebat, quum viri ad prælium faciendum in aciem vocabantur, Autore Gell. lib. 15. cap. 27. Vide Hotomanum in Lexico.

Procio, procis, procivi, citum, pro. prod. Idem quod rumpo, atque eruncum facio. Hoc fore confutus, irritum & ruptum testamentum procivum dicit. Festus.

Prōcĭto, citas, pen. cor. Idem quod provocito. [קרא *Kārā, vocare.* Gall. *Semondre, semondre & citer, semonce, semonce & citation.* Ital. *Citare.* Germ. Ein ansprechen, ansprechung, ansprache. Hisp. *Ayuntamiento.* Pol. *Wzywanie.* Vng. *Kiáltás, parancsolás.* Ang. *A proclaiming or crying.*] Cic. 1. de Orat. Non enim cauti dicum artem quæro, neq; proclamatorem, aut tabulam hoc est mone nostro eruditionis: sed eam vim qui primum hi rejus artis nomen.

Prōclīno, nas, pro. prod. Inclino. [בכה *nāsāh, declinare.* Gall. *Pencher, incliner.* Ital. *Inchinare.* Germ. Sich beugen oder neigen. Hispan. *Inclinar.* Polon. *Schylam.* Vng. *Hayluk.* Ang. *To bend downe.*] Colum. lib. 5. cap. 12. Earum notanda sunt capita, quam in partem proclinentur.

Prōclīnātus, a, um, part. dp. [מדח *mādāh, declinatus.* Gall. *Penché.* Ital. *Inclinato.* Ger. Gebeuget, geneiget. Hispan. *Inclinado.* Pol. *Zgięty, schylony.* Vng. *El haylot.* Ang. *Bended downe.*] Ovid. 2. Trist. Quum cœpit quassata domus subsidere, partes in proclinatas omne recumbit onus.

Prōclīvĭtās, verosile, fr. [*Κατάκλισις, ὑποκατάκλισις, ἀνακλιτικὸν πάθος.* Gall. *Pendicherie, inclination.* Ital. *Inclinatione.* Germ. Ein haldung, senckung für sich. Hisp. *Inclinacion.* Pol. *Nachylenie.* Vngar. *Lejtőség.* Ang. *Sendyng downe.*] Vitruv. lib. 5. Non minus etiam observandum est, ut omnes fundarum perpendicula respondeant, neq; habeant in ulla parte proclinationes.

Prōclīvis, clive, pen. prod. om. t. Quod pronum inclinatumq; est, ut ait Donatus. [*Κάθοδος, κατάφορος, ὑποκατάκλισις.* Gall. *Facile, pendant.* Ital. *Inclinato, al basso.* Ger. Sich neigend für sich hangend. Hisp. *Inclinado, acostado.* Pol. *Pochyły.* Vng. *Hajlandó.* Ang. *Leaning or hanging downeward.*] Liv. 5 ab Vrbe. Quò successerit magis ito ardarum, eò pellipotes per proclive facilius rati. Colum. lib. 9. cap. 3. de Apibus, ut cum omnes per proclivia non egrè devolant. Impetus proclivis undarum. Lucr. lib. 6. ¶ Per translationem secundum Cic. lib. 4. Tusc. dicitur propensus in malo, ac in scelerc qui ad aliquod vitium pronus, aut ad malq; facil. Terent. in Andr. Ita ut ingenium est omnium hóminum a labore proclive ad libidinem. Cic. in Partit. Adolescentia ita proclivis rerum est ad libidinem. Silius lib. 13. Ecclem prochvis egestas. Cicer. Tusc. Vexatura ad iniquem motibū proclivitatis animus alius ad alia vitia propēsior. ¶ Proclive enim dicitur quod facile factu est. Vnde in promptu esse, est facile, & in promptu. Plaut. in Capt. Tam hoc quidem in proclivi, quàm imber est quando pluit. Cicer. Offic. Sed quoniam in humanibus juvandis autores spectari solent, dicta quidem est proclivius.

Prōclīvĭter, proclivis, proclivissimè, adverb. [*Κατακλιτικῶς, ὑποκατακλιτικῶς.* Gall. *Facilement.* Ital. *Facilmente.* Germ. Angen. Hispan. *Facilmente.* Vulgar. *Könyen.* Ang. *Readily.*] Cicer. 5. de Fin. Qui sperant, facilius, & proclivius ad laudem nobilitatis perventurum.

Prōclīvĭtas, proclivitatis, f. t. Natura & inclinatio in rem aliquā, præsertim vitiosam. [*κάθοδος, κατάφορος, ὑποκατάκλισις.* Gall. *Inclination, facilité de choses.* Ital. *Inclinazione, facilità.* Ger. Neigung ferneigung zum Bösen. Hisp. *Aparejo inclinacion.* Pol. *Skłonność, dogodzenie.* Vng. *Hayloltság.* Ang. *Inclination or bowyng.*] Natura in rebus bonis & laudabilibus, propriè facilitas dicitur. Cicer. 4. Tusc. Aeg. hæc illorum ad alios morbos proclivitas late patet. Ibidem: Proclivitas ad ægrotandum: sed hæc in bonis rebus, quorum ad alios homines captores, facilitas nominetur: in malis proclivitas, ut significet lapsionem.

Prōco, procas, procare, act. p. rectè Festo. [*κατακλίνω, κατακλίνομαι, ὑποκατακλίνω.* Gall. *Demander, requerir, semondre.* Ital. *Addomandare, comandare.* Ger. Beschamhafft stellt anlangen, ersuchen, ersinnen. Hisp. *Demandar, rogar.* Belg. Bidden. Hisp. *Demandar, dessear, querer, demandar.* Pol. *Kwestyą dawać, żądać.* Vng. *Kerdetem.* Ang. *To desire, wish, request, long after, require, demande.*] Antiqui dicebant pro petere, seu impudenter petere: unde & Procacitas dicta est quod & Nonius annotavit, etiam illud Ciceronis ex lib. 4. de Reipub. A' procando: id est, petendo: procacitas nominata est. Livius Aegilius: Quum quod parcit vos mei ætas mea procax, Tuleritis, extemplo eo; illam dedecetis. ¶ Procati quidque pro assentori. Seneca Quæst. natur. 4. præfat. Arbitrabar nunc esse occupatum nec ex dissimulatio blandredatio. Perit, inquit, procax illarct.

Prōcax, procācis, pen. prod. Lascivus, petulans, improbus, protervus. [זיד *zēd, ferox, superbus, malignus.* Gall. *Demandeur, effronté, & effronte, impudique, prompt à mal faire.* Ital. *Procace, petulante, lascivo.* Germ. Mutwillig, geil, unkeusch, muthwillig, frech. Hispan. *Desvergonçado, petulante, deshonesto.* Pol. *Nieustępliwy, uporczywy.* Vng. *Szemtelen, fertelen, szilaj.* Ang. *Shamelesse or rowing, wilfull, wanton.*] Quod nomen à procandodicit, postulando, dictum esse, docet Nonius Marcellus ex sententia Ciceronis lib. 4. de Republica: cujus hæc erant verba: A' procando: id est, poscendo, procacitas nominata est. Alibi tamen à procitando id est, provocando sive lacessendo id fit malum. Cic. pro Cælio: Temeraria & procax mulier. Idem lib. 3. Epist. Scio te non esse procacem in lacessendo. Terent. in Heaut. Malignum ac procax & magis protervum fieta est. ¶ Trāsfertur etiam ad inanimata, quod & Nonius annotavit. Virgil. 1. Æn. ...perosæq; procaces Austris.

Prōcaciter, procacissimè, adverb. [Vulgar. *Ígúnyilkodásse, szemtelűl.*] Cornel. Tacit. lib. 17. Procacissimis etiam inter servos hostium ingeniis.

Prōcācĭtas, procacitatis, f. t. Petulantia, lascivia, improbitas, protervitas. [סרה *sārāh, rebellio, contumacia, vi exhibere.* Gall. *Effrontement, impudence.* Ital. *Sfrontatezza, sfacciataggine.* Germ. Ein mutwillig verruchtheit ergeben gemüt. Hispan. *Desvergüenza.* Pol. *Tarczyńskie, wyniosłość.* Vng. *Szemtelenség, fertelenség.* Ang. *Malapertnesse, wantonnesse or rowingnesse.*] Cic. in Salust. Non enim procacitate ingenii, vitæ foedes eluntur. Ibidem: Nemo dixit in eadem civium protervitate, quod hanc ubique.

Prōcacĭtĕr, adverbium. Protervè, petulanter: ut de procacitia & procaciissimè. [*Ἀναιδῶς, ἀσελγῶς, ὑβριστικῶς.* Gall. *Effrontément, impudiquement, insolemment.* Ital. *Sfrontatamente.* Germ. Mutwilliglich, mit mutwilliger frävelheit. Hispan. *Desvergonçadamente.* Polon. *Wyniośnie.* Vngar. *Szemtelenűl, fertelenűl.* Ang. *Wantonne, wilfully, rowingly, shamelesse.*] Virgil. 8. Æn. Regitarum quoquetti prædium procacius, quàm ex more & modestia militiæ erat.

Prōcus, m. l. Dicitur qui virginis mulieris ve nuptias ambiunt à petendo id est, poscendo dictus ut à Festo. [μνηστὴρ. Gall. *Pourjuiant femme à marier, demandeur.* Ital. *Procurante.* Germ. Ein man einer Tochter oder frawen werbt, freyer. Belg. Vryer. Hisp. *El que demanda muger para casarse con ella.* Polon. *Frantowanie.* Vng. *Leveketők.* Ang. *Woer.*] Ovid. Epist. 1. Turbâ ruunt

sumtiam me luxuriosis proci. Cicer. de Clar. Orat. Ethas ignorat, & impudentes procos repudiemus.

Prōcestion, procationis. m. t. vel Procestium, n.c. [προηγωνία. Germ. Ein Raum vor dem recht im Gericht eines Orts. Ital. Luogo avanti il giudice.] Locus ante cubiculum virorum principum, in quo quieti certe domino, corporis custodes excubant. Nam ἐξώρυξ Græcis est excubiæ, & excubiæ, excubiæ. Vide προηγωνία, quasi exculatorium. Plin. Epistol. 41: Post hanc cubiculum cum procestrone, alterum æstivum, munimentis hybernum.

Proconnon, Polenta ex hordeo recenti, aut etiam ex hordeo nondum tosto.

Prōconsūl Proconsulis, pen. con. masculi. Qui cum potestate Consulari in provinciam administrandam mittitur. [כבב missich שליח אב. Gall. Gouverneur de Comté. Ital. Governatore di contado, o la città principale ch'è capo di contado. Ger. Ein Statthalter der Burgermeisterthumbs in einer Dorpschafft, der an stadt der Burgermeisters ein Obrigkeit mit vollmächtigem Gewalt verwaltet. Hispan. El capitan de la provincia, governador. Pol. Namiestnik, burmistrz. Vng. Tisztartó, kormányzó, statthalter. Ang. A lord deputie or president.] Cic. 2. de Divin. Quām multi sunt hodie, quum bella à Proconsulibus, & propretoribus administrantur.

Prōconsūlāris, re, adj. 3. Dignitas Proconsulis. [נשיאות, Gall. L'office de maire d'un Prevost. Ital. Carica di Podestà. Germ. Die Würde eines Statthalters der Burgermeisterthumbs in einer Stadt. Hisp. Autoridad, ó dignidad de governador. Pol. Godność, urzędowanie burmistrzowe. Vng. Tisztartóság, kormányság. Ang. The office or dignitie of a lord deputie or president.] Plin. lib. 14. cap. 22: Ad proconsularia, & quæcunque Prætura honoribus gesta. Plin. lun. Epist. 12: Summorum à Proconsulatu, quia se in legatione surgere gerebat.

Prōconsūlāris, re, Ad Proconsulem pertinens. Gell. Lib. 5. cap. 12: Quum provinciam Africam Proconsulari imperio meus dominus obtineret.

Procrāstīno, as, pen. cor. act. p. Diem de die trahо, differo. [προσχρονίζω, προσβάλλω. Gall. Delayer, differer de jour en jour. Ital. Differire di giorno in giorno. Ger. Von tag zu tag aufziehen. Belg. Van dagh tot dagh uytstellen, verschieten. Hisp. Dilatar de dia en dia. Pol. Odkładać, odwłaczać. Vng. Halogatom. Ang. To delay, to defer from day to day.] Gell. Lib. 16. Quæ si quis pertinacia repotia, omni pœne ea vemultatis laude fuerant. Sed quæ procrastinata sunt ab eo, ut postea recenseantur, nequaquam pœnæ nomine atq; judicio digna sunt. Cic. pro Sexto Rosc. Amer. Ac primùm rem differre quotidie, ac procrastinare ubi cœperunt, de ade aliquanto lentiùs agere atque deludere.

Procrāstīnātio, onis, f. t. Dilatio. [ἐπιχρονισμός. Gall. Delay, delaiement. Ital. Dilatione, tardamento. Ger. Verzug von tag auf den anderen. Hisp. Dilacion de dia en dia, tardanza. Pol. Odkładanie, odwłaczanie dzienna. Vng. Halogatás. Ang. A delaying, differring.] Cic. 6 Philip. Nam quum plerisq; rebus grave sit tarditas & procrastinatio odiosa est, tum bello summa indiget celeritatis.

Procrēo, eas, are, act. p. Liberos genero. [יולד, ילוד. Gall. Procréer, engendrer. Ital. Procreare, generare. Ger. Gebären. Hispan. Engendrar ó parir. Pol. Rodzę. Vng. Szülök, fogadtatok. Ang. To engender or beget.] Plaut. in Milite: Nam procreare liberos jejudum est amus. Cic. 3. de Finib. Consentaneum est hoc natura, ut sapientes velint gerere, & administrare rempublicam atq; id nè natura vetat, potiorem adjungere, & velle exercere liberos procreare. Idem ait requam in ea re. Sic enim ab initio fabricatus, ut non magis mentes causa putarem esse natum, quàm Reip. procreatum.

Procrēātio, procreatrix, & procreatio, verbalia. [יולדת, מולדת, ילוד. Gall. Qui engendre, procréatrice. Ital. Generatione, procreatrice. Germ. Die gebärt. Hisp. Criadora, el que engendra. Pol. Rodzenie. Vng. Szülemény. Ang. An engendrer, begetter.] Cicero de Universitate: Animum igitur quem dicere aut vocare Deus ex sua mente, & voluntate genuit. Tert. Idem. 1. de Orat. Neque enim refugit laudandam artis ac rationum procreatricem quandam & quasi parentem esse eam quam Græci vocant Technen. Tullian. Quid procreatio liberorum? an propagatio humana?

Procrētus, Natus, Cicer. de Finib. Ut natura diligi procreatos non oporteat.

Procrēsco, is, Crescere, vel augeor. [יגדל. Gadlal. adiaris. Gall. Croistre ou augmenter. Ital. Crescere. German. Wachsen oder herfür wachsen. Hispan. Crecer. Pol. Rosnąć. Vng. Növekedem. Ang. To encrease or grow.] Lucr. lib. 2. ait res progigni, & genitas procrescere posse.

Procūbo, as, pen. cor. procubui, bitum, Procumbo. [נכה, נפל, השתחוה. hishtachavah. προσκυνέω. Gall. S'embuer ou

prosterner. Ital. Abbassar. Ger. Niderligen. Hisp. Hincar de rodillas. Pol. Vkładanie się. Vng. Lehajtom. Ang. To incline or prostrate.] Interdum idem quod vigilo, sive excubias ago. προσκυνέω. ¶ Nonnunquam idem quod dormito vel declino. Virg. 3. Georg. Musarum sibi, & viridissima gramine ripa, Speluncæque tegant, & sacra procubet umbra.

Procūbiæ, ārum, n. t. Qui noctu custodiæ causa in cubant quum castra hostium in proximo sunt. [שומר, שמירה. φυλακή, φύλαξ. Gall. Qui de nuict font le guet devant le camp, sentinelle. Ital. Chi fa la guardia, che dorme fuor de la tabella avanti al steccato. Germ. Die Wächter vor dem Läger. Hisp. La guarde del campo. Pol. Straż. Vng. Strázsa. Ang. Watches kept with watch and warde without the campe.] Festus.

Procūbo, is, pen. prod. act. t. Prolato, cubendo extenuo, seu probe cubo. [κοιμάομαι, κατακλίνω. Gall. Aller coucher ou se coucher, se gesir. Ital. Giacere, coricarsi. Ger. Bett sümbern, ligen. scharff schlaffen. Belg. Dat slapen, het slapen. Hisp. Yacer, dormir. Pol. Leżenie. Vng. Hevérsödés. Ang. A making lie or downe by leasure.] Virgil. lib. 1. Georg. Arcanum procubuit Vulcanus obscuri domum. Ira pro indicentes, Horat. 4. Carm. Ode 13. Procudere dolor. Plaut. in Pœnul. Linguam procudere. Cicer. 1. de Orat. Non enim satis unam ad rem habere aptam procudendæ, linguam ait: sed omnia dum complendumque pectus maximarum rerum & plurimarum suavitate, copia, varietate.

Procūl, adverb. Longè, quasi procul ab oculis. [מרחוק מרחק, רחוק. Gall. De loing, loing. Ital. Lontano, da lungi. Germ. Von fernen, weitem. Belg. Verr, van verre. Hisp. De lexos. Pol. Trzeba. Vng. Messze. Ang. Farre, farre off.] Dicitur & de loco minus longinquo. Virg. 1. 3. Aen. Sit procul in pelago saxum. Quod certè non minus longè fuisse debet intelligi pectus voluptas spectaculi. Idem in Halcyone: Sexta procul tantum capiti delapsa jacebant. Ubi Servius: Procul, modò propè non tetigit, tantum capiti delapsa, ut ostenderet non longius procul latam esse cervicem. Dicimus aliquando, Procul hinc esto, longè ab hoc loco. Terent. in Hecyr. Quem cum dico removeri ædibus, procul hinc foras accipi, uxor. ¶ Item procul abesse de. Cicer. 4. Verr. Quia non posset negare absentem peculatum datum non quidem procul abesse de. ¶ Procul pro longè, habet aliquando te quentem à, præpositionem cum ablativo. Terent. in Adelph. Postremò quando ego consilia mille fum, à me culpam ejus hanc procul. Aliquando & procul & longè simul in eadem oratione ponitur. Plaut. in Cure. Hæc non de re somnias vitus sum videre procul cedere longè à me. Articulatim. ¶ Procul aliquando præpositio est, deservions quibusdam ablativis ut Procul domo, perinde est ac si dicas certè. Sueton. in Claud. Cæsar. Reliquis filium omnibus gentis sine procul dubio præferendum. Ad eundem etiam modum dicimus procul vero, pro eo quod est à veritate abhorrens. Colum. in Præfat. lib. 1: Nam illud procul vero est quod plerique credidérunt, facillimam rem esse, &c.

Procūro, as, pen. prod. act. p. Consulo, provideo. [דאם. ראם. Gall. Prendre garde, pourveoir. Ital. Curare, attendere. Germ. Sorgen. Belg. Bekommeren. Hisp. Cuidar, proveer, proviar. Pol. Dopatrzyć, dogladać, starać się. Vng. Elrendelem. Ang. To provide, to stampe, or compile you.] Colum. lib. 2. cap. 2: Nam à pecudibus egomina procul arcentur, herba etiam asternatur, quæ stercorat atque pabulum & lignorum copiam area. Liv. 10. ab Vrbe: Eques hostis equum ipse subdidit territis equis procul cavet. Ovid. 8. Metamorph. Is modò crescentes segetes procul ait in herba.

Procūrātor, ōris, t. c. [ἐπιτροπεύων. Vng. Elrendelő.] Senec. de Tranquillitate cap. 12: Quod regnum est cui patata sit ruina, & procuratio, & dominus & carnifex?

Procūsīnātus, Pronunc. ait significare Antistius de jure pontificali, 1305. Festus.

Procumbo, bis, ne. Prosterno, humi jaceo. [השתחוה השתחוה, נפל. hishtachavah. προσκυνέω. Gall. Flechir, s'embuer & prosterner. Ital. Adorare, gittarsi in terra, inchinarsi. Ger. Niderligen. Belg. Neerliggen. Hisp. Adorar, inclinarse. Pol. Vpadam, vniżam. Vng. Le hevertem. Ang. To fall flat and lowd to the ground.] Liv. lib. 11: Ipsum sellam via procubuisse. Colum. lib. 1: Lata bubilia esse oportebit pedes decem, ut stramina mittere, & ad procumbendum pecori & ingressu adeundum laxa mansionis præbeat. Virgil. 1. Aen. ...segravidis procumbat culmus aristis. Idem 8. Aen. ...& vinci sodalem Mavortia in aurea Procubuisse lupam. ¶ Significat & eadem dicentur. Plin. lib. 16. cap. 36, de arundinibus: Omnibus verò foliis à nodo orta, & plexu tennes per ambitum sedecim numerat, atque à medio internodio quum plurimum desinunt cedere, procumbunt. Hoc est, in terram inclinantur. Lucanus lib. 3: Et procumbentes iterum consurgere taxos.

Procūro, procuras, pen. prod. act. p. Administrationem rerū alienarum gero. [ניהוח, ניהח. Gall. Procurer, avoir la charge des affaires d'autruy. Ital. Procurare, amministrare cose d'altri.

Ger-

Ger. Vermalten / verſorgen oder verſehen. Hiſpan. Procurar negocio. Pol. Opatrnie. Vng. Gondoſkodom. Ang. To take the charge of an others buſineſs.] Cicero Comelicio: Te procuratiunculæ Dionyſii. ¶ Aliquando ponitur pro ſtudiose curare. imitatus Apuleius: Hunc enim equalium ſuum curioſè nimis procurantem invenit. Cato de Re ruſt. Fodè modo cæteras arbores procurato. Plautus in Curcul. Tibi opus eſt hos quam procures. ¶ Procurare alium ando eſt expiare. Gell. lib. 4. cap. 6: Vt terram movi ſe nunciari ſolet eaque res procuratur, unde & procuratio verbale in eadem ligatione.

Procūrātŏr, procuratoris, m. c. Qui abſentis negotia gerit. [Procurator. Gall. Procureur. Ital. Fattore, procuratore. Ger. Ein Vermalter/ Schaffner/ Gewalthaber. Hiſp. El que procura, procurador. Polon. Oprzątacz, gſpodarz. Vng. Gondviſelő. Ang. A prolocutor, that ſeeth to an others affaires.] Viptanus de Procuratoribus & Defenſo. l. 1: Procurator eſt qui aliena negotia mandato domini adminiſtrat. Actores verò cauſatum, confidici dicuntur.

Procūrātōrĭus, a, um, Quod ad procuratorem pertinet: [κηδεμονικὸς. Gall. Apartenant à procureur, de procureur. Ital. Di procuratore. German. Das einen Vermalter oder Schaffner gehört. Hiſp. Coſa de procurador. Polon. Sprzecżſi. Vngar. Gond viſelőhöz val. Ang. Belonging to a procteur.] ut Procuratoria literæ, Procuratorium munus.

Procūrātrix, procuratricis, verbale, f. c. [ἐπιτροπὸς, ἐπίτροπος. Gall. Procuratrice, celle qui a la charge ou ſoing de quelque choſe. Ital. Procuratrice. Germ. Ein Vermalterin/ Schaffnerin/ ein Verſorgerin. Hiſpan. Procuradora. Polon. Sprzątarka. Vng. Gond viſelő aſſzony. Ang. She that doeth an others buſineſs.] Cic. 4. de Finib. Sed quum ſapientiam totius hominis cuſtodem & procuratricem eſſe vellent, quæ eſſet naturæ comes.

Procūrātĭo, ſ. c. Adminiſtratio, cura. [Adminiſtration. Gall. Charge & adminiſtration qu'on a de quelques affaires, ſoing. Ital. Vffitio, governo d'altri, cura, amministratione. German. Vermaltung/ Verſorgung. Hiſp. Aquella obra de procurar negocios, procuracion. Pol. Sprzątanie ſtarowanie. Vngar. Gond viſelés. Ang. The office or charge in doing a thing.] Cic. lib. 1. de Nat. deor. Sunt enim philoſophi, & fuerunt qui omnino nullam haberet ſenſerunt rerum humanarum procurationem deos ¶ Procuratio item expiatio eſt. Cic. 2. de Divinat. Atq; etiam ſcriptum à multis eſt, quum terræmotus factus eſſet, ut tuc plena procuratio fieret.

Procūrātĭuncŭlă, f. p. [Vng. Gondoſkodás ſóska.] Seneca Epiſt. 32: Nec Scylla aut Charybdis adeunda ſunt, quæ tamen omnia tranſiſti procuratiunculæ pretio.

Procŭrro, is, procurri, procurſum, n. t. Velociter procedo. [τρέχω, σπεύδω. Gall. Courir devant, s'avancer de pouvoir. Ital. Andare innanzi velocemente, correre avanti. Germ. Fortlauffen. Belg. Voortloopen. Hiſp. Andar adelante corriendo à priſa. Pol. Wyprzedzam biegę. Vngar. Elfutamodom. Ang. To runne before.] Colum. lib. 6 Ex domitis bobus valentiſſimum, eundemq; placidiſſimum, cum indomito jugumento, qui & procurrentem retrahat, & cunctantem producat. Cæſar 7. bell. Gall. Quoties quæq; cohors procurreret, ab ea parte magnus hoſtium numerus cadebat. Virg. 9. Æn. Et confertre manum, & procurrere longius audent.

Procurrens, procurrentis, participium. [προτρέχων, προδραμὼν. Gall. Qui court en l'avant devant. Ital. Che corre avanti. Ger. Fortlauffend oder ſich fürauß ſtreckend. Hiſp. Que corre adelante. Pol. Wyprzedzaiący. Vng. Elfutamodo. Ang. That runneth before.] Virgil. 5. Aen. Infelix lapſis in procurrentibus hæſit. Hoc eſt, prominentibus, & velut obviam venientibus, inquit Servius.

Procurſus, ſus. m. q. Actus procurrendi. [Elcheadzés. Gall. Courſe, ſaillie ſur les ennemis. Ital. Corrersi, corſo. Germ. Das fürlauffen. Hiſpan. Corrida à fuera. Pol. Wyprzedzenie. Vng. Elfutás. Ang. Running or aſſault upon the enemies.] Liv. lib. 21. Tumultuario prælio, ac procurſu magis militum quàm ex præparato, aut juſſu Imperatorum orto, haud quaquam par Pœnis dimicatio fuit. Virgil. 12. Aen. Quem rota præcipitem, & procurſu concitus axis In pulvere effudit; ſolo.

Procurſio, procurſionis, verbale, f. c. Excurſio, vel digreſſio à cauſa. [παρέκβασις. Gall. Courſe, digreſſion. Ital. Corſa, corrimento. German. Fürauß laufferey/ auffſchweiffung. Hiſpan. Corrida. Polon. Wyſzczenie. Vng. Elfutamodás. Ang. A going or running out from the cauſe.] Quintil. lib. 4. cap. 3: Non ſemper eſt neceſſaria poſt narrationem illa procurſio.

Procurſo, as, ſic quentativum. [ἐκτρέχω, προτρέχω. Gall. Courir ſus, courir ſouvent. Ital. Correre, ſpeſſo. German. Offt herfür oder fürauß laufen. Hiſp. Correr à menudo. Pol. Wyprzedzam wybiegam. Vngar. Elfutamodom. Ang. To runne often.] Liv. lib. 27: ibi per dies aliquot quum ab ſtationibus procurſarent, miſta equitum, peditumque tumultuoſa magis prælia, quàm magna. Idem 3. ab Vrbe Modò procurſantes pauci, recurrentesque.

Procurſātĭo, procurſationis, ſ. c. [πρόσκρουσις. Gall. Saillie & courſe ſur les ennemis. Ital. Aſſalto & corſa ſopra nemici. Germ. Das anfallig herfür rennen oder fürauß laufen. Hiſpan. Corrida contra los enemigos. Pol. Wyprzedzenie wybiegnienie. Vngar. Tuſcamodas. Ang. A running

upon the enemies.] Liv. lib. 28: A' quibus ubi per procurſationem commiſſa pugna eſſet, &c.

Procŭrўus, Valde curvus. [κυρτὸς, ἰσχυρῶς. Gall. Courbé par devant, fort courbé. Ital. Molto torto. Germ. Vorſtramb. Hiſp. Muebo torcebado, ò corvo. Pol. Bardzo krzywy. Vng. Igen bongyos. Ang. Very crooked.] Virgil 2. Georg. Contrà nec malla eſt oleis cultura, nec illæ Procurvam expectant falcem. Linora procurva, Idem 7. Aeneid.

Prŏcŭs, proci, Vide PROCI.

Prŏcўon. Procyonis, gen. pen. corr. ἀστέρων, Sidus æſtivum, Canis ortum præveniens: unde etiam à Latinis verbum ex verbo exprimentibus, Antecanis, appellatur. Cicer. 2. de Natur. deor. geminus eſt, dictus ſub ipſis Antecanis. Procyon Græco qui nomine fertur. Ex Arato. Antecanis tamen nomen videtur antiquius uſitatum fuiſſe, & à Cicerone primum confictum: unde etiam Plin. lib. 18. cap. 28: ſidus hoc nomen Latinum habere negat, niſi quis (quod) Canicularn velit appellare. Columella tamen lib. 11. cap. 2: Caniculâ manifeſtè diſtinguit à Procyone: hujus ortum, Idibus Iuliis tribus & 11. Calend. Auguſti aſſignans, Caniculam nimirum appellans quem nos Canem dicimus.

Prŏdĕāmbŭlo, prodeambulas, Foràs deambulo. [προπερίπατω. Gall. Se promener dehors ou hors la maiſon. Ital. Paſſeggiare di nanzi à le porte. German. Vorauſſen umb einander gehn. Hiſp. Paſſearſe antes. Pol. Przechadzam ſię. Vng. Kimenni ſetalok. Ang. To walk before or forth.] Terent. in Adelph.

Prŏdĕo, prodis, prodivi, vel prodii, proditum, n. q. ex pro & eo, i, interpoſita, r. Procedo, ultrà eo, ſive foras exeo, quaſi porrò eo. [προβαίνω, προέρχομαι. Gall. Sortir. Ital. Vſcire fuori, comparire. Germ. Herfür gehen/ hinauß gehn. Belg. Gaen voormen/ uytgaen. Hiſp. ir à fuera, ſalir à plaza. Pol. Wychodzę. Vng. Elmennyök. Ang. To come or go forth.] Cic. App. Pul. An ego obviam tibi non proditem, primùm Appio Pulchro, deinde Imperatori? Idem lib. 1. Offic. Scenicorum quidem mos tantam habet diſciplinæ veteris verecundiam, ut in ſcenam ſine ſubligaculo prodeat nemo. id eſt, exeat. Cæſar 5. bell. Gall. Suo more conclamaverunt, ut aliquis ex noſtris ad colloquium prodiret. Proeit in pen. prod. impersonale. Cic. pro Murænâ. Eccui autem non proditum reverteri ſit Suburæ, obviam.

Prōdĭctātŏr, prodictatoris, m. t. Qui extraordinariam Dictaturam gerit, quiq. in locum Dictatoris ſubſtituitur. Liv. lib. 22: Prodictatorem populus creavit Q. Fabium Maximum.

Prōdĭgĭæ hoſtiæ à veteribus dicebantur quæ tota conſumebantur igni, unde & homines loxanioſi, prodigi dicti ſunt: ut ex Veturio ſententia tradit Feſtus.

Prōdĭgĭum, prodigii, n. ſ. Monſtrum, portentum, oſtentum: dictum quaſi prodicium, quòd porrò citat, porrò ſignificet, & aliquid futurum eſſe portendat. [Τέρας, σημεῖον, πρόδειγμα. Gall. Prodige, monſtre. Ital. Moſtro, prodigio. Germ. Ein wunderzeichen oder wunderwerck. Ein Natur begriffne ding / ſo wider natürlich ding geſchicht wider der Natur. Hiſp. Milagro ò coſa ſeñal. Pol. Dziwo, cud. Vng. Tünda. Ang. A monſter that ſometokeneth ſome thing.] Feſtus, prodigia, quòd præcinunt futura, permutatione g litteræ, dicuntur quæ nunc cappellantur, ab antiquis g vocabatur. Nonius: Prodigia, deorum minæ, vel iræ. Virgil. 3. Aeneid. Sola novum, dictuque nefas Harpyia Celæno Prodigium canit. Cic. 6. Verr. Etenim multa ſæpè prodigia vim ejus numenque declarant.

Prōdĭgĭātŏr, m. t. Qui ex prodigio ſumen præmuntiat. [τερατοσκόπος. Gal. Qui declare ou interprete les prodiges. Ital. Che interpreta eſſi prodigi ò ſegni. Germ. Der auß den wunderzeichen oder wunderwerden den Natur begriffne ding weiſſaget. Hiſp. El que declara eſtas milagros. Pol. Wieszcz quidam wedy annus. Vng. Tündelő. Ang. He that declareth any thing to come by a monſter.] Feſtus: Prodigiatores aruſpices, prodigiorum interpretes.

Prōdĭgĭōſus, ſa, ſum, Monſtroſus, portentoſus: quod ſcilicet malum, clade, exitium futurum portendit quod præter naturâ eſt & conſuetudinem. [τερατώδης. Gall. Prodigieux, monſtrueux, contre nature. Ital. Prodigioſo. Germ. Vnnaturlich / gar wunderſamb / das es nit wider der Natur lauff zutregt. Hiſpan. Coſa de aquel milagro. Pol. Dziwny cudowny. Vng. Tündes. Ang. Monſtrous, against the common courſe of nature.] Plin. lib. 10. cap. 63: Partus aliquando ſingulos quod prodigioſum putant.

Prōdĭgĭālĭs, is, prodigiale, om. c. Non nunquam idem eſt quod prodigioſus τερατώδης. Aliquando idem quod prodigium averſeis unde prodigialia lapſa dicta eſt cui expiandorum prodigiorum gratia facta ſit hoſtia. ζῶον τερατῶδες. Plaut. in Amph. Sed mulier poſtquam experrecta eſt, prodigiali Iovi Aut mola ſalſa hodie aut thure compretandum oportuit.

Prōdĭgĭōſè, adverbium, Præter morem, vel naturam. [παραφύσει. Gall. Contre nature. Ital. Contra natura. German. Vnnaturlich / wider den gemeinen lauff der Natur. Hiſpan. Contra la natura. Pol. Przeciw przyrodzeniu. Vng. Tündelétnyim. Ang. Againſt nature.] Plin. lib. 11. cap. 37: Lien cum jecinore locum aliquando permutat ſed prodigioſè.

Prodigioſitĕs, adverbium, Prodigioſè. τερατώδως. Colum. lib. 3.

cap. 3. Nam illa videmus prodigi alteri in nostris Cæsaris nec-
Ille Horat. in Arte. Qui variare cupit rem prodigialiter unâ.

Prodĭgo, prodigis, prodegi, prodactum, ere, prodigere, impunum ob legem expro-
rogare, ejusmodi, euphonium causâ interpolita, Consumo, profundo,
libertatis. Limites dando egestati, ultra modum erogo.
[Gall. Consumer et dépenser. Ital. Consumare et dispensare. Germ. Verthun. Belg. Verteren. Hisp. Gastar. Pol. Vraczam. Vng. Elkölteni. Ang. to spend
modo to engross and waste away.] Plaut. in Aulul. Facio ut fi-
quid prodegerim, prorsùs egere liceat, nihi pepercerim. Nec
vivam. Terentius: Vbi duo adolescentes habent, qui hic
aere parta patria prodigunt. ¶ Aliquando significat producere
aequali praelatagere. Varro. de Re rust. cap. 4. de Salinis: Ad-
mittamus quam latissimè, prodigunt in luxuriosa limites. Idem
Lib. 2. cap. 9. Prodigendi in solem & ventum maximè, ut ea volu-
re potius, quàm ea abiorres fiant.

Prōdĭgus, gum. f. Profusus, effusus, nepos, dissolutus, perditus.
[Germ. Gall. Prodigue. Ital. Prodigo. Germ. Verthuer. Belg. Verteerder. Hisp.
Gastador. Pol. Vraczay. Vng. Pazarlo. Ang. a waster, a
great Gnder or Consumer of money.] Cic. lib. 2. Offic. Omnium duo
sunt genera largorum, quorum alteri prodigi, alteri liberales. Pro-
digi sunt, qui sua

producere testes dicimus, pro eo quod est, ad dicendum testimonium, in judicium vel advocare. Cicer. 5. Verr. Harum omnium rerum autores testesque produco. ¶ Producere copias in aciem, est extra castra ad pugnam eas educere. Galba Cicer. ann. Reperiè Antonius in aciem suas copias de vico produxit. ¶ Aliquando idem est quod vacuum exponere. Terentius Eunuch. Pretium hoc, ait, illicò produxit, & vendit. Ubi Donatus. Proprie venales producere dicuntur. Plaut. Amph. pro prolixiùs ponere: Audientem dicto mater produxit: filiam id est, prorogavit, ἐπέτεινε, πρόσθηκε. ¶ Interdum progignere. [תּוֹלִיד *moledh. γεννᾷ, ἄγει.*] Plaut. in Capt. Quid hoc est scelus? quod in orbitatem filios produxerim: Cic. pro Qu. Rosc. Nihil ab hoc pravum & perversum produci posse putant. Idem 2. Verr. Nihil à me audiet ex impura illa adolescentia tua: quæ qualis fuerit, aut meministis, aut ex eo quem sui similem produxit, cognoscere potestis. Terent. Adelph. Senex animâ prius exstinguetur ipse qui illud produxit scelus. ¶ Producere morâ rei alicui, est moram interponere, lis efficit Donatus ait) differre, protendere, protelare. Terent. in Andr. Dicam aliquid jam me inventurum, ut huic malo aliquam producam moram. ¶ Interdum prosequi. Virgil. 5. Aeneid. nec retrò funera mater Produxit. ¶ Interdum consumere, terere. Terent. in Adelph. Et eyebo Cobiatas, quid tum hunc produca dicam. ¶ Producere testem in judicium mittere est, adducere. Cic. 7. Verr. Gravissimè apud sapientes medicos se forte ab inferis testem, quàm Cyrus in judicium produceretur. ¶ Producere aliquando est promovere hominem, & in medium honoribus præferre contrarium est subducere. Cic. pro Domo sua, de Catone in Syriam ablegato: Quem tu non protinus dignitate produxeras, sed pro eo scelere sub duxeras.

Prōdūctus, a, um. Abductus. [נִמְשָׁךְ *nimshāk* נִמְשָׁךְ *nimshāk.* σῦρε, ἕλκε, ἀγωγὸν ἄγε. Gall. *Traîne.* Ital. *Allungato.* Germ. Hier vergleichet Dow, *verlengetes.* Hispan. *Estendido o luengo.* Polon. *Przeciągnion.* Vng. *Kihuzatot.* Ang. *Drawn out long.*] Cic. post reditum. Quum à Tiburi plebi, Cognitis in contione produ ctus esset. ¶ Aliquando idem est, & figuræ prandii sus, longus. [מְמֻשָּׁךְ *memushāk* אָרֹךְ *ārokh. γρανὸς, γραμμὸς.* Polon. *Długi, wyciągły.* Vng. *Nagy nyuvtatot.*] Cic. Oratio cyrenaica brevi media lentaculum, producta. Cic. 2. de Orat. Et prætia tarda sunt, & extra tamen ipsa & producta esse debent.

Prōdūcō, & productithimus. Colum. lib. 7. cap. 12. Quare fascis ejus longior, productiorque ad hos usus magis habilis est, quam brevis, aut etiam quadratus. Idem lib. 3. cap. 10. Extrema pars ejus, quod caput vitis appellamus id est, ultimum & productissimum flagellum.

Prōdūcē, adverbium. Hujus contrarium est breviter. [*elongatè, extendè.* Gall. *Longuement, au long.* Ital. *Longamente, ex longo.* Ger. *Gar lange.* Hisp. *Longamente, en luengo.* Pol. *Przeciągnienie.* Vng. *Hoszszan, nyuvtan.* Ang. *At length.*] Cic. 3. Orat. Et memoriter, quando ornatiùs ea prompsit longiùs, quam in sapiente est, atq. luxuriosè producta dicuntur, in cæteris omnibus breviter.

Prōductiō, productionis, f. t. Prolongatio. [אֹרֶךְ *orekh* vel) *tardatio, mora, retio.* Gall. *Prolongation, allongement.* Ital. *Prolongamento, allungamento.* Ger. *Gar lange machung, verlengerung.* Hispan. *Estendimiento.* Pol. *Przedłużenie.* Vng. *Meg hozzabbitas, nagyitas.* Ang. *Prolonging, drawing out long.*] Cic. 3. de Finib. Et quemadmodum opportunitas (si enim appellemus εὐκαιρίαν) non sic major productione temporis habenda est: enim finem modò quemcunque opportuna dimittat.

Prōdūcō, pro alo, cui. Quod tuis sonibus malorum producam diem. Ovid.

Prōfānus, a, um, pen. prod. Dicitur irreligiosum, & à religione remotum: Cujus attacta sunt Sacrum, & religiosum. [חֹל *chōl* חֻלִּין *chullin* חָלַל *chālal.* βέβηλος. Gall. *Prophane, vulgaire, laye.* Ital. *Profano, huomo laico.* Germ. Ungeweyet, unheilig. Hisp. *Necio, ignorante.* Pol. *Nie bogobojny, pogański, nie przestrzegający.* Vngar. *Istentelen, istentelenül, pogan.* Ang. *Prophane, vnhallowed or not consecrated.*] Plaut. Sacrum, an profanum habeas, parvo pendit. Cic. pro Domo sua: Si hæc est sacra & religiosa legitima est, qui est quod profanum in tuis nomen esse possit? ¶ Interdum profanum accipimus pro scelerato, & impio. Statius in principio Theb. Fratrumas acies, alternaque bella profanis Decertata odiis. ¶ Profanum etiam dicitur quod ex religiosa, vel sacra in humanum usum conversum est. Virg. 12. Æn. Faune precor: mihi sit (inquit) tuque optima ferrum Testatrente, tuli, vestros si semper honores, Quos cæsa Aeneadæ bello sacravere profanos. ¶ Profani item dicebantur sacris non initiati, qui à fano & sacris arcebantur. Idem 6. Æneid. procul ô procul este profani, Conclamat vates. ¶ Nunc sacra Gallo vulgò vocamus, quasi populares, teste Budæo. ¶ Profanus etiam dicimus imperitos, qui mysterium sacris non sunt initiati. Horat. lib. 2. Carm. Odi profanum vulgus. Profanus ritus, dicitur communis & vulgaris, non sanctus. Plin. lib. 15. cap. 30. Adeuntque in profanis ritibus pollinctarum & alcam sæpe non est.

profanum est id, quod, quum sanctum fuisset, postea in usus hominum est tum: hoc est, extra fanum. Ex Aggeno de Limitibus agrorum.

Prōfānō, profanas, act. p. Ex sacro profanum facio, violo. [חִלַּל *chillal* חָלַל *chālal.* βεβηλῶ, ἀθεσίαν ποιῶ. Gall. *Prophaner, souiller & gaster.* Ital. *Profanare.* Germ. Entheiligen, unheilig & unrein machen. Hispan. *Profanar la consagrada.* Polon. *Znieważyć, profanować.* Vng. *Meg szentetlenitem.* Ang. *To prophane or defile and pollute.*] Liv. lib. 31. Sacra, sacerdotes quæ ipsius majoribusve ejus honoris causa instituta essent, omnia profanavit.

Prōfānātus, participio. [חָלוּל *mechullāl* מְחֻלָּל *mechullāl.* βεβηλωθείς. Gall. *Profané.* Ital. *Profanato.* Germ. Entheiliget. Hisp. *Profanado profanado.* Pol. *Poświęcony, pogański, obrzezany.* Vng. *Meg szentetlenitet.* Ang. *Profaned.*] Ut profanato templo minus est, ex sacro profanum factum, vel loquitur aliquo pollutâ. Stat. 9. Theb. Ergo profanatum Mavortis fumus arcebo Vulnere. Manus profanatæ Ovid. 2. Metam. Vestæ profanatæ, Stat. 3. Syl.

Prōfānātiō, onis, verbale, f. t. Sacræ rei violatio. [חִלּוּל *chillūl* חִלּוּל הַשֵּׁם *chillūl hashshēm* מְחֻלָּל *mechullāl.* βεβήλωσις. Gall. *Profanation, profanement.* Ital. *Profanamento.* Germ. Entheiligung. Hispan. *Obra de profanar y consagrar.* Pol. *Swiątnośći pogaństwo.* Vngar. *Meg szentetlenites.* Ang. *Profanation, polluting of any thing.*] Plin. lib. 16. cap. 40. Postquam civilium bellorum profanatione mentium cœpit videri, civem non occidere.

Prōfārī, d. p. Eloqui, dicere, pronunciare. [דָּבַר *dābar* נִבָּא *nibbā.* λαλῶ, λέγω. Gall. *Parler, prononcer, dire.* Ital. *Parlare, pronunciare, dire.* Germ. Reden, reden, sagen. Hisp. *Hablar, parlar, decir.* Pol. *Mówić.* Vngar. *Mondani.* Ang. *To speak, pronounce or say.*] Virg. 1. Æn. Tum breviter Dido vultum demissa profatur: Silius Ital. 11. Hæc ait, & clamore profatur. ¶ Propriè profari est apud Græcos dicere μαντεύεσθαι: id est, futura prædicere. [נִבָּא *nibbā.*] Virg. De Aceti edific. l. 1. §. Ex p. 1. Sic rursus inter fanum ut non semper caput jactaret, & aliqua profatus esset, an nihil nunquam fanus videretur?

Prōfātum, i, *dictum*, dignitas hoc axioma. & effatum Ciceroni. [Vng. *Emondás, szomma.*] Gell. lib. 16. cap. 8. ἀξίωμα, quæ Marcus Varro aliis profata, alii prologuia appellat. Vide Prologuium.

Prōfātus, tus, tui, nomen quartæ inflexionis. Ipse profandi actus. [מִנְחָשׁ *menāchēsh* נִבּוּי *nibbūi.* μαντεία, ἀνείρημα. Gal. *Prophetie.* Ital. *Profetia.* Germ. Das Weissagen. Hisp. *Profecia.* Pol. *Wieszczenie.*] Gell. lib. 16. cap. 11. Neque dicta, profatusve ipso terra, aut ullo fuisse effatu arbitratus sum. Syl. seu voce fabula, Spargere, & effigno morbos atque profatu.

Prōfectò, adverbium confirmativi est dictum quasi pro facto. Nimirum sanè, certè, revera. [אָכֵן *ach* אָכֵן *achēn* אָמְנָם *omnām* אָמְנָם *omnām.* Gall. *Certes certainement, pour vray.* Ital. *In vero, certamente.* Ger. *Fürwahr, warlich.* Hisp. *Ciertamente.* Pol. *Zaprawdę.* Vng. *Bizony, valóban.* Ang. *Forsooth, in very deed.*] Terent. in Andr. Profectò sic est. ¶ Etenim adverbium ad rationem adhibetur, ut, &c. Cic. Quis hæc temporaria profectò qui interfuit. Quod etiam per certè, & verum scimus? Certè in nullo fundo etiam altius habent: alterum & nempe.

Prōfĕrō, pro ferr, ob. intrans. Palàm facio, prædico, pronuncio. [הוֹדִיעַ *hodia* נִגַּד *higgid* הִגִּיד *higgid* הִצְהִיר *hitzhir* הִצְהִיר *hitzhir.* Gall. *Profferir, manifester.* Ital. *Proferire, manifestare, publicare.* Germ. Hervorbringen, fürtragen, anzeigen, aussprechen. Hisp. *Sacar à fuera, manifestar, pronunciar.* Polon. *Obiawiać, wynosić.* Vngar. *Kijelentem, megmondom.* Ang. *To bring out, to pronounce, or utter.*] Cic. pro Cæcin. Decretum in quæstione fuit quod foras proferendum sit. Terent. in Heaut. Ita me dii bene ament, haud properes te rogo hæc huc proferam. Seneca: Antequam lenitèr illam proferam. ¶ Aliquando significat prætendo, prolato, suppresso. Plin. Quam lineam procul dubio longissimam, atque rectissimam. Justin. lib. 1: Arbitrio principum non legibus erat, fines imperii metiri magis, quàm proferre mos erat. Transferè Cic. in Orat. pro Murena: Sibi videntur fines officiorum, pauò longius, quàm natura vehit, prorsus proferre. Terent. in Andr. Satrem aliquot dies præsto, dum proficiscar aliquò, ne videtur. ¶ Quandoque promere, sive in lucem efferre. Cicer. pro Sext. Rosc. Tu Fausta, Felicia ex arca proferas. Plaut. in Amph. Tu Thessala intus paterâ proferto foras. ¶ Proferre se (inquit Budæus) dicuntur qui sine accusatore in medium prodeunt, & ipsi se producunt. Plautus junior: Proferunt se ingenia & ostentant. ¶ Ponitur aliquando pro allegare, quo Plinius in Epistolis est usus. Cic. de Invent. Deinde cæteros proferre operæ pretium est, quibus majora delicta concessa sunt.

Prōlātus, a, um, participium à passivo verbo profero. Dilatus: ut quum dicimus judicium prolatum esse dicimus. [נִדְחֶה *nidcheh* נִדְחֶה *nidcheh* נִדְחָה *nidchā* נִדְחָה *nidchā.* ἀναβληθείς. Gall. *Differé, prolongé.* Ital. *Differito, prolungato.* Ger. Aufgeschoben, aufgeschoben. Hisp. *Dilatado.* Pol. *Odłożony, odroczony.* Vng. *Elhalasztatot.* Ang. *Differred, prolonged.*] Aliquando ponitur pro adductus, & productus. Lucan. lib. 4: pro loci positu tabes Non deest,

pelato jejunus verò iter aero. ¶ Aliquid eo idem est quod extentus, vel alienus producitus: ut quo termino prolatum vel fines imperii prolatos dicimus. Ἐπεκτατικῶς.

Prolatio prolationis, verbale, Et ipse actus proferendi. [אמרה vel דבר vel מאמר vel משא vel משל auditio. modestia. Gall. Prolation, Delay, Slowlier. Ital. Indugio, Il prolungare, Spesa. Gall. Prolation, Delay, Slowlier. Ital. Indugio, Il prolungare, Spesa. Ger. Hinderung, Aufschub. Hisp. Prolongamiento, alargamiento. Pol. Odwłoka, przedłużenie. Vng. Elnyujtas. Ang. Deferring or prolonging, delay.] Cicer. Quæst. Commemoratio antiquitatis, exemplorumque prolatio. ¶ Prolatio, Protensio, extensio. Liv. 1. bell. Maced. Latosque extra fines, & prolationem imperii, victoriamque & triumphum portendi. Iudicii prolatio, ἐπέκτασις. Cicer. pro Rabirio perduc. rem: Quum alteri ad prolationem judicii biduũ quæreretur. ¶ Prolatio, dilatio, ἀναβολή, ἐπιμονή. Cornel. Tacit. l. 4. Sed omnem prolationem, ut inimicam victoriæ fore credebat.

Prōfessĕr, oris, professionis, a, um, & professus, Vide PROFITEOR.

Prolectĭlis, e, um. Quod contrarium est festo, unde dies profesti dicuntur, præ Nonio, qui vacui sunt a festivitate. [אשמנים Gal. Non di festa, giorni di lavoro. Ital. Non di festa, giorni di lavoro. German. Nicht heilig, Werckeltag. Hisp. Dia de trabajo. Pol. Powszedni. Vngar. Hetinap. Ang. Not holy or not a festival day.] Plaut. in Aulu. Sabbatha dic aliquid profligeris. Profecto egerie licerat, nisi properares. Plin. lib. 18. cap. 6. ex Catone: Pejorem qui profestis diebus ageret, quam festalis deberet. Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Qui Vesculanum festis putare diebus Campana solitus multo vappamque profesto. Idem 4. Carm. Ode 13: Nosq; & profestis lucibus, & sacra festaque incolumes Lyræ. Cum prole, matronisq; nostris, Rite deos prius apprecati.

Prōfĭcĭo, cis, Procedo, & promoveo, proficiam live progressum facio, & per traditionem do. [להתקדם Gall. Passer, Ital. Far progresso, far profitto, andar innanzi. Germ. Zunehmen, fortgehen, vorsich gehen. Hisp. Aprovechar, & Crecer. Pol. Postępować. Vng. Valamiben haladni vagy előmenni. Ang. To further or progress.] Senect: Sic eo in & audiendo, & legendo in dies magis proficimus. Plin. Neminem sibi ex ea re præterpræter profectum fecit. Cicer. Formian. lib. 6: Nunc verò cum his amborum rebus, quum consilio parùm nihil profit, una cum vinctus, quicquid creavit, modestè fero. Cæsar 1. bell. Civil. Apud quos quum proficere nihil posset. ¶ Pene tur aliquando pro prodesse. Virgil. de Iusjurando: Mentis iniquæ perjurandum parùm proficietque nocebit, Ilmater Cretum.

Prōfectŭs, us, m. q. Promotio sive progressus interdum quasi fructus qui ex re aliqua per tractationem provenit. [עסקים Gall. Profit, avantage. Ital. Profitto. Germ. Zunehmen, profit, Besserung. Hisp. Provecho. Pol. Pożytek, postępek w nauce. Vngar. Haszon, vagy elmenetel. Ang. A forthcoming or progress of a thing.] Quintil. lib. 10. cap. 2: Vt terra alimus & sulla generandis, alea dicuntur fructibus secundior: sic hi profectus non a summa penitus Iudicorum fructus effundit uberes, & tales continuerit Idem lib. 1. cap. 2: Provinciæ in Latium profectus alii vinum, alii oleum facere. Plin. lib. 18. epist. 2.

Prōfĭcīscŏr, iscis, d. profectus, ĭsci, facio, ro, ebeo. [הלך vel הלכה Gall. Aller, aller, venir. Ital. andare, venire, partire. Germ. Gehn, gehen, reysen. Hisp. Ir, caminar, andar. Pol. Jade. Vng. Elmenek. Ang. To go a journey, to depart.] Cæc. de Cæsare: Adolescentulus missus profectusque ad Cyprum. Propert. lib. 3. Eleg. 21: Magnum iter ad doctas proficiscor anhelus Athenas. Cicer. ad Quint. Fratr. lib. 3: Idus Octobres S. Iulius Olisipone vesperi navi profectus erat cum his scribas quas ex domo mihi venerat. Idem ad Attic. lib. 2: Calendis Maiis ex Formiano profecturum. Proficiscit in exilium, Cæsar de Finib. Profecti obviam, Cæsar 7. bell. Gal. Proficisci ad reliqua properare. Cicer. Ver. Nunc proficiscimur ad reliqua, & pauca nos erimus a vobis ad Cæcilium decreti. ¶ Proficisci, pro originẽ habere. Cic. 4. Acad. Pythagoræi ex numeris, & Mathematicis rebus omnia profecta existimant.

Prōfĭcŭus, a, um, profectum, parum p. [נסע vel הלך Gall. Qui est venu. Ital. Venuto. Ger. Gegangen. Hisp. Venido. Vng. Ide. Ang. Gone away.] Vng. 1. Æn. Hunc ferunt Terræ diem. Tu hinc profecta.

Prōfectĭo, profectionis, verbale, f. c. Actus proficiscendi, incr. [נסיעה Gall. Aller. Ital. Andare. Germ. Reyse, oder ziehen. Hisp. La ida o camino. Pol. Jade. Vng. Elmenet. Ang. To go a journey.] Cicer. 1. Phil. Exponam vobis breviter consilium & profectionis & reversionis meæ. Idem pro Quinctio. Invenit in rebus profectionis pridie Calendas Februarias.

Prōfectĭtĭus, a, um. ut Dos profectitia, quæ a patre vel parente profecta est.

Prōfendo, profĕdi, profĕssum. Profindo. [בקע Gall. Fendre, couper en fendant. Ital. Fendere, fissare, spaccare. German. Zerspalten. Hispan. Hender ahendendo. Polon. Rozpruć. Vngar. Hasitom. Ang. To cleave, to rive by clearing.] Stat. 10. Theb. quanta pariter cervice gementes Profundat arma dira Pagasa faveres.

Prōfĭtĕor, profiteris, d. Fassus sum palàm pollicor. [להתודות habitudo. Gall. Dire si ouvertement, & devant la monde, faire profession, & se mettre par obligation. Ital. Far professione, & per professione, & se obligare per publicamente. Germ. Offentlich bekennen oder verheissen. Hisp. Confessar abierta y claramente, hazer profession. Polon. Iawnie wyznawam, czynię wiarę swoię. Vngar. Valami. Ang. To speak openly, to make open profession.] Cic. 1. Acad. Qui philosophiam jam professus sum populo nostro exhibiturum. Liv. Palàm protelli ad quam indecori in partem vestigium ejus moverat. ¶ Aliquando pro aperte ostendo & affirmo ponitur. Cicer. 5. Verr. Sed me omnium provinciarum dictionem esse profiteor. Idem pro Rabirio Postumo: Quæ obtemperare & parere me profiteor. Idem pro T. Fabricio profiteor, & promitto, reges illi crudeli, impotenti, non Tribunitia actione, sed Regia, non consilio, virtute, auctoritate esse depulsum. Ex quo Cicero in loco consulatus esse profiteri, quàm facere. Fateamur enim oportet, tecte & verecunde nostrum & publicè professum. Polliceri & affirmare. Cicer. 1. Acad. Sine Professio, Consilio palàm facta. Cic. pro Plancio: Non me præteribat, in tam perturbato statu civitatis fructuosissimum esse professionem bonæ voluntatis. Cic. Tusc. lib. 10: Tu verò contice professionem, si potes: & hæc pecunia ex eo genere est, ut professione non egeat. ¶ Profiteri, item accipitur pro eo quod est artem aliquã, aut scientiam publicè docere. Plin. Epistol. 6: Audiisne Valerium Licinianum in Scholis profiteri? Cic. de Amic. Quamobrem quæ dissimilia de amicitia possunt, aliis omissis peratis quæ sua professione artium liberalium vocamus, qui eas artes publicè docent. Plin. lib. 3. cap. 5: Dicuntur in eâ scientiam professi. Suetonius de Claud. Gram. Religuum Orbonium, & ipsum grammaticum professorem. Magni nominis professores. Quinct. lib. 2. cap. 11. Consumendi professores. Idem lib. 12. cap. 9. ¶ Profiteri bona, censum, patrimonium, est apud magistratum suarum facultatum numerum, & summam edere. Cic. pro Archia poëta: Quum hic domicilium Romæ multis jam annis habuisset, professus est apud Prætorem Q. Metellum familiarissimo suum. Liv. 6. bel. Pun. Primò expedire civi, ut quæ terrarum imperio dignos crederent, nomina profiterentur. Idem 2. ab Vrbe. Hoc propositio edicto & quæ adscribantur nomina, profiteri extemplo nomina, & indicem dare. Sic profiteri natales patentes declarare, qui dicem quo filius esset liberi apud præfectos ærarii edebant, de quo est Tertullianus in 16. D. de pœnis. & Capitolinus in Antonino Pio. ¶ Profiteri res alicujus, est fas debita relata. Curtius lib. 10: Alexander priusquam ire cœpisset, quos eos ituros, edixit ut omnes milites ex alicujus professione.

Prōfessōrĭus, a, um. Ad professorem, ut Lingua professoria, quæ magistrorum exercet eloquentiam. Tacit. lib. 13: Audierunt hæc Germanici filia, cui vitia Burrus, & cani Senecæ, truncæ fecere manum, & professoria lingua.

Prōfligo par. pro prod. ab. p. Dejecto, sterno, diffipo, prodigo, depello, expello, & ad perniciem deduco. [להפיל vel להפיל נפשות vel להפיל חללים vel להפיל חשמים vel להפיל עמים vel להפיל מחנות vel להפיל מלחמה vel להפיל מלחמות vel להפיל מלחמתם vel להפיל מלחמתו vel להפיל מלחמתה vel להפיל מלחמתנו vel להפיל מלחמתכם vel להפיל מלחמתן vel להפיל מלחמתם vel להפיל מלחמתן vel להפיל מלחמתם vel להפיל מלחמתן vel להפיל מלחמת

figatissimus omnium mortalium, ac perditissimus. Sutton in Tibur. Ex juventute nunquàm vidi nisi prodigentissimum quisq. ¶ Profligata dicuntur quæ propè abfecta sunt. Cicero 5. Tusc. Atque ita res est profligata tam hæc, & pene ad extimum perducta quæstio est. Liv. 3. bell. Macedon. Vetus qui profligatum bellum haberet, ad omnia Romanis cederet. Cic. ad Comificium, lib. 12: Sic vehementiùs nos laboramus, qui profligato bello, ac pene sublato, renovatum bellum gerere conamur. Affectum quoque dixerunt qui pene locum tenuit, id quod profligatum appellaturis ac figere cæperunt. Cic. in Orat. de Provin. consul. Bellum affectum videmus, de quo verè ut dicam pene confectum. Idem in Oecon. Quum verò jam affecta citatæ uvæ à Sole maturescere fas est.

Profligātŏr, oris, verbale. n. 1. [מאבד מחריב מחבל mechabbēl, mechārēb, mabbēd. Gall. *Qui a perdu & ruiné, qui a fait banqueroute.* Ital. *Colui perduto e rovinato, che ha fatto bancarotta.* Ger. Ein verderber, verwüster, der sein gut durchbringet. Hisp. *Gastador de su hazienda.* Pol. *Rozrzutnik, trwonnik.* Vng. Elvesztő, romlás. Ang. *A wasteful man, a bankrupt.*] Tacit. Habebaturque non genitor, & profligator, ut plerique sua haurientium ita cludentium lætu.

Profligo, profligis, profligi, profligātum, (inquit Calepinus) id quod multum exercitatque locum Columel. ex lib. 1. cap. 1: Fagineosum videbatur quos hostis profligando agros detolleret, novo more rem Romanum sua modum patrimonii possidendo deserere. Quo tamen in loco profugiendo legendum conflat, non profligendo.

Profligo, flas, Hando resolvo, liquefacio. [גמס גמם. Gall. *Souffrir, faire fondre ou fondre.* Ital. *Fondere, fondendo, fondersi, sfarsi.* Germ. Mit hitzen schmeltzen. Hisp. *Derretir, derretirse, desmanirse liquando.* Polon. *Rozpływam.* Vngar. *Fenyegetni megolvasztom.* Ang. *To melt by heating upon.*] Plinius libro 34. cap. 6: Massa profligatur in pauxillos, & profligatis additur tertia portio æris collectanei. ¶ Illectum profligare idem fere quod effligere. Valer. 9. Argon. Rodiem tartareum profligantes pectore raum. Hoc est igitur & tumidam jugentum, tenebris & flammis tartareis non dubium. Idem 7. Argon. Tartara & immania profligavit turbine flammas. Profligare pectore fornacem, est inter dormiendum sonore flatum. Virgil. 7. Aeneid. - qui forte rapentibus altis fixerat ictus toto profligabat pectore somnum. ¶ Profligare vias, est fatuiram refari, ut solent feræ. Plin. lib. 8. cap. 40. nunquàm ferre ab via facta, circumspectare, vias profligare.

Profligātus, a, um, pro participio. Abjectus, projectus. [נמס נמם. Gall. *Souffrant, fondant ou fondu.* Ital. *Disfatto, sfatto.* Germ. Der hitzen oder weich. Hisp. *Derretido, desmanido.* Polon. *Rozpłynięty.* Vngar. *Fenyegetni megolvasztott.* Ang. *Melted by heating upon.*] Colum. lib. 5. cap. 9. Arbitrio profligatur pretiorum.

Profligo, flare, n. 1. Absumi aeterne esse. Ita, pramano, prolabor & propriè de liquido dicit. [נמס נמם. Gall. *Couler, decouler.* Ital. *Scorrere, disformare, sciorre.* German. Verfliessen / herumb rinnen. Belg. *Vroft vloeyen.* Hisp. *Mudar corriendo la figura.* Pol. *Wypływam.* Vng. *Elolyok.* Ang. *To flow or spring about or from.*] Calum. ita reproducere lacrymas ab oculis dixit Cic. 1. de Divinat. Si lacus emittit lapsu, & cursu ad mare profluxisse. Virg. 4. Georg. Jam medium fert Rabie aestus, fera profluit humor. Plinius 7. cap. 16: Profluit tanguis ex vulnere. ¶ Profluere ad hominum famam, pertranslatione dictum, pro defluxit, & devenit. Cic. Celio: Equidem (ut ad me revertar) ab his tot rebus profluxit ad hominum famam, & meas bis ferendis, labor, vigilque ratio dimanavit ad existimationem hominum paulo latius commendationemque studiorum meorum. Græcia profluit ore Romani. Ovid. ex Ponto. Quam tibi facilis Romano profluit ore Græcia, Cteatiaque soror graiis æmulus ursi. Cujus ore fermo mellè dulcior pro Eucrita. Ad Herennium, lib. 4.

Profluens, pro Eucrus, Abundans, copiosus esse. [נמס נמם. Gall. *Coulant, decoulant.* Ital. *Che scorre.* Germ. Darfliessend. Hisp. *Corriente.* Pol. *Cieknący.* Vng. *Folyóvizes, folyós.* Ang. *Running, abounding.*] Fit lib. 1: Pueros in profluentem, aquam mitti jubet. Cicero ad Qu. Frat. lib. 3: Ego locum ad statuendum oratorem vidi nunquam pene ullis locis aquam proferentem, & eam uberem. Idem 2. de Orat. Genus orationis liquidum, fusum, ac profluens: cui opponuntur res, aridum, concisum, & minutum. ¶ Aliquando est substantivum, & generis masculini, ponitur que pro fluvio, seu fluento. [נחל נחלה נחלי. Gall. *Torrent, decourant d'eau courante.* Ital. *Torrente.* Germ. Ein starck oder forfliessend Wasser. Hispan. *El rauete de rio corriente.* Pol. *Potok, rzeka.* Vngar. *Folyóvíz, folyam.*] Autor ad Heren. libro 1: Qui parentem necasse judicatus erit, is obvolutus & ligatus culeo, devehatur in profluentem: id est, fluminis proximum. Quinct. lib. 3. cap. 9: Quòd si gelidos in profluentem non permersi extinguat.

Profluentĕr, adverbium, Abundanter. [נמס נמם. Gall. *Abondamment.* Ital. *Abondantemente.* German. Überflüssig / fluß / gnugsamlich. Hispan. *Abondantemente.* Polon. *Nad miarę, spływalnie.* Vngar. *Bővön.* Ang. *With abundance.*] Cicero 5. Tusculan. Ergo summa profluenter, abiò utì, prosperè: igitur beatè.

Profluentĭa, profluentiæ, sp. Abundantia, copia. [שטף שטפה shēṭeph, shiṭpāh. Gall. *Abondance.* Ital. *Abondanza.* German. Eine überflüssige. Hispan. *Abondancia.* Polon. *Zbytek, dostatek.* Vngar. *Bőség, elkelés.* Ang. *Plenty or abundance.*] Cicero in Parti. Et hanc orationem vim inesse quædam profluentia loquendi, subaudi. imitatur.

Prŏfluus, a, um, Quod profluit, profluus amnis, qui perennò fluit. [נחל נחלה. Hispan. Gall. *Qui coule toujours.* Ital. *Che corre.* Ger. Darinn stets gut Wasser fleust. Hisp. *Que siempre corre.* Pol. *Mowiący.* Vngar. Folyó. Ang. *That flows.*] Plin. lib. 19. cap. 2. Hortos ville nigro lolio non esse dubium, in quos que maximè habendos, si continget profluus amne. Col. lib. 8. cap. 17: Humilis in duos pedes profunditur in ea parte fontis, quæ profluo rivo nunquam destituitur. Ovid. 2. de Pon. Eleg. 1: Hamaque & moenes, & in altas profluus sylvas, Armaque cum telis inseme missa suis.

Profluvĭum, profluvii, n. f. Fluxus. [זוב זב. Gall. *Flux, ecoulement.* Ital. *Profluvio, discorrimento, scorrenza.* German. Ein Fluß. Hispan. *A qualesquiera corre, flujo corriente.* Polon. *Zyżek.* Vngarian. Folyás. Ang. *A continuall flowing.*] ut Profluvium sanguinis. ἀιμορῥοΐα. Plin. lib. 20: Sanguinis profluvium sistit herba pruniç semen rubrum. Columel. libro 6. cap. 20: Sed non modò pertinendum ne profluvio sanguinis intereat. Profluvium alvi. διάῤῥοια. Idem lib. 9. cap. 13: Talin occere cibo, qui quum se assatim replevernt, profluvio alvi, nili celeriter succurritur, intereunt.

Profŏre, prima correpta, compositum à fore: Proturum esse. [יהיה יהוה. Gall. *Devoir estre prochainement, estre prochainement.* Ital. *Essere venendo, venire.* Germ. Nun vnd zukünfftig sein. Hispan. *A provenir, ser provechoso.* Polon. *Będę przyszłym.* Vngar. Hasznára, hasznalatosnak lenni. Ang. *For to be profitable.*] Horat. libro 1. Epist. Qui nec nocere, sequit fugiam quæ profore credam. Verbum est detectivum, sicut impleo fore.

Profŭgĭo, profugis, profugi, profugĭtum, Pro eo fugio, aufugio. [ברח נוס נוסה. Gall. *S'enfuir, s'échapper.* Ital. *Fuggire, fuire.* German. Entfliehen / meinem herrn pflichten. Belg. *Ontvlieden.* Hispan. *Huyr, fugir.* Polon. *Uciekam.* Vngar. *Elfutok.* Ang. *To flee away from.*] Plaut. in Cas. Quid nunc agis? nectio, nili ut improbus homines inicet, ac domo profugiam. Cicero in Lael. Hæc itaque commenta pementitus in Asiam profugit. Terent. in Adelph. - quam hinc egeas profugias aliquò militatũ. ¶ Profugio cum accusativo, pro eo quod est fugiendo relinquo. Curtius lib. 12. Quando enim regem universus exercitus deseruit? Nec servi quidem unquam gregi profugiunt dominos.

Profŭgus, a, um, participium exceptum, Qui a patria, domicilio, sive finibus in quos ante agebat, profugerit. [נדד נדוד. Gall. *Banni, qui s'en est fuy de son pays bien loing.* Ital. *Fuoruscito, vagabondo.* Ger. Flüchtig. Hisp. *Fugitivo, que vuelve á huyr.* Pol. *Zbieg.* Vngar. Zsivány. Ang. *That flieth away, a fugitive.*] Sic Horatius profugus Scythas appellat, quod certum domicilium mutent. Salust. Trojani qui Acrea cum profugi sedibus incertis vagabantur. Liv. 4. bell. Macedon. Annibal patria profugus pervenerat ad Antiochum. Ovidius 13. Metam. - profugique per æquora classe Pertulit ab Antandro. -

Profŭgium, profugii, n. 2. Pertugium, asylum, portus. [מחסה מחסי מחסיה. Gall. *Lieu de refuge.* Ital. *Refugio.* German. Zuflucht. Belg. Gerruchtige. Hispan. *Guarida, refugio.* Pol. *Vgoda.* Vng. *Menedek, oltalom.* Ang. *A place of refuge, a sanctuary.*] Cic. lib. 1. Tusc. Portum patius petatum mortis & profugium putemus, quò utinam velis passis provehi liceat. Idem pro Cæcina. Exilium non supplicium est, sed profugium, portusque supplicii.

Prŏfundo, profundis, ere, Largè, & copiosè effundo. [שטף שטפה shāṭaph, shiṭpāh. Gall. *Abondance en abondance.* Ital. *Spargere largamente.* Germ. Außgiessen verschwenden. Belg. Vitgieten. Hispan. *Mucho derramar.* Polon. *Rozlewam.* Vng. Bővekbővön. Ang. *To pour out abundantly.*] Plautus in Aul. Aquam hercle plorat, quam lavat, profundere. Idem Curcul. Profundis vinum? cuæteres agitanti. Virgil. 12. Aeneid. Vix ea quem lacrymas oculis lætitia profudit. Cicero pro Fonteio: Quem ut vidi, equidem vim lacrymarum profudi. Sanguinem pro patria profundere, Cic. 2. de Fin. Verba profundere ventis, Lucret. lib. 4. Vitam profundere, Cicero 1. Of. Inventi autem multi sunt qui non modò pecuniam, sed etiam vitam profunderent pro patria parati essent. ¶ Profundere aliquando idem est quod prodigere, & inutiliter consumere, sive liberalitate meos egredi tricò ab aqua quæ profundi ur ex vasis, quæ non sistunt. Terentius in Adelph. - mihi sic visum placet, Profundas, perdat, pereat, nihil ad me attinet. Cicero 5. Verr. Ait omnia, pecunia effici

pōlere dare, profundere, opponere, fortis vincere. Idem in Catil. Patrimonia sua profuderant, fortunas suas abligurierunt. ¶ Profundere vota & preces, est multum & instanter precari. ¶ Profundere vitam animi, est omnes nervos intendere, & omnem ingenii vim applicare. Conrad. Art. lib. 1: Venenum fusi, & omnes profuci vires animi, atque ingenii mei.

Profūsē, a. um, part. quam, Largus, copiosus. [שׁפוּכה shephūkhā. Gall. Espandu en abondance. Ital. Sparso. German. Ausgegossen mit vollē. Hispan. Derramado. Polon. Prżelany. Vngar. Ki öntetet. Ang. Powred out abundantly.] Plin. Libro 11. cap. 42: Multi ante lepra mentem profusam (ac inanem. Ovid. 11. Metamorph. - dictos super ora profusos. Plin. lib. 3. cap. 9: Ex hoc lacu profusus, indignatur Iuno per arcanos & ignotos.

Profūsē, nomē, n. f. Supra modū immoderatus. [לאמה מאוד lemā meōd. Gall. Abondant, superflueux. Ital. Sontuosità, abondanza. German. Vberflüssig, verschwendig, verschwemmig. Belg. Overvloedich, verspillinge. Hisp. Abundancia, largueza, gastadora. Pol. Hoyność, marnotrawstwo. Vngar. Bőkölködés. Ang. Plenty, waste, very abundance.] Salust. in Cat. & ieiunia pro epulis profusis, quasi profusor fui. Cicer. pro Mure. Odit populus Rom. privatam luxuriam, publicam magnificentiam. Id. gitur amat profusis epulis, sodes, & immoderatis ludorum impensis. Idem 1. Offic. Splendor ingenuus tolli non profusum, neque immoderatum, sed ingenium, & fortem. ¶ Ponitur aliquando pro abjecta, & inerte. Plaut. Profusus, squalens, sordidus, ab omnibus derelictus.

Profūsissimē, Superlativus. [Vng. Tőbbet igen bőven költségtől, költekezve.] Seneca de vita brevitate: Simul ad tempora jactura veterum est, & profusissimum in eo, cujus unius honestissima avaritia est.

Profūsē, adverbium. Effuse. [משׁפכות mishpekhōth. Gall. Fort grande abondance, excessivement. Ital. In grande abondanza, eccessivamente. German. Vberflüssig, vnordentlich. Hispan. Con abundancia, desordenadamente. Pol. Hoynie, wyrzutnie. Vngar. Bőven. Ang. Plentifully, wastefully, or great abundance.] Liv. 10. ab Vrbe: Hæc ipse multitudine ebullivit profusè rendentibus in cadis.

Profūsilia. [Vng. Bőrengős ünnepek.] Suetonius in Augusto: Feriæ & solennes dies profusiliē, nonnunquam jocularier circum circa celebrabat.

Profundus, da, dum, adjectivum. Quod deorsum magnum habet spatium: unde interdum dictum quod porro id est longè habet fundum. [עמוק amōk. Gall. Profond, creux. Ital. Profondo, cavo. German. Tief. Belg. Diep. Hispan. Alto, hondo. Polon. Głęboki. Vngar. Mély. Ang. Deep.] Virgil. 5. Aeneid. Amellum Anchisen fessum, rerumque profundam Portus aspectabant. Ovid. 2. de Ponto: Ellugerent aliqua signa profunda via. Lucret. lib. 1. Corpora salventes abeant per inane profundum. ¶ Quandoque summum pro alto. Virgil. 1. Aeneid. Ne fatear, mania ut tot tantas volumique profundum Quippe ferant secum, &c. ¶ Profundus hinc per translationem capitur pro ingenti, magno, seve immenso. Hinc profunda avaritia dicitur à Salustio in Iugurtha. In side data & accepta, Iugurtha Bocchani. mum oratione accendit, Romanos cujusdam profunda avaritia communes omnium heredes esse. Sic profunda cupido, apud eundem eodem tam citato. Namque Romanis summa nobilitas, popularis, Regibus exactis una, & ea vetus causa bellandi est, cupido profunda imperii & divitiarum. ¶ Profunda libido, Idem Salust. de Repub. ordinanda: Vt ex alienis malis deterrimi mortales, ventri atque profundæ gladioli tumptus quærerent. Nos profunda, Virg. 4. Aeneid.

Profūsiōnis, f. r. [שפיכה. Vngar. Mélység.] Macrobius Comment. lib. 1. cap. 7: Mariana est exercitatio discipinæ profundi tatis & sententia.

Profundum, substantivè acceptū, n. Mare, pelagus. [ים yām (vel) תהום tehōm vel תהום rabbāh. Gall. Creux, profondeur d'eau, de mer. Ital. Il mare profondo. German. Das Mer. Hisp. El mar hondo, ya hoyo. Polon. Głębokość. Vngar. Mély tenger. Ang. The deep, sea.] Ovid. 13. Epistol. Fugere nepotum gelidi sentire profundi. Robustum profundum, apud Lucan. lib. 8. pro mari. Tyrrhæo Iacet unda profundo jactari, Ovid. 1. Trist. Eleg. 10: Pater profundi, hoc est Neptunus, Valer. Flac. 2. Argon.

Progĕmmo, Progemmas, n. p. Gemmas emitto. [ציץ לצמיח tsits letsmīakh. Gall. Bourgeonner, bourgeonner. Ital. Germogliare. Ger. Die augen herfür treiben. Hisp. Abrir, echar yemas, echar renoi. Pol. Pączkować, puszczać. Vngr. Meg fakasztani, kihajtani. Ang. To bud.] Col. lib. 4. cap. 27: Si primus incipientibus, progemmantibus q; fossorem immiseris, magnam partem vindemiæ deceperis.

Prŏgĕner, prænult. corr. progeneri, m. f. Nepos meæ mariti: cujus correlativum est Profocer, sive socer magnus. [נכד nākhedh. Gall. Le mari de ma niepce. Ital. Marito di mia nipote. German. Meines Bruders Tochtermann. Hisp. El esposo de mi sobrina. Pol. Mąż mojej siostrzenicy. Vngr. Vnokamnak veje. Ang. My nephew's husband.] Macrobius progenerum videtur acceptisse, pro genitri patre, in Augusto cap. 1. Scribitque Paulo progeneri tui, &c.

Prŏgĕnĕro, as, penult. corr. ad p. Genero. [הוליד holīdh. Gall. Engendrer. Ital. Generare. German. Gebären. Hisp. Engendrar. Polon. Rodzę. Vngar. Szülök. Ang. To engender.] Plin. lib. 11. cap. 61: Fœtus quomodo progenerentur, magna inter creditores & fabulas fuit quæstio. Idem lib. 10. cap. 21: Ex ovibus vultures progenerantur minores. Horat. 4. Carm. Ode 4: Fortes creantur fortibus & bonis: Est in juvente, est in equis patrum Virtus: nec imbellem feroces Progenerāt aquilæ columbam.

Prŏgĕnĕra, ba, nus, f. t. Progenerandi actus. [תולדה toledhāh דור dōr. Gall. Engendrement. Ital. Generatione. German. Das gebären oder die kinder bringen zur welt der geburt. Hisp. Engendramiento. Pol. Powiększenie. Vng. Nemzés, szülemés. Ang. Engendring.] Plin. lib. 8. cap. 44: de animis: Opera sine dubio genitali materia, arando quoq; sed mutata masculi progenerationem.

Prŏgĕnĭes, ei, f. g. Genus, stirps, familia: à progigno. [משׁפחות לבית אבתיהם mishpekhōth lebēth ābhōthām דור dōr ילד yālādh יחש yikhash אולדות mōledhōth. Gall. Generation, race, race. Ital. Progenie. German. Ein Geschlechte, Stam. Hispan. La generacion descendiente. Polon. Naród. Vngar. Nem, nemzetség. Ang. Succession in descent, offspring.] Cic. o. Philipp. Reddita est civium à majoribus statuta progenies, quæ multos per annos progeniem virtute suorum hæreditaret. Virgil. 7. Aeneid. - hinc progeniem virtute futuram Egregiam, & tarā quæ viribus occupet orbem. Horat. 3. Carm. Ode 6: Ætas parentum pejor avis, tulit Nos nequiores, mox daturos Progeniem vitiosiorem.

Prŏgĕmĭno, nas, n. p. Gemmen produco. [נחת nāthāh. Gall. Germer ou pousser, ou bourgeonner. Ital. Germogliare. Ger. Sprossen. Hisp. Echar renovos. Pol. Wypuszczam. Vngr. Kihajtani, sarjadzani. Ang. To bud.] Col. lib. 5. cap. 10: Putandi autem duo sunt tempora: unum ante quam gemmet, alterum antequam farculus progerminet.

Prŏgĕro, gessi, gestum, ĕre, à gero, effero. [הוליד holīdh. Gall. Porter en matrice. Ital. Partorire. Germ. Gebären. Hisp. Parir. Pol. Rodzę. Vngar. Kihordani. Ang. To bear forth.] Col. lib. 12. cap. 10: Vrce quibus olivam progerunt. Plin. lib. 11. cap. 18: Quum defunctas progerunt, funerant, unque more comitantur exequias.

Prŏgigno, prŏgĭgnis, progenui, progenitum, ĕre, t. Generationem præcedo. [ילד yālādh. Gall. Engendrer. Ital. Generare. German. Gebären. Hisp. Engendrar. Polon. Rodzę. Vng. Szülök. Ang. To engender, or beget.] Plautus in True. Neque natus est, neque progignetur. Cic. 2. Of. 1. Sed hic quod ad lumen progenuit, extitit: ego nominandus. Virgil. 4. Aen. Illam terra parens ira inritata deorum Progenuit.

Prŏgĕnĭtŏr, oris, verbale, m. Avus. [אב ab. Gall. Ayeul, pere grand. Ital. Avolo. German. Ein Vrvater. Hispan. Abuelo. Pol. Dziad, starek. Vngar. Ős atya. Ang. A grand father.] Ovid. 11. Metam. Quid peperisse duos, & duplicasse duobus, Et forti genitore, & progenitore Tonante Esse satam prodest?

Prŏgnārĕ, adverbium, Aperte, autore Festo.

Prŏgŏdĭsco, Audacter, ferunt. [γίγνομαι. Gall. Audacieusement, vaillamment, chevaleureusement. Ital. Audacemente, francamente. German. Verferlich. Hisp. Sobervia, ò desenvoltura, ò atrevimiento. Pol. Śmiele, rzeczy. Vng. Merészségesen. Ang. Lustily, valiantly.] Plaut. in Pœn. Agedum prognariter hastas 6. Annal. audite parumper. Ag. ja hos prognariter hastas 6. Annal. audite parumper, Vt pro Romano populo prognariter armis Certando, pulsos arcem de corpore mittam.

Prognātus, Genitus. [יליד yālīdh. Gall. Qui est né & sorty de la race. Ital. Nato, figliuolo. Germ. Geboren. Hisp. Hijo engendrado de padre. Pol. Potomek. Vng. Származó, születet. Ang. Issued, borne of, descended from.] Terent. in Phorm. Bonam bonis prognatam. Liv. 1. ab Vrbe: Vrbem eadem civitate post condimum fere annum quam Romulus Deo prognatus, Deusve ipse tenuerit regnum. Horat. 2. Serm. Satyr. 1: avo prognatus, eadem. Propriè ramo non filium dicere, sed nepotem ab avo, aut proavo, aut aliquo majorum progenitum dicimus. Cic. 3. Tusc. Thyestes Tantæ prognatus, Pelope natus. ¶ Prognati fuchanc verbo cæli, pro nati, vel heberi. Plaut. Amph. Res geruntur, parentes, patria, & prognati rotantur, servantur.

Prŏgnĭgēnum, vide PRONIGENON.

Prognōsis, pen. prod. πρόγνωσις. Præscientia, providentia dicitur Cic. 2. de Divin. Præsignificationem vocat.

Prognōstĭcor, Futurum signum. [προγνωστικός. Gall. Prognostique, prognostication. Ital. Prenostico. German. Ein zeichen einer künfftigen bedeutung. Hisp. Señal de cosa venidera. Pol. Znak przyszłych rzeczy. Vngar. Ighendő, jelentő, sejtegető. Ang. A token of a thing to come, prognostication.] à Græco verbo, προγιγνώσκω, quod præscio, sive præcognosco significat: unde & prognostici dicebar, Cic. lib. 1. de Divin. Aruspicum responsionibus prognostica ratione refutata sunt. Extat hoc nomine libellus Hippocratis, in quo signa ea persequitur, quibus medici ægrotorum convalescentiam, moriendive necessitatem præsagire.

Progrĕdĭor, deris, progressus, Vltra procedo. [עבר abar, עבוּר

ἀπόφημι, ἀπόφασις. Gall. Aller avant, marcher avant, frair. Ital. Andare innanzi, procedere. German. Herfurgehen, vor einer gehn, fortgehe etc. fortfahren. Hispan. Yr adelante. Polon. Postępować, postępuję. Vng. Elöbmenni. Ang. I proceed, to go forward, to come forth.] Plaut. in Pœnul. Sihic quò progrediatur, patriæ progredimini. Idem Casin. Sed tecum ingreditur, cum corona & lampade Mens fuctr. Cæs. 4. belli Gall. Quorum ili aut exercitio aut paululum in aquâ progressi, omnibus membris expediti, &c. Cic. 1. Offic. Atque ut regredi, quàm progredi malleni. Cæs. 2. belli Civil. Ipse cum equitibus reg. ? is magnis itineribus progreditur. ¶ Progredi obviam. Liv. lib. 7. ab Vrbe. Romani alacres ad lætitiam obviam milites suos progressi laudantes gratulantesq; ad Dictatorem perducunt. ¶ Aliquando est antecedere. Plautus: Extremum foris exercitum ipsum progreditur parthenopæum. ¶ Progredi longiùs per translationem est termonem extendere. Cicero 3. Verr. Non dubito quin vobis satisfecerim, Iudices, reliquum tamen progrediar longius. Digitum non progredi, proverbialis quædam formula, pro ne minimum quidem. Cic. 2. Academ. Non quæro ex his illa Mathematicorum, quibus concessis digitum progredi non possunt.

Prōgrĕssĭo, verbale, f. t. Processus, progressus. [ἔκβασις, ἐπιφορὰ ἐπιθέσεως. Gall. Auancement. Ital. Auanzamento. Germ. Fortfahrung, fürschreitung. Hisp. Obra de yr adelante. Pol. Postęp. Vng. Elöbmenet. Ang. A going forwarde.] Cic. 3. Offic. Quæ & ingenii bonitate multi assequuntur & progressione dicendi. Progressio ad virtutem, Cic. 1. Acad. Origo & progressio virtutum. Cicer. 4. de Finib. Idem 1. Tusc. Qui certorum siderum motus, progressiones, institutionesq; notavit.

Prōgrĕssŭs, us, m. q. Processus. ἔκβασις. Cicero Att. lib. 1: Progressum præcipitem, ac confiantem rectum videt. Idem & Philipp. Dolabellam in certum in Asiam à progressu arcum, à reditu retinet. ¶ Accipitur & pro prætensione, sive fraudu quam rei alicui operam dantes facimus. Cicero 3. Tusculan. Philosophi nunquam in studiis suis tantos progressus facere potuissent.

Prōgўmnasmătă, n. t. προγυμνάσματα, Latinè cici possunt præexercitamenta, a verbo Græco προγυμνάζω, quod est præexercere.

Proh, interjectio indignantis, vide PRO.

Prohēdri, dicebantur præsides, magistratus qui di primi subsellii, quibus cæteri omnes sedendi loco cedebant. Budæus annot. ad tit. de Offic. Præfect. Prætor.

Prŏhĭbĕo, prohibes, pen. t. cor. act. Ex pro & habeo, Veto, arceo, averto, impedio. [מנע מנוע, חשך, חדל, אסר, מעצר, מעכב, מונע. Gal. Empescher, empescher. Ital. Prohibire, vietare. Ger. Wehren, hindern, verbieten. Belg. Wederen. Hisp. Vedar. Polon. Zakazuię, bronię. Vng. Tiltom. Ang. To forbidde, to let.] Virg. 2 Æn. Omnibus, pro libe infandos à navibus ignes. Plautus: Placidè egredere, & sonitum prohibe foribus, & crepitum cardinum. Ne quod hic agimus hostis percipiat fori. Ish hoc verò id est quod recipio, comprimo. κατέχω, ἐπέχω. Hoc enim differt à prohibeo, quòd prohibere generale sit, etiam antequam incepta. Inhibere retinere incepta. Illud vetat ne quid facere incipias: hoc ne perpas, sed potiùs desistas. Virg. 1. Æneid. Quod genus, hoc hominum, quæve hunc tam barbara morem, Permittit patria? hospitio prohibemur arenæ. Idem 12. Æn. Parcite jam Rutuli & vos tela inhibete Latini. κάτεχε τὸν ἀκόντιον μὴ ἀφῇς τὸ βέλος. And de hoc plura suo loco in verbo Inhibeo.

Prohĭbĭtŏr, ris, m. t. κωλυτής. Vng. Megtiltó.] Apuleius de Deo Socratis. Nullo adhortatore unquam indigebat, ac verò prohibitore nonnunquam.

Prōĭcĭo, dis, pen. cor. act. 3. Abjicio, quasi portò jacio. [ירה ירי, השליך, הפיל, הטיל, שלח. Gall. Iecter hors, mettre hors. Ital. Trarre à terra, iettare via. German. Hinaus werffen. Belg. Werpen. Hisp. Echar hazer. Pol. Zarzucam, odrzucam. Vngar. Elvetem hayttom. Ang. To caste out, to caste forth.] Virgil. 6 Æneid. Projecere animas. Ovid. Epistol. 12: Projecit ipse suas de celsa fronte coronas. Virgil. 5. Æneidos: - galeamq; ante pedes proiecit inanem. Cæsar 3. bello Civil. Ex superioribus locis in planitiem descendere atque arma projicere jussit. ¶ Transfertur & ad immorpora. Cæsar 4. bel. Gal. Incipiat ac ut incultare reliquos Belgas, qui se populo Romano dedidissent, patriam virtute projecisse. ¶ Aliquando ponitur pro extendo, porrigo. ἐκτείνω, ἐκτείνω. Cicero in Topic. Quoniam P. Scævola id solum esse ædificium ædium dixerit, quantum parietis communis regendi causa tectum projiceretur. ¶ Interdum projicere est ejicere, educere, εἰσάγω. Cicer. Quid si tum ex urbe projecerit? ¶ Projicere se ad pedes, est se humi ad pedes alicujus prosternere. Cæsar 1. bell. Gall. Qui cùm cum in itinere convenissem, sese que ad pedes projecissent, suppliciter locuti. ¶ Projicere lacrymas, est effundere. Hirtius 4 bel. Alexand. Adeo contra Cæsarem acrium acriter gerere cœpit, ut lacrymas quas in colloquio projecerat, gaudio videretur profudisse. ¶ Projicere se, est despondere animum. Cicero Attic. libro 9: Tuas nunc epistolas à primo lego: hæ me paulum recreant: primæ monent & rogant ne me projiciam. Hoc est despondeam animum. Idem: Cum possemus deliberare, ponderet integra re, sed certè minus afflicta, quàm si unà projecissemus se.

Prōjĕctŭs, a, um, participium. Abjectus, devolutus. [משלך נפל, נפלה, נפלו, נפלות, נפלים, נפלתי, נפלתם, נפלתן, נפלתנו, נפלתנה, נפלתנו, נפלתנה, נפלתנו, נפלתנה. Gall. Iette au long, vomie. Ital. Gettato lontano. German. Hingeworffen. Hispan. Echado hazia. Pol. Odrzucony. Vngar. Vetetett, hagyattatot. Ang. That is cast away and contemned.] Cicero 2. de Divinat. Simonides ignotum quendam projectum mortuum quum vidisset, humavit. Virgil. 11. Æneid. Sternitur & toto projectus corpore terræ. Lucan. lib. 9. Ignavis manibus projectos reddidit enses. ¶ Projectus, exercitus. Cicero 1. de Oratore: Brachium proceritus projectum, quasi quoddam telum orationis. Virgil. 10. Æneid. - projecto dum prodit lævo Aonas ad pugnas. Idem 1. Æneidos: Projectaque tuta Pachyni Sicania. Vetus arcus ingens erat arboribus, quæ circum projectis tantis majorem partem loci summi tegebat. ¶ Projectus contemptus & vilis. Tacitus lib. 1: An cives quibus jam projecta Senatus auctoritas? ¶ Projectus quoq; citra exspectationem, ἀπροσδοκήτως. Plautus in Cistel. Pavidam puellam projectam, ex angiportu fatali.

Prōjĭcĭŭs, Projectus. Plaut. Cist. Lemnique narum deponeret adolescentulo amore capto illius projectitia.

Prōjectĭă, in ædificiis dicuntur quæ provehuntur & extenduntur. [προβολή, ἐξοχή. Gall. Galerie, lieu ou on se promene de la maison. Ital. Loco scoperto nella casa, dove si passeggia. German. Gemach sowo man gehen aussen vor, zu haben. Hispan. Lugares cubiertos antes de casa. Polon. Ackwed. Vngar. Kilyeb vetetet. Ang. Gutters or eaues of house.] Quales fuerint mœniana & suggrundia, & podia pensilia. Immissa autem dicuntur quæ ex nostro ædificio porrecta, in alterius recumbunt: cujusmodi sunt trigna & trabes quæ ex nostro pariete in parietem vicini immittimus. Dicta projectia à verbo projicio, quòd inter cætera significat porrigo & extendo.

Prōjectĭo, quæ, projectus, verbale, m. q. [שלכת, השלכה, השלכות, השלכתי, השלכתם, השלכתן, השלכתנו, השלכתנה, השלכתנו, השלכתנה, השלכתנו, השלכתנה. Gall. Iet, ruine. Ital. Gettamento. German. Ein hervorffen, aufspringung. Hispan. Echamiento. Pol. Wyrzucenie, wyrzucenie. Vng. Az vetes, hagyatas. Ang. A casting forth or casture of.] Plin. lib. 17. cap. 1: Omnium quæ projectu frontis ita diffunduntur, neque ipsas non declinant imbres, stilla sæva est. Corporis projectiones nonnullæ, Lucret. lib. 1.

Projectĭo, onis, verbale, f. t. Extensio. idem quod projectura, ut. [שלכת, השלכה, השלכות, השלכתי, השלכתם, השלכתן, השלכתנו, השלכתנה, השלכתנו, השלכתנה, השלכתנו, השלכתנה. Cicer. in Orat. Brachii projectio in enuntiationibus, contractio in remissis.

Prōjĭcĭo, as, frequentativum. [ἐκβάλλω. Gall. Ietter, fouvent. Ital. Gettare spesso. German. Offt werffen. Hisp. Echar a menudo. Pol. Vyrzucam wiele. Vngar. Sokhangyatom. Ang. I cast often often.] Plaut. in Bacch. Ferum ecastor tuis me projectas probris? id est, injuriis afficis.

Prōjĭcŭs, a, um, participium. Abjectus, devolutus. [משלך נפל, נפלה, נפלו, נפלות, נפלים, נפלתי, נפלתם, נפלתן, נפלתנו, נפלתנה, נפלתנו, נפלתנה, נפלתנו, נפלתנה. Gall. Iette au long, vomie. Ital. Gettato lontano. German. Hingeworffen. Hispan. Echado hazia. Pol. Odrzucony. Vngar. Vetetett, hagyattatot. Ang. That is cast away and contemned.] Cicero 2. de Divinat. Simonides ignotum quendam projectum mortuum quum vidisset, humavit. Virgil. 11. Æneid. Sternitur & toto projectus corpore terræ. Lucan. lib. 9. Ignavis manibus projectos reddidit enses. ¶ Projectus, exercitus. Cicero 1. de Oratore: Brachium proceritus projectum, quasi quoddam telum orationis. Virgil. 10. Æneid. - projecto dum prodit lævo Aonas ad pugnas. Idem 1. Æneidos: Projectaque tuta Pachyni Sicania. Vetus arcus ingens erat arboribus, quæ circum projectis tantis majorem partem loci summi tegebat. ¶ Projectus contemptus & vilis. Tacitus lib. 1: An cives quibus jam projecta Senatus auctoritas? ¶ Projectus quoq; citra exspectationem, ἀπροσδοκήτως. Plautus in Cistel. Pavidam puellam projectam, ex angiportu fatali.

Prōjĭcŭs, Projectus. Plaut. Cist. Lemnique narum deponeret adolescentulo amore capto illius projectitia.

Prōjectĭă, in ædificiis dicuntur quæ provehuntur & extenduntur. [προβολή, ἐξοχή. Gall. Galerie, lieu ou on se promene de la maison. Ital. Loco scoperto nella casa, dove si passeggia. German. Gemach sowo man gehen aussen vor, zu haben. Hispan. Lugares cubiertos antes de casa. Polon. Ackwed. Vngar. Kilyeb vetetet. Ang. Gutters or eaues of house.] Quales fuerint mœniana & suggrundia, & podia pensilia. Immissa autem dicuntur quæ ex nostro ædificio porrecta, in alterius recumbunt: cujusmodi sunt trigna & trabes quæ ex nostro pariete in parietem vicini immittimus. Dicta projectia à verbo projicio, quòd inter cætera significat porrigo & extendo.

Prōjectŭs, us, quæ projectus, verbale, m. q. [שלכת, השלכה, השלכות, השלכתי, השלכתם, השלכתן, השלכתנו, השלכתנה, השלכתנו, השלכתנה, השלכתנו, השלכתנה. Gall. Iet, ruine. Ital. Gettamento. German. Ein hervorffen, aufspringung. Hispan. Echamiento. Pol. Wyrzucenie, wyrzucenie. Vng. Az vetes, hagyatas. Ang. A casting forth or casture of.] Plin. lib. 17. cap. 1: Omnium quæ projectu frontis ita diffunduntur, neque ipsas non declinant imbres, stilla sæva est. Corporis projectiones nonnullæ, Lucret. lib. 1.

Prōjĭcĭo, as, frequentativum. [ἐκβάλλω. Gall. Ietter, fouvent. Ital. Gettare spesso. German. Offt werffen. Hisp. Echar a menudo. Pol. Vyrzucam wiele. Vngar. Sokhangyatom. Ang. I cast often often.] Plaut. in Bacch. Ferum ecastor tuis me projectas probris? id est, injuriis afficis.

Prōjĭcĭo, is, ere, tertiæ conjugationis. Abjicio, devolvo. [משלך נפל, נפלה, נפלו, נפלות, נפלים, נפלתי, נפלתם, נפלתן, נפלתנו, נפלתנה, נפלתנו, נפלתנה, נפלתנו, נפלתנה. Gall. Iette au long, vomie. Ital. Gettato lontano. German. Hingeworffen. Hispan. Echado hazia. Pol. Odrzucony. Vngar. Vetetett, hagyattatot. Ang. That is cast away and contemned.] Cicero 2. de Divinat. Simonides ignotum quendam projectum mortuum quum vidisset, humavit. Virgil. 11. Æneid. Sternitur & toto projectus corpore terræ. Lucan. lib. 9. Ignavis manibus projectos reddidit enses. ¶ Projectus, exercitus. Cicero 1. de Oratore: Brachium proceritus projectum, quasi quoddam telum orationis. Virgil. 10. Æneid. - projecto dum prodit lævo Aonas ad pugnas. Idem 1. Æneidos: Projectaque tuta Pachyni Sicania. Vetus arcus ingens erat arboribus, quæ circum projectis tantis majorem partem loci summi tegebat. ¶ Projectus contemptus & vilis. Tacitus lib. 1: An cives quibus jam projecta Senatus auctoritas? ¶ Projectus quoq; citra exspectationem, ἀπροσδοκήτως. Plautus in Cistel. Pavidam puellam projectam, ex angiportu fatali.

Prōjĭcŭs, Projectus. Plaut. Cist. Lemnique narum deponeret adolescentulo amore capto illius projectitia.

Prōjectĭă, in ædificiis dicuntur quæ provehuntur & extenduntur. [προβολή, ἐξοχή. Gall. Galerie, lieu ou on se promene de la maison. Ital. Loco scoperto nella casa, dove si passeggia. German. Gemach sowo man gehen aussen vor, zu haben. Hispan. Lugares cubiertos antes de casa. Polon. Ackwed. Vngar. Kilyeb vetetet. Ang. Gutters or eaues of house.] Quales fuerint mœniana & suggrundia, & podia pensilia. Immissa autem dicuntur quæ ex nostro ædificio porrecta, in alterius recumbunt: cujusmodi sunt trigna & trabes quæ ex nostro pariete in parietem vicini immittimus. Dicta projectia à verbo projicio, quòd inter cætera significat porrigo & extendo.

Prōjectŭs, us, quæ projectus, verbale, m. q. [שלכת, השלכה, השלכות, השלכתי, השלכתם, השלכתן, השלכתנו, השלכתנה, השלכתנו, השלכתנה, השלכתנו, השלכתנה. Gall. Iet, ruine. Ital. Gettamento. German. Ein hervorffen, aufspringung. Hispan. Echamiento. Pol. Wyrzucenie, wyrzucenie. Vng. Az vetes, hagyatas. Ang. A casting forth or casture of.] Plin. lib. 17. cap. 1: Omnium quæ projectu frontis ita diffunduntur, neque ipsas non declinant imbres, stilla sæva est. Corporis projectiones nonnullæ, Lucret. lib. 1.

Prōjĭcĭo, as, frequentativum. [ἐκβάλλω. Gall. Ietter, fouvent. Ital. Gettare spesso. German. Offt werffen. Hisp. Echar a menudo. Pol. Vyrzucam wiele. Vngar. Sokhangyatom. Ang. I cast often often.] Plaut. in Bacch. Ferum ecastor tuis me projectas probris? id est, injuriis afficis

a de Natalem, ex aliquo veterum poëtarum: Ac tanis ad caudam serpens prolabitur Argo. ¶ Sic prolabi longius in oratione, per metaphoram dicimus, pro eo quod est longius aut provehi, & nedum egredi. Cicero pro Cæcina: Tametsi de hoc judicio multa præterea locutus sum quàm ratio vetus postulabat. ¶ Prolabi ex oratione aliquam, est insensim ad eam accedere. Cicero 1 de Legib. Libenter ad istam orationem tecum prolabemur. Prolabi item dicuntur qui vestigia in loco lubrico ponunt præcipitant, aut egressi se lædunt. Ovidius ab Vrbe. Conveniens rei mos hanc servat, ut memoriæ, prolapsum cecidisse, idque omen pertimuisse.

Prolapsus, a, um, participium. Gallicè, glissant, échappé. [נמלט, נמלטת, נמלטו, נמלטות. Gall. glissé, échappé, gliss, échappée. Ital. sdrucciolato, scappato. German. Gerutschet, entlauffen. Hispan. Deslizado, huydo, fugitivo. Polon. Zsuwaiący się, uciekaiący. Vulgar. Lubricus, elapsus. Ang. Fallen or slipped, escaped.] Virg. 1. Æneid. Hæchinis Priami fatorum, hic exitus illum sorte tulit. Trojam incensam & prolapsi vindicem Pergami, ut quondam populis, terrisque superatum Regatorem Asiæ jacet ingens litore truncus, Avulsumque humeris caput, & sine nomine corpus. Hoc nomen prolapsus. Propertius lib. 4 Eleg. 1.

Prolapsio, onis, verbale, Fr. Lapsio sive lapsus, sur vacol. tio. [מפלט מפלטת, מפלטות, מפלטות. Gall. Glissement, glissure, échappée. Ital. Sdrucciolamento, scappata. German. Ein ausschlieffung, entlauffung. Hispan. Obra de caer, resbalar, huyr, escabullir. Pol. Ześlizgnienie. Vulg. Lubrici, elapsio. Ang. A slipping, sliding or falling, escaping.] Cicero pro Cælio: Et interdum multas vias adolescentiæ lubricas esse dicit, quibus illa ætas inscitiæ aut negligentiæ causa aliquo, aut prolapsione uti possit.

Prolatio vide Profero.

Prolato as, act. p. ampliо, dilato, extendo. [הרחיב הרחבה, מרחיב, מרחיבה. Gall. Elargir, étendre. Ital. Dilatare, ampliare. German. Erweitern. Hispan. Dilatar, estender, estender. Pol. Rozszerzam. Vulgar. Ki terjesztem, ki szélesítem. Ang. To make large and spacious.] Columella præfat. lib. 1. Largius tamen conducit ruri quàm nos, quibus diuturna permittente pace, prolatare licet rem rusticam: hoc est, latiorem & ampliorem reddere. ¶ Interdum idem est quod differre, prorogare, sive prorogare. [משך, מושך, מושכת, מושכות. Gall. Différer, prolonger, allonger. Ital. Differire, prolungare. Germ. Aufschieben, aufschlagen. Hisp. Differir, dilatar, estorvar. Polon. Przedłużam. Vulgar. El halasztom. Ang. To prolong or delay.] Liv. 2. ab Vrbe: Prolatandis ejus rei comitiis, cum magistratu Dictator abisset, ea ad interregem res redit. Vitam prolatare. Lucil. lib. 2 Interitum Metellum Lucullum in horto prolatare vitam. Idem lib. 3: Sed ubi ciem ex die prolatarent.

Prolatus, a, um, participium. [משוך משוכה, משוכים, משוכות. Gall. Différé, prolongé. Ital. Differito, prolungamento. Germ. Verzug oder verziehung. Hispan. Obra de differir y dilatar en tiempo. Pol. Rozszerzony. Vulgar. Elhalasztom. Ang. A delaying or prolonging.] Tacitus lib. 14: Sed & omnem prolationem exitii timuisse videbantur.

Prælapsi, orum. Latinè dicuntur præcepia, vel præoccupatio: hoc est, præsumendo. Et autem quum aliquid contra adversarium, aut judicis opinionem est, aut fore arbitramur contrarium nobis, præoccupamus dicere & ratione dilabere.

Proles, hominis prolis, f. t. Soboles, progenies, neque hominum tantùm, sed etiam bracorum. [בן בנים, בנות, בנים. Gall. Generation, progeniture. Ital. Prole, figliuoli. German. Ein geschlecht, nacht. Hispan. Linage, generacion, de linage. Polon. Potomstwo, ród. Vulgar. Nemzet. Ang. Issue or succession, offspring.] Columella lib. 8 de caprino pecore: Fœtus autem hujus pecoris proles frequentes duos, nonnunquam tergeminos. Cicero 2. de Natura deorum: Ferarum vero proles exiguo tempore est. Virgilius 1. Æneidos: & pulchra facies ne pereat parentum. Duellius proles equorum, Lucretius libro secundo. ¶ Per translationem eorum de plantis dicitur: ut Olivæ proles apud Virgilium 2 Georgic.

Prolétaris, m. f. Qui in plebe Romana pauperrimi erant, neque amplius quàm ad prolis procreationem utile reipublicæ deferebant: ita dicti quod vero ad militiam conscribebantur, & fere nec creandæ prolis gratia in urbe rebus quærentur. Qui verò nullo aut perquam parvo ære censebantur, Capite censi vocabantur: ut Gell. libro 16 cap. 10. August. lib. 3 C. Vit. Tum verò jam multa bella ubique celebrarentur, ut copia militum pro-

letarii illi, qui eo quòd proli gignendæ serviebant, ob egestatem militare non valerent, hoc nomen acceperant, militiæ conscriberentur. Nonius: Proletarii dicti suæ plebis quasi Reipub. exhiberent, id est tantùm prolem sufficiant. ¶ Proletarius sermone dictus est plebeius, & vilis. Plaut. in Mostellar. Nam proletario sermone nunc quidem hospes utere.

Prolibo, as, pen. prod. Antè libo. [נסך נסכתי. Gall. Premier goûter sur pes. Ital. Gustar prima. Germ. Zuvor versuchen. Hispan. Hazer la salua de primero. Pol. Wypiię zażywię. Vng. Előmegkóstolom. Ang. To taste before.] Plin. lib. 28. cap. 4: Alii & urinam puerilis parimenta ejus aquis miscent & prolibant, novo fœtui. Idem lib. 33. cap. 12.

Prolicio, is, ēxi, ectum, allicio. [משך, משכתי. Gall. Attraire, allecher, amadouer. Ital. Adescare. German. Hofieren. Hispan. Atraer, halagar. Pol. Wabię. Vng. Hozzám vonszom. Ang. To allure or invite.] Plaut. in Curcul. Ejus amos cupidam hucine pertrahis prolicisne ellum educit.

Prōlĭcio, as, ātus. Lactare. [שחה, משחה. Gall. Attraire, allecher, amadouer. Ital. Adescare, lusingare, lusingare. Germ. Zuthun hofieren, anreitzen. Hispan. Atraer, halagando. Polon. Pilnuię. Vng. Hozzám vonszom. Ang. To invite or allure.] Cic. pro Tullio: Egentes & levesperditos largitionis & viatica publica, privata etiam benignitate prolectat.

Prōlĭcĭo, is, ēxi, ectum. Quod allicienda in circuitu vim habet. [מפתים. Gall. Allichant, attrayant, qui amadoue. Ital. Che attrahe con lusinghe. German. Das treffen ist an jagen oder anlocken. Hisp. La que attrahe con halagos. Polon. Wabiący. Vulgar. Hozzám odavonzó. Ang. That doth allure or invite.] Sedulius ad Victorinum: Nemo in natura tam mitis est, ut prolectantibus careat oculis.

Prōlixus, a, um. Quod longum latumque est & liberale, quasi porrectum. [ארך ארוך, ארכה, ארכות. Gall. Long, large. Ital. Longo, largo. German. Lang und breit. Hispan. Luengo. Polon. Długi y szyroki. Vulgar. Hosszú és széles. Ang. Long and broad.] Terentius in Heautontim. Capillus passus, prolixus, circò caput nè glomeretur. Asellus barba prolixa, Virgil. 1 Eclog. Comæ prolixæ, Ovidius 4. Fastorum, Ecl. 4 primâ. Prolixas abietes dixit Varro de Re rustica libro 1 cap. 6. & 9. Liber videre fructuosas segetes, vitibiles & arbores prolixas. ¶ Prolixus interdum accipitur pro benevolo, & liberali. Cicero 2 Epist. Prolixa & benefica natura. Idem Att. 10, libro. Attubarzanes nunc in Pompeium prolixior perpetuum, quàm permansit in Brutum. Idem ad Att. lib. 16. Quod quamvis sit, tamen interest nostra, Planeum hoc amare nos libenti, prolixque facere.

Prolixitas, ātis, f. Locutio latina, & prolixitudo à veteribus dicta est. [ארך ארוכה, ארכות. Gall. Longueur. Ital. Longhezza. German. Breitte. Hispan. Longitud. Pol. Długość. Vulgar. Hosszúság. Ang. Length.] Facundus: Ut in ipsa re Dei laudandi prolixitudinem.

Prōlixē. Liberè aut largè. [בהרחבה. Gall. Largement, largement, amplement. Ital. Largamente, liberalmente. German. Weitleuffiglich. Hispan. Copiosamente, abundantemente, liberalmente. Polon. Długo. Vulgar. Bőven. Ang. At length.] Cicer. ad Curionem lib. 7: Neque me acrem admodum & prolixè de tua voluntate promisi, quam etiam solutus de mea polliceri. Terent. in Eunuch. Accipit hominum neque nullas prorsus, neque prolixè: id est largè, satis. ¶ Aliquando significat longè, latèque. Terentius in Adelphis: Age prolixè Micio tibi omnes multis verbis rem gere.

Prōlŏgĭzo, as, āvi. [מלוגג. Gall. Prologue, preface. Ital. Prologo, prefazione. German. Ein Vorred, Vorrede. Hispan. El prologo, la salua, la oracion, preficion. Polon. Przedmowa. Vulgar. Elöbeszéd. Ang. A preface.] Prologium, sive præfatio fabulæ in qua aut poeta excusatur, aut fabula commendatur, aut aliquid increpat asperius grammaticum. Terent. in prolog. Eunuch. Veras si poëta non fecisset prius. Nullum invenire prologum potuisset novum. Quem dixerit. ¶ Ponitur aliquando pro ipsa hominis prologum referentis. Terent. ibidem: Orator ad vos venio ornatu prologi.

Prolŏgium, gii, n. Principium, quasi prolegium. [מליצה. Gall. Commencement. Ital. Principio. German. Ein Vorred, Anfang. Hispan. Comienzo. Polon. Zapowiedzenie. Vulgar. Elöbeszéd. Ang. The beginning of a speech.] Plautus: examinavit hoc prologi tuo.

Prolongo, gas, act. 3. Protrabo, profero, prorogo: quasi longas facio. [משך מושך, מושכת, מושכות. Gall. Prolonger, différer. Ital. Prolungare, differire. German. Verlangeren. Hispan. Prolongar, differir. Pol. Przedłużam. Vng. Elhalasztom. Ang. To differ or defer.] Plin. lib. 18. cap. 3. Velles prolongari tempus. Seneca de Benefic. Vt prolongetur tibi dies moriaris, nihil proficies ad beatitatem.

Prolŏquĭum, ii, n. Animi sententia clarè aperiens, verbis effero. [דבור, דבורים. Gall. Parole qui en allegue une. Ital. Parlare con parole chiare & significative. Germ. Ein aussprechen. Belg. Uytspreken. Hispan. Hablar i parlar claramente.

Pol.

Pol. Wimagin. Vng. Kemadam, & magharayem. Ang. To speak at length, to utter or relate. Varro 6. de Lingua Latina: Prologocutio est animi quod habet, loquendi effectus. Terent. Andr. Censen' me ullum potuisse verbum prologui? ¶ Nonnũquam idem quod prologo utor, vel præfationem & quod dicturus sum primulo. προλογίζω, προοιμιάζομαι. Plaut. Epid. Nam quid ego apud te parem proloqui? Ego illam hodie volo facere libertam meam.

Prolŏgium, quidam Præfatio, exordium, principium orationis. [προλογος. Gall. Prologue, parolle, exorde. Ital. Prologo, proemio. Ger. Ein Vorred, anfang einer Red. Hisp. Prologo, principio de alguna cosa. Pol. Przemowa, początek mowy. Vng. Beszedelek. Ang. A preface.] ¶ Accipitur nẽ pro oratione veri vel falsi significativa: quam Cicero Enunciationem, Græci ἀπόφανσιν vocant. Gell. lib. 5. cap. 11: Quod in prologo disjunctivo necessarium est.

Prōlŭbium, bii, n. f. Cupiditas, & voluptas. [תאוה taavah bedeuli taabvah. Gall. Desir, appetit, vouloir. Ital. Cupidità, dilettatione, desiderio. Ger. Ein gelust oder begierd. Hisp. Codicia, deseo. Pol. Pożądliwość. Vng. Kemenség, gyönörség. Ang. Wil, pleasure.] Gell. lib. 16. cap. 12. Feros & truculentes cavitas prolubium tantæ audiendi fuit. Nonius tamen prolubrum, amicitiam & fidem significare ait. Ex Accii Andromeda. Malichre ingratum, prolubium, occasio. Ex Laberio in compitalibus. Quò quidem me à matronali pudore prolubium meretricis progredi coegit. Apud Varronem de lingua Latina. Est prolubies & prolubido, quæ dicta sunt ab eo quod lubet.

Prōlūdo, dis, pen. prod. Futurum certamen meditor, & exercendarum virium causa confirmandiq; animi, velati simulacrum quoddam certaminis init̃o. [προγυμναζομαι, προγυμνασιον. Gall. Voltiger premier qu'aller en escrimer, faire essay d'adresse. Ital. Preparare, fare un saggio. Ger. Vorspielen: vorfechtung eines ernstlichen streits. Hisp. Ensayo, prueba. Pol. Igrzysko przed walką. Vng. Kemenségre gyakorlani magokat, gyakorlatos magokon. Ang. To practise before fighting, what he intends to do in earnest.] Virg. lib. 3. Georg. Et curatæ ferè aliquid proludere luctæ, Aut pugnis ventos agitare inanes, & sparsa petendo Æquora proludit arena. ¶ Iurgia proludere. Iuvenc. Sat. 3: Iurgia proludit, sed mox & pocula torquet Sanctus. ¶ Proludere, inquit Budæus, est aliquid agere quod ad justum certamen pertinet, quasiq; exordium legitimi pugnæ certaminis auspicari. Cicero de Orat. Sed ut ipsi fortibus quibus præluserunt, vel pugnare possent. In armis levibus proludit. Ovid. ad Pisonem. Seneca Medea: Volare proludit pedibus. Sic Cicero Divinationem suam, Prolusionem Verrinæ accusationis vocat: ea enim de calumniando accusatore Veris agebatur. Verba Ciceronis sunt. Sin mecum in hac prolutione vicerit: quem te ipsa pugna cũ acerrimo adversario fore putemus?

Prōlūdĭum, dii, n. t. Propriè est jacti, legitimiq; certaminis quoddam velut exordium, cumimodi est illud quod à Citharœdis jacto carmine solet præcinni. [προοιμιον, προοιμιαζομαι. Gall. Essaudi, bandon, le coup d'essay. Ital. Mercede. Ger. Ein vorspil vor einem ernst. Hisp. Luvada. Pol. Przykład, igrzysk przed igrzyskami. Vng. Kezdemeny, kezdemenyek. Ang. An essay or proof before the matter.] ¶ Per translationẽ accipitur pro levi ore rei cujusvis initio, quod tamen ad alia graviora nonnihil afferat momenti. Gell. lib. 6. cap. 19: Sed in jus mihi in illa victoria proludii est, quo minus non causa tantùm, sed argumento quoq; illo vincam.

Prōlūgĕo, Tempus lugendi longiùs prodūco. [παραμενω τῷ πενθει, παρατεινω τὸν πενθον. Gall. Plourer et porter le deuil un fort long temps. Ital. Piagnere lungamente. Ger. Lang weerem vber leid tragen. Hisp. Traer luto mucho tiempo. Pol. Długo płakać. Vng. Sokaig sirgetni. Ang. To mourn and weep long for a thing.] Festus: Prolugere dicitur qui luctu diutiùs lugent.

Prōlŭo, luis, ŭi, ūtum, pro, & lavo: quod è prima in tertiam trium conjugationum, quemadmodum & reliqua ejus verbi cõpotia significat: idẽ ferè quod ablŭo, purgo, mundo. [רחץ rachatz. כבס chabas. Mundare, lavare. Gal. Laver. Ital. Lavare, lavigare, bagnare. Ger. Waschen. Bel. Wasschen. Hisp. Lavar, purgar, alimpiar, mundar. Pol. Myć, obmywać. Vng. Megmosom. Ang. To wash, to make clean.] Festus: Prologo: Nec fontes lavata prolui Caballino. Virg. 1. Aen. & pleno se prolŭit agmine turbo. Stat. 8. Theb. Cruor fauces prolŭit, pectora. Hor. 2. Serm. Satyr. 2. Ital. præterea malluo. Proluere classi, ut aquam navi cloaca infundere quæ frustrà rapiat sordes. ¶ Plautus in Curcul. Ad unum ebriosum transluere, vinum in ventrem nõ recte legunt: cloacam quam profundentem Agebiique, effundere non convibia arcanum. Proluvio locatum. ¶ Proluere certare dicuntur aquæ, quando impetu suo certam undam ferunt. Iccirnoq; rapiunt. Columel. lib. 2. cap. 13. Quoniam impetus aquarum proluit certam undarum quadribus grandia non parvum vulcre. Virg. 1. Georg. Proluit insano contorquens vertice silvas Hiemps ex Hadriano.

Prōlŭtus, a, um, participium. [רחוץ rachutz. כבוס chabbũs. Lotus. Gall. Lavé. Ital. Bagnato. Ger. Gewaschen. Hisp. Lauado. Pol. Umyty. Vng. Megmosatot. Ang. Washed or made clean.] Horat. 1. Serm. Sat. 3: absentem cantat amicam Multa prolutus vappa nauta, nautæ, ubi potor. Certatim.

Prōlŭvĭes, ei. Quæcunq; abluta aquæ quæcunq; ejus fundidat. [שלף yeleph. נגף nagaph. προχυσις. Gall. Commodité & ordure que l'on va en l'eau, lauage, ou lauoüe. Ital. Spezzatura brutura, sordura di qualche cosa. Ger. Was man pflegt scheidt oder tragt vber den ort vor vnflat. Hisp. Cosa lauada. Pol. Brud. Vng. Mosasnak valoja. Ang. Wash, piss, or.] Gell. lib. 16. cap. 12. Feros & truculentes cavitas prolubium tantæ audiendi fuit. Nonius tamen prolubrum, amicitiam & fidem significare ait. Ex Accii Andromeda. Malichre ingratum, prolubium, occasio. Ex Laberio in compitalibus. Quò quidem me à matronali pudore prolubium meretricis progredi coegit. Apud Varronem de lingua Latina. Est prolubies & prolubido, quæ dicta sunt ab eo quod lubet.

Prōlŭvĭum, ii, n. t. Proluvies. ¶ Per translationem dicitur profusio, & prodigalitas, quam quis more aquæ opes profundit. προχυσις. Terent. in Adelph. Quæres tam repentè mores mutavit suos? quod proluvium? quam ista subita est largitas?

Prolyræ, Auth. Iust. in Proœmio. ii, dicebantur scholares, qui in quartum jam annum Iur. civili operam dederant, dicti Lyræ, qui quatuor.

Prōmĕrĕō. [Vit. Zarmaz.] Seneca 2. de vita tranquillitate, cap. 1. Sermone nonnunquam opus est, quod languidos foveo, & infirma voce suspectos.

Prōmĕrĕrĕō, ēs, ēre, ēgi, ĭtum, act. [Vit. Aglish anyem. ennanak ennem.] Cæsar Bell. 38. Tit. 10. l. 1.

Prōmĕllĕre, Verbum antiquum, quod litem promovere interpretatur Festus.

Prōmercālĭa, n. t. Mercimonia sunt vēdĭtiani expolia. [פרוס. Gall. Quelle marchandise, ou on vende. Ital. Merce da vendere. Ger. Zelle waren die zu kauffen gemist ist. Hisp. La mercadería compra para vender. Pol. Kupowanie. Vng. Arros. Ang. Things to sell or buy.] Promercalia dicuntur ait Budæus quæcunq; pacis sanctis vænalia habet, extra ea quæ usûs sui servat. Quidam ajunt promercalia propriè dici res ea quæ primò mercatus emuntur, ut postea portis illatæ vendantur: quarum rerum negotiatores Græcis vocabulis ἐμπορους & καπηλους nominant. Suetonius in Cæsare, nonnullos equites Rom. etiam quos Cæsar vendendæ largitus, liberi reservatis in unoquoq; quæ tuo usui fore ciset. ¶ Promercalia vela, quæ supervacua patrifamilias. Suetonius de Clar. Grammat. Luxuriæ ita indulsit, ut lectiones in die lavaretur, nec nisi tertiis temporibus: quanquam ex schola quæ regio annua caperet, ac non multo minus ex familiari, cujus diligentissimus erat, quæ & officinas promercalium vetiũ exercerent. Columella lib. 8. cap. 8. Pecuniamq; dominicæq; in animalibus, aut aliis rebus promercalibus occuper.

Prōmercium, ii, n. t. Mercimonium, quod emendi vendendi causa exponitur. Paulus in l. 4. §. 1. D. de pen. Legat. Si quis solitus fructus suos vendere, pecuniam legaverit: non omnia quæ & promercii causa habuit, legasse videtur, sed quæ in usu.

Prōmĕrĕor, ĕris, ĭtus, ēri, dep. & Prōmĕrĕo, ēs, ēre, ŭi, ĭtum, act. Mereo, bene & in malam partem accipitur. [מרה marah. Gall. Meriter et demerir. Ital. Meritare, demeritare. Ger. Verdienen oder schaden. Hisp. Merecer. Pol. Zasługować. Vng. Meg erdemlem, vel megek. Ang. To merit, or deserve.] Virgil. lib. 4. Aeneid. Ego te quæ plurima fando Enumerare vales, nunquam regina negabo Promerĭtam. Terentius Adelph. Ita velim me antes promerentẽ patere id ei, hoc emeritorem. Plautus tamen in Amphit. malam partem tamen pũc: Quidẽ malitum, hæc tanta ex re promeritus? Plaut. in Trinum. Nam reticeri necesso quin dicam ea quæ promeres. ¶ Bene promereri de aliquo, est conferre in aliquem beneficium. Cic. 3. Offic.

Prōmĭnĕō, ēs, ēre, ŭi, n. t. [פלט palat. נצל natzal. עזר azar. הושיע hoshia. Gall. Menacer qu'on a encore de reste, plaisir, service ou bien fait. Ital. Piacere, servitio fatto ad un altro. Ger. Was vber bleibt vnd ausstehet. Hisp. Grande merced, o servicio. Pol. Zasługa. Vng. Szolgalatom. Ang. Deserving a pleasure or service.] Cic. ad Quirites post red. Quare hoc majus tibi in vos vestrum promerĭtum, quàm non, &c.

Prōmĭnĕō, ēs, ēre, ŭi, act. Porrigo, extendo, vel longè jacto. [Gall. Jetter loing. Ital. Gettare a lungo. Ger. Ausstrecken. Hisp. Estender. Pol. Wyciągnąć. Vng. Kinyujtom. Ang. To extend or stretch out.] Naevius: Quin dum id quod lubet, quo pervenire, aut quò longè promittam licentia est.

Prominĕo, prominŭi, pen. corr. a Lex pro, & maneo, Exto, emineo, propendeo. [בלט. Gall. *Se faire montrer, & se faire voir, apparoir.* Ital. *Apparire, essere prominente.* Ger. Hervorgehen/ herfür kommen. Bel. Uytsteken/ uytsien. Hisp. *Sobresalir, estar mas alto que otra cosa.* Pol. Wystawiam się/ wydaię się/ występuię. Vng. Kiadaly, mozog. Ang. *To appeare, or shoote out further then another, or above others.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Simæ dentes ut homini, elephanto incisi ad mandendum: quæ uot, præterquam eos qui protuberant. Horat. Epod. 5: Quum promineret unc, quanta non exstant atque Suspecta tacento pectora. Ovid. 13. Metam.: coma plurima per vastas frominet in vultus. ¶ Prominere in memoriam ac posteritatem, pro extendi. Liv. 8. bell. Pun. Tanquam ad longiùs, quàm quantum vitæ humanæ spatia est, cupiditas gloriæ extenditur: maximaq; pars ejus in memoriam ac posteritatem promineat.

Prominens, tis, participium, Sese extendens. [בולט, מבליט. Gall. *Qui se montre fort, fort apparent.* Ital. *Molto eminente, forte apparente.* Ger. Hervorgehend. Hisp. *Muy sobrepuiado, y apparesciente.* Pol. Występuiący/ wydaiący się. Vng. Kiadaló, tuzok. Ang. *That appeareth, or standeth out further.*] Liv. 3. bell. Pun. Gallos prominens colli tegebat.

Prōminŭla, æ, nomen substantivum. Tacit. lib. 11. Invenerunt, in littoris prominentibus, etc.

Prominŭlus, diminutivum à prominens: parum prominens. [Vn *Bel hoogachtig, Magnifique.*] Iulius Capitolinus in Pertinace. Fuit ventre prominulo, facetus imperatoria.

Prōmiscĕre. Vn. Mengelingt.] Macrob. comment. lib. 1. cap. 10: Nec aliter tam contraria sua, acie pugnantia, & natura communionem abnuentia promiscere terram dico, & ignem potuisse.

Prōmiscŭus, Mistum, incertum, confusum. [מעורב. Gall. *Meslé, mis ensemble, commun à plusieurs.* Ital. *Mesto, mescolato.* Ger. Vermischet/ vnuorscheidtlich. Hisp. *Mudo, mezclado.* Pol. Zmięszany/ zmięszczony/ zgiełk. Vng. Keuerelegyes. Ang. *Mixed or mingled, confused, disorderly.*] Salust. in Catil. Diversa atque humana habere promiscuæ, etc. Unde Grammatici promiscuum genus appellarunt, quasi incertum, sive confutatum: quod & Graco nomine epicœnum appellamus. Quint. lib. 1. cap. 4: Nec statim de hoc genere putavi qui promiscuæ quæ epicœna dicuntur, oblocuturum. Cicero, Connubia promiscua. Liv. 4. ab Vrbe. Quam enim aliam ob rem connubia promiscua habere, misceri feratum propterea vulgatum convulsus plebis, patrumq; Idem 9. bell. Macedon. Nec unum genus noxæ, supra promiscua ingenuarum, fœminarumq; cruci. ¶ Operam promiscuam dare, ei mutuam operam tradere. Plaut. Rud. Tamen attinomnes, quando operam promiscuam damus.

Prōmiscŭè, adverbium. Mistè, confusè, incertè, pro quo veteres etiam promiscuum dixerunt. [בערבוביא. Gall. *Pesle mesle, confusément, sans différence.* Ital. *Mescolatamente, confusamente, senza differenza.* Ger. Durch einander/ Vermischterweis/ Vnunderschidtlich. Hisp. *Mezcladamente, sin differencia.* Pol. Mięszaniną/ zmięszczonym. Vng. Elegy. Ang. *Confusedly, without order.*] Liv. 1. ab Vrbe: Sodemq; jure promiscuè omnibus data est. Idem libro 3: Plaret pecudum, ferarumq; ritu promiscuè in concubitus ruere?

Prōmitto, tis, ĭsi, ĭssum. Polliceor. [הבטיח, נתן. Gall. *Promettre.* Ital. *Promettere.* Ger. Verheissen/ zusagen. Bel. Beloven. Hisp. *Prometer.* Pol. Obiecuię. Vng. Igeremkedem. Ang. *To promise.*] Cic. Iam enim totum quod tibi promisi tam præstiti. Terent. Adelph. Roga me hoc unum promitte hoc. M. Promitto. Cic. 2. de Divin. Quæ autem inconstantia deorum, ut primis minentur extis, bene promittant secundis? ¶ Quidquid est promittere, pollicere, & præstare etiam nolenti. Plaut. in Rud. Capillum promittam, optimum est incipiamq; hariolari. Plin. lib. 16. cap. 26: Nec ulla arborum avidius se promittit. Promittere barbam. Liv. 6. ab Vrbe Condita in carcere Manliotatis conflat magnam partem plebis vestem mutasse, multos muttles capillum ac barbam promisisse, obversatamq; vestibulo carcere miseram turbam. ¶ Quandoque minari. Horat. Virg. 2. Aeneid. Promittit ultorem, & verbis odia aspera movit. ¶ Promittere ad cœnam, est promittere se iturum ad cœnam. Plaut. in Menæch. Se promittere ad fratrem, est promittere sese iturum ad fratrem. Cic. 1. de Orat. Quum ille dubitaret, quòd ad fratrem promiserat. Promittere, & in se recipere, pulchrè jam? Cic. ad Brut. lib. 11: Sed tamen, inquit, separatim promitto, in meque recipio, fore eum mihi & voluptati, & usui. ¶ Hujus composita sunt, Admitto, Committo, à quo Committimus, Repromitto, de quibus vide suis locis.

Prōmissum, si substantivum, n. t. Quod promittitur. [דבר הבטחה, שבועה, נדר. Gall. *Chose promise, promesse.* Ital. *Cosa promessa.* Ger. Zusprechung. Hisp. *Cosa prometida.* Pol. Obietnica. Vng. Igeret. Ang. *A promise, a thing promised.*] Vnde dicimus, Confessa promissa, Confitere promissum, Efficere promissum alicui, Exigere promissa, Expectare promissa, Flagitare promissum, Facere promissum alicui, Implere promissum, Stare promissis, Servare promissa, Satisfacere promisso, Repetere promissum, Solvere promissa alicubus, Manere promissis: quorum omnium testimonia legenti receptos autores cuiquam non occurrent.

Prōmissĭo, onis, Et Promissum. [דבר הבטחה. Gall. *Promesse.* Ital. *Promessa.* Ger. Ein verheissung/ zusagung. Hisp. *Promessimiento.* Pol. Obietnica. Vng. Igeres. Ang. *A promise.*] Cic. 4. Philip. Selectum enim promissio, & is qui expectant promissa fidem & ita qui promittunt.

Prōmnestrĭa, æ, f. [חברת נשים. Ger. Ein Kupplerin. Pol. Bywatrzona. Vng. *Mulier nuptarum conciliatrix*, quæ Latino nomine pronuba dicitur. Nam προμνήστρια inter cætera Epaficat Pronubæ, sive nuptarum conglutinatricis officio fungi.

Prōmo, mis, mpsi, mptum, act. 1. Profero. [מוציא החוצה. Gall. *Mettre hors, tirer dehors.* Ital. *Dar fuori.* Ger. Herfür nemmen/ herfür thun oder tragen. Bel. Uytnemen/ uytdragen. Hisp. *Sacar, sobresalir, ó sacar.* Pol. Dobywam/ wynoszę. Vng. Kiveszem. Ang. *To bring or take out of a place or house.*] Plaut. in Cist. Accipite dapes, si quid erit opus erit promptu, promemo. Virgil. 2. Aeneid. Tempus, ego fessæ rebore promunt, Thessandrus, Sthenelusq; duces: ita est educunt. Pecuniam ex ærario promere. Cic. 5. Verr. Quum tibi Senatus ex ærario pecuniam promptam esset, & singulos tria denarios adnumerasset, lib. 1. de Finib. Nam in Tusculano quum essem, vellemq; è bibliotheca pueri Luculli quo libuisset librum sumi, venit in cubiculum, ut eos ipse, ut solebam, mihi promerem. ¶ Promere cor suum, est aperire, palam facere. Cic. ad Attic. lib. 9: Nunc certe promenda tibi sunt consilia. ¶ Hujus compositæ sunt Depromo, & Expromo: quorum significata videantur locis.

Prōmoro, as, he quem tit. ivum. [מעכב. Gall. *Mettre hors, faire sortir.* Ital. *Dar fuori, fuorire.* Ger. Herfür thun. Hisp. *Hacer fuera mal ó torpe.* Pol. Wlatwiam dolegliwość. Vng. Fuvaldogalom. Ang. *To take out, or from.*] Plaut. in Bacch. Quia malè si promoreo, in eos faciat minus.

Prōmptŭs, a, um. Dicitur qui jam paratus est ad agendum, & in quo nulla mora est, quasi jam productus, expeditus, alacer, ardens. [מבוא, מוכן, מזומן, ערום, כלי. Gall. *Tout prest, habile, prompt, apparent.* Ital. *Prompto, apparecchiato.* Ger. Bereit/ fertig/ rinnes gemüths. Hisp. *Aparejado ó apercebido.* Pol. Gotow/ wielki do kogoś rzeczy. Vng. Kész/ elkészűlt. Ang. *Ready.*] Salustius: Natura ferox, vehemes, manu promptus erat maximi boni in celeritate putabat. Sic dicimus, Promptus ingenio, qui ingenium ad omnia paratum habet. ¶ Jungitur sæpissime accusativo cum præpositione ad. Cicer. 1. Offic. Promptiores igitur debemus esse ad nostra pericula, quam ad crimina, etc. Interdum jungitur genitivo. Gell. lib. 20. cap. 2. Plato veritatis homo amicissimus, ejusq; omnibus exhibendæ promptissimus. ¶ Res est in promptu, dicimus quam significamus esse ad manum, esse facilem & manifestam. Cicero libro 1. Offic. Quæ quanquam ita sunt in promptu, ut res disputatione non egeat. Salustius: Aliud clausum in pectore, aliud in lingua promptum habere. ¶ Promptum esse aliquando legimus pro facile esse. Quintil. lib. 9. cap. 3: Neq; enim hoc moverit nomina illa quæ fingere utriq; Græcia promptissimum esse id est, facilimum. Hinc promptæ res dicuntur in ventu faciles.

Prōmptē, adverb. A scriptor, sine cunctatione. Vnde Promptius & promptissimè. [מהרה, מוכן. Gall. *Promptement, vistement.* Ital. *Prontamente, speditamente.* Ger. Hurtiglich/ fertiglich/ ohne verzug. Hisp. *Ligeramente, prestamente.* Pol. Gotowie, chętnie, ochoczo. Vng. Készen. Ang. *Readily, willingly.*] Plinius Iunior. lib. 1: Quare ego vero Corellia adero promptissimè, nec tu ante offensas recusabo.

Prōmptuārĭus, a, um. Ex promptuario, Ex quo aliquid depromitur. [מקום אוצר. Gall. *Repositoire, serre ou on serre.* Ital. *Dispensa da guardare.* Ger. Ein kammer etwas herfür zu thun. Hisp. *Casa para guardar algo.* Pol. Spiżarnia/ komora do czego należąca. Vng. Tarház. Ang. *Out of which any thing is taken out.*] Plaut. in Amphit. Indè ego è promptuario cellæ depromam ad flagrum. Nam hi promptuarium cellam pro carcere posuit: quia è carcere ad supplicium promuntur noxii.

Prōmptŭārĭum, ii, n. s. Locus in quo res ad usum necessarias reponitur: sive ipsæ res reponuntur, ut statim promi ac prehi possint. [מגזר, מחסן. Gall. *Garde manger, despence.* Ital. *Dispensa.* Germ. *Ein ort auf welchem man alle ding zur nottdurfft behaltet/ oder hin thut.* Hisp. *La despensa ó almacen.* Pol. Spiżarnia/ komora/ schowek/ spichrz. Vng. *Tarház, kamara.* Ang. *A storehouse or garbe, place to keep things in.*] Cato capite 11: Armarium, promptuarium unum, scamna longa sex. Pro cœcum etiam legitur promptuarium.

Promptĭtūdo,

Prōmptitūdo, inis, f. t. Est facilitas ingenii ad quævis extempore promenda. κατάρτισις.

Prōmus, condus, m. i. Apud veteres pro cellario tumebatur. [מזון *Mizon. מזונה *Mezonah. ταμίας, ἀποθήκη, ἀποθηκάριος.* Gall. *Dessoubs.* Ital. *Dispensa.* Ger. *Ein Kellerer, oder der eine solche person gibt oder behelt inn.* Hisp. *Despensero, o casa donde se despensa.* Pol. *Spiżarnik, Skarbnik.* Vng. *Kilâr, kâsa.* Ang. *A butler, or yat hath the keeping of the store house.*] Plautin Aulu. Ego tum promus condus, provisator penu. Promus dictus, quòd præesset penui promendo condito, quòd quando in cellam recideret: Duo enim hæc officia ab eodem fieri admodum debebant: licet in potentiorum ædibus aliquando hæc munia distincta sunde & nomina ipsa aliquando separatim collocarentur, promumq; aliquando legimus sine adjunctione condi. Plaut. Pœn. Ad cepoli fecit prodigum promum tibi. Colum. lib. 12. cap. 3: Promis quoq; & cellaris aliquid attendendum, aut mercatoribus, interesse. ¶ Per translationem dixit Plautus in Trinum. Ne admittam Culpam, ego meo cum promo pectore. Apuleius in Apolo. Promum librorum appellat illum qui libris promendis præest.

Prōmontōrium, rii, n. t. Mons in mare prominens, [ἄκρον. Gall. *Vne poinct montagneuse qui auance en la mer, vn cauel de mer.* Ital. *Angolo fuor' acqua in mare, capo.* Ger. *Ein vorgehing des Meers: Ein Weg der sich in das Meer hinaus streckt.* Hisp. *El cabo de tierra en mar.* Pol. *Gora długa, wnerzu podana.* Vng. *Tengerből kinyuló.* Ang. *A mountain appearing in the sea.*] Plin. lib. 30. Promontoria apertiuntur mari, & terrarum natura figitur in planum. Cæsar 2. bell. Civil: Hic locus duobus eminentibus promontoriis continetur. Cic. 6 Verr. Ab eo oppido non longe in promontorio fanum est Junonis antiquum.

Promōnstrā, Prodigia, inquit Festus.

Prōmŏvĕo, es, mōvi, mōtum. Provehо, quasi ulterius moveo. [הניף *Haniph.* προκόπτω. Gall. *Auancer, promouuoir.* Ital. *Promuouere.* Ger. *Furderen, fortreiben.* Bel. *Verguetteren, vorderen.* Hisp. *Mouer à hazer.* Pol. *Pomagam, do dalszego.* Vng. *Elő indulom, segitem.* Ang. *To promoute, or aduance.*] Terent. in Eunucho: Move verò occus tertium. 5. Moveo. Video, ut nimis promoveo. ¶ Ponnus aliquando pro prolongare, producere. Terentius Andr. Quanto huic primoveo nuptias. ¶ Aliquando pro proficere. Terent. in Hecy. Adibo hinc, præsens quando promoveo parum.

Prōmōtŭs, a, um. [Vn. *Ein Gutthater, einer der viel, oder vil gutes thut.*] Apuleius Pudian. 3. in Veterem: At ensus nomen est ordinis & promotionis in militia.

Prōmōtus, a, um, participium. Provectus. [מתעלה *Mithaleh.* προκοπτόμενος. Gall. *Promeu, auancé.* Ital. *Promosso, posto auanti.* Ger. *Gefurdert.* Hisp. *Mouido, puesto auante.* Pol. *Pomagany, za dalszego pomagany.* Vng. *Elő indittatott, mozdult.* Ang. *Promoted, aduanced.*] Sedul. 2. Achil. Juvenq; hyemes classis promota, tuentq; Arcadit fundus. Promotus ad dignitatē. Plin. Epist. 1. 10: Puellæ promotæ ad amplissimas prætextationes, nulla occasione corruptus, ab instituto abstinentiæ amore deflexit.

Prōmulgo, gas, āvi, ātum, p. Publico, palàm pronuncio, quasi provulgo. [פרסם *Pharsem. διδάσκω, διαγορεύω, παραγγέλλω.* Gall. *Publier.* Ital. *Publicare.* Ger. *Ausruffen, offentlich inn setzen.* Bel. *Verconfingen.* Hisp. *Publicar.* Pol. *Obiawiam.* Vng. *Kihirdetem.* Ang. *To publish, proclayme.*] Festus: Leges promulgari dicuntur quum primùm in vulgus eduntur, & legendæ proponuntur: ut cui videatur, possit intercedere. Gellius. lib. 15. C. Licinius damnatus est, qui agri modum, quem in magistratu rogatione Tribunitia promulgaverat, immodica possidendi libidine erant confisi. Cic. ad Q. Fratrem lib. 2: Cato legem promulgavit de imperio Lentuli abrogando. Idē pro Sest. De meo reditu acto Tribuni promulgarunt. Promulgare autē proprè dicebatur de rogationibus & legibus, cùm per trinundinum in publico loco figebātur, ut cuiq; judicandi de iis esset potestas, antequam ferrentur.

Prōmulgātus, a, um, participium. [משונן *Mesunan. διδαχθείς, διαγορευθείς, παραγγελθείς.* Gall. *Publié.* Ital. *Publicato.* Ger. *Ausgeruffet, offentlich inn gesetzet.* Hisp. *Publicado.* Pol. *Obiawiony.* Vng. *Kihirdetett.* Ang. *Published, proclaymed.*] Cic. pro Murena: Etenim, ut ait ingeniosus poeta, & autor valde bonus, priscis promulgatis, tollitur è medio non tam illa vestra verborum sanctitas, quàm ipsa rerum prudentia, sed etiam ipsa illa domina rerum prudentia.

Prōmulgātŏr, Promulgatrix, Divulgator, Divulgatrix. [משונן *mesunnah.*]

Prōmulgātĭo, Promulgatio, Divulgatio. Cicero ad Lent. lib. 1: Subitò exorta est nefaria Catonis promulgatio. [שונה *Sunnah.* שונן *Shinnah. διδασκαλία, παραγγελία.* Gall. *Publication.* Ital. *Publicatione.* Ger. *Ein ausruffung.* Hisp. *Publicacion.* Pol. *Obiawienie.* Vng. *Kihirdetés.* Ang. *A publishing.*]

Prōmulsis, idis, f. t. Genus cibi ducionis, multo condutum. [προπόσις. Germ. *Ein trunck auff hunig gemacht: Meth.*] Cicer. Papy. Habuisse nō hoc pōtē, sed contra nō sale. At quē v. rūnō cum quē nō es solutus promulside, nō sicere. Integram famē ad cenam afferunt, aliq; ad alium vitulinum opera perducitur.

Prōmulsĭdārĭa, Valla dicuntur, quibus promulsis continetur. Scribit Pompeius lauticondulcus legatis vallis, furcellas, & promulsidaria contineri.

Prōmuntūrĭum, Mons circum circa tutis undique ductus, qui & antemurale dicitur. [ἐπίπροσθος τόπος.]

Prōmuscis, idis, f. c. Manus, sive proboscis elephantorum dicitur. [ἐλέφαντος. Gall. *La main ou trompe d'vn elephant.* Ital. *La trombe dell' elefante.* Ger. *Der rüssel eines Elephant.* Hisp. *La trompa del elephante.* Pol. *Nos słoniowe.* Vng. *Az elephántnak orra.* Ang. *The snowte of an elephant.*] Plin. lib. 8. cap. 7. Promuscidem elephantorum facilimè amputari. Pyrrhi prælio rum experimento patuit.

Promutuum, à Jureconsultis pro repræsentata pecunia, sive præmumerata, dicitur, quod tali lege dicimus, *Annuæ Vigia. D. de lucat.* Cum tu dari tibi annuos centum, pecuniam quam promutuam acceperat, repoſceretur, &c.

Prōnĕcto, tis, ĕre, nexŭi, nexum. [ἀναπλέκω, ἀναπλοκὴν ποιῶ. Gall. *Attacher, ioindre ensemble, lyer auec vne chose.* Ital. *Attaccare, annodare vna cosa con vn'altra.* Ger. *Zu sammen knüpffen.* Hisp. *Atar muchas cosas en vn manojo.* Pol. *Zpiąnam.* Vng. *Össze kötöm, kötözem.* Ang. *To wrythe many things together.*] Stat. 4. Syl. Vel quam sacrem moliantis ævi Pronectant tibi candidæ torores: hoc est, in longum tempus nectant, producant, protrahant.

Prōnĕpōs, pōtis, com. t. Nepotis filius. [ἀνεψιὸς. Gall. *Arriere neueu ou petit neueu, le fils du neueu ou de la niece.* Ital. *Figliuolo de nepote ouero de nipote.* Ger. *Der Enckel oder Enckelin Sohn.* Hisp. *El hijo del nieto.* Pol. *Wnuczka.* Vng. *Vnokamfia.* Ang. *My neyces sonne.*] Cic. 3. Tusc. Jovis ille quidem pronepos. Ovid. 15. Metamorph. Sed enim qui avus? Ajax. Ille Jovis pronepos: nostri quoq; sanguinis auctor Jupiter est.

Prōnŭbis, is, f. t. [γαμήσιμος. Gall. *Perit à nieces, auenue niepce, fille de la niepce.* Ital. *La figliuola de mia nepote.* Germ. *Der Enckel ein Tochter.* Hisp. *La hija de la nieta.* Pol. *Wnuczka.* Vng. *Vnokamenyem.* Ang. *My neyces daughter.*] Nepotis filia.

Prōnōmĕn, inis, Vox est ex ea orationis partibus: ita dicta quòd vice nominis fungatur, ὀνοματικὸν.

Prōnŭbĭa, æ, penult. corr. f. p. Dicitur quæ nuptiis præest celebrandis, ex parte uxoria, licet suspexi est ex parte viri. [γαμήλιος. Gall. *Celle qui mene, et conduit l'espouse en la maison de mary.* Ital. *Colei che mena la sposa à casa del marito.* Ger. *Ein Vermatterin der Braut, die sie auff der Braut setzet.* Hisp. *La madrina de la nouia.* Pol. *Druchna.* Vng. *Vőfaszony, menyecske segitő.* Ang. *A bridemayde.*] In fide Junonis pronuba dicebatur, quia nuptiis præesse Virgilius finxit Aeneid. 4. prima & Tellus, & pronuba Juno. Dant signum. Tamma pronuba. Claudian. de rapta Proserp. Jam virgo toro, plenis accoleverat annis Virginitas: teneram jam pronuba flamma pudorem Solicitat: hoc est, Ingenitus ardor quidam, qui ætate matura virgines ac nuptias provocat. Pronubæ, inquit Donatus, dicuntur quæ nubentes domum mariti deducunt, ac comitantur, & quæ in obsequio nubentis fiunt.

Prōnŭbo. Nuptias præsum. [γαμηλιάζω. Vide NVBO.

Prōnuntĭo, as, āvi, ātum, p. Clara voce, de re certâ, corporis motu aliquid præfero. [נאם *Naam. דבר *Dabar. ἀποφαίνω, ἀπαγγέλλω, μηνύω.* Gall. *Prononcer, dire par exemple.* Ital. *Pronunciare.* Ger. *Etwas offentlich anzeigen.* Bel. *Verclaren, de Sententie geven.* Hisp. *Pronunciar en voz clara.* Pol. *Obiawiam.* Vng. *Kiadom, kijelentem.* Ang. *To pronounce, to verifie, declare.*] Plin. epist. 11: Nā pronunciatis reis, ut per literas, ajebat, decem. ¶ Ponitur aliquando, ut apud Budæum, pro exprimere & nominatim dicere, præfatio, ex more fieri in rebus cūrabendis. Ulpian. in l. 1. de Ædil. edict. Interdùm in caligrafiendo usus est, & in l. Quæsitum, Qui mancipia vendūt, vitia, nationē ejusve non pronuntiare debent. Cic. 3. Officiorum: Quam si in vendendo eam rem scisset, non pronuntiasset emptori: dammum præstare oportere. ¶ Aliquando pro nominare. Liv. 4. bel. Pun. Patres mòdò victi confessa & redimendam mercedem pronuntiant eos præstare. ¶ Aliquando pro decernere, judicare. Plin. epist. 5: At ego ne interrogare quidem fas puto de quo pronuntiatum est. Cic. 2. de Finib. Atqui gitur primo illud est pronuntiandum, ad hanc naturam humanam divinam, rerū scientiam, &c. ¶ Nōnunquam pro palàm & clarâ vōce narrare. Curtius. Jovem ejusq; Dardanidas ad hospitalem mensam invitavit. ¶ Aliquando pro palàm promittere. Liv. ab Vrbe. Ædem Castitati se vovisse fertur ac pronuntiasse matres, quæ primæ, quæ secundus cultrā hujusce unitas.

Prōnuntĭātus, a, um, participium. [מאמר *Maamar. מדבר *Medabber. ἀποφανθείς, ἀπαγγελθείς.* Gall. *Prononcé.* Ital. *Pronunciato.* Ger. *Angesprochen.* Hisp. *Pronunciado.* Pol. *Obiawiony.* Vng. *Kihirdettetett.* Ang. *Pronounced.*] Cic. in Parm. Versus pronuntiatus, fabula ut à bibitore longior.

Prōnuntĭātum, i, subst. neutr. n. t. Enuntiatio, enuntiatum, [אמרה

[אשרית ארשיבה, אשיגה. Gall. Poursuivir, mesme. Ital. Perseguitare. Ger. Ein verfolgung einer Sach. Hisp. Persecucion. Pol. Wzpedzenie. Vng. Kiuetsegre es hayta. Ang. A prosecution.] Cicero 2. Verrem, Omnes pronunciatum (fuerunt enim mihi in præsentia ostenduntur) appellare ἀξίωμα, utar pòst alio, (invenero melius) id erit est pronuntiatum quod est eram sui sensum.

Prænūtio, as, avi, n. q. Pronuntiatio. [אמרה מאמרה, dabar, dibbur, ἀξίωμα. Gall. Prononciation. Ital. Pronunciatione. Ger. Aussprechung. Hisp. Pronunciacion. Pol. Wymowienie. Vng. Kimondas. Ang. A pronouncing.] Gell. lib. 4. cap. 17: Ratio in pronuntiatu manet.

Prænūntiātio, onis, verbale est, t. u. Vocis, vultus & gestus moderatio cum venustate ingenii: autor ad Herennii libro primo. [מאמרה מאמר, dabar, dibbur, ἀξίωμα, ἀποφαντικὸς λόγος. Gall. Prononciation. Ital. Pronunciatione. Ger. Aussprechung. Hisp. Pronunciacion. Pol. Wymowienie. Vng. Kimondas, kiejtes. Ang. A pronouncing.] Cic. 1. de Inventione: Pronuntiatio est vocum & vultus moderatio. lib. 1. de Oratore: Quis enim cantus moderatae orationis pronuntiatione dulcior invenit potest?

Prænūntiātor, oris, m. t. Qui pronūtiat. [מדבר מאמר מדבר, medabber, dabar, ἀξίωμα. Gall. Prononciateur. Ital. Pronunciatore. Ger. Ein Aussprecher, Verkündiger. Hisp. Pronunciador. Pol. Wymowca. Vng. Kimondo, kimondo. Ang. A pronouncer.] Cic. de Clar. Orat. Thucydides enim rerum gestarum pronuntiator lyricus & grandis exstitit.

Prōnuper. Vide nuper. [מעט מעטים. Gall. Il y a ja aſſez long temps. Ital. Pochi giorni fa. Ger. Vorzeiten. Hisp. Agora, agora, largo. Pol. Niedawno. Vng. Tzak nemrey. Ang. Not long since, lately.] Plaut. in Pœn. Quæ præsente prognupere tu exactus es prodolo adolescule.

Prōnūrus, pajus pronurus, penult. corr. Ep. dicitur uxor nepotis. [אשת בן אשת בנים. Gall. La femme de neveu. Ital. Moglie di nipote. Ger. Des Enckels Ehefrau. Hisp. La muger del nieto. Pol. Synowa wnuka jego. Vng. Vnokam feleſege. Ang. My nephews wife.] Ovid. epist. 16: Pronurus & magni Laomedontis ero.

Prōnus, a, um, m. f. Propè & dicitur in anteriorem partem flexus. [נטה נטיה, נוטה, נוטיה, נוטים, נוטות. Gall. Penchant ou de la pente, courbé en devant, courbu. Ital. Chinato, chinata, inchinato. Ger. Fürſich gebeuget oder gebogen. Hisp. Cosa encorvada ancha ayuso. Pol. Pochyły. Vng. Aznak. Ang. Bent downward, stooping.] Ovidius libro 1. Metamorph. Pronaq; quum spectent animalia cætera terram, Os homini sublime dedit. ¶ Per translationem vero ad quas dominur pronus: id est, inclinatus ad virtutes vel ad vitia, quam quam alterius primalem partem accipiatur, imò ad b. Nam qui ad virtutem, aliam vertens ita adabilem naturæ inclinationem servatur, facilis potius dicendus est: ut ex Ciceronis sententia docemur supra in definitione Prodivis. Plin. in Paneg. N. hil est tam pronū ad simulatem, quàm æmulatio in laudibus præsentium. ¶ Pronus & supinus contraria. Plin. li. 7. cap. 17. & lib. 28. cap. 4. Supini cubitus oculis vendicant, ac pronis nihil hus. ¶ Pronum mare, Ionii vicinâ dicitur, licet abeim quod longius abest à litore. Virg. 5. Aen. ventisq; vocatus Prona per immensa rapit, litora visa. ¶ Dicitur & pronis in tertia declinatione, ut apud Varronem in Parmenone: Alia trabs prioris humoū accedens proxime extrangit eros cadentes. ¶ Et dicimus pronus subire. Colum. lib. 3. cap. 2: Aqua loni prona. Et pronus ad hanc rem. Idem lib. 2. cap. 9: Campo patente & ad solem prono.

Prōnissimus, a, um, Superlativus. [מאד נוטה. Gall. Fort penchant. Ital. Chinatissimo. Ger. Gar geneigt. Hisp. Muy encorvado. Pol. Bardzo pochyły. Vng. Igen aznak. Ang. Very bending.] Spartian. in Antonio: Ad indulgentiam pronissimus fuit.

Prōnūntiō, as, āvi, n. Proclamo. [קרא קריאה, קרא, קריאה, קרא, קריאה. Gall. Crier, proclamer. Ital. Gridare, proclamare. Ger. Ausruffen. Hisp. Pregonar. Pol. Wołać. Vng. Kialtok. Ang. To cry.] Cicero 2. Verrem: Quum ille pronuntiari vetuisset, ne quis ei quicquam venderet, &c.

Prōnūntiātio, onis, f. Proclamatio. [קריאה קריאה. Gall. Proclamation. Ital. Proclamazione. Ger. Ein ausruffung. Hisp. Pregon. Pol. Wołanie. Vng. Kialtas. Ang. A proclaiming.] Cic. de Clar. Orat. Thucydides enim rerum gestarum pronuntiatio lyricus & grandis exstitit.

Prōnūper. Vide nuper. [מעט מעטים. Gall. Il y a ja aſſez long temps. Ital. Pochi giorni fa. Ger. Vorzeiten. Hisp. Agora, agora, largo. Pol. Niedawno. Vng. Tzak nemrey. Ang. Not long since, lately.] Plaut. in Pœn. Quæ præsente prognupere tu exactus es prodolo adolescule.

Prōnūrus, pajus pronurus, penult. corr. Ep. dicitur uxor nepotis. [אשת בן אשת בנים. Gall. La femme de neveu. Ital. Moglie di nipote. Ger. Des Enckels Ehefrau. Hisp. La muger del nieto. Pol. Synowa wnuka jego. Vng. Vnokam feleſege. Ang. My nephews wife.] Ovid. epist. 16: Pronurus & magni Laomedontis ero.

Prōnus, a, um, m. f. Propè & dicitur in anteriorem partem flexus. [נטה נטיה, נוטה, נוטיה, נוטים, נוטות. Gall. Penchant ou de la pente, courbé en devant, courbu. Ital. Chinato, chinata, inchinato. Ger. Fürſich gebeuget oder gebogen. Hisp. Cosa encorvada ancha ayuso. Pol. Pochyły. Vng. Aznak. Ang. Bent downward, stooping.] Ovidius libro 1. Metamorph. Pronaq; quum spectent animalia cætera terram, Os homini sublime dedit. ¶ Per translationem vero ad quas dominur pronus: id est, inclinatus ad virtutes vel ad vitia, quam quam alterius primalem partem accipiatur, imò ad b. Nam qui ad virtutem, aliam vertens ita adabilem naturæ inclinationem servatur, facilis potius dicendus est: ut ex Ciceronis sententia docemur supra in definitione Prodivis. Plin. in Paneg. N. hil est tam pronū ad simulatem, quàm æmulatio in laudibus præsentium. ¶ Pronus & supinus contraria. Plin. li. 7. cap. 17. & lib. 28. cap. 4. Supini cubitus oculis vendicant, ac pronis nihil hus. ¶ Pronum mare, Ionii vicinâ dicitur, licet abeim quod longius abest à litore. Virg. 5. Aen. ventisq; vocatus Prona per immensa rapit, litora visa. ¶ Dicitur & pronis in tertia declinatione, ut apud Varronem in Parmenone: Alia trabs prioris humoū accedens proxime extrangit eros cadentes. ¶ Et dicimus pronus subire. Colum. lib. 3. cap. 2: Aqua loni prona. Et pronus ad hanc rem. Idem lib. 2. cap. 9: Campo patente & ad solem prono.

Prōnissimus, a, um, Superlativus. [מאד נוטה. Gall. Fort penchant. Ital. Chinatissimo. Ger. Gar geneigt. Hisp. Muy encorvado. Pol. Bardzo pochyły. Vng. Igen aznak. Ang. Very bending.] Spartian. in Antonio: Ad indulgentiam pronissimus fuit.

Prōnūntiō, as, āvi, n. Proclamo. [קרא קריאה, קרא, קריאה, קרא, קריאה. Gall. Crier, proclamer. Ital. Gridare, proclamare. Ger. Ausruffen. Hisp. Pregonar. Pol. Wołać. Vng. Kialtok. Ang. To cry.] Cicero 2. Verrem: Quum ille pronuntiari vetuisset, ne quis ei quicquam venderet, &c.

Prōnūntiātio, onis, f. Proclamatio. [קריאה קריאה. Gall. Proclamation. Ital. Proclamazione. Ger. Ein ausruffung. Hisp. Pregon. Pol. Wołanie. Vng. Kialtas. Ang. A proclaiming.] Cic. de Clar. Orat. Thucydides enim rerum gestarum pronuntiatio lyricus & grandis exstitit.

Prōnūntiātor, oris, m. t. Qui pronūtiat. [מדבר מאמר מדבר, medabber, dabar, ἀξίωμα. Gall. Prononciateur. Ital. Pronunciatore. Ger. Ein Aussprecher, Verkündiger. Hisp. Pronunciador. Pol. Wymowca. Vng. Kimondo, kimondo. Ang. A pronouncer.] Cic. de Clar. Orat. Thucydides enim rerum gestarum pronuntiator

Prōpălam, pro. corr. Clare, apertè & in propatulo. [גלוי ופרסום. Gall. Demonstrément, ouvertement, publiquement. Ital. In palese, apertamente. Ger. Offentlich, vor menigklichem. Bel. Openlyck. Hisp. Publica y claramente. Pol. Iawnie. Vng. Nilvanu, zon latomast. Ang. Openly, or in sight of all.] Cic. lib. 1. de Orat. Non explicata vestis, nec; propositu argento, nec; tabulis & signis propalam collatis.

Propălo, as, per corr. In quod doctos scriptores mutavisse aiunt, idem est quod aperio, manifesto & palam facio. [גלה. Gall. Publier, manifester. Ital. Propalare, palesare. Ger. Kundbar machen, aus offenbaren. Hisp. Descubrir y publicar. Pol. Obiawiam. Vng. Kinyilvanom. Ang. To open, to make plaine.] Nam quod Calepinus existimavit deum etiam significare quod in longum ejecisse, deceptus est corrupta Columellæ lectione ex lib. 13. cap. 7. ubi sic legit: Deinde ex eo solea, qualibamos sotularium facies, per quos ut quæq; virga pullulavit, propalatur atq; in trias adaperit. Ibi enim propagatur legendum constat, non propalatur.

Prŏparrūus, a, um. C. Frater proavi, qui & patruus magnus dicitur. [אחי סבא רבא. Gall. Grand oncle, frere de pere grand. Ital. Zio grande. Ger. Der dritte Vatter. Hisp. Hermano del bisabuelo. Pol. Brat wielgo ogradziada. Vng. Iob ergam, patruusnak batya. Ang. My great grandfathers brother.]

Prŏpătŭlus, a, um. adj. vum. Latè parens atq; apertus, quasi porrò patulum. [גלוי. Gall. Fort ouvert et descouvert, qui est a la veue d'un chacun. Ital. Aperto, manifesto. Ger. Weit oder weit offen. Hisp. Cosa publica y patente. Pol. Szyroko otwarty. Vng. Nilvanu vala, kinyilatot. Ang. Open, or in sight of all.] Cic. 6. Verr. Ante ædem Cereris in aperto ac propatulo loco signa duo sunt. etc. ¶ In propatulo, adverbialis formula est pro palam. Salustius: Viros nobiles pati, mulieres pudicitiam in propatulo habere dedecus publico.

Prŏpe, Prapositio est comparationem non admittens, juxta. [קרוב אל. Gall. Près, auprès. Ital. Presso, appresso. Ger. Nah zu oder bey. Hisp. Cerca. Pol. Blisko. Vng. Mellett, közel. Ang. Near, or by.] Curtius: Quum propè à oppidum castra constituisset. ¶ Sine casu, adverbium est ejusdem significationis cum præpositione. Vocatur in Andr. Propè adest, quam à nemo mortalium est tutus tempus. ¶ Pertinet aliquando pro adverbio ferè, seu quasi. Plinius: Cetera turbines templi propè collapsus exaravit. ¶ Interdum aliquando cum conjunctione, ut Et est genus loquendi pro eorum affirmantis & modestiam significans. Papinianus D. de lo. ut. l. 45. § 9. Si creditor à debitore petens culpa sua causa cecidit, propè est ut actio ex mandati nihil à mandatore consequi possit. Horum. ¶ Interdum ex propinquo, hyperbolice. Martialis: Illi cubi sidereus propius vehit astra colossus.

Prŏpĭor, ius, propior, & hoc propius, comparativum, propinquior. [קרוב יותר. Gall. Plus proche. Ital. Più appresso. Ger. Näher. Hisp. Mas cercano. Pol. Bliższy. Vng. Közelebb való. Ang. Nearer, or more by.] Cicero pro Qu. Tullio: Me propior nemo est. Ovid. Epist. Illic gradu propior sanguinis, ille comes. Plautus in Trinum. Tua mea propior pallio est. Cic. 1. Tusculan. Veniunt inde ad propiora. Horat. 3. Carm. Ode 15: Matrem propior deinde tuos liberos vergines: dolens. Ovid. Epist. 15: Exemplo magnō propiore peteret. Cicero pro Sestio: Omnia sua ibi proponit de pericula, quæ non abesse, sed propiora videri volunt. Virg. 9. Aeneid. Hæc quum ipse propioribus ætas lusibus esset. ¶ Propius verò id est, verisimilius. Liv. 4. ab urbe: Capuamne, à duce eorum Capye, vel quod propius vero est a Campi tristi agro appellatum.

Prŏpĭus, comparativum adverbium. [קרוב יותר. Gall. De plus près. Ital. Più da appresso. Ger. Näher bey. Hisp. Mas cerca. Pol. Bliżej. Vng. Közelebb. Ang. Nearer, or more by.] Plautus Bacchid. Cedo manum ne subsequere propius me ad forcem. Livius: Castra propius hostem movit. Ut propiùs eamus est, Ovid. 1. de Ponto, Ep. 7. Nihil propius factum est id est parum abfuit quin hoc, ut illud factum fuerit, μικροῦ ἐδεῖν, μικροῦ δεῖν, μικροῦ ἔδει. Cicero in Verrem: Nec quicquam factum est propiùs quàm ut vivus combureretur.

Proxĭmus, superlativum. Propinquissimus, maximè vicinus. [קרוב ביותר. Gall. Tresproche, fort près. Ital. Prossimo. Ger. Der allernächst. Hisp. Muy cercano. Pol. Nayblisszy. Vng. Igen közel, legközelebb való. Ang. Nearest, neighbor.] Ovid. 1. de Arte: Proximus ad dominum, nullo prohibente, sedeto. Ibidem: Proximus huic labor est placidam exorare puellam. Terentius Heaut. Dispondent ei gnatam hujus vicini proximi. Cicero Attic. lib. 2: Artius proximus est vicinus: imò ille quidem jam contuberalis. Terent. in Eunuch. Illam hi quotiens dejerare his mēcum, Se vel tepidam prosum nō viriliè proximè: id est, præterea, inquit Donatus. Terent. in Adelph. Proximus mihi genere. Vetere exemplo nō solùm propinquum, & bono vel harentem proximum dicebant, vera autem longè remotum. Etiamsi tacet duo differentia nihil medium existit. Virg. 5. Aen. Proximus huic, longo sed proximus intervallo. ¶ Aliquando ponitur pro maximè propitio. Varro: Gradivum tertur, qui deus noster animum ei est proximus. ¶ Interdum nō habet vim superlativi, & propinquum significat: quæ propter comparativum facit proximior, quod propinquiorem significat. Et at Veget. Proximior & dextra ir, quæ plagam præstante Vlp. ad Ed. de dil. Si quis proximior non asserverit cognatus. Sed benè facit, qui ita Ciceronis & aliis hujus Latinæ principibus, propiores & propinquiores dicunt, juxta locutionis comparativi regulam.

Prŏvĭsus, adverbium. [פתאום. Gall. Prochainement, tout au près. Ital. Presto, subitamente, ultimamente, dapoi. Ger. Zum nächsten. Hisp. Muy cerca. Pol. Blyscziuchno. Vng. Nyomnak okáért. Ang. Next, straight.] Cic. Libro 6. de Natura Deorum: Ita quæ à te proximè accepi. Idem de Natura Deorum: Ita quem proximè animum vi. Nonnunquam habet & arcessitivum, quemadmodum & cætera à præpositione derivata. Idem Attico lib. 6: Habere exercitum quam proximè hostem. Idem Attico, lib. 3: Quare nihil esset necesse, quàm proximè Italiā tibi. Eidem lib. 1. Proximus Pompeium secebam. Propius utique invenies, quàm Salustius: Proximè Hippiam Mauritanis.

Prŏxĭmĭtās, atis. fœ. Propinquitas, cognatio propriè quæ per muliebrem sexum conjungitur. [קרבה. Gall. Parentage. Ital. Prossimità. Ger. Eine nahe verwandtschafft. Hisp. Cercanidad. Pol. Blisskość. Vng. Közelség. Ang. Nearness, neighborhood.] Gellius de Attethi. tatem unum proximitate sunt. Idem de Nave: Neq; eam animis proximitatis agi. Quintil. lib. 7. cap. 8. Sed capitur pertant, vel eodem jure, vel proximitatis, vel diversum: quum ita rectum esse de proximitate intuitur.

Prŏxĭmum, substantivum. Vel. Exuis. Eamus ad meibi proximū est ubi mutes. Hoc est, nullus est propior locus, ubi possis mutare vestē. ¶ In proximum, non procul. Hinc Cic. Tironi, lib. 16.

Prŏxĭmè, Adverb. dem. quod proximè. Cic. ad Attic. lib. 2. Ad 20 Qu. Fratre accepi literas datas à litoribus Britanniæ proximè ad Cal. Octobr.

Proximo, as, are. Propè accedo. [קרב. Gall. Approcher, s'approcher, aller près. Ital. Avicinarsi, accostare, accostarsi. Ger. Nahenen zu nahē. Hisp. Acercarse. Pol. Przybliżam. Vng. Közelgetek. Ang. To come near, or nigh.] Cicero de Natur. Deor. Capitantium equi prius non æquarit dextra, tutusq; ejus cursu Aquarius. Solin. cap. 7. nō procul à hac. Tertia hinc proximat eodem nomine Hemus cap. 65. Incolumen proximantes, versa ad Meridiem plaga ultra alios tuentur calores.

Prŏpĕdĭo, ĭre, xi, xum, In longum prōdo. [להאריך. Gall. Prolonger. Ital. Prolungare, allungare. Ger. Verlengen, in die länge machen, erstrecken. Hisp. Prorogar en la longo. Pol. Wlokę, ciągnę. Vng. Hosszura nyujtom, hosszabbitom. Ang. To make long.] Ovid. 1. Fast. De manu malorum propensum ad pectora barbam. Virg. 10. Aen. propexam in pectore barbam.

Prŏpĕdĭtus, adverbium temporis. Brevi, vel pro paucos dies. [בקרוב. Gall. Bref, soudain, tout soudain. Ital. Tosto, subitamente. Ger. Bald hernach, in kurtze. Hisp. Cerca, en breve. Pol. Zaraz, wnet, prędko. Vng. Hamarjában. Ang. Shortly.] Terent. in Heaut. Jam ibi fulvus adsimulem me de alio consilio propediem. Cic. Attic. lib. 6. Ego utique spero, propediem me videre.

Prŏpĭlo, as, pili pulsum, ātum. Longè pello, procul removeo. [נדח. Gall. Chasser, mettre dehors, bannir. Ital. Scacciare, scacciare. Ger. Verjagen, ausstossen, treiben. Hisp. Espantar a lexos. Pol. Odpędzam. Vng. Kiűzök, hamis esküm. Ang. To put away, drive away, chase away.] Cæsar 5. bell. Gal. Varenus gladio comminus rem gerit, atq; unum interficit, reliquos paulum propulit. Lucan. lib. 3: Propulit in classem velis cedentibus Auster Incumbens, nec dum; erat tenere profundum. Liv. 10. bell. Maced. Primulum vitæ propellere à me potes; puniendo nos quæ me interficiendum ferrum impetrarunt. ¶ Quandoque remis propellere, per translationem. Cic. 4. Tuscul. Quæ cùm in me crimen panderem vela orationis meæ, an eam ante paululū dixi? eorum remis propellerem.

Prŏpŭlsō, as, avi, part. ursum. [נדח. Gall. Chasser. Ital. Scacciare. Ger. Abtreiben, abtreiben, hinweg jagen. Hisp. Espantado. Pol. Odpędzony. Vng. Elkergetni. Ang. Driven away.] Lucan. lib. 7. Terrent propulsa cornua Hiemem.

Prŏpŭlso, as, frequentativum. ātum. p. Arceo. depello, quasi procul pello. [נדח. Gall. Repousser, chasser. Ital. Respingere, discacciare. Ger. Mit hinweg treiben, abtreiben. Hisp. Desterrar, echar lexos. Pol. Odpędzam. Vng. Elűzni, elkergetni. Ang. To put away, drive away.] Tamē quin mecum bella propulsare posset in vestē copias edixit. Terē. Andr. Nā quod tu per vas propulsabo facilē. Cic. pro

Cluent.

Cluent. Difficeátne mihi legum præsidio à capite periculum propulsare?

Prŏpulsātŏr, ōris, m. Depulsor. [דחה dechi מדחה mahdeh, מדחה mahdeh, מדף dēf, מדחה mahdeh, מדחה mahdeh. Gall. repoussement, chassant. Ital. scacciamento, repulsa. Ger. Ein abtreiber, stösser. Hisp. Rechazamiento, repulsa. Pol. odpędzenie. Vng. Elvetö, elvetője. Ang. Putting or driving away.] Cicer. pro Sylla: Cum hujus periculi propulsatione communem defensionem existimet.

Prŏpulsātŏr, tōris, m.c. [דחה dechi דחה dechiō בדף bedāf, מדחה mahdeh, מדחה mahdeh. Gall. Repoussoir. Ital. Cacciatore. Ger. Ein abtreiber, stösser. Hisp. Rechazador. Pol. odpędzający. Vng. Ocsinálo. Ang. Driver away, forcer away.] Valer. Max. lib. 7. cap. 3: Autorem hanc iterum benevolentiæ, propulsatorem odii inferentis.

Prŏpĕmŏdum. Pene ferè, fermè, cum ſ. propemodō. [כמעט chemāat. Gall. Presque. Ital. Quaſi. Germ. Gutmah. Hiſp. Caſi, ſuccede caſi. Pol. Bezmal. Vng. Tskaknem. Ang. Almoſt.] Plautus in Trucul. Propemodum experta ellis quàm ego ſim tranquillus ab homo.

Propemptĭcōn, ſ. προπεμπτικὸν, Latinè missitativum, à προπέμπω, comitor, prosequor. Vocè est titulus apud Sidonium, Propempticon nuptiale.

Propendĕo, ēs, ī, n. Inclino, deorsum vergo. [נטה nātāh, נטה nātāh. Gall. Pend, tendre ou se range vers, être enclin. Ital. Pendere. Ger. Hänget oder neiget sich hangen. Hiſp. Nodar, inclinarſe. Pol. Nadaſz ſzkłonić. Vng. Alá hajlom. Ang. To hang down, to lie, to repent, to incline, to be willing.] Cic. 5 Tuſculan. Quo enim in alteram partem animus se impulerit, in altera corporis, & extera lancem animi ipſa se imponet, in altera corporis, & exteriorum propendebit illa pars quæ lancem premet, ut terram & mare deprimat. Propendere in aliquem, inclinare voluntatis. Cic. 1 de Orat. Necesse est ut inclinationes voluntatis propendentis nos. ¶ Propĕdere verò, pars corporis est dicitur, dire multum aut diligenter ponderare, aut examinare. Quæ at Dabam bis unum, refrigerato invitatus is amore diligentiæ repetitus inquam propendere.

Propendĕo, ēs, ī, n. Dependeo, deorsum pendēo. [תלה tālāh, נטה nātāh. Gall. Pendant, pendre en bas. Ital. Che pende, pendere à basso. Ger. Hänget hangend oder tanget. Hiſp. Colgadas abaxo. Pol. Wiſzący. Vng. Alá függök. Ang. Hanging down, hanging.] Columel. lib. 5. cap. 12: Probatur quadratus potiùs, quàm longus, aut brevis, capite tamen magno, ut compressa vicorum pars maxima, dextris, aut propendentibus auribus. De cane silvatico.

Propensē, adv. Vehementer, inclinatus, pronus, prodivis. [נטה nātāh, נטה nātāh, מדחה mahdeh. Gall. Fortement. Ital. Inclinatamente. Ger. Sehr geneigt, hefftig geneigt. Hiſp. Cosa con gran voluntad. Pol. Z wielką chęcią. Vng. Igen hajlandóan. Ang. Greatly inclined, earnestly.] Cicero 3 de Finib. Ad eam tamen ſolum ad diſcendum propensi fuimus, verumetiam ad docendum. Idem 2 Offic. A quo enim expeditior, & celeritate remunerationis fore videtur, in eum fere est voluntas nostra propensior. Item 1 Offic. Quo etiam hoc nostrum est pronius ad conjecturam prudentiæ. ¶ Aliquò idem est quòd propendens, pronus, facilis, sive currens. [בקוץ bekūts. Festus: quamvis Calvo Ningat æqualis propensè sequi pede cæco. Vbi Calvo Ningat inscitus. Quamvis, ô Calve, senator, abundantia chartæ singulæ pes, & vicinè habeas ultrà sex pedes extètum. Inde propensi munera ad ſe multa ac magna.] [ברב berōb.] Plautus in Trin. Miles advenit, tanti, cauta dat propensa munera.

Propensē, adverbium, Exanimo. [בלב bĕlēb.] Gall. Volontiers, de bonne foy. Ital. Diligentemente, con affettione. Ger. Mit geneigtem willen. Hiſp. Voluntariamente, de buena gana. Pol. Chętnie. Vng. Jó kedvel, jó akarat szerint. Ang. Heartily.] Lentulus ad Senatum, lib. 12. Epiſt. Famil. Vt hanc concordiam, & conspirationem omnium ordinum ad defendendam libertatem propensè non crederent esse sedulam.

Propensĭo, ōnis, f. Animi inclinatio, propensio civitas. [נטיה netiāh.] Gall. Inclination. Ital. Inclinazione. Ger. Ein neigung. Hiſp. Inclinacion. Pol. Skłonność. Vng. Hajlandóság. Ang. Inclination and readiness to do a thing.] Cic. 2 de Fin. lib. Qui nullâ in re rectum virtute, aut vitio propensionem ne minimi quidem momenti ad finem bonum adipiscendum esse dicerent.

Prŏpĕro, as, pen. corr. n. p. Festino, accelero, celeritatem rerum à prope, ut putatur, ducto. [מהר māhēr, מהיר māhīr. Gall. Hâter, se hâter, se dépêcher, faire quelque chose à la hâte. Ital. Affrettare, affrettarsi. Ger. Eilen. Bel. Spatzieren. Hiſp. Apreſſurarſe. Pol. Zmawiać. Vng. Sietek, gyorskodom. Ang. To speed, to make haſte.] Terentius Andr. Propera, accede, hunc qui asportet intus. Cicero Cornificio, lib. 10. Atque ideo ventis, remisso à patria omni festinatione properavi. Ovid. 10. Metamorph. Sedem properamus ad unam. Virg. 7. Aen. quem regia conjunx Adjungi gnatæ cupiens nova propera bat amore. Sallustius: Quibus effectus erat in Gallia properantibus id est, celeriter eunti. ¶ Properare item dicitur qui festinanter aliquid agit, vel dicit. Virg. 1. Georg. Mollibus è stabulis matres cum fœtibus agnas Ad lucem properare sinent. Nonius: festinare, & properare veteres diverſùm. Cato: Qui unum quid maturè transigit, properat: qui multa simul inceptat, nec perficit, festinat. Verum utraque verborum ratio tum hæc significantia proximè est veritati, ut properare animi studiose ad res aliquas concendentis: festinare, corporis necessitati obsequentis. Virgil. lib. 4. Aen. Et mediis properas Aquilone hastire pelagum. Et lib. 5: Festinare viri nunquam quæ tam sera moretur Segnities? Hæc Nonius. Hujus compositum est Apropero, Depropero, & Improperus: quorum significata vide suis locis.

Prŏpĕrātĭo, ōnis, f. Festinatio. [מהרה mehērāh, מהירות mehīrūth. Gall. Hâte, empressement, hâtiveté. Ital. Fretta. Ger. Eilung. Hiſp. Priesa. Pol. Skwapienie, śpieszenie. Vng. Sietés, gyorsság. Ang. Speeding, haſting.] Cicero lib. 2. Epiſt. Sed ad properationem meorum consiliorum interest, ut expectatæ diu non nimis longum veniat. Cicero Tusc. lib. 6. Epiſt. Nam quæ partus habet perturbationem, verecundia videlicet & properationem.

Prŏpĕrātō, adverbium, Festinanter, præproperè. [מהרה mehērāh, מהר mehēr.] Gall. Hâtivement. Ital. Frettolosamente. Ger. Eilender weiſe. Hiſp. Aprieſſa, apreſſadamente, apreſſadamente. Pol. Prędko. Vng. Sietségesen, gyorsan. Ang. Haſtily, ſpeedily.] Tacitus lib. 13 Ann. Nam ipſis properatò Narciſſus C. Cæſari libertas ad mortem agitus. ¶ Properatò opus est, pro Properare. Cic. pro Mil. Primùm erat nihil ei properatò opus esse.

Prŏpĕrātus, a, um, ſp. Festinatus. [מהרה mehērāh, מהר mehēr.] Gall. Hâtif, hâtive. Ital. Affrettato. Ger. Ein eilender sache. Hiſp. Aprieſſa, presſa. Pol. Kwapienie. Vng. Sietség, hamarság. Ang. Speed, haſte, haſtiness.] Liv. lib. 29. Neque res tanta properantia tum facile tradita bella, quàm concordiæ magis quàm dolo credentes.

Prŏpĕrātĭo, ūnis, gen. q. properantia, vel properatio. [Vide Sen. Gell. lib. 12. cap. 1: Nam qui in properatu rei nullius periculi festinat, is quia quæ cùm otium est, maturari potest.

Prŏpĕrātim, pen. prod. adverbium, Celeriter. [מהרה mehērāh, מהר mehēr.] Gall. Hâtivement. Ital. Frettolosamente. Ger. Eilends oder schleunig. Bel. Spatzieren. Hiſp. Apreſſadamente. Pol. Spiesznie, prędko. Vng. Hamar, gyors. Ang. Speedily.] Cæcilius. Properatim ex rebus illuc confectum est opus Nonius.

Prŏpĕrātē, adverbium factum à participio properans, Idem quod festinanter. [מהרה mehērāh, מהר mehēr.] Gall. Hâtivement. Ital. Frettolosamente. Ger. Eilends. Hiſp. Apreſſadamente. Pol. Skwapliwie. Vng. Hamar, gyors. Ang. Haſtily.] Accius Thyeſtho: Rem tu, nisi propetanter navem in fugâ habui: Lucretius lib. 3: Vita, adeò properâtè ab omnibus quibusque.

Prŏpĕrātus, Properè, antiquum. [מהרה mehērāh, מהר mehēr.] Gall. Hâtivement. Ital. Frettolosamente. Ger. Eilender weiſe. Hiſp. Apreſſadamente. Pol. Spiesznie. Vng. Hertelenség. Ang. Haſtily.] Catullus: Animal infernum properatè abit. Festivus Testus, ut cita: Nonius: Mihi classem imperat Tullius, quadrantique alium ut properet dedicerem.

Prŏpĕrus, a, um, pen. corr. Celer. [מהר māhēr, מהיר māhīr, מרוץ merūts. Gall. Hâtif, prompt, leger. Ital. Frettoloso, veloce. Ger. Schnell. Hiſp. Presuroſo, ligero. Pol. Prędki. Vng. Hamar, gyors, sebes. Ang. Speedy, haſtie.] Plautus: Properam video novellum revenire. Ire properus. Terent. lib. 11: Sic properipetam. Claudian, ut in fidas iter arcuum tibi properum. Curtius properus, Ovid. Epiſt. 16. Gratius properus, Val. Flac. 4 Argon. Pede propero sequitur ducem. Catullus: Oblitæ accalcantis propera, Tacitus 12. de Agrippina. Hinc sit properer, Properemus, & compositum Perpropero.

Prŏpĕrē, adverbium, Celeriter. [מהרה mehērāh, מהר mehēr.] Gall. Hâtivement. Ital. Frettolosamente. Ger. Eilender weiſe. Bel. Spatzieren. Hiſp. Apreſſadamente. Pol. Prędko. Vn. Gyorsan, hamar. Ang. Haſtily.] Salustius: Tum propere Cæsar duces exercitûs. Virg. 6 Aenid. His actis propere exequitur præcepta Sibyllæ.

Propĕro, as, pen. corr. Ut mandare ut aliquid perficiatur, festè Festo. Actius: Age verò propera quod cœpisti hîcce.

Prŏpĕrus. Vide PROPERO.

Prŏphānus. Vide PROFANVS.

Prŏphēta, æ, & Prophetes, æ, m. p. Vates, qui futura prænuntiat, seu plenum intelligit. [נביא nābī, נביא nābī. Gall. Prophète. Ital. Profeta. Ger. Ein Weissager auf Ebräischer offenbarung. Bel. Spatzieren. Hiſp. El Profeta, dela revelacion. Pol. Prorok. Vng. Prófeta, Istenéd mondó. Ang. A prophet.] Non qui furiis pythonico, aut furore correptus, futura præcinunt, Propheratum nomen non meretur. Veteres (ut inquit Festus) sacrificios sanctos, oraculorumque interpretes, prophetas dixerunt. Rejus fœminæ nomen est prophetissa, mulier cùm vidit inspectus futura prædicens. [נביאה nebīāh.]

Prŏphētĭa, æ, f. [נבואה nebūāh, נבואה nebūāh.] Gall. Prophetie. Ital. Profetia. Ger. Ein Weissagung künfftiger dingen. Hiſp. Profecia. Pol. Proroctwo. Vng. Prófetia, Istennek mondása. Ang. Prophecie.] Est inspiratio, vel revelatio divina, rerum eventus immutabili veritate denuntians.

Prŏphĕtĭcus,

Prŏpīno, nas pen. prod. Præbibo, poculum præ gusto, & deinde alteri trado. [משקה בכוס לאחר. Gall. Ie boy auparauant, & donneray à boire à quelcun. Ital. Beggio vno auanti ad altro. Ger. Trincken für einen, vnd reychen jm darnach hernach. Hisp. Doy de beuer à otro que yo beuo. Pol. Pijam. Vng. Kezdek ivasni. Ang. To drinke before one.] Plautus Curc. Propino magnum poculum, ille bibit. Quæ confectanda inde iantam habuit, quòd Græci in conuiuiorum compotationibus quas Symposia appellabant, aurea argenteaq; pocula profert, & vino implet, superbumq; prægustata, cui vtum esset, dono offerebant. Ingemisco, inquit Persius haec pulcra Critiæ, qui is cum sacra recens mouet. Græcum in conuiuiis solebant nominare cui poculum tradituri essent. Mart. lib. 6. Nemo propinat. Calliodorus lib. 12. Satyri quando propinat Viro tibi Propinere iubeo. Plautus Stich. Propinatio salutem plena faucibus. Demosthenes eos qui patriam produnt, ἐπιτιθέναι τὸν ἑμλοκον hoc dicit, propinare hellebrum dicebat. Interdum est simpliciter porrigere. Terentius sine Eunucho. Hunc comedendum, & dendendum vobis propino. Plautus ibidem. Quidam ad valvas dolorem radicem cum vino dulci propinat.

Prŏpīnatĭo, onis, verbale, Fr. Actus, qui propinandi seu præbendi. [השקיה בכוס לאחר. Gall. Iouissance à boire. Ital. Egli pongono à bere ad alcuno. Ger. Das vortrinken vnd trincken. Hisp. Auella obra de dar à beuer à otro. Pol. Pijanie. Vng. Kezdi ivasnak. Ang. Drinking to one.] Senecæ de benefic. cap. 21. Ego ab eo beneficium accipiam à quo propinationem acceptam non sim?

Prŏpīnātŏr, oris, m. t. [משקה mashkéh, משקיה mashkéeh.] Ovid. 1. de Arte. Inde propinator nitidum qui quæq; moletur propinet.

Prŏpinquus, a, um, Quod propè est. [קרוב karób, מקורב mekoróv. Gall. Prochain voisin. Ital. Propinquo, vicino. Ger. Nahe, oder nahegesessen. Bel. Dicht. Hisp. Cercano ó conuecino. Pol. Blisky. Vng. Közel való. Ang. Kere, neigh.] Cic. oppositum Longinquus. Terentius Eunuch. Is meo propinquo fuit hoc copia cum emundi. ¶ Non unquam idem est quod consanguineus, vel consanguineo coniunctus. [קרוב מדם mishpachá mekoróv medám, משפחה קרובה mishpachá kerobá. Vtr. Rokonsag.] Cic. ad Cal. lib. 2. Epistol. Virginius propinquus tuus cum familiarissimis nobis fuit.

Prŏpinquissĭmus, superl. [Vtr. Legközelebbi való.] Accommodus Pedianus divin. Propinquissima extimatione sumendi.

Prŏpinquĭtās, ātis, f. t. Sanguinea conjunctio, necessitudo. [קרבת mishpachá קרבת mishpachá mekoróv. Gall. Parentelle, voisinage. Ital. Propinquita. Ger. Verwandtschafft, freundtschafft. Hisp. Cercanidad de parentesco ó de lugar. Pol. Blizkość, pokrewna ziemia. Vng. Rokonsegatatsság. Ang. Nerenesse of blood or neighbourhood.] Cic. de Amic. Adeo latenter ita quasi propinquitate communibus, atq; natura. ¶ Ponitur etiam pro loci vicinitate. Idem 1. Offic. Nimis enim immineabat propter propinquitatem Argiua Prætura.

Prŏpinquē, adverbium. [קרוב karób, מקורב mekoróv. Gall. Tout auprès. Ital. Propinquamente. Ger. Nahe. Hisp. Cerca. Pol. Blisko. Vng. Közel. Ang. Nere.] Plautus in Trin. Atat, eccum adest propinquè, &c.

Prŏpinquo, as, atĭ, p. Propinquus fio, aut propè accedo. [קרב karób, הקריב hekrív. Gall. Approcher. Ital. Auuicinarsi. Ger. Sich nahen. Bel. Genahen. Hisp. Acercar algo. Pol. Przybliżyć się. Vng. Közöltök. Ang. To make nigh or approche.] Virg. 2. Aeneid. Iamq; propinquabam portis, omnemq; videbar Euadere viam. Idem 9. Aeneid. Ecce autem nate exclamat, fuge nate, propinquant, Idem 9. Aeneid. Nulla via intacta propinquat. A quo fit Appropinquo, de quo suprà.

Prŏpĭŏr. Vide PROPE.

Propitiābĭlis, e, Placabilis, favens, à propè, & ito, itas, ut quidam ajunt. [נוח selách, סלחן. Gall. Propice, fauorable, appaisé. Ital. Propitio, fauoreuole. Ger. Gnädig, gnedig. Bel. Guardich, gunstig. Hisp. Fauorable. Pol. Łaskawy, miłosierny. Vng. Kegyelmes. Ang. Fauorable, merciful.] Nam quin non is faveat, propè nos ire cruciaverint. Vel dicitur Propitius, quasi prope pius: aut quasi id est, valde pius, autore Nonio. Plautus in Merc. Tam propitiā reddam, quām quā propitia est Iuno Iovi. Idem Amph. Et tios omnibus propitios vel cultor adveni. Cic. pro Cælio: Hunc hominem ego tantum, & patri, deos propitios, plenis; aurium ritus putabam. Idem in Epist. ad Octavium, Peto à fortunam populi Romani, quæ quanquam nobis infesta est, fiat aliquando propitia.

Prŏpĭtĭo, as, fi, ātum, & Propitior, aris, d. p. Propitium reddo, placo. [כפר kipper. Mamepiom. Gall. Appaiser. Ital. Placare. Ger. Versöhnen, versünen, befriedigen. Hisp. Hazer à otro fauorable. Pol. Vbłagać, vspokoiać. Vng. Megengyeszteni. Ang. To appease.] Plautus in Pœn. Illud facite, ut te propitio Sutor, in Ouio cap. 5. Per omnia pia calorum genera manes Galbæ, à quo deturbati, expelliq; se viderat, propitiare contendit. ¶ Propitiare aliquid, pro concilliare, seu dare. Curt. lib. 4. Ille capite velato verbenas manu præferens, precibus Regis Iouis Montesq; victoriam propitiabat. ¶ Propitiare animi ad credendum, est lenire. Plin. lib. 22. cap. 7. Alius lini a posteriori digito scilicet, ad studendum animum propitiat.

Prŏpĭtĭus, tĭa, tĭum, Nostris, est promptus ad proponendū. [נוח selách, סלחן. Ital. Auuenuto: Animus tutus est propitiabilis. Propitiabilis nobis deus. Aqua propitiatoria.

Prŏpĭtĭātĭo, onis, f. t. (inquit Vir. Fogepuël elegtel elkéjzet.] Senec. quæ datur hostiæ, sacrificio. [Quando ad Iliam certus est ritus expiationes, propitiationesque prodigiorum, pericula averiant.

Propĭtiatorium, rii, n. t. Quod nobis aliquem propitiū reddit, placidum, & benignum. [כפרת kipporéth, כפורים kippurím. Vtr. Megengyeszteő.] Erat & tabula quædam, qua comprehendebatur area Testamenti [כפורת kippóreth.] de qua in Exodo legitur. Facies & propitiatorium de auro mundissimo.

Propĭtĭātrix, icis, f. [כפרת kipporéth. Gall. Vne propitiatoire, pour faire propitiation pour les pechez. Ital. Atta da fare propitiatione per li peccati. Ger. Darumb ist Gott barmhertzig auf erden in machen. Hisp. Aceptar ó hazer congraciar de barro. Pol. Vbłaganie, zgładzenie. Vng. Isteni engesztelő. Ang. The act of making propitiation for sinne.] Ars faciendi typos ex argilla, cerave, quos in antiis, marmoreisq; operibus architecti sibi proponunt imitandos. Positur & figurate pro ipsis typis. Plin. lib. 35. cap. 12. Ita facilis propitiatrix plumbi ventre solutam conditam; ab architectis ipsis, quàm aliorum opera.

Propnigĕrĭon, ii, n. neut. prætur. [ארובה arubbáh. Gall. Le grenier ou il y a vne fenestre à vne fenestrage. Ital. Granaio di sotto. Ger. Ein fenster Mondtloch eines hauses. Hisp. Troxa del heno. Pol. Dymu pozycia, wietrzyk. Vng. Szénaverő ablak. Ang. The fore part of a house.] Gracè enim πνιγὸς, fornum significat, hinc caminum, & πνιγηρὸν hoc ostiolum, quo dignitatis ea suffarcitur. Plin. Epist. 2. 17. Adiuncta anteriorum hypocaustorum, propter propnigeon banci.

Prŏpŏlĭo, as, pen. prod. [מכר makár, מוכר mokér. Gall. Reuendre qui reuend. Ital. Reuenditore. Ger. Ein Fürkeufer. Bel. Voorcooper. Hisp. Regatton que vende por menudo. Pol. Kupiec. Vng. Kereskedő, ötvar, kalmar. Ang. An huckster, a regrater.] Negotiator, qui merces parum mercatus, ut possit plus vendat: neg; enim utit, nisi vendit. Cicero contra Pisonem: Pistor domi nullus, nulla cella, penus, & vinum à propola; atque de capo.

Prŏpŏlis, hujus propolis, penult. corr. f. n. [פרופוליס. Gall. Vne matiere comme cire contre des vers ou les mouches font leur miel. Ital. Materia come cera, ritrouata ai lochi doue le api fanno il mele. Ger. Die Hitze vnd gluet machet zerschmeltzen das Pappelwachs vnd Honigwachs, vber das natürliche Bibe. Hisp. El hazedor de cera. Pol. Obżęcie, wypędzenie. Vng. Kaptato. Ang. A matter like waxe where the bees make their honie.] In aquam operibus dicitur tertium genus fundamentum, ex crassiori, tenaciorq; constans materia, ut picis, & quarundam, omnes aditus obstructa foveasque replentis. Plinius libro 11. capite 7. Primæ fundamentis optimi, secundæ vocatur proximè secundi, tertiæ propolis inter cortina, cæteraque moguntiacorum ædificiorum usus. Nigra crustæ est prima, saporis amari. Pollucens lupercalium venit, pretium modii, cccdenarios. Cæterum in pleraque Italiæ gignitur. Propolis crassitiem picis refert, addita floribus: eo cum tamen cera, sic favorum hæc laboratrix, qua omnes rigoris aut iniuriæ aditus obturantur, colore etiam proximè quæ plenis pro galbano utantur. Idem lib. 24. cap. 8. Populi ferunt in foliis gallarum ex quo apes propolin ferunt.

Propomata, dulces prælibationes ex vino & melle præparatæ.

Propōno, nis, sui, situm, act. t. Ad comedendū appono. [שים sim. Gall. Proposer, mettre au deuant. Ital. Proporre, proponere. Ger. Für sich setzen, fürtragen. Bel. Voorstaen, voorgaen. Hisp. Anteponer. Pol. Przykładem proponować. Vng. Eleibegni. Ang. To propound or set before.] Plin. lib. 22. cap. 22. Germania inter cibaria è vetulo excepti, neque ad voluptatem proponuntur, præter unā gallinā. ¶ Aliquādo ponitur pro in publico ponere. Plin. lib. 35. Idē perfecta opera proponebat in porticibus tranicuntibus. ¶ Aliquando pro ante oculos ponere. Cic. de Invent. Quæ leges scribunt, utilitatem Reipub. ex proponere tibi debent. Idem lib. 1. Epist. Omnibus proponitem esse debere cum dignitate otium. ¶ Interdum pro exponere, & objicere. Cicer. Tit. lib. 5. Epist. In animo habere debemus, homines nos ut ellemeritorium ea lege natos, ut omnibus telis fortunæ proposita sit vita nostra. ¶ Proponere præmium, edicto ponere. Cic. Quis est qui tantis propositis præmiis non excitetur? Proponere rem Oratores dicuntur, quam ex de quibus dicturi sunt primū enumerant. Cic. de claris Orat. Cum quam rem proposuerat, aut quam addebat, aut rectiū quærebat. Sic pro lege

pro lege Man. De tribus enim quæ proposui, hoc extremum est. ¶ Proponere animo, est constituere, & deliberare. προαιρεῖσθαι. Seneca: Id in primis animo proponendum, ut recte vivamus.

Propositio, onis, f.t. [πρότασις. Gall. Proposition. Ital. Proposizione. Germ. Ein furnemen oder vorsetzung fürhaltung eines dinges: Zuweilen man die gantze Rede auff ein gewiß richten will. Hisp. Proposicion. Pol. Podanie przypisku. Vng. Bizonÿtandi summa. Ang. A proposition.] A Rhetoribus appellatur pars orationis ad cujus probationem omnia dirigantur argumenta. Solent enim oratores breviter proponere, id circa quod totius negotii cardo versatur, idque deinde argumentis confirmare. Auctor ad Herennium lib. 1: Propositio dicitur per quam ostendimus summatim quid sit quod probare volumus. Cicer. de Invent. Propositio est per quam breviter locus is exponitur, quo omnis vis oportet emanet ratiocinationis. Recentiores Dialectici propositionem usurpant, pro oratione significativa veri vel falsi, quam Cic. enuntiationem, sive pronuntiatum, Græci ἀξίωμα appellant.

Propositum, ti, n.t. Dicitur quod mente statutum est, & intento hominis. [מזמה dánah. σκοπός, σκοπία, σκοπιά, σκοπή. Gall. Propos, dessein, intention. Ital. Proposito, intentione. Ger. Ein fürnemmen oder fürsatz. Bel. Een voornemen. Hisp. El proposito que se acuerda. Pol. Przedsię wzięcie. Vng. El vegzés gondok, igyekezet. Ang. A purpose, enterprise or intent.] Plin. Hoc ei propositum fuit, vel supervacuum, vel cedere. Ovid. 10. Metam. Propositique tenax, quodcunq; est, orat ut ipsi fateatur. Venuste aût dicimus, Quæ pia à vecordi proposito: Declinare à proposito: Egredi à proposito: Nullo modo à proposito deterreri posse: Permanere in proposito: Digredi aliquid à proposito alienius rei: Aliquid ad propositum pertinere. Exempla passim occurrent studioso.

Proportio, onis, f.t. Est duarum rerum inter se comparatio. [משקל mishkál. ἀναλογία. Gall. Proportion, mesure pareille. Ital. Proportione. Ger. Ein gremlichung oder vergleichung zweyer dinge gegen einander. Hisp. Proportion entre dos cosas. Pol. Dwoch rzeczy ku sobie rozmierzenie dostateczne. Vng. Hasonlitás. Ang. Proportion, like measure or comparison of one thing.] Cic. de Univers. Id optimè affici putat, quæ Græci ἁρμονίαν, Latinè (audendum est enim, quoniam hæc primum à nobis novantur) comparatio, proportióve dici potest. Idem 6. Verr. Ut hoc liceret suspicari, fuisse aliquando apud Siculos pera qua proportione cætera.

Propositio. Vide PROPONO.

Propostulo. Vide PROPONO.

Propotere. Virgilius, vel præterea, πρόσωθεν. Lucret. lib. 2. Et sibi proporrò quæ sint primordia quærunt.

Propraetor, toris, m.t. Qui prætoria auctoritate ad provinciã administrandam mittebatur. ἀνθύπατος. Solebãt autem prætores finito sui magistratus anno in provincias proficisci: pretorio imperio, & iam Propretores appellati. Cic. 2. de Divin. Quam multi anni sunt, quum Bella à Prætoribus, & Proconsulibus administrantur.

Propriús, a, um, A propetis: & dicitur quod peculiare est uniuscujusq; [ἴδιος. Gall. Propre & particulier à chacun. Ital. Proprio, particolare. Ger. & Bel. Eigen. Hisp. Propria. Pol. Własny. Vng. Tulaidon. Ang. Proper, particular to any.] Hoc enim maximè proprium est quod proprium est. Virg. 7. Aeneid. Hunc mihi da proprium virgo sata. Nocte laborem. ¶ Aliquando accipitur pro stabili, diuturno: Siten. Atq; metu, & suspicione proprium habere quietem non potest. Plaut. Atq; illum amatorem tibi proprium facitum vitio est, perpetuum. Virgil 6. Aeneid. Si propria hæc si dona fuissent. ¶ Dicimus eleganter, aliquid proprium esse oratori, vel epistolæ: hoc est, quòd maximè observari debet, & convenit oratori aut epistolæ: Cic. Qu. Fra. Hoc est epistolæ proprium, ut is ad quem scribatur, &c. ¶ Dicitur & cujusq; aliquid esse proprium alicujus. Cicer. pro Rosc. Amer. Qui quid maleficii, sceleris, cædis erit, proprium id Roscium esse debebat. ¶ Proprium & Cõmune contraria. Cic. in Cato. Major. Ad id quidem non proprium senectutis est vitium, sed commune valetudinis. ¶ Construitur cum genitivo, & parte ex superioribus exemplis: & cum dativo. Quint. lib. 1: Propria est nobis mentis agitatio, atq; lætitia.

Propriétas, atis, f.t. [ἰδιοποίημα. Gall. Proprieté & appartenance de son chose. Ital. Proprietà particolarità à ciascuno. Ger. Eigenschafft. Hisp. Propriedad. Pol. Własność. Vng. Tulaidonság. Ang. Propriety and belonging to one.] Cicer. in Acad. Singularũ rerum singulæ proprietates sunt. Proprietas item vocabulum est juris, & dominium intelligunt, usufructu deminutum, tanq; solent opponi usufructus & proprietas. toto tit. de usufructu.

Propriè. Quod est peculiariter. [ἰδικῶς, κυρίως. Gall. Proprement. Ital. & Hisp. Propriamente. Ger. Eigentlich. Pol. Własnie. Vng. Tulaidonképpen. Ang. Properly, peculiarly.] Cic. de Orat. Quàm proprie de unoquoq; dixit.

Propritum, pen. prod. Antiqui dicebant pro propriè, teste Nonio Marc. Lucr. lib. 2: Quod? genus humanũ propritim de quibus rebus est.

Propter. Præpositio est causam significans atq; nonnisi separata legitur. [בעבור bá'abúr. Gall. A cause, pour. Ital. Per apprezzo. Ger. Dorumb. Bel. Dwarsom. Hisp. Por tercer. Pol. Dla. Vng. Ayert. Ang. For, because of.] Cic. ante exilium: Non turpitudine vitæ, non pro magnitudine scelerum, non propter reliquæ ætatis intamatam, pœnas jure & lege persolvo. Virg. 4. Aeneid. Te propter Libya gentes, Nomadumq; tyranni Odere; id est, tui causa. ¶ Aliquando idem significat quod prope. Terent. in Adelph. Nonium illúc abibi, hic propter húc abiibe. Ovidius: Propter humũ volitat, ponitq; in tepidus ova. Lucr.: tum portam propter abena Signa manus dextras offendunt antemnari. Idem aliquando etiã quod per. Cic. pro Milon. Quod enim præmium tam magnum est, tam bonis, tam fidelibus servatis propter quos vivit: id est, per quos vel quorũ opera & defensione, vivit. ¶ Sine casu positũ, migrat in adverb. Cic. 6. Verr. Erenim propter est spelunca quædam.

Propterea, Significat ob eam causam: sicut quapropter, propter quam causam. [כן ken. על כן al cen. כי על כן ki al cen. כי על זה ki al zeh. Gall. A cette cause, pourtant, pource. Ital. Perciò. Ger. Darumb. derwegen / derhalben. Bel. Daarom. Hisp. Porende. Pol. Przeto. Vng. Annakokaert. Ang. Because whereof.] Terent. in Andr. Ego vitam decorum propterea tempternam esse arbitror. ¶ Propterea quòd idem valet quod idcirco, quia, διότι. Cic. 1. Acad. Si notionem veri & falsi, propterea quia non possint internosci, nullam habemus.

Propudium, n. f. Rem pudendã significat, esse Rudero, quasi pudio: id est, valde pudendum, vel à quo pudor, & pudicitia procul sint. [בלורית shaharurit. שערורית shaharurit. αἰσχύνη. Gall. Ordure, villenie & infamie. Ital. Ordura, bruttezza, infamia. Ger. Ein schand. Ein ding in welchem kein zucht noch scham ist. Hisp. Infamia, verguença. Pol. Wstyd. Vng. Szemerem. Ang. Dishonesty, shame.] Propudia virorum apud Plin. lib. 28. cap. 8. Plautus quoq; meretriculam propudium vocat.

Propudiósus, a, um, cujus nos merito pudet. [בלתי אלהי bilti elohi. ἀναιδής, ἀναίσχυντος, ἀναιδὴς &c. Gall. Ethonte, volage, infame. Ital. Infamato, sfacciato. Ger. Schandtlich. Hisp. Cosa asi infamada. Pol. Die wstydliwy. Vng. Szegyenlés. Ang. Shameful and dishonorable.] Sidonius: Igitur hic proximè abrupto contubernio ancillæ propudiosissimæ, cui se totum conluctudine obscœna adixerat: id est, impudicissimæ. Gell. lib. 2. cap. 7: Sed enim si imperet uxorem ducere infamem, propudiosam, criminosam.

Propugno, as, n.p. Pugnando defendo, protego. [נלחם nilcham. ἀντιμαχοῦμαι, ἀντιμαχέσομαι &c. Gall. Defendre, combattre à l'encontre. Ital. Defendere. Ger. Mit streiten beschirmen: für einen streitt stehn / in gegenwehr stehen. Bel. Tegenweer doen. Hisp. Defender peleando. Pol. Bronie. Vng. Oltalmazom. Ang. To fight for and defend.] Plin. lib. 12. cap. 19: Calix circa paludes, propugnante unguibus duro vel pertibionum genere decutitur. Cic. 1. Offic. Propugnare pro æquitate. Cic. 1. de Invent. Qui verò ita se armat ut clypeum, & non oppugnare commoda patriæ, verùm propugnare possit, &c.

Propugnátor, m. t. Defensor: cui opponitur Oppugnator. [נלחם nilcham. ἀμυντήρ, ἀμυντῆρος &c. Gall. Defendeur. Ital. Defenditore. Ger. Ein schirmer mit streiten: der für einen streitet. Hisp. Defendedor assi. Pol. Obrońca. Vng. Oltalmazó. Ang. A fighter for and defender.] Liv. lib. 4: Quid à vobis speretur, an honores, quos adversariis vestris potius quàm Reipublicæ propugnatoribus datis? Cæsar 7. bell. Gal. Nec ille prius est à propugnatoribus vacuus relictus locus.

Propugnátio, onis, verbale, f.t. Defensio. [נלחם milchám. ἀντιμαχία, ἀντιμαχήσις. Gall. Defense. Ital. Difesa. Ger. Beschirmung mit worten. Hisp. Defension. Pol. Obrona. Vng. Oltalom, oltalmazás. Ang. A fighting for and defending.] Cicero Livonio lib. 5: Suscepi; mihi perpetuam propugnationem pro omnibus ornamentis tuis.

Propugnáculum, li, n. f. Est arx vel moles, aut alius locus munitus, propugnandæ hoc est, defendendæ urbi, vel castris idoneus. [מבצר bátzar (vel) bitzrah מגדל migdal. מעוז maoz. ὀχύρωμα, προτείχισμα. Gall. Un boulevert & forteresse. Ital. Difensione, baluardo. Ger. Ein Vorwehr / ein Bollwerck. Hisp. La torre para defender. Pol. Zamek, basztra. Vng. Vár bástya, oltalomra való épületek. Ang. A fortresse or bulwarke.] Virgil. 4. Aeneid. -& propugnacula bello Tuta parant. Cic. pro Font. Est in eadem provincia Narbo Martius, colonia nostrorum civium, specula pop. R. ac propugnaculum iis ipsis nationibus oppositum & objectũ.

Propullo, vide Propello.

Propylæum, læi, n.t. [προπύλαιον. Ger. Ein Vorschopff oder Gebeum vor der thür oder gesten.] Latinè vestibulum vel porticus quæ est ante domum. Cic. lib. 2. Offic. Phalereus Demetrius qui Periclem principem Græciæ vituperabat quòd tantam pecuniam in præclara illa Propylæa profuderit. Plin. lib. 35. cap. 10: Protogenes quũ Athenis celeberrimo loco Minervæ delubro

delubro propylæum pingeret, adjecit parvulas naves, longas in his quæ picturæ, parerga appellant.

Prōquæstor, oris, m. i. Qui quæsturam extraordinariam gerit, quique in quæstoris locum substituitur. [ἀνθυπαρχος. Gall. *Proquesteur, lieutenant de questeur.* Ital. *Che non amministra le cose del suo propio grado.* Ger. *Ein Stadthalter des Schatzmeisters/ der mit vollmächtigem gewalt einer Gedechtnüssen in meh Landtschafft gesandt wird.* Hisp. *Questor en lugar de otro que muere.* Pol. *Namiestnik prokuratora.* Vng. *Kinek kétsége vala kormányzása.* Ang. *He that executeth the treasurers place.*] Cic. in Acad. Necverò interimme aratæ solùm, sed & proquæstor aliquot annos. Idem 4. Acad. Quum Alexandriæ proquæstor essem.

Prōrā, æ, f. p. dicitur pars navis. [πρῳρα. Gall. *La deuant d'vne nauire, la proue.* Ital. *Prora, proa.* Ger. *Das verdeck theil des Schiffs.* Hisp. *La proa de la nao.* Pol. *Przednia część Okrętu.* Vng. *Hayonak eleie.* Ang. *The forepart of a ship.*] Livius 4. bel. Pun. Fœdera manus firmæ catenis illigata quum injecta prora esset, &c. Virgil. 5. Aeneid. sed cæca Menœtes Saxa monens, proram pelagi detorquet ad undas. Ide 5. Aen. illisa prora pependit. Prora & puppis proverbiali metaphora dicitur de eo in quo negotii totius cardo vertitur. Cic. ad Tironem lib. 16. hanc paucensiam refert his verbis: Mihi puero & puppis, ut Græcorum proverbium est, fuit a me tui dimittendi, ut rationes meas explicares. Vide Erasm. in Chil.

Prōrēta, æ, pen. prod. dicitur qui custos est & gubernator in navis prora. [πρωρεύς. Gall. *Le gouverneur de la proue.* Ital. *Gouernatore à prora.* Ger. *Der Schiffsritter im vordern theil.* Hisp. *Regidor de la proa.* Vng. *Hajo vitezlo mester.* Ang. *He that gouerneth the foreparte of a shippe.*] Plaut. in Rud. Si tu prōreta istic navis es, ego gubernator eo.

Prōreus, proreta, qui proram gubernat. [πρωρεύς. Gall. *Le gouuerneur de la proue.* Ital. *Gouernatore à prora.* Ger. *Der Regulet des vordersten theils des Schiffes/ ein Schiffsritter.* Hisp. *Regidor de la proa.* Vng. *Hajo vitezlo mester.* Ang. *He that gouerneth the foreparte of a shippe.*] ¶ Et erit Proreus proprium nomen, apud Ovid. 5. Met.

Prorepo, is, pen. prod. n. r. Vitra repo, vel sensim in lucem prodeo. [שרץ *sharats*, שרה. Gall. *Serpendre, sortir en rampant hors.* Ital. *Serpere, saltar fuora.* Ger. *Herfur kriechen.* Hisp. *Saltar à fuera.* Pol. *Wyłazem.* Vng. *Kimenek.* Ang. *To go forward.*] Cic. in nat. lib. 3. cap. 20. Illæ fœtiles ac fœtæ, quia è terreno prorepunt, & quicquid ad eas pervenerit alimenti, jodividuum est. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Quum prorepserunt primis animalia terris.

Prōrēta & Prōreus dicitur, de quo vide PRORA.

Prōripio, is, pen. corr. Subduco vel subtraho. [ברח *barach* סך *sar. ex fugio, expedi, transfugio, recedo, & transeo fugiens.* Gall. *Fuir, se soustraire.* Ital. *Fuggire, fuirsene.* Ger. *Schnell weg fliehen, sich verstehen oder einsehen.* Hisp. *Fuyr, arrebatarse, arrebatar.* Pol. *Wyrwamsię.* Vng. *Elragadom magam.* Ang. *To withdraw him, to get away.*] Livius 2. bel. Pun. Manibus sacrificiorum quum se proripuisset. Ter. Salust. in Catil. Deinde dominum se ex curia prorupit. Virgil. 5. Eclog. quo nunc se proripit ille? Idem 6. Aeneid. Tandem proripuisse, ait, inimica refugit In nemus umbriferū. ¶ Ponitur aliquādo pro rapere. Cic. 7. Ver. Deinde jubet undiq; hominem proripi, vehementissimeq; verberari.

Prōrīto, as, penult. prod. Provoco. [נתן *nathach*, *natsats*. Gall. *Prouoquer, inciter, pousser.* Ital. *Prouocare.* Ger. *Herfür reitzen.* Hisp. *Prouocar ó encender á offender.* Pol. *Nadźiewam, ponoszę w gniew.* Vng. *Ingerlem.* Ang. *To prouoke or stirre vp.*] Colum. lib. 10. Vt Fecundiores pronior pecudis zythi. ¶ Ponitur aliquando pro allicere, invitare. Colum. lib. 2. cap. 10. Cui semen, cui magnus est in ea regione quæstus, & pretium prorītat, ferendū non est. Idem lib. 3. cap. 21. Cum hoc jugic & invitare.

Prōrōgo, as, pen. cor. act. p. Protraho, differo, produco, extraho. [מאריך *haarich*. מפיק *mapik*, *mosi*. Gall. *Prolonger, prorroger.* Ital. *Prolongare.* Ger. *Verziehen/ weiter machen/ erstrecken.*] Hisp. *Estender ó dilatar el tiempo.* Pol. *Przedłużam.* Vng. *Halogatom.* Ang. *To prolonge, to put of till a further day.*] Cic. Appia lib. 3. Illud pugna & contende nequid nobis reipubl. prorogetur. Plaut. Amph. Spes prorogatur mihi in à tam diem. Imperiū prorogare. Cic. ad Qu. Frat. lib. 1. Quod si tibi bellum aliquod magnum & periculosum acciderit, nullam prorogatum imperia videre, memento animo, &c. ¶ Prorogare item est ante die erogare & repræsentare. Virg. l. 5. Æn. de pact. Sumptus quia prorogare litigāti honestum est id est, honestum est litigatori, pecuniam ad futuros sumptus necessariā procuratori vel advocato suo numerare. Horoman.

Prōrūgio, onis, verb. 1. [ארך *arach* vel *arech*, *adi*. Gall. *Prolongement.* Ital. *Prolungamento.* Ger. *Verzeichung/ verlengerung.* Hisp. *Estendimiento, prolongacion.* Pol. *Przedłużenie.* Vng. *Halogatas.* Ang. *A prolonging and putting of till a further day.*] Livius & ab urbe Dicta lex prorogatæ hæc et visa primā contigēre: prorogato Imperio, nō antē in urbe facta: & acto honore triumphus, &c. pro Mur. Confidonā suffragiorū flagitatū prorogationē legis Manliæ æquationem gratiæ, dignitatis, suffragiorum.

Prōrsus, & prorsum, adverbia, Omnino. [ממש *mamash*, *meod meod*. Gall. *De tout, totalement, tout outre.* Ital. *Al tutto, affatto.* Ger. *Gantz/ gantz vnd gar.* Hisp. *Del todo.* Pol. *Prawie ná do końca, do szczętu.* Vng. *Mindenkeppen, egeszen.* Ang. *Vtterly.*] Cic. in Tusculan. Prorsus hæc omnia sunt. Terent. Eunuch. Ego nescio hercle neq; unde eam, neque quorsum eam: ita prorsus à bonis fum meis. Idē Andr. Prorsus à me quidem hanc tuam ego esse amatam reor. ¶ Interdum ponitur pro rectè & verè, ut ait Donatus. Ter. in Adel. Eo pacto prorsus illic alligaverit filiū. ¶ Quando verò nomē est, significat rectū. Vnde Prorsi limites dicuntur in agrorum mensuris, qui ad Orientē directi sunt, ut ait Festus. ¶ Ponitur aliquando Prorsus adverbium pro eo quod vulgò *quorsūcunque* dicitur. Cic. ad Marc. lib. 4. Venies enim, mihi crede, expectatus, neque ullum nobis id est, tuis, sed prorsus omnibus. ¶ Ponitur aliquando pro eo quod est *prope* & recta ad locū aliquem. Plaut. in Mil. Prorsum Athenas protinus abibo, ter. Idem in Pœud. Non prorsus, verūm in tāmverso tecto, quasi cancer solet. Terent. in Heaut. Turpidari sentio, curriculum prorsum. Vbi Donatus: Rursum proprie retro, prorsum autē significat.

Prōrumpo, is, rupi, ruptum, Rumpo, effringo. [שבר *shabar* מן *nun* vel *mem* דק *kadak* פר *parar*. Gall. *Rompre.* Ital. *Rompere.* Ger. *Durchbrechen/ zerbrechen.* Hisp. *Romper.* Pol. *Przełamuię.* Vng. *Akarom.* Ang. *To breake.*] Cæsar lib. 4. Celeriter ad eas munitiones perveniunt, atq; prorumpunt his, prius in hostium castris constiterunt, quàm planè ab his viden, aut quid rei gererētur, cognosci potuit. Virgil. libro 1. Georg. Aurtus vomere obliquo verso prorumpit aratro. ¶ Ponitur & absolutè pro eo quod est prorumpere: hoc est, cum impetu progredi. [פרץ *parats* פרר *parar*. Gall. *Entrer par force & violence, forcer empescheme.* Ital. *Intrare con impeto.* Ger. *Herfürbrechen/ herfür rumpelen/ mit vngestümme ausbrechen.* Hisp. *Entrar ó salir con impeto.* Pol. *Wyłamuię się.* Vng. *Kiszakadok.* Ang. *To gush forth.*] Cicero pro Murena: Catilina prorumpet qua minaturin agros fabianos aut pœtē ad colabit. Idē pro Sexto Roscio: Hoc cognoscite, iudices, eō prorumpere hominum audaciam, ut ante pedes vestros cædes futuræ sint. ¶ Quandoq; ponitur pro emittere sive evomere. Vnde prorumpitur est oleum fluensq; Virgil. 1. Aeneidos: Vnde per ora novem vasto cum murmure montis It mare proruptum. & pelago premit arva sonanti. Et libro 3. Interdumque atram prorumpit ad æthera nubem. Quod Servius exponit pro evomit, asserens novā hanc esse locutionē. Non enim dicimus, *nego*, Ego prorumpo hanc rem. Hoc modo Terentius Eun. ultus est verbo erumpalissime erūpere licet hoc mihi gaudiō?

Prōrīsio, is, n. f. Actus facio, provideo, facio ut aliquid cadat. [חתך *chathak* מן *nun* vel *mem* נתח *natsats*. Gall. *Hacher par pieces abbatre en mettre bas.* Ital. *Tagliare, cadere con empeto.* Ger. *Niderfellen/ niderwerffen/ vmbhawen/ &c.* Hisp. *Mocho derribar, cortar con empeto.* Pol. *Wycinam.* Vng. *Levagdalom le vagyom.* Ang. *To cut or throwe to the ground violently.*] Livius: Marcellus in Insubres invectus, montes lapidi ingenti prorīsum. Idem 9: Excitati animi capiunt, dolabræ calonibus distribuuntur ad vallum prorīsendum sudesque impendas. ¶ Ponitur & absolutè, pro eo quod est cum impetu decedere. Valer. Flac. 7. Argon. Ille fatifcens in caput inq; humeros ipsa vi multis & mæ Pratus. ¶ Prorīsere se, prorumpere. Terent. Eunuch. Vix eloquia est hoc, forā: sicut omnes prorīsuntur se, Abeunt lavas: sum ita ut fit domum ubi aliquid.

Prōrūtus, a, um, pro cor. participium, De ruus. [פרץ *nabbets*. נמהר *nemaher*. Gall. *Abbatu, mis par terre.* Ital. *Cascato.* Ger. *Niedergefellet/ vmbgeworffen.* Hisp. *Caido, derribado.* Pol. *Przełamany.* Vng. *Rombasztot.* Ang. *Cast or thrown down violently.*] Liv. 4. ab urbe: Dictator proruto valli, tam in castra prælium intulerat.

Prōsa, æ, f. p. dicitur oratio soluta, quasi profusa. Cicero vocat liberam nullisq; numeris alligatam. [πεζὸς λογος. Gall. *Prose, oraison ordonnée.* Ital. *Prosa.* Ger. *Die gemeine vnd ledige Rede/ so in kein gereimte zahl gemessen ist.*] Hisp. *Prosa, oracion suelta ó de ley de verso.* Pol. *Mowa nie związana wierszowi ani rytmowi.* Vng. *Zabalt beszed nem versus.* Ang. *Prose.*] Gell. lib. 10. cap. 11: Extat unus quoque Theodori Gadæi liber, quem scripsit in Manlium Torquatum, qui cum magis, quàm in prosa placuisse. Hegesias refert. Quintil. libro 10. Sed in prosa quoque quæ cum jam recepta immutatio. ¶ Et etiam PROSA dea ea, ut dam nomen, quæ ad imperia olim faciendum parium Romæ colebatur. Gell. lib. 16. cap. 16: Quando contra naturam ferè convertit impedes pueri brachius plerunque dideus set nec solent, ægrius tunc mulieres enitentur. Hujus periculi exprecandi gratia, aræ duæ sunt Romæ duabus Carinorum: quarum altera Postverta nominata est, Prosa altera, à recti perversiq; partus & potestate & omine.

Prōsāpia, æ, f. am, adject. Plin. lib. 7. cap. 56: Prosapiam orationē dicere primus Pherecydes Syrus traditur. Cum in Pers. Cic. præcepit ut prosaica oratio ita componatur ut certis quibusdam pedibus & fiat & cernatur.

Prōsāpia, æ, f. p. sive prosapies, ei. f. q. Generis series sive progenies. [משפחה, משפחות, Gall. Generation, lignée. Ital. Progenie, stirpe, prole. Germ. Geschlechte oder Stammen. Hisp. Linage. Pol. Rzad, linia, potomstwo, wątroba. Vng. Nemzetség, nemzetek. Ang. A kindred, generation.] In dicta à prosapiando, ut Nonio placet, id est proferendo. Festus à prosiando, hoc est, ipargendo & dilatando dedecorem avali, quòd hoc ortu prosecratione progenies propagetur. Plaut. in Cure. De Cochlea prosapia si est arbitror. Cic. de Univers. versus verbum ille dicit quod & Quintil. affert ib. 8. cap. 2. Vt obsoleta (inquit) vetustatis ornamenta ita prosapiam sicere insultam.

Prōsāpŏdŏcos, pen. prod. accusativus, Figura est, quâ Aquila Romanus Rodolphum variè interpretatus: quum scilicet cuibus vel plurimus sententiis sua cum prato subjungitur. Exempla petita ex Rustico.

Prōscēnium, a, n. Locus ante scenam. [Ger. Die Brücke vor der Bühne oder Schawplatz hierbey. Vorbrugge. Gall. Devant de la scene, ou le Bal. anciennement pour les jeux publics étoit un grand échaffaut, que acteurs faisoient monter, ils y prodisoient. ita nil sæna aliud esse, quàm proscenium alterius arche sæna, nisi locus erat saltantium. Plaut. Amphit. Etiam histriones Nonio in proscenio hic loventur invitum. Liv. lib. 38. Macedon. Theatrum & proscenium ad Apollinis ædem. Ovid. in Capitolio ante. Virgil. 2 Georg. Et saperam has aris victimas, & veteres ineas proscenia taudis.

Prōsĕcando, dis, pen. f. Scindo, findendo aperio. [קרע karáb עקר ikkár. Gall. Ouvrir, separer. Ital. Fendere, fesso, parte. Ger. Zerreissung, zerschneidung, zerfassung. Hisp. Rasgar hendiendo. Pol. Rozdzielanie. Vng. Hasitás. Ang. Rending.] Vade decimus Terrâ prosecandi. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 29. Iqueum primum arari quòd primi stationes glebæ grandes solent excitari. Quæ cum arantur, confringere volunt. Tertiò quum arant jubent terram leves litteræ dicuntur esse, quum tabellis additis ad vomeres, simul & serunt & prosecant operiunt in porcis & sulcant rotundis: quòd pluvialis aqua dilabatur. Columella lib. 2. cap. 19. Antiquissimi serebant tantam terræ partem, quantam bubus quotidie operis unius sulcare, aut vellere una legemque proscindendis agris prosequantur agricolæ. Virg. 2. Georg. & validis terram proscindere aratris. Lucan. lib. 5. Impletis magno Cæsar torpore cohortes Vrsidii, primas captam vi luere bipennes Ausan, & ætheriam ferro proscindere spelæum. q. Proscindere aliquem per translationem, cōtumeliis lacessere & lacerare. Plaut. Pœn. lib. 1. cap. 2. Sic ego hunc proscindam. Martialis Catulli Veronensis carminibus proscissus. Idem lib. 11. cap. 1. Versumque posset è vestra notissimo decerpere asinum, luxa frontes, ut celeberrimi nostri dixere, proscissum convitiis ab optimis quibusq; & ad perniciem vitæ repertum. Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 16. Ergo summonos patria, proscindere Livor Desine.

Prōsĕctīvus, a, um, partic. [עקור ikkúr. Gall. Labouré. Ital. Lavorato. Ger. Aufgehauwen, aufgegraben oder aufgebrochen. Hisp. Labrado.] Virgil. 1. Georg. Et qui proscisso quæsierit aratro quotiens ergo necesse terra quã iterum averterit. Servius.

Prōsectīvum, i, subst. activum, proventus proscissi. Colum. lib. 2. cap. 2. Pulerium autem per prosectivum ingredi oportet.

Prōsĕcō, cis, pen. brev. act. [עקר ikkár. Gall. Labourer. Ital. Lavorare. Ger. Aufgraben, aufgraben, aufgrasen. Hisp. Labrar. Pol. Orać, rozdzielać. Vng. Hasitás. Ang. Rending.] Virgil. 1. Georg. Et qui proscisso quæsierit aratro quotiens ergo necesse terra quã iterum averterit. Servius.

Prōsectum, i, n. f. q. Proventus proscissi. Colum. lib. 2. cap. 2. Pulerium autem per prosectum ingredi oportet.

Prōsĕctus, a, um, partic. [עקור ikkúr. Gall. Labouré. Ital. Lavorato. Ger. Aufgehauwen, aufgegraben oder aufgebrochen. Hisp. Labrado.] Virgil. 1. Georg. Et qui proscisso quæsierit aratro quotiens ergo necesse terra quã iterum averterit. Servius.

Prōsectum, i, n. f. q. Proventus proscissi. Colum. lib. 2. cap. 2. Pulerium autem per prosectum ingredi oportet.

Prōsĕcŭtio, onis, pen. brev. verbale. [רדיפה rediphá, מרדף mirdáph, מרדף mirdáph. Gall. Poursuite, persecution. Ital. Persecutione. Ger. Verfolgung, nachjagung. Hisp. Perseguimiento. Pol. Prześladowanie, gonienie. Vng. Üldözés. Ang. A following, pursuing.] Cic. pro Flacco. Proscriptiones tollas, proscriptiones cum multi cruentis aperta circumscriptione fraudi. Idem pro Roscio Amerin. Cavete pro deos immortales, ne nova & multo crudeliora proscriptionum initia videamini.

Prōscriptĭo, ōnis, pen. brev. f. [רדיפה rediphá, מרדף mirdáph, מרדף mirdáph. Gall. Quand on vend et crie publiquement. Ital. Chiamare in vendita à bando. Ger. Ein vermeldung verbietung. Hisp. Vendimiador, delitescador. Pol. Ten który wymienia. Vng. Árverés kikiáltás. Ang. Proclaiming.] Proscriptiones sectantur, qui ad eam rem præpositi sunt. Cic. pro Rosc. Amer. Adeò, compellere ut administrationem intuli, ut illa proscriptorum animos, mœro & communi fortunæ, eò aliud in cumulum, & in fortunas tuas duceret.

Prōscrĭbo, proscripsi, proscriptum, pen. con. verbum desideratissimum. [מכר mekár, מכר mekár. Cic. Attic. lib. 9. Sed mediastina turpe nobis putavi de tanta cogitare. Hoc erupit Cæcus noster bienio ante cogitavit, in Sylla erat animus ejus, & proscripsit, audita.

Prōsĕco, prosecas, prosecui, prosectum, act. p. Sero. [בטל bátal, בטל bátal. Gall. Casser, annuller. Ital. Tagliare. Ger. Zerschneiden, zerschneiden. Hisp. Cortar. Pol. Przecinać. Vng. Fölszegem. Ang. To cut.] Liv. lib. 26. Vibe. Quicunque hastiæ extra proscindit. Valer. Flacc. Argon. Tum picea machinatur aves, prosectoq; parum Pertoma, per arcubios partem gerit obvius Ilion. Plaut. Pœn. Quorum litteræ neque, abii dilecto loco, verumque esta prosecavit.

Prōsĕcta, orum, Dicta sunt ab antiquis exta quæ in sacrificiis prosecabantur. [מזרקים, מזרקים, מזרקים.] Lucan. lib. 6. Si pedore palpitantis prosecta recludas. Celebro Ovid. 7. Metam. Inquirunt tolli vultus monstrare futuros. Ambigui prosectalupi. Nonius. Prosecta, exta quæ aruspices in sacrificiis prosecabantur. Varro. Prosecta, exta quæ dantur ex sibris prosectis sacrificiis. q. Inventum Scriptorum genus. Lucil. Sat. 14. Cœcilii impulsu, nec, divo jussecta, nullam.

Prōsēdæ, pen. prod. Dicuntur mercatores, in quorum ante stabula sedent. [עגורת agóreth, עגורת agóreth.] Plaut. in Pœn. ando vos ante stabula verbenati protelas putorum eunt. cas et quas ad canes?

Prōsĕdĭtissĭmus, prosedita, pen. con. Tarditas in venerem est, animibus & hirsutis, aliisq; pecudibus provenientes ex nimis labore. Ifuic morbo nulla medentur genera tarditatis, quod crassum appellant. [Pol. Zgrubiały.] quum in eum pertigit. Plin. lib. 6. cap. 20. Ex Sarmatis equas ab arduum laborem prægnantes non cohiberi, quod citium prosedissimum vocant.

Prōsĕdentis, pen. prod. Arcadū epitheton est, qui se ante Lunam sedit. ante Lunam sedit, glorabatur. Statius 4. Theb. Arcadesbus veteres ultra Lunæq; priores Agmina fida datis.

Prōselytus, i, m. f. Advena, peregrinus. [גר gér, גר gér. Gall. Venant, étranger. Ital. Forestiere. Ger. Ein fremdling. Hisp. Estrangero. Vng. Jövevény, idegenből. Ang. A stranger.] Etymon Græca ἀπὸ τοῦ προσέρχομαι, quod est advenio. Proselyti Hebræi Græcè dicebantur & propriè qui ex Ethnicis ad legem Mosis, & cæremonias immigrabant, Judaismum profitebantur, non illi quidem gente sed adoptione Judæi. Vide eruditum Actor. Apostolorum Judæi quoq; & Proselyti.

Prōsēmĭno, prosemino, Quasi propago, edi. Serm. [זרע zaráh, זרע zaráh. Gall. Semer. Ital. Seminare. Ger. Saen, aussäen oder ausspeien. Hisp. Sembrar. Pol. Zasiewać. Vng. Vetem. et vetem el szaporitom. Ang. To sow.] Manil. lib. 1. Semperennem et alias alios prosemina situs. Cic. de Orat. Nam quis est tam plenus ornatus & suavis, quod ex illius vena & divitiis non

omnem

omnem parè differis disputationibus, alius aliud apprehenderit, profectò inter quas similitudo deprehenditur, & multum dissimilitudo & differentiæ.

Prosequòr, eris, dep. secundæ, vel à lòge sequor. [רדף radaph, διώκω. Gall. Poursuir, accompagner. Ital. Seguitare, andar dietro. Ger. Nachfolgen. Hisp. Seguir de cerca. Pol. Naśladuie. Vng. Követem. Ang. To follow, to pursue, to accompany.] Plautus Cistellaria: hæc, ait, hæc facit video religium in pulvere: prosequar hâc, & intendò ponitur pro ad finè perducere. Cic. 1. Offic. Sequitur ut hæc officiorum genera prosequar. Idem in Catone: Quam palmam utinam dii immortales tibi reservent, ut tui cives reliquias prosequare! id est, ab illo funiciem corpus, ad finem perducas. ¶ Aliquando prosequi est cum affectu animi sequi, habeoq; pro se ablatum mihi, Prosequor te amore, odio, laude, honore, contumelia. & hujusmodi. Decies. Cic. in Verr. actione quarta: Ille iratus hominem verbis vehementioribus prosequitur ad eli, insectatur. Idem Metellum: Domus tua denique tota omnibus summis officiis prosequuta est. ¶ Interdum est quasi decorare & comitari. Liv. 1. ab Vrbe: Decedentem demum cum favore ac laudibus prosecuti sunt. Cic. pro Cluentio: Postremò eum funeralis mater exequias illius funeris prosecuta mortuo se filii lugere hominis iussit.

¶ Diversis aliis modis usurpatur. Plin. Ep. 8. 1: Nam sine medici, tali arces ac voluptate carères ebos blandimentis, loquis prosequitur id est, concinit. Cic. in Tusc. Quid totum propè comitor ne plures prosequar, nonne immane genere completum est? id est ut alios taceam. Prosequi præmio, est præmio afficere. Colum. lib. 1. cap. 8: Accursus præmio prosequamur eos qui strenuè, atq; industriè agent.

Prosèrpo, is, ere, n. t. Prorepo: & propriè dracones proserpere dicuntur, sive serpentes, qui nullis pedibus innixi, per terram devolvuntur. [זחל zachal, רמש remas, שרץ sarats, ἑρπετὸν, συρόμενον. Gall. Ramper, glisser, se traisner. Ital. Rampare, strisciare. Ger. Kriechen, schleichen. Bel. Wer trupet. Hisp. Culebra que se arrastra. Pol. Wąż, prześladzić. Vng. Kígyó, csúszómászó állat. Ang. To creep, to slide as a serpent.] Plaut. in Asin. Facine proserpentem bestiam, duplicem ut habeam linguam. Idem Pœn. Quibuc advenis hinc captatum Magdalio, Bilicl lingua, quasi proserpens bestia.

Prósuchæ, vel prosuchæ, t. p. [תחנה tachanah, תפלה tephillah, εὐχὴ, προσευχὴ. Gall. Oraison, prière. Ital. Oratione, preghiera. Ger. Ein bitten oder gebet. Hisp. Oracion, ruego. Pol. Modlitwa. Vng. Könyörgés, imádság. Ang. Prayer.] Observatio, vel oratio quæ ad Deu fundimur: quasi εὐχὴ, propriè ea quòd in orationibus fiunt ab affectione animi, imagine quæ mente tenemus, vel intendo significat. Invenio 2. 3. videtur ponere pro eo loco ubi precibus, vel observationibus mendici à transeuntibus implorabant, vel vitabant: ait enim: Ede mihi eos illas, in cuius quæso proiucha. Nam in ingressibus portuum mendici turgescebant, ubi à prætereuntibus stipem mendicabant. Ipse.

Prosiérat. Imperat. inquit Nonius, verbum antiquum. Lucil. lib. 26: Nec minimo prosieretur pax, quod Cassandram signo decipuit.

Prósilio, is, prosilui, prosultum, n. q. Cum salto & felicitatione procedo. [אלז alaz, שחק sachaq, ἁλλομαι. Gall. Sauter, bondir. Ital. Saltare, fare. Ger. Springen, hinaus springen. Hisp. Saltar, dançar. Pol. Bydz kasać. Vng. Ugrom. Ang. To leap, to dance.] Virg. 5. Æn. Quibus omnes, Haud mora prosiluêre suis. Liv. 2. ab Vrbe: Progressi matrimonia mirabundi Rex, quum à fide publicâ stetisset Horatius, prosilit. Epist. ad Mecenatem: Ennius ipse pater numquâm, nisi potus, ad arma Prosilit dicenda. Vbi prosilit, dixit pro eo quod est impetu & furore poetico incitatus fecit. Idem.

Prosímuri jumenta, Pontificale pomœrium, ubi Pontifices auspicabantur. Festus.

Prosítum, Veteres dixerunt pro propositum: quasi antè cùm. Festus.

Prósitum, Dicitur in factis quod profecto projicitur. Festus.

Prosócer, cri, m. protoceri, n. Soni & soceri magnus dicitur. est uxoris meæ avus: ego verò illius sum progener. [חתן chathan, γαμβρὸς, πενθερὸς. Gall. Le pere de beau pere. Ital. Avolo di mia moglie, ò di mio marito. Ger. Ein Ehr-vatter, der Sohn oder Tochter Mann Grosvatter. Hisp. Abuelo de la muger ò marido. Pol. Nasz pan dziadek. Vng. Felységemnek ősatyja. Ang. Great father in law.] Ovid. Epist. 3: Degua nurus socero, Iovis, Æginæque sepore. Cuiq; senex Nereus proloqui esse velit. Pin. Epist. 1: me tam cum proloqui meo, cum cum amicis uxoris, cum cum amicis duo deliberatis, circumibant agellos, &c. Proluvies, uxoris meæ avia, quæ & sacra magna dicitur, cuius ego sum progener, inquit Modestinus in Lib. 4. de gradib. & affin.

Prósodia, pen. acuta, f. p. [προσῳδία. Gal. Accent et tout de chasque mot. Ital. & Hisp. Accento. Ger. Der accent ist ein theil einer silben. Pol. Nauka o zgłosce. Vng. Nevezetes gyökerek. Ang. The accent and tune of every word.] Latinè accentus dicitur qui lex est, sive regula ad accentum, deprimendæ, circumflectendæ ve syllabam, unius cujusq; particulæ orationis accommodata: & alio nomine apud Græcos προσῳδία dicitur. Fit autem prosodia à προσῳδὸς Græca præpositione, quæ significat ad, & ᾠδὴ cantus. Gellius: cujus hæc sententia fuit, Latini acutæ vocis duntaxat accentum, quem veteres dicebant nostræ vocum, tum moderamenta, tum accentiuncula, tum circulationes appellabant, sunt qui contendant debere scribi cum æ diphthongo in secunda syllaba, ut Comœdia, Tragœdia: cùm illi ejusdem origines.

Prósodimàsia, προσῳδημασία, Latinè Annotamentis dictum quæ fit in dictionibus aliquæ vocum, & vicinitate quædã verborum. Quis locus aut locus. Ex ea enarratione: Deligere oportet, quem velis diligere. Amentium, haud ut actium.

Prósopopœia, πρόσωπον ποιέω, Persone conficio, quum rebus inanimatis personam orationemq; tribuimus: veluti qui Reipub. ipsam loquentem inducimus, aut eorum hominum qui in humana esse debent, tanquam vivorum & præsentium actionem, sermonemq; effingimus, lectorique quasi exclamamus: ô infrons, & in conspectu judicis talia ausus! Exemplo insigne est illud Ciceronis in Catilinam, quo patriam secum expostulantem induxit, quòd vivis, quorum in ipso fuerat, everteret, quem tam pridem ad supplicium ductum oportuerat, omnibus malorum molimen conferret.

Prósopium, prosopias, & Prosopus, Vide PROSPICIO.

Prósper, era, erum, Secundus, felix. [טוב tob, ישר jashar, מצלח matsalach, εὐοδοῦμαι, κατευοδοῦμαι, εὐπραγῶ. Gall. Prospere, qui donne prosperité & succes bon heur. Ital. Prospero. Germ. Der da wol fahret, der sind vñ wolfart bringt. Bel. Gheruchede. Hisp. Cosa que da prosperidad. Pol. szczęśliwy. Vng. Szerencsés, helyes, alkalmatos. Ang. Prosperous, happie, lucky.] Vide prosperos deos dicimus, & prospera sidera, quasi felicitatem importantia hominem antè ipsum cui omnia ex voto succedant, fuchcem potiùs, quam prosperè dicimus. Contrà fortunam prosperè rectiùs dixeris, quàm fœlicem: quemadmodum & prospectæ valetudinem, & prosperos exitus, vel successus. Liv. 1. ab Vrb. Cum bonis potius omnibus, votisq; ac precationibus deorum, deorumque, dicut Fœtis jactis quocunque ille libentius inciperemus, ut otiosi tanti operis incœptas prosperos darent. Cic. ad Attic. lib. 9: Ego enim nõ iam id ago, ut mihi credi, ut prosperos exitus consequar. Ovid. 3. Trist. Eleg. 3: Prospera dicimanent vobis fortuna, nec unquam, &c. Cic. de Nat. deor. Ad prosperam, adversamve fortunam, qualis sis, aut quemadmodum vivatis, nihil interest. Sic prospera valetudo, apud Suetonium in Cæsare. ¶ Prospera fama: id est, integra, vel inviolata. Tacit. lib. 15. Histor. Augustæ: de prospera de Pisone fama candidis eos fidem addiderat. ¶ Et pro alio quando ponitur pro propitio, pro. Virgil. 1. Æn. Sis fœlix nostrum, nos quæcunq; laboremus.

Prospè, &, cùm, Cic. lib. 1. de Republica: Deinde est hominum genus prosperum & divinum.

Prospício, exi, exi, ctum, 3. conjug. quasi prospĕre, sive ad rerum, [σκοπέω, ἐφορῶ. Gall. Interpreter à bonheur. Ital. Schermire. Ger. Wahrsagen. Hisp. Prosperidad. Pol. przepowiadać. Vng. Szerencséjét jósolgatni. Ang. Prognosticate.] Cic. 2. de Nat. deor. Magna dii curant, parva neglegunt, magnis autem vitiis prospicè evenient semper omnes res. Cujus contrarium est improsperè. Vide hujus loco.

Prospéritas, atis, f. Fœlicitas, & advetum successus. [אשר ashar, ἐυτυχία, εὐπραγία. Gall. Prosperité, bon heur. Ital. Prosperità. Ger. Glückseligkeit. Hisp. Prosperidad. Pol. szczęście. Vng. Szerencsés állapotja. Ang. Prosperity, good luck.] Cic. 3. de Finib. Vt Aristoteles qui virtutis usum cum vitæ perfectæ prosperitate conjunxit. Idem 5. de Nat. deor. Communi autem, prosperitatem, quæ à diis habemus, gratam deo acceptam memorem esse.

Prósper, ra, ro, act. n. Secundo, prosperum efficio. [הצליח hitsliach, הצלחה hitslichah, εὐοδῶ, εὐπραγῶ. Gall. Donner prosperité, faire prospere. Ital. Prosperare, fortunare. Ger. Glückseligkeit geben. Hisp. Dar prosperidad à otro. Pol. szczęścić. Vng. Szerencsét adni valakinek. Ang. To make happie, to prosper or luck.] Liv. 6. ab Vrbe: Di monita vestra precor, vestrum, vestram peto, fero q., ut jam Rom. Quæ tum vos, vitoriamq; prosperetis. Plautus Persa: nunc & ancorneo Prosperabo, & genio meo multa bona faciam. Tacit. lib. 2: Sed pontifici & cæteris veneratione cedens, ut consilia Reipub. prosperarent, modicâ de mortalibus adeptis, &c. ¶ Legum & prosperor apud eos, priores ecclesiasticos possive. Augustinus in Prologo operis de Civitate Dei: Quibus humanis tu prosperari voluit, ut ad hoc mortalium decus ruborem, quos Pagani colere consueverunt, pœnitentiam esse arbitrentur. Idem Plaut. 1: Et omnia quæcunq; facient prosperabuntur.

Prospérgo, is, si, sum, 3. aspergo. [זרה zarah, נזה nazah, ῥαντίζω. Gall. Arrouser, asperger. Ital. Aspergere. Ger. Besprengen. Hisp. Esparzir, rociar. Pol. Rozpościerać. Vng. Meghinteni. Ang. To sprinkle about.] Tacitus lib. 13: Vndebi fusa aqua, templum & immunitio deæ prospersum est: & festis terminæ ac pervigilia celebravêre fœminæ quibus mariti erant.

Prolpicio, is, exi. Videre à longe aliquo, procul distinctum in-
tueor. [ראה מרחוק, ראה מלמעלה, ראה בעד, ראה בין
בעד. Gall. de quelcun de loin, pour se. Ital. Vedere da lungi, provedere.
Ger. Von fernen sehen, weit vor sich sehen. Bel. Voorsien. Hisp.
Prouer, mirar de lexos. Pol. Zdaleka widzieć. Vng. Tanatsoznom. Ang.
To prouyde for, to foresee afore.] Virg. 1. Aeneid. vastosq; absumpe
Cyclopas Prolpicio. ¶ Transfertur & ad animum, pro eo quod
est mente providco, præcognosco. Cicero pro Murena: Sa-
pientis, ac multum in posterum prolpicientis est. Idem Attic. Ea
quæ tempestate evertit ante Remulum quam XII. Lanius an-
te prospexerit. Consultivo cum fratre significat provideo,
& commodis alicujus consulo. Terent. in Adelph. Ego iam
prolpiciam mihi: id est, consultam, sive providebo. Plin. Natu-
ræbus illius non minus quàm meis prolpicitorum.

Prolpectus, ûs, Gras, m. à ipse prospiciendi actus. [ראיה, מראה.
Gall. regard, veue. Ital. Prospetto, veduta. Ger. Ein ansehen Hisp.
El mirar en lexos. Pol. Widzenie. Vng. Tekintes. Ang. Sight, a
looking afarre off.] Virg. lib. 2. Georg. Nonanimum mado cui pa-
tens prolpectus inanem. Docet Paulus Iurisconsultus, pro pe-
ctæ prospectus inanem. Docet Paulus Iurisconsultus, pro pe-
dibus inferioribus & ex superioribus locis esse, tamen ex in-
feriore loco non cedi. Liv. 10. ab Vrbe: Non prolpectum modò ex
tota urbe illam ad se petiit, sed propinquo etiam mœnium se congredien-
tium conspectu, impedire prospectum, est quod virgo dirutæ
vi suæ. Cæsar. 2. bell. Gal. Sepibus, densissimis, ex jecta
prolpectus impediretur. In prolpectu populi producere
Cic. 3. Verr. Quum cum quem virgis ille cecidisset in prolpectu
populi Romani produxit. Capere prolpectum pro
spectum. Cæsar. 5. bell. Gal. Ex eo loco prospectum in omnes partes
amnem ac pontem habebat. Gell. lib. 3. cap. 11. Cujus rationis pro-
spectum, & finem nescio habuit.

Prolpectus, us, pro spectatione. [מראה, מחזה. Gall. regarder, veoir.
Ital. Guardare, riguardo. Ger. Das ansehen, ansehung. Hisp.
Mirar, mucho respecto. Pol. Oglądanie. Vng. Tekintes, tekintet.
Ang. Looking, a looke.] Virgil. 7. Æneid. Turbosq; movet stimulis
mentem & prolpectus eundem. Liv. 3. ab Vrbe: Statæ
omnium mihi rationem ad pœnas, quam hunc terrorem prolpe-
ctantes, certum habeo. Idem 4. bell. Pun. Pars in eadem vestibu-
lis stat pars ex tecto tenet: hinc, illinc, prolpectat.

Prolpectator, oris, m. t. [מסתכל. Vtr. Schauer, m. 26.] Apuleius
de Deo Socratis. In rebus certis prolpectator, dubiis pœnitu-
tor, periculosis vitator.

Prolpicientia, æ, f. Cura, providentia. [השגחה, מראה מקום.
Gall. Prouyance. Ital. Prouedenza. Ger. Fürsichtigkeit, fürsorg.
Hisp. A poder ver de mucho de lexos. Pol. Opatrzność. Vng. Gondvise-
lés. Ang. Foresight.]

Prolpicienter, adverbium, Provide, circunspecte. [בהשגחה,
Gall. En prouyeant, regardant, soigneusement. Ital. Prouedentemente, or-
consyderatamente. Ger. Fürsichtiglich, fürsorglich. Hisp. Mirando
de lexos, con mucha consideracion. Pol. Opatrznie. Vng. Tekintes-
sel, gondvisellel. Ang. Wysely, warely, circumspectly.] Gell. lib. 2. cap. 29:
Res sic habuit, ac prolpicienter curet ut in adeundo eas.

Prolpecte, adverbium, Caute, bene, considerate, provide [בהשגחה.
Gall. Considerement. Ital. Cautamente, prouidamente. Ger. Fürsich-
tiglich, wolbedächtlich, behutsamlich. Hisp. Consideradamente. Pol. Oględ-
nie, mędrze. Vng. Tekintetesen, gondosan, okosan. Ang. Wisely, aduisedly.]

Prolpicio, is, exi, prolpexi, prolpectum, n. Video, intueor, sed nullâ pro-
fertur in motum. [ראה, משקיף, הביט, שקד, שקד על. Gall.
Regarder, veoir. Ital. Prouedere, riguardare. Ger. Ansehen, fürsehen,
fürsorgen. Hisp. Prouer. Pol. Oglądać, widzieć. Vng. Tekintek, gon-
dvisellek. Ang. To foresee, to beholde.] Cato. Nam vinum cum ubi sufficata tantum cibo, non possunt pro-
spicere in totum corpus.

Prolfectura, æ, f. prolfectus, Præfecturam vel præ-
sidentia. Latinè dicitur. ¶ Est tamen prolfectus, quam quis pro
alterolitte opponit, & cujus defensionem ille suscepit, eventumq;
prolfati. Budæus in Comment.

Prolfero, prolfers, prolfert, prolfertum, prolferre, differo, prodigo, protero. [להשהות,
להפסיד, להרחיק, להשלים. Gall. Remettre, mettre par terre, abbatre.
Ital. Gettare a terra, gittare. Ger. Niderwerffen, ab reyssen oder
zu boden werffen. Bel. Neder smyt, nedet werpen. Hisp. Derribar,
echar à tierra. Pol. Zarzucać, zgubić, wydrzeć. Vng. Le vagyon legva-
lo, letsellem. Ang. To fell to the ground, to ouerthrow.] Colum. lib.
11. cap. 3. Omnem vinum superficiem interquere, & in centrum
prolfringere convenit. Apul. in Asino. Poeliamq; reluctantem
rendum prostravit. Liv. 9. ab Vrbe: Circa viâ hoc procul Ca-
pua omnium egens copiarum hanc prostravisset. Salust. Pro-
stratis, ejq; militibus fugam fecit. ¶ Abjicere se atq; prosster-
nere id est abjicere, atq; prolternere, ut ejus interest se, qui. Prostrata reli-
gione. Cicer. de Leg. dicuntur durius, & everlæ.

Prolfilio, is, ui, ire, Figura cùm ante aliquid, quam nos ef-
fluere, sive egredi vim verbi possumus, qua sæpe litera
aliqua principio dictioni adjicitur, ut Latinus, pro natus. A
verbo Græco εκπηδαω, quod est ad ea Lvc apponere.

Prolficitio, as, act. t. Pudicitiam venalem habeo, corpus quæ-
stui expono. [זונה, מזנה בעצמו. Gall. Abandonner à paillar-
der, faire l'office de meschante, se prostituer. Ital. Mettere femina in
guadagno. Ger. Hurerey treiben, zur unkeuschheit, zur Hurerey gemein ma-
chen. Bel. Hoererye maken. Hisp. Poner la mesa al burdel y putería. Pol. Rozpustować. Vng. Bordélyba bocsátatom,
tellyesitem bordélyban. Ang. To set his wife to sale, to prostitute
common harlot.] Ovid. 1. Amor. Eleg. 10: Turpe tori reditus cen-
sus augere paremos. Et faciem lucro prostituisse tuam. Prosti-
tutæ pudicitiæ, est pudicitiæ suæ nullo pacto parcere, nihilq;
libidini putare quod alienos libidini collibuerit. Suetonius
de Nerone, cap. 29: Suam pudicitiam usq; adeo prostituit, ut
contaminatis pœne omnibus membris, virorum ac fœmi-
narum inguina invaderet. ¶ Asserunt & ad alium. Prostituere
vocem fori: id est, ex caulatum actionibus rem aucupari.
Ovid. Eleg. 1: Non me verbosas leges edocuere morantes
ad vocem populi prostituisse fori.

Prolfitus, a, um, participium. [מזנה, קדש, קדשה, מזנה
בעצמו.] Phædr. lib. 2. cap. 2: Vinumq; inferos potius, & quos-
cunque de suspitionibus suis deos consuluisset Nero, quam la-
pinaribus ac prostitutis mandaret inquisitionem eas.

Prolfitulum, i, n. t. Lupanar, ubi prostituuntur, lupanar,
lustrum. [מזנה, קדשה. Gall. Bordeau. Ital. Casa meretrice-
sca, bordello. Ger. Ein offen Hurenhaus. Hisp. La putana à bordel.
Pol. Zamtczjem komu. Vng. Bordély. Ang. A house of bordelye
or brothelly house.] Abjurando meretricium & prostibulum abjecti-
simum & sordidissimum. [זנות, קדשה, קדשות, זנות
בעצמו, זנות. Gall. Vne putaine de bordeau. Ital. Puttana, mere-
trice. Ger. Ein gemeine Hur oder Dirne, so sich an offne örter bestellt
legt. Hisp. Puta de burdel.] Plaut. in Aulul. Bellum & pudicum
vero potiùs hunc quàm populi. ¶ Dicitur & prostibula, ie, mere-
trix. Plaut. in Persa: Nam hercle si ab hoc me foret, & meo pra-
dio hic faceret copiam prostibula propediem. Festus: Alicarigas me-
retrices appellabantur in compitis saltigenæ puellæ alicarium
versu, quæ tum primùm ut eæ quæ ante stabula sedebant,
prostibulæ debebantur.

Prolfligo, as, act. t. Pudicitiam venalem habeo, corpore quæstui facio. [זנה בעצמו. Gall.
S'abandonner. Ital. Dare via femine à suo vsanza lor. Ger. Zur Hu-
rey offentlich sich setzen. Bel. Voorsitten te coop sin. Hisp. Estar pu-
blica la putería. Pol. Pospolicie ze sobą. Vng. Tarthatom ke-
vekó bordélyban. Ang. To stand to be sold in bordel.] Plaut.
in Cur. Hortatur in occultis locis prostare, vos in foro ipso,
Iurcu. Sat. Quid refert, quàm ex Tarpeio ejiciare ardeatina, Quò
populum pregibus ea lex nunc premit hic Ipsa stator Pupilli pro-
stituta? Idem. & id circum jugulas prostare puellas. ¶ Item ante
stare. Quinc. Fabri prostare gladio cinctum, Anguli prosta-
bat, grave in mures, cavatos, Lact. lib. 2.

Prolfubigo, gis. Sudor. [זרעה, זרעה, זרעה, זרעה.
Gall. Sueur, sueur. Ital. Sudore. Ger. Nasschwitz. Hisp. Modo
conar. Pol. Wygrzebam. Vng. Meg-eszem, verem. Ang. To digge
deepe.] Lit. Pro fubigere terram pedibus. Virg. lib. 5. Georg. Ut
pede prolfubigit terram, fossasq; altè cavat.

Prolfum, prodes, prodesse, Quasi pro aliquo sum, utilitati ser-
vio. [הועיל, הטיב, עזר. Gall. Aider & seruir, profiter à chacun. Ital.
Giouare. Ger. Nutzlich sein. Bel. Nutderen. Hisp. Aprouechar, apo-
dar. Pol. Służyć, pożytek. Vng. Hasznalok. Ang. To profit any man,
to do good to.] Terent. in Heaut. Quicquid est id quod est quin,
prolfuturum id est pro nobis fore, sive expecto Donatus. Cõstru-
itur aliquando cum accusativo, cum præpositione Ad. Liv. 1.
ab Vrbe: Id minùm quantum prolfuit ad cõmoditatem civitatis,
&c. ¶ Aliquando cũ dativo. Cic. 4. Acad. Sed quam ut multis
prolfuisse, existimat.

Prolfumidi, prolfumicæ, f. p. Genus navigii levis speculatorii,
quod & gerebat vacuæ. [ספינה.] Plautus: De nocte ad
portum præfectus sum profumia. Cæsar: Qui pro gubernato-
re legatus prope vertit profumiam.

Prolfusio, [הפשטה. Gall. Prolfusion. Ital. Prolfusione. Ger. Ein
formse und vortonen zu fürnehmen fürnehmen. Hisp. Prolfusion. Pol.
Popełnienie, popełnienie. Vng. Dissoluedelem ke vetkezes. Ang. A
prolfusion.] A Græcis dicitur quæ à Latinis enuntiatio qua-
busdam etiam propositio, & pertinacius ea quæ in disputa-
tionem vocatur. A verbo προφερω, quod inter cæteras significa-
tiones, disputandum proponere, & in medium revocare. Arnob. in
Tap. Prolfusio esse ait quæ dicitur, quæ in unam dumtaxat par-
tem disserunt. Sanctæ divinæ bonæ quam si in utramq; effe-
rat partem, problema fiet: utrum Sanctæ divinæ bonæ, an non?

¶ In fabulis

¶ In fabulis item protasis dicebatur prima pars dramatis, teste Donato in Prolegomenis in Terentium. Vnde protaticam partionem appellabant, quę in initio fabulæ introducta explicandi argumenti causa, in tota deinde fabula antquam apparebat. Ejusmodi est persona Sufficii in Andria Terentiana.

Prorĕgo, is, pen. cor. protexi, protectum, act. 1. Tego, defendo. [סכך *sachach* גונן *gunnen, scherem, scermen.* Gal. *Garder, defendre, couurir.* Ital. *Coprire & difendere.* Ger. Bedecken und beschirmen. Hisp. *Cubrir defendendo, defender.* Pol. *Nakrywam, osłaniam.* Vng. *Befödözöm, szalmaszom.* Ang. *To couer, to defend.*] Plin. lib. 12. cap. 1: Arbor se vastis protegens ramis. Id. lib. 19. cap. 8: Primo anno stramento ab hyeme protegi. Cicero pro Sylla: Ego jacentem & spoliatum defendo & protego. Ovid. 8. Metamor. Quia licet hunc Latonia protegat armis: Invita tamen hunc perimet mea dextra Diana.

Protĕctor, tris, m. t. [Ger. *Beschirmer, vnderhelffer.*] antiqui dicebant pro jugi quippiā agendi tenore. Lucil. Satyr. lib. 6. ut cita: Nonius: Quem neq; Lucanis oriundi montibus tauri Ducere prælo validis cervicibus possent, Idem lib. 12: Hunc juga prælo malorum ducere centum nō possunt. Lucret. Vndiq; prælio plagarum continuato id est, tenore, inquit Donatus.

Protempŏrē, adverbialiter, Pro ratione temporis. ut tempus monet. [כדי *kedi* עת *eth.* Gal. *Selon le temps.* Ital. *Secondo il tempo, per necessità.* Ger. Der zeit nach / nach gelegenheit der zeit. Hisp. *Segun tiempo, por necessidad.* Pol. *Według czasu.* Vng. Az Időhöz képeſt. Ang. *According, to the time, as the time requireth.*]

Protendo, is, act. 3. Vltrà tendo. [ארך *haarich* נטה *natah, extendere, porrigere.* Gal. *Estendre & alonger, estirer.* Ital. *Porgere innanzi.* Ger. Zeuhen strecken. Bel. Vtrestrecken. Hisp. *Estender ante.* Pol. *Wyciągam.* Vng. *Kinyujtom, elé nyujtom.* Ang. *To distende or prolonge, to stretch forth.*] Ovidius ad Pisonem Tu tanti protende manum, cui Piso latentem Exeat. Plin. lib. 11. cap. 45: Inter digitos medius longissimè protenditur. Virg. 2. Aeneid. Ille humi, supplexq; oculos, dextramq; precantem Protendens: Equidem merui, nec deprecor, inquit. ¶ Item ponitur pro profero, differo, *αναβάλλω.* Cic. ad Fam. lib. 10: Comicia tamen in sanctuarium meum eadem protendimus.

Protentus, a, um, partic. pass. [מתוח *metuach* מושך *meschech.* Gal. *Estendu, prolongé.* Ital. *Steso, prolongato.* Ger. Ausgestrecket. Hisp. *Estendido, prolongado.* Pol. *Wyciągniony, dłoni.* Vng. *Kinyujtatot.* Ang. *Stretched forth, prolonged.*] Virg. 1. Georg. Hinc à stirpe pedem protentus in ostia. Tacit. lib. 14: Et eques protentis hastis pertingit: quod olim validum & validum erat.

Protĕnus, adverbium. Quasi porro tenus, & longè à finibus, interprete Serv. in [ראשׁון *rischon* הלאה *halaah.* Gall. *Loin.* Ital. *Lontano.* Ger. Weit von dannen. Hisp. *Lexos.* Pol. *Daleko, stąd.* Vn. *Tauol, hatarról, messzy.* Ang. *Afarre.*] Virg. Aeglog. 1: en ipse capellas Protenus ægrotas. Sic enim legit Caper, quamvis in vulgatis quibuslā codicibus Protinus, peri, legatur.

Protermĭno, as, Propago, fines promoveo, à termino promovendo ductum verbum. [יתר *jether* עבר *abar.* Gall. *Prolonger le temps, prolonger le terme.* Ital. *Prolungare il tempo, prolungare il termine.* Ger. Die Marchen etweitern oder weiter hinaus rucken. Hisp. *Dilatar el tiempo, passar termino, dilatar.* Pol. *Granicze rozszerzam.* Vng. *Tiztzet kiterjeszt, határozok.* Ang. *To delay.*] Apul. lib. 3: Fines usq; & usq; protermino naveris.

Procĕro, ris, pen. corr. protrivi, protritum, n. 3. Pedibus conculco. [דרך *darach* רמס *ramas.* Gall. *Fouler aux pieds, fouler.* Ital. *Calcare con piede.* Ger. Zertreten mit füssen. Bel. Vertreden. Hisp. *Hollar con los pies.* Pol. *Nogami ścieram.* Vng. *Megtaposom.* Ang. *To tread with the foote.*] Plaut. Ego hicte mulier, quia tuis catulos pedibus proteram. Item Amph. Fredam & proterunt hostium copias pace injusta. Cæs. 2. bel. Civil. Equitatus hostū ab utroq; cornu circuire aciem nostram, & averſos proterere incipit.

Prot. Teūs, a, um, participium. Conculcatus. [דרוך *meruch* רמוס *remus.* Gall. *Foulé aux pieds.* Ital. *Calcato con piede.* Ger. Zertretē mit füssen getretten. Hisp. *Hollado con los pies.* Pol. *Nogami sciarty.* Vng. *Megtaposottatot.* Ang. *Troden with the foote.*] Liv. 4. bel. Macedonici: Quod maturuerat circa demessam, & converti ē est: inde ne hostes mox haberent protritum & corruptum.

Protĕrrĕo, res, act. 2. A' longè terreo, vel terrore inculco abigo. [חתת *hathath* בעת *baath.* Gall. *Espouenter.* Ital. *Spauentare.* Ger. Abschrecken. Hisp. *Espantar.* Pol. *Odstraszam.* Vn. *Elriasztom.* Ang. *To feare away.*] Strab. lib. 2. Thcb. Protinus idem ultro jaculo parmaq; Menoeten Proterebat ages. Virg. 12. Aeneid. Adverso protereret equo: ruit ille recedens.

Prŏtervĭa, æ, f. p. Petulantia, lascivia. [זדון *zadon* סרה *sarah, arrogantia, protervitas.* Gall. *Vanité & arrogance.* Ital. *Superbia, sfacciataggine, ribalderia, insolenza, estimatione, arrogantia.* Ger. Mutwille tigkeit / frechheit / gutsche. Bel. Dertelheyt / eygendonckenheyt. Hisp. *Desvergüenza, soberuia.* Pol. *Zuchwałstwo.* Vng. *Istentelenseg.* Ang. *Malapertnesse, sawcinesse, pride.*] Catrectius: Capripedes agitat citus læta protervia Panis. Quo etiam nomine significatur sacrificiū quoddam (ut testatur Macrobius) in quo mos fuit, ut siquid expulis superfuisset, igne consumeretur: quemadmodum Moses de agno Paschali præcepit. Hinc est locus ille Catonis in Albidium quendam, qui quum bona sua comedisset, & convivium domū quæ ei reliqua erat, incendio perdidisset, protervium eum fecisse dicebat. Quod enim comesse non potuerat, id combussisse.

Prŏtervĭtas, atis, f. t. Protervia. [זדון *zadon* סרה *sarah, arrogantia.*] Terent. in Heaut. Quam pene tua me perdidit protervitas. Cic. pro Cælio: De corruptelis, de adulteriis, de protervitate, de sumptibus immensa oratio est. Horat. 1. Carm. Ode 19: Vni grata protervitas, Et vultus nimium lubricus aspici.

Prŏtervus, a, um. Petulans, procax, improbus. [זד *zed* סורר *sorer, arrogans, insolens.* Gall. *Vain & arrogant.* Ital. *Proterno, sfrontato.* Ger. Mutwillig / frech und frey / unverschämt. Bel. Dertel / eygendonckelijck. Hisp. *Desvergonçado.* Pol. *Zuchwały.* Vng. *Istentelen.* Ang. *Malapert, pratie, sawcie.*] Incudit enim hoc comēlasciviā quandam & libidinem cum superata continentiā, animiq; inconstantiam pronam ad quemvis lasciendum. Cic. pro Cælio: Si victus libeat, proterva petulantes, diversi effundi. Ibi dimota meretricio more vivere: adulterā ego putarem si quis hunc paullō liberius salutasset? Terentius Heaut. Ne hoc putet, ne proterve videar. Cic. 5. de Fin. Ecthesi, factiq; metus, quales proterva rum nominum aut mollium esse solent, contra naturā sunt. Ovid. Epist 6: Damnaret natis facta proterva pater. Juvenes protervi, Horat. 1. Carm. Ode 25. Lingua proterva, Ovid. in Ibin. Oculi protervi. Ovid. Epist. 16 Manus proterve, Ovid. 12. Metam. Venti protervi, Horat. 1. Carm. Ode 6.

Prŏtĕrvē, adverbium, Petulanter, procaciter, immoderatè, & superbè [בזדון *bezadon, בזרות bezerut, בגסות begasut.* Gall. *Vainement, & arrogamment.* Ital. *Superamente, arrogantemente.* Ger. Stöltzlich / mutwilliglich / vbermütiglich & frentlich. Hisp. *Desvergonçadamente.* Pol. *Zuchwale.* Vn. *Kegyetlenül.* Ang. *Malapertly, pratily.*] Plaut. in Rud. Quis est qui tam protervē foribus fecit iniuriam? Ovid. 1. Amor. Eleg. 4: Multa miser timeo, quia feci multa protervē. Terent. Heaut. Ecce autem illi quoque protervē nescio quis ex. Ovid. 1. de Arte: Et quicquid dices, facisve proterve, aquo, Credatur simium causa fuisse merum.

Prŏtervĭtus, in eadem significatione. Ionius Patercula fuit, ut ait Nonius: Quis est qui nostris foribus tam proterviter insultat?

Protervia, is. Lascivia, protervè & petulanter aga, ἀσελγεία, ὑβρισμός.

Protestor, protestaris, ā. p. [העיד hiphil. Allegare, testificari. Gal. Protester. Ital. Protestare. Ger. Betheuren, bezeugen. Hisp. Protestar. Pol. Oświadczyć się. Vng. Protestalok, tanúsítani tetszik. Ang. To protest. Juris consultorum verbum est, quo illi utuntur pro eo quod est cavendo, & quę fieri nō debent, manifestè denuntio.

Protestatio, verbale. ¶ Hoc est animi nostri declaratio, juris acquirendi, vel conferendi, vel damni depellendi causa facta.

Prothesis, πρόθεσις, Pars orationis apud Græcos, quam Latini præpositionem appellant. ¶ Est & figura cùm tertia a aphæresi, qua altera vel tota ab principio dictionis adjicitur: ut Gnatus pro natus: ternio pro ternio tulit. Hanc tamen figuram alii prothesin malunt appellare.

Prothymiā prothymatis, [προθυμία. Pol. Ręczność.] Dicitur vapore aere tuto, diligens, hortei, alacrimóve punitiarū, quæ ante dictum fieri debebat.

Prothymus, a, um. p. [πρόθυμος. Gal. Prompt, diligent, adgreable de courage. Ital. Pronto, diligente, animoso, gagliardo. Germ. Beantwortet, muthig, geflissen, gutwillig. Hisp. Ligero, presto. Pol. Dobrobytny. Vng. Kesęg, hajlandósag. Ang. Ready, willing, glad, well disposed.] Latinè prō primo, alacritas, animi propensio. Plaut. in Stich. Vides benignitatem hominum, pernte, & prothymias. Sic etiā πρόθυμος dicunt Græci pro prompto, alacri, & propenso. A nomine θυμὸς oxytono, quod animum, sive animositatem significat: nam θυμὸς paroxytonon, herbæ nomen est.

Prothyris, pen. prod. hujus prothyridis, pen. corr. f. t. Vitruvius. [Ger. Vberthür.]

Prothyron, pen. corr. [θύρα vrim. πρόθυρον. Ger. Ein vorhof oder vorschopff, darunter man ob der gassen tritt das haus gehet. Pol. Przysionek.] Vestibulum in privatis ædibus, ut ait Vitruvius: in urbium, templorum, regiarumq; vestibula, propylæa potiùs dicuntur.

Protinus, pen. corr. Stolim, statim, mox. [מהרה maherāh. מיד. Gall. Soudainement, subit, incontinent, tout de suite. Ital. Subito, tosto, di mano. Germ. Eins nach/von dem andern/ohne verzug. Bel. Terstondt. Hisp. Luego. Pol. Hned, wnet, zaraz. Vng. Hirtelen. Ang. Forthwith, presently.] Virgil. 4. Aeneid. Protinus ad Regem cursum detorquet barbam. ¶ Quandoque accipitur pro deinceps, deinde, ἑξῆς, ἐπειδή. Virg. lib. 3. Georg. Protinus æstatis mediæ celebrabimus exequias. ¶ Quandoq; pro jugiter, cōtinuō, Virg. trajecto in fluvio cursu. Acerra Proteus hasta fugit, fervarq; citerior tenorem. Plinius lib. 5. cap. 8. Orygiam habet in monte inferiore Mauritaniæ, non procul Oxeano, lacu protinus flagrante, quem vocant Nilidem. ¶ Quandoque pro omnino, dilucidè. Virgil. cum protinus unus quisq; Tellus Vna foret: dicit omninō una, ut ait Servius exponit, continua. ¶ Ponitur aliquando pro simul, hoc est etiam. Virg. 8. Aeneid. ...quin protinus omnem Perlegerē oculis. Etenim quod facimus, quam protinus omnem Perlegerē oculis. Etenim quod facimus simul fit, quam simul fit, ait Valla. ¶ Aliquando pro eo quod vulgò dicitur Dirckt, ἀμέσως, autore Budæo. Ulpianus: Etenim parvi refert protinus patrono libertus cogatur dare, an per interpositam fidejussoris, vel rei pecuniam. ¶ Aliquando pro primùm, sive à principio. Celsus: Aliquæ febres protinus à calore incipiunt. ¶ Aliquando pro nuno, endmq; tempore. Virgil. 8. Aeneid. Nam memini Hesiones visentem regna sororis Laomedontiadæ. Primum Salamina petentem, Protinus Arcadicæ gelidos invisere fines. Servius. ¶ Quòd autem additur negatio, significat non ideo: hoc fit in continuō, & itidem. Quintilianus: Non autem ut quicquid præceptum necessariò est, sic ad eum finem dum oratore maximi protinus erit momenti. ¶ Protinam veteres dicebant in eadem significatione: quod & Festus annotavit. Terent. in Phorm. Atque hinc me conicerem protinam in pedes. Ubi Donatus: Protinam fuit, & ita Nigidius legit. ¶ Protenus verò per secundam vocalem in penultima, ex posito & tenus compositum, idem valet quod prorsùs, sive usque in locum longè exstitum. Virgil. 1. Argonaut. Ipse capellas Protinus æger ago. Sic enim legit Caper: quanvis in vulgatis quibusdam exemplaribus protinus per tertiam vocalem legatur.

Protion. Veterum nigrum. Dioscor. lib. 4. cap. 122.

Protocollum, non ult. pen. prod. [πρωτόκολλον. Gall. Protocole. Ital. Protocollo. Ger. Ein Protocoll/das ist/ein ordentliche verzeichnüs etwas gantzen handels/welches man bernach nachmals zu bekreftigen kan. Hisp. El protocolo del notario. Pol. Protokuł, kroniki wszystkiego rzeczy dokładnie zapisuje. Vng. Ki notalo rendelem vala ke legyen. Ang. That which is written and noted out of record.] Proprie dicitur illud quod arrectis & facundis ad actionem notatur, ut postea pertinacium quorumvis quæstus, facilius possit exerci. Dictum protocollum, quasi primum membrorum, vel pontis prima membrana. Sunt qui gentilitiō scribendum velint, putentq; deduci à Græco nomine κόλλα, quod nostri glutinum significativè quod glutine chartæ solerent conglutinari: sive quòd in glutine seu cera per tabulas extensa olim scriberetur. Vide ea quæ suprà annotavimus in dictione MAUROCOLUM.

Protogonus, Latinè Primogenitus. [πρωτόγονος. Gall. Premier né, premier engendré. Ital. Primogenito. Ger. Ein erstgebornet. Hisp. Primero engendrado. Pol. Pierworodny. Vng. Elsö szülött. Ang. Begotten.] Quo nomine ab Orpheo dicitur Deus, quòd ante ipsum nihil fit genitum, sed ab ipso sint cuncta creata.

Protogonon, Sempervivum apud Dioscoridem libro 4. capite 91.

Protŏllo, is, Differo, prolongo. [האריך hiphil. משך hithpahel. מתמהמה. Gall. Differer, prolonger. Ital. Differire, prolungare. Germ. Verziehen/verlengeren. Bel. Verleenden. Hisp. Diferir, alongar, differir. Pol. Przeciągnąć, odwłoczyć. Vng. El halasztom. Ang. To delay or prolonge.] Gell. libro 3. capite 16: Nonnulli decimum mensem lecticæ maleriæ protolli putant. Plaut. in Cal. Protollo mortem mihi. ¶ Ponitur & pro profero sive extendo. ἐκτείνω. Plautus in Pseud. Manum protolle, & pariter proferto manum.

Prōtōno, as, are, pen. cor. n. p. [נדר kara. εὐχόμενος, εὐχάς ποιοῦμαι. Gall. Vouer, faire vœux, faire voeu. Ital. Votare, far voto. Ger. Gelübt thun/ein gelübt schencken. Hisp. Votar, hacer voto. Pol. Ślubować, ofiarować. Vng. Fogadást tenni. Ang. To vow.] Val. 4. Argon. Devolat inde furens, quæ via, quove profecti. Nec genus antè rogat, sed talia protonat ira. Incipit: ô juvenes, &c.

Prōtōmartyr, com. t. πρωτομάρτυς, primus testis.

Prōtōnŏtārius, πρωτονοτάριος, Primus notarius. Notarius verò à nota deducitur, sed primùm notarii barbarè dicuntur.

Prōtōmȳsta, [ראש הכהנים rosh hakkohanim. πρωτομύστης.] Mystarum princeps. Mystæ autem sacerdotes appellantur, qui mysteria, & sacra, ritusq; secreta regunt & administrant.

Prōtōplāstus, πρωτόπλαστος, Epitheton Adam, communis humani generis parentis: quem hominum primum Deus creavit, & ex luto finxit.

Prōtŏtŏcŏs, pen. corr. m. f. n. Qui semel tantùm parit, quam & Latini primiparā dicunt. Prototocos autem cum accentu in antepenultima, πρωτότοκος, primogenitum significat. Sed hæc, quoniam ad usum nostrum nihil pertinent, satis fuerit petere ex Græco Lexico.

Prōtŏtŏmŏs, pen. corr. m. f. [πρωτότομος. Ger. Zum ersten abgehauwen oder abgeschnitten/vom ersten schnitz.] adjectivum est, id significans quod primùm & ante omnia secatur: unde accipitur pro cymis teneribus q, caulibus qui verno tempore corbrathium, aliisve herbis solent fieri, Columella lib. 10. sed iam prototomos tempus decidere caules. Martial. lib. 10. Herbas fabrorum, & prototoma cudes.

Prōtŏtўpŏn, pen. corr. πρωτότυπον. Exemplar primitivū quod ad alterius imitationem effectum non est: quod & archetypon dicitur. ¶ Sū & prototypus adjectivum, πρωτότυπος, idē significans quod primitivus.

Prōtrăho, is, xi, ctum, ere. In lucem, seu in conspectum traho. [משך mashak. προτείνω. Gall. Mettre, ou tirer en avant, porter. Ital. Trarre, cavare fuora. Ger. Herfürziehen. Hisp. Retraher, traher afuera. Pol. Przywodzę. Vng. Elő vonom. Ang. To draw or bring forth, to produce.] Liv. 8. bell. Pun. Nudi in medium protrahebantur, & tantùm, omnis apparatus belli ex promebatur. Cic. 6. Verr. Hinc nescio quis vivium Sext. Cominium protrahit nullis. Protrahere ad judicium, Liv. 3. bell. Maced. Verum protrahere aliquem de hoc est, eherie. Lucr. lib. 1. ¶ Protrahere, augere. Valer. li. 1. cap. 5. de C. Cælio Vetus pacifloni victoris infelicitatem cito tumore protraheret. ¶ Protrahere, differre, prolongare. [משך mashakh. מאחר.] Suetonius in Nerone, cap. 32: Vel ipsa ea quoq; militum, & commoda veteranorum protrahi ac differri necesse esset. Seneca in Herc. fur. ...& longa fames Mors protrahatur lenta.

Prōtrĕptĭcus, προτρεπτικός, Instructivus, & exhortativus. Symmachus in Epist. Indulge stylo, aliquid de disciplinā, seu protrepticum scribe. Autonius: Libellum (inquit) in stilum protrepticum illuserat. Capitolinus in libro cui titulus Maximini, scripsisse ait à Ciceronē ad exemplar protrepticī.

Prōtrĭmentŭm, protrimenti, pro. n. f. Dicimus edulia minutim trita, conchylia quæ in pulmentariis parvula concinnant ex carnibus frustillatim concisis. & tritura cibi quasi à protrendo.

Protrŭdo, pi, pen. corr. n. f. [דרוש dirash. προτρέπω, ὠθῶ. Gall. Mettre, pousser, ou mettre en avant, pousser, ou exposer, ou proposer. Ital. Voler che sella delle sue proprie cose facciano fatica ex presse. Ger. Der verführt des Herrn so man auff die strassen schicken will. Hisp. Vaya de vna en pos de la. Pol. Mogę iem przysłać, wysyłać, wynosić, przystawić. Vng. Az vtczán el akarok szakadni. Ang. Sweet sense, that sometime runneth before the matter be perfect.] Multum quod ipsum præstat antequam ut vocalis exeatur. Plin. lib. 14. cap. 9: Sed inter genera potuum ponere debeo & protrudum.

& protropũ. Ita appellatur à quibusdam mustum sponte defluens antequam calcentur uuæ. Columella lib. 12. cap. 27. lixivium multum appellat, quod in lacu mustis profluit antequã uvæ calcẽtur: imitatione eorum cuũ à nostra lixivia quæ per colum madefacta cernere paulatim diximus. Athenæus prodromum, & protropon appellatũ scripsit a Mitylenæis, quod apud eos dulce maturescit. Quin & Plinius protropon Graecorum interpretatur uua vina agnoscit.

Prõtrudo, is, Impello, provolvo, quasi porrò trudo. [προωθέω. Gall. *Pousser en avant, appousser.* Ital. *Spingere, sospingere.* Ger. Zuſtoſſen, fortſtoſſen. Hiſp. *Empuxar, echar.* Pol. *Wypchnąć.* Vng. *Előtolom.* Ang. *To thruſt forward.*] Cicer. de Fato: Vt igitur qui protruſit cylindrum, dedit ei principium motionis, volubilitatem non dedit, &c. Lucret. lib. 4: Paulatim moles protruditur atq; movetur.

Protutēlā æ, Tutela. [Vn. *Vitegondoſkodás, tanuſág.*] Vlpianus Dig. 27. tit. 5. l. 1. Protutelæ actionem necessariò præstare proponet. Nam quia plenius incertum est, utrum quis tutor, an verò quasi tutor pro tutore administraverit tutelam, ideo in utrumq; earum actionem scripsit.

Prōturbo, as, Propello, abigo, arceo. [רשׁ] *gharíſh* הדיה *hoddíh, ámoſz.* Gall. *Chaſſer, retarder par force, repouſſer.* Ital. *Scacciare.* Ger. Hinweg treiben, hinzuſt ſtoſſen, hindern, fortreiben. Hiſp. *Empuxar.* Pol. *Wypędzam, wypędzam.* Vng. *Elnyavalyog, elnyűm, elnyavalyom.* Ang. *To thruſt out or forward, to driue, to chaſe.*] Plin. lib. 11. cap. 19: Apes pigras & ignavas proturbant. Columella lib. 8. cap. 5. Nihil captius marem cognovi, assilientem admissarium celeribus proturbat. Virgil. 10. Aeneid. Telaq; conjiciunt, proturbantq; eminus hostem. Liv. 5. ab Vrbe: Iamq; & alii congregati, telis missilibusq; facis proturbare hostes, ruinaq; tota prolapsa acies in præceps deferri.

Prōtȳpum, protypi, pen. corr. *πρότυπον.* Quod in typi vicem formatum est. Plin. lib. 33. cap. 12: Primusq; personas regularum extremis imbricibus impressit, quæ inter initia Protypa vocavit. Postea idem exypa fecit.

Prōvĕho, is, xi, ctum, Vtemur verbo, à loco suo aliquantulũ promoveo. [προφέρω. Gall. *Porter en avant, pouſſer en avant, avancer.* Ital. *Portar avanti, menar oltra.* Ger. Fortführen, weiter führen. Bel. Wertuoren. Hiſp. *Llevar à lleuar.* Pol. *Daię naprzod.* Vng. *Előhordom, előmlik, elődűlök.* Ang. *To promote, to advance.*] Plaut. in Rud. Quid ego deliqui? T. A. Rogas? Qui arrhabonem à me accepisti ob mulierem & eam hinc abduxisti. L. A. S. Non avexi. T. A. Cur negas? L. A. S. Quia pol provexi avehere non quivi misere. Liv. 10. bel. Pun. Navem provectas in altum in eos jussit. Cicer. 8. Phil. Atq; etiam homines agrestes inani spe aquas usq; pueri lanas provehuntur. Virg. 7. Aeneid. Quum provectus equo, &c. Rarem provehere per herbas, Valer. 4. Arg. & Virgil. 3. Aeneid. Provehimur Pelago vicina Ceraunia juxta. ¶ Provehi longiùs in scribendo vel orando: id est, progredi, vel procedere. Cic. 5. de finib. Sed jam sentio me esse longiùs provectum, quàm proposita ratio postulaverit: verum admirabilis compositio disciplinæ, incredibilisq; rerum traxit ordo. Paulò longiùs oratione mea provecta est. Cic. pro Roscio Com. Virg. 1. Aeneid: quid ultra Provehor, & fandis fugientes demoror Avstros? ¶ Provectus ætate id est, vergens ad senium. *πρεσβύτερος τῇ ἡλικίᾳ.* Cic. in Catone Majore: Quamquam tam valere cœpi non admodum grandem natu, sed tamen ætate provectum. Prudentia provecta ad extremum ipsorum id est, usq; ad vitæ finem pervenit.

Prōvĕnio, n. q. Prodeo. [נבע *javáʃ* נבא *hiz. αὐξάνομαι.* Gall. *Venir en avant, appartenir.* Ital. *Comparire, uſcir fuore.* Ger. Herfür kommen. Bel. Voort komen. Hiſp. *Acontecer, salir à fuera, comparecer.* Pol. *Wyrośnę.* Vng. *Kimegyek, kűlsőmben megyek.* Ang. *To come forth and appeare.*] Plaut. in Pœnul. Nam qui in terram provenit novo modo, aliquod novum inventum afferre accidit. ¶ Interdum ponitur pro gigni, fieri nasci. [φύομαι]. Gall. *Croiſtre.* Ital. *Naſcere, crescere.* Ger. Wachſen, herfür kommen. Bel. Waſſen. Hiſp. *Nascer la heredad.* Pol. *Wyrastam.* Vng. *Terek, fejlek, növekűm.*] Plin. lib. 9. cap. 10. Nec fit aliud animal provenit. ¶ Aliquando idem quod crescere, & felicitate cumulari. Plaut. in Trucul. Quum tu recte proventis, quumq; aucta liberis gratulor.

Prōventŭs, m. q. Dicuntur res rustici, & non tantùm bonarum rerum, sed etiam malarum. [בואה *bóah* תבואה *tebuah. εἴσοδος.* Gall. *Revenu, accroiſſement, abondance.* Ital. *Utile che ne viene.* Ger. Das zukommen es ſey guter oder böſer dinge. Hiſp. *Renta que viene.* Pol. *Dochody.* Vng. *Bandoknak ez gyűmölcsi vagy más effélék.* Ang. *Commings in, profit.*] Plautus: Calamitatum & miseriarum tot proventus. ¶ Proventus pro successu. Cæsar libro 2. bell. Civ. Multum ad hanc rem adjuvat adolescentia, magnitudo animi, superiorum temporis proventus, fiducia rei bene gerendæ.

Prōvĕrbium, bii, n. t. Accommodatum rebus, temporibusq; adagium, omnium in ore vetsans. [משל *maſchal.* παροιμία. Gall. *Proverbe, vn dict commun.* Ital. *Proverbio.* Ger. Ein Sprichwort. Bel. Een spreeckwoort. Hiſp. *Refran.* Pol. *Przysłowie.* Vng. *Gondolkodó mondás.* Ang. *A proverbe or common ſaying.*] Et modò est simplex: ut, Obsequium amicos, veritas odium parit. Modò obliqua, & aliud significans quam verba exprimere videantur: ut, Equus Sejanus. Cic. 4. Acad. Videnc ut in proverbio sit, Ovo omni inter se similitudo. Idem de Senect. Pares cum paribus, veteri proverbio, facillimè congregantur. ¶ Inde Proverbialis, & hoc proverbiale, παροιμιώδης. ¶ Proverbium etiam ponitur pro propositione, ἀξίωμα. Gell. libro 7. cap. 16: Addebat etiam quod ad proverbium tuum ferme accederetur.

Prōvĭdĕo, des, secunda syllaba correpta, n. t. Antè, vel à longè, & futurum aliquid video, antequam sit factum. [ראה *hiſhgháh* השׂגיח *hiſhgháh.* προοράω, προσορῶ. Gall. *Prevoir devant, regarder devant.* Ital. *Provedere, antivedere, prevedere.* Ger. Zuvorſehen pflegen ſehen. Bel. Voorſien. Hiſp. *Mirar delante, proueer.* Pol. *Przeglądam, przypatruię.* Vng. *Előtekintek, előrelátom, hűzgalódom.* Ang. *To prouide, foreſee.*] Plautus: Hoc enim sapientis est, omnia quæ venturo sunt providere. Cic. 2. de Divin. Medicus morbum ingravescentem ratione provicet, infidus imperator, tempestates gubernator: & tamen ph sæpè in fallitur, cui nihil fine certa ratione opinantur. ¶ Quoniam verò ea quæ providemus, si mala sunt, aut vitamus, aut emendamus, fidum est, ut providere ponatur pro vitare, sive cavere, ut apud Terentium in Andr. Quæso non alia providentur me, aut rerum præfundabunt. ¶ Aliquando etiam pro consulere & prospicere. Cicero: Satis jam omnibus quæ necessaria erant, provisum parabant. Providere rebus necessariis, ut res necessarias comparare. Cicero: Providere rei frumentariæ. Cæsar 5. bell. Gal. Providere rem frumentariam. Idem 6. bell. Gal. Providere in hyemes pabulum. Plin. lib. 8. cap. 18: Provisum hoc legibus: hoc est, cautum. Provisum à diis immortalibus, Cic. 2. de Natt. deor.

Prōvīsŭs, a, um, participium. [προορατός. Gall. *Provea.* Ital. *Provedere.* Ger. Zuvorſehen, bedacht, fürſehung gethan, hat. Hiſp. *Proueido.* Pol. *Przejrzany.* Vng. *Előtekintett.* Ang. *Prouided or foreſeene.*] Et modò est simplex: ut, Obsequium amicos, veritas odium parit. Modò obliqua, & aliud significans quam verba exprimere videantur: Equus Sejanus. Cic. 4. Acad. Videnc ut in proverbio sit, Ovo omni inter se similitudo. Idem de Senect. Pares cum paribus, veteri proverbio, facillimè congregantur. ¶ Inde Proverbialis, & hoc proverbiale, παροιμιώδης. ¶ Proverbium etiam ponitur pro propositione, ἀξίωμα. Gell. libro 7. cap. 16: Addebat etiam quod ad proverbium tuum ferme accederetur.

Prōvīsĭo, onis, Comparatio. [משׂגיח *maſchgháh.* πρόνοια. Gall. *Qui prouoit.* Ital. *Cui prouede.* Ger. Ein fürſehung. Hiſp. *El que prouee.* Pol. *Dogląd.* Vng. *Előtekintés.* Ang. *A prouider.*] Horat. in Arte: Vtilium tardus provisor, prodigus æris.

Prōvīsŏr, ōris, providentior, providentissimus, Prudens, qui prævidet facta & cavet. [משׂגיח *maſchgháh.* πρόνοος. Gall. *Qui preuoit les choſes de loin, & y pourueoit.* Ital. *Che prouede lungo de longo tempo.* Ger. Fürſichtig. Hiſp. *El que prouee de lexos.* Pol. *Opatrzny.* Vng. *Előtekintő, vagy gondoskodó.* Ang. *Prouident and wiſe, that foreſeeth things to come before and be ware.*] Cicero 5. Verr. Ille in tabellas retulit, ebi gnarus signis amicorum, providens homo. Idem Appio Pulcro lib. 5: Id enim mihi & ad eventum est aptus, & ad reliquas res providentior. Plin. Epiſt. 8: Quod dum recordor, intelligo mihi laborandum, ne quis parte vicear hanc de me fiduciam providentissimi viri deferta sit.

Prōvĭdentĭa, æ, & p. Prudentia, sapientia. [πρόνοια. Gall. *Prouoyance, pouoyance.* Ital. *Prouidenza.* Ger. Fürſichtigkeit. Hiſp. *Prouidencia.* Pol. *Opatrzność.* Vng. *Gondviselés, minden eszközökben való látás.* Ang. *Foreſight, forecaſting.*] Cicer. Id enim sapientia est providere: ex quo sapientia appellata est providentia. Idem 2. de Nat. deor. Talis igitur mens mundi quum sit, ob eamq; causam vel prudentia, vel providentia appellari rectè possit. Quicum prudentiam à providentia distinguãtur: prudentiam dicant in rebus humanis, providentiam in divinis. Alii prudentiam definiunt, rerum bonarum & malarum, & utrarumque

scientiam: providentiam verò, per quam factorum aliquid videtur antequàm fadum sit. Cic. lib. 2. de leg. Sit ingeniorum ad bona deligenda, rejicienda contraria: quæ virtus, expressè vocanda est appellata providentia. Quintilianus: Nullam ego res humanas despicere providentiam reor.

Prō, ſe. Enter. adverb. Prudenter. [φρονίμως. Gall. Avec prevoyance, en voyant devant. Ital. Con providenza. Ger. Fürſichtiglich, mit fürſehung. Hiſp. Con prudencia, prevenidamente. Pol. Opatrznie. Vng. Bölcſeſſegböl. Ang. Wiſely, with foreſight.] Cic. 2. de Nat. deor. Quæ de providentia eorum à vobis dicta ſunt, & de providentibus dicta ſunt.

Prōvīdŭs, a, um. Prudens, diligens, ſolers, qui non modò præſentia, & quæ ante pedes ſunt ſed etiã futura prōſpicit. [προνοητικός. Gall. Soigneux, prevoyant, ſoigneuſement, adroitement. Ital. Providente, prevedente. Ger. Fürſichtig. Hiſp. Prevenido. Pol. Opatrzny, ſtrzedzący ſię, ſpoſtrzegaiący. Vng. Elŏgondoſkodó. Ang. Forſeeing, circumſpect.] Cuius contrarium improvidus. Ennius lamar: Sed diſpicere ſi perum providum, parare ex aliis quod utile ſit non poſſes, Cicer. pro Rosc. Itaque nunc illi homines bonestiſſimi propter tuas inimicitias parum putantur cauti providique fuiſſe.

Prōvīdē, per corr. Cautè, cavendo ſcilicèt, prudenter. [φρονίμως. Gall. Avec prevoyance, ſoigneuſement, adroitement. Ital. Providamente. Ger. Fürſichtiglich. Hiſp. Prevenidamente. Pol. Opatrznie, bárznie. Vng. Bölcſeſſegböl. Ang. Warily, circumſpectly.] Plin. lib. 10. rapacitatem publicanorum quidem omnium eſt, tabulas ramorum ſuffundendo nido providè eligere.

Prōvincĭa, æ, f. Propriè dicitur regio extra Italiam bello acquiſita. [ἐπαρχία. Gall. Province. Ital. & Hiſp. Provincia. Ger. Ein Landſchafft, Land oder Königreich erobert mit den waffen, und ſo regiert wird. Pol. Prowincya. Vng. Tartomány. Ang. A province or countrey ſubdued by force of armes, and kept in ſubjection.] Scribit enim Hegeſippus, Romanos quum vicinas in ſuam potestatem redigerent proximè poſitas regiones, appellaviſſe provincias. Primò omnium Sicilia provincia eſt appellata, ſicut docet Cicero quarto Verrin. Primò, inquit, quod omnium nationum exterarum princeps Sicilia ad amicitiam fidemq; populi Romani applicuit, id quod ornamentum imperii eſt, prima provincia eſt appellata. Ovidius Fastorum: Reddite (eſt omnis populo provincia nostro) Redigere autẽ regiones in provinciæ formam, nihil aliud eſt, quàm regionem ſub pace imperio Romano, & ad eam gubernandam mittere præfectum. In hac ſignificatione dicimus quempiam habere provinciam. Cicero in Pisonem: Ille ſi non ferrem ſuffurer, audaret quam provinciam P. Lentulus amiſſimus hujus ordinis, quam & auctoritate Senatus, & ſorte haberet interpolita religione lucis ſui habitatione depoſuiſſet, eam ſibi tum aſciscere: quum etiam religio non impediret, mos majorum tamen, & exempla, & gravissimæ legum pœnæ vetarent. Obtinere provinciam. Cicero pro Flacco: Quum provinciam Asiam Consulari imperio obtineres. Deponere provinciam. Cicero in Pisonem: Ego provinciam Galliam Senatus auctoritate, exercitu, & pecunia inſtructam & ornatam, quòd ita exiſtimabam tempora Reip. ferre, in concione depoſui, reclamante populo Rom. Provinciarum autem duplex diviſio fuit. Namſtante Republ. aliæ conſulares, aliæ prætoriæ fuerunt. Imperatorios autem conſtituit, aliæ populi Rom. aliæ Cæſaris factæ ſunt. Provinciæ conſulares erant, quæ ab his qui in urbe conſulatum geſſerant, conſulari imperio obtinebantur. Provinciæ populi Romani, quas Cæſares populo relinquebant, ut ſuo jure in eas pro conſules & propretores mitteret. Cæſaris verò erant, in quas Cæſar ipſe præſides ſuos mitteret. De his Strabo in fine ſui operis, & Sueton. in Augusto. Vide Iunium de his materiem Iterum, q. Per translationem accipitur pro gravis molere, ſive onere. Terent. in Phorm. O' Geta, provinciam cepiſti duram. Idem Heaut. Idcirco hunc noſtro tradita eſt provincia. Cic. 6. Verr. verebar graviter illam ſibi ab illo provinciam daram, nec quid faceret habebat. Idem pro Sylla: Tarquinius pater, Corneli, id quod tandem aliquando profiteare, illam ſibi ereptam provinciam depoſuit, ut quum primùm luce Conſulem ſalutatum veniret, introitus ſuos omne & pure amicitiæ, meta meo lecto trudaret. In hac verò ſignificatione dicimus, Capere provinciam, Suſcipere provinciam, Dare provinciam alicui, Depoſcere provinciam alicui.

Prōvincĭæ, Exponemus, quot omnino in ditione populi Romani provinciæ fuerint, & quibus, quóve anno captæ, tum quæ conſulares, quæq; prætoriæ. Quo anno M. Cicero Ciliciam pro conſule adminiſtravit, qui ſuis ab Vrbe condita DCCLI. M. Marcello, Ser. Sulpitio coſs. provinciæ XV. fuerunt in ditione populi Romani: Sardinia, Corſica, Sicilia, duæ Hiſpaniæ, citerior, ulterior: Aſia, Achaia, Macedonia, Illyricum, Dalmatia, Africa, Achaia, Galliæ duæ, cisalpina, transalpina, Cilicia, Bithynia, Pontus, Creta, Syria, Cyprus: quibus ex omnibus provinciis vectigal capiebat annuum reſpub. ut Plutarcho traditum eſt, octogies quinquies decies centena millia. Sardiniam cepit inter primum & ſecundum Punicum bellum conſul. T. Manlius Torquatus: de quo triumphavit, ex ea prima anno urbis DXVIII. provincia populi Romani facta eſt, miſſis ad eam componendam X. legatis quod in faciendis provinciis ſervatum eſt. Corſicam vicit, ac provinciam fecit Caius Papirius Maſo conſul, & a Senatu triumpho non impetrato, ipſe de ſua ſententia in monte Albano primus triumphavit anno DXXXII. & hanc una cum Sardinia ſemper unos sexit magiſtratus Romanus, Siciliam primus vicit, magnaq; ex parte provinciam fecit, Qu. Catulo primo Punico bello: poſt aliquot annos, captis Syracuſis, universam in provinciæ formam redegit M. Marcellus bello Punico ſecundo aut ecrtè, qui ei ſucceſſit. M. Lavinus nam de Marcello Veliterno tradit: debellata verbum Sicilia à Lavino prætore, quidem à Marcello conſule, & Cicero in Verrem, & Livius ſignificant. Marcellus quidem ſequutus exemplum Papiri Maſonis, in Albano monte triumphum egit, utrumq; ovans eſt ingreſſus. Hiſpaniam citra à Scipione Africano majore, triundo Punico bello, tum aliquot poſt annos, M. Catonis Cenſorii virtute, multis victoriis domitæ & in eas magiſtratus Romani miſſi pro conſulibus, modò pro prætoribus: retineri tamen poſſeſſæ, & ut air Velleius, ſæpè partibus amiſſæ, certa ac ſtabilis eſſe populi Roman. poſſeſſio, ſtipendiumque pendere non prius, quàm Auguſto principe cœperunt. Aſiam ex Tantalo monte bello Antiocho L. Scipio, minor a Africani frater, profectus in eam conſul, ad imperium adjunxit, unoq; poſt conſulatum prosima triumphavit, ab urbe condita DCXXIII. poſſeſſam poſſedere beneficio ſenatus populiq; Rom. reges Attali, donec M. Perpenna conſul Aristonicum, qui eam Attalo rege mortuo, occupaverat, devicit, ac regio ejus nomine in provinciæ formam redegit Perpenna, ſed, qui ei ſuccederat, M. Aquilius conſtituit redegitq; quietam. De Aristonico triumphavit, anno DCXXIII. Acaiam M. Fulvius Nobilior ſi legio bellum gerere cœpit conſul, pro conſule confecit, & triumphavit bello Ætolico poſt, anno urbis DLXVI. Macedoniam XL. diebus devicit conſul iterum L. Æmilius Paulus, anno DCXXVI. neq; tamen provinciam fecit, ſed de ſententia X. legatorum, quos ad componendum Macedonum atq; Illyriorum ſenatus de more mittit, Macedonas omnes liberos eſſe juſſit, & ut iisdem legibus viverent, ſuas urbes, & agros haberent, magiſtratus ſuos crearent, pecuniæ ſtipendii, quod regibus pependerant, dimidia parte relevavit anno proximo. Perſe rege inter captivos Romam ducto triumphavit: provinciam verò Macedoniam fecit anno urbis DCVII. Q. Metellus, is, qui ex eo prætore triumphavit, & Macedonici cognomen eſt adeptus: hanc provinciam poſtea cum Achaia conjunxit, eiq; duabus unã lecit, rogatione perlata. P. Clodius tribunus pl. & utrique L. Pisoni, quaſi præmium, quòd in Ciceronem ejiciendo cauſam dediſſet, cedite administrandam Illyricum & Dalmatiam eodem anno, quo Macedoniam Paulus. L. Anicius prater debellavit, & unam provinciam fecit, triumphavitq; poſt Paulum ab eosdem ibus, rege Illyriorum Gentio cẽ fratre, conjuge, & liberis ante currum ducto. Carthaginem & Corinthum, illam Africæ, hanc Achaiæ caput, excidit per eodem annum, & triumpharunt, Scipio Æmilianus, & L. Mummius, uti quoque Scipio cognomen Africani, Mummius Achaici, facta ſunt provinciæ duæ Africa, & Achaia. Africani autem intelligo regionem universam, quam Carthaginenſes poſſederant cum Numidia, & ipſa pars Africæ, Maſſinſſæ regnum fuit, Syphace ſuperato, patriq; regibus, & à C. Cæſare demum, poſt Scipionem, & Iubam, Mauritaniæ regem, devictus, in formam provinciæ redacta. Mauritaniam verò & ipſam in Africa, multis poſt annis Caligula Imperator in duas provincias diviſit. Galliam cisalpinam pro provinciam effe factam eo tempore, cùm M. Marcellus, is, qui tum ſal quinquies fuit, priorq; Annibalem vicit, Virdumarum Gallorum regem ſingulari certamine occidit, deque Gallis Inſubribus triumphavit, anno DXXXI. patet enim provinciam eſſe factam, quia colonæ partes annis ſequentibus eò deductæ. Tranſalpinam verò Galliam, quæ Narbonenſis quoque dicta eſt, Q. Fabius, L. Pauli nepos devicta Allobrogibus, unde cognomen ſumpſit, in provinciæ formam redegit, anno DCXXII. Cilicium perdomuit P. Servilius pro conſule: qui, quòd Isauros, Ciliciæ arcem, evertit, Isauricus eſt cognominatus: triumphavitque anno DCLXXIX. ex eo tempore Cilicia provincia fuit. Bithyniam populo Romano, Rex Nicomedes, ut antea Rex Attalus Asiam, teſtamento reliquit, eaque ſimul cum Ponto, in quo Mithridates regnavit, una provincia fuit. Bithyniique eodem appellata: utrunque verò provinciam fecit, Mithridate victo, Pompejus Magnus pro conſule, triumphavitq; anno DCXXXII. eodem Pompeii lexã Plinio Iuniore in epiſtolis memoratur, Bithynia,

tor, Rubrius, & Pontidis data ne quis annis X X. minor magistratum caperet, nè ve in senatu esset: qui verò magistratum cepisset, ei licere in senatu esse ne decuriones, in curiam à censoribus lecti, pecuniâ pro intimo dare coactum, ut senatores certis de causis à censoribus ordine moverentur ne Bithynicis civitatibus adscribere tibi, quos velles, cives liceret, deinde ne civitates essent alienæ, sed bini quinq; civitatū, quæ essent in Bithynia: atque hæc à Pompejo sunt ad exemplum Romanæ civitatis instituta. Cretam deuellavit Q. Metellus pro consule, & triumphavit anno DCXCI. Creticus q; postea nominatus. Syria, Pompeji Magni singulari virtute, ultimo bello Mithridatico victa, leges accepit, provinciarumq; populi Rom. numerum auxit: triumphavit ex ea Pompejus pro consule, item ex Asia, Ponto, Armenia, Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia, Scythis, Iudæis, Albanis, Iberia, Creta, Balearibus, præterea de regibus Mithridate, & Tigrane, anno DCXCII. Cyprus ultima, stante Republ. in provinciæ formā redacta, missus in eam M. Catone quæstore cum jure prætorio, L. P. Claudii tribuni pleb. Pisone & Gabinio coss. anno DCXCV. sed primum et finali cū Cilicia tanquam ea provincia S. C. tradita est P. Lentulo pro consule, quod ille à verbo Cic. in epist. ad Lentulum significant: Te posse perspicere, qui Ciliciā, Cyprūq; teneas, quid efficere, & quid cōtegi à te possit, posse quæstores in eam mitti, quod ab eodem Cicerone didicimus, qui ad C. Sextilii Rufum in quadam epistola ita scribit: Tuæ laudi coducere arbitror, cum primum in eam insulam quæstor veneris, ea instituere quæ tenentur alii q; Tenta pace tuperet, quæ provinciæ cōtinerent, quæve prætoria cicerentur. Ne quis error, neutram perpetuum fuisse horum eam habet, vel illa provincia semper aut cōsularis, aut prætoria: sed ita nomē mutabat, ut varie modò à consularibus, modò à prætoriis administrabatur: quū potestatē senatus habebat, ut, quos vellet, in quas vellet mitteret, administratione annua: quod lege Sempronia C. Gracchi tribuni pl. sanctū erat. Cesarianæ Gallicæ quinquennium contra legem Gracchi, & lege Vatinia tribunitia & S. C. mandatæ sunt, potestq; in alterum quinquennium lege Trebonia tertium tributa, Pompejo Magno & Crasso iterū cōsule confirmatæ: quadere sic ad Lentulum Cicero: Stipendium Cesari decretū, & ne lege Sempronia succederetur, facilè perfectū est. Decerni autē potestas lege Gracchi non à populo, sed ab senatu provincias, idem in oratione pro domo, in P. Clodium invehens, plane demonstrat. Hāc verò legem, ut provincias cōsulares, quas C. Gracchus, quibus maximè popularis fuit, nō modò nō ad sortē ad senatū, sed etiā, ut necesse esset quotannis cōsulem per senatū, lege sanxit: eas lege Sempronia per senatū decretas, cessisse? extra ordinē sine sorte, nominatim dedisti, nō consulibus? Erat igitur cadē provincia, ex voluntate senatus, modò consularis, modò prætoria: nunq; Macedoniā (ne hæc exempla nominem?) Cn. Dolabella, C. Cassio, M. Lucullus, L. Torquatus, C. Antonius omnes cōsulares administrārūtū C. Octavius Pegasus, pater Augusti natus, iterum sus consularis L. Piso, & Pisone evocato, Q. Anchanius prætorius idemq; pater in veteris. Quo anno S. C. illud Cæsar in epistola ad Ciceronem refert, in quo S. C. nocte lant: senatui placere, in Cilicium provinciam imq; octo reliquas prætorias initio regebantur octo provinciæ, quæ in eo S. C. prætoriæ vocantur à magistratibus octo prætoriis. Cypro excepta, quū quæstor, ut proximè ostendi, esset, ut opinor, prætorio, administrabat: quia lege Clodia missum fuerat in eam M. Catonem cum jure prætorio, adjecto etiam quæstore. Velleius prædicit: propterea Cyprum inter prætorias esse memoratam facilè credo: sed quæ fuerint hæc, Cilicia, Sardinia, Asia, Macedonia, Bithynia, Creta, Africa: & cū Sardinia Corsicam simul fuisse, cū Bithynia Pontum, paulò antè dictū est. Seio quæratur fortasse, quot fuerint, & quæ fuerint, & à quibus administratæ eo anno provinciæ consulares. Septem fuerant: hæ duæ Galliæ, Illyricum & Dalmatia, quas unus C. Cæsar ex rogatu duæ Hispaniæ, quas Cn. Pompejus per legatos absens administrabat: Syria, cui M. Bibulus: Cilicia, cui M. Cicero præfuisse fuerūt hoc anno XV. provinciæ, consulares VII prætoriæ VIII & in unā consulare Ciliciam, in prætorias autē omnes eo S. C. successores mitti placere, decretū est. Neq; verò mirentur quisquam, si Aetoliam, Græciam, Achaiam, Thessaliam, Bœotiam, Pamphyliam, Phrygiam, Lycaoniam, Lydiam, Ioniam, Cariam, Mysiam, Gallogræciam, sive Galatiā, Pisidiam, Lyciam, Cappadociam, Armeniam non nominaverimus: nam Aetolia Græciæ pars fuit: Græcia verò cum Achaia, Thessalia, Bœotia ad jurisdictionē Macedoniæ pertinuit: omnesq; simul ab uno regebantur: id servatum est, post consulatū Pisonis & Gabinii: nam eo anno lege tulit P. Clodius, ut omnes illæ provinciæ ab eo, qui Macedoniæ præesset, regerentur: non enim tulit, ut à Pisone nominatim regerentur, (nam fuisset privilegium, non lex) sed, ut ab eo, cui Macedonia daretur: is autem fuit eo anno L. Piso, cujus exulata lex est. Pamphyliam verò, Phrygiam, Lycaoniam, qui Ciliciam, idem administrabat: Lydiæ, Joniæ, Cariæ, Mysiæ etiam Phrygiæ parti præerat idem, qui Asiæ: nec mirum est, Phrygiam in duas jurisdictiones diremptam fuisse, ut una pars Ciliciæ, altera tribueretur. Asiæ nam etiam ipsius Asiæ tres diœceses ad Ciliciam attinuisse, Cicero ipse ait, prodidit. Galatiam regebat Deiotarus Rex, socius fidelissimus populi Rom. Pisidæ, & Lycii inter socios erāt, suisq; legibus liberi magistratu Romano nec parebant: itaque Cicero eas gentes appellat auxilia, quod nomen à de sociis usurpari solitum est in epistola ad Atticum: Exercitum, inquit, in manu habemus, auxilia sunt bona, sed ea Galatarum, Pisidarum, Lyciorum: hæc cum sint nostra robora. Cappadociæ res erat Ariobarzanes, ipse quoq; socius populi Romani: nam Pompejus regem multos à Mithridate pulsos, in regnum restituit, & fœdere ac societate Reip. obstrinxit. Armeniam Tigrani regi, qui Mithridatem armis juvecat, venia data, concessit: earum provinciarum quarā provinciarum fecit populi Rom. alias, ut suis juris esset, suisq; legibus viverent, permisit. Hæc est Romanæ ditionis ad Hispaniā ulteriore extrema ad Occidentem provincia, ad Euphratem qui terminus ad Orientem imperii fuit, descriptio quædam, breviter à nobis informata: nec enim vagari longius licuit in ea tradatione, quæ nostri quæsierint propria nē cui quid tamen disjuncta videatur, & esse possit legentibus utilitatem cum jucunditate, hæc attigimus. In provincias ibant vel consulares cum duodecim fascibus, vel prætorii cum sex, totidem utrisq; quorum alibi habetur mentio: etiam prætorios cū jure consulari, & duodecim fascibus, sæpius in provincias ivisse, ut Q. Ciceronem in Asiam, de quo Suetonius extare, ait, Ciceronis epistolæ, quibus Quintū fratrem, parum secunda fama pro consulatum Asiæ administrantem, hortatur, & monet, imitetur in promerendis sociis vivamus suum Octavium: pro consulatum vocat hominis prætorii almum: fratrem eadem ratione titulus est. Q. Metello Celeri procos. in duabus epistolis, quæ libro quinto Famil. primæ leguntur: qui anno cōsulatum nō gesserat, sed ex prætura in Galliam cisalpinam profectus erat: & in oratione pro Flacco notavimus hoc: Cum provinciam Asiam pro consule obtinetes: cùm tamen prætorio de homine loquatur. Primis temporibus, cùm provinciæ tutelæ armis essent, & in discrimine versarentur, exibant in eas, inito statim magistratu, consules & prætores, vel: ut quæque cuique sorte obtigerat, vel etiam quandoque consulibus inter ipsos comparantibus: Ecce enim loquebantur, cùm inter eos de duabus consularibus provinciis conferretur eam comparādi consuetudinem apud prætores non valere: sed quòd si bellum prodiceretur, imperium in eadem provincia consulibus, aut propretoribus à senatu prorogabatur: postea L. Sylla lege cavit, ne quis plus anno provinciæ præesset: quæ vel ut, opinor, in Rep. diuturnis imperiis affecisset, tutum nō esse fraq; Gallianū la per decemviros. Cæsaris administratio libertatis vetus fuit: hæc de lege Cicero in epist. ad Appium his verbis: Eō dicendum, quòd ego tenere certe qui quicquam potuerim triginta diebus, qui tibi ad decemviralem legem, ut opinor, Cornelia constituta esset. Et in eo tum habere rationē potuisti, quo loco me tua lege Cornelia convenias: in provinciam veni pridie Cal. Sext. Tolerabiliorem annē Sylla C. Gracchus tribunus pl. Tiberii frater, ut cōsulares provinciæ quotannis per senatum decernerentur. Post Sylla verò C. Cæsar, quod dictum fuit, legem tulit, ne prætoriæ provinciæ plus, quam annum, ceu plus, quàm biennium, consulares obtinerentur: tum autē hanc legē victo Pompejo, cùm ille jam per novem annos Galliam contra C. Gracchi & L. Sylla leges obtinuisset, contentus id, quod nemo antea. Et S. C. & lege. Leges verò, quæ rectoribus provinciarū imperiū dabant, duæ fuerūt, quas dabat imperiū populus: ut Liv. indicat lib. IX. Cornelia senatusnam, cū S. C. esset factū, ut provincias magistratus sortirētur, aut cō pararent inter se, cum ii, vel sine lege variata in provincias proficiscerētur, imperiū habere jubebat, donec in urbē revertissent: eo quòd in epistola Ciceronis ad Lentulum scriptum est, Ap. Claudius, frater P. Clodii, cupidus provinciæ, dicitabat, fore, ut imperium esset, lege curiatā ferre: terrorem esse cū collega provinciam, si curiata lex non esset, cōparaturum cū collega. Lentulo, & nobis. Ciliciam pro cōsule administranti, successurum legem curiatam cōsuli ferre opus esse necesse nō esse, se quoniam ex S. C. provinciam haberet, lege Cornelia imperium habiturum quod in urbem transisset. Quod autem in Agraria II. scriptum est. Rem militarem sine curiata lege attingere non licet, propterea dictum, quia sumptu publico abeant in provincias, quorum de imperio lata curiata lex esset: poterant igitur pecunia militem alere, & bellum gerere citra sine curiata lege poterat quidem aliquis privato sumptu in provinciam ire, exercitum verò habere bellumque de suo gerere, cui facultates essent, ut iceret? non quod sine curiata lege, quæ pecuniam dabat, rem militarem attingere cui quam licebat: nam, cum ad Atticum Cicero ita scribit: Appius sine lege suo sumpto in Ciliciam cogitat

non intelligit de pecunia in stipendia militum erogandâ, sed ea enim sustinere tum prorsus poterat, sed, opinor, de suo consortisque viatico: ipse enim Cicero viaticum dari solitum comitibus eorum, qui retinerentur provincias, significat in epistola ad Cassium his verbis. Cætera cognosces ex literis, ex bonis publicis, quod legato tuo viaticum constituerunt. Hæc ex lib. Paul. Man. de legibus Romanis.

Prōvincĭālis, & hoc provinciale, omn. t. adjectivum. Quod ad provincias pertinet: ut Senatus provincialis, quem de provinciarum administratione ait. [προσηκων Gal. De provinces provinciales. Ital. Cosa de provincie. Germ. Eine sach die gehöret herrschafften ist. Hispan. Cosa perteneciente a provincia. Polon. Do prowincyi należący. Vngar. Tartomanyhoz való. Ang. Belonging to a province.] Cicero ad Quintum Frat. lib. 1. Ita qui ferendis legibus præerunt provincialis ratio ipsis expedita est. Negotia provincialia. Cicero ad Atticum lib. 6. Neque enim mihi negotia provincialia esse parabam, neque me in decretionibus habebam. sed ut ipse debui diligenter. ¶ Provincialis dicti sunt qui ex provinciis tum, sive (ut Ulpianus inquit) qui in provinciis domicilium habent. Ital. Provinciali. Provincialium nomine olim populo Romano tributa, præter Italicos appellabantur. Vide Comm. lib. 5. cap. 21. Caput facit de Agricultura provincialium vinearum, quam alibi de agricultura Italicorum scribit. Plinius Iunior lib. 8. Epist. Italicus est an provincialis?

Prōvincĭātim, adverb. Per singulas provincias. [κατ' επαρχιαν. Gall. De province en province, par provinces. Ital. De provincia in provincia. Germ. Von einer jeden Vogtey insonderheit. Hispan. De provincia en provincia. Polon. Od prowincyi do prowincyi. Vng. Tartomanyonként. Ang. From country to country.] Sueton. Augusti. cap. 49. Exercitibus copias legiones & auxilia provinciatim distribuit.

Prōvīvo, ĕre, pen. prod. ut Viram protrahe. [ζαω. Gall. Prolonger la vie. Ital. Prolungare la vita. Germ. Sein leben verlängern. Hisp. Prolongar la vida. Pol. Dłużyć żywot. Vng. Hoszszu életet tenni. Ang. To prolong his life.] Tacit. lib. 3. Nondum is dolor exoleverat, quo de Agrippina audierant: quam ut interfecto Sejano spes fulserat eam provixisse.

Prōvŏco, as, pen. corripit. Ex ædibus, vel ex loco interiori foras voco, evoco. [καλεω. Gall. Haster de loing. Ital. Chiamare di lontano. Ger. Zuruffen. Belg. Roepen herwaerts. Hisp. Llamar de lexos. Polon. Wywołowac, wspomowac. Vngar. Kiáltani. Ang. To call out of doors.] Plautus in Pseud. Heus Ii domi sis, quem provocasti. ¶ Aliquādo provocare, id in aliquod est unus, quem provocasti certamen vocare, sive ineundi, sive ad deunde gratia ad eli, lucterfere, & pugnare. [הסית בחלק הגיף hebr. αγωνιζομαι. Gall. Disputer, provoquer au combat. Ital. Sfidare. German. Jemand zum Streit oder Fechten ruffen. Hisp. Desafiar al enemigo.] Hinc dicimus provocare ad pugnam, provocare ad certamen, provocare in aleam, provocare miniaco. Horat. 1. Sen. Sat. 3. Cuspiam tetigisse minimo ne provocet digito sciret. Solemus enim dicere vos tactum digito valere quantum alios brachio. Budæus lib. 3. Galli, magistratum se aliquæ armis, insignes, provocare per interpretem unum ex Romanis qui secum ferro decerneret. Provocare aliquem literis, est literis missitando, ad rem ad rebonem invitare. Cicero Matio: Tuis amantissimis literis provocatus. Provocare aliquem injuriis dicitur, lacessere & irritare. Plinius Iunior in Epistol. Quamvis etiam multis provocatus injuriis, numquam tamen ad ultionem recessi. ¶ Aliquādo provocare, est orare, petere, desiderare, petentis ve operam implorare, appellare, & construitur cum accusativo, vel cum præpositione Ad vel Ex. [προσκαλεω. Gall. Appeller par devers soi, engager. Ital. Provocare, esportare al giudicio, sperare. Germ. Die Hülffe bey einem Richter suchen. Hisp. Apelar para el superior.] Cic. Attic. Quum alter ad Senatum provocasset, alter verò appellasset Tribunos. Livius lib. 2. Quod si Tribuni eodem fœdere obligatos se fore autarentur tollendæ appellationis causa, in quam comparasse Decemviros eminabant, ait se provocare populum, implorare leges de provocatione, & Consulares, & Tribunitias eo ipso annulatas. Quem enim provocaturum, si hunc ad comitia centuriata ire licuerit? Cui plebeio & humili prætidium in legibus fore, si Appius Claudio non fuit? Sed de tam unco forum, utrum novis legibus dominatio, an libertas firmata sit, & appellatio, provocatioque adversus injuriam magistratuum oblata tantùm inanibus literis, an vera data sit. ¶ Provocare, autore Budæo, videtur aliquando poni pro vincere, eum superare. Quintil. libro 10. elegia, quo quæque Græcos provocamus: hoc est, quasi cum de victoria, in contentionem vocamus. ¶ Provocare in integrum dicit Cicero libro 1. De Cæsare verò quod fieri debuit, ne provocaret, manifestum claudus ejus provocari in integrum potest: hoc est, integrum jam non est, & dicitur provocare posse rem.

Prōvŏcātor, ōris, verbale, m. Qui alterum ad pugnam, certamenve provocat. [מסית hebr. αγωνιστης, αγωνοθετης. Gall. Provocateur, qui provoque, defieur. Ital. Che sfida, sfidatore. Germ. Der jemand zum Streit oder Fechten ruffet. Hisp. El que desafia, desafiador. Polon. Wywołowacz. Vng. Kihivó. Ang. A provoker, a challenger.] Plin. de viris illustribus. Adversus ingentem Gallorum provocatorem sub Valerius Tubulus nullam omnibus armis protexit. Cic. pro Sest. Quum verò ne de vernalibus quidem hominum exercitus, sed ex gentibus omnibus gladiatoriis armari, & scitote alios Sanctites, alios provocatores fecerit, &c. ¶ Provocatori item dicebantur ei qui provocat ad alium judicem. Labeo. D. de Verbor. signific. Ar mulier provocatio illi, nec ei fieri debuit, quam aut non est provocatum, aut provocator jubet esse.

Prōvŏcātĭo, ōnis, adjectivum. [προκλησις, αγωνισμα, αγων. Prouocation, ou don a militaire que nacun provocateur quod Latinorum est quam provocasse. Gell. lib. 2. cap. 11. Populi militaria dona habent malinga, & his provocationes aperaque.

Prōvŏcātĭōnis, verbale, f. t. [προκλησις, προκλησιμον. Gall. Defiement. Ital. Disfida. German. Ausforderung. Das anfahen zum Kampff. Hisp. Desafiamiento. Pol. Wywołanie. Vng. Kihivás. Ang. Provoking.] Ea provocatione interfecit eum. Plin. lib. 29. cap. 1. ¶ Provocatio appellatio. [εφεσις. Gall. Appellation. Ital. Appellatione ad un giudice superiore. Germ. Ein Appellation von einem Richter für einen Oberen. Hisp. Apelo obra de apelacion. Ang. Appealing to another judge.] Cicero 4. Academ. Commemorant reliqui, qui leges populares de provocationibus tulerunt. Quo turpius quam Senatusconsulta provocationes? Cic. 3. de Leg.

Prōvŏlo, as, n. p. Avolo, ulterius volo. [προσπλεω. Gall. S'envoler, s'en aller bien loin. Ital. Volare, correre velocemente. German. Hinaus fliegen, schnell fliegen. Hispan. Volar à lexos, correr ligeramente. Polon. Wylatuie. Vngar. Elrőpülék. Angl. To flee away or farre off.] Plin. lib. 10. Tunc universæ provolant, si dies nubilus futurus est. ¶ Lucil. lib. 2. Pertransationem pro provolatione jubatur. Si primum infusis habis provolat duo Fabi, tutatur. Sic primum infusis habis provolat duo Fabi, tutatur. Idem ibid. 3. ab Vlx. Is dato negotio fuit, ut corpus obtegeret, ipse in latum vicemq; Conlatis provolat.

Prōvolvo, as, ĕre, Volvendo protrudo. [προκυλιω. Gall. Rouler devant soi. Ital. Rivolgere. German. Von hinnen wälzen, fortrollen. Hispan. Rebolver. Polon. Odwalam. Vngar. Elgörgetem. Ang. To roll forth before him.] Livius: Ingenia duxi in subeuntes provolventibus Barbaris. Terent. in Andr. Jam ego hunc in medium viam provolvam. ¶ Provolvere se ad genua alicujus, est se alicui supplicem prosternere, & venia impetrandæ gratia, genua ejus amplecti, in quibus antiquitus corde sedem esse volebant. [κατακυλιω. Livius quarto belli Macedonici. Legati ubi hæc coram fierunt, Gentes ad genua Consulis provolvuntur.

Prōvŏlo, adverbium similitudinis, idem valens quod perinde, vel quemadmodum. [כאשר כמשפט כמשרה כמדה. Gall. Selon, ainsi que. Ital. Come, secondo che. Germ. Nachdem. Hisp. Como. Pol. Kotemu zakon. Vn. Akorint. Ang. According as.] Cicero Attico: Tuas literas prentres postulo, expecto. Idem in Ver. Plout Thermitani homines opes fecebant. Lucil. lib. 9. ab Vlx. Rapim collatis lucibus in medium, & provolvere pro viribus ad fructuosos.

Prōvĭdĕo, ēs, vīdi, vīsum, ēre. [προσοραω. Gall. Voir devant ou moyennant de quelque chose. Ital. Provedere. Germ. Einem oder sich gegen etwas versehen. Dasselb oder unheeren. Contrarium cura habet. Belg. Een middel vinden. Hisp. El cuydado de la necesidad. Pol. Opatrzyć rzeczy przyszłe, przewidzieć. Vngar. Eleiben valamire gondolni. Ang. Foresee.] Literator, mediator, conciliator, qui inter partes dubiū jurisve disputationū, aut ipsorum, aut alterius cujusvis contractū, consensumve, transactum. A verbo προβιβαζω, quod est conciliare. Martial. lib. 10. Quæstiophurato nostri emovet tumultus, Vitiorum proxineta factiosum.

Prōxĕnĕta, æ, & pr. de utar cum i. Proxenetarum nunc & prosenetarum quoniam id munus soleat per fœminas fieri, quando scilicet aut spontaneis deponantur apud proxenetas. Vide Alciat. lib. 1. disputand.

Prōxĕnĕtĭca, æ, mercede proxenetæ. Vng. Arra az kötött mulsáért, annia. [Vip. D. lud. Tit. 14. l. 1. Proxeneticæ jure lecto petuntur.

Proximus, Vide PROPE.

Prūdens, tis, pot. t. Sagax, providus, multarum rerum peritus. [חכם chochom חשכן maskil. בבון bakon. Gall. Prudent, sage. Ital. Prudente, sapiente. Germ. Weiß verständig und witterisch. Belg. Voorsichtig, wijs. Hisp. Prudente sabio. Pol. Mądry. Vng. Esze. Ang. Wise, prudent.] Cic. de Orat. Vir natura peracutus & prudens. Idem de Clar. Orat. Lælius Torquatus elegans in dicendo, in excusimando admodum prudens. ¶ Interdū prudens idem est quod sciens, & data opera aliquid faciens. [εκ προνοιας. Plaut. Capt. Etiam tu in malis rebus plus insciens qui fecit, quam prudens boni. Cicero Attico: Ne prudens & sciens eo te demittas, unde exitum videas nullum esse. Idem libro 10. Epist. Ut in fabulis Amphiaraus, si ego prudens & sciens ad pestem aurea oculos poticam fore profectus. Differunt autem hæc duo, prudens & sciens, secundum Donatum,

Prudentum, quod prudens est qui intelligentia sua aliquid cognoscit: sciens qui alterius indicio non percipit hoc est, prudens per se, sciens per alios. Terent. in Eunuch. Et prudens, sciens, vivus, vicensque pereo. ¶ Prudens pro sciens cum infinitivo. Plin. lib 8. cap 32. de vitulo marino: Eumq; fel iucundæ multa medicamenta in lenitem evagulum ad omnia talis morbos, ob ea le peti prudens. ¶ Interdum prudens accipitur pro quauis perito, seu docto. Sic eum. Vnde juris prudentes dicimus id est, consultos, & peritos juris. Cic. de Amic. L. Acilius prudens esse in iure civili putabatur. Prudens adulandi. Iuvenal. Satyr. 3: Quid quod adulandi gens prudentissima laudat Sermones indocti, faciem deformis amici? Cic. de Clar. Orat. Omnes ferè Stoici prudentissimi in differendo.

Prūdentĕr, adv. Sapienter, providè. [φρονίμως. Gall. Prudemment, sagement, sauvement. Ital. Prudentemente. Germ. Weislich/ fürsichtiglich. Hispan. Prudentemente, sabiamente. Pol. Madrze. Vng. Eszessz. Ang. Wyslelye, wiserlye.] Cicero 5. de Finib. Facitq; ut is noster prudenter, qui audire de summo bono postrimùm velit. Plin. epistol. 2. 13: Prudenter autem constitutis, interim navibus, interim vehiculis uti.

Prūīnā, æ, à perurendo, quòd fruges & virgulta perurat. [כטור cruciatio magna. Gall. Gelee. Ital. Brina. Ger. Ein Reiff. Belg. Rym. Hispan. La helada ó yelo que quema. Pol. Rossa, szron, szron. Vngar. Zuzmarás, hó harmat. Ang. Hoare frost, white frost.] Fit rore gelido nascitur, nec fit nisi nimio aere, & sereno. Cic. 1. de Nat. deor. Pars ubi gratus ovis, prunæve longius Sol is absceſſu. Virg. 2. Georg. id verò cavisse gelidæque pruinæ. Idem 1. & Georg. Illant ipsa solo prunis. Corpora magna boum. Cic. Catil. Quo autem pestilentes Aprilium, aut Maiorum pruinæ, ac nives perferentur? nisi forte se Pacilius hyemem tolerabiles putat, quòd in convivio nudi saltare didicerunt.

Prūnā, æ, f. p. A carbone ita dictis, quòd illa ardens sit & viva, carbo autem extinctus. [חח גחלת prunæ. פחם carbones. Gall. Braise de feu, charbon, charbon ardent. Ital. Brage de fuoco. German. Ein glut/ feurmuth/ ein feu. Belg. Een gloeyende kole. Hispan. La brasa, carbon encendido. Pol. Zarzewie węgiel. Vngar. Parazsa szen. Ang. A cole burning or a live cole.] Dicta pruna à perurendo. Virgil. 5. Aeneid. Subiiciunt veribus prunas, & viscera torrent. Plin. lib. 19. cap. 6. Si radicem betæ in prunis tostam superedetur. Horatius 1. Serm. Satyr. 5: Prætextatus & latum clavum, prunæque batillum.

Prunēoli, fungi, qui & Spineali dicti sunt, ignoti priscis veteribus, quòd certè in rōt gu & irritamenta mirandum est.

Prūnis, ni. f. Arbor quæ prona producit. [κοκκυμηλέα. Gall. Vn prunier. Ital. Arbore de prugne, susine. Ger. Ein Pflaumenbaum. Belg. Een pruym boom. Hispan. El ciruelo arbol. Pol. Sliwa. Vng. Szilua fa. Ang. A plume tree.] Colum. lib 2. cap. 2: Multa sunt quæ & dulcem terram, & humentis habitem significent: ut juncus, & calamus, ut genuina & tri folium, ebulum, rubi, prunique vestites. Virgil 2. Georg. Et sæpè alterius ramos impune videmus Vertere in alterios, mutatamque inserta mala Ferre pyrum, & prunis lapidosa rubescere corna.

Prūnum, n. n. Arboris fructus dicitur. [κοκκύμηλον. Gall. Vne prune. Ital. susine. German. Ein pflaume. Hispan. La ciruela. Polon. Sliwa. Vngar. Szilua. Ang. A plumme.] Martial. lib. 13: Prona peregrina cadit rugosa tenectæ Seine, solent duri solvere ventris onus. Virg. 4. Georg. Eduramque pyrum, & spinos jam prona ferentes. Idem 2. Eclog. Adeam vetera prùna, & hornos: est huic quoque pomo.

Prunētum, Locus pruna conditus. κοκκυμηλεών.

Prūrīo, is, n. q. quasi perurior. [κνήθομαι. Gall. Se demanger. Ital. prurire, ardere, pizzicare. Ger. Beissig oder tzornig sein. Belg. Jueren. Hisp. Tener comezon. Polon. swędzi. Vng. Viszketek. Ang. To itch.] Sit enim prurire proprie humane scalpendi ardere, excrementis spirituosis, ubi per poros exitum quærentibus. Plaut. Pœn. An dentes pruriunt? idcirco. Mil. ita dorsum totum prurit. ¶ Prurire item interdum fœdæ significationis verbum est, idē significans quod genitalium partium pruritum excitare, & rei veneræ appetitum gignere. Martial. lib. 10. 14. de puella Gaditana: Tam tremulum crissat, tam lasciuum prurit, ut ipsum Mauritanorum fecerit Hippolytum. Martial. lib. 11. Ex hac carminibus data est jocosis, Ne possint nisi pruriunt, juvare. Catul. in Gell. Epigr. 85: Quid facitis Gelli, qui cum matre, atque sorore Prurit, & objectis pervigilat tunicis.

Prūrītus, tus, penult. prod. m. q. Senilis levis mortificationis, circa cutem ad scalpendū nos invitans. [חרס ebullitio, ardor. Gall. Demengeaison. Ital. Prurito, rabbruscio, pizzor. German. Beissigkeit/juckung der haut. Hispan. La comezon. Polon. Swędzenie. Vngar. Viszketes. Ang. Itching.] Fit autem ab excrementis spiritualis, extimum sibi molientibus. Plinius lib. 9. cap. 45: Vis piscium mordax.

Prūrīgo, pen. prod. f. t. Pruritus. [חרס ebullitio, ardor. Gall. Demangeaison. Ital. Pizzicore. Germ. Die Kratze/ unsauberkeit. Hisp. Comezon. Polon. swędzenie. Vngar. Viszketes. Ang. Itching or tickling.] Colum. lib. 7. cap. 5: Nam subest aspera cutis, & velut quædam prurigo. Plin. lib. 20. cap. 8. Nigræ radices ita in aqua coctæ prurigines tollunt.

Prūrīgĭnōsus, Qui laborat prurigine. [Vng. Viszkenyős.] Cælius Diab. 2. tit. 1. 3: Vel prurigine vexabitur.

Prymnēsium, n. t. [σφυρόπεδον. German. Schiffnot/damit man es an das land bindet. Polon. Lina, sznurowanie.] Fuga quo navis ad continentem religatur. Plinius tudertem vocat nonnulli orum. Prymnesium autem dictum est ἀπὸ τῆς πρύμνης, eò quòd è puppi jaciatur.

Prytănis, ĕos, vel ĭdis, à verbo Græco πρυτανεύω, Cic. quod est magistratum exercere, vel gubernare: Summus Athenis magistratus erat, cui respublica administrandæ cura incumbebat. Erant autem πρυτάνεις numero quinquaginta, decimam partem continæ quinquenariæ efficientes, in orbem πρυτανεύοντες: hoc est, magistratum administrantes, singulisque mensibus vices commutantes.

P ante S.

P. S. In notis antiquorum, Posuit sibi. P. S. Plebiscitum. P. S. F. Publice sibi fecit. P. S. F. publice saluti vel sibi fecit. P. S. F. C. publicæ saluti faciendum curavit, vel publico, vel proprio sumptu faciendum curavit. P. S. C. plebiscita.

Psăltēs, Latinè cantor. [חזן מנצח magister. Gallic.]

Psalte, ēs, f. p. t. מנצחת magistra. Gall. Chanteresse, Ital. Cantatrice. Ger. Ein Singerin. Hispan. Cantadora. Polon. Spiewaczka. Vng. Enekes asszony. Ang. A singing woman.] Cantatrix, quæ fecisse instrumento aliquo musico cantet. Latinè fidicina dicitur, quasi fidibus canens. Terentius Adelph. Illæc jam penes vos psaltria est? Cicero 3. Tusc. Qui in cantum mulierum pro psaltria adducitur.

Psălterĭum, ii, n. t. [ψαλτήριον. Gall. Chanterelle, Ital. Cantatrice. Ger. Ein Singering. Hispan. Cantadora. Polon. Spiewaczka. Vng. Enekes asszony. Ang. A singing woman.] Cantatrix, quæ fecisse instrumento aliquo musico cantet. Latinè fidicina dicitur, quasi fidibus canens. Terentius Adelph. Illæc jam penes vos psaltria est? Cicero 3. Tusc. Qui in cantum mulierum pro psaltria adducitur.

Psălterĭum, ii, n. t. [ψαλτήριον. Gall. Chanterelle, Ital. Cantatrice. Ger. Ein Singering. Hispan. Cantadora. Polon. Spiewaczka. Vng. Enekes asszony. Ang. A singing woman.] Cantatrix, quæ fecisse instrumento aliquo musico cantet. Latinè fidicina dicitur, quasi fidibus canens. Terentius Adelph. Illæc jam penes vos psaltria est? Cicero 3. Tusc. Qui in cantum mulierum pro psaltria adducitur.

Psălterĭum, ii, n. t. [ψαλτήριον. Gall. Chanterelle, Ital. Cantatrice. Ger. Ein Singering. Hispan. Cantadora. Polon. Spiewaczka. Vng. Enekes asszony. Ang. A singing woman.] Cantatrix, quæ fecisse instrumento aliquo musico cantet. Latinè fidicina dicitur, quasi fidibus canens. Terentius Adelph. Illæc jam penes vos psaltria est? Cicero 3. Tusc. Qui in cantum mulierum pro psaltria adducitur.

Psălterĭum, ii, n. t. [ψαλτήριον. Gall. Chanterelle, Ital. Cantatrice. Ger. Ein Singering. Hispan. Cantadora. Polon. Spiewaczka. Vng. Enekes asszony. Ang. A singing woman.] Cantatrix, quæ fecisse instrumento aliquo musico cantet. Latinè fidicina dicitur, quasi fidibus canens. Terentius Adelph. Illæc jam penes vos psaltria est? Cicero 3. Tusc. Qui in cantum mulierum pro psaltria adducitur.

Psăllo, is, n. t. [ψάλλω. Gall. Chanter. Ital. Cantare. German. Singen. Hispan. Cantar. Polon. spiewam. Vngar. Enekłök. Ang. To sing, play on harp or lute.] Verbum est Græcè Græcum, idem significans quod cano sive i. lore fac, fac instrumento musico. Vnde Judæus illud Gel. lib. 19. cap. 9: Qui cancerent voce, & qui psallerent, interpretatur citharam pulsarent. Horat. 2. Epist. 1: pingimus, atque psallimus, & luctamur Achivis doctius unctis. Idem 4. Carm. Ode 13: Ille virentis, & Doctæ psallere Chiæ Pulcris excubat in genis. Cic. in Cat. Ii puerti tam leguli, ut dicam, qui non tolum amare, & amari, neque cantare & psallere, sed etiam ficas vibrare & spargere venena didicerunt.

Psălma, ătis, n. t. [ψαλμὸς. Gall. Chant, chanson. Ital. canto. German. Ein Gesang oder Psalm. Hisp. Canto. Polon. spiewanie. Vng. Ének. Ang. A song.] Quod psallitur. Diapsalma, διάψαλμα, silentium & quies quæ dam interpsallendum interpolita. Nam ut symphonia dicitur vocum copulatio in cantando, ita diapsalma dispertitio, ubi quædam requies distincta continuationis ostenditur.

Psălmŏdĭă penultima acuta. [ψαλμῳδία. ex ψαλμὸς & ᾠδὴ compositum est. Carmina mutarunt quum aliquis ad musicum instrumentum vocem accinit.

Psălmus, m. [חזון מזמור שיר ψαλμὸς. Latinè] Latinè cantionem à ψάλλω, canto, quòd ad psalterium cantaretur.

Psălterĭum, ii, n. t. [נבל ὄργανον ψαλτικὸν. Germ. Ein gattung Instrumentes der Music/ oder Seytenspiels/ Lat. ist es den nahmen Psalterium.] Græca dictio est, quod Hebraicè nabalion, Latinè organum laudatorium dicitur. Et est (ut Hieronymus scribit) ille modium quadratum cypreum cum decem chordis sicut scriptum est: In psalterio decem chordarum psallite illi. Idem in expositione Psalmorum sic ait: Psalterium proprie grœcum organi musici, melius tonans quàm cithara, similitudinem habet citharæ, sed non est cithara. Inter psalterium & citharam hoc interest, quòd cithara deorsum percutitur, psalterium verò sursum: quod verbo vulgari polyphthongum dicitur. Et alio in loco: Citharæ deorsum habet cavamē, & sex chordas habet. Psalterium sursum habet cavatū. Augustinus: Psalterium est organū quod quicē manibus portatur gerentis, & chordas decem habet, sed illum

illum locum unde sonum accipiant chordæ, illud concavum lignum quod prædet, & cactum resonat, quia accipit aerem. plalterium superiore parte habet. Citharæ autem hæc genus ligni cavum & retrorsus in inferiore parte habet. Iraq; in plalterio chordæ sonum desuper accipiunt: in citharæ chordæ sonum ex interiore parte accipiunt. Cic. de Arusp. respon. P. Cornelius à mulcibribus solitis, purpureisq; fasciis, à strophio, à plalterio, à flagrio, à thapro tactus est repentè popularis. Quintil. lib. 8. cap. 10. Neq; plalteria, aut pædices etiam virginibus probis reculanea.

Pſēcās, cadis. [ψήτ δίφθ] Ital. Gregorie. Gall. Vingarie. Ital. Carrota. Germ. Ein Carott. Hiſp. Cara. Pol. Kwoya. Vngar. Tobe. Ang. A Carrot.] Cutis, sive stilla dici potest. Apul. lib. de Mundo ex Aristotele, pecadas interpretatus stillicidia. Mica quoq; inter arenas lucentes, pecades dicuntur. ¶ Quinctiam ancillæ quæ delicatarum matronarum capillos in edicato fuco conspergunt, à Græcis hoc nomine appellatæ sunt.

Pſēgmă, atis, ψῆγμα. Idem ferè quod Hospis. Plinius libro 34. cap. 7. illa aurifis officinis & pſegmatis. ¶ Pſegma quoq; pro fermento auri usurpatur, ut apud Herodotum in Thalia: Indi (inquit) ut fertur multitudine auri numerosissima omnium quos novimus hominum: ita thesaurum conferebant aliorum comparatione maximum trecenta scilicet, & sexaginta pſegmatis talenta: id est, auri fermenti. Rursumque auri arena est aurea, ob id alio nomine ab eodem autore chrysitis dicta. Chrysammos etiam ad verbum aurea arena dicitur, libro undecimo Codicis Iudiciani: Auri autem fermentum (inquit ille) invenitur esse talentum talborum quatuor millium trecentorum & octoginta, ut ratio ineatur, ut spegma trecentos tanto argenti tependatur. Strabo lib. 3: Arenæ aurum quidem solum effoditur, sed etiam trahitur. Deferunt enim aurum amnes, & torrentes aurifero arenâ, quæ etiam multis in locis aquarum indigis reperitur: sed in his non apparentibus autem locis quæ humoribus aluntur, auri pſegmata eliciuntur: ibi aurea resplendescit.

Pſemes, Cuticulæ ficulnos vocavit Arist. Etiamsi quidam corruptè legunt Pteres. Dicuntur autem Pſeres quasi galbæ. Nam & pſeres potest dici dum, calvos & glabros intelligunt, ut est apud poetam Simonidem: nos tamen galbas, esculi vermiculos vocamus.

Pſephiſmă, atis, n. t. ψήφισμα. Græca dictio est, quæ Latinè interpretari potest decretum, vel plebiscitum per suffragia factum. Cicero pro Flacco: Sicilant expressa illa præclara quæ recitantur pſephismata, non sententiis, nec auctoritatibus declarata.

Pſēphŏpæctæ, [ψαφοπήκται. Polon. Kuglarze, ſzubienze.] Græco vocabulo dicuntur quos nos *præstigiatores* appellare possumus, seu *saltatores*, seu *scelerum simulatores*, qui habili, fallaciq; manuum motu pedatoribus imponunt. Dispensatores enim inter cætera calculos significant, quibus aut ratio subducitur, aut suffragia feruntur. Vnde qui calculis hujusmodi lusitant, spectatorum oculos præstringit pſephopædes dicitur.

Pſēphos, pli, m. ψῆφος. Lapis anuli, & numerus pecuniarius, sicut apud nos calculus.

Pſeudŏs, [כזב שקר ψεῦδος. Gall. Fauſſeté, menſonge. Ital. Falſità, menſogna. German. Ein ungewiſſheit. Hiſpan. Falſedad, mentira. Polon. Klamſtwi. Vng. Hazugság. Ang. A lie.] Latinè fossa: mendacium, sive fallum: eaque frequenter utimur in compositione Græcarum dictionum: ut Pſeudographus, & similia. Quoties autem propriis nominibus in compositione jungitur, non tàm falsitatem significat, quàm omnimodam similitudinem, ut Pſeudophilippus, qui propter omnimodam similitudinem à quibusdam falsò habitus fuit pro Philippo.

Pſeudŏanchusă, ψευδόαγχουσα. Herba anchusæ similima, sed latiginosior, & minus pinguis, à quibusdam enchusa, & adonis appellata. Plin. lib. 22. cap. 20.

Pſeudĭsŏdŏmŏn, inquit Plinius libro 36. cap. 22. structuræ genus appellant, quum parietes ex marquatis crassitudinis lapidibus constant.

Pſeudŏtĭtănŏs, ψευδοτίτανος. Genus herbæ in Creta, palmi altitudine frutescens, foliis napi, acribus. Plin. lib. 24. cap. 19. Dioscor. lib. 3. cap. 126.

Pſeudŏdĭctămnum, ψευδοδίκταμνος, Falsum dictamnum, genus herbæ quæ in Creta similis pulegio nascitur. Plinius libro 26. cap. 9.

Pſeudŏmĕnŏs sollogismus, ψευδόμενος συλλογισμός. Argumenti seu sophismatis genus fallaci sophia differentes implicans. Cic. 2. de Divinat. ratiocinationem mentientem interpretatur: Quomodo autem (inquit) mentientem, quem ψευδόμενον vocant, dissolvas?

Pſeudŏpŏrticŭs, Falsa porticus. [ψευδής. Polon. Obmurowa ſzwerta.] Nam in ædificiis partes quæ sunt ad imitationem, nec integrum, nec principalem, sed precarium aut temporarium usum præbent, quasi alienum opus mentientia, hoc nomine insigniri solent ut Pſeudothyrum, & Pſeudoaulæ, similaque his comptura apud Vitruvium.

Pſeudŏrŏphēæ, ψευδορόφεια. Fall. Vates.

Pſeudŏsĭtŏn, ψευδόσιτον, Quasi falsum ultium, unde pro postico sumitur. Orosius: Verùmtamen sequenti anno tanta fames Romæ fuit, ut medio foro Imperator correptus à populo, & convitiis & flagitiis panis turpissimè infectatus, ægrè per pſeudothyrum in palatium refugiens, furorem excitatæ plebis evaserit. Cic. in Ver. Ea quemadmodum ad illum postea per pſeudothyrum revertatur, tabulis vobis & testibus iudicem planum faciam.

Pſeudŏtĭtănĭă ædificia, Dicuntur à Vitruvio ædificia rustica, urbana elegantia extructa, Budæus.

Pſeudo rabies, Staphisagria, apud Dioſc. lib. 4. cap. 138.

Pſeudŭlŭs, ψευδόλος. Falsus servus. Vnde & Plautinæ fabulæ Pſeudoli nomen inditum est.

Pſilŏthrum, n. t. ψιλόθρον. Ger. Ein Salb bereyen das haar auſſ fall.] Vegetarum depilatorium quo mulieres, utique molliores utebantur, ut corpus glabrum & leve redderetur à ψιλόω, nudo. Vnde apud Galenum legitur Salamandras habere vim pſilothri. Martial. lib. 12. Pſilothro nitet, aut arida latet oblita creta. ¶ Pſilothrum præterea dicitur vitis alba, quod ejus semen, & uva vitia cutis in facie detergat, & quasi facetum depilet. Vide Plin. lib. 23. cap. 1.

Pſĭmmўrthĭum. [ψιμμύρθιον. Germ. Bleyweiß.] Dicitur quod nos cerussam nominamus. Fit ex plumbo, acri aceto resoluto. Plin. lib. 34. cap. 18. Pſimmyrthium hoc est, cerussum, plumbarij dant officinæ.

Pſĭtă. [ψῖτα. Ang. A pleaſe-fiſh.] Piscis plani genus, quem nos *passerem* vocamus, ut vertit Theodorus ex Aristotele, de natura animalium.

Pſittăcŭs, m. t. [ψιττακός, ψίττακος. Gall. Vn papegay, vn perroquet. Ital. Papagallo. Germ. Ein Papagey. Hiſpan. Papagayo. Polon. Papuga. Vngar. Papahay. Ang. A parrot or papegay.] Avis ex India, aut ex oculi Græcanti insulis vocem humanam mirâ naturæ artificio exprimens. Martialis libro 14. Pſittacas à vobis aliorum nomina dico, Hoc per me didici dicere, Cæsar ave. De hac ave Apuleius libro 2: Color pſittaco viridis, & extimis plumulis, & extimis palmulis, nisi quòd sola cervice distinguitur. Enimverò cervicula ejus circulo minio, velut aurea torque, pari fulgoris circumacto cingitur, & coronatur. Rostri puma duritia. Quam in petram quamplano conjecta, altissimo volatu præcipitat, rostro fe, velut ancora, excipit. Sed & capitis eadem ducitia quæ rusticum sermonem nostrum cogitur æmulari. Ferrea clavicula caput tundit tuum, imperium magistri ut perferas: hæc ferula discenti est. Pſittacum autem iterum pullus usque ad duos ætatis tuæ annos, dum facilèos, ut conformetur, quum tenera lingua uti velit, convibretur. Senex autem cepras & indocilis est, & oblivialis. Verùm ad disciplinam humani sermonis facilior est pſittacus glande qui vescitur, & cujus in pedibus, ut hominis, quini digituli numerantur. Non enim omnibus pſittacis id insigne, sed illud omnibus proprium, quòd eis lingua latior quàm cæteris avibus: eò fissilis verba hominis articulantur, parentior plectro & palato. Id verò quod dicit, ita similiter modos canit, vel potius eloquitur, ut vocem scandat, hominem putes: nam quidem videas, idem vocari, non eloqui. Verùm enimverò & corvus, & pſittacus aliud aliud quàm quod didicerant, pronunciant. Si convitia docueris, convitiabitur, dictis acerbis perstrepens maledictis. Vide Plin. lib. 10. cap. 42. & Varr. 3. de Re rust. cap. 9.

Pſŏlĕs. ψόλος, Latinè mentula dicitur. Autor Priap. Pſolem illevent, nos *fututorem* vocamus.

Pſōră. [ψώρα. Gall. Gale, rongne, *maladie qu'on dit la ſainct Main.* Ital. Scabbia, *di pelle.* German. Ein ſchäbigkeit vnnd Grimmat. Hiſpan. Sarna. Polon. Swerzbe, ſwierzbiacy. Vngar. Vakaroſág. Ang. Scurvineſſe.] Cutis asperitas squamosa: ut videntur alia à scabie, quum Plinius libro 20. cap. 1. dicat: Arida cum retina, impetiginem & scabiem, quam ψώραν & λέπραν vocant, sanat. Fit autem a ψάω, scalpo. Nam qui pſora laborant, ulcera sive pustulas supra modum contingere, palpare & scalpere cupiunt.

Pſōriŏsis, est duritiæ scroti, cum abjecto pruritu, aliquando cum exulceratione. Pſoriosis palpebrarum id est, ptorophthalmia. De qua Paulus lib. 3. cap. 23.

Pſoricon, quomodo præparetur, vide apud Dioscor. libro 3. cap. 104.

Pſorophthalmĭa, æ. Est pruriginosa palpebrarum pſoriosis, quam *scabiem* vel *scabrum* appellamus, ex falso, aut fœcundo humore ducens originem. Paul. lib. 3. cap. 22. [Germ. Grindigkeit vmb die Augen.]

Pſȳchæ, Typolium, apud Dioſc. lib. 4. cap. 156.

Pſȳchĭum, pulvinum genus, à colore appellatum nigro.

Pſȳchrŏlū-

Ψῡchrolŭtrēs, æ, Dictum qui frigida aqua corpus lavat, & balneo frigido lavatur. Vide & verbum Ψυχρολουτεῖν Græcis usitatum, priori cuiq; est frigida lavor. Senec. lib. 12. Epist. Hecatonis Ψυχρολουτου quo Calendis Ianuariis Eutychum salutabat.

Ψῡchŏdēm ĭnrhēum, pro prod. Ψυχοδαιμονίου, Locus cujusdã vãticinũ, ubi Sibyllæ fatidica per Manium evocationem dæmonem animam, & ψυχοδαιμονα divinationem significat. Cicer. Tusc. Ait enim Ennianum quendam Ψυχον, cujus gravius filii mortem mœrerat, evocasse in psychomanium, quæ testem quæ fuisset vitæ suæ cædisq; cæsa.

Ψῡchrŏtrŏphīum, [ψυχροτροφιον Germ. Weckerey. Polon. Miesc ze przetwo.] Herba duarum cubitorum a radice angulatum habens caulem, a radice pingens tolia feriæ lapathi, serrata, semine purpureo. In Italia Strumia dicitur, in Gallia Senacia. Autor Plin. lib. 25. cap. 8. Ψychotrophon inde dictum, quòd lacis pulmonis in gaudeat aliquis. ¶ Ψychotrophiten pisces quidam appellant, quòd cum bruma sese recentiores recessus, se hominibus frigidosque delitescentes demersit.

Ψῡchovarus, Helenius apud Dioscor. lib. 5. cap. 41.

Ψῡchrophlŏbi, Medicamenti ad propinandam frigidam in febribus continentibus. Galen. 9 Method.

Ψῡchyŏli, Qui frigidiusculi. Senec. Epist. 54. Mitto me in mare, quo modo ψychrolam decet gaudeatis.

Ψῡcrŭlia, Genus pulsûs, sic dictum ab algore. Sunt qui ψychrulia interpretantur, quæ tremunt non sunt quidem, non tamen febrilia.

Ψῡdrācĭon, ψυδρακιον, Genus pustulæ durã, & subalbidarũm, aquosarũq; capiti præsertim pecori familiarum. Vide Aeginetam

Ψῡllĭdæ, [ψυλλιδες, Ger. Wilde treet / welch noch alhie in den Apotecken gemacht.] Herba quam vulgus nostri pulicariam vocat, de qua vide Plin. lib. 25. cap. 11.

Ψῡrhĭā, Vva genus est ex qua optimum fit passum. Virgil. 2. Georg. Expulso ψyrhia utilior.

P ante T.

Ptārmĭcæ, æ, f. p. Frutex est, folia habẽs parva, mollia & rotunda, asperitate non dissimilia, & circa eos fabæ folia longa, & in cacumine capitula minuta Achemidis parvum ostendum, quod suo acri odore sternutamenta excitat, unde & nomen accepit. Meminit eius Dioscor. lib. 2.

Ptĕrĭdĭon, ſ. n. ornamentum.

Ptĕr, ab ψιλος, levis adjectio, quæ in dictione MET.

Ptĕrā, ων, pl. (sive ut Vitruvius libro tertio, cujus secundo appellat) ptteromata, πτερωματα, in templis, cæteris quæ aspiribus ædificiis dicuntur duo in alterutrum conjungentes, alarum instar inde & nomen habent. Nam πτερα Græci alas vocant.

Ptĕrion, Dryopteris, apud Dioscor. lib. 4 cap. 190. Ptcrion, Trichomanes, apud Dioscor. lib. 4 cap. 198.

Ptĕris, ĭdis, Latinè dicitur Filix qua vocatus est Plinius libro 27 cap. 9.

Ptĕrygĭum, ſ. n. [πτερυγιον. Ger. Ein fell oder hut auff dem auge im Aug.] Oculis vocatur nervosa quædam adnatæ membranæ excrescentia, à majori angulo ut plurimùm orta, ad oculi Cicerem usq; procedens, ut interdum & pupillam operiat. Plin. lib. 33. cap. 6. Cadmiæ effectus siccare, sanare, tistere fluxiones, pterygia & sordes oculorũ purgare. ¶ Pterygion in digitis apud Paulum Aegineta, est quum caro excrevit, partemq; limæ cõtiguæ quæ in ungue pterygion appellatur: quod vitium ex paronycha fere nascitur. Ac Celsus lib. 7. Pterygium dixit esse quum recedit ab ungue caruncula cum magno dolore. Videtur enim cimicium vitium esse à πτερυξ id est, ala, quam cum videmur efficere cum ab unguibus dirigendum. Plin. lib. 25. cap. 7. Hippiatri eadem cum fico, & pterygia digitorum ex vino. Idem: Cum oleo eadem pustulis, & pterygia tollit. [German. Ein gewechs umb den augapffel / ist rot / etc. wie blauff.]

Prōră, πρωρα, Vocatur pars inferior navalis majoris, media fere ima helos, summa parexeiresium nominatur.

Prōtyx, Splenium apud Dioscor. lib. 5 cap. 112.

Prīsānă, penultima correpta, f. p. [πτισανη, Gall. Prisane, orge mondé. Ital. Spelda d'orzo, orzo cotto d'orzo. Germ. Ein gersten tranck. Hispan. Cebada remoida ò pelada. Polon. Pęczmien, ieczmienna kasza. Ung. Pêcz árpa leves. Ang. A potage made of barley meale.] Hordeum decorticatum, vel hordei crassior, sive pultis genus ex farina hordeacea, in quo est maxima vis restaurandi vires, & nutriendi. De ptisana vide Plinium libro 18. cap. 9. & lib. 22. cap. 25. Latina vocis hujus primam sylla. b corripit, altera, sec. Græca voce abjecta. Martial. lib. 12. Epigrammaton, nullum, pulmenq; foliumq; sola das Vendere pragmaticos.

Ptĭsănārium, [πτισανιον. Gall. Vaisseau à faire orge mondé. Ital. Vaso da cuocer orzo, orzo & orzo. Germ. Ein gefesser in dem man gersten tranck macht oder kochet. Hispan. Vaso del arcabuz de cebada cocida. Ung. Árpa leves edény. Ang. A pot to boyle barley in.] Pro vase in quo coquatur, vel macerctur ptisana. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 3. Tu cessas? agedum sume hoc prisanarium orcæ. Alii volunt ptisanarium omnia esse orizæ genera cocta, vel pistorum crustula.

Prochodochium, chii, f. Locus ubi recipiantur mendici, & inopes. [Germ. Ein Gastenhaus. Frantzösisch. Hospital.] πτωχοτροφειον, mendicis & inopi alendis. Vide Exeget. Hegesandri, in Reipub. C. de Cæs. & apise,

Pŏchŏtrŏphĭă, prodoctus prod. [πωχοτροφια. Gall. Hospitalité. Ital. Spedale. Germ. Ein Spital / darein man die armen leute thut. Hispan. Hospedales. Polon. apud Vngar. Szpitalne. Ang. A spittel house.] Diversoria, sive summa in qua hospitandi ei nutriantur. πτωχοτροφειον Græci mendicorum dicunt, & πτωχοκομειον.

Ptȳs, ſ. [πτυες Ger. Ein art der gifftigen Schlangen, so gemeiniglich bey Mistpfützen ist / etc.] Aspidis genus colore fusco viridi, cæterùm, sed diuturnã tendente, quo Cleopatra sibi mortem creditur contulisse. Dicta Pipas, sive à πτυω hoc est, à spuendo, eo quòd spatium habeat maximè erinde, quando a hominum oculos exput. Vide de hoc Plin. lib. 29. cap. 5.

Ptȳx, πτυξ, Avis rapax, quam alii Hebudem vocant, nocturnò volans. Venatur mare aquilæ. Pugnat etiam cum aquila acriter, ita ut sæpe ambæ implicatæ deleantur in terram, & viva à patrantibus capiantur.

P ante V.

PV. Innatis antiquarum pupilla. PVB. Publicus.

Pubēs, ĕris, n. f. Pubis longo quæ mariibus decimoquarto anno, fœminis duodecimo tertio pudenda oriri incipit. [ital. Gall. Lapudque virile, parties honteuses, l'aage de quatorze ans aux masles, et douze aux femelles. Ital. Peli che nascono alle parte vergognose, à maschi a' anni quattordici, & a femine di dodici. Germ. Das schamhaar bey Menschen. Hispan. Cannosidad. Polon. Włosy na wstydliwych częściach. Vngar. Szemérő szőr. Ang. Hore growing in the priuie parts of man or woman about 14 years of age.] Quod quia maturitatis est signum, factum est ut tunc pubes, sive pubertas vocetur, quum primùm ad generandum aptus est, & fœmina concipiendum. Cicer. pro Rabirio. Nemo puber tum fuit quin arma caperet. Salustius: Puberes omnes interfici jubet. Cæsar, 3. bell. Gal. Hoc more Gallorum est initium belli, quòd lege communi omnes pubertes armati convenire coguntur. Cicero 1. Officiorum: Nostro quidem more cum parentibus pubertas filii, tum soceris generi non lavantur. Aliquis impubes, bis, vel impuberis, qui nondum lanugine vestitus est. Sive qui nondum ad pubertatis annos pervenit. ἀνηβος, ἀγένειος. Pubes enim honestè pro parte pudenda ponitur. Virgil. 2. Aen. Prima hominis facies, & pulchro corpore virgo Pubertatis. Inde Os pubis medici vocant os ipsum in adolescentis pudenda, quod pube arcbitur. ¶ Interdum Pubes collectivum nomen est, ejusdem fere significationis cum nomine Iuventus. [Gall. La ieunesse, compagnie de ieunes hommes. Ital. Compagnia de giouani. Germ. Die gesamt oder jugent gemeine. Hispan. Los mancebos. Pol. Młodzi. Ang. A multitude of young men.] Virgil. lib. 1. Aeneid. Haud alium pubem, puppesque tantum. Livius lib. 1: Quam pubem Albanam in arcem, præsidio armisque obtinendam advocasset. Cicero pro Milone: Kaporetias, cui Senatus omnem Italiæ pubem commiserat, & transferri etiam ad alia. Virg. lib. 12. Aen. Puberibus caulem foliisq; ferit. ut inquit Servius, silvestris. Et lib. 4 Aen. Pubentes herbæ. ¶ Et autem pubes pro lanugine, pro parte pudendi, & pro mansuetudine, tali significatu, & fere generis cum pubis. At impubes, bis, pro eo quæ adhuc in vestis est, adjectivũ est. Vide Impubis loci apud Virgilium. Et apud Horatium in Epod. Impubis corpus. Ovid. lib. 3 Metam. Impubes genus.

Pŭbĕo, bes, n. f. Pubes sum. [πεφνω. Gall. Estre vestu d'age de douze à quinze ans, commencer à avoir barbe. Ital. Cominciare à mandar fuori la prima peli. Ger. Es fahet an haben / gehet auff den Mutz. Hisp. Comenzar à barbar, ò ser en edad de pubertad. Pol. Przystoi mu zbroić się. Vng. Ez midőn ez. Ang. To begin to have the age of pubertie or haire a bout.] Proprie de adolescentulis dicitur qui primam circa pudenda lanuginem emiserunt: quo vis etiam ad virilia transferatur: ut pubentes herbæ, apud Virgil. 4. Aeneid. Vbi Servius: Pubentes, quia aliæ siccæ, aliæ virentes legantur. Est enim duarum inter nomines & herbas esse reciprocam translationem. Sic enim pubentem herbam dicimus, quæ modo nudum florem emisit. Idem 3. Georg. Pubentesque secant herbæ. Vbi rursus Servius: Pubentes adultas, maturiores, cuibus robur æquarunt.

Pŭbĕo, ŭi, ĭtum, n. 2. Lanugine emitto. [πεφνω, πεφαω. Gall. Commencer à avoir barbe, venir à l'age de puberté ou ans. Ital. Cominciare ad haver barba, à diventar huomo. Germ. Anfahen gel artet werden / mannbar werden. Hisp. Comenzar à barbar. Polon. Włosy przynosić począć. Vngar. Szőrödni mohapni. Angl. To begin to have a beard. To come to fourteen yeares of age.] Virgilius 4. Aeneid dixit: Et cunctæ ad templa deæ tendebant, pubentes herbæ. Ovidius 1. Metam. Nec dum pubescere ævo. Cicero 1. Officiorum: Nam quæ Herillum, aut Prodicum dicit, ut ille apud Xenophontem, quum primùm pubescerent; quod tempus à natura ad

tata ad dejecendum eam quisque viam vivendi sit ingressus, datum est; esse ro salicodiem, atque in sedentem duxerunt, multumque de duabus cogitasse, quam duas conterere vias, unam voluptatis, alteram virtutis, uram ingredi melius esset. ¶ Interdum Puberem ponitur pro robore, sive maturitatem adsequi. Cic. lib. 1. de Nat. deor. Nam & fruges & reliqua, quæ terra parit, & rempestates, aut cœli temperationes, cælique mutationes, quibus omnia quæ terra gignat maturata pubescunt. Virgil. lib. 2. Georg. Hic omnis largo pubescit vinea fœtu: id est, exuberat.

Pubertas, atis. f. Ætas in puellis, quæ haveq; ea quæ gerenda primâ lanugine obducitur: quæ est in mulieribus annus decimus quartus, in masculis duodecimus. [בגרות Hebraïce. ἡβη, ἡβωσύνη. Gall. Puberté, âge de quatorze ans en masle, et de douze à femelle, auquel on dit. Ital. Età d'anni dodici. Germ. Die erstmanbarkeit, wie barte bringen alters in Knaben vnd Meidlen vnterschiedlich. Hispan. Edad de doze años. Pol. Wyrost wołosy, pierś pęczniejąca. Vngar. Kamaszos widoly vagy. Ang. The age of 14 years in a man and in women 12 years.] ¶ Item Puberes est ensis ipla pubis, à quo anni pubertatis dicti sunt. Cic. 2. de Nat. deor. Vestigia dentes, & pubertatem naturæ. Cic. 2. de Orat. Puertas autem plena annus octodecim cõplectitur. Modest. de Adopt. Arrogatio. Non tantum, cui quis aliquem adoptat, sed & quem alicui arrogat, major esse debet eo quem sibi per arrogationem, vel per adoptionem filium facit; quem tibi per arrogationem, vel per adoptionem filium facit; sed utique plena pubertate id est, octodecim annis eum præcedere debet. Bucnæus. Vvæ pubertas. Plin. in Proœm. libr. 22. Oleæ autem qua fieri ratione incipiant uvæ pubertate, in maturitatem loco docuimus.

Publicus, publica, publicum, Quod non est privati alicujus, sed totius populi, communis, quasi populicum. [δημόσιος. Gall. Public, commun. Ital. Publico, commune. Germ. Gemein. Hispan. Publico, comun de todos. Pol. Obszczy. Vngar. Közönségesség. Ang. Publick, common.] Plautus in Rud. Ut cubi vis condormisse, nemo prohibet, publicum est. Cic. 1. de Invent. Publicum est, quod civitas universa aliqua de causa tractat. Publica res, quæ publice curatur, apud eundē contra Rullum Publica Actio est, qua vir quis Gallice, ad eum magistratum appellat. Salust. Intingar. Comes eius qui Romā fide publica venerat. ¶ Publica vectigalia, intelligere debemus ea ex quibus vectigal fiscus venalium rerū, & prædiorū, & mercedum. Vlp. de Verb. signif. Inter publica. Publica judicia, nō omnia tantum in quibus crimen vertitur, sed ea tantum quæ ex legibus judicia publicorum vocantur. δημόσιαι δίκαι, ut falsi nummi rei, falsi de adulteriis, Corneliæ de sicariis, & veneficiis, Pompeia de parricidiis, Cornelia de testamentis. ¶ Publica verba dicuntur quæ in communi sunt consuetudine, & usu. δημόσια ὀνόματα. Sæpenumero ex epistolis tuis peream, si perspexi voluptatem. Terentius enim Magnam ex epistola tua percepi voluptatem. Tempus enim mihi uti verbis publicis, necesse adsignificare Stoicam revocat. Cic. 1. Acad. Dies festi cum verò verba nulla sunt publica, fasti annotantur. Ovid. 3. de Arte. Munda, sed è medio, consuetæque verba placẽ Scribite, sermonis publica verba placent. ¶ Publicum consilium, dicitur Senatus. συνέδριον δημόσιον. Cic. lib. 2. de Orat. Periclis Acherdusii plurimos annos princeps consilii publici fuit.

Publicum, substantivè, n. g. pro communi loco publico. Hinc dicimus Carere publico, pro eo quod est non prodire in publicum. Cic. pro Milo. Caruit denique toto Pompeius, carent publico. Idem in Ver. In publico esse nō audet, nō ausus est denique. Liv. de pace Carthaginiensi loquens: Vt posset eo die, ac deinceps diu bono nomine forum ac publicum aspicere vellet. ¶ Publica, dicuntur vectigalia & reditibus populi aude & publicani dicuntur qui ea à populo accipiebant. Cic. ad Qu. frat. Hi tot in versati, ut & publicanis satisfacias, præsertim publicis malè redemptis, actionis petere non tuas, divinæ cujusdam virtutis est videre id est, tuæ.

Publico, as, Act. p. Publicum facio, manifesto. [להודיע להשמיע להכריז להפיץ להפרסם Hebraïce. δημοσιεύω. Gall. Publier, manifester, divulguer. Ital. Publicare, manifestare. Ger. Gemein machen, offenbaren. Germ. Offenbaren. Hispan. Publicar, manifestar. Belg. Gemeen maken. Pol. Obiawiam. Vngar. Közönségessé tészem. Ang. To publish, to manifest.] Iuvenalis, sat. 1. Non contentus voluptuarium fuisse animum facit conscientia, nisi etiam matrimonii rei causa publicarit. ¶ Publicare possit pro in populi potestatem & gratiam rei gerere, quod vulgo vendere dicimus. [Vendere. Gall. Vendre. Ital. Vendere. Ger. Zum gemeinen Gut thun, feilen. Hispan. Vender. Pol. Na sprzedaż dawać. Vngar. Eladni. Ang. To sell.] Cic. 2. de Invent. Lex est apud Rhodios, ut siqua res esset in portu navis ejus proscissa fit, publicetur. Quum magnis in altum pulsus esset, vis ventorum navis in portum navium cogit. Quæ hoc navim populi vocant navis communis augent oportere publicari. ¶ Publicare libertum aliquem, est dicere in publicum. Manilius.

Meretrix quæque se publicare dicitur, quæ se publicè prostituit, publicum meretricium exercendi, sui copiam dare gens. Plaut. in Bacch. Tum illam quæ corpus publicavit vulgò suum: id est, sui copiam palam fecit.

Publicatio, onis, verbale, Et, Bonorum alicujus in publicum redactio. [δήμευσις. Gall. Confiscation. Ital. Confiscatione. Germ. Eingiehung zu gemeinen Gelt: gemeinmachung. Hispan. Confiscacion de bienes. Pol. Ubezwłaszczenie. Vng. Confiscatio. Ang. Confiscation.] Cicer. Caii. Adjungit etiam publicationem bonorum.

Publicanus, m. m. f. Qui vectigalia, & alios populi principumve reditus exigendos, certo cõtracto pretio redimit, quos Græci τελώνας appellant. [τελώνης, τελωνικός, τελωνεῖον. Gal. Vn fermier publique, peager. Ital. Datiere, pubblicano. Germ. Der Zoll oder andere Tonte nehmen eines Fürsten oder Herrn auf sich kauft. Belg. Een tol-naer. Hisp. El arrendador que coge y recibe los rentas de la comunidad o del pueblo. Pol. Cłobek. Vngar. Vasar. Ang. A collector or gatherer of tribute.] Horum ordinem Romæ & numero amplissimum, & potestatum dignitate potentissimum fuisse constat, quippe cum omnes Romani equites in hac ordine essent occupati. Cic. pro Planco: Vos equitum Romanorum, ornamentum civitatis, firmamentum reip. publicanorum ordine continetur. Vlpianus de Publ. & vect. l. 1: Publicani sunt qui publicum frumentum in horreum habent. Et omnes qui aliquid fisco conducunt, recte vocantur publicani. Cic. ad Qu. Frat. lib. 1: Non esse autem leniores in exigendis vectigalibus Græcos, quàm nostros publicanos, hinc intelligi potest, quòd leges Iudem: Nomen autem publicani à pecunia non possunt, quæ pendere ipsi vectigal sine publicano non poterant. Mulier publicana. Cic. 2. Verr. Mulierculæ publicanæ nolui ex decreto nummum dare.

Publicè, & Publicitus, adverbia à publicus nomine derivantur: idemque significant quod vulgò, seu palam. [δημοσίᾳ. Gall. Publiquement. Ital. & Hisp. Publicamente. Ger. Offentlich vor der gemein. Belg. Openlijck. Pol. Obszczye. Vng. Közönségesen. Ang. Publickly.] Cic. 5. Verr. Itaque Hieronensis, homo certus & prudens & nomine nobilis, de causa sic ita retulit, & detulit, & de reliquorum pœnorum publicè dicendi. Terentius in Adelph. Hanc ego mali quid ortum ex hoc fit publicè, id est, non facile erit cujus detrimenti ab hoc capiet Respublica. Cic. pro Rosc. Amer. Aperiuntur cibaria publicè locantur: id est, palam, coram, omnibus qui interesse volebant, condictis aliorsum alios dies addicere. ¶ Publicè dare sumptus alicui, est illi sumptus lege publica dare ex ærario. ¶ Publicè aliquẽ deportare hoc est, ex decreto publico. Terent. in Phorm. Nomine hoc publicitus servus hinc deportatus in insulas tetras. Vbi Donatus: Publicitus, publica cura & consilio. Plaut. Amph. Hujusmodi publicitus accipiandi est, certe publico.

Publi'cola, æ. Qui populi colit & observat. Vide Rex Romanorum. Plutarcho, quòd co cognomine dictus est P. Valerius, qui in bello Tarquinii Collatini se Ecclesiæ et Consul. Melius Poplicola.

Publicus, a, um, adject. & subst. Ut Bonorum alicujus in publicum redactio. Publicum, publicanus, vacant. Publicitus, adverbium. Ibidem: Plebis ad Accios perductæ licentia talis Publicitus.

Pudet, pudebat, vel pudnit est, pudere verbum est in personale, Erubescere, sive pudore affici. [בוש הכלם Hebraïce. αἰσχύνομαι. Gall. Avoir honte & vergogne. Ital. Vergognarsi. Germ. Sich schämen. Belg. Schamen. Hisp. Tener vergüenza, avergonçarse. Pol. Wstydzić się. Vng. Szégyellem. Ang. To be ashamed.] Habet sere accusativum cum genitivo. Cic. 2. Ver. Sunt homines quos infamiæ suæ non pudeat, neque pudeat. Cicero pro Domo sua: Me non solùm pigeat illius mei, verùm etiam pudeat. ¶ Differt autem Pudere à pigere: quòd pudere, verecundiæ sive pœnitentiæ. Sallustius inquit: Nam postea quæ fecerit, incertum habeo pudeat, an pigeat magis. Donatus: Pudere est in his quæ turpiter fiunt: pigere, in his quæ cum damno accidunt. Pudere, ad decus: pigere ad dolorem refertur. Terent. in Adelph. Patrem me quidem pudet, pigetque. ¶ Inveniuntur aliquando personaliter positum cum nominativo: verùm id non aliter quàm in tertiis personis. Lucanus: Semper memnet, quem sæva pudebunt. ¶ Composita ejus sunt Dispudet, Dispudet, & Suppudet, de quibus suis locis.

Pŭdēcundus, a, um. Verecundus. [בוש הכלם Hebraïce. αἰσχυντηλός. Gall. Honteux, qui a honte. Ital. Vergognoso, che facilmente si vergogna. Germ. Schämmig oder schambafft. Hispan. Cosa con vergüença, vergonçoso. Polon. Wstydliwy. Vngar. Szégyenes. Ang. Shamefull.] Cic. 5. Verr. Metellus fuit in provincia non puer, sed adolescens honestus, & pudens. Terentius in Heaut. Animi est pudentis signum, & non inhumani. Cicero pro Flacco: Pudentissimus, atque optimus vir. Idem 3. Verr. Pudentissima, lectissimaque fœmina. Cujus contrarium est impudens, de quo egimus suo loco. Aliquando &c.

Pŭdēnter, adverbium, Verecundè. [αἰσχυντηλῶς. Gall. Honteusement & honnêtement, d'une honteuse honnesteté. Ital. Con vergogna & modestia.

German.

German. Schamhafftig/ mit ſcham. Hiſpan. Coſa vergonçoſa. Pol. Wſtydliwie. Vng. Zsemrelkedo. Ang. With shamefastnesse.] Cicer. pro Quintio: Eam tum pudorem appellare nolebas. Horat. 1. Epiſt. 18. diſtat. facias me pudentem, An rapinas Cic. in Verr. Vivere pudenter. Contemnum eſt Impudenter. Ie vous tuo. vivere pudenter.

Pūdendus, da, dum. Quod pudore dignum eſt. Five quod ejuſmodi eſt, ut illum nos pudere oporteat. [αἰσχυντὸς. Gall. Honteux ou deshonneſte ou qui ſe doit cacher, honteux. Ital. Coſa vergognoſa. German. Dasman ſich ſchämen muß etwas zu ſein.] Hiſpan. Vergonçoſo. Polon. Wſtydu godny. Vng. Zegyenkedhetes dolog. Ang. To be ashamed of.] Plin. lib. 29. cap. 29. Quædam pudenda dictu tacta autorum atſeverationi commendamus. Ovid. Epiſt. 5. Cauſi pudenda tua eſt. Idem lib. 3. de Arte. Perque adytus tales haeret pudenda petens. Virgil. 11. Aen. at non evincere pudendis Vulneribus puſſum aſpicies. Cic. 5. Phil. Vtiam pudendum eſſet, honeſtiora eſſe regionum decreta, quam Senatus.

Pūdendă, dorum. ſubſtantivum, n. l. Naturales partes dicuntur, tàm in viro quàm in muliere, quæ & Verenda dicuntur, quòd ſint aut Angelinus lib. 19. Civ. lib. dicis non maximè pudeat. [עֶרְוָה בָּשָׂר nebarah baſar. עִבְשִׁים ubaſchim. ai arbim. Gall. Les parties honteuſes de l'homme. Ital. La parte diſhonneſte dell'huomo. Ger. Die Schem eines Mannes vnd Frawen. Hiſp. Las verguenças genuinas, las vergonçosas. Pol. Wſtydliwe części. Vng. Szemerelmetes. Ang. The priuie parts of man and woman.]

Pūdibilis. Pudendus. [Vngar. Szemelues, szemelnes.] Lampridius in Heliogabalo: Ad honores reliquos promovit, commendatus ei pudibilium contemtare membrorum.

Pūdĭbundus, a, um. Qui pudore dicitur, pudens, verecundus. [בּוֹשׁ בּוֹשֶׁת bôſch bôſchet. מִכְלָם mikkalam. ashamed. Gall. Honteux. Ital. Vergognoſo. German. Schamhafftig. Hiſpan. Verguençoſo, vergonçoſo. Pol. Wſtydliwy. Vng. Szemelues, szemelnes. Ang. Shamefast and honest.] Plin. lib. 10. cap. 21. Pudibundus ac verecens, quam latebrâ. Ovid. lib. 2. Fast. Illa diu reticet, pudibundaque celat amictu Ora, flammatæ more pruinæ aquæ. Plin. lib. 10. cap. 51. Idem cauda amicta ut vibus amissa, cum foliis arborum, & nec rentia carore rerum cum flore, pudibundus ac verecens quærit latebras. Dies pudibunda, pro purpurea, apud Statium lib. 5. Theb. de Autora.

Pūdĭbundē, Cum pudore. αἰσχυντῶς.

Pūdĕfio, fis, Pudefacio, pudore ſuffundor. [בּוֹשׁ בּוֹשֶׁת bôſch bôſchet. αἰσχύνομαι, αἰσχύνη μου. Gall. Avoir honte. Ital. Vergognarſi. Ger. Schamrot werden/ ſich ſchemen. Belg. Schaemrot worden/ beſchaemt worden. Hiſp. Averguençarſe ó ſonroçarſe. Pol. Wſtydzę ſię. Vng. Magam megszegyhelem. Ang. To become shamefaced or bashful.] Paſſivum eſt à Pudefacio, quod eſt pudorem alicui mittere. Gell. lib. 15. cap. 17. Tibi tum, pudefactus ora deformitate, abjecit.

Pūdĭcus, pen. prod. Caſtus. [מְהוֹרָה mehôrâh. זָנוּת zenût. zenuth. zenuthim. Gall. Pudique, chaſte. Ital. Pudico, caſto. Ger. Keuſch/ gudtig oder ehrbahr. Hiſpan. Caſto/ caſta con vergonça. Polon. Wſtydliwy. Vng. Szemelues. Ang. Chaſte, honeſt of life.] Pudicum ingenium Pamphili, apud Terentium in Heaut. & mores pudici, apud Plautum in Capt. Mores pudicos. Cicer. Epiſt. ad Octa. Audiet C. Marius impudico domi nos parere nos, qui ne mihem quidem habere volumus non pudicum? Mores pudici, Ovid. Trist. Mulier pudica. Horat. Epod. 12. Thalamos violare pudicos. Ovid. 1. Amor. eleg. 5. ¶ Pudicior comparativum. Ovid. in Ibin. Nec tibi conjugarmacons pudicior illa, Quæ potuit Tedeas eruba ſſe nuras.

Pūdĭcē, adverb. Caſtè. [בְּצִנְעָה betzenâh, bezenâh. Gall. Chaſtement, pudiquement. Ital. Caſtamente, pudicamente. Ger. Keuſchlich/ ſchamhafftiglich/ mit keuſchheit. Hiſp. Caſtamente. Pol. Wſtydliwie. Vng. Zemelnessel. Ang. Chaſtely.] Ovid. ad Liviam: Quid tibi nunc mores prosunt, & fama pudicæ Omne avum? A quo fit: Pudicitia, caſtitas, &c. Quorum contraria ſunt Impudicus, Impudicè & Impudicitia de quibus ſuis locis.

Pūdĭcĭtĭa, æ, f. p. Caſtitas. [מִסְתָּרוֹת miſtarôth. כִּלְיוֹת kilyôth. Gall. Chaſteté, pudeur. Ital. Caſtità, pudicitia. Ger. Keuſchheit/ zucht. Belg. Reſchaemtheit. Hiſp. Caſtidad con vergonça. Pol. Wſtydliwość. Vngar. Szemelnesseg, szemermesseg. Ang. Chaſtity, or chaſtnes.] Plin. lib. 17. cap. 25. A quo tempore pudicitiam ſubverſam Pilo gravis autor tradidit. Ovid. Epiſt. 4. Lis eſt eâ forma magna pudicitia. Idem. Inde nefanda aperabilis arte Læſa pudicitia deperitis fevet. Tacit. lib. 2. Impenetrabilis Agrippinæ pudicitia. ¶ Modò pro religiosa mundicia ac puritate ponitur. Virg. 2. Georg. Caſta pudicitiam ſervat domus. ¶ Quandoque Dea quæ Romæ colebatur, Plin. lib. 8. cap. 7.

Pūdĕo, dŭi, itum, ut Stoici definunt. Et metus infamiæ qui animum reprimit, ne proclivem, aut incontinentem, aut turpiter quid peragat. [בּוֹשׁ בּוֹשֶׁת bôſch bôſchet. מִכְלָם mikkalam. Gall. Honte. Ital. Temere d'infamia, pudore. Ger. Schamrot ſein. Belg. Schaemte, hoereſtont. Hiſp. Vergonçoſo con temor. Pol. Wſtyd, ſromota. Vngar. Szegyenlem. Ang. Shame.] Cur autem erubescant quos pudet, causam tradant philosophi, quoniam pudefactis sanguis de corde in omnes corporis partes diffunditur, ita ut superficiem occupet. Pudor à verecundia hoc separatur, quòd pudor ut rei turpiter actæ: verecundia etiam rectè factis, atq; honestisque tamen diffidentia vera non est. Cicer. pro Cluent. Deinde ea flagrare coepit amentia, ut in summa ea libidine, ut eam nō pudentia, nō pietas revocaret. Plin. lib. 22. cap. 3. Pudoris in malis fides. Ovid. 1. de Arte: Este procul vittæ tenues, insigne pudoris. Frater enim vitta, mater orantum ornatus. Horat. 1. Serm. Satyr. Solebant namq; pudor prohibebat para præbere. Ovid. Epiſt. 16. Ecce tuus tandem pudor est. ¶ Pudet comm. pro fidere, & probro, ut decet ere similia, quæ tam pudoris causa. Ovid. Epiſt. 11. finis, & noſtrum vulgare clamore pudorem, Idem Epiſt. 9. O pudor! ſi tum vultus cum conscia, Aspera traxerunt vellera coelestia.

Pūdĭcŏmus. [Vngar. Szemelues.] Vocatur hoc nomine arbor rarum, fructu Sicomoro nutricolora. Nævio in Alcest. teste Gellio lib. 19. cap. 7.

Pŭĕr, puĕri, pl. male rorr. Primùm ponitur pro ſervo. [יֶלֶד yeled. כְּנַעַר kenaar. Gall. Enfant, petit garçon, jeune homme. Ital. Fanciullo. German. Ein Kint. Knab. Knecht. Diener. Hiſpan. Muchacho, mancebo, criado. Polon. Chłopiec. Vng. Gyermek. Ang. A child or boy or servant.] Terent. in Andr. Et jam puerum inde abiens conveni. Chremis. Cicero ad Quint. Fratrem 1. Tiro id vereor est, ne ego tu cundia aliqua adductus, puerior ad te finem literis miserim. Secundo pro mancipio, & opponitur puellæ. Ovidius 9. Metamorph. Cui nos erit puer, Iphi, quam tive puellæ, Sive dares puero, fieres formosa utrique. Et paulò post. Vota puer solvit, quæ fecerat ante puella. Tertio pro ætate pueili. Cicero Brutor. Certamen vero puerile manifesta adolescentiæ. Virgilius 2. Eclog. O formose puer, nimium ne crede colori. ¶ Regis puer, Apud Macedonas vocabatur Princeps loci ad mille cum regis Oeth. Liv. lib. 5. Dec. 4. (Gall. Page d'honneur.) ¶ Interdum etiam ad ætatem ni demtaque respectum ejus patrem vel matrē. ut frīdem quod filius. Horat. Epistol. 2. Quæritur argentum, puerisque beate creandis Vxor. Virgil. 2 Eclog. Crudelis mater magis, an puer improbus ille. ¶ Apud antiquissimos erat communis generis: quod & Priscianus annotavit, exemplum illud ex Livii Andronici Od. Sancta puer, Sancta illa. Declinatur & hic puerus, & hæc puera, sicut puellus & puella, Plaut. in Mer. Tu puere abi hinc intro actum. Varro nēi grammaticus, ut citat Nonius: Properate vivere puere, quasi fuerit statuta ludere, & amare, & Veneris uti arte legeta. Sueton. in Caes. cap. 8. Quòd antiqui etiam puellas pueros, & pueros puellos dixerant.

Pŭĕrĭlis, le, dim. ut sup. [γύναιον. Gall. Puerile, enfantin. Ital. Fanciullesco, puerile, da fanciullo. Ger. Ein Kindisch. Knäbisch. Hiſpan. Muchachil, de muchacho. Pol. Chłopięcy. Vng. Gyermekhez. Ang. A childe's. Non pro Roſcio Amer. Ut interlunæ omnibus delectari, omnium ætatum puerulus, exoret elegantissimis familiis lectus, vel ibi verdari homines pene operarios.

Pŭĕrpĕra, æ, f. Mulier quæ recens peperit, quæq; ex dolore partus decubuit. [יוֹלֶדֶת yôledeth. Gall. Vne femme qui a enfanté. Ital. Donna di parto. Ger. Ein kindbetterin. Hiſp. La parida o muger que pario. Polon. Połognica. Vng. Gyermekagyonkuo. Ang. A woman lying in childe bed.] Terent. in Adelph. Modo rectius est, Quam illam puerperam nunc duci hac per viam ægrotam. Plin. lib. 7. cap. 4. Editis geminis terram ſæpe auctæ puerperæ, aut puerperio, præterquam si ceu, vitam.

Pŭĕrpĕrus, ra, rum, adjectivum: ut Verba puerpera. [מְיַלֶּדֶת meyaledeth. Gall. Qui produit un enfant. Ital. Coſa di donna di parto. German. Die Kindbetterin betreffend. Hiſpan. Coſa de muger parida. Polon. Połogowy. Vngar. Gyermekagyakra ſzoktatos. Ang. That belongeth a woman to childbirth.] Ovid. in Metamorph. Admovitque manus, & verba puerpera dixit.

Pŭĕrpĕrium, ri, n. l. Nitus, & dolor parientis, vel etiam tempus ipsum quo parit mulier, quâve post partum ea dolere decumbit. [יֶלֶד yeled. Gall. Enfantement, accouchement, les douleurs d'enfanter, accouchement, geſine, douleur d'enfanter. Ital. Dolore di partorire. Ger. Die zeit der gebärmoder die kindbetterin. Belg. Een kindt te crijgen. Hiſp. El parto o dolor de muger parida. Pol. Rodzenie dziecięcia. Vngar. Gyermekszülesek szabadulas, gyermekagy. Ang. Childe bearing or deliverance of childe.] Pandect. lib. 23. cap. 3. Longius ad ea quæ periculi puerperii nihil. ¶ Aliquando etiam puerperæ ipsæ. Gellius: Divo Augusto imperante, ancilla ejus in agro Laurent. peperit quinque pueros, qui paucos dies vixerunt. Mater quoq; nonnullis post mortua, inhumataque est. Et rursum juxta Augusti, in via Laurentina, ea quoq; puerpera simile casibus mortem puerperii fuerat. Sueton. de Caligu. Quum Agrippina hic in ea regione si te maxabit, & quidam quo primus fine ullo fere ad id tempus puerperium vocaretur, quòd antiquitus quoq; ad pueros, sicut partus & puellos dicebatur. Plin. lib. 11. cap. 39. Vene la de puerperium mitat. Idem lib. 7. cap. 12. Vno alvo duodecim puerperia egesta.

Pŭĕrĭlĭs,

Pŭĕrĭlis, puerile, penult. prod. nom. c. Quod eſt pueri, vel quod puerorum proprium eſſe ſolet. [παιδαγωγικός, παιδικός. Gall. Puerile, d'enfant. Ital. Caſa de fanciullo. Ger. Kindiſch et Knabiſch. Hiſp. Coſa pertenecſciente à niño. Polon. Dziecięcy. Vng. Gyermeki. Ang. Childiſh, boyiſh.] Iur. Actas puerilis, apud Ciceronem jun. Archia. Quibus artibus ætas puerilis ad humanitatem informari ſolet. Idem ad Attic. lib. 14. Acta enim illa res eſt animo vitili, conſilio puerili. Virg. l. 5. Aen. Iam puerile parabat Agmen habere ſecum. Idem 11. Aen. Tela manu ſanctæ ceperat puerilis honos.

Pŭĕrĭlĭter, adverbium. More puerorum. [παιδαγωγικῶς. Gall. Puerilement, enfantement, en enfant. Ital. Annodo di fanciullone. Ger. Knabiſch, Kindiſch. Hiſp. Como muchacho, en manera de niño. Polon. Po dziecinsku. Vng. Gyermekül. Ang. Childiſhly, like a boy.] Cic. Tuſcul. Quæ quam res tota ficta ſit pueriliter, cum nec eſſe poſſit quod vult.

Pŭĕrĭlĭtas, atis, f. Ineptia, vel inconſiderantia puerilis. [טְהִירוּת] παιδαριώδης ἀνοησία. Gall. Enfance, puerilité. Ital. Puerilità, fanciullezza. Ger. Die Kindiſcheit, Knabiſcheit. Hiſp. Muchedad, Pol. Dziecinność. Vng. Gyermekség. Ang. Childiſhneſs.] Senec. Quæ puerilitas ejus, five potius puerbilis ludibrio habuit. ¶ Ponitur aliquando pro ipſa puerili. [יַלְדוּת yaldûth, puerilia.] Varro de Liberis educandis: Velim me hercules, inquit ille, alia materia puerilitatis formulam audire.

Pŭĕrĭtĭa, æ, f. p. Ætas puerilis. [יַלְדוּת yaldûth, puerilia, puellæ. Gall. Enfance. Ital. Puerizia, fanciullezza. Germ. Die Kindheit oder Knabheit. Hiſpan. Edad del niño, muchedad. Pol. Dziecinność. Vng. Gyermekség. Ang. Childhood.] Cic. pro lege Manil. Qui extrema puerilitia miles fuit ſummo imperatori. Idem Licinio, lib. 5. Quæ me à puerilia ſua ſemper obſervavit. ¶ Quando quem Iuniæ pro puritate, five calliditate quod & Nonio quem Iuniæ pro puritate, five calliditate quod & Nonio placuit, etiam illud Varronis exhib. 1. Rerum humanarum puritatem. Quæ puerilia eſt frequens poſitum. Vide tamen num potius ibi puerilia legendum ſit.

Pŭĕrāſcĕre, dicuntur qui exacta infantia puritiam inchoant, παιδάσκομαι, παιδεύομαι. A quo Repuerascere, de quo videtur loco.

Pŭĕlla, h. dimin. ut à puer, Parvus puer, Eve filiolus. [יֶלֶד yeled, puella. Gall. Petit enfant. Ital. Fanciullino. Germ. Ein Knäblein, Knäblin. Hiſpan. Pequeño muchacho. Pol. Dziecina. Vng. Gyermeke. Ang. A little child, girl or wench.] Cic. ad Att. De tutela legitima quæ dicitur eſſe puella nihil uſucapi poteſt. Virgil. 4. Georgic. Immanem ante pedes hydrum moritura puella Servantem ripas alta non vidit in herba. Ovid. 2. Amor. Elegia 16. Verba puellarum fluxis leviora caducis. Ovid. 3. Amor. Eleg. 8. Aut non formoſa eſt, aut non bene culta puella. Virgil. 2. Aen. Cæcum puerum, inſuperque puellæ Sacra ferunt.

Pŭĕllŭla, æ, diminutivum à puella. [παιδάριον, παιδίσκη, παιδάριον. Gall. Petite fillette. Ital. Piccola fanciulla. Ger. Ein kleines Meydlin. Hiſp. Niña pequeña. Pol. Dziecina, dziewczyna. Vng. Leanyocska. Ang. A little maid, girl or wench.] Catullus in epith. Iuliæ. Teridiam ſic puellulam Matris è gremio suæ Dedis. Idem in Manlii. Socer puellularum.

Pŭĕllāre, puellare. [παιδοποιεῖσθαι, παιδοποιεῖν. Gall. Deſſiller. Ital. Fanciullare, partorire. Germ. Kinderlich oder den Knäblein zugehörig. Hiſp. Coſa perteneſciente à niños. Pol. Dziecinny, dziewczęcy. Vng. Leanyi. Ang. Of a maid.] Quintilianus de uxore defuncta: Tum ætate ex puellari, præterea meæ comparata, poteſt & ipſi numerandi ætatem vulnera arbitratis. Flo. lib. 10. cap. 33. Livia Augusta prima ſua juventa Tiberio Cæſare ex Nerone gravida, quum parere virilem ſexum animadvertere, hoc ulla eſt puellari augurio, ovum in linu fovendo, atq; quid deponendum haberet, manibus per ſinum tradendo, ne interim aſtrictum repoſitumve falſo augurata produtur. Ovid. 4. Faſt. Puellaria puellares animos oblectationis.

Pŭĕllāriter, adverbium. [παιδαριωδῶς. Gall. Enfantement, à la maniere des enfans. Ital. Infanciullatamente. Ger. Wie die Meydlin. Hiſp. En manera de niños. Polon. Dziecinnie. Vng. Leanyul. Ang. Like a maid or wench.] Plin. Epiſt. 16. Dum ſe puerariter puellariterve gerit.

Pŭĕllāſcĕre, ut Puerascere, παιδεύομαι. Pacuvius Puellaſcunt ſtoria adoleſcentes. ¶ Aliquando cevitescere, & quaſi ad puellarem ætatem redire. [παιδάσκομαι. Gall. Retourner en aage de fillette. Ital. Ritornare in età di fanciulle. German. Wiederum werden wie ein unmündig jungen. Hiſpan. Tornar muchacha. Pol. Odmłodzieć, ſtać ſie młodą. Vng. Leanyokodom. Ang. To turn like a maid or wench.] Varro apud Nonium: Quod non ſolum innubæ ſunt communes, verumetiam veteres puellaſcunt.

Pŭgil, hujus pugilis, m. t. Qui pugilatu decertat, nomen à pugna, ſive à pugnis deductum. [πύκτης. Gall. Qui combat à coups de poings. Ital. Che combatte con gli pugni. Ger. Ein Fechter. Belg. Een Kemper. Hiſp. Combatidor con punos. Pol. Szermierz. Vng. Bayvok ökölel vivo bir. Ang. A champion.] Cic. de Clar. Orat. Pugiles inverecundi etiam ſi pugnos, & plagas Olympiorum cupide ferre poſſunt, Solem tamen ſæpe ferre non poſſunt. Idem 2. Tuſc. Pugiles cæſibus contuſi, ne ingemiſcunt quidem. Horat. lib. 2. Epiſt. 1. media inter carmina poſcunt Aut thymbram, aut pugiles, his nam plebecula gaudet.

Pŭgilātus, us, m. q. Pugilum certamen. [πύκτευσις. Gall. Le jeu & exercice des pugils. Ital. Take giuoco de pugni. Ger. Ein Fechtſpiel oder Kampffſpiel. Hiſp. Juego y exercicio con punos. Pol. Szermierſtwo. Vng. Bayvok vagy ökölöl valokodas, küzdes. Ang. A fighting of champions or wreſtlers.] Plaut. in Capt. Hic homo pugilatum incipit. Plin. lib. 8. cap. 22. Eundem decimo anno reſtituram athleticæ, certa. Ti. in pugilatu.

Pŭgĭlātōrius, Idem. [πυκτικός, Cic. 5. de Legib. Sunt corporum certationes curſu, & pugilatione, lactatione, &c.

Pŭgĭlĭcē, adverbium, Pugilum more. [πυκτικῶς. Ger. Fechtmeiſch.] Plaut. in Epid. Quid heriis noſter filius? EPID. Valet pugilice, atque athletice. Ubi pugilice & athlecice valere dixit pro eo quod eſt præſerrima, ſummaque valetudine frui. Summam enim tam amicitiæ, quam pugilis corporis roboti curam impendebant: ut interdū ex nimia repletione venæ de rupture periclitarentur.

Pugillaris, Pugillus, vide PVGNVS.

Pugĭo, onis, m. Brevioris gladii genus eſt, teſte Nonio ita dictum ab eo quòd pugno facilè apprehenderetur, vel quòd eo punctim pugnetur, ut inquit Feſtus.] πύξ, πύξιδος. Gall. Ve poignard. Ital. Pugnale. Germ. Ein Dolch. Hiſpan. Punal. Pol. Pugnał, sztylet. Vng. Tanſzur. Ang. A dagger.] Front. lib. 2. Strateg. Qu. Sertorius, quum ante decertaret, barbarum qui ei inſultaverat Herculeum peniſſe, pugione trajecit. ¶ Pugionem plumbeum vocat Cicero invalidum argumentum, lib. 4. de finib. O plumbeum pugionem.

Pŭgiuncŭlus, li, m. t. Parvus pugio. [πυξιδάριον. Gall. Ve petit poignard. Ital. Pugnaletto. Ger. Ein Dölchin. Hiſp. Pequeño punal. Pol. Pugiunek. Vng. Tanſzurocska. Ang. A little dagger.] Cicer. Hiſpanienſem pugiunculum. Cn. Pilonem appellat, Idem in Orat. Nam in iis quibus ut pugiunculis uti oportet, brevitas facit ipſa firmiores pedes.

Pugio, Herba Xiphion, apud Dioſc. lib. 4. cap. 23.

Pugnā, æ, pugnum, dimicatio, certamen quod nomē à pugno deductum exiſtimat Donatus. [מִלְחָמָה milchâmâh, מִלְחָמָה milchâmâh, קְרָב kerâb, ἀγών, μάχη. Gall. Combat. Ital. Pugna, combattimento. Germ. Ein Streit. Belg. Een Stryd. Hiſp. Pelea, ó batalla. Pol. Bytwa, walka, potrzeba. Vng. Harcz viadal. Ang. A combat or fight.] Nam veteres, inquit, omne ullum ferri, & armorum, pugnis, & calcibus, & morſibus, corporumq; luctatione certabant. Virg. 3. Georg. Mox tumefacta dabunt inter ſe præmia pugnæ. Idem 8. Aen. Quem ſi fortuna ſequatur, Evocatum pugnæ cupiat. Idem 11. Aen. Sique manu ſe nullo jam cuncta evadere pugna Poſſe, &c. Cic. pro Murena: Ex omnibus pugnis, quæ ſunt innumerabiles, vel acerrima videtur illa quæ cum Rege commiſſa eſt, & ſumma contentione pugnata. Dicimus pulchrè Committere pugnam, Dare pugnam, Rem venire ad pugnam. ¶ Quandoque apud Poëtas pro ſupro ponitur. Terent. Eunuch. Pudet Eic aliquam pugnam.

Pugno, as, avi, atum, n. Dimico, pugnam committo. [לָחַם lâchâm, נִלְחָם nilchâm, מִלְחָמָה milchâmâh, קָרַב kârab, ἀγωνίζομαι, μάχομαι. Gall. Combattre, guerroyer. Ital. Combattere, guerreggiare. German. Streiten. Belg. Streden, vechten. Hiſp. Pelear. Polon. Walczyć, walkować. Vng. Harczolkodnek. Ang. To fight.] Plaut. in Aulul. Nam quum pugnabant illi maximè, ego fugiebam maximè. Cic. pro Cora Balbo: Qui cum hoſte nullo comminus pugnavit. Plin. lib. 32. cap. 1. Sed armatæ cuneis imponunt libertatium propugnacula, utrinque (inde) pugnetur velut è muris. Pugnare pugnâmve cit. pugnam committere, manus conferre. Gell. lib. 1. Dum Pyrrhus rex in Italia eſſet, & unam atq; alteram pugnam proſpere pugnaſſet. ¶ Interdū Pugnare accipitur pro contendere, certare, litigare. Cicer. 2. de Natur. deor. Videmus Epicurum de diis immortalibus non magnopere pugnare: id eſt, de diis non valde laborare, aut pro eorum defenſione non magnopere contendere. Gell. lib. 2. cap. 15. Pugnare de poſſeſſione hominis. Terent. in Prologo Heaut. Tum minuantur, clamant, pugnant de loco. Pugnare ſecum, videntur ſe, ea dicentes quæ inter ſe ſunt contraria. Cic. Pugnantia ſibi, pugnantes ſententiæ. Quintil. lib. 3. cap. 8. Hæc autem quæ dictum interſe pugnant, plerunque nominibus eſſecti ſolent. Horat. in Serm. Quid mea quum pugnat ſententia cum vos Pugnare aliquando ponitur pro conari. Ovid. 1. de Remed. Pugnari à adverſatione natatoraquas. In qua ſignificatione non invenuſſe accuſativum admittit. Cic. Appio Pulchrum illud pugna atque enitere, nequid mihi temporis prorogetur.

Idem

Idem 1. de Nat. deor. Illud video pugnare ec, species ut quædam sit deorum. ¶ Pugnaveris, veteres dicebant pro eo quod est, irrenuè te gesseris. Terent. in Adelph. Et illam psaltriam una illuc mecum hinc abiisse aiunt, M. Pugnaveris. Vel Donatus: Pugnaverit id est, magnum rem gesserit. ¶ Habet autem hoc verbum ut cætera ejusdem significationis, varias constructiones. Dicimus enim Pugno in hostem, contra vel adversus hostem, cum hoste. Et apud poetas, Pugno hosti. Exempla nusquam non occurrunt. ¶ Pugnatur impersonale. Cæsar 3. bel. Gall. Quam ab hora fere quarta usque ad Solis occasum pugnaretur. Ovid. 3. de Arte. Ponite jam gladios lebetes, pugnatur acutis: Nec cuiquam telis quin petar ipse meis. Cicer. lib. 3 Offic. Quam male pugnatum apud Claudium esset. ¶ Item pugnatur passivum, ut Hoc pugnatur, pro hoc contenditur. Cicero Rotc. Amet. Hoc solum hoc tempore pugnatur, ut ad illam optimam præclarumque præcum damnatio Sex. Rotcii velut cumulus accedat.

Pūgnans, antis, participium [πολεμικός, μαχόμενος. Gall. Batailleur. Ital. Combattente. Ger. Streitend. Hisp. El que pelea, peleador. Polon. Walczący, woiuiący. Vngar. Harczolo vitez. Ang. Fighting.] Ovid. 12 Metam. Ego Telephon hasta Pugnantem domui, victum orantemq; tetendi. Idem 1. de Ponto. Eleg. 2: Hic me pugnacem cum Rigore, eumq; sagitis, Cumq; meo fato, quarta fugat hyems. ¶ Interdum migrat in nomen, idemque significat quod contrarius sive repugnans: ut Pugnantes sententiæ hoc est, inter se contrariæ. Plin. Epistol. 1. 7: Quæ diffinctio pugnantium sententiarum, & Pugnantia studia. Cic. 1. de Finib. Argui pugnantibus & contrariis studiis cōiliisq; semper utens, nihil quieti videre, nihil tranquilli potest. Cicer. 1. Tusc. Pugnantia te loqui non vides.

Pūgnātus, a, um, participium. [πολεμηθείς. Gall. Combatu. Ital. Combattuto. German. Gestritten. Hisp. Peleado. Pol. Walczono. Vngar. Harczoltatot, viaskodtatot. Ang. Fought and fenced for.] Salustius Iugurth. Quæ negotia multo magis quam præsentia male pugnatum a bis, regem terrebant. Horat. 3. Carm. Odarum est pugnata facto bella sub Ilio. Virgil. 8. Aen. - pugnatæ, in ordine bella.

Pūgnō, pas, prod. verbale, n. t [πολεμῶ, μάχομαι. Gall. Combattre. Ital. Combattere. German. Ein Streiten, Kempffen oder offt Streit. Hispan. Pelear. Polon. Walczę, walczysz. Vng. Harczolo vitez. Ang. I fight.] Liv. 4. bel. Pun. Deinde occupata dextra tenendo caput, fortissimus quisque pugnator esse deberat.

Pugnāx, ācis, om. t. Bellicosus. [μαχητικός, μαχητικῶς. Gall. Apte au combat, disposé à combattre. Ital. Bellicoso, guerriero. German. Streitbar, Kempffen oder mit streiten geneigt. Hispan. Luchador que muncho pelea. Pol. Walczny, walczący. Vng. Hegy hatos, vagy harczolo vithato. Ang. A great fighter, warrelik, warlicious.] Cic. in Anton. Saxa Centauro pugnax & lacertosus. ¶ Interdum idem quod vehemens & pertinax in pugnando seu contendendo. Cic. 1. de Orac. Carneades dicere solebat, me sibi persaepe in dicendo, re perpugnacem in disputando esse visum. Idem in Pison. Græcus facilis & valde venustus, nimis pugnax contra Senatorem populi Romani esse videtur.

Pūgnācĭŏr pugnacissimus, [πολεμικώτερος. Plin. libro 22. cap. 21: Perdices & gallinaceos pugnaciores fieri putant cibis eorum additis. Cicero de Clar. Orat. Sed & hujus oratio in philosophiam translata, pugnacior (ut ita dicam) videtur & allocutio in judicio paratior. Pugnax exercitum dicendi id est, efficax & vehemens apud Cic. 2. de Orat.

Pūgnātōrĭus, a, um. [πολεμικός. Vng. Vitezi, vitezlő, viadalhoz való.] Sueton. in Cæsar. Atque talibus ut barbarus bacchabatur pugnatoris animis.

Pūgnācĭtās, atis, f. c. pugnandi aviditas & pertinacitas. [φιλομαχία. Gall. Appetit de combattre. Ital. Affetto, ostinatione di combattere. Ger. Gernbartzen, begierig zum streiten. Hisp. Apetito de mucho pelear. Polon. Chęć do walki. Vngar. Harczolásra való serénység. Angl. Addicte and readinesse to fight.] Plin. lib. 10. cap. 33: Perdices capiuntur quoq; pugnacitate ejusdem libidinis.

Pugnāctĕr, adverbium. Vehementer, pertinaciter, instanter. [μαχητικῶς. Gall. De faire & contregy, affrontement & opiniastrement. Ital. Con grande cure, ostinatione, & fermezza. German. Gantz hartnäckig, mit ernstlichkeit, und eyffer. Hisp. Mucho y bravamente, porfiadamente. Polon. Walecznie. Vngar. Vitezlőképen, harczolva keménysön, vagy kedvvel. Ang. Contentiously, eagerly.] Cicero 2. Academ. Ergo de omni vitæ, consilioque totius vitæ aut certare cum aliis pugnaciter, aut fugere etiam me ipsum velim. Quintil. lib. 9. cap. 4: Vbi est pugnaciter agendum, & instanter, pugnacitèr; dicendum, memoratim, celsius; dicemus.

Pugnācŭlum, i, n. t. Propugnaculum dicitur est, locus munitus, ex quo hostilis vis arcetur. [προτείχισμα, ἔρυμα, ἐπάλξεις. Gall. Boulevert. Ital. Bastione. German. Ein Wehr, Ein gebäw zu beren und schützen. Hisp. La fuerça para defender. Pol. Baszta, obrona. Vng. Bastya. Ang. A bulwarke.] Plaut. in Mil. Meus ille hamo tibi, detorabo ego jam illum de pugnaculis.

Pūgnis, gni. m. c. Manus clausa, & in condylos contracta. [πυγμή. Gall. Le poing. Ital. Pugno. Ger. Ein faust. Belg. Een vuyst. Hispan. El puño de la mano cerrada. Polon. Pięść. Vngar. Ökӧl. Ang. The fist.] Terent. in Adelph. Ctesipho me pugnis ulciscitur, & illam psaltriam utique occidit. Vt. Donatus: Aut pugnus à pugna est dictus, aut ab illo pugna. Quidam à Græco πυγμὴ deducunt, quod & inter cætera pugnum significat. Cicer. in Orat. Nam quum compresserat digitos, pugnumque fecerat, Dialecticam ajebat eiusmodi esse, Cato cap. 82: Sphæras pugnum altas facito. Hoc dit. ad crassitudinem unius pugni. Cicer. in Paradox. Quoniam verbis contendimus inter nos non pugnis. Virgil. lib. 11. Aeneid. Pectora nunc fodiam pugnis, nunc ungibus ora.

Pūgillus, i, diminutivum, significat parvum pugnum. [βραχίων.]

Pūgillāres, ium, masculi, genet. vel pugillaria, rium, neutri generis. Tabellæ cereæ, vel ligneæ, sive alterius materiæ, in quibus stylo scribimus, dictæ quod pugno comprehendantur: vel à pungendo, quòd stylo in his pungendo scribebatur. [πινακίδια, σανιδάρια. Gall. Tablettes à escrire. Ital. Tauolette cerate per scriuere qualche cosa in fretta, o cose di poco momento. German. Ein Schreibtäfelin, Schreibtäfelein. Hisp. Las tablillas para escrivir. Pol. Kassowanie tabliczki, pugillary. Vngar. Irotabla. Ang. Writing tables.] Plin. l. 13. cap. 11: Pugillarium enim usum fuisse etiam ante Troiana tempora invenimus apud Homerum. Catul. de Acme: Et pegat mihi vestra redditurum Pugillaria, pan sipotentis. ¶ Legitur & Pugillar in singulari numero. Ausonius: Riparens pugillar expedi. Variis autem nominibus dicebantur pugillares apud veteres: alii duplices, alii triplices, alii quadruplices nominabantur. Brass & cerei, ebores, membranei dicti, qui ex citro, ebore, membrana erant confecti.

Pūgillārĭs, pugillare, adjectivum, om. t. Quod pugillum, sive pugnum implere potest, seu quantum pugnus potest continere. [σφαιρικός. Juven. Satyr. 12: Nec pugillares defertin balnea raucus Tethicolas, nec vel endas jam posthume alas.

Pūgĭlārĭtō, per simplex l. more pugilis decertare. [πυκτεύω. Vt. ekkōi πυκτ.] Iulius Capitolinus in Gallieno: Pugiles faciis non veritate pugilantes.

Pūgĭlātōrĭus, a, um, adjectivum, Quod pugno percutitur. [πυκτικός. Gall. Fermé à coups de poings. Ital. Fatto da pugni. Ger. Das man mit der faust schlecht. Hisp. Herido con puñadas. Polon. Pięścią bity. Vngar. Ökӧl vervelӧ. Angl. That is stroken or beaten with the fist.] Ut Follis pugillatorius, maximi pilæ genus, quod spiritu inflatur, & pugno percutitur, non palma. Plaut. in Rud. - exemplo hercle ego te follem pugillatorium faciam. & pendentem incertabo pugnis, perjucundissime.

Pūlcĕr, cra, crum. Formosus, bellus, venustus. [καλός, ὡραῖος, εὐπρεπής. Gall. Beau, honnête. Ital. Bello, leggiadro. Germ. Hübsch, Schön. Belg. Schoon. Hisp. Hermoso. Pol. Piękny, uczciwy. Vngar. Szep. Ang. Faire, beautifull.] Cicer. 5 Tuscul. Itaque nec pulcros illos administratores aspiciebat, nec plenum auris argentum, &c. Ibidem: Suum cuique pulcrum est. Virgil. 2. Georgic. Nec pulcer Ganges auro nec turbidus Hermus Laudibus Italiæ certent. Idem 3. Aeneid. Sic tatus meritos aris mactabat honores, Taurum Neptuno, taurū tibi pulcer Apollo. Sunt qui pulcrum à pollendo dictum putent, quasi pulcrum, quòd forma polleat pulcri. Illud certè vel Ciceronis testimonio confirmat, non semel hoc antiquiores fuisse usos in oratione scribenda, quæ vis perpetuo etiamnunc usu effectum sic ut eam receperit, sed malè. ¶ Sine diminutivum est pulcellus, la, lum. Cic. Attic. lib. 10: Recreo ad altercationem meam jam pulcellus puer. ¶ Interdum pulcer sumitur pro bono, sicut bonum pro pulcro. Gell. lib. 19. cap. 2: Ni quid contra ea artis Poeticæ pulcerrime, quo & te purges, & non esse id vitium dem differendi est, optime. Econverso bonam formam pro pulcra dicimus, quemadmodum & malam, pro deformi. Terent. Andr. Forma. 505. Bona fortasse ¶ Interdum pro fori. Virgil. lib. 7. Aeneid. - famus Heroa e pulcro Pulcer Aventinus. ¶ Pulcrior, comparativum & ejus crium pulcerrimus. Virgil. 9 Aeneid. - quo pulcrior alter Non fuit Aeneadūm. Cicer. de Senect. Vtrum quid potest esse tam fructu lætius, tam aspectu pulcrius? Virgil. lib. 1 Aeneid Regina ad templum forma pulcerrima Didō incessit, magna juvenum stipante caterva. Idē 6. Aen. Hic genus antiquum Teucri pulcerrima proles.

Pūlcrālis, Antiqui dixerunt pro pulcro, teste Festo. Ennius: Pulcralibus ludis.

Pulcrē, adverbium. Bellè, benè, præclarè [καλῶς. Gall. Gentement, bien & honnestement. Ital. Bene, leggiadramente. Ger. Fein, zierlich. Hisp. Hermosamente. Pol. Prękuie, uczciwie. Vng. Szepen. Ang. Handsomly, honestly.] Plaut. Amph. Optumè optumo optumam operam das, datam pulcrè locas. Cic. lib. 10. Epist. Lepidum pulcrè nostram. Plaut. in Merc. Si tu vera dicis & pulcrè, ædificaras ab imo. ¶ Ponitur aliquando pro sapienter, interprete Donato. Terent. in Eunuch. Dixti pulcrè, nunquam vidi melius consilium dari. ¶ Aliquando pro valde, fortiter, nimis, in-

qui: Donatus. Terent. in Eunuch. Ad dimu accubabam, quam vidébat mihi esse pulcherrimus.

Pulcritudo, inis, f. Species, venustas, decor, elegantia: & ut Cic. lib. 3 Tusc. Quæ ex aptis figura membrorum, cum coloris quadam suavitate. [פְּאֵר, יְפִי, יֹפִי. Gall. Beauté. Ital. Bellezza. Germ. Die schönheit. Belg. Schoonheyt. Hisp. Hermosura, belleza. Pol. Piekność. Vng. Szépség. Ang. Beautie, comelinesse.] Venustas autem est gratia quam affert pulchritudo, Cic. 1 Offic. Pulchritudo corporis apta cāpositione membrorum movet oculos, & delectat, hoc ipso quòd inter se ombrorum motu & colore, & delectat, hoc ipso quòd inter se omnes partes quodam lepore conspirant. Idem lib. 1 de Orat. Tantam habet pulchritudinem, ut nulla species ne excogitari quidem pulchrior queat. Idem lib. 1. Offic. Qui non adducatur splendore eius, pulchritudine eminé, virtutis?

Pulegium, gii, n. Herba nomen otis est nota. [גַּלְעָדִי, גַּלְעָד, גִּלְעָד. Gall. Herbe appellée pouliot. Ital. Puleggio. Ger. Polcy. Hisp. Poleo. Pol. Polej. Vng. Pulc. Ang. Penniroyall, or pulledge.] Col. lib. 8. cap. 5: Pulegii turculis tunicis genitalibus vitetur prohibere pulicum, quę eclem metu reruas refugit. Legitur etiam pro eodem puletum. Cic. lib. 1. de Divin. Nam & masculum pecudes lactantes & matrem sugere, & puletum ante florescere ipso brumali die, & Accipere etiā puletum pertrahitionē, pro ista brumali die, & Accipere etiā puletum pertrahitionē, pro ista virate sermonis. Cic. ad Attic. lib. 15: Cras expecta Lepta meccenate sermonis. Cic. ad Attic. lib. 15: Cras expecta Lepta meccenate, nimis enim rutam pulegio nobis tu sermonis ut eodem est.

Pulex, icis, m. Vermiculus notissimus, in de dictus quod ex pulvere generetur. [פַּרְעוֹשׁ. Gall. Puce. Ital. Pulce. Germ. Ein flöh. Hisp. Pulga. Pol. Pchła. Vng. Bolha. Ang. A flea.] Plin. lib. 30. cap. 10: Aliud est cucumis ne radices. Ang. A flea.] Plin. lib. 30. cap. 10: Aliud est cucumis ne radices, quo quis loco primum audierit aliter illam, ū dexter pes circumferatur, vestigium ei defodiatur, non gigni pulices circumferatur, vestigium ei defodiatur, non gigni pulices ibi tum, ipsi angunt.

Pulicosus, a, um. Pulicibus plenus. [פַּרְעוֹשִׁי. Gal. Plein de puces. Ital. Pieno de pulci. Germ. Voll flöhen. Hisp. Lleno de pulgas. Polon. Pełen pchłow. Vng. Bolhás. Ang. Full of fleas.] Colum. lib. 7. cap. 15: Pulicosa cum remedia sunt: Sumes cyminum cruentum, pari pondere cum aceto, aquaq; mixtum, & illitum, seu cucumeris angustiæ in eam, vel (si hæc non sunt) veteris amurcæ per totum corpus infusa.

Pulex, araneus, exigui corpusculi, acuminatus assilit magis egredientibus, & ob id pulex volaticus.

Pulicaria, ę, stirpium apud Dioscor. lib. 4. cap. 63: Pulicaria Dentiza apud Dioscor. lege Conyza.

Pullarius. Pullister, vide PVLLVS, substantivum.

Pullarius vide PVLLVS, adjectivum.

Pullesco. Pullicenus. Pullities, vide PVLLVS substantivū.

Pullus, pulli, m. pullus, ut quidam putant, per lyncopen, dictus ab eo. Quo nomine animalia serius. [גּוֹזָל, גּוֹזָלִים, גּוֹזָלוֹת, גּוֹזָלֵי. Gall. Poussin, poulain. Ital. Pollo, pollastro, pulcino. Germ. Das jung eines jeden thiere. Hispan. Pollo de qualquier ave, & pollino de qualquier bestia. Polon. Kurczątko. Vngar. Kiczka. Ang. The young of any living creature except man.] Virgil. libro 3. Georg. Centum ne pecoris generali pullos in arvis Altius ingrediar. Iuven. Sat. 14: quia te gallinæ filius albæ, Nos vilis pulli, nati infelicibus ovis. De pullis gallinaceis est Epigramma apud Martial. lib. 13. Plin. lib. 8. cap. 44: Pullis eorum ceu præstantibus sapor. Asperitas gloriatur. Pullus ranæ. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 3: Abstemia rana pullis vitulę pede pressa, & Quinctiam pullos de cœnare deos canamus. Vnde Qu. Fabius, cui Faunio cognomen fuit propter eandem rem, quòd ejus nana ida effertulmine pullus Iovis appellatus est.

Pullulo, as. Stolones fundit ut quibusdam placet ex arborum radicibus enascentes: [שׁוֹרְשִׁים, שׁוֹרֶשׁ, שׁוֹרֵשׁ, שׁוֹרְשִׁים, שׁוֹרֵשׁ, שׁוֹרְשִׁים. Gall. Surgeon ou geton de vigne ou autre plante. Ital. Germogliare, germogliare. Germ. Die rungen sprossen oder schössen. Hisp. Retoño que nasce de arbol. Pol. Wydawać latorośly. Vng. Tömöre. Ang. Budding or planting.] unde & pullulare dictū patuit, pro eo quod est, stolones, sive germen emittere. Plin. lib. 17. cap. 10: Nullis vero tales pulli proveniunt, nisi quarū radices, amore Soliis arcturi imbris, in summa tellure spatiantur. In multis exemplaribus legitur pulli.

Pullulo, as. pen. corr. p. Fœcundo, quasi pullulos: hoc est, stolones emitto. [נִזְרַע, נִזְרָע, נִזְרָעָה. Gall. Pulluler, germer, germoyer, produire stolons. Ital. Pullulare, germogliare. Germ. Ausschossen, schössen in der erden, wie die rungen. Hisp. Echar renuevos, retoños o renovar renuevos de arbol. Polon. Wypuszczam latorośle. Vngar. Tömöreszkedem kiszetem. Ang. To budge or sprout up.] Nam pullulare dicimus arbores, quum a radice novæ plantæ surgunt. Virg. 2 Georg. Pullulat ab radice aliis densissima silva. Plin. lib. 17. cap. 10: Natura & plantaria demōstravit, multaq; radicibus pullulante fabule densa, & parente matre quos educet. Eius quippe umbra tuba indigesta premitur, ut in sylvis, platanis exceptis, paucis: paucorum in hoc genere rami parcunt soboli, ut ulmorum palmarumque. Nullis vero tales pulli proveniunt, nisi quarum radices, amore Soliis atque Iovis, in summa tellure spatiantur. Virgil. lib. 7 Aeneid. Tam leve fecit iter pullulat atra colubris. ¶ Hujus compositum est expullulo, quod significat extra pullulo, vel enascor. Columella libro 3: Nec dubium quin gemmæ quæ earumdem proximæ sunt, ita succundæ in cochleantur, ex quibus pampinus expullulat.

Pullulasco, scis, n. r. Pullulans fio, germē emitto. [נִזְרַע, נִזְרָע, נִזְרָעָה. Gall. Pulluler, germoyer. Ital. Pullulare germogliare. Ger. Gebet vertommen, grossen, wachsen, ausschlahen. Belg. Nieuwe spruyten voortbrengen. Hisp. Nascer, crecer, o echar renuevos o vastagos. Pol. Puszczam wypuszczam latorośle. Vng. Kiszmetszkedem. Ang. To begynne to budde, or sprynge.] Colum. lib. 4. cap. 21: Ex novello palmite vitis pullulascit.

Pullesco, scis, n. r. Pullulasco. [נִזְרַע, נִזְרָע, נִזְרָעָה.] Col. lib. 4. cap. 21: Quicquid ethujus vetusti brachii, amputatur, & ex novello palmite vitis pullescit. Quo tamen in loco in emendationibus Columellæ exemplaribus legitur, pullulascit. ¶ A pullesco nonnulli deducunt computrum repullesco, citantes iidem Columellæ eodem libro cap. 22: Quum ferè plurimum ita fieri natura sic se commodet, ut juxta articulum novelli sinus ibus repullescant. Verùm & hi emendatores codices, Repullulascant legendum esse dunt.

Pullister, & pullastra, Gallus & gallina adolescens. [פַּרְגִּיל, פַּרְגִּילָה. Gall. Vn jouvenceau, un bel. Ital. Pollo, pollastro. Germ. Junger Hahn oder Henne. Hispan. Pollo grande que es gallina. Polon. Młody kogut. Vngar. Tyuk, tyukfi. Ang. A cockerell or young cock.] M. Varro libro 3. de Re rust. cap. 9: Ea quæ subinitas, potius veteris, quam pullistræ, & quæ rostra, aut ungues non habent acutos: quæ devent potius in concipienda ut coparæ esse, quam in cubando.

Pullisterium, qui busdam, degenerante jam lingua Latina puritate, idem fere quod pullarium est pro pullo gallinaceo. Aelius Spartianus, de Alexandro Severo: Et ne carnium pastus gravaret annonam, ferinas habuit vestigales, caprinas & ovinas, & pullicenas & pullistrinas statuit.

Pullitudo, nis, nom. Quod est pulli. [פַּרְגִּילוּת. Gall. De poussin, ou poulain. Ital. Degli pulcini o polcini. Ger. Der jungen thiere ist. Hisp. De pollo o potro. Polon. Młodego kogięcia. Vng. Tyukfi. Ang. Of the young of any beast.] Unde pullitudines, quos primum ejaculatum. Plin. lib. 8. cap. 42: Quæ ō pristquā dentes quos pullinos appellant jacere coeperint, iterdū intelligitur.

Pullitrix, icis. Quæ è pullo puduram exerat aut pudit. [פַּרְגִּילָה. Gall. Poulaine. Ital. Pollara. German. Der mit Hünern zu thun hat oder sie hütet: Hünermutter. Hisp. El que vende pollos. Polon. Kurzpan. Vngar. Tyuk eladó. Ang. A poulter.] Livius libro 10. Nam quum pulli non paterentur, pullarius auspicium se retulisse falsum nuntiavit. Consul. Cicero 2. de Divinat. Attulit in cavea pullos is qui ex eo nominatur pullarius. Liv. 8. ab Vrbe: Sunique Papyrius Dictator a pullario monitus, quum ad auspicium repetendum Romam profecturus esset. Cicero lib. 10. Epist. Fam. Licetis recitatis, ea ata ribi chigio Comito pullariorum adhuc nuntiatu, non satis diligenter eam auspicii operam dedisse.

Pullinus, a, um. Ex ilo pertinens pullorum, quæ & pullino dicuntur. [פַּרְגִּילִי. Gall. Poulet ou poussin de poulaille. Ital. Pollino, o di cosa de pollo. German. Brueneg. Hispan. Pollino, o cosa de pollo. Polon. Kurzęcia mięsa, kurczęcy. Vngar. Tyuk tsirkeszerint tyuk kölni. Ang. Hen or chicken, of a hen.] Colum. lib. 8. cap. 5: Plinque etiam ejus ab æstivo solstitio non putant bonam pullinorum.

Pullitus, us. Pullorum proles. [פַּרְגִּילוּת. Colum. lib. 8. cap. 10. de turtur: Huius avis ætas ad fœcundam non tam vetus est iconea, quam novella. Hanc, circa messem quum jam confirmata est pullities, capitur. Idem libro 9. cap. 11. de apibus: Quas primo Vere in eo vase nata est pullities, novus rex eligitur.

Pullus, a, um. Fuscus, in nigrum vergens, cujus color est rerus, qui & Bæticus dicitur, sive Hispanus. [שָׁחוֹר, שְׁחוֹרָה. Gall. Noir, grisastre. Ital. Fosco. Germ. Schwarzgrau: das sich auf das schwarze zeucht. Belg. Swart. Hispan. Negro. Polon. Siwy. Vng. Fekete szine. Ang. Sable, or darke colour, between a russet and a black colour.] Virgil. lib. 3. Georg. nec maculis infuscat vellera pullis: id est, nigris, inquit Servius. Tibullus libro 2. Eleg. 2: Cecidit ad magicos hostia pulla deos. Hos colore olim in adustu utebantur. Cic. in Varin. Atque etiam id à te scire cupio, eone consilio, aut qua mente feceris, uti in cpulo Q. Arrii fundum meum cum toga pulla accumbentes. Idem 6. Verrin. In hac ætiam maiorem partem diei cum tunica pulla sedere soleant, & pulvino. Pure lotium, & pullum. Colum. in Præfat. lib. 1. In alias regionibus nigra terra quā terram pullam vocant. Plin. lib. 17. cap. 4:

cap. 4. Nec pulla, qualem habet Campania, ubique optima vitulina. Pullum olusculi est, olus atrum. Item minus. Col. lib. 12. Atque olens pullicrada hoc est, olens atri.

Pullatus, m. f. Pulla veste indutus, amictus. [לבוש שחור, vestitus niger.] Gall. *Vestu de noir.* Ital. *Vestito di nero.* German. Der schwartz bekleidet ist oder sich trägt. Hispan. *Vestido de negro.* Pol. Ubrany czarno. Vngar. *Gyaszruhában öltözött, gyaszolo.* Ang. *Clad in mourning apparell.*] Cicer. in Vatin. Quis unquam sic navit atratus, quum ipse epuli dominus? Qu. Arrius alba tas est? Quando quisquis pullatus accipitur pro tristi persona, sive ad. & impetita a transitione sumpta a spectaculorum consuetudine, in quibus lautiores candidis togis spectabant: (ut noctuto in loco indicat Martialis) tenuiores, quibus mutare vestem copia non erat, nigris. Suetonius in August. Mittem decrevit à populo, ut ab urbe proficisci ordines assignavit, præextatis cuneum suum & proximum pædagogis (tunicis) nec nisi pullatorum media cavea sederet. Quintil. lib. 11. cap. 3. Etiam collidere manus, terræ pedem imitatere, femur percutere, frontem cædere, non ad pullatum circulum facit: hoc est, ad obtusum ad unum arq; imperitorum hominum.

Pulligo, ginis, Pullus color. [μελανία. Gall. *Noirceur, ou couleur noire.* Ital. *Color fosco.* German. Ein swartzechte farb / vnd farb. Hispan. *Color negro.* Polon. *Czernosc.* Vng. *erkelet, ser.* Ang. *Blewnesse or nearnesse of colour.*] Plin. lib. 8. cap. 48. Pulvas lanas Tarentum habet & alias suæ pulliginis.

Pulmentum, ti. n. Ipsa pulis, vel aliud cibarium ad modum pulis tactum. [ψωμὸς, ὄψον. Gall. *Potage, & toute sorte de viande.* Ital. *Cosi viande da cuocere.* Ger. Ein jede gesotten Mus. Hisp. *Manjar cocinado.* Pol. *Strawa.* Vng. *Pep.* Ang. *Potage.*] Apuleius in his porcorum, pullorum, piscium, & jus pulmentorum lautissimas epulas. Plautus in Aululari. Pulmentum pridem cupiunt advivus. Horat. 1. Epistol. 15. Cœnes ut pariter pulmenta laboribus empta.

Pulmentārius, pulmentare, ne. Quod pertinet ad pulmentum. [τὰ ὀψοφάγια, ὄψον ἐσθίων. Gall. *De potage, & autre viande.* Ital. *Cosa di vianda cuocibile.* German. Das zu Mus gehört. Hisp. *Cosa de manjar cocinado.* Polon. *Strawny.* Vngar. *Fozhez valo.* Ang. *Belonging to potage.*] Plin. lib. 18. cap. 12. Quineriam fabacia piscem tritum religionis diis in loco est, prævalens pulmentarii cibo.

Pulmentum, ti, n. & propriè de iure pulis, vel cibus in modum pulis factus: quanquam & generaliter pro quovis opsonio sumitur. [ψωμὸς, ὄψον. Gall. *Potage, ou autre viande accoustrée pour potage.* Ital. *Ogni vianda de un brodo.* Germ. Mus Hisp. *Manjar cocinado y manjar de cosas secas.* Pol. Kasza y wszystko pokarm. Vng. *Pep.* Ang. *Potage or other meates made like potage.*] Aiunt est enim Plin. lib. 18. cap. 8. primum in Latio cibum pultem fuisse, non panem argumento id: id esse, quod pulmentaria pro cibis suis etiam nunc dicerentur. Colum. lib. 11. cap. 3. Saturcia viridis esui est jucunda, nec arida, mutilis ad pulmentaria concisenda. Horat. 2. Serm. Satyr. 2. -tu pulmentaria quære Sudando. Vocata pulmentaria, Persius Satyr. 3. In Evangelio quoque legimus: Nunquid pulmentarium habetis?

Pulmo, onis, m. Viscus spongiosum, corporis totius fermè omnibus animalibus maximum, ad ungulæ habitudinem dissectu, solis modo spiritum attrahens, cumque recedens, calorem quem intus lenire refrigerans. [πνεύμων. Gall. *Le poulmon.* Ital. *Polmone.* Germ. Die lungen. Hisp. *El pulmon, bofanco.* Pol. Plucia. Vng. Tüdö. Ang. *The lights.*] Pers. Satyra 1. Grande aliquid, quod primo animæ prælargus anhelet. Ovid. 6. Epist. Cernis ut è molli sanguis pulmone trahatur. Ad Scyphos certa limite ducat aquas. Apud veteres sæpius pluraliter pulmones dicebantur, lien & cervices. Plautus in Curcul. Pulmones distrahuntur, cruciantur cor. Cic. 2. Tusc. quæst. Latet inhærens, morsu lacerat viperæ, urgensq; graviter pulmonum hauritspiritus. Pulmo item piscis sentu carens, nidulus tamen nautis futuræ tempestatis signa præmonstrans. Vide Plin. lib. 6. cap. 27. & lib. 32. cap. ultim.

Pulmonārius, a, um, Pulmonis inflammatione laborans, quam & febris acuta & difficultas anhelitus lolent comitari. [πνευμονικὸς, πνευμονήσας. Gall. *Qui a mal au fait de inflammation du poulmon.* Ital. *Infermo di polmone.* Germ. Der lungensüchtig ist. Hisp. *Tesico de bofanco.* Pol. Dychawiczny. Vngar. *Dezgedot tudovel.* Ang. *That hath a defect in the lights.*] Colum. lib. 9. cap. 5. Ovem pulmonariam emiserit, utilem curari oportet inferta per aurem cujusdam, quam veterinarii *sophigenen* vocant. Quin & morbum ipsum pulmonarium dicimus, quem Græci appellant πλευμονίαν. ¶ Pulmonaria item herba est quæ non nulli pepanum appellant, buglosso folio, sed pronitio magis, atq; leviore, colore quoque dilutiore, albicantibus maculis notato, ad similitudinem pulmonis: unde & nomen accepit.

Pulmonēa, Poma quædam in pulmonis instar tumentia. Plin. lib. 15. cap. 14. Stolidè tument pulmonea. Perottus ea esse existimat quæ Italica lingua Cotonea *Mela* appellant.

Pulpa, æ, f. p. Pars carnosa in corpore animalis, quam & musculum appellant. Dicta est quòd pulpitet, & sæpè retillat vel pulpa dicta à pulse, quòd pulse missa vescebatur. [μυὸς. Gall. *Poulpe, chair sans os.* Ital. *Polpa.* Germ. Die mausz oder muskelfleisch. Hisp. *La pulpa, carne sin hueso.* Polon. *Lendzwia.* Vng. *Husos rez, Item Az alnemük but a meggel kösze vala hüsse.* Ang. *Flesh without bones.*] Mart. lib. 3. Et pulpam dubio de Petatone voras. In arborum quoq; carne pulpæ dicuntur, meatuum quidà distinctus venis similis, nisi quod venæ altiores candicantesq; spargunter, pulpæ fidibus inditi: ut est arundo ad caput arabis quamlibet longa admota, illius absoluto capite vel graphio tentatur. Plin. lib. 16. cap. 38. Quibusdam arboribus pulpa tine nervis, mero flamine & tenui constat: hoc quæ ratione filia. Alia tragi celeriora quàm fagi, quibus pulpa non est.

Pulpāmentum, ti, n. A pulpa deducto: quo nomine significatur carnes delicatiores: aliave lautiora opsonia. [ὄψον. Gall. *Viande, ou viande delicate & grasse.* Ital. *Vivande buone, saggionate.* German. Ein gutt gebratten fleisch / ein gutt Fleischgericht. Hisp. *Manjar delicado, y carne gorda.* Polon. *Lakocie.* Vngar. *Ennes vala lodvenisz ennagy fyllatek.* Ang. *A delicate dish of meat seasoned.*] Terent. in Eunuch. Tute lepus es, & pulpamentum quæris? Lucilius & Lucilii familiares, Cujus proverbii usum tuperè explicamus in dictione LEPVS.

Pulpītum, ti. n. Locus editior in orchestra, in quo chorus Tragœdiarum, & Comœdiarum, quoad Comœdiæ chorum haberent, cæteriq; personam non habentes, fando ex subsellicibus, subsellibusq; in scenam additis, populum gestibulationem exercebant. [βῆμα, προσκήνιον. Gall. *Pulpitre ou chaire.* Ital. *Pulpito.* German. Das Pöbet oder scene theil eines Theaters auff welchem man ein Comœdi helt. Hisp. *El pulpito, o tablado.* Pol. *Pulpit.* Vng. *Pulpitus, elle zsk mater a szinnek, jatszasnak.* Ang. *A pulpet.*] Plin. Epist. 20. Inde statuæ binæ, bibliothecæ & pulpito dignæ. ¶ Ponitur etiam pro suggestu: id est, quocunque edito loco sive concionandi, sive alimendi ex quibus docent discipulorum profitentur, aut qui contionem habent ad populum. Suetonius de claris Grammaticis: Repetito quendam principem nomine alterius diem ex die declamare, alterum disputare, connubii causa civitate, post meridiem remoto pulpito declamare solitum.

Pŭls, tis, f. c. Cibi antiquissimi genus, ex farina & aqua cõfarreo, additis interdum ovis, melle, vel caseo. [πόλτος, μᾶζα, ἄλφιτα. Gall. *Vne espece de viande de pouvre gens, faite de farine, eau, miel ou fromage, & œufs.* Ital. *Polmata con farina & acqua cotta con mele, formaggio.* Germ. Ein Mus / welches man offt gantz auß wasser vnd mehl mit eyern / honig / oder negelein macht. Belg. Pappe. Hispan. *La pasta, o cozedura.* Polon. *Kasza.* Vngar. *Puy, dombokatsom ezik.* Ang. *Pottage gruell.*] Æsius ait hoc est, pultem appellari cibum omnem confectum ex cerealibus granis in fuscis esculentis. Plin. lib. 18. cap. 8. Pulte autem non pane longo tempore vixisse Romanos manifestum est, quoniam inde pulmentaria hodieq; dicuntur. Farro quod ad vocis hujus etymon attinet, quidam à sono dictum existimant, quem edit dum coquitur. Festus tamen videtur intuerie à pulsu putem appellari, quòd pultarii, ut tripodium solistimum fierent, hac potissimùm ebrigenere pultes pulsarent. Veros Festi sunt hæc: Puls pertinaciam abatur pultem auspicii, quia ex ea necesse erat aliquid decidere quod tripodium faceret: id est, tripavium. Pavire enim ferire est. Bonus enim augurium esse putabant, si pulli per quos auspicabantur, comedissent, prælectum sacris edentibus, aliquid ex ore decidisset: sin autem omnino non edissent, arrogabantur pericula imminere. Hæsiod. πόλος autem Græci precationes imitatione Romanorum videntur appellasse, quum à versu simul eas invocarent.

Pulticŭla, æ, diminutivum à pulte. πολτάριον. Col. lib. 8. cap. 11. Nec minus quolibet fermento cocta pulticula. Plin. lib. 26. cap. 8. de polypodio loquens: Coquuntur in pulticula ad alvum vel in febri lenienda solvendam.

Pultārius, ii, Vasculum culinarium, in quo puls decoquebatur. [χυτρίδιον, ἐφηψητὴς. Gall. *Vaisseau ou cuiller à cuire viande.* Ital. *Vaso da cuocere la polenta.* Germ. Ein Mußpfanne / ring geschirr darin man Mus kocht. Hisp. *El caldero o olla para cozer potaje.* Pol. *Garniec do warzenia kaszy albo krye.* Vng. *Pep fözö fazek.* Ang. *A pipkin to seeth pottage in.*] Cora. Celsus. Si cultra decocerint, calyculus aut pultarius oris compressilis ei recommodè aptatur. Plin. lib. 7. cap. 57. Edita cœna calidam ponunt in pultario popysmi. Colum. lib. 12. cap. 49. Sed uvæ dependentes à matre sic in pultariis condi debebunt, ne quæ partes vasa contingant.

Pŭlso, Pulsas, Pulto, Vide PEL. I. 6.

Pulvĭnar, pen. prod. nar. Id quod capiti dormituri subjicimus: dictum quasi plumar, quòd ex plumis soleat confici. [ἀνάκλιτον, ἀνάκλισις, ἀνακλιντήριον. Gall. *Oreiller.* Ital. *Guanciale ripieno.* Germ. Ein Haubt küssin Belg. Een hooft cussine. Hisp. *Cama hecha de estirado.* Pol. Podusska. Vngar. *Vankos, parnafuvely.* Ang. *A pillow or cushion.*] Verbantur autem pulvinaribus potissimùm

lautißimi quiq; præſertim in lectis conjugali. Quo factum eſt ut pulvinar ſignatè pro culmodi toris accipiatur. Iuven. Sat. 6. Simulque lucernæ Fordalupanar vehit ad pulvinar odorem Ovid. lib. 2. de Ponto. Eleg. 2. Interea nimis immoxiæ pulvinaria terunt. ¶ Diſtinguit autem Plautus in Gloſſis inter Pulvinum & Pulvinar: pulvinus, ſupra eſt pulvinar hominis cervicale, vel culcitrale. Pulvinar verò ad pulvinaria principum ſunt vel regum id eſt, lectiſternia. ¶ Sedentibus quoque, & reliquis antecentibus pulvinaria ſubjicio ſolēt. Ovid. lib. 1. de Arte: Fac antecedentibus pulvinar ſubjice ſolēt. Ovid. lib. 1. de Arte: fac ardeniis Pulvinar facili compoſitum Semano. Loquuntur autē de his oſſicijs quę in Circo ſpectantibus mulieribus ab amatoribus præſtari ſolēbant. ¶ Pulvinaria item in templis dicebantur lectuli dis dicati, in quibus eorum ſimulacra ſolebant recumbere: atque in hac ſignificatione ſemper Cicero utitur. Cicero pro Domo ſua: Lararum & ædicularum, & pulvinarium aliorum dedicavit. Ovid. 14. Metam. & pulvinaribus aliis Deorum ornatis eſt. Stemebantur autem in lectulis quotica decreti erat ſupplicatio: unde & lectiſternium dicebatur: ſicut docet Auguſtinus lib. 3. Civit. Livius: Ceterarum lectiſternium, & pervigilium habitum Decemviri ſacrorum curatoribus, & pulvinaria in conſpectu fuere Iovi & Iunoni: alterum Neptuno & Minervæ: tertium Marti & Veneri: quartum Apollini & Dianæ: quintū Vulcano: ac Veſtæ: ſextum Mercurio & Cereri. ¶ Abuſive aliquando pulvinaria pro templis ipſis dicuntur: unde apud Liv. legimus aliorum pulvinaria ſacrificatum haſſe. Cic. in Catil. Quoniam ad omnia pulvinaria ſupplicatio decreta eſt, celebratote illos dies cum conjugibus ac liberis veſtris.

Pulvinar ſum, ris, n. C. Pulvinum quod ſcirpus capiti ſubſternit, aut ſeſſuro ſubjici ſolet. ¶ Item lectus qui in templis ſternitur in honorem deorum. Liv. 1. bell. Punico: Decretum in eadem Iunonis devolſſe, atque in ipſo pulvinario conſediſſe.

Pulvinalis, al, per prod. m. C. Pulvinarthoc eſt, quo dormientium capita ſuſtinentur: à Plumis quibus farcitur, nomen habens, quæ & pluminos. [πτερόδετον ἀσκίδιον ἀναπαυτικόν. Gall. Vne oreiller. Ital. Guanciale. Germ. Ein haupt ſtuſſin, küſſe. Belg. Een oorſen. Hiſp. Almohada de cabeçal. Pol. Poſciąg ſzowe podpiſka. Vng. Vankos paplos fonaly. Ang. A feather or a cuſhion.] Cicero in Verr. 4. Nam ut mos fuit Siciliæ regibus, lectica hexaphoro ferri, in qua pulvinus erat perlucidus, Melitenſi rete factus. Apuleius. Quatuor Eunuchi confeſtim pulvinis cum plumbis, veſtro tamen cubus, pluma delicata, terreſtrem nobis cubitum preſtruunt. ¶ Pulvinaria dicuntur qui ſeſſui, decumbive imponuntur quo molliori ſit ſeſſio, plumis, lana, vel tomento facti. Cic. Trebatio: Sellaria erit in lodicam pulvinus ſequetur. Idē de Orat. Tum Craſſum pulvinos pegoſolſſe, & omnes in his ſedibus quæ erant ſub platano, conſediſſe docebat. Iuvenal. Sat. 2. exeat, inquit, Si pudor eſt, & de pulvino ſurgat. Quæritis. Cujus res legi nō habent, & tedeant hic Leonum pueri quocunque in ſornice nati. ¶ Pulvinus, item in hortis dicuntur tetra eminens, ſeu protuberans inter cuneos ſulcos: quod genus in agris à porrigendo porcam appellant. Plin. lib. 19. cap. 19. Areis diſtingui, easque reſupinis pulvinorum totis ambitu ſingulis tramitum ſulcis qua datur accerſus hominibus, ſcatentesq; decurſus. Colum. lib. 11. cap. 3. Vt plenum habeat velut alnum, plures ſas. Colum

pretiosissimus est ex iis quibus utuntur. Hispan. Obra de heuer pulus, y pumicar. Polon. Kamy ygrzewanie. Vngar. Kemeni. Ang. Diuelsmens vse to hir berestakes of stone.] Colum. lib. 12. cap. 2. Sed frigidioribus regionibus pulvis calorem facit, quam vocant fullicem ceceminem, quam omnis gleba in vinetis refringit, & resolvit in pulverem.

Pūmex, pumicis, m. t. Lapis cavernosus, aquis innatans, ad scabra lævigenda laudatissimus. [גיר. Gall. Pierre ponce. Ital. Pomice, pietra pomice. German. Bimsstein. Belg. Puystem. Hispan. Piedra de escuma. Polon. Kamien Cuchenny. Vngar. Kenyr viz alatt valo. Ang. A pomick stone, yfed to make parchment smooth.] Virgilius libro 12. Aeneidos: Iaculas ut quum latebroso in pumice pastor Vestigia apes, fumoque implevit amaro. Idem 5. Aeneidos: -& dicces latebroso in pumice nidi. Idem 2. Georgic. Postquam est in thalami pendentia pumice tecta. Perventum. Pumicibus cavis. Ovidius 8. Metamorph. Pumice mulcavit, nec lævibus attrito phocis Struëta subit, mollis tellus erat humida musco. Lævius pumice, pro molli, & effeminato. Iuvenalis Satira 9: Nam res mortifera est inimicus pumice lævis. Ovid. lib. 3. Tristium: Quod neque fis credo flavus nec pumice lævis. Plinius libr. 32. cap. 11: Sed & li pumices qui sunt in alia corporum lavigandorum fœminis, jam quidem & viris, atq; (ut ait Catullus) hercle laudatissimus fuit Melo, Scyro, Aeoniis insulis. Probatio eorum est in candore, ac minimo pondere, & ut maximè spongiosi, atque aridi sint, ac teri faciles nec in fricando arenosi. A Græcis dicitur κισσηρὶς, à similitudine vermiculi, qui sic dicitur, quòd in arbore, bordeo quit quæ reliquerunt, nascens, femina illa cuspide sua multis foraminibus folia terebrat. Vis ejus in medendo est lenunare, siccare & abstergere. ¶ A pumice aquam quærere, à Plauto dictum, pro eo quod est frustra ab alio petere, cujus ipse à quo petas, maxime si indigens sit: inquit enim pumicem lapidem Cocius, nihil succulentius. Plautus Persa: Qua confidentia te gerere tu à me tantum audes Argentum impodens? quin tu egomet tutus ærenum, via potes? Recipi quod mi me rogas? nam tu aquam à pumice nunc postulas. ¶ Pumex etiam fœminino genere reperitur. Catullus ad Cornificium: Cui dono lepidum novum libellum Arida modò pumice expolitum.

Pūmĭcōsus, a, um, Quod pumicis vel cavarum, vel similitudinē habet: hoc est, rarum & cavernosum. [κεκοκκωμένος. Gall. Qui ressemble une pierre ponce. Ital. Di pietra di sorte ò pietra pomicia. German. Das löcherecht ig ist wie ein Bimsstein. Hisp. Cosa esponjosa. Polon. Dziurkowaty. Vngar. Kenyr vtta való, vagy lyukos. Ang. Holy, holow, lyke a pomick stone.] Plinius libro 37. cap. 3: Pumicosa terra. Idem lib. 32. cap. 8: Quarum pumicosus spongiæ, puri similè, penè purpureum. Pumicosus locus, pumicibus plenus.

Pumicēus, adjectivum, Quod ex pumice est, vel quod ad id est ad similitudinem pumicis. [κεκοκκωμένος. Gall. De pierre ponce, ou ressemblant à pierre ponce. Ital. Di pomice. German. Zu dem mit der Bimsstein. Hisp. Cosa de esponja. Polon. Kuchenny. Vngar. Kenyr vtta való, vagy lyukos. Ang. Holy, holow, lyke a pomick stone.] Plinius libro 37. cap. 3: Pumicea terra. Idem lib. 32. cap. 8: Quarum pumiceus spongiæ, puri simile, penè purpureum. Pumiceus locus, pumicibus plenus.

Pumiceus, adjectivum. Quod pumicem habet. Martial. lib. 1. Epig. 1: Pumicet, & canas tondeat ante comas.

Pūmĭcātus, a, um, Pumice politus. Mart. lib. 1: Murate dominum non potest liber notus, Sed pumicata fronte & quis est rogat. Nec umbilicis cultus ore membrana.

Pūmĭlio, onis, m. t. Proprie dicitur homo parvæ & humilis staturæ, quem Græco vocabulo nanum appellamus. [νάνος. Gall. Nain ou nabot, de petite & basse stature. Ital. Nano, homo piccolo. German. Ein zwergen. Hispan. Enano, hombre pequeño. Polon. Karlik. Vngar. Tyukember. Ang. A dwarfe or tadepole.] Gellius libro 19. cap. 13: Quas pumiliones, dicionas, Græci νάνους appellant. Martialis libro 14: -quæ vinceret ipsa rarò, Parma tibi, fratum pumiliones erit. ¶ Transfertur etiam ad aves, aliaque cujusvis generis animalia humilis staturæ. Colum. lib. 8. cap. 2: Pumilionem avem, nil quem humilitas earum delectat, nec propter fœcunditatem, nec propter alium reditum civium probo.

Pumilio, onis, m. t. Proprie dicitur homo parvæ & humilis staturæ, quem Græco vocabulo nanum appellamus. [νάνος. Gall. Nain ou nabot, de petite & basse stature. Ital. Nano, homo piccolo. German. Ein zwergen. Hispan. Enano, hombre pequeño. Polon. Karlik. Vngar. Tyukember. Ang. A dwarfe or tadepole.] Gellius libro 19. cap. 13: Quas pumiliones, dicionas, Græci νάνους appellant. Martialis libro 14: -quæ vincere rarò, Parma tibi, fratum pumiliones erit. ¶ Transfertur etiam ad aves, aliaque cujusvis generis animalia humilis staturæ. Colum. lib. 8. cap. 2: Pumilionem avem, nil quem humilitas earum delectat, nec propter fœcunditatem, nec propter alium reditum civium probo.

Pumilio, onis, verbale, t. [νάνωσις, νάνωμα. Gall. Petitesse, petite grosseur. Ital. Piccolezza, piccolezza. German. Ein Zwerg. Hispan. Pequeñez. Polon. Karlowatość. Vngar. Tyukság. Ang. A dwarfishnes or tadepolishnes.] Plin. lib. 25. cap. 13: Bibitur & contra serpentes, & interfectiones punctionesq; nefandas.

Pūnctum, i, n. t. Punctio. Plin. lib. 8. cap. 50: Oculos suffusos capitis unctio sanguine exprimit, caput rubi.

Pūnctus, us, hujus punctus, m. q. Actus videlicet pungendi, punctio. Plin. lib. 29. cap. 6: Medicina etiam oculis punctu cruris, anguis visum revocat.

Pūncticulum, i, diminutivum. [νυγμάτιον. Gall. Petite piqueure. Ital. Piccola puntura. German. Ein stächlin oder stupffin. Hisp. Pequeñas punçadura. Vng. Gyilkolaska, szurkalas. Ang. A little stinging.] Seneca 3. de Ira: Magis ignoto ei qui vanus inimici, etiam qui punctiunculam concipiet.

Punctus, a, um, penult. corr. Pulsus vel ictus. Punctus deductum, quasi Pœnicus, idem valens quod Carthaginiensis. Χαλκηδών. Pœnarum autem nomen à Pœnis hostibus derivatum est, detracta aspiratione. ¶ Punica mala, granata: quæ hoc cognomen sibi circa Carthaginem vendicarunt, ubi & multa & insigna nasci perhibentur genus. Granata dicuntur, à granis quibus

linea pars nullam neque longitudinem habens, neque latitudinem, neque profunditatem. [στιγμὴ κυκλοειδὴς. Gall. Un point. Ital. Punto. German. Ein punct oder tupffin. Hisp. Punto en la geometria. Polon. Punkyk. Vngar. Pont. Angl. A point, a prick.] Seneca: Punctum, & adhuc puncto minus, mundi quod incolimus. Plin. lib. 2. cap. 68: Non aliud est terra universa quam mundi punctus. Tradunt Geometræ, punctum esse corpus individuum, in quo neque longitudo, neque latitudo, neque altitudo deprehenditur, & ob incomprehensibilem brevitatem tutsin partes dividi non potè. Hoc proximum lineam efficit id est, corpus unius dimensionis. Longum enim est tine lata, & duabus punctis ex utraque parte solam longitudinem terminantibus continetur. Hanc linearum si geminamus, alterum corpus efficitur, quod duabus dimensionibus est latum, ex longo, latoque, sed alto caret. Puncta autem quatuor continentur, per singulas scilicet lineas binas, & hoc Græci σημεῖον, nos signum, sive signiculum vocant. ¶ Quandoque tamen punctum sumitur pro tempore vel horæ momento. Terent. & Cicero & Cæsar. ¶ Item, ib. & itaque eo punctum quidem temporis in ipsa fortuna stetisse dicit pro Quinctio: Neque postea Latini punctum est temporis commutatus. Cæsar libro 2. belli Civilis: Ita multorum mensium labor, hostium perfidia & vi tempestatis, puncto temporis intercidit, ex aliis. ¶ Puncta item pro calculis sive suffragiis accipiuntur. Græci vocant ψήφους. Cicero pro Planc. Nam quod quæstus es plures reliquas tribus habere, quam quatuor ex tribus puncta rulerit. Horatius in Arte: Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci: hoc est, tulas suffragia judicum tulit, qui & utile, & dolce scripsit, quoniam prodesset & delectaret. ¶ In scriptura item puncta dicuntur quibus distinctiones aequè quam notæ elidi distinguuntur.

Pūnctim, adverbium. Pungendo. [κατὰ νύξιν. Gall. De poinct, à stoc, en piquant, en poignant. Ital. Di punta, di stocco. German. Mit stächen oder stupffen. Hispan. Punçando à estocadas. Polon. Kłuiąc kłuiąco. Vng. Szurkalas, szurkalva gyakta. Ang. Pointes, stynging gyuing. Jucut cæsim, cædendo. Ex quo cæsim.] Livius quinto belli Punici: Hispano punctim magis quàm cælim, assueto petere hostem. ¶ Cæsim & punctim aliquem petere, proverbium habet pro eo quod est variis variatis, omnibusque conatu aliquem aggredi, translatione sumpta à gladiatoribus, qui modo cuspidem intentantes, modò ictum despicere, modò à latere inferentes, in adversarii aciem incumbunt.

Pūngo, gis, pupugi, vel punxi, punctum, Cuspide vel aculeo ictū infero. [דקר. Hebr. דקר. Syriacè. נקר. Gall. Poindre, piquer. Ital. Pungere. German. Stächen, ein stich geben, stupffen. Belg. Steecken. Hispan. Punçar. Polon. Kłuć, kłuię. Vng. Szurkalok, szurkalok. Ang. To stinge, to prycke, to stynge.] Varro: Admota alpis quum pupugerit, si non occidat, fiat ex Phlegmone esse scripsit. Plautus Trinal. Non sic simulum longè habet quæ usquequaque corpus non potest. Cicero pro Scitio: Gladius qui perse pungere non potest. ¶ Per translationem etiam de animo dicitur, quum quis agritudine aliqua afficitur. Cicer. lib. 3. Tusc. Si ignominia pupugit, liquid tenebrarum offudit exilium. Idem ad Atticum libro 11: Tu quid dicis? non enim pungis. ne ego gestirem esse videamur. Idem ad Trebatium libro 7: Pungit me rursus, quòd scribis esse te illic doctor. ¶ Hinc composita, Compungo, Expungo, & Repungo, quorum significata vide suis locis.

Pūnguntur, pungentes, participium. [Pol. Kłuiący.] Plin. lib. 6. cap. 24: Pungentia secta primo.

Pūnctus, a, um, aliud participium. [κατανενυγμένος. Gall. Poinct ou piqué. Ital. Punto, stimolato. German. Gestochen oder gestupfft. Hisp. Punçado. Pol. Kłuty. Vngar. Szurkalt, szúrt. Ang. Pricked, stynged, stunged.] Cic. pro Milone: Vulnus acu punctum.

Pūnctio, onis, verbale, t. [κατανενυγμός, κατανυγή. Gall. Poinçonne, piqueure. Ital. Punzecchio, punitura. German. Ein Stich. Hispan. Punçadura. Polon. Kłucie. Vng. Szurkalas. Ang. A stinging or stinge.] Plin. lib. 25. cap. 13: Bibitur & contra serpentes, & interfectiones punctionesq; nefandas.

Pūnctum, i, n. t. Punctio. Plin. lib. 8. cap. 50: Oculos suffusos capitis unctio sanguine exprimit, caput rubi.

Pūnctus, us, hujus punctus, m. q. Actus videlicet pungendi, punctio. Plin. lib. 29. cap. 6: Medicina etiam oculis punctu cruris, anguis visum revocat.

Pūncticulum, i, diminutivum. [νυγμάτιον. Gall. Petite piqueure. Ital. Piccola puntura. German. Ein stächlin oder stupffin. Hisp. Pequeñas punçadura. Vng. Gyilkolaska, szurkalas. Ang. A little stinging.] Seneca 3. de Ira: Magis ignoto ei qui vanus inimici, etiam qui punctiunculam concipiet.

Punctus, ca, cum, penult. corr. Pulsus. Punctum est à Pœnis deductum, quasi Pœnicus, idem valens quod Carthaginiensis. Χαλκηδών. Pœnarum autem nomen à Pœnis hostibus derivatum est, detracta aspiratione. ¶ Punica mala, granata: quæ hoc cognomen sibi circa Carthaginem vendicarunt, ubi & multa & insigna nasci perhibentur genus. Granata dicuntur, à granis qui-

bus sunt relata. Martial. lib. 13. Aut imitata breves Punica mala rosas. Poma Punica. Ovid. 4. Fast. Rapta tribus, dixit, solvit ejus nia grandes. Punica quæ in cortice corticē poma tegunt. Punica grana. Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 12. Punica fulvanto cortice grana rubent. Punica mensis est Decembris, & nullis sacrorum latissimata. Poenorum enim perfidia in proverbium abiit, quòd ea gens peculiariter pernitiosa, vanissima, mendacissima fuerit. Quo nomine dum abunde detestatur: Liv. lib. 21. bell. Punic. init. Quæ Punica religione servata? Adde ab Anania est. Sanctè in lege. Comperio Bacchum magis Punicanè, quam Græcè quæ prædicabat, timeri Romanos & Numicum ipsum pacis dæmonis. Vide Brasmanum in Cleopatram Propert. Horat. Epod. 9. Gloria Punica. Virg. 4. Aeneid.

Punicēus, ea, eum. Quod vicibus flammeæ colorem refert. Φοινικοῦς, quod genas coloris & rubicundum & speciosum appellant, autore Festo Pompeio lib. 16. cap. 9. Sunt enim hæc animalia, ut ille inquit, ἐρυθρωπά, quædam colorem exhibentia purpureumque significantia. Punicum autem colorem Latini Græcorum imitatione videntur appellasse, illi φοινικοῦν nominant. Virg. 5. Aeneidos. Punicea ostentat velatæ tempora mitræ. Idem 5. Eclog. Punicea humida quantum silunca colorat. Idem 12. Aeneid. Fulgebat muris tantum ubi cedit Auroras. Idem 12. Aeneid. Fulgebat muris tantum ubi cedit Aurora. Ovid. Met. purpureis invecta rutilat aurora rubebat. Plautus Rud. Fiet, puniceis invecta rutilat aurora rubebat. Plautus Rud. Fiet, puniceum corium, tibi pellex, aurum denuò. Colore puniceo amictus arbutei. Lucret. lib. 5.

Pūnĭcus, a, um. Quod est Punicum, vel quòd ex regione Punica affertur. Ita Punicum Sinum. Cic. pro Murena. Atque ille Bravi pellitus Iberis, colonis Pœnus Pœnigenes.

Pūnĭo, is, ivi, itum, act. q. Pœna afficio, castigo, quod & poenio dicitur autem. [ποιῶ λυπῶ, τιμωρῶ, τιμάζω. Gall. Punir, Punir. Ital. Punire, castigare. Ger. Strafen. Hispan. Punir, castigar. Polon. Karać. Vngar. Megbüntetem. Ang. To punish, or chastise.] Cic. pro Domo. Tu ea supplicio puniendum putasti. Idem 1. Offic. Prohibendo autem est maximè ira ulciscendo. Plin. Epist. 297. illi qui puniunt cupite, immutatum in alia discernat.

Pūnĭor, ris, ītus sum. Ovid. 9. Metam. Quòd vides hæc lucem, quod non ego pubico tibi, Consilium, non nos dicimus esse malefacere datum. q. Invectus & punitus deportatus apud Ciceronem pro Milone. Tu me ereptum, Sexte, putas tibi, cujus tu inimicissimum multò crudelius eram puniturus, quàm erat humana ratio magis publicè. Nonius quos, citat locum ex Oratione. c. Neq; ad ejusque puniuntur aliquâ aut verbis castigat, sed ad reipublicæ utilitatem. Sexti Iuvenis ex Tuticano Tenentem esse puniri, nihil erat dubium esse post mortem quam multi inimicos & mortuos puniebantur. Sic enim legit Nonius.

Pūnĭtendi, æ, æ, ὀνειδισμός. Cicer. lib. 1. de Orat. Iracundia est cupiditas puniendi doloris.

Pūnĭtus, a, um, ὀνειδισθείς. Punitendi.

Pūnĭtor, oris, ωρ. Qui punit. [ὁ τιμωρῶν, κολαστής, τιμάζων. Gall. Punisseur, qui punit. Ital. Punitore, castigatore. German. Ein strafer. Hispan. Punidor, castigador. Pol. Karca. Vng. Büntető. Ang. A punisher.] Cic. pro Milon. At valeat ordinum, fortunarum, fori, amicitiarum hæc omnium injuria, punitor doloris sui.

Pūnŭlĭi, nomen. [Vng. Bunyolo.] Plaut. in Trinum. Nemo punuinum nomin. Germanicas aspectus, antequàm nascitur.

Pūpa, æ, f. Puer lusoria & teretella. [κοράσιον. Gall. Fillette, poupée. Ital. Puppina, fanciulla. Germ. Ein junge Meydlin oder Töchterlin. Hisp. Muchacha pequeña, muñeca. Polon. Dziewka. Vngar. Kicsin Leányka, kis Gyermek. Ang. A puppet.] Mart. lib. 2. Pupam te non Gelia, quem tu mavis, Antonius. Barbara quæ Latiæ vincis examina pupæ. q. Pupas ideo appellabant unguentaria quædam pusillaria quæ virgines in primo ætatis ludere solebant, donec jam pubertati vicinæ, eas Veneri offerent. ἀφροδίσια. Varro in Oxy. Iong brevi tempore magna pars in deliciarum puparum, & ligi forum veniebat. Persius Sat. 2. Dixte parentis ices, in sacris quid faxit autem? Nempe hæc quod Veneri donabat virgine pupa.

Pupillā, æ, f. p. Niger in concavitate oculi, atque adeò in medio orbiculus tunicæ, quæ ab Græcis dicitur, foramini respondens. [κόρη. Gall. La prunelle de l'œil. Ital. Pupilla, luce dell' occhio. Germ. Der Augapffel oder Stern des Auges. Belg. Oogen Sterre. Hisp. La niña del ojo. Polon. Oczenica. Vng. Szem fénye. Ang. The apple of the eye.] Plin. lib. 11. cap. 37. Media oculorum cornea fenestrarum pupillas, cujus angulos non finunt vagari locorum natura, & venuli canali dirigunt, coërcentque radios intra faciei declinant, alias nigra, alias cærulea, alias nulla, alias glauci coloris orbibus circumdatis: ut habili materia accipiat circumfuso candoris lux. Acrimoniæ erato reperiuntur, non absterpat. Adeò quæ ita absolutæ vis, ut tam parva illi pupillæ aciem magnam reddat hominis. Et cauta est pupillæ quæ ad illa membris hominum oculos postremum apparent quàm est pigmentum in his cernentes, velut ad cognata desiderii sui extendunt. Hadrianus Junius. Cicer. de Nat. deor. Acervi pia quæ cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parva est, ut ea quæ nocere possint facilè vitet. Plin. lib. 28. cap. 6. Augurii ex homine pto est non timendi mortem in ægritudine, quandiu in oculis pupillæ imaginem reddant. Eadem & mox cum pupilla diurna.

Pupilla, æ, f. p. Pupilla. [κόρη. Gall. La prunelle de l'œil. Ital. Pupilla, luce dell' occhio. Germ. Der Augapffel. Hispan. Niña del ojo. Polon. Źrenica. Vngar. Szem fénye. Ang. The apple of the eye.] Lucret. lib. 2. Et quoniam plagæ quoddā pernix exigua in se Pupula, quam tenuis dolorem circuit amplum. Cicer. de Nat. deor. Palpebræ quæ sunt tegumenta oculorum, quod & ictum tactu ne lædere aciem, & pilulæ lasciæ & ad claudendas pupulas, & quid videretur, & ad aperiendas. Manil. lib. 4. Parvula tic totum pervia pupula cælum. Horat. Epod. 17. Interminato quum tibi fiet cibo Incubuisse pupulæ.

Pupillus, li, m. f. Impubes qui in patris potestate esse desinit morte, vel emancipatione. Dicitur autem dicere Pomp. Pupilus. Digest. de verb. signific. [παῖς. Gall. Pupille, de deux ans et quelques mois. Ital. Pupillo, fanciullo. Ger. Ein Vnmündiger Knab oder Meydlin. Hisp. Huerfano menor de edad. Polon. Sierota. Vngar. Arva. Ang. One that hath not attained to fourteen years.] Majus hominum est pupilla. Videntur autem hæ voces a pupus & papa veluti per diminutionem deductæ, quamvis à primitivorum significatione nonnihil degenerent. Hieronymus: Pupillus dicitur qui non habet patrem: orphanus qui nec patrem habet, nec matrem. Cic. 2. Verr. Is mortuus est, reliquit pupillum parvum filium. Idem in Topic. Non quærendum quod mori oportet debes, recte posse eadem mox solvere. Horat. 1. Epist. 18. Ut pigeat unus pupillus quos duxit premit ante diem. Cicer. 3. Verr. Ille infanti pupillo patrimonia patris ademit.

Pŭpillāris, re, com. 2. Quod est pupilli: Pupillaris ætas, pupillare negotium, pupillaris pecunia. [παιδικός. Gall. Appartenant à pupille. Ital. Pupillare. Ger. Eines Vnmündigen. Hisp. Cosa perteneciente à pupilo. Polon. Sierocinski. Vngar. Arvai emberhez való. Ang. Belonging to one under the age of fourteen years.] Liv. lib. 4. bel. Punic. Pecuniæ quoque pupillares primò, deinde viduarum coeptæ conferri.

Pŭppis, ĭus, pl. is. Propè pulcherior pars navis est. [πρῶρα. Gall. La poupe de devant de la nauire. It. Poppa della naue. Ger. Das Hinderthel des Schiffs. Hisp. La popa, parte postrera de la nave, ó de la nao. Pol. Tylna część, albo rzekłi. Vng. Hatso resze, fara. Ang. The hinder part of a ship.] Livius. lib. 1. Pun. Navem emere, quæ non aut possit egerare procas hyemi diutur. aut ventos sustinere vadis, rebusque pupibus in ultum cursu cre. q. Perlyngued dochen tamen tu. prius pro toca navi. Ovidius 4. de Ponto. Illum aca puppis erat vehi de fundata carina. Virgil. 10. Aeneid. Interea Acestes Sicios de puppibus altis Pontibus exponit. Ovid. Epistola 12. Inflas interpectem Cordas devenire puppim. q. Puniura, quando pro republica administratione, tutandaque semper a gubernatoribus, unius puppis dedentes, clavum tenent. Cicero ad Papirium Paetum, lib. 9. Sedebamus enim in puppi, clavumque tenebamus: nunc autem vix est in sentina locus.

Pupula. Vide PVPILLA.

Pūpŭla, æ, f. Puer parvulus, & teretellus. [παιδάριον, παιδίσκη, παιδάριον. Gall. Petite fille. Ital. Fanciulla. Germ. Ein junges Meydlin. Hispan. Muchacha pequeña, muñeca. Pol. Dziewczątko. Vng. Kis Leányka. Ang. A little young girl.] Vide Marmata lactantis fugientem videre pupulam. Hujus rei minima est pupula de qua paulò ante.

Pupillus, παιδάριον, & Pupus, παιδίσκος, diminutivè à Popus & pupa. Catullus. Deprendi modò pupillum pusillæ Tullolæ.

Purgo, gas, act. p. Mundo, tordious libero, quasi putum ago. [καθαίρω. Gall. Purger, nettoyer. Ital. Purgare, mondare. German. Reinigen, säubern. Hispan. Purgar, sahumerar. Polon. Czistić. Vng. Megtisztitom. Ang. To purge, to make clean.] Colum. lib. 11. Aliaque cavatum foramen quem purgavimus undique, adratos surculos inserimus. Cato cap. 62. Si in puteum cavi, lavinosa folia & sterc. te purgato. Ovid. 1. de Ponto. Eleg. 9. Nec dubitem longis purgare lupinibus ova. Idem 4. Fast. 6. Omnia purgat edax ignis: vitiumque metalli Extoquit: sic cum duxe purgat oves. Horat. 1. Epist. 7. Colchi propriis purgantem lenibus anguem. Purgare alvum, vel alvi fæces medicamento expellere. Cic. 1. de Nat. deor. Vomitione canis purgare alvos ibes Aegyptii dicuntur. Purgare, cum genitivo. Horat. 2. Serm. Satyr. 3. novalis non bis terque purgatum rediias. Purgare pisces. Terent. in Adelph. Piscem cenatis purga, Dromo: congruat illum max mum in aqua sano ludere paulisper. q. Per invidiam eum, purgare (id est excusare, ἀπολογοῦμαι. Idem in Eunuch. Sed heus tu, purgon' ego me de istis? Haud. Quòd cum me arbitrarer culpa esse. Cicero Attic. lib. 1. Quintus frater purgat se mihi per literas. Idem pro Sexto Rosc. Amerinos ipsos neque arguere ausi purgant. q. Purgationes dicuntur quòd deridantur figuratius, aut absurdæ, collatio-

collatione facta accepti & expensi. ¶ Purgare fastidium, est curare & remedium adhibere. Plin. lib. 2. cap. 27. Palumbes, graculi, merulæ, perdices, lauri folio annuum fastidium purgant.

Pūrgātio, onis, verbale, Est ipse purgandi actus. [καθαρισμός, καθάρσιον. Gall. Purgation. Ital. Purgatione. Germ. Eine Reinigung. Hispan. Obra de purgar ó limpiar. Pol. Oczyszczenie. Vngar. Megtisztitas. Ang. Purging or making cleane.] ¶ Ponitur aliquando pro excusatione, ἀπολογία, ἀπόλογος. Terent. in Heaut. Nescio quid peccari posset ei purgatione? Purgatio est feminarum, pro menstruis dicta. Plinius lib. 20. cap. 3. Purgationibus, suppressis, seminarum, & veficæ, urinæ utile decoctum.

Pūrgātor, oris, m. [καθαρτής. Vngar. Tisztito.] Apuleius in Apologia: Herculis latrator orbis, purgator ferarum, gentium domitor.

Pūrgatorĭus, [καθαρτικός. Vngar. Tisztito, tisztitoi vala.] Macrobius Commentor. in 1. cap. 6. Secundæ virtutes, quas purgatorias vocant, bonis fiunt, qui ait, ni capax est, solummodo animum cito expediunt, qui detrevit se à corporis contagione purgare.

Pūrgatrīcissĭmus, [καθαρτικώτατος. Vng. Igen megtisztitato, (Sterm. Pett. Satyra.] Pett. Satyra: Homo ita primus qui purgatissimum mittunt.

Pūrgāmĕn, minis, n. t. seu Purgamentum, ti, n. t. Sordes vel immunditia, quæ rem aliquam purgantes, ejicimus. [הַמְרֻקִּים אַשְׁפּוֹת דָּשֶׁן. Gall. Ordure, Ordures & immondices qui se trouuent en vne maison. Ital. Spurgatura. Germ. Die außmachung oder vnsauberkeit so jemand außwirfft. Hispan. Suziedad, estiercol. Polon. Smiec. Vngar. Szemetek, szemet. Ang. Filth coming of any thing that is cleansed.] Colum. lib. 1. Stercoratura quoque duo sunt: Vnum quod nova purgamenta recipit, & in unum conservat: rerum verò ex quo vetera vehuntur. Lucrat. Urbe: Cloacarum, maximam receptaculum omnia immundi purgamenta urbis, sub terram agendam.

Pūrgābĭlis, le, ons. Quod facile purgatur. [καθαρτός. Gall. Aisé à purger. Ital. Facile da purgare. Germ. Das gut zu reinigen oder zu vmtragen ist. Hisp. Cosa que se puede purgar. Pol. Co się da wyczyścić albo oczyścić. Vngar. Tisztitando megtisztithato. Ang. That is easilie made cleane.] Plin. lib. 15. cap. 23. Rotundiora quæ balanitis vocantur, purgabilia maximè, & ipso tè proficientia.

Pūrĭfĭco, Purifico. Vide PVRVS.

Pūrpŭra, æ, n. p. Pilus ex cuniculorum genere, in Sardinia insula: hoc est lanugo quædam, tinctis lanis maxime expetita. [אַרְגָּמָן. καλλιστόμαλλον, πορφύρα. Gall. Pourpre, soit le poyson ou la couleur. Ital. Porpora. Germ. Ein Meerschnecke aus den Sibirischen Reichen man Purpur zeucht. Hisp. La concha de carmesi colore, o mariscos de donde se haze carmesi. Polon. Ślimak morski, z ktorego farbuią purpurę albo karmazyn. Vngar. Bibor, bibor szin, bibor szinü gyapiu. Ang. Purple.] Plin. lib. 9. cap. 36. Purpura servant annis plurimum septenis. Latent ibi murices, circa Cauis arcum tricenis dierum. Congregantur vere tempore, mutuoque à cruciamentorum cojusdam cum fluvant. Simili modo & murices. Sed & Purpuræ Hoc cuilibet tingendis expetitum vellibus inesse dicti habent faucibus. Lucentis hic est humani in candida vena, unde pretiosus ille habitur, nigrantis rota colore fit alius. Reliquum corpus sterile. Vivas capere contendunt, quia cum vivis succum illum evomunt. Vitruvius autor est, purpuras pro soli proprietate alium atque alium habere colorem: & apud Tyrum quidem rubrum, circa Aphricam autem puniceum fieri: colligere, quo & purpura tingitur, quam violaceam appellant. Cornelius Nepos: Mejorene violacea purpura vestebat. Primum autem tingendæ Purpuræ inventum ad Herculem refert Phœnices, teste Iulio Polluce, qui quum Tyro pascua commitatus, jussu maris limum fecerat, ut edulia ejus purpuram è mari ejiceret, nactus, carnem cum depasceretur, rubrum quam Tyro gratissimo colore intectâ vidisset, ingavit fauces. Hercule deinde quippiam futurum, nihil illi colorem ejus modi vestem sibi attribuit. Cui morem gerens Hercules, primus ejus rei ex purpuris collegit, lanamque eo infecta, amicæ, quâ perierat vestem attulit. ¶ Accipitur quandoque purpureus pro purpureo. Virgil. 1. Georg. Vt purpureo pœnas dat Scylla capillo. Purpura, à pelago pelagia appellatur. ¶ Purpura antiquitus erat insigne Romanorum magistratuum: quod Martialis affirmat, qui ait: Divitis vestis purpura vela rogas? Vade aliquando ponitur pro ipsis magistratibus. Idem: Purpura te feliæ, te cohortales honos.

Pūrpŭrĕus, a, um, et Purpureus color, qui purpuræ succo tinctus est, aut certè qui succi ejus colorem refert: hoc est, qui ex fusco niger rubescit. [πορφυροῦς. Gall. De couleur de pourpre. Ital. Porporeo. Germ. Purpurfarb. Hisp. Cosa de carmesi. Polon. Siedzenia farbowane. Vngar. Bibor szinü. Ang. Of purple.] Virgil. 12. Aeneid. Labitur exsangues, labuntur frigida lethô / Cum sonipes, purpureus quondam color ora reliquit. ¶ Purpureæ vestes, duas à plurimis dictæ, à loco ubi purpura optima tingebantur. Plin. lib. 11. cap. 49: Cæsari dictatori quo die primum veste purpurea processit, atque intella aurea sedit, lacrimæ in oculis defluxere. ¶ Quandoque tamen purpureum pro cæruleo positum legimus, præsertim quum de mari dicitur, ex nimia altitudine nigrescente. Virgil. in 4. Georg. In mare purpureum violenti inciderit amnis. Cic. 4. Acad. Marcellus quod nunc Favonio nascente purpureum videtur, idem huic nostro videbatur.

Pūrpŭro, as, n. p. la. purpuram verso. [πορφυρόω. Gall. Tyndre comme de pourpre, ou rendre en pourpre. Ital. Tingere in porpora. Germ. Gleich als Purpurfarb machen. Hisp. Colorar de carmesi. Pol. Farbować farbami. Vngar. Bibor szinüvel festeni. Ang. To become like purple or make purple coloured.] Col. lib. 10: Tum cum pallet tumori, quæ flondens purpurat auro, Fenatur viola, & miserum rosa picta pudoris.

Pūrpŭrasco, ĭcis, ĕre, n. t. idem πορφυρίσσω. Cicer. 2. Acad. Quid, mare nonne cæruleum? aut ejus unda, quum pulsa est remis, purpurascit?

Pūrpŭrātus, ta, tum, Purpura præditus. [πορφυροῦς, πορφυρίδα φέρων, πορφυρίδοφόρος. Gall. Vestu de couleur de pourpre. Ital. Vestito con habito di color porporeo. German. Mit Purpur bekleidet. Hisp. Vestido de carmesi. Polon. Purpurowe ubranie. Vngar. Bibor szinü ruhaval felruhazot. Ang. Clothed with purple.] Vt de purpurati dicti sunt qui apud principes cæteris dignitate antecunt, purpurea veste utebantur. Cicer. lib. 1. Tusc. quæst. Illa quæstio, inquit, ista horribilia minitare purpuratus unus. Iuvenal. Purpur. Cum duce Athenagora uno ex purpuratis. Purpuratus Gabinius, Cicer. 2. Catil.

Pūrpŭrārĭus, ria, rium, Quod ad purpuram pertinet: ut Officina purpuraria, in qua purpura tingitur. [πορφυρικός. Gall. De pourpre. Ital. De porpore. Germ. Zu purpur gehörig. Hispan. De carmesi. Polon. Należący do purpury. Vngar. Bibor szinüvel valo. Ang. Of purple.] Plin. lib. 35. cap. 6: Alterum genus est in purpurariis officinis.

Pūrpŭrissum, i, n. t. Coloris genus, ex creta argentaria, purpuræ succo tinctâ, quo & pictores utuntur, & vestimenta purpurea genarum colorem sibi conciliant, κόκκινον Aristoteli, & Polluci. [Gall. Couleur de rouge & argent tainte de pourpre. Ital. Color fatto di porpore. German. Ein rothmahlerfarb auß Purpur mit dem Weiß der Bleyglätte gemalen. Hispan. El bermejo dicho sobre. Vng. Ezüstfehérrel kevertetett bibor szin, festek, bordovy szinü festek. Ang. A kind of purple mixt with white.] Plin. lib. 35. cap. 6: Ex reliquis coloribus quos à domibus damus duximus, propter magnitudinem pretii, ante omnes est purpurissum, à creta argentaria cum purpura pariter tingitur, bibitque cum colorem celeriùs lanis.

Pārpŭrīsso, īsas, Purpura inficio. [πορφυρόω. κόκκινον χρῶμα. Gall. Teindre de rouge, ou couleur de pourpre. Ital. Tingere tale colore. German. Purpurfarb machen. Hispan. Colorar de bermejo alguna cosa. Vngar. Bibor szinüvel festeni. Ang. To die purple with the colour of purple.] Plin. in Trachinias buccas tam bellè purpurissatas habet. Purpurisso enim utebantur mulieres ad lanas & genas rigendas, quemadmodum etiam hodie plerasque fieri videmus.

Purus, a, um. Mundus, sine fœce. [נָקִי טָהוֹר καθαρός, ἁγνός. Gall. Pur, net, clair. Ital. Puro, mondo, semplice. German. Sein / lauter. Belg. Suyver. Hispan. Puro y no mezclado, limpio. Polon. Czysty, czysty. Vngar. Tiszta. Angl. Cleane, undefiled.] Cic. pro Cæcin. Quicquid inde hauriatis purum, liquidumque ne turbulenta quidem redundatio Horat. 3. Carm. Ode 18: Puræ rivus aquæ, silvaque jugerum Paucorum, & segetis certa fides meæ. Cicer. de Nat. deor. Etenim licet videre acutiora ingenia, & ad intelligendum aptiora eorum qui certas incolant eas in quibus aër purus, æther purior, quorum quæ natura cruda cœlo, atque concreto. ¶ Hinc pura vestimenta à veteribus dicebantur quæ non erant prætexta purpura argentô, quod etiam emblemata & simpliciter laboratum. Cicer. Verr. 6: Emblemata detrahuntur. Sic Haluntini excultis delicijs, cum argento puro domum revertuntur. ¶ Vlpian. in l. Locum. Digest. & simpl. sine purum locum illi effecit, cui nec sanctus, nec sacer, nec religiosus est. Sic pura oratio, à Terent. in Heaut. prologo, dicitur quam nihil facit barbare habeat additum. ¶ Pura hasta, à Virgil. 8. Aeneid. appellatur quæ est sine ferro, quæ primum fuit apud antiquos nobilium eorum quæ ex memorabili aliquo præsidio victoria evasissent. ¶ Pura vasa, à Paulo in l. Si rem. Digest. rei vendicæ dicuntur quæ sunt sine ornamento, sine celatura, & intributione. ¶ Purum judicium à Cicerone, 2. de Invent. ponitur pro simplici & eo cui additus non est exceptio. ¶ Impos contractum est impurus, quod modò fortidum, contaminatum quæ significat ἀκάθαρτον. Cic. 2. Philip. Quàm multos illa contagionis, quam multis matribusfamilias illa turpis atque impura legatio nevim attulisse existimatis?

Pure, adverbium. Castè, religiosè. [ἁγνῶς. Gall. Purement, nettement. Ital. Puramente, santamente. Germ. Reinlich und zierlich. Hispan. Puramente, limpiamente. Polon. Czysto. Vngar. Tiszan. Ang. Purely, cleanly.] Cicero 1. de Nat. deor. Hæc cum omnia pure & castè tribuenda deorum naturæ. Idem de Senect. Quæcunque, pure, & elegantèr ad hanc ætatem. Loqui pure, & emendatè. Cicer.

de optim. gener. Orator. ¶ Legitur & pariter apud antiquos Cato de Re rust. cap. 23. Succum puriter omnium dierum puriter in dolia dividito.

Purfine, dixerunt veteres pro purissimè: annotavit Festus.

Purifico, as, atū. p. Mundo, purum facio. [מהר tahar bitar מברר ברר Gall. Purifier. Ital. Purificare, mondare. Ger. Reinigen rein oder sauber machen. Belg. Reinigen. Hisp. Limpiar, alimpiar. Pol. Wyczyścić, oczyszczać. Vng. Megtisztitani. Ang. To make clean.] Suetonius in Augusto. Paulo quæ pòst egressum, illamq; repetenti sacra, quasi à concubitu mariti pollicta, & statim in corpore eius exitisse maculam, de spectu draconis. Plin. lib. 10. cap. 22. Villaribus galbinis & rebyio inesse humorem refrenatæ ditionis, excrementi, fetus, & cuncta se purificant, ac fetura aliqua sese & ova luchant. Idem lib. 8. cap. 1. de corporatis: Amores sui. Maxime autem falsibus ad quendam annum cum nouem est Apollo, nitescente Luna nova, greges armenti descendere, iamq; se purificantes solenniter aqua circumvergi, atq; ita salutatos silere in sylvas reverti.

Purificatio, onis, verbale, Lt. Purgatio [טהרה taharah מהר tahar. Gall. Purification, purgation. Ital. Purificatione, purgatione. Germ. Ein Reinigung. Hisp. Purgation, apuramiento. Pol. Oczyszczenie. Vng. Megtisztulás. Ang. A making clean.] Paralipom. 15. cap. 30. de initio Iaquoniæ: eadem & purificationibus adhibebat.

Purificus, a, um, Mundificus, emendatus. [מהרה tahorah מהר tahar. Gall. Purifié, nettoyé. Ital. Purgato, mondato. Germ. Reinigter, Gesaubert, Gesaubret. Belg. Gesuyvert. Hisp. Purgado, limpiado. Vng. Tisztaságos. Ang. Cleansed, purified.] Cuius contrarium est impurificus hoc est, corpus, seu improbitas.

Puris, Vide PVRIS.

Pūs, puris, n. r. Sanies concreta, & ex maturitate crassa jam effecta & albida. [מוגלא Gall. La pourriture verdastre qui sort d'vne playe, apostume ou semblable. Ital. Marcia, che esce d'vna apostema ò de vn broccio. Germ. Eyter Belg. Zeur. Hisp. La podredumbre y podre. Pol. Grok ropa. Vngar. Genyo. Ang. Matter, corruption, rotteness, but remedy wee vse.] Plinius hoc ait cap. 10. Si gravitas ibi audiendi, sel bubulum cum aruis capræ vel hirci prodest, vel si pus sit. ¶ Pus à sanie distinguit Cels. libro 5. cap. 6. his verbis: Sanguis omnis suus mortui: tantus est tenuior hoc vario crassi, & glutinosi, & colorati: pus crassi tenui, albi dissimum autem, glutinosius & sanguine & tenue. Ex autem sanguis ex vulnere recenti, cum jam senescere cœpit, & fieri ut utrumque tempus quis ex accersione possit distinguere. Movere pus, est pus excitare, & evocare. Cellius: Aliud emplastrum eodem nomine puri movendi est.

Pūs, ris, tu, m. Quod à pure, sive sanie plenum est. [מוגלא Gall. Plein de bourbe & d'ordure, d'apostume. Ital. Pieno de marcia. Germ. Eyterechtig / voll Eyter. Hisp. Cosa podrida. Pol. Ropiejący. Vng. Genyes. Ang. Full of matter.] Plin. lib. 22. cap. 21. Scæbe decoctæ in vino, præcipuè sanibus puris, cerisq; medetur. Idem lib. 20. cap. 21. Purulenta autem expurgantibus auxiliatur cum cumino, pari pondere.

Pusillanter, adverb. [בפחדות בפחדות Gall. Aucunement. Ital. Con marezza. Germ. Mit zagen. Hisp. Cuytado. Vng. Fuesfos. Ang. Cowardly, or like a coward.] Plin. in Proœmio lib. 22. Cicer ribus maculis, ervilibus purulentis lineolis puriorum conferr.

Purulentia, tiæ. Ipsa puris plenitudo, vel color plenum pure, vel sordes.

Pusa. Pro puella apud antiquos accipiebatur. Fest.

Pusillanimis, mi. Qui est pusilli animi. [מקטן רוח Gall. Pusillanime, craintif. Ital. Dapoco animo. Germ. Kleinmütig. Hisp. De poco corazon. Polon. Bezecny. Vng. Kicsinyhitü, gyenge szivü. Ang. Of faint courage, cowardly.] Cæci pusillanimi à cuniculi comitatu est. Magnanimus. A quo pusillanimitas, pusillanimiter, adverbium. Vide Fest.

Pusillus, a, um, Parvulus, exiguus: [קטן katan מעט meat. Gall. Petit. Ital. Piccolo, piccolino. Ger. & Belg. Klein. Hisp. Pequeño, pequeño. Pol. Maluczki. Vng. Kicsin. Ang. Little, small.] quod videtur esse diminutivum à pusus, quo veteres pro puerulo utebantur. A quo rursus fit aliud diminutivum pusillulus. Martial. lib. 1. Bellus homo, & magnus vis fide Cotta videri. Sed qui bellus homo est Cotta, pusillus homo est. Trebonius Ciceroni lib. 12. Ego tam ex malis in navigatione nostra pusillam laxamenti fit, pusillum recreationis, ac remissionis. Horat. 1. Serm. Sat. 4. Di bene fecerint, inopi me, quorum pusillum peculium curaque paterna, &c. Cicero ad Brut. Videlicet quæ illam pusillam epistolam tuam ad me dabas, nondum eras tibi notum. Iuvenal. Satyr. 5. Terra malos homines nunc educat, atq; pusillos. Cic. Art. lib. 5. Habuimus in Tusculano quasi pusillam Romam, tanta erat in unum locum multitudo. Vnde pusilla. Horat. 2. Serm. Satyr. 3. Tellus pusillos. Cic. 2. de Orat. Differunt à pusillus & brevis, quod pusillus dicitur de corpore, ut homo pusillus, pusilla urbs: Brevia autem

et in natura, ut brevis dies, nox, annus. Sic pater libro 1.

Puso, onis, m. et. Puer. [ילד yeled. Gall. Petit garçon. Ital. Fanciullo. Germ. Ein kleins oder junges Kind von Hisp. El muchacho. Pol. Dziecie. Vngar. Kismagyarmeg gyermekecske. Ang. A little child.] Veteres enim pusum & pusillum, pro puero & puella usurpabant. Capitur tamen sæpè tempore pro scorto usurpato. Cicer. pro Cæl. Quis te amare plurimum, qui propter uetitio quam, metu, timiditatem, & quosdam nos quidam insanes metus secum semper puto cum maxime fortè cubitavit. Iuven. Sat. 6. Nonne putas meritus, quod cocto puso dormit. Puso, qui cocta non bibat.

Pustulā, æ. p. [אבעבועות abaabuboth. Gall. Vne ampoule, apostume. Gall. Vna ampolla ò vessica. Ital. Postola, vescica, bolgiola. Ger. Ein ampries oder bleschle so auff der haut aufsteigt / wenn sie gebrennet oder verbrennet bleibt. Belg. Een puystken. Hisp. Postilla de fuego ò agua. Pol. Kroslec, pęcherz wodny. Vng. Kis vizkoty, bolcsecske. Ang. A blister, bubble, or little pustle.] Nomen generale est ad tubercula omnia, præter naturā in cute efflorescentia: a pure (ut quidā volunt) quod in se continet, deducta appellatione ejusq; quasi etiā à tenui pustula: à nomen Ad ea extendimus quæ pure carent. Martial. 4. Pervica ne trito sibi pollice pustula surgat, Exorent ocelli garrula pectora lyræ. Quo in loco pustulam appellare videtur sanguinis genus, manibus pectitusve exemtio labore provenientes. Cels. lib. 5. cap. 28. pustulam nomine ad quatuor cōtraxit genera, in phlyctenas scilicet: hoc est, maiores pustulas, lividas aut pallidas, aut nigras, humore ditectas & extingues, igni, vel medicamentis provenientes, sub quibus quū rupte fuerint, quasi exulcerata cato appareat: in exanthemata, quæ (hoc modò erupserunt pituitę, modò papulas appellat: in phlyctenas, modò sanguinis, subalbidas, & aquosas. Et in epinyctidas, item subliuidas, modò è tumulceres: & pleuse sanguinis, tibiis & pedibus noctu serè, interdiū infestantes: unde & nomen traxunt.

Pustella, um, argentum, A pustulis dictum, quæ in argento exhalato in aprico ni, quandam excitæ visuntur, sicuti pustulæ in corpore ex igni, frigore, vel labore nascentes. Spongiæ pustellæ. Mart. lib. 7. Sed tam sæve, nulla vexat ame Argentifodinæ libra pustulam. Tranquillus in Nerone: pustulatum argentū potius pro purissimo, & exactissimo cujusmodi nunc obryzum a Græcis appellatur. Gregorius Turonensis: augeat fatidio & acerbitate animum alpernm, argentum pustulatum, aurum obryzum, ut plerig; omnem cultum nequam reliquum reputarent. Budæus. Nonnulli tamen indicant legendum esse pustulatum, quemadmodum dicitur lectus. 41. D. locati. & illud videndum deductum à pustulis, quæ cum in regiis arcessimus figuletur. Difficile est in tanta varietate opinionum regem ita satisfacere, ita quum cuique relinquendum est judicium.

Pustulago, Tussilago apud Dioscor. lib. 4. cap. 124.

Pustulātus, pen. corr. p. Morbi genus à pustulis, vel tenui fungine, vel ab utroq; profluentis: quē & ignem sacrū appellāt. [שאבעבועות shebabuboth. Iacobus. Gall. Aux pustules de feu Sacré Antoine. Ital. Infermato, fatto dono di S. Antonio. Germ. Ein böss Exempel oder gut bisteren / S. Anton. feuer / ein böse krandheit. Hisp. Llaga sacra. Pol. Pokiemienny. Vng. Szent antal tüze. Ang. Sorrowful fire.] Colum. lib. 7. cap. 5. Fit etiam in alabris faciei ignis, quem quidam vocant pallorem.

Pustulosus, a, um. Qui eo morbo laborat. [שאבעבועות Gall. Pustuleux, tourmenté de feu sacré Antoine. Ital. Che ha il fuoco sopra. Germ. Der ein solch böss / oder brennende röte hat / der bisteren hat. Hisp. Dolorido de tal cosa ò llaga. Polon. Pokiemienny czem morzony. Vngar. Az, ki szent antalnak tüzével vagyon. Ang. Sick of the wild fire.] Idem ibidem: Vivum pecudem, quæ facere pustulosa reliquam obscuramus.

Pustūlus, Vide PVTO, putus.

Putéal, lis, n. r. [Germ. Der Ruhterstul.] quid sit, video vel inter peritissimos Grammaticos parū constare. Acron Iuvenalis fuisse putei ad quē convenire solebant scriptores. Porphyrio scilicet fuisse locū Poetarum, prope ædē Palladium, in quo primū tribunal & subsellia à Libone quodam facta: colle aceramundo & Libonis puteal ab Horatio ait appellatū. Festus, puteal, q. Libonis. Mandabos ferit. P. Victor in regione Vrbis octava puteal constitutum Libonis, & sacros duos, tetum q; eam locū mercatoribus frequentē fuisse ait. Verūm omissis horum opinionibus, illud certè constat, Puteal locū fuisse conclusum in gradibus ipsis ad lævam Curiæ in quo olim Accii Nævii statua posita fuit, quòd in eo loco is eorum navacula detersa dicitur fuisse. Sub cujus dextra, locus erat subterraneus, quem Festus appellabat, aram habens, & Accii novaculam in eam defossam. Supra autem umbella imposita erat, sive petasus, putealis tegens: unde & locus nomen accepit. Puteal ita enim puteorum opercula dixerunt. Cicer. de Divin. Coram autem illam & novaculam defossam à Comitio fuga aq; impositum puteal accepimus. Tussis autem hunc locum jam diēbus delibutum, satis aperte docet Horat. 2. Serm. 6. ante secundam Roscios orabat, ubi adesset ad Puteal eras.

Puteo,

Pūtĕo, pŭtes, pŭtŭi, prima syllaba prod. n.c. Fœteo, & mali odoris sum. [אאש באישׁ ראקיב ראקיבה, ראקיבה, ראקיבה,

ar to vēdi ſibi ſe ſtomachor.] Pacuvius. Quanquā mortē, & attē hoc corpus putet. Plautus Mo. Tel. Atq; mē depol ita hæc tēpeſtas nimis dā putrēt.

Putreſco,is,n.t. Putridus fio. [נמק nāmak רקב rākāb מאס mā'as Gall. ſe pourrir, corrompre & gaſter. Ital. Marcire, putrefare. Ger. Faul werden, verfaulen ſeyn. Bel. Verrotten, verrotten, corrumperen worden. Hiſp. Podrirſe. Pol. Gnyią ſyą, zgnyć. Vng. Elenyészik, elenyészök. Ang. To waxe rotten.] Columella. Vehementius putreſcunt, ceteraq; ſebus immiſta putrefaciunt. Idem in eodem: Totum ſe quod nimis tabis permiſceri oportet, quo facilius putrefiat, & citius vitio donet. Horat. 2. Serm. Sat. 3: Vellis putreſcere noctu. ✠ Aliis compoſitum. Computreſco, ſuputreſco quorum ſignificata vide ſuis locis.

Putrefacio, is, putrefeci, putrefactum, corrumpo, putre aliquid facio. [נמק nāmak רקב rākāb מאס mā'as Gall. Pourrir, corrompre & gaſter. Ital. Putrefare, fare corrotto. Ger. Faulen machen. Hiſp. Podrir. Pol. Gnoią czynić, zgnoić. Vng. Elrothasztom. Ang. To make rotten.] Columella. Per aperturas vitis medullam nimius humor trahitur, idemq; truncum cavat, unde formicis, aliisq; animalibus quæ putrefactum ceteris vitium, latebræ præbentur. Plaut. in Moſtel. Vetuſtum lignum, quod putrefactum eſt. Virg. 1. Æneid. Et ſtagna putrefacta vapore. Liv. 1. hell. Punic. Ardentiq; ſaxa infuſo aceto putrefaciunt.

Putris, is, tum, Purus, mundus, [נקי nāqi' זך zāk. Dreber, wyſgeſeyd. Gall. Pur, purgé, fait comme il faut. Ital. Puro, purgato. Ger. Rein, lauter. Hiſp. Puro, limpio, claro. Pol. Czyſty, ſzczery. Vng. Tiſzta. Ang. Cleane, pure, made cleane, purged.] Unde putrum argentum: id eſt, purgatum. Iuven. Satyr. 10. Pauca licet portes argenti vaſa recuſo. ✠ Interdum putre in oratione regitur conjunctum cum adjectivo pure: unde argentum putre putum dicitur, quod ita excoctum eſt, inq; purgatum ut nihil alteriùs materiæ habeat admixtum. Gell. lib. 6. cap. 3: Cautum fuiſſe, ut Carthaginenſes quotannis pop. Rom. darent certum pondus argenti puri puti. ✠ Plaut. in Pœnul. ad hominē tranſibuit, quū ait: Pollyma, meus plane es. Puras putas eſt ipſa ſuavi. Quaſi dicat, ipſe omnino eſt. Non alius prædas aut adulterinus, aut ſuppoſitus. Factus. Putum non qui pro puro dicebatur unde putum autem, putum in diſciplina dicitur, expurgatum. Orationes patriſſimæ. Cic. Attic. lib. 2: Vaticabit Hierotolymarius tradu. Por ad plebem, quām bonam meis patriſſimis orationibus gratiam reciſcit.

P ante V.

Pyanepſium, Μηνὸς Ἀθηναίων, Mensis nomē apud Athenienſes, noſtro Octobri reſpondēs, ſi Theodoro credimus: quo celebrabant Pyanepſia, feſta Apollini ſacra, coquebantur; ſalve alioqui legumina, quæ meſſi nomina fecerunt.

Pyclion, dimin. ab Πύξ, ducitur ab ipſis contrectatis.

Pyrenocomum, πυρηνόκομον. Herba cibi comæ denſitate nucem habens, quam Plin. lib. 26. cap. 8. deſcribit his verbis: Alvum ſolvit & pyrenocomon, erucæ ſatis, cradi tonibus, & acri bulbo, radice rotunda, lucri colonis, terram olente: caule qua ſpargula, modico, cenui ſore ocymi.

Pyrenetica medicamenta, πυρηνετικὰ φάρμακα. A medicis appellantur quæ vim habent condenſandi, quibus opponuntur manotica, μανωτικὰ, quæ rarefaciendi habent poteſtatem. πυκνὸν enim, lentum: contrà μανὸν, rarum ligo ſcat.

Pyrenoſis, ἡ πύρηνωσις, Ædificium deambulationi aptum, cinctum columnis duplicibus, modi, oq; intervallo à ſe invicem diſtantibus. πυρηνοειδὲς enim nobis ſignificat τὸ σφαιροειδὲς, & ſphæroides.

Pyrrica, æ, pr. vel Pyrrice, πυρρίχη, Latinè pugna dicitur. Lampridius in Heliogabalo Gladiatores aure convivio pugnātes ſua & pyrrica ſi placuerint exhibent. Item Columella lib. 8. cap. 2. gal. Fracciū cernamus aut gallorum pugnacem pyrrichen vocat: Noctuæ ſolarium avicui, mauſ lanitia, cujus plerunq; totum patrimonium pignus aleæ victor gallinaceus pyrrices abſtulit. Plin. lib. 7. cap. 49. Eutaxyon pyrrichen tempore Olympiæ vicit.

Pyrrichiſtæ, ἡ Πυρριχιστὴ. Ger. Ein täntzer in Rüſtung, darū bey den alten der befunden Nahmen ge haben worden.] ✠ Ac Lampridius in Alexandri vita dicitur absente nocte, fabula declamata, in qua omnia judicum ſtudiorum eſſe oportebat: ſic enim inquit: Denique quū interrogaretur aliquid ageretur, multorum dicebat omnia. De cujus vocis etiam ſibi amantabat, & præcurrat cuncta pyrrichiſtæ. & ſic facerebat de rebus etiam paſſim annotatis, & quis, & qualis eſſet, & quo innovante ſpectaculorum.

Pygargus, ὁ Πύγαργος. Ger. Ein ſtumb thier vnnd ſey der meiden Gaiſſ oder Reetbock.] Capreus nucdū ſylveſtris, nō dū ſimilis damis. Plin. lib. 8. cap. 28: Sunt & damæ, & pygargi, & hirci ſylveſtres, multiq; alia haud diſſimilia. Iuven. Ser. 11: apud quem Samnon eſt magno repas, atq; aper, acq. pygargus, & Syrbaticus volucres. ✠ Filius pygargus, avis ex genere aquilarū: is oppidis habetur, & in campis, cauda habens albicantem: unde & nomen accepit, quaſi πυρρὸς ἀργὸς. Idem Plin. lib. 10. cap. 3: Secundi generis pygargus, in oppidis manſitat, & in campis, alas cante caudā. Sunt qui putent eſſe erodionis genus: quæ aves contrà inſtituta eſt, ut quum mas cum fœmina coierit, acri dolore oculorum utrinq; ſolvatur, ac motitum penè ſui eſ abeant.

Pygiſtes, æ, m. Πυγιστὴς, dicitur Græco vocabulo, quē alio nomine pathicum appellamus, qui ſcilicet maſculis ad proſtituendum ſe libidinem abutitur. Dicti πυγίσται, à contrectandis natibus. Rami πυγιστικοὶ à Græcis dicuntur.

Pylæ, æ. [שערים ſhaarim שער ſhaar. Gall. Les portes. Ital. Porte. Ger. Die Thor etter. Port. Hiſp. Puertas. Pol. Wrota albo wyſoki, wrodzaj gmachu. Vng. Kapu. Ang. Portes or gates.] Græco nomine dicuntur quas nos portas dicimus: unde & pro angulis montium ſummas accipimus. Cujusmodi in Amano monte occurrere perhibentur, ex Cilicia Syriam petentibus: quas & Latinè Cilicias portas appellamus. Cic. Attic. lib. 5. Dixi; confeſtim iter in Ciliciam feci per Tauri pylas.

Pylæa, æ, πυλαία, Cōventus Amphyctionū ad Thermopylas, ad quem quotannis ſingulis civitatibus ſinguli mittebantur, quos vocabant Pylagoras, ἀπὸ τῶν πυλῶν ἀγορασθέντας, hoc eſt eo quod ad pylarum convenirent.

Pylorus, ri, pen. prod. πυλωρὸς. A medicis appellatur inferius os ventriculi per quod primū cibi omnis excrementa continuantur in vas, ſic indictū ſeceſſum. Ratio nominis inde ducta eſt, quòd πυλωρὸς Græci ſemitarium vocant. Inferius autem os ventriculi in hoc vel optimi janitoris officium fungitur, quòd nihil emittat niſi probè concoctum: unde etiam meatus ille à natura factus eſt anguſtiſſimus.

Pynaches, Lat. ignis denſatus.

Pyos, de Pyon Græcis primum lac vocatur: alii ſic vocant ſanguineum concretum, quem nos Latinè vocamus pus.

Pyr, pyros, vnq; Latinè ignis: à quo mutato per ō poſitionē fit:

Pyren, πυρὴν, olivæ nucleus, quòd facile igneum concipiat.

Pyra, æ, gen. [אור ôr מדורה medurah, מוקד mōqēd Gall. Vn monceau de bon pour brusler ou de bois. Ital. Stipa, monchia da ſuoco. Ger. Ein holtz ſtoß zum verbrennen. Hiſp. Hoguera. Pol. Stos drzew. Vng. Az egy ſzálra való fának kötege. Ang. A faggot.] Lignorum congeries, cujus modi olim cremandorum corporum cauſa extrui ſolebant. Virg. 4. Aeneid. At regina pyra penetralibi ſede ſub auras erecta ingenti, tædis atq; pilicē cta, &c. Idem 11. Aeneid. Innumeras ſtruxere pyras.

Pyracantha, πυρακάνθη, nomen eſt herbæ apud Dioſcor. lib. 3. cap. 15.

Pyralis, πυρὰλις. Pruinarum ſi malculum, magnitudine muſcæ, ex quę provenient. Unde & nomen accepit. A quibuſdā pyrauſta πυραύστης, appellatur. Quamdiu eſt in igne vivit: evolat longiore paulum volatu, tunc exuritur. Vide Plin. lib. 11. cap. 36.

Pyramis, ut legit Sabinus, vel potiùs Pyrama, ut hodie habent caſtigatiora Plinii exemplaria, lucri mæ genus ex meropio arboreſcit is, pingue & retinoſum. Vide Plin. lib. 35. ca. 28.

Pyramis, idis, pen. corr. ἡ Πυραμὶς. Gal. Pyramide. & Hiſp. Piramide. Ger. Ein ſpitzechtig ſeulum unden ſich breit / vnd ſich in die höhe geſtalt vnd in einer ſpitzen beſchleuſſet. Ital. Piramide. Pol. Piramida, wyſoky gmach przeciwſzeſcio. Vng. Tornyos épület. Ang. A pyramis or pyramyd, ſince ſpeare and broad beneath and ſmall or sharp at the top.] Moles maſſa quadrata, in conſtructa ut elato in acutum tendat in ſormā flammæ, quarum latera paulatim in acuminum ſenſim deſinit faſtigium. Maximæ hujus generis in Ægypto fuiſſe memorantur circa Memphin ſtructæ ex quadratis lapidibus admiranda ſubtilitate ultra animum excidentem quæ manu fieri poſſet, ſurſum at Solones) ſub quibus ſepeliebantur reges. Exegisse primùm à Regibus Ægypti, ne pecuniam facce ſſoribus relinquerent. V. de Plin. lib. 36. cap. 12.

pyramidalis, adjectivum. Pyramidalis. Gall. Faict en pyramide. Ital. A ſiggia de pyramide. Ger. Ein im ſolche geſtalt bereitet vnd gemacht. Hiſp. Cosa en manera de piramide. Pol. Konſtrukcyi wyglądu piramidy. Vng. Tornyos féle. Ang. Made in a pyramis.] Quod in pyramidis formā factum eſt. Cic. de Nat. deor. Quædam pyramidata, curvata quædam, & quali adunca.

Pyramon, ex mineralibus.

Pyriatum, πυρίατον, genus potionis, quod ex pyris factum creditur, & loco vini ſumebatur. Hier. contra Jovinianū: Monacho dolenti ſtomachū vinū ſuadet bibere nō permiſi. Hanc tamen vocem apud probatos autores non facilè invenies.

Pyrauſta, πυραύστης, Animal pennatum, magnitudine muſcæ, inigne & naſcens & vivens: à quo ſi paulò longius evolarit, ſtatim emoritur. ✠ Unde proverbium Pyrauſtæ in ignibus, πυραύστης ἐν πυρί. In eos dicebatur qui ſibi ipſis exitio accerſunt. Alio nomine pyralis dicitur, teſte Plin. lib. 11. cap. 36. ✠ Pyrauſta item apud Ariſtotelem, vermiculus eſt quem & ciernum vocat, aranei ſpecie, aceruis lavis.

Pyrenes, pen. prod. Sunt ceraſorū oſſa, ſeu baccarum nomine apud Ariſtotelem

Aristotelem lib. 2. Meteororum, in fine, ubi sic legitur: φλὸξ δὲ πυρὸς ἀκτὶς, sive ἐκφορὰ, ἐκ τοῦ πυρὸς καθ' ὑπερβολὴν, id est, Gestiens ignis, ut videre erigitis exhibent. Nomen nativus singularis est πυρὸς.

Pyrechrum, i. n. [πύρεχρον. Gall. Tuïe commune, ou d'Alexandrie. Ital. Nocca. Ger. Beerenlauch. Sisenbaum. Hisp. Puerro. Ang. Tarragon.] Non est herba eadem cum Aracunculo, ut perperam credidit Calepinus. Peromi errorem secutus, sed ea quam Romani faberiam, vulgus Gallorum Isodie Pedem Alexandrinum appellat. Folia & caulem emittit, dasco fylvestri & Fœniculo similem, unde ellamq; authi circumactu rerū dimensa dicemus nasci. Integram politus restitutione, gustu ferventem. Ovid. 2. de Arte: Tritaq; in annosa lava pyrethra mero. Macer: Et pyrethrum calidum, siccumq;. & quartus in illo: Et gradus exedunt dentes illi gignus humor. Morbos hæc pellit, tentusq; dentes ore. Vide Plin. lib. 28 cap. 9 & Dioscor. lib. 3. cap. 24.

Pyrētus, [πυρετὸς ἀπὸ τοῦ πυρὸς θάλπειν, ἢ καίειν.] Febris, ab incendio appellata, à Græcis, quem dæmonem apud nos fervor refert.

Pyrgitis, idem quod Physites, apud Dioscor. li. 3. cap. 120. sic dicta à turribus quæ à rasuribus earum nascitur.

Pyrgites, passerem.

Pyrgus, m. f. [πύργος, ὁ, ἡ, ἢ τὸ. Gall. Tour. Ital. & Hisp. Torre. Ger. Ein Thurn. Pol. Wieża. Vng. Torony. Ang. Tower.] A similitudine turris dictum, quod fulgentia ignibus similitudinem conservarent. Quidam hinc ductos pyrgos ad vallis genus dicunt cavitate ictibi, quo conjecti ita agitantur antequam in alveoli quiescant. Horat. 2. Serm. Satyr. 7: Mittere in pyrgū talos. Martialis terreum eam Latino vocabulo appellavit. Persius arcano dixit: Sere enim vero damnola Camilla quantum Radere, anguibus colla nō fallier orcæ. Porphyrio pyrgum idem esse docet quod fritillo, vas cui mos fuit in quo conjecta talitra agitarentur, Iuven. Sat. 14: parvoq; eadem movebantur in fritillo. Quibus verbis clarum fit, fritillum non tabulam ludoriam, quæ lusoria, & Ipatrofia esse cœpit, & quæ alveus, sive alveolus, vel latrunculara tabula dicitur. Pyrgus enim à militaris ordo dicitur, quadringentos viros continens: & turma equestris. Δὶὸ καὶ πύργος, ut quidā existimant, eo quod in acervum destinatum mittatur.

Pyriateria, Vsparum genus. Vide Rhodiginum lib. 28 pathum vocatum, Aetius lib. 9. cap. 18.

Pyrīcus, πυρικὸς, Fomentum contra pyretum hoc est, contra febrim.

Pyrim, Panes mittere. Ode 8. Sermi ex quadrimestre trimestri.

Pyrimon, Pyrethrum apud Dioscor. lib. 3. cap. 24.

Pyrites, pen. prod. m. πυρίτης. Sub hoc genus quod in metallis & flammibus ortum ita cavetur, ferri similitudine: cujus varia sunt genera, cognomina à scripturis & metallis quæ in se continent. Nam ita quo aurum obscurius, chrysites dictum quo argentum, argyrodes: & quo æs, chalcodes: hoc est, ut ita eo nomine nuncupetur. Plin. lib. 36. cap. 6. Sed & ipsa ex semine pyrites fortitudinem earum. In Cypro sunt specus ex alumine, & in metallis quæ sunt circa Acamantem, unum argentum solum, & alterum aureum. Dictus pyrites, quòd ignibus quietem ignem accipiat, tum vel semen accepti diutissimè conservet. Vide Georg. Agricol. de Remetal. qui multò plura commemorat pyritarum genera. Pyrites hinc dicitur fusibile quid terro illides, ignē emittit. Plin. li. 36. cap. 19. Pyritarum etiam unū, alii genus unum faciunt, plurimum habens ignis quos ferreos appellamus, & gonderotissimi sunt. Hi explanationibus cultrorū maximè necessarii, qui clavo vel altera lapide percussi scintillas edūt, quæ excepta fomentis, aut fungis aridis vel foliis, dicto celerius ignem trahunt. Hæc Plin. Quidam etiā molarem lapidem pyritem appellavēre, teste eodem Plin. lib. 36. cap. 19. propterea quòd plurimum ignis.

Pyrōlithi, pen. cor. πυρόλιθοι, Sunt tela igniva, & arrectaria quæ cum hamma mittuntur. Vide Plutarchum in Dione scribit pyrobolorum incendio complures extinctos.

Pyrōcōrāx, πυρόκοραξ. Avis ut eo vultur, nigra, præcipuo saporis nomen habens: colore corvo similis, quasi ignium corvum dicas. Vide Plin. lib. 10. cap. 48.

Pyrōīs, pro. cor. genitivi pyroentis, πυρόεις, Marmaridas, ab igneo colore dictum. Cælium. lib. 10. Fuit item nomen unius ex equis Solis. Ovid. 2. Metamorph. Vide AETHON.

Pyrōmantis, pen. acuta, πυρομαντεία. Genus divinationis quæ fit per ignem. Vide in libro de MAGIA.

Pyrōpūs, pen. prod. m. [πύρωπος, ὁ. Gall. Vaisselle de métal. Ital. Vasellame. Ger. Ein Gefäß von Erz. Hisp. Carnes al plato precioso. Vng. Tengeren drago ko. Ang. A carbuncle or ruby.] Gemma est flammæ colorem referens unde & nomen. Ovid. 2. Metam. flammas imitante pyropo.

Pyros, Chamelea apud Dioscor. lib. 4. cap. 163.

Pyrrichē, ἡ, sive Pyrrychē, ἡ [πυρρίχη. Ger. Ein Kriegstanz.] Genus fuit Saltationis armatæ: novi est, quā armati pugnabant, quale Lacedæmoniorū juventuti loco belici progymnasmatis erat, teste Aristoxeno, apud quos à puero statim ætatis anno puerilis quidam saltus accendebat ad tibiam aliquo carmine hyporchematico, ad cujus numerum motus componebant. Erat autem hoc laboriosum saltationis genus pugnantis jaculantisq; & ictus ictusq; declinantis, interdū etiā humi sedentis, & subito è pedibus excipientis, mutat. gestusq; experimentes, ut abunde docet Plato lib. 7. de legibus. Plin. lib. 7. cap. 57. a Pyrrho quodā Cretensi primùm inventa tradit in Creta. Aristoxenus originem ejus ad Pyrrhichū cuendam Lacedæmonem refert. Aristoteles comm. ad Pyrrhum Achillis filium, quem primum omnium pyrrhicum ait saltasse ad Patrocli rogum. Suetonius in Cal. Pyrrhichen saltavisse Ajax, Pythima q. primū dicit.

Pyrrichā, ἡ, sive Parrichē, (ut Scaliger vocat veteres, nudam peregrinam terrā recipientes) πυρρίχη. Qui pyrrichen saltabant armati, pugnandi, ictusq; inferendi vicibus, & decinandum gestus motusq; ad tympanum imitantes. Virgo hæc voce Virgiliana damnum à quibusq; audiendum fit de Poetis.

Pyrrhāchus, pen. cor. adjectivum, Iuv. 1. bell. Maced. Quum legibus cautū esset ne de pacibellove cum Rhodo Pamphilico & Pythodoro conciones agerentur. Vetus excerptor hanc, Pyladeo.

Pyrrhichius, πυρρίχιος, Pes metricus, constans ex duabus syllabis brevibus: dictus à Pyrrho, qui primus victorias pomos, sic quæ saltibus pyrrhichis est laudatus.

Pyrrhopœcilus, πυρροποίκιλος, Marmoris genus, quod & à Secte Thessalicis urbe, circa quam effodiebatur, Sycurium nuncupabant, sive ipsa Sycurios. Fabus Ægyptiorum reges obeliscos fecisse, quos Solis numini dicabant: teste Plin. 12. 36. cap. 8. Pyrrhopœcilon autem Græci à fulvarum maculam varietate videntur appellasse. Nam πυῤῥὸς fulvum appellant, ποικίλος varium.

Pyrus, prius correpta, ἡ. Arbor nota. [πυρὰ, ἡ. Gall. Poirier. Ital. Peraro, olivo. Ger. Ein Birnbaum. Hisp. Peral. Pol. Grusza. Vng. Körtfa. Ang. A peare tree.] Virg. 4. Georg. Edurasq; pyrum, & spinos jam prona ferebat. Idem: Eclog. Inserere Alcimedon pyros, pone ordine vites. ἐστὶ δὲ πυρὸς, fructus. [Gall. Vne poire. Ital. Pera. Ger. Ein Birn. Hisp. La pera fruta. Vng. Körtfa. Ang. A peare.] dictum quòd ad similitudinem pyramidis à latè tendat in acutum, summa similitudine contectis. Autumnalia pyra, acidula tepore jucunda. Tiberiana appellitur, quòd maximè Tiberio primo principatu placuere. Plin. lib. 15. Cucurbitina pyra, ab eorum similitudine sic dicta. Cato cap. 7. De omnibus pyris, apud Columellam lib. 12. cap. 10. Veli pyris. Horat. Epist. 7. Non quo more pyra vetus Calaber jussit hospes. Idem Epod 2: Vir gnidet nitrata dente pensa pyra. De pyris mudis vide apud Plin. lib. 15 cap. 18. Mammosa pyra, apud eundem ibidem.

Pyrhōnēum, ἡ, locum, apud Dioscor. lib. 5 cap. 72.

Pyrhonis, insulæ, de ejus fluctibus apud Dioscor. lib. 1 cap. 17.

Pyrilliare, Galeno interpretatur πυρὸν μὴ ἀφεῖναι, flammas prohibere, manu alterius sectionem, alicui parti prolatæ exercitationis genus.

Pyrrimi, ātis, [πύρριμος.] Levis spati interstitio, à πύρριος, quod est spatio levius & crebrò iterare. Juvenal. Satyr. 14. Qui Lacedæmonium pyrrimate lubricat orbem: id est, qui lubricat arenam spatio. Sunt tamen qui hoc in loco legant pedemate, id est, etiam pyrrhimate. Vide Politianū Miscel. Centuria prima, cap. 78.

Pyxidōs πυξίδος, Chirurgicum instrumentum, puri cuniculo accommodatum, ita dictum quasi πυξίδος ὄψις. Meminit hujus instrumenti Galen. lib. 5. Methodi.

Pyxacanthum, πυξάκανθος, Frutex est spinosus, cubitalibus ramis, foliis buxi: unde & nomen accepit, quasi buxea acanthus. Nam ἄκανθος nobis herba est. Præstantissimus habetur in Lycia: unde & medicamentum quod ex eo conficitur, Lycium appellatur: de quo supra egimus suo loco.

Pyxionix, Antipolochiæ species certa, de qua vide Dioscor. lib. 3 cap. 6.

Pyxis, ἡ, ἡ. [πυξὶς. Gall. Vne boëte, ou coffret de bois. Ital. Bossolo. Ger. Ein kästlein oder schachtel von buchs holtz. Hisp. Caxuela. Pol. Szkatułka, puszka. Vng. Perem, kerek tsomorika. Ang. A box made of boxe tree.] Propriè cujusdam è buxo, quod circa πυξὸς appellamus ex quo primùm fieri cœpit, quanquā & ex alia materia fieri potest. Nam (ut docet Quintil. lib. 8. cap. 6.) Pyxides & calculi, materiam sunt, quarum illæ variis rebus est accommodatus. Cicero pro Cælio: Eodem Licinium esse venenum atque venenum pyxide tradiderit. Marc. Brutus cum Cassio pyxidibus Plin. lib. 15. cap. 21. Primum inde pyxis terrea. Apollonius de Atheno in Arcana quadā recluta pyxides plurimas indicit. Pyxides rotundæ in orbibus per similitudinem quandam appellatæ ut acetabula, pyxidum more excavatæ, quæ coronas, ollarum capita excipiunt.

Pyxidicula, cimiculum, in qua ziometra committuntur. [πυξίδιον.]

fere.

[illegible] Gall. Entre deux deux. Ital. Tra due. Ger. Zwischen zwey. Hisp. Entre dos. Pol. Między dwoma. Ang. Between two.] Cato. Celsus ita. tio. Hisp. Por quatro horas. Ang. After four hours.] Cato. Celsus ita. 6: Liquidum collyrium præcedentia levatur.

Pyxidarius, adjectivum. Quod pyxidis similitudinem refert. [illegible] Gall. Enbouteille, mis en forme d'une bouteille. Ital. Fatto a [illegible]. Ger. Zu einer Flaschen gemacht. Hisp. Cosa formada en botella. Pol. Mieniu podobny. Ang. Shaped like a bottle.] Plin. lib. 35. cap. 6. Commissuris pyxidatis.

Q

LITERA muta est, prope modū supervacua, sicut & K: quum à cæpit implere earum vicē. & propterea dilig. aliàd scribenda videtur, ubi ante u vocalem semper potest sequente in eadem sy labā cū altera vocali conjungi, quæ aliquoties in eadem sy labā conjungi nō potest, obliquiorem, & pinguiorem efficiat. Quibus in ratione Varro, Diras & Cilla syllabas facit, quæ ad conjungendas demū subjectas sibi vocales eā ut his, alias superveniat utiquū Equis, ac liquos scribimus, quū ipsæ etiā vocalē eiusdē efficiant sonū, qualis apud Græcos nullus est, ideoq; scribi illorū literis nō potest. Quod sanè tum in ratione ipsius q. & necessaria consequentia alterius a post illud, & ante alterā vocalē mendicare potest. Nunquā enim in eadē syllaba vocalē post q. ponere possumus, quinter q & vocalē u interponamus, ut Quale, quotor, sequitur, loquor, & quē q Mutatur nō q. ut Loquor, locutus, Sequor, secutus: in Cui Torqueo, tortum, ut Coquo, coxi.

Q. In nōtis antiquorū Quintus, vel Quintius. Q. vel Q.ᵛ quæstus. Q.M. quæstio da. Q.A.M.ᵛᵉ.A.M. quemadmodū. Q.S.S. Quæ supra scripta sunt. Q.R.F.E.V. Quod recte facta fuerit ei vi. ēcere. Q.V.A.E.S. Quæ stores. Q.L. Quinti liberti

hoc est, cyathi, vel unciæ tres. ¶ Quadrans pedis, est mensura quatuor digitorum, quam etiam palmum minorem vocamus. [רבע טפח. τετράδακτυλος.]

Quadrantālis, quadrantale, om. t. [τριμέτρητος.] Gal. De quatre dingts. Ital. De quatro dena. Ger. Das da vierthalb theil eines fuders tregt oder helt. Hisp. Cosa de quatro dedos. Pol. Czterokątny, czterobrzeżny. Vng. Negyszegy. Ang. That hath foure corners.] Plinius lib. 13. cap. 13: Quatuor pedum & semipedis permedium amplitudinem, crassitudine quadrantali id est pedis quarta parte.

Quadrāngŭlum, n. t. figura est omnes parte quadrata, quales sunt cubi, & tesseræ, quibus ita ævolo ludimur. [τετράγωνον.] Gall. Figure carrée, & telleræ, quibus ita avec le dez iouons. Ital. Figura quadrata & quarrata. Ger. Das viereckt gemach gestalt ist als ein würffel. Hisp. Figura quadrada como dado.] In qua re cunq; etiam parcere incudi licuit, immo eam habere tabulam Gel. lib. 2. cap. 30: Vel quæ sunt quadrata undiq; quæ κύβοι illi, nos quadrangula dicimus. Et actium quadrantal mensuræ genus, pedum quadrangulum quadratum habens, continens sextarios quadraginta octo: aliàs amphoræ nomine appellamus. Quæ græcis Plaut. in Curcul. Anus hæc sitis, &c. quamillum tibi? Et modius est, capit quadrantal.

Quadrantārius, a, um, adjectivum: ch à quadrante deductum. [τετραγωνικός.] Gall. De mesme mesure, de pareille valeur. Ital. De peso, de misura. Ger. Das da vierthalb ist eines fuders gewegen. Hisp. Cosa de la quarta parte y de peso preciso. Vng. Negyed részes. Ang. Of the fourth part and of just price.] ut, Quadrataria permutatio vel simul ac ludi gratia, for a farthing.] ut, Quadrataria permutatio est, permutatio quadrantum. Cic. pro Cælio. Ne forte assem mutet, permutatio quadrantaria. Ita permutatione facta familiaris hier putem quadrantaria illa permutatione facta familiaris ecce balneatoria. ¶ Accipitur pro vili & contemnendo: unde quadrantaria meretrix dicitur vilissimi fortuna, quod eo quadrante se locat. Huc etiam referendus videtur Cæcilius apud Quinctilium, 6. cap. 9, quum Clytemnestram, quadrantariam vocat, impudicitiam nimirum illius notans. Solet enim prostibulis aliquot quadrantum merces esse constituta.

Quadrārius, adjectivum, Quadratus, aut certè quadrangularius est Vas quadrarium. [רבוע rebuah, מרובה merubbah, τετράγωνος.] Gall. Quarré, esquarre. Ital. Squadrato. Ger. Gebettet oder viereckt. Hisp. Quadrado. Pol. Wieguri czy czworogranisty. Vng. Negyu, négygyrgy szegy. Ang. That hath foure corners foure square.] Cato de Re rust. cap. 57: Circulatum aut quadratum facito vasa quadraria vasis, uti contra liquentia, ad hunc modum vasa comparato.

Quadrātarii, Quadratura, Quadretus, Vide QVADRATVS.

Quadrēnarium, dicimus quod quatuor annorum habet, τετραετηρικόν.

Quadridens, ntis, t. Quod quatuor habet dentes. [τετράοδους. Gall. De quatre dents. Ital. Di quatro denti. Ger. Das vier zehen hat. Hisp. Cosa de quatro dientes. Pol. Czterozębny. Vng. Negyfogu. Ang. That hath foure teeth.] Cato cap. 10: Rutra quinque, falces quadridentes duas.

Quadriennium, nii, n. t. Spatium quatuor annorum. [τετραετία. Gall. Espace de quatre ans. Ital. Spatio de quatro anni. Ger. Ein vierjahrige begreiffung oder zeit. Hisp. Espacio de quatro annos. Pol. Czasu czterech lat. Vng. Negy esztendö. Ang. The space of foure yeares.] Cic. 3. Verr. Nam quum quadriennio pòst in Siciliam venisset, &c.

Quadrifāriam, adverbium, Quadripartitò, in quatuor partes. [τετραχῶς. Gall. En quatre parts, en quatre sortes. Ital. In quattro modi o parti. Ger. In vier theil. Hisp. En quatro maneras. Pol. W cztery wodzi części. Vng. Negy képpen. Ang. Foure foldly.] Liv. 4. ab Urbe: Quadrifariam divisa exercitus Idem mos. Quadrifariam enim Urbe divisa regionib. collibusq; quæ habitabātur partes, tribus eas appellavit. Suet. in Vitellio, cap. 11: Sed vel principē luxuriæ lenitatisq; deditus epulas tribus fere semper, interdum quadrifariam dispertiebat, in ventriculos, & prædia, & cenas, confessionesq;.

Quadrifidus, a, um, pen. cor. Quod in quatuor partes findi potest, aut fissum est. [τετράσχιστος. Gall. Qui a quatre fendoirs. Ital. Che si può fendere in quatro parti. Ger. Der spalting ist in vier theil zu spalten. Hisp. Cosa hendida en quatro partes. Pol. Na czworo rozpuszczony. Vng. Negy felé hasadt. Ang. That is cleaued in foure parties.] Virg. 2 Georg. Quadrifidasq; fudes, & acuto rebore valli: hoc est, tres robustos, utrin quatuor partes dividi possint. Trans quadrifida, Valer. 1. Argon. Labor quadrifidus, Claus. Panegy.

Quadrifŏris, quadriforis, Quod quatuor fores, sive foramina habet. [τετράθυρος. Gall. Qui a quatre portes, entrees ou trous. Ital. De quatro porte o buchi. Ger. Das vier thüer oder eingang hat. Hisp. De quatro puertas. Pol. Czworo wrotny. Vng. Negy aytos, negy lyuk. Ang. That hath foure gates, portes or holes.] Plin. lib. 11. cap. 27. Vetus ait duas Vespe factum fore quadrifores ea.

Quadrifōrme, Quod habet quatuor formas. τετραμορφον.

Quadrigæ, æ. pen. prod. f. p. Currus quatuor equis iunctus, [τέθριππον, ἅρμα τετράβολον. Gall. Char ou chariot a quatre chevaux. Ital. Carretta di quatro cavalli. Ger. Ein wagen mit vier Rossen gespannet ist. Hisp. La carreta o carro de quatro caballos. Pol. Cztery konie przed woźnicą. Vng. Negy louas szeker. Ang. A cart drawen with foure horses, or foure horses drawing a cart.] Gellius libro 19. capite 8: Quadrigas Cæsar etiamdi currus unus, equorum quatuor iunctorum agmen unum fit, plerumq; tamen numero semper dicendas putavit. Horat. 1. Car. Ode 16: ubi tollit hinnitum apta quadrigis equa. Cicer. de claris Orat. Nec enim in quadrigis secundum nomen verum, aut certum, qui vixè carceribus exierit. Idem 3. de Natura deor. Minervam quadrigarum inventricem ferunt. & aliquando quadrigarum nomine intelligantur equi, qui quadrigas agunt. Columella 3. cap. 6: Vnde sacrorum certaminum studiosi pernecessarios quadrigarios familia diligenter observatores colloquunt, & spem futurarum victoriarum concipiunt propagata subole generosi armenti. Plaut. in Alin. Nam si mihi occasionem tempus se subduxerit, Numquam potis dispicere quadrigis alas posses. Vbi quadrigas alatas vocat equos Veneris, quia ibi erat, & circumtitillandus. Stanti si eorum Veneris ab alatibus verbum, & per nos summe celebratis, obscenderet, & se qui vellet jam suam in illam occasionem, nunquam eam consequerentur. Virgil. 8 Aeneid. Haud procul inde citæ Metium in diversa quadriga Distulerant. Claud. 7. Paneg. velut orcine rapto, Quum procul infames traherent Phæthontia quadrigæ. Navigandi atq; quadrigis, pro summo studio summæ, solicitationique. Flacin Epistol. ¶ Citus quadrigis & Iovis quadrigis figere, pro eo quod est quàm ocyssimè fugere, dicuntur apud Plautum.

Quadrigārius, a, um, [ὀχεύτικος. Gall. Pertinent au chariot a quatre chevaux. Ital. Nicolo carretta di quatro cavalli. Ger. Ein wagen. Hisp. Pequeños carros de quatro caballos. Vng. Negyes szekerbeli. Ang. A litle cart drawen with foure horses.] Cicer. de Fato: At Philippus Ialysi in capulo quadrigulas vitare movebatur.

Quadrigārius, ii, m. t. Qui quadrigas in circensibus agebat, inquit Alcuo. [ἡνίοχος, τετράβολος. Gall. Charretier qui conduit un chariot a quatre chevaux. Ital. Carrettiere che conduce un tal carro. Ger. Ein Kutzer oder fuhrman der ein wagen führt mit vier Rossen, gesetzet ist. Hisp. El cogedor de aquel carro. Vng. Negyes szekeres vezerli. Ang. A carter that guideth a cart with foure horses.] Varro 2. de re Rust. cap. 7: Docet alter quadrigarius, & de suis. Fuit præterea hoc cognomen Q. Claudii, scriptoris vetustissimi, non semel ab A. Gellio citati.

Quadrigārius, Numus erat argenteus, quadrigæ imaginem habens impressam: sicut Bigatus, qui Bigarum notam habebat. Plin. l. 33. cap. 3: Nata argenti fuêre bigæ, atq; quadrigæ: & inde Bigati, & Quadrigarii dicti. Liv. 2. belli Pun. Pabius ait senatui, atq; equos tradendos esse in capita Romana trecenos binos quadrigatos, in loculos duodenis, in servos centenis.

Quadrigēmĭnus, adjectivum. [τετραπλάσιος. Gal. Double et quatre. Ital. Doppio in quarto. Ger. Das zweifach ist in doppelt vier ist. Hisp. Cosa quatro vezes doblada. Pol. Czterowielki. Vng. Negyszer kettös. Ang. Foure double.] Plin. lib. 8. cap. 23: Cerastis corpore eminent cornicula sæpè quadrigemina, quorum mota, &c. id est quatuor cornicula.

Quadrĭjŭgi, sive Quadrijuges, pen. corr. Equi quaterni ad unius jugum aligati: [τετρασύνωρος, τετράζυγος. Gall. Attelé a un chariot a quatre chevaux. Ital. Quatro cavalli a un giogo. Ger. Vier Rossz zusammen vnder ein joch gespannet. Hisp. Quatro caballos de una yugada. Pol. Cztery konie iarzmem iednem kowni. Vng. Egy igaban negy lo. Ang. Foure horses in one yoke.] ficut Frugi. Trijugi & bijugi, quorum duo, vel tres, vel sex equi ad unum jugum adhibentur. Ovid. 2. Metamorph. trijugi; rejungunt Quadrijuges spatium: nec eodem puncta ordine currunt. Virg. 10. Aeneid. quin ecce Nymphæ Quæ trijuges in equos, adverlaq; pectora condit. Currus quadrijugi, τέθριππος. idem quod quadrigæ id est, currus quatuor equos junctos habens. Virg. 3. Georg. Quadrijugo vehitur curru.

Quadrilătĕrum. Quod habet quatuor latera. τετράγωνον &c.

Quadrilĭbris, quadrilibre, pen. prod. [τετράλιτρος. Gall. De quatre livres. Ital. Peso di quatro libre. Ger. Vier pfundig. Hisp. Cosa de quatro libras. Pol. Czterofuntowy. Vng. Negy fontos. Ang. Of foure pounds.] Quid est pondetis quatuor librarum, Plautus Aulul. Quadrilibrem autem auro onustum auro, qui me est divitior?

Quadrilingŭis, Qui quatuor linguas habet: aut qui quatuor diversis loquitur linguis. τετράγλωσσος.

Quadrimănus, [τετράχειρ. Vng. Negy kezü.] Qui quatuor habet manus. Europs. lib. 4. de bello Achaico: Eo tempore Romæ puer ex ancilla natus est quadrupes, quadrimanus, ocellis quatuor, &c.

Quadrimembris, Quatuor membrorum: hoc est, partium. τετραμερής.

Quadrimus, ma, mum, pen. prod. Quod habet quatuor annos.

nos meserris. Gall. De quatre ans. Ital. D'quattro anni. Ger. Vierjährig. Hisp. Cosa de quatro annos. Pol. Czworoletni. Vng. Negy esztendős. Ang. Of four years.] Plaut. in Capt. Perdidi unũ filium puerum quadrimum. Plin. lib. 8. cap. 44: Adjiciet partus equis atq; quadrimis minores, atq; decennibus majores.

Quadrimulus, a, um, diminutivum. Τετραέτιος. Plautus in Pœnul. Altera quinquennis, altera autem quadrimula, Cum matrice una periêre.

Quadrĭennis, nis, m. q. Actus quatuor annorum. Τετραετία. Gall. Espace de quatre ans. Ital. Di quattro anni. Ger. Eine zeitlang Hisp. Cosa de quatro annos. Vng. Negyesztendőből való. Ang. The space of four years.] Plin. lib. 8. cap. 42: Id convenit quatuus nō est ante quadrimatum ad partus vocanco. Idem lib. 19 cap. 11: Sed te quadrimatum ad partus vocanco. Idem lib. 19 cap. 11: Sed ex his cum sunt fortissima, nullum extra quadrimatum utile est. Agere quadrimatum. Colum. lib. 7. cap. 9: Quàm falsa. Etiamsi oportet esse mares, qui & canicula state communi de prospexerant, cum quadrimatu agant.

Quadringēnti, æ, a. Quater centum, numeri cardinalis est. [ארבע מאות rebah meoth. τετρακόσιοι.] Gal. Quatre cens. Ital. Quattro cento. Ger. Vierhundert. Hisp. Quatrocientos. Pol. Czterysta. Vng. Negyszáz. Ang. Four hundred.] Cic. in Pol. Quingenta. Vng. Negyszáz. Ang. Foure

Ouid. 1. Metam. Nec tibi quadrupedes animosos ignibus illis, Quos in pectore inesse, quos ore, & naribus efflare, Inpromptu regere est. Virg. 11. Aeneid. Quæ quadrupedem q; citum ferrata calce fatigat. Id. 7. Aeneid. Saucius at quadrupes nota intra tecta refugit. Modò in fœm. gen. Quæ vel lib. 2. cap.

Dilectat quadrupedes viridi gramine. Cic. in Parad. Nihil interest aut; inter quadrupedem interest. Plin. lib. 10. cap. 33. Vt nulla quadrupes posset accedere. Aliquando etiam in neutro. Columel. lib. 11. cap. 1. Necominus majora quadrupedia charactere signari debent. Idem libro 2. cap. 12. Qui nec tam pecus lanatum, cum sit q; quadrupedia tempus donec um est castrandi.

Quadrĭpēda, æ, pen. cor. n. p. Quatuor pedibus gradior. [γεγωνότος, τετραπόδου, τετράποδος. Gall. Allant à quatre pieds. Ital. Andare con quatro piedi. Ger. Vierfüssig gehen. Hisp. Ir à quatro pies. Pol. Czworonogi. Vng. Négy lábon járok. Ang. To go on foure feet.] Vnde quadrupedantia animalia, quadrupedia dicuntur. Virg. 11. Aeneid. de equis: perfractaq; quadrupedantum Pectora perfodiens rumpunt. Plin. lib. 8. cap. 42. Thessalorum gentis inventum est equo juxta quadrupedante cornu intorta cervice tauros necare. Quadrupedans sonitus. Virg. 8. Aeneid. Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum.

Quadruplacorēs, m. c. à Quadruplor, aris, dicuntur Delatores, & infimæ sortis accusatores: ita dicti quòd quartam partem ex damnati bonis consequerentur. [κακοῦργοι, συκοφάνται, διαβολεῖς. Gall. Accuseurs, qui avoient la quarte partie des biens confisquez. Ital. Accusatori di ha vevano la quarta parte de beni confiscati. Ger. Ein Verklêger oder angeber eines; der jme das vierdte theil des eingegebnen guts empfahen. Hisp. Acusador para auer la quarta parte de los bienes confiscados. Pol. Abyśi ci, którzy części czwartej, majątku odbierali. Vng. Czemaru kedem, vagyonból részt vadászók. Ang. To accuse for to get the fourth part of the goods confiscated.] Plautus in Persa. Neque quadruplatrinæ solonicæ enim decet, sine meo periculo auricalcina ereptum bonum.

Quadrĭplex, hujus quadruplicis, pen. cor. com. t. dicitur quod aut quatuor est modorum, aut quatuor specierum, aut ordinum quatuor. [τετραπλοῦς. Gall. Quadruple, de quatre sortes. Ital. Di quattro doppie, doppiato quattro volte. Ger. Vierfaltig oder vierfach. Hisp. Cosa de quatro dobleces. Pol. Czworopiły. Vng. Négyszeres, négyféle. Ang. Foure folde.] Liv. 10. bel. Pun. Oneratarium quadruplicem ordinem pro muro adversus hostem opposuit. Cicer. in Arato: Præter quadruplices stellas in fronte locatas. ¶ Interdum multiplicativi numeri vim habet, idem fere significans quod quadruplus. τετραπλάσιος. Plaut. in Curcul. Quam ego pecuniam quadruplicem ubi te lenone uderam. Plin. lib. 12. cap. 11. Alia arbor floret, alba violæ specie, sed magnitudine quadruplici.

Quadrĭplĭco, as, pen. cor. In quadruplũ augeo. [τετραπλασιάζω. Gall. Quadruplier, multiplier en quatre. Ital. Quatruplicare, doppiare quatro volte. Ger. Vierfaltig oder vierfach machen. Hisp. Doblar quatro vezes. Pol. Wezmoy czworo, albo przy mnożę. Vng. Négyszeresítem. Ang. To multiplie by foure.] Plaut. Stichon. Quamvis mercimonia juvit, lucrisq; quadruplicavit rem meam.

Quadrĭplĭcātio, verb. f. t. Auctio quadrupl. [τετραπλασιασμός, τετραπλασιασμοῦ. Gall. Quadruplication, multiplication par quatre. Ital. Quadruplicatione. Ger. Vierfaltung. Hisp. Cosa de doblar quatro vezes. Ang. An augmentation by foure.] Vlp. in l. 2. ff. de except. Ex contra replicatione duplicatio, & contra duplicationem triplicatio, & contra triplicationem tertia quæ quadruplicatio.

Quadrĭplĭtĕr, adv. pen. prod. adverb. [Gall. En quadruple, dans foix en double. Ital. A quattro doppie. Ger. Vierfaltiglich. Hisp. En quatro dobleces. Vng. Négyannyiszor. Ang. Foure folde.] Plin. lib. 14. cap. 4. Emptis quadruplicato vinclis illis intra decimum fore eum annum. Idem lib. 1. cap. 17. Veneris quandoquidem, & patris sub hujus nativa Saturni & Jovis duplicatò dignitate, Martis etiã quadruplicatò.

Quadrŭplo, as, avi, atum, Quater tantundem. [τετραπλασιάζω. Gall. Quadruple, quatre fois autant. Ital. & Hisp. Di quatro cotanto. Ger. Vierfach, viermahl so viel. Vng. Négyannyi. Ang. Foure times as much.] Plin. lib. 7. cap. 48. Cum civem nostrum auribus aratri quadruplum ejus servi id duplicatum corvis. Plaut. in Trucul. Post id ego in tempanum unicum quadruplus venificus fui. Ego quartus, sen. ut bus adjutus. Quinct. lib. 7. cap. 4. Quum duo fures pecuniam abstulissent, separatim quadruplum quisq; an duplum debeat. Id est, quanto aut bis tantum, quantum abstulit. Cato in præfatione operis de Re rust. Majores nostri ita habuere, & ita in legibus posuere, furem dupli condemnari, fœneratorem quadrupli.

Quadrŭplo, avi, atum, accumulo. Quadruplicatò Plin. lib. 11. cap. 37. de elephantis: Primo quadruplò major bubulo.

Quæ, fœminina a quis. [מי mi. Gall. Quelle, laquelle. Ital. Quale. Ger. Welches. Hisp. Qual. Vng. Kiczáondy. Ang. Who.] Modò interrogative accipitur, modò relative, modo infinite, & cum diphthongo scribitur cum omnibus compositis, ut differat à quæ conjunctione. ut Quæpiam. Quædam, Quævis. Quæcunq; Quælibet, & cætera hujusmodi.

Quæro, ris, quæsīvi, quæsītum, & quæsĭtum pri. conjug. act. 1. Investigo, exquiro. [דרש darasch. חפש chaphasch. בקר bakar. Gall. Chercher, enquerir. Ital. Cercare. Ger. Suchen. Hisp. Buscar. Pol. Szukam. Vng. Keresek. Ang. To seeke.] Terentius in Adelph. Te quærebã ipsum tantisper. Demea. Id ego audivi. Micio. Vbi quæram? ubi tu velis? Quem percontere? quem mittam? vivon? an mortuum? Donatus: Non reperiri, aut quod quæritur, aut non quæritur, aut si quod præsto non est. Iuvenal. Satyr. 9. nec cecinit qui te per compita quærat. Nolemem. Virgil. 4. Aeneid. huc rursus. atque huc Lustrat equo muros, adituma; pervia quærit. ¶ Item ponitur pro lucrari, & acquirere. [קנה kanah. κερδαίνω, ἐπικερδαίνω, κτάομαι.] Plautus in Cure. Qui homo natura quærit pecuniam, nisi eam mature parcit, maturè efflat. Idem Trinummo: Quibus animus deditus fuit, filio dum divitias quæro. Cicero pro Quint. Necesse fuit is qui vocem venalem emerat, ea cujus vere quæsierat, magno sibi quæstui fore putabat. ¶ Aliquando ponitur pro percontari, scitari, petere, interrogare. ἐπερωτάω, ἐρωτάω. Plautus Aulul. Atque ut hic, qui est familiares quæritum. ¶ Aliquando pro disputare, considere, discutere. Varius libro 21. repine 3. Quæritur inter medicos, cujus generis aquæ sint utiliores. ¶ Aliquando quærere pœnam pro judicare. & de publicis criminibus dicitur. Quærere enim proprie distinguitur inter, quæ publico judicio proseq; cum nocens an innocens sit quæritur, cum confitio ejus quæritur. Veteres Antiquiste dicebant. Cicero pro M. Io. Tulit enim de cede, quæ in Appia via facta erat, in qua Publius Clodius occisus fuit. Quid ego tulit? Nempe quæreretur. ¶ Hujus verbi compositi mutant ex i productum, quæsiens, Acquiro, Circumquiro, Conquiro, Disquiro, Exquiro, Inquiro, Perquiro, & Requiro: quorum significata videris locis.

Quæsĭtus, a, um, participium, sive nomen ex participio, ut Arces quæsitæ. [דרוש darusch. מחקר mabkar. מבקש mebakesch. Gall. Recerché. Ital. Cercato. Ger. Gesucht. Hisp. Buscado. Pol. Nayprzod. Vng. Kerestetik, szedetik. Ang. Sought for.] Virgil. 3 Georg. Quæsitæq; nocentes arces. Ovid. 15. Metamorph. Vixq; fuga quæsita sua constitit, mihiq; Tacit. lib. 3: Adulatio quæsitissima fuit. Idem est, exquisitissima. Idem lib. 2: Exercere Græci quæsitissimis honoribus. Hoc est, exquisitissimis.

Quæsītum, ti, pen. prod. n. t. Res exquisita & parta. [קנין kinjan. Gall. Acquis. Ital. Acquisto. Ger. Das überkommen, oder erobertgut. Hisp. Ganado. Pol. Nabytek. Vng. Keresés. Ang. A thing gotten or conquered.] Ovid. 7 Metam. parcum genus est, patiensq; laboris Quæstus. Cicero in Parad. Cui quæstus autem opus est, quos unquam hunc vere dixerit divitem? Quæstui, pro eo quod est rogatum, sive interrogatum. Ovid. 4 Metam. Accipe quæ fuerit causam.

Quæ'so, is, it, & quæsĭo, ivi, ĭtum, pri. conjug. irregulariter quæro. [בקש bikkesch. דרש darasch. חפש chaphasch. Gall. Demander, enquerir, rechercher. Ital. Domandare, inanzare, cercare. Ger. Suchen, bitten, begehren. Hisp. Demandar, mandar, rogar, pedir. Pol. Żądam, proszę, żebrzę. Vng. Kérdezlem, kerdezlem. Anglic. To demand, aske or intreate.]

ſollentis.] Terent. in Adelph. Ehem opportunè: ipſum quæritо. Propriè tamen quærere dicuntur, qui quoniam inquirendo, vix victum inveniunt, ut inquit Donatus in illud Terentii in Andria: Ea ars eſt victum quærere. & Ennius. Plaut. Quis neque & ſordidus quærendo alit studiosum? eſt, otiosum quærendo victum, quod mendicè faciunt, qui & rogatores dicuntur. & reges.

Quæſtro, as, pen. corr. frequentat. eſt exoletum à verbo quæſo. Priſcian. Quæro, quæſtus ex Terentiæ causa facit, quia à quæſo, quæſtus.

Quæſtio, onis, f. Inveſtigatio, actus quærendi: à ſupino quæſtum. [חקירה. Græcè. Gall. Recherche. Ital. Cercamento. Ger. Ein unterſuchung. Hiſp. Diligencia. Pol. Nabiegnienie. Vng. Kereſés. Ang. A ſeeking or demanding.] Plaut. Ciſtel. Jube domi operiri, ne quæſtui mihi ſis, ſiquid eò velimus ire, ne cogas eum quærere. ¶ Quandoq; ſignificat duas interrogationem ſive interrogationem. [שאלה. Græcè. Gall. Queſtion, demande. Ital. Queſtione, dimanda. Ger. Ein frag. Hiſp. Queſtion que ſe pregunta. Ang. A demande or queſtion.] Plin. lib. 7. cap. 28. Narratio in quo maximè exiſtit, immortalis quæſtionis eſt. Cicero ſecundo de Natura deorum: Dividunt noſtri totam iſtam de diis immortalibus quæſtionem in partes quatuor. Primùm docent eſſe deos: deinde quales ſint eorum mundum ab his adminiſtrari: poſtremò conſulere eos rebus humanis. ¶ Significat & quæſtio judicium publicum, nam quemadmodum antea hic ſcriptum erat, informationē quæ judicia ſolent antecedere. Et hinc judex quæſtionis dicitur, qui quæſtionem præſidet, publico judicio præeſt, quæſtio nomine dictus quæſtor. Cicero pro Milone: Nam quæ nova quæſtio decreta eſt? Cicero pro Sexto Roſcio: Cùm huic quæſtori judex præfectus ſit eſt, huic judicio publico, cùm hanc quæſtionē exercebo, quemadmodum locutus eſt Cæſar in Quam præter quæſtionem interficiatos exercuiſſet, aperte cepit pecuniis obtentum judicandum. ¶ Aliquando tamen à pœnis pro judicio privato, in quo non de capite, ſed de pecunia diſceptatur. Caſtigatus Lab. Donec deſtat. def. D. Claudius rebus pub. ſuper quæſtionem nomariam à præjudicijs ſtatim videbatur fieri, ceſſare quæſtionem. ¶ Quandoq; tormentum corporis, eruendæ veritatis cauſa factum, quam βάσανον Græci vocant. Cic. pro Cluent. Sallio habere quæſtionem de vi mortis cōſtabat. Idem pro Rofc. Amer. Aliquoties duos ſervos patronos, in quæſtionem ſext. Roſcius poſtulavit.

Quæſtuoſus, a, um. f. Parvi animi, tenuis vel dubitatus. [בעל נפש. Gall. Queſtueux, petite queſtion. Ital. Queſtuoſa, ſecretia. Ger. Ein feiger. Hiſp. Pequeno queſtion. Pol. Pitanie mainy ſkie. Vng. Kezſzerkü. Ang. A little queſtion.] Cic. 1. de Orator. Quæſtuoſa jocularia de quamvis arbitratu loquar, parvis. Apud Rhetores item quæſtio appellatur, circa quam causa totius cardo vertitur, quæq; ex conſtitutione in conſtitutionem causarum gignit controversiam.

Quæſtor, oris, m. f. Præpositus pecuniæ publicæ, qui cērā ærāti habet. [גזבר. Græcè. Gall. Tresorier. Ital. Theſoriere, ragioniere. Ger. Ein Schatzmeiſter. Hiſp. Contador mayor. Pol. Pódſkarbi. Vng. Kintſtartо kereskédő. Ang. A treaſurer of the common treaſure.] Cic. lib. 2. de Inventione: Rhodii quondam legarunt Athenas, legatis quæſtores ſumptum, quem apparebat, non dederunt. Mittebantur quæſtores cum conſulibus & prætoribus in militiam ad adminiſtrandam rem pecuniariam, & prædam ac mancipias in rationes publicas referendas. Cicero de Senectute, ex persona Catonis: Sed tamen hoc quem dicere, nam me quidem his eſſe orbus, quibus aut miles Punico bello, aut quæſtor in eodem bello, aut Conſul in Hiſpania fuerim. Hujuſmodi quæſtores hodie *Thēſaurarios fellos* vocamus. Quæſtores urbani, inquit Budæus, ærarium curabant ejus pecunias expensas & acceptas referre in tabulas publicas conſueverant. Pro iis nunc præfectos ratiocinorum habemus, quos *Magiſtros computorum* vocamus. Pecunia publica Romæ in templo Saturni condita erat, quod Ærarium dicebatur, quam Tribuni ærarii, quum opus erat, promebāt. Quæſtores ærarios hodie vocare poſſumus, eos quos nonnulli ærarios, & ſat vulgus loquitur. Emunctæ naris receptores vocat. ¶ Quæſtor præterea dicitur, qui præeſt judiciis exercendis & maleficiis puniendis, quem *maleficiorum judicem* appellare ſolemus. [שר דיני נפשות. Græcè. Gall. Enqueſteur, juge ou maiſtre criminel. Ital. Giudice di caſi criminali, o d'eſecutore. Ger. Ein Richter über die Malefitz. Hiſp. Pesquiſidor del malefitio. Pol. Sędzia kryminalny, ſzukaiący przeſtępſtw. Vng. Fóbiróvagy kinoſzabó biró. Ang. An enquiſitor or judge which inquireth of any thing criminall.] Cicer. pro Fonteio: Quid mihi opus eſt ſapiente judice? quid a quo quæſtore æquo oratore non ſtulto? Virg. 6. Aeneid. Quæſitor Minos urnam movet. ille ſilentum Conſilium vocat, vitasq; & crimina diſcit. Verum de hoc latius poſtea.

Quæſtorius diſtinguendus eſt à Prætore, judicium enim quæſtionum duo video fuiſſe genera: unum eorum quæ cum prætura eſſent, quibuſdā eorum judices appellabantur alterum eorum, qui cum prætore non eſſent, capitaliumque de crimine quærebant. De judice quæſtionis prætore, pater ex oratione pro Cluentio, in qua ſcriptum eſt: Jubet lex judicē quæſtionis hoc eſt, Q. Voconium, eosq; qui illi judices non erant, quærere de veneno. Voconium aut prætorem fuiſſe duobus argumentis conjicio: primùm quòd in eo loco ponit, quē C. Cicero dicit: Quid ſtatis illi tenebræ? quid latebræ? quid carcer, quos apparere hinc quæſtoni video; volunt lictores eum qui magiſtratum non gereret, non habebant judicem autem quæſtionis magiſtratum nemen fuiſſe, certe nemo dixerit. Alterum id generatum eſt, quòd ibidem Cic. ſubjungit de aliis prætoribus ſuam unumquemq; quæſtionem exercente. Hæc, inquit, quæſtio ſi ita gubernata eſt? Quid M. Petronii, & C. Hamilii inter ſicarios? quæ C. Ochulli peculatus? quid mea de pecuniis repetundis? quæ C. Orchivii peculatus? quid reliqua quæſtiones? Quibus ex verbis prætorem fuiſſe Voconium, qui judex quæſtionis appellatur, quis non intelligit? nam etſi prætores non nominatis ſatis tamen oſtendit de prætoribus intelligi à quibus enim dicit quæſtiones olim à prætoribus, & tam graves exercebantur, inter ſicarios de repetundis, de ambitu peculatus? præterea ſe quæſiſſe de repetundis in eo loco Cicero dicit, quod ab eo factum in prætura, Valerius & Plutarchus confirmantur amicitiam quod quæſitorem Aquilium nemo nescit, cujus actum fuiſſe legitimum, eundem qui Ciceroni ad petendum conſulatum prima dederit ad Atticum epiſtola: ex qua fuiſſe collegas in prætura hoc eſt videre, quod etiam horum, de Orchomanſtium eſt: collegam enim ſuum Cicero appellat. Rudius judicem quæſtionis Lucium, qui prætor non erat, quæſiſſe veneno in Oppianici cauſa, docet Fabius his verbis: Lucius quæſtor fuit in Cluentii cauſa. Vere prætore, in qua Oppianicus damnatus eſt. & alio loco: Damnato Oppianico, res in invidia fuit, quòd pecunia reus videretur oppreſſus: & princeps illorū judicū damnatus eſt, Cluvius, quòd diceretur actus ſuppoſuiſſe, qui ſeu damnarent, nūcos quos prætor Verres fuerat ſubſortitus: neq; hic tū Fabianus, neq; ſuprà prætorem nominavit. Cicero aut in oratione pro Cluētio: Condēnatus eſt, inquit, C. Junius qui ex quæſtioni præfuerat, adde etiam illud ſi placet: Tum eſt condemnatus cùm eſſet judex quæſtionis. & alio loco: Quinctius tribun. pleb. convitium C. Junio judici quæſtionis maximo in fecit non fuiſſe autem prætorem, aperte, de quo nam aperte, ut clarius eſſe nihil poſſit, idem demonſtrat in eadem his verbis: Ita hanc flammam invidiæ C. Judicium, qui illi quæſtioni præfuerat, injectum eſſe memini, & illum hominē ad judicium, non prætorium

prætorem opinionibus hominum constitutum, de civitate, esse sublatam, ecce non prætorum, sed prætorem opinionibus hominum constitutum dicit, quod cum prætorem hoc tubio futurum homines opinarentur. Prætor autem ubi fit, non cum ædificium, sed prætorium vocasse laudabunt enim veteres, ubi ornare aliquem volebant ab eo magistratu, quem posuerunt gessisset: hanc, homo ædificius, prætorius, consularis dicebant. Præterea enim prætores in leges non jurabant, neq; sententias tulerunt, quod & Cicero & Pedianus docent. At tamen iudice quæstionis ideo meminit peritè sibi in oratione pro Cluent. legimus: quia in legem non jurasset (erat enim ei quandoque idem, quod judicio) has leges omnino se illum scripsisse sententia tertiarum tabularum constat, Iunium quem de Oppianico quæsivit, prætorem non fuisse. Quod si quis dixerit, non tam Iunium judicem quæstionis quàm Verrem prætorem, in illa Oppianici causa quæsisse, quia Pedianus ita dicat, Iunius quæstor fuit in Cluentii causa. Verre prætore: & quia idem alio loco sortitionem & subsortitionem à Verre prætore factam audierit: hæc ita responderi potest: sortitionem & subsortitionem non alias modò judicii, verùm etiam illorum ideò petitum esse à C. Verrem, quia prætor urb. erat: quod ipse declarat Cicero in ea pro Cluentio: prætor autem urbanus de crimin. bus non quærebat: quare nec unquam quæsitor datus fuit, sed jus tantùm dicebat: hoc est, judices & formulam judicii dabat: eidemq; judici, quibus alii prætores ad cognoscendas eas res tales causas utebantur, sortiebatur & subsortiebatur quod de Pædiano & expso etiam Ciceronis loco liquet. Accedit locus ex illa 1. accusationis in Verrem, quo in loco Q. Curtium judicem quæstionis appellat Cicero in causa Verris repetundarum de qua prætor M. Acilius Glabrio cognoscebat, eumq; Curtium ait Pædianus à Cicerone esse rejectum. Illud addo, cùm jus docendi, judicem quæstionis & prætorem, & non Prætorem, de crimine capitali cognovisse: certum genus judicum quæstionis interdum fuisse, quorum jus cognoscendi nō esset, sed tantummodo sortiendi, quod factum de Q. Curtio proximus jam offendi. Equum commovisse repentinis absurdū illi credere, cùm in ea causa prætorem quæsisse Glabrionem ex Cicerone & Pædiano satis constet: negotium hoc genus eum fuisse dici non poterant: duo illa imperiorum genera, quando quidem quæsitores & erant & propriè dicebantur. Ex lib. 2. Manutii de Legib. Romanis.

Quæstorius, a, um. Quod ad Quæstorē pertinet. [Ταμιακός. Gall. *Appartenant à un Questeur.* Ital. *Pertinente à Questore.* Ger. Das einen Seckelmeister ꝛc. Hisp. *Cosa perteneciente al mayordomo.* Pol. *Do Prowentu należący.* Vng. *Kintsi tartozo, vagy illetendeo.* Ang. *belonging to the treasurer.*] Cicero Curioni hæc: Quod ego officio quæstorio tradidi, non fecisse, quidam à Verr. Te in illum illa facta legentem quæstoria oppida parata locorum atq; amicorum diripienda ac vexanda tradidi. Persona quæstoria. Cicero pro Plancio: Ager quæstorius, unde hostibus capto, per quæstores populi Romani locibus adhibitis divisus & venditus. Adde Flacco & Hygino.

Quæstōsus, a, um. Qui quæstura perfunctus est. [Ἐκ ταμιείου. Gall. *Qui a servi sous la qualité d'un Questeur.* Ital. *Che è stato Questore.* Ger. Der ein Seckelmeister gewesen ist. Hisp. *El que fue contador y tesorero.* Vng. *Kintsiseget viselt.* Ang. *That hath been treasurer.*] Cic. 13. Phil. Qui Ædilitii, qui Tribunitii, qui Quæstorii? Idem de Claris Oratoribus: Sicinius quæstorius mihi notus est.

Quæstorium, ii. n. & substantivum, Quæstoris erat tabernaculum. [Ταμιεῖον. Gall. *Thresorerie.* Ital. *Luogo dove si ripongono i thesori per la guerra.* Ger. Das Gezelt oder Tapezerey eines Seckelmeisters. Hisp. *Tienda del contador mayor.* Vng. *Kintsi sator hazaja.* Ang. *The treasurers tent or pavilion.*] Suet. Prætorium, domus vel tabernaculum Prætoris. Livius lib. 10. Capitum Quæstorium. Quæstorq; ibi Paulo occisus. Cic. pro Planc. Thessalonicam me, in Quæstorium, perduxit.

Quæstŭārius, ii, m. i. Qui quæstus gratia artem aliquam exercet: [Χρηματιστής, χρηματιζόμενος. Gall. *Mercenaire, qui fait quelque chose pour gaigner.* Ital. *Mercenario, che fa cose per salario.* Ger. Der gern gewinnt. Hisp. *Tratante.* Pol. *Najemnik.* Vng. *Kereskedő.* Ang. *Hee that vseth traffik for gaine.*] & Quæstuarius artes, quæ lucri gratia exercentur.

Quæstŭōsus, a, um. Quæstoris dignitatem sectans. Prætorius. [Ταμιακός, ἀρχικός. Gall. *Qui desire de parvenir, ou devenir Questeur.* Ital. *Disposto de esser Questore.* Ger. Der Seckelmeister Ampt vnd Würde. Hisp. *Cuydadoso mayor.* Pol. *Tobolski.* Vng. *Kintsi tisztseg.* Ang. *That desireth the treasurers office or dignitie.*] Cic. Acilio lib. 12. Epist. Cujus cum parte mihi magna fuit amicitia, inde à quæstura mea Siciliensi. Idem 2. Verr. Quæstura primus gradus honoris.

Quæstŭs, us, m. q. dativum & ablativum pluralem facit quæstibus; Unum numarium. [Μάστλον, μισθός, μισθοφορία, κέρδος. Gall. *Gain, profit.* Ital. *Guadagno, profitto.* Ger. Gewin. Bel. *Winninge, profyt.* Hisp. *Ganancia.* Pol. *Zysk.* Vng. *Keresked.* Ang. *Gayne or profit.*] Plautus Poen. Illic est dictatura sitis tuis lingua. Ubi quis cubantem stabulo lapidem incitat. Cic. 2. Verr. Tum demum de quæstu dicitur, & non ante. Quæstus omnis bonis rebus honestus, malis turpis. Quæstus omnis in magna copia, in parvo sordidus. Quæstus omnis odiosus, qui pendet ex mendacio. Quæstus omnis sordidus, qui est invidiosus. Quæstus omnis illiberalis, qui in molestia. Quæstus omnis mercenarius, qui se locat ad operas. Quæstus omnis impurus, qui est voluptarius. Quæstus omnis pudendus, qui est ad libidinem hominum accommodatus. Quæstus omnis sordidus, qui odium, invidiam, infamiam habet. Quæstus omnis malus, qui periculosus. Omnibus modis qui pugnet cum homine, is non vivit. Præsertim quibus nec quæstus est nec artem discere ullam. Tenuntur in eadem causa, qui augent mihi omnia assentando, ut qui tuentur ea quæ sunt à calumniantibus. Antequam de lumbum porcinum, quæsti, secundæ mensæ orē, sicut ornatus, trapparius: & pictura: alia apud Comicos passim obvia. Plaut. Aul. Apud nos nihil est aliud quæstus pauperibus. Quæstō ponitur pro actione ipsa, aliquando pro re quærenda pecuniæ. Cic. 2. Offic. Jam de artificiis & quæstibus, qui honestales habeā, qui sordidi sint. Quæstŭōsus, a, um. Idem quod lucrosus. [Κερδοφόρος, κερδαλέος. Gall. *Qui gagne beaucoup.* Ital. *Guadagnevole, che fa guadagno.* Ger. Gewinnsuchtig. Hisp. *Aprovechado.* Pol. *Zyskowny.* Vng. *Nyereseges.* Ang. *Gainefull.*] Quæstuosus homo est in quærendo: avidus, audax, callidus, astutus, qui quærit ubi emolumentum sit. Plaut. Mil. res Dum modo eam ego quæstuosam, quæ alat corpus, inveniam. Cic. 3. Ver. Quæ illa res calamitosa & funesta, quæstuosa Verri, turpis & pudenda, miseranda omnibus videbatur. Cato de Re rustica, cap. 1. Scio ideo agri quod bonum sit, quo vel quæstuosus fiet, si locum nosse eris, relinquam non multum. Col. lib. 6: In ruricatione vel aucupatione est locus pascendi pecoris, eademq; quæstuosa. Quæstuosus, cum gen. hyp. Cic. 2. Philip. Cujus domus quæstuosa illis fuisset commentariolis. Et cum ablativo. Curtius lib. 4. Natamo est fungens Syrtica navigantium. Quibus quæstuosa quippe oblicentibus litora, & scopulis circumjacentibus navigia nonnisi sibi vadis occupant.

Quæstuosissĭmē, adverbium. [Κερδαλεώτατα. Vng. *Kereskedőleg.*] Seneca lib. 2. de Beneficentia, Illud nō est beneficium, sed fenus, circumspicere non ubi optimè ponas, sed ubi quæstuosissimè habeas, unde facilè rotlas.

Quæstŭōsus, a, um. Diminutivum. Parvum lucrum. [Κερδάριον. Gall. *Petit gain.* Ital. *Guadagno piccolo.* Ger. Ein gewinnst. Hisp. *Pequeña ganancia.* Pol. *Maly zysk.* Vng. *Nyereseglecske.* Ang. *Small gaine.*] Cic. 2. de Divin. Aut tibi quæstuosa est aucupium meum, aut venatus, cum cælo, terra, mari, capto?

Quæso, pro quæsō. Prima persona indicativi tantùm habet in utroq; numero. Cæterum ubi quæso idem quod rogo. [בַּקָּשָׁה *bakasha*. Gall. *Ie vous prie, ie vous requier.* Ital. *Ti prego, ti priego.* Ger. Ich bitte. Bel. *Ik bid.* Hisp. *Ruego.* Pol. *Prosze.* Vng. *Kerlek.* Ang. *I pray or beseech.*] Cic. 2. Ver. Quæ est quæso Mercedis judicium corrumpere, si hoc crimen est? Plaut. Amph. Quæso hercle, num tam etiam infans, quam illic in cunis? Terent. in Adelph. Deos quæso ut hæc prohibeant. Idem in Andr. Deos quæso ut stupefies, quando quidem ipse flagitor bone. Cic. pro Archia: Quæso ut hanc veniam hodierno die huic concedatis, ut ea quæ mihi ad hanc rem accommodata sunt, non requiram, quo minus de me ipse prædicem, non molestum putetis. Brutus Cicilio. 11. Deos quæsumus cōsilia nostra Reipub. lætantia fiat, & Antiquis dicta hāc, quæso, quæsis, quæsi, quæsum vel secundam Probum, quæsiv, quæsium. Lucret. lib. 2. rerum natura Singulari prætento alius est. Nil divum pace velim addi & precequæsiv. Apud Salustium cano. lib. 1. Histor. Jedium est præcipitare. Quæsivit Curio ut se quoque quæsiverit apud adolescentulos, & à populi suffragiis integer, ætati concederet Mamerci.

Quæsĭo, as, for. Quæsitum est, de quo supra.

Quæsĭtĭlis, Quæsĭlis, Quæsĭtor, Quæsĭtōtis, Quæsĭtura, Quæsĭtus. Vide QVÆRO.

Quæsŭbĕ, sive Quæsŭbet, pen. con. adverbium, idem significans quod per quencunq; locum. [Ἐκ παντὸς τόπου. Gall. *Partout.* Ital. *Per ogni luogo.* Ger. Wo man will durch die Haut. Hisp. *Por qualquier parte.* Pol. *Ktorędy chcesz.* Vng. *Akárhol.* Ang. *By what, or any place.*] Quæsubet, si capiter ex bivi maxima summa in vicos deducantur, qualibet transitum præbent.

Quălis, quale, relativum qualitatis est, si cujus rei natura declaratur. [Οἷος. Gall. *Qual.* Ital. *Quale.* Ger. Welcher massen. Hisp. *Tal qual.* Pol. *Iaki.* Vng. *Minemw.* Ang. *Of what fashion or sorte.*] Cic. de Amic. Non sicut vulgus, sic ut eruditi solent appellare sapientem, qualem in reliqua Græcia neminem, præter Panætium & Posidonium. [Τοιοῦτος, οἷος.] Cic. 4. Acad. Qualis est Catonis oratio, cui omnia nō tam deesse, quàm videri voluit, quæ interdum etiā inficiē. Terentius in Eunuche. Hoc metuo, qualem tu me esse, hominem existimes. Cicero 1. de Legibus: Nobilis gens est quæ non tantum signorum habere dedecus erat, tamen in his eadem confessa. Quălis pro quălĭcunq; comparationibus faciendis apta particula, ut Virgil. 4. Georg.

Qualis populea moerens Philomela sub umbra, Amissos queritur fetus. Qualisubi in lucem coluber mala gramina pastus. Ovid. 2. Metamorph. fol. 22. Ea nos ostima causa est, Qualibus dicitur cornua Lunæ.

Qualiquale geminatum. Qualicunq; Iuris ordinis in l. Reciprocum ff. de Distract. pign. Ex contractu quali quali obligationem incepisti.

Qualitas, atis, Gr. Ett secundum quam quales dicimur. Cæsar. Gal. *Qualis, sorte et manere.* Ital. *Qualità, sorte, maniera.* Ger. Die gestalt vnd gattung eines dinges, wie solcher beschaffen sey. Hisp. *Calidad, manera de ser.* Pol. Iakość albo sposobność. Vng. *Minemüség, állapatos mivoltság.* Ang. *Qualitie, sorte, or manner.* Iur. Advocatio, negotium, legatio, patrocinium, quod tecum egi, ab hoc nigro, advocatus, prognostares, legatus, patres, optimus. Cic. 1. Acad. nicum. Qualitatem igitur appellavi, quas ποιότητας Græci vocant, quod ipsum apud Græcos non est vulgi verbum, sed philosophorum. Colum. lib. 8. cap. 17. Qualitatem soli nulli contemplemur si virentia scopulos amplectuntur.

Qualiter, adverbium. Quemadmodum. Fabr. Gall. *Quelconque, comme on veut.* Ital. *Come si voglia, o vuole.* Ger. Gleich wie es gelegen ist. Hisp. *Como quiera.* Pol. Iakkolwiek, iakosobie. Vng. *Mikeppen.* Ang. *How me, some manner or fashion, &c.* Plin. lib. 8. cap. 48. Antiquos eximios fuisse constat, qualiter nunc etiam in vetere gentilape.

Qualitercunq; adverbium. Quemadmodumcunque, vel quomodocunque, quocunque modo. Gall. *Tellement quellement, en quelque maniere que ce soit.* Ital. *Comunque qualunque, in qualche fashion.* Ger. Gleichwie es immer möglich ist. Hisp. *Como quiera que.* Pol. Iakkolwiek. Col. lib. 11. cap. 3. Potest etiam extra hanc operationem fieri cultus, qualitercunq; tamen. Idem lib. 12. cap. 10. et qualitercunq; obtinet, colendi negligentiam.

Qualus. li, m. Genus est vasis vimineæ per quod vinum quæritur dolium, quum exhauritur vas, reliqua vero materia cauæ probibetur. חבית *Chabith, Chabith, Chabith, Chabith, &c.* Gall. *Vaisseau d'osier.* Ital. *Canestro, vaso.* Ger. Ein gefloch oder gefletz, darein man den wein schöpfft, wenn man die fässer ausleeret. Hisp. *Cesta de cuba.* Pol. Kosz. Vng. *Vesszőkosár.* Ang. *A basket, pannier, hasket, or basket.* Virgil. Georg. 1. Ipse diu vigilat. Aug. *A pannier, basket, or basket.* Virgil. Georg. 1.

Pol. Kiedy, ktorego czasu. Vng. Kdez. Ang. When, for which time.] Terentius in Heauton. Quando tibi tuæ erit? Modò relativè, habetq; terè particulæ naturam, sese antecedentem. Ex Liuio. Cicero 2. Offic. Omnium Vrbium tum natus essem quando Romani dona ceperunt. Quæ tamen particula aliquando non exprimitur, Plautus in Amphitryone: Ita te veri pol fieri quando libet. ¶ Nonnunquam & indefinitè. Cicero de Senectute: Semper enim ex his studijs vixerit, non intelligitur quando obrepat senectus. ¶ Ponitur interdum pro aliquando. vsurpatur, præsertim quum præcedit num, ut Num quando me audiſti? pro num id est, num aliquando. ¶ Interdum pro siquidem, quoniam, vel quando quidem: & tunc est connectio causalis, habetq; accentum in vltima. Ex Iuuenale. Virg. 1. Aeneidos: Hic nihi, fabor enim quando hæc te cura remordet. Terentius in Adelphis: Postremò eundo concilia tum a me ea primum hanc esse proui, &c. ¶ Quando gentium? id est, quando, absolutè. ea forma qua nusquam gentium. Vbi loco rerum. Plautus in Amphitr. quis te mihi Turbellis? quis me rogat? 2. quando gentiũ? 3. dudum.

Quãndóquè, Aliquando, aliquo tempore. [Κάποτε, ἐπότε τινι. Gall. Quelquefois, quelquefois. Ital. Alcuna volta. Ger. Bisweylen, etwan offtermals. Bel. Quelcuns. Hisp. Algunas vezes. Pol. Niekiedy, niegdy. Vng. Nãmikor. Ang. Sometimes.] Horatius in Arte: quandoque bonus dormitat Homerus. ¶ Aliquando idem est quod post aliquod interuallũ. Cæsar. 1. de Bel. Iur. dor. Res in dotem data, quæ pondere, numero, mensura constant, ut quidque, soluto matrimonio, alijs mortuus est, limat.

Quandóquidem, Coniunctio causalis, pro siquidem, seu quoniam. [Ἐπειδήπερ, ἐπειδήτε. Gall. Puis que. Ital. Ciocche, dapoi che. Ger. Dieweil, sintemal. Bel. Want. Hisp. Pues que. Pol. Ponieważ, ponieważ. Vng. Mertegy. Ang. Forasmuch as.] Virg. 3. Aeglog. Dicite quandoquidem in molli consedimus herba. Idem 10. Aeneid. Quandoquidem Ausonios conjungi tendere Teucris Haud dictum est. Colum. in 9: Nam nisi præcedat, frate debet quando quidem pastoris officium subire, celsitudinemq; ceruicum vehui speculam detiderat.

Quãndúdum, interrogatiua particula de modico quærens tempore, cui respondetur per iamdudum. πάλαι, χθές. Plautus: Quandudum è foro aduenisti domum? P. Non ita dudũ.

Quãntùs, a, um, refertur ad numerum, ad pondus, & ad mensuram. [Πόσος, ποσή, πόσον. Gall. Combien grand. Ital. Quanto grande. Ger. Wie grosse. Hisp. Quan grande. Pol. Jako wielki, ka. Vng. Mekkora. Ang. How great.] Et modo interrogationem est, modò relationem. ex Varrone & Nonio Marcello. Cic. ad Atticum libro 1: Videre mihi videor tantam dimicationem, quanta nunquam fuit, de qua pro Milone: Scio quãto, & quam sollicita cupiditas sit Consulatus. Terent. in Heaut. Quanta de spe decidi. ¶ Ejus compositum sunt: Aliquantus, Quantúsper, Quantuscunq;, Quantusquantus, & Quantuslibet.

Quantum, adverbium quantitatis.

Quãntúsper, Quanto tempore. μέχρις ὅτου. sicut Tantisper, tanto tempore.

Quãntópĕrè, Quam vehementer. [Ὅσον. Gall. Tant plus grandement. Ital. Quanto grandemente. Ger. Wie hefftig. Hisp. Quanto grandemente. Pol. Iako, ſo ie. Vng. Mint. Ang. How greatly.] habetq; ferè antecedentem particulam tantopere, præsertim quum relative accipitur. Cicero de Orat. Neq; enim tantopere desiderabã, quantopere delector. ¶ Accipitur & indefinite. Idem lib. 13 Epiſt. Famil. Quantoq; opere eius initio pili causa laboraram, tibi ostendi. Idem Attico: Dici non potest quantopere gaudeam.

Quãntúscunquè, Tantus quantus. [Ὁσοσδήποτε, ὁσοσδηποτοῦν. Gall. Tant grand soit-il. Ital. Tanto comè grande. Ger. Wie gross er doch ſey. Hisp. Tamanno quantumno. Vng. Valamikora. Ang. How great soever.] Cic. 3. Philip. Quorum bona, quantacunq; erunt, suis comitijs deferuntur.

Quãntúlùscunquè, diminutiuum, Quantumuis exiguus, ἐλαχιστοῦν. Col. lib. 2. cap. 21: Nam simos inerfat, quantulacunq; humore, priusquam obruatur, corrumpitur.

Quãntúslibĕt, Quantum vis magnus, ὁσονοῦν. Plin. lib. 2. cap. 8: Vehementer obſervatione mira perustorem novit, & in quantalibet multitudine aspexit.

Quantúlùslibĕt, ut quantulacunq;. [ὁσοσοῦν. Vl. Alexandrinus.] D. lib. 21 Tit. 1. §. 4: Non denique febriculam quantulalibet ad causam huius edicti pertinere.

Quãntúlùsquãntús, Quantuscunq;. ὁσοσδήποτε. Terent. in Adelph. Tu quantuluscunq; es, nihil nisi sapientia es.

Quantúlus, & Quantílus, diminutiua: sicut à tantus, tantulus, & tantillus, quam exiguus. [ὁσοσοῦν, ὁσοσδήποτε οὖν. Gall. Combien petit, si petit soit-il. Ital. Quanto piccolo. Ger. Wie klein oder wenig. Hisp. Quanto pequeno. Vng. Mikorakka, mennyicske. Ang. How little soever.] Cicero 4. Acad. Quantulus nobis videtur de Sole loquitur. Plaut. in Capt. Quantillum argenti mihi apud trapezitam fuit.

Quãnvĭs, & quanquam, coniũctiones aduersatiuæ, Tametsi, etsi, licet. [Ὅμως, καίτοι. Gall. Encore que, combien que. Ital. Benche, ancora che. Ger. Wiewol. Hisp. Aunque. Vng. Bãr ſzĩnte. Ang. Albeit, although.] Ita quibus hoc animi diuersum est, quanquam, indicatiuo: quiuis, subiunctiuo potissimùm gaudet. Virg. 8. Aeneid. Quanquam animus meminisse horret. Cicer. 8. Philip. Quanuis intentus animus tuus sit ad sustinendum vnum liberandum rem, &c. ¶ Interdum tamen quanuis ponitur pro quantumuis. ex Plauto. Plaut. in Trin. Quanuis malam rem quæras, dicere perfacile est, quantumuis malam.

Quapropter, adverbium, Propter quod. [Διὰ τοῦτο, διὸ, ἕνεκα τούτου. Gall. Parquoy, par quoy. Ital. Per laqual cosa. Ger. Darumb, derhalben. Bel. Waerom. Hisp. Por ende. Pol. Dlatego. Vng. Mierth, kiert annakokert. An. Wherefore.] Terent. in Adelph. Quapropter quoquo pacto ea alo est opus.

Quãquã, adverbium. [Ἐκεῖσε, ἐκεῖ. Gall. Par où, par quelque part, par quelque coſté que ce ſoit. Ital. Per qual luogo ſi voglia. Germ. Wo ne eben irgendtwo. Hisp. Por donde quier que. Pol. Ktokolwiek. Vng. Valamelyfele. Ang. By what, some ways.] Plaut. Apud. Quaquã tangit, omne imburit. Hoc est, quacunq; parte attingit.

Quacunquè, sive Quoquacunque, in quamcunq; partem. [Ὁποσεδήποτε. Gall. Par quelque coſté que ce ſoit, en toute part. Ital. Per qual luogo ſi voglia, in ogni parte. Ger. Allenthalben in einer Hiſt. Per do quiera que, por toda parte. Pol. Gdzieś kolwiek.] Cæsar in Comm. Legatos quacunque versum dimittere.

Quãre, adverbium interrogandi, vel à significationis. [Διὰ τί, διὰ τοῦτο, διὸ, ἕνεκα τούτου. Gall. Pourquoy, par quoy. Ital. Per qual cosa? Ger. Warumb? darumb. Bel. Waerom. Hisp. Porende. Vng. Mert. An. Wherefore.] Cic. 1. de Orat. Nang, illud suare Scævola negabit? ¶ Quare, infinitè posuit. Cic. pro Lege Manil. Quare quòd & bellum necessarium sit, ut neglegi non possit, videtis. 2. Offic. Vtendum est excusatione, quare id quod faceris, necesse fuerit, nec aliter facere potueris. ¶ Quare, illatiua, in principio orationis pro quamobrem. Cicero pro Quintio: Quare quod socium tibi eum velles adjungere, nihil erat. Cicero Flacco de diff. vocab. Cur & quare ita dilungunt: Cur simplicia percontamur. Quare causam rationemq; desiderat.

Quãrtùmvĭrī, creati erant, quibus deducendarum colonianum, aut si quid nouum nunciatum foret, ut curarent, ne damno Reſpub. afferetur, obeq; varia negotia nouus mandatum erat, præter quos fuere Quinqueviri, agris dividendis, muris, turribusq; reficiendis, sæpius ut plebem sunchori pecunia leuiarent: turgas alicnum pro his, qui solvendo non essent, de publico solverent, qui Mensarij nuncupati. Alex. de Alex. Genial. dier. lib. 3 cap. 16.

Quãrtŭs, a, um, adjectivum, Prosinum, à tertio significat. [Τέταρτος, τετάρτη, τέταρτον. Gall. Quatriesme. Ital. & Hisp. Quarto. Ger. Das vierdt. Pol. Czwarty. Vng. Negyedik. An. The fourth.] Liv. 4 belli. Pun. Eosq; ubi quarta vigilia signum cecinisset, ad eum locum scalas jubet ferre. Virgil. 1. Georg. Luce sub ipsa quarta sinum cœli collegerit hora. ¶ Quarta classis continebat centum quinq; & viginti milium. τὸ τέταρτον. Liv. lib. 1. ab Vrbe: In quarta classe centus quinq; & viginti milium, totidem centuriæ factæ, arma mutata, nihil præter hastam & verutum datum.

Quartũ, & Quartùm, adverbia inter se differũt. [Τὸ τέταρτον, τὸ τετάρτου. Gall. Quatriesme, pour la quatriesme fois. Ital. La quarta volta. Germ. Der vierdt theyl, den vierdten mal. Hisp. La quarta vez. Vng. Negyed ker. Ang. Fourthly, for the fourth time.] Nam quartò Consul, significat ordinem Consulum, vt ordine, hoc modo: Marcus sit quartò Consul: id est, tres Consules ab origine & institutione, & ordine Consulatus ante fuerunt quam Marcus fuisset Consul, qui quarto anno à primis consul hus factus est Consul. Quartùm autem Consul dicitur, qui tribus Consularibus iam peractis, quartum gerit Consulatum. Liv. 3. ab Vrbe: Quintio quartum Consule.

Quartánus, a, um, adjectivum. [Τεταρταῖος. Gall. Quartain. Ital. & Hisp. Quartano. Ger. Das vierdtemal ist.] ut Quartana febris: Gall. Fievre quarte. Ital. Febre quartana. Ger. Das vierdtegig fieber oder tertwech. Hisp. Calentura quartana. Vng. Negyednapi. Ang. The fourth quotidian.] qui quarto quoq; die recurrit, exhumore melancholico originem trahens, quam & quartanam absolutè, suppressis febris nomine, appellamus. Cicero ad Attic. lib. 8 Modo etiam audieram quartanam à te discessisse: nonnihil magis gauderem, si mihi accidisset.

Quãrtãnārĭus, Qui quartanam febrem patitur. Ἀνταγωνιστής, Siponticus.

Quãs: Fas, scilicet Festo, ab antiquis appellabatur multo merces, quòd quartam partem quæstus capiebat. ¶ Quartarius etiam apud Catonem, cap. 95, longo quartum partem significat, ut Terentius certius, & Nestius textum: Amurcæ [inquit] in vas æneum indito congios duos, polita igne levi coquito, rudicula agitato crebrò, usquadeò dum fiat trãs

crassum, quàm mel. Quartarium, inquit Budæus, in mensura crassum, quàm mel. Quartarium, inquit Budæus, in mensura pro quadrante congiarii intelligo: sicut pro ponere, pro quadrante libræ. ¶ Quartanus autem alter, cui ques Gallicum, non quartam partem alterius majoris mensuræ, ut Latini vocaverunt, sed tres quod quatuor mensuras capere id est, quaternas choenices: tertianum, quod mes.

Quasi, adverbium similitudinis, ut, tanquam. [כמעט כאלו כמו כאשר Gal. Quasi comme. Ital. Quasi, come. Ger. Gleichwie. Pol. Bayo. Hisp. Como. Ang. As, as if.] Plautus in Pseud. Verum pol lacte. Vng. Sicuba. Ang. &c.] Plautus in Pseud. Verum extra versa eodem quasi cuncti solent. In oratione non imagina, sed sibi tantum finxerit dimen, ut docet Valla libro 2. Elegant. Nam hæc aliter notare hoc quasi omnes elaborant per eorum repertum, ad hunc modum, ut edit quasi eo modo edit per verbum substantivum, succedit quasi esse leo. ¶ Quasi in diversa, pulchrè dicimus pro eo quod est, verbum eo credant, ut dicas, ire. Plaut. in Pseud. Quasi tu dicas me ire velle argento circumducere. ¶ Interdum idem valet quod perinde, ac. Cicer. 1. Epist. Non potero, credo, ante hyemem: nihil enim scribis quod verear ne cogar festinare. ego ad has, non illi ad me venire debuerunt. ¶ Ponitur aliquando pro fere, pene. Suetonius in Cæsare Nero: Cæsar debebatur hora quasi septima. Ostentatus ac prendinans fingeret. Terent. in Heaut. Quasi tu cum adolescente. cæpi.

Quasillum. Vide QVALVS.

Quasillo, quassis. Quassatio. Vide QVATIO.

Quassim, adv. temporis. [מחר Gal. Demain. Ital. Domani. Ger. Morgen. Hisp. Mañana. Pol. Jutro. Vng. Holnap. Ang. To morrow.] Ter. Eun. Quassim ego illam videbo

étusq; maris, cœlumq; profundum. Idem 5. Aeneid. Liminaq; lautusq; dei. Cujus generis incertus, cæsura ratione fuleit excusari. ¶ Ponitur quandoq; pro an. Horat. 2. Serm. Quid refert uri virgis, ferroq; necari? pro eo quod est, Quid refert uri virgis, an ferro necari?

Quemadmódum, dictio composita ex quem, ad, & modū. Sicut, ita ut. [כַּאֲשֶׁר *chaasher, sicut, quemadmodum.* Gal. *Comme, comment.* Ital. *Come, in quel modo.* Ger. Gleich wie. Bel. Gelijck als. Hisp. *Como, assi como.* Vng. *Miképpen.* Ang. *As, so, as.*] Cicero de Amicit. Pergratum mihi feceris, si pro tuum Scævolæ, si quem admodum soles de cæteris rebus, quum ex te quæritur, sic de amicitia disputaris quid sentias. ¶ Ponitur nōnunquam interrogativè, pro quo modo, sive ad quem modum: *vide, num verum.* Cic. 7. Verrin. Quemadmodum est a Terentio? ¶ Aliquando nam interponitur, & dicimus quemnam ad modum: sed tunc, ut arbitror, inexiunt dictiones separatim scribēdæ. Plaut. in Bacch. Qui fore possum? & nullus alius? Quēnam ad modum?

Quĕo, quis, quivi, quitum, Valeo, possum. [יָכוֹל *jachol, potens, prævalens.* Gal. *Pouvoir, avoir pouvoir & puissance.* Ital. *Potere.* Ger. Mögen. Bel. Cunnen. Hisp. *Poder.* Vng. *Meg lehet.* Ang. *To may, to be able.*] Salust. in Catil. Sed neq; pretio, neq; gratia impelli quivit. Cicero ad Terentiam lib. 14. Non quivi reliqua scribere, tanta vis lacrymorum est. Horatius 2. Sermon. Satyr. 5. Libertam, dic age, non quis? Lucretius libro 3: Mortalibus ægris non quit succurrere quisse. ¶ Quitus, passivum. Lucret. lib. 1: Dum veniant aliæ ac supplent summa quitantur. A quo deducitur compositum nequeo: hoc est, nō queo, non valeo, non possum. Virgil. 1. Aeneid. Explere mentem nequit, ardentq; secando. ¶ Antiqui etiam nequeo dixerunt pro non eo, quod & Festus annotavit.

Quītus, a, um, à Queor dixit Terentius in Hecyra sed antiquè, ut ait Donatus. Nam (*inquit*) quam compressa est quæ ta, forma in tenebris non cognosci quita est.

Quercĕtŭs, ūs, Ce. in dativo & ablativo plurali quercubus, Arbor est ignem habens durissimum, grandem, ac firmis proceritatissimam, quæ ante inventas fruges populis pleraque victum dicitur suppeditasse. [אַלּוֹן *elon, quercus.* Gal. *Chesne.* Ital. *Quercia, rouere.* Ger. Eine Eychbaum. Hisp. *Encina arbol.* Pol. Dąb. Vng. *Tölgy fa, cölgyfa.* Ang. *An oak tree.*] Plin. lib. 16. cap. 6. Glans spuma in quercu atq; grandissima, mox circulos nam roboris parit. Virgil. 1. Georg. Sicubi magna Jovis antiquo robore quercus Ingentes tendat ramos. Festus: Quercus dicitur, quod id genus arboris grave sit ac durum: tum etiam, in ingentem evadat amplitudinem. Querquetum enim quidam grave & magnum dici volunt. Olim etiam secundæ declinationis fuit: unde etiam apud Ciceronem legitur querceum in plurali genitivo. Id (*inquit*) quicetum rami ad terram jacent.

Quercĕus, a, um. Quod ex quercu est. [אלוני &c. Gal. De chesne. Ital. De querce. Ger. Eychbaum. Hisp. *Cosa de encina.* Pol. Dębowy. Vng. *Tölgy fa.* Ang. *Of an oake.*] Virg. 1. Georg. Sed tamē & quernas frondes.

Quercĕus, a, um, ejusdem significationis. &c. ut frons quernea apud Colum. lib. 6. cap. 3. & Quernæ glandes, apud eundem lib. 9. cap. 1.

Quercĕus, a, um, idem cum superiori. &c. & Servius: Quercea coronam accipiebant qui in bello civem servassent.

Quercĕus, a, um, idem. &c. & Suetan. in Calig. cap. 19: Primo ephalerato ejus insignisq; querceæ coronæ, &c.

Quercĕtānus, a, um, Plin. lib. 16. cap. 10: Ubi lucus fagetus fuit, porta quercetana. Legitur & querquetulana.

Quercētum, ti, pen. prod. n. t. Locus ubi consitæ sunt quercus. [שִׂיחַ *sichi, fruticetum.* Gal. *Chesnaye, vn bois ou forest de chesnes.* Ital. *Luogo dove sono molte querce.* Ger. Ein eychwald, ort da viel eychbäum stehen. Hisp. *Encinal, lugar de encinas.* Pol. *Dębowie.* Vng. *Tölgyes hely, fa hely.* Ang. *A grove of oakes.*] Varro 1. de Re rust. cap. 10: nihil enim ad limitem quercetum habet, non possis recte secundum eam sylvam serere oleam.

Quĕrercŭlus, a, um, vel querquerulus, Quod est frigidum cum tremore. &c. & ut febris quercera. Lucilius: Jactas me ut febris querquera. Idem: Querquera consequitur febris capitisq; dolores. Gellius lib. ult. cap. 1: Antu fortè morbum appellari his partis ægritationem cum febre rabida & querquera?

Quĕrĕlă, vide QVERELA.

Quĕrĕŏr, ris, queri sus sine diphthongo, Lamentor, conqueror. [שִׂיחַ *sichi, querela, lamentatio.* Gal. *Se plaindre ou complaindre.* Ital. *Lamentarsi, querelarsi.* Ger. & Bel. Klagen. Hisp. *Quexarse.* Pol. *Żalować, wykrzaczać się.* Vng. *Panaszolkodom.* Ang. *To complayne, to bewayle and make mone.*] Salust. Sæpè de luxuria & avaritia nostrorum civium queritum fuit. Admirabar autem hoc verborum varium constructionem. In eadem enim significatione dicimus Queror hanc rem, vel de hac re, Cæsari, cum Cæsare, & apud Cæsarem. Cicero de Amic. Quorum plerique aut queruntur semper aliquid, aut etiam exprobrant. Idem Lælius lib. 1. Epist. Multa de me sententia questus est Cæsar. Ovid. 1. Metam. Cum Jove vita queri. Dicimus etiā queror apud illa. Plin. de Viris illustribus: Quo cognito apud populum questus quod de se tale aliquid emanasset. Aliquando absolute, ut apud Ciceronem lib. 1. Epist. ad Lentul. Quid multa? questus est graviter.

Quĕrĭdĭ, pen. corr. quæritaris, frequētativum. Multum sæpe ejus queror. [מְקוֹנֵן *mekonen, plorans.* Gal. *Se complaindre souvent.* Ital. *Lamentarsi spesso, lamentarsi molto.* Ger. Offtig oder offtmagen. Hisp. *Muchas veces querer, querer a menudo.* Pol. *Często się skarżyć.* Vng. *Panaszolkodom sirva panaszolkodom.* Ang. *To complayne often.*] Livius de bello Macedonico: Ne vox queritantis audiretur. Tacit. lib. 16: Igitur flentes queritantesq; qui aderant, facilitate properè jubet Tarsica.

Quĕrĭtŭs, ūs, hæc diphthongo in dativo & ablativo plurali querĭtĭbus, m. q. Lamentatio, querela. [אֲנָחָה *anachah, ululatus, gemitus.* Gal. *Plainte, complainte.* Ital. *Lamento.* Ger. Ein klag oder meinen. Bel. Gheclaeghe. Hisp. *Querella o querella.* Pol. *Skarga.* Vng. *Panaszolkodás panaszolkodat.* Ang. *A complaynt or making of mone.*] Cicer. 5. de Finib. Quod ejulatu, questu, gemitu, &c. Virgil. 4. Georgic. & nec satis latè loca questibus implet. Idem 4. Aen. Tantos illa sub rumpebat pectore questus. Cicero pro Quintio. Qui deniq; queritur, qui mœror ei gravis inveniri, &c.

Quĕrēla, æ, f. p. Querimonia, questus. [תְּלוּנָה *telunah, querela, conquestio.* Gal. *Querele, complainte.* Ital. *Querela.* Ger. Ein klag. Hisp. *Querella querella.* Pol. *Zażalenie.* Vng. *Panaszolkodás.* Ang. *A complaynte, lamentacion.*] Cicero de Senect. Sæpè interfui querelis meorum æqualium. Idem ad Brutum lib. 11: Sed tamen providendum est, ne qua justa querela esse possit. Ovid. 4. de Ponto, Elegia tertia: Nam nisi justa tua est, justa querela mea est. Horat. 2. Ode 9: desine mollium tandem querelarum, & potius nova Cantemus Augusti trophea. Virgil. 4. Aeneid. Desine meq; tuis incendere teq; querelis.

Quĕrĭmōnĭă, æ, f. p. Querela, lamentatio. [תְּלוּנָה *telunah, querela, conquestio.* Gal. *Complainte.* Ital. *Querimonia, lamentatione.* Ger. Ein klag mit trawren. Hisp. *Querella querella.* Vng. *Siralmas panaszolkodás.* Ang. *A complaynte, a moone making.*] Cicero ad Q. Fratr. lib. 2: Eo metu injecto repentè magna querimonia omnium discessimus. Horat. in Arte: Verbious imparicer junctis querimonia primum, Post etiam inclusa est voti sententia compos. Cicer. 7. Verr. Vt me in ea querimonia, quam sum habiturus de istius crudelitate, & de civium Romanorum indignissima morte, non modo vites, verum etiam vita delicet. Quanquam aūt nulla ab autoribus ferè inter querelam & querimoniam videatur observata differentia, tamen Cornutus ita distinguit, ut querimonia certe sit, & gravitatis cujusdam: querela verò supervacua & cum levitate quadam conjuncta.

Quĕrŭlŭs, a, um, per. corr. Querebundus, vel querelis plenus. [קוֹנֵן *konen, plorans.* Gal. *Qui ne fait que se plaindre, querelant.* Ital. *Lamentevole.* Ger. Klagbar. Bel. Vol klagens. Hisp. *Querelloso.* Vng. *Panaszolkodo.* Ang. *That complayneth often.*] Ovid. 3. Trist. Eleg. 8: Et nunquā querulis cauta dolenda abest. Martial. lib. 4: Missa nec à querulo mappa cliente fuit. Ovid Epistol. 5: Implevitq; sacram querulis ululatibus Idam. ¶ Quandoq; à poëtis pro canoro ponitur. Virgil. lib. 2. Georg. Et cantu querulæ rumpent arbusta cicadæ. Servius: Querula cicada dicitur est, canora. Horat. libro 3. Carm. Sub cantu querulæ despice tibiæ. Ovid. 5. Met. Calliope querulas pulsantes pollice chordas.

Quĕrĭbundŭs, querulus vel plenus querelarum. &c. & Cic. pro P. Sylla. De supplicio P. Lentuli, de carcere, magna & queribunda voce dicebar. Senectus queribunda, Silius lib. 13.

Querquĕdŭlă, æ, f. p. Avis ex genere natatilium, sive aquaticum, quæ in aqua quàm in terra vitam agens, quem ad modum anseres & anates, quod genus animalia Græco vocabulo νηττώδεα vocantur. [Gal. *Cercerelle.* Ital. *Cercerelle.* Ger. Ein art wasservögel. Bel. Cleyn wilt ghevogelt. Hisp. *Vogeuere de estanque.* Vng. *Tőzike fa.* Ang. *A wooce fowle or fen a coote.*] Varro 3. de Re rustic. cap. 5: Altera species eorū quæ non sunt contenta terra solum, sed etiā aquā requirunt: ut sunt anseres, querquedulæ, anates.

Querquĕrŭlă, æ. &c. & Frigus, horror. &c. & horridus: unde querquerulosa, horrida. [Vn. *Szörnyü hideg idő.*] Apulius in Apolog. Posse dentis ad res ventreas tumpra de mari spuria & fascina (scilicet verecundum & virginal) propter nominum similitudinem qui minus possit ex eodem littore calculus ad vesicam, testa ad testamentum, cancer ad ulcera, alga ad querceram. Male scriptum querceram.

Querquerĭtis, a, um, alias querceus. Vide QVERCVS.

Querŭlĭtis, vide QVERQVA.

Qui, quæ, quod, Relativum est substantiæ, cujus significatio & usus nullo non est mortis. [אֲשֶׁר *aschér, qui, quæ, quod.* Gal. *Qui, lequel.* Ital. *Il quale, la quale.* Ger. Welcher, welche, welches. Bel. Die welcke.

Hisp. Quien? que cosa. Pol. Kterz. Vng. Kim? ict. An. Who?] ¶ Ponitur aliquando adverbialiter pro quo modo, an, ut, ne, Cicero de Amicit. Qui fieri potuerat ut ejus dolorem non augeret, qui mecũ semper familiarissimè vixisset. ¶ Aliquando pro ut, ne: Terent. in Andria Nunc, quid potes, autu, aut hic Sathia, facito, fingito, invento, effecito qui desinat tibi. Idem in Prolog. Non qui argumentum narret, sed qui veteris poetæ malè dicta refellat. ¶ Aliquando, pro unam, & Terent. in Phorm. Qui illum di omnes perdant. ¶ Aliquando pro unde: Terent. in Heaut. Hic qui hæc mihi eruerat fuit. Et in And. Nam quid hinc tibi in medio injicit? ¶ Aliquãdo pro cur, quamobrem: Cicer. 1. Tusculan. Qui enim beatus Epicurus, quando bene? Cicer. 1. Tusculan. Qui enim beatus Epicurus, quòd in patria vixerat, quàm Metrodorus qui Athenis? Terentius in An. Non potest. PAM. Quid? Donatus, qui id est, quamobrem? ¶ Componitur aliquando cũ Dum, & dicimus quidẽ in eadem significatione. Terentius in Eunucho: At nunquid aliud? Quidam. ¶ Vti & qui à quis, abjecto animo de quod aliquãdo interrogative sumitur pro quis. Plautus in Amph. Quinam alter tã audaciter homo? aut qui confidentia? ¶ Ponitur aliquãdo pro cum pron. qui, vel ut pote qui. Cicero Attic. lib. 5. Adhuc malumus interficere pedibus qui incõmodi. Et in Philipp. 2. Quos ego nisi essemus. ¶ Aliquando pro qualis. Cicer. de Divinat. Neoptolemus Socraticus qui viz. & quantus. ¶ Compositum Nempe in Socraticus qui viz. & quantus. ¶ Compositum Nempe in Socraticus qui viz. & quantus. ¶ Compositum à quisque, Quidlibet, quilibet, à quo Venus quidlibet, Quidvis, quivis, à quo Venus quivis, quilibet, à quo Venus quilibet. ¶ Quicunque in extremis, elegantiæ dicitur pro quorumcunque, ut in extremo, ut alibi dixi. Cicer. Catilin. Literæ dantur mihi ex ea, quibus in extremis scriptum est.

Quã, conjunctio causalis, idem valens quod quoniam. [כִּי because, Gall. Parce que, puisque, pource que Ital. Perche Ger. Dieweil, darum, Bel. Want Hisp. Porque Pol. Ponieważ Vng. Mert Ang. Because] Hisp. Porque? Pol. Dlaczego? Vng. Miert? Ang. Wherefore?] Virgil. lib. 5. Heu quianam tanti cinxerunt æthera nimbi? Festus.

Quiã, nota particula est, & significat certe, revera. [כִּי doubtless Gal. Vrayement, certainement, Ital. In vero, Ger. Wahrlich Hisp. Ciertamente Vng. Nyilvánvalóképpen. Ang. Truely, verily.] Virg. lib. 4. Aen. quianc quidẽ javet ante levatus.

Quiatus, antiqui pro cujus dixere. Accius: Qui neq; quiatis ut unquam potuimus nulla ingannare fide.

Quicunquĕque. Quilquis, Gall. Quiconque, quelconque, chasun. Ital. Chiunque Ger. Gib was er will, oder wer da wil. Hisp. Qualquiera que Vng. Valaki Ang. Whosoever.] Cic. pro Scitio: Ego vas in omni fortuna quæcunq; erit ablata complectar. ¶ Aliquando accipitur pro qualiscunq; Cic. 3. de Orat. Ex iis nos primi quicunq; eramus, & quantumcunq; dicebamus, converti jussi.

Quid, nomen substantivum quod etiã interrogative sumitur. Gall. Quelle chose? Ital. Che cosa? Ger. Was? Bel. Wat? Hisp. Que cosa? Que? Pol. Co? Vng. Mi? Ang. What?] Cicero de Senect. Quid de prætorio rituque civili? Et paulò antè. Quid de uni tuisque? Et cor. Ad? Nonnunquã enim indiscrete. Virgil. in Aeglog. Nam scio quid illi amor. ¶ Aliquando sit adverbium interrogandi, pro cur vel quare, ut Terent. in Andria: Sed quidnam Pamphilum exanimatum video? Ovid. in Epist. Oenones ad Paridem: quid arcus lentaque tenuisti? ¶ Aliquando ponitur pro in quo. Cicero 1. Lelio: Quid enim in gente Africanus aut à Quintilianus? Quid illa tantam molem fecit? quid offendit? ¶ Aliquando in oratione vacat. Cicer. ad Atticum: Trebatio mandavi ut si quid in vijdes cumulatius meminisset, ne resultaret. ¶ Cõposita hæc quicquid, quicquam, quiddam, quicq, quippiam, nequicquam, quidnam, nunquid, quidni, quidlibet: Vius habet ut o sequente, mutetur in e: ut quicq, quicquam: & sequente p, in t: ut quippiam. Quidcunq, autem & nonnunquicquid, aut nunquicquam unum quidlibet neq; quam dixere, sed quodcunq, nonnunquodq, quodlibet nunc, etc. Quid agimus? consilium quærendi est, inquit Donatus. ¶ Subjunct. Terent. in Eunuc. Quid nunc agimus? Quid hominis habes? non contemperabitur. Terent. in Heaut. Sed quid mulieris nunc habes? Quid illi ad verbum? Quid est? Si negẽ concedamus, nonne Donatus. ¶ Terent. in Eunuch. Quid fuerit certũ est facere, fac ut verbum ne quid conferas culpæ in me. Idem in And. Quid istuc? si ea in animum induxit ei? Terent. Nolo tibi illum commodũ in mentem dicas. Quid ita, dignabitur eas, inquit Donatus. Plaut. in Aul. Occidi. E. Quid ita? Donatus putat esse novum pretium orationis. Quid quæris, dicit aliquis, commodum in compendium redigere, eandem vim habere quæ quid pure? vel quid opus est verbis? quid vis plura? quid vis dicam? τί δεῖ πολλὰ λέγειν;

Cicero ad Attic. lib. 1. Quid quæris? num ad privata redeam? Horat. lib. 1. Epist. Quid quæris? vivo. & regno simul ista reliqui Quid dum, quid tum, quæris, & quid tum denique? idem valet quod ergo? quid itaque? quid interest? quid demum? τί οὖν, τί γάρ; quæ omnia significant, quò pertinet illud de quo loqueris, live quid attinet hæc dicere? live quid hîc vult hic homo?

Quidam, cum flexus, pertinet certam dicit, & singulare potiùs signum est quàm particulare. [כֹּה Hoc. Gall. Quelque, quelcun. Ital. Vno certo Ger. Einer Hisp. Vn cierto. Pol. Niektóry Vng. Egy bizonyos Ang. Some.] Cicero pro Cluent. Quidam ex adversariis, homo summa virtute præditus.

Quidem, adverb. affirmandi, Profectò, certè. [כֵּן indeed, יֹפִי fairly. Gall. Certes, assurement. Ital. Certamente. Ger. Fürwar. Bel. Voorwaer Hisp. Ciertamente. Pol. Zaiste. Vng. Bizonyára, igazán. Ang. truely.] Eruditus modis in oratione accipi solet. Vno ad distinguendas res, ut: Ego quidẽ scribam, vetò legi ille autem dormit. In quo modo duobus tantum constitutis an potest, scilicet verè & aute. Altero, quasi per exceptionem ut quod affirmes. Quintilian. in Instit. Torquebis quidem illũ, ico fatebitur mater. Cic. lib. 3. Offic. Ab optimis illis quidem vitia, sed non sine cuditis, ut Plancius in hoc modo comites habere potest: ut Veram, verum tamen, sed tamen, at, atramen, quorum Terentius quam nulla sequitur ex prædictis conjunctionibus sit apud eundem: At tamen nemo (quod quidem magis credo) sit qui quam elit, ille sapiẽs sit. ¶ Quidem, & certè, aliquando simul junguntur. Cic. ad Lentulum, lib. 1. illud quidem certè officii cõilium jure laudandum est. Terent. in Phorm. quinè conjunxit eum hercle. Nam tua quidem hercle certè vita hæc expetenda, &c. Cicero autem lib. 10. Epist. ad Attic. pail qui eam subjungunt profectò. Nunc quidem profectò Romæ es. ¶ Ejus compositum, Equidem, Siquidem de quibus alibi.

Quidnãm, aliquando interrogativè accipitur, aliquando indefinitè. [מַה־זֶּה what matter, Gall. Quoy, quelle chose? Ital. Che, cosa? Ger. Was doch, oder warumb? Bel. Wat? Hisp. Que, que cosa? Pol. Co jest? Vng. Mi? Ang. What?] Terent. in Phorm. Quidnam ille commotus veneratione est quamobrem, vel propter quid? Idem in Eunuch. Revera quidnã Chærea hic vero gerat.

Quidni, Certè, vel certum est, vel cur non. [מַדּוּעַ why, Gall. Pourquoy non? Ital. Perchenon? Ger. Warumb nicht? Bel. Waerom niet? Hisp. Porque no? Pol. Jeszcze? Vng. Miert nem? Ang. Why not?] Et duæ partes sunt secundum Priscianum dicti. Cur non? Terentius in Eunuch. Habẽne hominẽ amabo? PY. Quidni habeam? Veteres enim ni pro ne ponebant, & ne pro non. Plautus: Nil licuit fas. Et ne vult, pro non vult.

Quicquid, ut quidnam, neutrali in e, ne bis interrogare videamur. [מַה־זֶּה what matter, Gall. Tout ce que c'est Ital. Ciascuna cosa Ger. Alles was da ist Hisp. Todo que Pol. Cokolwiek Vng. Valamennyi Ang. Whatsoever.] Sed non est ratio satis prudentia, ut putem nõ reprehendendum qui saepenic quicquid & quidquam. Quint. lib. 1. cap. de Orthographia: Sæpe dicta his ait, ut quidquid quarã cheleret, ne inani cogat te bis videremur: & quondam, non rotundo, ut hic quoto die. Est autem quicquid substantivum, sicut & quid. Ideo genitivum substantivum, vel adjectivum exigitur Quicquid pecuniarũ, quicquid mali. Quodcunq, adjectivum est, & ideo infinitivum, in eodẽ casu ponitur, sicut & quodlibet Quodcunq, ceteris adjectivum verbo est.

Quies, etis, f. Vacatio à labore, sive cessatio à quocũq; opere. [מְנוּחָה requietio מְנוּחָה requietio שַׁבָּת sabbatismus, sabbatismi, & regio. Gall. Repos. Ital. Quietezza, ze. Ger. Ruhe oder rast. Bel. Rust. Hisp. Descanso de trabajo. Pol. Odpoczynienie, pokoy. Vng. Nyugodalom, csendesség. Ang. Rest, quietness.] Cic. Cato Maior, labores, aut munerum quies est. ¶ Sæpissime accipitur pro somno, eò quòd dormientes ab omni opere feriemur: cui opponitur Virgilius. Quint. lib. 9. cap. 4: Labor in otio, vigilia an quies? Horat. Epist. 19. Si te grata quies, & primæ frontis in ore Delectat, Crepulæ, stertentis & otia rides. Si libet ad cœnam, vocabor. Cic. 1. de Divinat. Quæ quidem multò plura evenisse, si ad quietem integri iremus: nunc cibo & vino, perturbata & confusa cernimus. Virgil. in Aeneid. neq; enim membris dat cura quietem. ¶ Omnis perfectam declinationem, nisi defectum, Quies, quietis: quæ inflexio etiam hodie manet in compositis requiris, requiescam & hoc nonnunquã secundæ facit requiescis. Cicero in Catone. Vt meæ senectutis requietem, & refectionem aliquam habeatis. ¶ Differtur, ut quidã volũt, quies & tranquillitas animi, non quæ corporis sit tranquillitas animi. Cicero in Prologo 1. de Orat. Nam qui locos quæris, & quidem ita ut animo pleniissimos fore videbatur, in eo maximæ moles molliarum, & turbulentissimæ tempestates exortæ sunt. Sabellus: Nanq; animus impuros diu hominibus gignit fellus, neq; vigiliis, neq; quietibus tedam ponit ita conviciatis mentem cædentem vexabat. Cic.

3. Offic.

1. Offic. Iouem uti illo quidem licet, sed sicut somno, & quietibus exteris. Verum hæc differentia non est perpetua. ¶ Accipitur enim sæpissimè quies pro otio, & tranquillitate animi. Plin. lib. 14. cap. 22: Qui paupertatis, & quietem doctrinamq; eligebant in primis coli. esse. ¶ Quietes, in plurali pro cubilibus. Lucret. lib. 1: Nanq; canes, ut monitu exspectato sæpe ferai Naribus invenunt vestigia fronde quietes. ¶ Accipitur aliquando quies pro tranquillitate, sive serenitate aëris. Virg. 2. Georg. Si non tanta quies iret, frigusq; caloremq; Inter, & excipe et cœli indulgentia certus.

Quiēsco, quiescis, quievi, quietū. Quietem ago, ferior à laboro. [שבת sabbath. κατάπαυσις, ἀνάπαυσις. Gal. Se reposer, dormir, reposer. Ital. Riposarsi. Ger. Ruhen. Bel. Rasten. Hisp. Holgar. Pol. Odpoczywam. Vng. Nyugszom. Ang. To rest, to leave quiet or rest.] Virgil. 1. Aeneid. Mollia fluenda compositus pace quiescit. ¶ Accipitur & pro dormio. Cic. 6. Ver. Eo quum venio. Prætor quiescebat. ¶ Aliquando pro sto, non moveor. κινοῦμαι μένω. ἀγείρω. Virg. 6. Aeneid. Postquam collapsi cineres & flamma quievit. Idem 7. Aeneid. postquam altæ quierunt Aequora. ¶ Aliquando activè accipitur pro quietem facio. κοιμίζω. Plaut. in Mostell. Quietè tu mulcum hunc qui citante est. ¶ Quiescere etiam dicitur, qui solitam pœnam tibi remittit. Terentius in Prolog. Andr. Debinc ut quiescam porrò moneo, & desinant maledicere. ¶ Aliquando accipitur pro abstinere, seu supersedere. Gell. lib. 2. cap. 2. Statuerit, atq; edixerit quiescebant Plaut. in Mostella: Quum ille sapiens, qui se hanc rem modò petere. ¶ Aliquando pro permitto. Cicero ad Attic. lib. 7: Quiescat rem adduci ad interregnum. ¶ Quiescit, impersonale. Terent. Andr. Quibus quidem quam facilè potuerat quiesci, si hic quiesset. ¶ Hinc componuntur acquiesco, conquiesco & requiesco, quorum significata videtis locis.

Quiētus, ta, tum, pen. prod. adject. ductum est a nomine quies deductum aut potius nomen ex participio, idem valens quòd tranquillus, otiosus, placidus. [רגוע rahgnah. ἀνάπαυσις. Gall. Coy, qui est en repos. Ital. Quieto, che sta in riposo. Ger. Ruhig. Hisp. Sossegado y quedo. Pol. Spokoiny. Vng. Nyugodalmas, békességes. Ang. Quiet or at rest.] Terent. in Phorm. Quietus esto, inquam: ego curabo nequid verborum dicant. Vbi Donatus: Quietus, desinens: ab eo quod præcedit, id quod requitur. Virg. 5. Aen. ...nox aëre lapsa quieto Radit iter liquidum, celeres neq; commovet alas. Idem 1. Aeneid. ...interea regina quietum Accipit in Teucros animum mentemq; benignam. ¶ Sed fere quietum, efficere ut quietè & secundè quis vivat. Terent. Eunuch. Sex quæ restituos Parmeno hos menses quietum reddam, Nefurium deorum curitres, nève usq; ad lucem vigiles. Solutus & quietus animus. Cic. pro Roscio Com. Hoc ego loco sedato & quieto animo: & quoniam res data re spondendi tempus, non magno opere laboro. Idem 4. Tusc. Nam qui id quod citari non potest, is vivere animo quieto nullo modo potest. Idem 6. Ver. Primò mirum omnibus videri, Diodorum rerum hominem quietissimum. Horat. Epod. 10: Quietiore nō ferunt æquore, Quàm Gratia, virtusq; nauas, cum Pallas ultro vertit iram ab illo in impiam Atacis ratem.

Quiētè, pen. prod. adverbium. Tranquillè, placidè. [ἡσύχως, ἀνεπιφθόνως. Gall. En paix & tranquillité. Ital. Pacificamente, tranquillamente. Ger. Ruhiglich, mit stille. Hisp. Quedamente, sossegadamente. Pol. Spokoinie. Vng. Nyugodalmasson, szendergem. Ang. Quietly, mildly.] Cic. 4. de finibus: Qua quietissime, benevolentiaq; sibi conciliant & (quod apprimum est ad quietè vivendum) cleanter. Cæsar 5. bell. Civil. Notis complurib. interfectis, quinq; omnino suorum amissis, quietissimè se receperunt.

Quilibēt, Quivis, quælibet, quodlibet, & quidvis. Quicunq; ex multis libet deligere. [ὁστισοῦν ὁστισδήποτε. Gall. Qui que ce soit, c'est tout un, n'importe. Ital. Ciascuno, qualsi piace. Ger. Wer immer will, wie jederman. Bel. Willeck. Hisp. Qualquiera que. Pol. Kazdy. Vng. Akárki. Ang. Whosoever, whatsoever, whatsoever.] Horat. in Arte poetica: Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. ¶ Ponitur etiam aliquando pro vili & obscuro. ἀνώνυμος. Plin. lib. 31. Bis ab Annibale captus, neq; tū quilibet hostis fuit. Ovid. 2. de Arte amandi: Pollicitis dives quilibet esse potest: hoc est, vel tenuissimæ fortunæ homuncio. Cui locutionis generi non dissimile est illud Horatianum: Non cuivis homini contingit adire Corinthum.

Quīnārius, Actus quinq; annorum. [πενταετὴς. Gall. L'age de cinq ans. Ital. Spatio de cinque anni. Ger. Des fünffjärig alter. Hisp. Espacio de cinco años. Pol. Spatio pięciu. Vng. Öt esztendő. Ang. The age of five years.] Ficat primarios, & trimatus, ætas duorum, & trium annorum. Plin. lib. 8. cap. 43: Fœminis vita quindecim annorum longissima, maribus viginti roboris quinarii. De bobus.

Quin, variis modis dicitur. Nō aliquando ponitur pro cur nō? [τί μή; Gall. Que ne, pourquoy non? Ital. Che non? perche non, anzi? Ger. Warumb? warumb nicht? Bel. Waerom niet? Hisp. Que no, porque no, antes bien? Vng. Miért nem? Ang. why not?] ut quum increpantes, vel interrogantes, vel exhortantes dicimus. Quin venis? quin fugis? Virg. 2. Aeglogæ: Quin tu aliquid saltem potius, quorum indiget usus, Viminibus, molliq; paras detexere iunco? Cicero pro Rabirio: Quin complectitur tam vocem in dicendo varietas? ¶ Aliquando pro quod, seu ut. Cic. Attic. 1. Prorsus nihil abest quin simus infirmissimi. Idem: Nō dubito quin eo sis animo quo ego essem, si quid tu me rogares. Terent. in Andr. Non dubium est quin uxorem non ducturus. ¶ Aliquando pro quinetiam id est, insuper, præterea, sive atq; etiam. [אך ak. ἀλλά, ἔτι. Vng. 1. Aeneid. ...quin æquora nunc, terasq; tenendas Pollicitus, cœlumq; fatigat, Consilia in melius referendus est, quinimò, vel quod magis est. ¶ Aliquando idem valet quod ut non, vel quod nō. κατὰ μή. Cicero: Non ideireo causas Socrates non defendit, quia id inutile esset, & honestum existimaret. Similiter quum dicimus, Non possum me continere quin gestiam: id est, ut non, vel quo minus gestiam. Virgil. libro 3. Aeneid. Hactenus quæ nostræ fuerint delapsa per undas, Quin vatem infandam in primis edisserat, ut non. ¶ Aliquando ponitur pro qui non. ὃς οὐ. Cicer. lib. 9. Epist. Nemo est nostrorum quin vera victoriæ lætitia fruatur. ¶ Aliquando pro nihil. Terent. in Heaut. Quid dicam? quam causam afferam? quin nolo mentiar. ¶ Aliquando pro etiam. Terent. in Heaut. Syre, pudet me. S. Credo, neq; id injuriā. Quin mihi molestum est. ¶ Aliquando pro quamobrem. Plaut. in Epid. ...hic non est locus, Quin tu alium quæras cui ventones facias. ¶ Aliquando pro certè, profectò. Plaut. in Amph. At pol quin verbera hanc est objurgare.

Quincēnos, pro quingenos dixēre veteres, autore Festo.

Quincunx, cis, m. t. Pondus vel mensura quinq; unciarum. [πεντάγκιον πεντάγκια. Gall. De cinq onces. Ital. De cinque oncie. Ger. Ein gewicht jetzund 16. Hisp. De cinco onças. Vng. Öt lotos mértek szerint. Ang. Of five ounces.] ¶ In arborum quoque ordinibus quincunx dicitur, quum ita disposita sunt arbores, ut binæ cum tertia proximi ordinis æquali intervallo sibi opposita, quoquo te vertas, quincuncialem referant. Quinct. lib. 8. cap. 3: Nullusne ergo erit ordo? sed is ad unum redactus exactor? quis negat? nam & in ordinem certæq; intervalla redigam eas arbores. Quid enim ille quincunx peccavit, qui in quancunq; partem spectaveris, rectus est? Sed protinus in id quoq; prodest, ut rectæ sint cum aliqualiter habeant. Cic. in Catone Majore: Quum autem mirarentur Lysiadem & procreationem arborum, & inserendos in quincuncem ordines. &c. Colum. lib. 3. cap. 13: Nonnulli tamen omnē virgam per denos pedes in quincuncem disponunt. Arborum ordines (inquit Dalechampius) dicuntur in quincuncem digesti, quando secundi ordinis arbores pariter interstitia sic disponuntur, ut figuram quincuncialem servare adinvicem videantur. Est autem figura quincuncialis, ut suprà annotavimus in dictione DECVSSIS, dimidia pars literæ X, per medium secta, quæ decussis figuram refert. Ejus dimidium figura est literæ V, quæ quincunxem repræsentat. Ratio quare hujusmodi figura quincunx & decussis appellationem sint sortitæ, non est obscura. Veteres enim, quemadmodum etiam hodie fieri videmus, numerum denarium de quinarium hujusmodi notis X & V, pingere solebant. Arbores itaq; in quincuncem digestæ dicuntur, quum ita sunt collocatæ, ut tertia duabus æquali intervallo opposita, V literæ similitudinem faciat.

Quīnquāgēsimus, a, um, pen. prod. num. [πεντηκοστός. Gall. De cinquante. Ital. De cinquantesimo. Ger. Der funffzigst. Hisp. De cincuenta. Vng. Ötvenedik. Ang. Of fifty.] Quincuncialis verba dicitur quæ mensuram quincunciale unius pedis habet: hoc est, septuncem ferè digitos. Plin. lib. 29. cap. 13. de lithotripsi primo: Herba quincuncialis ferè foliis duplo majoribus quàm rutæ. Quinquagesimæ etiam sortes dicuntur, quoties ex centum numis (ut exempli gratia sit) quinquaginta numos naturæ percipimus. Sic semisses, uncias, triantes, besses, & hujusmodi. ¶ Est & quinquagesima mensuræ genus, paulum supra mediam heminam continens. Martial. lib. 2: Te convivæ legerint in quincuncem, sed ante Incipiat potius quàm reputare calix.

Quīnquipēdāl, Mensura erat, sive regula quinq; pedum, qua fabri morarii in dirigendis parietibus uti solebant. Hujus formam & usum sic depingit Martialis lib. 14.

Puncta notis rectis, & aequa cuspide clausa,
Sæpe eadem prodere pro dextra falet.

Quīnquiplex, Numerus quinq; complectens. [πενταπλοῦς, διπλοῦς. Gall. Quintuple, qui a cinq doubles. Ital. Di cinque doppie. Ger. Fünffting. Hisp. De cinco dobleces. Ang. Five double, or five fold.] ut duplex, & triplex. Martia. lib. 14:

Cede juvencorum domini caret area fœlix.
Quinquiplici certa coronat dante patre honos.

Quindēcim, pen. cor. Nomen numerale, indeclinabile, significans ter quinq;. [πεντεκαίδεκα δεκαπέντε. Gall.

Quinze. Ital Quindici. Ger Fünffzehen. Hisp. Quinze en numero. Pol Piętnaście. Vng. Tizénöt. Ang. fifteene.] Fiant. Pendat jam quindecim hinc mihi mensis. Horat. in Carm. secul. Quindecim Graecis Troiam vidisse feruntur. Cæsar.

Quindecies, adverb. numerandi. Quindecim vicibus. [Quinze fois. Gall. Quinze fois. Ital. Quindici volte. Ger. Fünffzehen mal. Hisp. Quinze veces. Pol. Piętnaście razy. Vng. Tizénöt izben. Ang. fifteene times.] Mart. lib. 7. Dicere quindecies poteram, Quæ tu pertulerat.

Quindecimviri, Magistratus erant Romæ, quindecim numero, solitus hi asservare Sibyllinos libros adeundi, eosque, cùm res Romanæ id postularent, consulere. Quindecimvirum appellabantur.

Quīnděni, æ, a, adject. ell num. distributivi. (חֲמִשָּׁה עָשָׂר Quinze à quinze. Gall. Quinze. Ital. Quindici. Ger. Jeder fünffzehen. Hisp. Quinze. Vng. Tizénöt tizénöt. Ang. fifteene.] Liv. lib. 3. bell. Maced. Quindeni jugera agri data in singulos viros sunt.

Quĭnĕ, fatis conjunctio copulativa qua nec minus quæ conjunctæ significare volumus dein hoc valens quadrilaterum, tetragonum, aut vulgò, quod sæpissimè. [חֲמִשָּׁה Gall. Cinq. Ital. Cinque, ou cinque. Ger. Jaun fünffzehen. Hisp. Cinco. Pol. Pięć. Vng. Öt. Ang. five.] Cicero Ant. Quinctio necesse erit cupere, & optare, ut quam sæpissimè peccet amicus. Virg. 4. Æneid. Quinetiam hyberno nobilis Ister.

Quīnquāgēni, æ, a. Quinquaginta. [חֲמִשִּׁים דבים Gall. Cinquante. Ital. Cinquanta. Ger. Jeder fünffzig. Hisp. Quinquenta. Pol. Pięćdziesiąt. Vng. Ötven. Ang. fifty.] Cicero Ant. Nec minus quinquagenos de singulis millibus. Virg. 12. Æneid. Hinc ense quinquaginta de matribus octo. ¶ Quinquagenarius, hoc est, centumvirum magistratus nomen erat apud Athenienses, à numero quinquaginta virorum, quorum officium erat civilia munera, reique familiares de quibus quot diebus jus populo reddi, judicia exerceri, & maximam obtinebant, ac ab Arcopagitis recognosci solebat.

Quinquāgēsĭmus, a, um. Numerus est ordinis. [חֲמִשִּׁים Gall. Cinquantiesme, de quinquantiesme. Ital. Cinquantesimo. Ger. Der fünffzigste. Hisp. Quincuagesimo. Vng. Ötvenedik. Ang. fiftieth.] Plin. lib. 14. cap. 11. Anno vitis quinquagesimo quinto.

Quinquāgĭēs, adverbium numerandi. Quinquies centiès. [חֲמִשִּׁים פעמים Gall. Cinquante fois. Ital. Cinquanta volte. Ger. Fünffzigmal. Hisp. Quincuenta veces. Pol. Pięćdziesiąt razy. Vng. Ötvenszer. Ang. fifty times.] Cicero 4. Verr. Ob eam rem HS quinquagies Venerii Syracusa de Siculis bonis exadierunt.

Quĭnquātrus, uum, n. plur. dicti sunt, quòd quinto quoque anno celebrabantur. Ovid. 4. Fast. Nec te quinquatrus Minerva movet. Ovid. 6. Fast. Quinquatrus habebat Pallas. Ovid. 3. Fast. Quinquatrus ubi Pallas habenda sit. Ovid. 6. Fast. Quinquatrus ego dixi, cum sanguine festa Dissimulant. Ovid. 6. Fast. Quinquatrus fuerant, & adhuc celebrantur

à vicino abesset, priusquam in oleo & sale quibus, quòd sine figi nequeunt, ab aliis plantis admoveri non possint, utique & lassa spargentes dicta, & hanc otiosam abluunt, & secum noxium afferunt, nec impotiùs requirunt in vallum. Vide Catum, Colum. Digest. Plin. Gage.

Quinquefolium, Herba à numero foliorum comè habens nomen apud Græcos dicitur πεντάφυλλον. De qua Plin. Lib. 25. cap. 8. & 9. [Gall. Quintefeuille. Ital. Cinquefoglio. Ger. Fünffingerkraut. Hisp. Cinco cuernos. Vng. Ot-levelü fü. Ang. Five-leaved grasse.]

Quinquelibra, quinque librarum: Quod est quinquelibrarium: Pondus quinque librale. Gall. De cinq livres. Ital. De cinque libre. Germ. Fünffpfündig. Hispan. Cosa de cinco libras. Vng. öt fontos. Ang. Of five pounds. Jur. Quinquelibrale pondus, Colum. lib. 5. cap. 10.

Quinquennis, ne, um. t. Quod quinquennium ætatem habet. [Gall. De cinq ans. Ital. De cinque anni. Ger. Fünff Jhrig. Hisp. De cinco años. Vng. öt esztendös. Ang. Of five years.] Varr. de re Rust. cap. 7. Quinquennibus pulli fiunt.

Quinquennis, & hoc quinquenne, um. t. Quinquennem natus, [Gall. De cinq ans. Ital. De cinque anni. Ger. Fünff Jhrig. Hisp. De cinco años. Vng. öt esztendös. Ang. Of five years.] Plaut. in Poen. Duæ sorores sunt, altera quinquennis, altera quadrimula.

Quinquennālis, quinquennale, um. t. Quod fit quinto quoque anno. [Gall. De cinq en cinq ans. Ital. Ogni cinque anni. Ger. Das alle fünff Jar ist oder währet. Hisp. Cosa de cinco en cinco. Vng. öt esztendönkent vagy Ang. Once in five years.] Jul. Quinquennales ludi, apud Liv. lib. 4. cap. 5. Quinquennalis magistratus, qui quinto quoque anno creatur. Liv. 4. ab Vrbe. Ab his magistratibus quinquennalibus censum actum esse, quinquagesimum Censorium lustrum gravem ærumnosumque fuisse, quinquagesimo anno. Spatium quinquennium. [Gall. Espace de cinq ans. Ital. Spatio de cinque anni. Germ. Die zeit fünff Jar lang. Hisp. Espacio de cinco años. Vngar. öt esztendö. Ang. The space of five years.] Cic. 2. de Leg. Is autem, magistratum quinquennium habento.

Quinquepartītus, partīta, partītum, part. pret. Quod in quinque divisum est. [Gall. En cinq parties divisé. Ital. Partito in cinque parti. Germ. In fünff theil getheilt. Hisp. Partido en cinco partes. Vng. öt részre osztatot. Ang. Divided into five parts.] Cic. 1. de Inv. Quinquepartitum genus hoc pacto partiri licet.

Quinquepartītō, adverbium. [Gall. En cinq parties. Ital. In cinque parti. Germ. In fünff theil. Hispan. En cinco partes. Vng. öt részle. Ang. In five parts.] Plin. lib. 25. cap. 6. Folia per intervalla quinquepartitò cingit Nolo, aut cannabis, per ambitum interiis, quinquepartitò virgis & ipse plumosis.

Quinquevirātus, apud Cic. in Verr. Iste quinquevirali, viri, qui principem Senatorum locum habebant. Quinquevirali autem & decemprimatui nonnisi ex consularibus & præturæ honoribus obnoxii eligebantur lati Consulti tenore.

Quinquevirī, ōrum, m. t. Novem quinquevirorum ordines habebat. Lamiæ. Gall. Gabie de cinq quartiers: pour habiter. Ital. Gauadoglie, ne cinque parti. Ger. Ein gesellschafft in neun theil getheilt. Hisp. Cuadrilla de cinco, para habitar. Vng. öt részre osztatot. Ang. A gang which divided into five parts.] Fit. de Vir. Illustr. Hæc genera regerit, quinquevirem hostili copiis pedestribus cepit.

Quinquevirī, Magistratus quinq; capitum numero vocitati: quorum officium sive dignitas Quinquevirātus appellatur.

Quinquiēs, adverbium, quinquies [centies. Gall. Cinq fois. Ital. Cinque volte. Ger. Fünffmal. Hisp. Cinco vezes. Vngar. öt szer. Ang. Five times.] Cic. 11. Philip. Arbitrum me defendere quinquies absentium ait. Quinquies millies, Plinius libro 2. cap. 22.

Quīnus, a, um. nomen distributivum numerale, [quinque dictum. Gall. Cinq en chacun. Ital. Cinque a cinque. Ger. Je fünff auf fünff. Hisp. Cinco en cinco. Vng. öt öt-kint. Ang. Five and five.] Cic. 1. Verr. Nam quum à multis quæreretur, cur quina ex generibus, &c. Horat. lib. 1. Sermon. Satyr. 2. Quinis hic capitur quadrantibus, exigitur. Quanto perditior quisque, eò major acriùs urget.

Quinquiēs tantum, n. Un. In factis enarrationibus dicebat quod Græci hac lingua πεντάκις appellabant, ita quenomine deinde à quibusdam tum, tum etiam in genetivo, quibus in locis Græciæ enarrationibus congredi hantur: quos à professis Græciæ enarratoribus πεντάκις appellabant. Latini quinquiens appellabant, quod scilicet πεντάκις, ἀφ' οὗ πέντε, ab quo 5. sunt, hoc est, cùm cursu, saltu, dicto, & actu vincerent. Quibus omnibus si quis vicisset, pentathlus dicebatur. Pentathlo autem victores dicebantur, qui quatuor Græcis ludis obtinuissent, & extis oraculorum victoriam reportassent. Vide de his plura in dictionibus PANGRATIVM, & PENTATHLON.

Quintanī pōrtæ, Quintanis. Vide QVINTVS.

Quīntilis, is, m. t. mensis anni tertius septimus, olim Quintus, quem à Martio actum, Romani aspicerentur, unde & Quintilis primum dictus est. [Gall. Le mois de Iuillet. Ital. Luglio. Germ. Der Heymonat. Hispan. El mes de Julio. Polon. Lipiec. Vngar. Szenäcz hava. Ang. The month of Iuly.] Postea verò in honorem Iulii Cæsaris Dictatoris, M. Antonio M. Flio consule ita legem ferente, Iulius appellatus est, ut in vita Cæsaris refert Suet. Cicer. Att. lib. 14. Sergo est, rolo mense Quintilio Graviano.

Quīnquis, a, um, Virumus ex quinqu. [חמשי chamischi. Gall. Cinquiesme. Ital. Quinto. Germ. Das fünffte. Hisp. Cosa quinta en orden. Pol. Piąty. Vng. öt-ödik. Ang. Fifth.] Liv. 1. bell. Macedon. Hoc quinto iade comitio, quem ante modum à Sagunto Anno hal. sed quem inde die quàm ab Carthagine sevecti naves, & alia in pervenere. ¶ Quinta classis, in centuriâ Servio Tullio octuplum, ex quinta centuria constabat, nihil aliud quàm fundas, & lapides missiles ferentibus: quibus adjuncti fuere cornicines, cubicinesq; in tres centurias distributi. ¶ Quinquevir vacuus. Conflatur autem hæc classis ducentis millibus assis. Vide Livium lib. 1. ab Vrbe condita.

Quintarium locum in comitio Hyginus. Quorum ἑυθὺς quintarium volunt: porrò inter quartum & quintarium medium aliquid quinque est, cui quinto loco nomen datum: quintarios, qui quinque centuriis classem hanc volunt esse quintam quæ est sexta: nam & legum latores, quæ secundum principium est, secundam notant à D. M. quintarium quæ secundum principium est, secundam interpretari: Jegis hujus quinto titulo amplectitur. Eius sine interpretatio: Jegis hujus quinto titulo, nisi eorum forte interpretatio quinque limitem latiorem habeat ex figuratione qua & nunc utimur. Nunc diligentius quid dixerint à D. M. quintum quinq; latorem accensemus: quia decumanus erat postea, postea sunt deinde quinq; limites quotâ novissima facta est latior his ex decumanis accedit, fecerunt. eandem observationem in reliqua limitum parte esse voluerunt, quemadmodum à D. M. quinque limites dicebantur quartam esse nominationem, si & in eo quintario, cum ipsum definirunt eum, quinque adjecti limitibus, suquino, suum ad unum finem placuit.

Quīntus, & Quintum, Quinto loco: quanquam inter se nonnihil differunt. [חמישית chamischith, שמיני schemini. Gall. Pour la cinquiesme fois. Ital. Per la quinta volta. Germ. Das fünffte. Hisp. Por la quinta vez. Polon. Piąty. Vngar. öt-ödik. Ang. Fyfthly.] Nam quintum Consul esse cupiens, qui quarto creabantur Consulatibus, quintum jam geri Consulatum, Quinto autem Consul fuisse dicitur qui quintum post creatus Rex, magistratumque Consulatum, Fast. Consul. Livius libro 7. bello Pun. Declarati Consules Quintus Fabius maximus quintum, & Quintus Fulvius Flaccus quartum.

Quintus pōrta, Ita ostium dicebatur quæ post prætorium erat, ubi vendere mercatores solebant esse. Liv. lib. 1. Decad. 5. Prætorio ejecto diripere quæ illi fuerant, ad Quæstorium forum Quintanasque portas illos pervenerunt.

Quintātis, adverbium à quatio ductum, quasi alterum sic Quintanis semitare hoc est, post quartum quinque palum semitam ducere. Plinius libro 17. cap. 22. Semper verò quintanis feminam hoc est, in quarto quoque palo singulæ jugo pagina includantur.

Quīnvis. Vide QVINQVE.

Quīpiām, econ. Quipiam potest. [כל אחד Gall. Tout homme. Ital. Qualunque. Germ. Wer ist möglich. Hispan. Cosa ninguna. Pol. Iakąkolwiek. Vngar. Vagyon? Ang. Whatsoever.] Componitur à quis indefinito, & adjectivo piam, potest. Festus Sacra 1: Si verum, inquis, amo, verum mihi dabis ne dem. Quinocentis dicam.

Quippĕ, Particula est cui rationem reddimus eius quod præcessit. [כי כן ki chen. Gall. Attendu que, car. Ital. Imperò che. Germ. Gewonnen sache. Hisp. Cierto que. Polon. Ponieważ, gdyż. Vngar. Ang. Forasmuch.] Interponitur autem aliquando per parenthesin præsertim subjunctivo. Eve de nomen dic, sive adverbium. Cicero pro Roscio Amer. Consilia cum facie non inirent, quippe qui ea nec opertam quidem ullo pretexta venire Virg. lib. 3. Georg. Jampridem arbos Calaure regia cum lustravi, stupa nomina quæ tuerer, ut Triptolemus, Quippe ubi fas versum, atque nefas, &c. quippe ubi pro quippe qui, sive nam, ut Virgil. libro Georg. Sponte sua quæ se tollunt in lumina rami, &c. secundo quidem, sed loco & forma longe. Quippe falso natum putavit. ¶ Interdum idem valet quod etiam. Plaut. in Aulul. Rede, an nunc incto, atque intus servo? Quippe ego ero tutus servem.

Quīpŭ, Antiqui dicebant pro quidni. Festus. [מדוע madua. Gall. Pourquoy. Ital. Perchenon? Germ. Warum? Hisp. Porque? Pol. Czemu? Vng. Miért? Ang. Why?]

Angl. Why.] Plaut. Menæch. Itan' censes? M. P. D. Quippini? Quirrito, as. pen. prod. seu Quirrulo, atis, Lamentor, mœstaq; voce deorum hominumq; auxilium voco. [קרא karé שוע shavách. Gall. Crier & plaindre, avec cry pour secours. Ital. Lamentarsi, gridare. Germ. Klagen schreyen/vmb hülff ruffen. Hispan. Gritar ó rogar con voz gritando. Polon. Narzekam, zlemcz prozyc skarzecz sie. Vngar. Segetem panaszkodom, segitsegre kiáltozom. Ang. To cry and mourne, to call for aide and help.] Quæ lignificatio tracta est a consuetudine Romanorum, qui in pericula incidentes, Quiritium opem implorabant. Vnde Varro quiritare interpretatur Quirites ciere. Nonius: Quiritare est clamare: tractum ab iis qui Quirites invocant. Lucil. libro 12. Stat. Concursus vehit aures clareque quiritos. ¶ Ab Apulejo ponitur pro supplicas petere. Quiritari, inquit Budæus, deos hominesque implorare. Livius libro 9 belli Maced. Oculebat vim, quòd per ululatibus, sympanorumque & cymbalorum strepitu nulla vox Quiritantium inter strepitus, & cædes exaudiri poterat. ¶ Quiritare item si Philomelæ autori credimus) verres dicitur, quum vox erumpit. Quiritat (inquit) verres tandas rudit, onerat alellus.

Quiritatio, verbale. Fest. Lamentatio, humanæ, divinæque opis implorandæ. [שוועה shavách. Gall. Criement, cry complaincte pour secours. Ital. Grido, gridamento. Germ. Ein klagung gebätten vmb hülff. Hilff. Clamor, dolor vociferatio, grito. Pol. Smutne zarzekanie. Vngar. Segetem vagy panaszolkodo ohaitasnak segitsegre való szoo. Ang. Crying, calling for the help of god and men.] Livius lib. 3 bel. Maced. Fuga, comitum, & quiritatio, & tumultus totam urbem discurrentium factus cum lamentibus.

Quiritatus, huius quiritatus, m. quod est, clamor urbanorum, ut lamentatus militum: ut ostendit Varro ex autoritate Varronis. Quiritatus infantum. [שוועת shavách. Gall. Criement, cry complainte, lamentation. Ital. Grido, gridamento. Ger. Das schreyen oder greinen der kinder. Hispan. Llanto, lloro ó canto. Polon. Krzyk/narzekanie. Vngar. Varasnak ohaitasa vagy panaszolkodas. Ang. Crying, and weeping.] Plin. Epist. 1006 Audires ululatus fœminarum, infantium quiritatus, clamores virorum.

Quis, qui, quæ. [מי mi. אשר asher. Gall. Qui est ce qui. Ital. Chi, quale, la quale. German. Wer/ober welcher/welche. Belg. Wat. Hispan. Quien ó que cosa. Polon. Kto, ktora, ktore. Vng. Kyssoda. Ang. Who.] quod, vel quid, ni, quandoque interrogantis potius. Cicero pro Marcello: Quis omnium dubitat? Aristoteles? Virgil. 1. Ecloga: Sed quæ tanta fuit Romam tibi causa videndi? Flacc. Quod facimus aut tacimus? Idem: Quid ad illas artes opus, si pro videantur tibi? Aliquando infinite ponitur, Plin. Junior in Epist. Tum pulmenti quid? Et aut mihi aut vni. Idem: Morbus nescio quis intra cum intestinum incognitus nullis. Cic. Quæ præcepta nescio quæ de Epicuris tum patribus tradidisset. Plaut. Nec mihi quod fatinas conferam, inveni. Sententia Paulum nescio quid vitiosa est. Bal. in 1. Qui, quæ, quod, &c. relative etiam pro quis: quis vero, & quid, nunquam. ¶ Qui, quæ, quod, relative posita, quandoque dissentiunt a suo antecedente, & cum subsequenti convenient substantivo. Cicero: Omnes erunes, atque homines, qua maxima in populo multitudo est, sui præsidium non paratum putant. Sallust. in Catil. Ecce locus in carcere, quod Tullianum appellant. Verùm hæc quoniam vili gata sunt, & ad eorum significationem minus clarum est, paucis ex Servii potius pretenda rei quæ sunt. ¶ Accipitur aliquando, quis, pro aliquis, ne. Suet. in Claud. Si quem alium, & celebrem esse. Plin. Epist. 6. lib. 3: Nec vitia, si quæ sunt celant. Verùm hæc alias, si genus compositionis postulabit, ut in locis satis dictis dabimus. ¶ Ponitur item ex adiunctis, pro qualis. ποῖος. Virgil. 9. Aeneid. Quæ gentibus ô cives, ¶ Olim tam fœminine, quam masculino genere profebatur. Plaut. in Aulul. Dic mihi, si audes, quis ea est, quam vis ducere uxorem? Virgil. 11. Aeneid. Qui comparet tantis dolor est, tum qua. Loquitur enim de Acca quæ erat una ex comitibus Camillæ. Quod autem adiectivum est, ideo semper substantivo jungitur quod verè tum tantum. ¶ Accipitur aliquando qui, quæ, quod, pro quantus, quanta, quantum. Sic tantus, quantus, tantus, quantus. Quintilianus: Post si fuisset ex eximio præmisso, (cujus pietatis est) nemo te accusare dissuadet, quanta pietatis es, vel pro magnitudine tua pietatis. Hujusmodi autem orationes tribus Ciceronis locutionibus. Quæ cum, mirabile, Cujus humanitatis es, & Quibus es humanitas. Idè contingit in primo illo ut, Cujus est ira: & ejus ira tis, sive cujus ira est, pater. ¶ Invenitur & quis, an jam omnibus celebre mihi sit) quæ in dativo & ablativo plurali bus verùm hoc a singulari nominativo, tempore dissimiliter producitur cum quasi a nominativo componitur. Lucan. lib. 2. prohibita, quisquis. Quis fortis dedes. Horat. in Sermon. Quis humana (sic doluit natura) negatis. Et autem quis a singulari qua, sicut a dominus domina. Contra ab ablativo qui, his quibus, sicut a facilis facilibus. Servius in illud Virgil. 1. Aeneid. Quis ante ora patrum, &c. Quis, inquit, & Quibus secundum vetustatem dicimus. Ab eo enim quod est qui, in bus mittit: ab eo verò quod est quo, in is. Sed à tertia declinatione in usu sunt dativus & ablativus plurales: licet antiqui omnibus utantur casibus. Denique Cato in Origin. Quis, quium, dicit, navis sicut puppes, puppium: Quis, qui quiens, sunt populi? ¶ Componitur a quis sunt. Siquis. Aliquis. Nequis. Quisquis. Quisque, à quo unusquisque. Quisnam. Quispotas. Quispiam. Quidquide quibus partem: sin regimus partim tuo loco suntus dicturi.

Quisnam interrogativum est. Quis. [מי מזה mi zeh. Gall. Qui? qui est ce? Ital. chi? qual? German. Wer? wer vor? Belg. Wie? Hisp. Quien ó que? Pol. Kto? Vng. Kyssoda? Ang. Who?] NAM enim ty. Labica est adjectio, nihil addens significationi. Terent. in Andr. Quisnam homo est? ¶ Aliquando infinite ponitur. Plin. lib. 11. cap. 35: Delphini quisnam modo audiant, mirum.

Quisquam, & quispiam, Aliquis, nonnullus. [איש ish. etc. Gall. Quelqu' un. Ital. Qualchesuno. German. Einer/jemandes. Hisp. Alguno. Polon. Zaden, zaden. Vng. Valaki. An. Some, any.] Quisquam, olim tam masculino, quàm fœminino jungebatur. Terent. in Eunuch. Quando quidem illarum neque quisquam te novit, neque scit quisquis. Eadem: hunc oculis suis Nostrorum nemo quisquam vidit. Verba sunt ancillæ Pythiæ. ¶ Quisquam aliquando ponitur pro Quivis, sive quilibet. sive. Cicer. ad Terentiam: Ni vos fortiores cognoscerem, quam quemquam virum: hoc est, quemvis virum.

Quisquis, universale ligeum est. Omnis, quilibet. [איש ish. &c. Gall. Chacun, ve coeur. Ital. Chiunque. Ger. Ein jeder etc. Hispan. Todo hombre que. Polon. Kazdy. Vngar. Mindén. Ang. Every one.] Virgil. lib. 5. Aeneid. Quisquis tuos patimur manes. Iungitur autem eleganter cum superlativis, aut his quæ superlativi vim habent, qualia sunt numeralia ordinis, & eorum interrogativum quotus: vel cum positivis, quæ superlativa usitata non recipiunt. Cic. lib. 1. Acad. Quæsti. Cicerò enim recepit. Tuta quæque sunt correcta, & emendata maxime. Flaur. in Head. Non in loto vix est decimus quisq, qui se plenum norerit. Cicero Tusc. Quota enim quæque evenient in ea bus sunt prædicta. Sic ergo dicimus, eximius quisque, singularis quisque. Vide de hac Vallam lib. 3. Elegant.

Quisquiliæ, harum, f. p. Purgamenta terrarum, & quicquid ex arborum fructuum, foliorumque & florum minutim decidit, verbi gratia quicquid cadit, pomis vellus. [מוסף mappél. מוסר musar. Gall. Ordures, balleures, petites branches ou autres choses de petite ou nulle valeur. Ital. Immondizie di cose, & quelle cose che cadono da gli alberi inutili, & di poco valore. Germ. Alles dem unnütz, klein/das abgefelt/gemüse. Hispan. Mondaduras de las arboles, o frutas, o flores menudas, o lo que cae y pende de los arboles, y lo barredero de casa. Pol. Wyplatanie drzewne gnoyow drzewnych, rzeczy zamiec. Vngar. Haszontalan gyumolcsoknek, virágoknak, vagy leveleknek. Ang. Any things shaken or scraped off.] Ovid. Ceriam. Quisquiliæ volantes, vento sic appellat. Cic. lib. 1. Epist. ad Att. Homines nihili, & perditorum hecem, per manus ad eum misquilias appellat. Idem pro Sestio: Omitto jam Numerium, Serranum, & Aebutium, quisquilias seditionis Clodianæ. Antiqui hoc omen et ani in numero singulari declinarunt, ut dover Festus, affert eos testimonium ex Nævii Tegulatia: Abi, deturba ecclaxo, quisquiliæ non homo.

Quisquilium, li. n. t. Dioscoridi, Exiguus frutex ilicis, procerus coccum, quod granum est ad tingendas vestes gratissimum. Plin. lib. 16. cap. 8: Omnes tamen has roboris dotes ilex sola provocat coccu. Granum hoc primò, seu capus Iuticis parvæ quisquiliæ ilicis, quidquidem vocant, pendimus alteram arborum Hispaniæ pauperibus cornus. Hinc natum esse putat Ruellius, ut vestis coccina, litteris per imperitiam intercepti, vestis vaga ubique dicatur, pro quisquilia.

Quisquis, Quicunque, omnis qui. [Vide. Gall. Quiconque. Ital. Chiunque. German. Wer oder welcher etc. Belg. Wie het. Hisp. Qualquiera todo aquel que. Pol. Kazdy. Vngar. Valaki, minden valaki. Ang. Whosoever.] Plaut. in Stiche: Quisquis præterea, comessatum vale vocem.

Quivis, Quilibet, qualibuscunque ex multis, quem velis. [איש ish. &c. Gall. Quelconque vous voudrez. Ital. Qualche voglia. German. Einer welcher man wil. Hispan. Qualquiera que. Pol. Kazdy. Vngar. Valaki. Ang. Any one.] Cicer. pro Quintio: Vtinamque quivis intelligere potuisset.

Quo, Accipitur pro quando, habere, libet, respondentem partículam hoc, vel eo. ¶ &c. Cicer. pro Rosc. Comœd. Quo quisque ingeniosior est, hoc docet laboriosius. Idem pro Quintio: Quæ quisque prolixa sunt, ea te meliore a te nostra audire oportet. ¶ Aliquando est adverbium loci. [אנה anah. שם sham. Gall. Quelque part, lieu. Ital. Dove? Ger. Wo? wohin? Belg. Waer/hoeren? Hispan. Adonde vas? Pol. Gdzie? Vngar. Honat? Ang. Whether or whither?] Virgil. lib. 1. Aeneid. Quo vergentis mihi est, ad quæ loca tendo citis. ¶ Aliquando est coniunctio, idem valens quod ut, &c. Plin. Junior: Neque id feci quo tibi molestus essem. ¶ Aliquan-

¶ Aliquando panitur pro quare, inquit Donatus. Idéque. Terent. in Andr. Quo æquior tua Pamphile. ¶ Aliquando etiam accipitur quo, pro ad quod, vel in quem usum &c. Horatius lib. 2. Epist. Quo mihi fortunam, si non conceditur uti? Id est, ad quod vultis mihi bona esse fortunæ? & ita apud Iureconsultos legimus. Quo bona illius ea est, quam ad rem. Caius l. 13. in fin. D. ad Velleian. Quò enim bonum est expectare conditionem, vel diem, cùm in ea causa sit præterisse tempus? Sic V. pianus lib. 1. Cùm enim possit secundum tabulas habere possessionem, quò bonum ei tueri contra tabulas dari, vide Hotomanum de hæred. in suo Lexico. ¶ Hinc sunt composita, Vtquoque, quoad, quocirca, quousque, quomodo, quoquoversus, quoquâ, quoque, aliquo, aliquoties.

Quòad. Donec, quandiu, quousque. [עד hadh, עדי adi, עד ad. Gall. Iusques a quand, iusques à ce que. Ital. Fin che, à tanto che. Ger. Bis daß, so lange daß. Hispan. Hasta quando, hasta que tanto tiempo. Pol. Take długo aż do. Vng. Quandiglen amongig. Ang. Vntil.] Vsq; ad, & quo compositum. Est præpositio ordinis, præpositione posita: quod & in hactenus & quatenus videmus accidere: ut Quoad vixi, ero tibi amicus. Sallust. Quamnodo potetis vos tutas esse quoad reliqua multitudo adventet? id est, quousque. Cic. lib. 1. Offic. Tandiu autem velle debemus, quoad te quamq; proficias, nō pœnitebit id est, quàdiu. Nihil autē differt, hæ locutiones, quoad vivam, & quoad moriar. Hæc enim quamvis contraria esse videantur, idem tamē significant, quoniam duo tempora quam inter se opposita sunt, atque ita cohærentia, ut alterius finis cum altemus initio misceatur, nō relicto inter eum finē prioris, an perinitium sequentis locus ipse constans demonstretur. Potest etiam esse interrogativum ἀφορ. Terent. in Phorm. Sentin quoad expectatis vestrum? item relativum: ut Quoad judicii, patui. Cic. ad Treb. Itaque ego quoad optimus fui me in provinciam existimo, quæ tibi alitò obtigerunt, memiſſe te credo. Idem ad Attic. Quoniam quoad quisq; potuit, ei incegimus. ¶ Accipitur & indefinitè. Cic. de Legg. Agrar. Videse quoad fecerint inter se pactus quò ante id est quando aperius. ¶ Aliquando rei de ingenii tarditatem, sive temporis commoditatem significat. Id fecisse apud Ciceronem in quibus Vt quoad potest, & dicere ab ejus latere unquam discederem: id est, quantum, vel quatenus. ¶ Quoad ejus, Vna dicitur idem valens quoad quatenus, in quâ tamen vel quoad minus particulæ ejus, parelcon est ἐκ τοῦ ἐναντίου. Cicer. Appius Sextum quoad ejus facere potest, quam expedit filium mihi eripuit. Idem: Elaborabo quoad ejus facere possim, ut consilio tuo mutuam eligam. ἐκ τοῦ ἐναντίου. ¶ Quoad usque, eadem significatione est cum donec, vel quoteq; ἀφορ. Accius: Nihil te impedio quoadusque rem perigas.

Quòdaxat, vide QVANAM.

Quòcirca, conjunctio rationalis est, Quapropter, quâ ratione, ideo, veligitur. [לכן lachen, על כן al chen, על כי al chi. Gall. Parquoy, pourtant. Ital. Perilche. Germ. Darumb derhalben. Hispan. Porende. Polon. Przeto, dlatego. Vng. Annakokkaert. Ang. Wherfore.] Cicin Catone Majore: Quocirca tu sapientiam meam sæpenumero solectis, quæ utinam digna esset, &c.

Quòd, nomen adjectivum est, quod potest cupi relative, interrogative, & infinitè ut cæteræ hujus notæ. Solent autem in diversis casibus Quis, & Qui. [אשר asher. Gall. Lequel. Ital. Quello che, la quale cosa. Germ. Welcher welche. Belg. Dewelcke. Hisp. Quien, ò que cosa. Pol. Ktory, ktora. Vng. Melyseg. Ang. Which.] ¶ Ponitur aliquando in oratione fine manifesta dictionem repente fuo audita præpositionem ob, vel propter. Terent. in Heaut. Nam ita me amore dī, quòd me accusat nunc vir, fuit extra noxiam. Plaut. in Epidico: Animum advorte, ut quod ego ad te venio, facelligas. ¶ Ponitur aliquando pro quamvis. Cic. pro Rosc. Amer. Qui omnes quod ad me attinet, velim viverent. ¶ Aliquando in oratione pro quadam concinnitate vel connexione accipitur: quæ ties utinam ad punctum habet. Cic. Terentiæ: Quam ad vos scribo, aut vestra ego, conficior tristitia: ut scribere nō possim: quod utinam minus vitæ cupidus fuissem, certe nihil aut nō multa in vita malè vidissimus. ¶ Aliquando pro ita quidem. Idem sed si quid hic quod mea opera opus fuerit. ¶ Aliquando pro quicquid. Cic. pro Domo sua: Ornamenta tantum quod sæpe in castris, & communibus locis, tota è Græcia, sine fraga iter domū suam deportavit. ¶ Quod idē, sæpè ponitur pro id quod, sive quod ipsum aut quod etiam. Cic. de Arusp. respon. Quod hæc in judicio capitis dicuntur, atque in quam est. Idem pro Domo sua: Senatus quoties de me consulus est, toties legem nullam esse judicavit. Quod idem ta Lemnie vidisti in ea lege quâ de me tulit. ¶ Aliquando vero est concinnitatis causa, idem valens quod quia: [כי ki.] ut Quòd si tibi hæc ignor. Et, Non castigo te, quod otia habeam, tibi quo meliorem efficiam. Videtur posse esse quòd, ubi etiam quia: & ubi posset esse, ibi posse esse quòd, & è contrario: ut, Non te castigo quia otio habeam, sed ut meliorem efficiam. ¶ Quando & ponitur pro sed, & in principio clausulæ, locari solet cum subjunctivo. Cic. Quòd si quis à me hujus consilii mei causam quæret, ita respondeo. ¶ Quam autem Quòd pro Sed ponitur, fere cum limit. qui, quia, aut quo nomen jungitur & dicimus, Quòd si, Quòd enim, Quòd quum, Quòd si quia, Quod quoniam. Testimonia passim studioso obvia sunt. ¶ Ponitur aliquando pro cur, sive quamobrem. Virgil. 5. Eclog. Sed quidam spectes, nil est quòd possula laudes. Cic. ad Terentiam: In viam quod te des hoc tempore, nihil est. ¶ Aliquando præcedentis verbi significationem determinat. Cic. in Sallust. Credo quòd nostri mores ruinæ et vitia in urbem veniscent. ¶ Ponitur aliquando pro ut, inquit Donatus. Terentius in Phorm: Vix primum potui facere quòd ego gaudeam Nausistratæ, & quòd tua vita oculi doleant? ¶ Quo jure, quaque injuria, Proverbiale est, quasi per fas nefas, velis nolis. Ἀπὸ κοινοῦ. Terent. in Andr. Quo jure, quaque injuria, præcipitem me in pistrinum dabat.

Quodammodo, adverbium est, Aliquo pacto, aliquo modo, quod barbare dicitur, Aliquomodo. [איכה eichah. Gall. En quelque sorte, en quelque façon. Ital. A un certo modo, à qualche modo. Ger. Einer massen oder gestalt. Hisp. En alguna manera. Polon. Nakiem sposobem. Vng. Valamy keppen. Ang. By some sorte or fashion.] Cicero de Amic. Quippe quum propter virtutem & probitatem, eos etiam, quos nunquam vidimus, quodammodo diligamus.

Quodcunque, Omne quod [כל kol. Gall. Quelque chose. Ital. Qualunque. Germ. Alles das oder welches. Hispan. Todo lo que. Polon. Kazdy rzecz, wszystkiego. Vngar. Valamit. Ang. Whatsoever.] Cicero contra Rullum: Non omnia quæcunque loquamur, ad artem sunt revocanda. ¶ Aliquando accipitur pro quantumcunq; Cic. Bruto: Quodcunque mihi non contrahere poteris, condonabo.

Quotènus, Vsque, ne. [עד ad. Gall. D'autant entant, que ne. Ital. Che non. Germ. Das nicht etwa das desselbige. Hispan. Porque. Pol. Zeby nie. Vng. Awmertenem. Ang. To the end, yat not.] Cicer. lib. 1. ep. 8. Nemo est qui nesciat, quominus discessio fieret, per adventantes nos esse factum.

Quòmodo, sive una sit dictio cōposita, sive duæ divisæ dictiones, interrogativa particula est, sive admirantis, Vt, quo pacto, qua via, qua ratione. [איכה eichah. איך aich. איכה eichach. Gall. Comment, en quelle maniere. Ital. Come modo. Ger. Wie welcher gestalt, auff was weise. Belg. Hoe. Hisp. En que manera, en este modo, en que modo. Pol. Iako. Vng. Hogyhagy mikeppen. Ang. How.] Cicer. ad Att. lib. 1. Tu tacere nostræ non sinis virtutis: quomodo illa fert publicum? idem? quomodo domestica certas? ¶ Accipitur & relative. Idem de Arusp. respon. Et tua concio nunc hominem, quomodo ipse gloriari solet, ducentis centum Stoicis conflictis. ¶ Aliquando & indefinitè. Cicer. Lent. Hæc negotia quomodo se habeant, ne ego quidem narrare audeo. ¶ Componitur cum quam quomodo cum nam & dicimus quomodocunam. Cic. ad Quint. Fratrem: Quomodocunam me frater ea nostris versibus Cæsar.

Quomòdòcunq; sed dicit, qualicunque ratione, utcunque, qualitercunque, quoquo pacto. [כאשר kaasher. Gall. Comme, comme que, quelque maniere que ce soit. Ital. In qual modo si voglia. Ger. Wie welcher weiser auffe. Hispan. Como quiera. Polon. Iakolwiek. Vng. Akarminy. Ang. In what manner soever.] Plaut. in Pœn. Sed tamen quomodocunque, quamquam sumus pauperculi, elt dumi quod edimus.

Quòniam, adverbium ad locum. [אשר asher. Gall. En quel lieu. Ital. Ancor dove. Germ. Wohin. Hisp. A donde. Polon. Gdzie, kędy? Vngar. Honol. Angl. To what place?] Plautus Trinum. - tamen intro ire quæro. Sed tu te agis? C. quòniam, nisi domum? Cicer. Actic. libro 2. Tuus Eunuchus quoniam?

Quòsam, ablativus à quosam, jungitur ablativo modi: estque tanquam una dictio vice adverbii posita & modi interrogativi accipitur. Cicero in mando de Fortibus: Quónam (inquit) modo fortes? ¶ Modi indefinitè. Idem libro quarto de Finibus: Admirantur quosdam, qui utrique, quónam modo vitam agere possimus.

Quòndam, adverbium temporis, Olim, aliquo tempore. [כבר kebar. Gall. Iadis, autrefois. Ital. Altre fiate, per le passate. Ger. Einest, vor jaren. Belg. Voriaren. Hispan. En algun tiempo. Pol. Kiedy. Vng. Regen. Ang. In yat yere, yat yeare.] Et modò præteritum tempus denotat. Cic. 2. de Invent. Contentiose quondā, quum fuerunt omnibus copiis. Idem: Fuit illa quondam in hac Republica virtus. Modò futurum denotat. Virgil. Quondam tua dicent fata Tempus erit. Modò præsens. Idem. 2. Acnei. Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. ¶ Ponitur quodlibet pro tempore. Idem: Vt quondam in Republ. magnus sine viribus ignis.

Quòrsum, Cur pro eo transfulit. [למה lamah, in Gall. Pourquoy. Ital. Perche. Ger. Darumb. Belg. Waer. Hisp.

Hisp. Porque. Pol. Ponieważ. Vng. Mert. Ang. Because.] Terent. in Andr. Ea quoniam nemini nocuit, potest, nunc adime. ¶ Potest esse sub continuata oratione. Cic. pro Plancio: Quoniam in vita, me nimium gratum esse concedam. ¶ Interdum, autore Festo, significat postquam. Plaut. in Asin. Quid nunc, quoniam ambo, ut est habitum mea delusistis, datisne argentum?

Quōsquam, Aliquō ire est, in aliquam partem, quo mive. [אנה. Gall. En quelque lieu. Ital. A alcuno luogo. Germ. Etwan hin. Belg. Yeuers heen. Hisp. A algun lugar. Pol. Gdzieśkolwiek. Vng. Sohova. Ang. Any whither.] Cic. 4. Verr. O Verres prælata, quoquam si accesserit, quò non armeris tecum istum diem.

Quōsque, conjunctio est copulativa, postpositiva ordinis. Etiā. [גם. Hebr. גם. Gal. Encore, aussi. Ital. Ancora. Germ. Auch. Belg. Ook. Hisp. Tambien. Pol. Też. Vng. Is. Ang. Also.] Seneca: Tu quoque timih modo excutere te debes. ¶ Aliquando ponitur pro similiter. [Egalement. Gall. Pareillement, d'autant que. Ital. Parimente, similmente. German. Gleichwoll. Hispan. Igualmente, semejantemente.] Virg. in Daphnide: damnabis tu quoque votis. Hute particula quoque aliquando jungitur etiam. Terent. in Heaut. Ego quoque hoc etiam credidi aliquando. Plinius lib. 8. cap. 16. Sunt verò & formicæ eorum quoque clementiæ exempla.

Quoquoversūs, vel quoquoversum, adverbium ad locum, significans Versus omnes partes. Eve versus quemunque locum. [Partout, en tous lieux. Gall. De tous costez, que ce soit. Ital. Verso ogni luogo. Germ. Allenthalben hin. Belg. In allen wegen, overal. Hisp. En todas todas partes y lugares. Pol. Zewsząd. Vngar. Akar oda, akar hova. Ang. To every side, or place.] Cæsar in Comment. Equis impetu factis quoquoversum dimittunt. Celum lib. 2. cap. 18. In planō pedes intervalli quoquoversus octo.

Quoquo, adverbium loci. Ad quemcunque locum. [אנה אשר. Gall. En quelque lieu que ce soit. Ital. A qualche luogo. Germ. Wohin. Hebr. Hisp. A cada lugar. Polon. Kadykolwiek. Vng. Akarmova. Ang. To whatsoever place.] Plaut. in Merc. Meque mihi illam quærere quoquo hinc abducta est gentium. ¶ Et etiam quoquo adverbium. Aliquispiam. Cicer. ad Atticum libro 9. Cunctido igitur ad eorum consilium illi quoquo tempore fuerit, ut scribis, ἀνάφορος fore. ¶ Hinc fit cōpositum Quoquomodo, idem significans quod qualitercunque. Cicer. ad Att. lib. 13. Epist. Quoquomodo autem res habeat, peto à te ut eam expedias.

Quorsum, Versum quem locum, quasi quò versum. [אנה. Hebr. אנה. Gall. Vers quel costé, de quel costé, à quel propos, quoy faire? Ital. Verso che luogo? German. Wonaus nehmt ir gegen welchen ort? Belg. Waerom, waer henen? Hispan. Hasta donde? Polon. Gdzie, kogo? Vng. Merre fele? Ang. Toward what place, or end?] Et modò interrogativè accipiuntur, Quorsum instituisti ire? Modò relativè, Modicum versus cursum tenebis, quorsum & nos. Modò indefinitè, Nescio quorsum eam. Terent. in Eun. Ego nescio hercle neque unde eam, neque quorsum eam. Idē ibidem per translationem dixit: Nescibam quorsum tu ires: hoc est, quid tuis verbis velles, quò tenderes. Idem in Adelph. Quorsum illa? id est, quod vulgò dicitur, Ad quod propositum? ¶ Dicimus & quorlus. Cicer. de Clar. Orat. Quorlus isquam tibi cum eo amicitia intelligo.

Quot, nomen numerale, aut potius numeri cardinalis interrogativum: quod tam relativè & infinitè quàm interrogativè accipi potest. [כמה. Hebr. כמה. Gal. Combien. Ital. Quanti. Germ. Wieviel. Belg. Hoeveel. Hispan. Quantos. Pol. Wiele. Vngar. Hany. Ang. How many. Jur. Quod numerus sunt? Scio quot numos habes. Habeo tot quot tu. Plaut. in Rud. Quot sunt? Totidem quot tu & ego sumus.

Quotannīs, Singulis annis. [כמה פעמים בשנה. Gall. Tous les ans, par chacun an. Ital. Ogn'anno. Germ. Jährlich, alle Jar. Hisp. Cada año. Polon. Kazdy rok. Vngar. Minden, esztendö. Ang. Every year.] Plaut. in Epid. Quicitiq; quæ quotannis inveniunt nomina nova? Cic. 4. Verr. Quod omnes Siculi ex censu quotannis frumenta conferunt. Siculus de Finib. Col. lib. 5. cap. 9. Omnis dein de soboles quæ ex imo fit pota est, quotannis extirpanda est. Quotmensibus, & quot diebus eodem modo dicitur, ut quotannis. Vip. in lex. ¶ Et quandō, dies legat. Nihil interest utrum in annos singulos, vel quotannis an in singulos menses, vel quot mensibus, an in singulos dies vel quot diebus legatur. Idem apud Varronem & Catonem pene pē.

Quotennis, e aris, interrogativum est. Quot annorum. [כמה שנים. Gall. De quel age? De combien d'ans? Ital. Di che età di quanti anni? Ger. Wie alt? Wie viel Jar? Belg. Hoe oudt? Hisp. De qual edad? De quantos años? Pol. Iakoś lat? Vng. Hanyesztendös? Ang. Of what age?] ¶ Accipitur etiam relativè. Habet sūr antecedentia nomina numeralia, & cōpositum ex numeralib. & annos, ut trennis, biennis, triennium. Tu es biennis, quotennis ille.

Quotēnis pro cur interrogativo est numeri definitivi tertiæ declinationis, ut, Quotenis boves arabimus, tennis. ¶ Accipit & indeclinatè. Cic. ad Att. In ripa nostra quotenorū jugerū.

Quotīdiē, Singulis diebus à quotus & dies compositum, ut nonnulli putant. [כל יום יום. Gall. Tous les jours, chasque jour, par chacun jour. Ital. Ogni giorno. German. Täglich. Hisp. Cada dia. Polon. Na każdy dzień. Vngar. Minden nap. Ang. Daily, or every day.] Sunt qui scribant cotidie per secundam contonantem: ità olim scribi solitum esse ostendit Quintil. lib. 1. Inst. quum ait fuisse quosdam qui Quotidie scribendum præciperent, quòd compositum videatur à quotus, vel quot, & dies, verùm tamen hanc frigidam esse dicit. & etiam suo tempore inter ineptias evanuisse Cicero: Quotidie, vel potius in Cingulos dies, brevioresad te literas mitto. ¶ Veteres etiam quotidio dixerunt, ut falsò, verò, fuisse Scioppius, qui exemplum ex M. Catonis oratione in M. Aemilium Scaurum profert. Quum ab isto viderem quotidio hostes consilio adjuvari. ¶ Eodem modo Quotidiano adverbialiter pro Quotidie veteres dixerunt. Afranius in Vopisco: Etenim Cotidiano in rebus maximis qui præpositus nunc potest qui mendicus nexus nomine. Fronto ejusque ad Marcum Imperatorem: Mihi satis abundeque horum est, quos mihi quotidiano tribuis. Solipatet. Isidor. Gram. lib. 11.

Quotidiānus, a, um, vel Cotidianus, Quod quotidiè fit. [כמה פעמים ביום. Gall. Qui est ou doit estre chasque jour. Ital. De ciascun giorno. Ger. Täglich. Hisp. Cosa de cada dia. Pol. Powszedni. Vngar. Minden napi. Ang. That is daylie or every day.] Plaut. in Merc. Quæque habeat quotidianum familiæ victum cibum. Cic. 2. de Divin. Quia sunt hæc quotidiana, angues non item. ¶ Per translationem quotidianas accipitur pro vulgari. Terent. in Eunuch. Tædet harum quotidianarum formarum.

Quotīes, sive Quotiens (nam utroq; modo scribitur) interrogativum et numeri adverbiale, significans quot vicibus. [כמה פעמים. Gall. Quantes fois? combien de fois? Ital. Quante volte? Germ. Wie offt? wie viel mal? Belg. Hoe dick? Hisp. Quantas veces? Pol. Ieżeli razy? Vng. Hanyszor? Ang. How often?] Plaut. Cur Quoties dicendā est? Cic. 4. Verr. Verū quoties, & quot nominibus auferet? Idē in Catil. Quotiens jam, quotiens tibi extorta est ista illa de manibus? ¶ Accipitur & relativè, habetq; antecedens tot. Cic. de Orat. Toties, quoties præscribitur.

Quotiēscunquē, Quotcūq; vicibus. [כל כמה פעמים. Gall. Toutes & quantes fois, toutesfois & quantes. Ital. Quantunque volte. Ger. Wie offt es ist. Belg. Wie menichmaal. Hisp. Todas & quantas veces. Pol. Iakokolwiek razy. Vng. Akarmennyszer. Ang. How many soever.] Brutus Ciceroni: Peream, si te omnes quot quot sunt conantem loqui fesse poterunt. Idem a. de Invent. Si duæ leges, si plures, aut quotquot erunt. ¶ Ponitur etiā pro singulis, sive omnibus. Varro de ling. Lat. Fundus dictus quòd fundat quotquot annis multa. Et paulò pòst: Restibilis ager est qui refertur singulis annis.

Quōtiplex, plicis, interrogativum, significans quot generū, quotiplicium, vel quot modorum. [כמה מינים. Gall. De combien de sortes? Ital. Di quante sorte? German. Wie mancherley, oder wie vielfaltig? Hispan. En quantos maneras? Pol. Iakorodzai, rożdżaiu? Vng. Hanyfele? Ang. How many kind, or of how many sorts?] ut si quis quærat, quotuplex sit anima facultas.

Quotuplūs, a, um, interrogativum est numeri multiplicativi. [כמה מכפל. Gall. Combien de fois? Ital. Quante volte? Germ. Wieviel mal? Belg. Hoe menichfalt? Hisp. Quantas veces? Pol. Ieżeli razy? Vng. Hanyszoros? Ang. How many?] ut, Quotuplum reddit ager? ¶ Accipitur & relativè: ut Centuplum Ægyptii redeunt agri, quotuplum vix nostri.

Quotus, a, um, interrogativum est numeri ordinalis. [איזה. Gall. Quantiesme? Ital. Di qual ordine? Germ. Welcher es der gahl nach ordnung? Belg. Hoe menichste? Hisp. Quanto puesto tiene de los Polon. Wiele w kolegnie? Vngar. Hanyadik? Ang. How many?] Horat. 2. Serm. Satyr. 6. Hora quota est? ¶ Accipitur aliquando pro quot. Mart. Di quotus es, quanti capias cœnare, nec ullum Addideris verbum, mensa parata tibi est. id est, quot estis? seu quot tecum habes? Eleganter autem adjungitur habet particulam quisque. Cicer. 2. de Nat. deor. Quotus enim quisque formosus est? id est, quot sunt formosi? cuasi dicat, pauciissimi. ¶ Quandoque significat continuam quantitatem, & ponitur pro quantus. Juven. Quota portio fecit Achæa? hoc est, quantilla portio, quasi dicat minima.

Quotūsquisquē, Interrogativum. Quis? quot? [מי כמה. Gall. De quantiesme de gens? Ital. De qual numero, è ordine? German. Wie mancherley volck sind daran? Belg. Hoe menichste? Hisp. Quanto en cada uno parte? Polon. Iakowielkie? Vngar. Hanyféle ember? Ang. How many?] ut, Quotusquisque est qui alteri fortis? Et est vetus, elegansque locutio per interrogationem, & ad paucitatem referimur. Quotusquisque dubet? id est quot dubent? hoc est, quàm pauci sunt qui dubeant? Cicero pro Plancio: Quotusquisque juris peritus est? quotusquisque disertus est?

Recitā

Rassis ratem quotus quisque scribendum videtur dissidiis dictionibus. Sæpè enim particulam invenimus inter utranque interretam. Cic. 1 de Orat. Quotus enim quisque est qui teneat artem numerorum, &c. Horum? Idem lib. 2 de Divin. Quota enim quæque res evenit prædicta à nobis?

Quavis, adverbium ad locum. Quolibet. [*Ou voldrez.* Gall. *Ou vous voudrez.* Ital. *Dorte wir wöy.* German. *Ou vous voudrez.* Hispan. *Dowle quiera que.* Polon. *Gdzieskolwiek.* Vng. *Akarhova.* Ang. *To whatsoever place thou will.*] ut apud Terent. in Eunuch. Quavis abeat quovis pretium. Quamlibet magno pretio abeat quovis pretium.

Quòadhuc, Quandiu, ad quandiuque tempus. [*עד מתי* Hebr. *Jusques à quand, iusques à quand, iusques à quel temps.* Gall. *Fin à quando, fin à quel tempo.* Ital. *Wes à ehe tempo.* Ger. *Wie lang wirt es noch wesen.* Belg. *Hasta quando.* Hispan. *Hasta quando.* Pol. *Jak długo?* Vng. *Meddig.* Ang. *How long.*] Cic. Arch. lib. 1 Quousque hanc tu legem ferre debebis? Idem de Somn. Scip. Quousque humi defixa erit tua mens? Interdum idem valet quod Ad quem? ad quem locum? ut Quousque Cæsari obviam progressus est?

Quum, adverbium temporis est, Quando. [*כי* Hebr. *Gall. Quand.* Ital. *Wenn.* German. *Wañ.* Belg. *Wanneer.* Hispan. *Quando.* Pol. *Gdy.* Vngar. *Mikor.* Ang. *When.*] Cic. de Invent. Hæc quod dam tempus, quum in agris passim homines beluarum more vagabantur, fuit in Asia. Quum in Africam venissem. ¶ Aliquando in causalis coniunctio, valens quoniam. Sed rectius ut Ciceronem. Sed quum interea nonnihil animadverto, respondebo tibi. ¶ Interdum adversativa, idem valens quod quamvis. Cicero 3 Offic. 13. Epistol. Ego quidem antea hominis commodabam Marcellum, tunc cum tu nunc judicas. ¶ De orthographia hujus dictionis variæ sunt opiniones. Sunt enim qui perperam scribant per c tive adverbium, sive coniunctio, aut etiam Præpositio: solaque accentus nota superponit, adverbium, coniunctionemque à præpositione distinguunt. Victorinus autem in orthographia præcepit, Quum temporis adverbium, per q, & u, hoc autem, sive duos, ut ylum fuerit, scribendum asserit. Quintilianus lib. 1. capit. 14. de orthographia tutor est, à multis hanc differentiam fuisse observatam, ut pro adverbio temporis per c tive quam, per quartæ vocalem: pro coniunctione autem causali, quum per q, & geminum in medio quæ positione veri, cum per secundam coniunctionem. Verba Quintiliani sunt hæc: Illa quæ quæritur cita omnis differentia, ut Ad quem cum esset profectus, Alterum: quum autem coniunctio, acciperet. Item cum si tempus significaret, per quum si comitem per cum: si verò causam per q, ne duas sequentes eam, scriberetur.

Quàm primùm. Duas partes tam, duas exigentes verba. [*כי מהר* Hebr. *Gall. Sitôt que.* Ital. *Sobito che.* German. *Sobald.* Belg. *Zeedert.* Hispan. *Luego como.* Polon. *Jakoż skoro.* Vngar. *Minden.* Ang. *As soon as.*] Idem enim valent quod Vt primùm, vel quando primùm fieri potuerit. Virgil. Aeneid. 9. Quum primùm pasti repetent præsepia tauri. Sique tui Corydonis habet te cura, venito.

R

LITERA semivocalis est & liquida, quæ post mutam in eadem syllaba posita, præcedentem syllabam, si natura brevis sit, muto longam, muta brevem facit: ut Ovidius in dictione patrem, exemplum posuit: Ille patrem, famulique manus, hoc corpore functum ubi pia, fessibus & prodiderit, componat. In Græcorum dictionum initio rectum aspirationem: ut Rhetor, Rhodus, & reliqua. ¶ Observat Priscianus, nonnunquam in hac littera geminari, præsertim quæ positione vera est, ut in Virgilio, pronuntiatque nonnunquam in, ut in Virgilio, pronuntiatque: Pelluvertuntque, pro pelluceo. In hoc quam ut Niger, a gelidus: Vmbra, umbella. In s, ut Arbos, pro Arbor: Odos, pro odor. Aliquando in cum Tu: Vesuli, pro, gelidi. Ino, contemporaneum, Semi, fevit Tero, tavi. In e, ut Aeneas, pro æneus. ¶ Perdita Literam eandem aspirationem quæ tremula Ingræca vibratione canum, quam appellant quòd tremula lingua vibratione canum, quam imitari videatur. Proferunt enim constantissimi, lingua ad palatum juxta dentes erecta. & summa tantum ejus parte ictum, vibrante, ictu quodam tremulo, tamq; hoc rustico loco audiunt exaspirans, quam l, eandem soni dulcedine blandiens demulcet. ¶ Augescit & mutatur eadem ratione, sicut de aliis suis similibus dictum est. In fine dictionis variatur, præterquam in monosyllabis habet hanc habitudinem, ut cur, fur, par, vir, pur, cum compositis, quæ producuntur. Similiter producuntur præter pater & mater, licet à Græcis sic veniant.

R. C. In notis antiquorum. Romana civitas. R. D. regis domus.

Răbies, ei. Eq. A rapio, morbus canum, quum velut furore quodam acti, huc atque illuc rapiuntur, nec ullum cuiusquam odium vitant. [*Rage, fureur.* Gall. *Rage, furore.* Ital. *Wuth.* German. *Dolor, wüterey, rabia, ira, furor.* Belg. *Dese woede, rabie, ellende, tergnoê, quaderernis.* Hispan. *Rauia.* Pol. *Wściekłość.* Vngar. *Düh.* Ang. *Rage, fierceness, madness.*] Alii Rabiem, qualitatem dici putant à raucitate vocis, quæ canes præ caloris nimietate laborant. Plin. lib. 20. cap. 5. Multò tamen utilissimi ejiciuntur ejus, qui à rabie momorderit, dictus. Ovid. 4 Metam. Strataq; canum rabies, subiectaq; fraga ferarum, &c. ¶ Pontus & profectus, & ad homines transfertur. Cicero Salust. Neque eos exilium nec fames neque ullæ aliæ miseriæ, quæ sæpe cum hominibus, non modò cum feris rabie quæ

fies ΑΣΤΑΡΗ, peti, rabonem quem esse dicam. Hanc belluam, qui in arrhabonem dicitur ΣΤΡΑ. in tacito luco, Vt Prænestinis cornua est cicuta.

Răbŭlă, æ, m. p. Is dicebatur (inquit Nonius) quem nunc advocatum, vel patronum dicimus: sive a rabie, ut ego cum Nonio placet, sive ravi id est, raucitate, cui is fit rabiosa quorundam gravedo aeris est, & rabiosus, quia, (ut ait Festus) in molestis interdum est negotiis, paratus, ad rabendum omnia, auferendumque. Hæc Festus. [יריב, verb. contendere & Gall. Vn plaideyeur, criard, vn chicaneur. Ital. Avocato, procuratore. Germ. Ein Redner der viel zuschwätzen vor Gericht, der ein solcher rabulist ist ein ungeschickter & grober. Hisp. Abogado. Pol. Prokurator. Vngar. Prokator. Ang. A crepying fellow, a verbifying attorney.] Alii tamen id dumtaxat notâ rabendi ductos putant. Nam ut a fando fabulam, a nando natationem, a tacendo silentium, Necatia ratione rabulas in foro dictos puto, quòd in multo rabendi, id est, offendant aures, & furant. Quod si ad actionem verbositate ferant, quasi id instrumento ille conseguntur quod tabula commodas, quâ in tabula vocat apellat. Cicero in Brut. Non enim declamatorem aliquem delendo, aut tabulam de foro, sed doctissimum & perfectissimum quærimus oratorem. Idem: Quæ rabulæ quæ Chii dicuntur non videntur nisi omnia tumultu & vociferatione concaluisse. Idem, de Orat. Non enim calidi cum nescio quem neque prostigatorem, aut rabulam in re temere nostro conquirimus.

Racemaria, Cadmei species apud Dioscor. lib. 5. cap. 71.

Răcēmĭfer, ĕra, ĕrum, Qui profert racemos. Pers. bonyonis, sive potius ipse bonyonis, qui & rongy mots Græco, & lemo nostrum dicit, hoc est, integra uva ex multis cohærentibus acinis. [עבט beseb. Belgic. Gall. Grappe, fait de raisins, chargée de raisins. Ital. Racemolo, grappolo. Germ. Die Beerentrauben eine der Trauben hatten. Belg. Een druyn tros. Hisp. Racimoso. Pol. Cromowaty. Vng. Görözös. Ang. A cluster of grapes.] Virg. lib. 2. Georg. tu nunca bunaste racemis. Horat. 2. Carm. Ode 5. purpurea (inquit) varios Dionysus racemos. Purpureo varius colore. Virg. tamen l. 1. Georg. aperte racemos distinguit ab uvis, quod ait: Et rupes aprici baccâ semper uva racemos. Quo tamen in illo Vvam integrè figuratè pro ipsa vite pulcram interpretantur. ¶ Dicuntur item racemus ex acinis suctibus, qui uvæ in modum ex pluribus acinis sunt conglobati. Plin. lib. 16. cap. 24. de hedera: Alba cerasus acinos, & grandiores racemis in orbem circumdat. 2.

Răcēmĭfĕr, a, um, Quod racemos fert. [בעל ענבים. Gall. Qui porte grappes. Ital. Che porta grappe. German. Der trauben trägt oder tragen kan. Hispan. Que trae racimos. Pol. Winogrono. Vng. Görözös termö. Ang. That bears or brings grapes.] Ut Vvæ racemifera, Ovid. 3. Metamorph. Ipse racemiferis frondem circumdatus uvis. Et pampineis agitat velatam frondibus hastam. Bacchus racemifer. Ovid. 25. Metam. Victa racemifero, jactas de dentibus India Bacchum.

Răcēmōsŭs, a, um, Quod est racemis plenum. [בעל ענבים. Gall. Rempli de grappes. Ital. Pieno de grappe. German. Der trauben hat oder tragen kan. Hispan. Lleno de gajos. Polon. Pełen gron. Vngar. Görözös. Ang. Full of grapes.] Plin. Hedera quodammodo racemosa est.

Răcēmōsŭs, a, um, Quod acinos habet, sive baccas, aut etiam grana racemi modo disposita. [בעל ענבים. Gall. Qui a des grappes. Ital. Che ha grappe. Germ. Der trauben oder rappen hat. Hisp. Lo que tiene gajos. Polon. Nacęp winogronowy. Vngar. Görözös image. Ang. That has grapes.] Plin. lib. 18. cap. 7. de Panico: Paries racemum panicula.

Răcēmōsŭs, a, um, פרכוסי. Vt racemosus malleolus is dicitur cui ex pampinis pullulant, vel ferulæ, vel certè minus feraces, ut inquit Colum. libro 3. cap. 18. Nec cubitum quin gemmæ racemosi proferunt, quæ sunt inferiores, in eo relinquuntur ex quibus pampini pullulent vel ferulæ, vel certè minus feraces, quas nudari oportet racemosior.

Răcēmātĭo, onis, f. A. Collectio racemorum, quæ à vindemiatoribus sunt præcisæ. [בצירת בעל ענבים. Gall. Grappage, recueil des grappes que les vendangeurs font. Ital. Il vendemiare le grappe. Germ. Das essen machen [illegible] Verbi putabere est. Hisp. La rebusca. Polon. Pięknie gron wszystkich. Vngar. Görözés. Ang. Gleaning of grapes.] sicut mei Eros peractis quod fuerat, spicilegium dicimus.

Racha, vox. Non est Beronicum (ut inquit Hieronymus) quod idem est quod vacuus, id est, inanis, aut vacuus, quem nos pollicitus vulgari sermone, aut qui cerebro non cupare. Quidam etymologiæ hujus nominis de Græco trahere voluerunt, putantes dici pro ῥαπὸς, Græci enim pannum ῥάκος dicunt, quod nos humi verbi gratia prætereuntes (ut solet) perspicientes, nihil intelligimus aliud esse Racha, nisi vocem increpationis iracundi animi commotionem. Ego breviter, quales sunt interjectiones apud Grammaticos, dentis dolentis Hoc, ab irascente Hem, & risu modi. Augustinus in Matthæum: Racha vox indignantis animi motum significantis.

Rădĭcĕfŭs. Radica, Radicula. Vide RADIX.

Rădĭus, dii, m. I. Splendor à sole emicans. [נהר nehar, נגה negah, זרח zarah, אור or. Gall. Rayon de soleil, un rayon lumineux. Ital. Raggio. German. Ein strahl eigentlich der Sonnen. Belg. Een straal. Hisp. Rayo. Pol. Promień słoneczny, promien. Vng. Sugar. Ang. A beame of the sunne, a shining.] Varro: Phœbumque, qui totam hanc mundi compagem tot radiis illustrat. Cic. 3. de Finib. Sea enim parva, & exigua sunt ea, ex quibus constant bona, ut quemadmodum stellæ in tacito sole, sic artes in virtutum splendore ne cernantur quidem. Ovid. lib. 2. Metam. Tum primum radiis percidi caluêre trifones. ¶ Transfertur & ad splendorem oculorum. Plin. Cujus ex oculis radii nocte micantes cernuntur. Gel. lib. 5. cap. 16. Stoici causas esse videndi dicunt radiorum ex oculis in ea quæ videri queunt remissionem. ¶ Item Radius dicitur virga, qua Geometræ lineas indicant. Virg. 3. Aegl. Describite radio totum qui gentibus orbem. ¶ Radius item pro linea. Cicero de Univ. Terra est corpus globosum, cujus omnes extremitates paribus à medio radiis attinguntur. ¶ Item textorium instrumentum, quo subtegmen stamini inseritur, radius apellatur. [מרקד, מרקדת, מרקד.] Virg. 6. Aen. Fatalis manabunt radii, tevolutaque pensa. Radi quoque in rotis dicuntur qui hinc centro, illinc canthis inferuntur. [חשוקים, חשוקי גלגל. Gall. Les rais. Ital. Razze. Germ. Die speichen. Polon. Szprychy. Vng. Kerek. Ang. Spokes.] Virg. 1. Georg. Hinc radios trivere rotis. ¶ Instrumentum etiam quo radii tarmenti sternuntur, Radius vocatur, quod alio nomine Hostorium nominant. Plaut. Di Deæque omnes tantam nobis lassitudinem, tot pridiè dies tantos tumultus. ¶ Radium dicuntur olivæ ebliogæ. Virgil. libr. 2. Georg. Nec pinguem unam in fructum nascuntur olivæ. Orchites, & radii, & amara pausia baccæ. Hos & radiolos nominat. Colum. lib. 12. cap. 47. Alium (inquit) pausiam, vel orchiten, vel radiolum, &c. ¶ Et radius pabinacæ pilei pro telo. Plin. lib. 9. cap. 42. Pabinaca introrsum ex occulto, transeuntes radio (quod is ferunt) eligit figens. ¶ Radius item à rei Anatomicæ peritis dicitur unus brachiorum, inter cubiti curvaturam & carpum situm, ita jam olim quod cubitum apellam. Superior cubitus, inquit.

Rădĭo, as, are, a. pr. Radios emittere, fulgere. [הזהיר, הזהירו, הזהירים, הזהירות, הזהירי, הזהירן, הזהירם, הזהירן, הזהירם, הזהירן, הזהירם

Arbore.] Cic. 1. de Finib. Videmus ea quæ terra gignit corticibus & radicibus valde teneri. Virg. lib. 2. Georg. Fœcula ab radice aliis densissima silva. Ut cæsis, ulmisq; exoriens multo lib. 2. Aen. Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbos Vellitur, ea. Plin. Quam pauci desixi radices ejus sint. ¶ Radices montis dicuntur imæ partes montis: similitudine ducta à plantis quarum radices infixæ sunt. Cæsar libro 1. bell. Civ. Ab infimis radicibus montis interjectis circiter passibus quadringentis, castra facere constituit. Idem 7. bell. Gall. Eam regionem oppidi collis sub ipsis radicibus montis cingebat murus. In radice Palatini est, in ima parte Palatii. Cicero contra quam in radice exil. Cujus templum à Romulo victis Sabinis in Palatii radice est vulcano constitutum. ¶ Agere radices, ριζόω, ώ. est radices emittere. ¶ Et per translationem, pro stabilire, & firmitatem acquirere. Cicero libro 2. Offic. Vera gloria radices agit, atque etiam propagatur. Defixam radicibus Cicero 4 Philip. Virtus est una alte fixa radicibus, quæ nunquam ulla vi labefactari potest.

Rădĭcŭla, æ. f. g. Parva radix. [ῥιζίον. Gall. Racinette, petite racine. Ital. Radicetta. Germ. Ein Wurtzlin. Hispan. Pequeña rayz. Polon. Korzeń. Vngar. Gyökerecske. Ang. A little root.] Columella libro 3. cap. 13. Denique Pœnus autor probat, vinacea permista terræ, depositis seminibus, in scrobem vites movere, quod illa provocent, & alliciant novas radiculas. ¶ Radicula etiam vocatur herba, siccum habens lavandis lanis, & ab ælypo reparandis accommodatissimum: quam ob id lanarium Latini appellant. Dioscorides ῥιζοτόμι dicitur. De hac Plin. lib. 19. cap. 3.

Rădĭcĭtŭs, quæn. contr. adverbium, A radice, vel usq; ad radicem, vel una cum radice, funditus. [ῥιζόθεν, ἀπὸ ῥιζῶν. Gall. Depuis la racine, jusques à la racine, entierement. Ital. Fino alle radici. Germ. Mit der wurtzen herauß reissen, bis auff die wurtzen. Hispan. Arrancando de rayz, hasta la rayz. Pol. Do gruntu y korzeniow. Vngar. Gökeremi ſigya gyökerig. Ang. From the roote, by the roote, rootly.] Plin. lib. 18. cap. 26. Herbas malas radicitus eras. ¶ Pertinax sanitas accipitur pro perennis, sive omnino. Varro. Cant. in Mostel. Nam omnia male facta vestra reperi radicitus. Catul. Argon. Nostrasq; atque ideo radicitus abstulit Pagos. Propert. lib. 3. Eleg. 7. Hinc ductus vox radicitus abstulit angues. Cicer. 1. de Finib. Ab potest cupiditas funditus evelli, atque extrahenda radicitus. Idem pro Domo sua: Vultis me meas radicitus evellere omnes actiones tuas?

Rădĭco, cas. penult. prod. sive radicor, caris, Radices ago, radices emitto. [שרש Gharash ag. Gall. Jetter racines, prendre racine. Ital. Far radice. Germ. Wurtzlen. Belg. Wortelen. Hispan. Raygar, hazer raygas. Polon. Korzenie puszczam. Vng. Meggyökerezem, gyökeret hozok. Ang. To take roote.] Plin. lib. 18. cap. 7. Frumenta mollia radicantur hausta. Idem lib. 19. cap. 6. Scilla autem & bulbi & cepe, & allium, nunquam secta non radicantur. ¶ Hoc componitur radico, quod est usque ad radices, vel una cum radicibus evello.

Rădĭcōsŭs, a, um, perv. ipsum, Quod jam radices egit. [שורש Gharash ag. Gall. Qui a jetté racine, enraciné. Ital. Che à messo radice, appigliato. German. Gewurtzet. Hispan. Raygado. Polon. Wkorzeniony. Vngar. Gyökeres. Ang. That hath taken roote.] Colum. de Arbor. cap. 20. Arbores autumno radicatæ sementinæ autumno serito.

Rădĭcōsŭs, adject. Quod multas radices habet, πολύῤῥιζος. Plin. lib. 16. cap. 32. Omnium generum radicosa brachia.

Rădo, is, si, sum, Complano, incido, excerpo, mundo. [גרד Gharadh abscindo. ξέω. Gall. Raser, oster. Ital. Radere, mondare, nettare. Ger. Schaben, beschaben. Bel. Schaven, schrabben. Hisp. Raer, alimpiar. Pol. Golenie, skrobanie. Vng. Reszelek, metszésnek nyirások. Ang. To shave, scrape.] Colum. 12. Scramen ne quid radatur. Iuven. Sat. 6. Nam Sergiolus jam radere guttur Capellæ. Suetonius in Calig. cap. 3. Regulos quosdam barbam potuisse, & uxorum capita rasisse ad indicium maximi luctus. Virgil. lib. 7. Aeneid. Proxima Circææ raduntur littora terræ. Lucr. lib. 3. & ripas radentia flumina rodunt. ¶ Radere aures, est re aliqua inaudita aures offendere. Quint. lib. 1. Nec jucunda atque audita tradito averteret animos, & aures præcorum delicatas raderet: hoc est, offenderet, fatigaretque. ¶ Ponitur aliquando pro splendere. [דרך Gharadh.] Plaut. in Aul. Simul radebat pedibus terram, & voce crocitabat sica. ¶ Hujus compositæ sunt, abrado, adrado, circumrado, corrado, derado, erado, interrado, obrado, & præterado: quorum significata vide suis locis.

Răs, ŭ, a, um, pro participium. [גלח Gharadh, גלב Gharab, גלה Gharah. Gall. Raſé, rez. Ital. Radere, mondato. German. Beschabt, beschoren. Hispan. Raido. Polon. Oskubany. Vng. Nagyot metszett, nyirt. Ang. Shaved, shaven, made smooth.] Virg. lib. 2. Georg. Tum lævos calamos, & rasa hastilia virgæ. Ovid. lib. 2. de Ponto, Eleg. 4. Vtq; meus limæ rasus liber esset amici, &c.

Răsĭo, tas, pen. corr. Sæpe rado. [ξύρω. Gall. Raſer, tondre. Ital. Radere, tondere. German. Offt schaben oder beschoren. Hispan. Raer á menudo. Pol. Vczenie golenie. Vng. Raszlyalom, meszéssen nyirás gyakran. Ang. To shave often.] Gell. lib. 3. cap. 4. Comprimus autem extrinsecus quinque in his troparibus nobiles viros barbam in ejus modi rasitatione.

Răsŏr, ōris, m. Cultrum radendo dictus. [ξυρόν. Gall. Raſoir, rasoir. Ital. Coltello, rasoio. German. Ein Schaber oder Barter. Hispan. Raydera. Polon. Brzytwa. Vngar. Metsző kes, nyirók kes. Ang. A shaver or scraper.] ¶ Per translationem quoque fidicines dicuntur radere, recte Nonio, Quod videantur chordas ictu radere.

Răsōrĭus, a, um, Quod ad radendum pertinet. [ξυρικός. Gall. Appartenant à raſoir. Ital. Pertinente à radere. Ger. Das zu Barbiren gehört. Hisp. Pertenesciente à raer. Pol. Do golenia przynależący. Vng. Metsző nyirók. Ang. Belonging to shaving or scraping.] Vnde Cultrum rasorius dicitur quem alio nomine novaculam appellamus, ξυρόν. Cic. etiam tonsorium cultrum vocat. lib. 1 Officiorum.

Rĕrādo, rāsi, rāsum, Iterum radendo aufero. [ξύω. Gall. Raſer, refaire, retondre. Ital. Ripe radere. Germ. Ein mahl oder offt schaben. Hisp. Laradyr ó sobre raer. Polon. Golenie poprawne. Vngar. Meszésse nyirat. Ang. To shave or scrape again.] Columel. lib. 4. cap. 29. Itaque rasera ita adhibenda est, ut.

Rāsĭlis, & hoc rāsĭle, pen. corr. om. a. Rasus seu politus, & nihil extantis aut eminentis habens pleorumque habere solens, ut ait Varro lib. 1. cap. 10. [ξυστός. Gall. Qui a eſté raſé, ou fait en raſer. Ital. Ritondato, ò da radere. Germ. Geschabet. Hispan. Cosa que suele raer. Pol. Zgolony albo golenie. Vngar. Mindenkor megnyirettetik, vagy nyiretik. Ang. Shaven, or that may be shaven or scraped.] Ovid. 7. Meram. Rasilis unus humum mirabitur insula vellem. Fovis ratilis. Catull. 10 Fescenn. Transferemus cum bono Lentulo lucullos pedes, Rasilemque subsolem ¶ Interdum idem quod aptum, radi. Virg. 2 Georg. & torno rasile buxum.

Rāsōrĭum, n. pen. corr. Instrumentum ferreum, à radendo dictum, quo dolium cerea pix liquata primum vel in hoc, vel lampade ardente circumit, ut deinde iterum picem ad futuram videamus. [ξυστήρ. Gall. Raſoire. Ital. Raſoiuolo, radimandola. German. Ein raſſ haben, raſirens mit Barn man das alt ab thut. Hispan. Raedera, raſtrillo para raer. Polon. Rodzaiu skrobania. Vngar. Borkö vakaro serpenyő, fazéknak vakarni kes. Ang. A scraper, or plane.] Columel. lib. 12. cap. 18: Subjecta lampade rutabulo ligneo, & ferrea cuvara radula circumit, &c.

Răsŭla, vide ASCIA GALEATA.

Rāta, tertius pedis pinni, & cartilagine, in tergo & cauda piscium habens hastilibus simillimos angulos vi serunt. [ῥάϊς. Gall. Raye. Ital. Pesce raza. German. Ein Meerfisch hat rucke Rodemen. Hispan. La raya pescado. Vngar. rovid. fogu. Ang. A thornback.] unde & Semi Graii horridi, rubrove, appellarunt. Vide Plin. lib. 9. cap. 32. & Hermolaum ejus interpretis ibidem.

Rătă Genus verbi à ratitate ejectum, recte Nonio. Nam Ratum facit diminutivum ratilum. Pacuv. in Iliad. Tunicam ratilem unicam ipsi dam.

Rătĭlum, A radendo ferrum illud quo vomeres idem eodem purgantur arando. [ξυστήρ. Germ. Pflugschar.]

Rāmălĕ, Vide RAMVS.

Rāmentum, i, n. Ex omni cujusque rei parte ramis radendo, quasi ratum. [ῥάμμα, ματος, ῥάμνος. Gall. Tout ce qui se raſe ou retranche. Ital. Raſchiatura. Ger. Ein jeglich ding das man abschabet oder Hirt. Hispan. Cosa que se puede raer. Pol. Okrzadki, zgoła. Vng. Reszelek. Ang. Any thing made by scraping of.] Vnde Ramenta auri, argenti, lignorum & cæterarum rerum dicimus, quæ ex fectione earum rerum decidunt. ¶ Flumicum quoq; ramenta dicuntur, corruncula ex locis per quæ fluunt, abradentium materiæ arenæ partes. Plin. lib. 33. cap. 2. Apud nos tria auri modis arena invenitur, flumicum ramentis, ut in Tago Hispaniæ. Nec ullum absolutius aurum est, cursu ipso, trituq; per volutum.

Rāmĕus, vide RAMVS.

Rāmex, micis, m. i. genus herbæ cochlearis sibi se porrectam, qua efficiunt ex adverso alio circa ferrum materiæ durum, ut ferro celeri, quam in ipsa ferrum conterunt velocitate, cujus ex ramentis dependet acta bono celsum, quæ præcidunt in materiam, & ex ramentis ne dolore afficiat. [ῥάμνος. Ger. Sauerampff oder der Aemp. Pol. Szkl. Vng. Iskáz. Ang. A sorrel.] Plaut. in Mer. Tua causa cupri radicem, jaculo quæ sparo sanguinem fecit in Pede. Tua causa nemo nolunt est suos ruptarias ranices. Plin. lib. 30. cap. 13: Ramices infantium, lacteæ virides à mamma dormientibus, morbis expiandantur. De ramice vide Cellium lib. 7. cap. 22. Columel. lib. 9. alueis ad capit ramices, quum de vivario conficiendo dicit ait: Denique per transversa latera cava transmittuntur ramices, qui extra terram obserent.

Rāmŭs, Sub. Qui ramis habitat. [κάραβος. Plin. lib. 32. cap. 11. Ramulus, cochlearum cibis cum thure ex ovi albo factis illitus per cutem ingrata medetur.

Rāmus.

Rāmus, mi, Arborum veluti brachium quod à cæteris fatum, & in latitudinem spartum stendes amicis [עבות סעפים ענף ענפה ענפות סבך שריג שריגה שריגות שריגים שרגים שרגות שרג שרגה שרגות שרגים שרג שרגה שרגות שרגים שרג שרגה שרגות שרגים

benè tantò loco cassò ferito. Colib. 11. cap. 2: Nam & rapinæ necessariæ, rapinæ, si caveis locis per hos dies fiunt.

Răpācitās, Rapaciter Rapax, Vide RAPIO.

Raphānīs, nid. & Raphanitis, Propterea quòd Græca sint à raphano fructum fundentia, merito hinc tanquam ex arboris fructibus sublimiores, & caeteris elatiores, velut in proprium retulimus unum ipsum. [Gesn. Rando.]

Rapinā, primatyl. aba producta, vide RAPA & RAPIO.

Răpio, pui, ptum, ĕre, act. Vi, impetu, & celeritate quippiam aufero. [Gall. Rauir, emmener par force. Ital. Rapire, torre per forza. Germ. Jemanden mit gewalt schnell hinweg führen oder hinnemmen. Hisp. Arrebatar ó robar. Pol. Wydrzeć, porwać. Vng. Elragadom. Ang. To rauish, or take violently away, to pull by violence, to snatch.] Terent. in Andr. Sublimem hanc intro rapi, quantum potes. Idem in Adelph. Cæteros rutrum agerem, tapetem, tunderem. Virg. 4. Georg. Qui facere: quòve se rapit ab his cognita virtus? Id est, unde ita. Ecl. 1. Georg. Atq; ibus in præceps prono rapit alveus amni. Cicer. 5. Ver. Rapiunt eum ad supplicium di patrii. Aliquando ne prætexto rapâs fruar. Cicer. de Leg. ex XII. Tab. Sacrum, sacrove commendatum quis rapsit, capitisve puniendo est. & Aliquando rapere, est vim afferre, vitiare, & propriè de virginibus, aut impuberibus puris, ut stillicidio nō dimoveantur. Virg. 1. Æn. Et genus invisum, & rapti Ganymedis honores. Liv. 6. bell. Pun. Nec diu rapti, nec acies patrum videbo, nec rap. ad supplicium matres Campanas, virgines ej. & ingenuos pueros. Seneca: Rapta rapturis aut mortem, aut indotatas nuptias optet. & Rapere aliquem in jus, est quovis modo aliquem compellere, ut se judicio sistat. Apud veteres enim cōstituendo erat, si quis in jus vocatus non respondebat, aut actor apprehensis prætoris auriculis, eosq; antestatus rem vel vi in judicium adducere posset. Quod & ipsum non obscurè docet Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 9. Casu venit obvius illi Adversarius: & quò tu turpissime magna exclamat voces? ait licet antestari? Ego verò Oppono auriculam: rapit in jus: clamor utrimque, Undiq; concursus, &c. Plaut. in Pœn. Rapiamus in jus. & Rapere ad pœnam, est punire. Rapere ad disciplinam, est arctiùs cohibere, & impellere ad disciplinæ cognitionē. & Rapere aliquē in invidiam, est adducere aliquem cōcitare. & Compello, Abripio, Arripio, Corripio, Deripio, Eripio, Irripio, Præripio, Prorripio, & Surripio, quæ vide suis locis.

Raptŭs, pta, um, part. Res rapta. [Gall. Choſe rauie, rapine, &c. Ital. Robba. Germ. Ein Raub ding das mit gewalt genommen ist. Hisp. Cosa robada ó arrebatada. Pol. Rzecz wydarta, porwana. Vng. Elragadtatot. Ang. A thing rauished or taken by violence.] Liv. 7. ab Vrbe: Quod rapto vivere necessitas cogeret. Ovid. 1. Metam. Vivitur ex rapto, non hospes ad hospitis unctus: Non socer à genero, fratrum quoque gratia rara est.

Răpŭlus, a, um, part. rapiendi, Claud. [Gall. Qui veut rauir, qui veut rapine, &c. Ital. Rapace. Germ. Der gerne Raubet, der nicht gesatt genommen ist. Hisp. Cosa robada ó arrebatada. Pol. Chciwy rzeczy cudzych, łakomy. Vng. Kapzsi. Ang. Ranenous, that vseth extortion or pilling.] Sueton. Iuppiter rapax, merito sævus. Ovid. 8. Metamorph. Vique rapax ignis nunquam aliena recusat. Plaut. Perſ: Proprex rapax, subdax. Salust. in Ciceron: Imò verò homo levissimus, supplex inimicis, amicis contumeliosus, modò humanus, modò superbus, nemini fidus: levissimus Senator, mercenarius patronus, cujus nulla pars corporis à cupiditate vacua: lingua varia, manus rapacissima, quia momenta, prædes fugaces, quæ honestè nominationem possunt, inhonestissima. Răpax procella est, violenta, quod omnia secum capiat, verratque per auras. Catul. Epigr. 11. Idemque Thalle cubilia rapacis procellæ. Rapax natura id est, ut facultatum artifex. Cic. de Amic. Nihil enim appetentius lucrum fuit, nihil rapacius, quàm natura.

Răpācĭtās, ātis, f. [Gall. Rapacité. Ital. Rapacità. Germ. Raubung ist ein raubigs ding. Hisp. Cosa de mucha rapiña. Pol. Chciwość. Vng. Kapzsiság. Ang. Rauing, pilage, extortion.] Colum. lib. 1. cap. 7: Nihil maxima vel negligentia ferri, vel rapacitas intervenit. Mart. lib. 12: Dira ferus ejus est rapacitatis. Cicer. pro Cæcin: Quis in rapacitate avaritiæ?

Rapācĭdæ, arum, imitatione patronymicorum homines rapaces appellantur joco comico ficti: ut Aeacidæ dicuntur ab Aeaco. Plautus: Rapacidæ ēstisque, ubi tantum fuit rapacitas.

Răpĭdus, a, um, Velox, celer: propriè que de fluminibus, torrentibus, procellis, fulmine, aliisque id genus, quæ celeritate impetu obvia quæq; secum rapiunt: quanquam & ad alia accommodatur. [Gall. Soudain, viſte. Ital. Rapido, veloce. Germ. Schnell ist fürtrefflich für einen gesagt. Belg. Snel. Hisp. Rapido ligero. Pol. Prędki, nagły, gwałtowny. Vng. Gyors, sebes. Ang. Suddaine, swift, hastie.] Cicer. de Nat. deor. ex Arato: Has inter rapido volvi cum gurgite flumen. Virg. 6. Aen. Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethon. Idem lib. 12. Aen. Rapidoq; volutus obice amnis curru ibat. lib. 5. Aen. Hic qui fortè velox rapido contendere cursu. Idem 4. Georg. Asboae ut cuncta rapidæ formacibus igneis. Horat. de Arte: Dictus ō hortensi cursore, rapidoque fluenta. Oratio rapida est, concitata. Cicer. 2. de Fin. Quum enim fertur quasi torrens oratio, quamvis multa cujusque modi rapiat, nihil tamen teneas, nihil apprehendas: nisi quum rationem rapidam conversa.

Răpĭdē, adverbium, Celeriter, velociter. [Gall. Soudainement, viſtement. Ital. Rapidamente, velocemente. Germ. Schnellig. Hisp. Rapida y ligeramente. Pol. Prędko, gwałtownie, &c. Vng. Sebessen. Ang. Hastily, swiftly.] Cicer. 2. de Leg. Rapideq; cuncta citò in unum confluxit. Idem in Orat. Quod quam rapidè ferunt, sustinere nullo pacto possit.

Răpĭdĭtās, ātis, f. t. Velocitas, & ipse celeritatis impetus. [Gall. Soudaineté, viſteſſe. Ital. Rapidità, velocità. Germ. Die schnelligkeit. Hisp. Rapidez y ligereza. Pol. Prędkość, gwałtowność. Vng. Sebesség. Ang. Hastinesse, swiftnesse.] Cicer. 2. de Leg. Rapiditas cursus ita comparata est.

Răpīnum, Pro raptum, sive celeriter rapiendo. [Gall. Soudainement, à la haſte. Ital. Velocemente. Germ. Schnellig. Hisp. Ligeramente, apresuradamente. Pol. Porywczo. Vng. Sebessen. Ang. Swiftly, hastily.] Plin. lib. 11. cap. 9: Semine rapinum avium fame devorato. Sæpè semen accipitur pro celeriter, Eve velociter. Liv. 3. ab Vrbe: Fabius omnibus omnibus, prædam ex castris raptim Antiatra vexit. Cicer. ad Att. lib. 2. Et raptim in eam sententiam Pedum cucurrerunt. Cæsar 1. bell. Civil. His de causis agunturæ omnia raptim atque turbatè. Cicer. ad Attic. lib. 2: Hæc raptim Gerph.

Răpĭo, Rapina, & Raptus, differunt autore Varrone, quòd rapina, ἁρπαγὴ, ad personam: rapus, ἁρπαγὸς, ad rem: raptus, ἅρπασμα, ad ipsum rapientem referatur. [Gall. Rauine, rauiſſement, rapine. Ital. Rapina, rubberia, rapimento, ò rapore. Germ. Ein hinwegnemung oder entführung mit gewalt. Belg. Een wech rooninge. Hisp. Robo, obra de robar, arrebatamiento. Pol. Porwanie. Vng. Elragadtatás. Ang. Rauishing.] Terent. in Adelph. Diberis, Ctesiphone audivi filium tuam in rapina fuisse cum Aetheno. Cicero 1. Verr. Quas res latrones in agris, crudelitas in supplicis, avaritia in rapinis, superbia in contumeliis effere potuisset. Idem Act. 3: Cæterorum, decumanorum procuratores illius quæstus, & manus rapinam testificabitur. Cæsar 1. bell. Gall. Satis habebat, in posterum hostem rapinis populationibusq; prohibere. Ovid. 1. Amor. Eleg. 8. Certior à multis, nec tamen invidiosa rapina est. Cicer. 3. Tusc. Quis est de Ganymedis rapta dubitat? quid Proëna virgo? Claud. lib. 2. de rapt. Pros. Rapinis nec furta carent, nec furtis rapina. Idem: Matronarum cædes, virginum raptus. Cic. 6. Verr. Locum ut ipse raptum illi virginis quam ab pueris accepimus, declarare videatur. & In hac autem significatione, rapina primam sylabam habet correptam quam à rapiendo derivetur. Ovid. 1. Amor. Eleg. 8: Cessat è molles nec tam invidiosa rapina est.

Răptātŏr, tōris, m. t. Antiquis in usu erat pro eo quē hodie raptorem dicimus. [Gall. Rauiſſeur. Ital. Rapitore. Cicer.

ter. Slaber. Hispan. Robar. Ital. Rob. Polon. Zwodzic.] Quod & Nonius annotavit, citato Lucilium lib. 2. Homo impudicus impune est rapinator.

Rapum, rapi. Vide RAPA.

Rārus, a, um. Latum, spongiosum, & denso contrarium. [Γανος, ξηρος. Gall. Rare, clair, mal serré. Ital. Raro. Germ. Dünne. Hispan. Ralo. Polon. Rzadki. Vngar. Ritka. Ang. Thinne, full of holes.] Virgil. 4 Aeneid. Arbuta rara pluga, lentæ ut vena alterna. Ovid. 12 Metamorph. Arve liquor rari fub pondere cedit. Manil. Virgil. 2. Aeglag. Et quæ rara vetus regit arbutus umbra. q. Interdum rarus nemo est quod crebro, & non ubique obvium. Cicero de Amic. Digni autem sunt amicitiæ, quibus in spheram eadem cuncta cognoscant. Rarum illud genus (& quidem omnia quædam rara) nec quicquam difficilius quàm reperire quod in omni parte in suo genere perfectum. Idem Calio inquit. Rarum tuus quidem, sed suaves accipiebat literas. Stat. 5 Sylv. Laudat juvenis rarissima cunctis pacis Horatæ Carm. Ode 31. Tempus & albo rara fides colitur. Vel pro plano Ramo & vulgare contrario. Cicer. Topica. Rārē, adverbium. Infrequenter, non densè, non spissè. [Αραιως, μανως. Gall. Rarement, rarement. Ital. Raramente. Germ. Dünne. Hispan. Ralamente, aclaradamente. Polon. Rzadko. Vngar. Ritkon. Ang. Seldome, thinnely.] Colum. lib. 2. cap. 9. Nam nisi rarè cernitur, vix unam & unicam spicam ferat. Etsi verum apud Columellam hoc legitur rarè, dicamen Varro apud Gellium libro 2. cap. 25. Sed rarius non dicitur, nec id aliter ejus usus, ubi reperitur.

Rārō, Insuadverb. [Vngar. Ritkan.] Suetonius Tiberio. Rarò & nisi publicè.

Rārō, adverbium. Insolenter, infrequenter, minus sæpè. [Σπανιως. Gall. Rarement, rarement, peu souvent. Ital. Raro. Germ. Selten. Hispan. Rara vez. Polon. Rzadko. Vngar. Ritkan. Ang. Seldom.] Cicero pro Rosc. Amer. Hoc malefactum ita raro exit, ut frequenter auditum sit, pœnitentiæ prodigium sit commissum.

Rārō, pro parte rerum, & superlative. Rarissimè. Cicero Lentulo libro 1. Epist. Quòd tu tanta sis, quàm tu existimabare, id erit causæ quod non ejus generis literæ sint ut eas audeam temerè committere.

Rārēfacio, is. Proprè est Hasitatem aut spissitudinem facere. [Λεπτυνω, ξηραινω. Gall. Amincir. Ital. Assotigliare. Germ. Dünne machen. Hispan. Enrarecer. Polon. Rzadzic. Vngar. Ritkitom. Ang. Thinne, make thinne.] Cicero de Nat. deor. In pomorum autem medullis quædam dulcia, lactea spongiola. q. Accipitur interdum pro parvitate, & infrequentia rerum, exigere. Plin. lib. 23. cap. 1. Turpia hæc & culpa rarefacta, quòd etiam qui fecunt dissimulare nolunt.

Rārēfactio, onis. Rarefactio est, spongiosa quædam laxitas. Dicitur contrariè ἀραιωσις, densitas. Colum. lib. de Arbor. cap. 1. Mediocri terræ bonitate optima est vitibus terra.

Rārēsco, ĕre, n. Rarò fieri. Gall. Devenir rare, qui devient rare. Ital. Divenir raro. Germ. Selten werden. Hispan. Enrarecerse. Polon. Rzadzic sie. Vngar. Ritkulom. Ang. To grow thinne.] Gellius lib. 2. cap. 22. A. rarus non dicitur rarè, sed alterâ dictione, aliter recte. Cato cap. 151. Piro rarenter bene cedit, Pompeianus ego stulte. Longe absimiles sicari, quo bene rarenter venit, non vilescit, sed hominum mentes erectiùs.

Rāro, as, n. p. verbò inusitato. Rarefacio. [Αραιοω, λεπτυνω. Gall. Eclaircir, amincir. Ital. Diradare. Germ. Dünne machen. Hispan. Enrarecer, cernir de poca tela, ralear. Pol. Rozrzedzam. Vngar. Megritkitom. Ang. To make thinne.] Cum ratiocinia assumpsit, composita, cribrato & interrato, quod est crivellato ratiocinio. Gellius lib. 4. cap. 1.

Rās, Rāsa, Rāsum. Latum. [Ξυστος, λειος. Gall. Rasé, uni. Ital. Raso. Germ. Dünne. Hispan. Raso, llano. Polon. Rzadki. Vngar. Megritkitom. Ang. To make thinne.] Columella libro 2. cap. 9. Nam nisi rarè consitum, vinum & umbratam spicam facit. Etsi verum apud Columellam hoc legitur rarè, dicamen Varro apud Gellium libro 2. cap. 25. Sed rarius non dicitur, nec id aliter ejus usus, ubi reperitur.

Rāsilis, e. Latus

rem lib. 15 Quum. Lucan. ad Cæsarem propter rationem belli quinque dies essem moratus. ¶ Aliquando pro modo, via & forma. Salust. in Cat. At ego vobis, si modò voluptati esse vult, rationem ostendam qua tanta ista fugiamus. ¶ Ratio item quandoq; dicitur computatio, calculus. [λογισμός. Gall. Conte, calcul. Ital. Calculo. German. Ein Rechnung. Hisp. Cuenta. Polon. Rachunek. Vngar. Szamotas. Ang. An accompter reckoning.] Plaut. in Aulul. Supputatum ratio cum argentario. Idem in Amph. Et utres, rationesque vestrorum omnium bene expedire volui. ¶ Ratio etiam proportio dicitur: ut quum tria ad quatuor ejiciuntur, quatuor verò ad sex hemiolii ratione habere dicimus. συλλογισμός. ¶ Rationem sui ducere, est quod indocti dicunt, habere respectum ad suum commodum. Cic. ad Trebatium libro 7. ¶ Rationem inire, est modum & viam invenire. ¶ Ad rationem nostrorum temporum, dixit Cic. in Scauro id est, comparatione nostrorum temporum. ¶ Rationem capere oculis, est ex vila tantam rationem concipere. ¶ Ponitur aliquando ratio pro eo quod recentiores quantitatem dicunt. Cato de Re rust. Vbi non erunt, scito pro ratione fructuum effecisse, pro modo fructuum, aut quantitate. ¶ Ratio constare dicitur, quum justa, & legitima apparet. Plinius Junior: Missum est quum singulis debitoribus ratio aut cõstet, aut constare videatur, pluribus, eandisque non constet. Pro eadem etiam dicimus, Ratio apparet, quum scilicet accepta cum datis collecta, parta invenimus. Plaut. Trinum. Ratio quidem hercle apparet argentum, ere ejecto.

Rătiuncŭla, æ, diminutivum à nomine ratio deductum: quod accipitur pro levi & futili ratione. [λογάριον. Gall. Raisonnette. Ital. Ragionale, ragioneta. Ger. Ein schlechte verfaßt der vernunfft. Hisp. Pequeña razon. Pol. Mała rozumek. Vng. Okocskaroka. Ang. Areason of little effect.] Cic. 2. Tusc. Conjiciunt rationculas Stoici, cur non dicat malum, quasi de verbo, non de re laboretur. Suggerere rationculas. Idem lib. 3. de Natur. deor. ¶ Aliquando pro supputatiuncula cum magna pecunia. [Gall. Conte, calcul. Ital. Calculo. Germ. Ein kleine rechnung. Hisp. Cuenta. Polon. Mała rachunek. Vng. Zem vetesske. Ang. A little accompter or reckoning.] Terent. in Phorm. Erat et de ratiuncula Iampridem apud me reliquum pauxillulum Nummorum, id ut conficerunt conferrem. Plautus in capt. Ibo intrò, atq; inter tabulas rationculam, Quantillum argenti mihi apud trapezitam siet.

Rătiōnālis, le, om. t. cui à natura ita est ut ratione uti possit: quod uni homini inter animantia est concessum. [λογικὸς. Gall. Raisonnable, qui use de raison. Ital. Rationale, ragionevole. Ger. Vernünfftig. Hispan. Cosa de razon. Pol. Rozumny. Vng. Okos. Ang. Reasonable, that hath reason.] Quintil. lib. 9. cap. 4. Falsa est finitio si dicas, Equus est animal rationale: nam equus, anima, sed irrationale. Autor ad Herennium lib. 2. In causa rationali primùm quæritur, ecquid sit. ¶ Rationales, & procuratores Cæsaris idem erant, ut ait Lampridius in Alexandro, teste Budæo. ¶ Rationales officiales dicuntur à Constantino, proinde qui quam in aliqua parte ratiocinationes fecerint, quorum rerum à se gestarum rationem retulerunt, τὰ λόγια à Græcis appellantur: id est, reddendis rationibus obnoxii. l. 4. C. de Episcop. & cleric.

Rătiōnāle, is, n. t. Apud Ecclesiasticos scriptores accipitur pro vestis sacerdotalibus genere, quo usi sunt Hebræorum Pontifices. [λογεῖον. Gall. Rationale. Ital. Rationale. Ger. Ein Rechenbuch. Hisp. Libro de cuenta. Pol. Rejestr. Vngar. Zamotas könyv, szamarro tarto tarisznya. Ang. A books of accompts and reckoning.] Sueton. in Augusto: Rationes reddidit diutinæ valetudini, magistratibus ac Senatui domum accitis, rationarium Imperii tradidit.

Rătiōnārius, a, um, et Rationalis, apparitor. [λογιστής. Gall. Decouteur, de registre. Ital. Decorsi. Germ. Der Rechnung. Hisp. Cosa de cuenta. Polon. Rachmistrz. Vng. Zem verö szem tartó. Ang. Of accompts and reckoning.] Marcellus Jurisconsultus: Quidam ex mercatore opulento rationarius apparitor.

Rătiōcĭnor, ans, pen. cor. d. o. Ratiocinatione quadam deprehendo, colligo, computo. [λογίζομαι. συλλογίζομαι. Gall. Raisonner, discourir, sylloguer. conferer par raison. Ital. Comprendere qualche cosa con ragione, far conto, contare. Ger. Die rechnung machen. Hispan. Razonar, hacer cuenta. Polon. Rozumiem sobie, rozpatruie się, rozsądzam się. Vng. Okoskodöm, okoskodom. Ang. To reason, to prove and conclude by reason.] Gell. lib. 1. cap. 1. Plutarchus in libro quem scribit, ὅτι ἄλογα τὰ ἄλογα συλλογίζεται καὶ λόγον ἔχει ὁ λογισμός, id est, Rationem habere rationem, subtiliter quæ ratiocinatum. Pythagoram primum dicit, ita repetienda, moduland aq; fidos, longitudines; Hercules præliatia. Cic. lib. 1. Tusc. Quæst. At nos metiendi, ratiocinandique utilitate inspecta, hujus artis terminavimus modum. Idem 2. de Invent. De pecunia ratiocinari sordidum est, quò de gratia referenda deliberetur.

Rătiōcĭnātor, tōris, m. t. Dicuntur qui subducendæ rationis periti sunt, quos & calculatores nominat Martial. [חשבים. λογιστικὸς. λογιστής. Gall. Qui sçauent compter. Ital. Quello sermone, computatore. Ger. Ein Rechner oder Rechenmeister. Hispan. Contadores. Polon. Rachmistrz. Vng. Zem vetök. Ang. Casters of accompts.] Col. lib. 3. cap. 3: Vt diligens ratiocinator posito calculo videat id genus agriculationis maximè ei fundum conducere. Cic. ad Att. lib. 1. Libertum ego habeo sanè neminem hominem, hilarem dico ratiocinatorem, & cœnatorem tamen. Idem 2. Off. Hæc igitur & talia circumspicienda sunt in omni officio, & contuenda, exercitatioq; capienda, ut boni ratiocinatores officiorum esse possimus: & in addendo, deducendo que videre, quæ relinqui summa fiat, ex quo quantum cuique debeatur, intelligas.

Rătiōcĭnātĭo, onis, f. Principis animæ portionis: hoc est, mentis functio est ex singularibus quibusdam universalia inducens rhetoricata, communesq; rerum ac generum summas ex issq; scientiæ argumentationes plurima efficiens, de quibus serenus habetur, vel opinio. [λογισμὸς. συλλογισμὸς. λογισμός. Gall. Raisonnement, discours, conclusion par raison de sçavoir ou de sçaver. Ital. Quando l'animo cerca per ragione di sapere ò non sapere una cosa, discorso. German. Ein nachdencken / oder schlussung aus gewissen anfangen / regimtäte erdencken. Hispan. Obra de razonar per buena razon ò buen arte. Pol. Cankowanie po mocy rozumowey, rozpatrowanie. Vng. Okoskodas. Ang. Reasoning or discoursing.] Cic. 4. de Invent. Ratiocinatio autem est diligens, & considerata faciendi aliquid, aut non faciendi excogitatio. Ea dicitur tum interfuisse, quid aliquid faciendum, aut non faciendum certa causa vitasse aut secutus esse animus videtur. Ratiocinatio (inquit Augustinus de immortalitate animæ) est diligens & considerata faciendi aliquid, aut non faciendi excogitatio. ¶ Accipitur aliquando ratiocinatio pro argumentatione, ex duabus pronunciatis conclusionem inferente, quam συλλογισμὸν vocant Græci.

Rătiōcĭnātīvus, adject. Quod ad ratiocinationem pertinet: [συλλογιστικὸς. Gall. Appartenant à rel raisonnement ou discours. Ital. Pertenente a tale Disputa, ò ragionamento. Ger. Das ja der rechnung oder schlussung eigenschafft gehört. Hispan. Pertenesciente à tal razonamiento. Pol. Rozpatrzaiący do rozrachowania. Vng. Okoskodashoz valo. Ang. Belonging to reasoning or discoursing.] ut Ratiocinativum genus orationis, apud Cicer. 1. de Invent. Quintil. lib. 7. cap. 2. Ratiocinativa, atque collectivâ quæstio oritur. Status ratiocinativus, Idem lib. 3. cap. 5.

Rătiōcĭnĭum, ii, n. t. Supputatio, vel calculi subductio. [חשבון. λογισμὸς. λογισμός. συλλογισμός. Gall. Calcul, conte. Ital. Calculo, conto. Germ. Rechnung oder auffrechnung. Hisp. Calculo, cuento. Polon. Zrachowanie. Vng. Zem vetés. Ang. Reckoning, accompting or reckoning.] Colum. lib. 5. cap. 1: Hæc non aliena nec procul à ratiocinio, quod tradituri sumus, breviter præfari oportuit. Et paulò post: Iugeri autem modus si semper quadratus, & in agendis mensuris in longitudinem haberet pedes CXXX. in latitudinem pedes CXX. expeditissimum esset ejus ratiocinium.

Rătiōnābĭlis, le, om. t. Rationalis: hoc est, cui rationem natura indidit: huic opponitur Irrationabilis. [λογικὸς. Gall. Raisonnable, qui vse de raison. Ital. Rationale, ragionevole. German. Vernünfftig. Hispan. Cosa de razon. Pol. Rozumny. Vng. Okos. Ang. That hath reason.] Quintil. lib. 2: Sed quia carent sermone quæ dicta sunt, muta atque irrationabilia vocantur. Idem lib. 5. cap. 11: Nec summus finis voluptas rationabilibus quoque.

Rătis, atis, f. ve Rates, ratis, f. t. Probo credimus, Connexarum trabium compages, quæ antequam navigia essent inventa, navium usum præbebat. [דברות. σχεδία. ἐπιβατὶς. σχεδία. Gall. Vne radeau, vne nagelle, barque ou barque. Ital. Zattera, zatta. Germ. Ein Floss. Hisp. Balsa de madera trauada, nave. Pol. Kamięga, tratwa. Vng. Vaross dolgok haio szöllyhaio. Ang. A boate.] Plin. lib. 7. cap. 56: Navem primus ex Ægypto in Græciam Danaus advexit: ante ratibus navigabatur, inventus in Marmarico, interfectus à Rege Lycio. Cic. 7. Verr. Quanti aut navibus aut ratibus constarent accedere. ¶ Varro rursùm Probo dissentiens ita scribit: Ratis, inquit, dicta navis longa propter remos, quod hi quum per aquam subiati dextra & sinistra duas partes facere videntur: rasellum & hoc ratis. Quæ in significatione ulla ponere. [פלגה. σχεδία. πλοῖον. Vng. Ib. 1. Aen. Dicere té, ratis, exercitui, æquora vectis. Ovid. lib. 14. Metam. Ferrij, ratis prona, medioq; sub æquore mergit. Virg. 10 Aen. Quæ mucus interea Tiberis constituit ab ostia Aeneæ, armatæq; rates, pelagoq; vehuntur. Id. 3. Aen. Postquam altum tenuêre rates, &c.

Rătiārĭus, ii, masc. tes. Qui ratem exercet, ut naviculatius,

qui naverit. [Ἐπὶ τοῖς ῥαδίοις πόνος ἀγωνίζου, ἐμπόδιον πανδοκεύειν. Gall. Vaincre difficulté qui combat sans naufrage. Ital. Vincer facilmente. Germ. Ein Sieg der leicht zu gewinnen ist. Hisp. El que corre aquello ha de ganar. Polon. Bezpieczna walka, nie przynosi chwały. Vng. Könnyü harczot, nem illik diczöseget. Ang. The garden of a knave.] Paul. de Pign. ad l. Quisquis in reditu &c. quam ad diem pecuniam non reddere tutor, ratam in illo nihil sua auctoritate demunt: posteaque flamen erevit & ratem absolvit Budæus.

Rătis, quadrans & Ratius triens, an antiquis appellati sunt, quòd in iis ratis fierent effigies, quemadmodum nauis in asse. Autor Nonius.

Rătis, v. de R. E. G. X.

Ratice. [Ger. Ein Wurm welcher den weinstock bey der Erdbörmen verderbt und Remigium ist. Vermes terrenstres radices vinearum lædentes. Plin. lib. 17. cap. 18. Oleæ ubi quercus est, ibi Ratis gignitur: quando vermes, qui radice quercus nascuntur, & transeunt.

Rătĭcus, a, um. Qui in mio calore est, frigore, aut terrore clamore, vel alia causa vocem obtusam habet, compressam & imperfectam. [βραγχώδης. Gall. Enroüé. Ital. Roco, ca. Germ. Heiser. Hisp. Ronco. Pol. Ochrypnięty, chrapiący. Vng. Rikes. Ang. Hoarse.] Virg. 11. Aeneid. Dant sonitum rauci per lata silentia cygni. Vbi rauios cygnos vocat, non quidem canoros, aut optimam vocem habentes, sed alarum concussione inter volandum, rancum per aëra sonum edicentes, quales est clangor tubarum. ¶ Ponitur aliquando pro fesso, & exhausto voce. Rauca fama. Cicer. ad Vatin. lib. 5. Verùm nolo, nisi ipse rumor iam raucus erit factus, ad Bajas venire: id est, nisi ipse rumor defecerit. Budæus.

Răcĭdus, adject. [βραγχώδης, ἰσχνόφωνος. Gall. Qui a la voix enrouée. Ital. Che ha voce fioca rauca. Ger. Heiser überein. Hisp. Que tiene ronca voz. Pol. Chrapliwy. Vng. Rekedt szavu. Ang. That speaketh as he were hoarse.] Lucret. lib. 2. Concava raucisonos ubi mutantur cornua cantus.

Răcĭdus, tris, ſt. Vocis obtusior, sive ex catarrhi defluxu, sive ex aëre frigido sive ex febri a calore, a dive ex causa contracta. [βραγχώδης. Gall. Enroüement, enrouure. Ital. Roco, rauedine. Ger. Die heyserkeit oder heyserkeit. Hisp. Ronquedad. Polon. Chrypa, ochrypnienie. Vng. Rekedtseg. Ang. Hoarsenesse of the voice.] Plin. lib. 11. cap. 15: Lupinas per nares, tussim raucitatemque similem edit fumum. Legitur & Rancedo, dinis, in eadem significatione.

Răucus, ca, cum, Rancus sum. [חָרֵר מְצֻלָּח. βραγχώδης. Gall. Qui a la voix enrouée. Ital. Di voce rauca. Ger. Heyser seyn. Hisp. Enronquecido. Polon. Chrypiący. Vng. Rekedtes. Ang. To be hoarse.] Auctus Rancesco, rancedine, & compositum Iraucesco.

Răudis, vel radus, vel rudus, tertia Festa, significat terram rudem & imperfectam. [ἀῤῥαγὴς. Gall. Rude, mal poly, imparfait. Ital. Rozo, imperfetto. Germ. Rauh erarbeitet ungeackert. Hisp. No labrado, imperfecto, rudo. Pol. Nie uprawiony, chropowaty. Vng. Tsudalatlan, meg nem vala. Ang. Rude, unperfect.] Nam & taxum quoque raudum, appellant poetæ. Accius Menalippe: Collocat se in locum celsum: Hinc manibus capere raudum fessi grande & grave. Aes quoque rude & imperfectum, raudus, rodus, sive rudus dicebatur. Cincius de Festis vocabulis apud Festum. Quemadmodum omnis materia priusquam deformata, rudis appellatur: & vellimentum rude, non perpolitum: sic æs infectum, raudusculum, sive rudusculum. Apud eadem: Aprilis: æs conflatum jacebat, id autem rudus appellabatur. In actionibus Centeria tamen æs infectum rudus dicebatur.

Răudusculum, i, sive rudusculum, diminutivum à raudus, sive rudus, Proprie illud æs rude & infectum: quanquam nonnunquam etiam pro re signato accipiatur, ut ex Cincio animadvertit Festus. Vnde in venditionibus mancupii scriptum erat Raudusculo hisque libra.

Răvis, huius ravis, ſt. Raucedo: hoc est, vadis obstructus, sive ex catarrho, sive ex aëre frigido tarc, sive ex febris calore, aut etiam ex immoderato clamore contracta. [βραγχώδης. Gall. Enroüement, enrouure. Ital. Roco, rauedine. Ger. Die heyserkeit. Hisp. Ronquedad. Pol. Chrypnienie. Vng. Rekedtseg. Ang. Hoarsenesse of the voice.] Plaut. Aulu. Hoc mihi dedoxit me ad fidem parcissimam, Vbi liquido potius nos, ad ravim potemus prius, Quàm quicquam detrudi id est, improbe, sicuti Erasmus sæpius clamat: adeo ut toxicum tot febricitantes vomiscrint raucescat. Apuleius lib. 3. Fordarit: Clamando ardens obtinuerit ideneidè hozando purgandi ravim. Hinc Ravio, vis, & Ravas, a um, Ravus va, um. Quod medium habet colorem inter flavum & æruum, ut interpretatur Festus: sive quod ex fulvo deducto in nigredinem vergens. Cicer. lib. 4. Acad. Quæ cohibemur pictum candidum, cum ravum videmus: quodque nunc solem colluxit. Sic ab Horatio ravi lupi dicti, à colore ærugineo, lib. 3. Carm. Ode 27. Quos inter augur Ravus & curvis spe lætus ales Vaticinus. Varro. Rerust. cap. 2. Cornibus primis ac postremis ravis oculis.

Răvĭdus, adject. Quod est ravo colore: non idem ac ravus, qui magis ad nigredinem declinat. [μελανόχρως. Gall. Qui a la couleur de miel. Ital.

Di colore di miele. Ger. Honigfarb. Hisp. De color entre garço y castaño, color de miel. Pol. Czarnawy. Vng. Barna. Ang. Of the colour of a brown, or dun.] Jur. Rovid. ocum. Colum. lib. 8. cap. 2. Sublimes sanguineque, nec obliqui visus, candi, vel nigricantes oculi, ravidi.

Răvĭdŭlus, diminutivum, adject. Plautus: Quis (inquit) hæc mulier & ille ravidulus qui venit? Festus: Ravi coloris appellantur, qui sunt inter flavos & cæsios, quos Plautus appellat ravidellos.

Răvŭlus. Dicuntur qui ravos oculos habent, γλαυκόμματος, quemadmodum qui cæsii, cæsiosi Festus.

R ante E.

REG in notis antiquorum Regio. REIM. rei militaris. RET. FXX. Retro pedè signati. RFED. recte factum esse dicitur. RFEV. recte factum esse videbitur. RFERRARIN rerum ferrariarum. RGF. Regi filius. RGC. ex grundæ causa.

Ré. Præpositio per apocopen à remo fit, ut videtur, alia. Vnde Respicio, rem à specio, Reverter, retro verto. Repoto, rem de in retro pono. Etymon ejus copulis reperitur. ¶ Habet & alias significationes. Nam quandoque perfectionem denotat, ut, Recognosco. Quandoque reciprocationem ut Redamo. Quandoque obtra, sive adversus, ut Reluctor id est, repugno, reluctor alii. Quandoque rerum aliquarum, seu lapsarum Reparo. Quandoque ad pristinum statum ut Reparatio, ad pristinam redeo. Renovo, ad novitatem reduco. Quandoque vade, ut Redundo. ¶ Quandoque loco. Vng. lib. 3. Italiam petere & terras tentare repostas. Vbi Servius. Repostas: id est, longè positas. Sic Removeo, longè moveo. ¶ Quandoque denotat contrarietatem functionis, ut Rego, quod est rectè agendo. Religio, quod significat erat aperio. Recludo, claudo, patefacio. ¶ Quandoque habet diversitatem, licet non contrariã, à suis simplicibus significationibus. Ut Relucco. Nam quid lucet, licet cognoscere: relucere tamen, sic relucescere, non est rursus cognoscere, sed factũ aliquod novum, & inopinatũ, inperaturaq; cognoscere, scitè advertere. ¶ Aliquando nihil omnino addit significationi suæ simplicis. Ut recalco, ut mox docebimus; nihil aliud est quam calco. ¶ Componitur autẽ cũ dictionibus a, ab, præ, ante, retro, de, ad, con, di, dis, e, ex, in, ob, per, præter, pro, re, se, sub, super, trans, ut recurro: de, ut recido: ex, ut recello: ob, ut regredior, ut recubo: per, ut reciso: præ, ut reprehendo: re, ut remitto: sub, ut recondo: super, ut resideo: trans, ut regredior: in, ut recurro: pro, ut repugno: q, ut requiro: se, ut relego: ut retineo: ut reverter. Sed tũ a, c, & h, interponitur, ut causa euphoniæ.

Rædĭfĭcĭo, as, Intransitivum, à ædificũ est laptem reflumo. [חָדַשׁ. ἀδόμησιν πάλιν ἐργάζομαι. Gall. Rebastir, rebastir & edifier de rechef. Ital. Riedificare, edificar di nuouo. Germ. Wider erbauen. Hisp. Edificar de nuevo. Pol. Znowu budować. Vng. Vyennan fel epitni. Ang. To edifie or build again.] Read Ecatrem mutuum, pro relatorie Cic. ad Att. lib. 6. Cæsarem in mœnia reædificanda diligentiorem fore.

Rĕapse significat ipsa re. Gellius Pacuvius Si non est ingratum reapse quod feci. Cicero de Divin. Formæ quæ reapse multæ sunt (speciem autem offerunt. Item 5. de Fin. lib. Quod dicta reapse primum est.

Rĕaspĭmĕ, è ἀναπνέω. Plin. epist. lib. 5. Apollinaris mihi & Sperantius nostri ærumnis alveo deferuntur, ut reaspimem.

Rĕărĭus rursum, Statius, & cæteri recentes. [πάλιν. Gall. Derechef. Ital. Di nouo. Germ. Wider. Hisp. Otra vez. Pol. Znowu. Vng. Vyennan. Ang. Again.] Rursus & reărius per apocopen mutantur, à reago. Gell. Lucretius, & alii de eadem re sunt multi. Ital. Ritornare, tornare di nouo. Ger. Die etwas thun und wieder verrichten. Hisp. Tornar de nuevo. Pol. Znowu czynić. Vng. Vyennan vagy ismeg. Ang. To reforme, to build again.] Nam & Lucretius quibusdam in locis reagere pro reverti usurpavit. Cicero ad Att. lib. 6. Si de triginta tibi tutrem fortuna reatũ, Aquilirdus berebo, pathd negotio.

Rĕbello,

Rebello, las. n. p. Repugno, bellum instauro: proprie ea de iis dicitur qui in fide quam principi, aut Reipub. nbi garunt, non permanent: aut qui aliquando victi, & in deditionem recepti, bellum rediintegrant. [ארד *morédh* ארה *morá* משעי *pesháh* מעל *maál* בשעי *bésha'i*, & בשעה Gal. *Rebeller, se remuer contre.* Ital. *Ribellare, rebellare, ritornare a guerra.* Ger. Sich wider ihren Herren auffrürisch machen, abfallen, gegen einen steiffen, widerspenstig sein. Hisp. *Rebelar.* Pol. *Zbuntuie się, wracam się do woyny, powracam.* Vngar. *Pártolnak, hátat adnak, partot vetnek.* Ang. *To rebell, arise against.*] Caes. 1. bel. Gall. Si talis ratione diversis in locis plures rebellare coepissent. Liv. 2. ab. Vrb. Quia eum Latinis rebellare nolebant. Lucan. lib. 1. nisi quos vinci potuisse rebellent. ¶ Rebellare dicuntur vulnera, seu alia vitia, quum sunt curata repullulant. Plin. li. 25. cap. 1. Nostri herbam *Sideritim* vocãt, quoniam medetur ferramentis & parit recludunt, et rursus fata rebellare quæ curaverat vitia. Rebellat humor. Plin. lib. 13. cap. 12. Minus sorbet politura charta, magis fit et rebellat sæpè humor curiosè datus, primoque inalbo deprehenditur aut etiã odore cui fuerit inditus prior.

Rebellator, oris, m. c. Qui semel victus, & in deditionem receptus, bellum instaurat, quive alioqui in fide principi aut civitati obstricta non permanet. [ארד *morédh* ארי *mari* משעי *pesháh* סרב *sarár* שובב *shobéb*. Gall. *Celuy qui rebelle.* Ital. *Rebelle.* Ger. Einer der sich abwirfft und wider seine gnedige Herren, ein abfelliger vnnd nicht gehorsamer. Hispan. *El que rebela.* Polon. *Przeciwnik, nieprzyiaciel.* Vng. *Pártos, hutlen tevő, hutlenkedő.* Angl. *A rebell, or one rebellious.*]

Rebellatrix, icis. [ארדית *moredhéth* משעית *peshúbah*. Gall. *Celle qui rebelle.* Ital. *Donna che si ribella.* Ger. Ein abfellige vnd widerspenstige. Hisp. *La que rebela.* Pol. *Taka rzecz Camie przeciwna.* Vngar. *Hutlen tevő asszony.* Ang. *A woman that rebelleth.*] Liv. lib. 10. bel. Maced. Dictu, quam re, facilius fit, provinciam ingenio fallere & rebellatricem confutare. Ovid. 3. Trist. Eleg. 12. Teque rebellatrix tandem Germania magni Tutile caput pedibus supposuisse ducis.

Rebellio, onis, f. Defectio, seu belli instauratio. [ארד *moredh* ארדות *moredhóth* משובה *meshubáh*. *Rebellatio, rebellio.* Gall. *Rebellion.* Ital. *Rebellione.* Germ. Ein widerspenstigkeit mit gewapneter hand widersetzung. Hispan. *Rebeldia, cosa de rebelde.* Pol. *Zbuntowanie woyny.* Vngar. *Tamadás, pártolkodás, hutlenkedés.* Ang. *Rebellion, or arising against.*] Caes. 1. bel. Gall. Rebellione facta post obsidionem. Tacit. lib. 3. Eodem anno Galliarum civitates rebellionem coepisse.

Rebellis, le, adjectivum, Qui semel victus, & in deditionem receptus, bellum instaurat, qui ve principis aut reipublicæ fidem impune decrectat. [ארד *morédh* אחי אש *ish* משעי *peshúah* סרב *sarár* שובב *shobéb*. Gall. *Rebelle.* Ital. *Rebelle.* Germ. Widerspenstig und ungehorsam gegen seiner Herren gebot. Hisp. *Rebelde, que se rebela.* Pol. *Ten co zbuntuie woyne, przeciwnik.* Vng. *Hutlen tevő, pártoskodó.* Ang. *Rebellious, or arising against.*] Virg. 6. Aen. Hesperiam Poenus, Gadibus rebellem.

Rebellium, li, n. c. Rebellio. [ארדות *moredhóth* משובה *meshúbah*. Gall. *Rebellion.* Ital. *Rebellione.* Germ. Ein widerspenstigkeit gegen obrigkeit oder seiner gnedigen herschafft mit gewapneter hand widersetzung. Hisp. *Rebeldia.* Polon. *Zbuntowanie woyny, wiary we dzierżenie.* Vngar. *Hutlenség, pártolkodás.* Ang. *A rebellion, or rising against.*] Liv. 3. Dec. ad lib. 2. Qui dedicis contra jus, & fas bellum intulisse, & pacatos ad rebellium incitasse.

Rebito, ãs. Compositum à re, & ito, as, frequentativo verbi eo, is, quo antiqui utebantur pro revertor, redeo. [שוב *shúb*. Gall. *Retourner, aller derechef.* Ital. *Ritornare.* Germ. Widerkehren an sein ort. Hispan. *Tornar de algun lugar.* Polon. *Wracam, powracam.* Vngar. *Megtérök.* Ang. *To return, or go again.*] Interpositum autem est b, tantùm ad euphoniæ causã. Plaut. in Capt. Actum non rebitas hinc, ut vigiliæ minas dem prius.

Rebito, reboas, n. p. Iterate, & boo, Remugio & per translationẽ resono, resilio. [הגה *hagah*, *meháh*, *meregéth*, *mehumáh*. Gall. *Remugir, retentir contre, resjaillir à coups qui nuysent ou offendent.* Ital. *Mugghiare.* German. Widerbellen wieder bellen. Belg. *Tegen blaffen of bassen.* Hispan. *Bramar, resonar.* Pol. *Ryczę.* Vng. *Bögök, ábrögök.* Ang. *To bellow, or lyke a bull again.*] Virgil. lib. 3. Georg. reboant silvæ q. & magnus Olympus. Vbi Servius Reboo Græcum est: nam apud Latinos nullum verbũ est quod ante o finalem habeat u excepto fu. hoc tamen majores aliter scribebant, aspirationem interponentes duabus vocalibus, & dicebant Incoho.

Recălcitro, as, n. p. Calcitrabo: est, calce ferio. [בעט *bahát*, *hamár*. Gall. *Regimber.* Ital. *Recalcitrare, dare à percuotere con calci.* Germ. Mit dem fuß hinden schlahen. Hisp. *Tirar coces atras.* Pol. *Wierzg bye.* Vng. *Ellenszegődik, zsémbelkedik.* Ang. *To winche, to kicke.*] Propriè de equis dicitur, quamvis etiam ad homines transferatur. Horat. 2. Serm. Satyra. Cui malè si palpere, recalcitrat undique tutus.

Recălco, as. Rursus calco. [שוב *shúb*. Gall. *Derechef fouler aux pieds.* Ital. *Tornar di nuovo à calcare.* Ger. Widertreten. Hispan. *Hollar otra vez.* Polon. *Nadeptywam.* Vng. *Ismét, vissza nyomok alá.* Ang. *To tread under foote, to trample down.*] Col. lib. 2. cap. 21. Si vehementer obtriti segetem humum recondere, & recalcare, quorum aliqua quasi tenuiore abundaverit.

Recălfio, recales, pen. cor. Calco. [חמם *chamám* יחם *yachám*. *Θερμαίνω.* Gall. *Je chauffe derechef.* Ital. *Scaldare.* Germ. Warm machen. Hispan. *Calentar.* Pol. *Ogrzewam.* Vng. *Melegétem.* Ang. *To be hoat again.*] Virg. 12. Aen. vis urbe tuenda Spes Italas, recalent nostro Tyberina flumina Sanguine.

Recălefăcio, pen. cor. Rursus calidum facio. [αὐτοθερμαίνω. Gal. *Réchauffer.* Ital. *Riscaldare.* Germ. Wider erwermen oder warm machen. Hisp. *Calentar otra vez.* Vngar. *Ismét, vagy melegétem.* Ang. *To make warme again.*] Ovid. 8. Metam. calidumq; priores Cæde recalfecit consors Erechthea telum.

Recălesco, Rursus calesco. [αὐτοθερμαίνομαι. Gal. *Se réchauffer derechef.* Ital. *Riscaldarsi.* Germ. Wider erwarmen. Belg. *Weder warm worden.* Hisp. *Calentarse otra vez.* Pol. *Zawrze gorącością.* Vn. *Ismét megmelegszem.* Ang. *To make warme again.*] Cic. lib. 2. de Nat. deor. Quod nostris quoq; corporibus contingit, quibus motu aliquo exercitatione recalescunt. Ovid. 2. de Remed. Am. Quiẽ juvat admotis repidam recalescere ripam.

Recălvus, a, um. Cui non totum caput, sed fere pars calvum est. [גבח *gabbách*. *Φαλακρόμετωπος.* Gall. *Chauve par devant.* Ital. *Calvo davanti.* Germ. Ein Glatzeriff. Der vorhen fast ist. Hisp. *Calvo de enzima.* Pol. *Łysy.* Vn. *Kopasz.* Ang. *Balde.*] Plaut. in Rud. ecquem Recalvum acciliorem scitum?

Recălvāster, tra, um. Diminut. est à recalvus: eumque significat qui fronte tantùm alva est, non toto capite: qualis erat vatulus. Valer. 10. 1. cap. 7. [גבח *gabbách*. *Φαλακρόμετωπος.* Gall. *Chauve par devant, un peu chauve.* Ital. *Calvo.* Germ. Ein fast ist, der vmb der Stirnen fast ist. Hispan. *Vn poco calvo.* Polon. *Troo kiedy łysyvko.* Vngar. *Kopaszocska.* Ang. *Balde.*]

Recande.ceo, cis, à verbo recandeo, Denuò candeo, sive igniti ris fio. [αὐτοπυρόομαι. Gall. *Etre rechauffé par force de feu.* Ital. *Ricalidirsi, divenire infuocato.* Ger. Wirt erwarmt heiß oder feurig werden oder erhitziget. Hisp. *Tornarse de color de fuego.* Vngar. *Ismét megyek tüzessé.* Ang. *To waxe white or glowing hoate.*] ¶ Accipitur aliquando pro recalesco. Ovid. lib. 1. Metam. Ergo ubi diluvio tellus lutulenta recenti, Solibus æthereis, altoque recanduit æstu. ¶ Per translationem quoque ira recandescere dicitur quum semel propemodum lenita, rursus exasperatur. Ovid. lib. 3. Metam. Audito clamore recanduerunt. ¶ Interdum idem est quod candidiorem fieri. Ovid. lib. 4. Metam. Sequaces super Ponticum nullo tardata timore Naves, omnes; suam percussa recanduit undam: id est, alba & candida facta est ex puma, quam mare concitatum solet emittere.

Recĭno, recanis, recinui, recentum. Cantu revoco. [ἀνακαλέω. Gall. *Chanter après.* Ital. *Recantare.* Germ. Mit singen widerumb herzu rufen oder laden. Hisp. *Cantar o rogar a alguno que buelva.* Pol. *Zawoływam, odwołuię.* Vng. *Vissza hivom, vissza szólitom.* Ang. *To sing again.*] Plin. lib. 10. cap. 33. de perdice loquens: Adeoq; vincit ibidem etiam focus charactem, utilla fumosa, & in cubili incubans, quã sensit fœmina ascendentem ad matrem recanat, revocetque.

Recăntatio, nis, à verbo supercantatio, cano, & quod antè allatum retracto. [ἀνᾴδω. Gall. *Recharme, charme au contraire.* Ital. *Cantare al contrario di prima.* Ger. Widerũ singen als vorhin gesungen. Hisp. *Cantar, o encantar otra vez.* Pol. *Zaśpiewanie, ześpiewanie.* Vng. *Meg hivom, vissza igézem.* Ang. *To recharme, to revoke or undoe a thing.*] ¶ Hinc recantatus, a, um, part. ἀνᾴδων, ὠιδή. Opprobria recantata id est mutato carmine in laudem versa. Horat. 1. Carm. Ode 16. donec ego mihi tua Mutare querã tristia, dum mihi fias recantatis amica Opprobriis, animumque reddas. Cure recanentes. Ovid. 1. de Remedium. Nulla recantatas deponent pectora curas. ¶ Interdum recusare, est sonum tantum carminis reflectere. Marc. lib. 2. Nullaq; Graiugenã quod recantet Echo. ¶ Plin. lib. 28. cap. 2. pro incantare videtur usurpasse: Non puteo, (inquit) serpentes ipsos recantari credit: & hunc unum effectum artis Medicinæ contrahi: Magistratum cantu, etiam à nocturna quiete.

Recēdo, is, quandoque à cedo, Abeo. [סור *sur* הלך *halách* משבה *meshúbah*. Gall. *Retirer arriere, se retirer, s'eloigner.* Ital. *Partirsi, levarsi da canto.* Germ. Abweichen, Lamen weichen, zu rucke weichen, widerumb kommen. Hisp. *Partirse de algun lugar.* Pol. *Odchodzę.* Vng. *Vissza térök, el megyök.* Ang. *To departe or go away, to retyre.*] Cic. Attic. lib. 2. Advolat in Formianum: nunc enos pridie Non. Majas recedere cogitamus. Plaut. in Capt. Proin tu ab illoc procul recedas. ¶ Ponitur aliquando pro revertor. *Ἐπανέρχομαι.* Salust. in Iug. Albinus Aulo fratre in castris pro Prætore relicto, Romã recessit. ¶ Aliquandò pro diminuo. Plin. Ep. ad Gallum lib. 3. Recessit venter. ¶ Aliquando pro desinere. Cic. fin. Sed in aliis quidẽ nobis ex toto sæpè fragmentum à fragmento recedit &c. ¶ Recedere ab officio, est deserere officium. Cic. 3. Offic. Quã

si sequemur in comparatione rerum, ab officio nunquam recedemus. Recedere ab armis, est cessare, desistere. Cicer pro Rosc. Amer. Postea quam ab armis recessum, in summo otio, rediens à cœna Romæ ut esset est. Recedere à vita, est mori. Cic. 2 Tusc. Quippe qui ob eam causam à vita recesserit. Recedere ab oculis, est è conspectu abire: quod tamen ipsum accipitur pro mori. Plin. Spalt 25: Vivit enim, vivetque semper, atq; etiam lucem in memoria hominum & lumen vetustabit, postquam ab oculis recessit. ¶ Recedere à conditione, pactione, fœdere, est quod ei cum quo nunciare pepigimus, non facere. Cic. Att. lib. 1. Nam neq; ex ista sponsione, neq; ex conditione recedam. Cic. Ad Lib. 2. Idem pro Quinctio: Quantumcunque res abutebatur consuetudine recederet.

Rĕcessŭs, m. q. Actus recedĕndi, discessus, abitus. [ἀναχώρησις. ἀπόστασις. Gall. Retraicte, departement, retraict. Ital. Ritirata, partita. Germ. Weichung. Hispan. Partida, dexamiento. Pol. Odstanie. Virg. Retro ire, discedere. Ang. A retreating, or going back.] Cui opponitur Accessus. Cicer 3. de Orat. Luna accessu & recessu tua, solis lumen accipit. ¶ Interdum idem quod secessus: id est, locus secretior, turpis & tamen idem quod secessus: id est, locus secretior, turpis & tamen vacuus, ignavus. Cic. Att. lib. 12: Mihi solitudo & recessus gratissima est. ¶ Recessus oculi, est ipsa eius cavitas, in qua oculus reconditur. Plin. lib. 8. cap. 23. Oculi in recessu cavato, tenuiori diffusi incolæ. ¶ Recessus animi, per tractationem dissimulationes reconditæ, quæ difficilè potuerit perverti. Cic. pro M. Marcello: Quam in animis hominum tantæ latebræ sint, tam recessus.

Rĕcĭdo, is, Apul. lib. 10. Metamorph. videtur accipere pro eo quod est reducere retrahere. [השׁיב hasiboi. מאחר. Gall. Abattre, faire tomber, ou faire retirer en bas. Ital. Ridurre, richiamare. Germ. Hinderich jagen. Belg. Wederom doen. Hisp. Tornar, tornar à traer. Pol. Odwracać. Virg. Hanc revocare. Ang. To make him come back. Pol. Odwracać. Virg. Hanc revocare. Ang. To make him come back.] Il. Simpler, quoties ei parcens, natæ recidivam accedens, cornua vitæ rabulo & ipsi manum prehendĕs, &c. Lucanus lib. 4. bell. Pom. videtur usurpasse pro deprimere: quod & Budæus annotavit. Versus Lucani sunt hi: Ferrea mens quum injecta prosilit, gravique lamento plumbi recelerat ad fundum, suspensa prora, navim in puppi ratabat: id est, deprimebat, inquit Budæus.

Rĕcens, entis. Novus, novitius, qui nuper fuit: cujus antithesis est Vetus, sive vetustus. [חדש chadasch. חדש. Gall. Nouueau, de nouueau, de nouueau. Ital. Nouo, nuouo, recente. Germ. Neu. Neu. Belg. Nieuw. Hisp. Nuevo, de nuevo. Pol. Nowy. Virg. Ve. Ang. New, fresh.] Cic. Acad. Commun. Commemorarem non de hoc veteri, sed horum etiam recentium, vel horum, vel omnium tum quam gravissimos casus. Terentius Adelph. Veniam hanc in eos evomam omnem, dum ægritudo hæc est recens. Virg. 3. Georg. Jubeo frondĕtis capris Arbuta sufficere, & fluvios prohibere recentes. ¶ Recens & lassus conveniunt. Curtius lib. 3: Fuere nec ea virtute bellum, sed lassitudine sua vincentium. Persas recentes inde successuros, si laxatis flare potuissent. Ovid. 2. Metam. Arcuat jumenta est & quæ vix unquam recentes sustinuisse equi.

Rĕcens, adverb. Recenter. [νεωστί. Gall. Nouuellement, de nouueau, nagueres. Ital. Nouellamente, di nouello. Germ. Neulich. Hisp. Nuevamente, de nuevo. Pol. Swiego. Virg. Nuper. Ang. Newly, lately.] Plaut. Qui recens ex agro venerat. Virg. 3. Georg. Sole recens orto. Quid est, recenter, vel paulò ante. Suet. in Tiberio Cæs. cap. 12: Inde Romam recens condĭtam, cum magna dierum omnium summa commigravit. Plin. libr. 18. cap. 22: Quam recentissimè decorate tolo.

Rĕcenter, aliud adverb. cujus nullum nunc occurrit exemplum.

Rĕcensĕo, es, ui, sum, ēre. f. Recognosco, & summo rotatu arma tui dis per numerŏ colligo. [מנה manah. ספר saphar. ספר. Gall. Passer vne reuue, faire vne monstre generale de gens de guerre, nombrer, reciter. Ital. Rassegnare, rassegna, annumerare. Germ. Mustern, musterung halten. Hisp. Contar, contar. Belg. Mosteren, verhalen, monsteren. Hisp. Contar, contar. Pol. Wyrzec, wyrzekać. Virg. Numerare. Ang. To reckon, to take account, to muster.] Liv. Inde hæc recensĕt exercitum, mittentem infulæ. Idem 6. vel Plin. Deinde acceptis nominibus evocatum, recensĕt capitibus, quot cujusque populi essent. Virg. 4 Georg. Considit in puppi medius, numerumque recensĕt. ¶ Recensere, narrare, διηγεῖσθαι. Cic. ad Att. lib. 16. Ob jus enim recensendum tu quæ vel em. Ovid. Epist. 9. Tunc, tot ea animos, & forma facta recedĕre. Stat. 4. Syl. Dii meritos tibi nos, nec parva exempla recentis.

Rĕcensŭs, a, um, part. e recognitus. [מנוי menuai. ספור. Gall. Passé en reuue, nombré. Ital. Reueduto, reuisto, numerato. Germ. Gemustert, gemustert. Hisp. Contado, contado. Pol. Odliczony. Virg. Numeratus. Ang. Numbred, numbred. Pol. Odliczony. Virg. Numeratus. Ang. Numbred, numbred.] Suet. in Vesp. cap. 9: Asiaticos oratores, & exhaustos rebus variis, & contaminatos veteri negligentia provincias, postremo Senatum, & equestrem dignitatis ordinem gravissimis & honestissimo quoq; Italiæ & provinciarum illato.

Rĕcensus, us, m. q. Lustratio, sive recognitio exercitus, aberitûs: vel multitudinis. [מספר mispar. מספר. Gall. Reuue, reuolement. Ital. Rassegna, rassegnamento. Germ. Musterung, musterung. Hisp. Contadura. Pol. Odliczenie. Virg. Numerus. Ang. A reckoning, or numbring. Hisp. Elatarde. Pol. Odliczenie. Virg. Numerus. Ang. A reckoning, or numbring.] Just. Recensio copiarum, sive exercitus. ¶ Interdum accipitur pro censu civium: eorumq; facultatum quo Romæ quinto quoque anno à Censoribus fieri solebat. Cic. pro Milone: Qui Nymphæum idem incĭdit ut tabulam publicæ recognitionis tabulis publicis impressam corrumperet.

Rĕcentĭo, is, ivi, & ĭi, ītum, ire. Frequentativum à verbo antiquo Recenio, ĭs, quarti conjugationis, ut ait Georgius Valla, idem significans. Is quod recensĕo. [בחן bachan. בחן. Gall. Examiner, examen. Ital. Examinare, esaminazione. Germ. Beschicht, ist abgeschickt. Hisp. Examinado, examinado. Pol. Przebiegnąc. Virg. Meg vizsgalatot, vagy gonoszat. Ang. Reviewed, or view.] Sueton. in Jul. Cæsare, cap. 41: Instituit ut quotannis in demortuorum locum exiis qui recensĭti non essent, sortitio à Prætore fieret. Claudian. in Eutrop. lib. 2: Prisca recensĭti ævi vice secula fallis.

Rĕcentes, vide RECIPIO.

Rĕcessus, vide RECEDO.

Rechamus, a, um. [Germ. Die öffnung an einem Zug-Garn, durch die schnüre geht.] Idem quod trochlea. Est tractorium genus machinæ cui unco aut ligaco obtortulo, quĭ per extremum versĭtur, trajecto lunæ ductario. Vitruvius etiam haurienda putei aqua Vitruvius lib. 10. cap. 2: Alligatur in summo Trochlea, quam etiam nonnulli Rechamum dicunt.

Recĭdo, dis, pi, cīsum, recidĕre, recorsum sive rectum cædo. [ακατάσκεπτος, ἄσκεπτος. Gall. Inconsideré, inconsidérément. Ital. Inconsiderato, inconsideratamente. Germ. Wie unbedachtsam gesagt, oder unbesonnen. Belg. Onbesuis. Hisp. Temerario, temerariamente. Pol. Niepomyślnie. Virg. Meg nem gondolt, meg nem gondolt. Ang. Unadvisedly, unadvisedly.] Exigere ut accusativum cum præpositione ad, vel in. Curtius ad Senatum: Nonne hoc est in caliginem tenebrasq; recidisse? Plautus Menæch. Omnes in te illæ recĭdent contumeliæ. Terentius prolog. Heaut. Nobis fuere per vos autem mutâ recidere ad pueros. Cic. Att. lib. 4. Id ego puto, ut multa ejusdem, ad nihil recidimus. ¶ Incertum aliquando apud Poëtas recĭdo, et rectè geminata ut prima syllaba natura brevis producatur. Lucr. lib. 1. Atq; recidere ad nihilum res posse, &c. Propert. lib. 4: Recidĭt ioque suos mensa supina pedes.

Rĕcīsus, a, um, pro quod. Quod post casum restitutum denuò concĭdit. [ἀναστρεφόμενος. ἀναστρέφω. Gall. Qui après estre cheu, retombé, qui retombe. Ital. Ritornato, ritornare. Germ. Wider abgehauen. Belg. Wederom afgehouwen, wederom afgehouwen. Hisp. Cortado, cortado. Pol. Odpadnąwszy, odpadać. Virg. Visszatsapott, vissza hasitani. Ang. That is fallen again, to fall again.] Ante perpetrationem, actus neratione significante, & nomine cædivum usi. Cæsar vinula legimus apud Plin. lib. 15. cap. 18. Propriè quæ recidivum quia dicitur, quod iterato recidit. Virg. 2. Aen. Et recidiva manu posuit. Tum Pergama victa diu fuisse, quæ recĭdissent. Idem lib. 3: Quo eadem Veneri partus suus, & Paris alter. Sunt hæc, verùm recidiva in Pergama tecta. Vel Servius interpretatur Recidiva, post casum rursus erecta, ut nunc, ad opprobrium illud quod Æneas, quò primùm navibus egressus est, nō procul à Lauretio condidit: & quod à primo à nomine relictæ patriæ Troja appellavit, ut auctor est Livius lib. 1. ab Urb. Melius tamen mea quidem sententia, recidiva Pergama intelligere possumus, quæ iterum deinde ædificata fuere. Cæsar enim Trojam his capta fatalem semel ab Hercule tempore Laomedontis regis, cum Hesionem scopulo alligatam, ceto marino monstro, liberasset: quo nomine quòd pactâ hi mercede Laomedon solvere recusasset, Hercules, oppugnata urbe expugnavit, Laomedonte necato. Hesione & Priamum captivos in Græciâ abduxit. Redeptas postea à victo Priamo,

Priamus, Troiam ſic turavit, multoq; ſplendidiorem reddidit quę à Græcis duce Agamemnone fœdo ſolo eversa. ¶ Febres recidivę dicuntur, in quas ſecundo recidimus, cum ſcilicet morbo liberati, eodem in cundem relabimur. παλιμπυρετος. Sed hoc nõ proprie, nec ex vocabuli ſignificatione. Sed ex appellatione contracta: quaſi recidivos febres, propter eos qui in eas incidũt, & poſt earũ depulſionem relabuntur. Febres enim ipſæ redivivę potius quàm recidivę dici debent: quia tum non recidunt, ſive nõ depelluntur, ſed reviviſcunt, & integrantur.

Rĕcīdo, dis, di, pen. prod. act. 3. Abſcindo, reſecare, exſecare, & cædo. [כרת *charatsō* חרץ *chadsah* זעד *zamah* גדע *gadsah*. Græce. Σκαλεύω. Gal. *Couper, rogner.* Ital. *Tagliare, recidere.* Ger. *Abſchneiden, abhauen.* Belg. *Affſnijden, affſnijden.* Hiſp. *Cortar, cercar à cortar.* Pol. *Ciąć, obrzynąć.* Vng. *Et vagom el metszẽm.* Ang. *To cut off or away, or to pare.*] Cato cap. 21. Viam publicam munit, vepres recidi. Mart. lib. 11. Quàm primũ longas Phœbe recide comas. Horat. de Arte poet. Ambitioſa recidet Ornamenta. Ovid. 1. Metam. Cuncta prius tentanda: ſed immedicabile vulnus Enſe recidendum eſt, ne pars ſincera trahatur.

Rĕcīſus, a, um, part. c. Amputatus, præciſus. [חרוץ *charits* מבורת *mebōrāh* מגלדה *megleddāh*. Græce. Κεκολοβωμένος. Gall. *Coupé, rogné.* Ital. *Tagliato, troncato.* Ger. *Abgehauwen, abgeſchnitten.* Hiſp. *Cortado.* Pol. *Odcięty, obrzynany.* Vng. *Et metszetet, vagattatot.* Ang. *Cut off or away, pared.*] Cic. de Provin. conſul. Nationes eas, quæ numero hominũ ac multitudine ipſa poterant in provincias noſtras redundare, ita ab eodem eſſe partim recisas, partim repreſſas. Iust. lib. 22. vidi fortunæ colonos Prænestinæ ſuæ cũctos simul recisos. Ovid. 3. Fast. Idque ancile vocat quod a tribus parte recisum eſt. Quum; notes oculos, angulus omnis abeſt.

Rĕcīſio, onis, f. [חרוץ *gheziṛāh* קצוץ *ketsūts*. Græce. Περικοπή. Gall. *Coupure, rognure.* Ital. *Tagliamento.* Germ. *Abſchneidung, abſchnitzung.* Hiſp. *Cortadura, obra de cortar.* Pol. *Odcięcie.* Vngar. *Et metszẽs, vagás.* Ang. *A cutting away or paring.*] Plin. lib. 22. cap. 43. Omnis autem recisionem ætate uſtione prohibet.

Rĕcīſamentum, ti, n. t. Fusũ resignatum, & vetustamentũ à re quapiã rectum. [חרוץ *gheziṛ* חרוץ *gheziṛāh* קצוץ *ketsūts*. Græce. Περικοπή. Gal. *Rognures, fragmens, pieces leſes.* Ital. *Pezzi, pezzetti.* Ger. *Etwas ſo vñ einem anderen ding abgehet: oder ab geſchnitten worden, abſchnitzen.* Hiſp. *Fragmento, pedaço.* Pol. *Odrzynek.* Vn. *Kivedri hasadek.* Ang. *A piece or morſel.*] Plin. lib. 34. cap. 5. Oryſſamẽ verò æs corrumpunt, ærugine contrahit: rectamentis in æs rum additis.

Rĕcingo, recinxi, ctum, 3. Diſcingo, quod cinctum erat ſolvo. [חגר *chagar* פתח *pathach*. Græce. Διαζώννυμι. Gal. *Deſceindre.* Ital. *Diſcingere.* Ger. *Entgürten, den gürtel abgürten.* Hiſp. *Deſceñir.* Pol. *Odpaſować.* Vn. *Kivagdalom, kifeszitem.* Ang. *To looſe, untie, or unbind.*] Ovid. lib. 4. Metam. ...ad intima magni Regna redit Ditis, ſumptumq; recingitur augur: id eſt, deponit regnum, quo ſe antea velut ciangulo præcinxerat. Virg. 4. Aen. Vnum exuta pedem vinclis in veſtra recendit Teſtatur moriens ea cœpi. Ovid. 1. Amor. Ecce Corinna venit tunicis vestalibus recincta.

Rĕcĭnium, recini, Neut. quadrate generis: inde diĉæ, ut Servio placet, quòd lacernam ejus retrorsum rejiciebant. Rectissimè (inquit Festus) omne vestimentum quadratum. Ii qui XII. Tabulas interpretati sunt, eſſe dixerunt virilem togam, (quæ & toga virilis recta dicebatur) purpuram clavo purpureo. Vnde Mani planipedes, rectinati dicuntur.

Rĕcĭto, recitas, pen. cor. Iterum vel frequenter cano. [שנן *shanan* שלשל *shilshēl*. Gall. *Rebattre, remettre.* Ital. *Rimettere.* Ger. *Wider ſingen, wiederholen, nochmahlen.* Hiſp. *Tornar à cantar.* Pol. *Zacząć ſpiewanie.* Vn. *Vgyan kiáltgyak, vagy kiáltozzak.* Ang. *To ſing again.*] Cic. de Clar. Orat. Quid eſt majus, quàm in vetustissimis Græciæ oratorum recitari quidam & iterari urbanius. Horat. lib. 1. Epist. 1. hęc recitarunt juvenes dictata ſenesq;

Rĕcĕpto, as, 1. Frequentativum à recipio, ut ſcripto à ſcribo. Cic. pro Sext. Roſc. Quid recipis mandatum, ſi neglegitur? Recitat tũ recipere, & ſatisfacere, ut ab Afranio in Divin. quòd recipimus parẽ ſolere nos totũ. Cic. ad Att. In quo eſt illa quidem magna offensio, vel neglegentiæ ſuſceptos reb. vel pridiè receptos.

Rĕcĕptus, a, um, partic. à recipio. [קבל *kabal* שאת *shaath*. Græce. Δεκτός. Gall. *Reçu.* Ital. *Receuto.* Ger. *Angenommen.* Hiſp. *Recebido.* Pol. *Przyięty.* Vng. *Vetetett, befogadot.* Ang. *Received.*] Ut Receptus mos, quẽ Ponte ſuringui: Norma; civitas alienũ ad civitatem recepta. Receptum civitate, dicuntur qui eũ ſuffragio cives ſunt effecti, ut apud Livium ſæpè legitur. Receptus cœlo. Quint. lib. 3. cap. 7. Quod ipſum quoq; cœlo receptum tempora ejus homines nõ cohibuerunt. Ovid. 3. de Ponto: Tunc tua ſi fœdo fides, cœlo recepta fuiſſet. Cum formonatis ſuſpicor eſſe deis. Virg. lib. 1. Aen. ...ſinges; receptas ex rotare parãs flammis, & frangere laxo.

Rĕcēptum, pti, ſubſt. n. Pollicitum, ſive promiſſum. [נדר *nedher* ארבה *arubbāh*. Græce. Ἐπαγγελία. Gall. *Promeſſe.* Ital. *Promeſſa.* Ger. *Ein verheiſſung, dieſelbe zu ſprechen.* Hiſp. *Promeſſa, promeſſa.* Pol. *Obietnica.* Vng. *Igeretet igeadsatva vetni.* Ang. *A promiſe.*] Cic. 2. Philip. De industria ut peteret, promiſſum & receptum intervenit, ad ſeq; ita ſalutem ejus publicę voluntatẽ tuam adſcripſiſti. Liv. 7. Veri Nec eſt factum Siculis, facto officio ac necessitudini, fidei ea, ſatis promiſſo nostro ac recepto.

Rĕcēptus, us, m. q. Ipſe actus recipiendi, five subducendi è pugna. [מנוסה *menuſāh*. Græce. Φυγή. Gall. *Retraite.* Ital. *Il ritirare.* Ger. *Ein abzug vñ zurück.* Belg. *Een wederkeeringe.* Hiſp. *El retraymiento del trabajo.* Pol. *Ustąpienie.* Vn. *Vtanual vonas, hatra allas.* Ang. *A retreat or withdrawing.*] Liv. 2. ab Vrb. Brevitate ipſa loci, facilq; receptu in tam propinquo contra, haud egrè multò ẽ multis copiis tutatus. Receptui signũ dare, & cubę signo copias à pugna revocare. Ἀναχώρησις σημαίνειν. Liv. 2. ab Vrbe. Admiratione incẽ auxit, signo receptui dato, adeò nõ quietas ferentias, &c. Canere receptui. Cic. 12. Philip. Quis enim revocãs, & receptui canere te sentit, propterea desinat? Nam nunquã tam ẽ per manifestum ẽ. Antipaturpto recedere. Cic. 3. Tusc. Veritigiturratio, inferri mollibus, abstrahat ab acerbis cogitationibus. Debet ẽ autem ad miserias cõtemplandas: à quibus quo cæcitas receptus, impellit rursum, & ut ita dicam ad cõspiciendas, tocaq; mente cõtrectandas varias voluptates: quibus & præterman memoria, & ipſe cõſequendũ sapientia vita referta patet. ¶ Receptus præterea ſignificat locum ipſum in quẽ tuto ſe recepit exercitus. Virg. 11. Aen. Plurimus ignotus jacet, in quo receptus. Cic. Att. 10. Neq; ex omnibus oppidis cohortes copias expedio, ut receptũ amittã. Plancus Ciceroni lib. 10. Animadverti mihi nõ receptã Antoniũ ſequi; quę ea ego eſſent, ea scire, ubi in his partibus.

Rĕcēptor, ris, m. Receptrix, & Receptator, verba à recepto, as, quę ſignificant illum, aut illam, ubi aut quo vel quę latrones, earũq; ſurrepta res ponunt, occultantque. Vulgus receptatores appellat.

geſſen/ſatter/ſehr aufgenommen/in Mörderen vñ Mahlzeiten/ſehr ehrlich empfangen/Raub entpfangen/ꝛc. Hiſ. Eingebrider de buetes. Pol. Przyiąć/przyimować/y ſobie zachować. Vng. Se legedo, ara gegda. Ang. A receiuer.] Cic. pro Milone: Sultimuſſet hoc enim eo primùm ipſe de latrocinio ꝙ cubiculo & receptor locor. dum ne q; multa/ſolus ſe do indicaſſet, nec; nox illa dilaſſet Milonem. Idem 6. Verr. Receptus ſortitio, ac prælatum Marſilia Metius Iunior ſalutus titulo De receptat. Peſtiuꝰ, ingeni, genus eſt receptaculorum. Unc quibus ſatere nemo dubitabit Cic. pro Mil. Occultator ille, & receptator latronum locus.

Rĕcĭpĭo, onis, ſ. t. ad verbum. [קִבּוּל, קַבָּלָה Gall. Receuement, ou receuement. Ital. Receuimento. Ger. Auffnemung. Hiſp. Recebimiento. Pol. Przyięcie. Vng. Befogadas. Ang. A receiuing.] Plautus Aſin. Quid tibi huc receptio ad te eſt meum rerum? Id eſt, Quare recipis ad te rerum meum?

Rĕcĕptĭtĭus, a, um. Exceptitius hoc eſt, quicquid in venditione aut quavis alia alienatione excipimus, & nobis reſervamus. [מְכוּרָה Gall. De ſa reſerué, excepté, ou reſerué en conuenant. Ital. Quello che ſi reſerua nella vendita qualche coſa. Germ. Das verkauffen/oder hingeben mit etwas vorbehalt oder bergleichen mit etwas vorbehalten. Hiſp. Coſa facada ſuya quitada. Pol. Przedana/ale przy ſobie zachowana. Vng. Ki vagyon. Ang. That reſerued.] Vnde Receptitius ſervus appellatus eſt, nempe qui ſervi proprius, quē reſervavit quū dotē marito daret. Quoties enim mulier in dotis vim dat, aliquos ex ſuis bonis retinet nec ea ad virum tranſmittit, recipere ea dicitur. Vide Gell. lib. 17. cap. 6. Hinc receptitia dos, quæ ſi quid ex ſoluto matrimonio ſibi reſervatum eſt, autore Vlp. Inſtituta c. 6.

Rĕcĭpĭo, is, fec. à recipio. [מְקַבֵּל Gal. Receuant. Ital. Riceuente, riceuitore. Ger. Der etwas annimmet/empfahet. Hiſp. Recebidor. Pol. Vdiemca/przyimca. Vng. Befogadom. Ang. To receiue.] Terent. Heaut. Mihi receptas filii ad te Pamphilum. Id. Heaut. Do tum ſtultitiæ ſemper erit pretium. Cic. pro Sylla. Virtus, vellitus, quòd in tutū te recepiſti.

Rĕcĕptum, i, n. Quicquid rem alterā in ſe recipit. [מְקַבֵּל Gall. Lieu ou on retire quelque choſe, retraite. Ital. Ricetto, ricouero. Ger. Eingehaltene ort ſo etwas entpfahet/vñ in ſich haltet. Hiſ. Eſtuig en dat uus retineert. Pol. Przyiąć. Vng. Befogadoly ennyiſegh helyy. Ang. A place that receiueth any thing.] Vt qui hanc eſſe melancholiæ, vehementiæ animæ, & alvum hanc ſuci dici vas eſſe receptaculū. Cicero de Natu deor. Alvus tibi potiùs ventriculi eſt receptaculum. Idem 1. Tuſc. Nam corpus quidem eſt quaſi vas, aut aliquod animi receptaculum. Idem 7. Verr. Illud tibi oppidum receptaculum piratis fuit. q; interdiu rēm eſt quod perfugium huc eſſet, locum quem cum ſe recipiunt à vi, aut injuria tutus ſit. Cæſ. bell. 7. Gal. Præterea oppida incendi oportere, quæ non munitione & loci natura ab omni fere periculo tuta, neu ſuis ſint ad cetera ſtandi militum receptacula. Cicero in Pſon. Cui rempublicam illud fatale civium perditorum, receptaculum veteris Catilinæ militum, exhibuiſti forenſe latrocinium.

Rĕcĭpĭtĭus, a, um, pro, ior. Quod alienum de profectum, redit eò unde profectum eſt, à recipiendo dictum, ut docet Varro. Sed de lingua Latina.] [מְקַבֵּל Gall. Receptaque que retourne d'ou il eſt party. Ital. Receptitio che torna in ſe. Germ. Widerkehrig das wider kombt/oder ſich kehrt/oder etwas dahin es kommen iſt. Hiſp. Coſa que buelue en ſi miſma. Pol. Powracaiący/y do ſiebie kieruiący. Vng. Viſſza terö. Ang. That returneth thither from whence it came.] Receptitius annulus eſt, reflatus. Plin. lib. 9. cap. 37. Cavernæque faciat tibi in terra, atque in ea vivat, etiam reciprocans manus hiecato limore.

Rĕcĭprŏcātĭo, onis, ſ. t. Ejuſdem viæ retrograda repetitio, & recurſus & recurſus. [מְקַבֵּל Gall. Retour de marée ou de riuiere. Ital. Corſo d'acqua, ritorno de l'acque ſopra le ripe. Ger. Widerkehrung des waſſers. Hiſp. Retorno de agua. Pol. Powrocenie. Vng. Viſſza folyas. Ang. A returning.] Plin. lib. 2. cap. 8. Iam numera vis magnitudo tempore in gulfos ſuos ſtagni in mare cum reciprocationibus. Id. lib. 31. cap. 3. Obſervata æſtus reciprocatione.

Rĕcĭprŏco, reciprocas, ā, ſ. t. p. In cōtrariam partem reflecto, alternatim attraho & remitto. [מְקַבֵּל Gall. Retourner ou retirer en arriere. Ital. Ritornare, riuoltare, reciprocare. Ger. Widerkehren zu dem er oder etwas kommt/oder wieder daher gehet/wie das waſſer thut/ſo in/vñ auß gehet. Hiſ. Keerden/weerom ofte/ſoo/ſoo. Pol. Powracaiąc/y nazad idąc. Vng. Viſſza folyny/ſiettetny. Ang. To go and come/to ebbe and flow.] Liv. lib. 22. Pon. Quum iam ſpiritum non adducerēmus, nec reciprocare animam poſſemus, ſuccubuimus vento paſſi per conſertas. Cæſ. lib. 1. de bello Gall. Eam filiam per quam ſpiritus reciprocatur, & intercluſa cui neceſſe ſequentia à ſummum deperdant. Cicero de Divin. Si eadem illa ſic reciprocantur, ut ſi divinare ſit, ſit & contra, & ſi falſa ſint, divinatio ſit.

Jurisp. de ædificiis, e, ariem reciprocationē dicit Labeo ſic poſita, vocabulum Iuris antiqui poëtarum confictum. Labeo autem Reciprocationem, lacunarium, vel limarum.

Rĕcĭtāmentum. Vide RECITO.

Rĕcĭto, tas, ad. p. Clarè de ſcripto pronuntio ut alii audiant inter il gaurquande Patre. & alii ſcriptores recitabant publicè opera ſua, & nonulli aliena. [קְרִיאָה Gall. Lecture, action de lire. Ital. Lettione, lettura. Ger. Lieſung. Hiſ. Leeſen, voorleſen. Pol. Czytanie. Vng. Olvaſás. Ang. A reading.] Cic. ad Planc. lib. 10. Cave enim putes illas literas nisi quā gratiosas, quām tuas, in Senatu fuiſſe recitatas. Ab quando non legēdo, ſed memoriter referenda Et recitatio. Quint. Arcita legem veritas. Loquentes de muliere, quæ cæca erat.

Rĕcĭtātĭo, onis, ſ. t. De ſcripto pronunciatio. [קְרִיאָה וקריאה שבתורה, libri lectio, actio, pronunciatio. Gall. Lecture, action de lire voix. Ital. Lettione, o alta voce. Ger. Ein laute verleſung. Hiſ. Eigen de luyd voorleſen. Pol. Głoſne czytanie. Vng. Olvaſás. An. Reading aloud or reciting.] Cic. pro Cluent. Cui ſi tam ita Bratum alius eſt, ut illum recitationis ſuæ pœniteret.

Rĕcĭtātŏr, oris, m. Qui aliquid de ſcripto pronuntiat. [קוֹרֵא קורא בתורה, lectionis publicæ minister. Gall. Qui lit à haute voix, lecteur. Ital. Lettore, colui legge in chiara & alta voce. Ger. Ein verleſer. Hiſ. Een die luyde voorleſt, legidor. Pol. Czytaiący. Vng. Olvaſó. An. That readeth with audible voice.] Cic. de Invent. Neq; enim vita ſcriptis recitatores, ſed voluntates ſolent pleriſq; probare.

Rĕclāmĭto, as, perp. prod. Clamore adverſor, cum acquieſco, [מחה, מחוֹה Gall. Crier à l'encontre, contredire. Ital. Reclamare, repugnare. Ger. Darwider ſchreyen mit ſtimm oder gebärden, nicht zu laſſen. Belg. Tegen roepen/tegenſpreken. Hiſp. Reclamar, reſiſtir. Pol. Odmawiać. Vng. Ellene mondok ellene ſzóltok. Ang. To crie againſt.] Cic. pro Plancio. Propterea quòd iis reclamantibus, vos unum illum elegiſtis, quem bello prædonum præponeretis. Idem Lucullo. Vos orationi vehementer reclamatum eſt. Reclamo tibi pro rea, dixit Plin. Epiſt. lib. 9. id eſt, cum clamore repugno, ne quæ in reum dicis.

Rĕclāmātĭo, onis, ſ. t. Contradictio, & propriè cum Clamore, [מחאה Gall. Contredit, contraire contre, repugnance. Ital. Contradire ad alcuno di qualche coſa. Ger. Widerſprechung/widerred oder widerfechtung mit geſchrey. Hiſp. Cōtradicion y reſiſtir à mandado. Pol. Odmowienie. Vngar. Ellene szólás. Ang. Crying against.] Cic. 4. Philipp. Præclara & luculenta reclamatione veſtra tædium pulcerrimum Martiarum comprobaſtis.

Rĕclāmĭto, as, frequentativè, Cū clamore oppugno. [מחה, מחוֹה Gall. Faire or ſouuent crier et reclamer. Ital. Gridare forte & ſpeſſo al contrario. Ger. Schreyen mit ſtimm oder gebärden. Hiſ. Reclameeren/weerſtaen à mandado. Pol. Odmawiam. Vng. Ellene szólogatok. An. To cry againſt often.] Cic. pro Rosc. Amer. Magna etenim vis humanitatis, multum valet communio ſanguinis, reclamat ipſius dubitationi ſuſpitionibus ipſa natura.

Rĕclīno, as, are, act. p. verbum eſt adjectivum, dē ſe vel aliud ponere, vel inclinare ſe ad jacendum vel quieſcendum. [נִטָּה נטה לצדדים, declinare, obliquare, pervertere. Gall. Recliner, pencher. Ital. Inchinare, chinare, o piegare. Ger. Neigen. Belg. Buygen. Hiſp. Reclinar. Pol. Schylać. Vng. Le hayczom, le hayczom. Ang. To reclyne, to bend, to ſtoupe.] Cæſar 6. bel. Gall. Ut ſunt arbores pro cubilibus, ad eas ſe applicant, atq; ita paulum modò reclinatæ quietem capiunt.

Rĕclīnātus, a, um, partic. [נָטוּי Horat. 2. Carm. Ode 11. Seu te in remoto gramine per dies Feſtos reclinatum beabit Interiore nota Falerni.

Rĕclīvis, reclive, adj. t. Reclinatus, ſive procumbens. [נָטוּי נטוי לצדדים, declinatus, obliquatus. Gall. Enclin, couché. Ital. Storto, reclinato. Ger. Geleinet es der ſich gelegt hat. Hiſp. Reclinado. Pol. Pochylony. Vn. Le hanio. An. Reading ſome what aſlope.] Mart. lib. 9. Sicia gramine floreo reclivis. Quā gemmātibus hinc & inde ripis, &c. Ovid. 10. Metam. Inq; ſinu juvenis poſita cervice reclivis.

Rĕclūdo, is, pra. pand. reclōſi, reclūſum. Quod clauſum erat aperio, retego. [פָּתַח פתח, aperuit. Gall. Ouurir. Ital. Aprire, ouerire. Ger. Zuſchlieſſen/zuſperren/zuſchlieſſen. Belg. Slaeten/ontſpeen/ontſchuen. Hiſp. Abrir. Pol. Otworzyć. Vng. Megnyitom. Ang. To open.] Plaut. in Capt. Celas refugit omnes intus, reclusitque armarium. Virg. 8. Æn. Infernas ſeſe reſerat fores, & regna recludat Pallida. Ovid. 7. Metam. Ardua Medea reclauſit Fata ſenis jugulum. Virg. 2. Æn. vetere ex tellure revulſi Thriacium, ignotum agenti pandas & aura. Horat. 3. Carm. Ode 2. Virtus recludens immeritis mori Cœlum negata tentat via.

Rĕclūſus, a, um, partic. Apertus. [פָּתוּחַ פתוח, aperitus. Gall. Ouuert. Ital. Aperto. Ger. Aufgeſchloſſen. Hiſp. Abierto. Pol. Otwarty. Vn. Megnyitatot. Ang. Opened.] Ovid. 7. Metamorpha. Venit. Telamon properus, foribusque reclusis, Speque bonæ potens dixit majora videbat.

Rĕcōgĭto, iterum atq; iterum cogito. [חשב מחשבות, meditari cogitationes.

penſum. Gall. Penſer & repenſer à quelque choſe. Ital. Ripenſare. Ger. Wider bringen. Hiſp. Meter de penſar. Pol. Znowu myſlec. Vng. Gondolkoznia magamban. Ang. To think vpon a thing againe and conſider.] Cic. Qu. Fratr. lib. 2: Sed tu mihi videtur in Sardinia de forma Montana nonnihil de Pompeianis ac de eo recogitaſſe. Colum. lib. 1. in Præfac. Quæ quum animadvertam ſæpè mecum retractans ac recogitans, quàm ſæpe conſenſa deſerta exoleverint diſciplinarum.

Rĕcognōſco, is, ăvi, ĭtum, 3. act. 1 Agnoſco, ad memoriam revoco, & rurſum olim cognita denuò cognoſco. [הכיר hacchîr. ἀναγνωρίζω, ἐπιγινώσκω. Gal. Reconoiſtre. Ital. Riconoſcere. Ger. Wiedererkennen. Bel. Wederom kennen / weder om overſtaggen, eſt overſien. Hiſp. Reconoſcer. Pol. Znowu poznawac, przypomnadz. Vng. Megizmerni. Ang. To know againe, that is to know before, & acknowledge.] Cic. 2 Verr. Nō videtur hæc multitudo cognoſcere ex me cauſam voluiſſe, ſed ea quæ ſciui, mecum recognoſcere. Idem ad Brutū: Verba tua recognoui, & aude negare ſervientis advertar regem illas eſſe preces. ¶ Intereſt eſt curioſè aliquid inſpicere, quod vulgus vocat Viſitare. [פקד pakâdh. ἐπίσκεψις.] Colum. lib. 1. cap. 8: Patris patroniſq; hominatē guſtu ſuo explorent: vellē, manicas, pedumq; regmina recognoſcat. ¶ Interdum idem quod corrigo, emendo. [תקן tâkan, vel יתקן tekkên. ἀνορθόω.] Cic. in Verr. Is codicem no recitandi cauſa legit, ſed recognoſcendi. Idem 4 Ver. Hæc omnia ſumma cura & diligentia recognita & collata, & ab hominibus hunciſſimis obſignata ſunt. Recognoſcere equitum turmas, pro recenſere. [פקד pâkadh. ἐπισκέπτω.] Suet. in Oct. Aug. cap. 38. Equitum turmas frequenter recognouit.

Rĕcognĭtĭo, verbale, ſic idem ſignificans quod Agnitio: hoc eſt, eorum quæ aliàs notæ fuerunt, certa ex intervallo cognitio. [הכרה hacchârâh. ἀναγνώρισις. Gall. Reconoiſſance. Ital. Riconoſcenza. Ger. Ein wider erkantnus / wider erkennung. Hiſp. Reconoſcimiento. Pol. Znowu poznanie. Vng. Megismerés. Ang. An acknowledging.] Idem quod commemoratio, vel recordatio. μνήμη. Cicer. 6. Verr. Qui tabellam ſuis animis ſit nunc in recognitione ſceleſtorum ſuorum. ¶ Interdum idem quod inſpectio, quam vulgus Viſitationem vocat. [פקדה pekkâdâh. ἐπίσκεψις.] Colum. lib. 11. cap. 1: Quare tam veſtem ſeruitiorum, quàm ut dixi, lectamenta bis debebit ſingulis menſibus recenſere: nam frequēs recognitio nec impunitatis ſpem, nec peccandi locum præbet.

Rĕcŏlo, is, pen. corr. Denuo colo iterum ſubigo. [עבד abad. γεωργέω. Gall. Recoulter, cultiuer derechef. Ital. Coltiuare, & lauorare di nuouo. Ger. Widerbauē. Hiſp. Labrar la tierra otra vez. Pol. Znowu kudzic, orac. Vng. Vramnan mivelém. Ang. To tylle or drawe againe.] Ouid. 5. Metamor. ſparſumq; rudi dat ſemina juſſit Spargere limo, partim poſt tempora longa recolit. ¶ Per translationem autem accipitur pro iterum polire, exercere, & excolere. ἐξεργάζομαι. Plinius Epiſt. 129: Vt enim terræ variis, mutatisq; ſeminibus ita ingenia noſtra monebat, nec aliam meditationē recolamur. ¶ Aliquando etiā idem valet quod cultui ſuo, & nitori reſtituere, & priſtinum decus reparare. Liv. lib. 9. Decadis 4: Sed metalla etiam & vetera intermiſſa recolunt, & noua multis locis inſtituunt. Tacit. lib. 3: Quorum exemplo Lepidus quanquam pecuniæ modicus, avitum decus recoluit. Idem lib. 13: Et recens ab exilio reverſus nobiles adoleſcentulos artis ac paternis ſacerdotiis in ſolatium reſtituit. ¶ Interdum ponitur pro meditari, perpendere, mente tractare, in memoriam revocare. [מחשבת machshebeth. μνημονεύω. Gall. Reuoquer en memoire. Ital. Redurre in memoria. Ger. Widerumb bey im ſelbs betrachten / wider in gedechtnus bringē. Bel. Wederom gebrenghen in verhaten. Hiſp. Tornar otra vez á la memoria.] Cic. 6. Philip. Quæ ſi tecū ipſe recoles, & quotie animo & majore conſolatione moriēre. Cic. pro Archia poëta: Quantum alii tribuunt tempeſtivis cōvyvis, quantum denique aleæ, quæ tamen ipſa recolenda ſumpſerunt. Plaut. Trin. hæc ego quum agro cum meo animo, & recolo, ubi quieger, quām pie ciuis ſit parvi.

Rĕcollĭgo, is, lēgi, lectum, 3. act. 1. Iterum in unum colligo. [אסף aſaph. συλλέγω. Gall. Recueillir. Ital. Adunare, raccogliere, mettere inſieme. Ger. Widerumb verſamlen. Hiſp. Boluer á tornar á coger. Pol. Znowu zbierac. Vng. Vissontog össze szedem. Ang. To gather to gether againe.] Colum. lib. 8. cap. 5: Confeſtim circumire oportebit cubilia, ut quæ nova ſunt ova, recolligātur. Plin. Epiſt. 190: Adionem mittam, utrumq; potui, recolligi. Lucan. lib. 1: Dat ſtragem late, ruſumq; recolligit ignes. Ovid. 9. Metam. Nunc opus eſt ſuccis, per quos renovata ſenectus In florem redeat, primumq; recolligat annos. ¶ Recolligere animum alicujus, revocare ab ira, mitigare. [התאושש hithaûshesh שבת ſhâbath השיב heſhîb נחם nâcham.] Cic. Att. lib. 1: Quod ſcribis, etiā te cujus animum in te eſſe offenſum, à me colligi oportere, &c. ¶ Recolligere ſe ab ægritudine, eſſ ures reſumere, ſive recipere. [נשם nâphaſh. ἀναπνέω.] Plin. lib. 25. cap. 7: Recolligentibus ſe etiam longa valetudine utilitatibus. Idem lib. 20. cap. 5: Aegriq; ſe recolligentibus, &c.

Rĕcōmmĭniſcŏr, eris, pen. corr. d. r. Idem quod reminiſcor, & in memoriā reduco. [זכר zâcar. ἀναμιμνήσκομαι. Gal. Remettre en memoire. Ital. Ricordarſi, ritornare alla memoria. Ger. Sich wol erinnern, wider kumbt im ebē ſein. Hiſp. Tornar alguna cosa á la memoria. Pol. Znowu wspomnieć. Vng. Eszembe jutok. Ang. To remember againe.] Plaut. Trinum. Libertis recommiſcar.

Rĕcōmpōno, recompōnis, pen. prod. recompōnere, iterum compono, recolligo. [אסף aſaph. συλλέγω.] Gall. Remettre enſemble, reparer. Ital. Rimettere insieme, raccozzare. Ger. Wider zuſammen richten oder legen. Hiſp. Reſtaurar, componer otra vez en orden. Pol. Znowu ſkladac. Vng. Vissontog öszve rakom. Ang. To put together againe.] Vlpian. in Argumento 5. Margarita ſed eſſi ea hoc tunc ſoluti, utrecompōnantur, ornamentorum loco ſunt: Diſpiſſis & margaritis.

Rĕcōmpŏſĭtŭs, pen. corr. Ratus cōpoſitus. [συμπλοκή, ἁρμονία, συνθήκη, ἁρμογή. Gal. Reconcilié, ordonné. Ital. Posto in ordine di nuouo. Ger. Wider ordentlich zuſammen geſetzt / wider gerichtet. Hiſp. Reconpoſto, puſto otra vez en orden. Pol. Znowu ułożony. Vng. Vissontog öszve rakattatott. Ang. Set in order again.] Ouid. 1. Amor. Eleg. 7. Pone recompoſitas in ſtatione comas.

Rĕcōncĭlĭo, as, āvi, ātum, act. p. in concordiam reducere, & in pristinā reſtituere eos quibus offenſam quampiam fuerat: abalienati. [כפר kâphar. שלם shâlam. חבר châbar. רצה râtsâh. כוה châphâh, hiphîl. καταλλάσσω. Gall. Reconcilier, remettre en paix, appointer. Ital. Riconciliare, ritornare in gratia. Ger. Widerumb verſünen / wider eins machen. Bel. Wederom verſoenē / weder eins maken. Hiſp. Tornar otra vez á la amiſtad, reconciliar, ó boluer la amiſtad quebrada. Pol. Znowu ſkłonic. Vng. Megengeszelém. Ang. To reconcile, and agree againe.] Cic. Attico lib. 6: Quintus filius pie cum patre ſtoroni tuæ reconciliavit. Liv. 1. ab Vrbe: Vt alio munere ſibi reconciliaret eius animos. Idem 5 bell. Macedo. Nō movit modò talis oratio Regem, ſed etiam reconciliavit Annibali. ¶ Reconciliare exiſtimationem, eſt eam recuperare. Cic. 2. Verr. Is quo reconciliare exiſtimationē judiciorum amiſſam poſſem. ¶ Reconciliare filium, frequens eſt apud Plautum: a Capt. vic. pro eo quod eſt efficere ut reducatur filius damnatus.

Rĕcōncĭlĭātus, a, um, partic. [כפר kâphar. שלם shâlam. חבר châbar. רצה râtsâh. καταλλαγείς. Gall. Reconcilié. Ital. Reconciliato. Ger. Widerumb verſünet. Hiſp. Reconciliado. Pol. Zgodzony. Vng. Megengeszelödött. Ang. Reconciled or agreed.] Cic. 1. epiſt. lib. 1: Videbatur enim reconciliata nobis voluntas Senatus eſſe.

Rĕcōncĭlĭātĭo, ōnis, f. t. [כפר kâphar. שלם shâlam. חבר châbar. רצה râtsâh. καταλλαγή. Gall. Reconciliation, reconciliement. Ital. Atto di pace, riconciliatione. Ger. Ein widerverſünung, gütliche vertragung. Hiſp. Reconciliacion. Pol. Zgodzenie. Vng. Megengeszelödés. Ang. Reconciling or agreying.] Cic. Att. c. lib. 9: Vt simul Romam veniat, agat de reconciliatione gratiæ ſuæ & Pompei.

Rĕcōncĭlĭātŏr, ōris, m. r. Pacificator, diſſidiorum compoſitor. [מתקן mecha-pheh. מרבה marbêh. מלט mâlaṭ. καταλλακτής. Gal. Reconciliateur. Ital. Reconciliatore. Ger. Einer der gewn widerumb eins macht und vertregt. Hiſp. Reconciliador. Pol. Zgodzyciel. Vng. Megengeszelö. Ang. A reconciler or merciator of peace.] Liv. 5. bell. Macedo. Phaneas reconciliatore paris & dilectatore de ja quæ in cōtroverſia cum populo Romano eſſent, utendum potius Antiocho cenſebat, quàm duce belli.

Rĕcōncĭnnārĕ, ad. p. Inſtaurare, reparare, & iterum expolire. [בדק bâdhak. ἀκριβόω. Gall. Rabiller, raccoutrer proprement. Ital. Rifare, rimettere. Ger. Erneweren mit rund beſſeren. Bel. Vernieuwē / vermeuren. Hiſp. Adobar, renouar. Pol. Oprawiam. Vng. Vissontog fel igazitom. Ang. To make new againe.] Cic. ad Qu. Fratr. lib. 2: Tribus locis ædificio, reliqua recōcinno. Cæſar lib. 2. bell. Civil. Diuturni laboris detrimentum ſolertia & virtute militum bene reconcinnatur.

Rĕcōndo, dis, dĭdi, dĭtum, 3. act. 1 Occulto, repōno. [טמן tâmân. κρύπτω. Gall. Cacher, enterrer, mettre dedans. Ital. Coprire, nascondere, ascondere, sotterare. Ger. Verbergen / in der erden / oder behalten eben. Bel. Verbergen / in de aerde / of behalten. Hiſp. Eſconder, guardar. Pol. Zachowuie. Vng. Kirekesz, elrejtek. Ang. To hide, to keep vp.] Cic. 1. de Inuent. Gladium cruentum in vaginam recondidit. Horat. 2. Carm. Satyr. 3: quid direpti ſi, Quirinus, aurum, recondit nescius an Compoſitis, metuensq; velut comungere ſaxum? Virgil. 5. Aeneid. Multi præterea quos fatum obſcura recondit. Ouid. 11. Metam. & rurſus molli languore ſolutus, Depoſuitq; caput, ſtratoq; recondidit alno.

Rĕcōndĭtŭs, a, um, participiū ſive nomen ex participio, Occultus, abſtruſus. [טמון tâmûn. κεκρυμμένος, κρύφιος. Gall. Caché, reſerré, ſecret. Ital. Nascoſto, chiuſo, ſerrato. Ger. Verborgen / geheim / heimlich / dunckel. Hiſp. Eſcondido, guardado, cerrado. Pol. Zachowany. Vng. Elrejtetett, titkos. Ang. Hidde or keyed vp.] Cic. 2. Verr. Statuerunt teſcam nihil tam clauſum, neque tam recondītum poſſe habere, quod

non iſtius cupiditatis apertiſſimum, promptiſſimumq; eſſe. Idem pro Quinct. Vixit enim tempori eculté, atq; horum domeſticis tribus ac recundis tuit: non ad ſolarium, non in campo, non in conventu verſatus eſt.

Réconduco, is, pen. prod. reconduxi, ctum. Iterum rõ laco. [מחיר שכר, מחיר שכיר. Gall. Relouer, reprendre à loüage. Ital. Prendere a fitto da nuouo. Ger. Widerumb dingen, eben angedingen. Hiſp. Arquilar de nuevo otra vez. Pol. Zaiąć nowu. Vng. Ismét meg fogadni. Ang. To hire againe.] Vlpian. Item quæritur ꝙ. Quæ impleto. ¶ Locati & conducti. Qui impleto tempore conductionis, non ante in conductione nõ ſolùm retõ dux eſſe videbitur, ſed etiam pignora vidcatur durare obligata.

Réconflo, as, Denuò conflo, ſive liquefacio: & per translationem, rego, reſtituo, reſuſcito. [מחדש לצרף. Gal. Refondre, remettre en fonte. Ital. Fondere da nuouo. Ger. Widerumb giſſen, ein newes daraus machen. Hiſp. Fundir otra vez. Pol. Znowu topić, ponowić. Vng. Ismét megolvaſztani. Ang. To blowe or melt againe.] Plin. lib. 4. Vide reconflati ſcatus per membra repente pueri. Vbi reconflari dicit pro eo quod eſt renasci, renigni.

Réconvénio, is. [Ger. Widerumben.] Verbum eſt luris peculiaris, pro eo quod eſt contrariam actionem intendere: ut reus in judicio conventus adorem vicissim conveniat. Vide.

Récoquinio, is, pen. cor. act. c. Rurſus coquo. [שוב בשל. Gal. Recuire. Ital. Riscuocere. Ger. Widerumb ſieden. Bel. Heetoo. Hiſp. Cozer otra vez. Pol. Znowu warzyć. Vng. Ismét megfözni. Ang. To ſeeth againe.] Martialis lib. 11. Altera non deerunt tepentes verſata tavilla, Et Vetabenſi maſſa recoctus olus. Cic. de Senect. Quo quidem me proficiſcere tem haudſanè quis facilè retinuerit, nè verè tanquam Pelias recoxerit. ¶ Per translationem ponitur pro rurſus polio, & formo, tanquam aurum, & ſimilia quæ iterum conquiuntur ut nitidiora fiant. Quintil. lib. 12. cap. 6. Sed præcipuè tamen Apollonio Moloni, quem iam mei Romæ quoq; audierat, ſe retermandum, ac velut recoquendum dedit. Lucan. lib. 7. Spiculaq; exacto Pœnus pathos nerecoxit.

Récoctus, a, um. participium, Secundo loco coctus, & ponitur pro iteratus. [שנוי. Gal. Recuit. Ital. Riscotto. Ger. Widergeſotten. Hiſp. Recozido, cocido otra vez. Pol. Znowu ugotowany. Vng. Ismét megfözött. Ang. Sodden or ſodden againe.] Stat. 4. Syl. vel paſſum Phythis ſuis recoctis. Seu recoctus. Catul. Epig. 10. Sed nõ omnia dispicere vellem T. ito & Sufficio ſenì recocto. Scribe recoctus, inquit Acron, dicitur qui ſæpiùs cum Proconſule ad Provinciam miſſus, exercitatior eſt factus ex ipſa frequentia, & uſu. Horat. 2. Serm. Satyr. 5. plerumq; recoctus Scriba ex Quæſtore eorum odisse bonarem.

Récordor, aris, e. p. In memoriã, ſive in mentem revoco: quaſi iterum cor do. [זכר. Gall. Se ſouuenir, recorder. Ital. Ricordarſi, mettere in memoria. Ger. Sich wider erinnern / widerumb daran gedencken. Hiſp. Acordarſe, tornar alge ala memoria. Pol. Zwoie wſpomnieć. Vng. Ismét eszébe venni. Ang. To remember or to remember.] Veterès enim cor. pro mente dixerunt. Cic. 1. Tuſc. Ex quo effici vult Socrates, ut diſcere nihil aliud ſit, quàm recordari. Horat. 2. Epiſt. 2. Quæcunq; mecum loquor hæc, (tacitusti) recordor. Virg. 9. Aeneid. ſi intereadita recordor. Dicimus autem recordor hujuscire, & hæc rem. Cic. in Catone: Vt pedeſtres navalesq; pugnas, ut bella à ſe geſta, triumphoſq; recordentur. Idem pro Plancio: Hunc mentis iam recordor. ¶ Récordare pro recordari Cornelius Tacitus in Agricola: Agnoſcere Britanni ſuam cauſam, recordabunt Galli pristinam libertatem.

Récordans, tis, partic. p. In memoriam redigens. [זכרן. Gall. Se ſouuenant, qui a ſouuenance. Ital. Che ricorda. Ger. Wider gedendet. Hiſp. Que acuerda. Pol. Zwoiwſpominaiący. Vng. Ismét emlékezö. Ang. That remembreth.] Cic. Attic. lib. 4. Oratiunculam ad eum mittendam, quam mehercule ego valde timebam, recordans ſuperioris tuæ tranſlationis.

Récordatio, onis. f. t. Reminiſcentia. [זכרון זכרון. Gall. Souuenance, ressouuenir. Ital. Ricordatione, ricordanza. Ger. Widergedächtnuß. Hiſp. Obra de recordacion. Pol. Wſpomnienie. Vng. Ismétemlékezés. Ang. Remembrance.] Cic. de Senect. Conſcientia bene actæ vitæ, multorũq; bene factorum recordatio jucundiſſima eſt. Idem ad Attic. lib. 11. Tum recordationes fugio, quæ quaſi morſu quodam dolorem eliciunt, refugio à te admonendo.

Récraſtino, as, act. p. Protraſtino, differo, protelo, prorogo, quaſi in craſtinum rejicio. [להשהות. Gall. Differer, ou delayer au lendemain. Ital. Prolungare, differire di giorno in giorno. Ger. Widerumb zuſetzen mẽdem tag zuſtehen / widerumb auffſchieben in die zu einer andern zeit. Hiſp. Dexar de dia en dia, prolongar el tiempo. Pol. De facto odkładam. Vng. Ez

halogatom. Ang. To delay, to prolong from day to day.] Plin. lib. 17. cap. 24. Recraſtinare in minimè utile. Colum. lib. 1. cap. 3. Propter quæ recraſtinari nõ debet: ſed ſingulariter ſtaveribus jam factis, antequam ea toto grana indurescant, quæ ſubsecundã colorem mutaverint, meſſis facienda eſt.

Récrementum, i. n. t. Purgamentum ſive excrementum rei cujuscunq; [לכלוך. Gall. Ordure, ſumiere, ſoudrille, ce chaſe ſpurine. Ital. Purgamento, ſozza, ſozzura. Ger. Der Wuſt ſo man von einem ietzt eins bing abſcheidet / oder auſwirfft. Hiſp. La hez, ſuziedad. Pol. Nagromadzenie kupieſzyſte. Vng. Valamiknek ſalakodása, ſepredéke. Ang. Dreg, lees, or grounds, or purging of any thing.] Celſus libro 5. Vicera ſtimenda ſunt aut plumbi recrementis aut ceruſſa. Vbi plumbi recrementum pro ſcoria poſuit.

Récréo, as, act. p. Reficio, inſtauro, refoveo. [מחיה. Gall. Recreer. Ital. Recreare. Ger. Wider erquicken, erfriſchen, newe machen. Bel. Verſterken. Hiſp. Recrear, reſtituir. Pol. Odświeżać, rzepławiać. Vng. Meg élesztem, vigasztalom. Ang. To refreſh or renew.] Plin. Sic omnia defecta lõgis agrimdinibus corpora recreantur. Idem lib. 22. cap. 1. Ex arboribus recreans membra olei liquor, vireſq; potus vini. Cic. pro Roſc. Amer. Cum verò in alio bello non recreatus, vèq; ſe ſtaturus, ſed ſubactus oppreſſusq; populus Rom. eſt, idem poſt reditum ad Quir. Sed tanquam bona valetudo jucundior eſt iis qui è gravi morbo recreati ſunt, quàm qui ſine quam ægro corpore fuerunt: ſic ea omnia deſiderata magis, quàm adeptione percepta delectãt. Verum hæc ſignificatio tranſlatitia eſt. nam propriè recreare, idem eſt quod denuo recreare. Quæ vox in iura & Cic. 2. de Nat. deor. Atq; inquiſo, & nostrorum Augurum, & Haruſcorum, & Auſpicum diſciplinã P. Scipione, C. Figulo Conſulibus res ipſa probavit: quas quã T. Gracchus Conſul iterum recreare, primus rogatorũ, ut eos retulit iisdem eſt repetèmentibus.

Récréãtio, verbale, t. Refectio, & refocillatio. [מחיה מרפא. Gall. Recreation, ou refection. Ital. Creazione de nuouo. Ger. Erquickung / erfriſchung / widerbringung. Hiſp. Aquella obra de renouar. Pol. Rzepławianie, albo odnowienie. Vng. Meg vigasztalás, elevenitésnek valóban, gyógyítás. Ang. Refreſhing.] Plin. lib. 22. cap. 23. Ab agritudine recreationi efficax in cibo.

Récrépo, as, pen. cor. Crepitum reddo, reſono [מחזיר קול. Gall. Retentir, rendre ſon ou reſonnance. Ital. Reſonare, rendere ſtrepito. Ger. Erbẽben / widerbellen / widerſchallen. Hiſp. Retumbar, bramar, reſonar. Pol. Rzucam głoſzę. Vng. Zöngök. Ang. To ſound againe.] Catullus epigramm. 31. Leve tympanum remugit, cava cymbala recrepant.

Récréſco, is, Renaſcor, rurſus creſco. [מחדש לצמוח. Gall. Renaiſtre. Ital. Rinaſcere, creſcere nel altra parte. Ger. Widerumb wachſen. Bel. Weberom waſſen. Hiſp. Creſcer otra vez. Pol. Znowu roſle. Vng. Vyszönni ſzakadék. Ang. To growe againe.] Plinius libro 17. capite 17: Cartilagine tepia non toleſcere, nec præcisa oſſa recreſcunt. Livius 6. belli Pun. Vos modò milites favete nomini Scipionum, ſoboli Imperatorum vestrorum, veluti acciſis recreſcenti Hirpibus. Ovid. Epiſt. 21. Luna quater latuit, totq; quater orbe recrevit.

Récrimíno, aris, Criminatori vicißim crimen objicio. [מענה, מענין.

Récrudéſco, is, n. t. Ad priſtinã crudilatem redeo. [מחדש לאכזריות. Gall. Renouveller, s'empirer, ſe renouveller. Ital. Rinouellarſi, rinouerarſi. Ger. Widerumb erzürnen / wider werden / wider werden wie zuuor. Bel. Weeromme erſt verwerſt worden. Hiſp. Encrudecerſe, renouarſe. Pol. Znowu ſrożowanie, albo ſrożenie ſię. Vng. Vyszönni megvadulás. Ang. To waxe new or fresh, to renew.] ¶ Per translationem accipitur pro exulceratur. Vide. Tractum à vulneribus, quæ quum aggravatione animi vel morbi, ꝙ urgita interdum recrudeſcant id eſt, cruda & nova fiũt, graviorem excitant dolorem. Cicero ad Sulpitium lib. 4. Nunc autem hoc tam gravi vulnere etiam illa quæ conſenuiſſe videbantur, recrudeſcunt. Remiſſa recrudescit bello. Liv. 6. ab Vrbe. Recrudeſcere Manlianæ ſeditionis. Recrudescit pugna. Liv. 10. ab Vrbe. Ibi intercurrit Gellii, cohortium, Sabellii, pauli per recrudescit pugna.

Réctus, Rectitudo, Récte, Rector, Réctio, Réctrix. Vide RECTO.

Récúbo, bas, pen. cor. recubui, recubitum, Rurſus, ſeu iterum cubo, denuo ad quietem cubo, ac compono. [שוכב שכב. Gall. Ie me recouche, ie me plonge, ie me renuerſe. Ital. Riposare. Ger. Widerumb ligen, ſich niderlegen. Bel. Rusten. Hiſp. Acoſtarſe, reporarſe. Pol. Znowu ſię kładę. Vng. Ismét feküdek. Ang. To lie or lye againe.] Cicero 1. de Divinat. Eum primò pertenuem ſomnio, intrexiſſe deinde ruinam ſe collegiſſe, idq; vitium pro nullo habendum eſſe cuiuſſe, recubuiſſe. ¶ Interdum idem quod cubo, quiesco, jaceo. Virgil. 1. Eclog. Tityre tu patulæ recubans ſub tegmine fagi. Ovidius 2. de

Arte:

Arte: Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit. Colum. lib. 7. cap. 3: Neq; ab his longius recedat, ne aut recubet, aut concidat. Cic. 3. de Orat. Sed in hortulis quiescet suis, ubi vult, ubi etiã recubans molliter, & delicatè nos avocet à Rostris. Plaut. Curcul. Amor hic recubat: ei lolei cultos incutit.

Rĕcŏlĭtus, us, pen. corr. m. q. Recumbendi actus, & lectus. [מִשְׁכָּב ישב mishcab, mishcheneth. Gall. Couchement. Ital. Sedere alla mensa à tavola. Ger. Das sitzen. Hisp. Obra de assentarse à la mesa. Pol. Posiedzenie. Vng. Leckue. Ar. Lying at a feast.] Plin. lib. 24. cap. 13: videtur accepisse pro subfulmentorio quem faciunt corpora in solum demittendi. Baculum (inquit) ex aqueo folio factum, in quod dum anima emissum, exanimi tutò cecidisset defectu mittentis, ipsum per se recubitu proprio adiabit.

Rĕcūdo, pen. prod. ad. 1. Denuò cudo. [מחדש chadash. Gall. Refaire. Ital. Rebattere. Ger. Widerumb schmiden. Hisp. Reverter. Pol. Znowu kuie. Vng. Vyannem verbôri. Ang. To work or forge new again.] Varr. V. Iolcum qui vertra metalla recudunt.

Rĕcula. Vide in Ex.

Recumbo, is, m. 1. Mensæ accumbo. [מדן hitteb. משתה לשכב mishcab lesheth. Gall. S'asseoir à table. Ital. Sedere alla mensa. Ger. Zu Tisch sitzen. Hisp. Asentarse à la mesa. Pol. Siadac. Vng. Asztalhoz vetes. Ang. To sit down at table.] Martial. lib. 2: Debet Aricino conviva recumbere clivo, Quem tua fax licem Zoile coena facit. Plin. Epist. 2. 20: Recumbebat mecũ vir egregius Fabius Rufinus: super eum municeps ipsius. ¶ Interdum idem quod sinus: super eum municeps ipsius. ¶ Interdum idem quod procumbere, & exporrectum jacere. Cicer. 2. de Orat. Marcus Lepidus quum ea res in campo exercentibus, in herba ipse recubuisset: Velem hos esse tam sepulcrales. ¶ Interdum idem quod inclinari. Virg. 9. Aeneid. pulcrosq; per arvus, Is cruor inq; humeros cervix collapsa recumbit. Ovid. 2. Trist. Quum cœpit quassata domus subsidere, parce In proclinatas omne recumbit onus.

Rĕcŭpĕro, ras, pen. corr. Rem amissam recipio. [מחדש chadash. Gall. Recouvrer, reconquerir. Ital. Ricuperare, racquistare. Ger. Widerumb bekommen, wiederbringen. Bel. Wederom verkrygen, verhalen. Hisp. Recobrar lo perdido. Pol. Zostac odzyskac. Vng. Vyzza venni. Ang. To get again, to recover.] Cic. ad Sulpitium, lib. 13: Ego si hominem per te recuperaro summo me beneficio affectum arbitrabor. Veterem belli gloriam recuperat, Cæsar 7. bell. Gall. Cic. 4. Verrin. Scipio quæ hinc dignum populo Romano aratum retulit, hello confecto socios tua per nos præsidia victores recuperare. Liv. lib. 3: Ferro, non auro recuperare patriam jubet.

Rĕcŭpĕrātio, onis, f. t. Rei amissæ receptio, vel ipse recuperandi actus. [מחדש chadash. Gall. Recouvrement, reconquête. Ital. Recuperamento, racquisto. Ger. Widerumb bekommung, widerbringung. Hisp. Recobramiento. Pol. Odzyskanie, zysk, zabranie. Vng. Vyzza venni. Ang. To get again, recovering.] Cic. 10. Philippica: Ita præclara est recuperatio libertatis, ut nemo quidem sit in repetenda libertate fugiendus. Festus: Recuperatio est, ut ait Gallus Aelius, quũ inter populum & reges, nationesq; & civitates peregrinas lex convenit, quomodo per recuperationẽ reddantur res, recuperentursq;, res privatas inter se persequantur.

Rĕcŭpĕrātor, ōris, m. t. Dicebantur judices qui à prætore in privatis controversiis quatũq; de re agerentur, dabantur, à recuperando dicti, quod per eos suum quisq; jus recuperare posset. Budæus delegatos judices postea appellatos scribit. [שופטים shophetim mishlachim. Gall. Juges ou commissaires delegues, pour reconnoitre ce qui appartient de droit. Ital. Commissarii dati da un magistrato per cognoscere & giudicare in qualche materia. Ger. Aufgeschickte Richter, welchen ein Schultheiss oder Oberkeit sonderbare Handel zu erörtern befilcht. Hisp. Jueces delegados. Pol. Sędziowie. Vng. Kor, vagy sogor birai. Ang. Judges or commissioners, made to recover what was lost.] Plaut. in Bacch. Postquam quidem Prætor recuperatores dedit. Cic. 3. Verr. De conventu nullum unquam judicem, neq; recuperatorem dedit. Idem 1. Ver. Judicii dat statim, si paret, jam se de ea re Veneris esse dixisse. Judicant recuperatores id quod peteret esse, neq; constare dominum quin ille dixisset. De recuperatorio judicio sic scribit Cicero in Verrem: Utrũ est æquius Decumanum petere, an aratorem reprimere? judicium integrum an perditum fiet? rem qui manu quæsierit, an eum qui digito litigator fit poluisse? Quid qui in singulis jugis arant, qui ab uberibus ipsis non recedunt, quid facient? quum dederint Appronio quod poposcerit, relinquent arationes, larem familiam? Venient Syracusas, ut te Prætore videlicet, & quo jure Artemi? Venient Syracusas, ut te Prætore videlicet, & quo jure Appronium defendas ac vi tam tuam judicio recuperatorio persequantur? Quibus ex verbis apparet, judicium recuperatorium dici per quod res nobis per injuriam ereptam repetimus: & Recuperatores, judices esse apud quos possessionem rei amissæ, & per injuriam extortæ reposcimus.

Rĕcŭpĕrātōrĭus, a, um, adjectivum. Quod ad recuperatorem pertinet: ut Judicium recuperatorium: Quo possessionem rei amissæ, & per vim extortæ repetimus. מחדש chadash, מחזיר mechazir. Cic. 2. de Invent. Non enim oportet in recuperatorio judicio eum maleficii, de quo interficiendi quæritur, fieri præsidii rei.

Rĕcūpīdo, as, Valde cupio. [מתאוה mithaveh מאוה meeh. Gall. Desirer grandement. Ital. Desiderare grandemente. Ger. Hefftig begeren. Hisp. Codiciar mucho. Pol. Bardzo pożądam. Vng. Igen kivanom. Ang. To desire greatly.] Plaut. Captiv. Quum ita hariam, ut recupidas facere suorum quidvis ego vetem.

Rĕcūro, as, act. p. Accuratè interpolo, magna cum diligentia reficio. [מחדש chadash. Gall. Reparer, guarir ce qui est malade, & le remettre en santé. Ital. Curar diligentemente. Ger. Hefftig versorgen. Hisp. Curar ô curar otra vez. Pol. Dobrze opatrować. Vng. Nagy gondot viselnyi, vagy gyogyitani vmasban. Ang. To do a thing diligently, to look good heed to a thing well.] Plin. lib. 13. cap. 12, de generibus chartarum: Proximũ amphitheatrice datum fuerat, à detectura loco. Excepit hãc Romæ Fannii fugax officina, cenumtamq; curiosa interpolatione, principalẽ fecit gloriæ, & nunc celeberrima quæ effecta recursata, nitore cuncta amplificatrice. ¶ Interdum idem quod simplicius curare: hoc est, mederi, ab ægritudine recreare, & pristinæ valetudini restituere. [רפא rapha. מרפא marpe. Gall. Medecine. Ital. Medicina, medicamento, rimedio. Ger. Artzney. Hisp. Medicina. Pol. Lekarstwo. Vng. Meggyogyitas. Ang. Medicine.] Catullus Epigram. 42: Ilicet me gravedo frigida, & frequens tussis Quassat, usq; dum in tuam fugi. Et recuravi me vino & urtica.

Rĕcurro, is, iterum vel retrorsum curro. [מחזיר mechazir. Gall. Retourner, retrouver, s'addresser. Ital. Correr indietro. Ger. Widerumb laufen, zurucklauffen. Hisp. Correr atras, tornar à correr otra vez. Pol. Wracac biegc, Wracac sie. Vng. Vyzza fussok. Ang. To run back or again.] Cic. ad Terent. lib. 14: Despondi eam, ita imperavi, Rarum ut recurreret. Terent. in Adelph. Nunc ubi me illic non videbit, jam huc recurret, sat teneo. Ovid. 2. Fast. Et metuit nequa vetus recutrat hyems. Cicer. 2. de Nat. deor. Lunæ species mutatur tum crescendo, tum defectionibus ad initia recurrendo. Virg. 7. Aeneid. quà sol utrumq; recurrens Aspicit Oceanum. Horat. 2. Epistol. 1: Libertasq; recurrentes accepta per annos Lustra nec amabilitec.

Rĕcūrsŭs, us, m. m. q. Recurrendi actus. [מחזיר mechazir. Gall. Retour, retrocession. Ital. Ritorno, ricorso. Germ. Das widerumb vberlauffen. Hisp. A qualquiera de cosas atras. Pol. Wracanie. Vng. Vyzza fotas. Ang. A running again.] Liv. 6. bell. Pun. Vt subeundi sæpè ad mœnia subita recursus pateret. Virg. 5. Aeneid. Indealbos incẽt cursus, atq; recursus Adverti spatia. Ovid. Epist. 6. Abstrahor Hypsipyle, si dent modò tuta recursum, Virtutis hinc abeo, virgilli semper ero.

Rĕcūsso, as, act. frequentativũ. [מחזיר mechazir. Gall. Retourner souvent. Ital. Ritornare spesso. Ger. Offt widerumb vberlauffen. Hisp. Tornar atras muchas vezes. Pol. Wracac sie wczasem. Vng. Vyzza fordok. Ang. To run again and again often.] Plautus Mostel. Quid ego huc recurssem, aut operã sumã, aut operæ? Virg. 4. Aen. multumq; recursat Gĕtis hostis. Idem 1. Aeneid. Vix ea fatus eram, & sub noctem cura recursat.

Rĕctĭvŭs, a, um, Valde curvus. [מעוה meeh. Gall. Recourbé. Ital. Ricurvo. Ger. Krumb, hindersich gebogen. Hisp. Corvo hazia tras, ô muy corvo. Pol. Krzywy. Vng. Igen gorbe. Ang. Very crooked.] Colum. lib. 9. cap. 13: Ad pectinis apertis, ad buccinam recurvis. Ovid. 1. de Remed. am. Vel quæ pisces edax avido male devoret ore, Abdere supremis ærа recurvа cibis. Colum. lib. 3. cap. 18. Quicquid recurvum, & sursum versus spectans, detorsum est, quum tempestivum ex natura, in modum hami repugnat oblatationi fossoris. Ovid. 3. Amor. Epigram. 12: Duxq; gregis cornu per tempora dura recurva.

Rĕcūso, as, act. p. Cusũ facio. [מעוה meeh. Gall. Recourber. Ital. Ricurvare, ritorcere. Ger. Wider krumb machen, ein krumb machen. Hisp. Encorvar hazia atras, hazer corvo. Pol. Krzywic. Vng. Meggyorbitem. Ang. To make crooked.] Colum. lib. 5. cap. 10: Quum ab imbribus solum radix provenit, durum humi coërcita recurvatur. Stat. 3. Thebaid. Horrentesq; hiu glacies in sava recurvant Vulnera.

Rĕcūrvātĭo, onis, f. t. Quod factum est recurvum. [מעוה meeh. Gall. Recourbe. Ital. Ricurvo. Ger. Krumb getrumbt. Hisp. Encorvado. Pol. Krzywienie. Vng. Meggörgetödes. Ang. Crooked.] Celsus lib. 5: Id pecillo protrahendũ est, aut hamulo retuso, quorum recurvatio Indis Mæander, Ovid. 2. Metam.

Rĕcūso, as, pen. prod. Renuo, rejicio: à Re, & cuso, quod est frequentativum verbi Cudo. [מאן meen מאן maen. Gall. Refuser, dénier & contredire. Ital. Recusare, negare, vsare. Ger. Abschlahen, versagen, nit gestaben, wägern. Bel. Weigeren. Hisp. Negar, denegar. Pol. Odmowic. Vng. Nem akarom, tagatom verbõl. Ang. To refuse, or deny.] Plin. de Vir. illust. Imperatoris nomen à militibus & à Senatu triumphum recusavit oblatum. Virg. 1. 9. Aen. Cedo equidem nec nate tibi commune recuso: Cic. pro Flacc. Pop. Rom. Dilectatorem non modò non recuso, sed etiam deposco. Virg. 1. Georg. Et quid quæq;

quæq; ferat regio. quid quæq; recusset. ¶ Ponitur quoq; pro excusatione depellere, ut annotavit Budæus. Cic. in Bruto: Tum ego nunc Galba reculabar pro isto.

Rĕcūsātīo, verbale, Et ipse recusandi actus. [מאבה, מניעה. Gall. Refus. Ital. Rifiuto. Ger. Widerwertigung. Hisp. Rehusamiento. Pol. Odmowienie. Vng. Ellene vetel, annak akarása. Ang. Refusing.] Cic. 2. de Orat. Nã hæc ipsa recusatio disputationis, disputatio quædam fuit mihi quidem perjucunda. ¶ Ponitur quandoq; pro defensione. Cic. 2. de Leg. Pœna verò vim latæ rei, genus justum recusationem non habet.

Rĕcussō, ās, Repercutio, sive reverbero. [הדהוש הרעש, הבעט. Gall. Repousser. Ital. Repercuotere. Germ. Widerschallen, widergeben. Hisp. Retumbar vez. Pol. Odzywam. Vng. Hatna verbo. Ang. To beat, or strike again.]

Rĕcussus, partic. Repercussus. [מהודהד, מוכה חוזר. Gall. Repoussé, ébranlé. Ital. Ripercosso. Ger. Widergeschlagen, widerhallet. Hisp. Retumbado. Pol. Stłuczony. Vng. Vissza vervetett. Ang. Stroken again.] Aliquando cum dem. ignoscat quod cœcidus. Virg. 2. Æn. uterog; recusso insonuere cavæ gemitumq; dedêre cavernæ. Vbi Servius, recusso, pro percusso, præpositio pro præpositione. Valer. Flac. 6. Arg. pennus q, recusso Aequore Cyaneus Mnesthea rimanè reflectat.

Rĕcussus, huius recussus, verbale, m. q. Reverberatio. [הדהוש הרעש, הבעט. Gall. Repoussement. Ital. Ripercuotimento. Ger. Erschallung, widerhallung. Hisp. Retumbamiento. Pol. Stłuczenie. Vng. Vissza verés. Ang. Striking again.] Plin. lib. 8. cap. 3. In hac celebrant, ut tormento aliquo rotatim petitas, pumicumve e monte aliquo in altum transilire quærentes, atq; revulsa pernicie quò libuerint exultant. De bicibus.

Rĕcutītus, pen. prod. Cute glande secta detractus. [ערלה מוסר, מוסר ערלה. Gall. Ecorché. Ital. Scorticato. Ger. Beschnitten an der vorhaut. Hisp. Sacado, descortezado. Pol. Obrzezanie powierzchne. Vng. Kémyvel metzett. Ang. Circumcised.] Quo nomine dictum fuerit, qui ex Legis præscripto præcidendam præputii. Solennis erat recutitorum primordia Iudæorum. Martial. lib. 7. Nec recutitorum fugis ingenia Iudæorum. ¶ Aliquando captus, & exulceratus, & cute nudatus. Idem lib. 9. Nec impunè recutita colla mulæ.

Rĕdĭbĕsolvo, redabsolvis, Idem quod solvo, vel absolvo. [משלם, משלים אחרת. Gall. Absoudre. Ital. Assolvere. Ger. Wider entrichtigen, oder vergelten. Hisp. Absolver, despedir. Pol. Wynagradzam, zapłacam. Vng. Megvegzem. Ang. To acquite.] Plaut. Curcul. Acquirere hæc redabsolvam, quæ adversùs gratia.

Rĕdĭmĭcŭlo, as, penult. corr. Reverter. [שוב, שוב לאחוריו. Gall. Retourner. Ital. Ritornare. Ger. Widerumbzu wenden. Hisp. Andar atras vez. Pol. Wracam się. Vng. Vissza térek. Ang. To return.] Plaut. Capt. Cura quam optimè putes. Ea, bene ambula & redambula.

Rĕdămo, redamas, pen. corr. a Ap. Amantem vicissim amo, in amore respondeo. [אהב, אוהב. Gall. Aimer celuy qui l'aime. Ital. Riamare, amare reciprocamente, amare. Ger. Widerumb lieben. Bel. Wederom lief hebben. Hisp. Retamar, corresponder amistad. Pol. Zamiłowanie. Vng. Viszontszeretés. Ang. To love again.] Cic. de Amicit. Quid enim tam absurdum, quàm de cætera mortalium inanibus rebus, ut honore, ut gloria, ut ædificio, ut vehiculo, cultuq; corporis: animo autem virtute prædito, eo qui amari, vel qui (ut ita dicam) redamari possit, nõ admodum delectari?

Rĕdandrĭo, dis, ire. [Ger. Widerumb scheren, weiberkommen.] de pecudibus esse vere & ardeam compositum, quo antiqui urbanum pro redeo, tulle Nonius. Lucilius ut vis quæ redandiunt inde Redandiare, inquit Festus, dictum pro ut in Salionum exultationibus, quum Præsul animavit, quod ei motus edidit, ei referuntur invicem idem motus.

Rĕdārdĕfĭo, s. Iterum flammã emitto, recandesco: propriq; dicitur de igne semel topito. [לשוב להתלקח. Gall. Arder derechef, s'allumer. Ital. Ardere, fiammar un altra fiata. Ger. Wider entbrinnen: oder auffladen. Hisp. Arder, ó echar flamma otra vez. Pol. Znowu gorzeć. Vng. Vissza égetek, lángolnak, vetek. Ang. To burn, or kindle again.] Ovid. 2. de Remedio amoris: Flamma redandescit, quæ modò nulla fuit.

Rĕdargŭo, is, ui, ĕre. Arguo in contrarium reprehensione. [להוכיח, להוכחה. Gall. Reprendre, redargüer. Ital. Riprendere. Ger. Straffen, oder schelten wieder um. Bel. Berispen. Hisp. Redargüir, reprehender. Pol. Karzę się. Vng. Megfeddem. Ang. To reprove, or blame.] Cic. 2. de fin. Quos nisi redarguimus, omnis virtus, omne decus, omnis vera laus deseri dicitur. Cic. 2. de Fin. Poterat autem impunè quis eum redarguere? Virg. 11. Aeneid. Adverso qui vellet dies nubilus, aut Vellus redargueret.

Rĕdausĭpĭco, as, & redauspĭcor, aris. Significat in pio, & denuo auspicium immolo, & iterũ inchoo. [מחדש, מחדש בקרבן. Gall. Renouveller. Ital. Rinnovare, di novo sacrificare, ricominciare. Ger. Widerumb opffern. Hisp. Renovar, ofrecer de nuevo. Pol. Zaczynam poprzywie. Vng. Vissza áldozom, kezdem. Ang. To begin again.] Plaut. in Capt. Exaui pridem ex vinculis nũc intelligo redausicandum nunc esse in catenas denuo: id est, capi ego illum à catenis eximere nũc volo ut ille in catenas redeat.

Rĕdo, dis, dĭdi, dĭtum, dĕre. Proprie est acceptũ, vel habitum retro ire, vel prote do. [להשיב, משלם, מחזיר, מניח. Gall. Rendre, restituer. Ital. Rendere, ritornare. Ger. Widergeben. Bel. Wederom geven. Hisp. Tornar, restituir, volver, restituyr. Pol. Wracam. Vng. Megadom, Ang. To give again, to restore.] Seneca lib. de Benefic. Vt. Cùm dicimus beneficium illi reddidi, nõ hoc dicimus, illud nos quod acceperamus reddidisse, sed aliud pro illo reddere. Sit enim vel pro reddere. Quidni cùm aurum solutio nõ idem reddat, sed æs nummum. Nã & pecuniã dicimur reddidisse, quòvis numerato vivamus pro argento aut si nummus is non intervenerit, sed delegatione & verbis perfecta solutio sit. Terent. in Phorm. Si quis quid reddit, magna est habenda gratia. ¶ Ponitur tamen aliquando pro fundere, dare. Celsus: Intercõcultus. Reddendi verbum quanquã significationem habeat retrò dandi, accipitur tamen & pro fundendi significationem ut, Reddo mihi lacrymas, quas mihi Cicero adimit dedit Cicero Terent. Omnes sunt reddituræ, illi gentiliticiæ: à te perscripta sunt omnia. ¶ Item pro efficere. [עשה, מעשה. Plin. lib. 10. cap. 52. Remota auribus levi sonum reddit. ¶ Item pro reponere. Plaut. in Mostel. Tranquillas venit, collinguit regulas, imbricesq; Ibi dominos intelligens reddere alias non vult. ¶ Item pro producere. Idem in Trinum. ad frumẽti, quando tibi mellis maxima est, Tribus tantis illis minus reddit quàm obsevetis. Terent. in Phor. Frustrũ quem Lemnius uxori reddam prædia. ¶ Item pro exponere. Plaut. in Aulul. Tibi ego rationem reddam timulorũ segeti? ¶ Fertur aliquando pro commemorare, sive recensere. Plin. in Præfat. lib. 11. Tria non amplius, ut opinor, abstulerè quæ traduntur inscripti, illi secti, quæ suis locis reddam. ¶ Aliquando pro referre, sive præsentare. Plin. Epist. 139. Tertia fronte mœrem rursus videor admittere, quam hæc curæ reddet, ac referet nobis? Reddere animum, respirare. Cic. 2. de Nat. deor. Excipiatq; animã ea quæ cuiusq; fit spiritus, eamq; à pulmonibus recipere, ac reddere. Reddere anhelitum, Idem Plin. lib. 9. cap. 7. Nec piscibus branchias habentes anhelitũ reddere, ac per vices recipere existimant. Reddere animum, est recreare, refŏcillare & cõfirmare. Terent. in Andr. Nupsit ille ego illas malo, quàm te adipiscier. ¶ Reddidi animum. Reddere beneficium: id est, referre. Plautus in Perſa. Improbus est homo qui beneficiũ scit sumere, & reddere nescit. Gratiam reddere, est remetiri & reponere. Colum. lib. 4. cap. 1. Experto mihi credo Sylvine, nemo possum vicem, hominis generis, bono cultori nunquam non gratiam reddidisse. Latinè reddere est vertere. Cicer. 1. de Orator. Vtrà quæ legerem Græcè, Latinè redderem, nõ solùm ego. Reddere nomen alicui, est eum proprio nomine nuncupare. Plin. lib. 23. cap. 22. Gentibus in exercitu suo multis nomina reddidit.

Rĕdŏlĕo, ēs, ŭi, ēre. Proprie dicitur pro, redire odium, quemadmodum pro præsentia, pro præsentiam in Iulia Imp. Oct. ad S. C. Turbel. Et caveat quod amplius quàm per legem Falcidiam liceret, capiat, reddituri. Ex Historia.

Rĕdōnātus, a, um, part. prim. Solutus, iterum datus. [משולם, משלם מחדש. Gall. Rendu, restitué. Ital. Renduto, restituito. Ger. Widergeben. Hisp. Restituido. Pol. Wrocony. Vng. Megadatott. Ang. Restored, given again.] Cic. 14. Phil. O' formosam mortem quæ nunc demum data pro patria est potissimùm redditur. Virg. 11. Aeneid. partis ut redditus omnibus idem. 6. Aen. Redditus Eis primum terris, tot Pleiades fugere Tyrrenum æquor, altum, pollitq; imbribus Hyades.

Rĕdŏnō, nas, nāvi, nāre. Solutarius ũ. q. Pro universum vel universione. [משלם, משלם מחדש. Ger. Entrichtigen.] Plaut. in Epist. Nec redditus incertus. Hoc tamẽ primus omnium didicisse videtur, ut hic à verbo Reddo: unde apud Poëtas primæ syllaba corripitur Ovid. 2. de Ponto: Arreditus (à quo quæ tuos mirabar, etc.

Rĕdŏlĕo, ēs, ŭi, ēre. Actus ipse redĕundi. [שוב, שיבה שלמה. Gall. Retour. Ital. Ritornamento. Ger. Widergebung. Hisp. Restitucion. Pol. Wracanie. Vng. Megadás. Ang. Returning, giving again.] Quintil. 8. cap. 3. Redditio illum tertium unum, cui opponit.

Rĕdĕmptĭo, V. de REDIMO.

Rĕdĕo, dis, dĭi, & redĭi, ĭtum, ire. Revertor, quasi retrò eo. [שוב, שוב אחורנית, חוזר אחורנית. Gall. Retourner, revenir. Ital. Ritornare. Ger. Widerkommen, wider hinumb gehn. Bel. Wederom gaen, sijt tornen. Hisp. Tornar de alguna legar. Pol. Wracam się. Vng. Vissza térek. An. To return, to go again.] Terentius in And. Redeo inderatus, atq; ægrè ferens. Redire ad ingenia dicit Terentius in Adelphis: id est, redire ad suã naturã, hoc prudentes mores resumere. In eadem significatione dixit Cicero. Vetera redire ad se, & ad mores suos. Quod tamen aliquando accipitur pro se recolligere, & ab ira, quam brevem furorem vocat Horatius: ad sanitatem redire. Terent. in Adelph. Tandem reprime iracundiam.

jracundiam, atq; ad teredi. ¶ Redire in mores patrios, est in libertatem venire. Liv. 3. belli Pun. Vrbs omni imperio exterrita in pristinum redit mores. Liv. 4. belli Pun. Vrbs omni imperio externo soluta in pristinum Hispaniæ, in patrias redit mores ritusq;. ¶ Ponitur aliquando redire pro provenire, unde & redditus id est, provenus, de quo paulò post. Plin. lib. 18. cap. 2. Acres quas victum in hac ampliatem arbitrarentur, dein Catonis census redire ex ingentibus scripsit. ¶ Redire in ordinem cultos redire ex ingentibus scripsit. ¶ Redire in ordinem, est à fine ad principium revolvi, & revocari. Virg. 1. Georg. Redit agricolis labor actus in orbem. ¶ Redeamus ad rem. Cic. 1. de finib. id est, revertamur ad institutum: quod idem Cic. 1. Tusc. dixit. Ad propositum redire.

Rĕdĕns, tis, participium. [עוֹבֵר ibhár in anum transeuntem.] Ovid. 10. Metam. Perq; novem cornua redeuntis cornua Lunæ. Horat. 3. Carm. Ode 8. Hic dies anno redeunte festus, &c.

Rĕdĕntis, a, um, aliud participium. [חוֹזֵר chózer, & חוֹזֵר chózer redeuntis.] Ovidius 4. de Pon. Elog. 5. Flumina q; in fontes curta reditura suos.

Rĕdĭtio, onis, verbale, fit. Redeundi actus. [שִׁיבָה shibáh תְּשׁוּבָה teshubáh.] Gall. Retour. Ital. Ritorno. Ger. Wie kommung/wiederkunft. Hisp. Tornada de leger. Pol. Wracanie. Vng. Megtere. Ang. Returning or coming again.] Cat. 1. bell. Gal. Vt demum reditionis spe sublata, paratiores ad omnia pericula subeunda essent.

Rĕdĭtus, pen. corr. m. q. Reversio, reditus. [שִׁיבָה shibáh תְּשׁוּבָה teshubáh.] Gall. Retour. Ital. Ritorno. Ger. Ein wiederkommung/wiederkehrung. Bel. Dieterbertonste. Hisp. La tornada de leger. Pol. Navrocenie. Vng. Megtere. Ang. Returning or coming again.] Cic. de Amic. Idem ait, cernebat tempus, animos hominum esse divinos, itaq; quū è corporum ex ædificatione, rediturum ad eorum patrem. Id. in Pison. Cuncta Senatus hominibus ignominiæ vocatis, nec; ad honorem aditus, nec; in curiam reditus esset. Horat. Epod. 16. Hæc & quæ poterunt reditum abscindere dulcem. Ovid. 1. Fast. Vepretum populo reditus ad bella profecto. ¶ Reditus ex aliquo significat proventum, eò quòd quotannis redeat. [תְּבוּאוֹת tebuáh תְּבוּאָה tebuáh.] Gall. Revenu. Ital. L'vscita che ritorna. Ger. Ein zuekommer jährlich zeitt. Hisp. Tornos. Pol. Dochod.] Ovid. 2. de Ponto. At jubeo reditus quisq; suos amet: & ubi quid scribe, solicitus suppuret articulus. Plin. lib. 18. cap. 11. Maiore singularum reditu, quàm erat apud antiquos prædiorum.

Rĕdĭto, as, pen. corr. freq. à Redeo. Statim vel continuò revertor. [שׁוּב shúb שׁוּב shúb.] Gall. Retourner. Ital. Ritornare, tornare. Ger. Schnell zekommen. Hisp. Tornar luego de leger. Pol. Wracaiąc się. Vng. Megtereködik. Ang. To returne by and by.] Plaut. in Cap. Nam ita convēnit inter me atq; hunc, Tyndarum, ut ego ejus patrem in Aulidem mittam ad patrem. Ac. Ibi dare ut te attinam: tum in Aulidem mittam ad patrem. Ac. Ibi nō reditas huc, ut vigiliæ minas dem prorsus. Quo tamen in loco in castigationibus Plauti codicibus recitas, legimus mare antiquorum non reditas.

Rĕdĭvĭa, æ, pen. corr. prima syllaba hes, secunda syllaba corr. ex e & habeo, d interposita, causa melioris soni. [שׁוּב shúb.] Gall. Retour. Ital. Ritorno, ritornare. Ger. Ein zuekommer/ein wiederkommen. Hisp. Tornar luego de leger. Pol. Wracaiąc się. Vng. Megtereködik. Ang. To returne by and by.] Plaut. in Cap. Nam ita convēnit inter me atq; hunc, Tyndarum, ut ego ejus patrem in Aulidem mittam ad patrem. Ac. Ibi dare ut te attinam: tum in Aulidem mittam ad patrem. Ac. Ibi nō redivias huc, ut vigiliæ minas dem prorsus. Quo tamen in loco in castigationibus Plauti codicibus recitas, legimus mare antiquorum non redivias.

Rĕdĭvĭus, a, um, Adjectivum, Qui redit. [שָׁב shób שָׁב shób.] Gall. Retournant. Ital. Ritornante. Ger. Ein zuekommer/ein wiederkommender. Hisp. Tornadizo. Pol. Wracaiący się. Vng. Megtereködő. Ang. Returning.] Ovid. 2. de Ponto. At jubeo reditus quisq; suos amet: & ubi quid scribe, solicitus suppuret articulus. Plin. lib. 18. cap. 11. Maiore singularum redivivo, quàm erat apud antiquos prædiorum

redemption. Ital. Redentione, riscatto. Ger. Erlösung/wiedergeltung. Hisp. Obra de redimir, o rescatar. Pol. Wykupienie. Vng. Megvaltas. Ang. Redeeming.] Plin. de Vita Augusti lib. Impetrata redemptionis munere aduersum Cæsarem locum interficiendum tradidit. ¶ Interdum idem quod corpus, hve corruptio. Cic. 2. Ver. Redemptio est huius pecuniæ facta gratia pecunia. Redemptio vectigalium: id est, emptio, quum quis a principe vel ciuitate vectigalium redimit certa pecunia redimit, ut ea co fruatur quæstum. Cic. de Provinc. Consul. Publicanos remittere redemptionis præcipis est. ¶ Redemptio operis, est susceptio operis certo pretio faciendi: de quo dictum paulò antè in ipsa verbo Redimo.

Rēdemptŏr, oris, m. e. Qui redimit, & liberat. [גואל padhāh גאל gāal. Hungaris Gall. Redemptor, redemptrix. Ital. Redentore, riscattatore. Ger. Der erlöser/der für einen gefangenen bezahlet und ihn erlöst. Hisp. El que redime o rescata. Pol. Odkupiciel. Vng. Megvaltó. Ang. A redeemer.] Redemptores item dicebantur qui certo pretio opus aliquod faciendum suscipiunt. Cic. 2. de Divin. Redemptor quæ columnam illam de Cotta & Tarquinio conduxerat factura iam, Idem Q. Fratri: Redemptoribus dimidium pecuniæ tuæ. Redemptores sinique: Fell.] propriè, atq; antiquâ consuetudine dicebantur, qui quum ædificandum, aut præbendum quid conduxerant, illud q; effecerant, tum demũ pecuniam accipiebãt. Nam antiquitus mercede accepta ponebatur. Attamen dicuntur redemptores, qui huic conduxerũt præbendum, vt ædificent. Lactantius. ¶ Redemptores vectigalium dicebantur Publicani, qui certa pecuniæ summa totius anni reditum à fisco emebant, ut ea quæstum facerent. Sed de his plura in ipso verbo Redimo.

Rēdemptō, as, Frequentativum est a verbo Redimo: à quo rursus aliud frequentativum redemptito, quod magis etiam usitatum. Servius. Plautus: Redemptavêre aduersum expensa. Cato de Signis & operibus, ut citat Pompeius: Pellibi hi ædificiis non redemptavêre: id est, remunerati sunt, aut compensaverunt.

Rēdēmptŭs, a, um, Renovatus, instauratus, qui in pristinum integer. [משוחח mischachdjāh. Hungaris Gall. Remis en son entier, recommencé & refait tout entier. Ital. Rinouato. Ger. Wider ernewert. Hisp. Renouado otra vez. Pol. Odnowiony. Vng. Vyonnan ujj állapotban. Ang. Restored or made new again.] Livius 8. ab Vrbe: Tunc Papyrius redintegratis (ut Gellius) Magistratum equitum, ac virgas, & tecturæ expedari jussit. Aliqua exemplaria habent redintegratus.

Rēdĭntĕgrō, as, are, act. p. Instauro, seu innovo, qualiin integrum restituo. [משוחח mischachdjēsch. Hungaris Gall. Refaire tout entier, renouueller. Ital. Rinouare. Ger. Wider ernewen/wider erquicken. Hisp. Tornar à renouar otra vez. Pol. Odnawiać. Vng. Vyonnan ujj állapotban. Ang. To renew or make new again.] Plin. in Paneg. Hominine illud ingenium est, hominis potestas, renouare gaudia, redintegrare lætitiam? Ad Herennũ lib. 2: Vt renoventur, non redintegrentur orationes. ¶ Redintegrare animum dicit, refouere. Cæsar 2. belli Gall. Huius aduentu spe illata militibus, ac redintegrato animo, quum pro se quisque in conspectu Imperatoris in extremis suis rebus operam navare cuperet, paulum hostium impetus tardatus est. Bellũ redintegrare. Brutus ad Ciceronem lib. 11: Ne bellum nobis redintegretur vellis, Antonio tibi conjungas. Cæs. 13. bell. Gallici: Rotam redintegrare verbis, quod plerunq; in spe victoriæ accidere solet, arcus impugnare cœperunt.]

Rēdintĕgrātĭo, onis, verbale. f. Renouatio. [חידוש chidduschim. Gall. Renouellement, refraichissement. Ital. Rinouamento, rinfrescamento. Ger. Wider erneuerung/erfrischung. Hisp. Aquello con que se renueua. Pol. Odnowienie. Vng. Vyonnan fölyás. Ang. Restoring or making new again.] Terentius in Andria: Amantium ira, amoris redintegratio est. Cicero ante quam iterum exilium: Nam quid ego impetrabo, aut facta renovem oratione, aut redintegrationi illius conjurationis animos vulnerem vestros?

Rēdĭpĭscŏr, eris, redeptus sum, dep. Rem amissam recipio, rursus acquiro. [נאחזתי nischtaschti. Gall. Reprendre, ravoir, recouurer. Ital. Ritrouare, conseguire, hauere. Ger. Wider obertommen, erlangen. Hisp. Alcançar, cobrar, hauer. Pol. Dostać. Vng. Vissza nyerni, magának valamit vagy valakit. Ang. To get again, recover, or obtain.] Plautus Trinum. Iuste cœpit bonitas condalium te Redipiscier postea, &c.

Rēdĭvĭa, æ, f. p. Abscessus cruris reducens unguium. [מרפסת marpeseth. Gall. Vne maladie quand la peau se separe des ongles. Ital. Rauenire, separatura, che si spoglia la pelle. Ger. Ein böse krankheit da sich die haut von den negeln abschelet. Hisp. El mysmo, vocablo q̃ antes. Pol. Zerakyanie. Vng. Körömgyökerének vagy mellének vala szakadása. Ang. A malady same.] Plin. lib. 29. cap. 8. Canis fœtida redivias sanat ex aqua frigida. ¶ Legitur & reduvia duabus vocibus, apud Ciceronem pro Rabirio Amerino, verba ejus tum hæc: Intelligo me ante tempus, Iudices, hæc fœtuta, & propemodum errare, qui quum capiti Sexti Roscii mederi debeam, reduviam curem.

Rēdĭvĭus, m. f. Vermiculus, seu bellula quædam quæ insita semper sanguini rapitq; vivit, cui tamen ex omnibus animalibus cibi exitus nõ est, sed usquaq; adeo intus elicit fœtitare, ut ipsa alimento moriatur. Hoc Græci σκώληκα vocãt, Latini redivivũ à redeundo id est, solvendo, quòd eam animalium faciat resolvat. Vermiculos nostri recte appellant. Colum. lib. 6. cap. 2: Venti quoq; & sub fœmina matrum fungicere conveniunt, ne ad hujusmodi tactum pestilentiam pavescant, & ut redivii (qui plerunq; seminibus inhærent) eximantur. Sic enim legit Calepinus, sed corrupto, ut videtur, Columellæ codice deceptus. Nam in ẽmendationibus exemplaribus, recini legitur, non redivii.

Rēdĭvīvŭs, a, um, Quod ex vetusto renovatum est. [חדש chadasch. Gall. Vn vieux reuenu en vie, durci, refraischy, renouuelé. Ital. Rinouato, renouato. Ger. Wider erneuert. Hisp. Lo que está hecho de nuevo, ó que se renueua cosa á vuelta. Pol. Odnowiony. Vng. Helyre ujjonnan megvyitatot. Ang. That renewed or made fresh again or renewed.] Seneca lib. 4. Declam. Redivivum me tenemi meretrix vocat. Iuvenal. Satyr. 6: Prædia non sentit periturum fœmina census: Acyclus exhausta redivivus pullulet arca Nummus, & è pleno semper tollatur acervo, Non unquam reputet quãtis sibi gaudia constent. ¶ Redivivæ, in ædificiis eximus materiam dirutæ ædificii, quæ curiosi ad novum ædificium applicatur, vel potiũ applicari. Cicer. 5. Verr. Redivivæ sibi parietes. Quasi quicquam redivivi exillo opere tolleretur: ac non totum opus ex redivivis constitueretur. Hoc est, ex veteri materia. Ibidem: Virum eximium haris minus operis esse, unam columnam efficere ab integro novã, nullo lapide redivivo: an quatuor dias reponere? Bellæ redivivæ, aliquis lib. 10. Gemmæ redivivæ, Solinus lib. 1.

Rēdŏlĕo, es, ŭi, ĭtum, Malum olco, vel odorem alicujus rei refero. [נסרח nisrach. Gall. Rendre odeur, flairer. Ital. Rendere odore. Ger. Etwas stinckets, oder gefelt mir gleichwol etwas nach süssen. Hisp. Oler, heder mal. Pol. Cuchnąć smierdzieć. Vng. Vagy vagyak illatot vagyok. Ang. To smell or give a sent or sent ill.] Virgil 4. Georg. Fervet opus, redolentq; thymo fragrantia mella. Plin. lib. 21. cap. 12: Flores est gravi & crassa redolere, tirum redolere. ¶ Per translationem accipitur Cicero de claris Oratoribus: Sed nescio quomodo hujus, quem constat eloquentia præstitisse, exiliores orationes sunt, & redolentes magis antiquitatem, quàm aut Catoni, aut Scipioni, aut etiam ipsius Catonis. Columella libro 12. cap. 18: Cella quoque vinaria omni fœtore liberãda, & bonis odoribus fulcienda, ne quem redoleat fœtorem, acoremve. Cicero 2. Philip. Is vomens fusis civium lenis vicium dolentibus, gremium suum, & totum tribunal implevit. Ovid. 3. Metam. Prunaq; & in pauxillo redolentia malua canistris.

Rēdōno, nas, Reddo. [השיב hischib. Hungaris Gall. Redonner, rendre, rendre. Ital. Redonare, rendere. Ger. Wiederstatten/zurückgeben. Hisp. Tornar otra vez á dar. Pol. Zaś oddawam. Vng. Vissza adok. Ang. To give again.] Horat. 2. Carm. Ode 7: Quo te redonat? Quirites Dis parcis, hanc redonet? Idem 3. [Carm. Ode 2: Invisum nepotem Marti redonabo.

Rēdorsŭm, Retrorsum, quod orsum erat solvo. [אחורנית achorannith. Gall. Derriere, dessoubz, retrorse. Ital. Riuoltato, riuerso. Ger. Das angefangen ist er auffhören oder aufzuhören. Hisp. Tornar á contrario, retrogr. Pol. Z przeciwka, z powrotem. Vng. Vissza fordulok. Ang. To turn back.] Plin. lib. 9. cap. 17: Vade geminus fœminis notius labor, redorsumq; fila, rursumq; texendi.

Rēdormĭo, is, ĭi, ītum, Rursum dormio. [נרדם nirdam. Gall. Redormir, se rendormir. Ital. Tornare à dormire. Ger. Wiederumb schlafen. Hisp. Tornar á dormir otra vez. Pol. Spie ponownie. Vng. Vissza alszom. Ang. To sleep again.] Plin. Epistol. 213: Paulum redormio, dein ambulo, mox orationem Græcam Latinamve clare & intentè, non tam vocis causa, quàm stomachi, lego.

Rēdormītĭo, onis, verbale. f. t. [הרדמה hardemah. Gal. Redormissement. Ital. Il dormire da vantaggio. Ger. Wiederumbschlafung. Hisp. Obra de tornar a dormir. Pol. Zasnąć ponownie. Vng. Megalvás, vyalog való alunni. Ang. A sleeping again.] Plin. lib. 10. cap. 73: In redormitione vana esse visa, propè convenit.

Rēdŏsfĭrĕ, Ex retorquere, refle ssio, vel gratiam referre. Apuleius. Nonius verbi est: Redolfisse dicit, redire Accius in Amphit. Quid hic redolfit vtam?

Rēdūco, cis, pen. produc. xi, ctum, Reconduco, retrahо. [השיב hischib. Gall. Ramener, ci ramener. Ital. Ridurre. Ger. Widerumb führen/etwo hin oder fürsich führen. Hisp. Reduzir, tornar á otra parte. Pol. Przywodzę. Vng. Vissza vezetek. Ang. To lead or bring again.] Iustin. libro 2. Reliquias copiarum rex intra reducere in regnum parat. Sueton. de Caligula: Equitem Romanum objectum feris, quum se innocentem atq; proclamaret,

clamasset, reclamie, ubi ista pelinguerunt fugientes reduxit. Cicero pro Quintio. Servum domum reduxerunt ad Quint. Idem 2. Offic. Rom. Fabricius reduxit eum exercit ad Pyrrhum, q̃ eum ponunt proeliari. Virg. 1. & Georg. inq; locus ſcinditur ſeſe unda reductus, id eſt, replicatus. q̃ Item pro reconciliare: כפר piare רצה placare.] ex illud quidem x. Aen. nec minus reducam. q̃ Hoc verbi quando aque primâ productione, literæ poeticæ licentia duplicatur apud Horat. in Sermo. Dicebat ſæpe ſtultam reddere Trojæ. Ab aqui compoſitum apud Virg. 1. & Aeneid. Ejectam claſſem, ſociosq; à morte reduxi.

Réductus, a, um, participium. [משוב משובב. Gall. Reduit, ramené. Ital. Ridotto. Ger. Widerumb gebracht oder gebracht. Hiſp. Reducido. Pol. Odwiedziony. Vng. Viſſza vitetett, hazahozatott, hazatérésre mozdult. Ang. Brought again.] Horat. 1. Epiſt. 16. Virtus eſt medium vitiorum, utrimq; reductum. Virgil. 6. Aeneid. Interea videt Aeneas in valle reducta Seclutum nemus. Hoc eſt, ſecreta.

Réductio, onis, ſf. [משוב. Gall. Ramenement. Ital. Ridottamente. Ger. Widerumbbringung. Hiſp. Reduccion. Pol. Odwiedzenie. Vng. Viſſza vitetet. Ang. A bringing or bringing again.] Cic. ad Terentiam. c. Quoniam reductio ad ſalutem nulla erat, quo vel reducto regis Alexandrini ubi eſſem præſtiti.

Réductus, a, um. [משוב. Gall. Ramené. Ital. Ritornato. Ger. Gantzer treuwlos gelaſſet. Hiſp. Reducido. Pol. Odwiedziony. Vng. Viſſza vitetett. Ang. Brought again.] Liv. 2. ab urbe. Reductum pecus Romanæ in ambem hauſtus fuvia detulit.

Redux, reducis, pen. cor. omn. Qui è periculo in ſalutem, aut à captivitate longâve peregrinatione in patriam revertitur. [משוב שב. Gall. Revenu & retourné en ſa place. Ital. Ritornato, ſano & ſalvo. Ger. Gantz vnd gar geſundt vnd friſch auß einer gefahrlichen vnd gefehrlichen reiſe heim kommen iſt. Hiſp. Tornado de peligro. Pol. Nazwyczay wracaiący, albo powracaiący, albo ſzczęśliwie powracaiący. Vng. Hazaſzerencſésen megtérő. Ang. Returned.] Cic. pro Milone. Quid reducem eſſe voluiſſe? an ut peſtante me expelleretur? an per quos eſſet reſtitutus? Virgil. 1. Aeneid. Nanq; ibi reduces socios, claſſemq; relatam Nuntio. q̃ Aliquando ſimplicem ponunt pro participio reducens, Plin. Iuvo 8. capite 5. Sexto die profiſcuntur amne, non ſecus reduce ad agmen.

Réédificare, as, avi, atum. Veterem facio. [בנה. Gall. Remettre en bastiment. Ital. Rifare di nuovo. Ger. Widerumb gebauwen. Hiſp. Tornar à edificar. Pol. Znowu budować albo ſtawić. Vng. Ujonnan epiteni. Ang. To build again.] Cic. pro Cura. Reſtituit eram, putridæ immoderatæ, id eſt, pecuniæ ſi vel eram. Plagæ reducerantur eſt, reduxerat eram. Celum ita purgatum, ut reſtituere eum illum ſuæ naturæ poſſe, quæ prius aſperæ ſecta, vel prius reſtituere reducerantur.

Réfluctus, a, um. Retroſum fluctuans. [מתגלגל. Gall. Qui roule arriere. Ital. Rigirato. Ger. Hinderumb gewendt. Hiſp. Revuelto. Pol. Nawrocony. Vng. Viſſza fordulo. Ang. Rowled back.] Plaut. Ibi ego ea reſtituo animum reſtituo, reſtituo, reſtituo. Cicero loquitur: Aris adunca, ubi reduncæ. Ovid. 10. Metam. Virgo ſuus ſuus erit, primus, rostroq; redunco, Hamatis q; viri lanierat unguibus ora.

Réfundo, dis. Abundo, exundo, effluo. [שפע שופע. Gall. Redonder, abonder. Ital. Redondare, ſopraggiungere. Ger. Vberlauffen vnd vberfliſſen, vberflieſſen. Hiſp. Abundar. Pol. Obfitować. Vng. Bővölködik. Ang. To abound, to overflow.] Cic. 2. de Divin. Si latus Abantis ſecundaſſet, id eſſe in mare flexiſſet, Romam periturum. q̃ Per transl. ſignificat recipitur pro abundè provenio. [שפע. Gall. Redonder. Ital. Redondare. Ger. Vberlauffen. Hiſp. Abundar. Pol. Obfitować. Vng. Bővölködik. Ang. To abound.] Cic. 3. Verrina. Rhodiæ extraordinariæ pecuniæ, quæ nullo duce, tamen, aliqua ex parvula hereditate, redundarunt. Ovid. 2. de Remed. Am. Gut. de ſe plenio ſumpta redundet aqua. Cicer. pro lege Manil. Tu vel Attico, quem magnis oppreſſa hereditatibus, eorum ipſorum ſanguine redundavit. q̃ Aliquando vero ponitur pro recidere, vel reflare. Plaut. Eos facinus in meum redundabit caput. q̃ Aliquando etiam aversationem habet cum propoſitione Ad. Plin. in Paneg. Non ad ipſos gaudium magis, quam ad famam redundat.

Réfundans, antis. Qui ſuperfluit, abundans. [שופע שופעת. Gall. Abondant. Ital. Abondante. Ger. Vberflieſſend. Hiſp. Abundante. Pol. Obfitujący. Vng. Bővölködő. Ang. Abounding.] Cic. in Orat. Ipſa enim illa pro Rotirio pro vehementi redundantia, multa habet autem nata, quædam etiam paulò luxuriosa.

Réfundans, tis. Abundans. [שופע. Gall. Redondant, abondant. Ital. Abondante. Ger. Vberflieſſend, vberflieſſend. Hiſp. Que abunda. Pol. Obfitujący. Vng. Bővölködő. Ang. Abounding.] Cic. de Fato. Inter locorum naturas quæ ſunt inter Erythræum & nostrum ſalum differentiæ, alios pelli ventum alibi prunitorios & quaſi reducendos, in alios exercere & undas.

Réfundatio, onis. [שפע. Gall. Redondance. Ital. Redondanza. Ger. Vberflieſſung. Hiſp. Abundancia. Pol. Obfitowanie. Vng. Bővölködés. Ang. Abounding.] Cic. de Univerſo. Sive igitur mare Rubrum ex terra manibus, ſive reundantes fluminis cogit aquas.

Réfundatio, verius ref. Abundatio. [שפע שופע. Gall. Redondement, redondance. Ital. Inondazione. Ger. Vberflieſſung, vberflieſſung. Hiſp. Abundancia. Pol. Obfitowanie. Vng. Bővölködés. Ang. Abounding.] Plin. lib. 11. cap. 51. Cerè sol. Hac redundatione cius, cruntur oculus. Idem libro 7. cap. 60. Fallitur in eis, redundatio humoris, adiecti à humanis inchoati; id eſt, nascia, vel quæ Ruduatio dicatur.

Réfundè, adverb. [Vn. משוב. Gall. Ramenement. Ital. Ridottamente.] Cicero lib. 5. Ep. Rumandet & redundanter.

Reduvia, æ. Indivia, lactuca. Placidus in Glaſſis. [Vn. Egyptien. Gr. Ἀγριοσέλινον.] Dicuntur ſpolia ſerpentum qui hac quotannis ſe deſeruere: ideoque quidam reduvias exuvias ja vocitant reſolvit. q̃ Sunt q; Reduviæ apud Solin. ex, ea, ea, dum reduvias eſcarum effert. Sic & reptantes reliquæque testarum ſimilitudines. Reduviæ, ea, arum, conchylium & alia mollia, quæ aſſumunt testata capiuntur.

Réfello, is, ellere, ellitum. Quod à Plautino legitur lib. Trinum. Nam refellere ſi volumus, non eſt locus.

Réfello, lis, exi & lli. Quod à Plauto eſt, aggredo falſum id esse, refuto, redargue. [הוכיח מוכיח. Gall. Confondre, refuter. Ital. Confondere, reprobare. Ger. Beweiſen, für falſch vnd vnwahr halten, widerlegen. Hiſp. Refutar, confundir. Pol. Odpowiedzieć, ſprzeciwić. Vng. Megczafolom, meg hamisitom. Ang. To refute, to prove by argument to be false.] Cicer. Tuſc. ex. refellere ſuo germanicia, & refelli ſuo more, paratissimus. Virgil. 4. Aeneid. neq; te teneo, neque dicta refello. Cic. 4. de Fin. Ut audiam me quæ à te dicta ſunt refellentem. q̃ Differt à purgo, quòd refellere dicatur de eo qui factum negat: purgare vero de eo qui fatetur quidem factum, ſed defendit.

Réfercio, cis, ferſi, rtum, & ſarcio, Repleo, quod à nonnullis cum ablativo, aliis verò cum genitivo conſtruunt. [מלא מלא. Gall. Remplir. Ital. Empire. Ger. Voll machen. Hiſp. Henchir. Pol. Napełniać. Vng. Betőltöm, tele hintem. Ang. To fill.] Cicer. pro Cur. Balbo: Quorum rebus urbem, latinamq; refertiſſimam. Idem 2. Tuſc. Eadem enim dicuntur à multis, ex quo libris omnia referciuntur.

Réfertus, a, um, ex participio. Plenus. [מלא מלא. Gall. Tout plein, tout farci. Ital. Pieno. Ger. Voll oder erfüllet. Hiſp. Lleno. Pol. Napełniony. Vng. Betöltött, tele hintett. Ang. Filled.] Cicer. ad Quintum fratrem, libro 2. Acceptimus literas datas Placentiæ: eodem alteras proſ. die datas Blandenſibus, primo Cæſaris literis, refertis omni officii, diligentiæ, tuæque laudis. Idem 3. Ver. Tum refertus eum ſenatum pop. Rom. quo me cepiſſem fuit. Idem ad Qu. Fratrem 1. Quare quoniam quidem tibi res tantum negotii dat, celeritate certè illum, magnitudine amplissimum, & ſumptu aliquando gravem. Cic. pro Font. Refertæ tibi hæc gentium ornamenta omnium Romanorum. Sallust. Librum unum ex variaq; historia refertum compoſui.

Réferio, referis, pen. cor. Reſero. [פתח. Gall. Ouvrir, reſſouvrir. Ital. Riſerrare. Ger. Widerumb vnſchlieſſen. Hiſp. Tornar à abrir. Pol. Odmykać. Vng. Viſſza nyitom. Ang. To unlock, to open again.] Terent. in Adelph. Quia miserum me video, & me servum. Quia te ferre non audeam, virgis hui perfricuit. Ovid. 4. Metamorph. Nō aliter quàm cum prima nitidissimus orbe Oppoſita ſpecula reſerit oriente ſagittas.

Réfero, pen. cor. 2. Irreg. Reporto, reduco, quaſi retrò ferro. [השיב משיב. Gall. Rapporter, rendre, reſtituer. Ital. Restituire, riſcrire. Ger. Widerumb bringen. Hiſp. Tornar à traer, boluer à dar. Pol. Oddawać. Vng. Hazahozom, viſſza viszem. Ang. To bring again, to render, to restore.] Cic. Att. 2. Ejus litteras ad me referri volo. Idem alibi: Erudem Auctores in Italiam retulit. q̃ Aliquando ponitur pro eo quod vulgò dicimus referre & referri: ut referre ſe ad ſenatum, & referre de aliquo, ubi ego vide exponam. Cic. 2. Cat. Illi quidem de rebus certis, certis diebus, agendis, jam ad ſenatum ſe mane hoc ipſo, in Senatu agendum, decernendaq; properare, Virgil. 3. Aeneid. Dardanio Anchiſiadæ proceres primumq; parentem Mœſtrada de more refert. Referre autem ad Senatum pro-

prię erat Consulum, aut eorum quibus cogendi Senatus erat potestas. Vnde relationes dictæ sunt propositiones quę de re aliqua in Senatu proponebantur disceptandæ, Senatorumq; sententiis determinandæ permittebantur. ¶ Referre omnia ad unum, est omnia in unum cõferre, & unius arbitrio omnia committere. Cic. pro Lege Manil. Si ad unũ omnia referenda sunt dignissimum esse Pompeium hoc est, si unum omnia adscribenda sunt, sive in unum omnia conferenda sunt. ¶ Referre pedem, id est, regredi, sive retrorsum se recipere, ἀναχωρεῖν, ὑποχωρεῖν. Virg. 4. Georg. Iamq; pedem referens, casus cognoscere omnes. ¶ Aliquando ponitur pro recensere, numero. [חָשַׁב, לִמְנוֹת, לִסְפּוֹר.] Virgil. 6. Eclog. Cogere conec ovem dubiis, numerumq; referre fuisset. ¶ Aliquando significat redire, ἀναχωρεῖν, ὑποστρέφειν. Suetonius: Inter deorum numerum retulit. ἀριθμεῖν. ¶ Aliquando convertere. Virgil. lib. 11: Multa dies, variusq; labor mutabilis ævi Retulit in melius. ¶ Aliquando renovo, & quasi rursus facio. [חָדַשׁ, חִדֵּשׁ.] Idem: Hunc mortis, hunc funeris, atq; hęc certamina primus Aeneas, longam multa vi munit Alban, Retulit. ¶ Aliquando est retardare & arcere. Cicer. pro Domo: Si Decemviri beram eam in hac urbe aram nullam judicassent, tamen quoniam usque veteri quis hoc in genere rem judicatam referre vellet? Sic Terentius in prologo: Comœdias retulerunt, pro deorum agere & arcere. ¶ Aliquando est in alium trahere, ut ferre in jusjurandum, est declarare sibi ab adversario injustam rem in eum transferre. Paulus l. 38 D. de jurejur. Mandata in precibus & confessionibus nolle nec jurare, nec jusjurando rem referre. Hotomanus. ¶ Aliquando producere. [הֵבִיא, הוֹצִיא.] Plin. lib. 21: Diximus & terram referre multum. ¶ Aliquando nuntio, renuntio, narro, indico. [מַגִּיד, מוֹדִיעַ.] Virgil. 2. Aeneid.: referes ergo hæc, & contemnis tibi Pelida gentem. ¶ Aliquando ulciscor. [נָקַם.] Lucretius: Vnde refert nobis victor, quid possit ovis? Quid nequeat. ¶ Aliquando dico, vel stipendeo. Cicero pro Cæcina: Ego enim tibi refero, si non iam ex eo loco de quo prohibuimus, etc. ¶ Aliquando exprimo, imitor, repræsento. ἀναπλάττω. Juvenalis: Et nullum veterum refert sibi Mucius unum. Plinius Spisilli: Amisit enim illam, quæ nō omnia mores ejus cum optimi, exhibebat, totumq; patrem tum Ciceronis judicio exhibebat. ¶ Aliquando reddo, Virgilius libro 8: O mihi præteritis referat si Iuppiter annis. ¶ Refertur gratiam, etc. pro facit: hæc beneficium accepta remetiri, χάριν ἀποδιδόναι, χάριν ἀποτίνειν. Plautus in Mostel. Nunquam ego illi possim gratiam referre, ut merentus est de me. ¶ Aliquando etiam in malam partem accipitur, pro eo quod est, par pari reddere, & malum malo compensare. Cicero in Sallustium: Nam quod ista insolentia verbi permiratur in uxorem & filiam meam invasit, satis docte & prudenter fecisti. Non enim speraram me tibi mutuam gratiam relaturum, ut unus vicissim compellarem. Pro eodem etiam dicimus referre gratias. Plautus in Amphitr. Nec illi accepi, si merito meo referre studeant gratiam, Aliquem hominem alligem qui mihi hæc adveniens otiosus offulcit probe. ¶ Referre gratias, teste Valla libro 3 elegantiarum cap. 1, est facere ut simus sublevatus ære alieno, aut pœna, aut periculo, aut malo, aut aliquo facili supplicio, vel aliquo modo sublevavens, gratias retulit. Habere vero gratiam, est animo agere aut etiam gratias, et verbis. De hac differentia videplura in verbo A G O. ¶ Referre accepti, pro eo quod est quod ab aliquo accepisti, in tabulas referebat, id est in tabulis fatebatur & profiteberi se accepisse: cui opponitur expensum ferre, quod est in rationibus scribere quod alicui dederis. χρεωστῶ. Gall. Estre redevable. Ital. Esser debitore, o creditore. Ger. Das empfangen auffzeichnen oder registriren. Hisp. Escrevir lo recebido. Pol. Zapisywać co wziąłem. Virg. Nagrodzić, odpłacić, oddać. Ang. To be possessed of a thing delivered.] Cicer. lib. 1. de Orat. Quod in eius Dulabellæ Veri acceptum retulit, quem Verres dilexisse dicitur. ¶ Per translationem autem accipitur pro eo quod est fateri nos aliquid beneficium alba trite suscepisse. ἀναλίσκω. Vel etiam in malam partem, pro eo quod est alicujus malo cautum alicui imputare. Cic. pro M. Marcello, etiam acceptum refert clementiæ tuæ Italiam. Idem: Omnia debui, quæ possem videmus (quid autem malum non videmus? si retractatio in abusum, usi accepti referemus Antonio. ¶ Habet autem hoc verbum primam syllabam correptam. Componitur enim ex præpositione, & verbo fero. In præterito tamen & supino aliquando geminatur consonans, ut stabam alicui brevis producatur. Horat. lib. 2 Epist. Retulit acceptos regale numisma Philippos. Lucan. lib. 9 deinde tursum cœli relatum in templa recepit. Invenitur tamen etiam retulit prima syllaba correpta. Catullus: Si retulisses, aut in tempore longo. Relatum autem ferè semper primam compit. Ovidius: Mœtamor. digitis ad frontem tu pere latus.

Refert, prior pers. compositum ex nomine res. & verbo fero, impersonale verbum est, aut certè per tertias tantum personas singularis numeri declinatum intelligi, sive illi aut commodum illi, vel alterius momenti illi. [Διαφέρει. Gall. Cela importe, il est de consequence, il appartient. Ital. Importare, esser di momento, appartenire. Ger. Es ligt daran. Hisp. Importa. Pol. Zależy na tym. Vng. Nagyon illik. Ang. It importeth.] Cic. Attico: Tua illud refert maxime, ἀφέλιμον ἐστι μάλιστα. Cicer. P. Servilio: Speraste tamen vestri Cæsari collegæ non fore cure, ut haberemus aliquam Rempublicam, cujus consilio magni referebat te interesse: id est, interesserat. Plin. lib. 16. cap. 39: Inclinatum refert lunaris ratio: hoc est, in vicesima tum decimâ cædi volunt. Hoc est, plurimum interest quo in statu lit luna, quũ ligna cædantur scem: Quippe victimas cædi nisi precatione non vidimus videre, nec deos nisi consulti. Terent. in Phorm. Quid tum malum) id refert? G. Magni Dimpho Columbo lib. 8, de avibus loquens: Non multum refert an villatici corporibus graves, & parum veloces sint, id est, non magni momenti, sive non magnopere pertinet ad rem. Plaut. in Rud. Quomodo habeas, nihil id refert, parcine an impune? Liv. lib. 1: Adeone est fundata Iovi ter fœdera, ut non sim, quæ quidem mea magis referat? id est, referamne, sive conferam, convenive. ¶ Aliquando sumitur pro expedit, sive necesse est. Sed affinius. Quare vanum quidem hoc consilium est, si pro rerum exitu cessit: sic tamen eorum, ut non solum nostrum, eo magis refert mihi, atq; vobis mihere. Virg. lib. 2 Georgic. nec enim numero comprendere refert: id est, non est necesse enumerare. ¶ Cõstruitur autem refert cum his ablativis, mea, tua, tua, nostra, & vestra: alia reliquis autem omnibus genitivum habet. Relatum, relatu, supinum Plin. lib. 32. cap. 11. Piscibus hæc purgamenta aliqua relatu indigna, & algis potius annumeranda, quam animalibus. Ovid. 15. Metamorph. res homini data relatu.

Relatio, ōnis, f. g. Commemoratio. [מַזְכִּיר, זִכָּרוֹן.] Gall. Commemoration. Ital. Commemorazione. Ger. Eine gedechtnus. Hisp. Recordacion. Pol. Wspomnienie. Vng. Emlekezés. Ang. Commemoration, remembring.] Tacit. lib. 13: Neq; enim relatu virtutum in comparatione Othonis opus est.

Relātor, ōris, m. g. Actus referendi. [מַזְכִּיר, מַגִּיד, מוֹדִיעַ.] Gal. Rapporteur, relateur. Ital. Relatore, rapportatore. Ger. Einbringer, anzeiger. Hisp. Relator. Pol. Wspomnyciel. Vng. Vizsgálkozó, vizsgálo. Ang. Reporter, orator.] Cic. in Pisc. Nimirum relatio illa salutaris, & diligens fuerat Consulis ad inferendum quidem & judicium. Quint. lib. 4. cap. 1: Nonnunquam contingit relatio orationem. ¶ Relatio aliquando est recitatio & narratio. Sallustius Histor. l. 2: de relatione eorum & ipsis gestarum quæ satis ampla magnificaq; fuerant, principium ab origine repetendum est.

Relator, ōris, m. [מַזְכִּיר, מַגִּיד, מוֹדִיעַ.] Gal. Rapporteur. Ital. Rapportatore. Ger. Einbringer. Hisp. Relacionador. Pol. Wspomyciel. Vng. Vizsgálkozó. Ang. A reporter or relater.] Tacit: lib. 13: Neq; enim relatu virtutum in comparatione Othonis opus est.

Relātus, a, um, participium. Redditus. [מוּשָׁב, מוּחֲזָר, מוּגָּד, מוּבָא.] Gall. Rapporté. Ital. Riportato. Ger. Widergebracht. Hisp. Traydo o buelto otra vez. Pol. Nazwany, oddany. Vng. Meg hozatot, hozatott. Ang. Brought again, reported.] Cic. 2. de Natura deorum: Sed dures, & quasi cornea lis habent introitus, multisq; cum flexibus, quod his naturia relatus amplificatur locus. Ovid. 3. Fast. Nomine mutato causa relata mea est.

Relātio, ōnis, f. g. Commemoratio. [זִכָּרוֹן, הַזְכָּרָה.] Gall. Commemoration. Ital. Commemorazione. Ger. Eine gedechtnus. Hisp. Recordacion. Pol. Wspomnienie. Vng. Emlekezés. Ang. Commemoration, remembring.] Tacit: lib. 13: Neq; enim relatu virtutum in comparatione Othonis opus est.

Relātio, ōnis, f. t. Actus referendi. [אַזְכָּרָה, הַזְכָּרָה, הַגָּדָה, הוֹדָעָה.] Gal. Rapport, relation. Ital. Relatione, rapportamento. Ger. Einbringung, anzeigung. Hisp. Relacion. Pol. Wspomnienie. Vng. Vizsgálkozás, vizsgálat. Ang. Reporting, or relating.] Cic. in Pisc. Nimirum relatio illa salutaris, & diligens fuerat Consulis ad inferendum quidem & judicium. Quint. lib. 4. cap. 1: Nonnunquam contingit relatio orationem. ¶ Relatio aliquando est recitatio & narratio. Sallustius Histor. l. 2: de relatione eorum & ipsis gestarum quæ satis ampla magnificaq; fuerant, principium ab origine repetendum est.

Relātor, ōris, m. [מַזְכִּיר, מַגִּיד, מוֹדִיעַ.] Gal. Rapporteur. Ital. Rapportatore. Ger. Einbringer. Hisp. Relacionador. Pol. Wspomyciel. Vng. Vizsgálkozó. Ang. A reporter or relater.] Tacit: lib. 13: Neq; enim relatu virtutum in comparatione Othonis opus est.

Relātus, a, um, participium. Reddītus. [מוּשָׁב, מוּחֲזָר, מוּגָּד, מוּבָא.] Gall. Rapporté. Ital. Riportato. Ger. Widergebracht. Hisp. Traydo o buelto otra vez. Pol. Nazwany, oddany. Vng. Meg hozatot, hozatott. Ang. Brought again, reported.] Cic. 2. de Natura deorum: Sed dures, & quasi cornea lis habent introitus, multisq; cum flexibus, quod his naturia relatus amplificatur locus. Ovid. 3. Fast. Nomine mutato causa relata mea est.

Relātio, ōnis, f. g. Commemoratio. [זִכָּרוֹן, הַזְכָּרָה.] Gall. Commemoration. Ital. Commemorazione. Ger. Eine gedechtnus. Hisp. Recordacion. Pol. Wspomnienie. Vng. Emlekezés. Ang. Commemoration, remembring.] Tacit: lib. 13: Neq; enim relatu virtutum in comparatione Othonis opus est.

Relātio, ōnis, f. t. Actus referendi. [אַזְכָּרָה, הַזְכָּרָה, הַגָּדָה, הוֹדָעָה.] Gal. Rapport, relation. Ital. Relatione, rapportamento. Ger. Einbringung, anzeigung. Hisp. Relacion. Pol. Wspomnienie. Vng. Vizsgálkozás, vizsgálat. Ang. Reporting, or relating.] Cic. 2. de Natura deorum: Sed dures, & quasi cornea lis habent introitus, multisq; cum flexibus, quod his naturia relatus amplificatur locus. Ovid. 3. Fast. Nomine mutato causa relata mea

Rĕfĭcio, cis, pen. cor. act. 1. Instauro, renovo, quod corruptum erat in statum pristinum restituo. [תקן *bedaſſa, emendare, reparare.* Gal. *Refaire, reparer.* Ital. *Rinovare, rifare, reſtituire.* Ger. Wider gar machen, etwas gebrochens wider machen. Hisp. *Reparar, renovar.* Pol. *Co bedzie z poprawienia naprawianie.* Vng. *Vyienmas vagy epitesz.* Ang. *To renew, to amend, to breake.*] Cat. 4. bell. Gall. Omnia deerant, quæ ad reficiendas naves usui sunt. Cic. 1. de Divin. Quinetiam memoria nostra templum Ianonis Sospitæ, L. Lucine, qui cum P. Rutilio Consu. fuit, de Senatus sententia refecit. Idem 3. Verr. Locatur id opus, quod ex ea pecunia reficiatur. Vlpian. de Rivis. l. 1. Verbo reficiendi, regere, instituere, facere, ædificare, & advehere, apportare; ea quæ ad eandem rem opus sunt, continentur. ¶ Aliquando reficio accipitur pro recreo, vel delecto. [משׂע *naphaſh* חיה *chiyah* הרעיב *hargiah* השׂיב *heſhiv*. *reficio, reficio, reficio.* Ger. Sich erquicken, erlaben. Pol. *Odmeszkanie. Vt. Odmieszkanie, mieszkanie. Ang. To delight, to refresh.*] Plin. in Paneg. Ad hæc tam assiduus in tribunali, ut labore refectus reparati videretur. Cæsar 7. bell. Gall. Summamq; ibi copiam frumenti & reliqui commeatus nactus, exercitum ex labore atque inopia refecit. Cicero ad Gallum, libro 7. Ego hic cogito commorari, quoad me reficiam: nam & vires, & corpus amisi: Id est, quoad valetudinem reparem, & vires recipiam. Reficere vires cibo, Cicero de Senect. Tantum cibi sumendum ut reficiantur vires, non opprimantur. Liv. 7. belli Maced. Quum in alto, ubi subsiterant, cibo reficerent vires, contemplatus Eudamus hostes, &c.

Rĕfĕctus, a, um, participium. [בדוק *bedûk. Emendatus, depuratus.* Gal. *Refait.* Ital. *Rifatto.* Ger. Widerumb gemacht. Hisp. *Hecho otra vez.* Pol. *Zaſie naprawiony.* Vng. *Megvagyonak megvlvnik.* Ang. *Renewed.*] Ovid. 4. Fast. Non secus ac soleat, quam si modò rapta fuisset, Mœsta parens, longa vixq; refecta mora est.

Refectĭo, us, m. q. ipsa refectio. [מחיה *mehiyah* מאכל *maakal. refectio, cibus.* Gal. *Refection.* Ital. *Refettione, passata.* Ger. Nahrung, erlabung. Hisp. *Refection, refacionamiento.* Pol. *Odzywienie, odnowienie, posilenie.* Vng. *Epitesz, epitesnek.* Ang. *Amending, or bettering.*] Plin. lib. 18. cap. 7. Panem ex hordeo antiquis usitatum vita damnavit, quadrupedumq; tradidit refectibus. ¶ Refectus aliquando ponitur pro recito, & provento. Scævola. l. 31. §. in. D. ad S. C. Trebell. Interim ex reditu pauperiatis, qui ad eos pervenit, alatis tuis utaris, pro quamvis ea quantitas redactus id sit, exercitu patris tertiam hæredi tuis. Nam pauperiatem appellat exiguæ hereditatis paternum reditum. In eadem significatione Cicero vocavit Reditum Paradox. Namquam eris dives antequam tibi ex tuis possessionibus tantum reditum, ut ex eo mercenarios legiones possis.

Rĕfectĭo, onis, verbale, f. t. Instauratio, renovatio. [אחזקה *aſtzkah. reparatio, ædificatio, structura.* Gal. *Reparation, reedification.* Ital. *Reſattione.* Ger. Widerumb machung, widerbringung eines gebrechens, dinges. Hisp. *Reparacion.* Pol. *Naprawienie.* Vng. *Megvagyonak megvlvnik.* Ang. *Amending, or bettering.*] Columella. 1. cap. 1. Cæteraq; si refectis autem deinde erunt, libris continuabit, & traslatum.

Rĕfector, oris, m. t. [בדק *bedek. emendator, depurator, & magister.* Gal. *Reparateur, restaurateur, redresseur.* Ital. *Racconciatore, raſſettatore.* Ger. Der ein gebrochen ding wider machet. Hisp. *Reformador.* Pol. *Opatrzyciel.* Vng. *Megvitto.* Ang. *A mender.*] Sueton. in Vesp. cap. 18. Item Colossi refectorem indigni congiario, magnaq; mercede donavit.

Rĕfĭgo, gis, pen. prod. refixi, xum. act. 1. Quod fixum erat avello. [נתש *nathaſh. diſſipo, diſſolvo.* Gal. *Arracher ce qui eſt fiché.* Ital. *Diſfacciare, ſvellere.* Ger. Etwas angeheftets ab reissen. Hisp. *Arrancar lo hincado.* Pol. *Odrzucenie.* Vng. *Kiſſe zakaſzom, ſzlvrom.* Ang. *To pluck away that was faſtened.*] Inde refigere tabulas, & leges id est, retundere. Virg. 6. Æneid. - fixit leges pretio, atque refixit. Cicero Philip. Acta Antonii rescidistis, leges refixistis per vim. Idem 12. Philip. Num figentur rursus ea tabulæ quas vos decreto vestro refixistis? ¶ Ponitur aliquando pro rursus, sive valde figere. Virg. 4. Georg. - aulasq;, & cerea regna refigunt. Id est, figunt, inquit Servius.

Rĕfĭgito, as, Instanter repono, iterum fligito, [נשׁנן *neſhen. Gal. Redemander instamment. Ital. Addimandare con inſtanzia à voi altra volta.* Ger. Widerumb ernstlich und trungenlich bitten. Hisp. *Demandar con importunidad otra vez.* Pol. *Zaſiegadam.* Vng. *Semmy kerem.* Ang. *To ask againe or importunably.*] Catul. in Epigr. ego Persequamur eam, & refligitemus.

Rĕflecto, is, xi, xum, flexum, act. 1. Retrorsum flecto. [חשׁוב *heſhiv* נטן *nathaph. reflecto, circumago.* Gal. *Reflechir, detourner, retourner.* Ital. *Tornare adietro.* Ger. Hindersich biegen, hinumb kehren. Hisp. *Doblegar atras.* Pol. *Odwracanie.* Vng. *Vyſſza fordetom.* Ang. *To bowe backe again, to bow backe.*] Virg. 11. Æneid. - reflexo; Lucret. Clamor è tectis auras, & mœnia ad auras Reflexus. Plin. lib. 11. cap. 40. Canũ degeneres caudam sub alvum reflectit. ¶ Per translationẽ, pro revocare, repetere, &c. Cic. pro Sylla. Fere ego te torquere non dubitabam, ferox & pronunciũ animum tuum ad ulciscendam oratione tam revoco ipse & reflecto. Terent. Adelph. Quem neq; fides, neq; jusjurandum, neq; idem misericordia reprimit, neq; reflexit.

Rĕflexus, a, um, partic. [משׁוב *meſhûb* כפוף *chaphûph. reflexus.* Gal. *Reflechi.* Ital. *Reflegato.* Ger. *Krumb gebogen.* Hisp. *Doblegado atras.* Pol. *Nadzienie, nachylenie.* Vng. *Vyſſza hergedet, tekerdulet.* Ang. *Bowed or turned backewards.*] Statius 1. Achil. Pindi lib. 11. cap. 39. Masculus reflexi, fœminis resti arcu; prom. De dentibus elephantorum.

Rĕflo, as, avi, atum. Spiro ex adversu, contrà flo. [*adfvvvia.* Gal. *Souffler à l'encontre.* Ital. *Soffiare ad incontro.* Ger. Entgegen wähen. Hisp. *Soplar hacia arriba.* Pol. *Przeciw wiatru dmuchanie, oddmuchanie.* Vng. *Vyſſza fvvok.* Ang. *To blow against.*] Cic. Art. li. 6. de quæstionibus Academicis, etsi Stoïcis valde refragantur. Idem 4. Tusc. Si eodem reflantibus ventis repellimur, tamen eõdem paulo tardius referemur. ¶ Venuste admodum transfertur ad fortunam quæ tunc dicitur nobis reflare, quum omnia nobis præter animi sententiam cadunt. Cic. 1. Offic. Quum fortuna reflarit, affligimur.

Rĕflŭus, ua, um, q. flatus adversus, ventus contrarius. [*adfvvvi.* Gall. *Vent contraire.* Ital. *Vento contrario.* Ger. Das entgegen wähens gegenwind. Hisp. *Viento contrario.* Pol. *Przeciwny wiatr.* Vng. *Vyſſza fvvoſsy.* Ang. *A contrary wind.*] Cic. ad Atticum, lib. 12. Naves relatas in Vticam reflatu hoc.

Reflorĕo, res, pen. prod. n. 1. Rursus floreo: inde Refloresco, desino floresco. [*adfvvvi.* Gal. *Refleurir.* Ital. *Tornare à fiorire.* Ger. Widerumb grünen oder grunen. Hisp. *Tornar à florecer.* Pol. *Zwiotnienie.* Vng. *Vyſſza virag megvirag gyvn.* Ang. *To spring and florish againe.*] Plin. lib. 18. cap. 16. Secatur incipiente florere, & quoties refloruit, &c. Idem lib. 19. cap. 8. Cui, ut naturæ in carnariis reflorescens, sæpius dictum est.

Rĕfĭtio, refĭtis, n. t. Cursu feror, retro gradio. [*refvvlio, meszſzefut.* Gal. *Retourner & retourner d'un cheval.* Ital. *Scorrere in dietro.* Germ. Wider hindersich oder hinweg fliessen. Belg. Weder waerts of wederom vlieten. Hisp. *Correr lo caballo atras.* Pol. *Wyſcig po gie.* Vng. *Vyſſza fvvok.* Ang. *To runne againe to and fro.*] Plin. lib. 2. cap. 97. Nec quisquam eodem tempore quo pridie, refluit. Virg. 3. Aeneid. Quum refluit campis, & jam se condidit alveo.

Rĕflŭus, a, um, Quod retrogrado fertur fluxu. [*meszſzefvvlo.* Gal. *Qui revient & retourne.* Ital. *Cosa che ſcorre da dietro.* Ger. Wider ab lauffend, wider hinfliessig. Hisp. *Lo que buelve corriendo atras.* Pol. *Wſpak płynący, zpowrotem.* Vng. *Vyſſza folyo.* Ang. *That floweth backe againe or backe.*] Plin. lib. 2. cap. 97. Et Pontus semper retro mutatis Propontidem, introrsus in Pontum, nunquam refluo mari. Ovid. in Metamorph. Et quas evanti refluum marte lavit arenas.

Refŏcillo, as, act. p. Recreo, reficio, refoveo. [חשׁוב *meſhîb* הרעיב *hargiah* השׂיב *heſhiv. reficio, reficio, reficio.* Gal. *Reparer, refaire, recrer.* Ital. *Refocillare, ristorare, ristare.* Ger. Erquicken, erlaben. Bel. Wernaten. Hisp. *Reparar, refocilar, refrescar.* Pol. *Odetchnienie, pokrzepienie, posilenie.* Vng. *Megvitto, fris ereyem, megeredem.* Ang. *To refresh, to make lustie againe.*] Plinius Epistol. 38. Ipse paucis diebus ægrè refocillatus, non sine ultimo totius domus dolore decessit. Simplex verbum est rocillo, as, quod à nomine rocilus deverti putatur, quod est diminutivum à comine focus deductum.

Refŏdio, is, refōdi, refossum, act. 3. Effodio, fodiendo extrao. [חפר *chaphar. Gall. Deterrer, déterrer.* Ital. *Dar fuori, trarre.* Ger. Wider ausgraben. Bel. Wederm ãgraven. Hisp. *Desenterrar, cavar otra vez.* Pol. *Wykopanie, wygrzebanie.* Vng. *Kiasoyam. Ang. To dig or grave out of the earth.*] Plin. lib. 2. cap. 63. Si nulli esset autem, jam profectò divos avaritiæ cuniculi, aut humum refodientes. Cætera vide in FODIO.

Reformīdo, as, pen. prod. act. p. Valde formido. [חרד *charadh. admodum timere.* Gall. *Fort craindre.* Ital. *Temere grande, temere grandemente.* Ger. Hefftig förchten, oder entsetzen. Hisp. *Temer mucho.* Pol. *Bardzo bydz.* Vng. *Igen meregek.* Ang. *To feare greatly.*] Cicero in Oratore: Tum dos existimabo non disperatione reformidavisse genus hoc, sed judicio refugisse. Cæsar 1. bell. Civil. Nec se reformidare quod in Senatu pauciores dixisset. Virg. 4. Georg. Aut reformidant ferrum.

Rĕformīdo, as, pen. prod. act. p. Metuo, timeo. [חרדה *chareadah. Jobe. Gall. Tenir grand' crainte.* Ital. *Temere estremo.* Ger. Grosse forcht / entsetzung. Hisp. *Miedo grande y demasiado.* Pol. *Wielkie bydz.* Vng. *Rettegek.* Ang. *Great feare.*] Cicero in Pisonem. In fruitione autem animi pem, aut reformidationem deliberantis.

Rĕfŏrmo, as, act. p. In aliam, seu meliorem formam redigo, [*adnovvo.* Gall. *Reformer, reduire, mettre à quelque chose.* Ital. *Riformare.* Ger. Widerumb in rechte gestalt bringen, anderst einrichten, wie gestalten. Bel. Hermaken. Hisp. *Reformar, corregir.* Pol.

inaryi nevrmbiam. Vng. Megnddiitow. Ang. To bring or make forme or shape.] Quintil. lib. 12. cap. 6. Apollonio Molone Rhodo ruditas reformanda, ac velut revocandum ad debitum vitium erat. Metamorph. Nec te decipiat centum mentita figuras: Una quæque quicquid erit, dum quod fuit ante, reformet.

Réformátor, [ανακαινιστής.] Vng. Ysyrrdo alegarra vale alterans, gates, renovans vale formador.] Apuleius in Hermete Asclepio: Hæc enim mundi generatrix condiarum reformatio rectum formarum.

Réformátus, a, um, p. a. Ex laurator. [ανακαινιστός, ἀνορθωτός. Gall. Reformation. Ital. Reformatore. Ger. Ein verbesserer, der etwas dinge in seinen vorigen gestalt setzet. Hisp. Reformador, corregidor. Pol. Naprawiciel, naprawiciel. Vng. Megyddito. Ang. To reforming, or reformer.] Plaut. Poët. Multorumq; qui aliqua componunt partus, fines, proventus, omnium exemplorum rerumque mearum jam sencctutis reductor ac reformator.

Réfóveo, ere, ere, vel (Alienius) o, vel calore moderato revocilio, rebeo, foveo. [ανακαίνιζω, ἀναζωπυρῶ. Gall. Reconforter, ranimer. Ital. Cauare, riscaldare. Ger. Wieder erwarmen. Hisp. Reconfortar, reanimar. Pol. Zagrzewam. Vng. Ismeltatom, ébresztem. Ang. To warm again, to refresh.] Colum. lib. 2. cap. 1. Licet cum interim studium percipere si frequenter, & tempestiva, & modica sit curatione cetera relevatur. Lucan. libro 8. quam pectore magnus Ambit, & assiduis refovet complexibus ora.

Réfra, Aris, ui, ere. REFRENDO.

Réfrico, as, pen. corr. p. Rompeo. [κόπτω, κλάω.] Gall. Rompre. Ital. Rompere. Ger. Zerbrechen. Hisp. Romper. Pol. Odrzemam. Vng. Megtorom, elvakarom. Ang. To break.] Tradam à culcitrosis, quæ pleraque incandescunt, renovandæ. Cic. ad Sestium lib. 5. Epist. Nam autem omnia quæ bello, præsidiorum, ac reformandarum hæreditatum deficerit, ac dolorem meum. ¶ Propriè refricare, est rursus vel vacefricare. [Gall. Refroter, refrotter. Ital. Fregare di nuouo. Ger. Wieder reiben. Hisp. Refregar. Pol. Wdrzeć. Vng. Megsurlom. Ang. To rub.] Cato cap. 156. Unguentum fricato, & refricato eruca. Cic. ad Attic. lib. 10. neutram potuit: Crebro, inquit, refricat vulnus. Non illa quidem pro dicta, sed tamen quæ commodè cum nostra mente.

Réfrigéro, as, pen. prod. vel par. ar. refrigeteo, is, Frigidus fio. [ψύχω, ψυχρὸν ποιῶ. Gall. Refroidir, donner froid. Ital. Raffreddare. Ger. Kalt machen. Hisp. Refrescar. Pol. Ochładzam. Vng. Hidegitem. Ang. To cool.] Cic. in Catone: Videsne porrò illa ætate aut calcifacere, aut spirantia melius, vel igni, aut incudibus ulmos, aquifera refrigeratio labrorum? Col. lib. 2. Aegrotantibus in solario cæna, & mox refrigerata recondatur. ¶ Refrigerat meæ rationi vel tenuis pecuniæ ratiuncula dicitur, quæ impedimento est, ne, quo minus, & more hominum & debeat. Cic. Appius Pulcro: Refrigerato jam levissimo tenuissimo prætorio. Secretum negotium aliquod refrigerari dicitur, quod jam ad notos cum sollicitudine pertinet. Accusatio non refrigerata dicitur, cujus crudelis indicium animo insit, temporis tractu elanguerit, idem v. Verr. Deserta, ac refrigerata accusatione, &c.

Réfrigérátus, a, um, participium. [ανακαινισμός. Gall. Refroidi, Ital. Raffredato, raffreddato. Ger. Erkaltet. Hisp. Refrescado. Pol. Odziębiony, wystygły. Vng. Megh lodzyosztatott. Ang. Made cold.] Cic. de Natura deorum: Quæsti mundo esse deos, quos ex mundi partes sunt, ea mundo partim adventa, partim refrigerata adendos sunt.

Réfrigéro, avi, atum, 1. a. [ψύχω, ἀναψύχω. Gall. Refroidir, rafraischir. Ital. Raffredare, rinfrescare. Ger. Erkalten, erfrischen. Hisp. Refrescar. Pol. Ochładzam. Vng. Megh lodzyasztom, hütöl. Ang. To make cold, to refresh.] Cic. de Senect. Is refrigeratio mihi fuit, & vestimenta, aut ignis opportuna.

Réfrigéro, as, avi, atum, 1. & refrigeratus, a, um, 3. [ψύχω, ἀναψύχω. Gall. Refroidir, rafraischir. Ital. Raffreddare, rinfrescare. Ger. Erkalten, erfrischen. Hisp. Refrescar. Pol. Chłodzę, oziębiam. Vng. Megh lodzyasztom. Ang. To make cold.] Plin. lib. 19. cap. 8. Est quidem natura omnibus refrigerata.

Réfrigerátus, us, m. Quod refrigeratur. [ανακαινισμός. Gall. Refrigeration. Ital. Refrigerazione. Ger. Das erkalten oder kalte. Hisp. Cosa que da refrescamiento. Pol. ochłodzenie, ostygnienie. Vng. Megh lodzyasztas, hüvelés. Ang. Coldness.] Plin. lib. 22. cap. 22. Refrigerationem ramea vim esse convenit negro, & hæc causa imponendum cum polenta. Idem lib. 23. cap. 13. Nemo non & talibus refrigerationibus utitur.

Réfringo, is, pen. prod. Fibra jam tenuis refluxu ex Cardi sententia, quæ ad frictionem referri videtur dorsum à segete, ambitu ejus causa. Arbos Gallus, cette eadem Festo, addubitanter ait esse cum proluvia in segetem, domum referatur, quo quæ refringi videtur, revertatur. Sed Cinci opinionem adnotat, qui hoc crimen à prudentibus, quam pulsa labrata dos prædictum, nominatum scribat. Hæc Festus.

Réfringo, is, refregi, refractum, 3. c. r. Rumpere do aperio, effringo. [κλάω, κατάγνυμι. Gall. Desfaire, briser. Ital. Frangere, fracassare. Ger. Zerbrechen. Hisp. Quebrar. Pol. Łamię, rozbijam. Vng. Megh tördöm, megh szakasztom. Ang. To break.] Plaut. Capt. Cellas refregit omnes tuas, fenestrasq; armarium. Liv. 4. Bell. Maced. Compansuerat homines qui pluribus simul locis urbem nocte incensam fuerant, ut in confertam nocturno tumultu civitate ruinæ edi possent. ¶ Refringere vim fortunæ per translationem. Livius 5. ab Vrbe: Adeò occurrere animos ferunt, ubi vim in se ingruentem refringi non vult.

Réfractus, a, um, part. ejusdem. [κεκλασμένος, κλώμενος. Gall. Desfaict. Ital. Fragiato. Ger. Zerbrochen, gebrochen. Hisp. Quebrado. Pol. Złamany. Vng. Megh tördöt. Ang. Broken.] Plin. Epistol. 32. Nunc effractis pudoris & reverentiæ claustris omnia patent omnibus.

Réfractárius, a, um, communis, pertinax. [σκληρὸς, ἀπειθὴς. Gall. Opiniastre, rebelle. Ital. Contumace, ritroso. Ger. Widerspenstig, und ungehorsam, der von seinem vorsatz sich nicht abweisen lasst. Hisp. Cosa que no se deja, porfiado. Pol. Opiniatrz, uparty. Vng. Kegyetlen, kemeny, makatsos. Ang. Rebellious, stubborne, misliking, wilful.] à refringendo, quod is nonnumquam, obstantiaq; omnia refringat, nullisq; rationum claustris separari queat. Sen. ep. 82. Quam philosophiæ & literis edomitos cõtumaces esse, ac refractarios. ¶ Equus refractarius est retrogradus, ac cessim sive retrorsum cedens, & minans nocem, ut loquitur Plautus. [Vtr. segnis, pigro.]

Réfractárius, adjectivum, diminutivum. ἀδαμάντινος. Cic. ad Atticum lib. 2. Et quod scis hoc refractariolo judiciali dicendi genere abjunctum, &c.

Réfúgio, gis, i, n. Fugio, vel fuga me retrorsum recipio. [ὀπισθοφυγῶ. Gall. Reculer, se retirer arriere. Ital. Fuggire, fuggirsi indietro. Ger. Wieder hindersich fliehen. Hisp. Huyr huyendo. Pol. Wstępuię, wracam się. Vng. Ki, hatramenekedem, hatra fuleb. Ang.

Ang. To flee away or to the back.] Gellius: Postea quam prælio victus in ultimas regiones refugisset. Cicero pro Cælio: Cur illa ætas ab omni libidine non refugiat? ¶ Per translationem sumitur pro detrectare, recusare, & tanquam à re periculosa recedere. Cic. de Oratore: Semper ego a genere hoc toto sermonis refugi. Idem 8. Philipp. Refugit animus, eaque reformidat dicere.

Rĕfŭgĭo, gis, pen. cor. & communis gen. p. Fugitivus vel fugitiva. [מנוס menos.] Gall. Qui s'en fuyt. Ital. Fuggitivo. Ger. Flüchtig. Hisp. Huerfano o huyda. Pol. Wiedz uciekaiący. Vng. vékà. Ang. A fugitive.] Vipian. in l. Aut damnum. de Pœnis: Quidq; refugæ ex operemetalli in metallum damnatum.

Rĕfŭgĭo, is, ui, pro eo quod est recedere, ac rejicere. [מנוס, לנוס, מנוסה.] Gall. Qui s'en fuyt arriere. Ital. Ritirarsi a dietro. Ger. Dz̃ sich hinderwerts zurück ziehet. Hisp. Huyr hazer atras. Pol. Wiedz uciekaiąc. Vng. Vissza hullani. Ang. To flee back.] Sidonius: Capitis apex rotundus, in patu ũ à planitie frontis verticem valles refugæ crispatur: id est, a fronte rejecta. Lucan. libro 10. refugasq; gerens à fronte capillos. More refugum: id est, refluum, & quasi refugiens, Stat. 12. Theb.

Rĕfŭgĭum, gii, n. s. Perfugium, profugium, asylum, locus vel persona ad quam refugimus ut tuti simus. [מנוס menhoseh, מנוסה.] Gall. Refuge. Ital. Rifugio, luogo di scampo. Ger. Ein zuflucht, oder flucht ort, etwas beschützen zu können. Bel. Een toeuluchte. Hisp. Lugar à donde huymos y adonde nos acogemos para escapar de alguna fuerça. Pol. Tenekteniye, ucieczka do ktorey uciekamy. Vng. Gyeelem, fenyeszem. Ang. A place where we flee for refuge.] Cic. lib. 2. Offic. Regum, populorum, nationum portus erat, & refugium Senatus. Suetonius in Tiberio: Ne refugium in tali fraude cuiquam esset.

Refulgĕo, ēs, refulsi, refulsum, Va. de fulgeo. [נגה nagahh, נהר nahar, נוגה nogahh, נהיר nahir.] Gall. Resplandir, reluire. Ital. Risplendere, lampeggiare. Ger. Hefftig glintzen oder scheinen. Hisp. Resplandecer. Pol. Wielce swiecić, świecić. Vng. Igen fenleni, meg fenleni. Ang. To shine bright, to glister much.] Plin. libro 11. capite 27: Nam pennarum ii sunt refulgentes. Virgil. 1. Aeneid. clarasq; in luce refulsit. Ibidem: oculos rectæ cervicis refulsit.

Rĕfundo, is, act. r. Fundendo regero. [נתך nathakh, שפך shaphakh, נסך nasakh.] Gall. Respandre, regetter. Ital. Rifondere, gettare. Ger. Widerumb hinschütten, oder außgiessen. Hisp. Derramar. Pol. Lejc odlewam. Vng. Vissza tsudni. Ang. To cast, or powre out again.] Ovid. 11. Metamorph. Egerit hic luctus, æquorq; refundit in æquor. Cic. 2. de Nat. deorum: Quibus ætate renovatisq; bellis, atq; omnia æthere rursum in eadem, & rursum trahuntur in eadem.

Rĕfūsĭus, a, um, adjectivum. Redundans. [נתוך nathukh.] Gall. Qui est regetté ou espandu. Ital. Sparso, cacciato per disopra. Ger. Außgegossen oder vberflüssig. Hisp. Derramado. Pol. Rozlany, wylany. Vng. Vissza öntetett. Ang. Poured, cast out again, or cast out against.] Plin. libro 36. capite 26: Nonnulli refugæ mari arenas fatentur. Virg. 2. Georgic. Puniceum si unda refusa. Idem primo Aeneid. Stagna refusa vadis: id est, effusa.

Rĕfūsē, adverbium. Redundanter. [נתוכות nethukhoth.] Gall. Largement, abondamment. Ital. Largamente, in copia. Ger. Mit vberflüssigkeit. Hisp. Rebosadamente, abundantemente. Pol. Zbytnie. Vng. Bőuen. Ang. Largely, abundantly.] Colum. lib. 4. cap. 11. Nam si semper in plano refusus egestæ humus tumidior est, &c.

Rĕfūto, as, pen. prod. act. p. à fuco, quod frequentatum est à Fao, fui, quod procul à Plauto in Amphit. Ne quitquã tum audax sciat homo mi obviam obiisse mihi. Præsertim quum dicat Festus, Furare, augere ad. Unde & confutare, & refutare, recalcare est, sive refellere, & non ita esse ostendere. [תוכחה tochakhah, תכחה tekhakhah, תוכח tokhakh, תוכיח tokhiakh.] Gall. Refuter, confuter, reprendre. Ital. Confutare, ricorre. Ger. Verwerffen mit widersprechen vnüberwinden. Hisp. Redargüir, reprovar, destruyr por razones. Pol. Przekonywam, wywracam. Vng. Meg czafolom, hamisitom. Ang. To confute, to reprove.] Cicer. Dolabel. 2. Nostram id laborem, ut si quæ mihi obtrectent, à te refutentur: quam intelligi cupio (quod certè intelligitur) me à te amari. Alio modo dicit Cicero de Arusp. respons: Et hanc concedente, aut adjuvante Milone, ejus conatum refutabo: id est, aut fucto, aut verbis repugnabo. ¶ Refutare etiam ponitur aliquando pro repellere & profligare, ut cum dicimus refutare hostes, & refutare bellum, quemadmodũ Cicero locutus est in Orat. de provin. consul.

Refūtātĭo, onis, verbale, Et Actus ipse refutandi. [תוכחה tochakhah, תכחה tekhakhah.] Gall. Confutation, refutation. Ital. Confutatione, Ger. Ein widerstreffung, oder vberwindung. Hisp. Destruymiento, por razones, reprehension. Pol. Przekonywanie. Vng. Meg czafolás, hamisitás. Ang. A confuting.] Cicero in Top. Refutatio autem accusationis, in qua est depulsio criminis, quæ Græcis ἔλεγχος dicitur, Latinè appellatur status in quo primum insistit, quasi ad repugnandum congressa defensio. Firmus refutativus. Quint. libro 5. capite 10.

Rĕfūtātŭs, us, tui, m. q. Refutatio. Lucretius: Accipitiq; refutatu convincere falsum.

Rĕgŭlĭŏlus, li, m. s. Avis est exigua, eadem (ut docti credunt) quæ trochilos: quam Plinius lib. 8. cap. 24. & lib. 10. cap. 74. in Italia avium regem ait appellari, eoq; nomine aquilæ etiam invisum, quòd regium ibi dignitatem præripere videatur. [βασιλίσκος. Gall. Un petit oyseau appellé Roytelet. Ital. Uccelletto minore all' aquila. Ger. Ein königlein oder kleins vögelin. Hisp. El ave rey de las aues. Pol. Krolik. Vng. Kiràlyfi. Ang. A wrenne.] Suet. in Iul. Cæs. Fridie autem eiusdem Idus avem regaliolum cum laurea in templum Pompeianæ curiæ se inferentem, volucres varii generis, è proximo nemore prosecutæ, hiantem discerpserunt.

Rĕgĭlis, & hoc regile, vide in REGO.

Rĕgĭmĕn, ĭnis, n. g. Gubernaculum: contrarium est simplici Gubernaculo, rongeron. [κυβερνήτης.] Gall. Le gouvernail. Ital. Governale. Ger. Steurruder. Hisp. Timon. Pol. Rządzenie, rządzenie. Vng. Kormányozás. Ang. Rudder, helme, stearing.] Colum. libro 1. capite 5: Quæsitoq; fuerit aditus, sicut solum proximus Orienti, & ætate libentius capere perfatus, & hyemis procellis minus infestari, & matutino regulari ortu potuerit, concrementorum levaretur. Idem libro 10. Post ubi Riphæas terrentia frigora brumæ Candidus aprica Zephyrus regulaverit æstus.

Rĕgĭrĕcĭto, as, iterum sive rursum gesto. [מחזיק mekhazzik.] Gall. Regetter, reporter de nouveau. Ital. Rigettare. Ger. Wider gebären. Hisp. Tornar à engendrar. Pol. Odradzam. Vng. Vissza szülleni. Ang. To engender again.] Plin. lib. 12. cap. 1: Sed ex ea primùm quæ est in Creta, platani fatæ regeneravêre vitæ. ¶ Per translationem accipitur pro repræsentare, & formæ, vultui, imagini ejus similitudinem referre. Plin. lib. 14. cap. 22. de Tiberio imperatore, & Druli bibacitate verba faciens: Nec alio magis Drusus Cæsar regenerasse patrem Tiberium ferebatur.

Rĕgĕrmĭnātĭo, onis, verbale, Et Actus ipse germinandi. [נבוט nebhut.] Gall. Regermement. Ital. Ripullulare di nuovo. Ger. Das wider herfür sprossen, widerkommen. Hisp. Obra de echar renuevos. Pol. Zwitos kiełkowanie, żywienie. Vng. Vissza nöuesedes. Ang. Springing or budding again.] Plin. lib. 16. cap. 20: Regerminatione cadua, vel sal. celsior.

Rĕgĕro, ris, gessi, gestum, Refero, reporto, rejicio, reddo. [השיב heshibh, נתן nathan, נשא nasa, נסע nasa, נהג nahagh, נסג nasag.] Gall. Rapporter. Ital. Riportare, riferire, ritornare. Ger. Widerum hintragen, zurücktragen, bringen. Hisp. Referir. Pol. oddaie, przynosze, wracam. Vng. Vissza viszem, hozza vissza. Ang. To cast up again, to cast back again, to bear again.] Plin. libro 2. cap. 70: In cultu quidem nunc omnique orbis hujusce imperio, & regerat unde acceperat Cic. lib. 11. Epist. Ex quo tot tibi subito Scotos regerã ut Cimon Athenis autum esse dicet. ¶ Interdum regerere est scripta mandare, quod quis legendo aut audiendo didicerit. Sæpe quidem: Quint. lib. 3. cap. 8: Non tamen vetat res regulæ illos commentarios, quos puer dedicerat tchala. Unde regesta dicuntur, quæ jam in tabulas, libros ve relata sunt. [ἀναγραφή, ἀναγεγραμμένα.]

Rĕgrĕssŭs, us, m. s. Reditus. [מעבר maabhar, מעבר maabhar.] Gall. Retour, repatriement. Ital. Ritorno, ripatriare. Ger. Widerkommen, oder gelegenheit hin vnnd wider zu gehen. Hisp. Retorno. Pol. Powrot, wracanie. Vng. Hazatérés. Ang. Returne, coming back again.] ut Regressa crapula, apud Apuleium in Asino: id est, vomitu ejecta: Regessa (nequa) crapula cœlum inquinaverat. Terra regessit: id est, eôdem relata unde fuerat egesta. Ovid. 11. Metamorph. Recedit humusque foras, & domini quæsita conspexit tauros. Vocem refert parvam, terramq; immurmurat hausit: Indicioq; fuæ vocis tellure regesta Obtuit, & terebros cautus discedit operis.

Rĕgĕstum, ti, n. s. Terra ex fulco egesta, & in aliquam altitudinem elevata. Colum. lib. 3. cap. 13: Quum à parte superiore in inferiorem deprimitur humus, vix jugum patientiæ præbet regestum. Idem libro 1. capite 3: Postea etiam in tenuissimis locis opus est, ubi depressus pastinatur solum, ejusq; aliquod est gradum effodere tribus pedibus, ut ita quatuor constituat regestum. ¶ Regestum enim dici potest (inquit Budæus) quod nos regestum appellamus. Vide supra in verbo REGO.

Regsa, Regié, Regificus, v. de REGO.

Regifugium, Festum erat Romanorum, celebrari solitum
poste die Terminalio. Is hoc est vj. Cal. Martias, quo die Tar-
quinius Roma profugit. Inter Terminalia autem & regifugii
quarto quoq; anno intercalabatur dies unus, quem obrem in-
tercalarem vocabant. Vide Macrobium & Ceolorium.

Regigno, is, axi, ctum, gno. [γεννάω. Gall. Engendrer,
engendrer. Ital. Ingenerare. Ger. Zeugen gebären. Hisp. Parir
engendrar. Pol. Zrodzę, płodzę, urodzę. Vng. Nemzek, szülök.
Ang. To engender, beget.] Regignor, passivum apud Lucretium lib. 5: cui propere mox membrorum Quum vi de commem-
bris, ac partes constiterint pro regigni membrorum.

Rēgilla. [Ger. Ein gartrang mit ruthen.] Vellis regis, cum de
baltheis & crabis dicerem, quoniam eæ teges ut rentur, auro &
purpura intexta, Aemilius. ¶ Illa & vellis muliebris genus, à
supellectilis formalis similitudine dictum. Plautus in Epid. Quid
erat indutus? regillam inductam, ac meo diculam.

Rēgimen, Regina, Regio, vide REGO.

Rēgistrum, stri, n. I. Vocabulum est parum receptum apud idoneos scriptores: quo tamen usus est Vopiscus in Probo. Vsus
sumpsit etiam ex regestis librariorum porticus porphyreticæ.
Ubi dens docet, Latine regestum posse appellari.

Regitā, vide REGO.

Rēglutino, as. Quod glutinatum erat dissolvo. [λυω, solvo.
Gall. Deglutiner, desgluer. Ital. Disgluare. Ger. Etwas gesamets wider
auffschmeltzen, oder zerlassen machen. Hisp. Deshegrudar. Pol. Od-
klejam. Vng. Felolmasztom, felolmasztok. Ang. To unglue, unglew, unglue.] Plin. lib. 22. Purgant lubera oculorum, expleriq; & ad
cicatricem perducunt, palpebras reglutinant. Catullus: Re-
mitte pallium mihi meum, quod involavi, Sudarium, Sera-
bum, cum aphorexi, convivas loepte, quæ palam habere tales
nequeam avara. Quæ nunc pari ab unguibus regluma & re-
mitte.

Rēglutinōsus, a, um. Valde glutinosus. [γλοιώδης. Gall. Fort glu-
ant. Ital. Molto vischioso. Ger. Gar sehr leimig oder klebericht. Hisp.
Muy pegajoso, ó con mucha negrura. Pol. Bardzo klejowaty. Vng. Igen
ragadós. Ang. Full of glue.] Plin. lib. 22. cap. 1. Sequens pro-
batur ut ico durantum ex dulcissimo, reglutinosum, pelluci dū.

Rēgo, gis, xi, ctum, ĕre. Gubernio, administro. [הדריך יסר
הדריכה ריסן, dirigo, instruo, spargo, expedio, dispergo, porrigo,
porrigo, tendo, extendo. Gall. Regir & gouverner. Ital. Reggere, gouernare. Ger.
Regieren, herrschen? Bel. Regeren. Hisp. Regir y gouernar. Pol. Rządzę,
krzewię, panuię. Vng. Igazgatok, kormányzok. Ang. To rule, govern.]
Virg. 4. Aeglogā: Pacatūq; reget patriis virtutibus orbem. Cice-
ro in Somn. Scip. Si quidem deus est qui regit, qui tenet, qui
moderatur, qui præpositus est, quam hunc mundum princeps
ille Deus. Virgilius primo Georgic. Per duodena regit mun-
di sol aureus ætra. Terent. Eunuch. Rectè quæ res inceptæ
consilium, æquo modum habet illum, eam consilio regere nō
potes. ¶ Regere, est rectum reperire. [ישר יסבור לישר.]
Cornelius Celsus: Qui animo colare regere caput nō possit.
Regi fines dicuntur, qui arbitrio, cùm propriis finibus quis-
que agros terminaverit. Et ut finium regundorum vel de finibus
regundis iudicium quod inter confines redditur. ¶ Hujus
compositi sunt: Arrigo, Corrigo, Dirigo, Erigo, Porrigo, Surrigo, Surgo: quorum significata aperiuntur suis locis.

Rēctē, ĕ. Bene. Quod sullam in partem flectitur: cujus contrarium est Obliquum. [ישר ישרות ישר, כשר. Gall. Droictement,
Ital. Drittamente. Ger. Rechtschaffenlich, wol, fein, gerad. Hisp.
Derecho, justo. Pol. Prosto. Vng. Igyenes. Ang. Rightly, correctly,
straight.] Plin. lib. 11. cap. 9. Rectè cuncta humana sicut impe-
ritat. ¶ Et rectè, aliquando accipitur pro bono, & laudabili: cui op-
ponuntur Pravè. Cicero, pro ea Academica Tertia de definiendo, & quid verum, & quid falsum: quid rectum in oratione,
pravumve, quid consentiens, quid repugnet, judicando. Cicero
Attic. Si scis scribere literas ad te verum, vis rectum erat.
Idem pro Murena: Negat Cato rectum esse: hoc est, æquum,
justum, & pro ratione officii. Cic. Serenum rectè. Cicero ad At-
tic. lib. 13: in omni vita sua quemq; à recta cōsilia transver-
sum unguem non oportere discedere. Consilium rectum. Te-
rentius in Andria: Eumanes quam vanum rectè consilium
aegrotis dare. Vita, Catonis narratio, est rectè facere rem ut est, &
nullo colorum artificio. Terentius in Heaut. Non ut recta
via rem narrem ordine. Cicero secundo de Oratore: Ego me
hercule, quòd, Antoni, semper te fui, qui dixit oratore ne præ-
diari, unum in dicendo videri rectè. Item: ¶ Recta cœna,
vel recta, vocitatæ, à veteribus dicebantur cœnæ quæ in liberis, & convivatoribus, & recto ordine discumbentibus fuit
rectè positæ: ubi ἀσύμμετρα, Suetonius de Aug. Convivabatur
& assiduè, recumquam nisi rectā, non sine magno ordinum
hominumq; delectu. Idem in Domitia. Multa etiam in convi-
vium ultro citroq; per sportulas publicas subinde, revocata ex-
emplum rectarum cœnarum ordine. Martial. lib. 8: Promissa cœno
his sportula, recta data est. Lis erat inter eum civitatemque, civilio-
resq; salutatoribus suis legitimum convivium exhibebant,
quæ recta cœna vocabatur. Sordidior, & malignior recta
cœnæ loco sportulam tantùm præbebant, aperitivæ specimen
erat publici, parcique, hominis Suetonius in Nerone. Adhibita
fuit prisca modus, publicæ cœnæ ad sportulas redactæ. ¶ Rec-
ta tunica dicebatur quæ ita contexta erat ut velut rigens sta-
ret: vel quæ à summa ad imam in rectum exibebatur. Ἰσόμιτος.
Hactenus, & novæ nuptæ induebantur. Hanc parentes li-
beris suis conficiendam curabant, omissis cauſis, ut tradit Fe-
stus. ¶ Rectum intestinum, ἐυθὺ ἔντερον, ἐυθύτερον, sextum est &
postremum in ordine intestinorum, à crasso intestino, quod
κόλον appellant, ad sedem usq; producitur, nullis haustibus in-
volutum, unde & nomen accepit.

Rectūs, a, quando princeps. Vide Tullius. Catullus de Quin-
tia: Mihi cuncta longa recta est. Horat. 1. Sermon. Candida
recta, tit.

Rectum, ti, n. Substantivum, Officium perfectum, omnes vir-
tutis numerus complens, quod Græci κατόρθωμα appellant.
[משרה משרות משרים.] Cic. 1. Offic. Perfectum autem
officium, rectum, opinor, vocemus, quod Græci κατόρθωμα.
Idem 2. de Finib. Quæ autem nos recta, aut rectè facta di-
cimus, si placet, illi autē vocant κατορθώματα, omnes numeros
virtutis continent. ¶ Ponitur aliquando pro æquo & justo,
non pro perfecto officio. Virg. 1. Aen. - & mentē sibi conscia
recti. Ovid. 1. Metam. quæ vindice nullo Sponte sua sine lege
fidem rectumq; colebat.

Rēctē, adverbium, Per rectam viam. [ישר הדרך beghiruth, כשר.
Gall. Tout droict. Ital. Rettamente. Ger. Dimnechtion, Gerade. Hisp.
Por derecho derecho. Pol. Naprost, prosto. Vng. Igienes. Ang.
Even forward.] Terent. in Eunucho: Quid hic habes? eum ab re-
ctā mihi abstrahis? Cic. ad Attic. lib. 8. ep. 14. rectā ad me venit.

Rectilīnĕus, a, um, Quod habet lineas in rectum productas,
neq; curvatas, ut nulla sit quæ magis prominet quàm alte-
ra. ἐυθύγραμμος.

Rectē, adverbium, Bene. [καλῶς. Gall. Bien, proprement, droite-
ment, droict. Ital. Bene, drittamente, giustamente, rettamente. Ger.
Recht, wol. Bel. Wel. Hisp. Bien y derechamente y justamente. Pol.
Dobrze. Vng. Jszen, igyenesen, jol. Ang. Rightly, well.] Cicer. 4.
Academ. Rectè concludit, tenere: ita vinosæ minantur. Diogenes
reddere. Idem Attic. lib. 9. Rectè augurantur de matrimonio cum ti-
bi cognatus sum. ¶ Aliquando ponitur pro justè. Terent.
Andr. Pater, non rectè vindex es iracundiæ, inquit. ¶ Ali-
quando pro non obliquè. Cicero 1. de Finib. Si cæli
declinationi, aliique motui rectè ferentur. ¶ Ponitur aliquan-
do in responsione, quam hinc inde inter interrogantis aliquā
recitemus, ait Donatus. Terent. in Heaut. Quid tu igitur hac ty-
mas? aut quidē eram tristis? P. A. Rectē mater. Idem in Adelph.
Quid Ea? quid igitur? S. Rectè. ¶ Aliquando pro hic, vel ita.
Ibidem: Tu mihi hinc abis? D. Rectè. ¶ Non rectè dicere ali-
cui, est illi male dicere. Plaut. in Pseud. Nam quanti refert ei
nec rectè dicere, qui rectè nihil facit? ¶ Ponitur aliquando
pro tutò. Cicero ad Terent. libro 14. Rectè in præsen-
ti domi esse potestis. Cic. ad Lentul. lib. 5. Quoties mihi ce-
cidisse hominum potestis, quibus rectè dem, non præ-
termittam, id quibus rectè, & citra periculum dare possim li-
teras. ¶ Rectè esse alicui, est, illum rectè valere, quod etiam
dicimus pulchrè alicui esse. Cicer. ad Attic. De Attici pergra-
tum mihi fecisti, quòd cum sibi rectè esse scirem rectè esse, quam
non bellè scire. Rectè esse alicubi, est illic sine reprehensione
manere. Cicer. ad Attic. Quamdiu autem ego fore rectè esse
possim, quàm Marcellus? ¶ Ponitur aliquando pro patien-
ter. Terent. in Eunuch. Neq; præterquam quas ipse amat mo-
lestias habet, aliàs & illas cum habet, rectè fert. ¶ Rectè
oris ponere, dixit Horat. 2. Sermo. pro eo quod est turpiter dis-
pensare. ¶ Rectè parere, est non monitum parere, inquit
Donatus. Terent. in Heaut. Præsertim quum & rectè, & tempo-
rè parerit. ¶ Rectè dicere, est aptè & compositè loqui.
Differunt alii rectè dicere, & verè dicere: quòd rectè dicere, ad
verba verè dicere, ad sententiam referatur. Nam possumus re-
ctè, & falsum dicere, dummodo aptè virtute verborum di-
catur. Terent. in Adelph. Et rectè, & verè dicis. ¶ Rectè atque
ordine hoc est, nihil præpostere agendo. τακτικῶς, εὐκοσμῶς.
Cicero sexto Philip. Rectè atque ordine, exq; Reipub. fecisse
videri. Idem 7. Philip. Literas Bruti rectè atque ordine scriptas
videri.

Rectio, onis, f. t. Administratio, gubernatio. [ממשלה ממשלת
תחבולה תחבולות, ratio, modus. Gall. Gouvernement. Ital. Amministra-
tione, governo. Ger. Regierung, Herrschung. Hisp. Regimiento ó
otra de regir. Pol. Rządzenie, krolowanie. Vng. Igazgatas. Ang. A
ruling, a governing.] Cicero 3. de Finib. Omnium rerum publi-
carum rectionis præstantiam. Et paulò post: Eaque non
solùm ad privata vitæ rationem, sed etiam ad communem publicarum rectionem referamus.

Rector, oris, m. t. Gubernator, administrator. [מושל רועה
משכיל

מדבּיר *madbîr.* Imperans. Gall. *Commandeyer.* Ital. *Reggitore, regolatore.* Ger. Ein Regierer oder Regierer. Hisp. *Regidor o gouernador.* Pol. *Rządzący, rządzący.* Vng. *Igazgató, gubernator.* Ang. *A ruler or gouernour.*] Cic. de Senect. Ciuitatum rectores & gubernatores. Idem de Orat. Rectas Reipub. & priuatim amicitias auctor. Rector maris, apud eundem 2. de Diuin. ex Ennio.

Rectrix, tricis, f. Gubernatrix. [מדבּירה *madbîrah.* מנהגת *menahéghéth.* Gubernatrix. Gall. *Gouuernerresse.* Ital. *Gouernatrice.* Ger. Ein Regierin. Bel. *Een Regeerster.* Hisp. *Regidora, o gouernadora.* Pol. *Ta która rządzi, kobieta.* Vng. *Igazgató asszony.* Ang. *She that gouerneth.*] Colum. lib. 3. cap. 12: Videmus hominibus inspiratam, velut aurigam, rectricemque membrorum animam sentiscq; mutescas ad discernenda, quæ tactu, naribus, auribusq; & oculis indagantur: pedes ad gressum compositos, brachia ac complexum, etc. Plin. libro 87. capite 13: Salix rectrix, perennq; umida arbor.

Rēgimĕn, inis, n. g. r. Ipsa rectio. [מחבּוֹת *mahbôth.* מחבּוֹת *mahbéroth.* Gubernatio. Gall. *Gouuernement, gouuernance.* Ital. *Gouerno, maneggio.* Ger. Ein Regiment. Hisp. *Regimiento.* Pol. *Rządzenie, krolowanie.* Vng. *Igazgatás.* Ang. *Gouernement.*] Liuius 1. ab Vrbe: Regimen totius magistratus penes Appium erat fauore plebis. Plinius lib. 7. cap. 16: Vocis sermonisq; regimen primores teneant dentes. Lucretius lib. 3. in quo cognitio vitæ regimenq; locatum est.

Regŭla, æ, f. Norma qua lineæ reguntur: id est, dirigunter. [קנה *qaneh.* משׁרה *mishrah.* Gall. *Regle.* Ital. *Regola, misuratura.* Ger. Ein Richtscheit. Belg. *Een Richt-snoer.* Hisp. *La regla para regir derecho.* Pol. *Linial, prostowiarz.* Vng. *Regula, igazsághuzó.* Ang. *A rule or square.*] Columella lib. 4. cap. 13: Nam duas regulas inter latitudinem, qua pastinatur solum sedentes est, ipsarum latera æquè decussivimus. ¶ Per translationem accipitur pro præscriptis rerum præceptione. Cicero quarto Acad. Hæc enim est regula certius philosophiæ, confirmationem verè, falsi, cognoscendi. ¶ Contra aliquando regula pro baculo, quo aliquid rectum teneatur. Columella lib. 4. cap. 19: Vt infirmo capiti decrescentibus perforatam regulæ, cervix teneatur. ¶ Omitto quoque pro instrumento condemnationem probante quem sicus in fidura alti. Colum. lib. 12. cap. 50: Suspensa mola olearia frangito, eamq; vti in regulas, vel in nouos fiscos adjecto, &c. Vide Fiscus.

Rēgŭlāris, re, regulariter, adverbia sunt, teste Diomede Grammatico lib. 1. [Vn. *Regulanstez, regule gemæt.*]

Regularis, regulare, am. t. Quod secundum regulam est, vel quod in regulam aliquid potest. [מכוּון *mekhûn.* Gall. *Regulier, fait à la regle.* Ital. *Fatto con regola o misura.* Ger. Recht den Richtschnur gemäß oder nach der Regel gerichtet. Hisp. *Hecho con regla.* Pol. *Wedle miary czynione.* Vng. *Regula szerint való.* Ang. *Made with a rule or square.*] Vnde ait regulare dictum est quod à calendis, communisq; dirigatur: nam communium est quod tenuatur in laminas, taurorumq; ictu cruor fundatur, facies ut aurei prætereuntium coronis. Caldarium vide apud Sundarium. Malleis fragile. Regulare quod obliquum in malleis, & ab aliis durum appellatur. Sed in cæteris metalli regulare dicitur quod excussum, quo diligentius est, mitiusq; purgatum. Plinius lib. 34. cap. 8. de Cypro commentarium 21. & Regulare est, ut mitiq; ductile.

Rex, Regis, m. t. Princeps qui ex legum præscripto suis imperat. Nam si pro libidine id facit, Tyrannus est. [מלך *melekh.* Βασιλεύς, ἄναξ. Gall. *Roy.* Ital. *Re.* Ger. Ein König. Bel. *Een Koning.* Hisp. *Rey.* Pol. *Król.* Vng. *Király.* Ang. *A king.*] Hinc reges dicti videntur quod singulis singulis parerent regibus, a quibus & Regna appellantur. Dicti autem & reges passim, qui alius tantum urbis imperium habebant. Sic principio Reges Romanorum dicti sunt, quibus imperium Vrbis permittebatur. Cicero 2. Offic. Mihi quidem non apud Melos solum, ut ait Herodotus, sed etiam apud maiores nostros iusti fuisse videntur olim bene meriti reges constituti. Idem 3. de Rep. Reddis enim appellaturus res quam Tarquinius, qui nec se, nec suos regere potuit. Virgil. 1. Aeneid. Circum pater atque hominum rex. Horat. 2. Ser. Satyr. 3: hæc magnos formula reges Excepto sapiente tenet. Ovid. 1. Amor. Eleg. 15: Cedant carminibus reges, regumq; triumphi. ¶ Hinc interrex, qui post prioris decessum interea regis locum tenet, donec novus præficiatur, etc. Sueton. Cæs. & interregnum, spatium illud quod est interrex. Sed de hoc latius suo loco. ¶ Reges item a senatoribus per adscriptionem appellabantur potentiores, differentes, quos ille sui alterius rei commodi gratia observabat. Martial. libro 9. Qui rex est, regem Maximen non habeat, Colum. in Præfat. lib. 1: An honestius duxerim mercenarii fabulam aria mendicissimum aucupium circumvallantis limina potentiorum, somnumq; regis sui rumoribus aspirantis. Neque enim regaloli quid agatur mihi, respondere dignabuntur servi.

Rēgīnā, æ, f. p. Regis uxor. [מלכה *malkah.* Βασίλεια, ἄναξ. Gall. *Royne.* Ital. *Regina, reina.* Ger. Ein Königin. Bel. *Een Koninginne.* Hisp. *Reyna.* Pol. *Królowa.* Vng. *Királyné.* Ang. *A queene.*] Cicero Attic. lib. 14: Regiæ fugæ mihi molesta est. Vel quæ regnum petiit, etiam si virum nunquam habuerit, utpote ad quam regnum extinctione pervenit, ut Cleopatra in Aegypto, Dido apud Carthaginienses. ¶ Quandoq; ponitur pro muliere divite. Terent. in Eunuch. Quæ sola utuntur his regiæ. ¶ Aliquando pro domina, Plaut. in Trucul. Sed regiæ domi suæ fuit metus. ¶ Refertur & ad inanimata. Horat. 1. Epistol. 6: Et genus & formam regina pecunia donat. Orator regina bonarum rerum. Cic. in de Orat. Siderum regina bicornis Luna, Horatius Carm. seculari.

Rēgālis, re, f. Dominatum est a Rege dedicatum, non Satrapæ, vel potentis. Dominationem significans. [מלכוּת *malkûth.* Βασιλεία. Gall. *Le royaume de quelque grand Roy, comme, ce duc, Seigneur.* Ital. *Dominio, signoria.* Ger. Ein Königreich. Bel. *Een Koninghrijck onder den hoofdt van een coronatie gewelt.* Hisp. *Reyno, señorio, principe.* Pol. *Królestwo, państwo.* Vng. *Királyság, királyi.* Ang. *The kingdome of a king.*] Sallust. in Jugur. Postquam illa ætas more regio magnificentiam exercuere, Regni in unum conversæ, ut interfectis de cunctis regnantibus discepturi. Plin. lib. 18. cap. 3: Magonis tantum honoris Senatus noster habuit Carthagine capta, ut quòd regalis Africæ bibliotheca donaretur unicis ejus duodeviginta volumina verterent in Linguam Latinam transferenda. ¶ Regalium vocabulum fuit quo & subsidio sæpeti, & trochilo aut commodetur, vectium ejus loco Græcis nominibus receptus usurpat.

Rēgĭus, gia, gium. Quod est regis. [מלכותי *malkhûthi.* Gall. *Royal, royal.* Ital. *Regale.* Ger. Königlich, königisch. Hisp. *Cosa real, o perteneciente al rey.* Pol. *Królewski.* Vng. *Király.* Ang. *Of the king, kingly.*] Cicero lib. 2. Offic. Erat autem regius pastor. Idem 1. Tuscul. Cedamus qui te in medios immisit hostes famulari cellæ, ne pollet ignoici fulciret ornatu regio. Virgil. 5. Aeneid. Luxuriatque toro regia fulta. ¶ Regius morbus, dictus est quòd multis; quod genus potionis a regum deliciis erat) ruunt ex eo, inquit Varro, semper. Vel quòd Celsus subjecto morbo affectus, appetat regio hoc est lecto, & cubiculo cultore, & locis latere aptum, perutile est: per quæ citius a gratuitis conjiciuntur. Horat. in Arte: Aut mala quæ subeunt animum tristesque recessus, aut morbum regius urget. Idem morbus antigo antè dicebatur, à colore auri, quem bilis per totum corpus diffusa repræsentat. Aquatus quoque morbus appellatur, quòd cœlesti arcui sit colore vel quòd ita fingat humana corpora, ut in arcum ducat.

Regĭa, æ, f. p. Domicilium & aula regis. [בּית המּלך *beth hammelekh.* מלכוּת *malkhûth.* Βασίλεια. Gall. *Le palais ou maison royale.* Ital. *Palazzo, o sala regale.* Ger. Ein Königlicher palast. Bel. *Een Coninghlijck paleys.* Hisp. *La casa real, palacio.* Pol. *Pałac, krolewskie.* Vng. *Kiralyi ház.* Ang. *A palace or kinges house.*] Liv. lib. 1. ab Vrbe: Eo tempore in regia prodigium visu, eventuq; mirabile fuit. Idem lib. 1: In regiam se recipit. Ovid. 2. Metamorph. Rex Solis erat sublimibus alta columnis. Virgil. 2. Georg. Iampridem nostræ cessat tot regia Cæsar in vrbes.

Rēgĕ, sic verb. Regio more & imperiosè, secerè, crudeliter, [בּמלוכה *bemelukhah.* Gall. *Royalement, en roy.* Ital. *Regalmente.* Ger. Königlich, auf eine königliche prahlerische. Hisp. *Realmente.* Pol. *Królewsko, hardze.* Vng. *Kiralmodra.* Ang. *Kingly.*] Liber a Lege. Cicero in Catilin. 3. in hoc tamen advertisse, tenuisse & regi factum esse dicerent. Idem 3. Ver. Nonem hoc tempore ex qua regi, seu potius tyrannice dari in statores Apronius, potestatem.

Regālis, le, adj. um. Regalis. [מלכותי *malkhûthi.* Gall. *Royal.* Ital. *Regale.* Ger. Königlich. Hisp. *Real.* Pol. *Krolewski.* Vng. *Kiralyi gyanus.* Ang. *Kingly.*] Valer. 2. Argon. Scit gemmis aurog; turi, mentisq; potiri Regibus.

Regālĭter, adv. unum. Splendidè, sumptuosè & regio apparatu. [מלכותית *malkhûthith.* Gall. *Royalement.* Ital. *Regalmente.* Ger. Königlich, prächtiglich. Hisp. *Realmente.* Pol. *Krolewsko, prawie.* Vng. *Kiralyi modra.* Ang. *Kingly.*] Cic. 5. Tuscul. Vide ego te, astante ope barbarica, tectis cælatis, laquearibus aureis, ebore, instructum regifice. Exempla quodam.

Rēgālĭa, ĭum, n. g. r. ad claritudinem, eminentiam, & excellentiam pertinet, dignum rege. [מלכות *malkhûth.* Gall. *Royale, partenant au roy.* Ital. *Regale, pertinente al re.* Ger. Königliche sache. Bel. *Koninghlijck.* Hisp. *Cosa real, o perteneciente al rey.* Pol. *Krolewskie.* Vng. *Kiralyi.* Ang. *Kingly.*] Cicero in Cat. Nihil est tam regale quam velle quam plurimos agri colendi. Idem 3. de Divin. Vt etiam sapere, hoc divinare regale dicebamus. Turpis est nostra civitas, in qua & Reges augures, & pulsa privati eorum sacerdotio pars de republica nonnisi regionum auctoritate rexerunt. Ovid. 3. Metamorph. Fremitu regalia turbæ Atria complentur. Virg. 7. Aeneid. Regales inter mensas Laticemq; Lyæum Imbuerant. Idem mæstos animos interior regalis splendida luxus.

Rĕgĭmĭnor, ris, d. r. Regimen more. [Bestialisch Gall. Crudelement, regnaturer Ital. Crudelmente regabuestie. Ger. Herrschlich, wie ein Thier. Hisp. Crudamente, regalmente. Pol. Panowie okrutnie. Vng. Kiralmodra. Ang. Cruelly, like a king.] Ouid. 2. Metamorph. pretibusq; minas regiter adhibet.

Rĕgĭo, onis, f. c. d. Ita à rego, quòd prius quam provincię fierent, regiones sub regibus erant, atque ab his regebantur. [אדינה medinah מחוז machoz, נאה pelech, gnp. Gall. Region, pays, province, contrée. Ital. Regione, contrada, banda, paese, provincia. Ger. Ein Landt oder Landtschafft, &c. Bel. Een Landtschap, een gelegenheit. Hisp. Region, provincia. Pol. Kraynia. Vng. Tartomany, vidęg. Ang. A region, province, or country.] Cicero pro Sexto: Quæ regio, quæ ora terrarum est latior, in qua non regum aliquod fuerit monumentum? Idem. Classem regionem persecuti sumus uniq; in Sicilia, quæ extrema regio fuit provinciæ meæ. ¶ Postea quàm per in urbe partes, regiones appellari cœpit à numero ducente earum regionum in quas ea urbs dividitur. Quatuor autem fuerunt antiquorum urbis Romæ regiones, è quibus prima regio Suburbana: secunda Exquilina: tertia Collina: quarta Palatina. ¶ Ponitur aliquando regio, præsertim in plurali numero, pro finibus seu terminis: ut quum Cicero pro Archia dicit: Vitæ spatium exiguis regionibus rerum scriptum esse videmus: Budæus, Horos & terminos hîc contra Rulam. Vix facilè scire regionibus officia continentur: id est, terminis. Regiones vineæ, fines & limites. Cic. 2. de Natura deorum: An Accii Navii hoc fuisse, quo nos intelligendum latum regiones vineæ terminavit, concrementum esse? ¶ Regiones cœli appellantur quatuor cœli limites (הרוחות perath.) Oriens, Occasus, Meridies & Septentrio. Cic. 2. de Natura deorum. Sed etiam regio, quæ tum est Aquilonaris, at Australis. Regio, inquit Budæus, Gallis verum alio sermone Quarter dicitur. In cœli igni. Eo tempore accepit Cicero pro Planco, qui etiam tractum vocat. Totus, inquit, ille tractus celeberrimus Venafranus Alifanus: tota denique illa nostra aspera & montosa regio. ¶ Ponitur aliquando regio pro orbita, & linea. Cicero in Ver. De omnibus nobis si quis cantulum de regione decesserit, &c. ¶ A regione fit regionem: quod est ex adverso, in cœli plaga, quasi rectis lineis, tanquam à verbium in oratione ponitur. [לעמתי lepanecha.] Cæsar 3. bel. Gal. Quum uterq; utrinq; ex lege exercitui in conspectu ferec; & regione castra celtis ponerent.

Rĕgĭonatim, adverbium, Per singulas regiones. [לפי מקומות lephi mekomoth.] Gall. Par regions, par quartiers. Ital. Per regione, ev regione. Ger. Durch alle und jede Landtschafften. Hisp. Por regiones, cotejos. Pol. Po krainach. Vng. Orszagonkent, tartomanonkent. Ang. From country to country.] Suetonius in Cæsare. Lustrum etiam regionatim urbe tertio, & quidem per omnium tingorum tribus habuit. Livius 10. bel. Macedon. Mutantur suffragia, regionatim q. generibus hominum, ætatisq; & quæstibus etiam descriptionis.

Rĕgĭonātĭm, etiam dicitur, ut regionatim. [לפי מקומות lephi mekomoth. Vn. Testamentum sonat, εγγαζοκεσι.] Apuleius lib. de Mundo: Quæ tamen ita cum regionaliter videantur esse pestifera, ad omne tamen salutaria sunt.

Rĕgnum, gni, n. f. Dicitur tàm regio ipsa subjecta, quæ à rege possidetur, quàm ipse dominatus. [ממלכה mamlachah ממשלה mashal. Gall. Royaume, royaume. Ital. Regno, reame. Ger. Ein Reich, ein Königreich. Bel. Een Koninckrijck. Hisp. Reyno, o reynado. Pol. Krolestwo. Vng. Orszag, birodalom. Ang. A kingdome or realme.] Cicer. in Catil. Non regno, sed regnabo: an videmur. Virg. 1. Aeneid. Vultis & hic mecum paucis considere regnis? Habere regna, pro regnare. Virg. 1. Aeneid. sed regna Tyri germanæ habebat Pygmalion. ¶ Regnum etiam dici potest privata cujusq; domus, in qua quisq; est tanquam rex. Cic. 3. de Orat. Quare negabit se fuisse laturum, nisi in regno meo esset id ei, in Tusculano. ¶ Unde interregnum propriè appellatur id tempus, quo regnum vacat rege. [אפסות apheseth.] Hoc est, ante quam in demortui locum novus rex prælatus quam & inauguratus civitate interregnum dici potest, medium illud tempus, ex quo magistratu abierint Consules, usq; ad eorum creationem. Livius: Quum per Cæsarem magistratu Respublica esset, patres coire, & interregem creare cœpere, concertio. Consulésne, an Tribuni militum creare oporteret interregnum? cum complures dies certavit.

Rĕgno, as, act. n. Regnum possideo, & administro. [מלך malach, מלכות malchuth. Gall. Regner. Ital. Regnare. Ger. Regieren, ein Reich innhaben et sub ditione tenere. Bel. Regneren. Hisp. Reynar. Pol. Krolować, rządzić. Vng. Kiralkodom, uralkodom, regnalok. Ang. To reigne.] Pacianus: Rex solium, quòd à regendo vocatum, propriè ex se aliud verbum, regno. Cicero pro lege Manil. Sed ab illo tempore annum jam tertium & vicesimum regnat, & ita regnat, &c. Idem 3. Offic. Nam dividendum de jure, regnandi gratia violandum est. Liv. 1. ad Vebentanos: Silvius postea omnibus cognominibus qui Albæ regnavêre. ¶ Ponitur aliquando regnare pro auctoritate valere & florere. Cicero ad Gallū lib. 9: Olim quum regnare ea sententia videbamur. ¶ Regnatur, impersonale. Virg. 1. Aeneid. Hic jam tercentū totos regnabitur annos Gentis sub Hectoreæ. ¶ Regnor, aris, passivum. Tacitus lib. 3. Neque enim hîc ut in cæteris gentibus, quæ regnantur, cura dominorum domus, &c. Ovidius 4. de Ponto, Elegia 13. regnatq; terra Philippa.

Regnātor, regnatoris, verbale, m. c. Qui regnat. [מלך melech בעל baal, בעלת baalath, &c. Gall. Qui regne, regnant. Ital. Che regna, regnante. Ger. Ein Regierer, Regent. Hisp. Reynador. Pol. Krolownik. Vng. Vralkodo, regnalo. Ang. He that reigneth.] Virgil. 4. Aeneid. Ipse ego nempe tibi claro de stirpe Regator Cœlum de terras quæ numine torquet. ¶ Aliquando pro possessore. Mart. lib. 10: Quisquis eris nostri post me regnator agelli.

Rĕgnātrix, icis, verbale, f. c. ut Domus regnatrix. [בעלת baalath. Hisp. Reynadora. Gall. Regnatrice. Ital. Regnatrice. Ger. Ein Regierin. Bel. Een Regentes. Hisp. Reynadora. Pol. Krolowa. Vng. Vralkodo Asszony. Ang. She that reigneth.] Tacit. libro 1.

Regrador, quasi retrò gradior, & per gradus retrò redo. משפשפון.

Rĕgrĕdĭor, d. r. Retrogredior, reverter. [שוב shub הלך halach אחור achor. Gall. Se retirer, s'en retourner. Ital. Ritornare. Ger. Wider hinder sich gehen. Hisp. Tornar atras. Pol. Wracam się. Vng. Vissza megyek. Ang. To go back, to return.] Plaut. Aulul. Hinc regredere ab ostio, illuc tibi: vide ut nunc cedis. Cic. 1. Offic. Cum utilis; ita repentina consilium, ut capiendi quid agerent, nec appeterent, atque ei regredi quam progredi mallent. Livius ab Vrbe: Pars flare, incerti utrum progredi an regredi in castra rutius foret.

Rĕgressĭo, ōnis, nī, m. q. Regredi cadactus. [שיבה shibah מחשבה machshabah. Gall. Retour, retournement. Ital. Ritorno. Ger. Der gang wider hinder sich. Hisp. Tornada atras. Pol. Nawrot. Vng. Vissza jövetel. Ang. A going back, or returning.] Liv. 4. bel. Pun. Neq; ut eas præsentes, aut regressus ab eo relictus esset. Cicero secundo de Natur. deorum: Nihil in mundo rat, quod in omni æternitate conservat progressus & regressus, reliquosq; motus constantes & ratos.

Regula Regulus, vide R. 60.

Rĕgusto, a. p. Iterum gusto, & per translationem relego, recolo. [Relishen. Gall. Regouster, goustar derechef. Ital. Gustare di nuovo. Ger. Wider versuchen. Hisp. Gustar otra vez. Pol. Znowu kosztuie. Vng. Ismet meg kostolom. Ang. To taste again.] Cicero lib. 4. ad Attic. Nam Velterio dandi sunt dies: & ille Lucinus ἀδιαστάτως evitandus. Eodem lib. 13: Sed ea brevi regusto tuas literas: intervallo acquiesco, tamen expecto novas.

Rĕgyro, as, per prod. act. In gyrum reflectere. [סבב sabab.] Varro: Qui non solum à lateribus perfenestras, sed etiam à solo vemos regyrare possit.

Rĕjĭcio, cis, pen. cor. Retrorsum jacio. In regum abjicio: [זנח zanach שלך shalach מאס maas. Gall. Rejetter, mettre derriere. Ital. Gettare ex mano, lasciare. Ger. Hinder sich werffen, hinweg werffen. Bel. Achterwart werpē, verwerpen. Hisp. Echar atras. Pol. Odrzucam. Vng. Hatra vetem. Ang. To cast backe, to reject.] ut rejecto scuto tegere, apud Cic. de Orat. Virg. 11. Aeneid. Retrorsumq; minas & equos ad mœnia ducere. ¶ Quandoq; poetice pro repellere, arcere. [גרש garash. Vng. Kergetek, kiuzok.] Virgil. 5 Aeglog. Tyrrhenas arcentur à finibus oves capellas. ¶ Quandoq; pro despic. contemno, nihil fumo. Cicer. 1. de Fato: Quis Enni Medeam ipse amaret? rejiciat? Idem 2. de Divin. Dicearchus: Omnibus rebus fidem tribuit: cæteris divinationis generibus rejicit. Rejicere judicē, vel arbitrum, idem est quod recipere, sive recusare. [שנא sane. Gall. Recuser. Cicer. in Ver. Actio 3. Sectam in rejiciendo judicibus nonnullos memoriæ, &c. Receptum crimen est apud Romanos, ut reliquis judicibus reo liceret, liquet exempla indicere essent, reprobare, in quorum locum alii insorterentur. ¶ Accipitur interdum pro differre sive protelare. [אשר asher. Pol. Odkladam. Vng. Halogatom. Ang. To defer or put off another time.] Cicero Attico lib. 1. Ita enim Quintilem rejecti sumus. ¶ Interdum pro remittere. [רפה rapheh.] Cicero pro Cornel. Balbo: Quæ vis, quæ, quum de jure prædiatorio cognoverint, consilio suo ita nonnunquam ad Furium & Cecilium prædiatores rejecerint. Cic. ad Attic. lib. 9. Sed ne ab eadem lege, ad quam recepisti, rejicio. ¶ Rejicere causam ad Senatum, id est Senatui mittere, ejusq; judicio rem permittere. Cic. ad Att. lib. 2. mihi se de consulum sententia ad Senatum rejecisse scribam ad Pisonem lib. 10. Tu quanquam consilio eges, vel abundas potius: tamen hoc animo esse debes, ut nihil hoc celsius, nihil excelsius in rebus tam humanis, tam q; angustis à Senatu consilium petendum putes. ¶ Quandoq; eximere videtur. Suetonius de Aug. Senios sexagenarios non excellit: aut si excellit, rejiciebantur.

Rĕjectio,

Rējēctŏ, ās, & rejectus, ūs, m. q. Vomitus. [שלפוח *globus, utriculus.* Gall. *Estomac, ventricule.* Ital. *Stomaco.* Ger. *Der magen.* Hisp. *Cosa de echar afuera.* Pol. *Żołądek.* Vng. *Gyomor.* Ang. *A stomake.*] Plinius: Ex vomitu utilis erat, si positum fuerat, lactis rejectio liquebatur. Celsus: Ex rejectis cibi non est inutilis, si raro fiat. ¶ Rejectio sanguinis, quū sanguis per os quovis modo ejicitur. Evē id pertussim fit, pulmone, interaceve effecto. *Ἀιμοπτυσις & αιμορῥαγία.* live per vomitum ex ventriculo, quum sanguis ex hepate liene ve defluxerit. Ejicitur per excretionē ejus rubus, quum e capite ad interiores gurgulionis partes sanguis fuerit delatus. Cauendum tamen ibi, ne possimus ex cautis vulnere rupto, quod ipsi *αιμοπτυσιν* vocant ex tione, cuius *ἀιμοπτυσις* Graeci appellant, fiat vena paulò latius patefacta, quę vocatur *φλεβοτομια.* Plin. lib. 23. cap. 8. Item rutli & sanguinis rejectioni prodest.

Rējectio, ōnis, frequentat. Spartianus de Anton. Pio: Quum caseū Alpinum in cœna edisset avidius, postea rejectiones.

Rējectānĕă, sive rejecta. [מרחיצים *purgationes, abstersiones.* Gal. *Choses rendues, vomies ou rejettees.* Ital. *Cose uscite, cacciate, o gettate fuore.* Ger. *Hinwerffung oder auswürffung alles dessen so man hinwerffen oder böß.* Hisp. *Cosas que se echan afuera.* Pol. *Zwymowiny, y rzeczy wyrzucone.* Vng. *Kyvetkezö dolgok.* Ang. *Things cast away, and rejected.*] Cic. ad Attic. appellantur, quæ Stoici vocant *προηγμενα*, ejusmodi fuit morbus, egestas, dolor, & id genus alia: quæ vulgo mala dicuntur. Illi verò quòd *ἀδιαφορα*: hoc est, indifferentia esse vellent: malis non annumerabant *προηγμενα* tamen dilectu digna vocabāt, quod ab omnibus tanquām mala rejiciantur, qualia sunt morbus, egestas, dolor. Cicer. 4. de finibus: Illa autem morbum, egestatem, dolorem non appello mala, sed illum rejectanea. Idem 3. de fin. *προηγμενα, & ἀποπροηγμενα*, quorum hęc quidem, pra posita recte illa rejecta dicere licebit.

Rējectĭlis, e, adj. Quod nullo est in pretio, quod ob vitia aliquod ab omnibus spernitur & rejicitur. [*ἀποβλητος*] Gall. *Rebutté, chose comme chose de nulle valeur.* Ital. *Cosa di poco pregio, cosa da niente, cosa di nessuno valore.* Ger. *Nichtswürdig, das man in einem verachtet.* Hisp. *Cosa de poco precio.* Pol. *Nędzny, to nic nie warty.* Vng. *Semmiben sem valo dolog, semmi hasznos.* Ang. *That is to be cast away, worth nothing.*] Hinc oves rejectilia dicuntur, quæ propter ætatem vel morbum rejiciuntur. Varro 2. de Re rustic. cap. 1: Sane oportet in grege, quod reponitur Euandrio. Armenta rejectilia. Cato cap. 2: Vendāt oves vetulas, armenta rejectilia, oves rejectilias, lanam & pelles.

Rējĕro, ās. Repero. [שבר *frangere.* שמן *pinguescere, adipem capere.*] Gall. *Rompre, casser.* Ital. *Rompere, spezzare.* Ger. *Widerum finden, wiederfinden.* Hisp. *Reparar, adobar.* Pol. *Powracam.* Vng. *Jövek alkalmas.* Ang. *To redeem, to do again.*] Vide reperio. Varro, verb. idem quod repertio. [שבית *obsessio, assessor.*] Quintil. 11. cap. 2: Vt crebra sit iteratione limerat.

Rēlabŏr, pen. prod. eris, lecido, redeo, remeo. [שוב *reddere, convertere, reverti.* שוב *habeb. reversio, reversus.* Gall. *Retomber, retourner.* Ital. *Ricadere, tornare.* Ger. *Widerumb fallen.* Hisp. *Tornar à caer.* Pol. *Odpadnąć.* Vng. *Vissza esem, vissza térek.* Ang. *To fall or fall again.*] Ovid. in Epistol. Sapphus ad Phaonem: Hue ades, aut ego, finus forte relabere nostros Horat. 2. Epist. 1: Nunc in Aristippi furtum precepta relabor.

Rēlānguĕo, es, sive Relanguesco, ĭi, n. t. Denuò languco, vel in languorem recido. [*ἀσθενεω.*] Gall. *Languir & tomber en langueur, defaillir.* Ital. *Tornar languido.* Ger. *Widerumb müd oder mattes werden, widerumb von erlittener schwachheit fallen.* Hisp. *Tornar à debilitar.* Pol. *Zasłabnąć, osłabieć.* Vng. *Vissza esmeg lancsodom.* Ang. *To be very feeble and faint.*] Cicero ad Attic. lib. 13: Quòd autem te relanguisse scribis, ego ei rei tres locos lectis, significavi me non tere *σκληρως ἀνεγνωκεναι.* ¶ Refertur & ad animum, pro eo quod est efferminari, *μαλακιζεσθαι.* Cæsar 5. bel. Gal. Nihil pari, viri reliquarum; rerum ad usuriam pertinentium infert, quod his rebus relanguescere animos, eorumq; remitti virtutem existimarent.

Rēlātio, Relator, Relatus, vide REFERO.

Rēlaxātus, a, um, Laxus, rarus, solutus. [ברשה *remissio, remissus.* משחם *nitidus, purus, mundus.* Gal. *Relasché, fait lasche.* Ital. *Lasso, fiacco.* Ger. *Nachgelassen, zerfressen, durchlöchert, undenckt.* Hisp. *Floxo, aflojado, desatado.* Pol. *Rozpuszczony.* Vng. *Kyvetkezö dolgok.* Ang. *Lose, large.*] Colum. l. 11. cap. 3: Relaxa humo plenioris cultitudinis fiat radix.

Rēlăxo, as, xāt. p. remitto quod tensum erat, laxō facio, vel solvo: [רחה *spatiari.* חדר *hiare, aperire.* Gall. *Relascher, mettre au large.* Ital. *Rimettere, dar spatio, allargare.* Ger. *Widerumb nachlassen das vorher gespannet war oder zugemacht.* Hisp. *Aflojar lo apretado.* Pol. *Rozpuszczam, rozmierzam.* Vng. *Megh eregyetem, megh lagyitam.* Ang. *To loose, to let go, to make large.*] Ovid. Contrarium est Affingo. Cic. ad Attic. l. 10: Parce enim mihi in his rebus, quicquid ego alicui relaxat. ¶ Relaxare animō, est animū recreare, & curas intermittere. [רוחים *refrigerium.*] Cic. 1. Offic. Atque etiam quum relaxare animos, & dare se jucunditati volent, cavent intemperantiam, meminerintq; verecundiæ.

Rēlātĭo, verbale ex: Recreatio, solatio. [רוחה *refrigerium, requies, solatium, consolatio, refocillatio, refectio.* Gall. *Relasche.* Ital. *Ristoramento.* Ger. *Ein erlabung oder erquickung, ein ergetzung.* Hisp. *Reparo.* Pol. *Rozpoczynanie.* Vng. *Megvidamitas.* Ang. *A refreshing or laying.*] Idem 2. de Orat. Verum etsi fructus est, non tamen in animi, de quo loquimur.

Rēlĕgo, pas, pen, prod. ad p. Ablego, amando, separo, removeo. [הסיר *removere.* שלח *mittere.* הלוה *deducere.* שלח *mittere, dimittere.* Gal. *Envoyer de long, bannir, exiler, reculer, reprimander en quelque lieu.* Ital. *Separare, rimuovere, rimandare in quando.* Ger. *Hinwegschicken, hinfertigen und abstraffen.* Bel. *Afsenden.* Hisp. *Desterrar, absconder, desterrar.* Pol. *Wygnać, odesłać, wywieść.* Vng. *Elkeresztöl, elvetetni.* Ang. *To send away, to banish.*] Virg. 3. Georg. Arg; ideo tauros procul atq; in sola relegant: Pascua. Cicer. 3. Offic. Crimabatur etiam quòd Tiberium filium, qui postea Tarquinius est appellatus, abominatum relegasset, & rem ita gestam insimulasset. ¶ Aliquando remitto. *ἀναβαλλομαι.* Plin. lib. 7. cap. 1: Nec tamen ego in plerisq; eorum obtrudam fidem meam: potiusq; ad autores revertar, qui de dubiis ita genere omnibus. ¶ Aliquando in exilium rejicio, & in certum aliquem locum exilii causa mitto. *ἐξοριζω, ἀποπεμπω &c.* Plin. Epist. 33: Martiānū in quinquennium relegāt. Ovid. 2. Trist. Vade precor tuppex ad nostros in tuta relegex.

Rēlĕgātus, m. I. Dicuntur in exilium missi. [מגלשים *maebilim, ei projecti, ejiciendi, ejecti.* Gall. *Relegué, banni, exilé, banny.* Ital. *Scacciati, confinati, mandati in bando.* Ger. *Verwiesener oder verjagter in ons ellend.* Hisp. *Desterrados.* Pol. *Zygnie wiadzący, wygnańcy.* Vng. *Szekel vetettek.* Ang. *Send away, banished.*] Cic. ad Attic. l. 2: Relegatus mihi videor potius quam in Formiano fum. Ovid. 3. Trist. Eleg. 12: Ipse relegati, non exulis arbitria me Nasonem tuta tuo judice causa mea est. ¶ Differt autem relegatus ab exule, quòd ille in certum aliquem locum est missus, in quo se continere debet: hic verò ab urbe tantum abest, ubicunq; domūm habet. Nam olim exulantia solùm pro habebantur. ¶ Ambitione relegare dicit, amandare, removere, vel amittere omni ambitione. Horat. 1. Serm. Satyr. Ambitione relegata te esse beatum.

Rēlĕgātĭo, onis, verbale, Cic. Est exterminatio, cùm quis finem patriæ excedere jubetur, quod Cicero Sedibus expellere interpretatur. [גלות *galuth, ἀποικισμος, ἀπωκισμενος.* Gal. *Banissement, exsuy.* Ital. *Esilio, bando.* Ger. *Verjagung von Vatterlandt, verweisung aus des Landt.* Hisp. *Desterramiento.*] Liv. 3. ab Vrbe: Exilio, & relegationi civium intercedere Tribunos. Cic. pro Rosc. Amer. Tamenne hanc attentā vitā & rusticanā, relegatio aq; omnia ista appellabitur?

Rēlĕgo, gis, pen. corr. Rursus lego. [*ἀναγνωσκω.*] Gall. *Relire.* Ital. *Rileggere.* Ger. *Widerumb lesen.* Bel. *Herlesen.* Hisp. *Tornar otra vez à leer.* Pol. *Znowu przeczytam.* Vng. *Ismeg olvasom.* Ang. *To read again.*] Ovid. 1. de Ponto: Quū relego, scripsisse pudet. Cic. pro Mur. dicor. Qui autem omnia quæ ad cultum deorum pertinerent, diligenter pertractarent, & tanquam relegerent, sunt dicti religiosi ex eligendo. ¶ Relegere iter, est per eandem redire viam. *ἀναπλεω.* Stat. 1. Achil. Pergit, materni referens præsagia fati, Cui patrium relegebat iter. Virgil. 5. Aeneid. Talia monstrabat, relegens errata retrorsum Littora Achæmenides. ¶ Relegere, colligere, *συλλεγειν.* ut Relegere pecuniā. Horatius 1. Epod. 2: Quorum relegit decies pecuniam. Pernice autem hoc Horatio ad quinquam fœnerationis consuetudinem, quam in Kalendarum diem in idus concederent diligentiores; seri tolebat ne quis Calendas fœnerayerant. Idibus recipierent & relegerent.

Rēlĕnesco, is, ĕre. Propriè est ad lentorem pristinum redire. [*ἀναζωπυρεω.*] Gall. *Reboire, reboire.* Ital. *Tornare di nuovo lento.* Ger. *Widerumb zäh oder weich werden.* Hisp. *Tornar otra vez à ser lento, y flexible.* Pol. *Zastygnąć.* Vng. *Megh lohadok.* Ang. *To relent, to wax soft.*] ¶ Per translationem accipitur pro remittere, & vigorem amittere. Ovid. 1. Amor. Eleg. 2: Nève relentescat sæpe repulsa tuus.

Rēlĕvo, as, pen. corr. ad. p. Allevo. [נשא *tollere, levare.* הרים *levare, attollere.*] Gall. *Relever, alever.* Ital. *Rilevare.* Ger. *Widerumb aufheben.* Bel. *Verlichten.* Hisp. *Aliviar, alivianar.* Pol. *Zasię wezmę.* Vng. *Ismeg könyebbitem.* Ang. *To ease again, to ease and make light.*] Ovid. 9. Metam. Protinus ipse deos ejurat, & ejicit aras Tecum, & è terra corpus relevare volentē Arcton. ¶ Per translationem accipitur pro recreare, reficere. [רוחים *refrigerium.*] Terent. in Adelph. Nam & illum animum jam relevabis, qui dolore & curis fessus obtinet. ¶ Relevare labores, minuere. [רוחים *levatio.*] Plin. in Panegyr. Vt studium omnium, laborumq; & tanquam ad otium tenderes, & tanquam particeps, socius q; relevares. ¶ Relevare aliquem molestiis, curis, mero, est liberare. Cic. 1. de Divin. Hæc tradita ceno care cupiones, ut animus molestiis paululum relevaretur, & pro-

de Temus civibus nostris. Ovid. 1. Tristium, Eleg. 4: Omnis ab ... ceremonias relevata mea est.

Reliciniis capillus. Ver. cinnabret est. Ab Apuleio dicti videntur recessus, & versus occipitium quadammodo religientes. Quod nomen quidam putant a recello decorum, quod figuratè retrahere, revocare recisum & cessim redactum. Et quoniam in recessu ad cranium capillorum retorqueatur, inde recinnus, & auricrecilium, crista appellatus cognominis causa. Verbo Apulei hunc habuit Floridorum Laudavi satis, quod erat & comam relicinus, & barba equidem, & pectore brachiisque. Idem paulo post, frontem relicinam laudat in Alexandro Magno: Et rabula, (inquit) & torrentum ardentem vigorem acerrimi bellatoris, eidem ingeniosum maximè bellatoris, eadem forma vultûs juvenem, eadem gratia relicinæ frontis ceraceruse.

Religio, onis, f. Pietas in Deum. יראת אלהים Sabellicus יסוד אלהים Gall. Religion, devotion, crainte de Dieu. Ital. Religione, diligenza di servire a Dio. Ger. Die rechte Gottes furcht, der ernst und andacht. Bonju divine und gottseligkeit. Hisp. Religion. Pol. Nabożeństwo, bojaźń Boża. Vng. Istenfélelem, istenes jamborság. Ang. Religion, fear of God.] Religio, inquit Cicero lib. 2. de Invent. est quæ superiorum cultione nititur, quæ cærimonias vocant, continet, cæremoniam quoque fit. in Plutarcho in Vita Paul. Æmil. religionem interpretatur, diuinarum rerum curationem. Maximus habitus est scribit Livius olim is, qui propter tenuitatem cum aliquam remotum ac sepultum invenisset, sacra curanda dictum. Unde Virgilius de Evandro religiosum lucas propè Cenina amnem Religione patrum latè tenet, undique colles inumbrat cavi, & nigræ nemoris umbra agitant. Olim enim religiosum locum esse à populi communem ac separatum, dixit ante ad eundi Cicero 1. de Nat. deor. & eligendo dedicat. Quicquid enim a quo ad cultum deorum pertineret, eligentes pertractarent, & quasi relegerent, sunt dicti religiosi religendo: sicuti Lactantius derivando religionem dixerat, lib. 4. effecit. Hac conditione homines ligamur, ut generati, nos Deo justa & debita obsequia præbeamus. Hunc solum sequimur, hunc tanquam lucis vinculo pietatis adstricti Deo, & religati sumus: unde ipsa religio nomen accepit, non (ut Cicero interpretatus est) a religendo. Venire inter religionem res aliqua dicitur, quum religiosa esse putatur, & sic Livius hoc est, quæ religiosa tractata dicit. Religio, Latinè loquentibus, est id quod vulgò Superstitio dicitur: hoc est, inanem timoris fundamentum appellant. Cic. 4. Verr. Ego quos adhuc magnos finitos in his provinciis Romanos semper audivi, sic accepi, ut me omnium oblivionem obliviscendi religione arbitrarer. ¶ Pocitur aliquando pro anxia cura, Plin. Epist. lib. 2. ad Tacitum: Sed parendum est solæ justæ præceptoris excusationi, relinquatur, ut denique religio recti judicandi accedat excusationis reddatur. Id est, solicita & anxia cura præceptoris elegendi. ¶ Aliquando pro superstitione usurpatur. Cic. de invent. Relig. Quæ tâm religio est, quæ non in nostro habitu corporis, aut in maximis sæpe rebus impedit animos nostros? Religionibus liberemur? Ejiceret aliquis religionem, ait deorum metum, & conscientiæ scrupulum ei incutere. Cicero Cæcin. Quum Cana Decemviris religionem injecisset, non potest recte non esse judicium jure factum. Pro eodem etiam dicimus, Offerre religionem. Idem in Epist. Oblata religio Cornuto est pulcherrimum admonitu, non latis diligenter eum auspicia operam dedisse. Religionem habere, ait conscientia & deorum metu à re aliqua impediri. Cicer. de Divin. Nec eam semel ullam religioni objecta figno ac commisceret prudentiam. Vel ubi religiosè ait, conscientia probè usus. Idem in Catil. Quæ religio C. Mario non fuerat, quominus Glauciam prætorem aggrederetur. In eadem etiam significatione dicimus, Religiosum est hoc est, religioni repugnans. Livius 2. ab Urbe: Quum tam pii ritûs quia religione erant confundere, desecandam esse ferro pro lege morigeris vis hominum simultatem. Inde Tacitus lib. 1. Annal. Tiberium solvere, seu liberare religione, ait religionem animum eximere, & a deorum metu facere, recedere, & Cicero sequi nos deorum ira reddat obnoxios. Cic. pro Cæcin. Vi civium religio tollatur. Idem in Catilinam: Non religione, ut P. Lentulo, sed diuinatione tamen. ¶ Ponitur & quando religio pro eo quod sanctimoniam dicunt. Cicer. pro Cæcin. Splendor ordinis Senatorii, decus atque ornamentum judiciorum, exemplar antiquæ religionis. Religio in occidente est mentis deorum metus, pejerantes, cognitione damnat. Cicer. pro Flacco. Itaque videte quæ confecerint testes, cum in religionem deorum ibidem: Tollimus omnem religionem & Edomitarum quam ibi natio colunt. ¶ Quando quæ religio capiuntur pro metu conjuncta cum amore & religio. [יראה Pavor, timor, religio.] Virgil. 8. Æneid. Tum primùm bello dictis considere deditagentes Dicta jocis. Vel Servius: Religiosè, cautus, vel fortunatus, ab eo quod mentem religet.

Religiosè, adv. [Sanctè, Vng. Kéjtyűnűg, szentűl, illendő képpen.] Apuleius lib. de philosophia: Religiositas Dei honoratæ fatis, divinæ rei mancipata est.

Religiosus, a, um. Metuens deorum ira, integer. יראת אלהים Sabellicus יסוד אלהים Gall. Religieux, devot, craignant Dieu. Ital. religioso, timorato di Dio. Ger. Gottsförchtig. Hisp. Religioso, temeroso de Dios. Pol. Nabożny, bogobojny. Vng. Istenes, jámbor. Ang. religious, godly.] Cicer. 2. Verr. Orat. 6. Hominem integri, innocentis, religiosi. Idem pro Cæcin. Hoc ego religiosum agam, quod & in rem meam esse certa lege probum, & in re sanctissimum religionem. ¶ Interdum tamen religiosum in contrariam partem dicimus, pro superstitioso, tamen & hæc habenda. Terent. in Heaut. Vt subito, & misere omnes sumus, Religiosi. ¶ Loca religiosa dicimus quæ sunt religione confusa, præcipuè per mortuorum humationem, & nullam consecrationem. Vlp. 12. ff. de Relig. & sumptib. fun. Non omnes qui sepulturæ destinatos est, locus religiosus fit, sed quatenus corpus humatum est. Religiosi dies, ut lib. 4. cap. 9. docet Gellius, dicuntur illi in quibus infames, impediti, in quibus res divinas facere, & rem quampiam exercere, templa sacra mos est, quos multitudo imperitorum pravè & perperàm nefastos appellant, quum potius atri dicendi sint, vel religiosi. Hinc Cicer. ad Attic. dixit Allienis pugnæ religiosum esse dicen. Macrob. lib. 3. Saturn. Religiosi sunt dies qui faciendæ & vitandæ discernunt.

Religiose, adverb. Integrè, pié, & cum deorum metu. [Sanctè, sancte, pieusement, devotement. Gall. Religieusement. Ital. & Hisp. Religiosamente. Ger. Gottsförchtiglich. Pol. Sprawnie, nabożnie. Vng. Szentűl, illendő képpen. Ang. Godly, devoutly, with the fear of God.] Cic. pro Cæl. Vt sapienter moderatus, & vitæ religiosæ testimonium dixisse videatur. ¶ Interdum idem quod timidè, & nescrupulosè. Cic. lib. 1. Epist. Faciamq; id quod facere debeo tu quæ agimus, & sine ambitione commendato. ¶ Adverando tolerè, & accurate. Colum. lib. 3. cap. 10. Nihil enim nisi religiosè administrant.

Religo, as, avi, p. ligo, atum. [אסר קשר Caldæus כרך Syrus, alligare, vincire. Gall. lier, relier. Ital. legare. Ger. Binden, anbinden. Hisp. Atar. Pol. Związywać, przywiązować. Vng. Megkötöm. Ang. To fasten, to bind hard.] Virgil. 7. Æneid. Gramineoque puer religavit ab aggere classem. Cicer. Arte exhonestamus. Magus ad demonstrandum religaturis junctum. ¶ Religare religione bona aliquis, pro consecrare alicui deo. Cic. pro Domo sua: Victimas hic eidem Cæ. Tertulo Cerdoni Tribunum plebis facete fanquid igitur is hoc Lentuli religionem religavit?

Religatus, a, um, participium. [אסור קשור Caldæus כרוך Syrus, alligatus, vinctus, colligatus. Gall. Lié, relié. Ital. Legato. Ger. Gebunden. Hisp. Atado. Pol. Związany. Vng. Megkötött. Ang. tied, bound.] Horat. 4. Carm. Oce 11. Et hederæ vis Multa, qua crines religata fulges.

Religatio, onis, verbale. Et Religandi actus. [אסור חשרת Caldæus חשור Syrus, alligatio, vinculum. Gall. Relier, attachement. Ital. Legamento. Ger. Das binden, anbindung. Hisp. Atadura. Pol. Związanie. Vng. Megkötés. Ang. A binding, a fast.] Cic. de Senect. Frigefactantia deficiat, adimit calorum ordines, copulam conjugatio, religatio propagatio rationem sementionumque.

Relino, is, prætor. relevi, relitum, ere. Quod obliquum, obturatum, erat aperio. [פתח Caldæus פתחה Syrus, aperire. Gall. ouvrir. Ital. Aprire. Ger. Eröffnen, widerbauen, öffnen. Hisp. Abrir. Pol. Otwierać. Vng. Felnyitom. Ang. to open, to unlock, to unbar, to unfasten, to undo any thing.] Terent. in Eunuch. Relevi mare dolia, omnes feriæ. Seclusæ enim dolia, ne quid saporis exhalaret, quàm accuratissimè oblinuntur: quibus aperiendis, dicebantur relevi, soluta nimirum argilla quæ erant obducta.

Relinquo, quis, qui, 3. Liqui, lictum, defero, abeo. [עזב Caldæus שבק Syrus, הותיר Samaritanus, שאיר Arabs, שמט Æthiops, Gall. Delaisser, laisser. Ital. Lasciare, abandonare, dimettere. Ger. Verlassen, lassen. Bel. Verlan. Hisp. Dexar. Pol. Zostawiam, opuszczam. Vng. Hagyom. Ang. to leave, to forsake.] Plaut. in Mostel. Reliqui, deserui, quique Cadmi. Bel. Gall. In terore multi, atque aperto deligere ad aditum relinquat. Reliqui item hæc dicitur quæ ac cos pertinent, post quam vel mortè devenitur. Plaut. in Aulul. Agrè reliqui enim magnum modum. Quæ magnæ, liberæ mentis, & misericordes. Terent. in Phorm. Actus relictum rei relinquere decet, primus esse, memoria. Progressu retinere usu: ab ævo atque mores proferens. ¶ Relinquere aliquem est plum nolle juvare. Cicer. ad Syll. 13. Cui tum à re petimus ut agas eam rem, ne relinquas hominem innocentem ad labem cujus tui dissimilis quæstus. ¶ Relinquere animâ est mori. Terent. in Adelph. Animâ relinquâ potius quàm illas ejiciam. ¶ Reliquisse se alicui dicitur, qui mortuus

qui moritur est non persoluto ære alieno. Cicero 1. de Orat. Quam artis alienæ præstitum esse relictum. Huius compatriam et Deos linquo.

Rĕlĭnquĭo, pro relĭnŏ, sive reliquero est. [מותיר משאיר Gall. Laisser Ital. Lasciare Ger. Verlassen oder lassen Hisp. Dexar Pol. Opuszczam. Vng. Elhagyatok Ang. To leave, forsake.] Cic. ad Att. Relinquatur, utri in Hispania vincamus, quærendum.

Rĕlĭquĭæ, arum, participia. [שיורי משאר Gall. Laisse Ital. Lasciare Ger. Verlassenschafft oder Erbe Hisp. Dexa Pol. Opuszczenie. Vng. Elhagyatok Ang. Leavings, forsakings.] Cic. Attic. Tu modò alterâ quærito relictâ audio. ¶ Relictus ab omni honestate ad id, modo omnia ante honestus. Cicero pro Rab. Nemo est omnium, nec vitiis tam profligatus, tam perditus, qui se ab omni non modò honestate, sed à simulatione honestatis relictus possit Capitolio hasce et Saturnino fortiri. Horat. 2. Ser. Sat. 1. Invido placare paras vultu recreditâ.

Rĕlĭtĭo, onis, verbale, ex Defectio, defectionis. [מחדל מחסור Gall. Defaillance Ital. Ogni cosa mancante Ger. Gebrechen Hisp. Desmayo. Pol. Opuszczenie. Vng. Elhagyas Ang. A leaving, forsaking.] Cic. 6. Verr. Quibus illa relictionem, prædictionemque consulerent.

Rĕlĭtŭs, a, um, quæ sive locorum iniquitate, sive arbitrio conditoris relicta, limites ita accepimus: hæc sunt juris fere scripti verba, limites ita dicemus esse relictos, qui ex fronte decumanos ducunt. Relicta etiam loca nominat Cicero Orat. 1. in Rullum.

Rĕlĭquĭæ, reliquiarum, f. p. Quæ cumque ex relicta sunt. [שיורי שיירות שיירות משאר Gall. Reliefe, reliques ou relicques de mesmes. Ital. Reliquie, avanzo, ciò, ch'avanza. Germ. Die vberbleibsel oder das man von einem zurücke lässt. Hispan. Reliquias. Pol. Pozostałość. Vng. Maradek. Ang. That remaineth, or remaines of any thing.] Virgil. 2. Æneid. Hæc accensâ superjecimus æquore mensæ. Ovid. Fessa reliquias Danaûm. Cicer. 2. de Nat. deor. Cibi reliquiæ cepe illuc turpium a stirpe gentibus serunt. Cic. Tusc. 1. cap. 45. etiam mortuorum reliquiæ sepelirentur. Cic. Cassium ibi cum Vellem (ibus Martium ad eorum hostilia reliquiarum obsidentes.

Rĕlĭquĭæ, quæ, quum, pen. cor. Residuum, quod vel ex re quapiam superest. [שיורי משאר Gall. Ce qui est demeuré de reste, ce qui reste ou demeure. Ital. Resto, remanente, ciò, che resta. Ger. Das vberbleibsel, oder vberig, vberig Belg. Overgebleven Hisp. Lo restante, lo que queda. Pol. Pozostałość. Vng. Maradek. Ang. The remnant, or remainder.] Cæsar 1. Comment. Domo nostrâ fui præter eg. [illi mihi est reliqui.] Reliquum est id est superest, restat. Cicer. Cæcin. Reliquum est ut certorum siliciis iaterros. Terent. in Eun. Reliquum est ut certorum siliciis iaterros. Terent. in Eun. Reliquum est ut certorum siliciis iaterros. Terent. in Eun

virus, retroque remanat. ¶ Aliquando accipitur pro repetere: ut annatæ vel fetus. citans locum Remi ex lib. 3. Deferunt tuos, camposq; remeant.

Rĕmĕdium, dii, n. Tam ea rem, quæ mederis, Medicina. [ארוכה ירפוי תרופה ארוכת *Arabal.* תרופא *Heb. Græc.* φάρμακον, ἴασις. Gall. *Remede.* Ital. *Rimedio, medicina.* Germ. Ein Artzney. Belg. *Remedie.* Hisp. *Remedio, medicina.* Pol. *Lekarstwo.* Vng. *Orwosság.* Ang. *A remedie.*] Cic. Octavio: Nulla remedia quæ vulneribus adhibentur, tam faciant dolorē, quàm quæ tum cùm maxima. Transmutat & alia. Cæs. 3 bell. Civ. Quibus rebus nostri ab oppidi obsidione repentinam remedia, ut alio loco signis relatis. Cic. pro Cluent. Astruebus salutari suæ remedius salvere medē putavit. Sequentibus verbis elegantèr apponi solet, Adhibere remedium, Comparare remedia. Habere remedia, Vt remedio, Invenire remedium, Parare remedium. Quærere remedium. Exempla legenti bonos autores inventa facilia. Quod autem Cornelius Frontoni de differētia vocabulorū inter remedium & medicamentum dixit, hoc modo ut inter remedia adhibeatur, ne periclitemur, & submoveat imminentia. Medicamentum verò ad subdita per cutem aperiri, & sanè in sanandis Latinè eloquentia repudiare videtur. Nam etsi medicamentū impositionibus periculis latum habeat, tamen remedium de iis quoq; dicimus, ut ex exemplis hic positis apparet.

Rĕmĕligo, inis. Quod remanet in Pariete, ut citat Festus. Quid nunc illi etiam remoratur remediginem?

Rĕmendo, as, act. p. Corrigo, ut nonnulli volunt: vel mendū demo vel o. [תקן תקון *Arabic.* מתקן *Syriac.* Gall. *Corriger, amender.* Ital. *Corregere, emendare.* Germ. Bessern. Hisp. *Corregir, emendar vitio.* Pol. Zacząć *poprawiać.* Vngar. *Iszaret megjauitásim, meg javeredlem.* Ang. *To correct, to amend.*] Cato in 3. cap. 19. Quidam flagellum, locum sinus erat mali detrectum, sic dederunt facturi corrigere: idq; per gemmas quinas, ut eram fenae partis, compleres tale eloquium remendaverunt. Quo tamen in loco castigatoria exemplaria legendum ostendunt, Talea ras terra mandaverunt.

Rĕmĕo, remeas, Remeavi, remeo, redeo. [שוב *Heb.* חזר *Syriac.* שוב *Arabic.* Gall. *Retourner.* Ital. *Ritornare.* Ger. Wider kommen gehen. Hisp. *Tornar, boluer otra vez.* Pol. *Nawracam się.* Vng. *Vissza megyek, megyek.* Ang. *To return.*] Virgil. lib. 2. Aen. Si patrios unquam remeabam visere ad Argos. Martial. lib. 11. Claudi non remeant, sed fugitiva valent. Varro 3. de re rust. cap. 5. Idem; factum quum ex Italia trans mare remeant. Tacit. lib. 11. Cæsum rupere tem. Armenia & vulnere invalidum, mors fato properata vel coercere. Vivæ dolus abstulit.

Rĕmĕ-ābilis, bilis, abl. cens. potest. prod. verbale. Redeundi potestas. [תשובה *Syriac.* תשובה *Arabic.* Gall. *Retour.* Ital. *Ritorno.* Germ. Wie er wider kommen kan oder gehen wider haben soll. Hisp. *Tornada.* Pol. *Nawrocenie.* Vng. *Vissza megyés, megyetele.* Ang. *Returne.*] Mantuanus in 3. Regari in hac. 11 de Pœnis: Et nemo potest remeatum remittere exuli, illi imperatorem aliqua causa.

Rĕmetior, iris, remensus sum, d. q. Iterum metior, ad mensuram redo. [מדד *Syriac.* Gall. *Remesurer.* Ital. *Rimisurare.* Germ. Wider messen. Hisp. *Tornar à medir.* Pol. *Odmierzam.* Vng. *Vissza mérem, meg mérem.* Ang. *To remeasure.*] Martial. lib. 8. Reddere immensa tesqua remensus. ¶ Aliquando idem quod reddo. Plin. Epist. 18. Etiam in hiberna addita navigia remittere, transmissumque dilatum convalescendo remetiri. ¶ Remetior æquor, est remavigare. Sidonius, Virg. 2. Aen. -pelagoque remenso Improvisa aderant.

Rĕmex. Vide REMVS.

Rĕmigro, as. Antiquum verbum est, pro remigro, revertor. [שוב *Syriac.* שוב *Arabic.* Gall. *Retourner.* Ital. *Ritornare.* Germ. Wider kommen gehen. Hisp. *Tornar otra vez, à mudar casa.* Pol. Zacząć *przeprowadzam.* Vng. *Vissza költözöm, meg költözködöm.* Ang. *To remove.*] Plaut. in Persa: Cum emā hanc emere, aut facere, ut remigret.

Rĕmigium, gii. Vide REMVS.

Rĕmigro, as. Revertor in domicilium unde emigravi. [שוב *Syriac.* שוב *Arabic.* Gall. *Retourner en sa premiere demeure.* Ital. *Ritornare alla sua prima stanza.* Germ. Wider kommen in sein vorige Behausung. Hisp. *Tornar otra vez à su casa.* Pol. Zacząć *przeprowadzam.* Vngar. *Vissza költözöm.* Ang. *To returne to his dwelling.*] Cicero 1. Tusc. In patriam domum remigremus. Liv. 8. bell. Pun. Magna remendpta autumitate CCXX. compulsis agros remigravit. Plaut. Epid. Remigret animus ejus commodius.

Rĕmilium. Sepiendum dicimus, à remisso rubore. Festus.

Rĕmĭniscor, ris, nitus, d. t. Recordor: quod fr. quum ea quæ amiserā recupero, repertaque, teneo. Varro, quasi iterum rem in mentem revoco. [זכר *Syriac.* זכרון *Arabic.* Gall. *Ressouuenir, se ressouuenir.* Ital. *Ricordarsi.* Germ. Bisweilen etwas wider erinnern. Hisp. *Acordarse.* Pol. *Przypomnię, przypamiętuię.* Vngar. *Emlékezem.* Ang. *To remember.*] Imaginumque

modò recusativo, modò genitivo. Cæsar 1. bell. Gall. Si bello persequi perseverarent, reminiscerētur, & veteris incommodi Romanorum pristinæq; virtutis Helvetiorū. S. Sulpitius Severus: Nec ea pœnas reminiscere quæ nigra cuncta pressura sunt. Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 9. Nam tibi solo vos animo dulces reminiscor amici.

Rĕmĭnĭscentĭa, æ. verbale. f. p. Recordatio rei alicujus in mente: [זכרון *Arabic.* זכרון *Syriac.* Gall. *Souuenance, ressouuenir.* Ital. *Ricordanza.* Germ. Widergedächtnus, wider erinnerung. Hisp. *Acordamiento.* Pol. *Przypomnienie.* Vngar. *Rendtelkezés.* Ang. *Remembrance.*] Idea nihil aliud quàm reminiscentia communis est omnium animantium memoria, ad homines tantùm, quia & dissensio rerum cum ratione ab universali ad particularia, & a remota à sensu.

Rĕmĭsceo, semisces, remiscui, act. [ערבב *Heb.* ערבב *Arabic.* Gall. *Remesler, messler.* Ital. *Rimescolare.* German. Widerumb vermischen. Hispan. *Tornar à mezclar.* Polon. Znowu *mięszam.* Vngar. *Vissza vegyitem.* Ang. *To mixe or mingle again.*] Iterum miſceo, auscem quod simpliciter misceo. Horat. in Arte: Atque inventa ferat, ne forte fides defecerit. Senec. lib. 2. de Tranquil. vitæ. Venenum mihi dedit aliquis, sed vim suam remissurus cibo perdidit. Idem Epist. 27.

Rĕmĭtto, is, act. 3. Eo unde ei quid venerat rursum mitto. [שלח *Syriac.* שלח *Arabic.* Gall. *Renuoyer, remettre.* Ital. *Rimandare.* Ger. Widerumb hinschicken. Belg. *Wederom senden.* Hispan. *Embiar otra vez, remitir.* Polon. *Nazpowiedz posyłam.* Vng. *Vissza küldök.* Ang. *To send back again.*] Plaut. Munera accipit frequens, remittit nunquam. Constituit quidam quæ cum ablativo pretio, ut apud Curtium 2: Captivos si placet reddi, honestius dono donabimus, quàm pretio remittemus. ¶ Aliquando simiter pro suo simplici mitto. Suas. Incert. lib. 49. Sacerdotes citat Festus: Comitari domi ejus mortui Aliorsa, quòd filiæ repudium remisit. ¶ Interdum pro relaxare: cui opponitur intendere. Plin. lib. 26. cap. 10. Superstitis tabidis oculorum dolores sanat, remittendi. ¶ Aliquando pro remitto, & cesso. [רפה *Syriac.* שבת *Arabic.* Gall. *Cesser de trauailler.* Ital. *Cessar della fatica.* German. Nachlassen, ruhen, stehen gehen. Hispan. *Cesser el trabajo.* Pol. *Popuszczam, odpuszczam.* Vng. *Megnyugszom.* Ang. *To cease from labour, to rest.*] Vide ad finem remittere existimare; quū deponimus curas: unde constantem est Incendo: sumpta translatione ab arcu. Cicero ad Horat. Quæro non quibus intendam animum rebus, sed quibus remittam. Sic remittere disciplinam vel custodiam, dicimus pro eo quod est negligentius disciplinam vel custodiam observare. Col. lib. 1. cap. 8. de Rustic. Nunquid abstinens a sua de disciplina & custodia remisit? num aliqua vitis, num arbor, non fruges abstinet. ¶ Aliquando remitto accipitur pro concedo & condono. [חנן *Arabic.* מחל *Græc.* ἀφιέναι, χαρίζεσθαι.] Cic. Verr. lib. 5. Meam animadversionem & supplicium quo uturus eram in eum quem cepissem, remitto tibi & condono. Iustinus: Igitur magnas favoris populi conciliandam, tributa & militiæ vacationem in triennū remittunt vel est, concedunt. ¶ Aliquando pro dimitto: cujus antithetum est frigere. [שלח *Arabic.* Plin. lib. 11. cap. 22: Quum cervi e aures acerrimi audiendi quum remittere surdi. ¶ Aliquādo pro remitto: hoc est, ad tempus cesso, *φιλονεικῶ.* Terent. in Heaut. Nullum remittis tempus neque te respicis. Idem in Hecyr. Nam si remittent quippiam Pholumenæ dolores, omnēm rem invenio. ¶ Remitti quoq; res empta dicitur, quū petenti vendenti ultrò conceditur. Plaut. in Mostel. Mesſus est has vendidisse te. R. Quid tandem? T. Ostatu tuendas. Pud. Ut lachrymas remittat tibi. ¶ Remittere frænos dolori, est dolori habenas laxare: cui opponitur Adducere habenas. ¶ Remittere librum dicitur arbor, quādo sua sponte corrēchuntur. ¶ Remittere uxorem, est uxorem repudiare. Cic. ad Att. lib. 11. Venit Cæsarem nuntium remisisse Idem in Topic. Si mulier, quam fuisset apta cum eo cui connubii jus nō esset, nuntium remisit quoniam qui nati sunt, patrem non sequuntur. &c.

Rĕmissus, a, um, Languidus, lenis, negligens: cui opponitur Vehemens, & Intensus. [רפה *Syriac.* מרפה. Gall. *Remis, lasche.* Ital. *Remisso, languido.* German. Nachlässig, unfleissig, unachtsam. Hispan. *Flaco de trabajo.* Polon. *Gnuśny, niepracowity.* Vngar. *Restelkedő, tunya.* Ang. *Slacke, heedlesse.*] Cicero 2. de Divinat. Haruspex in umbraculo, remissoque animo multa omnibus modis conquisita & variata versantur. Cicero 3. de Finib. Itaque quæ cum in eo sermone, qui cum Torquato habitus, non remisse tamen hæc verior est cum Stoicis parva contentio. Idem pro Sestio: Fecerunt, intelligo, vestri in me animorum & dolorum quæ contrarii, ut mihi non liceret putem remissiore uti genere dicendi. Cæsar 5. bell. Gal. Loca tunt temperatiora, quàm in Gallia remissioribus frigoribus.

Rĕmĭtŭlĭnus, superlat. [Vngar. *Tunya, lehanyábbon esik.*] Suetonius.

Sueton. in August. Remissimo ad otium & ad omnem commutacem animo.

Rēmissā, æ, f. p. Id est, venia erratis: vox est Ecclesiasticis scriptoribus quàm Classicis linguæ Latinæ autoribus familiarior. [מחילה] Gall. Remission, relâchement, relaxation. Ital. Remissione, perdono. German. Nachlassung, vergebung. Hispan. Perdon. Polon. Odpuszczenie. Vng. Megbocsátás. Ang. Forgiuenesse of a fault.] Cypr. l. 3. Epist. 14. Omnia peccata remittentur filiis hominum & blasphemiæ: qui autem blasphemauerit in Spiritum sanctum, non habet remissam, sed reus æternæ tenebitur supplicii.

Rēmissio, onis, f. r. verbale est à remitto, Remissio. [רפיון] Gall. Remission, relâchement, relaxation. Ital. Remissione, remissione. Germ. Nachlassung, vnderlassung. Hisp. Aquella cobra de disfauor el contrario. Pol. Odpuszczenie, odpuszczanie. Vng. Gondnak el hagyása, elereszt. Ang. A releasing or forgiuing.] Cic. pro Cælio. Quem non quies, non remissio, non æquabilis animi lenitas, non denique ipsa delectarent. Iacent ad Gallum studia, non lædi, non convicia delectarent. Item ad Gallum lib. 7. Sed visa est mihi velocis mutatio, velut animi etiam relaxatio, velut sanitatis jam senescentis morbi remissio profuisse. Interdum ponitur pro venia seu gratia delicti vel peccati: [מחילה] Gall. Remission, rémission. Pol. Odpuszczenie. Vng. Megbocsátás. Ang. Forgiuenesse.] ut Remissio pœnæ apud Cicer. 4. Invectiu. Catilin. Proprie tamen remissio est eorum rerum quæ adducta sunt, relaxatio eorum quæ opponuntur. Contentio. Cic. 2. Offi. Ex oculorum obtutu, ex elevatione, ex remissione luporum, aut ex contractione.

Rēmissē, Leniter, placidè: contraria sunt Graviter, severè, vehementer. [מתון, מתונות, מתונה] Gall. Legierement, humblement. Ital. Remissamente, humilmente. German. Gelindiglich, sanfftmütiglich. Belg. Ootmoedelick. Hisp. Remissamente, humildemente, blandamente. Vng. Engedelmessen, Pol. Cichutko, uniżenie, potulnie. Ang. Negligently, humbly, softly.] Sall. Iugurth. Pauca remisse, remisseque locutus, abscessit. Cicer. 3. de Orat. Quis unquam res præterhunc, tragicas pene comœ, tristes remisse, teneras hilarè, foreses scenæ propè venustè tractauit? Idem 6. Verr. Illi cubilio remissius atque etiam vehementius insidiari.

Rēmissus, a, um, adverb. Quodcemittitur, quòdve cum in ullum factū est, ut potius remittatur. Remissus vectis in tormentum. Cato de Re rust. cap. 19. Vectes longissimos pedum octo, & octo, secundos pedū sexdecim, tertios pedū quindecim, remissiores pedum duodecim.

Remo, as, ut pro Per ortam amouerant quidā, aut qui dicebant pro aspecto. [Gall. Reculer. Ital. Ritirare. Ger. Wider sinnen sagen. Hisp. Temar. Pol. Odchodzę. Vng. Vissza tekerik. Ang. To returne.] Ennius lib. 1. Rivos deturbat, camposq; remanat. Apud Festum sanè, unde hæc decerpsi: Perortus, Remanat legitur non Remanat: quod etiam in verbo Remano annotavimus.

Rēmōlior, iris, d. 4. Multa vi loco moveo. [מהפך] Gall. Demolir & remuer. Ital. Spingere via, scacciare, sbarbare. Germ. Wie gewalt vmbkehren, etwas von dannen treiben, oder fortbringen. Hispan. Remouer algo con dificultad. Pol. Gwałtem odmieniam. Vng. Nehezen megmozdítom. Ang. To put or remoue any thing by force.] Ovid. lib. 5. Metam. Sæpè remoliri luctatur pondus à terra. Oppidaq; & magnos diuolvere conpere montes. Nonnonequā magno labore quippiam separo. [בדק bādak.] Sic ut merū instaurata tapetica Anna remoliri duxagmina. ¶ Aliquā diu à conatu revoco Sueton. in August. Vultu erat vel in sermone vel tacitus, adeò placido tereno quē, ut quidam ex primoribus Galliarum confessus sit, se eo inhibitum, ac remoliri quo minus, ut destinarat, in prætorium impelleret. Legitur & remolliri. Vide Remolio.

Rēmollītus, part. p. [מוּן mūrāh.] Senec. Herc. fur. Nec orbe remollito queat Asiaticus victor numina Alcidæ vehi.

Rēmollio, is, act. quidem quod mollio. [הרך hārak.] Gall. Ramollir, rendre mol & effeminer. Ital. Ramollire. Germ. Weich machen, weich machen. Hisp. Ablandar. Pol. Odmiękczam. Vng. Megpuhítom. Ang. To make soft and effeminate.] Ovid. 4. Metam. Vnde fit infamis, quare non è fortibus unis Sobrius enatet, radat aquæ remolliat artus, Oliue. Columel. lib. 2. capit. 12. Nihil itaque amplius in tractione quàm remolliri terra debet æqualiter.

Rēmollēscis, a, um, pen. prod. [רכך rākak.] Gall. Ramolir. Ital. Ammollire. Germ. Erweichen. Hisp. Ablandado. Pol. Odmiękczający. Vng. Megpuhítatás. Ang. Made soft.] Suet. in Augusto, cap. 79. Vultu erat vel in sermone, vel tacitus, adeò tranquillo tereno q; ut quidā è primoribus Galliarum confessus sit, se eo inhibitum ac remolliri, quo minus ut destinarat in tractu Alpium per simulationem colloqui propius admissus, in prætorium propelleret. Quo tamen in loco quidam legunt remolitum, unico l. à verbo remolior, pro eo quod est, à molimine & conatu revocatum.

Rēmōlliscō, is, n. t. Mollis fio. [רכך rākak.] Gall. Se ramollir. Ital. Rimmollire. Ger. Weich werden. Hisp. Ablandarse. Pol. Odmiękczam się. Vng. Megpuhúlok. Ang. To make soft.] Cæsar de Bel. Gal. Virum ad se importari non tinunt, quòd eos ad laborem ferendum remollescere hominesq; effœminari arbitrantur. Ovid. 10. Metam. ...ur Hymettia tuli. Cera remollescit, tractataque pollice multas Flectitur in facies. ¶ Per translationem accipitur pro mitigari, sive lenire. Ovid. 10. Metam. precibus si numina justis Victa remollescunt, si bene curatur deorum.

Rēmollīti, vide REMORIOR.

Rēmorbēsco, bescis, n. t. In morbum recido, inquit Festus. [מחלה] Gall. Retomber en maladie, rechoir. Ital. Ricadere in infermità. Ger. Wider kranck werden, vorige kranckheit wiederumb krancke werden. Hisp. Tornar á enfermar. Pol. Znowu do choroby wpadam. Vng. Ismét meg betegszem. Ang. To fall sick againe.]

Rēmordĕo, des, act. t. Vicinum mordeo eum à quo lacerum morias. [מחלה] Gall. Remordre, ronger & consumer. Ital. Remordere, crucciare. Ger. Wider nagen. Belg. Weder-knaghen. Hisp. Remorder, atormentar, fatigar. Pol. Znowu ogryzam. Vng. Vissza marom. Ang. To bite againe.] Horat. Epod. 6. Quia hoc malignes, ni potes, verius mones. Et me remordes intus. ¶ Per translationem accipitur pro crucio, lubrico. Virgil. 1. Aeneid. quando hæc te cura remordet. Lucret. lib. 3. Præterea admissa mala peccata remordent.

Rēmŏres, pen. corr. Aves in auspicio dicuntur quæ à tergo aspiciendo remorari compellunt. Festus.

Rēmŏror, aris, pen. corr. q. o. Retardo, retineo. [עכב ākab. מעכב mahakīv.] Gall. Retarder, retenir. Ital. Ritardare, ritenere. Ger. Verhindern, aufhalten, vnd saumen. Belg. Gehinderen, ophouden. Hisp. Retardar, retener. Pol. Zatrzymuję, zabawiam. Vng. Megtartóztatom. Ang. To stay, to let.] Terent. in And. Sed si quid est Quod me ire properantem remoretur, aut tu plus vides. Manebo: neq; quod vestrū remorer cōmodū. Apul. Hic me abire oppido volentem, suavi remoratur diecebra. Terent. Eunuch. Vtilia dii deseq; omnium perdant, qui me hodie remoratus est. Ovid. 11. Metam. Litus habet fœdū, quod nec vestigia ferver, Nec remorem mittit, nec opertū pendere aqua.

Remŏra, æ, f. p. Retardatio dicitur. [מעכבת ma'akevet. מעכב ma'akav.] Gall. Retardement. Ital. Ritardamento. Germ. Ein verhinderung, ein verseumung. Hisp. Tardança. Pol. Zatrzymanie, zawarzymanie, przekaza. Vng. Megtartóztatás. Ang. A letting or staying.] Lucilius apud Festum. Quænam vox ea te potissimum mea gnata remorā facit? Plaut. in Trinum. Quæ in rebus nobis obstant, odiosa quæ sunt, removeamus ea faciunq; res privatas & publicas.

Rēmŏri, æ, pen. corr. f. p. [Germ. Ein gattung eines thieren (fisch) der sein schiff vor sich anhendt, und stehet wol auf hart.] Pisces exiguus, qui à Græcis ἐχενηὶς dicitur. Ignis & civilia retinere, a remorando dictus, quòd navem cui annexus fuerit, remoretur. Plin. lib. 32. cap. 1. Tenuem omata hæc, quæ terq; eodem injecta unus & parvus admodum piscis unus, echeneis appellatus in se tenet. Ruunt venti licet, & lævani procellæ, impetusq; fluctu, vimque tantas compescat, & copiosa navigia, quod non ulla prosunt vincula, non anchoræ tres revocabunt pondere jactæ. Item lib. 9. cap. 8. parvus admodum piscis, nullius penis, echeneis appellatus, hoc carinis adhærente navem tardari tradunt. In hoc animo impulsa remora à remorando dictus.

Rēmŏvĕo, es, vi, tum, act. t. Amoveo, refero, abdo. [סור sūr. הסיר hāsīr.] Gall. Oster, ôter. Ital. Rimuouere, cacciar via. Germ. Hinweg thun, hinweg treiben. Hisp. Quitar. Pol. Oddalam. Vng. Messze viszem. Ang. To put or take away.] Cicero ad Quintum lib. 13. Epist. Ac primum conditiones, sed ita ut removeat præsidia ex his locis quæ occupavit. Idem 1. Offic. Quæ enim natura ostendit, ea dicit esse expetenda, quæ autem contra, ea fugienda. Omnes qui suam mentem intuentur ad omnia, dempto Corn. Balbo. Tuisti quidem cum ex his regionibus Romæ gravissimis vocibus remanentem quin removeret oculos & se horum aspectu averteret. ¶ Removere se ab aliquo: id est, recipere, alienare. Græcis ἀποστατεῖν, ἀλλοτριοῦσθαι. Cic. ad Attic. lib. 4. Quid si quòd se à me removerit? Ovid. Nec domō removit ignaro.

Remōtus, a, um, part. Amotus. [מסור mesūr. מרחק merūhak. Gall. Osté. Ital. Rimosso. Germ. Hinweg gethan, ferne gethan. Hisp. Quitado. Pol. Oddalony. Vng. Messze vetett. Ang. Taken away, put aside.] Virgil. Aen. Postquā exemptat fames epulis mensæq; remotæ. ¶ Interdum migrato nomen, id est, significat quod longinquum, seu procul dictum. Cic. 5. Verr. Etsi mihi hæc tam parva civitas, tam procul à manibus tuis, atq; à conspectu remota? Ovid. 2. Trist. Jōga regione remotus. Cic. 4. Verr. Homines quæ sissimi quorum ex è conjunctissimis nostrorū magistratuū remotissimi consueverāt esse plurimæ fœderis. Cels. lib. 1. cap. 1. Nā ut primus considerandū est ægri à vitio, ab ætate, à superfluitatibus, à somno, à viris remotissima sit

Rēmōtio,

Rĕmōtio, onis, verbale ex Amotio translatior. [מסגה masgheh, מסגרת masgheret, מסגר masgher. Gall. Remuer, Cesgement. Ital. Remouimento. Ger. Wegthun, Thung, Thuung. Hisp. Quitamiento. Pol. Odmienienie. Vng. Mozdulas vagy mozditas. Ang. A taking away, or putting away.] ut Remotio criminis quæ & Translatio a Rhetoribus appellatur. Cic. de Inven. Remotio criminis est quum vis aut culpa facti quod ab adversario infertur, in alium aut in tempus aut in causam demovetur.

Rĕmūgio, is, ĭi, & q. Mugiam redeo, eadem à mugio. [שאגה shaagah, שאג shaag. Gall. Remugler, retentir, regler encore. Ital. Rimugghiare, mandare di nouo mugghi. Ger. Wider wiederholen, oder hören wiederholen. Hisp. Bramar, o rebramar otra vez. Pol. Odzywanie. Vng. Vgatás. Ang. To bellow, or bellow again.] Virg. 12. Aeneid. Quam duo conversis in prælia tauri Frontibus incurrunt, pavidi cessere magistri: Ille jacet multa vulnera miserus, Cui aram nunquam ante gravem remugiet ensis. ¶ Per tm. Lamentem tamen, seu potius simpliciter pro relamare. Virgil. 3. Georg. Et vox assensu nemorum ingeminata remugit. Idem 6. Aeneid. Ipsum mugire videres, cœlumque remugit.

Rĕmŭlceo, ēs, ēre, Tantum & quiescendo. [להתעכב lehithahcheb, להתמהמה lehithmahmeah. Gall. Retarder, tarder, differer. Ital. Rattenere, tardare. Germ. Widerumb ziehen oder hören. Hisp. Detener, tardar. Pol. Zatrzymuie. Vng. Tartoztatni. Ang. To stay, or tarry.] Virgil. 11. Aen. cunctantemque remulcens Alloquitur, cupidoque animum sic subdit agenti.

Rĕmulceo, trahere navem. Polyæno & Diodoro, significat è terra in aquam navem remigando vehere. [להוריד lehoreed. Gall. Mettre un nauire à la mer. Ital. Ritirar fuori. Germ. Widerumb ins wasser ziehen oder hören. Hisp. Llevar la nao à la mar. Pol. Wyciągnąć naw na wodę. Vng. Vizre vonni a hayot. Ang. To draw a ship into the water.] Quod aliquando necessitas grandis, ut quum major navis quæ erat nostis nonagesimæ, vento detineretur ell, ab oriente non abjecto ob casum quam ut quietius navigent. Cæsar lib. 3. bell. Civil. Ad Oricum venit, jubetque famuli navem remulceo, mutuis, contendens, funibus educit. Quo jubente non eo, videret esse ablativus a remulcum, quasi vis ille remulcativa nos adjecerit sitnulve quo nomine dignosci atur a Cuastra remigandi, & majora navigia trahendi non autem ipsa trapha una majori navis trahitur, ut quidam locis prorsus non interpretari. Vide Baybam. de Remigio.

Rĕmulco, cas, avi, Frequ. est remigando è trapha grandiori navem trahere. [להוריד lehoreed. Gall. Tirer la nauire à terre. Ital. Remolcare. German. Die nemen ein schiff von einer statt zu einer andern. Hispan. Llevar la nao à tierra. Polon. Odprowadzam naw do portu. Vng. Hozzatolom. Ang. To draw a ship to land.] Quod aliquando necessitas grandis, ut quum major navis quæ erat nostis nonagesimæ, vento detineretur ell, ab oriente non abjecto ob causam quam ut quietius navigent. Cæsar lib. 3. bell. Civil. Ad Oricum venit, jubetque famuli navem remulceo, mutuis, contendens, funibus educit. Quo jubente non eo, videret esse ablativus a remulcum, quasi vis ille remulcativa nos adjecerit sitnulve quo nomine dignosci atur a Cuastra remigandi, & majora navigia trahendi non autem ipsa trapha una majori navis trahitur, ut quidam locis prorsus non interpretari. Vide Baybam. de Remigio.

Rĕmŭnĕrābilis, & Remunerator, aris, d. p. Remuneratus, compensatus, beneficium reddo, & mutuam gratiam refero hoc est, muneribus aliquo modo aliud compenso. [משתלם mishtalem, מחזיר mahzeer. Gall. Remunerer, recompenser, guerdonner. Ital. Remunerare. German. Widergeben oder wider vergelten, wann ihm etwas gebühret. Hispan. Recompensar, galardonar, gratificar. Pol. Odpłacam. Vng. Viszontzig meg adandoztatom. Ang. To remunerate, to recompence.] Cic. Attic. lib. 5. Te facturum esse non dubito, ut mihi remanere, sine vellim. Cæsar 1. bell. Gall. Quòd si diis, quibus ille, ac liberam posse fugam Gallis ibi ad dixit, magno se illum præmio remuneraturum, Cic. post red. in Senatu: Quibus autem officiis T. Anni beneficia remanerunt.

Rĕmūnĕrātio, onis, verbale. Et. [משתלם mishtalem, vel] [משתלמות mishtalemuth, מחזיר mahzeer, מחזירות mahzeeruth. Gall. Remuneration, recompense, guerdon. Ital. Remuneratione. Germ. Widergeben, wann ihm etwas gebühret. Hisp. Galardon. Pol. Odpłata. Vng. Viszontzigmegadandoztatas. Ang. To remuneration.] Cic. de Amic. Nihil tam remunerationem habet voluntatis, quàm vicissitudinem officiorum & studiorum.

Rĕmūrĭa. Olim dicta Lucretilia quæ suis mortuorum sepulchris ejusdem sepulturæ inserebantur, quæ deinde Inferiæ nunc dictæ sunt. Ovid. Fast. Dicta autem Remuria putantur à Remo Romuli fratre, in cujus honorem primùm Inferiæ in Latio celebratæ. Ovid. lib. 5. Fastor.

Romulus obsequium lacrymis, Regina, dicavit
Illam, quæ posuit nulla fraterna suis.
Asperaque antiqui est, nec lenem tempore longo
Littera, quæ nomen mutat in omne prius.

Rĕmurmŭro, as, avi, p. Contrà murmuro. [מתרעם mitraem. Gall. Murmurer contre quelcun. Ital. Mormorare contra, contradire. German. Widerumb murren / gegen etwas brummen. Hispan. Murmurar contra alguien, contradezir. Polon. Odmarkotam. Vng. Ellene czeuek. Ang. To murmur against.] Ter. 5. & cuilibet facta remurmurat aure.

Rĕmis, remi, ptiare prod. m. f. Id instrumentum quo naves aguntur [משוט mashoht, משוטים mashohtim, מערפד maarpeed. Gall. Aviron, rame, rames. Ital. & Hisp. Remo. Germ. Ein Schiffruder, oder Ruder. Pol. Wiosło, veslo, wiosła. Vng. Evező. Ang. An oare, or oar.] Virg. 5. Aen. quam deinde Cloanthus Corquinit, melioremque, sed pondere gravis, tardat remis. Cæs. 7. Vet. Quam multos illi opotteret, ex ipsa navigia quod erat Britannia scaremorū numero, conjiciebat. Virg. 6. Aen. Veneunt & prono certantibus æquora remis. ¶ Venit remis, proverbialis locutio est, qua utimur quoties summa rei alicujus festinationem volemus significare. Cic. ad Corn. Rem. Atque inde venit remis, in partem omnia diligentiam præparavi. ¶ Accipitur etiam remus, pro toto quod continet tubam, ut inquit Servius in illud Virgil. 6. Aen. At pius Aeneas ingenti mole sepulchrū Imponit, suaque arma viro, remoque, tubaque.

Rĕmĭgo, gas, pen. corr. p. Remis navigo, quasi remis ago. [משוט mashoht, משוטים mashohtim. Gall. Ramer, godiller, nauiger à rames. Ital. Remigare, vogare. Germ. Rudern, schiffen mit Rudern. Hisp. Remar con remos. Pol. Abiore, pływam. Vng. Evezek. Ang. To row with oares.] Cic. 2. Tusc. Virum igitur navis, non statim vela facere, ac quasi e portu regredientes paululum remigare? Hujus compotis sunt Liburnæ, & Subremigatæ quibus tum locis.

Rĕmigātio, onis, verbale, Et [remus. Gall. Coup, rame, ramee. Ital. Remata, remo. Germ. Das rudern oder schiffen. Hisp. Obra de remar con remos. Pol. Zaciągnienie na wiosła. Vng. Evezes. Ang. A rowing.] Cic. ad Att. lib. 13. Inhumano autem remigationem habet, & vehementiorem quidem remigationem, ea convertentis ad puppim.

Rĕmĭgo, remigās, pen. corr. t. Qui remos agit [משוט shaat משוטים mashohtim. Gall. Celuy qui tient l'aviron, galley. Ital. Huomo di remo, remigante. Germ. Ein Schiffknecht, der ein Ruder regiert. Hisp. El remador, o remero galea. Pol. Wiosłuiący. Vng. Evezős. Ang. A rower.] Cic. 2. de Divin. Quid, inquit, remex ille è classe Corporis cum mecum paulò ante quasi fatis functi Curiones remos mihi ostentabat. Cæs. 3. bell. Gall. Naves interim longas ædificari animadvertit, quod influere in Oceanum ejus generis existimabat, naves autem onerariorum coriore comportari videt. Ovid. 3. Metam. ... tantum corpore prædes Nos animo: quamlibet qui nos temperat, astra Remigio eburnum, quamvis dux inhibet, æquor. Tantum ego te lupiter

Rĕmĭgium, gii, n. Ipse remorum agitatio. Legitur. Gall. Iouuer à l'aviron. Ital. Remigazione, vogata. Germ. Rudering. Hisp. Remeria. Pol. Veslowanie. Vng. Evezés. Ang. A rowing.] Virg. 1. Georg. Non aliter quam qui adverso vix flumine lembum Remigio subigit. Idem 8. Aen. gemmatoque legit de classe biremes. Remigioque aptat, socios & mulcet armis. Ovid. 1. Fast. Et dare remigio navita dixit aquas. Virgil. 1. Aen. tractabat ad astra Sidera pars, aciem magnum Remigio alarum. Lucret. lib. 6. Remigio alitur per aurum, vocat armatum. Aves enim alis, velut remis quibusdam, ad differendum aëra nituntur. ¶ Aliquando pro navigio pro remigum multitudine. Ital. lib. 3. Remigium tuppiter, duces fiouuit fatalis armis. Cicer. 5. Tusc. Quæ pugna, quæ acies, quod remigium, quæ moles hominum, ger.

Rĕmĭgo, as, p. m. p. [משוט shaat משוטים mashohtim. Gall. Ramer, godiller. Ital. Remare, remigare. German. Widerumb rudern oder schiffen. Hisp. Remar, remigar. Pol. Wiosłuię. Vng. Evezek. Ang. To row.] Text. de Cæs. Videtur namque ea navigationem temporum & diversitates autorem, formam quoq; orationis remigrandam.

Rĕnarro, as, Narro vel narrando repeto. [משנן shonen. Gall. Raconter, reciter. Ital. Narrare, contare. Germ. Widerumb erzehlen. Hisp. Narrar, contar. Pol. Znowu wyprawuię. Vng. Ismet megmondom. Ang. To tell again or repeat.] Virg. 3. Aen. Si patrio Anchisæ renarrat nomine fama. Fata renarrabat divum, cursusque docebat.

Rĕnāscor, eris, Iterum nascor. [מתחדש mithhadesh. Gall. Renaître. Ital. Rinascere. Ger. Widerumb geboren werden. Hisp. Tornar a nascer, à renacer. Polon. Znowu sie narodzam. Vng. Vyiam megvalosulom. Ang. To be born again.] Plin. lib. 11. cap. 29. Deinde ad Canis ortum obire, & aliis renasci.

Rĕnātĭcōnus, anus, pro Vere. Plin. lib. 16. cap. 25. Flos est plenus Veris & circum, & anni renaticus.

Rĕnāvigo, renavigas, e. p. Navigando revertor, retrorsum navigo. [משוט shaat. Gall. Renauiger, retourner par eau. Ital. Ritornare per acqua. Ger. Widerumb hinfahren oder hinrudern. Hisp. Navegar atras. Pol. Wracam się. Vng. Vyiam evezek. Ang. To sayle back, to return by sayling.] Cic. Att. Perpaucos diebus in Pompejanum, postin Furcolana & Cumana regio navigare cogitabam.

Renes.

Rēnēs, um, [תוֹלָה chebelim.] Gall. Les reins, les roignons. Ital. Reni. Germ. Die Nieren. Hispan. Los riñones. Pol. Nerki. Vng. Vese. Ang. The reynes or kidneys.] Videtur dua utrunque, non procula vena cava sita, sanguinis ferum: hoc est, urinam per venas emulgentes attrahentia. & per ureteres quos dam meatus, quos ἀγγεῖα Græci nominant, ad vesicam transferentia. Isidor. D. & renes, ut quidā existimant, à verbo Græco ῥέω, id est, fluo. Cels. Renes, ut quidā existimant, sanguinem per colum quendam fluat urinæ. Hinc in Circul. Lien necat, renes dolet. Cic. 2 Tusc. Nam quum exercitus laboraret, ipse in cubiculo clamitabat, se sua quæ amitteret de dolore ipse sentire. Horat. 2 Serm. Sat. 3. Quod lateris aut renes morbo tententur acuto.

Rēnīdēo, renides, secunda lyda à prodicta, n. f. Relucco. splendorem reddo. [הִלְהִיל mahalal. מַזְהִיר mazhir. splendorem reddo.] Gall. Reluire, resplendir. Ital. Risplendere. Germ. Glitzeren oder wetzschein geben. Hisp. Resplandecer. Pol. Iáśnieć się. Vng. Tündöklésre. Ang. To shyne or glister.] Horat. lib. 2. Carm. Non eber, neque aurum Mea reconder in domo lacunar. Plin. lib. 37. Negatur recentia gemmæ, aut in directa renidere. Stat. lib. 10. Thebaid. Emicat effigies, & spatia ampla renident.

Rēnītēo, es, ere, [הִלְהִיל mahalal. מַזְהִיר mazhir. splendeo.] Reddo. Plin. lib. 37. cap. 6. Arabica excedunt candore circulli prædicto. Sed in ipsis unbonibus nitore, præterea fabricæ subtilitate nitentium colatus.

Rēnītōr, pen. prod. eris, pen. corripitur, vel ren. ultimam, & t. [מַזְהִיר mazhir. splendor, nitor. Gall. Resplendissement, clarté. Ital. Risplendore, splendidezza, nitore. German. Widerstreben, dann der strömt sich, sträubet sich, nitor. Hisp. Resplandor. Pol. Pysznienie się. Vngar. Ellene gedö ellenzés. Ang. Resplendor, withstanding, resistance.] Contra vel resistendo. Ang. To gainstand, withstand, resist.] Contra vel resistendo. Ang. To gainstand, withstand, resist.] Contra vel adversum niti. Liv. 5. ab Vrbe. Quum illi renitentes pacto discessum esset, necessitam pœnitentiæ esse. Plin. lib. 2. cap. 22. Pedunculi altiores pulla renitentes.

Rēnīxūs, us, m. g. versale. [מַזְהִיר mazhir. splendor, nitor.] Gall. Resplendissement, clarté. Ital. Risplendore, splendidezza, nitore. German. Widerstreben, dann der strömt sich, sträubet sich, nitor. Hisp. Resplandor. Pol. Pysznienie się. Vngar. Ellene gedö ellenzés. Ang. To withstand, withstanding, resistance.] Contra vel resistendo. Ang. To withstand, withstanding, resistance.] Cels. lib. 5. cap. 28. de fistulis. At cartilago ubi subhasit, ipsa lederetur, pervenumque esse ad eam ex ea non patet.

Rēno, as, are, a. p. Iterum no, vel natando redeo. [מַזְהִיר mazhir. splendor, nitor.] Gall. Nager, retourner en nageant. Ital. Nuotare, ritornare nuotando. Germ. Wiederumb schwimmen. Hisp. Nadar otra vez. Pol. Wyść pływaniem. Vng. Vissza vszni. Ang. To swim again or to return by swimming.] Ovid. ad Livia. Nullaque per lygios umbra remeavit aquas. Horat. Quod nisi me resolvat, frustra renitor aquas. Vadis levata.

Rēnōdo, as, pen. prod. are, ad, p. In modō confringo. [מַזְהִיר mazhir. splendor, nitor.] Gall. Rompre. Ital. Rompere. Germ. Widerbrechen. Hisp. Romper otra vez. Pol. Odłamać. Vng. Vissza törni. Ang. To break again.] Horat. Quod arentis fibras inflaverit Oriens, adulta vitium propagine altius coalescunt, quam radix recepit. Ovid. Ars. Aut teretis pueri longam renodantis comam. Val. 3. Argon. Tres renodatam phareos, ac posse fuentem.

Rēnūmĕro, as, pen. n. corr. Reddo. [מַזְהִיר mazhir. splendor, nitor.] Gall. Rendre, contre & rendre ce qu'on doit, rembourser. Ital. Rendere, ristituire, ricompensare. Germ. Wider bezahlen. Hisp. Tornar à contar, ò contado. Pol. Odliczyć. Vng. Vissza számlálom, adom. Ang. To count backe, to repay.] Terent. Heaut. Sin alio est animo, renumerari dotem hinc, cat.

Rēnōnēs, Velimenti genus ex pellibus, dictum (ut quibusdā videtur) quod partes corporis renibus obiectas tegat. Sed ego Nobis potius Ren vel Rhedo: hoc est, ab ovibus dimovendis. Ita enim & Rhedones scribendum puto. Nos. prima syllaba à fortita ut latinis infrà docebimus suo loco.

Rēnōvo, as, Instauro, interpolo, redintegro, reficio. [חִדֵּשׁ chidesh. renovavit. Gall. Renouveler. Ital. Rinovare. German. Widerernewren. Hispan. Renovar. Polon. Odnawiam. Vng. Megvyitom. Ang. To renew, or refresh or make fresher againe.] Cic. 2. Rhet. Ut vetus hæspitium renovare valuisti. Idem de Orat. Accrbis sanè recordatio veterem animi curam molestiamque renovavit.

Rēnōvātĭo, onis, f. t. Instauratio, interpolatio ad pristinum nouamq; statum reductio. Gall. Renouvellement. Ital. Rinovatione. Ger. Ein erneuerung. Hisp. Renovacion, obra de renovar. Pol. Odnowienie. Vng. Megvyités. An. A renewing.] Cic. 2. de Nat. deor. A quo rursum renovatio mundi fieret.

Rēŏvĕlo, as, are. Rursus navellam facio. [מַזְהִיר mazhir. splendor, nitor.] Gall. Resarcler. Ital. Rincalzare. Ger. Widerum einen newen setzen oder machen. Hisp. Renovar. Pol. Nowo podsadzam. Vng. Megvetem, Ang. To renew.] Cat. de Arbor. cap. 6. Ejusmodi ficus quæ vinea fi non aridas in corpore habet mucos, & fœdi pocula facta facie, optimè ferentur, atq; ita renovellatur.

Rentifolia, Rosa dicitur à foliorum multitudine, quæ nec odore, nec specie probabilis habetur, nec corporis à vetustate vacua adhibetur, præterquā ad extremos cāthos vestis. Hic omnino legendum de Lentifolia, ut conflat ex Plin. libro 21.

capit. 4. unde hæc ad verbum sunt excerpta.

Rēnūntĭo, as, are, a. t. p. Prop. è nuntium refero, aut explorata rerum aut legatorū, quæ exercitū, quid egerint refero. [הִגִּיד higgid. annuntiavit.] Gall. Raporter, redire, faire rapport. Ital. Riportare, ritornare. Ger. Widerumb verkundigen oder anzeigen, widerumb zu wissen thun. Belg. Wederom berichten, weder komen, weder thun wetē. Hisp. Renunciar lo mesmo. Pol. Oznaymuie, sprawuie, donosze. Vng. Vissza mondom. Ang. To make relation, to report, to bring word againe.] Cicer. 8 Phil. p. Quam legati renuntiassent, quos certò renuntiaturos. Antonium non esse in verba pro se facturum. Cæs. 1. Comm. bel. Gal. Quibus esset natura montis, & quales circuitus accessus, qui agnoscerent, missis renuntiarum est facilem esse. ¶ Aliquando ponitur pro enuntiare, significare, declarare. Terent. in And. Quasi nō renuntiata sint hæc illorum. Ibidem: Ut ego iam nunc tibi hoc renuntio futurū, si sis sciens, Neque hoc mihi potestas dicas Dauo factū consilio, &c. Idem Donatus: Renuntiare, est quasi sacrorum conscium, vel malō nuntiare. Re enim vel absque verbis interdum significat. ¶ Renuntiare Consules, renuntiare Prætore, vt. Sacerdotem, id est, declarare. Cicer. pro Pompeio. Prætor primus cunctis centuriis renuntiatus. Idem lib. 9. Epist. Eo modo Clinachias sacerdos renuntiatus est. ¶ Renuntiare alicui hospitium, vel familiaritatem, est significare te eius hospitio, vel familiaritate amplius nō uturum. Cic. 3. Verr. Arg. ille Sthenio vehementer infenso, nolle eum ei renuntiare, domo emigrat. Nec renūtiare conductionē apud eundem, quid ad Attic. est, aliud nuntiare, inquit Asconius.

Rēnūntĭātĭo, onis, f. t. Nuncii, vel legati, vel alterius cuiuspiam relatio. [מַגִּיד maggid. Gall. Denonciation, rapport, avertissement. Ital. Denonciamento, relatione. Germ. Ein verkundung / widerantwort. Hisp. Nueva, obra de renunciar. Pol. Oznaymowanie, sprawiedliwe. Vng. Üzenetes. Ang. A reporting, bringing of word or message.] Cic. 5. Verr. Cælio renunciat se dedisse, cognoscite renunciationem exhibetis. Idem 2. Verr. Renunciationemque eius quæ erat in publicis tabulis. Sata illorum legibus, tolli jussit. ¶ Renunciationem quoque rectè vocare possumus relationem architectorum & magistrorum unius cujusque operis, quum inspecto opere judici referunt quæ comperierint. ¶ Renunciatio item dici potest quem prosatum verbum vulgus appellat, confundi & sistarorum, & eorum qui edicta aut sententias exequuntur. ¶ Renunciatio item dicitur recusatio eius rei quæ in pactum & promissionem venerat. Hinc renunciatio sponsalium & nuptiarum.

Rēnūntĭus, ii, m. t. Qui aliquid iterum nuntiat. [מַגִּיד maggid. Gall. Denonciateur. Ital. Denonciatore. Germ. Ein der widerumb bringet, der etwas zu sagen hat vñ kund thut. Hisp. Denunciador. Pol. Oznaymiciel. Vng. Vissza vivő, vissza hozó. Ang. That bringeth word againe.] Plaut. in Trin. Cantices, irrationes, nuntii, renuntii.

Rēnŭo, nui, tu, ere, n. r. Ex motu contis, abóve signo renuere & recusare. [מָנַע manaa. מָאַן maan. Gall. Refuser, proprement en faisant signe de la teste. Ital. Rifiutare accennando col capo. Germ. Das gegentheil thun ab jhme etwas / nit den kopf darzu neigen / oder etwas abschlahen / verneinen. Hispan. Negar con la cabeça. Polon. Kiwaniem głowy zaprzeczam. Vngar. Kinkkal tagadok, nem akarom. Ang. To nod with the head in token of denying.] ¶ Accipiuntur tamen pro quovis modo recusare, vel negare. Matt. lib. 2: Omnia quæ tam fecit, ideo renuere Deo.

Rēnŭtus, us, pen. prod. m. c. Capitis signum quo repulsam, vel negationē significamus. [מָאַן maan. Gall. Refus en faisant signe de la teste. Ital. Negare di capo con la testa. Ger. Ein verneinen das abschlahen mit dem haupt. Hisp. Obra de negar con cabeça. Pol. Trząśnienie głowy zaprzeczaiące. Vng. Kinkkal való tagadás. Ang. A refusing by nodding of the head.] Plin. Epist. 31. Nam ego quoq; timidè nimis, & renutu repondere voto tuo possum.

Rēŏr, reris, a tus, d. t. Existimo, opinor. [חָשַׁב chashab. suspicor. Gall. Penser, estimer, estimer. Ital. Stimare, pensare, credere, stimare, opinione. German. Meinen. Hispan. Pensar, estimar, tener opinion. Polon. Mniemam, rozumiem. Vngar. Vélem gondolom, értem. Ang. To suppose, or to judge or esteeme.] Cicer. 1 Offic. Quod si quis simulatione, & non dissimulatione, & ficto nō modò tegat, sed etiam velut ita sese gerat, ut se gloriam conferri posse rentur, vehementer errant. Virg. 6. Aen. Sic quidem cæcubam animo, rebusque futurum.

Rătŭs, a, um. Numero rejecti. Firmus, fixus, constans, immobilis. [מָכוֹן mekon. מָכוּן mechun. stabilis. Gall. Ferme, ce arresté, appuyé, confermé. Ital. Fermo, stabile, constante. Ger. Eine gestätzet. Belg. Bastbeweghe. Hisp. Firme, cierto y estable. Pol. Mocny, ustawiony. Vng. Erős, állandó. Ang. Firme, constant, stable.] Terent. in Heaut. Ne quod egissem, cui rei rationem. Cic. 2. de Nat. deor. Qui quū tam certos reli motus, tam ratos à primo ordines, tamq; inter se omnia connexa & apta videret. Ibidem: Affirmat omnia æternitate rata, & immutabiles cursus: cui contrarium est fortuitum.

Cic. de

Cic. de prov. Cons. Cujus Tribunatus firmus est, nihil est quod firmius ex actis Cæsaris possit esse. Idem pro Cæcin. Si populus jusserit eum, aut civem non civem, servum esse, id justum erit, atq; firmum factum? ¶ Ratio item opponitur Raptum. Cic. de Orat. Testamentum ratum, aut raptum. ¶ Ratum habere aliquid, est approbare, confirmare. Cic. pro Rosc. Com. Quis hoc tam ratum fuit, quæ patres filio rubuit, ut quod eo non rediisset, id ratum haberet? ¶ Ratum facere, est quod vulgo dicimus facere. Cic. 1. de Divin. Quid enim habet aruspex, cur primo inviti etiam in hoc vatis dicimur tempus, & præferat dicem? Quid augur, cur dextra cornix, a sinistra cornice famatratum? subaudi augurium. ¶ Ratus mihi est id est, approbo, confirmo. Cic. ad Gallum, lib. 5. Atramenta ista quæ te emisse scribis, non solum rata accipiemus, sed etiã gratis. ¶ Pro rata, sive pro rata parte id est, ad rationem proportionis, quod vulgus dicit ad zonam. Græcismus. Cæs. 1. bell. Gall. Quantas agricolæ jugera in singulos proponunt, & pro rata parte frumentum his, quod exigunt. Liv. 5. Decad. lib. 5. Tantum pedini datum esse creditum, & pro rata aliis, &c. Cic. 1 Tusc. Omnia ista perfecta ut cuique data sunt pro rata parte vita, longa aut brevia dicuntur. *Pro rata portione.* Plin. lib. 11. cap. 15. Aestivam ad lationem de minam parte Thalio Dionysio apibus relinqui placet, & plebi alvearibus minoribus, pro rata portione: ut finitimæ, omnino non attingi. ¶ Ratæ preces id est exauditæ. Ovid. 4. Fast. Rad.

RĂTĬFĬCO, as. penult. cor. ratificare. Approbare, quod actum est confirmare.] קיים kîyêm הקים hâkîm. Veteres Ratas pro ratificare dicebant, unde et irritare contrarium. Sipont. *ratum agere, facere.*

Rĕpāgŭlum, i. n. 2. Obex sive vectis, qui ostio adversus vim opponitur [מנעול mânâûl בריח bârîach. Gall. *Une barre ou verolle, qui sert à fermer des huis.* Ital. *Cadena, o stanga, ò serratura alla porta, chiauistello.* Ger. Ein Riegel oder Schloß an der Thür. Belg. Een Slegt-gesloten. Hisp. *La cerradura de la puerta.* Pol. Zapora, zamek. Vngar. *Aytora, aytofa.* Ang. *A staffe or bolte.*] a te & pango, propterea quod in unum in loco pangatur: hoc est, ligatur, vel ad arcendi, posse. Repagulatum, inquit Festus ex Veterum sententia, quæ pacificationis gratia ita figuntur, ut ex contrario quoque oppanganatur. Ovid. lib. 5. Metam. Repagulaque de dextro robusta repagula postis Obliqua illisit. Cic. 1. de Divin. Herculis valvæ clausæ repagulis subtilissime ipsum aperuerunt. Plin. lib. 16. cap. 42. Tenuissima in reclusis abies, eadem valvarum repagula & ad quibercunq; tectum opera aptissima. ¶ Repagulatum in bidis equestribus dicuntur quæ equis objiciuntur, ne ante tempus procurrant. Græci ὑπόρριπτρα, ἀφόρμισμα & ἀφόρμιγγα nominant. In fabulis quoq; & palmis obices quibus aramenta cõcrecentur, repagula dicuntur. Ovid. 2. Metam. Interea volucres Pyrous, Eous & Aethon, Solis equi, quarum Phlegon hinnitibus auras Flammiferis implet, pedibusq; repagula pulsant. ¶ Per translationem accipitur pro quovis obstaculo sive impedimento: unde pergere repagula juris, pudoris & officii dicit Cic. 7. Verr. pro eo quod est nullo acquiescere, neq; pudore, neq; officio ære aliqua in re deleri.

Rĕpānĕus, a, um. Recurvus, reflexus, datus. [מעקל מעקלת. Gall. *Qui est courbe et sans de dehors en dedans.* Ital. *Ritorto, storpiato, lasso.* Germ. Krum. Belg. Krom-bevlogen, krom-geschaert, oder krom gebuckt. Hispan. *Torcido hazia atras, encorvado.* Polon. *Do gory nakrzywiony.* Vng. *Hatra gorbvlo.* Ang. *Crooke backward, bowed backward.*] Plin. lib. 14. cap. 22. de ebore etiam. Ad hæc pertinent pergrinæ excrescentiones & recurvationis in cornu, & pectinata cervicis repandæ ostentatio. Cicer. 1. de Nat. deor. Quam tu, rogatus, non somnis quidem videri, nisi cum pelle caprina, cum hasta, cum tentulo, cum calceolis repandis. Ovid. 3. Metam. ...truncoque repandus In undas Corpore desinit.

Rĕpango, is, n. 3. Pango sive plãto. [נקב nâkab. Gall. *Percer, faire trou.* Ital. *Forare, fiorare, impiagare.* Ger. Durchstechen oder inwendig zu pflantzen. Hisp. *Plantar, horadar, sembrar.* Pol. *Wszczepiam.* Vng. *Plantalok, bemûnok, ôltok.* Ang. *To fasten, or drive in.*] Colum. lib. 1. de arboribus, cap. 21. In quo scribo desiderare quidem fecere, certam mensuram in modum fundipedis ponico, ibique fossuram ferro repango.

Rĕparco, is, Parco. [שמר shâmâr. Gall. *Epargner, pardonner.* Ital. *Perdonare, risparmiare, sparagnare.* Ger. Sparen oder schonen. Hisp. *Perdonar, guardar, offuscar.* Pol. *Szpanuie.* Vng. *Kedueges.* Ang. *To spare, or pardon.*] Plaut. Trac. ...ut eam à principio rectum parsimoniam, ut nunc reparci suavis.

Rĕputo, reputas, pen. cor. act. n. Rectum, & in pristinum statũ redigo. [שוב shûb. *Immo Cicero accurate reputo.* Gall. *Reparer, reformer, reformer.* Ital. *Reparare, riformare, rimediare.* Ger. Wider zurichten, widerbringen, erneweren. Belg. Herstellen. Hisp. *Reparar, ò remediar, aparejar.* Pol. *Znowu zgotuie, odzierzam.* Vngar. *Meg nyitom, meg gyogyitom.* Ang. *To repaire and bring to the first place.*] Curtius: Ille nõ reparans & principes amicorũ & exercitu offendi, gratiam, liberalitate domq; reparare ctabat. Plin. Epist. 19. 3. Sed quæ sunt vetustate sublapta, reparcaturin melius. Horat. lib. 2. Serm. Sat. 5. Hoc quoq: Tiresia præter narrata petenti Responde: quibus amissas reparare queam res Artibus atque modis. Ovid. Epist. 4: Quod caret alterna requie, durabile non est. Hæc reparat vires, fessæq; membra levat.

RĔPARĀTOR, oris, m. 3. Instaurator. [מחדש. *Innovator.* Gall. *Reparateur, reformateur.* Ital. *Riparatore, riformatore.* Ger. Ein widerbringer, zurichter. Hisp. *Reparador.* Pol. *Naprawiacz.* Vng. *Megnyito, epito.* Ang. *A repairer.*] Strat. 4. Sylv. Ipse etiam immensi reparator maximus ævi. Attollit vultus.

RĔPARĀTIO, nis, f. 3. Instauratio, renovatio. [ארוכה. *Innovatio.* Gall. *Reparation.* Ital. *Riparatione.* Ger. Widerbringung. Hisp. *Reparamiento.* Pol. *Odnowienie.* Vng. *Megnyitas.* Ang. *A repairing, or renewing.*] Salust. in Iugurth. Sed simul fuerit regni reparatio, plebi tua jura restituere.

RĔPARĀBĬLIS, le, om. t. Quod reparari potest sive refarci. [רפוי. *Reparabilis, quæ se potest reparare.* Gall. *Reparable, qui se peut reparer.* Ital. *Che si può riparare.* Ger. Widerbringlich. Hisp. *Lo que se puede reparar.* Pol. *Naprawiony, naprawienie.* Vng. *Megnyithato.* Ang. *That may be repaired or restored.*] Ovid. Epist. 5: Fa quod, clauabilis, nulla reparabilis arte Ligia pudicitia est: deperdita semel.

RĔPARĀTIO, nis, f. 3. Reparatio. [רפוי. *Reparatio.* Gall. *Reparation, reparation.* Ital. *Riparatione, riparazione.* Ger. Widerbringung, erneuerung. Hisp. *Obra de reparar.* Pol. *Naprawa.* Vng. *Megnyitas.* Ang. *A repairing.*] Ibidem.

Rĕpălĭno, aui, pen. cor. act. p. Refodio, ere & pastino, fodio. [מחדש. *Innovo, reparo.* Gall. *Retourner, refouer.* Ital. *Zappare, sfossare.* Ger. Widerumb hacken, oder graben. Hisp. *Cauar la vuelta otra vez.* Pol. *Zatrzewszczenie czynie.* Vng. *Megkaszalom.* Ang. *To digge again, about vines, to alter ground with a spade, or digging.*] Colum. lib. 3. cap. 2: Pastinum vocant agricolæ ferramentum bifurcum quo femina pangunt: unde etiam repastinare dicta fuere vineæ veteres quæ refodiebantur.

Rĕpălĭnātĭo, onis, verb. f. t. [מחדש. *Innovatio, reparatio.* Gall. *Renouement.* Ital. *Rinouamento.* Germ. Das widerumbhacken oder vmbgraben. Hisp. *Obra de cauar la vuelta otra vez.* Pol. *Notowanie.* Vng. *Megkaszalas.* Ang. *A digging again about vines.*] Cic. de Senect. Quis ego fodiones repastinationesq; probem?

Rĕpĕrcŭtĭo, is, 3. f. Reflexum pectus. [מחזיק. Gall. *Repercussion, poignée de coup.* Ital. *Ripercussione.* Ger. Widerschlag. Hisp. *Reparar otra vez.* Pol. *Zwrocenie.* Vng. *Ismet megfizetes.* Ang. *A rebounding stroke.*] Vide Repexus partic. Ovid. 2. de Arte amand. Bonæ fœcta decet multas coma: sæpè jacere Hesternam credas, illa repexa modo est.

Rĕpĕdo, repedas, Pedem retraho, redeo. [מאחר. Gal. *Retourner.* Ital. *Ritornare.* Germ. Widerumb zurück treten oder gehen. Hispan. *Tornar para atras, boluer.* Pol. *Wracz sie, wracam.* Vng. *Vissza lepek.* Ang. *To come backe, to recule.*] Lucilius apud Nonium: Sanctio ego à Marsi Romam repedabam mane ire.

Rĕpello, is, reppŭli, (repŭlsum, act. 3. Arceo, reicio, [דחה. *Impedio, impingo, propello, dejicio, abjicio, arceo.* Gall. *Repousser, chasser.* Ital. *Scacciare, ributtare.* Ger. Hinderen, abtreiben, von sich stossen, verjagen. Belg. Verdryven, afweeren, wederstaen. Hispan. *Rechazar.* Pol. *Wypedzam, odpycham, zabraniam.* Vngar. *Hatra verem.* Ang. *To put backe, to put away.*] Cic. pro Tectum in Senatu: Tantum genere impropinquum tuum, tu affinem tuam meretricem Rhamnusiam superbissimis & crudelissimis verbis à genibus tuis repulisti. Ovid. lib. 3. de Arte amand. Judicium fraus est contra fas repellere fraudem: Arma quoque in armatos sumere jure sinunt. Ovid. lib. 1. Amor. Eleg. 8. Nè verecunde, sæpè repulsus amor. Prima præteriti syllaba aliquando producitur, ut pulsæ carmine cogente duplicata. Lucan. Reppulit à Libycis immensum Syrtibus æquor. Aliaque complura, quæ modi & Poetæ. Ovid. in Epist. Medeæ ad Iaf. Quæq; feros repuli dictis medicaminibus ignes.

Rĕpŭlsa, æ. n. 1. q. Actus repellendi. [מדחה מדחה מדחה מגרש. *Impulsio.* Gall. *Repoussement.* Ital. *Ributtamento.* Ger. Hinweg stossung, zu gegenstossung, abtreibung. Hisp. *La rechaza.* Pol. *Odepchnienie, odpędzenie.* Vng. *Hatra verés, verés.* Ang. *A repelling or putting back.*] Plin. lib. 37: Vipera prægnans veneno impresso dentium repulsa virus fundit in morsus. Cic. 1. de Divin. Ortus ad augescit sepulcrorum sæpè repulsis.

Rĕpŭlso, as, frequent. [מחה. Gall. *Repousser souvent.* Ital. *Scacciare spesso.* Ger. Offt hinden trucken oder abtreiben. Hispan. *Rechazar muchas veces.* Pol. *Wypędzam.* Vng. *Hatra verdegetem, verdegetem.* Ang. *To put backe often.*] Horat. lib. 1. Epist. ad Scipionem: Ego cur acquirere pauca Si possim, invideor, cum lingua Catonis & ille Dicatur mecum, repulsas iterabant dicta referre.

Rĕpŭlsa, æ. f. p. Rejectio ab honore seu magistratu. [מאסה מדחה מאסה מדחה מגרש. *Repulsio, rejectio.* Gall. *Repoussement, refus, desaveu.* Ital. *Repulsa, rejettamento.* Germ. Verschmehung, abschlagung / Person darumb jemandts gesuch gehabt. Hispan. *Rechaco en la demanda.* Pol. *Nie przyięcie, y nie do vrzędu.*

de repeto. Vng. Mag. vero, hamalagia. Ang. A repelling or putting backe again. ¶ Dicimus autem accipere repulsam & ferre repulsam. Cicero pro Planco. C. Marius duas additas accepit repulsas. Idem ad Attic. lib. 1. Q. Scævolæ libenter repulsam tulisse, quam cum sororis nato illi patruo certare hoc magistratu cum amicis legum.

Rĕpendo, dis, di, sum 3. Rependo, recompenso, refero, reddo. [משקל bascûl שלם shalam. Chald. משקל mishkal. משקל meshakal. משקל meshalem. משקל meshakel. משקל meshalem. משקל meshakel. משקל meshalem. משקל meshakel

Repertus, pen. prod. partic. Quod repetitur, & ad quod iterum redimus: [ανακεκλημένος, ανακεκλημένος, &c. Gall. repeté, redemandé, reprins Ital. Ripigliato, ridomandato. Ger. Wieder begehret oder gefordert oder wieder angefangen. Hispan. Repetido. Polon. Pozwany, zemowiony. Virg. Vrpocharkan, zwrocenie. Ang. Asked again, or called for] ut Repertæ literæ oratio. Cic. lib. 3. de Orat. Ovid. epist. 13: Tot prius abductis, æquat ubi reperta per annos? Cic. Att. lib. 13: Deinde quum somno repertus simul cum sole experrectus essem, dabat mihi epistolas à Sosorita tuo filio.

Repĕrtrix, pen. prod. Quæ reperit. [ευρετρις. Gall. Redemandeuse. Ital. Ridomandatrice. Ger. Wieder heischerin oder suchende. Hisp. Repidora. Pol. Zwracaiąca. Virgar. Vrpocharkarb. Ang. A woman agane] Ovid. Epist. 8. Sit soror exemplo supplex repetitor adempti, Cui pia nullius causa puella fuit.

Repĕrtus, a, um, Rei meæ, vel à me professæ exactio, ἀναγραφή. Aliquando idem quod redemptio. [ἀπόδοσις, ἐπανόδος, ἀνάκτησις. Gall. Reparation, guérison. Ital. Ripatriamento. Germ. Wiederkommung, wiederbringung. Hispan. Quando genera de sus tierras. Pol. Powrocenie, powracanie. Virg. Vrpocharkoe. Ang. A repairing, or calling back] Cæs. de Orat. Et quidem veteres à primo repertore, tum in cæteris omnibus.

Repĕtundæ, arum, simpliciter, vel conjunctim pecuniæ repetundæ, adiciuntur quicquid à judice & provincialibus pecuniarum causa lege exulum acceptum est. Repetundarum lex, quod in foro Romæ repetuntur & damnati jam repetuntur, lẽ quotidiana legibus fit concessum. Prima repetundarum lex, L. Pisone cognomento Frugi, lata fuit deinde quam temporis tractu propemodum exolevisset, à D. Iulio relata. Hac cavebatur, nequis cum potestate provinciam missus, pecuniam ullam à provincialibus ob hoc ne quo præsente præsentemve à pectore sanguine (sit conjunctio. Itẽ ut eorum magistratus ab omni sorde se abstinerẽt, neve pium donum munusve in anno acciperit, quam quod ex lege annonam ceperit. Martian. l. 3. ad Legem Iuliam repetund. Lex Iulia repetundarum pertinet ad eas pecunias quas quis in magistratu, potestate, curatione, legatione, vel quo alio officio, munere, ministerióve publico cepit. ¶ Hactenus lege petebantur quæ ob rem judicandam, aut non judicandam vel denuntiandum, vel non denuntiandum testimonii pecuniâ accepissent. Præcipuè tamen (ut docet Cicero Verrem) tota lex repetundarum, sociorum causa lata fuit: nam si quid ejus generis in Verre accidisset, privatis magis judiciis repetebatur. ¶ Hujus autem nominis soli genitivus & dativus plurales sunt in ium. Dicimus enim accusare quempiam repetundarum vel de pecuniis repetundis: quod Plutarchus ita effert: κρίσεως περὶ χρημάτων ἀναληψέων. Cicer. pro Cluen. Cluentes ex lege pecuniarum repetundarum non tenet. Exercere judicium de pecuniis repetundis, apud eundem de Clar. Orat.

Repĕtundis, crimen capitale, nẽque fuerit, dubitatur à doctis: verum omnem dubitationem tollit una Scipionis Nasicæ oratio, qui in temporibus capitale non fuit possit, cùm avaritia magistratuum haud paulò latius manare jam in provincias cœpisset, visum est, ut actionibus remediis obviam iretur, quæ lege lata, capitale crimẽ factum est: utrumque, probatur exemplis. L. Lentulum, de repetundis damnatum postea cum L. Martio Censorino censorem esse factum, tradit Valerius Ide, & quo patet, damnatione jus Romæ manendi ademptum illi non esse: siquidem censuram sit adeptus, quam gessit anno ab urbe condita DCVI. Idem illa cõsentiant, quæ tres primi libri Rhetoricorum ad Herenn. Lex vetat tum, qui de repetundis damnatus sit, in senatu sententiam habere: augurio judicem, damnatus de repetundis, in demortui locum qui petat nominavit: vetera enim legis, non ejus, quæ posteriore Reip. temporibus lata esset, exemplum videtur attulisse: cum libro de Officiis citato quarto Cic. Proximæ quoque leges de repetundis duriores. Hæc etiãsi Romæ primis illis temporibus, qui jam de repetundis damnati essent, facilè demori fuerint. Rursus, capita, crimen fuisse, eosque damnatos exulasse, interdictis aqua & igni, A. Gabinii, & C. Verris exemplo cognoscimus: quòd si quis obiecerit, non eos lege exulasse, sed quia, cùm solvendo non essent, aut omnino cùm nollent solvere voluntarium in exilium profecti sint, adjungemus de C. Catone quem & ipse damnarum de repetundis, Cicer. in Verr. Vellei. quoque meminit: & exulasse Tarracone, ex oratione pro Balbo perspicuum sit, cùm tamen æstimata ejus essent tantummodo HS XXVIII. millibus: ut exulasse videamur non, quod fortasse posset ex legis de Gabinio & Verre suspicari, nec solveret quod æstimatum erat: quod alioquin sunt pecuniæ fiunt, sed quia legi, quæ repetundarum damnatis aqua & igni interdiceret, parere cogeretur. Illud tamen apud Velleium, Rutilio exemplum, repetundarum lege damnatum quem exulasse, & Cicero in oratione pro Balbo, & epitome Livianæ lib. 70. declarat. Verum, ut hæc sint dubia, quæ tamen satis aperta mihi quidem videntur: Pediani testimonio nihil illustrius, nihil certius: is ubi exponit illud Ciceronis in Verrem lib. 1. Avaritiæ supplicio communi sublimpsit, Æstimationis lis, & exilii satis manifestè exilium cum pecuniaria pœna in repetundarum crimine conjungens. Adjiciam fuisse in hoc crimine adscriptos hæredes, nisi fuisset in senatu, ut hortensii reclamabantur, persuasit, cum explicata cognitione hortensiis, tum Valeriana indicatis verbis: C. Licinius Macer, vir pugnatorius, Calvi pater, repetundarum reus, dum sententiæ dicerentur, in Manilianum contendit, deinde M. Ciceronem, qui id judicium cogebat, præsertim punientem cùm vidisset, multis ad rem cui dicerentur condemnatum, sed reum persuasisse bona bonæ fidei possessori publicari, protinus tribunal, quod forte in manu habebat, ære & faucibus coarctatis, inclusa spiritus potentum morte præcurrit, qua cognita re, Cicero eo nihil pronuntiavit, ne tam illustris ingenii orator ab inopia rei familiaris, mutato paretes fati genere, vindicatus est. Pœna verò damnatis de repetundis, quod ex Pediano satis liqueat, duplex fuit. Lex per annos DC. hoc de crimine lata Romæ nulla est constituebat: Gentianus & Manilius L. Pisone Frugi tribunus pl. primum de repetundis rogationem tulit, ut Cic. lib. 2. de Offic. & in Brut. dicere eodem; anno, aut certè proximo, alia lex à Calpurnio tribuno pl. lata est, qua damnatus L. Lentulus, cum de quo paulò antè meminimus, cui postea restituta fuit, prodidit Valerius lib. 6. aliæ deinde leges de repetundis, Servilia, Acilia, Cornelia, Iulia, quibus singulis aliquandiu judicia tuta ad novissimam potentiorem quæque proximam superiorem abrogari fas fuerit, ut quæ damnatos retinere, neque adeo interdum multare eum debuit, quia, quod in rebus crimen repetundarum Servilius constituit, iisdem in rebus, aut omnibus, aut plerisque, idem crimen Acilius, cùm latam legem ferret, esse voluerit: poenam verò semper ferè auxerit potentior lex. & judicationẽ aliquæ remulcæ mutarunt: itaque C. Servilius Glaucia, scribo enim ad quatuor leges, quas proximè nominavi, quarum Saturnino in bonos pl. prætor sit occisus, cùm de repetundis rogationem ferret, navum de comperendinatione caput primus intulit, atque spatium hoc judicii tempus constituit, ut accusatori dies triginta ad agendum, totidem defensori ad defendendum darentur: ante hanc legem ampliari quoties licebat: comperendinari verò in judicio repetundarum non licebat, quorum alterum lege Servilia constitutum, nullam veteri lege scriptum, sed novum inductum, Acilia fabula. quæ de re Pedianus sic: Ante legem Glauciæ de comperendinatione, aut latam sententia dicebatur, si absolvendus esset reus: aut amplius pronuntiabatur, si videretur esse damnandus, cùm dixissent judices: Non liquet: hoc est, obscura causa est: itaque ea pars, interposita oratione, dicebat, in cujus prorogatione videbatur obscuritas: comperendinatio verò utriusque partis recitatio est. Aciliam legem, quã tulit M. Acilius Glabrio, ostendit ejus qui Verris in causa prætor fuit, fervidissimum fuisse Cic. lib. 1. in Verrem, & Pedianus tradit: nec enim ea lege comperendinari, aut ampliari reum licebat: atque multi, nulla omnino, neque comperendinationis, neque ampliationis, dilatione interposita, semel accusati, semel causa, semel judicibus cognitis, ea lege damnati sunt. Quod autem eo in loco Cic. dixit: Ego tibi illam Aciliam legem restituo: non dixit, est tua, quasi de lege ante Servilium lata, sed habuit rationem præsentis temporis, cùm ex lege Cornelia, non jam ex Acilia, de repetundis quæreretur. Acilia enim tollebat omnino & comperendinationem, & ampliationem: quæ utraque comperendinatione quidem est de lege Cornelia permittebatur. Id Cicero significavit satis aperte, cùm dixit: Animo enim comperendinatum, quod habet lex in se molestissimum, hoc ut causa dicatur. & in eo Glaucia primus tulit, ut comperendinaretur reus: nam si primus Glaucia, ergo aliquis post eum item de comperendinatione tulit: cum autem Acilium consulatu non fuisse: id quod ostendimus: tulit igitur Servilius, Nulla, cujus ex lege eo tempore judicia de repetundis administrabantur: idemque declarat Pedianus, cùm ait: Ideo tribunos usum esse Ciceronem, ut, si posset comperendinationem tollere: frustra enim Cicero conatus esset tollere, ne conatus quidem esset, si necessaria fuisset. Cùm autem subjunxit: In mentem in condemnationem, ut, etiamsi lex ampliandi potestatem, tamen illi turpe sibi existimet in primo judicando dicere, sic tecum interrogabo, si feceris Verris patefactum, ut etiamsi lex Acilia, quam, quod ad me attinet, ubi reliquum, (adimo enim comperendinatum) permittat id, quod mihi non permittit, dilationem videlicet, judices tamen, haud quaquam ampliantes, (comperendinationem non nominat, quia cõperendinatio, nũ judicii, sed accusatoris & defensionis erat, cui cum alterutro petente, fiebat ampliatio vero judicum imaginibus crimen, & vi probationum inspexit, ibi turpe abstinentur non primo nuncare. Et, quòd Acilium Cicero mitissimum vocat, quam

Acilium

Asconius severissimam, utere; recte: severissimam, si cum veteribus: mitissimam, si cum Cornelia conferatur. Hæc pluribus verbis: quia locus Ciceronis in Verrem sitis habet obscuritatis. Et in eo interpretes omnes implicati, tanquam in salebra hæserunt. Cornelia, Lex Aciliæ dictatoris fuit, ut posterior quæque lex, durior quam Acilia esset: cum pecuniarum repetundarum contendebat, quam Acilia tollebat: licuit lex Glauciæ durior, quam vetus: tamen Glauciæ lege comperendinari potuit reus, vetere lege non potuit. Id Cicero significat his verbis: Virum putas lege meliorum optionem illam veterem, cui hæc modo severior, quæ cōcepta est Iulia, quam Cornelia: quod idem Cicero scripsit in oratione pro Posthumo. Sunt autem lege Cornelia judicia de repetundis omnia utq; ad C. Cæsaris, qui postea dictator fuit, primū consulatum aemin. Erat enim consul Cæsar novam de repetundis legem rogavit, cujus quidē capita, quæ ex veterum scriptis licuit colligere, hæc maxime fuerunt, ut repeterentur pecuniæ quas quis in magistratu, potestate, curatione, legatione, vel quo alio officio, munere ministeriove publico cepisset, vel si quis ex cohorte ipsius: ut urbanæ magistratus ab omni fraude scelere abstinerent, neve pluris dona munera ve in sese acciperent, quam quod esset aere comparatum: neve quis ob judicem arbitrumve datum, mutandi, abeundumve ut judicaret: neve ob hominem vincula publica conjiciendū, vinciendū, exercendive jubendum, vel ex vinculis dimittendū: neve quis ob hominē condemnandum, absolvendumve, neve ob rem æstimandā, judicumve capiendi pecuniæve faciendum, vel non faciendum, aliquid accepisset, quæ verba non minus pertinerent ad provinciales, quam ad urbanos magistratus: item, ne quis eorum ob negotium faciendū, vel non faciendum, pecuniam accepisset. Cautum præterea, ne provinciæ præsidum avaritia premerentur, aut cognatis amicisve illi, qui provinciæ regebant, quive circa eos erant, negociationis causa minus pecuniam darent, fenūsve exercerent: hoc tactū, sed ne uxorem quidē ducere quisquā potuit ex ea provincia oriundam, vel domicilium ibi habentē: neve filiū aut generum ducendū consentirent: ne is in liberos populos ius de pecuniis coactis diceret: item ne quis de provincia exiret, aut exercitum inde sua auctoritate educeret, bellumve faceret: ne quis in regem aliumve injussu senatus aut populi accederet: ut libertas sociis, ac præmia, ob merita in Rempub. data, integra essent, ne cuiquā aurea coronarum aut imperare, aut aes pro his conferre, nisi cui decretum esset à senatu: ut magistratus ne dona quæstores acciperēt, aut xenia: ut reges provinciarū rationes, priusquā decederent, apud duas in provincia civitates deponerentne cui pro cōsule, aut pro prætore legatū sui ante se de provincia discederet: quod ab Vlpiano in lege memoriæ tradū est. Spectavit hæc lex non modò ad eos, qui cū aliqua potestate erant, verūm etiam ad cos, qui curabant aliquid operis publicè faciendi, frumentum comparandi, vel viam reficiendā: item ad legatos, qui provinciarū rectores à Senatu dabantur, prætectosq;, & tribunos, quæstores etiam, turmaq; cohortem prætoriam, si quid accepisse à provincialibus convictus esset, eadē lege aliisve etiam sanctū erat, quod rectoribus provinciarū, dum in provinciam eunt, à sociis populi Rom. licebat accipere, qua de lege Cic. dum in provinciā proficiscitur, ita scribit ad Att. lib. 10: Adhuc sumptus nec in me, aut publicè aut privatim, nec in quenquam comitū, quod accipitur lege Iulia, nihil ab hospite. Postea vero quā in provinciam pervenit, eodē libro ita: Scito nō modò nos finem, aut quod lege Iulia dari licet, sed etiam quidē, nec præter quatuor lectos, & lectam, quenquā accepisse quidquam. Adhuc lege postea Cæsar, rem potius, fortasse caput hoc addidit, ut repetundarū convictis etiam ordine senatorio moveretur: id quidē ab eo factum, Suet. narrat, quod ei antea, ut dixi, ius vetere lege ponere, vel nova lege lata, vel etiam lege nulla, pro ea, quam omnium rerum usus habebat, potestate. Scriptum etiam apud Marianū Victorinū invenio, lege Iulia repetundarum cautum esse, ne judicare, neve testimonium dicere liceret ei qui ob turpitudinē senatus motus, nec restitutus esset. Ex Paul. Manutii lib. de legibus Romanis.

Rēpīgnĕro, repignĕras, Pignus recipio soluto pretio, pignus suo, pecuniam ob quam pignus datum erat, solvo. [ἀπεχειροδοκῶ, ἀποδέχομαι. Gall. *Degager une gage.* Ital. *Riscuotere il pegno.* Germ. *Ein pfand wider lösen.* Hispan. *Desempeñar la empeñado, recebir la prenda.* Pol. *Zaśmie wziąść.* Vng. *Az zálogot megvenni.* Ang. *To redeeme that is layed to pledge.*] Hinc consultus titulo Commodati. Nunc videndum. Nonne repignerasti mihi reddas.

Rēplānĕdo, is. Planum reddo, sive repercutio ἀπεπλήσσω.

Rēplĕo, ēvi, tum, plēre. [πλήθω, πίμπλημι, πλήσω, πλήσσω. Gall. *Remplir.* Ital. *Empiere.* Germ. *Erfüllen.* Hisp. *Henchir.* Pol. *Napełniać.* Vng. *Tőltöm.* Ang. *To fill.*] Virgil. 2. Aeneid. Talia vociferans gemitu tectum omne replevit. Ovidius 1. Metamorph. Littora voce replet sub utroq; jacentia Phœbo.

Rēplētus, ta, tum, participium. [Πλήρης, πεπλησμένος, πεπλησμένος. Gall. *Plain, Ital. Pieno.* Germ. *Erfüllet.* Hisp. *Lleno.* Pol. *Napełniony.* Vng. *Tele.* Ang. *Full.*] Ovid. 9. Metam. Naiades hoc pomis, & odoro flore repletum Sacrarant, divesq; meo bona Copia cornu est.

Rēplĭco, cas, atum. Quod plicatū erat explico, & plicas resolvo. [Πλῶ, ἀναπτύσσω, ἀναπτύσσω. Gall. *Déployer.* Ital. *Distendere.* Germ. *Aufwickeln, entwickeln, aufthun.* Hisp. *Desplegar.* Pol. *Rozwijam, otwieram.* Vng. *Kiterjesztem.* Ang. *To open, or unfold.*] Plaut. Replica tricam & extende, & interdum idem quod plico. Plin. lib. 17. cap. 14. Ne luxetur, dum deprimitur, néve cortex reptiretur, in rugas. ✍ Interdum retorsum pro replico. [Ἀνελίσσω, ἀναπτύσσω. Gall. *Replier.* Ital. *Replicare.* Ger. *Zurumb legen, umbrollen, entfalten.* Hisp. *Tornar á plegar.*] Plin. lib. 14. cap. 8. Mendaciorum virtutis gemmæ premuntur replicata cervice. Sic etiam ferri aciem replicari dicimus quam obtemperaturæ molli rem reflectit. Senec. de benef. lib. 1. cap. 4. Quinta actionis tenue recursum, & in se replicatur. ✍ Interdum idem quod revolvo. Cic. pro Syla. Si quæris, qui sint Romæ regum occupatæ virtutis utrumque signa omnium memoriam, ex domesticis imaginibus inveteres, Mones de Legib. Nam licet videre, si velis replicare memoriam eorum, quales cunq; summi civitatis viri fuerunt, talem civitatem fuisse. ✍ Nonnunquam eadem sæpius inculco. Plin. in Pan. Quæ quoniam ille sæpius replicasse, tradique posse dicit.

Rēplĭcis, pro replicatus. Sic 4. Sylv. 9. Nonnulli hyacinthi decus, nunc replicis foliorum amicæ.

Replicātio, onis, f. t. Conversio. [ἀναπλοκή, ἀναπτυσσή. Gall. *Explication, explication.* Ital. *Replica.* Ger. *Umbwendung, umbrollung & weg.* Hisp. *Aquella sobre duplica y pliega.* Pol. *Odwinienie.* Vng. *Kiterjesztés.* Ang. *Turning, or unfolding.*] Cic. 1. de Nat. deor. Modò alium quendam præficit mundo, reliquas partes inhuit, ut replicationes quasdam mundi motusque regat. ✍ Replicatio item vox jureconsultis. Excipere ad eas allegationes pertinet, quæ intentionem judicantis adversarii elidunt: de quibus tractatus est lib. 4. Inde Tullianus. [Germ. *Ein widerumbwendung oder Gegenrede.*]

Rēplŭmbo, as, atum. Quod plumbo ferruminatū erat dissolvo & revello, vel à plumbo repuro. [ἀναχωνεύω. Gall. *Dessouder.* Ital. *Dissaldare.* Germ. *Das mit Bley vergossene zuvor verlohrne wider zusammen oder von Bley schneiden.* Hisp. *Quitar el plomo de la juntura.* Pol. *Zalewam odpuszczam, albo rozpajam.* Vng. *Az ónozást megvenni, az onnal való elválasztás.* Ang. *To unsolder that is soldered with lead.*] Varro l. Quā autem ff. de Auro & arg. legat. & cetera pondera argēti fuerint relicta, an replumbari debeant, ut recipiendum? Proculus & Celsus, quæ exempto plumbo expendi debere. Nerva & emptoribus replumbatæ assignandas. ✍ Aliquā de tacitē & generaliter accipit. ✍ To quod est quasi ferruminationē dissolvere, etiāsi plumbo glutinata nō sit, sed aut chrysocolla, aut alio quovis genere ferruminata. Paul. Pedicul. cod. tit. Aurea emblemata, quæ in lapidibus, absidibus; argenteis essent & replumbari possent, deberi Gell. 2. t.

Rēpo, pis, pi, ptum, ĕre. [ἕρπω, ἕρπω, ἕρπω. Gall. *Ramper, grimper, grenir, s'traîner.* Ital. *Rampare, strisciare, andar carpone.* Ger. *Kriechen* & Belg. *Kruypen.* Hisp. *Gatear por el suelo, andar gateando con las manos.* Pol. *Łazę, pełzam.* Vng. *Csúszok, mászok.* Ang. *To creep, or to runne as beasts do that go upon all foure.*] Propert. dicitur de animalibus quæ pedibus carent, & vermibus præcipuè, ut sunt vermes, quæ inde reptilia dicuntur. ✍ Quamvis & ea quæ parvos pedes habent: reperi dicuntur, ut sunt lacertæ, & similia. Plaut. in Amph. Qui Veneris filia augeris reptilibus Epirotica vides. Lucan. l. 9: Sed per terrigenū cuncta reptilia terras. ✍ Transferunt etiam ad radices, quæ de ipsa repere dicuntur quum late propagant, & diffundunt. Colum. lib. 8: Spatium autem radicibus quā repant, lapidesq; prohibent. Idem de arboribus: Ne antequam invalescant, in altitudinem repant.

Rēpōtus, participium. [Πεπλησμένος, ἐπιπλησμένος, ἐμπεφορημένος. Gall. *Satisfait, rempli, rempant, grimpant.* Ital. *Ben satollato, empiuto, ingrassato.* Germ. *Ersettiget.* Hisp. *Harto, lleno por el suelo.* Pol. *Napasiony.* Vng. *Tele, mászó.* Ang. *Crept.*] Tibull. lib. 1. cap. 3. Repens humi. ✍ Est & Repens nomen, idem significans quod repentinus, seu subitaneus, ἐξαίφνης. Verùm hoc priorem lectionem corrupit, quum repens participium eandem produxerit. Sed de hoc latè alibi multa fuerunt.

Reprĕhĕndo, is, ēndi, ensum. Quod à lancibus incepit. [Ἐπιτίθημι τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰ ἔσχατα τοῦ ἱματίου, ἐπιλαμβάνομαι. Pol. *Chwytam, łapię.* Vng. *Megragadni.* Ang. *To take hold upon the lappet.*] Scholl. in Cicer. Vo. M. Tullius leges, judicia populi Romani defendit, atque in hoc ordine ita moderatur, quasi unus reliquus ex familia vir clarissimus Scipionis Africani, actione reptitus, altius, ac paulò amicius ipsius toge ubi civis. Sic enim habent vulgata exemplaria. In alus tamen scriptis codicibus interpretis legetur,

in exhibuſſam etiam, repetitus: quarum utramvis malim nullam repti-us quod de cæte aures omnino relignant.

Rupto, prat. Frequentativum à repo. Sæpè, seu continuè repo. [*Rampeſo.* Gall. *Se traisner, ſouvent, ſur le ventre.* Ital. *Andare ſtrisciando.* Ger. Kriechen, et alter frieden. Hiſp. *Andar arrimando.* Pol. *Włazenie.* Vng. *Tsúszkálás, mászkálás.* Ang. *To creep much, or often.*] Clind. non autrop. -conclamata pronus Per vada reptabat cæno ſubnixa tenaci. Lucret. lib. 2: Nam ſæpè in colli iuga aratri paſtula lecta Lacipere reptant pecudes. ¶ Reptare item dicimus eum, qui tegniter, & quaſi reſiſtentem paſſis incedit: qualeſ ſunt quibus hortis, aut vinetis ſpatiantur. Horat. 1. Epiſt. 4: An tacitũ illas inter reptare ſalubres. Plin. Epiſt. ultima lib. 1: Scholaſticis parrò dominus, ut mihi eſt, ſufficiebat tantùm ſal, ut clevare caput, reflectere oculos, reptare per limitem, una ſemita tectam, omnes q; victimas ſuas noſſe, & numerare adbuc eas poſſit.

Rẽptãtus, participium, *ſignificat.* Stat. 5 Theb. Et Pomees reptatus agen.

Rẽptãtus, us, m. 4. Ioſe reptandi actus. [*Trampeſo.* Gall. *Rampement, ramaſſement, en chaſſant, ou ſe traisnant ſur le ventre.* Ital. *Camminare, ſtrisciando ſul ventre.* Ger. *Kriechung, ſchleichung.* Hiſp. *Aquella obra de gatear.* Pol. *Czołganie.* Vng. *Tsúszás, mászás.* Ang. *A creeping or going vpon all fours.*] Plin. lib. 14. cap. 1: Eadem modici domibus aſtruendis adminicula in ſudibus habent, vincam q; ſarmenti & alia improba reptatu, pampinorumq; ſuperfluitate periti domini ampla diſcurſu atria meant commolentes.

Rẽpũdĭe, is pen. cor. Quæ quiẽ repudios eſt, tinc pudibis prõgrediuntur, aor quem pedes habet adhõ exiguos, ut eis exire videatur. [*Vergonçoſa.* Gall. *Qui rougit & ſe monſtre fort honteuſe.* Ital. *Che ſe vergogna, o vuole vergognare.* Germ. *Ein ſcheu Thier das ſich ſcambt.* Hiſp. *Vergonçoſa.* Polon. *Wſtydliwy, wſtydliwa.* Vngar. *Tiſzeſſegtelen.* Ang. *What ſoeuer is ſhamefull.*]

Rẽpũtĭo, is, ui, ũtum. Rurſus puto, interpolo, reputo. [*Imaginar, o penſar otra vez.* Gall. *Repenſer.* Ital. *Riconſiderare.* Ger. *Wie etwas nochmals betrachten, oder anderſtwo? vel nochmahlen.* Hiſpan. *Tornar a poner y aſſentar.* Pol. *Zmowa, zaſtawienie.* Vng. *Vſſze meg ſzámlálom, okoſkodom.* Ang. *To ponder, or conſider againe.*] Col. lib. 2. cap. 21: Quæ denique ſarmenta, ſi tu annos recondi ſtatuis, reputari debere. Nam quanto ſunt expoſitiora, minus à curculionibus exeduntur: ſin proximus aſtat defuturum, nihil attinet reputare, ſatisq; eſt in umbra refrigerari, & ita granaria inferri.

Rĕpono, nis, pos. prod. ũi, ĭtum. Rurſus pono. [בתן *שוב שים odihõ.* Gall. *Remettre, poſer de nouueau, mettre en ſon lieu.* Ital. *Riporre.* Germ. *Wider hinumb ſetzen, oder legen.* Belg. *Weederom ſetten.* Hiſ. *Gardar en lugar.* Pol. *Oddáwam, w miyſce.* Vng. *Viſſza teszem.* Ang. *To put againe, to reſtore the like, to lay vp in keep.*] Cicer. pro Sctio: Hunc Pompeius erexit, atq; inſigne regium quod de capite ſuo abiecerat, repoſuit. Vng. 3. Aen. -antiquæ reponimus igne cinilli eſt, inſulæ ſumus ignotæ. Matth. 26: Vbi ſi pugio eſt, repone: cæcã ſi eſt, rurſus appone. Vnde reponere fabulas, & ſcripta poëtæ dicuntur, quũ ſcenicũ ea in ſcenam aſſerunt. Sonabant enim (ut inquit Porphyrio) quæ hodiẽ apud veteres præcrant, ſcriptores quum primùm in ſcenã prodirent, benigne excipiebant ſi forte nõ rectè egiſſent, iterũ ad ſcribendum audiendum benignitate allicerentur. Vnde Horat. in Arte: Fabula quæ poſci vult, & ſpectata reponi: id eſt, ſemel, atq; iterum ſpectari, & deinũ agi. ¶ Quandoq; reponere, eſt recondere. [עבר *אפר kaphar.* Σκεπάζω, κρύπτω.] Col. lib. 12. cap. 44: Vnumquodque genus ſeparatim propriis arculis reponas. Cic. 2. de Nat. deor. Scientia condendi ac reponendi fructus. ¶ Animo vel mẽte reponere, eſt memoriæ imprimere, & velut in intimo pectore recõdere. Virg. 1. Aen. -manet alta mente repoſta iudicium Paridis. ¶ Quandoq; idem quod ponere ſeu collocare. Cic. pro Seſt. Quos equidem in deorum immortalium numero ac cœtu repono. Idem 1. de Nat. deor. Quo quid abſurdius, quàm animi ſordidas, atq; deformes deorum honore adficere, aut hominẽs iam morte ſublatos, reponere in deos? Idem de Opt. gen. Orat. Tamẽ hunc in numero no repono, ſed Qu. Fratris Virtutes tuas in numero deorũ repoſitas, vides. Iuuen. 14. Sibi bona ſæpe valetudo quã ſibitur eſſe Corporis, & nõ eſt tamẽ hæc patrimõia valentis. Sic enim ſeſe ſua nõ certa parte reponunt. ¶ Quandoq; reddo, retribuo. [שוב *שלם shalam* השיב *hishib shalom.* Ἀποδίδωμι, ἀνταποδίδωμι. Pol. *Oddáwam.* Vng. *Megadom.*] Plaut. in Pœn. Eſſes mihi nunc os ferreũs, quos pro capite I hus prædã quos cõtinuò (his repono) in hoc ordine, ac quotidiano. ¶ Reponi (inquit Senec. ad Lucil.) dicitur illud, quod creditum debemus. Virg. 4. Georg. Et quidẽ hõgis corpus armenta dehibus, Exigua tamẽ gelidus ros nocte reponet. Id eſt, reſtituet, reſarcibit, reſtituet. ¶ Reponere gratiam: id est referre, & referendã beneficii cõgentiare. [השיב *hishib shalom* השלם *shalom.*] ¶ Reponere pœnam in reum: ſtrictiorem, eſt ad eum finẽ reponere, ut ita incorrupta ſeruetur. Col. lib. 12. cap. 44: Omne autẽ pomũ, quod in vetuſtatem reponitur, cum pediculis ſuis legendum eſt. ¶ Reponere in coronam rẽ, eſt in eum uſum reponere, ut quiſpiam ſit, coronamentis adhibeatur. Plin. lib. 22. cap. 21, de anthemide herba, in macro ſolo, aut iuxta ſemitas colligitur ver. e, & in coronamenta reponitur. ¶ Reponere ire aliquid, dicitur ſimpliciter, quũ aliquem eum ab alio tractũ ſeruandum accipit. Horat. in Arte: Scriptor honoratum ſi forte reponis Achillem. Id eſt, ſi de Achille aliquid ſeruandũ & reponendũ ſcripſeris poſt Romanum, qui geſtus mores eius deſcripſit, geſtaq; celebravit. ¶ Reponere aliquid alicui, eſt vitioſum illud obijcere, replicare, recommorare. Cic. ad Lent. Nec iidem reponam quum venerit.

Rẽpŏſĭtus, a, um, Iterũ poſitus. [אבן *אבן eben.* Gall. *Remis, ſerré, engardé.* Ital. *Repoſto.* Ger. *Wider geſetzt.* Hiſp. *Repoſto.* Pol. *Zápowiedziany.* Vng. *Viſſzatétetett.* Ang. *Put againe, laid vp, kept.*] Quint. lib. 2. Nec ille eſt vitio, qui eadem planibus iudicijs dicunt, falſidicum ut moveant, ut repoſiti & frigidi ſcribi. Id eſt, rurſum appoſitum meſſe. ¶ Legitur & & repoſitus per ὑπακοπὴν. Virg. 3. Georg. -atqui non Maſſica Bacchi Munera, non illis epulæ nocuere repoſtæ. Ide ¶ Aen. -& cunctis altaria ſtarent numine divi. Italiam petere, & terras tentare repoſtæ. Id eſt, longè poſitas. inquit Servius.

Rẽpŏſĭtum, ti, n. l. Vas in quo reliquæ cibosem, & menſæ inſtrumenta recondũtur, fictile ex corio tũ, ligneum, aliave materia. [אבן *אבן eben.* Gall. *Repoſoir, boiſſeau de boſſe, ou autre.* Ital. *Repoſitorio.* Ger. *Kehrichtkaſten, oder Schaffnud.* Hiſ. *Lugar donde alguna cosa se guarda.* Pol. *Śmiek, śmieciſzek.* Vng. *A hova az eſzek mezeſzéket, rakiak.* Ang. *Any place where things are layed vp and kept to keep.*] Plin. lib. 28. cap. 2: Libentẽ conuiua, meridiani vel repoſitorium tolli, inuitis conſtitutum habetur. Idem lib. 9. cap. 22: Teſtudinum, putamina ſecuriũ in lamnas, lectoſq; & repoſitoria his vtiũtur. Carmina Publii inſtituit.

Rẽporto, tas, act. p. R. ſcio, reveho. [הביא *הביא heby.* Ἀναφέρω, ἀναπορίζω. Gall. *Rapporter, remener.* Ital. *Riportare.* Ger. *Wider bringen oder tragen.* Hiſ. *Tornar a traer, o traer la demanda.* Pol. *Odnoſzę, odnoſzenie.* Vng. *Vſſza hordom vagy vinnem.* Ang. *To bring or carry againe, to conuay or beare.*] Virg. lib. 1. Georg. -aut arreptas ſpumis vbi repertas, Collibus in ſummos lapſa reportet humus. Col. lib. 7. cap. 1: Quippe ita ſtercora & vehicula nõ ſõ & reportare domo vel colo poteſt cõmodè. ¶ Reportare aliquid ad aures alicuius. Virg. 7. Aen. Quum prouectas equo, longæq; regis ad aures Nuntius ingreſſus ignota in vrbe reportat Aduentare duces. ¶ Reportare laudem ex hoſtibus. Cic. 3. de Legib. Nihil enim præter laudem bonis atq; innocentibus, neq; ex hoſtibus neq; à fortis reportandum.

Repŏſco, is, Repetere: nec eſt, petere aliquem quod mihi debet, vel quod antea accepi. [בקש *בקש bikkeſh* דרש *דרש dereſh* בעה *baah.* Ἀπαιτέω, ἀξιόω. Gall. *Redemander.* Ital. *Addimandare, ridomandare.* German. *Wider begeren, oder fordern.* Hiſp. *Tornar a demandar, o demandar otra vez.* Polon. *Żądam, żądanie.* Vngar. *Viszszakeresem.* Ang. *To aske againe.*] Plaut. in Aulul. Aulam, Aulam, inquam te repoſco, quam tu confeſtus mihi, Te abſtuliſſe. Virg. 7. Aen. -Parthoſq; repoſcere ſignaa. Terent. in Adelph. -nam imbos curare, præpropere dum Repoſcere illum eſt quæ dedi. ¶ Repoſcere ad ſupplicium, & ad pœnas. Virg. lib. 6. Aeneid. Regem ad ſupplicium præſenti Marte repoſcunt. Idẽ 2. Aen. Quæ Ilios ad pœnas ob noſtra repoſcent Effugia, & culpam hanc miſerorum in corpore probrum.

Rĕpŏſĭtorium, Vide REPONO.

Rĕpŏtĭa, orum, n. Dicta fuere quum poſtridie nuptiarũ apud novum maritũ cœnarent quòd quaſi reficiarent potatio. [*Vna beuuda, o potaçon.* Gall. *Le breuuage ou fait le lendemain des nopces.* Ital. *Cenare, bere, o mangiare.* Germ. *Morgen ſuppen, oder nachtrunck, ſo man an dem Nachtag eines hochzeit haltet.* Hiſ. *Cena nocturna.* Pol. *Kiſzaſz kiedy ſię po weſelu ſpotykaią.* Vng. *Menyegzőnek másnapi lakomája.* Ang. *Banketting, or feaſting the morrow after.*] Horat. 2. Serm. Sat. 2. Te reporta, natales alterve dierum Feſtos albatus celebret. Vbi Porphyrio: Repotia, inquit, dicebantur dies illi, qui nuptias ſequebantur. Acron contrà: repotia interpretatur ſeptimum diem, quo nova nupta redire ſolet ad parentes ſuos.

Rĕpræſĕnto, as, act. p. Præſentem fio. [הקריב *hikrib* עשה *dereſh* בעה *baah.* Ἀκεῖθαι παρεῖναι. Gall. *Repreſenter, offrir.* Ital. *Rappreſentare.* Ger. *Fürgeben, fürbringen, oder zeigen für.* Hiſp. *Repreſentar, o mostrar alguna cosa.* Polon. *Przed oczy ſtawiam.* Vng. *Elé adom.* Ang. *To repreſent, or offer.*] Col. lib. 12. cap. 1: Itaque vilibus curabit, ut juxta reddantur: ſiquæ non ægrè cohercentur, ſi ſemper ſe repræſentarint. ¶ aliquando retribuo, ſolvo. [שוב *שלם shalam* השיב *hishib shalom.*] Suet. in Claud. Repræſentaturus pro opera diginitatis præcẽcem. ¶ Aliquãdo reddo, retribuo. Cic. 2. Phil. Ego corpus habeam, ſi repræſentari morte mea libertas civitati poſſet. ¶ Nonnunquã refero. Cel. Repræſentare videtur ſapor rem alicuã. Cic. pro Sext. Erat ea repoſita Senatus in præſentia Cõcordiquo die templũ repræſentabat memoriã Cõſulatus mei. ¶ Repræſentare, eſt ante diem ſolvere. Cic. ad Att. lib. 12: Reliqua pecuniæ vſuram, ſi Sicca pendemus, dum à Fabio vel ali-

vel aliquo qui Taberio debet repræsentabimus. Senec. libr. Epist. 15. cap. 2: Petis à me ut id quod in diem fœnus dixeram debere differri, repræsentem. Hinc Cic. Tironi: Diem promissorum ad eligendum etiam repræsentabo, si advenerit.

Rĕpræsentātio, verbale, ōnis. [מוּכָה mukah. verberatio, percussio, plaga.] Gal. Representation. Ital. Representatione. Germ. Die fürbildung oder fürstellung under augen. Hisp. Representacion. Pol. Pokazowanie. Vng. Megmutatás. Ang. Representation.] Plin. lib. 9. cap. 6: Cujus imago nulla repræsentatione exprimi posse talia, quam exiris immanitas dentibus truculentis.

Rĕprĕhendo, dis vel per synæresin pendo, ndi, nsum, ndĕre. Retrahere, quasi rem à prehendo. [רָפָה rafah. רָפַת raphah. remittere, solvere.] Gall. Reprendre, prendre par derriere. Ital. Riprendere, pigliare per di dietro. Ger. Wider kommen nehmen. Belg. Wederwaerts vreden. Hisp. Reprehender. Pol. Nazad ciągnąć, nagannić. Vng. Vissza vonni. Ang. To plucke back again, to reprove or rebuke.] Liv. Adeò turbati erant dextræ lævæque equites, pedites quoque, ut quosdã Galli Cato manu ipse repulerit, ferientes in hostẽ. Propter quã possit nostros quispiam reprendere curiosus. ¶ Aliàs significat arguo, increpo. [תּוֹכֵחַ tochiach. correctio, increpatio.] Pol. Karzę. Vng. Feddenem.] Cic. 4. Acad. Licet enim hæc quivis urbanus in suo reprehendat. Idem ad Brut. N. Ut in Catone reprehendebat, nõnulla in Homero. Horat. 1. Epist. 19. Nec tua laudabit studia, aut aliena reprendet. Ovid. Epist. 18: Nunquam qui solcam Paridis reprendere factum.

Rĕprĕhensĭo, ōnis, verbale, fr. [תּוֹכֵחָה tochechah. increpatio, correctio.] Gall. Reprehension, reprise. Ital. Riprensione. Germ. Das straffen oder wenden: beschädigung. Hisp. Reprehension, obra de reprehender. Pol. Strofowanie. Vng. Megfeddés. Ang. Reproving, back again or reproving.] Cic. 1. de Fin. Quamobrem illi reprehensiones inter reprehensiones non sunt numerandæ.

Rĕprĕhensor, ōris, m. Castigator, objurgator, qui reprehendit, vel argutor. [מוֹכִיחַ mochiach. increpator, arguens.] Gall. Reprenneur, blasmeur. Ital. Riprenditore, correttore. Ger. Ein Verbesserer. Hisp. Reprehendedor, corregidor. Pol. Przestrzegaiący, ieżeliby co ręce karze. Vng. Megfeddő, dorgáló. Ang. A reproover, a reprover.] Cic. 2. de Nat. deor. Nam in prosequẽdis animis aut vis, aut nullo modo, concludenda sãt a quibus facile corrumpendis orationis Epicureæ reprehensionibus vitæ dilabuntur. ¶ Reprehensor, pro emendatore, & correctore. Cic. pro Planc. Nam si ita esset, quod Patres apud majores nostros tenere non potuerunt, ut reprehensores essent Comitiorum, id haberent Judices &c.

Rĕprĕhensus, a, um, quent. [מוּכָח mukach. Gall. Reprendu, fautement blasmé. Ital. Reprendere, fautore. Ger. Der gestrafft ist straffen. Hisp. Reprehendido o reprendido. Pol. Villamowiony karany. Vng. Feddemetkezett. Ang. To rebuke or reprove often.] Liv. 2. ab Urb. Reprehensare singulos, obsistere, abstrahere quosque de nimio honore ausos fecerant, retrahere, neque ea deserto præsidio eos sugere.

Rĕprĭmo, mis, pressi, pressum, ĕre, tr. Continere, cohibeo, retringo, comprimo. [מָנַע manah. חָשַׂךְ chasach. refrenare, arcere, prohibere. Gall. Reprimer, retenir. Ital. Reprimere, ritenere. Germ. Hinderhalten, verwehren. Belg. Beletten, tegenstaen. Hisp. Tener apretando. Pol. Powściągnąć, zabronić. Vng. Megtartóztatom. Ang. To refrain, to withdraw, or keep backe.] Cic. 1. de Leg. Reprimam jam me, nec ita sequar leges, quo, minus, quas plus pœnarũ habeo, quàm pecuniæ. Idem 2. de Finib. Difficilem quandã temperantiam postulabat in eo quod semel jam missum cohiberi, reprimi, non potest. Plaut. Callicles. Ita me di bene amẽt, ut ego vix reprimo Labra ab istam rem, quin te deosculer voluptas mea. Terent. in Adelph. Tandem reprime iracundiam, atq; ades redi. D. Repressi. redimito maledicta omnia. Virgil. 12. Aen. Retinuerant animis Acneas volvens oculos, dextramq; repressit.

Rĕpressus, a, um, partic. Prostigatus, repulsus. [מוּכָע mukah. מָחוֹשֵׁךְ machoschech. abnegans, abnegandus. Gall. Reprimé, retenu. Ital. Represso, ritenuto. Ger. Der ist gestrafft. Hisp. Retenido, apretado. Pol. Zawstydzony. Vng. Hatra verettet. Ang. Refrained, holden in, or kept backe.] Cic. pro Lege Manil. Tamen in pœnis hostium repressas esse intelliguntur, ac retusas.

Rĕprĕssŏr, ōris, masc. qui reprimit, compressor. [מוֹכִיחַ mochiach. increpator, arguens.] Gall. Qui reprime, reprimeur. Ital. Che reprime. Ger. Ein der jemanden in einen ding wehret oder sich selbs nicht lest thun möge. Hisp. Que tiene apretado. Pol. Powściągający. Vng. Megtartóztató, ellenálló. Ang. A refrainer or holder in.] Cic. pro Sextio. Intrudo eum domicilio hirtocinii, repressorem cædis quotidianæ, defensorem templorum atq; rectarum &c.

Rĕprŏbo, ās, āvi, ātum, āre, tr. Improbo, rejicio, abjicio, contemno. [מָאַס maas. מָנַע manah. abominari, abjicere. Gall. Reprouver, blasmer. Ital. Reprobare, riprovare. Ger. Verwerffen, nicht für gut halten. Belg. Verwerpen. Hisp. No aprovar, reprovar. Pol. Gánić, nienawidzieć. Vng. Megvetem, nem szeretlem. Ang. To disalow, to reprove, to refell.] Cic. 4. Acad. Qui quum Zenonis fuerit auditor, reprobavit ea, &c. Idem lib. 1. de Finib. Confirmat autem illud vel maximè, quòd ipsa natura, ut ait ille, asciscat & reprobet: id est voluptatem, & dolorem.

Rĕprŏbus, a, um, adj. Improbus, inutilis: quod tamen apud veteres nõ facilè invenias. [מָאוּס maus. מָנוּד manud. Gall. Reprouvé, rejetté. Ital. Reprobo. Germ. Ein verworffener unnütze Mensch. Hispan. Reprovado. Pol. Złorzeczony. Vng. Nem szerelmes, kedvetlen. Ang. Worthles, or rascall.]

Rĕprŏmitto, is, mīsi, missum, ĕre, tr. Ille ei qui mihi stipulanti antea aliquid promisit nunc jam vicissim à me stipulanti promitto. [הִבְטִיחַ hibtiach. Gall. Promettre en l'obligeant par stipulation. Ital. Obligarsi per stipulatione. Ger. Hergegen versprechen. Hisp. Obligarse por promesa. Pol. Znowu obiecuję. Vng. Viszontagon fogadom. Ang. To bind himself by promise vnto another.] Plaut. Asin. Verbum illuc argentum tamen mihi sexis denumerato. Repromittam ibi nomine dotatum eum futurum. Cic. post red. ad Quirit. In referenda autem gratia hoc vobis repromitto, tempriq; præstabo, &c. Idem pro Q. Rosc. Repromittis tu ab hoc mennium Roscio; recta illãm stipulationem clamis. ¶ Repromitto, pro simplic. promitto. Suet. in Claud. Cæsare: Sucinum aggestus est, non minus compendii spe quàm gloriæ: quum quòd privato tumptu emissuros se repromitterent, huic licentiam agon concederentur.

Rĕpromissĭo, ōnis, f. r. Ipse repromittẽdi actus. [הַבְטָחָה habtachah. Gall. Promesse ou obligation par stipulation. Ital. Obligazione, promessa per stipulazione. Ger. Ein gegen versprechung. Hisp. Promessa, obligacion. Pol. Znowu obiecowanie. Vng. Fogadás. Ang. A promise or a bindinge.] Cic. pro Rosc. Com. Rosanus qui ex utriusque nostrum consilio & authoritate restipulatus erat à Fannio diligenter, ut quod is exegisset à Flavio, dimidium partem sibi dissolveret, liquidè sine cautione, & repromissione, nihilominus id Fannius fecerat tibi or est. Roscio debebat.

Rĕprŏlĭo. Repritus, Repto. Vide a Rpto.

Rĕpŭbesco, is, ŭi, r. Rursum pubesco, ad puberitatem redeo. [כָּמַר kamar. Gall. Rajeunir. Ital. Ringiovenire. Ger. Wider jung oder jung werden. Hisp. Tornarse mocoso. Pol. Odmłodzić się. Vng. Megifiadok. Ang. To waxe young againe.] Col. lib. 2. cap. 2. Hæc revirescere, nec repubescere potest.

Rĕpŭdĭum, dĭi, n. d. Propriè dicitur recusatio ea qua vir uxorẽ à se rejicit ob rem aliquã pudendam. [כְּרִיתוּת cherituth. abscissio. Gall. Divorce, separation de mariage. Ital. Repudio, ripudio. Germ. Die verstossung eines Ehemanns ein Ehe scheidung. Hisp. Divorcio por cosa vergonçosa. Pol. Rozwod. Vng. Választó vele el válni, elbocsátás. Ang. A divorcement, a bill of divorce.] Plin. lib. 7. cap. 16: M. Lepidus Apulejæ uxoris charitate post repudium obiit. Cujus I. Divortium. D. de Divor. In repudiis id est, renuntiationibus, cõprobata tamen hæc verba. Res tuas tibi habeto. Item hæc: Tuas res tibi agito. ¶ Repudium renuntiare. Plaut. Aul. Jam me nunc renuntiare repudium jussit tibi. F. Repudium, rebus paratis, atque exornatis nuptiis erunt, in Phorm. Jam accipe, hic repudium renuntiet. Repudium remittere. Idẽ ibidem: Quã ego velim hanc rem causa causam dicam alicui. Remittam, quæ tu mihi dotis dabat.

Rĕpŭdĭo, ās, āvi, ātum, āre, act. p. Matrimonium dirimo, & uxori nuntium remitto. [שָׁלַח schalach. שָׁנֵא schanea. Gall. Repudier, renvoyer sa femme. Ital. Repudiare, cacciar via la moglie, ripudiare. Ger. Sein Ehe weib von sich thun, sie nõ abscheiden. Belg. Verwerpen, verstoorten. Hisp. Desechar por cosa vergonçosa. Pol. Opuszczam, odprawuję. Vng. Feleségemet el bocsátom. Ang. To put away his wife, to forsake her.] Suet. in Cæs. Neq; ut repudiare illam, compulsus à dictatore sit, ullo modo potuit. Dicitur etiã uxor repudiare maritũ. Quæ. lib. 7. cap. 9. Sæpè secubanti matrimonium dedit, repudiavit. Ulp. de Divortiis Julianos lib. 2. Digest. quæritur an furiosa repudium mittere, vel repudiari possit? & scribit furiosam repudiari posse. ¶ Interdũ pro simpliciter pro nõ accipio, recuso, respuo, aspernor. [מָאַס maas. מָנַע manah. Gall. Repudier, refuser. Ital. Ripudiare, rifiutare. Pol. Gardzę.] Terent. in Andr. Repudio concilium: quod primùm incœperas. ¶ Repudiare, & recipere sunt contraria. Varinos ad Cic. lib. 5: Non repudiabis in honore quem in periculo recepisti. ¶ Dicimus autem Latinè, contulerę, Repudiare hereditatem, gratiam, conditiones, dignitatem, pecuniam, voluptatem, voluntatem alicujus, authoritatem. Hæc etiam repudiatus dicitur, qui in comitiis repulsus est. Cic. pro Plancio. Nunquam enim nobilitas prætorium integra, atque incorrupta populi Romani suppleret repudiata esset.

Rĕpŭdĭum facĭo, ĕci, ctum, ĕre, tr. [מָאַס maas. מָנַע manah. Gall. Repudier, mettre hors. Ital. Ripudiare, rigettare. Germ. Verstossen, verstossung machen. Hispan. Desechamiento. Pol. Odprawuję, odpuszczam. Vng. Elbocsátom. Ang. To put away his wife.] Cic. ad Att. lib. 11: Sed mihi fuit alia pro repudiatione cura.

Rĕpŭdĭosus, adj. Odiosus. Plaut. in Pers. Verũ victo, me ubi voles cupiam dare, ne hæc tamen faciat repudiosas nuptias: id est, ut hanc ob causam nuptiæ meæ repudiosum

Rĕpŭĕrĕsco, is, ĕre, n. In pueritiam ætatem revertor. [παιδαριωδῶ Gal. Redevenir en enfant. Ital. Ritornare in fanciullo. Germ. Wider zu einem Kind werden / Kindisch werden. Belg. Wederom tot een kint worden. Hisp. Tornar muchacho, renovarse. Pol. Wracam się do dziecinnego. Vn. Gyermekké lészek. Ang. To wax childish.] Cic. in Cat. Ex hac ætate reputerascam, & in cunis vagiam. ¶ Interdum ad pueriles nugas & deliramenta redire. Cicer. lib. 2. de Orat. Quum is diceret, socerum suum Lælium semper ferè cum Scipione talem fuisse, cujus intercidisset recuperascere illos solicos, quam ruri excurbe, tanquam ex vinculis evolavisset. Plaut. in Merc. Senex quos res tempto est jam necesse it nec sapi, ziant falere cum suetum repuerascere.

Rĕpŭgno, as, n. p. Resisto, contra do, obsisto, refragor. [כחוך מחלוקת סדר Germ. ein widerspenstig Gal. Repugner, contredire, repliquer. Ital. Resistere, contradire, contrastare Germ. Widerstreben / streuben sich / setzen sich / widerkehren? Belg. Een stuck tegen strecken of weder keeren. Hisp. Contradezir / repugnar / resistir / pelear. Pol. Odmawiam, przeczę, wzbraniam się. Vn. Ellene állok, ellene vágakodom. Ang. To gainstand or resist, to gainsay.] Cic. de Amicit. Cùm autem omnium rerum simulatio est vitiosa, tollit enim fidem vero, ubi adhibetur, tum amicitiæ repugnacmaxime.

Rĕpŭgnantĭa, æ, f. o. Dissentio. [מחלוקת machloketh Gal. Inclination contraire, contrepoinct. Ital. Contrarietà, repugnanza. Ger. Widerwertigkeit / gegenpart / widerstreit. Hisp. Apuella, contradezir. Pol. Przeciwność, wzbranianie się. Vn. Ellenállás. Ang. A gainstanding, disjunction.] Cic. Philip. Sed quæ tanta tandem est repugnantia, non videas nihil profectò tuis.

Rĕpŭgnans, antis, com. t. Contrarius, qui obsistit & reluctatur. [סדר Gall. Qui est contraire à aucune chose, qui ne veut, & refuse. Ital. Contrario à qualche cosa, che non vuole. Ger. Widerstreitig / widerwertig / der sich widersetzet. Hisp. El que contradize / resiste. Pol. Przeciwny, wzbraniający się. Vng. Ellene való, ellenvetőleges. Ang. He that or that which gainstandeth or gainsaieth.] Cicer. 1. de Orat. Te repugnantem in disputando esse visum.

Repugnānter, adverb. cui opponitur Patienter. [παραπλησίως, ἀντιπράττων Gall. Contrariement, au contraire. Ital. Contrariamente, mal volentieri. Ger. Widerwertiglich und ungern. Hisp. Resistiendo, con resistencia. Pol. Zawzięcie, Vn. Ellenkedve. Ang. With gainstanding.] Cic. in Cat. Majore: Alterum patienter accipere, non repugnanter.

Rĕpullŭlo, as, Iterum pullulo. [ἀναβλαστάνω. Gall. Repulluler, retourner ses germes & bourgeons. Ital. Ripullulare. Ger. Widerumb sprossen / sprossen oder schiessen. Belg. Wederom spruyten. Hisp. Renovar y echar los renuevos. Pol. Znowu puszczam, wypuszczam. Vng. Ismét kihajtani. Ang. To bud gain, to spring again.] Plin. lib. 16. cap. 10: Latex ultis radicibus non repullulat, pecca repullulat.

Rĕpullŭlāsco, is, Rursus pullulasco, & novos pullos: hoc est, nova germina emitto. [ἀναβλαστάνω, πάλιν βλαστῶ. Gal. Repulluler. Ital. Germogliare di nuovo. Ger. Widerumb aufsprossen / sprossen / herfürschiessen. Hisp. Renovar y echar de arbol. Pol. Nowe pączki wypuszczam. Vng. Ismét kihajtani. Ang. To bud gain / spring again.] Col. lib. 4. cap. 22: Vi juxta cratericem novelli in fundibus repullulascant.

Rĕpūmĭco, as, Rursum pumico.

Rĕpūtātĭcĭus, a, um, adject. verbale, Et Quod de arboribus dicitur, quando germina hiemalia propter frigus expoliuntur ipso Vere. [φαλάκρωσις Gal. Repoussement. Ital. Pollonare. Ger. Widerwuchs / was wider wächst. Hisp. Retoñar. Pol. Odrastanie, puszczanie się. Vng. Megerczedés. Ang. A putting forth again.] Plin. lib. 17. cap. 20. Germana li frigus retorridas, hiemisque lecerit, remedio est rapunicatio, & quædam politura.

Rĕpūto, as, āvi, ātum, a. [λογίζομαι. Gall. Repenser, repliquer. Ital. Ripensare, rimirare. Ger. Widerumb dencken / nachsinnen. Belg. Wederom denken. Hisp. Pensar otra vez, repensar. Pol. Przemyślam, rozważam. Vn. Kétszer meggondolom. Ang. To think again.] Quando de re nunc vel tali dubitatio loquimur, facit præteritum tempus. ἐξελογισάμην. Quando verò vicem reddimus, repugno. ἀντιλέγω. Cicer. Leonidæ: Darent mihi præsidium Pontum, in quo possem illorum animos meditantes latrocinia repungere.

Rĕpŭrgo, as, āvi, ātum, a. Idem quod Purgo, ex. d. dogenter mundo. [מטהר נקה ניקה מטה pureo, mundo, purgo Gall. Repurger. Ital. Ripurgare. Ger. Wol säubern / wol fegen. Hisp. Muebo limpiar. Pol. Oczyszczam. Vng. Megtisztogatom. Ang. To purge diligently / well / cleanly.] Plin. lib. 19. cap. 19: Quinquefolium cymosum ab imo dorso, nisi repurgetur. Ovid. de Nuce: Dumque repurgat humi coloredq; faces remittit. Hom. 5. Metam. verbisq; Aquilonibus Austro Falcæ repurgato fugebant nubila cœlo.

Rĕpūto, as, āvi, ātum, a. Mente revolvo, animo expendo. [חשבון חשב φαντάζομαι, λογίζομαι. Gall. Repenser, penser & repenser. Ital. Ripensare. Ger. Bedencken / erwegen / ermessen. Hisp. Medio pensar. Pol. Mierzę, ważę. Vn. Elmerlem, fontolgatom. An. To consider or consider with myself.] Sallust. Cat. Qui sententias quo modò meas rectè noverit, & vitæ. Cæs. lib. 1. ab Urbe Quæ fiducia eò unde natus sis reputa. Cic. post red. Quibus ego rebus objectis multa mecum ipse reputavi. ¶ Nonnunquam refero, sive minorem summam à majori deduco, detrahere. Vlp. de adminis. & peric. tutorum: Idem sumptus ille tutor reputabit, si ex officio necessario habuerit aliquò ire, vel proficisci.

Rĕpŭtātĭo, onis, f. t. Actus reputandi, & cogitatio. [מחשבה machsjebhah, cogitatio Gall. Pensement & consideration. Ital. Pensamento, considerazione. Ger. Betrachtung / erwegung / bedencken / acht. Hisp. Pensamiento y consideracion. Pol. Myślenie, rozważanie. Vn. Jószándék. Ang. A thinking or considering in my mynd.] Plin. lib. 10. cap. 17: Hanc salutat in reputationem cæterarū quoq; volucrū nos impellit. Gel. lib. 12. cap. 1: Per hæc temēta ætatis exacta & feminas suis tacta est & utendi cōsilii reputatio, & honesti cōtemplatio. Reputationes sub rubr. C. de reputat. dicuntur cōpensationes quæ contra minores in integrū restitutos fiunt: nam ideò illis cōtra venditionē restitutis, fundis cum fructibus restituuntur: ut illi pretiū ejus usque reddant. Horom.

Rĕquies, ētis, f. q. Cessatio à labore, quies, vacatio, otium. [מנוחה מרגוע מנוחת שבת margoah menuchah menuchath schabbath Gall. Repos, requy. Ital. Requie, riposo, quiete. Ger. Ruhe / Feyr. Belg. Rust. Hisp. Holgança. Pol. Odpoczynek. Vng. Nyugodalom. Ang. Quietness, rest, ease.] Ovid. Epist. 4: Quod caret alterna requie, durabile non est. Virg. 4. Æn. Tempus inane peto, requiem spatiumq; furori. Cic. in Catone Majore: Vi meq; senectutis requirem, oblectamentāq; noticiæ. ¶ Legitur & genitivus requietis. Cic. 2. de Finib. Ki ad dolores ita paratus est, ut meminerit maximos morte finiri, parvos multa habere intervalla requietis.

Rĕquĭesco, is, n. t. Cesso à labore, quietem ago. [שבת שבתון נוח נחה נחת ἡσυχάζω Gall. Se reposer, cesser à travailler. Ital. Riposarsi. Ger. Ruhen. Belg. Rusten. Hisp. Descansar ò holgarse. Pol. Odpoczywam. Vng. Nyugszom. Ang. To be at rest or ease.] ut Requiescere à Rep. muneribus, apud Cicer. 2. Offic. Virg. 1. Eglog. Hic tamen hanc mecū poteras requiescere noctē: hic ede lecta virides. Cic. in Verr. Quū domūs in eo negotio, curaq; fuctam, ut requiescerem curarumq; animi levarer ad Carpinatium revertebar. ¶ Requiescere in re cujus spē, & spem omnē in ea repositā habere. Cic. pro Cæl. Qui hoc unico filio nititur, in hujus ipe requiescit. ¶ Legitur & adverbiis poni pro eo quod est ibi vel ibidem esse, & quietū recedere. [השבית נוח נחה נחת ἡσυχάζω Gall. Demeurer, reposer. Ital. Dormire. Ger. Ruhen / ruhig und still machen. Hisp. Holgar ò reposar. Pol. Odpoczywam. Vn. Megnyugodni, le ülöldögélem.] Virg. Pharmaceutrias: Et mutātā jubos requiescere flamina curules.

Rĕquīro, is, pen. prod. ĭi, ĭtum, a. Multa & diligēter quæro. [בקש דרש בעה בחון חקר ἐπιζητῶ Gall. Requerir. Ital. Richiedere. Ger. Bitten / fragen / eine sach ersuchen / ersuchen. Hisp. Requerir, diligentemente buscar. Pol. Proszę, żądam, żądam się. Vng. Megkérdezem, kérdezem. Ang. To require or demande or aske.] Terent. in Pharm. Ad Phædria, eum require, atq; adde hoc. ¶ Ponitur aliquando pro interrogare. [שאל שאלה ἐρωτῶ.] Plin. Epist. 1. 7: Ab quibus libenter requiescam, cur concedant, &c. id est, quos libenter interrogaverim. ¶ Aliquādo pro desiderare. Cic. in Parad. In quo equidē contineri illa non hominū majorum nostrorum prudentiam requiro. ¶ Nonnunquam pro opus habere. Cic. 2. de Finib. Virtutem autem nisi hanc honestā, nullā requirere voluptatem. Idem pro Lege Manil. In hoc de lo Atlantico non solum militaris illa virtus, quæ est Cn. Pompeio singularis, sed aliæ quoque virtutes animi multæ, & magnæ requirūtur in eo est, necessariæ sunt.

Rĕquīsīto, as, frequent. Plaut. in Most. Quid tu otiosus res novas requisitas?

Res, rei, f. q. Generalem habet significationem. [דבר עסק עסקים πρᾶγμα Gall. Chose, negoce. Ital. Cosa, negocio, Germain. Ein ding / sach / handel / ein jetzige / damit man umb gehet. Belg. Een ding. Hispan. Cosa, la negocio. Pol. Rzecz, sprawa, interes, pożytek. Vng. Dolog, meglés. Ang. Any thing or business.] Nam (ut Paulus Jurisconsultus inquit) tam corporalis, quàm incorporalis cōprehendit. ¶ Aliquādo ita accipitur, ut verbo opponatur hoc est, pro reperi voces significata. Cic. 3. de Orat. Sonorum, nulla vis verborum fuit. Idem 2. Tota Rem opinor spectari oportere, nō verba. Horat. in Arte: Verbaq; provisam rem nō invita sequētur. ¶ Nonnunquā ita ut opponatur personæ. Vocat loci argumentorū partim à rebus, partim à personis fieri dicūtur. ¶ Sumitur & pro cōtentione, lite, negotio. [ריב עניין δίκη.] Cic. pro Sext. Rosc. Tecum mihi res est Roscī. Terent. Quid hic erat illic est, negotii. Cic. pro Murena. Nondum potuisse tantæ rei conflatas insidias, nitimur rem, quæ nē dici oporteat. ¶ Item pro imperio. [מלוכה ממלכות βασιλεία.] Virg. 3. Æn. Postquā res Asiæ, Priamiq; evertere gentē Immeritam visum superis. ¶ Item pro actu venereo. Terent. in Eun. Ego cūillo, quo cū unorem habebā tum hospite. Donatus Rem habere, honestè res impuras dicimus. De tribus hitce posterioris significationibus, Ausonii versus est in Monotyllabis: Impetum, litē, ventrem, cui una notes res. Item pro experientia, sive

es, sive effectu, ἔργον. Terent. in Adelph. Re ipsa reperi, facilitate nihil esse melius, neq; clementia. Cic. in Catone. Habui hęc de Senectute quę dicere vobis, ad quã unus perveneratis, ut ea cuę exme audissetis, experti probare possitis. ¶ Ită pro periculo ut apud Terent. in Phorm. Verum pone esse verissimum, Adrande tamen nõ capitis tibi res agitur, sed pecuniæ. ¶ Dicere, vel cogitare quod res est, hoc est, veritatẽ dicere, vel cogitare. Terent. in Adelph. Verum cogito quod res est. ¶ Res item pro bonis, sive substantia accipitur. Idem Terent. in Phor. Ac si talentum rem reliquisset dicat primus esse, &c. Vide dicimus rem habere, pro eo quod est divite esse. Cicer. 2 Offic. Non est duo hominũ millia qui rem habeam. Rem augere, id est, locupletari. Idẽ pro Rab. Posthumo: Rem bonis & honestis rationibus auxit. Rem facere, idem. Horat. 1 Epist. Si nobis rectas laudet qui rectum scit, eam, si quis recte fecerit, nõ, quocunque modo rem, &c. Avidus admodũ est, avarus. Terent. Eunuch. Ejus frater aliquantũ est avidior. ¶ Interdum res accipitur pro utilitate, ὠφελείᾳ. Terent. Hecyr. Sua rem esse Bacchidis. Et rursum: Nec quicquam rei nobis esse, ut quisquam amator nuptiis lætetur. ¶ Ex re ipsa nomen dicitur quod extemporale est, & rei natæ id est, occasione. Pro rei natæ id est, pro eventu rei, & occasione. Ab re, aliquid ponitur pro absurdo. ¶ Ad rem verba conferre is dicitur qui aggreditur agere quod dicit. Terent. in Eunuch. Tam diu ejus utilitatis verba parsimus, quam diu verba dant. Cæcilius ad rem conferatur, vapulabit. ¶ Res Romana, à Livio tãquã ponitur pro actis Romanis, sed res Romana, ἐνεργείᾳ, erat ipsa negotia. ¶ Ponitur res aliquando pro modo, seu ratione. Plautus in Rud. Iam repeti rem quã potito nec furi, nec sacrificulo. ¶ Re vera, duę dictiones tunc idẽ significantes quod re ipsa, vel ut veritas se habet, ἀληθείᾳ verbo, ἀφανῶς. Cicer. pro Cluent. Verbo ille rem erat te quidẽ vera, & perfido, & tum accusationi Oppianicus. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 7. velut si Re vera roganti, &c. ¶ Aliàs res agere dicitur qui nõ aliud ad id quod aut dicit, aut facit. Cicer. ad Catilinam, lib. 1. Etsi tacente te ita res agitur, ne convicium Platonis audiam. Hujus dictionis ea est regula, ἀναγκαῖον, ut ăsperi proculo. ¶ Res comprehensa, dicitur quum judicium in diem certum ejusmodi est, ἀναβολὴν μεχθήσεται. ¶ Res judicata dicitur, quæ finem controversiis pronunciatione accipit, quod rei condemnatione, vel absolutione contingit: unde est Virg. Tale Re judicata, ἀναντιῤῥήτως. ¶ Res forenses, dicitur causa quæ agitur in foro, & ad causidicos pertinet, ἀγορικὰ πράγματα.

Rerum prolatio, &, Res prolatus, sæpè dixit Cicero: nec tamen quid significet, intelligunt nisi augmentum faciat autem, ut ex accurata multarum locorum examinatione colligimus: tempus illud, cùm homines ferierentur, declarat maximè Plautus in Captivis, in persona paralitici:

Vicos prolatæ sunt, cùm rus homines eunt,
Simul prolatæ res sunt nostris dentibus.
Quasi cùm calcatur, cochlea in occulto latent,
Suo ubi sulco vivant, ros si non cadit:
Item paralitici rebus prolatis latent.

Et pro Murena, ubi Sulpicius exagitat: Sapiens existimatur nemo potest in ea prudentia, quę nec est extra Romanum ullam, neq; Romæ rebus prolatis, quicquã valet. & ad Attic. lib. 7: Non illum rerũ prolatio tardabit. & ad eundem lib. 14: Meam stultã verecundiam, qui legati colleris manu res prolatas, ne deterere videret hunc rem ignorare. & ad Quint. Frat. Res prolatæ, ad interregnum comitia addictæ. Rerũ igitur prolatio, sive res prolatæ idẽ est, ut ita dicas, vacatio à muneribus: quæ maximè erat illorũ dierum. Ludorũ autẽ nomina, Votivi, Romani, Victoriæ, Plebei, quorũ primi Votivi XVII. Cal. Sept. cõmissi, per quindecim dies celebrabantur: & continuò Romani per decẽ dies: cum interea res prolatæ dicebantur, collectis Votivis, & Romanis, ludis ad negotia redibatur. Sic bantisenatus habebatur, tum publicè tum privatim quisq; fatagebat in suas res: hoc usq; ad VIII. Cal. Novemb. nam cum inter ludos Romanos & ludos Victoriæ dies intersint XI. V. quod superiùs ipse declarat lib. 4. in Verrem: rectè subducenti pertæsum fieri, ludorũ victoriæ commissionem incidere in diem VIII. Cal. Novemb. quod significatur & ad Q. fratrẽ lib. 3: itemque igitur res prolatæ Victoriæ ludi, comq; his Plebeii cõjuncti, dies autem decẽ à vetere ad IIII. nonas Novembris & magistratus, & cujusvis ordinis homines intermissam rei sive publicę, sive privatę administrationẽ repetentes: itaq; Cicer. lib. 4. Epist. ad Att. Pontiniur, ἐνεργῶ, vult ad VIII nonas Novembr. triumphare, ex quo patet, nõ facilè diem tribui IIII. nonas Novembris. Ex Paci Manutii cõmentario in Epist. ad Att.

Rerũ, hæc, per contemptionem usurpatum [πράγματα. Gall. *Pouure chose, chetiue*, Ital. *Poueraglia*. Ger. *Ein arm ding, ein schlecht ding, ein nichtig ding*. Hisp. *Pequeña cosa*. Pol. *Rzecz lichá, małostkowa*. Vng. *Marhaság*. Ang. *A litle thing*.] quemadmodo speculatores quicquid quasvis generale sit suã naturã vocabulo, rebusq; omnibus exiguis cammunae: venustissimè tamen accipitur pro tenuitate simul animi, quæ ab Horatio extra fapellex appellatur.

Resăluto, as, Saluto iterum. [πάλιν ἀσπάζομαι. Gall. *Resaluer*. Ital. *Risalutare*. Ger. *Wider vmb grüssen*. Hisp. *Tornar a saludar al que le saluda*. Pol. *Zdrowię przetrząsam*. Vng. *Viszontekintem*. Ang. *To salue agayne*.] Martial. lib. 4. Securus nullum resaluas, dejectis omnes. Cic. 2 Philip. Sed tum animis inter omnes constabat neminem esse lætum.

Resarcio, ciui, tum, act. 1. Quod sartum est, aut scissum erat denuò sarcio. [תָּקַן *tãkán* תָּסַר *tasár*, מְשַׁלֵּם. Gall. *Racoustrer, ramender, redonner*. Ital. *Risarcimento*. Ger. *Jch bin gezwungen jm den schaden wider zu bessern oder zu thun*. Hisp. *Adobar, remendar*. Pol. *Opatruię*. Vng. *Megfóltam*. Ang. *To amende, to helpe*.] Terent. in Adelph. Fores effregisti? rue ratur, dissidit vestis? resarcitur. Suet. in Claud. cap. 6. Quod decretum adultum est, excusante Tiberio imbecillitatem ejus, ad tumorum liberalitate sua resartum publicante.

Resarcio, is, Rursus farcio. [ἐπιῤῥάπτω. Gall. *Racoustrer, fardeler derechef*. Ital. *Rappezzare da nuouo*. Ger. *Wider flicken*. Hisp. *Remendar, ataviar otra vez*. Pol. *Zszywam wtóre*. Vng. *Vgyan varrok*. Ang. *To sowe agayne*.] Plin. l. 18. cap. 20. Quum oyeme pręgelida raptę tegetes essent, resarciendum, retarriem ex campo.

Rescindo, is, ĭdi, ĭssum, Cædo, rollo, infero, dejicio, revello. [עָקַר *ikár* נָתַשׁ *nathásch* קוֹמֵם *kumém* בָּקַע *bakáh*, πρόσκλισις, ἀποκόπτω, ἀναιρῶ, ἀναῤῥήγνυμι. Gall. *Couper, rompre, abolir*. Ital. *Scapezzare, troncare, distruggere*. Ger. *Zerbrechen, zerreissen, bannen, haubmen, oder sonst zerstören, abthun*. Belg. *Quetzen, verbreken*. Hisp. *Cortar, desfazer*. Pol. *Odcinam, wygładzam*. Vng. *Elmetszem, elvagdalom*. Ang. *To teare in breke, to sonder, to abolish, or destroye*.] Cæs. lib. 1. bell. Gall. Pontem qui erat ad Genevam, jubet rescindi. Propriè tamen ad ea pertinet quę scindantur, referanturve, ferro, aut alio cujusvis instrumento. Col. lib. 2. Et quæ silvis relinquent, primùm à radicibus, vomis rescindat, atque ita omnia id cum cecis pro ferrore. Virg. lib. 2. Georg. Nõ tamen ulla magis præcisa fortuna laborum est, Quàm cùm ferro potuit rescindere summam: Victoria exultans vitium, virtúsque tegendo decidit. Et apertè idem lib. 1. Georg. Ferrum rescindere flammis, Persuasit, comam id est, oppugnare. ¶ Aliquando nocentem habere, jactam facere, abrogare, abolere, ἀναιρεῖν. Sallustius in fugæ. Jugurtha, ut inter alia scelera, ita operibus quoque omnem consilii & decreti omnia rescindendi fecit, rogi, & destrui. Terent. in Phor. Mihi non videtur, quæ fit facta lege, rescindi posse.

Rescindo, pars. [מְגֹלָל *mgholál* מְבֻקָּע *mbukáh* מְחֻלָּק *mchulák* מְפֻלָּג *mphulág*. Gall. *Coupé, rompu*. Ital. *Tagliato, troncato*. Ger. *Zerhauen*. Hisp. *Cortado*. Pol. *Odcięty, wygładzony*. Vng. *Elmetszetett*. Ang. *Hewen, broken*.] Luc. lib. 4. Refodiaque volent in pria dura palatia.

Rescisco, is, n. t. sive Resciu, is, ĭi. Factum aliquod ex alienis, autem ex natum, reperio, cognosco. [לָמַד *lamád* יָדַע *iadáh* מָצָא *matzá* בִּקֵּשׁ *bikésch*. Gall. *Aller à scauoir, apprendre, enquerir*. Ital. *Sapere, intendere*. Ger. *Jemand erforschen, ein ding recht fragen, erkundigen*. Belg. *Vernemen*. Hisp. *Entender*. Pol. *Dowiaduię się, wynajduię*. Vng. *Megtudom*. Ang. *To learne, to knowe, to vnderstande*.] Terent. in Adelph. Ita ut rescisci non queam, id est, quod occulè putabamus, præterea nihil opinionem convivii. ¶ Aliquando significat rem, postquam gesta est, suo, quã nesciebam quõ gereretur. Terent. Hecyr. Omnia omnes ubi rescierunt, hi quòd pro lucrare rescisse, sciunt.

Refĕro, is, ĭi, t. Scripto respondeo. [ἀνταποστέλλω, ἀντιγράφω. Gall. *Rescrire*. Ital. *Scriuere*. Ger. *Wider schreiben*. Belg. *Wederschryuen*. Hisp. *Responder à la carta, ò escritura*. Pol. *Odpisuię*. Vng. *Irassel megfelelek*. Ang. *To write agayne*.] Guid. 1. Epist. Mihi minus referebas, animum placeri. ¶ Referre argentũ, est renumerare, sive per tabellas scripturam reddere. Terent. in Phor. Ain? illud nihil argenti rursum [scripsi scribo. Ubi Donatus ait, quid? est, redest, seu per tabellas scripturam dat. Quoniã enim ad pecuniæ renumerationẽ antea dari solebat, quæ hodie, cùm reapsum vocamus, ideò referre dicebat, pro renumerare. Servius: Scribi est dari. Horat. lib. 2. Serm. Sat. 3. Scribe decẽ Nerioni est satis, ad le. Cicero Nodosi tabulas centum. Referri verò reddi. Idẽ pro nihilo pęti. Potidus mavõ illi cerebrum mihi crede, perdis. Differãs quod tu nuõquã referre possis. Quæ nunc ex antiqua cõsuetudine hæc ligẽda fiant, quam fuit, ut crederetur in argentariorũ apud quos suas pecunias collocarant, tabulis expensum ab his ferenti, & argentario quod nomen dixerat. Debinc is nec cum pecuniam recẽdisset, eidem argentario, ut nomẽ expungeret, & pecuniam in acceptum referret, dicebat. ¶ Ponitur aliquãdo referre pro eo quod est scribere contra ea quæ ab scripserunt. Quint. lib. 10. cap. 7. Melius hoc quã referre veteribus oratoribus. ¶ Aliquando pro respondeo, ut cùm testes falsa referre dicimus, cùm confictis rebus sua responsa scripta dabant.

Rescriptum, pri. n. t. Epistola quã imperatores ad libellos præterea, vel ad absentium quæstiones conscribebant. Ita

respōderunt [דבר, ἀποκρίνομαι, ἀποκρίσις.] Gall. Respōdre, Italis est respōnere, latinis respōnere. Ital. Rispondere, & respōndere. Ger. Ein Antwort/Rede antworten/ein Begantschreiben. Hisp. Responder. Pol. Odpowiedz przypowiedzieć. Vng. Felelni, felelet. Ang. To answer, answering, answere.] Vlp. in l. 1. ff. de Appellationibus: Quæritum est an adversus rescriptum principis provocari possit.

Rĕsĕco, cas. pen. cor. resecui, ātum, 1. act. p. Amputo, abscindo. [חתך כרת קצב, גדם, גדד, שחט, שסף.] Gall. Rogner, couper, trancher. Ital. Tagliar via, recidere. Ger. Abschneiden/abschneiden/abhauwen. Belg. Afsnyden, nederen snijden. Hisp. Cortar, cercenar, desherar, abbaxar. Pol. Obcinam, obrzynam. Vng. Megnyirom. Ang. To cut off, to lop.] Ovid. 1. Metam. Sed frōtes longos resecare capillos Viderat hos famulus. Cicer. 2. de Divin. Aruspicū linguā ita abscisam esse ut loqui nō possent, hæ scalpello resectæ, iterū excrescunt. Idem in Pol. Quem Carthaginienses resectis palpebris illigatum in machina vigilando necavisse. ¶ Resecare ad vivū, est aliquid nimium vitiōsè, & quod damnat, ad regulam revocare: translatione sumpta ab iis qui vel ungues uiq; ad vivum, vel arbores cæsi, aūt diem resecant, &c. de Anne. Necio ad eorum retexo, utri quæ hæc sunt, ita dixerint ¶ Resecare, ibidem. Cicer. ad Attic. ita tum quæ ego actus fui mihi videbar, locum resecandæ libidinis, & coercendæ luxuriæ, vehemens fui. ¶ Resecare audacias & libidines, apud eundem 5. Verr.

Rĕsĕcŭlum, i, n. part. Abrahæ. [בקר מקרא בקרים שקדיה כלי זיר מזרק.] Gall. Coupe. Ital. Tagliatore. Ger. Ein Beyl. Hisp. Cuchillo. Pol. Oszczep, Vng. Kimetsen. Ang. Cutter of wodde.] Ovid. 4. Trist. Eleg. 10. Scribra resecta mihi sive, fronde lecta.

Rĕsĕctio, ōnis, f. c. Amputatio, actus resecandi. [קצב.] Gall. Coupure, retranchement. Ital. Coupone. Ger. Abschneidung/abhauwung. Hisp. Cortadura. Pol. Odcięcie. Vng. Az megnyirás. Ang. A cutting or paring away.] Colum. de Arboribus: Quæ ex resectione enata fuerint, vim inutilem habebunt.

Rĕsĕcto mĕa, ōnis, n. c. Quod à re quapiam resecatur. [מחתכת.] Gall. Coupure, retranchure. Ital. Tagliatura. Ger. Ein zerschneidung/das man von einem abreen abhauwet. Hisp. Cortadura, menudencias. Pol. Odcięcie. Vng. Elmetszet gyalok, mesdek. Ang. That which is cutte or pared away from any thing.] ut, Relegamen unguium, quod ex unguibus amputatur, Varrō ap. Plin. lib. 28. cap. 15. Nec pauci apud Græcos singularum visceruum, membrorumque etiam sapores dixere, omenta pericardii integi, ac resegmina unguium.

Rĕsĕcŭi, cis, pen. cor. tm. t. [ἀποτέμνω, ἀποκόπτω, ἀποκόπτω.] Gall. Sarment à dire, ceux ce trau. Ital. Sagli. Ger. Ein gerten an einer Weyden so man schneidt. Hisp. El sarmiento del cuerpo de la vid. Pol. Odcięcie, rozcięcie krzyżowe, jakie dzieje rozgrzeia. Vng. Venitze. Ang. A vine branche cutte.] Sarmentum annotinum quod putatur ut fructum ferat. Col. lib. 3 cap. 10: Nam cum tector pomparios quos, quum è vivario protexerint, tempore anni sequentis aequa res fere mandaretur, & ideò in selectem tonsuram, ut progredi ætate patiū. Verum ejusmodi parvum compressus non tam plus resecit, quàm mercenarii essemuneris.

Rĕsĕcro, as, herum, n. obsecro, ātum obtestatione. [מחה.] Gall. Reprier. Ital. Pregare, & voler. Ger. Bitten/anruffen. Hisp. Rogar, vuelvo a rogar. Pol. Zaklinam, przysięgam. Vng. Az Istenhez esdem megh esküdöm. Ang. To pray again.] ¶ Item religione solvo, Virginum reus populū comitia orasset per deos, ut eo periculo liberaretur, jubente magistratu eum resecrare, spondeoq; Hæc Festus Vius Chirurgi significatione Plautina Aul. Nunc te obsecro hac mente, non ea cum ante volui, mater mea, Resecrēnt mater quod dudū obsecrasti. Marcellinus lib. 24. Exclamavit indignatus scriter lictoribus, torvumque tuentes eum nullo Martis jam iactu fidorū, nec resecravit celeri morte præceptus.

Rĕsĕdă, dæ, f. p. Herba quæ apud Animianum copiose provenit, sedandis colicis doloribus utilissima, nonnullis urticis. Plin. lib. 27. cap. 12. Circa Animianum orta est herba, quam resedā vocant. Dicuntq; eo decoctum, inflammationes quascunque. Quæ curant ea, addunt hæc, resedā morbos resedā, Resedā, sibi ea quis hic pulvis egerit? radices, nec pedes, nec caput habeam. Hæc cer dicunt, quibus quæ desunt.

Rĕsĕgnĕo, Vide RESIGNO.

Rĕsĕro, as. pen. cor. a. t. p. Aperio, ostia vera de loculum. [פתח פתחים.] Gall. Ouvrir. Ital. Aprire. Ger. Auffschliessen/auffthun. Belg. Openen. Hisp. Abrir. Pol. Otwieram, otwarzam. Vng. Megnyitom. Ang. To open.] Cic. 2. Offic. Neritia claudenda clithres familiaris, utejam ben gratis aperire non possit: necria referanda ut pateat omnibus. Virg. lib. 1. Æn. Vrbem alii reserare jubent, & pandere portas Dardanidæ. Lucan. li. 2. Vt reserret pelagus, sparguq; per æquora bellum. Valer. Flac. 2 Argon. Exitiabilibus referans secreta Thyestes.

Rĕsĕrtă, part. cip. [פתוח פתחים.] Ovid. 2. Fast. -& tot reserata diebus Carceris Acoli janua lacē patet.

Rĕsĕro 1s, pen. cor. resevi, resatum, act. 1. Rastris terram, (ut satus plantæ.) [שתל נטע.] Gall. Replanter, replanter. Ital. Ripiantare, ripiantare. Ger. Widerumb setzen. Hisp. Replantar, sembrar otra vez. Pol. Odsadzam. Vng. Vjonnan vetek. Ang. To plant or sowe again. Plin. lib. 18. cap. 20: Nam quū hyeme prægelida capræ segetes essent, reservatæ, relarentes campos usque Martio.

Rĕsĕrvo, as, act. p. lo. aliud tempus, vt in futurum tempus, servo. [שמר אצר.] Gall. Reserver. Ital. Riserbare. German. Behalten. Hispan. Reservar, guardar. Pol. Zachowam. Vng. Megtartom. Ang. To keep, preserve, or reserve.] Cic. ad Qu. Fratrem lib. 2. Primi sermonis reservemus extera. Idem in Orat. Vsum loquendi populo concessi: si eum jam mihi reservavi. Virg. 4. Æneo. Nam quod dissimulo? aut quæ me ad majora reservo?

Rĕses, Vide RESIDEO.

Rĕsex, Vide REVEGO.

Rĕsĭdĕo, es, pen. cor. ēdi, n. 2. Quiesco, sedeo, consisto. [ישב ישוב שקט חבה חמה.] Gall. se reposer, estre assis. Ital. Riposare, sedere. Ger. Ensitzen/ruhiges Belg. Sitten. Hisp. Tornar otra vez a sossegar, estar mucho assentado. Pol. Odpoczywam, Vżywam. Vng. Nyugszom, vetsegh mulek. Ang. To sit long, to tarry long.] Virg. 7. Æn. -omne vigor & rapere redit: Hæsus q; reliqui desuetæ terræ, est animis, agerecq; ferus assuetudine plenus. Plaut. in Capt. Ita venter, gutturq; est sedens esuriales ferias.

Rĕsĭdĕo, dis, dem, n. 2. Segnis, otiosus, dissolutus. [עצל שקט שקר.] Gall. Lasche, paresseux, lasche, paresseux. Ital. Tardo, ozioso. Ger. Faul/ein träger müssiger Belg. Lediggaus. Hisp. Flojo y perezoso. Pol. Leniwy, gnuśny. Vng. Rest, hanyalo. Ang. Slow, full, sluggish, idle.] Liv. lib. 2: Ignavos & Patres esse & ipsa plebem, ut sentit, sic tenere eam, ita & malle malunt Virg. lib. 6. Æn. Otia qui rumpere patriæ, residesq; movebit Tullus in arma viros, & jam dedocta triumphis Agmina. Idem 1. Æn. -& vivo tentat prævertere amore Jampridē resident animos, desuetaq; corda: Est pigros. Resex apud Varronem 2. de Re rust. cap. 17, distinguitur à non fugax.

Rĕsĭdŭus, a, um, adject. Reliquus. [כותר משאר.] Gall. Residu, reste de la demeure de reste. Ital. Rasto, residuo. Ger. Vberig überbleiben. Hisp. Cosa que á restado. Pol. Zostawek. Vng. Maradek. Ang. The rest, the residue.] Plancus Ciceroni lib. 10. Epist. Capio indè articulū solutionis dilatæ esse. Liv. 9. 20. Pun. Et sive ea reliqua & vetere residua tarde, sive in præsentia jam ad severiores inflatus. ¶ Residuus pro reliquus. Suet. Augus. cap. 73: Instrumenti ejus, & supellectilis patrimonio apparet etiam nunc reliquias fuisse, sequacem & quotidianæ elegantiæ fuisse. Residua pecunia quæ in aerario, quæque apud eum qui publicā pecunia administrarat, superessent, eam vel in ærarium publicum, vel in æra militū referri debere Leg. Iuliam de pecul. & l. 4. eod.

Rĕsĭdo, is, pen. prod. Idē Rĕcĕdo quod residendi, nisi quòd motum quendā importat quàm ad residendū descendo. [ישב שקט חנה.] Gall. Seoir. Ital. Posare, sedere. Ger. Sitzen. Hisp. Assentar. Pol. Siadam. Vng. Leszek, leszek. Ang. To sit down, to settle, to abide.] Plin. Jun. lib. 9. Epist. Novissimè Cornel. Secundo, sententiæ ferendæ die dicto, quod volueris. Petis ut tecum, quod utique adhuc omnibus permisi. Et recido, ignoratur alia mutata. Virg. 6. Æneid. -umida cæde Et cum corda cadunt.

Rĕsĭgno, as, act. p. Quod signatum erat aperio, patefacio. [פתח פתחים.] Gall. Desseler, ouvrir, abrir. Ital. Sodare, aprire, disgiugnere, sciogliere. Ger. Ein Siegel aufbrechen/ein Thür oder Seuche thun thun. Belg. Openen. Hisp. Abrir, desselo. Pol. Otwieram, odpieczętuję. Vng. Fel zakarom. Ang. To unseal, to open.] ut Resignare literas. Et enim contrarium simplici signo, quod est aperio signo imprimo. Plaut. in Tim. Iam si obsignatas non feret, dici hoc potest, apud patrem eas resignatas non, inspectasq; esse. Cicero Attico lib. 11. Quas si probabis illi ipsi mihi esse tecum, reddes: si non probabis, habet, opinor, eius sigilla Pompeius. ¶ Hinc resignatio rerum venarum appellata Horat. 1. Epist. 20. de opella forensis Addutor libros, & testamenta resignat. ¶ Item resignare, est perfectè signare. [חתם חתום.] Colum. 3. Priusquā arbusculas tam serat, rubrica resignato, ut iisdem quibus serē erunt, constitutas eas. ¶ Item claudere. Virgil. lib. 12. & luminis ortu resignat. ¶ Antiqui etiam resignare pro referibere ut ceram: sicut subsignare pro subscribere. Hinc quidam ¶ Item resignare, reddere: quòd si quis unius horæ cantorum & accepti & persolutum, quā acceptam figuravimus, reddetam demonstrauus. Horat. lib. 3. Carm. Ode 29. de Fortuna: Si celeres quatit pennas, resigno quæ dedit. Idem 1. Epist. 7. Hæc ego ti, Opitier mage ut, cūcta resigno. ¶ Ponitur aliquando pro perimo, absolvo, dissolvo. Cic. pro Archia: Nam quū apparatus ingeniorum

generiùs asseverate dicerentur. Gabinii, quandiu incolumis fuit, leviras: post damnationem autem, calamitas omnem tabularũ fidem refugisset, &c. Budæus.

Rĕsignātum æs dicebatur militi, quum ob delictum jussu Tribuni militum, ne stipendium ei daretur, in tabulas referebatur. Autor Festus.

Rĕsĭlio, lis, secunda syllaba corr. n. q. Salto retrocedo, subitò pedem refero. [παλινπίδαν, παλινδρόμειν. Gall. Reſaillir, reſaillir, reſaillir. Ital. Saltar in dietro. Ger. Wider hinderſich ſpringen. Hiſp. Saltar atras. Pol. Odskakuie. Vngar. Hatra vgrom, viſſza ſzökõm. Ang. To leap back, to rebound or ſtrip away quickely.] Quadrigarius ait, & Sertorius cauté dextrum humerum saucíat, atq; resilit. ¶ Reſilire item dicitur mãma, quæ sterilescit, lactis materia deorsum revocata. Plin. lib. 11. cap. 40: Detracto mãmæ alumno suo, sterilescit illico, ac resilit. ¶ Resilire item dicitur quod corpori euro illatum, repellitur atque repercutitur: unde per translationẽ, crimen ab aliquo resilire dicimus, pro eo quod est non hærere, aut non quadrare in illi cui objicitur. Cic. pro Rosc. Amer. Vbi scopulum offendis, cujus modi, ut non modò ab hoc crimen resilire videas, verùm omnem suspitionem in vosmetipsos recidere intelligas.

Rĕsulto, as, frequent. est verbi resilio, Repercutior, sive reflectitur quum pila pavimento ictu, sursum rursus fertur. [ἀναπήδημα, ἀναπηδᾶν. Gall. Sauteur reſaillir & reſiailler. Ital. Saltare all' insù. Ger. Wie ein ball wider prallen. Belg. Wederom op ſtuyten ſpringen. Hiſp. Reſaltar de alguna coſa. Pol. Odskakuie, odpadam. Vn. Vissza ugrik. Ang. To leap backe, or ſtrip backe.] Transfertur tam ẽ læpè ad vocis repercussionẽ, quam montes & nemora quod ãmodo mota videtur, & tubilire. Virg. 5. Aen. -pulsu collis clamore resultant. Idem lib. 8: Consonat omne nemus strepitu, collesque resultant. Plin. lib. 11. cap. 19. Inimicas aprium echo est, resultanti sono, qui paridas arcano pulsat ictu.

Rĕsupīnus, a, um. pen. prod. ex re, & supino. Supinus: hoc est, qui nares habet depressas, extremitate sursum reflexa. [ἀνάπτυκτος. Gall. Qui a le nez camus & retroussé. Ital. Che ha le nare ſpezzate verſo in ſuſo. Ger. Der ein Naſen hatt, der ſich vor dem obſich gebogen. Hiſp. Coſa mas vuelta de marauilla. Pol. Nozdrzaſty, kogo nozdrza ku gorze obrocone. Vng. Felhorgatt orra. Ang. He that hath a camoſs noſe or crooked vpward.] Vade a Virgilio capellæ dicuntur simæ. Aeglog. Dum teneræ ornabant simæ virgulta capellæ. Servius, Simæ, Græcum est nomen id est, prælis naribus: unde & simias dicimus. Retinus, utitur Col. lib. 6. cap. 1. loquens de boum indole. Parandi (inquit) sunt boves naribus retinis, paralis. Varr. 2. de Re rust. cap. 9.

Rĕsĭnā, æ, pen. corr. f. p. Humor teneræ ex arboribus defluens, in eisdemq; residens. [ῥητίνη, ῥητίνης. Gall. Reſine. Ital. Reſina che cola per la pianta del pino. Ger. Harz: Ein dickmatery ſo aus den Bäumen laufft vnnd wechſt. Hiſp. La reſina del pino, o arbol. Pol. Zywica, klieszczy drzewo. Vn. Fenyö keszege. An. Reſin, or all like gumme running out of trees.] Ejus duæ præcipuæ sunt species, arida una, humida altera. Et prorsus omnis succus cõcoctus, & sanguinis rejectitius primitiq; probat quæ à terebintho arbore, terebinthina est appellata. Nascitur in Arabia, in Judæa, in Syria, in Cypro, in Lycia, & in Cycladibus. Quæ alba, præstantior est, cum colorem habens, & nonnihil cærulei.

Rĕsĭnācĕus, adject. Quod resinam refert. [ῥητινώδης, ῥητινοειδής. Gall. Semblable à reſine. Ital. Somiglie à reſina. Ger. Dem Harz gleich. Hiſ. Semejante à reſina. Pol. Zywiczny. Vn. Enyves, regadas. An. Lyk reſine or gumme of trees.] Plin. lib. 24. cap. 11: Alterius sterilis, alterum cui & caulis, & semen resinaceũ, quod canchrya vocatur.

Rĕsĭnātus, a, um, Quod est resina illitũ, sicut à picatus, picatũ. [ῥητινώδης. Gall. Enduit de reſine. Ital. Coſa imbrattata da reſina. Ger. Gepechet vnnd Harz beſtrichē vnd vermiſchet. Hiſ. Coſa vntada con reſina. Pol. Zywicą pokryty. Vn. Meg kenesitetet. Ang. Daubed or ſmeered with reſin.] Iuven. Sat. 8: -quid enim resinata juventus? Resinatum, cui resina admista est. Vinum resinatũ, resina condutum. Servius. [ῥητινίτης οἶνος. Mart. lib. 3: Resinata bibis vina, Falerna fugis. Plin. lib. 23. cap. 1: Novitium resinatum nulli conducit.

Rĕsĭnōsus, adject. unus, Quod resina abundat. [ῥητινώδης. Gall. Reſineux plein de reſine. Ital. Pieno di reſina. Germ. Voll Harz oder Harzichts. Hiſp. Coſa llena de reſina. Pol. Zelisty zywicy. Vngar. Fenyues. Ang. Full of reſin. Plin. lib. 15. cap. 7: Est enim pinguissima, resinosissima.

Rĕsĭpīo, is, resipui, & resipivi, n. t. resipere, ev re, & sapio compositum. Saporem rei alterius auferunt quum dicimus. Vinum resipit picem: hoc est, saporem picis refert. [ἀποζέω, ἀποζέσω. Gal. Sentir, avoir ſaueur. Ital. Patire, ſapere. Ger. Nach etwas ſchmecken oder riechen. Hiſp. Tener ſabor. Pol. Smak, ſmak. Vn. Valaminek reit be zeznek valamit. Ang. To haue a ſauour or taſte of any thing.] Plin. lib. 14. cap. 21: Iam inventa vitis picem in vino picẽ resipiens. ¶ Resipere item dicitur is, qui ad mentis sanitatem redit, qui ve ex prodigo & ex inutili fictus est frugi. [σῶος γίνομαι. Gall. Retourner à ſon bon ſens. Ital. Ritornare al ſuo buon ſenſo. Ger. Widerumb witzig oder verſtendig werden. Hiſp. Tornar en ſu ſeſo. Polon. Nabrac vmyſłu ſwego. Vng. Meg terek, eszmere terek. Ang. To come into himſelfe againe.] Tercat in Heaut. Multò omnium hãc me fortunatissimum Factum puto esse gnate, quòd te tam cito resipuisse. Cic. ad Attic. 14: Vix aliquando te autore resipui.

Rĕsīpīsco, ĕre, Ad mentis sanitatem redeo [σῶος γίνομαι. Gall. Retourner à ſon bon ſens, reſagnoiſtre. Ital. Tornar in cervella. German. Widerumb witzig oder verſtendig werden. Hiſp. Tornar en ſeſo. Pol. Kaſdy ſie opamiętuie, ſie. Vn. Meg terek, eszmere vagy kezdem. Ang. To amend and come to him ſelfe againe.] Liv. lib. 6. init. Mac. Virtute fulcem regium vanitatem experti, resipiscebant.

Rĕsĭstro, is, n. t. Gradum fido, retito. [στῆναι, ἀναχωρῆσαι. Gall. Reſiſter. Ital. Reſiſtere. German. Widerſtehen, widerſetzen, widerſtehen: ein widerſtand thun. Belg. Tegen ſtaen. Hiſp. Reſiſtir. Pol. Zaſtawiam ſię. Vng. Megallo. Ang. To withſtand or reſiſt.] Liv. lib. 1. ab Vrbe: Rebitere Romani, tanquam cœlesti voce jussi. Ovid. 5. Fast. Rebitat ad nostras fissa labore fores. Virg. 4 Aen. Incipit effari, mediaque in voce resistit. ¶ Accipitur aliquando Rebitere pro adversari, seu repugnare. [ἀντίκειμαι, ἀντιβαίνω. Gall. Reſiſter. Ital. Reſiſtere. Ger. Widerſtehen, widerſetzen, widerſetzen, ſich widerſetzen. Pol. Przeciwię ſię. Vng. Ellene allok.] Cic. Actic. Serò resistimus ei quem alumnus vicimus nos. Hem de Leg. Agrar. contra Rullum: Vis Tribunitia nonnunquam libidini resistit. Conflatari.

Rĕsŏlvo, is, act. t. Dissolvo quod ligatum erat. [λύω, ἀναλύω. Gal. Deſlier, deſſoudre. Ital. Sciogliere. Ger. Widerauffloſen, etwas auffloſen. Belg. Ontbinden. Hiſpan. Diſolver. Pol. Zaſtawiam węzeł. Vng. Feloldom. Ang. To looſe or vnty.] Ovid. 1. Metam. Et velate caput, cinctasque resolvite vestes. ¶ Ponere & promovere, sive sua gere. [הוֹרִיד. Gal. lib. 2. cap. 2: Exhis nihil non melius resoluta humo, quàm densa proferunt. ¶ Item pro destituere, amovere. [הסיר. Virgil. lib. 1. Georg. Et virat genialis hyems, cinasque resolvit: id est, amovet. ¶ Nonnunquam etiam pro numerare pecuniæ stipendiis, aut alias quibus promimus. [שׁלם. Plaut. in Epid. Nam ego omne argentum abstuli pro fidicina, ego resolvi. ¶ Item pro refellere. [הוכיח. Quint. lib. 5: Resolvere ex parte diversa dicta adversarii est.

Rĕsŏlūtus, a, um, participium, Dissolutus. [משׁחרר. Gal. Deſlié. Ital. Sciolto. Ger. Aufgelöſt. Hiſp. Deſatado. Pol. Rozpuszczony. Vngar. Megoldot. An. Vnbind, looſed.] Tibull. lib. 1. Eleg. 3: comas resoluta per scapulas. Col. lib. 1. cap. 1: Nam sic juvenum corpora duxa & relaxata sunt, ut nihil mirum mutatura videatur. Ovid. 15. Metamorph. -resolutaque tellus In stipites duros, & rami crescit in aquas.

Rĕsŏno, as, pen. cor. Sonũ refero, quasi iterũ sit cõtra sono. [הדהד. Gall. Reſonner, retentir. Ital. Riſuonare. Germ. Widerſchallen. Hiſp. Sonar otra vez, retonar. Pol. Zdrzewięcie. Vng. Zengek, czengek. Ang. To make an eccho.] Virg. 1. Eclog. Formosam resonare doces Amaryllida silvas. Idem lib. 5. Aen. -resonat clamoribus æther. Idem 2. Eclog. Solem suum, si vera canunt, si numina vatum, Admonuit: resonant arbusta, vocant de montibus umbræ. ¶ Accipitur & pro simpliciter sonare, & vocem edere. Cic. 1. Tusc. Qui quũ conjecisset in cavernam virgultis fusa pecorum venena, ut ejecta ora bestiæ, reliquam ibi præda ejecturi, fœtidum resonarent. Quo sonitu territo arietes: Propino, inquit, hos pulvere Crinæ.

Rĕsŏnans, tis, participium. [ἠχῶν. Gall. Reſonnant, retentiſſant. Ital. Riſuonante. Germ. Widerſchallend. Hiſp. Coſa que reſuena. Pol. Zdrzewięcy. Vng. Zengõ. Ang. Reſounding.] Virg. 1. Georg. -aut resonantia longè Littora misceri, & nemorum increbrescere murmur.

Rĕsŏnus, a, um. [ἠχῶδης, ἠχοειδής. Gall. Reſonant, retentiſſant. Ital. Riſuonante. Germ. Widerſchallig, hone thönend. Hiſp. Coſa que reſuena. Pol. Coſa zdrzewięcia. Vn. Zengõ. Ang. That ſoundeth againe.] Ovid. 3. Metam. -hæc resonis ingemuit vocibus ille. Valer. Flac. 1. Argon. Excussi manibus remi, conversaque frontem Puppis in obliquum: resonus lavit æquora ictus.

Rĕsorbĕo, bes, rebsorbui, & resorpsi, prum, ad. f. Propinè ebibere rursum: vel quod quis evomuit. [ἀναρροφέω, ἀναρροφῶ. Gall. Reſorber, ſuccer. Ital. Riſorbere. Ger. Wider auffſupffen. Hiſp. Reſorber. Pol. Zaſſe ſie ſſkam. Vng. Viſſza ſzoppan. Ang. To ſupp vp againe.] Ovid. 12. Epist. Quæ, vomit to idem flavas, totidemq; resorbet. Plin. lib. 9. cap. 41: Hanc devorata, omnia intestina evomunt, donec hamum egerant: recidere, resorbere. Sæpe fit hujusq; vade labente relevatio. Sæpe fit hujusq; vade labente relevatio. Sæpe fit hujusq; vade labente relevatio. Virgil. 11. Aen. Nunc rapidus retrò atq; æstu revoluta resorbens Saxa fluit.

Rĕspectio, Rĕspectus, vide RESPICIO.

Rĕspergo, gis, rebersi, sum, ad. 1. Perfundo aspergo. [מזה. מרק. Gall. Eſpandre, eſpargir, arroſer. Ital. Reſpergere. Ger. Beſprengen, beſprengen. Hiſp. Deſmarear, rociar. Pol. Skropiam. Vngar. Megbinsom, megrocskolom. Ang. To ſprinkle or ſprinkle vpon.] Liv. lib. 1. ab Vrb. Hinc patres, hinc viros orantes, ne se sanguine nefando facem, geminique respergerent. Col. lib. 1: Deinde quum prædictum vectigalium incertitudinem

amurca respergitur. Cic. 5. Verr. Quum Prætoris nequissimi sententiam oculos prædonum semper respergerent.

Rĕspersus, a, um partic. Perfusus, conspersus. [מזה מרוסס זרק מפוזר. Gall. Arrousé, épandu. Ital. Aspersio, spruzzato. Germ. Besprengt, ausgestreuet. Hisp. Derramado, rociado. Pol. Pokropiony. Vng. Meg hinteték, meg öntöték. Ang. Sprenkled upon.] Plin. lib. 11. cap. 4. bol. Pun. Respersæ marmaruore vulgatæ. Manus respersæ sanguine, Cic. pro Rosc. Amer.

Rĕspĭcĭo, is, xi, ctum, a. q. ipse respergendi ritus. [מזה מרסס. Gall. Arrousoir, répandoir. Ital. Spruzzatoio. Germ. Besprengung. Hisp. Rociadero. Pol. Skropowanie. Vng. Meg hintés, öntés. Ang. Sprenkling upon.] Plin. lib. 12. cap. 3. Hæc causa est gregatim avibus natandi: quia plures simul non intinguntur respersa penarum hostium oculorum aciem.

Rĕspĭcĭus, a, um. Idem. [מזה מרסס. Gall. Arrousoir, répandoir.] Cic. 2. de Divin. Habes & respiciorum pigmentorum, & totius suis, & alia permulta.

Respĭcio, is, exi, ctum, n. & act. Retrò aspicio, oculos reflecto. [ראה להביט מביט חבים משקיף שוקד מסתכל. Gall. Regarder. Ital. Guardare, guardare in dietro. Ger. Hinderſich ſehen, hinumbſehen. Belg. Omsien. Hisp. Mirar atras, boluer los ojos. Pol. Wyglądać, zyglądawiać. Vngar. Hatra nezek, tekintek. Ang. To look back, or backward.] Plaut. in Aul. Tute exhoc loco ilicium transfectum, aut augurium latum excesseris, aut si respexeris, donec ego te jubeam. ¶ Interdum refertur ad animam, pro eo quod est, prodire, revolvi. [נשם רוח. נשימה. נפש.] Cic. pro Archia. Nam quando longe possit mens mea respicere spatium præteriti temporis, & pueritiam recordari, &c. ¶ Respicere est, & habere rationem, providere sibi, & rebus suis consulere. Plancus Cic. Quòd si aut Cæsar respexerit se, aut Africanæ legiones celeriter venerint, secuti vos ex hac parte decedemus. Terent. in Phor. Respice ætatem tuam: id est, prospice ætati tuæ. Idem Heaut. Deinde, nullum tempus temere, neque respicis: id est, non paret ætati tuæ, neque illam satis tuæ rationem habes. ¶ Nonnunquam ponitur pro favere, adiuvare, auxilium ferre. Terent. in And. Charine, me & te impotentes, cilli quod dii respiciunt, perdidi. Idem Phorm. Dii nos respexunt, gratum invenit nuptiam esse tuo filio: id est, dilignat. Terent. in Andr. Age, meis tu secundis rebus respice.

Rĕspectus, us, m. q. Modò ipsam respectionem significat. [מראה מבט. Gall. Regard. Ital. Riguardo. Ger. Das hinderſich ſehen. Hisp. Mirada. Pol. Obeyrzenie. Vng. Hatra tekintés, nezés. Ang. A looking back, or toward.] Plaut. Etmec respectu territi. ¶ Modò rationem, qua ad aliquid agendũ movemur. λόγος. Plin. Nang, ea respectu commotus, abstitisse ait. ¶ Aliquando id quod respicitur. Cic. 1. de Divin. Fugientibus miserabilem respectum ostendiorum foreid est horrendam speciem. Idem.

Rĕspectus, as, sæ quentativum est à respicio, n. p. Identidem oculos dextrorsum flecto, vel oculis retortis quampiam aspicio. [מסתכל. Gall. Regarder souvent. Ital. Guardare à dietro guardare con gli occhi volti alla terra. Germ. Offt mit den augen hinderſich ſehen. Hisp. Mirar à trasi, à mirar boluiendo los ojos hazia la tierra. Pol. Poglądam. Vn. Hatra tekintek. Ang. To look often back.] Virg. 11. Aene. d. Iis rejecti armis, respectant, terga tegentes. Cic. pro Sest. Verùm hæc ita præteeamus, ut tamen intenti & respectantes intueamur. ¶ Per translationem nonnunquam significat misereri, seu propitium esse. Virgil 1. Aen. Si quæ piis respectant numina.

Respīro, as, ien. prod. n. p. Anhelitum recipio, spiritum duco, animã arteriã ad eamitto. [נשם רוח. נשימה. Gall. Respirer, reprendre les haleines. Ital. Respirare. Ger. Erholen, hinderſich ſchöpffen, den Athem ſchöpffen. Belg. Den Adem verhalen. Hisp. Respirar otra vez, respirar. Pol. Oddychaw. Vng. Lelket venek. Ang. To breath, to take breath.] Plaut. in Epid. Mane, sine respirem quæso. Plin. Ò aequaticæ. A. Animam ducere est. Respirare auhelitu. Cic. pro Rosc. Amer. Quo tot, tantoque negotiis dissentus fit, ut respirare libere non posset. ¶ Interdum effluo, exhalo, odorem emitto. &c. Cic. 2. Stat. 2. Sylv. Unde malignum Æra respirat pelago circumfusa Nesis. ¶ Per translationem accipitur pro recreari, refici. [נשם. Germ. Erquicken.] Cic. Ad Q. Fratrem. Si armis, aut conditione positis, aut fatigatione abjectis, aut victoria extractis, civitas respiraverit & dignitatem suam tibi & fortunam utì licebit.

Rĕspīrātĭo, onis, verbale, ct. Anhelitus receptio, attractio, & emissio anhelitus, aut per asperam arteriam. [נשימה. Gall. Respiration, refroidissement. Ital. Respirazione. Ger. Das hinderſich ſchöpffen, athmen. Hisp. Aspiracion, respiracion. Pol. Oddech, oddychanie. Vng. Lelek, vagy lelek venes. Ang. A breathing.] Plin. in præfat. Quis enim sine respiratione somnum locasset? ¶ Nonnunquam evaporatio. ἀναθυμίασις. Cicer. 2. de Nat. deor. Ipse enim ortus ex respiratione aquarum: earum enim quasi vaporem quendam aerem habendus est.

Rĕspīrātus, us, m. n. q. Respiratio. Cicer. 2. de Nat. deor. In pulmonibus autem est raritas quædã & animalis spongiis molli-

tudo, ad hauriendum spiritum aptissima: qui tum se contrahunt, cùm respirantes, tum in respirato dilatant, ut frequenter ducatur cibus animalis, quo maximè alimur animantes.

Rĕspīrātōrĭus, a, um. Pro halitu, seu motu spiritus. [נשימה. Gall. Respiratoire. Ital. Spettante alla respirazione. Germ. Zur gehörig des Athems, oder luffthöl. Hisp. Respiratorio. Pol. Oddech. Vng. Lelek. Ang. Belonging to breath.] Ovid. 2. Metam. Venales que vias, & respiratoria claudit spiracula fabrilibus fauces, & respirame, iterq; Reparat animæ.

Rĕspĭlendĕo, des, n. l. Splendeo, reluceo. [נצנץ נוצץ. Gall. Resplendir, reluire.] Ital. Risplendere. Germ. Widerſcheinen, oder ein glantz geben. Hisp. Resplandecer. Pol. Świecę się. Vn. Tündökölöm. Ang. To glister, to glitter, to shine.] Cic. 2. de Inv. Ad hortatu formoli puero quoniam tu respledeas vestis.

Respondĕo, des, di, sum, n. t. Perfectior loco dico. [ענה ענוי השיב משיב נשוא תשובה. Gall. Respondre. Ital. Rispondere. Ger. Antworten, antwort geben. Belg. Antwoorden. Hisp. Responder, responder à la pregunta. Pol. Odpowiadam. Vng. Meg felelek. Ang. To answer.] Plaut. in Pseud. Respondere quid rogas. Decimus autem respondet tibi, & ad te scribit. Quæ ad eos brevissimè responderim. Marius ad Ciceronem, ep. 11. lib. 11. Respondebo criminibus quibus ita pro me. &c. ¶ Aliquando significat exire & extra venire, confligere, & congredi. Virg. l. 11. Aen. Dii & respondêre optatis: id est, consentiunt, & conformi animo. Plin. lib. 36. cap. 25. Simulacra ad normam, & libellam, & ad perpendiculũ respondere oportet. ¶ Aliquando ponitur pro pari & similem esse. Cic. 1. Tusc. Nec tamen si qui magnis ingeniis in eo genere exstiterunt, non satis Græcis gloriæ respondemus ad eft pares fuerunt. Idem in Trebun. Cui quidem amori, si unam cæteris rebus possem, amore certè respondebo: id est satisfaciam, vel par ero. Virg. 1. Georg. Illa seges demum votis respondet avari Agricolæ. ¶ Aliquando pro objici, seu contrà poni esse. ἀντικεῖσθαι. Virg. lib. 6. Contrà elata mari respondet Gnosia tellus.

Rĕspondĕo, as, frequentativum à respondeo. [ענה משיב. Gall. Repondre souvent. Ital. Rispondere spesso volte. Germ. Offt antwort geben, antwortet. Belg. Antwoorden. Hisp. Responder muchas veces. Pol. Odpowiadam często. Vn. Megfelelgetek. Ang. To answer often.] Plaut. Menæch. Responsa autio quæ te, loco Mod. Neu quisquam respondet, quando hasce ædes pulsabor foras. ¶ Respondere palato cibus dicitur, qui minus tenet, & durities sua palato refert. Horat. in præceptis Catianis: Si vespertinus subrepserit hospes, Ne gallina malum respondeat dura palato, Doctas ei vivam mitto mersare Falernu, Hoc teneram facies.

Rĕspondĕo, as, ae, n. p. Dare dubia cõsultus, responsum edo: propriè ad juris prudentes, antiquitus, cæremoniarum, & conditores pertinet, & Romæ olim ad Pontifices. ἀποφαίνεσθαι. Gellius lib. 13. cap. 13. Consulentibus de jure publico respondisse. Cic. 1. de Legib. Summos fuisse in civitate nostra viros, qui id se interpretari populo, & respondere solerent.

Rĕspōnsum, i, n. l. Ipse responsio. [תשובה מענה. Gall. Response. Ital. Responso, parola. Ger. Antwort. Belg. Antwoort. Hisp. Respuesta. Pol. Odpowiedź. Vng. Felelet. Ang. An answer.] Terent. in prolog. Poet. Is sibi responsum non dat, nec cum rogatus omnibus Palmam esse potiam. ¶ Dicimus autem Dare responsum, & reddere responsum, pro respondere. Cic. 6. Ver. Senatus. Sapiens responsum nullum dare: sed commotus permutare, & dicere. Idem pro Plancio. Quum Senatum impediretur, quo minus id quod hostibus semper erat tribuni, responsum, Equitibus Romanis redderetur. ¶ Ponitur quoque Responsum pro oraculo. χρησμός, μάντευμα. Plin. lib. 25. cap. 30. Lunæ tantum tellurem illã effectus ex responsis. Cic. 2. de Nat. deor. Multa ex aruspicum responsis commemorare possum. Virg. 9. Aen. Si qua Phœbus pia fert jactis responsa deorũ. Idem 3. Georg. Nec responsa petit à sublimibus reddere vates. ¶ Item responsa prudentum apud Jureconsultos dicuntur opiniones & sententiæ quas consultorum sibi visi prudentes & juris periti dederant. Hæ partem juris fecerunt. Vide Institutionum in 5. Responsa prudentum. De jur. nat. gent. & civil.

Rĕspōnsus, us, m. q. Convenientia, consensus, &c. [ἀποφατικὸν. Gall. Correspondance, proportion. Ital. Corrispondenza. Germ. Zusammenstimmung, etwas zusammen, oder einander gehörig. Hispan. Conformidad. Polon. Zgoda, zgadzanie się. Vngr. Egyezõség. Ang. Consent, or an agreeing together of things.] Vitruvius. Symmetria est ex ipsius operis membris conveniens consensus ex partibusque separatis ad universæ figuræ speciem rata partis responsus. Idem lib. 3. cap. 1. Similiter verò sacrarum ædium membra ad universam totius magnitudinis summam ex partibus singulis convenientissimum debent habere commensum responsum. Ibidem ex membris separatis ad universam corporis speciem rata partis commensum fieri responsus.

Rĕspōnsĭo,

Rēſpōnſō, onis, ſt. Ipſe reſpondendi actus. [משובה *meshúbáh*. *antwoort*. Ger. Antwort. Hiſp. Reſpuеſta. Pol. Odpowiedź. Vng. Felelet. Ang. *Anſwering.*] Cic. 3. de Orat. Et quod continuatum, & interruptum, & magno, & ſubtili, reſponſio, & immutatio, & diſpunctio. Idem pro Com. Balbo: Accuſatoris interpretatio indigna reſponſione.

Rēſpōnſor, oris, m. r. Is cui ſor, qui pro aliquo ſpondet. [ערב *arób*. *borge*. Gall. *Reſpondant, plege* Ital. *Mallevadore.* Ger. Ein Bürg / der für ein ander verſpricht. Hiſp. *El que promete por otro.* Pol. *Zakomna.* Vng. *Kezes.* Ang. *A ſurety or pledge.*] Horat. 1. Epiſt. 17: Quo reſponſore, & quo cautus reſte reneatur.

Rēſpūblīcă, æ, f. p. Libera civitas, ſtatus liberæ civitatis. [מדינה *medínáh*. Gall. *Republique, vne communauté de bourgeois* Ital. *Republica, città libera.* Ger. Der gemein nutz / ein gemein Regement in einer Stat etc. Burgerſchafft. Hiſp. *Republica, ciudad ſuelta que biue de ſi ſola.* Pol. *Rzeczpoſpolita, państwo.* Vng. *Szabad varos, község.* Ang. *A commune weale.*] Cic. 1. Offic. In quo ſumma ciuitate temperatum eſſet, ſi non optimam, at aliquam Rempublicam, quæ nunc nulla eſt haberemus. Idē Attico: Hoc habe lo victores quā Rempublicā ſimus habituri, neſcio: victi certē nulla unquam erit.

Rēſpŭo, is, reſpui, tum, act. 3. Repudio, & contemptim veluti cum ſputo rejicio. [מאס *gnáál* מנא *mános*. *verwerffen*. Gall. *Reietter, mespriſer.* Ital. *Rifiutare, far poco conto, sprezzare.* Ger. Hinwerffen / verachtlich hinwerffen. Hiſp. *Menoſpreciar.* Pol. *Odpluwanie, gardzę.* Vng. *Megvetem, megvalom.* Ang. *To ſpet at, to reiect or condemne.*] Cæſ. 1. bell. Gall. Nō reſpuit conditionem Cæſar, jamq; ad fam tutē redire cum ſuis audebat. Liv. 2. ab urb. Munera ejus in animis hominum reſpuebantur. Cic. 3. de Orat. Quinetiam guſtatus, qui eſt ſenſus ex omnibus maximè voluptatibus, quiq; dulcedine præter cæteros ſenſus commouetur, quām citò id quod valde dulce eſt aſpernatur, ac reſpuit. ¶ Reſpuere auribus, per translationem, pro eo quod eſt loquentem nolle audire. Cic. in Piſ. Quis vor non oculis fugiat, auribus reſpuat, animo aſperneturi? Reſpuere etiā aures dicuntur, quod cum judicio deprehendimus nō recte ſonare. Idem de Part. Quod aures reſpuunt, immutandum eſt. ¶ Reſpuere ictus, eſt ictibus non lædi, & durum ſui ictum quodammodo repellere. Plin. lib. 7. cap. 15: Ea eſt caro informes, inanimas, ferri ictum & aciem reſpuens. Lucr. lib. 3: Præterea quæcunq; manent æterna, neceſſe eſt, Aut quia ſanctorſum cum corpore, reſpuere ictus. Reſpuere ſecures dicitur lignū, quod ſecuribus nō poteſt findi. Plin. l. 35. cap. 10: Quid timuere arginis fugā habentem alumnum pinorūq; ſemina, his enim principes reſpuentē ſecures materiē naſci, indomita ponderibus immenſis præla, aboues vehis, curribus, montiq; impelledis anctes. ¶ Imperium reſpuere id eſt, recuſare. Colum. l. 6. cap. 2: Vbi piger juvencus medius inter duos vetteranos jungitur, arattoq; impulſus certam moliri cogitur, nulla eſt imperia reſpuendi facultas.

Rēſpŭŏr, eris, paſſivum. [מאס *gnáál* מנא *mános*. *verwerffen*.] Lucr. li. 2: Præterea lumen per cornua cranii, ac imber Reſpuitur.

Rēſpŭens, tis, part. leu nomen ex patricipio. [מנא *mános*. Gall. *Qui reiette.* Ital. *Chi ributta.* Ger. Verachtlich / hinwerffend. Hiſp. *El que menoſpreçia.* Pol. *Gardzący.* Vng. *Megvetö, megvetvö.* Ang. *That vomiteth away or reiecteth.*] Gel. lib. 6. cap. 15: Communium vocum reſpuens minus.

Rēſtagno, gnas, are, n. p. Extra redundo, aquam nō contineo, exundo, abundo, effluo. [שטף *ſchetéph*. *vberflyſſen*. Gall. *Se desborder.* Ital. *Abondare di ſopra, vscir fuori.* Ger. Vberfliſſen. Bel. Overlopen. Hiſp. *Rebaſſar deſagua.* Pol. *Zlewam wiſtawam.* Vng. *Kiaradok.* Ang. *To ouerflow, to ouerflete.*] Colum. lib. 2. cap. 17: Itaq; ſiqua palus in alienā partē ſubſidēs reſtagnat, ſulcis derivanda eſt: quippe aquarum abundantia ita, penuria graminibus æquē eſt exitio. Cæſar 2. bel. Civil: Sed hoc citius nere eſt fons, quo more ſuccedit longius, lateq; is locus reſtagnat. Ovid. 11. Metam. Quam reſtagnantis fecit maris unda paludem.

Rēſtagnātĭo, onis, f. t. Inundatio. [שטף *ſchétéph*. *vberflyſſung*. Gall. *Debordement d'eau.* Ital. *Inondatione, allagamento.* Ger. Vberflyſſung / vberſchwemmung. Hiſp. *Reboſſadura de agua.* Pol. *Zlewanie, wiſtawanie.* Vng. *Megaradas.* Ang. *A ſurrounding, ouerflowing.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Ne reſtagnatio intempeſtiva alvi obſtrepat. Idem l. 6. cap. 28: Quod abeſſe à Petra decem dietum navigatione noſtri negotatores dicunt: Characenorumq; regi parere: & Apamiam ſitam ubi reſtagnatio Euphratis cum Tigri confluat.

Rēſtaŭro, as, āv. p. Inſtauro, reſtituo, redintegro, renovo. [בדק *bádáh*. *verbeſſern*. Gall. *Reſtaurer, refaire, renouueller.* Ital. *Reſtaurare, rinouare.* Ger. Erneweren / new machen / vergnügen. Bel. Herſtauren. Hiſp. *Reſtaurar, renouar.* Pol. *Odnowiam.* Vng. *Megvyitom, megépitem.* Ang. *To reſtore to the former eſtate, to repaire.*] Iuſtin. lib. 2: Interea à Dario quum bellum reſtauraretur, in ipſo apparatu decidit. Tacit. lib. 15: At Pompeii theatrum igne fortuito haustum Cæſar extructurum poſtritus eſt: eo quòd nemo è familia reſtaurando ſufficeret.

Rēſtābĭlis, e, om. t. Quod quotānis reſtituitur, & quodammodo renovatur. [מחדש *mechadésh*. Gall. *Qui ſe repare tous les ans.* Ital. *Che ſi rifa ogni anno, ſi rinoua, ſi ſana.* Ger. Das ist jhē teglich jugetrib ſol / oder gebawen wird. Hiſp. *Coſa que cada año ſe ha de reparar, como la ſembrada del ſalitre.* Pol. *Odnowiony ſpręk.* Vng. *Meuiuhatoképpen valo.* Ang. *That is repaired or vnueth yeerely.*] Or, Ager reſtibilis, qui quotannis reſtituitur. Col. lib. 2. cap. 10: Paſſolas terræ mandabimus, vel inverterato, vel melius pingui, & reſtibili agro. Feſtus: Reſtibilis ager Et, qui continuo biennio ferunt fameo ſpicundi eſt, arbitrato quod neōiat, ſolēt qui prædia locant, excipere. Reſtibilis ſeges, eſt quæ regerminat, quaſi cujus fœcunditas in ſequentem quoq; annum teſtet. Plin. lib. 18. cap. 17: Vbertatis tamen tantæ ſunt, ut ſequente anno ſponte reſtibilis ſit ſeges. Reſtibile vinetum, dicit Columella, 3. cap. 18, pro eo quod ſingulis annis repaſtinatur. Reſtibilis fœcunditas, eſt continua, & non interrita fœcunditas. Plin. l. 18. cap. 19: Conceptum ſeporum uterū exemptum, his quæ parere deſierunt, reſtibi, cum fœcunditatem afferre putant.

Rēſtinguo, guis, xi, ctum, act. 3. Extinguo compoſitum eſt. Extinguo, reprimo, frēno. [כבה *cábáh* שבת *ſhábbeth* השבית *hiſhbiith*. *doodſlaen*. Gall. *Eſteindre.* Ital. *Eſtinguere, ſmorzare.* Ger. Außlöſchen / außthun. Bel. Onderdrucken / verdeelen. Hiſp. *Apagar.* Pol. *Gaſze.* Vng. *Oltom, leczkezem.* Ang. *To quench, to put out / to ſhut vp / to ouerthrow.*] Stinguo verò (ut opinor) ſignificat obſcuro: quod quamvis raro in uſu ſit, legitur tamē apud Cic. ut in Arati Phænomenis. Quem neq; tempeſtas perimet, neq; longa vetuſtas Incertet. Stinguere præclara inſignia ortus, Idem in Prognoſt. Vt quæ Luna meas, Hyperionia oſſicit orbi, Stinguunturq; radi cæca caligine ſecti. Plaut. in Caſ. Iguem reſtinguunt aqua. Virgil. Aeglogis: quale per æſtum Dulcia quæ ſalicete ſtim reſtinguere rivo. Ter. in Eunuch. Hæc verba una mehercule ſa ſa lacrymula, Quam oculos eccendo miſerè vix vi expreſſerit, Reſtinguet.

Rēſtĭnctĭus, a, um, part. [אכבה *mechabéh*. *doodſlaende*. Gall. *Eſteint.* Ital. *Eſtinto.* Ger. Außgeleſchet / erloſchen. Hiſp. *Apagado.* Pol. *Zagaſzone.* Vng. *Eltakarodot, ſe zöldiilatos.* Ang. *Quenched.*] Cic. ad Brut. lib. 11. Extinctis literis, & ex Græcia oratione, non modò non reſtinctum bellum, ſed etiam inflammatū videtur.

Rēſtĭpŭlātĭo, onis, verbale, f. t. [שאלה *ſheélah*. Ger. Gall. *Stipulation, conuenant.* Ital. *Stipulatione, conuenzione.* Ger. Außſtōſſung / meſſung. Hiſp. *Apoſtamiento.* Pol. *Zapaſzenie.* Vng. *Eleiras.* Ang. *Couenanting.*] Cic. lib. 2. de Fin. Illa autem voluptas ipſius reſtipulationis in motu eſt.

Rēſtĭpŭlŏr, laris, latus, ari, dep. Eſt ab eo cui quid antè à nobis ſtipulanti promiſimus, vicißim aliquid ſtipulari. [שאל *ſhaál*. Gall. *Reſtipuler.* Ital. *Stipulare.* Ger. Widerumb vrſprechen / oder verheiſſen. Hiſp. *Prometer otra vez.* Pol. *Zaſtrzo przyrzekam.* Vng. *Vgyantagh fel figadom.* Ang. *To ſtay by couenant / to ſtand vpon / to make an action brought againſt vs.*] Valer. lib. 2: Nec dubitavit reſtipulari. Cic. pro Rol. Com. Curigitur deridet & non reſtipulatur nemo? Idem pro Quint. Cū petitū ſit inquitur de ſtatu, à quo Roſcius manſactionem nomine Fannii ſtipulatus erat.

Rēſtĭpŭlātĭo, onis, verbale, f. t. [שאלה *ſheélah*. Gall. *Promeſſe de rendre ce qu'on a ſtipulé.* Ital. *Promeſſa de render.* Ger. Ein gegen verheiſſung. Hiſp. *Prometa otra vez.* Pol. *Przyrzeczenie ſtrony przeciwney.* Vng. *Vgyantagh fel figadas.* Ang. *Anſwering to an action, or ſaying as a ſurety.*] Cic. pro Roſc. Com. Quis eſt hujus reſtipulationis ſcriptor, teſtis, arbiter?

Rēſtis, hujus ſtis, f. t. Funis, à reſtio (ut quidam ajūt) quod ea omnia ligata ſint, & tenta. [חבל *chébél*. Gall. *Cordage.* Ital. *Fune, corda.* Ger. Ein ſeil / ein ſtrick. Bel. Een touw. Hiſp. *Cuerda.* Pol. *Powroz, ſznurek.* Vng. *Kötel, zsinoreg.* Ang. *A rope or cord.*] Apul. Reſtim qua grabatulus erat intextus aggreditur expedire. ¶ Ad reſtim res redit, dixit Ter. in Phorm. pro eo quod eſt: Res eō in ſtatū adducta eſt ut de ſuſpitio ſit cogitandū. ¶ Reſtim ducere, dicuntur in ſaltatione chori puerorū, puellarūq; manus cōſerti. Ter. in Adelph. Tu interea reſtim ductās ſaltabis. Liv. lib. 27: Per manus reſte datæ, virgines ſono vocis pulſu pedis modulātes exciſſerūt. ¶ A' qua ſimilitudine alliora cūnexa capita reſtes dicūtur. Plin. lib. 20. ca. 6. A lium ad ſerpentium ictus potum, cum reſtibus ſuis.

Rēſtĭfĕro, Qui reſtes & funes turquet. [שזר *ſhazár*. Gall. *Cordier.* Ital. *Cordaio, ſa le ſune, cordare, ſonare.* Ger. Ein Seiler. Hiſp. *El que haze cuerdas.* Pol. *Powroznik.* Vng. *Kötelverö.* Ang. *That maketh ſtrings or pieces of rope.*] Dicitur etiā Reſtio, onis, pro reſtiario. Quanquā Com. Fronto de diff. voc. diſtinguit, reſtiarium eſſe qui reſtes turquet: reſtionem verò qui vendit. ¶ Reſtio apud Plaut. accipitur pro eo qui ſuſpenditur. Ibi inquit, eunt bucci de portus, quàm ego Ero reſtio. Id eſt, ibi potius cadentur bubuli loris, quàm ego me ſuſpendam.

Rēſtĭcŭlă, æ, f. p. dimin. [פרגוד *pargód*. Gall. *Cordelette, petite corde.* Ital. *Cordella.* Ger. Ein reſtlin. Hiſp. *Pequeña cuerda.* Pol. *Powroſek.* Vng. *Kötöcske, giepiö.* Ang. *A little cord.*] Var. lib. 1. de Reruſt. cap.

rust cap. 41: Tum enim resiculas pericus quas edimus, maturas perferunt: & eas quum maturitate compleant, ac quò volunt mittunt.

Rĕstro, Vide RESTO.

Rĕstrĭno, is, act. 1. Reddo. [השיב *hiphil* שוב *schûbh. hebraïce.* Gall. Restituer. Ital. Restituire, rendere. Ger. Wiederum zurückbringen, oder zuhanden stellen, wider geben. Bel. Weederom geven. Hisp. Restituir. Pol. Wracam. Vng. Vissza adom, megadom. Ang. To restore, or repaire.] Terent. in Eunuch. Primùm quod istos sit dies præterea ut tuis Restituam, ac reddam. ¶ Aliquando pono pro instauro, renovo, & instauratam pristinum reduco. Διορθόω, ἀνακαινίζω, μεθίστημι. Iustinus: Hūc regno à patre privatum filius restituerat: Et propriè restituuntur velcres, cupientes sequi cives patriæ, & filius pam. Ter. in Heaut. Somnum hercle ego hac nocte oculis non vidimus, Dum id quæro, tibi gnato hunc restituerem. Cic. in Top. Eorum domus ubi fuerit, quibus sepulcra sint, non restituunt hæredem sæpenumero. Cæs. lib. 1 ciplos quondam victos, quos tueri non potuerant, restituere visum. ¶ Restituere aliquem catalogo, in Senatum, in dictione Metaurii, idem est quod hodie dicimus restituere: & restituto primatum, quem vocamus ostentationem. ¶ In integrum restituere, efficere, facere ut prius erat, instaurare, reparare. Cæs. 3. bell. Civ. Quæ judicia, alia aliis temporibus, alios sententiam ferentibus, singulis diebus tam perfida, in integrum restituta? Liv. 2. bel. Mac. Quin prædata rapinis consilia eorum revocari, neque in integrum reduci possent. ¶ Restituere libidinem vina quæ mentes fortunæ. Plin. lib. 14. cap. 17: Vina in apothecis Canusinis maturantur quædam, postea quæ restituuntur sibi. Restituit, vel restituerat veritè pro Restituerat in Iurisconsultorum libris reperitur: quem admodum Præstituit, Redditum, de quibus suo loco.

Restitūtio, onis, verbale, ſit. Repositio. [שלמת שלם *schâlam. hebraïce.* Gall. Restitution, restauration. Ital. Restauratione, restabilimento. Ger. Widerzurichtung / widergebung. Hisp. Aquella obra de restituir. Pol. Wracanie. Vng. Vissza adás. Ang. A restoring.] Cæsar. Plus est Digressi de Vestigiis Pluris est, inquit, in restitutione quàm in exhibendo: nam exhibere est pugnantem corporis præbere: restituere verò etiam pugnantem facere, fruendi esse, reddere. Quint. lib. 6. cap. 2: Primum nomine interpretatur restitutionem patris. Cicer. in Pis. Nemini est triumphus hoc honorificentius quam mihi latus, restitutioq; percepta.

Restĭtūtor, tōris, m. 3. Qui restituit [משיב *mashîb* משלם *meshalem. hebraïce.* Gall. Restituteur, qui remet en son premier estat. Ital. Chi rimette alcuno nel suo primo stato. Ger. Ein widerbringer / der etwas in sein erste stand wider stellet oder ersetzet. Hisp. Restituidor. Pol. Przywracaiący. Vng. Vissza adó. Ang. A restorer.] Cic. pro Milon. P. Lentulus ultor ecclesiæ divus, propugnator Senatus, defensor vestræ voluntatis, patronus divus publicæ conservatus, restitutor salutis meæ.

Rĕsto, as, n. p. Supersum, reliquus sum. [נשאר *nisshâr* מותר *mothâr. hebraïce.* Gall. Rester. Ital. Restare. Ger. Bleiben / oder überig ligen / oder überbleiben. Hisp. Restar. Pol. Zostáie. Vng. Maradok. Ang. To remaine.] Cic. in Caton. Nec eò æquabiles fortibus, qui pauci admodum restant. Idem 3. Offic. Quæ è divisione tripartita duas partes absolverat, huic necesse est restare tertiam. Ovid. in 3. Metam. Et mihi, dum resto, juvenili guttura pugno Rupit, & excussum misisset in æquora, si non Hasisset, quamvis amens in fune recentus. Idem lib. 2. Fastorum, de quo stant vocis de mercede secunda. Cic. pro Rosc. Amer. Caulam dicit ire, qui unus reliquias exilium nefaria cæde collat. Terent. in Phorm. Restabat unum nihil, nihi oculos pavere. ¶ Item ponitur pro remorari, differe, vel differe [דחק *nadak. hebraïce.* Ennius apud Fest. Magnus regionibus rectis. ¶ Et pro intuco aliquo tuo differre, & remanere. [עמד *hamad* עמד *amad.*] Ter. in And. Hic nunc me credit aliquam sibi fallaci Portare, & eam hic restitisse gnata. Cic. pro Ligario: Tempus est iam, quo post adventum Varronis Africa restituere quodammodo illi criminosum necessitatis crimen est non valuisse. Idem 4. in Catil. Sed teneantur isti, qui adhuc in eandem ad restituendum omnium eadem ad Catilinam sceleri pendium Romæ restiterunt. Terent. in Eunuch. Venisse illum dicit, quæso mores tuos ne perdas, eum hodie ita remorata es? Merito: ideo qui restituerunt. ¶ Item restituere repugnare. [עמד *hamad* עמד *amad.*] Ter. in Heaut. Ita quæso nunc tam cor Edepol neque restitas multa.

Rĕsŭo, is, ſui, ſutum, act. 3. Rursus suo, repeto. [שוב *schûbh* אחר *achar. hebraïce.* Gall. Retordre. Ital. Tornare à cucire. Ger. Widerumb nehen / mit einem faden nehen. Hisp. Tornar otra vez à coser. Pol. Zszywáć. Vng. Vissza varrom. Ang. To sew againe.] Aliquando tamen legitur pro diffuere. Suet. in August. cap. 94: Sumendi vinclem togam tunica laticlavi resuta ex utraque parte, ad pedes decidit.

Rĕsupīno, nas, act. p. Supinum aliquem colloco. [ἐξυπτιάζω. Gall. Renverser le ventre en haut. Ital. Rivoltare col corpo in sù, in maniere sotto sopra. Ger. Wider an rucken legen / das fast oberst zu unterst. Bel. Weder-keeren buyt voor-waert. Hisp. Trastornar de arriba abaxo. Pol. Na wznak kłáść. Vng. Fel hátyom. Ang. To turne upside down / the face upward.] Sic enim resupinus à nomine resupinus, quod est ejusdem significationis cū suo simplici supinus: cui opponitur Pronus. Terent. in Phorm. Pone apprehendit pallio, resupinat, &c. ¶ Ponitur aliquando pro præcipitare. Juven. Sat. 12. audiam resupinat amici. ¶ Aliquando pro perturbare, vel rem ceptam revocare. Accius Ant. græce, ut erat Nonius: Quo agis? Perturbas rem omnem, & resupinas soror.

Rĕsupīnus, a, um, pr. pron. Supinus: hoc est, ita procumbens ut pars corporis anterior sursum, posterior deorsum spectet: habetq; similitudinem Pronus. [ἐπτιάζω. Gall. Renversé le ventre en haut. Ital. Posto in su'l corpo in sù, in maniere sotto sopra. Ger. Nidrig gegen das land oberst zu unterst. Hisp. Trastornado de arriba abaxo. Pol. Na wznak położony. Vng. Arczal fekvő. Ang. That lyeth upon the belly ward.] Plin. lib. 7. cap. 2: Eosq; Scropodas vocari, qui in majore ætate humi incentes resupini, umbra se pedum protegunt. Ovid. Epistol. 15: Et modò cantabam, veteres resupinus amores.

Rĕsurgo, gis, n. t. Iterum surgo, iterum me erigo. [קום *kum. hebraïce.* Gall. Ressusciter, se lever. Ital. Risorgere. Ger. Wider auffstehn. Hisp. Levantarse, resuscitarse. Pol. Zástać, wstáwać. Vng. Feltamadok, ismet felkelek. Ang. To rise up againe.] Ovid. lib. 1. Fast. Victa tamen vinces, everlaq; Troia resurges: id est, restituêris. Sic enim resurgere dicitur herba, vel arbor, quæ iterū crescit. ἀνακόπτω. Plin. lib. 11. cap. 9. Sed præcipua utilitas, quòd cæsa anno tertio resurgit. Ovid. 2. Amor. El. 16: Perq; resurgentes rivis lahentibus herbas Gramineus madidam cæpes obumbrat humum. Virgil. 4. Aeneid. rursusq; resurgens Sævit amor, magnoq; irarū fluctuat æstu. Plin. lib. 16. cap. 32: A quo deinde tempore majestas populi Romani resurrexit, quæ vastata cladibus fuerat.

Rĕsŭscĭto, as, act. p. Ad vitam revoco: quo modo sopitum vel extinctum erat, vigori suo restituo. [קום *hekim. hebraïce.* Gall. Ressusciter, faire relever. Ital. Risuscitare. Ger. Wider erwecken. Hisp. Despertar otra vez a otra, resuscitar. Pol. Zástáwić. Vng. Fel támasztom. Ang. To raise up, to awake.] Ovid. 2. Metam. positamq; resuscitat aram.

Rĕtæ. [Pol. Krzáczyno w rzekach.] Sunt arbores, quæ exiguis fluminum eminent, aut in alveis ipsorum exstant: à reibus dictæ.

gestricken Hecken. Hisp. Atar à rosmarino. Pol. Zarośnie. Vng. Marakhók. Ang. Tedwarf or gnarled bards.] Plinius libro 33: Item belli imaginem pinxit retroctis à tergo manibus, Alexandro in curru triumphante. ¶ Aliquando coerceo, cohibeo, cōprimo, repremo. [עצר *hasar* חשך *chasâkh. hebraïce.*] Plin. Epist. 103: Nam luxuriæ candidatorū fœdos illos & infames ambitus lege retinuit. Plin. lib. 8. cap. 27: Draco vernam nauseā sylvestris lactucæ succo retringit. ¶ Aliquando solvo. [פתח *pathach. hebraïce.*] Apul. Tumentem scitringit, abiitq; flabulo liberum iter: quod flabulatus inventum, mox domum redierat. ¶ Aliquando rursus tingo. Apul. Et duplici, ne solvi facilè queat, modo restringit.

Rĕstrictus, aliquando participium, & aliquando nomen: significatq; parcum, tenacem. [קמוץ *kamûts. hebraïce.* קמצני *kimtsâni. hebraïce.* Gall. Restreint. Ital. Ristretto. Ger. Kneusig / karg / ungebunden / karg. Hisp. Astrenido y apretado. Pol. Skąpi / krótkiego rozumu. Vng. Garas kézbeszáz. Ang. Bound hard and straind.] Cic. ad Att. An exhibemus tum in hoc genere liberalitatem, an restrictum? nemo est minus. Idem Appio Pulcro lib. 3: Quū natura semper ad largitionem ex alieno fuerim restrictior.

Rĕstrictē, adverbium, Parce, tenaciter. [φειδωλῶς. Gall. Ferrement. Ital. Strettamente. Ger. Kundigklich / kargklich / bedachtlich. Hisp. Retenidamente y apretadamente. Pol. Krótko, skąpie. Vng. Szorgalmatoson. Ang. Straitly.] Cic. de Amic. Nec observate restrictè, ne plus reddat, quàm acceperit.

Rĕstrictum, Idem Afranius Thaide, ut citat Nonius: Ea quæ fermè cedere rectus ōsultoribus, quàm restrictim, cogitata, etc.

Rĕtŭlo, as. Vide RESTILLO.

Rĕsūmo, pen. prod. act. 1. Rursus sumo, repeto. [שוב *schûbh.* Gall. Reprendre. Ital. Ripigliare. Ger. Widernemen. Hisp. Tomar otra vez. Pol. Zástáwić. Vng. Vissza vészek. Ang. To take againe.] Plin. Resumptis postlongam ægritudinem viribus. Ovid. 9. Metam. Inflat ut hebetatus, prodebet, reflammere vires. Interdùm vicem sumptas ponit, positasq; resumit.

Rĕsŭo, is, ſui, ſutum, act. 3. Iterum suo: vel quod dissutum erat, resuo. [שלח *schâlach.* Gall. Recoudre. Ital. Tornare à cucire. Ger. Widerumb nehen / mit einem faden nehen. Hisp. Tornar otra vez à coser. Pol. Zszywáć. Vng. Vissza varrom. Ang. To sew againe.] Aliquando tamen legitur pro dissuere. Suet. in August. cap. 94: Sumendi vinclem togam tunica laticlavi resuta ex utraque parte, ad pedes decidit.

Rĕsupīno, nas, act. p. Supinum aliquem colloco. [ἐξυπτιάζω. Gall. Renverser le ventre en haut. Ital. Rivoltare col corpo in sù, in maniere sotto sopra. Ger. Wider an rucken legen / das fast oberst zu unterst. Bel. Weder-keeren buyt voor-waert. Hisp. Trastornar de arriba abaxo. Pol. Na wznak kłáść. Vng. Fel hátyom. Ang. To turne upside down / the face upward.] Sic enim resupinus à nomine resupinus, quod est ejusdem significationis cū suo simplici supinus: cui opponitur Pronus. Terent. in Phorm. Pone apprehendit pallio, resupinat, &c. ¶ Ponitur aliquando pro præcipitare. Juven. Sat. 12. audiam resupinat amici. ¶ Aliquando pro perturbare, vel rem ceptam revocare. Accius Ant. græce, ut erat Nonius: Quo agis? Perturbas rem omnem, & resupinas soror.

Rĕsupīnus, a, um, pr. pron. Supinus: hoc est, ita procumbens ut pars corporis anterior sursum, posterior deorsum spectet: habetq; similitudinem Pronus. [ἐπτιάζω. Gall. Renversé le ventre en haut. Ital. Posto in su'l corpo in sù, in maniere sotto sopra. Ger. Nidrig gegen das land oberst zu unterst. Hisp. Trastornado de arriba abaxo. Pol. Na wznak położony. Vng. Arczal fekvő. Ang. That lyeth upon the belly ward.] Plin. lib. 7. cap. 2: Eosq; Scropodas vocari, qui in majore ætate humi incentes resupini, umbra se pedum protegunt. Ovid. Epistol. 15: Et modò cantabam, veteres resupinus amores.

Rĕsurgo, gis, n. t. Iterum surgo, iterum me erigo. [קום *kum. hebraïce.* Gall. Ressusciter, se lever. Ital. Risorgere. Ger. Wider auffstehn. Hisp. Levantarse, resuscitarse. Pol. Zástać, wstáwać. Vng. Feltamadok, ismet felkelek. Ang. To rise up againe.] Ovid. lib. 1. Fast. Victa tamen vinces, everlaq; Troia resurges: id est, restituêris. Sic enim resurgere dicitur herba, vel arbor, quæ iterū crescit. ἀνακόπτω. Plin. lib. 11. cap. 9. Sed præcipua utilitas, quòd cæsa anno tertio resurgit. Ovid. 2. Amor. El. 16: Perq; resurgentes rivis lahentibus herbas Gramineus madidam cæpes obumbrat humum. Virgil. 4. Aeneid. rursusq; resurgens Sævit amor, magnoq; irarū fluctuat æstu. Plin. lib. 16. cap. 32: A quo deinde tempore majestas populi Romani resurrexit, quæ vastata cladibus fuerat.

Rĕsŭscĭto, as, act. p. Ad vitam revoco: quo modo sopitum vel extinctum erat, vigori suo restituo. [קום *hekim. hebraïce.* Gall. Ressusciter, faire relever. Ital. Risuscitare. Ger. Wider erwecken. Hisp. Despertar otra vez a otra, resuscitar. Pol. Zástáwić. Vng. Fel támasztom. Ang. To raise up, to awake.] Ovid. 2. Metam. positamq; resuscitat aram.

Rĕtæ. [Pol. Krzáczyno w rzekach.] Sunt arbores, quæ exiguis fluminum eminent, aut in alveis ipsorum exstant: à reibus dictæ.

dítæ, quòd præterunctos naves retinctent instar retiū, & quasi retinerent. Vnde ex dicto Prætorum, retenda flamma dicebatur, cui erat opus, ne celeritate, præterīret. Hæc fere Gellius lib. 10. cap. 25.

Rĕtĭnĕo, ui, ēre, act. p. Remoror, vel detineo, vel memoriam affero. [משך mashak. עקב akab. עכב akab. Gall. Retenir. Ital. Ritenere. Ger. Behalten, innehalten. Hisp. Tardar, detener à sino. Pol. Zatrzymywam, powstrzymuie etc. Vng. Megmaradok, kedhezem. Ang. To hinder, or stay.] Plinius Epistol. 1. Sed quid impudentius, quam revocare conor, retinēdo? Cicero Philip. Quem nisi vis, reducat hæc tempestas, retinebit tardalion, volasse cum, nonnisi fessum dicetes. Idem 2. de Nat. deorum: Stellarum motus tum incitantur, tum retardantur, sæpè etiam intelliguntur. Ovid. 3. Trist. Elegy 7. Sed vereor ne nunc mea te fortuna retardet,

Rĕtĭnens, ēntis, participium. Retinens. [אחוז achuz. משך mashak. עקב akab. Gall. Retenant. Ital. Ritenente. Ger. Behaltend. Hisp. Teniendo, deteniendo. Pol. Zatrzymuiący, powstrzymuiący. Vng. Megkedhezeste. Ang. Holding, withholding, keeping.] Suet. in Oth. cap. 8. Et primo egressu fundationibus Tiberis retardatus. Claud. 1. in Eutro. Servatoq; domi pariter hoste coegit Arte retardata Venetæ fervere juventæ.

Rĕtardātio, ōnis, f. Detentio. [עקבה akkebah. מאחרת meachereth. עכבה akabah. Gall. Retardement, retardement. Ital. Ritardamento. Ger. Verhinderung. Hisp. Tardança. Pol. Zatrzymywanie. Vng. Megkesedik. Ang. A staying.] Cic. 3 Philip. Vnde ei tot hoc bellum, nisi ex retardatione & mora?

Rĕtăxo, āvi, āre, p. Vocalia taxo & reprehendo. [גער gaar. נזף nazaph. Gall. Reprendre, ou reprendre coup sur coup, ou reprendre. Ital. Riprendere, riprendere di nuovo, riprendere. Ger. Wiederumb schelten, und mangel anzeigen. Hisp. Reprehender al que reprehende. Pol. Zgromiam. Vng. Ismetlem, feddem. Ang. To reprove and rebuke again.] ¶ Aliquando tamen sumitur pro leviter taxare. [נזף nazaph. Suet. in Vesp. cap. 23. Licinium Mutianum notæ impudicitiæ, sed meritorum haud ita minus fui severentem, nunquam nisi cum & hactenus retraxere tantum est, ut apud communem alium amicum querens adderet consulē. Ego tamen vos sum.

Rĕtĭcĭo, āvi, ātum, ire, act. A tacendo, vel à tentare silium, ut Varro i placet, est indagamentum quo feræ, vel pisces capiuntur. [רשת reshoth. Gall. Rets. Ital. Rete. Ger. Netz garn. Bel. Net. Hisp. Red. Pol. Sieć. Vng. Hal. Ang. A net.] Virg. 3. Aeneid. Sidonia ut lecta apros, aut retia cervo. ¶ Apud antiquos etiā legitur nominativus Retia, tāni masculin, quām foem. gen. Plaut. in Rud. Non vides me retinere vi dū retium sine piscem? Hodie tamen hoc in loco legitur recte in neutro genere. Varro 3. de Re rust. Retia tenere ex funis omne genus. Plaut. in Rud. Neque pisciculi. Iam me à ponto habe Cepi, nisi hoc quod nūc tenet in rete. Quibus in locis retum accusativus, & rete ablativus, procul dubio sunt à nominativo retis: Nominativum quoq; pluralē ab hoc singulari receptū esse autor est Nonius. Nam & consuetudine, inquit, dicimus, In retes meas incidit. ¶ Retecula dicitur pro reticulo, pro textā tabiola, quā capillum in capite colligamus.

Rĕtĭcŭlum, i, n. diminutivum a Rete. [Recette. Gall. Vne petite rets à pescher, vne escrin. Ital. Reticella. Ger. Ein klein netzlein zu fischen. Hisp. Red pequeña. Pol. Siatka. Vng. Halocske. Ang. A little net, or casting net.] Plinius lib. 31. cap. 6. Item demisse reticulis in mare conchæ & cetera pilæ, vel vasa inania obturata, dulcem intra se colligunt humorem. ¶ Capitur & pro regimine muliebris capitis quod capillos continet. [מקשרת meshoreth. Pol. Czepiec. Vng. Kötö. Ang. A kercher.] Iuven. Satyra 2. Reticulumq; comis auratum ingentibus implet. ¶ Est & reticulum, tabula quædam lanea, vel linea ad formam retis facta, quam facientes adnovemus ne agnoscamus. [שתי shethi.] Cic. 7 Ver. Reticulumq; ad nares ibi apponebat cuiusdam filio, non stultissimi maculis, plenū rosæ. ¶ Accipitur præterea reticulo pro instrumento lusorio quo pilam remittimus. Ovid. lib. 3. de Arte Amandi: Reticulo; pila leves fundantur aperto.

Rĕtĭcŭlus, i, aliud diminutivum ab antiquo nomine retis. Æneas. Plin. lib. 12. cap. 14. Perlucens adhibetur capiti, cassis ve reticulus. Varro lib. 3. cap. 5. Inter columnas exteriores pro patie te retia tenebantur, ut pueri ibi in sylvam potiit.

Rĕtĭcŭlātus, a, um, Quod est factum in modum retis: [Semblable. Gall. Fait en facon de rets. Ital. Fatto à modo di rete. Ger. Das gemacht ist wie ein garn / oder netz. Hisp. Hecho à modo de red. Pol. Vczynione na sposob sieci. Vng. Halo, halfege. Ang. A net.] Vng. 3. Aeneid. Sidonia ut lecta apros, aut retia cervo. ¶ Apud antiquos etiā legitur nominativus Retia, tāni masculin, quām foem. gen. Plaut. in Rud. Non vides me retinere vi dū retium sine piscem? Hodie tamen hoc in loco legitur recte in neutro genere. Varro 3. de Re rust. Retia tenere ex funis omne genus. Plaut. in Rud. Neque pisciculi. Iam me à ponto habe Cepi, nisi hoc quod nūc tenet in rete. Quibus in locis retum accusativus, & rete ablativus, procul dubio sunt à nominativo retis: Nominativum quoq; pluralē ab hoc singulari receptū esse autor est Nonius. Nam & consuetudine, inquit, dicimus, In retes meas incidit. ¶ Retecula dicitur pro reticulo, pro textā tabiola, quā capillum in capite colligamus.

Rĕtĭcŭlātus, a, um, Quod est factum in modum retis: [Semblable. Gall. Fait en facon de rets. Ital. Fatto à modo di rete. Ger. Das gemacht ist wie ein garn / oder netz. Hisp. Hecho à modo de red. Pol. Vczynione na sposob sieci. Vng. Halo, halfege. Ang. A net.] Structura reticulata, quæ figuram plagarum quæ in retibus sunt, imitatur. Plin. lib. 36. cap. 22. Dicitur eo vocabulo reticulatum illo opus, quam frequentissime Romæ struunt,

dentis apparuram. Fenestræ reticulatæ, reticulis objectis munitæ. Varro 3. de Re rust. cap. 7. Ut magis fructus magna cum redeat, cum ostio angusto, fenestris parietis, aut lumoribus secundum aditus utrinq; ut locus omnis ventilatus, neve serpens, aliudve quod animal intrare queat.

Rĕtĭcŭlus, ui, m. f. Alter ex gladiatoribus dicebatur in arena depugnans hos, cujus arte tecto fraudi gestari, quo adversarium involvebat, quem Mirmillonem & Gallum appellabāt, à Gallicæ armaturæ genere. Sic vocabatur. Erat in summo galeæ cono piscis effigies, quam gestabat, & ita primo congressu ostentabat, sectario semper insequente, carmenq; hoc recitante: Non te peto, piscem peto, quid me fugis galle? Hujus autem certaminis primum initium à Pittaco profectum existimatur, qui adversus Phrynonem Amaturaum propter ferocem conversationem occultetub fecto allato, impedivit adversarium. Quintil. lib. 6. cap. 4. Ita Pedo de nutricio hoc qui remum consequebatur, nec ferebat. Vivum, inquit, capere vult.

Rĕtĕgo, gis, pexi, ctum, ĕre. Quod rectum erat denudo, aperio. [גלה galah. ערה arah. Gall. Descouvrir, ouurir. Ital. Discoprire, aprire. Ger. Entdecken, auffdecken. Bel. Ontdecken. Hisp. Descubrir, abrir. Pol. Odkrywam. Vng. Felfedem, kinyitom. Ang. To discover, to open.] Virg. lib. 1. Aeneid. extemplo domus fœda furore refertis, luvenal. Satyr. 16: Si tibi zelotypa pertinacia fervet amica, hos Horatii 3. Carm. Odes 21. in Sapientum Curas & arcanum jocoso, Consilium retegis Lyæo. Virg. 4 Aeneid. ubi primos crastinus ortus Extulerit Titan, radiisq; retexerit orbem.

Rĕtĕgo, is, xi, ctum, ĕre. Detectum, nudatum. [חשף chashaph. Gall. Descouurir. Ital. Discoprire. Ger. Entdecket. Hisp. Descubrir. Pol. Odkrywam. Vng. Felfedem. Ang. To discover.] Virg. lib. 9. Aeneid. Jam sole infuso, jam rebus luce retectis. Catul. Nudantes retectæ, vellepapillas.

Rĕtĕndo, is, Quod tensum est laxo, remitto. [רפה rapha. Gall. Detendre, ou relascher. Ital. Allentare, rilassare. Ger. Etwas gespannens erlassen. Hisp. Aflojar, ò relaxar. Pol. Cokolwiek naprzod przeciągnione. Vng. Megeresztem. Ang. To slack.] Ovid. 3 Metam. Nympharum tacitus tendit sub arundine jaculum, pharetramq; arcuq; retentos. Idem 2. Metam. Exuit hic humero pharetram, lentosq; retendit Arcus.

Rĕtĕnto. Vide RETINEO.

Rĕtĕnto, ōnis, Retinaculum, vinculum. [מעצר maatsar. Gall. Steure, pillard, ou chef. Ital. Ritenedo, ritenuto. Ger. Wider ruffen, oder halten. Hisp. Tardança, ò detenimiento. Pol. Ostrzeżenie przeciwko. Vng. Ismet megtiltom, ellentam. Ang. To make withdraw, or hold.] Cic. 1. Philip. Quæ ad Senatum retentiones? Quæ ad populum? Quæ ad me? Quæ ad Senatum retentiones? Quæ ad populum? Quæ ad me? Ovidius 3. Amor. Eleg. 8. Tardat eas clamor, retentaq; turba trahit. ¶ Penelopes etiam retentores, proci dicti sunt qui magno vel labore, vel tempore quam plurimo exorari nolebant, quam potius cognatorum destituere. Tradunt à Penelope Ulyssis uxore, quæ quū tantorum temporum imperasset à procis, quæ fæda ejus conditione exhibebātur, donec telam, quam texit, præmortuo Laërte, absolvisset, quicquid interdiu texuisset, noctu retexebat. ¶ Est etiam Retexere, in contrariū mutare, expellere, emendare, vel potius rursus texere, & retardari, quasi alio tramam. Cic. 2. Philip. Inq; eam retexo orationem illam Marius Ciceronis? Ne quid adderes præsenti, quam etiam retexere cum excusatione possem, ne cum aliquo pugnare videremur, ac me ipse retexerem? ¶ Item significare, dissolvere, revocare, irritum facere. Cic. 4 Ver. Cornua erant tum Metelli hujusmodi, ut eorum fortasse Prætorum, retexere, revidereturque Senatus consulta, ut omnes illas injurias, quas posset retexeret. Budæus.

Rĕtĭārius, Reticulum. Reticulus. Vide RETE.

Rĕtĭcĕo, cŭi, ēre. Habiteo, vel suppriino. [חדל chadal. Gall. Se taire, ne dire mot. Ital. Astenersi di dire, tacere. Ger. Verschweigen, verhalten, und nicht sagen. Hisp. Callar. Pol. Milczę. Vng. Elhallgatom, el titkolom. Ang. To keep silence, and say nothing.] Cic. 2. de Orat. Vrg. Quum à mihi fortasse est aliquid dicendum, nihil tacebo. Terent. in Heaut. Ne lacrumas istuc quod quid est, facimus artifici. Ne retice. Cic. 3. Offic. Nequeenim id est celare, quod quis reticeat, sed quum, quod in scias, id ignorare simulans, callide verba conferas. Quæ ut intelligi sine. Ovid. Epist. 11. Multaq; præterea lingua reticenda monebit. Quæ facile ipsa tacet, si tacere queat.

Rĕtĭcĕo, ēs, ui, ēre. Quum id non dicitur quod dici debuit, et verum celatur vel reticendo. [חדל chadal. Gall. Reticence, quand on se taist, & ne dit on mot de ce qu'on devoit

ren houden. Ital. Tenere una cosa che si non vscha. Ger. Verhindern, zurückhalten. Hisp. cosa no dexar que se derrame. Pol. Przytrzymuie. Vng. Elvegye, megtartozik. Ang. to keepe, or stemme.] Cic. ab. 3 Of. A. Lacedæmonii nunquam retinenda, quæ semel essent adepta, censuerunt. Plaut. in Merc. Tic. nec ea me inficeram retinere. Cæs. Phil. Adum. quæ præcipuè vobis cum totius Italiæ, tum civilis causæ vero etiam fortunis imminet, quid vestra virtus ac obsidionem eorum qui sunt, nec retinere, nec posteriorum fortunam relinquere posse putet?

Rĕtĭnĕo, nes, secunda syll. cor. ad. f. Remoror detineo, retardo. [אחז מעכב מחזיק מחשיך מעכב מחזיק מעכב. Gall. Retenir Ital. Ritenere. Ger. Verhalten, verbeitten, verbeiten. Hisp. Retener. Pol. Zatrzymuie, powstrzymuie. Vng. Megkedelew, partozkodom. Ang. to retaine, withhold.] Terent. in Eunuch. Id tantisper retinebo dum illa exeat foras. Cic. ad Attic. lib. 13: Quare illi jam proficiscantur, nunc vos retinebo. Ovid. 1. de Arte amandi. Sæpe tibi blanditias fallax rapto præripit ore, Hanc tu, cum dederit, collo cohibeto, cohibeto. [עכב חשך מעכב מחזיק מחשיך מעכב מחזיק. Gall. Retenir. Ital. Ritenere. Ger. Verhalten, verbeitten, verbeiten. Hisp. Retener. Pol. Zatrzymuie, powstrzymuie. Vng. Megkedelew, partozkodom. Ang. to retaine, withhold.] Cæsar. Tertio Actii die Pudore et religione adductus, non nemini videbatur, non interclusum esse exercitum, quo minus ille ad urbem iter faceret. ¶ Aliquando pro non sinere, non permittere. Cic. 6. Ver. Sagittarios præterea vel Lunenses habebat, vel a mari arcessebat. ¶ Retinere se, non se continere. Cic. pro Cluent. Nec se cum hac illa retinere ea dolebat. ¶ Quin tu retinere te potes? Ter. in Heaut. Ab istane me retinere? ¶ Retinere aliquem, ne abeat. Cic. pro Cluent. Nec se cum hac illa retinere ea dolebat. ¶ Quin tu retinere te potes? Ter. in Heaut. Ab istane me retinere?

Rĕtĭnĭo, is, ivi, ītum, 4. Priscè, pro retinere. [אחז מעכב מחזיק מחשיך מעכב מחזיק מעכב. Gall. Retenir. Ital. Ritenere. Ger. Verhalten, verbeitten, verbeiten. Hisp. Retener. Pol. Zatrzymuie, powstrzymuie. Vng. Megkedelew, partozkodom. Ang. to retaine, withhold.] Cic. ad Quint. Fratr. de Vet. cum graviter homo, & mediocriter eloquens, tum in primis dignitatis retinens. Gell. lib. 10. cap. 20. Sallust. quo ipso præceptorum ejus verba retinentissimus.

Rĕtĭnŏcŭlum, i, partic. Detinens, remorator, retardans. [אחז מעכב מחזיק מחשיך מעכב מחזיק מעכב. Gall. Retenu. Ital. Ritenuto. Ger. Verhalten, verbeitten, verbeiten. Hisp. Retenido. Pol. Zatrzymuie. Vng. Megtartozkodo. Ang. Retainer, holdebonk.] Cic. ad Att. lib. 1. Semper ego Cæsaris arcessitor pugillis, & retinaculum antiquæ familiaritatis fui. Idem 4. Acad. Hujusce rei ego rationem, & perceptionis fidelia retinacula, omnium offensionum remissionem, & sollicitudinem, nihil posse percipi, tot exemplis, quantum ausim affirmare, confirmo.

Rĕtĭnŭcŭlum, i, n. est baculus, ad quem retinendi arcus. [מעכב מחזיק מעכב. Gall. Retenue, retenoir. Ital. Ritenimento. Ger. Zuffe etwas behaltung. Hisp. Retenimiento. Pol. Zatrzymanie. Vng. Megtartozkodo. Ang. Arrestinge, holding back.] Cic. ad Attic. lib. 1. Semper ego Cæsaris arcessitor pugillis, & retinaculum antiquæ familiaritatis fui. Idem 4. Acad. Hujusce rei ego rationem, & perceptionis fidelia retinacula, omnium offensionum remissionem, & sollicitudinem, nihil posse percipi, tot exemplis, quantum ausim affirmare, confirmo. Cæs. 4. Phil. Adum. quæ præcipuè vobis cum totius Italiæ, tum civilis causæ vero etiam fortunis imminet, quid vestra virtus ac obsidionem eorum qui sunt, nec retinere, nec posteriorum fortunam relinquere posse putet?

Rĕtĭnŭcŭlum, i, n. est Quodvis id quod retinet, vel retardatur. [אחז מעכב מחזיק מחשיך מעכב מחזיק מעכב. Gall. Retenu, retenoir. Ital. Ritenimento. Ger. Zuffe etwas behaltung. Hisp. Retenimiento. Pol. Zatrzymanie. Vng. Megtartozkodo. Ang. Arrestinge, holding back.] Cic. ad Attic. lib. 1. Semper ego Cæsaris arcessitor pugillis, & retinaculum antiquæ familiaritatis fui. Idem 4. Acad. Hujusce rei ego rationem, & perceptionis fidelia retinacula, omnium offensionum remissionem, & sollicitudinem, nihil posse percipi, tot exemplis, quantum ausim affirmare, confirmo. Cæs. 4. Phil. Adum. quæ præcipuè vobis cum totius Italiæ, tum civilis causæ vero etiam fortunis imminet, quid vestra virtus ac obsidionem eorum qui sunt, nec retinere, nec posteriorum fortunam relinquere posse putet? Ovid. 10. Metam. Vt manu, sic oculos, commissa retinacula tendens Fertur equis. Virg. 5. Æneid. Ipse volans tenuis stabat cui plurima mento Cærulea implicuit cristis agitata galea. Ovid. 10. Metam. Vt manu, sic oculos, commissa retinacula tendens Fertur equis. Virg. 5. Æneid. Ipse volans tenuis stabat cui plurima mento Cærulea implicuit cristis agitata galea.

Rĕtĭnŭcŭlum, i, n. est Quodvis id quod retinet, vel retardatur. [אחז מעכב מחזיק מחשיך מעכב מחזיק מעכב. Gall. Retenu, retenoir. Ital. Ritenimento. Ger. Zuffe etwas behaltung. Hisp. Retenimiento. Pol. Zatrzymanie. Vng. Megtartozkodo. Ang. Arrestinge, holding back.] Cic. ad Attic. lib. 1. Semper ego Cæsaris arcessitor pugillis, & retinaculum antiquæ familiaritatis fui. Idem 4. Acad. Hujusce rei ego rationem, & perceptionis fidelia retinacula, omnium offensionum remissionem, & sollicitudinem, nihil posse percipi, tot exemplis, quantum ausim affirmare, confirmo. Cæs. 4. Phil. Adum. quæ præcipuè vobis cum totius Italiæ, tum civilis causæ vero etiam fortunis imminet, quid vestra virtus ac obsidionem eorum qui sunt, nec retinere, nec posteriorum fortunam relinquere posse putet?

Rectamen Idem *quod* meyyo mittad terrectatarier. & quidem *augmento* ipsum, crebris locis malè exaratum & refectum.

Rĕtractō, as, verbale. Fr. Detractatio, recusatio, targiversatio, hinderfagiū. [*Unwillingness.* Gall. *Refus, resolument de faire quelque chose.* Ital. *Refusamento, ritiramento.* Ger. *Das weigern, mit etwas fürgeben hinderstich sitzen in einer handlung.* Hisp. *Resistamiento à trauajar, mimos de hazer alga.* Pol. *Odmowienie, wzbranianie się.* Vng. *Maga vonagatas.* Ang. *A relucting.*] Cicero Attic. libro 2: Cur flectes igitur, & quidem sine vlla dubitatione, aut retractatione.

Rĕtrăho, is, xi, ctum. act. 1. Retrò, sive in retrotrariam partem traho. [משך *achôr hiphgîl mâshach.* Gall. *Retirer, retirer en arriere.* Ital. *Ritirare, ritornare indietro.* Ger. *Hinziehen oder hindersich ziehen.* Hisp. *Traher atras tornar atras.* Pol. *Wyciągnąć.* Vng. *Hatra vonyom.* Ang. *To draw back.*] Cic. de Senect. Quo quidē me profecturum haud sanè quis facilè retraxerit.

Rĕtrăctus, a, um, part. [אחור *achôr.* Gall. *Retiré en arriere.* Ital. *Ritirato, tirato in dietro.* Ger. *Hindersich gezogen/ wider hinumb gezogen.* Hisp. *Traheido atras.* Pol. *Odciągniony.* Vng. *Hatra vonyatot.* Ang. *Drawn back.*] Cic. 6. Philip. In me ictus rediit, ut retractus, non reversus videretur. Retracti propriè dicuntur, qui interfugiendum capti, reducuntur eo unde fugerant. Sallust. Catilin. Cepaurii (namque is paulò ante ex fuga retractus erat) Cneo Terentio traditur.

Rĕtrĭbŭo, is, ui, ūtum. act. 3. Recompenso, remunero. [השיב *hashîb* השלים *hashlîm* משלם *meshalem, hesheeb.* Gall. *Recompenser, remunerer.* Ital. *Ricompensare, rimunerare.* Germ. *Widergeben, widergelten.* Hisp. *Recompensar gratificar, retribuir algo.* Pol. *Oddać.* Vng. *Megfizetem.* Ang. *To recompense.*] Cicer. pro Qu. Rosc. Comoed. Nihil mihi detraham, quō illi ex eadem aratia laverissimi fructum quem meruerunt, retribuam. Idem antequam iter in exilium. Fidem dūcit, in loco debitum retribuere. Inde retributio. *Recompence.*

Rĕtrīmentum, ti, n. [Cujus libet rei excrementum: [יצוא *yetzô.* Gall. *Ordure, rachure, ejection, ce qui est ejecté, ejaculation.* Ital. *Scoria.* Ger. *Was schlechtes: der unrath: was sich abtheilt: oder wust von einem jeden dings.* Hisp. *Escoria.* Pol. *Smiecia, nieczystości.* Vng. *Gane.* Ang. *The refuse, parings of or superfluities of any thing.*] ut Retrimentum olei dicitur esse, amurca, sive humor aqueus. Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 64: Amurca, quam exolea ea expressa, qui est humor aquatilis, ex retrimentum eo adicium in vas fictile. ¶ In animalibus quoque excrementa omnia tam humida quàm sicca, retrimenta vocantur, quæ à Celso appellantur recrementa. Macrob. lib. 7. In ventre sit prima digestio, cujus ex retrimenta sunt quæ per intestina inferiora, orificio trudente, labuntur. Idem: Ambora retrimenta in alvū convenire refert, humidora in vesicā valid.

Retro, adverb. Ponc, à tergo: [אחור *achôr, achôr me achôr.* Gall. *Derriere, de derriere, en derriere.* Ital. *Di dietro, in dietro.* Ger. *Dahinden, hinderwerts, hindersich.* Hisp. *Atras, à la parte trasera.* Pol. *Wyd.* Vng. *Hatra, vtana.* Ang. *Behind, at the back, backward.*] cui opponitur Antè. Terent. in Heaut. Est mihi ultimis cōclavibus in ædibus quoddam retrò. Cic. 2. de Divinat. Tū ei Deus præcepit ut pergeret protinus quid retrò, aut à tergo fieret, ne laboraret. ¶ Interdū motum importat retrorsum. Cic. lib. 5. Epist. Retrò mihi ad Alpes iter incidit. Virgil. 4. Georg. cui iterum crudelia retrò Fata vocant.

Retrăgo, gis, retroegi, retroactum, act. 3. t. Repello, retrorsum ago. [אחר *achôr hiphgîl, achôr nedâph.* Gall. *Reculer, repousser, retirer, tirer en arriere.* Ital. *Stornare, ritirare, tirare in dietro.* Ger. *Hinderstich treiben.* Hisp. *Guiar à tras, tornar atras.* Pol. *Wyganiać.* Vng. *Vizza vonom.* Ang. *To drive back.*] Plin. lib. 1. cap. 44: Aut quas non honores, virtusq; illa tua violēta fortuna retrò egit, per medēa urbem Censore nacto. Quint. lib. 11. cap. 3: Capillos à fronte contra naturam retrogere, ut sit horror ille terribilis.

Retrăcēdo, is, ere. Regredior, retrorsum eo, retroeo. [לכת אחור *achôr halach.* Gall. *Reculer.* Ital. *Andare in dietro, arricciarsi.* Ger. *Hinderstich weichen.* Hisp. *Andar atras.* Pol. *Vstępować.* Vng. *Hatra mayok.*]

Retrocĕssus, us, ui, m. n. [אחור *achôr.* Vn. *Hatra menet, vizza menes.*] Apuleius in Dogmate Platonis: Hinc illi & septem mundi loca habeantur, progressus, & retrocessus, dextrorsus ac sinistri.

Rĕtrodŭco, *quasi* retrorsum duco. [אחור *achôr.* Vn. *Vizza, hatra vizzem.*] Marcianus Dig. lib. 14. tit. 3. l. 13: Quædam sunt in quibus res dubia est, sed post facto retroducitur, & apparet quid actum est.

Retrŏĕo, is, ire. Retrorsum eo. [אחור *achôr halach.* Gal. *Aller en arriere, aller à reculons.* Ital. *Andare in dietro.* Ger. *Hinderstich gehen.* Hisp. *Andar atras.* Pol. *Wyjadać.* Vng. *Hatra menyek.* Ang. *To go back, to recule.*] Plin. lib. 2. cap. 16: Retrorsum quinquies bellat.

Retrofĕro, retrotŭli, retrolātum, retroferre. [אחור *achôr.* Gall. *Porter derriere.* Ital. *Portare in dietro.* Ger. *Hinderstich tragen.* Hisp. *Traher atras.* Pol. *Wynosić.* Vn. *Hatra vizzem.* Ang. *To bring back.*] Seneca in Præfat. declam. Nec eo quæ iniquitate, & ad malum pronitate naturæ eloquentia se retrotulerit.

Rĕtrŏgrădŏr, aris, d. t. Retrorsum gradior. [אחור *achôr halach.* Gall. *Marcher en arriere, se reculer.* Ital. *Tornar in dietro.* Ger. *Hinderstich gehen oder treten.* Hisp. *Tornar à atras.* Pol. *Wstępować.* Vng. *Hatra megiek, vizza vonik.* Ang. *To go back or recule.*] Plin. lib. 2. cap. 15: Ab his retrogradiuntur ad Solem, & occulta vespertino delitescunt. Idem lib. 8. cap. 15: Ob id retrogreditur in pascendo.

Retrŏgrădus, a, um. Quod retrorsum graditur. [אחור *achôr.* Gall. *Qui va en arriere, à reculons.* Ital. *Retrogrado.* Ger. *Der hinderstich geht.* Hisp. *Lo que anda atras atras.* Pol. *Wstępek chodzący.* Vng. *Hatra megio, vizza menő.* Ang. *That goeth backward.*] Vt retrogradus exortus, apud Plin. lib. 2. cap. 17: Retrogradum in Tauro & Gemini non licet.

Retrorsĭs, vel Retrorsum, Retrò versum. [אחור *achôr.* Gall. *En arriere, à reculons.* Ital. *In dietro.* Ger. *Hinderstich oder hinderwerts.* Rel. *Achterwarts.* Hisp. *Hazia atras.* Pol. *Wspak.* Vng. *Hatra fele.* Ang. *Backward.*] Horat. lib. 1. Carm. nunc retrorsum, Vela dare, atque iterare cursus. Plin. lib. 7. cap. 15: Ab ea gente retrorsus ad Cyrum amnem procurrit directa vigintí dies.

Retrorsŭs, a, sum, Quod est à tergo. [אחור *achôr.* Gal. *En arriere.* Ital. *In dietro.* Ger. *Hinderwertig.* Hisp. *Hazia atras.* Pol. *Zadni.* Vn. *Hatra vizze.* Ang. *That is behind.*] Plin. lib. 26. cap. 9: Negat Apollo pectem posse crescere, quam nuda virgo resinguat: atq; ita retrorsa manu ter dicat, totiesq; ambo despuant. Apuleius lib. 2. de Asino: Denique sæpè retrorsa respiciens subsistunt: est, reflexa, obliquata, retrò conversa.

Retrūdo, is, pen. prod. Repello, quasi retrorsum trudo. [אחור *achôr nedâph.* Gall. *Repousser, pousser en arriere.* Ital. *Scacciare in dietro.* Germ. *Hinderstich treiben.* Hisp. *Encerrar por fuerça à empuxar atras.* Pol. *Wpędzić.* Vn. *Hatra menesztem.* An. *To thrust back.*] Plaut. in Epid. Cœpi rursum vorsum ad illa pauxillatim accedere, quasi retruderet hominum me vis invitum.

Rĕtundo, is, di, sum. 3. Repercutio, cuspidem vel aciē alicujus rei usu nimio, vel alio casu perfringo, atq; hebeto. [שהה *shahah.* Gal. *Rabacher, roüiller.* Ital. *Ripercuotere.* Ger. *Wider stumpff machen.* Hisp. *Rebotar.* Pol. *Tępe czynić, ścinać.* Vng. *Meg tompitom, hatra verem.* Ang. *To make blunt or dull.*] Plin. lib. 16. cap. 40: Mollissima tilia, cadem videntur & calidissima: argumentum afferunt, quòd citissimè alias retundat. Gladios retundere, per translationem, pro eo quod est usum eorum vanum & irritū reddere. Cic. in Catil. I. dumq; gladios in Rempublicam distringebas, retundimus, mucronesq; eorū à jugulis vestris rejecimus. Murronem stylo retundere. Cicero pro Cluent. improbitatem alicujus retundere. Quint. lib. 6. cap. 4.

Rĕtūsus, a, um. participi. [שהה *shahah.* Gall. *Rebouché, resolu.* Ital. *Rintuzzato.* Ger. *Stumpff gemacht.* Hisp. *Rebotado.* Pol. *Stępiony.* Vng. *Meg tompitot.* Ang. *Made blunt or dull.*] Colum. lib. 4: Quod evenit in retuso & crassa ferramento. Plin. lib. 37. cap. 13: Tantaq; differentia tibi ut aliæ ferro scalpi non possint: alia ix, nonnulli retuso: vetum omnes adamante. Retusum ingenium: cui contrarium est Acutum, Cic. 1. de Orat. Et sunt partes agrorum, alia ix pestilentes, aliæ salubres, aliæ quæ acuta ingenia gignant: aliæ quæ retusa, Ovidius 12. Metamorph. Tela retusa cadunt, manet impressus, &c.

Rĕturum, as, are, Fō aperire, contrà id quod dicitur obturare. Varro in Agathone: Puer obscœnis verbis nunquam aures rethurans. Ex Nonio: quanquam malè apud eum redundare legitur.

Revalĕsco, is, lŭi, ĕre. t. Ad sanitatem redeo. Cic. convalesco. [חיה *chayâh hiphgîl, achîthah, achîthah nephesh.* Gall. *Revenir en santé.* Ital. *Rihauersi.* Ger. *Wider gesundt werden.* Bel. *Weder werm werden.* Hisp. *Recouralescer.* Pol. *Odzdrowieć.* Vng. *Meg gyogyulok.* Ang. *To grow whole.*] Gellius lib. 16. cap. 13: Quod in corā finibus sub ipso oppido ex capitali morbo revaluisset. Ovid. Epist. 20: Nec tamen ignores opē qua revalescere possis.

Rĕvānesco, is, ĕre. Iterum evanesco. [שוב *shûb.* Gall. *S'evanouir derechef s'esuanouir.* Ital. *Torsi di nuouo non, tornare a sparire di nuouo.* Ger. *Wider verschwinden oder nichts werden.* Hisp. *Desvanecerse otra vez.* Pol. *Znikać.* Vng. *Eltünök, el tünyem.* Ang. *To vanish away.*] Ovi. 2. Amor. Eleg. 9: Quo bene pertesum est, animiq; revanuit ardor, Nescio quo misere furiosa mentis, agor.

Rĕvĕho, his, hi, ctum. 3. Navi, plaustro, vel jumento refero, reduco. [שוב *shûb.* Gall. *Remmener, rapporter.* Ital. *Riportare.* Ger. *Wider herumb führen.* Hisp. *Traher atras tornar atras.* Pol. *Odwozić.* Vng. *Vizza vizzem.* Ang. *To bring or carry again.*] Plin. lib. 12. cap. 17: Ex Syria revehunt: Ilyricum. Statius Theb. figam, quæ tuperbis Arma thoris, quæq; ipse meo quassata revexi Sanguine. Livius lib. 7. ab Vrbe: Lætaq; omnia cum laude victoriæ erat, quum Consul vultūs diligenter revectos ad prima signa. Quid hos miles augustissimum lib. 3: Confecerat copias, vires q; nequis revocaretur in decus pristinum, aut integraret pugnam. Cic. de Clar. Orat. Sed ad paulò superiorem ætatem revecti sumus

cunt ad

nunc ad eam, de qua aliquantum loquuti sumus, revertamur.

Révello, lis, ulsi, ulsum, a. Abstraho, avello, tracto, refigo. [קרע arabice נתש נתש נסח נסח נתק נתק נתע נתע נתר נתר נתל נתל Gall. Arracher, effeurer. Ital. Sbarbare. Ger. Außreissen, außraufen. Hisp. Arrancar. Pol. Odrywam. Vng. Le szakasztom. Ang. To pull away, to pluck.] Cic. Epist. lib. 15. Tabulam, in qua civium nomina tacita erant, revelli jussit. Colum. lib. 2. cap. 3. Boves quum ab aperiendi spiramenti, sublictos effricet, manibusq; compressa dorsum, & pectus revellat, nec patiatur corpori adhærere. Cicer. 6. Verr. Nec prius illam crucem, quæ etiam nunc civis Romani sanguine redundat, quæ fixa est ad portum, urbemq; vestram, revellis, nec in profundum abjecisti, lovumq; illum omnè expiatis, quam Siciliam, atq; ea bona quæ vestram conventam adhæsere.

Révúlsus, a, um, participium, Avulsus, abstractus. [נתק נתק נתע נתע נתר נתר נתל נתל נסח נסח Gall. Arraché. Ital. Sbarbato. Ger. Außgerissen, außgeraufft. Hisp. Arrancado. Pol. Oderwany. Vng. Le szakasztot. Ang. Pluckt away by force.] Virg. evulsa à cervice revulsum. Ovid. 12. Metamorph. Virum ad est Phatens, fixumq; è monte revulsum Mitreus conatur.

Révúlsio, onis, f. c. Avulsio, abstractio. [נתוק Gall. Arrachement. Ital. Sbarbamento. Ger. Außreissung, außraufung, dannen reissen. Hisp. Arrancamiento. Pol. Odrywanie. Vng. Le szakasztás. Ang. A pulling away.] Plin. 22. cap. 12. Sed ratio deprehendi vitium unius ichoræ revulsione pluries infestantes pagineas.

Révélo, as, pen. prod. act. p. Detego, aperio. Contrarium est sui simplicivelo. [גלה Gall. Découvrir. Ital. Svellare, discoprire. Ger. Entdecken, offenbaren. Hisp. Descubrir. Pol. Odkrywam. Vng. Megfedezem. Ang. To discover.] Os revelatum. Ovid. lib. 6. Fast. Orere revoto quam primùm luce parebit.

Révértor, is, Secunda syllaba corripitur, act. q. Redeo, revertor. [שוב Gall. Retourner. Ital. Ritornare. Ger. Widerkommen. Pol. Wracam się. Vng. Megyek. Ang. To return or come again.] Plaut. in Amph. Victis hostibus legiones revertuntur domum. Cic. 1. de Orat. Quum mihi domum revertenti, ex officio legem hæreditatem potentiam. Tacit. lib. 2: Vtque, ex longinquo revertere, inimicitia narrabant.

Revorti, diversis dictionibus, vel Revera, unica dictione expressa. De qua verè, & quod vulgò dicimus, forte fortuna. [אמנם Gall. Veritablement, pour vray. Ital. In vero. Ger. Warhafftig, fürwar. Hisp. Ciertamente, en verdad. Pol. Zaprawdę. Vng. Bizonnal valóban. Ang. In very deed or truely.] Cic. pro Qu. Dionæ habet adversarium? Quæ verbo, Sext. Nævium, revera hujus unius hominis diuturnissimum.

Revertero, as, Senec. [Ger. Widerum? fürhaben oder stossen.]

Révérens, entis, comm. Ætate, sapientia, vel dignitate antecedenti honorem defero, ejusq; respectum in quæ quam agenda, aut non agenda habeo. [נכבד Gall. Reverent, honoré. Ital. Riverente, honorato. Ger. Jemand der vor ehrbar, gutt und tugentsam Bel. Bezeżu ostrożny. Hisp. Temerario, reverente y acatamiento, temor con reverencia. Pol. Bogobojny, cnotliwy, pomierny, wstydliwy. Vng. Megfélő, megtartó. Ang. Reverent, or honest.] Terent. in Heaut. Sed nunc adventum tuâ simbas Pamphile, scio reverentia adductum te. Plaut. in Poen. age, jubeo imperium: non simulatrem meam Reverentiam non paterer? Cic. Amic. Sed mihi hæc ipsa molestissima, quòd sentio non tam humanitate nec meo imperio, omitto imperium, non humilitatem (illam reverentiam meam id est, simulatrem meam esse facere, quæq; relictis bonis communibus. Cic. 2. de Inven. Observantiam, per quam grate aut sapientem, aut honore, aut ætate aut dignitate antecedentes reverentur & colunt. Ovid. 4. Fast. Tu nunc & meritis lectum revetere parentis.

Révérens, Qui alteri defert honorem. [מכבד Gall. Qui honore. Ital. Che riverisce. Ger. Ehrbietig mit verehrung thut. Hisp. Honrador. Pol. Czcigodny, poważny, uszanowany. Vng. Megtisztelő. Ang. That honoureth or reverenceth.] Plinius Epistol. 3. 20: Frequentem incolunt atque mirantur illa reverentissimum mei. Ovid. 1. Metamorph. Nam illo melior quisquam nec amantur æqui Virtute, aut illa reverentior ulla deorum.

Révérendus, a, um. Dignus reverentia: [נכבד Pol. Godny czci. Vng. Böcsületes. Ang. Worthy of honour.] ut, canities reverenda. Claud. 3. de Raptu Proserp. Nox reverenda specie rerum horarum. Ovid. in Ibin.

Révérentia, æ. f. Honestus quidam pudor, cū observātia quadam conjunctus: qualis est minorum natu erga majores, & plebeiorum erga magistratus, & discipulorū erga præceptores. [כבוד Gall. Reverence, honneur, honte. Ital. Honore, riverenza. Ger. Ehrbietung. Hisp. Reverencia y acatamiento. Pol. Poważność, uszanowanie, wstydliwość. Vng. Böcsület, tisztelet. Ang. Honour, reverence.] Cic. 2. Offic. Adhibenda est

jicitur quædam reverentia adversus homines. Colum. lib. 11. cap. 1: Nil magnitudo rei petenti reverentiam vel dissimulandi, vel profitendi prudentiam solet.

Révéreor, éris, Cum reverentia sive honoribe. [פחד Gall. Reverer, avoir reverence. Ital. Conoscere, riverentemente. Ger. Mit ehrerbietung gutt sein. Hisp. Cortesmente. Pol. Zrzędzę, wstydzę się, uszanowanie. Vng. Szerfelölöttem, tisztességem. Ang. Reverence.] Plin. Epist. 3. 11: Idem quam reverenter, quam tide-ter arma os colat, animadvertes. Ep. 3. 20: Ut de supremis judicis, &c.

Révértor, éris, d. t. & Reverto, redeo, quasi retro verto. [שוב Gall. Retourner, retourner. Ital. Ritornare. Germ. Widerkommen, widerumbkehren. Bel. Wederom komen. Hisp. Tornar atras. Pol. Wracam się. Vng. Megyek, megtérek. Ang. To come again, or return.] Cic. pro Murena: Vnde cum honore discedentis, eodem cum ignominia revocatus? Idem Appio Pulcro Laudi cum revertar. lib. 3. Offic. Fabius est alter ejus filii de quo dixi, qui ille nō revertisset, moriendū esse ipsi Plaut. in Aul. Illam adire revertar. q. Aliquando reverti pro tuas simpliciter pro venire, accedere. Cic. de Fato: Ad Chrysippi laqueos revertamur: quam nihil de Chrysippo amicè dixerit. Scien dum apud Ciceronem sæpè invenit reverto adire, sed vix aliter quam in præterito, aut in tempori pus ab eo formatis. Exemplum habes paulò ante.

Réverendi, Ovid. Epist. 1: Neve reverendi liber abelle vehi.

Réverlarus, participium. Ovid. 1. de Arte aman. Fœmina reverlata etiam capitalis mecum.

Révérsio, nis, f. Ipse reverendi actus, reditio, reditus. [שיבה Gall. Retour. Ital. Ritorno. Ger. Widerkehrung, widerkommung. Hisp. Tornada atras. Pol. Nawrocenie. Vng. Megtérés. Ang. A returning.] Cic. Philipp. Exponam vobis breviter conatum & protectionis & reverlionis meæ.

Révérsiúncula, a. f. dicitur ut diversi cum, inverso &, regressio, recessio. [Vng. Megtérés, visszatérés.] Apul. cum Florid. lib. 4: Solis animia reversiuncula.

Révélico, cis, si, ctum, a. t. [נתק Gall. Rabattre, diminuer, ôter, de quelque chose. Ital. Diminuire, scemare, ritirare. Ger. Widerruffen, etwas abthun. Hisp. Tornar atras, quitar. Pol. Odwołuję, ubawiam, odpędzam. Vng. Megtagadom. Ang. To retract, or unsay.] Terent. in Andr. Revoca quæ egisti, aut quid cœpisti consilii. Plaut. in Trucul. Num quidnam me vis aliud? P. Vt quando olium tibi fit, me revisas. Id est, ad videndū me venias. q. Dicimus etiam, revisere ad aliquem. Gell. lib. 1. cap. 23: Quum vacuo ab oculis revisere ad me.

Révísito, as, pen. corr. frequentativum est à revilo. [נתק Gall. Revisiter. Ital. Visitare spesso, & di nuovo. Germ. Widerumb gen suchen und sagen wie es darumb stande. Hisp. Tornar

Révínclo, is, xi, ctum, act. p. Religo, retrò vincio, vel vehementer & ardè ligo. [אסר קשר כפר Gall. Relier, rebander, lier derriere. Ital. Legare indietro, dietro. Ger. Hinder binden et. hindersich binden. Hisp. Atar atras, o entre. Pol. Związuję. Vng. Megkötöm, hátra kötöm. Ang. To tie hard, to bind.] Virgil. 2. Aenei. Eccemanas juvenem tacerea post terga revinctum. Cæsar. 7. belli Gallici. Revinciunt ac rescissis, & multo aggere vestiunt. Ibidem: Anchoræ pro funibus ferreis catenis revinctæ. Propert. lib. 3. eleg. 14: Iatus esse revinctis.

Révínco, cis, vici, victum, act. t. Convinco, confuto. [הוכיח Gall. Convaincre, convaincre. Ital. Convincere. Ger. Mit warheit überweisen. Hisp. Vencer, redargüir. Pol. Przekonywam, zwyciężam. Vng. Megcsalhatom. Ang. To convince, or confute.] Cicero pro Archia: Nunquam enim hic neque suo, neque amicorum judicio revincetur. Gell. lib. 6. cap. 2. Quum in culpa & crimine revictissent, profugiunt ad Græcensitatem.

Révíso, is, si, sum, act. Ad pristinum vel diligentem visum redeo. [שוב Gall. Retourner. Ital. Ritornare, rivedere. Ger. Widergehen. Hisp. Revendeci. Pol. Zadawam. Vng. Vissza nézek, vissza járok. Ang. To return again.] Columel. libro 2. capite 1: Non ergo ex agrorum regum causa terræ veritas, si modò quum fundi vitia sciemus, ea quibus non laboret, necessitatem, nec repulsare potest. Ovidius 2. Metamorph. Iubaque jubet revisere lymphas. q. Per translationem accipitur pro renatior, & revivisco, & vivesco. Gell. ad Artium, libro 15. Epibolit. Ille enim nunquam revixisse, si ejus mors confirmare ejus acta non coëgisset. Idcòr provinciæ, in publicum verò res de acerbæ, si erunt sciêtæ, quamquam sint abolitæ, tamen essent: & aliquando, & ad recognoscendum hoc. Rem revisescent.

Révíso, is, Redeo ut videam. [שוב Gall. Retourner voir. Ital. Ritornare a vedere. Germ. Widerumb gen suchen oder sagen. Hisp. Tornar otra vez a ver. Pol. Wracam się do widzenia. Vng. Megtekintem. Ang. To return to see, &c.] Terentius in Andr. Revilo quid agant, aut quid cœperint consilii. Plaut. in Trucul. Num quidnam me vis aliud? P. Vt quando otium tibi fit, me revisas. Id est, ad videndū me venias. q. Dicimus etiam, revisere ad aliquem. Gell. lib. 1. cap. 23: Quum vacuo ab oculis revisere ad me.

Révíso, as, pen. corr. frequentativum est à revilo. [נתק Gall. Revisiter. Ital. Visitare spesso, & di nuovo. Germ. Widerumb gen suchen und sagen wie es darumb stande. Hisp.

Pol Καταισχύνω. Vng. Mg. fartdegaicen. Ang. [to cause shame to, etc.] Plin. Lib. 18. cap. 5. Nam diris arbem revisebant.

Révĭsco, is, revixi, ctum. Ad vitam redeo, revertisco. [αναβιῶ, ἀναζῶ.] Gall. [to live, to recover, etc.] Ital. Tornare in vita, risuscitare. Ger. Wider lebendig werden. Bel. Wederom levendt worden. Hisp. Tornar á vivir. Pol. Znowu żywym. Vng. Meg élnemedek. Ang. [to revive.] Cicero 4. de Finibus: Qui à Cyro revivisce Platonem velit, & deinceps eli qui audierunt eorum sectam sunt, & recum ista loquantur? Cicero in Philippicis: Is ubi gallicanum audivit, avum suum revixisse putat. ¶ Ponitur aliquando revivisscere pro recreari, reparare, & vires recumere. Cic. Att. Civitates suis legibus fortes, animosque adeptæ, revixerunt. Cic. ad Offavium. In quibus revivisces pristinæ libertati, deinde rursus oppressa. Senatus nihil consilium. Idem in Philippicis Scauras ad auturitatis pristinæ fidem revixisse.

Rĕmĭnĕror, aris. [Ger. Sich erwegen mit jemandt sachen/ etwas sich von gesundheit wegen des leibs mit bringen/ und annehmen/ wie den die patienten thun/ so in schwerer leibs kranckheit gelegen haben.] Dicitur cujus nos ministerio usi sumus medici qui à lepra curati, hoc est, auctorum medicinam exercent. Plin. Lib. 29. cap. 1. Proceres Selymarum uctus ut sequales ejus inibimus, quam vocant jam lepram, remedio ribus quoq; medicinam, ac medicinis vestigal invenit.

Révŏco, as, pen. corr. Retrorsum voco, retrahere jubeo. [πίσω καλῶ, ἀνακαλῶ.] Gall. [to call back, to recall.] Ital. Revocare, richiamare, richiedere. Germ. Wider rufften. Bel. Wederom roepen. Hisp. Tornar otra vez á llamar, volver. Pol. Wzad wołać, znowu wołać. Vng. Hatra hivni, vissza hivni. Ang. To call again or back. Virg. [Ille ubi nos vidit, revocatque.] Terentius in Phorm. Revocemus hominem. Salustius: Supplicia vindicatum est in eos qui contra imperium in hostem pugnaverant, quique signa relicta revocati pristino excessissent, aut pulli loco cessissent. Plautus in Carcul. Postquam hanc uxorem duxi, abii ab illo, revocat me dies. ¶ Ponitur aliquando pro retrahere. Cic. 2 de Legibus: Quàm multos divus Iulius supplicium a scelere revocavit. ¶ Aliquando pro versus vocare. Cicero de Lege revocavit. ¶ Aliquando pro revocare. Cicero pro Lege Agrar. contra Rullum: Quin provocasti à me ventre noluerunt, revocati saltem revertantur. ¶ Revocare pro ἐπιθεῖναι idem quod revocare pedem: hoc est, redire. [ἀναχωρῶ, πάλιν ἔρχομαι.] Quæ pedes habent, verumetiam de iis quæ pedes habent, verumetiam de iis quæ alas habent, ut de flaminibus. Virg. 9. Aeneid. [Conclamat & amnes Rauca sonans, revocatq; pedem Tyberinus ab alto.] ¶ Revocare item dicebantur anagnostæ, quum aliquid parum artificiose cum, propterea quod recitarent, jubebantur repetere. [ἀναγνῶναι ξανά.] Plin. Jun. Cæcilio: Memini quendam ex amicis, quum lector quædam pronunciasset, perperam revocasse, & repetri coegisse. Hunc ego virum bonum dixisse, hoc est exercas nempe. Cur non ille annum ferat, Cur ego revocabus? decem nempe vicibus hactenus interpellatione peccidimus. ¶ Ponitur aliquando revocare pro reducere. Cic. pro Cluentio: Tribunus plebis populo concionante rem ponè ad manus revocavisset. ¶ Aliquando pro instaurare. Suet. in Claudio Neron. Revocavit, & primum commissi quinquennalis in certamen tibus civitates admisserat. ¶ Revocare se, est recuperare, & superiorem sententiam mutare. [μεταβάλλομαι.] Cic. 4. Acad. Dubitant, hæsitant, revocant se interdum, hisq; etc. ¶ Revocare ad vitam, reducere. Cicero ad Atticum, lib. 7. Cassium Tribunum plebis Philotimi literæ ad vitam revocarunt. ¶ Hujus compositum est Adrevoco. Cic. lib. 1. Officiorum. Dandæ igitur, operæ est, ut si etiam aberrare ad alios recipient, adrevocentur oratio.

Révocātĭo, onis, f. Revocandi actus. [ἀνάκλησις.] Gall. [a recalling.] Ital. Richiamazione. Ger. Ein widerfurung widerbringung/ ehrnamung. Hisp. Acuella obra de tornar á llamar. Pol. Wzad powołanie. Vng. Hatra hivas. Ang. [a calling back.] Cic. 13. Philipp. Receptui signum, aut revocationem à bello audire non possumus. Idem 3. Tusc. Levationē autem ægritudinis in duabus rebus honestè: revocationē à cogitanda molestia, & revocatione ad contemplandas voluptates.

Révocāmĕn, ĭnis, n. t. Revocatio. Ovid. 1. Fast. Accipio revocamen, ait, votumque secundum Impia per lyvas victor ad antra venit.

Révocābĭlis, le, am. t. Quod potest revocari. [ἀνακλητός, ἀνακλητέος.] Gall. [recallable, that can be recalled.] Ital. Revocabile, cosa che si può revocare. Ger. Widerrufflich. Hisp. Cosa que se puede revocar. Pol. Czego da się wezwać, wzad wołać. Vng. Vissza hivatkozható. Ang. That may be called back.] Ovid. ad Livium. Supprime jam lacrymas non est revocabilis ille, Quem semel umbrifera vidit harena lintre tulit. Idem 9. Metam. Minus erat, quum jam revocabile telum Non fit, nescieneas.

Révŏlo, as, pen. corr. n. p. Retrò volo. [ἀνατρέχω.] Gall. [to run back, to return, to fly back, etc.] Ital. Volare indietro. Ger. Widerhumb herfür fliegen. Bel. Wederom vliegen. Hisp. Volar atras. Pol. Wzad biegać. Vng. Hatra repülök. Ang. [to fly back again.] Cic. lib. 3. de Nat. deor. Eaq; grues in tergo prævolantium colla, & capita reponunt, quod cuia ipse dux facere non potest, quia non habet unde nitatur, revolat ut ipse quoq; quietatis eius locum faciat: eius quæ atq; quantus cunq; vicissitudo in omni cœlo conversatur. Varro 3. de Re rust. [Hoc genere fuere duo adsentatio, ac quotannis trans mare in Italiam advolare circa æquinoctium autumnale, & eadem revolant ad æquinoctium vernum. Virg. 1. Georg. Cum medio celeres revolant ex æquore mergi.]

Révŏlvo, is, ere, act. t. Iterum sive retrorsum volvo. [Πάλιν κυλίω, ἀναστρέφω.] Gall. [to roll back, to revolve, to turn back, etc.] Ital. Rivolgere, volger à dietro. Ger. Wider umb wälzen oder treiben. Hisp. Rebolver. Pol. Wzad toczyć. Vng. Vissza hengerítem, hányom. Ang. To roll back, to roll about, to turn back.] Ut Revolvere saxum: id est, eôdem volutare unde ad nos erit revolutum. Revolvere libros, est iterum atq; iterum evolvere. Liv. 4. bell. Maced. Vana adversus te Origine revolvas. Libros Originum Catonis intelligit Martial. libro 11. Sunt hic duo, trèsve qui revolvant Naturâ tineas imperitam. Virgil. 10. Aeneid. iterumq; revolvere casus Dardanios Ilacos Troiæ. Cic. ad Atticum lib. 13. fine: revolvi eundem in Tusculanum. Idem 4. Acad. Ita imprudens eō, quo maxime vult, revolvitur id est, recidit.

Révŏlūtus, a, um, participium. Redactus. [πάλιν ἀναστραφείς.] Gall. [recalled, revolved.] Ital. Venuto, ritornato. Ger. Wider gewicht/ oder gebracht. Hisp. Rebuelto. Pol. Zawrócony, przewrócony. Vng. Vissza hengerített, hengetődött. Ang. Turned back, recalled back.] Liv. 4. ab Vrbe. Ut revolutus ad id pœnitentiam inopiæ, proficere cogendo frumentum, & vendere quod usui mensibus superesset: fraudi eos parte dimidia fore irritæ gentis. ¶ Revolutus, apertus. Virg. in Aeneid. Et ceterra revoluta ruebat Materia ictu ingredies.

Révŏlŭbĭlis, le, am. t. [ἀνακυλιστός.] Ovid. in libro Sisyphe, qui tradas revolubile pondus habebis.

Révŏmo, mis, pen. com. Iterum rejicio, evomo. [ἐξεμῶ, ἐξεμέω.] Gall. [to vomit, to cast or throw out.] Ital. Rivomitare. Ger. Wider von sich treiben oder ausswerffen. Hisp. Tornar á gomitar. Pol. Zwracam. [ἐξεμέω.] Vng. Hanyok. Ang. To vomit again.] Virgilius 5. Aeneid. et illi os tergo nidem revomentem pectore fluctus. Sextus liber 10. Aeneidos: Ut cum prona petunt revomentes æquora nautæ. Primus liber 10. capite 732. Præcones ovibus devotis solitis, contestatione plurima & ossa revomunt.

Rĕus, rei, m. f. Dicitur qui cunq; in litem ad ducitur, etiam si nihil admiserit. [ἔνοχος, ὑπεύθυνος.] Gall. [culpable, defendant in a process.] Ital. Reo, imputato. Ger. Ein beklagter einer sach hab. Hisp. Acusado á demandado en juyzio, o enpleito. Pol. Oskarżony. Vng. Perbeszélő. Ang. Guilty or faulty.] Huic opponitur Actor, qui rectum in judicium vocat: Reum sic ut Actorem inquit nihil aliud est nisi apud Prætorem legibus interrogatum agere. [Quum enim in jus ventum esset, dicebat apud Prætorem accusator reo. Ajo te (verbi gratia) Sextos spoliasse. Si taceret, is æstimabatur ut victor rem gessit, petebat à magistratu eum accusatori jure dandum. & ipse audiebat accusatio. Hactenus Actoris. Reus autē dictus est à re id est, lite. Itaq; antiquitus tam is qui agebat, quàm cum quo agebatur, dicebatur reus. Cicero lib. 2. de Orat. Reos appello nō modò eos qui arguuntur, sed omnes de quorum re disceptatur. Et Gallus Aelius apud Festum: Reus est inquit, qui cum altero litem contestatam habet, sive is agit, sive cum eo actum est. Postea autem propter eos reus dici cœpit, qui rem promiserat, & debet & à quo aliquid petitur. ¶ Reus agitur, qui accusatur. [κρίνεται, δίκην ὑπέχει.] Reus peragitur, qui damnatur. [κρίνεται ἁλούς.] Plin. Jun. Dum ille peragitur reus, sedimus latrocinatuque. Peregisse reum videor quia videatur, nihil condemnavisse. ¶ Reus dicitur is qui stipulatur quem admodum reus promittendi qui promittit. Autor incertus est. Modest. l. 1. Digest. de duobus reis constit. ¶ Reus voti, dicimur qui suscepto voto se nuncupamus obligat. Virgil. 5. Aeneid. Vobis lætus ego hoc candentem in littore taurum Constituam ante aras voti reus. Vide de hoc plura in verbo Damno.

R ante H.

Rhabdūchi. [ῥαβδοῦχοι.] [Græco nomine dicebantur, quos Roma ubicunq; appellabat ad accusationē à virgis & securibus, quæ magistratibus antecedebāt. Virgas enim Græci nominant. Ger. Stabtrager.]

Rhărīnus, ci, Pilus pulvis colore, à nomine eorum qui Italiencia cepiorum, præterquam ab Ovidio, commemorantur, ob id factatis, quod non alibi, quàm in Ponto nascatur, ut in præcis suis temporibus opus hoc Ovidius inchoavit. Vide Plinium 21. cap. 21.

Rhēcoma. [Ger. Rhabarbara.] Herba de qua Plin. Lib. 27. cap. 12. Rhecoma, nomine assertus ex his quæ supra Ponti sunt, tripolium. Radix cocto nigra limulis, mucor & rubor paulò, hic odore, calefaciens

calefaciens gustu, & abstergens. Rasilius eandem putat cum ea quam supra Rha Ponticum vocamus: suspicatur tamen apud Plinium vocem esse corruptam.

Rhagadia, ἡ ῥαγάς, & Rhagades, neutri generis. [Ger. Schrunden oder Spalt an füssen oder händen. Item die von kelte entstehen. Pol. Kerkanes, ἡ ῥαγάς, ἄδος, ἡ. Vng. Repedések.] Vocantur scissuræ quæ in pedis & pedibus proveniunt. Dicta Græcis à verbo Græco ῥήγνυμι, quod significat abrumpo. Plin. lib. 23. cap. 4. Attrita tamen & fissuras, rhagadas, ex chylomata, tenacios lasatos. Idem cap. 7. duobus libri Arboris ipsius cinis exemit.

Rhagion, ῥάγιον, Arane. genus acini nigro simile, pedes brevissimos habens, atq; quam minimum, dé; subalvearia decurrit ab acie parvitudine hodie, quod Græci ῥάγιον appellant. Vide Plin. lib. 29. cap. 4.

Rhagoides, unica, ἡ ῥαγοειδὴς χιτών. Ger. Ein hertz oder Huppe am augen [Ein augen hertz oder huppe.] Tertia oculi tunica est, interiori similis & ῥαγοειδὴς dicta, nigra vel atra: sinditudine refert mundæ de nomine capit. Docet originem et tenuitatem membranæ & ῥαγοειδὴς appellatur. Partes sibi ante ore, & media formam habet quæ pupillam vocamus. Celsus libro 7. cap. 7. de natura oculorum loquens: Ovi lus ῥαγοειδὴς, summas habet duas tunicas, ex quibus superior ἡ Græcis ἀραχνοειδὴς vocatur. Ea, quæ parte alia est, tenuis cruda pupillam extenuatur. Rursus interior adnascitur, media parte qua pupilla est, modice foramine contenta, circumitus, ulterioribus partibus ipsa quoq; plenior, quæ ῥαγοειδὴς à Græcis nominatur. Hæc duarum est quam interiora decurrentes, tenuis subtilis cruda, excernitq; & humorem continet, per foramen, quod interiorem est, ad membranam cerebri pervenit, quæ hinc est. Sanior autem, quæ pupillæ est, locus vacuus est.

Rhamnus, rhamni, m. f. [ῥάμνος, ὁ, ἡ.] Gall. Espine noire. Ital. Pruno silvestre. Ger. Wasserporen. Hisp. Cambrón. Vng. Farkas fa. Ang. Rodon.] Rubi genus ibi candidas & lucentes, tamen spargentes aculeos, ut centi cdunes, foliis matronibus similes: sunt alia Rhamni genera, quæ vide apud Plinium libro 24. capite 14. & Ruellium lib. 1. cap. 123.

Riphanus, ni, m. f. [ῥίφανος.] Dioscoridi. Gall. Raifort. Ital. Radice pungente. Ger. Rätich. Hisp. Rauanos. Pol. Chrzan. Vng. Retek. Ang. Redich.] Herba est notissima, quam Romani radicem vocant, in usum condimentis præcipuam habens vim.

Raphanus agria, Plinio, ῥαφανὶς ἀγρία. Dioscoridi. Herba est raphani facultatibus accedens, quam Romani & napobrassicam, & napum, & napum vocant. Vulgus rejonem appellat.

Rhapsidius, Anima effigie lapis, parvorum maculis, quod auri similes Pompeii Magni Romæ non viderat. Alio nomine dicitur chaos. Vide Plin. lib. 8. cap. 19.

Rhēdārius, ἡνίοχος. Genus locculi carnis, in quo gestabantur nobiliores in vilicis suis: cujusmodi hodie, quos Itali cubas vocant [Gall. Coche. Ger. Ein ringer karnin. Ital. Cocchio, carretta. Hisp. Carro, coche. Pol. Kocz. Vng. Kocsi. Ang. A coche or chariot.] Quæ nonnulli Gallicum vocabulum esse docent, eandem fere significationis cujus est apud Latinos carruca. Cicer. Attico lib. 12. Hanc epistolam dictavi sedens in theda, quum in castra proficiscerer.

Rhēdīcula, m. f. Dicitur est auriga rectorq; ipse curribus [ἡνίοχος. Gall. Charretier. Ital. Carradore. Ger. Ein Fuhrmann oder Kutzscher der die Wagen füret. Hisp. Carretero. Pol. Woznica. Vng. Kocsis.] Cicero pro Milone: Advertit sedatis occidunt.

Rhēdārius, adjectivum, ἡνιοχικὸς, ut, Rhedarius mulus, qui rhedam ducit. Varro 3. de Re rust. cap. 19. Celsus voluntate Bocchi ex equis educeres rhedarias, ut tibi haberes mulas, quam ego non habebatur mulum. Inde Epirrhedium de quo supra.

Rhēnones, m. t. Vestes pellicem ex ovium præcipuè & caprarum pellibus confectæ [δέρματα. δέρεις. Gall. Cuirs tannés. Ital. Vestimenta di cuoio. Ger. Ein Peltzlein von ab gethanen fellen gemacht. Hisp. Camisetas o vestiduras de pelotas. Pol. Barana kozuch. Vng. Kamán, kaftán. Ang. Coates of parchment.] quæ vocâ Græcis simodè pera vocantur, quas Romani & Rhenones dixerunt, propterea quòd Rhenani populi hæc peculiariter usitabant. Cæsar in Comment. lib. 6. Germanos in parvis habent navium rotundarum.

Rhēnōnes, ἡ. A Græcis appellantur ædes nobiles, quam Romani Rhenonem, Arabes Rhabarbaron vocant. De hac vide supra in dictione RHA.

Rhētōr, m. t. [ῥήτωρ. Gall. Rethoricien, orateur. Ital. Rettorico, colui che insegna l'arte rettorica. Ger. Ein Lehrer der zierd der worten und Kunstlichen redens. Hisp. Sabio en arte de hablar, o que enseña la retorica. Pol. Mowca, ktory nauczaia. Vng. Rhetor, szóllásra tanitó mester. Ang. A rhetorician.] Qui artem oratoriam docet: differ ab oratore, quòd orator sit qui in judiciis, & concionibus causas agit: rhetor qui rhetoricam profitetur: declamator, qui aut docendi alios, aut exercendi gratia fictam causam agit, ut in ea materia causis fit exercitatior. Cic. Qu. Frat. Famosus rhetor, hamo, opinor, videlicet exercitatus. Idem 4. Philipp. Quasi rhetor ille declamandi fuerit potius. Apud Græcos tamen rhetores etiam dicuntur qui apud Latinos oratores: nec mirum, quum ab eloquendo rhetores dicti sint, teste Cic. 1. de Orat.

Rhētŏrĭcē, æ, sive Rhetorice, ἡ ῥητορική. Dicendi ars. [Gall. Rethorique. Ital. Arte di ben parlare, rettorica. Ger. Die kunst zierlich und weislich reden, Rhetorica. Hisp. Retorica, arte de bien hablar. Pol. Nauka mowienia, rzemiosło. Vng. Rhetorika, szóllásnak mestersége. Ang. Rhetorick.] Cic. 2. de Finib. Xenocrates omnem vim eloquendi in duas partes tribuit: earum alteram rhetoricæ palmam dixit esse: quo fit ut idem esse videatur, quòd Latini loquentiam dicunt rhetoricen autem complexus. Quintil. lib. 2. cap. 15: Huic ejus substantiæ maximè convenit definitio, rhetoricen esse bene dicendi scientiam.

Rhētŏrĭcōrum, n. t. [ῥητορικὰ, ῶν.] Gall. Livre de rethorique. Ital. Libri di rettorica. Ger. Rhetorickische bücher. Hisp. Libros de retorica. Pol. Księgi mowienia rzemiosła. Vng. Rhetorikának könyvei. Ang. Books of rhetorick.] Libri de rhetorica conscripti, sive ipsæ præceptiones rhetoricæ. Cic. de Fato: Mihi vellem rhetorica tam nota esse.

Rhetorii, orum, substantivum, m. t. Libri de rhetorica scripti. Quintil. lib. 1. cap. 1: Post quam tam creber nobilissimum fuerit, nisi & rhetoricos sibi ipse adolescens libros elapsos diceret. De Cicerone idem confessi omnes; cujus libri ad nos sunt. Item lib. 3. cap. 12. sicut & Ciceronis quoq; rhetorico primo manifestum est. Et rursus cap. 8. Necesse fuit, in primo Ciceronis rhetorico aliâ esse loci materia tractatam.

Rhētŏrĭcus, um, ἡητορικὸς, adjectivum. Quod ad rhetorem, sive rhetoricen pertinet. Cicer. de Orat. Rhetoricis quibusdam libris, quos tu agrestes putas. More rhetorico loqui. Cic. 1. de Orat. Ars rhetorica eadem 4. de Finib.

Rhētŏrĭcē, adverbium, ἡητορικῶς. Cic. de Clar. Orat. Hanc enim morem dicendi & tragice ornare perseverunt. Idem 2. de Finib. Rhetorice dicitur, ingenium, non, mavis, quam dialectice disputare.

Rhētŏrĭcō, āri, d. p. Rhetorum more loquor. ῥητορεύω. Hieronymus contra Rufinum Rhetoricari tumus, & in morem declamatorum postulum lusimus.

Rhētŏrĭzo, as, Eadem quæ loquor. ῥητορίζω. Nonius.

Rhēŭma, ătis, n. t. [ῥεῦμα.] Gall. Rheume, catarre, defluxion. Ital. Infezione de humore. Ger. Ein fluss vom haupt herab fält. Hisp. Demasia humidad de humor. Pol. Kapka, plus ad gardi upadki. Vng. Rheuma, fából való nedvesség marha. Ang. A rheume or catarre, distilling of humours from the head.] Fluxio humoris a cerebro in partem aliquam decumbens, ut pus, sanguis.

Rheumătĭcus, adjectivum. [ῥευματικὸς.] Gall. Rheumatique, catarrheux. Ital. Reumatico. Ger. Den es ist ein fluss herab fallig. Saepe fluxi. Hisp. Que tiene reumatismo. Pol. Kapka, plus ad gardi upadki. Vng. Nathus. Ang. Sick of the catarre or humours falling from the head.] Qui pituita aut rheumate liber suo vitio laborat. Plin. lib. 20. cap. 6: Auxiliatus clysteribus infundendis ex oxhopotois, aut rheumaticis.

Rhēumātĭcus, a, um, m. t. [ῥευματικὸς, ἡ, ὸν.] Gall. Rheumatique, catarrheux. Ital. Reumatico. Ger. Der ein fluss vom haupt herab fallt. Hisp. Reumatico. Pol. Kapka. Vng. Nathus. Ang. Rheumatick.] Fluxio humoris a cerebro in partem aliquam, dolorem & gravedinem afferens. A verbo ῥέω, fluo, quod est fluxionem humoris inferre, & gravedine laborare. Plin. lib. 22. cap. 18: Decem quinque in cibo contra fluxiones, quas Græci rheumatismos vocant.

Rhibis, fruticis genus, quod & Silfumen, σιλφιον, appellant, folia vitium, cui efferuscens, femine ad similitudinem cumi.

Rhina, æ, Fluvius est cum & equatina. Plin. lib. 32. cap. ult. Rhina quem equatum dicimus, cere.

Rhinobatus. Vide RHI. (NA.

Rhinocĕrōs, ōtis, m. t. [קרא ראם רים rem inscript. Gall. Verlere de belle en Ethyopie qui a une corne sur le nez, rinocerot. Ital. Animale in Etiopia di tre cubiti, fa'l nare. Ger. Ein groß vierfüssig Thier in Egypten, hat an der Nasen ein Horn. Hisp. Animal que tiene un cuerno sobre la nariz. Pol. Rinoceros, zwierzę. Vng. Tzyfe vad ló mely az orrán egy szarva. Ang. An unicorne.] Animal quadrupes, habens in nare unum cornu, unde hominem fugacem, & prudentem, usum rhinocerotis habere dicimus. Martialis lib. 1. juvenesq; senesq; Et pueri nullum rhinocerota habent. Rhinocerotis inquit Plin. lib. 8. cap. 20. genitus hostis elephantorum cornu ad taxa ignara præparare se pugnæ, in divisionem alvum maxime petens, quam scit suis dolis patere viam esse. Solinus dicit expandum ellum esse, recurvum ejus cornu, & attritum cautibus in mucronem excitari pugnareq; cum elephantibus, longitudine parem, strictionibus crebris.

Paulanias

Pausanias affirmat rhinocerota duo habere cornua, alterum indigni magnitudine ex naribus extans: alterum quod superpè eiumpit, exiguum quidem, sed valdissimum. Festus: Rhinocerota quidam putant esse bovem Aegyptium. ¶ Compositum nomen à ῥὶς, ῥινὸς, quod casum significat, & κέρας cornu. ¶ Martial. lib. 14. rhinocerotem figuratè potuit pro gutto ex rhinocerotis cornu confecto, quo oleum in balneis lotorum corporibus guttatim solebat instillari. Verba eius sunt hæc: Gestavit modò frontem me juvencus: Verum rhinocerota me putabis.

Rhinoclisia, Alterum callæ herbæ genus, de quo Plin. lib. 27. cap. 8.

Rhizas, ῥιζὰς, Succus est è radice laserpitii profluens: nã qui è caulibus exprimitur, caulias appellatur. Plin. lib. 19. cap. 5.

Rhŏdĭnum oleum, [ῥόδινον ἔλαιον Ger. Rosöl.] Ex rosis, quod rosaceum nostri nuncupaverunt. Est enim ῥόδινον adjectivum à ῥόδον, quod Latinè rosam significat. Olei huius meminit Plin. lib. 15. cap. 7.

Rhŏdĭnum unguentum, ῥόδινον μύρον, Quod fit ex eo rosaceo: de quo Plin. lib. 13. cap. 1.

Rhŏdītēs, ῥοδίτης, Gemma à rosæ rubore nomen sortita. Plin. lib. 37. cap. 11.

Rhŏdŏdaphnē, ῥοδόδαφνη, Frutex est, quem alio nomine vocant Rhododendron, florem habens similem rosæ, folium autem indeciduum simile lauri foliis: unde rhododaphne appellatur, nomine ex rosa, & lauro compositio. ῥόδα enim Græci appellant, quas nos rosas: & quam nos lauream dicimus, illi vocant δάφνην.

Rhŏdŏdendrŏs, sive Rhododendron. [ῥοδόδενδρος, Dioscor. Ger. Ein baum der da trieret wie ein Maybeck vnnd hat purpurfarbe Blumen. Pol. Krzyżpiołek.] Frutex est florem ferens rosæ similem, folium q; indeciduum, non dissimile lauri foliis: unde & rhododaphnen appellarunt. Rhododendron autem idcirco vocãt, quòd in arboreale altitudinem crescat. δένδρον enim arborem vocant: quasi dicas arborem rosæ ferentem, vel rosam arborescentem. Nascitur in Helvetia in montanis & sylvestribus locis juxta rivos ferè, herba ad hominis procerit atem, floribus purpureis, foliis latis, floret siliquarum rudimentis præfixa hærent. Siliquæ trium ferè digitorum longitudine succis sive lanis albis plenæ sunt, florem particulatim, caules & ramuli rubẽt, à nullo quod sciam, qui nostro seculo plantarum historiam exoluerunt, descripta, præter Gesnerum in Cane cap. VIII. Editur autẽ rãm feminino genere, quãm neutro. Plin. lib. 16. cap. 20. Et quanvis herba Sabina dicatur rhododendran. Idem lib. 24. cap. 12. Rhododendros de nomẽ quidem apud nos invenit Latinum.

Rhŏdōnĭă, ῥοδωνία, ubi est locus rosis consitus: Rosetum, idem. Eũ item nomen herbæ, quam ῥοδωνιάκην vocãt, de qua supernis.

Rhŏdŏrĭă, ῥοδωρὶς, Herba quę caulem habet virgę siculæ modo genicularem, folia urticæ, in medio exalbida, eadem procedente tempore tota rubentia, florem argenteum ad similitudinem rosæ. Plin. lib. 24. cap. 19.

Rhizas, adis, ιος, Exilio carunculæ quæ est in majore angulo oculi.

Rhŏĭcæ, ῥοϊκαὶ, Mulieres quarum valetæ rheumatismo: id est, fluxionibus laborant.

Rhoites, ῥοίτης, Vinum ex malis punicis expressum, quæ Græci ῥοῖα appellant. Dioscor. lib. 5. cap. 25.

Rhombus, bi, m. f. [ῥόμβος. Gall. Figure quadrangulaire. Ital. Figura quadrangola aotata rgnale. Ger. Ein jeglicher seites hat/ haltet vngleiche vnd nicht recht winckel/ wie ein Zeuglestein. Hisp. figura de quatro angulos de que vno es mas luengo. Pol. Czworogranstosia figura. Vng. Négy szegletes. Ang. A figure with four corners.] Græca vox est, significans figuram tetrapleuron: id est, quadrilateram, cujus latera omnia sunt æqualia, anguli verò obliqui. Verbantur eo malefice mulieres ad deducendum Lunam, tortis filis confecto. Ovid. 1. Amor. - quid torto evocita rhombo Lycia? Martialis lib. 9: Quæ nunc Thessalico Lunam deducere rhombo. Propert. lib. 2: Deficiant magico fortis sub carmine rhombi. ¶ Item rhombus est machinula illa quam vertendo mulieres tramam ad lanificium nent. ¶ Est item rhombus piscis plani generis, à figura dictum. Iuvenal. Saryr. 4: Incidit Adriatici spatium admirabile rhombi. Ante domum Veneris.

Rhŏmphæă, æ, f. [רומח romach, lancea apud Hebræos. Gall. Une sorte de longue espee. Ital. Una sorte de lunga spada. Ger. Ein lang schwert oder gemehr. Hisp. Espada luenga. Pol. Miecz długi. Vng. Pallos. Ang. A sorte of long sword.] Framea seu teli longioris genus. Val. Flac. lib. 6. Argon. penultimam in hac syllabam corripuit, abjecta vocali præpositiva, aut certè diphthongo Græca licentia correptam: æquaq; sequens nec fero brevitat, nec rhombæa igno.

Rhŏnchus, m. i. [רחרח nechirah, jecur apud Hebræos. Gal. Ronflement. Ital. Ronchiamento. Ger. Das schnarchen. Hisp. El ronquido. Pol. Chrapanie nosem. Vng. Horrieges. Ang. A snoring in sleeping.] Sonus quem edunt terentes: à verbo Græco ῥέγχω, quod est sterto. ¶ Per translationem accipitur pro irrisione. Martial. lib. 1: Maiores nusquam rhonchi fer.

Rhŏnchĭlo, as, Sterto. [ῥεγχέζω. Gal. Ronfler. Ital. Ronfare. Ger. Schnarchen/ oder stãtig hart. Hisp. Roncar. Pol. Chrapie. Vng. Horrieglek. Ang. To snort in the sleep.] Plautus: Cyathissat dum cunas dum dormit, ronchillat.

Rŏnchĭlŏquus, adjectivũ, Quod rhonchorum sonum imitatur, & ad rhonchum sonem spectat. Sidonius: Nec nos ronchilono rhinocerote notat.

Rhŏpălŏn, ῥόπαλον, Herba quę notiore nomine nymphæa appellatur, Rhopalon autem appellatum existimãt ab eo quòd radicẽ habeat ῥοπαλοειδῆ, hoc est, clavæ similitudinẽ referentem.

Rhūs. [ῥοῦς. Ger. Ein Strauch/ von welcher Ruten sawren beeren den Apotecken & manch gemanne werden.] Frutex in petris nascens, binûm cubitorum altitudine, foliis oblõgis, tubercãribus, in ambitu serratis, acino uvarum gracilium densio, magnitudine terebinti. Quidam coriarum fruticem appellant, quòd coriarii eo utantur ad inspissandas pelles. Galli Vuarenw vocãt. Rhus item Plinio herba est sylvestris, brevibus caliculis, foliis myrthi, tunicas & vestimenta pellens.

Rhyparographus, [ῥυπαρογράφος. Ger. Ein schlechter Maler/ der nichts dann sudelwerck macht.] Sordidarum rerum humilisq; pictor. Sic enim cognominatus fuit Pyreicus, pictor excellens quidem, sed qui tonsitinas, ac sutrinas, asellos, epsonia, aliaq; hujusmodi humilia fecutus est: nam ῥυπαρὰ Græci sordida dicunt.

Rhȳtĭŏn, ῥυτὶον, Vasis genus, lunari specie. Martialis li. 2: Quum sint cruta tibi, fundent quæ cornua lunæ, In rhytio poteria Phœbe lavare pedes.

Rhȳthmus, m. m. [Latinè numerus, harmonia. [ῥυθμὸς. Gal. Rime. Ital. Numero, harmonia. Ger. Ein zahl etwas zusammen fassend. Hisp. Numero, consonancia en la musica. Pol. Wiersz, rym. Vng. Vers, ruek. Ang. A verse or harmonie.] Quintil. lib 9. de Instit. cap. 4: Sunt numeri rhythmi, qui neq; hoc habent certum, nec ullam in contextu varietatem, sed qua cœperunt sublationc, ac positione, ad finem usq; decurrunt. Diomedes: Rhythmus est versus, imago modulata, servans numerum syllabarum, positionem tapè sublati metriq; continens. Differt à metro, quòd à temporum, syllabarum, pedumq; congruentia in infinitum multiplicatur, ac profluit. ¶ Hinc Rhythmicus, rhythmorum concinnator, ῥυθμικὸς. Cic. 3. de Orat. Nec sunt hæc in rhythmicorum ac musicorum arcemma norma dirigenda.

R ante I.

Rica, æ, f. Pelligenus erat, à rimis dictum, esse Varrone libro 4. de ling. Lat. quòd eo mulieres Romanæ olim sacrificantes, caput velabant. [ῥικὸς. Gall. Une sorte d'habillement à usage de femme Romaine. Ital. Veste da donna vilosa anticamente. Ger. Ein schleyer oder Haubt tůchlin den Weyberen zu Rom zu tragen/ bey jhren Opffern/ welcher dann es für ein andere Kleidung. Hisp. Vn cierto genero de vestidura. Pol. Kobierka, rantuch na ramiona. Vng. Fatsál, fő kötő. Ang. A kercheif.] Ricæ (inquit Festus) palliola erant, ad usum capitis facta. Idem paulò post ex Gramii sententia, cingulum capitis interpretatur, quo præcincta Flaminica solebat ædimiri. Et alibi: Rica est quadratum vestimentum fimbriatum, & purpureum, quo pro pallio lo, seu vitta utebantur Flaminicæ. Alii dicunt quòd ex lana fiat succida, alba, quod conficiunt virgines, ingenuæ, patrimæ, matrimæ cires & inficiunt cæruleo colore. Hæc Festus. Plaut. in Epid. Sapparum, aut hibernianam, ricam, basilicum, aut exoticum. Nonius: Ricã Judaicum interpretatur. Hujus diminutivum est Ricula, quod legitur apud Festum.

Ricĭnus, m. i. & ricinium, n. i. vel (ut quidam malunt) ricinum, dicitur à rejiciendo, vestis antiquissima quadrata, utinquit Varro, cujus partem mediam rectorium jaciebant, ἀπὸ τοῦ ῥίπτειν. unde Riciniati mimi. [Pol. Kapturiak.] Servius in lib. 1. Aen. Ricinus dictus ab eo, quòd post tergum rejicitur. Festus: Ricinum est omne vestimentum quadratum. Apud Cic. 2. de Legib. legitur ricinũ per quatuor syllabas: Extenuato (inquit) sumptu mulieribus ricinus, & vinculis purpuræ, & decem ibicinibus, tollitenũ lamentationem. ¶ Est & ricinus genus vermis canum bovumq; autes acerrimè irritatus. ἐρέθων. Varro 2. de Re rust. cap. 9: Quidam nutribus Græcis in aqua tritis perungunt catulorum aures, quòd ricini soleant (si hoc unguine non sis usus) eas exulcerare. ¶ Ab hujus animalis similitudine ricinus dicitur frutex, aut herba instar arboris grana ferens ricini animalibus similia: quam Dioscorides arboris sum fruticem esse dicit similem ficui, sed minorẽ, folia habentem similia platano, sed majora, lævia, & nigriora, ex qua exprimitur oleum ricinum. κρόττον. Vulgus Palmam Christi appellat.

Ricŭs. Vide RICO.

Riddĕo, des, rĭdi, rĭsum, n. i. [שחק śachak, ridere, jocari, ludere. Gall. Rire. Ital. Ridere. Ger. & Bel. Lachen. Hisp. Reyr, gesperse

obra de hombres. Pol. Smieszne. Vng Kowtek. Ang To laughe.] Ponitur absq; ullo absolutè. Gell. lib. 1: Res, quali acuis ætate desiperet, tulit. Cic. 5. de finib. M. Crassus, quem semel sic in vita risisse Lucilius & ea re γελοιοτερον vocatum, Aliquando diuturnum admittit. Rideo tibi. Virg. 5 Aeneid. nisi pater optimus olim. Quum autem accusativum habet, significat deridere, & μυκτηριζειν. Plaut. in Stich. Accusor, rideor, irrideor hodie multum. Terent. in Adelph. Rideo hunc optimum, ait se fecisse solum natum omnium. Cicero de Arusp. resp. Quum videritis impudentiam hominis, &c. Ovid. 2. Fastor. Ridet amatorem Lydia puella suum. ¶ Transfertur & ad plantas, quæ rideri dicuntur, quum coloris amœnitate spectantium oculos oblectant. Virgil. 4. Eclog. Mollique in herba collucata fundet acantho.

Rĭdĕas, ris. participium. [נחק nâtsak נחר nâchar, גלגח, גלגח. Gall. Qui rit. Ital. Che ride. Ger. Lachend. Hisp. Que rie. Pol. Smiejący. Vng. Nevetsen. Ang. That laugheth.] Horat. in in Arte: Videntibus arridet, ita flentibus adsunt Humani vultus.

Rĭdĕdŭlus, Deridendus. [גלגח, גלגח. Gall. Digne de gueyanerie, digne d'estre mocqué. Ital. Che merita di esser schernito. Ger. Verlachenswürdig. Hisp. Digno de ser burlado. Pol. Wyśmiania godzien. Vng. Nevetsegh. Ang. Worthie of mocking.] Horatius 1. Epist. 1: Salvo lene senescentem mature sinas equum, ne pecces ac extremum ridendus.

Rĭdĭbŭndus, adjectivum. [גלגח נחנא, גלגח גלגח. Gall. Tout riant, ou Soubz ce rire. Ital. Che ride sempre. Ger. Lachet gleich, oder lacht gern zu allem. Hisp. Cosa que muchos rien. Pol. Śmiech sprawiący. Vng. Nevetsegho. Ang. That ever laugheth.] Plaut. in Epid. Illam ridibundam, atq; mihi amicam hanc acriminiam.

Rĭdĭcŭlum, ridiculi, subst. tantivum, n. s. Dictum, factúmve risum excitans. [גלגח. Gall. Mot pour rire, mocquerie. Ital. Ridicolo, motto piacevole da ridere, beffa. Ger. Ein lächerlich ding, ein lächerlicher possen. [Hisp. Dicho de risa, cosa que haze reyr, o de escarnio. Pol. Smiesznie rzecz. Vng. Nevetsegh dolog. Ang. A laughing toy.] Cicero ita a. de Orat. Sæpe etiam sententiose ridiculeq; dicuntur. Plautus in Stich. Memorem obtrectatorum ridiculo meo. ¶ Hinc Gell. lib. 13. cap. 1, formavit compositum Deridiculum, Vt eli ipsa re quo ea dicebat, opprobraret adversariis, & per facetias offenderet, facere convicii ridiculum, quod primo de Cælio formam crimini darent, quasi abhorrentem eius sordes, qualiforma nascerentur. Plaut. in Amph. Et quidè joco illa dixerim dudum tibi ridiculi caula. Terent. in Hesyt. Ridiculum est illum me admonere Clitipho. Idem in Eunuch. Ridiculum, nam quid cogitarat.

Rĭdĭcŭlĭssĭmē, in superlativi ridicula. [Vn. Nevetsegh, igenting.] Cato apud Macrob. Satur. lib. 2. cap. 14: Pelicendit de Cantherio inde farticulos dare, ridiculariter fundere.

Rĭdĭcŭlŭs, a, um. Qui alios risui est. [גלגח. Gall. Ridicule, de qui on rit, de qui on se mocque. Ital. Ridevole. Ger. Lächerlich oder ridicul, spöttisch, zum lachen. Hisp. Cosa de que se haze burla. Pol. Smiejący. Vng. Nevetsegh. Ang. That is a mocking or scorne to others.] Juven. Nil habet infelix paupertas durius in se, Quàm quòd ridiculos homines facit. ¶ Interdum accipitur pro lenone, hoc est, illius cantatore, quem Græci γελοιοποιὸν nominant. Cic. Attic. Facie magis, quàm facetiis ridiculus. Idem alibi: C. Sicinius non modo impurus, sed admodum ridiculus. Sic dicimus jocos ridiculos. Plaut. in Sticho: Jocos ridiculos vendo, agite liceamini.

Rĭdĭcŭlōsē, adverbium. [גלגחנא. Gall. Par moquerie. Ital. Ridevolmente, per ischerno, per ischerzo. Ger. Lächerlich, spöttlich. Hisp. Con burla, burlescamente. Pol. Smiesznie. Vng. Nevetseghsen. Ang. By scorne or mockerie.] Cicero, de Orator. Non modò acute, sed etiam ridiculè, ac facetè.

Rĭdĭcŭlōsus, adjectivum. Ridiculum. [גלגחנא גלגח. Gall. Ridicule. Ital. Cosa da ridere. Ger. Etwas lächerliges. Hisp. Cosa para burlas o de escarnio. Pol. Niezwykły śmiesznie. Vng. Nevetsegh. Ang. That is mockrie of scorne.] Plaut. in Asin. Mitte ridiculariis: id est, inceptas dignas quæ risu excipiantur. Gell. lib. 4. cap. 20: Quisquibat, exilitatur quidam, & cantcula, & omnis ridiculariaus simul est, & tam exercenda studia hortor quàm conveniret.

Rĭdĭo, ōnis, verbale, f. t. [נחק shâchâk שחק shechok משחק mischek, משחוק, γέλως. Gall. Risée. Ital. Riso, risata. Ger. Gelächter. Hisp. Obra de reyr, risa. Pol. Smiech. Vng. Nevetsegh, Ang. Laughing.] Plaut. Quot risiones, quot jocos.

Rĭdĭtor, oris, m. t. Irrisor. [נחק shâchâk שחק shechok, γελοιαστης, Gall. Rieur, mocqueur. Ital. Che ride & burla, gia. Ger. Ein verlacher. Hisp. Burlador, que burla. Pol. Szydzący. Vng. Nevetsegh. Ang. A laugher or mocker.] Horat. in Arte: Verùm ita risores, ita commendare dicaces Conveniet libris.

Rĭdĭus, a, ius, rarius, m. q. Ridendus. [נחק shâchâk שחק shechoc משחק mischek, γελοιος. Gall. Risible. Ital. Ridevole, ridiculo. Ger. Lächerlich. Brl. Ein lachinge. Hisp. Obra de reyr. Pol. Smiech. Vng. Nevetsegh. Ang. Laughing.] Plaut. in Milit. Et ejuco hercle quidè risu meo moderatum. Tenere risum. Cicer. de Clar. Orat. Equidem in quibusdam vix risum tenebam. Cunctare ritum. Idem 2. de Orat. Atque illud primùm quid sit ipse risus, quo pacto cietur, ubi sit, quomodo exeat, tam velox repente exempta, videant Democritus, Captare risum. Idem 4. Tusc. Movere risum, de Attic. In quo ille non rhetorum magis quàm scenicum movere solebat. Decere risus. Idem Quint. Fratr. Meum risum nos risus edocet.

Rĭdĭcŭla, pen. corr. sp. Pedamentum vinearium, quod e quercu, & junipere solet fieri optimum. [זית zaith שית shâsh. γελοιος, &c. Gall. Vn échalas de vigne. Ital. Palo da sostentare le pergole delle viti. Ger. Ein rebstock. Hisp. Rodrigon que sostienne la vid. Pol. Podpora winnych macior, ſzpicrka kol. Vn. Stikil kero. Ang. A prop or post to sustaine and vp hold any thing.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 8: Vnum robustum, quod optimum solet asseri ja vineam in quercu ac jungetro, & vocatur ridica. Colum. lib. 11. cap. 2. Palos una opera cædere, & exputatos annere centum numero putrè: ridicas autem quernas, sive oleaginas findere, & dedolatas utraq; parte exacuere numero sexaginta. Idem lib. 4. cap. 12: Hi autem non dum vehementem palum, aut ridicam deliderat. Pedamentum vineæ, sicut Rudeus, aut est fissile, ut ridica: aut est teres, ut palus.

Rĭdĭcŭlus, Vide RIDEO.

Rĭgĕo, Rigidus, Vide RIGOR.

Rĭgo, as, avi, atum, 1. Madefacio, humorem aspergo, adaquo, irrigo. [נחרב nâchrab חרב charab. Gall. Arrouser, mouiller. Ital. Adacquare, inacquare. Ger. Wässeren, tränckigen. Brl. Wat maten. Hisp. Regar. Pol. Oblewam, woda napoiam, zlewam. Vng. Barkasom, meg vizesitem. Ang. To water ground.] Plin. lib. 20. cap. 11. Rigatur arbor gelidis fontibus. Ovid. 2. de Ponto, Eleg. 1: Jupiter ut tellus quoties rigatur imbribus agros. Virgil. 11. Aeneid. Cunctaq; minatur rivus, cal do rigatus cerebro. Idem 12. Aeneid. & ipsa late rigat arva cruore. Ovid. 3. Fast. Est mihi fecundus dotalibus hortus in agris: Aura fovet, liquidè fonte rigatur aquæ.

Rĭgātĭo, onis, f. c. Irrigatio. [נחרב חרב. γελοιος. Gall. Arrousement. Ital. Inacquamento. Ger. Wässerung. Brl. Natmatung. Hisp. Cosa de regar. Pol. Woda nalewanie. Vng. Barkasas, vizesitès. Ang. A watering or moistning of ground.] Colum. lib. 11. cap. 3: Sin autem loco feri debuerint, quod rigationem minùs commodè expediat, mense Februario ieiunè dari omnino fidei faciendi sum. ¶ Hujus compositum est Irrigo, as, de quo ubi.

Rĭgŭus, a, um, longus: hoc est, aqua affluens humectus, ita quòd rigari facilè possit. [זרם zerem. γελοιος, &c. Gall. Mollet & humide d'eaue qui se perdent sur le lieu. Ital. Che si può adacquare. Ger. Das man mit wässern kan. wässerig. Hisp. Cosa que se riega. Pol. Wodą mieć obfituiąc. Vng. Barkasos, vizesitès. Ang. A watering or moistning of ground.] Colum. lib. 2. cap. 17. de primo loquens: Ejus (scilicet) animadvertimus duo genera, quorum alterum est siccaneum, alterum paludosum, quod rigui nunquam, aut non facilè possit intelligo. rigatum, quod facilè Ovid. 8. Metam. Quarq; suus cunctis rigua collegerat horto. ¶ Aliquando & activè accipitur, pro eo quod irrigandi vim habet. Virgil. 2 Georg. Rara mihi, & rigui placeant in valle bubus amnes.

Rĭgŏr, oris, m. t. Frigus. [קרה קר kâr, קרח kârach. γελοιος. Gall. Quand on sent froid de froid, roideur. Ital. Freddo, rigore, durezza. Ger. Grimmigkeit. Brl. Kelte. Hisp. Frio, rigor, dureza. Pol. Zimno, gdy mroźnie. Vng. Hideguseg. Ang. An exceeding cold.] Plin. Epist. 161: Rigor aquæ certavit cum ignibus nec cedit. Colum. lib. 9. cap. 14. Quàm recentissimi rigoris aqua infusa. Plin. lib. 7. cap. 50: Certis petitur colore cruoris hujus, aut rigor. ¶ Aliquando ponitur pro duritie, & inflexibilitate. [קשי kâshi קשה kâshah. Pol. twardość. Vn. szmetiszę.] Virg. 1 Georg. Quòd si frigoribus rigor, atq; arcta pruinis Lamina ferrum. ¶ Transfertur & ad alia: Rigor naturæ hoc est, feveritas, & implacabilitas. Plin. lib. 7. cap. 19: Exitus autem tenor alinuendo in rigorem quendam, torvitatemq; naturæ curam & inflexibilem, affectosq; humanos adimit. ¶ Rigor orationis: id est, tenor quidam perpetuò tendens. Quintil. lib. 9. cap. 3: Oratio habeat rectam quandam velut faciem, quæ supere minùs rigoris non debeat.

Rigor, Terminus est, sed hoc differt à limite, quòd limes est quodcunq; in agro opera manuum factum est ad observationem finium: rigor verò sunt rectitudines naturalis nomen accepit. Sic Aggenus in libro de Limitibus.

Rĭgĭdŭs, a, um, Frigidus, durus præ frigore. [קר kâr. γελοιος, κρυερος. Gall. Raide de froid, roid & dur. Ital. Rigido, freddo, aspro. Ger. Steiff oder herten kelte gefriblet oder geraget. Brl. Kout. Hisp. Rixido, yerto, aspero. Pol. Wmarły, zsztywniały. Vng. Hideguseghtöl meg kemenyedett. Ang. That is stiffe for cold.] Virgil. 2. Georg. Nec hiberna tam pradeat quisquam perhibeat autor, Tellurem ligneam ignicam ipsamque movere. Virgil. 6. Eclog. tum rigidas motare cacumina quercus. ¶ Pertinax labor enim pro aspero, fero, &

severe, & crudele. [אכזר אכזרי Arg. Pol. Srogi. Vn. Krwawy, kegowaty.] Plinius Epist. pro Sententiam Marci arrigidam, duramq; reprehendentium. Martial. lib. 10 Nec dorcas rigido fugax leone. ¶ Rigida tango. Cicer. 1. Tusc. Per pelucas (avis illa) rigidas asperas, pendentibus maximis, & rigida corallio tango in fronte. Rigida mihi cervix. Liv. 9. belli Maced. Invidi à cupidinibus animi, & rigidæ immo cotis, contemptor gloriæ divitiarum.

Rigĕo, ges, gui, n. f. Frigeo, vel durus & inflexibilis sum præ frigore. [קפא קרח Gal. Estre roide de froid, etre gele et gance. Ital. Essere freddo, effer agghiacciato, effer duro. Ger. Erstarren/ etwas starr und steiff werden. Bel. Bevriesen. Hisp. Estar helado, estar yerto y duro. Pol. Mroz/ albo zimno kogo. Vng. Dermedni vagy hideg lenni. Ang. To be stiff/ or cold.] Cicer. 1 Tusc. Cæteras partes inculitas, quod aut frigore rigeant, aut æstuum calore. Plinius Major lib. 6. cap. 13. Verum Alios quoq; magna pars opposita Septentrioni, tajnis fidei rigentes, vastas solitudines habet. ¶ Rigere gelu. Livius lib. 1. bel. Pun. Homines inconsti & inculti, animalia, inanimaq; omnia rigentia gelu, cætera visu quam dicta horridiora terrorem auxerunt. Martial. lib. 1: Quæ dum natatis pinguis rore teneri. Concreto rigent vincta repente gelu. ¶ Rigentes oculi apud Plinium, qui nunquam magnam, & ut Rudæus. ¶ Rigens corpus, nullo modo flexum. Quintilianus: Adversa facies, dum & brachia, & inclinati pedes, & à summo ad imum rigens corpus. Hujus compositum, Dirigeo, à quo Dirigesco: Obrigeo, à quo Obrigesco, quorum figmenta videantur lucis.

Rigĕsco, is, n. Frigesco, per translationem Rigescere capitur pro indurari, vel crebri, seu contractum esse quorum quæ frigent, horrent, & indurescunt. [קשה קשתה Gal. S'endurcir. Ital. Indurarsi. Ger. Zu hart erstarren/ oder gestärket werden. Hisp. Endurecerse. Pol. Twardzieć. Vng. Megh edgetsödöm, zsémeredem. Ang. To waxe stiff/ or cold.] Virg. lib. 2. Georg. Aestas; diffluunt algu, cessere; gelascunt. Vel Servius: Durantur, ut frangi possint, quam flecti possint videantur.

Rigŏris, Rigus, Rigum. Vide RIGO.

Rima, æ. f. p. Proprie fissura dicitur in tabulis mediocriter, aut arbore fissis. [חור חברה בקיע נקיק Arg. Gall. Fente, crevasse. Ital. Fessura. Ger. Ein spalt/ oder ritze. Bel. Een scheur/ of spleet. Hisp. Hendedura/ y quiebra rendidura. Pol. Szpar/ albo szczelina. Vng. Hasadek. Ang. A cleft/ a rift/ or chink.] Quamquam etiam generalius accipitur, ut fissuræ omnes, rimæ dicantur: & rimas agere cuniculo, fodi autem. Plin. lib. 13. cap. 8. Amurca subigi arcta retardis mellibus, ut fermentet, dimoveq; abstinet. Cic. Att. lib. 14. Taberna mihi hoc commentum, reliquas rimas agunt. Virg. 6. Aenead. Laxis laxi fundamina crebris. Accipiunt inimicum imbrem rimisq; fatiscunt. Terentius Eunuch. Plenus rimarum sum, hac atq; illac perfluo. ¶ Invenes etiam, dicuntur intrigæ versatores, inquit Festus, qui nulla in causa forte devinciri pallent adhuc, quæ cuiq; ea habitura, aliquid inveniant. Plautus Cistellaria: Prægrandes fuit uxor: ea hanc cupit rimari. ¶ Rimas explere, dicuntur oratores, per tantam orationem, quam verba interstrepunt, ut plenior oratio fiat. Cic. in Orat. Negat fricare verba quasi rimas explicat: nec minutos numeros sequens, contrahit, deglubitq; fastidium. Carminum item rimas explere dicuntur versificatores, qui ubi citius pedibus defectis, carminis hiatum supplent. Hujus diminutivum est Rimula.

Rimōsus, a. um. Quod est rimas plenum. [מחורר Gal. Plein de fente & crevasse. Ital. Pieno de fessure. Ger. Ritzecht/ voll spalten. Hisp. Lleno de rendiduras. Pol. Pełen rozpadliwości. Vng. Hasadékos. Ang. Full of chaps/ or clifts.] Colum. lib. 1. cap. 5: Quicquid ab inferiore musto appositum, fissum erit, removendum. Virgil. 6. Aenead. gemit ille ponderе cymba sub tanto, & multum accepit rimosa paludem.

Rimŏr, aris, d. p. Dilig enter quæro, scrutor, quasi rimulas cuasque perquiro. [בקש חקר חפש דרש Arg. Gall. Fouiller par tout, chercher diligemment. Ital. Cercar bene. Ger. Fleissig und alles spürt und sucht durchsuchen. Bel. Neerstiglyck onderzoecken. Hisp. Buscar diligentemente. Pol. Pilnie szukam. Vng. Zorgalmatoson fel keresem. Ang. To seeke and search diligently.] Plautus ab avibus, quæ cibum inquirunt in terra rimas. Virg. lib. 1. Georg. Dulcibus in Hapsi rimatur prata Caystri. id est, pascitur in pratis, & cibum per omnes rimas terræ perquirit. Cic. 1. de Divin. Sed tamen cui quoq; rimatur, quamvis pateat. Sil. lib. 3: Quæ natura loci, quod fieri mabere soleis Arsacidum genus. Rimari, pectus epulis. Virgil. lib. 6. Aenead. de Tityo: rostroq; immanis vultur obunco immortale jecur tondens, fecundoq; pœnas Viscera, rimaturq; epulis habitura sub alto Pectore. ¶ Interdum timari est fodere, & quasi in rimas agere. [בקע בקר Arg. Gall. Fendre, percer.] Idem 1. Georg. Ergo agrè assis, terram rimantur.

Ringo, is, ere, tum, Ringor deponens. Os torqueo, quod facies faciunt quum jactatum sunt, vel quum ex ira rugas dedunt. [עוה עקם Arg. Gall. Tordre la bouche comme un homme courroucé, rechigner. Ital. Torcere la bocca come huomo sdegnato. Ger. Das maul rumpffen/ runtzelen oder verziehen. Bel. Den mont trecken. Hisp. Retorcer la boca. Pol. Gebe krzywie mowiąc. Vn. Az szajnac hiban vagom, vigyazatlan. Ang. To grin/ or draw the mouth awry.] Hinc Ringi, proprie, indignari, allatrare, convitiari, murmurare ponitur. [הרעים Arg.] Terentius in Phorm. Quamille & cura, & cum pot abstinitur, dum nihil sit quod placeat, illo ringitur, turides. Dicitur autem ringi à canibus torti ora minantibus dentibus ringi, quasi mordere apud eos torqueri.

Rīma, us, m. q. Non solùm hiatu significat unde verba exeunt, sed totam illam partem circa ipsam hiatum, quæ in homine ridente, vel alio modo os torquente, lineis quibusdam terminatur. [מעפים Gal. L'endroit de la bouche quand on rit, ou fait la renfrongnée. Ital. Cosa, ò parte di sotto intorno la bocca. Ger. Die auffsperrung des mauls/ und biegung der lefftzen. Hisp. El abrimiento grande de la boca quando ferze. Pol. Otwarcie gęby. Vng. Száj vigyorgása. Ang. A grinning or opening of the mouth.] Budæus: Risus, cui oris ipsi flexio, qualis esse solet in ridentibus. Mart. lib. 2: Quum comparo à ridibus tuis ora Niliaci habeat crocodili magna. Cantabere nichil, eorum es qui missi, aut medrabundi sunt. ¶ Quæ Δίμοιρος. Putatur & Risus esse figura oris ad tempus aliquo modo contracta, vel producta, vel inversa, vel extensa, quæ paulò post redeuntia fictis naturalem formam. Est & communis tam belluis quàm hominibus. Dicitur etiam risus ad habilitatem impellere. Horat. Ergo non facis est risu diducere rictum. ¶ Aliquando diducere rictum, est os aperire. Juven. Satyr. 10. Ipse ad conspectum cenæ diducere rictum Contentus. ¶ Ponitur aliquando rictus, pro minoris habitu oris. Cic. Verr. 6. de Heraclio statua: Vigil ego, Judices, ut rictus ejus, ac mentum paulò sit apertius. ¶ Dicimus & risum in neutro genere. Lucret. lib. 5: Irritata canum quum primum magna minari Ossa. Molia ricta fremunt duræ nudantia dentes. ¶ Aliquando accipitur pro rostro unde nonnulli à tergendis deductum volunt, apud quos rigere rostrum dicitur. Verùm hoc tamen est à Latino verbo ringo derivari.

Ripa, æ. Crepido sive labrum amnis: hoc est, terræ extrema ora, quæ utrinq; flumine alluitur. [שפה שפת ים גדה Arg. Gall. Rive, rivage. Ital. Riviera, riva. Ger. Ein gestad eines fliessenden wassers. Hisp. Lambera. Pol. Brzeg, brzeżek. Vng. Part, mart. Ang. A river banke.] Proprie enim fluminum & torrentium ripæ dicuntur, ut littora maris. Ovid. 1. Metamor. campoq; recepit Liberior ripæ pro ripis littora pulsat. Cæs. 6. bell. Gall. Erat inter Labicum atq; hostem difficilis transitus flumen, ripæ præruptæ. Quæ inveniuntur tamen Ripa etiam de mari dici. Plin. 19. cap. 15. de mari Pontico. Thynni à extra ripam intra lacum exeunt.

Ripŭla, diminutivum. [גדה Arg. Gall. Petite rive. Ital. Piccola riva. Ger. Ein gestadet/ oder flüssiges ufer. Hisp. Pequeno ribera. Pol. Brzeżek. Vng. Partocska. Ang. A little river banke.] Cicero ad Attic. lib. 3: Ferantur hæc vineæ, pergula, ripulæ, videtur habenda ratio delectationis.

Ripārius, adjectiva. Quod in ripa habitat. [חופר, מעפיל בחוף Gal. Qui demeure au rivage. Ital. Che habita alla riva. Ger. Der an den gestad eines flüssenden wassers wohnet. Hisp. La que está en la ribera. Pol. Nad brzegiem mieszkaiący. Vng. Part, mart. Ang. That dwelleth by the banke of a river.] Plin. lib. 34. cap. 4: Ripariæ volucres. Idem lib. 30: Multo tamen efficaciores, ripariarum pulli vocati in riparum cavis nidificantes.

Ripārenses, circhanorum milites qui in superiori limitibus excubabant pro republica, adversus Barbaros rupuri qui circiores Rheni, & Danubii pas, ad compescendas Germanorum, vel Sarmatarum excursiones infidebant. Horum meminit Iustinianus C. de Re militari.

Rīsĭcius, nici, m. f. [Ger. Ein verlachter/ oder verspotter/ der sich selbst darmit lebet obergen.] Ortus à est, interprete Donato, pelle connecta cui adpulatur Pollux, qui inter arculas memorat. Vipiando mucronalibri ponit Cas. [4. de anr. & arg. 16. &. Serenus verò ait risci fenestram parvam in pariete. Terent. in Eunuch. Abi, effellam domo cum monumentis. Rubi fuit risci. Iuvenal.

Rīsus, hujus risus. Vide RIDEO.

Ritus, tus, in quinto & approbata consuetudo, quam omnes tutam habent. [חק חקה משפט תורה Arg. Gall. Coustume, façon, maniere de faire accoustumée. Ital. Rito, costume, usanza. Ger. Ein ordentliche gewonheit/ oder brauchliche weis. Bel. Een manniere. Hisp. La costumbre, modo ordenado de obrar. Pol. Obiekt, zwyczay albo ustawa. Vn. Szokas, mód, törvény. Ang. A maner or custome.] Festus: Ritus, mos est cõprobatus in administrandis sacrificiis. Ovidius Fast. Hinc Populi ritus edidicere novos. Tacit. lib. 2: Nil certi ante diem profectionis exarsere. ¶ Accipitur tamen cum generalibus (quod & Festus fatetur) pro quovis more, & quavis consuetudine. Cicer. de Amic. De his qui pro-

qui secundum ritu omnia ad voluptatem referunt. ¶ Legitur & solativus ritu, tanquam à nom. rito rites, five ritis. Stat. Theb. 11. Ritu omnia primum armorum, deinde relicta labantur.

RITE, Recte & bene, teste Pompeio. [ρεττω. Gall. Bien & droitement, ainsi qu'il appartient. Ital. Drittamente, secondo conveniente. Ger. Dasselbig recht oder wol, wie es recht ist. Bel. Wel. Hisp. Bien y derechamente. Pol. Wedle porządku. Vng. Jol, igazan. Ang. Right and well.] Varro à ritu dictū putat, propterea quòd quæ secundum ritum fiant, recta & rata sint. Cic. 2. de Finib. Quæ potest appellari recte sapientia. Liv. lib. 4. Decad. 3. sit mortalitatis officio nec perpetuo.

RITUALES, libri, Rituum sacrorum hi erant, teste Festo, in quibus scriptum erat quo ritu Vibes condantur, arae, aedesq; locentur, templa, & cerimoniae circumbuntur. [ρεττω. Gall. Rituels. Ital. Rituali. Ger. Die da handlen, wie man die Stedte, Tempel, Altar, und Kirchen weihen soll. Hisp. Rituales. Pol. Rytuały. Vng. Rendtartó könyvek. Ang. Rites.] Cic. 1. de Divin. Quid Etruscorum fibris, aut, &c. & auspicia, & fulgurales, & rituales libri, nostri etiam augurales.

RIVALES, m. n. Qui eandem mulierem amore tuentur. [ανθρωποι. Gall. Rivaux, qui aiment une meſme fille. Ital. Rivali, huomini che amano d'una stessa. Ger. Diejenigen, welche eben auch die selbe lieben, die alle verbuhlet sind. Hisp. Cambiteros, mancebos de una misma. Pol. Przeciwnicy, którzy przy sobie gorszą. Vng. Egy szeretőt, szeretők. Ang. They which love one woman.] Plaut. in Sticho: Eadem ek amica amabus, rivales sumus. Terentius in Eunuch. Militem ego rivalem recipiendum censeo. Translatio sumpta est vel à bestiis, quæ litigantes, quum ex eodem rivulo haustum petant, prælium contra se invicem cancinant, vel à secundis: nam rivales dicuntur ii eorum agrorum, quos aliquis determinat qui in eodem sunt, & mutatione crebra cursus, fines sæpè inter vos faciunt. Vipian. de Aqua quotid. & æstiv. l. 1. Rivales qui per eundem rivum aquam ducunt, inter quos sæpe contentio est de tempore aquæ. ¶ Sunt rivali diligere dicuntur ii qui Rutilo mirantur quòd nemo alius concupiscat sumpta allegoria ab animalibus, quibus est amica deformis, & quâ alius nemo velit. Cic. ad Quint. fratr. li. 3: O diu quàm incepta, quàm ipse amas tu rivali.

RIVALITAS, atis, f. Æmulatio: Inter eos qui eandem amant. [ανθρωπου ανθρωπω. Gall. L'envie entre deux compaignons amoureux pour une meſme fille. Ital. Contenzione d'innamorati. Ger. Der ein ander gleich so hart verfolgen, gegen einander treiben. Hisp. Competencia de enamorados. Pol. Zazdrość mimo ciebie. Vng. Egy szerelmi, szeretők közt való versekedés. Ang. Envie between them that love both one woman.] Cic. in Tusc. Obtrectare verò alteri, aut ulla victoria æmulationique similis est.

RIVALIS, & hoc rivale, Vide RIVUS.

RIVINUS, Rivalis, [ανθρωπος]. Plautus in Asin. Cedit ne istem filius rivinus, amans ob raptum mulierem.

RIVUS, m. Aqua ducta à fonte vel flumine ductu. [ποταμος. Gall. Ruisseau. Ital. Rivo, fiumicello. Ger. Ein bach, wasserrunst. Bel. Beek. Hisp. El chorro ó rio pequeño. Pol. Strużek. Vng. Folyam. Ang. A river.] Cic. in Topic. Tanquam rivorum à fonte deductio. Virg. 3. Eclog. Propter aquæ rivum viridi procumbit in herba. Horat. 3. Carm. Ode 18: Puræ rivus aquæ, silvæque, inglorius. Pancorum. Idem 2. Car. Ode 11: & obliquo laborat lympha fugax trepidare rivo. Lapidosus rivus, Ovid. 5. Fastor. Sanguinis rivus vomeos. Virgil. 11. Aen. Lacrymarum rivum. Ovid. 9. Metam. ¶ Hinc derivo, as, & corivo, as, de quibus supra suis locis.

RIVULUS, i. Exiguus rivus, Parvus rivus. [ποταμος. Gall. Ruisseau, petit ruisseau. Ital. Rivoletto. Ger. Ein Bächlin. Hisp. Chorro pequeño. Pol. Strużejka. Vng. Folyóka. Ang. A little river.] Cic. pro Cælio: Fit rivulus acervus, & ductus ab ipso capite. Idem 1. Acad. Sed meos amicos, in quibus est studium, in Græciam mittendi est, ad Græcos ire jubeo, ut ea à fontibus potius hauriantur quàm rivulis confectentur.

RIVUS, a, um. Quod ex riva est, sive quod in eo nascitur. [ποταμιος. Gall. Des rivieres. Ital. Di rivo. Ger. Des bachs oder was darin wechst. Hisp. Cosa de chorro. Pol. Strużki. Vng. Folyamból való. Ang. Of a river.] Colum. lib. 8. cap. 15: Datur cammarus, & rivalis asecula, vel à quæ sunt incrementi parvi fluviorum animalia.

RIVUSTRE, adverbium, Per rivos. [Vn. folyamokonként.] Macrob. Satur. lib. 7. cap. 12: Quæ igitur tanto savit, ut rivatim aquæ de Ponto fluant.

RIXA, æ. f. Lis, contentio, pugna à ringendo, ut quidam volunt: quod proprie est eorum qui dentibus inter se luctantur. [ανθρωπου ανθρωπω μαχεσθαι. Gall. Rixe, noise, riotte, debat. Ital. Rissa, battaglia, contentione. Ger. Ein zanck haben. Bel. Een geruft. Hisp. Es una pendencia entre dos. Pol. Swar, utarczka. Vng. Veszekedés. Ang. Brawling, chiding.] Cicero in Ver. Ecce autem nova tuba, rixa, &c. Ovid. 3. de Arte: Nec tua frangetur nocturna janua rixa. Cicero ad Patrem, libro 9: Fuit ara Jovis nostra: nullæ cum eo magnæ rixæ est. Liv. 2. ab Vrbe: Consulum inter se discordia rixa sedata est.

RIXOSUS, a, um, Contentiosus, litigiosus. [ανθρωπος φιλονεικος. Gall. Noiseux, riotteux. Ital. Contentioso. Ger. Zänckisch & gebässig. Hisp. Zendenciero, rissador. Pol. Zwadliwy. Vng. Czivodós, versengő. Ang. That can chide, or scold.] Festus: Rixas, rixæ, rixosè, rixarius dici videntur qui in disensionem rumpantur, contrariaq; inter se tuentur. Colum. lib. 8. cap. 2: Nè rixentes aviem amittas, cum plerumq; &c.

RIXOR, aris, d. p. Jurgo, contendo, litigo. [ανθρωπος ανθρωπω μαχεσθαι. Gall. Noiser, estre noiseux. Ital. Contendere, essere rissoso. Ger. Zancken, hadren. Bel. Kiven. Hisp. Reñir, ar. Pol. Swarzyć się. Vng. Versengődöm. Ang. To chide, to scold.] Cicero de Orat. Quum esset cum eo Terentia de amicula rixatus. Plin. li. 18. cap. 2: Scripsos inter se rixantes &c. Rixantur herbæ inter se, Varro de Re rustic. cap. 47: Arida fabæ herbæ rixantur, ac celeriùs sumpuntur, quàm recentiores. ¶ Rixari de lana caprina. Horat. 1. Epist. 19: Aut terminatur de lana sæpè caprina. Proverbium est in eos qui de re nihili disceptant.

R. ante O.

ROBIGO, ginis, five Rubigo, f. c. Segetum morbus, est quem mygdam vocant Galli, quo spica torquetur, fruticesq; reddunturi. [πυρων νοσημα λεγομενον. Gall. Nielure de bled, meille. Ital. Malattia che viene alle biade per troppa humore. Ger. Die röt in Korn, wenn die heim tut und fleckecht werden. Hisp. El tizonillo quando se quema el pan. Pol. Rdza na zbożu. Vng. Rozsda. Ang. Mildew.] Virgil. Georg. 1: Ne mala vel nimios lædat rubigo labores.

ROBIGALIA, f. n. plur. five Rubigalia, ium, five rubigalium, ii. Dies festus erat, septimo Calendas Maias celebrari solitus, teste Festo, quo Robigo deæ sacra fiebant, ut robiginem, five (ut hodie vulgatius loquimur) rubiginem à segetibus averterent. Est autem robigo five rubigo, ginis, Antiburch, segetum morbus, quem mygdam vulgus Gallorum appellat, quâ spicæ adurantur, protinusq; reddantur sterbiles. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 1: Quarto Robigum & Floram: quibus propitiis neq; rubigo frumenta, &c, arbores corrumpat neq; ea tempestive florescant. Idem, publicæ Robigo feriæ, & Robigo dari flora soli, Floralia instituti. Plin. lib. 18. cap. 29: Tiberius Emilius censorius dixit propter quod instituerunt feriae dies q; festos, Rubigalia & Floralia. Varro 1a. Rubigalia Numa constituit anno regni sui undecimo: quæ nunc aguntur ac VII. Calend. Mai, quoniam tunc fere segetes rubigo occupat.

ROBUR, five Robor, oris, gen. comm. n. Proprie species cujuslibet arboris glandiferæ durissimæ. [δρυς. Gall. Rouvre, chesne. Ital. Arbore, quercia. Ger. Eychbaum. Hisp. La encina ó roble arbol. Pol. Dąb. Vng. Tölgyfa, tölgy. Ang. An oak tree.] Plin. lib. 16. cap. 5: Roborum vastitas mirabilis, & congenita mundo. Cicero de Divin. Iisq; prostrato saxo fontes erupisse in robore intulpris priscarum literarum notis in eadem paulò pàst Quis tu barbare es? dolavi, inscripsit: Virg. 1. Georg. grave robur aratri. ¶ Per translationem sumitur pro animi fortitudine. Cic. pro Fon. Equites taurum habuêre animi, tantum roboris, &c. Idem de Orat. Virtutes quæ in animi magnitudine & robore positæ sunt. ¶ Capitur & pro corporis firmitate. [חיל גבורה חזק חזקה (vel) אמה אמיץ אמיצה. Gall. Force, force. Ital. Forteza, fortezza. Ger. Stercke. Hisp. Fuerça, fortaleza. Pol. Moc. Vng. Erősség. Ang. Force, strength.] Cicer. pro Rosc. Amer. Metellus, qui si jam ætatis, at roboris haberet, ipse pro Sexto Roscio diceret. ¶ Demum omnium rerum firmitatem, duritiamq; robur dicimus. Colum. lib. 11: Quod protinus exile natum sit, non quam robur acceperit, manifestum est. Unde Servius dicit: Omne quod forte est, robur vocamus. Virg. lib. 7. æternæq; fori Robora. ¶ Robur, ris, neutr. Ipse locus, in carcere dictus, in Iacus quò præcipitabantur malefactorum genus: quod antea arcis robustis includebatur. De hoc robore meminit Plautus in Cercul. Atego vos amabo in robusta carcere, ut pereatis, &c. Erat enim genus supplicii, quod idem Plautus in Poen. Codicem robustum vocat.

ROBUSTUS, a, um, Quod est ex materia roboris. [δρυινος. Gall. De rouvre. Ital. Fatto di rovere. Ger. Eychen oder eychbaumen. Hisp. Cosa de roble. Pol. Debowy. Vng. Tölgyfából való. Ang. Of oak.] Colum. lib. 12. cap. 2: Materies si robustea est, ita ulmo fabra dolari ad unguem debet. Ovidius 5. Fastor. Tunc quoq; pudicorum virgo simulacra virorum Mittere roboreo ferpea ponte soler.

ROBUSTEUS, adjectivum, Quod ex robore est, vel fit. [δρυινος. Columell. lib. 9. cap. 1: Nam ut grammatibus, ita fragibus robustei operis opus habeant: id est, glandibus.

ROBUSTEUS, denominativum à robur. [δρυινος. ut Robustea materies, quæ ex robore facta erat, ut esset durior. Varro 1. de Re rustic. cap. 28: In eo si in medio robustea aliqua materies fit deposita, negant serpentem nasci.

ROBUSTUS, a, um. Quod est multa roboris. [ισχυρος δρυινος. [ανθρωπου ανθρωπω μαχεσθαι. Gall. Robuste, fort, fier. Ital. Robusto, forte. Ger. Starck, das viel pocken hat. Bel. Sterck. Hisp.

Hisp. *huerte à regio.* Pol. *Mocarz.* Vng. *Vallag, erős.* Ang. *That is very strong.*] Colum. lib. 2: Neq; dubium est ex robusto semine posse fieri non robustum. Virgil. 4. Eclog. Robustis quoq; jam tauris juga solvet arator. Cic. 2. in Catil. Tertium genus est, ætate jam collectum, exercitatione robustum. Idem 5. Philipp. Omne malum nascens facilè opprimitur: inveteratum et plerunq; robustius. Idem 2. Philipp. Sed hæc quæ robustioris imperitatis sunt, omittamus.

Rŏbŏro, as, penult. corr. act. p. Fortifico, firmo, robur addo. [חזק *chezek* חזיק *hechezik* אמן *ammin* אמתי *hemnis* חזק *habés, regermanic. hengyerit.* Gall. *Asseurer, affermir.* Ital. *Fortificare, rinforzare.* Ger. Stercken / starck und trefflich machen. Bel. Versterken, stantvastich maken. Hisp. *Fortalecer, hazer fuerte.* Pol. *Vmocnyam.* Vng. *Meg vallagosom, erősitem.* Ang. *To make strong, to strengthen.*] Plin. lib. 10. cap. 43: Hirundines nidos luto construunt, stramento roborant. Cic. 1. Offic. Catoni autem quam incredibilem vim fuisse naturæ gravitate, cam q; ipse perpetua constantia roborazisset, semperq; in proposito, susceptoq; consilio permanuisset, moriendum potius, quàm tyranni vultus aspiciendus erat. Idem lib. 13. cap. 51: Vox roboratur VIII. annis: eadem in senecta exilior. ¶ Hinc componitur Corroboro, de quo suprà suo loco.

Rŏbŏr, ĭs, n. Antiqui appellavere omnia ædificia, septa, villas, quæ in Cuba habent animalia: à robore, quibus septa erant antè quàm nocentibus cingerentur *Scodgarium.* Vide Gel. lib. 2. cap. 20.

Rŏbŭs, robŏris, n. i. [אדום *adóm. legregés.* Ger. Der alter Bůbfaft Weigen.] Apud veteres dicebatur rubeus: & flavum velum idcirco rubrici vocabant. Vnde & materia, quæ plurimas hujus coloris venas habet, dicta est robur: & homines valentes, ac boni coloris, robusti. Hæc Festus. ¶ Robus etiam genus tritici, maximè laudabile, (utinquit Col. lib. 2. cap. 6.) quũ & ponderet, & nitore præbet.

Rŏbustĕus, Robustus. Vide ROBVS.

Rodo, is, rosi, rosum, act. t. propriè murium est, & Emilium, qui dentibus ferè semper aliquid abrocunt. [אכל *achal. legrés, legrés.* Gall. *Ronger.* Ital. *Rodere.* Ger. *Nagen.* Bel. *Knagen, vreten.* Hisp. *Roer.* Pol. *Grysc.* Vng. *Ragni.* Ang. *To gnaw.*] Cic. de Divin. Quasi verò quicquam intersit, mures noctem & diem aliquid rodentes, fructa an crustula corroserint. Horat. 1. Serm. Satyr. 10: & in versu faciendo Sæpè caput scaberet, vivos & roderet ungues. ¶ Per translationem quandoq; pro detrahendo sumitur, sive obtrecto. Cic. pro Cornelio Balbo: Mores hominum invident, in convivis rodunt, in circulis vellicant. Flumina rodunt ripas, Lucret. lib. 5. Ferrum rodit scabra ruhigine. Ovid. 1. de Pont. Eleg. 1. Amicum ab famem radere. Horat. 1. Serm. Satyr. 4. Dentem dente rodere, proverbium in illos qui carpunt eos qui pares sunt præditi moribus: aut qui ledi non possunt, neque sentiunt. Martial. libro 13: quid dentem dente juvabit Rodere? carne opus est, ũ latur esse velit.

Rosio, onis, f. t. [*Κόρημα, ξύσμα.* Gall. *Rongement, morsure.* Ital. *Rodimento, radimento.* Ger. Das nagen / vertilgung. Hisp. *Obra de roer.* Pol. *Grzyzenie.* Vng. *Ragas.* Ang. *A gnawing.*] Plin. lib. 12. cap. 21: Succus decoctæ cervinæ potui datur, & vehitur, & intestinorum tormentis.

Rŏgo, as, act. p. Peto, posco, contendo, oro, precor. [שאל *sjhaal* בקש *bekkésh* דרש *daráish* התחנן *hitpalel* מתחנן *mebakés* שער *sha'ar. ayin.* Gall. *Prier, requerir, demander.* Ital. *Domandare, cercare, pregare.* Ger. Bitten. Bel. Bidden. Hisp. *Rogar, preguntar, demandar.* Pol. *Prosic.* Vng. *Kerni, kérdezni.* Ang. *To ask, to demande, to pray.*] Gell. lib. 13. cap. 20: Crepidarium culcitam rogavit à crepidario sutore. Plaut. Rud. Intelligo hanc quæ proxima est, illam pulsare justisti, Atq; aquã rogare. Virgil. lib. 7. Aeneid.: Iturq; rogamus Innocuum, & comitis, undanq; auramq; patentem. Cic. 1. Verr. Rogare & orare, ne illos supplices asperaretur nuos ne iacolumi nemini supplices esse oporteret. Cic. in Ver. Profectò hinc natum est: Malo emere quàm rogare. Cato cap. 5. Duas aut tres familias habeat unde utensilia roget, & quibus det. ¶ Aliquando ponitur pro interrogare, quærere. [שאל *sjhaal. legrés.*] Cic. Att. Roga ipsum, quemadmodum Animus ipsum acceperit. Terent. in Adelph. Nunc ubi me illic non videbit, jam huc recurret; sat scio. Rogabit me ubi fuerim. Idem And. Accedo ad pedisequas. Quæ fit, rogo: Iovemne esse ajunt Chrisidis. ¶ Roger quis elegas loquendi formula, pro eo quod minus ornate dicitur, Pallerne me aliquis interroget: quæ utimur quoties per antipheram tacitæ objectioni volumus occurrere. Terent. in Eunuch. Roger quis, quid tibi cum illa? ¶ Rogare sacramento milites: hoc est, jurejurando eos astringere. Livius 5. belli Macedon. Ex Scipione Hispaniam petentem, tempestate in Africam delatum, scribit rogari milites, de exercitu P. Africani sacramento rogatos. ¶ Rogare aliquem sententiam. Quinct. lib. 6. cap. 3: Post acceptam à reo cædem primus sententiam rogabatur. ¶ Rogare legem id est, flagitare, *rogas dicebant.* Solebat enim populus rogari, utrum tam legem ratam vellet. Gel. lib. 13: Lex deinde Licinia rogata est. Cic. 2. Philipp. Ego ad eum actum civilis causam attuli: ego leges pernitiosas rogavi. ¶ Composita sunt, abrogo, arrogo, corrogo, derogo, erogo, irrogo, prorogo, & subrogo: quorum figuræ cata vide suis locis.

Rŏgātus, a, um, participium. [שאל *sjhaal* מבקש *mebakés* דרש *darásh* מתחנן *mitpalel* שער *sha'ar. ayin.* Gall. *Prié, requis, demandé.* Ital. *Domandato, cercato, pregato.* Ger. Gebeten. Bel. Gebeden. Hisp. *Rogado, preguntado, demandado.* Pol. *Proszony.* Vng. *Kerettetett.* Ang. *Asked, prayed.*] Ovid. 2. Trist. Tunc quoq; sollicita mente rogandus erit.

Rŏgātus, ūs, m. [מבקש *mebakkésh* בקש *bakkásh* דרש *darásh* מבעה *mibbó. ḥeth, ayin.* Gall. *Priere.* Ital. *Preghiera, pregata.* Ger. Bitt. Hisp. *Ruego, pregunta.* Pol. *Prozba, pytanie.* Vng. *Kerdetes.* Ang. *Asking.*] Gell. lib. 13. cap. 20: Rogatus sententiã in Consilio. Ovid. 1. de Arte: Quæ dant, quæque negant, gaudent tamen esse rogatæ.

Rŏgātĭo, onis, verbale, ct. Rogandi actus. [שאלה *shevlah* בקשה *bakkashah* חתנה *techinnah* תחנה *techinnoth.* ערב *ereb, ayin.* Gall. *Priere.* Ital. *Preghiera.* Ger. Ein bitt. Hisp. *Ruego.* Pol. *Prozba, pytanie.* Vng. *Kerdes, kérdezés.* Ang. *Asking.*] Legis quoq; rogatio dicitur, quoniam rogare populum Magistratus solebat an id placeret quod facturi erant *Populus.* Hinc etiam derogare legi, & abrogare legem dicimus: de quibus abundè suprà dictum est. Rogationis autem nomine intelliguntur leges nondum à populo justæ: sæpè tamen prolege justa & à populo approbata sumitur. Rogationis autem hæc erant verba solemnia: Velitis, jubeatis ne, Quirites, ut hoc vel illud fiat. Vide rogatio quasi quædam interrogatio. Suetonius in Cæsare: Redituro in civitatem rogationem Plotia confecit de ei, lege à Plotio lata. ¶ Festus rogationum videtur accipere pro privilegio: eamq; ita distinguit à lege, quòd hæc in omnibus & rebus & personis locum habeat: rogatio, de uno, aut certè paucis feratur: neq; ad res omnes pertineat. Verba ejus sunt hæc: Rogatio ea dicitur, quã populus consulitur de uno, pluribus ve hominibus, quod non ad omnes pertineat: & de una, pluribusve rebus, de quibus nõ omnibus sanciatur. Nam quod in omnes homines, rémve populus fecit, lex appellatur. Itaq; Gallus Aelius ait: Inter legem & rogationem hoc interesse. Rogatio est genus legis: quæ lex est non continuo, ea rogatio est: nõ potest non esse lex, si modò justis comitiis rogata est. ¶ Ferre rogationem ad populum. Cæsar 3. belli Civil. Ita prætoribus, Tribunisq; plebis rogationes ad populum ferentibus, &c. ¶ Perferre rogationem: id est, legem perferre. Cic. ad Q. Frat. lib. 2: Sed tamen suspicor per vim rogationem Caninium perlatorum. ¶ Accipere rogationem nonnunquam est legem accipere & approbare. Cic. ad Attic. lib. 1: Ut Consules populũ cohortarentur ad rogationem accipiendam.

Rŏgātĭus, us, ui, m. q. Actus rogandi. [בקשה *bakkashah* שאלה *shevlah.*] Cic. 1. de Nat. deor. Nam quum ferris Latonia ad eum ipsius rogatu, accederet; venilium, offendi eum sedentem in exhedra.

Rŏgātĭuncŭla, diminutivum. [מבקשון *mebakkéshon* בקשון *bakkashon.* Gall. *Petite priere.* Ital. *Piccola preghiera.* Ger. Ein bitxim/ ater: frägim. Hisp. *Pequeno ruego.* Pol. *Mała prozba.* Vng. *Kerdetsetske.* Ang. *A little praying.*] Cic. pro Domo sua: Ecce te ex una rogatiuncula fecisti.

Rŏgātŏr, oris, verbale, m. r. Qui rogat. [מבקשן *mebakkéshon* מתחנן *mitchanen.* Gall. *Qui prie, requerit, supplicant.* Ital. *Che prega.* Ger. Ein Bitter oder Gůtter. Hisp. *Rogador, que ruega.* Pol. *Prosiciel, proszący.* Vng. *Kerdő.* Ang. *He that prayeth or asketh.*] Cic. ad Attic. lib. 16: Quanquam hæc epistola non suaseris est, sed rogatoris. Rogitores, Postulatores & Mendici, qui clamitant pro postulãto. Plautus: Vt rogator ostiatim petam panem. Rogator comitiorum, qui populum in comitiis rogat & cum populo agit. Cic. 2. de Divin. Qui recentibus comitiis in Senatum introducti negaverunt posse comitiorum rogatorem fulmen.

Rŏgĭto, as, sequentativum à rogo. [שאל *Sheol legrés mikkés, mikkés* (vel) *mikkés Sheol.* Gall. *Prier instamment, requerir, demander.* Ital. *Pregare, cercare, demandare.* Ger. Bitte eine bitzit: erbitten / fragen. Hisp. *Rogar, preguntar.* Pol. *Prosic pytam, prosiu.* Vng. *Kerdezgetem.* Ang. *To pray or aske often.*] Plinius: Patrem adit, rogitat ut sui misereatur. ¶ Aliquando ponitur pro iterum atque iterum interrogo, *adsequens.* Virgilius 1. Aeneid. Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. ¶ Hinc componitur Erogito, quod est interrogando extorquere: de quo suo loco.

Rŏgĭtātio, verbale, Lex plebiscitum. Plaut. in Curc. Rogitationes pessimas propter vos populus scivit.

Rŏgus, gi, m. t. Strues lignorum ad cremanda cadaverosa di-cebantur, quòd in eo dirui nares rogarent. [σωρὸς νεκρῶν, ἐν ᾧ καίονται οἱ νεκροί. Gall. Vieux debris qu'on fesoit anciennement pour brusler les corps des morts. Ital. Strata di legna da bruciare i corpi morti communemente. Ger. Ein Holtzhauffen / oder holtzhauffen / scheiter Bengen auff welchen man die todten Cörper in die abgestorbene verbrennt. Hisp. La hoguera para quemar muertos. Pol. Stos drew, na którym umarłe ciało ma spalone. Vng. Halotthalmok megégetésére való rakás. Ang. A burning pile.] Plautus in Menæch. Age tandem igitur, quãdo aequum erat, quam maxime decoro rogum? Cic. 3. de Finib. Nec Ulixeus usquam fuisset, beatam vitam usq; ad Lumi à Cyro evocatum rogum protraxisset. Idem 1. de Divin. Siquidem ad mortem profluxerit Calanus Indus, quum ardentem rogum ardentem; O præclarum discessum, inquit, habebo! Quum, ut Hercule contigit, mortali corpore cremato, in locum animus excesserit. Virgil. 4. Aeneid. Hoc rogus ille mihi, hoc ignes, atq; pyra vanant.

Rŏgātĭus, le, um. τὸ ἐπερωτικὸν, τὸ ἐπερωτηματικὸν. ut ignis rogalis. Stat. 2. Theb. hæc igne rogali Fulgurat. Ovid. 3. Amor. Eleg. 8. Tenesfactæ vates flammæ rapiêre rogatæ.

Rŏnchus, Vide RHONCHUS.

Rŏs, ris, m. t. Humor qui interno tempore de cœlo fluit, serenandæ, neq; gelu, neq; ardoribus, neq; ventis exitiabilibus, pernicioso. Gall. Rosée Ital. Rugiada Ger. Der Tawe. Hisp. Rocío. Pol. Rosá. Vng. Harmat. Ang. The dewe.] Aristot. lib. 1. Meteor. scribit, rorem fieri ex vaporatione madida, quum pluvia ex largo vapore progignetur. Apul. lib. de Mundo: Ros nocturnus humor quem serenitatis semitas spargit: à Græcis dicitur δρόσος. Virgil. lib. 2. Georg. Exigua tamen gelidus ros nocte reponet. Cicer. 1. de Divinat. Quum primum gelidos ros Aurora remittit. Ovid. 3. Metam. Virgineos artus liquido perfundere rore. Virgil. 8. Eclog. Quum ros in tenera pecori gratissimus herba est.

Rŏsĭfĕr, ra, rum: [δροσοφόρος. Gall. Qui apporte la rousée. Ital. Che apporta rugiada. Ger. Der tawen bringt. Hisp. La que trahe rocío. Pol. Rosę przynoszący. Vng. Harmatozó. Ang. That bringeth dewe.] Aurora rorifera. Seneca Hippol. Quã rorifera mulcens aura Zephyrus vernas evocat herbas. Biga Lunæ rorifera. Statius 1. Thebaid. Rorifera gelidò tenuaverat æthera biga. Lucret. lib. 6. Hinc nos rorifera terram nox obtulit umbra.

Rŏsĭdus, a, um. Quod est rore sparsum: unde Nox rosĭda, dicitur quæ rore humecta est. [δροσερὸς. Gall. Rosée, mouillé de rosée Ital. Rosolato. Ger. Voll tawes / nasz / etwas tawes. Hisp. Rociada, ó llena de rocío. Pol. Rosistá. Vng. Harmatos. Ang. Sprinkled with dewe.] Plinius lib. 18: Quidam pridie rigant prata ubi sunt rigua, ne fœnum rosĭdis siccari melius. ¶ Similiter Mala rosĭda, quæ matutino rore humecta sunt. Virgilius 8. Eclog. Sepibus in nostris parcam te rosĭda mala? Dux ego vester eram, vidi cum matre legentem. Aurora rosĭda, Ovid. ad Liviam. Gramina rosĭda, Claudian. de Raptu Proserpinæ. Mella rosĭda, Virgil. 4. Eclog. Pruina rosĭdâ cultris excussa, Ovid. 5 Fast.

Rosĭtæ, Leves armaturæ milites dicebantur, qui antequam acies congrederentur, fundis & lapidibus pugnæ præludebant. χερσαῖοι, ἀκροβολισταί. Rorarii dicti, teste Nonio, quòd illi præliorum, ut ros pluviæ, antecederent. Idem & Ferentarii dicuntur, teste Festo. Livius: Nam & rorarii præcurrebant ante antepilanos. Hinc Rorariorum vicinia dicebatur, teste eodem Festo, quod rorariis militibus daretur.

Rŏrĕr, Verbum est ex eorum genere quæ Grammatici vocant verba exsoleta & effœta, quemadmodum Plaut. & Nonius, per se sine nominativi adminiculo infinitum explent: est enim rorat, idem quod ros decidit. [δροσίζω. Gall. Faire ou causer rousée. Ital. Sovragiadare, bagnare. Ger. Es tawet / thut tawen. Hisp. Rocear. Pol. Rosić, spuszczać rosę. Vng. Harmatozni. Ang. To dewe or drop dewe.] Colum. de 11. cap. 3. Idibus Gebobitis, & sequenti bidui interdum tempestas, nonnunquã rorat. ¶ Per translationem accipitur pro gustatim distillare. [נטף Nataph. מטף matsaph.] Virgil. 2. Aeneid. Rapta ferè, vim mendacis visûs. Tabe per lyvam & spatii rorabunt sanguine vepres. Ovid. 5. Metam. Vndiq; dant saltus, multaq; aspergine rorant: Fontis inquinati terram, & deorsùm sub aquora rursus: Inque choros ludunt speciem. etc. ¶ Aliquando admittit post se accusativum: ut, Rorare incensem. Plin. lib. 17. cap. 10: Periculum tantum eo die ei, quo voverit, quantulumcunq; imbrem.

¶ Rorat gallinarum, pro ingerere, sive irrigare, aut madefacere. Virg. Epist. 21: Scribimus, & lacrymis oculi rorantur obortis.

Rŏrĭdus, participium. [δροσερὸς. Ang. Dewy. Gall. Qui fait rousée. Ital. Che fa rugiada. Ger. Tawend. Hisp. El que rocía. Pol. Rosisty. Vng. Harmatozo. Ang. Dropping / or dewy.] Virg. 3. Aeneid. Terrupuam etiam & torrentia vidimus vitia. Cic. de Senect. Pocula, ut in Symposio Xenophontis, minuta atq; rorantia.

Rŏrans, tis, part. [δροσίζων. Ang. Dewing. Gall. Arrousé ou mouillé de rosée. Ital. Irrugiadato. Ger. Mit tawen besprengt / oder genetzt. Hisp. Rociado. Pol. Rosisty. Vng. Harmatozott. Ang. Sprinkled with dewe.] Ovidius 3. Fast. Mollis erat tellus, rorata nocte pruinâ.

Rōsĭfo, ónis, f. t. Morbus est vitium, quum ille defloréscentes rore imbuunt: putesq; corrumpuntur, quæ in acinis transformantur. [ἀνθοφορία, ὁ ἄνθος ἀποφθείρει. Gall. Coulure ou defaut de fleurs, coulure de vignes. Ital. Colatura de vite. Ger. Der gepräst da den Weinstock sie sich selbst abtödten und abwerffen. Hisp. Cosa de rocío, roziadura de la vid. Pol. Kręt, który owoc na winnicy traci. Vng. Rogyadzás. Ang. Dropping of dewe.] Cui vitio affine est illud, quod Gal. Coloram vocant, quum acini jam nati aut decidunt, aut indurescunt in callum. Virusq; memorat Plin. lib. 17. cap. 24: Siderationis [impetu] genus est in vitibus defloréscentibus roratio: aut quum acini priusquam crescant, decoquuntur in callum. Theophr. lib. 4. de Plantis: Roratio, inquit, fit quum vitis defloréscens, prorumpit. Propter hoc vitium Floralia ab antiquis instituta sunt, auctore Plin. lib. 18. cap. 29: Floralia quarto Calendas Maii instituerunt anno Urbis quingentesimo sexagesimo octavo ex oraculis Sibyllæ, ut omnia bene defloréscerent. Et paulò pòst: Aliud hoc quanti dicam est, quo neq; rore fœdare velint: exhorrent enim frigidum Eduo Arcturi pulsu nitidi occidentis, & multo minùs plenilunium incidere ejus.

Rōrĕsco, cis, n. t. Rorĭdus fio, rore aspergor. ab inusitato verbo Roreo. [δροσίζομαι. Gall. Estre arrousé ou mouillé de rousée. Ital. Inrugiadarsi. Germ. Mit tawen besprenget werden. Bel. Bedauwen. Hisp. Rociarse. Pol. Rosić się. Vng. Megharmatozni. Ang. To be sprinkled with dewe.] Plinius lib. 18. cap. 22: Aqui onem grandinat terra siccescens: sed rorescens repente austrum immittet.

Rōsa, æ, f. Flos è spina nascens. [ῥόδον. Hebr. חבצלת chabatstseleth, ja. Gall. Rose. Ital. & Hisp. Rosa. Ger. Rosen. Pol. Roża. Vng. Rósa. Ang. A rose.] qui propter pulchritudinem & suavem odorem Veneri sacer est: & fortasse non absurdè: quia sicut rosa brevi viget, ita & venerea voluptas. Quo pacto autem rosa, quæ prius candida fuit, cruore Veneris infecta, purpureum colorem traxerit, ex Apollonii fabella cognoscere. De rosis plura apud Plin. lib. 21. item apud Theophrast. lib. 6. cap. 6. & 7. & Dioscor. lib. 3. cap. 132. Cic. 5. Tusc. Anne mavis in viola purpurave, aut in rosa dicere? Idem 3. Tusc. Sertis redimiti & rosa. Virg. 4. Georg. Primus Vere rosam, atq; Autumno carpere poma. Horat. 2. Carm. Ode 3: Hucvina, & unguenta, & nimium brevis Flores amœnæ ferre jube rosæ. ¶ Rosa pro oleo rosaceo, apud Celsum lib. 8. cap. 4: Quòd si membrana per inflammationem tumuerit, infundenda erit rosa tepida. Item apud Iurisconsultum in l. 21. §. 1. D. aur. & arg.

Rŏsĕus, a, um, Qui rosæ colorem imitatur. [ῥοδόεις, ῥόδινος. Gall. De couleur de rose, vermeil comme rose. Ital. Ogni cosa che mostra color di rosa. Ger. Rosenfarb / rosenrot. Hisp. Cosa de color rosada. Pol. Czerwone jako róża, rumiany. Vng. Rózsa színe. Ang. Of a rose colour / like a rose.] ut, Purpura rosacea, Rosea vestis. Plinius: Affici à cotu fouma cutis, ita rosea pannio, & inclesa argemo, veherem stimulat. Virgil. 12. Aeneid. Et roseas laniata genas. Idem 6. Aeneid. Hac vice sermonum roseis Aurora quadrigis Iam medium æthereo cursu trajecerat axem. Idem 2. Aeneid. Interea hæ ipsi super addidit ore

Rōsātus, a, um, Quod ex rosa factum est. [ῥοδωτὸς. Gall. De rose. Ital. Ogni cosa fatta di rosa. Ger. Rosen gemacht. Hisp. Cosa de rosas, de rosa. Pol. Różany. Vng. Rózsából csinálott. Ang. Of roses.] unde Rosatum olim, ex rosis, libum dicebant. Cato cap. 5: Succus ex frigmentis libius cum rosaceo & aceto, scabiem ardentes refrigerat.

Rōsārium, ii, n. t. Roseum. [ῥοδεών. Gall. Rosier, un lieu où croissent force roses. Ital. Luogo che abonda di rose. Ger. Ein rosengebaret aus ert mit viel rosenstauden. Hisp. El rosal, donde ay muchas rosas. Pol. Miejsce rożą nasadzone. Vng. Rózsa kert. Ang. A place planted with roses.] Plin. lib. 21. cap. 11. Rotatia à Favonio tecta oportet esse, rectumq; Septentrionem.

Rōsētum, n. Significat Locum rosis consitum. [ῥοδεών. Gall. Un lieu planté de rosiers. Ital. Luogo piantato di rose. Ger. Ein rosengarten. Hisp. Rosal. Pol. Ogród różany. Vng. Rózsa kert. Ang. A place planted with roses.] Virgil. 5. Eclog. Cunctis humilis quantum fatuinca rosetis, Iudicio nostro tantum tibi cedit Amintas.

Rōsĭdus, Vide supra ROS.

Rōsĭfĕr,

Rōſ'is. Vide ROSA.

Rōſio. Vide RODO.

Roſmarinus, m. f. five ut apud Plinium legitur) Roſmarinū, in quo duplex eſt differentia. [Δενδρολίβανον. Gall. *Romarin.* Ital. *Roſmarino.* Ger. *Roßmarin.* Hiſp. *Romero macho.* Pol. *Roſmarin.* Vng. *Roſmaring.* Ang. *Roſemary.*] Sunt enim duo eius genera ſecundū, quorum alterum folia habet lentiſci craſſiora, & latiora, in rotæ ſpeciem humi ſparſa, ſine caule aut cubito alti ſtatim, multis cum cāvis aliis in cacumine umbellam, in qua ſemen naſcitur copioſum, candidum, ſphondylio ſimile, cortice duro, angulatum, retinaculum, quod in manducando linguam evanit, radicem autem prægrandem, candidam, thus redolentem: unde & ruſticē *Libanotis* appellant. Alterum ſuperiori omnino ſimile eſt, ſemen ferens latum, nigrum ut ſphondylium, ſed minimè exutes, radice ſordida nigra, ſed tenui, & tranſitu alba. Tertium, quod ab ſuperiorum differentiam ſterile dicitur, ſuperioribus non diſſimile: ſed neq; caulem, neque florem, neq; ſemen emittit: naſcitur in ſaxoſis & aſperis. Quartum, quod Græci nunc abſolute Λιβανωτὶν vocant, ſed eius adjectione quidam Λιβανωτὶν ἀρρενικὴν appellant, frutex eſt nobiſſimus, noſquam nō apud nos in hortis obvius, in agro autem Narbonenſi ſpaniſq; tanta proventus copia, ut non temerè alio ligno ad ignem utantur. Λιβανωτὶς autem vocant Græci eadem ratione qua ſuperiora genera, quod ſcilicet thuris odorem refert: ἀρρενικὴν autem hoc eſt, coronarium, quòd coronamentis ſolent inſeri. Plin. lib. 24 cap. 12: Libanotidis ſocia petrolis & maeris, acroleidis ſeritur ſemine. Radicem habet oleaſtri, ſed à thure differentem. Vſus eius poſt natum ſoporiferos. Quidam eam nominē alio roſmarinum appellant. Idem lib. 27. cap. 13: Sabina herba propagatione ſeritur, & avulſione traduntur facere vini, aut è paſſo bibitur: tetro mitè alioquin modis roſmarini ſimilem, & ramoſo: quoniam acutis ſemen. & lib. 24. cap. 11. & Columel. lib. 9. cap. 4.

Roſmārīs, frutex odoriferus, qui & ruſmarinus dicitur. [Δενδρολίβανον. Gall. *Roſmarin.* Ital. *Roſmarino.* Ger. *Roßmarin.* Hiſp. *Romero macho.* Pol. *Roſmarin.* Vng. *Roſmaring.* Ang. *Roſemary.*] Ovid. 5. de Arte: regia arbutus herbam, Roſmarinus & laurus, nigraq; myrtus olent.

Roſtellum. Vide ANCYLVM.

Roſtrum roſtri, n. I Quo aves cibum capiunt. [Ῥύγχος. Gall. *Bec, muſeau.* Ital. *Becco, muſo, muſaccio.* Germ. *Schnabel.* Bel. *Snauwbeck.* Hiſp. *Pico, nariz de animal bruto, cuerno de puerco.* Pol. *Nos, dziob.* Vng. *Madar csörök orra.* Ang. *The nacke of a bird or beaſts of a ſnout.*] Cic. 1. de Nat. deor. Pinetum, comeq; roſtro aves. Ovid. 6. Faſt. Grande caput, ſtantes auris, roſtra apta rapinæ. Canticis penitus, unguibus hoſtem ure. Virg. 6. Aeneid. roſtroq; immanis vultur obuncus imo ſecat traſcens, &c. ¶ Nec ſolūm de avibus, ſed de reliquis quoq; animalibus, & de ipſo homine dicitur. Plaut. Menæch. Apud menſam plenam homini roſtrū deliges. Plin. Exmugi in roſtro. Capra timida roſtra. Varro 2. de Roruſt. cap. 3: Duo ex ingenera canum, ſub roſtra duas arcuamulas pruſſas habent, quòd hæ ſecuriores ſint. Canum. Plin. lib. 8. cap. 4. Quam ſignificans demonſtratio eſt, caſida primum, deinde roſtro. ſedentes. Venerios & odorem exptantes, pendentesq; roſtro cubilia. Suum. Cic. 1. de Divin. Suo roſtro ſi humi literam impreſſerit, num propterea ſuſpicari poteris Andromachum Ennii ab ea poſſe deſcribi? ¶ A ſimilitudine autem roſtri avium, prora navis exporrecta, & eminens, ex ære, ferróve, in prora eminens, roſtrum appellatur. [Ἔμβολον. Gall. *La beque devant de nauire, mont ez garde de nauire ou de ſur.* Ital. *Sperone della naue.* Germ. *Der vordere ſpitz oder ſchnabel eines Schiffs.* Hiſp. *La proa de la nave.*] A. Hirtius de bello Alexand. Navibus actuariis, quarum numerus erat ſatis magnus, roſtra impoſuit.

Roſtra, orum, Polybio templum erat Romæ in foro, ante cuius Roſtilium, navium Antiatium roſtris adornatum, ex qua ad populum concio haberi ſolebat. [Βῆμα. Gall. *Tribune aux harangues.* Ital. *Ringhiera.* Ger. *Ein Tempel in Rom auff welchen vor den Rotte Hoffilia in welchem ein Camel war auff welchen die Redner gemeiniglich zu reden pflegten.*] Livius libro 8. Decad. 1: Naves Antiatium partim in navalia Romæ ſubductæ, partim incenſæ: roſtris eorum ſuggeſtum in foro extructum adornare placuit. Roſtraq; id templū appellatum.

Roſtrātus, a, um, Roſtro armatus. [Ἐμβολωτὸς. Gall. *Qui a bec.* Ital. *Che ha becco.* Ger. *Der ſchnabel hat.* Hiſp. *Lo que tiene pico.* Pol. *Dziobaty.* Vng. *Az ollyan orra vagyon.* Ang. *Beaked, or that hath a beak.*] ut, Naves roſtratæ, quæ in prora meris mamillæ erant roſtro, quo in hoſtium naves cum impetu impacto ſeipſæ eas diſſolvebant. ni geminatæ. Liv. 2. Decad. lib. 8. Vela & odoratæ roſtratis navibus, multis præterea minoribus quæ aut apertæ, roſtratæ tantū ſine roſtris ſpeculatoriæ erant, Delum trajecit. Idem lib. 8. bell. Pun. Provincia ita decreta: alteri Conſuli Sicilia, & triginta roſtratæ naves, quas C. Servilius ſuperiori anno habuiſſet: eidem & aratæ dicebantur. Cæſar 3. belli Civilis: Interim L. Naſidius ab Cn. Pompeio cum claſſe navium ſedecim, in quibus paucæ erant æratæ. ¶ Corona roſtrata eſt, navalis, quòd exigua quibuſdam veloti navium roſtris exornaretur. Plin. lib. 16. cap. 4: Civicis cedunt muralis, vallares, & autem, quamquam præcedentes: cedunt & roſtratæ, quamvis in dubiis ad hoc ævi maximè celebres, M. Varrone è prætoriis bellis, dante Cn. Pompeio itemque M. Agrippa, tribuente Cæſare è Siculis. Tempora roſtrata: id eſt, navale, ſive roſtrata corona exornata. Virg. 8. Aeneid. cui bellī inſigne ſuperbum Tempora navali fulgent roſtrata corona. Roſtratas imperia, qui ſi roſtro impacto, apud Plin. lib. 10. cap. 12.

Rōſtrum, as, ad. p. Roſtrum (nepingo, roſtro penetro. [Ῥύγχω, ῥαφίζω. Gall. *Becquer, picquer, & donner de bec.* Ital. *Beccare, dare becco.* Ger. *Mit dem ſchnabel picken, & hauen offt einſtoſſen.* Hiſp. *Herir, ſeñalar, dando con el pico.* Pol. *Kolo ſpiczaſtym.* Vng. *Orommal meg verem.* Ang. *To peack with the beak.*] Plin. lib. 10. cap. 19. Omne arvum radio ſulcat, mox & obliquis ſubigit circa in colibus tranſverſo rurſum monte ituro, ſed mox in ſuperiora, modò in inferiora roſtrante vomere: id eſt, rurſum impingente, ait Barbarus.

Roſtellum, i, n. Parvum roſtrum. [Ῥυγχίον. Gall. *Petit bec.* Ital. *Becchetto.* Ger. *Ein klein Schnäbelin.* Hiſp. *Pequeña punta.* Pol. *Dziobek.* Vng. *Kecskeröcske.* Ang. *A little beake.*] Plin. lib. 10. cap. 11: Matres roſtellum, Columa. lib. 8. cap. 5: Animadvertat ut pulli roſtellis ova perrumpant.

Rōtā, æ. f. p. Cujus converſione currus procedit: à rotundi tate ſcilicet volvendo: aut eum facile in ſuos orbes. [Τροχός. Gall. *Roue.* Ital. *Ruota, rota.* Ger. & Bel. *Rad.* Hiſp. *La rueda de carro, & de otro.* Pol. *Koło.* Vng. *Kerek.* Ang. *A wheele.*] Plaut. in Capt. Pro rota ire utilius eſt: Vel ego hūc, vel illuc vortar, quò imperabitis. Plinius lib. 16. cap. 42: Sed ſuperum non alio pene, quàm ad radios rotarum utile. Horat. 1. Epiſtol. 18: ſit pulvis, strepitusq; rotarum, Si lædit caupona. Terentianum me habebo. Ovid. 2. Metamorph. Hæc ſit iter, manifeſta rotæ veſtigia cernas. ¶ Significatu tamen rota accipitur pro toto curru. Virg. 12. Aeneid. eo: rotis magnam reſpexit ad urbem. Cicer. in Arati Phænom. Hunc rangē rota ſervida Solis. ¶ Rota Fortunæ id eſt, inconſtantia, & volubilitas. Cicer. in Piſonem: In qua ne tam quidem Fortunæ rotam exiſtimeſcebat. ¶ Rota, totum unum genus. Cic. 5. Tuſc. In eo etiam putatur dicere, In rota ſi beatam vitam non aſſentiebe. ¶ Rotæ etiam à Latinis dicuntur capræ quæ ad ſeras, quarum magna eſt copia in Samothracia inſula. Varro lib. 2. cap. 1: Feramus nunc inſulis in quas petendum ferarum genera ſunt aliquot in ea. Phrygia ex ovibus, ubi greges videntur complures in Samothracia ex earum, quas Latinè rotas appellant.

¶ Eſt & rota, piſcis, ſive belua marina genus à rota, quæ in curru volvitur, ſimilitudine dictum. Plin. lib. 9. cap. 4: Apparent & Rotæ appellatæ à ſimilitudine, quæ circulis, diſtincta radiis, modo hos earum oculis cuobus utrinq; claudentibus. ¶ Rota item in figulis dicitur, qua fictilia formantur: cujus primum inventorem fuiſſe tradunt, Anacharſin Scytham, aut (ut alii malunt) Hyperbion Corinthium. Horat. de Arte: amphora cœpit Inſtituī: currente rota cur urceus exit.

Rōtūlē, ſ. n. eſt diminutivum. [Τροχίσκος. Gall. *Petite roue.* Ital. *Ruotola.* Ger. *Ein Rädlin, Schädlin.* Hiſp. *Pequeña rueda.* Pol. *Kółko.* Vng. *Kerekecske.* Ang. *A little wheele.*] Plin. lib. 18. cap. 28. Gallica vero cuas addidere rotulas.

Rōtō, as, ā. p. Verto, in modum rotæ verto, circumago. [Ἑλίττω, γυρεύω, στρέφω. Gall. *Tourner en rond, tourner, virer.* Ital. *Rotare, roteare, voltare attorno, girare.* Ger. *Umbkeren, herumb wenden, verkehren.* Bel. *Draeyen.* Hiſp. *Rodar, traher en derredor, hazer venir en derredor.* Pol. *Obracam, toczę kogo.* Vng. *Forgatom.* Ang. *To turne about, to whirle.*] Mart. lib. 1: Præceps sanguinea dum te rotat ira arena, Implicitam vitro perdidit ille fugam. Ovidius 4. Metamorph. Deæ ſimul murmura ridentem, & parva Lerchum Bromia rotantem rapit, & bis terq; per aëra Mosæ rotactundæ, rigidaq; infrenat laxo Discutit ora ferox. Lucretius lib. 6: rotamq; vaporis Fumanem formatibus intus. ¶ Horatius item te payones dicitur, cum veluti pulcritudinem ſuam admirantes, gemmantes caudæ plenas in orbem explicant, rotaq; othero imitantur. [Ἀναβάλλω.]

Rōtātīlis, e, & rotarius, adverbium. [Vng. *Kerek módra forgo.*] Donatus de Grammat. libro 3. Hunc contrarius Tertianus quem γυρὸν appellant. Conſtat motu celeri & brevi, temporum unum, ut Roma, dictus à rotatione: Quippe ejus modulationem pedum actus ita metrorum compoſitione accommodarat rotatim & volubiliter dicebant.

Rōtātīlis, e. adjectivum. [Vng. *Kerekkerekűbe, való.*] Iuſtus Capitolinus in Maximo. Tribunum quem rotabilis defenſa pallio eſt,

carpento rerali superadnexum pectorum intervivum atque examinem traxit.

Rŏtātus, tis, [ῥοπαλοειδὴς, κυκλοτερὴς.] Horat. 4. Carm. Ode 11. Sordidum flammis trepidant rotatis vertice fumum.

Rŏtātus, a, um. [ῥοπαλοειδὴς, κυκλοτερὴς.] Ovid. ad Pisonem. & nunc cervice rotata Suspicit effigiem in gyrum carpere curtus Iuven. Sat. 6. aut cum sermone rotato Torqueat enthymema.

Rōtundus, a, um. Globosum dicere est, quod globi sive sphæræ figuram habet, unius figuræ sive centrorum, & in medio sui punctum habens, à quo omnes lineæ ad circumferentiam ductæ, sunt æquales. [ῥοπαλοειδὴς, στρογγύλος, κυκλοτερὴς, σφαιροειδὴς. Gall. Rond. Ital. Rotondo. Ger. Rund/ cirkelrūt. Hisp. Redonde. Pol. Okrągły. Vng. Gömbölyű, körűl. Ang. Round, made compasse, or fashion.] Dictum Rotundum, sit quidam velut à rotundendo, quòd omnis undique curvatura sit angulorum asperitas. Plin. lib. 10. cap. 52: Aquatilium ova rotunda. Ibidem. Ova exeunt à rotundissima (ut) parte, dum parantur. Cicero 1. de Natura deorum: Nunc autem hæc deorum admittebat rationem, qui mundum animantem, immortalem, & eundem beatum & rationem esse vehet, quòd ea forma neget ullam pulchriorem esse Plato. Horat. 8. Epod. Nec Gnatia, quæ rotundioribus Oculta baccis ambulet Cic. de Univer. ideò, ita formavit, ut nihil effici posset rotundius, nihil aptius ad omnia habere, nihil ad conservandum, &c. Columell. libro 8. capite 8: Quum deinde quis voles quamplurimos mares excludi, longissima quæq; & acutissima ova subjicient: & rursus quum fœminas, rotundissima. ¶ Ore rotundo loqui, est volubili, & concinno orationis genere uti. Horatius in Arte: Grata ingenium, Gratis dedit ore rotundo Musa loqui. Gellius: Crispum sanè agmen orationis, rotundam, quæ modo ipso numerorum vernustum. Cic. in Orat. Tuus dies autem præfractior, nec latis fortè rotundus, primum ipse sibi non placitare verbis. Rotundæ clausulæ dicitur, intra quas sententiæ claudentur cum sequentibus non hærentes. Lucanus

Rŏtundĭtas, atis, f. [στρογγύλον, σφαιροειδὲς. Gall. Rondeur. Ital. Rotondita. Ger. Die runde. Hisp. Redondez parte extrema partes. Pol. Okrągłość. Vng. Gömbölyeg, kerekség. Ang. Roundness.] Plin. lib. 2. cap. 1: Cœlestibus quæ tum rotunditate præpilata, ad latera porrectis. Ibidem cap. 36: Rotunditas oris.

Rŏtundē, adverbium, Aptè, elegantèr. [στρογγύλως, σφαιροειδῶς. Gall. Rondement. Ital. Rotondamente. Ger. Zu die runde/ lieblich. Hisp. Redondamente. Pol. Okrągle. Vng. Gömbölyűen. Ang. Roundly, compassly.] Cic. 4. de Fin. Ipsa, quæ tu breviter, Regem, Dictatorem, divitem solum esse sapientem, & eque quidem bonè, ac rotundè, &c.

Rŏtundo, as, act. p. Rotundum facio. [στρογγύλω.] Gall. Arrondir, faire rond. Ital. Rondare, far rotondo. Ger. Rund machen. Bel. Rondt maken. Hisp. Redondar por redondo parte, hacer redondo. Pol. Okrągłem. Vng. Meggömbölyítem kerekítem. Ang. To make round.] Cicero de Univer. Quumque finitus universitatis naturæ effecere vellet, aò volubilitatem rotundavit. Virg. libro 3. capite 11: Id ad circinum rotundatur. ¶ Per translationem, accipitur pro explere sive perficere, eò quod rotunda forma nulla fit perfectior. Horat. 1. Epistol. 6. Mille talenta rotundentur totidem altera: porro Tertia succedant.

Rŏtundātĭo, verbale. f. t. [στρογγύλωσις. Gall. Arrondissement. Ital. Rotondazione. Ger. Ein rund machung. Hisp. Aquella obra de redondar. Pol. Okrągłość. Vng. Gömbölyítés. Ang. A making round.] Vitr. libro 10. cap. 12: Sic & in rotundatione & in longitudine æqualia spatia sint.

R. more V.

Rŭbĕdo, Rubefactio, vide à VBEVS.

Rŭbellĭānę vitet, sive rubellæ, quæ dicantur, vide à VOLELVS.

Rŭbellĭo, onis, m. t. Piscis est præ cæteris capite, ex genere mullorum, (quem ἐρυθρῖνον vocat Aristoteles, ut Gaza interpretatur) à colore rubedinis nomen habens. Unde Gallicum rougemeau appellatur. Ger. Ein Rotfisch/ in Engl. Rogat genannt/ Gutten: et zeichnis. Ang. Rochet.] Hic in vino necatus, in pulcherrimum cibum ducitur. Plinius libro 32. capite 10: Mullus in vino necatus, vel piscis rubellio, ita qui inde habentur, vini tædium affert.

Rŭbĕta, æ. f. p. Rana genus venenosum, in cicco semper vivens, & à rubis nomen trahens, in quibus perinde sicatur. [ἐρυθρὸς. Gall. Crenon d'estre de grenouille en rouge semblable à celle qui vit en bois et fossez. Ital. Rana commune rossa, detta. Ger. Ein Rotfrosch/ Ein gifftig thier von dem erschrickt der Krebs oder Krötzen/ welches sich in Bäumen enthaltet. Hisp. La rana de los carrales. Pol. Żaba rudawa. Vng. Varangyka. Ang. A rudes/ frogge.] Iuven. Satyra 11. quæ molle Calenum Ponedamq; vino misceri Ebrem e rubetam. Plinius libro 8. capite 32: Auxiliantur contra ranam rubetam. Idem libro 32. capite 3: Sunt quæ in vepribus tantùm vivunt, ob id rubetarum nomine, ut diximus, quæ Græci ῥάγειον vocant, grandissimæ cubitorum, genitis veluti cornibus, planæ venenosorum. Mira de his certatim tradunt antiqui.

Rŭbĕus, a, um. & Rufus, generalia nomina sunt, ad omnia quæ mediocriter rubent. [אדום, ἐρυθρὸς. Gall. Rouge. Ital. Rosso. Ger. Rot. Bel. Root. Hisp. Bermejo. Pol. Czerwonawy. Vng. Veres, pirosl. Ang. Red.] Etenim sanguineus, croceus, aureus, ostreus, fulvus, flavus, rubidus, phœniceus, rutilus, luteus, spadiceus, rubescens ruffi coloris sunt aut accedentes eum, & quasi incendentes, aut cum colore viridi mixti: aut nigro infuscantes. Gellius 2. cap. 26: Sed quum aliter rubeat rigilis, alter fangens, alius ostrum, aliter croceum: has singulas rubi varietates, Latina oratio singulis, propriisq; vocabulis non demonstrat, omniaq; ita figurat una rubedinis appellatione: quum tamen ex pluribus rebus vocabula mutuetur, & igneum aliquid dicat & flammeum, & sanguineum, & croceum, & ostreum, & aureum. Sunt tamen qui negent rubeum Latinam vocem esse: illud certè constat rubentem, seu rubrum colorem, ruffiorem dici, quàm rubeum.

Rŭbĕo, es, bui, ere. Rubens sum. [אדם, ἐρυθραίνομαι, ἐρυθριῶ. Gall. Estre rouge, devenir rouge. Ital. Essere rosso, arrossire. Ger. Rot sein Bel. Root zijn. Hisp. Embermejecer. Pol. Czerwienić się. Vng. Veres vagyok, pirul vagyok. Ang. Be red.] Virgil. 2. Georg. Sanguineæq; incultæ rubent arbutus baccis. Idem 4. Georg. Antè novis ictheni quàm prata coloribus, &c. ¶ Aliquando pro pudore infundere & erubescere, quòd in quos pudet incidere solent. Cicero ad Attic. libro 15: Rubeo, mihi credite, si jam fuerim. dicere non audeo. Idem quarto Verr. Hæret domus, averfari, rubere. Mart. lib. 1: Pudicaris rubeant a mola labra salis. Ovid. 2. Fast. Dissiluere fides, rubuitque, vulnere tergo Accipiunt. Tuto lanigeræ terga trahent.

Rŭbens, tis, partic. pœn. sive nomen ex participio, Rubicundus. [אדמדם, ἐρυθρὸς. Gall. Rouge. Ital. Rosso. Ger. Rot. Hisp. Bermejo. Pol. Czerwieniejący się. Vng. Vérlyűvő, vérlő. Ang. Red.] Virgilius 1. Georg. Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni. Ovidius quarto Fastor. tremula dat vina rubenti dextra.

Rŭbĕfĭo, is, ri. Rubens fio, erubesco. [אדם, ἐρυθραίνομαι. Gall. Devenir rouge. Ital. Arrossirsi, divenir rosso. Ger. Rot werden. Bel. Root worden. Hisp. Embermejecerse. Pol. Czerwienię się. Vng. Vérlyűvő, vérlő. Ang. To make red.] Virg. 2. Georg. Immo ubi rubefacta prælis ardebit uva racemis. Ovid. lib. 16. Virg. Adam ne in rubefactam ora fuorum.

Rŭbĕfactus, a, um participium. [אדמדם, ἐρυθρὸς. Gall. Rougi. Ital. Arrossito. Ger. Rot gemacht. Hisp. Hecho bermejo. Pol. Czerwieniejący się. Vng. Meg vérlyűvő. Ang. Made red.] Ovid. 13. Metam. Expulit ipse timor, rubefactaq; sanguine fulx.

Rŭbĭdus, a, um, Rubeus. [אדמדם, ἐρυθρὸς, ξανθὸς. Gall. Rouge. Ital. rosso. Ger. Rotrerfarbig. Hisp. Bermejo. Pol. Czerwony. Vng. Vérlő. Ang. Ruddy.] Horat. in Serm. Obscenumque rubet perfectus ab sanguine palus. Ovid. 1. Fast. Arentes horrorum de ossa, & torrida fragosis. A. Martial. lib. 1. Flamma aq; de cubro ponere nescit aqua. Ovid. 11. Metamor. Fulmineus rubra fossidus lumina flamma. Horat. 4. Carm. Ode 13: nam gelidos inficiet tibi rubro Sanguine rivos. Rubrum mare, Cicero de Nat. deor. At quorum pars tam grandis est, ut non sit ea generis declarium, quæ à Rubro mari, indè originem nomenclatione ducamus. Rubrior, comparativus. Plin. lib. 16. cap. 6: Colorem illico mutant rubriore pilo.

Rŭber, bra, brum. Idem color rubrus, qui & rubedo dicitur. [אדום, ἐρυθρὸς. Gall. Rouge. Ital. Rosso. Ger. Rot/ röthe. Bel. Root/ roetheyt. Hisp. Bermejo. Pol. Czerwony. Vng. Vérős. Ang. Red.] Plin. lib. 11. cap. 37: In malis maximè celebratur rubor. Ovid. 3. Metam. Pectora mixtorum percussit rubore decorem. Lucan. lib. 3: rubor igneus infuit ora. Tyri rubores, pro purpura. Virg. 3. Georg. Tyrios incocta rubores. Virgineus rubor, pro pudore. Virg. 1. Georg. At si virgineum suffuderit ore ruborem.

Rŭbĭfĭcus, a, um, Rubore plenus, sive abundè rubens. [אדמדם, ἐρυθρὸς. Gall. Rouge. Ital. Rossigno, rossigniuolo. Ger. Rotsuchtig. Hisp. Bermejo. Pol. Czerwony. Vng. Vérlyűvő vérlő. Ang. Ruddy.] In quo observandum canis (ut æquat Priscianus) loco b ponitur, ne sit abscenum: sic rubedus dicitur.

dicatum Terent. in Hecyr. Magnus, rubicundis, crispus, crassus, crinitus. Plaut. Picol. Magno capite, rasuris oculis, uretubicundo nomodum. Plin. lib. 18. cap. 3. de lana loquens. Si rubicunda, ventos pertimuere creditur. Martial. lib 14. Hanc tibi Cantano rubicundam pulvere telam Mnsicipem misit casta Sabella tuam.

Rŭbĭcundŭlus, diminut. Subrubens. [אדמדם *adsubrubidus.* כמוסקי Gal. *Vn peu rouge, rougeet.* Ital. *Alquanto rosso.* Germ. Rötlicht oder ein wenig rothfarb. Hisp. *Bermejo de poco.* Pol. *Czerwonawy.* Vng. *Kissé vörös.* Ang. *somewhat red.*] Iuvenal. Satyr. 6. Interdum illa venit rubicundula totum Ocoophorum sic exas.

Rŭbĭdŭlus, a, um, Rubori ali qua ex re adjectus. [אדמדם *adsubrubidus.* כמוסקי Gall. *Vn peu rouge.* Ital. *Rossetto.* Germ. Etwas roth. Hisp. *Bermejo.* Pol. *Czerwonawy.* Vng. *Vörhönyös.* Ang. *Reddish, or somewhat red.*] Ut, Vinum rubellum, sive rubellum abstulere, dicitur, quod modicè & dilutè rubet. Martial. lib 1. Et Veientani sibimet fex crassa rubelli. Rubellum vitreum est, Numidarum, à maceriq; rubedine ita nominatur. Plin. lib. 14. cap. 2. Proxima dignitatis Nomentanis, rubente materia quapropter quidam rubellas appellavere. Eadem & rubellianas vocat. Col. lib. 3. cap. 2. Nonnullarum imperitos, visi exhilarare subsequentibus Ammineas, fuscissimae vero etiam prævenimus: quippe quum frequenter impleant, & id quod ceciderunt, optimè tueantur. Sed earum quisque feracior est minor, cujus & folium parcius findatur, & materia nobis ita reberuit Ammineis: à quo colore rubellianæ nomen apparet.

Rŭbĕfăcio, fēci, factum, Herba radicē rubeas rubram, tingendis lanis, accommodatam. [שרש *radix.* Gall. *Herbe pour teindre rouge.* Ital. *Herba da tingere rossa.* Germ. Röthe oder färbekraut. Hisp. *Yerua de tintoreros.* Pol. *Marzanna wyzła.* Vng. *Festő fü.* Ang. *Madder herb, the root whereof is red.*] De qua Plin. lib. 24. cap. 2. Erythrodanum, quem alii rhodanthemon vocant, nos rubiam, quæ tinguntur lanæ, pelles q; perficiuntur in medicina urinâ ciet. Idem lib. 35. cap. 6. & lib. 19. cap. 3. Pharmacopolæ miscuere fœdum, Gallicum longæ pecudum nomine sevi.

Rŭbĭcundŭs. Rubĭdus, Vide RVBEVS.

Rubigo, pen. prod. ginis, f. c. [חלדה *rubigo.* Gall. *Rouille, rouillure.* Ital. *Ruggine, ruggineggio.* Germ. & Belg. Rost. Hisp. *Herrumbre de hierro.* Pol. *Rdza.* Vng. *Rozsda.* Ang. *Rust or canker.*] Vitium metalli, & proprietas quod ferro contrahi videmus, æs item & cæteris metallis paulatim crodens. Dicta ruspa à rubeo, five rubida coloris causa: & antiquis rubigo dicebatur: nam & rebus dicebant, teste Festo, quod nos rubrum. Actugo verò propriè est in ferro ferrugo in ferro: & contrahimus ex humore: ruta est & fœx, quibus damnat rubiginem esse, sed viridis, atq; humida. Plin. lib. 17. cap. 4. Ferrei, argilla omnis rubigine obducit. Virg. 1. Georg. Exesa inveniet scabra rubigine pila. Catul. Argo squalloq; deterat rubigo inferrat aratris. Ovid. 2. Metam. Livet et rubigine dentes, & Rubigo vel robigo. [חלדה *rubigo.*] In segetibus, inquit Budæus, est quam Nysiacon, hoc est, nebulam, nostrates agricolæ vocant: ipsæq; cum marcidæ sunt hoc vitio, & in pulverem fœtidum conflatiles dicunt eam æruginem. Gesner. Gall. *Nielle de bled.* Ital. *Rubigine che viene alle biade.* Germ. Der röte oder fer Brand / Brandt. Hisp. *El carbvnkle de los panes.* Pol. *Rdza wyzła.* Vng. *Rozsa.* Ang. *Blesting of corne.*] Horat. lib. 1. Carm. Nec pestilentem sentit Africum fecunda vitis, nec sterilem segetes rubiginem. & Rubigine Rubigalia dicta id est, festi dies, amoliendæ rubiginis causa ab antiquis quæ sunt supplicationes amburbiales, aut ambarvales, quæ hodie propter custodiendi causa factæ fuere. Plin. lib. 18. cap. 29. Rubigalia Numa constituit, quæ nunc agunt ad septimum Calen. Maii: quoniam tunc fere segetes rubigine uruntur. Hæc ex Budæo.

Rubiginōsus, a, um: [חלדי *rubiginosus.* Gall. *Rouilleux.* Ital. *Arrugginito.* Germ. Rostig. Hisp. *Herrumbroso.* Pol. *Zardzawiały.* Vng. *Rozsas.* Ang. *Rusty or canker'd.* Jut apud Martial. libro 3. Rubiginosi dentes. Cætera vide in dictione ROBIGO.

Rubigŭdo, ĭnis, pen. corr. Rubiginem contrabo. [חלדה *rubigo.* Gall. *Rouille.* Ital. *Ruggine.* Germ. Rostig werden. Hisp. *Herrumbre.* Pol. *Rdzeie.* Vng. *Rozsdásodom.* Ang. *I rust, I am rusted.*] Apul. lib. 3. Floridorum. Protectio ut gladius usu splendeat, sic rubiginatur tua vox in vagina. Silentio condita, diutino torpore hebescat.

Rŭbĭdŭs, Vide RVBEVS.

Rubrĭca, æ, penultima prod. f. p. Terra rubri coloris, qua fabri materiam lineas ducunt. [שרי *sinopis, rubrica arbitror.* Gall. *Terre rouge.* Ital. *Terra rossa.* German. Rot erdmänlin das rot schön Pülverlin. Hisp. *Bario bermejo.* Polon. *Rubrica.* Vngar. *Vörös Föld, vörös zemle vörös Czina, bonus cinnabaris.* Ang. *Reddish brickie earth.*] Columel. libro 2. Quanes ubicunq; primùm transferas rubrica untare cum meminerit quò ferentur, eadem ejus partes aspiciant, quas etiam in terminis cum perferuntur. Hæc librorum indices ad essent rubros & capita notabant. Ovid. lib. 2. de Tristib. Nec rubrum minio, nec cedro charta notatur. Persius satyr. 3. Postremum liquid Matoni rubrica notavit. Hinc

Rubrĭcātus, ta, tum. Quod est rubrica intinctum. [אדמדם *adsubrubidus.* Gall. *Teint de terre rouge.* Ital. *Colorito rossigno di terra rossa.* Ger. Rot gefärbt. Hisp. *Colorado de barro bermejo.* Pol. *Farba krasy ſie w czerwone ziele ſię.* Vng. *Veres festessel megfestetik.* Ang. *That is stayed with reddish brickie.*] Hieronym. Exodum. Pelles arietū rubricatæ. Rubricata linea, est qua fabri uti antur ad opus suū dirigēdum & bene comprehendum, ne ulla ineæqualitas appareat. Cornutus in Pers. Sat. 1.

Rubrĭcĭtas, Color est quo mulieres genas rubrorem inducunt. [אדמדמות *adsubrubidus.*] & German. Zuth / damit sich die Weiber röten. Polon. *Czerwieniznie, rumieniczenie.*] Plaut. in Truc. Ducere rubricis, & cerussa corpus totum: ubi Alio nomine purpurissum dicitur: unde Plautus in eadem Rubricas purpurissatas & rubricatas mulieres, in eadem essent significatione.

Rubrĭcōsus, a, um, adjectiva. Rubrica abundans, vel rubricæ similis: [*rothfarbig.* Gall. *Plein de terre rouge.* Ital. *Pieno de terra rossa.* Ger. Das voller rothen / oder roth erd ist / oder mit der Rubrica gefärbt. Hisp. *Lleno de barro bermejo.* Pol. *Pełen rubrycki.* Vng. *Vörhönyös vörös földes helyeken.* Ang. *Full of reddish brickie earth, or reddish ochre.*] ut, Terra rubricosa, ex qua rubrica effoditur: aut quæ rubra est ad similitudinem rubricæ. Colum. lib. 2. cap. 2. Spissum (olum, & rubricosum rectormidat.

Rŭbĭdus, & rufidus, rumor, [שרש *radix.* Gall. *Rouge.* Ital. *Rosso.* Germ. Röthe / Rothen. Belg. Roode. Hisp. *Rojedad.* Pol. *Rdzawość.* Vng. *Vörhök.* Ang. *A reddishness, a brick or brick mould colour.*] Iuvenc. Satyr. 4. Laudare parates, Si bene ruharit, si rectum minax ramus ex. Cic. ad Corinficium, lib. 12. Quam ego rubiginem, & rubidinem conjeci in Catilinæ Orationis plagas. Plaut. Pseud. Pergin' rubere etiam mihi?

Rŭdĭo, ārĭs, d. p. Rudo. [γλύφω. Varr. 3. de Re rust. cap. 2. Ego inquit, tr præsertim, cum aves hoc opus a terra nunc eradicat, quas mihi apposuit: primis annis dentibus. Horat. in Arte: Hic dum sublimes versus ructarier & erat.

Rŭdis, is, e, um, Pro rudibus, vel sudibus ejectus. [ἐκγλύφω, ἐκτύπω. Gal. Bois en rond. Ital. Cozzo rotondo. Germ. Aufgeworffen mit gröpfen. Hisp. Palo, rollizo. Pol. Wygładzony. Vngar. Elsöpre. Ang. Cut, smoothly, roundy.] ut Ruderati cruores. Silius lib. 13: Prosiluere que nuero ruditatos ore cruores.

Rŭdĭtor, āris, m. t & Rudĭtus, verbalia, Fr. Marc. lib. 10: Nec deerit ructatrix mendica, nec hirsuta salax. ἐκγλύφων, ἐκτύπησις.

Rŭdĭto, ās, a, um. ἐκγλύφω, ἐκτύπω. Spiritus ructatoris. Quint. lib. 3. cap. 2.

Rŭdĭtum, pro Rudimento ponit Apuleius.

Rŭdĭus. Vide RVDO.

Rŭdĕre, Rudentum. Vide RVDO.

Rŭdĭārĭus, Rudicula, Vide RVDIS substantivum.

Rŭdĭmentum. Vide RVDIS adjectivum.

Rŭdis, substantivum, Fr. Virga rudis & impolita, sive colligata sit, sive ferrea, qua varios olim usus accommodabatur. [ῥάβδος. Gall. Vne verge de fer ou autre chose. Ital. Verga di ferro o d'altra cosa, quando è usata per battere altri. Germ. Ein eysenstöblein oder ander ding. Hisp. Vara de hierro. Pol. Rożga żelazna albo inszego rodzaju. Vngar. Vas veszsző. Ang. An yron rod.] Vide Ponere rudimenta dictionis pro eo quod est artis alicujus principia aperam dare: quamquam si quis id simpliciter accipiat pro rem eam inhibere incipere. Cicero Salust. Verùm eò magis edisse debetis hominem, qui ne incipiens quidem peccare, minimis rebus posset rudimentum culpæ ingressus effugere. Liv. 1. bel. Macedon. Respondit, & primem ejus speciem esse culpæ ex facto & animo hostem reperiè propulsi Romani ludi: & eum ipsum rudimentum adolescentiæ bello lacessendæ Romanos potuisse. Iustin. lib. 9. Alexandrum filium XVIII. annos natum ut sub modico præsidio rudimenta deponeret, ad se accersit. ¶ Rudimenta & incunabula virtutis. Rudimentorum lucis. pro viæ initio, apud Plin. in Proœm. lib. 7.

Rŭdo, rudis, rudĭi, rudĭtum. Proprièa latinos pertinet qui rudere dicentem quam vocem ramentum. [רגה rugire, ululare. Gall. Rugir, mugir, braire comme vn asne ou bœuf. Ital. Ragghiare. Germ. Schreyen wie ein Esel. Hisp. Coźa que rebuzna. Pol. Rzegocze osieł. Vngar. Zsenoe ordas. Ang. To bray like an asse.] Ovid. 3. de Arte: Vt rudis è tenebris turpis olivia mola. ¶ Aptativè & de leonibus, & de hominibus dicitur. Virgil. 7. Aeneid. Hinc exaudiri gemitus, iræque leonum Vincla recusantum, & sera sub nocte rudentum. Idem 8. Aeneid. de Caco. Luctatusque cavo saxo, ac sine secta rudentem Excussit primam veris hujus syllaba produxit, quam in exemplis jam certa carpiamus.

Rŭdens, tis, participium. [רגה mugiens, ululans. Gall. Qui rugit, mugit, braire comme vn asne ou bœuf. Ital. Che raghia. Germ. Schreyend wie ein Esel. Hisp. Coźa que rebuzna. Pol. Rzegocze osieł. Vngar. Zsenoe ordas. Ang. That brayeth like an asse.] Ovid. 1. Fast. Ecce mihi cursu rauco Silenus vehitur: cædite, tempestivus edidit ille sonos. ¶ Rudens substantivum, vide ejus centum.

Rŭdens, tis, Sibilus qui rudendo emittitur. vox antiqua præterum decentia à Pacuvio conficta, quem ad modum incurvi cervicem pecus. Varr. lib. 4. de ling. Latin. eodem modo Lucilius dompera & repandirostrum.

Rŭdens, tis, substantivum. Funis ex quatuor quàm simplici genere. Funem nauticum majorem significans, à malo ad puppim relegatus. [σχοινίον μείζον. Gall. Cable ou grosse corde de nauire. Ital. Corda, fune, fregia, sarte. Germ. Ein seyl. Hisp. La cuerda de la nauve. Pol. Lina maszt przekrzywiaiąca na maszt przeciwny. Vngar. Hayo kötel, alatsoz. Ang. A cable rope.] quanquam etiam pro eo Plinius accepisse videtur quo naves contentas aliquantur, quem Græci appellant σκαφικόν. Virgil. 3. Aen. excutiuntque jubet lavare rudentes Plautus Rud. Dum hanc rudentem colligo. Catullus: Candidaque intorti sustollant vela rudentes. Cicero 3. Tusc. Vt mihi dudum Laconis dicenti videbantur, qui gloriantem quendam mercatorem, quòd multas naves in omne genus maximas diuitiis non sanè optabilis esset quidem, inquit, rudentibus tuis apta fortuna. Idem 1. de Divin. Sed est quæstio dictis explicanda. Rudentes autem ea de causa sapientissimi dicebantur, quod fores ejusmodi verberantur, rudere existimentur, neque unquam finem proferant finiendi non alio modo potare. Ex Nonio.

Rŭdis, eris, n. t. Lapidum hasta, & rudimentum materiæ. Est autem duplex, novum scilicet & vetus. [ξόανον. Gall. Iuer rude materiau, fust vieulx, ou ferrure, meilleur, plus fins & fondables. Ital. Sorte d'ogni vecchia materia di muro edificato, come marmorei & simili. Germ. Alles altes von dem gebäudnus Gebeine: als verbaudnus Eysen: Kalchgebeine etwas hergebrachts. Hispan. La madera. Pol. Drzewo, kamyng. Vngar. Ebromadek. Ang. Timber or stone of houses broken, rubbish or rubbish of old houses.] Novum rudus, est materia pavimenti hoc est, lata recens & tusa, seu tusse confracta cum calce ad pavimentum faciendum. Vitruv. lib. 7. Deinde ruderi novo recta pavimenta ita siccata, ut calcis, duæ partes ad quinque marmoris missi omnibus præstent reliquum. Vetus rudus, est materia veterum pavimento-

pavimentorum, & directorum ædificiorum, quæ lapidibus & testis confractis, calce ij; arena admixta constat. Plin. Complanare veteri ruderi erant vitæ. ¶ Antiqui Raudus dicebant, ut Festo, ejus; nomine, non solum lapidum fragmenta, verum etiam rem omnem rudem & impolitam significabant. Quæ de re vide plura paulò ante in dictione RAVDVS.

Rudimentum, vide suprà Raudus.

Rūdĕro, as, act. p. est rudas in loco. [ἐφηρμόττειν. Gall. *Pauer ou remplir de moyllon ou, ou de vuide matiere, vn edifice ou mur.* Ital. *Empire de cose materie, vn edificio, o muro.* German. Mit ſtein vnd kalck gemiſcht beſtehen. Hispan. *Reburrare ò ripiar la pared.* Pol. *Z murowáć y gruzem pomiędzy ſcianami.* Vng. Kŏ rombolekkal *be borduk.* Ang. *To pave or fill with rubbish or old houſes.*] Vitruv. lib. 7. cap. 1: Ne minori saxo quàm quod posset manus implere, crustumination onibus indoctus ruderetur. ¶ Ruderare verò est rudas ejicere. ἐξηφηρμόττειν. Varro de Re rust. lib. 2. cap. 2: Solum oportet esse eruderatum, & proclivum, ut everni facilè queat.

Rūdĕrātus ager, dicitur qui veterum ædificiorum materia scatet. ἠφηρμόσθαι, ἠφηρμόσθαι, ἠφηρμόσθαι. Plin. lib. 31. cap. 4: Rosam locis locis quàm humidis odoratiorem constat nasci; terram dum nec pinguibus, nec argillosis locis, contentamque rarisque proprieque ruderatum agrum amare.

Rūdĕrātĭo, onis, verbale, ſc. ἠφηρμόσθαι. Vitruv. lib. 7. cap. 1: Primumque incipiam de ruderatione, quæ principia teneat expolitionum.

Rūdĕrārium cribrum, ab Apulejo appellatur cribri genus majus, ex membrana minutis foraminibus pertusa, quo rudera: hoc est, lapilli, continilesque sordes è frumento expurgantur. [Pol. *Przetak, rzyſzoto.*] Polimentum autem, sive excussorium cribrum dicitur, quod ex setis equinis aut lineo rariore contexi solet, ad polituram à tritu hujus secernendum.

Rūdĕrium, ti, n. g. Locus plenus rudere: hoc est, lapidum fragmentis & materia ruinæ. [ἠφηρμόσθαι τόπος. Gall. *Vn lieu plein de vuides matieres de baſtiments, abeaux ou abatis.* Ital. *Luogo pieno di ſabaglia.* German. Ein art bau da man vom ſchutten, ſtemmen, vnd andern gemäſel eines gebäudes gemeinet. Hispan. *Caſa llena de los eſcajos de los edificios viejos.* Pol. *Miejſce pełne gruzu ſtłuczkiego.* Vng. Kŏ rombolással *be tömött hely.* Ang. *A place full of rubbiſh or ſhivders of old houſes.*] Cato: Lentem in rudero & rubricoso loco qui herbosus non sit, sevito.

Rūfĭus, a, um, Color non plane ruber, sed ad flavum nonnihil declinans. [אדמוני *adhomoni.* ἐυανθὴς, πυῤῥὸς. Gall. Roux. Ital. *Roſſo.* German. Braun oder turpetet, Belg. Bleen roet roos. Hiſp. *Roxo, rauio y bermejo.* Polon. *Ruſſawy.* Vng. Vörhönyeſke *ſarga ſzinu veresſeges.* Ang. *Reddiſh or ſomewhat yellow.*] Martial. lib. 14: Roma mugos fuscis vellitur, Gallia rufis. Terent. in Heaut. Rufamne illam virginem, etc. Plin. libro 12. cap. 12: Siccarum quidem levitate deprehenditur & colore rufo. Rufior comparativus. Plin. libro 16. cap. 14: Namque & materies magis dura, rutiorque ac nodosa.

Rūfŭlus, diminutivum. [ἐρυθρὸς. Gall. *Rouſſelet.* Ital. *Roſſetto.* Ger. *Rothe.* Hiſpan. *Rubio vn poco.* Pol. *Troche ruſſawy.* Vng. Vörhönyeſke *ſarga ſzinu veresſeske.* Ang. *A little reddiſh and yellow.*] Plaut. in Amph. Ut primum cerite citatus rufula.

Rūfŭli, appellati sunt Tribuni militum, non à populo, sed à Consule facti, quod de eorum jure Rutilius Rufus legem tulerit. Hi postea mutatione unius literæ Rutuli sunt appellati. Festus.

Rūfo, as, n. f. Rufus fum: [אדם *adam.* ἐρυθραίνω. Gall. *Deuenir roux.* Ital. *Eſſere roſſo.* German. Rot ſeyn. Hiſp. *Enrauecerſe, enrojecerſe.* Polon. *Ruſſawieć.* Vngar. Vörhönyŏdŏm, *ſarga ſzinŭ vörhönyŏ vagyok.* Ang. *To waxe ſomewhat reddiſh and yellow.*] unde Rufesco, ἐρυθρίαω. Plin. lib. 10. cap. 29: Grues senectute nigro fuscoque cerula in nigra rufescit.

Rūfo, as, act. p. Rufum facio. [ἐρυθρίζω, πυῤῥίζω. Gall. *Rouſſir, faire roux.* Ital. *Far roſſo.* German. Rot machen. Hiſp. *Enrojecer ò enrauecer otra coſa.* Pol. *Ruſſawie ſarkowie.* Vngar. Vörhönyeſsé, *ſarga ſzinŭ veresſé tenni.* Ang. *To make reddiſh.*] Plin. lib. 15. cap. 20: Rufatur capillus primum prodeuntibus nucleis. Et lib. 23. cap. 2: Tunc addito lentisco oleo illita una nocte rufat capillum.

Rūgă, æ. f. p. Contractio cutis in plicas & quasdam quasi fossulas: cujusmodi in fronte conspici solent. [πτυχὴ *chuthé.* ῥυτὶς. Gall. *Ride, ſide, roſſegrece.* Ital. *Roppa, ſaida, roſſegrezza.* German. Ein Runtzlen. Hiſp. *La ruga.* Polon. *Zmarſzczenie.* Vng. *Ránczok.* Ang. *A wrinkle.*] Cic. de Senect. Non cani, non rugæ repente auctoritatem arripere possunt, sed honestè acta superior ætas. Ovid. 14. Metam. -& rugis peraravit anilibus ora. Idem 1. de Arte: Jam venient rugæ, quæ tibi corpus arent. ¶ Hæc quoq; in vestibus eminentes, rugæ dicuntur: quemadmodum contrà cavitates interplicas, sinus appellamus. Plin. lib. 35. cap. 3: Præter quæ in veste rugas & sinus invenit. ¶ In arborum quoque fructibus qui ante maturitatem sunt decepti, aperientur eadem, & corticis contractiones oriuntur, quæ à similitudine rugarum animum veniunt & ipsæ in nomine hujus communem. Plin. lib. 12. cap. 7: Semina piperis cibaria, junipero paulò similiora, quæ in phaseolis videmus. Hæ priusquam dehiscant, decerpuntur, tostæque sole, faciunt quod vocatur piper longum. Putantur verò debiscentes per maturitatem, ostendunt candidum piper, quod deinde totum sulcis, rugis colorisque mutatur. Et paulò post: Desit tutta ola maturitas, ideoque & rugarum coloribus quæ similitudo.

Rūgōsŭs, a, um, adjectivum, Rugis plenum. [ῥυτιδιᾶς. Gall. *Plein de rides, ridé, plein de plis.* Ital. *Pieno de crespe.* Germ. Runtzecht oder voll runtzen. Belg. Bol vermen. Hiſpan. *Coſa llena de rugas.* Pol. *Pełne marſk.* Vngar. *Ránczŏs, ránczŏk.* Ang. *Full of wrinkles or plaits.*] Colum. lib. 12. cap. 43: Sed hæc ratio facit rugosa acina, & penè tam dulcia, quàm Idem lib. 10. cap. 31: Cortex omnibus in senectute rugosior. Facies rugosiorum passa. Catullus in Europ. Martial. lib. 5: Rugosiorem stola quum gerat Sinorem, ut aranearum cassibus parce mammas.

Rūgo, as, act. p. Rugas contrabo. [πτύσσω *chuthé.* ΔΗΡ *kamăt.* ῥυτιδόω. Gall. *Faire ride, ſe rider ou plier en plis comme vne robe ſe plie.* Ital. *Diſeccare increſpare.* Ger. Fältig machen oder gerumpffen machen. Hiſp. *Arrugarſe.* Pol. *Marſzczyć.* Vng. *Ránczŏsŏdom.* Ang. *To make wrinkles.*] Plaut. in Cat. Vide pallorem ut rugat. Rugata testa, apud Fest. lib. 9. cap. 33. ¶ Vide Corrugo, in rugas contrabo. συναγαγεῖν τὸ ὀφρύδιον, ἐυκλεῖν. Horat. 1. Epistol. 5: ne turpe rorat, nec tortâ mappa Corruget nares. Huic contrarium est Erugare de quo suo loco.

Rūgĭo, is, rugivi & rugii, n. q. [ΝΗΩ *ghegnach.* βρυχᾶσθαι. Gall. *Rugir, braire, bruſler.* Ital. *Ruggire.* Ger. Brüllen oder tummen wie ein Löw. Hiſpan. *Bramar el leon.* Pol. *Ryczeć iako lew.* Vngar. *Sivŏk oroſzlán módra, ſivok remek.* Ang. *To roare or ryke as a lyon.*] unde Rugitus qui propriè leonis est, quum vocem emittit. βρυχηθμὸς. Hieron. Amos 3: Leo rugiet, quis non timebit? Auro: Philomelæ: Tigrides inhumanæ tamen, rugitusq; leones. ¶ Hinc componitur Irrugio, de quo suprà suo loco.

Rūgītŭs, us, verbale a Rugio. [ΝΗΩ *ghegnach.* βρυχηθμὸς.]

Rūdis, is, a, um, adjectivum a rudendo: hoc est, à cadendo, ut quidam volunt, de doctum: ut pilum rudis, cujus crebro tosta frumenta pistuntur. [ῥάβδος. Ger. Stauds, verben, nicht zugerichtet. Pol. Tłuk.] Plin. lib. 18. cap. 10: Pilum nō omnium facili in. Quippe & ferrum spicam farris, cum pistrini pilo præferrato, fistula ferrata, & stellæ ænea denticulatæ, ne si intenti pinsant, concrescant grana, ferrumque frangantur. Major pars Italiæ rudi utitur pilo, rotis etiam quas aqua vertex obtinet, & molat. Quem tamen Plinii locū explicans Hermolaus, rudem pilum dictū innuit, nō à rudendo, sed ab asperitate quasi rudimentum, sive (ut alii scribunt) rubidum: quod nomē antiquis asperum & impolitū significabat. Verba Hermolai sunt hæc: Præferratum pilum in molendo propterea vocatur. Plinio, ut à pilando sic enim ipse vocat, quod sine ferro est, id nomē habeat, quàm quod asperum, impolitumque.

Rūmă, vide R VO.

Rūtă, æ. f. p. Instrumentum ferreum stimulo rusticorum additum ad vomerem detergendum. [σκάλις τι γεωργικὸν βραχιόνιον ἢ ὠτὸν τοῦ ἀρότρου. Gall. *Vn inſtrument duquel on labourant ſe ſert de leurs coutres.* Ita. *Inſtrumento di ferro da nettare il vomere dell' aratro.* Ger. Ein ſtücken mit einem eiſen damit man das pflugeiſen abſtoßet. Belg. Eenen ploech ſchaeren. Hiſp. *El arzon ò gancho del vomere.* Pol. Oſtroka, kopca. Vng. Ketkés. Ang. *An inſtrument of iron to cleanſe the coulter of the plough.*] Plin. lib. 18. cap. 19: Purget vomerem subinde stimulus cuspidatus rutæ. Est autem diminutivum à Runa, quod est telorum genus ſationem habens cuspidē. Unde Runatum dixit Ennius pro runa armato, sive (ut Festus interpretatur) pro pilato, hoc est, pilo instructo.

Rūmă, æ. f. p. à veteribus dicebatur mamma, ut annotavit Nonius, citans locū Catonis ex opere de liberis educandis. [ΠΔΡ *ſchad.* Πτὶς ἀδελφὴ μητρὸς. Gall. *Nourrice.* Ital. *Poppa, pecora, zezza.* German. Ein Dutten. Hiſp. *Teta.* Polon. *Cycek.* Vng. *Tŏcz, Emlŏ.* Ang. *The dugge or teat of a beaſt.*] Rumam (inquit Cato) porco vocabulo mammam appellamus: à qua suorum: etiam nunc appellantur agni. ¶ Hinc et à lacte ire dicebant antiqui pro lactare, quasi rumam in os inferre: quod tamen verbum potius ad lenē & libidinis significationē est translatū, ut latius videre licet suo loco. ¶ Rumam præterea Servius interpretatur, eminentiorem colli partem, ad quam demissus cibus à cervis revocatur à animalibus. Quod & ipsum Festus innuere videtur, quum innuere antiquos dixisse ait pro ruminare.

Rūmĕn, inis, n. s. proprie in animalibus quibusdam dicitur quidam quasi ventriculus, quo illa pabula ad tempus demittunt, inde; rursus ad os revocant unde & ruminare nonnulli accepit. [ἡ πρόσθιος κοιλία, ἀναγωγεύς. Gall. *Le boyau du ventricule de deſſus nommé.* Ital. *Legaia.* Ger. *Der vormonſt der Thieren mit dem ſie die Speiß mit beyßen / vnd widerkeuwen.* Belg. *Den gorge.* Hiſp. *La trocera con que rumian.* Pol. *Zołądek bydlęcy.*

ſing. Vngar. Kerbeg as, kere. Ang. The cud &c.] Rumen, inquit Nonius, locus eſt in vētre, quo cibus demittitur, & unde redditur. ¶ Per tranſlationem tamen pro ipſo etiam ſumitur ventriculo, tibi & potus receptaculo. Pomponius Proſtibalo, ut ait idem Nonius: Ego rumorem parvi facio, dum ſit rumen quem impleam. Feſtus rumen interpretatur partem colli qua ea devoratur. ¶ Rumē item antiqui pro ruma accipiebant: hoc eſt, pro ubere ſive mamma. Plin. lib. 15. cap. 18: Coluturnus arborem foro ac Comitio Romæ natæ, ſacra, fulguribus ibi conditis: magiſque ob memoriam ejus, quæ nutrix fuit Romuli ac Remi conditoris appellata, quoniam ſub ea inventa eſt lupa infantibus præbens rumentia: cujus vocabant mammam.

Rūmĭno, as, pen. cor. & Ruminor, aris, d. p. Remando, & cibū à rumine ad os revoco: proprieq; de iis dicitur animantibus, quæ in ſuperiore mandibula dentes primores non habent. [Ἀναμασσᾶσθαι, αἰσχρολογεῖσθαι. Gall. Remascher, remaſcher, ou mascher. Ital. Ruminare, quando è buoi &c. German. Widerkeuwen, mit dem. Hiſp. Rumiar los animales, ó remugar. Pol. Zuuacz po. Vngar. Ketôſ vagyâs. Ang. To chew the cudde.] Colum. lib. 7: Propter quæ hos neque ruminare, nec linguæ decerpit. Virg. 6. Aeglog. Illice ſub nigra pallentes ruminat herbas. Plin. lib. 12. cap. 23: Ruminant præter jam dicta tria trifolium, cui quam à nobis alucinur. ¶ Per tranſlationem ponitur pro in memoriam revoco, & diligenter perpendo. Varro ſi margo, ut erat Nonius: Odyſſeam enim Homeri ruminari incipies. Idem, Tanaquile, apud eundem Nonium. Varro: Non modò abſens de ea ſæpius cogitabit, ſed etiam ruminabitur humanitatem ejus.

Rumĭnātio, onis, verbale. Ex. [הגה, שיח. Gall. Remachement, remaſchement. Ital. Ruminatione, remaſchiamento. German. Widerkeuwung. Hiſpan. Cóer de rumiar ó remugar. Polon. Rzuuacze nie. Vngar. Kerbeg. Ang. A chewing of the cudde.] Plin. lib. 11. cap. 37: Quibus neque dentes ſurſum neque ruminatio. ¶ Ruminatio, rei cujuſpiam in memoriam revocatio. [Pol. Rozmyſlanie.] Cicero ad Attic. lib. 2: Quanto magis vidi ea tua humanitate quam ex illius ſermone quid ageretur de ruminatione quotidiana, de cogitatione, &c.

Rūmĭnālis, he, Roma fuit in Comitio, fulguribus ſub ea conditis ſacra, à ruminando, ut quidam volunt, dicta, quòd ſub ea pecudes æſtatis tempore frigoris captantes, herbas ruminare conſueverint. Aut certè, ut Plinio lib. 15. cap. 18. placere video) ab eo quod ſub ea inventa ſit lupa Romulo & Remo rumentia id eſt, mammam præbens. [German. Der ſtuc gebauwen vber meichem die wölf in Romulum vnd Remum zeſäuget hat.] Livius libro 1. ab Vrbe: Primum Romularem ficum à Romulo dictam putat, quæ deinde voce paulatim depravata, Ruminalis cœpit appellari. Verba Livii ſunt hæc: Ita velut defuncti regis imperio in proxima alluvie, ubi nunc ficus ruminalis eſt, (Romularem vocatam ferunt) pueros exponunt. ¶ Ruminales hoſtiæ, eorum animalium quæ ruminant. Plin. lib. 8. cap. 51: Coronæ canus ruminales hoſtias, donec trientes ſierent patres negavit.

Rūmentum, inquit Feſtus, idem quod abruptio.

Rūmex, rumicis, m. t. Herba eſt ſylveſtris ex lapathi generibus, à quibuſdam oxalis appellata, ſed varia proximi, foliis acutis, colore betæ candido, radice minima. [Ξυλόφυλλον. Gall. Oxelle, parelle, ou vinette. Ital. Romice. German. Wewrwurtz oder Geiſtraum. Hiſpan. La romaça verde ó cocida. Polon. Kwáſ ſzczaw. Vngar. Sikó. Ang. Sower dock, or docken.] Quidam etiam lapathum cauticinum appellant, ad ſtrumas eā exungia efficacissimum. Virgilius in Moreto: Fœcundusque rumex, malvæque, violæque virebant. Sunt qui tenuioribus quæ rumicis appellationem latius acceperunt: ut ad omnia lapathi genera extendatur. Plinius tamen ſpeciem ſam depictam, à cæteris generibus rumicis nomine diſtinguit. Videipſum lib. 20. cap. 21. lib. 19. cap. 12.

Rūmĭfĕro, Rumigero. Vide RVMOR.

Rūmĭgĕro. Apuleius utus eſt pro ruminare, & quod Quintilianus ac Plinius ajunt, remādere, & cōmanducare. [Ἀναμασσᾶσθαι, μηρυκισμός. Gall. Remâcher, remaſcher, ou ſe mascher. Ital. Ruminare, masticare &c. Ger. Widerkeuwen. Hiſp. Rumiar. Pol. Pojadanie. Vng. Kerbeg. Ang. The chewing of the cudde.] Verba Apulei ſunt hæc lib. 4. de Aſin. Jam fere tertium palam rumigabam.

Rumĭno, Ruminor. Vide RVMEN.

Rumis. Rumis id eſt, mamma. Rumis (inquit Feſtus) mamma dicitur: unde & rumi ei appellant hmdos γάλακτος, qui ſub hanc ſub mammis habentur. [שד. Gall. Mamelle. Ital. Mammella. Germ. Ein Dutte. Hiſp. La teta. Pol. Cyck. Vngar. Tsöc. Ang. The teate, dugge, or dogge.] Varro de Reruſt. cap. 11: Mammosa jumenta, five rumia ut antè dicebam unde dicuntur ſi bimuli agni ludentes.

Rūmo, mas, Antiquis idem erat, quod lacto, quaſi rumamin os infero. [Θηλάζω. Gall. Donner la mammelle, allaiter. Ital. Lattare, mettere la mammella in bocca. German. & Hiſpan. Hilpan. Dar à mamma la teche. Polon. Dac ſſic. Vngar. Szopik. Ang. To give ſuck.] Vnde deducitur compoſitum irrumare, quod olim nihil aliud erat quam rumam: hoc eſt, mammam in os pueri inferre. ¶ Rumare item antiqui dixerunt pro ruminare, teſte Feſto. Nam & rumam, ſi Servio credimus, iidem pro ruminē dixerunt: hoc eſt, pro eminente ſub collo parte, ad quam cibus demiſſus, à certis revocatur animalibus.

Rumŏr, oris, m. t. Fama, & ſermones populi. [שמועה, לשון הרע. Gal. Rumeur, bruit de vile fca. Rumor, fama, vocalle. Ger. Ein geſchrey das von einē ding außgebeut in gemeine gaſſenred. Belg. Een gerucht: fame, ben gemeenen roep. Hiſp. La fama de mucha ineuidia. Pol. Wyſzarzg'oſzczerſtwo. Vng. Hîr, hîre. Ang. Rome, brute.] Cic. in Philipp. Impro & ſumis rumoribus diſſipatis. Terentius Andr. Meum gnatum rumor eſt amare. Cic. ad Caſſium, lib. 12. Epiſt. Nihil perferunt ad nos, præter rumores de oppreſſo Dolabella: facta illos quidem conſtantes, ſed adhuc hunc auctore. Idem Attico, libro 16: Sed tamen rumoris artificio quid aſſaveris Horatius Serm. Satyr. 6: Frigidus à roſtris manat per compita rumor. Virg. 12. Aen. Rumoresq; ſeriæ varios, ac talia fatur. ¶ Aliquando ponitur pro favore, ſeu ſtudio. Servius. Virg. 8. Aen. Ergo iter inceptum peragunt rumore ſecundo.

Rūmuscŭlus, diminut. rum. Parvus rumor. [Ψιθύρισμα, ψιθυρισμός. Gall. Petit bruit. Ital. Picciola fama, rumore. Ger. Ein geſchepfle oder ſtette tag von einem tieg. Hiſp. Pequeña fama. Polon. Mała wieść. Vng. Kis hîrecske. Ang. A ſmall or little brute.] Cic. ad Attic. lib. 2: Quas quidem ego multo magis vereor, quàm eorum hominum, qui hodie vivunt, rumuſculos.

Rūmĭfĕro, as, pen. cor. Rumorem fero: hoc eſt, famam ſpargo: quod & Rumigero, as, dicitur. [שמועה משמיעה. Gall. Faire courir vn bruit, faire vn bruit. Ital. Spargere rumore. Ger. Außſagen gemeinlich, ein geſchrey außgehen laſſen. Hiſ. Acrecentar rumores. Pol. Rozmnoſzam, rozſzerzam. Vngar. Kîr kîre keresſ. Ang. To ſpread or ſpread a brute and rumour.] Plaut. in Amph. Quamque adeò civis Thebani non rumifertur probam.

Rumigerulus, qui rumorem ſpargit. [Ψιθυριστής.]

Rūmpo, pis, rupi, ruptum, act. Frango, revello, ſcindo. [פרץ parats, קרע karah, שבר ſchabar. Γρήγνυμι, ῥήγνυμι, ἀγνύω, ἀναγνύω, ἀποκλάω. Gall. Rompre, mettre en pieces. Ital. Rompere, ſpezzare, affrangere. Germ. Brechen oder zerbrechen, zerreiſſen, zerreiſſen. Belg. Breken. Hiſp. Romper, quebrar. Polon. Łamię, rozłamuię. Vng. Al tenni el ſzakaſztani. Ang. To break.] Virgil. libro 5. Aeneid.: nodos, & linea vincula rupit. Idem 9. Aeneid. Rumpere claustra manu, ſociosque immittere portis. Rumpere vincula, jeſt effracto carcere, vel ruptis compedibus, aliave è cuſtodia exinocte. Cicero in Catil. Adjungit gravem pœnam municipibus, ſi quis eorum vincula rupiſſet. Idem 4. Taſcul. Nec tamen ulla vincula carceris reperio, quæ interdum rumpere ponitur pro defatigare. Terentius in Hecyr. Vt me malo lando rumperet. ¶ Rumpere ſilentium, & rumpere vocem, eſt in vocē prorumpere, & rem ſilentio aliquadiu ſuppreſſam eloqui. Virg. 10. Aen. -quid me alta ſilentia cogis Rumpere? Idem 2. Aeneidos: Compoſito rumpit vocem, & me deinde vocat. ¶ Rumpere moras, eſt auferre moras, ſive feſtinare. Virgilius libro 3. Georgic. -en age ſegnes rumpe moras. ¶ Rumpere fidem, eſt fidem violare. Ovidius Epiſtol. 23: Rumpi quam rumpam ſum mihi cauſa fidem. ¶ Rumpi item dicuntur, quæ nimia cenſione diſſiliunt. Cicero in Verr. Vtrum quando illa quæ ſunt in ſolo rumpantur. ¶ Tollitur a rumpere vehicles, apud eundem 2. de Divinat. Horat. Serm. 2. Satyr. 3: quum magis, atque Semagis inflatet, Non ſine te rupere, inquit, Patroni. ¶ Hinc ſumpta tranſlatione, rumpi invidia, & rumpi malis dicimus, pro eo quod eſt, graviter diſſentiari, & vix ferre poſſe. Virgilius 7. Aeglog. -invidia rumpantur ut illa Codro. Cicero Quint. libro 3: Vt his malis Reipub. licentiaque audaciam, quibus antea rumpebar nunc ne moveat quidem. ¶ Rumpo, pro rumpi facio. Martial. libro 10: Grandia ne exigua hos ranam rupera tolmo. Sic puto, Torquatus rumpet Oraciliam. ¶ Rupis verbi compoſita ſunt, Abrumpo, corrumpo, dirumpo, eorumpo, irrumpo, interrumpo, perrumpo, & prorumpo, de quibus ſuis locis.

Rŭpto, [ῥῆξις, ἀπόρρηξις. Polon. Przerzgnienie. Vngar. Zokadás.] Vlpianus D. libro 9. Tit. 2. l. 27: Rupſſe eum utique accipiemus qui vulneravit: vel virgis ſe ceſſerit vel pugno cecidit, vel telo, vel quo alio ut ſcinderet alicui corpus, vel tumorem fecerit. Aquila enim eas raptiones quæ damna dant perſequitur.

Rŭptŏr, oris, m. t. [פורץ porets, קורע koreah, פרם parsam. Ἁρπαστής, ἁρπακτής, ἁρπαγεύς. Gall. Rompeur, qui rompt. Ital. Che rompe. German. Ein brecher, zerreiſſer. Hiſpan. El que rompe ya. Polon. Rozpruwacz. Vngar. Szakaſztó. Ang. A breaker.] Livius libro 42. ab Vrbe: Ficcine eſt, inquit, ruptor fœderis humani, violatorque gentium juris?

Rŭpēs

Rūptus, a, um. Fractus. [פרוץ *parūtz* קדום *kadūm* Jap. Gall. *Rompu, creué.* Ital. *Rotto, creuato.* Ger. *Zerbrochen.* Hisp. *Quebrantado.* Pol. *Rozerwany.* Vngar. *Elszakatot.* Ang. *Broken.*] Virg. Georg. 2. quo vi magna alta tumescant: Obicibus ruptis. ¶ Testamentum ruptum: id est, irritum cui opponitur Ratum. Cic. de Orat. Testamentum ruptum aut ratum. ¶ Aliquando ruptum dicimus fregatum & membris factum ex diutino labore. Apulejus: Quousque ruptum illum ac claum, nunc etiã claudum, frustra putamus? ¶ Aliquando ruptus, pro eo qui minus qui vestibus est lacertis, & pannutus. [קדום *kadūm* Jap.] Mart. Qui tam ruptus, dic mihi, Gallus est?

Rumpi, potum. Equi & muli aces dicuntur. Bracchia sunt vitium, quibus de ex arboribus in arbores traduntur, & sibi manu connectuntur. [Gall. *Assembler de vigne.* Ital. *Rompolo, rosolo.* German. *Dieraspanten hebt an den Reben so man sie hohe vber einen Baum leyt, vnd anderen zuziehet.* Hisp. *Sarmientos de la parra.* Pol. *Krzyżowanie się winne.* Vng. *Egy szőlőnek más fával való szőlővel.* Ang. *Branches to be set by the vine trees & brought from tree to tree and tied together.*] Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 8: Quantum pedamentum est natiuum ejus generis, ubi ex arboribus in arbores traductis vitibus vinea fit: quas traduces, quidam rumpos appellant. Quibus ex verbis Varronis quorundam manifestum est eosdem esse rumpos, qui alio nomine traduces dicuntur, reliquum est ut doceamus, hosce nominibus non arbores ipsas significari, ut quidam putaverunt, neque surculos vites ipsas, sed quandam virium velut brachia à trunco arbore quamque matre porrecta, & una medium arborum intervallum ibi occurrentia, ibidemq. connexa. Id autem planum fiet Columellæ testimonio lib. 5. cap. 7. ubi sic habet: Cætera simili ratione atque in arbusto Italico administrantur, ut vites longis stirpibus deponantur, ut eadem diligentia curentur, atque in ramos educantur, utque traduces omnibus annis inter se ex arboribus proximis connectantur, & vetustæ decidantur. Si tradus traducem non contingit, media virga inter eas deligetur: Quem deinde fructus pondere urgebit, subjectis adminiculis sustinetur.

Rumpõtinum arbustum, Genus arbusti Galliei est, à rumpis id est, traducibus nomen habens, qui arrunque ramis exporrecti, & circa medium arborum duorum intervallum ibi occurrentes cõnectuntur. [Pol. *Winnica splatanego rodzaiu.*] Col. lib. 5. cap. 6: Lit & alterũ genus arbusti Italici, quod vocatur rumpotinũ. Id desiderat arborem humilem, nec frondosam. Cui proximæ vitis idonea populus est: est arbor comosissimus. Quinetiam ornus, & carpinus, & omnis omnino quã sit alix. Hoc genus arbusti sequens est tragicum. Medio autẽ illi, ubi etiã hodie nomen servat. ¶ Arbores rumpotinæ, quibus vites rumpotinæ innectuntur. Vites autem rumpotinas (ut ex prædictis facilè intelligi potest) eas vocamus, ex quibus rumpi id est, traduces ducuntur. Columella loquens jam crudo Arbusto rumpotino tres frumentum cõ fulcire inter utranque partem, vigiati pedum spatia intervenium. At ubi segetibus indulgetur, in alteram partem quadragena pedes, in alteram viginti relinquuntur.

Rumpõtum factum, Locus rumpotino arbusto cõsitus, vel ipsum arbustum rumpotinum. Col. lib. 5. cap. 6: Nam ita fere constituto arbustum rumpotinum animadverti, ut à duobus pedes laxis siccis, & divolis, ad duodecim pedes planis & uliginosis tabulata disponantur. Reliqua videto dictione præcedente.

Rumūsculus. Vide RVMOR.

Rūnā. Tel genus latioris ensis habens cuspidem: à quo deducitur adjectivum Runarius id est, runa armatus. Ennius: Runcare cerdo id est, falata, ut interpretatur Festus. [Polon. *Oszczep.*] ¶ Hujus diminutivum est Runla, de quo paulò antè.

Runcīna, æ. f. [Germ. *Ein schrotsag.* Belg. *Een groote sage.* Pol. *Pila wielka.* Ang. *A hand saw to cut timber.*] Fabrile instrumentum esse cõstat: sed tamen quale sit, videri non satis convenire inter eruditos: aliis asserentibus genus esse ferræ majoris, qua fabri materiarii tecent arborũ moles, subjectis cantheriis: rustici ferramenti genus esse existimantibus, ad dumeta excidenda accommodatũ. Nos contra runcinam eandem putamus quã vulgus hodie planstare vocat, qua fabri asseres radunt & lævigant. Idque ut ita esse jam amplius, facilè adducimur Plinii testimonio lib. 16. cap. 42. ubi sic habet: Firmissima ad cetera abies. Eadem valvarum repagula, & ad intestina opera aptissima, sive Græco, sive Campano, sive Siculo fastigatis generi spectabitur, ramenturis omnibus pumicato semper urbe se volvens ad incitatos runcinarum raptus.

Rūnco, as, act. p. Herbas inutiles frumentis vel noxias evello, sive carpo. [פרוץ *parūtz* Gall. *Sarcler, arracher les mauuaises herbes.* Ital. *Cõrpare l'herbe cattiue.* Ger. *Das vnkraut ausreuten.* Belg. *Wieden.* Hisp. *Escardar.* Pol. *Zkorzenianie ziela.* Vng. *Gyomlalom.* Ang. *To weed or pluck out weeds.*] Ut Rubi vepres pinas, apud Catonẽ de Re rust. cap. 2: Runcare segetem, cũ herbis noxiis expurgare. Plin. lib. 18. cap. 22: Siliginem, far, triticum, semen hordeum occato, sarrito, runcato, quibus dictum est diebus. ¶ Hinc componitur Eruncõ, de quo supra suo loco.

Rūncātio, verbale, ōnis. [*Sarrimento.* Gall. *Sarclement.* Ital. *Sarmentare.* German. *Iäten.* Hisp. *Escamondo.* Pol. *Oczyszczenie.* Vngar. *Gyomlalás.* Ang. *A weeding.*] Columel. lib. 2. cap. 9: Præcipiemus tamen exigant sarritionem & runcationem, ut herbis liberentur.

Rūncātor, ōris, m. s. [*Sarrimentor.* Gall. *Sarcleur.* Ital. *Runcatore.* German. *Ein iäter oder reutter.* Hispan. *Escardador.* Polon. *Wieniec.* Vngar. *Gyomlálo.* Ang. *A weeder.*] Columel. lib. 11. cap. 3: Quæque prætenero, intelligi potest runcatorem operam postulare runcatoris.

Rūncātum, i, n. s. Cado, concido. [כתת *kathath* (vel) *kathathi*, vel *kathathu*, *quemadmodum* Gal. *Choir de bois ou de vne, tomber, abattre arbres.* Ital. *Rouinar, cadere precipitare.* Ger. *Zuhauwen* fallen oder fellen. Belg. *Houwen.* Hispan. *Derribar, cortar.* Pol. *Wszystko vpadnienie.* Vngar. *Le vagdalni valo.* Ang. *To fall down or go to ruine.*] Virgilius 2. Aeneid. ruinas alto à culmine Troja. Terentius in Heaut. Quid si nunc eccum rursus: Ovidius quarto de Ponto, Eleg. 3: Ei subito casa quæ valuêre, ruunt. ¶ Per translationem quandoque ponitur pro effundi. [שפך *shaphakh*.] Virgilius libro 8: Vaderunt eadem voces responsa Sibyllæ. ¶ Quandoque pro decidi. [נפלות *naphlūth* נפילה *nephīlā*.] Cicero libro 3. Officiorum: Si res non est tanta, ut paucorum pari ruina, & pernicie maximam secum trahat perniciem. ¶ Quãdoque pro cumulare, velcumulari ponitur. ut ibi habet ac ruinarium, quasi aliquid cumulatum. Virgil. in 1 Georg. Quid dicam jacto qui semine cumulos arvi insequitur ruinosque rigat malè pingues accumulat. Idem libro 1. Aeneid. spumis salis æra ruinant. Prudentius: æris acervos ruit, *ἐπιχώννυσι* scilicet. Horat. jocum intelexit, ut mercurium nummorum dixit, etiam si modus metiretur & ruinet acervus nummorum. Hinc est quod Cicero dixit ad Atticum libro 16: De Dolabella laudibus detruam cumulum. ¶ Quandoque pro festinanter ire, seu in præceps ferri, & sine cautela aliquem in periculum facere. [שוט *shūt* נפל *naphal* *ἐπιφέρω*.] Virgilius lib. 10: Quo moriture ruis, majoraque viribus audes? ¶ Quandoque pro impellere. [הדף *hadaph*. *Hadere.*] Terentius in Adelph. Cæterum, tacitum, agere in lapidem, tondere, prosecare, ¶ Quandoque pro perire, vel evenire. [מות *mūth*. *Mori.*] Virgilius libro 1. Confestim ruebant: Ossa foris. ¶ Quandoque pro corpore, & gravi somno quodammodo ruinam simulat. Virgilius libro 1. Georgic. ruit arduus æther: id est, tonitru percipit. Ad eundem modum cœli ruinam idem libro 1. Aen. pro tonitru poliri: Euchius *ἐπιχέω* oppressos Troas, exitq; ruina. ¶ Verum id est, præcipitatur, & ad finem properat Idem lib. 1. Georg. Vel quum ruit imber in fenum vel. Nox ruit Id. sexto Aen. Nox ruit. Aeneas, nos flendo ducimus noctes. ¶ Rutre nubem, cit ejecere, ebullire. Virgil. 2 Georgic. & ruit æthram Ad cœlum picea crassus caligine nubem. ¶ Hujus compositæ sunt, adruo, corruo, diruo, eruo, irruo, obruo, & subruo: quorum significata vide suis locis.

Rūnci, ās, act. p. Catus, excidendique dicitur. [חטב *khathabh* (vel) *khathabhi*, vel *khathabhu*, *quemadmodum* Gal. *Rompre, briser* Ital. *Rompere, cedere.* Germ. *Zerhauwen, zerhawung.* Belg. *Houwen vell.* Hisp. *Cortar.* Pol. *Odsiekanie, odrąbienie.* Vng. *Kamara.* Ang. *Dung of beasts or falling down.*] Kara (ut inquit Hieronymus) ruina est quam patres dominorum dicuntur, &c. Cleg. Tute Magis me moverunt Corniscis subitò adfectæ parcum ruinæ, quàm ipsos Corniscos. ¶ Ponitur aliquando pro morte. [מות *mūth*.] Plin. lib. 7. cap. 53: Prodigia in nostro ævo Neronis principis ruinas, fatum. ¶ Cæca ruina, pro cæcitate. [עורון *ivvārōn*.] Vng. 1. Aen. Fudit eos apprectos Troas, cæca ipse ruina. Vbi Servius: Cæca ruina dicit, tenebrosa, quorum fœnus similis est ruinæ. ¶ Transfertur & ad omnia, ut pro quavis pernicie, seu calamitate accipiatur. [אידה *ēdā*. Pol. *Szkoda.*] Cic. 1. in Verr. in Cæcil. Præsertim ruinas fortunarũ mearũ. Idem Ad Magnam proximis Idibus ruina impendet. ¶ Subducere caput ruinæ: est exponere se periculo. Cæcil. lib. 3. Ecquis, hunc meis malis inhiare animos versant: ruinæ rerum clos fodere capita, ut pernicient trahi, quã Baptra patean excepturæ eos domus & opulenta.

Rūnōsus, a, um. Cadaticus, seu ruinã minans: [*Ruinoso.* Gall. *Ruineux.* Ital. *Ruinoso, che minaccia rouina.* Ger. *Baufellig, vmbefellig.* Hisp. *Cosa que cae.* Pol. *Obalistość ruinowe.* Vng. *Romlo.* Ang. *Ruinous, that decayeth*] ut Arbor malè materiata, ruinosa, apud Cæcil. Ossa ignaterum in manibus cubitum ea apparent serpentes, ruinosæ inacciatæ, ruinosæ.

Rūpes, is, f. Petra, sive mons præruptus & rumpendo. [סלע *sela* צוק *tsūk* *Scalpendo, scindendo, secando.* Gall. *Vne roche, vn rocher.* Ital. *Rupe.* Ger. *Ein felsen oder felß.* Belg. *Een hoge steene.* Hisp. *La penna.* Pol. *Skała.* Vng. *Meredek kőszikla.* Ang. *A rocke.*] Cæsar. Bell. Gall. Quod quum ex omnibus in circuitu partibus altissimæ rupes, declivesque aderant, una ex parte, &c.

Rūpīcaprī

Rupícrepus Festus. [Pol. Człowiek.] Petrones rusticí ferè dicuntur propter vernilitatem, & quod deterrima quæque ut præruptí amant petræ vocantur, ut rupices ídem à rupibus, aliter à petrarum usu fricare & durare dicti.

Rupícula Apuleio Florid. lib. 1. Quos ex supiconibus, basilicis aberrantes, tam infusos est, ut si polum accipere velit, desertis mœnibus abdicat.

Rupsit, Videmus veteres Latinos in commutatione præteritorum tenues in duplices mutare solere ut pleruncque ut cepertis capsis, pro cepertis præcepta, rupertus capsit Sanctius 12. Tabo. apud Festum. Si cientiorum rupsit, pro rupuerit.

Rúpscapra, æ, f. p. Capra silvestris, quasi rupium capra. [Pol. Kozica górska. Vng. Kösziklás kecske. Ang. A mountaine goat.] Plinius 11. cap. 37. Rupscapra in dorsum adunco cornu damnis in adversum. Lib. 8. cap. 30. Capræ tamen in plumosissimis hucinet transfiguratæ. Sunt capreæ sunt rupicapræ, sunt hæc petrinarum miracula.

Rurícirsis. Ruricola, Ruro, Vide S. V. s.

Rursus, & Rursum, iterum, denuò. [שוב Sob. sal. sal. Gall. Derechef, d'avantage. Ital. Di nuovo, un altra volta. German. Widerumb. Belg. Wederom. Hispan. Denuevo, otra vez. Pol. Zasie. Vngar. Ismeg vigyonaz. Ang. Again, afresh.] Cicero Milonian. Facis ut rursus plebs in Aventinum revocanda videatur. Terent. in Eunuch. Inimicitiæ, indutiæ, bellum, pax rursum. ¶ Invenio autor interdum rursus & denuo conjuncta. Plautus in Pœnulo: Revertor rursus denuo Carthaginem. ¶ Rursum prorsum. Terent. in Heaut. Tace, rursum prorsum nescio, & cedo rursus prorsum. Donatus Rursum, propriè retrò: Prorsum, antè. Ego hæc & eli proverbialiter, ut dicimus, Surfum deorsum, intrò foras, Hæc illa. ¶ Quandoque ponitur rursus pro etiam, ut Virg. Haud rursum cuncos trunci resecantur.

Rus, ruris, n. t. Prædium rusticum: ita dictum, teste Varrone lib. 4. de lingua latina, quòd in eo quotannis rursus eadem fiant, ut reponatur fructus quod tamen in eo rum videri potest, cùm verisimile sit ita fuisse ex Græco ἄγρος, prima littera abjecta ut ἔργον, magro, & similia. Scaliger in Varronem. [שדה sadeh. pagus. Agros. agrarius. Gall. Un champ, un village, un champ. Ital. Villa, paese, villano, contado, campo. German. Ein Feld oder Gut. ein Bauwren Dorpang. Hispan. El campo que sciabra à arar, aldea. Polon. Pole. Vngar. Mezö jaras, mezö. Ang. The country.] Plautus in Captiv. Rus tu Horati. 1. Epist. 10. Rus amatores hac iare scilicet una Matrona debiles. Cicero pro Roscio Amer. Habet animi relaxandi causa rus suburbanum & tuburbanum. Idem 3. Offic. Ab hominum consuetudine relegasset, & rus habitare jussisset. Virgil. 3. Georg. Tunc seri primo cum sidere frigida rura Carpamus. ¶ Rus fœcundi dixit Persius, quòd omnibus rebus abundet. Satyra 1.

Ruscélum, diminutivè à rus. [Polon. Wieśiczka. Vngar. Mezöcske.] Gell. lib. 19. cap. 9. Cœnam dabat amicis ac magistris in ruscelo.

Rurális, rurale, om. t. Quod ad rus pertinet. [ἀγροικός. Gall. Champestre, de village. Ital. Cosa de villa. German. Zu ju dem Feld gehört. Hisp. Cosa de campo que sciabra, ó de aldea. Polon. Gumienny. Vngar. Mezöbéli, mezei. Ang. Of the country.] Unde Ruralis dii, Mercurius, Panque, quibus sacrificabant placentes, & virum, cujus de re extat non inverecundum Leonidæ Græci poëtæ epigramma:

Ἀλλὰ σὺ τοιμένιον ἔχεο καὶ Φυλακὸν ἀνδρῶν ἀγρὸν
Πάνεσσι, καὶ Ἑρμείαν γεγαυῖαν πάτης
Καὶ σὺ, τὸν ἀγρονόμον δὲ καὶ ἀγραύλοις μεμέλοντα Ἑρμῆν,
Ὅς τις ἐπ' ἀγρονόμοις ἄσκοπος ἀντομένοις,
Ἀλλὰ σὺ Λατοΐδη, τὸν ἀγρὸν Νικίλλιον ἀνδρὸς.

Id est. Stabula & Nymphæ custodes agri, vos sub saxo sinites, tuque æquis virtus primus & quadrate ovium servator Majæ Mercuri, quique capris dejectum Pan occupas scopulum: propitii hæc loca, populumque primum vino suscipite, Acacidæ dona Neoptolemi.

Rusticélla, æ, rustica. [Pol. Zabawka na wsi. Vng. Parasztos szeretö mulatsága.] Apuleius in Apologia: Ille verò nec Dii rationis qui eum pascunt, ut vehunt segetis ubertas vitis, aut segnis pomitas imparti.

Rústicus, rustica, om. c. Quod ad rurus vel eorum proprium quid rure degunt. [ἀγροικός. Gall. De village, rustique. Ital. De villa. German. Baurisch oder Bäwrisch. Hisp. Cosa de aldea. Pol. Chłopski. Vng. Szeröi. Ang. Villanish, of the country.] Apul. Rusticos vocabula vulgus indoctum rosas laureas appellat.

Rusticórum, n. com. g. Qui rure colit. [עבד האדמה ובר Gabad hadamah. husbandman. Gall. Laboureur, homme des champs, villageois. Ital. Contadino. German. Ein Bauwer / einer der das Feld bauwet. Hisp. Aldeano. Pol. Chłop, gbur, ślachcic, rataj. Vn. Paraszt, mezömunkás. Ang. That dwelleth in the country.] Col. lib. 10. cap. 32. Hæc rusticolæ parerentur montibus? Ovid. lib. 5. Metam. Rusticolasque boves lethæ dedit. Aratrum rusticola. Ovid. 2. Trist. Tempore rusticolæ patrios hiturus arator.

Rústigena, com. g. Qui rure natus est. [ἀγροιώτης. Gall. Qui est né, habitant à champ. Ital. Nato in villa. German. Der auf dem Feld oder Landt sein Wohnung hat. Hisp. Hombre de aldea. Pol. Wieśniak. Vng. Mezöben lakó. Ang. Borne in the country.]

Rúro, ras, Ruticor, rurigo. [ἀγροικίζω. Gall. Se tenir ou demeurer aux champs. Ital. Star in villa. German. Auff dem Feld seyn und sich darauff enthalten. Hispan. Estar en el aldea. Polon. Gdzieś bawię, na wsi gdzieś. Ang. To dwell in the country, to converse husbandrie.] Plautus in Capt. Dum rurant homines. ¶ Ruitor & Rutor, aris, deponens. Varr. Serrano, ut admonuit Nonius: Dum in agro sudorosus rutor.

Rubícundus, a, um, dein ima corripe. Quod rubis vel rubicis est, vel rubi dicere. [πυῤῥός. Gall. Rubicond. Ital. Di color rosso. German. Blawrisch oder Rosenfarb. Hispan. Cosa de color. Pol. Czerwony. Vngar. Mezö. Ang. Ruddish, of the colour of roses.] ut Domus rustica. Cicero pro Quinctio: Erat ei pecunia res ampla, & rustica, sanè bene culta, & fructuosa. Liv. 21. belli Punici: Quæ vox in rusticum inde proverbium posita. Cicero pro Roscio Amer. Vita autem hæc rustica, quam tu agrestem vocas, patrimonii diligentiæ magistra est. ¶ Quandoque, indicus dicitur moribus, & vita incultus, quasi sit barbarus, & agrestis. Virg. 2. Æneid. Rusticus ex Corydon. Quinct. lib. 2. cap. 12. Mannus in doctæ ac rusticæ.

Rusticíor, comparativus. [Polon. Barzo chłopski. Vngar. Peregebb.] Sentex Epistigor. Simus hoc titulo rusticiare contenti & rarum ponam.

Rústicus, a, tabbantivum. Agricola sive rurisabitans. [ἀγροικός. Gall. Laboureur, villageois, rustique. Ital. Contadino, paesano, villano. Germ. Baurer oder Bäwrsmann. Belg. Den Boer. Hisp. Aldeano, cosa de villano. Pol. Chłop, gbur. Vng. Paraszt, mezögazda. Ang. A husbandman or villanish man.] Plautus in Mercat. Urbani sunt rustici. Virg. 1. Georg. Jam dum acres ceras venientem extudit in annum Rusticus. Cicero in Orat. Semo non modò urbanorum, sed etiam rusticorum. ¶ Rustica vinalia, quæ à decimo Calendas Septembris celebrabantur, quo die primum in urbem vinum deferebatur, vide Mensem. Festus autor est Latinos primum diem hunc fuisse instructum, qui adversus Mezentium pugnaturi vinum Jovi eo die libarunt.

Rusticóri, Veteres pro barbarè usurpabant. Evemperunt. [ἐξοικίζω, ἐξοικισμός. Gall. Exterminer, exterminement, bannissement. Ital. Villaneggiare, villaneggiato. Germ. Bäwrisch machen. Hisp. Rusticamente. Pol. Je chłopiam, gdzie. Vng. Parasztol, Ang. Like an uplandish or rustical man.] Cic. 3. Offic. Virgent sæpe rustice negaturi nihil posse, & in eo perstent.

Rústicitas, tatis, f. Morum incultitas, urbanitati contraria. [ἀγροικία. Gall. Rusticité, inurbanité. Ital. Rusticità, villanezza. Germ. Bäwrische grobheit, unhöfligkeit der Sitten. Belg. Boerschheyt. Hisp. Villanesca rudeza manera, cosa de villano. Pol. Chłopska uprzykrzenie, gruboś. Vngar. Parasztság. Ang. Incivility of manners.] Martial. lib. 7. Quæ se à quem Curios semper, Fabriosque loquentem, Horridum, & dura rusticitate trucem. ¶ Ponitur quandoque pro incepta & candida verecundia, quam αἰδῶ vocant Græci. Ovid. in Amoribus: Rusticitas non vetat, ipsa rogat. Idem: Hei mihi rusticitas, non pudor ille fuit.

Rustícullus, a, um, Cicin. in Clum. Subrusticus: id est, qui moribus non nihil rusticis est præditus. [ἀγροικώδης. Gall. Un peu rustique, qui sent aucunement son rustique & boureau. Ital. Alquanto rustico, un poco villano, cosa che ha alcuna villanezza. Germ. Gemach bäwrisch ist oder grob mit Sitten. Hisp. Villano un poco. Polon. Trzygrubiańskowaty. Vng. Parasztoska. Ang. That hath upland manners, or rustick manners.] Cic. pro Sestio: Senex rusticulus non incautus (nec enim homines nequam tacere potuerunt) sin suspicatus cum ad retinendum eundem invidiam facinoris Clodiani. Martial. lib. 10. Nec dedecus satis, & garrula fœcula. Sed non rusticulum nimis libellum Facunda mea Plinio Thalia, perfer. ¶ Rusticula, avis perdici similis, nisi quod rostrum longius habet. Plin. lib. 10. cap. 32. Ambulant aves aliquæ, ut passeres, merulæ, turtures, ut perdices, rusticulæ, ut pedes jactum, ut ciconiæ, & grues. Exstat de hac ave dictorium apud Martialem lib. 13:

Rustica fam perdix, quid refert, si sapor idem?
Carnis est pro die, sic sapit illa magis.

Rústicus, a, um, n. Rusticum. [ἀγροικικός. Gall. Rustique. Ital. Rustico. Ger. Bäwrisch. Hisp. De aldea, aldeano. Pol. Chłopski. Vn. Parasztos, parasztí. Ang. Rustical, of the village or country.] Cic. 1. de Orat. Et illud quod Hieronymi, prisorum virorum id putat, & placere facetis rusticanum. Idem pro Rosc. Amer. Tum cùm hæc antea vita & rusticana, relegatio, atque amandatio appellabatur.

Rustícus,

Rusticatius, ria, rium, Quod ad rus, aut rusticum pertinet. [γεωργικός. Gall. *Appartenant à village.* Ital. *Pertinente à villa.* German. Vom Bawrn herrührig. Hispan. *Perteneciente à aldea.* Polon. *Wiejski.* Vngar. Parasztbeli, valo. Ang. *Pertaining to the country or village.*] Vnde fauces rusticatas dixit Varro 1. de Re rust. cap. 22.

Rusticor, aris, d. p. Rari depo. [ἀγραυλέω.] Gall. *Seiourner ou demourer aux champs.* Ital. *Stare in villa per piasso, or piacere.* German. Auff dem feld seyn / oder wohnen / auf dem land. Hispan. *Estarse à morar al campo: holgarse en aldea.* Pol. *Bawić się na wsi, na wiejskim.* Vng. Parasztolok, vagy kedvek. Ang. *To tarry in the country, to recreate himselfe.*] Plin. Quum simul assare rusticatemur. Cic. Tironi licebit modo rusticari. Idem 1. de Leg. Vedium consilio in Tusculano, etiam quid gerant fin rusticatur, quid scribat ad te.

Rusticor, aris, dep. Actus ipse rusticandi. [ἀγρευσία. Gall. *Deduict ou esbat de champs.* Ital. *Essercitio in villa.* Ger. Die weyl jhrung auff dem feld: das ist: zuerhalb der Stat. Hisp. *Agrado de Montes del campo.* Pol. *Rozkosze wiejskie.* Vng. Parasztolas, vagy kedves. Ang. *A pleasing or recreation in the country.*] Cicer. de Amic. Neque tolli multitudinem, sed eius peregrinationes, rusticationesque communes. Colum. lib. 12. cap. 18. hæc undecimum præceptum rusticationis memoriæ tradidit.

Rusticum, adverbium, pro rustice. [ἀγροίκως. Gall. *Rustiquement, rudement.* Ital. *Rusticamente, villanescamente.* German. Bäwrisch. Hisp. *Rusticamente.* Pol. *Po wiejsku.* Vng. Parasztul. Ang. *Rudely, rustically.*] Pomponius: Ego rusticum tangam, urbanum actio.

Rusticula, sive perdix rustica Martialis. [σταλίκη. Angl. *A woodcock.*] Avis est perditi simillima, sed rostro oblongo, vermibus vescitans. Plinius libro 10. cap. 28. Currunt ut perdices rusticulæ.

Rusticariæ falces, apud Varronem sunt quibus ruri secantur tibi, qui per agros serpant ita tenuit Turneb. propter Festum sic scribentem, rubum ex rubis.

Ruscum, rusci, n. f. vel ruscus, Humilis frutex est, foliis myrti, sed latioribus, cuspidis specie, mucronato cacumine baccis per maturitatem rubicentibus, quæ à medio folio dependent, nucleo ianis osseo durato. [Gall. *Mesnie, fouage.* Ital. *Rusco, ouero fouago.* German. Mewsstrauch oder Kehrbesen / schumpffer Mattuo. Hisp. *Rusco.* Pol. *Miotła, miotełka.* Ang. *A sweeping bush, or sweeping broome, petegrew.*] Graeci γαμαιπίτυν, ἐπὶ μικρὸν ἀνδρὸς, ἐπὶ μικρὸν ἀγρίας, hoc est, humilem Acutam, & agrestem mentum appellant. Virgil. 9. Aeglogæ. Horridior rusco, projecta vilior alga. Idem lib. 2. Georg. necnon & asperi rusci. Vimina persylvam. ¶ Rusco enim olim pro scopis utebantur antiqui. Colum. lib. 10. Hiberna scopis nunc bonum rusco Priami.

Rusculum, diminutivum. Lucil. lib. 9. Satyr. ut citat Nonius: Frumentarius est, modium hic secum, atque rusculum Vnum affert.

Rutibarn, veteres rubationem appellabant, teste Nonio. [ῥιγόω. Polon. *Rozgrzebywanie.*] Varro Sexagesimo postea videtimus, nunc sumus in rutibus.

Rutilæ, f. p. Herba est nulli non nota, etiam hodie nomen vel apud vulgum retinens, suum hortis claritatem afferens, sed ventrem coercens. [πήγανον. Gal. *Herbe appellée rue.* Ital. *Herba detta ruta.* German. Rauten im Grass. Hispan. *La ruda yerua conocida.* Polon. *Ruta.* Vngar. *Ruta.* Ang. *Rue or herb grace.*] Dicebant veteres ruta quotidiana ex omnibus herbis, propter multiplicem eius usum maximè celebrata. Ovid. 2. de Remed. amor. Vilibus ille malis acuentes lumina rutæ, Et quicquid Veneri contra pugnat, agit. Ruta mulcebit contra terrentes dimicationes se munitam: hæc enim præsertim adversus venena omnia principatum. Vide Plinium libro decimo, capite decimotertio.

Rutaceus, a, um, Quod ex ruta confectum vitur aqua rutacea.

Rutatus, ta, tum, Quod ruta conditum est. [ὀπὸν ῥοῦ, ὀπὸν ῥοῦ ἐστιν ὀξύβαφον.] Gall. *Meslé auec de la rue, ou condimenté d'icelle.* Ital. *Cosa mescolata con ruta.* German. Mit Rauten vermischt. Hispan. *Cosa mezclada con ruda.* Polon. *Zrzucona ziołem.* Vng. *Rutas.* Ang. *Mingled with rue.*] ut Mutinum rutatum. Plinius. Inveterio inultum rutatum populo datum. Rutam facere, ruta condire. Martialis libro 10. Secta coronabimus rutatos ova lacertos.

Rutabulum, i, n. f. autore Festo, propriè dicitur instrumentum quo rustici utuntur in proruendo igne, panis coquendi gratia. [ἀκόνη ἐν ᾗ ὀξύνουσι σίδηρον, καὶ πᾶν ὃ τοιοῦτον ἀκονᾶται.] Gall. *Vn fourgon, ou fer pour.* Ital. *Spezie de instrumento in casa da fuoco.* German. Ein Ofenstaber mit einem Beyl oder Beyl hauer, ein Ofenstrud. Hispan. *Rasadera o hierro para.* Polon. *Grzebło.* Vng. *Ásó, vas vagyon.* Ang. *A maddocke or rakestaffe.*] Colum. lib. 12. cap. 18. Sublata lampade rutabulo ignem. Hodieq; id nomen servatur apud Italos.

Rutilo, las, Rutilum facio. [תוסיע hophiah הֹפִיעַ vegliah. קרה. Gal. *Faire reuenir ou reuiure, reuiure.* Ital. *Far risplendere, risplendere.* Germ. Jhnen etwas scheinend machen. Hispan. *Arrosiar o arrosar, resplandecer.* Polon. *Rozpalam, rozpalony.* Vngar. Tüzes világló vörösséget adok. Ang. *To make fire gold, to shyne, to glister as gold.*] Plin. lib. 21. cap. 1. Galliam hoc inventum rutilandis capillis & cinere & sevo. Comæ promissæ & rutilatæ. Plinius lib. 28. cap. 12. Crinis propexus accutilatus. Tacit. lib. 20. ¶ Interdum accutum est absolutum, significans idem quod rutilo colore resplendere. Virg. 1. Aen. Alma inter nubem cacumina rupis in regione loci. Pertudam rutilare videmus.

Rutilesco, is, n. t. Rutilus fio. [ξανθίζομαι. Gall. *Rougir ou deuenir rouge comme or.* Ital. *Diuenir rossiccio, rossiare.* German. Gilbet werden / wie das Gold. Hispan. *Enrojecerse, enrojecer.* Pol. *Złocę się.* Vng. Tüzesedik, vörösödik. Ang. *To waxe glistering, golden, gilded.*] Plin. lib. 8. cap. 5. de Alpibus candidi leprarum cuibus hyberna mensibus pro cibatu nivem credunt. Discerni hique fieri ea, rutilescunt annis omnibus.

Rutilus, a, um, Color est è flavo rutilescens cum quadam splendoris exuberantia. [πυῤῥός, πυῤῥότης. Gall. *De couleur iaune commé or, iaunastre, rouge brisaut.* Ital. *Risplendente, di colore giallo come oro.* German. Gelbgülden / vnnd gleissend. Hispan. *Cosa rubia.* Polon. *Żarzysty, żółty, złoto podobny.* Vngar. Tüzesen ragyogó. Ang. *Glistering, reduced to golde colour.*] Plinius libro 8. cap. 5. de Alpibus candidi leprarum cuibus hyberna mensibus pro cibatu nivem credunt. Discerni hique fieri ea, rutilescunt annis omnibus.

Rutrum, rutri, n. f. Quo quid eruitur: à ruendo, [σκαφεῖον. German. Ein spatel / oder schaufel zum graben. Polon. *Rydel, łopata.* Vngar. *Ásó.* Ang. *A mattock or pickaxe.*] Nam sicut aratrum aratrum: sic rutrum rutrum facit. Festus: Rutrum secentis juvenis effigies in Capitolio ephebi fuit, more Græcorum arma ruentis, excitationis gratia: quod signum depertavit ex Bithynia Romam Pompejus Sybinicus. Plin. libro 36. cap. 23. Experimentum marmoris est in subigendo, donec rutro nun conæreat. Cato cap. 11. Oportet habere villicum palasiem, rutra quatuor, rastros quadridentes duos. Signi Ecat & hostor ut quod [illegible]. Hinc diminutivum Rutellum. Lucilius: Frumentarius est, modium hic secum, atque rutellum Vnum affert. Rectè est enim modii cumulo adæquare. Cicer. ad Atticum lib. 16. De laudibus Dolabellæ: Deruam cumulum. Plautus: Arcas accervos ruit, ibi pugnat, scilicet. Scaliger in Varronem, ex Nonio.

S

LITERA est semivocalis, ut quę sonum suum à vocali suspiciat, & in scriptam terminet. Hęc ſ antecedat m, vel p, vel t, in limolus has dictionibus, ad sibi sequentem pertinet syllabam: ut in colmus, prolpes, teſtis. In compoſitis verò aliud est nasu in aruſpex (teſte Quintiliano) quia pars ejus posterior à ſpeciendo est, & tertiæ declinationis ablativus facit. Vitio, quę ex abbinc ortia temeri cõpoſita vox est, primæ relinquitur. ¶ Tranſit quandoq; I in m, ut Rurſum pro rurſuſcin, ut Sanguis sanguinis, ut Flos, floris.

Sabbatarium, tabbathan. ſ. [שבתון *ſhabbáthõn, onóſtus.*] Gall. *Le ſabbat, le ſamedi, qui est le iour du repos aux Iuifs.* Ital. *Sabbato, ripoſo.* Ger. *Der Rubetag, oder Sabbath tag, ist bey den Hebreern der Siebt ainer teutſchen Wochen.* Hiſp. *El ſabado, feſta de los Hebreos.* Pol. *Sobota dzień ſiodmy odpoczynienia u żydow.* Vngar. *Szombat.* Ang. *The day of reſt, which the Iewes keepe on the Saturday.*] Hebræi ſeptimum quemque hebdomadæ unius ſcq; diem appellabant: quem & Græci *Sabbatum diem* nominabant, quo die Iudæi ab opere omni feriabantur. Deum mundi architectum laudati, quem Sacræ literæ tradunt, cõfecta ſex diebus mundi machina, eaque exornata, ſeptimo die quieſſe unde & ſabbathum vocaverit, quæ vox Hebræis diem quietis ſignificat. Prima itaque ſabbathi dicitur, primus dies ſeptimanæ, quem Dominicum etiam nominamus. Secunda ſabbathi, ſecundus dies. Tertia ſabbathi, tertius dies. Quarta ſabbathi, quartus dies. Quinta ſabbathi, quintus dies. Sexta ſabbathi, ſextus dies à die Dominico. Et ipſum ſabbathi, ſeptimus dies. Plin. lib. 31. cap. 2. In Iudæa rivus ſabbathis omnibus ſiccatur. Hæc Ethnici planetarũ nominibus appellãt, quod nunc quoq; retinemus: ut ſecunda ſabbathi à Luna, dies Lunæ ſit, tertia à Marte, quarta à Mercurio, quinta à Iove, ſexta à Venere. Apud Hebræos quoq; ſabbathum, teſte Ioſepho, pro ſeptimana accipitur. Vnde & illud in Evangelio: Ieiuno bis in ſabbatho. Vltimam hujus dictionis ſyllabam aſpiramus: quia à verbo Hebræo ſumta, quod ſonatur per ת *ſhabbáth* quievit, quæ apud Græcos per τ ſcribebant.

Sabbatharii dicti ſunt Iudæi à Romanis, quod ſabbatha ſuperſtitioſè colerent. [*οι σαββατισταί.* Pol. *Zydowie, ſobotnicy.*] Martial. lib. 4. Quod jejunia Sabbatariorum, &c.

Sabbătizãtus, *σαββατίσας.* Celebratus ſabbathi.

Sabbătizo, ãre, Eſt ſabbathum obſervare. [עבדת *ſhabbéth, σαββατίζων.*] Hieron. in Levit. Quando ſueris in terra Cottiæ, ſabbatizabit, & requieſcet in ſabbathis ſolitudinis ſuæ.

Sabīnă æ, ſ. p. Herba est duorum generum, quarum altera cupreſſi, altera tamaricis folia refert. [*Σαβῖνη.* Gall. *Herbe appellée de Sauinier.* Ital. *Sauina.* Ger. *Seeraſtaude.* Hiſp. *Sabina yerua.* Pol. *Sczoſz morſkie.* Ang. *Sauen hearbe.*] Plin. lib. 24. cap. 11. Herba Sabina à Græcis appellata à Gręcis, duorum est generum: altera tamarici ſimilis folio est, altera cupreſſo. Col. lib. 6. cap. 4. Alii Sabinam herbam tutamque cum nitro diluunt.

Sabīnum per. car. Illyrii appellabant telum venabuli ſimile, cacumine illyrio reſtans ſicris Sabinisq; ſodentes. Hæc Feſtus.

Sabucus, ut Ruellio ſcribendum videtur ſive Sambucus, ut alii malunt, frutex est duorum generum: quorum alterum ad juſtæ propemodum arboris robur aſſurgit, à Græcis *ἀκτὴ* appellatur. [Gall. *Sureau, ou ſyeau.* Ital. *Sambuco.* Ger. *Holder etter Attich.* Hiſp. *El yeruo arbol.* Pol. *Bez.* Vng. *Szamſza, ſzáldzerzſa.* Ang. *An elder tree.*] Alter humilis flore tamen & folio ſuperiori non diſſimilis, à Latinis ebulum, à Græcis *χαμαίακτη* nominatur. Utrumque genus baccas fert in umbella, per maturitatem nigreſcentes, ſuccoq; atri ſanguinis colore tingentes. Verùm de his plura infrà in dictione SAMBVCVS.

Sabŭlum, li, & Sabulo, ōnis, Arena craſſior, ponderoſiorque. [*ψῆφος ἄμμος, ἄμμος.* Gall. *Sable, ſablon.* Ital. *Sabbione, arena groſſa.* Ger. *Grob Sant.* Hiſp. *Tierra arenoſa.* Polon. *Piaſek wielgi, grubi.* Vng. *Homok.* Ang. *Beig ſand and ſandrowne ſand, or hailes of a ſhipe.*] Plin. lib. 17. cap. 4. Invicem sabulum album in Venetiã, multisque in locis nigrum, itemque rubrum, etiam pingui terræ permixtum, in ſecundum est. Col. lib. 2. cap. 2. Pullam terrã, & refoluram deteriorem, ſabulonem humidum, vel refractũ tophum nõ relinquit. Varr. 1. de Re ruſt. cap. 9. In quois lapis, marmor, rudus, arena, ſabulo, argilla, &c. ¶ Sabulum inſtrumentum muſicum apud Apuleium. Macrobius Sabulo ſabulonis vicetur pro eodem poſuiſſe. Apud Feſtum & Varronem Sabulo ubicunq; ſignificat, de quo infrà, quod non longè videtur à ſabulo aut ſabulone recedere.

Sabŭlōſus, ſa, ſum, Plenum ſabulo. [*ψαμμῶδες.* Gall. *Sablonneux.* Ital. *Sabbioneſo.* Ger. *Sandechtig, oder Sand.* Hiſp. *Llano de tierra arenoſa.* Pol. *Piaſzczyſty.* Vng. *Homokos.* Ang. *Full of ſandrowne ſand.*] Plin. lib. 13. cap. 4. Palma gignitur levi ſabuloſaq; terra.

Sabŭlētum, ti, n. ſ. Dicitur locus in quo ſabulum abundat. [*ψαμμῶδες.* Gall. *Sablonniere.* Ital. *Luogo denſo d'arena ſabbioſa.* Germ. *Ein ort an dem viel Sand ligen Sandgrub.* Hiſp. *Lugar de aquella tierra arenoſa.* Pol. *Piaskownia.* Vng. *Homokos.* Ang. *A place full of ſandrowne ſand.*] Plin. lib. 27. cap. 8. Crocodilion nascitur in ſabuletis.

Sāburra, æ, ſ. p. Propriè ſabulum vilius, & craſſius, quo naves onerari ſolent uſque ad certam menſuram, quò ſtabiliores ſint. [*ἔρμα.* Gall. *Groſſe arene on gravier dequoy on charge les navires pour eſtre plus fermes contre la tempeſte, la ſeurre.* Ital. *Sabbione, bellaſtra, ſaorra.* Ger. *Gar grob Sand mit dem man die Schiff beſchwaret bas ſie nit haben fahren.* Hiſpan. *El tierra para aſſentar la nave.* Pol. *Gruz, albo piaſzcz mnogi krotko ziarnek ſzarawki albo gl'ciny ſpłó.* Vng. *Kövendi homok.* Ang. *Baleſt wherwith ſhippes be eaſed to go vpright.*] Plin. lib. 10. cap. 23. Certum est, Ponticum tranſvolaturas, primùm omnium angustias petere, inter duo promontoria, Criumetopon, & Carambin, mox ſaburra ſtabiliri. Liv. 7. bell. Pun. Secundo animo habuiſſe, tota claſſe Ephesum petere, & onerarias ducere multa ſaburra gravatas, atq; eas in ſaucibus portus ſuppoſitare. Priſcianus præcipit in hac voce, h literam eſſe geminandam: quod an verum ſit, ipſe viderit. Virgilius certe primam ſyllabam corripit lib. 4. Georg. & ſæpè lapillos, Vt cymbæ inſtabiles fluctu jactante ſaburram, Tollunt.

Sāburrō, ãre, Eſt ſaburra onerare, & ſe ſtabilire adverſus vim ventorum. [*ἐρμίζω.* Gal. *Charger d'arene.* Ital. *Mettere la ſaorra nella nave.* Ger. *Mit grobem Sand beſchweren.* Hiſp. *Aſentar la nave.* Pol. *Piaskowac nad adowac.* Vng. *Kövendi homokkal megterhelni.* Ang. *To ballaſt a ſhippe.*] Plin. lib. 18. cap. 35. Echini ad genera ſefe, aut arenas ſaburrantes, tempeſtatis ſigna ſunt. Solinus: Cernes volatum arenas devorant, ſublatisque lapillis ad moderandam gravitatem ſaburrantur.

Sāburrātus, a, um. [*ἐρμισθείς.* Gall. *Charge d'arene ou de gravois.* Ital. *Carico di groſſa arena, à di ſabbia groſſa.* Germ. *Mit grob Sand beſchwaret et ist geſatzt.* Hiſpan. *Cargada de laſtre, eſtaſtada.* Pol. *Maszyna piaskowa nad adowana.* Vng. *Kövendi homokkal megterhelt.* Ang. *Ballaſted or laden with grauel.*] Saburrati onerarius, & per tranſlationem cujuvis modo expletus. Pact. Ciſtel. quæ ubi ſaburratæ ſonus, Largiloquæ extemplò ſumus.

Sacal, Ægyptio nostro lingua electrum ſignificare exiſtimavit Nicias, & in Ægypto ex radiis Solis nasciuat refert Plin. libr. 37. cap. 2. [Pol. *Kuerſ.*]

Sacchărum, ri, pen. cor. n. [*σάκχαρον.* Gall. *Du ſucre.* Ital. *Succhero.* Ger. *Zucker Reig Gucker.* Hiſp. *Elacucar de canas.* Pol. *Cukier.* Vng. *Szukar.* Ang. *Sugar.*] Dicitur mel arundinibus collectum, gummi modo candidum, ac fragile. Nascitur in Arabia, Indiã, Creta, Italia, & Sicilia. Vide ex ſaccharum, potionis genus ex ſaccharo & acceo Plin. lib. 12. cap. 8. Saccharum & Arabia fert, ſed laudatius India. Est autẽ mel in arundinibus collectum, gummi modo candidum, dentibus fragile: ampliſſimum nucis iuglandis avellanæ magnitudine, ad medicinæ cantum uſum. Hæc Plinius. Hodie præſtantiſſimũ advehitur ſaccharum ex Formoſanis inſulis, quas *Canaria* vocant in meram formam redactum. Nascitur & in Ægypto, Cypro, & Rhodo. Galeni ſeculo ſaccharum vix notum erat, hodie tam vulgatum, ut nec quotidianas quidem cibos placeat ſine ſaccharo.

Sācciperium, ri, n. Major crumena, & minoris marſupii receptaculum. [*πηρόγυιον.* Pol. *Worek miſſi worki.*] Plaut. in Rudẽ. Meum marſupium, quod plenum argenti fuit in ſacciperio. Dictio compoſita ex ſacco & pera.

Sāccus, ci, m. ſ. [*σάκκος.* Gall. *Sac.* Ital. & Hiſp. *Sacco.* Ger. *Sm Sad.* Pol. *Worek, wor.* Vng. *Sak.* Ang. *A ſacke.*] Notæ ſignificationis est: quippe qui nõ modo apud Hebræos, Græcos & Latinos, verumetiã apud Italos, Hiſpanos, Flandros, Germanos, Gallos, multorũq; aliorũ linguarũ homines eodẽ nomine dicatur. ¶ Et à Sacco Poloni appellant Zakſchotaticus, quòd ex literis victũ quærentes, perpetua premantur penuria. & inſtar mendicorũ ſaccos baiulantiũ, ſine difficulter victũ quærunt. Horat. 1 Serm. congeſtis undiq; ſaccis Indormis inhiane. Cic. 5. Verr. Quum iſte civitatibus frumentũ, coria, cilicia, ſaccos imperaret, neq; ea ſumeret, pro iis rebus pecuniam exigeret. Saccus frumentarius, quo frumentum geritur. Saccus nivarius id est, colum ex lapide ſpongioſo, ad colandas aquas ex nivibus relolutas.

Sāccŭlus,

Sāccŭlus, & Saccellus, diminutiva, Exiguus saccus, marsupium [Gall. Sachet Ital. Sachetto. Germ. Ein Sächlin. Hisp. Pol. Worzek. Vngar. Ang.] Cic. 2. de Fin. bo. & sacculos oblitulent. Afranius. Sate. unde sacculi, & saccelli.

Saccārĭă, æ, Saccorum mercatura. Apul. lib. 1. de Asino aureo. Saccariam faciens in verbum.

Sāccārĭus, m. f. Dicitur bajulus, vel gerulus, qui saccis gestandis victum quærit [Gall. Ital. Ger. Hisp. Pol. Vngar. Ang.] Paul. l. Qui fundum. de Contrahen. empt. Si quid ex sacco lacerti excidisset.

Sāccĭ acĭi, orum, m. f. [Gall. Ital. German. Hisp. Pol. Vngar. Ang.] Apud Iureconsultos accipiuntur pro fraudulentis impostoribus, qui veritas artes exercent, & in sacculos partem fabricunt, partem subtrahunt, quos Vlpianus ait, plus quàm fures puniendos, de Extraordin. crim. l. Saccularii.

Sācellum, Vide SACER, adjectivum.

Sācĕr, cra, crum, Consecratus, religiosus. [קדוש kadósch. Gall. Ital. Germ. & Belg. Hisp. Pol. Vngar. Ang.] Virg. lib. 8. Aen. Extulit os sacrum cœlo tenebrasque resolvit. Plaut. Menæch. At ego te sacram coronam sumpsisse Jovi scio. Plin. Epist. 15. Revereare gloriam veteré, & hanc ipsam senectutem quæ in homine venerabilis, in urbibus sacra est. Misere sacra profanis, Horat. lib. 1. Epist. 17. Aedes sacra, Cic. Brut. Ara. 13. Aves sacræ. Virg. lib. 3. Georg. ¶ Capitur nonnunquam pro execrando, sceleto. [ארור arór. מאלה meelá. כתוב kitúb. Pol.] Virg. lib. 3. Aen. quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? ¶ Antiquitus homo sacer dicebatur, qui pœnè diras execrationes, pœnis, aliisve calamitatis espiandæ gratia, alicui deorum immolabatur: quæ res per translationem ad latius accipiuntur pro quovis homine scelerato, & detestabili, ut ingens. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 6. Intestabilis & sacer esto. Vide plura de hoc apud Matth. cap. 23. num. alterò 3. Sanct. ¶ Sacer ignis, morbus cujus multa sunt genera, quæ apud Plinium habentur, lib. 26. cap. 11. ignis Persicus. Cels. lib. 5: Sacer quoque ignis malis ulceribus annumerari debet. Ejus duæ sunt species. Alterum est inurebicundum, aut minùs rubore atque pallore, exasperatum, quæ per pustulas continuas, quarum nulla altera major est. Is hic semper serpit, & sæpè ruber est colore. Est maximè in pectore, aut lateribus, aut in crassioribus partibus, præcipueq; in plantis: alterum autem est in summa cutis exulceratione, sed sine alicujus latum & tubividum. Hoc Celsus in pecudibus quam & eas inficiat, pustula appellatur. Col. lib. 7. cap. 5: Est etiam insanabilis sacer ignis, quam ἀφόλωτον vocant passores. Ea alii compellitur intra primam pecudem, quæ talimorbo correpta est, universum gregem contagione prosternit. Si qua dem nec medicamentorum, nec ferri remedia patitur. Nam penè ad nutrimentum exanclelit. Inter sacri ignis species numeratur quem vulgus ignem S. Antonii vocat. A Plinio, ut fallor, noster appellatur, medium hominem cingens, & ubi cinxerit, enecans. ¶ Sacer morbus, idem qui comitialis, quòd omnia dissolveret: & Hercules, propterea quòd Hercules co laborasse dicatur. ἱερὰ νόσος Græcis. Sacer autem idcirco dici putatur, quòd sanctissimam hominis partem hoc est animæ rationalis domicilii principium feliet. Sacer locus, qui publicè est dedicatus sive in cœnare sive in agro: limitibus sacræ res quæ publicè sunt vocantur. ¶ Sacer serpens. Serpentis genus admodùm exiguum, adeò tamen pestilens, ut velut aximi angues venenum ejus reformident, eoq; celeriente diffugiant, ἱερὰ ἔχις. Magnitudo hujus ad cubitum, species lusciosa. Quicquid momorderit, continuò putrefacit.

Sācrum, sacri, substantivum, n. d. Sacrificium [קרבן korbán. מנחה minchá. עבודה abodá. Gall. Ital. Germ. Belg. Hisp. Pol. Vngar. Ang.] Virg. lib. 8. Aen. Extulit os sacrum cœlo tenebrasque resolvit. Plaut. Menæch. At ego te sacram coronam sumpsisse Jovi scio. Plin. Epist. 15. Revereare gloriam veteré, & hanc ipsam senectutem quæ in homine venerabilis, in urbibus sacra est. Misere sacra profanis, Horat. lib. 1. Epist. 17. Aedes sacræ, Cic. Brut. Ara. 13. Aves sacræ. Virg. lib. 3. Georg. ¶ Capitur nonnunquam pro execrando, sceleto. [ארור arór. מאלה meelá. כתוב kitúb. Pol.] Virg. lib. 3. Aen. quid non mortalia pectora cogis Auri sacra fames? ¶ Antiquitus homo sacer dicebatur, qui pœnè diras execrationes, pœnis, aliisve calamitatis espiandæ gratia, alicui deorum immolabatur: quæ res per translationem ad latius accipiuntur pro quovis homine scelerato, & detestabili, ut ingens. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 6. Intestabilis & sacer esto. Vide plura de hoc apud Matth. cap. 23. num. alterò 3. Sanct. ¶ Sacer ignis, morbus cujus multa sunt genera, quæ apud Plinium habentur, lib. 26. cap. 11. ignis Persicus. Cels. lib. 5: Sacer quoque ignis malis ulceribus annumerari debet. Ejus duæ sunt species. Alterum est inurebicundum, aut minùs rubore atque pallore, exasperatum, quæ per pustulas continuas, quarum nulla altera major est. Is hic semper serpit, & sæpè ruber est colore. Est maximè in pectore, aut lateribus, aut in crassioribus partibus, præcipueq; in plantis: alterum autem est in summa cutis exulceratione, sed sine alicujus latum & tubividum. Hoc Celsus in pecudibus quam & eas inficiat, pustula appellatur. Col. lib. 7. cap. 5: Est etiam insanabilis sacer ignis, quam ἀφόλωτον vocant passores. Ea alii compellitur intra primam pecudem, quæ talimorbo correpta est, universum gregem contagione prosternit. Si qua dem nec medicamentorum, nec ferri remedia patitur. Nam penè ad nutrimentum exanclelit. Inter sacri ignis species numeratur quem vulgus ignem S. Antonii vocat. A Plinio, ut fallor, noster appellatur, medium hominem cingens, & ubi cinxerit, enecans. ¶ Sacer morbus, idem qui comitialis, quòd omnia dissolveret: & Hercules, propterea quòd Hercules co laborasse dicatur. ἱερὰ νόσος Græcis. Sacer autem idcirco dici putatur, quòd sanctissimam hominis partem:

bus ibidem depositis, ea conditione ut qui vicisset, suam auferret, victi vero mulctæ cederent. [Pol. Zeb. Lud.] Varr. libro 4 de Lingua Latina. Sacramentū à sacro: & qui petebat, & qui infitiabatur, utrique quingenta æris ad Pontificem deponebat. Deinde is item rebus alio certo numero. Qui judicio vicerat, suum sacramentum à sacro tollebat: victi, adjectam rem reddebant ei, victus ea pecunia, quam deposuerat, multabatur in præmium ejus litigationis, quæ mario cedebat. Cæsar lib. 9. Epist. Pugna, simo animo ut eramus apparebant, et sacramento contendas meo non esse locum. Idem de Orat. Agerent enim tecum Pythagorei, qui haud cum tibi justo sacramento contendere non auderent, & in alios vindices & sacramento fundos alienos petierint, & in alios sponsiones facerent, interponerent fidem, decisionem cum dijudicando interponi gerunt [Gespannen, legen, etc.]. Ger. Wer vorgenem das mit jemand rechtigende Partheyen leister den Oberhand vor einer regierenden Partheyen, mit dem gelingt das selbige gerichtlich: Gemeine Sprichwort: verstehen sich auf sie wie der Sichelhandel vor dem Bauren. Generi tibi disidium fit. Pol. [Twaremanie z panem.] Hinc sacramentum militare dicebatur, quo milites in verba imperatoris sui jurabant, quod ei præstiturum essent, justi hostes non videbantur, eoque absoluti, in nostrem legitimè pugnare non poterant. Legionis (inquit Servius) militia erat eorum, qui singulari jurabant pro Republ. se esse factorum, nec discedere: unde sacramentum pro Republ. & Sacramentū vocabatur. Vebunt mili completus stipendiis & Sacramento vocabatur. Vegetius de Re militari libro secundo: Milites jurare solent, & idcirco militia sacramentum dicitur. Iurant autem se omnia fremere fortiter, quæ præceperit Imperator, nunquam à desertores militiam pro Romana Republica. Juvenalis Satyra 15: Sacramenta figurare pro locis militibus passim. Præmia nunc alia a quo eruimus nostris Sacramentorum id est, militum patronus. & Sacramento rogatorum. & Sacramentis in Cæsarem. Sunt neque civis major viginti annis, minor decem, qui sacramenta non centerint, quæ statim omnia jubet Italia abesse. Veteri Sacramento adobligari per Sacramentū & Sacramento tenuit. ubi jusjurandi adigi. Quinctil. lib. 12, cap. 2: Sed hoc facere, fors, qui velut Sacramento negotii, vel etiam superstitione constricti, nefas ducunt à cœpta semel pertinaciæ discedere.

Sacro-sanctum, n. l. Dicebatur, teste Budæo, quod jurejurando interpositio erat militatum, ut qui violasset, morte puniri penderet. [קדש, קדשים, קדשי קדשים.] Gall. Sainct & sacré. Ital. Sacrosanto. Verum Dus sterrengeschaft dar so heilig vnd hoher geachtet wird: Dar is bee verlustig leste vnd scheve van allermanden vertogt vnd vthandelinge nah arten wesen sol. Hisp. Lo sacrado ecommunicado, maldicho. Pol. Poswięcone rzeczy. Vng. Szentség. Ang. Hallowed holy.] Cicero pro Cornel. 2 Balbo: Quod fuit in rogatione, ea quæ de Pompejo à Gellio & Lentulo COSS lata est, in qua lege id sacrosanctum videretur idem hic dicit. Sacrosanctum nihil esse potest, nisi quod pro populum, plebemve sanctum videretur. ¶ Sacrosancti Tribuni, plebis dicebatur, quem violare nefas erat, qui hoc capitali placulo attingi violarive non poterat. Idem principes Romanos legimus Tribunitiam potestatem assumere sibi solitos, ut augustiores, & sacrosanctiores fierent: id quod in numismatis quoque eorum extat. Tranquillus in Augusto, cap. 27: Tribunitiam potestatem perpetuam recepit. Tacitus hanc 12: Accumulant Patres, decernunt Octavio Tribunitiæ potestas, & nomen Augusti, & omnes principum honores. Hinc Sacrosancta templa in quibus est jus asyli: Equidem quotidiam per vim extrahi reos putabam.

Sacrificio, as, ēci, p. Sacrum facio. [זבח, זבח, קרב.] Gall. Sacrifier. Ital. Sacrificare. Ger. Opfferen. Hisp. Sacrificar, sacrificar. Polon. Ofiarować. Vngar. Aldoz, szentségit tselekszik. Ang. to sacrifice.] Plautus in Captiv. Quicquam ut magis nosca, Cerno ubi hic quando sacrificat ad rem divinam, quibus est opus, Sanctis vasis ut ac, & mercla percluficia veniam petro hero, venia impetro. Cant. in Rom. Si hercle illo unquam factum est, nunquam hercle pure factas ad empersacrificem, neq. unquam idem. Confundantur tamen cum dolore.

Sacrificatio, onis, verbale. [זבחה, קרבן, קרבן.] Gall. Sacrifice. Ital. & Hispan. Sacrificio. German. Opfferung. Polon. Ofiarowanie. Vng. Aldozás, szentségtselekvés. Angl. A sacrificing or offering up.] Cicer. 1. de Nat. deor. trap in eadem quidem terram eosdem inhumatum, omnia & precaria, & sacrificatio extrema est.

Sacrificus, a, um, adjectivum. [כהנים.] Gall. Apartenant à sacrifice. Ital. Pertinente à sacrificare. Germ. Das zu dem opfferen gehört. Hisp. Perteneciente à sacrificar. Pol. Do ofiary należący. Vng. Szentségre tartozó. Ang. Belonging to sacrificing.] Cicero pro Cornel. 2 Balbo: Quod fuit in rogatione, ea quæ de Pompejo à Gellio & Lentulo COSS lata est, in qua lege id sacrosanctum videretur idem hic dicit. Sacrosanctum nihil esse potest, nisi quod pro populum, plebemve sanctum videretur. ¶ Sacrosancti Tribuni, plebis dicebatur, quem violare nefas erat, qui hoc capitali placulo attingi violarive non poterat. Idem principes Romanos legimus Tribunitiam potestatem assumere sibi solitos, ut augustiores, & sacrosanctiores fierent: id quod in numismatis quoque eorum extat. Tranquillus in Augusto, cap. 27: Tribunitiam potestatem perpetuam recepit. Tacitus hanc 12: Accumulant Patres, decernunt Octavio Tribunitiæ potestas, & nomen Augusti, & omnes principum honores. Hinc Sacrosancta templa in quibus est jus asyli: Equidem quotidiam per vim extrahi reos putabam.

Sacrificulus, i, m. f. Sacerdos à sacris faciendis. [כהן, כהנים.] Gall. Sacrificateur. Ital. Sacrificatore. Germ. Ein Opffrer, der die Opffer vnnd solche heilige Ding verbringt. Hisp. El que haze sacrificios. Pol. Ofiarnik, ofiarz. Vng. Áldozó pap, szentségtselekvő pap. Ang. A priest that offereth sacrifice.] Sueton. in Domit. cap. 1: Ardente templo, apud Aditumum dum pernoctat vitricus macte isaci celsus adsero, interque sacrificulos vanas superbiæ voces, &c. Rex sacrificulus (quem & Athenienses βασιλέα appellabant) Romæ post exactos Reges primum creatus est quòd quædam sacra ipsis relicta essent, ut necesse esset caput Regem abiti. Vide Liv. libr. 2. ab Vibe, Gellium lib. 10 cap. 15: Super Flaminem Dialem in convivio, nisi Rex sacrificulus, haud equitquam alius accumbit. Livius libro 6. bel. Pun. Vulgò ergo pontifices, augures, sacrificuli Reges creantur, cui libet apicem Dialem, dummodo homo sit, imponamus.

Sacrificium, n. l. Sacrum, seu res divina. [זבח, קרבן, קרבן.] Gall. Sacrifice. Ital. & Hispan. Sacrificio. German. Opffer. Pol. Ofiara. Vngar. Áldozat, szentség. Ang. A sacrifice.] Cicad Att. Cujus Laurentiæ vos Pontifices ad aram in Velabro sacrificium facere solent. Idem de Aruspicum. De illo ipso sacrificio quod fit pro salute populi Romani. Liv. libr 4. Decad. 3: In monte sacrificio rite perpetrato.

Sacrificus, a, um, com. p. Mactator sacrorum, vel pietate sacrificus, qualis sacra colens. [כהנים.] Gall. Sacrificateur. Ital. Sacrificatore. Ger. Ein Opffrer zu verrichten hingeordnet oder Opffrerisch. Hisp. Sacrificador. Pol. Ofiarniczy. Vng. Áldozó pap, szentségtselekvő. Ang. Sacrificing.] Tacit. lib. 13 Dom. manus prima irruptione apud Aditumum vetustate, solerti libertinæ amictu turbæ sacrificalium immixtus, ignoratus apud Corneliam Pusionum, patricium, cluentem, jussa velabrum deluit.

Sacrilegus, a, um, com. c. Mactator sacrorum, vel pietate sacrificus, qualis sacra colens. [כהנים.] Gall. Sacrificateur. Ital. Sacrificatore. Ger. Ein Opffrer zu verrichten hingeordnet oder Opffrerisch. Hisp. Sacrificador. Pol. Ofiarniczy. Vng. Áldozó pap, szentségtselekvő. Ang. Sacrificing.] Tacit. lib. 13 Dom. manus prima irruptione apud Aditumum vetustate, solerti libertinæ amictu turbæ sacrificalium immixtus, ignoratus apud Corneliam Pusionum, patricium, cluentem, jussa velabrum deluit.

Sacrilegus, a, um, com. c. Qui rem sacram aut rem profanam de loco sacro legitimè cit, furatur. [גנב.] Gall. Sacrilege, larron de choses sacrées. Ital. Sacrilego, ladro di cose sacre. Ger. Ein Kirchendieb, der auß heiligen orten etwas stilt. Belg. Een Kerckendief. Hisp. El que hurta lo sagrado sacrilego. Pol. Swiętokradzca. Vng. Szentségtörő. Ang. That stealeth holy things.] Terent. in Adelph. Vir est ille sacrilegus! Cicero 2 de Legib. Sacrilego pœna esto una, ei soli qui è sacro abstulerit. Sed etiam qui sacro commendatum quod & nunc multis fit in locis. Juvenal. Satyr. 13: Hæc si non sunt, minor erunt sacrilegus, qui Radamanthi fenore Herculis.

Sacrilegus, a, um, adjectivum ut Artes sacrilegæ. Manus sacrilegæ. Ovid. 1. de Art. aman. Non minùs sacrilegas meretricum ut petequarartes, Comtendem lingua, fictaque ora dece. Cic. 5. Ver. Cæteros item deos, deasq; omnes imploro, atque obtestor: quorum templa & sedes prædibus ille nefarius quædã furore & audacia ictus, hostium tectorum compos impunèque habuit inditum. Ignes sacrilegos adimovere tempus, Troul. lib. 1. Eleg. 5.

Sacrilegium, n. l. Ipsum sacrarum rerum furtum. [גנבה.] Gall. Sacrilege, larcin de choses sacrées. Ital. Sacrilegio, rubbamento di cose sacre. Germ. Ein Kirchendiebstal: ein dieb stal heiliger dinge. Hisp. Hurto de lo sagrado, sacrilegio. Pol. Swiętokradztwo. Ang. Sacrilege. Ang. Theft of holy things.] Quinct. lib. 5. cap. 10. Si qui sacrilegium facit, facit & furtum. Cic. in Salust. Non ita est: sed ubi in sodalitium sacrilegio Nigidiani. ¶ Reum esse sacrilegii, Quinct. lib. 4. cap. 2. & admittere sacrilegium, Idem.

Sacerdos, is, com. c. Qui Deo dicatus est ad sacrificia hereda, à sacris dictus. [כהן.] Gall. Sacrificateur, prestre. Ital. Sacerdote, prete. Germ. Ein Priester oder Opffrer. Hispan. El sacerdote, presbitero. Pol. Ksiądz. Vng. Áldozó pap, szentségtselekvő. Ang. A priest.] Cicero 4 Acad. Sed quum sacerdotes deorum vacationem habeant, &c. Apud Romanos varia erant sacerdotum genera, Nautices, Diales, Martia-

Martiales, Quirinales, Salii, Pontifices minores. Pontifices maximi, Reges sacrorum, Sacrificuli, & Galli, qui Cybeles sacra faciebant. Ovid 1. Amorum. Eleg. 7. Illic ego Mutatum paras, Phœbo q; sacerdos Ad rigidas canto carmen inane fores. Virg. 6. Aen. Quiq; sacerdotes casti dum vita manebat, Quiq; pii vates, &c. q Sacerdos, otis, generis fœminini. Ovid. Virgil. 6. Aeneid. Deiphobus contra, ne sit mea magna sacerdos? Id. Fastorum, cap. 1. Hoc numero, &c. Idem 3. Aeneid. Cui simul accubuit, sacerdos.

Sacerdos, Non eadem semper Romæ fuit creandorum sacerdotum ratio: cùm enim, veteri lege, ac more, augures ab augeribus, pontifices à pontificibus, reliqui sacerdotes à suis quique collegiis crearentur, unus pontifex maximus à populo, quod omnium pene bonorum, tum maximè testimonio constat: Cn. Domitius tribunus plebis, Neronis imperatoris ætatis, pontificibus offensus, quòd alium quàm se, cui patris in locum cooptatus fuerat, legi lex à pontifice sacerdotum subrogandorum à collegiis ad populũ transtulit, eo anno, quo C. Marius tertium consul fuit: nec multò pòst ipse pontifex maximus populi suffragio creatus est, ut in Rulli oratione Cicero meminit, item in ea pro C. Corneliio, quæ integra non extat. Postea L. Sylla, rerum potitus, tum alia multa contra populum, qui Marianas partes foverat, tum hoc sanxit, ut tertius sacerdotes à collegiis crearentur: de quo sic Pedianus in divinationis commentario. Victore Sylla spoliatus est populus Romanus, arbitrio creandorum sacerdotum. Sed quemadmodum legem Domitiam sua lege Sylla sic legem Syllæ, aliquot pòst annis, T. Atius Labienus tribunus plebis abrogavit, Domitiamq; restituit, scrit autem hoc autore C. Cæsare: qui, si populus id mandãdo sacerdotio suffragium ferret, se, cui populus ad hoc munus erat, pontificem maximum, in demortui Metelli P. locum creaturum sit, non tam vanis putabat, quod re comprobatum est: nam P. Servilio Isaurico, & Q. Lutatio Catulo, consularibus viris, & provectis jam ætate delectis, ipse, nondum prætorius, tam amplissimi sacerdotii gradum ascendit. Tulit & ipse legem, non quæ à Labieni lege discreparet, (fuit enim uterque popularis) sed quæ novum aliquod jus afferret. Domitiam quidem legem in eo capite confirmavit, ut absentibus petere sacerdotia liceret: tribus à populo ad collegia lege Labieni abrogata, ius cooptandorum sacerdotum retulit pòst obitum Cæsaris M. Antonius consul, cui vectigalia, ut facile hæc scribit M. Antonius Lepidus, cujus filiam suam collocaverat, pontifex maximus in Cæsaris locum fabro gratus, ita pas creandis sacerdotes quatuor immutatum est, à Domitio, Sylla, Labieno, Antonio: atque hoc quidem satis exhibitoria patet: mihi tamẽ & de quinta mutatione cogitanti (ut puto) fallax cerna, primùm ex epistola ad M. Brutum, qua ita scriptum est: Panſa vivo, celebrata omnia putabamus: statim enim collegam Ahenobarbum subrogasset: deinde, ante prætorem sacerdotum comitia fuisse: tum enim, quo tempore hæc epistola scripta est, tum non à collegiis, sed à populo tum rogari solitos esse sacerdotes, manifestum sit, quia comitia de populo dici nemo nescit: hæc autem epistola eo anno scripta sit, quo Hirtius & Panſa consules fuerunt: id est, eo, qui Antonii consulatum primus consecratus est: liquet Antonii legem non esse servatam, sed eam, quam Domitius tulerat, rerum esse restitutam: autore etiã Dionis testimonio qui libro XLVI leges Antonii a Panſa cõsule abrogatas esse narrat, quod etiam fecit Lentulus ille, qui scripti his verbis ad Ciceronem: Primum ego leges Antonias frego. Est enim ex ipso Cicerone manifestè cuhium de abrogatis Antonii legibus argumentum. Ad Quirites, oratione XIII in ipsum, Antonii restituistis leges restitutas per vim, & cõtra auspicia latas decrevistis. Præterea pater hoc eò clarius, quod in ea de qua proxime meminimus ad Brutum epistola proximam legem de sacerdotiis Cicero Iuliam appellat: quòd ii pòst Antonii consulatum, in quo legem tulit de lege comprandi proxima dicitur C. Cæsaris (erat nimirum tabulata jam erat Antonia. Ex libro P. Manutii de legibus Romanis.

Sacerdotalis, sa, e, p. dicit Gellius, quæ vis Sacerdos communis generis sit, lib. 10. cap. 15. Eadem fœmine cæremoniæ suæ, quas Flaminicas sacerdotales Dialis earum ajunt obtinuisse. Virgo Gall. Femme de prêtrise, quelques religieuse monnoie. Ital. Sacerdotessa, monaca. Ger. Ein Priesterin, Pfaffin, ein Nunn. Hisp. Sacerdotisse, monja. Pol. Mnissze. Vngar. Aszony pap annak apaczaia. Ang. A Nonne.]

Sacerdotale, Quod ad sacerdotem pertinet. [ιερατικον πραγμα. Gall. Appartenant à prestre, sacrifice ou prestre. Ital. Pertenente a Sacerdote, o preti. German. Priesterlich/ oder das Priestern oder Pfaffen angehet. Hispan. Pertenesciente a sacerdote, o sacrificio. Polon. Kaplyzy, ofiarnicki. Vngar. Papi, papbiz, nale. Ang. Belonging to a priest.] Lucil. lib. 5. ab Vitæ Virgines, sacraq; in plaustrum impulerit. Cæc. quòd nec sacerdotalium erat, pervertere. Melius sacerdotibus.

Sacerdotium, tii, n. 2. Officium & dignitas sacerdotis. [כהנה ובהונה ועבודה. Gall. Prestrise, office, ministere. Ital. Sacerdotio, beneficio. Germ. Das priesterlich ampt oder wirdigkeit. Hispan. Sacerdocio, dignidad de sacerdote. Polon. Kaplaństwo. Vng. Papsag. Ang. Priesthode.] Cicero pro Domo sua: Quum Urania vigo veritatis, domus hostia sanctissimæ sacerdotii poscitur, &c. q Sacerdotium non recte appellatur quod nos dicimus vulgo templum aliis præficiendum. Lact. lib. 9. Gens Potitia, cujus ad aram Herculis familiare sacerdotium erat. q Sacerdotium autem, licet & beneficiorum dari fuerunt genera. Unũ quod sacris edicit additum loco, quæ Respublica aut Pontifex, aut Pontificum collegii collationi esse voluerit, quod ædes aut sacelli juris essent, a patre Comitiis curatis erecti, dedicarique, ut & sacrorum cura, & fundum ipsius sacerdotis perceptio, ac totam vitam, tum hanc; tum perpetuis successionibus devolveretur. Quod sacerdotiorum genus à priscis Gentium sacerdotes, a nostris munera nominabantur, appellata tum. Cornel. Tacit. de Othone: Ac recens ab exilio reversos adolescentes avitis & paternis sacerdotiis in solatium recolit. Liv. 10. bell. Pun. Is quidem in locum Pontifex unus duo sacerdotia habuit. Servius Sulpitius Galba inauguratus.

Sacodios, ονυξ ὁ. Gemma est hyacinthina colore unde nomen habet. Nam ludi hyacinthinum colorem Sacos vocant. Vide Plin. lib. 37. cap. 9.

Sācrāmēn, pen prod. genitivo, sacramenti, n. 1. [ορκος. Gall. Contract, serment, entente, parjure. Ital. Contratto, giuramento, della fedelta. Germ. Das gemacht so man den eidt leistet, bey in gedacht schwere die magistrat, gelübde, gemächt. Hispan. Contracto, juramento. Pol. Kontrakt, kwestya. Vngar. Esküttség, tsalás, szerzödés, fogadás, parancsolat, adomány, igaz eskü, ellenségeskedés. Ang. Bargaine, promise, othe.] Festus: Sacramentum dicebatur, quod in libris apponebatur ad æquilibrium faciendum. Vitruv. lib. 9. cap. 3. de Archimede: Quum aurea in coronam votivam dis immortalibus in quodam fano conlocandam ponendam, immani pretio locavit faciendam, & summa ad sacoma appenderet de optori. Is ad tempus opus manufactum regi approbavit, & ad sacoma pondus coronæ vitio est præditæ Budæus.

Sacon, Indi vocant colorem hyacinthinum: unde sacolion dicta gemma ex genere amethystarum, in hyacintho colorem declinans. Autor Plin. lib. ult. cap. 9.

Sacrāmentum. Vide SACER.

Sacrātus, Sacrifico, Sacrilegus, Sacro, Sacrum, Vide SACER.

Sacrificāre, (inquit Festus) antiqui appellabant mustum quod Libero patri sacrificabant pro vinea, & vasis & ipse vino observandis. [ληνοβατειν τα ληνοβατουντα. Polon. Kapłaczyć.] eumadmodum prælibare, de pecore quas primùm mactabant. Cererem sacrificabant.

Sacrum, Scythicum lingua siccinum circa Pontum. Xenocrates, referente Plin. lib. 37. cap. 2.

Sæculum. Vide SÆCVLVM.

Sæpe, adverbium, frequentativum, in pe producitur, ut differat à sepe ablativo nominis sepes. [πολλακις. Gall. Souvent, souventesfois plusieurs fois. Ital. Spesso, sovente. Ger. Offt offtermahls. Belg. Dickmale. Hisp. Muchas vezes. Pol. Często, wiele razow. Vng. Gyakorta. Ang. Often times.] Terent. in Heaut. Non hercle hominis esse quæ ita se vult, si res nõ sinit. q Atque ideo omnibus casibus jungitur nomen Numero, & est una dictio Sæpenumerò, Cic. Filius ad Tironem lib. 16. Epist. Sum totos dies cum eo, noctesq; sæpenumerò partem. q Hujus compositum est Persæpè, de quo suprà suo loco.

Sæpiculè, diminutivum a sæpe: ut à tepidus, tepiculè. Ianuarius. Apul. Nam uti lacrymæ lapitulæ de gaudio prodeunt. Plautus in Cafin. Sæpiculè petitas.

Sævus, va, vum, Dirus, horridus, crudelis. [אכזר אכזרי אכזרות. Gall. Cruel, furieux, rigoureux. Ital. Crudele, asprezza, durezza. Germ. Grausam, grimmig, ungeheuerlich. Belg. Wreet. Hisp. Cruel, asperidad. Pol. Srogi, okrutny. Vng. Kegyetlen. Ang. Cruell, fierce, outragious.] Virgil. 5. Aen. Quum lavo è scopulo multa undis arte revulsus. Idem 12. Aeneid. Sæva memorem Iunonis ob iram. q Quandoque proinde proferri apud Virgilium 1. Aeneidos: Sævus ubi Aeneadæ telo jacet Hector. q Quandoquidem pro ferox. Idem ibidem: & Sævum ambobus Achillem. q Quandoque pro magno. Idem de Aeneæ scuto, 12. Aeneid. matrem sæva movit arma. q Quandoq; pro potenti. Idem libro 1. Aeneid. Non ille imperia rerum, Sævosq; tridentem, Sed mihi sorte datum. q Sævior. Ovidius 15. Metamorph. tua fulmine sævior ira est. Virgilius 5. Aeneid. Tydides haud illis monstrum, nec sævior ulla Pestis, & in cunctis Stygiis fese extulit undis. q Sævissimus. Ovidius 12. Metamorph. Nessus hic sævorum sævissime Centaurorum. Item, &c. Livius libro 4. bel. Macedon. Sævissimo & violentissimo in suos tyranno. Virgil. 2. Aeneid.

-hic fano Scæas sævissima portas Primo tenet.

Sævitèr, adverbium, Crudeliter. [ἀγρίως. Gall. Cruellement. Ital. Crudelmente. Germ. Mit grimmigkeit, grimmiglich, grausamlich. Hisp. Cruelmente. Polon. Okrutnie. Vngar. Kegyetlenül. Ang. Cruelly.] Plautus in Pseudol. Magis cogita, sævitèr blandi-ne ego loquar.

Sævitĭa, æ, f. p. & Sævitudo, nis, f. r. Crudelitas. [אכזריות *zakrigkeyth*. חזקה *hazaka*. Germ. *grausamkeit, grimme*. Belg. *Wreetheyt*. Hisp. Crueldad. Germ. Grausamkeit, grimme. Belg. Wreetheyt. Hisp. Crueldad. Pol. Okrutnosc, okrutny zwyczay. Vng. Kegyetlenség. Ang. Cruelty, fierceness, outrageousness.] Cic. 1. Offic. Sed bestiis fere admodum sævitia inest, & ira, & impetus, quibus obtemperari non potest. Plin. lib. 8. cap. 21. Exotica inusitata, sævitia gentium. Ovid. 6. Metam. — quid enim mea tela nocerent, Sævitiam, & vires, iramque animosque meos cernis? Idem Epist. 9. De breve sævitiæ spatium, pelago parcique. Tacit. lib. 5. Quantum quæ sævitia gli scieret, nisi sæpius accensus. Idem lib. 13. Italiam saxorum, sævitiaque nollet exuisset.

Sævĭo, is, ivi, & ii, ītum, & sævi, sævitum, n. g. Crudeliter in aliquē ago. [אכזר *akzar*. Germ. *grausam, grimmig*. Gall. *Estre cruel, vser de cruauté*. Ital. *Crudelmente operare, procedere*. Germ. Wüten, ist sich ungebärdig grimmiglich gegen einander erzeigen. Belg. Tornich syn moeten. Hisp. *Enfurecerse*. Pol. *Srogość*. Vng. *Kegyetlenül bánok*. Ang. *To rage, to be furious, to commit outrages*.] Pacuvius. Quid commeruit quod in me sævis patrem? Virg. ab Vrbe in Turnum exules acerbe sævum, multos mortalibus in acie cæsos. Idem alibi. Quis pulsa victoriam quemquam hostem sævire? ¶ Aliquando sævire, est fortiter & fideliter se gerere. Martial. Belliger invictis quod Mavortius armis, ¶ Sævit animis, pro vehementer irato. Virg. lib. 5. Aen. Tum pater Aeneas procedere longius iras, Et sævire animis Entellum haud passus acerbis. ¶ Hujus cōpositum sunt, Consævio, Desævio, & Obsævio, de quibus suis locis.

Sāga, æ, f. p. Anus superstitiosa, vel mulier incantatrix, venefica, quæ malis venenosis artibus cum quā bonis aliquid vel mali cōcinnare dicta a sagiendo, propterea quòd multa scire vetitaque sciscitetur, ut ait Cic. 2. de Divin. [מכשפה *mechasepheth*. *pharmacatria*. Gall. *Sorciere, charmeresse, enchanteresse*. Ital. *Vecchia incantatrice*. Germ. Eine alte Zauberin. Belg. Een Toovenaresse. Hisp. *Mujer que adevina o lo sonsaca, encantadora, de quien se guarda*. Pol. *Czarownica*. Vng. *Az boszorkányasszonyok közzül való*. Ang. *A witch*.] Horat. Epod. Canidia. Cur. Quæ saga, quis te solvere Thessalis Magus venenis, quis potentem Vis Acrone Sagadeo? Acron. Saga dicta est veneficia, quòd sapiat, & ea est quæ carminibus, & herbis mala hominibus decoctata vel aceto vel impellere.

Sāgīna, pen. corr. Vas in quo aliquid tenitur. [מכתה *mechathah*. *fiscella*. Gall. *Marmite*. Ital. *Pentola*. Ger. Ein Häfen. Hisp. *Olla*. Vng. *Fazék*. Ang. *A pot*.] Et a nomē vectica, apud Horatium in Epod. At expedita Sagana per totam dumam Sparget Avernales aquas, Horret capillis, ut marinus asperis Echinus, aut currens aper.

Saga, æ, Caro. Ger. Ein gemest eines fleisches [ ]

Sagaria, Sagarius. Vide SAGVM.

Sagāpenum pen. prod. σαγάπηνον, Succus est herbæ ferulæ, quæ in Media nascitur, gutta æri, odore medium quiddam inter galbanū & sabanū referens. Officinæ vocant *Sagapinum*.

Sāgātus. Vide SAGVM.

Sagax, ācis, om. a sagitto, Perspicax, odorus. [φρονιμος. Gall. *Sagace, qui flaire bien, et sent bon*. Ital. *Sagace*. Ger. Scharpffsinnet, der gut spürens. Hisp. *Ventor, sabueso*. Pol. Dobrze węszący. Vng. Fineszkedő. Ang. Witte, that hath the finde, sharpe, that perceiveth quickly.] Proprie canum sagacem dicemus, qui odoris beneficio venatoribus ad ferarum cubilia perducant. Cic. 2. de Divin. Sagire, acutè sentire, & videre quo fugerit dictum canes. ¶ Per translationem tamen accipitur pro callido & solerti. [חריף *harif*. חזק *hazak*. חכם *chacham*. *sagax*. Gall. *Sage et prudent, caut & fin*. Ital. *Diligente, accorto*. Ger. Scharpffsinnig, gescheidt, klug, der ein gut Haupt und verstand hat. Belg. Schrander, voorsichtigen. Hisp. *Sotil, prudente y astuto*. Vng. *Szemfényes*.] Cic. 1. de Legib. Homo animal providum, sagax, multiplex. Martial. libro 12. Excogitavit homo sagax, & acutus.

Sāgācĭtās, ātis, f. t. Acuta & celer sentiendi vis (ut canibus, & odoratis aliquē prehendendi. [φρονησις. Gall. *Excellence de sentir, sagacité, bon entendement*. Ital. *Sagacità, eccellenza di sentimento*. Germ. Ein scharffsinnigkeit. Hisp. *Buena de bien sentir y valer*. Pol. Wierzgność. Vng. *Fényes észszel való lészés*. Ang. *A quickness in smelling*.] Cic. 3. Tusc. Canum incredibilis ad investigandā sagacitas animi. ¶ Per translationem tamen humanitus pro astutia, seu calliditate. [חריפות *harifuth*. חכמה *chochmah*. *sagacitas*. Gall. *Bon esprit, penetration, ou subtilité*. Ital. *Buon cervello, ingegno, quando una persona è di subtile malitia e vita scaltra*. Ger. Bescheidenheit, verstendigkeit. Hisp. *La discreta prudencia*. Polon. Dowcipność. Vngar. Szemfényesség. Ang. *Sharpness of wit*.] Cicero 4. Verr. Qua est ille sagacitate in his rebus.

Sāgātĭtĕr, adverbium, Astutè, prudenter, callidè. [σοφως, *sagaciter*. Gall. *Sagement & finement*. Ital. *Accortamente, sagacemente*. German. Weidtreichlich, Verstendiglich. Hisp. *Astutamente, sagazmente*. Polon. Vbie, ciekawie, mądrze. Vng. *Szemfényesen, okosan*. Ang. *With quickness of wit and sense*.] Liv. 7. bell. Pan. His dictis duces sagaciter mentiuntur alter ad inferendam, alter ad cavendam fraudem.

Sagdi. Gemma a pontice coloris, quam Chaldæi adhærentium navibus habent. Ita est in Xantho, bracta ejusdem nominis gemma nigra, ac sine pondere, ligno similis, Plinius libro 37. cap. 10.

Sāgĕna, æ, pen. prod. [דרום *chorim magicke*. Gall. *Vngrand filet à prendre poissons*. Ital. *Rete da pescatore*. Germ. Ein Zeugarn der Fischeren. Hisp. *Red de pescar*. Pol. Wiatr, rodzaj sieci. Vngar. *Varsa, hangos vet*. Ang. *A net*.] Genus retis piscatorii: Latini verriculum appellant. Manil. lib. 5. Excipiat vasta circumvallata sagena.

Sāgīna, æ, pen. prod. Cibus lautus, & ad saginandum aptus. [σαγηνη. Gall. *Viande qui est propre à faire engraisser*. Ital. *Cibo da ingrassare i grassumi corpi de' vicini per devil buono tempo*. Germ. Ein masti speise, so sprich die fetthewne masstig macht. Hisp. *Lo que hace gordo y grasso*. Pol. Pokarm, krotne karmienie, tuczenie. Vng. *Hízásra való étek*. Ang. *Superfluous servage, consuming spring*.] Juven. Satyr. 4. genialis agatur iste dies: propera Romanum mane sagina. & Sagina dicendi apud Quint. lib. 10. cap. 5. est dicendi uberias. [Pol. Wierzchność.] Quandoquidem ejus dicitur plenus edo supervacua, ejusmodi avibus quibusdam arte & farina inductos, & in homicidas quibusdam nimio cibo contrahitur. Tacitus libro 20. Sublatis deinde annis, in segnitiem lapsus, saginam corporis ex inimia luxuria, omnium quæ valetudinem coctraxit.

Sāgīnārium, ii, n. t. Locus ubi saginantur alitilia. [מרבק *marbek, mangon*. Gall. *Le lieu où on engraisse les bestes, mue*. Ital. *Luogo dove s'ingrassano le bestie*. German. Des inn man die Thier mestet. Hisp. *Lugar dos se engordan los animales*. Pol. Karmnik. Vng. *Hodolóhely*. Ang. *A feeding place, a coop or stye, or sconce*.] Varro lib. 3. cap. 10. de Re rust. Pullos asservatos includunt in Saginario, hique polentā & pollinem aqua madefactū dant cibum, ita ut prinde ac saturent.

Sāgīno, as, pen. prod. Pinguefacio. [הבריא *habri mesko*. Gall. *Engraisser une beste*. Ital. *Ingrassare una bestia*. Germ. Mesten, mit fetmachen. Hispan. *Cevar o engordar animal*. Pol. Tuczę. Vng. *Megtisztulom*. Ang. *To mast fatten, to make fat*.] Colum. lib. 8. cap. 3. In Sabina viridis necdum tamen arida fœni vice saginat jumenta, verùm modicè danda, ne nimio sanguine fluxa gradientur pecora. Interdum ablativo jungitur, quum ea quæ quid saginatur, expiniturur: ut apud eundem libro 7. Formantur ejus qui boves alii saginatur. Et rursus lib. 6. cap. 27. Hordeo saginandus equus.

Sāgīnātĭo, ōnis, f. t. Pinguefactio. [הבריאה *habri meshe*. Gall. *Engraissement*. Ital. *Ingrassamento*. Germ. Mestung. Hispan. *Cevadura*. Pol. Tuczenie. Vng. *Megtisztulás*. Ang. *A fatting*.] Columel. lib. 6. cap. 3. Ea herba viridis necdum tamen arida fœni vice saginationi jumenta, verùm modicè danda, ne nimio sanguine fluxa gradientur pecora. Interdum ablativo jungitur, quum ea quæ quid saginatur, expiniturur: ut apud eundem libro 7. Formantur ejus qui boves alii saginatur. Et rursus lib. 6. cap. 27. Hordeo saginandus equus.

Sāgīnātus, a, um, participium. [מסכם *mesoch*. Gall. *Engraissé*. Ital. *Ingrassato*. German. Gemest. Hispan. *Cevado o engordado*. Polon. Vtuczony. Vngar. *Hizlaltatott*. Ang. *Made fatt, crammed*.] Propert. lib. 4. Eleg. 1. Pars saginam lustrabant rumpia porci.

Sāgĭnātĭo, ōnis, verbale, f. t. [σαγηνη. Gall. *Engraissement*. Ital. *Ingrassamento di bestie*. Germ. Mestung. Hispan. *Engordadura*. Polon. Tuczenie. Vngar. *Hizlalás*. Ang. *A making fat*.] Plin. lib. 8. cap. 51. Pinguescunt sexaginta diebus, sed magis tridui inedia saginatæ cetæ.

Sāgĭo, is, ivi, ītum, Proprié de canibus dicitur, qui odoris ex alii ferarum vestigia persagiunt: quatenus etiam per translationem accipitur pro eo quod est aliquid acutè & callidè prævidere. [φρονεω. Gall. *Sentir de loing, subtilement*. Ital. *Sentire, prendere per sottilmente*. German. Gut und scharffsinnig verstendig sein. Hisp. *Sentir prudentemente, o subtilmente*. Pol. Czuię, węszę. Vngar. *Szagot fogok*. Ang. *To be quicke of scent*.] Cic. 1. de Divin. Sagire enim, scatere, & videre quo fugerit quæ fera sit, quæ multa latere velint: & fugaces dicit canes. Is igitur qui acutè sagire dicitur præsagire id dicitur, futura antè sentire.

Sāgĭtta, æ, f. p. Genus telorum quæ arcu emittuntur. [חץ *chets, sagitta*. Gall. *Vne fleche, vn trait à tirer*. Ital. *Saetta, freccia*. Cic. Ein pfeil. Belg. Een pijl. Hisp. *Saeta o cosa a flecha*. Pol. Strzała. Vng. *Nyil*. Ang. *An arrow*.] Virgil. 11. Aen. Non ictus certamine per umbram impulit hæc figitta. Tacitus de Germanis. Sed in sagittis spes, quas inopia ferri ossibus asperant. Virg. 11. Aen. Divis, & sumptis valuerem. Cuncta sagittam Deprompsi pharetra. Ovid. 2. Trist. Eleg. 12. Inque pharetra volant figitta. Horat. 3. Carm. Ode 12. Intendam dum in celeres sagittas Promos, audentes arcum intendos. ¶ Sagitta etiam arcuata pro arcu ipso sumitur pro nivissima turba: ut pro arcu sive equis longè recessit a matre & quasi emicuit, aut, profiliendum quæ communiter accipiuntur, prædicti ich specimen erit. Vide Col. lib. 3. cap. 17. ¶ Est & sagitta, herba ex olerum generibus, de qua Plin. lib. 21. cap. 17. ¶ Est & signum cœleste, stellas habens quin-

que

ferè in fine Capricorni cernuntur. Plin. lib. 18. cap. 26.

Sāgittārĭus, ria, rium, Quod ad sagittas pertinet, sive aliquem utrex eo fiant sagittæ. [Schiessen. Gall. Appartenant à l'esclice. Ital. Pertinente à l'arco. German. Zu dem Schuss gehörig. Hisp. Perteneciente à la ballesta. Pol. Do strzał dobry. Vng. Nyilhoz valo. Ang. Belonging to an arrow.] Plin. lib. 16. cap. 36: Suum genus sagittario calamo est.

Sāgittārĭus, ri, m. s. Qui sagittas ex arcu emittit. [חץ rab חשת kaschschach, vel קשת Gall. Archer. Ital. Sagittario, balestriere, arciere. Germ. Ein Schutz. Belg. Een Schutter. Hisp. Ballestero, ballestillero, arbolero. Pol. Strzelec, łukowy. Vng. Lyanyilas. Ang. An archer.] Cic. ad Att. lib. 5: Magna tormentorum copia, multis sagittariis, magno labore, apparatu, multis saucis ex nostris, incolumi exercitu negotium cōfecimus. ¶ Hinc & Sagittarius, signū cœleste, quem alii Centaurū Chironem arbitrantur, alii Crocum filium Euphemes nutricis Musarum, & habitasse in Parnasso cum Matris & venationi inculuisse, & utem esse sagittis, & equo insedisse. Post mortem precibus Matarū à Jove inter astra relatū. & varia forma conterminos. Idibus Februarii vesperè occidit, & vehementer hyemat, inquit Columella.

Sāgittĭfĕr, ra, rum, Qui fert sagittas: [שכח & Gall. Qui porte flesches, archer. Ital. Che porta saette. Germ. Der pfeil trägt. Hisp. Cosa que tiene ó trahe saetas. Polon. Strzały nosząca. Vngar. Nyilhordo. Ang. That beareth arrows, a shooter.] ut Gelani sagittiferi. Virg. 8. Aen. Hic Lelegas, Carasque, sagittiferosque Gelonos, Finxerat. Sagittiferæ phalanges, Stat. 1. Achil. Pecus sagittifera, Claudianus de histrice.

Sāgittipŏtens, entis, com. Pro signo cœlesti, quē & Sagittarium dicimus. [Pol. strzelec.] Cicer. in Arato: Mense Sagittipotens Sole quum fulserit orbem.

Sāgitto, tas, Sagittas ex arcu emitto. [strzelać. Germ. Schiessen. Bel. Schiet.] Justin. Hist. li. 41. de Parth. Hos pari cura ac labore suos habēt, & equare, & sagittare magna industria docēt.

Sāgmă, atis, n. t. σάγμα, Græcis scuti thecam significat. [Pol. Pokrowiec na tarcze. Inam σάγμα illi dicunt quē nos clypeum, aut scutum appellamus. Sunt & qui pro jumenti tela, sive stramento accipi tradant, in qua significatione & Veteres instrumenti interpres sumpsisse videtur. [Pol. Wielok, jorki od. Ang. A jack sadle.] Levitici cap. 15. ubi sic legitur: Sagma super quod sederint, immundum erit.

Sāgmĭnă. Romani herbam appellavēre, quam Græci ἱερόβοτανον, & περιστερεῶνα nominārunt, nostri etiam verbenam, sive verbenacam. [Germ. Eisenkraut. Pol. Krzyżowe ziele, jakubek.] qua Pater patratus & feciales, tām fœdera percutiebant, quām bellū denuntiaturi solebant coronari. Festus: Sagmina vocantur verbenæ id est, herbæ puræ: quia ex loco sancto sublatæ adhibentur à Consule, Prætoreve, legatis ad indicendū bellum aut fœdus faciendū profecturis. Plin. lib. 22. cap. 2: Quorum à nonnullis sagmina in remediis publicis fuere, & in sacris legationibus, quām verbenæ. Certè utroq; nomine idē significatur, hoc est gramē ex ara cum sua terra evulsum. Hæc semper & legati, quum ad hostes, clarigatum mitterentur, ut dixi. Vide Liv. lib. 1. ab Vrb. & lib. 30. bell. Punici.

Sāgum, sagi, n. s. [σάγος & σάγη, quamvis, Plutarcho. Gall. Vne saye ou sayon. Ital. Saio, sagio, habito de guerra. Germ. Ein tartz tregerock. Belg. Een wollemantel. Hisp. Ferezote, sayo. Pol. Saian. Vng. Curtamner zeke, item szerge. Ang. A coffe, keorthk.] Genus erat vestis hirsutæ, qua tempore belli omnes Romani utebantur, exceptis viris Consularibus: quemadmodum comatā, quum urbs nullo bello premebatur, utebantur togis. Vt enim toga paris, ita sagum erat indicium belli: non obscurè colligi potest ex Cicerone 8. Philip. ¶ Est & Sagum vestis stragulæ genus, nō dissimile cilicio. Suetonius in Othone: Ferebatur & vagari nocturnus solitus, atq; invalidū quenq; obviorum vel patientem compere, ac distenta sago in posticum in sublime jactare. In masculino genere usus est Afranius. Quod quadrari tunc sagi. Et Ennius in feminino. Sagas cærulas Thema purpureis gemmavit pamphamaris. Solinus Polyhistor. lib. 1. & Plinius.

Sāgŭlum, diminutivum, Hoc est vestis genus, quod armis superindui solet. [Schabracken. Gall. Petit sayon. Ital. Piccolo saio. Germ. Ein oberrock. Ein Rock so man vber den harnisch anhat. Hisp. Pequeño sayal. Pol. Szata krótka na zbroie ubiór rycerzy. Vng. Hibō ruha. Ang. A little coffe, keorthk or cloke.] Virg. lib. 8: Virgatis lucent sagulis. Liv. lib. 1. bell. Pun. Multi sæpè militari sagulo operti, humi jacentem inter custodias, stationesque militum conspexerunt.

Sāgārĭă, æ, f. p. exercitiū vendēdi saga. [Sayenmacherey. Gal. Marchandise de sayes. Ital. Mercantia de sagli. Ger. Rockmacherey oder verkauffung tuchte tregerocken. Hisp. Mercadería de sayales. Pol. Sukienna przedaż sukienki. Vng. Curtamner, zeke arulas. Ang. Merchandize or selling of coffakes.] quemadmodum Linteraria, linteorum mercatura. Vlpian. de Trib. act. Duas negotiationes exercebat puer, sagariam, & linterariam.

Sāgārĭŭs, ri, m. [Qui ex sagorum negotiatione quæstum facit. [Sayenmacher. Gall. Vendeur de sayes & bonnetes. Ital. Che vende sagli. Germ. Ein Kremer oder Kretscher der harnisch Hauben, Hisp. Sayonero ó vendedor sayal. Pol. Sukiennik, sukmanek. Vng. Zeke kenta mester ures. Ang. A seller of coffakes.]

Sāgātŭs, m. s. Qui sago indutus est. [σαγοφόρος. Gall. Qui est vestu d'vn saye. Ital. Vestito de sagio. Ger. Der ein Tregerock oder tregerhaim anhat, mit einem vberzogen bekleidet. Hisp. Vestido de sayal. Polon. Ubrany. Vng. Zeke kenta ember. Ang. Clad with a coffake or cloke.] Suet. in Cæsare: Duobus triclinis, uno quo sagum, palliatus, altero quo togati cum illustrioribus provinciarum discumberent. Martial. lib. 6: Vis te purpureum Mater sagare amem?

Sāl, salis, per metathesin à Græco deducitur, quod est ἅλς, eliq, illud quo utimur in condiendis cibis. Declinatur utroq; numero. In plurali tamē tantūm masculini est generis, quum in singulari etiam neutrum admittat. [מלח melach. Gall. Du sel. Ital. Sale. Ger. Salz. Belg. Saut. Hisp. Sal. Pol. Sol. Vng. Sv. Ang. Salt.] Cato: Ex fatce qui apud Carthaginienses fit. Sallustius in fragmentis: Neque sal, neque alia quæ in tormenta. Columella: Carnem salibus asperam. Paulus Jurisconsultus: Carnem ferro subigendam, necessitas quoque hostibus vendendi, ut ferrum, & frumentum, & sales, non sine capitis periculo licet. Colum. lib. 12. cap. 52: Deinde in scriam subiciuntur sal vectibus, sed modicè infractum. Dicitur etiam Sale neutro genere, secundum Priscianum pro mari. Ennius lib. 14 Annalium: Cæruleum spumat sale conferta ratis pulsum. ¶ Aliquando sal ponitur pro sapientia, in qua significatione masculino tantūm genere proferri consuevit. Terent. in Eun. Qui habet salem qui in te est. Vbi Donatus: Sal neutraliter, condimentum: masculinum, pro sapientia. ¶ Aliquando pro urbanitate, joco, & ridiculo, & dictis ad risum, vel delectationem compositis, idque tām singulari, quam plurali numero, ἅλες, ἁλῶν. Catullus Epigr. 81. de Quintia: Nulla est mihi bona sententia dicta. Hoc est, nihil venustū, nihil argutum, nihil facetum. Cicer. de Clar. Orat. P. Scipio omnes lepore & facetiis superabat. Lucanus: Non foliti lutere sales. Quintil. lib. 6: Sollicitus (inquit) in consuetudine pro ridiculo tantum accipimus: natura non utique hoc est, quanquam & ridicula oporteat esse dicta. Nam sicut sal suavitatem quandam cum mordacitate habet, ita eorum urbanorum joca. Sales enim, Ciceronis sententia, sunt ipsa ridicula, quæ necessariò salsa oporteat esse. Nam fatuum est quod non erit insultum, velut quoddam oris condimentum, quod sentiunt latentes judices, & velut palatum excitat. ¶ Quandoque sal pro mari ponitur, quemadmodum & ἅλς fœminino apud Græcos: quia salsum est, & expiliis aqua tal dicitur. Virg. 1. Aen. & spumas salis ære ruebant.

Sālārĭŭs, ri. substantivum, m. s. Qui sal, vel salamenta vendit. [מגדנות Gall. Qui vend du sel ou de la saulmure, saunier. Ital. Che vende sale, salume. German. Ein verkauffer des salzes oder gesaltzner Tinger. Hisp. Que vende sal ó cosas saladas. Pol. Przedaż, przekupień rzeczy nasolonych. Vng. Sovanyi. Ang. That sells salt.] Martial. lib. 1: Quod vilis puero salario rum.

Sālārĭŭs, a, um, adjectivum. Quod ad sal pertinet. [מלחי melachi. Gall. Appartenant au sel. Ital. Pertinente à sale. Germ. Das zu dem salz gehört. Hisp. Perteneciente á sal. Pol. Solny. Vngar. Sovanyi vala. Ang. Pertaining to salt.] Liv. lib. 9. bel. Pun. Vectigal etiam novum ex salaria annona statuerunt.

Sālārĭum, ri, substantivum, n. t. Dicitur stipendium, vel merces quam quis pro opera persolvit. [שכר sachar. Gall. Salaire, loyer de seruiteur de son labeur. Ital. Salario, paga, mercede. Germ. Der soldunge oder lohn. Hisp. Salario ó assalariamiento del seruicio. Pol. Zapłata za pracę. Vng. Ber, vitelom. Ang. Wages, reward or hired selke.] Plin. lib. 31. cap. 7: Sal honoribus etiam militiæque interponitur, salaris inde dictis, magna apud antiquos auctoritate. Dictum salarium, quòd ea necessariam sit, ut homini sal. Comutus in Persium scribit salarium victus esse unius diei, atque hoc valde congruit cum verbis Plinii: quia enim quotidianus tam est necessarius quàm sal.

Sālārĭārĭŭs, ri, Cui salarium solvitur. Vlp. l. 10. §. 1. D. mandat. Nisi fit salariarius fuit, & hoc convenit, ut sumptus de suo faceret: hoc est, de salario. Hotomanus.

Salsĭārĭus, ri, apud Cat. cap. 11: Est qui salsum curat, & ex eo materiem in salgamum viri pedandæ jugandæq; parat.

Sālsŭs, a, um, Quod salis saporem habet, sive quod sale conditum est. [ἁλμυρός. Gall. Salé. Ital. Salato. Ger. Gesaltzen. Hisp. Salado. Pol. Przysolony, słony. Vng. Sosanyos. Ang. Salted.] Plaut. in Rud. Itaque alienum quod speratis nobis fallis porculis. Horat. Epod. 16: Amicq, falsa levis furcas æquare. Iuvenal. lib. 1: Et lacrymis falsis humectant ora, genasque. Virgil. lib. 2. Aeneid. Fallitq; per artus Sudor: item idem 5. Aen. Et fallax roldent revomentem pectore fluctus. ¶ Per metalepsin dictum fallax dicitur pro facetio & urbano. Quintil. lib. 6. cap. 3: Ridiculum dum-

dum plenaque fallum est. Cui ad Papyrium lib. 9: Accedunt non Attici, sed salsiores quàm illi Attici ipsorum Romani veteres atque urbani fuere.

Salè, adj. tibium. Facetè, & urbanè, & cum quadam mordacitate. [ἁλυκῶς, ἁλικῶς, ἁλικῶν ἐχόντως. Gall. Salement, en riant. Ital. Piacevolmente, con grazia. Germ. Schimpflich: mit dissen worten einen Ehrlos machen. Hisp. Donosamente, con donayre. Pol. Dowcipnie. Vng. Elmeresse, bovsan mondva. Ang. Merily, iestingly &c.] Cic. 2. de Orat. Valde hæc interdum, & necesse omnia, quæ à prudentibus quasi per dissimulationem non intelligendi, lubaldè, falsaque dicuntur idem eodem modo. Quod est hominibus facetis & dicacibus difficillimum habere modum omnium, & temporum: & ea quæ ut cetera, quà talissime cum possent, tenere. Quinctil. 6. cap. 3. Sed reperiam necesse est infinitas esse species, tàm salsè dicendi, quàm severè, quas præstat persona, locus, tempus, casus denique, qui est maximè varius.

Sălăcum, n. n. f. Quod est ex tale compositâ, sive quod est ex eo confectum ad ornatum usumve ciborum. [ἁλικόν. Gall. Tout ce qui est confit en sel, ou qui se sert sur table, ou qui se mange avec du sel. Ital. Salame, salsamento. Germ. Alles eingesaltzenes speiß: es sey fleisch oder fisch. Hispan. Salsa de cosas saladas. Polon. Wszystka nasolona rzecz rybia, albo mięsna. Vngar. Sos, lewes. Ang. Meate of salt, or any thing that is salted: as pickled herrings, salt fish, salt meat, salt pork, salt beef, salt bacon, salt pottage.] Juvenal. Satyr. 5: Purpureas ialli, scarorumque salmentâ. Id. Satyr. 5: Vatr regustatum digito terebrate lutum. Cantherius pensiles. Horat. lib. 2. Carm. Vivitur parvo bene, cui paternum splendet in mensa tenui salinum.

Sălillum, i. d. minutivum. Parvum salinum. [ἁλικάριον & ἁλικύδιον. Gall. Vne petite salière. Ital. Saliero. Ger. Ein Saltz fäßlein. Sanguinbollen. Hisp. Pequeño salero. Pol. Solniczka. Vng. Sotarocska. Ang. A little salt fat or salt cellar.] Plaut. in Trinum. Certum est hominem ab homunculo, Salillum animæ quæ quum est tam pusillum, tam sit tenuis, æquè mendicus. Aristotle opulentissimus confertur ad Achæmenem mortuum.

Sălio, ăs, ăvi, ātum, & prima correpta, Sale condio. [ἁλίζω, ἁλίσκω. Gall. Saler. Ital. Salare. Germ. Saltzen. Belg. Soutren. Hispan. Salar. Polon. Nasalam. Vngar. Megsozom. Ang. To salt.] Tibul. Parce pio placet, & lacente sale. Hujus præterium Salvi, supinum salitum. Unde salsus, & salitus. Cels. lib. 2. cap. 18: Item pisces omnes qui salem non patiuntur, solidive salsuntur. Legitur etiam pro eodem salsio duplici l. Cum. Severus: Ad quem sallui pomtiones offerebantur.

Sălio, is. per duplex l. tertiæ conjugationis, salli, sallum, Salio, Salire condio. [ἁλίζω, ἁλίσκω. Gall. Saler. Ital. Salare. Ger. Saltzen. Hisp. Salar. Pol. Solic. Vng. Megsozom. Ang. To salt.] Lucilius lib. 4: Sal cremuranus, & frigidarius ictus. & Participio passivæ significationis in duas ultimas dicit Colum. lib. 7. cap. 7. quam inquit. Quòd si oves egritudinem non depellit, vendenda sunt pecora: vel si neque id contingere potest, ferro necanda saliendaque.

Sălitor, tōris. m. Qui salis tributū colligit. [Ger. Saltzgaber / der das saltz ein vnd außtheilt. Pol. Cłowiek z solnicznie.] Cic. ad Att. lib. 4: Collecta Britannis, a fidibus acceptis, multa præda, imperata tamen pecunia data salitoribus Britanniæ. Varr. interpres, Salitoribus præfectis, quos in specu Martis equitos appellat, relictis a Cæsare in Britannia, qui salā iterum tentarent, margaritasque Britannicas. Quidam codices habent, nō salitoribus, sed data a litoribus.

Sălĭtōrĭa, rum. n. p. Actus saliendi: hoc est, saltationi. [ἁλίσεις. Gall. Quelques sauts. Ital. Salti. Germ. Saltzungen. Hisp. Obras de saltar. Pol. Naskakanie. Vng. Sosar. Ang. Skipping, leaping, or dancing.] Colum. lib. 12. cap. 11: Post salitoria mundi cocleæ cumulentur.

Sălĭtŭra, æ. f. Salsugo, lagima. ſ. t. Sallugo. [ἁλμη. Gall. Saumure, saleure, la qualité du sale. Ital. Lo sapore, salsezza, salamoia. Ger. Saltzbrey. Saltzwasser. Hisp. Sudor de las cosas salsas, salmuera. Pol. Rosol. Vng. Sosdarasa. Ang. Salt liquour, brine.] Plin. lib. 20. cap. 12: Natura ceteris est gelu cum salsugine, ideo solum urit. Idem lib. 32. cap. 7: Præter hæc etiamnum appellatur in salinis salsugo, ab aliis salillago.

Sălĭvōdo, ĭnis. f. t. Humor saporem salis referens. [ἁλμη. Gall. Saumure, saleure, saveur. Ital. Lo sapore salato, salamoia. Germ. Ein saltzig etwas gesaltzenes brühe. Hisp. Sudor de cosa salada, salmuera. Pol. Słonie. Vngar. Sosdarasa. Ang. Salt liquour, brine.] Plin. lib. 20. cap. 14: Salilludines cospons, h cum vino tradatur in mensam.

Sălsūgo, ĭnis. f. t. Quoris humor salsus: cujus modi in salinis est aqua salsa, ex qua sal conficitur. [ἁλμη. Gall. Saumure, saleure, saumure. Ital. Lo sapore salato, salamoia. Ger. Saltzwasser, saltzlabe, saltzbrühe. Hisp. Sudor de cosa salada, salmuera. Pol. Słana woda. Vng. Sosdarasa. Ang. Salt liquour, brine.] Plin. lib. 31. cap. 7: Præter hæc etiamnum appellatur in salinis salsugo, ab aliis salillago, tota liquida matina aqua salitior ut diximus.

Sălacōnĭa, æ. f. Vox Græca est jactantiam significans cum vanitate, & superbia conjunctam. Quidam & mollitiem interpretantur.

Sălacōnes, ὑπόκωμοι. Dicuntur homines jactabundi, qui quò ho pauperiores sunt. Crassos tamē quosdam se esse simulant: quamq; Sardanapalo fiunt effeminatiores, fortunatissimæ quidē opinionem captant. Pol. Chełpliwi.] Cic. M. Varro Gallo: Cognosti artem cauſidici, & illius salaconis iniquitatē. Suidas hanc significationem duxisse existimat à Salacone quodam, cujusmodi, qualies jam depinximus, moribus prædito.

Sălămandra, æ. f. [σαλαμάνδρα. Gall. Salamandre. Ital. Salamandra. Ger. Salamandra, ist ein art der Molen. Hisp. Salamandra. Pol. Salamandra padalec, rybak ząbrzeg. Vng. Megetarka vizenmaszo. Ang. A snake.] Animal lacertæ figura. Refertum, nunquàm adi magna morbus proventis, & ætate deficiens: cujus tantus rigor est, ut ignem nullo fimile fumo tam celeriter exstinguat, non aliter quàm glacies. Aurel. Plin. lib. 10. cap. 67: Et dicer venenatissimum hoc animal si arboribus irrepserit, earum poma venenare inficere, & cor. qui ederint, interimere: idem facere si in puteum cadavera tubus tamen sine nocumento manantur.

Sălăpŭtĭus, à sale & puto compositum nomen. [Polon. Nastawiacz kaszek.] Pultus enim, sive puſio, apud Latinos dicitur puer. Quo nomine dictus est Calvus, Catulli familiaris, tanquam puer, ob naturam puteolum, plenus salis, & oratorum mordacium.

Sălarĭum, Vide SAL.

Sălax, ācis, om. t. Propensus in venerē, multa libidine præditus; a salendo fur quidam volunt, hoc est, ab arrigendo. Alii verò ab eo quod ex humore salso oriatur libido. Unde Venus fingitur è marmore. [ἁλὺ ποιῶν, ἀφροδισιαστικός. Gall. Fort enclin à l'ordure & paillardise de la nature. Ital. Salace, lussurioso. Ger. Brünstig, geyl, oder der sich unkeuschheit gemeyn. Hisp. Luxurioso. Pol. Luby, wesoły, zapalny. Vngar. Kacsar. Ang. Lecherous, lustful, wanton, salacious.] Colum. lib. 7. cap. 9: Maximeque quod ad rem pertinet, quàm salacissimos oportet esse mares, qui & amiculi ætate commodè progenerant. Gali, salaces, Varro 3. de Re rust. Nymphæ salaces, Ovidius 4. Fast. Aries salax, ibidem. ¶ Salaces dicti, ex nervem cientes ut eruca, & bulbi. Ovidius 2. de Rem. Am. Nec minus eracas aptum est vitare salaces, Et quidquid Veneri corpora nostra parat.

Sălăcĭtas,

Sălĕcĭtās, ātis, f. t. id est, lasciuia & propensio in Venerem. [חֶמְדָּה chemdâh, ἐπιθυμία. Gall. Hastiveté à paillardise, vaillantise à paillarder, luxure. Ital. Lussuria. Ger. Brunst zu vnzucht, vnkeuschheit, vnlust, vnkeuschheit, geilheit. Hisp. Lasciuia. Pol. Skłonność do rozpusty, gorącość. Vng. Kéjesség. Ang. Lechery or wantonnesse.] Plin. lib. 10. cap. 36. Passeri minimè vitæ cui salacitas par.

Sălĕbrē, sp. Sunt loca inæqualia, & aspera, & præcipitia dicta quòd vix sine saltu præcirii possint. [ἐφηχηγεσιαι, χαραγματα, χαραγματα γῆς. Gall. Terre mal vnie, bossue et basse, qu'à grand peine se peut passer sans sauter. Ital. Luogho mal vnito pien di sassi e fossi che à fatica si può andare senza saltare. Ger. Rauhe, vnebene vngebaurte ort da man vberall vber gehen ott. Hisp. Cerros pedregosos y aspros. Pol. Nierówne chropowate, dołki z pagórkami. Vng. Hegyes völgyes. Ang. Place that is not plaine, going vp and downe, where one cannot passe but leape.] Propertius libro 3. Eleg. 10. Luna minitabatur ei, deiectis ut saltu salebris.

¶ Per translationem accipitur pro quavis aspritate, sive difficultate. Martial. lib. 10. Carmina nulla probat, modò quæ limite currunt, Sed quæ per salebras altaq; saxa cadũt. Cic. de Orat. Alter enim, quasi tedatus amnis, sine vllis salebris fluit. Cicer. de Finib. Hichi desinit, si dicere potuisset, si loquendi vim, ut deinq; conflictus hæc verborum teneret, nunquã in tantas salebras incidisset.

¶ Trilinguis salebra, singulari numero dixit Valerius Maximus. Legitur & apud Cic. 5. de Finib. Salebra, numero etiam singulari, vbi sic ait: Hæret in salebra: caput enim dicere, nihil posse ad beatam vitam deesse sapienti, aiet.

Sălĕbrōsŭs, sa, sum, Quod in multas habet salebras: [אִיתָן eitân. κραιπαλώδης. Gall. Mal vni, despointe. Ital. Aspro da camminare. Ger. Das vil rauhe vnebene vnd abgerissene ort hat. Hisp. Cosa aspera, llena de piedras. Pol. Nierówne pełne ostrego kamienia, rzepiaste. Vng. Hara ẽgyenetlen. Ang. Vneuen, vnmeete to go in.] ut icer salebrosum hoc est, crebris saltibus interruptũ. Salebrosa oratio: id est, abrupta, interrõsa, & quibusdã velut salebris remorans impetũ auditoris. Quint. lib. 11. cap. 3. Inde interruptus actionis impetus, & resiliens, ac salebrosa oratio.

¶ Salebrosus scriptor est, difficilis, inamœnus, & in cujus lectione crebrius sit retinendum. Martial. lib. 11. Scriptores tetrici salebrosum ediscite Sanctram.

Săl Ammoniăcus. Terræ salsugo est, in Libyæ arenis crescẽtibus efflorescens, alumini fere illi non dissimilis, pilulis oblongis, venis quæ in longitudinem rectis, ἀκανθώδης. Dioscoridi. Invenitur potissimum in tractu Cyrenaico, juxta Jovis Ammonis templum, unde & nomen accepit. Quidam Ammoniacum meconii arboris lacrymam fuisse interpretati, in errorem eas quàm puellæ inciderunt, lacrymam Ammoniacam à sale Ammoniaco non distinguentes: quum tamen sint res diversissimæ, ut latius annotavimus supra in dictione AMMONIACVM.

Sălgămă, pen. cor. n. t. Appellabatur à priscis quæcunq; condimenta ad victũ nostrum in vasis servabantur, ut pota mala, pyra, sici, uvæ, caput. [γαρος garos. Gall. Toutes choses salées ou confites & mises dans des pots pour garder. Ital. Cose condite & assaggonate, ò conservate ne vasi. Germ. Allerley eingemachet ding in essig oder wein. Hisp. La conserua que se guarda en vasijllos. Pol. Obie. dla kwaśne, albo maśłone rzeczy. Vng. Savanyu. Ang. Things sodden and confirmed, or pickled.] Columel. lib. 10. Tempore non alio vili quoq; fungamus mecce, Cappatis, & tristes inulæ, ferulæq; minaces Plantentur. Idem lib. 12. cap. 4. Post hoc præceptum locum & vasa idonea salgamis præparari jubeo.

Sălgămārĭus, m. i. Qui salgama vendit. [ταριχοπώλης. Gall. Vendeur de telles choses. Ital. Che fa condire & assaggonare, ò chi vende de telle cose. Ger. Der eingemachtes, wurtzen vnd dergleichen ding feil hat vnd verkaufft. Hisp. El que vende aquella conserua. Polon. Ten co kwaśne sprzedaie. Vng. Savanyu eket arulo. Ang. He that selleth pickled things or sodden.] Colum. lib. 12. cap. 44. Libros ties edicit, quos insumpsit nominibus Coci, & Gerani, & Salgamarii. Eidem cap. 52. Reponunt quàm rotundissima fumigato, eaque si fuerint tosta, detergito, & tunicam cutem novacula decerpito deinde, sicut consuevêrunt salgamarii, decussatim frementa lunato in collo.

Sāli, pro simplexi, aviculæ sunt, quas Aristoteles ἀγέλαστος, & ἀγέλαστον appellat, fœcunditatis magnæ, ut perdices, gallinæque. Plin. lib. 10. cap. 32. Plurima ova pariunt struthiocameli, gallinæ, perdices, sali.

Sălĭcălēr. Vide SALII, Germaniæ populi in PROPRIIS.

Sălĭcastrum, Genus balnei fœminis in salitis untorum. ἀμφιθέατρον ἀλειπτήριον. Plin. lib. 23. cap. 10. Vti laboratoriæ similis, sed in salitis cæna, ideo diluguriorum nomine, quam eadem usus habeat, & salicastrum vocatur.

Sălĭcētum. Salictum. Saligneus. Vide SALIX.

Sălĭentes. Vide SALIO.

Sălĭnæ. Fluvius. Vide SAL.

Sălĭo, ĭi, (salŭi, vel salĭi, vel salĭi, divisis syllabis, supinum saltũ.

Salto. [רָקַד rakâdo רָקַד dzuigh מִכּוֹר mitter. σκιρτάω, πηδάω. Gall. Sauter. Ital. Saltare. Ger. Springen gumpen. Hisp. Saltar. Pol. Skacze. Vng. Szökök vgrandozom. Ang. To leape.] Virgil. 2. Georgic. Mollibus in pratis unctos saliere per utres. Horat. 1. Epist. 18. Nec mercetrix tibicina, cujus ad crepitum saltas tetrã gravis. Plaut. Bacch. Ibi cursu, luctando, hasta, disco, pugillatu, pila, & eundo te exercebant magis quàm sorte, aut tesseris. ¶ Saltare certa, pro præcipitare, omitti. [נָתַר nâthar.] Lucret. lib. 2. Et terras, quarum subter sal fluit. Virg. 1. Georg. Tam medio in pontho saltabit horrida grãdo. ¶ Salit mustum, per translationem. Plaut. Mil. Dicito docilè, & verecunde, ut ei cor saliat. Subaud. præ gaudio. ¶ Salire dicuntur animalia carentia ratione, quando mares ineunt fœminas: nam saliendo ascendunt. [רָכַב rakâb.] Ovid. de Arte. Sic ubi de Aretinæ saltat ovis, taurò quoq; lacta juvenca salit. Varro de Re rust. cap. 7. Quum equus matrem ut saliret, adduci nõ posset, & cum capite obvoluto per origa adduceretur, & coëgisset manè inire: quum descendenti velum demsisset ab oculis, ille impetum, tertia cum, ac mordicus interfecit. Idem 3. de Re rustic. cap. 10. Saliunt fere in aqua, & anseribus. ¶ Composita sunt, assilio, abilio, cõsilio, desilio, dissilio, exilio, insilio, prosilio, præsilio, resilio, & transilio: quæ omnia mutant u, in i, facientq; præterito & supino aurem mutando a, sui simplicis in ui, ut Assilio, assilui, assultũ. Dissilio, dissilui, dissultum. Significata vice suis locis.

Sălĭentes, m. t. à Latinis dicuntur fistularum capita, atq; etiam ipsæ tubarum, fistularumq; scaturigines, quæ & siphunculi dicuntur, & fipunculi, ab aquæ expectione, tanquam ex siphone saliens. [כְּזוֹרִים kezorim. σίφωνες. Gall. Les boues des tuyaux des fontaines par où l'eau sort. Ital. Canna per condotto de acque dalle fonte alcune. Ger. Wasserröhren, oder da, vorderste theil der röhren, aus welchen das wasser herfür springt, brunnröhren, spritzröhren. Hisp. Los caños de la agua vena. Pol. Kran rodzaj, rzeźba, item rzeźbić. Vng. Fuvocsa fuvocsaros. Ang. Pypes to conuey water.] Vitruv. lib. 8. Hæc maximè considerantur Athenis: ubi enim ex ejusmodi locis, & fontibus, & putealibus, & salientibus, Pargum duxêrunt salientes, & quibus id licet nemo, sed lavationibus & reliquis rebus utuntur. Illuntur autem cuppedis. Cic. ad Qu. Frat. lib. 3. Equidẽ non quod multos intelligo, affirmo, mirificã suavitate te vitam habituram, piscina & salientibus aquis, pratis & silvis undicatis.

Salto, tas. n. p. Tripudio. [חָגַג chagâg רָקַד rakâd כָּרַךְ karâch. χορεύω, ὀρχοῦμαι. Gall. Sauter, danser. Ital. Ballare. Germ. Springen vnd tantzen. Belg. Dansen. Hisp. Bailar ò dançar. Pol. Tanczyć, miłkować. Vng. Ugrandozom. Ang. To leape, to daunce.] Salebrosa Catil. Sed in his Sempronia, multa virilis audaciæ commissarat. Hæc mulier genere atque forma, præterea viro liberisque satis fortunata fuit: litteris Græcis atque Latinis docta, psallere & saltare, & cantare elegantiùs quàm necesse est probæ, multaque alia quæ luxuriæ instrumenta sunt. Cicero in Catilinam: Hi præterea lenoni, ac dedicati comissatoribus adolescentulis, non modò cantare, & saltare, sed etiam fortes viros bene & strenuè latrocinari docuerunt. Idem pro Murena: Nemo ferè saltat sobrius, ¶ Cæterum saltantur in scena, Ovid. 3. Trist. Eleg. 8. Sabata poscuntq; populo, Hem a. Tibi. ¶ Saltare laudes alicujus, est laudatoribus numerosè, ut Horatius Flaccus in Panegyrico Quem laudes Imperatorum laudis etiam, & consecrationibus celebrarentur, saltarentaq; ac. ¶ Rejicitur compositum amitto, ut, ut Assulto, Exulto, Prosulto, Præsulto, Vlsulto, & Transulto, de quibus satis factis.

Saltātĭo, ōnis, f. t. Illa hominum jactatio, quam vulgus crepidã vocat. [ὄρχησις, χορεία. Gall. Dansement, dansement, dansement. Ital. Ballare. Ger. Ein tantz. Belg. Een dansinge. Hisp. Danza ò bayle. Pol. Tanicc. Vng. Vgrandozas, ugrandozkodes. Ang. A leaping, daunsing.] Cic. pro Murena: Multarũ celebrationum comes est extrema saltatio. Quint. lib. 1. cap. 11. Nam Lacedæmonios quidem etiam saltationem quandam, tanquã ad bella quoq; utilem, habuisse inter exercitationes accepimus. Cic. de Clar. Orat. Quos Sextus Titius temperavit, homo longè sanè, & satis acutus, sed tam solutus & mollis in gestu, ut saltatio quædam nasceretur, cui saltationi Titius nomen esset.

Saltātŏr, ōris, m. t. Tripudiator, qui saltat. [כַּדְרִיכוֹל kadrichôl. ὀρχηστής, ὀρχηστρίς. Gall. Danseur. Ital. Dancatore. Ger. Ein Tantzer. Hisp. Dançador ò bayladar. Pol. Skoczek, tancerczyk. Vng. Vgrandozo. Ang. A dancer or leaper.] Hic libri Offic. Accedit huc, si placet, ingens numerus, saltatores, tonsæq; lachrymarum. Quint. lib. 1. cap. 11. Non convenit in pronunciando, nec saltatorem in gestu facere. Cæter. pro Murena: Saltatorem appellat: L. Murænam Cato: male dictum ejus verè objicitur, vehementis acculatoris: in alio, maledici convitatoris.

Saltātrix, verbale, t. t. [כַּדְרִיכוֹלִית kadrichôlith. ὀρχηστρίς. Gall. Danseresse. Ital. Ballerina. Germ. Ein Tantzerin. Hisp. Dançadora ò bayladora. Pol. Tancerczyna. Vng. Vgrandozo. Ang. Shee that daunceth.] Cicero in Pison. Tu ex

tenebricosa popina Cotile eructatus, cum illa saltatrice con-
ta, Senatum Reipub. orationum atq; interdum augere vetu-
Saltatiō, ōnis, f. Idem quod
Saltatus, ūs, m. Idem quod
Saltātor, ōris, m. q. Saltito. [
Saltātōrius, ria, rium, Quod ad saltationem pertinet, saltatorius
ludus, saltatorium, in quo saltare docentur. [Gall.
German. Ein
Saltātrix, ricis, f. Quæ saltat. [Gall.
Saltātus, ūs, m. Idem quod
Saltellātim, in q. parte saltandi ratio. [
Saltellum, i, n. Dim. Saltus. [
Saltem, adv. Certe, Vel, Ne, Quidem, Quantum, Quantumvis, Ut, Utinam, Si, Nisi, Modo, Dummodo, Quamvis, Quamquam, Quamlibet, Quamvis, Quamquam, Quamlibet, Quamvis, Quamquam, Quamlibet

lib. 9: Eripere hi hanc doloremo, aut minue salrem.

Silvo. Vide VALEO.

Salebra, æ, in q. locus incultus propter sylvas, inquit Varro, aut ingenus, ubi pecus pasci possit. [שְׁלָבִים shelabim. Gen. 22. Ein strauch / an welchem sich die Widder mit jren hörnern vmb jammern mag. Pol. Chendyna gdye kzdi e pastsa, potsika. Vng. Berek ligyi. Ang. A ferest a ram is ey parkes fereft.] De sylua ita scribit Festus, Saltum Cujas Actius lib. 2. Significationū, quæ ad jus eius pertinent, ita definivit: Saltus est ubi sylvæ & pastiones sunt, quarum causa cæsæ quoq; si quæ particulam ea saltu possidet, aut custodiæ causa aratur, cæsa nō permittit nomen saltus, nō magis quàm fundi, qui est in agro cultu & ejus causa habet ædificium, si quæ particula ibi habet silvam. Cæs. 6. bell. Gall. Atq; ille latebris, aut sylvis, aut saltibus se eriperet, & nostu occultare. Idem 1. belli Civ. Celeritatq; Pyrenæos saltus occupari jubet. Virg. 1 Georg. & magnos cauibus circundare saltus. Ovid. Epist. 5. Quos tibi monstrabat saltus venatibus aptos? Vide plura de hac voce apud Vallam Elegant. lib. 3 cap. xxx. & lib. 4 cap. 37.

Sălŭtāris, is, m. f. Sylvatum, seu saltus custos. [δρυοφύλαξ. Gall. Bocage, garde ou sergent de forest. Ital. Guardia di foresta. Ger. Ein Forstmeister. Hisp. Montarez, que guarda los bosques. Pol. Gaiowy, leśny. Vng. Berek ligyi birá. Ang. A wood or keeper of forest.] Pomponius. Ejus est de Via & habitat. Dominus proprietatis, cui jus vicinus ususfructuarius, fundum, vel ædes per saltuarium vel insolatium custodire potest.

Sălŭtāris, is, tum, Idem quod salus. [ἀσωτικός. Gall. Plein de sorcils, de sergens. Ital. Boscoso, pieno di foreste. Ger. Waldächtig. Hisp. Cosa de montes bosques y pastos. Pol. Pożyteczny. Vng. Segyitö berkös. Ang. Full of forests.] Liv. 9. bell. Pun. Aperta erat regio, sine aditu, ad insidias latebris utrinq; in loca saltuosa cedere inde cœpit.

Sălŭber, Salve, vide SALVS.

Sălvĭa, æ, f. p. Frutex est nulli nō notus, virgas habēs quadrangulas, folio; asperis, crassis, & incanis, odore suavi quidem, cæterùm ingrato. [ἐλελίσφακος. Gall. Sauge. Ital. & Hisp. Salvia. Ger. Salbey. Pol. Szałwia. Vng. Salya. Ang. Sauge.] Dicta salvia (ut putatur) quòd multis morbis medeatur, ægrosq; quasi salvos præstet. Prodest unius pars vino, & contra serpentium mortes remedium exhibet. Plin. lib. 20. cap. 23. Dioscor. lib. 3 cap. 32.

Să vĭātum, salviati, n. i. Genus medicamenti est, quo veterinarii, & quo medici utuntur in ægrotantium animalium curatione. [ἀφεδρόνιον. Gall. Breuuage de sauge, ou sauge. Ital. Sauanda di salvia. Ger. Ein artzney oder tranck von salbeeren. Hisp. Xumado. Pol. Lekarstwo z szałwi. Vng. Salya bul ßarvasit ereszsz. Ang. A drink made of sauge.] Colum. lib. 6. cap. 9: Recens tussis optimè salviato farinæ ordeaceæ adjuvatur. Idem lib. 6. cap. 24: Cupini fimi terni contriti, & cum salviati more faucibus ingeruntur. Et paulò pòst: Potest etiam cum arida fico & ervo cum herba saponaria, & fœnugræco in offam, fieri salviatum demitti. Quorum tamen locis salviatum ponūs legendum crediderim: quod & eruditioribus placere video: qui salviatum interpretantur medicamēti genus, quod pecori ægroto dator deglutiendum.

Salvio, salvias, avi, p. Salviato medeor. vel salviatum deglutiēdum præbeo. [ἀφεδρόνιον ποιῶ, ἀφεδρονίοις ἰάομαι. Gall. Faire boire vn sauge. Ital. Dar a bevere beuanda di salvia. Ger. Salbeyen eingeben. Hisp. Sanar con salvadera. Pol. Lekarstwo z szałwi podawać. Vng. Salyabul ißmot ereszsz gyogyitom. Ang. To give a drink of sauge.] Colum. lib. 6. cap. 24: Vel tenero oleæ commisto, terendo, molitoq; malto, & per unam noctem lacte macerato salvator. Quo tamen in loco de bubus quibuldam, salvatur, legendum videtur: quo tum judicio non quæ; incerter solet nonnus, alio Columellæ loco adducti, qui est eiusdem lib. cap. 3. ubi sic habet: Evincendi sunt quamvis pestiferi morbi, & exquisitis remediis propulsandi. Tunc panacis & eryngii radices, fœniculi seminibus miscendæ, & cum defrut. ac molitum nitri farina, candentiq; aqua conspergendæ est, medicamine salvandum ægrotum pecus. Vbi salvandum pecus dixit, pro eo quòd est, salvato per os imposito curandum.

Sălum, li, n. Mare: [θάλασσα, ης. Gall. Mer. Ital. Mar. Ger. Das Meer. Hisp. El mar. Pol. Morze. Vng. Tengerszinü viz. Ang. The sea.] à sapore salsitatis ejus a verbo Græco ἅλλομαι, quòd ligna facit moveri, fluctuare. Virg. 1. Aeneid. Per q; undas superante salo. Cic. pro Cæcin. Vt à quo loco depulsus esset, in eum se fortuna vehementer, non in salum, sed in ipsam urbem quam petebat. Idem 5. Tusc. Nec tam exiguo tempore navigassem salo. Virg. 2. Aeneid. Fit sonitus spumante salo. ¶ Veteribus etiam in masculino in usu fuit, ut annotavit Nonius. Ennius in Hecaba: Vadantem salum.

Sălus, ūtis, f. Incolumitas. [שָׁלוֹם shalom, שְׁלֵמוּת shelemuth. εὐφροσύνη, σωτηρία. Gall. Salut, santé, seurté. Ital. Salute, sanità. Ger. Heyl. Hisp. Salud, sanidad. Pol. Zdrowie, szczęście. Vng. Egessegh, egessegesseg. Ang. Health.] Cicero Attico: Salus, si me amat, constabit. Terent. in Adelph. Quod cum salute ejus fiat. Cic. lib. 3 de Leg. Cum pœnitere quidem ad bonos, salutem à bonis petere. Plaut. in Merc. Sed cum eorum salute an illi redeat, an nō, neti. Ovid. lib. 3. Metam. Te feliciter omnes in meo Nasone salutis posita est. ¶ Salutem dicere alicui, aut illi, vel ei: vale dicere, & jubere valere, relinquere. Cic. ad Volum. lib. 6. Quas si, ut volumus, recuperamus, ego verò mutatam salutem à foro dicam, & cum vivamq; tecum & cum communibus nostris amicorum hoc est jubere valere curam: nihil nobis amplius cum tuenti commune. ¶ Accipitur aliquando salus pro remedio. Virg. 2. Aeneid. Vos, si salus vltis, nullam sperate salutem. ¶ SALVS nemo erat salutis credula. Unde salutaris porta Romæ appellata, ab eius ædis quæ ea prox. mo fuit, Terent. in Adelph. Ipsa si cupiat salutem servare prorsus non potest hanc familiam. ¶ Dicimus Latinè. Numerare salutem, adscribere salutem. Dicere salutem, est salutare. Cic. Attic. lib. 4. Mitte ad me Sarim, qui salutem nuntiet. Et lib. 8. Epistola tua gratum mihi fuit, quòd eius diligenter mandavit, ut mihi salutem adscriberet. Plaut. in Cap. Dic eum primum salutem dicito patri & matri. Mittere salutem, Remittere salutem, idem est, salutare, & relaxare. Ovid. epist. 13: Hanc tibi Priamides mittit Ledæa salutem.

Să lūbĕr, pen. prod. m. i. Salubris fœminini, salubre neutri, & hic & hæc salubris, & hoc salubre. Quod præbet sanitatem. [ὑγιεινός, σωτήριος. Gall. Salubre, qui donne sante. Ital. Salubre, sano, salutifero, salutare. Ger. Das gesundt ist oder zu gesundheit dienet: heilsam. Hisp. Cosa saludable. Pol. Zdrowy, szczęśliwy. Vng. Egessegesseg. Ang. Healthful.] Cicero ad Octavium: Nulla enim remedia quæ vulneribus adhibentur, tam facium dolorem, quàm quæ sunt salutaria. ¶ Salutares literæ dicuntur quæ continent salutem alicui. Cicero ad Attic. libro 9: Sic ergo habeto, salutares te mihi literas misisse, &c. ¶ Salutaris littera à Cicerone dicitur A, quia absolutionis nota erat: sic illa C, quæ condemnationis. Cicero pro Milone: Nec nobis tam salutarem hanc judicando litteram, quàm illam tristem dedisse. Rudæus. ¶ Invenitur & Salutare substantivum. Plin. lib. 12. cap. 18. In præsentia exempla prosequemur, à salutari machinæ orti. ¶ Salutaris digitus, qui pollici est proximus, qui & index dicitur. Suetonius de Aug. cap. 80. Dextræq; manus digitum salutarem tam insolito officio interimi fremebat, ut torpentem contractumq; frigore, vix cornei cicatricis supplemento scripturæ adnumeret. Martianus de Nupt. Verùm quidem reclamitus puer ad os compressis digito salutari, silentium commonebat. Dicitur autem salutaris, vel quia non tam amatus, nisi vita & judicata. Virgil. 5. Aen. stabant in littore socii clamore paterāq;. Vel quia eo compellimus os ad silentiū, quod

salutare est præceptum. Inter filiolos tamen & salutaris multum interest: non enim salutatem locum, cibum, aquam dicimus ut salutarem. Itaq; intelligendum est, salubris dari de loco, cibo & aliis quæ natura affert & largitur: salutaris verò de reliquis omnibus, quæ arte, ingenio aut alio modo parantur. Cornel. Fronto de diff. vocab.

Sălūtĭfĕr, adverbium, Salutis ergò, sine discrimine salutis, tuendæ salutis gratia. Ἕνεκα σωτηρίας. Gall. *Sauvement, seurement.* Ital. *Sanamente.* Ger. Heylsamlich, zu heil oder gesundheit. Hisp. *Sanamente.* Pol. *Zdrowie.* Vng. *egészséges.* Ang. *Healthfully, safely, surely, dangerously.*] Plautus Cicero: Quæ res gesta mihi pulsum me patria, relictu, coniecit eo consilio ut vel celerrimè accedere, vel sine mora recipere me possem. Cicer. de Clar. Orat. Tum arma sunt ea tuenda, quibus ii ipsi qui ea dederunt ei ut gloriosè, quem dederunt, salutariter utantur, non repetunt.

Sălūto, salutas, act. p. Saluten dico, invoco. [ברך *berech, ordinare, benedicere, adorare.* Gall. *Saluer, donner le bon iour.* Ital. *Salutare.* Ger. Grüssen. Bel. *Groeten.* Hisp. *Saudar denunciando salud.* Pol. *Pozdrawiam.* Vng. *köszönés.* Ang. *To salute, to greet, to wish good morrow.*] Cicero Attico: Quum Philogenes libertus tuus ad me literas de causa venisset. Terent. in Adelph. Opperiar hominem hic, ut salutem, & colloquar. ¶ Neque verò accedentes tantum salutare dicimur, verumetiam recedentes. Statius 4. Theb. Stant tamen, & cuncta pappion et tupe salutant. ¶ Salutare in ventrem. [לשלום *leshalom.*] Trent. in Phorm. Atque adeò Penates hinc salutato dominum divertar. Mart. lib. 12: Multis dum precibus Iovem salutat. Ovid. 15. Metam. Iamq; Deum clamore salutant. ¶ Compellare, Consultare, & Reddere, de quibus suis locis.

Sălūtātĭo, ōnis, m. t. Qui salutat [אברך *abarech, imperativo.* Gall. *Salutation, qui salue & fait la reuerence.* Ital. *Salutata & salutazione.* Ger. Ein grüssen. Hisp. *Hazer salud.* Pol. *Pozdrowienie.* Vng. *köszönés.* Ang. *Salutation.*] Quint. Cicer. de Petit. Consul. Deductorum officium quod maius est quam salutatorum.

Sălūtātĭo, ōnis, f. t. Salutandi actus. [ברכה *berachah, benedictio, benedictionis actus.* Gall. *Salutation.* Ital. *Salute.* Ger. Ein grüssung. Hisp. *Salud.* Pol. *Pozdrowienie.* Vng. *köszönet.* Ang. *Hailing.*] Cicero Pisonem: Quis enim te adiit, quis domo, quis hospitio, quis denique communi salutatione dignum putet?

Sălūtātōrĭus, ria, rium, adiectivum. [ברכתי *berachati, benedictionis.* Gall. *Appartenant à saluer.* Ital. *Pertinente à salute.* Ger. Das zu dem grüssen oder heilsamkeit gehört. Hisp. *Perteneciente à salud.* Pol. *Pozdrowienie przynależący.* Vng. *köszönésre való.* Ang. *Belonging to saluting.*] Plinius lib. 15. cap. 11: Omnia iam & victoriam salutatoriis coronis ludos.

Sălūtĭfĕr, ĕra, ĕrum, Salutaris. Σωτήριος. Gall. *Qui donne santé, sauue.* Ital. *Salutifero.* Ger. Das heil oder gesundheit bringt, heilsam. Hisp. *Cosa que trae salud o sana.* Pol. *Zdrowie dający, zbawienny.* Vng. *üdvösséget szerző, üdvözítő.* Ang. *That bringeth or restoreth health.*] Ovid. 2. Metam. Aptior et tactu, totoq; salutifer orbi, Cretes pars fuit, unde salutifera tepe Corpora debebunt. Martial. lib. 5: Seu placet Aenean nostrix, seu filia Solis, Sive tabiferis eandidus Anxur aquis. Ovid. 15. Metam. Vtq; salutifero mitescere tempore velit, Sorte velit, tantæq; urbis mala finiat, orans.

Sălūtĭgĕr, ĕra, ĕrum, m. f. Quo nomine vtitur Apuleius, videtur esse non qui salutem alicui dicit, sed qui nuntiat, tanquã interpres & administer ejus à quo mittitur. [Ἀγγελικός. Pol. *Posłannicki.*]

Sălūtĭgĕrŭlus, [Pol. *Posłannicek odrzyski.*] Idem. Vnde Plautus Aul. Salutigerulos pueros, vocat tervos, qui jussu dominæ hunc, illũc vocitarant, iussi; nuntii & remoti.

Sălve, verbum salutantis, idem valens quod salvus sis. Solumq; declinatur per secundas personas imperativi utriusq; numeri, & præsens infinitivi. [שלום *shalom, pax.* Gall. *Dieu te garde, dieu te sois.* Ital. *Dio ti salui.* Ger. Gott grüs dich, bis gesund. Bel. *Wel geweet.* Hisp. *Seas salua.* Pol. *Bądź przezdrowiony.* Vng. *egészségedet.* Ang. *God save you, good morrow, good even.*] Terent. in Phor. Here salve, tetulimus te advenisse gaudeo. D. Olybone cultos, salve. ¶ Iubeo te salvere: id est, precor tibi salutem. Horat. lib. 1. Epist. 10: Vobis amatorem Lucrum iubemus Ruris amatores: hac in re scilicet una Multum dissimiles: at cetera pene gemelli. Cic. Attic. lib. 2. Dionysium velim salvere iubeas. Virg. 5. Aen. Salve sancte parens, iterum salvete recepti Nequicquam cineres, animæq; umbræq; paternæ. ¶ Salveo dixit Plautus: Tres pro salveo, & sanus sum. ¶ Salvebis in futuro dixit Cic. Att. 15. & Salvebo à Cicerone meo id, Cicero meus te salutat. Vide in dictione VALEO.

Sălŭus, salva, salvum. Σῶος, incolumis. [שלם *shalem.* Gall. *Sain, sauue, échappé hors de danger.* Ital. *Saue, salua, scampato da ogni pericolo.* Ger. Heil vnd gesund: auffrecht. Bel. *Gesont.* Hisp. *Cosa salua de peligro.* Pol. *Zdrow.* Vng. *egészséges.* Ang. *Sauue whole.*] Terent. in Phor. Salvum te advenisse gaudeo. Idẽ in Andria: Salvus sum, si hæc vera sunt: hoc est, in tuto, & hinc periculo sum. ¶ Transfertur & ad inanimata. Plaut. in Rud. Heu heu, Teletilus galeã in navi perdidi: Nunc multi opportuna hic esset, salva si foret. Cicer. de Tit. Simul atq; ipse quæ vulnere examinari vidit se, ut primum accepit, quæsiit, salvusne esset clypeus, &c. Tetent. Adelph. Salvares illud est, recte se habet.

Sălvo, salvas, act. p. Salvum facio, servo. [ישועיה *hoshiah, salua.* Gall. *Sauuer, rendre sain & sauue.* Ital. *Saluare.* Ger. Erhalten bey dem heil vnd wolfart. Hisp. *Hazer salvo, saluar.* Pol. *Zbawienie sprawuie.* Vng. *tökéletessé tészem.* Ang. *To saue.*] Cicero in Pisonem: Me posse rem publ. salvare & conservare, non sine multa cæde fore, si effugissem: quanquam meliora exempla hic habent servate.

Sălvātor, salvatoris, m. t. Vox in Sacris literis usquam non occurrens: [ישועיה *yeshiah, saluator.* Gall. *Sauueur.* Ital. *Saluatore.* Ger. Ein heiland oder seligmacher. Hisp. *Saluador.* Pol. *Zbawiciel.* Vng. *Megtartó, jóltevő, üdvözítő.* Ang. *A saviour.*] quam tam eruditiores, tanquam parum probam, refugiunt, quemadmodum & verbum Salvo: quod acceptum satis Latinum iudicant: utrumq; locum Ciceronis, quem jam citavimus, mendosum non variare: præsertim cum id verbum non facilè apud quempiam veterum, apud Ciceronem certè alibi nusquam legatur inveniri.

Sambūca, sambucæ, f. o. sive Sambyca, sive Sambyx, sambycis. [σαμβύκη, σαμβύκος. Cicer. Ein seitenspil: item, ein kriegerischen gezeug Sturm zuwerffen damit zu steigen: gleichen dem Sambuca mit spitzen.] Instrumenti musici genus, triangulo, cithæ Porphyrio in Ptolemæum Harmoniaca, quod ex nervis tam longis quam tribus inæqualibus constabat: solebatq; levium carminum generi adhiberi. Vnde sambucam cithoræ aptare proverbii thema habet, pro eo quod est res levissimas, plancè, meretorias, negotiis gravibus seriisq; admiscere. Persius Sat. 5: Sambucam citharæ calon aptaveris alto. Nomen habet, ut Diomedes existimat, à Sambyce inventore, quã aiunt Athenæos ad Ibycum Rhegium poëtam ejus originem referre malit. ¶ Est & genus machinæ militaris, qua urbes expugnare consuevérant, in qua scalæ intrudebantur, ficuti in organo musico chordæ.

Sambūcĭna, pro cor. Quæ sambuca canit. σαμβυκίστρια, sicut fidicina, quæ fidibus. Plaut. in Stich. fidicinas, tibicinas, sambucinas advexit. Festum forma eximia.

Sambūcĭstrĭa, sambucistriæ, σαμβυκίστρια, Mulier sambuca canens, quæ sambucina dicitur. Liv. 9. bell. Maced. Tunc psaltriæ, sambucistriæq; & convivalia ludionum obscœnamenta addita epulis.

Sămbūcus, ci, f. f. Arbor nota, fœcundo sparsa umbellarum ramos, teretes, cavos, candicantes, fungosa medulla plenos, folia juglandis terna, quercui ove, exiis teretibus circa ramos exeuntia, gravi odore, minutim in ambitu secta, & in umbellarum cacumen hinc, caulisq; circinatas habentia umbellas, quæ florem candidum pariunt, crux acinis rubentibus similem in virgultis pomiferum, racemodum, atri fere quinis tuteo maduerem. [Gal. *Sureau ou sieure, ou sue.* Ital. *Sambuco.* Ger. Ein holder baum. Hisp. *Saluo arbol.* Pol. *Bez.* Vng. *bodza fa.* Ang. *An elder tree.*] ¶ Illi & alterum sambuci genus, quod ob humilitatem χαμαίδαφνον vocant Græci, herbacea magis generi assignandum, caule quadrangulo, geniculato, folia amygdalæ, externo ambitu longiora, geniculatim expansa, pinnatisq; in ambitu ferratis, tanquam foræ, & acino superioris sambuci. Latini ebulum vocant. Vide Plin. lib. 24. cap. 8.

Sambūcĕus, ea, eum. [σαμβύκινος. Gall. *De sureau.* Ital. *Di sambuco.* Ger. Holdech, vom sureboom. Hisp. *Cosa de sauco.* Pol. *Bzowy.* Vng. *bodzafabol való.* Ang. *Made of elder.*] Quod ex sambuco est. Ennius de vet. illusit juvenibus regis Delphos euntibus, ridiculi grani comes adscitus, baculo sambuceo aurum insutum deo donũ tulit. ¶ Sambucea arbor. Plin. lib. 29. cap. 4.

Sămĕrā, sameræ, f. p. Semen est ulmi. [שקדים *shekedim, nuces.* Gall. *Semence ou graine d'vn orme.* Ital. *Seme di olmo.* Ger. Der samen des eschboms oder vlmenbaum. Hisp. *Simiente de olmo.* Pol. *Siemie iesionowe.* Vng. *szilfamag.* Ang. *The seed of the elm tree.*] Colum. lib. 5. cap. 6: Atinea ulmus. Tremellius Scrofa non serotinam, quod est semen ejus arboris, falsò ait originatos. Apud Paulum 17. cap. 11. legitur, samara, per primam vocalem in media syllaba. Vlmorum (inquit) priusquam folia vestiantur, samara colligenda est, circa Martias Kal. quem flavere incipit. Et rursum lib. 16. cap. 17: Atinea non serotina samara vocatur ulmi semen.

Sammŏnes, um, m. t. ex *Sammis* à Sammis dicuntur, qui sunt in alvis Cirri, & in cavernis abscondunt. Cicer. lib. de Orat. Quid porrò tam ridiculum quàm Sammonis exhibitione, vultu immodestis moribus, voce, denique corpore videri ipsum? ¶ Quòd tamen Sammones à Sanna deductum nomen arbitrantur, & recẽtius n gemino scribi debet.

Sampsă,

Sampſi, ſive Sanſa, Ep. (ut ex Gregorii Turon. ſententia tradit Georgius Alexandrinus in ſuis ad Columellam Annotationibus) ſunt oleus eſt olivæ, quem Græci ἔλαιον ſαμψινον. [Gall. la noyau d'une olive. Ital. oſſo dell' oliva. Ger. Die frucht des ölbaums wird in der gemeine ſprach: der kern in der ſchale. Hiſp. Hueſo de aceituna. Pol. Koſtka oliwna. Vng. Olay mag, olaj mag vagi kis czirolay mag. Ang. The kernell of an olive.] Quorum ſententiæ fabulæ hic & Cælius Rhodiginus, & Ruellius, aliiq; ob talem eruditionem non contemnenda vita. Longe autem ante eos, qui primi ſententiæ hujus autores ſunt, inſtituitur, eſt apud Colum. lib. 12. cap. 50. ubi ſic habet: Quæ primum baccæ variare cœperint, & jam quædam nigræ ſuerint, plurescum albæ, ſereno ruſco manibus deſtringi oliva oportebit, & ſubſtraria regetibus, aut cannis eliberari & purgari. Tum diligenter quadratam protinus in ſolarium deferri, & integram in ſiſcinis novis imponi, præſtipari, ut quantum poſſit, paulatim exprimatur. Poſtea reſolutis corrumpis, emolli debebunt, adjectis binis ſextariis integri ſalis in ſingulos modios: & ut regulis, ſi continendo erit regionis, aut cerâ novis ſiſcinis, ſimplæ exprimi. Quo in loco Columella, Sampſas exprimere, idem eſſe putat, quod ſampſas: hoc eſt, oſſa, ex olivis premere, ſive olivas oſſibus liberare. Quorũ ſententiæ quominus ſubſcribam, facit alter ejuſdem Columellæ locus qui eſt libro eodem, cap. 49. quo ſic legitur: Oliva nigra matuſſima ſereno cælo legatur, eaq; ſub umbra uno die in canniis porrigatur, & cras olea legatur, eaq; ſub umbra uno die in canniis porrigatur, & quarto die eſt vitioſa bacca ſeparatur. Item ſi quid adhæſerat pedicelli, adnumeretur, ſoliaq; & ſarculi, quicunq; ſunt intermixti, eximantur. Poſtero die diligenter cribretur, ut ſi quid meſſi ſtercoris, reparetur. Deinde mortario oliva novo liſco includatur, & prælo ſubjiciatur, ut tota nocte exprimatur. Paſtero die injiciatur quam mundiſſimis molis ſuſpentis, ne nucleus frangatur. Et quum eſt in ſampſam redacta, tum ſal cribratus adjiciatur, & manu permiſceatur cum ceteris aridis condimentis. Quo certè in loco ſampſas nulla ratione pro olivarum oſſibus accipere poſſumus. Nec; enim ullo pacto fieri poteſt ut oliva in nucleos hoc redigatur. Quineriam is ipſe locus, quo ſi præpropèrè utuntur, interpretatum, quã adducunt, prorſus reclamat: ut non magno negotio deprehendere qui locũ cum paulo pediculatius examinarit. Quid autem ea vox ſignificetur, non facilè facim pronũciare, præſertim quum præterunũ Columellæ (quod quidem ſciam) nemo ea fecerit uſus. Si tamen conjecturæ locus hic, quantum patitur ex jam citatis Columellæ locis, partim ex variis Catonis, Varronis, & Palladii locis colligere licuit, crederim ſampſas dici ipſas olivas ſanies, mola ſuſpenſa levem communitas & oſſibus abſtractas: quæ deinde exprimuntur, oleum; ſunduntur autem quibuſdã ſcirpis ſeminibuſve conditæ, in uſum olearii condimentive reponuntur.

Sampſuchum, ſive Sampſycham. [σαμψυχον. Gall. Marjolaine. Ital. Maggiorana. Ger. Meyeran. Hiſp. Amaradra. Pol. Majeran. Vng. Majoran. Ang. Majoran.] Herba quam nunc Majoranam appellant, aliiq; nomine Amaracus dicunt. Plin. lib. 21. cap. 22. Sampſuchum ſive amaracum in Cypro laudatiſſimũ, & odoratiſſimum.

Sampſuchinũs, adject. [σαμψυχινος. Gall. De marjolaine. Ital. Di maggiorana. Ger. Von meyeran. Hiſp. Coſa de amaradra, vel de mato. Pol. Majeranowy. Vng. Majoranna, majoran-nal valo. Ang. Of majoram.] Idem quod amaracinus. Plin. ibidem: Fit ex eo oleum, quod ſampſuchinum vocatur, aut amaracinum. vide AMARACVS.

Sanabilis, Sanario, vide SANO.

Sānctio, cis, civi, ctum, vel xi, Gum, act. q. Sancio, Stabilio, ratũ facio, firmo. [חדם bekim קים kojam חדק chakik. ευρρω ευρρωσω. Gall. Ordonner, ſe decreter, ſtatuer & ordonner, ſe prendre garde, de ce tranſgreſſer. Ital. Conſiderare, ordinare, determinare, confermare, confirmare. Ger. Einen eid ſchwören, feſt ordnen, verbinden, ein geſetz beſtätigen. Bel. Jeuno matan, beveſtigan. Hiſp. Eſtatuir, ordenar, confirmar. Pol. Poſtanowianie tak aby ſie tego przeſtrzegało. Vng. Vegezni, rendelni, megerõsiteni. Ang. To decree, to make firm and ſtable.] A ſanguine, ut putatur, dictum, eò quòd mactatæ hoſtiæ ſanguine fœdera ſolerent confirmari: eſt videre apud Liv. lib. 1. ab Urbe condita, ubi vetuſtiſſimum fœdus inter Romanos & Albanos conditum, ubi ſanctionem inviolatione docet ſanctum fuiſſe. Hinc etiam Servius explicans illud Virgil. 12. Æneid. Audiat hæc genitor, qui fœdera fulmine ſancit: Sanctum, inquit, dicitur quaſi ſanguine conſecratum. Unde & Sanctio vocatur pars illa legis, qua eam violantibus pœna præſcribitur. Sed de hoc ſuo loco. Fit itaq; ſanctio, ſanctè aliquid & inviolabiliter conſtituere. Cicer. de Amic. Hæc igitur prima lex in amicitia ſanciatur, ut neque rogemus res turpes, nec faciamus rogati. Idem 2. de legib. Populus interdum loquitur ac ſe erit de eam legem quæ ſcripto lata ſit, aut jubendo, aut vetando, ut valgus appellat. Cæſ. 1. bel. Civil. Hæc quò facilius cernitis, quæ conditionibus ſanciantur, audite, &c. Horat. 1. Serm. Satyr. 3. circa, Quum temerè in noſmet legem ſancimus iniquam? Cic. Attic. lib. 10. Ego verò Solonis popularia tuli, ut puto etiã meã, legem neglegam, qui capite ſanxit, ſiquis in ſeditione non alterutrius partis fuiſſet? Id eſt, legibus ſuis capitis pœnam ſtatuit. Idem de Arusp. reſp. Hoc omnibus jure civili perſeguendum eſt: lege tamen naturæ, communi, totæ gentium ſanctum eſſe id eſt, receptum & vetuſtum natura.

Sānctus, a, um, particip. à ſupino ſanctum. Idem quod ſancitum. [קדוש kadoſch. ευρρωσω. Gall. Saint, ſainct. Ital. Santo. Ger. Geordnet, beſtet, geſatzet, beſtätiget. Hiſp. Ordenado. Pol. Poſtanowiony, potwierdzony. Vng. Vegezett, megerõsitett. Ang. Decreed, ordained.] Liv. 1. ab Urbe: De provocatione legem diligentiùs ſanctam. ¶ Hinc dedicatur & Sanctus, a, um, notat quod ſignificat proprièid quod neque religiosum eſt, neq; profanum, ſed ſanctione quadam confirmatum, ita ut violari non liceat. [קדוש kadoſch. ἱερὸς. Gall. Saint, ſainct, ſanctifié, ſacré. Ital. Santo, ſanto, maſchio di vacca. Ger. Heilig. Hiſp. Sancto, dedicado a Dios. Pol. Swięty. Ang. Holy.] Cic. pro Sext. Quæ ſedicum: Natura enim, ne verum æque mihi grave & ſanctum ac deorum immortalium, &c. Idem 2. de Nat. deor. Aſtypalæa mœnia Achillem ſanctiſſimũ colit. Idem de Arusp. reſp. Id omnibus ſemper ſanctum, auguſtum, & religiosum eſſe visum eſt. ¶ Sancta loca, dicuntur quæ adversos injuriã & vim religione quadam munitur, & (ut ait quidam Donatus) quæ omni obſervatione inviolata ſunt. Sanctum (inquit Martianus) de rerum diviſione proprie dicitur quod ab injuria hominum defectum atq; munitum eſt. ¶ Sanctum interdum idem quod purum & impollutum. Virg. 12. Æneid. Sancta ad vos anima, atq; hinc inſita culpæ Deſcendam. Idem 11. Æneid. Sanctiſſima conjux Fœlix morte tuã id eſt, caſtiſſima conjux.

Sānctŭlus, ſanctula, ſanctulum, diminutivò à Sanctus, per contemptum dictum. Hieronymus in Ruffinum: Tibi quaſi religioſus & ſanctulus pertinaciam humilitatis imponis.

Sānctè, adverb. Religiosè. [Sanct. Gall. Saintement. Ital. Santamente. Ger. Heiliglich. Hiſp. Santamente. Pol. Swiętie. Vng. Szentul. Ang. Holily.] Cic. pro Font. Abnis quicquam ſanctum, aut modo erat dictum putabis? Plaut. Cap. An tu dubium habebis, etiam ſanctè quum ego jurem tibi? ¶ Aliquando idem quod firmiter & constanter. [Sanctè. Gall. Fermement, conſtamment. Ital. Fermamente. Ger. Beſtiglich. Hiſp. Firme y ſirmemente.] Cicer. Tuſcul. lib. 5. Epiſt. Meq; ea quæ tibi promitto, ac recepi, ſanctiſſimè eſſe obſervaturum, diligentiſſimèq; eſſe facturum. ¶ Hinc compositum perſanctè. Terent. in Heaut. Thais perſanctè ejerat. Plaut. Perſanctè juravit te factuum.

Sānctŏr, ris, ri, t. Sanctior ſum. Sanctior legis, idē quod legislator. [חקק chakak (vel) חקוק mechokek. νομοθετης. Pol. Ustawca. Vng. Hatovo, vagy hatovo. Ang. A lawmaker.] Tacit. lib. 4. Sed præcipuus Servius Tullius tanctor legum fuit.

Sānctĭo onis, f. Confirmatio: [חקק chakak חקה chakkah. ἱερὸς. Gall. Ordonnance, confirmation, confirmation. Ital. Confirmazione, conſiderazione. Ger. Ein beſtätigung: eine ſatzung: ein buch: ein verbot: eine eidt: eine vereinigung: ein gemächt. Hiſp. Eſtablecimiento. Pol. Ustawa, potwierdzenie. Vng. Vegezẽs, megerõsites. Ang. Ordinance, confirmation.] ut Sanctio fœderis, apud Cicer. pro Corn. Balbo, pro ita, pro lege, conſtitutione & decreto. Ibidē: Sanctiones ſacratæ ſunt aut generi ipſi, aut obſecratione, & conſecratione legis, aut pœna, quam caput eius qui contra fecit, conſecratur. ¶ Aliquando ſanctio ſignificat partem illam legis qua ſe contra violatores munit, qua pœna vel præmia ſtatuit. Sanctio itaque Servius Ju. o legis eſt cum certa pœna. Cicero 6. Verr. Niſi vehementius homini minatus eſſem, niſi legum ſanctionem, pœnamq; recitaſſem, tabularum mihi poteſtas facta non eſſet. Idem ad Attic. lib. 5. Sed videt nunquam eſſe obſervatas ſanctiones earum legum quæ abrogarentur.

Sānctĭtās, ātis, f. Pietas, reverentia, ſanctimonia. [קדש kedeſch. ἁγιωσυνη. Gall. Sainctteté. Ital. Santità. Ger. Heiligkeit, ehrerbietung. Hiſp. Santidad. Pol. Swiątość, powaga. Vng. Szentseg. Ang. Holineſſe, holineſſe.] Cic. 1. Offic. Deos placatos pietas tibicet, & hanc ipſam, inquit, quam matronarũ ſanctitas poſtulat, nominatim ſecus quam matronarũ ſanctitas poſtulat, nominatim. Idem 2. de Fin. Jam ſi pudor, ſi modeſtia, ſi pudicitia, ſi uno verbo tot peractæ pœnæ, aut infamiæ metu coercebuntur, non ſanctitate ipſa fugiuntur.

Sānctĭtūdo, ſanctitudinis, f. f. Sānctĭtas. [קדש kedeſch. ἁγιοτης.] Cic. 4. de Rep. ut citat Nonius: Eadem ferè omnes homines curæ atq; virtutes, ſic Pontificum jure ſanctitudo ſepitur. Accius Tereo, apud eundem: Alia hîc ſanctitudo eſt, aliud & nomen, & numen Jovis.

Sānctĭmōnĭa, ſanctimoniæ, Sanctitas. [קדש kedeſch. ἁγιοτης.] Cic. pro Quinctio: Quid enim, inquit, tã ſita ſanctimonia, tam mira ac diligens religio fidei? pro Rabirio Poſtumo: Mentes quæ ex hominum vita ad deorum immortalium religionem, ſanctimoniam demigrarunt.

Sanctĭmō-

Sanctimoniales dicuntur monachæ, ἀσκήτριαι. Augustinus in plalmum lubilate: Iuvenes sanctimoniales indifciplinatas, nunquid ideo sanctimonium reprehendendum est?

Sanctimonium, n. ἀσκητικὸν votum. sanctimonialis professio.

Sanctuarium, sanctuarii, n. I. Abditissimus templi locus, secretum. [מקדש debir κρυπτὸν, ἁγιαστήριον, ἁγίασμα. Gall. Sanctuaire, ou lieu sainct & secret. Ital. Santuario. Ger. Das heiligthum. Bel Em Sanctes. Hisp. Lugar secreto donde guardan las cosas sanctas. Pol. Kościoł święty, gdzie święte rzeczy chowaią. Vng. Zenthsegh varos helly vala a zenthsegh titkay helly. Ang. A sanctuary, the most secret and secret place in the church.] Sanctuaria quoque Mithridates appellavit. Plin. lib. 25. cap. 8. quæ alio loco vocat: arcana. Plutarchus ἁγιάσματα sanctuaria, cenacula, Mithridatis maximi Regis devicti. Cn. Pompeius invenit in peculiari commentatione ipsius manu compositionem antidoti, Sanctuarium Cæsaris appellat Siculus Flaccus, sanctius tabularium principis.

Sandalium, lii. n. [σανδάλιον, ὑποσάνδαλον. Ger. Ein gantz schuh: etlich sagen sandalien. Pol. Pantofle. Ang. A shoe called a slipper or pantofle.] Luciano muliebris calceamenti genus. Terent. in Eunuch. Vtinam tibi commitigari videam sandalio caput. ¶ Hinc Sandalarius Apollo dictus est: à vico, cujus meminit Gellius libro 19: In Sandalario forte apud librarios vidimus. ¶ Item Sandaligerula, σανδαλοφόρος, quæ sandalia portat. Plautus in Tuinum. ducitur familia tota, Veltipici, cerdones, auri coctores, sandaligerulæ, Cantrices, citharistriæ, lenones, renones, raptores panis & pecti.

Sandalium, ii, n. f. Tertis Galliei genus, plus alio quovis fame pacis recedens. Plinius lib. 18. cap. 7. Gallię quoq; suum genus fruges dedere, quod illinc Bessos vocant, apud nos sandalum, mitid lenis gramen. Eli & alia differentia, quòd quatuor libris plus reddat panis, quàm far aliud. Ruellius autor est, ea à Bodie Gallo nunc Bitone immutatione Bitone appellati.

Sandalides, σανδαλίδες, Palmæ genus, à similitudine sandalii dictum. Plin. lib. 13. cap. 4. Quatto autoritas sandaliduin, à similitudine appellatum.

Sandapila, sandapilæ, pen. corr. f. p. [σανδαπίλη, σορὸς ἐκφορικὴ, ξύλινος κιβώτιος. Gall. Biere à mettre les trespassez. Ital. Cataletto da morti. Ger. Ein todtbaur. Hisp. Cuebo en que llevan a enterrar los muertos. Pol. Marr. Vng. Zent halaly kaua, fabol. Ang. A bere or coffin to bury dead men or women in.] Genus feretri, quo tenuiorum cadavera efferebantur. Mart. l. 8: Grádis in angusta farcina sandapila. Sandapilarii, dicebantur vespillones, qui pauperum cadavera in sandapila efferebant.

Sandaracha, sandaracæ, f. p. [σανδαράκη. Ger. Rotgut oder Bergrot. Ang. A bright red colour like vermilion, or pink.] Colaris rubri genus est, quod in auraiiis & argentariis fodinis invenitur, cò melius, quò magis rotundum, quodq; magis virus redoleat, quodq; purius est magisq; friabile. ¶ Fit & sandaracha factitia, quæ ex cocta cerussa confici solet. Plin. lib. 35. cap. 6: Sandaracha quo modo fiat, diximus. Fit & adulterina ex cerussa, minio formatæ coctæ. Colore esse debet flammeo. Pretium in libras asses quini. Hæc ti terreatur, æqui partem rubricæ admista, sandyx fiet. ¶ Sandaracha, item herbæ nomen apud Indos gratissimæ, quam alio nomine cerinthum appellant. Vide Plin. lib. 11. cap. 7.

Sandaracinus, a, um, pen. corr. σανδαρακῖνος. Quod colorem sandaracha refert: hoc est, quod flammæ colorem imitatur. Nævus apud Nonium: Maculæ sandaracino colore.

Sandaracizo, as, act. f. cui sandaracha admista est. Plin. lib. 35. cap. 6. Item: cerussa tosta, cum squamis gris, aceto sandaracizata admisto.

Sandastros, Gemma est ex genere aurichalcum, quã aliqui garamantica vocant. Habet velut in translucido stellantes crocis aureas guttas, & ferè Hyadum numero. Hanc nonnulli candem putaverunt cum sandaltro, quam Nicanor sandastrion & sandalcron appellat: sed falso, ut inquit Plinius, vetustate nominum deceptis: quum sint gemmæ prorsus diversæ. Vide Plin. lib. 37. cap. 7.

Sandyx, sandycis, n. t. [σανδύξ. Ger. Ein mittel oder Bergrot/ Brennig. Pol. Minium.] Colore rubri genus, quod fieri solet ex cerussa vehementer usta, vette Galeno ad finem lib. 9. Simplic. Plin. & ex sandaracha fieri tradit, æquis partibus rubricæ admista. Quo in loco & Virgilium tacitè imperiti videntur reprehendere, quod sandycem herbam esse crediderit: quũ aut sponte sua sandyx proferies vellet agnos. Verùm (quod viri rerum memoriæ doctissimi bonã cũ venia dictũ velim) eo ex vertis colligunt potesi, Virgi in sandycem pro herba genere posuisse: quod & antenos annotavit Virgilius Marcellus eo capite quo de sandaracha agit Dioscoridis. Illud enim solum videtur spectasse Maro, cum foreret omnium & felicitate, ut sponte sua colorem in ovis velleribus nascerentur, & inter pascendum lanæ colorem caperent: unde q; de pastu sandyces futurũ significasse, sed id tantum voluisse: fore ut sponte sua lanę sandyces colorem contraherent, nõ decoctæ, sed in ipsis agnorum temporibus, quum interim illi pascerentur.

Sane, adverb. Profectò, certe. [כן ach. אכן utique, ἀληθῶς, vere. Gall. Certes, certainement. Ital. Certamente, veramente. Ger. Warlich. Hisp. Certamente. Pol. Istotnie. Vng. Bizonyara. Ang. Truely, surely, verily.] Cic. ad Lentulum lib. 1. Sanè mirifice Pompeium ad ferre confidat. ¶ Aliquando in concessionibus locum habet: ut, Sit sanè ut vis pro ebo ut vis. Cicero: Quid enim habet commodi, quod non potius laboriosè habeatur? Quint. Tuleris sanè filius noster merito pœnas, dederit pœnitentiam supplicio, nihil de præteritis loquimur, quasi dicat: Fuerunt, dimittamus. ¶ Quandoq; ponitur pro valde, quam: ut, Satius est, validus est. μᾶλλον. Sueton. Bellum sanè difficile gessit. ¶ Jungitur nonnunquã cum &, affirmativaq; est. Quintil. Si sanè quis concipiat vel declamãtis habitum, vel orantis vocem, incessum, pronuntiationé, illum denig; animi & corporis motũ: rem cum quam, Gellius: Sanè quam utile est. ¶ Non sanè, pro non admodũ. Cic. 2. de Finib. Post enim Chrysippum nõ sanè est disputatũ. Budæus. ¶ Sanè benevolè est, bene quidem. Cic. pro Quint. Erat ei pecunia res ampla, & rustica sanè bene culta & fructuosa. ¶ Ponitur & quando in principio sententiæ, Cicer. 2. de Natura deor. Sanè relinquit quasdam eorũ naturas fic, consideremus. ¶ Ponitur aliquando pro Satis. Cicero: Sopater, quam hoc callidè mihi provisum arcidifer, commonitus est sanè. ¶ Aliquando pro multum. Terent. in Andr. Sanè polita temulenta est mulier.

Sanelco. vide SANVS.

Sangenos. Gemma est ex opali generibus, quam ob eximiã gratiam, & σανδίκωμον quidam appellarunt. Plin. lib. ult. cap. 6.

Sanguis, sanguinis, m. t. quod & sanguen, neutri generis ab antiquis dicebatur. [דם dam. αἷμα. Gal. Sang. Ital. Sangue. Ger. Blut. Hisp. Sangre. Pol. Krew. Vng. Ver. Ang. Blood.] Lucret. Visceribus victus gigni, sanguenq; creari. Dicitur aut propriè sanguis, qui est intra venas: cruor verò, qui jam extra vasa est effusus. Cic. 2. de Nat. deor. In quam sanguis à jecore per venã diam cat ãllatt, eoq; modo ex his partibus & sanguis per venas in omne corpus diffunditur, & spiritus per arterias. Idem 2. de Orat. Reliquæ duæ, sicut sanguis in corporibus, sic illæ in perpetuis orationibus fuisse essedicuntur. Virg. 2. Aen. nec lob pœnas dat sanguine Teucri. Id. Eccl. 8: Saeva amor docuit natorum sanguine matrem Commaculare manus. ¶ Detractio sanguinis, & sanguinis missio, φλεβοτομία, & Sanguinem mittere, & sanguine detrahere, φλεβοτομεῖν, apud Ciceronem lib. 2. cap. 8 & 9. Tusculanarum. Quint. lib. 5. cap. 10. Implear sanè de cruore aliquando, dũmodò sciat, ut quadrupedes, quã vocãt populo distentæ sunt, sanguinis detractione curantur, &c. ¶ Sanguis æraris, pro subsidiorũ in ærario cõtentorum metaphoricè. Cic. 5. Verr. Quæ quã de pop. Rom. victa, de vectigalibus nervis, de sanguine detractos æraris, Tertiæ mimæ cõdonavit. Plenus sanguinis, pro sanguinario. Plautus Bacch. Magistrõne quenquã discipulũ minitaris? Nil miror discipulos habere esse tãplenos sanguinis. ¶ Sãguis pro vigore ac vi. Cic. ad Att. 14. nam Ianus, ni Pũpini, ornatæ succo & sanguine, sed eorum colore & specie politicã civitatis nulla est Resp. quæ delectari in ea acquiescã. ¶ Sanguis, pro Progenie. [זרע zerah. μίσγεσθαι αἵματος ὁμοίου. Gall. Lignee & race de quelqu'un. Ital. Generatione, progenie. Ger. Ein Geblüt. Geschlecht. Hisp. Generacion, linage. Pol. Krew. Ang. The stock or parentage where of one commeth.] Virg. 4. Aen. Troiano à sanguine duci. Italiæ gentes. Id. 9. Aen. Teucri ad sanguinem ducere, ac totis subjugare regnis. Id. 12. Aen. Quorum sanguine fatur quo sanguine cretus, Quid deferat, memoret quæ sit fiducia capto. Cic. pro Rosc. Amerin. Magnũ vim, magnã necessitatẽ, magnã potestatem religionẽ paternus mater nusque; sanguis. Quint. lib. 8. cap. 3. Vt medici aliquando nata morbis membra præcidũt ne torpore ac pernicie fus. etiã si nobis sanguine cohærãt amputãdos. ¶ A' Sãguis fit cõpositũ Exãguis. Item denominativũ Sãguineus, cujus q; compositũ Cõsanguineus: de quibus suo loco. ¶ Sanguine flere, παροιμιακῶς, proverbialis hyperbole. Significãs nihil nõ fieri quo flectatur aliquis. Sic enim antiquitus loqui sũt. Haud flectes illum, ne si sanguine quidẽ deveras. Translata videtur à prodigiis, quibus interdũ statuæ sanguineis guttis rorare videntur.

Sanguicellus, Sanguis bubulus, sive suis, in cibũ formatus. αἱματίνη. Plin. lib. 28. cap. 14. Vomitur ad utrumq; vitium & coagulo hoc in vino mysteo magnutiæ fabæ pote, & sanguine ejusdem in cibum formato, quem sanguinaculum vocant.

Sanguinalis, & hoc sanguinale, pen. prod. ut sanguinalis herba. αἱματίτης. eadem quæ Sanguinaria Col. lib. 9. cap. 12.

Sanguinolentus, a, um. Plenus sanguine, & sanguine conspersus. [αἱματώδης. Gall. Sanglant, plein de sang. Ital. Sanguinolente, pieno de sangue, tacto sangue. Ger. Blutig, voll blut. Hisp. Cosa llena de sangre. Pol. Krwawy. Vng. Verbe vered telyes. Ang. Full of bloud, bloudy] Varro de Vita popul. Romani. Itaque propter amorem impeti, magistratus gradatim, seditionibus sanguinolentis

sanguinolentis urbem pertulisse. Ovid. Epist. 1: Vidi quãcus erat, sulsam tellure cruenta Pectora jactantem sanguinolenta viru. Idem 1. Amor. Eleg. 12: Ille color vere sanguinolentus erat. ¶ Littera sanguinolenta, pro invectiva, seu semula libello, Idem in Ibin: Nullaq; quæ possit sceptris mulibus, extra Lycen a Naiadis sanguinolenta legi. Sanguinolenti præterea appellabantur infantes expositi, quòd recens nati efferrentur, de quibus in C. sub Rubr. de infant. expos. & de iis qui sanguinolentos mutilandos acceperunt.

Sanguinarius, ria, rium, adjectivum, Sævus & crudelis. [φονικός, αιμοχαρής. Gall. *Sanguinaire cruel.* Ital. *Crudele, Sanguinoso.* Ger. Blutdurstig, grausam, grimmig. Hisp. *Sanguinario, cruel.* Pol. Okrutny, krwiopijca. Vng. Vérszopó, kegyetlen. Ang. *Cruell, bloodie, bloodie minded or bloodie.*] Cic. Itaq; gravem illam & sanguinariam vocem audivimus. Sic sanguinarius homo dicitur à Seneca, qui gaudet humano sanguine, & crudelis est. Cic. ad Att. l. 2: Megabrotus, & hic sanguinaria juventus totaticillima est. Plin. lib. 10. cap. 5: Tarquinius nudâ juventute

vitiatum ἀσθενὲς, ἀσθενὲς &c. Vide insania, pro dementia: & Insanio, pro deliro, delipio, mentis compos non sum: de quibus copiosiùs egimus suis locis.

Sānĭtās, tatis, f. Bona valetudo: hoc est, status corporis actiones omnes suas probè obeuntis. [רפואה refuâh רפואת refuâth מרפא marpé תעלה tehalâh ιγεία. Gall. santé. Ital. Sanità. Ger. Gesundheit. Hisp. Sanidad. Pol. Zdrowie. Vng. Egésség. Ang. Health of body.] Quintil. lib. 5. cap. 10. Sit robur corporibus bonum non est minus sanitas. Cic. 5. Tusc. Corporis temperatio, quam ea congruunt inter se quibus constamus, sanitas est. ¶ Per translationem quoq; de animo dicitur, quū illæ functiones suas probè obeunt. Vide redire ad sanitatem dicimus, pro eo quod est resipiscere. Cicer. Catilo lib. 11. Epist. Quibus tamen ad sanitatem reditum ante Calend. Septemb. potestas facta est.

Sānō, āvi, ātum, 1. a. p. Sanum facio, redintegro, & incolumitati restituo. [רפא rafâ רפה rafâh חיה chayâh לחיות lechayôth ἰάομαι, ἰάσσω, ἀκέομαι. Gall. Guarir. Ital. Sanare, guarire. Ger. Heilen und gesundt machen. Bel. Gesundmachen. Hisp. Sanar, curar. Pol. Uzdrowiać. Vng. Meggyógyítom. Ang. To heale.] Cic. 4. Tusc. Cruscq; oculorum tumor sanatur, quam diuturnus sippundo depellitur. Ide 3. de Nat. deor. Nec enim Hercules nocere Dejanira voluit, cum ei tunicā sanguine Centauri tinctā dedit, nec prodesse Phœtonti Ilsonis, qui gladio vomicam cruce aperuit, quā sanare medici non potuerant. Ovid. 10. Metam. habeo quod omnine sanet, & herbas. ¶ Vulnera Resp. sanare, per translationem. Cic. 4. de Fin. Quæ hic Respub. vulnera imponebat, eadem ille sanabat Ideo 8. in Cati. Quos quidem ego, si ullo modo fieri posset, nō cum alacrificiudio, quam sanare, & ipsos placare Resp. Tibul. lib. 2. Eleg. 3. Nec potui curas sanare salubribus herbis. ¶ Hinc sunt Consano, & Resano, compositæ: quorum significationes supra explicantur suis locis.

Sānĭtās, tatis, f. Valetudinis restitutio. [רפואה refuâh רפואת refuâth מרפא marpé תעלה tehalâh ἴασις, ἴαμα, ἴασμα. Gall. Guarison. Ital. Restituire la sanità. Ger. Gesung, restherstung, gantze herstellung. Hisp. Cura de sanar. Pol. Vzdrowienie. Vng. Meg gyogyulás. Ang. A healing or curing.] Cic. 3. Tusc. Quomodo ad corporum sanitatem multum ipsa corpora, & natura valeant, cer. Et paulò post. Eorum igitur malorum una virtute potita sanitas est.

Sānābĭlis, le, om. 2. Qui sanari potest. [ιαματός. Gall. Facile & aisé à guarir, guarissable. Ital. Cosa atta a risanarsi. Ger. Heilsam, das sich leichtlich heilen lasset. Hisp. Cosa que se puede bien curar. Pol. Ktore może być uzdrowione. Vng. Meg gyogyulhato. Ang. That may be healed or cured.] Plin. lib. 29. cap. 4. Hi picem per ossa tempore, & summo necant, omnium serpentium minimè sanabiles. Ovid. 2. de Rem. amor. Vidi ego, quod primo fuerat sanabile vulnus, Dilatum longæ damna tulisse moræ. Cic. 4. Tusc. Qui autem natura dicuntur iracundi, aut immisericordes, aut invidi, aut reliqua id genus sunt quæ animi morbis sōleant, quasi mala valetudine animi, sanabiles tamen.

Sānĭfĭco, āre, āvi, ātum, 1. a. Sanus fio. [חיה chayâh ברא bârâ' משך mâshach ἰάομαι. Gall. Segarir. Ital. Sanarsi. Ger. Heil oder gesundt werden oder machen. Hisp. Sanarse. Pol. Zaginam zdrowie. Vng. Meg gyogyulok. Ang. To waxe heale.] Colum. lib. 6. cap. 7. Sed vulnera facto igne, tum sanescūt, deficcare bubula urina convenit: at ferro rescissa melius pice & oleo curātur. ¶ Hujus compositum est Consanesco. Colum. lib. 4. Tum etiam vitem manus cicatricosam reddit, quoniam id ex quo viride, & teneā decerptum cit, reperiet contanescit.

Sāpa, æ, f. Sapidicate, Vinum ex multo ad tertias decocto confectū, ἕψημα Græce, & ἕψεμα ἀπὸ οἴνου, quod de quinte dicunt. Gall. Du vin cuit. Ital. Sapa, vin cotto. Ger. Eingesotten Wein / oder mūst biß auff zwo drittheil. Hisp. La mosto cocido. Pol. Wino przetarte. Vng. Főrkent szölö lé. Ang. Sodden wine.] Plin. lib. 23. cap. 1. Vino cognata vis sapæ est, multo decocto, donec tertia pars supersit. Idem lib. 14. cap. 9. Situm, quod alii hepsema, nostri sapam appellant, ingenti, non naturæ opus est, multo utique ni tertiam partem mensuræ decocto. Martialis: Et Lalagnæ rigeat lagena sapæ. Ovid. 4. Fast. Lac niveum pores, pura potemq; sapam.

Sapĕrdă, æ, f. Piscis pontici genus, teste Athenæo, lib. 3. cui in Macedonia optimus capiebatur. Pers. Satyr. 5. Et quid agam, regina? An saperdam ævcco Ponto. Fetus saperdam vilissimum piscem interpretatur. Quinctius Photion, referente Carlo Rhodigino, saperdā pro apua accepit arundani inferta.

¶ Nonius per translationem pro sapiente, & venusto accipi annotavit. Cicas locum Varronis in Modio: Omnes videmur nobis esse beati, felices, & perdite quum limus ejimus.

Sapĭdus, Sapiens, Sapientiā. Vide SAPIO.

Sāpĭdus, pen. prod. Potus est aretis inferior, quæ ex modis est: Gall. Vaspin. Ital. Vino allungato, portato più basso d'acqua. Ger. Dun gesotten Ebell einer temen so offt gebrüfft ist. Hisp. La poncella aguada de la cabeça arbol, cubierta ella, ó principales. Pol. Oczosalone. Vng.

Sāpĭens, tis, om. 2. Qui sapit. [חכם chacham נבון nabon σοφὸς, φρόνιμος. Gall. Sage, prudent, bien entendu. Ital. Sapiente, sāggio, savio. Ger. Weiß / verstendig. Hisp. Sabio o prudente. Pol. Rozumny, mądry. Vng. Bölcs. Ang. Wise.] Cicero 4. in Catil. Mihi non sapienti non potest ardere. Horat. lib. 1. Epist. 7. Virbonus & sapiens dignis ait esse parata. Idem lib. 2. Epist. 1. Sed tamen hic populus sapiens. Tacit. lib. 3. Catoni ad sapientiæ cum crisen. ¶ Sapientibus modis dicitur: Primò qui tenet rerum aliquarum opinione tenet, ut Aristotelem in philosophia, Asilium in jure civili. Secundò, qui per longā ætatem rerū multarum cognitionem adeptus est: ut Cato. Tertiò, qui cites præcepta bene vivendi, & cognitionem versatur in eis, qualis fuit Lelius. Cic. de Amic. Vnum accepimus Apollinis oraculo sapientissimū judicatum.

Sāpientĭă, æ, f. p. 3. (ut 8. Cic. 4. Tusc.) rerum divinarum, atq; humanarū scientia cognitioq; quæ causas rei continet. [חכמה chochmâh תבונה tebunâh σοφία. Gall. Sapiēce. Ital. Sapienza. Ger. Weißheit. Hisp. Sabiduria, prudencia. Pol. Madrość, rozum. Vng. Böltsség, értség. Ang. Wisdome.] Idem 2. Offic. Sapientia est vera cognitio rerum (ut à veteribus Philosophis definitum est) rerum divinarum & humanarum, causarumq; quibus hæ res continentur, scientia. Idem 1. Offic. Princepsq; omnium virtutum est ipsa sapientia, quam σοφίαν Græci vocāt, & artem proficere sapiendi, σοφίαν appellant. Vnde qui nunc Philosophi dicuntur primùm σοφοὶ à Græcis, à nostris sapientes dicebantur. Neque quemlibet eo nomine olim digrabantur. Vix enim septem eodem tempore reperiri Græcia, quibus id nominis deferretur: quorum nomina & patria sic habētur: Thales Milesius: Solon Salaminius, tum Atheniensis: Chilon Lacedæmonius: Pittacus Mytilenæus. Bias Prienæus: Cleobulus Lindius: Periander Corinthius: sed postea Pythagoras primus non sophum se, sed Philosophum apellavit: hoc est, nō sapientem, sed sapientiæ amatorem: & scientiam ipsam, nō Sapiam, sed Philosophiam nuncupandam existimavit, quād hominū nemineni, sed solum Deum sapientem judicaret.

Sāpiens-pŏtĕns, tipotentis, pencul. com. Qui sapientia multum valet, quemadmodum Bellipotens, qui plurimum potest bello. Est autem vox Enniana satis dure compolita. Cicero 2. de Divin. Postremò quanquam semper fuit, ut apud Ennium est, stolidum genus Acacidarum, belipotens magis quàm sapientipotens, tamen hanc veriùs amphiboliam intelligere potuisset.

Sāpĭtĕs, ĭtis,

Sapienter, adverb. Compar. Gall. Sagement. Ital. Sauiamente. Ger. Weislich. Hisp. sabia, y prudentemente. Pol. Madrze, rozsądnie. Vng. bölcsen, okossan. Ang. Wisely.] Terent. in Andr. Sapienter vita illius fluxit. Cicero pro Domo sua: Quis ita a majoribus nostris, qui non fœde & caliginose populares sed vere & sapienter fuerunt, ita comparatum est, ut idem Cato in lib. 2. Nemo fuerunt, ita comparatum est, ut idem Cato in lib. 2. Nemo est qui sibi fraudem sapientiæ possit recipere: Ovid. 15 Metam. Perq; deos oro, quos hostis nuper ademi, Per quicquid superest quod sit sapienter agendum, &c.

Săpŏr, saporis, m.g. Illa qualitas illa quam gustu dignoscimus. [טעם, ta'am, ta'am, ta'am. Gall. Saueur, goust. Ital. Sapore. Ger. Geschmack, was man schmeckt. Hisp. Sabor de lo que se gusta. Pol. Smak, koszt owocu. Vng. Kedues, izlegtes. Ang. A taste. Pol. Smak, koszt owocu. Vng. Kedues, izlegtes. Ang. A taste, flauour or smacke.] Saporum vero decem sunt genera (ut docet Plin. lib. 13. cap. 17.) scilicet dulcis, suavis, pinguis, amarus, austerus, acer, acutus, acerbus, acidus, & salsus. Cicer. 3. de fin. Vtrum hoc, est dulcissimum, sua tamen propria genere saporis, non comparatione cum aliis dulce esse licentiæ. Plin. lib. 13. cap. 18. Quæ odoratiora, non eadem in gustu tenera: quæ non sunt pariter odor & sapor. Quamobrem citreneras: quæ non sunt pariter odor & sapor. Quamobrem citreneras: quæ non sunt pariter odor & sapor. Quamobrem citreneras

Sārcinātŏr, ōris, m. t. Qui sarit, & vestes reficit. [חטר sophēr. Gall. *raccoutreur, rauaudeur, rauaudeuse.* Ital. *Racconciatore di vestimenta.* Ger. Ein Kleyder flicker / Kleyderflicker. Hisp. *El que cose de vestiduras.* Pol. Krawiec, ten co naprawia, naprawiacz. Vng. Foltiaz vemo. Ang. *A botcher, that mendeth garments.*] Lucilius Sarcinatorem esse tuminum, sutore centonem opinor. Plaut. in Aulul. Petunt sullones, sarcinatores petunt. Paulus in l. Fullo. ff. de fur. fullo, vel sarcinator, qui polienda, & sarcienda vestimenta accepit, ex contrectatione eorum furtum facit.

Sārcinātrix, īcis, f. Mulier quæ vestes sarit, & reficit. [חטרת sophēreth. Gall. *Raccoutreuse, rauaudeuse.* Ital. *Donna che raccomoda vestimenta.* Ger. Ein Kleyderflickerin. Hisp. *La que cose de vestiduras.* Pol. Takowa co naprawia. Vng. Foltiaz varro aszszony. Ang. *She that mendeth garments.*] Cujus in l. Et sarcinatorum de pecul. Masculi aliqua fabricarie, aut texere erit, aut aliquod artificium vulgare exercebat. Capis autem hic id Florentiam Iuvenalis in voce Sartrix traditam, non observavit.

Sarcĭŏn, vocabul. Lib. velut carmina quædam vetera gemmarū virtutes; cui hedonius smaragdis admodum peculiare. Vide Plin. lib. 26 cap. 8.

Sarcĭrotŭla, [σαρκιρωτλα. Ger. Ein Gemme / die art noch diesen Namen bey den Apothekern.] Lacryma arboris in Persidem nascētis, limatis eburnis poliri, inquit Dioscorides: ita cicta à glutinandis vulneribus. Vide Plin. lib. 24 cap. 14, & lib. 13. cap. 13.

Sarcŏphăgĭlis, pen. corr. m. f. [σαρκοφαγος. Ger. Ein todtenfraß / ein gattung eines steins / der die eingelegte todte in dem Grab verzehrt.] Lapidis sive marmoris genus, quod circa Assum Troadis excīdunt: ex eo enim corpora defunctorum condita, absumi intra quadragesimum diem constat, exceptis dentibus: ut tradit Plin. l. 36 cap. 17. Vide & nomen habet à carne edēda σαρξ φαγειν, cum caro sit, σαρξ, comedere. Vnde convenienter pro sepulcro poni conluevit Iuven. Sarcophago contentus erit. Augustin. lib. 13 de Civit. Quia enim arca, in qua mortua ponebatur, quod omnes iam sarcophagum vocāt, ecce Graece dictum à nostris pro sepulcro usurpatur.

Sarcŭlum, i, n. Genus rastri nostri est, cratis illa dentata qua segetes herbis purgantur à terrā eo, ut inquit Varro. [אתדר mahdēr, mahdēreh. Gall. *Sarcloir, ou sarcle.* Ital. *Zappa, arpetto, sarchiello.* Ger. Ein Hauwhacken. Hisp. *Escardillo para escardar.* Pol. Grabie, motyka. Vng. Girebly, ewegh kapa. Ang. *A rake or weeding hook.*] Cato cap. 12. Sarcula octo, palas quatuor. ¶ Aliquando ille ligonem, aut simile aliquod instrumentum ferreum, quo terra fodiuntur. Horat. lib. 1 Carmin. Gaudentem patrios findere sarculo Agros. Ovid. 1 Fastor. Sarcula cessabant, versique in pila ligones. Idem 11 Metamor. vacuosq; jacebat dispersa per agros, Sarculaq; rastrique graves, longæq; ligones.

Sarcŭlo, sarculat, adv. p. Sarculo abstrudo. [σκαλιφω. Gall. *Sarcler.* Ital. *Arare et zappare.* Ger. Hauen, ausjähen oder aus. Hisp. *Escardar las yeruas.* Pol. Okopywie. Vng. *Kiirtalom gyomlalom.* Ang. *To weed with a weeding hooke or rake.*] Colum. lib. 5. Primò quidem ex sarculari debent, ita ut simplex ligonis altitudinem non excedat.

Sărcŭlum, i, n. Sarculationis, verbale, f. n. Sarritio. [σκαλισμος. Gall. *Sarclement, sarclure.* Ital. *Sarchiamento, zappamento.* Ger. Das jäten. Hisp. *Aquella obra de escardar las yeruas.* Pol. Okopywanie. Vng. *Irtalasnak gyomlalasnak.* Ang. *A weeding with a weeding hook.*] Plin. lib. 18 cap. 1. Sarculatio indurātam hybernō rigore fusi rimis laxat temporibus vernis.

Sardă, æ, f. p. [σαρδη. Ger. Ein Carneol / ist ein gattung eines roten Edelgesteins.] Gemma est vulgaris non pellucida, rubrōve illita carnis colorem referens: unde & apud vulgum Carneoli nomen obtinuit. Barile celebrum admittit, undecim literis obsignandis plurimus ejus est usus: Sarda dicta est, quòd Sardibus primùm fuerit inventa. Vide Plin. lib. 37. cap. 7. ¶ Est & Sardæ piscis ex genere pelamidum, recte Plinio lib. 32. cap. ultimo.

Sardăchātes, æ, m. prod. σαρδαχατης. Gemma est ex Achate generibus, ad rubedinem colorem nonnihil declinans. Hujus gemmæ meminit Plin. lib. 37 cap. 10.

Sardĭănis, adject. Vide SARDIS.

Sardĭnia, æ. Colum. [Ger. Mannich schaffen noch den den Frantzosen / Italienern / vnd den Sardinien / gut den bösen gemacht werden.]

Sărdĭo, ās. Verbum est obsolescum, quo antiqui uebantur pro intelligere. [הבין hebin. Sanguin.] Navius apud Festum: Quod brutus sese fatis fardare queunt.

Sărdo, ōnis, pen. prod. Herba apiastro similis, quæ nascitur in Sardinia & in fontibus & fluviis largius provenit. [σαρδονιον. Ger. Ein kraut Apium / oder gesellet sich zu der art / den bremsamen Apium / in den flüssen oder flussen / vnd feuchten orten.] Ea si quis vescatur, nervos contrahit, & rictu diducit ora, ut qui moriuntur, velut irridentium facies existeret. Inde Sardonius risus, proverbio celebratur pro risu ficto, aut amaro, lento, aut tristano. Vide Callim. Erasm.

Sardŏnўx, nўchis, pen. corr. [שהם shōham. σαρδονυξ] nom. masculi quàm form. genet. quorundam modum & onyx. Gemma est in summatui parte unguis humani condere, infernore autem cilium fardæ rubotem referens: ita ut cupiam videri posse non simplex esse gemma; sit tamen ex vero & sarda composita. Plin. lib. 37. cap. 6. Sardonyches olim fuit ex nomine ipso apparet; intelligebantur ex candore hoc est, velut carne unguis humani imposito, & utroque mansuefacto. Sardonychem indigenam habuit Polycrates Samiorum tyrannus: quem ut fortunæ amicum blandientis insidias alicujus reciprocæ jactura redimeret, in mare abjecit, qui tamen in ventre piscis paulò post inventus, ad eum relatus est. Iuven. Satyr. 6. In manibus oculi radiant refulgente tota Sardonyche. Perfles fœminino genere ulus est ut natalia tandem cum sardonyche alboa.

Sardŏnўchātus, a, um. Sardonyche ornatus. Mart. lib. 3. Cujus & hinc lucet tardonyx nata sinum.

Sărgus, gi, m. f. [σαργος. Ger. Ein visch / heist noch zu Venedig also / sein Namen bey den Römern.] Piscis genus qui in Aegyptio mari copiosè capitur. Hic fœminarium perpetuò comitatur, ipsoque lutum fodiente, exeritatum devorat pabulum. Plinius libro 9. cap. 17 & 31.

Sări, ōrum, neut. genul. Genus funicis provenions in aqua, radice chara, inturpi, ferrariis officinis ut lerde quo Plin. lib. 13. cap. 23? Fruticosi est generis & cari circa Nilum halecus, dumosam subitorum altitudine, pollicari crassitudine, cauma papyridiali, mandi tum modo crudi ac ferrariis officinis præpotus, carbonis usu propter duritiam.

Sărio, ōnis, m. Prænomen, Ausonius. [Ger. Ein Zunamen / der heist gewöhnlich einer Saimen.] Piscis utrate media natus nomen & talarem Ausonio.

Sărīsă, æ, f. [σαρισσα. Gall. *Vne sarisse de longue lance, comme vne picque.* Ital. *Lancia, spiedo, picca.* Ger. Ein lang spieß oder stiel. Hisp. *Lanca.* Pol. *Kopye, włocznia długa.* Vng. *Landzsa.* Ang. *A long speare.*] Hasta prælonga qua Macedones in bello utebantur. Liv. 2 bel. Maced. Præ longas hastas Macedones *sarissas* vocant. Aeliamus accertissimam esse lanceam qua utebatur pedites Macedonici longitudine quatuor decim cubitorum, quorum duo manus continent, reliqua duodecim prominent. Inde *sarigophorus*, qui sarissas gestat. Ovid. 12 Metam. Quid Dryopen, quid Bistonidas, quid Macedonica turba.

Sărmentă, ōrum, n. Virgulæ superfluæ amputatæ, inquit Festus à vepre avellendæ. [σαρμενθη, σαγηνη, σχοινος. Gall. *Sarmens de vigne.* Ital. *Sarmenti, quegli de vite intendo.* Ger. Reben / allerley vnnütze abgehauene zweig. Hisp. *Sarmientos de la vid.* Pol. Oskoby z winnego krzewu. Vng. *Szarmontza venyisz.* Ang. *Twiggs or branches of a vine or vine tree.*] Virgil. 2. Georg. Primus sarmenta sudes, primus deveha crema ad Sarmenta, & vallas primus sub tecta referto. Cic. 5 Ver. Ligna & sarmenta circumdare, ignem subjicere cœperunt. ¶ Frequentissimè tamen etiam fœmininum accipitur pro flagellis silvæ in vite hærente, sive id fragiferum sit, sive sterile. Colum. lib. 3. cap. 10. Numerus ovium, qui pleruṇq; conspicitur in prodigiosi sarmento. Idem lib. 4 cap. 24 Ut ubi ipsa interrumpit, frequentes quasi sunt, quamvis brevi sarmentum multis palmitibus vestiat. Varro rei Rustic. lib. 1 cap. 31 Fraudem enim sarmentum, propter rubiginem ferri detrit.

Sărmĕntĭcĭus, a, um. Fitis sarmentitia. Quod ex materia sarmentorum. [σαρμενθικος. Gall. *De sarment.* Ital. *Di sarmento.* Ger. Das von stöcken gerätz ist. Hisp. *Cosa de sarmientos de la vid.* Pol. *Obrzezyny.* Vng. *Venyeszkevesek.* Ang. *Of twiggs or trees.*] Columel. lib. 6 cap. 26. Verùm voluntas ejus sarmentitio tantùm semine delatur.

Sărmĕntōsus, adject. Quod plurimum habet sarmenti. [σαρμενθικος. Gall. *Qui a force sarment.* Ital. *Che a molti sarmenti.* Ger. Der viel stöck oder gerätz hat. Hisp. *Cosa llena de sarmientos.* Pol. *Pełny drzewia, obrzezin.* Vng. *Venyeszkes, szarmontzos.* Ang. *Full of twiggs or branches or vines.*] Plin. lib. 25. cap. 11. Radice tenui, superviacua, sarmentosissima.

Sarapŏda, Qui latos habet pedes, ejusmodi ferunt fuisse Pitæum.

Sărpō, Vinea putatoria id est, pura facta, ut interpretatur Festus. [σαρπιδω. *Putatum.* Gall. *Vigne taillee & taillee.* Ital. *Vigna potata.* Ger. Ein geschnitten rähtacker. Hisp. *Viña podada.* Pol. *Winnica trzebiona.* Vng. *Szarpolo.* Ang. *A vine that is pruned.*] Vineæ & virgultæ abscisæ sarmenta dicuntur. Nam Sarpere antiqui pro purgare usurpabant. Vide Varronis dedactum vulgare nostrum, hoc est Gallicum vocabulum: ut Sarpam pro falce putatoria accipiamus.

Sarrācum, pen. prod. n. f. Plaustrum, sive vehiculi genus, quo ligna & laudes vehi consueverunt. [σαγμα. Gall. *Vn chariot ou vne charrette a porter bois ou pierres.* Ital. *Carro da vettura.* Ger. Ein karn oder wagen auf dem man holtz oder leder führet. Hisp. *Carro carreta de carga.* Pol. Wóz do noszenia drzewa, kamienia.

kamenta. Vng. [...] Ang. *A sort of corne rimber and stones.* Iuuen. Saty. 3: longa comitat Sarraco veniente annona. Idē Sat. 5: Frigido circūagunt pigri sarraca Boote. Quint. lib. 8. cap. 3: An quū dicit in Philonem Cicero: Quū tibi tota cognatio in Sarraco advehatur: num id videtur in forcidum numen?

Sārrio, sarris, sarrivi, sarritū, act. q. Sarculis todio, purgo, quod si quum segetes levi te. Gal. [...] Ital. *Sappare, sarchiare.* Ger. [...] Hisp. *Escardar.* Pol. *Oplenie.* Vng. *Gyomlalom, tisztitom.* Ang. *To weede.*] Plautus in Capt. Semper oportet priùs quam farriant rustici. Plinius lib. 18. Qui farriet, caveat ne frumenti radices effodiat. ¶ Hinc compositum Relarrio, quod est rursus sarrio. Plin. Quum hyeme pratelliis caperæ segetes essent, sic everum, relarrientes campos.

Sārritor, penult. prod. m. t. Qui sarrit. [...] Gall. *Sarcleur, besoux.* Ital. *Zappatore.* Ger. [...] Hisp. *Escardador.* Pol. *Tedkowiec.* Vng. *Gyomlalo gazda.* Ang. *He that weedeth.*] Colum. lib. 2. cap. 12: Tres modii quatuor vel quinq; bubulcorum operas occupant quatuor, occatoris unam, sarritoris duas.

Sārritū, sarritus, ſ. p. Purgatio, sive ejusmodi sarriendi actus. [...] Gall. *Sarclement, besoux.* Ital. *Zappamento.* Ger. [...] Hisp. *Obra de escardar.* Pol. *Wyrzewianie.* Vng. *Gyomlalasnak valo gyakorlása.* Ang. *A weeding.*] Colum. libro 11. capite 2: Sarritura quoque frumenta commodè iterato purgetur, &c.

Sārtor, oris, m. à sarrio, Sarritor: id est, purgator. [...] Gall. *Sarcleur.* Ital. *Zappatore.* Ger. *Der jäten oder hacken.* Pol. *Zwardowanie, wyrzebianie.* Vng. *Gyomlaszto, gyomlalo.* Ang. *A weeder.*] Plaut. in Capt. Sator, sartore fecierum & meliore maxume. TYN. Non decatorem dicere debebas prius? Nam semper occant priùs qui farriunt rustici. ¶ Est & sartor à sarcire: de quo suprà egimus. Sartor, inquit Nonius Marcellus, non à solùm à farciendo, sed etiam à serriendo deducitur: & tàm eum qui farcit, quàm qui farrit significat.

Sartūra, sarturæ, penult. prod. Sarritura: hoc est, fragum, vinearumve à noxiis herbis purgatio. [...] Ger. *Das jäten oder hacken.*] Plinius libro 18. cap. 29: Sartura arcere & vincas, & segetes ex limatio.

Sartago, sartaginis, f. Patella in qua caro frigitur. [...] hoc est, in qua caro frixum habemus. [...] Gall. *Poesle, frire.* Ital. *Padella.* Ger. [...] Bel. *Een vrypanne.* Hisp. *Sarten para freir.* Pol. *Patelnia do smażenia, mięsa.* Vng. *serpenyö.* Ang. *A frying panne.*] Plin. lib. 19. cap. 21: Item testa in qua sartago in fornace referventi Sartago loquetur: Persius Satyr. 1: Hos pueros monitas patres infundere crepidæ, Quum videas, quæris cur unde hæc sartago loquendi, Ventris in buccas: sonat sartago.

Sās, Veteres pro suā dixere. & Sam pro eam. Ennius lib. 1: Virginem nam ibi quisq; domi Romanus habebat. Idem lib. 4: Nec quisquam philosophiam in femina vidit, priusquam sam dixere cœpit.

Sāt, adverbium est per apocopen à satis deductum: cujus etiā retinet significationem. [...] Gall. *Assez.* Ital. *Assai, basta.* Ger. *Genug.* Bel. *Genoeh.* Hisp. *Assaz.* Pol. *Dosyć.* Vng. *Elég.* Ang. *Enough.*] Cicero de Nat. deor: Qui non sat habuit contegere id esse in superficie. Idem de Senect. Tantum quantum satis est.

Sātago, satagis, pen. cor. ex sati, & ago, compositum videtur: unde tatagi præteritum, satisactio supinum facit. n. t. Est autem satagere, anxium esse, & diligenter elaborare ab ejus rei confectione. [...] Gall. *Estre fort occupé à faire quelque chose, soigner et debvoir faire à la faire.* Ital. *Affaticarsi, travagliarsi.* Ger. *Sorgfeltig und ernstlich etwas angreiffen, sich darum bemühen.* Hisp. *Solicitar à otro.* Pol. *Usilować, gorliwie starać.* Vng. *Igyekezem valamit végezni.* Ang. *To be very busie, earnest, careful or diligent.*] Terent. in Heautont. Nam hic Clinia, etsi is quoq; rerum suarum satagit, attamen habet bene & pudice educatam, ignarām artis meretriciæ. ¶ Aliquando significat diligentem esse: seu sollicitare. [...] Plaut. in Aulu. Nunc satagit, adducit dominum ultro & trahit nūmos. Quint. lib. 10. cap. 4: Atverecundè Manilium Sutam multum in agendo diligentem, salutatum, manus jactantem, togam dejicientem, & imponentem: non agere dixit, sed satagere.

Sātanās, m. p. [...] Interpretatur adversus, à verbo Hebræo [...] Pol. *Szatan, czart.* Vng. *Sátan.* Ang. *An adversary.*] quod adversari declarat. Quo nomine appellatus est diabolus, quòd Christi adversarius sit. Quicquid enim animæ ad Deū tendenti reflexit, & adversatur, & quicquid pars contraria est hoc Satanas esse dicitur. Sic legitur in Regum libris: Quia fatigavit Deus Salomonem Satanā adversus eum qui erat prius. Et Philo Satyræ cur effectus sit mihi hodie in Satanā

Sātellēs, satellitis, m. c. Stipator, miles mercede conductus qui semper est à latere. [...] Gall. *Satellite, garde du corps, serjent, sergent.* Ital. *Satelliti, birri, sgherri.* Ger. *Die trabanten.* Bel. *Een wapent.* Hisp. *El que anda siempre acompañando.* Pol. *Drabant.* Vng. *Katona.* Ang. *A soldier or servitor of the garde; a prince.*] Liv. 2. ab Vrbe: Quum concursu ad clamorem facto, comprehensum regis satellites retraxissent ad tribunal regis. Ovid. 3. Fast. Ille dea cultus fit, satellesq; erat. Cic. contra Rullum: Iam tot viros ducentos in annos singulos stipatores corporis constituit, eosdem ministros & satellites potestatis. Satelles Jovis, aquila. Cic. 2 Tusc. Ministri & satellites cupiditatem alicujus. Cic. 5 Ver. Qui primus certos instituerit, nomine decumanos, re vera ministros ac satellites cupiditatum suarum. ¶ Satelles item dicitur, qui sontibus capiendis præest, qui & apparitor & viator dicitur.

Sātellītium, satellitii, n. s. [...] Pol. *Drabancy.* Vng. *Katonaság, katonasereg.* Ang. *The guard or office of a sergeant.*] Luciano, collectivum nomen est, ipsa significans satellites, tuendi corporis causa adhibitos: quemadmodum servitium accipitur pro ipsis servis collectivum, pro ipsorum actibus.

Saterona, Animal simplicissimum in humore partier & ficco vivens, [...] apud Aristotelē. Nam apud Latinos nondū legi.

Sātin', Vide SATIS.

Sātio, Satias, act. p. Saturo, expleo, à sat deducitur, pertinens ad omnes sensūs, & ſ. equenter ad animum. [...] Gall. *Saouler, faire saouler.* Ital. *Satiare, saziare.* Ger. *Sengen.* Bel. *Versaten.* Hisp. *Hartar hasta el hartazgo.* Pol. *Nasycam.* Vng. *Megelegitem.* Ang. *To fill or satisfie.*] Cic. in Catone: Satiari delectatione non possum, ut mihi senectutis requietem oblectamentum; non fatis. Cic. in Paradoxis: Nunquam expletur, nec satiatur cupiditatis fitis. Idem lib. 2. de finibus bonorum & malorum: Venerabar enim ad cœnam, ut satiarer animo quieto desiderii naturæ. Ovid. 3. Trist. Eleg. 8: Fortunatorum hæc quum sint, quum jam satiaverit iram. Propriè ad famis sitisq; explectionem pertinet. Colum. lib. 9: Satiatis, se modius olerum diebus singulis, vitenos & octenos rutiures. Ovidius 8. Metam. Vtq; locum recipit detorta flumina terræ, Nec sentitur aquis peregrinus, ebibit amnes: Sic epulas omnes Erisichthonis ille profanas Accipiunt, pœnamq; famē: cibus omnis in illo Causa cibo est, semperq; malus fit inanis edendo.

Sātūrus, Satiata, Saturum, participium. Expletus, saturatus. [...] Gall. *Saoul, assouvy.* Ital. *Satio.* Ger. *Gesettiget.* Hisp. *Harto, hastiado.* Pol. *Nasycony.* Vng. *Megelegitett.* Ang. *Filled, satisfied.*] Liv. 2. ab Vrbe: Vbi illuxit, Romanus incessit, satiatusq; tumulo productus in aciē, fessum, sanè & vigilis primo impetu Volscum perculit. Iuven. Sat. 6: Ritè fatigatæ vitis, nondum satiata recessit.

Sātūrās, saturitatis, f. t. Saturitas. [...] Gall. *Assouvissement, repletion, assouvissement.* Ital. *Satietà, satiabondanza, pienezza, abondanza.* Ger. *Sattigung, sattigkeit, fülle.* Bel. *Verſaetheyt.* Hisp. *Hartura, hastio.* Pol. *Nasycenie.* Vng. *Megelegedés.* Ang. *Satietie, fulling.*] Liv. 2. ab Vrbe: Vbi illuxit, Romanus incessit, satiatusq; tumulo productus in aciē, fessum, sanè & vigilis primo impetu Volcum perculit. Iuven. Sat. 6: Ritè fatigatæ vitis, nondum satiata recessit.

Sātūrās, Saturitatis, f. t. Saturitas. [...] Gall. *Assouvissement, repletion, assouvissement.* Ital. *Satietà, satiabondanza, pienezza, abondanza.* Ger. *Sattigung, sattigkeit, fülle.* Bel. *Verſaetheyt.* Hisp. *Hartura, hastio.* Pol. *Nasycenie.* Vng. *Megelegedés.* Ang. *Satietie, fulling.*] Liv. et frequentius accipitur pro satietate quod ex re aliqua assiduo usu nobis ingeneratur. Cicero in Catone: Quorum quidem, ut mihi videtur, studium omnium satietas facere vitæ satietatem. Idem 1. de Inventione: Omnibus in rebus hujusmodi est satietatis materies. Quint. lib. 3. cap. 1: Et odium ex quodam scripturæ, & ex copia fastidium, & ex amplitudine fastidium tulerit. Liv. 4. belli Punici: Nec hunc vos militis horrore si cum Romano dimicatio futura esset, inermes, incautos ad satietatem trucidabitis. ¶ Solipater hanc à Sanctitate, & Satietatem à Saturitate ita distinguit, ut sanctitas circa numerum & potiones: satietas verò in cæteris omnibus: quam distinctionem Latinæ loquentium usus comprobare videtur.

Sātūs, satia, satium, Vt Satietas Terent. in Eunuch. Ex meo propinquo rure hoc rapio cōmodi: Neq; ægri, neq; usus quidquam me unquam pertupit: Vbi satias cœpit heri, convasto boves in Salas. His rebus occupatis externum agros invasere, frumentoq; ex inopia gravi satias facta.

Sāt'ce, satin', Idem. Salust. lib. 4: Nec finis, sat'ne, quæve, novi sed tanquam ardor gliscere.

Sātābilis, sat abile, omn. Qui satiari potest facilè. [...] Gall. *Saoulable, qui se assouvit.* Ital. *Satiabile, che si sazia.* Ger. *Ersettlich.* Hisp. *Que se puede fartar, ó se harta.* Pol. *Łatwo do nasycenia.* Vng. *Megelegithető.* Ang. *That is easily filled or satisfied.*] Cui contraria est, Insatiabilis, inexplebilis [...] Salustius: Avaritiæ insatiabilis est, neq; copia, neq; inopia minuitur.

Sātio, sationis, Vide SERO, seris.

Sātis, Quasi tantis adverbium abundè, vel quantum opus est. [...] Gall. *Assez, suffisamment.* Ital. *Assai, abondantemente, a sufficienza.* Ger. *Genug.* Bel. *Genoeh.* Hisp. *Assaz.* Pol. *Dosyć.* Vng. *Elég.* Ang. *Enough.*] Cicero de Inventione: Longe est, quod plurimas sententias ultrà quam satis est, ejusmodi dicere, producitur. ¶ Aliquando ponitur loco nimis, ut, Satis eloquentiæ

quenti habeo. ¶ Hinc Satius, comparativum id est, melius. Nam quamvis Satis significet quantitatem, Satius tamen comparativum quantitatem denotat: quia derivativum non semper servat sensum primitivi. Virgil. Aeglog. Nil me fugit factus illius Amaryllidis ignis &c, superba pati fastidia? ¶ Dicimus pulchrè, Non satis est formose, pro eo quod est, Non potest satis æstimare. Plin. lib. xxxvii. Pirrha. Venus sit satis animate, parès naturæ hominis, artifici non vereæ fuerit. ¶ Non satis habeas tenere circum, dixit Cato cap. 1. id est, Non satis stricte, non satis arctè. Sive non satis constantes tenere circumeundo. ¶ Longius Satis cum sempet. & de numo. Satis superq; id est, plus quam satis. Cic. 2. de Nat. deor. Nam contra Spectrum satis superq; dictum est. ¶ Satin' pro satisne. Terent. in And. Satin' tamen est?

Sătisdo, ĕpĭ, ĭtum, 1. Id accepto fidejussore sibi cavere: cui opponitur Satisdare. [Fidejussorib. cavere. Gall. Prendre cautions & respondent de quelcun. Ital. Prender cautione, o figurta per alcuno. Ger. Einen einsetzen vmb die Bürgen empfahen oder nemmen. Hisp. Recebir de otro caution o prenda. Pol. Rękoymnośćią czyiąś wzięć. Vng. Valakit kezesség alatt megh kennak bocsátani. Ang. To take another a pledge of him.] Cic. pro Rosc. Com. Quo de caute Flavius, quum decreto sibi facere pactionem, neq; stipulari a Roscio, neq; absolvi vetaretur a Fannio, &c. Nam satis accipere dicitur creditor, quum recipit fidejussorem a debitore: contra debitor satisdare dicitur, quum interpositis fidejussoribus cautionem reddit creditori. Cic. pro Quintio. Si vereturetur ne judicio facto prætor ille, judicatu solvi satisdarique jubere non posset. ¶ Satisdo, quæ dicitur Papinius inquit, stipulatio, qua ita obligor promittendo, ut repromittentes quoq; ab eo accipiantur idque jure promittatur. [Fidejussores dare. Gall. Cautions ou pleges donner. Ital. Cauzioni o figurta dare. Ger. Einen mit einem Bürgen sicher machen. Hisp. Dar fiadores. Pol. Zapisać, zaręczyć. Vng. Kezest vetni. Ang. To give sureties.] Cic. ad Attic. De satisdando vehementer rogo, quod et vis Romæ, et ut satisdem: & simul aliquot satisdationes secundum mancipium in his & Memmianorum prædiorum vel Attilianorum.

Sătisfactum, Satisfacti, pret. corr. ut Satisfacto aliquid debere. Interdebere. Cicer. Att. lib. 16. Sed & illi turpe arbitror, eo nomine, quod satisfacto decacum prætores ejus non edixerint.

Sătisfăcio, satisfacis, atf. e. Solvo, persolvo. [משׁיב, להשׁלים, להשׁיב. Gall. Satisfaire, contenter, faire satisfaction. Ital. Satisfare, contentare, dare per sodisfatione. Ger. Vergnugen, zufriedenstellen vnd bezahlen. Bel. Betalen. Hisp. Satisfazer, dezir satisfazer. Pol. Płacić, dosyć czynić. Vng. Meg elegitem, megh fizetni. Ang. To satisfie, to pay.] Cic. pro Flacco. Hermippus bellissime facit, & fidem facile facit. ¶ Interdum idem quod placeo. & efficio ut quid habeat quod de me queratur. Cic. ad Att. lib. 9. Cui nos valde satisfacere multi adhuc scripserunt. ¶ Aliquando idem fere quod purgo me, sive excuso. Cic. Philip. 2. Accepe-ram jam enim ante Cæsaris literas, ut mihi satisfieri pateret a te: hoc est, ut acciperem tuam purgationem, & excusationem. ¶ Satisfacio, præter dativum, aliquando ablativum habet cum præpositione de. Cæl. ad Cic. lib. 8. Gal. Se sibi paratos esse de omnibus rationibus de injuriis satisfacere. ¶ Satisfacio. Cic. Attico, lib. 13. Quanquam à te quidem cumulate satisfit & mihi & omnibus.

Sătisfăctio, fis. Purgatio, & excusatio. [ἀπολογία. Gall. Satisfaction, excuse. Ital. Excusatione, satisfattione. Ger. Vergnügung, entschuldigung. Hisp. Excusa, obra de satisfazer. Pol. Wypłacenie, wymowka. Vng. Megtetel. Ang. Satisfaction, a excusing.] Cic. ad Attic. De satisdando vehementer rogo, quod et vis Romæ, et ut satisdem: & simul aliquot satisdationes secundum mancipium in his & Memmianorum prædiorum vel Attilianorum.

Sătisfăcto, satisfactionis, f. [ἀπολογία. Gall. Donner excuse. Ital. Fare scusa. Ger. Genugsame ursach anzeigen oder thun. Hisp. Agradecimiento de dar satisfacion. Pol. Zaspokojenie, wypełnienie. Vng. Kezes vetel. Ang. Satisfaction, a pleasing.] Cic. ad Attic. De satisdando vehementer rogo, quod et vis Romæ, et ut satisdem: & simul aliquot satisdationes secundum mancipium in his & Memmianorum prædiorum vel Attilianorum.

Sătisfactum, Satisfacti, pret. corr. ut Satisfacto aliquid debere. Interdebere. Cicer. Att. lib. 16. Sed & illi turpe arbitror, eo nomine, quod satisfacto decacum prætores ejus non edixerint.

Sătisfăcto, satisfactas, atf. e. Solvo, persolvo. [משׁיב, להשׁלים, להשׁיב. Gall. Satisfaire, contenter, faire satisfaction. Ital. Satisfare, contentare, dare per sodisfatione. Ger. Vergnugen, zufriedenstellen vnd bezahlen. Bel. Betalen. Hisp. Satisfazer, dezir satisfazer. Pol. Płacić, dosyć czynić. Vng. Meg elegitem, megh fizetni. Ang. To satisfie, to pay.] Cic. pro Flacco. Hermippus bellissime facit, & fidem facile facit. ¶ Interdum idem quod placeo. & efficio ut quid habeat quod de me queratur. Cic. ad Att. lib. 9. Cui nos valde satisfacere multi adhuc scripserunt. ¶ Aliquando idem fere quod purgo me, sive excuso. Cic. Philip. 2. Accepe-ram jam enim ante Cæsaris literas, ut mihi satisfieri pateret a te: hoc est, ut acciperem tuam purgationem, & excusationem. ¶ Satisfacio, præter dativum, aliquando ablativum habet cum præpositione de. Cæl. ad Cic. lib. 8. Gal. Se sibi paratos esse de omnibus rationibus de injuriis satisfacere. ¶ Satisfacio. Cic. Attico, lib. 13. Quanquam à te quidem cumulate satisfit & mihi & omnibus.

Sătisfăcto, fis. Purgatio, & excusatio. [ἀπολογία. Gall. Satisfaction, excuse. Ital. Excusatione, satisfattione. Ger. Vergnügung, entschuldigung. Hisp. Excusa, obra de satisfazer. Pol. Wypłacenie, wymowka. Vng. Megtetel. Ang. Satisfaction, a excusing.] Cic. ad Attic. De satisdando vehementer rogo, quod et vis Romæ, et ut satisdem: & simul aliquot satisdationes secundum mancipium in his & Memmianorum prædiorum vel Attilianorum.

Sătisprăcto, Satisdare: hoc est, pro re quæ petitur, fidejussorē dare. [ὑποδικεῖν. Pol. Zaręczać.]

Sătius, comparativum videtur esse ab adverbio satis, licet ăpenultimi significatione non habeat. [מוטב, טוב. Gall. Meilleur. Ital. Meglio. Ger. Bässer. Hisp. Mejor. Pol. Lepiej. Vng. Jobb. Ang. Better.] Idem enim significat quod melius sive potius. Virg. 2. Aeglog. Nonne Sol fatus, tristes Amaryllidos iras Atq; superba pati fastidia?

Sătĭvus, Satus. Vide v. R. O, eris.

Satrăpa, vel Satrapes, satrapæ, pen. corr. m. p. [סרים, שרי אחשדרפנים. Gall. Satrape, gouverneur d'une province & pays. Ital. Satrapa, presidente. Ger. Ein Landtvogt. Hisp. Presidio, presidio. Pol. Starosta, namiestnik powiatu. Vng. Tiztartó. Ang. A prince of a province, a viceroy.] Vide o Persica, apud nos significans præsidem provinciæ. Terent. in Heaut. Satrapes fuisset Amator, nunquam tulisset tam pros quæst.

Satrăpīa, satrapiæ, f. [מדינה. Gall. Province. Ital. Provincia. Ger. Landt, Herrschafft. Hisp. Provincia. Pol. Państwo, starostwo. Vng. Tartomany, egy nagy tartomanynak birodalma. Ang. A dominion, a viceroyship.] Idem quod præfectura, quam Græci ὑπαρχίαν appellant hoc est, regio quæ ab uno administratur præfecto. Suidas, Σατραπεία ἡ ὑπαρχία, Σατράπαι ὁ ἀρχοντες. Plin. lib. 6. cap. 22. Eorum plerique ab Occidente, non ledo determinãt, sed adjiciunt quatuor Satrapias, Gedrolos, &c.

Sătur, satura, saturum. Quod est cibo plenum. [שבע, שבוע, שבעה. Gall. Saoul, gorge. Ital. Satollo, pieno. Ger. Gesettiget. Hisp. Harto. Pol. Nasycony, nażarty. Vng. Megelégedet. Ang. Well fed, or full fed.] Terent. in Heaut. Sed ita quum fuerit atq; ego volo eos, pure ut fiat tum tacito. Cicer. 1. de Divinat. Præclare verò auspicia, si eloquantur, publicis negotiis poterit, fatalis nihil gerimus. Terent. in Adelph. Sed postquam satur est omnium rerum satur, Prodeambulare hue subitum est. Virgil. Aeglog. 10. Ite domum saturæ venit Hesperus, ite capellæ. Horat. 1. Serm. Satyr. 1. Iode si curarè quæ se vixisse beatum Dicat, & exacto contentus tempore vitæ Cedat, uti conviva satur, reperire queamus. ¶ Sæpe tu. interdum pro fœcundo, & abundante, ponitur. Persius Satyr. 1. Nec tua saturum laudare Virgilium. lib. 2. Georgic. Satus & Saturi petitis longinqua Tarenti. Ubi Servius Saturi, aut ferendi, aut quod juxta oppidum Saturnum. Tarentum enim, & Saturum vicinæ sunt Calabriæ civitates. ¶ Satur color: id est, plenus, vehemens, cui opponitur dilutus. Plin. lib. 35. cap. 10. Ionum apud Indos violacea est. Id Tyrio simile colore lucet.

Sătŭrĭtas, saturitatis, f. t. Cibi, potus, plenitudo, satietas. [שבעה, שבעון, שבוע. Gall. Saoulerie, replesion. Ital. Satietate. Ger. Gesettigung, ersettigung. Hisp. Hartura. Pol. Nasycenie, dostatek. Vng. Megelégedés. Ang. Fulness, well wearied.] Cic. 2. de Nat. deor. Nuperrimi animas apertunt, earumq; ubertate lætantur. ¶ Transfertur & ad animi cupiditates, ut Saturare odium, apud Cicer. Vatinium. Saturare Pisonem, apud eundem 4. Philip. Habet autem facundiæ verborum vim magnam, quæ saturari non potest. Cicer. pro Domo sua. Explevi animos invidorum, pleni sunt odia imperitorum: saturari etiam persultare, & scelus evomere. Explen (inquit Nonius) & Saturari hanc habere differentiam, Explen, est tantummodo plenum effectorum, supra modum. Cicer. libro 6. de Republ. Graves enim dominæ cogitationum bonarum, adhuc quædam conjunx, atq; impedit, quæ explenda quæ saturanda mullo modo possint. ¶ Compolita sunt, Exaturo, & Obsaturo: de quibus alibi.

Sătŭrātus, ta, tum, partic. Idem quod Satiatus: quanquam volunt nonnulla distinguere, ut Satiatus, ventre tantùm: Saturatus, animi. Cicer. Franc. de vos. differ.

Sătŭrĭo, saturis, Antiqui dicebant pro saturo. κορέννυμι, χορτάζω. & Varro: Neq; in pulvere mihi coquina carnes quærus saturiem corpora & famem ventris. Nonius.

Sătŭrēia, æ, f. p. Herba fragrantis odoris, quæ & cunila dicitur, & origanum Heracleoticum. [θύμβρα. Gall. Savorée. Ital. Herba saturegia. Ger. Gedenes oder Saturn ist krautt. Hisp. Ayedrea. Pol. Cząber. Ang. Savory.] Plin. libro 19. cap. 8. Thymbra, quæ & cunila. Hæc apud nos habet & aliud vocabulum, saturea, dicta in condimentis no genere. Venerem enim arcuit usus in cibis sumpta. Vode ex Græco (ut quidam volunt) nomen ibi vendicavit, quasi satyrica, à Satyris, qui fuerint in Venerē pro-

ni &

ri & salaces: vel à virili membro, quod σάτυρον Graeci vocant. Dioscor. lib. 1. cap. 43.

Satyrnalia, Vide in PROFESTIS.

Sătŭro, Gloriar, Vide SATVR.

Sătŭs, ta, tum, Vide SATIO.

Sătyrĕă, satyra, pen. cor. [σατύρα. Ger. Ein mußcatten mandelen dingen. Ein Gedicht der gestalt mit mancherley sachen gemischet beschrieben.] Quali satura dicivetur, ob carminis varietatem, seu propter copiam rerum quæ ibi tractantur. [Pol. ὑγίεσσα καὶ ποικίλη ὑπόθεσις.] Est enim Satyra carmen medicum, & ad corpenda vitia compositum, quale scripserunt Lucilius, Horatius, Iuvenalis, Persius. Accepit & id carminis hunc tulum, quòd profusa, factaq; fatuitas abundare videretur. Quidam a Satyra lance, quæ referta multis, variisq; primitiis in sacrificiis olim offerebatur. Alii a lege Satyra dictam existimabant, quæ uno rogatu multa simul complectebatur. De qua lege Salust. in Iugurth. Deinde quasi per Satyram sententia exquisitis in deditionem accipitur. Varro à quodam farcimini genere, quod multis rebus refertum erat dictam Satyram esse scribit. Vnde in secundo libro Plautinarum quæstionum habetur: Satyra est uva passa, & polita, & Nuces pineæ ex multo conditi. Sunt qui à Satyris derivent, quod in hoc genere carminis res ridiculæ pudendæq; fictæ narrentur: quæ admodũ proferri à Satyris solent. Donatus in Terent. De inde aliud genus tabulæ: id est, Satyra, simplici exordium: quæ à Satyris, quos illotos semper, ac petulantes esse legimus, vocitata est. Potest etiam dici, Satyram ideò vocitatam, quòd in antiqua Satyra introducebantur Satyrorum personæ, aut ibi quæ erant ridiculæ in modos Satyræ. Duo quippe Satyræ genera fuisse constat apud veteres antiquius, quod sola carminis vanitate constabat: alterum recentius, aperta hominum reprehensione continens, & acrem vitiorum obiurgationem.

Sătyrĭcus, σατυρικός. Quod ad Satyram pertinet, aut Poëta ipse qui satyram scripsit.

Sătyrĭcĕ, adverbium, Acriter, cum convitio.

Sătyrĭcāvi, vel ut alii legunt Satyria. a. I. Flore pro corvo accipiunt. [Ger. Ein rapp. Pol. Κορακίσαι.] Verba ejus sunt hæc: Quum singulari certamine Manlius aureum torquem Barbato detraxisset, inde Torquatus, iterum in Pontino agro, quum in simili pugna L. Valerius insidente galeæ Satyro alte ejaculatus, Gallum vicisset, inde Corvini. Quo in loco illud quidem constat, Satyrũ avem pro corvo accipi: cur tamen ita dicatur, video à plerisq; omnibus hujus ignorari. Quidam ad naturam ejus avis id referunt, quòd solasit Satyrorum more, & ad libidinẽ proclivior. Quo etiam Anaxagoras eũ conjectederit: quod tamen negat Aristoteles. Olim tamen vulgò ita persuasum satisfactis constat ex Martialis dicticho: Corve salutator, quare fellator haberis? In caput intravit mendula nulla tuum. Verisimilius tamen est, Satyrum avem, dictam à loco quo ves gella est. Constat enim non modò Flori, verumetiam Livii & Gellii testimonio, singulare hunc Valerii cum Gallo pugnũ in agro Pontino factum fuisse, quem magnum palus allebat, quam Plinius Pomptinam. Virgilius Saturæ, sive Satyræ paludem appellat. Satyrarum avis dicta videtur, quasi avis Satyra paludis. Corvos enim locis aquosis delectari, autor est Theon apud Aratum, propterea quòd corpora eorum vehementius inaurerint. Vide Caium Rhod. lib. 19. cap. 25.

Sătyri, [שעירים. σάτυροι. Ger. Sanct Job von Satyrn thieren in Wüsten und Bergen Jadie Bocks Menschliche gestalt. Pol. Σατυρικοὶ.] Dicti fuere, quòd in libidinem semper prompti fuere, à virili membro, quod veteres Graeci σάτυρον appellabant. Hi sunt (ut Plin. lib. 7. cap. 2. ait) animalia quadrupedia, in Sithalanis Indorum montibus pernotissima, humana effigie, rede currentia. Veterem hujusmodi monstra pro silvestribus diis colucrunt: cujusmodi a D. Antonio visum fuisse in eremo Aegypti, autor est Hieronymus in vita Antonii. Vidit hominem adhuc (inquit) adunca cornibus, & fronte equinis aspera, cui extrema corporis in caprarum pedes desinebant. Et præmisso Lenocruciis, quã quisca esset, interrogasset Antonius, respondisse ferunt: Mortalis ego sum, unus ex accolis eremi, quos vario errore delusa gentilitas, Faunos, Satyrosq; & Incubos appellat.

Sătyrĭca tigna, id est, Priapi effigies, quæ in hortis conditi solet, ad fascinationes hortorũ arcendas. [γεωπονικὸς ἑρμῆς. Pol. σκαρδίλλη παρὰ γεωπόνοις.] Plin. lib. 19. cap. 4. Quam rem constitisse religio quædã hortos q; & sortes sanctum contra invidentium fascinationes dicti videmus. In remedio Satyrica figura: quam quidã hortos tutelæ Veneris affigunt ante Plauto.

Sătyrĭca, fatyræ, σατυρικὰ, Cibus ex variis compositus herbis. [Pol. βρῶμα ποικίλον τι.]

Sătyrĭăsis, vel Satyrismus, σατυρίασις, σατυρισμός, Pulsus erectionis & velut fingilitus quidam inguinis, tequens in fœminis tam quasdam passiones seminalis receptaculi, cum intentione, & tensigine. Quod si non cessaverit pulsus ille, solent fœminis receptacula intendi, vel spasmus nasci. Satyrismus, inquit Gal. lib. 2. Methodi, est virilis membri præter naturam erectio. σατυρίασις cum Graecis attigere est, & rei veneream pruritu extimulari. Idem & Priapismus dicitur, ab obscenorum horũ rum cultu de cujus omine, qui veretro prægrandi fuisse fertur, & creditus.

Sătyrĭon, Ι. σατύριον, Herba foliis lilii rubri aliquanto minoribus, tribus non amplius e terra exeuntibus, caule levi, unicalimodo, radice gemina. Vulgus Testiculum sacerdotis appellat. [Ger. Ein gewechs hat stengel in Zauberkünsten des gemelts Artzet in Apotecken nennen es Testiculum sacerdotis. oder Marienwurtzen dorffer, oder unbefleckt aron. Ein gewechs hat stengel, vnd blumen wie der Arum, vnd ist gar schwer zu erfragen. Etliche nennen es Satyrion.] Nicander. Pol. Κύνορχις καὶ σατύριον. Vng. Kutyor.] q. alii & alterum Satyrii genus, quod Cynosorchis cognominant, sive κυνόρχεως. Venerem etiam manu tangunt, extimulans. Semel habet binos, eosq; maius, durius & lavius. [Pol. ὄρχεις.] Et & tertium, cognomento ἀνθρωπόμορφον, foliis rigua plumbaginis maculosis, reliqua superficie cynorchidi similibus, radice est lutea, crebrisq; tamis, ad manus effigiem accedens. Officinæ Pomam Christi appellant. [Pol. Καρδία ἀνθρώπου.] Dicunt herbas proprie modum omnes, lo dicta de Satyrium extimulantes, Graeci Satyria nomine sunt complexi.

Sătĭfĕo, faucias, facere, ui, p. Vulnero. [πληγὰς ποιῶ, τραυματίζω. Gall. Blesser, navrer. Ital. ferire, impiagare. Ger. Verwunden. Bel. Wonden. Hisp. Herir, llagar. Pol. Ranić, okaleczyć. Vng. Megsebesitem. Ang. to hurt or wound.] Cic. 3. Ver. Servi nonnulli vulnerantur: ipse Rubrius in turba sauciatur. Col. lib. 6. cap. 14. Ferro palarum opus est sauciare, ut fugus profluat. Ide li. 4. cap. 25. Sauciandæ ferro est arq; exolescendæ vitis in ea parte qua pampinum ilicentius eiicere. Ovid. Ars 3. de Arte: Tecum à pectore velles Rumpi & indignas sauciat unguis comas.

Sătĭfactus, a, um, participium, Vulneratus. [πεπληγὼς, τραυματισθείς. Gall. Blessé, navré. Ital. Ferito, impiagato. Ger. Verwundet. Bel. Gewont. Hisp. Herido, llagado. Pol. Ranion, okaleczony. Vng. Megsebesitett. Ang. Hurt, wounded.] Columella lib. 11. cap. 1. Sive quis quod plerunq; accidit, sauciatus in aperiendis imperitiæ.

Sătĭfactĭo, onis, verbale, Ci. Vulneratio. [πληγὴ, τραῦμα, τραυματισμός. Gall. Blessure, navrure. Ital. Ferita, impiagatura. Ger. Wundung. Hisp. Herimiento, de llaga. Pol. Ranienie. Vng. Megsebesites. Ang. A hurting, wounding.] Cicero pro Cæcina: Et sauciationis quæretur, quem sagum fuisse constabit.

Sătĭfĭcus, a, um, Vulnerans. [πληγὰς ποιῶν. Gall. Blessant, navrant. Ital. Ferito, impiagante. Ger. Wundend. Bel. Gewondt. Hisp. Heridor, llagante. Pol. Ranicy. Vng. vagy. Ang. Hurting, wounding.] Virg. 2. Aeneid. Quales magnis, lupi quum faucibus arctam Tauris. Cæs. 5. bel. Civil. Sauciorum modo, & ægrotorum habitationi. Cic. pro Cæcina: Nemo, domo, occisus est, nec fauciatus. ¶ Tum Poëtarum & ad numerũ Annalium fauciatus. Cic. pro Cæl. ex vetusto quopiam Poëta: Medea animo sævo fauciata. ¶ Saucius fatigationis id est, fessus, seu fatigatus. Apul. lib. 2. de Asino: Mihi vero fatigationis hesternæ etiam nunc saucio da veniam.

Sătŏr, Savium. Vide SAVIVM.

Sătŭră, satiæ, Lactens quæ in macellis, & in sepibus delitescit. [Pol. λαπάθιον πολλοῖς μίσγεται βοτάνοις.] Alii & gallicis nomen, quem & Latini lactucæ nomine dicunt.

Sătŭrĭtes, faunus, σάτυρος, Genus monstri, quæ in ventre vinum haurire traditur avidius. Plin. lib. 37. cap. 10.

Saturix, Avis de qua istrũio dictione SATURIX.

Saxum, xi, n. Mas, asperius, durumq; quidlibet lapide ponatur. [אבן סלע צור. πέτρος, λίθος. Gal. Caillou, pierre, rocher, roche. Ital. Sasso, pietra, masso. Ger. Ein gros stet vnder den harten stein. Bel. Steen berghen steen. Hisp. Piedra, peña, roca. Pol. Opoka, skała. Vng. Kő sziklia. Ang. A stone.] Cicero in Cæcin. Qui saxa jacerent. Ovid. de Nuce: A populo saxis prætereunte petor. Virg. 1. Aeneid. Iamq; faces & saxa volant, furor arma ministrat. Idem 2. Georg. Addecet: egregias urbes, operumq; laborem, Tot congesta manu præruptis oppida saxis. ¶ Volvere saxum dicuntur, qui inexhaustis quotidianis, atq; inutili labore fatigatur. Terent. in Eunuc. Satis diu jam hoc saxum volvo. Donatus admonet proverbium fuisse victum in eos qui inexercabili sudore nec digerendum tractumq; parati sunt. Hinc Sisyphi fabula, saxum apud inferos furiam ac deorsum volventis. Ac quem respexit & Virgil. 6. Aeneid. Saxum ingens volvunt alii, radiisq; rotarum Districti pendent, &c. ¶ Fortur aliquando pro scopulo, seu monte saxoso, vide Plautum in Mostel. Iterum jam ad unum saxum me fluctus ejecerunt. Virgil. 1. Aeneid. Pers, undas luctantes ictu, pers; cavas saxa Dispulit. Ovid. 1. Metamorph. Per rupes scopulosq; adituque carentia saxa. Virgil. 2. Aeneid. Super incertus alto Accipiens sonitum saxi de vertice pastor. Idem 8. Georgic. Mitia in apricis enutrit vindemia saxis.

Saxeolum, saxuli, diminutivum. [λιθάριον. Gall. *Petite caillou.* Ital. *Sassetto, sassolino.* Ger. *Ein kleins steinlein.* Hisp. *Piedrezuela, piedrezita.* Pol. *Opoka kawalek.* Vng. *Kö kicsinyke.* Ang. *A little stone.*] Cicer. lib. 1. de Orat. Vt lubricam illam in asperrimis saxulis tanquam videlum adiuvarim.

Saxetum saxeti, n. l. Locus saxosus, & petrosus. [πετρῶδες τόπος. Gall. *Veine pierreuse.* Ital. *Luogo sassoso, pietroso.* Ger. *Ein steinichtig ort, so felsichtig ist.* Hisp. *Lugar pedroso.* Pol. *Opoyste miesce.* Vng. *Köves hely.* Ang. *A place full of rocks or stones.*] Cicero pro Lege Agraria: Quod solum tam cretle & marmoris est, quod aratro perfringi non possit? aut quod est tam asperum saxetum, in quo anticolarum cultus non laboret?

Saxi-fadus, adject. Quod intersaxa habitat. [πετραῖος, λιθοβίος. Martiales lib. 3. Quum saxetani ponatur cautis acerti.

Saxēus, saxea, saxeum. Quod e saxo est. [λίθινος. Gall. *De caillou, ou de pierre, ou comme pierre.* Ital. *Fatto di sasso, duro come sasso.* Ger. *Steinin.* Hisp. *Cosa de materia de piedra.* Pol. *Kamienny opoken.* Vng. *Köböl való.* Ang. *Of a rock, hard as a rock or stone.*] Lucr. lib. 1. Strataq; jam vulgi pedibus terita viarum Saxea conspicimus. Lucan. lib. 1. Saxeus in genti quem ponat aspidis arcus, Ovid. 12. Metamor. Saxea, quaque fuga mole. Oppetiit spatio tantum propiore Cometen. Pons saxeus, Lucan. lib. 4.

Saxētis, saxeti. Locus saxosus, saxorum copiam habens: ut, Saxosa via, quæ locis asperis est. [τραχεῖα. Gall. *Pierreux.* Ital. *Sassoso, pieno di sassi.* Ger. *Steinicht, voller steine.* Hisp. *Cosa llena de piedras.* Pol. *Kamienisty, skalisty.* Vng. *Köves.* Ang. *Full of rocks or great stones.*] Col. lib. 3. cap. 10. Lucus apricus calculosus, glareosus, interdum & saxosus sumat. Saxosus furex, in saxis crescens, ut saltus lectis. Plin. lib. 15. cap. 7. Sic illinam hucinelit & saxorum Furex saxosis. Virgil. 5. Aeglog. nec quæ Saxosas inter decurrunt flumina valles. Idem. 2. Georg. Fluminibus salices, crassisq; paludibus alni Nascuntur, steriles saxosis montibus orni.

Saxōsus, saxosa, saxosum. Quod saxa in se habet. [πετρῶδης. Gall. *Qui est plein de pierres, pierreux.* Ital. *Quello, che ha in se gli sassi.* Ger. *Das in sich steine hat, voll steine ist.* Hisp. *Cosa que tiene en si piedras.* Pol. *Opokowaty, kamienisty.* Vng. *Köves.* Ang. *Full of rocks, rocky, stony.*] ut Fibris saxatilis. Colum. lib. 8. cap. 16. Rursus quæ e saxosum mare nascuntur sui posse nutrit, quo efficet, quòd in petris stabulentur. Saxatiles cicis factum mensile, tardidi, nec nominis melanuri. Saxatiles aves, quæ saxa incolant. Varro 3. de re Rust. cap. 7. Vnum agreste, ut alibi dicit, saxatile, quod habetur in rupibus, accolarum ibi villæ, à quo appellatæ colarchiæ. Piscatus saxatilis, qui fit inter saxa. Plin. lib. 31. de Rud. Piscatum hamarium, saxatilem, aggredimur.

Saxifrēus, saxifrica, saxifreum, ut: Os saxifrum id est, vultur aspiciens ossa saxa vertens. [ὀστοθλάστης, ὀστοθλάστου. Gall. *Qui fait dommage en rompant les os.* Ital. *Che rompe le ossa, osso rotto.* Ger. *Das zu steinen machet.* Hisp. *Cosa que haze pedazos los huesos.* Pol. *Kosci kruszący.* Vng. *Kövekkel valogatás.* Ang. *That maketh bones to be stones.*] Sen. in Herc. furent. Tercia laborum furia, & adjutrix, precor Bellegera Pallas, cunctos leva tur Aegis feroces ore saxifico minax. Ovid. 5. Metam. Vincitur, Pellæi removetur imagine monstri: Oraq; Saxiferos vultus, quæcunq; ea, tolle Medulæ.

Saxifrăgum, saxifragi, vel Saxifraga, saxifragæ, vel Saxifregia, saxifregiæ. [σαξίφραγος. Pol. *Pomyrnik, wyrzyk.*] Dioscorides, Herba, à frangendis in corpore calculis appellata: vel quòd in locis saxosis quum enatcatur, saxa ipsa frangat. Vulgus salsamentariam appellat.

Saxifrăgus, de, Cic. 3. de Orat.

S ante C.

Scābellum. Vide CANNVM.

Scāber, scabra, scabrum, Scabrosus. [τραχύς, ἀνώμαλος. Gall. *Rude, aspre à manier.* Ital. *Aspro, scabroso.* Ger. *Rauh anzugreifen, schellig.* Pol. *Chropowaty, skolowaty.* Vng. *Darabos.* Ang. *Rough to handle.*] Cato de re Rust. cap. 96. Si hæc facere veteris, nucem scabram fieri, & lanæ plus, & meliorem habebunt. Colum. lib. 7. cap. 3. Hoc modo curatum pecus toto anno scabrum fieri non potest. Varr. 2. de re Rust. cap. 2. Non enim solùm ea ubigo lanam corrumpit aetuam, sed etiam ungues scabras fieri capit. ¶ Quoniā verò quæ scabrosa sunt, cutem asperam habent: factum est, ut scabrum pro aspero ponamus, & impolito. [τραχύς.] Virg. lib. 1. Georg. Excita inveniet scabra rubigine pila. Cic. 4. Tusc. Pectus illuvie scabrum. Celsus lib. 5. At unt scabri ungues sunt, circā apertri debent, nè corpus contingant.

Scabrōsus, scabrosa, scabrosum, Plenus scabritia. [τραχύς, ἀνώμαλος. Gall. *Rude, raboteux, scabreux à manier.* Ital. *Scabroso, aspro al toccare.* Ger. *Rauh, schellig.* Hisp. *Aspero, barruenco.* Pol. *Chropowaty.* Vng. *Darabos.* Ang. *Full of roughness, knobby.*] Pandect. Hippocrates radices privatim ungues scabrosos dicebant.

Scabrum, scabri, substantivum. n. Scabrities. [τραχύτης.] Plin. lib. 37. cap. 2. Infritantur plurimis vitris, scabro, ferrugine, maculosa nube. &c. De vitrialibus.

Scabrūtus, scabra, brutum, adjectivum. [τραχύτατος.] Colum. lib. 4. cap. 24. Quo plerumq; fit, ut quod præcidi debeat, perfringatur, & sic vitis lancinata scabrataq; putescat humoribus.

Scabrēdo, inis, f. t. Scabrities: hoc est, asperitas, & inæqualitas. [τραχύτης.] Quo vocabulo usus est Hieronymus in divi Hilarionis vita.

Scabrĭtĭa, æ, f. p. & Scabrities, scabritiei, f. q. Asperitas. [τραχύτης. Gall. *Aspreté et dureté au toucher.* Ital. *Asprezza che si scuopre al maneggiare.* Ger. *Rauhe art zu begreifen.* Bel. *Ruhigheit, gemeine art.* Hisp. *Aspereza.* Pol. *Chropowatość.* Vng. *Darabosság.* Ang. *Roughness, knobbiness.*] Vide Plin. Vnguibus scabritiam dixit. ¶ Nonnunquam accipitur pro scabie. Colum. lib. 7. cap. 5. Potest etiā scabritiem tollere siccus vitidis cicute.

Scălpo, scalpi, f. p. Asperitas cutis cum pruritu, natura corpore interiora expurgante, noxios q; humores foras expellente. [גרד, גרה. Gall. *Larengue.* Ital. *Rogna, scabbia.* Ger. *Raud, krapatzt.* Bel. *Krautzagte schorfichkeit.* Hisp. *La sarna y semejamente.* Pol. *Koth, swędzenie.* Vng. *Viszketeg.* Ang. *A scab, a scabbiness, scabbiness.*] Iuven. Satyr. 2. ficut grex totus in agris Vnus scabie cadit, & porrigine porci, Vvaq; contacta lvorem ducit ab uva. Virgil. Georg. Turpis oves tentat scabies, ubi frigidus imber Ad vivum perlidit, &c. de Arte Veterinaria quem scabies, aut morbus regius urget. ¶ Quoniam verò scabiem comitatur pruritus, pruritum autem scabiei cupiditas, & extricatione quædam voluptas: factum est, ut scabies pro voluptaris illecebris accipiatur. Cic. 3. de Legibus: Nos voluptatis blanditiis corrupti, quæ natura bonæ sunt ea dulcedine hac & scabie carere nō cernimus sacis.

Scălpŏsus, scalposa, scalposum. Qui scalpe laborat. [γραφώδης. Gall. *Rongneux, rongneur galleux.* Ital. *Rognoso.* Ger. *Rendig, schebig.* Hisp. *Llen de sarna.* Pol. *Krostawy.* Vng. *Rühes.* Ang. *Scabbed, scabbish, scabbed.*] Persius Satyr. 1. nunq; elicabimus, & acris Baletumet. Colum. lib. 11. cap. 2. Nam si paucioribus diebus detur, ut ait Hyginus, pervenit scalposi boves fiunt.

Scălpo, scalpis, scalptum, scălpere. Frico, fulpo. [ξύω, γλυφίδι ξύω, κνάω.] Gall. *Gratter, graver.* Ital. *Grattare, segare.* Ger. *Radere, kratzen, schaben, geigen.* Hisp. *Rascar la sarna, cortezar.* Pol. *Drapać, rzeźbić.* Vng. *Kaparni, vakarni.* Ang. *To scratch, to carve.*] Plin. lib. 8. cap. 27. Si verò scuamæ absorpserit, spinis jumenti se scalpi. Horat. 1. Serm. Satyr. 10. & in vetus faciendo Sæpè caput scaberet, vivos & roderet ungues.

Scæva. Quæ sinistra manu utitur pro dextra, & dextra pro sinistra. [אטר ימין, שמאל ימין. Gall. *Gauche, fourche, gauche, mal droit.* Ital. *Mancino, sinistro.* Ger. *Ein mudersinnt.* Hisp. *Zurdo y zurda.* Pol. *Mańczyk.* Vng. *Balog.* Ang. *That useth the left hand in stead of the right.*] Hoc nomine dictus fuit fortissimus quidam Cæsaris miles, qui apud Dyrrachium, magna Pompeianorum vi oppugnatus, multisq; vulneribus acceptis, adduci tamen non potuit ut castelli sibi commissi custodiam deserret. Sueton. in Cæs. Scæva excusso oculo, transfixus femore & humero, centum & viginti ictibus scuto perforato custodiam commissi castelli continuit.

Scævŏs, a, um, adjectivum, Sinistram significat; eam ob causam, ut inquit Varro, quòd quæ sinistra sunt, bona auspicia existimantur.

Scălæ, æ, f. p. Scalæ, scalarum, utroq; modo dicitur, à scandendo, quòd his altiora scandimus. [κλῖμαξ, ἀναβαθμός. Gall. *Eschelle.* Ital. *Scala.* Ger. *Staffeten stigen.* Bel. *Trappen.* Hisp. *Escalera.* Pol. *Drabina.* Vng. *Lepcsöny garádics rudacz.* Ang. *A ladder.*] Nam propriè scalæ sunt, quæ ex pluribus gradibus constant. Dicimus quadrifores, scala est quæ exteris lignis, aut forsitan aliave materia simili his atq; huc transferri potest: scalæ verò, quæ latiores habent gradus, & immobiles permanent. De hac Plin. lib. 14. cap. 11. Et annus scalis tectum Ephesiæ Dianæ scandetur. De illa Cæsius Iurisconsultus: Vel scalā ferens accommodaverit ad aliena ædificia. Sed sæpè confunduntur, & scalæ magis in usu esse, quam scala dicimus. Salust. in fragm. Vnæ atq; alteræ scalæ communiæ fuere, qui super terram affixi sunt. Ovid. Vna atq; altera, singularem numerum tanquam parum usitatum refugiens. Cic. pro Milone: Quum se ille fugiens in scalarum tenebris abdidisset. ¶ Scalæ quibus per gyrum sursum ascendimus, à cochleæ forma cochlides, & cochleæ dicuntur: quæ verò ex ligneis teretibus constant, sive cannabinis funibus, à Cepasio inventæ primum fuerunt, ut ait apud Vegetium de re militari.

Scalmus, mi, f. [σκαλμός. Gall. *La cheville de fer au navire, à laquelle on attache l'aviron.* Ital. *Caviglia di ferro, legno, ò osso al quale si legano i remi.* Ger. *Der nagel in der rund holtz, damit man das ruder regt, ein rudes klauen.* Hisp. *El escalmo en que se assienta el remo.* Pol. *Kołek do którego wiosło przywiązuje.* Vng. *Evezőgerendelyke.* Ang. *The hole or pin of wood to bind an oar to.*] Lignum teres, cui navis remos loro quo circā

ad lignum

ellent: sive lignum crenatum, aut fenestratum in apsidem, capitis remum, ut facilius, & dolicrius impellatur. Cic. de Clar. Orat. At verò contra Crassus ab adolescente delicato, qui quà in littore ambularet scalmum reperisset, eamq; ob rem ædificare navem concupivisset, exortus est. Idem 1. de Orat. Navicula duorum scalmorum. Iecm 3. Offic. Venit ipse maturè scalmum nullum videt: hoc est, nullam non modò videt scapham, sed ne scaphæ quidem scalmum. Hinc Interscalmus, & Decemscalmus: de quibus suis locis.

Scalpéllum. Scalper. Vide SCALPO.

Scalpo, scalpis, scalpsi, scalptum, 3 act. c. Scabo, fico. [חרת *gharath. κνάω, ξύω.* Gall. *Gratter galler, grauer, tailler.* Ital. *Grattare, scarpellare, scolpire.* Ger. *Kratzen, schaben, schnitzen.* Bel. *Schrabben, graven.* Hisp. *Escalpir, rascar, grauar.* Pol. *Drapać, skrobać.* Vng. *Varosatom vakarnék vakarcsálom.* Ang. *To scrape or slatte, to carue or grane.*] Plin. lib. 30. Attritu q; pestes scalpentes pisces pruritus invenit. Suevi. Sæpe undiq; ad id os Conveniunt, & carpentis, & cavatis omnes. Qui digito scalpûtuno caput. Colum. lib. 7. cap. 5: Vitiosum locum pecudes aut morsu scalpunt, aut cornu, aut ungulâ tundunt.

Scalpĕ, Item galeæ, cui etiam id genus aves dicuntur, quæ escam hunt quærentes, pedibus dissipant qui cibus. [Pol. *Orpás.*] ¶ Scalpere item gemmam, aut aliquid aliud, inquit Diomedes, dicimus, non sculpere: quod ut verum est, innumeri tesserarii mendosi erunt, in quibus sculpo sculptor, sæpissimè occurrit. [חרת *chorath* חרתי *charkh* חרכה *chirkhâh. γλύφω.*]

Scalptor, scalptoris, m.c. Qui sculpit, ut Scalptor grammatum, sculptor. c. melior. [חרתן *magharetdeh. γλύφος.* Gall. *Tailleur ou graueur.* Ital. *Intagliatore, scolpitore.* Ger. *Ein graber.* Hisp. *Escarpidor, escalpidor, o cortallador.* Pol. *Rzeźnik kamienny.* Vng. *Vesegato, vakarócsáló.* Ang. *A grauer or caruer.*] Plin. lib. 37. Expectantur à scalptoribus, ferroq; incidantur, nullam non dentium ea facili cavantes.

Scalptúra, scalpturæ, f.p. Scalpendi act. o. [חרתת *gherithah* מקלפת *mekliphah. γλυφή.* Gall. *Taillure ou grauure.* Ital. *Intagliatura, scoltura.* Ger. *Das graben.* Hisp. *Escalpidura o entallad ura.* Pol. *Rzeźnie.* Vng. *Vesegetes vagy vakarcsálás.* Ang. *A grauing or carning.*] Plin. lib. 37. cap. 7. Omnia autem hæc genera scalpturæ communatteri reffutat Diomedes grammaticus, Scalpturam dici probat, non sculpturam: Scalptura (inquit) gemmæ dicendum est, non sculptæ, quoniam adjecta præpositione fecit inculpta.

Scalptúrātus, adject. [מקלפת *mekhukkâh. γλυφόμενος.* Gall. *Taillé ou grauué.* Ital. *Intagliato.* Ger. *Mit gebrochen ebner arbeit gemacht, ausgeschnitten.* Hisp. *Escalpido o entallado.* Pol. *Wyrzynany.* Vng. *Bakart.* Ang. *Grauen or carued.*] ut Pavimentum scalpturatum. Genus pavimenti, quod & vermiculatum dicitur, quod Romæ primùm fieri cœpit post tertium Punicum bellum ex reliquiis manubiis, diversicoloribus, uti in templis antiquis. Ἀσσάρωτον. Nos *Mosaicum* opus dicere solemus. In his pavimentis picturæ talendo fiebant, quo modo nunc scalpturata tabulata in exteriore parte parietum ac murorum fiunt. Alii volunt scalpturatum pavimentum esse, quod scalpturis variorum lapidum, & quibusdam velut imbricibus compositum est ad ornatum. Plin. lib. 37. cap. 25: Romæ scalpturatum pavimentum in Iovis Capitolini ædè primùm factum est.

Scalptúro, scalpturas, scalpturávi, scalpturátū, n.g. Propriè desiderativum verbum est, idem ferè significans quod prurio, vel ob pruritum scalpendi desiderio teneor. [חרת *gharath. κνάω, γαργαλίζομαι.* Gall. *Gratter.* Ital. *Grattare.* Ger. *Er hoffet* Der treiben begeret zu tragen. Hisp. *Rascar, à hazer yuna demandar.* Pol. *Drapanie czuję swierzbienie.* Vng. *Vakarodásomra.* Ang. *To scratch or claw.*] Plautus tamen in Aulularia, pro simplici scalpo posuit: Ubi erat hæc defossa, occepit ibi scalpturire unguibus.

Scalpŭ, scalpri, n. f. Scalprum: hoc est, chirurgicum instrumentum, quo cato putrefacta, aut os vitiosum excidituv. [ἰητρικὸν, quo cato putrefacta, aut os vitiosum excidituv. Gall. *Cousteau de Cr.* Gall. *Coutelet de barbier ou de chirurgien.* Ital. *Coltello de barbieri, o de chirurgi.* Ger. *Ein schrotmesser.* Hisp. *El escalpador, instrumento para escalpir, la lancera.* Pol. *Nożyk albo nóż bartnirski.* Vng. *Ifser.* Ang. *A scalpe or instrument to scrape or cut off sick flesh, some che hems.*] Vide & Exscalpo scalper dicitur. Celsus lib. 8. cap. 2: Tunc exscalpro scalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus, id quod inter utrumq; medium est, excidit.

Scalprum, scalpti, n.f. Ferramentū quo quid incidi tur alius atq; alius artificibus alios atq; alios proclivis usus. [ξυστήρ. Gall. *Instrument ou ferrement à tailler, graver, enclauer, ou trancher.* Ital. *Scarpello.* Ger. *Ein schretmesser.* Hisp. *Escalpidera o entallador.* Pol. *Dłuto rzeźnicze rzeźnie.* Vng. *Ifser mesterfi, kevelyuno pennato apriolo kefeskes.* Ang. *A graning iron, a chesing or priuing knife.*] Interdum enim Chirurgorum est instrumentum, quo ulcus putre scabiem, vel ossa vitiosa excidunt. Celsus lib. 8. cap. 7: Tum demum ad manum scalprum q; veniendum.

¶ Scalprum librarium, quo ii utuntur qui libros describunt, ad eradendas literas. Sueton. de Vitellio: Scalpro librario venas findit. ¶ Scalpra sutoria. Horatius secundo Sermon. Satyr. 5: At scalpa & formas nō sutor, nautica vela Aversus mercaturis, delitus, & amens Undiq; dicatur. ¶ Fabrile scalprum Ivvius appellat, quo magistri elephantos interimebant, inter aures belvæ adacto, in ipsa compage qua conjungitur capiti cervix. ¶ In falce quoq; putatoria scalprū dicitur ea pars quæ à flexu prorumpit. Colum. lib. 4. cap. 25: Quæ pars vinitoriæ falcis à flexu procurrit, scalprum, quod deinde adunc um est, rostrum appellatur. Cato de re Rust. Ficos & oleas altero modo, quod genus aut ficum aut oleam esse voles: deinde librū scalpro eximito.

Scalprátus, prata, atum, adject. *cauteriatus & excisus.* Col. lib. 9. cap. 15, fertam rectum scalpratum dixit ad similitudinem scalpri formatum, quo ait opus esse ad cæsandos apum alveos.

Scalpéllum, scalpelli, diminutivum, n. f. Instrumentum Chirurgorum quo venam aperiunt. [ἐγχείρημα. Gall. *Vn petit bissu ou lancette.* Ital. *Lancetta da barbiere o chirurgica.* Ger. *Ein flemmet, lancet.* Hisp. *Lancera para sangrar.* Pol. *Pasierdło.* Vng. *Fe regyver.* Ang. *A bele or prog instrument to let bloud with.*] Celsus lib. 2. cap. 9. Postero die averso necessio digito, non autem scalpello, vena fenēda, ut recēs coitus ejus resolvatur. ¶ Accipitur & pro alio ferramento, quo putridam carnem excindunt. Colum. lib. 6: Ferro cæsa scabies perlaturinā. Etiam sæpè scalpello ossa ad sanū resecare, & amputare scabiem sanè sæpè profuit. Cicero in Oratione pro Sestio: Non est (inquit) ea medicina, cuum sanę parti corporis scalpellum adhibetur, atque integræ carnificinæ crudelitas.

Scammónĭa, vel scammonea. [σκαμμωνία. Gall. *Scammonie ou scammonee.* Ital. *Scammonea herba.* Ger. *Ein purgierend kraut einer elenden art an seiner gestalt der springwurtz gleich.* Hisp. *Escamonea.*] Herba est radice tamosa: pinguib. foliis triagulis, albis, radice crassa, mali ficta, nauseosa: quę excavata, succum emittit, quem scammoniam appellant. Vide Plinium lib. 24. cap. 15. & Cic. de Divin.

Scámnum, scamni, n.f. Est quod lecto veluti gradus apponitur, ut per id in lectū facilius ascēdatur. [כבש *dhibsēh* הדום *hadhom. βαθμὸν ἐκ βάθρου.* Gall. *Vn banc, vn marchepied.* Ital. *Scanno, banche.* Ger. *Ein schemel, benschemel.* Bel. *Een banck.* Hisp. *Escanno o banco para se essentar.* Pol. *Ława.* Vng. *Pad ejk.* Ang. *A fatt stole or any stoole to sit on.*] Varro scribit scamnū esse quo duplici gradu in lectu ascensionem conscendebant: scabellum, quo simplici scansione in lectum ad unum scandebant. ¶ Interdum tamē & scamna dicitur quæ pedibus sedentium subjici solent, quæ Græci ὑποπόδια vocant. Ovidius in Arte: Et cava sub tenerū scamna dedisse pedū. ¶ Item scamnū dicitur terra illa altior, quę inter duos sulcos in colēdo relinquitur. Plin. Scamna inter duos sulcos crudā relinquantur. Colum. lib. 2. cap. 2, verat scamnum crudū, solum immotū, minimeq; aratro profissum. Idē lib. 3: Duabus gemmis supra terrā eminere pāsi reposita humum, cætera coaghatis quæ faciunt in radē linea, intermissis totidem pedū scamnis, dum peragant ordinē. ¶ Quandoq; etiā scamna accipiuntur pro ipsis sedilibus, in quibus sedere consuevimus. Ovid. lib. 1. Fast. Ante fores olim scamnis considere longis Mos erat. ¶ Scamna etiā in arboribus dicuntur rami & brachia sedilibus usum præbentia. Plin. li. 12. cap. 1: Aliud tacēplū, Cali principis in Velitern rure micati platani unctos tabulara, laxisq; ramorū trabibus lecāna patula, & in ea epulati, etc.

Scamilli, significat parvula scamna. Scribit autē Vitruvius adjectionem per scamillos impares. Vt enim à mamma, mamilla diminuitur: sic à scamnum scamillum, auctor Priscianus, qui & illud asserit. Verūm infirma scamillorum obice fulta foret. Alii Scabillorum legere maluut.

Scăbellum, n.f. Scamnū exiguū, quod sedentiū pedibus subjicitur. [כבש *dhibsēh* הדום *hadhom.* שמיכה. Gall. *Scabeau, escabelon pour le banc.* Ital. *Scanbetto, scabello, deschetto.* Ger. *Ein schamel, fusschemlin.* Bel. *Een voetbanck.* Hisp. *Escanno, escabel, banquillo.* Pol. *Podnóżek.* Vng. *Labalat vala zekenke, zsamoly.* Ang. *A stoolstole.*] Cicepto Calio: Deinde scabella concrepant, calceus tollitur. ¶ Scabellum item, teste Varrone, dicitur aliud quo simplici scansione in lectū conscendimus. Quòd si duos habeat gradus, jam non scabellum, sed scamnum dicitur, à scandendo. Vide paulò antè in definitione SCANNVM.

Scabile, bilis, n. t. Idem quod scabellum. Cato cap. 10: Scamnum in cubiculo unum, scabilia tria, felices quatuor.

Scandális de palmæ, Vide SANDALIDES.

Scandălum, scandali, n.f. [מכשול *machshōl* מכשלה *machshēlah. σκάνδαλον, σκάνδαλος.* Gall. *Scandale, offendre, offence.* Ital. *Scandolo, offensione.* Ger. *Ein ansloß, ergernus.* Bel. *Ergernisse.* Hisp. *Tropeçadero, estropieço, escandalo.* Pol. *Obrażenie, urażenie.* Vng. *Botrok kosar.* Ang. *A slander or offence.*] Græca vox est, quam nos offensiculum, vel ruinam, vel impactionem possumus dicere. Quando ergo legimus, Quicunq; de minimis scandalizaverit quem-

re quempiam: Intelligimus qui dolo, fallóve occasionē ruinæ sive cadendi cuiquam dederit.

Scandalizo, scandalizas. [γίγνομαι σκάνδαλον ποιέω.] Pol. Παραπίπτω.] quod est, Alicui scandalum præbeo, aliquē offendo.

Scandix, is. [σκάνδιξ.] Ger. Wiberbiberaut.] Oleris sylvestris genus, gingidio simile, amarō, & subacre, quo tenuiores in cibo utebantur. Arateis olim notissima erat: Aristophanis Poëtæ in Euripidem dicteriis: quibus illi objicit, matrem ejus ac legitimum quidem olus, sed scandicem vendidisse. Vide Plin. lib. 21. cap. 19.

Scando, scandis, scandi, scansum, n. f. Ascendo. [קלף hendit, ad ascens. Gall. Monter, ascendre. Ital. Ascendere, andare in su, andare ad alto. Ger. ἀναβαίνω. Hisp. subir arriba. Pol. Wstępuie. Vng. Felmegyek. Ang. To climme.] Cic. in Catone: Vti qui gubernatorem in navigando nihil agere dicunt, quum ad scandendas malos, alii per foros curfent. Virgil. 2. Aeneid. Scandit fatalis machinæ muros. Ibidem: pars ingentē formidine turpi scindunt rursus equum, & nota conclusa in alvo. Liv. 2. ab Vrbe exquilias quidem ab hoste propè captas & scandentem aggerem Volsum hostem nemo fabricavit. ¶ Scandor, is. passivum. Plin. lib. 14. cap. 1. Etiam nunc scalis ad templum Ephesiæ Dianæ scanditur via una. Cyprio. Hinc Scalæ dictæ sunt, per quas in altum ascendimus. ¶ Scandere in subjectis, dixit Plin. lib. 10. cap. 18. pro eo quod est solum modo ascendere. ¶ Hunc compositatum, Ascendo, Cōscendo, Insēdo, Superscando, & Transcendo: quorū significata vide suis locis.

Scansilis, scansile, gen. com. Per quod facile ascenditur. [ἐπιβατός.] Gall. Aisé à monter. Ital. Che si può ascendere facilmente. Ger. Das man fürgehen kan. Hisp. Que se puede subir facilmente. Pol. Łatwo do wstąpienia. Vng. Felmegyen. Ang. That may be easily climbed.

Scansio, scansionis, f. g. [Plin. lib. 17. cap. 1. Hinc quoque sic ceteris in scandilem fieri, & Scansilis saporum lex.] Plin. lib. 9. cap. 49. dicitur, per quam ad ætatem venit quisque ē annorum gradibus ascendimus.

Scansoria machinæ apud Vitruv. lib. 10. Sunt quæ à Græcis ἀναβάθρα appellantur, ut multi censent, quòd in altum homines tollant, & in altum sublimes levent. Verùm Turnebo, acrobaticas appellat, quòd in earum summum speculandi causa ascendatur.

Scandulicē. [Ger. Gestaltsam.] Pol. Rarnilex.] Inquit Festus, literam esse singulorum nominum, quod eas velut hæc era implicans nectat. Creditur esse secunda species elementi, quæ Latini convolvulum vocant.

Scandulitio, scandulatum, scandulire. [σκαριδόω. Gall. Patiasser en escailles, ou Bardeuner à la mode moresque. Ital. Cuoprire. Ger. Schindlen. Hisp. Cubrir de madera rajada. Pol. Gontować. Vng. Szindelly. Ang. To cover houses or other buildings with tiles.] Asserculis & tegnis in tectorum laminas fissis, quibus ante inventas tegulas ædes tegebantur. Constat enim Romam ad bellum usq; Pyrrhi hoc est, annos CCCCLXX, scandulis rectam fuisse. Sunt autem ex robore, abiete, & picea fissiles, vel assulatim cæsiles. Dictæ scandulæ, à scindendo, quasi scindulæ: vela scandendo, quoniam in culminibus tectorum, ad regulas, imbricesq; sustinendos collocantur, quò scandentes pervenire solemus. Inde rectum scandulare, quod ex scandulis constat. Hinc

Scandularius, ri. Qui ædes scandulis tegit. [Ger. Tachtecker. Pol. Robiący śzindłami. gontownik.] Hujus mentionem facit Varro. Imperius Patrenus habet D. de jur. immunitat.

Scantiana poma, à Scantio inventore dicta, quæ Carolo rudi in delibo optimè condi, referente Plin. lib. 15. cap. 14. Scantiano uva. Varrone dicta est, quæ alio nomine Ammeana major appellatur: refert idem Plin. lib. 14. cap. 4.

Scapha, scaphæ, f. p. Navicula parva, quæ maiorem aligata sequitur. [אניה hebraïc. neziq, ἰφάκιον. Gall. Nasselle, barcelette. Ital. barchetta, battello. Ger. Ein weidling oder kleines schiffin. Bel. Een bootken. Hisp. Esquife, esquenna barcha. Pol. Łodzik. Vng. Csónak. Ang. A rock boat or veat.] Cic. 2. de invent. Postea aliquando plus quoq; tempestas vehementius jactare cœpit, usque eò ut dominus navis, quæ idem gubernator esset, in scaphum confugeret. Iosinus lib. 2. scaphā piscatoria navicula posset. Val. Flaccus: Vt sæpius ponem hybernis tempestatibus obsedisset, piscatoria scapha trajecit trepidus. Liv. lib. 5. bell. Pun. Quum mercatores ea in alio exceptis in præparatas scaphas navis, multiplices fuisse merces enumerabant. Dicta est autem scapha ἀπὸ τοῦ σκάπτω: hoc est ab excavando, propterea quod primùm ex prægrandi arbore cœpit hæc excavari.

Scaphium, scaphii, n. i. [σκάφιον. Gall. Petit vaisseau, ou barque. Ital. Navicella, cassetta. Ger. Ein gefäßlin zu allerley unartzeney, oder ein zeuchtschen. Bel. Een vaisseel. Hisp. Servidor ó arnes. Pol. Vrnal, albo naczynie, albo czarownicze pargiel. Vng. Orvosi fiol. Ang. A pipkin or a boxe for.] Vasis genus, quo excessuros tibicines à pulpito quòd à fellis excepturis à quadam scapha simile nomen habens. Propriè autem ferculi erat, quem adornatum [illatum] victui tutandæ vitio [ut annotavit Iulius Pollux Onomasticon lib. 10. cap. 9. V. plan. 1. Quic. Mutius. D. gell. de Auro & argen. leg. Legato argento, puto habita ventis causā scaphis nō committere. ¶ Fuit item scaphium, ferramenti genus, quo arbores excrendi ē vetustis granis terræ essus dicebantur, ἀπὸ τοῦ σκάπτω: hoc est, à fodiendo dictum. [Pol. Korska.] Latini ligonem vocant. Vnde Plutarchus in Arato, athleticā exercitationē fuisse traditā pugilatum victu & scaphio plurimum abhorrentem. In qua autem significatione à lavernio posito exstimari, habes 5. ubi virtutes multarum exercitationes insectatur, nec à pugilatu quidem & palæstritarum armis abhorrentium.

Atque (quoniam) quo fœmina mortalium perterat ictus,
Et quanto galea curvetur pondere, quanta
Poplitibus sedeat, quam ense falcia læva.
Deinde scaphium pollicis quum limpidi armis.

¶ Erat & scaphium vas æneum, in quo Cyri in medio stili præcentus horarum ductus diterminabat. Vitruvius scapheia, & hemisphæria appellat. Plutarchus in Numa, Scaphiā appellat, quo ignis sacer extinctus, tribus tantùm radiis ascendebatur. Simile præterea Scaphium, ἄλλο κυμβίον: hoc est, tonsūræ quodam genus interpretatur: citatq; Aristophanē in Vespis: οὐ γὰρ ἔστιν ὅπως ἀποδρᾶναι κυμβίου: hoc est, Tuverō Cupsychio similis es, non reveliam effugies. ¶ Athenæus quoq; lib. 4. Scaphium inter vasa potoria enumerat. In qua significatione videtur & Plautus accepisse in Stichō: Quibus ex vitro domi sunt, scapio, cantharis, batiocis utuntur.

Scapillum, scapilli, Veteres pro tergo usurparunt, & signando pro ipsa scapula, usi sunt. Vnde & ipsarum quod inter scapulas quasi vallecula est, id recte scapillum dicitur.

Scapulæ, scapularum, f. p. Propriè circumstant ossa duo in posteriore corporis parte, figura triquetra, externa facie tumescente, internore reducta, extrema sui parte in acetabula quædam cōcinna, quæ humeri ossa capita excipiūt. [שכמים שכמות ἰσθμοὶ ὦμοι τράχηλοι. Gall. Espaules. Ital. spalle, homeri. Ger. Die schertern oder schulterbein. Hisp. Las espaldas, los hombros. Pol. Plecy. Vng. Vallaspuskak. Ang. The shoulder blades.] Cellius etiā scapulas operta nominat lib. 1. cap. 1. Passim tamen apud scriptores scapulas accipitas invenies pro tota illa regione quæ postē pectori objecta est. Plaut. in Afinar. Mirabar quid dudū scapulæ gestibant mihi. Hariolari cœpi, hīc esse in mūdo malum. Varro de Re rust. cap. 3. Lumbi deorsum versum pressi, scapulis latis, ipsa maximè duplici. Claud. 1. in Eutrop. quæ miseri scapulas crabinum artus?

Scapulatis, scapulare, act. derivum. [ἐπωμίζω. Pol. Obszarpować albo ściągać.] Ut Scapularis servus, cujus scapulæ ad flagra denudātur, quique tergum habet assiduis verberibus lividum. Scapularis vestis, qua scapulæ regūntur.

Scāpus, scapi, Abarticulatus pentis dicitur ipsum columnæ corpus quod est inter basim & epistylium. [στύλος. Gall. Le corps ou membre d'une colonne. Ital. Il corpo della colonna. Ger. Das theil einer seulen so sich vom fuß zu dem Capitel hinauf erstreckt. Hisp. El cuerpo ó fuste de la columna. Pol. Kpień albo postawa słupowa. Vng. Oszlop dereka. Ang. The bodie of a pillar betwixt the base and the chapiter.] Scapus (inquit Budæus) corpus columnæ etiam quod super Columbā imponitur, capitellum, vel epistylii vocatur: ita a scapo, spira, quæ basis sæpè appellari solet mihi fraq; spinam, stylobates. Vitr. lib. 3. cap. 3. Scapis columnarum striatis, capitulis ornatis, &c. Et paulo post: In summis columnarum scapis. Et cap. 4. Quæ crassitudine fuerunt basium scapi. ¶ Scapus item in herbis dicitur caulis simplex in stipitis modum surrectus. [καυλὸς στέλεχος στέλεχος βοτάνης. Gall. La tige des herbes. Ital. Gambo, stelo di herba. Ger. Der gerad ast oder stengel eines krauts. Hisp. el tallo ó cāña de yerua. Pol. Gałąź. Ang. The springe stalk of an herbe.] Ruellius lib. 1. cap. 2. Radix est id quo alimentum allicitur, & terræ cohæret: caulis verò in quo id deferatur nutrimentum, simplexq; super terram assurgit, is tum in stipitis modum surrum prorumpat, aut in altum feratur, scapus Latinis nominari consuevit, media a columnarum scapis similitudine. Varro de re Rust. lib. 1. cap. 31. ad finem. Vicia dicta à vinciendo, quòd item capreolos habet ut vites, quibus quum surrum versum serpit, ad scapum superiorem alium quem hæreat, solet vincire. Plin. lib. 18. cap. 20. Invenitur est jam & scapus unus centum fibris ornatus. Ibi constat clatiores antibus scapum pro caule frequenter, & turgorem. Idem quoq; quòd in virgulæ modum, vel teli rectitudine conjungat, hyssi nomen sibi vendicat. Ruellius. ¶ Scapus carinalis, rectum illud, & paulò crassius lignum in valvis quo fores ipsæ sustinentur, & regūntur præcipuè: & cujus capitibus, seu ambabus extremitatibus in superiori & inferiori cardine inclusis valvæ ipsæ volumen suum aperiendæ, aut claudendæ. Vitr. lib. 4. cap. 6. Fores ex cōpagonum, ut scapi cardinales sint ex altitudine limitos totius duodecima parte: inter duos scapos tympana ex duodecim partibus, &c. ¶ Scapos posteriores appellārunt tenues illos, ligneolosq; ramusculos, è quibus uvarum acini dependent. Varro libro primo Rerustic. capite 54. Quæ calcata uvæ erunt, eorum scapi cum fuerint

cubi subjiciendi sunt sub pugnum. Quo tamen loco alii scopulo legendum existimant.

Scãlaspesta, pro quod. in Mosellã genus, teneras habens pennas, & obtrita cruda & recta, sic dicta per thundian Ausonius. Gal. Marbre. Ital. Scarafaggio, Scarabeo. Ger. Ein tantzkäfer, käfer. Hisp. Escarabajo. Pol. Krowka wkolomaczki gryzka. Vng. Karom fa bogarocska. Ang. A beetle.] Varia & ardentia genera. Sunt enim grandiores, cornua prælonga habentes, bifulcis dentem lata forcipibus, in cacumine quem habet, admorsum cohibentia, quæ ictibus remedio vicem ex collo impendunt. Hos Nigidius Lucanos appellat. Alii ex fimo ingentes pilas avertis pedibus volutantes, parvosq; in iis contra rigorem hyemis vermiculos foetus fit manifestes. Hos Ægyptii inter deos summo veneratur cultu, animatam Solis imaginem esse putantes, ut scribit Bubibius. Ge Præpar. Evan. volitant ali magno cum murmure, & quodam quasi augurio. Alii foecos & prata crebris foramin bus excavant, nudum in dore condentes. Scarabæorum genera adscribunt & Lampyrides, nunc pennarum hanc telo genere, nunc vero compressu clypeum ac nõ antennarum phalangia aut posteriora conspicere. Atrum & alia scarabæorum genera, quæ vide apud Plin. libro 11 cap. 28.

Scãrifico, scarificas, act p. Scalpello aperio, leviter vulnero quo aliquid scribus exeat [γραφειν, ξεειν. Gall. marquer, faire quelques incisions et ouvertures à la peau avec le fer pour faire sortir le sang. Ital. far piccoli tagli nella carne, per trarne il sangue. Ger. Schnitzen. Bel. Krappen. Hisp. Sajar para sacar sangre. Pol. Zarznąć w czymkolwiek, naciskać. Vng. Sokat megvagdalni kis vassal. Ang. To launce or open a vein. Plin. lib. 22. cap. 7: Dentium dolores sedantur illitu draconis marini scarificatis gingivis. Scarificare dolorem vid. est, scarificando dolore expellere. Celsus lib. 8. cap. 11: Præterea in corde equorum inveniuntur os dentibus equinis maxime simile. Hinc scarificari dolorem putant.

Scãrificatio, onis, f. [γραφη. Gal. Scarification. Ital. taglio di sangue. Ger. Schnitzung. Hisp. Sajadura para sacar sangre. Pol. Naciskanie czego ostrym narzędziem. Vng. Sokat megvagdalni kis vassal. Ang. A launcing or opening of a vein.] dicitur levis vulneratio, quam aut arborum cortex, aut animalis cutis levi ferro aperitur. Plin. li. 17. cap. 23: Interdum cui scarificatio qua dam in remediis, quũ medicamentis ex cornu durae bibinge scarificato, plus vitalis arborum compunctione exedam foliis exemptum arat, quam impunctorum, perpetuis incisuris decurrunt, ac velut cortex laxant. Column. lib. 6. cap. 12: scarificatus sanguis rubro supra ungulas in exteriora est, albidus scarificatione dilectus.

Scãrites, scaritæ, masculine, Gemma est quæ scari pisces colorem refert, ut ait Plin. lib. 37. cap. 11.

Scãrus, scari, masculine, Piscis nobilissimi genus, quem Carpathio mari & circa Cous, quibus piscium ruminare dicitur, & herbas, non alios pisciones, vesci. Lector Troezen promontorium spondeum non excedit. Hunc contra ait primus classis sub Claudio præfectus, à mari usq; Carpathio petitum, navibusq; adversum, inter Ostiensem & Campaniæ oram diffusum, ad Libica etiam cum, ut proximo quinquennio expti, mari reddere tantum ut esset. Plin. lib. 9. cap. 17. Oppianus: his locis saxa frequentari. Quorum inter pisces clam ore tremebundo latronari, & solus palentes ruminari herbas. Horat. Serm. Satyr. 2: pinguem vitula, bulumq; bœc olitor, Nec scarus, aut potent pereg rina juvare lagois.

Scãrio, rectere, n. Emungo, eruntpo, vulsio & proprie de tunicis dicitur. [נקה, נקיון, נקיות, נקי, נקיים, נקיונות, נקיותיו, נקיותיהם, נקיותיהן, נקיותינו, נקיותיכם, נקיותיכן, נקיותיהם, נקיותיהן. Gall. Scarifier, racler, ecurer, nettoyer. Ital. Nettare, purgare il naso. Ger. Die nasen putzen, den rotz oder schleim ausstossen. Bel. Poetsen, proper uytsteken. Hisp. Sonar la nariz. Pol. Wydmuchiwać nos. Vng. Kifujni az orrot. Ang. To wipe or make clean the nose.] Cato. Pasce, farcito scatere, porta herbis convellitoi. Ablativo aliquando jungitur. Plaut. Aulu. Quem habuit inter bibere latis, si vina traxeat, Corinthiensem suorem Pyrceo potest. ¶ Per translationem accipitur pro abundare. Horat. 3. Carm. Ode 29: Scatentem beluis Pontum. Colum. lib. 6. cap. 16. Solent etiam negligentia ulcera scatere vermibus. ¶ Aliquando etiam pro exagitari, sive urgeri, idq; ablativo cum genitivo. Gel. lib. 2. cap. 19: Iratum quoq; & molestissimum mulierum per diem, perq; omnem scatebat. Nonnunquam etiam cum accusativo, dependente à præpositione ob vel propter subaudita. Plaut. Persa: Postilenæ me moneas facinoris & furti, Et calleo, & commentationum pol mihi satis quod scatet animus.

Scãtebrã, rebræ, pen. corr. f. p. Scaturigo, origo aquæ exeuntis provenientis. [מבוע, מקור, מעין, מקורות, מבועים. Gall. Source. Ital. sorgente. Ger. Ein brunn aus welchem das wasser herfür springt. Bel. quatebrem. Hisp. Agua de sobre de suelo que mana, bullidera. Pol. Zrzodło. Vng. Forras kutfo. Ang. The boyling or springing out of water.] Virg. lib. 2. Georg. Scatebris q; arentia tempestatibus arva. Plin. lib. 31. cap. 10: Mira est & illud scatebra fontis, qui semper tumente, decrescit nec augeri nec effluere. Idem lib. 5. cap. 1: Lunæ opacũ, nemorosumq; & scatebris fontibus riguum, quà spectat Asiam, frondium omne genus ipsis in fabricationibus, ut nusquam sit tectum voluptatibus dictis.

Scãtor, pro prod. genitivo scaturigine, f. c. Scatebra. [מבוע, מקור, מעין, מקורות, מבועים. Ger. Ein ursprung, auffquellung, brunquell. Pol. Strzoda. Vng. Forras. Ang. The boyling or springing.] Colum. lib. 5. cap. 11: Nõ præstat non conferere, quam in summa terra sustinere, ubi tamen scaturigo palustris obvia, sicut in agro Rarennate, plus quam defossum prohibeat infodere. Plin. lib. 33. cap. 3: In nigra scaturigines non ferè sunt percenses.

Scãtũr, ginis, f. c. adjectivum, Abundans scaturiginibus. [מבועי, מקורי. Gall. Plein de sources. Ital. Pieno di sorgive. Ger. Wasserquellig, das viel brunquellen hat: das ist, viel quellender brunnen hat. Hisp. Lleno de rotos ó fuentes. Pol. Pełen zrzodeł. Vng. Sokforrasos. Ang. That aboundeth and reneweth with fresh springs.] Colum. lib. 5. cap. 1: Creta ex cote eruenda est, magis etiam scaturigine fœcunda, & in qua tempestivus ligo conlidit.

Scãturio, scaturis, n. q. Pro tuo primitivo Scatere ponitur, quod proprie omnium est: quivis etiam per tractationem accipiatur pro quovis modo abundare. [מבע, מקור, מעין, מקורות, מבועים. Gall. Source, fontaine, fontaine. Ital. Sorgente, fonte. Ger. Wasserquellen entspringen, herfür quellen. Hisp. Sobrar lo que mana, sobrar lo que corre. Pol. Zrzodło, wypływanie z zrzodła. Vng. Forrasoknak kifolyasa. Ang. A fountain, a springing or bubbling out.] Plautus in Stichio: Advolent ibi ad cenandum, & scitè scitum mihi licet possumus. Quint. lib. 6. cap. 1: Vestis tamen illa turpiter mucida, ita repletavit imaginem scelesti, ut non oculus esse Cæsari hujus mortis occidisse videretur. Virg. 6. Æneid: Quid memorato Hesperiæ matrem, quid vim, scelerumq; ardentem Horatorem scelerum Aeneadem. Dicimur autem facere scelus, edere scelus in aliquẽ, affingere scelere, perficere scelus, & per scelus, cum tot exempla nusquã non occurrent. ¶ Ponitur aliquando scelus pro scelerato. Plautus in Amphit. I age tibi istum scelus hunc scelus linguam abscindam.

Scĕlĕrãtus, scelerata, scelerati, Nefarius, flagitiosus. [מרשע, רשע, רשעה, רשעים, רשעות. Gall. Meschant, malheureux. Ital. Pieno di scelerità. Ger. Lasterhafftig. Hisp. Scelerado, lleno de grandes pecados. Pol. Leremiejski. Vng. Gonosz. Ang. Wicked, ungodly, full of villanies.] Cicero pro Sext. Roscio: Res scelerata, atrox, nefaria. Plautus Milite: Ateat in proximis & scelestis, ut animam

animam adimerent cuiq. Liv. lib. 5. ab Vrbe cond. Ita scelesto facinori scelestiorem sermonem addidit.

Scelĕrō, adverb. um, Scelerate, flagitiose, impĕ. [ανοσίως, ἀθέσμως. Gall. Méchamment. Ital. Scelleratamente. Ger. Lasterhafftiglich oder lesterlichen. Hisp. Con grande y estraño pecado. Pol. Z'ermi'strzem, przeklenie. Vng. Gaztet. Ang. Mischeuously.] Cic. Att. lib. 3. Clodium nihil in terris malitiosè, quàm quòd scelestè quidem egerit. Liv. lib. 4. init. Pan. Quæcunq; post Hieronis mortem, scelerè, atque impiè facta essent, Andronodorum atque Thrasonem arguit senatus.

Scĕlĕrātus, a, um, Scelestus. [רשע רשׁע רשׁעה רשׁעים רשׁעות רשׁעי רשׁעים רשׁעת רשׁעתי רשׁעתיו רשׁעתיך רשׁעתיכם רשׁעתיכן רשׁעתינו רשׁעתם רשׁעתן רשׁעתנו רשׁעתך רשׁעתכם רשׁעתכן רשׁעתנ

Ang. *A thin crusted cake of paper.*] Tabella sive pagella placentacea est, tiliacea, qua pro chartis pistores uti solitos Lucas Bathmus & Achaius asserunt: hodieque Græcum vulgus χαρτὶ vocat: rabulas eas, quibus suppositores nummos scripturis obducunt, ut mox ita spongiæ tenues abolere possint. ¶ Accepitur aliquando schedia pro charta seu libello ex præparato, non satis expolito, cujusmodi sunt, quas tanquã selectur. reponimus. Quintil. Nam qui omnes etiam indignas lectione schedas excant, nobis quoq; fabulis accommodare se potest. Martial. lib. 4. Ohe jam satis est, ohe libelle. Tu procedere adhuc & requiris. Nec summa potes in schedia tenere ¶ stilpater schedam subit à nominibus sine aspiratione à scindendo: & aliis schedam ex Græco ἀπὸ τοῦ σχίζειν, confirmat.

Schēdĭŏla, æ, diminutivum à schedia. [χαρτίον Gal. *Petite charte ou papier.* Ital. *Cedolla, piccola carta breve.* Ger. *Ein zettelin, Kleines papier darauff man schreibt.* Hisp. *Cartezilla o escriptura que se toma por otra.* Pol. *Cedulka.* Vn. *Cedulerske.* Ang. *A little sheet of paper.*] Cicero ad Cattum. lib. 11: Hæc ut terna jam epistola aut potius schedula aut literam.

Schēdĭcĭus, a, um. [σχεδιαστὸς Gall. *D'improuiste, subit.* Ital. *D'improuiso.* Ger. *Vnversehends, vnbilligs.* Hisp. *Apressurado.* Pol. *Nieprzezpieczny, zdrożny.* Vngar. *Hertzen vale.* Ang. *Rashe, hastie or sodain.*] Extemporarius, subitarius, tumultuarius, inclamatur, qua voce utitur est Apuleius de Dæmonio Socratis loquens, *vaquie, schedico, & inconsulto experimenti, eandem tum repentinus, qui præparatus.* Græci in eadē significatione dicunt ἐφήμερον, quã subitationem quidã significare volunt, reprehendunt, magnam curam elaboratã. Vode & χειρόβιον dicut, pro eo quod est celeriter, & extempore aliquid confiterre. & χειρόβια pro subitaria navis genere, quam ratem Latini appellant: sive etiã pro pompæ tumultuario, qualis aut ex lumbis, aut ex cannabis navalis extempore soleant confici.

Schēmă, schematis, nt. Latinè figura, habitus, modus, ornatus. [σχῆμα. Gall. *Figure, forme, contenance.* Ital. *Forma, figura, ornamento.* Ger. *Ein figur, gestalt, geberd.* Hisp. *El habito, modo, y forma, figura.* Pol. *Szyia, obraz.* Vng. *Testeknek valamiknek mutatása, alakgya.* Ang. *A figure, or ornament.*] Navius Lycurgo, ut citat Nonius: Pergite (inquiens) Bacchæ modo Bacchato ex schemate. Lucil. lib. 29. apud eundem de gymnasio, ut Schema antiquo esset, spectatores retinerent. ¶ Schemata item dicuntur quædam tàm verborũ quàm sententiarũ luminia, quibus tanquã insignibus ornatus, sententiarum distinguitur. Cic. de Clar. Orat. Schemata enim quæ vocant Græci, ea maximè ornant orationem, eaq; nõ tàm veteres pingendis habent pandus, quàm illuminandis sententiis. Quintil. lib. 9. cap. 1. schema proprie dicitur quod est à simplici, actu promptu posito dicendi modo poetæ vel oratores mutant. ¶ Legitur & schema fœminino genere apud antiquos. Plaut. in Prolog. Amph. Quod ego hanc profectò scio cum forti schema id est fortili habitu.

Schēsis, gen. Vox Græca est habitudinem significans vel affectionem. Accipitur autem pro figura non abhorrente a tropologia, qua adversorum affectum cuicunque fingimus, cui maxime respondeamus. Exemplum vide apud Rufinianum.

Schidĭă. [Ισοφιλοσοφία. Gall. *Ingenuité, petite pieces.* Ital. *Scholaggine.* German Sinnet spãs hantwyãn. Hispan. *Schuelas de muchas.* Polon. *Szpasek, okruchy.* Vng. *Gargalitz, bodolitz Grazo.* Ang. *Chippes that carpenters make.*] Sunt à falce fissa fragmenta, quæ fabri materiam ex ligno dejiciunt: a verbo Græco σχίζω quod est findo sive seco. Vnde σχίδαξ sive σχιδάκιον, & per diminutionem σχίδιον sive σχιδάκιον, pro minutioribus illis fragmentis quæ à ligno quum findunter, dolantur, secantur, dividuntur. Vitruv. lib. 2. cap. 1: Interstitaque quæ reliquuntur propter crassitudinem materiæ schidiis & lado obstruuntur. Hinc pũi etiam cuneos quibus ligna findutur, à Græcis ἰσχίδες appellatos Cælius lib. 2. cap. 13.

Schīnds, σχῖνος, Arbor est eadem cũ lentisco, mastichen exudans: ex cujus ligno culpides fiunt purgantis dentibus accommodæ. Vnde σχινοσχίζαι à Græcis dicti sunt homines delicatiores, qui ut dentibus candorem conciliem, perpetuò lentiscum terebrant.

Schīsmă, schismatis, nt. [σχίσμα *mechtlicheit, spaltung.* Gall. *Discorde, division, separation.* Ital. *Discordia, divisione, separatione, dissensione.* Ger. *Ein spaltung, zertrennung, zwytracht.* Hisp. *La discordia, division, discordia.* Pol. *Rozdzielenie, odstąpienie.* Vng. *Szakadás, szakadása.* Ang. *Division, dissension.*] Latinè scissura à Græco σχίζω, quod est findo. Hinc divisionem Ecclesiæ, schisma dicimus, quum ejus membra divisa, diversa sequuntur capita.

Schīstŏlăc, σχιστολάκης, is, quo para calceola quondam coriaria genere a reliq. differebat. [Ger. *Geschnitzene Bilich haber Zigerveti der Schuenen noch hochunderlich.* Pol. *Markes, skladek albo szpinacia, szewc.*] Plin. lib. 28 cap. 9. Medici speciem unã addidêre sutilibus generibus quod *schistolac* appellavere. Id sic hoc modo. Pistili novo fervet maxime exprimunt, ramisq; ficulneis recentibus miscetur, additis tandem cyathis multi quo fiat hemine lactis. Deinde igne demptum refrigeratoque dividitur, & discernit serum à lacte.

Schīstus, five Schistos, σχιστὸς. Lapis est crocei coloris, in rectum facilè lentes fidita, unde & nomen habet, ἀπὸ τοῦ σχίζειν, id est, findere. Invenitur enim præterea sunt lapides fissiles, quos hoc nomine non dignamur. Effoditur in quibusdam Hispaniæ locis, circa locum fluviam, mortuus omnino expetendus & ophthalmicis medicamentis in primis idoneus est. Hodie lapidarii ejus loco utuntur creta alba.

Schoenĭsmŏs, χοινισμὸς. Mensura quædam terræ est, & rectum genus, quod & per funes.

Schœnŏs, χοῖνος, Gall. *Vne cheinde, ou de jonc.* Ital. *Corda, gomena.* Ger. *Ein seyl.* Hisp. *Cuerda, soga.* Pol. *Powroz, sznur, powroz.* Vngar. *Kötel, kaka.* Angl. *A rope or halser.*] Latine funis & junctus. Plaut. in Ruden. In schœnis enim aque ita rudentes erant nobis quæstu & cultu. Quo nomine eos dicta fuit ab ora Bœotiæ, infra Thebas, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 7. ¶ Siquidem quoq; mensura terræ apud Ægyptios, sexaginta stadia continens, ut inquit Herodotus lib. 2. Contrà Plinio, 5 cap. tum hæc no quadraginta tãm milia stadia. Nec mirum est de mensuræ ejus longitudine non satis convenire inter scriptores: quum Strabonis testimonio constet apud ipsos etiam Ægyptios varie & inconstanter observatam fuisse schœni longitudinem, quam quibusdam in locis schœnus unus centum viginti constet stadia, in aliis sexaginta, in aliis tandem triginta.

Schœnŏbătes, æ, m. [χοινοβάτης Gall. *Qui marche sur une corde, baladeur qui danse sur une corde.* Ital. *Colui che giuoca, o camina sopra la corda.* Ger. *Ein gauckler der auff dem seyl get.* Hisp. *El que anda.* Pol. *Kogiel po powrozie chodzący.* Vn. *Kötelen járo.* Ang. *Ropen dancer, or walker.*] Qui per funes ludrã ostentat. Vide funis dictum, & βαίνω, ascendo. Juvenal. Sat. 3. Augur, schœnobates, medicus, magus, omnia novit. Hinc à Firmico dicuntur ænumbatæ, funereq; ab Apuleio, funambuli ab omnibus.

Schœnŏbătĭcŏs, [χοινοβατικός. Gall. *Art de danser sur la corde.* Ital. *Arte di balare sopra la corda.* Germ. *Der gaucklerey auff dem seyl zu gehen.* Hispan. *Arte para dançar sobre la cuerda.* Pol. *Kogielnicze rzemiosło, na powrozie.* Vngar. *Kötelen járás mesterssége.* Ang. *The art of dancing on a rope.*] Ars ipsa sive exercitium funambulorum. Cæsius ad Ciceronem libro 8: Ego qui fecerim Q. Pompeium Sandi schœnobatem facere & utique eò, ut ego miserer ejus curiæ.

Schœnŏplŏcŏs. [χοινοπλόκος. Polon. *Powroznik.*] Qui funes torquet, quem Latini restionem appellant.

Schŏlă, æ, f. Ludus literarius. [γυμνάσιον, παιδευτήριον, διδασκαλεῖον, φροντιστήριον, χρηστήριον. Gall. *Vne escholle, ou college.* Ital. *Schuola, collegio.* Ger. *Ein schul, oder studierhaus.* Belg. *Een schole.* Hisp. *Escuela.* Pol. *Szkoła, dom ćwiczenia.* Vn. *Iskola.* Ang. *A schoole.*] A verbo Græco σχολάζω, quod est vaco, quia exceptis rebus omnibus vacare liberos decet studiis pueri debent. Antonius tamen ἀπὸ τοῦ σχεῖν dedicit mavult id est, ab vacatione & laxamento, quod pueris interdiu dandũ esse præscribit. Sic enim in Græco schola nomine dicta est, in qua laboriosis tribuantur otia Musis. Plural numero Scholæ apud Festum. Cic. 2. Offic. Sed toto hoc de genere, de quærendo, de collocanda pecunia, etiam de utenda commodius à quibusdam optimis viris ad Ianam medium sedentibus, quàm ab his philosophis in schola disputatur. Quintil. lib. 3. cap. 8. Hæc vel ad scholasticas exercitationes pertinere credunum. Idem in Proœm. lib. 2. Quisi fuerit aliquando perfectus, non à philosophorum schola virtutis præcepta petentur. Et gerere scholas. Quintil. lib. 2. cap. 2. sed ut sit ingeniosa schola, cui ne ipse quidē rei alicui operam dederit, nisi aliquã mercedem cõcurrit: nõ tamen hoc eo valet, ut fugiendæ sint omnino scholæ: sed ex his eligere, aliud eligere. Explicare scholam, et præcepta dictorum exponere. Cicer. 2. de Finib. Primùm, inquam, deprecor, ut me tanquã Philosophum puteris scholam vobis aliquã explicaturum: quod nec scripsi quidē quide philosophia magnopere unquã probavi. ¶ Erat & in balneis schola apud Vitruvium est, pensabili sive alveo, à pestolando forsitan quidam arbitrantur dictus, ut occupato ab his quæ primo veniunt labro, in schola cæteri cum otio spectare, recte fieri possent. Erat & in portis Romæ auctore Plinio Alexandrum, inquit, & Philippum et Minervã, cui sunt in schola in Oda in portibus & Philippi. ¶ Cicero in Tuscul. posuit scholas pro disputationibus & controversiis quæ in schola inter doctorẽ & discipulos noscere agitari solent, quũ inquit: Hanc perfectã philosophiam semper judicavi, quę de maximis quæstionibus copiosè posset ornatèq; dicere: ita quã exercitationem in nostris studiis operã dedimus, ut jam etiam scholas Græcorum more habere auderemus.

Schŏlăris, scholare, ore. Quod ad scholam pertinet. [σχολαστικός. Gall. *Appartenant a escholle.* Ital. *Pertinente a scholla.* Germ. *Schulerisch.* Hispan. *Perteneciente a escuela.* Pol. *Szkolny.* Vng. *Iskolabeli, való.* Ang. *Belonging to a schoole.*] Hieronymus de Da-

mus. Nec aures Quiritum aut fasciis & scholari declamatione mulcendæ.

Scholāris, is, e, a, um. Quod ad scholam pertinet. [σχολικὸς. Gall. appartenant à l'école, scholastique. Ital. Pertinente à scuola. Ger. Das da gehört zur gelehrtschaft. Hisp. Cosa perteneciente á escuela. Pol. szkolny. Vng. Iskolához való. Ang. belonging to the schools.] Vide scholasticus disciplina, & scholasticos vocamus discipulos, qui diu in quavis schola sequentant. Plin. ep. lib. 24. Scholaribus portio communis, ut his est, sufficit adire tantum solum, ut se levare capite, tabere oculos, teptare per lintea, manuq; sentiram terere, &c. ¶ Ponitur quandoq; scholasticus pro declamatore falsum in fictis causis & otiosis verbis. non in veritatibus. Plin. Voss. lib. 1. Scholasticus tantum est, qui genere hominum nihil aut simplicius aut melius nos enim qui in foro, versique in turbis tempus, multum malitiæ, quamvis nolumus, addiscimus.

Scholium, ii, n. Interpretatio brevis, breve scriptum. [σχόλιον. Gall. Une glose, une briève interpretation. Ital. Breve declaratione. Ger. Ein kurtze erclerung oder auslegung. Hisp. La posilla ó glosa. Pol. Krotka wykładanie albo glosa mowie. Vng. Rövid magyarázat. Ang. A short exposition.] Cicer. Att. lib. 16. Velim scholium aliquod elimes ad me. opera fieret (fieret) faceret.

Scīagraphĭa, æ. [σκιαγραφία. Gall. Ombre de dessinement, rude regard. Ital. Sbozzare, schizzamento. Germ. Eine entwerffung eines gemähls. Hisp. Lerezza ó sombra. Pol. Farby pół obymi cieniowanie. Vng. Árnyékolás képében. Ang. a shadowing or demonstration of any thing.] Primalia & rudia picturæ delineatio: quæ & ichnographia dicitur quam scilicet futuræ operis lineamenta carbone rubrica aut rubrica ducuntur.

Sciamachĭa, sive Sciomachia, æ. [σκιαμαχία, σκιομαχία. Pugna umbratilis, ficta. Gellius, & armorum ictu frustra quæ fertur lectorum animi agitari aiunt, exercendæ gratia.

Sciātherĭcum, Horologium quo horas ex umbra Solis colligimus. [σκιαθηρικὸν, σκιοθηρικὸν. Gall. Horloge de Soleil, ou quadrant. Ital. Horologio de Sole. Germ. Ein Sonnen uhr oder Sonnen ring. Hisp. Relox de Sol. Pol. Zegar słoneczny. Vngar. Napi óra. Ang. A dial.] Cicero primo de Natura deorum Socratem appellat.

Sciātherās, æ, sive Sciotherum. [σκιάθηρας, σκιόθηρον. Gal. La boule ou verge à voir quelque chose qui monstre le heures par ombre. Ital. Regola, ó verga da horologio da sole che monstre le hore. Germ. Der zeiger der Sonnen uhr oder ring. Hispan. La varga del reloxe del sol. Polon. Instrument zwiegdecki który z gnomon pokazuje. Vngar. Napi óra mutató eszközöm. Ang. The shade or any thing whereby we observe the hours on a dial.] Instrumentum gnomonicum quo umbras indagamus. Hoc architectus in meridie urbibus ædificandis utebantur, ut quæ regiones exacte colligerent, ventorum vim molitiam oribus oppositis plagarum, angiportorumque angulis frangebant, aut amœnitatibus aditus admittebant. Vide Vitruv. lib. 1. cap. 6.

Scīens Scienter. Scientia. Vide SCIO.

Scilĭcĕt. Videlicet, nempe, nimirum, certè, profectò. [δῆλον, δηλαδὴ, σαφῶς. Gall. Pensez que voire, certes, Dieu sçait que voire, pour certain. Ital. Certo, certamente. German. Nemlich, freilich. Hispan. Conviene á saber, certamente. Polon. To iest, zapewne. Vngar. Tudom illik, nyilvánvalóképen. Ang. truely, without doubt, that is to say.] Cicero 2. Verr. Respondit id quod necesse erat, scilicet facto eucicentem fuisse prætorem. Idem pro Cæl. Quæ sunt, scilicet quantum ad scientiam hoc quæritur, omnia insolentia legat. Cicero Ep. 9. Epist. Quid est concupiscentia, quid hoc tacium nisi ad hostem scilicet portum. Ovid. in Epistol. Canaces: Scilicet et aliquid cum sevis vivere ventis cogimur et. nullum profuit ad rem fuit. ¶ Venustissime autem juriconsulti, præterim quum res absonam absurdam esse, aut minime credibilem volumus significare. Terentius Andr. Meum gnatum rumore id audire. D. A. V. Id populus eum, scilicet. Virg. 4. Æn. Scilicet is Superis labor est.

Scīlla, æ. [σκίλλα. Gall. Squille, oignon sauvage. Ital. Squilla. Ger. Meerzwiebel oder meerzwibel. Hisp. La cebolla albarrana ó silvestre. Pol. Zawarska cebula. Vng. Vegyharagos. Ang. A sea onyon or scilla.] sive ut ajunt Varronem lacryon. Squilla. Herba est ex genere bulborum, radicis capitis modo multiplicitet tunicatum. Officinæ cum Varrone *Squillam* nominant. Aristot. lib. 6. de Plantis: Quædam habent unam tantum radicem, ut scilla quam illa gignitur ex folio ramo, protenditque inferne dilatando se. Columel. lib. 10. Sed etiam remedio cum dulci vino mixta cruda illam & concisa, & ima qua incocta scilla.

Scĭlĭcŭs, a, um, quæ terram. [σκιλικὸς. Gall. De Squille. Ital. De Squilla. German. Zum meerzwibeln gehörig. Hispan. De cebolla albarrana. Polon. Zawarskiej cebuli należący. Vngar. Kigyo hagymával való. Ang. of a sea onyon.] Quod ex scilla factum est. Plinius libro 22. cap. 8. Acetum scilliticum, &c.

Scīlĭtes, acetum. Dicitur in quo scillarum bulbi ad medicamentum macerati sunt. [ὄξος σκιλλιτικόν. Plinius lib. 32. cap. 10. Vrticæ marinæ trita ex aceto scillitico, &c.

Scīmpodĭum, compodii. [σκιμπόδιον. Gal. Petit lit. Ital. Picciol letto. Ger. Ein Bettstätlin oder bettlein. Hisp. Lecho pequeño. Pol. Małe łożko do przysypiania albo wczasie. Vng. Ágyocska. Ang. A little bed or couch.] Gellius: Quantum hoc hominis fuit lectulus, domui quanti accommodatus. Gell. lib. 16. Officinarum cum cubiculum in his impedito Græcismo. Est autem diminutivum à Græco σκίμπους, quod est cum sede figuratum.

Scĭncus, æ. [σκίγκος. Genus viperæ subterrestris, ab aquatico dissimilis tum candore, & tenuitate cutis, tum quia minutum sit, quæ habet ad caput versus. A Terra Sesas ex India, & Arabia Rothum ejus, & pedes in vivo albo pari, duplicitates Veneris accendant. Vide Plin. lib. 28. cap. 8.

Scindo, dis, di, scissum, per duplex l facta. Findo, frango, dirido. [קרע kará בקע bakáh נתח natáh פלח palách, מגר gázar. Gall. Fendre, couper, despartir. Ital. Schiappare, fendere. Ger. Schneiden. Span. Brig Snijden. Hisp. Cortar ó tajar ó hender. Pol. Rąpać, ciąć. Vng. Szakítom. Ang. to cut, to divide, to rent, to tear.] Virgil. 6. Aen. Procumbunt piceæ sonitu quassante securibus ilex. Fraxineæque trabes, cuneis & fissile robur Scindit. Ovid. 3. Trist. eleg. 10. Nec potent undas findere remus aquas. Cic. 4. Tuscul. Scindeas dolorem, ut eidem eum non sinas cruciare. Scindere dolorem suum, est patefacere commemorando. Cic. ad Att. lib. 3. Nolo commemorare, quæ hunc vexarint, non solum quia non ignoras, sed etiam ne fundam ipse dolorem meum. ¶ Penulam scindere dicimus qui sine studio hospitem discedentem retinemus. Cic. ad Att. lib. 10. Venit enim ad me, & quidem id tempus, ut retinendus esset, sed ego ita egi, ut non scinderem penulam. Et paulò pòst: Nonne ego vel ad unguem penulam, tamen retinuerim. Scindere tamen hoc est minuere. Cic. ad Att. lib. 13: Nunc hæc scinde e sententiis meis sed tamen quæ tam acta sunt, non possum non probare: & tamen cum cotare poterit potium, licuit sic. Virg. 2. Aen. Scindunt incertum studia in contraria vulgus (id est, Dividunt, & in diversas sententias, veluti partes quatiunt, &c. ¶ Scindo, scindi, olim in præterita habuit. Plaut. in Pseud. Nam ego eum librum cum solo in patria scindi. ¶ Hujus verbi compositum sunt, Abscindo, Concindo, Discindo, Interscindo, Proscindo, & Rescindo de quibus suis locis.

Scīssus, scissa, scissum, particip. [קרוע kará בקיע bakáh, ἠχρωμένος, ἀλαγμένος. Gall. Fendu, coupé, rompu, despartie. Ital. Schiappato, fesso, rotto, stracciato. Ger. Zerschnitten, zerrissen, zerbrochen. Hisp. Cortado, partido, ó hendido. Pol. Rozpruty, rozpadły. Vng. Metszett. Ang. Cut, rent, torn.] Virgil. 12. Aen. Scissa vestis Latinus Conjugis attonitus fatis, urbisque ruina. Ovid. Epist. 11. Quique super nemorum, scissa tunicaque, comæque, Pectora nudavit pectora nostra tuis.

Scīssūra, æ, fin. Pro ipsa scissura. [קרע kará בקיע bakáh, χάραγμα, ἄλαγμα. Gall. Coupure, rompure. Ital. Schiappatura, fessura. Ger. Ein schneidung oder riss, ein ritze. Bel. Cortadura, hendidura. P. Rozpadlina, rozpruwanie. Vng. Nyesedés. Ang. A cutting.] Varr. Scissuræ matrem fatigarunt, quæ ferebat lectulo.

Scīssĭlis, le. gen. com. 1. Quod findi potest, vel quod fissum est. [σχιστὸς. Gall. Fendable, coupé, rompu, despartie. Ital. Che si può fendere. Ger. Das gut zu schneiden oder zu spalten ist. Hisp. Cosa que se puede cortar ó hender. Pol. Łupliwy. Vngar. Hasogatható. Ang. That may easily be cut or divided.] ut Scissile alimentum, apud Cat. in lib. de his quæ ulcera debent alumen trifile.

Scīsītor, ōris, m. [ἐξεταστὴς. Pol. Szperunek. Vngar. Kutató. Ang. A searcher.] Macrob. Comment. lib. 1. cap. 8. Scaliger ratione scitionis, hic enumero.

Scīllo, scitŭi, scitum, 3. [κράζω. Gall. Ouir, rompre, despartir. Ital. Schiappare, fendere, rompere, spaccare. Ger. Ein riss, spalt oder klufft machen. Hisp. Cortar ó hender. Pol. Rozpadnąć, rozpruć. Vng. Metszek hasadok. Ang. A cut, a chink or cleft.] Plin. lib. 16. cap. 28: Pennæ insidunt arundinibus quæ scissuræ. Idem lib. 5. cap. 9: Vide ad Ammonis oraculum duodecim dierum iter rectè scissuram autem. Nili quod appellavimus Delta, quadrectum M. P.

Scintillŭla, æ. scintillæ. Ego igne cujus proprie qui e silice cum cudimus exilire solet. [σπινθὴρ, σπινθῆρος. Gal. Etincelle. Ital. scintilla. Ger. Ein funck oder glentz. Hisp. Centella de fuego. Pol. Iskierka. Vng. Szikra. Ang. a sparkle.] Virg. 1. Aen. At primum silicis scintillam excudit Achates Osc. 4. Fast. Ignis quoque, quem faxa patentes Saxa ferebant, Scintillam fecisse probabile fecit. ¶ Per translationem accipitur pro minimis rebus alicujus rei particula. Cic. 4. Acad. lib. autem quæ tu probas, tanta crassis tenebris, ut nec illam quidem scintillam boni ad speculandum reliquerunt. Scintilla helli, pro reliquiis, Cicero pro Plancio libro 10. In illam igitur scintillam incumbe, mi Plance, ut nequa scintilla reterrimi belli reliquatur.

Scintillĭfer,

Scintillula, diminutivum. [*σπινθηρίδιον.* Gall. *Petite étincelle,* Ital. *scintilla.* German. Funkleinlin oder funcklein. Hispan. *Pequeña centella.* Polon. *Iskierzyke.* Vulgar. Zekrutke. Ang. *A little spark of fire.*] Cic. lib. 3. de nimb. Virtutum quasi scintillulas videmus, &c.

Scintillo, as, n. p. Splendeo, mico, & velut scintillas quasdam emitto. [ברק *barak, σπινθηροβολῶ.* Gall. *Etinceler.* Ital. *Splendere, risplendere, scintillare.* Ger. Funcken / oder glentzen als ob viel funcken fielen. Hisp. *Centellar, echar centellas, resplandecer.* Pol. *Skrzęsc, błyskawicę.* Hisp. *Centellar, echar centellas, resplandecer.* Vng. Szikrazom. Ang. *To sparkle or cast forth sparks.*] Plaut. in Menach. Vt oculi scintillant, vide. Virg. 1. Georg. Ne nocturna quidem carperentes pensa puellæ Nescirêre hyemis, tosta quum ardente viderent Scintillare oleum, & putres concrescere fungos. Plin. lib. 22. cap. 11. Hæc enim vera experimentum est, si acinorum prius quàm extinguat, scintillare fortium ac deorsum cogat.

Scintillātio, scintillationis, f. c. Actus scintillandi. [*σπινθηροβολία.* Gall. *Estincellement.* Ital. *scintillamento.* German. Eine gueissen wan gemeret. Hispan. *Obra de centellar.* Polon. *Błyskawienie, błyskanie.* Vngar. Zekrutzes. Ang. *A sparkling.*] Plin. lib. 29. cap. 8. Prodesse tradit capitatis dolentibus, oculorum caligini, scintillationibusque.

Scio, scii, scivi, scitum: futuro, sciam & scibo. [ידע *yadhâh, γινώσκω, ἐπίσταμαι.* Gall. *Scavoir, entendre.* Ital. *Sapere, essere dotto.* Germ. Wissen. Belg. Weten connen. Hisp. *Saber, ser docto.* Pol. Wiem. Vng. Tudom. Ang. *To know, to understand.*] Terent. in Adelph. Hucscibo iam ubi erit. Et proprie scire, est rem per causam cognoscere. Plaut. Epid. quia ego hãc quæ Get. Neq; scio, neq; novi. Cic. 1. de Orat. Nihil certum scio, nihil prorsè recognosco & percipi posse. Liv. 5. bell. Punic. Iam tumultus erat clamorq; qualis esse in capta urbe solet. Sed quid res est, nemo istis pro certo scire. Scire linguas: hoc est, nosse, sive callere. Plaut. Pœn. Et is omnes linguas scit: sed dissimulat. In rem scire, cum aliquo. Terent. Eunuch. Nubi hanc forma videt honesta virginem, Et fidibus scire putat, non sperans sibi eo prodesse. Scire Latinè, vel Græcè. Cic. de Clar. Orat. Nõ enim tam præclarum est scire Latinè, quàm turpe nescire. Idem 2. de Finib. Quum Græcè, ut videor, luculenter scirem. ¶ Sciri, pathetum. Cic. 5. Verr. Te adeò sciri facilimè potuit ex hostis publicis. Idem 2. de Orat. Ars enim earum rerũ est quæ sciuntur: oratoris autem omnis ferè oppugnationibus, non scientia contendit. ¶ Hujus compositi sunt, Adscio, Abscio, Conscio, Discio, Nescio, Præscio, & Resciscor. A quibus Adscisco, Conscisco, Desciscor, & Resciscor de quibus suis locis.

Sciens, scientis, participium a scio: sive nomen ex participio, non ignorans, non nescius. [ידעת *yodeâh.* Gall. *Sachant, sçauant, qui sçait.* Ital. *Sciente, consciente.* Germ. Wissend. Hisp. *El que sabe, sabidor.* Polon. Wiedzący. Vngar. Tudo. Ang. *Knowing, understanding.*] Terent. Andr. Ego jam cum filium nunquã here facturum, ut scis sciens. ¶ Aliquando idem quod prudens, & data opera. Terent. Heaut. Scienti non faciam. Cicero 7. Verr. Nam mihi videor de omnibus rebus quas gestas crimini, quæ quidem ad hoc fugitivorum pertinerent suspicionem: certè nihil scienter prætermisi. Idem pro Sylla: Nullum à me sciente factum occultatur. ¶ Sciens cum genitiva pro gnarus, sive peritus. Gell. lib. 12. cap. 5. Lucilius ad eò vir ac primè linguæ Latinæ sciens quam equorum. Horat. 3. Carm. Ode 11. Me nunc Thressa Chloë regit: Dulcem docta modos, & citharæ sciens. ¶ Scientior, comparativus. Cic. pro Lege Manilia: Quis igitur hoc homine scientior unquam aut fuit, aut esse debuit? Scientissimus, superlativus. Cicer. 2. de Invent. Nam navis optimè curbum confici, ea quæ scientissimo gubernatore uritur.

Scienter, adverbium, Prudenter, & data opera. [*ἐπιστημόνως, ἐπιστημονικῶς.* Gall. *Sçauamment, à bon escient, de sçauoir.* Ital. *Sauiamente, sapendolo.* Ger. Wissentlich, mit wissen. Hisp. *Sabiendo, sauiamente.* Pol. Wiedząc. Vng. Tudva. Ang. Wittingly.] Plin. in Paneg. explanavitq; verba, quibus caput lũ. domum suam scienter detexisset, deorũq; cõsecrare. ¶ Aliquã do Sciẽ, Peritè, docte. Cicero Brutor. Quam quidam multa ecclesiæ civili, quæ quidem peritè & scienter, tum ita breviter & presse, & tam ornatè, & pereleganter diceret. ¶ Scientius, Scientissimè. Cic. in Orat. Nam neminem hic in genere scientius versatum loquente audiendum. Idem lib. 1. de Divinat. Hetruria autẽ cui lo tacta, scientissimè animadvertit, cui deq; interpretatur, quid quibusq; ostendatur monstris atque portentis.

Scientĭa, scientiæ, f. p. Certa rei alicujus per causam cognitio. [דעת *daâath* מדע *maddâh* חכמה *chocmah.* *ἐπιστήμη.* Gall. *Science, cognoissance.* Ital. *Scienza, dottrina, sapienza.* Ger. Wissenheit und kunst. Belg. Weetenheit. Hisp. *Sciencia propriamente dicha.* Pol. Wiedza, nauka. Vng. Tudomany. Ang. *Science, knowledge, understanding.*] Philosophi definiunt esse habitũ, una vel pluribus demonstrationibus acquisitum, quo certò scimus rem aliter se non posse habere, Cicer. 1. de Nat. deor. Vt magno argumento esse debeat, causam id esse principium philosophiæ esse scientiam. Idem de Officiis. Modestia est scientia opportunitatis idoneorum ad agendum temporum. Ibidem. Prudentia est rerum expetendarum, fugiendarumque scientia. Idem 2. de Nat. deor. Futurorum rerum bonorum aequorumq; nulla est quam scientia. Idem 3. de Orat. Omnes cum cognoscimur, & cuncimur ad cognitionis & scientiæ cupiditatem. ¶ Dicimus autem conjicere quosdam, dare sententiam habere videri non, profiteri scientiam, tenere scientiam alicujus rei: quæ locutiones variis doctis familiares sunt. ¶ Contrarium est insciantia: quæ & insciția dicitur: de quibus suis locis.

Scitus, a, um. Venustus, elegans, argutus, ornatus. [חכם *chacam, ἐπιστήμων, σοφός, ἀστεῖος, χαρίεις.* Gall. *Sage, scauant, bon, ancien, prudent, &c.* Ital. *Dotto, sapiente, accorto, astuto.* Ger. Fein gerieben. Belg. Subtijl oder fijn. Hisp. *Sabio, sauio, astuto.* Pol. Mądry, rozumny, madrze, sprytnie. Vng. Tudos, okos. Ang. *Wise, ingenious, witty, fine.*] Terent. in Eunuch. Scitum hercle hominem, nec præsens ex fabulis insanos fieri. Cic. in Lælio: Scitum est illud Catonis: Multo melius de quibusdã acerbos inimicos mereri, quàm eos amicos quibus dulces videantur. ¶ Interdum scriptum pro formoso. [יפה בעל מראה *iphêh bâal mareh, ἐπιεικὴς, ὡραῖος.* Gall. *Gentil, gracieux, mignon.* Ital. *Gentile, grazioso, grato.* Ger. Hubsch. Hisp. *Hermoso.* Pol. Ładny.] Terent. in And. Scitus puer natus est Pamphilo. Plaut. in Amph. Hæc nox scita mihi in exercendo seruo, cõfectũ male. Hunc opponamus insertus, penultima pro dicta: de qua supra in loco.

Scitum pro jussu, vide paulo post.

Scite, adverb. Docte, polite, bene. [*σοφῶς.* Gall. *Gentiment, fort bien, mignonnement.* Ital. *Sapientemente, accortamente, leggiadramente.* Ger. Fein / künstlich / wol und behende. Belg. *Net, subtijl.* Hisp. *Hermoso y sauiamente.* Pol. *Vmiejętnie.* Vng. *Tudosan, okosan.* Ang. *Finely.*] Cic. ad Brutum, lib. 11. Satis scite & cõmodè tempus ad te cepit à fenoli. Gellius 1. cap. 1. Scitè subtiliterq; ratiocinatũ Pythagoram philosophum dicit. Huius contrarium est insciẽ dicit, indoctè, imperitè, inelegantèr. Cel. lib. 4. Nam id plurimum refert insciẽ an sciens facias.

Scitŭlus, diminutivum. [*σοφίδιον, σοφιστικῶς.* Gall. *Gentillet, subtilet.* Ital. *Galantino.* German. Fein subtil und zierlich. Hispan. *Hermoseo y sauioso.* Polon. *Nieznie.* Vngar. Tudoskan. Ang. *A little fine one.*] Plaut. in Rud. Atque ambas forma scitulas atque catulas.

Scisco, is, n. t. Intelligo, vel optimum do ut scias. [שאל *shâal* מחה *machâh.* *ἐπιζητῶ, συνίημι.* Gall. *Entendre, sçauoir, enquerir.* Ital. *Sapere, conoscere, informarsi.* Ger. Erfahren / innen werden. Hisp. *Entender, dessearse saber.* Vng. Tanoni vagyok valami. Ang. *To inquire after, to understand.*] Plaut. in Amph. Ocyus accurro, ut sciscam quid velit. ¶ Aliquando etiam ponitur pro statuere, decernere, sancire, edicere. [*ψηφίζομαι, κυρόω.* Gall. *Ordonner.* Ital. *Ordinare.* German. Ordnen / verordnen / befehlen. Hisp. *Ordenar.* Pol. *Rozkazuie, dysponuie.* Ang. *To ordain.*] Idem in Cure. Rogationes plurimas propter vos populus scivit quas vos rogatos rum pitis. Cic. pro Plancio: Quæ scisceret plebs, aut quo populus uberet summota concione. de tributis partibus. Idem 3. Offic. Durius etiam Athenienses, qui scivêrunt ne Aeginetis cui classe valebant pulices præciderentur. Idem pro Plancio: Plancus primus legem scivit de publicanis.

Scisco, scitare, dep. Interrogo, seu investigo quæ occulta magis, ac secretiora sunt. [שאל *shâal* דרש *darâsh* בקש *bikkesh.* *ἐπερωτῶ, ἐξετάζω, ἐρευνῶ.* Gall. *Enquerir de quelque chose, s'enquerir.* Ital. *Inquirere, andare cercando, intendere.* German. Erforschen / fragen. Belg. Vragen. Hisp. *Preguntar, preguntar sobre.* Pol. Pytam, dopytuie. Vng. Tudakozom. Ang. *To inquire, search out.*] Plautus Amphitruo aliquem, ut aliquid habeat scitatum. Cicer. 1. de Nat. deor. Epicurus ex Velleio scitatur sententiam. Plaut. Capt. Scet de hac nam sunt quæ ex te solo scitarier volo. ¶ Legitur & scitere, in eadem significatione. Idem in Merc. In ô mane, paucula etiam prius scitere volo.

Scitamenta, orum, n. t. Omen bonum. [שם טוב *shêm tôb.* *εὐφημία.* Gall. *Bon augure, bon dict, quòd sunt saporis scitamenta hæc est, egregia & præcellentia.* [מגדים *magdîm.* *ἐκλογαί.* Gall. *Friandises, friandes.* Ger. Hirnsch und fein essen oder trunken. Pol. *Ochotne przysmaki.*] Macrob. lib. 11. Saturnalium: Apud propinatores pleraque ferramentorum cernimus, propositis amplioris speciei, quàm corporis sit, picturis pulcherrimis. ¶ Gell. lib. 18. cap. 8. per translationem non parum pro exquisitis atque elegantibus: quæ in colocandis verbis (ut in modicè ubi pecunia)

ufurpentur) non carent reprehensione. **Cæteraqui** inquit, hi ufque adscitamenta: id est, tenuè, & argutulè, ut pius videntur, excogitata orationis ornamenta.

Scītum, i, substantivum, n. t. Decretum, sive jussum. [אמרה *mitzvah. Chald.* גזרה. Gall. *Decret, ordonnance.* Ital. *Decreto.* Germ. *Ein Gesatz, Statut, Ordnung.* Hispan. *Statuto, decreto.* Polon. *Dekret rządowy.* Vngar. *Rendelet, végzés.* Ang. *A decree or ordinance.*] Liv. lib. 1. Cuncta quoque omnia publica, privatoque sacra Pontificis scitis subjecit. Hinc Plebiscitum, plebis scitum. Auctor ad Herenn. lib. 1: In rem confertur, si quis ex testamento, quod facere jussus est, ex plebiscito petatur.

Scītŭs, penult. corr. Semidoctus, litera leviter tinctus; qui quæ in Musarum ædem vix à limine inspexit, ubi tamen non audet, falsaque eruditionis opinione intumescit. [Pol. *Kodrak.* Ang. *A smatterer in learning.*]

Scĭtus, a, um. ἐπιστάμενος, Qui scit; à quo conscius, insciens, nescius & præscius.

Sciomantĭa σκιομαντεία, Divinatio quæ fit per umbram.

Scīpio, onis, m. t. Propriè dicitur baculus ille, cui senes innitentes, gradum stabiliunt. [משען *mischeán.* מטה *mateh.* σκῆπτρον. Gall. *Un baston à s'appuyer.* Ital. *Un bastone da posarsi.* Ger. *Ein Stab an dem man sich offt pflegt zu lehnen.* Hispan. *Cayado.* Pol. *Laska do podpierania.* Vng. *Botsy.* Ang. *A staffe that old men leane upon.*] Liv. 8. ab Urbe: Scipione clunibus in caput jactato, iram movisse. ¶ Scipio in vineis, quo ipsi uva velut baculo sustinetur: scapum Varro, nostri eandem appellant, alii palmitem. Colum. lib. 12. cap. 39: Vbi satis erunt corrugata acina, demito, & sine scipionibus in dolium conjecto, pedibusque bene calcato.

Scirpi, orum, plane tragulæ palustres; sunt, non in fisticum vel pumicem, coma culeum, sive herbarum genere numerati. [בוצה *bótzah.* גמא *gómeh.* σχοῖνος. Gall. *Jonc.* Ital. *Giunchi.* Germ. *Binsen.* Hispan. *Juncos.* Pol. *Sitowie.* Vng. *Kaka.* Ang. *A bulrush.*] Ex his tegunt in domus de rogeres fiant, quibus vehitur in Pado nauclerus & in mari Africo piscatores. Donatus: Scirpus, Eue nodo, est levis junci species palustris res. Hinc fabulosa est proverbia: Nodum in scirpo quæris, de his qui in rebus clams ac non apertis scrupulum inducunt, hoc adagium refertur apud Plautum in Menæch. & verbis iisdem apud Terentium in Andria. Hieronym. in Psalm. Qui inimicus est, etiam in scirpo nodum quærit. ¶ Quidam etiam scirpus accipi putarunt pro nodosis & implicatis ænigmatibus: citantes locum Gellii lib. 11. ubi sic legunt: Quæ Græci σκιρπηρὰ, Latini scirpos appellaverunt: tales etiam Græcis quidam γρῖφοι vocitantur. Quo tamen in loco scrupos legendum est, non scirpos.

Scirpĕus, a, um, Quod ex scirpis contextum est: ¶ σκιρπήρεος, quinctil. Gall. *De jonc.* Ital. *Di giunco.* German. *Binsen/auß Binsen.* Hispan. *De juncos.* Polon. *Sytowy, z sytowia.* Vngar. *Kakabol valo.* Ang. *Made of bulrushes.*] ut scirpea ratis: Plautus in Asin. Qua si pueris qui nare discunt, scirpea inducitur ratis. Scirpea similacra, Ovid. 5 Fastor.

Scirpĭcŭlus, a, um, Dim. Gratis ex scirpis contexta, quæ plaustro imponuntur, ut coma ociùs fœnum in agros vehantur. [σκιρπήρεος. Gall. *Panier de jonc ou autre matiere legere, à porter fien ou autre chose.* Ital. *Cofino di giunchi o di grunchi.* German. *Ein Binsen/oder ander Korb.* Hispan. *Canastillo hecho de juncos.* Polon. *Kosz sytowiany albo innego gatunku.* Vng. *Szeny fonyo.* An. *A basket or such thing made of bulrushes.*] Ovid. 6 Fastor. ... in plaustro scirpea lata ferit. Cato cap. 10: Crates fœnarias quatuor, scirpeas fœnarias tres.

Scirpĭcŭlus, li, m. f. Canistrum: vel quod de scirpis, seu lecto vimine confectum est vel, quod verius videtur, à scirpando: hoc est, à ligando, sive vinciendo. [σκιρπήρεος. Gall. *Vn panier pour mettre de tout, d'osier ou telle chose.* Ital. *Canestro, cestello, sporta.* Ger. *Ein binsen korbin oder körbtlin.* Hispan. *Canastilla, canasta tejida de juncos.* Pol. *Syrowi koszyk.* Vngar. *Kosár vesko.* Ang. *A basket or basket made of rushes or bulrushes.*] Col. Rei rust. lib. 10: ... cano jam vimine textum Scirpiculum fertagines semulatæ hyacinthis.

Scirrŏpiscrŏn, σκιρροπίσκιον, Mœlis, qui Laticis dicit Majus.

Scirrhŭlus, a, um, σκιῤῥώδης, Tumor induratus, cum nullo aut modico dolore, orgiem trahens ab atra bile, aut à pituita. Vide Gal. lib. 12. Method.

Scīscĭtor, Scisco, Scītum, Vide SCIO.

Scissĭle, Scissio, Scissura, Scissus, V. de SCINDO.

Scīsŭra, æ, f. Gall. *Vne fissure.* Ital. *Schorcio.* German. *Ein Ritz/Spalt.* Hispan. *La hendedura/grieta.* Animal noto. Polon. *Wiewiorka.* Vng. *Ekes.* Ang. *A squirrel.*] Animal quod caudam protentat, atque umbra, quum est sub dio, habet: ἀπὸ τοῦ σκιὰν, ἐαυτῷ παρέχειν, id est, ab umbra sibi dare. Vide Plin. lib. 8. cap. 2.

Scīsŭs, pr. Somnis est qui ex inflatione buccarum erumpit. [Pol. *Mlask.*] Persius Satyr. 5: Nec sciloppo tumidas inscedia rumpere buccas.

Scnipes, qui & ipes, oscitans, Inv. Vermiculi sunt culicibus similes, vitium oculos eadem tenter: quos tussis ampelitide tosta enecabat. Vide Galenum lib. 9. Simpl.

Scobs, scobis, f. t. secundum Priscianum, vel hic scops, secundum Phocam, quod ab aliqua materia primitivum cecidit, dum vel per ferram teritur, vel terebram perforatur, vel lima politur. [שבבים *shevavim.* ῥῖνες, πρίσμα. Gall. *Sciure, ou limure.* Ital. *Rasatura, segatura.* German. *Sägmähl/Sägspäne/was von sägen/feylen oder bohren abfällt.* Belg. *Sagsel.* Hispan. *Las aserraduras de la lima o de la madera.* Polon. *Proch od pilenia.* Vngar. *Hullados, gyalu, vagyfurkalas.* Angl. *Any powder of filing, timber, steele, silver, or brasse.*] Horat. 2. Serm. Satyr. 4: Vilibus in scopis, in mappis, in scobe quantus Conficiet sumptus, negletti flagitium ingens. Ten' lapides varios lutulentâ radere palma, etc. Plin. lib. 34: Alii limaturam scobemve ferri cudo coquunt, in caminis, donec petroquantur figlinum. Juven. Satyr. 14: & tamen uno Semodio scobis hæc emenda'r fervulus unus.

Scŏbĭna, æ, penult. corr. f. p. [טבילות *tevilóth.* Gall. *Vne cuue, ou vne lime.* Ital. *Lima rasoja.* Germ. *Ein feyle Maschen.* Hisp. *La escobina para limar madera.* Pol. *Pilka.* Vng. *Reszelö.* Ang. *A graver wherwith keruers vse to shape bowes.*] A scopa, inquit Varro, lima dictum. Plin. lib. 11. cap. 37: Novissima asperitas, ut scobina fabri. ¶ Vide Descobinatus, tolle Nonius: est defectus, saucius, abrasus. Varro Melcagro, ut ejus eadem Nonius: sin autem delectationis causa venamini, quanto satius est salvis crutibus in cuvo expectare, quàm his descobinatis in sylva currere.

Scŏlēcĭa, Aerugo, A' vermiculorum specie nomen accepit. ἰὸς σκωληκοειδὴς. Fit ex Cyprio ære, nitro alumine & sale, aut nitro pari pondere, ut aceto albo quàm acerrimo, tuto (inquam) donec viride fiat, contrahaque de in vermiculorum speciem. Vide Plin. lib. 34. cap. 12.

Scolĕcum, σκώληκον, Genus est cocci, in Attica & Asia nascentis, quod celerrimè in vermiculum commutatur: unde nomen habet. Vide Plin. lib. 24. cap. 4.

Scŏlŏpax, σκολόπαξ, Avis est rostro oblongo, quam nonnulli gallinaginem appellant. *Vne becasse.*

Scŏlŏpendrĭa, [זוג *zhuzim. zuzanit. hu.* Gall. *Vne cheuille.* Ital. *Cento piedi verme.* German. *Ein Tausendfuß/Wurm mit vil füssen.* Hispan. *Escolopendra.* Pol. *Stonog robak/gasienica.* Vng. *Ezerlabu pop macska.* Ang. *A rough worme, with many feet.*] Animal e vermibus terræ, plurimum, multis pedibus mare & & millepedam, centipedam, & multopedam vocant. Diversa tamen est ab ea multipedæ specie, quam Græci vocant *iulum*, arcuatam serpentem, tactuque scite contrahentem. Vide Plin. lib. 29. cap. ult. ¶ Est & piscis eiusdem nominis, à terrestris animalculi similitudine dictus, de quo Plin. lib. 9. cap. 43: Scolopendræ, inquit, terrestribus similes, quas centipedas vocant, hamo devorato omnia interanea evomunt, donec hamum eorum dente derasum avellant.

Scolŏpendrĭon, [*zuzanit. hu.* Gall. *Ceterach.* Ital. *Ceterac.* German. *Milgraut.* Hisp. *Doradilla.*] Herba est quam alio nomine asplenum vocant, sine flore, sine caule, sine semine, pediculo nigro. Folia filiculæ modo dividuntur, subrefla, velluntia, hirsutaque superne virentia. Vulgus pharmacopolarum Ceterach vocant.

Scŏlўmus, [σκόλυμος. Gall. *Artichaut.* Ital. *Scarciofolo, artichiocco.* German. *Artischocken/Stechdistlen.* Hispan. *Cardo artesano que se come.* Polon. *Artyszok.* Vngar. *Artitsok.* Ang. *An artichoke.*] Herba est ex genere acu-leatarum, quam & Strobilum vocant, propterea quod capita ferat pinæ nucis similitudinem referentia, mensis hodie gratissima: quæ vulgus Artichoke vocat. Vide Plin. lib. 22. cap. 22.

Scombrus, [σκόμβρος. Gall. *Vn poisson appelé Maquereau.* Ital. *Scombro.* German. *Ein gattung eines Meerfisch/der ist wasserfarb/ist fast bös.* Hispan. *El caballo pescado.* Ang. *A makrell.*] Genus pisces marini, cui in aquis sulphureus color est, extra aquam, qui cæteris. Horum tanta est multitudo in mari Hispaniæ circa Carthaginem novam, ut vicina Herculis insula ab eo dicta sit Scombraria, teste Strab. lib. 3. Laudabantur autem potissimùm scombri ad gari confectionem, quod sanguinem copiosum habent, cujus à minoribus singulis modius nummum permutabantur. Auctor Plin. lib. 31. cap. 8.

Scommă, ătis, Latinè cavillum dici potest. [שמיטה *shemitah.* σκῶμμα. Gall. *Vn brocard ou mocquerie.* Ital. *Motto, burla.* German. *Ein*

Ein Schandwort, ein Gich mit einem wortte. Hispan Dessere mofinando. Polon. Sprobna a brzemi dzikosciow. Vngar. Homalics gonosztigal. Ang. A foule, a worse.] Nam (ut Macrobius refert lib. 3. Saturn. cap. 4.) ita mos fuit augurato, qui sæpe fraude vel arte humanitate regiones, ut aliud tonet, aliud intelligatur nec tamen semper ad auricularem pergit. Ejusmodi est illud in Sil. Amentati filium. Tace tu cujus pater se cubito tollere & mungere. Item illud Ciceronis in Catilinam. Venias dici Consulem, olim Flamines, nunc Consules fuit Deales. Locutio vero, eodem Macrobio teste, aperta est convitium & manifesta contumelia, nulla fabularum, ambiguitatisve velamento obumbrata.

Scōpæ, arum, plurale, f. p. Instrumentum quo pavimenta everrunt. [Ψ'Ψ'ahlen. Germ. Vedelayos vergeres anthoyer Ital. Scopa, ghiande. Ger. Besem Belg Een besem. Hisp. Escoba. Pol. Miotla. Vng. Söpreu. Ang. A besome or a broome.] Plaut. in Stichio: Mundities volo fieri: accerte has scopas simul quærandum ut operam omnem aranearum perdam & texturam improbam. Dejiciamque carum telas. Dicit scopæ quasi texturæ quod his purgamenta velut tela ædificamus. Hoc instrumento plectuntur frontes ob noxam quam ejurantur scoparum fasciculo manuali, circumducti per fora ut vibices rubentes exstant in tergo. ¶ Scopæ dissolutæ proverbiale metaphora dicuntur homines ebrii nullisque præditi consilio. Cicer. ad Atticum lib. 3. Cæsarem vidi Minturnis ad VIII. Calend. Februar. nihil quum absurdissimis mandatis nihil hominem, sed scopas solutas ut id plurimi hirtis videantur irridendi causa fecisse. Idem in Orat. Scopas dissolvere dixit, pro eo quod est, rem prorsus inutilem facere. Illi (inquit) quum dissolvunt orationem, in qua nec verbum nec sententia est ulla, abjectum non clypeum, sed ut in proverbio est, scopas mihi videntur dissolvere. Vide de hoc plura apud Erasmum in Adagiis. ¶ Scopæ manuales herbarum, ἀγρωστίδες, dicuntur quas medici vocant μανιπόλια: hoc est, fasciculos, quos non manu pollimus apprehendere. Plin. lib. 24. cap. 15. Incipiebant hydropicis cruda, in actualibus scopis cum in tribus heminis aquæ decocta usque ad tertias.

Scōpĭlla, æ, diminut. [Ψ'Ψ'Ψ'ahlen, ein kleyn Besem. Gall. Vn petit balay, verge d'arbuyer. Ital. Piccola scopa, ghiandetta. Germ. Ein Bäsemlin oder ein Wenmbösemlin. Hisp. Escobeta, escobilla. Pol. Miotelka. Vng. Söprenke. Ang. A little besome or broome.] Col. lib. 12. cap. 38. Scapulis arenæ nostri soli sufficatur.

Scōpārĭi, orum, m. i. dicuntur servi quorum ministerium est ut scopis everrant pavimenta sordentia. [Ψ'Ψ'Ψ'ahlen, Ψ'Ψ'Ψ'ahlinger, Gall. Balayeurs de maison. Ital. Scopatori, spazzatori. Germ. Bäsenbinder, die Knecht so das hauß wischen sollen. Hisp. Los que barren, barrenderos. Pol. Zegadowie chodzący. Vngar. Lesöprök. Ang. Sweepers of the house.] Vlpianus de fundo instructo scribit villa cum omnibus, accedere instrumento fundi etiam servos scoparios.

Scopa regia, teste Dioscoride, a Latinis appellata est herba, quam Græci βασιλικὴν nominant, caule quadrangulo, apii folio: flore ancipite, semine odorato. Plin. verò ipsum eam quæ latissimo est folio, eo nomine intelligi volunt, vulneribus præcipuam, ut quæ vel præcisos nervos glutinare possit. ¶ Ide alibi scopam regiam violæ genus esse affirmat, violæ odorem spirans odorem, sed hæc solis, non floribus.

Scopæi, homunculi parvi, qui ab aliquibus Scipones vocantur. Vide infrà.

Scopĕs, σκώψ, Aves sunt nocturnæ ex genere noctuarum, eædem cum his quas bubones Latini appellant. [Pol. Puhacz.] Dictæ scopes, quasi σκοπεύουσαι. Sunt enim saucæ & minimè canoræ. Plin. lib. 10. cap. 49. Nominantur ab Homero scopes, avium genus, neque harum Satyricos motus quum nihil decipere plerique memorarint facilè conceperim mente: neque ipsum aves nasci.

Scopētæ opera, quæ medicis dicuntur, docet his verbis Cels. lib. 8. cap. 1. Accersendus ante alia ostiarius; adscalpuntur tenduntque nostri σκοπεύειν, ἐπισκοπεῖν Græci nominant. Ea in summis verticibus sunata, ab humeris anguli pectoris usque latera cædi spinæ tenduntur & quo latiora quæque parte sunt, eo hebetiora. Hæc Cels. Latos humeros quidam vocant, ubi ossa humerorum.

Scōpĭlĭus, vide SCOPVS.

Scōpĭo, scopi, m. f. Meta ad quam sagittæ diriguntur. [מטרה mattarah, exemplar. Gal. Scopo, but, signe, marque, marche. Ger. Ein Ziel. Belg Doel, beschoot. Hisp. Meta, fin, final. Pol. Cel. Vng. Czél. Ang. A mark or butte to shoote at.] Inde manarunt proverbiales locutiones, Attingere scopum, aberrare a scopo, & similes. ¶ Permetaphoram scopus accipitur pro fine illo quo mente & propositu nostrum dirigimus. Cic. Att. lib. 15. Scopus enim hic est hujus nostri consilii, quo omnia referre debemus. ¶ Scopus etiam ea vocatur tamquam id ad quod dicitur tamquam id ad ex quo dependent actus. Varro 1. de Re rustic. cap. 54. Quæ ea caruca erunt, eam scopi cum folliculis fabricandi sub oculum, ut si quid reliqui habeant mali, exprimatur in eundem locum.

Scōpŭlōsus, a, um, adj. scopulis plenus. [Ψ'Ψ'Ψ'Ψ'ahlicht. Gall. Plein de rochers. Ital. Pieno di scogli. Ger. Felsechtig, voll felsen und klippen. Hisp. Lleno de riscos ó peñas. Pol. Skalisty. Vng. Kö sokas. Ang. Full of rocks.] Plin. lib. 8. cap. 18. Dejectamque per scopulosa & abrupta, etc. ¶ Pertransire aliquem pontum pro difficili. Cicer. Ver. Intelligo quam scopulosa difficilisque loco verser.

Scōrdĭum, dii, n. i. [σκόρδιον. Gall. Verdun ou Marmoise. Ital. & Hispan. Scordio. Germ. Lauch Porlauch, Wasser hatheuig. Polon. Czosnek.] Herba est teste Dioscoride, tam in montibus quam in paludibus locis nascens. Folia trifaria, interioribus tamen & in ambitu non aliquando divisis, caule quadrangulo, flore subrubro. Dictum scordion, ὁσμὴ σκόρδου hoc est, ab allio, cujus odorem refert & acrimoniam, teste Galeno lib. 8. Simpl. facultat.

Scōrĭa, æ, f. p. [Ψ'Ψ'Ψ'Ψ'

& demarbus, præpositæ virorum libidini obsequentibus. Cic. pro Sextio: Nec in hiatus eos, ea Sumerino, sed ex curarum locupletum scorto, cui forum adulterem. Quo in loco Clodium intelligit. ¶ Propriè tamen accorti est vernum ac immaturum, præsertim carnique crassiorem habens: pellem ac duriorem. Scortū, caput bestiæ, pellis ferinum arietinorū.

Scōrtillum, diminut. [Gr. σκυτάλιον, σκυτάλη. Gall. Fouet pour fouetter. Ital. Piccola mazzetta. Ger. Ein Gerte. Hisp. Pequeña varilla. Pol. Rozgeczka. Vngar. Korbacska. Ang. A little beesom.] Catul. Scortillum inchoans repente vitium est. Non sanè illepidum neque inconcinnum.

Scōrtĕus, a, um, Coriaceus, pelliceus. [Gr. δερματικός. Gal. Fait de cuir ou de peau. Ital. Fatto di cuoio, di corame. Germ. Ledern. Hisp. Cosa de cuero o de pellejo. Polon. Kozany. Vngar. Bőrből való. Ang. Made of leather or of an Ox hide.] Ovid. 5. Fast. Scortea non illis est usus: sed fortia nervis corpora, non solidis, sed cava robur habent. Scortea, quæ fuerant ex corio. Donat. quoq; in comment. Virg. pecuniam nummariam ex corio bubulo pulsu temporibus factā, & inde dictam pecuniam, quòd ex pelle fieret.

Scortĭo, ivi, & p. M. scortor. [Gr. πορνεύω, πορνεύομαι. Gall. Paillarder. Ital. Andare à meretrici. Ger. Hurē oder buberey treiben. Hisp. Andar con putas, ò putos. Pol. Kurwiłbo się. Vng. Paráznak kedvéért, vagy kedvében. Ang. To commit whoredom with harlots.] Terent. in Heaut. Scortari credo solum. Hem tu Adelpha. Nō est flagitium mihi credendo esse istum scortari.

Scortātor, ōris, verbo. n. t. Meretricum frequentator. [Gr. πορνοβοσκός. Gall. Paillard. Ital. Putaniere, fornicatore. Ger. Ein Hurer, Hurenjäger. Hisp. Fornicador, que anda con las putas. Pol. Kurwnik. Vng. Paráznak, kurvakodo. Ang. An haunter of whores.] Cicero in Cat. 1. Bellū intestinum, scelus, latrocinium, domesticum hostem, scortatorem adolescentiæ, conciliatorem nobilitatis Catilinam convertarum cohortē præparatum.

Scōrtum, i, n. [Gr. πόρνη. Gall. Paillarde. Ital. Puttana. Ger. Ein Hur, Hurenbalg. Hisp. Puta. Pol. Kurwa. Vng. Kurva. Ang. A whore.] Virgo cogitat, quum omnia quæ facit oculis offerantur, in quorum circuitu videatur quam & visus obtenebratus, nec usquam & calus foleæ comitatu. Dictum scotoma quasi obscuratio: σκότος enim Græcè tenebras significat: unde σκοτεινός, obtenebro, obscuro: à cujus præterito passo deducitur verbale σκότωμα. Latini hoc malo genus vertiginem appellant.

Scrūtĕum, tei, n. t. Pellem vocant, in qua sagittæ reponuntur, & à scorto deductum existimant.

Scrupĕa, æ, f. p. Veruculus in frōdibus habitus, unde Scrupeæ, & Scrupedæ, meretrices sordidæ & deformes dicuntur: vel ab exercendo, quod vitium est in vernula: Scrupeæ verò à duritie molestiaque lapillorum, qui scrupi, & per Syncopam nomen Scrupuli dicuntur. Plautus: Scrupeæ, scrupeæ, dedita vulvæ sordidæ.

Scrūo, as, a, t. Cum conatu quodam de pectore sputū ejicio. [Gr. πτύω, πτύελον. Gall. Cracher. Ital. Caccigliare, sputacchiare. Ger. Rotzen auswerffen. Hisp. Escupir. Pol. Charkam. Vngar. Tokogok. Ang. To spit.] Fann. lib. 23. cap. 1. Sudē in jumento, hominēve plegma, aut singultū qui tercanū, talo circumligato sanat.

Scrūtātor, tercentorio, m. t. Qui tercat. [Gr. πτύων, πτυελίζων, πτυελίζομενος. Gall. Crachant. Ital. Sputatore. Germ. Ein Roberer, der vil rotz oder gnaspen auswirfft. Hisp. Escupidor. Polon. Wyplewacz charkan. Vng. Tokoge. Ang. A tober spitter.] Plautus in Milite: Seruator sum ridem nimiæ secundus.

Scrūtābĭle, Quod tercari potest. [Gr. πτυελιστόν. Gall. Qui se peut cracher. Ital. Che si può sputare. Ger. Das mit rotzen oder auswerffen oder gnaspen mag getrieben ist. Hisp. Que se puede escupir. Pol. Czemu charkać może. Vng. Tokogheted, köpheted. Ang. That may be spitted out.] Vide compositum Excrebabilis. Plin. lib. 22. Pulmonum vitia excrebabilia facit.

Scrūtātus, tus, Ipsa tercatio. [Gr. πτύελος. Gall. Crachement. Ital. Sputacchiamento. Ger. Das rotzen oder gnaspen auswerffen. Hisp. Obra de escupir menudo. Pol. Charkanie. Vngar. Tokogés. Ang. A spitting.] Terent. in Heaut. Gemitus, tercitus, tussis.

Scrūmĕæ, æ. Meretrices dicebantur contrariè medicatæ, quemadmodum blitidæ cinabrinatæ, &c. Var. lib. 6. de lin. Lat. Apud Fabium & Nonium manifestè legitur scrupeæ. Tum minus Prilla rectius meretrix picturatæ posticum lectum hodie stratum vidit. Scrupeæ mulieris. Vide Scaligerum in Varr.

Scrĭbi, Vide Scribo.

Scrĭbĭlĭta, æ, pen. prod. f. p. Genus cibi appellatum, quòd in circum ad rectis modum torqueretur. [Germ. Ein Fast mit vber Kūchen. Pol. Obwarzanek, precla, plaszcz, bagiel. Ang. A cake.] Hoc solum differens à placenta, quòd hinc melle coquebatur, & ferventissima cerâ obducebat. Mart. lib. 3. Circulata dum mentis scribilita fervidis. Verbat omnis cera calore manus. Plautus in Poen. Dum lasti fūt, in popinam pedisequi irruptionē faciter cum cerabro eli, unus dum scribilitæ æstuant occurrite.

Scribĕllo, Veteres ut sunt pro scribo, à quo compositum

Ri Conscribello. Inscribo, inscribo, inscribo. Varro: Astrologi non sunt qui conscribillant tabellas plenas cœlum.

Scribĭligo, ĭnis, Scribendum potiùs Stribligo. Vide suo loco.

Scrĭbo, is, pt. psum, act. t. Conscribo, opus aliquod compono. [Gr. כתב Marbois. γράφω, ἐγγράφω, ἐπιγράφω. Gall. Escrire. Ital. Scrivere. Germ. Schreiben. Belg. Schrijven. Hisp. Escrevir. Polon. Pisać. Vngar. Irni. Ang. To write.] Cicero. Scribo proximè scripta de primo genere dividendi, in quo, &c. Idem Lentulo lib. 1: Scripsi etiam versibus tres Libros de temporibus meis. Plin. lib. 10. cap. 1. Ultima rectis voluminibus quæ scripsit ad C. Cæsarem Augusti filium. Horat. 2. Epist. Præter cætera Romæ nemo plura paratis & tenuia scribere possit versibus. Tot curas, totque labores! ¶ Interdum tamen scribere accipitur pro literas exarare, γράφω. Plaut. in Pseudo. Quasi in libro quum scribunt literæ citatas. Cicer. Attic. Neque semper mea manu literæ expectabis. ¶ Quandoq; pro pingere. Plinius de Nicomacho pictore, Scripsit & Apollinem, & Dianam, Denique Matrem deûm sedentem. Vide & picturas legere dicimus. Virgil. 6. Æn. quæ postes sacras Perlegerent oculis. ¶ Scribere notis, est celeriter excipere, & dictantibus de verbo ad verbum aliquid scribere, quemadmodum à notis antè fecerant notarii, quibus etiam nomen à notis hujusmodi remanlit. Quintil. lib. 11. cap. 2. Habemus fortè qui notis scribunt, certis imaginibus omnia, γράφω. ¶ Scribere leges, quod & condere, & dicere, & facere dicitur. Cicero pro Rosc. Amer. Eius porrò civitatis sapientissimum Solonem divinæ laudis fuisse eum, qui leges quibus bodie quoque utuntur, scripserit. ¶ Scribere hæredem, est instituere, facere. Martial. lib. 10. Hæredem scripsit me Numa, convalui.

Scrīptum pt, n. f. Scriptura hoc est, dictum quod literis mandatum est. [Gr. כתב chetab מכתב michtab. γράμμα. Gall. Escrit, escrivure. Ital. Scritto, scrittura. Germ. Ein geschrifft. Hispan. Escriptura. Polon. Pismo. Vngar. Irás, irott mesterség. Ang. Any thing written, a writing.] Lib. 1. ad Herenn. Ex scripto sententiæ contra verba auditur hoc modo: Quum videbitur scripsisse volantes eam scripto ipso dissentire. Cic. Lucullo: Ardeo cupiditate incredibili, neque, ut ego arbitror, reprehendenda, nomen, ut nostrum scripta illustrentur, & celebrentur. ¶ Scriptum facere, est scribendo victum quærere. Gell. lib. 6. cap. 9. C. Plautus patre libertino natus, scriptum fecisse dicebatur.

Scrīptus, pta, ptum, Scriptū, sive scriptura. [Gr. כתב chetab מכתב michtab. γραφὴ. Ger. Ein Geschrifft. Pol. Pismo. Vng. Irás. Ang. A writing.] Gell. lib. 6. cap. 9. Dicitur tabulas poluisse, scripturæ esse abolevisse. De Cn. Flavio.

Scriptĭto, as, frequent. est à verbo minus usitato scripto, as, quod & ipsum frequentativum est à verbo scribo. [Gr. γράφω. Gall. Escrire souvent. Ital. Scrivere, scrivere. Ger. Offt schreiben. Hispan. Escrivir muchas veces. Pol. Pisamnie pisuie. Vngar. Irkálok. Ang. To write often.] Cic. Attilio: Et hæc, & si quid aliud ad me scribas, velim vel potius scriptites.

Scriptio, ōnis, f. t. Actus quidpiam literis mandandi: sive ipsum opus quod conscribitur. [Gr. כתב chetab מכתב michtab. γραφὴ. Gal. Escrire. Ital. Scrittura. Ger. Ein Schreibung, oder schrifft. Belg. Een schryninge. Hisp. Escriptura, obra para escrivir. Pol. Pisanie. Vng. Irás. Ang. The act of writing.] Cicero. Tusc. 4. Quò non modo impulsi sumus ad philosophicas scriptiones, verumetiam lacessiti. Idem Dolabellæ: Oratiunculā pro Deiotaro quā requirebas, habebam mecum, quod nō putaram; eamq; tibi misi, quam velim legeris, ut rem tenuem & inopem, ore scriptione magnopere dignari id est non magnopere dignam quæ literis mandetur. ¶ Ponitur etiam pro cunctatione, scriptura, aut ipso scribendi actu. Cic. ad Att. lib. 10. Crebrò reficiat lippitudo, non illa quidem prodigiosa, sed tamen quæ impediat scriptionem meam. Varro: Avarus fœnerator, ipse in scriptione duplicatur.

Scriptĭlis. [Polon. Do pisania dobry. Vngar. Irni való.] Dioscorides Germanica. lib. 1. Vox literalis vel scriptilis appellatur, quæ literis comprehendi potest.

Scriptŏr, ōris, m. p. Rerum publicè gestarum ipsa magistratuum scriptura. [Gr. כתב chetab סופר sopher. γραμματεύς. Gall. Escrivain, escrivaine. Ital. Scrivano, scrittore. Germ. Ein Schreiber. Belg. Een Secretr. Hisp. Escrivano, notario. Pol. Pisarz. Vng. Irnok. Ang. A scribe or writer.] Liv. lib. 2. de Cneo Marcio loquens, ubi quē militibus stipendii fuisse dixerat, & scriba cum Rege sedens pariterè omnia imperia apperet. Et paulò pōst, Scribam pro Rege obtruncat. Cicero Rufino. Ad ea quæ scripsisti commodiùs equidem possim de singulis ad te eos scribere si M. Tullius scribam meum audisset.

Scriptŏr, ōris, m. t. Operis alicujus auctor, q quippiā literis mādat. [Gr. כתב chetab מחבר mechabber כתב chetab סופר sopher. γραφεὺς & γραφὴ. Gall. Escrivain. Ital. Scrittore, scrittrice. Ger. Ein Schreiber. Hisp. El que escrive cosa para leerse. Pol. Pisarz. Vng. Irónak. Ang. A writer.] Horat. in Arte: Scripsit quisquis amanter honeratum

si forte

sifontè reponis Achillem. Lov lib 1: Etsi in sancta scriptorum turba mea fama in obscuro est. Donat. in prologo Terentii: Indifferenter, inquit, omnis qui aliquid scripsit, scriptor à veteribus dicebatur & Scriptor legum, legum lator. [ספרים mesholekh. eras Sept.] Cic. ad Rutum: Neque solum in Solonis dictum asurgem, qui & sapiens unus fuit ex septem, & legum scriptor solus ex septem.

Scriptō, ĕdi, a, um. Quod aptè est ut ex eo scribatur, seu quod ad scribendi peritiam est. [γραφικος. Gall. Versant à écrire ou à écrire. Ital. Cosa da scrivere, da scrittore. Germ. Zu dem schreiben dienstlich. Hisp. Cosa para escrivir, ò para escrivano. Pol. Spisowi służący. Vng. Irni vele. Ang. Belonging to writing, or a writer.] ut Atramentum scriptorium, αὐστηρὸν γραφικὸν, apud Cels. l. 6. cap. 4. Id autem quod fabinde eradit, Elui atramentum scriptorium est. Idem lib. 5. Sed eadem medicamenta ad ea quæ scriptorium continenda sunt, iisq; uri fibulæ aptandæ, conferunt: eadem ubi medicamenta intùs compellantur.

Scriptūra, æ, f. Scriptio, stylus, vel ipse actus aliquid literis mandandi. [כתב mikhtav מכתב michtav γραφὴ. Gall. Escriture. Ital. Scrittura. Germ. Ein geschrifft. Hisp. Escritura. Pol. Pismo. Vng. Iras. Ang. A writing.] Autor ad Herenn. lib. 3: Non tam necessus quantis susceptum negotii, qui motus corporis, expromere verbis, & imitari scriptura conatus sim voces. Scriptura, quæ fit scribendo, vel ut Cicero loquitur, scriptione. Et lib. 5. Reliqua scripturæ consumentur in exemplis: id est, reliquæ ejus quod scribendum est. Cic. Tusc. lib. 1: Quum verò reliqua ejus quod scribendum est. Cic. Tusc. lib. 1: Quum verò ea quæ scriptura præfecutus es sine summo amore cogitare nō potueris. Cæsonia Caligulæ Genua ait hoc scripturæ non multò liberum, sed incitatum, atque latum esse quis ignorat? & Scriptura ponitur aliquando pro vestigal, quod præcipitur è portoriis, seu pascuis, vel ipsa tarifa eorum qui præsunt hujusmodi vectigalibus: & ii, qui portus, aut portoria curabant, vectigalia describentes, aut colligentes, Magistri scripturæ, & portus dicebantur. Scriptura hujusmodi hodie est ea mancipum qui glandiatos, & pascuos saltus cedimunt. Plaut. in Truc. Nam à devium legem à me olim eram scriptum pecudē accepi, scriptum idem quod tarifa. Sic autem male gerentes, ubi non fit scriptura, unde detur, incusant publicanos, & Scripturæ magistri. Quæ verò gratia desit hæc tam parva, eorum quæ rationes conficiuntur. γραμματεῖα. Cic. ad Att. Magistri scripturæ, & portus, qui jam ut Carpinatius.

Scriptūrārii, Olim dicebantur, teste Nonio, qui postea tabularii dicti sunt quod scripturis & cōmentariis omnes aut civitatis, aut provinciarū res complecterentur. γραμματεῖς. Jul. Cæs. lib. 26. Publicanis certa assignata, ut scripturarius. Scripturarius agentes ait Festo, is dicitur qui publicus est, in qua ut per eum pascātur, necesse est ut certum æs pastor pendat publicano.

Scrīnium, ii. n. A secernendo, arca dicitur qua servantur vestimenta ac secreta. [ארון aron. Gall. Coffre ou tablier. Ital. Armario, cassetta. Germ. Ein schrein, truhe, tabernakel. Hisp. La caxa en que se guardan las cosas preciosas. Pol. Skrzynia. Vng. Zekrenj, ládo. Ang. A coffer or kiste to keep precious things in.] Plin. lib. 13. cap. 11: Alexander cepit scrinium unguentorum. Horat. 2. Epist. 1: Scrinia Lolliana. Idem 1. Serm. Satyr. 1: Jam satis est, ne te Crispini scrinia lippi Compilasse putes, verbum non amplius addam. Hæc ut diminutivum est scriniolum.

Scrīnifārius, Scriniorū custos, unde scrinium est, rerum secretarum γραμματοφύλαξ.

Scrobs, scrobis. [שחת shakhath שוחת shukhath בור bor. γραφὴ. Gall. Fossette. Ital. Fossa, buca, pertugio, cava da piantar vigne, arbori. Ger. Ein grub. Belg. Een putten. Hisp. Hoyo para plantar. Pol. Grób, dół. Vng. Verem, gödör. Ang. A pit or ditch.] Genetis tam male, quam scem Servius. Fritillaria Servius tamen ait magis masculinum esse, quàm fœmininū, & erat Plautum, quid vis Sexagenos scrobes. Quod verò Lucanus ait rursum, quid vis Sexagenos scrobes. Quod verò Lucanus ait rursum, quid vis Sexagenos scrobes: idem esse contra artem. Sunt autem scrobes, fossiones, ut puteī, vel foveæ facta terram manu fodiendo, ad vineas, vel arbores conferendas, vel ad metalla, & quæcunq; alia fodienda. Col. lib. 3. cap. 11: Cōtra bipedanea scrobe. Idē. Ante annū quàm ponas disponere voles, scrobes fodito.

Scrōbĭcŭlus, dimin. [γραφὴ. Gall. Fossette, petite fosse. Ital. Fossetta. Ger. Ein grubien. Hisp. Pequeño hoyo. Pol. Dołek. Vng. Verembe. Ang. A little ditch.] Plin. lib. 22. cap. 3: Arquerita in scrobiculis fodiuntur, hemina facis circumfusis. Colum. lib. 11: Id quod à matre arbore sum recessit, confestim à latere circumfoditur & scrobiculo facto ad imum solum præcidatur.

Scrōfa, æ, f. Sus fœmina quæ fœtus enixa dicitur. [חזיר. Gall. Une truye vieille. Ital. Porca vecchia, troia. Germ. Ein gedruckte. Bel. Een soeuw. Hisp. Puerca de vieja parida. Pol. Swania. Vng. Eme disznó, nagy disznó. Ang. An old sow.] Varro: Properca matrem scrofam sua quæque hara suos ut oportet, quæ alios aspernatur. Plaut. Capt. Horum ut cujusquam scrofam in publico conspexero. Ex aptis domatis, meis pugnis exculcabo faciem. Co. lib. 9. cap. 9: Scrofæ probantur longidum flatus, & ut fiat reliquis membris finitus à scriptis verubus.

Scrōfipascŭa. Qui pascit scrofas. [γοιροβοσκὸς. Gall. Porchier, qui paist ou nourrit ces porcs. Ital. Porciere, porchiere. Germ. Der die schweine zu essen gibt. Hisp. Guarda de puercos. Pol. Swinopas. Vng. Disznásznak pásztora. Ang. A herdsman of swine.] Plaut. in Capt. Tum pastores scrofipascæ qui olant furtum fures.

Scrofŭlæ, ſp. Proprie dicuntur inflammati adenes, in collo præcipue, in ala & inguinibus consistentes, ita dictæ a tubis, qui peculiariter hoc morbo intelligantur. [χοιράδες. Gall. Escrouelle. Ital. Scrovole. Ger. Krüsen. Hisp. Lamparones. Pol. Krzywki, wrzody. Vngar. Sertyes varrigy. Ang. The kings evil, or an inflammation of the throat.] Latini tumidas appellant. Vide Cel. lib. 1. cap. 18. & infra in dictione SUFFIMEN.

Scrōtum, i. (Frugotus id est testiculorum sæculus, quem nonnulli cutem scortum appellant, quòd quandam cutis tactilis simil. ud nam referat. [Γόγγος. Gall. La peau en laquelle sont contenus les genitoires. Ital. La pelle ovvero pende-fora testicoli. Germ. Der hodensack. Hispan. La bolsa de los cojones. Pol. Mosznia. Vng. Mandorlag. Ang. The skin or bag in which the stones & seed of the male are contained.] Scortex enim veteres appellabant quæcunque exuta aut pelle constabant.

Scrupēdis. Qui ægrè incedit, ab eo quòd qui per scrupos & lapillos incedit, difficile ingrediuntur. [Pol. Tasknący, mający chodzić. Hinc scrupedes mulieres veteres eas vocabant, quæ tardè ingrediebantur, aut difficulter consistebant. Actius apud Varronem Scrupedæ strabilæ.

Scrupis, pumex. Calculus, seu lapillus ex quo pedes aut quantumlibet offendens. [גרוף garuf, גרוף garuf. Gall. Une pierre ou grauois. Ital. Pietrella, pietruzza. Ger. Ein kleines Berglein. Hisp. Guijarro pedrezico. Pol. Kamień, wirzyć, żwir. Vngr. Kövecz. Ang. A little stone.] Festus: Scrupi dicuntur aspera saxa, & difficilia attrectatu.

Scrūpĕus, a, um. Qui est lapidosus. [גלמוד. Gall. Pierreux, graueleux. Ital. Sassoso. Ger. Voll grimm vñ riss. Hisp. Cosa de cantos, piedras, ò pedregosa. Pol. Kamienisty. Vngar. Kövecses. Ang. Full of little stones or gravel.] Virg. lib. 6: Spelunca alta fuit, vastoque immanis hiatu, Scrupea, tuta lacu nigro. Scrupeum. Idem. Lucanus: Scrupeis; angusta vacant ubi littora saxis, Impetuit terræ & Scrupus etiam accipitur pro ænigmate, tum pro nodolo quopiam argumento. Gell. lib. 12: Quæ Græci αἰνίγματα. Latini scrupos appellaverunt: tales etiam Græcis iidem γρῖφοι appellantur. Ea enim est genuina lectio; quamquam in vulgatis exemplaribus scirpos perperam legamus.

Scrupillus, li. diminutivum à scrupus, m. Proprie lapillus brevis, & asper, quem calceus latens, plerumq; nos lædit, pedisq; dolorem creat. [גלמוד. Gall. Vne petite pierre ou gravois. Ital. Sassolino, picciola pietra, pietricella. Germ. Ein klein steinlin, oder so die gar scharff sein den schuhen trucket. Belg. Een steen. Hisp. Chinarro pequeño. Pol. Kamyk. Vngar. Kövecske. Ang. A little stone or thing that annoyeth.] Unde pro tolerantiæ & difficultate proverb. [חלאה chalah חלאה chalah חלחלה chalchalah. Gall. Difficulté, fascherie, facherie. Ital. Duolo, difficoltà, pensiero. Ger. Ein verdrieß, ein ungemach so einem wehe thut. Hisp. Gemido, ansia. Pol. Frasunek, boleść. Vngar. Gyötrelem. Ang. A difficulty, a trouble.] Cicero pro Sexto Rosc. Hunc mihi ex animo scrupulum evelle, qui me diu noctuque dimidiat, ac pungit. Idem pro Cluentio: Bertramus adhuc est hominis scrupulus, ac dubitatio. & Scrupulus etiam, vel scrupulum, genus est exigui ponderis pendentis certam partem drachmæ hoc est, obolos duos. A Græcis dicitur γράμμα: hoc est, littera, quòd alphabetum apud Græcas quatuor & viginti literas habet, in quot scrupula dividuntur uncia. [Gall. Scrupule, de poix & d'once. Ital. Scrupolo. German. Der ein halb unce quintin: dann 24 scrupel machen ein uncz. Hispan. Escrupulo. Polon. Tyciąca część uncyi. Vngar. Lotnus harmad resz. Ang. The third part of a dramme.] Tanaus apud Festum: In scrupulis rimis drachmam. Valer. Max. lib. 4. de Paup. Eadem gens nollum ante scrupulum auri habuit. Ovid. de Remed. Qui nunc parum mavatur, scrupula myrrha novem. Cicero Att. Illud cognitum est, nullum esse argenti scrupulum in illa insula. & Scrupulus et ara mensura est in metiendis terris, continens pedes quadratos centum. Colum. lib. 5. cap. 1: Igitur jugerum, ut dictum, habet quadratorum pedum millia XXVIII & DCCC; qui pedes, efficiant scrupula CCCLXXVIII.

Scrupōsus, unde scrupulosus. [Polon. Chropowaty. Vngar. Köves, homokos.] Apul Florid. lib. 2 Pariter enim ut qui hæredium scruposum, & agrum scrupulum, metas supinas, & sentecta metiri colunt.

Scrupulōsus, a, um. Qui scrupulis abundat. [γραμμώδης, διαγραμμώδης. Gal. Pierreux, graueleux, ou gremeleux. Ital. Pieno di sassetti.

Ger.

Ger. Voll scrupulen tilgen, oder getzen. Hisp. Llena de escrupulos, ó pedrezitas. Pol. Kamyenisty. Vng. Kövecske, darabos. Ang. Full of little stones.] Plaut. in Capt. Nam meos scrupulosam vehar cõmeatu viam. Cic. 4. Tusc. E quibus, tanquam ex scrupulosis cotibus, erat exegavit oratio. ¶ Per translationem accipitur pro anxio, tristi, & solicito. [Gr. Καταμερίζω, ἀδιαφορῶ, ἀμελῶ. Gall. Scrupuleux, trop curieux, pointilleux, qui est difficile. Ital. Pieno de dubbi, e difficoltà. Germ. Angstlich, zweyfelhafftig, oder sonst nachdencklich. Hispan. Muy dudoso, cuidado, lleno de dudas. Polon. Troskliwy. Vng. Gondos, aggodalmas.] Val. Max. lib. 2. Quis tam scrupulosa, cuta, parvula quæque momenta religionis examinare videretur.

Scrupulosè, adverb. Anxiè, difficulter, religiosè. [Καταμερίζω, ἀδιαφορῶ. Gall. Scrupuleusement, avec difficulté & chagrin. Ital. Con difficultà & dubbio, scrupolosamente. Ger. Schwärlich, Mit zweyfel und sorgfältigkeit. Hispan. Con mucha cuidado, muy de dentro. Polon. Zeruliwie. Vngar. Kolegen. Ang. Well: doubtfully, difficultly.] Colum. lib. 8. cap. 8: Atque dona, vel aucupio contingunt, minus scrupulosè probanturid est, difficulter.

Scrupulosè, adv. Anxiè, admodum exquisitè atque anxiè. [Pol. Bardzo pilnie. Vng. Kötsegin kivagharachianul, szegyelmaskodo.] Columel. in præfatione lib. 1: Nec minus corporis gelticulatorem scrupulosissimè inquirant, saltationis ac muliebris rationis studiosum. Colegendum correlè.

Scrupulositas, tis. Anxietas, difficultas. [דאגה דאגתי dagháh dagháthi דרדה dardaháh. Καταμερισμός, ἀμέλεια. Gall. Scrupulosité, difficulté. Ital. Difficultà, gravezza. Ger. Angst, sorgfältigkeit. Hisp. Cuidado, pesadumbre. Pol. Troska, pilność. Vng. Gondos dolog, nehezség. Ang. Difficulty.] Colum. lib. 11. cap. 1: In hac autem ratio disciplina non deliberatur ejusmodi scrupulositas.

Scrupulosus, a, um. Quod ad scrupulum pertinet. [Καταμερίζω. Gall. Appartenant à scrupule, de poix de deux onces. Ital. Appartenente à scrupolo. Germ. Das zu einem scrupel gehört. Hisp. Perteneciente á escrupulo. Vng. Az mi az, ittalvaló nemü. Ang. Of the weight of the 3 part of a drachma.] Plin. lib. 33. cap. 3: Proinde dicunt quantum auri sit in ea, quantum argenti, vel aeris, scrupulari differentia.

Scrupulatim, Per scrupula. [Καταμερίζω. Gall. Par le menu, par scrupules. Ital. Minutamente, à scrupoli. Ger. Bey den minsten stücklein. Hispan. Desmenuzadamente, por escrupulos. Polon. Pokawałku. Vngar. Aprokent. Ang. By little pieces, by little pieces.] Plin. lib. 22. cap. 24: Scrupulatim quidem colligere, ac miscere vires, non conjecturæ humanæ opus, sed impudentiæ est.

Scrutæ, arum, f. f. [חרסים charesim ḥarsiyim. Gall. Vieux fers, ou vieux draps mis. Ital. Stracci, barnesi. Germ. Alterley alt gemmet, und gestuckt werck das nicht viel mehr wärt ist. Hisp. Vestidos viejos. Pol. Wszelkie y wszelmyszy. Vng. Ommetsze, al kapot marha. Ang. Old and worn garments.] Annius ista vetter, domi dictæ frigidæ, & jumentorum fœtæ, refixi clavi, ædepol genus alia quæ vilissima proxeneta venalia habeat, quos antiqui ferretarios quomodo appellabant. Horat. lib. 1. Epist. Vetus ut memorat Philippus Vilia vendentem tunicato scruta popello Occupat. Lucil. apud Gell. Noct. Attic. lib. 3: Quidem? scruta quidem ut vendat scrutarius, laudat. Cæl. lib. Antiq. 10. cap. 8: Verbo Scruta, veteramenta significari puto omnia ista, quæ quũ usu jam detrita sint, pretio tenui dominum cõferunt.

Scrutarii, æ, m. Scrutorum venditor. [Καταμερίζω. Pol. Takowy sprzedawca. Gr. Ἀποδύτης.] Ut Sagaria, cornacularia, interaria. Apul. lib. 2: Scrutariam facitis.

Scrutor, ari, d. p. Inquiro, investigo. [חפש chaphas חקר chakar דרש dharash. Ἐξετάζω, ἐρευνάω. Gal. Fouiller & chercher soigneusement. Ital. Cercare. German. Nachsuchen, ergründen, fleissig erforschen. Hisp. Buscar, escudriñar. Pol. Wdzie warzyć, szukam. Vng. Keresem, kutatzom. Ang. To search, to diligently enquire after.] Cic. pro Rosc. Amer. Non excutio te, si quid forte ferri habuisti, non feruto, nihil ad me pertinere arbitror. Plin. lib. 5. cap. 11: Polybius annalium conditor ab eo accepta classe, scrutandi illius orbis gratia circumvectus prodidit, &c. Horat. 1. Epist. 18: Arcanum neque tu scrutaberis ullius unquam, Commissumque teges, & vino tortus, & ira. Plin. lib. 8. cap. 40, de canibus: Sed in venatu solertia & sagacitas præcipua est, scrutatur vestigia, atque persequuntur, &c. q. Legitur & scruto apud antiquos active voce: quod & Nonius annotavit. Vide compositi perscruto, quo ultus est Plautus Aul. Postremò nunc jam perscrutavi.

Scrutator, oris, m. Investigator. [חפש chaphas דרש dharash. Ἐξεταστής, ἐρευνητής. Gall. Fouilleur, enquereur. Ital. Cercatore. Germ. Ein nachsucher, erforscher, nachgründer. Hisp. Buscador, escudriñador. Pol. Szperjący. Vngar. Keresõ, kutatzó. Ang. A diligent searcher.] ut Pallidus lenitor auri. Lucil. lib. 4. Stat. 3. Syl. Quodque legit mersos pelagi scrutator Eoi.

Scrutinium, ii, n. Investigatio, inquisitio, scrutor. [חפש chaphas חקר chakar מחקר mechkár. Ἐξέτασις, ἔρευνα. Gall. Recherche, enquisition. Ital. Inquisitione, cercamento. Germ. Ein erforschung/ nachgründung, ersuchung. Hisp. Cosa de escudriñar, inquisicion. Pol. Wnie dowanie, wymacowanie. Vng. Keresés, kutatás. Ang. Diligent searching or seeking.] Apul. lib. 9: Postremum magistratus placuit, ob virtutem centupantem scrutinio detegere.

Scrutinum, Vetus pro sequestro ulurpatum, unde scrutinium, quo verbo usus est Varro. Gell. lib. 20. cap. 10.

Scülpo, is, pli, ptum, ere. 3. Cædendo imaginem aliquam efficio, imaginem in materiam aliquam insculpo. [פתח pathach פסל pasal. Γλύφω. Gal. Tailler, graver. Ital. Scolpire. Ger. Ein was hineinwerts schneiden, graben, auffgraben. Belg. Gryten, hemmen, graven, snyden, oft in houden snyden. Hisp. Esculpir ó entallar. Pol. Rzyć, wyrzynać. Vngar. Kapni faragok. Ang. To carve or grave.] Fit proprie in marmore & aliis lapidibus in pura fieri dicitur: conflatur vero in metallis quæ solvi possunt, aeque conflatur, ut auro, argento, & cæteris. Plin. lib. 36. cap. 4: Marmore sculpendo primum omnium inclaruerunt Dipœnus & Scyllis. Ovid. 10. Metam. Interea niveum mira feliciter arte Sculpsit ebur. Diomedes tamen contendit sculpo Latinum non esse, ejusq; loco scalpo dicendum esse. Quod si verum est, codices fere omnes mendosos esse oportet, in quibus sculpere frequenter occurrit.

Sculptor, tis, verbale, m. t. Qui sculpit. [חרט charat פתחי pathachi מחקה machakkáh פסלי pasili. Γλύπτης, γραφεύς. Gall. Tailleur, graveur. Ital. Intagliatore, scultore. German. Ein hutz schneider, bethauwer, der etwas gräbt oder auffsitzt. Hispan. Escolpidor ó entallador. Pol. Rzyciarz. Vngar. Kõfaragó. Ang. A carver or graver.] Plin. lib. 20. cap. 13: Sculptores, & pictores utuntur. Idem lib. 35. cap. 5: Jam fuerat in Chio insula Malas sculptor, deis filius ejus Micciades, &c.

Sculptĭlis, e. Quæ auro, argento, ære, ferro, lino, rhore, marmore, vitro, gemma, opera nostra effingit. [פתח pathach מקלעת miklaáth פסלי pasili. Γλυπτός. Gall. Taillure, gravure. Ital. Intagliatura, scoltura. German. Gut schnitzte oder gehauwene arbeit. Hispan. Esculpidura, entalladura. Pol. Spiżarnia. Vngar. Kõfaragás. Ang. A carving or graving.] Plin. lib. 16. cap. 40: Hederæ in sculptilis facilitatem.

Sculptĭle, is, n. t. Quod sculptum est: ut Sculptile simulacrum. [פסל pesel מפסלת mephsolath פסילים pesilim. Gall. Graué taillé. Ital. Intagliato, scolpito. German. Ein geschnitzet oder gegraben bildwerck. Hisp. Cosa esculpida ó entallada. Pol. Wiobrazowe. Vngar. Faragot kõ. Ang. Thing graven or carved.] Ovid. 4. de Ponto: Signa quoq; in stella nec sum formosa cumali, Et rorum Numidæ sculptile dente opus. Numidam dentem vocat ebur è dente elephanti Numidici.

Sculponĕum, i. p. Calcei ex lana confecti. Plaut. Casin. Qui quæso potius quàm sculponeas, Quibus barbarus ibi os Navius: Sculponeis barbarè fuit latera. [Καλίγιον ἐκ τριχῶν ἐργασμένον. Gal. Soller fait de laine. Ital. Scarpa di lana. German. Wollin schuh oder stifelschuh. Hisp. Capato de sieltro. Pol. Kapcye pilśniane. Vng. Gyon. Ang. Shoes of wool.] Hinc Sculponeatus, dicitur qui est sculponeis indutus. [Ὑποδεδεμένος καλίγιον ἐκ τριχῶν. Gall. Chaussé de soulers de laine. Ital. Calzato con scarpe di lana. Ger. Der wollin oder filtzschuh an hat. Hisp. Calçado con capatos de lana. Pol. Obuty w pilśniane. Vng. Az kinek gyon lábai vannak. Ang. That wears woollen shoes.] Varro: Asperio sculponeari, pigeo sequi cornicis. Scribit Caro Sculponeas nonas alternis annis dari oportere familiæ rusticanæ.

Scurra, æ, m. q. Turpiter facetus, in jocando verecundus, & qui risum audientibus turpibus dictis commovet. [Γελωτοποιός, βωμολόχος. Gall. Vn plaisantier, vn bouffon. Ital. Buffone. German. Ein spassvogel / der schabab / der nichts ist dann das er allen leuten machen kan. Belg. Een rabbauw / een schimpaert. Hisp. Escarnio ó vano. Polon. Błazen. Vngar. Tsufolo, fülelõ, kedvetlenség. Ang. A jester or scoffing or flouting fellow.] Pythagoras scurram quendam vocitavit, quòd ingenue homines sequi soleant opulentiores aliquid promerendi causa. Cic. pro Quintio: Memini, vetus est, de scurra mimo fieri posse divitem, quàm patremfamilias tieri posse. Idem 5. Verr. Albam habebo judicem, cum homine qui se ipse scurram improbissimum esse humani vult, quæ à scurris petitio semper gladiator, quam contra appellatus sit haven. Satyr. 13: urbani fugitivus scurra Catulli.

Scurrĭlitas, f. t. Turpis, & procax dicacitas, neque temporis neque loci, neque personarum respectum habens. [Ἰδιωτισμός, βωμολοχία, χαριεντισμός. Gall. Mesdisance. Ital. Mesdire di compagnia, con motti disonesti. German. Ein vnzeitige / vnbescheidene / vnzüchtige dapffere / vnd ehrliche reden. Hisp. Aquel hablar de cosas sucias. Pol. Błazeństwo. Vngar. Tsufolás. Ang. Malapert scoffing.]

Scurrĭlis, e, pro. prod. Qui movet risum cum turpitudine. [Γελωτοποιός, βωμολόχος. Gall. De plaisanterie. Ital. Buffone. German. Ein zu grob / spöttig oder schimpffer. Hispan. De truhan. Polon. Ktory mowi rzeczy sromotne, plugawe. Vngar. Tsufolo, szemtelen, szeretlen. Ang. Jesting to a malapert or scurvie scoffer.] Cic.

2. de

a. de Orat. Ne aut scurrilis jocus sit inimicus.

Scurrilitèr, adverbium. Procaciter. [μετὰ κακοηθείας. Gall. En bouffon, en plaiſantant. Ital. ſcherzevolmente. Ger. Mit ſchimpfen ſchmpffen. Hiſp. Truhanamente. Pol. ſkurſkie. Vng. Gunyoſſan, emberiemlöl. Ang. Like a ſcurre or flatterer.] Plin. Epiſt. 9. Quid hunc putamus domi facere, qui in cantare, tam ſero tempore, tam ſcurriliter ludat?

Scūrrōr, aris, dep. Scurram ago. [βωμολοχεύομαι. γελοιοποιῶ. Gall. Plaiſanter & dire mots pour rire. Ital. Fare ſcherzi. Ger. Schimpfen. Hiſp. Truhanear. Pol. Wyſtrzegaſie ſzarcac. Vng. Tſufſolok. Ang. To ſcoffe, mocke, ſcurre.] Horat. 2. Epiſt. 18. Scurror ego ipſe mihi, populo tu. Idem 1. Epiſt. 19. Scurrantis ſpectem præbere profeſſus amicum. Hoc eſt, turpiter adulantis.

Scūtālē, huius ſcutalis, pen. prod. n. t. Liv. 8. Bel. Maced. Centum fundibulatores ab Aegio & Patris & Dymis acciti. A patriis in more quodam gentis, faxis globulis, quibus termè arenæ immiſtis ſtratu litora ſunt, funda mare aperium inceſſentes exercebantur. Itaque longius, certius & validius ictu quàm Baleares fundibulatores coelo ubi tunc, & eſt non ſimplicis habenæ, ut balearica alterutro gentium fundaſſe dicitur plex ſcutale crebris ſutilis duratum, ne laxa habena vel uteretur in jactu glans, ſed libraca cum ſedem velut nervo miſſa excuſſiam.

Scuta, vel potius Scutra, vaſis genus. Vide SCVTVLA & SCVTELLA.

Scūtellā. Vide SCVTVM.

Scūtrīca, æ, penult. corrept. f. p. Genus verberis e loris ſutilis Græco σκύτη, quod corium ſignificat, vel pellem. [σκυτικὴ. Gall. Eſcourgée, ou fouet de lanieres de cuir. Ital. Sferza, ſcoreggiata, ſpezie, bacchetta, ſferza. German. Ein lederne geiſel, ein geiſſel mit lederin riemen. Hiſpan. Azote de correas para azotes. Pol. Bycz. Vng. Oſtor. Ang. A ſcourge or whippe.] Martial. lib. 10. Scutica ducloci bovilis Scythæ pellis, Qua vapulavit Marſyas Celænęus. ¶ Rubere ſcutica. Iuven. Satyr. 8. hic frangit ſcrutilas, rubet illic flagellis. Hic ſcutica. Horat. 1. Serm. Satyr. 3. adſit Regula peccatis, quæ pœnas irroget æquas. Ne ſcutica dignum horribili ſectere flagello.

Scūtrīlicium, Vaſis genus apud Catonem de Re ruſt. cap. 10. & videtur ex figura Græca derivari à ſcutra. Eſt enim ſcutra vaſis genus, quod & ſcyphum dicitur.

Scūtum, i, n. ſ. Armorum genus, quo pugnantes corpus tegunt, dictum quòd excudatur, id eſt, corio, live pelle, qua obtegebantur. [θυρεὸς. γέρρον. Gall. Bouclier. רמח. Ital. Scudo, targa. Germ. Ein ſchild. Ein ſchirm in Schlacht vnd ſtreit. Belg. Een Schilt. Hiſp. Escudo, paues. Pol. Tarcz. Vng. Paiſ. An. A ſhielde or ſhield.] Vel à ſcutula, ut inquit Varr. quòd à minutis correctum ſit in tabulis. Plin. lib. 35. cap. 3. Scutis enim, quibus apud Troiam pugnatum eſt, contiebantur. Cæſ. 5. bel. Gall. Quo percuſſo & exanimato, hanc ſcutis protegunt hoſtes, & in illum univerſi tela conjiciunt. Cic. 2. Tuſc. Ignavus miles ac timidus ſimulac videat noſtrum, abjecto ſcuto fugiat quantùm poſſit. Virg. 8. Aen. Scutis protecti corpora ſigunt. Ovid. 7. Fab. Lecta ſuper galeas, ſcutaque longa tonant.

Scūtŭlum, i, Parvum ſcutum. [ἀσπίδιον. Gall. Petit eſcu. Ital. Picciolo ſcudo. Ger. Ein ſchildlein. Hiſpan. Pequeño eſcudo. Polon. Tarczka. Vngar. Paiſocska. Ang. A little ſhielde or ſhield.] Cic. 2. de Nat. deor. Cum pelle capruina, cum haſta, cum ſcutulo, cum calceolis repandis.

Scūtātus, a, um. Qui ſcuta facit. [ἀσπιδοποιός. Gall. Faiſeur de boucliers ou eſcus. Ital. Colui che fa i ſcudi o le targhe. German. Ein ſchildtmacher. Hiſpan. El que haze eſcudos o paues. Polon. Tarczarz. Vngar. Paiſoſ gyartoia. Ang. That maketh buckler or ſhields.] Plautus Epid. Id modò videndum, ut materia ſuppetat ſcutatis.

Scutella in arboribus emplaſtratis. Plin. lib. 17. cap. 16. Ergo amputatis omnibus ramis, ne tuscum avocent, ſicciſſima ut parte, quaque præpinguis cernatur hilaritas, exempta ſcutula (ita ne deſcendat ultra ferrum) ſcortici imprimitur ex alia cortex par cum ſui germinis mamma.

Scutātus, ta, tum, Quod ad ſcutra pertinet. [ἀσπιδικὸς. Gall. Appartenant à bouclier & eſcu. Italic. Pertinente à ſcudo o targa. Germ. Das zu ein ſchilten gehört. Hiſp. Perteneſciente a eſcudo o paues. Pol. Tarczi albo tarczy należący. Vng. Paiſoſ vala. Ang. Belonging to bucklers.] Unde Virg. lib. 2. de Romana militia habebant fabricas ſcutarias, & loricarias, quibus armorum genera formabantur.

Scutātus, a, um, Scuto armatus. [ἀσπιδοφόρος. Gall. Armé de bouclier ou rondelle. Ital. Armato di ſcudo o di targa. Ger. Der mit einem ſchild geruſtet iſt. Hiſp. Armado de eſcudo, eſtudado con eſcudo. Polon. Tarczami ſie targaiący albo zaſtrzyniony. Vng. Paiſoſ. Ang. Armed with a ſhield.] Cic. 2. Philip. Agmine quadrato, ſcutigeris ſequuntur ſcutati milites, &c. Virg. 9. Aen. Percensum ſcutati omnes Volſcente magistro.

Scutŭlā, æ. f. p. Forma rotunda, quales aranea contexit. Inde ſcutulata figura dicitur quæ telæ aranearum ſimilitudinem habet. Plin. lib. 11. cap. 23. Quanta arte etiam pedibus ſcutulato rete graſſantes. ¶ Eſt & ſcutula vaſculi genus, unde diminutivum deducimus ſcutella. [קערה. κύμβη. σκυφίδιον, φιάλιον &c. Gall. Vne platine creuſſe, vn petit plat. Ital. Scudela. Germ. Ein kleine ſchuſſen. Belg. Een Schotel. Hiſp. El eſcudilla. Polon. Miſa. Vng. Tallerka. Ang. A platter or diſhe.] Martial. lib. 8. Bellalem ad ſcutulam lexto pervenimus anno. Idem lib. 11. Scimplet gabatas, paropſidesque, lebetes ſcutulas, cavas & lances.

Scutella, æ, f. p. Vaſis genus rotundi, concavi, quo minutal ex carne, vel oleribus in menſam exhiberetur. [κύμβη. κυμβίον. Gall. Eſcuelle. Ital. Scudela. Germ. Ein kleine ſchuſſel. Belg. Een Schotel. Hiſp. Eſcudilla. Polon. Miſeczka, miſeczka. Vng. Tallerka. Ang. A diſh.] Eſt autè diminutivum à ſcutra, ſicut à mantra mantella, aut certè à ſcutula. Cicer. 3. Tuſc. Erigamus huic grabato. Quamobrem? Collocemus hinc ſcutellam plumeam, pfaltria adducamus, hedychrò incendamus, demus ſcutellam dulcis æpotionis, aliquid provideamus & ſubi.

Scūtŭlātus, a, um, Ad ſcutellæ ſimilitudinem factus. Dicitur quæ quibuſdam orbibus, ſeu circulis, quaſi ſcutalis eſt diſtincta, id aranearum ſimilitudinem accedentibus ſuven. Satyr. 11. Cærulea indutus ſcutulata, & galbana tunica. Hæc autè textura genere olim præ cæteris commendabatur Luſitanis. Id autem fere erat ejuſmodi, quale cernimus in aranearum telis: quorum etiam ſcutulata dicuntur à Plin. lib. 11. cap. 23. ¶ Eſt & ſcutulatus color, in equis præ cæteris commendatus, quem vulgus ad exiguorum poma ſimilitudinem appellat. Meminit ejus coloris & Palladius in menſe Martio, cap. 13.

Scutĭfĕr, ĕra, ĕrum, à Plauto ſumitur pro armigero, qui ſcutum domini gerit, qui & ſcutifer dicitur. [ἀσπιδοφόρος &c. Gall. Qui porte l'eſcu ou bouclier. Ital. Che porta lo ſcudo. Germ. Ein ſchildtträger. Hiſpan. El que trahe el eſcudo. Polon. Ciż ſpraw tarczy albo tarczownik. Vngar. Paiſoſ hordoia. Ang. A page or ſeruitor that beareth the ſhielde or buckler.]

Scylax, [σκύλαξ κύων.] Catulus Latinè dicitur. ¶ Eſt præterea Scylax, apud Suidam, nomen inſignis Mathematici, qui ad Polybii hiſtoriam ſcripſit Antigraphem.

Scylleta, Loca in quibus ſcyllæ pisces capiuntur. Cic. de Leg. Agrar. contra Rullum: Hac lege Tribunitia Decemviri vendent agrum Campanum, accedet ei mons Caurus, accedent Scylleta ad Minturnas.

Scymnus, [σκύμνος &c. Gall. Lionceau, le petit d'vn lion. Ital. Leoncino. German. Ein iung Lewen. Hiſpan. Leoncillo, hijo de leon. Pol. Młode lwa, lwie. Vngar. Oroſlan kölyök. Ang. A lyons whelpe.] Significat leonis catulum, ut aliarum ferarum ſcylacia, Iulio Pollucc auctore. Lucret. lib. 5. Ac catuli pantherarum, ſcymni que leonum.

Scynīpēs, ĕdis, m. f. Genus animalis, quod pennis ſuſpenditur per aëra volitans, ſed adeò ſubtile & minutum, ut oculi vitium, nisi acutè cernentis, eludat. Corpus tamen cum inſederit, acerbiſſimo tentiginis ſtimulo ita, ut quem volitantem quis videre non valet, ſentire ſtimulantem. Vide CYNIPES.

Scȳphĭlus, ſcyphi, m. ſ. [גביע. ἀβαβὴς ὀρθὸς εἰς ἄκρον. Gall. Vaiſſeau à boire. Ital. Coppa, tazza, bicchiere, gotto. German. Ein trinckgeſchirr, ein weiter becher. Hiſp. Cierto vaſo para beuer. Pol. Kubek. Vng. Pohar. Ang. A cuppe or taſſe to drinke in.] Vaſis pocorii genus, quod propriè Herculi attribuitur, teſte Macrobio Saturn. lib. 5. cap. 21. ſicut cantharus Libero patri. Hoc veteres in ſacris uſi ſunt, & in conviviis. Virgil. 8. Aen. Et implevit dextram ſcyphus. Horat. Epod. 9. Capaciores aſferi huc puer ſcyphos.

Scyrĭcum, Coloris genus apud Plin. lib. 35. cap. 7.

Scytăla, æ, vel Scytale, es. f. p. σκυτάλη. Mus araneus Latinè dicitur. Columel. lib. 6. cap. 17. Muſque araneus quem Græci σκυτάλην appellant quanvis exiguus, dentibus non exiguam pellem molitur. Plinius libro 31. cap. 5. Eadem vis contra venenatorum omnium morſus, privatim ſcytalen & angues. ¶ Eſt etiam ſcytale, genus ſecretioris epiſtolæ quo olim duces exercituum utebantur. Lacedæmonii unde & Scytale Laconica appellata eſt. Id autem erat hujuſmodi. Imperator ad bellum proficiſcenti Lacedæmonium furculum dabant teretem, alteriúsque omnino limilem penes ſe retinebant. Deindè ſiquid ſecretioris rei iacidiſſet, in loro quodam tenui prius ad furculum adaptato, quod viſum eſſet præſcribebant, illudque mittebant, quod loro illo per furcam ſuum circumplicato, literisque coëuntibus, commodè quod ſcriptum erat perlegebat. Vide de hoc plura apud Gell. lib. 17. cap. 9.

Scythis, dis, genus lapilli. Martial. Ut quatùm ſmaragdus una, Scythis altera. Iaſpis tertia vocabit.

S ante E.

Se. Præpoſitio eſt ex earum numero, quæ quòd extra compoſitionem non inveniantur, inſeparabiles à Grammaticis dicuntur.

cuntur. ¶ Compositæ verò divisionem, sive separationem ferè significant, eo quemadmodum Δ, apud Græcos ut Separo, Seduco. ¶ Nonnunquam & privationem seu negationem à ciut Secedo, ut Seduco: ut Segrego, ut Sejungo, ut Seligo pro ut Separamus, ut Sevoco. ¶ Est & septonomen cui proxima accessavi vis alia a genitivo sui. Sonat quod etiam cum tripla componitur. Virg. 3. Aeglog. Attribi fecisse mihi non ingratus Amyntas.

Sebum, pro, n. Sevum, [vide. Gall. Suif. Ital. & Hispan. Sevo. German. Butter. Polon. Loy. Vulgar. Fagina. Ang. Suet or tallow.] Vide Sevaceus, a, um, quod extebo sive sevo confectum est. Pro quo Sui Candelæ fumales.

Sēbŭlĕ, verbum Sevo oblucere [macula. Gall. Mettre ou salir de suif, faire suif. Ital. Sporcare con sevo. Ger. Mit unschlit beschmieren oder beschmutzen, unsauber machen. Hisp. Ensebar, untar con sebo. Pol. Ubrudzic sie. Vulg. Maculare. Ang. To smear with suet, to foul or make nasty.] Col. lib. 12. cap. 42. Ferùs autem tot malorum cruor illa permanet, tot pulices, pices incidet, candelas tebare. Quid autem proprie sit Sebum sive sevum, & quomodo differat ab adipe & pingui, annotavi supra explicationis in dictionem ADEPS.

Sēcălĕ, pen. prod. n. t. [Pol. Siekla. Ang. Rye.] Frugis genus, tantum adarescendam famem tenuiorum urbi, sed grande dispulit. Hic omnium in Italia confertur, panisq; ei melior. Gallo, inquit Ruellius, una littera detorta Sedeno vocant: de quo vide Plin. lib. 18. cap. 16.

Sēcămentum, Vide SECO.

Sēcēdo, is, pen. prod. cessi, cessum, e. t. Sensum ab hominū frequentia recedo. [סור sur. הלך halach abscedere, pedibus. Gall. Se retirer, s'en aller. Ital. Partirsi, andar via, ritirar. Germ. Weg oder hinweichen, hinnen weichen, sich von den Leuten geben. Belg. Terugtrecken. Hisp. Retirarse, apartarse. Pol. Wynosic. Vng. Elmenny. Ang. To go a part from other.] Plaut. in Amph. Secede huc mi Sosia loquendi in Carcul. Fugite omnes, abite, & de via secedite. Liv. 10. vel. Maced. Poscit aquam venisse eos nuntiis, secessisse in partem interiorem cū duobus amicis, totidem custodibus corporis. Ovid. lib. 4. Trist. Eleg. 8. Sed modò quos habui, vacuos secedere in hortos.

Sēcessĭo, onis, fe. Secessus, discessus, sive recessus in locum secretiorem. [סור sur. הלך halach abscessio. Gall. Retirement à part, separation. Ital. Partimento, cessione, partita. Ger. Weichung oder abgesünderung. Hisp. Retiramiento, ingar secreto, & non frequentado, apartamiento. Polon. Odstąpienie sie od ludzi, v. Stąpowanie. Vng. Ki fele valo menetel. Ang. A going a part.] Hinc secessionem labis eorum dixit Cic. pro Murena, pro secreta coitione quæ fit sine arbitris, non sine suspitione conspirationis. Recessum, inquit, seductiones retinum, secessiones reipsorum animadverti. ¶ Ponitur aliquādo pro secessione, quū populus in diversas partes discedit. Cicer. pro Ligario: Secessionem tu Claro exstimavisti, Cæsar, non bellum.

Sēcēssŭs, ūs, m. q. Discessus in locum solitarium, minùsve frequentē. [סרה sarah abscessus. Gal. Retirement à part, lieu ou on se retire à part. Ital. Luogo dove si ritirano. Ger. Weichung, abgesünderung von den Leuten: item, ein frey und abgesünderet ort. Hisp. Retiramiento, ingar secreto, & no frequentado, apartamiento. Polon. Odstąpienie sie od ludzi, v. Stąpowanie. Vng. Ki fele valo menet. Ang. A going a part from the company, a place where no body is a part.] Ovid. Carmina secessum scribentis & otia quærunt. ¶ Nonnunquā locus ipse secretior, & ab hominum turba aspectuque remotus, significat. Virgil. 1. Aen. Est in secessu longo loci. Plinius Epist. 13. lib. 2. Ille meus in urbe, ille in secessu contubernalis fuit etiam vitæ. Idem Epist. 15. lib. 3. Per secessus libellos meos in secessu legam. Secessus avium. Plin. lib. 10. cap. 29. Sed in secessu avium & noctium paucis diebus latere traduntur.

Sēcerno, is, crevi, cretum, ĕre, t. Divido, separo, discerno, segrego. [הבדיל habdil הפריד hiphrid בדל badal, הפרש hiphrish, הבדל habdel. Gall. Separer, mettre à part. Ital. Spartire, dividere, separare. Ger. Voneinander scheiden oder absondern, absetzen, absöndern. Belg. Deelen, afscheiden. Hisp. Dividir, apartar. Pol. Oddzielic, rozgradzam. Vng. Ki valasztom. Ang. To separate, sever.] Cicer. Curio: Si à communibus rebus tempus secernas hanc quasi fabulam rerum eventorumque nostrorum. Cicero in Cat. Secernar semel à bonis. Idem de Amicit. Secerni autem blandus amicus à vero, & internosci non potest adhibita diligentia, quam omnia ficta & simulata à sincero atq; vero. Horat. in Arte. Sic hæc species olim quondam, Publica privatis secernere, sacra profanis.

Sēcrētŭs, a, um, part. ex. Sejunctus, separatus. [מובדל mubdal נבדל nibdal הבדל habdel. Gall. Separé et mis à part. Ital. Separato, messo disgiunto. Ger. Abgesundert oder abgeschieden. Hisp. Apartado, puesto aparte, o remoto. Pol. Odłączony. Vng. El valasztatot. Ang. Severed, put a part.] Cicer. 1. de Nat. deor. Habent igitur deum figuram, hic hominis, alteri similes ab æthere corjunctione frequentium & liberā. Virg. 6. Aen. Secretas q; piorum. id est, ab impiis separatos. ¶ Interdū idem est quod secretus. Quintil. lib. 9. cap. 3. Secretæ & extra vulgarem usum positæ, ideoque magis nobiles, ut novitate autem excitant, ita copia variant. ¶ Migrat interdum in nomen, & admittit comparationem. Col. lib. 9. cap. 4. Pro tutis apibus deligunt domicilia latebrosa, secretissima, ut notior Maro præcipit, videlicet pecudibus, aprico, & minimè prærupto loci statu. ¶ Secretum locum dicimus solum, & quasi à cæteris separatum. Cicero de Legib. 1. Loco publico, privato, celebri, an secreto agenda res sit, an in curia, an foro dicas, interest plurimum.

Sēcrētum, ti, n. Pro secessu. [חדר chadar abscondere. Gall. Secret, retraite, lieu pour se retirer à part, secret d'une loi ou autre. Ital. Luogo dove si ritirano, o separatamente. Ger. Ein abgesünderet heimlich ort, da man sich von den leuten thut. Hisp. Lugar secreto, do nos recogemos apartadamente. Pol. Ustronie. Vng. Titkos valo. Ang. A place, separated a part.] Plin. Epistol. 1. lib. 2. Quam pulchrum illud, quàm dulce secretum, quantum in amicitiam! ¶ Aliquando secretum accipitur pro re arcana quam nulli temerè committimus, sed apud nos tacitam servamus. [סוד sod. Secretum. Gal. Secret. Ital. & Hisp. Secreto. Ger. Verborgene vnd heimliche sach. Pol. Tayemnica. Vngar. Titok. Ang. Any private and close thing.] Quintil. lib. 11. cap. 1. Profert enim mores plerumque oratio & animi secreta detegit. Ovid. 2. Metam. Et legem dederat Saturnia nec secreta videret.

Sēcrētĭo, onis, verbale, fe. Separatio, divisio. [הפרדה hiphradah הבדלה hibdalah, הפרשה hiphrashah, הבדל habdel. Gall. Separation. Ital. Separatione. Ger. Absünderung. Hisp. Apartamiento. Pol. Oddzielenie, oddalenie. Vngar. El valasztas. Ang. Separation or putting a part.] Cicer. 2. Tusc. Dū enim interitus quasi discessus, & secretio ac dimemptus earum partium quæ nunc interiorum junctione aliquā tenebantur.

Sēcŭrĭcŭla, æ, f. dim. interprete Festo, Culter est secreus, obtongus, manubrio eburneo, rotundo, solido, junctus ad capulum argenteo, aureove: hoc clavis aureis, aut Cypriotæ quo Flamines, Flaminis virgines, Pontifices q; ad Sacrificia utebantur. à secando dicta. [Germ. Ein gaderung einer Messer, so die Opffer zu schneiden pflegten. Pol. Noszyczki.] Sueton. in Tib. Nata & inter Pontifices sacrificanti simul pro secespita plumbeum cultrum tubo eodem curavit. Idem alibi. Secespitā, aut securim, aut dolabram manu gerens, alii colle jam putant.

Sēcŭrĭum, inquit Festus, à veteribus dicebatur librum quod in sacrificio secespitā tenebatur.

Sēcŭs, adverb. Quidam à seous derivant, quidā à sero unde quandoque, sumatur pro positivo, quādoq; pro minus, vel ardius. [סור sur. Gall. Moins, autrement. Ital. Meno, altramente. Ger. Dese minder, langsamer. Hisp. Menos, en otra manera. Pol. Tammniey. Vngar. Kissebben. Ang. Or else, otherwise.] Virg. 3. Georg. nec secius annis in nugas Arbor ibis pulvis sola via limite quadret. Apul. Nec eo secius approbantur tibi nūc etiam Emitæ animantes. Accius Amphitryone, ut citat Festus: Sortè paulò quàm dixi venium.

Sēclūdo, is, pen. prod. Secordum claudo, sejungo, disjungo. [הסגיר hisgir הבדיל habdil חלק chalak בדל badal. Gall. Fermer, mettre à part. Ital. Serrar dividere. Germ. Zu thun oder beschliessen, absönderen. Bel. Afsluyten. Hisp. Cerrar, apartar. Pol. Odłączam, oddalam. Vng. A mellem rekesztem. Ang. To shut a part.] Cicer. Tusc. Nam quis te humanis vitiis contaminatum sciet, & sceleris libidinibus deditissimum decimum quodam interesse, seclusum à cœlitibus deorum. ¶ Quandoque excludo. Virg. 1. Aen. Solvite corde metum Teucri, secludite curas. ¶ Secludere vitam corpore, dixit Plautus, pro occidere.

Sēclūsa, æ, f. Aperta dicebantur, quę Gnomi [περίοικοι] appellantur eo quòd separata, ac secretiora caute à nobis propter sanctitatē aliquam vitę debeant. [Pol. Mieszkanie tylko dla ptaków.] Id genus loca Plin. appellat operanda, quod in apertis occulta sint, ne oculis profanorum obvia polluantur.

Sēclūsōrĭum, ii, n. t. in quo aliquis secordum concludatur. [אוצר otzar. Gall. Un lieu secret ou serrer quelque chose à part. Ital. Luogo dove si ripongono le cose disgiuntamente. Ger. Einort in den man etwas schleusst besönderlich. Hisp. Lugar de secreto, para algo apartado dentro. Pol. Zamkowanie. Vngar. Kulcsolo valo hely. Ang. A place to shut any thing or close a part.] Varr. de Re rust. cap. 5. Quum opus sunt ex hoc numero, ut sumantur idoneæ, excludentur in mineten um actionum, quod est conjunctum cum majore ostio, & lumine clariore: quod Seclusorium appellant.

Sēco, as, secŭi, sectum, ăre, a. Præcido, amputo, item divido, distribuo. [חתך chathak גזר gazar בתר batar חתם chatam. Germ. Gen, schneiden, hauen. Gall. Couper, trancher, couder, faire. Ital. Tagliare, fare, spartire dividere. Ger. Schneiden. Belg. Snijden. Hisp. Cortar, partir. Pol. Kaiac, ciąc, porem. Vngar. Vagom, metszem. Ang. To cut, to cut off or asunder.] Colum. lib. 2. Quum secueris autem herbam mediam, circumcisione facta. Plaut. Merc. Vel ut scias me amare, experiēndi tibi dabo. Digitū vel unum. Cic. de Orat. Atq; illi quidem caulas in pauca genera secuere,

Virg.

Virg. 1. Aen. Pars in frusta secant, verubusq; trementia figunt. ¶ Secare viam, est celeriter profici, translatione sumpta ab avibus, quæ aerem inter volandū dividunt. Virg. lib. 5. Ille viā secat ad naves. Servius exponit: id est, tenet. ¶ Aequaturi rem secat ad naves. Servius exponit: id est, tenet. ¶ Aequaturi rem Secare pro sequi. Virg. libr. 10. Quæ cursq; est fortuna hodie, quam quisque secat spem: id est, sequitur, tenet, habet.

Sectĭlis, e, um, participium. [חתוך מגוזר מגזר חתוך Chald. מגזרתא Gall. Taillé coupé fait Ital. Tagliato. Germ. Geschnitten. Hispan. Cortado. Polon. Rznący. Vngar. Elvagot, metszett. Ang. Cutt or] Cicero 2. Tusc. At erit C. Mugetur, mutilatus

Nisi sententia de secundis judicia. Ger. Erbörtheit, Unterligung, Unterdrückung der gerichten verkehrt und verkehrt. Hisp. De sentencia contraria. Pol. Gdy [illegible] sentencyi. Vng. Hamlu, velegy summajdgy. Ang. Shorthfalende, naggebende.] Secundiana, jacum Festus, quidam pro ignavia proferendi. Cato pro Reliquis. Plaut. in Poen. Nunquam secundis rebus credo tempus. Terent. in Andr. Enimvero haec nihil hoc est feminine nec, secundae. Liv. 1. 2. Dec. Fun. Sed Fanos advenas ex extremis orbis terrarum in terminos nostra cunctatione & secordia jam succrescentes.

Secorditer, sive Socorditer, Ignaviter, negligenter. [Lässlich. Gall. Lasslement, grossierement. Ital. Con dapocaggine. Germ. Hart. Sigillich, Faulicht. Hisp. Descuydadamente. Polon. Gnuśnie, leniwie. Vngar. Restelkedve, restelkedve. Ang. Slothfully, Negligently.] Sed Socordius, compar. unum, Liv. 1. ab Vrbe. Ab Alpinis socordiis res actas.

Secreto, Secretus. Vide SECERNO.

Secta, Sectarius, Sectator. Vide SEQVOR.

Sectilis, e, a pan. cor. Secatum, sive solas cum [Abgeschnitten. Gal. Coupé à part. Ital. Sedesi i dormire da se cavato filo. Ger. Besonder Eygen. Hisp. Aquello q dormire a parte. Pol. Osobnodzye. Vngar. Reszlet, Reszlet.] habet. Ang. Cut apart.] Liv. 4. Decad. lib. 9. Per occulta dilectae vetat cum manu, hiperaliquot noctes tecta ire religionis causa, ut voto pro valetudine tua facto liberetur.

Sectilitas, atis, f. ipse secundo dictus [Abgeschnitten. Gall. Coupement à part. Ital. Effi dormire da se cavato. Ger. Das Eygenbetten. Hisp. Aquel apartamiento de cosa. Pol. Osobnodzye. Vngar. Reszlet. Ang. A lying apart.] Ovid. 3 Amor. eleg. 9. Quis tibi secubitus nisi fles dira tuo sen, Has cogor fassus in aures ego ferre tuas. Catullus Argonaut. Anxiam nec mater discordis maritum expectat incubitu, cui os mittet sperare nepotes.

Secundi pon. loc. p. Tres a secundo dicti, ut an Varro, libr. de Ling. Lat. 5. [Unterzeichnet. Gall. Seconds. Ital. Secondi. Ger. Die Sieben. Hisp. Los segundos. Pol. Wtore. Vng. Kettedet. Ang. Seconds.] Hac utuntur qui in pratis herbas secant.

Secundum, accus. n. t. sive a secundo, ut quibus dum placent sive, ut dum maluit, a sequendo deducatur, ablq; ullo nomine magis scribatur, producitq; antepenult. mam contra prioris rationem. [Dasselbig. Gall. Sicelle, Vne chose de cette sorte. Ital. Secondo cio, Ger. Einer von beyden, jenem oder jener. Hisp. Segun, otro. Pol. Wtore, to jest to jednak. Vngar. Hazudek, Hazudek. Ang. An ageable space of an hundred years.] Ab eundem fere secutum idem fere quod homines unius aetatis, Festus interpretatur spatium centum annorum. Ab eodem Horatii Secularе dicitur, quo celebrantur sacrificia quae vicesimo quoque anno fieri ex libris Sibyllinis jussa sunt. Id etiam colligi potest ex lib. 2. Ciceronis de Oratore, quam ait Numam Pompilium duobus seculis Pythagoram praecessisse, quem ex Livii narratione constat ducentis annis fuisse ante Pythagoram. Sunt qui spatium trigenta annorum, seculum putent: alii verò mihi annos centum seculum haberi existimant. Cicero Somn. lib. 1. In multa secula videbis natus Respublicam hanc tuam: hoc est, in multorum temporum, sive in multas aetates. Idem 2. de Orat. Seculis multis ante pyramidas inventa sunt, quam in his philosophi gentes reperiuntur: id est, multis retrò aetatibus. Idem 6. Verr. Per tres quorum aetatus tot seculorum memoriam ferat. Idem 4. Acad. Nisi in eo seculo summis ingeniis, maximos studios explicatum putamus? Seculum, sive secum, per syncopen, Lucretius pro generali parte ut Serpentia secla. lib. 6. Natibus aliipedes ut erasi saepe putantur. Dicere de latebris serpentia secla ferarum. Idem lib. 5. Disperse ut homines, sperserat fera secla ferarum. Et libro 1. Effera ut cupidè generatim secla propagent. Saepè etiam seculum accipitur pro tempore. Cicero in Parad. etiam ipse fortasse in hujus seculi errore versor: id est, in errore nostri temporis vel nostrae aetatis. Aurea secula. Virg. 6 Aeneid. Augustus Caesar divum genus aurea condet Secula. Aspera secula. Ovid. 1. Metam. Aspera tum positis mitescent secula bellis. Impia secula. Virg. 1. Georg. Impiaque aeternam timuerunt secula noctem.

Secularis, secularе, com. Quod centesimum quoque anno instauratur [Jahrlich. Gall. Seculaire, de cent en cent ans, de siecle. Ital. De cent anni, di secolo. Ger. Das hundertjährig oder alle hundert jahr gehalten wird. Hisp. De cien años, de siglo. Pol. Stoletnia, odbywaiąca się. Vng. Zaz ezer Esztendo vala. Ang. That is done every hundred years.] Vt ludi seculares, qui ita instituti erant, ut nonnisi centesimo quoque anno fierent: quamquam postea Principum ambitione, maiore spatii intervallo, sexies tantum instaurati. In his ludis praeco pronunciare solebat, Populum Romanum ea vixisse omnia, quos nemo ejus aetatis antea vidisset, aut visurus esset posthac. Plin. lib. 7. cap. 48. Manes miror Erephantonem, qui primus togatus Idrate instituit, utrisque seculoribus ludis talisse.

Secum. Dativo compositus ex ablativo se, & praepositione cum nota illi similitudinis. [Mit ihm. Gall. Avec luy. Ital. Con lui. Ger. Mit jhm, mit jhm selbs. Hisp. Con el. Pol. Sam

ssobą. Vng. vide Ang. With him.] Cic. Att. lib. 8. Quis autem est, tecta quidem de re, qui vecum ipse disputet? Virg. 4 Aen. Ille meos, primus qui me sibi junxit, amores Abstulit: ille habeat secum, servetque sepulcro.

Secundo, secundas. Vide SECVNDVS.

Secundus, a, um. Qui immediate sequitur primum: & [Der nechst. Gall. Second, deuxieme. Ital. Secondo, seguente. Ger. Der ander. Belg. Die tweede. Hisp. Segundo en orden. Pol. Wtory, drugi. Vng. Masodik. Ang. The second.] Cic. in Orat. Quoniam id secundum erat de rebus Virg. 11 Aen. Tumus ego, hanc ubi vertit vicisse secundus Hostis, & bella Aen. Rodo nec templum, quod tanta religione colitur, ut sacerdos ejus decimo fasce, imperio, & potentia secundus à rege contendis gentis illius hanc esse. q. Per tranquillum & pontus prosperus. [Holtz. Gall. Favorable, qui vient à gré. Ital. Prospero favorevole. Ger. Günstig. Hisp. Cosa prospera, favorable. Polon. Wygodny. Vng. Kedvelo, kedvelo. Ang. Prosperous, lucky.] ut fecunda fortuna dicitur, prospera, quae vel consilium nostros sequatur, vel quod humana omnia aequantur. Virg. 10 Aeneid. Tantum fortuna secunda Aut diversa cadat. Secunda, quae pro nostro desiderio sequuntur. Virg. 1. 10. Aen. Nec ita mea bonorum fati, laetique futura, Et servare modum rebus sublata secundis. Venus secundus, quia puppe sequitur. Virg. 4. Aen. nec Zephyros auris spirare secundos? Secundo flumine navigare, fluentis agere: hoc est, in eam partem quam fluvius decurrit. Ovid. 4. de Ponto: sed flumine saepè secundo Angetur rectis remigis unda aquis. Virg. 3. Georg. Hinnitusque, secundo defluat amne. Secundis auribus aliquid accipere id est, benevolis, clementibus. Liv. Omniaque semper quae magistratus decebat, secundis auribus cum ab nostris tum ab eo dicentur, adversis accepta. Secundo populo pugnare, fortunate. Liv. 1. ab Vrbe condita. Secundo omine, prosperato. Cic. 2. Tusc. id est, favente, & non repugnante. Secundo numine, prosperando die, potius Cic. ad Attic. lib. 7. Epist. 14. Secunda classis, in censu Servii Tullii Romanorum regis, dicebantur ea pars populi, quae aetis LXXV. assem eo amplius, certa tamen centum millia, in censum detulerat. Idemque armis utebatur, quibus prima classis, praeter loricam & clypeum, cujus loco scuto utebatur. Clypeus, aspis. Vide Livium lib. 1. ab Vrbe condita. Secundi dicuntur fluvius, caetera quae bellaria, quae tubulis saccharis secundo loco apponuntur. Cujusmodi. Quae nomina saccharis dicta est, quòd antiqui mensas appellabant tabulas de quibus epulae in convivium inferebantur. Virg. 1. Georg. Non ego proceris & mensis accepta secundis Tranquillum Rhoeta Horat. 2 Serm. Sat. 4. tum pectilis uva secundas Et nux ornabat mensas cum duplice fico. Legitur secundae mensae singulari numero. Cic. Att. lib. 14. Haec ad te scripsi a popina secundae mensae. Plin. lib. 9. cap. 35. inferiori mensa secundam assis.

Secundum, Praepositio accusat. valet tergum, & postilur pro ex [Nach. Gall. Apres, apres, selon. Ital. Secondo, appresso. Ger. Nach. Belg. Rona. Hispan. Segun, segun. Pol. Wedle. Vng. Zerint. Ang. According.] Cic. 6. Verr. Secundum arbitrium meum licebit dabo id est, certo arbitrio. Idem de Senect. Quid autem tam secundum naturam est, quam senibus eam mitescere interdum & ipsam sibi maturitatem quandam videre? Secundum eum mittere, Interdum idem valet quod post. apud Servius Sulpitius ad Cic. lib. 4. Duo volumina scripsit secundum unum in Romancho, alterum in capite secundum aurem. Quinct. Nam quod unum habet secundum partem, fortuna debebat parallelo praesidium hujus operis. In alia forte non poterimus. Cic. 1. Offic. Praesidio sunt & secundi dies, homines hominibus maxime esse utiles. Interdum idem valet quod propter. Plaut. secundum me decrevit id est, propter me. Cic. pro Q. Roscio. Secundum eos judicari volumus. Idem Attico: Quid ego contra secundum eam rem nostram judicavi? Aliquando in: ut Secundum quietem: id est, in quiete. Suetonius in Augusto: Affirmabat plum esse, cujus imago secundum quietem filio obversata sit. Aliquando super, sive de. Salust. in Iugurtha: Secundum ea ut de his decretum est.

Secundo, adverbium, Secundo loco, Secunda vice, iterum, iterum. [שנית Gall. Secondement, pour la seconde fois. Ital. Secondamente, seconda mente. Ger. Zum andern mal. Belg. Ten tweeden mael. Hisp. Segundamente, segunda vez. Pol. Wtorym sposobem. Vng. Masodzor. Ang. Secondly.] Cicero Attico: Semel hominem allocutus fueram: ut secundo mihi redeundum esset, ignorabam.

Secundae, arum, f. p. Membrana illa qui partus obvolutus ex utero prodit: dicta quòd infanti amicta secundo aequatur. [שליה Gall. Le pourpris dequoy l'enfant est enveloppé & enclose au ventre de sa mere, l'arriere faix. Ital. Secondine, La pelle nella quale è involto il fanciullo nel ventre materno. Ger. Der hinderlassung oder nachgeburt. Hisp. La pared de la muger despues del parto. Pol. Oblonka w ktorey

ſeradyme, cypek. Vngar. *Gyomrik szerü tarczatsa, hereſzke.* Ang. *The ſtomacke ſkinne, the ſecond ſkinne, the ſkinne that couereth the mothers wombe.*] Plinius Bratticę lucens contra ardorem febrium facit & ſtomachi vitia, & ad ſecundas.

Sĕcundani, m. f. Dicebantur ſecundæ legionis milites, ſicut Primani, primæ legionis. [*Ἀκολουθοὶ ἑβδόμης ταξέως.*] Pol. *Pułkownik ſiedmego.*] Liv. 4. bell. Macedl. Dum repetunt coniecto ſecundani ſe porta ejecere. Et paulò poſt: Secundanis tergo hoſtium cædunt: cæteri caſtra diripiunt. Plin. lib. 3. cap. 4: In Mediterraneo colonia Arelate ſextanorũ, Biterræ ſeptimanorum, Arauſio ſecundanorum.

Sĕcundārĭus, a, um. Qui ſecundi ordinis: [*שֵׁנִי ſchenî, δεύτερος.*] Gall. *Second après le premier.* Ital. *Secondario, della ſeconda volta.* Ger. *Das andere.* Hiſp. *Lo ſegundo que ſe ſiega.* Pol. *Wtóry, ſecundi, Obiérz poſiłkowy.* Vng. *Masod rendűlet.* Ang. *The ſeconde.*] Jut Panis ſecundarius: id erit, vulgaris & ſordidus, ut qui confectus ſit ex farina ex qua polenta pars ante ſit excuſſa. [*ἄρτος ἐκ δευτέρου.*] Gall. *Du pain bis, cuit pain.* Ital. *Pane groſſo per la ſeconda ſpetie.* Germ. *Schwartz ertzt tandt Beſtatbrot.* Belg. *Roggenbroet.* Hiſp. *El pan baſto.*] Sueton. in Auguſt. Cibi minimi erat, atq; vulgaris ferè ſecundarium panẽ, & priculos minutos maximè appetebat. Hęc etiam ſecundos dicitur Horat. -paſti ſiliquis, & pane ſecundo. ¶ Legimus & ſecundarium neut. gen. pro ea parte farinę ex qua conficitur panis ſecundarius. Plin. lib. 18. cap. 9: Illuſum eſt è grano Campano, quam vocant *ſiligineam*, è modio tecum ſextarios quatuor ſiliginis, vel è gregali tres ſiliginis, ſecundarium ſextarios quinq;. Præterea ſurfuris ſecundarium, & tubareli (quod *ſecundarium* vocant) ſextarios quatuor, ſurfuris ſextarios totidẽ. ¶ Ponitur aliquando pro proximo, & ſecundo. Cic. 2. de Invent. In hoc aũt ioco caput illud erit accuſatoris, ſi demonſtrare poterit alii nemini eadem fuiſſe faciendi: ſecũdarium, ſi tantum, aut tam idoneam neminẽ. ¶ Cic. de Clar. Orat. Q. Arrium M. Craſſi ſecundarium appellat: hoc eſt, ſecundum à M. Craſſo eloquentia locũ obtinentem. Idem ſonuit faciebat Q. Arrius, qui fuit M. Craſſi quaſi ſecundarius.

Sĕcundo, as, act. p. Proſpero, proſperum reddo. [*הִצְלִיחַ hitzlîach, εὐοδῶ.*] Gall. *Proſperer, faire proſperer.* Ital. *Proſperare.* Ger. *Gluͤcken, das iſt gluͤcklich machen.* Belg. *Gelucklik maken.* Hiſp. *Proſperar à ſolenear.* Pol. *Szczęśliwe czynię.* Vngar. *Szerencsésitem, boldogitom.* Ang. *To make proſperous or to luck well.*] Propert. Iam liquidum nautis aura ſecundat iter. Virgil. 7. Aen. Ventis noſtra inceptæ ſecundent. Ovid. Epiſtol. 13: Blandique comes ſolitas aura ſecundet aquas. ¶ Hinc ab ſecundo, as, de qua alibi.

Sĕcūris, hujus ſecuris, C. Inſtrumentum ad ſecanda ligna: quaſi ſemiquuris, ut ait quid Servius, vel, ut verius dicitur, à ſecando. [קַרְדֻּם *kardûm* כַּשׁוּר *chaſchûr* חֶרֶשׁ *chereſch* שַׁיִת *ſchayith* מַעֲצָד *maatzad* מַגָּל *magal*, πέλεκυς, ἀξίνη.] Gall. *Cognée.* Ital. *Scure, manaia.* Ger. *Ein Axt.* Bohat. Belg. *Een bijl.* Hiſp. *La ſegur, ſegueta.* Pol. *Siekiera.* Vng. *Fyrſzkeö.* Ang. *An axe or hatchet.*] Virg. lib. 11: æratum quatiens Parcæa ſecurim. Cicer. 5. Verr. Agunt cum præcipitem pœnę civium Romanorũ, quæ partim ſecuri percuſſi, partim in vinculis necavit. Idem in Piſon. Quum miſer ille ſecuribus hoſpitis ſui ſervices ſubiiſſe geſtiret. Hujus inſtrumenti inventrix fuit Perſthellica Amazon, teſte Plin. lib. 7. cap. 56. Vnde & Amazones ſecum gerẽs Poëtis dictæ ſunt. ¶ Secures magiſtratibus, qui animadvertendi poteſtatem habebant, ſolebant præferri ligatæ faſcibus. Cic. 6. Verr. Quamobrem faſces Prętoribus præfecerunt, cur ſecures dederunt? ¶ Inſligere Reip. ſecurim, per tranſlationem dixit Cicer. pro Plancio, pro eo quod eſt vehementer lædere, vel graviter ei officere. Idem pro Mur. Quam te ſecurim putas injeciſſe petitioni tuæ? Id eſt, quantum detrimenti putaſſe afferre tuæ petitioni? quaſi dicat. Omnem petitionis tuæ ſpem quadam quaſi ſecuri præciditi.

Sĕcūrĭcŭla, æ, Exigua ſecuris. [πελεκύδριον Gall. *Une hachette, petite hache.* Ital. *Piccola ſcure manera.* Ger. *Ein Aexttein.* Hiſp. *Pequeña haſcha, à ſeguela.* Pol. *Siekierka.* Vng. *Zekercze-ke.* Ang. *A little axe or hatchet.*] Plin. lib. 18. cap. 19: Securiculam ab ivam pendere, qua intercidantur radices.

Sĕcurĭfĕr, ra, rum. Qui ferit ſecurim. [πελεκυφόρος Gal. *Qui porte hachette ou cognée.* Ital. *Che porta la ſcure.* Ger. *Ein Axt tragen.* Hiſp. *El que trahe la ſegur.* Pol. *Siekiernik.* Vng. *Szekercze.* Ang. *That beareth an axe.*] Ovid. 12. Metam. Quinq; ſeci Cæneus, dederat. Sipheumq;, Rhœmumq;, Antimachumq;, Hæmumq;, ſecurifĕrumq; Pyracmon.

Sĕcurĭgĕr, ra, rum, Securifer. [πελεκυφόρος. Ger. *Ein Beilbeitragend.* Pol. *Siekierzec.*] Ovid. Epiſt. 4: Prima ſecurigeri ſubierunt mœnia Turni. Te pepercit, nati digna favente parente. Nil lib. 16: Securigeris gentis Mutre ſecurigera miſcebat prœlia dextra.

Sĕcūrĭcŭla. dic. Lignea vel ænea, quo duo ligna inter ſe connexa vinciuntur, ſeu dicitur: quo duo ligna inter ſe connexa vinciuntur. Vnde ſecuriculati cardines apud Vitruv. lib. 10. dicuntur, inquit Budæus, ut arbitror, *ἀστραγαλωτοὶ καὶ ἀγκυλωτοὶ.*

Sĕcūrĭdăcĕus. Herba eſt acres folijs, puſilla, folliculos habens corniculatorum modo aduncos, & in iis ſeminem rufum, ſecuriculæ ancipitis figura, à quo argumento & nomen invenit, *πελεκίνου.* Naſcitur in hordeo, & tritico, quæ & amplexu ſuo non raro enecat. Alio nomine hedyſarum dicitur. Apud Gallos varia fertur nomina, alijs *ſabot ingnam*, alijs *croiſon*, alijs *gravoſo* appellantibus.

Sĕcūrĭs, a, um, Tranquillus, cura & anxietate vacans: quaſi ſine cura. [בֶּטַח *bathach* שַׁאֲנָן *ſchaanân* שַׁלְוָה *ſchalvâh* שָׁקַט *ſchâkat* שָׁקֵט *ſchâkêt*, ἀφροντίς, ἄφοβος, ἀμέριμνος.] Gall. *Aſſeuré, ſeur.* Ital. *Sicuro.* Ger. *Ohne ſorg, ſicher.* Belg. *Geruſt ſorgeloos.* Hiſp. *Seguro à deſcuydado.* Pol. *Bezpieczny, ſpokoyny, bez troſkliwoſci.* Vng. *Szabad, batorſzyabadſzivü.* Ang. *Quiet, ſtaid, without fear, aſſured.*] Et differtè tutus: quòd ſecurus dicatur is qui nõ timet; etiamſi immineat periculum: tutus aũtem qui eſt extra periculum, quãvis etiam timeat. Ciceroni Placus, lib. 10: Si Africanę legiones celeriter venerint, ſecuros vos ab hac parte reddemus. Ovid. 1. Metam. Mollia ſecuræ peragebant otia gentes. Ibidẽ: Neve foret terris ſecurior arduus æther, Aſſeclaſſe ferunt regnũ cœleſte Gigantas, etc. ¶ Aliquando ſecurus capitur pro ſolenni, incuruoſo, & negligente: atq; regit genitum. *ἀμελῶς.* Virg. 1. Aen. ſecurus amorũ Germana. Quint. lib. 8: In quod ſæpe etiam incidit Cicer. ſecurus tam parvæ obſervationis. Lucanus lib. 1: Per ſectum tamen ire ſecurus vulnera cœpit. De leone.

Sĕcūrĭtas, tatis, f. Tranquillitas curę, anxietatis & periculi expers. [בֶּטַח *bêtach* שַׁאֲנָן *ſchaanân* שַׁלְוָה *ſchalvâh* שָׁקַט *ſchâkat* שָׁקֵט *ſchâkêt*, ἀφροντίς, ἄφοβος, ἀμέριμνος.] Gall. *Aſſeurté, aſſeurance.* Ital. *Sicurtà, ſicurezza.* Ger. *Sicherheit, ruhe vor gefahr.* Hiſp. *Seguridad, ò ſeguridad.* Pol. *Bezpieczeńſtwo.* Vng. *Batorſag ſzer, gondnélküliſeg vagio.* Ang. *Quietneſſe, ſecurity, aſſurance.*] Cic. de Amic. Caput eſt ad beatè vivendum ſecuritatem, qua frui non poſſit animus, ſi tanquam parturiat unus pro pluribus. Idem 3. de Finibus: Democrito autem ſecuritas, quæ eſt animi tanquam tranquillitas, quam appellant εὐθυμίαν, eò ſepe à ſe fuit ab hac diſputatione, quia ſita animi tranquillitas ea ipſa eſt beata vita. Plin. Epiſt. 33: Sicut largitiones ex publico ſieri mãdata prohibent, ita vivendium ac multorum ſecuritas ſubtuatur. Philoſophi definiunt ſecuritatem, certam eſſe plandamq; animi conſtitutionem, nullarum impendentium cura vacantem.

Sĕcŭs, Præpoſitio cũ accuſativo, idẽ ſignificans quod juxta. [παρά. Gall. *Auprès.* Ital. *Appreſſo.* Ger. *Nibet.* Belg. *By.* Hiſp. *Cerca.* Polon. *Podle.* Vng. *Mellett.* Ang. *Near or nigh to.*] Sempronius Aſellio Hiſtor. lib. 14: Ne poſſent ſtationes facere ſecus hoſtes. ¶ Aliquando adverbium eſt, & ſignificat aliter. [ἀλλως. Gall. *Autrement.* Ital. *Altrimente.* Ger. *Anderſt.* Hiſp. *En otra manera.*] Sequuntur cũ elegãter particulę ac, atq; quàm, Cic. pro Marcello: Qui me non ſecus amavit ac ſi frater eſſet ſoror. Idem de Orat. Sed paulò ſecus à me quàm ab illo diſtributa. Idem de Nat. deor. Sed quoniam cœpi ſecus agere atq; initio dixerã. ¶ Hinc comparativus Secius. Virg. 3. Georg: Interea toto non ſecius ære ruit. Ibidem pro Repub. Nihil quod non ſperem, ratio talis tecum ſecidit. ¶ Secus etiam neutri generis nomen, idem ſignificans quod ſexus, notatum a Sotipatro ex Saluſtio. Virile ſecus.

Sĕd, conjunctio eſt diſcretiva, ſive adverſativa. [כִּי אִם *chi im*, ἀλλά. Gall. *Mais.* Ital. *Ma.* Ger. *Aber.* Belg. *Maer.* Hiſp. *Mas à empero.* Pol. *Ale.* Vng. *De.* Ang. *But.*] Cicer. de Orat. Non de probitate quæri & eximia, ſed propè de vulgari & communi prudentia diſputo. ¶ Aliquando inſipientis particula eſt, nec certè ad diverſa tranſeuntis. Terent. And. Sed Pamphilum video. ¶ jungitur aliquando cũ autem. Plaut. in Rud. Sed autẽ quid hunc hic aſtat? erit quipiam ſacram uriam Veneris? Aliquando cum verò. Cicero 5. Verr. O prætorem impera-torem, nec jam cum M. Aquilio fortiſſimo viro, ſed verò cum Paulo, Scipionibus, etc. ¶ Ponitur aliquando pro ſed enim. Cicero pro Milone: Obſtrictis non mudò inimicorum Milonis ſermonibus, ſed nonnullorum imperitorum.

Sĕdĕnim, Adverſativa particula, quandam etiam profectionis vim habens adjunctam. [כִּי אִם *chi im* אֲבָל *abâl* אַךְ *ach*, ἀλλά. Gall. *Mais pluſtoſt que, mais.* Ital. *Ma piu.* Ger. *Wer doch, ſondern.* Hiſp. *Mas, empero mas.* Pol. *Ale y nie.* Vng. *De mennyben, ſzert.* Ang. *But rather.*] Virg. 1. Aen. Hoc regnum dea gentibus eſſe, ſi qua fata ſinant, jam tum, tendit q; fovet. Progenies Teucrum Troiano à ſanguine duci Audierat, Tyrias olim quæ verteret arces. ¶ Accipitur & pro ante, five vero. Cic. pro Archia Poeta: Statim Lucullo, quò proficiſcerentur, Archias eſſet, cum domum ſuam recepiſſet. Sed enim hoc non ſolum ingenii ac literarum, verumetiam naturæ ipſius, vitiorum, ut domus, quæ hujus adoleſcentiæ prima fuerit, eadem edax familiæ ſuffragatio ſedem. ¶ Sed non pro certo, ſive certè Plaut. Curc. Secerum nequeo dicere quo hominum ſecuſſerim meum.

Sĕdare. Sedatus. Sedatius. Vide VEDO, Sedas.

Sĕdĕo, des, dĭ, ſeſſum, ere. Quaſi ſitthera ſimilitudo, ambula. [יָשַׁב *jaſchâb*. καθέζομαι, καθέζομενος, καθίζω.] Gall. *Seoir, s'aſſeoir, ſiege, ſeance.*

esser assise. Ital. *Sedere, stentare, star a sedere, star assentato.* German. Sitzen Belg. Sitten. Hisp. *Assentarse, estar assentado.* Pol. *Siedzieć.* Vng. *Ülni, ülök.* Ang. *To sit.*] Cic. 2. de Divin. Quum virgo sisteret, & Cæcuba in cella sederet. Plaut. Stich. Si non ubi sedeas locum habeas, ubi ambules. Dormias satè, Sedeo tuper equũ. Sedeo equo, & Sedeo in equo. Quinct. An. Si recedimus, super caput Valerii pugnantis sedisse constat. Cic. de Orat. In solio sedere dom. Idem 2. de Sum. Sedere in solio ornatum re quid Idem Archi. 2. Maloque in illa vita sedecula sedere, quàm in istorum sella curuli. Martial. libr. 5. epigr. Vno credis equo posse sedere duos? ¶ Sedere ad aves, pro incubare. Plin. libr. 9. cap. 51. Pungens fœmina modò à vovis sedet, modo cavetũ è cacabato arachnion implexu claudit. ¶ Aves quoq; sedere dicuntur, quũ arbori, tecto, aut rei alteri insidentes, ab moventur. Virg. 1. 12. Aen. *Nativis in gurgite fabricò collecta figuram.* Quæ quondam in bellis, aut culminibus desertis Nocte sedens, terram caut importuna per umbras. ¶ Aliquãdo ponitur pro eorum, & ingravare esse. Cic. Art. Quid enim? sedere totos dies in sella? Virg. 11. Aen. Sedeant ipsi sedentq; Latini. Terent. in Adelph. An sedere oportuit domi tam tacentem tam grandem? ¶ Aliquando Sedere ponitur pro placere, & tunc cum dativo construitur. Virg. 5. Aen. Idq; pius sedet Aeneæ, probat auctor Acestes. Horat. in Devect. Si surpostea nõ sedet animo tuo, dimittes eam liberam. ¶ Aliquando pro manere, immorari. Cic. lib. 9. Epist. Si venti essent, nos hic Corcyræ nunc sedremus. Liv. in 2. bell. Pun. Id horarium fuit oraculum. Pœnis tedebat ad Trebiam. ¶ Item eundũ augures, Sedere, cli augurum capere. Nam post dissignatas ceteri partes, à sedentibus captabantur auguria. ¶ Veteres sedere dicitur, quæ apta est. Quinct. Nam & ita tedet melius toga, & continetur. Aliqua loquendi hac ætate consuetudine sumpta translatione. Imperũ humeris allevant hunc sedere dicimus, quod illi probè convenit, & ab illo pro dignitate rectè sustinetur. Plin. in Paneg. Quũ abunde experimus esse, quàm bene humeros tuos sederit imperium.

Sĕdēs, pars quam, apud Martial. lib. 10. Sedes lactuca, pro sella. [שבת *sabbath, sessio.* Gall. *Siege, chaire* Ital. *Sedia, sedile.* Ger. Sitzen. Hisp. *Asiento.* Pol. *Siedzenie.* Vng. *Ülés, ülö hely.* Ang. *Seate, seat.*] Martial. lib. 10. epigr. In quibus est lactuca sedens, & lecta de pretum.

Sĕdēs, humus sedis. f. t. Sella in qua sedemus. [שבת *sabbath, sessio.* Gall. *Siege, chaire, fauteuil, siege de commodité.* Ital. *Sede, sedia, seggio da sedere, cadrega, seggia, seggio.* Ger. Ein stul. sessel. Belg. Een Setel. Hisp. *Asiento, silla, lugar para assentarse.* Polon. *Siedzenie, stolek.* Vng. *Szek, szal.* Ang. *A seat or place of remaining.*] Plin. in Paneg. Iacundum illi radiatum caput, & med à inter deos sedes auro flava, aut chore. ¶ Interdum ponitur pro habitatione, vel comicilio, idq; tam singulari quàm plurali numero. [Pol. *Mieszkanie.*] Cicer. de Provinc. Consular. Nam si ille sedibus stabilis patuisset, nunquã hic curulis summo imperio domicilium ac sedem præbuisset. Idem pro Cluent. Scelerato sedes atq; regia. Virg. 1. Aen. Hic tamen ille urbem Pateavi, sedesq; locavit Teucrorum. ¶ Interdum ponitur pro sepulcro. Virgil. 6 Aen. Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam. ¶ Interdum pro podice, & ani circuitu. Plin. lib. 23. Cruor sanguinolentorum, è hæmorrhoidibus, & ulceribus sedis. Horat. Sedes vitiosæ fetor.

¶ Sedes locantur, pertranslationem, pro loco in quo maximè viget luxuria. Cic. contra Rullum. Colonii Capuæ in domicilio superbiæ, atque in sedibus luxuriæ collocari.

Sĕdĭcŭla, æ. f. p. Parva sedes. [כסא *kisse, sedes.* Gall. *Petit siege* Ital. *Sedietta.* Ger. Ein stülin. sesselin. Hisp. *Asiento pequeño.* Pol. *Stolec.* Vng. *Kicsin szek.* Ang. *A little seat.*] Sedicula parva ædes: quam nõ pauci erant, qui Sedicula scribendũ contendant: quo pacto etiam legatur apud Cic. in Epist. ad Att. lib. 4. Maloque illa tua sedecula qua habes sub imagine Arellianis, sedere, &c. Valla tamen putat omnino sedicula scribendũ pertertia vocalẽ.

Sĕdĭlĕ, is, pen. prod. n. t. Sedes, subsellium, locus unius ad sedendum aptus. [מושב *moshab, sedes, habitatio.* Gall. *Siege, chaire* Ital. *Sedile, sedia.* Germ. Ein sitz, sessel, stul, stand. Belg. Een Setel, een gestoel. Hisp. *Asiento, silla.* Pol. *Siedzenie, stolek, ławka.* Vngar. *Szek, szal.* Ang. *A seat or place of sitting upon.*] Plin. Epist. Sunt loca planibus distincta sedilia e marmore. Virgil. 1. Aeneid. Intùs unus ductes, vivoque sedilia saxo.

Sĕdĭlĭum, ii. n. Quod secundo fit. [מושב *moshab, sedes, habitatio.* Gall. *Ce qui est assis, chaise percée.* Ital. *Cio che si a sedere.* Ger. Das man sitzet über. Hisp. *Cosa en que se sienta, ó assentado.* Pol. *Rzecz na ktorą kogo siadzą.* Vng. *Vetsze mód.* Ang. *Thing made sitting.*] ut ars sedentaria, qua sedendo exercetur: quam & sellulariam vocant. Opera sedentaria, quæ fit sedentibus. Col. lib. 12. cap. 3. Negotium secundarium cujus opera, sed modò ad etiam debebit accedere: unco eos qui cibum familiæ conficiunt invitare.

Sĕdĭtĭo, ōnis. f. m. [*Qui sedendo opus facit sicuti sutor, sartor, & id genus alii.* [*sedentarius, sessilis, sedens.* Gall. *Qui est assis, qui fait sa besogne estant assis.* Ital. *Che sta sempre a sedere.* Ger. Der sitzet. Hisp. *Que se sienta.* Pol. *Siedzący.* Vng. *Ülö.* Ang. *Sedentary.*] Cic. lib. 6. de Republ. ducere sedition is propinquitatem a distentione civium dictum esse, quod secorum cum alii ad alium ut eunt propè quum populo discordante iter ad manus quasi dissimile. Virgil. libr. 1. Aen. Ac veluti magno in populo quum sæpè coorta est Seditio, fæviuntque animis ignobile vulgus, jamque faces & saxa volant, furor arma ministrat. & Similiter seditionis exercitus dicitur, in castris, in campo, & ubicunque est multitudo hominum adversus Ducem Magistratumve aut imperium, vel imperium detrectantium. Ovid. 12. Metam. Seditio quærens, dubioque auctore futuri, Ovid. 13. Metam. Ereptique furore Tydidæ seditio. Cæsar 7. bell. Gall. Veritus ne quis in castris ex eorum concursu & mutuis cordia vulgi seditio oriretur. Pallio Ciceronis, libro 10. Singulæ quandam cohortes seditionem fecerunt. Dicimus autem Latinè, elegantiusque, Concitare seditionem, facere seditionem, Commovere seditionem, Orti seditionem, Sedare seditionem.

Sĕdĭtĭōsŭs, a, um. Proclivis ad seditionem. [*seditiosus.* Gall. *Seditieux, mutin* Ital. *Seditioso, disciordevole, scandaloso.* Ger. Aufrührisch, der gern aufruhren anfahet. Belg. Oproerisch. Hisp. *Alborotador.* Pol. *Rozpustny, swawolny.* Vng. *Parasztkodó, lázadásra indító.* Ang. *Seditious, that stirreth up strife or dissension.*] Cicer. Vetus. Malus civis, improbus, Cortial. seditiosus homo. Ce. Carbo tua.

Sĕdĭtĭōsĭŏr, comparativus. [Pol. *Rozpustniejszy.* Vng. *Parasztkodóbb, lázadásra inkább indító.*] Asconius Pedianus in Orat. pro Milone. Nam ejus seditionior fuit condemnatio.

Sĕdĭtĭōsĕ, adverbium. Per seditionem, aut more seditiosorum. [*seditiously.* Gall. *Seditieusement, avec mutinerie, en seditieux.* Ital. *Seditiosamente, con sedizione.* German. Aufrürisch. Hisp. *Con sedicion ó alboroto.* Polon. *Zrozpustnie.* Vngar. *Parasztkodva, parasztkodas.* Ang. *Seditiously.*] Cicero pro Cluent. Quæ concionibus seditiosè cõtiata accommodatior est quàm tranquillis moderatisque judiciis. Idem ad Atticum lib. 2. Multa quam seditiosissimè dicerem, vetem exprimere non potuit.

Sĕdo, as. act. p. Mitigo, placo, remitto, removeo. [הרגיע *hirgia* השבית *shibbeth* השקיט *hishkit* נוח *nuah, requievit.* Gall. *Appaiser, rendre coy* Ital. *Sedare, assettare, mitigare.* Ger. Stillen, stillen oder ruhig machen.

Belg.

Belg. Stillen Hisp. *Aclarar se rendir à assossegar.* Pol. *Vspokoiam, vblagodzieiu.* Vulgat. *Leniam, placabo.* Ang. *I appease or mitigate.*] Salust. in Catil. Namque animas impiorum, dis, hominibusque infestas, neque vigiliæ, neque quies, hunc sedare poterat, ita conscientia mentem exagitatam vexabat. Lib. 4. ad Herenn. Ethic. litem, quàm maximè æquatur, neque habeat qui finem tuam sedet, vel est, extinguat. ¶ Dicimus præterea, Sedare arrogantiam, bellum, controversiam, discordias, infamiam, iram, lites, motus commotas, mœrus animi, pavorem, cupiditatem, tumultum, quorum omnium exempla in probatissimis quibusq; auctoribus nusquam non sunt obvia. Cic. 2. in Catil. Atque hæc omnia sic agentur. Quintes ut rem maximè minimo motu, periculosissimam nullo tumultu, bellum intestinum ac domesticum, post hominum memoriam crudelissimum & maximum, me uno togato duce & imperatore sedarit. ¶ Sedare & incendere contraria. [כתה *chalach.*] Cic. 3. de Leg. Aliquando succedunt, & quidem sæpè sedatos.

Sēdātus, a, um, nomen ex participio. Tranquillus, quietus, minimè præceps. [שקט *shaket. שקטה shaketá. שקטים shaketim.* Gall. *Posé et rassis, coy et tranquille.* Ital. *Acquetato.* Germ. *Bedächtig, gesetzt, bescheiden.* Hisp. *Sossegado.* Pol. *Spokoien.* Vng. *Csendes.* Ang. *Assured, appeased or mitigated.*] Virgil. 12. Aen. Olli sedato respondit corde Latinus. Cicer. Att. lib. 8. Hæc scripsi sedatiore animo quàm proximè scripseram. Horat. in Epist. Oderunt hilares tristes, tristemque jocosi sedatum celeres.

Sēdātē, Placidè, quietè, tranquillè & citra commotionem. [שקטה *shaketá.*] Gall. *Coyement, sans trouble.* Ital. *Placidamente, quietamente.* Ger. *Ruhiglich.* Hisp. *Sossegadamente.* Pol. *Spokoinie.* Vng. *Csendesen.* Ang. *Quietly, without trouble.*] Cic. in Orat. Cujus oratio, quam sedatè placideque ingredi quæritur, &c. Placidè, & sedatè ferre dolorem, Idem 4. Tusc.

Sēdātio, onis, f. c. Moderatio, placatio. [שקט *shaket.* שקטה *shaketá.*] Gall. *Tranquillité, appaisement.* Ital. *Moderatione, posamento.* Germ. *Stillung.* Hispan. *Sossiego, quietud, adoratión.* Pol. *Spokoiność.* Vng. *Lecsendesedes.* Ang. *Quietness.*] Cicer. 1. Offic. Temperantia & modestia, omnisque sedatio perturbationum animi.

Sēdūco, is, pen. prod. duxi, p. Sectum ducto, ab aliis duco & sejungo. [שרר *parédl.* משרית *hapharidh. separation.* Gall. *Tirer et mettre à part.* Ital. *Traerre de la via.* Ger. *Abführen.* Belg. *Terugh leyden.* Hisp. *Apartar.* Pol. *Odwodzic.* Vng. *Fel fele vinni.* Ang. *To lead or draw aside.*] Terent. in Heaut. Pol Pamphilus me solum seduxit foras. Cic. ad Att. lib. 21. Quare hæc delenissem, seduxi me Scaptius. ait se nihil contra dicere. Plaut. in Aulul. Eò nunc te intrò te huc foras seduxi. Cic. lib. 1. Tusc. Quæst. ad animum tractandum, inquiens: Quum à negotio omni fere cessamus animi, quid, inquam, tum agimus, nisi animum ad ipsum advocamus, secum esse cogimus, maximeque a corpore seduximus? ¶ Accipitur & in malam partem pro decipio, & in fraudem induco. [תעה *pitaél* תיה *nivmeb, vbymmeb. Pitaéle.* Gall. *Seduire, tromper, decevoir.* Ital. *Ingannare.* Germ. *Verführen, verführisch machen, hindern, das recht thun.* Hisp. *Engañar.* Pol. *Podzic.* Vngar. *Meg csalom, el akarom.* Ang. *To deceive or deceive.*] Terentius And. Etiam nunc me seducere istis dictis postulas?

Sēdūcĭbĭlis, penult. corr. Qui facilè seduci potest, decipi potest. *Seduzivaiemoi.*

Sēductĭo, onis, verbale, Ex. Abductio, sejunctio. [διαχωρισμός. Gall. *Deffaillance, départ.* Ital. *Ritirare, ritirata, partita, partire.* Germ. *Abführung, Abführen.* Hisp. *Apartamiento.* Polon. *Odwiedzenie.* Vn. *Elvalasztás vagy elmenetel.* Ang. *A leading or conveighing a part.*] Cic. pro Murena: Meorum amicorum, observationes, salutationes, deductiones, sectionem, sectionem subscriptorum animadvertebant.

Sēductŭs, us, idem. Senec. de Tranquil. vitæ: Sic, hominum, quorum maxima in seductu actiones sunt, &c.

Sēductŭlum, i, n. [Quasi fudaculum, dictum genus est flagelli, quod vapulantes fudare faciat Festus.

Sēdŭlus, a, um, pen. cor. Diligens, officiosus, intentus [חרון *cherón.* שקד *shaked.* חרד *charád.* חריץ *charitz. sollicitudo, anxietas.* Gall. *Diligent, soigneux.* Ital. *Solicito, sollecito.* Ger. *Fleissig, emsig, geschäftig, eifrig.* Hisp. *Cuidadoso, diligente.* Pol. *Pylny, dbały.* Vngar. *Igyekezö, serénykedö.* Ang. *Diligent, carefull to worke, earnest.*] Cicero de Clar. Orat. Eloquentes videamur, non sedulos velle conquirere. Tib. 1. Eleg. 3: At tu casta precor maneas, sanctique pudoris. Adsideat custos sedula semper anus. Ovid. 1. de Remed. amoris: Nec desunt comites sedula turba canes.

Sēdŭlĭtās, f. Pro industria & studio officio, ac diligentia. [חרדה *charadáh.* חריצות *charitzuth. diligentia.* Gall. *Soing et diligence, charadáh.* חרדה *diligentia.* Ital. *Sollecitudine, diligenza.* Ger. *Fleiss und emsigkeit, emsigkeit, geschäfftigkeit.* Hispan. *Cuidado, y diligencia.* Polon. *Pilność, dzialność.* Vngar. *Igyekezet, serénykedés.* Ang. *Diligence, or carefulnesse in doing.*] Cicero Accusa. lib. 11. Quæ unon essent sedulitate effictæ, & benevolentia tua, licuerit mihi abire in tot tot noctes aliquas. Ovid. 10. Metamorph. Sentimus (inquit) amasti & in jocos mea (ponetimorem) Sedulitas erit apta tibi. Horat. 1. Epistol. 7. Officiosaque sedulitas, & opella forensis adducet febres.

Sēdŭlò, adverbium, Instanter, diligenter, & simpliciter, quasi sine dolo, ut inquit Nonius. [*Diligentè, diligenti.* Gall. *Soigneusement, diligemment.* Ital. *Sollicitamente, diligentemente.* Ger. *Fleissiglich, mit fleiss, emsiglich.* Belg. *Neerstelick.* Hisp. *Cuydadosamente, diligentemente.* Pol. *Pilnie, dobrze.* Vng. *Igyekezetessen.* Ang. *Diligently.*] Plaut. in Aulular. Nam nunc quum cela sedulo, ut omnes noticiam, Omnes videntur fere. Terent. in Phorm. Ego sedulò hunc credo fecisse. Id est. Simplicitèr. Ita pari Donatus. Idem in Heaut. Non dum omnes est, mi gnate, tibi me esse suspectam, uxorem tuam Propter meos mores hinc abisse, etsi dissimulas sedulo.

Sēdŭlŏ, adverbium Sedulò *removendi.* Colum. lib. 9. cap. 9: Semper quidem custos seduliò circumire debet alveoria.

Sēdum, di, n. [Herba perpetuò virens: unde etiam sempervivum appellatur. [σεδον. Gall. *De la joubarbe.* Ital. *Semprevivo.* Ger. *Hauswurtz, mauerpfeffer.* Hisp. *Yerua puntera.* Ang. *Houseleek, sengreene or sengreene or stonecrop.*] Plin. lib. 18. cap. 17: Demonstratus succo herbæ, quæ appellatur aizoon, in regulis rasées rabuleve, ariané verò sedum, aut digitellum, medicata fecundabet omnes semina. Col. lib. 2. cap. 9: Ut si fieri remedio eli mithus succus herbæ, quam nostri *sedum* appellant. Duo autem sedi sunt genera, quorum alterum in tectis ferè & saggerandis nascetur, quòd folia habeat latiora sedum majus appellant. [Pol. *Rosbodnik.*] Alterum in petris & parietinis provenit, à Latinis sedum, sive sempervivum minus dictum. [Polon. *Rosbodnik.*] Græci, quia quotannis ter florent, τριάκαιν nominarunt. Vulgus à foliis vermiculorum similitudinem referentibus *Vermiculorum* nominat.

Sēges, ĕtis, Et Proprè Tinges eorum seminū ex quibus conficitur panis, nondum demessa, ut ait Varro lib. 4. cap. 24. [שדה *sadeh. ségueb.* Gall. *Grain, ou bled encore en terre.* Ital. *Biada, biade, biadi, ségue.* Ger. *Die jnn der getreidet. Korn jnnen.* Belg. *Wassende coren.* Hisp. *Mieses.* Pol. *Nassienie, zyto.* Vng. *Gabona, peremeny.* Ang. *Corne growing or standing.*] Plin. lib. 18. cap. 17: Si in articulum seges ne ascenderit, tum ire remedium est, ne herba vincant. Et paulò post: Luxuria segetis cassigatur dente pecoris, ne herba duncant. Virgil. 1. Georgic. Quid qui, ne gravidis procumbat culmus aristis, Luxuriem segetum tenera depascit in herba. Ovid. 1. de Arte. Fertilior seges est alienis semper in agris. Horat. 2. Epist. 2: & villicus Orbi Quum segetes occat, tibimox frumenta daturas, Te dominum sentit. ¶ Seges per translationem. Seges funalorum, apud Plautum in Aulul. Tibi ego rationem reddam, simulorum seges? ¶ Ferrea seges telorum. Virg. 3. Aeneid. Nam Polydorus ego: hic confixum ferrea texit Telorum seges, & jaculis increvit acutis. Clypeata seges virorum. Ovid. 2. Metam. Seges ait materia gloriæ. Cicer. pro Milone: Quid enim odisset Clodium Milo, segetem, atque materiem suæ gloriæ? ¶ Quandoque accipitur pro ipsa humo jam subacta, & sata. σπειρομένη γῆ. Varro lib. 1. de Rustic. cap. 29: Segetes dicunt, quod aratum & iterum efiarvum, quod aratum, nec quum est novale, ubi tertiam fiat arati, quàm secunda aratione renovetur. Virgil. 2. Georg. Illa seges, demissi quæ respondet avari Agricolæ, bis quæ Solem, bis frigora sensit. Plin. lib. 18. Segetes quæ interquiescere, sarriri olim oderationē, sativa adeò terra non cessari parere. ¶ Seges quoq; aliquando de legominibus dicitur. Col. lib. 2. cap. 14: Quod prædictorum leguminum segetibus fatiet.

Segmĕn, Segmentarius, Segmentum, Vide SAGMEN.

Segnis, & hoc segne, hujus segnis, omn. t. Tardus, ignavus, quasi sine igne, sicut contrà, Acrius pro celeri, diligenti & more omnis impatiens. [לעז *laaz.* עצל *atzél.* עצלה *atzelá.* עצלים *atzelim.* Gal. *Lasche, paresseux, nonchalant, tardif.* Ital. *Pigro, tardo, pigritoso.* Germ. *Träg, faul, langsam.* Belg. *Traegh.* Hisp. *Perezoso, flojo, negligente.* Pol. *Gnuśny, leniwy.* Vng. *Kötsös, restás.* Ang. *Slouthfull, slack, sluggish.*] Virg. lib. 3. Aen. Haud segnis strato surgit Palinurus, & omnes Explorat ventos. Cic. ad Att. Lib. 8: Ego sicut adhuc vicor segnior fuisse, dum ne tibi videar, non laboro. Cic. pro Fonteio: Segniores ad imperandum possint, ceteri sint, quam videant eos oppugnari, quibus oppressis populi Romani imperium incolume esse non possit. ¶ Interdum ponitur pro infœcundo & inutili, lib. 1. Georg. Sunt & quæ horrent in arvis Carduus.

Segnĭpes, dis, pen. corr. Qui tardè incedit. [שעול *shaol.* Gall. *Qui va lentement, et pesamment.* Ital. *Che va lentamente, pigramente.* Ger. *Der träg oder gemach jnn fuss ist.* Hisp. *El que camina despacio.* Pol. *Leniwey, gnuśnie.* Vng. *Lassu.* Ang. *That goes slowly, sluggishly or slowly.*] Juvenal. Satyr. 8: cumque nobilium cephalo collo Segnipedes.

Segnĭtĕr, tiùs, f. q. sine Segnitia, tissimè, f. p. Tardius, negligentia.

[illegible] Gall. Nonchalance, negligence, carelessness, remissness. Ital. Negligenza, sprezzatura, descuydo, poco cuydado. Ger. Langsame/tragheit/faulheit. Hisp. Pereza, descuydo, negligencia. Pol. Lenistwo. Vng. Restseg, hanyagság. Ang. Negligence, carelessnesse, slothfulnesse.] Securitas autem est negligentia, non colendo, meditando, quæ ipse ego quæ in fabu. Terentius Andr. Rumorem Davi nihil loræ est negligentiæ, neq; loquendum. ¶ Quâ quoque de negligentiæ dicitur infortunium. Æsopus Plin. Hinc negligentia curarum, hinc agrorum segnities. ¶ Legum, & segnitas quod de Nomas enumeravit. Cicer. de Orat. Et quandoq; de prudentia dicamus, caligamus etiam segnitatem.

Sĕgnĭter, adv. Abest. Negligenter, graviter, tardè [ραθύμως. Gall. Nonchalamment, paresseusement, negligemment. Ital. Negligentemente, con descuydo, con pocagine. Germ. Saumlichen/faulichen/faulsigklich/mit langsamkeit. Hisp. Con pereza, descuydadamente. Pol. Leniwie, gnuśnie. Vng. Restsegel, restesel. Ang. Slowlie, carelesly.] Liv. a lib. Vrb. Segniter omnes, negligenter, ad tamen ut rem omnia agerent nec pudor, nec metus coercebat. Ovid. 10 Metam. Quæ quamquã Scythea non segnis irrigat Araxis, non citus, tamen.

Sĕgrĕgo, as, pen. cor. act. p. Ab alio numero, vel societate, vel grege separo. [הטריד hiphriid] הבדיל hibdiil. Gall. Separer, mettre à part, ôter. Ital. Separare, Gallicè. Ger. Von einander absondern, meiden/ausz einander scheiden. Belg. Afscheiden. Hisp. Apartar, separar, desunir. Pol. Odłączam, Vng. Kiválasztom. Ang. To separate or seek from, or by, sunder.] Terent. in Eccy. Nam sua cuique hæc non Pamphilum verè à se segregat. Plaut. in Mil. Pellas Ipsum: Segregat ab sese omnes extra unam. Cic. pro Arch. Quod si mihi à vobis tribui, concedi, tradi: perficiam profectò ut hunc A. Licinium non modò non segregandum, cùm civis, à numero civium, verumetiam ut non ellis, patris adscisci vendum fuisse.

Sĕgrĕgo, pen. cor. a. tertiæ gen. [הטריד hiphriid] הבדיל hibdiil. Gall. Separer, mettre à part. Ital. Segregare, Gallicè. Ger. Absondern/etc. Hisp. Apartar de la manada, Pol. Odłączam. Vng. Kiválasztom vala. Ang. To segregate and take from some multitude.] ut segrex vitam ad eti, solitaria, Seneca de beneficiis, lib. 4. Quæ tam cæteris animalibus in turbam sui gregis vitam est, eam tamque vaga nascuntur, & altura vitam terrarum animalia sunt.

Sĕgullum, i, n. [Ger. Ein mineralisch oder erdisch ding/das man ausz der erden graebt: Das Gold ist auch ein segel.] Fit terra genus in summo solo, ex quo metallaria cognoscit subesse venam auri. Plin. lib. 33. cap. 4. Aurum qui quærunt, aute omnia segullum tollunt, ita vocatur indicium ejus.

Sĕiŏgi, & Sejuges, pen. cor. [ἀνεξεύγους, ἀνζεύγους. Ger. Sechs pferd/oder einem vor sechen zugespannet. Pol. Pięcioro koni.] Vinctur equi ieni ad unum currum adhibiti. Apuleius in Flor. Vat cui omnes provinciæ quadrijuges & trijuges currus ubique gentium ponere gestiunt.

Sĕjŭngo, as, Sejungo. [הטריד hiphriid] הבדיל hibdiil. Gall. Separer, desunir, desjoindre. Ital. Disgiungere, disunire. Ger. Sondern/etc. Hisp. Apartar, desunir. Pol. Odłączam. Vng. Kiválasztom. Ang. To sunder, to separate.] Cic. de Div. Quæ at. Romani aut animi eam partem quæ sentiunt, quæ moveri, quæ appetitum habere non ellent à reliquo corpore sejungerent.

Sĕjungo, gis, act. tertiæ. Sejungo, disjungo, [הטריד hiphriid] הבדיל hibdiil. Gall. Disjoindre, separer. Ital. Disgiungere, disunire. Ger. Von einander sondern/etc. Belg. Afscheiden. Hisp. Apartar, desunir. Pol. Rozłączam. Vng. Kiválasztom. Ang. To sunder, to separate.] Cic. Lentulo: Tibi autem multo notior, atque illustrior meus in te animus esset, si hoc tempore omnes quos servavimus, & una, & Romæ fuissemus. Cic. 3. de Nat. deor. Fortunam nemo ab inconstantia & temeritate sejunget. Idem in Catil. Dummodo tua calamitas à Reip. periculis sejungatur.

Sējānus, i, Dei est à Cæcilio dicti, Sejo, qui equum habuit incitatæ magnitudine omnibus; alii equorum laudibus præstantissimum, adeo ut ex eorū genere equorū crederetur quos Herseus occiso Diomede Argos perduxit. Sed ea fuit in equos fati, ut quisquis possideret eum, is cum omni familia intereat. Primus enim hujus equi dominus à M. Antonio, qui postea Triumvir constituendæ Reipub. fuit damnatus, interfecto affectus est supplicio. Hunc deinde emit Cornelius Dolabella Proconsul ab eodem militibus, qui & ipse à Cassio victus, in præsidio occubuit. Ab eo ad Cassium victorē equus pervenit, qui ab Antonio victus, sibi manus intulit. Necmultō post Antonius vehor, qui equum hunc abstulerat, ab Augusto victus, in Ægyptiaco genere pereat. Hinc eorum est proverbium, ut hominem eō animo esse dicamus habere dicentem Sejanum habere. Vide Gell. lib. 3. cap. 6.

Sĕlago, ginis, Herba est Sabinæ similis, quam Druidæ certa superstitione legebant, solo sumo exortis oculorum vitia mederi credentes. Vide Plin. lib. 24. cap. 11.

Sĕlēnītes, ου, Gemma in Arabia nascens, ex candido translucens melleo fulgore, imaginem Lunæ continens, reddensq; cum in dies singulos crescentis, minuentisq; numero. Auctor Plin. lib. 37. cap. 10.

Sĕlĭbra, Ovid. a libra. [λιτρεύω. Gall. Demi-livre. Ital. Mezza libra. Ger. Ein halb pfund. Hisp. Media libra. Pol. Pułfunt. Vng. Fél font. Ang. a half pound weight.] Liv. 5. ab Vrbe. Selibra tertis. Gellius, 7. cap. 12. Decem argenti pondo libram solvere & selibram.

Sĕlĭgo, gis, pen. cor. act. 1. Secundum colligo, secerno. [ברר bahhar] הפריש hiphriish. Gall. Eslire, mettre à part. Ital. Torre, scegliere, distinguere. Ger. Nähren/sich absondern/auszerlesen/auszerkiesen. Hisp. Apartar, escoger. Pol. Wybieram. Vng. Kiválasztom. Ang. To cull, to choose, to pick out.] Cic. de optimo gen. Quæ excepta selegisse, nisi vel nota esse arbitrarer, vel posse eligere quæ quæreremus. Ovid. 1. Amor. Eleg. 10. Quicquid erit, mea sit species, tu selige rectum, Me quoq; velle velis, ante cogitus amem. Cic. in Orat. Nec verò uterer imprudenter aut copia, sed omnia expenderem, ac seligerem.

Sĕlĭlis, e, vocabulum, t. t. Artis fingendi. [מבחר mibhhar. Gall. Choisi, d'élite. Ital. Scelto, di sopra che si mettono a parte. Ger. Einauszlesung/auszerlesung. Hisp. Apartamiento de la mayor. Pol. Wybrany. Vng. Kiválasztom. Ang. A culling or choosing out.] Cic. 2. de Finib. Dum electionem unam virtute fieri omnia velucrunt, ut eam rerum selectione expolirent: nec ei quicquam aut unde oriretur curæret, aut ubi immoreretur. Idem 3. de Legib. Selectio virorum.

Sĕlectus, a, um, particip. Secretus, triundus. [מבחר mibhhar. Gall. Choisi, mis à part, d'élite. Ital. Scelto, posto da parte. Germ. Nähren sich gelesen/auszerlesen. Hisp. Cosa escogida y apartada, y escolta a parte. Pol. Wybrany. Vng. Válogatott. Ang. Choosed out.] Cic. 1. de Nat. deor. Hæc quæ in illis selectis ejus brevibusq; sententiis, quas appellant κυρίας δόξας, ut opinor, prior sententia est. Quod beatum & immortale est, id nec habet, nec exhibet cuiquam negotium. Ovid. 5 Fast. Romulus hæc vidit, selectaq; corpora patres Divinâ hoc urbis summa relata nove est. ¶ Selecti judices. Cic. pro Cluent. Dicendo Pretores tantum urbani, qui jurari, debent optimum quemque in selectos judices referre, nunquam ibi ad eam rem Cæsarum ignominiam impedimento esse oportere duxerunt. Horat. 1. Serm. Satyr. 2. & fies judex ut Vitaccius quid habes autorem quo facias hoc, Vnum ex judicibus selectis objiciebat ei, ex Aquitinio urbe.

Sĕlĭnum, i, n. à Græcis appellatum, herba notissima, quam Latini apium nominant. [Polon. Pietrzyłka.] ¶ Inde sunt composita petroselinum, hippselinum, & cleroselinum: de quibus egimus suis locis.

Sĕlĭquastra, æ, quæ Scenicæ sedilia appellantur antiqui generis, ab arcendo, quia in I. convertit, sicut & in sella, & solio factum est, quæ omnia à sedendo dicta sunt.

Sella, æ, f. p. Sedes. [מושב mosháb. Gall. Vaisselle, cuvette. Ital. Sedia. German. Ein stuel/sessel. Belg. Een stoel ofte setel. Hispan. Asiento, silla. Polon. Stołek, Ławka. Vngar. Szek. Ang. a stool, chayre, seate.] à secundo dicta, quasi sedda, quæ sit ἀπὸ τοῦ καθέζεσθαι. Plautus de Vocabul. P. Decium Pistorem transeunte ipso sedentem, jussit assurgere, eique vestem scidit, sellam concidit: ne quis ad eum in jus ire, edixit.

Sellŭla, diminutivum, à sella. [δίφρος & Polon. Stołek. Vng. Szekerke, szekercze.] Cornel. Tacitus lib. 20. In domum uxoris sellula defertur.

Sellārĭa, æ, f. p. Dicta sunt loca, in quibus sedes disponi solebant. [σέλλια. Gall. Voiture où l'on met les femmes. Ital. Luogo dove si pongono le sedie. German. Ein ort da man die stüel oder sitz setzt. Hispan. Lugar donde estan las sillas. Polon. Miesce gdzie stołki stawiaią. Vngar. Pad szek helly. Ang. Place where stooles or seates are set or placed.] Plin. lib. 35. cap. 8. Atque ex omnibus quæstibus, claritudine quæque in nunc, jam hinc decora à Vespasiano principe exemplo Patris, ubique eius operibus, violentia Neronis in urbem conversa, & in sellarias domus aureæ disposita. Suetonius in Tiberio: Secessu verò Capreensi, etiam sellariam exercuisse, fedem arcanarum libidinum.

Sellārĭŏlum, diminutivum. Martialis libro 5. In sellariola vagus popinis.

Sellārĭi, ii, m. f. Opifices, qui sedendo opus faciunt, quos Liv. lib. 8. scribit militiæ minimè aptos. [σελλοποιός. Gall. Qui fait comme leur vaisselle, leurs sièges ou selles. Ital. Che fa sedie, panche da sedere. Ger. Der auff den stul/das ist/sitzsachen sein arbeit verbringt. Hisp. Los que hacen taburetes, asientos. Polon. Ci co stołki robią. Vng. Szekerczés mester. Ang. Workmen that worken sitting.] Quia (inquit) opificum quoque vulgus, & sellularia, minimè militiæ idoneum genus exercet. Idem & Sedentarii à quibusdam appellantur, ut infrà decumo quarto loco.

Sembelli,

Sembēlli, Libræ dimidium, quasi semibella, *subaudi* æs. Varro lib. 4. de lingua Latina.

Sēmel, adverbium, Vna vice. [פַּעַם *pahham dicitur*. Gal. *Vne fois, vne vostre*. Ital. *Vna volta*. Ger. *Einmal*. Bel. *Zenmael*. Hisp. *Vna vez*. Pol. *Raz*. Vng. *Egyszer*. Ang. *Once or once for ever*.] Plaut. in Capt. Satis sum semel deceptus. ¶ Aliquando accipitur pro semper, seu summatim, *ἐφάπαξ*. Quint. Decies (*sic* semel fiet am) ita ferè componendum quam pronunciabis, erit idem. Vt semel omnia complectar. ¶ Nonnunquam & pro omnino, penitus, immutabiliter, sive irrevocabiliter poni cōperies: quia quod semel, tanquam fixum, nō habet regressum, ac ratus fiat. Virgil. 11. Aeneid. quinequid tale videret, Procubuit moriens, & humō semel ore momordit. Ovid. Epist. 3. nulla reparabilia arte. Lucæ pudicitia est, decepit illa semel: ibi est, omnino profuit.

Sēmēn, ĭnis, n. t. quasi ferimen, a tero, ris. [זֶרַע *zerah, semigo*. Gall. *Semence*. Ital. *Seme, semenza, semente*. Ger. *Samen*. Bel. *Saad*. Hisp. *La simiente generalmente*. Pol. *Nasienie, posiome*. Vng. *Mag*. Ang. *Seed*.] Columel. lib. 1. cap. 7. Et maximè vexant ferventes aut jam evolaturi, cruda lemēq; & cætera pecora malè pascūt, nec indulsisse eos tam verrunt, lengēq; plus importunè semina jactiquàm quod severint, &c. Virgil. 1. Georg. Dentis quàm sulcis committas semina, &c. Horat. Epod. 16. Pinguia nec sulcis utantur semina gleba. ¶ Nonnunquam etiam de virgultis & arculis dicitur. Virg. 2. Georg. Seminibus positis superest deducere terram Sæpius. Colum. lib. 3. Si compluribus vineæ deducere terram Sæpius. Colum. lib. 3. Si compluribus vineæ demūs eundem tenorem servaverint, ex eo modo, vitibus lectis semina eundem mulcum, bonumq; vinum præbebunt. ¶ Et sæpe semen frumenti genus, quod Græcis σπέρμα appellant, fimo cani. Plin. lib. 18. cap. 11. Alica hoc est ea, quam nostri semen appellamus. ¶ Translatè semini pro autore & causa alicujus rei. Cic. Philip. 11. Vigilat in seminibus causa & arborū, & stirpium nostræ hujus luctuosissimi belli semen ruinæ. ¶ Ponitur aliquando pro genere. Sueton. in Calig. cap. 25. Necullo fimiore judicio tui temporis esse credebat, quàm semen esse quæ alii quoq; tam jam fœminæ essent, ut ne sestis digitis ora & oculos simul lædentium infamium cessaret. Virg. 7. Aeneid. geminosq; pugnales Semine ab æthereo, &c. Ovid. 10. Metamorph. cœlumq; animalia nullo Cætera delicto non habuere parem. Terræ patrem vocant: fit eam fœcunda conjux, Quæq; creavit omne pecudes caperq; jubet, cujus Semine concepta est, ejusdem semine pariles.

Sēminārium, ii, n. t. quasi semenarium, a sero, is. [מִשְׁתָּל *mishtal*. Gall. *Vne pepiniere*. Ital. *Luogo del quale si trasportano le piante in altro terreno*. Ger. *Ein ort da man junge zweig oder reysling gezieht, so man hernach außsetzt, ist auch etwan ein Hinsetzen*. Hisp. *El almaciga para arboles*. Pol. *Szkoła do wo Hiszpanów*. Vng. *Plantalo helyi, ültetvény, ültetvenyes helyre való*. Ang. *A place where young trees are set*.] Columel. lib. 10. de Arboribus, capite 1. Qui viridarium, vel arbustum constituere volet, seminaria primùm facere debet: sic enim ierit cujus generis vitem potissimùm serat. Idem lib. 3. cap. 6. Operam dabunt ut arbustum arborinas rarefiat, ac primùm quasi quietem, aut tempestate affligantur immortat, & in vicem novellam soboles subsidiaria succrescat. Id autem facilè consequi poterit, si almorum seminarium paratum habuerit. ¶ Ponitur & seminarium per translationem pro re alicujus fonte & origine: idq; tum in bonam partem quàm in malam. Cicero in Catilinam: Qui si exeunt, non pereunt, etiamsi Catilina perierit, scito hoc in Republica seminarium Catilinarium futurum. Cicer. 1. Offic. Id autem est principium urbis, & quasi seminarium Reipublicæ. Idem in Pisonem: Exilia fonte & seminario triumphorum quam atrida folia laurea retulisses, quam ea abjecta ad portam rei quisti, tum cupisse te sententiam tuisse videris, tum judicium probantia tibi.

Sēminārius, a, um, Quod ad seminandum pertinet. [מִשְׁתָּלִי *mishtali*. Gall. *Appartenant a semence*. Ital. *Cosa pertinente a semenze*. Ger. *Zu samen gehörig*. Hisp. *Cosa para semente*. Pol. *Do siania przynależący*. Vng. *Magos*. Ang. *Belonging to seed*.] Ambrosinus ingenii naſcentium singulis in semen, aut virtutis aliquas seminaria.

Sēmentārius, hujus sēmentāri, f. t. Satio, sementario. [מִזְרָע *mizrah*. Gall. *Semaille, semaison, le temps de semailles*. Ital. *Il seminare, seminatura, tempo di seminare*. Ger. *Ein jaagen, saamen*. Bel. *Een jaginge of tacuet*. Hisp. *La sementera, tiempo de sembrar*. Pol. *Siewienie*. Vng. *Vetes*. Ang. *Sowing or time of sowing*.] Plin. lib. 18. Sata quæ proserunt, ut ea promittunt, fallunt: ideò sementem sæpè recipere, ferendam semper. Colum. lib. 11. Quibus magna sementis præparanda est. Liv. Vt campani sementem facere possent, Ovid. lib. 1. Fast. Vultur ab requietum terræ sementē pacta. ¶ Nonnunquā pro semine ad tempore. Col. lib. 2. Prima sementis arvus ferere permittat, novissima suscipi postulat: id est, primū tempus jactionis idem seminari debet post æquinoctium mediæ ferè sementi, jacto solo. ¶ Ponitur aliquando pro segete. Gell. lib. 2. cap. 20. In sementes forte cōciderat tempestiviores. Varr. sementis aliquādo in ablativo semento, & in accusativo sementim. Cato cap. 29. Sementim facito ita. Col. lib. 2. cap. 12. Per acta sementi.

Sēminālis, lemin. le, om. i. Quod ad sementem faciendam pertinet. [מִזְרָעִי *mizraghi*. Gall. *De semence, semencier, à semer*. Ital. *De semenza da seme*. Ger. *Zum saamen*. Hisp. *Cosa para semente*. Pol. *Siemie pl. odpasc*. Vng. *Vetesbeli, vetes*. Ang. *Belonging to seed*.] Colum. lib. 11. cap. 2. Vicus pabularis modios septem, vel octo, vicus seminalis modios quinq; vel sex.

Sēmentīvus, a, um, pen. corr. Quod seminari potest. [מִזְרָעִי *mizraghi*. Gall. *Semable, semence*. Ital. *Buono da seminare*. Ger. *Gut zu säen*. Hisp. *Cosa buena para sembrar*. Pol. *Nasienny*. Vng. *Vetheto*. Ang. *Fit to sow*.] Plin. lib. 18. Sementiva autem ea, quæ in sementem jacuntur, ut hordeum, faba, pisa, lupinus, napus, rapum.

Sēmentīvus, a, um, adjectivum. [מִזְרָעִי *mizraghi*. Gall. *Qui dure ou se peut semer*. Ital. *Che dura assai al seminare*. Ger. *Das bey jr zeit kan säen*. Hisp. *Que dura hasta las sementeras*. Pol. *Siewiano do czasu*. Vng. *Vetheto*. Ang. *That continues seasonable to sow*.] Vel Sementivæ pyra, vel à seminum multitudine, vel quòd ea ætate ad sementis tempus durent, dicta. Cato cap. 7. Pira volema, sementiva, & sementina. Feriæ sementinæ, Fabii: Sementinæ feriæ factum, collativæ, quasi ex iis supersegrandescere possent. Dies sementina, festum fuit antiquis celebratum postquam terræ mandassent semina agricolæ. Ovid. 1. Fast. Nec sementina est alla reperta dies.

Sēmentō, ras, Semen pandere. [מִזְרָעִי *mizraghi*. Gall. *Semer ou dedier semence*. Ital. *Far semenza, cedere in semenza*. Germ. *Samen bringen*. Hisp. *Semental para sembrar*. Pol. *Nasienie pl. sadz*. Vng. *Magvagyom*. Ang. *To bear or bring seed, to seed*.] Plin. lib. 18. cap. 28. Id in primis inutile naſcentibus sementaturas.

Sēmĭno, nas, atc. p. Sero, semen spargo. [זָרַע *zerah*. Gall. *Semer*. Ital. *Seminare*. Ger. *Säen*. Bel. *Gayen*. Hisp. *Sembrar*. Pol. *Siać*. Vng. *Vetek*. Ang. *To sow*.] Dicimus autem Seminare hordeum, & Seminatur ager hordeo: sicut spargitur humor, & spargitur vestis humore. Colum. lib. 2. cap. 9. Seminari debet hordeum post æquinoctium. Idem lib. 3. cap. 8. Ne semina arrodantur agri. ¶ Semino, progigno. Virg. 6. Aeneid. Quale solet sylvis brumali frigore viscum Fronde virere nova, quòd non sua semina arbor. Colum. lib. 6. cap. 24. de tauris: Vnicuiq; marem quindecim vaccis sufficere annosum, qui nisi juvencam supervenit, cervis signis comprehendere licet, quē sexum generaverit, quòd à parte dextra desiliat, marem seminasse manifestum est: si sinistra, fœminam. Plaut. in Amph. Alter decumo post mense fecundus puer, Quàm seminarat. ¶ Per translationem significat pango, divulgo. *Ἐμφύτω*. Lactan. lib. 4. Et cultum Dei per totas terrā seminare. Hoc ex Epicurea fluit, Di semino, & semino: de quibus suprà tum locis.

Sēmĭnātio, onis, verbale, f. t. Satio. [זְרִיעָה *zerihah*. Gall. *Semence, semeure, semaille*. Ital. *Seminatura*. Ger. *Säung*. Hisp. *Sembradura*. Pol. *Sianie*. Vng. *Vetes*. Ang. *A sowing*.] Varro de Re rustica, cap. 6. Ad sementionem omagros idoneos, quod è terra si manducaras facilè & gratulacco fetus nanciscitur.

Sēmĭnātor, tōris, m. t. Qui facit, seminative. [זוֹרֵעַ *zoreah*. Gall. *Semeur*. Ital. *Seminatore*. Germ. *Ein der säet oder seeret*. Hisp. *Sembrador*. Pol. *Siewca*. Vng. *Vető*. Ang. *A sower*.] Cic. de Nat. deor. Omnium rerum, quæ natura administrantur, seminator, & sator & pastor, quæ dixi, atque eadem cultor & actor est mundus: omniaq; sicut membra sua, & partes sua, moderatur, & continet.

Sēmestris, sēmestre, om. i. Quod est sex mensium: ut Semestris Tribunatus. *Ἑξαμηνιαῖος*. Gall. *De six mois, semestre*. Ital. *Di sei mesi*. Ger. *Sechs monat werend*. Hisp. *Cosa que dura seis meses*. Pol. *Sześciomiesięczny*. Vng. *Hatheti*. Ang. *Of six months*.] Plin. Epist. 69. Hunc rogo semestri Tribunatu splendidiorem & tibi, & avunculo huic facias. Plin. lib. 17. cap. 23. Temporum magni differentia arbustis pereunes, ut columbar. semestres, ut hirundines: timidiores, ut turdi, & turtures: & quæ quum fœtum edidere, abeunt, ut galgulus, upupa. ¶ Semestre tegetum. Cicero Attic. lib. 12. Sed tamen ei ponendæ ante oculos, jam intelliges, id regnum vix semestre esse posse.

Semigyo, as. Adsortium habitandi me confero. [Σύνοικίζω. Gall. Semettre en partie & aller demeurer en autre lieu. Ital. Partirsi. Ger. Theilen sich an ein ort jemhen ein ziehen. Hisp. Parcirse à morar con otro. Pol. Na ieden mieszkanie przenosić się. Vng. Valaki kis-tseben. Ang. To go and dwell a part.] Cicero pro Cælio: Reprehenditis, à patre quòd semigrarit: quod quidem nec quare minimè reprehendendum est.

Semiherinus, & cætera à semis composita. Vide SEMIS.

Sēmis, Cujusvis rei dimidium. [ἥμισυ & ἡμίσεια τοῦ ἡμίσεος. Gall. Demi. Ital. Mezzo, mezza. Ger. Das halb mensch oder ding. Bel. Half. Hisp. La mayetad de qualquier cosa. Pol. Połowa, połowica. Vng. Valamiuek az fele. Ang. The half of matter.] Dicitur quasi semi-as, itaq; pro dimidio: & hoc ellipsi unctis, & dimidiabilibra ponitur. [ἡμίσσαρον. Gall. La moitié d'une livre, demie livre. Ital. La mezza di la libra, mezza libra. Ger. Ein halb pfund. Hisp. La mayetad de la libra, media libra.] Quandoq; etiam significat dimidium, & indeclinabile est: ut, quos & tenis cubitos habet. Quandoq; semidis genitivum facit.

Sēmiæstus, a, um, penult. prod. Semicoctum. [ἡμίεφθος. Gall. A demi cuyt. Ital. Mezzo maggiato. Germ. Halb gesotten, begangen. Hisp. Cosa medio cozida. Pol. Połowi gotowy. Vng. Felig meg fött. Ang. Half sodden.] Ea de enim forma dicunt qua amberam, & cumelum. Suetonius in Tiberio: Solennibus ipse semis prisciana lepè, ac semesa optima appetiit. Virgil. 1. Aeneid. Ollis sæpe recubans antro semesa cruenta. Horat. 2. Serm. Satyr. 6: Semesoq; lardi Frusta dedit. Silius lib. 6:

nunc lactis ossibus ærum
Absorbet lanem, & labo manante per ora.
Mutat hinnus hostem, semesaq; membra relinquit.

Semihominis, me, om. c. vel. Semianimus, a, um. Semivivus, five semimortuus. [ἡμιθνὴς. Gall. A demi mort. Ital. Mezzo morto, semimorto. Ger. Halb todt. Hisp. Medio muerto. Pol. Połmartwy. Vng. Halal felen, felig meg holt. Ang. Half dead or half dead.] Plautus de Viris Claris: Ipse cum trecentis pugnans cecidit, & postea ab Attilio semianimis inventus, & sanatus, magno postea terrori hostibus fuit. Ovid. 1. Trist. Eleg. 2: Illa colore amens semebris nassitus obortis Semianimis media procubuisse domo. Virg. 12. Aeneid. Semianimes volvuntur equi, pugna aspera furget. Lucret. lib. 6: Languida semianimo cum corpore membra, videres Horrida pædore, & pannis coöperta jacere Corporis humore.

Semiaperīlis, e, a, um. Dimidiata sui parte apertum. [ἡμίανοιξις. Gall. A demi ouuert. Ital. Mezzo aperto. Ger. Halb offen. Hisp. Medio abierto ó entreabierto. Pol. Połotwarty. Vng. Felig nyitva. Ang. Half open.] Liv. 6. bell. Punic. Paucos ex multis tepida fuga incedentes, semiapertis portarum foribus in urbem compulit.

Sēmiassātus, a, um. [ἡμιεφθος. Gall. A demi rosti. Ital. Mezzo arrostito. Ger. Halb gebraten. Hisp. Medio assado. Pol. Połpieczony. Vng. Felig megsütött. Ang. Half rosted.] Cic. 1. Tuscular. Heu reliquias Iphimedontis Regis denudatis ossibus, Perterram sæpe deliratas fœdè dilaceratas. Ex poëta quopiam veteri.

Semibārbārus. [Pol. Półbarbarzyńca. Vng. Felpartos.] Julius Capitolinus in Maximino: Ille adolescens & semibarbarus.

Sēmibōs, pen. corr. hujus semibovis, m. i. Epitheton est Minotauri, quem Poëtæ fingunt, dimidia sui parte bovem fuisse. [ἡμίβους. Gall. A demi beuf. Ital. Mezzo bove. Ger. Halb ein ochs. Hisp. Medio buey. Pol. Połwoł. Vng. Felig ökör. Ang. Half an ox or ox-like.] Ovid. 4. Trist. Eleg. 8: Centimanumq; Gygen, semibovemq; virum.

Sēmicāpĕr, per. corr. hujus semicapri. Pannorum & Satyrorum epitheton est, qui inferiore sui parte capris similes pingitur. [αἰγίπους. Gall. A moitié bouc. Ital. Mezzo capro. Ger. Halb ein bock. Hisp. Medio cabron. Pol. Połkozieł. Vng. Felig kecske. Ang. Half a goate.] Ovid. 5. Fast. Semicaper cultris succinctis Faune Lupercis. Deus semicaper, Ovid. 4. Fast. Pan semicaper, Ovid. 11. Metamorph.

Sēmicirculātus, m. f. Medius circulus. [ἡμικυκλικὸς. Gall. Demi cercle. Ital. Mezzo circolo. Ger. Ein halber rung oder circkel. Hisp. Medio circulo. Pol. Połokrąg. Vng. Felig kerek. Ang. An half circle.] Colum. lib. 8. cap. 2: Omnis ager aut quadratus, aut longus, aut oblongus, aut triquetrus, aut rotundus: aut etiam semicircularis, vel arcuus, plerumque unquam etiam plurium angulorum formam exhibet. Cic. 5 de finib. Quumq; non habeant ingenuas ex doctrina oblectationes, circulos aliquos & semicirculos contemplari.

Semicircŭlāris, re, om. t. Medium circuli formam habens. [ἡμικυκλικὸς. Gall. Demi rond. Ital. Mezzo rotondo. Ger. Das ein gestalt hat wie ein halber ring. Hisp. Medio redondo. Pol. Połokrągłowaty. Vng. Felkerek. Ang. Half round.] Colum. lib. 12. cap. 2: Semicircularis aut forma.

Semicŏdium, ci. n. [Succi genus. Gall. Vn demy coing. Ital. Cotogna. Ger. Ein schutz so wer den haben Menschen mit sich bedeckt. Hisp. La pina para comer. Pol. Sperly, ruderek, item, Cydoniecka. Vng. Felig hé fedö. Ang. An apple or any such thing.] Est enim genus vestis brevissimæ, quo venter, & velanda teguntur. Apud Martial. libro 14. de semicinctio tale est epigramma: Dat tunicam dives, ego te præcingere possum: Essem si locuples, munus utrumque darem.

Semicōctĭlis, is, ile, Semicrudus, dimidia ex parte coctus. [ἡμίεφθος & -ος. Gall. A demi cuit. Ital. Mezzo cotto. Ger. Halb gekocht. Hisp. Medio cozido. Pol. Połwarzony. Vng. Felig meg fött. Ang. Half sodden.] Columell. libro 8. capite 5: Semicoctum hordeum. Et apud Plinium libro 22. capite 25: Semicocta aqua.

Sēmicrēmātus, a, um. [ἡμικαυστος & -ος. Gall. A demi brusle. Ital. Mezzo abruciato. Ger. Halb verbrennt. Hisp. Medio quemado. Pol. Połspalony. Vng. Felig megégett. Ang. Half burnt.] Ovidius in libris: Membra feras Styga: semicremata reneci. Martial. libro 11: Thuriaque de medio semicremata rogo.

Sēmicrūdus, a, um, penult. prod. [ἡμιώμος & -ος. Gall. A demi cru. Ital. Mezzo crudo. Germ. Halb rauw. Hisp. Medio crudo. Pol. Połsurowy. Vng. Felig nyers. Ang. Half raw.] Columell. libro 6. capite 26: Si tam tabidus glaucus, lupini semicrudi contrectantur, & offa salviati more sanguibus ingeruntur. Statius 4. Syl. Quic si quam bene mane fenderetis Etiam tibi dixero.

Sēmidĕus, adjectivum. [ἡμίθεος. Gall. Demi Dieu. Ital. Mezzo Dio. Ger. Halb ein Gott. Hisp. Medio Dios y medio hombre. Pol. Półbóg. Vng. Felisten. Ang. Half a god.] Lucan. lib. 8: Nostra templa inane Romana accipimus lim, Semideosq; canes. Ovid. in Ibin: vos quoq; plebs superûm Faunî, Satyræq;, Fluminaq;, & Nymphæ, semideumq; genus. Reges semidei, Stamus 2. Achill.

Sēmidŏctus, Mediocris eruditionis. [ἡμίμουσος. Gall. A demi sçauant. Ital. Mezzo dotto, ò cosa simile. Ger. Halb gelehrt. Hisp. Medio sabiendo. Pol. Połuczony. Vng. Valamenyire tudo. Ang. Half learned.] Cicero 2. de Orat: Hæc ut & properâs & apud doctus, & semi doctus ipse percurro, ut aliquando ad illa majora veniamus.

Sēmiermis, me. [ἡμιόπλος & -ος. Gall. A demi armé. Ital. Mezzo armato, disarmato. Ger. Halb gewaffnet oder gantz. Hisp. Cosa media armada. Pol. Połzbroi. Vng. Felig fel fegyverkezet. Ang. Half armed or unarmed.] Livius 2. bell. Pun. Finis in castris quâ multitudo semiermis, sine ductoris ictu, quantum quisq; in majoribus erant, mittunt.

Sēmifactus, a, um. [ἡμιεργὸς. Gall. A demi fait. Ital. Mezzo fatto. Ger. Halb gemacht. Hisp. Cosa media hecha. Pol. Niepołwymowiony. Vng. Felig megcsinált. Ang. Half made.] Tacitus lib. 13: Semifacta opera toga perrupit.

Sēmiferus, a, um, vel semiferus, Ex dimidia parte ferus. [ἡμίθηρ, ἡμιθηρὸς & -ος. Gall. A demi sauuage. Ital. Mezzo salvatico. Germ. Halb grimm oder wild. Hisp. Cosa media fiera ó media mansa. Pol. Połdziki. Vng. Felig vad. Ang. Half wilde.] Ovid. 2. Metam. de Chirone Centauro: Semifer interea divinæ stirpis alumno, Lætus erat. Plinius lib. 8. cap. 57: Semiferis & ipsem animal, cui vivaria in deliciis dem qui apris instituit.

Sēmifĕrus, pen. corr. idem. ἡμίθηρ. ut Centaurus, quasi medius equus, arcuere: Servius in secundum Aeneidos: Nam Centaurus anteriore parte humano est, posteriore equus.

Semiformis, me, om. t. Mediam habens formam, media ex parte formatus. [ἡμιάνθρωπος & -ος, ἡμιάνθρωπος & -ος, ἡμίμορφος & -ος. Gall. A demi forme. Ital. Mezzo formato. Ger. Halb gestaltet. Hisp. Medio formado. Pol. Połpostaci kształtowy. Vng. Felig formaltatott. Ang. Half formed or shaped.] Columell. libro 8. capite 5: Pullique semiformes intermoriuntur, antequam totis partibus suis consistant.

Semifŭlcĭus, a, um. [ἡμιστήριος & -ος. Gall. A demi appuyé. Ital. Mezzo sostenuto. Germ. Halb unterstützt. Hisp. Medio sostenido. Pol. Połpodparty. Vng. Felig meg támasztott. Ang. Half propped.] Martial. libro 5: Subsellio quæ semifultus ex æquo, humilè receptus altero genu, jactat Equiti sedere, Lectioq; se fare.

Sēmigermānus, pen. prod. m. f. [ἡμιγερμανὸς & -ος. Gall. A demi Alemant. Ital. Mezzo Tedesco. Ger. Halb Teutsch. Hisp. Medio Aleman. Pol. Połniemiec. Vng. Felig Német. Ang. Half a Dutchman or Alemain.] Liv. 5. bell. Pun. Vtiq; quum quicad Apenninum fernet, obsepto gentibus semigermanis fuissent.

Sēmigræcus, [ἡμιέλλην & -ος. Gall. A demi Grec. Ital. Mezzo Greco. Ger. Halb Griechisch. Hisp. Medio Griego. Pol. Połgrecki. Vng. Felig Görög. Ang. Half a Greek.] Var. 2. de Re rust. cap. 1: Vt semigræcis pallorium dicam Græcè.

Sēmigrāvis, ve, pen. cor. [ἡμιβαρὺς. Gall. A demy pesant & chargé. Ital. Mezzo grave & carcato. Ger. Halb schwerfertig. Hisp. Medio grave y cargado. Pol. Połciężki. Vng. Felig nehez. Ang. Half

Half mighty or heauie.] Liuius 5. bell. Punic. Qui à magna parte in humeris equitum aut in curru erant, aut semigraues portabant.

Semihomo, pen. corr. [ἡμίανθρωπος.] Gall. A demi homme. Ital. Mezzo huomo. Ger. Ein halber Mensch. Hisp. Medio hombre. Pol. Półczłowiek. Vng. Félig ember. Ang. Half a man.] Cornu. lib. 10. Quamuis semihominis vestina gramine tecta Mandagoræ parias flores, moestissima, crearam. Virg. 8. Aeneid. Hic pelucentes ceruos rubro sub harmento recessu Semihominis Caci.

Semihora, æ, pen. prod. Fo. Horæ unius pars dimidia. [ἡμιώρα.] Gall. Demi heure. Ital. Mezza hora. Ger. Ein halbe stund. Hisp. La mitad de vna hora, media hora. Pol. Pułgodzina. Vng. Félóra. Ang. An half houre.] Cicer. pro Rabir. perd. reo: Nunc quoniam tria hæc ne diligentissime quidem temporis angustiis obstringit, meq; ex comparato & constituto spatio defensionis in semihoræ circulũ cogi, parebitur, & quod in quibusuis etiã, secularem conditionem & quod miserrimum, tam ici potestatem. Plinius iuno. 22. capite 9: Omne autem curatur recens prælegato ore, hoc crudo, deinde assum in feruentem aquam semihora.

Semihũgĕrum, gen. pro. car. n. s. [ἡμιπλέθριον.] Gal. Arpent de terre. Ital. Mezzo vn campo. Ger. Ein halbe iuchart. Hisp. La mestad de vna huebra de tierra. Pol. Pułmorg. Vng. Félhold. Ang. Half so much land as two acres ysbeat can plough in a day.] Colum. li. 5. cap. 1: At Gallicandetum appellant in arcis turbarii spatium centum pedum in agecit: hoc autem pedum CL. quod aratores candetum nominant: semihugerum quod quidam vocant.

Semihũgĕrum, media mensura, vide supra.

Semihumus, [Pol. Półpagor. Vng. Félkohya.] Vip. D. lib. 33. tit. 2. l. 24: Ornamentorum hæc vitæ, muliebria, semihumus, cauponica.

Semihumidus, a, um. [ἡμίνεκρος.] Gall. A demi mort. Ital. Mezzo morto. Ger. Halb todt. Hisp. Medio muerto. Pol. Półmartwy. Vng. Félig meghalt, halálos rémben. Ang. Half dead.] Cassius ad Ciceronem, epist. 48: Ad defectã labore membra, pulsi pũ semimortua lectulo jacebant, nos tui undecũ tibi poëmata fecimus ex quo perspicieres meum dolorem.

Semihĕi, Semimarem proprieq; de eo dicitur qui gravi vulnere accepto, mortis tamen vicini. [ἡμίθνητος.] Gall. A demi mort. Ital. Mezzo morto. Ger. Halb todt. Hisp. Casi muerto, medio muerto. Pol. Półmartwy, półżywy. Vng. Félig meghalt. Ang. Half dead.] Liuius lib. 8. Pun. Faciem pugnæ quæsiere, ut semineces exstantem, deinde pila terra activ pugnabant, obtuti tela occasionem nanciscebantur, si Semineces eam ad Canusin acervo cælorum corporum invectam, tota tamq; benigne etiam cum dente Annibal domum remisit. Ovid. 1. Metam. Atq; in semineces partita feruentibus armis Mollit aquis, partim subjecto torrescit igni.

Semihũdus, pen. prod. adjectivum. [ἡμίγυμνος.] Gall. A demi vestu. Ital. Mezzo nudo. Ger. Halb bloß oder nackend. Hisp. Casi desnudo. Pol. Półnagi. Vng. Félig meztelen. Ang. Half naked.] Livius 29. ab Vrbe. Primo contales propè cum nudo (sub jugum missum) at quoq; gradu proximus erat, tergo onerato objecto.

Semiũbĕlla, æ, m. Obol. dimidiam: & per translationẽ quævis res vilis. [ἡμιώβολον.] Gal. Denier demy, vne maille. Ital. Mezzo danaro. Ger. Ein halber heller. Hisp. Media dinero. Pol. Półpieniążka. Vng. Félfillér. Ang. Half a farthing.]

Semipăgănus, a, um, pen. prod. adjectivum. [ἡμιπάγανος.] Gall. A demi rustique. Ital. Mezzo rustico. Ger. Ein halber Bauer oder Dorffman. Hisp. Medio aldeano. Pol. Półwieśniak. Vng. Félig paraszt. Ang. Half a clowne.] Persius prolegomenis: Semipaganus Ad lucra vatum carmen affero nouum.

Semĭpărĕs, quòd hic corruptè legebatur vide Semiuiger.

Semipes, pen. cor. sentipedis, pen. cor. & m. t. Mensura dimidiati pedis: hoc est, digitorum octo. [ἡμίπους.] Gall. Demi pied. Ital. Mezzo piede. Ger. Ein halber schuh. Hisp. Casi de quantidad de vn pie. Pol. Półstopa. Vng. Félláb. Ang. Half a foote.] Plin. lib. 16. cap. 15: Cubitus octo tripedes ex. Quinq; primùm emittat, tandem, pedali mensura: deinde tabellæ additio semipedem altera ingressum.

Semĭpĕdālis, le. penu. t. prod. om. t. Quod dimidii pedis longitudinem habet. [ἡμιπόδιος.] Gall. De demy pied. Ital. Di mezo piede. Ger. Halb schuhig. Hisp. De medio pie. Pol. Półstopowy. Vng. Félláb. Ang. Of the measure of half a foote.] Plin. lib. 12. cap. 4: Semipedales ramorum relinquentes truncos. Idem lib. 16. cap. 25: Materia crassitudine semipedali ad regulam & libellam exigitur.

Semĭpĕfectus, [Pol. Wyd. dokonały. Vng. Félkész, félig, félegész.] Suetonius in Caligula: Opera sub Tiberio semiperfecta abolevit.

Semiplăcĕntĭnus, Cic. in Pisonem: Quum esses interrogatus, quid tuorum de Consule auunculo, gravis autor, Catonius crederet aliquis, aut Africanus, aut Maximus, & non Catonius semiplacentinus Calventius, respondes, altero ad frontem ere, ubi Pisonem Cicero vocat Semiplacentinum, quòd matrem ex Placentino municipio habuerit.

Semĭpŭtātus, a, um. [ἡμιτμητός.] Pol. Półcięty.]

Semipiscis, is, m. [ἡμίιχθυς.] Gall. A demi poisson. Ital. Mezzo pesce. Ger. Halb visch. Hisp. Casi medio pescado, medio vaca. Pol. Półpyszcz. Vng. Félig hal. Ang. Half fish.] Liu. lib. 5. bell. Pun. Quæ improvisa adorta semipiscium fluentes, & adaperta ora pugnæ, quæ paulò ante exercitum armati, haud integro certamine Nullum cepere. Semipleni nares. Cicer. 7. Verr. Semipicem scribes. Cat. lib. 5 cap 5.

Semiplăcĭdus, a, um, [ἡμιπράος.] Gall. A demi doux, à demi traitable. Ital. Mezzo mansueto. Ger. Halb gedultig. Hisp. Casi manso pacifico. Pol. Półcichy. Vng. Félig szelid. Ang. Half tame.] Ouidius 2. de Arte: Ipsa Venus pubem, quoties ve anima ponit, Protegitur læva semireducta manus.

Semiplăcĭtus, adjectivum. [ἡμίπρακτος.] Gall. A demi refusé. Ital. Mezzo confuso. Germ. Halb verlegenheit. Hisp. Casi molesto reprendido grauado. Pol. Półmiły. Vng. Félig kedvetlen. Ang. Half mislyking.] Ouidius Epist. 7. Sæpe soni requiem petunt: lassataq; classis Postulat exiguas semisolutus moras.

Semiplĕnus,

Semirutus,a,um,pen.corr. Quasi semidiruatus. [ἡμικατεσκαμμένος. Gall. A demi abatu et ruiné. Ital. Mezzo rouinato. Ger. Halb nider geriſſen oder geſchleifft. Hiſp. Media medio derruido. Pol. Wpoł zrzucony. Vng. Felig ereuolatus. Ang. Half pulled down and ruined.] Liv. lib. 2. bell. Macedon. Pungato loco qui ſtrage ſemiruti muri cumulatus erat, turrim ingentis altitudinis, magnam vim armatorum multiplici tabulato portantem, promovit. Idem 6. bell. Punic. Quum ubi ſemirutam, ac ſpoliatam paſſim reſpexerit, ingredientis Romam, &c. Lucretius lib. 1: At nunc ſemirutus prendent quod moenia tecta.

Semiſĕnex, penultima corripta, vel Semiſeneus antiquè. [ἡμιγέρων. Gall. A demi vieil. Ital. Mezzo vecchio. Ger. Halbet alt. Hiſp. Medio viejo y medio moço. Pol. Na poł ſtarzały. Vng. Felig megoggyot. Ang. Half old.] Plautus in Milite: O Lepidum ſenem! ſemiſenem, ni ſi quas memorat virtutes habet. Atque equidem planè eundum in matricatu Venereo. Ain? eguntſemiſenem.

Semi-ſeptēmfĭlă, divifio, vide ſuprà SEMIQUINARIA.

Semiſĕpultus,a,um, adjectivum. [ἡμιτάφιος. Gall. A demi enſeuely, ou à demi enterré. Ital. Mezzo ſepolto. Germ. Halb begraben. Hiſp. Medio enterrado. Pol. Wpoł pogrzebiony. Vng. Felig el temetett. Ang. Half buried.] Ovid. Epiſtol. 1: Semiſepulta vetûm curvis ſcrutantur aratris Oſſa: ruinoſas occubuit herus domos.

Semiſŏmnus,a,um. Vix dū expertectus, ſomno plenus. [ἡμίυπνος. Gall. A demi endormy. Ital. Che ſcherza, vegghia tutta, ſonno ogni cosa. Ger. Halb entſchlaffen. Hiſp. Caſi medio adormeçido. Pol. Na poł ſpiący. Vng. Felig alvo. Ang. Half ſleeping, half waking, in a ſlumber.] Cicero ad Marium, lib. 7: Quum illi interea, quite ibi reliquerant, ſpectarent communes animos ſemilomni. Livius 9. ab Vrbe: Fuga cuncta complentur, portaq; ademiſſomnis, ac maxima parte armorum relictis, fugiunt. Tacitus libro 1: Sine vulnere milites, qui ſemiſomnos, inermes, aut palantes cecidêre.

Semiſomnis, me, idem. Cic. 7. Verr. Confirmant ipſi ſe, quum is etiam rem ſemiſomnis ſuperetiam a capiunt: tatum ſuſti, atq; infaſtam, quæ eſt urbis magna pars, complent. Liv. 7. bell. Maced. Pedites verò ordinati, & præparati, ſparſos per negligentiam, & ſemiſomnes propè adorti ſunt: cædes paſſim, fugaq; per campos facta eſt.

Semiſŏpītus,a,um, pen. prod. Semi ſomnis: [ἡμιυπνώδης. Ger. Entwacht, halb entſchlaffen. Pol. Na poł uśpiony.] Liv. 5. bel. Pun. Pars ſemiſopitos hoſtes cædunt, pars ignis ædes ſtramento arido tectis injiciunt. Ovid. 1. Amor. Eleg. 14: Purpureo jacui ſemiſopita toro.

Semiſupīnus,a,um, [ἀνακλιτικός. Gall. Demi-eſtendu, ou renuerſé. Ital. Mezzo ſupino, ouerſato. Ger. Halb rucklings. Hiſp. Medio eſpaldado. Pol. Na poł wznak. Vng. Felig hanyatt. Ang. Half backward.] Martialis lib. 6: At tu multa dijs dicis, virtutis; tepentem Ampullis potas ſemiſupinus aquâ. Ovid. 3. de Arte: Quum jacet in dextrâ ſemiſupina latus.

Sēmĭtŏgĭum,gii,n.ſ. Brevis, & quaſi dimidiata toga: à quo Semitogarius [ἡμιτοβάριος].

Sēmĭtrĭtŏs,ta,tum, pen. prod. [ἡμιτριβής. Gall. A demi vſée ou vſé. Ital. Mezzo conſumato & trito. Ger. Halb zerrieben oder zerrieben. Hiſp. Medio conſumido. Pol. Wpoł zetarty. Vng. Felig meg kôrt. Ang. Half worne or brayed.] Colum. lib. 1. cap. 6: Hunc autem mobilarium applicari debet, maximeq; in Italia propter inconſtantiam cœli, quo collocata ſemnitrica frumenta protegantur, ſi ſubitaneus imber ingruerit.

Semivīrĭdis,a,um, pen. prod. Mollis, flaccidus. [רך, ἁπαλός. Gall. A demy mol & foible. Ital. Molle, ſnervato. Ger. Halb luſt / tudenlebt. Hiſp. Caſi muerto marchita y mortecina. Pol. Wpoł martwy. Vng. Felig meg lankatt. Ang. Half dead and ſlaggy.] Colum. lib. 12. cap. 16: Alii ſolis virgineis, nonnulli plantaninis ſemiviridas uvas contegunt, & ita in amphoras recondunt.

Semivīr,ri, m.ſ. Mollis, effœminatus ſpado, eunuchus, [ἀνανδρος. Gall. Demy homme, chaſtré. Ital. Mezzo huomo. Ger. Ein halber Mann / der ſeiner Mannheit beraubet iſt. Hiſp. Medio varon, Pol. Poł człowiek, eunuch. Vng. Felig ferfi, herélt. Ang. Half a man or a gelded man.] Livius 3. bell. Maced. Etrare ait homines, qui tam atrocem eidem pertinere ad illos ſemiviros crederet. Plinius lib. 11. cap. 49: Teſtes hominis tantum injuria, aut ſponte naturæ franguntur: itaq; tertium ab hermophroditis, & ſpadonibus ſemivir genus habent. Virgilius 4. Aeneid. Et nunc ille Paris cum ſemiviro comitatu. Ovid. 4. Metamorph. Quiſquis in hos fontes vir venerit, exeat inde Semivir, & tactis ſub lo mutetur in undis. ¶ Eſt etiam hoc Centaurorum epitheton, quos Poëtæ fabulantur inferiore ſui parte homines, cætera equos fuiſſe. Idem de Centauro Neſſo. Epiſt. 9: Semivir occubuit vi, Lernæoq; veneno Neſſus, & infecit fatis equinus aquas.

Semivīvus,a,um, penult. prod. Semimorruus. [ἡμιθνής. Gall. A demy mort. Ital. Mezzo vivo. Ger. Halb lebendig. Hiſp. Caſi medio vivo. Pol. Na poł żywy. Vng. Felig meg elet. Ang. Half quicke.] Cicero 3. Verr. Ibi hominem ingenuum, nomine Publium Gauium Conſanum, municipem ſuum atque amicum, ſumo ſupplicio exſtinctum, ſemivivum reliquit. Idem pro Sextio: Et quòd erat reclamatum ſemivivis mercenariorum vocibus. Pop. Rom. negare dicebat.

Sēmūncĭa,æ, aut potius Semūncia, f.p. Dimidia uncia. [ἡμίουγκια. Gal. Demy once. Ital. Mezza oncia. Ger. Einlod. Hiſ. Media onza. Pol. Poł uncyi. Vng. Felonczenyk. Ang. An half ounce.] Perſius: ſed nullo fiunt ſemuncia rixæ, Hæret in iſtis brevis ut ſemuncia reſti. Liv. 4. bell. Maced. Nequa mulier plus ſemuncia auri haberet: neu veſtimento verſicolori uteretur. Cic. pro Cæcinna: Tacet heredem ex deunce & ſemuncia Cæcinnam.

Semuncĭālis,le, omn. Quod menſurâ, pondere, vel valore ſemunciæ exæquat. [ἡμιουγκιαῖος. Gall. De demy once. Ital. Di mezza onza. Ger. Einlodes ſtatt ſchwer. Hiſp. Caſi de media onza. Pol. Poł uncyowy. Vng. Felonczeker. Ang. Of an half ounce.] Plin. lib. 33. cap. 3: Mox lege Papyriana ſemuncialeſ aſſes facti.

Sēmūncĭārĭus, a,um, Semuncialis. Livius 7. ab Vrbe: Idem unum domi, foriſq; manſit, T. Manlio Torquato, C. Plautio ſecundùm Conſulibus: ſemunciarium tantùm ex unciario foenus factum.

Semivŏcālis, Dicta ſunt ſex numero conſonantium, quaſi dimidium vocalium ſonum habentes. [ἡμίφωνα.

Semirĭtŭlus,a,um. Dimidia parte uſtus, ſemiuſtulatus. [ἡμικαυτηριασμένος. Gall. A demy roſtie en broche. Ital. Mezzo arſo. Ger. Halb gebrattet. Hiſp. Caſi medio aſſado. Pol. Na poł upieczon. Vng. Felig megſzott. Ang. Half burned.] Et Semuſtus, pro Semiuſtus. Ovidius 4. Faſt. Semuſtamq; ſacra vigilata nocte viator Ponet, & adoleum tutus ibit opus. Virgilius 3. Aeneid. Fama eſt Enceladi ſemuſtum fulmine corpus Vrgeri mole hac Ioſa ſemuſta. Lucan. libro 8. Membra ſemuſta, idem libro 9.

Semiſŭſpĭrĭātus,a,um. Semianhelus. [ἡμιπαλαγμός. Cic. pro Milone: Tu P. Clodii crudelem cadaver ejeciſti domo, tu in publicum ejecti, tu ſpoliatum imaginibus, exequiis, pompa, laudatione inſtaliſſimus lignis ſemuſtulatum noctumis canibus dilaniandum reliquiſti.

Semiſŭſtŭlandus,a,um, [ἡμικαυτηριαστέος. Sueton. in Tiberio cap. 73: Corpus utmovere à Miſeno cœpit, conclamantibus plerisq; Æneam ponus deferendum, & in amphitheatro ſemiuſtulandum, Romam permiſit deportatum eſt, crematumq; publico funere.

Semizōnārĭus, m.ſ. Qui ſemizonia, ſive ſemicinctia conficit. Plaut. Aulul. Strophiarii aſiani, ſemizonarii.

Sēmĭſsis, m.ſ. Eſt dimidia pars aſſis: hoc eſt, unciæ ſex. [ἡμίσσεια. Gall. La moitié de quelque choſe. Ital. Mezza libra. Ger. Das halb theil eines Dings: das in Hebräiſcher mundart werdet. Hiſp. La mytad de la libra ó ſeis onças. Pol. Poł funta, albo poł jakiey miary. Vng. Fel penz. Ang. The half of any thing.] Cicero 3. Verr. Sed habet incidentem de Publiano ſemiſſe, Maximam adhibebis, ut ſcribis. Ad monetam eunq; refertur, ut ait Budæus, quemadmodum triens, & quadrans. Cic. pro P. Sextio: Sed ab uno gladiatore innumerabilia alia nova conſtituerentur: ut ſemiſſis ſemiſſium & trientium, quinta propè pars vectigalium tolleretur. ¶ Semiſſis hominis eſt, nullius pretii, & vix ſemiſſe æſtimandus. [ἡμισσάνθρωπος. Pol. Niekoymowy.] Varinius Cic. lib. 5: Simul verò ſemiſſis homo contra me arma tulit. Semiſſis uſura, dicitur quoties de centum numis tenos numos uſuræ nomine quotânis perſolvimus. Capitol. in Alex. Trientarium fœnus ait eum, æquiſſimum, & leviſſimum exercuiſſe, ad uſum Reipub. Plin. lib. 14. cap. 4: Ex his tamen uſuræ multiplicatæ ſemiſſibus.

Sēmĭſsārĭus, ia, Quod eſt unius ſemiſſis, ut Semiſſales uſuræ, cùm ſcilicet aurei quotannis in centenos pendantur. L. 16. D. de pollicitat.

Semiſsārĭus,a,um, idem, ut Hæres ſemiſſarius, qui eſt hæres ex ſemiſſe. L. 116. D. de leg. & fideicom. Ex Horomano.

Semĭtă,æ, penult. corr. f.p. Via arcta, & anguſta, dicta quaſi ſemiter, ut autor eſt Varro, lib. 4. de ling. Lat. [שביל, שבילה, מסלה, מסלתה, שביל, שבילי, מסלה, מסלות. Gall. Vne ſente, ou ſentier, ou chemin eſtroit. Ital. Strada, calle, viottolo. Ger. Ein ſteg. Hiſp. Caſi ſendero ó ſendera. Pol. Steyzka, chodnik. Vng. Kôny. Ang. A path or footway.] Cæſ. 7. bell. Gall. Acie ſingulari quidè homine unquà eo tempore anni ſemitæ patuerant. Virgil. 6. Aeneid. Rata per occultos ducebat ſemita valles. Semitam pro via dixit Cic. 4. Verr. Attendite, jam intelligetis, hanc pecuniam quæ via modò viſa eſt exire ab noſtro, eadem

ño, eadem semita reverti ſſe. Horat. 1. Epiſtol. & fallentis ſemita vitæ.

Semiſenex, m. i. Qui ſenex non perennit. [ἡμιγέρων. Gall. *Qui eſt demy vieux par les cheueux, ou par autre ſe chemin.* Ital. *Che ſempre per ſtanchezza ſi ſiede.* Ger. *Der gaſſen mit gehet, ſondern ſtehet.* Hiſp. *Aquello que va de la puerta ſeys Leu.* Pol. *Wpoſledni, niegaſy.* Vng. *Semyre.* Ang. *That goeth through the gardes.*] Catullus ad contubernales: Omnes pulilli, & ſenicarii mei ſili.

Sémito, as, are, act. p. Ea modo dicitur, quo Limito, as. [ἡμιτεμνω. Gall. *Faire vn ſemier.* Ital. *Fare vn ſemiero.* Ger. *Ein new weg machen oder pflaſtern.* Hiſp. *Hazer ſenda.* Pol. *Czynić przeſkę.* Vng. *Eſmeg ſtrenk.* Ang. *To make a cauſer or footway.*] Frontin. lib. 19. cap. 22: Vineas limitari decumano XVIII. pedum latitudinis ad contrarios vehiculorum tranſitus, aliisq; tranſeuntibus decem pedum diſtingui per media iugera. Aut ſi major ſit modus, totidem pedum cardine, quod decumano ſemitari. Semper verò quintanis ſeptari. hoc eſt, ut quinto quoque pede ſingulæ rego paginæ includantur.

Semivivus, Semiuſtus, & cætera à ſemis compoſita, Vide in SEMIS.

Semódius, di. m. f. Quaſi ſemis modius. [ἡμιμέδιμνος. Gall. *Vn demy boiſſeau.* Ital. *Mezzo moggio.* Ger. *Ein halber meſſe.* Hiſp. *Media fanega o media.* Pol. *Pułkorzec.* Vng. *Felvekka.* Ang. *Half a buſhell.*] Iuven. Sat. 14. & rumpit uno Semodio ſcrobes hæc emundat ſervulus unus. Martial. lib. 7: Semodius ſq. faba cum vinit e Piceatâ. Columel. lib. 2. cap. 11: Quod eadem quatuor modiis nonunquam & tribus, interquum eadem duobus ac ſemodio ingerum occupat.

Semóvĕo, ves, pen. cor. act. I Seorſum moveo, ſejungo, disjungo. [מסיח הוסיף. Iebich, Iaſiph. Gall. *Oſter, retirer à part.* Ital. *Leuare via.* Ger. *Rücken oder thun.* Pirk. *Entſtellen.* Hiſp. *Mouer de ayna.* Pol. *Odwyklam.* Vng. *Kiveſſem, kiveſſe.* Ang. *To take away and put a part.*] Plaut. in Aulular. Cultrarias iſthæc, quæ diſcipulum ſemidoctum abs te ſemoves. Cic. de Arup. reſp. Iam, qui antea voce præconis à liberis ſeparebantur, tuis iudiciis, non voce, ſed manu liberos à ſe ſegregabant. Terent. in Andr. Iam ferme moriens me vocat: Accedo, vos remoror, me ſoli.

Sémoto adverb. [Διαχωρὶς. Pol. *Kaſſonſe.* Vng. *Külömbkĕ.*] Diomedes Grammatici. i: Separatim, ſeorſum, ſeparatim, ſemotè, ſegregatim.

Sémper, adverbium temporis. [תמיד תמיד. *Tamidi.* Gall. *Touſiours, à touſiours.* Ital. *Sempre.* Ger. *Allwegen immerdar.* Bel. *Altoſt.* Hiſp. *Siempre.* Pol. *Zawſze, vſtawnie.* Vng. *Mindenkor.* Ang. *Euer.*] Terent. in Andr. Rectè ego tempeſtiuas nuptias.

Semperſenilis, is, e, unica dictio eſt apud Terent. in Andr. aut certè duæ perſonarum nem. coniũctæ. Verba Terentii ſunt hæc: Et hercle ſemperſenilis verebar quorſum evaderet.

Sempiternus, a, um. Quaſi ſemper æternum, perpetuum, & ſemper durans. [תמיד *tamidi.* Gall. *Sempiternel, eternel, perpetuel.* Ital. *Sempiterno.* Ger. *Ewig immerwerend.* Bel. *Eeuuich.* Hiſp. *Coſa que ſiempre dura.* Pol. *Wieczny.* Vng. *Iókkĕualo.* Ang. *Perpetuall, euerlaſt.*] Plaut. in Merc. Humano me miſerum nullus eſt atque opinor, neq; adverſa cuiquam ſint ſempiterna. Terent. in Andr. Ego vitam deorum propterea ſempiternam eſſe arbitror, Quòd voluptates eorum propriæ ſint. Cic. Lucio lib. 3: Neq; autem ego iam ita demens, ut me ſempiternæ gloriæ perennem commendari velim.

Sempitérnò, adverbium, idem eſt, quod in ſempiternum. Cato de conſulatu ſuo: Ego mihi monimenta ſempiternè poſui, quæ cepi. Sollpetere ab re. Inſtit. Grammat. Item ſemperne idem quod ſemper. Pacuvius in Medo: Populoq; ut fauſtis ſempiternè ſuſpicet. Ex Nonio.

Sempervívum, v. Herba quæ Græcè ἀείζωον dicitur, utroq; nomine à perpetua viriditate deducto. [Gall. *Iouſbarbe.* Ital. *Sempreuiua.* Ger. *Hauſwurtz.* Hiſp. *Yeruapoſtora.* Ang. *Aygrene, ſeygreen, or ſengreene.*] Herba hæc folio eſt carnoſo, ſemi atque oblongo. Duo eius genera ſunt: unius in tectis in vaſculis ſeritur, quod aliqui Bupthalmon, à ſimilitudine, hoc eſt, bovis oculũ vocant, Βοὸς γὰρ ὀφθαλμὸν ἡ ὕπτιος ὀνομάζουσι, hoc eſt, animalis oculum. Alii Hippopeſon, quoniam ferè in ſeges grũdine naſcitur. [Pol. *Semy mayey, yeux de mouſe ouſko.*] Alterum genus eſt minuſculum, quod Scythales vocatur, quaſi amaror horſcens, ἵππος enim horſco ſignificat. Item Trichales, quòd ceſpitoſum. Item Chrylothales, quòd aurcum florem producat. Naſcitur in parietinis & petris. Latini utrumque genus Sedum appellant. [Pol. *Rozchodnik.*] Vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Senáculum, li, nat. Vbi Senatores conſultandi gratia conſidebant. [γερουσιαστήριον. Gall. *Le parloir ou lieu ou aſſemblent les ſeigneurs, ſenat.* Ital. *Palazzo di conſiglio.* Ger. *Ein Rhatſtuben, oder Rhatſtrauen.* Hiſp. *Lugar do ſe ayuntauan los ſeñores.* Pol. *Senatorſki rządu item, rzecz.* Vng. *Tanaczhaz.* Ang. *A conſeile houſe.*] Valerius Maximus ſcribit Senatu apud forenſem habitare conſueſſe, ut quam ad Curiam vocatus properato adeſſet. Forum autem tum præcipua ſenacula Romæ. Vnum nunc eſt ad ædem Concordiæ, inter Capitolium & forum, in quo ſolebant magiſtratus de Republica cum ſenioribus deliberare: alterum ad portam Capenam: tertium intra vrbem. Bellonæ. Auctor Nicolaus Iaſius libro de Senatu habendo. Feſtus Senaculum, locus Senatorius. & Senaculum item, de ſenatu mulierum. Lampridius in Heliogabalo: Fecit & in colle quirinali ſenaculum id eſt, mulierum ſenatum, in quo ante fuerat conventus matronalis ſolemnius faciendi diebus.

Sénarius, adiectivum. Vide SEX.

Sénatores, m. g. inquit Plutarchus in Problematis, Alios Patres vocãt, alios Patres conſcriptos, quia primis à Romulo lectis alii additi, & cõſcripti vel quia qui ſententiã à dicti, cõſcripti ſunt: qui non ſolùm patres vocati ſunt ſed cum additione Patres conſcripti. [זקני Zekenim. *Senatores.* Gall. *Senateurs, conſeillers.* Ital. *Senatori.* Ger. *Rhatsherren.* Hiſp. *Conſenadores.* Pol. *Radni panowie, ſenatorowie.* Vng. *Tanaczhelyek.* Ang. *Senatours or counſellours.*] Vlpian. de Senat. l. Neque dubium eſt Senatores eſſe, qui a Patribus & Conſcriptis eligique ad omnes illius ordinis viros deſcendãt, qui à principe in Senatu dicere ſententiam poſſunt, appellatique ſunt ab ætate provecta, quòd cæteris in principio ſit Senatum electi facti. Sed & à tunc eo dicti pro tunc Senatores quoniam ipſi agendi facultatem habuerit.

Senãtus, tus, m. Quod eſt Senatorum. [Βουλευτήριον. Gall. *Deſſenatoir.* Ital. *Coſa de ſenatore.* Ger. *Rhatsherrlich, der Rhatsherren.* Hiſp. *Coſa de ſeñores.* Pol. *Radni, ſenatorſki.* Vng. *Tanaczbeliek.* Ang. *Belonging to a ſenatour.*] ut Senatoria dignitas, Senatorium conſilium. Cic. 3. Verr. Reip. 19. Senatorio conſilio maxime poſſe defendi. Tacit. lib. 15: Et Vivianus Annius genere Cordubenſis, nondum Senatoria ætate, ſed pro legato quintæ legioni impoſitus. Cic. pro Flacco: Etiamſi à populo eſt oriundus Senatorium.

Senéctus, tus, & ti. A ſenectute, vel à ſenẽdo, quia magiſtratibus non plus licebat quàm Senatus permitteret. [γερουσία. *Gerouſia, gerouſie.* Gall. *Senat, la compagnie des Senateurs & conſeillers.* Ital. *Senato, palazzo di conſiglio.* Ger. *Ein Rhat.* Bel. *Een Raedt.* Hiſp. *Ayuntamiento de los ſeñores ſenadores.* Pol. *Senat, rzadu.* Vng. *Tanacz.* Ang. *The compaine or aſſemblie of the ſenatours.*] Et ſignificat tum locũ in quo Senatores cõvenũt, quàm plos Senatores. Cic. pro Sextio. Senatus princeps ſalutis communis publicæ. Item ædes: Nec antè in Senatum accederem, quàm ea ſacra confeciſſem. Cogere Senatu, Convocare, vel vocare Senatum. Frequentia Senatũ, eſt ferè omnes Senatores cogere. Senatum habere, cui cogi. Senatus cui id eſt, convocabitur, cogetur. Senatus mitti, aut dimitti dicitur, cùm datur facultas Senatoribus abeundi domum. Senatus diſcedit, quũ Senatores à Conſule miſſi facti, domum abeunt. Senatum cogitare, eſt Senatum conſtituere. In Senatum legere, eſt Senatorem facere. In Senatum venire, aliquando eſt Senatorem fieri. Movere Senatu, & ex Senatu tejicere, idem. Senatum eximere, eſt Senatoris auctoritatem & dignitatem deprimere, vel tollere. & Senatũ conſilium cor convocare, dixit Plautus in Amph. quod eſt tantum, ere apud ſe quid agendum ſit. Hucſque concedero, dum mihi Senatum conſilium cor convoco, ideòm in eod. fan. Senatum convocabo in corde conſilium.

Senátus, Primi temporis in ſenatu à conſule rogabantur conſules declarandi, ũ modo poſt conſulatum contra ſenatus haberetur. In hoc rogabat conſul arbitratu ſuo, non quem vellet ex omni Senatorum frequentia, ſed quem vellet e numero conſularium: & antiquæ conſuetudinis erat, ut, quem ordinem rogandi ſententias conſul calendis Ianuariis fuiſſet, eum toto anno conſervaret: quo ordine, Cæſar, neglecto, primum Pompeium poſt abſentem conſulem rogare ſententiam cœpit, cùm antea Craſſum ſolitus eſſet. Quoniã autem cùm deſignati cõſules ſuffragia primi rogabantur, veniebat in medium, quæ inter poſſe, ex iis deſignatis prior rogaretur, nec difficile eſt quærenti reſpondere, nãm unoquoq; anno ex ipſa re eandem dubitationem accidere. & aliquandiu mansitatum, obſervando veluti moris exemplo. Secundũ igitur ſive patritius, & plebeius, ſive duo plebei deſignati conſules eſſent, qui prior loco declaratus eſſet cõſul, eum in magiſtratu priorem quoq; ſententiam rogaſſe dicitur Catilinaria non C. Antonius, ſed M. Cicero, qui conſul prior loco declaratus: nam genere pares erant, uterque plebeius. & lib. 1. epiſt. ad Attic. Rogat ſententiam M. Pupius Pisoconſul, ex Cincia plebeio. M. Valerius Meſſala, eſt patritius, tamen non rogat: plebeius igitur antecipitur patritio: cui quia prior loco declaratus conſul. Virtim magiſtratu prior rogare, obtinebat, quo conſtituto, & uter rogaretur, cùm deſignati eſſent. Ex noſtro contentus in epiſtol. ad Attic.

Amicam: Legitimo habendo senatui dies erant, calendæ, nonæ, idus, reliquæ dictæ, modò comitiales non essent, haberi quidem senatus poterat, sed certus neq; lege, neq; more statutus erat dies, potiùm id erat in voluntate magistratuum. Ex nostro commentario ad Quæstionem Animæ dextrorsùm dignâ est, quod legendo observavimus: qui ex equestri ordine senatoriæ dignitatis ad gradum ascendissent, eos inter senatores quidem esse ceptos, ut, si quid ordine senatorio munus dignâ admisissent, senatum non verentur, verùm eosdem, cùm deinde equitum centuriæ recognoscerentur, inter equites, quandoquidem equi quoque equum publicum haberent, vocatos esse, ut, si flagitium aliquod, quod in equite Romano dedeceret, fecissent, equum publicum amitterent: parebat hoc apud Livium duorum censorum exemplo. Neronis & Salinatoris: quorum alterius, cùm census equitum ageretur, equum adesse: quos tamen ante, cùm senatum census ageretur, in recognoscendis senatorum nominibus esse lectos, dubitari non potest. Atque ego, hujus generis cives, minimè credidi tum in nostrum, ut cæteros equestris ordinis, equum publicum traduxisse: proprius enim eorum census non in equestri, sed in senatorio erat ordine: nec quæstus ordinis, sed senatorum dicebantur, nec ideo, quod equitibus essent ortum, quem, adepti senatorium, amisserant, sed quia equum publicum haberent, inter equites celebrabantur: qui vel in senatum, etiamnondum à censoribus lectum, magistratus, quem ante gesserant, aut gessissent, adeptum haberent, eos video, si equites essent, equum publicum inter cæteros equestris ordinis cives ante recitatores perforum traduxisse, nec inter senatores: cùm tamen in senatum, esse lectos, quod de Pompeio, qui postea cognomentum Magni adeptus, à Gracchano traditum observavimus: is enim eques adhuc, nondum in senatum lectus, consul ob virtutem ac singularia in rempublicam merita ante legitimam ætatem creatus, (solebat autem legibus bonis viri) equum publicum ipse ad censores adduxit: præclarum, fuit populo Romano spectaculum, conspicere sua manu equum publicum ducentis intueri. Atque hæc quæ ex mos de tribubus Romanis, & ex equestri ordine, & ex plebe in senatum lectis, ita tradimus, ut ad rempubl. tempora spectemus: nam regum ætate solis patritiis curia patuit: eum tamen, quod Dionysius Halicarnasseus dicit, non omnes patritii senatores essent, sed alii senatores, alii equites, alii de plebe, ut vere dixerit: senator est, ergo patritius: non contrà, patritius est, ergo senator: & quamquam ex familiis tum patritius, tum plebeius senatus constaret, veteres tamen ita loquutos animadverti, ut de universo plantè nomen nobilitatis nomen usurpatent: quia scilicet summus ordo senatus esset, eumq; adepti præter cæteros nobiles esse viderentur: quandoquidem ob virtutem, quæ nos tot nobiles, tot patritios, tot reges verè facit, dignitas illa mandaretur. Ex P. Manutii observationibus.

Sĕnātūs-cōnsultum, i, n. s. Senatus sententia, senatus auctoritas jam perscripta. [דרשן דתלי חק חקה חוקה חוקה.] Gall. *La delibération ou le conseil des Senateurs ou conseillers.* Ital. *Senato, consiglio, deliberazione del Senato.* Ger. *Ein Rhato etlicher.* Hisp. *Cabildo, ayuntamiento, determinacion, mandado.* Pol. *Vpanowienie, postanowienie.* Vng. *Tanatsnak, tanatsnak.* Ang. *A decree of the senate or counsaile.*] Quod fieri aut per rogationem, quam rogabatur unusquisque sententiam, aut per discessionem, quando pleriq; idem sentientes, in unam partem pedibus ibant, licet relatus Gell. lib. 3. cap. 18. Flavius Vopiscus de Aureliano: Deinde alii manum porrigentibus, alii pedibus in sententiam eunibus, plerisq; verbo consentientibus condita est Senatus consultum.

Sĕnĕcio, onis. Herba est caulículo cubitali, folio crebro, folis continuis, diu sub eruce, sed multo minutioribus, floribus luteis, qui celeriter in pappos vanescunt capillorum modo canescentes, adq; pusillum in vere rotunde & crispum à Græcis appellatus. [Σενεκίων. Gall. *Senecon.* Ital. *Cardinale.* Ger. *Creutz wurtz oder grindkraut.* Hisp. *Tasbarro, o hierua vana.* Pol. *Syrowatka, starzec.* Ang. *Groundsell.*] ¶ Fuit item hoc Oratoris cujusdam cognomen Neronis tempore, qui quòd omnia grandia affectaret, per jocum pro Senectione Gracho dicebatur. Vide Senecam Suasoriarum lib. 1.

Sĕnectūs. Senectus, Senesco, Vide SENEX.

Sĕnex, hujus senis, dictus videtur quasi semiex, quòd actate major fuæ ætatis parte, jam morti propinquior sit. [זקן זקנה זקנים זקנות זקנים.] Gall. *Vieil, vieillard, ancien.* Ital. *Vecchio.* Ger. *Alt oder betagt.* Bel. *Out.* Hisp. *Viejo.* Pol. *Starzy.* Vng. *Ven, agg.* Ang. *An old man or woman.*] Et est generis cōmunis secundum Priscianū. Tibull. l. 1. Eleg. 6. Cōmemorāt meritò tot mala ferè senē. loquitur de meretrice vetula. Apertè ait Pomponius apud Varronē l. 6. de ling. Lat. in fœmininopositū: Dic tu putasmihi ā fle fe mutuo mihi. Nam verè putas tu, tua ætate senex. ¶ Hujus genitivus est senis, olim ex a senicis, secundum analogiam. Plaut. in Cist. Vos negotiosi senicis soletis esse. Compar. ativum est senior, quod valde senem significat. Ovid. l. 12. Met. Tum senior quàvis obstet mihi longa vetustas. Quint. de Institut. Eo nanq, seniore (sed avum enim & nonagesimū complevit annū) præcipere Aristoteles pomeridianis scholis cœpit. ¶ Capitur quandoq; etiam senior pro magis sene. Senec. Epist. 95. Quemadmodū ex duobus fapiētibus, qui senior obiit, eō est beatior ro, cujus inter pauciores annos terminatis est virtus. ¶ Et & senior, generis cōmunis: in obliquis verò tantùm neutrum genitū. ¶ Senes vocantur quantū ad privatam eorū vitam, quòd usq; ad senilem ætatē vixerunt. Veteres, quantū ad publicū tempus, quòd alios ante vixerunt, etiā ad senilem non pervenerint. Antiquæ dicuntur, eo magis veteres, quam tenes. ¶ Senatores pro Senatu à quando cuantur, quoniam ex provectioris ætatis hominibus legi solent Senatus. Liv. 4. Dec. Maced. Scriptum erat Ap. Ronem privatū ad neminem, publicè ad tempestatis Senatum vocabant, mandata habuisse.

Sĕnectūs, senectutis, f. & Senectus, a, f. Ætas senilis. [זקנה זקנות זקנים זקנות זקנים.] Gall. *Vieillesse.* Ital. *Vecchiezza.* Ger. *Das alter.* Hisp. *Vejez.* Pol. *Starość.* Vng. *Vensegseg.* Ang. *Old age.*] Terent. in Phorm. Senectus ipsa est morbus. Fil. aut Senectus, ista hominū ætas: unde & Ienes à Senario numero quidā dictos existimāt. Ætas enim prima incipit ab infantia, nomen à nō fando accipiens. In ea enim ætate nō fatur homo: at hi fatur, imperfectus est eius termo. Secunda, puertia: cujus pars est pubertas, usq; ad XIIII. annum. Tertia, adolescentia. Quarta, juventa. Quinta, virilis ætas. Sexta, senectus, cujus pars est ætas decrepita. Alii tamen Ienes à segnitie dictos malunt, quòd tardiùs, & ad res gerendas inutiles. Alii rursus à mortis vicinitate appellatos vō endunt quasi semineces. Cic. in Topicis: Senectus est occasus vitæ. Ide de Senectute: Hoc enim omnes, quod mihi tecū commune est, aut jam urgentem, aut certè adventantis senectutis, & tc. & me ipsum levari volo. Juven. Sat. 9: ubi rupit nō intellecta senectus. Cic. de Senect. Arde pol senectus: nihil quicquā aliud vitii apportet secum, quam advenerit, nisi id sanè est, quòd diu vivendo, multa quæ nō vult, videt. ¶ Senectus præterea dicitur pellis quam vetno tempore serpentes exuunt, quæ & à Græcis γῆρας, à nobis etiam vernare dicitur: unde & senectutem exuere dicuntur. Plin. libro 8. capite 30: Angues modo eodem & stelliones senectutem exuere, eamque protinus devorare, præpetentes comitiali morbo remedia.

Sĕnĕcŭs, a, um. Senilis: ut, Membra senecta. [זקן זקנית זקנים זקנות זקנים.] Gall. *Vieil, de vieux.* Ital. *Cosa de vecchio.* Ger. *Alt eines alten.* Hisp. *Envejecido, cosa de viejo.* Pol. *Starzowski.* Vng. *Meg venlodes, meg agguit.* Ang. *Old.*] Lucr. lib. 3. Quid ve foras sibi vult membris ex senectis. Ætas senecta. Plaut. Aulul. Video hercle ego te meæ habitari Euclio hominem idoneum, Quem senecta ætate lucra faciet haud mentis mea. Senectā corpus. Sallustius lib. 4 Histor. Omne, quibus senecto corpore animus inhabitaret, erat. Sententiæ senectutis fuit quod Senec. Pomponius Pisoribus Pappus in medio habitat tres ea. Ide pinconne pulcerrime: Sed me exercet Senica atquā, neq; illo quid faciam scio. Ex Nonio.

Sĕnĭum, senii, n. s. Senectus: [זקנה זקנות זקנים זקנות זקנים.] Gal. *Vieillesse.* Ital. *Vecchiezza.* Ger. *Das alter.* Hisp. *Vejez.* Pol. *Starość.* Vng. *Vensig.* Ang. *Old age.*] Ut Confectus senio, apud Plin. lib. 7. cap. 55. Mens senio læsa, Tacit. l. 6. Terent. Eunuch. pro improbo & moroso senex potest, qui alii Vtilium dicenda, senium putent, qui me hodie remoratus est. ¶ Senii lunæ, pro decursu. Plin. lib. 7. cap. 2: Quidam lunæ senio annum terminabant, ut Ægyptii. ¶ Quandoq; etiā de cibo tædii, tristitiæ, & molestiæ: quod senes omnibus odiosi fiat. Cic. pro Milone. Tota civitas confecta senio est: quasi municipia. Turpilius: Quia odio, ac senio mihi nupsisse sunt. Nævius senium fastidium appellat, quasi nocēs, quia senectus naturalis morbus est, ut inquit Aristoteles.

Sĕnĕo, senes, senui, n. f. & Senesco, cis, n. t. Senex fio. [זקן זקנה זקנים זקנות זקנים.] Gall. *Vieillir, devenir vieil.* Ital. *Farsi vecchio, invecchiare.* Ger. *Alt werden.* Bel. *Out worden.* Hisp. *Envejecer.* Pol. *Starzeie.* Vng. *Meg venlodem, eggek.* Ang. *To waxe old.*] Catul. Nunc placeat senet quiete. Plin. lib. 6. cap. 22. Fœminas gigni celeriùs quàm mares, sicut celeriùs senescere. Vide & Consenesco, de quo supra suo loco. Senescit cruditas otiosi id est, otio torpescit. Senescunt consilia quæ nimia diuturnitate & mora vana fiāt. Senescere fama dicitur, quū tempore minuitur. Senescit hyems id est, declinat. Senescit lassitudo id est, defloresc t. Senescit morbus id est, remittitur, relaxatur. Senescunt vitia, abolentur.

Sĕnĭlis, le, om. t. Quod ad senem pertinet. [זקן זקנית זקנים זקנות זקנים.] Gall. *De vieillard.* Ital. *Cosa da vecchio.* Ger. *Eines alten: das zu einem alten gehöret.* Hisp. *Cosa perteneciente a viejo.* Pol. *De starego, po starodawsku.* Vng. *Venlies, agyas vala.* Ang.

Ang. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Quint. lib. 2. cap. 11.

Sentifer, adverbium. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Vt tremore sentifer. Quint. lib. 2. cap. 11.

Senti, sentiens. Vide SENS.

Sentio, sentiis, sensi, sensum, ire. Natura tali sex puncta continere, & si tenuiorem numero oculi videantur, ejus jactus perutiles esse. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] ¶ Nonnunquam & simpliciter, quemadmodum & canis. Erat cum quadã ludi cura, qua qui cunq; aut tantum perfecit, aut tentaverit, numum unum in medium conferre cogebatur: ut ex his videre in epistola quadam Augusti apud Suetonium. Martialis lib. 13: Non mea magnanimo depugnat tessera talo, Sentio nec nostrum cum vane quassat ebur.

Sentum. Vide SUNEX.

Sensilis, Sensim, Sensus. Vide SENTIO.

Sententia, Sententiosus. Vide SENTIO.

Sentiscetum. [Pol. Cornutum.] Vide SENTIS.

Sentina, æ, pen. prod. Pars navis inferior, in quam omnes sordes fundi, à sentiendo dicta. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Plaut. in Curcul. Sentio sanitum. Vade quinq; corporis sensus appellati sunt, visus, auditus, gustus, odoratus, & tactus. Lucret. lib. 1: Quin potius varios rerum sentimus odores, Nec tamen ad nares venientes cernimus unquam. ¶ Interdum sentire ponitur pro intelligere. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Cicero pro Archia: Nam & ipse animus sentit, neque quid sit esse civitatem. ¶ Interdum pro judicare, opinari, [illegible] Plin. Junior: Cupio abs te intelligere quid sentias. Cic. de Amicitia: Sed hæc primum sentio, nullam locis amicitiam esse non posse. ¶ Interdum pro advertere. Plaut. in Amph. Nec nostrum quisquã sentimus, quum peperit. ¶ Sentire pro aliquo, sive de aliquo, est sententia sua aliquem favere. ¶ Sentire graviter de aliquo, est quod vulgus loquitur, odisse aliquem, vehementer, sive graviter de aliquo judicare, Ruæus. Ruæus. Sentire medicinã, apud Celsum, est melius habere post medicinam. Sic Plin. lib. 22. cap. 25, atropha dixit, quæ cibum non sentiunt hoc est, quæ ob debilitatem alimentum attrahere non possunt, auris labitur: non sui conveniens. Sentire cariem, sentire vetustatem. Plin. lib. 12. cap. 7: Celeriter ea cariem sentit. Hoc est, efficitur cariosa. Idem lib. 11. cap. 27: Tradunt Zoroastrem in deserta cælo vixisse annis XX. ita temperato, ut vetustatem non sentiret. Id est, non senesceret. Ruæus. ¶ Hanc copulata sunt, assentio, consentio, dissentio, præsentio, subsentio, quæ videbis locis.

Sentis, is, pen. prod. Sentio. [illegible] Luer. lib. 5: Vsq; adeo prius in nobis fuit multa cientia semina, corporibus nostris immixta prærarius. Quam primordia sentirent concussa animai.

Sensilis, is, e, n. q. Facultas animæ, qua objecta sensilia apprehenduntur. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Sensuum autem alii sunt exteriores, ut visus, auditus, gustus, tactus & olfactus. Alii interiores, sensus communis, imaginativa, & memoria. Plin. lib. 10. cap. 69: Ex sensibus acre exteræ hominis tabes, deinde gradus: reliquos superatur à multis. Aquilæ clarissimi omnium turres fugacis odoratus: liquidis avium ralpæ obtutus terra, tam cito, atq; fundo naturæ elemento. Cicero 2. de Nat. deor. Gustatus præclarè septus est: oris enim continetur, & adjutum agre, & ad necessitatem vitæ datum omnis; sensus bonum malum antecedit sensibus bestiarum. Differunt autem sensus, & sensa: sensus sunt facultates ipsæ quibus tenemur: sensa verò, quæ sentiuntur. Sensus humanitatis. Cicero 3 Verr. Non dubito quin omnes mihi sint sensus humanitatis, nulla unquam in re sensus humanitatis, nulla ratio utilitatis, nulla religionis: nunc tamen in metu periculoq; tuo, tantum tibi defuisse veniæ in meorum. Idem 7. Verr. An vos quoque hic acerbissimas innocentium cruciatus & mortes pertulistis colonis amicis & Senatus vitalis. Lucret. lib. 3: Deniq; corpi hominem paulatim cernit obire. Et memoratum vitalem cernere sensum: Ire pedum primum digitos, inde ire manuum. Inde pedes & crura omnia: post inde per artus: Sic horum fatim gelidescere membra videmus. ¶ Mens conceptus etiã sentire dicitur. [illegible] Quint. lib. 8. cap. 5: Senectutis reverere, quod animo sentiet, vos reverentur: id cum est apud Oratores frequentissimum, tum etiam in usu quotidiano quas sibi reliquias habet. Nam & puduit exanimi nostri sententia, & gratulares ex sententia dicimus. Non rarò tamen & sic loquuntur, ut sentã sua dicerent: nam tenuis corporis videbantur. Sed confusa de jam tenuit, ut mente concepta sensus vocaremus: bonus autem, præcipuè, in clausulis potest, contemnas. Cicero 1. Acad. Quod autem erat sensui comprehensum, id ipsum sensum appellabat. Idem 1. de Oratore: Hoc unum præstamur feris, quod colloquimur inter nos, & quibus exprimere dicendo sensa possumus. ¶ Sensus communis. Quintil. libro 1. capite 1: Sensum ipsum, qui dicitur communis, ubi discet, quum se à congressu qui non hominibus tolum; sed mutis quoque animalibus naturalis est, segregarit? Vbi interpres, Communis sensus accipitur pro rerum peritia, ex multorum hominum congressu comparata, non pro sensu communi, qui in auctionem cerebri ventriculo 2 Physici collocatur. Horat. 1. Serm. Satyr. 3: Communi sensu plane caret.

Sensiculus, li, diminutivum, [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Quint. lib. 8. cap. 3: Inde minuti, corruptiq; sensiculi, & exitio ceu pesti.

Sensim, adverbium, Paulatim seu pedetentim. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Plaut. in Cato: Sensim super attalle homen pedes nova nupta. Cic. 5 Verr. Quibus rebus non sensim, atq; moderate, ad illius amicitiam adrepserat: id brevi tempore aurum hominem totam quæ ejus Fraturam possederat. Sensim & repente contraria. Cicer. Libro 1. Offic. Magis decere censebat plectere amicitias sensim diffluere quàm repentè præcidere.

Sensibilis, le, um, tûm è passivè accipitur, pro eo quod sentiri potest, quod sub sensum aliquem cadit: hoc est, quod vel audiri, vel videri, vel gustu, vel tactu potest deprehendi. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] ¶ Sensibilia & insensibilia. Cicero: Quæ sensibilia, quæ insensibilia sint. Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Sensibilia & insensibilia, pro eo quod sensus facultate præditum est, vel non est. ¶ Hujus contrarium est insensibilis: quo utitur A. Gellius noct. Attic. lib. 17. cap. 10.

Sensibiliter, rarum, Sensim sentire. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Lucret. Lapideo canticum movebat sensiferos motus. Ibidem: Longè absentiferis primordia seminibus esse.

Sensificus, ca, cum, adjectivum. Quod sensus causam præstat. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Macrobius: Spiramentum sensificum, ad sua quæq; loca naturali lege ducentes.

Sensilè, pen. corr. Sensibile: hoc est, quod sensui subjectum est. [illegible] Gall. [illegible] Ital. [illegible] Ger. [illegible] Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Lucret. lib. 2: Ex insensilibus ne credas sensile gigni.

Sensitalis, [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible] Apuleius in Hermetis Asclepio: Deinceps sane & de animalibus sensitalibus quandò & de spiritu, tunc eorum vobis poscentibus rationem.

Sensitio, ã, f. Judicium, animi conceptio, mens, animus. [illegible]

מחשבה machesbabah דעת dehoth. γνώμη, ίδέα. Gall. Sentence, opinion, conseil. Ital. Sentenza, parere, opinione. Ger. Ein meinung/ verbott. item, ein ferud. Bel. Een meeninge, bevel, verbod, propoost. Hisp. Sentencia, parecer. Pol. Zmyślenie, mieszkanie, przykazanie. Vng. Erdeles. Ang. An opinion, sentence, judgement.] Salust. At M. Porcius Cato rogatus sententiã hujusmodi orationem habuit. Plautus in Pœnul. Hæc mea sententia est, ut nihil potiò quid agas consultes. Terent. in Phorm. Alere nolũt hominem edacem, & sapiunt, mea quidem sententia. Sic sententia dicitur esse, ea statuta in animo. Res posita in sententiis dicitur de quarum sunt hominum sententiæ, in ea sum sententia: id est, ea sentio. Omnibus sententiis absolutus est, dixit Cicero ad Quintum frat. l. 2: id est, omnium consensu, & calculo. Paulus: Dicere sententiam æstimaturis qui ea mente id pronunciat, ut priusquã hoc discedere eos, qui litigant, à rota controversia velit. ¶ Sententiæ etiam vocamus, inquit Quint. lib. 8. cap. 5. luminosa orationis, præsertim quæ in Claululis sunt breviter collectis, quas γνωμικὰς vocant Græci: cujusmodi est illa apud Terentium: Obsequium amicos, veritas odium parit.

Sententiōsus, sa, sum. Qui sententiis abundat, & dictis quibusdam breviter collectis. γνωμολογικός. Gall. Sentencieux. Ital. Pieno di sentenze. Ger. Der vil sprüchen hat/ oder vil sprüch redet. Hisp. Sentencioso. Pol. Pełen sentencyi. Vng. Ekes wondegsikkal teliss. Ang. Full of sentences.] Cic. de Clar. Orat. Genera autem Atticæ dictionis duo sunt: Unum sententiosum, & argutum: Alterum, non tam gravibus & severis, quàm concinnum, & venustis.

Sententiōsē, adverbium. [γνωμολογικῶς, γνωμικῶς. Gall. Sentencieusement, avec beaucoup de sentences. Ital. Sentenziosamente, con buone sentenze. Ger. Mit gůtten sprüchen. Hisp. Sentenciosamente, con buenas sentencias. Pol. Z dobremi mowami. Vng. Ekes wondegsſel. Ang. With good sentences.] Cic. 2. de Orat. sæpè enim sententiosè ridicula dicuntur. Autor ad Herennium definit sententiam hoc modo: Sententia est oratio sumpta de vita, quæ aut quid sit, aut quid esse oporteat in vita breviter ostendit.

Sententiŏlæ, æ. f. d. minutivum. [γνωμίδια. Gal. Petite sentence. Ital. Picciola sentenza. Ger. Ein ſinnlin oder kurtze inhaltliche rede. Hisp. Pequeña sentencia. Pol. Piękna powiastka. Vng. Ekes mondatska. Ang. A little sentence.] Cic. 2. Philippic. Sententiolas elicit, cupidam memoriæ mandavi.

Sentis, is, m. r. Spina, quod à rangendis quibusdam primùm fertur. סיר sir. קוץ kots. ἄκανθα. Gall. Espine. Ital. Spina. Ger. Ein dorn. Hisp. Espina. Pol. Ciernie. Vng. Tövis. Ang. A thorn, thorne, or bramble.] Colum. lib. 6. cap. 2. Liberantur arva sentibus, qui æstivo tempore per Canicularem omnem recisi, plerunq; intereunt radicitus. Virg. 2. Aeneid. Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem Pressit humi nitens. ¶ Sentis ea arbor, frutex est arbusculæ instar, ramo multo majus folia ferens multo latiora myrtho, ramis circa ramos spinis, flore candido, fructu oblongo, nucleo olivæ simili, qui per maturitatem fulvescit, & floccules ictas continet. Alo nomine rubus canimus, & Gallorum vocabulo, Englantier nominatur. Colum. lib. 11. cap. 3. Et ejus quam Græci vocant βατοειδῆ, nos sentem rubum appellamus.

Sentĭcōsus, sa, sum, Spinosus & asper. [ἀκανθῶδης. Gall. Espineux. Ital. Spinoso. Ger. Dörnächtig. Hisp. Espinoso. Pol. Ciernisty. Vng. Tövisses. Ang. Full of briers and brambles.] Lucil. Quam senticosa verba præterquet.

Sentĭcētum, ti. n. f. Locus in quo sentes abundant. [ἀκανθῶδες. Gall. Un lieu ou croissent force espines, buissonneux. Ital. Spineto, frutaia. Ger. Ein dorngesteud. Hisp. Espinar, lugar de espinos. Pol. Ciernina. Vng. Tövisses hely. Ang. A place where brambles grow.] Plaut. in Capt. Non enim es in senticeto, ea non sentis.

Sentĭlis, e, um. Horridus, pilosus, sive & tenax loco obsitus. [ἀκανθῶδης, ἄγριος, ἀγριώδης. Gall. Espineux, où croissent ordinairement des buissons. Ital. Pieno, spinoso. Ger. Rauch ist man ein roß/ hörnen wax/ stranbichtig ist rehbock. Hisp. Lleno de espinos. Pol. Ingerowaty, smakowy. Vng. Bozontos, tövises. Ang. Rough, covered with pricking bramble sticks, or briers.] Terent. in Eunuc. Video tentum, squallicum, ægrum, annis, pannisq; obsitum. Virgil. 6. Aeneid. Sed me tanta tenent vitæ per amœna virum, quæ nunc has ire per umbras Per loca tenta finu cogunt, nucetumq; profundam, Imperiis egere suis.

Sēorsum, adverbium. Separatim. [χωρὶς, χωρίς. Gall. A part, separément, à part, à part. Ital. Separatamente, a parte da parte. Ger. Sonderbar an einem ort. Bel. Afzonderlyken, ter zyden. Hisp. Apartadamente, a parte. Pol. Osobno. Vng. Kiuelön. Ang. Apart, asunder, severally.] Cicero lib. 3. Epistol. Seorsum a collega puto mihi omnia parranda. Autor ad Herennium lib. 1. Seorsum hoc cabilo tradendum est. Plaut. in Epidico: Is sedeat ad me seorsum: id hæc est jube. ¶ Et & seorsus adverbium. Africanus in emancipatore: Primùm hoc oro in animo ut sic eo flamas, officis cogi ut abs te seorsus sentiam, de re uxoria. Autor est Sosipater lib. 11. Instit. Grammat.

Sēorsūs, a, um, adjectivum. Separatus. [מבדל mibdal מפרד mephored. χωριστός. Gall. Separé. Ital. Separato. Ger. Abgesundert. Hisp. Apartado. Pol. Rozdzielony. Vng. Elvalasztot. Ang. Separated, put a part.] Virgil. in eo opusculo cujus est initium, Est & Non: pariter nonnunquam, sæpè seorsis Quæstionibus.

Sēpăro, as. penult. corr. act. p. Divido, à sparo. A'fe & paro. [בדל badal הפריד hiphrid. ἀφορίζω, χωρίζω, χωρὶς γενέσθαι. Gall. Sepérer, séparer. Ital. Separare, spartire, dismembrare. Ger. Sönen/ abscheiden/ sönderen/ absöndern. Bel. Scheiden. Hisp. Apartar, separar de otra. Pol. Rozłączam, rozsadzam. Vng. Elválasztom. Ang. To separate, sever, sunder, to put one from another.] Plinius lib. 13. cap. 19: Mox separatim lavando, & siccata tundunt. Cic. 4. Acad. Quoniam vera à falsis nullo discrimine separantur. Idem contrà Rullum: Quum illa duo maxima pestem discrimine separentur. Idem 1. Offic. Quod cogitatione magis à virtute potest, quàm re separari. Ovid. 1. Amor. Eleg. 4: Separa à domina nolo te jubente meâ.

Sēpărātŭs, a, um, participium, Sejunctus, disjunctus. [מובדל mibdal מסורך mesholach. κεχωρισμένος, ἀφωρισμένος. Gall. Separé. Ital. Separato. Ger. Abgesönet. Hisp. Apartado. Pol. Odłączony. Vng. Elvalasztatot. Ang. Put a part, severed.] Cic. 4. Tusc. an. Quamdiu igitur virtus est affectio animi: & virtus ipsa per se tua sponte separata etiam ut maxime laudabilis. Idem Attico lib. 14 illa verò quæ tu contexis, aliud quoddam separatum volumen expectant.

Sēpărabĭlis, le, pen. corr. om. 1. Quod separari potest. [χωριστὸς. Gall. Aisé à séparer. Ital. Facile da separare. Ger. Sönderbarlich/ das sich einem anderen sönderen lasst. Hisp. Que se puede apartar. Pol. Łatwy do rozłączenia. Vng. Elválasztható. Ang. That is easily severed.] Cic. 2. Tusc. Nec separabilem à corpore esse.

Sēpărātim, adverbium. Divisim, seorsum. [χωρὶς. Gall. Séparément, privément. Ital. Separatamente. Ger. Besonders/ insonderheit/ sonderbarlich. Hisp. Apartadamente. Pol. Osobno. Vng. Kiuelön. Ang. Apart, asunder, severally.] Sallust. Omnia virtutis præmia animi: ibi pudicitiæ, modestiæ, bonis omnibus ubi vos separatim quisq; consilium capitis. Separatim de probitate alicujus dicere, dixit Cicero ad Brutum, pro eo quod est figillatim: cui opponitur Accervatim. ¶ Legitur & separatè, à quo fit comparativum, Separatius. Cicero 2. de Invent. Quæ dum separatius ad finem quò referri ad omnem orationem oportet, adhiberentur.

Sepĕlĭo, lis, pen. cor. livi, sepultum, ad. q. quod verbũ à lepio quidam dicitum est, quia cadaver terra, vel alio materiæ genere circumlepitur. Humo, terra obruo, in tepulcrum infero, tumulo mando. [קבר kabar. θάπτω. Gall. Enſevelir, enterrer un corps mort. Ital. Seppelire, sotterrare. Ger. Begraben/ in der Erden verbauren. Bel. Begraven. Hisp. Enterrar. Pol. Pogrzebam. Vng. In temetem. Ang. To bury, to interre, to lay in the grave.] Cicero 2. de Legibus: Mortuum in urbe ne sepelito, neve urito. Cic. lib. 4. Ut in quo velleamus gymnasio cum sepelremus, nobis permiserint. ¶ Sepelire dolorem per translationem, est deponere, tegere. Cicero 2. Tusc. Arma tenenda igitur fortitudo est, aut sepeliendus dolor.

Sēpūltŭs, a, um, Humatus, in sepulcrum illatus. [קבור kabur. ταφείς. Gall. Enſeveli. Ital. Sepulto, seppellito. Ger. Begraben. Hisp. Enterrado. Pol. Pogrzebiony. Vng. Elteremtetet. Ang. Buried, interred.] Plin. lib. 7. cap. 54. Sepultus intelligitur quo quomodo conditus humatusve sit, nunc tectus. ¶ Sepultus, pro sepitus. Virgil. 3. Aeneid. Nam simul expletus dapibus, vinoq; sepultus Cernitur erectam inflexam ponit. Idem 2. Aeneid. Sova sunt urbe domo, vinoq; sepultæ Cæ 6. Aen. Occupat Aeneas aditum custode sepulto. Cic. pro Lege Manil. Quod bellum exspectatione Pompeii attenuatum, atq; immortuum est adventu fabularum & sepultum. ¶ Sepultus fum id est, pereo. Sepultus est, quàm nullus fum, autore Donato in Phor. Ter. Phorm. Lemni habent alium. Cnullus sum. P. ex quo illum Susceperat, & cum eum educat. C. epultus sum.

Sēpultūra, æ. f. p. Quandoq; pro ipto sepulcro dicitur. [קבורה keburah קבר keber. τάφος, &c. Gall. Sepulture, enterrement. Ital. Sepultura. Ger. Begrebnuß. Bel. Een begravenisse. Hisp. Sepultura, Pol. Pogrzeb. Vng. Temetés, helye, temetes. Ang. Burying, or interring.] Sulp. ad Cic. lib. 4: Ab Athenæ tribus locum sepulturæ intra urbem ut darent, impetrare non potui. ¶ Quandoque pro sepeliendi actu. Cicero Philipp. Plinius: Post sepulturã aliæ mactorum sunt hostiæ. Cic. 2. Tusc. Cujus hoc dicto admonor, ut aliquid etiam de humatione & sepultura dicendum existimem.

Sēpūlcrum, cri. n. t. Locus in quo corpus, ossáve hominis sepulta funtiã sepeliendo dictum, vel à tectorium & pulcrum, quod propter recordationem doloris minimè pulcrum & jucundum sit. Sosipater lib. 1. [קבורה keburah קבר keber. τάφος, Gall. Sepulture, tombeau, monument. Ital. Sepulcro, sepoltura, avello, Ger. Ein grab. Bel. Een graf. Hisp. Sepultura, sepulcro. Pol.

Grob

Arab. Vng. Κηδεμονία, cœmeterium. Ang. A sepulture, grave or burying place.] Sicut Sanctificatum à sanctificando, & Lavatorium à lavando. Vide etiã ars exigit ut sine aspiratione scribatur: ne sacra dicamus cum quidam Gellius jubeat ut vegetioris sonitus causa aspiratio recipiatur. Virg. 1. Georg. Grandiq; effodit in visceribus ossa sepulcris. Idem tertio Georg. animamq; sepulcro Condimus. Cicer. pro Archia: Rudinus in sepulcro Scipionum putatur esse constitutus. Idem pro Sext. Rosc. Cui de tanto patrimonio, ne iter quidem ad sepulcrum patrium relictum est. Idem de Senectute: Nec sepulcra legentes vereor, quod aiunt repertum memoriam. Sepulcri autem appellatione omnis sepultura locus continetur, ut ait Vlp. de Sepulchris l. Prætor ait.

Sēpulcrum, Sacra fuisse Romanis jura sepulcrorum, antiquæ legis illa verba declarant ubi: corpus demortui hominis condas, facer esto. & illa: Nequis velit hujus adi[illegible] ad sepulcrum usurpato, neu bustum violato. & illa: Deorum manium jura sancta sunto: quod & aurea servarum esse, irrogata violantibus pœna, posteriores Iurisconsulti Vlpianus, Paulus, Capitoque tradiderunt. Quod ait Cicero scripsit lib. 2. de legibus: Credo fuisse aut esse, quibus hoc ante hanc legem virtutis causa tributum est, ut Popliculæ, ut Taberto: quod eorum posteri jure tenuerunt: aut eos, si qui horum C. Fabricius, virtutis causa solum legibus, consecutus sunt: id planè significat, etiam ante XII tabularum latam, sepulturam fuisse quibusdam Poplicolæ & Taberto virtutis causa tributum est, quod ipsum & Dionysius confirmat, & Plutarchus. Servius quidem ubi exponit illud Virg. lib. 11. Enimvero ego quos sanctos, urbique colendos, Dardanio consule primum à Troiæ decessu cernis, quorum ingens legitur exercitus, quod imperatoria quorundam Adrianæ & Antonini Piorum servarunt. & fuisse hanc veterem consuetudinem patet in lege mortuorum. ct. de religiosis, & sumptibus funerum. legis cuidem XII tab. illa nota sunt: In urbe ne sepelito, ne vrito: quæ simpliciter ob eam causam, tum erant à civibus vivendum cadavera, quæ mos illum animis inferunt, quam proximè spiritus discesserit, certo putrescunt in corpore: odore corrupto, pestem aliquam importet. Datum autem decreto senatus ut, qui triumpharent, ut cùm eorum corpora extra urbem cremata essent, in urbem ossa & cineres referrent, humiq; mandarentur. hoc Pyrrhocem Lyparum tyrannum scripsisse tradit Plutarchus in libro Romanarum rerum. Illa verò non inutile est cognoscere, in agris sepulcra fuisse, in agri vectigalibus, jura tamen sepulcrorum penes eum, qui vendente remansisse. Cæsarem, ibi tantum agri in vectigal hominibus excepisse, quantum adeundo sepulcro satis esset: quod qui non faciebant, ejusmodi probro adspersos fuisse, unde dicit in oratione Ciceronis pro Roscio Amerino: Cui de tanto patrimonio, ne iter quidem ad sepulcrum patrium relictum est. hæc autem ipsa dicit Pomponius Iurisconsultus in scripsit: Dominis fundorum in quibus sepulcra fecerunt, eorum post venditos fundos secundorum sepulcrorum jus est, tum igitur in agris, non juxta viæ sepulcra, vel publicas vias cadavera, aut [illegible] essent, cineres condebantur nã & sepeliendi cadaveris, & cremandi consuetudinem fuisse, indicat illud in XII tab. in urbe ne sepelito, ne vrito: & illud, quod in II de legibus scripsit Cicero: P. Cornelium Africanũ sepultũ esse, L. Cornelii Syllam primũ è Cornelia cremari voluisse. Sepulcri autem antiquius fuisse, quam cremari, Plinius lib. VII. cap. [illegible], declarat his verbis: Ipsum cremari apud Romanos nõ fuit veteris instituti: terra condebantur ea, post quã longinquis bellis obrutos cui cognovêre, fũ institutũ & tunc multæ familiæ prisco servavere ritui: sicut in Cornelia gente ante Syllam dictatorẽ tradidit crematus. idq; voluisse veritũ tabularum, cruto C. Marii cadavere hæc Plinius cui, quod ante XII tab. in more fuerit, id remansisse videri jus erat. Cremandi consuetudo usq; ad Antoninorum imperatorum ætatem percurravit: rursus terra condendorum est. Legimus & illud: Majores natu ad rubar, minores ad tibias ad sepulcrum esse delatos: qui verò claris majoribus orti essent, his eorum imagines in funere prælatas. addit Servius Honoratus, ante sepulcrum aram fieri solitam: quod & Cicero in epistolis ad Atticum significat: tametsi non aram modò, sed ignem quoq; filiæ mortuæ cogitabat. Illud ex Veteribus scitu dignum, antè quàm cadaver ad pyram deferretur, digitũ abscidisse efferat, reliquo corpore perusto, ad eum ritu ferent. Cadavere pyræ imposito, qui proximè curare mortuo debuisse fuerat, is versus rogo facem ardentem inferebat. Signum hominis sepulti non unum fuisse & lapis & regula, & cæspes, & tumulus, & cippus sepulturæ loco indicabant ex libro P. Mututii de legibus Romanis.

Sēpulcrum esse, [illegible] Quod ad sepulcrum pertinet: [illegible]. Gall. Appartenant à sepulture. Ital. Pertinente à sepolcro. Ger. Das zu dem grab gehört. Hisp. Pertenesciente à sepultura. Pol. Należytość. Vng. Az temetőhöz való. Ang. Belonging to a grave.] ut Cereboniæ sepulcrales, quæ pertinent ad funerationẽ, impensam, structuramq; sepulcrorum. Ovid. 8. Metam. Ante sepulcrales intellexit ardua aras. Idem Fast. 1. Fax sepulcralis.

Sepulcrōrum, n. pro. prod. p. L. Locus ubi sepulcrorum est frequentia. [Ταφὴ & τάφος ubique. Gall. Un lieu plein de sepulcres, ou de monuments. Ital. Luogo pieno di sepolcri, ou cimiterio. Ger. Ein Todtenacker: Kirchhof. Hisp. Lugar de muchas sepulturas. Pol. Cmentarz, kościoł. Vng. temető hely. Ang. A churchyard.] Catul. Epig. 15. Vxor Meneni, sæpẽ quam in sepulcretis Vidistis ipso corpore exsecum.

Sēpultūrālis, le. Quod sepulchri debet, aut potest. [Ταφικὸς, ἐνταφιαστὸς. Gall. Qui appartient à sepulture. Ital. Che può essere sepolto. Ger. Das zum begräbnis taugt oder mag. Hisp. Que puede ser enterrado. Pol. Lamentacyjny, żałobny. Vng. Temetendő. Ang. That may or ought to be buried.] Plaut. Cistell. facito, ut facias stultitiã sepulturalem. & Quid faciam ei, in latebras abscondas pectore penissimo Tuam stultitiam.

Sēpēs, pis, f. s. Quæ objecta torrentium prohibet in agrum aut hortum. [מסוכה, vel] משוכה, משוכות. Gall. Une haye. Ital. Siepe, cespugliato. Ger. Ein zaun. Bel. Gemirm. Hisp. Seto. Pol. Płot. Vng. Sövény. Ang. A hedge, a mound.] Colum. lib. 10. Tutissimum, vel pariebus, vel sepibus hortis claudantur, neu ut pecori, neu pervia fiat. Virg. 2. Eclog. Sepibus in nostris parvam te roscida mala (Dux ego vester eram) vidi cum matre legentem. Idem 3. Geo. Quippe etiam fetus quondam exercere diebus Fas & jura dabunt: nos deducere nulla Religio vetabit, segeti prætendere sepem, Insidias avibus moliri, incendere vepres.

Sepĭo, pis, pivi, pitum, vel sepsi, septum, act. q. Circumvallo, circumdo. [גדר, גדר, סבב, שׂכך, שׂכך, שׂכך

nér. Vng Abelreden/bö/kte/ſei.aaggi/Teem. Ang. A bedyeor en-neſſeg mein a hedge.] Varro de Re ruſt. cap. 14: Primùm munitâ ſeptis, ſimentò, quòd abſteri ſolent è pultis aut ſpinis, quod habet tacitè vivæ ſepis Cic. 1. de Leg. Atq; ego omnia quaſi ſeptum circo ad quos vallabit, differendi ratione, veri & falſi ju-dicandi ſident.

Sepio, vide SEPES.

Sepiō, æ, ſi. ſeptum. Gall. ſaiſir. Ital. Segno. Ger. Ein Mord-ſpiin eher Mordſtick. Da er ſich mordens halben vor ihm ſeinen mann ihn-ten mit einer ſtich-waffen verlegt. Hiſp. Lanſada ſeptada. Ang. A ſtab-bed with a ſword.] Genes. 30. 37. Virgas pilcis, arbori-bus quas è domo ſepiebat, ſepi-ebat, per aquam effundens: aqua pilcoribus inervellam præſepiebat. Plin. lib. 9. cap. 29: Septenum genera tres varia & ſingulares, conſentaneq; majoris. Perſuaſit idem ceræ-mine auxilia ut ſaltem ita ictorum refugiat. Ambo autem, ubi ſentire ſe apprehendit, effuſa atramento, quod pro ſanguine eſt, infuſcata aqua abſcondunt ſe. Pet. Sever. 5: Septum pro arramento ſcriptorio poſuit, reſpiciens nihilominus ad piſcis ejus ſanguinem, atramentis piorum referentem. Verba ejus ſint hæc: Tum querimur, cruſtas calamo, quòd pendeat humor. Nigra quòd raſtris vaneſcat ſepia lympha.

Sepiōlă, diminutivum. Plaut. in Caſ. Ironice ſepiolas ſepi-das, &c.

Sepiolātrīna, pro unguentaria, & effeminato. Lampridius in Heliogabalo: Pulvillo ut cupedinarium, ut ſepiolatrinum, ut popinarium.

Sepiōno, nās, pro prim. conj. 1. Seorſum pono, ſeparo, ſeorſim ago, dirimo. [נִבְדַּל niphal. נִבְדֵּל niphil, separatio, ſeparatus.] Gall. Ve-parer, mettre à part, reſerver. Ital. Mettere da banda, ſeparare. Ger. Abſonderlich ſetzen oder legen. Bel. Zeyndert leggen. Hiſp. Poner à parte. Pol. Odłożyć. Vng. Elvalaſztani. Ang. To ſet a part, ſeclude.] Matt. 13. 21: Quæ cum ſepulta eſt, quæ gens tam barbara, Cæſar, Ex qua ſepeliri non ſit tua urbe tua?

Sēps, ſepis, m. t. con. Parvus ſerpens, ex cujus ictu membra per-cuſſa putrefiunt: a ſæpio, verbo Græco, quod eſt putrefacio. Nam qui quid momorderit, reſolvitur in putredinem. [Ger. Ein Schlangen/der böſe Schlang/den Natern gleich. Pol. Padalec.] Lu-can. lib. 9: Diſſipat & ſolvens cum corpore rabidum ſeps. Plin. libro 29 cap. 3: Incerta quamvis ſit Sepa, alii Cauſidem vocant. Auſon. An Ly-æa feralem malorum ſit Romula vox, ſeps?

Septā ſeptorum, vide Septum SEPTUS.

Septem. Numerale nomen poſitivum, à Græco ἑπτὰ, à quo Romanum antiquum ſeum aut pro hac ſumitur. [שִׁבְעָה ſibbah, ſibʕa.] Gall. Sept. Ital. Sette. Ger. Sieben. Bel. Zeven. Hiſp. Siete numero. Pol. Siedm. Vng. Het. Ang. Seven.] Virg. 6. Aeneid. Nemora Thracia ſuper-ſunt, ſatis & ſpatium cœlo. Obſignatur numerus ſeptem diversa vocatum.

Septangŭlus, Dicitur quod ſeptem angulos habet ſeptangu-lus, &c.

Septembĕr, bris, m. Mensis ſeptimus à Martio, à quo Romanum antiquum ſeum aut pro hac ſumitur. [תִּשְׁרִי tiſri, principium anni ſeptimi.] Gall. Septembre. Ital. Settembre. Ger. Der Herbſtmonat. Hiſp. Mes de ſeciembre. Pol. Wrzeſień. Vng. Kaſzaly hava. Ang. The moneth of ſeptember.] Et aliquâ de tumore adjecto Horat. 1. Epiſt. 16. Hæ latebræ dulces, etiam (credo) amœnæ. Incolumem olim me præſtant Septembribus horis.

Septemfluus, a, um. Quinque ſeptemve rivis, aut fontibus fluens. [ſeptemfluus.] Gall. Qui coule par ſept bouches. Ital. Che ha ſette parti à modo. Ger. Das ſich in ſieben ströme theilet. Hiſp. Que corre por ſiete partes. Pol. Wielomowny ſiedmio. Vng. Hetfolyoſz. Ang. That ſeemeth to run in ſeven places.] Ovid. 15 Metam. Perq; paſſa per ſe-ptemfluis Hæmonia N. V. Ditiores ſpatiſſe rates.

Septēmgĕmĭnus, a, um. Quod ſeptem habet partes, ſive mem-bra. [ſeptemgeminus.] Gall. Qui a ſept doubles, ſept. Ital. Che ha ſette parti à modo. Ger. Das ſich in ſieben theilet oder ſieben hat. Hiſp. Que de ſiete doble. Pol. Siedmiorako. Vng. Hetes. Ang. Seven-fold.] Virgil. 6. Aeneid. Ze ſeptem gemini turbant trepida oſtia Nili.

Septempĕdālis, e. Quod ſeptem pedes eſt longum. [ſeptempe-dalis.] Gall. De ſept pieds. Ital. Longo di ſette piedi. Ger. Sie-benſchühig. Hiſp. Longo de ſiete pies. Pol. Maiący ſiedm ſtop. Vng. Het lavoi. Ang. Seven foot long.] Plaut. Curcul. ibi mine ſtatua valt dare mihi eam, Solidum ſecundâ ex auro Philippeos, quæ ſit ſeptempedalis.

Septemplex, icis, com. 1. Quod in ſeptē partes divisum eſt. [ſeptem-plex.] Gall. Qui ſept doubles, ſeptuple, ſept parties. Ital. Sparto in ſette parti. Ger. Siebenfach oder in ſieben theil getheilt. Hiſp. Coſa de ſiete dobleces. Pol. Siedmiorako. Vng. Hetes. Ang. Seven-fold.] Virgil. 12. Aen. & circa extremos ſeptemplex in corbe Peromnia findens tranſ. legunt. Ovid. 2. Trift. Septemplicis ad ingreſſus miſſas ſeptemplicis libri Parmaſiæ gelido elegimus ex premor.

Septemvĭr, i, ſic ut Triumvir, à numero virorum, qui eo Magiſ-tratu fungebantur, ſ. Rom. Cic. 5. Philip. Iudicando me; nihil Septemviror fuiſſe, nihil placere tamen eſſe quod egiſſent, aut quod ab iis actum decerneretur.

Septemvĭrālis, ſeptemvirale, Ad ſeptemviros pertinens. Liv. 2. belli Punici: Ve proomno quo Septemvirali judicio eſſet, ſemper quia ad ſenatum, infidus ſocius, vanus hoſtis, erat.

Septemvĭrātŭs, us, pen. prod. Septemvirorum dignitas. Cic. 1. Philipp. Eundem in Septemvirātu cœnare deſtinaſti? interve-nit enim.

Septenārĭus, a, um: ut Septenarius numerus, qui è ſeptem ter-minus. [ſeptenarius.] Gall. Contenant ſept. Ital. Numero de ſette. Ger. Die ſalt von ſieben. Hiſp. Numero de ſiete. Pol. Liczba ſiedm wſobie maiąca. Vng. Het tehetſegbe valo. Ang. That containeth ſeven.] Septena-rios versus, (ſi latine dici poſſit) Cic. 1. Tuſc. Nō intelligo quid attinet, quum tam bonus ſeptenarius ſundus ad tibicinem.

Septendĕcim, pen. corr. Numeri nomen indeclinabile, nota ſig-nificationis. [septendecim.] Gall. Dix-ſept. Ital. Diciaſſette. Ger. Siebenzehen. Hiſp. Diez y ſiete. Pol. Siedmnaſcie. Vng. Tizenhet. Ang. Seventeen.] Cic. 7. Ver. In quod Tyndaritani liberi pro-dicerent, eos in ſeptendecim populis, Siciliæ nō eſſe natos.

Septēnĭs, a, um, Septem. [שִׁבְעָתַיִם ſibbahtaim, ſibʕatajim.] Gall. Sept. Ital. Sette. Ger. Siebenfeltig. Hiſp. Siete. Pol. Siedmio. Vng. Het. Ang. Seven.] Cic. 4. Ver. Et paci annonæ ſecum, ſeptenis numq; decibus Senatorium nomen mandinatum ſunt. Virgil. 5. Aeneid. Dixerat. Et pecudum quinis abitimus angues ab imis Septem ingens gyros, ſeptena volumina traxit. Propert. lib. 2. eleg. 19. Non quia ſeptenas nocles ſejuncta cunarit.

Septennālis, e. Septem annorum. [ſeptennis.] Gall. Qui a ſept ans, qui dure ſept ans. Ital. Di ſette anni. Ger. Siebenjährig. Bel. Seven-jaerig. Hiſp. Coſa de ſiete años. Pol. Siedmioletni. Vng. Hetes. Ang. Of ſeven yeers.] pro quo legitur & Septennis, & hoc ſeptennae. Plaut. in Menech. Poſtquàm jam puer ſeptennis eſſe cœpit.

Septentriōnes, um, m. t. Sunt ſeptem ſtellæ, ex quibus quaſi pa-ri Triones figurantur. [עָשׁ ʕaſh, ʕeſh.] Gall. Septentrion, la partie ſeptentrionale ſpecifie ce ſignifie. Ital. La parte ſettentrionale ſi appella così. Ger. Das Mitternächtiſch Hungerſtuhl/der ſieben Ochſen. Bär. Hiſp. Norte. Pol. Wſchodnie. Vng. Eſzaki fokoz. Ang. The northerne ſtarres, Bears or the north.] Servius Varro tres ruſticos vocabulo boves vocari, qualteriones: hos eſſe, aratro aptos, ac commodè idoneos. Alii triones a ſitu dictos malunt, quoniam tria ſint, ut terræ quæq; ſtellæ proximæ inter ſe ſint gemonitæ eſt, triquetram figuram obſervant: quam recentiores vocant trigonum. Hoc ſyrius à figura, quia ſimile planitio videtur, tameni Græcorum τρίγωνον eſt, planitium dixerunt: noſtri à bobus junctis, Septemtriones appellarunt. Ab his etiam ventus ſpirat qui Auſtro objectus eſt: & Latinè Septentrio, & Septentrionalis ventus, & Septentrionalis: Græcè verò, quod ab oppoſito ſit, Aperſias appellatur. Cic. ad Atticū. 9. Ex ea die hîc Septemtriones venti.

Septentrionālis, pen. prod. ad 1. [septentris. Gall. Septentrional, de ſeptentrion. Ital. Settentrionale, di ſettentrione. Ger. Mitternächtiſch. Hiſp. Coſa de la parte del norte. Pol. Północny. Vng. Eſzaki. Ang. Of the north.] Vt Septentrionalis ventus, a Septentrione flans. Paul. lib. 9. cap. 12.

Septĭes, adverb. Septem vicibus. [ſeptiès.] Gall. Sept fois. Ital. Sette volte. Ger. Siebenmal. Hiſp. Siete veces. Pol. Siedmiorazy. Vng. Hetſzer. Ang. Seven times.] Cic. 2. Philip. Vbi ille ſeptiès mille teſtertium quod in tabulis, quæ ſunt ad Opis, patebat. Plin. lib. 16. cap. 40. Septies teſtertio ſumpto.

Septĭfārĭam, Septem modis, ea forma qua modo fit. [ſeptifa-riam.] Gall. Diverſement. Ital. A ſette modi. Ger. Siebenerley. Hiſp. En ſiete maneras. Pol. Siedmiorako. Vng. Hetfelo. Ang. Seven diverſe manner.] Strabo de Veterum Scriptorum. In quam vetus-tatem unam eos collectimus, & poſtea invenimus ſeptifariam divi-ſam Nantes.

Septĭmus, a, um. Virimus, ſive unus ex ſeptem. [שְׁבִיעִי ſhibbiʕi, ſibbiʕi.] Gall. Septieme. Ital. Settimo. Ger. Der ſiebende/der ſiebente. Hiſp. Cada ſetima parte. Pol. Siodmy. Vng. Hetedik. Ang. Seventh or ſeventh in order.] Plinius in 7. cap. 12: Ve tamen in ſeptimum & quinquageſimum, atq; centeſimum vitæ duratas annum. Plaut. Pseud. Audes eſſe ſeptimus à porta.

Septĭpēs,

Septimùm, adverb. Septimò [שבעים *Shibbim, vel shibbi'im, vel shibbi'ith*, &c. Gal. *Per la septiesme. Septiesme.* Ital. *La settima volta.* Ger. Zů ſibenden mal. Hiſp. *La ſetima vez.* Pol. *Siodmowego razu.* Vng. *Hetedszer.* Ang. *Seuenthly.*] ut Septimùm Conſul: ſicut & Secundùm Conſul. Cic. 3. de Nat. deor. Cur enim Marius tam feliciter ſeptimùm Conſul dominus ſua ſenex eſt mortuus?

Septingentéſimus, a, um. Quod ſeptingentorum numeri complectitur: [שבע מאות *Shibbim meoth, vel shibbi'im meoth, &c.* Gall. *Du nombre de ſept cens, ſeptcentieme.* Ital. *De ſettecento, ſettecentiſimo.* Ger. Das ſiebenhundert ſtat. Hiſp. *De ſetecientos.* Pol. *Siedmſetny albo ſiedmſetnie maſan.* Vng. *Het zaz.* Ang. *Of the number of ſeuen hundred.*] ut Septingentarius grex. Varr. de Re rust. ca. 2. o Septingentari enim mei, tu octingentarius habuiſti.

Septingéni, æ, a, pluraliter tantùm. [שבע מאות *Shibah meoth, vel shibbi'im meoth, &c.* Gall. *Sept cens.* Ital. *Settecento.* Ger. Siben hundert. Hiſp. *Setecientos en numero.* Pol. *Siedm ſet.* Vng. *Het zaz.* Ang. *Seuen hundred.*] Plin. lib. 33. cap. 11. M. Varro benignißimo inventō inſertis voluminū tuorum fœcunditatibus nouenis tantùm ſeptingentorum illuſtrium. Livius 3. decad. Pun. Catilinum oppidum reddidum Campaniæ eſt, ſitmatis ſeptingentorum militum de exercitu Annibalis præſidio.

Septingentéſimus, a, um, pen. cor. Virimus, ſive unus ex ſeptingentis. [שבע מאות *Shibah meoth, vel shibbi'im meoth, &c.* Gal. *Septcentieme.* Ital. *Settecentiſimo.* Ger. Der ſiebenhundertſt, oder einer aus ſibenhundertten. Hiſp. *Setecientos en orden.* Pol. *Siedmſetny.* Vng. *Het zazadik.* Ang. *The ſeuenhundreth.*] Liv. 3. ab Vrbe, in Proœm. Res eſt præterea & immenſi operis, & quæ ſupra ſeptingentéſimum annum repetatur.

Septicéps, Verbis Roma epitheton, à ſeptem collium numero impoſitum: [שבעת הגבעות *Shibath hagibboth, &c.* Gall. *De ſept collines.* Ital. *De ſette colli, o monti cognette.* Ger. Das ſiben Berg hat. Hiſp. *De ſiete cabeças.* Pol. *Maiący ſiedmio gorami.* Vng. *Hetheguine.* Ang. *Of ſeuen hilles.*] quorum nomina erant, Capitolinus, Palatinus, Quirinalis, Aventinus, Cœlius, Viminalis, & Exquilinus.

Septúagintā, Decies ſeptem. [שבעים *Shibbim, vel shibbi'im.* Gall. *Septante.* Ital. *Settanta.* Ger. Sibentzig. Hiſp. *Setanta en numero.* Pol. *Siedmdziesiąt.* Vng. *Hetuen.* Ang. *Seuentie or threeſcore and ten.*] Cic. 4. Verr. Vnus ager Agyrinenſis eorum ſeptuaginta oratoribus manior quàm ſit.

Septúagēni, æ, a. Quatuor ſi propriè ad diſtributivum numerum pertineat, ſæpè tamen idem ferè valet quod ſeptuagintā. [שבעים *Shibbim ish shibbim, vel ish shibbi'im.* Pol. *Siedmdziesiąt.* Vng. *Hetuen.* Ang. *Seuentie.*] Plin. lib. 26. cap. 10. Septuageno octo die ante hiberum contactu herbæ cuiuſdam.

Septriánā mala, *κυδώνια μῆλα*, Dicuntur à Septio Liuertino, cum primo inſitore, inſigni rotunditate prædita. Apud Columellam tamen lib. 5. cap. 10. Vide Caleprinus hæc ſe ſumpſiſſe profitetur. Statiana poma legimus, non Septiana.

Sēptĭcis, a, um, *σηπτικός*, Putrefactivus, *ἀποσηπτικός*, quod eſt putrefacere. Vide & meſſa dicitur medicamenta quæ putrefaciendi vim habent. Plin. lib. 28. cap. 9. Quin & ſanguis eorū ſepticam vim habet.

Septúnx, cis, m. i. Menſura, vel pondus ſeptem unciarum: hoc eſt, ſeptis partes ſeptem. [*σηξίας*.] Gall. *Sept onces.* Ital. *Sette once, o ſette parti de dodici.* Ger. Siben theil eines dings das in zwölffe abgetheilet wirdt. Hiſp. *Siete partes de doze.* Pol. *Siedm uncyi.* Vng. *Hetlot.* Ang. *Any weight of ſeuen ounces.*] Vide & in agri menſuris ſeptunx dicitur qui continet ſeptem jugerum, & jugeri partē duodecimam. Colum. lib. 5. cap. 1. Pars ſemidia, & una duodecima, pedes ſexdecim millia & octingentos: hoc eſt, ſeptunx, in qua ſunt ſcrupula CCXVIII. ¶ Accipitur etiam ſeptunx pro ſepte cyathis vini. Solebant enim veteres, quando ſe paulò liberiùs invitabant, tot vini cyathos ebibere, quot erant literæ in amaſiorum, amicarumve nominibus ſingulos q; cyathos appellabant unciales. Matt. lib. 8. Ni Telethuſa venit, promiſſaq; gaudia portat, Seruabit dominæ Rufa mentem tuo. Si dubia eſt, ſeptunce trahanſi ſallit amantem, Vt jugulem curas, nomen utrumq; bibam. Talis eſt illud ejuſdem poetæ lib. 11. Quincuncem, & ſex cyathos, beſſemq; bibamus, Cujus ut ſint Iulius, & Proculus. Quincunces autem eſt, quinque cyathos: beſſemq; eſt, cyathos octo. In Cajus enim quinq; ſunt literæ, in Iulius ſex, in Proculus octo. Idem lib. 1. Næviæ tot cyathos ſeptem baſtina bibatur, Quinq; Lyræ, ſex de quatuor. Ida tribus: Omnis ab infuſo numeretur amica baſerno, Et quia nulla venit, tu mihi Somne veni.

Septúncialis, le, m. t. Quod eſt unciarum ſeu partium ſeptem. [*σηξιαῖος*.] Gall. *De ſept onces.* Ital. *De ſette once.* Ger. Das ſiben theil eines gewichts einer zwölffe ſchwer. Hiſp. *De ſiete onças.* Pol. *Siedm uncyi.* Vng. *Hetlotos.* Ang. *Of ſeuen ounces.*] Jus Septuncialis ſtatio, quæ ſcitur ſemijugerum, & duodecima jugeri pars. Colum. lib. 2. cap. 10: Media ſementi pars ſeri, & pars ultima debet, quæ ſeptuncialis facio dicitur.

Sēptŭōsē, Vide SEPTOS.

Sēpulcrum, Sepultura, Vide SEPELIO.

Sēpum, Vide SEVVM, & SEBVM, neq;.

Sequax, Sequela, Vide SEQVOR.

Sēquester, stra, strum, & hic & hæc Sequeſtris, & hoc Sequeſtre, & sequeſtra, rum, Apud quē plures rem aliquā de qua cōtroverſia eſt, depoſuerūt, utrinque Modeſtinus de verb. ſign. [*ἀκροθίνιον, μεσίτης*, &c. Gall. *Gardien de biens ou depoſitaire en juſtice, ſequeſtre.* Ital. *Coſtituto depoſito d'alcuna coſa d'altri, ſtromento.* Ger. Ein Mittelmann, der den weichen zwo partheyen etwas arrest haben darumb ein ſpan iſt: ein Schidtmann: Vnderhandler. Hiſp. *El tercero, aquel en que ſe reponen las reliquias y prendas en terceria.* Pol. *Rozjemca rzeczy ſporney, albo kterego rzeczy ſporne przekazuią, przemyznaq.* Vng. *Közbeno, az kinek-kinek kezẽ közöttök vagyon.* Ang. *A ſubiect or attorney in the law, to whom matters in controuerſie are committed by parties.*] Dictus (ut docet Gel. lib. 20. cap. 10.) quòd ejus qui electus ſit, utraq; pars fidē ſequatur: eſt enim medius inter duos altercantes, apud quem aliquid ponitur. Quapropter Virgil. 11: Pacem ſequeſtram, indutias appellavit, quòd medius fiat inter bellū præteritum & futurum: Rei ſequeſtrum ponere dicis, & pacis ſequeſtris Perſy lyas Tuſci, ſcribis imponè Latini Erravere jugis, Sequeſtri (inquit Aſconius) apud quē pecunia deponitur. ¶ Tubulum quoq; corrumpendarū conductor, Sequeſter dicebatur: quod etiam annotavit Budæus: Sequeſtri, magiſtri, verbo Otiorum pro interpretibus utuntur, qui judicium corrumpendis, aut ejuſmodi maleficiis ſuſcipiendis operam ſuam locant. Cic. 2. Verr. Monen. prædico, ante denuntio, qui aut deponere, aut recipere, aut recipere, aut polliceri, aut ſequeſtres, aut interpretes corrupendi judicii ſolent eſſe: quoj; ad hanc rem aut potentiā, aut impudentiā ſuam proſſe ſum, abſtineatis hoc judicio manus, animos, ab hac re ſceleris ſatis. Idem pro Cluent. Quo ſequeſtre in illo judice corrumpendo dicebant eſſe opus. ¶ Sequeſter apud Quintilianum eſt, qui à litigatore doctus, docet patronum: is enim ait lib. 12. cap. 8: Quomodo autem ſequeſter ille, & mediatorum manus, &c.

Sēquestrō, adverbium, Apud ſequeſtrem: [*ἐπὶ μεσίτῃ*, ut Perum à ſequeſtrō deponeret: hoc eſt, in manibus ſequeſtris, donec ſententia dictum fuerit cujus eſſe debeat. Sequeſtrō ponere, dixit Cato, pro eo quod eſt ſeſe ſeparare ab eo cū quo antea fuerit conjunctus. Nolite (inquit) per Deum immortalē vos ſequeſtrō ponere. Hinc Sequeſtrō poſitus, a, um, quicquid apud ſequeſtrem poſitum eſt. Differt autem res ſequeſtrepoſita à Depoſita, quòd in depoſita proprietas apud deponentem manet una cum poſſeſſione, at ſequeſtrepoſitæ poſſeſſio ad ſequeſtrem tranſit. Id cum agitur ea dispoſitione, ut neutius poſſeſſio ad tempus proceſſat. Hotom.

Sēquestro, sequeſtras, apud ſequeſtrem depono. Vade ſequeſtrata res dicitur interdum ſequeſtrare eſt ſeparare. *Διαχωρίζω*.

Sēquestrus, tra, trum, adject. ut Actio ſequeſtra. Pompon. lib. 1. tit. agro. ¶ Cùm ſequeſtre eſt depoſiti, vel contra.

Sēquŏr, ſequeris, ſequitus, d. t. à Seco deductum eſt verbum commune, ſecundùm Feſtum. [רדף אחר *Radaph achar, radhaph, rodheph achar, &c.* Gal. *Seguir.* Ital. *Seguire, ſeguitare.* Ger. Nolgen, nachfolgen. Hel. Wolgt. Hiſ. *Seguir.* Pol. *Naſladuie.* Vng. *Követem, vtanna megyek.* An. *To follow.*] Plaut. in Amph. Sequere hâc igitur me. Terent. And. Iamus interim præcedit, ſequimur, ad ſepulcrum venimus. Cic. 1. Offic. Nec; enim attinet repugnare naturæ, nec quicquam ſequi quod aſſequi nō queas. Virg. 1. Æneid. Hoc vocat, hæc aperto ſequitur Cytherea recessu. Ovid. Fabula narratur Pœnorum exulis ora Sequi. Amicum, eſt facere quod amico placet, & obtemperare ei. Cicero de Amicitia: Vt nequis conceſſum putet, amicū bellum patriæ inferentem ſequi. Sequi conſuetudinem, eſt facere ſecundùm cōſuetudinem. Plin. epiſt. 10: Tu ergo, inquit, quam cōſuetudinem ſequeris? ¶ Sequi fidem alicujus. Cic. 2. de Divinat. Quòd hîc ſeruus, amicitiamq; pop. Rom. ſanctus ſi officio. ¶ Sequi ſuam fortunam, eſt ſucceſſu & occaſione fortunæ uti. Sequi naturam ducem, facere quemadmodū natura nos inclinat. Sequi verbum aliquod, eſt ſummæ dictionis cum inſtare, omiſſa interim ſententia. ¶ Hujus compoſita ſunt, aſſequor, conſequor, exequor, inſequor, obſequor, perſequor, ſubſequor, poſtſequus, & poſtſequa: de quibus ſuis locis.

Sequutŏr, oris, m. t. Qui præterem ſequitur. [רדף אחר *Radaph achar, rodheph achar, &c.* Gall. *Qui ſuit.* Ital. *Seguitatore.* Ger. Ein nachfolger. Hiſp. *El que ſigue à otro.* Pol. *Tenkterz moie naſladuie.* Vng. *Követő, vtánnam menő.* Ang. *He that followeth.*] ¶ Sequutores item inter gladiatores dicuntur, qui adversus ſecutores pugnabant, alio nomine mirmillones dicti. Vtitur hac voce Suetonius in Caligula.

Sērĭŏ, adv. c. p. Multùm & continuò ſequor. [רדף אחר *Radaph achar, rodheph achar, &c.* Gall. *Auec ſeuerité.* Ital. *Seguitare, andar dietro.* Ger. Stets zů einẽ nachfolgen. Hiſp. *Acoſtumbra ſeguir, andar tras otro.* Pol. *Prawie naſladuie.* Vng. *Követlegeſtem, vtánnam tartozásból.* Ang. *To follow often.*] Plaut. in Ciſtel. Arcum ſectatus ſum clamore per vias. Cic. 4. Verr. Is cùm Prætorem

cera omnia fore ſectatetur. Idem pro Sext. Roſc. Iſervi ubi ſunt? Chrelogenen, Iudices, ſectantur. Proprie autem hoc verbum quod & Donatus annotavit) ad Philoſophorum diſcipulos pertinet, qui præceptorem aſſidue comitantur, ut colloquio eius, & diſputationes, eiq; per omnia ſimiles evadant. Huc reſpexit Gracchus Terentianus in Eunucho: Ita homo cupiatur obtinere, ut hic Thraso ſectari ſe ab adoleſcentibus jubeat, Itaquam Philoſophos à habent diſciplinæ exigua Vocabula parata, ita ut Gnatonici vocentur. ¶ Sectari beluas, aprum, cervos eſt venando obſectari, proſequi, investigare, perquirere, Græcis θηρᾶσθαι. Virgilius in Bucolicis prima Aeglogæ: Si quando tu lectabere apros, ego rete canes cervos. Horat. 2. Sermonum Satyr. 2. Leporem ſectatus, equove Lucrus abundo mico.

Sĕctātor, oris, verbale, m. 1. Qui ſectatur aliquem, obſectator. [Gall. Qui ſuit ce homme avec ſon apprentis de les, ſe lamer. Ital. Che ſegue alcuno per imparare da lui. Ger. Ein nachfolger eines. Hiſp. Seguidor. Pol. Naſladowca. Vng. követő, valaki után járó. Ang. He that followeth after, or learneth of another.] Cicero pro Muræna: Quid opus eſt tectatoribus? Idem pro Rabirio Poſthumo: Num Gabinii comes eſt, vel ſectator? ¶ Sectatores Philoſophorum id eſt, eiſq; qui ut aliquid ab illis addiſcant, ab eorum latere nunquam diſcedunt. Gellius 2. cap. 2: Taurus ſectatoribus commodum domibus, ſcholæ autem pro ſubſellis turbis.

Sĕctĭlis, e. [Gall. Vn ſeclile, ſpinoſum, ſolide par quelques gens coupez ſpecialement de certain bois. Ital. Secco, liſcio, ſpinoſo. Ger. Ein ſeclium Rad, das man beſtatt des Reyfens. Hiſp. La ſeclil que cada vno ſegue. Pol. ſeclile, ſeparowany, ſpiny. Vng. Perdi, ſzirós. Ang. a ſeclile, or ſpinous ſtem, as of a ſea urchin or ſuch like.] Propriè est ratio illa cognationis, quam quis habet in philoſophia imitandam propoſita, & tuendam ſui ſectandi (ut vulgo dicitur) quod plures primum opinionum earum ſequantur, vel à ſectione ſui alios plecti) quòd quum omnes philoſophi discantur, tamen diverſitate ea tenuis inter ſe diviſi. Aliud enim de ſummo bono ſentiunt Stoici, aliud Academici, aliud Peripatetici, aliud Epicurei. Cicer. de Orat. Ut aut ſecta, aut diſciplina, ſeu certa quædam diſciplinæ formula, factio, ſtudium, ratio vitæ. Cel. lib. 8. Quarta antiquiſſimum eſt formam hujus operis contexere, quâ velut ſectam, legentiq; in proſcindendis agris ſequantur agricolæ. Cicero pro Cælio. Qui hanc ſectam, ratione corrupta, vitæ te magis quam verbis ſequi ſummus. Idem 2. de Nat. deor. Omnis natura artificioſa eſt, quòd habet quaſi viam quandam, & ſectam quam ſequatur. Idem ad Brut. Reliquias hoſtium ſtrictus perſequitur. Et Cæſar: Hoſtes aut omnes jactum, qui M. Antonii ſectam ſecuti ſunt. ¶ Hinc Cœlestianus qui ejuſdem ſectæ eſt, ἑταῖρος. Auguſtinus lib. 22. de Civit. Quantò humanius, & tolerabilius contubernium tuum Platonicus Apuleius erravit.

Sĕctātor, oris, m. 1. Dux, qui gregem ovium præcedens, ducem ſe illis præbet. [ἀρχηγός, πρόμαχος, ὁ ἡγούμενος, ὁ ἐφηγητής. Gall. Le meneur qui va devant le troupeau, que les autres ſuivent. Ital. Montone che precede l'greggie. Ger. Ein hupfel oder hartman dem die Schaff nachgehen. Hiſp. El cabdillo de qualquiera ganada. Pol. Baran. Vng. Fődörzsök. Ang. A ramme that goeth before the reſt, or guideth the flock.] Plautus in Captivis: Qui Pecoris mores inquirit verveci ſectatio.

Sĕctātus, a, um, 1. Factus, Eve aptus ad ſequendum quo unaq; trahebatur. [ἑπόμενος. Gall. Qui ſuit facilement. Ital. Seguace. Ger. Einer, der gern volget wo man jhn führt. Hiſp. Coſa que ſe deja ſeguir. Pol. naſladowany. Vng. követhető. Ang. that ſilly may be followed.] ut hæc ſectatus, quæ nemo in manum ſequitur. Mart. lib. 13: Nivarum videns olus, lapsaq; ſequaces, Improba quum in ortu ſita, manuq; trahas. Corporum natura, ſequax id eſt, flexilis & ductilis. Plin. lib. 11. cap. 37. Acco ſequax natura eſt, ut in ipſis vivæ rum corporibus fere ovi cera ſtetantur. ¶ Aliquando ſignificat id quod ſe ſpargendo dilatat. Perſius in Proœmio: Quorum imagines lambunt Hedræ ſectatæ. ¶ Sectatem verò materiam, dixit Plin. lib. 11. cap. 2. pro tractabili, & facile. Idem Bitumen ſectax, dixit lib. 7. cap. 57. quod eſt, ferum, & quod attractum digitis ſequitur, pecta vel vicis more. ¶ Sectatæ capreæ: hoc eſt, aliæ aliam ſequentes. Virg. 3. Georg. capreæq; ſectatæ ſilentes, pascuntur aver, avidaq; juvencæ. ¶ Aliquando ſectax, id eſt quod ſectatur. Seneca: Cæterum Aridippi ſectaces.

Sĕctātĭo, ōnis, pen. prod. Ipſe ſequendi actus. [ἀκολούθησις. Pol. Tydadnik. Ang. the act of following.] ¶ Aliquando ponitur pro acceſſione & appendice. Scævol. 93 D. de ſolut. Et quaſi generale quod tenendum eſt, ut tubæ obligationi, quæ ſequelæ locum obtinet, principalis accedit, &c.

Sĕrā, æ, ſ. p. per ſimplex. Inſtrumentum eſt quo claudūtur oſtia. [מנעול מסגר. Gall. Vne ſerrure ou vn cadenas pour ſermer. Ital. Chiauatura, ſerratura, chiauiſtra, toppa. Ger. Ein thuer ſchloß. Bel. Ein ſlot. Hiſp. Cerradura, inſtrumento para cerrar. Pol. Zamek, klʒeika. Vng. Lakat. Ang. A locke.] Juvenal. Satyr. 6: Addere ſeram, cohibere ſed quis cuſtodiet ipſos Cuſtodes? Ovid. 1. Amor. Eleg. 6: Quid ſacies hoſti, qui ſic exclusa amanti? Tēpora mollis erunt, extunde poſte ſeram. Dicta ſera, celle bello, quòd foribus admotæ appenderentur, defixæ poſtibus, quemadmodum eæ quæ ferræ cuſtodiuntur. Varro lib. 5. de Ling. Lat. à ſerare derivat, quod eſt aperire.

Seraphim. שרפים. Vox eſt Hebraica, pluralis numeri, idem ſignificans ac quod ignitæ, candentes: à verbo שרף ſaraph. [succendo, uro, exuro, cōburo. Num. 21: Miſit Dominus in populum ignitos ſerpentes. Hinc seraphim id eſt, ignitos ſerpentes. ¶ Significat & certū ordinem angelorū cœlestis hierarchiæ: eiq; genere tam maſculino, quàm neutrali ſic Seraphim ſubtexitur illud. Isaiæ: Et volavit ad me unus de ſeraphim. D. Hieronymus ad Fabiolam: Tres ſunt duo ſeraphim ter glorificantes Trinitatem.

Sĕrăpĭās, [ſerpigo.] Ger. Ein geſchicht von der Krätzen.] Herba, quæ & urticis dicitur, eo quòd habeat radicem geniculis cetticis ſimilem: de qua Plinius lib. 20. cap. 12.

Sĕrēnus, a, um, pen. prod. Tranquillus, ſine nubibus, ſine imbre: à ſerendo, ut quidā volunt, quòd id maxime ex opus ſationem ſit. [שחור שחר. Gall. Clair, ſerain, ſans nuage, ne pluuieux. Ital. Sereno, tranquillo, ſenza nuuole. Ger. Schön, klar, hell. Hiſp. Coſa ſerena y clara. Pol. Jaſny. Vng. Tiszta. Ang. Faire, clear, without clouds or rayne.] Virgil. 6. Aen. Ac velut in pratis, ubi apes æſtate ſerena Floribus inſidunt variis. Idē 1. Georg. Humida ſolſtitia, atq; hyemes oriente ſerenas Agricolæ. Ad Herennium lib. 4. Ita ut hirundines æſtivo tempore præſto ſint, frigore poſſint recedere: ita falſi amici ſereno vitæ tempore præſto ſunt, imminente hyemem fortunæ videntur, devolāt omnes. Matth. 16: Cœlo enim rubet ſerenotat. ¶ Serena frons pertranſlationem ponitur pro læta. Idem lib. 2: Sic me ſi ſerā legat dum mea Fauſtina ſerena. ¶ Serenus color, lucidus. Plin. lib. 9. cap. 35. Serenum colore margaritæ pro clara & matura ea contrahunt. ¶ Serenum, tubſtantivè, idem quod ſerenitas, ὀλβία, εὐδία. Virg. 1. Georg. Nec minus ex imbri ſolem, & aperta ſerena Proſpicere. ¶ Sereno, casus ablativus, pro ſereno tempore ea opponitur nubilo. Plin. lib. 11. cap. 24: Atramſereno ſui texunt nubilo texunt. ¶ Quandoq; ponitur ſereus pro ſerenus: quod & Nonius annotavit. Virg. 1. Georg. unde ſereno Venus agit nubes. Id eſt, ſiccas nubes, unas alibi. Aridas nubila appellavit: atq; aridā nubila differunt.

Sĕrēnĭtās, tātis, f. t. Puritas & tranquillitas aëris. [נחת. מנוחה. Gall. Vn temps ſerain, beau temps. Ital. Serenità, ſeremento. Ger. Ein ſchön ſtill wetter. Hiſp. Aquel ſereno y claridad. Pol. Jaſność. Vng. Tiszta idő. Ang. Clearneſſe of weather.] Plin. lib. 10. cap. 49: Statuarum dea animal lacerti figura, ſtellarū, nunquam niſi magnis prognostica imbribus, & ſerenitatis deficientis. Cic. 2. de Divinat. Hæc ſignat quam ſint, tum ſerenitas, tum perturbatio cœli: nec ſanorum hominū, hoc ad naſcendum ortumve tantæ ſanorum hominū, hoc ad naſcendum ortumve tantæ ſanorum hominū, hoc ad naſcendum ortumve tantæ

ꝗ Seriæ oleariæ. Varro tertio de Re rustica cap. 2: Nec tamen ibi te duas olearias, neq; figoli æneum, aut marmoreum ullum mihi lo magis torcular vasa vindemiatoria aut serias olearias, aut trapetas.

Sēriōlā, læ. Dolioluin fictile, in quo vinum solet asservari. [amphora. Gall. Pot de terre. Ital. Piccola botte. Ger. Ein irrden gefeß darinnen man Wein thut. Hisp. Tinaja de vasija pequeña. Pol. Dzbanek.] Perl Sat. 4. Seriola veteri mersâ defraudet aluna.

Sericum, pen. cor. n. t. [μήρινθος. Gall. Soye. Ital. Seta. Ger. Seyden. Bel Eyden. Hisp. Seda. Pol. Iedwab. Vng. Selyem. Ang. Silk, silke wormes.] Id dici potest quod à Seribus ficbat, & deperibat ut ex arboribus ad vestimentorū nobilitatem, ut refert Plin. lib. 6. cap. 19. Vide Virg. 2 Georg. Velleraq; ut foliis depectat tenuia Seres. Vulgus aūt nostrum Sericū accepit pro co textura opere, quod ex bombycum lanificio depectū tolert.

Sēricus, a, um. Quod ex serico confectum est. [μηρινθεύς. Gall. De soye. Ital. De seta. Ger. Seyden, auß der seyden gemacht. Hisp. Cosa de marera de algodon, o seda. Pol. Iedwabny. Vng. Selyemből valo. Ang. Of silke.] Est autem sericum, lanæ pretiosissimæ genus, quod apud Seras Scythiæ Asiaticæ, antiquè alii malunt; lectæ populos, ex arborum frondibus dicitur depecti. Quanquam non desunt qui vermiculi lanificium esse putent, qui gestu illius linguæ ser, sēs, appellatur. Quam sententiam ne Iulius quidem Pollux dissimulavit, dicit scribens Onomastici lib. 7: Σηρικὸν ἔνδυμα ἐκ τῶν σηρικῶν ἐστὶ τῶν ἐκείνων ἐκγόνων ἃς ὁ σηρικὸς ἐκεῖνος ἐκτρέφει σκώληξ. Priorem opinionem sequitur Virgil. 2. Georg. Velleraq; ut foliis depectant molli Seres. Hinc tertia vestimenta dicta sunt, quæ ex serico conficiebantur. Vipianus l. Vestis de auro & argento leg. Vestium autem sunt omnia linea, lanea, vel serica, vel bombycina, quæ induendi, præcingendi, injiciendi, imponendive causa parata sunt. Plin. lib. 21. cap. 2. Lautissimi quippe habentur énardi, foliis eas dari, aut vestiri serico, ventre lotas, unguentis madidas. Pulvilli serici, Horat. Epod. 8: Quid, quod libelli Stalci inter sericos latere pulvillos amat. Palla serica, apud Stat. 2. Syl. 4. ꝗ Legimus & serica absolutè pro vestibus sericis. Mart. lib. 6: Non aliter dentes quam serica, vestis repono. ꝗ Serici olim tanta erat caritas, ut auro rependere non nisi videre apud Flavium Vopiscum in Aureliano, ubi scribit: Vestem sericam neque ipse in vestiario habuit, neque alteri utendam dedit. Et quum ab eo uxor tua peteret, ut unico pallio blatteo serico uteretur, ille respondit: Absit ut auro filia pensetur. Libra enim auri tunc libra serici fuit. Hactenus.

Sēricārius, textor. Qui vestes sericas texit. [μηρινθεύς. Gall. Ouurier, facteur de soye, ouurier de soye, marchant de soye. Ital. Tessitor di panni di seta. Ger. Ein seydenwürcker. Hisp. Texedor de seda. Pol. Iedwabnik. Vng. Selyem szövő. Ang. Silkeweauer.] Iulius Firmicus lib. 8. Mathesios refert, sericariam textorem natam, qui habuerit horoscopum in vigesima octava parte Arietis.

Sēricātus, a, um. Qui est indutus serico. [μηρινθεύς. Gall. Vestu de soye. Ital. Vestito di seta. Ger. Mit seyden bekleidet. Hisp. Vestido de seda. Pol. Odziany iedwabiem. Vng. Selyemben jaro. Ang. Apparelled in silke.] Suet. in Caligula, cap. 52: Armillatus in publicum processit, aliquando sericatus, & cyclade tus.

Sēries, ei. f. q. Ordo & quasi quædā rerum continuata progressio. [σειρὰ, εἰρμὸς τοῦ λόγου. Gall. Ordre, suite, tenor, continuation. Ital. Ordine. Ger. Ein ordnung die einander nach gehen und folgen. Hisp. Orden concordada, y firmemente. Pol. Rząd. Vng. Rend. Ang. An order or process in any matter beeyng well together, a rule.] A texendo id est, ordinando dicitur Series orationis id est contextus. Quintil. Quod non nisi in contextu orationis, serieq; contingit. Cic. 1. de Divin. Fatum autem id appello, quod Græci εἱμαρμένην id est, ordinem, seriem rerum causarum. Idem 1. de Nat. deor. Est enim admirabilis quædam continuatio seriesq; rerum, ut alia ex aliis annexa, & omnes inter se aptæ colligatæq; videantur. Virgil. 1. Aeneid. -cælataq; in auro Fortia facta patrum, series longissima rerū. Ovid. 15 Metamorph. trepidosq; obitum q; timentes. Sic exhortari, fericmq; evolvere fati. Valerius Max. Quis compos mentis, domestica, peregrinæq; historiæ seriem secum superiorum sæculo conditam, vel attentiore cura, vel præstantiore facundia tradituram se speraverit?

Sēria, æ. Inquit Festus, Verrius appellari putat Illyrica navigia, Liburnica, quæ hoc ab Issæo condensantur: à contexendo hoc est contexendo acta. Quæ tamen in re à Verrio videtur dissentire Festus. Vide plura de ver. veter. significat. lib. 17.

Sēriphium absynthium. Absynthii genus, quod alio nomine marinum appellant: [ἀψίνθιον θαλάσσιον. Gall. Absynthe marin. Ital. Assenzo marino. Ger. Wurmkraut: ist ein gesträuch bey Wermuts. Hisp. Ajenjo, absynthio marino. Pol. Piołun morski. Vng. Selyem ßár. Ang. A kind of wormwood growyng by the sea.] à Seripho insula nomen habens, in qua copiosissimè provenit. Vide Plin. lib. 27. cap. 7.

Sēris, huius seris. [ἔλιξ. Gall. Escharbotte ou chicorée blanche. Ital. Scarola. Ger. Wegwart etwa wegerich. Hisp. Endivia ó cerraja verde. Pol. Endywia. Ang. Endyue and succorie.] Herba est, quam alio nomine intybum vocamus. Varias sub se cōtinet species, quas vide tu pra in dictione INTYBVS. Varro 1. de Re rust. cap. 10: Serunt q; his herbam quæ vocatur seris, quòd ea aqua tacta, etiam quum est arida, fit viridis.

Sērius, a, um. Grave & minime jocosum. [σπουδαῖος. Gall. Fait à bon escient, grave & de consequence. Ital. De dottore, grave, importante. Ger. Ernsthafftig, ohn tand ist nit gemacht. Hisp. Cosa de veras y no de burlas. Pol. Zmarszczony, nieprzyjemny. Vng. Vala, hogy ugy vala dolog, nem tréfa. Ang. Earnest, of a matter of weight.] Terent. in Eun. Ait rem sibi verum serius, & rem seriam velle agere mecū. Cic. 1 Offic. Ludo autē & joco uti illo quidem licet, sed sicut somno & quietibus cæteris, tum quum gravibus, seriisq; rebus satisfecerimus. Quint. lib. 6. cap. 2: Dictorum urbanorum alia serius, alia jocosa, alia media. Serium (inquit Nonius) id est, triste, & quasi sine risu, vel sine risu dictum.

Sēria, orum, n. t. Res graves, severæ, & minimè jocosæ. [σπουδαῖα. Gall. Choses graues et d'importance. Ital. Cose de dottori, gravi, importante. Ger. Ernstliche ding. Hisp. Cosas de veras y no de burlas. Pol. Rzeczy nieprzyiemne. Vng. Nem tréfa dolgok. Ang. Matters of weight or seriosity.] Mart. Parce precor tecum, seria, forsan amor. Ovidius 4. Fastor. Nulla coronata peraguntur seria fronte. Horat. 1. Ser. 1 Sat. Sed tamen amoto quæramus seria ludo. Quoties amoris nostra cum aliquo communicamus, ei ea joca seriaq; conferre dicimur. Cic. 1. de Fin. At quicum joca & facta, ut dicunt, quicum occulta omnia? Tecum optime, deinde etiam cum mediocri amico. Vide Adagia Erasm.

Sērio, adverbium. Sine joco: quod vulgus barbarorū dicit Fra bona. [σπουδαίως. Gall. A bon escient, sans mocquerie. Ital. Da dottore. Ger. Ernstlichen: ohn schimpff, in ernst. Hisp. De veras y no burlando. Pol. Bez żartu, ſmiechu. Vng. Tréfa nelkül, valóban, bizony vala. Ang. Earnestlye.] Plaut. Amphit. Anne joco dicebat? Equidem hercle vero ratus. Idem. Cistel. Ego eo quò me ipsa mi. 5. verum? A. sero, Tetet. Mitte parùm. orare ut veniem sero. Cic. Attic. lib. 3. Male ad Taurum cograbam, ut cum Mopsa gue signis collatis, si posset sero decertarem.

Sērmo, onis, m. t. Locutio, verba, colloquium, memin. [דבר dabar. Arabice דברה. Amor רבר. Gall. Parole, propos, dous, traite. Ital. Sermone, parlamento, ragionamento, loquela. Ger. Red, sprach. Bel Czeredzenie, sprake. Hisp. Sermon, razon, palabra. Pol. Mowa. Vng. Beszed. Ang. A word, speache, a purpose or communication, a treate.] Cic. 1 Offic. Sermone uti debemus qui notus est nobis, re, ut quidam Græca verba inculcantes, jure optimo ridentur. Doctum eorum putant sermonem, à verbis serendis hoc est, conferendis sive recitandis. Servius: Sermocinatio est collatio orationis, & confabulatio duorum, vel plurium. Virg. 1. Aeneid. Am si longo socios sermone morentur. Idē 6. Aeneid. Nec magis incepto vultū sermone movetur. Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes. Tractare aliquid Græco, vel Latino sermone. Cic. lib. 1. de Fin. b. Nō erant otiosi Rutte, quum quæ summis ingeniis, exquisitaq; doctrina philosophi Græco sermone tractavissent, ea Latinis literis mandaremus, fore ut hic contra laboriosa in varias reprehēsiones incurreret. Instituere sermonem cum aliquo, est cum illo verba facere, vel incipere colloqui. Cic. de Orat. Quum mihi sermo cum hoc ipso Crassi mortis sodalibus esset de tristi futuro. ꝗ Dissipare sermonem, est vulgare, & dispergere. διαφθορὰ λόγου. Aristot. Cic. pro Flacco: Sermo est tota Asia dissipatus. Ordiri sermonem id est, exorgicare, commutare. Idem de Orat. Crassus princeps ejus sermonis ordiendi fuit. Habere sermonem, est verba facere. Cic. de Senect. Cyrus in eo sermone quem moriens habuit. Tribuere alicui sermonem, est indicere ei loquendi. Cic. de Senect. Omnes nunc sermonem tribuimus Catoni. Intolerem in sermone alterius. Idem de Amicitia: Conferre sermone cum aliquo hoc est, colloqui. Cic. 2. de Invent. Sermo capite caret, & pedet: hoc est, cujus neq; initium fuit e fuerit venienti, neq; exitum.

Sermunculus, diminutivū. [Διάλεκτος. Gall. Petite parole, petite brouillerie. Ital. Piccola favella, piccioli ragionamenti. Ger. Ein kleines red. Hisp. Pequeños sermones o razon y fama. Pol. Mowka. Vng. Beszedike. Ang. A little talke or bruite.] Plin. epist. 103: Ut sermunculi eam & fabellis ducantur. Cicero ad Atticum lib. 13: Sermunculum enim amicæ tuæ recrinxerit, aut fodaxit. Idem pro Deiotaro: Nonne intelligis Cæsar ex alienis malevolorum sermunculis hæc omnia esse collecta?

Sermo, ōnis, m. per. corr. d. p. Sermonem facio, loquor. [דבר dabar. Arabice דברה. Amor רבר. Gall. Parole, propos, dous, traite. Ital. Sermone, parlamento, ragionamento, loquela. Ger. Reden, sprach. Bel Czeredzenie, sprake. Hisp. Hablar, hablar en amor. Pol. Mowić. Vng. Beszelek. Ang. To speake, to parle, to commune.] Plin. lib. 10: Super omnia humanas voces reddunt pertract, & eosdem sermones audiunt,

Cic. 2. de Invent. Et quibus in rebus homines in consuetudine sermonis, aut fermocinandi eo verbo uti solent, confideret. Idem 3. Ver. Respondit illa, ut meminisse, non inhumanè, libenter se aut esse facturam, & se cum illo diligenter ac memoriam rem.

Sermōcĭnātĭo, ōnis, f. t. [ῥητορικὴ. colloquium. Pol. Wedomiane mowienie. Vng. Beszéd, beszélgetés.] Macrobius Saturn. lib. 1. cap. 6: Præconi autem, quia nam offenderint sermocinationis.

Sermōcĭnātrix, ĭcis, f. t. [ῥητορικὴ. Quintil. lib. 3. cap. 4: Quam sanè permittamus dicere sermocinatricem.

Sĕro, serŭi, sătum, 3. d. c. Claudo. [שׁתל. nasáď. שׁתל. Gall. Clorre, fermer. Ital. Serrare, chiudere. Ger. Zuschliessen. Hisp. Cerrar con cerradura. Pol. Zamikam. Vng. Bezárom, elzárom, bezárnom. Ang. To lock, to shut or dare.] Colum. lib. 6. de mulcendis feminibus loquens: Femina (quoque) ferat, & interdum mori solent. ¶ Hujus compositæ sunt: Obsero, pro occluco, ἐμφράσσω. Ter. in Eun. Tu abi atque obsera ostium intus. Et resero, aperio, ἀνοίγω. Virg. 7. Aeneid. —tu ferat strictæ crudelia ferra Coruti.

Sĕro, serŭi, sertum, 3. d. c. Semino. [זרע. zarád. σπείρω. Gall. Semer. Ital. Seminare. Ger. & Iuen. Hisp. Sembrar. Pol. Siać. Vng. Vetek. Ang. To sow.] Cæs. 3. bell. Gall. ei frumenta non serunt, sed lacte, & carnibus vivunt: Idem 1. lib. 2. Georg. Nudus ara, nudus age, hiemi ignava colono. Ibidem: Exercete viri tauros, serite hordea campis. ¶ Aliquando significat Plantare. [נטע. nasáb. זרע. zarád. φυτεύω. Gall. Planter. Ital. Piantare. Ger. Pflantzen. Bel. Plantin. Hisp. Plantar. Pol. Szczepić. Vng. Plántálok. Ang. To plant.] Cic. 1. Tusc. Serit arbores, quæ alteri sæculo prosint: Col. lib. 3. cap. 20: Si unũ genus severimus, quum id acciderit quod crebrius est, tota sudemia privabimur. ¶ Per translationem sctere quandoque capitur pro generare. [זרע. zarád.] Vocc fatus ad eam, generatus. Virg. 7. Aeneid. —tatus Hercule pulchro Pulcher Aventinus. ¶ Per translationem quoq; dicimus Serere bella, & serere certamina: ut est, movere lites, & pugnas, sive bellis cautam dare. Liv. 7. bell. Pun. Annibal turmatim per equites peditũq; jaculatores levia certamina serens, casum universæ pugnæ non necessarium ducebat. Liv. 2. ab Vrbe: Et in alienis urbe cum parvis ictere certamina, pro quarum pignora conjuga, ac liberorũ, charissq; ipsius soli, cui lõgo tempore assuescitur, animos eorũ consocians affert. Serere bella ex bellis, ut bello uno extincto, alterũ aggredi. Liv. 1. Belli Macedon. Tum Qu. Rebius Tribunus plebis vetus antiquã criminandi Patres aggressus, inculavit bella ex bellis seri, ne pace unquã plebs frui posset. ¶ Hujus cõpositæ sunt, assero, circumsero, cõsero, desero, dissero, exsero, interdisero, insero, obsero, reisero, & subsero, quæ habent penultimam correptam: de quibus suis locis. ¶ Fuit etiam antiquis in usu Sero, serui, sertum: à quo manserunt Assero, rui, assertũ, Conicio, rui, conjectũ, aliaq; cõpta: de quibus egimus suis locis.

Sărĭus, ta, tum, participium, Seminatus. [זרוע. zarúa. σπειρόμενος. Gall. Semé. Ital. Seminato. Ger. Gesäyet. Hisp. Sembrado. Pol. Siano. Vng. Elvetett, plántálatott. Ang. Sowen.] Virg. 1. Georg. Sed frumenta manu carpes sata. Idem 8. Aegl. Aut sata alió vel traducere messes. ¶ Per translationem etiam accipitur pro participio natus, Live genitus. [נולד. nolád. (vel) nasłáď.] Virg. lib. 2. Aen. At non ille, satũ quo te mentitis, Achilles Talis in hoste fuit Priamo. Liv. 8. bel. Macedon. Vt Eden fecerit, non sanguine humano, sed stirpe divina satum se esse.

Sătĭo, ōnis, m. q. Iptum seredi: actum sive plantationem denotat. [זריעה. mizrá. זרע. Gall. Semaille, semaison, plantade. Ital. Semenza, seminata, piantagione. Ger. Säeung, pflantzung. Hisp. sementera, sembrado. Pol. Siano, zasiewanie. Vng. Vetes, plántálás. Ang. A sowing, planting.] Plin. li. 19. cap. 19: Quapropter de satione nunc dicendum: id est, plantatione. Cic. de Senectute: Quid ego vitium ortus satus, incrementa commemorem? Idem 1. de Divinat. Qo eandem causam multa insolita partim è cœlo, alia ex terra oriebantur, quædam etiam hominum, pecudumve conceptu, & satu. ¶ Quandoq; etiã satus, pro ipso accipitur semine, sive semento. [זרע. zeráh. זריעה. mizrá.] Cic. 2. Tusc. Cultura autem animi philosophia est, quæ extracta vitia radicitus, & præparat animos ad satus accipiendos.

Sātŏr, ōris, verbale, m. t. Qui serit, aut plantat. [נוטע. notéah. זורע. zorée. φυτεύων. σπείρων. Gall. Semeur, planteur. Ital. Seminatore, piantatore. Ger. Der Säet, pflantzet. Hisp. Sembrador, plantador. Pol. Ten który sieje albo szczepi. Vng. Vető, plántálo. Ang. A sower, planter.] Colum. lib. 3. cap. 16: Satoris officium est, primum quàm recentissimam, & liberi patiet, eodem momento quo serere velit, de seminario transferre plantam diligenter exemptam & integram de ede, ger. Plin. li. 15. cap. 1: Hesiodus negavit satorem oleæ fructum ex eo percepisse quenquã. Sator cœlestium, Cic. 2. Tusc. id est, creator, & genitor. [יוצר. mebiá. אב. al. Vng. Atya.]

Sātōrĭus, a, um, adject. Quod ad satorem pertinet. [σπορέως. σπορικὸς. Gall. Appartenant a semeur. Ital. Pertinente à seminatore. Ger. Das zu dẽ säer gehört. Hisp. Perteneciente à sembrador. Pol. Rzeźwiczy.

Vng. Vetőhöz, plántálóhoz való. Ang. Belonging to a sower.] Colum. lib. 2. cap. 9: Nonnulli pelle hyænæ satoriam vestiunt, &c.

Sătus, ūs, m. Satur. Seminatio. [זריעה. mizrá. זרע. Gall. Semaille, semaison, semence. Ital. Semenza, seminata. Ger. Säeung. Hisp. Sementera, sembradura. Pol. Siewie. Vng. Vetés, plántálás. Ang. Sowing.] Cic. de Univers. Post eam autem sationem disputa dicam, nunc illis permitto ut corpora mortalia effingeret. Idem 3. Ver. Nec si tempus sationis præterisset, granũ in provincia Sicilia nullum haberemus. Virgil. 2. Georg. Optima vinctis satio est, quum vere rubenti Candida venit avis, longis invisa colubris.

Sătīvus, a, um. Quod seminatur, vel quod idoneum est, ut seminetur. [σπορίμος. σπαρτός. Gall. Bon a semer. Ital. Buono da seminare. Ger. Was zu säen gut oder nutz ist. Hisp. Cosa que se puede sembrar. Pol. Do siewu dobry. Vng. Elvetésre való, plántálható. Ang. Sowen or sowing to sow.] Cui contrarium est agrestis. Plin. lib. 15. cap. 7: Eadem ratio & in sativa myrto. Gellius: Sed in plerasq; naves locis suebant: Græci magis cannabe, & stuppa, ceteris q; sativis rebus.

Sĕro, adverbium. Serotinus. Vide SERVS.

Serpens, serpentis. Vide VERRO.

Serpĕtastra, Varro vocat instrumenta, quæ geniculis puerorũ ambulare discentium alligantur ne vari fiant, aut compernes. Dicta à serpendo: serpunt enim magis pueri quàm gradiuntur.

Serpo, ĭs, psi, ptum, 3. n. t. Repo, vento ingredior, more serpentis incedo. [זחל. zahál. רמש. remáś. ἕρπω. Gall. Se trainer, se coucher sur le ventre. Ital. Rampegare, andar carpone. Ger. Kriechen. Bel. Kruypen. Hisp. Gatear por el suelo. Pol. Leżeć, czołgać się. Vng. Mászok. Ang. To creepe.] Cic. 5. de Fin. Deinde sua quæq; appetitu movetur: ut cernere anguiculos, nare anaticulas, evolare merulas, cornib. uti videmus boves, vespas aculeis: suã denique cuiq; naturã esse ad vivendum ducẽ. Plin. li. 9. cap. 13: Piscis, quibus manari urantur, humi quoq; vice pedum serpunt. ¶ Serpere quoq; dicuntur plantæ, quum ob caulis infirmitatem stare non possint, humi procumbunt. Plin. lib. 21. cap. 16: Aculeatarum caules aliquarum per terram serpunt, ut quas quam coronopum vocant. Virgil. 8. Aeglog. atq; hanc tibi tempora circum Inter victrices hederam tibi serpere lauros. ¶ Serpere ità humi dicuntur scriptores, qui nimis humi tutũ genere dicendi. Horat. de Arte: Serpit humi tutus nimiũ, timidusq; procellæ. ¶ Transfertur & ad inanimata, ut idem sic quod ire, gredi, cedere, seu dilatari. Cicero in Lælio: Serpit enim nescio quomodo per omnium vitas amicitia. Idem pro Rab. Post. Serpet hoc malum, mihi credite, longiùs quàm putatis. ¶ Composita sunt inserpo, & Proserpo: de quibus egimus suis locis.

Sērōtĭnus, tis, participium. Quod lõgiùs, ac latiùs serpit, & divagatur. [זחל. zahál. רמש. remáś. Gall. Qui coule & se traine, qui s'etend & se couche. Ital. Che si distende a terra. Germ. Kriechend. Hisp. Cosa que se va arastrando. Pol. Rozciągnienie się. Vng. Kúszó. Ang. That creepeth.] Cicero de Senectute: Vitis, quæ natura cadit, si est, & nisi fulta sit, ad terram fertur, tandem ut serpiat, claviculis suis, quasi manibus, quæquod est nacta, complectitur, quam serpentem multiplici lapsu, & erratico, ferro amputans coërcet ars agricolæ, ne luxuriet sarmentis. ¶ Aliquando Serpens nomen substantivum est, & significat anguem, & omne quicquid serpit, tam masc. quàm fœm. generis. [נחש. nachásh. שרפ. seráph. Gall. Serpent. Ital. Serpente. Ger. Ein schlang. Hisp. Sierpe. Pol. Wąż, ged. Vng. Kígyó, sárkány. Ang. A serpent.] Plin. lib. 8. cap. 23: Nec pedibus pavendas tantùm serpentes, sed & missili volatu tormento. Idem lib. 8. cap. 14: Natat elephas in Fluminis bellua ad flumen Bagradã à Regulo Imperatore, bellatilis, tormentisq; ut oppidũ aliquod, expugnara serpens CXX. pedum longitudinis. Virg. 1. Georg. Ille malum virus serpentibus addidit atris. Ovid. 2. Metam. Iungo caput exuli antro Cæruleus serpens, horrendaq; sibila mitto. ¶ Serpentia fœda ferarum, pro serpentium genere. Lucr. lib. 6. Nam bus alpedere ut cervi fugè putarint Ducere de latebris serpentia fœda ferarum.

Serpentĭnus, a, um, ut Vox Serpentina. Justinus Histor. lib. 32: Omne serpentinum genus in fictiles lageuas consici jussit.

Serpentĭgĕr, a, um. [זוחל. zohél. Gall. Qui porte serpent. Ital. Che porta serpente. Ger. Schlangentragend. Hisp. Que tiene à una serpiente. Pol. Wąż noszący. Vng. Kígyót hordozó. Ang. That beareth a serpent.] Ovid. 4. Trist. Eleg. 6: Sphyngasq; & Harpyias, serpentigeros q; Gigantes.

Serpentĭgĕnĭ, Ex serpentibus natus. [ἐκ ὄφεως γενόμενος. Gall. Engendré d'un serpent, ou de race de serpent. Ital. Generato da serpente, o di razza di serpente. Ger. Von schlangen ursprung. Hisp. Engendrado de serpiente, de simiente de serpiente. Pol. Z rodzaju wężowego. Vng. Kígyóból való. Ang. Engendred of a serpent.] Ovid. Metam. Vos serpentigenis in se fera bella dedistis.

Sĕrpŭlă,

Serpyllã. lx, A veteribus dicebatur, quam nos *serpillum* dicimus. Fellus, *serpillum*.

Serpyllus, m. l. vel Serpyllum, n. l. [Gr. Gall. *Serpolet*. Ital. *Serpolo, serpollino*. Ger. Quendel: Wildpoley: Quendelkraut. Hisp. *Serpa yerua tomillo*. Pol. *Macierzanka dzika*. Vng. *Kakuk fue*. Ang. *Wilde or creeping tyme*.] Herbæ nomen nullâ nõ notæ, *magis vt opinor* ἕρπυλλος, hoc est, à serpendo dictũ, mutatione aspirationis in l literam. Habet enim ramusculos tenues humi serpentes: & quacunq; terram attigerint, radicem agentes, & se se propagantes. Officinæ etiam hodie Latinum nomen retinent. Vulgus Gallorum *Serpolletum* appellat. Virgil. 2. Aeglog. Alta sepyllumq; herbas contundit olentes, Idem 4. Georg. & olentia latè Serpylla.

Sĕrrã, æ, f. g. per duplex r, Instrumentum dentatum, quo ligna & lapides secantur: à Dædalo primùm inventum, teste Plin. lib. 7. cap. 56. [משור *masshr* מרה *merghereh*, *serra*. Gal. *Vne scie*. Ital. *Sega, segatoio, segone*. Ger. Ein Sãge. Bel. Een sage. Hisp. *La sierra de hierro*. Pol. *Piła*. Vng. *Fureez*. Ang. *A saw*.] Colum. lib. 5: Vno ictu arborẽ præcidit minus, lætiq; deflorãt. Mart. Et pingues tunicas serra secare potest. ¶ Est & genus piscis marini, apud Plin. lib. 32. cap. 11.

Sĕrrŭlã, æ, diminutivum. Parva serra. [*Sagenelle*. Gall. *Petite scie*. Ital. *Segheta*. Ger. Ein kleine Sãge: Sãgin. Hisp. *Pequeña sierra*. Pol. *Piłka*. Vng. *Fureezitska*. Ang. *A little saw*.] Colum. lib. de Arboribus, cap. 6: Et fieri potest, juxta aliquem nodũ serrula defecato.

Serro, rui, Serra per medium seco. [משר *masar* גזר *ghezer*, *serra*. Gall. *Scier, fendre ou couper auec vne scie*. Ital. *Segare, segare, segare*. Ger. Sägen oder sagen. Hisp. *Aserrar con sierra*. Pol. *Pił me*. Vng. *Fureezlem*. Ang. *To saw with a saw, to saw*.] Silius l. 6: -qualisq; comantes Auro serravit ramos lanoribus anguis. Sic enim legit Calepinus, sed in emendatis deceptus exemplaribus, culpamq; librariorum suam, ut fulet, facit. Nam qui vel leviſſimè in poëtarum fabulis facit versatus, facilè deprehendet, servavit, ibi legendum esse, non serravit: quod vix putaverim esse Latinum, sensu certè nullo modo congruit.

Serrãtĭlis, is, e, Quod serrę in modum sit dentatum: [*Sagenelle*. Gall. *Fait en facon de scie, qui a des dents comme vne scie*. Ital. *A seggia di sierra*. Ger. *Sergkicht*. Es hat gestalt wie ein Sãge. Hisp. *Cosa que tiene dientes como sierra*. Pol. *Zabate iekso piłe*. Vng. *Fureez fogassa*. Ang. *Toothed like a saw*.] unde serrati dentes dicuntur, qui ad similitudinem dentium serrę pectinatim sunt fixi. Plinius lib. 11. cap. 37: Dentium tria genera, serrati, aut contigui, aut exerti. Serrati pectinatim coëuntes, ne contrario occursu atteruntur, ut serpentibus, piscibus, canibus communi, ac homini, equo, exerti, ut apro, elephanto. ¶ Serrati hõ animi quidam dicebantur apud Romanos, ab impotentia ferendi. Tacitus de moribus Germanorum: Pecuniam probant veterem & diu notam, serratos, bigatos q;.

Serrãtŭs, a, um. [Gr. Ital. *Seruato, conseruato*. Ger. Erhalten. Hisp. *Guardado*. Pol. *Zachowany*. Vng. *Meg tartatt*. Ang. *Saued, preserued, kept*.] Ovid. 3. Trist. Eleg. 1: Cautà super postibus sempre tristata coronæ, Servatos cives indicat hujus opis.

Sĕrvātŏr, oris, m. c. Qui servat & liberat, conservator, liberator. [משיח *moshiah* מכר *natsar* הושיע *hoshiah* σῴζω, φυλάσσω. Gall. *Garder, sauuer le vie a quelque vn, deliurer, conseruateur*. Ital. *Saluare, saluatore, custodire*. Ger. Erhalter/erlöser. Bel. Behoeder/verlosser. Hisp. *Guardador, saluar*. Pol. *Zbawiciel, zachowaiel*. Vng. *Megtartoo, szabadito*. Ang. *A keeper, preserver or sauiour*.] Liv. 4. bell. Macedo. Quorum agonem Imperator sequutus perlequentibus cunctis, servatorem, liberatoremq; acclamantibus, si curatis dimisit aq; eis, ea dem qua venerat, via Elatiam redit. Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 15: Teq; meæ causam servatoremq; salutis, Meq; tuum libra nouit & ære magis.

Servātrix, tricis, f. t. [משיחת *moshiahth*. Gall. *Celle qui sauue ou deliure*. Ital. *Donna che libera & conserua*. Ger. Erhalterin. Hisp. *Guardadora*. Pol. *Zachowawczka*. Vng. *Meg tartoneo asszony*. Ang. *She that keepeth and preserueth*.] Cic. 5. de Finib. Non dubitemq; dicere, omnem naturam esse servatricem sui: nihil habere propositum quasi finem & extremum, se ut custodiat quam in optimo statu genetis sua. Terentius Hecyr. O Bacchis, omnes Baccas, servatrix mea.

Servĭbĭlis, le, adj. Quod servari potest. [σωτηρίᾳ, σωτηρίᾳ. Gall. *Qu'on peut ou qu'on doit garder*. Ital. *Che si può conseruare*. Ger. Das zu erhalten ist. Hisp. *Cosa que se puede guardar*.

sieret. Vng. *Koszoru, fökoszoru*. Ang. *A garland or hatt of flowres*.] Virgil. lib. 1. Aeneid. Serta, recentibus halant. Idem Aeglog. 6: Serta procul tantum capiti delapsa jacebãt. ¶ Fœminino genere dixit Corn. Severus: Hucades Aonia cinctam circundata serta. Item Propertius: Quam tua propendent demissæ in pocula sertæ. Sulpater lib. 1. Quanquam in vulgatis Propertii exemplaribus, aliter nunc legitur.

Sĕrvĭ, Vide SERVUS.

Servĭa, æ, f. p. Sertum quod ex floribus fiebat. [עטרה *atarah* עכרה *ocerah*, σῴζω, φυλάσσω. Gall. *Chapeau de fleurs*. Ital. *Ghirlanda*. Ger. Ein blumen krantz. Hisp. *Guirnalda*. Pol. *Wianek, girlanda*. Vng. *Koszoru, fökoszoru*. Ang. *A hoope or garland of flowres*.] Plin. lib. 21. cap. 1: Quam verò ex floribus fierent serta, à serendo servię appellabantur.

Servĭlis, Serviliter, Servio, Servitium, Servitudo, Servitus, Vide a SERVUS in SERVO, servat.

Serum, i. n. Vide a SERVUS adverbium.

Servo, as, avi, a. Libero, incolumem præsto, custodio, tueor. [שמר *shamar* נצר *natsar* חושיע *hoshiah* σῴζω, φυλάσσω. Gall. *Garder, sauuer la vie a quelque vn, deliurer, conseruer*. Ital. *Seruare, saluare, custodire*. Ger. Erhalten/erlösen. Bel. Behouden verlossen. Hisp. *Guardar, saluar*. Pol. *Chowam*. Vng. *Megtartom, szabadetom*. Ang. *To keepe, to saue, to preserue or deliuer*.] Virg. 3. Aeneid. Servatum ex undis Strophadum me littora primùm Accipiunt. Virgil. 2. Aeneid. Di patrii servate domum, servate nepotem. ¶ Ité ponitur pro solicitè, ac diligẽter observo. Plaut. in Aulu. Faur servus fuit et. Venerine cui dictum illi? ¶ Item pro habebira, potiridco. [אחז *achaz* ישב *iashab*.] Virg. lib. 4. Georg. Centũ quæ sylvas, centũ quæ flumina servant. ¶ Item teneo. Virg. lib. 7: -cursu in servatos sub imagine falcem. ¶ Ponitur aliquando pro recuperare. Iulianus: Si mandato meo decem Titio credideris, si cum Titio egeris, ego non liberabor: sed in id duraxat tibi obligatus ero, quod à Titio servare nõ potueris. Cic. ad Qu. Fratr. lib. 3: Calvus ajebat, aqua dempta, & ejus aquæ jure continuo & servituteſundo imposita, tamen non pretio servare posse, si vendere vellemus. Qui modus loquẽdi frequens est apud hujus consultos. Sud. ¶ Servare de coelo, est nuntiare, aut plusse, aut intonuisse, & ideo diruptum esse auspicium: qua obnuntiatione facta, si quis tamẽ in re cœpta persisteret, id contra auspicia fieri dicebatur. Cic pro Domo sua: Negant fas esse agi cum populo, cum de cœlo servatum sit. ¶ Servare fidem, est præstare promissum. Terent. Hecyr. Pollicitus tum, & servare in eo certum est, quod dixi hodie. ¶ Servare in vetustate, est aliquid in loco reponere, ut diu, sive in aliquot annos integrum, incorruptumq; duret. Col. lib. 12. cap. 28. Si in vetustatem servare voles, in cado duarum utrarum, quàm optimi mi sextarium, aut favis generosè recentis sextarium addito. ¶ Dicimus quoq; Servare modum, ordinem, officium, institutum, promissum, temperamentum, & gloriam. Exempla hujusmodi passim occurrent.

Servans, antis, participium, seu nomen ex participio. [שומר *shomer* נצר *natsar*, φυλάσσω. Gall. *Qui garde et obserue*. Ital. *Seruante, osseruatore*. Germ. Ein erhalter: nãtlich ist das einer der etwas erhelt. Hisp. *Guardador*. Pol. *Zachowawca*. Vng. *Megtarto, szabadito*. Ang. *She that keepeth or preserueth*.] Virgil. 2. Aeneid. Cadit & Riphæus justissimus unus Qui fuit in Teucris, & servantissimus æqui.

Servātus, a, um. [משמר משמר *mishmeret* משמר *mishmar*. σῴζω, φυλάσσω. Gall. *Garde, sauue et debarr*. Ital. *Seruato, conseruato*. Ger. Erhalten. Hisp. *Guardado*. Pol. *Zachowany*. Vng. *Meg tartatt*. Ang. *Saued, preserued, kept*.] Ovid. 3. Trist. Eleg. 1: Cautà super postibus semper tristata coronæ, Servatos cives indicat hujus opis.

Sĕrvātŏr, oris, m. c. Qui servat & liberat, conservator, liberator. [משיח *moshiah* נצר *natsar*. σῴζω, φυλάσσω. Gall. *Qui sauue et deliure, sauueur*. Ital. *Che libera & conserua*. Ger. Ein erhalter oder behalter/Erlöser. Hisp. *Guardador*. Pol. *Zbawiciel, zachowaiel*. Vng. *Megtarto, szabadito*. Ang. *A keeper, preserver or sauiour*.] Liv. 4. bell. Macedo. Quorum agonem Imperator sequutus perlequentibus cunctis, servatorem, liberatoremq; acclamantibus, si curatis dimisit aq; eis, eadem qua venerat, via Elatiam redit. Ovid. 4. de Ponto, Eleg. 15: Teq; meæ causam servatoremq; salutis, Meq; tuum libra nouit & ære magis.

Servātrix, tricis, f. t. [משמרת *mishmereth*. σῴζω, φυλάσσω. Gall. *Celle qui sauue et deliure*. Ital. *Donna che libera & conserua*. Ger. Erhalterin. Hisp. *Guardadora*. Pol. *Zachowawczka*. Vng. *Meg tartoneo asszony*. Ang. *She that keepeth and preserueth*.] Cic. 5. de Finib. Non dubitemq; dicere, omnem naturam esse servatricem sui: nihil habere propositum quasi finem & extremum, se ut custodiat quam in optimo statu genetis sua. Terentius Hecyr. O Bacchis, omnes Baccas, servatrix mea.

Servĭbĭlis, le, adj. Quod servari potest. [σῴζω, σωτηρίᾳ. Gall. *Qu'on peut ou qu'on doit garder*. Ital. *Che si può conseruare*. Ger. Das zu erhalten ist. Hisp. *Cosa que se puede guardar*.

Pol. Zamiatać. Ital. Scopare. Vng. Seprechara. Ang. That may be swept.] Ovid. 4. Trist. Eleg. 3: Et tutare caput nullis tervabile.

Sĕrvăculum, li, n. t. Homo manus ab Vipiano dictum putat pro anchora, quasi manuale, l. 29. § 1. D. ad leg. Aquiliam: Parvi refert navē immittendo, aut servaculo ad navē ducendo, aut tua manu damnū dederis. Nam anchora coli ēda, scapha proxima nocere potest. ¶ Videtur tamen servaculum potius dici ἡ μικρὸν, parvus portus asservandis in statione navibus. Ulpian. D. lib. 9. Tit. 2. l. 29: Si navis tua impegta in meam scapham damnum mihi dedit, quæritū est, quæ actio mihi competeret? Ivan Proculus: Si in portu stante navi tuā meā scapha læsa sit, lege Aquilia cum nautis agendū: Quia parvi refert navem immittendo aut, servaculum ad navem ducendo, legendum an: servaculum navem ducendo, an tua manu damnum dederis.

Sĕrvŭs, servi, m. l. Propriè is dicitur, qui suri juris nō est, sed alieni domino subjacet. [עבד Hebraïc. δοῦλος. Gal. Serf, serviteur. Ital. Servo, servidore. Ger. Ein knecht, leibeigener. Hisp. Siervo. Pol. Sługa, niewolnik. Vng. Zolga. Ang. A man or a woman.] Cui opponitur Liber. Cicero pro Cornelio Balbo: Servi quorum jus & fortunæ nō ditio infima est. Idem de Republica bene meritos de republicā libertate donari videmus. Idem 6. Verr. Neq; tam servitūt. dominorū, quam tu libertūt. Idem prima Officiorum: Veteres contumelias servorū amicitiarūq; removit Augustinus lib. 19. Civit. Origo vocabuli servorum inde creditur ducta, quod ii, qui jure belli possent occidi, à victoribus conservabantur, & servi fiebant, à servando appellati: quam etymologiam confirmat l. 3. & 4. D. de statu hom.

Sĕrvĭlis, e. d. m. in. [δουλικὸς. Gall. Servil, ou servitoresque. Ital. Servile. Ger. Knechtisch. Hisp. Seruil. Pol. Służebny, niewolniczy. Vng. Zolgaiszka, inas. Ang. Servile, servaund.] Ter. in And. observabam manè illorum servulos Venientes, etc.

Sĕrvĭtus, a, um, adjectivum, à serva deducitur, Servitute obstrictus, mancipatus, deditus. [δουλικὸς. Gall. Servant, qui est en condition de servir. Ital. Servo, di condition servile. Ger. Knechtisch. Hisp. Siervo. Pol. Służebny, niewolniczy. Vng. Zolgalatzka vetkezet. Ang. Bound to service.] Jur. Serva prædia, quæ servitutis alicui obstricta sunt. Cicero contra legem Agrariam: Libera prædia melioris juris sunt, quàm serva. Lucanus lib. 6: O famuli rumpes, terrarum pecus. Ovid. 1. Amor. Eleg. 6: Nec tibi perpetuò serva subibat aqua. Idem 1. de Remedio amoris: Vtile propositū est sævas extinguere flammas, Nec ferrum vitiis pectus habere tuum.

Sĕrvă, æ, f. p. Ancilla, quæ servitutē servit: [שִׁפְחָה shiphchah. δούλη, δμωὴ. Gall. Servante, chambriere. Ital. Serva, massera, ancilla. Ger. Ein dienstmagt, leibeigne. Hisp. Sierua, esclaua. Pol. Służebnica. Vng. Zolgalo. Ang. A maid servaund.] Cujus antitheton est Libera. Virg. 3. Æneid. Olli serva datur operum haud ignara Minervæ.

Sĕrvŭla, æ, diminutivum, Ancillula. [δουλάριον. Gall. Chambrillon, petite chambriere, petite mesnie. Ital. Piccola serva. Ger. Ein kleine magdlein. Hisp. Pequeña sierua, esclaua. Pol. Służebnica. Vng. Zolgalotzka. Ang. A little maid servaund.] Cic. Act. lib. 1. Eumq; per manum servulæ servatum, atq; eductum.

Sĕrvīlis, e. com. n. Quod servorum est, vel quod ad servos pertinet, cultus, conceptus, abjectus: [δουλικὸς. Gall. Servile, appartenant à seruiteur. Ital. Seruile, da serua. Ger. Knechtisch, dass zu einer knechte gehöret. Hisp. Cosa pertenesciente à siervo. Pol. Służebny. Vng. Zolgalatos. Ang. Belonging to servants, vile or abject.] Jus, Servilis conditio, & servile officiū. Indulce servitio. Liv. 1. ab Vrb. Comparando eorum ætatem, & ipsam minimè servilem indolem, tetigerat animum memoria nepotum fugum servilis. Cic. 1. Philip. Patriæ liberatores urbe carcere ea cujus à cervicibus fugunt servile dejecerant.

Sĕrvĭlĭter, adverbium, Servorum more. [δουλικῶς. Gall. Seruilement, en seruiteur. Ital. A seruigia di serua. Ger. Knechtischerweis. Hisp. A manera de siervos. Pol. Służebnie. Vng. Zolgai modra. Ang. Like a servaund.] Cic. 2. Tusc. Neq; servilitèr, molliterve faciamus.

Servĭtūs, secunda syllaba corripitur, in ipsa servitudinis necessitate, aut servorū conditione: cui opponitur Libertas. [עבדות habdûth עבודה habodhah. δουλεία. Gall. Seruitude, seruage. Ital. Seruitù. Ger. Knechtschafft. Isbaterschafft. Dienstbarkeit. Bel. Dienstbaerheyt. Hisp. Seruidumbre. Pol. Służebność, poddaństwo, niewolstwo. Vng. Zolgalat. Ang. Seruice, bondage.] Cic. Philip. Pax est tūm quietā libertas, servitus postremū malorum omnū, non modò bello, sed morte etiam repellendū. Tacit. lib. 17: Sed imperatum est hominibus, quietè cotā servitutem pati possint, nec totā libertatem. Terent. in And. Vt semper tibi apud me justa & clemens fuerit servitus, Scis id est, quam justa & clemēti dominatione iste fuerit mutus. ¶ Servitus item de rebus dicitur, quę alteri serv. ūtur: id est, in quibus alteri quodam jus est, ut servitus urbanorum & rusticorum prædiorum, de qua apud Iuris consultos magna disputatio.

Sĕrvĭtŭm, tii, n. t. Servitus. [עבדות habodhôth עבודה habodhah. δουλεία. Ger. Dienstbarkeit, leibeigenschafft. Pol. Służba. Vng. Zolgalat.

Ang. Service.] Terent. in And. Ego, Pamphile, hoc tibi pro servitio debeo. Conari omnibus pedibus, noctesq; & dies Capiti periculū adire, quam proximum tibi. Virg. 1. Aeneid. Quid tantos animis cœlestibus iræ? Ecquis tam dirus tenuit sine exire furor? Nec tam prudentes alibi cognoscere divos. Idem 1. Aen. Quū domus Atridæ Pelopidæ, claraq; Mycenæ Servitio premeret, ac victis dominaretur Argis. ¶ In plurali verò Servitia, nō rarò pro ipsis servis accipimus. Sallust. Catil. Interea servitia republicam, quorū in initio magna copia ad eu consumēbāt. Cic. 4. in Catil. Hic si eversenda fundamēta reipublicæ tot illas accersivit, servitia concitavit, Catilinam evocavit, hoc ipso signo & tessera aliquādo etiā legimus Servitūt singulari numero. Cic. de Arusp. resp. Omne servitium in alteram scenā immissum, atq; hoc cum Solipat. antiqui Grammatici sententia congruit. Scribit enim lib. 1. sue gramm. Servitia propriè multitudinem servorum significare: quanquam apud veteres pro servitute etiā est, serviendi conditione in uno fuerit.

Sĕrvĭo, vis, vi, vītum, n. q. In servitute sum, in alicujus manu & dominio sum, domino ministerium exhibeo. [עבד Hebraïc. δουλεύω. Gall. Seruir. Ital. Seruire. Ger. Dienen. Hisp. Seruir. Pol. Służyć. Vng. Zolgalok. Ang. To serve, to do service to any.] Plaut. in Menæch. Propterea hero imperium exequor benè, & fidelis servio. Propertius lib. 3. Eleg. 24: Quinq; tibi porui servire fideliter annos. Horat. 1. Epist. 10: Sit quæ pauperiē verium, potiore metalli Libertate caret: dominū velhet nosse malignus, atq; Servire ærumnæ: quia parvo nescius uti. ¶ Dicitur etiā de eo, qui alii alicui rei ita mancipati & dediti sunt, ut dominus servi. Ovid. 2. Amor. Eleg. 17: Siquis erit, qui tange puteo servire puellæ, &c. Iuvenalis idem quod obtemperare, seu morem gerere. Cic. in Catil. Qui aliorum amori flagitioso libidini serviebat. ¶ Servire rei, est ei negotio incumbere. Terentius Heaut. Rus habitatum abi, concedatur vobis, & rei servitote. Cic. pro Sext. Roscio: Rei familiari maximè servire, & in prædiis colendis operæ plurimum studiiq; consumere. ¶ Servire item prædia dicuntur, quæ servitutem debent. Cicero de lege Agraria contra Rullum: Capi ne hoc prædia omnia, quæ serviebant, nō serviant. Idem de Orat. Quum Marcius ædes Auratæ vendidisset, aeq; servire quandam partem ædium in mancipio lege vidisset. ¶ Servire posteritati, valetudini, honori, dignitati vel commodis, dicitur ratione habere. Cic. 5. Tusculan. Optimus quisq; posteritati servit. Idem Tironi lib. 16. Epistol. Sed meā valetudini tuę, cui quidem tu, dum mihi defuisti, servisti non satis. Idem Quinct. Nam: Consulere populi commodis, & utilitati eius salutiq; servire. ¶ Servire tēpori, dicitur temporis rationem habere. Cicero pro Sext. Sed agam moderatè, & huic tempori servā potiùs, quàm dolori meo. Servire scenæ, idem quod servire tempori, & spectantibus hominem moribus accommodare: quæ metaphora tracta est ab iis, qui in orchestra cantu, vel gestu histrionibus in scena fabulam agentibus inserviebant. Cicero Bruto: Ac mihi tum, Brute, ostendisse satis erat, & naturæ, tibi nōque populo, & fori dicitur scenæ servire debere. ¶ Servitur, impersonale. Cic. 1. Offic. Primum, ut necessario: est videndum de ea communi utilitate servatur. Martialis lib. 2: Non bene (credentur) servo servitur amico. ¶ Servibo, in futuro. Plautus Mostel. Tanquam si emeres me argento, hīc servibo tibi. ¶ Hujus compositæ sunt Asservio, Deservio, Inservio, Reservio, Subservio: quorum significata explicantur suis locis.

Sĕrum, i, pen. corr. n. t. Pars lactis aquea à crassa parte separata. [γάλα. Gall. Laict clair, meigre. Ital. Siero di latte. Ger. Käsewässer. Hisp. Suero, agua de la leche. Pol. Serwatka. Vng. Savo. Ang. Whey.] Virg. 3. Georg. -acres; nec multum Pasce seres pingue. Ovid. 4. Fastor. Dēnec vitā liquido vim nāta serum.

Sĕrus, a, um, Tardus. [אחר acher עתיד. Gal. Tard. Ital. Tarde. Ger. Spat, ungestum. Bel. Spade. Hisp. Tarde. Pol. Poźny, nowiekły. Vng. Kyssdolues, késés. Ang. Late, tarde, it long a coming.] Martialis lib. 1: Sera nimis vita est crastina, vive hodie. Hinc Col. lib. 1. comparativum fecerunt Serius, & superlativum Serissimus, ejus duas servamus, alterum matutinam per medium femoris, seriorū & seriam mensis februarii. Plin. lib. 15. cap. 19: Pactre cognomina habent serissima omnium Amerina. ¶ Aliquādo ponitur pro gravi, utili, & magno. Sallust. Serum bellum in anguibus fatorum. Virg. 5. Aeneid. Serāq; remittit ad cineres olim patrios. ¶ Serus convivæ Tonantis, qui serò moritur. Mart. lib. 8: Esse velis, ero, serus convivæ Tonantis. Serum lumen, est, nocturnum. Virgil. 1. Georg. Illic sera rubens accendit lumina Vesper. Seræ frondes, ēicuntur serò cadentes. Idem 2. Georg. Et jam olim seras posuit quum vitea frondes.

Sĕro, adverbium, Tardè. [ὀψὲ. Gall. A soir, tard, trop tard. Ital. Tardamente, tardi, di sera. Ger. Spat. Bel. Spade. Hisp. Tarde. Pol. Poźno. Vng. Kyssen. Ang. Late, in the euen or morning.] Cicer. de Clar. Orat. Eloquentia serò prodita in lucem. Idem lib. 1. Epist. Longè abiam, audio serò. ¶ Aliquando significat vesperè hoc est, post occasum, atq; hęc est ejus vera significatio, in qua

Valla lib. 4. Cic. Attico: Eo die alter Consul venit sero. ¶ Aliquando post tempus quæ significatio tradita est ex superiori, quòd enim post solis occasum, id verè post tempus dici potest. Ovid. 1. de Remed. amor. Principiis obsta, sero medicina paratur, Quum mala per longas invalvere moras. Autor ad Herenn. lib. 1: Serò, atq; adeo ergastulo vendit. Nicetam Cicero: Quòd accusator Milonis identidem taceret quæ tempus perfaceret, quo tempore Clodius esset occisus, urbanè respondit, Serò respondit: laudans nimirùm in vocis ambiguitate Naso quàm illud videretur dicere, Vetuisse Clodium fortè necessarium id potiùs voluisse dicere, Vetuisse Clodium fortè occisum: id potius voluit significare, seriùs quàm oportuerat, fortè esse ereptum. ¶ Hoc serius comparativum id est, tardius. Cic. in Catil. Hoc seriùs à me factum est. & Seriissimè, tardissimè. Plin. lib. 15. cap. 17: Tarentina seriissimè legi.

Serotinus, a, um, pen. cor. non à sero, Vespertinus. [Tarde. & Gall. De soir, tardif. Ital. Di sera, tarde. Ger. Das spatt. Bel. Spadelyck. Pol. Wieczorny. Hisp. Cosa tarda ó pertenesciente á la tarde. Vng. Kesö, estöre. Ang. Of the euen or euening late.] Hora serotina. Virg. Et fœta serotina, tempus serotinum. ¶ Aliquando ponitur pro Tardus: ut poma serotina, quæ post legitimum tempus, vel tardius quàm matura relucent. Colum. lib. 3: Lucis frigidis & autumni temporibus aquosis præcores serotinosq; locis hybernis serotinas serito. Idem lib. 8. cap. 1: Idem serotinæ pulli, quia ad solidum ætatis capere justum incrementum non potuerunt.

Serum, i, pen. prod. sur substantivum, à significat extremam partem diei. [Arde. Gall. Le soir. Ital. Sera. Germ. Der abent. Bel. Den avont. Hisp. La tarde. Pol. Que wieczorne. Vng. Estue. Ang. The euen or last part of the day.] Livius: Erat jam diei serum. Sole ibi me occidit. Suetonius in Augusto: Nec multo pòst, navi prætio apud Actium vecti, in serum omnia cœnæ protracta, ut in navi victor pernoctaverit: id erit, in horam vespertinam. Lucr. lib. 10. ad Vibe: Extrahebatur si, in quam maximè serum diei certamen.

Serpens. Vide Serpo.

Sesama, æ, m. & f. sive Sesamum, mi, n. g. [Seleuagos. Ger. Ein kraut mit welchem der semen in den Apotecken salemonium genent wert: man gibt ihnen auch gebrissen werden wachst in den Frembden landen. Pol. Sul'adegowy.] Herba est ex olerum generibus, similis fœnugræco autumnali, longo folio, flore candido, radice gracili, ignava, semine gustu amaro: cætera folamo similis, unde & nomen accepit. Nascitur in Aegyptia insula, purgationibus utilissimum. Vide Plin. lib. 22. cap. 25.

Sesceunx, cis, m. g. & Sescucia, cix. f. p. Unciam significat, & unciæ dimidium, ut aut Rud. [Seyssunxyon. Gall. Vne once & demie. Ital. Vn'onza e mezza. Ger. Drey ort. Hisp. Vna onca y media de peso. Pol. Pułtora funta. Vng. Hatod. Ang. An ounce and an half.] Colum. lib. 12. cap. 57. Lateris radicis, quod σίσυμβρον Græci vocant, sescuncium.

Sescuncialis. Quod pondus aut mensuram habet sescunciæ. [Semiuncialis. Gall. Contenant vne once & demie. Ital. De vn'onza e mezza. Ger. Acht auf vnncen inhalt. Hisp. De vna onca y media. Pol. Wagi na pułtorá funta. Vng. Hatodos. Ang. Of an ounce and an half.] Plinius lib. 13. cap. 15: Tota crassitudine sescuncialis.

Sesculplum, sive Sesquiplum, Quòd numerum, pondus, aut mensuram totam in se continet, & præterea ejus dimidium, ἡμιόλιον. Sic Senarium dicimus esse sesculplum quaternarii, & semissem quadrantis.

Sesellis, fœm. gen. sive Sesili, neutro. [Seseli. Ger. Ein kraut wirt wachsen der samen in den Apotecken siler montanum genent wert: man gibt ihnen auch gebrissen werden wachst in den Frembden landen. Pol. Sul'adegowy.] Herba est foliis feniculi, sed crassiore, semine quoq; non absimili, sed calidiore & hebetiore, capite anethi in quo granum habet obscurum & angulosum: & quâ editur, acri radice autem longa, & odore non ingrato. Vulgus herbariorum Saxifragiam montanam appellat. Cic. 2. de Nat. deor. Paulò ante parium cervæ se purgant quadam herbula, quæ seselis dicitur. Dioscorides quatuor facit seselis genera. Massiliticum, Aethiopicum, Peloponnesiacum, & Cretense.

Sesqui. Tanto dem, & ejus dimidium: qua voce non modò in compositione utimur, ut sesquialtera, sesquimodius: verumetiam extra compositionem. [Sesqui. Gall. Autant & moitié d'autant. Ital. Altretanto e la metà. Ger. Vnderthalb. Hisp. Otro tanto y la mytad. Pol. Pułtorey. Vng. Masfelannes. Ang. A whole and the half more.] Cicero de Perf. Orat. Pes enim qui adhibetur ad numeros, partitur in tria, ut necesse sit partem pedis aut æqualem esse alteri parti, aut altero tanto, aut sesqui tanto esse majorem, ita fit æqualis dactylus, duplex jambus, sesquiplex pæon.

Sesquialterum proportio. Quæ quantitatem aliquam in se continet, & ejus dimidium. [Sesquialter. Gall. Contenant vne fois & demie autant. Ital. Vna parte e mezza de l'altra. Ger. Die weyte haben in sich drey das ander anderthalb mal in sich haltet. Hisp. Vna vez y media. Pol. Pułtorazy. Vng. Masfelannyi. Ang. Containing one and half often.] Cicero de Univers. Sesquialteris autem intervallis, & sesquitertiis, & sesquioctavis fumoris ex his, &c.

Sesquialtera dolium. Quod cadi mensuram continet, & dimidii. [Sesquialterum dolium. Colum. lib. 12. cap. 18: Sunt autem facis sesquialteribus modis picis duræ pondo viginti quinque.

Sesquihora. Una hora cum dimidia. [Sesquihoralis. Gall. Vne heure & demie. Ital. Vn'hora e mezza. Ger. Anderthalb stund. Hisp. Vna hora y media. Pol. Pułtorá godziny. Vng. Masfelora. Ang. An hour and a half.] Plin. Epist. 24: Ingressi navis tribus & dimidia, supererat tertia hora.

Sesquijugerum, pen. corr. n. s. [Sesquiiugerale. Gall. Vn demy arpent, ou la mesure d'vn demy arpent. Ital. Vn campo e mezzo. Ger. Anderthalb schuch. Hisp. Vna hoelada de tierra y media. Pol. Pułtora morgowe. Vng. Masfel hol. Ang. An acre and a half.] Plin. lib. 18. cap. 19. Iterum (si quis) jugerum.

Sesquihoralis, Una hora cum dimidia alterius. [Sesquihorarius. Gall. Vne heure & demie. Ital. Vn'hora e mezza. Ger. Anderthalb stund. Hisp. Vna hora y media. Pol. Pułtora godziny. Vng. Masfel olnap. Ang. A hour and a half.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 27: Annus est divisus in quatuor partes, & idem tabellas sesquimensibus in otto.

Sesquimodius, m. f. Qui continet unum modium cum dimidia parte alterius. [Sesquimodialis &c. Gall. Vne muy & demy. Ital. Vn muzzo e mezzo. Ger. Der ist vber sechs. Hisp. Vn celemin y medio. Pol. Pułtora miarka. Vng. Masfel vekà. Ang. A bushel and a half.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 44: Venucs integris, quas uno modo comprendere possis, quòd puramina suo quoq; uno modo comprendere possis, quòd puramina suo quoq; haberent loco naturæ compositæ, quum eadem li fregeris, ut sesquimodio concipere possis.

Sesquiobolus, Obolus cum dimidio. [Sesquiobolaris. Gall. Vne obole & demie. Ital. Obolo e mezzo. Ger. Anderthalber heller. Hisp. Vn obolo y medio. Pol. Pułtora pieniądza. Vng. Masfelobolus. Ang. A sceatta and a half.] Plinius lib. 23. cap. 8: Dejecto q; quod in pernaret, reliquas tres partes, utraq; parte sesquiobolo in aqua multa.

Sesquioctavus, Octava rei alicujus partem in se continens, & ejus dimidium. [Sesquioctavus. Cic. de Univers. In primis interval is sesquioctavis, intervallo reliqua terra omnia explebat.

Sesquiopera, Opera dicitur una, & dimidiata. [Sesquiopera. Gall. Vne journée & demie d'homme. Ital. Vna giornata e mezza d'huomo. Ger. Anderthalb tagwerd. Hisp. Hombra d'vn dia y medio. Pol. Praca pułdniowa. Vng. Masfel napszamka. Ang. An journey and a half.] Col. lib. 2. cap. 13: Faba occantur sesquiopera, iterum fatiuntur una opera.

Sesquipes, pen. corr. m. s. Mensura unius pedis & semissis. [Sesquipedalis. Gall. Vn pied & demy. Ital. Vn piede e mezzo. Ger. Anderthalb schuh. Hisp. Vn pie y medio de medida. Pol. Pułtorá stopy. Vng. Masfel sàm. Ang. The measure of a foote and a half.] Columella lib. 3. cap. 13: Nili ramos si caturigo palustris obviaverunt in agro Ravennate, plus quàm sesquipedem prohibeat insidere. Martialis lib. 8: Summa Palatini portas æquare Colossi Si fieres brevior, Claudia sesquipede.

Sesquipedalis, le, omn. [Sesquipedalis &c. Gall. D'vn pied & demy. Ital. De vn piede e mezzo. Ger. Anderthalb schuhig. Hisp. De vn pie y medio. Pol. Stopowy, na pułtorá stopy. Vng. Masfel hàbol. Ang. Of a foote and a half.] Cato cap. 10. Sesquipedalis patier. Plin. lib. 7. cap. 16. Sesquipedales quosdam gigantas longiores, ut trimatu impientes vitæ cursum, haud ignotum elephantis. ¶ Sesquipedalia verba dicuntur esse gravia & turgida, qualia Tragicis poetis solent esse familiaria. Horat. de Arte Poet: Et quærampullas, & sesquipedalia verba.

Sesquiplum, sive sesquiplex, Sesquialterum, ἡμιόλιον. Ut quum dicimus senarium esse sesquiplum quaternarii: cùm ei cum totum, & insuper dimidium ejus partem. Rudens. Cic. in Orat. Ita fit æqualis dactylus, duplex jambus, sesquiplex pæon. Et paulò post: Modulas aut duplex aut sesquiplex, aut par.

Scipsitem ſũa, inde paulò antè in Scipio ſtatua.

Sestilis, Sestio, Vide SEXTILIS.

Sestimonium, nii, n. Eſt res quæpiam & ſedes deducturo, à ſeſſu vel ſede, ut à merce mercimonium. Varro. Suſpectus habeat in deorum ſeſtimonio: id eſt, in deorum ædificandis templis & tedibus ſtatuendis: ac ſeſtimonium dici videtur, ut ἀφ' ἱδρύσεως.

Sēstans, tis, ſive Sextans, m.t. Sexta pars aſſis: hoc eſt, uncia duæ. [ⲥⲟⲩⲙⲡⲉⲥⲓⲟⲛ. Gall. Deux onces. Ital. Le ſeſte parte d'vna libra, ouero due once. Ger. Der ſechſte theil eines dinges, oder eines ganzen, das vnder ſechſt theil hat. Hiſp. Dos onças. Pol. Dwie vncye, ſzeſta część czego. Vng. Egy pruttok, hatodrész. Ang. Two ounces.] Plin. lib. 26. cap. 11. Frodeit & vino myrteo foveri mentis ſeſtans, vini ſuphuris uncia. ¶ Eſt item ſeſtans, numulus æreus, tertia parte minor quadrante. Liv. lib. 2. ab Vrb. Exulu cum plebs, ſexantibus collatis in capita. ¶ Nonnunquam etiam menſura continens ſextam partem jugeri. Varro 1. de Re tuſt. cap. 10: Ab hoc principio menſores nonnunquam dicunt in ſacrificium eſſe unciam agri, aut ſextantem, aut quid aliud, quam ad jugerum pervenerunt, id habet ſcrupula ducenta octoginta octo.

Sēstānārius, a, um, Quod habet pondus aut menſuram ſeſtantis. Æſtere. Plinius lib. 33. cap. 3: Conſtituantque ut alles ſeſtantario pondere ſeriantur.

Sēstertius, ſeſterti, m. Γραμμάριον. Apud Romanos moneta erat argentea, valens quattuor partes denarii argentei: hoc eſt, (ut ait Gallus) pro mille ſeſtertiis ſummam rediguntur decem denariorum: mutatis numeris & literis. Hic autem nomine numus dicebatur interdum utrumque conjungentes, numum ſeſtertium vocabant. Dictus eſt autem ſeſtertius, quaſi ſemis tertius, eo quòd in ſe contineret alios duos, & tertium dimidium. Notabaturque apud veteres per geminatas LL, qua nota duæ libræ, ſive dupondius & per S, qua ſemiſſis ſive dimidia libra ſignificabatur. Hæ tres literæ tranſverſa interveniente linea poſtea ad hunc modum ſunt conjunctæ H-S. Veteres conſiderabiliora fuit, ut Semis in compoſitione auctæ ponerentur Semiquarto, Semiſquinto, Semiſertius unde ſublatis duabus literis, dictus eſt Seſtertius. Eſt autem compoſitio Attico more facta. Ille enim ἡμίτριτος, hoc eſt, ſeptem ſentat enta dicebant. ¶ Seſtertium autem in neutro genere, & in plurali numero ſeſtertia, ſingula valebãt mille numos ſeſtertios. Habetq; ſeſtertium in neutro genere eandem proportionem ad libram Romanam, quæ & auna, & pondo dicitur, quam nummus ſeſtertius ad aſſem: hoc eſt, ad libram aris gravis. Continent enim ſinguli ſeſtertia in ſe duas libras Romanas & ſemi Teon. Singulæ autem libræ drachmas, vel denarios centũ: hoc eſt, ſeſtertios quadringentos. Duæ itaq; libræ & dimidia, ut clarum eſt, valebãt ſeſtertios nummos mille: idq; uno nomine ſeſtertium dicebatur in neutro genere. Decem ergo ſeſtertia valebant decem milia numorum ſeſtertiorum. Quod ſi hunc numerum per adverbium extuleris ad hunc modum, Decies ſeſtertium, jam reddideris hanc ſummam centuplo majorem. Idem enim eſt dicere Decies ſeſtertium, quod Decies centena milia numorum ſeſtertiorum. Vide Budæum de Aſſe, diffuſiùs hæc de re tractantem. ¶ Eſt etiam ſeſtertium, genus veli triplicio texti, ut tertium ſilium duobus impar ſit. Suet. in Aug. Ita ut in extremis ſpatiis ſubtilitas diſcurreret, ſeſtertio vel ſudicula involutus.

Sēstertiŏlus, diminutivum, vel Seſtertiolum, Cum accentu in antepenultima. Martialis lib. 1: Sed ſeſtertiolum donavit mentula Phœbo Bis decies, &c.

Sētæ, arum, f. p. Dicuntur pili craſſiores, nigridiq; atq; crecti, quales ſues habent. [ⲥⲏⲧⲁⲓⲙ, ſiberim, ⲁⲥⲡⲟⲣ. Gall. Soye ou poil ſoyeux de pourceau. Ital. Setole ſetole. Ger. Borſten, Bel. Borſtien. Hiſp. Cerſas, cerno de puerco. Pol. Szczecina. Vng. Sörte. Ang. Brittles of hogs heeres.] Vnde dictæ ſunt ſetæ, quaſi ſuetæ. A quo & hau, ſuis deducitur. ¶ Dicitur tamen & de duris pilis aliorum animalium pilis. Cic. 5. Tuſc. In hoc medio apparatu ſolgentem gladium elacuari ſera equina appenſum demitti juſſit, ut impenderet illius beati cervicibus. Ovid. 3. Metam. Protinus exuviis rigidis horrentia ſetis Terga cat. Setæ Leonis Cicero 3. de Orat. Dentes autem naturâ nobis, ut equo, & leoni ſetas, caudam, aures ad motus animorum declarandos dedit.

Sētĭger, ſetigera, ſetigerum. Quod ſetas gerit. ⲭⲟⲓⲣⲟⲇⲟⲛⲓⲟⲛ, ⲭⲁⲧⲧⲟⲫⲟⲣⲟⲛ. Gall. Qui a des ſoyes ſur ſon dos. Ital. Porco ſetoſo, porta ſetole. Ger. Der borſtet hat. Hiſp. Lo que trahe cerdas ſobre ſi. Pol. Szczeciny. Vng. Sörte hordozo. Ang. That hath brittles.] Mart. lib. 13: Qui Diomedeis mittendus ſetiger agris. Actola cervice cuſpide, talis erat. Ovid. lib. 8. Metam. Vulnera feciſſent, aſſit ſetiger inter opacas, Nec jaculis iſſet, nec equo loca pervia ſilvas. Virgil. 12. Æneid. Setigeræ ſœtum ſuis, ut fontanique nitentem Arnulit.

Sētōſus, ſa, ſum, Quod eſt ſetis plenum. [ⲥⲏⲧⲱⲇⲏⲥ, ſabin. ⲁⲥⲡⲟⲣⲟⲥ.

Gall. Qui a ſoye, ſoyeux. Ital. Setoſo, pieno di ſete, ſetoſo di ſetole. Ger. Borſtecht, rauh, voll borſten. Hiſp. Lleno de ſedas. Pol. Pełen ſzczeciny. Vng. Sörös. Ang. Full of brittles.] ut, Setoſum animal. Plinius lib. 8. cap. 43. Torva leæna, aprinis ſetoſis. Virgil. 7. Aeglog. Setoſi caput hoc apri tibi Delia parvus, Et tramola Mycon vivacis cornua cervi. Propertius lib. 4. Eleg. 1: Verbera Pelitus ſetoſa movebat arator.

Sētarium, Setranium, Vide SISANION.

Seu, Disjunctiva particula, qua jungimus ea, quorum alterũ, nõ utrumq; arbitramur. [ⲏⲟⲩ. Gall. Ou, ou bien, ſoit que. Ital. Ouero. Ger. Oder. Hiſp. O. Pol. Albo. Vng. Vagy. Ang. Or.] Plaut. in Trinum. Hæc tum, ſeu recte, ſeu perverſe facta ſunt, ego met feciſſe confiteor.

Severiana pyra, à Severo inſitore dicta; quorum meminit Plin. lib. 15. cap. 15.

Sĕvērus, ra, rum, pe. prod. Gravis, ter ſeus, triſtis, aſper. [ⲭⲥⲱⲙ, kaſſeh, ⲥⲁⲗⲉⲙ, ⲥⲁⲗⲉⲙⲉⲛ. Gall. Severe, rigoureux, rude. Ital. Severo, grave. Ger. Rauh und ſtreng, ernſthafftig. Bel. Strenge, ernſt, ſtreng. Hiſp. Grave y riguroſo. Pol. Srogi, ſurowy. Vng. Komor, tekintetes, mogorva. Ang. Severe, auſtere, rigorous, rough.] ut, Severi agricolæ. apud Lucretium lib. 5. Severus autor. Plin. lib. 11. cap. 5. pro gravi, & cui maximè fides tribenda. Virgil. 8. Aeneid. Romulidis, Tatioq; ſeni, Curibuſq; ſeveris. Terentius Heaut. Sed ipſe ego ibi ero, quam ſeverus, rem quam videas, cenſeas. Cic. 2. Verr. 1. Cultus ex familia rùm ad cæteras res, tùm ad judicandum ſeverissima. Cic. 3. Offic. Magnus vir ac primus, & qui perindè ingens in parvum, idem acerbè ſeverus in minimis. ¶ Aliquando active accipitur pro eo quod horrorem aſpectantibus facit. Virg. 3. Georg. Invidia infelix furias, amnemq; ſeverum Cocyti metuet.

Sĕvēre, adv. Iterum, Graviter, aſpere. [ⲥⲁⲗⲉⲙ, ⲥⲁⲗⲉⲙⲉⲛ, ⲙⲁⲥⲧⲉⲣⲱⲥ. Gall. Severement, rigoureuſement, rudement. Ital. Seueramente. Ger. Mit rauhen und ſtrengen dingen. Hiſp. Grave y riguroſamente. Pol. Surowie, ſrodze. Vng. Komoran. Ang. Severely, auſterely, rigorously.] Cic. 2. de Finibus. Ita graviter & ſeverè voluptatem ſecernit à bono. Idem pro Rosc. Com. Nihil mihi detraham, quum illis exactæ ætatis ſeverissimè fructum, quem meruerunt, reddam.

Sĕvĕrĭter, pen. corr. Severè, Trimatur: Severiter hodie termonẽ amice mecum contulit.

Sĕvēr̃ĭtas, tis, f. t. Gravitas & conſtantia in judicando, & imperando: eſt quæ juſtitiæ, qua judex nihil omnino de ſupplicio remittit, neq; à vero diſcedit. cui vocabulo cõtraria ſunt facilitas, & miſericordia. [ⲭⲥⲱⲙ kaſſeh ⲙⲁⲧⲱⲃⲓ, ⲡⲣⲓⲛⲥⲓⲡⲁⲗ. ⲙⲓⲥⲉⲣⲓⲟⲛ, ⲙⲁⲥⲧⲉⲣⲟⲛ. Gall. Rigueur, rudeſſe, ſeverité. Ital. Severità grauità, durezza. Ger. Strenge und ernſthafftigkeit. Bel. Strengheyt. Hiſp. Grauedad y rigor. Pol. Srogość, surowość. Vng. Komorsag, tekintetes mondatas. Ang. Severitie, ſeverenes, rigorouſneſſe.] Cic. 3. Verr. Quum ille veſtra ſeveritate permotus nulla ſigna dederat quamobrem ita reſponſurus eſſe videretur. Ibidem: Summæ diligentiæ ſummam imperii ſeveritatem addidit. ¶ Quinetiam extra judicium dicitur de morum gravitate, & quadam naturæ torvitate, quæ & ſeveritudo dicitur. Plaut. in Epid. Quid illud eſt, quòd illi ceperat frons ſeveritudinem?

Sevŏco, cas, pen. corr. act. p. Seorſum, ſeiin alteram partem voco, ſeduco, ſejungo. [ⲥⲉⲛⲁⲡⲁⲓ. Gall. Appeller à part, retirer. Ital. Chiamare da banda ſeparatamente. Ger. Abruffen. Bel. Terſeyden te ſeer. Hiſp. Llamar à otra apartadamente. Pol. Na ſtrone odwołać, odmowić. Vng. Felre hivom, félre hivom. Ang. To call a part or away, to withdraw, ſeparate.] Cicer. 2. Philip. Et ob eas candidi ſocietatem quum interficeretur Cæſar, tum te à Trebonio vidimus revocari. Ovid. 2. Metamorph. Sevocat hunc genitor, &c. ¶ Sevocare ad ſe de communibus eſt de eo quod multis commune eſt locuti. Cicero pro Quint. Itaq; hercule, haud mediocriter de cõmuni, quicquid poterat, ad ſem privatam domum revocabat. ¶ Sevocare animum ab omni negotio, eſt animum laxare, & nulli rei intendere. Cicero 1. Tuſculanarum: Quum à te ſimulari, quæ eſt minutra & famula corporis, quum à Republica, quum à negotio omni revocamus animum.

Sevum, vi, quod & ſebũ, & ſepum dicitur, n. ſ. Vectuoſum illud, quod in animalibus quibuſdam muſculorum exiſtentibus membranis ſive adneſcit, ex frigida portione ſanguinis, quæ è venis exudans exanguibus, ideoq; frigidis membranis adhæret, ibidemq; non ſecus atq; cum frigore concrevit. [ⲥⲉⲃⲟ. Gall. Suif. Ital. & Hiſp. Sebo. Ger. Talch. Bel. Suet. Pol. Łoy. Vng. Iegy. Ang. Tallow, or ſuet.] Differt ãb adipe, quod illud proprie eſt cornigerorum duntaxat, quæ in una parte dentata ſunt, & quæ in pedibus talos habet. Biſulca verò, & quæ pedes fiſſos in digitos habẽt, & carẽt cornibus, non ſevũ, ſed adipem habent. Vterq; ubi concretus eſt, & quũ refrixit, facilè ſi angitur, temperq; eſt in fine cænis, ſine ſenſu, quia nec arterias habet, nec venas. Contra pinguedo inter cutem, cutemque eſt, ſucco liquidum, quod etiam in aliquibus ſine ſenſu eſſe manifeſtum eſt. Vide ſues viventes à muribus legi-

bus legimus aliquando fuisse erosas, vido etiam in iis construc.

Sēvōsus, a, um, Quod instar sevi unctuosum est. [ταυνιδης. Gall. Plein de suif, ressemblant a suif. Ital. vnto, o sego. Ger. Talgt ader fettig wie vnschlit. Hisp. lleno o vngido. Pol. Tłuszczysty. Vng. Faggyas. Ang. Fatte like talow, greasie and fatte.] Plin. libro 11. cap. 37: Sevosi corrigentur medela.

Sēvo, as, feu Sepo, pas. Quod est sevum inpono, seu candelas ex seva facio. [ταυνω. Gall. Enduire de suif, faire des chandelles de suif. Ital. Far candele di sego, ungere con sego. Ger. Talgt machen. Hisp. Enseuar, untar con sebo. Pol. Czynić łoiem, nacierać łoiem. Vng. Faggiatok, zsirrel meznek. Ang. To make or make candles of sewet, to annoint with tallow.] Col. l. 6. a. cap. 22: Festis autem ritus majorū etiam illa permittit, farpsisse, facem incidere, candelas sevare, seu, ut quidam legunt, sebare aut separe.

Sex. Numeri nomen, natæ significationis, à tri æco deductum, mutatione aspirationis in T literam. [ששה ששלשלאלי. εξ. Gall. Six. Ital. Sei. Ger. Sechs. Brl Ses. Hisp. Seys en numero. Pol. Sześć. Vng. Hat. Ang. Sixe.] Hinc multa deducuntur tūm composita, tūm derivata quæ suo ordine explicabimus.

Sexagēnī, a, um. Quæ avis propriè sit numeris distributivi nomen, typē tamen id est quod sexagesimus. [ששים ηξηκοντοι. εξηκοντα. Gall. Soixante. Ital. Sessanta. Ger. Sechtig. Hisp. Sesenta. Pol. Sześćdziesiąt. Vng. Hatvan. Ang. Sixtie or threescore.] Liv. 2. ab Vrb. Ordo sexagenos milites, quos centuriones. Cic. 7. Ver. Sexagena millia modiorum.

Sexāgiēs, adverbium. [εξηκοντακις. Gall. Soixante fois. Ital. Sessanta volte. Ger. Sechtig mahl. Hisp. Sesenta vezes. Pol. Sześćdziesiąt razy. Vng. Hatszor. Ang. Sixtie times.] Cic. 2. Philip. Orabat ut se contra suum patrem, si fecisset sim sexagies peteret, defenderem.

Sexāgintā, Decies sex. [ששים εξηκοντα. Gall. Soixante. Ital. Sessanta. Ger. Sechtig. Hisp. Sesenta. Pol. Sześćdziesiąt. Vng. Hatuan. Ang. Sixtie or threescore.] Cic. 3. Verr. Posium sexaginta decreta profecte, in quibus ut ego pecuniam non dicam intercessisse, ipsa decretorum novitas, inquitatē declarat.

Sexāgulātus, a, um. Quod habet sex angulos. [εξαγωνος. Gall. Qui a six angles. Ital. Che a sei canti. Ger. Sechseckig. Hisp. Figura de seys angulos. Pol. Sześciokątny. Vng. Hat szegu. Ang. That hath six corners.] Plin. lib. 37. cap. 8: Quare sexangulis calculatur lateribus, non facile ratio reperiri potest. Idem lib. 11. cap. 17: Apum sexangulæ mansiones cellæ. Ovid. 5. Metam. Nonne vides quos cera regit sexangula tectus, Melliferāq; apium lentescere cernis in alvo?

Sexcēnī, æ, num, Numeri distributivi numen, Sexcentenus. [ששים ומאות ששלשלאלי. εξακοσιοι. Gall. Six cens. Ital. Seicento. Ger. Sechshundert. Hisp. Seyscientos. Pol. Sześćset. Vng. Hatszaz. Ang. Sixe hundred.] Cic. 7. Ver. Civitatibus pro numero militum pecuniatū summas deservire certū pretiū sexcenos nummos in aurarium missione constituere. Col. l. b. 2. ca. 3: Quibus & ante jam M. Cato, & mox Terentius Varro prodidit singula jugera vineārum sexcenas urnas vini præstare.

Sexcentēsimus, a, um. Numeri distributivi nomen. εξακοσιοστος. Idem Col. l. b. 3. cap. 5: Qui currentes quadrigenos pedes obtinent, sexcentesimo malleoli pangendi sunt: Id est, trecenti unicuiq;

Sexcentī, æ, a, plurale tantum. [ΤΡΙΑΚΟΣΙΟΙ ΔΙΣΧΙΛΙΟΙ τριακοσιοι δισχιλιοι. Gall. Six cens. Ital. Seicento. Ger. Sechshundert. Hisp. Seyscientos. Pol. Sześćset. Vng. Hatszaz. Ang. Sixe hundred.] Cic. 7. Ver. Civitatibus pro numero militum pecuniatū summas deservire certū pretiū sexcenos nummos in aurarium missione constituere. Col. l. b. 2. ca. 3: Quibus & ante jam M. Cato, & mox Terentius Varro prodidit singula jugera vineārum sexcenas urnas vini præstare.

Sexcentēsimus, a, um. Quem sexcenti antecedunt. [εξακοσιοστος. Gall. Six centiesme. Ital. Seicentesimo. Ger. Das sechshundertste. Hisp. Cada vno, de seyscientos. Pol. Sześćsetny. Vng. Hatszazadik. Ang. The sixe hundredth.] Plin. lib. 8. cap. 7: Anno Vrbis sexcentesimo quinquagesimo quinto.

Sexcentiēs, adverbium numeri, Sexcentis vicibus. [εξακοσιακις. Gall. Six cens fois. Ital. Seicento volte. Ger. Sechshundertmahl. Hisp. Seyscientas vezes. Pol. Sześćsetkroć. Vng. Hatszazszor. Ang. Sixe hundred times.] Cic. Attic. l. 2: Versorum taxavimus, & usq; ad unum Libertatis explicaremus, cōtemsimus sexcenties H. S. Plin. Epist. ultima, lib. 1: Quām citò iisdem sexcenties impicturus esset.

Sexcentōplāgus, Festo a Plauto nomen est in Capt. pro eo, qui sexcentas plagas accepit.

Sexcuplus, V. de SESQVPLVS.

Sexdēcies, adverbium, Sedecim vicibus. [εκκαιδεκακις. Gall. Seize fois. Ital. Sedici volte. Ger. Sechzehenmahl. Hisp. Diez y seis vezes. Pol. Szesnaśćkroć. Vng. Tizenhatszor. Ang. Sixteene times.] Plin. lib. 16. cap. 29: Sebinus ab Aegypti extremis sexdecies centena LXXV. M. passuum.

Sēxdēcim, numerus, Sedecim. [εκκαιδεκα. Gall. Seize. Ital. Sedici. Ger. Sechzehen. Hisp. Diez y seis. Pol. Szesnaście. Vng. Tizenhat. Ang. Sixteene.] Liv. 4. ab Vrbe: Vicenum hostem sexdecim viderim pedestres cæsos. Col. l. b. 5. cap. 2. Hoc sexies ducendum est, quoniam sex latera sunt.

Sextāns, tis, vide SEXTANS.

Sextus, a, um, Vt nimus, five unus ex sex: [ששי εκτος. Gall. Sixiesme. Ital. Sesto. Ger. Das sechste. Hisp. Cada sexta en orden. Pol. Szósty. Vng. Hatodik. Ang. The sixte.] ut, sexta ætas.

Sextārius, m. I. Dicitur sexta pars congii, quæ mensura apud antiquos tām liquidis, quām aridis serviebat. Capit autem sextarius cotulas binas, quæ & hemina dicuntur. Sextarius vini. [ξεστης.] Livius 7. ab Vrbe: Iisdem militibus legiones libras tritici, & sextarios vini contulerant. ¶ Ducere sextarium, est ebibere, luven. Satyr. 7: de quo Sextarius alter Dicitur ante cibum, rabidam fastidius orexim. ¶ Sextarius aquæ. Cic. 2. Offic. Si emere textarium aquæ minus cogeretur, Sextarius olearius, Cato cap. 14 Sextarium, rii, vas textarii id est, heminarum duarum capax.

Sextīlis, Mensis qui nunc Augustus. [Pol. Sierpień.] Sic autem dicebatur, quòd sextus esset in ordine mensium à Martio: à quo Romani annum auspicabantur. Horat. 1. Epist. 11: Per Sextilem Tiberis. Sextili mense canonas.

Sextūla æ. Vncię pars sexta, quatuor cōmunes scrupula: hoc est, assis partes XXVII. Cic. pro Caton. Facit hæredem, ex deunce, & semuncia Cæcinā: ex duabus sextulis M. Tullium libertum. Superioris v. ii. Rhunio sextulam aspergin hoc est, hæreditatis totius partem LXXXII. Col. l. b. 5. cap. 1: Pars LXXII. pedes CCCC. hoc est, sextula, in qua sunt scrupula quatuor.

Sextus, tum, sexta, à sex. [ששה ששלשלאלי εξ & εκτος. Gall. Sixiesme. Ital. Sei. Ger. Sechs. Hisp. Seys. Pol. Sześć. Vng. Hat. Ang. Sixe.] Cic. 4. Verr. Ab illo & præne qui vocatur illum ordinem prætio mercatus est, & pueri annorum septem, septenumq; denūm Senatorium nomen mundiarii sunt. Annos decies septies id est sexaginta, Ovid. 3. Fast.

Senārius, a, um, Quod constat sex rebus. [εξαδικος. Gall. De six. Ital. De sei. Ger. Das sechs hat. Hisp. De seys. Pol. Sześciorakiego, sześciu. Vng. Hatos, hatnemu. Ang. Of sixe.] Vi senarius numerus. ex iij &. Hinc Ioannes versus, qui & senarii dicti sunt, a sex pedibus. Cic. lib. 1. Tusc. Tenebam enim quotidiè senariolos, quos in eius monumento esse inscriptos accepera, qui declarabant in summo sepulcro fore positam cum cylindro.

Sexūs, us, m. g. Maris & fœminæ discrimen. [φυλον. Gall. Sexe. Ital. Sesso, natura. Ger. Geschlecht, natur, bildung: als durch die Geburt vom Weib vnterschieden wird. Hisp. Sexo, secundo por do se distingue que es o hombre à mugher. Pol. Płciowy, rodzaju ludzkiego. Vng. Nem. Sanderchek, ember vallasztó termeszet. Ang. A kinde or sexe.] a Græco ξυω, ut Festus existimat, quod habitum significat. Plin. de Viris illustr. Ad quos quum utriusq; sexus multitudo veniret, dato suis signo, virgines raptæ sunt. Colum. lib. 6. cap. 24: Certa signa comprehendere licet quem sexum genuerit. Cic. 1. de Invent. Hominum genus in sexu consideratur, an virile, an muliebre sit. ¶ Mentis sexum. Colum. in Præf. lib. 11: Attonitis, miramur artos esse fœminatorum, quod à natura sexum viris denegatum muliebri more mentiantur, decipiantq; oculos spectantium. ¶ Antiqui Sexus, neutro genere efferebant: quod post Nonium etiam Priscianus annotavit. Plaut. Rud. Virile sexus nunquam habui ullum. Varro l. b. 1. de Analog. Sexus rerum virile, an muliebre, an neutrum sit. Salust. l. b. 2. Hist. ut erat Nonius: At Metellus in ulteriorem Hispaniam post annum regressus, magna gloria concurrentium, undiq; virile ac muliebre sexus per vias & tecta omnium visebantur.

S ante I.

Si, Conjunctio est conditionalis. [ΕΑΝ αν, ει. Gall. Si, pourveu que. Ital. & Hisp. Se. Ger. Wann, so. Pol. Iżeli. Vng. Ha. Ang. If.] Cicero Attic. lib. 6: Mortuus magis gauderem, si id mihi accidisset. ¶ Ponitur interdū pro etiam. Virg. lib. 6: Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus Ostendat. ¶ Interdum pro postquam. Terent. in Phorm. Hem si viderit, molendum usq; in pistrino. ¶ Nonnunquā pro quia, seu si quidem: ut sit confirmantis. Plaut. in Amph. Si similitudinem ipse in lege jussit esse Iupiter. Virg. 1. Georg. Vetitro si nunere telus Chaoniam pingui glandem mutavit arista. Idem alibi: Si tonet Iupiter, si ruitura: Si qua est cœlo pietas. Vbi Servius Si, exponit pro siquidem: in qua significatione fere indicativum exigit, quam sæpe subjunctivo tempori jungatur: item tametsi modum etiam tunc invenitur habere, quum media conditionem importat. Terent. in And. Si illam relinquo, eius vitæ timeo. Iadem: Sed facis, hodie postremum me vides. ¶ Ponitur si aliquando pro quamvis, etsi, licet etiam: idque indifferenter cum indicativo, aut subjunctivo. Terent. in Eunuch. Nam hoc ego digna hac contumelia tum maximè, hac tu indignus, qui faceres tamen.

Plaut.

Plaut. in Mercatore: Deos vocasset ti ad cenā summos viros, nomina opponavit. ¶ Aliquando pro an. Terent. in Heaut. Visam si domi est. Cic. de Divin. Dicito si pat. autem aveat. ¶ Aliquando subaudiri ſi. Plin. iunior: Dedisses nata animo paterno, fecisses quod optabas. Cic. 1. de Nat. deor. Rogas me, quid respondeam, nihil repondeam nisi ridiculum est, si rogas. ¶ Sicti ut admodum rid est, si adhibeas, apud Terent.

Sialŏchi. [σιαλόχοι Pol. Βλασφημοῦντες ψευδῶς.] Dicuntur qui interloquendum una cum verbis talvam expuūt: σιαλὸς enim Graecis dicitur spuma vel saliva ex ore emissa.

Sibaris, vide SYBARIS.

Sibilĭfer, a, um. pen. cor. m. Clamans exilis qui sibilo, cōpressis dentibus & paru diductis labris. [שורק shorekah, συριγμὸς, ἑρπετὸν. Gall. sifflement, un ſiffleur. Ital. Sibilo, ſibilare, Caſſola. Ger. Ein pfeiffen, ein pfeiffer. Hiſp. Silbo. Pol. Syknąnie. Vng. Sivoritas. Ang. A whiſtling or hyſſing.] Col. lib. 2: Sibilosq; allectari, quò libentius bibant. Luc. 3. Bell. Pun. Vbi iam eō consuetudinis adducta res est, ut quocunq; nydus tempore tibi sibilo dedisset signum, porta aperirentur. Solebat autem populus Rom. in concione & theatro, siquid nō placeret, sibilo ostendere. Hinc illa Ciceronis, sibilo & convitio explodere, si alios consectari: itemq; sibilum mentere. pro Rosc. Com. Qui postea quam æterna cōmuccō sibila, sed etiā canina explodebatur. Idem in Pis. Date pugiles, commoveat theatra, sibilū metuat, &c. ¶ Dicuntur etiam in neutro genere sibila. Ovid. Sibila dant, faciēq; vomunt. Cum Acres Et ira concordes dant sibila cara dracones. Subiperstibila. ¶ Transferuntur etiam ad tonitrua, ventos, vim ventorum. Virg. 3. Aeneid. Non secus ac tanto venti cum sibilat Austro, Nec procul illa pavi fluctua tarda mora.

Sibĭlus, a, um, adject. vum: [שורק shorekah, συριγμὸς, ἑρπετὸν. Gall. ſiffleur, ſiffleuſe. Ital. Caſſolare, Caſſolatore. Ger. Pfeiffet. Hiſp. Que ſilba. Pol. Gwiżdżący, gwiżdżąca. Vng. Sivoritō. Ang. That whiſtleth or hyſſeth.] ut Ora sibila pro sibilāntia, inquit Servius. Virg. lib. 2. Aeneid. Sibila tum linguis iaculantibus ora. Sibila colla. Idem 3. Georg. caperā hasce pariter, Tollentemq; minas, & sibila colla tumentem. Depicte.

Sibĭlo, as, avi, p. Sibilū edo. [שרק shorak, συρίζω, ἑρπετὸν. Gall. ſiffler, ſiffler. Ital. Caſſolare, ſchiarare, ſchiarare, ſchiarare. Ger. Pfeiffen. Hiſp. Silbar. Pol. Gwizdam, lykam. Vng. to wiſkāk, ſpoirō. Ang. To hiſſe or whiſtle.] Cic. ad Att. 2. Populares sibi iam etiā modestos homines sibilare docuerunt. Ovid. 4. Metam. quotiesq; aliquot parat edere questus, Sibilat. Virg. 11. Aen. Attollitq; horrentia mania, & sibilat ore. Horat. 1. Serm. Satyr. 2: - populus me sibilat: at mihi plaudo Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca. ¶ Huius compositā sunt, Assibilo, & Exsibilo: quorum significata suis locis explicamus.

Sibus. Veteribus erat calidus, & acutus. σιφὸς. Festus.

Sibylla, æ. p. [חנבי nebiah, προφῆτις. Gal. ſibylle, prophetiſſe. Ital. ſibilla. Ger. Ein weiſſagerin, Sibyll. Hiſp. Sibylla, profetiſſa. Pol. Sibylla proreczni. Vng. Iduczdō mondo a Zsoni, sibylla. Ang. Sibylla, a prophetiſſe.] Virgo fatidica ab enuntiandis deorum consiliis dicta. σιὸς enim deos vocant Aeolis: βουλὴ autem Graeci omnes dicunt, quod eos ſuturorum, sive cognitum. Hieronymus contra Iovinianum: Quòd si Aeolici sermonis genere Sibylla θεοβόλος appellatur, recte consilium Dei solatetur nolle virginitatem. Sibyllas decem fuisse scribit Varro. Prima fuit Persica secunda Libyca, tertia Delphica, quarta Cimmeria in Italia, quinta Erythraea, sexta Samia, septima Cumana Amalthaea nomine, octava Hellespontiaca, nona Phrygia, decima Tyburtina nomine Albunea. Vide plura de hac Sibylla.

Sibyllīnus, adjectivum pen. prod. Quod est Sibyllæ, vel quod a Sibylla factū est. [ſibilliniſch. Gall. Des ſibylle, ſibylline. Ital. De ſibylle, ſibilliano. Ger. Sibyllniſch, von einer Sibyllen oder weiſſagerin. Hiſp. De sibylla. Pol. Sibyllinow proroczkowe. Vng. sibyllakhoz valo. Ang. Of sibylle.] Cicer. de Aruſp. resp. Ne hoc quidem tibi in mentē veniebat Sibyllino sacerdoti hoc esse, ei cujus erat sibyllinos libros aperire, & proferre, quando vaticinium aliquod petendum erat. De librorum Sibyllinorū origine prodidit Gellius lib. 1. cap. 19: Anum quandam ignotam, quæ Sibylla Cumana credita fuit, ad Tarquinū Priscum regem novē libros attulisse, ac pro eis trecentos popposcisse Philippeos, regesq; alperoante pretii magnitudinē, ita comperta quos tres libros exussisse, & pro reliquis idem pretū postulasse, eumq; à rege velut delira irridereturr, tres præterea alios combussisse, nihilo q; minus pretii pro tribus petentem regemq; multiora cōstātia commotu, tres illos libros trecentis Philippeis cōparasse, justisseq; hos libros in Capitolio religiosissimè asservari, & de reb. dubiis à Quindecim viris velut oraculo cōsuli. Hos libros Stilico, quū adversus Honorium & Arcadii principes defectionē moliretur, exussit. De quo Rutilius: Nec tācum patriis sæviret, pdiror armis, Nāta Sibyllinæ fata cremavit opis.

Sic, adverbiū ejusmodi, hoc, vel eo modo. [כֵּן ken, כָּכָה kakah, כָּזֹאת kazoth. Gall. ainſi, pareillement. Ital. Si, coſi, in tal modo, in tal guiſa. Ger. Alſo, in. Hiſp. Aſſi, en tal manera. Pol. Tak. Vng. Vgy. Ang. So, even ſo.] Virg. 2. Aeneid. Non sic aggeribus ruptis cum spumeus amnis Exit. Ovid. lib. 16. Epiſt. Apud eū sic fui, tanquā domi meæ. ¶ Aliquādo respōsiva est particula affirmandi vim habens, quemadmodū & Etiam. Cic. 4. Philip. Vtne igitur te impetrasse à patre? Sic opinor. ¶ Quandoq; repugnandi. Virg. 10. Aen. Sic pater ille deūm faciat, sic magnus Apollo. ¶ Est & conjunctio dubitativa, idem valens quod igitur. Cic. 4. Tuscul. Sic tot simul virtutes cōtinentur, gravitatis, justitiæ, fidei defecerunt. ¶ Nonnunquam capitur pro valde. Apuleius: Nec ego rebar hic multorum id opus diremtum esse. ¶ Duplicatur etiam majoris expressionis causa. Virg. 4. Aen. Sic juvat ire sub umbras. ¶ Aliquando demonstrativum est. Terent. in Eunucho: Ego limis specto sic per fabellum clanculum, &c. ¶ Ponitur aliquando pro tam. Plautus in Trinū. Nihil sic celere est neq; volat.

Sicĭne, adverbium interrogantis est pro, an sic. [כֵּן ken. Gall. Eſt il ainſi? Ital. Coſi? Ger. Alſo? Hiſp. Es aſsi? es assi mesmo? Pol. Azaby? Vng. Vgyi? Ang. Is it ſo?] Plautus: Siccine tu illam? Siccine nos habes ludibrio omnes?

Sică, æ, f. Genus gladii brevioris, quasi secs, à secādo. [שלח shelach חרב cherab. Gall. Vne dague ou poignard. Ital. Daga, dagueta. Ger. Ein kurtz rhet krtzlich es kurtz gewehr. Bel. Een dagghe. Hiſp. Daga, o cuchillo con que se mata. Pol. Sumel, zabijacżek. Vng. Rouid kard. Ang. A little dagger or ſworde.] Cic. 3. in Catilinam: E quibus ille maximum sicarum numerū, & gladiorū exuit. Ibidem. Nō enim jam intra latera nostra sica illa versabitur, nō in campo, nō in foro, nō in curia, nō denique intra domestios parietes pertimescemus. Idē 3. de Nat. deor. Tum hæ quotidianæ, sicæ, venena, peculatus, &c.

Sicŭla, diminutivum. [τὸ μαχαιρίδιον. Gall. Vne petite dague, ou petit poignard. Ital. Daghetta. Ger. Ein kürtzes dägetlin. Hiſp. Pequeña daga. Pol. Sumelek, Vng. Kicsinyded kard. Ang. A little dagger or ſworde.] Plautus in Rudente: Post ell tibi argenteola, & duæ connexæ manicolæ.

Sicārĭus, ii, m. f. Qui sicam, ēi, gladio hominem interficit vel alia maleficii alicujus gratia gerit. [σικάριος, ἑρπετὸν, ἀνὴρ μαχαιροφόρος. Gal. Vn homicide ou meurtrier. Ital. Homicida, aſſaſſino. Ger. Ein todtſchleger, oder der ein boßhafftig ehrlos fürnemen hat mit dem handlohn zu fürgehen, ein Kindykam. Hiſp. El que mata con cuchilla para matar. Pol. Morderz, zabijacz. Vng. Gilkos, ember ölökkel. Ang. A murderer, that killeth with a little dagger or ſworde.] & σικαριότης, æ, quicunq; cædem telo quocunq; committit. Cic. pro Roscio Amer. Vetus videlicet sicarium, homo audax, & sæpè in cæde versatus. Horat. 1. Serm. Satyr. 4: Quod mœchus foret, aut sicarius, aut aliquid Famosus.

Sicarĭus, vide SICA.

Sicci, vide SIC.

Siccĭtas, ātis, f. Ariditas: cui opponitur Humiditas. [יבושת yebosheth חרב charab. ξηρότης. Gall. Seicheresſe. Ital. Secchezza, diſeccatione. Ger. Dürre, dürrheit. Hiſp. Sequedad. Pol. Zeschłość, wyschłość. Vng. Zarazag, szaraz. Ang. Dryneſſe.] Col. lib. 2: Si vero reperta est, siccitasq; regionis suadebit. Februario statim præsendi sunt. Cæt. 4. bell. Gall. in Qui quū propter siccitates paludū, quā ī recipiebant, nō haberent, &c. Cic. 2. de Nat. deor. Neq; enim flumine contorbor inanū verborū, nec subtilitate sententiarū, si orationis est siccitas. ¶ Ponitur aliquando pro firmitate, interpres Nonio. Cic. in Catone Majore: Summam esse in eo corporis siccitatem.

Sicco,

Sicco, cas. ãũ. p. Quod humidum erat siccum reddo. [יבשׁ *ibesh*] *Gall.* Seicher, *Ital.* Seccare *Ger.* Trücknen. [יבשׁ *nabesh*] *Hebr.* Secare *Arab.* Seccare *Ital.* Secare *Ger.* Trücknen, machen. Bel Droogen. *Hisp.* Secar. *Pol.* Wysuszam. *Vng.* Megszarasztom, szaraztom. *Ang.* To drye or make dry.] Col. lib. 2. si bonum duxerit abundantia uligines antè bicorni tollito. Plin. lib. 8. cap. 34. Meygri elemento tepidæ, hi carpsisse. *Vng.* Aeneid. atq; arcos bi arabat vellet cruores. Idem lib. 10. Aen. Interea genitor Tyberini ad flumenis undam Vulnera siccabat. Lucret. purpureoq; lavabat Arboris ad lympham, siccabat sanguine. Ovid. de hydrophis, corpusq; lavabat Arboris ad lympham, siccabat sanguine. Ovid. 2. Metam. lacrymas siccavere ardor. Sicco item aliquando pro exhaurio & exhibeo. Horat. Serm. Satyr. 6. Siccat pocula pro exhaurit & exhibet. Horat. Serm. Satyr. 6. Siccat jocosa convivia futurus Lepidus taciturn. ¶ Hujus compositum, Assicco, quod est ad siccum sicco. Plin. lib. 8. cap. 22. Ea quam primùm edierunt, priùs quàm fœmina bibat assiccantur, & suspensa in fole quo assiccentur, tecum manu carpuntur, & suspensa in fole quo assiccentur, tecum dantur, atq; ita repositæ perennant quo diutiùs, quàm cæteræ. Assicco, idem quod exicco. ἐπιξηραίνω. Plin. Plurimum refert, assicco abiccato ficco sinum vines contrere, & assicco maceratum ligneo. Desicco, Exicco, vide suprà suis locis.

Siccesco, scis, & Siccesco, scis. Siccus fio [יבשׁ *jabesh* חרב *charab.* Gall. Se secher, devenir sec. Ital. Seccare. Ger. Trocken werden. Bel Droog worden. Hisp. Secarse, hazerse seco. Pol. Wysuszam się. Vng. Meg szaradok, szaradok. Ang. To waxe drye.] Plin. lib. 22. cap. 14. Aquilonem præmunit terra siccescens repente, Austrũ humescens sure occulit. Col. lib. 11. Fœnum Græcum vetere vino macerato, deinde in sole exponito, aut in fumo, ut siccescat. ¶ Hinc Assiccesco, siccus & aridus fio. Idem ibi: deinde ea omnia luce oportet, & expressos in cratibus pendere dum assiccescant.

Siccescibilis, adjectivum. ξηράσιμος. Plaut. in Pseud. Genus nullum semper siccescibile fuit. Nomen videtur à Plauto fictum, pro eo quod est siccis oculis id est, accelppis, nec lacrymosis.

Siccãbilis, nec, neum. Quod est natural. ter siccum, vel quod nullo humore irriguum, vel spatium est. [ξηρόκτιστος. Gall. Sec de nature, qui n'a par grand humeur. Ital. Secco di natura. Ger. Trocken oder durr von Natur. Hisp. Cosa seca de su calidad. Pol. Suchy z natury. Vng. Szaraz, aszaratermészetü. Ang. Dry of his owne nature, that hath no humor in it.] Col. lib. 2. cap. 17. Ejus prata animadvertimus duo genera, quorum alterum est siccanei, alterum irriguum. Idem cap. 21. De siccaneis & rursum est siccanei, alterum irriguum. Idem cap. 21. De siccaneis & irriguis non compendiosius arbitramur primo videndum.

Siccĩon. [βάκκαρις Dioscoridi. Ger. Ein kraut wird es den Apotecken *Sysimon* genant.] Herba est, quæ alio nomine pulicaris dicitur, à semine pulicis similitudine referente. Vide Plin. lib. 25. cap. 13.

Siccĭtas, tis, pen. cor. f. p. [שכרון *shikaron*. cæcus. Ger. Einitre vnd *Pol.* Wytchnik napoy rozmyslenie odeymuiący. *Vng.* Negyvegyü ital. *Ang.* Sider, drunk made of apples.] Omnis potio apud Hebræos, quæ inebriare potest (ut scribit Hieronymus ad Nepotianum) sive illa frumento conficitur, sive pomorum succo sive favi decoquãtur in dulcem & barbarum potionem, aut palmarum fructus exprimantur in liquorem, coctisve frugibus aqua pinguior coloretur.

Siccĭvo, ves, sicci, vel Sicĭvi, tis, sicĭvi, situm. Verũ est propriè ad prata pertinens, quæ tunc siccivi dicuntur, quũ ea quæ primâ sectione relicta sunt à fœnisecis, iterata sectione demetũtur. Legere *Gall.* Recueillir, cueillir et ramasser les foins qui sont restés à faucher. Ital. Seccare le cose mal segate che si fanno in simil tempo nel secondo taglio. Ger. Nachlesen was man bey der Mahd hat lassen stehen. *Hisp.* Segar la segunda vez. *Pol.* Zamawiam kosząc drugie pokos. *Vng.* Masod zer kaszalok, szaratok. *Ang.* To mowe the second time. Vng. Masod zer kaszalok, szaratok. *Ang.* To mowe the second time.] Plin. lib. 18. cap. 28. Prata quoties sicci sunt, licitare oportet: hoc est, quod fœnisecis præcipitur sicci sunt, licitare oportet: hoc est, quod fœnisecis præcipitur secare. Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 49. Quo facto tedienda prata: id est, falcibus contrenda, quæ fœnisecæ præterierunt, ac quasi barba tuberosum reliquerũt campum: à qua sectione arbitror dictam sicciviorum.

Sicciũntum, n. n. f. Herba sicitione relecta: id est, ea quæ à fœnisecis prima sectione relicta, iterata sectione demetur. [ξηρόκτιστος. Gall. Ce qui est resté à faucher ou qui est mal segé. Ital. Ciò che rimane da segare. Ger. Das gras so man nachmehen abgehauen wird. *Hisp.* Aquello que se ha segado. *Pol.* Pokos. *Vng.* Maszás kezdetin szaratlan szarabol valo fues. *Ang.* That is not mowed when it first is mowen.] Cato cap. 1. Item fœnũ siccivum, fictamenta de prato demito, easq; ut de comito.

Sicĭfices. Hastarum spicula lata, unique latera. Ennius hoc edit eccles vulgò sicilicibus latis.

Sicĭlicum, ci, pen. cor. n. f. Pars assis quadrãgesimaoctava: hoc est, semipula sex, sive (quod inde sequitur) drachmas octo continens. [ὄβολὸς δίδραχμος.] Dictum Sicilicum, à secando: id est, secundo, quòd secundum per medium secet. Nec; solùm de ponderibus dictum, verùm etiam de mensuris. Plin. lib. 13. cap. 15. Quæ in re non omittendum videtur, hoc quo principi mensam quatuor pedes sextante, & latitudo excedentem, tota vero latitudine sesquicubiti, & pensimento laminæ vestram fuisse.

Sicimĭnia, inquit Hieronymus, quidam interpretantur genus arboris, quæ Palæstinæ nascuntur in campestribus, quæ si non vellentur, arundinis caryculas faciunt, & à cunctis comparantur. [שקמים *Shikmim.*] Nobis autem (inquit) cum tollendo in qua morabatur Amos, nullam hujusmodi gignit arborem, magis videtur rubos dicere qui asperũt arenas, & pastorum lamnis ac pennam consuant.

Sicinnis, cæsar, Saltationis Satyricæ genus, teste Athenæo, à Sicinno inventore (sive is Barbarus fuit, sive Cretensis) ita dictum: à quo & Satyri qui Sicinnistæ appellantur. Gellius lib. 20. capite 2. de Sicinnibus loquens: Eos, ait, habuisse proprium genus tubæ qui canerent, & cæterorũ tubicinum proprietate differens, quos *Sicinnistas* vulgus dicit. Quæ res his loquuntur fuit Sicinnistas literatu, germinata dixerunt. Sicinnorum enim genus veteris saltationis fuit. Saltabundi autem canebant, cum nunc stantes canunt. Pofea hoc verbum Lucius Accius poëta in Pragmaticis.

Sicĭlis, m. & [שקל *shekel* ביקע *bekah.* Ger. Ein Hebraischer etwenig Silbers gewant, that chargeth 4 drachmas oder 20 creützer.] Apud Hebræos dicitur uncia apud Græcos Latinosq; quarta pars unciæ est, & Latinis medicinis, drachmas duas appendens. Josephus ait Hebræorum nummos esse, quatuor drachmas Atticas valentes.

Sicũbi, pro vot. Si alicubi. [*Ital.* Se in qualche luogo. *Gall.* Si en quelque lieu. Ger. So etwan, wo einer. Hisp. Si en algun lugar. *Pol.* Jeśliby gdzie. *Vng.* Ha valahol. *Ang.* If any where.] Liv. 3. ab Vrbe: Consul providere omnia, laudare fortes, increpare sicubi segnior pugna fuisset. Cic. 7. Verr. Atque hæc sicubi lata sunt.

Sicũndè adverbium de loco, Si ex aliquo loco, si alicunde. [*Gall.* Si de quelque part ou de quelque lieu. Ital. Se di qualche luogo. Ger. So etwan her. Hisp. Si de algun lugar. Pol. Jeśliby skąd. *Vng.* Ha valahonnan. *Ang.* If from any place.] Cic. ad Atticum, lib. 3. Sicunde potes erue quæ, &c.

Sicŭt & Sicuti, adverbia similitudinis sunt. [כאשר *kasher* כמוהו *kemoho*, *ut homo.* Gall. Comme, ainsi que, ainsi comme. Ital. Come, siccome. Ger. Eben wie, gleichwie. Bel Gelijk. Hisp. Assi como. Pol. Ktorym sposobem. *Vng.* Mint, ahogy, mikeppen. *Ang.* As, &c.] Plaut. in Rud. Quibuscum parva penu Asinaria, sicuti dixi. ¶ Interdum tamen non res similes, sed diversas, & plurè contrarias denotant, & tunc priore membro pronuncior. Quintil. lib. 10. cap. 1. Sed hæc eloquendi præcepta, sicuti cognitione sunt necessaria, ita non satis ad vim dicendi valent, nisi illis firma quædam facilitas, quæ apud Græcos ἕξις nominatur, accesserit. ¶ Habent etiam vim ultatem. atq; utilitatem magnã, quorum autem dare sententiã antecedunt cum sequenti. Plin. lib. 7. cap. 19. Verum Cratium, qui Crassum Parthis interemptum, cunctis illide, quia id Agesilãi vocatũ, sicuti nec deesse multas, cunctis illide, quia id Agesilãi vocatũ, sicuti nec deesse multas,

Side. [ῥοιὰ *roia.*] Græcis, Arbor punica, & malum punicum. Est enim ista arbor non omnino ei dissimilis apud Aegyptios vasculo amphoræ & candidis membranis obtecto, quæ in Aethaco Orchomeno quoq; est frequens, ut auctor est Theophrastus. Ab hujus similitudine Martialis videt calvum: Inter Sponcophorum Tetricumq; Sidẽ stare putabis Almyrocer. Videtur dictiane Almyrodes.

Sidĕrãtio, Siderari, Siderens. Vide SIDVS.

Sidĕritis Heraclium, σιδηρίτις ἡρακλεία. Herba est ab Hercule inventa, caule tenui, digitorum quatuor altitudine, flore purpureo, foliis comæ dri, juxta arenes & lacus nascens, & omnia vulnera ferro illata sanans. Autor Plin. lib. 25.

Sidĕritis Tetrãgonos, Herba est solis mirabilis, sed longioribus, caulibus quadratis, palmæ longitudine non multum excedentibus, gustus nõ injucundi, & tantæ stringentis, in quibus per interstitia orbiculatæ vertebræ, ut in marubio, specitur, & tenuem nigrã. Vulgus Tetrandi sive Indicam herbam appellat. ¶ Est & sideritis altera, nonum cubitorũ, simulis exilibus, tolio nitidis nascitur eto, unique per oras divido, pediculo longo prodeuntibus è summo aliarum finu furcatis lõgis, tenuibus, capitulo in eacumine orbiculato, albicante, in quo semẽ chymici & herbarii nõnulli Lunariam majorem appellant. ¶ Sũt & alia sideritæ genera, quæ ex Dioscoride & Plinio tibi petẽda relinquimus.

Sidĕritis, σιδηρίτης. Lapis occultæ naturæ vi ferrum ad se trahens: unde & nomen accepit. Nam σίδηρος Græci ferrum appellant. Idem & Magnes dicitur, & Heracleus lapis, eò quòd primùm inventus fuerit in Magnesia Asiæ, circa Heracleam urbem. Plin. tamen in Ida monte primùm repertũ arbitratur à Magnete quodam pastore, & ab eo nomen accepisse.

Sidĕrites, æ. f. [σιδηρίτης. Ger. Ein gemalt Demant.] Gemma est ex genere adamantum, à ferri splendore nomen habens, fundit circa se ferri limaturam, tod ictibus fragilis, & ab alio adamante

mante perforabilis. Autor Plinius libro 37. cap 4.

Sido dis, sēdi, sessum, n.t. Deorsum feror, subsido, ad sedendū me demitto, consido, reſido. [ϗϫ καθίζω, καταβαίνω, ὑφίζω, ἵζω. Gall. Aller à fond, demeurer, descendre en bas, s'asseoir. Ital. Descendere basso, abassarsi, andare à fondo, sedere. Ger. Sich ſetzen oder ſincken laſſen. Belg. Gaen ten. Hiſp. Aſſentarſe, hazer aſsiento la caſa poſſada. Pol. Vsiadam. Vngar. Le ereszkedem, el ſülyedek. Ang. To ſet downe, to light as birdes on a tree, to ſincke.] Virg. 3. n. Sedibus optatis gemina ſuper arbore ſidit. Plin. lib. 8. cap. 22. Mare interest vadoſum, ſenis nō amplius altitudinis paſſibus, ſed certis eam ob causas adeò profundū, ut nullę anchorę fidant. ¶ Hujus cōpoſita ſunt, Aſſido, Cōſido, Circumſido, Deſido, Inſido, Obſido, Reſido, & Subſido: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Sēdimēntum, ti. n. I. Quod in te aliqua ſubſidit. [ϗϫϫϫϫϫ. Gall. Aſſeurance, quand quelque choſes demeure au fond. Ital. Ogni materia ch'va à baſſo. Ger. Das ſich etwas zu boden ſetzet oder ſincket. Hiſp. Coſas q̃ ſe assientan a fondo. Pol. Vsiadek. Vng. Le eſſés, le ereszkedés. Ang. Dregges, or that ſincketh to the bottome.] Vnde craſſiorem urinæ partem, infundo morbo ſubſidentem, Medici ſedimentum appellant. In deſinit quoq; ſedimentum dicitur ipſa ſubſeſſio, quum ſicl et ob ſtabilimenti infirmitatem ad ſidcium ſubſidit. Plin. lib. 36. cap. 15. Sic in fundationibus Tyberis ſedimento molis factæ; quæcunq; ad altitudinem impoſitæ rei quoque dicuntur facta fundamenta.

Sīdĭs, n.t. [כּוֹכָב. Gall. Aſtre, ſigne ou ſtil, planette, eſtoile. Ital. Stella, ſtella. Ger. Ein geſtirn. Belg. Een geſtirte. Hiſp. Eſtrella, ó eſtrellamiento de los cielos. Pol. Gwyazdy. Vngar. Tſillagok, allo vilagy. Ang. A ſtarre.] Licet quidam Græcum eſſe veterū, ἀπὸ τοῦ ἰδεῖν, ſimul & ἀπὸ τοῦ ἴδειν, videre, quòd plures ſtellæ ſimul conſpiciantur: aut παρὰ τὸ σύνοδον ἔχειν, quòd eis commeo & conveenie, ut ſiderum ſtellarum conventus: rectius tamē Latinum eſſe putatur, & à lido deduci propterea quòd ſidera videantur in mare ſubſidere videantur. ¶ Fit autem ſidus ſignū ex pluribus ſtellis compoſitū, ut Aries, Taurus, Andromeda, Perſeus, Corona, & quecunq; variarum generū farmarum ſcripturis in cœlum recepta, ſtella verò ſingularis eſt. Sic etiam apud Græcos ἀστὴρ, & ἄστρον diverſa ſunt, teſte Suida. Nā ἀστὴρ eſt ſtella ſimplex: ἄστρον verò ſigni ſtellis coactum: quod nos ſidus vocamus. ¶ Quandoq; tamen ſidus pro ſtella ponitur, Cic. itaque ne ſi ſunt hos ſiderum errores. Quintil. Quid hæc ſui generis ſiderum vestranda facies quæ quadam velut infixa ac cohærentia perpetua ſemel capta luce collucent, alia toto ſparſa cœlo vagis curſibus cernis cuncturantur erroribus.

Sīdĕrālis, e. adj. Quod ad ſidus pertinet. [ϗϫϫϫϫϫϫϫϫ. Gall. De aſtres, de eſtoilles ou conſtellations. Ital. Pertinente à ſtelle ó conſtellazioni. Ger. Das zu den geſtirnen gehört. Hiſp. Coſa de eſtrellacion ó eſtrella. Pol. Gwiazdiſti. Vng. Az allocſillagokhoz tartozo. Ang. Belonging to ſtarres.] Plin. lib. 7. cap. 49. Poſſete videtur homini ipſi ſideralis ſcientiæ ſentertiam.

Sīdĕrātus, a, um, Stellatus. [ϗϫϫϫϫ. Gall. D'eſtres, d'eſtoilles, eſtoillé. Ital. Stellato, pieno di ſtelle. Ger. Mit geſtirnet ó ſternen bat. Hiſp. Eſtrellado. Pol. Gwiazdzisti. Vngar. Tſillagos. Ang. Of the ſtarres.] Sidera tedæ, apud Virg. 12. Aen. id eſt, ſphæra ſtellata. Cœlū ſideratū, Ovid. 10. Met. ¶ Aliquando ponitur pro alto. Martial. libr. 1: Hic ubi ſidereus propiùs videt aſtra coloſſus. ¶ Aliquando pro fulgenti, & lucido: ut ignes ſideratī, apud Ovid. 1. Metam. Vide & Virg. 3. Aen. nec lucidus ether ſidera ſidereā pulſus.

Sīdĕrĭfĕr, a, um, p. Qui ſidera petifero aſtat arti. [ϗϫϫϫϫϫϫϫϫ. Gall. Qui porte ſa fleche, ſon dard, ou autre inſtrument de mal, playe, ſinge, mort, golpe ou homicide. Ital. Portatore, ó portatrice de ſtrali. Ger. Der ſeine geſchoſſe mit tödtlicher ſchwere ſchicket. Hiſp. Q̃ tiene ſus dardos a ſerrar de ſuerte q̃ mata. Pol. Strzelaiący. Vng. Ky az ſiet nyilaſſal ſebet. Ang. Shooting or throwing darts.] & propriè de arboribus dicitur, quum per ſideris cujuſpiam, & præcipuè Canicularis exortum, æſtu vehementer in valeſcente, aut alia qualivis ratione humor cōſumitur, corq; vel aliqua ſui parte ſubitò inarescit. ¶ Transfertur & ad animalia, quæ & ipſa ſiderata appellantur, ἀστρόβλητα, quum timili ſiderio æſtatu aliqua ſui ſe parte ſphacelimore horreſcit, adeò ut ſubitò ea pars, cōm ipſis etiam oſſibus inarescat, omnemque prorſus ſenſum amittat. Plinius libro 28 cap. 16. Siderati mina pulli aſſumi nardo admiſto pernoctione prodeſſe dicitur. Idem lib. 9 cap. 16. Thynnatium fluctus Caniculæ exortu ſideratur, & alias fulgure ſopitur. Plaut. Sideratus eſt, movere non poteſt.

Sīdĕrātĭo, onis, f. t. propriè plantarum morbus eſt, quum nimio æſtu humore abſumpto, vel tota, vel aliqua ſui parte inarescunt. [ϗϫϫϫϫϫϫϫϫ. Gall. Corruption de plantes ou membres de animaux. Ital. Guaſtamento, ó corruttione d'herbe ó membra. Ger. Eine verderbung der ſtöcke oder glieder. Hiſp. Aquella coſa de arbores ó animales. Pol. Vsiadanie ſprzychnie. Vng. Kiaſzas ellenyes. Ang. Blaſting or ſtarving.] Quod quoniam ſidetis alicujus æſtatu fieri putatur, & præterea caniculæ, (quam Theophraſtus peculiariter ἀμπελοφθόρον vocat) factū ejus hoc plantarū vinum Græci ἀμπελοφθόρον, non ſideratum dicamus. Plin. lib. 17. cap. 24. Sideratio tota è cœlo contrahit. Et paulò pōſt: Proprium tamen ſiderationis eſt, ſub ortu Canis ſiccitatu vapor, quum uditæ ac novellæ arbores moriuntur præcipuè ficus, ac vites. ¶ Quin & in animalibus ſideratio dicitur quum pars aliqua corporis petifero ſidere percuſſa ſubitò marcet, ipſaque etiam oſſa carie conſumuntur. Quod morbi genus Galenus ἀστροβλησίαν appellat.

Stĭlātŏres, A veteribus dicebantur tibilatores: & ſtilare, quod nos ſtillare dicimus ἀπὸ τοῦ στάζειν. Nonius.

Sigăla, Genus frumenti, quod alio nomine Siligo dicitur. Heron in Exech. Quam nos Vetus interpretati ſumus, alii ἄγνιδα, alii ὄρυζαν putat. Secale Latinis pro eodē dici puto.

Sigillum, Sigillare, Vide SIGNVM.

Sigillārius, Vide SIGNVLVS, adiectivum.

Sigma, [ϗϫϫϫ. Germ. Ein Taffe oder Liſt darin ſechs Perſonen ſpielen gemeiniglich die Teutſchē buhlerin.] Dicta, ſive ſibachi, aut cornutorum genus erat, à Græcis (ut quidam volunt) elementi ſimilitudine ſic dictum. Lampridius in Heliogabalo, primus invenit ſigma in cenas ſternere. Idem: Vide crocea ſigma ſtravere, quæ ſummos viros vocare ad prandium.

Signātum opus. [Ger. Einwerck von gepingenaget oder ſchnitzwerck gemacht.] Quod ſculptis tectis, additæ calci conſtringebatur. Col. lib. 12. Cujus ſolum terrenum priùs quam cōſternatur, perfossum, & amurca recentis non ſalſa madefactum, velut ſignatum opus, pavitulis condenſetur.

Signum, n. t. Propriè eſt pars quædam nota, indicans totius rei qualitatē, inquit Donatus, unde & nota. [ϗϫϫ. Gall. Signe, marque, figure, enſeigne. Ital. Segno. Germ. Ein geſtalt oder gemerck. Belg. Een teecken. Hiſp. Señal para ſaber alga. Pol. Znak. Vng. Jegy. Ang. A marke or token, a ſignet.] Terent. in Andr. Vultum eum color puduris ſignum aliquā indicat: Ovid. 2. Metam. Sed fatet, & læti dat ſigna rubore pudor. ¶ Signa ad ſalutem, pro ſignis quæ ſalutem demonſtrant: Terent. in Andr. Adhuc Archilis quæ adſolent, quæq; oportet Signa ad ſalutem eſſe, omnia huic eſſe video. Virgil. 3. Georg. Morborum quoq; te cauſſas & ſigna docebo. ¶ Dare ſignum alicui rei, eſt pugnam incundam ſignificare. Terentius Eunuch. Tu hoſce inſtrue: ſic ego ero poſt principia, inde omnibus ſignum cubo. Liv. 2. ab Vrb. Senſēre vigiles exercitum, ſigno dato concurſum eſt ad arma. ¶ Item notæ quæ pecudibus inuruntur, ſigna dicuntur. Virg. 1. Geotg. Aut pecori ſignū, aut numeros impreſſit acervis. ¶ Hinc duodecim illa ſidera, quę in Zodiaco animalia ſigna imaginantur, ſigna dicuntur. Sunt autem totæ quæcū, ad quas natura Solis refertur. Eorum nomina ſunt, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, Pisces. ¶ Item ſignū vexillum dicitur, ab effigie animalium quæ in vexillis fieri conſueverunt. [ϗϫϫϫϫ. Gall. Signe, enſeigne. Ital. Segno, inſegna. Ger. Ein fahn. Hiſp. Señal, bandera. Pol. Chorągiew. Vng. Zaſzlo. Ang. A banner.] Lucan. lib. 1: infectisq; obvia ſignis, Signa, pares aquilas, & pila minantia pilis. Plin. lib. 7. cap. 25. Signis collatis quinquagies dimicavit. Liv. 3. bell. Maced. Io eo prælio ſupra quadraginta millia hominū cæſa. Valerius Antias ſcribit, & quingēta ſeptem ſigna militaria capta. ¶ Hinc Antelignani dicuntur, qui in acie ante ſigna conſtituuntur, de quibus egimus ſuprà ſuo loco. ¶ Signa quoq; dicūtur ſculpturæ ſive fuſilia ad effigiem animalium fabricata. [ϗϫϫϫϫϫϫϫϫ. Gall. Ymages, ſemblances. Ital. Imagini. Ger. Gegoſſene bilder. Hiſp. Imagenes. Pol. Obrazy. Vng. Kepek. Ang. Images.] Quæ ædium tabulæ, opera picta. Vnde ſigna & tabulas dicimus pro celatis operibus atq; pictis. Siquidem in tabulis antiqui pingebant, nō in parietibus. Tabulæ igitur pictura: ſunt ſigna verò ſtatuæ. Vnde apud Salluſtium: Signa & tabulas picturas, vasa cælata mirari, ea privatim & publicè rapere: de ſuis ſpoliare. Cic. 3. in Verr. Dicum venit, ubi ex fano Apollinis religioſiſſimo nobiliſſima ſtatua ſignum pulchertima atq; antiquissima, ea ejus ornamentum tuā haverat cupidine curavit. ¶ Pocula aſpera ſignis, quæ etiam diecbantur ſigillata: id eſt, ſignis decorata & ornata, qui mos fuit apud antiquos. Virg. 9. Aen. Puna dabo argento perfecta atq; aſpera ſignis Pocula, devicta genitor quę cepit Arisba. ¶ Signū etiam dicitur quod quid cōſignamus, vel obſignamus & notamus: quod ſigillū dicitur. [ϗϫϫϫ. Gall. Seel, ſeellement. Ital. Sigillo. Ger. Ein ſigel. Hiſp. Sello. Pol. Pieczęć. Vng. Pecſet. Ang. A ſeale.] Cicero, pro Quintio: Tabulæ maximè nobilium hominū ſignis cōſignantur. ¶ Dicitur & ſignā id quod pro tabernis ſuſpendi ſolet. Quint. lib. 6 cap. 4. Tabernę aut etiam circa ferū ad ſpectum ſignorum gratia poſitum. ¶ Signum etiam dicitur miraculū, prodigium, oſtentum vel augurium, & tanquam omen boni alicujus aut malive prænuntium. Cic. lib. 1. de Divin. Ennius ejus repente cōſedit, nec eam rem habuit religioni, objecto ſigno ut periti videbantur, ne commoveret prælium.

Sigillum, li, n. t. diminutivum eſt à ſignū. Parvum ſignū, parva ſtatua. [ϗϫϫϫϫϫϫϫϫ. Gall. Signet, marque, cachet, ſeau de quoy on ſcelle. Ital. Sigillo, ſuggello. Ger. Ein ſigel oder pitſchet. Hiſp. Coſilla ó ſortija para ſellar. Pol.

Pol. Pieczęć, pieczęcie. Vng. Segyerüsz, segyel. Ang. A seale or seales, a signe, a signet, a seall.] Cicero Ver. Appellat patellam in qua erat typus signi regij. ¶ Aliquando ponitur pro parva imagunecula qua literas obsignamus. Idem 1. Acad. Sin ejus modi cera ex qua signa abstrahuntur, non restiterit.

Sigillatus, a, um, participium. Obsignatus. [חתום chatuum, חתם chatham. σφραγισθείς. Gall. Marqué, cacheté. Ital. Sigillato, bollato. Ger. Besiglet. Hisp. Sellado. Pol. Zapieczętowany. Vng. Segyerüsztetett. Ang. Sealed, marked.] ut Literæ sigillatæ. ¶ Aliquando est nobilis, & significat figuris ornatus. Cic. 2. Ver. Habet me Cyphos sigillatos ad præconem adfixos.

Sigillo, as, ad. p. Signum imprimo, sigillum alicui rei appono. [חתם chatham. σφραγίζω. Gall. Marquer, cacheter, mettre & former. Ital. Segillare, bollare. Ger. Besiglen. Hisp. Sellar con sello. Pol. Pieczętuię. Vng. Segyerlem. Ang. To seale, to print a mark, or a thing.] Hinc Sigillatæ dicuntur literæ: id est, clausæ & annulo impressæ. Propter quod veteres sigillare simpliciter pro claudere usurpabant. Victor. Caninia lex nimis impia est. Ne liceat patribus familiæ sigillent oculos.

Sigillaculum, n. t. Signum impressum. [σφράγισμα. Polon. Zatk, zatka. Vngar. Segyerüsztetés. Ang. A seale.] Vipian. D. lib. 16. tit. 4. l. 1. Si pecunia taculo signato deposita fit, si cetera signacula integra sint, vel ab his quibus eorum signacula remota sunt.

Sigillatè, adverbium, Significanter. [σφραγιστῶς. Vng. Tulaydon képpen.] Macrob. lib. 6. cap. 7. Quæ a veteribus, qui propriè & significatè loquuntur.

Sigillaris, adjectivum a sigillis deductum. [σφραγιστικός. Gall. De cachet, de marque & signe. Ital. De sigilli. Ger. Der bedeutet. Hispan. De sello ó sirue. Polon. Pieczętny. Vng. Pecsétnek valo. Ang. Of a marke or seale.] ut Ars sigillaris, σφραγιστική. Sigillaria operis id est, parva signa sive imagunculæ ex metallo confecta σφραγίσματα.

Signifer, ri, m. Qui signa fert hoc est, vexillifer. [σημαιοφόρος. σημειοφόρος. Gall. Porte enseigne, qui porte marque ou signe. Ital. Porta segno, bandiere, stendardo, insegna, alfiere. Germ. Ein Fendrichfürer das Fenlin oder Zeichen treget. Hispan. Cosa que tiene insignia, alferez. Pol. Chorąży, chorągiew. Vng. Zaszlótartó. Ang. A standerd bearer.] Pol. Rzeczpospolita. Vng. Keresztyénség. Ang. A Christendom.] Cic. 4. Ver. Si in eius exercitu signifer, qui Idumæ de Divin. Quo tempore quum signifer primi hastati signum non posset movere, &c. Ovid. 5 Fastor. Romana quæ signifer hasta fuit

etiam id aliud pigmentum quod cæruleum à colore dicitur. Vide Plin. lib. 34. cap. 12. Antonius in Monosyl. Sicue peregrini vox nomini, aut Latio fit.

Silaceus color, Lutreus ex sile cõpositus. Vide Plin. lib. 37. c. 7.

Silarum antiqui (inquit Festus) dicebant, quod nunc panicum dicimus, cõ quòd tum primùm vinum sili herba condiram absorbebant.

Silatis, ut nonnulli legunt apud Plin. lib. 26. cap. 8. Herba est in perennibus & glareosis rivis nata, cui apii simillimum folium. Hermolaus tamẽ in castigationibus Plinianis exemplaria corrupta asserit, contendítque laver esse legendum: fumóq; laver pro ea herba quam vulgus Smyrnium vocat.

Silis, Herba quam alio nomine tefelim, circi vocant. [Pol. smeel ruyty.] Cujus vel radice, vel semine vinum condiebant, quod ante meridiem sumeremus erat. Propterea Silatum antiqui dixere, quod nunc potatorium dicimus. Fest. Diuscorid. lib. 3. cap. 58.

Silẽo, es, ui, n. ſ Taceo, conticeo: [דמם dum דמה damah חשה chasháh חרש charásh שקם shakat. Gall. Se taire, ne dire mot, se remettre en. Ital. Tacere. Germ. Schweigen. Belg. Stilswijgen. Hisp. Callar. Pol. Milczy. Vng. Hallgatok. Ang. To keep silence, to be still.] quamvis hæc interdùm de rebus etiam serviat, ut Silere dicatur, qui nondum cœpit loqui: facere, qui jam cœpit. Quæ differentia si vera est, felicissimè quidem dixere facientem verbum esse, tacentem quæ silenti nota est: eumque in aulis, scholis, curiis publicisque conventibus dominari solitum, ubi tacitam quasi sibilando pronunciant. Cornel. Fronto, Servio etiam sembat cõtrarium. Tacet, inquit, qui nec loqui quidem cœpit. Silet verò cujus oratio comprimitur ab ipsa significatione. S. longiùs à quando ac tempore. Cicero Attico lib. 2: Haec cognoscebris. Frequentius ablativo cum præpositione de. Cicero sexta Verrina: Me non solùm de vetustis monumentis scire oportebat, sed etiam latari. P. Africani triumphi esse totius mortui, ut ejus honore, &c. Passivum habet Plin. lib. 22. cap. 1: Nullum silentur rerum naturæ opus. Idem lib. 16. cap. 22: Idque arcanum est Græcis autoribus proditum, apud nos postea silens. Silent Musæ Varronis, dixit Cic. 4 Acad. si est Varro nihil locutus, nihil edit.

Silens, participium [חשה chasháh שקם shakat] Quietus, tacitus. Gall. Qui se tait, qui est à repos. Ital. Che tace. Ger. Stillschweigend. Hisp. Que calla. Polon. Milczący. Vng. Hallgato, csendes. Angl. That is still and keepeth silence.] Quod aliquando fit nomen ex participio. Vade Silens cœlo pro tempore sereno & tranquillo. Plin. lib. 18. cap. 25: Alia sunt illa quæ Sidere cœlo serenisque noctibus fiunt, nullo sentiente nisi quum facta sunt. ¶ Silens flos, qui nõ amplius crescit & quãdoque do declinat. ¶ Silens luna dicitur quando ei conjunctio ejus cum sole, quod contingit ipso die novilunii. Plin. libr. 16. cap. 29: Iidem verò conveniunt utilissimè in coitu ejus diem, quem diem alii interlucium alii silentis lunæ appellant. Col. lib. 2. cap. 10: Si leve luna fabam vel hirsutæ ante lucem ¶ Silentes sereni, silentes vinetiã est, nõdum germinantes. Col. lib. 11. cap. 2. Sarculi quoq; silentes ad istiusmodi usus præsertim utiliter quæque leguntur. Col. lib. 4. cap. 29: Fossor proinde ad hunc silentium vineis inducendus est: id est, priusquam germinabus. ¶ Silentes pro mortuis. Ovid. 5. Fast. Mos etiam Lemures animas dixêre silentum: id est, mortuorum. Virg. lib. 6. Aen. Quæsitor Minos urnam movet: ille silentum Conciliumq; vocat, vitasq; & crimina discit.

Silentium, ii, n. d. Taciturnitas. [דמם dumamah חרש chéresh שקם shekatsyah. Gall. Silence, taciturnité. Ital. Silenzio, il tacere, tacimento. Germ. Stillschweigung. Belg. Stilswijginge. Hisp. Silencio, cõsa de callar. Pol. Milczenie, spokoyność. Vng. Hallgatas, csendesség. Ang. silence.] Plin. lib. 10. cap. 69: Silentium in mari piscantibus ostrea. ¶ Silentium agere de re aliqua, est illam tacere. Quintil. lib. 10. cap. 1: Quippe cum Tullius noster illius vetustissimi de Romanis tantum Oratoribus loquatur, & tamen de omnibus ætatis suæ, quibuscum conversabatur, exceptis Cæsare atque Marcello, silentium egerit: quis erit modus & illos qui postea fuerunt, & Græcos omnes, & Philosophos, & Poetas persequi velim? ¶ Silentium est de aliqua re id est, de re illa nihil dicitur. Cic. 4 Acad. lib. 5: De Partho silentium est: sed tamen concisos equites nostros à barbaris nuntiabant: ii, qui veniebant. Silentio aliquid ferre, est dissimulare, & de re illa nihil loqui. ¶ Descendere in silentium, incipere taciturnum esse. Quintil. libr. 10. cap. 1: Accidit etiam ingeniis adolescentibus frequenter, ut labore consumantur, & in silentium omnisque descendant nimia bene dicendi cupiditate. ¶ Silentium dicimus in auspiciis, quod omni vitio caret, ut ait Cic. lib. 2. de Divin. ¶ Silentium noctis, pro intempesta nocte positum, quam alii conticinium, aut conticinium vocant. Liv. 5. ab Vrb. Augustæ ædem Vestæ vocem nostris silentio audisse canorem humanæ.

Silentiarii, ũ. c. [Pol. Swerbary.] Dicti sunt, quorum ministerio Imperator utebatur ad ea, quæ ad quietem palatii pertinebant. Accurtius Silentianos dicit putat, quos vulgò Servientes appellamus. Sic enim ait Iustinianus C. de Silentiariis: Viros clarissimos sacri nostri palatii silentiarios circa latus nostrum militantes, de tutelis & curationibus excusari sanximus. Procopius lib. 2. belli Pers. Romani, inquit, ad ea quæ quietem sunt in palatio, ministrum silentiarium vocant.

Sileo, ui, n. 1. Tacitus, seu quietus fio. [דמם dum דמה damah חשה chashah חרש charash שקם shakat. Gall. se taire, se dissimuler, se remettre. Ital. Tacere, acquetarsi. Ger. Still vor ihm werden. Hisp. Callar. Pol. Zamilczam. Vngar. Hallgatok, belgyenek. Ang. To be still or to keep silence.] Terent. in Adelph. Quid ego nunc agam, nisi dum hæc fiant, silescult turasse, interea anguium aliquem abeam, atque edormiscam hoc vilis? Virgil. 10. Aen. Tum pater omnipotens rerum cui summa potestas, infit eo dicente, deûm domus alta silescit: Et tremefacta solo tellus: silet arduus æther. Furor cœli silescit. Catul. Epigr. 43.

Silex, icis, m. 1. Lapis durus, ex quo ignis excuti solet unde & nomen habet, quòd ignis ex eo saliat: vel quòd silentem intra se ignem habeat, qui attritu aut percussu exsiliat. [שלמה shalamah. sursum. Gall. Vn caillou, pierre à fusil. Ital. Pietra, pietra focaia. Ger. Ein stein. Hisp. El pedernal, ò piedra dura. Polon. Krzemien. Vng. Kova. Ang. A flint stone.] Virg. 1. Aen. At primùm silicis scintillam excudit Achates, Suscepitque ignem foliis. Idem 1. Georg. Et silicis venis abstrusum excudere ignem. Ovid. 7. Metam. Aut ubi torrenda silices fornace soluti, &c. ¶ Accipitur nonnunquam lapidis silicis appellatio, ut etiam de petris & gemmarum dicatur. Plin. lib. 36. cap. 18: Idem Varro Lanuvinum silicem serra secari tradit. Virg. lib. 8. Aen. Stabat acuta silex, præcisis undique saxis. ¶ Est autem hoc nomen tàm multæ quàm fœm. gen. Lucret. libr. 1: Unde queant validi silices ferrumque creari. Virgil. 1. Eclog. Spem gregis, ah, silice in nuda conjnica reliquit. ¶ Lapidem silicem manu tenebant fœderi ferientes, atq; precabantur: Si ciens fallo, qui me dejicit, salva urbe, arceque, is me ejiciat, ut hunc ego lapidem.

Silicesco, is, ui, inc. Quod ex silice. [שלמה shalamah. Gall. Se petrifier, se pierre à fusil. Ital. Diventa sasso. Germ. Rüstungin; wie ein stein wird. Hisp. De pedernal. Pol. Krzemieniec. Vng. Kovaczkà leszek. Ang. Of flint.] Cato cap. 156: Infodi lapides silicesco ne eorum semina fiant, &c.

Silicernium, ii, n. c. Varie exponi solet. Scribit Nonius esse funebre convivium: quod feminis exhibebatur. Festus docet esse farinæ genus, quo familia in lustro à fœtu purgatur: quia cujus nomine in funebatur cæteris, is jam silentium cerneret. Cælius: Credidit quidam silicernium eius esse futurum. Donatus inquit silicernium, quæ infertur diis manibus, vel quòd eam silences cernant umbræ: id est, umbræ possideant: vel quòd qui hæc inferunt, cernunt, neque degustent. Nam de iis quæ libantur inferis, quisquis edent, aut abierit, funestatur. Hinc Terentius in Adelph. appellat senem silicernium, qui jam jam silentibus cernendus sit. Alii silicernium nomen fictum à Terentio existimant pro iis, quòd in civitate silices spectet. Ab hoc convivio abeuntes, veluti se ampliùs non visuri, mœrebant. Varro: Funus exequi, latè ad sepulcrum à loco more silicernium confecimus. Id est, convivium, in quo prandi discedentes dicimus aliis alii, Vale. Silicernium ergo Terentius senem vocat, acceptum id est, dignum vel ad silicernii fini, vel qui ad silicernii vocetur, manducandum.

Silicia, sive Siricula. [שלמה. German. Zeugetcum. Pol. Rzeczenska.] Dioscorid. Herba quæ alio nomine ficoum Græcũ, à Theophrasto buceras vocatur, ab aliis argocras nuncupatur. Vide Plin. lib. 24. cap. 19.

Siligo, inis, f. c. Frumenti species est, cujus Galliæ olim ariosæ dicebatur, ex qua laudatissimus conficitur panis. [שלמה shamgo. Gall. Certaine espece de froment. Ital. Frumento bianco, minuto, in che non è spiga. Ger. Rodenkorn. Weinenkorn. Hisp. Trigo candial. Polon. Pszenica. Vng. Rai. Ang. A kind of small red wheat.] Plin. lib. 18. cap. 10: Siligo nusquam matutior gignitur: nec ulla segetum minus distationem patitur, propter teneritatem eis quæ maturuere, protinus granum dimittentibus: sed minùs quàm cætera fumẽta in stipula perichitatur, quòniam semper habet rebiam spicam, nec rotem continet qui subiginem facit. Idem lib. 18. cap. 8:

cap. 8: Et siligine laudatissimus panis, pistrinarisq; opera laudatissima, præcellit in Italia. Colum. lib. 2. Omne tericum solo uliginoso post festum aratione convertitur in siliginē. Plin. eodem lib. cap. 8: siliginē propriè dixerim tritici delicatissimi candorem, & sine ponderis, cōcoctionis humidis tribus, quales Italiæ sunt, & Galliæ comatæ, Sed & trans Alpes in Allobrogū tantum, Arvernosq; agro pertinacia ejus, vero paribus biennio in tritici transit. Ex his omnibus satis constat siliginem a tritico genus esse, quod jam ad exportationes hujus in aliam speciem degenerave, minus quidem procerum ad nutriendum, cæterum gustui non injucundum.

Siliginācius, a, um. Quod est ex siligine: ut panis siligineus. Cato. Gal. *Fait de fourment ou blanc.* Ital. *Fatto di tale formento.* Ger. Das aus Roden oder Weitzen gemacht. Hisp. *Hecho de aquel trigo, candial, o flor de harina.* Pol. *Rżany.* Vng. *Szölsö rafa, fehēr.* Ang. *Made of fine wheate.*] quem Sentex commendat his verbis: *Panem, inquit, Expecta, bonus Est, & jam illum tenerum tibi & siligineum fames edet.*

Siligināria, æ, m. f. Siliginis vēditor vel distributor. [Σεμιδαλοπώλης. Gall. *Vendeur de fourment blanc.* Ital. *Venditore, o venditrice.* Ger. Ein Korn verkeuffer, oder Korn Hisp. *Vendedor de aquel trigo candial.* Pol. *Pszenicznik, tego.* Vng. *Szölö arrus.* Ang. *That selleth fine wheate.*]

Siliqua, pen. cor. f. p. Folliculus, seu integumentum, cui grana legumin ū includuntur, & ligatā legumen cum est. Fasc. [ξύλον κεράτιον, κεράτιον. Gall. *L'escorce de feues, pois & semblables.* Ital. *Legno, cuoio, o scorza.* Ger. Die schal an der bōlen die bonen vnd gemüs wachsen. Bel. *Schille.* Hisp. *Cascara de qualquiera legumbre.* Pol. *Otrocki, cuska, szyia.* Vng. *Veszemeny maghoz kötöttetik.* Ang. *The huske or cadde of beanes, peason or such like.*] Virg. lib. 1. Georgicōn: Grandior et fœtus si quis fallacibus esto. Plin. lib. 18. de fabis loquens sic: Nam & quæ caulesq; grandiores sunt pabulo pecoris. ¶ Item siliqua, κεράμιον. Eve lo qua Græca fructus est arboris, quā Galeno κερατωνία appellatur, siliquis rectis falcatis: humani digiti longitudine, usq; pedalibus, & obscœnis cibis expetitis, quem lenē propter amaritudinem negligatur. Vide Plin. lib. 15. cap. 24. Horat. 2. Epist. 1: vivit siliquis, & pane secundo. Colum. lib. 5. cap. 19: Sil. qua Græcam, quā quicā cerationa vocant, & perniciosam eorum in pecore usum ferunt. ¶ Est & alia arbor, siliqua dicta, in Syria nascens, quā loner ceratonem appellant, omnino diversa a siliqua Græca, de qua vide Plin. lib. 13. cap. 8. ¶ Siliqua quoq; minimi ponderis apud Romanos nomen, quod & à Græcis Cerationis appellatur, scrupuli sextam partem, drachmę verò decimam octavam continens. Sex itaq; siliquæ conficiunt scrupulū. Scrupula autem tria, sive octodecim siliquæ, expleant drachmam. Sextula autem sexta pars unciæ est, unde & nomen habet continetq; scrupula III, sive siliquas XXIIII. Continet itaq; sextula drachmam unam, & tertiam ejus partem. Drachma Græcorum nomē est, Latineq; vocabulo Denarius dicitur, ut Budæus non uno loco prodidit: quamvis Agricola hoc putet interesse inter denarium & drachmam, ut ceptum denarii octo drachmas, sive uncium explent. Supra sextulam, semunciam legimus, dimidium unciæ continentem. Uncia ab uno denominatur, quòd ex duodecim earum est pars alia, & ex octo drachmis conficiebatur, ut putavit Budæus: quamvis supra ostendimus, Agricola ex septē denariis, qui octo drachmis respondeant, unciam cōstare affirmet. Unciæ duæ, Sextans, quasi sexta pars alia, nuncupatur. ἑξαγίον. Quadrans, quarta pars: Triens, tertia pars: Semis, unciæ sex, quasi semilanx: Septunx, unciæ septem: Bes, unciæ octo: Dodrans, unciæ novem: Dextans, unciæ decem: Deunx, unciæ undecim, Ideas, ex duodecim untiis constans, quæ & libra dicitur: minimq; est quām mina Attica quatuor drachmis. Habet enim Romana libra nonaginta sex non amplius drachmas, quum Attica mina ex centū drachmis conflet, ex duobus asibus cōstitit. Dupondius dictus quòd is duorum pondo. Ultra dupondium est sestertius, qui ex duabus libris & semisse cōstat, quasi semitertius, de quo videbimus loco. Quod enim debebat ex duobus asibus, & tertio semisse, *Sestertium* veteres vocaverunt. Supra Sestertiū, tres asses, & octo asses. Octussis quoq; ac nonussis, decussisq; repertus, octo, novē, ac decē asses. Decussem verò denarium a decem asibus nominavere. A duobus deinde decussibus, vicessis: id est, viginti asses. A tribus, tricessis, triginta asses. A centū, centussis, centum asses: qui etiam brevis ex ære numi. Supra centussem majus æris vocabulum non habemus.

Siliquo, ās, Siliquas facio: hoc est, siliquis vegetor, quod de leguminibus siliquis rectis dicitur. [Αὐξάνεσθαι. Gall. *Venir en cosse, ou en gousse.* Ital. *Far legno o scorza.* Ger. Schōten oder schalen gewinnen. Hisp. *Echar cascara le legumbres.* Pol. *Lubienie strączkami.* Vng. *Tekeszedem.* Ang. *To grow or to bud in cadde or cadde.*] Plin. lib. 17. cap. 9: inter omnes ante constat, nihil esse umbras supini segeti, priusquām siliquetur aratro vel bidentibus vulsa. Idem lib. 18. cap. 9: Siliquātur verò omnia diversis diebus, & una primum parte paulatim flore tubente.

Silíquastrum, i. n. f. Herba hortensis, quæ alio nomine *malcolmæ* nominatur, cujus meminit Plin. lib. 19. cap. 12. [Gall. *Herbe de cog, ou de la passerette.* Ital. *Herba di gado.* Ger. *Hopfen oder Erbsen kraut. Spanrauch von stunt.* Hisp. *Pimpinela, o yerua de Oglama.*]

Sillographus, σιλλογράφος, Scriptor qualis fuit Timon ille Phliasius, qui totus quadam convitiorū, & irrisionis plenum, quem in Philosophos edidit, Silon inscripsit quo nomine Græci maledicas, & irritiones intelligunt.

Silo, ōnis. Qui præ omnibus habet superciliū, à Sileno, qui hirsutis supercilijs fuisse traditur. [Σειληνός. Gall. *Sileno, qui a le nez camus & contrefait.* Ital. *Silenio, o persona ridicola.* Ger. Der grosse ungebrauen hut, oder ein alter gebogener nas. Hisp. *Hombre de nariz grande.* Pol. *Trefnik, człowiek wielkiego nosa, albo nos ku gorze nalepiony.* Vng. *Nemes, kinek nagy szemöldökei.* Ang. *He that hath a camoised or flatte nose, crooked eyebrowes, or shaggy haires.*] Autor Nonius, citans locum Varronis, ex Satyra, cui titulum fecit, *Psaltes sive Silo*, Nōnne omnia scribi esse grandibus supercilijs tilonem quadratum? Plin. tamen lib. 11. cap. 37. non obscurē innuit silones dictos fuisse homines resupino naso. Altior (inquit) hominī tantūm, quem novit mores suboles irrisui divavēre, natus. Non alia animalium nares eminent. Avibus, serpentibus, piscibus foramina tantūm sola facta, sine naribus. Ethine cognomina Simonum, & Ianum. Hæc Plinius.

Silpicidn, σιλφιον, Idem quod laserpitium, cujus succum laser appellari supra suo loco admonuimus. Vide Plin. lib. 19. cap. 3. & lib. 22. cap. 23.

Silurus, pen. prod. Pisciculi genus. Ger. Ein grosser fisch, den etlich für ein Meerfisch oder ein Gotts huhn.] Credimus Theodoro piscem prægrandem, flaviatilis parcis squamarum præcipua tamen magnitudine in Nilo & Gange, cæno pradulci, nullis ossiculis aut potius spinis: rostro autem caudaq; delphino similem. Paulus Iovius in eo libello, quem de piscibus Romanis conscripsit, eum conjicit esse, quem hodie *Storionem* vocamus.

Silus, [שׂוּמְלָה *clamis.* Ger. Ein stumpffe. Pol. *Krzywonos.*] Nasum habens introrsum versus adunctum. Varie pisces quoq; à similitudine, sibi appellationes sunt. Cic. de Nat. deor. Equos Silos, Flaccos, Frontones, Capitones, &c.

Simbella, æ, Quasi semi bella hoc est, dimidia libella. Est præterea Simbella, instrumentū parvum quo singuli numi ponderantur. Spont.

Simiæ, & Simi, Hominū figuris proxima animalia, quæ cæteris carent, & in Lybia nascuntur: dicta quòd simæ sint, id est, nasibus depressis: vel quasi mimæ: hoc est, imitatrices. [קוֹף *Simia* קוֹפִים *simiæ.* Gal. *Singe, guenon.* Ital. *Simia, bertuccia.* Ger. Affen. Hisp. *Mona, o mona.* Pol. *Kaykolandr, małpa.* Vng. *Majom.* Ang. *Ape.*] Martialis lib. 14: Callidus emissas eludere simius hastas. Vide Plin. lib. 8. cap. 54. ¶ Simia pertinaciam dicitur, qui ridiculè & stultè aliorum imitatur. Plin. Epist. 5: In quo studium insectatur, atq; etiam Stoicorum simiam appellat.

Simiō, ās, Diminutivum. Quo utenq; abusum invenimus. [Σκώπτειν. Gall. *Singer, singerner.* Ital. *Burlare, farsela.* Ger. Ein affen, Hisp. *Burlarse, mofar, o mofa.* Pol. *Kaykolandzić.* Vng. *Majomkodni.* Ang. *To play the ape, he that counterfeiteth, imitateth, or mocketh.*] Cic. ad Mar. lib. 7: Hic simulatus animi candor me, in quem invectus est, delegerat.

Simila, æ, pen. cor. f. p. Medulla farinæ tritico: hoc est ea pars quæ media est inter pollinē & secundariū, perfectissima nutrendi vim habens. [Σεμίδαλις. Gall. *La pure fleur de froment, la fleur de farine, semoule.* Ital. *Amido, semola, pura farina di formento.* Ger. Semmel. Hispan. *Es die gröbste art des gantzen vnd reinen mehls.* Hisp. *Semola es el trigo.* Pol. *Smiałe mąkę.* Vng. *Szölö liszek kiválasztatik, az szitából ki rostáltatik.* Ang. *Fine flours of wheate.*] Sunt enim molitæ farinæ partes quatuor, pollen, limica, secundaria, & furfures. Eadem & limigo dicitur. Plin. lib. 18. cap. 10. Similago ex tritico facta laudatissima. Ex Africo jussit esse modius redire semodios, & pollinis sextarios quinq; ita enim appellatur primus, quod flore in tligine. Præterea secundarii sextarios quatuor, hujusmodi, tantūdem. Mart. lib. 13: Nec dantes poteris similæ mutuare necuriæ.

Simillago, pen. prod. Simila. [Pol. *Smiała czystego.*] Plin. lib. 18. cap. 10. Similā ex tritico fit laudatissima.

Simillimē, adject. ut simbigineus panis, *secundarius, furfuraceus.* Gall. *Pain de moyen de farine.* Ital. *Pan di seconda farina.* Ger. Aus semmelmehl. Hisp. *Pan de flor de harina.* Pol. *Z pszenicznej mąki wyborney.* Vng. *Lisztes, finom.* Ang. *Bread of fine flours.*] Senec. Epist. 119.

Similis, le, om. t. Secundūm, par. [דָּמוּת *similitudo* מְשׁוּחָה *similitudo.* Gall. *Semblable, pareil, resemblant.* Ital. *Simile, ugual, ghuale.* Ger. Gleich, gleichförmig. Bel. *Gliche.* Hisp. *Esso semejante.* Pol. *Podobny.* Vng. *Hasonlatos, egyenes.* Ang. *Like.*]

Contribuitur, indifferenter cum genitivo aut dativo. Solet tamen ita distingui, ut quoties ad mores vel doctrinæ, vel hujusmodi rationem refertur, genitivo jungeretur. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 2. Similes ejus morum Mille die versus deripi potest. Trebatius Ciceronis Veratquorum similes in hoc genere valetudinis esse. ¶ Quando verò vel in forma vel in ætate, vel in fortunis, aut aliis hujusmodi rebus similitudo est, cum dativo. Virgil. libro 1. Æneid. O dilecte Deo similis. Plinius. Effigie ac lineamentis corporis patri similis. Sed confunditur apud auctores hæc differentia: namutrumq; indifferenter reperitur. Cic. Ver. 4: Si aliqua in re Verri similis fuero. Idem lib. 5 de Fin. Non video cur non potuerit patri similis esse filius. Liv. lib. 1. ab Vrb. Fratri similior quam patri. Quibus in locis de moribus, non de figura fermo est. ¶ Hunc Similior & Similimus. Cic. pro M. Marcello: Hæc qui facit, non ego cum summo viro comparo, sed similimum Deo judico. Plaut. Aulular. Ille nullier quæ tuas aut capit similimus. Virgil. 8. Æneid. pressitq; jacentem Dulcis & alta quies, placidæq; simillima morti. Ovid. lib. 4. Metamor. Violæq; simillima vera Flos fuit. 1. Phi. lib. 12. cap. 17: Mastichetertia in Ponto brumalis similior.

Similiter, Adverb. Aequaliter pariter. [כֵּן כְּמוֹ gheem chen ke-mo. Gall. Semblablement. Ital. Similmente. Ger. Gleichermassen. Hisp. Semejantemente. Pol. Podobnie, rownie. Vng. Hasonlofeppen, akeppen. Ang. Likewise, after the same fashion.] ad Herennium lib. 4: Similiter eadem exornatio dicitur, &c. Similiter è superlativum. Cic. 2 Tusc. Similiter animus intentione sua deplilitprisum omnem ponderatum remissione autem se urgetur, ut tenere queat excellere. Idem pro Lege Agrar. Hic tamen excipit Pompeium similiter, ut mihi videtur, atq; in illa lege, qua peregrini Roma eiciuntur, Glauccippus excipitur. ¶ Similis, & similiter eum nonnunquam in prima orationis parte ponuntur, pro ita, frequenter in secunda Vt, vel Ac, aut Atque pro Vt. Colum. lib. 5: Cætera similiter ratione atq; in arbusto Italico administrantur. Livius: Similem pavorem, inde, fugamq; fere, ac bello Gallico fuerat. Cic. de Senect. Similes sunt ut is qui gubernatorem in navigando agere sibi dicat. Idem de Nat. deor. Similiter suis actis meseges, &c. Idem Philip. 2: Neque verò illum similiter atq; ipse eram, commotum esse vidi. Idem de Offic. Similiter eos facere, qui inter se contenderent, uter Rempublicam administraret, ut remum inter se contrahant, quis eorum potissimum gubernaret. ¶ Similes inter se sunt, libri inter se similes. Cic. pro Cluent. Homines inter se simi. forma, cum moribus similes.

Similitudo, inis, f. c. Aequalitas. [דְּמוּת דְּמִיוֹן dehmuth, dehmion. Gall. Similitude, ressemblance. Ital. Similitudine, imagine, forma. Ger. Gleichheit, Gleichnuss. Bel. Gheliickenis, ghelijckenisse. Hisp. Semejança, imagen. Pol. Podobieństwo. Vng. Hasonlosag. Ang. Likeness.] Cic. lib. 1. Offic. Nihil autem amabilius, nec copulatius, quam morum similitudo honorum: in quibus enim eadem studia sunt, eadem voluntates in his, utriusq; quisq; altero delectetur, ac sepiò. Liv. lib. 5. bel. Pun. Graecibus fraudem & fermoni, & rei habelle ratus, ac similitudine veri captus, cum lidonibus ac turma equitum è castris profectus, duce hospite in insidias præcipitatus. Tuscorum artium est Dissimilitudo. Cicer. in Lælio: Dispares mores, disparia studia sequuntur: quorum dissimilitudo dissociat amicitias.

Similitus, atis, f. Antiquitus in usu erat pro Similitudine. [דְּמוּת dehmuth. דִּמְיוֹן dimjon. חֹק chook. aquitas.] Cato apud Nonium, vide quid ferat nomen similitas.

Simulo, las. Refero, repræsento: exigoq; accusativum. [דָּמָה dahmah. Gall. Ressembler. Ital. Semigliare. Ger. Gleich sein. Bel. Ghelijcken. Hisp. Semejar. Pol. Podobam, udawam. Vng. Akarom nec valamit. Ang. To resemble, to counterfeit.] Mart. Qui fuit ex vitis, fuit est quæ cornua Lunæ. ¶ Hinc componitur assimilo, de quo suprà suo loco.

Simultas. Antiquitus utebantur pro simul: quod & Nonius annotavit. [יַחַד yachadh. zuge. Gall. Ensemble. Ital. Insieme. Ger. Miteinander, eine mahle. Hisp. Juntamente. Pol. Spolem. Vng. Egyszersmind. Ang. Together.] Plaut. in Mercat. Ita res simultas res agenda sunt. Idem in Amph. Non ego cum vino simitus cubi imperium tuum.

Simeon, is. [שִׁמְעוֹן shimeon, shimeen. Pol. Szimeon. Ang. Hearing.] Hebræorum quidam nec ei sunt, qui nates habent prælas.

Simoniacus, vulgò dicunt à Simone Mago, quam Latini ambitum vocant, quum quis Ecclesiasticas functiones, quæ merè Dei dona sunt, pecunia mercatur.

Simplex, cis, am. c. cui opponitur Callidus. Philosophis propriè appellatur quod nullo modo compositum est: quemadmodum elementa quatuor, quæ in alia in rationem cœtus amoris, sunt simplicia. [פָּשׁוּט. Gal. Simple pur, simple, qui n'est point double. Ital. Semplice, sincero, puro. Ger. Einfeltig, Schlecht, auf viel dingen gesinnet, gerichtet, einfach. Bel. Eenvoudich, slecht. Hisp. Cosa simple & doble. Pol. Niepodzielny, niezłożony. Vng. Egyes, mathematicum. Ang. Single, simple.] ¶ Aliquando tamen in simplicibus discernendis à compositis, finitum non rationem judicem adhibemus. Et ita partes corporis, partes similares: item plantas omnes Simplices dicimus, propterea quòd sensus in iis compositionem nullam possit deprehendere. ¶ Argumentum simplex, quod in plures partes non est divisum. Terent. Pro. ag. Heaut. Duplex quæ ex argumento facta est simplici. ¶ Aliquando ponitur pro vero, & sincero, sicut oratio, duplex pro falso & vafro. [כָּפוּל. כָּפוּל. כָּפוּל. Pol. szczery, niekłamliwy. Vng. Egyenges.] Marius Cic. lib. 11. Tuum nostro magnas ago gratias, quòd tuum erga me animum simplicem, atque amicum aperuit. Horat. Excusat duplicis permanet. Vivisci. ¶ Simplex homo, purus, apertus, nihil tectum, nihil simulatum habens. Cic. 4. Acad. Cum simplici homine simpliciter agerem, nec magnopere contenderem. Anni simplicitas est, rudes, & dali nondum capaces, cujusmodi sunt in pueritia, aut prima adolescentia, in quibus etiam simplex toga, & pura, quæ præxta dicebatur, sumi solebat. Mart. lib. 10. Tu mihi simplicibus Manis dilectus ab annis, Et prætexta cultus amicitia. ¶ Simplex cibus, Purus, nō affectatus, aut aliquo condimento corruptus, vel compositus. Plin. lib. 11. cap. 53: Hominibus utilissimus simplex. Condimentum orationis simplex, Quint. libro 6. capite 1.

Simplicitas, Gratis, &c. [פְּשִׁיטוּת. Pol. szczerość, prostota. Vng. Egyenesség.] Sententia de ira: Simplicissimum omnium habenda ratio est.

Simplicitas, atis, f. c. [פְּשִׁיטוּת. perfection, perfectness, goodness. Gall. Simplicité, franchise. Ital. Semplicità. Ger. Einfeltigkeit, aufrichtigkeit. Hisp. Simplicidad. Pol. szczerość. Vng. Egyenesség, igazmondás. Ang. simplicity, plainness, singleness.] Martial. lib. 10: Vitæ quæ faciunt beatiorem, Jucundissime Martialis hæc sunt: Res non parta labore, sed relicta: Non ingratus ager, focus perennis. Prudens simplicitas, pares amici. Ovid. 3. de Arte: Simplicitas rudis ante fuit: nunc aurea Roma est, Et magnas domiti possidet orbis opes. Quint. lib. 5. cap. 9. In paucis atque humilibus accusator simplicitate gloriari potest.

Simpliciter, adverbium, Parè, aperté. [פָּשׁוּט. Gall. Simplement, rondement, franchement, à la bonne foy. Ital. Semplicemente, semplicemente. Ger. Einfeltiglich, schlechtlich, rund herauß. Hisp. Simplemente, simplicissimamente. Pol. Szczerze, ochmerzyście. Vng. Tiszta, valoson. Ang. Plainly, singly.] Plin. Epist. 9: Ait cè, & simpliciter reprehendi rem. ¶ Simpliciter ornare, est imprudenter abstinere delectus. Plin. lib. 8. cap. 2: Elephas homine obedientior fortitudine, & simpliciter observantior, clementia, placidusq; etiam ad monitore viam tradit. Quint. lib. 2. cap. 12: Præterea secundum aliam ætatis illius facultatem, velut simplicium discentes sequuntur.

Simplicitèr, Pol. [Pol. szczerze. Vng. Igazsággyal, egyenesen, kyatúyaba. Ang. Plainly.] Cornel. Tacitus lib. 15: Ego ac tu simplicitèr inter nos hodie loquimur.

Simplicium, veteres pro simplicibus utebantur. Plaut. in Merc. Vt dispiciatur quid sit eorum legi. Nonius: Sequis forte scioli hæc ariorum in vitia simplicitas pro Simplicitas irrepsisse putaverit.

Simplus, nomen numerale, Vnicum, & minimè multiplex. [Simple. Gall. Simple, simple, qui n'est point double. Ital. Semplo. Ger. Einmal, einfeltig ist mal. Hisp. Sencillo en cosa, simple. Pol. Iedno-ki. Vng. Egyes. Ang. Single, one only.] Plaut. in Most. Simpla est habitura. Idem Pœn. Locerat simplum solvere. Sic duplus, triplus, tantum, & hujusmodi.

Simplārius, adjectivum à simplo, hoc simplici de facto, cujus unam præparandorum habet significationem. [Simple.] Simplaria venditiones (inquit Budæus) sunt pro quibus vēdentor necesse non habet de cupla emptori repromittere: quam memorat Ulpianus in l. Emptoria, de evictionibus. Ita enim simplaria venditiones à Pomponio dicuntur: ut simplariæ actiones, & duplariæ: & quod duplaria dicebantur, quæ in simplum, duplum, quod simplum dabatur. Eadem ratione armaturæ simplares, duplicarii, à Vegetio dicuntur, 2. de remilit. quas qui gestabant, singulos, & duplas conficiebantur annonas. Ita Modestinus de vocatione rei militaris, Torquati simplares, duplares, quòd qui illa præmia à curatis, & decurionibus meruissent, singulas, & binas præterea annonas conficiebant annonas. Sic hodie in tacerdotalibus collegiis sacerdotia quædam simplaria dici possunt, & quædam duplaria, simplicia, duplicia, sive in concessu Ecclesiastico accipienda. Vide plura de his verbis apud DVPLARIVS.

Simpulum, i. n. f. Calix sacrificii, quo vinū in sacrificiis libabatur: formendo, quòd eo vinum simul haurire minuatur. [כּוֹס kos. cuppa, poculum. Gall. Vn vaisseau de terre à boire, dequoy on fait sacrifice. Ital. Vaso da bere di terra, vetro à sacrificio. Ger. Ein irdener Kelch oder becher / damit man bey dem Opffer trinckt. Hisp.

Hisp. Cierto vaſo de barro en los ſacrificios. Pol. Dzbanek gliniany. Vng. Fabrica, kivel edeny kar alatt. Ang. A cruppe or vessell of earth vſed to ſacrifices.] Plin. lib. 35. cap. 12. Sed fictilibus probatur ſimpulis innocentius. Apuleius caninum, & ſimpulum ſacrificiis adhiberi ſalica offendit his verbis: Pauperias populo Romano imperium à primordio fundavit, proque eo in hodiernum diis immortalibus ſimpulo & canino lucri faciendi cat. Feſtus: Simpulum, vas parvum, è cornu dilimide cyathos unde mulieres divinis rebus dederint, ſimpulatrices vocantur. Varro ſcribit vas eſſe in unum fundens, in cujus locum ſuccellerit epichysis: unde veteres res minutas, nullius q; pretii, ſimpulas appellabant. Sunt qui pro ſimpulo, ſimpuvium legant: cujus meminit Iuvenalis ſatyr. 6: Aut quas Simpuvium ſidere cujus meminit Iuvenalis ſatyr. 6: Aut quas Simpuvium ſidere Numæ, &c. Sunt etiam qui velint ſimpulium geminâ l. ſcribendum, forma qua ſimpullam dicimus. ¶ In ſimpulo aliquid facere, proverbii ſpecim habet: de quo vide Chiliad. Eraſm.

Simul, adverbiũ cõgregandi, Vnà, pariter. [יחד *jachad* יחדיו *jachdáv*. *ὁμοῦ, ἅμα.* Gall. *Enſemble, avec.* Ital. *Inſieme, di compagnia.* Ger. Miteinander, zuſammen oder zugleich. Bel. Zſamen. Hiſp. *Juntamente con vno.* Pol. Wſpoł. Vng. *Egyetemſeöl.* Ang. Together.] Ter. in Eunuc. Simul conſilium cum re amittis. ¶ Aliquando ponitur pro deinde, vel etiam, vel præterea. Varius Ciceroni. Cives Romanos occidit, abripuit, diſperdidit, regiones vaſtavit: ſimul verò ſemiſſis homo contra me arma tulit. Saluſtius: Illis amicis ſociſq; conſilius Catilina, ſimul quòd res alienæ per omnes terras ingens erat. ¶ Inveniuntur nunc & hoc; geminatũ, & habet quaſi eandem vim quã cum & tum ſive partim. Quintilianus: Simul ut plenam obſequio demereretur amantiſſimos mei, ſimul ne vulgarem viam ingreſſus, alienis veſtigiis inſiſterem. ¶ Ponitur aliquando ſimul pro eadẽ opera. Plautus in Merc. Duas res ſimul nunc agere decretum eſt mihi. Dicimus venuſtè, ſimul, tecum, nobiſcum, & ſimul cum aliquo. Cicero pro Domo ſua: Optimi cives fruũtur nobiſcum ſimul hac civitate. Cicero de Amicitia: Differere cœperunt cum corporibus ſimul animas interire, &c. ¶ Accipitur aliquando ſimul pro poſtquã, ſimulac, ſive ſimulatq; Cic. 4. Acad. Et ſimul inſtavit tibicen, à perito carmen agnoſcitur.

Simulãc, & Simulatq;. Quamprimum vel ſtatim, quã, ſive poſtquam. [כאשר *chaaſcher* כמו *chemó* *ὡς, ὡσεί, ὡσπερεί, ὡσπερεὶ ἄν, ὡς ὅταν.* Gall. *Incontinent que, ſitoſt que.* Ital. *Subito che, ſpeditamente.* Ger. Sobald alß. Bel. Zaz bardzo bet. Hiſp. *Luego que, ſubito que.* Pol. Wnet ſkoro, ſkoro ſkoro. Vng. *Mihelt, Ang. As ſoone as.*] Saluſt. Iam primùm in juventa ſimulac belli patiens erat. Columel. lib. 3: Semper convenit ſimulatq; ſolia agere cœperint, ſicus rubeream amurca diluere. Cicero Appio: Gratiſſimum mihi feceris hoc ad me ſimulatq; adeptus eris, miſeris. In eadẽ tertiã ſignificatione dicimus ſimulac primùm, ſimul primùm & ſimul ac. Cicer. 3. Verr. Simulac primũ ei occaſio viſa eſt, averſa pecunia publica. Quæſtor Conſulem, exercitũ provinciamq; deſeruit. Idem. Simulac poteſtas primùm data eſt adeundi his quos dixi. Liv. 6. ab urbe: Interim Quint. Fabio, ſimul primùm magiſtratu abiit, ab C. Marcio tribuno dicta dies eſt. Plin. lib. 11. cap. 49: Vitis quæque ſimul ut expaveſcit, corneſcere animi generaba. ¶ Ponuntur aliquando ſimul & ſimulq; pro atq; etiam, vel præterea: ut quam dicimus, Vir fortis ſimul & prudens. Plin. ſepiſt. 7. lib. 2: Sordidum ſimul & ſumptuoſum. Plin. lib. 9. cap. 35: Superbo ſimulac procaci facto. Quint. lib. 10. cap. 1: Qualis ferit fulgor, quo mens ſimul vitaq; perſtringatur.

Simulãcrum, per. prod. nd. Imago ad ſimilitudinem rei alicujus efficta. [צלם *tzelem* צל *tzel* דמות *demuth* *εἰκών, εἴδωλον, σκιά, ἀνδριάς, ἀγαλμα.* Gall. *Image, ſemblance, ſimulacre, idole.* Ital. *ſimulacro, ſtatua, ſimile, contrafatto, idolo, effigie.* Ger. Ein bild oder bildnuß. Bel. Ezbrzeb. Hiſp. *Imagen, ſemejança.* Pol. Wizerunek. Vng. *Abrazat, kep.* Ang. *An image, ſimilitude, reſemblance, or reſemblance of a thing.*] Cicero pro Domo ſua: Marmoreum ſimulacrũ è marmore. Ovid. 10. Metamor. quò multa facerdos Lignea contulerat veterum ſimulacra deorum. ¶ Simulacrum civitatis per translationem pro ſigno & nota. Cicero ad Flaccũ lib. 12: In quo neq; Senatus, nec populus vim habet ullam, nec leges ullæ ſunt, nec judicia, nec omnino ſimulacrum aliquod ac veſtigium civitatis. Sic Simulacrum virtutis pro indicio & veſtigio virtutis dicitur. Ne ſimulacrum quidem virtutis in eo appareat, Cicero.

Simulo, as, Præmetuo quod non eſt, & Eſſum rei alicujus ſimilitudinem refero & pro vero falſum oſtendo. [תקן *tzaiaph* חכה *chakháh* *σχηματίζω, ὑποκρίνομαι.* Gall. *Contrefaire, ſimuler, faire ſemblant.* Ital. *Simulare, fingere.* Ger. Gleiſſnen, heucheln, bey gleiß thun. Bel. Gniuſtes. Hiſp. *Fingir lo que no es.* Pol. *Zmyślam, przybieram.* Vng. *Tettetem, kepzelem.* Ang. *To faine, to counterfaite, to make reſemblance.*] Cicero Attico: Simulo me abire Romam rediturum, quoniam in Atticam navigaturus eſſet. Virgilius primo Æneidos: Spem vultu ſimulat, premit altum corde dolorem. Ovid. 1. de Arte: Vt ſimulet vultus gaudia, triſtis erit. Ejus antitheton eſt Diſſimulo. Cicer. lib. 7. Epiſt. Multa & ſimulavi invitus, & diſſimulavi cum dolore. ¶ Simulo non ſentire: id eſt, diſſimulo. Plin. epiſt. 14. lib. 3: Ille ſive quia non ſentiebat, ſive quia non ſentire ſimulabat, immobilis & extentus fidem pertinacis mortis implevit. ¶ Eſt & Simulo, as, per tertiam vocalem in ſecunda tylaba, quod ſignificat ſimilitudinem rei alicujus repræſentare. [דמה *dimmah* *ἐξομοιῶ*: de quo ſupra.

Simulãtio, onis, verbale, Ficta & ſimulata ſitaq; alicujus rei repræſentatio. [חנף *chaneph* חבטה *chabatáh* *ὑπόκρισις, σχηματισμός.* Gall. *Feintiſe, ſimulation.* Ital. *Finzione, ſimulatione.* Ger. Gleiſſnerey, gleiſſnerey, gleichſtellung, ſo erdichtet geſtattet. Hiſp. *Aquella obra de fingir lo que no es.* Pol. *Zmyślona poſtawa.* Vng. *Tettetes.* Ang. *A feyning, counterfeyting, or making of a ſemblance.*] Vide pro deceptione & circumventione ponitur: quod animo vel vultu aut voluntate ſimulata fiat. Cicero ad Lentul. lib. 12. Quibus tuendus fueram, derelictus: deq; non ſolùm fronte, atq; vultu, quibus ſimulatio facilimè ſuſtinetur. Idem 3. Verr. Nulla hunc occultiores inſidiæ quam hæ quæ latent in ſimulatione officii, aut in aliquo neceſſitudinis nomine.

Simulãtor, oris, m. c. Qui ſimulat. [חנף *chaneph*. Gall. *Simulateur, contrefaiſeur, qui feint, hypocrite.* Ital. *Che finge, ſimulatore.* Ger. Ein gleiſſner. Hiſp. *El que finge lo que no es.* Pol. *Zmyślacz, przybieracz.* Vng. *Tettetö, kepmutato.* Ang. *That feyneth or pretendeth that which is not.*] Cic. 3. Offic. De Gratiis autem dulcem, & facetum, feſtivè; ſerbonem, atq; in omni ratione ſimulatorem, quem ἰρωνα Græci nominaverunt, Socratem accepimus. Ovidius 2. de Arte: Tantum ne pateas vestris ſimulator in illis.

Simulãtè, adverbium, Ficte. [*ὑποκριτικῶς, σχηματικῶς, ἐπιτηδευτικῶς.* Gall. *Par feinte, par ſimulation.* Ital. *Fintamente.* Ger. Gleichſtellender weiß, gleichſtellender weiß. Hiſp. *Fingiendo lo que no es.* Pol. *Na zmyślony ſpoſob, poſtawnie.* Vng. *Tettetes keppen.* Ang. *Counterfaitly, in the ſemblance.*] Cicero 2. de Natura deorum: Malè enim & impiè conſuetudo eſt contra deos diſputandi, ſive ex animo id fit, ſive ſimulatè.

Simulãmẽn, nis, vel Simulamen, n. t. Repræſentatio, ſimulatio. [צלם *tzélem* דמות *dimúth* *ὁμοίωσις, μίμησις.* Gall. *Repreſentation, imitation, reſſemblance.* Ital. *Repreſentatione, ſimiglianza.* Ger. Gleichnuß, gleichſtellung, ungang. Hiſp. *La ymagen o ſemejança.* Pol. *Podobieńſtwo.* Vng. *Az abrazolatnak, haſonlatnak tettetese.* Ang. *A feyning or pretending of that which is not.*] Ovidius de Adonide, libro 10. Metamorph. Annua plangoris peragetur ſimulamina noſtri: id eſt, repræſentationem noſtri doloris. Loquitur enim de ſacris annuis quæ Adonia dicebantur, in quibus Adonis plangebatur, ac luctus Veneris referebatur.

Simulãtus, atus, f. t. Imitatio, à ſimulando, ut quidam volunt, quòd propriè latens & diſſimulatum odium nomine hoc ſignificari exiſtimẽt: quanquam ſæpe vera etiam de apertis & manifeſtis dicatur. [אויבת *ibbáh* *ἔχθρα*. Gall. *Haine couverte.* Ital. *Odio coperto.* Germ. Ein heimlicher vñ verborgner haß. Bel. Zadzy heimlikem. Hiſp. *Enemiſtad eſcondida.* Pol. *Nienawiść ukryta.* Vng. *Titkos gyülölködes.* Ang. *A covered hatred, or grudge.*] Cicero pro lege Manilia: Vt multas etiam ſimulationes, partim obſcuras, partim apertas intelligam mihi non neceſſarias, vobis non inutiles fuiſſe. Iuvenal. Satyr. 13: Inter finitimos vetus atq; antiqua ſimultas. Plaut. Pseud. Nam hic ſe meretrix, neſcii vendas ob ſimultatem ſuam.

Simũltẽr, adverbium, Ad ſchemam antiqui pro Emiliter. [יחד *jachad* *ὁμοῦ, ἅμα.*] Plaut. Exodium: Ego cum ſimultẽr ut incœnem coquus.

Simũs a, um. [חרום *charóm* *σιμός.* Gall. *Camus* Ital. *Camuſo, rincagnato.* Ger. Ein ſchaſenaſe. Bel. Znaſowat nos. Hiſp. *Caſi que tiene los narizes romas.* Pol. *Płaskonos.* Vng. *Simaorru.* Ang. *That hath a flatte noſe.*] Qui preſſis eſt naribus, unde proprium eſt capitatum epitheton. Virgil. 10. Aeglog. Dum teneras arrodunt simæ virgulta capellæ. Hieronymus de Socratis uxoribus: Quæ cum crebrò inter ſe jurgarentur, & ille eas irridere eſſet ſolitus, quòd propter ſe fœdiſſimo nomine ſimias naribus, recalvatonſæ, pilatis humeris, & repandis cruribus diceperaret. Martial. lib. 6. Arq; ille ſimas naſe, rarg; dis labris.

Simũlo, diminut. Martial. li. 6: Simulus ille quis eſt, uxori ſemper adhæret. Qui? Menedore tuæ?

Sim, *ſi, ſis, ſit*, cum ſubjunctivo, ex ſi & ne componitur, objecta e, ſignificatq; Si verò & nunquam in prima parte collocatur, & nili præcederit ſi, ſed in ſecunda, ubi duorum eſt oppoſitio: & ferè tempori, in priore parte præcedit. [Gall. *Mais ſi, ſinon.* Ital. *Ma ſe.* Ger. Oder ſo: oder wann, wann aber. Hiſp. *Mas ſi.* Pol. *Iżby.* Vng. *Hanemis, Ang. Nor if, leſt.*] Terent. in Andr. Si illum relinquo, ejus vitæ timeo: ſin opitulor, hujus minas: habent enim quandam vim negotiosi, perinde ac ſi diceretur, Si autem non ſeliquo, id opitulor. ¶ Aliquando ſin ſolum reperitur, ita tamen ut condito aliquo nexu fiat præceſſiſſe. Saluſtius in Iugurt. In pejus ut pretio, ſicuti multa contecerat,

cōfecerat, ſolidatores Maſſilia poſuit, ac maximè accēſit, ſin ſd parū præcedat, quoties quidē Numidam interficiat ad eſt, ū poſtea, ſæculē. Enon poteſt, attamē quæt.

Sinapi, peſ. prod. neut. gen. & indeclinabile. σίναπι. Gall. Senevé, ſenetarde. Ital. Senape, ſenape. Ger. Senff. Bel. Moſtaert. Hiſp. Moſtaza. Pol. Gorczyca. Vng. Muſtar. Ang. Muſtarde.] vel Sinapis fœm. gen. Herba eſt ferens ſemen tanta acrimonia, ut citra lacrymas conficienti, in hydropicis condimentis utilitas ſit. Plin. lib. 18. cap. 8. Acerrimum ſapore, ignei effectus ac taloberrimū corporis. Sinapi. Plaut. in Pseud. fœm. gen. uſus eſt. Teritur (ſuper) ſedulata ſinapis cum nitis. Item Colum. lib. 12. Sēq; lacerenti ficum ſubdita ſinapis.

Sinciput, itis, n. t. Pars anterior capitis, aures temporaq; complectens. σκέφας. Gall. Le deuant de la teſte. Ital. Parte dauanti de la teſta. Ger. Das vorder theil des Houpts ſo bis obnen und ſtaffabwerts begreifft. Bol. Voruarot. Hiſp. Pedaco de cabeça delante. Pol. Tyłgłowa. Vng. Buzogo, az feiknek elöb reſze. Ang. The forepart of the heade.] Sinciput, inquit Cornutus in Perſium, anterior pars capitis: Occiput poſterior. Plautus Menæchmis: Nō eſt ubi ſanum ſinciput, adoleſcens. Iuvenal. Satyr. 13: Si verò eſt ubi ſanum ſinciput, adoleſcens & pater eſt, comedam, inquit, ſed lepidi nati ſinciput elixi, Pharioq; madentis aceto. ¶ Neq; ſolum in humano ſinciput dicitur, verumetiam in brutis animantibus: & præcipuè in genere ſuillo. Exta enim olim in deliciis ſinciputa vetina five aprugna, aceto condita, & ad eſam præparata. Plin. lib. 8. cap. 51. Inde dicta quoq; abdomina, glandia, teſticuli, vulva, lactentia uterina.

Sindon, f. ſ. σινδών ſubtile carbaſus. Gall. Vne longue fine deſpoille, creſpe. Ital. Lino, ſtoppa, ſottile. Ger. Weiche vnd zaſſlicht ſeiden tuch. Hiſp. Lienço fino. Pol. Cienkie płyty, ſtrzępie. Vng. Gyolcs. Ang. Lawne or fine linnen cloth.] genus vestimenti, pen. cor. Amictus ex lino Ægyptiaco inde erat, ut creditur, nomē habens quod primùm in Sidone urbe fuerit inventus: ob id Tyrii Sindo à Martia nōminata. lib. 4. Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres, Nec ſicca in Tyria ſindone curus eris.

Sincerātum, vide SYNCERATVM

Sinē, præpoſitio ſeparativa, idem ſignificans quod abſque: בְּלִתִּי bilti alioq. Gall. Sans. Ital. Senza, ſenza. Ger. Ohn. Hiſp. Sin. Pol. Bez. Vng. Nelkvl. Ang. Without.] ut ſine Cerere & Bacchu friget Venus, Terent. Eunucho. Virgil. 1. Aen. Imperium ſine fine dedi. Ovid. 2. Metam. Immotoq; oculos in ſe ſine fine trahentem Nec vis extinxit.

Singuli, æ, a, num. diſtributivum plurale numerale, Vnuſquiſq; per ſe: hoc eſt, ſeparatim ab aliis. אִישׁ אֶחָד ish echad alioq. Gall. Chacun, l'vn apres l'autre. Ital. Ciaſcuno da per ſe. Ger. Jeglichs beſonder. Hiſp. Cada vno, ſendos. Pol. Iedno po drugiemu. Vng. Kiknek kiknek maga. Ang. Euerie one ſeuerally.] Cicero 7. Verr. Venerunt quidem plures, ſed de ſingulis quidem poſſunt accedere. Virgil. 1. Aeneid. Namq; Eubœi comitis, quam fata ſinebant, ingula templo, ex. Idem 6. Aeneid. Sed ſingula Archiſes arq; ordine ſingula pandit. Dicimus autem Latinè Alternis diebus, ſingulis diebus, cum præpoſitionem in: vel cū accuſativo in ſingulos dies, pro eo quod eſt quotidie. Cicer. pro Murena: Qui ſingulis diebus cōcionandos illos populo propoſuit. Idem 2. de Nat. deor. Sol binas in ſingulis annis reverſiones facit. Idem ad Atticum: Quot die veſpertinas in ſingulos dies, brevioresq; literas ad te mitto. In dies tamen, ſive in dies ſingulos, licet idem ſignificent quod quotidie, vix unquam tamen in oratione ponūtur ſine comparativo aut verbo incrementi. Cic. in Catil. Creſcit in dies ſingulos hoſtium numerus. ¶ Antiqui etiam ſingulū dicebant pro unico & ſingulari. Plaut. in Ciſtel. At ne ſingulum videō veſtigium.

Singulāris, re, om. c. Varius, peculiaris. ἰδιάζων, ἀξιόλογος. Gall. Singulier, ſeul, vnique. Ital. ſingulare, vnico. Ger. Einig, einig, allein. Bel. Een ſeer bereit. Hiſp. Caſo ſingular. Pol. Oſobliwy, ſzczególny. Vng. Egyes, az vnd kepben való. Ang. Singulare, ſingular.] Plin. lib. 28. cap. 10. Democritus etiam unum cibum augere ejus qui ſingularis natus ſit. Verbis ſingularibus gratias agere: hoc eſt, quæ unum tantùm non etiam plures complecterentur. Cicero in Catil. Primùm quòd mihi gratias egiſtis ſingularibus verbis. ex. ¶ Dicitur aliquādo ſingulare quod eſt excellens, & etiam in malum quidem: in bonum ſumitur ἐξοχῆς. Cicero pro Sylla: Me ſingulari immanitate & crudelitate prædituin. Plin. epiſt. 45. Mos vehiculum aſcendēdi, aliamit uxorem ſingularis exempli, ex. Pro eodem antiqui dicebant: ſingulatim, quod & Nonius annotavit ex eo loco Turpilii in Demetrio: Homini naturā unica eſt & ſingularis. Plaut. in Capt. His indito carnas ſingulares: hoc eſt, ſingulis carnem unam.

Singulāriter, adv. Vt cæteros excellēter, magis quàm pro more, mirū in modū. ἐξαιρέτως, ἰδιαζόντως. Gall. Singulierement. Ital. Singularmente. Ger. Gentlich, mit ſie ſöndern. Hiſp. Singularmente. Pol. Oſobliwie. Vng. Kiualt kepen. Ang. Singularly, ſynguly.] Cic. 4. Ver. Quē ego ſingulariter in præturā meā diligebam.

Singulātim, aliud adverb. Minutatim, ſeorſim, ſeparatim, per ſingulos. ἰδιαζόντως. Gall. Chacun a part ſoy, l'vn apres l'autre, ſingulierement. Ital. Singolarmente, à uno per uno. Ger. Jnſonderheit, trſonder. Hiſp. Singularmente, vno à vno, ſyno de vno. Pol. Oſobno. Vng. Egyenkent, kiknek kiknek. Ang. Particularly, ſeuerally, euery one a part.] Cicero 1. Ver. Singulatim enim, ut ita dicā, ſic, ut ea quæ ſingulatim ad diuidicāda lecta ſint, uno tempore univerſa perdamus. Idem 1. de Inven. Singulatim de unoquoq; genere in ſecundo loco dicemus. Pro eodem etiam dicunce ſingulatim. Cæſar lib. 5. bel. Gal. Centuriones ſingulatim, Tribunoſq; militum appellat: quo rum egregiam fuiſſe virtutem ſe ſummo in Ciceronis cognovit.

Singulātim, Singulatim: not eſt, unumquodq; per ſe. ἰδιαζόντως. Cic. 4. Phil. Civitas non ſingulatim, ſed provincia tota data. Lucilius: Singillatim unumquemq; noſtrum moveat. Sueton. in Augusto: Atque etiam ſingillatim è vetere genere hominum laudare, ac pro facultate quisque pecunias contribuere.

Singultus, us, ui, m. q. [אבעבועות] anakah. אנק. Gall. Hoquet, ou hocket. Ital. ſingulto, ſinchiozzo, &c. Ger. Das ſchlucken, auffhopffung. Bel. Den hic. Hiſp. Sollozo, ó otra de beber. Pol. Szkytanie. Vng. Tyúkolas. Ang. Yexing, hicket or ſobbing.] Species eſt convulſionis, quæ ſit vel nimia ſpirituum ſuppreſſione, vel propter inanitionem, vel repreſſionem immoderatā, vel oberationē abacerbibus in ventriculo humoribus: quas cum facultas expellere non poſſit, mortiferum in auxilium accerſit, ſpiritumq; aut humores noxios vi quadā & nō ſine ſonitu expellit: atq; ita fit convulſionis quoddā genus in ventriculo quod ſingultum appellamus. Cicer. pro Plan. Non modò lacrymulam, ſed multas lacrymas & ſingultum cum fletu videre poſſitis. ¶ Neq; ſolus hominis eſt ſingultus, verumetiam brutorum animantium. ut equorum. Virgil. 3. Georg. inmaq; longo ſingultu tendunt. Idem 4. Accid. & longis ſingultibus illia pulſat. Ovid 5. Amor. Eleg. 9. Oraq; ſingultu concutiente ſonant. Item gallinarum. Colum. lib. 8. cap. 3: Aſſiduus autem debet eſſe cultor, & ſpeculari patientes: quod ſi facere gallinæ celantur crebris ſingultibus interjecta voce aperta.

Singultio, n. q. hos eſt, ſingultus emitto. [אבעבועות] anak. אנק. Gall. Hoqueter, auoir le hoquet. Ital. ſingultire. Ger. Kutzen. Hiſp. Sollozar ó beber. Pol. Szkytam. Vng. Tyúkolok. Ang. To yexe, or haue the hicket.] Plin. lib. 23. cap. 21: Nec ſingultientibus, nec ti cum ſeme ipſo cœat, ex.

Singultio, as, frequentativum. Quod eſt frequenter ſingultio. [σπασμὸν ἔχειν. Gall. Singlotter, hoqueter ſouuent. Ital. Singultare ſpeſſo. Ger. Kutzen offt. Hiſp. Sollozando ó bebiendo. Pol. Częſto mieć ſzkytanie. Vng. Akadozni. Ang. Often yexing.] Horat. lib. 1. Ser. Sat. 6. Vt ſemi coram, ſingultim pauca loquutus ſit, vetus interruptis Rudæus.

Sinister, ſtra, ſtrum. Manus læva, à ſino, is, ut placet Feſto, eò quòd ayes, quæ ad lævam apparent, rem initiatam non agere ſinit. שְׂמֹאל ſemol. σκαιός, ἀριστερός. Gall. La main ſeneſtre ou gauche. Ital. Mano ſiniſtra, mano manca, mano ſiniſtra, mano mancina. Ger. Die linde Hand. Hiſp. Mano ſiniestra y ſiniſtra. Pol. Lewerske. Vng. Balkez. Ang. The left hand.] Virg. 10. Aeneid. Clypeum tum deinde ſiniſtra Extulit ardentem. Idem 5. Aeneid. Nunc dextra ingeminans ictus, nunc ſiniſtra. Ovidius 3. de Ponto: Dicitur infirma cornu tenuiſſe ſiniſtra. ¶ Siniſtra ponitur aliquando pro ea parte quæ ſiniſtrum manum verſus eſt. Cic. 1. de Divin. Cur à dextra corvus, à ſiniſtra cornix faciat ratum. ¶ Ponitur aliquando adverbialiter pro à parte ſiniſtra. Cic. 4. Acad. Et quam in uno mundo ornatus hic ſit tam mirabilis, innumerabilis, ſuperiorſum, dextrā, ſiniſtrā, antè, poſt. ¶ Siniſtra manus ſartrica appellata à Plaut. in Perſa: Vbi illa altera eſt ſartrica læva? cum ob cauſam, quòd hac manu hasta portari ſolebat, dum dextra aliud ſimulabatur. Catullus in Adonium: Inter eoſdem Aſini manu ſiniſtra Non bellē utroq; jacta arq; vacua, Tollis lictera negligentiorum. Inde apposite eōdem ſiniſtra liberalitas in Epigram. ad Cæſarem, quæ ex ſortis & conditionibus ſolita eſt.

Siniſter, tra, trum. Quod ad ſiniſtram eſt. [שְׂמֹאל ſemali. ſemol, ſemoli, & ἀριστερός, κατ' ἀξίωμα.] Gall. Senſtre, à gauche. Ital. che è alla ſiniſtra. Ger. Linck auff der lincken ſeiten. Hiſp. El que pueſto à la mano ſiniſtra. Pol. Polewy, ſiniſtry. Vng. Balkez ſele. Ang. That is on the left hand.] ut Siniſtra manus, Siniſtri cornu. Livius 5. ab Vrbe: Nam omnium æquaſſe aciem, duo extraordinem milia, quæ in ſiniſtrum cornu Romanorum in ipſo certamine impreſſionem facerent, renuere. Virgil. 10. Aeneid. Pallasq; ſiniſtra Affixus lateri. Idem 7. Aeneid. veſtigia nuda ſiniſtri inſiſtuēre pedis. ¶ Siniſtrior, & ſiniſterius. Varro 2. de Re ruſt.

Rerust.cap 5: Siquidem si mas est, in dexteriorē partem abit: si fœmina, in sinisteriorem. Cicero: Cornu sinisterius, quod erat infirmius. ¶ Sinistram autem, quantum ad auguria pertinet, significat prosperum, teste Festo, propterea quod nos agere aliquid hoat. Cic. de Leg. Is avc sinistra dictus populi magister est. Aliā tamē ejus rei rationē affert Varr. lib. 5. Epist. quæstionum his verbis: A' deorum sede quum in Meridiem spectes, ad sinistram sunt partem mundi exorientes, ad dextrā occidentes: quo factum arbitror ut sinistra meliora auspicia, quàm dextera, esse existimentur. ¶ Aliquando accipitur pro adverso, noxio, omnino: quòd quæ sinistra manu fiant, minus recte fieri videantur. [Gall. *Malheureux, malfortuné.* Ital. *infelice, sventurato, contrario.* Ger. Boßhaftig, gefährlich. Hisp. *Cosa de mal agüero.* Arg. *Vetrosfortuna, vehayyne.*] Virg. Lib. 1. Georg. Arboribusq; satis. Notus pecori q; sinister. Plin. Epist. 9: Nemo me apud quenquā sinistrius temonibus carpit: neminem apse reprehendo, nisi unum me. Virgil. 9. Aeglog. Ante sinistra cavam monuisset ab ilice cornix.

Sinistre, adverbium, Male. *Κακῶς, ἀτυχῶς.* Gall. *De coté fâcheux, à la malheure, facheusement.* Ital. *Da cattiva fortuna, infelicemente.* Ger. Vnglückseliglich. Hisp. *Hazia la mano yzquierda, disfortunadamente.* Pol. *Nie dobrze, nie pożytecznie.* Vng. *Szerencsétlenül, nem jól.* Ang. *Vnluckily.*] Tacit. lib. 17: Cæterùm utraq; cædes sinistrè accepta. Exceptus sinistrè, Horat. in Arte.

Sinistrorsum, adverbium. Ad, sive versus sinistram partem. [*Εἰς ἀριστερά, ἐπ' ἀριστερά.* Gall. *A gauche, à la main gauche, du costé sinistre.* Ital. *Da banda sinistra.* Ger. Auff die linck hand oder hinder seiten. Hisp. *Hazia la mano yzquierda.* Pol. *Na lewą stronę.* Vng. *Balkéz felé.* Ang. *Towards the left hand.*] Horat. 2. ser. Satyr. 3: Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit. Legitur & sinistrorius: quod & Festus annotavit, citans Iulium Cæsarem, de bello Gall. Hinc se flectit sinistrorius, diversis à flumine regionibus.

Sinistritas, atis, f. n. Perversitas, improbitas. [*Πονηρία, κακοήθεια.* Gall. *Cauderie, fourberie, finesse.* Ital. *Sventurezza, malignità.* Ger. Der tück oder list, gemeerde, verkehrung. Hisp. *Aquella manera siniestra del siniestro maldad.* Pol. *Złość, przewrotność.* Vng. *Gonoszság.* Ang. *Lack of grace in doing a thing, wickedness, frowardness.*] Plin. Epist. 1. 2: Plenq; autem dum verecundiæ gratiæ potentium nimium impartire videaris, timiditatis, atq; etiam malignitatis famam contequeris.

Sinistrum, inquit Festus, antiqui dixerunt pro infausto: ut, Sinistrum auspicium, quum aves à sinistra conspiciuntur. Id autem dextro felicius habebatur. Cujus rationem hanc reddit Festus, ex sententia Varronis, quòd veteres ἀστρονόμοι ad Septentrionem esse voluerint, atq; inde eos in Meridiem spectare. Quò fit ut Ortum ad dextram, Occasum habeant ad sinistram.

Sinus, is, ûs, ſcious, Permitto. [חבית *binnâchash, à pica.* Gall. *Permettre, laisser faire.* Ital. *Permettere, lasciare.* Ger Lassen thun, zulassen, gestatten. Bel. Toelaten, gedoogen. Hisp. *Dexar ò desemperar.* Pol. *Dopuszczam.* Vng. *Ielbegyem, megengedem.* Ang. *To suffer, to permit.*] Varro: Sinit is ad pubertatis annos pervenit. Terent. Andr. Sine nunc meo me vivere interea modo. Ibidem: Sine te hoc exorem. & Sino. Cæs. 4. bell. Gall. Vinum ad se importari omnino non sinunt.

Sinus, [חבית *binnâch.*] & flexus, part. cip. Permissus, & permissus. Cic. pro Sestio: Accusare cum moderatè, à quo ipse nefariè accusatur, per Senatus autoritatem non est licitus. Idem ad Q. Frat. lib. 2: Cato concionatus est, comitia haberi non licuisse. ¶ Huius compositum est Dehinisse quo suo loco.

Sinopis, pen. prod. genit. sinopidis, fr. [שרוך *shâshâr, niveus.* Ger. Rubrick oder Röterstein.] Rubrica genus pestilentissimum, quod circa Sinopen Ponti urbem effodiebatur: unde & nomen habet. Plinius lib. 35. cap. 6: Nascuntur sinopis, rubrica, paratonium, melinum, eretria, auripigmentum, cæteri fingunter. Et paulo post: Sinopis laudata est primùm in Ponto: inde nomen à Sinope urbe. Species ejus sunt tres, rubens, minus rubens, & media. Hæc ille. Vitruv. lib. 7, eam rubricam Sinopicam appellavit, Strabonem arbitror sequutus, qui lib. 12, *μίλτον σινωπίδα* eam nominat, & in Cappadocia eam nasci asserit. Ideo autem sinopicam vocari, quòd à mercatoribus Sinopen solerent ad mercatum deferri, priusquam Ephesiorū emporium tam celebre esset.

Sinopicus, pen. corr. Adjectivum ut, sinopica rubrica, Vitruvius. Idem.

Sinuo, as, Sinuolus, Vide Sinuo, vs.

Sinus, us, priore correpta, m. q. Carvitas illa quæ est intra pectora, brachiorumq; complexum. [חיק *chêk.* Gall. *Sein, repli.* Ital. & Hisp. *Seno.* Ger. *Der busen.* Bel. Den boesem. Pol. *Zanadrze, łono.* Vng. *Kebel.* Ang. *The bosome.*] Terentius in Adelphis: Hic non audendus hic cinæde non gestandus in sinu est? Ovidius Epistola tertia: Te teneri in regio mollis amica sinu. Seneca Troade: Illando sinu fovere reposcem. Fovere dextram sinu, Ovidius 1. Amorum, Eleg. 4. Hunc sinus vestium appellati sunt, laxitates inter plicas intermediæ. Virgilius 1. Aeneidos: Nodo genu, nodoq; sinus collecta fluentes. ¶ Per translationem quoque sinus vocantur littora curva, duobus quasi brachiis longè in mare procurrentibus inclusa, Græcis κόλποι appellant. [Gall. *Goulfre ou golfe d'eaue.* Ital. *Golfo.* Ger. Ein Meerfluß. Hisp. *Golfo de la mar entre dos cabos.* Pol. *Wyrwa wodna między morzem, brzegiem.* Vng. *Tengeröböl.* Ang. *The bosome of the sea.*] Hinc Plinius totam Europam, qua Mediterraneo mari alluitur, in quatuor præcipuos divisit sinus, quorum primus Calpæ Hispaniæ, & Lacinio extremo Italiæ promontorio includitur: secundus à Lacinio initium sumens, Acroceraunis montibus terminatur: tertius ab Acroceraunis ad Hellesponti angustias extenditur: quicquid reliquum est Europæ usque ad Tanaim fluvium quarta sinu includitur. ¶ In oculis item sinus dicuntur concavitates illæ quibus lacrymæ eluvie pendentes primùm excipiuntur. Sic rursum interpretatur Servius illud Virgilii 4. Aeneidos: Sic effata sinum lacrymis implevit obortis. ¶ Accipitur item sinus pro gremio, sive ea parte vestis quæ veretra tegunt. Iuvenal. Satyr. 9: Tata tegunt homines, si fas est in partibus illis, Quas sinus abscondit nimium tibi fidera vellant, Nil faciet longi mensura incognita nervi. ¶ Nonnunquam etiam pro cassibus venatoriis. Martialis libro 13: Pulchri adest magnet, nitet venatio debet Dentis erythræi, iam removete sinus. ¶ Aliquando pro velo, quod ventis flantibus curvatur, & sinuosum redditur Virgil. 3. Aeneidos: Colligere arma jubet, validisq; incumbere remis, Obliquatque sinus in ventum, &c. Iuven. Satyr. 12: Totos pande sinus. ¶ Sinum ex toga facere, ubi extremas togæ oras ita contrahere, ut in medio sinus hoc est, capacitas quædam relinquatur. Livius 1. bel. Punic. Tum Romanus sinu ex toga facto. Hic (inquit) vobis bellum atque pacem portamus: utrum placet, sumite. ¶ Sinu alicujus esse dicimus, quòd existimationi ejus esse voluntas intelligi. Cicer. 2 Verrin. Verres simulac tenuit provinciam, statim Mediolanum literas dedit. Dionem evocavit: columnitatores ex sinu suo apposuit qui, &c. In sinu suo habere, pro eo quòd est habere in potestate sua. Caius Iurisconsultus: Titio centum do lego, quæ mihi pernilit, quæ ideo ei non cavi, quòd omnem fortunam & substantiam, si quam à matre susceperat, in sinu meo habui sine ulla cautione. ¶ Sinus solutus pro liberalitate ponitur: quo modo accipitur à Seneca: Non recipit fordidum virtus amatorem: tolluto ad eam sinu venit decidua et idest, plena liberalitate, & copia effusa, ut interpretatur Budæus. ¶ Sinus, nus, prior. prod. Oenus vasis tinuosi. Interprete Nonio, quem ἐκμόδιον & galeolam Plaut. in Curcul. Hic cum vino sinus fervet. Varro de vita populi Romani, ut idem Nonius citat: Ubi erat vinum positum in meiâ, aut galeola, aut sinu. Virgil. Aeglog. 7: Sinum lactis, & hæc te liba Priape quotannis Exspectare jubes, &c. Varro in hac significatione in neutro genere ponit lib. 4. de ling. Lat. Sinum, *τοῦτο*, à Sinu; quòd sinum majorem cavationem habeat quam pecunia.

Sinuo, as, Curvo, in sinus flecto. [*Κυρτόω.* Gall. *Entortiller, ou tortiller en façon de sinus ou pli, courber.* Ital. *Ingobbire, intorcere.* Ger. Krümmen oder biegen in rund oder falt. Hisp. *Encorvar, torcer.* Pol. *Krzywię, zamyślam, fałszuję.* Vng. *Megnyujtom, hajlyatom kerekségben.* Ang. *To crume and winde in sinuous or crooked fashion.*] Virgilius libro 2. Aeneidos: Sinuatque immensa volumine terga fatigat, in sinus flectit. Ovidius libro 2. Metamorph.: tremulæ sinuantur flamine vestes. Id est, rugantur, vel in sinus colligantur. ¶ Hinc componitur Insinuare: de quo satis multa dicta sunt suo loco.

Sinuosus, a, um. Quod habet multos sinus, flexuosus: [*κολπώδης.* Gall. *Qui a plusieurs plis, qui a plusieurs detours.* Ital. *Tortuoso, pieno di seni, giri.* Ger. Das viel krumb oder fürbug hat, voll windens. Hisp. *Torcido, revuelto, lleno de senos.* Pol. *Kręt, zwinny, pokrętny.* Vng. *Kerekes hajlyatos.* Ang. *That hath many turnings or windings.*] ut mare sinuosum, Vela sinuosa, quæ vento inflata in sinus turgescunt. Claudian. libro 1. de Rap. Proserp. sinuosa draconum Membra regens, volucri per avia nubila, &c. Plinius lib. 11. cap. 37: Cor prima domicilia intra se animo & sanguini præbet, sinuosis specu, & in magnis animalibus triplici, in nullo non gemino. Virgilius 12. Aeneidos: Saucius at serpens sinuosa volumina versat. Ovid. 5. Metam. tamen sinuosa volle pependit.

Sinuose, adverb. [*Κυρτῶς.* Pol. *Krzywie, przewrotnie.* Vng. *Kerekségesen, hajlatosan, fortelmasan.*] Vide sinuosus. obliquius ac magis involute, tectius. Gel. lib. 18. cap. 6: Sed ut tibi à me mos geratur, dicam ego inde dictius (ut aiunt) & apertius quæ fuisse dicturus paulo sinuosius, atque tectius, si quis nunc adellet Stoicorum.

Sion, ii, n. Cæsar. [Ger *Zion, wie etliche wöllen, ist nicht/ sonder ringert wie gesagt mocht etwan in der Bibel in den Gärten gleich.*] Berosa est in locis arenosis nascens, fronde pinguī, tecto, foliis latis, caulis fastigiis, sed innoxiis, & odoratis. Alio no-

mine Layer dicitur, & vulgò Bevele. Plin. lib. 22. cap. 22: His adnumerant Sion, latius apio, in aqua nasci, pinguius, nigriusque, caput um ferme, sapore nullum.

Sipărium, ni, n. Veli genus, quo utebantur mimi, scenici ejusmodi artifices ad scenam velandã. [מסך *masach, velum scenæ, vel theatri.* Gall. *Vn rideau devant ou se ferme vne scene ou theatre.* Ital. *Velo da coprire il theatro, tapezzaria.* Cic. Ein vnderzug oder verhenckt für der bynnen an schawspilen. Hilp. *Vn paro para cubrir y armar el theatro.* Pol. *Zasłona, kotarzysko.* Vng. *Szeres bely keleczthe fűdeuő Zergam.* Ang. *A curtaine vsed to hange.*] Cic. de provinciis Consul Iterum: ille alter (ut ipse est homo doctus, & à tuis Græcis subtilius eruditus) quibus sum jam in orchestra heluatus, antea post siparium solebat.

Siphŏnes, pen. prod. m. c. [צנורים *sinnorim, siphones.* Gall. *Sinagues ou tuyaux.* Ital. *Cannoni condotti da acqua.* Ger. Einer lay bayn wasserrinnen mit dem blasbalg. Hilp. *Los caños ò arcaduzes de agua.* Pol. *Rury wodne.* Vng. *Tekercsorma.* An. *Pipes to conuoigh water, & conduite pipe.*] Canales, tubi, sive fistulæ in fontibus, quibus aqua vel altius iquore emittitur à fonte dicti, quem ex aqua per eos erumpere. Iuvenal. Satyr. 6: Effigiemque dea longis siphonibus implent. Plin. lib. 2, de aqua in summos juga erumpente: Quo spiritu acta, & pondere tanto expressa? Siphonum modo enitens.

Stephanĭdes, æ, f. diminutivum est à siphone, Exigua fistula ex ære, vel marmore, ut ávo materia, ex qua aqua exibit è fonte, [*ὑδρορόη & ὑδρορρόη ἐλάτη, ἢ σιφώνιον.* Gall. *Petite ainsi que ou petit tuyau.* Ital. *Picciol cannone condotto da acqua.* Ger. Ein wasserrinnet blumlein. Hisp. *Pequeño ago retorcido, à atauor de agua.* Pol. *Rurka, rurczik.* Vng. *Viz csatornaczka.* Ang. *A little pipe to conduite water, or a little conduite pipe.*] Plin. ad Apollinarem in hoc fonte crater, circà lipsanum, cui puteus miscent jucundissimum murmur.

Sipo-as, are, Antiquis in usu erat pro spargere. [זרה *zarah, spargere, ventilare.* Ger. Vergiessen oder sprewen. Pol. *Wertem vel strzoc.* Pol. *Sypem.* Vn. *Fl hordhoz.* Ang. *To sprinkle or scatter abroade.*] A quo manserunt composita Dissipo, obsipo, & obstipo: quorum significationem explicemus suis locis.

Siquando, adverbium temporis, si aliquando, vel si aliquo tempore: primam producit, & acutam habet. [*ποτέ.* Gall. *Si quelquesfois.* Ital. *Se mai bisogna, s'per vna volta.* Ger. Wann etwan. Bel. Wanneir. Hisp. *Si alguna vez.* Pol. *Gdzikolwiek.* Vng. *Ha valaha.* Ang. *If at any time.*] Cicer. de Amicit. Non erunt ergo nominandi divites affluentes audiendi, si quando de amicitia cum nec usu interatione habent cognitã, disputabuntur.

Siquidem, antepenultima acuta, componitur ex si, & quidem: quamvis si, per te producatur, ibiq; correpta sit, nec significationem partium habeat ex quibus componitur. Significat enim aut si enim, seu quoniam. [כי *ki.* Gall. *Si est ainsi, car.* Ital. *Se pur, poi che, perche, percioche.* Ger. Dann sie thetten. Bel. Want. Hisp. *Porque.* Pol. *Ponieważ, gdyż.* Vng. *Mert.* Ang. *For, if it be so.*] Cicer. Dolah. Gratulor Patribus nostris, siquidem, ut scribis salubres reipublicæ factæ sunt. ¶ Ponitur & pro Si certè, dubitativa conjunctione. Alinius Cic. Nam & rubur, & jubales malum: interiit, siquidem quæ nuntiantur vera sunt. Columella in Præf. lib. 1: Accedit huc quòd ille, quem nos perfectum esse volumus agricolam, siquidem artis consummatæ non fit, nec in universa rerum natura à fagacitatem Democriti, vel Pythagoræ non fuit consecutus: multum tamen profuerit, si ipsa Themistocles, Safernasq; & Stolones nostros à quavet. Terent. Eunuch. Nidum saltem ut concedas solum. Plin. Siquidem hiemum & non fiant illi vigintidies. Verum in hac significatione duæ diversæ dictiones esse videntur: unde Si producendum est, quum in composita dictione corripiatur. Proferuntur tamen testimonium ex Ovidio, in quo Si, corripi volunt, etiam extra compositionem: id autem est hujusmodi: Quæ mihi ventura est, siquidem est ventura senectus, Quum dicit numeris ipsa juventa suis? Sic enim legit Lautentius Valla: quum tamen emendatiores codices genuinam lectionem hanc esse ostendant: si qua est ventura senectus.

Siquĭs, qua, liquod, vel siquid, compositum à quis: Quod si aliquis, *τις.* Gall. *Quelcun, si quelqu'vn.* Ital. *Se alcuno.* Ger. So einer etwas ismandts mañigem etwas. Hisp. *Si alguno, si alguna.* Pol. *Jeżeliżto.* Vng. *Ha valaki.* Ang. *If any one, or if any.*] Plin. Epist. 6. lib. 5: Nec vetus, si qua fuit, celant. Siquo alius, *τις ἄλλος*, clausula est in primis elegans, qua utimur quum significare volumus quempiam in re aliqua vehementer excellere: ut, Varro totius antiquitatis. Siquis alius, peritissimus: id est, Aut Varro peritissimus est antiquitatis, aut nemo. Suetonius in Claudio: Siquem alium & se liberum esse.

Sirempse, Vox antiqua, & prorsus obsoleta: qua tamen Caro nem alium tradit Festus, pro eo quod eo modo dam rei alterius similem dicimus: ut eandem rem esse quasi similia res ipsa.

Sirĭăsis, huius Siriasis, e. [*ἀνάπαυσις.* Ger. Ein entschlung am hirn von [krafft der ratzen subern.] Inflammatio est partium earum, quæ circa cerebrum aut ejus membranas sunt, *κόρου ἕνεκα*, quod est capitis inflammatione laborare. Plin. lib. 20. cap. 22: Oblivia in animo firmo inventis, adultio infantium, quæ vocatur Siriasis, adaligatis emendatur. Idem lib. 22. cap. 21. Tolli infantium ululationibus: quod Siriasin vocant, illis medentur.

Sirpĕa vebes, quæ virgis, ut inquit Varro, sirpatur: id est, colligando implicatur, in qua fœnum aliudve quid evehitur. [Pol. *Wez ktorym drwa mocuią albo inne rzeczy wożą.*] Hinc Sirpicula diminutione factum vocabulum, quo usus est Lucilius: Tintinnabulum absit hinc, sirpiculaq; omnia.

Sirpo-as, are, Est colligando implicare. [Pol. *Oplatować.*] Varro *ubi supra*: Capas vinarias sirpare noli. Ex Nonio.

Sirrhŏdes, *σιρρώδης.* Suidæ. Cuniculus sive fossa subterranea, in qua frumentum quam diutissimè incorruptum asservatur. [Pol. *Loch.*] Vide infra in dictione SIRVS.

Sirŭs, *σιρός*, sive Sirrhus, duplicatur, *σιρρός.* Suidæ. Spelunca subterranea, condendo servandoq; frumento accommodata. [Pol. *Podziemne w Zboże schowanie.*] Varr. lib. 1. de Re rustic. cap. 57: Item hujus generis granaria alia quidam habent subterranea, uti spelunças, quas vocãt Siros ut in Cappadocia ac Thracia, Russia & Moscoviæ alii, ut in Hispania citeriore, puteos, ut in agro Carthaginensi & Oscensi. Horum solum paleis substernunt, & cutem ne humor aut aer tangere possit, nisi quum promitur ad usum. Vide in SVRVS.

Sis, pro si vis dixêre veteres. Ad verba enim imperativa, quia vehebantur contumeliosa, addebant sis, pro, si vis ut Facsis, Videsis. Plaut. in Amph. Modò sis veni huc, invenies infortunium. Cicer. pro Sext. Roscio: Age nunc, refer animum sis ad veritatem.

Sisămus, *σήσαμος* quod hic pro Paphlagoniæ urbe corruptè legebatur] Vide SESAMVS.

Sisarum, i, pen. corr. Plin. [Ger. *Quod, ein Gebulbe also genennet.*]

Sisărŏn, sive Sisarum, i, pen. corr. *σίσαρον*, Herba est pastinacæ non dissimilis, quæ hodie vulgò Scrville sive Cherville appellatur. [Ger. *Gemeyn Gertin.* Pol. *Kurwarka.*] Ejus duo sunt genera, sativum & erraticum. Sativum, caulem habet angulatum, folia oblonga, & in extremis ramis incisa, semen latum, & fere rotundum, radices candidas, jucundi gustus, etiq; gratissimas. Sativi usus duo sunt genera. Coris calore dilucida. Nam quod ex eis majus est, flores habet luteos, minus candidos. Erraticum verò caule est hirsutiori, foliis brevioribus, sed majoribus, flore luteo, & umbella ampla, semine lato & rotundo, ut sativum, radice crassa & longa. Plin. lib. 19. cap. 5: Inter medica dicendum fuit: quod ipsum Tiberius princeps è Britannia fugitans omnibus annis à Germanis Geldubam appellatur castellum Rheno impositum, ubi generositas præcipua. Inest longitudine nervus, qui in decoctis extrahitur, amaritudinis tamen magna parte relicta, quæ multo in cibis temperata, etiam in gratiam venit.

Silon, *σίλων*, Semen est exiguum, in Syria nascens apio simile, nigrum, fervens, & oblongum. Vide Dioscor. lib. 3.

Sisto, is, stĭti, Cur supino, n. t. Stare facio, cohæreo, reprimo, sed intransitivè: [עמד *amad, stetit, constitit, restitit.* Gall. *Retenir ou arrester, empescher, faire comparoir.* Ital. *Fermare, reprimere.* Ger. Stetig machen. Hisp. *Estimar.* Pol. *Zatrzymuie.* Vng. *Megállatom.* Ang. *To make to tarry or stand still, to appeare or make to stand before one, to stop or withhold back.*] ut Sistere gradum, Sistere lacrymas. Plinius: Sanguinis profluvium sistit herbæ pæonie semen rubrum. Alvum sistere: id est, reprimere. Plinius lib. 20. cap. 6: Capita bis aqua mutata cocta, alvum sistunt, &c. Fugam sistere, Liv. 10. bell. Pun. Ibi Syphax dum obniti hostium turmis, si pudore, si periculo suo fugam sistere posse, æquo, &c. Profluvium genitale, vel sanguinem sistere. ¶ Quandoque ponitur pro sui copiam facere, & se præsentem exhibere: *ἐμφανίζεσθαι, παρεῖναι.* Cicero ad Atticum: Des operam id quod mihi affirmasti, ut te ante Calendas Januarias, ubicunque erimus, videas. Idem 9. Offic. Vas factus est alter ejus sistendi, ut si ille non reverteret, moriendum esset ipsi. ¶ Sistere etiam pro consistere & stare *ἱστάναι.* Cicero 5. Verr. Qui Rempublicam sistere negat posse, is ad Equestrem ordinem judicia referantur. ¶ Quandoque est confirmare, corroborare, & quasi naturam fulcire. *ἐπερείδειν, ἐρείδειν.* Virgil. 6. Æneid. Hic rem Romanam magno turbante tumultu Sistet eques. ¶ Hujus verbi præteritum est Stiti, non, ut quidam existimarunt, Steti: supinum autem nullum habet. Nam Statum, à sto, non à sisto deducitur. Vade & Stator Iupiter à standō, non à sistendo, cognominatus est. Priscianus præteritum hujus verbi Steti esse existimavit: quod certè à verbo Statuo esse constat, quemadmodum & supinum Statum. Stiti autem verum verbi hujus præteritum esse, in Noctibus suis Atticis docet Gellius: cujus hæc sunt

hæc sunt verba: In libro vetere M. Catonis, qui inscribitur Contra Tyberium exulem, scriptum siquidem sic erat: Quid si vadimonium capite obvoluto scitisse? Rectè ille scitisses scripsit, sed scissi, & audaces emendatores, exscriptos per libros scitisses fecerunt, tanquam si scisses vanum & nihili verbum esset. Quin potius ipsi nequam & nihili fuisse, qui ignoraverint scitisses dictum à Catone, quoniam sisteretur vadimonium, nō staretur. Quibus ex Gellii verbis cùm satis constet, sisti à sisto præteritum esse, non stetisse, illud quoq; obscurum esse non potest, supinum sistum esse, non statum: statorq; appellationem non à sistendo, sed à stando esse accipiendam. Verùm quoniam hoc ad præsens negotium non multum pertinet, omnem hanc disputationem suum in locum reservabimus, quo ex professo de vocis ejus significatione sumus actura. ¶ Verbi hujus composita sunt, adsisto, assisto, consisto, circumsisto, desisto, exsisto, insisto, obsisto, persisto, & resisto quorum singula suis locis videbis.

Stātor, oris, verbale, m.c. Apparitor, viator, qui magistratui præsto est, ut illius jussu quemlibet arcessat, & coram illo sistat: à jupi stabilendi munere dictus. [שׁוֹטֵר שׁוֹטְרִים. Gall. *Huissier, sergent, archier.* Ital. *Sergente, sbirro, famiglio de la corte.* Ger. Ein Stadtknecht, oder sonst ein Amptknecht, der Burger vor Gericht fordert. Hisp. *El que cita a otro para delante el juez para seruirle.* Pol. Woźnik, exekutor, woźny. Vng. Parasolo. Ang. *A bedell or seruyng, a seruyng man, a marchall, one to appere.*] Cic. lib. 2. Epist. Vt ad te stratores meos, & lictores cum literis mitterem. Idem lib 9: Prætio mihi fuit stator ejus cum literis, quibus ne veniret denunciabat. ¶ Stator item Jovis cognomen fuit apud Romanos, Græci στάτιον vertunt, nonnunquam etiam ἱππάριον: unde dictum, quòd Romanos à Sabinis in fugam versos stare fecerit: qua de re sic scribit Liv. lib. 1. ab Vrbe: Vt Hostius secundo, confestim Romana inclinatur acies, fusaq; est ad veterem portam Palatii. Romulus & ipse turbatis agentium animis, arma ad cœlum tollens: Jupiter tuis, inquit, avibus jussu his in Palatio primùm urbi fundamenta jeci: arcem jam fecere emptam Sabini habent: inde huc armati superata valle media tendunt. At tu pater deûm, hominumq; hinc saltem arce hostes, deme terrorem Romanis, fugamq; fœdam sistito: hic ego tibi templum Statori Jovi, quod monumentum sit posteris, tua præsenti ope servatam urbem esse, voveo. Hæc precatus, veluti si sensisset auditas preces: Hinc inquit, Romani Jupiter optimus maximus resistere, atq; iterare pugnam jubet. Hæc ille. Cicero antequam iret in exilium: Jupiter Stator, quem verè hujus urbis statorem majores nostri nominavêre: cujus templum à Romulo victis Sabinis in Palatii radice cum voverit est collocatum.

Sistrum, stri, n.s. [σεῖστρον. Ger. Ein Eggrasch oder Rasselgeschirr. Pol. Rzygotka, klekotki rzad.] Crepitaculum æneum, quo Ægyptii sacerdotes in Isidis sacris uti solēt: ita dictum à τῷ σείειν: hoc est, à quatiendo, propterea quòd concussum, argutum, sonorumq; ederet tinnitum. Ovid. 2. Amor. Pertina sistra precor, per Anubidis ora verendi. Apuleius: Aereis & argenteis, & aureis sistris argutum tinnitum concrepantes. Mart. lib. 14: Si quis ploratos collo tibi vernula pendet, Hæc quatiat, teneræ garrula sistra manu. Hoc instrumentum apud Ægyptios vicem tubæ exhibebat. Virg. 8. Aeneid. patrio vocat agmina sistro. Ovid. 2. Amor eleg. 8: Quid nos sera juvant quid nunc Ægyptia profanat Sistra? quid in vacuo secubuisse toro?

Sistrātus, ta, tum, Sistrum tenens: quod est proprium epitheton sacerdotum Isidis. Mart. lib. 12: Linigeri fugiunt calvi, sistrataq; turba.

Sisymbrium, n.s. [σισύμβριον. Gall. *Basilomite, mente romaine, cressio.* Ital. *Sisimbrio, menta aquatica.* Ger. Wasserkressig, Brunnkressig, oder quendel. Hisp. *Yerua buena de agua, xaramago.* Pol. Lebiarka. Vng. Kakukfu. Ang. *Wilde tyme or creping tyme.*] Herbæ genus est, tale Dioscoridi, quod alio nomine serpyllum sylvestre vocatur. Nascitur in solo inculto, menthæ hortensissimile, odoratius tamen, & latiore folio. Officinæ basilicum vocant. Solent autē hac herba unà cum mentæ coronis adhiberi. Ovid. 4. Fastorū: Cumq; sua comunx data grata sisymbria myrto. ¶ Est præterea aliud Sisymbrio genus, lœvis rigui gaudēs, quod alii Cardaminam, alii sian, vulgus autem *Nasturtium aquaticum* vocat. Vtriusque meminit Dioscor. lib. 2. cap. 120.

Sisyrinchion, σισυρίγχιον. Bulbi genus, cujus intra tunicas bis mense crescunt: verno autem tempore, quum appetit viola, mirumnum ac contrahitur, bulbo interim pinguescente. Autor Plin. lib. 19. cap. 6.

Sitanion, σιτάνιον. Frumēti genus, quod quoniam tertio à satu mense metitur, à Græcis τριμηνίας, à Latinis etiam trimestre dicitur. toti Alpino tractui, atque adeò frigidioribus omnibus regionibus notissimum serotinumq; agricolis fames levamen, quoties aut nives altiores, aut aquæ affluentiores maturam sationem prohibuerunt. [Pol. *Litzyca.*] ¶ Hinc Sitanius panis ex sitanio frumento confectus. Plin. lib. 22. cap. 25. de panis genetibus loquens: Sitanius: hoc est, trimestris incusa in fatie, aut deliquanata cum melle aptissimè curat.

Sitārchīa, σιταρχία. Annonæ vel commeatus præfectura: Sitarchus annonæ vel commeatus præfectus. [Pol. *Ten który przełożony jest nad żywnością.*] A Græco σῖτος sive σιτὼ, quorum illud cibum, hoc frumentum significat: & ἀρχὴ, quod magistratum denotat, sive præfecturam.

Sitella. Vide SITVLA.

Sticinēs, pen. corr. Dicti sunt, teste Gellio, qui apud suos canere soliti essent: hoc est, vita functos, & sepulcro ad tempus condītos. Plura de hoc Gell. lib. 16. cap. 2. ex sententia Attei Capitonis, & Nonius de Proterpina.

Sītis, huius tītis, f.c. Elt appentus in bibendo. [צָמָא *tzmé* צִמָּא *tzimmaón* צִמָּאוֹן *tzimmaón* διψος. Gall. *Soif, convoitise, & envie de boire.* Ital. *sete.* Ger. Durst. Bel. Dorst. Hisp. *La sed, appetito de beuer.* Pol. Pragnienie. Vng. *Szomuság.* Ang. *Thirst, or appetite of drink.*] Cic. 1. de Finib. Quum cibo, & potione facta, sitis; depulsa esset. Idem 2. de Fin. Eth ne quæso inquam, utenti in bibendo voluptas: Quis istud inquit, possit negare? Eademne, inquam, quæ restincta sitis? Imo alio genere: nam restincta sitis habet aliquam voluptatis habet, inquit: illa autē voluptas ipsius restinctionis in motu est. Virgil. 5. Aeglog. Talè tuum carmen nobis divine poëta, Quale sopor fessis in gramine: quale per æstū Dulces aquæ saliente sitim restinguere rivo. ¶ Per translationem etiam sitis dicitur animia rei alicujus aviditas. Cic. in Parad. Neq; enim unquā explentur, nec sitiunt cupiditatis sitis. Horat. 1. Epist. 18: Quem tenet argenti sitis importuna, famesque.

Sītio, is, ire, n.q. Appeto bibere, sit laboro. [צָמָא *tzmé* צָמָה *tzmé*. Gall. *Auoir soif.* Ital. *Hauer sete.* Ger. Durstig oder durst haben. Bel. Dorst hebben. Hisp. *Hauer sed.* Pol. Pragnąć. Vng. *Szomuhozom.* Ang. *I am athirst.*] Cic. in Pison. Ipse cum paucis ad portam sitiens perveni. Transferunt etiam ad plantas, quæ tunc sitire dicuntur, quum sicciores sunt, eumorumq; ēdē erant. Cic. in Orat. Translatione sæpissè crebrior, qua frequentissimè sermo omnis utitur non modò urbanorum, sed etiam rusticorum: siquidem est eorum, gemmare vites, sitire agros, lætas esse segetes, luxuriosa frumenta. Virgil. 4. Georg. Quum sicunt herbæ, & pecori jam gratior umbra est. ¶ Aliquando etiam sitire accipitur pro vehementer cupere, sicut hinc pro vehementi rei alicujus aviditate. Justinus: Satiate sanguine, quem semper sitierat. Cic. ad Qu. Frat. lib. 3: Nec sitio honores, nec desidero gloriam, Idem 5. Philip. Etenim aderat L. frater gladiator Alter eus, qui Mymillo Mylasis depugnarat, sanguinem nostrum sitiebat. ¶ Passivo sitior, ūtus est Ovid. lib. 1. Fast. Quò plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ.

Sītiens, tis, participium, & aliquando nomen, & ponitur pro cupido, avidus: [צָמֵא *tzmé* צָמֵא *tzmé* διψῶν. Gall. *Qui a soif, ire.* Ital. *Chi ha sete.* Ger. Durstig, durst habend. Hisp. *Que tiene sed.* Pol. Pragnący. Vng. *Szomuhozo.* Ang. *That thirsteth or is drie.*] Jut. Sitiens hortus Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 9: Nec dubitem longis purgare ligonibus urva, Et dare, jam siticna quas bibat horta aquas. Virg. 2. Georg. Jam cæpit torrens sitientes Sirius Indos Ardebat cœlo, & medium Sol igneus orbem Hauserat, &c. Idem 1. Aeglog. At nos hinc alii sitientes ibimus Afros.

Sitiēnter, adverbium, Ardenter. [צָמֵא *tzmé* διψῶντως. Gall. *Ardemment, avec grande convoitise.* Ital. *Ardentemente, con grand desio.* Ger. Durstiglich, begirdlich, mit grossem verlangen. Hisp. *Con mucho ardor y codicia.* Pol. Pragnąco. Vng. *Szomuhozo.* Ang. *With great desire and delight.*] Cic. 2. Tusc. Nec sitienter quid appetens.

Siticulōsus, a, um, Situm afferens. [שׁוֹקֶת *shoket* שׁוֹקֶת *shoket* שׁוֹקֶת. Gall. *Auec humeur, sâle & ord.* Ital. *Che fa sete.* Ger. Der da durst bringt. Hisp. *Cosa que haze sed.* Pol. *Pragnienie sprawiający.* Vng. *Szomuhozo hoz, szomuhozatos.* Ang. *Very thirstie, without moisture, dry.*] Plinius lib. 23. cap. 6: Melimela, & reliqua culcia stomachum & ventrem lalvunt, sed ora, aituosa, sed nervos non lædunt. ¶ Interdum significat siccus, aridus, & vehementer sitiens. [צָמֵא *tzmé* διψῶν. Gall. *Qui a grande soif, alteré & ord.* Ital. *Che a grande sete.* Ger. Der sehr durstig. Hisp. *Cosa que tiene mucha sed.*] Loca siticulosa. Colum. lib. 2. cap. 6: Sed si asperis & siticulosa loca arboribus obserenda sunt, neq; populus neq; ulmus tam idonea sunt, quam orni. Horat. 3 Epod. Nec tantus unquam siderum insedit vapor Siticulosæ Apuliæ.

Sitibundus, Vehementer sitiens: & per translationem idem quod siccus, & humoris omnis expers. [צָמֵא *tzmé* διψῶν.]

Sitocōmia. Ep. [σιτοφυλακία. Ger. Kornhaus? Amptgewonheit. Pol. *Urząd tego który pilnuje zboża.*] Diligens curā qui frumentum & annonam curabant. Qui verò magistratu hoc fungebantur, σιτοφύλακες dicebantur: quasi τὸ σῖτον φύλασσον, quasi præfecti seu curatores annonæ. Arcad. I. Munerum, de Muneribus & honoribus: Personale munus est, cura emēdi frumen-

ri & olei: nam harum specierum curatores, quos μυροθήκας Græci vocant, creari mos est.

Sĭtŭlă, æ, fp. Vas ex ære ad hauriendam aquam accommodatum à siendo dictum, quòd aquam sistat [מִשְׂרָה דְּלִי baath. ὑδρία, ὑδρεῖον. Gall. Seau ou vaisseau à porter eau. Ital. secchiola. Ger. Ein gefchirr mit dem man waſſer ſchöpfft / ein kübel / ſtauffen. Bel. Een emmer, ofter. Hiſp. Herrada para sacar agua. Pol. Wiadro, wiaderko. Vng. Kapsonya. Ang. A paile or bucket to draw or carrie water in.] ¶ Nonnunquam etiam urna, è qua sortes ducuntur. Plautus Casin. Et situlam huc terram affero cũ aqua, & sortes. Plaut. in Catin. Sortiar illa in situla.

Sĭtĭcŭlă, æ, diminutivum ejusdem. Gall. Petit ſeau, petite ſeille à porter eau. Ital. Secchiola, picciola ſecchia da portare acqua. Ger. Ein klein gefchirr zu waſſer zu ſchöpffen / ein ſchapff / ein gäſſe. Bel. Een tobbe. Hiſp. Pequenna herrada para sacar agua. Pol. Wiaderko. Vng. Kapsonyicska. Ang. A little paile or bucket to carie water in.] Quemadmodum Matella à matula. Accipitur frequenter pro situla sive urna, è qua sortes duci consueverunt. Livius 5. bel. Pun. Tribuni populum tum movebant: sitellaq; allata est ut tollerentur, ubi Latini tuffragium ferrent. Plaut. Cas. Conjiciam sortes in sitellam, & sortiar Tibi & Chalino.

Sĭtŭs, a, um, Positus. [מְשׂוּמָה mammadh. κείμενος. Gall. Situé, mis, & poſé. Ital. Poſto, meſſo. Ger. Geſetzt ein geſetzt. Hiſp. Puesto, situado. Pol. Położony. Vng. Helyheztetett. Ang. Placed, ſituate.] Liv. 10. Bel. Pun. La ſituum an alto claudit, in quo ſita eſt Carthago. Terent. in Adelphis: In te ſpes omnis Hegio nobis eſt. Cicer. 2. de Finibus: Eſt autem ſitum in nobis, ut & adverſa quali perpetua oblivione obruamus, & ſecunda jucundè ac ſuaviter meminerimus. ¶ Accipitur aliquando ſitus, pro conditus. Tacitus lib. 2: Urbem q; Philippopolim a Macedone Philippo ſitam. ¶ Situs præterea dicitur pro ſepulto. Plaut. in Milite: Scio cruciem ſuturam mihi ſepulcrum: ibi ſcio me majores ſunt ſiti.

Sĭtŭs, ūs, m. q. Lanugo ex humore creata, præſertim in locis Sole carentibus. [מַמָּה mammah. ἰός. Gall. Chanciſſure, moiſiſſure, & retend, craſſe et ordure. Ital. Sito, vitio, roſſo, maſſa. Ger. Schimmel oder ſchimmligkeit, die gruene teuchtige materie ſo von feule entſpringt. Bel. Mos. Hiſp. Suziedad, mohho. Pol. Pleśń. Vng. Penész. Ang. Ordure and mouldineſſe in a moiſt place wher the ſunne ſhyneth not.] Varro lib. 6: Situs, ſordes, & illuvies illa, qualis naſcitur inter opaca domus, quæ diu non repurgatur. Virgil. 6. Aeneid. Sed me juſſa diem, quæ nunc hæc ire per umbras, Per loca lata ſitu cogunt, noctemq; profundam. Imperiis egere ſuis. Solet autem in locis ſitulentis odor quidam tetter & fœdus offactantium nares offendere, qui & ipſe ſitus dicitur. Plin. lib. 21: Peſſimum eſſe crocum quod ſitum redolet. ¶ Accipitur & ſitus pro ſqualluie quadam corporis, quo ſcilicet cutis omni neglecto corpus horriditatem quandam, & ingratum contrahit odorem, quem etiam pædorem dicimus, cujuſmodi libro 5. deſcribit Lucretius: Fœda ſitu macies. ¶ Quinetiam vitibus ipſis Columel. lib. 5. ſitum aſſignat: tam verò ſæpiùs muſcus qui more compedis cruta vitium, & vincta comprimit, ſituq; & vetere no macerat, ferro diſtringendus, & eradendus eſt. ¶ Accipitur aliquando ſitus pro torpore & inertia ex diutino otio. Virgil. 7. Aeneid. Sed te victa ſitu, veriq; effœta ſenectus. O mater, curis nequiquam exercet. Quem locum explicans Donatus: Situs, inquit, eſt corruptio ex humore & diuturnitate contracta, qua deteriores fiunt ſpecies, uno in loco prolixo tempore conditurę. Unde Senectus vita ſitu, quaſi otio, & nihil agendo corrupta. Huic non diſſimile eſt illud apud Virg. 1. Georg. Et ſegnem patiere ſitu dureſcere campum: id eſt, quiete & interim ſtione arandi. ¶ Situs præterea dicitur qualitas, & poſitio loci. [מִשְׁוֹחַ mammiſchoach. τοποθεσία. Gall. Situation, aſſiette. Ital. Situatione. Ger. Gelegenheit. Hiſp. Sitio ó diſpoſicion de lugar. Pol. Położenie. Vng. Helhezteteſ alatt.] Cæſar 3. bel. Gall. Sub caſtris eius vagabantur, aliàs ut ſitum caſtrorum cognoſceres, aliàs collocandi, aut terricandi cauſa.

Sīvĕ, conjunctio, quum ex ſi & ve compoſita ſit, duorum generum vim ſimul obtinere videtur. [אִם im. εἰ. Gall. Or bien, ou ſi, ſoit que. Ital. O, ovvero, che. Ger. Oder, oder. Hiſp. O. Pol. Albo, albo, bądź, bądź. Vng. Akar, anagy. Ang. Or elſe.] Itaq; quum oratio nunc in choat, minimè mirum eſt, ſi præter morem aliarum conjunctionum tres maximum ſenſus poſtulat, quum & SI continuativa ſuam apodoſin, & VE aliteram disjunctivam exigatur, SIve me amas, Sive odiſti, non magni æſtimo. Aliquando quatuor. Ovidius in Epiſt. Penelopes: Sive quis Antilochum narrabat ab Hectore victu, Antilochus noſtri cauſa timoris erat: Sive Menœtiaden ſalſis cecidiſſe ſub armis, Flebam ſucceſſu poſſe carere dolos. ¶ Aliquãdo ſimpliciter pro Vel ponitur. Cic. ad Qu. Frat. Quapropter hoc te primùm rogo, ne cõtrahas, aut demittas animum, neve te obtui, tanquã ſluctu, ſic magnitudine negotii ſinas, contrajs te erigas, & reſiſtas, ſive etiam ultrò occurras negotiis.

Smăragdītes, σμαραγδίτης. Gemma viridis coloris, quæ ab alio nomine carchedonium vocat, quòd circa Carchedonem hoc eſt, juxta Carthaginem legebatur. Vide Plinium libro 37. capite 5.

Smărăgdus, m. f. [σμάραγδος. Gall. Vne eſmeraude. Ital. Smeralda. Ger. Ein Smaragd iſt ein grüne edelgeſtein. Hiſp. La esmeralda piedra preciosa. Pol. Szmaragd. Vng. Smaragd. Ang. A ſmaragd ſtone.] Gemma viridis & translucida, tertiam in ordine gemmarum nobilitatem obtinens. Plin. lib. 37. cap. 5: Tertia autoritas ſmaragdis perhibetur planitudo cautis. Nullius coloris aſpectus jucundior eſt. Nam herbas quoque virentes & frondes avidè ſpectamus: ſmaragdos verò tanto libentius, quoniam nihil omnino viridius comparatum illis viret. Præterea ſolt gemmarum contuitu oculos impleri, nec ſatiari. Martialis lib. 5: Sardonicas, ſmaragdos, adamantas, jaſpideſ uno Parcatis articulo. Ovid. 2. Amor. Eleg. 6: Tu poteras virides pennis hebetare ſmaragdos. ¶ eſt autem ſmaragdus ſexus generis maſculini, ut ſæpiùs apud Plin. lib. ult. cap. 5. Apud Suidam tamen inventur articulo fœminino junctum.

Smăris, ĭdis, σμαρίς. Piſcis exigui genus mari peculiare, quod Theodorus ex Ariſtotele verum vertit. Plinius libro 32. capite 2: Mulieribus lactis copiam facit glaucicus è jure ſumptus, & ſmarides cum ptiſana ſumptæ, vel cum ſuccinulo decoctæ.

Smĕgmă, ătis, n. t. [בּוֹרִית borith. σμῆγμα. Gall. Savon, matiere ſavonneuſe, ce que ſert à nettoyer. Ital. Sapone. Ger. Seiffe oder ein ſchaw ſich damit zu reinigen und abzuſeubern. Hiſp. Xabon. Pol. Mydło. Vng. Szappan. Ang. Sope, or any thing to cleanſe withall.] Sapo, abſtergendi habens facultatem, ἀπὸ τοῦ σμήχειν, quod eſt abſtergere, ſive purgare. Plin. libro 22. cap. 25: Si verò cœleſti aqua decoquantur, ſuccus ille ſmegmatis, quo ſolent fovere gangrænas.

Smĕgmătĭcus, adjectivum. [σμηκτικός, σμηγματικός. Gall. Qui a vertu & puiſſance de nettoyer, purger ou abſterger. Ital. Coſa ch' ha virtù di purgare & nettare. Ger. Das die krafft hat zu reinigen oder ab zu ſeubern. Hiſp. Coſa para limpiar. Pol. Mający moc ſłużąca do mydłowienia. Vng. Tiſztitó mint az Szappan. Ang. That hath force to cleanſe, as ſope.] Idem quod abſtersivus. Plin. lib. 31. cap. 7: Suidorem elit, alvum ſolvit in vino & aqua, acopicis & ſmegmaticis utilis: hoc eſt, medicamentis quæ lutilitudinem tollunt, & detertoriis.

Smectĭcus, a, um. σμηκτικός, Quod habet vim abſtergendi, unde ſmectica vis dicitur, quæ & ſmegmatica: id eſt, abſtersiva. Plin. lib. 30. cap. 4: Omnium autem cochlearum cinis ipſius calfacit ſmectica vi.

Smĭlax, ăcis, m. c. penult. genitiv. corr. f. t. [σμίλαξ. Gall. Vne eſmeraude. Ital. Smilace, ſmilaſo. Ger. Epfenbaum. Hiſp. Taxo. Pol. Jedlina. Vng. Borostyán fa. Ang. An aſpe tree.] Arbor eſt abietem magnitudine & foliis referens, in Italia & Narbonenſi Gallia, Hiſpaniæ confinia, abundans: quam Latini, Dioſcoride teſte, taxum appellant. Ea vias habet ſerpentes, in Hiſpania præcipuè. Ligno quoq; exitialis eſt, adeò, ut compertum ſit lagenas vinarias ex eo cõfectas, ex iis bibentibus exitio fuiſſe. In Arcadia verò etiam umbram ejus herbiterum eſſe tradunt ſub ea aut dormientibus, aut cibum ſumentibus. Galli iſſum vocant, puniceam arcubus materiã ſuppeditans. ¶ Smilax hortenſis. [σμίλαξ κηπαία. Gall. Eſpine. Ital. Rogoli, ſpini. Ger. Kleine roſſen, ſind ein art wie ſicher beum. Hiſp. Espinos. Pol. Głog, głożyna, głożek. Vng. Tövisbokor.] Frutex eſt hederæ tenuis, ſed mollioribus, cauliculis tenuibus, & cæpaceis vicinis ſiuticibus circumvolutis, qui in tantam altitudinem excreſcunt, ut topiarias tectas repræſentare videantur. Siliquas habet ſesamoides, ſed longiores, & torſiores, in quibus ſemina includuntur renibus ſimilia, ineæqualiter fulvescentia. Aetius unà cum recentioribus eandem hanc plantam eſſe cenſuerat, quam alio nomine phaſiolum appellant, nam illum quidem candidum, ſed rubentem, cui & lobus & dolichos dicitur. ¶ Eſt & ſmilax aſpera. [σμίλαξ τραχεῖα. Gall. Smilax aſpera. Ital. Hedera ſpinoſa, vana ſilueſtre. Ger. Stechend wild oder ſchorpff wild holtz / das ſich gern zun und zeunen hefft. Hiſp. Zarzaparrilla.] Frutex hederæ ſimilis, denſis geniculatis cauliculis, ſpinoſus, fruticosis ramis, folio hederaceo, flore candido, olente illium, infausta omnibus ſacris & coronis, eò quòd lugubris ſit, puella ejuſdem nominis ob amorem Croci juvenis in hunc ſiuticem, aut in flores ejus commutata. Ovid. lib. 4. Metamorph. Et Crocon in parvos verſum cum Smilace flores. ¶ Fœ & ſmilax lævis. [σμίλαξ λεία. Gall. Lyſe. Ital. Volubile maggiore. Ger. Glatt ranckt zun gangt offen. Hiſp. La campanella, correuela mayor.] Folius hederæ non diſſimilibus, ſed mollioribus, lævioribus, & tenuioribus, nullis horrens ſpinis. Circumvolvitur arboribus: fructumq; parit lupini modo nigrum, exiguũ, floribus in cacumine perpetuis, mulcis, & rotundis.

Smyrnium, n. t. [σμύρνιον. Ger. Erbſtickel / myrrhen wurtz. Pol. Lubystek.]

Tabiçak.] Herba est ex duarii generibus, myrrhæ odorem referens: unde & nomen accepit. Vulgus Levisticum appellat. Descriptionem ejus vide apud Plin. lib. 12. cap. 15 Theophrastum lib. 6 cap. 3 & Dioscor. lib. 2 cap. 77.

S. ante O.

Sŏbŏles, fr. Proles, ab olescendo, i. crescendo dicta [יֶלֶד & מִיְלָאִים masculum נַעֲרִים fœminam. Gall. Race, lignée, engeance. Ital. Successione, figliolanza. Ger. Ein gut Geschlecht, Nachkommen. Bel. Een nakomelingschap. Hisp. Generacion, linage que desciende. Pol. Potomstwo. Vng. Magzat. Ang. Succession of children, offspring.] Plin. lib. 20. cap. 14. Amor utriusque soboli æqualis. Cic. 1. Offic. Sequuntur connubia & affinitates, ex quibus etiam plures propinquique gignuntur. Propagatio & soboles, origo est rerum publicarum. Virg. 4. Eclog. Chiram deûm soboles, magnum Jovis incrementum. Idem 4. Aeneid. Sit tibi quæ mihi de te suscepta fuisset Ante fuga soboles. Cic. 3 de Legib. Censores populi æstimato, soboles, familias, pecunias q; censento.

Sŏbŏlesco, scis, ere, n. t. Subnascor, fucrescо [רָבָה rabáh נָטַע natá. Gall. Croistre & multiplier la lignée, se propager. Ital. Figliolare. Ger. Gut nachkommen, auffwachsen. Hisp. Crescer en generacion. Pol. Rozrastamsię. Vng. Terem. Ang. To encrease & multiply.] Livius 9. bel. Pun. Eos Romanam plebem, illis Latium juventatem præbuisse majorem semper, frequentioremque pro tot casis exercitibus soboleſcentem. Quo tamen in loco soboleſcentem potius legendum videtur.

Sobrīnus, m. f. Duarum plurimæve sororum filii, quasi sororini. Gall. Cousin germain. Ital. Cugino germano, figliuolo di sorella. Ger. Geschwisterkinder, zween Schwestern sind. Hisp. Primo hermano de hermanas. Pol. Potomek ze strony siostry. Vng. Nenemnek fia. Ang. Cousin germane, sister sonne.] Terent. in Andr. Quem video? Hunc hic Crito sobrinus Chrysidis? Idem in Phorm. Herus sobrinum tuum non nosti?

Sobrĭus, a, um, Non ebrius, tamen mentis [νήφων, σώφρων. Gall. Sobre, sage. Ital. sobrio. Ger. Nüchter, mässig nit essen und trincken. Bel. Nuchter. Hisp. Casi templado en beber. Pol. Trzeźwy. Vng. Józan. Ang. Sober, temperate.] Terent. in Andr. Tu pol homo non es sobrius. Cic. 4. Acad. Nec volenti eidem quæ faciunt, eadem approbationes faciunt quæ sobrii. Pocula sobria Tibul. lib. 1. Eleg. 1: at ipse bibebam Sobria suppositа pocula victor aqua. ¶ Rura sobria, id est, in quibus antea vinum non asservabatur. Statius 4. Syl. Sic vitifero sub palmite nudos Umbrat it colles, & sobria rura Lyæus.

Sobrĭē, adverbium, Temperanter [σωφρόνως. Gall. sobrement, sagement. Ital. Sobriamente, saviamente. Ger. Ja nit trincken, mässiglich. Hisp. Templadamente. Pol. Trzeźwie. Vng. Józanul. Ang. Soberly, temperately.] Cicero 1. Offic. nihil gerius quam sic corpore diffluere luxuria, & delicatè ac molliter vivere, quam q; honestum parcè, continenter, severè, sobriè.

Sŏccātus, super duplex c. Genus calceamenti humilius cothurno, quòd non tantùm comœdorum fuerit, apud Romanos: Hunc soleo crepidæ pedem, sed etiam mulierum. [ἐμβάς. Gall. Brodequin commun aux hommes & aux femmes. Ital. Foggia comune de scarpe. Ger. Soccatus, oder rodtschu. Hisp. Especie de manera de cuero. Pol. Sykarpetki, kapcia. Vng. Kapcza. Ang. A kinde of shooe, brodekin.] Suetonius de Calig. Sæpè gemmatas, depictasque penulas indutus, manicatus & armillatus in publicum processit: aliquando teristratus & cycladatus ac modo in crepidis vel cothurnis, modò in spiculatoria caliga, nonnunquam socco muliebri.

Sŏccŭlus, li, diminutivum, Parvus soccus. ἐμβάδιον. Suetonius in Vitell. Pro maximo munere à Messalina petit, ut sibi pedes præberet excalciandos: dein tactumq; soccului dextrum, inter togam tunicaq; gestavit assiduè. Plin. lib. 9. cap. 35: Quin & pedibus margaritas, nec crepidarum tantùm obstragulis sed totis socculis addunt.

Soccātus, Socculos gerens. [Pol. Wkapciach obuw. Vng. Kapczás, kapczás viselő.] Seneca libro 2. de Benificentia: Parum enim fœdè furuerit, insolens fuerat, qui de capite consularis viri soccatus audiebat, nisi in os senatoris ingessisset imperator pictos soccos.

Sŏcĕr, cri, pen. corr. m. f. Uxoris meæ pater, à quo fœminina, Socrus, uxoris meæ mater. [חָתָן chothén חֹתֶן chothen מוֹתֵן motén. Gall. Le pere de la femme de mon fils, le beau pere. Ital. Socero, suocero, padre della moglie, padre del marito. Ger. Schwäher. Bel. Een Swager. Hisp. El Suegro padre del marido o de la muger. Pol. Ociec żony, matki. Vng. Ipa. Ang. My father in law.] πενθερός. Cic. 1. Offic. Nuptiis quidem meis cum parentibus puberes filii, cum soceris generi non lavantur. ¶ Socer magnus, uxoris meæ avus, qui & proso cer dicitur: cujus relativum est progener. Sic etiam avus meus, socer magnus est uxoris meæ, illa illi pronurus. ¶ Soceri autem & socrus dicuntur, quos ibi generum asscient. Consoceros vocant, quorum filii inter se matrimonio copulati sunt. Verbi gratia Ego illi cõsocer sum, & ille mihi consocer est, cujus filio filia mea nupsit.

Sŏcĭus, a, um, Idem qui & sacer. Plaut. in Menæch. Abiit soterus, abiit medicus: nunc solus sum.

Sŏcĭus, Vide SOCIUS.

Sŏcĭālis, Sociabilis, Socio, Vide SOCIUS.

Socĭus, socii, m. t. Qui pari consilio, spe, & periculo rem alicui quam cum altero aggreditur. [חָבֵר chabér חֲבֵרָה chabéra רֵעַ réa רֵעָה reá. Gall. Compagnon. Ital. Compagno. Ger. Ein Gesell. Bel. Een medegesel of bedaetste. Hisp. Compañero. Pol. Towarzysz. Vng. Társ. Ang. A companion, or fellow.] Cicero 3. Verr. Nam socii putandi sunt, quos inter res communicata est. Idem ad Att. libro 11: Ita præter Lælium, neminem habeo cui præ socium. Lucan. libro 1: Nulla fides regni socia. Virgil. 2 Aeneid. Addunt se socios Riphæus, & maximus armis Iphitus. ¶ Hinc Romani socios suos appellabant, quos ita fœdere conjunctos habebant, ut & belli & pacis essent participes. συμμάχους. ¶ Inter negotiatores quoque socii dicuntur, qui lucri damnique communionem inierunt. Cicer. pro Q. Rosc. Qui socium fallit, in virorum bonorum numero non habendus. Societatis itaque conjunctio fortunarum, & pecuniæ communionem imperat: fitq; propemodum inter patres. ¶ Comitum verò appellatio propriè ad eos pertinet, qui non tàm hac causa, quàm ut alium prosequantur, iter, aut expeditionem arripiunt. Cæsar de Labieno: Quum ic victoriæ Pompeii comitem esse malle, quàm socium Cæsaris. ¶ Sodales verò (ut Cajo Turrio non valde placet) propriè dicuntur qui ejusdem sunt collegii: aut certè qui eorum lectorum jusdem sunt collegii: aut certè qui eorum lectorum jusdem sunt collegii: inter se sunt paris pes. ¶ Hinc deducitur fœminimum cumq; inter se sunt paris pes. חֲבֶרֶת chabéreth חֲבוּרָה chabúra. Gall. Compagne. Ital. Compagna. Ger. Ein Gesellin. Hisp. Compañera.] Vt Terentiæ Ciceronis dicit, uxor, quæ quum marito non prosperæ solùm fortunæ sed & adversæ fuisset socia. Ovid. 10. Metamorph. Appellat q; tori sociam.

Sŏcĭātus, a, um, adj. Communis, quod est sociorum. [חֲבֻרָה chabéreth. Gall. Compagnon, compagnie. Ital. Compagno, compagnia. Germ. Gesellig. Hisp. Compañero. Pol. Towarzyski. Vng. Társ. Ang. Companions or fellowes.] Ovid. 3 Metam. Dii mariti excepto socio dignantur honore. Id est honoris societate dignatur. Ovid. 5. Trist. Eleg. 11: Exercitii socia commercia linguæ. Virg. 2. Aen. Primus se Danaûm magna comitante caterva Androgeos offert nobis: sociumq; agmina credens Inscius. Socia nox, quæ alicujus facinoris

perpetrationem juvat. Cicer. 2. Philip. Quum tamen tu nacta
socia hortante libidine.

Sŏcĭālis, iuciale, com. 1. Quod est sociorum: ut amor socialis,
qualis esse debet inter socios. [συμφωνικός, συναγωγός. Gal. De-
portoir, d'alliance, de societé. Ital. Compagnevole, da compagno. Ger.
Gesellig / von der Gesellen. Hisp. Cosa perteneciente á cabi compa-
ñeros. Pol. Towarzyski. Vng. Társaságbeli. Ang. That is, or
belongeth to companions or fellowship.] Ovidius Metamorph. Mutua
cura duos, & amor socialis habebat. Anni sociales, Idem 2.
Tristium. Livius si recum sociales impleat annos. Sociale bel-
lum, quod cum sociis gestum est. Foedus sociale, Liv. 4. belli
Macedon. Quum qui hostes nunquam fuerint, ad amicitiam
sociali foedere inter se jungendam coirent.

Sŏcĭālĭtĕr, adverbium, quo usus est Horatius de Arte: non ut
desedulo scriptor delectet, aut quarta socialiter. [συναγωγικῶς,
συμφώνως. Gall. Selon la droict de societé ou compagnie. Ital.
Come si conviene alla compagnia. Ger. Gesellicher weis. Hisp.
A compañeando ó en compañia. Pol. Towarzyskie. Vng. Társa-
sághoz illyen képpen. Ang. Like companions, or like fellowes.]

Sŏcĭābĭlis, sociabile, gen. 1. Quod facile conjungitur alteri.
[συναγωγός. Gall. Compagnable, qui s'accompagne. Ital. Compagne-
vole, sociabile. Ger. Gesellig / das sich zusammen gesellen oder fügen
kan. Hisp. Cosa compañera. Pol. Skłonny do towarzystwa. Vng.
Társaságra való / társkodó. Ang. Sociable, that is easily or apt to com-
pany with another.] Plinius lib. 16. cap. 42: Eadem & cuibus
maxime sociabilis glutino, in tantum ut fodatur antè quam
solida est. Livius bell. Maced. Meliora quoque exempla juxta
aliena posita, sociabilem comparatione inter se unus Lacedemo-
niorum reges salutarem per multa secula ipsis, patriæq;

Sŏcĭālĭtās, tatis, f. i. pro locietate seu sodalitio. Vox est latis in-
frequens ab illis scriptoribus, qua tamen usus est Plinius Ju-
nior in Panegy. חבר חברה chebér, chebrá, συναγωγία. Gall. Com-
pagnie, assemblée de compagnons. Ital. Compagnevolezza, compa-
gnia. Ger. Gesellschafft. Hisp. Compañeria ó trabajo. Pol. To-
warzystwo. Vng. Társaság. Ang. A company, a fellowship.] Nō
remittentibus tuis eadem frequentia, eademque cla sociali-
tas interesset.

Sŏcĭĕtās, f. n. Communitas, communio fortunæ, & periculi
participatio, quæ se quum socius ad aliquod negotium ge-
rendum nobis adjungimus. [חבר chéber חברה chebrá, συναγωγή.
Gall. Societé, compagnie. Ital. Compagnia. Ger. Gesellschafft.
Hisp. Compañia. Pol. Towarzystwo. Vng. Társaság. Ang. Fel-
lowship, company, societie.] Cicero 1. Ver. Video enim permulta
esse crimina, quorum tibi societas cum Verre cuiquam esse,
ut ea in accusando attingere non audeas. Idem pro Quintio:
Cum eo tu voluntariam societatem coibas, qui tecum hereditaria societate fraudarit. Liv. 8. bel. Maced. Decreverunt re-
nuntiandam societatem Achæis. Livius 1. ab Vrbe: Infida re-
gni societas.

Sŏcĭo, as, avi, p. lūgo: quasi socii socio appono, cōsocio, con-
jūgo. [חבר chibbér, συμφέρομαι, συναγελάζω. Gall. Accompagner,
associer, assembler. Ital. Accompagnare. Ger. Zusammen
gesellen oder fügen. Hisp. Accompañar. Pol. Stowarzyszam. Vng.
Társaságra adnom / társkodom. Ang. To ioyne together,
to confederate, to accompany.] Col. lib. 4: At ii qui cum scientia
sociaverint diligentiam. Virgilius 1. Aeneidos: cernæq; ma-
risque Omnibus exhaustos jam casibus, omnium egenos,
Vrbem domo socias. Ovidius 12. Metamorph. quòd si socior
essem, Nec mihi conjugium fata importuna negarent, Vnus
eras unum quo sociare cubilia vellem. ¶ Ejus composita sunt,
Associo, Consocio, & Dissocio: quorum significata vide suis
locis.

Sŏcĭans, tis, part. [מחבר mechabbér, συμφέρων.] Ovid. 11. Me-
tamorph. tumuli de vertice cernunt Orphea percussis socian-
tem carmina nervis.

Sŏcĭandŭs, a, um. Horat. 4. Carm. Ode 9: Verba loquor socian-
da chordis.

Sŏcĭātŭs, a, um. [מחבר mechubbár, συμφερόμενος.] Gall.
Accompagné. Ital. Accompagnato. Ger. Zugesellet. Hisp. Acom-
pañado. Pol. Stowarzyszony. Vng. Társaságra adatott. Ang.
Accompanied.] Ovid. 2. Amor. Eleg. 9: Quis fuit inter nos socia-
ti corporis index? Idem in Ibin: Perpetuoq; mihi sociatam
fecisse lecti.

Sŏcĭātĭo, cis, verbale, f. t. [מחברת mechabbéreth, συμφέρεια.]
Valer. Flac. 3. Argon. Sed me nova fides, tantique potentia jus-
si Huc tulit, ac medii sociatio gratia Phryxi.

Sŏcĭĕnŭs, Antiquis in usu fuit pro socio: quod & Nonius an-
notavit. Plaut. in Aulul. Ibo intrò, atque illic socieno tuo jam
intexti ipsam gulam.

Sŏcors. Socordia. Vide SEGOBS.

Socrus, hujus socrus, f. q. Vxoris mater, aut mariti: nam & ad
generum, & ad nurum refertur. [חמות chamóth, πενθερά.
Gall. Belle mere, la mere de la femme ou de mary. Ital. Socera, madon-
na, madre de la moglie o del marito. Ger. Ein Schwiger / des Ehemans
oder Ehefrawen Mutter. Hisp. Suegra, madre de marido ó muger.
Pol. Swiekra, matka meza albo zony. Vng. Napa. Ang. My mother
in law or mother in law.] Cicero pro Cluent: Nuptæ genero socrus, nul-
lis auspitibus, nullis auctoribus, funestis omnibus omnium.
Claud. 1. in Eutrop.: qualis vesani arida socrus, Longinquam
vitiata nurum.

Sŏdālis, hujus sodalis, m. t. Rerum leviorum, lætiorumq; cum
altero particeps. [חבר chaber רעה rehéb, πάροινος &c., συνέδριος &c.
Gall. Compagnon pour prendre à boire et à manger. Ital. Compagno
de conuito. Ger. Ein Gesell ist der einen vnd geringen sachen / Buttge-
sell / Sachgesell. Hisp. Compañero en los plazeres. Pol. Towarzysz
picia albo zabawy. Vng. Vigasság bely társ nyaralásra. Ang. A com-
panion in eating and drinking.] Quintil. in Saladiatore: Et tempe-
stiva convivia, & pervigiles joci, advocata sodalium turba,
soluta atq; effusa agerem. Cic. pro Planc. Quos tu si soda-
les vocas, ostentosam amicitiam nomine inquinas criminoso.
Virgil. 10. Aeneid.: nam Pallas ante ruentem Dum furit in-
cautum crudeli morte sodalis, Exspoliat, atq; ensem tumido in
pulmone recondit. Horat. 1. Cat. Ode 63: Caris multa so dali-
bus, &c. Ovid. 1. de Arte: Heu facinus, non est hostis metuen-
dus amanti, Quam credas fidus, effugiturus eris. Cognatum
fratremq; cave, fidumq; sodalem. Pro quibus veros hæc tibi tu-
ba mittit. ¶ Cujus sanè consultus Sodales interpretatur, qui
sunt ejusdem collegii.

Sŏdālĭtās, atis, f. t. Collegium, seu familiaritas, & convictus
multorum. [חבר chéber חברה chebrá συναγωγή. Gall. Commu-
nauté, compagnie de gens liants & mangeans ensemble. Ital. Compa-
gnia à tauola. Ger. Ein Gesellschafft als der Zunfftgenossen / Burger-
gesellen etc. Buts. Hisp. Compañia en los plazeres. Pol. Towarzystwo,
towarzyska. Vng. Társaság. Ang. Fellowship or table.] Cic. de
Senec. Sodalitates autem me Quæstore constitutæ sunt. Idem
pro Cælio: Fera quædam sodalitas, & planè pastoria atque
agrestis germanorum Lupercorum.

Sŏdālĭtĭum, ii, n. f. Sodalitas. [חבר chéber חברה chebrá. Ger.
Gesellschafft / Bruderschafft / Zunfft.] ad Herennium 4: Venit in
ædes quasdam, in quibus sodalitium erat eodem die futurum.
Cic. pro Planc. Sed aliquando veniamus ad causam, in qua tu
nomine legis Licinæ, quæ est de sodalitiis, omnes ambitus
legis comprehendere es idem in Salust. Non hæc est, sed abiit in so-
dalitium latæ legis Nigidiani, Dulce sodalitium, Catul. Epig. 95.

Sōdēs, Quidam adverbium precationem vel exhortationem
denotans, arbitrantur, ās. Priscianus putat esse verbum de-
fectivum, quum ait: Quædam verba esse, quæ in usu deficiant
personis, ut Cedo, Sodes, Salve, Ave, Futis, Infit, Inquam, Fo-
ret, Fio. Dictum Sodes, pro si audes, ut Sis, pro si vis: illico, pro
in loco. Cic. in Orat. Libenter etiam copulando verba jungebantur Sodes, pro si audes, Sis pro si vis. Soluto hoc verbo
usus est Plautus: Dic mihi, inquit, si audes quā ducere vis uxo-
rem. Curvatus in Persium, Sat. 3.

Sōl, hujus Solis, m. t. Planetarum omnium medius & tempo-
rum dispensator, ut qui adventu suo diem, recessu noctem, ef-
ficiat. [שמש chámmah, ἥλιος. Gall. Soleil. Ital. Sole. Ger. Die
Sonn. Hisp. El sol. Pol. Słońce. Vng. Nap. Ang. The sunne.] Di-
ctus Sol, quasi solus, quòd unus sit, & non plures, ut senit Cice-
ro 2. de Nat. deor. quando; tantam claritatem solus obtineat,
ut solus quòd si exortus, obtenebratis omnibus aliis appareat,
quanquam Varro ostendit vocabulum esse Sabinum. Cicero
de Nat. deor. Sol, qui astrorum obtinet principatum. Idem 1.
Tusc. Sol moderator & dux temporum. Idem de Somn. Scip.
Deinde subter mediam ferè regionē Sol obtinet, dux & prin-
ceps, & moderator luminum reliquorū, mens mundi & tem-
peratio, tanta magnitudine, ut cuncta sua luce lustret, & com-
pleat. Virg. 3. Georg. Diffugiunt, nec sunt tuos, nec; Solis ad
ortus. Idem. & patere rursus Solis ad occasum, quo frigi-
dus aëra Vesper Temperat, & saltus reficit jam rorida Luna.
¶ A primo Sole: hoc est, statim post Solis ortum. Iuven. Sat.
2. officium cras Primo à sole mihi peragendum in valle Quiri-
ni. ¶ Niger Sol: hoc est, infaustus. Horat. 1. Serm. Sat. 9: hîccine
solem Tam nigrū surrexisse mihi? Sole novo. Virg. 1. Geor.
At quum sole novo terras irrorat Eous. Id est, oriente die &
sole adhuc recenti, necdum ferventi, ut interpretatur Servius.
¶ Soles plurali numero, pro diebus legimus. Virg. lib. 3. Aen.
Tres adeò incertos cæca caligine soles Erramus pelago. ¶ Et
soles, Solis splendores vel radii dicuntur. Martialis: Hybernis
objecta Notis speculatia puros Admittunt soles, & sine face
dies. ¶ Item Soles, æstus, vel ardores Solis. Horat. 1. Epist. 2: at
Corporis exigui, præcanum, solibus aptum. ¶ Hinc Insolo,
as, de quo supra dictum.

Sōlĭfĕr, ra, rum, adjectivum. [ἡλιοφόρος. Gall. Qui apporte le so-
leil. Ital. Che porta il sole. Ger. Das die Sonn tragt oder bringt. Hisp.
Que trahe el sol. Pol. Słońce przynoszący. Vng. Nap hordozo. Ang.
That beareth or bringeth the Sunne.] Seneca Hercul. Oetæo: Aut
qui soliferæ supposuit plagæ Vicino Nabathæ vulnera di-
gito.

Sōlĭgĕnă,

Sōligēnæ æpen.com. [ἡλιογενεῖς. Gall. *Nez de soleil, de la race du soleil.* Ital. *Nato del sole, di razza del sole.* Ger. Von der Sonnen gebeten. Hisp. *Hijo del sol, nacimiento del sol.* Pol. *Narodzony od słońca.* Vng. *Napnak szülöttei.* Ang. *Engendred of the sonne.*] Valer. Flac. 5. Argon. nec fama sit te sol genam. Aceto in media regnate sub Arcto.

Sōlāris, solare. Quod est Solis: [ἡλιακός. Gall. *De soleil.* Ital. *Del sole, solare.* Ger. Der Sonnen. Hisp. *Cosa del sol, solar.* Pol. *Słoneczny.* Vng. *Napi napsugárzás.* Ang. *Of the sonne.*] ut Radii solares. Annus solaris, quum sol expleto per omnia signa circuitu, ad id unde digressus fuerat, redit, quod fit trium CCCLXV. diebus & quadrante. ¶ Solaris herba, teste Celso, quæ Græcis ἡλιοτρόπιον dicitur, quòd se cum sole circumagat, etiam nubilo dies tantus est ejus sideris amor. Lumen solare, Ovid. 3. Trist. Eleg. 10.

Sōlānus, a, um, pen. prod. Idem quod solaris, ἡλιακός. ¶ Hinc subsolanus ventus, qui sub solis oriente mane videtur, ἀπηλιώτης.

Sōlārium, rii, n. Instrumentum in quo horæ ad solem conspiciuntur, veruto umbram faciente, vel pinnula. [מחוגה *sive hammahalobh, sive gnomon.*] Gall. *Vn quadran ou horloge de soleil.* Ital. *Horologio del sole.* Ger. Ein Sonnen uhr/Sonnenuhr. Hisp. *Reloj de sol.* Pol. *Zegar słoneczny.* Vng. *Napra mutato szerszám.* Ang. *A dyal.*] Cicero pro Quintio: Non ad solarium, non in campo, non in conviviis versatus est. Id est, in eo loco fori Romani, in quo erat solarium, ubi otiosi deambulare solebant. Primus Romanis hoc fecisse dicitur L. Papyrius Cursor ad eadem Quinti, duodecim annis, ante quam cum Pyrrho bellatum est. Nam prius ortus tantum & occasus Solis nominabantur, post aliquot annos adjecto meridie. ¶ Est item solarium, locus apricus in summa vel una parte, Solis calori fruendo accommodatus. Græci ἡλιοθερεῖον appellant. Vlp. l. Si arborem. ff. de Servitut. urban. prædi. Si arbor in solarium vel tolario solem adimat, dicendum erit, quia umbram fecit in loco, cui Sol fuit necessarius, contra servitutem imposititiam fieri. Plautus in Mil. Nam certò neq; solarium apud nos est, neque hortus ullus, neq; fenestra, nisi clausula. ¶ Solarium pro vectigali. Vide SOLVM, soli.

Solāti, us. C. Dicuntur qui sole correpti sunt, quemadmodum Siderati, qui Sidere. [ἡλιασμός. Gall. *Coup de soleil.* Ital. *Guasto o corrotto d'al sole.* Ger. Krand de ser von der Sonnen hitz vberkriben worden sind. Hisp. *Desmayado del sol.* Pol. *Odlew słoneczny.* Vng. *Napszúrt meg gyakran rontatott.* Ang. *Burnt with the sonne.*] Plin. lib. 29. cap. 6. Sue & solatis prosunt.

Sōlēscĕre, scit, n. g. Solis flatu, quum sol ultra non progreditur, sed retro vertere incipit. [τρέπω, τροπή. Gall. *Solstice, le plus court iour ou le plus long de l'annee.* Ital. *Solstitio, il giorno più lungo & il più corto d'Anno.* Ger. Der vmbkehrung der Sonnen. Sonnenwendung. Hisp. *El mayor i menor dia de soltisio.* Pol. *Przestanie słońca albo iego powrot.* Vng. *Nap meg tereses.* Ang. *The standing of the sonne, which he continueth in for xl houres.*] Sergalis autem annis duo solstitia sunt: unum æstivum, alterum hyemale. Sunt enim duo tropici, hybernus & æstivus. Hybernus est per quem sol transiturus octavam Capricorni partem solstitium hybernum facit, quo tempore Sol altiores incipit circulos petere. Æstivus verò, per quem Sol octavam partem Cancri transiturus, solstitium æstivum facit, quo tempore retrorsus Sol ad inferiores incipit circulos. Hoc autem Cæsaris ætate fiebat octavo Calend. Iulias, quemadmodum Æstivum solstitium octavo Cal. Iulii. Verùm eo tempore hodie nonnihil est mutata propter minuta supra CCCLXV dies & quadrantem exuperantia. Hodie enim solstitium æstivum incidit in ipsas Idus Iunii, quemadmodum hybernum in Idus Decembris. ¶ Solstitii tamen nomine veteres, si nihil adjiceretur, æstivum ferè intelligebant. Virgil. lib. 1. Georg. Hum da solstitia, atq; hyemes optare serenas Agricolæ. Nam quum hybernum solstitium intelligi volebant, ne non absolute Solstitium, sed quum adjectione brumale solstitium nominabant. Colum. lib. XI. Cal. Ianu. quum Sol in Capricorni trachitum facit, brumale solstitium.

Solstitiālis, e, adj. t. ad solstitium pertinens: [ἡλιακός. Gall. *Solsticial, de solstice.* Ital. *Solstitiale.* Ger. Das zu der Sonnen wendung gehört. Hisp. *Solsticial.* Pol. *Przynależący do słonecznego przestania.* Vng. *Napnak tereszére valo.* Ang. *Belonging to the tyme when the sonne is at his farthest.*] ut Cicero. Solstitialis id est, tropicus Cancri. Plin. lib. 2. cap. 12. Item quæ circa solstitium circulum habitantium meridie ad Septentrionem umbræ radiant: ortu verò ad Occasum. Tempus solstitiale, Ovid. 6 Fast. Solstitialis dies, Cicer. 1. Tusc. Id est, dies anni totius longissimus, quo Sol altissimum in nostro hemisphærio locum obtinet: dies brumalis, omnium brevissimus. ¶ Solstitialis herba quæ Græcè dicitur ἡλιοτρόπιον & ἡλιοσκόπιον, quòd ἥλιος id est, solstitia spectet. Plin. lib. 26. cap. 5. Condurdon herba solstitialis, flore rubro, lusp enſa collo, comprimere dicitur fauces.

Sulipunga. Vide SOLIFVGA.

Sōlis germinā. Quæ ad speciem Solis fulgentes in orbem radios habet. ἡλιοειδῆ. Plin. lib. 27. cap. 10.

Solāmĕn, solāminis. Vide SOLOR.

Solānum. [σολάνον. Ger. Nachtschaten.] Herba est quatuor generum, quorum unum, quod solanum sanum, sive hortense dicitur, φυλλῳ ἀνεμώνης, cui autem est, haud magno fructice, foliis alis lequentibus nigro folio, majore quàm ocymo, acinis rotundis, quum matura erunt, nigrantibus aut rufescentibus. Officinæ *solarum* vocant, vulgus *morellam*. [Pol. *Psiekuy, szyrwyszie.*] De hac herba lege Gelen. lib. 1. de Anima. Alterum halicacabum cognominant, foliis supra dicto similibus, sed latioribus, caulibus quum increverit, interdum inclinatis. Semen fert in folliculis rotundis ad speciem vesicarum, orbiculatis, rubens, & leve, acinorum uvæ figura. Mauritani *alkakengi* nominant, tusci in Gallia *morella*. [Pol. *Nasienki. Simon de Ianua vocat herbam, pinbonka.*] Tertium figuræ genus ἡρακλεωτικὸν hoc est, tomatis Iesum dicitur, ab effectu. Est enim naturæ frigidissimæ tritæ ut & vehementius quàm opium necem afferre creditur. Vulgus, *Solanum manicum* vocitat. Quartum solani genus peculiariter dicitur à vi insaniã gignendi, μανικὸν. Nã drachmæ pũdere datus, ut sibi quis placeat, pulcherrimum; cæcissimos duplicato ponderc, vana spectra animo offerentia, picato legitimus, perpetuusq; subitfuror, siquid adjicitur præsentaneæ mors rapit. Vulgus *Solanum mortale* nominat. Vide plura de his generibus apud Plin. lib. 27. cap. 13.

Solāris, Solārium. Vides OL, & SOLYM, soli.

Solārium. Vide SOLOR.

Soldum, pro solidum. Matt. lib. 1: Ex insulis fundisq; tricies soldum.

Sōldurii. Gallicum est vocabulum, arctissimam amicorũ genus significans, quos Latinè devotos dicere possumus: eorumq; ejusmodi erat conditio, ut omnibus in vita commodis una cum his fruerentur, quorum se amicitiæ addixissent: & si quid eis per vim accideret aut eundem casum subirent, aut sibi mortem consciscerent. Autor Cæsar bell. Gal. lib. 3.

Sōlĕă, æ, f. p. Calceamenti genus, quo solæ obteguntur plantæ, cæteri pedis partibus nudis relictis, ansulis tantum quibusdam in superiore parte coëuntibus se invicem, quòd solæ pedis subjiciatur. [שעל *sabal, iphaz, sandal.* Gall. *Semelle, espece de soulers ou pantoufles, qui ne couurent que la plante du pie, gardez.* Ital. *Suola.* Ger. Wer nur vngefehr nur ein schuh / ein ertung schuhen so nur die solen hat / vnd nit seinen rucken auff dem fuß gebunden wie pantoffeln. Hisp. *Alcorque, chapin, o chinela sola.* Pol. *Nandrle, pantofle.* Vng. *Saija cipellő talpa.* Ang. *A kind of shoes that cover only the soles of the foote, also the side of a shoe.*] Plaut. in Truc. Date jam soleas, atque ante me sectarium ducite. ¶ Inequis quoque & mulis solearia dicuntur ferramenta illa quæ pedibus illorum subjiciuntur. [Pol. *Podkowa.*] Catul. Et lupinam animam gravi derelinquere cœno, Ferream ut soleam tenacis in voragine mulæ. ¶ Est item solea inferior trapetum quo oleum ex olivis exprimebatur. Colum. lib. 12. cap. 50: Oleo autem conficiendo molæ utiliores sunt, quam trapetum, quàm canalis & solea. ¶ Item solea genus piscis plani, à similitudine soleæ. [Gall. *Sole.* Ital. *Sogla.* Ger. Ein gattung eines Meerfisch/hat die gestalt wie ein fuß solen. Hisp. *Lenguado.*] Plinius lib. 11: Rhombi, soleæ, passeres, habent formam planam. ¶ Solea item dicitur materia roborea, super quam parietes crassitudine extructantur ex Varronis sententia apud Festum.

Sōlĕārii, rii. Solearum fautores. [σανδαλοποιός. Gall. *Cordonnier qui fait de semelles.* Ital. *Scarpolino.* Ger. Schuchster. Pantoffelmacher. Hisp. *Capatero que haze soletas.* Pol. *Trzewiczny pantofla robi.* Vng. *Saija cipellő csinyáló varga.* Ang. *Sole maker, or shoe maker of shoes.*] Plaut. in Aulul. Solearii artem, aliam nobis cluentii.

Solĕātus, m. f. Qui soleis indutus est. [ὑποδεδεμένος. Gall. *Qui porte des patins.* Ital. *Soiato.* Ger. Der mit aufgeschnittener schuh oder pantoffel antregt. Hisp. *Calçado de alcorques.* Pol. *Ten ktory ma pantofle obuty albo trzewiki obuty.* Vng. *Saijas cipellős.* Ang. *That weareth shoes to cover the foote.*] Gel. lib. 13. cap. 20: Curtolcatos dixere, qui Gallicas non tolcas haberent? Cic. 7 Verr. Stetit Solearius Pisaurensis pap. Rom. cum pallio purpureo, tunicaq; talari, mulier cultu uxius, in littore. Martial. lib. 12: Etiam latus, iam tolearius est.

Solĕnes, οὐλῆνες, Genus concharum, quod & ὄστρεα & δάκτυλα vocamus, item quæ dactyli & ensis. Solenes, ut arbitror, dicti à canalículata longitudine. σωλὴν enim Græci canale appellant.

Solenophăgē, σωληνοφάγος. Dicuntur qui id genus concharum piscantur. Quo cognomine Phrynxenum quendam dicunt legimus, cujus primum σωληνοφάγου fuisse, deinde Demagogum, & postremò tyrannum effectum. Vide Cælium lib. 21. cap. 3.

Solēmnis, solennis, ne. t. Quod quotannis fieri solet. [ἐνιαύσιος. Gall. *Solennel, ordinaire, accoustumé.* Ital. *Solenne.* Ger. Jaarzeichig/

& ad alios ser. gest. Bel. Saetzet. Hilp. Cesa, sleuue ò sedenuere. Pol. Vvsnyy. Vng. Nudáv ezmedẽ kaur Zokst. Ang. Solemne, ordinarie, accustomed.] Val. Max. Majores tratas solennesq; ceremonias Pontificum scientia bene gerendarum rerum autoritate, &c. Virg. 2. Aeneid. Solentes tantum ingentem to ædificabat ad astra. Horat. 4. Carm. Odyss. 11. Qui dies mentem Veneris marinæ Finibus Aprilem, iure solennis mihi, sanctiq; Pene natali proprio. Ovid. 5. Fast. Solennes ludos circi celebrate Quintes. Suet. in Calil. Sicut in solennibus sacris fieri consuevit. ¶ Accipitur aliquando solenne pro solito, recepto, & consuetu. Sueton. de August. Formam de gladiatores quidē, quos promiscuè spectari solenne olim erat, nihil ex superiori loco spectare concessit. Cicer. ad Attic. lib. 7. Tantum igitur nostrum illud solenne fervemus, ut nequam illuc eamus sine literis dimittamus.

Sōlēnĭtas, & solennia, solennium, substantivū. Festa quæ singulis annis certo tempore fiunt. [מועד moëdh חג chag. 1556. Gall. Feste ou temps en temps, fête, solennité, solemnité. Ital. Solennità, solenne. Ger. Festzeit, festtag so man alle jar begēt. Hilp. Solennidad. Pol. Vroczystość. Vng. Innepiség, innepe. Ang. Solemnitie, feaste that comyth euery yeare.] Iuven. Sat. 10: Incolumi Troia Priamus venisset ad umbras Atlantici magalis solennibus. Tacit. lib. 12: Ki funeris solennia perinde ac cetera Augusto celebrarentur. Idem lib. 11: Cuncta nop tiarum solennia celebrat. Virg. d. 5 Aeneid. Ki faciebat tumulum, & cumulo solennia mittebat.

Sōlēnĭtas, ātis, f. t. Cæremonia cum quadā molestia. [מועד moëdh חג chag. 1556. Gall. Solennité. Ital. Solennità. Ger. Eine gestirt ordenliche haltung eines fürgesatzten tags. Hilp. Solennidad de cada vn anno. Pol. Dzien ymieniony vroczysty. Vng. Temposság fris ceremonia dolog. Ang. Solemnitie.] Gell. lib. 1, cap. 24: Per dierū varias Solennitates.

Sōlēnĭtĕr, adverbium. [Gall. Solennellement. Ital. Solennemente. Ger. Nach jrrthum oder gewohnlichem brauch. Hilp. Solennemente, con solennidad. Pol. Zwyczaynie albo zadawne przy gotowanie. Vng. Ponpassága sságu ceremoniassan. Ang. Solemnelie.] Liv. 34 ab Vrbe: Inq; o nibus solenniter peractis hæc reverter. Plin. 19 ca. 1 Hinc; & pue Ecantes solenniter aqua circumspergi, atq; ita lauratio fidere in sylvas reverti, &c.

Solennĭtus, Veteres pro solenniter usurparunt: quod & annotavit Nonius citans Lucilium in Aegyptho: Solennitusq; cum laudet, ubera.

Sōlĕo, es, solitus, e pass. Consuevi, pro more habeo. [מנהג manadh. נהג nagh. 1556. Gall. Soulois, avoir de coustume. Ital. Hauer per costume. Ger. Gewohnt sein zu thun. Bel. Ek moet sein. Hilp. Acostumbrado á soler. Pol. Zwykłem. Vng. Zoktam. Ang. Ia vse, is haue an accustomme or vse, is be wont.] Virg. unde omnis Troia videret Et Danaū solitæ naves & Achaica castra. Terent. in And. Quod vulgus servorum solet, dolus ut me deuderes. Virg. 10. Ecl. solet esse gravis cantantibus umbra. Cic. de Amic. Si prius, quod maxime reprehendere solitus sit, edixero. ¶ Solere cū viro, aut muliere, est cum ea consuetudinem habere. συνοικεῖν. Plautus in Cistel. Fripedam Subdolè sufurdum dum vir cum suis nos solere pixidicare. ¶ Apud antiquos legitur præteritum solvi: quod & Festus annotavit, citatis locum Cælii ex Annalium lib. 3: Duas & septuaginta hostes domum deportasse, qui duobus hostium antea solverint ferri. Salustius lib. 2. Hist. Neq; subsidia ut solverat cōpositis. ¶ Solet, aliquando impersonaliter ponitur & cum particula ut, vel simili, non invenuste long. oratione contexta interjicitur. Cic. pro Cluent. Quum quædam in colliquis, ut solet, controversia patronorum esset orta. Hoc est, ut fieri ēt. Eundem usum habet ejus compositum Adsolet. Cic. in Cælio: Quum in hortos D. Brut. auguris commentandi causa, ut adsolet, venissemus, cum non affuisti.

Sōlens, tis, participium, Assuetus. [מזה] Gal. Ayant de coustume. Ital. Che a per costume. Ger. Pflegend. Hilp. Que tiene costumbre. Pol. Zwykły. Vng. Zokvan. Ang. That hath a custome, wonted, or hauing a custome.] Plaut. in Epid. ego abjecti solēs Paulum ab illis. Id est, ut soleo. Idem in Amphit. Si dixero mendacium, solens meo more fecero.

Sōlĭtus, a, um, aliud particip. Consuetus. [מזה] Gall. Qui a accoustumé, accoustumé. Ital. Auuezo, vsato, assuefatto. Ger. Gewohnt. Hilp. Acostumbrado. Pol. Zwykły. Vng. Zokot. Ang. Wonte, accustomed.] Cic. de Orat. Quod optimo cuiq; Athenis accidere solitum est. ¶ Legitur & solitus pro Solus, apud antiquos. Plaut. Amphit. Qui soliti invii cubant.

Sōlĭtō, a, um, nomē ex partic. p. Ovid. 8 Metam. ut solito fine imposuere labori.

Sōlĭtō, ab activus. [Ger. Mehr dann einer gewohnt ist / oder vieler brauch ist / oder gewohnlicher zeit. Pol. Nazwyczaj. Vng. Zokásnál. Ang. More then is wont.] Qui solis comparativis nominibus aut adverbiis jungitur. Liv. 5 bell. Pun. Reare soū ingens vitium volitare: soli subere solito magis, sanguineq; similis. Ovid. 14. Metam. Ille fugit, sed se solito velocius ipse Currere miratus. Idem 2. de Arte: Tu neq; subjectus solito, neq; blandior esto.

Sōlĭto, as, Frequenter soleo. [חזק. Gall. Aucc souuent de coustume, souuent souuent accoustumé. Ital. Accostumare molto. Ger. Offt y flegen oder gewohnt sein. Hilp. Mucho acostumbrar. Pol. Wielemowanie zwykł. Vng. Sokdogzik. Ang. To be often wonted or accustomed.] Gell. lib. 7. cap. 1: Scipionem Africanum solitavisse noctis extremo, priusquam dilucularet, in Capitolium venitare.

Sōlers, jus solertis, om. t. Industrius, ingeniosus, acutus, dexter. [חרש charásh חכם chácham שקד shóked. 1556. Gall. Ingenieux, caut & fin. Ital. Solerte, diligente, industrioso, ingegnoso, solerte. Ger. Klug, geschwind, scharffsinnig. Bel. Kluog verstandtlick. Hilp. Cauto, prudente, y sabio, y industrioso en lo que hace. Pol. Dzielny, sprawny, madry, bogaty. Vng. Szeny, gyors. Ang. Wyse, wittie, quick to doing, diligent.] Terent. in Eunuch. Sacerdotium in Iuuentis, Facie palæstra, in nudicis, quæ libertum sane æquum est adolescentem, solertem dabo. Cicer. pro Rosc. Com. Tanq quo quisque est solertior, & ingeniosior, hoc doctior incundius & laboriosius. Colum. libro 8. capite 13. de auctor: Solertiorem custodiam præber quàm canis. Virg. 4. Georg. Quem mihi vix frugum & pecudum custodia solers Omnia tentanti extulerat. Cicer. de Senect. Nec consiliorum modò dari, sed etiam institutionē, quibus nihil inveniri agricultura solertius.

Sōlĕrtissĭmus, superlat. [Vng. igen szorgalmatos.] Seneca Epist. 114: Tractetramus solertissimas nugas.

Sōlertĭa, æ, f. p. Ingenium unumē, & dexteritas ad re aliquā agendam, industria, malicia. [חכמה chochmah ערמה órmah. 1556. Gall. Ingenieté, astuce. Ital. Ingegno, diligenza. Ger. Kinglheit, scharffsinnigkeit, geschwindigkeit des Verstands. Hilp. Tal sciencia, diligencia, industria, vigilancia y cautela. Pol. Sztuczna rzecz, dzielność. Vng. Gyessúság, szorgóság. Ang. Wisenesse, quicknesse of wit, craftinesse or vnderstāding.] Cicero in Catone: Tum cum diuscimari sanum modò diligentiam, sed etiam solertiam eius à quo essem ad mensa, atque delectata. Idem libro 1. Offic. Itaq; eorum fides, sicut cæpit dixerant, terminavit, & in medio reatum quod erat, populo Rom. adjudicavit. Decipere hoc quidē est, nō judicare. Quocirca in omni re fugienda est talis solertia. Claudianus lib. 3. de Raptu Proserpinæ:

rerumq; remotas
Ingeniosa vias paulatim explorat egestas,
Vtq; artes pariat solertia, monstrat usus.

Sōlertĕr, adverbium. Ingeniosè, perspicaciter, subtiliter. [חכם. Gall. Subtilement, & ingenieusement. Ital. Sottilmente, ingeniosamente. Ger. Geschicklich / scharffsinniglich / fertiglich. Hilp. Cautamente y diligentemente. Pol. Dzielnie, sprawnie, rozumnie. Vng. Szeny, és elmessen, élmódon. Ang. Craftelie, quicklie, wittelie.] Cicero 1. de Legib. Artes verò innumerabiles reperta sunt docente natura, quam imitata ratio, res ad vitam necessarias solerter consequuta est. Idem 6. Verrina: Tu illius artis temperationem, in operum lineamenta solertissimè perspicis? Ovid. lib. 11. Metam. Non illo justos solertius alter Exprimit lineas, vultumq; fatumq; loquendi.

Sollĭcĭtūdo, ĭnis, f. t. Cura, anxietas, & mentis inquietudo. [דאגה daagháh חרדה charadháh. 1556. Gall. Solicitude, peine, angoisse. Ital. Solicitudine, affanno. Ger. Sorgfeltigkeit, verbitterung des Gemüts vñ der Gedancken. Bel. Soigrutidnot. Hilp. Cuydado, cuyta. Pol. Starość, frasunek. Vng. Zorgalmatósság. Ang. Care, cark, pensifenesse.] Ter. in And. Quantas his confecit sollicitudines. Cic. 2. Tusc. Solicitudo, est ægritudo cum cogitatione, Idem 1. de Finib. Easq; ipsas sollicitudines, quibus eorum animi nostri, diesq; exedantur, à diis immortalibus supplicii causa impositas putant. Idem ad Attic. lib. 6: Solicitudine provinciæ tamen vel maximè urgebamur.

Sollĭcĭtus, a, um, Inquietus, anxius, & curis affectus. [דאג daagh חרד charédh שקד shóked. 1556. Gall. Qui est en soucy & cōgoin. Ital. Sollicito. Ger. Sorgfeltig verwirrung von sorgen. Bel. Sorchfeldich. Hilp. Cuydadoso con congoxa. Pol. Frasunkowy. Vng. Zorgalmatós. Ang. Carefull, pensife.] Cicero Cælio: Mirificè tum sollicitus quidam de provinciis decernatur. Sollicitus ex aliquare, in eadem significatione dicimus qua Solicitus propter rem aliquam. Terent. in Andr. Laborat è dolore, atque ex hoc misera sollicita est, ne te ædieras. Cic. 2. de Fin. Num igitur cum postea centies anxio animo aut sollicito fuisti? ¶ Interdum activè accipitur pro eo quod sollicitudinem & curam affert. Φροντιστικός. Virgil. 10. Aeglog. Incipe, sollicitos Gallo dicamus amores.

Sollĭcĭtē, pen. cor. adver. Anxiè, cum cura & sollicitudine. [דאגה, מתפעל מדאגות. Gall. Songneusement. Ital. Sollicitamente. Ger. Sorgfeltiglich. Hilp. Cuydadosamente. Pol. Frasunkowie. Vng. Zorgalmatósson. Ang. Carefully, pensifully.] Ovidius 4 de Ponto, eleg. 16: Vestri non immemor unquam, Qui mala sollicitè nostra levatis, ego.

Sollĭcĭtĭus,

Sōlĭcĭtē, adverb. Compar. magis solicitè. [Vn. Sorgalmatosſan.] In Epitome Sex. Aurel. in Theodosio. Annonæ curam solicitius intendere.

Sōlĭcĭtissimè, superl. [Vn. Mycket sorgalmatosſan.] Seneca Epist. 94: Minimam est de quo solicitissimè agitur.

Sōlĭcĭtŏr, Compar. Magis solicitus. [Sorgmulnare.] Gall. Plus soigneux. Ital. più sollicito. Ger. Mehr sorgfeltig. Hisp. Mas cuydadoso con cuydado. Pol. Troskliwszy. Vng. Zorgalmatosb. Ang. More pensive.] Senec. de clement. 1, 3: Multo tardiores futuros ad accipiendā beneficii fiduciā cæsaris dicendi adituri erant, & innocentiam solicitare habitari loco. Plancus Ciceroni 10: Solicitiorem certè hominem non suis contractis, neminem puto fuisse.

Sōlĭcĭto, as, pro. cor. act. p. Inquieto, curam injicio, seu contristo. [עצב hebrāiſ. חרד hebreiſk. oroa. Gall. Solliciter, & proprie de faire, pourchasser, fascher ou perpetuellement. Ital. Sollecitare, affannare, sbigottire. Ger. Sorgfeltig machen: mit sorgen betrüben. Hisp. Poner en cuydado congoxar, acuciar. Pol. Frasunek zadawać, zasmucać. Vng. Zorgalmatoztatom. Ang. To disquiet, to trouble, to make carefull, to provoke & stir curiosity upon one.] Ter. in Andr. Cur me tam senectam solicito hujus amentia? Plin. Epist. lib. 9: Nulla spe, nullo timore solicitor, nullis rumoribus inquietor. ¶ Aliquando instigo, aut spe, metúve ostendendo allicio: [שקר piēl חתה hebrāiſ. מסרת hebraiſk. מסרת. Vn. Kyſorgebör. An. To provoke or stirre to a thing. Juvenalis dicit pudicitiam multis hinc esse, ut tentare, & conari labefactare. Solicitare animos multū est ad seditionē, desertionem, proditionemve conari impellere. Ἀλγεινοποιεῖν. Cæs. lib. 2: Veniri enim vetuit qui modò milites meos literis ad proditionē, modò amicos ad pernicie premia solicitet, ad interficiendum mihi persequendus est, non ut inimicus hostis, sed ut percussor venefica. Dictum solicitare, quasi solo citare id est, suo loco movere, propriè enim significat terrā vertere: ideoq; unicol. scribendum videtur. Ita carmine tamen assumit alterum, qui alioquin tot cōcurrentibus brevibus syllabis, carmen ingrediendo non posset. Tibullus: Terreat am ferro solicitavit humum. Virg. 2. Geo. g. Sollicitandi eadem tellus pulvisq; movendus. ¶ Sed quia jam etiam de mari dicitur, ponitur quidlibet promovere & mare vertere. Claud. in Prob. et Olyb. de Rap. Proser. Arreptis duplices remis sollicitavit aquas. Sollicitare forem, pro eo quod est movere januam. Ovid. 3. Amor. Eleg. 1: Per me decepto dixit custode Corinna Limine solliciti sollicitare fores.

Sollĭcĭtātĭo, verbale, Fr. contristatio. [עצב hebrāiſ. oroande. Gall. Solliciration et pourchas, soigneuſe pourſuite. Ital. Sollecitudine, prescrivio. Ger. Beunruhigung, Irnuung. Hisp. Cuydado, congoxa, sobre cuydado. Pol. Staranie, frasunek. Vng. Zorgalmatozztatas. Ang. A soliciting or moleſting to do a thing.] Terent. in Andr. Tot me impediūt curæ, quæ meū animo diversæ trahūt, Amor, misericordia hujus, nuptiarum sollicitatio. ¶ Sumitur & pro tentatione & incitatione ad aliquam rem. [מסתם mesthatteb מסית masſeh. adgyerés.] Cicer. in Catil. Jam vero illa Allobrogum sollicitatio, à Lentulo, cæterisq; domesticis hostibus, tanta res, tam demēter vecordia & ignotis & barbaris gen.

Sollĭcĭtātŏr, oris, verbale, m. t. Tentator, incitator, impulsor. [מסית mesthatteb מסית masſeh. adgyerés. Gall. Solliciteur, sollicitateur. Ital. Sollecitatore. Ger. Ein anreitzer: der sie nur stets sudelt, thut ob es grabens nöthig. Hisp. Que pone en cuydado congoxa. Pol. Ten ktory przysparza, pobudza, przymawia. Vng. Zorgalmatozztato. Ang. An inciter to do any thing.] In Sollicitatori alienæ lectitabat esse, qui pudicitiā matronæ conatur labefactare. Paulus de Extraord. crimin. Sollicitatores alienarum nuptiarum, itemq; maximorum interpellatores.

Sōlĭdus, a, um, Propriè de eo dicitur, quod habet res dimensiones, longitudinis, latitudinis, & profunditatis. [קשה kaſſiāh. חזק hebrāiſk. oroga. Gall. Solide, ferme, massif. Ital. Solido, fermo. Ger. Ein ding das fein fest gedrucket: vnd dicke ist. Hisp. Firme, forte, recio. Pol. Twardy, krzepki, zbity, mocny, silny, ziemski, twardy, mocny, mocne.] Linea enim sola longitudine contenta est superficies, præter longitudinem habet & latitudinem: quibus si profunditas accesserit, tum demum solidum quiddam intelligimus. Cicer. 1. de Nat. deor. Duæ formæ præstantes sunt, ex solidis globus, ex planis circulus, aut orbis. ¶ Accipitur aliquando solidum, pro integro, quod nec; ventosum est, nec; ex partibus compositum, sed quod ex uno, eoq; rigi constat corpore. Si columnas dicimus esse ex solido marmore, non quæ marmoris recta sunt crustis, sed quæ ex uno contecta sunt lapide. Virgil. 6. Æneid. Tum Pharios & Troja solido de marmore templa Instituam. Ibidem: solidoq; adamante columnæ. Idem 3. Georg. In foribus pugnam ex auro, solidoq; elephanto Gangaridum faciam. Id ebur, ex integro chore, non testi, inquit Servius. Cicer. 1. de Divin. Annibalem Carthaginem ferunt, quum colem ram auream, quæ esset in templo Junonis Lacinię, auferre vellet, dubitasse; utrum ea solida esset, an exigua ex eus deaurata pertenuiter esset. ¶ Transfertur & ad alia, accipiturq; pro toto, sive perfecto, quod scilicet omnibus suis partibus constat, cui nihil est detractū. [תם tam תמים tamim. ἀκέραιος, ὁλόκληρος.] Sic fortasse dum hæreditatem accepisse dicimus eum, qui ex asse institutus est hæres. ¶ Solidus annus id est, integer, & non interruptus. Plaut. Decem annos solidos erravit mihi. ¶ Solidum beneficium dicit, plenum, & ad cujus perfectionem nihil desiderari. Terent. Eunuch. Ut solidū parcam hoc mihi beneficium. Solida lætitia, Solida fœlicitas: hoc est, nulla ægritudine aut infortunio contaminata. Plin. lib. 7. cap. 43: Nulla est profecto solida fœlicitas quam contemnenda alia vicissitudo non tantum tangat. Terent. in Andr. Nonne tibi satis esse hoc visum solidū est gaudiū, Nisi me adhibuisses amantem, & talia ipse produceres? Ubi Donatus: Solidum, plenum, idoneū, integrū. In solidum aliquid promittere dicuntur plures debitores, fidejussóresve, quorum unusquisq; de rei totius dependendo, fidejussóve constituitur: quod locutionis genus frequens est apud jurisconsultos.

Sōlĭdŭs, m. s. substantivē, quo Romani utebantur pro genere quodam auri aurelia erat, quod justo pondere erat percussum, non dimidiato, aut centenali, quemadmodum semisses, & tremisses. Lampridius in Alexandro: Vectigalia publica in id cōtraxit, ut qui decem aureos sub Heliogabalo præstiterant, tertiam partem auri præstarent, cum ej primùm semisses aureorum formati sunt, tum etiam quum ad tertiam partem aurei vectigal decidisset, remisit, dicente Alexandro, eum quartarios futuros. Sed quum non perinde per publicas necessitates, condemnos pulsi, & remisse tantùm solidos q; formari. Ex his verbis Lampridi facile intelligimus solidos primùm dictos esse aureos nummos cujusdam, cujq; ponderis quatuor integros. Rud.

Sōlĭdē, adverbium, Integrè, omnibus modis. [אמן. Gall. solidement, entierement. Ital. Solidamente, interamente. Ger. Gäntzlich/ eigentlich. Hisp. Firmemente, enteramente. Pol. Zupełnie, do konsce. Vng. Mereszöllöm elhatarozzon. Ang. Soundly, mightily.] Terent. Andr. Nam hic homo mihi de talento gaudet solidè. Plaut. Trinum. Hic homo solidè sycophanta est.

Sōlĭdĭtas, atis, Firmitas, stabilitas. [חזק kowemaſeh חזק chezek. חזקה chezkah, vel chezkath. Gall. solidité, massiveté. Ital. solidezza, solidamente. Ger. Dicke ding/ feſtigkeit. Hisp. Firmeza. Pol. Twardość, mocz, grubość, mocne. Vng. Mereszöllöm, elhatarozzás. Ang. Soundness, massiveness.] Cicer. de Nat. deor. Ve mana decerat, eam etsi vim & naturam deorum, ut primùm non solo, sed mente cernentur, nec soliditate quadam, nec ad numerum solem de Volvere? Sed quum soliditas mundo quæreretur, solida autem omnia uno medio, nunquam duo sunt semper copulentur, &c.

Sōlĭfŭgæ, æ, pen. cor. hujus solipedis, pen. corum. f. Quod solos habet pedes, non ungulatos. [ungulæ. Gall. Qui n'a les pieds plains, sans fourchon. Ital. Di piede solido non bisolcato. Ger. Das einer fürt hat nicht ist. Hisp. Animal de cuyo macico. Pol. Wszystkie. Vng. Nemlábu hasadt körmü. Ang. Unclovered.] Plin. lib. 11: Contra naturam solipedum, aut bisulcorum supra cuncta est murium fœtus.

Sōlĭdo, as, act. p. Solidum & firmum reddo, stabilio, fulcio. [חזק chizzēk חזק chazak. oroga. Gall. affermir, faire solide. Ital. Solidare, affermare, far duro. Ger. Verstinen: hart oder fest machen. Bel. Gantz ematen. Hisp. Fortalecer, fortalecer. Pol. Utwierdzam, zmacnyam. Vng. Mereszöllöm, elhatarozzom. An. To make, found, stabilish, make strong.] Virg. 1. Georg. Area tum primum ingenti est æquanda cylindro, Et vertenda manu, & creta solidanda tenaci. ¶ Nonnunquam quod impii, sta limve erat, coglutino, συγκολλῶ. Plin. l. 22. cap. 16: Rosmarinum ob scissos comere, solidari ea, rursusq; jungi, addita asseugia, affirmans.

Sōlĭdēsco, is, n. t. Consolidor, coglutinor, cocco, solidus fio. [דבק dabak. συμπήγνυμι, στερεόω. Gall. Se rejoindre & reprendre. Ital. Saldarsi. Ger. Thun werden. Hisp. Endurecerse, fortalecerse. Pol. Mocnym się stawam, zmacniam się. Vng. Mereszöllöm, meghatarozom. Ang. To become sound and whole, to close a wound.] Plin. lib. 11. cap. 37: Vesica membrana constat, vulnerata cicatrice non solidescit.

Sōlĭferrĕum, n. t. Genus teli appellatum, quasi totum ferreū. Tractum ex Oscorum lingua, teste Festo, qui solum dicebant, quod nos totum. [Gal. Tout de fer. Ital. Arma tutta di ferro. Ger. Ein gantz eisen spieß. Hisp. Arma de hierro macico. Pol. Broń ſyderna, żelazna. Ang. A weapon all of iron.] Liv. 4. bel. Macedon. Versatilibus solliferreis sæpe gladios stringentes, non vulnera solum integra, sed pugna.

Sōlĭfŭga, æ, pen. cor. [Ger. Ein ding das ist der Erd spinnen.] Genus formicæ venenatæ, à fugando sole dictæ. Plin. lib. 22. ca. 25: Et leguminibus innascitur bestiola venenata, quæ manus pūgit, & periculū vitæ affert: solifugæ genera. Idem lib. 29. cap. 4: Et formicarum genus venenatum, non ea noxia in Italia. Solifugas Cicero appellat; fallifugas Hetica. Festus Solipugā vocat: indeq;

indeq; nomen sortitum existimat, quòd fiat actius concitatiusq; fervore Solis. A Lucano dicitur Solpuga, l. 9: Quis calcare tuas metuat solpuga latebras?

Solliquium, n. t. Quod per nos contemplando loqui solemus. *Interpretatio.*

Solliloquis, pen. cor, qui soles loquitur. *μονόλογος &c.*

Solliſicimum, tripudium. Dicebatur quum in auspicando, ejecta ex ore pulli decidens, solum pavicabat: hoc est, terram ferebat unde & Tripudium dictum, quasi terræ pavium. ¶ Solliſonium autem à solo dictum est, sicut à medio mediastinum. Vide latius ipsa in dictione TRIPVDIVM.

Solitanæ cochleæ. Ab Africæ loco dictæ, quibus Plin. lib. 30. cap. 6, principatum tribuit. Laudatissimæ (inquit) sunt cochleæ Africanæ, ex his solitanæ. Varr. lib. 3 cap. 14. Nam & valde amplæ sunt quædã ex Africa cochleæ, quæ vocãtur Solitanæ, ita ut earum calyces quadrantes oleo pinta capere potiint.

Solitas, ſis. Vide SOLVS.

Solitaurilia, orum, neut. gen. plural. numeri. Solennia apud Romanos sacrificia erãt diversi generis, tauri, arietis, & veris, quibus Censores quinto quoq; anno urbem lustrabant, teste Antonio. Dicta Solitaurilia, ut placet Festo, ab integris genitalibus hostiarũ, quæ immolabatur. Solum enim Otia integrum dicebant: taurum autem etiam Græci eam pudendorum partem, quæ à vaginæ cute eximitur: unde & lasiauri dicti sunt, qui egregie sunt mentulati. Liv. 8. ab Vrbe. Si potiatur, Mars, Solitauriliis piaculum fiet.

Sŏlĭtro, solitas. Vide SOLEO.

Sŏlĭtudo, Soli vagus. Vide SOLVS.

Sŏlium, ii, n. t. Sella regia, in qua Reges jus dicentes sedebãt. [Nod *throne, Seat.*] Gall. *Siege royal.* Ital. *Cadrego, sedia, seggio.* Ger. *Ein Königlicher stuel.* Hisp. *La silla propria delos reyes.* Pol. *Stolec, krzesło królewskie.* Vng. *Kerályszék.* Ang. *A royall seat, a throne.*] Dictum solium, (ut quidam volunt) quasi solidum, propterea quòd olim Reges in thronis ligneis, & quibusdam quasi armariis ex corporis sui tutelam sedebãt. Alii inde dictum malunt, quòd soli in eo Reges sederẽt. At per κατ' ἐξοχὴν appellatum prius, quasi scilicet unum quemadmodum & sella dicta est, quasi sedda. Virg. 1. Præfatus divus, solio Rex infit abarto. ¶ Quandoq; pro vase ligneo, vel aheneo ponitur, quo utimur ad vinum, purimosq; aquores transferendos, & ad pannos lineos cum lixivio calido, & cinere emaculandos. ¶ Est & solium vas, quo in balneis utebantur, & in quo sedentes lavabantur. Celsus lute: postis duabus horis, in solium is aquæ calidæ tepidus demittendus est, sicut à genibus ad umbilicum aqua pertingat. Martialis: Non vis in solio prius lavari. Suet. in August. At quoties nervorũ cauta, marinis, albulisq; calentia imendum esset, contentus hoc erat, ut lotidens ligneo solio, quod ipse Hispanico verbo *dorcam* vocabat, manus ac pedes alternis jactaret. ¶ Nonnunquã etiam solium dicitur lavamentũ sepulcrale in quod conducuntur defuncti. Plin. li. 35. Quin & defunctos sese multi fictilibus soliis condi maluere. Curtius lib. 10. Septimus dies erat ex quo corpus Regis jacebat in solio.

Solĭo, ĭs, dicitur quo solium regitur, ut toral, quo torus. Varro: Phrygio, qui pulvinar poterat pingere, solia delingebat.

Solo, solas. Vide SOLVS.

Sŏlœcismus. [*σολοικισμός* Ger. *Vngeschickter red oder vnförmlich zu reden oder zu schreiben.*] Solœcismus, & is conventus, compositura partũ orationis à nostris impariter, à vetustioribus Latinis, *soluigo* dicebatur, quasi itrobligo: hoc est, inversa & prava structura tortuosa orationis. Si quidem σόλος, torqueo, ac depravo significat Iovem. Sallust: Solœcismum licebat facere nemini. Martial. in Callidorum: Vous quum sitis, duo, Callidore, sedetis: Surge, solœcismus, Callidore, facis. Dictus solœcismus, ut in vita Solonis annotavit Laërtius, à colonis quibusdam Atheniensibus, quos Solon Salaminius in Solos Ciliciæ urbem transtulit: qui quum non multo interjecto tempore, partu sermonis nitorem corrupissent, & parum conveniens partium structura uti cœpisset, factum est, ut quum ea parte peccarent, *σολοικίζειν* dicerentur. ¶ Per translationem tamen latius solœcismi nomen accipitur, ut quicquid perperam fiat, nec rectè, nec ordine peragatur, solœcismum vocemus.

Sŏlœcŏphănes, *σολοικοφανὴς*. Quicquid speciem habet solœcismi, qui ratione aliqua potest excusari: ut quum genus superioris jungitur inferiori diversi generis: ut Eunuchus Terentiana, respiciendo ad genus superioris. Comœdia.

Sŏlor, aris, verbũ est cõmune, prim. conj. Consolationẽ do, vel consolationẽ accipio, cõsolor. [מנחם *menham. συμπαρακλῆσις, παρηγορία.* Gall. *Consoler, conforter, se consoler.* Ital. *Consolare, consolarsi.* Ger. *Trösten, ein ergetzlichkeit thun.* Bel. *Troosten, vertroosten.* Hisp. *Consolar, consolarse.* Pol. *Cieszyć.* Vng. *Vigasztalás.* Ang. *To comfort.*] Cicero in Verrinam. C. Antonius hac una re miseriam suam solatur. Virg. 5. Aen. Quos bonus Aeneas dictis solatur amicis. Ovid. 2. Fast. Hinc pater, hinc conjux lacrymas solãtur, & orant, ludere. *cet.* ¶ Solati labore, vel fame, idẽ est quod sublevare. Virg. 1. Georg. Interea longũ rutila Iovis aula labore, Arguto conjux percussa pectine telas, Inclusi Cyclopes agunt. Ide. 10. Aen. & mœstũ Musa solatur amorẽ. ¶ Hinc fit compositum Consolatrix verbalia Solator, Solamen, & Solatium: quorum significata vide in sequentibus.

Solatium, n. t. Cõsolatio, miseriæ mitigatio. [מנחם *nehem* (vel) *nichom* נחם *nechamah. παραμυθία.* Gall. *Soulas, consolation, confort.* Ital. *Consolatione, piacere, solazzo.* Ger. *Trost.* Bel. *Vermeiringe.* Hisp. *Solaz, consolation de obras.* Pol. *Pociecha.* Vng. *Vigasztalás.* Ang. *Comfort, solace.*] Quintil. in Patrone palmato: Cæcinatis multa solatia est, habere se videntiũ. Cic. Mario, lib. 7: Vacare culpa magnum est solatiũ. Virg. 9. Aeglog. Hæc tua nobis Pene simul tecũ solatia rapta Menalca. Quintil. in Proœm. lib. 6. Credendum ij, doctissimis hominibus, qui ubicũq; adversorum solatium hæsas putaverunt. Ovid. 8. Metam. Sed vos mihi fratres, Dummodo quæ dedero vobis solatia, vosq; ipse sequar. ¶ Solatiũ aliquando accipitur pro mercede l. 13. § 1. D. commun. præd. Nisi talis cõsuetudo in illis lapicidiis cõsistat, ut si quis voluerit ex his cædere, non aliter hoc faciat, nisi prius solitum solatium pro hoc domino præstet. Aliquanto tamen hic legit Solarium. Sed non convenit, præsertim cum solarium pro mercede in locis multis aliis reperiatur. Vide Lexicon Horomani.

Solătiŏlum, li, pen. corr. diminutivum. [*παραμυθίδιον.* Gall. *Petit soulas, petit confort.* Ital. *Picciol solazzo.* Ger. *Ein geringer oder kleiner trost.* Hisp. *Pequeño solaz.* Pol. *Nieco pociechy.* Vng. *Vigasztalásotska.* Ang. *Little comfort.*] Catul. ad passerem Lesbiæ, epigram. 2. ut solatiolum sui doloris.

Solamẽn, inis, n. t. Solatium. [מנחם *nechomah* (vel) *nichom* נחמה *nechemiah. παραμυθία.* Gall. *Soulas.* Ital. *Solazzo.* Ger. *Trost.* Hisp. *Solaz.* Pol. *Pociecha.* Vng. *Vigasztalás.* Ang. *Solace, comfort.*] Cic. in Lxi. Etsi hoc plane orbatus esset, magnum tamen afferret mihi ætas ipsa solamen. Virg. 3. Aeneid. Solamenq; mali de collo fistula pendet.

Sŏlox, m. t. (inquit Festus) est lana crassa, & pecus, quod passim pascitur nõ tectũ. Terentius Barathro: Lana sola quod pura dura. Lucil. Mantano huic, atq; soloci. Hæc Festus, sed succinctius, quàm ut à quovis possint intelligi. Fient autem notiora, si sciamus, duo veteribus in usu fuisse ovilis pecoris genera: quorũ vellentissimũ erat & solidissimum, à velleris hujus nunc nomen dicebatur: alterũ à lanæ mollitie molle nominabant, lutto pecore multò infirmius, sed velleris nobilitate longè præstãtius. Vide & pellibus quibus dã rectũ pasci solebat, ne aut spinis adhærescens lana minueretur, aut luto sordidaretur. Hoc genus è magna Græcia, & præcipuè è Tarento petiri solet unde & Græcũ pecus, & Tarentinũ solet appellari: nonnunquam etiã ex agro Gallico quod Atinum vocitabant, ex hisce igitur satis constat quid Solocis nomine intellexerit Festus, nimirũ vulgatũ illud pecudis genus, quod ab inflatione vellere hirtum appellat Columella: Idenim nullis pellibus tectum patiebatur, cujus etiam lanam eodem nomine appellabant.

Sŏlpŭga, æ, f. p. [Ger. *Ein art giftiger ameissen oder erdspinnen.*] Genus est venenatæ formicæ, quod etiam à fugiendo fole, solifuga nominatur. Cõtrahitur enim actus fervore Solis: ideoque cum fugit quantũ potest. Lucan. lib. 9: Quis calcare tuas metuat solpuga latebras? Plin. lib. 8. cap. 29. Sanè deserta regionis, à corpionibus & solpugis gentis jubilata. A Festo dicitur Salipuega, nisi codex mendosus sit. Vide ipsa in dictionibus SOLIFVGA, & SOLIFVGA.

Solstĭtium. Vide SOL.

Sŏlum, li, prior. cor. n. f. Dicitur omne quod quid sustinet, & rei cujpiã velut fundamentũ subjicitur. [קרקע *karkah.* שדה *sadeh. ἔδαφος.* Gall. *Le partarre, fond de terre.* Ital. *Suolo, fondamento, piede.* Ger. *Der Boden.* Hisp. *Suelo de la tierra.* Pol. *Grunt, dno.* Vng. *Fenek, aznyag, talpdas fundamentom az ház valamit tart.* Ang. *The ground.*] Vade aquæ superficies dicitur solum, quia navium fundamentum est. Virg. lib. 5: Subtrahiturq; solum. ¶ Cœlum Iovis arcuum solium est. Ovid. lib. 1. Metamorph. Altra tenent cœlestes solium. ¶ Nævius verò solã terram, plurali numero dixit: Sed solas terrarum potiquam permensa parumper. Sic etiam Cic. in Orat. pro Cora. Balbo: Vos muros regiones impositos, & sola terrarum ultima. ¶ Aër etiam solum dicitur, quia avium sustentaculum. ¶ Item terra ipsa quod hominum & animalium fundamentum sit. Colum. lib. 2: Nam quod ficco solo ingestum est, & jam inoccatũ est, perinde aestepositum in humido non corrumpitur. Ovid. 2 Metam. Inde solo quod texerat herba jacebat. Quint. lib. 2. cap. 19: At in solo fœcũdo plus celeri, quàm ipsa per se bonitas soli efficiet. ¶ Virgil. lib. 9. etiam mensam appellavit solum: Et cereale solum pomis agrestibus augẽt. ¶ Aliquãdo solũ est inferior pedis pars,

dle pars, quam vulgò *solum* vocãt, quæ callosa sit, & dura distalcetur. Cic. 5. Tusc. *Mihi non* (hoc est Scytheum regimen, calciamentum solearum calo, cubile terra. ¶ Et solum dictum est, pro solea calciamento, & cothurno. *Soccique.* Martialis: Dentibus antiquas solitos producere pelles. Et mordere luto puerum, vetus est solum. ¶ Proprie tamen solum terra dicitur, unde Natale solũ dicimus, pro patria in qua nati sumus: quemadmodum exulem, qui extra solum hoc est, extra patriã ejectus est. Vertere solum, est ledem & habitationem mutare. Cic. pro Cecinna: Num aut volunt pœnam aliquam subterfugere, aut calamitatem, eis solum vertant: hoc est, sedem ac locum mutãt.

¶ Solum folia, pro imo stipitis parte. Cæsar 7. belli Gall. Vallam pedum viginti latam directis lateribus duxit, ut ejus solum tantundem pateret, quantum summa labra distarent.

Sŏlārium, rii, n. La nommez Solum, Soli, Vestigal quod pro solo pendetur. [מדרך *madrãh, si vis* מדרכה *madrachah, vocabulum est peregrinum, videtur quoq;* Gall. *Ce qui se paye pour le fond de la terre par chascun an, cuaige.* Ital. *Datio, fitto che si paga per le terreno, censo.* Ger. *Ein Zinß von einem Grund.* His. *Renta que se paga por el suelo de la tierra.* Pol. *Czynsz.* Vng. *Földnek kepe.* Ang. *Tribut that is payed for ground or land.*] Quæ vox utitur Vip. 1. ff. Nequid in loco, vel itin. publ. fiat. Siquis nemine prohibente in publico ædificaverit, is tamen obliter ædificium id publico utilitatis, in qua operibus publicis præest debebit id deponere: aut si non obtulerit, solarium ei imponere. Sic enim vectigal hoc appellatur, ex eo quòd pro solo pendatur.

Sŏlvo, as, vi, sŏlūtum, ĕre, a. Dissolvo quod erat ligatum. [פתח *pathah* חדר *hãdar. Arab.* Gall. *Desfaire, soudre, rompre, defaire.* Ital. *Sciogliere, solvere, disfare, disfare.* Ger. *Auffthun oder auffbinden.* Bel. *Ontbinden.* Hisp. *Desatar, desatar.* Pol. *Rozwiązuie.* Vng. *Megoldom.* Ang. *To loose, to vnty.*] Virg. lib. 7. Solvite crinales vittas, cap. 12. Orgia mecum. Terentius in Andr. Jube solvi obsecro. Solvere item dicimur, qui navi vel nunc, quum soluta fune quo navis retinetur recedunt. Et dicimus solvere simpliciter, nulla adjecta re, & solvere navem. Cic. ad Tironem lib. 16. Nos eo die cœnati solvimus. Cæs. 1. bel. Civil. Pompeius sub noctem naves solvit. Cic. 3. Offic. Si decem ciuitates cõpulentes mercatores Alexandria solvisse, &c. ¶ Et nominatim qui decem quo dammodo obligati sunt creditori, solvere etiam pro debitum reddere ponitur. [Gal. *Payer.* Ital. *Pagare.* Ger. *Zahlen, entrichten.* Hisp. *Apagar.* Pol. *Płacic.* Vng. *Megfizetes.* Ang. *To paye.*] Cic. 4. Verr. Pro quo frumento pecunia soluta non est. Solvere aliquo id est, per aliquẽ, quum non ipsi solvimus, sed alium substituimus, qui solvit nostro nomine. [שלם *shalam* משלם *shalom, shalũm, vocatur, unde nomen* ; Cic. ad Att. cum Frater laboraret, si quod debet, ab Egnatio solvat. Et alibi: Sed etiam dixit se a me quotidiano solvere. ¶ Hinc per translationem Solutionis vocabula ad omnẽ liberationem quoquo modo factã transferuntur, magisq; ad subjectũ obligationis, quam ad numerati solutionem. Vide solvo pro constituo, *canto.* Terent. in Adel. Neq; tu verbis unquã solveris quod mihi re male feceris. ¶ Solvere obnoxiũ, pro obstringere. Cel. Nutrices accepit cõditione cum eo tectas solvi debet. ¶ Solvere aliquem legibus, est eum legũ vinculo eximere, & ciberere ne legibus teneatur. ¶ Solvere justa funeri. Cic. pro Rosc. Amer. Hunc infelicem luctu perditi, qui nonnũ etiã parentum funeri justa solvisset. ¶ Quãdoq; ponitur pro liberare. Virg. 1. Aen. Solvite corde metum Teucri. Vide Solutus tibi, *erit tur magnus, & a curis liber. Idem.* -ritus, soluto. Sic etiã dicimus, solvere religione: id est, religione liberare, & efficere ne religionis terrore jubeamur relinquatur. Cic. pro Cecin. Vt religione civitas solvatur. ¶ Solvi est rigere, vel sole dicimus hoc est, mollescere, sive liquefieri. Sic etiam hyeme solvi dicimus: hoc est, mitescere, & molliore fieri. Hor. lib. 1. Carm. Solvitur acris hyems. ¶ Solvere fidem, est rumpere, vel non servare hõ. *promissionem.* Terent. in Andr. Solvit fidem. ¶ Solvere venã, ei venam aperire. *Phlebotomare.* Cel. lib. 3. Ea porrò venia quæ in aure vide ur esse amplissima, primùm prius verberatur: deinde quũ ad idem intumuit, tum demùm solvitur. ¶ Cõposita hujus verbi sunt, Absolvo, Dissolvo, Exsolvo, Persolvo, & Resolvo. de quibus suis locis. ¶ Solvendo nõ sum: hoc est, tanta facere nõ possum id pro quo obligatus sum, sive pecunia, sive rem aliquam, ἀδιαφορα *dicunt.* Cic. 2. Philip. Tum nec solvendo creandi est, & vere debita non poterat. Idem 2. Offic. Nam cui res credita est, eũ animum esse debet etiã dissimulare se accipere velle, & maxime in pecuniis creditis occultat sui gaudiũ, ne videatur nõ facile solvendo.

Sōlūtus, a, um, nonnũ ex participio, Securus, liber, cura & solicitudine vacuus. [פשוט *pashũt* משוחרר *meshũchrar, meporũsh.* Gall. *Desfait, delivré, dessoulé.* Ital. *sciolto, disfatto.* Ger. *Ausgelöst.* Hisp. *Desatado, desbuelto.* Pol. *Rozwiązany, wolny.* Vng. *Szabados, megoldatot.* Ang. *Sure and free from all debt.*] Cic. Att. 6. Quæ soluto animo scribi tibi nunc, ea his temporibus excludantur. Terra soluta dicitur, rara & laxa, cui opponitur densa *massa.* Col. lib. 11. Soli pinguis vel macri, soluti vel ipsi, humidi vel sicci.

Sōlūtim, adverbium, Securè, sine cura aut solicitudine. [ἀνεπιτηδείως, ἀμεριμνως. Gall. *A delivre.* Ital. *Liberamente.* Ger. *Sicherlich* et *recht gerad.* Hisp. *Libremente.* Pol. *Swobodnie.* Vng. *Szabadsagnak.* Ang. *Lawfully, diligently.*] Cicer. de Clar. Orat. Tam solutè egit, tam ornatè, tam elegantèr. Cic. 2. de Divin. Si aut furore divino inflatus animus, aut somno relaxatus solutè moveatur ac liberè.

Sōlūtio, onis, verbale. Vt. Dissolutio ejus quod compactũ fuit: ut quum mortẽ animæ & corporis solutionem dicimus. [פרוק *perũk* פרעון *pirũon* (vel) *pirũon* שלום *shalũm, shalũmoth.* Arab. Gall. *Deffaicture, payement.* Ital. *Solutione, pagamento.* Ger. *Bezahlung.* Hisp. *Obra de pagar o dezatar.* Pol. *Rozpuszczenie.* Vng. *Megoldas, item megfizetes.* Ang. *A loosing or paying.*] Cic. 4. Tusc. Mors, quæ est nihil aliud, nisi solutio totius hominis. ¶ Solutio stomachi, quã & dissolutionem dicimus, quũ naturales ejus facultates aut amissæ sunt, aut vitiatæ, aut certè imbecilliores reddita: Plin. Ita scio. Cum mollem, aut acipenserem, aut vervecem, stomachi solutiones inspersum polentæ modo. ¶ Solutio ad omnem liberationem quoquo modo factam transfertur, magisq; ad subjectum obligationis, quàm ad numerationem solutionem. Vip. de Verb. sign. Solutionis nomine satisfactionem quoq; omnem accipiendam placet. Cic. 3. Offic. Necenim ulla res vehementiùs Remp. continet, quàm fides: quæ esse nulla potest, nisi ea necessaria solutio rerum creditarum.

Sōlūtus, a, um, part. cor. Quod ita compactũ est, ut quoties opus fit, solvi possit. [λυσιμος *&* Gall. *Aisi a dissoudre, & defaire.* Ital. *Facile de sciogliere.* Ger. *Das man wol wieder auffthun kan.* Hisp. *Cosa que se puede desatar.* Pol. *Rzecz do rozpuszczenia.* Vng. *Megoldhato.* Ang. *Easie to be loosed.*] Sueton. in Neron. cap. 34. Solvi eum navem cujus vel naufragio, vel ruinæ ruina pertrez, commentus est.

Sōlus, a, um, Incommutatus unicus, quã voce Festus ex Osconũ lingua ductã putat, quæ sola dicit, quod non sola ima, qui unus est, totus est. [יחיד *yachĩd* בודד *bũdãd* (vel) *bodãd* בדד *bodãd, &c.* Gall. *Seul, Solette.* Ital. & Hisp. *Solo.* Ger. *Einig, einig.* Pol. *Sam.* Vng. *Egyedul.* Ang. *Only alone.*] Cic. 3. Offic. Cui quum visum esset utilius, solum se, quàm cum altero regnare, fratrem interemit. ¶ Soles, & Vous pro solus, more superlativorum genitivum regunt: vel ablativum mediante præpositione ex, vel accusativum mediante præpositione inter. Plin. lib. 9. Solus omnium accipenses squamis ad os versis contra aquas natando ornat. Cic. de Orat. Gorgias solus ex omnibus. Idem de Provinciis Consularibus: Græcorum solus ex toto illo collegio. Si quum singularem rem significet, invenitur tamẽ pluraliter. Terent. in Adel. Solas limus. ¶ Ponitur aliquando finitus pro solitario, & deserto. *Agreste &* Virg. 1. Georg. Heu malè tum Libyæ solis erratur in arvis. Terent. in Andr. Venit meditatus aliquo ex solo loco. Idem: Nõne hinc abire oportet insolas terras? Salust. in Jugurth. a Mario inter exercitum hibernis cum peditu, cũ expeditis cohortibus, & parte equitatus profectus in loca sola, absentium tum in regiã. ¶ Genitivum facit, solitus. Ovid. ex Ibi. Et, sa, li. Terent. Eunuc. Militi solitudiculo fuit.

Sōlùm, adverbium. Tantùm, tantummodo. [רק *rak, lebadde, μονον,* Gall. *Seulement.* Ital. & Hisp. *Solamente.* Ger. *Nuralein.* Pol. *Tylko, iedno.* Vng. *Tsac.* Ang. *Only.*] Cicer. 4. Philip. Non enumerari eorum solùm haec imus, Conferet etiam inspectionis, Idem 2. de leg. De una re solùm dissident, de cæteris mirificè congruunt.

Sōlŭtāris, e, um. Solus agens, solitarius. Frequentiam vitans. [בודד *bodãd* (vel) *bodãd* יחיד *yachĩd, μονικος, μονικος.* Gall. *Solitaire, seule.* Ital. *Solitario.* Ger. *Einsam, abgelegen, verborgen, einsidel.* Hisp. *Solo y solitario.* Pol. *Pustinnik, samotny, kosny.* Vng. *Maganak valo, egyedul valo.* Ang. *Solitarie alone.*] Cic. 1. Offic. Solitarius homo atq; in agro vitam agens. Vita solitaria, quæ agitur in secreto, & procul ab hominum frequentia, μονικος *&* Locus solitarius is dicitur, qui est desertus, nullisq; incolis frequentatus, ἐρημος *&* Res solitaria dicitur, sola, & sine alterius contortio. Cic. de Amic. Sic natura solitarium nihil amat, semperq; ad aliquid, tanquam adminiculum adnititur.

Sōlĭtūdo, dinis, f. t. Plaga inhabitata, locus desertus. [ערבה *arabah* חרבה *charbah* ישימון *jeshimon* מדבר *midbãr, ερημος, ἐρημια.* Gall. *Desert, lieu solitaire, vuidenesse.* Ital. *Luoco abbandonato.* Ger. *Wüste.* Hisp. *Soledad o lugar desierto.* Pol. *Pustinia.* Vng. *Puszta.* Ang. *A desert, or place not inhabited.*] Cæs. 6. bell. Gall. Civitatibus maxima laus est, quàm latissimas circum se vastatis finibus solitudines habere. ¶ Veteres & solutas pro solitudine dixerunt. Accius in Eurysace: Tuam solitatem me monstrate, fontinales tibi.

Sōlĭvăgus, a, um, poet. cor. Qui solus vagatur. [μονοπλανης, μονικος, μονικος *&* Gall. *Qui va çà et là tout seul, qui va tout seul.* Ital.

Solitarys. Ger. Das abtrinig oder einsam hin und her fahret. Hisp. Que se huelgan, ó traen fuera. Pol. Samotnie się przechadzaiące. Vng. Egyedül bolygó. Ang. That wandreth in a place.] Plin. lib. 3: Nec nisi lacesti innocuant, id genus gregatim semper ambulent, minimè ex omnibus solivagi. Cic. 5. Tusc. Alias volucres (ceu feras) liberos serpentes quasdam, quasdam esse gradientes: earum ipsarum partim solivagas, partim congregatas.

Sŏlo, as, āvi, p. Locum alicuem desertum & solum reddo, depopulor, vasto, desolo. [שדד shadad. שום shum. עזב azab. Gall. Rendre vn lieu desert, & abandonné. Ital. Far vn luogo deserto & abandonato. Ger. Öd machen. Hisp. Assolar, hazer algun lugar desierto. Pol. Pustoszyć. Vng. Ki pusztitom, pusztának teszem. Ang. To make desolate and desert, to spoile and destroye.] Stat. 5. Theb. Sator omnibus idem. Idem animus solare domos, juvenumq; senum q; Præcipitare colos: plenisq; adsingere parvos Vocibus semq; omnes exire per annos.

Sōmātophylăces. [σωματοφύλακες. Pol. Custodes.] Custodes corporis, quos Latini prisco vocabulo Latrones dixerunt, quasi latrones: quòd principum latera cingerent adversus vim inimicorum. [Ger. Leibwächter.]

Sōmātŏpœĭa, æ. σωματοποιία. Figura, cùm res profopopœiæ, qua rei incorporeæ corpus tribuimus.

Sōmnĭcŭlōsus, a, um. Saper, quies, quæ ab humoribus à corde ad cerebrum sublatis concitatur, qui quum ibi fuerint refrigerati, recidentes ad cor, calorem ejus refrigerant. [שנה shenah. תרדמה tardemah. Ger. Schläfferig. Gal. Somne, la dormeur. Ital. Sonno. Ger. Der schlaf. Bel. Dan slarp. Hisp. El sueño quando dormimos. Pol. Sen. Vng. Alom. Ang. Slepe.] Idem autem volunt Somnum à Græco ὕπνος unde mutata aspiratione in S literam, primùm hypnum, sive sipnum, mox sopnum, & postremò somnū vocitatum appellatum. Virgil. 1. Georg. Nec somnos abrumpite curæ. Cicer. de Divin. Animus per somnum cum vacuus, & Somnum Deum finxit antiquitas, cujus sedem apud Cimmerios collocat. Ovid. 11. Metamorph. Est prope Cimmerios longo spelunca recessu Mons cavus, ignavi domus, & penetralia somni. Quò nunquā radius Oritus, medusve, cadensve Phœbus adire potest. q Hinc fit compositū insomnis, unde de quo egimus suo loco.

Somniāmi, nii, n. f. Insomnia: hoc est, quod videre nobis videamur dormientes. [חזיון chazāyon. חלום chalom. Gall. Songe, resverie en dormant. Ital. Sogno. Ger. Ein traum, ein gesicht so einem im traum fürkompt. Bel. Een droom. Hisp. El sueño que sonamos. Pol. Sen. Vng. Alma. Ang. A dreame.] Virg. 8. Aeglog. an quæ amāri, ipsi tibi somnia fingunt? Cic. de lege Agraria contra Rullū. Hæc per deos immortales, utrum esse vobis consilia sic eorum, an vinolentorum somnia, & utrum cogitata sapientum, an optata furiosorum videntur? Macrob. lib. 1. in Somn. Scipionis, eorum quæ dormientes videre nobis videremur, quinq; tradit esse genera: Somnium scilicet, quod Græcè dicitur ὄνειρος: Visio id est, ὅραμα: Insomnium id est, ἐνύπνιον. Oraculum id est, χρηματισμός: & Visus, qui Græcis φάντασμα dicitur. Ex his insomnium & phantasma quum falsa sint, interpretationem nō indigent: cætera quæ vates interpretantur. Et oraculum quidem est, quum in somnis aliquid nobis denuntiatur. Visa, quum id quis videt quod eodem modo, quo apparuerat, evenit. Somnium autem proprie vocatur, quod tegitur figuris, velatur ambagibus nominū interpretatione intelligendis.

Sōmnio, as, n. n. Per quietē aliquid quasi vigilās video. [חלם chalam. חזה chazah. Gall. Songer, resver. Ital. Sognare, imaginare. Ger. Träumen wie offt im schlaff öfters. Bel. Droomen. Hisp. Sonnar alguna cosa. Pol. Marzyć. Vng. Almodo zok. Ang. To dreame.] Cic. de Divin. Nec mihi magis ullo quam quum in Curia Senatū video somniare. Et paulò antè: Defert aliquis conjectorem somniasse se ovium pendere ex fascia lecti sui cubiculatis. q Somniare etiam ponitur pro ineptire, & fallere, quòd somnia inepta ferè sint & falsa. Plaut. in Curcul. Quos tu mihi laqueos, libertos, quos fur manos somniasti? id est, somniādo laqueria. Terent. in And. num ille somniat? Ea quæ vigilans volui? Colum. li. 1. cap. 8. Nunquā non eadem ineptias somniat. Cic. 2. de Divin. Quod si ita natura paratum esset, ut ea dormientes ageremus, quæ somniarent aliquando efficeret omnes, qui cubitum irent: majores enim quām ulli unquam, efficerent motus somniantes.

Somniātŭr, impersonale. Plin. lib. 28: Aristoteles & Fabianus plurimum somniari circa ver & autumnum tradunt: magisq; supino cubitu, at prono nihil.

Somnĭŏlōsus, a, um. Qui crebris somniis vexatur. [חזיונות chazyonoth. Gal. Qui songe souvent ou plusieurs songes, songeurs. Ital. Sognabbioso. Ger. Traumig: dem offt traumet. Hisp. Cargado ó fatigado de sueños. Pol. Vielkrotne sny maiący. Vng. Almodozo. Ang. That dreameth often.] Plin. lib. 28: Somniosos fieri, lepore sumpto in cibis, Catone arbitratur.

Somnĭfĕr, a, um. Quod affert somnum. [משכיח meshkiach. Gal. Qui fait dormir. Ital. Sonnacchioso, porta sonno. Ger. Der den schlaf bringt. Hisp. Que haze ó trahe sueño. Pol. Sen przynoszący. Vng. Alomhozo. Ang. That bringeth one asleepe.] Plin. lib. 18. Vtq; somnifera etiam lactuca papaveri. Ovid. 9. Metam. Pleneq; somniferis serpens peregrina venenis.

Somnĭfĭcus, a, um. Quod somnum inducit. [משכיח. Gall. Qui fait dormir. Ital. Che fa dormire. Ger. Der den schlaf macht. Hisp. Que haze ó trahe sueño. Pol. Sen przynoszący. Vng. Alom hozo. Ang. That causeth sleepe.] Plin. lib. 37. Evitò dicemus spargere somnifica medicamenta, atq; ita præcidere. Idem lib. 29. cap. 4. Quoniam vincatur aspidum somnifica vis.

Somnŭlentŭlus, a, um, à somniculo magis fit quām à somno: & is dicitur qui somno plenus est, & ignavus. [נרדם nirdam. עצלתים atzlathim. Gall. Tout endormi, nonchalant. Ital. Addormentato, che sempre vorria dormire. Ger. Schläfferig, schläffig vnd schlaffo. Bel. Slaperachtig. Hisp. Cargado de sueño. Pol. Bierny. Vng. Aruhozo, lomhozo vekes. Ang. Giddie, sleepie.] Cic. 3. de Legib. Vinculis somnium servanto, capitalia judicanto. Idem 1. Offic. Idq; est vitiosius quamvis rebus agitatis punire sontes, multitudinem conservare in omni fortuna, recta atq; honesta retinere. Virgil. 10. Aeneid. Omnes per mortes animam sontem ipse dedidem. Ovid. 13. Metamorph. Immergit; manus, fœdatq; sanguine fontes, Non lumen, neque enim lucere fas est, ora luminis hauric. q Hujus contrarium est Insons, de quo supra suo loco.

Sōntĭcus, a, um. Idem quod Gravis, noxius, vehemens. [רשעה rishah. כעד kaabah. עצבון atzabon. Gall. Malin, malicieux. Ital. Maligno, empio. Ger. Hefftig, schädlich. Hisp. Culpado, malvado, pecador. Pol. Ciężki, złośliwy. Vng. Aruhozo, vetkes nehezség. Ang. Wicked, evill, or an evildoer.] Nævius apud Festum: Sonticam causam esse oportet, quòd morbo pertulas malo. Vnde Sonticum morbum veteres appellārūt, quia gravis esset, ut solitas sordidiores impediret, quō quo pateretur, justō excusatione habere parabatur, quo minùs in judicio vocatus, se tuitere cogeretur: à nocendo ita dictus putatur, autore Festo, & Gallo, quòd Sontes significet nocentes. Quæritū est (inquit Junius consultus) quid alter ex litigatoribus febricitans decessisset, & judex absente eo pronunciasset, an jure videretur pronunciasse? Respondi, quòd sonticus morbus etiam invitis litigatoribus

garoribus ac judice, differret dicut. Sonticus autem morbus existimandus est, qui cuiq; rei agendæ impedimento est. Porrò quid magis impedimento est, quàm morbus corporis cõtra naturam, quam *sonum* appellant? Potest tamen dici esse aliquam etiam febrium differentiam. Nam si quis sanus alias ac robustus, tempore judicandi levissima febri correptus fuit, aut liquis tam veterem quartanam habet ut ea omnibus negotiis tuis superesse soleat, poterit dici morbum sonticum non habere. Plin. lib. 36. cap. 19. de gagate lapide: Depellebant sonticum morbum, & virginitatem tuebatur.

Sŏnĭus, ium, m.f. Quicquid auribus percipitur, sive id ab ore animalis profluxerit (quam vocem appellamus) sive ex aliorum corporum collisione. [Jepsel שמעון *shesin.* εχθ. Gall. *Son, bruit.* Ital. *Suono di ogni voce.* Ger. Ein laut. Bel. Een geluet. Hisp. *Son, sonido.* Pol. Dźwięk. Vng. Zörgés. Ang. *A sound or a noise.*] Cicer. de Divin. Qui sono quodam vocum & flagitis excitantur, incitantur. Idem in Som. Scip. Quis est qui complet aures meas tantus & tam dulcis sonus? Idem 2. de Nat. deor. Aures quum sonum recipere debeant, qui natura in subtilem fectur, recte in altis corporum partibus collocatæ sunt. Virg. 4. Georg. Tum sonus audiur gravior, tractimq; fluxurient. ¶ Sonum fundere. Cic. in Acad. Ac mihi videtur dignissimum rebus his, de quibus loquitur, sonum fundere. ¶ A sonis fiunt Absonus, Altisonus, Armisonus, Consonus, Dissonus, Dulcisonus, aliiq; nonnulli, quorum significata explicantur suis locis.

Sŏnŏr, oris, m.c. Vehemens tor sonus. [שמעון *shesin* הומיה *homiah.* φθόγγος. Gall. *Voix, son.* Ital. *suono, mormorio* הומיה *homiah.* φθόγγος. Ger. Ein starcker thon. Hisp. *Estruendo, sonido.* Pol. *Głos, dźwięk.* Vng. Hangzás. Ang. *A great sound or noise.*] Virgil. 9. Aeneid. magno veluti cum flamma sonore Virgea suggessit cocitis undantis aheni. Idem 9. Aeneid. Et cruces albos, & lævâ cocitis undantis aheni. Idem 9. Aeneid. Et cruces albos, & lævâ fonoribus arma.

Sŏnōrĭfĭcus, ra, rum, p.c. prod. Clarus, valde sonans. [הומיה *homiah.* φθόγγος. Gall. *Qui rend un fort grand son, de grand bruit.* Ital. *Sonoro, sonante.* Ger. Laut thönend, das ein grossen thon gibt. Hisp. *Cosa sonorosa.* Pol. *Głośny, brzmiący.* Vng. Hangos zörgő. Ang. *That maketh a vehement sound.*] Virg. 1. Aeneid. Luctantes ventos, tempestatesq; sonoras. Fistula sonora, ideò clarisonis ventos, tempestatesq; sonoras. Fistula sonora, ideò clarisonis ventos, tempestatesq; sonoras. Fistula sonora, ideò 12. Aeneid.

Sŏnōrĭtās, [φθόγγος. Pol. *Głośność.* Vng. Hangosság.] Gel. lib. 4. cap. ult. Clarorem aris ac sonoræ olicitavit.

Sŏno, as, sonui, sonitum, & aliquando sonavi, sonatum. [הומה *homah.* εχθ. Gall. *sonner, bruire.* Ital. *Suonare, far strepito.* Ger. Thönen, ein thon geben. Hisp. *Sonar, hacer sonido.* Pol. *Brzmieć, dźwięczeć.* Vng. Zörgök. Ang. *To sound or to make a noise.*] Harat. 1. Ser. Sa. 4. Magna sonaturum des nominis hujus honorem. Est autem Sono, sonui edo. Virgil. 4. Aeneid. -pharetramq; fuga ferens. Sono, sonui edo. Virgil. 4. Aeneid. -pharetramq; fuga ferens. ¶ Aliquando activè accipitur, pro eo quòd sit sonantem

Temperata, moderata. Pol. σῶφρον, σωφροσύνη. Vng. Mértekletesség. Ang. Temperance, sobrietie.] Temperantia, moderatio, castitas. Hieron. contra Iovin. Non enim sutor malè habetur in Latinis codicibus, sobrietas est legenda: sed castitas, id est, σωφροσύνη. Fit autem à Græco σώφρων, quod Latinè temperantem, seu castum significat, seu moderatum. Cic. 3. Tusc. Ver. Simile etiam illud est, qui sit temperans, quem Græci σώφρονα appellant: eamq; virtutem σωφροσύνην vocant, quam solco equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, non nunquam etiam modestiam, &c.

Sōpor, oris, m. t. Somnus. [שנה *Sinnah*: תרדמה *tardemáh*. Gall. *Sommeil, ſomme de dormir, le dormir.* Ital. *Sonno, dormire.* Ger. Der Schlaf. Bel. Slaep. Hiſp. *Sueño, modo de dormir, ſi obra de adormecer.* Pol. *Zapamienie.* Vng. *Alom.* Ang. *A slomber, ſlumbe ſleepe.*] Cicer. 1. de Divin. Quum jam quieti corpus nostrum impetu dedi, sopore placans artus languidos. Idem in Somn. Scipionis. Nati nobis languorem ac soporem natalium exprobrare. Virgil. 6. Aeneid. Tum consanguineas Ithi sopor, & mala mentis Gaudia. Horat. 5. Epod. Formidulosis dum latet arbutis fera. Dulci sopore languida. Ovid. 15. Metam. Aut sentit, aut putat mirum gravitate soporem.

Sōporĭfer, fera, ferum, Quod soporem inducit, somnifer. [משן *meſhaſſhéve, ſáre ſinge.* Gall. *Qui engendre & cauſe ſommeil, endormir.* Ital. *Porta ſonno.* Ger. Das einen ſchlaff bringt. Hiſp. *Coſa que haze adormecer, o que cria ſueños.* Pol. *Vſypiaiący.* Vng. *Alomhozo.* Ang. *That cauſeth ſleepe.*] Plin. lib. 9. cap. 15. Præterea dextræ pinnæ vim soporiferam inesse, somnosq; allicere dubitari non capit, traduntur. Virg. lib. 4. Aeneid. Spargens humida mella, soporiferumq; papaver. Ovid. 11. Metam. Vide soporiferam somni velociter aulam.

Sōpōro, as, pen. prod. act. p. Soporem in loco, stupefactio. [ישן *hiſhſhín, ſhénah ſe.* Gall. *Endormir, aſſoupir.* Ital. *Adormentare.* Ger. Einſchläffen / zu ſchlaff bringen. Hiſp. *Adormecer, dormir.* Pol. *Vſypiam.* Vng. *El alom.* Ang. *To ſlyde, to bring aſleepe.*] Plin. lib. 28. Cauda fumina & aquarum impetus sistit, serpentes soporat. Idem lib. 21. cap. 31. Nec illud prætereo, aspidum natura haliæ cibum in tantum advertam, ut radice ejus propiùs admota soporetur.

Sōpōrātus, ta, tum. partic. p. Sopore ebrius. [נרדם *nirdám, ſhenirdam.* Gall. *Endormi, aſſopi de dormir, endormy.* Ital. *Addormentato.* Ger. Entſchlaffen / zu ſchlaff gebracht. Hiſp. *Adormecido.* Pol. *Vſypiony.* Vng. *El alomot.* Ang. *That is brought aſleepe.*] Vt, Arius soporatos premi quires. Plinius lib. 10. cap. 73. Aquatilia ipsa quiete ceu mutua, placida, ceu soporata. Dolor soporatus id est, lenitus. Curt. lib. 7. Recrudui soporatus dolor. Offa soporata melle, apud Virg. 6. Aeneid. id est, saporis & melle imbuta. Ramus soporatus vi Stygia, Idem.

Sōpōrus, a, um, Somnum inducens: ut nox soporata: id est, nox intempesta, quæ placidam gat membra quiete. [שנת *ſhenát ſhéſhbu, ſhenát ege.* Gall. *Qui fait dormir, qui aſſoupit.* Ital. *Porta ſonno, che fa dormir.* Ger. Schlaffmachig. Hiſp. *Coſa que haze adormecer.* Pol. *Senny, ego.* Vng. *Alomhozo.* Ang. *That bringeth aſleepe.*] Lucan. lib. 2. sed nocte sopora Acta cognati putarem non ampla Catonis. Stat. 1. Theb. eadem sub nocte sopora Lustra terit.

Sopĭo, pis, pivi, tum, act. 1. Sopore, soporem induco. [ישן *hiſhſhín, ſhénah ſe.* Gall. *Aſſoupir, endormir.* Ital. *Adormentare.* Ger. Einſchläffen. Bel. Stapt ematen. Hiſp. *Adormecer á otro.* Pol. *Vſypiam.* Vng. *El alom.* Ang. *To bring aſleepe.*] Liv. 9. ab Vrbe: Die festo alii alios per speciem celebrandarum cœnarum epulatum causa invitant, & vino, cujus avidum ferme genus, onerato sopiunt. Idem 4. bel. Pun. Lentior deniq; æquaquoq; accidens auribus, magnam partem hominum sopivit. Ovid. 7. Metam. Cuncta denique rudem somno sopuisse. ¶ Unde sopitum dicimus, qui jam cœpit dormire. Liv. 5. bel. Pun. Nico ex improvisò ad portas sopitos vigiles in subitos furis obruncat, portasq; aperit. Virg. 1. Aeneid. Hunc ego sopitum somno super alta Cythera, Aut super Idalium sacrata sede recondam. Aras sopitas excitet ignibus. Virgil. 2. Aeneid. Brachia sopita. Ovid. Epist. 14. Ignis sopitus: id est, propemodum extinctus, aut in cineribus occultatus. Virg. 8. Aeneid. Impositum cinere & sopitos suscitat ignes. Manus sopita, Ovid. lib. 3. Fast. Sopitus ictus: id est, impetu sactus. Liv. 1. Iuber pono. 2. nimo esse, sopitum fuisse regem sub tecta, ferum haud altè in corpus descendisse, jam adsedisse dicit, intpedimenta vulnus, abscessu cruore, omnia salubria esse: confovere propediem ipsum eos vitabos. ¶ Hujus compositum est Cōsopio, quod est totum sopore obruo. Cic. 1. Tusc. Quæst. Num igitur eum cuiare censes quem Luna laborat, à qua consopitus putatur, ut eum dormientem non tulerint?

Sorbĕo, es, ui, tum, ere. Sopii, sorptum, act. 2. Liquidum aliquid deglutio. [לגמא *lagmá, ligmá ſe.* Gall. *Humer & avaler en tirant à ſoy, engloutir.* Ital. *Sorbire.* Ger. Gurgen oder ſuppffen. Bel. Soupen, ſlorpen. Hiſp. *Sorber.* Pol. *Cżerpam, ſorbam.* Vng. *Szivni-*

hoc hogyſſam. Ang. *To ſupp.*] Factitium verbum à sono quem edunt qui sorbent. Plautus Milite: Sorbeo dormiens. P. A. Quid sorbes? L. V. illud tremit, volui dicere. Sed quia continuò est quod flemas, quasi sorbeas. Plin. lib. 7. cap. 53. Ap. Sauromatas quin à Balneo reversus insulsum bibisset, ovumq; sorbere. ¶ Transfertur & ad alia. Ovid. 2. de Arte: Terraq; frugifero concita sorbet aquas. Virg. 3. Aeneid. Dextrum Scylla latus, lævos implacata Charybdis Obsidet, atq; imo barathri ter gurgite vastos Sorbet in abruptum fluctus. Lucan lib. 4. Sordidus ex hausto sorbens ab ubere sanguis. ¶ Sorbere odia, injurias, pro perferre. Cicer. ad Quin. Frat. Sed me ab his ita obtrectari scis, ut eius ista ad alios sorbeã fortasse, sed etiam concoquã. ¶ Sorbere animo. Cic. 2. Philip. Quis gurgite quã voraginem, quid cum nõ sorbere animo, quid nõ hausisse cogitatione, cujus sanguinẽ nõ bibere conferto? ¶ Hujus composita sunt, Absorbeo, exorbeo, obsorbeo, & resorbeo: de quibus suis locis.

Sōrbĭtĭo, onis, f. t. Ipse sorbendi actus, vel potio ad sorbendum apta. [לגימא *ligmá.* Gall. *Humement, humer, chaudeau.* Ital. *Sorbicione.* Ger. Gurſſung oder ſuppffung. Hiſp. *Acto de ſorber, o cozimiento.* Pol. *Zżenie.* Vng. *Zżaſſtés, kłyſtér.* Ang. *A ſupping.*] Perf. Sat. 4. barbarum hoc crede magistrum Dicere, sorbitio tollit quod dira cicuta. Ad oratem intelligit. Plin. lib. 20. cap. 6. Pulmonibus & arteriæ sanat vitia, datum in sorbitione polenæ.

Sorbĭtĭuncŭla, æ, dimin. usurpatum, Sumitur pro pomuncula, vel cibo liquido, qui facilè sorbetur. [שתיינון. Gall. *Humet, ou chaudeau.* Ital. *Sorbicionella.* Ger. Ein ſuppffle. Hiſp. *Cozimiento, ſorbedura, manjar liquido de ſuſtancia para ſorver.* Pol. *Polkoneczka.* Vng. *Leves ételke.* Ang. *A little ſupping meat.*]

Sorbillo, las, dimin. à sorbeo, Minutim & paulatim sorbeo. [ינק *yanák, ginnék ſe.* Gall. *Humer, humer, humer peu à peu.* Ital. *Sorbir a poco a poco.* Ger. Gemächlich ſuppffen. Hiſp. *Sorber poco a poco.* Pol. *Pomalu wżdy łyſkam.* Vng. *Szeretőképpen ſzopni.* Ang. *To ſupp little and little.*] Terent. in Adelph. & cyathos sorbillans paulatim hunc producam diem.

Sorbĭlĭum, li, n. t. Pomuncula sorbitioni apta. [שתיינון. Gall. *Humet & chaudeau.* Ital. *Picciola ſorbitione.* Ger. Ein ſuppffle. Hiſp. *Cozimiento ſeruoſillo.* Pol. *Polkoneczka.* Vng. *Leves ételke.* Ang. *A little ſupping meat.*] Plaut. in Poenul. Heus mihi jã video propiere te vobis tandem sorbillo.

Sorbĭlis, e, omn. g. Quod facilè sorbetur. [שתיין. Gall. *Qu'on peut humer.* Ital. *Coſa che ſi può ſorbire, coſa da ſorbire.* Ger. Ein ſuppffle. Das gut zu ſuppffen iſt. Hiſp. *Coſa que ſe puede ſorber.* Pol. *Rzecz dobrze łykowa.* Vng. *El zżabadon ſorbadni való dolog.* Ang. *That is eaſily ſupped.*] ut, Ocium sorbile, apud Gellium lib. 2. cap. 10. & 25. Col. lib. 8. cap. 17. Quiq; sunt cibi sorbilibus proximi ut mulctra, recens calrus.

Sorbĭs, sorbi, fœm. s. Arbor est pretii, quam Græci ὄξυα, & alio, fructumq; ejus ὄξυν, & ita vocant: cujus longiorem descriptionem vide bis apud Theophrast. lib. 3. capsar. [Gall. *Cormier.* Ital. *Albero di ſorbe, ſorbaro.* Ger. Spierenbaum oder ſorbenbaum. Hiſp. *El ſorual, o el ſorbido.* Vng. *Sorbafa.* Ang. *A ſorme tree.*

Sorbum, sori, n. t. Sorbi iarbaris fructus, fœdis pretio. [ſorbas. Gall. *Vaccinie, ie ſont d'vne ſorte.* Ital. *Sorbe.* Ger. Spierenapffel. Hiſp. *Sorua, ſorua.* Vng. *Berkenye.* Ang. *A ſorme tree.*] quod malum sorbum etiam Columella appellat. lib. 5. cap. 10. Rimula, la sorba pruna, poli media messem usq; ad Idus Iunias. Hæc mala ait docet Mart. lib. 3. alvũ sistunt. Sorba sumus molles nimium durantia ventres. Aptius hæc puero, quam tibi, poma dabis. Columella: Sorba manu lecta, ut arceoles picatos adjecto. Plin. l. 15. cap. 21. Sorbis quadruplex est differentia talis enim rotũ rotunditas mali, aut turbinatio pyrualis ovatæ species, cum malorũ aliquibus. Hæc obnoxia sorbi nodore & tuavitate tota da œcellat amœnitas vini lapore generosissima, quibus circa pediculos tenera folia. Quarum genus terminale appellatur remedio tamẽ non probatile, assidũ proventu, minimumq; primo, arbore dilumbi, foliis pene platani. Nam ferunt ante trimatum ex ulagine nare. Cato cap. 7. Sorbaria sapa quam vis condire vt sicare, vinclia facias.

Sordēs, sordis, f. t. immundities. [טנופת *tenufáth, ſe ſordes.* Gall. *Ordure, ordure.* Ital. *Sporchezza, brutezza, ſporcitia.* Ger. Vnflat / vnſauberkeit / vnrat. Bel. Vnſuyverheyt. Hiſp. *Suziedad, ſuzidad.* Pol. *Nieczyſtość, plugaſtwo, ſmieć.* Vng. *Szemetség, ſzenny ſzeny.* Ang. *Filthines, foulneſſe, ſlouthe.*] Plaut. in Poen. Vidén' rutilum, ventil, fordum quærant, jam splendent mihi. Nimò etiam in medio oculo parum sordis est. Horat. 1. Epist. 2. Parvulum hic domus aut res. Vt lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram, Auriculas citharæ collecta sordere dolentes. ¶ Iacentia sordibus est nimio animi dolore iquiescere. Cic. ad Terent. Tenunc mea Terentia se vexari & jacere in lacrymis & sordibus. ¶ Sordem urbis vocat Cicero fœcẽ plebis, Attico de scribens: Apud bonos tidẽ sumus, quos reliquit apud sordem urbis & fœcem, multò melius nos, quam reliquit. ¶ Sordes ita accipimus pro immoderata parsimonia, &

nia, & avaritia, ex minimis etiam rebus lucrum captante. [φιλοκερδεια, συκοφαντια.] Quint. li. 6. Inculans ejus sordes, calceos eum veteres diceba, vendere solere. Horat. 1 Sermonum, Sat. 6: Si neq; avaritiam, neq; sordes, ac mala lustra Objicit verè quisquam mihi. Luxuriæ sordes. Iuven. Sat. 11: sed quis ferat istas luxuriæ sordes? Id est, summa prodigalitate cum insigni avaritia conjunctas. Sequitur enim de illis, qui quum venaribus suis indulgerent, amicis in alienorum egestate fabulandis parcissimi essent. Gaudet autē Iuvenalis antithera hoc paradoxo coniungere, ut alibi Socraticos cinædos, inflicta objecta, lacernatam amicam.

Sōrdĭtūdo, ĭnis, Sordes. [חֹסֶר חֵפֶץ vel פְּרִיצוּת vel חֹסֶר בּוּשָׁה.] Plaut. in Poen. Vt mihi absterserunt omnem sordidudinem.

Sōrdĭdŭs, da, dum, Quod est sordibus infectū. [מְלֻכְלָךְ מְגֹאָל.] Gal. Ord et sale. Ital. sporco, imbrattato. Ger. Vnsauber, vnflätig, vnsauber. Hisp. sucio. Pol. Brudny, zmazany, zhanbiony, zgnuśny. Vng. Piszkos, szennyes. Ang. Foulsome, vncleane.] Cic. 3. Tusc. Sæpe est etiam sub pallio sordido sapientia. Virg. 6. Aeneid. Sordidus ex humeris nodo dep endet amictus. Ouid. 3. de Arte. Quas gerimus vestes, sordida lana fuit. ¶ Sordidus homo, tenax, avarus, & ex rebus vilissimis quæstum captans. [φιλοκερδης, συκοφαντης &c.] Cic. 1. Offic. Sordidi etiam putantur, qui mercentur à mercatoribus, quod illum vendant. ¶ Sordido loco natus: id est, ignobilis. Liv. 2. belli Pun. Vnus iuventus est fusor legis C. Terentius Varro, qui priore anno prætor fuerat, loco non humili solum, sed etiam sordido ortus: pater enim lanium fuisse ferunt, ipsum institorem mercis, si non ſi, hoc ipso ut servili ejus artis ministerio usum. ¶ Sordida lingua, impura, mendax. Tibullus lib. 3. Eleg. 7: Aut fallat linguæ sordida lingua fide.

Sordĭdē, adverb. Avarè, tenaciter, nimis parcè. [φειδωλως, συκοφαντικως.] Gall. Villainement. Ital. Vigliaccamente, scelleratamente. Ger. Vnfleätiglich, geitziglich. Hisp. Essuziamente, auaricioſamente. Pol. Sprośnie, lakomie. Vng. Piszkosan, szennyesen. Ang. Foulsomely, niggardly.] Plin. Epist. 91: Procos tularum, sed sordidè, gessisse. Cic. 2. de Orat. Si asperè, si arrogantèr, si turpiter, si sordidè, si quoquo animi vitio dictum esse aliquid videatur.

Sōrdĭdŭlus, adjectivum, diminut. [ρυπαρογελως &c.] Gall. Vn peu sordidement, quelque chose vilain. Ital. Alquanto sporco &c. Ger. Etwas vnsauber, etwas vnflätig. Hisp. Vn poco sucio. Pol. Brzydkawy, zmazany. Vng. Szeplőtskés, szennyesecske. Ang. Somewhat foulsome.] Plaut. in Pœn. Scytolorum sordidulorum scorta dijobolaria. Iuven. Satyr. 3: Si cognà sordidula est.

Sordĕo, sordŭi, sordĭtum, n. f. [חָסַר בּוּשָׁה, חָסַר חֵפֶץ.] Gall. Estre ord et sale. Ital. Esser sporco. Ger. Vnsauber vnflätig sein. Hisp. Estar sucio. Pol. Smierdzieć, zgnuśnieć. Vng. Szennyesnek, szeplőtskésnek lenni. Ang. To be foulsome, or filthie.] Martial. lib. 1. Dant nulla tenacti sordentes lanugine vultus. ¶ Sordere aliquem res aliqua dicitur à quo contemnitur, & vilis æstimatur. [חָסַר כָּבוֹד וְכוּ.] Plin. lib. 35. cap. 10: Sordebat ille fatis, ut plerumq; domestica. Cic. ad Octavium: Cui sordebat Macedonia provincia; quam victor sibi comparârat Cæsar. Liv. 2. ab Vrbe. Adeò doctus etiam sordere, nec à plebe minùs, quàm à patribus coerceri. Plin. lib. 13: Vitam non juvare fortasse credet aliquis, quum hæc quoq; cura trivola existimetur, adeò omnes sordent, & quæ ad salutem pertinent.

Sōrĕcĭo, īs, a. t. Sordidus fio. [חָסַר בּוּשָׁה, מִתְבַּיֵּשׁ מִמַּעֲשָׂיו.] Gall. Deuenir ord et sale. Ital. Diuenir sporco. Ger. Wuſt oder vnflätig werden. Bel. Wol worden. Hisp. Ensuziarse. Pol. Zapaść się, smierdzieć, zgnuśnieć. Vng. Szeplőtskésnek, szennyesnek lenni. Ang. To become foulsome, or filthie.] Hor. 1. Epist. 20: Contectatus ubi manibus sordescere vulgi Cœperis. Plin. li. 1. cap. 12: Nec verò è tanta cadens altitudine, multumq; dum venit, sordescens. ¶ Hinc exsordescere, de quo suo loco.

Sordĭdātŭs, a, um, Pannosis, sordidis vestibus indutus. [לָבוּשׁ שְׂחוֹר.] Gall. Vestu ordement et sale. Ital. Vestito sporcamente. Ger. Wüſt oder vnflätig gekleidet. Hisp. Vestido de vestidura sucia. Pol. Plugawie ubiegły. Vng. Szeplőtskésen, szennyesen öltözött. Ang. Slouishlie arayed.] Plaut. in Asin. Quanquam ego sum sordidatus, frugi tamen sum, nec potest peculium enumerari. Id est, sordidè indutus. Cic. 6 Ver. Diodorus Romæ sordidatus circum patronos atq; hospites cursare, tum omnibus narrare.

Sōrex, icis, pen. cor. m. t. Animal est notissimum, majus mure, clarius q; crepens, domos nostras frequentans, omniaq; arrodens. [עַכְבָּר הַבַּיִת.] Gall. Vne souris. Ital. Sorce, ratto topo. Ger. Ein Mauss, Spitzmaus, sind etwan giftig vnd auch die zahmen sorcen sieh vnd stöckig machen. Hisp. Raton, ratonera. Pol. Wodnomysz. Vng. Barna pisamogyer, egér. Ang. A mouse.] Colum. lib. 12. cap. 31: Si serpens, aut mus, sorexve in mulum ceciderit. Idem libro de Arboribus: Vites nunc secundum ædificia sunt, à sororibus, aut muribus defendantur. ¶ Sorex suo judicio perit, proverbialis metaphora est, qua utimur quoties significare volumus quempiam à seipso proditum esse, cui vel in primis expediebat cautissimè latere. Terent. in Eunuch. Egomet meo judicio miser, quasi sorex, hodie Perii. Vide Adagia Erasmi.

Sōrĭcĕdo, ĕcis, ceum, Ad soricem pertinens.

sōrĭcīnus, na, num, [μυϊνος &c.] Gall. De souris. Ital. Di sorce, di topo. Ger. Von einer Spitzmaus. Hisp. Cosa perteneciente à raton. Vng. Egérhez, patkányhoz való. Ang. Of a rat.] Vnde soricinos dentes dixit Plautus.

Sōrĭcŭlātus, Quæ variis conserta coloribus erat. [ἀλουσιανός &c.] Gall. Raié & bigarré de diuerses couleurs. Ital. Vestito di più colori. Ger. Ein gethelt streibicht farben. Hisp. Cierta manera de vestidura de diuersos colores. Pol. Pstra szkocka. Vng. Sok szinü ruha. Ang. Garmentes of diuerse colours.] Varro: Vermiculeam ac soriculatam vestem. Plin. lib. 8. cap. 48: Vndulata vestis primò lautissimis fuit: unde soriculata defluxit.

Sorillæ, Navigia Illyrica vocantur, quòd lino & sparto conserantur, & condensentur.

Sorites [σωρειτης. Ger. Ein betrüglicher vnd vielfältiger argumenten, vnd zu disputiren, in mancherley: so man eine nachlässt, mag man darauff viel andere setzen, so darauff verlassen, besichtigen.] à Græcis vocatur captiosum & multiplex argumentandi genus, in quo ex uno concesso, ad multas conclusiones connexis allegitur. Dictus Sorites, ἀπὸ τοῦ σωροῦ, cujus Græcis acervum significat, quoniam semper ascenditur in cumulum hæc argumenta. Cic. de Divin. Quemadmodum sorita refellamus, quem si necesse sit, Latino verbo licebit acervalem appellare. Sed nihil opus est enim ipsa philosophia, & multis verbis Græcorum, hic sorites satis Latino sermone tritus est. Idem 1. Acad. Posthac potius dissereamus de obscuritate naturæ, quàm de oculorum sensuum q; reliquorum mendacis, & de sorite, aut Pseudomeno, quas plagas ipsi contra se Stoici texuerunt. Idem 4. Academ. Captiosissimè genus interrogationis, quod genus maximè in Philosophia probari solet, quum aliquid minutatim, & gradatim additur aut demitur. ¶ Sorites hos vocant, qui acervum efficiunt uno addito grano, vinosum fanè, & captiosum genus.

Sorix, aut Saurix, Avis tributa Saturno ab auguribus, quia tarditati & vetustati & senectuti conveniat. Nã & in veterinis maximè versatur locis & noctis maximè primæ est, & tempestatis nuntius atq; index.

Sōrŏr, ōris, f. t. Dicta est quòd quasi seorsum à sua stirpe nascatur, separatoq; ab eo como, in qua oritur, & in alia familiam transgrediatur, ut docet Gell. lib. 13. cap. 23. ex sententia Antistii Labeonis. [אָחוֹת אֲחוֹתִי אֲחוֹתֵנוּ.] Gall. Sœur. Ital. Sorella, germana, germana. Ger. Ein Schwester. Bel. Suster. Hisp. Hermana. Pol. Siostra. Vng. Neue, testvér. Ang. A sister.] Cicer. pro Milone: Clodius cum sorore germana notarium thuri um fecit. Virg. 2. Georg. Panaq;, Sylvanumq; senem, nymphasq; sorores. Ovid. 5. Metamorph. Constat. & doctas ita esse satas sorores. ¶ Sorores palmularum id est, tenellæ, & quasi gemellæ. Plin. lib. 13. cap. 4. Minus speciosæ, sed sapore caryotarum sorores, ob hoc à de phœnices dictæ.

Sŏrŏrīcīda, æ, pen. prod. Qui sororem occidit. [ἀδελφοκτονος, ἀνανδρος ἀδελφοκτονος.] Gal. Qui a tuë sa sœur. Ital. Che a uccisa la sorella. Ger. Ein Schwestermörder. Bel. Die sijn Suster doet. Hisp. Que mata su hermana. Pol. Siostrzebojca. Vng. Nenye ölő. Ang. That killeth his sister.] Cicer. pro Domo sua: Quid, dem, quod rubiceres dicis, patricida, fratricida, sororicida, nonne extra ordinem tulit?

Sŏrŏrĭcŭlæ, puellarum mammæ dicuntur, quum jam intumescunt, quòd non singulæ, sed veluti geminæ sorores simul nascantur. Vide Cimbiu, & quæ suprà annotavimus ferum post dictionem FERA TER.

Sŏrŏrĭcŭs, ria, rium: [ἀδελφοκτονικος, ἀδελφοκτονος. Gall. De sœur. Ital. De sorella. Ger. Der Schwester. Hisp. Cosa de hermana. Pol. Siostrzany. Vng. Nenyének, nenyéhez való. Ang. Of a sister.] ut, Cœna sororia. Plaut. in Curcul. Nolo omnibus tu, ut hodie advenias, cœnam des sororiam: Hic magnalem cras dabit. Cic. pro Sextio: Qui enim in cujusmodi vitia nervi esse potuerunt, homonis fraternis, fugitivis, sororius stupris, omni inaudita libidine usi sunt? ¶ Sororium tigillum appellatur locus sacer in honorem Junonis, quem Horatius Cocles unus ex fratribus trigeminis fecerat causa sororis à se interfectæ, ob suam expiationem. Festus.

Sorracis, ci, Quo portantur instrumenta fornicorum. Plaut. Peri. Fabrorum enim esse plenum illum sorracum habeo. Festus. σαγηνη, Græci dicunt vas aut instrumentum pro fœnibus.

Sors, sortis, f. t. à serie secundum Varronem, ponitur pro fortuito alicujus rei eventu, fortuna, casus. [גּוֹרָל מִקְרֶה מִזְדָּמֵן.] Gall. Sort, aduenture, fortune. Ital. Sorte, fortuna, caso. Ger. Ein glückseligkeit. Bel. Dat lot. Hisp. La suerte, ò la fortuna. Pol. Szczęście, przypadek, los. Vng. Sors, szerencse. Ang. A lot, hap, fortune.] Cic. lib. 2. de Divin. Dicendum igitur putas de sortibus?

Quid enim fors eſt? Idem propemodum quod micare, quod talos jacere, quod teſſeras: quibus in rebus temeritas & casus, non ratio, nec consilium valet. Tota res eſt inventa fallacis, aut ad quæstum, aut ad superstitionem, aut ad errorem. Idem 3. Ver. Accolavi eum qui eum Quæstor fuerat, quicum me sorte, conjecturisq; majorum, quicum me deorum, hominumque judicium comiserat. ¶ Accipitur etiam sors pro munere, vel officio. Livius: Si ita videretur Patribus, mitterent ad Collegas, ut is, qui profligatum bellum haberet, ad Comitia Romam redirent, id facere gravarentur, quod non suæ sortis id negotii esset, se quidem id factorum quod Senatus censuisset. ¶ Est præterea sors, summa, sive caput, & prima pecunia, quæ conferatur in societatem, ut inde lucrum fiat. [מְנָה מַשְׂכֹּרֶת, salarium, merces, מַחְיָה, מִחְיָה. Gall. Loyers & principal, premiere augent sur laquelle on prend l'usure & interest. Ital. Principale, somma, capitale. Ger. Die baar ſum ſo man etwan anfangt handt zugewinnen. Hiſp. Caudal de la quenta de algun. Pol. Pieniądze maiątek dane. Ang. The principal summe of money where of vsurie is taken.] Terentius Adelph. Hem hi etiam de sorte nunc venio in dubium. Hoc eſt, de pretio jam empta erat fidicina. ¶ Inde consortes, qui sortes contulerunt, & quicquam aliquam rem inter se habent Communem. ¶ Item sors eſt fatalis necessitas. Virg. 3. Æneid. hic exitus illum Sortitus eſt. ¶ Item dicitur judicium. Virg. 6. Æneid. Nec vero hæc sine sorte dari, sine judice sedes. Tractum ex Romano more, non enim audiebantur causæ, nisi per sortem ordinatæ. Nam quo tempore causas agebantur, conveniebant omnes, & ex sorte dierum ordinem accipiebant, puta quod poſt tot nitidies causas suas exequerentur. ¶ Sortes etiam oracula, seu responsa dicebantur, quæ à diis eorumve sacerdotibus consultoribus edebantur. [χρησμοί. Valer. lib. 1: Cum rei explorandæ gratia, legati ad Delphicum oraculum missi, retulerant præcipi sortibus, ut aqua ejus lacus omnium per agros diffunderent. ¶ Accipitur etiam sors pro progenie. Ovid. lib. 6. Fast. Si genus alpicitur, Saturnum prima parentem Fecit. Saturni sors ego prima fui.

Sortĭcŭlă, æ, diminutivum à sors. [ψηφίς κλῆρος. Gall. Petit sort. Ital. Piccioli ſorte. Ger. Ein ſölliches oder kleiner gůtlin. Hiſp. Pequeña ſuerte. Pol. Maſa ſzczęśliwa. Vng. Sorſuska ſzerencſe ſorſka. Ang. A little lot or kevell.] Suet. in Nerone, cap. 21: Actitat mota nomen Iouis in alno profitentium citharœdorum justi adsciti, sorticulaq; in urnam cum cæteris demissa, intravit ordine suo.

Sortĭlĕus, i, q. Sortes duco. [λαχεῖν, ἐκλαχεῖν. Gall. Tirer par ſort, faire ſort. Ital. Tirare, far la ſorte, dimandare la ſorte. Ger. Loſſen, thun oder nemmen gůtlich. Hiſp. Echar ſuertes. Pol. Miećz ſzczęśćie. Vng. Sorſuhuz ſzerencſét ſorſkuz. Ang. To caſt lots or kevell.] Suet. in Nerone, cap. 21: Actitat mota nomen Iouis in alno profitentium citharœdorum justi adsciti, sorticulaq; in urnam cum cæteris demissa, intravit ordine suo.

Sortĭlĕgă, æ, gi. pen. com. m. f. Qui per sortes futura prænuntiat, & qui per sortem aliquid eligit. [ψηφομάντις. Gall. Devin, qui devine par ſort. Ital. Che con ſorte predice le cose à venire. Ger. Der auß dem loſſen etwas tunfftigs ſagt oder anzeigt. Hiſp. Adevino por ſuertes. Pol. Wieſzczek przepowiednik. Vng. Sors vetsnél iſmondſzók ſors vetsnél valamit valaszlok. Ang. A ſoothſayer by caſting of lottes.] Cic. 1. de Div. Hæc habui, inquit, de divinatione, quæ dicerem. nunc illa restabat, non me sortilegos, nec eos, qui quassum aliquid ariolantur, neptychomantia quidem, quibus Appius amicus tuus uti solebat, agnoscere. Horat. de Arte: Sed divina futum Sortilegis non distrepuit sententia Delphis.

Sortĭlĕgĭum, gii, n. l. Sortilegus. [μαντεία. Gall. Sortilege, divination par ſort. Ital. Diuinatione per ſorte. Ger. Die wahrſagung tunfftiger dingen auß loſſen. Hiſp. Diuinacion por ſuertes. Pol. Przepowiedanie ſzczęśćia przez loſowanie. Vng. Sorſuual valo iouendomnac iſmerese. Ang. Sorcerie, or witchcrie by caſting of lottes.] Fit & accipitur pro magicis quibusdam superstitionibus. lib. 28. cap. 2. ubi titulus capitis hic habet: De sortilegis quibusdam, & saliva hominis. Quid autem his sortilegiorum nomine intelligat, satis declarat capitis totius tenor, quo non nisi vanissimas Magorum persuasiones exequitur.

Sŏrti, adverb. [κατὰ κλῆρον. Gall. Par ſort. Ital. Per ſorte. Ger. Durch das loß. Hiſp. Por ſuerte. Pol. Przez losowanie. Vng. Sorſual. Ang. By lotte.] Virg. 4. Georg. Sunt quibus ad partas olim descendere fures Sorte datum, Scythicæ penetrant cubilia gentes. Vbi Servius, sorte id eſt, ex sorte, vel in sortem. Nam adverbium eſt, quod trahit ad militia.

Sortĭto, per. prod. adverb. Ex sorte vel per sortem. [κατὰ κλῆρον. Gall. Par ſort. Ital. Per ſorte. Ger. Durch das loß. Hiſp. Por ſuerte. Pol. Przez losowanie. Vng. Sorſual. Ang. By lotte.] Cicer. 4. Verr. Ex sortito facere item sortito capi jubet. Idem lib. 6. Epist. Ede sortitò in provincias mittiplacere. ¶ Aliter accipitur apud Horat. 4. Epod. Lupis & agnis quanta sortito obtigit, Tecum mihi discordia eſt; hoc eſt naturalis vel occulta quædam tali ratione.

Sŏry, ŏris, Corpus metallicum, simillimum melanteriæ, nisi quod hæc dealbari ait & fabidior, illud rarius & fistulosius. Facultates habet eadem cum chalciti, & misy, astringunt videlicet & consolidant: cruditoris tamen eſt essentiæ: unde & in metallis infimo loco nascitur, sub chalcitim nimirum, quemadmodum & chalcitis sub misy. ¶ Eſt autem Sory rantum fossile, quod & temporis progressu in chalcitim commutatur, quemadmodum chalcitis misy. Vulgus hodie, ut cætera fere omnia ejus generis, Vitriolum, appellat.

Sos. Pro eos antiqui dicebant, teste Festo.

Sōspes, tis, com. t. Salvus, incolumis. [שָׁלֵם shalém. שָׁלוֹם shalóm. ὑγιής. Gall. Sauue & vn danger. Ital. Saue & ſalue. Ger. Behalt vor friſch: unverletzt. Hiſp. Cierto ſalua de peligro. Pol. Zdrowy, nie zdrowiony, zdrow. Vng. Egeſſeges egeſſegben leuő. Ang. Saue or hoole.] Livius 3. in Vib. Solpetesq; omnes Romam ad propinquos retulit. Virgil. 11. Æneid. at nunc Evandre pudendis Vulneribus pulsum aspicies, nec solpite dirum Optabis nato funus pater. Idem 8. Æneid. Maxime Teucrorum ducum, quos solpite nunquam Res equidem Troiæ victas, aut regna fatebor. Horatius primo Carm. Ode 36: Vix uno solpes navis abigimus. ¶ Antiqui hominem solpitem recipiebant pro solpitatore, sive servatore unde Iovem solpitem dixit Ennius, quem alii Jovem servatorem appellant.

Sōspĭta, æ, pen. corr. fœ. Servatrix. [מְשֻׁעָה mushaáh, σωτήρ. Gall. Sauueſe vn danger. Ital. Donna che libera & conſerua. Ger. Die jemanden auß gefahren in der nodt. Hiſp. La que libra de peligro, ſalvadora. Pol. Zdrowia przynoszaca wyzdrowienie. Vng. Egeſſegbenlő Aſſony. Ang. She that doth ſaue and ſuccour that periſheth.] Hoc cognomine Iuno colebatur apud Lanuvinos. Cic. pro Murœna: Nolite à sacris patriis Ioniois solpitæ, cui omnes Consules facere necesse eſt, domesticū & suum Consulem potissimum avellere. Idem 1. de Divin. Quin etiam memoria nostra templum Ioniois solpitæ L. Iulius, quicum P. Rutilio Consul fuit, de senatus sententia refecit ex Cæciliæ Baleatici filiæ summio.

Sōspĭtālis, & hoc le, om. t. Salutifer, salutaris. [מְשִׁיעַ mushiáh, σωτήρ, σῶς. Gall. Qui deliure de peril, ſalutaire. Ital. Saluteuole. Ger. Heilſam gegen der gefahrlichkeit. Hiſp. Salutable, cosa que cura o sana ſalud. Pol. Zdrowie dawaiące. Vng. Egeſſegő. Ang. That deliuereth from danger.] Plaut. in Pseud. Quis eſt qui meorum occupato molestias obtulit? qui tibi solpitalis fuit.

Sōspĭto, āre, pen. corr. act. p. Incolumem servo, solpitem facio.

[תּוֹשִׁיעַ

[שושיו hoshiah.] Gall. *Garder sain et sauue, deliurer de peril.* Ital. *Conseruare sano & saluo.* Ger. *Behalten vñ in wolfahrt erhalten.* Hisp. *Librar à otro de peligro.* Pol. *Vzdrowic.* Vng. *egeszseget meg tartani.* Ang. *To saue out of danger.*] Lexius lib. 11. Precumpetebus expoſcunt, uti volens propitium ſuam ſemper ſoſpitet progeniem.

Sotādeum carmen, *ἀπὸ τοῦ σώζειν*, Pedes habet ſeptem, Primus ſpondeus, ſecundus periambus, tertius ſpondæus, quartus periambus, quintus & ſextus trihrachys, & ultimus ſpondeus. Et quod magis mirū eſt, hoc rotundo numero è trochæis poteſt conſtare pedibus. Hæc Fortunatianus Aphricus. Alii de hac vocabulo ſic: Sotadeū carmen cōſtat è quinq; pedibus primis duobus Ionicis à majore, & tribus reliquis trochæis. Et quia Ionicus à majore cōſtat è duabus primis lōgis, & reliquis duabus brevibus, primus pes intercidit, ſoluta prima Ionici in duas breves, fit meſa macron, cōſtans è media longa, & duabus utrinq; brevibus ſoluta ſecunda, ſic paropæon, conſtans è prima longa, & quatuor brevibus.

Sōtēr, ſoteris, m. t. Latinè Servator, qui ſalutem dat. [משושיו *Hoshiah.* Gall. *Sauueur.* Ital. *Saluatore, ſalnatore.* Ger. *Ein mannlich wort.* Hisp. *Saluador.* Pol. *Zbawiciel, Heiland, Erlöſer, Seligmacher.* Vng. *Megtarto valaki.* Ang. *A ſauiour.*] Cicero in Verr. Act. 4. Itaq; non ſolùm patronum illius inſulæ, ſed etiam ſoterem illius non ſolùm patronum illius inſulæ, ſed etiam ſoteram illius

ein greß schwert oder kurtzdägen. Ein langer schwert. Hisp. Espada. Pol. Miecz, szerbla. Vng. Kard, zablya. Ang. A sword.] Gladii genus, dicti à spatior, hoc est, à tendendo, sive dividendo: aut certè à σπάω, quod inter cætera significat stringere. Apuleius, & militaris sacramenti genus ob amplam spathæ veretrum. Vegetius gladios majores spathas vocari docet, minores verò semispathas. Hæc etiam, autore Augustino, dicitur framea, & alio nomine romphea. ¶ Est item spatha, qua cibi quæ utimur in versandis rebus quæ coquuntur, Colum. lib. 12. cap. 22. Deinde permisceto spatha ligneâ. ¶ Spatham præterea vocamus istiusmodi instrumentum illud culinarium, quo spumam detrahimus. ¶ In palmis item spathæ dicuntur, ramuli ex quibus palmulæ deprendunt à fronde, ut videtur, figura nomen habentes, quæ ad gladioli solum satis accedit, licet duplicis, minor & tenuior. Plin. li. 16. cap. 26. Palma sola in spathis habet fructum, racemis propendentem.

Spathalion, [σπαθάλιον, Gall. Rameau ou branche de palme avec le fruict pendant. Ital. Ramo di palma. Ger. Ein zweig von einem Dattelbaum, an dem die Datel frucht noch hangen. Hisp. Ramo de datiles. Pol. Gałązka wskroś owoc maiąca. Vng. Ebmarczfanak fügô pálmaág. Ang. A braunche of a date tree with the fruit.] diminutivum à Spatha, significans ramulum palmæ cum capsulis inde pendentibus. Vide apud Martial. lib. 13. Spathalion carvatarum numerate inter munera tenuiorum, quæ Calendis Ianuariis solent mitti. Aurea (inquit) porrigitur Ianus cras, ova Calendis: Sed tamen hoc munus pauperis esse solet. ¶ Est etiam ornamentum muliebre, inter delicias fœminarum annumeratum. A verbo Græco σπαθάω, quod significat delicias ago, & lascivio. Plin. lib. 13. cap. 13. Iubata dixere Troglodytarum insulas. Iuticam in alto vocamus fides plocamon, coralio limi eius, sive foliis: præsumi, mutato colore in nigrum, durescere, quum cadat, frangi. Tremalium qui vocatur cirnobepharum, efficacem in amatoriis spathalia eo facere, & mollia fœminas. Plautus Menæchmis: Amabo Menæchme mi aureis da mihi fasciculas, pondo duum nummûm spathalia, ut libenter videam, quum ad nos venerit.

Spatilé, es, σπάθη. Involucrum est, sive operimentum fructus palmarum adhuc florentium, quo in spissandis unguentis muntur unguentarii, ut docet Dioscorides libro primo, cui ea in re optimè convenit cum Theophrasto, qui libro tertio de Plantarum historia de palmis agens, an commasculum à fœmina differre dicat, quòd masculæ prior florem ferat in spathe. Plinius lib. 23. cap. 6. spathes, sive claves nomine proprio quoddam palmæ genus videtur intellexisse, quod medicæ conferret germina, folia, & corticem. Vide Marcellum in Dioscoridem.

Spathélla, æ, [σπαθέλλα, à spatha, ἢ à σπάω, ἢ σπαθάω, Gall. Espatule. Ital. Spatola. Ger. Ein kurtz schwertlin. Hisp. Espadilla. Pol. Szpadka, item szpatuła. Vng. Kés szablya. Ang. A little knife.] diminutivum à spathe, sive spatha, quo Celsus lib. 8. cap. 13. usus est pro instrumento chirurgico, ad humeri luxati curationem accommodato. At (inquit) si vastius corpus nervive robustiores sunt, necessaria est spathula ligned, & quæ crassitudinem ducrum digitorum habeat.

Spatium (spatii, n.) Capedo, intervallû, tâm temporis quàm loci. [זמן verb. זרה mensual. διάστασις, διάστημα. Gall. Espace. Ital. Spatio, spatio, tempo. Ger. Ein weyte, ein zeit die etwas währet, begriff. Hisp. Espacio, tiempo. Pol. Miedzy przestrzen, czas. Vng. Köz, Ang. Space.] Cic. lib. 1. de Nat. deor. Sidus spatio immutabili ab Ortu ad Occasum commeans. Virg. 3. Georg. Hic vel ad Electeras, & maxima cæp. Sudabit spatia, & spumas agget ore meatus. Ovid. 2. Metamor. Intus quæ relicquum spatium, quæ iugera restant. Quæ ti iugera spatium, nec quo prior ordine cursum. Cic. pro Archia: Quòd longissimè potest mea mens respicere spatium præteriti temporis. Autor ad Herenn. lib. 2: Spatium ita considerandum, tantùm longum fuerit ad eam transigendam: sufficiat, tantùm ad perficiendum spatii futurum. ¶ Spatium, pro mensura & temporibus peducto carmine. Cic. in Orat. Trochæus, qui in eodem spatio est, quo choreus. ¶ Spatium pro dilatione. Liv. lib. 8: Orabant ut rem in posterûm diem differret, & tandem spatium, & consilio tempus darent. Boet.

Spátior, aris, dep. Deambulo. [הלך verb. הלוך deambulatio, ambulatio. Gall. Se pourmener, s'esbanoyer. Ital. Andare a spasso. Ger. Spatzieren, lustwandlen. Hisp. Espaciarse. Pol. Przechadzam się. Vng. Sétálok, sétálás. Ang. To walk abroad.] Virg. lib. 1. Georg. Tum cornix plena pluviam vocat improba voce, Et sola in sicca secum spatiatur arena. Idem 4. Aeneid. Aut ante ora deûm pingues spatiantur ad aras. Ovid. 5. Metam. ...nam quû per littora lentis Parthus, ut fulen, fumma spatiatur arena.

Spátians, antis. [הלך verb. הלוך ambulatio, deambulatio. Gall. Qui se pourmene. Ital. Che anda a spasso. Ger. Spatzierend, wer etwas thun. Hisp. Que anda a espasso. Pol. Przechadzaiący się. Vng. Sétáló, sétáló. Ang. That walketh abroad.] Ovid. 14. Metam. & spatiantia passim Semina compescit.

Spathátus, a, um, ὡς ἐσπαθωμένος, ἐξεσπαθισμένος. Ovid.) Fast. Flebat amans conjux, spatiataq; littore curvo Edidit inculta talia verba coma.

Spathifórmis pro erratore posuit Cato Festus.

Spathósus, sa, sum, Am, dus, capax, vastus, magni spatii. [רחב מרחב רחבה, εὐρύχωρος. Gall. Spacieux, large & ne grand estendue. Ital. Spatioso, grande. Ger. Weitläuffig, was ein grosse weite begreifft. Hisp. Espacioso, largo, grande, ancho. Pol. Barzo szeroki. Vng. Nagy, széles. Ang. Ample, broade, wide, spacious.] Colum. lib. 6. cap. 2: Primùm omnium spatiosum tabulatum præparetur, ubi nomitor facilè versari, & unde digredi sine periculo possit. Idem 2. de Arte: Omnibus Andromache visa est spatiosior agno. ¶ Interdum non loci, sed temporis spatium significat. Ovid. lib. 1. Amorum, Eleg. 4: Sed nunquam dederis spatiosum tempus in iram: Sæpe tumultuates ira morata facit.

Spatiósè, adverb. Latè, diffusè. [ἐκτεταμένως. Gall. Largement, au large. Ital. Largamente. Ger. Zu dem weiten, weit hinaus, weitleufftig. Hisp. Largamente. Pol. szeroko. Vng. Szeszélyesen. Ang. Amply, largely, abroade.] Plin. lib. 19. cap. 5: Quantam spatiosè fructus spatiosos, & spatiosissimè. Plin. Epist. 62: Bono civi convenientissimum credidi, eadem illa spatiosiùs & uberiùs volumine amplecti.

Spécies, ei, f. Forma, effigies, facies, vel imago. [מראה מראה מראה

Spĕcĭfĭcus, a, um, ἰδιάζων, quod est peculiare.

Spĕcĭōsus, sa, sum, Pulcer, formosus, elegans: semper enim in bonum accipitur, quāvis species medium vocabulū sit. [יפה *iaphéh. Chald.* Gall. *beau.* Ital. *Vezzoso, aggraziato, bello, ben formato.* Ger. Wolgestalt, *habsch.* Bel. *Schoon.* Hisp. *Cosa de mucha hermosura, hermoso, bella.* Pol. *Piękne, ozdobny.* Vng. *Szép kű.* Ang. *Faire, beautifull, goodlie to see.*] Virg. 4. Aeneid. neq; enim species hæc, nec pristina fama movebat: huc est, nec præsenti deformitate, nec remota memoratur: huc est, nec præsenti deformitate, nec remotæ memoratur: huc est, nec præsenti deformitate, nec remotæ memoratur: huc est, nec præsenti deformitate, nec remotæ

ramotph: -ſpectabilis heros, & veteris retinens etiam nũc pignora formæ Ingreditur Iuvenal. Satyr. 8. ipſi deinde lares, ſi quod ſpectabile lignum, &c. Tacitus in vita Agricolæ: Et extremo metu corpora defixêre in his veſtigiis, in quibus pulchram & ſpectabilem virtũtem eminere cernebant.

Spectãculum, li, n. t. Ludi gladiatorii. id quod ſpectandum exhibetur [מראה] מראית עין מראה. Gal. *ſpectacle, eſpectacle, regard.* Ital. *Spettacolo.* Ger. Ein ſpectackel, ein ſchawſpil. Bel. Een ſchouſpel. Hiſp. *Coſa que ſe mira.* Pol. *Comedia, gra.* Vng. *Chudalatos dolog.* Ang. *A ſpũbl & a common ſyght.*] Virgil. in quodam Epigramm. Nocte plaustra, redeunt ſpectacula mane. Livius lib. 1. iudici deinde ſiolitants ſpectaculum jubet. ¶ Aliquando dicitur ipſa ſpectatio. Sic Cicero. Verr. O ſpectaculum miserum, atq; acerbum, iudibrio eſſe urbis gloriam. ¶ Aliquando locus unde ſpectatur. Sic Sueton. De ſpectaculo exercitus deſcendit. Liv. Circum primum circo, qui nunc maximus dicitur, deſignatus eſt locus, divisa loca Patribus, Equitibus, ubi ſpectacula ſibi quiſq; facerent, Fori appellati.

Spectamẽn, inis, n. t. Specimen. *Tekintetes, példa, mintha.* Gall. *Monſtre, regard.* Ital. *Mirabile di meraviglioſa coſa, riguardo.* Ger. Ein zeigẽ gang, ſchawſtuck. Hiſp. *Miraglo, la mirabile.* Pol. *Pokazanie.* Vng. *Zõnak latasara, mutatas.* Ang. *A ſhew of ſyght.*] Plaut. in Menæch. Spectamen bono ſervo eſt, qui rem herilem provurat, videt, colorat.

Spectãmentum, ti, n. Idem quod ſpectaculum, id quod ſpectatur. Intereſt tamen illud, quod ſpectaculum locu etiam ſignificat, ex quo ſpectatur: ſpectamentum verò tantum rei quæ ſpectantur.

Spĕcio, ãnis, f. t. verbum eſt proprie ad Augurum diſciplinam pertinens, in qua officia ita diſtributa erant, ut qui ſpectionem habebant, nunciationem non haberent. *Megnezeni.* Vide Varronem libro 5. de lingua Latina, & Pomponium Festum libro 17.

Spectrum, ci, n. t. Instrumentũ teres & parvum, quo medici ad tentandum vulnerum ac fistularum viam & profunditatem utuntur. *Levezõ.* Gall. *Vn eſtrumente de chirurgien.* Ital. *Tasto, tenta.* Ger. Ein ſtarſel oder dergleichen inſtrument der Wundartzet mit welchem ſie die tieffe der wunden erſuchen. Hiſp. *La tenta à coſa del chirurgiano.* Pol. *Inſtrument ſzukanyiey kiorim ſi̇ ranyi rosz diſpiatarſkie.* Vng. *Gimbölyegeſzes eſzkoz.* Ang. *A chirurgeons inſtrument.*] Pacuvius: Virum dicit ſaciunt, qui prius ſpectro vultus tentant. Sic autem à verbo ſpecio.

Spectabilis Spectaculum, Spectator, Spectatus, Spectio. Vide SPEC. 10.

Spectrum, tri, n. t. Simulacrum, ſeu imago oculis ſeſe offerẽs, viſio, vitium. [מראה] מראית עין מראה. Gall. *Phantoſme, viſion.* Ital. *Simulacro, imagine, fantaſia, imaginatione.* Ger. Ein geſtalt das einem vor den augen ſchwebt. Geſpenſt. Hiſp. *Imagen ò idola, phantaſia.* Pol. *Strach, dyna.* Vng. *Latas, ijdola latas.* Ang. *A bogge, a goaſt, an image to thynke imaginatyon.*] Cicer. lib. 13. Epiſt. Qui putant, *Quaeſtiones* Epicuri eas ſpectris Catianis excitare. Ibidẽ: Quæ ille Gargettius, etiam ante Democritus ἄθεος, his ſpectris tremebat. Et turbis. His autem ſpectris etiam ii oculi ferri poſſunt, animus qui poſſit non videri.

Spĕcŭla, æ, ſp. Locus edimus, & eminens, unde aliquid eminus videri & proſpici poteſt. [מגדל] מגדלת. *migdalt, migdol, tornyot, ſzikla.* Gall. *Boſſoy, ou eſchaugette, ſommet.* Ital. *Vedetta.* Ger. Ein orth das man von der höhe ſihet, und auffſehen darein ſihet, *ſpechthurn, ſpechtmeiſter* ein Warte. Bel. Een wacht toren. Hiſp. *La atalaya, la gar para atalayar.* Pol. *Wieża, dla ſtrzeży.* Vng. *Strallo hely.* Ang. *An eſpyeng tower.*] Valla in Raudentem: Specula, locus unde hoſtes excubiæ, an hoſtes veniant, tranſeantve, an maneant, quot ſint, & quæ ſunt id genus. Virg. 1. Eclogæ: Præceps aëri ſpecula de montis in undas Deſeret. Ovid. in Epiſt. Leandri: in ſpeculis omnis Abydos erat. Liv. 8. belli Punici: Ipſe in Cilicio (mons eſt in altitudinem ingentem cacuminis edito) ſpeculam poſuit, ut ignibus procul datis, ſignum, ubi quid molientur hoſtes, nocturno tempore acceperet. Virg. 5 Aeneid. -dat ſignum ſpecula Miſenus ab alta.

Spĕcŭl, ſpecular, diminutivum à Spe, vide SPEX.

Spĕcŭlor, laris, lari, dep. Exploro, contempior, quaſi à ſpecula proſpecto. [מצפה] מצפית. *mitzpé, mitzpiá, mitzpiá.* Gall. *Guetter, eſpier.* Ital. *Contemplare, ſpeculare.* Ger. Auffſehen, ein meiſterey auffſehen tragen: ſich wo vnd ſolch haben. Bel. Een verſpien. Hiſp. *Contemplar, mirar, atalayar.* Pol. *Szpieguie, rozpatruie.* Vng. *Es nezlek ſzemlelek, ſzemlelek.* Ang. *To ſpie and watch as a ſpye doth, to ſpye a thyng out, to conſider diligently.*] Plaut. in Mil. Sed ſpeculabor nequis aut hinc ab læva, aut ab dextra noſtro conſilio venator adſit cum auritis plagis. Cæſar 8 bell. Gal. Qui ſpeculandi gratia eſſent remiſſi. ¶ Per translationem ſpeculari ponitur pro ſcrutari, & exactè conſiderare. [מחקר] *mechkár, chaqár.*] Tacitus lib. 12. Satis patuit iis, qui principum offenſas acriter ſpeculantur. Cic. in Cati. Multæ etiam oculi & aures non ſentientem, ſicut adhuc fecerunt, ſpeculabuntur atq; cuſto-

dient. ¶ A quo fit compoſitum Præſpeculor, quod eſt antè ſpeculor, vel præmiſſis ſpeculatoribus exploro. Suetonius in Cæſ. Exercitum neq; per inſidioſa itinera duxit unquam, niſi præſpeculatis locorum dicis.

Spĕculatores, m. t. Exploratores. qui è ſpecula ſpeculantur. vel qui in bello ante exercitum explorandi gratia mittebantur. [מרגלים] מרגלים. *meraglim, meraglim.* Gall. *Eſpions, guettes, eſpieurs, guetteurs.* Ital. *Spie, guardie.* Ger. Auffſpeher, ſpeiher. Hiſp. *Atalayadores, miradores.* Pol. *Szpiegowie, ſtraż.* Vng. *Orzokok.* Ang. *Eſpyers.*] Cæſar. bell. Gall. Hacte Cæſar ſtatim per ſpeculatores cognita, inſidias veritus.

Spĕculātrix, cis, ver. Ft. [מצפה] מצפית. *mitzpé, mitzpiá.* Gall. *Celle qui eſpie & guette.* Ital. *Speculatrice.* Ger. Ein auffſehende warterin. Hiſp. *Atalayadora.* Pol. *Szpiegunka.* Vng. *Orzo, orzony.* Ang. *She that eſpyeth.*] Cic. de Nat. deor. Furiæ deæ ſunt, ſpeculatrices, credo, & vindices & ſacinorum, & ſceleris.

Spĕculātorĭus, a, um, adjectivum, Quod ſpeculationi eſt accommodatum. [מצפה] מצפית. Gall. *Appartenant à eſpier.* Ital. *Che ſerve à ſpiare.* Ger. Das zu den auffſehern gehört. Hiſp. *Perteneciente à atalayar.* Pol. *Szpiegowski.* Vng. *Orzokhoz valo.* Ang. *Belonging to eſpyeng.*] Liv. Speculatoriis navigiis, quibus ea mari ſpeculamur quid fiat. Cæſ. 4. bell. Gall. Item ſpeculatoria navigia militibus complere juſſit.

Spĕculātus, a, um, adjectivum, à ſpeculator, m. q. ipſe ſpeculandi actus. [מבטח] מבטח. *mivtách, mivtách.* Gall. *Eſpionnage, guettemens.* Ital. *Eſſer ſpione & ſpiare.* Ger. Ein ſpähen. Hiſp. *Atalayamiento, atalayada.* Pol. *Szpiegowanie.* Vng. *Orzes.* Ang. *A ſpyeng.*] Plin. lib. 10. cap. 23: Feles quam occulto ſpeculatu in muſculos evenat.

Spĕcŭlāris, ſpeculare, adjectivum, à ſpecula ſeu ſpeculum: ut ſpecularis ſignificatio, quæ fit igne è ſpecula oblato. *Tüzjelentes.* Plin. lib. 7. cap. 56: Speculares ſignificationem Troiano bello Sinon invenit.

Spĕcŭlum, li, n. Inſtrumentum ex vitro, chalybe, ſtanno, argento ceteriſve rebus politum imaginem repræſentans, cujus inventionem Accius apud Ciceronem de Natura deor. [מראה] מראה. *marʾáh, marʾáh.* Gall. *Miroir.* Ital. *Specchio.* Ger. Ein Spiegel. Hiſp. *Eſpejo eſpejuelo, eſpejo.* Pol. *Zwierciadło.* Vng. *Tükör.* Ang. *A looking glaſſe, a mirrour.*] Terent. in Adelph. Inſpicere tanquam in ſpeculum vitas hominum iubeo. Ovid. 3 de Arte: quid quamque decebit, Edgar & ſpeculum conſulat ipſa ſuum. Cicer. de Fin. Nec rationem argumenti hinc Epicurus à puero petivit, aut etiam à noſtris quæ putat eſſe ſpecula naturæ.

Spĕcŭlum, li, n. Inſtrumentum quo uruntur chirurgi ad ſcrutationem vulnerum & fiſtularum. [מחדק] מחדק. Gall. *Inſtrumente de chirurgien.* Ital. *Taſto.* Ger. Ein muſſeln oder bergelin inſtrument mit welchem die Wundartzt die tieffe erforſchen der wunden ermeſſen. Hiſp. *La tenta à coſa del chirurgiano.* Pol. *Inſtrument ſzukanyiey kiorim ſi̇ rany koſzarzy.* Vng. *Tseſz-boske.* Ang. *A launcelet to ſeke wyth.*] Eſt autem diminutivum à ſpecum, quæ antrorum ejuſmodi ſunt in eadem ſignificatione. Cornel. Celſus lib. 5. de fiſtulis: earum curatio nibus: Ante omnia autem ſpeculum dimittendum fiſtulam convenit, ut quo tendat, & quam alte perveniat, ſcire poſſimus. Hinc auricularium ſpeculum dicitur quod curandis auribus adhibetur. ¶ Et à ſpeculum, inſtrumentum quo oculos inungimus. Plin. lib. 7. cap. 51: Super omnes Cassius medicus, dum inungit, per oculum ſpeculum traherat, expiravit. Celſus lib. 6: Speculo ſuper oculum adducatur. ¶ Quandam etiam ſpecula appellant vitreos illos orbiculos, quos quò clariùs cernamus, oculis admovemus, quò facilius ſpectemus aliquid. *Tekentes ſzemüveg lencſe.* Gall. *Verre lenticulaire.* Ital. *Occhiale.* Ger. Augenſpiegel brillen. Hiſp. *Lentes ſin para ver.* Pol. *Szkła oculare.* Vng. *Szemlelő papa ſzem.* Ang. *A perſpectyue ſpectacle.*] Varro de lingua Lat. lib. 5. Hinc quo oculos inungimus, quibus ſpectamus, ſpeculum.

Spĕcŭlar, ris, tive ſpecular, aris, ſive ſpeculārium, rii. Vitreæ genus admittendæ in ædificium lucis, & excludendæ pluviæ, ventiq; gratia excogitatum: quod primum ex ſpeculari lapide fieri cœpit, hodie magis ex vitreis urbibus, vel teſſellis plumbo junctis. *Tekintetes, világoságos.* Gall. *Verre tranſparent, de meſme en fenestres de verre pour à mettre aux yeux.* Ital. *Vetriata, fenestra di vetro.* Ger. Fenſter ſo man vorzeiten anſtatt durchſichtiger ſpiegelſcheiben, ſo genannt werden unter dramen ſtehet gemahlt bar vnd auff glas. Hiſp. *Ventana de vidrio.* Pol. *Okno.* Vng. *Ablak, ablag, uveg tanyer.* Ang. *A kind of window to let the light in at, lyke vnto glaſſe or lycke.*] Mart. lib. 8. Heberni ſi objecta Notis ſpecularia puros Admittunt Soles, & ſine luce diem. Vipianus: Specularia & vela quæ frigoris cauſa, vel enimbrium domo ſunt adhibita, domus non continere Cæſius exiſtimavit. Inhonestæ quoque ambulationes ſpeculariis clauſi ſolere dicere Baldæus, cranſ illud Iuvenalis, Satyr. 4: Quæ vehitur clauſo latus ſpecularibus antro.

Spĕcŭl, ãrius, ii, m. Speculorum artifex. [מראה] מראה. Gall.

Lucilius

tunetsiw vorsichtig, vorsichtig Ital. Chi fa vetro assai ordinario Germ. Spiegler, ansprengt man hier Hisp. El que haze anteojos de vidro Pol. Zwierciadlarz. Vng. Ueueg ablaka ſpeyelo tanyerakhoz mester. Ang. A glaſſe, that maketh glaſſes to windowes.] qua voce utitur Vlpian. l. Quæritur. ff. de fund. inſtruct.

Spĕcŭl, actis lapis, genit. Lapidis pellucidi genus, in tenuiſſimas ruinas ſectile, ex quo olim ſpecularia conficere ſolebant: hoc eſt, ſenestras admittendæ lucis & excludendo vento imbrique idoneas: quod genus hodie ex orientibus, ſeu Indis ſeu vitreis magis conditimus. Dictus ſpeculatis, ſive quòd ſpeculatis ex eo fieret, ſive quòd ſpeculi modo lucaret. Plin. lib. 36. cap. 22. Multi alveoria ex ſpeculari lapide fecerunt, ut operantes intus ſpectarēt. Vide plura de hoc lapide apud eund. lib. 36. cap. 22.

Spĕcus, cus, tàm maſcul. quam fem. gen. & Specus, ūs, neutri generis, Spelunca, antrū. [מערה מערה מערה מערה] Gall. Vne caſſe ſouterraine, profonde & grande. Ital. Spelonca, caverna. Germ. Ein höle/ein tieffe vnd groß grub in den erdtreich. Belg. Een hol. Hiſp. La cueua, cauerna. Pol. Iaſkynia, iaſkinia. Vng. Barlang. Ang. A denne, a caue or graue hole.] Gell. lib. 5. cap. 14. Sole medio & arido ac flagranti ſpecum quandam nactus remotam, lucifugosq; penetro. Horat. lib. 3. Carm. Quæ nemora, aut quos agor in ſpecus. Ovid. 3. Metam. Eſt ſpecus in medio ſylvis & vimine denſus. Virg. 7. Aen. Hic ſpecus horrendum, & ſaxis media ædita Monſtrantur.

Spelĕum. [מערה מערה מערה מערה] Gall. Caverne, taniere. Ital. Caverna, grotta. Ger. Ein höle. Hiſp. Caverna, cueva. Polon. Iaſkynia. Vng. Barlang. Ang. A denne or priuie caue.] Nomen Græcum, quod à noſtris dicitur ſpelunca. Virg. 10. Eclog. Certam eſt in ſylvis inter ſpelea ferarum Malle pati.

Spelūncă, æ, f. p. Antrum, ſpecus ſubterraneus, vel montis cavitas. [מערה מערה מערה מערה] Gall. Caverne, taniere. Ital. Spelunca. Ger. Ein höle. Hiſp. Cueua ó hoya. Pol. Iaſkynia. Vng. Barlang. Ang. A caue or denne.] Virg. 6. Aen. Spelunca alti ſub vallibus imminet antri. Serrupea, cuta lacu nigro, nemorūq; tenebris. Cic. 2. de Finib. At jam decimum annum in ſpelunca jacet.

Spermŏlŏgŏs, ſive ſpermologus, Avicula nomen apud Ariſtotelem, quam ſingulegam interpretatur Gaza, utroq; nomine à ſemine legendo originem ſumente. Aliquin ſpermologos appellabant Græci, quem nos ſingulegulum dicimus: hoc eſt, hominem nugam, verborum vim inaniter profundentem.

Spĕrno, nis, ſprevi, ſpretum, act. Fastidio deſpicio, cōtemno, vilipendo. [בזה בזה בזה בזה] ghalal. שנא שנא שנא שנא] ſchem. מאס מאס מאס מאס] maas.] Gall. Mespriſer, deſdaigner. Ital. Diſpetare, ſprezzare. Ger. Verachten/verſchmähen. Belg. Verſmaden. Hiſp. Menoſpreciar. Pol. Wzgardzam. Vng. Megvetem. Ang. To diſpiſe, to diſdayne, to ſet nought by.] Cic. de Sen. Tùm quòd ſpernerentur ab his, a quibus eſſent coli ſolita. Terent. Eunuch. Ob hæc ſpreta abs te ſpernor. Virgil. 3. Eclog. Quid prodeſt, quod me ipſe animo nō ſpernis Amynta? Cic. 2. de Nat. deor. Veritas auſpiciorū ſpreta eſt, ſpecies tamen terret. Catul. Pig. ad Hectorē dū data tam beata Furi Noli ſpernere, nec putare parvi. Horat. 1. Epiſt. 2. Sperne voluptates, nocet empta dolore voluptas. Ovid. 8. Metam. pater hunc erat, q numina cunctum Spernere, & nullos ara adolere deos. q Antiqui ſpernere dicebā pro ſeggregare, quod & Nonius annotavit, citans Enniū in Hectoris Lytrist. Ius atq; æquū ſe amare ſperni, q eos.

Spĕrnax, ācis. Contemptor. [בוזה בוזה בוזה בוזה] boſeh. שונא שונא שונא שונא] ſonē.] Gall. Meſpriſeur, deſdaigneux. Ital. Diſpettatore, ſprezzatore. Germ. Verachter. Hiſp. Menoſpreciador. Pol. Wzgardziciel. Vng. Megvetö. Ang. A diſpiſer, that ſetteth nought by.] Silius lib. 8. Ductor Piſo viros ſpernaces mortis agebat.

Sprētŏr, ōris, m. i. Eadem ſignificationis. Ovid. 8. Metam. ...utque deorum Sperator erat, mentisq; feros lætatus inanes.

Spĕro, ſperas. Vide S Pil. 3.

Spes, ei. f. q. Opinio ſuum boni. [תקוה תקוה תקוה תקוה] tikvah. בטחון בטחון בטחון בטחון] bittachōn. מבטח מבטח מבטח מבטח] mibtah.] Gall. Eſperance, eſpoir. Ital. Speranza. Ger. Die hoffnung. Belg. Hope. Hiſp. La eſperança de alguna coſa. Pol. Nadzieia. Vng. Remeſſeg. Ang. Hope.] Cic. 4. Tuſc. Spes eſt ſpectatio boni. Cæſ. bel. Civil. lib. 2. Plenus ſpei bonæ, atq; animi adverſus eos profectus eſt. q Spes aliquando ponitur pro lætitia. [שמחה שמחה שמחה שמחה] ſimchah. תוחלת תוחלת תוחלת תוחלת] tochelēt. שבר שבר שבר שבר] ſeber.] Virg. 1. Aen. Spes vultu ſimulat, premit altū corde dolorem. Vbi Servius, Spem, lætitiam interpretatur. Sæpe & crebra apud Virgilium figura, quia ſit quoties ſignificatur ab eo quod præcedit id quod ſequitur. Nam ſpem lætitia ſequitur: ſpes verò in vultu non videtur, ſed lætitia. In numero plurali habet nominativū, accuſativum & vocativum. Horat. 1. Epiſt. 5. Quid nō ebrietas deſignat? operta recludit, Spes jubet eſſe ratas, ad prœlia mittit inermem. Liv. 1. ab Vrbe. Has ſpes, cogitationesq; ſecū portātes, urbem ingreſſi ſunt. q Spem pretio emere, proverbialiter dicitur pro eo quod eſt certo & præſens detrimentum facere ſpe incerti lucri. Terent. in Adelph. Spem pretio non emo. Antiqui, autore Feſto, declinabant, Hæc ſperes, hujus ſperis. Varr. Quibus ſuam deſecit ipſe amicam, & ſete ſperibus ja-

ſlentis q Hinc dictum putat Aſperè, quaſi ſine ſpere: & proſperè quaſi pro ſperè.

Spĕcŭlă, æ. f. dimin. ut cum, ſicut à Res, recula. [Amido. Gall. Petite eſperance. Ital. Piccola ſperanza. Germ. Ein kleine/ſchlechte hoffnung. Hiſp. Pequena eſperança. Pol. Nadzyiecka. Vng. Remeſſeg. Ang. Small hope.] Cic. Cælio: Hæ tamen obiectabantur ſpecula, ſi fieri poſſet. Tullio. Idem pro A. Cluent. Qui aliquid ex eius ſermone ſpeculæ deguſtaret. Plaut. Perſ. 2. quod quod mandaritis, eſt mihi in te ſpeculæ.

Sperno, as, āvi, ātum. Spem habeo, ſpecto. [שבר שבר שבר שבר] ſabar. קוה קוה קוה קוה] kavah.] Gall. Eſperer, auoir eſperance. Ital. Sperare, hauer ſperanza. German. Hoffen. Belg. Hopen. Hiſpan. Eſperar alguna coſa, tener eſperança. Polon. Nadzieiam ſię. Vngar. Remenkedik. Ang. To hope or truſt.] Plin. lib. 11. Speratur largior proventus. Horat. 1. Epiſt. 4. Grata ſuperveniet, quæ non ſperabitur, hora. Cicero Attico libro 3. A quo nihil ſperes non. Reipub. quia, ſperem de Amicitia. Amicitiæ noſtræ memoriam ſpero ſempiternam fore. Idem pro Dejot. Jubeo te ſperare, & bono animo eſſe. q Aliquando ſperare eſt confidere, ſeu confidere. & tàm de præſenti, quam de præterito dicitur. De Præſenti, Quinct. Facilius fuit animadvertere vos ſperare, deinde ſentire. Hæc cuius eſt. De Præterito. Idem: Etſi nonnunquam ſperare poſſemus, (ut ſpero) defendimus. q Accipitur item ſperare, pro timere, propterea quòd in omni ſpe timor aliquis eſt. [ירא ירא ירא ירא] Virg. 1. Aeneid. Si genus humanum, & mortalia temnitis arma. At ſperate deos memores fandi, atque nefandi. Vbi Servius, Sperare, abuſivè, timere: ut libro 4. Hunc ego ſi potuī tantum ſperare dolorem, Et perferre ſoror poteram. Quum aliquæ proprie ſperemus bona, timeamus adverſa. q Accipitur & ſperare pro gaudere. [שמח שמח שמח שמח] ſamach.] Terent. in Adelph. Sperabam jam deterſe adoleſcentem. Vbi Donatus: Recte Sperabam, pro Gaudebam. Sic enim dicimus, quum extra ſpem nos accipimus. q Sperātum teſte Nonio, veteres dicebant eum, qui uxorem petit: & ſperatum virginem, quæ petitur. Aſſumitur uxorem petit: & ſperatum virginem, quæ petitur. Aſſumitur Curio, & nuptia venire: & mestino ſperatam adducere, ut videas puellam. Poſtquam verò ſponſio facta erat, non Sperata, ſed vel Dicta, vel Pacta, vel Sponſa vocabatur.

Spĕrātŭs participium. [מיחל מיחל מיחל מיחל] mevochal. Gall. Eſperé. Ital. Sperato. Ger. Gehoffet. Hiſp. Eſperado. Polon. Spodziewany. Vng. Remenkedet. An. Hoped or looked for.] Plaut. in Merc. Sperata ſperatum quum hunc obtuli mihi, grates apo.

Spĕrābĭlis, bile, omn. Quod ſperari poteſt. [קוה קוה קוה קוה] Gall. Qui ſe peut eſperer. Ital. Coſa che ſi può ſperare. Germ. Ja die ſache mag wol inn hoffnung ſtehen. Hiſpan. Coſa que ſe puede eſperar. Polon. Spodziewalny. Vngar. Remenkedö. Ang. That may be hoped for.] Plautus Capt. Actille dies eſt, quum nulla vitæ ſalus ſperabilis eſt mihi.

Spĕtile. [Pol. Pobudowiſko.] Pars carnoſa infra umbilicū ſita. De qua Feſtus: Spetile, inquit, vocatur infra umbilicum viſcus. Plaut. enumerādis viribus ouillis ſic meminit in Carbonaria: Ego penam, tumen ſuperes. Spetile, calum, glandium Græcè ...

Spēnĭtus participium. [מחון מחון מחון מחון] machon. Gall. Eſpoiſé, gaſté à la baſſe. Ital. Conſumato, conſumato. Germ. Verthan. Hiſpan. Gaſtado. Pol. Roſtrwonione, roſtrwonione. Vng. Hamar ſzedö kinyer. Ang. Spente, conſumed.] Dictum à ſcilicet, ut Sēnex. Senex enim Græcè ſignificat finitum. Plin. lib. 18. cap. 11. Pariis ipſius varia genera proveniunt, ſuperveniunt videntur, aliàs ab optionis appellati, ut optimi: aliàs à delicio, ut Arto agant: aliàs à fallinatione, ut Spenitii.

Sphærĕĭdēs, pen. cor. ...ēs. Proprie oſſium eſt. Sunt, ut ait Galeno, quum tota illorum ſubſtantia rotunditur. Latinè Eam carnem appellant.

Sphærĕlĭmnĭs, ...ēs, Morbi genus: ſplenetiam plerumq; cū anni alibus commune: de quo alibi nobis multa ſupiā diximus in volumine Atrobolismus, & Spherario.

Sphæra, æ. f. Latinè globus. [כדור כדור כדור כדור] Nidhor. ...ēs. Gall. Vne eſphere ou globe, vne choſe ronde, maſſiue ou maſſiſſe. Ital. Sfera, globo. Ger. Ein kugel. Hiſp. Pella, redonda pelota. Polon. Kula okrągła. Vng. Kerek. Ang. A boule, anything round and maſſie.] Geometræ definiunt eſſe corpus ſolidum, unius ſuperficie contentum, in medio ſui punctum habens, à quo omnes lineæ ad ſuperficiem ductæ ſint æquales. Cic. 2. de Nat. deor. Quumque duæ formā præſtantes ſint, ex ſolidis globus (hic enim ſphæram interpretari ipſe) ex planis autem circulus aut orbis, qui ...ēs. Græcè dicitur: his duabus formis coniungi ſolos ut omnes earum partes ſint inter ſe ſimiles, à medioque tantum abſit extremum, quantum locum à ſummo: quo nihil fieri potuit aptius.

Sphæ-ŭla, æ. f. diminutiv. Id eſt, parva ſphæra, globulus. ...ēs.

Sphæ-ālis. [...ēs. Pol. Okrągły. Vng. Gömbölyü kerek.] Macrob. Comment. lib. 1. cap. 22. Sphæralis extremitas quæ ſi paululum à medio declinaverit, ſi circuitus, vertici propior.

Sphærist.æ, ex, t. p. [Ger. Ein beschorener runder gemeiner platz oder stadium.] Platææ genus, quod ex multis globulis in sphæram, & rotundam formam coactis, ac denuò simul compactis fiebat. Cato cap. 82: Sphæram sic facito, ita uti spiram, nisi sic effingito, detractis cateo, melle sphæras pugnum alias facito, eas in solo composito, densis eodem modo compositis atque spiram, itemque coquito.

Sphæristērium, n. t. [σφαιριστήριον. Gall. Verue de paume ou de boule. Ital. Luogo d'dogare ramonle da giuocare alla palla da mano. Germ. Ein rund ort worin man ballen schlecht. Hisp. El lugar de pelota. Pol. Miejsce gdzie grają grami. Vng. Kurek bányye. Ang. A place to play at the tennis.] Locus balnei, specie rotunda, cùm alio plenisq; exercitationum generibus, tùm pilæ ludo præcipuè destinatus, quem Græci σφαιριστήριον vocant. Vnde σφαιρίζω, pila ludo, & σφαιριστὴς pilæ studiosi. Plinius Epist. Apodyterio subjectum est sphæristerium, quod plura genera exercitationis, planeq; circulos capit. Lampridius in Alexandro: Post lectionem operam, palæstræ, aut sphæristerio, aut cursui, aut luctaminibus mollioribus dabat.

Sphæromachīa. [σφαιρομαχία. Gall. Lieu ou l'on exercite de la paume ou de la boule. Ital. Giuoco della balla da mano. Ger. Das Ballen spiel. Sup. spel. Hisp. Juego de la pelota. Polon. Wkoiem albo mysle grawie. Vng. Labdavetés. Ang. Tennis play or bowling.] Pilæ ususque certamen, quæ à sphærica, circulatique figura σφαῖρα dicta est.

Sphingitides, σφιγγῖτιδες. Venæ duæ insignes, utrinque ad jugulum apparentes, omnes tùm colli, tùm capitis partes nutrientes. Latini jugulares venas interpretantur. σφιγγὸς enim jugulum appellant. Agit de his Galen. lib. 6. de Vsu partium.

Sphēnīdā, unuit Perottus. Pilæ genus, majus paganica, & tenuius quam follis, ex parvo ferè constans, non nunquàm etiā expelle. [Pol. Packa wielka.] Alia nomine dicit harpastū. Hæc ille, sed non rectè: constat enim hoc pilæ genus phenindā, σφενδόνη non fabendæ appellari: vide Celium Rhodig. lib. 20. ca. 14.

Sphinx, gis, vel Sphingos, Ἡ, τὸ σφίγξ. Monstrum apud Thebas, cujus caput & manus puellæ, corpus canis, ala avis, vox hominis, ungues leonis, cauda draconis simulitudinem referebant. [Ger. Ein scheuszlich wunderwürtig thier des Aethiopischen lands das fürgeben hat es hab jm rätzel fürgeben zu rathen auffgelöset.] Jacta est autem ipsius ænigma, σφίγγειν, hoc est, à constringendo, vel vinciendo, quod percontantes suis quæstionibus astringeret, ut se expedire non possent. Scribit Lactantius Papinianæ Thebaidos interpres, Sphingam monstrō fuisse, alas & ungues habens in similitudinem Harpyiarum, quod insidens scopulo viæ imminenti, insolubilia ænigmata transeuntibus proponebat: & quotquot dissolvere non poterant, ungulis & alis interficiebat. Ænigma autem erat ejusmodi: Quódnam animal mane quadrupes, meridie bipes, vesperi tripes esset. Cujus ænigmatis nodū Oedipus ita dissolvit, ut hominem esse diceret, qui in infantia manibus & pedibus repens vertas, quàm incedens, quadrupes efficiatur, ut qui nullo alio quàm pedibus innitatur, bipes: ingravescentibus autē annis, assumpto tertio pede, tripes. Quam solutionē illatam ægrè tulit, ut se horum de saxo præcipitārit. Hinc fumpsit originem adagium in Terentiana Andria: Davus sum, nō Oedipus. Sed hæc fabulosa sunt. Constat enim cùm aliorū multorum, tùm Aristotelis Magni testimonio, sphingem animal esse ex genere timiarū, insigne duabus in mandibula macularis nigricantibus, cauda colorata fubrigri oblonga. Solin. Interfimias habentur & sphinges villosæ comis, mammis prominentibus, docilesq; ad ferarum obsequium. De sphingibus sic Diodorus Sicul. lib. 3: Sphinges & apud Troglodytas, Aethiopesq; nascuntur, forma haud ei dissimili quæ pinguntur, sed paulò pinguiores. Naturā habent manfuetam, plurimis exercitiis, disciplinisq; aptam. Debis & Plin. lib. 8. cap.

Sphrāgis, idis, σφραγίς. Species est optimæ rubricæ, relicta Plinio libro 36. cap. 8. quam Lemno insula effodiebant: ita dicta quòd signata venderetur. σφραγίζειν enim Græci dicunt, quod nos signare. Quæ autem in eo, duobusq; cæteris monstris hæc terra colligatur, docebimus infrà libro post dictionē LEMNOS. ¶ Est item sphragis, gemma sardis, & non tralucens cornea. Et ea quòd optime cligeret, ut apud eundem Plin. lib. 37. cap. 8.

Sphygmūs, σφυγμός. Est motus arteriæ, celeris, tardiusve, sanorum, pro ratione dilationis, & cōtractionis ipsius cordis. Dictus σφυγμὸς, ἀπὸ τοῦ σφύζειν, q. Pulsare inter cætera significat salire.

Sphyræna, σφύραινα. Gratis animalibus marinis, quod Latinis fuit dictum, ut auct. Plin. lib. 32. cap. 11: Sunt & priores à nullo auctore nominati, fudes Latinè appellata, a Graecis σφύραινα, rostro similis nomine, magnitudine inter amplissimos, rarus, sed tamen nō degener, & pernæ conchatū generis, circa Fontias insulas frequentissimæ. Sranat velut nullo cruore, longo in arena defixæ, bina teque cuā impetu dō est, pedali nominis spatio, cibum venantur. Dentes in circuitu marginum habent pectinatim spissatos, ictus pro spondylo grandis est: raro.

Spicā, æ, f. p. In frumento dicitur totum illud quo granum continetur, cujus partes sunt gluma & arista. [שִׁבֹּלֶת, Shibboleth. שִׁבֹּלֶת Shibboleth. σφάχελος. Gall. Espic de blé. Ital. Spica de biaue. Ger. Ein aher. Belg. Een aere. Hisp. Espiga. Pol. Kłos. Vng. Kalaszos buza. Ang. The eare of corne.] Cic. 2. de Nat. Deor. Ne segetes quidem, quæ spicis uberibus & crebris, & arvenam ut spiam videris. Dicta spica, quasi specu, à spe, ut inquit Varr. de Re rust. lib. 1: Nam quòd fruges in spicam exit, spem præbet hominib. Servius: Spicam dictā putat à figura speculi, quam refert, quòd primū è folliculo erumpit. Tunc enim solum proferit spicam dicit autem tunc sed hoc nō esse cuiusquam, verum, satis docet Varr. lib. 1. cap. 48, quū granum spicæ partem facit: quod cernè de spica jam primū erumpente intelligi nō potest, quæ quum nondum floruerit, granū habere non potest. Verba Varronis sunt ita: Spica in hordeo & tritico tria habet continētia, granum, glumam, aristam, & etiam primitus spica quū oritur, vaginam. Ovid. 9. Metam. Intrant lunaria fronti Cornua, cum spicis nitidoq; ferentibus auro. Cererem in spicis intercipere. Ovid. 8. Metam. de Apro Calydonio: Is modò crescentes segetes proculcat in herba. Nūc matura metunt illeturi vota coloni, Et Cererem in spicis intercipit. Quod de Cererem in spicis intercipere, jam ipse exposuit, quū inquit: matura vota coloni. Primò enim herbæ conteges, unde illud elicit: segetes proculcat in herba: & in Epistolis: adhuc tua messis in herba est. Deinde vesò ubi maturuit, in spica esse dicitur. ¶ Spicę alii: Ruell. lib. 1. cap. 2: Cohærentes bulbi, in quos alii caput catumant, qui seorsum cōstituo vam cernant solo olem, & nuclei, & spicæ Latina autoribus appellantur. Col. lib. 11. cap. 3: Habet enim alium plures cohærentes spicas, earq; quū sint divisæ, bratium seri debent. ¶ Antiquis etiā in usu erat spicas masc. gen. & spicum neutro, quod & Nonius annotavit. De neutro genere exemplum est apud Cic. in Arist. Spicum illa fert ex his ingui corpore virgo. Item apud Varr. de lege Mamil: Neq; in bona segete nullu est spicum neque, Neq; in mala nō aliquod bonum. De masculino genere citatur versus vetustus à Festo, sed sine autoris nomine. Quali me flor permessum antiquus cuqi spicum colligit. ¶ Est & spica lignū tenue, ferens in Virginis parte decima. Ital. Finocchio: Quicunque in orto spicas catus tuerit, eos rusticis officiis semper applicatus, & multas fruges horreis condet. ¶ Spica muricis, cum non habet aristam, quasi mutila, Aristæ enim quasi cornua sunt spicarū, Varr. de Re rust. lib. 1. cap. 48. [Gal. Espic sans barbe. Ital. Spica senza barba. Ger. Ein glat ähr oder spitze ohne ägten. Hisp. Espiga mocha sin resposo.]

Spicātus, ca, tum. Quod ex spicis est. [σταχυώδης. Gall. D'espics, fait d'espic. Ital. Di spica. Ger. Aus ähren gemacht ährem. Hisp. Cosa de materia de espiga. Pol. Kłosowy. Vng. Kalaszos buza haybol való. Ang. Of eares of corne.] Tibul. Pava Ceres tibi sit nostro de rure corona Spicea. Messis spicea. Virgil. 1. Georg. Spicea jam campis cum messis inhorruit, & quam Frumenta in viridi fistula lactentia turgent. Ovid. 2. Metam. Stabat nudo ærias, & spicea terga gerebat.

Spicifer, cifera, ferum. pen. cor. Quod fert spicas. [σταχυοφόρος. Gall. Qui porte espics. Ital. Che porta spiche. Ger. Der ähren trägt. Hisp. Que trahe espiga. Pol. Kłosonośny. Vng. Kalaszos buza bogy termö. Ang. That beareth or hath eares of corne.] ut: Cereris spicifera à poëtis citatur. Senec. Hercul. Oetæo: Et spicifera cuncta decet Arnica Mythas claudit Eleusis. Mart. lib. 10: Nun Hybla, nomine spicifer capit Nilus.

Spicilēgium, n. t. Collectio spicarum, quæ à messoribus relinquuntur, & ipsum tempus quo spicæ legūntur. [σταχυολογία. Gall. Le glanage qu'on a coutume apres la moissonneurs, cueillerez d'espics. Ital. Spicolatura quello che si spicha. Germ. Die nachlesung eines aher auffleseng das aher so man ernetet hat. Hisp. Cosa de segar espigas. Pol. Zbieranie kłosow. Vng. Szedö fuvaros kalaszos buza heygedés. Ang. Gleaning of corne, gathering of eares, lesings of corne.] Varro 1. de Re rust. cap. 52: Messe facta spicilegium venire oportet, aut domi legere stipulam. ¶ Hinc spicilegium facere dicuntur, qui messorum terga inæquantes spicas alias præterias colligunt. σταχυολογέω.

Spico, as, āre. p. Spicas emitto. [σταχυόω. Gall. Jetter hors les espics. Ital. Spicchare, mandar fuori le spiche. Ger. Aehren gewinnen/ in aher schiessen. Belg. Aren trecken. Hisp. Echar fuera las espigas. Pol. Kłosować. Vng. Kalaszoz buza terni ki hajtatok, mint kalaszodzom, fari vmike. Ang. To set out eares of corne.] Plin. lib. 18. cap. 7: Triticum in ii pulcherrimo tractu spicantur.

Spīceus, ea, eum. nomen adjectivum. Quod habet spicas. [σταχυώδης. Gall. Qui a des espics. Ital. Che ha spiche. Ger. Das ähren hat/ das so eben aher geschossen ist. Hisp. Cosa espigada. Pol. Kłosisty. Vngar. Kalaszos buzaval valo. Ang. That hath eares.] Plin. lib. 21: Aliud rursum ipsi tritici genus hic barum. Et lib. 24. cap. 15: Chamæclos spicata est minimo ramis quinis fere foliosa. ¶ Spiceum nubis, cumulus rotundus. Romæ dicit solium Galenus prodidit, & fœminis, præsertim divitibus familiare. Idem & Nardinū dictu, ut refert Hermolaus

in Corolla.

in Corolla. Dictum spicarum, quòd ex spica nardi conficiatur, ut docet Marcellus interpres Dioscoridis.

Spicio, spicere, verbum est obsoletum, quo antiqui utebantur pro Aspicere, cernere, intueri. [ראה vide הבט aspicio, שקף, שגח Gal. Voir, regarder Ital. Vedere, riguardare. Ger. Sehen. Hisp. Ver, mirar. Pol. Patrzę. Vng. Nézek. Ang. To see, to beholde.] quod & Festus annotavit, citans locum Plauti in Milit. Flagitium est, si nihil mittetur, quo se pacto spicit.

Spiculum, li, n. f. Lancea brevis, seu (ut Vegetius ait) telum missile, cujus ferrum est triangulum, uncinatum novem, hastile pedum quinq; & semissis. [חנית romach Assyr. Gall. Vne iaueline, le fer d'vne lance ou dard, le pennon. Ital. Dardo, punta. Ger. Ein gluin: schefftein vnd schaft: lang als einer dreyfachen elen. Hisp. Lança, cuchillo, o hierro de lança. Polon. Oszczep, oszczepu grubego kopiescia. Vng. Zegerdarda lökö zego: darda zego végü. Ang. A short speare or iauelyne.] Antiqui pilum nostro genere vocaverunt. Ad hujus jactum exercentur milites, ita ut arte & virtute directa, frontatos pedites, & loricatos equites sæpè tractu verberarent. Plautus in Casin. Ni ab impetravit, spicula etiam infortunæ sunt mihi. Cic. in Pisone. L. Crassus homo sapientissimus noster civitatis, spiculis propè centenus est Alpes, ut ubi hostis non erat, ibi triumphi causam aliquam quæreret. Virg. 5. Aeneid. Gnossia hinc dabo tela manu lucida ferro Spicula, cælatamque argento ferte bipennem. Idem 7. Aeneid. Aut acres tendunt arcus, aut lenta lacertis Spicula contorquent: cursuque ruentes Hastati. ¶ Accipitur & pro sagitta. [חץ chom.] Virgil. 11. Aen. Spicula convertis fugientia dirigis arcu. ¶ Aliquando sagittæ ferrum, seu cuspis ipsa, & aculeus, ut sunt spiculæ sagittarum, & aculei apum. Curtius: Alexander sagittâ ictus est, quæ in medio crure reliquerat spiculum. Virgil. 4. Georgic. de apibus: & spicula cæca relinquunt Affixæ venis.

Dictum spiculum, à spicarum specie.

Spicŭlo, as, Cuspidem acuo. [לטש Gall. Faire aigu, faire la pointe à quelque chose Ital. Aguzzare la punta. Germ. Spitzen oder wetzen. Hispan. Agudar la punta. Polon. Zaostrzyc. Vng. Darda hegyet kesziteni vagy fenyni. Ang. To sharpe the point of any thing.] Plin. lib. 11. Telum vero pestoducendo tergori quo spiculavit ingenio.

Spicŭlātrices, m. c. Dicti sunt lanceæ principum, à spiculis quæ gestant. [δορυφόροι. Gall. Sergens ou officiers portans iauelines, archers de la garde. Ital. Sforzi, soldi, scherli, Corei. Trabanten die spiesse vnd ein gilin tragen wie der Fürsten haben. Hisp. Hombres armados que acompañan los principes. Pol. Drabanci z oszczepami. Vng. Dardas szemelyben hordo testörök. Ang. Sergeants or officers bearing short speares or iauelines.] Corn. Tacit. Ut optis spiculatoribus, cætera cohors non aspernatæ concionem sunt.

Spiluměnes, μισοφθίλοι, Græci dicunt inquinatam & sordidâ mulierem. Pfilumenen vero, λειοφθίλοι, glabram & depilem, undè nomen etiam Pfilothro.

Spīca, æ, f. Propriè est cujusvis fructus, vel nubi, quo pungitur. [שבלת shibboleth שבל שבלים שבלת שבל שבלים Gall. Espine Ital. Spine. Germ. Ein Dorn. Hisp. Espina. Pol. Ciernie, ostrzepie. Vng. Tövis. Ang. A thorne, the huckle bone the fringe of a hose.] Virg. 5. Eclog. Carduus & spinis surgit paliurus acutis. Col. lib. 11. cap. 3: Ea fiet vallissimarum spinarum, maximeq; nubi, & paliuri, & ejus quam Græci vocant κοινόσπαστον, nos fortassis omnis appellamus. ¶ Spinam facere dicitur asparagus, quum percrevit, & spinosus fit. Col. lib. 11. cap. 3: Deinde quū spinā fecerit, collectis seminibus ipsis, reponere, ita uti sunt, in suo loco perutendi sunt. Spina etiam dicitur, vertebrarum in quocunque animali contextus inter se: quam & Græci ἄκανθαν nominant: qui est à collo ad extremum ani; os, quod sacrum dicitur: sic alii appellata est, quòd ipse vertebra in suo contextu processus utrinq; offendant: spinis haud absimiles. Plin. lib. 11. cap. 37: Spina nobis ossea, sed teneri structura, per media foramina à cerebro medulla descendente. Eandem esse in natura quā cerebro colligunt: quoniam præcoqui eius membrana modò incisa statim expiretur. ¶ Spina etiam pro aculeo, qualis serpentibus, & hystricibus, & plerisq; piscibus inest. Plin. lib. 8. cap. 25: Hystrices generat & Africa, spinis contectas. ¶ Spinæ pro asperitate, & difficultatibus. Cicer. 4. Tusc. Peripatetici autem ad placandos animos multa adsciscunt spinosa particulis, & definiendi præterminunt.

Spīncŏli, ex spinis fructus sunt, qui & pruncoli dicuntur, veteribus prædias ignoti.

Spīnĕus, a, um, Quod ex spinis factum est. [ἀκάνθινος. Gall. D'espines, fait d'espines. Ital. De spine. Ger. Dörnin. Hisp. Cosa de espinas, hecho de espinas. Pol. Ciernisty. Vng. Tövisből való. Ang. Made of thornes.] ut Corona spinea, vincula spinea. Ovid. 2. Metam. Abscissumq; caput quem spinea texerat horrens.

Spīnĭger, a, um, Spinis abundans. [ἀκανθώδης. Gall. Espineux, plein d'espines Ital. Spinoso, pieno de spine. Ger. Dornechtig, voll Dornen Hisp. Lleno de espinas. Pol. Pełny ciernow. Vng. Tövises. Ang. Thornie or full of thornes.] Varr. lib. 2. de re Rust. cap. 3: Quod ubi sæpè venit bis quæ interse cornibus pugnant, aut in spinosis locis pascuntur. ¶ Spinosa oratio, per tractationem pro dura, & aspera. Cic. 1. de Orat. Sed hæc erat spinosa quædam & exilis oratio, longèque à nostris scholis abhorrebat.

Spīnētum, ti, pen. prod. n. f. Locus spinis abundans. [ἀκανθών. Gall. Vne espinoye, lieu plainct d'espines. Ital. Luogo pieno di spine. Ger. Ein dornegesteud, oder ort an dem vil dorn stehen. Hisp. Espinal, lugar de espinas. Pol. Ciernisko, miejsce. Vngar. Tövis cserjés hely. Ang. A thornes place.] Plin. lib. 10. cap. 74: Afinus spinetis se scabendi causa attercus, nidos ægithi dissipat. Virg. 2. Eclog. Nunc virides etiam occultant spinea lacertos.

Spīnĭfĕr, pen. corr. adject. [ἀκανθοφόρος. Gall. Portant espines. Ital. Che porta spine. Germ. Dornechtig. Hisp. Cosa que tiene ó trae espinas. Polon. Ciernie noszący. Vngar. Tövis termö. Ang. That beareth thornes.] Cicer. in Arato: Quod ut pereat gelido delapsum flumine fœtus Spinifero tubicen calamo pulsatus adhæsit.

Spīnter, n. r. Armillæ genus erat, nisi Festo, quo mulieres utebantur in summo brachio sinistro. [אצעדה tzeadah צמיד tzamid, βραχιόνιον. Gall. Vn bracelet, vn bouclet ou agraphe. Ital. Bolzo, armilla, manegha. Ger. Ein armbit oder angestert zierung des arms. Hisp. Hombrera caudada, manilla ó manga. Pol. Manciella czyli ozdoba na ręce. Vng. Karpitzomra való karika. Ang. A braselet, a bracket, a bridger.] Plaut. Menechmis: habeas spinter novum rursus renovinarier.

Spintrĭæ, dicti sunt repertores monstrosæ libidinis, novique concubitus. Suetonius Tiber. cap. 43: Monstrosique concubitûs repertores, quos spintrias appellabat.

Spinturnix, icis, f. Inauspicata avis, quæ & incendiaria dicitur παρὰ τὸ πῦρ. Plin. lib. 10. cap. 13: Inauspicata est incendiaria avis, & propter quam sæpenumero lustratam urbem in Annalibus invenimus, L. Crasso, C. Mario COSS. quo anno & bubone visa lustrata est. Quæ hujus causa rei reperta, nec tradita. Quid in tractu portendant, Incendium esse quæcunque apparuerit verbonem ferens exaris & altaribus. Alii spinturnicem eam vocant.

Spīnus, i, f. Agrestium primorum arbor, quòd spinis teretur. [שית kotz שיח שית שיר שיר שיר

columnis ſpiræ ſubditæ, & capitella addita. ¶ Item Spira genus operis pictorij, ut ait Feſtus. Cato: Spiram ſic facito: quãtum volet pro ratione, ita ampla erunto ſic, eadem omnia facito, &c. ¶ Bonus etiam ſpiam bonorum multitudinem vocavit Feſtus.

Spiro, ras, rau. p. Spiritum duco, animã emitto & attraho. [בטח *mapalach* שאף *ſchaaph* נשב *neſchab*. *verbs.* Gall. *Haleter, ſouffler, ſouffle, ſouffler.* Ital. *ſpirare, mãdar fuora il fiato, ſoffiare.* Ger. Athmen Belg. Ademen Hiſp. *Eſpirar o reſpirar, echar à fuera el eſpiritu.* Pol. *Tchnąc.* Vngar. *Lelkẽ vegzek lelegzẽdẽ vagy kifuk.* Ang. *To breath, to blow.*] Plin. Hæc duo genera fiſtula ſpirant, quæ ad pulmonem pertinent. Idem lib. 9. cap. 7: Spirant autem confeſtione omnium & pauciſſima alia in mari. ¶ Spirare interdũ ponitur pro flare, aut. Valentiùs ſpirat Eurus ad eſt. ſtat. Ovid. 11. Metam. Quum mare ſub noctem tumidis albeſcere cœpit, Fluctibus, & præceps ſpirare valentiùs Eurus, &c. Clementiùs ſpirare Auſtri, Stat. 2. Syl. ¶ Aliquando Spirare, eſt odorem aliquem emittere, ſeu exhalare: & ſic conſtruitur cum accuſativo. Virg. 1. Aen. *Ambroſiæ*, &c. ſomne divinum à vertice odorem Spirãs. Colum. lib. 11: Reliqui quicunque mendicus odorem ſpirantibus. Ex ſpirantibus hoc eſt, Palpitantes. Virg. 4. Aen. Spirantia à contulit exta. Spirantia ſignat hoc eſt, Viventia: ſectãtia, ut vivere, atque adeò ſpirare videantur. Virg. 3. Georg. Stabunt & Parthi ſagittis ſpiratus ſigna. ¶ Hinc verbi compoſita ſunt. Aſpiro, Conſpiro, Exſpiro, Inſpiro, Perſpiro, Reſpiro & Suſpiro.

Spiritus, tus, m. q. Halitus, & anima. [רוח *ruach* נשמה *neſchamah*. *ventus, anima, ſpiritus.* Gal. *Haleine, vent, eſprit, ame, ſouffle.* Ital. *Spirito, vento, anima.* Ger. Der Athem. Belg. Den Adem. Hiſp. *Eſpiritu, eſpiritu, aliento.* Pol. *Oddech, duch.* Vngar. *Lelek, Zel, Zegas nelkül, ſzaz.* Ang. *The breath, the ſpirit or blowing.*] Cicer. 2 de Nat. deor. Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potione, ſpiritu. Idem de Senectute: Quorum uſus, ad extremũ ipſum, prouecta eſt prudentia. Auferre ſpiritum ſint ſe ſua colonis, Cic. in Verr. ¶ Accipitur aliquando Spiritus pro vento. Virg. 12. Aen. Ac velati Edonat Boreæ quoth ſpiritus alto inſonat Argæo. ¶ Nonnunquam etiam pro animi elatione. Cic. pro Sylla: Res cum geſta, credo mea, me animis extulerunt, ac mihi nullo quos ſpiritus attulerunt. Cæſar libr. 3. bell. Civil. His rebus tantum fiducię accipitis Pompeiani acceſſit, ut non de ratione belli cogitarent, ſed victiſſe tam ſibi viderentur.

Spiritãlis, le, com. t. & per ſyncopem ſpiritalis, & le. Quod habitum eſt, [רוחני *ruchani* רוחי *ruchi*. *ſpirituale.* Gall. *Spirituel.* Ital. *Spirituale.* Ger. Das den athem an ſich gefaſſet. Hiſp. *Caſi ſpiritual.* Pol. *Duchowny.* Vng. *Lelki* לרוחני *leruchani*. Ang. *Spirituall.*] Vnde Spiritales auras dicimus: id eſt, vitales: & Spiritalem titulum, pro aſpera arteria.

Spiritãlis, le, com. t. Vitalis, quæ ſpiramus & vivimus. [לרוחני *leruchani*. Gall. *Degrez vous halement, par quoy on ſe porte vent.* Ital. *Spiraglio, per quale ſpirano.* Germ. Athem zug / durch welchen vnd athmen. Hiſp. *Coſa que ſpira, y con ella ſpiramos.* Pol. *Duchowe.* Vng. *Lelkẽ vezetõ.* Ang. *Wherby we breath and live.*] Virg. 2. Aeneid. per ſidera teſtor, Per ſuperos, atq; hoc cœli ſpirabile lumen. Spirabilis animus. Cic 2. de Nat. deor. Quin & humorẽ, & calorem, qui eſt ſatis in corpore, & terrenã ipſum vitecrũ ſolidatem, animũ deniq; ipſum ſpirabilem, ſi quis quærat, unde habemus, apparet: quòd aliud à terra ſumpſimus, aliud ab humore, aliud ab igne, aliud ab aere eo, quem ſpiritum dicimus.

Spiramẽtũ, minis, n. t. Per quod exit ſpiritus. [נחיר *nechir* מפוח *mapuach*. *foramina.* Gall. *Reſpirement, ſeaſpirail, trou par ou ſort l'aleine ou ſe reſpire.* Ital. *Spiramento, ſpiraglio.* Ger. Ein loch dardurch man athemet. Hiſp. *Spiradero.* Polon. *Otdechnienie.* Vngar. *Az ẽnek ajtoia* לנחיר *lenechir*. Ang. *An open place of breathing.*] ut Naris ſpiramina. Lucan. lib. 2. illic aures, alius ſpiramina naris aduncæ. Stat. 12. Theb. -reſonat ſpiramina, feſſi ignis.

Spiramẽtum, ti, n. t. Eũ per quod exit ſpiritus. [נחיר *nechir* מפוח *mapuach*. *ſuperficies.* Gall. *Superficie.* Ital. *Spiramento.* Germ. Ein loch dardurch man athemet. Hiſpan. *Eſpiradero.* Polon. *Otdechnienie.* Vngar. *Az ẽnek lehetõ helye* לנחיר *lenechir*. Ang. *The paſſage of the breath.*] Virg. lib. 4. Georg. Nequicquam intectis ceratum tenuia cera Spiramenta linunt. ¶ Spiramento, pro pori. Plin. libr. 32. cap. 6: Spiramentum in caverna. Iuſtinus: Vehementior per ſpiramenta cavernarum ventus incubuit. Virg. 1. Georg. Seu plures calor ille vias, & cæca relaxat Spiramenta.

Spiratiõ, ũis, f. Per quod odor, aër ve expiratur, aut exhalat. [רוח *ruach* מפוח *mapuach*. *ſpiritus.* Gall. *Soufflement, reſpirement.* Ital. *Spiratione.* Ger. Ein athemzug / ein ſtampffen / wandeln. Hiſpan. *Reſpiradero.* Pol. *Odech.* Vng. *Az ember lelkẽt vonja* / *lelkẽt ki bocſatsa*. Ang. *A breathing hole / a ſtaffe of the breath.*] Virg. 7. Aen. Hic ſpecus horrendum, & hæc ſpiracula vasta Diis Manibus aperta: id eſt, patentia, ut Servius. Plin. lib. 2. cap. 93: Vt in Sinueſſano agro & Puteolano ſunt, quæ ſpiracula vocant, mortiferum ſpiritum exhalantes.

Spirarchus, *spirarchos*, Quaſi primipilaris, aut cohortis præfectus. Nam *σπεῖρα* inter cætera cohortem ſignificat.

Spirifluus, Antiqui dicebant barbam cæſpræ Feſtus ex ſententia Opilii Aurelii.

Spiſſus, a, um, Denſus: cui opponitur Rarus. [עב *hab. mauvis.* Gall. *Eſpois, ma, f.* Ital. *Speſſo, ma, ſſa.* Ger. & Belg. Dick. Hiſ. *Eſpeſſo, eſpeſſa.* Pol. *Miąſzſy.* Vng. *Suru.* Ang. *Thick, hard cloſed together.*] Virg. 2 Georg. -ſcrobibus ſuperabit terra repletis Spiſſus ager. Ovid. 1. Metam. Et quicquid ſpiſſo ſecretum ab aëre cœlum. Idem lib. 1. Amor. Eleg. 13: Aut caderet ſpiſſa nubere tenus equus. Plin. lib. 12. cap. 24: Aſpalathi probatio eſt in colore ruſſo, vel igneo, tadũq; ſpiſſo. Corona ſpiſſa vitis. Virg. 9. Aen. Quæ rara eſt, raris in cluceti; corona Non tã ſpiſſa vitis. ¶ Quandoq; ſignificat tardum. [מאחר *meachar*.] Plautus in Ciſtel. Spiſſum nos eſſe, autumti dicere, Venice. Cic. ad Att. lib. 10: Sed hæc quoque tum deſcribã, ita omnia adhuc tarda, & ſpiſſa. Idem ad Q. frat. lib. 2: Semobam illa quæ dixerat *μελαγχολικῶτερον*, ſpiſſum ſane ingenio & operoſum. ¶ Hinc etiam Spiſſus ingenio pro tardo. Val. Myſterijs, ut ait: Nonnus: Natemur ſpiſſi ingenij, quàm emoriamur. Vix duo homines decem mẽſium ſolidatum unum reddunt pueritiã contrà una peſtilentia omnes ætates paucis horis inanes ac vacuos facit. ¶ A Spiſſum Spiſſor & Spiſſiſſimus. Hoceſi, denſior, & denſiſſimus. Plin. lib. 12. cap. 21: Folia verſo Arabica glans viridis ac rotunda: & quantum montoſa ſit, ſpiſſior. Idem lib. 16. cap. 40: Spiſſiſſimæ eſſe matres, ideo & gravidas judicari ebenus. Spiſſe adverbium, Denſè, five ad multam ſpiſſitudinẽ. [עבות *abot*, *ſpeſſe.* Gall. *Eſpeſſement, ſerrément.* Ital. *Speſſamente, ſtrettamente.* Ger. Dicht auf einander. Hiſp. *Eſpeſſamente.* Pol. *Miąſzo.* Vng. *Surun.* Ang. *Thick, and cloſely together.*] Plin. li. 36. cap. 25: Deinde ſpiſſè calcatis carbonibus tadæ cremantur, fabulo, calce ac favilla miſtis. Cic. de Clar. Orat. Quando in eorum enumeratione verſamur, quorum tamen ſpiſſè atque vix aurea dicta ad Demoſthenem & Hyperidem, & nunc ad Antonium Craſſumque perveniamus.

Spiſſo, as, ãre. p. Spiſſum facio, denſo, condenſo. [עבה *bibbah*, *incraſſo, incraſſor.* Gall. *Faire ou rendre eſpois, eſpeſſer & reſtraindre.* Ital. *Eſpeſſare.* Ger. Dicken machen. Hiſ. *Eſpeſſar la coſa à ſiquiera.* Pol. *Miąſzam czynie.* Vng. *Megſurusitom.* Ang. *To thicken or make thick.*] Plin. lib. 11. cap. 41: Omnes lacte igne ſpiſſato. Spiſſati in panem farinæ modo. Plin. lib. 13. cap. 4: Dentes pectinatim ſpiſſati. Idem lib. 31. cap. 11: Dentes in cocuim margini habent pectinatim ſpiſſatos. Ovid. lib. 15. Metam. Ignis etiam denſum ſpiſſatus in aëra tranſit. Nubes ſpiſſatæ, Lucan. lib. 4: Spiſſataque ſtarent, nec cervos ſulmina flammas. ¶ Hujus compoſita ſunt, Inſpiſſo, & Conſpiſſo, quorum ſignificata vide ſuis locis.

Spiſſeſco, ſcis, ſcere, n. t. Spiſſum fio. [עבה *habah*, *incraſſeſco*, *incraſſor*. Gal. *Eſpaiſſir, deuenir eſpois.* Ital. *Eſpeſſiſco.* Ger. Dick werden. Hiſp. *Eſpeſſeſco.* Pol. *Miąſzeie.* Vng. *Segſurusodom.* Ang. *To waxe thick.*] Celſ. lib. 5. de Curatione adverſus ſtoma aſpidis: Sudè ergo vi verſimile eſt ſpiſſeſcentem quoq; minùs humorẽ homanis ab eo diſcuti, & ſic dari ſuperiorem. Luer. lib. 6: Fecit ut ante cavam cocti ſpiſſeſcere nubem.

Spiſſãmẽtã, vocantur, quæ à Græcis *ἐπιπάσματα* dicuntur, quę in unguentarum cõfectionibus, & olivarijs, aliſque rumq; id genus, fructuum cõditis extrema adduntur, ne fluxet quod cõditum fuerit. Col. lib. 12. cap. 46, de conditura inulæ: Poſt hæc in umbra triduo ſiccentur. & ita in ſidellam priorum recondantur adjecto paſſo, ne defrute, quod ſupernatet ſpiſſamento, cuniculæ impoſito, contectum vas pelliculetur.

Spiſſigrãdus, Qui tardo paſſuum motu in ambulando utitur. *βραδυπόδης.* Antiqui enim ſpiſſum dicebant pro tardo, ut paulò pòſt locus docebimus ſuo loco. ¶ Hinc ſpiſſigradior & ſpiſſigradiſſimus. Plaut. in Poen. Homines ſpiſſigradiſſimos. Vardiores multò quàm corbitæ ſunt in tranquillo mari.

Spiſſitãs, ãtis, f. Spiſſitudo, denſitas. [עבי *habi* עבות *habot*. *craſſitudo.* Gall. *Eſpoiſſeur.* Ital. *Speſſezza.* Ger. Dicke. Hiſp. *Eſpeſſura.* Pol. *Miąſzoſć.* Vng. *Surusig.* Ang. *Thickneſſe.*] Plin. lib. 18. cap. 30: Quoniam ſpiſſitate ſua conſtaleſcit.

Spiſſitũdo, ĩnis, f. [עבי *habi*. Pol. *Miąſzoſć.* Vng. *Surusig.* Ang. *Thickneſſe.*] Seneca Quæſt. Natur. lib. 8. cap. 3: Eũ autem habes ſpiſſitudo aëris craſſi.

Spithamã, ę, f. [זרת. Germ. Ein ſpan oder weit mit gedoͤffnet finger lang. Ang. A *ſpanne.*] Palmus, cõſtans ex duodecim digitis, quũ Latini dodrantem appellant. Plin. lib. 7. cap. 21: Supra hos extrema in parte montium ſpithamæi Pygmæi, nanũli, tenues ſpithamas ſõgitudine hoc eſt, ternos dodrantes nõ excedẽtes.

Splen hujus ſplenis, m. t. [טחול. Gall. *Larate.* Ital. *Milza.* Ger. Die milts. Belg. Die milte. Hiſ. *Bazo.* Pol. *Slezyona.* Vng. *Lep.* Ang. *The mulle.*] Vitium eſt in ſiniſtra animalis parte ſiti, ſuccos craſſos & melancholicos in hepate genitos ad ſe attrahens, quorũ parte ſubtiliſſima quũ ſe alvum, quod ſupereſt proſtrin quodã meatu ad ventriculũ remittit. Latini lienẽ appellant. Celſ. lib. 4: Splen in ſiniſtra parte eſt inteſtino innexus, natura mollis & rara lõgitudinis & craſſitudinis modicę. Plin. lib. 8. cap. 21:

cap. 23: Sanguis in corde, & circa oculos tantùm: sæva fine splene. Petr. Satyr. 1: Quid faciam? sed tum petulanti splene cachinno.

Splēnēticus, adject. [σπληνικὸς Gal. Qui a malo lienis statu Ital. Che a male di milza. Ger. Mitsuchtig Hisp. Doente de bazo. Pol. Niedziejowy. Vng. Degedet lépes. Ang. That hath a disease in the milt.] Id est, lienosus, cui post inflammationem circa lienem pristinum non restituitur habitum, sed tumor permanet, ac durities. Plin. lib. 20. cap. 9. Item splenetici in vino albo per dies 40.

Splēnĭum, ii, n. s. [σπλήνιον. Gall. Emplastre qu'on applique sur une playe. Ital. Empiastro da una piaga. Ger. Ein ding das man vber eine wunde legt. Hisp. Emplastro para llaga. Pol. Plaster. Vng. Hegre tett sebre való. Ang. A plaister layd to a wound.] Emplastri genus ab oongŷ, quod teres sonum ad tedium usque cum his dolores solet adhiberi, quanquam & alios partibus incertum accommodetur: nomen habens ab oblonga splenis figura. Martial. Splenia tolle leges Planus loco 19. de oculis ejurore sustulis loquens: Superimponi oportet splenium è molle decoctum.

Splēnĭātus, a, um, Splenio obvolutus. [σπληνιωτὸς. Gall. Qui a vne emplastre. Ital. Che va empiastro. Ger. Mit einem pflaster bestrichen. Hisp. Que tiene emplastro. Pol. Obmowiony plastrem. Vng. Hegre tett rongálva. Ang. Laid with a plaister.] Martial. libr. 11. Cur splenato sæpe protecam mento, Albáre pudet tam labra cerussa, Phileni quam libatiare te polo.

Splĕndĕo, es, ui, n. 2. Lucco. [אוֹר nogháh זָהַר nehpheh. Gall. Reluire, resplendir. Ital. Risplendere, rilucere. Ger. & Belg. Scheinen glantzen. Hisp. Resplandecer. Pol. Świecić się. Vng. Fénlik. Ang. To shine, glister or glister.] Martial. lib. 4: Effaces multo splendeat alba pilo. Virg. 9. Aen. Splendet tremulo sub lumine pontus. Cic. pro Sest. Quid denique virtus valeret, quæ in tempestate sæva quieta esset, & lucet in tenebris, & pura loco manet tamen, atque hæret in patria, splendetque perfecta per se; dignitas unquam sordibus obsita cluet.

Splendesco, scis, n. 3. Splendidus fio, ornatum acquiro. [אוֹר nogháh זָהַר nehpheh. Gall. Commencer a resplendir ou reluire. Ital. Cominciare di risplendere. Ger. Etwann anfangen zu glentzen oder scheinen. Hisp. Comenzar a resplandecer. Pol. Począć świecić się. Vng. Fénleni, fényleni. Ang. To begin to shine or glister.] Apuleius: Quâ jam aurora splendescere. Martial. lib. 8: Deflat, & lento splendescat turbida limo Amphora cæcubo. Cœlo facta minor. Cicer. Parad. Nihil tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur. Idem de Senect. Omnino canorum illud in voce, splendescit etiam actio quo pacto in senectute.

Splēndĕr, oris, m. 3. Lux nitor, claritas. [נֹגַהּ nógháh יְקָרָה iqqáreh. Gall. Resplendissement, lueur, clarté. Ital. Splendore, luce. Ger. Ein schein glantz. Hisp. Resplandor. Pol. Światłość, ozdoba. Vng. Fénes fényesség. Ang. Light, brightness, glistering.] Plaut. in Merc. Cœlum ut splendore suo plenum, nunc ex adverso videas. Horat. 1 Serm. Sat. 2: Hunc capsa & gemmis splendor, stupet albus ære & Perrani. Translationem ponit pro decore, dignitate, gloria. Claudian. Vnde splendor nominis, fulcit ordo familiæ, splendor virtutum nobis est, Claritas Cneio Pompeio: Nunc impetii nostri splendor illis gentibus luceat. Idem pro Chrysanto. Honestis hominibus & summo splendore præditi.

Splēndĭdus, a, um, Clarus, lucidus, nitidus, magnificus, lautus. [נֹגַהּ nógháh זָהַר nehpheh. Gall. Resplendissant, reluisant, glorieux. Ital. Splendido, risplendente. Ger. Schinend glentzend oder Glitzerend. Hisp. Resplandeciente. Pol. Jasny, miany. Vng. Fényes, tündöklő. Ang. That shyneth or glittereth.] Cicer. in Parad. Revertisti M. Curius, aut eorum aliquis, quorum in villa ac domo nihil splendidum, nihil ornatum fuit, præterquam, Virg. 1. Aen. At domus interior regali splendida luxu. Horat. li. 3. Carm. Ode 13: O fons Blandusiæ splendidior vitro, Dulci digne mero. Cic. 1. Offic. In maximis animis ingeniisque splendidissimis, ingentia plerùmque exsistunt vitia, imperii, potentiæ, gloriæ cupiditates. Splendidus homo: ut est, magnificus, dives, lautus, liberalis: cui opponitur sordidus. Cic. 1. de Finib. C. Plotius Equites Romanos splendidos.

Splēndĭdē, adverbium, Lautè, magnificè. [λαμπρῶς. Gall. Illustrement, magnifiquement. Ital. Splendidamente, magnificamente. Ger. Schinbarlichen, herrlichen. Hisp. Resplandecientemente, magnificamente. Pol. Suntuose, splendnie. Vng. Fenes fene: vendég hiuan. Ang. Cleerly, brightly.] Cic. 3. Tusc. Et multa ætas hunc cito ingressu ac splendide, tamen adfert consolationem, ut eos qui ita vixerint, aut non tangat ægritudo, aut perleviter tangat animi dolor.

Splēndidissimē. [λαμπρότατα. Pol. Nayświetniéy. Vit. Hilarissime, lætissime.] Suetonius in Vespasiano: Vitellii hostis fuit sibique splendidissimè mandavit.

Splēnĕticus, Splenium. Vide SPLEN.

Spŏdĕo, sive Spodium, uris, uri, Cineris genus est quod exformatus ahenis fortium evolat, atque inde recidit in pavimentum. Nam quod rei ludi formatis adhæret, pompholyx dicitur. Vide Galenum lib. 9. Simpl.

Spŏlĭum, i, pl. i, n. 2. Quicquid hostibus detrahitur, ut ait Servius. [שָׁלָל shalál מַלְקוֹחַ malkóach בַּזָּה bizzáh. Gall. Despouille, proye, butin. Ital. Bottino, spoglie & armi. Ger. Ein Raub, Beut. Hisp. Despojos de los enemigos, presa, robo. Pol. Łup. Vng. Vagyon. Ang. Spoile, vsuche.] Virgil. 8. Aenei. ... nam maximus ultor Tergeminai nece Geryonis, spoliisque superbus Alcides aderat. Spolia opima, quæ dux duci detrahit: qualia faciunt ea, quæ primus omnium Jovi Feretrio obtulit Romulus, rege Cœninensium manibus suis in acie occiso: erat videre apud Livium lib. 1. ab Vrbe.

Spŏlĭo, as, act. p. Exuo, nudo, orbo, privo, spolia detrahо. [שָׁלַל shalál בָּזַז bazáz. Gall. Despouiller, piller, despossider. Ital. Spogliare. Ger. Berauben, beut. Belg. Berooven. Hisp. Despojar. Pol. Obrzucam, obłupię. Vng. Megfosztom. Ang. To spoile or robbe.] Liv. lib. 1. ab Vrbe: Secutum fundo fugatos, futurum persequatur, regem in præsidio obtruncat, & spoliat. Cic. 6. Verr. Apollonium omni argento spoliatum, & depeculatum. Terent. in Hecyr. Quia spolies, mutiles, laceres. Virgil. 5. Aeneid. Pars spoliant aras. Lucan lib. 5: mihi spoliantur templa rapina. Cic. 3. Verr. Nefariebus ab eo Gn. Carbonem Consulem, cujus re vera Quæstor fuit, non modò relictum, sed etiam spoliatum auxilio, pecunia nefariè oppugnatū, & proditum? Idem pro Quint. Necesse est, ille qui amicum, locum, affinem, fama & fortunis spoliare conatus est, vanum ac, & perfidiosum, & impium esse fateatur. ¶ Hujus composita sunt Despolio, Dispolio, de quibus suis locis.

Spŏlĭor, inquit Nonius, Antiqui dicebant pro spolio: unde Despoliat, & expoliat, in activa significatione leguntur. Africanus: Quos impunè depopulatur & despoliatur dedecus. Quadrigarius, Agrum Campanum expoliabatur.

Spŏlĭātĭo, onis, verbale, Lt. Spoliorum detractio, depopulatio. [שָׁלָל shalál בִּזָּה bizzáh. Gall. Pillerie, despouillement. Ital. Spogliamento. Ger. Beraubung, ausplünderung. Hisp. Despojamiento, cosa de despojar. Pol. Obłupienie, splondrowanie. Vng. Megfosztás. Ang. A spoiling or robbing.] Cic. 4 Verr. Quum in legatione omnia templorum fanorumque spoliationes cogitaret.

Spŏlĭātor, toris, verbale, m. 3. Qui alterū spoliat. [שָׁלַל shalál בָּזַז bazáz. Gall. Pilleur, voleur. Ital. Spogliatore. Ger. Ein beraubt oder einen ausgeplündert und ihm das seine nimpt. Hisp. Despojador. Pol. Łupieżca. Vng. Fosztó. Ang. He that spoileth or robbeth.] Cic. 6. Verr. Neq; tot in spoliata illa pantère, sed etiam spoliatorem vexatoremq; civium defendet?

Spŏlĭātrix, icis, n. 3. Propè locus ante balneum, in quo lauri fel spoliabant: hoc est, exuebant. [ἀποδυτήριον. Gall. Le lieu ou on se despouille à baigner. Ital. Luogo dove si spoglia nel bagno. Ger. Ein ort da einer sich badhauß in wirfft vnd sich auszeucht vnd sein gewandt vberkompt. Hisp. Lugar donde se spoyan los del bano. Pol. Miejsce gdzie się rozbierają. Vng. Fürdő hely. Ang. A place where men do rubbe and spoile.] Apulei. Quæ ... balneum ... spoliatrix.

Spŏlĭum, ii, n. 2. Quicquid hostibus detrahitur, ut ait Servius. [שָׁלָל shalál בִּזָּה bizzáh. Gall. Despouille, proye, butin. Ital. Bottino, spoglie & armi. Ger. Ein Raub, Beut. Hisp. Despojos de los enemigos, presa, robo. Pol. Łup. Vng. Vagyon. Ang. Spoile, vsuche.] Virgil. 8. Aeneid

crederes, quam ipse cognosces. Idem Catulo lib. 11. Dependendum ubi est quod mihi pro illo spopondisti. Virg. 12 Aen. Nam quod ago, aut quae tam spondet fortuna salutis? Ovid. in Ibin. Teferunt nec quae quod placidi spondentia Martis, Sydera pressurum. ¶ Spondere puellam dicitur pater alicui, cui eam uxorem promittit. Plaut. Trin. Spondén' ergo Tuam gnatam uxorem mihi? Ctl. Spondeo, & mille auct. Philippum dotis. ¶ Ejus composita fuit, Conspondeo unde veteres Consponsos dicebant, tesle festo, fide mutua obligatos. Et consponiores duo, plusve eandem rem promittentes. Cic. Leptae: De negotio tuo, quod sponsores pro Pompeio, id Galba conspon fortunas redierit. Despondeo & Respondeo, de quibus alibi.

Sponsus, a, um, part. Promissus. [משׁבּד mubtad, mucabbas, ipsissimus. Gall. Promis. Ital. Promesso. Ger. Versprochen versprochen. Hisp. Prometido. Pol. Obiecany. Vng. Igyneretü fogadattatott. An. Promised, betrothed.] Terent. in Eunuch. Sed sponsam mihi? Subaudi. Esse. Idem Phorm. Etiam nunc si vult Demipho Dare, quantum ab hac accipio, quae sponsa est mihi, Nullam mihi malim, quàm istanc uxorem dari.

Sponsa, sponsi, m. f. Cui spondetur puella, vel cui desponsa est. [חתן chatan, ut supra. מחתן mechutan. Gall. Accordé ou fiancé. Ital. Sposo. Ger. Ein Breutgam. Hisp. Esposo. Pol. Oblubieniec, nowich. Vng. Völegeny. Ang. A bridegroome, or husband affianced.]

Sponsa, æ. p. Puella quae spondet. [כלה chalah, ponere. Gal. Accordée ou fiancée, épousée promise. Ital. Sposa. Germ. Ein Braut. Hisp. Esposa. Pol. Oblubienica. Vn. Menyeczeny. An. A bride, or she that is affianced or promised to a man.] Plaut. Cistellar. Huc venisti sponsam praereptum meâ? Ibi eo. Satyr. 11 Quis patitur dormire nauis corruptor avarus? Quae sponsae corpus, & praetextatus adulter.

Sponsalia, ium, n. q. sponsio. [ערבה arubbah תערבה tarubbah. Gall. Promesse. Ital. Promissione promessi. Ger. Ein versprechung. Hisp. Obra de prometer, promessa. Pol. Obiecowanie, przyrzeczenie. Vng. Eygyezetesek. Ang. A promise.] Servius Sulpit. Si post eas stipulationes uxor non dabatur, qui stipulabatur, ex sponsu agebat, judices cognoscebant.

Sponsio, ônis, i. Sponsio, sponsus. [ערבה tarubbah תערבה tarubbah ipse.] Cic. pro Quint. Sponsionem facere ut alteri, fecit. Te judicem sumpsit, ex sponsu egit.

Sponsor, oris, m. c. Fidepulsor, qui pro alterno spondet [ערב arob, fidejussor. Gall. Qui promet, promettant. Ital. Segurtà, chi promette. Ger. Ein Bürge der für einen andern versprichet. Hisp. Prometedor, fiador. Pol. Rekoymie. Vng. Fogadó, fogadó kezes. An. A surety, that undertaketh or promiseth for another.] Cic. Attic. 1. Pallidola, noctes deliciae, tuum mihi auscultium flagitat, & me, ut sponsorem, appellat. ¶ Sponsorem dicitur is, qui puellam viro promittit. Ovid. Epist. 2: Qui, nisi conjugii sponsor & obses erat.

Sponsio, sponsionis, verbale, br. Promissio. [ערבה arubbah תערבה tarubbah ipsa. Gal. Promesse. Ital. Promissione, promessa. Ger. Ein versprechung, zusagung. Bel. Een beloninge. Hisp. Promessa, fuerça o apuesta. Pol. Obietowanie dobrowolne. Vn. Igyes fogadas kezessig. An. A promising or promise.] Paul. de verb. sign. Sponsio appellatur non solùm quae per sponsionem interrogationêve fit, sed omnis stipulatio, promissio. ¶ Sponsio item, est promissio certae pecuniae, quam qui fieri intendit earum se, ni veram causam habeat, promittit. Actor enim primùm spondebat: id est, sponte sua, antequàm sponsionê deferebat adversario, quem ideo sponsione lacessere & provocare dicebatur ab eo nanq; petita summâ eandêm stipulabatur. Hic aût aut facere cogebatur, aut (ni faceret) non stipulari. Tum actor iterum stipulanti adversario spondebat. Hotomanus in Orat. Ciceron. pro Quinct. Erat autê decima pars controversiae in causis privatis: in publicis autê quinta apud Graecos, autore Pollace, poena scilicet temere litigantium. Cic. lib. 1. Offic. Timbriam Consulare audebam de patre nostro puto, judicem M. Lucullo fuisse equiti Romano, sanê honesto, quae ex sponsione fecisset, si vir bonus esset. Fiebat sponsio plerunq; in interdictis: id quod altêdit Quintil. in 7: Quoties autem, inquit, poterimus, efficiendû est, ut de re quacunq; actio sit apud judicem: sic enim jam nostro libentiùs indulgebit, ut in sponsionibus, quae ex interdictis fiunt, etiam si nô proprietatis sit quaestio, sed tantùm possessionis: tamen nô tantùm possedisse nos, sed etiam rem nostrâ possedisse dicere oporteat. Cic. pro Caecina. Erat enim Caecina de fundo vi armata dejectus: propterea Praetor interdixerat, ut unde dejecisset, restituere: restituisse fe dicit: sponsio facta est, hac de sponsione vobis judicandum est. ¶ Sponsio voti. Cic. 2. de Legib. Diligentia votorû fatis in lege dicta est, ac vel sponsio, qua obligamur de re: poena verò violatae religionis nulla a re mentionem non habet.

Sponsalis, le, com. Quod ad sponsionê pertinet. [משבּד mushtad. Gal. Appartenant à promesse. Ital. Pertinente a promessa. Ger. Das zu versprechung oder versprechung gut Ein gehörig ist. Hisp. Perteneciente a promessa. Pol. Ktora ydzie obietowanie. Vn. Igyerethez fogadashoz kezessighez valo. Ang. Belonging to promising.] Unde sponsalis dies dicitur, quo puella sperato promittitur. [Ger. Ein Ehetag.]

Sponsalitia, orum, Munera repromissio futurarum nuptiarum. [Gall. Fiançailles, Present & appointement de mariage à venir. Ital. Sponsalitio, promessa sposalitia. Ger. Versprechung zur Ehe verordnung, Ehebestettungen. Hisp. Promessa por casamiento. Pol. Zaslubowanie. Vng. Hazassagtetelek, Ang. The betrothing of a man or woman before their marriage.] Nodus, seu vertebra spinae dicitur. Sunt autem in ipsa spina spondyli quatuor & viginti, quorum septem colli constituunt, duodecim thoracem, quinque alii lumbos. ¶ Spondylus in mari animal apud Plin. lib. 32. cap. 11. ¶ Spondylus, calculus genus, quo suffragia sua ludices Athenis dabant, ut est apud Iulium Pollucem. ¶ Spondylus, verticillum quod apponitur fusis, ut neutro motu vertatur. [Ang. A whorle or whorle.] ¶ Spondylus, callus, sive cavo interior ostreorum. Plin. lib. 32. cap. 6: Nec in luto captus pro arenoso, sed solido vado, spondylo brevi, angulato carnoso, nec fibris lacinioso, ac tota in alvo. Spondylo utitur Martialis pro anonalium officulis, libro 7: Roseo tepenti sponcylos sina condit.

Spongia, æ, f. p. Σπογγία. Gal. Eponge. Ital. Spugna, Ghena. Ger. Ein Schwam Belg. Een Spongie. Hisp. Esponja. Pol. Gabka. Vng. Spongia. An. A Sponge or that wherewith any thing is wiped.] Quod à est in natura tertium ordinê habens, ut neq; animal, neq; frutex, sed tertium quiddâ ac medium inter utrumq; genus dici potest, quod Graeci ζωόφυτον appellât. Plurimis locis in saxis marinis nascuntur spongiae, diversaq; nominibus ab antiquis distinctae, quanquam nô una est earû bonitas & usus. Sentiam iis inesse apparet: quia ubi avulsorem sentêre, contrahûntq; multò difficilius abstrahuntur, avulsae relinquûntur in petris veluti emortua vestigium, atq; ex his quasi molliores penicilli recreteunt. Spongias antiqui in deliciis habuerunt, frigidum vicc, lineorum usu ad illas utentes ad diluendam & mundanda corpora. Quapropter purpuram tingebant eas, aliàs cutis candidas faciebant, tinctas perquàtê sales spumas ad lunâ & primas thermentes reversas, ut candorem ob berent. Apud antiquos in usu erat tergendarû mensarum, adhibebantur q; ad obscena emundanda. Mart. lib. 12. Haec ubi fortê datur tergendis spongia mensis Vilis expectô quum levis imbre tumet. Senec. lib. 10. Epist. Vnus è Germanis lignum id quod ad emundanda obscena adhaerente spongia, eorum in gulam farsit, & in praeclusis faucibus spiritum emisit. ¶ Accipitur & Spongia pro alparagi sativi radice, apud Plin. & Colum. lib. 11. cap. 3.

Spongiâlis,

Spōngiōlā, læ, f. y. dim. à spongia, quo nomine etiam significatur quidam squamatim compactum è cynorrhodi rosis parvę spongiæ modo dependens. Plin. lib. 25. cap. 2. Alias apud autores cynorrhodi una medicina erat, spongiolæ quæ in medijs spinis ejus nascuntur, cum melle aloë species capitis capiendi. Spongiolæ radicitus asparagoni inter se implicitæ. Col. lib. 11. cap. 3. Sulci autem inter se pedali mensura distantes sunto non amplius duodecim altitudinis, in quam ita spongiolæ deprimantur, ut fastigia superimposita terra germinent.

Spongiōsus, adject. Quod similitudinem spongiæ habet. [Gall. Spongieux. Ital. spongioso. Ger. Schwammig, rauh und löcherecht wie ein schwam. Hisp. Esponjoso, a, cosa à manera de esponja. Pol. Dziurka warzenowski na golasc. Vng. Lyuk szerü szőrös. Ang. Hauing holes like a sponge.] Plin. lib. 11. cap. 37. Idcirco pulmo spongiosus.

Spongiāre, Significat spongia extergere, quo frequenter utitur Apicius. Σπογγίζειν.

Spongiārii, Qui spongias captant. σπογγιζόμενοι, ea forma à dicta, qua purpurarios appellamus, qui purpuras piscantur. Vide Caelium Rhodig. lib. 8. cap. 11.

Spongites, σπογγίτης. Gemma est à spongiæ similitudine dicta. Plin. lib. 37. cap. 10.

Sponsi, Sponsalis, Sponsio, Sponso, Sponsus, vide SPONDEO.

Sponte, Nomen ablativi casus, idem valens quod adverbium ultrò, hoc est, propria voluntate. [αυτομάτως. Gall. De son gré, franchement, volontairement. Ital. Da se, per la sua volontà. Ger. Freywillig, von im selbs. Belg. Vanselfs. Hisp. Voluntariamente. Pol. Dobrowolnie. Vng. Zabat akaratiul. Ang. Willingly, with a good will.] Cic. Attic. Gaudeo ita te mihi suadere, quod ego meâ sponte priore feceram. Virg. 4. Eclog. Sponte sua fundit patentes vetiet agnos. q. Sunt qui putent sponte adverbium esse, quod certè verum esse non potest, cùm quòd admittat secum adjectivum, quemadmodum alia nomina substantiva: ut mea, tua, vel sua sponte: tum quòd non ratiò legatur ejus genitivus spontis. Celsus lib. 1. cap. 1. Sanus qui & bene valet, & cui sponte sua est, nullis obligare se legibus debet. Varro lib. 2. de Re rust. Spontis tuæ fiamma erat tibicen.

Spōntāneus, a, um, adject. Quod est voluntarium aut naturale. αυτομάτος &c.

Spōntālis, spontale, gen. c. Spontaneus, ultroneus. [αυθαίρετος &c. αυτόματος &c. Gall. Volontaire. Ital. Volontario, spontaneo. Germ. Freywillig, das aus eigam trib ist. Hisp. Cosa de su propria voluntad, voluntariosa. Pol. Dobrowolny. Vng. Zabat akaratiul egyen vala. Ang. Willing.] Apul. lib. 4. Quumque nihil nothum spontale parricidium suadēs persuadere posset, gladium per medium pectus ictu fortissimo transadigit.

Sportā, æ, aut à sporto herba quæ frequens apud Hispanos nascitur: aut ab utportando: erat valis genus ex vimine junctis, aut sparto, aut simili levore materiæ. [Ισ ἢ πλοκὸς ἀπὸ βοτάνης ἢ ἀπὸ σπάρτου. Gall. Vn panier ou vaisseau fait d'osier. Ital. Sporta. Germ. Ein geflochtener Korb. Brig. En test. Hispan. La esporta. Polon. Kosz. Vngar. Kasar. Ang. A basket or maund.] Salust. hist. 4. Histor. E muris canes sportis demittebant. Colum. lib. 8. cap. 7. Locus ad hanc rem desiderator calidus maximè, & minimi luminis, in quo singulæ cayeis incudatur augustiorious, vel sportis inclusæ pendeant aves.

Sportēlla, æ, diminut. [σπυρίδιον. Gall. Petit panier, corbillon. Ital. Sporrella. Ger. Ein geflochtes Körbli. Hispan. Pequeno esportico. Pol. Koszyk. Vngar. Kasarenka. Ang. A little basket or maund.] Plaut. in Curcul. Qui incedunt sui farcinati cum libris, & sportulis. Idem in Menæch. Sportulam cape, atq; argentum: ecce numos tres habes. C. Babco. Babi, atq; optonium affero. Quoniam in sportulis pecunia, quandoq; etiam cibus in quotidianum usum deferri soleat, factum est ut sportula pro ipsis cibis, & pro ea pecunia acciperetur, quæ à magnatibus his quotidie dabatur, qui ipsos officij gratia essent comitati, aut domi salutavissent togati. Vide σπυρίδιον & δείπνον. Iuvenal. Satyr. 1. nunc sportula primo Limine parva sedet turmæ rapiendæ togatæ. Idem Satyr. 3. Nonne vides quanto celebretur sportula fumo?

Spōrtēlla, diminutivum, Genus quoddam beluarum significans. σπυρίδιον. Cicero ad Papyrium Paetum. Dedisse tibi hinc sportellas & arrolagunculas.

Spudalices, ę. Pastor fluduosus. Hieron. lib. de script. Eccles. fuit, ubi de divo Luca agit. Sed & Tertullianus vicinus eorum temporum, refert presbyterum quendam in Asia σπουδαλικὸν id est, amatorem Pauli, convictum apud Iohannem, quòd autor esset Iotis, & confictam Theclæ Pauli amore fecisse, loco excidisse.

Spūmi, æ, f. p. Rara quędā fax q̄ per ebullitionē aut vehemētem agitationē rebus liquidis supernatat. [ψῆφ hebraïcè. σπόμα. Gall. Escume. Ital. Spuma, schiuma. Ger. Schaum. Belg. Schum. Hisp. Espuma. Pol. Piana. Vng. Nya tayiek. Ang. Foame or froth.] Virg. 1. Aen. Spumas salis ære ciebant. Ovid. 3. Metam. Spumaq; pestifero circumdatur albida dente. Virg. 3. Aen. Ter scopuli clamorem inter cava saxa dedere, Ter spumā elisam, & rorantia vidimus astra.

Spūmātus, a, um, Spuma abundans. [ἀφρώδης. Gall. D'escume, plein d'escume. Ital. Che rende gran spuma. Ger. Schaumig. Hisp. Lleno de espuma. Pol. Pienisty. Vng. Tayiekos. Ang. Foamie or full of foame.] Virg. 10. Aen. Spumea semifero tub pectore murmurat unda.

Spūmōsus, a, um, idem. ἀφρώδης. Plin. libro 12. cap. 7. Lycium aperitionum medicinæ, quod est spumosum. Virg. 6. Aen. Inter saxa virum spumosa immersit erat unda.

Spūmātus, aejectā spumā aspersus. ἀφρώδης. Gal. Couvert ou plein d'escume. Ital. Schiumoso, spumato. Ger. Mit schaum besprenget. Hisp. Espumado. Pol. Spieniony. Vng. Hintezekkent. Ang. Foame or froth mixt, foame.] Cic. 1. de Divin. Saxaq; cana salis niveus spumata liquore, Tot siccas certant Neptuno reddere voces.

Spumĕus, a, um, Spumosus. [ἀφρώδης. Gal. Qui porte escume, escumeux. Ital. Che fà la spuma. Ger. Das viel schaum trägt. Hisp. Cosa que tiene ò trahe espuma. Pol. Piany albo. Vng. Tayiekkal. Ang. Foamie or frothie.] Jut Fluctus spumiferi. Stat. Lib. 1. Achil. Ita spumiferos glomerant à pectore fluctus.

Spumĭger, a, um, ejusdem significationis cū superiorcibus. Spumigere. Ovid. Lib. 11. Metam. Spumigeroq; tuum sunt quæ plurimus exit, Subdere capta. Lucret. lib. 5. Ejectiq; domo fugiebant saxea tecta Spumigeri fluctus adventu, validiq; leonis.

Spūmo, as, Spumam emitto. [ἀφρίζω. Gall. Escumer, rendre escume. Ital. Mandar fuora la spuma, far la spuma. Germ. Schaumen. Belg. Schaumen. Hisp. Hazer espuma, echar de sí espuma. Pol. Pianić się. Vng. Tayiekozom. Ang. To foame, to froth.] Plin. lib. 31. cap. 7. Succus de spuma pennis detersa: & postquam desierit spumare, tepidum infundere. Virg. 2 Georg. Spumat plenis vindemia labris. Idem lib. 5. Aen. Ferunt ubera clamor. Nauticus adductis spumant freta versa lacertis.

Spūmans, antis, participium. [ἀφρίζων. Gall. Escumant ou rendant escume. Ital. Che rende spuma. Ger. Schaumend. Hisp. Que echa de sí espuma. Pol. Pieniący się. Vng. Tayiekozo. Ang. Foaming or frothing.] Virg. 1. Aen. Aut spumantis apri cursum clamore prementem. Idem 4. Aen. Scat sonipes, ac trœna feros spumantia mandit. Col. lib. 12. Sordibus & musto spumantes exprimit uvas.

Spuma, æ, us, ei, m. g. substantivum. [ἀφρός. Gall. Escume d'eaue. Ital. Escrendere spuma. Ger. Schaumung. Das schumen. Hisp. Echamiento de espuma. Pol. Piana. Vng. Tayiekozas. Ang. A foaming or froth.] Strat. 1. Syn. Dictamai hocentis opem, quoque angues abundat Spuma.

Spūmesco, is, ere, n. i. Spumosus fio. [ἀφρίζω. Gall. Escumer, rendre ou devenir escume. Ital. Spumare, mandar fuora la spuma, divenir spuma. Ger. Schaumend werden. Hisp. Echar de sí espuma, ò hazer espuma. Pol. Pieniąc się. Vng. Hintezekkenni. Ang. To foame, to froth.] Ovidius Epist. 2. Artis nostra tuo spumescant æquora remo.

Spuo, ui, utum, Salivam ejicio. [רוק ירק πτύω. Gal. Cracher. Ital. Sputare. Germ. Speyen. Belg. Spouwen. Hispan. Espuar. Pol. Plwać. Vng. Pökök. Ang. To spit.] Virg. lib. 2. Georg. Nama; aliæ tunc pestes horrent; ceu pulvere ab alto Quum venit, & terram Eurus suit arte viator Arcuus. ¶ Huius composita sunt Adspuo, conspuo, despuo, expuo, inspuo, & reliquorum quibus suis locis.

Spūtātus, as. Spuo frequentativum. [πτύσσω. Gall. Cracher souvent. Ital. Sputare sovente. Ger. Offt speyen. Hisp. Escupir muchas vezes. Pol. Wiele opluwać. Vng. Pökdösök. Ang. To spit often.] Plaut. Nam illi certi qui sputator, inest eis morbus veneris, id est, morbus comitialis, quem nominantes salemus desuere.

Spūtātor, oris, m. i. Qui frequenter sputat. [πτυσσόμενος. Gall. Crachart. Ital. Sputatore. Ger. Ein speyer oft. Hisp. El que muchas escupe. Pol. Wiele opluwaiący. Vng. Pökdösö. Ang. One that often spits.] Plaut. in Milite: Minime sputator, creator sum.

Sputum, ti, n. s. Saliva à spuendo dicta. [רוק πτύελον. Gall. Crachat. Ital. Sputo. Ger. Speichel, gesülcht. Hisp. Esputo. Pol. Slyna. Vng. Pökeny. Ang. Spittle.] ¶ Dicitur & sputus, tus. Lactantius lib. 4. Dabant autem Deo alapas manibus inectis, & imperato ore expuebant veneficos sputus.

Spūtātilis, adject. est mutuatum à verbo sputo: quum utatur Silenus in defensione cuiusdam Christi, merito à C. Rutilio est irrisus, ut refert Cic. de Clar. Orat. Fuit accusatus, cujus, vetus, quia accusante Carthaginensi, Silenus defendēs, dixit quædam esse sputatilia esse criminia. Tum C. Rutilius: Circumveniar, inquit, judices, nisi subvenitis Silenus. quid dicat nescio, metuo infidias. Sputatilia quid est? non sputa quidem, sed titillica nescio. Maximè ridet: sed ille tamen familiaris meus recte loqui, putabat esse, imitarique loqui.

Spūrĕus, impurus, obscœnus, luto, cœnoq; [טמא טומאה, מטונף, מגואל σπυρός. Gall. Ord & sale, deshonneste, vilain. Ital. Sporco, lorda, molto

neto. Ger. Barm/vnfläthig/wüſt. Belg. Wet. Hiſp. Coſa ſucia, Pol. ſpocone, plugawe. Vng. Oſſmayn, ſzennyeſeg. Ang. Fulsome, filthie, ſtinking. Ja ipſumdo dicit, quod tale ſit quod de ſpurcis averſemur. Plaut. Tarnodies tedder ſpurcas, quos putas habuit. Cic. 2. Tuſc. ex picta quodam: Samnis ſpurcus homo, vita alia dignus locoque. Idem pro Domo ſua: Spurciſſimos homines, præguſtatores libidinum. ¶ Aliquando ponitur pro ſcelerato, obſceno. Apuleius: Tam multæ res ſpurcæ & graves mares infeſtant. ¶ Aliquando pro vehementi, aſpero, ſævo. Cic. Latebras tempeſtate ſpurciſſima. Columella in præfatione libri primi: Atq; in his ipſis haberet cognitum quid reculmes collis, quid campeſtris poſitio, quid humidus & graminoſus, quid ſiccus & ſpurcus ager. ¶ Aliquando pro ſævo & ſanguinario. Varro: Spurcus gladiator & carnifex.

Spurcè, adverbium. [שקץ Gall. Ordinairement & ſalement, deshonnestement, vilainement. Ita. Spurcamente, disonestamente, vilanamente. Ger. Vnflätiglich/vnſauberlich. Hiſp. Sucia y ſyngonçamente. Pol. Spocznie, plugawie. Vng. Oſſmayn, ſzennyeſeggel. An. Vnclenely, filthily.] Cic. Att. lib. 7: An bene cõvenerat, inquit Carneades: ſpurcè, ſed tamen prudentiùs quàm Lucius noſter & Patron. Idem lib. 11: Deinde perſcribit ſpurciſſimè quas ob cauſas hæreſcit.

Spurcitĭa, æ. p. & ſpurcities, ſrum. [נדה Gall. Ordures, ſalleté. Ital. ſporcitia, ſporchezza, ſporcheria. Ger. Vnflat/vnſauberkeit/vnrainigkeit. Belg. Vuylicheyt/onreynicheyt. Hiſp. Suziedad. Pol. Plugaſtwo. Vng. Szennyeſeg, ſzennyeſeges. An. Vnclenneſſe, filthineſſe.] Lucret. lib. 6: At contrà nobis nonnunquam tetterima quæque Spurcities, eadem parcis hæc munda videtur. Colum. lib. 12. cap. 21. Canis autem odorem autorat, & cujuſcunque ſpurcitiam libem libr. 1. cap. 3: Nulla alia vis poteſt noſtrorum pecorum, & quodcunque rubigine aut ſpurcitiæ reſedit ſiccare atque detergere.

Spūrco, as, Pendo, vitio, contamino, maculo. [נדה tamẽ. ſzennyeſeg. Gall. Souiller, ordurer. Ital. Sporcare, lordare, imbrattare. Ger. Vnſauber machen/ vnreinigen/ beſudlen. Belg. Vuyl oft onreyn maken. Hiſp. Enſuziar. Pol. Plugawic, ſpocic. Vng. Az illyen ſzennyeſeggel megfertelenitem, vagy ſzennyeſeggel beborom. Ang. To make filthie, or defile.] Celſus ſurconſul. Cum eo agi poſſe Aquilio, qui vinum ſpurcavit vel effudit, vel acetum fecit, vel alio modo vitiavit. Plautus in Menæch. Spurcavit naſum odore diutibili. Antiqui ſpurcum vinum dicebant cum aqua miſtum, tanquam non amplius purum foret, aut igne calefactum, aut muſtum antequam deferveſcat. Catullus Epigram. 103. ad Siconium: Siconi arbitrio populus cana ſenectus Spurcata impuris moribus intereat. ¶ Hinc Conſpurco, de quo tuo loco.

Spūrcĭtĭes, m. f. Qui ſpurca & fœda facit. [נדה tamẽ. ſzennyeſeg. Gall. Qui fait vne choſe ſale & vilaine. Ital. Che fa ſporcitia. Ger. Ein vnflater vnfleter/der mit vnflätigkeit flecken vnd befleckt. Hiſp. Que haze alguna coſa ſucia. Pol. Plugawiec. Vng. Oſſmayn, ſzennyeſeget tẽtő. An. That defileth any thing or dothe defile thing.] Plaut. in Trinū. Spurcitiem immanem, intolerandum, vetabam.

Spūrcĭdĭcus, Qui ſpurca loquitur. [נדה tamẽ. ſzennyeſeg. Plaut. in Capt. Neque ſpurcidici iſtum vetus.

Spurĭus, adjectivum, incerto patre natus. [נדה mamzer] Dicit ex meretrice, hoc eſt, à fœmina propterea quod nihil habeat à patre nili tenue, vel quaſi meretrice conceptus. [נדה tamẽ. nato di meretrice. Gall. Bastard, né d'vne putain de publique. Ital. Bastardo, nato di meretrice. Ger. Ein Bastart/ der Vnehrlich gebohren/ Hurenkind. Belg. Een Bastaert. Hiſpan. Que heziere ſu madre. Pol. Bekart. Vng. Fattyu. Ang. A baſtarde, borne of a common woman, vncertaine who is his father.] Seruius: Spurius dicitur, qui ex muliere non nota ortus eſt. Modeſt. lureconſ. ſpurios eos dici affirmat, quos & vulgò concepti appellamus, eos ſcilicet qui incerto patre nati ſunt, vel qui eum habeant patrem, quẽ habere non liceat. Plutarch. in Problem. de hoc verbo loquẽs, ita inquit: Spurius proprium eſt nomen apud Romanos, ut Sextus, & Decimus & Caius. Prima autem nomina non nota ſcribunt, ſed aut una litera, ut T. Tirum: aut duabus, ut Cn. Cneum: aut tribus, ut Sex. Sextũ. Sic Spurius Sp. ſcribebatur. Eos autem qui ſine patre erant, qui ἀπάτορες Græcè dicuntur S. & P. deſignabant, quaſi ſine patre. Hoc errore factum ait Suetonius Tranquillus, ut Spurii vocarentur. Transfertur etiam ad alia, & ponitur pro quovis adulterino & falſo, ut Spurii versus. Auſon. Quique notas ſpurias verſibus apponit.

S ante Q.

Squālĕo, les, ui, n. f. à ſquamarum crebritate & aſperitate dictum eſt, teſte Macrob. lib. 6 Saturn. [נדה tamẽ. ſzennyeſeg. Gall. Eſtre ſale de craſſe & ordure. Ital. Eſſer ſporco. Ger. Vnflat ſein/ vnſauber ſein/ vnrainigkeit an ſich haben. Belg. Vuyl ſin. Hiſp. Eſtar ſucio. Pol. Brzydkim ſie plugawic. Vng. Darabos ſzennyes vagyok. Ang. To be filthie, or vncleane of ſubiect or clothing.] Olim enim hoc verbum de omnibus iis dicebatur, quæ dura eſſent, denſa & rigida, & ſquamarum ſimilitudinem imitaria. Hinc Virg. 10. Aen. tum eam auro ſqualentem dixit hoc eſt, ingentem & denſam, & in ſquamatum modum contextam. Virg. 12. Aen. Ipſe dehinc auro ſqualentem, alboque orichalco Circumdat loricam humeris. Poſtea tamen aſſiduo uſu effectum eſt, ut hoc verbum de iis tantùm dicatur quæ inculta ſunt, horrida, deformia, & multarum ſordium congerie contaminata. Virgil. 12. Aen. Squalentem barbam & concretos ſanguine crines. Quint. lib. 10. cap. 1: Neque ego ſqualere armaria & rubigine velim. Cic. pro Seſt. Erat igitur in luctu ſenatus: ſqualebat civitas publico conſilio veſte mutata. Virg. 1. Georg. non ullas aratro Dignus honos: ſqualent abductis arva colonis.

Squales & ſcabies, pro ſqualidus es & ſcabes, dictũ eſt à priſcis. Pacuv. apud Feſtum: Squales, ſcabreſq; inculta veſtimine.

Squālĭdus, a, um. Sordidus, incultus. [נדה tamẽ. ſzennyeſeg. Gall. Deſplaiſant, ord & ſale. Ital. Sporco. Germ. Vnflätig/vnſauber/ vnrainig/ mit vnd an Belg. Vuyl/onrein. Hiſp. Sucio. Pol. Plugawy, ſpocony. Vng. Darabos ſzennyes. Ang. Filthie, foule, ſlouenly.] Terent. Eunuch. Video ſentum, ſqualidum, ægrum, pannis, animiſque obſitum. Liv. lib. 1. bell. Pun. Omnium etenim ex labore, copia ex inopia, cultus ex clavie, tabeque ſqualida, & propè efferata corpora vanè cernebant. Ovid. 1. Faſt. Ora ſuper poſtes, aſſiti; brachia pendent: Squalidaque humanis oſſibus albet humus. Cicer. in Orat. Sed quæ tua ſponte ſqualidiora ſunt, adhibendus erit in his explicãdis quidã orationis nitor.

Squālĭdam veſtem, Pro ſqualida veſte dixêre veteres, ut annotavit Nonius, citatis locum Enni ex Telamone: Elavére lachrymis veſtem ſqualdam & ſordidam.

Squālĭdè, adverbium, Horridè, inculté. [נדה tamẽ. ſzennyeſeg. Gall. Salement, mal propremẽt. Ital. Sporcamente, lordamente. Ger. Vnrainiglich/vnſauberlich. Hiſp. Vezamente. Pol. Plugawie, ſpocznie. Vng. Darabſzon, ſzennyeſſen. Ang. Filthilie, foulely.] Cicer. 4. de Finib. Primùm enim ipſa illa, quæ ſubtiliter diſſerenda erant, politè, apertèq; dixerunt, cùm deſinientes, tùm partientes, ut veſtri etiam: ſed vos ſqualidiùs, illorum vides quam nitcat oratio.

Squālĭdĭtas, ātis, f. inquinatio, ſordes, immunditia. [נדה tamẽ. נדה ſchebi vel ſchebu. Gall. Craſſe & amas d'ordure. Ital. Sporchezza. Ger. Vnrainigkeit/ vnflat/ vnſauberkeit an einẽ ding/ allerley vnſauberkeit/ ſo man an den kleidern haben. Hiſp. Suziedad. Pol. Plugaſtwo, nieczyſtoſc. Vng. Szennyeſeg. Ang. Foulenes, filthineſſe, diſformitie of any thing, or lacke of trimming.] Gell. In corporibus inculti, & ſquamoſi alicu congeries ſordium ſqualor appellabatur. Liv. 2 ab Vrbe. Obſita erat ſqualore veſtis, fœdior corporis habitus pallore ac macie perempti. Cicer. ad Terent. Nam mihi ante oculos dies noctesq; veſtitus ſqualor veſter, & miſerior, etc. Virg. 6 Aen. Portitor has horrendas aquas, & flumina ſervat Terribili ſqualore Charon, cui plurima mento Canities inculta jacet.

Squālus, li, Piſcis marinus ex genere cartilaginoſorum, qui parit circa æquinoctium vernum, teſte Plin. lib. 9 cap. 51. Var. 3. de Reruſt. cap. 3: Et mea duntaxat ſqualos ac mugiles piſces. ſee. vide QVATENA.

Squāmæ, arum. f. p. Quibus corium piſcis aut ſerpentis regitur. [קשקשת kaskéſeth. Squamæ. Gall. Eſcailles. Ital. Squame. Ger. Schuppen. Belg. Schubben. Hiſp. Eſcamas. Pol. Luſka na rybie albo na wężu. Vng. Halhayay. Ang. Scales.] Plin. lib. 9. cap. 10: Aquatilium tegumenta plura ſunt alia corio & pilis tegunter, ut vitulus: alia ſquamis, ut pisces. Virg. 12. Aeneid. Saucius at ſerpens ſinuoſa volumina vertit, Arrectiſque horret ſquamis, & ſibilat ore. ¶ Hinc deſquamo, mas, de quo ſuo loco. ¶ Ab harum ſimilitudine loricarum quoque catenulæ ſquamæ dicuntur. Virg. 11. Aen. quem pectora circa Squamis aureis conſerta tegebat. ¶ Eſt & ſquama æris, de qua Plin. lib. 34. cap. 11: Et ſcoria æris ſimili modo lavatur, minor effectu quàm æs ipſum. Sed & aeris flos mollior quàm tritis eſt hic ſolus. & malleis lamnaces tranſlatos ibi ducis crebriore excoriuntur velut molli ſquamæ, quas vocant florem.

Squāmĕus, a, um. adject. Plenum ſquamis. [נדה tamẽ. Plenu d'eſcailles. Ital. Squamoſo. Germ. Schüppechtig/ voll ſchüppen. Hiſp. Lleno de eſcamas. Pol. Luſkowaty. Vng. Halhayas. Ang. Scaliie or full of ſcales.] Virg. 2. Georg. Nec rapit immenſos orbes per humum: neque tanto Squameus in ſpiram tractu ſe colligit anguis.

Squamōſus, a, um. idem. Plin. lib. 9. cap. 16: Vagantur gregatim ferè cujuſque generis ſquamoſi. Virgil. 4 Georg. Squamoſique draco, & fulva cervice leæna.

Squāmŭlātus, a, um. Quod habet ſquamas. [פולידקיפוס, ſcindapſus. Gal. Qui a eſcailles. Ital. Che ha eſcaglie. Germ. Das ſchüppen hat. Hiſp. Que tiene eſcamas. Pol. Luſkowaty. Vng. Halhayas. Ang. That hath ſcales.] Lucr. lib. 2: Si terra poſſet ortu Squamigerum genus id eſt, piſces. Plin. lib. 11. cap. 37: Simili modo ſquamigeris atque ſerpentibus.

Squāmātim, adverbium, Ad ſimilitudinem ſquamarum. [λεπιδηδὸν. Gall. En forme d'eſcailles. Ital. A ſogia de ſcaglie. Germ. Wie die ſchüppen. Hiſp. A manera de eſcamas. Pol. Tak iakby luſki. Vng. Halhay modo aſtrent. An. Like ſcales.] Plin. lib. 16 cap. 10:

Nucamen-

Nacamenta squamatim compacta dependent. Id est, velut squamæ compactæ, & colligatæ.

Squarrosus, Aliquamdiu squallidum dicitur, cujus cutis exurgit ob squalidum alimentum. Lucil. apud Festum. Verorum acrupicum squarrosa incendia rostra.

Squāmātus. Qui ex plurimorū piscium genere, quo propter squamē hoc est, asperitatē cutis, ligna de coena comparantur. [ανθιας Gal. ανθιας ἐστιν ἰχθυς, πολυτελεις ὀψαριοις. Ital. Cernia bianca. Ger. Ein weisse unter den fischen. Hisp. La buena pescada. Pol. Ryba z łuskami wielkiemi. Vng. Nagy pikkelyes. Ang. A scaled fish.] Plin. lib. 9. cap. 12. Aspera cute, ut squamosa, quæ apud eos & ostia poliuntur.

Squilla, æ. f. p. Varroni, reliquis scilla. [σκιλλα, Dioscoridi, Gall. Oignon marin, ou squile. Ital. squilla. Germ. Meerzwibel oder meerbrossebel. Hisp. Cebola albarrana. Pol. Zimowa cebula. Vng. Tengeri hagyma. Ang. A sea onyon.] Solano nobilissimus, qui primo modo mollicies cubitatus: qui cum in hoc delicio officinis omen retineret. ¶ Est praterea squilla piscis spinis, qui cum parua pilce communia cubitalis initio societatem. Cicero de Natur. deor. Pinna verò (sic enim Græci dicunt) duabus quasi ibus pāulo concha, cum parva squilla quasi societatem coit compandi cibi. Alio nomine piscis pinnophylax. Sed pinnophylacem appellant. Plin. lib. 9. cap. 30. Concharum generis & pinna est. Nascitur in arenosis tranquillis semper, nec ostium hiatu concavo, pinnæ cohærens vocantur pinnophylax: quid est, squillam parvam alibi canere dapis obsectatorem. Item. Satyr. 4. Aspice quam longo dilendat pectore lucem, Quæ secum dominæ squilla.

S ante T.

St. Vox est silentium indicens. Terent. in Phorm. Quid? nunquis obstrepere est? Quæ semper esse debuit, ita fit. S. St. S. quid hæc negotii sonat? Concisum hic habeto: cætera tacuam.

Stabilimēn, Stabilio, Stabilis, Stabilitas. vide STO.

Stabulum, i. n. Locus dictus in quē lanæ ovium deferuntur, ut tondeantur. [στασις, στασιμον, στατη, stabulum, ovile, caula. Gall. Etable. Ital. stalla. Germ. Ein berberge vor schaffe. Hisp. Establo. Pol. Stayna. Vng. Istálló, ól, nyáj. Ang. A stall, stable or other place for cattle.] Unde & gradus huic meretrices dictæ, quòd quotidie copulandi gratia concurrentibus illuc advenis, manentes ante stabula habebāt. Plaut. in Asin. Neanobi hanc fabulam stabile. ¶ Stabula quoque dicuntur loca generaliter omnia, in quibus animantes, præsertim quadrupedes, velati quadam stationes animalium. Nam ubi equi recondunt, specialiter equile: ubi aves, avile: ubi sues, hara: jam dixere bovile quoq; à bobus caprile, à capris nomen traxerit. Virg. 3. Aeneid. Quatuor hinc rapidis irrumpit fabula pratis. Et carpere tuitos Averni. ¶ Stabulum etiam imitur pro cubiculo, statione, seu habitatione & loco, ubi quis stare consuevit. Virg. 7. Aeneid. Ardua tecta petit stabuli, & de culmine summo Pallantem cernit signum. ¶ Stabulum confidentiæ, dolositatis, nequitiæ. Plaut. in Mostel. Nusquam stabulum est confidentiæ, idem Turcul. Tunc ais impudentem mulierem esse, ipsa quæ sit, stabulum flagitii.

Stăbŭlo, as, ast. p. In stabulū recipio, in stabulo pulvinus. [στασιζω Gall. Etabler, mettre a l'etable. Italic. Allogiare, mettere nella stalla. Germ. Einstellen, in stall thun. Belg. Herberghen, in den stal setten. Hispan. Tener, meter en establo, recebir en establo. Pol. Stawiam, Postawię. Vng. Istállóban tartom, istállóban teszem. Ang. To put in a stable.] Varro libro de Re rustic. Si quæ stabulo sint, & in fundo neq; pecus domi nos habet, dicenda opera, ut pabulo vendito, ubi enim pecus in fundo pascat & stabuler, Stat. lib. 1. Theb. Garicoq; pecus stabulare tuli Gnosso.

Stăbŭlor, aris, ari. p. In stabulum recipior, in stabulo simus pulvinus à stabulo. [αποστασιαζομαι, ἐκστασιαζομαι. German. Ein Stelle haben / stallen.] Inepte etiam hic stabulari apud Columellam & Ovidium, active acciperemus, quemadmodum Calepinus facerat. Colum. libr. 7. Si idoneis remporibus ad præsepia, ad aquam, ad exercitationem pecus duxerimus, eumq; tuemur, ut stabulorum fœcem in loco, ne humore madescant unguiæ. Ovid. 15. Metamorph. Hoc pecus omne meum, mollique stabulant tuta in arenis.

Stăbŭlo, onis, f. Mansio in stabulo. [στασιαστης, στασιαστικος. Gall. Etableur, qui etable, ou demeure en l'etable. Ital. stallaggio. Germ. Ein stallung, wohnung in stall. Stellung. Hisp. Apossentamiento en establo. Polon. Stayna. Vng. Istálló, ól, nyáj. Ang. A resting in a stable or stall.] Col. lib. 7. Cibos boves subdio, frigoribus intra tectum mutare oportet, itaq; stabulationem earum præparandam est.

Stăbŭlor, ris, ri, ut. f. Caupo viatores pretio recipit. [καπηλευω Gal. Hoteller, ou loger, vender à l'etable. Ital. Stallare alle bestie. Germ. Einstellen, beherbergen. Ger. Ein Wirt sein, an Statt recht. Hisp. Estabular, posadar o vender. Pol. Gospodarzyć, przyimować do siebie, gościć. Vng. Istállóban szállást adok. Ang. To lodge, harbour or receive in a stable.] Virg. lib. 4. Georg. Ni qui Pelorgens fortunata Canopi

incastalices. Vng. Csalás fogadó. Ang. An hostler.] Vlp. Caupones & stabularios eos æquè accipiemus, qui cauponam & stabulum exercent. ¶ Stabularius itē dicitur, qui stabuli hoc est, loci ubi animalia stant, curam gerit. Col. lib. 7. Hic enim recognoscit greges petentes, numerosq; contare, si velut ex militari disciplina tacta stabularia castra mansuefunt. Varro de Re rust. cap. 10. In quibus stabulari solent equos abigere. ¶ Stabularia animalia, ineptè Augustinus libr. 8. de Civit. Dei, dicuntur quæ exercent transitum, & viatores mercede patiuntur, ἐργαστικὰ.

Stăchys, hujus stachyos. [σταχυς. Ger. Wulle Sachse / Eselsohr, vorterusch oder wilder Andorn. Pol. Szałwia łąkowa.] Fruticem est mutabilis radix, sed longior, folia ferens numerosa, hirsuta, rara, prædura, cana, odoris jucundi, & complures virgas ab radice excurrentes, marrubio candidiores. Nascitur in montanis & alpestribus. Dicta stachys, quasi spicata ob caulem quem ex se mittit floribus & semine spicatim. Nam στάχυς Græci spicum vocant. In officinis quibusdā dicitur pinnularia, quòd tius semen manserit, pinnarum ex capitulis ova deducat: porrò illitum ex oleo capiti parvorum pediculos enecat, undè à quibusdam appellatur bestia pediculus. Plin. lib. 25. cap. 13. Ea quoq; quæ stachys vocatur, parvi similitudinem habet, longioribus foliis, pinnibusq. & odoris jucundi, colorisq; in luteum inclinati, pelitu mentitur.

Stăcte, dactes, fem. gen. [στακτη, σταγων. Germ. Ein tröpffender saffi des Myrrhenbaums.] Inde Dioscoride, vocatur pinguissimo recentis myrrhæ, cum exigua aqua tusæ, & organo expressæ à distillando dicta. Ἀπὸ τοῦ στάζειν, quod Græci στάζειν dicunt, quia è stillarum dilatatione myrrha. Lucret. libr. 2. sicuti murracini blandum stactæq; liquorem.

Stăctēs, æ. com. adjectivum: ut, Myrrha stactæ id est, distillatitia, è cui stactæ exprimitur, cujus Theophrastus frequens opponit. Plin. libr. 12. cap. 16. Genera myrrhæ complura, Troglodytica, tylesitica, prima, Erythræa regiens, & Minæa, in qua Stactea Arramitica est, &c.

Scădĭcum, di. n. Carnificum locus in quo cruor, & lucta tione exsiccatur. [σκαδικον, Gal. Vne fosse, ou lieu ou on met cuire & cuyr les cuirs à l'ecorce, à la escorce. Ital. Stadio, luogo ordinato dal publico per conciare, fossa di conciar cuoia nuove publi. Ger. Ein Rauchgrub das ist ein tieffe darein man die felle mit rauch und saffran gibt. Ein weite CXXV. ruthen lang. Hisp. Curtidor de cuyros, ó lugar donde curan cuyros de CXXV. pies, ó de DCXXV. pies. Pol. Miejsce do garbowania. Ital. Fossa, fogadet. Vng. Bőrt áztató gödör. Ang. A place where curriers use to steep their hides or skins.] Dictum Stadium, quòd ea spatio, hoc est ducentis viginti quinque pedibus metatus fuerit, quos Hercules ex Ispano suo spiritu confecto constituit. Nam celerrimus fuit cursu omnium stadii Olympici, quod Hercules suis pedibus metatus fertur, omnesq; octavè mille passuum partem, quod cursum vigintiquinque, inquit Plinius lib. 2. cap. 21.) nostros efficit passus: hoc est, pedes ducentos viginti quinque. Quæ mensura octies sumpta, efficit mille passus. Dicunt autem, Cursu stadiumin Codio, & perstadium, Cicer. 7. Offic. Qui stadium cursu currit, cum & contendere debet, quàm maximè potest, ut vincat. Idem de Senectute: Olympiæ per stadium ingredias esse. Modo dicitur, quum boves ter sulcum circumegit.

Stădĭum, ii. n. Spatium habebat passus CXXV. Unde est, posse DCXXV. cursu metiri in octies cōparatam diurnā factā, qui cō tantæ, milliarias pedum, ex hac ipsa ratione, ab autorum Deliramibus.

Stălla, ædium, f. unum, vel plures, Dodi sunt qui in stalla cursa cercent. Ital. Pennica, vel Mastra ripæ. Lepidum cœlestem in horoscopo, locum stellarum dromos. ¶ Stadiodromos etiam locus in quo stadii & cursus exercentur. Plin. lib. 34. cap. 8. Eundem vincit & Leontius, qui fecit stadiodromon Alexandriæ, quæ Olympiæ esse dicitur.

Stăgnum, i. n. [A stando, dicitur aqua stans, vel Græcum, ut autor est Festus, σταγνον. [מקוה מים mikvah maim. Arab. Gall. Estang. Ital. Stagno, stagno. Germ. Ein stehend wasser / ein Stockender Wasser. Belg. Een stilstende water. Hisp. Estanque, agua reposada. Pol. Sajazek. Vng. Tó. Ang. A standing or pool, a standing water.] Plin. libro 16. cap. 43. Platanum & lamēta circa piscinas stagna mergentibus se palmis natura ducit. Virgil. Georgic. Aquosi fontes & stagna virentia musco Adsint. Idē 1. Aeneid. Stagnum pro parte maris profundius esse potuit, quòd ea minus moveatur, semperq; pacatior sit, qualem Euxinum gurgitem fuisse Neoptolemus, & alii Stagna refluta vadis.

Stăgno, as. act. p. Stagnum facio, proprieq; de mari aut fluminibus dicitur, quum litora aut ripas prætergressum, aliquo in loco stagnum efficit. [αποκλυζω Gall. Faire estang, desrompre de lac ou d'eslang, & se retirer en la mer ou se fait ce que si dessus dict. Ital. Fossare, fogadet facere. Germ. Aufstehen / Einsincken machen. Hisp. Estagnar, ó hazer estanque. Pol. Jezioro czynić. Vng. Tavat csinálok. Ang. To stand or make pools or standing waters.] Virg. lib. 4. Georg. Ni qui Pelorgens fortunata Canopi

nopi Accolæ, effuso stagnantem flumine Nilum. ¶ Aliquando ἀδιάφορον accipitur pro inundare. Tacitus lib. 1: Tiberis planitiebus stagnaverat: id est, plana loca inundaverat. Stagnare item agri dicuntur, qui non absorbent, sed continent aquam. Idem: Agris humidis atq; stagnantibus. Hujus compositum est Resagno, quod eblexendo: ut apud Tac. lib. 9. Contradicit in Phlegræis effodi pisces gratissimos cluis terrenis, aliis forobibus, in his locis, ubi mulcere stagnet aquæ.

Stagnātĭor, is, comparativus. Claudian. de Nilo inundante: Aegeo stagnantior.

Stāgnātus, adjectivum, λιμνάζων &c. Aqua stagnante humidus. Colum. lib. 10: Nam nec; ficca placet, nec quæ stagnata palude Perpetuum queritelæ semper convitia ranæ.

Stălăgmŭs, σταλαγμός, Purissimum genus calcanthi, ita dictum quod e guttis, hve dicta fierent, hyberna tempore in fornaces effossos decidentibus. Nam στάλαξ Græci dicunt stillare. Vide Plin. lib. 34. cap. 12. ¶ Stalagmum item antiqui appellarit genus inaurii, gutræ figuram imitantis, eumq; σταλαγμὸν vocant Græci. Cecilius apud Nonium: Ex auro ejus stalagmum domi habeo. Quo in loco Perottus, & Perotti sequutus Calepinus corrupte legunt Scalagmium.

Stămĕn, inis, n. t. genus. Dicitur ipsum filum quod è colu ducitur, non cantabile, aut lana sive linum unde filia ducuntur: quemadmodum ineptè hactenus creditum erat. [Germ. Ein Gespunn: es sey von Wollen/Flachs/Hanff &c. Polon. Nić ujdzyska wyrażenie. Vng. Nemlen fonal. Ang. Cloth made of linnen yarne, or threde.] Plin. lib. 8. ca. 48. Inde stamina ut oublentes virgines comitarentur colos compta, & fusis cum flamine. Ovid. 1. de Arte: Rejice succinctos operoso flamine fusos. ¶ Stamina sinquit Siponinus; etiã dicuntur fila recta in aperte textorio, & stabilia per pectinẽ transfusa, quibus alia, quæ subtegmina vocant, intexuntur. [שְׁתִי Heb. Ger. Ein Zettel/Wölgern. Belg. Een webbe.] Idẽ 6. Metam. Tela jugo cum fila sibi dare cœpit arundo. Interunt medium radia subtegmen acutis. ¶ Dicuntur præterea stamina in lapide vel floribus quæda quasi filamenta. Plin. lib. 21. cap. 5: Iris odor, cui roseus duplex: at unus calycis, alius staminis, distincta angustia.

Stămĭnĕus, a, um, adjectivum: ἀπὸ στήμονος. Gall. D'estain. Ital. Di stame. Germ. Aus dem zu spinnen/oder fäden gehörig/auch zu zerreissen. Hisp. Cosa de estambre. Pol. Stanowiony. Vng. Nemlesből való. Ang. That belongs to spinning, or to weaving.] ut, Vena staminea. Plin. lib. 16. cap. 43: Staminea hæc esu probantur vena, & vocantur sertilem, argumento staminis, quasi filacty mosæ ctispa. Propert. lib. 3. eleg. 3. Staminea rhombi ducitur ad crura.

Stănnum, i, n. Metalli genus, quod in fodinis invenitur cũ argento, & in fornace primum liquefit. [בְּדִיל Chald. κασσίτερος. Gall. Estain. Ital. Stagno. Ger. Zinn. Belg. Tin. Hisp. Estaño. Pol. Cyna. Vng. Ertz. Ang. Pewter or tinne.] Plin. multis in locis plumbum album vocat, ad differentiam plumbi nigri, quod vel argenti tantique quoddam purgamentum in fornace remanet. Verba ejus sunt hæc ex lib. 34. ca. 16: Plumbi nigri origo duplex est. Aut enim fas provenit vena, nec quicquam aliud ex se parit, aut cum argento nascitur, mistisq; venis conflatur. Eius qui primus fluit in fornacibus liquor, stannum appellatur: qui secundus, argentum: qui remanet in fornacibus, galena: quæ portio est venis addita venæ. Hæc cruditas conflata dat nigrum plumbum, ex duabus partibus ẽnubus. Eidem cap. 25: Stannũ dilutem arenis vitis, saporem gratiorem facit, & compellit aruginis virus: marumq; pondus non auget.

Stannĕus, a, um, Factũ ex stanno. [κασσιτερώδης. Gal. D'estain. Ital. Di stagno. Ger. Zinnin/aus zinn gemacht. Hisp. Cosa de estaño. Pol. Cynowy. Vng. Ertzből ũvetb. Ang. Of tinne or tinne.] Plin. lib. 29. cap. 2: Tum in stannea pyxide condunt.

Stăpĕdĕs, pen. corr. Machiculæ ferreæ, in quibus pedes ferrei tolemus, quum equitamus. [Germ. Steygreif.]

Stăphȳlē, σταφυλή, Vitis alba, quam alii Ampelocissen vocãt, alii Melothrum.

Stăphȳlēs, hujus staphyles. [σταφυλὶς. Gall. Vesicule qui se forme. Ital. Stafilomaria/grossezza de fegato. Ger. Trefpenat. Hisp. Fabas, ũ uvas. Vng. Hasbaz &. Ang. Swolne eyes.] quæ etiam staphylinguia, & Latinis pinnacula, & pediculariis dicuntur. Vitis est carnis, lingua, tectis, foliis labratis, folliculos verius, quãm racemos ferens, virides, fusiles ciceri. Vide Plin. 12. 23. cap.

Stăphȳlīnus, [σταφυλῖνος. Gal. Estomac de poisson. Ital. Pesce ra. Ger. Magen/Maw. Hisp. Estomago. Ang. A piece of a fish.] Quam patinacam vocant Latini, doctum genetis effhorcensis, quem σταφυλῖνον ἀπὸ τῆς ἀφροδίτης nominat Dioscorides: & ageritis, quem idem σταφιδίτιν, ἀγρίαν appellat. Romani etiã pulmonem vocitarunt. Hæc folia habet gingidi, sed latiora, & ilebantia, caulem rotundum, scabrum, umbellam finalem, anethi, in qua flores nascuntur cãdidi, & in medio purpureum quiddam fermè croceum, radicẽ digiti crassitudine, & dodrantalem, odoratam, cum coquitur. Galli persilium nomine passerum appellant. Staphylinorum autem nomine, Gochil accipitur. Ituvos potas intelligimus, quas ideo sacras Iunoni consecrant. Sic Col. lib. 10. Lætetur, mellaq; fluxa Staphylinos inembret. Loquitur enim de iis quæ in hortis serentur. Idem lib. 11. cap. 2: Tanacetis petunaca, & ejusdem nomina edonica, quam Græci σταφυλῖνον vocant.

Stăphȳlŏdendrŏs, σταφυλοδένδρος, Arbor trans Alpes similima aceri, cibum asinis, si quas ferens, & in eis nucleos macis avellanæ. Quidam eandem existimant cum Theophrasti cotino. Vide Plin. lib. 16. cap. 16.

Stărăcĭŏ, ciŏnis, vide STO.

Stărĭa, æ, pen. prod. e. [שְׁעוֹרָה Heb. Gerst. Germ. Ein gattung Wercks/aus fibre gemacht.] Genus nummismatis duo cõdrachma hoc est, quatuor valens drachmas, sive solidos Turonenses, quam oreichin. Dictus Stater a verbo Græco ἵστημι, quod interpretes significat ponderare. Erat autẽ hæc appellatio Persarum Macedonicarum cõmunis. Unde & Philippeos, & Darycos, & Alexandreos dicebant Stateras passim legimus.

Stătĕra, æ, pen. Instrumẽtũ quo res fiunt lancibus ponderãtur. [מֹאזְנַיִם Heb. מאזנים Chald. ζυγός, ζυγόν. Gal. Balance, trebuchet. Ital. Statera da pesare, Stadera. Ger. Ein beim/ein Schwebe; ein wag bletlin/damit man Belg. Een weeg. Hisp. Peso. Pol. Wagi. Vng. Mérleg. Ang. The gold smithes ballance.] Nã quod lances habet, propriè sic dicimus. Dicta statera a verbo Græco ἵστημι. Cic. 2. de Orat. Nec enim nostra oratio multitudini ejus artificio accõmodãda, ad quam ita dicendus sermo, ad impellendos, ac cantabilis, quæ non auribus statera, sed quadã populari mensura examinẽtur. ¶ Fuit ĩtẽ statera vasis genus in argento: unde cælati, quod ex templorum & magis dicta appellant. Plin. lib. 33. cap. 11: Tempestate vero ĩ juvene appellata stateras & lances, quas antiqui mazonomas appellavere ac.

Stătĭfĕrnĭus, farthini, n. f. [שְׁתִי מאות פרוטות Heb. Gall. Huitiesme. Ital. Ottavo. Ger. Ein stück/der 8 pfennig hat. Hisp. Ochavo, moneda. Pol. Szostnik ku grosze. Vng. Nyolcad fogadi, részek. Ang. A piece of foure pence, or a quarter of a shilling.] Gr. ἡμιτριτημόριον, dimidium sesquitertii, vel sesquitertiæ portionis.

Stătĭmĕnĭum, Stationis, n. t. Pœna, colloco, erigo. [הושיב Heb. Gall. Poser & mettre, asseoir au rang. Ital. Stazione, dichiarare, ordinare. Germ. Setzen/jemen auffrichten. Belg. Setten/ordineren/voornemen. Hisp. Establecer, ordenar, declarar. Pol. Stawienie. Vng. Helybe tetetes. Ang. To ordaine, to stand upon/to purpose, to purpose, to place/set up/appoint.] Cic. de Invẽt. Thebani in hunc

hus

bus æneum trophæum statuerũt. Idem 3. Verrina: Syracusani statuam postea statuerunt. ¶ Nonnunquam accipitur pro constituo, decerno. [בחר *bachar.* αἱρεῖσθαι.] Liv. 1. ab Vrbe: Ferro igitur eam arcere contumeliam statuunt. Cicer. 3. Verrina: Ille certè statuerat, ac deliberaverat nõ adesse. ¶ Aliquando pro decerno, judico, censeo. [יעד *jaad.*] Idem 5. Verrina: Statuit Senatus, hoc nemini quidem esse factum, cui concederat omnia, a populo factarum, quæ statuerunt, rerum summas imminuere. Idem 2. de Orat. Sine ulla dubitatione sic statuo & judico, neminem omnium tot & tantas, quanta tum in Crasso, habuisse ornamenta dicendi. ¶ Statuo pro dedico. [חנך *chanach.*] Virgil. 5. Eclog. Crateras ... duos statuam tibi pinguis olivi, id est, dedicabo. ¶ Terentius pro concutere poliri, quum ait: Subhorrui illam attiperum, & caput primùm in terram statuere. Vt cerebro dispergat viam. ¶ Statuere, providere, existimare, vel specitare, & prorsus ita opinari. Cicul. in. Ver. Statuerat eam sibi esse ducendam, etiã antè, quàm hoc ulla venit. ¶ Exemplum statuere in homine, idem quod edere exemplum. Cic. 4. Verrina: Sed ut illi quoq; qui in ea provincia nõ fuerunt, intelligere possint in quo homine tu statueris exemplum cujusmodi, &c. Budæus.

Stătūtus, participium. Constitutus: [משכן *mischkán* מוקם *mukám* τεταγμένος, κατεστημένος, ὡρισμένος. Gal. *Ordonné, estably, et estably.* Ital. *Statuito.* Ger. *Angesetzt, bestimpt.* Hisp. *Establecido.* Pol. *Ustanowiony.* Vng. *Rendelkezõ rezo, határozó, határozásból.* Ang. *Ordained, appointed.*] ut statuta de hoc est, constituta, ac decreta ex conventione. Liv. 1. bel. Maced. Concilii Actolorum statuta die, quod Panætolium vocant, futurum erat.

Stătŭs, fus, f. p. Simulacrum ex ære, alióve metallo, quod ad ferri vel mortuo, vel etiam viventi antiquitus decernebatur, & in foro, aut alio quo loco conspicuo collocabatur, ad alterius rei nunc gestæ memoriam. [אבנה *mutzábah* פסל *pésil.* ἀγαλμα, εἰκὼν. Gall. *Statue, image de cuivre, de laun, ou de metail.* Ital. *Statua, imagine, similacro, effigie.* Germ. Ein auffgerichtet bild jemandes zu ehren etwan hin gesetzt / oder stat. Belg. Een beeld. Hisp. *Estatua, imagen.* Pol. *Ktoremu ten posąg postawiono albo gdzieniegdzie.* Vng. *Emlékezet, kép.* Ang. *An image, set, erected for, or in memorie.*] Generalius est autem imaginum nomen, quàm statuarũ quæ picturas etiam tabellas imagines vocemus: ad quas certè statuarum appellatio non extenditur. Suet. in Tyber. Etiã statuas atq; imagines, ni id permixtæ fœditatis, post nõ prohibuit. Cic. 9. Philip. Maiores quidem nostri statuas multis decreverunt, tepuerat paucis: sed statuæ interierunt tempestate, vi, vetustate: tepuerunt autem tantùm in ipso solo sit, quod nulla vi mutari, occq; delari potest. Cæsul. vis inaurata statua pallidior.

Stătŭāria, æ, f. p. Ars statuas ex ære, alióve metallo conficiendi. [ἡ ἀνδριαντοποιικὴ τέχνη, ἀνδριαντοποιία. Gall. *L'art de tailler images.* Ital. *Arte d'intagliare imagini.* Ger. *Die kunst bylder zu machen / schnitzen / oder außhawen.* Bild hawerey kunst. Hisp. *Arte de hazer estatuas.* Pol. *Nauka wyrzynania obrazów.* Vng. *Agas, faragás, kép faragás.* Ang. *The art of carving of images.*] Plin. lib. 36. cap. 5. de marmoris sculptura loquens: Non omittendum, hanc artem tantò vetustiorem fuisse, quàm picturã, aut statuariam, quarum utraq; cum Phidia cœpit. LXXXIII. Olympiade. ¶ Quo in loco Plinius manifestè statuariã distinguit à sculptura. Statuariæ nomine intelligens fusoriam, qua ex ære potissimùm, nonnunquam etiam ex alio metallo statuæ conficiebantur: sculpturam autem, qua ex marmore, ligno, ebore, aut alia materia simulacra scalpro exculpebantur. Idẽ quinquenon temere statuam appellat, nisi ex metallo confectam: nam quæ ex marmore exculpitur, simulacrum potius, vel imaginem, vel signum appellatur.

Stătŭārius, ii, m. f. Propriè is dicitur, qui ex ære alióve metallo statuas seu signa conficit: [ἀνδριαντοποιὸς, ἀνδριαντοποιός. Gal. *Imagier, tailleur d'images.* Ital. *Intagliatore d'imagini, maestro d'intagli.* Ger. *Ein der bylder, bildschnitzer oder bildgiesser.* Belg. *Een beelde maker.* Hisp. *Estatuario, de estatuas.* Pol. *Sprzedawca obrazów.* Vng. *Agas, faragó, kép faragó.* Ang. *A caruer or maker of images.*] quo in genere maximè clarissimi Lysippus, Phyreus, Praxiteles, Polycletus, & Alcamenes, quorum meminit Plin. lib. 34. ca. 7. quod de statuariis antiquis intelligitur.

Stătŭōsus, a, um. Quod ad statuarum conficiendarum rationẽ pertinet. [ἀνδριαντοποιικὸς, ἀνδριαντοποιός. ut Ars statuaria. [ἀνδριαντοποιικὴ. Gall. *L'art de tailler images.* Ital. *Arte d'intagliare imagini.* Germ. Das zu den bilder machen / oder zu den bildschnitzen gehört. Hisp. *Arte de hazer estatuas.* Pol. *Do rzyganiá obrazów przynależący.* Vng. *Agas, faragó, kép faragáshoz való.* Ang. *Pertaining to the making of images.*] Plin. lib. 34. cap. 7. Fuisse autem statuariam artem familiarem Italiæ, indicat Hercules ab Evandro sacratus.

Stātūra, æ, f. p. Corporis magnitudo. [ἡ ἡλικία, ἀνάστημα. Gal. *Stature, grandeur de corps.* Ital. *Statura, grandezza di corpo, misura.* Ger. *Die rechte mas / oder gröss vnd lenge des leibs.* Belg. *Die statuere.* Hisp. *Estatura cuerpolencia y altura de hombre.* Pol. *Spráwienie, ja-*

komienie. Vng. *Alkatt, testalkotás.* Ang. *The stature, and greatnesse of the bodie.*] Sueton. Statura fuit eminenti, corpore pallido. Cic. 2. Phil. Velim mihi dicas, nisi molestum est, T. Turpionem qua facie fuerit, qua statura. ¶ Statura de viribus. Col. lib. 3. cap. 3: Producat in tantam staturam, quantam permittit agricola.

Stā̆mĕn, pen. prod. n. t. Pedamẽtum, rudica, vel palus, quo vitis sulcitur. [יתד *jatéd* סמך *mot, gépek.* Gal. *Piot ou eschalas.* Ital. *Stacato.* Germ. Ein stibbe / stal / stiel. Hisp. *El alderete / estaca de arbol.* Pol. *Tyka, podpora.* Vng. *Vessző karó.* Ang. *A prappe, pole or shore to hold vp any thing.*] Columel. lib. 4. cap. 30: Quum mensem trigesimum excesserit posita vinea: id est, tertio autumno, vehementioribus staminibus stamina impendeda erit ibidem cap. 31: Spatia hujusce cæsationis capita cultaneariũ recipiunt, M M. D C C C L X X X. quibus summæ ex facili jugera singula præbebunt staminum duodena millia. Non tamen de solis vitium pedamentis staminum dicuntur, verumetiam de quibusvis sulcimentis: unde etiam Colum. lib. 6. cap. 18. in descriptione machinæ cujusdam, qua jumenta clauduntur, stamina accipit pro stipitibus erectis, quibus jugum quoddã transversum, quod jugum vocat, superincumbit. Primos (inquit) duos vos staminum nas imponitur firmũ jugum, ad quod jumenta capistrantur.

Stāmĭno, stāmĭnas, ãvi, p. Fulcio, ĭre, mo, & quasi staminibus quibusdam sulcineo. [תמוך *tebomáb.* ἐρείδω, στηρίζω. Gall. *Soustenir, estayer ou clorre de preux.* Ital. *Appoggiare, sostenere.* Germ. Stützen / vnderstützen. Hisp. *Poner estado al arbol.* Pol. *Podpierać.* Vng. *Megszarazom.* Ang. *To prappe, to set a pole, or shore to any thing.*] Plin. lib. 15. cap. 6: In tolutione secta sepibus firmari, ora utrinq; lapidibus staminari, & alio superintegi.

Stĭrps, a, um, & Status, hujus, us. vide STO.

Stĕātītes, æ, m. or, Gemma similitudinem sevi ostentans, quod Græci στέαρ vocant. Autor Plin. lib. ult. cap. 11.

Stĕātōma [שאת *schéeth.* σεάρωμα.] Tumor est foris in cute præter naturam, pinguem intus materiam cõtinens sevo similimam, unde & nomen accepit: nã στέαρ, atis, sevum significat.

Stĕgă. [στέγη. Gal. *Voute.* Ital. *Luogo in volta sopertato, volta loggia.* Germ. Ein bedeckt ort in einem schiff. Hisp. *Tejado.* Pol. *Budynek albo komora nad ziemią.* Vng. *Az harmadik födött hely.* Ang. *A lodge, a little cottage or house.*] Locus in navi contectus, navis στέγη, quod ibi tegere. Plaut. in Bacchid. Forti ut assidi in stega. Hinc mitega, στεγὴ, dicitur pro triplici tabulato.

Stĭlla, æ, f. [אבנית *mischbétzet* כוכב. Ger. *Ein sternen / ein stral / ein liecht / ein schein / die wegd eid macht.*] Vox est Gallica quàm Latina magis, qua significantur picturæ cum inscriptione ad rei alicujus memoriam propagandam erectæ. Plin. Lib. 8. cap. 20: Stellas quod coelo terræ imaginis. Latini cippos vocant. His fœdera & pacis conditiones inscribebantur, quò facilius omnibus innotescerent, ut est videre in Panegyricis, & pleriſq; in locis apud Demosthenem. Hodie stellas vocare possumus cruces lapideas, quæ passim ad viã militarem erectæ conspiciuntur cum inscriptione, ad rei alicujus memoriam propagandam.

Stellă, æ, f. p. Astrum, quod stare stellæ videatur. [כוכב *chochéb.* ἀστὴρ. Gal. *Estoile.* Ital. *Stella.* Germ. Ein stern. Belg. Een Sterre. Hisp. *Estrella.* Pol. *Gwiazda.* Vng. *Csillag.* Ang. *A starre.*] Cic. 2. de Divinat. Te nec terræ fremitus, nec cœli discessus, nec lapideus, aut sanguineus imber, nec injectio stellæ, nec taces visæ retinebunt. Virg. 5. Aeneid. Postera quum primo stellas Aurora fugarat. Clara dies. Idem 4. Aen. ubi maximus Atlas Axem humero torquet stellis ardentibus aptum. Dicuntur autem stellæ à sydere duo, quòd illæ singulæ sint sydera: verò ex plumbo stellis compositæ, quæ & signa tectoria vocamus: cujusmodi sunt Arietes, Tauri, &c. ¶ Est & stella piscis marini, à stellæ effigie nomen habens. Plin. lib. 9. cap. 60: Præter hæc claros sapientiæ autores video mirari stellam in mari. Ea figura est parva admodum, ceroma tus, extrà durante callo. Hanc tam ignea ferverem effectu tradunt, ut omnia in mari cõtacta, aduratur, omnem cibum statim perurat.

Stellātus, adjectivum. [Virg. τὸ ἀστεροειδὲς, vals.] Macrob. Commentar. lib. 1. cap. 14. Heraclytus Physicus dixit animam scintillam stellaris essentiæ esse.

Stellātus, adjectivum, Stellis plenus, propriè cœli epitheton, quum sit clarum & terribile: quanquam ad alia etiam transferatur. [ἀστερίας. Gall. *Estoilé, plain d'estoilles.* Ital. *Stellato, pieno di stelle.* Germ. Gestirnet / voll sternen. Hisp. *Estrellado, lleno de estrellas.* Pol. *Gwiaździsty.* Vng. *Csillagos.* An *starrie, or full of starres.*] Plin. lib. 20. cap. 6: Salamandra animal lacerti figura stellatum. Cic. 3. Tusc. Nec verò Atlas ille terræ cœlum, nec Prometheus affixus Caucaso, nec stellatus Cepheus cõ uxore, genero, filia traderetur: nisi eæ etiam divina cogitatio nomen coelo ad errorem fabulæ tradexisset. Ovid. 1. Metam. Talia dicenti stellatus summovet Argus. Virgilius quarto Aeneidos:

-atque illi stellatus jaspide fulva Ensis erat.

Stellifer, a, um. Quod stellas fert: proprium coeli epitheton. [ἀστεροφόρος. Gal. *Qui porte estoiles.* Ital. *stellifero.* Germ. *Sternentragend.* Hisp. *que trae estrellas.* Pol. *Gwiazdy nadzierający.* Vng. *Csillagot viselő.* Ang. *bearing stars.*] Cic. in Som. Scip. Quā ob causam summus ille coeli stellifer cursus, cujus conversio est constantior atque & excitato movetur tonitru gravissimo, supremo loco lunaris atque infimus.

Stelligĕr, a, um, eadem significatione cum superiori, ἀστερόφορος. Stat. 12. Theb. radios declinat & horret Stelliger: imbat omne polum. Idem 3. Sylv. Nondum stelligerum sentit demissus in axem.

Stĕllo, as, n. p. Lucreo, & quasi stellas imitor. [כלח naghăh הנוע hispiah. *Arabice* غ. Gal. *Luire comme les estoiles.* Ital. *lucere, far a guisa di stelle.* Ger. *Glentzen wie ein stern.* Hisp. *lucir, brazer à manera de estrellas.* Pol. *Swiecicz gwiazdy.* Vng. *Tündöklyec mynt a csillagok.* Ang. *To sparkle and glister as a starre.*] Mart. lib. 2. Ut numerosa micant stellatem specula fronte. Plin. lib. 19. Quorum stellarum flexibus & numero & dispositione stellantur. Claud. lib. 2. Ducturus thalamum virgo, stat pronuba juxta Stellantes nox picta sinus.

Stĕlio, ōnis, m. t. Animal non ita magnum, acerrimi, multò tamen minus, tergum habens succorium quibusdā guttis depictum ad modum stellarum. [χαμαιλέων. Gal. *Vn lezard bastelé comme vn lezarde.* Ital. & Hisp. *Camaleonte.* Germ. *Ein gesprideter hundsfüss: sitzet wie ein mēsch, beist Fliegen.* Vng. *Tekegyik.* Ang. *A cameleon, a little creeping beast.*] Vel currere & stantem. Exuit quotannis cutem, exutamq; devorat, inveniensque ciconia hominī, contrahit morbi remedium. Unde & ille hominum nomen in maledictum abiit. Motus ejus pernox interimit hominem, tamen semivivum dum tacit & cutē affixit. Est & alius stellio exphalangiorum genere, lentigiosus, acerbi furoris, in cavernulis desertis per æstū terræ habitans. Olim Italiæ incognitus, nunc in Apulia frequentissimus visitur, & similiter *Tarantula* dicitur: Scorpionibus ita contractus, ut vitus ab eo pavore ipsis afferat & corporem. Plin. lib. 30. cap. 18. Stellionum in summam appellatio: eundemq; à Græcis κοσσύφη vocari tradunt ab eo, quòd circulatim progredi soleat, κοσσύφω enim Græcis circumire est, & κοσσύφη picus, inde.

Stellionātus, a, m. Crimen à jurisconsultis dictum, quando quis alterū callidā quapiam impostura defraudat, ut si quis rem alii obligatam, ei simulata obligatione, per calliditatē alienandi, vendi quie mercēs corrumpens, aut impostūram faciens, cujus nulla ordinaria pœna est, sed extraordinarie plectitur. & ad populum de crimine cognitio. Dictus stellionatus à stellione animante, quo nullum animal animum fraudulentius tueatur, utique qui Plin. lib. 30. cap. 10. Cure enim qui quotidie is panis, protinus devoret, ut præcipuā hominis præfectus inimicitia is morbi remedium (inde est (inquit Plinius) quòd à stellionum nomen in maledictum est tractatum.

Stellionātus, ūs, Stellionatus: hoc est, fraus, deceptio, impostura. Lāpridius in Alexand. Antoninus (inquit) militē stipendiis aspexit: Tribunos qui per stellionatus militibus aliquid adsumsissent, capitali pœna affecit.

Stemmătĭum, ii, n. Latinè corona: [עטרה hatarah עטרת hatarath. *Arabice* تاج. Gal. *Couronne, guerlande.* Ital. *Ghirlanda, mazzo di fiori.* Germ. *Ein krantz.* Hisp. *Corona, guirnalda.* Pol. *Wieniec, korona.* Vng. *Koronaz, ajandek.* Ang. *A crowne.*] à verbo στέφω, quòd significat coronare. Iulius Firmicus lib. 2. Magnos vivos facit Mercurius qui sacris & gloriosis hominibus coronetur. & Stemmata item dicebantur imagines quæ ob actis magistratum ad nobilitatis ostentationem faciem collocari quamquam nonnunquam etiam pro ipsa stirpe. Eve generis nobilitate acceperunt. Martial. Atria Paconiana habent cum stemmate toto. Iuven. Satyr. 8. Stemmata quid faciunt? quid prodest Pontice longo Sanguine censeri. Suet. in Nerone. Quod in vetere gentis hujus stemmate, C. Cæli percussoris Cæsaris imagines reminisset. & Quoniam verò mos erat apud antiquos, ut civi ob res bene gestas coronis donarentur, & eodem statuarū capitibus imponerentur, invaluit consuetudo, ut stemma aliquando pro corona accipiatur. Martial. lib. 2. Cæsaris atque Iovis cui serta nec stemmata juvenis, Parcus ut colere tinet alios ille tuet. Plin. lib. 35. cap. 2. Stemmata accepisse videtur primus ipse generis sui, gradatusq; descendentium, qui ramis quibusdam & velut surculis ornamentis lineis distinguebantur. Stemmata verò inde dicuntur hæc ad imagines pertinentia. Legimus præterea stemmata aliqua ideo accepta pro inscriptionibus librorum. Marc. Tullii Laconem stemmata delectant.

Stephănus, m. f. [עטרת hatarath. *Arabice* تاج. Gal. *Couronne.* Ital. & Hisp. *Corona.* Germ. *Ein krantz.* Pol. *Korona.* Vng. *Koronaz.* Ang. *A crowne.*] Latinè coronatā quo stephanum & stephanicas diminutivā quorum posteriore sit rarius aliud diminut. Stephanidium.

Stephănōma, pen. prod. τὸ στέφανωμα. Coronamentū: hoc est, materia coronatū: id est, flores, frondesve, quæ odoris colorisve gratia coronis solent intexi.

Stephănoplŏcus, Coronarius, coronarum confector. [στεφανοπλόκος. Gal. *Faiseur de couronnes.* Ital. *Che fa corone.* Germ. *Ein krantzmacher, der krantzen flechtet.* Hisp. *El que haze coronas.* Pol. *Ten który wieńce robi.* Vng. *Koronaz tsinalo.* Ang. *A maker of crownes.*] στέφανος enim coronam significat, & πλόκος, texo. Apud Græcos est communis generis. Unde Plin. lib. 13. cap. 11. Glycerum quandam à Pauliæ Sicyonio adamatam, corollarium confectionem Stephanoplocon appellatam scribit.

Stephănus, i. vitis genus, coronaria: nempe quæ per fatuminas calamorum materiis ligatis in orbiculos gyrorq; flectuntur, & materiis subnexis eatenus tantum inhærent, ut coronem & in coronam connectantur. Colum. lib. 3. cap. 1. Nec solùm quæ jucunditate aspectus, verumetiam quæ per eam commendari possint, conseri debent, ut Stephanitæ, ut epidaureæ.

Stephănōpolis, pen. prod. Corollarium venditor. [στεφανώστης. Gall. *Qui vend couronnes.* Ital. *Che vende corone.* Germ. *Ein krantzmacher.* Hisp. *El que vende coronas.* Pol. *Ten który wieńce przedaie.* Vng. *Koronaz kinec bokrosa.* Ang. *A woman that sells crownes.*] Plin. lib. 13. cap. 11. Amavit in juventa Glycerum unguentariam suam, invenitque eam coronarum, centandæq; imitatione ejus, ad nomen illius florum varietatem perduxit ante illam. Postea verò pinxit illam tolentem suam coronam, quæ nobilissima tabula appellatu est Stephanoplocos, ab aliis tiephanopolis, quoniam Glycera coronas vendidit & ipsa unguentaria.

Stercŭlus, stercoris, pen. corr. n. r. ab exstergendo deduci videtur, quòd undique abstergi soleat. [גלל gallal. גללים gallalim. vel גל gal. גלל gallal. גללים gallalim. *Arabice* زبل. Gal. *Fiente, merde, ordure, fiens.* Ital. *sterco, merda.* Ger. *Dreck, dattmist.* Belg. *Drek.* Hisp. *Estiercol.* Pol. *Gnoiowie.* Vng. *Gane.* Ang. *Dung.*] Plaut. in Aul. Iudin' tandem? cedo ecfer hoc stercus hinc foras. Colum. lib. 2. cap. 6. Vincis cruditatis & aevis, optimū stercus lupinum probat. Cicer. 1. de Divin. Tum & dormienti eundem illum visum esse rogare, ut quoniam sibi vivo non subvenisset, mortem suam ne inultam esse pateretur, se interfectum in plaustrum à caupone esse conjectum, & supra stercus me tum. Iuven. Satyr. 14. Ergo in sestertia, nec stercoreæ cadmo Attia diplicant ovilis venientis amici. Horat. Epod. Colonj, stercore lucatus crocodili.

Stercŏrĕus, a, um. Ex stercore factus: & ponitur pro vili & nullius pretii. [σκύβαλος. Gall. *Desfous, de rebut.* Ital. *Di sterco.* Germ. *Dreckig.* Hisp. *Cosa de estiercol.* Pol. *Gnoiowy.* Vng. *Gane kōves.* Ang. *Of dung.*] Plaut. in Mil. miles meus est heros, Qui hunc ad forū abire gloriosus, impudens, stercoreus, plenus perjurii atq; adulterii.

Stercŏro, stercoras, act. p. Firmum agris fœcunditatis gratia adhibeo. [κοπρίζω. Gal. *Fumer les terres.* Ital. *Letamare, ingrassare.* Germ. *Misten. Mit mist tod tragen.* Hisp. *Estercolar la tierra.* Pol. *Gnoiem pola gadam.* Vng. *Gane̅k.* Ang. *To dung or compose.*] Plin. lib. 18. Agri non stercorati, ager stercoratus nimium stercoratus est, adurit. Colum. Lupinum ubi in florem venerit, tribus aut quatuor stercoravens. Idem lib. 2. cap. 16. Nec ignorare oportet, licuit olim gessere agrum qui non stercoretur: ita pejus diminuit stercoretur magis, conducere agricolæ frequenter id potius quam non odisse facere. Stercorari item ager dicitur quum quo quovis modo pinguefit, etiam nullo adhibito fimo, sed alia quavis re quæ fimi vicem supplet. Colum. lib. 12. Vicia & faba stercorare agrum dicuntur.

Stercŏrātus, a, um, participium, vel nomen ex participio. Stercore infectum, vel fœcundatū. [κεκοπρισμένος. Gal. *Fumé.* Ital. *Letamato, ingrassato, ingrassato.* Ger. *Gemist.* Hisp. *Estercolado, estiercado.* Pol. *Nagnoiony.* Vng. *Megganezot.* Ang. *Dunged.*] Colum. lib. 2. Pumatis quoq; & hortos aperiri septo circumdari & esse in propinquo, atq; in ea parte quæ potiùs umbris stercorata colluvies colonis. balineorumque & oleis expressa amurca sanies inducere, & apud Catonem lib. 2. Locus stercoratissimus.

Stercŏrātĭo, ōnis, f. t. Ipse stercorandi actus. [κόπρισις. Gal. *Fumement de terre.* Ital. *Ingrassamento de la terra.* Germ. *Das misten. Mist antragung.* Hisp. *Obra de estercolar la tierra.* Pol. *Gnoienie.* Vng. *Gane̅sag.* Ang. *A dunging.*] Colum. lib. 2. cap. 15. Si tamē aliqua causa impediverit stercorationē facere proficiscitur, secunda ratio est antequam fabas mare terminantes, ex aviatis pulverem stercoris per segetem spargere.

Stercŏrātŭs, a, um. Qui ad stercora pertinet. [κοπρικός. Gal. *Qui sert a porter fiens.* Ital. *Che serve a portare letame.* Germ. *Das zu dem Mist oder kot gehört.* Hisp. *Cosa para estiercol.* Pol. *Gnoiowy.* Vng. *Gane̅shoz valo.* Ang. *Belonging to dung.*] Varro lib. 1. de Re rust. Sic à lupino & fenio ut plaustra major. n. 1. aratra cum vomeribus sex, crates stercorarias quatuor.

Stercŏrōsus, a, um, adjectivum. Plenus stercore. [κοπρώδης. Gal. *Plein de fiens, fiens fiens.* Ital. *Pien de sterco, pien di sterco.* Ger.

Wel tant: Dreck oder mist. Hisp. Lleno de estiercol. Pol. Pełen gnoiu. Vng. Gnes. Ang. full of mucke.] Columell. lib. 9. cap. 4. Vitiatū quod nascuntur in oleribus & stercoris herbis. Idem lib. 8. cap. 3: Nam plurimum refert aquam non esse in ea nisi ubi loco quam nitent, cumq; mundissimam: nam stercorosa pituitam concitat. Cato cap. 92: Locus stercorosissimus.

Stércŭlĭnum, ni, n. s. Locus stercoribus plenus, seu stercoris receptaculum. [זבל domus, ubi stercus reponitur. Gall. Fumier. Ital. Fossa de letame. Ger. Ein mistgrub oder mistbann. Hisp. Muladar, lugar de estiercol. Pol. Gnoiowisko. Vng. Gumihely. Ang. a dunghil or mixon.] Columell. lib. 1: Stercilinia duo hor: unum quod nova purgamenta recipiat, & in annum conciescat: alterum ex quo vetera vehantur: sed utrumque quam maxime plenarum devexam frui civo, & extructum, pavitumq; solum habeat, ne humorem transmittat.

Stĕrĭlis, Infœcundus & fructū nō ferens. שכול quod interdum cætera significat carere. [עקר עקרה שכול שכלה. Gall. Sterile. Ital. Sterile. Ger. Unfruchtbar. Bel. Onvruchtbaer. Hisp. Esteril, esfo sin fructo. Pol. Nieżyzny, iałowy, nieurodzainy. Vng. Meddo. Ang. barrayne, vnfruitfull.] Plin. lib. 11. capite 39: Pubescit homo solus: quod nisi contingat, sterilis in gignendo est, masculus seu fœmina. Virgilius 8. Aeneidos: sterilemq; tibi Proserpina vaccam. Idem tertio Aeneidos: tum steriles exurere Sirius agros. Ovid. 3. Fastorum: sterilem quoq; tange juvencam. ¶ Sterilis vero qui verum non fert. Perbius Satyr. 5. ¶ Sterilis proprie eadē dicitur quæ otiosa, quæ nullum suo domino fructum affert.

Stĕrĭlĭtas, atis, f. Infœcunditas. [שכול sheckol. Gall. Sterilité. Ital. Sterilità. Ger. Unfruchtbarkeit, Bel. Onvruchtbaerheyt. Hisp. Esterilidad. Pol. Iałowizna. Vng. Meddoseg. Ang. barrayneſſe, vnfruitfulnes.] Cicer. pro lege Agrar. Alterum genus agrorum propter sterilitatem est inculum. Cicer. 1. de Divin. Quotū ex habitu atq; ex colore cūm salubritatis, tūm pestilentiæ signa percipi, quorum quam etiam quæ sit vel fertilitas agrorum, vel sterilitas futura. Plin. lib. 31. cap. 2: In eadē Campaniæ regione, Simuessanæ aquæ sterilitatem fœcunditū, & virorum infantiam abolere prodentur.

Stĕrĭlesco, is, ere, n. r. Sterilis fio. [עקר. Gall. Devenir sterile. Ital. Devenir sterile. Ger. Unfruchtbar werden. Bel. Onfruchtbaer worden. Hisp. Ser esteril, esfo sin fructo. Pol. Iałowieć, się iałowić. Vng. Meddoseg lessek. Ang. to waxe barreyne.] Palladius de gallinis loquens: Vinacia, cùm jejuno sterilescunt, horreo fœm. corio & parere sæpe cogūntur, & reddunt ova majora. Plin. lib. 8. cap. 30: Capræ pingedine sterilescunt. Idem eodem lib. cap. 16: Is ergo tradit leonem primo sterilem quinq; catulos, ac primanos singulos uno minus, ab uno sterilescere.

Stĕrno, sternis, stravi, stratum a. 3. Humi dejicio, & qualitercunq; extendo, prosterno, adigo. [השכיב להשכיב להרבין. Gall. Mettre bas, abbatre, coucher. Ital. Gittare per terra, stendere giu, atterare. Ger. Nider werffen, zu boden werffen. Bel. Neder werpen. Hisp. Derribar por el suelo. Pol. Obalić, obrzucić. Vng. Földre leteritem. Ang. to throwe to the ground, to ſtrowe.] Liv. 7. bel. Pun. Ita desertum à diebus aliquot, primò per agros palatur, sensim; aliquot somno ac vigiliis interrūpta corpora patitur. Idem 1. ab Urbe: Tarquinius arcte varis. Horat. 3. Carm. Ode 14: Primores; & extrema mercede Sravit humi fine clade victor. Ovid. 2. Metam. Dixit, & arreptā prensis à fronte capillis Stravit humi pronā. ¶ Aliquando pro accidere ponitur. [נפל.] Virg. 12. Aeneid. Sternitur infœlix alieno vulnere: volumq; Afflatur, & dulcis moriens reminiscitur Argos. Liv. 1. bel. Maced. Et cornua ab equitibus, & media à pedite pulsa: ac reperta quam omni parte cæde cingeret sternendo, pro extendo quando q; ponitur. [נטה.] Vnde sternere humi sperat, Sondes, & hujusmodi dicimus. Varr: Sternimus quidē vestes humi, ramos arborum. Flores, & multa ejusmodi. Tamen frequentiùs dicimus, Sterno humū floribus, ramis, vestibus. ¶ Et quemadmodum Sternendo Et, ut id supra quod sternimus hoc est, extendimus: ita aliquid tegamus sternere cùm pro tegere sumitur. Vnde sternere equos, cooperire. Liv. 2. bel. Pun. Tesserā vesperi per castra edidit, ut ante lucē vir equo q; paratus esset, armatus: equos frænatos stratosq; tenerent equos. ¶ Sternere mensam, vel tricliniū est aliquando sternere, apparare. [ערך.] Terent. in Heaut. Video alios festinare, lectos sternere. Cœnam apparare, &c. Cic. 2. de Leg. Credo q; quod erat satis stratū ut unus plures sterneret lectos; plures sternerentur. Trichnia sternere. Cic. 2. Verr. Publicè sic convivia parari, sterni trichnia etiam in foro jubebat. ¶ Item quoniam sternendo id est, extendendo, & id quod extendimus, complanamus atq; cōponimus, fit ut sternere quoq; pro componere ac cōplanare usurpemus: & stratum dicamus, complanatū atq; compositū. Vnde stratū mare dicimus, quando nullo urgente in fluctus vento, æquatū ma-

net. [משחה משכבו. Gall. Lict. Ital. Letto.] Virg. 9. Eclog. Et nūc omne tibi stratum silet æquor. Et tutas vias dicimus, sive quod complanatæ sint, sive quod lapidibus tectæ. Liv. 8. ab Vrbe. Facto judicio, viva sub terrā ad portam Collinam dextra via strata: defossa fecerunt campo. ¶ Item, quia jacendo quodāmodo extendimur, fit ut eos etiā sternere dicamus, qui sese ad jacendū collocant, ut quiescant. Idem lib. 4. Georg. Sternat se homo: everso in litore Phorcæ. ¶ Hujus verbi composita sunt, Assterno, Consterno, Externo, à quo Superexsterno, Desterno, Insterno, Prosterno, & Substerno, quorum significata vide suis locis.

Strātus, a, um, part. Prostratus, humi extensus. [מוטל מוטלת מוטלים. Gall. Jetté, abbatu, couché par terre. Ital. Disteso, abbattuto. Ger. Nidergeworffen, gelegert. Hisp. Derribado por el suelo. Pol. Obalony, obrzucony. Vng. Leteritet, megvertetet. Ang. Throwen to the ground, ſtrowed.] Virg. 7. Eclog. Strata pecori passim sua quæque sub arbore poma. Idem 1. Aeneid. Stratus; super dilectum natum. Cic. ad Att. lib. 10. Altera, quia nos sat quoniam ad pedes stratos ne subleva vit quidem. ¶ Stratū verò non ponitur pro eo. [מוטל.] Liv. 1. bel. Punic. Id quod gerendis rebus superesset, quieti datū, ea neq; mollitate: neq; silentio accersita. Ovidius: Sicca q; membris interpetre tuis. Virgil. 5. Aeneid. Haud tegus Erato turpi Palinurus, & omnes explorat ventos. ¶ Stratum item dicuntur quæ & Strapta. Hoc est quæ lubet vestes quę homini ad ſive animalibus inſternuntur. Vnde strata seu instrata generaliter dicuntur omnia quæ equis, muliſve inſternuntur: & dicimus equos stratos, instratosq;, hoc est, stratis ornatos. [ארגמנים.] Liv. lib. 7: Strata ostro tyrioq; jubet. Idē de secundo bello Punico. Armatos eodē, instratisq; equis signum expectare. Seneca ad Lucilium: Stultus est qui equum empturus, non ipsum inspicit, sed stratum ejus & frænos.

Strātor, m. Qui equum domini ad ascensum, ipsumq; in equū sustollit. [נושא. Gall. Estalier, valet d'escurie, ecuyer. Ital. Scudiere, palafreniere. Ger. Ein Reitknecht der einen das Roß zuhält wā er aufsitzen soll. Hisp. Escudero, caballerizo. Pol. Tarczyński koniuszy, marszałek. Vng. Nergyū, kantzler. Ang. He that holdeth the horſe.] Spartianus in Caracalla: Quum Hunnis equum libenter suis levare, pugione clam condito. Vlpian. de officio Proconsulis: Proconsul strator es suos habere non potest. Sed eorum vice in provincia milites fungantur.

Stĕrnax equus. Dicitur qui sessorem excutit, ac in terram dejicit. [משלך. Gall. Qui rue par terre. Ital. Che getta per terra. Ger. Ein der seine Reiſſ. Hisp. Que derriba por tierra. Pol. Który zrzuca. Vng. Hanczolo. Ang. That throweth and caſteth to the ground.] Virg. 12. Aeneid. Et sternacis equi lapsum cervice Thymœtes. Servius.

Stĕrnūto, ui, utum, n. t. Narium à pectore exurgentem cum capitis concussione emitto. [עטש. Gall. Eſternuer. Ital. Sternutare, ſtarnire. Ger. & Bel. Niesen. Hisp. Estornudar. Pol. Kichać. Vng. Tukeyen. Ang. To neeze.] Plin. lib. 28. cap. 4: Probosci dextra tacta capitis dolor evacuatur: sinistra & sternutet.

Stĕrnūtātĭo, sternutationis, verbale. Ex. Ipse sternutandi actus. [עטישה. Gall. Eſternuement. Ital. Sternuto. Ger. Niesung. Hisp. Estornudo. Pol. Kichanie. Vng. Tukeyes. Ang. A neezing.]

Sternumentum, sternamenti, n. Sternutatio. [עטיסה. Plin. lib. 20. cap. 14: Semen trium, & nuclum narcissi, sternumentā ēra movet.

Sterquĭlīnium vide STERCVS.

Stĕrrhŏgnōmŏn, ŏnis, gnomon, Genus thuris, quod Latini masculū dicunt, à Solidum esse, cum Græci solidum dicant.

Sterno, sternutum, n. r. Dormio, sive commodo in humilitatem corpore. [נמנם. Gall. Sommeiller. Ital. Sonnecchiare, ſtarnazzare. Ger. & Bel. Nicken. Hisp. Cabecear. Pol. Kiwam. Vng. Bokazo. Ang. To nod.] Pers. lib. 5. cap. 6. Olim tibi quidem in exordiis ita fieri concisum a cano abrotonum. Idem lib. 6. cap. 6. Cheraphilles tenes laborantia sternere dura. Propert. lib. 2. Eleg. 5: Nam si mihi fatō primus mea vita crepasset, Assiduo sternus non amor. Colum. lib. 12. Ac si molesta pituita est, cum ex bubulæ vel taurelli recentibus sanguinem involuti, naribus inferuntur, vexatur, & nos sternutamento evocat.

Sternŏ, is, ere, n. r. Equum strepitu facio. [נער נער סוס. Gall. Eſmouvoir, ſonner. Ital. Stornare, ſpaventare. Ger. & Bel. Erschrecken. Hisp. Espantar, atemorizar. Pol. Wtrapić konia. Vng. Harczyzgas. Ang. To make afraid.] Plin. lib. 28. cap. 2: Proboscis dextra tacta capitis dolor evacuat: sinistra & sternuet.

Sternūtātĭo, sternutationis, verbale. Ex. Ipse sternutandi actus. [עטישה. Gall. Eſternuement. Ital. Sternuto. Ger. Niesung. Hisp. Estornudo. Pol. Kichanie. Vng. Tukeyes. Ang. A neezing.]

Sternumentum, sternamenti, n. Sternutatio. [עטיסה. Plin. lib. 20. cap. 14: Semen trium, & nuclum narcissi, sternumentā ēra movet.

Sterquĭlīnium vide STERCVS.

Stĕrrhŏgnōmŏn, ŏnis, gnomon, Genus thuris, quod Latini masculū dicunt, à Solidum esse, cum Græci solidum dicant.

Sterno, sternutum, n. r. Dormio, sive commodo in humilitatem corpore. [נמנם. Gall. Sommeiller. Ital. Sonnecchiare, ſtarnazzare. Ger. & Bel. Nicken. Hisp. Cabecear. Pol. Kiwam. Vng. Bokazo. Ang. To nod.] Pers. lib. 5. cap. 6. Olim tibi quidem in exordiis ita fieri concisum a cano abrotonum. Idem lib. 6. cap. 6. Cheraphilles tenes laborantia sternere dura. Propert. lib. 2. Eleg. 5: Nam si mihi fatō primus mea vita crepasset, Assiduo sternus non amor. Colum. lib. 12. Ac si molesta pituita est, cum ex bubulæ vel taurelli recentibus sanguinem involuti, naribus inferuntur, vexatur, & nos sternutamento evocat.

Sternō, is, ere, Equum strepitu facio. [נער נער סוס. Gall. Eſmouvoir, ſonner. Ital. Stornare, ſpaventare. Ger. & Bel. Erschrecken. Hisp. Espantar, atemorizar. Pol. Wtrapić konia. Vng. Harczyzgas. Ang. To make afraid.] Plin. lib. 28. cap. 2: Proboscis dextra tacta capitis dolor evacuat: sinistra & sternuet.

Sternūtātĭo, sternutationis, verbale. Ex. Ipse sternutandi actus. [עטישה. Gall. Eſternuement. Ital. Sternuto. Ger. Niesung. Hisp. Estornudo. Pol. Kichanie. Vng. Tukeyes. Ang. A neezing.]

Sternumentum, sternamenti, n. Sternutatio. [עטיסה. Plin. lib. 20. cap. 14: Semen trium, & nuclum narcissi, sternumentā ēra movet.

Sterquĭlīnium vide STERCVS.

Stĕrrhŏgnōmŏn, ŏnis, gnomon, Genus thuris, quod Latini masculū dicunt, à Solidum esse, cum Græci solidum dicant.

stentes vigilabat ad ipsam Matut. diem totius fletebat initium antequam Sicilopas tibia. ¶ Hinc fit compotium Desperto, pro vigilo, seu expergiscar. Persius: Cur jubet hoc natum, postquam desertus esse Maonides, quintus pavone ex Pythagoræa.

Stesichŏrus, ri, m. [στησίχορος, In tabis numerus est octonarius: usitatus duobus, tribus Poetarum, à Stesichori Poetæ sepulcro, quod omnibus fois parvus Orionis constare, angulis videbatur, columnis, & græcinis.

Stibădium, dii, n. [στιβάδιον. Gal. Siege ou lit à herbes, ou de verdure. Ital. Sedia d'herba, o de giunchi. Ger. Ein mit Gras bestreuter Hilp. Silla hecha de hierbas, o de mimbres. Pol. Siedzenie albo łoże pospolicie zapomocą trawy robione. Vng. Agy füves pohar agyhoz vagy fekhez. Ang. An herbie or basket seat, place, or bed made of hay or sedge.] Propriè est locus, sive lectulus, ex herba sive frondibus factus, quo convivæ mensæ accumbere solebant. Dicta stibadia à stibadibus herbis ad dicendum idoneis: Latini à torpis herbis torum appellant. Plin. lib. 3. Epist. Ex stibadio aqua velut expressa subtrahentium pondere siphunculis effluit. Servius in primum librum Æneid. Stibadia, quæ ejusmodi non habebant, sed lignis tribus lectis ejus labantur. Unde & trichinium dicitur. Mart. lib. 14. de stibadio: Accipe lunatis fœnum rubidine signum, Cùm capit, venari quisquis amicus erit. Fit hinc etiam stibadia stabulis quæ chori atque anni ornamenta, e pastorum tempe de loco ad locum, prout ibida animi ferebat. De hoc locutus est Martialis, quum dixit: Et tribus in cœnam mensis quater hexachnon ingemuit atrio non satis esse suo. Hexachnon vocat stibadium sex capiens lectos.

Stibium, tibii, n. Quad & Stibi, & stimmi. [στίμμι. Gall. Antimoine. Ital. Antimonio, cioè demonio giacchè. Ger. Spiesglas. Hilp. Hiacbel. Pol. Alabastrowe ziemie. Vng. Alabastrom ezüstös. Ang. A kind of metal.] Metalli genus est limo galenæ, seu magis rubicundi, quod vulgò antimonium dicitur. Plin. li. 33. cap. 6: In argenti etiam metallis reperiuntur lapis spumæ candidæ, argenteus, quem alii stibium, alii alabastrum, alii stibadion appellant. Duo ejus genera, mas & fœmina. Magis probant fœminam: horridior est mas, scabriorque, & minus ponderosus, minusque radians, & arenosior. Fœmina contrà nitet, friabilis, fissuraque cū globis debitens. Cujus vis principalis est circa oculos quos dilatat, quorumque fluxiones, exulcerationesque, cohibet. Idèò id Græci στιμμίδα dixere, ab oculorum dilatatione. Unde in Jeremia propheta: Quum pinxeris stibio oculos tuos, frustra componeris. Hieronymus ad Furiam: Non habuit crispantes mitras, nec fucatas calceolos, nec orbe fucato fuliginatos.

Stibĭus, a, um. pen. prod. Quod stibii colorē habet, aquamve.

Strichos, ὄγος, Latine versus sive ordo dicitur, unde Distichon.

Stigmă tigmatis, [στίγμα. Gall. Signe et marque de playe, poinçon. Ital. Segno, stimate, o gastigatura, punzone. Ger. Ein mahl/brand/schen/brandmal. Bel. Stanterecht: tekeenen. Hilp. Strmal que dexa la llaga despues que sana, y macadura, punctura. Pol. Znak, wypalone piętno. Vng. Bögy. Ang. A sign, or mark made with an hot iron.] Nota sive signum quod inuritur à stigo, pungo. Mart. lib. 12: Frons hæc stigmate nō meo notanda est. Plin. li. 29. cap. 13: Idem ad lepras & pforas utuntur, & ad foleda ibi nata uve. Sat. 10: Motius id fanè, quod non & stigmate dignum Credidit. ¶ Per tralationem quandoque ponitur pro infamia. Sueto. in Cesare Dict. 11. Valer. Catullū à quo sint versiculi de Mamurra perpetua stigmata impolita non dissimulaverat, satisfacientem eadem die ad hunc cœnat: hospitioque patris ejus, sicut consueverat, uti perseveravit.

Stigmătĭas, æ, m. f. [στιγματίας. Gall. Marqué de playes, ou fers, par mesme. Ital. Bollato, stimato per mal fare. Ger. Denen ein schand/zeichen eingebrennet ist, mit schand/flecken bezeichnet. Hilp. Hombre en la cara con mal hecho. Pol. Cyrlowane piętno, wypalone na twarzy. Vng. Bögvegyültség, jóllakottság. Ang. Marked with an hot iron, notable defamed for a naughtie person.] Dicuntur famosi & nocentes, quibus stigmata hoc est, nota aliqua ita inusta est, ut semper appareat. Cicero scribit Alexandrum Pheræum, quum ad uxorem in cubiculum veniret, solitum præmittere servum stigmaticum, compunctum notis Tuscicis, districto gladio, observatum. Hæc verba sunt hæc fere. Offic. O' nefarium, qui fideliorem & barbarum & stigmatium putaret, quàm conjugem. Nonius tamen in hoc Ciceronis loco stigmatiam legit, quâ lectione omnia vulgaria exemplaria retinēt. Stigmatia, vetere, veteres compunctos notis dici voluerunt, indeq; Cicero: O' nefarium qui fideliorem & barbarum & stigmatia putaret quàm conjugem.

Stigonĭus, a, um, idem. Plin. Epist. 1: In quo rusticum infectatur, atq; etiam Stoicorum finitum appellat, adjicit Vticliana cicatrice stigonium.

Strillăr, [ἀπὸ διμινυτίου à Stria (ut ait quidam Festus) & accipitur pro gutta. [שתת. LNאבי סיס. στάξις, καθαγμός. Gall. Vuegoutte goutteux. Ital. Goccia, gocciare. Ger. Ein tropff.

Hilp. Gota que cae de sí lando. Pol. Kropla. Vng. Csöpp. Ang. A drop, or more drops.] ut Stillare oculi, stillat aqua. Ramidb. 29 cap. 4: Ex eo, quum opus sit terere stillatas ad lucis in oleum, perire quotur, ut omnes bestiæ fugiant eos. Apuleius: Et unguenta emptionem ventitare domum, ex quibus diligenter ne nulla stilla comparet utquam. Virg. Ibi ubi stadigia ferentes, huc inducto, præcisatis cedis, stillantia dede cedunt: pro stilla decidūtic imp. uvium Martialis: Atq; olei stillam ebuerat Opellicus unctor. Inter guttam tamen & stillam ita distinguit Cornificius, ut gutta sit quæ semel cadit, stilla quæ cadit.

Stillatĭtĭus tĭa, tĭum. Quæ tuso colore lentescit, dicta quòd guttatim stillaret, quasi stillatitia. Plin. hist. nat. lib. 11. cap. 11: Eadem resina bis aqua lenius decoquitur, colaturq; tuso colore lentescit, ac stillatitia vocatur.

Stillĭcĭdium, n. [Cavum in quem è tecto guttæ cadunt quasi stillarum cadium. [שתת. στάλαγμα, γάργαρον. Gall. Degoust, goutiere, qui chet d'eaue. Ital. Grondo, grondaia. Ger. Ein rinn/traug/ort wo das wasser tropffet. Bel. Druppen. Hilp. Gotera. Pol. Rynna, spływ, kapanie. Vng. Ereszsz, csöpögö hely. Ang. The dropping or running place, a spout or gutter.] Cic. de Leg. Quamobrem quò me vocatis? aut quid hortaris? Fut libellos confitiam de stillicidiorum, ac parietum jure? Idem in Orat. Quam enim indecorū est, de stillicidiis, quum apud summum judicem dicas, amplissimis verbis & locis uti communibus: de majestate populi Romani submissè & subtiliter.

Stillo, as, Guttatim fluo, per stillas cado. [שתת. στάζω, στάζω, ῥάσσω. Gall. Degoutter, chet goutte à goutte. Ital. Gocciare, grondare. Ger. Troffen. Bel. Druppen. Hilp. Gotear, destilar alguna cosa gota a gota. Pol. Kapie. Vng. Csöpög. Ang. To drop.] Plin. lib. 28. cap. 7: Ex contra mentum ejusdem è naribus stillatur. Horat. de Arte Poet. Sectetur probus, idem stillabit amarum. Ex oculis rorem. Lucanus lib. 7: Omnem ne nunc oculis stillet vis cæca cruorem. Idem: Sat. 1: nam quum facilem stillavit in aurem. Exiguum de matre, patrāq; venenum, Luxuriæ fœnoque vorax. ¶ Hinc compositus tunc, Destillo, exstillo, & instillo quorum significata supra explicavimus suis locis.

Stillans tis, participium. [שתת. στάζων, ῥάσσων. Gall. Qui degoutte. Ital. Che gocciola. Ger. Troffet. Hilp. Que gotea. Pol. Kapiący. Vng. Csöpögö. Ang. Dropping.] Cic. de Fin. Philip. Ille qui stillantem ex præputio cruentum tulit, is ne mentis causa pomum sit? Ovid. 2. Amor. Elegia 1: Sanguine nec stillat quod fodiente fides. vidi.

Stillātus, a, um, participium. [שתת. στάξας, ῥάσσας. Gall. Degousté ou ayant degousté. Ital. Che stillato, gocciato. Ger. Getroffet. Hilp. Que gotea. Pol. Kapiący. Vng. Csöpögö. Ang. Dropping.] Ovid. 2. Metam. Inde fluunt lacrymæ, stillatq; hæc ungitur ara. De tamaris electra novis.

Stillatĭo, ōnis, actio, verbale, Et Adhuc stillandi.

Stipicŭlæ, rum, dicuntur ab aliquibus hominibus parvi, qui alias vocitantur.

Stimmi, ὁ τὸ στίμμι, Metalli genus, quod & stibium a Latinis, & vulgò antimonium appellatur. Vide quæ diximus in dictione STIBIVM.

Stimŭlus, Himoli, m. [ἀπὸ τοῦ στίζω, Propriè dicitur sudis aut cuspis, qua rustici boves stimulant. [דרבן. δόκανον, κέντρον. Gall. Eguillon, aiguillon. Ital. Stimolo, pungolo. Ger. Ein gert/stecken/ruthe/gabel/mit einer spitzen. Hilp. Garrocha, aguijon. Pol. Pałapatek. Vng. Szurő, böködő. Ang. A prick, or goad.] Plaut. in Aulular. Vtinam noctimulus in manu mihi sit. ¶ Per translationem quandoque dicitur omne illud à quo vexamur. Cic. 2. Tuscul. Nā si omnia fugienda sunt incommoda, adjungenda erunt bona: quæ stimulos dolori, & retia fabricatori formidini esse debent. ¶ Hinc Stimulum ultionis & vitiorum dicimus. Plaut. in Trucul. Nam ita stimulum longè habet, quam ille hinc Cerberus gerit meum. Virg. 3. Georg. Sed neque illa magis vires indulsit Venus, Quàm venerem, & cæci furentis avertere amores. Idem 1. Æneid. & stimulis haud mollibus iras.

Stimŭlo, ar, act. p. Pungo, commoveo, ago, concito, incito, excitmulo, incendo, impello. [התאמץ. παροξύνω, παρορμάω, διεγείρω, ἐγείρω. Gall. Eguillonner, poindre, picquer, esmouvoir. Ital. Stimolare, pungere. Ger. Stupffen/treiben. Bel. Steeckenen. Hilp. Aguijonar, picar. Pol. Pobudzam, pogrzebam. Vng. Böködöm, ösztökélek. Ang. To move, to stirre, and spurre forward.] Terent. in Heaut. Magnum me amicæ dicta stimulant. Cic. pro Sext. Rosc. Hunc ubi ex animo semipaliū evellit, quæ me diet nocteq; dimittat ac pungit. Idē ad Attic. lib. 9. Me cogit Cæsaris stimulus, & primas ejus cohortes horreo. Idem in Parad. Te contenerne stimulis malefactorum tuorum. Liv. 2. ab Vrb. Hæc ira militem stimulat, ferocem animū ad vexandum sævo imperio exercitū stimulat. Plautus Citrel. factor, stimulor, agitor, flamulos, vertor in amo-

ris rota. Virg. 4. Aeneid. Ecce iterum stimulat, &c. ¶ Hinc Examinulo, & instimulo, de quibus supra.

Stĭmŭlātĭo, onis, verbale. Et ipse stimulandi actus, concitatio, incitatio. [παροξυσμός, ου, ὁ. Gall. Aguillonnement ou esguillonnement. Ital. stimolatione, puntione. Ger. Das treiben mit stupffen. Hisp. Obra de aguijonear. Pol. Popychanie. Vng. bökönyékezés bökdösés. Ang. A pricking and stirring forward.] Plin. lib. 35. cap. 11. Eratq; hæc stimulatio summa & iugens, expromentibus tectis, quotidie imbellem dominum intrare in alienum triumphum.

Stĭmŭlātŏr, stimulatoris, verbale, m. t. Concitator, excitator. [מאיר מסית מאיר מעורר maßsîth. meôrér. מסית maßsîth. παροξυντής. Gal. Esguillonneur, eſmouueur. Ital. Chi punge, stimola, instiga. Ger. Ein stecher oder stifftirer erreitet. Hisp. Aguijador. Pol. Vspieracz. Vng. bökő, bök bökdösö. Ang. A mover or stirrer forward.] Cic. pro Domo sua: Sua in causa fuit annona, seditionis quidē stimulator & concitator rei fuit.

Stĭmŭlātrix, stimulatricis, f. t. [מאיר מסית מעורר maßsîth. meôrérâh. παροξυντρια. Gall. Celle qui point & esguillonne. Ital. Donna che punge & stimola. Ger. Ein anstifftrin oder anreitrin. Hisp. Aguijadora. Pol. Popychaiąca. Vng. bökésö, bökdösö. Ang. A woman that pricketh.] Plautus in Mostel. ut venenū cælli Fauces prehendam, atq; ejus cor ferè stimulatrix amica.

Stĭmŭlĕus, stimulatissis, f. t. [מאיר מסית מעורר maßsîth. meôrérâh. παροξυντρια. Gall. Celle qui point & esguillonne. Ital. Donna che punge & stimola. Ger. Ein anstifftrin oder anreitrin. Hisp. Aguijadora. Pol. Popychaiąca. Vng. bökésö, bökdösö. Ang. A woman that pricketh or stirreth.] Plautus in Mostel. ut venenū cælli Fauces prehendam, atq; ejus cor ferè stimulatrix amica.

Stĭmŭlĕus, stimulatissis, pen. corr. [מאיר מסית מעורר maßsîth. meôrérâh. παροξυντής. Gall. Qui point & esguillonne. Ital. Che punge. Ger. Das mit stupffen gestichet. Hisp. Cosa que aguijona. Pol. Kuiący albo kolący odprawiony. Vng. bökő, bökös vala. Ang. That pricketh or hath pricked and stirred.] ac, Supplicium stimuleum, quòd stimulis infligitur. Plaut. in Milit. Nisi tibi supplicium stimuleum deditur, Dedecoris plenorem nemo facinus fecit tuum.

Stĭmŭlōsus, a, um, participium. et Rabie furēs, stimulatus animus [מאיר מסית מאיר מעורר meôrér. maßsîth. παροξυντής. Gall. Esguillonné, picqué, & incité. Ital. Stimolato. Ger. Gestupffet gestochen/bewegt. Hisp. Aguijoneado. Pol. Pomiętnie popchnięty. Vng. bökésből, bökdösből, bökött. Ang. Pricked or stirred vp, provoked.] Catull. Epigr. 51. Ov. d. 1. de Arte: Ingia præcipuè vino stimulatâ caveto.

Stringo, live Stinguo, stinguis, stinxi, stinctum, & extinguo, restinguo, delco. [כבה כבתה chabhâh. κάτεργω. Gall. Estaindre. Ital. Estinguere, spegnere, amorzare. Ger. Leschen. Hisp. Apagar. Pol. Gasić. Vng. Eloltam. Ang. To quench or put out fire.] Cicero in Progn. Vt quòd luna mecans Hyperionis officinatoris, Stinguatur radii cæca caligine tecti. Lucret. lib. 2: ut cernere possis, Evanescere paulatim, stinguiq; colorem. ¶ Hujus composita sunt, Distinguo, extinguo, interstinguo, instinguo, & restinguo.

Stipātor, stipatoris, Stipator, vide sis TIPO.

Stipendĭum, stipendii, n. s. Æs militare, seu præmium quod militibus datur. [שכר שכרה sachâr sachârâh. Gall. Le gage de gens de guerre leur soulde, loyer. Ital. Paga, stipendio. Ger. Kriegsvolck. Hisp. Sueldo, estipendio. Pol. Zołd. Vng. Zsold. Ang. Wages or reward to soldiers or servants.] Compositum nomen ex stipe & pendo, quòd ante numum signatum Quæstores stipem militibus appendere solebant, non annumerare. Stipe autem dicebatur ab antiquis stipendo, quòd eo tempore, quo populus Rom. ære gravi utebatur, in cellulis æs tollebat stipare. Nam etiam æris gravis summæ majorem faciebant numerum, quam ut crumenis, vel loculis possent includi. Paulò aliter Varro de Vsitat. significat. Ager Stipendium (inquit) à stipe appellatū, quòd per stipes: id est, modica æra colligatur. ¶ Emeritis stipendiis, & Confectis stipendiis in eadem diversitate significatione. Dicebantur enim stipendia confecta, vel emerita, quum elapso tempore justæ militiæ, milites jurejurando solvebantur. Cic. pro Pompeio: Partem militum qui jam stipendiis confectis erant, dimisit. ¶ Emerita stipendia ambitionis. Cic. de Senect. Atilla quanti sunt, animum tanquam emeritis stipendiis libidinis, ambitionis, contentionis, inimicitiarum, cupiditatum omniū secum esse, secumq; (ut dicitur) vivere? ¶ Explere stipendia. Tacit. lib. 3: Quanquam ipse plures per provincias quadraginta stipendia explevisset. ¶ Facere stipendia pedibus, Livius: Sed qui tum stipendia pedibus propter paupertatem fecissent. ¶ Stipendium etiam dicitur mihut genus, quod quis tenetur solvere principi aut Reipublicæ ad sustentationem militum. Varro. Liv. lib. 2: Vt divites conferrent qui onerī ferendo essent; pauperes satis stipendi pendere si liberos educarent.

Stipendĭālis, is, stipendiale, stipendiarius: [לוי שכרי Gall. Tributaire, taillable. Ital. Tributario. Ger. Zu Zolt oder Steur gehörig soll. Hisp. Estipendiario. Pol. Zołdowny. Vng. Zsoldos. Ang. Hired soldiers.] unde Fœdus stipendiale, apud Sidonium Apollinarē.

Stipendiārĭum, ii, n. s. Certum vectigal. [לוי שכרי Gall. Tribut, gabelle, dace. Ital. Tributo, o gabella, o dazio determinato. Ger. Ein Steur/schatzung. Hisp. Pecho o pecha. Pol. Cło stałe albo. Vng. Zsold. Ang. A certain tribute or toll.] Cicer. in Verr. act. 3: Inter Siciliā, cæteraſq; provincias, Judices, in agrorum vectigalium ratio-

nibus hoc interest, quòd cæteris aut impositum vectigal est certum, quod stipendiarium dicimus: aut conductio locatio constituta est.

Stipendĭārĭus, a, um, Tributarius, qui solvendo stipendio obnoxius est. [φορολογος. Gall. Tributaire, taillable. Ital. Tributario. Ger. Der Steur oder Schatzung verbunden/ das Steur geben muß. Hisp. Pechero que paga aquel dinero. Pol. Zołdowny. Vng. Adózó, adót fizető. Ang. That payeth wages or tribute.] ut C vitates stipendiariæ, quibus certum singulorum annos imperatum erat tributum. Cæs. Comment. 1. Reliquasq; civitates stipendarias habere cœpit ad est, tributarias.

Stipendiārĭi, substantivè. Stipendiariæ civitatis incolæ. Cic. 1. Ver. Sacii, stipendiarii, propè Romam, afflicti, inferi, &c. idē pro Cornel. Balbo: Quæ patent stipendiarios, patēt hostibus.

Stipendĭor, aris, dep. Stipendia facio, vel mereo. [μισθοφορέω. Gall. Estre soldoyé, gagner loyer. Ital. Mentare, soldo. Ger. Bestellt/ omb Sold dienen. Hisp. Merecer sueldo. Pol. Za pułd służyć. Vng. Zsoldot keresőkerdőzik. Ang. To be hired for wages.] Plin. lib. 6: Regi eorum peditum sexcenta millia, equitum triginta millia, elephantorum novem millia, per omnes dies stipendiantur id est, stipendia faciunt, & merent.

Stipes, hujus stipitis, m. t. Truncus, aut validus fustis humi defixus. [גזע גזעה gheza. ξύλον. Gall. Vn tronc d'arbre, ou vn gros pieu ou gros baston. Ital. Tronco, palo, pezo. Ger. Ein stock oder stat/ spitze. Bel. Eenen paal ofte stock. Hisp. Tronco del arbol, o madero, o palo derecho. Pol. Pień, albo Kij. Vn. Ohe, fakó. An. A stock or stake in the ground, a stock or a stake.] Cæs. 1. bel. Civ. Fossas stantes vis perdurit, atq; ita fudes, stipites q; præacutos defigit. Ovid. 4 Fast. quercus relinquit in stipite nudē. Idem 3. Fast. Consul ut in stipite super tramoto stipite nixus. ¶ Per translationē accipitur pro stulto, insulso, & fatuo. Terent. in Heaut. In me quidvis hariolā verū convenit, Quæ sunt dicta in stultum, caudex, stipes, stimus, plumbeus. Cicer. Phil. Sed quis tanquam truncus, atq; stipes, ictū sectis mēbris, posset sentire tamen crudelitatem? Catullus.

Stipo, stipas, act. p. Rimas obturo, condenso, in unum cogo, claudendo cæstico. [סכך סכך סתם sachâr. sachâ. sataam. Gall. Estouper, estouffer. Ital. Turare le fessure. Germ. Verstoppen/ zustopffen. Bel. Stoppen. Hisp. Remendar o calafatear. Pol. Zatykam. Vng. Bedugom. Ang. To stop or shut holes or clefts.] ἀπὸ τοῦ στύπη, quod significat conglutinare: unde & stipare, sive stuparе quasi stupendū existimant. Aut certè à stupa: hoc est, lini purgamēto, quod in stipandis navium rimis solet adhiberi. Col. lib. 7. cap. 8. Deinde quo tenerior permaneat, clauso, neq; ventis omnibus loca stipatur per plura tabulata. Virg. 1. Aen. de apibus: aut quæ liquentia mella Stipant, & dulci distendūt nectare cellas. Idem 5. Aen. stipatq; carnis largus argentum. ¶ Stipari mē dicimur principes, qui custodiæ causa satellitio cinguntur. [δορυφορέω. Gall. Environner ou se tenir autour de quelqu'vn pour le defendre. Ital. Stare d'intorno ad alcuno per defenderlo. Ger. Vmbgeben/ oder umbsitzt werden von Knechten so jhn beschützen/ oder verwaren. Hisp. Acompannar al mayor para defenderlo. Pol. Osaczony. Vng. Körülvétetem. Ang. To accompany and attend upon.] Item qui amicorū, clientum, comitumve turba se premitur. Liv. lib. 1: Stipatus agmine armatorum, in forum irrupit. Cic. Ant. lib. 1: Quum ad forum stipati gregibus amicorum descendimus, reperire ex magna turba neminem possumus, qui cum aut jocari liberè, aut familiariter possimus. Virg. 1. Aen. Regina ad templum forma pulcherrima Dido incessit, magna juvenum stipante catervā. Idem 4. Georg. ad opera cunctus it, quę & cpicis regis sui lætera, tanquam de ejus salute solicitus, cingunt circumque

Stipātus, stipata, stipatum. [מסוף מסוף. ἀπεσταλμένος. Gall. Accompagné, ou Secouru tout autour. Ital. Accompagnato, aiutato intorno. Ger. Vmbgeben. Hisp. Acompannado de hombres en derredor. Pol. Osaczony. Vng. Körülvétetett. Ang. Accompanied, environed with men or armed.] Virg. lib. 11. Aeneid. Tum se cuncta manu omnis cum stipata regebat Turba ducum, lic incipices horatur ovantes.

Stipātĭo, stipationis, verbale, f. t. Ipse stipandi actus. [ἀπόστολος. Gall. Accompagnement pour defendre. Ital. Circondamento d'alcuno. Ger. Vmbsitzung/ vmbstellung etlicher. Hisp. Acompannamiento, cerca y rededor alge para defenderle. Pol. Osaczanie. Vng. Körülvétetés. Ang. Accompanying.] Cic. pro Syll: Ejus aspectus, concursio, stipatio, greges hominum perditorum, metum nobis, tū nonce q; attulerant. Plin. lib. 10. cap. 22: Ita cæteri stipationē naturā propellunt eos.

Stipātōres, m. t. Qui in navibus onera componunt. ναυκληροι, inquit Servius. ¶ Hī Gallis, quos principes corporis custodiæ causa sibi adhibēt à stipe, quā accipiebant. vel quòd reges stipent, & undiq; circumdent, ac claudant, penè constringentes, milites apud eos circa ipsorū regem: aut quòd ipsi servo stipati sint. [δορυφοροι. Gall. Gendarme, archer de la garde. Ital. Viandante. Ger. Leibanten: Gwarbrüder/ die eines Fürsten Leib bewaren. Hisp.

[illegible] Pol. Drabancyi, ſtroże krolieſkiego ſpoia. Vng. Eue delkon ſoc ereȝ vitezkic. Ang. That maintayneth a prince to ſpoyle his ſubiectes.] Cicer. lib. 2 Offic. Præmittebant, de ſtipatoribus loris, qui ſcrutarentur ſecreta mulierum, & ne quod in veſtimentis earum occultaretur, exquirerent. Hos antiquitus lictores latrones vocabant. Horat. 1. Ser. Sat 3. Hi tu quadrante lauatum Rex ibis, neq; te quiſquam ſtipator ineptum Præter Crilpinum ſectabitur.

Stīpātŏr, ātus, ſecundum, v. de STIPTICVS.

Stīps, pis, & Stipis, hujus ſtipis, ſcem. gen. [עץ ets. שׁבט ſhebeṭ. גזע gheza. גבעול gheboul. b.] Pecunia genus quod per capita colligebatur, quod ἀπὸ τοῦ στέφειν dicitur à Græcis. [Gall. Paye, loyer, vne piece de monoye, denier ou autre choſe. Ital. Paga, mercede. Ger. Gaſathes geſelen gelt. Hiſp. Moneda que ſe coge para pagar ſoldados, paga. Pol. Dan pieniądze, ktoraby ſie zebrały ꝛ. ſoldatowi dawano. Vng. Zeoldi penz, peniten ſzedik ſegedi penz. Ang. Money gathered to giue to ſouldiours.] Cic. 2. de Leg. ex XII. tabul. Præterea Matris famulus, eosq; juſtis diebus, nequis ſtipem cogito. Et verſum: Stipem ſuſtulimus nihil eam quam ad paucos dies propriam Idæ Matris excipimus. Implet enim ſuperſtitione animos & exhaurit domos. ¶ Pecuniã quoq; quam veluti ærarium reponebant, vel diis offerebant, vel mendicis porrigebant ad ſuſtentationem vitæ, ſtips dicebatur à ſtipando: propterea quòd in cella ſtipabant: id eſt, componebant. Plin. Epiſt. 161: Fluctuatusq; fecit gurgitem, quia lato gremio patebat, purus & vitreus, ut nonnunquam iactas ſtipes & reluentes calculos poſſis. ¶ Stipem magnam conferre, æreã: id eſt, truſtium. Col. lib. 8. cap. 1: Quippe villaticæ paſtiones, ſicut pecuariæ non minimam colono ſtipem conferãt. ¶ Conferre ſtipẽ. V. plan. de Colollic. Sed temporibus permittunt ſtipem mercẽ ſtruã conferre, dum tamen ſeminibus parcant. Spargere ſtipẽ. Plin. Epiſt. cap. 10: Populus Romanus ſtipem ſpargere corpit Sp. Poſthumio, Quint. Martio COSS. tanta pecunia erat, ut eam conferret L. Scipioni, ex qua is ludos faceret.

Stīpŭlă, æ, f. p. à ſtipa ſive ſtupa deducitur, ſive quòd ſtupæ inſtar aruratur, ſive quòd ea quæq; ſtipam rectorũ nimiæ conluuiones. [קש kaſh. בצע betzá. גבעול gheboul. Gall. Eſtrain, eſtoublo, tuyau de blé, chaume. Ital. Stoppia, ſtoppia. Ger. Ein halm, ſtupffel. Bel. Stoppel, Stroo. Hiſp. La paja, cama ſeca de trigo. Pol. Słoma. Vng. Zalma kalaſz. Ang. Stubble, or the ſtalke of corne.] Eſt autem ſtipula calamus ſtramenti, puta tritici, hordei, & ſimilium, quod tollitur continet; ſpicã, cujus internodia geniculi dicuntur, & aliquãdo genus, à ſimilitudine genuum animalis. Ovid. 4. Faſtorũ: Muxq; per ardentes ſtipulæ crepitantia acervos Tripiciat ceſſi ſtrenua membra pedis. Iuidem: Capitvam ſtipula tenuq; involvit & ignes Admovet: urentes effugit illa manus. Virgil. 1. Georg. Cui mumq; leues ſtipulæ volantes. ¶ Stipula etiã dicitur, quæ remanet in campo demeſſo frumento. Virgil. 1. Georg. Sæpè etiam ſteriles incendere profuit agros, Atq; levẽ ſtipulam crepitantibus urere flammis. ¶ Spica præterea quæ poſt meſſorum terga à tenuioribus legitur, ſtipulæ appellatur. Terent. in Adelph. præterhæc merede ipſo ſatis eſt ut ſtipuli colligat. Hinc ſtipula lecta, dicitur ſpica in meſſe dejecta, necdum collecta.

Stīpŭlŏr, ātus, ſecunda ſyllaba cor. cum p. Eſt ſolemni conceptione verborum poſtulare ſib. aliquid promitti ſolemni formula promittendi. ἐπερωτᾶσθαι, διαγγυᾶσθαι, ἐπερωτᾶν, ἐπαγγέλλεσθαι. Gall. Stipuler. Ital. Stipolare. Ger. Zeugen oder einer etwas angelts oder verheiſſen wöllen, verſprechen. Bel. Beloven. Hiſp. Aceptar lo que otro promete. Pol. Trzymi pytanie abo co ſie godzi. Vng. Fiuſigadozas ẽs ẽrẽſzget tetzik. Ang. To promiſe a thing to be geven him according to ordinarie wordes of the law, to require by couenant, to make a bargaine, to promiſe eſtabliſhedly, that hee ſhall require it.] Iæ quanvis propriè de iis interrogationibus dicatur, in quibus de pecunia agitur, eò quòd à ſtipe dictum putetur: transfertur tamen ad omnes rogationes quæ de quavis re interponuntur. Cic. 2. de Leg. Si is cui legatũ eſt, ſtipulatus eſt idipſum quod legatum eſt, ut ea pecunia ex ſtipulatione deneatur. Col. in præfat. lib. 10: Fœnoris tui Syrine, quod ſtipulanti ſpopondera i bi, reliqui à pentheneu à percipe. ¶ Eſt autem ſtipulor ſecundum Priſcianũ, verbum cõmune, quod tam in activa quàm paſſiva ſignificatione, ablativo jungitur. Dicimus enim ſtipulor aurea, pro rogo te, peto abs te: & ſtipulor à te, pro rogor abs te, Iuvenal. Quantum vis ſtipulare & promitte accipe quod do, Verterit i ſum pater an nullus. Quo in loco eſt activæ ſignificationis. Suetonius verò paſſivè protulit Prætorũ lectores, quæ vetat minorẽ annis viginti quinq; ſtipulari: id eſt, interrogari. Plautus quoq; paſſive dixit: Nisi dolo malo ſtipulatus ſis. Idem in Curcul. Ibidem erunt Coria exoleta, quinq; ſtipulari ſolent. ¶ Hujus verbi compoſita ſunt, Adſtipulor, Inſtipulor, & reſtipulor: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Stīpŭlātŏres, m. r. dicuntur qui per interrogationem obligant promittentem. [οἱ διαγγυώμενοι, οἱ ἐπερωτῶντες, ἀπαιτηταί vel. Gall. Stipulateurs. Ital. Interrogatori, ſtipulatori. Ger. Anforderer, fragere ob man etwas verheiſſen wölle. Hiſp. Aceptadores de lo que otro promete. Pol. Co kazący przez pytanie zaſtrzega ſobie. Vng. Fel ſigadozok ẽrẽſzget tetzik. Ang. Requirers of a thing to be done with ordinarie wordes of the law.] Cicer. pro Quinct. Litem? Quæſtu teſtes cor, quibus omnibus causa iuſtiſſima eſt cur fieri potuerint nulla cur mentiantur, quum à ſtipulatore tuo comparabuntur. Hæc enim duo ſtipulator & promiſſor opponuntur. Quod docet Iureconſult. inutile de verborum obligationibus.

Stīpŭlātĭo, onis, f. t. (ut inquit Pomponius) Eſt verborum conceptio, quibus is qui interrogatur daturum factumve ſe id quod interrogatus eſt, reſpondet. [ἐπερώτησις. Gall. Stipulation. Ital. Interrogatione, ſtipulatione. Ger. Verſprechung der dinge ſo jemandes eſt angefordert worden. Hiſp. Obra de aceptar lo que otro promete, ſtipulacion. Pol. Obieranie na pytanie ſtipulacye. Vng. Fel ſigadozas ẽrẽſzget tetel. Ang. An aſſent found promiſe to do what is required to be done.] Cic ad Attic. lib. 16: Et quondam ſtipulationes legeram (hæc enim Eros venerat) tamen pridie Idvum velim cenſitias. Senec. de Benefic. lib 3. cap. 15: Vtcunq; nulla ſtipulatio emptorem venditori obligaret, nec pacta conventaq; impreſſis ſignis cuito dirẽtur, fides potius illa teneret, & æquã colens animas.

Stipŭlă, æ, diminativum [ἐπερωτίς. Gall. Petite ſtipulation. Ital. Piccola ſtipulatione. Ger. Ein kleine ſchlechte verſprechung. Hiſp. Pequeña ſtipulacion. Pol. Mała obietnica. Vng. Fel ſigadozaſtzka, jakuſzig tetzikcze. Ang. A litle promiſe to do what is required.] Cicero 1. de Orator. Tu mihi quam in circulo decipere adverſam ſtipulã: nicla, & quam obſignes tabellas cæteris tui, quibus id ſit ſeriptum quo illa copiatur, ego tibi nullam cauſam majorem committendorum putem?

Stīpŭlātŭs, tus, Stipulatio. ἐπερώτησις. Plinius: Iovis deorum ſummi ſtipulatu. Vſi quoque hoc vocabulo ſunt Iureconſulti.

Stīrĭă, æ, f. p. proprie eſt aqua frigore cõcreta pendens, guttatim q; ſtillãs. [נטף nitſaph. מקפא mekapha. דלפין delafin. מחצבים mechatzebim. Gall. Goutte d'eau gelée & pendante. Ital. Acqua ag ghiacciata che ſi pende. Ger. Ein eyſſzapff. Hiſp. El cerion o gota de agua helada. Pol. Sopel lodowy. Vng. Jegyes tiſzo. Ang. A frozen dropp.] Virgil. 3. Georg. Stiriaq; impexis induruit horrida barbis. Martial. lib. 5: Turpis ab invito petebat ſtiria nato. Pannus & ſtillantes hyberno gelu ſtirias.

Stīrps, hujus ſtirpis, ſcem. tert. Origo, progenies, ſoboles. [עקר iker. שרש ſheres. גזע gheza. Gall. Race, lignée. Ital. Progenie, legnaggio. Ger. Ein Stamm. Geſchlecht. Bel. Een Stamp. Hiſp. Generacion, linage. Pol. Pokolenie. Vng. Nemzetſig, ſzarmazas. Ang. Offſpring or ſtyrke of kinred.] Virgilius 7. Aeneid. Heu ſtirpem invidam. Idem 3. Aeneid. quæ vos à ſtirpe parentum Prima mihi bello. Ovid. 2. Metamorph. Semifer interea diva quæ ſtirpis alumno Exitus erat, miſtoq; oneri gaudebat honore. ¶ Item ſtirps malorum generis eſt, & ſignificat in arboribus partem, quam & truncum appellamus. [עקר iker. שרש ſheres. גזע gheza. Gall. Racine, l'arbre ou il croit, ou est son fort. Ital. Stirpe, ceppo, radice d'albero, d'herbe. Ger. Ein Stamme oder ein ganz Baum. Hiſp. Planta, raiz ó tronco de arbol. Pol. Pień kapiąca ſie głowa. Vng. Karoknak ſzara. Ang. The ſtock or ſtomme of a tree or herbe.] Idem Metamorph. lib. 12. Quum Cimolio ſylvoſus de ſtirpe recidit. In qua ſignificatione inveniuntur etiam fœminina Horatius: Stirpesq; raptas, & pecus & domos. ¶ Stirps quæ thoris origo ſine dubio eorum, per quos ſtamus. Cic. 4. de Finib. Differo cam paritẽ, quæ quaſi ſtirps eſt quæſtionis. Dixerunt tamen ſignificatione ſoboles ex ſuo genere ſtirpem Pacuvius: Qui ſtirpem occidi meum? Rurſus in ſignificatione materiæ. Horat. Stirpesq; raptas & pecus & domos Sustulerit. lib. 1.

Stirpĭtŭs, a, um, ere. In ſtirpem cõvertor. [ἐκ ῥιζῶν ἀνατρεπόμενος, ἐκριζούμενος. Gall. Estre ſtirpé, prendre racine, ſe convertir en tige & ſtirpe. Ital. Farſi conuertire in ceppo. Ger. Entwurtet werden oder werden. Hiſp. Arrogarse ó hazerſe raiz ó planta. Pol. Z korzeniem. Vng. Tövökkel bir, le, ſzik. Ang. To waxe to haue a ſtirke or ſtomme.] Plinius libro 9. capite 8: Nam ſi defringatur, ſtirpeſcere & intermori.

Stirpĭtŭs, per. cor. adverbium, Funditus, radicitus. [ἐκ ῥιζῶν. Gall. De la racine, totalement. Ital. Dal fondo, dalle radici, totalmente. Ger. Mit der wurtzel heraus, von grund der auf. Hiſp. Arraigado de todo. Pol. Z gruntu, zkorzenia. Vng. Tövestül, ſzirol. Ang. Vtterly, by the roote.] Cicer. 4. Tuſcul. Hunc errorem quaſi radicem omnium malorum ſtirpitus philoſophia de extractum poſſe ſcirem.

Strīgă, æ, f. p. Aratri manica, quæ tenetur manibus quũ aratur. [χειρολάβη. Gall. Le manche ou le tenon de la charrue. Ital. Manico dell'aratro. Ger. Ein Pflug oder Pflugtreem. Hiſp. El cabo ó manejo de del arado. Pol. Rękoieść pługa. Vng. Ekezara. Ang. The plough ſwyfe or handle.] Virgil. 1. Geor. Strigaq; quæ currus à tergo torquetat

turquat limos. Ovid. 8. Metam. Hos aliquis tremula dum capras arundine pifces, Aut parat Iberaco ſtivæq; innixus aratro Vicinum, &c. Idem 4. Fast. Inde premens ſtivam deſignat mœnia ſulco. Ita ſtiva ſtatuto, qua imperatum regula ſtat, & eſt quaſi termo inter bayes.

Stlatt. Genus navigii (inquit Feſtus) fuit majus quàm aliorum, à lato dictum ſic appellatum: ſed ex conſuetudine quæ Italorum pro locum, ſtlatem pro latem dicebant antiqui, qui dictionibus ab l incipientibus, il literas præponere ſolebant.

Stlatarius, a, um, dicitur quod manu portatum eſt, quaſi ſtlata advectum. Iuvenal Satyr. 7. ſpondet enim Tyrio ſtlataria purpura filio.

Stlembus, Gravis & tardus. Lucilius: Atq; equum pedibus ſtlembum. Feſtus.

Stlitibus judicandis dicebant veteres, pro litibus. Hinc Decemviri dicebantur Stlitibus judicandis. Feſtus.

Stloutia. [Germ. Das thun/ſo grob/ſo grundt/ſo einer die backen auffblaſt/vnd ſo man actum mit einem klapff herauß bredet.] Sonus qui ex inflatione buccarum erumpit. Perſ. Satyr. 5. Nec turpo tumidas tendis rumpere buccas. Alii ſcribunt ſtolopus.

Sto, as, are, ſteti, ſtatum, n. p. Erectus ſum, conſiſto: cui opponitur sedeo. [תנח hamadh. ἵστημι, ἵσταμαι. Gall. Eſtre debout, demeurer en vn eſtat, arreſter. Ital. Stare. Ger. Stehen. Belg. Staen. Hiſp. Eſtar en pie ò en hueſſe. Pol. Stoie. Vng. Allok. Ang. To ſtande.] Eſſe in pede ò in hoſſe. Pol. Stoie. Vng. Allok. Ang. To ſtande.] Plaut. Calin. Hi ſtant hic ambo, non ſedent. Terent. Eunuch. Interim dum ante oſtium ſto, noctes mihi quinã obviam Venit. ¶ Et nõ tantùm de animatis, ſed de inanimatis dicimus: ut Navis ſtat, Flumen ſtat, Currus ſtat. ¶ Solet & ſtare dici pro, quòd alterum Troporum pervenerat, alterius progredi non poteſt, ſed cursum incipit retrò ferre. Vide etiã dicimus eſſe ſolſtitia, alterius alterum, alterũ ſyzygium. ¶ Item ponitur pro ſatisfacere, promittere & durare. Cic. 1. Offic. Facere promiſſa, ſtare conventis, reddere depoſitum. Virg. 4. Aen. ſi bene apud memores veteris ſtat gratia facti. ¶ Item pro horrere. [רחס ſamar.] Jur. notavit Nonius citans locum ex Titinnio: Atque illud ante partũ comedes: fundi itabunt ſentibus. Item alterũ ex Caecilio. Ille amet, ſanũ me fame perenecare: autem ſtet ſentibus. ¶ Item pro plenum eſſe. [מלא male.] Virg. 12. Aen. jam pulvere cœlũ Stare videmus. ¶ Item pro promineere, ut annotavit idem Nonius, citans illud Lucilii 26. lib. 29: Hic corpus ſolidum in venas, hic ſtare papillas Pectore marmoreo. ¶ Item ſignificat aliquando præſtitutum eſſe & immobilem. Virg. 10. Aen. Stat ſua cuiq; dies, breve & irreparabile tempus Omnibus eſt vitæ. Ovid. 1. Metam. Sic ſtat fortunæ: aliter non eſſe, immota & hoc eſt habere. ¶ Item in animo eſſe & conſtitutũ habere. Virgil. 12. Aenei. Stat contendere manum Aeneæ ſtat quicquid accenſi eſt Martis pati. ¶ Item poſitum eſſe, κεῖσθαι. Virgil. 1. Aeneid. Omnis in Aeacidis dari ſtat cura parentis. ¶ Ire quæſitere. Apuleius: Dum forte ſtaceam in taberna inſidet. ¶ Item in priſtino ſtatu manere. Virgil. 2. Aen. Troia periſſe ſtares, Priamique arx alta maneret. ¶ Item ponitur pro complum eſſe & comture. Lucil. lib. 2: Multo ſanguine ac vulnere plus ea Pœnis victoria ſtetit. Gellius: Magna ei ſtet, ea nocte aſſentem inſſe. Quintilian. Neq; ipſe hoc periculi genere, experſus non ſteti da cunctis, quanti ſteterit mihi, quod ſemel imperata non feci. ¶ Stare firmum, eſt non moveri, ſed conſtantem eſſe. κεῖσθαι βέβαιον. Livius: Reſtitis autem adverſus famam honoresque nonnunquam ſi ſtans ſtratus ſteteris. ¶ Stare per me, per te, per illum, aliquid dicitur, quum ego, tu, aut ille impedimento eſt ac quid fiat. Plinius libro 18: Non ſtat per me quominus cœlum interdigas & cœleſtia ſeras. Quintilian. Non per me ſtetit, ſed per illum. ¶ Stare à Senatu, vel ab optimatibus, eſt Senatus vel optimatium cauſam tueri. Cicero de Clar. Orat. Nemo à Senatu, & à bonorum cauſa ſteterit cõtantus. ¶ Stare à mendacio contra verum. Cicero 2. de Invent. pro eo quod eſt tueri falſum & verum oppugnare. ¶ Stare extremã fortunam, eſt ſummo in periculo ſitum eſſe. Cicero in Salust. Eis ad ſubſidia attractus, extremã fortunam ſteterit. ¶ Compoſita hujus verbi ſunt, Abſto, adſto, vel aſto, conſto, circumſto, antiſto, contraſto, exto, à quo ſuperexto, inſto, interſto, diſto, obſto, præſto, præſto, poſto, reſto, ſubſto, ſuperſtite: de quibus ſuis locis.

Stătus, a, um, Firmus, ſtans, immobilis, certus. [תמוך mathoc. מחזיק machzik. Gall. Arreſté, aſſeuré, certain. Ital. Fermo, ſtabile. Ger. Stätig, beſtendig, gewiß. Belg. Vaſt. Hiſp. Firme, que no ſe mueda. Pol. Vtwirdzony, pewny. Vng. Allandoſtalos, meg allando. Ang. Firme, ſtedfaſt, ſtaunch, and not moved.] Plin. lib. 18: Iam primũ hanc injuriam omnibus annis accidere non poſſe propter ſtatos ſiderum curſus. Cicer. de Aruſpic. reſpon. Statas ſolennesque cæremonias pontificia continent. Sic Status victibus aliquid fieri dicitur, quod certis ſtatisque temporibus iteratur. ¶ Status dies cũ hoſte, eſt dies conſtitutus controverſiæ quam peregrino judicio ſiniendæ. Plaut. Curcul. Status condictus cum hoſte intercedit dies. Cicer. 1. Offic. Si ſtatus dies erit cum hoſte venito. ¶ Stata ſacra quæ certis ac ſtatutis diebus fiebant & non mutabantur, ſed ſumma & habita erant, diverſa ab illis quæ indicta vocantur, quæ nonnunquam vel in alia tempora cedi poſſunt, vel etiam omitti pericolo non magno. Caſar. Sacra ſtata, ſolennia, ſancta ſervanda. Ovid. 2. Faſtor. Ter, quater evolvit ſignantes tempora Faſtos: Nec ſomnus cessit illa repetita dies: Tum mihi (ſenſit enim) lux hæc indicitur, inquit, Muſa quid à ſtatis non ſtata ſacra petis? ¶ Eam Modicã & moderatam formam mulieris ſtatam vocavit, quam Phavorinus apud Gellium non turbidè uxoriam formam nominãt. Vide Gellium lib. 5. cap. 11.

Stătus, us, m. Conditio, habitus. [תכונה machoneth. מעמד maamadh. מצב matzabh. מצוה matzbah. Gall. Eſtat, condition, guiſe, maniere, contenance. Ital. Stato, ſtato, qualità di una coſa. Ger. Ein jeder oder ſein weſen. Belg. Een yeder ſtaet. Hiſp. Eſtado de cada vno. Pol. Stan. Vng. Allapot. Ang. The ſtate, ordinance or countenance.] Col. lib. 3. Quippe ſtatus eius longior productiorq; ad hoc ætas magis habilis eſt. Cicero Lentulo lib. 2. Epiſt. Ex eodem de toto ſtatu & omnium cognitores. Idẽ de Arusp. reſpon. Hunc ſtatum qui nunc eſt, qualiſcunque eſt, nulla alia re niſi concordia retinere poſſumus. ¶ Deducere aliquem de ſtatu vitæ, eſt eũ à ſuito vitæ genere abducere. Cic. 3. Verr. Me de vitæ meæ ſtatu lacrymis ſuis deduxerant. ¶ Status item ponitur pro ætate & firmata ætate, minimum annorum xxv. Ulp. D. de leg. & fid. 2. Quanquã igitur teſtamento cautum eſſet, ut quis ad ſtatum ſuæ perveniſſet, ei ſolveret. Apud Rhetores autem ſtatus, ſtaſis, dicitur ſumma cauſæ conſtitutio, ad quã omnis oratoris argumentatio referatur: hoc eſt, id quod naſcitur ex conſtituendæ petitionis actoris & defenſionis rea. Id fiet diligentius ſic accipiendi exẽplo: Deiotarus inſidias ſtruxit Cæſari: intentio eſt actoris. Non ſtruxit de palmo rei. Hinc ortus conſtitutio ſive ſtatus. Struxeritne inſidias Cæſari Deiotarus. Et quoniam in omni diſceptatione quæritur an ſit, quid ſit, vel quale ſit, tres inde oriuntur ſtatuum differentiæ, Conjecturalis, Legitima & Iudicialis. Cicero in Topic. Reſtatio autem eſt infitiatio, in qua eſt depulſio criminis. Græce ſtaſis, Latinè Status vocatur.

Stătus, ex quibus omne genus controverſiarum de aptis exoritur, octo omnino ſunt, injectivus, expoſitivus, ſubjectivus, recuperativus, aſſumptivus, intrinſecus, materialis, affectivus. Injectivus ergo ſtatus eſt generalis. Nam ſive de poſſeſſione, ſive de fine controverſia naſcatur, per hoc repetitio juris injunctaque inſpicitur. Expoſitivus eſt ſtatus cum controverſiæ, quoties ſine monumentis argumentorum caret demonſtratione, & partium magis exigit narrationem, per quam expoſendum ſit, quo ſint genere terminandæ, aut perſuadendum judici, etiam ſi loci ſcriptura, ſive quam exhibeat hinc vel hinc ædificatio. Subjectivus ſtatus eſt, cum vel omnium ſtatus generalis, & alio quolibet ſtatu controverſia defenditur. Recuperativus eſt ſtatus, quoties non à crimine, aut quadrifinio, ſed ex quo hoc finis loco in quem ſcriptor reſtatum cingit, & per intellectum confiniorum loca quæ à reo ſunto acquirit aut ſolũ aufert, & ejus loco reddit. Aſſumptivus primæ controverſiæ ſtatus, qui eſt de poſitione ſcripturæ, in rigorem aut in ſenſum translatæ. Intrinſecus controverſiæ ſtatus de rigore pertineas ad materiam ſtatus. Editio controverſiæ, quæ eſt loco ſcripti: de hac ſtatus materialis non conditione mutat, neq; materiam efficit. Materialis ſtatus eſt, ex quo omnes controverſiæ incipiunt: ſe loco dimittit: nam tranſferendi etiam non habet de hoc effectus, ſed, cum conſummatus fuerit, naſcitur. Effectivus eſt, cùm de loco litigatur, & bonæ partes ad litigium advocationes inſtituuntur. ex Aggeno de limitibus agrorum.

Stătio, onis, f. Locus in littore innatilis, in quo naves ad tẽpus poſſunt conſiſtere, minus tamen tutò quàm in portu. [תחנה machaneth. אחוזה machaſiah. עגורה hagorah. מקום maqom. Gall. L'aſſiette de quelque choſe, ſituation, ſtation. Ital. Stazione. Ger. Statt/ſtellung. Hiſp. La eſtancia ò aſſiento. Pol. Stanowiſko. Vng. Hato helo, hole allo part. Ang. A place where one may ſtande or abide.] Virgil. 2. Aeneid. Nunc tantum finus & ſtatio malè fida carinis. Item in Aeneid. Frangere cursu puppim ſtationi reſiſto. ¶ Stationes item dicuntur locorum quibus naves conſederunt, quæ & ſtativa dicuntur, & præſidia. Cæſar: Cognitum id per exploratores, qui ſtationes hoſtium ſpectandi gratia ingreſſi. ¶ Locorum item vigilibus ad excubias agendas aſſignatum, ſtationem vocamus, quod in eo ſubſiſtere cogantur, neq; cum hac gravi noxa poſſint relinquere. Vng. 9. Aen. vigiles ſimul excubiis illi Succedunt, ſervantque vices: ſtationem relicta ſpicit comes Nitis gradiens. ¶ Sic ponitur pro loco in quo jus Romæ docebatur. Gell. libr. 13. cap. 13. Quæſitum eſſe memini, in plenã, Romæ ſtationibus, jus publicè docentium. Iuven. Satyr. 11. Stationes omnes theatrum. ¶ Similiter etiam ſtationem ſtellarum matutinarum quas primas vocant, & veſpertinas (quas ſecundas) quum ſi are ſpectantibus videantur in Oriente, & Occidente, ſtationes vocantur.

¶ Per metaphoram etiam statio pro temporaria habitatione accipitur, Cicer. ad Att. lib. 6: Athenis statio mea nunc placet. Sumpta translatio à loco littoris, ubi naves ad tempus subsistunt, quæ naves nō æquè tutò, atque in portu. ¶ Propriè autem statio dicitur ipse standi actus: unde cæteræ omnes significationes fluxerunt.

Stătĭūncŭla, æ, dimin. nutivum, f. p. Parva statio: sicut à ratione ratiuncula.

Stătĭōnālis, adjectivum: [στατιωνικός. Gall. D'assiette, d'station. Ital. Della stazione. Germ. Gehörig zu der stellung und station recht. Hispan. Cosa de estancia ò de estacion. Pol. De stacyey albo stacyi. Vngar. Seregyes: allasu. Ang. Belonging to a abiding place for troops.] Stationarius miles, qui & stationarii, quib. certa ad excubias agendas assignata est statio. Stationales stellæ, quæ matutino tempore omnium novissimæ, & vespertino omnium primæ in cœlo apparent, quædam quasi excubias facere videntur. Plin. de iisdem loquutus lib. 2. cap. 13. Eadem stationalis siccis mensibus commoratur insignis, alioquin bimestrium quam cæterarum stationem quaternos menses nō implent.

Stătĭōnārĭi milĭtes, Dicuntur quibus custodiæ, aut præsidii gratia statio assignata est, ut qui in castris, ubi bisve ad excubias agendas certo loco dispōnuntur: quive in provinciis distributi partim ad externā vim, si qua forte ingruat, propulsandam: partim ad provinciales in fide cōtinendos. [φυλακικός, Gall. Garnison de terre ferme. Ital. Guarnigione de luoghi fermi. Ger. Kriegsvolck die nur auff die wache gebraucht sind: oder die im Zuzug ligen. Hisp. Guarnicion de lugar fuerte. Pol. Straynerze miejsce. Vng. Szerzés alatt vitézek. Ang. Men of warre set to watch or to remain in a place appointed to keep.]

Stătīvă, ōrum, n. f. Castra, sive munitiones militares: stando dicta, quòd in iis milites subsistunt. [מחנה machanäh, מחנות machanōth, στρατόπεδον. Gall. Vn camp, ou vn parc, ou vne place où sont assis les gens de guerre, ou ils gisent en la garnison. Ital. Stantie, luoghi forti. Germ. Läger, Lägerstatt: darvon sich ein Kriegsvolck enthelt: Kriegsstelle. Hispan. Estancil de hombres para para tiempos. Polon. Obozowanie sie, pasmo miejsko, obóz. Vngar. Tabor sereg, Ang. A fort or camp pitched.] Liv. lib. 1. ab Urbe: In his statiuis (ut fit) longo magis quam acri bello satis liberi commeatus erant. Et lib. 9 Stativa nostra munimento satis tuta sunt. Cicero pro Lege Agrar. Num quid causæ est, quin omnes agros, urbes, stativa, portus, totam denique Bithyniam Decemviri vendituri sint?

Stătīvŭs, a, um, penult. prod. Stationalis: [στρατιωτικός, στρατιωτικῶς, στρατιωτικὸν. Gall. D'assiette, de station. Ital. Della stazione. Ger. Das man auffstellet zu hüten vnnd machen. Hisp. Cosa de estancia ò de estacion. Polon. Postawiony nasilny. Vngar. Seregyes allasu. Ang. Belonging to a camp pitched or fort.] ut Præsidium stativum, quod certis locis custodiæ & securitatis gratia disponitur. ¶ Castra stativa, quæ & stativa absolutè, munitiones sunt militares, quibus copiæ tegunturut, adversus repentinum hostium incursum tutæ sint, neque invitæ in prælium descendere cogantur. ¶ Stativæ aquæ dicuntur quæ contrariæ sunt manantibus, & perennibus, cujusmodi sunt fontes, rivi, flavii. Varro de adhibendis ad Fundamina seu rivum. Secundo de stativis aquis ut sunt lacus, stagna, putea & maria. Plin. lib. 2. cap. 88: In eadem & oppidum basilium profundo, aliaqui motu terræ stat vas emersisse.

Stătūrĭus, ria, rium, fixus, firmus, immobilis. [στάσιμος, στατικός. Gall. Qui ne bouge d'vne place, ferme. Ital. Fermo, immobile. Ger. Stätig, bestendig, fest. Hisp. Cosa firme y no variable. Pol. Stała. Vngar. Allo, allhatatos. Ang. Firme, sure, that is not easily moued.] Vide statutæ fabulæ dictæ sunt, quæ motoriis opponuntur, histrionibus minimè laboriosæ, quippe quæ à statibus non discrepantibus, tumultuantibusve peragerentur. Terent. in Heaut. Adeste æquo animo, date potestatem mihi Statariam agere ut liceat per silentium. Statarius orator. Cicer. de Clar. Orat. C. Piso statarius & plenus sermonis orator. Et paulò ante: Illi quos statarios appellant, quorum est illa simplex in agendo veritas. ¶ Pugna stataria, in qua non furtis, non excursionibus non levibus præliis, sed collatis utrinq; signis decertatur. ¶ Stataria ordines, ad statariam pugnam instructi. Liv. Lib. 9: Statarios uterq; milites ordines servavit.

Stăbĭlis, le, omn. Firmus, & fixus: [βέβαιος, ασφαλής, στερεός. Gall. Ferme, stable, assuré, immuable. Ital. Stabile, immutabile. Ger. Stätig, bestendig. Belg. Vast. Hisp. Cosa firme, que no se mueue. Pol. Stała. Vngar. Allo vltatatos. Ang. Stable, sure, firme.] ut apud Terent. in Adelph. Erat longè mea quidè sententia, Qui imperium credat gravius esse aut stabilius. Vi quod fit, quàm illud quod amicitia adjungitur. Cicero 1. de Orat. Nihil est enim tam insigne, nec tam ad dignitatis memoriæ habile, quàm id, in quo aliquid offenderis. Ovid. 5. Trist. Eleg. 14. Rara quidè virtus, quæ non fortuna gubernet, Quæ maneat stabili, quam fugit illa pede. ¶ Stabile est id est, certum, & statutum. Plaut. in Bacch. Profectò stabile est me fratri aurum reddere. ¶ Mala stabilia: hoc est, poma non decidua, & quæ diutiùs in arbore stant, vel diu maturitatem retinent, neque citò corrumpuntur. Cato cap. 7: Ea forum suillum, ut iterum ad radicem eorum addere oportet, ut stabilia mala sint.

Stăbĭlĭo, īre, ĭi, ītum. q. Stabilem facio, firmo. [הקים hekim יסד jasad, θεμελιόω, στερεόω, στηρίζω, στηριγμὸν τιθέναι, στερέωσις ποιεῖν, στηρίζειν. Gall. Affermer, affermir, stabilir. Ital. Stabilire, fermare. Ger. Befestigen, bestendig machen. Belg. Vast maken. Hisp. Firmar, estabilecer. Pol. Postawić, postanowić. Vng. Megerősitem, megállhatom. Ang. To make fast, fast, or stable.] Plautus in Amph. Regique Thebano Creonti regnū stabilivit suū. Cic. 4. de Finib. Nullorum magis cineres T. Gracchum patrē beatiorem fuisse quàm filiū, quòd alter stabilire Rempublicā studuerit, alter everterit. ¶ Hinc cōstabilio, quod est omnibus modis stabilire & securū reddere. Plaut. in Capt. Accepi rem meam. Constabilivi, quum illum emi.

Stăbĭlītĭo, ōnis, n. f. & Stabilimentum, ti, n. f. Firmamentum, sive corroboratio. [אשור mosdäh תקיף chezkäh (vel) חזק chezzäh, ἐρείσματα, βέβαιωσις. Gall. Affermissement, affermer. Ital. stabilimento. Ger. Ein bevestigung, fürsatz. Hil. Firmeza para estar. Polon. Vmocnienie, vstawienie. Vng. Erősség tsinak. Ang. That stableth and maketh sure.] P. Aut. in Curc. Hæc sunt veluti stabilimenta, panis, & assa bubula, Potulum grande. Cicer. de Nat. deor. Adhuc, inquit, hoc, quod mihi portento cœlestium patet prodigium mihi cœpti stabilimen ejus.

Stăbĭlĭtās, ātis, f. f. firmitas. [אמנה amunäh εὐβεβαιότης. Gall. Fermeté. Ital. Stabilità, fermezza. Ger. Bestätigung. Belg. Vasticheit. Hisp. Firmeza para estar. Pol. Stałość. Vngar. Erősség, állhatatosság. Ang. Stedfastnesse, firmitie.] Cæs. 4 bell. Gall. Ita nobilitatem equitum, stabilitatem pedituin in præliis præstant. Cic. 1. de Finib. Quo loco videtur quibusdam stabilitas amicitiæ vacillare. Plin. lib. 23. cap. 3: Gingivas, & oris ulceribus, dentium stabilitati efficacissimè subvenit.

Strŭbŭlĭfŏlĭus, f. g. nūm. Frutex aculeatus tùm caule, tùm folio, femine rugoso, subido, radice pecoris pabulo gratissima, nō alibi quàm in aquaticis nascens. Plin. lib. 21. cap. 15: Quædam ipsā habent in folio, & in caule, ut phleos, quod aliqui ſtœben appellavere. Idem lib. 22. cap. 11: Strœbe, quam aliqui phleon vocant, decocta in vino, præcipuè auribus purulentis medetur: item oculis ad cruentationis: hæmorrhagiæ quoque & dissenteriæ infusa.

Stœchās, ădis. [στοιχάς. Gall. Stechas. Ital. Stœca. Ger. Stöchas kraut, man saget es dem in Teutschland. Hisp. Cantueso. Polon. Sykawiec. Vng. Sisakos zigedberes vermöfüe.] Herba à Stœchadibus insulis ex adverso Massiliæ, in quibus soles nascitur, nomē accepit. Tenues habet circulos, comam hyssopi, amaram gustu. Hanc hodie vocant impetis: stœchadis arimum. Narcissus autē circa Surculosus, odoratus, capitibus, utreolis ex corolloribus flosculis compactis, unde cirinum vocatur. Plin. lib. 25. cap. 11: Stœchas in insulis tantùm ejusdē nominis gignitur, odorata herba, coma hyssopi, amara gustu. Menses et pectoris dolores levat, antidotis quoque miscetur.

Stŏlă, æ, f. p. Græcorum vocabulum est, quo illi quodlibet vestis genus significant: [στολή. Gall. Vn habillement, ce principalement celuy d'vne femme, ou vne robe. Ital. Stola, sgnifica il habito à vestir femminile. Ger. Ein rechte tieff: beschlossen ist langs. Hispan. Qualquier vestidura ò vestidura propria de mugeres. Polon. Szata dluga á perfumowana. Vngar. Mindenféle ruhának általlása (azaz) hosszu palást. Angl. A womans gowne, a long robe.] Sed ne grammaticè: hoc est, ab induendo. Vide Plutarchus scribit ab Alexandro eo dam esse permissum, ut stola Persica uteretur: cultu Persico. Idem in Dione: Dionysium majorem ut eō civilentiæ processisse, ut ne filium quidem aut filiam in matrimonium admitteret, nisi prius ei stolam potuissent, & aliam sumpsissent. Apud Latinos tamen ad honestæ tantùm matronæ vestem hoc nomen tractatum est, quæ usque ad imos pedes demissa erat, & cujus extremam partem ambibat insuta alia, quæ erat falcula quædam sive limbus. Ulpianus. Vestis, ff. de Auro & argen. leg. Mulieribus sunt (inquit) quæ matrisfamiliæ causa parata sunt, quibus virorum facile cuiquam non est sine vituperatione vel uti stolæ, palla, tunicæ, &c. Cicero 2. Philip. Sumpsisti virilem togam, quam statim muliebrem stolam reddidisti. Ovid. 2. Trist. Ecquid ab hac omnes rigida summovimus arte, Quas stola contingi fas quoque vitra vetat? Valer. Max. lib. 2: Sed quo matronale decus verecundiæ monimento tutius esset, ejus vocabulo matronam, corpus eius attingere non permiserunt, ut inviolata manus alienæ tactu stolæ relinqueretur. ¶ Hinc Stola nonnunquam pro ipsa matrona, sive honesta muliere figuratè accipitur. Papinius in Sylvis: Omnis plebeio rediret matrona tumultu: Hinc eques, hinc juvenum coetu stola missa laborat. ¶ Stola etiam accipitur pro veste sacerdotali apud Apul. lib. ult. Metam. Processi duodecim stolatus festis.

Stŏlātă,

Stólidè, nam Stolo ornatus. [בְּסִכְלוּת Gal. Vestir de vestimenta longa, & que no se tabe. Ital. Vestire di vestimenta lunghe. Ger. Mit weiten vnd langen kleidern angethan. Hisp. Vestido de vestiduras luengas. Pol. W długiey, y szerokiey szacie. Vng. Hosszu es bo palastban viselő. Ang. In long and wide clothes.] Verùm quoniam (ut jam diximus) stolæ homi tantùm matronarum vestis erat, factum est, ut stolatum accipiamus pro matronali, & honesto. Vnde stolatum mulierem pro locupletè & primariæ dignitatis mulierè, regiam, pro plebeia, & minoris dignitatis minè obstrepuit Horat. lib. 1. Ser. Sat. 2. Stolatus pudor hoc est, matronalis verecundia. Martial. lib. 11. Quis Floralia vetet, & stolatum Permittit meretricibus pudorem?

Stolidítas, atis, f. Error, stupiditas, stultitia. [אִוֶּלֶת, בְּסִילוּת, אִוֶּלֶת, שִׁגָּעוֹן, שִׁגָּעוֹן, שִׁגָּעוֹן

Strāges, gis, f. Clades, occisio, vel (ut Valla interpretatur) cadaverum interfectorum multitudo. [הרג harag, הרגה hareg, מגפה maggephāh, מכה macchāh. εσφαγή, φόνος. Gall. Slaughter or abundance of dead men, carrion, destruction. Ital. Strage. Ger. Ein mortalitet. Belg. Een sterfte slage. Hisp. Estrago de cuerpos muertos. Pol. Porażka. Vng. Nagy leölkeuer vagy holtakat tetők. Ang. Great slaughter or killing of people.] Cicer. ad Att. lib. 1. Quas ego pugnas, & quantas strages edidi? lib. 3. de Leg. Sed illic quas strages edidit? vi. lib. 8. Per arma, per vim as late stragem dedēre. Virg. 9. Aen. Quas ibi tum ferro strages, quæ funera Turnus Ediderit, quem quisque virum demiserit orco, &c. Idem 6. Aen. Procubuisse super confusa stragis acervum.

Strāgŭlātŭm, guli, n. (sc. stragula, le, Genus vestis, inquit Asconius. [מרבד marbādh, מרבדה marbadhāh, מרבד. Gall. Couverture, housse. Ital. Coperta di lana, à la zamarra. Ger. Bettlen decke, oder auff den banck die gantzen. Hisp. Estrado, tapete, ó alhombra. Pol. Kiełdra. Vng. Szörgeteg vany. Ang. A couering, a couering of a bed or other thing.] Varr. lib. 4. de Ling. Lat. Quicquid insternebant, à sternendo stragulum appellabant. ¶ Virgilianus accipit pro veste carptore, quæ reliquis injicitur: quale est Græcorum pallium. In stragulo item dormiebant: unde proverbio monemur, ut stragula semper cōvoluta habeamus: hoc est, ut pudoris verecundiæque limites nō transgrediamur. ¶ Item quæ equis injiciuntur, Stragula dicuntur. ¶ Stragulas item vestes, sive Stragula pro aulæis, sive peripetasmatibus accipiebant veteres, quod tit aulæa & tricliaria, nonnunquam etiam lecti insternebantur. Tibul. lib. 1 Eleg 2. Nam neque tunc plumæ, nec stragula picta lacerto, &c. Cic. 4. Verr. Dicet te maximum pondus auri, argenti, chori, purpuræ, plurimam vestem Melitensem, plumā stragulum, multā Deliacā supellectilē, &c.

Strāmĕn, strāminis, n. t. sive strāmentum, n. (Culmi frumentacei inde dicti, quod pecori substernantur. [καλάμη. Gall. Paille, chaume, litiere. Ital. Strame, lette de paglia, strame. Ger. Streu. Belg. Stroo. Hisp. La paja de la rama, heno, los panos para cubrir la cama. Pol. Słoma. Vng. Szalma. Ang. Straw, litter.] Varro de Re rust. lib. 1. cap. 52. Tertio modo metitur, ut stramentum medium falcē secet, quod manu sinistra summum prehenderit: quo modo messem dictam puto. Infra minutum stramentum quod cremare, postea tubi quatur. Col. lib. 6. cap. 3. Hybernæ fabulationi boum præparanda sunt stramenta. Cæs. lib. 6. bel. Gal. Ki fervefacta jacula in calas, quæ more Gallico stramentis erant tectæ, jacere cœperunt. Horat. 2. Ser. Satyr. 3. Si & stramentis incubet, &c.

Strāmĕntĭtĭus, a, um. Quod ex stramento fit: [καλαμώδης. Gall. De paille, d'estrain, de paille. Ital. Che è fatto di strame, ò di paglia. Ger. Strohern. Hispan. Cosa que se hace de aquella tal paja. Pol. Słomiany. Vng. Szalmas. Ang. Of straw or litter.] ut, Tectum stramentitium, Tegetes stramentitiæ.

Strāmĭnĕus, a, um, Quod est ex stramine. [καλαμώδης. Gall. De paille, d'estrain, de chaume. Ital. Di strame, di paglia. Ger. Strohern. Hisp. Cosa de paja. Pol. Słomiany. Vng. Szalmabol valo. Ang. Of straw.] Propert. lib. 2. Eleg. 17. Stramineæ posset dux habitare casæ. Ovid. 3 Amor. Eleg. 9. Roma nisi immensam vires promosset in orbem, Stramineis esset nunc quoque dignа casis.

Strāngŭlo, as, avi, p. Strangendo gulam neco, suffoco. [חנק chanāk, אזר, מעצר. Gall. Estrangler, suffoquer. Ital. Strangolare, affogare. Ger. Erwürgen. Belg. Worgen. Hisp. Ahogar. Pol. Dusić, dławić. Vng. Megfojtom. Ang. To choke, to strangle, to suffocate, to throttle.] Plin. lib. 7. Fabius Senator Prætor in latis hostium pilo strangulatus est. Cicer. ad Pætum lib. 9. Nos autem ridiculè, si dicimus, Ille patrē strangulavit, honorē non præfamur. ¶ Transferunt & ad alia: ut quū hominē cura strangulari dicimus. Juvenal. Satyr. 10. Sed plures animas congesta pecunia cura Strangulat. ¶ Strangulare divitias in arca, est conclusas servare, & perpetuis quasi tenebris damnare, nec quicquam indecanter ad suū aut ad amicorū usum deprimere. Stat. 2. Sylv. Non tibi sepositas infoelix strangulat arca Divitias. ¶ Strangulare segetes dicitur omnia terræ lætitia. Quint. lib. 8. in Procem. Et vitiat læto gramine fœta strangulant.

Strangŭlātĭo, ōnis, f. verbale, vel q. Strangulatio. [πνιγμός, ἀπαγχονισμός. Gall. Estranglement, suffocation. Ital. Strangolamento, strozzamento. Ger. Erwürgung. Hisp. Ahogamiento. Pol. Duszenie. Vng. Megfojtas. Ang. Strangled, choked.] Unde strangulatus vultus pro compressione & angustia uteri. Plin. lib. 20. cap. 18. Datur & ultrà danum ex acetо allium, strangulatosque suffocatosque sanat.

Strangŭrĭa, æ, f. g. [στραγγουρία. Gall. Difficulté d'urine, quand on ne peut pisser que goutte à goutte. Ital. Difficultà d'orina, & pissare. Germ. Harnen tröpffen zu einer zeit, oder harnet. Hispan. Abrasamiento de la orina. Vng. Vizeletnek, fö bajnac fukasa. Ang. Difficulty of making water.] Ut morbo cruciatus quam celerrimus medetur. Urinæ stillicidium, cui urina per intervalla, & guttatim defluit. Unde definitiones Galeno assignatæ στραγγουρίαν esse ajunt οὖρησιν τοῦ οὔρου ἐπιπόνως γινομένην: hoc est, urinæ per guttas excretionem. ¶ Dysuria autem dicitur, quum ægrè urina (ut Cato loquitur) nec sine dolore excernitur. Cicer. 2. Tusc. Quamvis idem fortis dolorem se in torminibus & in stranguria sua pretiat. Plin. lib. 20. cap. 3. Phillision in lacte coquit, & ad stranguriam dat radicis uncias quatuor.

Strātēgis, gi, pen. prod. m. f. Dux exercitus. [שר צבא sar tsebhā, שר חיל sar chēl. στρατηγός. Gall. Chef & capitaine d'une armée. Ital. Capitano dell' esercito. Ger. Ein hauptmann über ein krieg. Hisp. Capitan de armada. Pol. Hetman wodzem ludu. Vngar. Hadnagy. Ang. Chieftaine or lieutenant of an armye.] Plaut. in Curc. Nec strategus, nec tyrannus quisquam, nec agoranomus.

Strātēgēmătă, n. t. [στρατήγημα. Gall. Ruse, stratagesme de guerre. Ital. Stratagemma, astutia militare. Germ. Geschwindt vorsichtige Kriegsrunst. Hisp. El modo de obrar de guerra. Pol. Podstępstwo, do woienney sprawy należące. Vngar. Hadi cselekedet, csalard. Ang. Policie or subtile practise in warre.] Alluitur ex mendaciis, tacitis egregium, consilio potiùs quam viribus gestum. Cic. 3. de Nat. deor. Consilium illud imperatorū fuit, quod Græci στρατήγημα appellant, sed eorū imperatorum, qui patriæ consulerent, vitæ non parcerent. Idem ad Att. cum lib. 5. Quum interim Rullo noster, quòd se à Victorio observari videbat, stratagemate hominem perculit. Dictum est autem stratagema à Græco verbo στρατηγέω, quod est exercitum duco.

Strātēgĭă, giæ. [στρατηγία. Gall. Capitainerie, charge de commander à une armée. Ital. Carico di governare un armata. Ger. Ein Hauptmannschafft über ein Kriegsvolck. Hisp. Governamiento de una armada. Pol. Hetmaństwo wodzenie. Vng. Kapitansag, hadnagysag. Ang. The office of a chieftaine or generall capteinne of an armye.] Præfectura militaris, prætura, imperium rei militaris, & gubernatio. Plin. li. 6. cap. 9. A Tigri amnis ad Iberiam dividitur, quod certum est in præfecturis, quas ii strategias appellant. Idem lib. 4. cap. 12. Thracia sequitur inter valentissimas Europæ gentes in quinquaginta strategias divisa.

Strātĭōtēs, Meleſol. um. [Ὁ λαός. Gall. Peuple. Ital. Popolo. Ger. Volck. Hisp. Pueblo. Pol. Lud. Vng. Nep. Ang. People.] Fratres ex gentilitiis sodalitatibus, sobolis avitalium pecudis imitatione, brevi admodum discidio, soboli exortæ, quæ γαυλοὶ, & γαυλιστῆρες Itali & gregarem herbam appellant, propterea quòd vulnera omnia ferro facta citra dies quinque sanare dicantur ex oleo impositâ. ¶ Sit & Stratites aquaticus, sine radice viridis, aquæ tantùm superantans, folia habēs lempervivo similia, sed majora. Hujus meminit & Plinius lib. 24. cap. 18. Celebratur (inquit) & à Græcis stratiotes: sed ea in Ægypto tantùm, ex inundatione Nili nascitur, aizoo similis, ni majora nunc acutè folia. Refrigerat mitè, & vulnera sanat ex acetо illita, &c.

Strātĭōtĭcus, a, um. Militaris. [στρατιωτικός. Gall. Militaire, de guerre. Ital. Militare, di guerra. Ger. Kriegisch. Hisp. Cosa de guerra. Pol. Wojenny. Vng. Vitez. Ang. Belonging to warre.] Militaris. Plaut. in Pseud. Stratioticum nuntium advenientem percutiam probè.

Stratos, qui Dominum in equum sustollit, ἀναβατεύς.

Strebŭla, Linguæ Umbrorum appellabantur partes carnium sacrificatarum. Fest. Mummii & Aruntius Nonne, inquit, placet carnē strebulam nuncupare, quæ tauro si è cervicibus demitur: Dicta autē strebula à curvatura, quòd enim curvus & pravus, inde strebligo, depravata oratio, de quo infrà.

Strēnă, æ, f. n. Munus quod datur die festo, omnis boni gratia: qualia sunt quæ passim dantur quotannis circa Calendas Januarias. [Gift. Gal. Estrene. Ital. Buon anno, mancia. Ger. Ein Gut jar oder neuwen jar, gut tage schencke. Belg. Een nieuwe jaer. Hisp. Las estrenas, aguinaldo ó aldenias. Pol. Odarek, ostatek, kolenda. Vng. Vy esendöbeli ayandek. Ang. A new yeares gift.] Dicta à numero quo significatur alterū, tertiumq; venturū similis commoditatis: strena, quæ præposita l. littera, dicitur strena, ut in hite solebant antiqui dicere stlitem. Hæc ex Festo. Contrà Nonius: Strena, inquit, dicta est à strenuitate, Pomponius Pictoribus: Atiēe, liqua ventura est alia strena strenue, Suet. in Calig. cap. 42. Edixit & strenas ineunte anno se recepturum: Reliquique in vestibulo ædium Calend. Januarias ad captandas stipes, quas plenis antè cum manibus ac sinu omnis generis tutus ferebat.

Strēnŭus, a, um. Fortis, celer, vigilans, & ad res gerendas promptus. [אביר abbīr אדיר addīr אביר abbīr שיח shēkh. ἐσπουδασμένος. Gall. Gaillard, soigneux & vigilant. Ital. Forte, valoroso, gagliardo. German. Streng/ handtvest/ dapffer. Belg. Kloek/ dapper. Hisp. Forte, diestro y diligente. Pol. Ochotny, mężny. Vng. Erös, vitéz fö. Ang. Valiant, active, quick.] Salust. in Catil. Nam strenuus quisque aut occidere in prælio, aut graviter vulneratus discesserat. Cicer. ad Att. lib. 15. Nolim tam strenuum putare ut ante Nonas rescribam. Idem 2. Philip. Vt cognoscere te, si minus fortem, attamen strenuum. Ovid. 9. Metam. Vna manu fratrum media de plebe Galanthus. Flava comas, adeerat fortibus strenua pullis. Col. lib. 8. Magister pecoris acer, durus, strenuus, laboris patientissimus, alacer, atque audax esse debet.

Strēnŭĭtās, ātis, f. c. Fortitudo, alacritas. [גבורה gebhūrāh, אמיצות

ἀγωνίζω. Gal. *Vechtẽ, vechtẽnde, bataille & bataillerie.* Ital. *Valentria, agilità, destrezza.* Ger. *Stranghelt dapfferkeyt.* Hisp. *Ligereza, destreza y diligencia.* Pol. *Obrotność, mężność.* Vng. *Erősség, ekességh.* Ang. *Valiantnesse, doughtinesse.*] Ovid. 4. Metam. Strenuitas antiqua manet, nec terga colore Amittere tuta, forma cit diver sa priori. Hoc strenuior, cõparativum, pro magis strenuus, & superativũ strenuissimus. Paul. in Epist. Nã strenuior dete rior fit gradiens suas pugnas, de illius orcinis fardidas. Plin. li. 18. ca. 3. Fortissimi viri, & milites strenuissimi. Cato in Præf. Ac erum agricolas & viri fortissimi, & milites strenuissimi gignũtur.

Strẽnue, adverbiũ. Fortiter, diligenter. [γενναίως, σπουδαίως. Gall. *Vaillamment, diligemment, songneusement, vertueusement.* Ital. *Gagliardamente, con molta gagliardia.* Germ. *Dapfferlich, behendiglich.* Hisp. *Fuerte y diligentemente.* Pol. *Odważnie, mężnie.* Vng. *Erősségh.* Ang. *Valiantly.*] Cic. ad Qu. Fratrem: Domus ut cuiq; nostrum se differtur tuenda.

Strẽpo, pis, pui, pitũ, n. t. Polib. aut alio quoviq; modo strepitũ facio. Fremo, murmuro. [המה *hamah* תהם *homah, ζεω, ενυω.* Gal. *Faire bruit.* Ita. *Far strepito & romore.* Ger. *Rauschen gerensch oder getummel machen.* Bel. *Resselen.* Hil. *Ruyschen ofte ruyschinge maken.* Pol. *Trzeszczeć, hałasować.* Vng. *Zörgetek.* An. *To make a noise, to make or murmure.*] Plin. lib. 11. de apibus: Quum alvearia pecudis, in Africa tiepent. Virg. 6. Aen. Strepitumq; murmure reddit. & 1. Aen. & tanto strepuerũt cornua cantu. ¶ Interponit aliquid, pro subito murmurare. Liv. 2. ab Vrbe: Hæc quum tuto ipso vallo, portisq; fieperent, haud ægre Consules pati. Idem 2. vel. Pat. Strepunt autem clamoribus plorantium lamentationum, sepius nos quam deorũ invocantium opem. ¶ Componitur, sepitus nos quam deorũ invocantium opem. ¶ Componitur, obstrepo, adstrepo, cõstrepo, circumstrepo, instrepo, obstrepo & perstrepo: quorum significata vide suis locis.

Strẽpo, as, pen. cor. frequentativum, exilemq; sonitũ edo. [κρεκτέω. Gall. *Faire bruit, claqueter, faire cry & souvent.* Ital. *Far strepito, schiamazzare.* Germ. *Etwas gethone mit grossem geschrey oder grobẽ manier.* Hisp. *Hazer ruydo, ser amigo de ruydo.* Pol. *Stukać, trzaskać, cmokać.* Vng. *Csakvan zörgetek.* Ang. *To make a noise.*] Virg. lib. 1. Georg. Nescio qua præter solitum dulcedine læti Inter se coëunt strepitu. Anna strepitantia. Tibul. lib. 2. Eleg. 6. Inter se foliis strepuit. Anna strepitantia. Tibul. lib. 2. Eleg. 6.

Strepĩtus, pen. cor. m. g. Lenior sonitus, murmur, susurrus: cujusmodi pedibus ambulantiũ ebi fieri, aut voce admurmurãtiũ. [ἠχώ *hamah* תהמה *homah, ὀχλος, ἠχος.* Gal. *Bruit.* Ital. *Strepito, romore.* Ger. *Ein gerensch, getöß, getümmel.* Hil. *Ghewelo.* Pol. *Gwar, rumor, turkot.* Vng. *Zörgetes, zörgés.* An. *A noise or murmuring.*] Cic. 2. Ver. Tum vero nõ strepitu, sed imo clamore suo populus Romanus significavit voluntatẽ. ¶ Accipitur etiam pro Fastu divitum, & comitum pompa: ut apud Quintilianum, Declamat. 13: Hic quũ me evocasset subito strepitu, totoq; fortunæ fuæ strepitu circumsteretisset.

Strĩæ, arum, & Striamenta, ũm. p. sunt quidam quasi canaliculi, & sulci, cujusmodi in columnarũ scapis quibusdã, itẽrq; herbarum quarundam caulibus videmus æquali intervallo excavatos. [γλυφίδες. Gal. *Canneleures ou rayes au long d'vne colonne.* Ital. *Canellate à lungo una colonna.* Ger. *Gutlichte mayen an einem stam machen.* Hil. *Een canale oste dal in een colom.* Pol. *Kanalik na słupach albo wałkowanie.* Vng. *Barázda, ung vagy mélyég.* Ang. *A channel or small furrow made in the shaft or pillour, chamfering.*] Vitruv. lib. 3: Columnarũ striæ faciendæ sunt ex 11 (1), in excavatione, ut norma in cavo striæ cuũ fuerit conjecta, extrema contingat ab utroq; latere, deinde ad similitudinem rangat acumen.

Strĩãtus, a, um. Vide Striatas columnas dicimus, quæ libris distinctæ sunt: & robur striatum, & conchas striatas. [Gal. *Cannelé, cannelée, rayé.* Ital. *Accanellato.* Germ. *Ein gutlicht gemacht.* Hisp. *Cosa acanalada o ylle.* Pol. *Kanelowany albo pełen kanalików.* Vng. *Barázdas, vagyéjos.* Ang. *Channelled.*] Plin. lib. 21. Candor ejus eximius foliis striatis, & ab angustiis in latitudinem paulatim sese laxantibus effigie calathi. Idem lib. 37. cap. 10: Fœtos nucleo oblongo similis est, striata concha: non adeo candida. Apuleius frontem striatam vocat: contractam, caperatamq; & quasi sulcos faventem præ rugis. a.

Strĩo, as, are, act. p. Striatas facere. [Gal. *Faire cannelures ou canneleüres.* Ital. *Accannellare, dare ad una colonna.* Ger. *Etwas gutlichte machen.* Hil. *Canalen ofte dal in een colom.* Pol. *Kanalik albo wałkowanie robić.* Vng. *Barázdat, vagyéjat csinálok.* Ang. *To channel or make a channel or small furrow in pillour or timber.*] Vitruv. lib. 4: Columnis autem striatis virginti striis oportet. ¶ Striare etiam dicuntur boves, quum peracto, aut non peracto priore versu anhelant, non conveniunt. Plin. lib. 18. ca. 19: In arando verbum peragi, nec striare in aratione expiõs.

Strĩsĩlingo, pen. prod. anis, ãvi. A vetustioribus Latinis dicebatur loco cujus. ἀσκάνω ὀφείλω, à tortuosa orationis à gravitate aversa. Ab Afinio Capitane deducitur impar & inconvenientes compositarum partium orationis. Vide Gell. lib. 1. ca. 20.

Striche, Strichim, Strictura, Striatus. V. de STRINGO.

Strĩdĕo, des, dui, n. s. Stridorem aut strepitum edo. [חרק *charak, τρίζω, τρίγω, τρίζομαι.* Gal. *Grisser & bruire.* Ital. *Far stridore & strepito.* Germ. *Knirschen & geiten.* Belg. *Knersen.* Hisp. *Rechinar hazer ruydo fuerte como quando se aprietan los dientes.* Pol. *Zgrzytać, szczękać.* Vng. *Szörtsk, ekkegnek.* Ang. *To gnash or grinde the teeth.*] Plin. Epist. 203: At quum stridunt sentes, curvatur arbor, gubernacula gemunt. ¶ Quamvis ejus ad alia transferatur. Horat. 2. Serm. Sat. 8: Audire secreta divorsos aure susurros. Virg. 1. Aeneid. Sonitus cardo stridebat ahenis. Idẽ 4. Georg. Vt mare sollicitum stridet refluentibus undis. Lucanus Libro 5: Stridentes oculos sudent bus ignes. ¶ Legitur & Sordo, dis. Virg. 8. Aeneid. Stridunt; cavernis Structuræ chalybum.

Strĩdens, tis. [חרק *charak.* Ger. *Knirrend, rauschend.*] Virg. 6 Aeneid. ac bellua Lernæ Horrendum stridens, flammisq; armata Chimæra. Idem 3. Georg. monstrãq; per altos Contenta cervice trahunt stridentia plaustra.

Strĩdŏr, oris, m. t. Strepitus, ingratus sonus: qualis in foribus cardinibus, & in curruum rotis male inunctis intelligitur. [חריקה *charikah* חרוק *charuk, τρίγος, τρίζω, τρίζομαι.* Gall. *Grincement, ou bruit.* Ital. *Stridore, strepito, romore.* Germ. *Das knirren, oder gutlichte.* Hisp. *Ruydo fuerte.* Pol. *Zgrzyt, skrzyp.* Vng. *Csikorgás, zörgés.* An. *Gnashing or grinding of the teeth.*] Virg. 1. Aen. Stridorq; rudentũm. Cic. 5 Tusc. Ars vocem citharœdi nõ audiunt, ne stridorem quidem ferræ tam, quo acuitur. Virg. 7. Aeneid. Stridore ingenti liquidum trans æthera vectus. Obsidere apicem. Ovid. 8. Metam. Fervida quum raucos latos stridore per ignes Spuma facit.

Strĩdŭlus, a, um. pen. cor. adjectivum. ὀξυφωνότερος. ut Plaustra stridula. Ovid. 3. Trist. Eleg. 12. Fax stridula lacrymoso fumo, Idẽ Met. 2. Convitia stridula, idem ad Pis.

Strĭgă, æ. f. p. Ordo rerum inter se cõmunitè collocatarum, ut arborũ quarundam institutæ. [סור *sur, χαράκωμα.* Gal. *Ordre de choses mises ensemble.* Ital. *Ordine & ogni accommodare insieme cose.* Germ. *Ein gesellete ordnung der dinge so an ein ander hangen.* Hisp. *Orden de cosas puestas cõ ordenadamente.* Pol. *Rzędy, szeregowanie, ułożenie, rok, gdy co z czym wsiąść.* Vng. *Sereved, rendel valo rakas.* Ang. *A rowe of things layde or set one by another.*] Colum. lib. 2. cap. 19: Vinaq; fecatis coarctabimus in strigam, atque ita in manipulos vinctemus. Altera lectio habet, strãm. Sosipater lib. 1: Strigam dicit castrorum esse vocabulum intervallum turmarum significans, in quo equi stringuntur. ¶ Item longitudo major latitudine dicitur striga: à quo strigatus ager vocatur, qui per strigas erectas à Septentrione in Meridiem.

Striga apud scriptores agrorum mensuratum sic exponitur. Ager, inquit Frontinus, per strigas & per tramites dirutus & assignatus est more antiquo in hac similitudine, qua in provinciis arva publica colunter. Hygenus autem sic mensuræ quadratarum dimidio longiore facere debebimus, & quod in latitudine longius fuerit, scamnũ appellare, quod in longitudinem, striga. Et Aggenus: Strigatus, inquit, ager dicit, qui à Septentrione in longitudinem in Meridianum decurrit: limitatus autem, qui eo modo ab Occidente in Orientem cresit.

Strĭgĭlis, is, gis. f. Instrumentũ proprie ferro deputatũ, quo equos & ægrotos unguenta expulere solent equisones, e corpore sordes abradẽdo. [ξύστρα, ξύστρις. Gal. *Vne estrille.* Ita. *Striglia, strigia.* Ger. *Ein strigel.* Belg. *Een Roskam.* Hil. *Almoolsack de paerde.* Pol. *Oskrobek, strygiel.* Vng. *Vakaro.* Ang. *A horse combe.*] ¶ Strigilibus ne urebar ut veteres in palestra adradendas sordes corpore, ludorumq; tergendũ præ pueris juventutis ante cibũ. Erebat autẽ hæc exercitatio, argẽteo, ferro, interdũ etiã ex pumicibus. Pers. Satyr. 5: Puer & strigiles Crispini ad balnea defert. Jodi etiã ex hebeno strigiles cõficiunt, teste Strabone, li. 15. ¶ Strigiles etiã sunt vela in quib. athletæ post laborẽ linguntur. Plin. de spongiis: Cum ejus picturã ponerent cõtra sabanites genarii. & quia quod opus distinguere, pœnitet & frigidum vicẽ, incommodi affectis corporibus. ¶ Alia strigilis accipitur pro quadam vasis genere. Plaut. in Persa: Atqui jam, strigiles capitũ sordes pallii, Marsupii, habeat. Cic. lib. 4. de Finibus: si ad illã vitã quæ ex virtute degatur, singulæ aurei strigiles accedat. Et inde Hispanus ait quidam Plin. li. 33. ca. 3.) Strigiles etiã vocabant aureas parvulas massas. ¶ Strigilis animans genus pumicosum & foraminosum, fistulis spongiæ simile, rotũdumq; natura. Cum. Celsus, medicamento in unũ perstrigilem infundi jubet. ¶ Strigiles etiãnum fermenti vernaculo pricioli quidam dicuntur, quorũ frequens Et captiva per hyemes. ¶ Hanc dictionem Præcianus à stringo, vel à Græcis ἄκρια ducere existimat. Barbarismus Strigiles in antiquis libris Vitruvii imperitis bene legebatur, ubi nũc strigiles legitur, & strigilã. li. 4. ca. 4. & li. 5. ca. 7. Nihil verbũ apud Cellegitur, li. 6. ca. 7. ¶ Strigilis inquit Nonius, certũ est esse fœminini generis antiqui. Sed neutro genere promiscuum.

Strĭgĭlĭcŭla, æ, diminutivum. Instrumentum quo sudores, sordesque a corpore in balneis abraduntur. [ξυστρίδιον. Gal. *Petite estrille.* Ital. *Piccola striglia.* Ger. *Ein strigelin.* Hil. *Een cleyne almoolsack.* Pol. *Szczerbek, raba brud albo nagar szpiżarna.* Vng. *Vesek*

rek ie cbeck Ang. A dele bongcombe.] Apulcius: Qui magno incepto præsidebit, fabricatum semel sibi ampullam quo quæ oleantur, quâ gestabat lenticulari forma, teretí ambitu, prælata rotunditate, juxtaq; humectam strigilem ceu latus, recta fabrilatione claudat, flexa tribulo ligulæ, ut & ipsa in manu capula moderetur, & fulcior ex ea riva defluere aberetur.

Strigilo, as, act. p. verbum eti à strigen do deductum, ejusdē cum illo significationis. [רכס rachás שבר shabbár. Gall. Etrenaler. Ital. Stregnere, stregnare. Germ. Striglen. Hisp. Apretar. Pol. Cisnąć. Vng. Vakarczom. Ang. To strayne, to wring or stregle.] ¶ A quo Et compositum Obstrigilo, quod est obsto, impedio. Varro: Quid Cutio, quum id faceret, dicebat amicus ut illi manu arreptæ obstrigillaturam, ne aut triumphus decerneretur, aut ferum consul fieret.

Strigmentum, i, n. [Sordes quæ ex corporibus radūtur. [στεγμα, sudor, & γλαυκος Hermolaus. Gall. L'ordure qu'on racle d'un corps, raclure. Ital. L'ordura che si racle del corpo. Ger. Die abschrapte vnreinigkeit so man ab streicht, bad schaben vom leib. Hisp. Mondadura ó suziedad que se rae del cuerpo. Pol. Brud ysnała. Vng. Szeppy, mursok. Ang. Parynges or any thing scraped away.] Cels. lib. 2. cap. 6. Alvus quoq; varia pestifera est, quæ strigmentum, sanguinē, bilem virídem, aliquē modò diversis temporibus, modò simul & in mistura quadam, discreta tamen, repræsentat. Vnde strigmenta olei dicimus ceromata: id est, sordes olei, quæ ex unctorum athletarum corporibus radūntur. στεγματα, σπατα. Plin. lib. 15. cap. 4. Notum est magistratus honoris eius octogenis sestertiis strigmenta olei vendidisse.

Strigium. Vectis Hispanica. Plaut. Nodus est, juravit se strigiā oppigneraſſe.

Strigōnes. Dextrarum vitium homines, quòd in se contracti, atq; arctari sunt. Apud Sallustium legitur strigores.

Strigōsus, a, um. Quod est exhaustum & macilentū, quasi strictum: unde jumenta strigosa dicta sunt, quorum corpora retracta sunt fame, aut alia vitii causa. [חזר rasōt. Aegagros. Gall. Maigre, qui n'a nul lart, chetif, rabougry, langoureux. Ital. Attenuato, macilento, consumato, disfatto. Ger. Mager, aufgezert, krumbicht. Hisp. Flaco, seco. Pol. Wychudły, podsuszony. Vng. Elsoruasztot, megaszottodot. Ang. Leane, lyckerwaxen or shronke in the bodie.] Colum. lib. 6. cap. 37. Quæ quamq; possit hunc aliquatenus comparatis quod progenerat anager, aliti & indomitum, & ferocio contumax, sy vestimore strigosum patris præferret habitum. Et lib. 7. cap. 6: Placidè ac lente pabulentur, ut & largi fiat uberis, & non strigosissimo corporis. Hic etiam male habitus dicitur. Gellius: Equum strigosum, & male habitum, sed equidem ejus ubertimum, & habitissimum viderunt. ¶ Strigosus Oratio, per translationem in ipsam, ineptus. Cicero de Clar. Orat. Habet enim certos sui ludibrio sos, qui contrā habitus corporis optimos, quàm gracilitates consectentur: quos valentio modò sonat is, renitatur ipsa delectat: quamquam in Lysia tum sæpè etiam lacerti, licet & teretia pulsi valentius: verum est tenue genere toto strigosius, sed tamen suos laudatores, qui hasipsa ejus subtilitate admodū gaudeant. Id est, gracilior & tenuior, ut ipse ibidem sui opponit habitum corporis optimum.

Stringo, gis, xi, ctum, act. 3. Arcto, constringo. [רכס rachás שבר shabbár. אסר asár. חגר chagár. אזר azár. קפד kaphád. Gal. Estraindre, serrer. Ital. Stringere, stregnere. Germ. Stringen/zusamen thun. Belg. Stramen doen. Hisp. Estrenar, apretar. Pol. Ściągnąć. Vng. Szoritom. Ang. To straine, to wring or stregle.] Plinius: Apprehensum manu stringit. ¶ Per translationem stringere quandoque pro percutere ponitur. [הכה hikkáh.] Virg. libro 10: Atq; animo pariter stringit pietatis imago. ¶ Quandoque pro decerpere, colligere. [אזר azár. אסף asáph. בצם bazám.] Idem in Bucol. Hic nos densas Agricolæ stringere fœtus. Idem lib. 2. Georg. Sed tamen & quernas glandes tum stringere cepit, Et lauri baccas. ¶ Quandoque pro radere. [קצץ katsáts. שטח shatáh. שחט shachát.] Virg. lib. 2. Aeneid. Ego tum, primo quæ flamine cernis Stringentem ripas. ¶ Quandoq; pro vulnerare. σπαω, τιτρωσκω. Virg. lib. 9. Aeneid. Hunc primum regia bella Themillæ strinxerat. ¶ Quandoq; pro attenuare, quod fit stringendo fieri solet: ut Stringere remos. ¶ Stringere catem, ei nudare. [שלף shalláph הריק berik. γυμνοω.] Virg. lib. 11. Strictum jam in hostem acer Lucagus erat. ¶ Hujus composita sunt, adstringo, constringo, circumstringo, destringo, obstringo, perstringo, præstringo, restringo, & substringo: quorum significata explicantur suis locis.

Strictus, a, um. partic. a verbo stringor: ut Strictus gladius, evaginatus. [רכס rachás שלף shalláph. שחט shachát. Gall. Estroit, ce Serré. Ital. Stretto. Germ. Angezogen. Hisp. Apretado. Pol. Dobyty, mocą wzięty. Vng. Meg szoritatot. Ang. Strayned or wrong.] Cic. Philip. Quidnā homines putarēs futuros esse, quā tu illum foro spectare populo Romano, stricto gladio infectatus es? Livius 1. ab Vrb. Simbo inq; gladio, simul verbis increpans transigit puellā.

Strictē, adverbium. Arctè, constrictè. [צוף. Gal. Estroitement. Ital. Strettamente. Germ. Engzungeklich. Hisp. Apretadamente. Pol. Ciasno, ścisle. Vng. Szoritoson. Ang. Strictlie.] A quo formantur Strictius & strictissimè. Cicero de Amicitia: Nec obstare strictè, ne plus reddat quàm acceperit.

Strictim, adverbium. Cōpressè, breviter. [קצר katsár. קצץ katsáts. Gal. Estroitement, briefvement. Ital. In picciola parte, in brevità. Ger. Inturtzen begriff: zam oberlauffung. Belg. In cort. Hisp. Estrechamente, brevemente. Pol. Krotce. Vng. Rouideden. Ang. Shorthe.] Vnde strictim referri dicimus ea quæ quàm sparsa ac diffusa sint, breviter, & quasi summatim colligantur. Cicero pro Cluent. Audibis quæ eo quæ copiosissimè dici possunt, ac verè à me, strictimq; dicuntur. Idē ad Attic. lib. 21. Quem tu Caretyre, ut mihi alijs litteris significas, strictim attigisti. Idem de Nat. deor. Quibus de quæstionibus tu quidem strictim, nostri autē multa tulerunt dicere. Plaut. in Capt. Sed utrū strictim ne attonsurū dicam esse, an per pectinem, Nescio.

Strictīvus, a, um. Quod stringitur: ut Strictivæ oleæ, quæ manu colliguntur ad differentiam caduearum. [επιφορα ἐλαιων δακτυλοι. Gall. Olives cueillies à la main. Ital. Olive raccolte con la mano. Ger. Oliuen die von der hand ab gelesen, oder abgestrichē werden. Hisp. Aceytunas cogidas á mano. Pol. Oliwki zebrane, zrękā zbierane. Vng. Kezzel szedett. Ang. Olives gathered with the hand.] Cato cap. 146: Olea caduca modii quinquaginta, strictivæ modii decem.

Strictūra, æ. Est teste Nonio, Proprie dicitur limatura ferri quæ de ferro cādenti micant, quū malli malleis tunduntur: sive quòd stricti & constricti sint, id est, coacti: sive quòd oculos tuo fulgore perstringant. [שחט shachát. שחיטה shechíṭah. Gal. Limaille, ce qui tombe du fer quand on le bat sur l'enclume. Ital. Limeglie & l'ordure che fachano via del ferro caldo quando si batte. Germ. Die funcken oder gneist so von einem glühenden eisen spritzen, wenn man es schmidet. Hispan. Las centellas de hierro caliente. Pol. Iskry, iskrzenie od kowadła ogień. Vng. Az vasnac szikrai, vagy szikrazasa. Ang. Sparkes of fire comming from hot iron.] Virgil. lib. 8. Strictūraq; cavernis Structæ chalybum, & fornacibus ignis anhelat.

Strīfo, as. Vide STRIA.

Strictare, Stribilare, est ægrè constitere, hinc Stritabilia ea dicebantur mulieres, quæ & scrupedæ, quæ nimirum præ pedū vitio ingredi vix possent. Varr. lib. 8. In nonnullis autem fabulis gignit, Strictipilas. Ea enim quæ stringant cutem & rugas in facie exteneunt.

Strix, gis. f. Avis quædam nocturna & importuna, à stridendo dicta. [νυκτικοραξ. Gal. Chouesche ou fresaye. Ital. Striga. Germ. Ein schreyhex oder nachtvogel, nachtrappe, hexe. Hisp. La bruxa ave de la noche. Pol. Puszczyk albo sowa podobna. Vng. Pappuse vere. Ang. A shrych owle.] Lucanus lib. 6: Quid trepidus bubo, quòd strix nocturna queruntur. Plin. lib. 11. ca. 39: Fabulosum eum arbitror de strigibus, ubera eas infantibus labris immulgere. Illum maleficis jam antiquis strigem convenit: sed quæ sit avium, constare non arbitror. Hæc Plinius. Ovidius autem infantes sine nutricum custodia relictos, a strigibus è cunis rapi tradit: sanguinemq; omnem ab illis exhaustum. Sic enim habet textus Fastorum:

Sunt aves: obscuras, non quæ Phinēia mensas
Ostura fraudabantfied genus inde trahunt.
Grande caput, stantes oculi, rostra apta rapinæ:
Canities pennis, unguibus hamus inest.
Nocte volant, puerosq; petunt nutricis egentes.
Et vitiant cunis corpora rapta suis.
Carpere dicuntur lactentia viscera rostris:
Et plenum poto sanguine guttur habent.
Hi illis strigibus nomen: sed nomina hujus
Causa, quòd horrenda stridere nocte solent.

Ab hujus avis cognomento strigem appellamus mulieres puellas fascinantes sua contactu, & lactis mammarumq; oblatione. Serenus: Præterea si forte premis fixa ora puellos Virosa immulgens exertis ubera labris. ¶ Striges etiam dicuntur olera vilia, ut apud Plautum in Pœnul. Hi homines cœnas sibi comparant: quum condunt, Non candidorum condiunt, sed strigibus. ¶ Strix, fumi cum genus apud Hippocratem.

Strobilus, pen. cor. [κωνος. Gall. Vne pomme de pin. Ital. Pigna. Germ. Ein tannapffel. Hisp. Pina. Pol. Szyszka. Vng. Fenyö fiuek. Ang. A pynde apple.] Nux pinea, quæ & conarus, & à forma conus appellatur, ut non uno loco testatur Galenus. ¶ Ab hujus laudatissimo & cardinum salivum strobilos à Romanis fuisse appellatum, autor est Dioscorides, voce quidem Græca, sed tunc fortè cuotidiana, & in usum populi recepta. Habet enim carōnus in summo cacle, capitula quædam pinea: cui non absimilia, Quia & pinum ipsam strobilon aliquādo legimus appellari. Plinius quoq; arborem quandam expinastrorum genere hoc nomine appellationis ipsis verbis tum hac lib. 16. ca. 19. Eadem arbores alio nomine esse perhibent Italiæ, quas

Strobilos

ſtrobilos vocari plerique arbitrantur, ſed grandes, ſuccinctioresq́, & enodes liburnicarum actus, prælongæ ſeriæ. ¶ Et ſtrobilus, ſaltationis genus, apud Pol. item. ¶ Quo de cum nominatio Antiochi vocantur ſtatus ex interiore loco ſurſum revolutus.

Strŏbŭlus, bi, f. Ἀρκεύθος, Arbor odorifera, de qua ſe Plin. lib. 12. cap. 13. Pauſ. & in Carmanis arbore ſtrobili ſuffitus, præfulgit, cæteris palmeo cedentes. Huius odorem ſi camelus ad ſolem incidat, reſpiratione gravans capita, extra dolorem tamen.

Strŏma, ătis, n. [στρῶμα. Gal. Tapiſſerie. Ital. Strumaggio. Germ. Gewand, bedeckung, ein ruberpfuhrt. Hiſpan. Tapete, alhombra. Pol. Kobierzec, oblokowy. Vng. Szönyeg, kárpit. Ang. Tapeſtrie.] Vox Græca ſternendi quodlibet tegumenti genus ſignificans. Vnde de gravidarum accipitur, quæ & peristromata dicuntur, multa colorum varietate picturata. Clemens Alexandrinus quoq́, libros quoſdam in ſectiones eos ornamento cohærentes, Stromata inſcripſit.

Strombŭs, στρόμβος, Concha eſt tornatilis humani, nomen habens à figura. Meminit eius Plin. lib. 32. cap. 11.

Strŏmbŭlus, pro, quod στρογγύλον. Lapis eſt ſtrombi maxime figuram omnino ex parte referens.

Strŏphĭum, ii, n. [מגדל Turris. Gall. Tour, rempart. Ital. Torre, rampare, fortezza. Germ. Ein geſchwinder vnd hüpſcher poſt. Hiſp. Atalaya, caſtillo. Pol. Szpiczaſtowa ſtroyba, wieża. Vng. Torony, várfok. Ang. Tur, bulwarke, or ſtrength.] Sudatorium, ſudificatorio à verbo Græco στρώω, quod eſt verſtraüen & à noſtris verſtöwen dicitur. Hieronymus contra Ruffinum: Vos (inquit) totos arguitis tantum ſtrophas, vel ſpecularia (ſudaria) Matth. 10. 3. Regis ſuperbi portulæ receſſerunt: Nihil ſtrophium eſt, jam talamum ædificandum eſt.

Strophĭum, ii, n. [στρόφιον. Gall. Vne grande ceinture de femme, dont elle ceint ſon corps au deſſous de ſes mammelles. Ital. Fascia da fanciulla, la virgine si porta ghirlande di fiori. Germ. Ein brußtlech / haltgürtlin / Brußtuch / Hałsgürtel / modisch Weiber ringel. Hiſp. Cornadura, cinta de fem. Pol. Kabiuk nábrzeżnik, ſzyia, ſznurek, kiedy go dziewka wiąże. Vng. Mellyre kötő valo, gyolcs. Ang. An ornament of a womans breaſt, a comely girdle.] Faſcia pectoralis, quæ cum eorum ſæpe alibi papillarum virgunculorum. Turpilius: Me miſerum, quibus ego eius epiſtola excidi trabe infelix inter miculam ac ſtrophium collocatam. ¶ Strophia & cæna coronæ dicebantur, ab infigni quod imponebatur capitibus ſacerdotis. Plin. lib. 21. cap. 2. Tenuioribus utebantur antiqui coronis, ſtrophia appellatis. Suidas, Στρόφιον, ὁ γυναικεῖος στέφανος, id eſt, Strophium corona eſt muliebris. Strophium eſt quod ſacerdotes geſtant. Cicer. de Aruſp. reſp. Publius Clodius à matre, à ſorore, à nouercalibus ſuis, puerilibus, fœtidis, à strophio, à pulterio, a lagello, a thuribulo eſt ſubito repente populatus.

Strŏphĭo, ōnis, m. Qui ſtrophia facit. [στροφιεύς. Gal. Faiſeur de ceinture ou ornamens. Ital. Che compone fascie e ghirlande. Germ. Ein ringelmacher. Hiſp. El que haze cenidores o cintas de fem. Pol. Ten co robi pierſnik. Vng. Kötő, gyolcs készitő. Ang. A maker of ſuch habilliments.] Plaut. in Aulul. Strophiarii actiones, fœminarum.

Strŏphŏs, i. [στρόφος. Gal. Douleur de ventre. Ital. Dolore di ventre, cardeſſa della budella. Germ. Der frimen der darm. Hiſp. Dolor de vientre. Pol. Zwięzanie żołądka. Vng. Hurutos. Ang. Dolour of the belly.] Dolor tortellorum, quæ tormina Latini vocant. Celſus lib. 4. cap. 2. Eiusdem morbi cura eſt, quam circa umbilicum tortura torquentur, quæ Græci nominant, ea ratio dolores mitigat. ¶ Significat & funiculum præcipue apud Græcos, & cinctorios tortos, aliaſq́ nonnullas quæ ſignificationes quorum Latinis uſitatæ non ſunt, ex Græcorum Lexicis eas petendas relinquimus.

Strŏphus, pi, quod Græci vocant στρόφος. Ornamentum quod ſacerdotes pro inſigni habent in capite: quidam coronam eſſe dicunt, quod pro corona inſigni in capite imponatur, quaſi ſtrophium. Hæc ex Feſto. Scaliger tamen vir gregalem eſſe putat, quæ in flammei apice ex felici arbore imponitur, & ea in ſtrophiolis, ſtrappen, in flammeis inarculum appellat exſtimat. Quod ſi ita eſt, pro capite, hic apice, legendum videtur.

Struĕrĭus, Structor. Struĕrix. Sermo. Vide STRVO.

Struferĕrii, dicebantur ara ſeſſum, autore Sp. Postumio legis ſuæ, ſi quam, ubi grauis cum tuba circumſtrepet, ne gentes ad ſacra ſe reuocent. Feſtus.

Struferĕrĭos dicebant, inquit Feſtus, qui quædam ſacrificia ad arbores fulgurias faciebant, à ferto ſolent quædã ſacrificii genere.

Strŭices, inquit Feſtus, ab antiquis dicebantur omnium rerũ exuuiæ. στρωτικόν. Plaut. in Menæch. Cereales cenas dapsq́, ita meulas exstat, Tantas ſtruices conciuanæ parentibus.

Strŭmă, æ, f. Tumor, cervicem aut gulam infestans, qui à scrophis quæ id morbi partem ſcrophulæ dicitur, quum ſolitæ cervicum glandulæ quædam expurent & ſanguine plenæ tumeant. [στρούμα, γογγύλη. Gall. Eſtrouelle, goüe. Ital. Scrophula. Germ. Ein kropff. Hiſp. Papera, glandura. Pol. Gardzel, podbrzusz wągeřek, item ſtrzałki. Vng. Degadat, talpa. Ang. The kinges euill.] quamuis & inguinis interdum corporis partibus gignantur, ut pura in alis, inguinibus, & lateribus. Vide Cæl. lib. 5. cap. 28. Plin. lib. 11. cap. 37. Gutta hominem tactum & ſuchus intumeſcit, aquarũ, quæ potantur plenum; vitio propter quod quæ dicitur ſpongioſa per corpus aliquando ſuſpenſa, ſcrophula dicitur, cuius etiã ſubſtantiæ appellatione continetur, ut reſtis ſtrumalis, quaſi parte ſtrumæ, quã ſcrophulæ nomine dicunt. ¶ Strumæ civitatis. Cicero Sext. Hi mederentur Reipublicæ qui exſecant pestem aliquam, tanquam ſtrumam ciuitatis.

Strŭmĭtus, a, um. Qui hoc vitio laborat. [στρουμώδης. Gal. Qui a les ſtrouelles, goüeux. Ital. Che hà le ſcrofole, mórbose. Ger. Kropffig / der ein kropff hat. Hiſp. Papudo, que tiene papera. Pol. Gardzielowaty. Vng. Az kinek talpas vagyon. Ang. That hath an impoſtume in his throat or lunges.] Iuuen. Sator:

Nec prætextatum rapit in Nero ſolipedem, vel
Strumoſum, atq; unco pariter gibboſq; iumentum.

Strumĕus herba, Quarta ruminantium ſpecies, à reliquis lacteo Bore diſtincta dicta, teſte Plinio lib. 8. cap. 13. quòd medeatur ſtrumis, & panis parte in tumo ſuſpenſa vel (ut addit Ruellius) quod ſtrumatum ad eam habeat. Hæc herba eſt qua validi mordacesq́ lupi crura & latera dilaniant, quo poſſint impudicitias ſuas extorquere. Hanc nonnulli herbarii *Hieracion* vulgo dicitur, alii, *Sideritin*.

Struo, is, xi, ctum, ĕre. Exstruo, ædifico, ordino, ordine colloco, & bene compingo. [בנה Ædificare. חכן Struere, ordinare. קשר Componere, ſtruere, ordinare, aptare, ordine machinare. Ital. Ordinare, apparecchiare, accommodare, edificare. Germ. Bauen, zuſammen fügen, ordenlich zuſammen ſetzen. Belg. Ordineren, ordineren, ſtellen, ſetten. Hiſp. Componer, edificar, ordenar. Pol. Budować, ſtroić, ſtawiać. Vng. Epitni, rakni. Ang. To build, to ſet in order.] Cæſa. bel. Gall. E regione eius portus aperte adversus noctem & aperies ſtruere cupit magno cum labore, & continua dimicatione. Liv. ab Vrbe. Poſtquam tranquillitatis ſatis cum paucis procerum in medium duces prodeunt. Ouid. 1. Met. Affectatã feruant regnum cœleſte gigantes, Altaq; congeſtos struxiſſe ad ſidera montes. ¶ Struere aliquid, cõmentari, moliri. [שית Ponere, ordinare. ערך Componere, ordinare.] Terent. Heaut. Nam nisi fefellit hoc certe struxit ſtrenue. ¶ Struere aciem. [ערך Ordinare, instruere.] Cic. ad Octavium. Quibus exercitum abduxis, & adversus quos acies instruis? ¶ Struere dolos, vel inſidias, eſt parare. Liv. 3. bell. Pun. Ibi quem dies aliquot ſuſpecti Campani, timentes ne cõvêdis ac structis inuicem inſidiis caderent, &c. ¶ Compoſita huius verbi sunt astruo, destruo, extruo, instruo, obstruo, præstruo, substruo & superstruo, quorum ligna ſicca videtis ibi.

Structĭlis, e. Architectus, faber qui aliquid struit. [בנאי Ædificator, qui ædificat, structor. Gal. Maçon, qui massonne ou charpentier. Ital. Muratore, architetto, edificatore. Germ. Tuffbaum werckmeiſter, werckmann. Hiſp. El que compone o edifica. Pol. Budowniczy. Vng. Az épitő. Ang. A maſon, a maker, a builder.] Cicero ad Quintum Fratrem libro 2. A puero me dilexit, in aetatem venientes agebatur multis structoribus, quos actores annonæ. Cicero Actica libro 14. Ecce autem ſtructores noſtri ad frumentum profecti, quum manes redirent, comperiunt ſegetem magnam Romæ, domum cõ Antonium ſtrumentum omne portare. ¶ Structores, rectè dicuntur, qui inſunt de machinis, ubi ornatus quos pendendo in aere habent. [Gal. Engins, machines. Ital. Ingegni, stromenti, edificatori. Germ. Ein geſchirr. Hiſpan. Instrumento, machina. Pol. Kołowanie, ſtrój. Vng. Talpakes.] ¶ Item qui de coquina manuum gestu cibos dicerpunt, quos Græci χειροκμῆτας appellant. [Gal. Tranchans. Ital. Scalci. Germ. Ein tiſchzerſchneider, oder miſchmeiſter. Hiſp. Trinchante. Pol. Rozrąbacz. Vng. Szakácz.] Martialis libro 10. Et quamvis quæras ferro ſtructoris Oſellæ.

Structūra, æ, f. Ædificium, ſive cõpoſitio & ordinatio. [בנין Ædificium, ædificatio, ædificium. מבנה Ædificium. מעשה Opus. Gal. Edifice, ouurage, maçonnerie ou charpenterie. Ital. Edificio, ordinanza, compoſitione. Germ. Ein gebeu oder ding das zu dem andern gefüget ſeyne. Belg. Een gebouw oft timmerwerck. Hiſp. Fabrica, edificio. Pol. Sad. Vng. Epitemeny, rakomany. Ang. A building, frame, or things ſo guarded.] Col. lib. 1. Igitur ad ſtructuram cuiuis primùm ſtationi fundamenta jaciantur, ecl. locum ſit ger. ¶ Surgens operum ſtructura. Lucanus lib. 6. Prima cuidem ſurgentis operum ſtructura ſefelit. Tempestivus. Cæde opt. gen. Otar Sce & verborum eſt ſtructura quodã duas res efficiens, numerum, & lenitatem. Ovid. 4. Fast. Vnde ſalutes, color hic tibi, protinus index, Et ſtructura loci ceremonia eſſe poteſt.

Struĭlis,

Strutilis,& hoc le,pen. corr. om.t. Quod structum est: [מבנה.
Gal. fait en bastis de plusieurs pierres ensemble. Ital. Edificato di molte pietre. Ger. Das zusammen gesetzt ist, auß die stein so man nicht auß einem gantzen stein, sonder auß vielen auß einander gesetzt zusammen. Hisp. Compuesto, edificado de muchas piedras. Pol. Budowanie. Vng. összerakott, vakart. Ang. [wrought builded of many pieces.] ut Strutiles columnæ, quæ non sunt ex uno lapide, sed multis: quibus opponuntur solidæ columnæ, quæ ex una tota duo constant lapide. ¶Sepes strutilis, id est, multa in se facta: ut contrata sunt vivæ. Columella lib. 11. cap. 3. Verustissimi autores vivam sepem strutilem præcipiunt. ¶Strutiles lapides, non quadrati & ad normam cæsi, sed rudes & informes, quæ vel irregulata structura vel ordinaria fiunt: de qua Vitruvius hæc 2. cap. 8.

Strūtio, is, ſ.t. Proprie ignotum cunctorum est. [דוך dux. ὄρνις. Gal. Moineau, passe de bosc. Ital. Cardellino, passero de legno. Germ. Ein kleins hültzig vögelin oder strutzlin. Hispan. Gorrion, pessaro de leña para quemar. Pol. Szczygiel drzewny. Vng. Rakoncza. Ang. A pide sparrow, or hedge sparrow.] Liv. 1. bell. Pun. Struem ingentem ignorantium fortunæ. ¶Struem dicebatur genus libi, quod adolebatur in sacris. Ovid. lib. 1. Fast. Hæc addet, flammis cum struetur tenuibus.

Strŏppi, inquit Festus, vocabantur in privinaribus fasciculi de veretris facti, qui pro corona deorum capitibus imponebantur.

Strŭthiămală, quæ & struthiomela unius à voce dicitur, ἐχεμυθία. Est genere suis cotoneorum, veteris odoratissima, sed minoris, secundique proventus. Autor Plinius lib. 15. cap. 11.

Strŭthium, n.t. Ἐχεμυθία. Gall. Liebes samen. Ital. Herba da uccelli, radicula. Germ. Sperrkraut. Hispan. Yerua para aues. Pol. Ziele dla ptaszkow. Ang. Auhawks grass, or mouse eare, wild sallow.] Herba est vulgò nota, qua ad eluendas lanas utuntur fullones. Plin. lib. 19. cap. 3. in fin. Alii quæ vocatur radicula, lavandis denuntiantes lanis, cum habet: nec ullis quantumcunque candorem mallit. &c. Et paulò pòst Struthion Græci vocant floret, &c. Vulgus Sepiaturorum nomen appellat.

Struthŏcămēlus. [στρουθοκάμηλος. Gal. Vne austruche. Ital. Struzzo, struzzolo. Germ. Ein seltzamer vogel hat sein federen wie ein ross, doch nicht so lang noch also gebogen. Hisp. Auestruz. Pol. Strus. Vng. Strosz madar. Ang. An ostrich.] Maxima avium est, sed tamen avis ad dicendum, quum pennas duntaxat habeat, ut à terra ad currendum, cæterò volatui non sit, nec à terra tollatur. Virgilius habet cervos fugaces, lepores, broccas, comprehendendos lapidibus inutiles, quos in fuga contra insequentes pedibus jaciant. Camelo nil quæsitumque deverat, sive aliquo delecto. Mira in eo stultitia: etenim ut tanta corporis altitudine, si collo structice necti voluerit, latère se putat. Ovum autem propter amplitudinem: & pennæ, quia galeas variis coloribus infectæ adornant. Vide Plin. lib. 10. cap. 1.

Strŭthiŏs. [שחף שׁחף. Polon. Wrobl. Vng. Verb. Ang. A sparrow.] A Græcis dicitur, quem nos passerem vocamus. Abantiquis etiam Mimorum scriptoribus fœdus ulurpabatur pro vili meretrice, à passeris salacitate sumpta nominis ratione.

Strўchnŭs. στρύχνος. Herba est, quam Latinè solanū, vulgò solatrum vocamus, multas sub se continens species, quas vide suprà in dictione SOLANVM.

Studĭum, dii, n.t. Diligentia, amor, & alacritas ad aliquā rem. [חשק חשק. חפץ חפץ. Gall. Estude, faueur, soing & diligence. Ital. Studio, fauore. Ger. Ein fleiß, der einß eins liebe so man an ein ding wendet. Belg. Neerstigheyt. Hisp. Estudio, fauor. Pol. Pilność, przychylność, do czynienia mieszkanie rzeczy. Vng. Igyekezet, kedvelés, valamihez igyekezet. Ang. Diligence, studie, labour, zeale.] Cic. de Invent. lib. 1. Studium autem est animi affectio & vehemens ad aliquā rem applicatio, magnaq; cū voluptate ejus occupatio, ut philosophiæ, poeticæ. Plaut. in Asin. Ubi quid dederis, quasi calamitoso pulli ore animæ Vsque exanimato de studio studia erūt: vestra omnia Vsque adhuc vobis: quod ego fulleram, quod volueram facetiarum. Terent. in Hecyr. Vitæ est adversis, æquè studium est, familiæ pertinacia est. Cæs. 4. bell. Gall. Quibus rebus nostri perterriti, atq; hujus omnino generis pugnæ imperiti, non eandem alacritatem ac studium, quo in prœliis uti consueverunt, præstabant. ¶Accipitur quandoque pro exercitatione. ἄσκησις, ἀσκήσεως. Colum. Hunc singula persequar, et studio, quod quisq; agere velit, consultissimum rectorem adhibeat: id est, exercitio, vel opere, vel arte. Terent. in Andr. Quod plerique omnes faciunt adolescentuli. Vt animum ad aliquod studium adjungāt, aut equos alere, &c. ¶Quandoque pro favore seu amore. Salust. in Cat. C. Sallustium certè scio, quæ dixerit, studio Reipublicæ dixisse. ¶Quandoque pro voluntate. Virgil. 2. Aeneid. Scinditur incertum studia in contraria vulgus. ¶Studio habere aliquid. Terent. in Adelph. Dii vestram fidem! Vtrum studione id tibi habeat, an laudi putat. Fore, si petoideat gnatum?

Studĭōsus, a, um, Diligens, assiduus, perseverans. [שקד שקד. חפץ חפץ. Gall. Studieux, soingneux, diligent. Ital. Studioso, diligente. Ger. Fleissig oder ernstlich, ernsthafftig. Hisp. Estudioso, diligente. Pol. Pilny, dbały. Vng. Igyekezö. Ang. Diligent, painefull, labourious.] Cicer. 4. Acad. Homo & acutus, et Plenus & valde studiosus & diligens Idē. Verrin. Videte quid putetis, qui quattuor in provincia Quæstores, studiosissimos defensores, propugnatores que habuerit. Autor ad Herennium de quo bonis viris & studiosis amicus erat. ¶Aliquāndo pro cupido, amico & fautore, quem Græci φιλόσοφον appellant. [אהב אהב. Gal. Cupide, desireux, amateur, amoureux. Ital. Desideroso, seruente, amico, amatore. Ger. Ein gefliessener gönner einer sach oder bestätterer ergetzlichkeit, liebhaber. Hisp. Enamorado, aficionado.] Cicer. de clar. Orat. Habet multos et claros sui studiosos. Idem ad Attic. Ego mei studiosos habeo Dyrrachinos. Idem Cæsarem: Vir sunt optimi & tui studiosissimi, & mei necessarii. Idem de Amic. Nec illi qui inter ætate venāt, aut pilæ studiosi faciūt, eos habere necesse nos oportet, quos rum eodem studio præditos diligerimus. ¶Accipitur etiam studiosus pro literārum cupido. Cicer. de Opt. genere Orat. Satis est laborem utilem studiosis. Plinius Epist. 5. lib. 2. Itaque soleo mōrere, quum me quidam studiorum vocant. ¶Hinc est per studiosus. Cicer. in Caton. Literæ Græcæ quantum constat cum, perstudiosum fuisse in senectute.

Studĭōsē, adverb. Diligenter. [σπουδῇ. Gall. Soingneusement, diligemment. Ital. Studiosamente, con diligenza. German Fleissiglich, ernsthafftiglich. Hisp. Estudiosamente, diligentemente. Pol. Pilnie, dbale. Vng. Igyekezetesen. Ang. Diligently, labouriously.] Terent. in Heaut. Exēdem etiam studiosè ipsam offendimus. Cic. de Sen. Multas adres perutiles Xenophontis libri sunt, quos legite quæso studiosè. Libenter studioseque audire, apud eundem a Ver. Studiosè diligereque, aliquid curare, Idem Attic.

Studĕo, des, dui, ēre, Studio adhibeo, operam do, laborem impendo. [σπουδάζω, σπουδάσω, ἐσπούδασα. Gal. Estudier, mettre soin, estudes, soingner, mettre peine. Ital. Studiare, adoperarsi per apprendere. Germ. Sich befleissen, fleiß ankehren. Fleissig obligen. Belg. Neerstig. Hisp. Estudiar, dar obra, apoderarse con diligencia. Pol. Usilnie przykładam, staram się, usiłuje. Vng. Igyekezem tanulok, tanulok. Ang. To study, to give diligence, to labour to learn.] Terent. Eun. Quas matres fuisse eas scio antiquas humanas esse. Cic. 5. de Fin. Studet enim meus amicus Cicero, quæ in jure civili sunt veteris, quā commemoras, Academiæ de finibus bonorum Peripateticorum, sententia. ¶Jungitur hoc verbū aliquando dativo Cæsar Comment. 11. Cupiditate regni adductus, novis rebus studebat. Nonnunquam etiam cum ablativo meditante In. Gellius: Stoicis in ea re studebat. ¶Interdum & cum accusativo: & tunc significat cupere & velle. Cicellio ad Epist. Qui tibi nihil aliud studeat, nisi quod agit. ¶Accipitur aliquando succedere pro amare, sive favere, cum dativo. ἀνάδεξαι, ὑποστέλλω. Ovid. lib. 9. Met. Cui studeat, eous omnis habet. ¶Hēc pro cauti. Cic. lib. 1. Offic. Quæ à veto patres aut majores aliqua gratia præstiterunt, ii studerent pleruncq; in eodem genere laudis excellere. Lactan. lib. 3. Uno exemplo significata eius cōprehendit, Qui sapientiæ studet, utriq; nondum sapit: sed ut sapere possit studet. ¶Studere cū genitivo. Cic. 2. de Nat. deor. Parentem habere avarum, illepidum in liberos, difficilem, qui te nec amet, nec studeat tui. ¶Construitur etiam cum accusativo, cū præpositione in. Fabius lib. 10. cap. 1. Poëtæ & pictores in id solum studeant, ut describere tabulas ut libris acti nces queant. ¶Ponitur etiam absolutè, pro amare, sive favere. Salust. Nec studere, nec odisse, sed minimè irasci decet.

Studĕŏlum, i, n. Studium, imperfectum. Plin. lib. 35. cap. 12. Hic & simulitudinem reddere instituit, ante eum quam pulchertimas facere studeolum.

Stŭdĭus, a, um, Imprudens, improvidus, incautus, ineptus, [סכל אויל כסיל. Gal. Fol, sot. Ital. Stolto, sciocco, di poco cervello. Ger. Thorecht narrechte. Hisp. Necio, loco. Pol. Głupi, szalony. Vng. Bolond. Ang. Foolish, unwise.] Cic. 2. Philip. Vt hominem stultum magis quā studiosum. Lælius est enim stolidum esse quàm stultum. Fabius enim dicitur qui omnino cerebro. Afranius: Ego stultè me evolvo, fatuum esse non opinor. Insanus verò qui abjecta ratione, ut furere & impera omnia facit. Terent. in Eunuch. Scitum hercle hominem! sic homines prosus ex stultis insanos facit. Cicer. ad Curionem lib. 9. Quinquam me non ratio solum consolatur, quæ plurimum debet valere, sed etiam dies quæ stultissimo quoq; mœcni solet. Horat. 1. Ser. Sat. 5. Hic ego medacem stultissimus esse, puellam Ad mediam noctem expecto. Cic. Pæto lib. 9. Stultorum plena sunt omnia. Ovid. Pont. lib. 3. Stultorum plena sunt omnia. Dies stulti, pro adolescentia. Tibul. lib. 1. Eleg. 4. Vidi jam juvenem premere ætate puellam, Et fieri assiduos præteriisse dies. Consilium stultum capere. Cic. 5. Verr.

Stŭltĭtĭa, æ, ſp. Imprudentia. [סכלות אולת. Gall. Folie,

…ſtúlch, dſtúrm, omnes. Gal. Stolo, ſtolide, ſtupide. Ital. Pazzia. Ger. …Narrheit oder unwiz. Hiſp. Locura, locura y poca ſabor. Pol. Głu…ſtwo, niedorzecze. Virg. Bloodſag. Ang. Foolishneſſe or ſtolidneſſe.] Cic. 2. de Divin. O delirationem incredibilem! non enim omnis error ſtultitia eſt. Idem 3. Tuſc. Eſt enim proprium ſtultitiæ. Horat. 2 Serm. Satyr 3. Stultitiane errem, nebilium de…ſtabit, an ira. …ſtúlce, adverbium, imprudenter. …ſtúpendus, dus. Gall. Fole…ment, ſtrement. Ital. Stolamente, ſtupamente. Germ. Närriſchen…rweiſe. Hiſp. Con locura, locamente. Pol. Głupio. Virg. Bolond…del. Ang. Fooliſhly, madly, like a madman.] Plaut. in Menæch. Quæſo …ignotas? Quid ſtultè dixi, atque imprudens? ibi. Terent. in Heaut. Factum à vobis ſtultè. Cic. 2 de Nat. deor. Hæc & di…cuntur & creduntur ſtultiſſimè, & plena ſunt ſtultitiæ, ſum…que levitatis. …ſtúltíl…quium, qui, n. [Imprudens ſermo. […Gall. …Sole menière de parler, ſotiſe parler, ſottiſe, bêtiſe. Ital. Parole pazze. …Ger. Ein narrechtſödung, närriſche red. Hiſp. Habla de cola tonta. Pol. Głupia mowa. Virg. Bolond beszed. Ang. Foolish talk.] …ria. Plaut. in Mil. Paratum eſt duplicitèr, ne reprimàs totum ſtulti…loquium. …rultílóquus, a, um, ſp. Stultiloquium. Plaut. Trinum. Pauciſſi…mi faxim qui ſtrant quod neſciunt: occluſitoremque habeant …ſtultiloquentiam. …ſtúpă, æ, vel Scypa, æ, f. ut quibuſdã placet. […Gall. Eſtoupe, de lin ou de chanvre. Ital. Stoppa. Ger. …Werck oder hanff oder Flachs. Hiſp. Eſtopa de …lino o de cañamo. Polon. Kond, cząſt lnu albo konopi. Virg. Tyſtye, …hemp or flaxe. Ang. Harder, of linnen.] Linum vile, quod …ſtupam ſignificat proximum eſt: ut inquit Plinius: à Græco ſtuppa, …quod ſtupam ſignificat vel à ſtipando, quòd ea ſtipentur: hoc …eſt, obturentur navium rimæ. Livius 1 bell. Pun. Jacentia in pi…lo, quadratum ſtupa circumligabant, inebantque picc. Idem …lib. 2 bell. Maced. Alii cum arietibus ferreis, alii ſtupam, pi…cem ducunt & malleolos ferentes tota collucent flammis acie, …ad ædificia advenêre. Virgil. 5 Aen. Ardo ſub robore vivit. Stupa vomens …tardum fumum. …ſtupéfăcio, is, ere, a, um, adject. Quod eſt factum ex ſtupa. […Gall. D'eſtoupe. Ital. Di ſtupa. German. Aus …hanff gemacht, aus grecen meral gemacht. Hiſpan. Caſa de eſtopa. …Pol. Z konopie przedze wykonane. Virg. Tyſtyebol vele. Ang. Made …of harden.] Virgil. lib. 2. Aen. Subjiciunt lapſos, & ſtupea vincu…la collo intexunt. Idem 8. Aeneid. Stupea flammiferam, to…ſque volatile ferrum Spargitur: arva nova Nepotia cæde …rubeſcunt. Ovid. 14 Metam. Stupea præcupit Phrygiæ regina …cuſa claſſis. …ſtupefactus, a, um, adject. Quod eſt factum ex ſtupa. […Gall. Eſtoupé. Ital. Stoppato. Ger. Das zu kammen …hanff gebört. Hiſp. Poner como eſtopa. Pol. Bydło ktoro kanie …wrzucone. Virg. Tyſtyebol vele. Ang. Calking, or harden.] ut …ſtupefactus malleus, quo linea tundantur. […Gall. Maillet de calfateur. Ital. Maglio da calcatore. …German. Ein hanffbeiget. bleuwesen. Hiſp. Mazo para …ſtopar. German. Ein hanffbeiget. bleuwesen. Hiſp. Mazo para …ſtopar.] Plin. lib. 19. cap. 1: Mox arefactæ tundentur in …malleo ſtupefactæ malleo. …ſtupéfăcio, fēci, factum, n. [Stupidus fiam, ſenſu quodammodo ca…reo. […Gall. Eſtre ou de…venir eſtourdy. Ital. Stupefare, ſtordire, ſtupidire, ſtordirſi. Ger. Erſtaunen machen. Belg. Verſtaen. Hiſp. Eſtupefacerſe, atonarſe. Pol. Głupieć, ſtawać ſie głupim. Virg. Bolond tempo. Ang. To be very much aſtonied or ſtupefied.] Plaut. in Aul. Is adolri…tis illius ſtupefactus eſt. Quid ſtupefactus? coctu Cereris vigi…liis. Cic. 2. de Fin. Stupeſcis aut vim Lucretii regis? Cic. recita…ta ejus fabula interierunt. Varinus ad Cic. lib. 5. Hom. tum unâ omnium crudelitatem, qui eo ingenio matrem ſuam ita ſtupefe…cit: Cic. 5. de Finib. Qui autem heæret filiam ne ſtupraretur. ¶ Hujus compoſitum Conſtupro, de quo ſuprà ſuo loco. …ſtupefăctio, ōnis, verbale, mas. […Gall. Corruption de fille ou femme. Ital. Violatione di donne. Ger. Ein Weiber oder Jungfrawen ſchwächung. Hiſp. Forçadura de donzella. Pol. Gwałt uczinienie. Virg. Forcsno, …An. A deflouring of women.] Quint. lib 7: Stupratori an uxoris mil…lia dare debeat, quæ proxima hinc etiamnum conſultatio eſt Senecæ …Hippol. Hic dicet enim, quæ nemo niſi territus Liquit ſtuprator. …ſtupefăcio, pen. prod. ad. […Gall. Ground ou rompure de femme. Ital. Stupro violenza di donne. German. Bet. burre. Hilpan. Grande forçadura y corrupcion de donzellas. Polon. Pa'ei kor ſtwa. Vngar. Parasnaſsado. …Ang. Groun to ridecourre and abordame.] Val. Max. lib. 6. cap. de …Publicitia: Metellus quoque Celer ſuprofæ mentis auctor ſum…mus exitit.

Stūpĕ, adverbium. Antiquissimi dixerunt pro stupere: ut in Nevii carmine apud Festum: Fædè, stupreque coit gnatos ac natas.

Sturnus, ni, m. f. Avis genus satis notum. [στὴρ, ερος.] Gall. Vn estourneau. Ital. Storno, storniello. Germ. Ein Star. Hisp. Estornino. Pol. Drozd. Vng. Szarcsky. Ang. A starre or starling.] de quo scribit Plin. lib. 10. cap. 24. Sturnorum genere proprium catervatim volare, & quodam pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen rendentibus. Mart. lib. 9: Nunc sturnos inopes, fringillarumque querelas Audit, & arguto passere vernat ager.

Stygius. Vide STYX in PROPRIIS.

Stylobătes, æ. [στυλοβάτης. Gall. Le piedestal d'vne colonne, sur lequel elle est assise & posée. Ital. La basa d'vna colonna. Ger. Ein fuß darauff eine seule stehet. Hisp. El assiento o cuerpo de columna. Pol. Piedestał kolumny. Vngar. Az oszlop alatt vala kő. Ang. The ground or foundament of a pillour.] Lapis, & quædam veluti basis superposita columnæ, cui innititur capitis. Parietes autem sive fundamenta, quibus stylobatæ sustinentur, sterobatæ appellantur Varro lib. 1. de Re rust. cap. 13: Cohortes in fundo magno duæ apponere, una ut interdiu compluvium habeat larū, vbi aqua fluat, qui intra stylobatas quum venit, dic. de impluvio. Nam hæc enim ex ærario ædare reducit, hic bibūt, hic perfundunt. Idem lib. 3. cap. 5 Subter columnarum stylobatem cùm lapsa salire pedem & dodrantem alios.

Stylus, li. [στῖλος, a mando. σκάλλω. Gal. Vne colonne. Ital. Colonna. Ger. Ein seul. Bel. Een pilaer oft stil. Hisp. Columna. Pol. Słup. Vng. Oszlop. An A pole, a maner of forme in wordes or writinge, or any sharpe thing set vnder a pillour.] Græca vox est, columnā ligni significans: unde ep stylium, ex stylio, capitellum quod super columnæ stipam locatur. ¶ Accipitur item stylus pro graphio quem alibandi est in ceratis tabulis antiquitus scribebatur, ut nunc in hastilis ligneis, vel codicillis mercatores scribunt. Gall. La touche de quoy on escrivoit iadis sur tablettes. Ital. Stile da scrivere. Ger. Ein schreibgriffel. Hisp. El punzon para escrivir en tablillas. Pol. Grefka do pysania. Vng. Irospenna.] Plin. lib. 34. cap. 14. Et hyo scribere institutum est, ut veteratissimi autores prodiderunt. ¶ Stylus etiam dicitur structura orationis, ac modus dicendi [χαρακτὴρ. Gall. La maniere d'escrire ou composer. Ital. Forma di scrivere. Ger. Die form vnnd weiß zu reden oder zu schreiben. Hisp. El estilo y manera de escrivir. Pol. Sposobność mowienia albo pysania. Vng. Az irasnak formaia modgya.] Terent. in Prolog. And. Sed tamen dubitoli orationem hanc factam, ac stylo. Vel Donatus: Oratio in sensu, stylus in verbis, oratio ad res, stylus ad verba. ¶ Accipitur item stylus pro ipsa scribendi exercitatione & meditatione. Cic. 3. de Orat. Stylus optimus & præstantissimus dicendi effector ac magister. ¶ Stylus præterea dicitur quicquid vel ligneum, vel ferreum, aut alterius materiæ sumptum natum est ad columnæ similitudinem. Col. lib. 11. cap. ult. Deinde eas confecto æquinoctio infra terram fecare & ligneo stylo laxatis, vel ferula medullis, fercula immittere, atque ita semina cucumeris inferere. ¶ Stylus præterea pro vellicatione ac reprehensione aliquando accipitur, quæ scriptis & invectivis libellis fieri solet. Plin. in præfat. operis: Quād si hos Lucilius, qui primus condidit stylum, decendum hi putavit, Cestorius stylus, apud Cicer. pro Cluent. ¶ Accipitur etiam stylus pro radice recta, & oblonga ad stylī hoc est, columnæ similitudinem. Col. lib. 5 cap. 9: Omnis autem nux unā tantūm radicē mittit, & simplici stylo prorepit.

Strymma. æ. [στρυμμα. Ger. Das dick so vberbleibt wann der safft abgesagen ist worden: sonderlich das vom wolriechenden stucken in köstlich öl vermischet ist.] Ad ipsissimentum, & dominatura unguenti exodoramentis conficias. Plin. lib. 13. cap. 1: Ratio unguenti faciendi duplex, succus, & corpus, ille olei generibus fere cōstat, hoc odorum: hæc strymmata vocant, illa hedysmata. Dicta strymmata ἀπὸ τῦ στρέφειν, quod est stringere, seu condensare.

Stypteriæ, Alumen Græcè confusè. L. 3. D. de reb. eor. qui sunt sub tut. Si speculum vel quæ alia metalla pupillus habet, stypteriæ, vel cujus alterius materiæ. Horum.

Styrĭcis. [στυρίζω. Gall. Restrenant, refrenant. Ital. Stringe. Ger. Stopffet. Hisp. Cosa que astringe y aprieta. Pol. Zatykaiący. Vng. Szoritó. Ang. That hath vertue to bynde or to constipate.] Stringens hoc est, constringendi seu astringendi vim habens: ἀπὸ τῦ στρέφειν, quod est astringere, seu constringere. Plin. lib. 14. cap. 23. inter medicamenta quæ styptica vocant, nihil efficacius rubi mora ferentis radice decocta in vino ad tertias partes. Idem lib. 21. cap. 22: Quæ ex his phœniceum colorem habet, radice contrita, quicunque animalium impositā, ulcerum habet styptecam vim.

Styrax, acis. m. t. [στύραξ. German. Das rotfarbmacht Gummi so die Xylander storacem calamitam nennen.] Arbor est cotoneæ malo similis, fructu majore quām avellana, specie candidi gummi: ex qua manat liquor ejusdem nominis, coloris flavi, fœtidi, retenti, albicantibus fragmentis, odoris perlevērantis. Hodie officinæ storacem appellant. Plin. lib. 12. cap. 17: Ex Syria revehunt styracem, acri odore cjus in focis abigentis suorum fastidium.

S ante V.

Suādĕo, des, si, sum, ēre. f. Autor sum, persuadeo, horror. [πείθω. πειθὼ. πειθὼς. πειθὼ. πειθὼν. Gall. Conseiller, exhorter, persuader, faire entendre, exhorter & inciter a faire quelque chose. Ital. Suadere, esortare, indurre, persuadere. Ger. Rhatsamen, vermanen. Belg. Raetsmetrebben wijs maken. Hispan. Inducir con razones, aconsejar. Polon. Radzę, napominam. Vng. Tanacsolok. Ang. To perswade or counsaile.] Plaut. Mil. Nam si honestè censeam, te facere posse tu aderi. Cic. Valerio lib. 13: Hæc spectant, ut te horter & suadeam reliqua sunt quæ pertinent ad rogandum. ¶ Suadere legem, est populum ad accipiendam legem adhortari. Nam quum lex effecta esset in comitiis antequam populus suffragia ferebat, potestas dabatur suadendæ legis, & dissuadendæ: Cic. de Senect. Quam legem Voconiam magna voce, & bonis lateribus sustulerim. ¶ Transfertur ad res inanimatas, quæ tum suadere dicuntur, quum rei alicujus faciendæ nobis præbent occasionem Ovid. lib. 1. Amor. Eleg. 6. Nox & amor, vinumq; nihil moderabile suadent. Vng. lib. 2. Aeu. suadentq; cadentia sydera somnos. Orad. 2. Fast. Iamq; ubi suadebit placidos nox humida somnos. Orad. 2. Fast. Iamq; ubi

Suādēlă, æ. pen. prod. f. p. Dicitur suasio. [πειθὼ. Gal. Persuasion. Ital. Persuasione. Germ. Beredung / rhatgebung. Hisp. Inducimiento con razones. Pol. Radzenie. Vng. Tanatsolas. Ang. Persuasion or counsayling.] Plaut. in Cist. Iam perducebam illam ad me meā suadela. Horat. 1. Epist. videtur Suadelam accepisse propēa persuasionis, quæ & Suada dicitur. At decet numatum decorat suadela, Venusque.

Suādibĭlis, le, quod suaderi facilè potest. suasibilis. Inde suadibilis-ter, Adverb. suasibiliter.

Suādĭcus, cris, cre, verb. m. t. Qui suadet, autor. [πειθὼν. πειθὼς. πειθὼ. πειθὼν. Gall. Qui conseille, exhorte & persuade, exhortateur. Ital. Persuasore. Ger. Ein rhatgeber. Hisp. Inducidor con razones. Pol. Radzący. Vng. Tanatsado. Ang. A perswader or counseller.] Cicer. 3. Offic. Atq; hujus deliberationis Postumius ipse, qui debebatur, suasor & autor fuit.

Suāsio, onis, verbale, Fc. Actus ipse suadendi, adhortatio. [πειθὼ. πειθὼς. πειθὼ. πειθὼν. Gal. Suasion, inducion, exhortation. Ital. Esortatione, persuasione. Ger. Ein rhatgebung / vermanung. Hisp. Inducimiento con razones, obra de inducir a ssi. Pol. Radzenie. Vngar. Tanatsolas. Ang. Persuasion, admonicion or counsayling.] Cicer. in Orat. Tales suationes qualem Isocrates fecit Panegyricum.

Suasorĭus, a, um. Quod ad suadendum pertinet: ut Suasorium munus: id est, officium suadendi. [πειθὼ. Gall. Suasoire, qui sert a suader ou seduire a faire quelque chose. Ital. Esortatorio, cosa che serve a persuadere. Germ. Das jn dem rhatschen gehört. Hisp. Cosa para inducir a ssi. Pol. Do radzenia przynależny. Vng. Tanatsolasra valo. Ang. That serueth to perswade.] Suasorium genus causæ rhetoribus idem est quod deliberativum, quo scilicet aliquid suademus vel dissuademus. Quintil. in proœmio libri octavi Suasoriis accedere, tertiam partem existimabant, politne fieri, an esset futurum quod deliberaremus.

Subterrānĕum, Pollucem dicit rem subvum appellavit, creditumq; apud Scythas è tellure effodi, referente Plinio lib. 37. cap. 2. Quod tamen falsum esse satis constat ex iis quæ suprà annotavimus in dictione ELECTRVM.

Suāmĕt, Vox composita ex ablativo sua, cum syllabica adjectione eadem vocem eadem valens quod suapte sua. τῷ ἰδίῳ, τῷ ἰδίῳ αὐτῷ. Plin. lib. 10. cap. 59: Arcetes suamet vi colla sua abrumpunt.

Sŭāpte, & Sŭopte vetes sunt compositæ ex ablativo Sua, & Suo, cum syllabica adjectione, pte. idemq; significant quod suamet, & suomet: ut suapte sponte: id est, sua ipsius sponte: suopte natura: id est, suo ipsius motu. [αὐτόματος. Gall. De sa nature propre. Ger. Von jm selbs. Belg. Van sijne.] Cicer. 1. Tusc. Terrena & humida suopte motu, & suo pondere ad partes angulos in terram & in mare feruntur.

Sŭārĭlis. Vide SVS.

Suāsŭs color. Pullus & impluviatus. Legitur & suasum, substantivum, neut. gen. [μέλας. Gall. Noir, enfumé. Ital. Fosco nero. Germ. Schwartzichte farb / raudtfarb / rundtfarb. Hisp. Negro de bolsa. Pol. Czarna farba. Vng. Fekete farka. Ang. Blak colour or dunne.] Plautus Truc. Quæ tibi suasus insedit pro pudoris pallium. ¶ Suasum, quasi pellis; color appellatur qui fit ex stillicidio fumoso in vestimento nigro.

Sŭārim. Vide SVS.

Suāvĭtās, suavitas. Vide SVAVITAS.

Suāvis, suave, om. t. Dulcis, jucundus, gustui sive odoratui gratissimam ad hos duos sensus propriè pertinet. [ΠΙΤΥΗ. matheck. ἡδὺς. Gall. Doux, suef. Ital. Soave, dolce. Ger. Suß, lieblich. Hisp. Cosa suave o que da delectacion. Pol. Słodki, miły. Vngar. Edes, szeretes. Ang. Sweet, pleasant.] Saporem enim & odores suaves dici-

ves cicimus, qui blanda quadam voluptate gustandi, odorandive tenebrarum afficiunt. Virgil. 4. Georg. Verum ipse fallis nacos, & suavibus herbis Ore legunt. Idem 2. Aeneid. Sic postquam suaves miscetis odores. ¶ Per translationem tamen & aliis rebus accommodatur, ut idem fere sit quod jucundus & amœnum. Cic. ad Cælium lib. 2: Nam & honorificus in me Consul fuit, & suavis amicus. Idem ad Sulpitium lib. 12: Tum pro familiari consuetudine sæpè ex me audierat quàm suavis esset inter nos, & quanta conjunctio. Horat. 1. Serm. Satyr. 10: ut sermo lingua concinnus utraque: Suavior. Cic. pro Cor. Balb. Comes, benigni, faciles, suaves homines esse dicuntur.

Suāvitas, atis, f. t. Dulcedo, jucunditas. [מתק mathok vel מותק mothek. Gal. Douceur, suavité. Ital. Soavità, dolcezza. Ger. Süssigkeit, lieblichkeit. Hispan. suauidad, dulzura. Pol. Słodkość, miłość, uprzeymość. Vng. Edesség, kedvesség. Ang. Sweetnesse, pleasantnesse.] Plin. lib. 10. cap. 29: Verum in dubium hanc suavitatem prænominatam efficeret auspicio. Cic. ad Attic. lib. 6. Miramin eo pietatem, suavitatem, humanitatemque perspexi. Idem Appio Pulchro lib. 3: Sic enim tibi persuade, carissimū te mihi esse, cùm propter multas suavitates ingenii, officii, humanitatis quæ. Idem 2. Philip. Quicam morbo aliquo, & tenus stupore, suavitatem cibi non tentant.

Suāvitūdo, inis, f. t. Suavitas. Autor ad Herenn. lib. 3: Quoniam igitur res eædem vocis similitudini, & pronuntiationis suavitudini prosunt. Plaut. Stich. Age mulsa mea, suavitudo salsa. ¶ Horum contraria sunt insuāvis: id est, austerus, asper, immucundus, inamœnus: & insuavitas, & intuavitudo, injucunditas, inamœnitas, voluptati contraria.

Suāvitĕr, adverbium, jucundè. [ἡδέως, γλυκέως. Gall. Doucement, gracieusement. Ital. Soauemente, dolcemente. Ger. Süssiglich, lieblich. Hispan. suauemente. Pol. Słodko, miłościwie. Vng. Edesen, kedvesen. Ang. Sweetly, pleasantly.] Cicer. 4. Acad. Verumtamen video quam suaviter voluptas sentibus nostris blandiatur. Horat. 1. Serm. Satyr. 9: Accurrit quidam notus mihi nomine tantùm, Arreptaque manu, Quid agis dulcissime rerum? Suaviter, ut nunc est, inquam. Idem 2. Serm. Sat. 8: Et leporum avulsos, vi multò suavius armos, Quam si cum lumbis quis edat. ¶ Suavè, pro suaviter. Virg. 3. Aeglog. Et suave rubens hyacinthus.

Suāvĭ-lŏquens, ntis, c. Qui suaviter loquitur. [εὐλογος, ῥητορικός. Gall. Qui parle doucement. Ital. Che parla dolcemente, che ha dolce parlare. Ger. Süssredet liebkosend. Hisp. El que habla suauemente. Pol. Wdzięczney mowiący. Vngar. Edes beszédw. Ang. That speaketh sweetly.] Cic. de Clar. Orat. ex Ennio. Addatur oratori Cornelius suaviloquens. Orat. Cethegus.

Suāvĭlŏquentĭa, æ, f. p. Orationis suavitas. [ἡδυλογία. Gall. Douce parler. Ital. Dolce parlare. Ger. Süssredenheit, lieblichkeit der rede. Hispan. Dulce y suaue hablar. Poion. Wdzięczność mowienia. Vngar. Edes beszéd, kedves szóllás. Ang. Faire and sweet speech.] Cic. de Clar. Orat. Et oratorem appellat, & suaviloquentiam nominat.

Suāvĭ-lŏquĭs, a, um, idem quod suaviloquens. [ἡδύλογος. Lucret. lib. 3:

Quod quondam docui, nunc suaviloquis age paucis
Versibus ostendam conjuncta a materiai
Ex infinito summam rerum usque recurrere.

Suāvĭum, vĭi, n. t. Quod & savium dicitur per detractionem literæ s, Osculum, live rationem voluptatis, vel gaudii causa datum. [נשיקה nesikah. φίλημα. Gall. Vn baiser. Ital. Bascio. Ger. Ein süsser kuss, oder schmatz. Hisp. Beso, cosa de mamar o dar. Pol. Pocałowanie. Vng. Tsók. Ang. A kisse.] Horat. Epod. 2: Manum puella suavio opponat tuo. Cicer. Att. lib. 16. Attice, quoniam hilaria est, meis verbis suavium des. ¶ Meum suavium, amantium blandimentum eā, quemadmodū Mea vita, Mea voluptas. Terent. Eunuch. Thais, meum suavium.

Suāvŏlum, oli, dimin. n. t. [τὸ φίλημάριον. Gall. Vn petit baiser. Ital. Piccolo bascio. Germ. Ein schmatzgen. Hisp. Pequeno beso. Pol. Małe całuśnie. Vng. Tsókotska. Ang. A little kisse.] Catul. Suavioli dulci dulcius ambrosiā.

Suāvŏlor, ātus, ari, dep. t. [נשק nasak. φιλέω. Gall. Baiser. Ital. Basciare. Ger. Küssen. Hisp. Besar. Pol. Całować. Vng. Tsókolom. Ang. To kisse.] Gel. lib. 18. cap. 2. Suavirationes parasitorum & puellarum.

Suāvŏr, ātus, ari, & Savior. Suavium do, cum voluptate, aut præ gaudio osculor. [נשק nasak. φιλέω. Gall. Baiser. Ital. Bascio. Germ. Küssen, ein satzjunfrauen thun gleich. Hispan. Besar. Polon. Całuie. Vngar. Tsókolom. Ang. To kisse.] Catul. ad Veraniam. Lucidi ocelli, ocelliosque suavior. Cic. ad Attic. lib. 16. Atticam nostrum cupio suaviorem meis modulis latus vita effugere me illa abilla.

Sŭb, cum ablativo, five accusativo, Præpositio eadem significans quod subter quæ tam in compositione anatur, quam in appositione. [תחת tachath. Gall. Sous. Ital. Sotto. Ger. Unter. Hisp. Debaxo. Pol. Pod. Vng. Alatt. Ang. Under.] Exitū compositionem modò accusativo jungitur, modò ablativo, pro ratione motus, aut quietis significatæ per verbum cui adhæret. Virg. 6. Æn. Anna sub adversa posuit radiantia quercu. Idem 2. Georg. Sanguenta & vallos primus sub cœtra referto. ¶ Aliquando ponitur pro In. Virgil. 1. Aen. Nanq; sub ingenti sustrat dum singula templa: hoc est, in templo. Idem lib. 1. Georg. Tæpè exiguus mus Sub terris posuitque domos, atq; horrea fecit. Idem 3. Georg. de cervis: Ipsi in declivis pecubus fecura sub alta Otia agunt terra. ¶ Aliquando tempus importat, & accipitur pro circiter, five per, vel paulò antè. Virg. lib. 3 Georg. Sub lucem exportant calathis. Liv. lib. 1. ab Vrbe condita: Verinq; legati fere sub idem tempus ad res repetendas missi. Sueton. in August. Sub horam pugnæ tam arcto repentè somno devictus, ut ad dandum signū ab amicis excitaretur. ¶ Aliquādo sumitur pro ante. Virg. 2. Aen. postesq; sub ipsos Nituntur gradibus. ¶ Aliquando pro juxta. Idem 3. Aen. Assaracique, sub ipsa Antandro, & Phrygiæ molimur mœnibus Idæ. ¶ Nonnunquā ordinem importat, idemque valet quod post. Virg. 3. Aen. quo deinde sub ipso Ecce volat calcemq; terit jam calce Dirotes. ¶ Composita plerunq; localem significationem servant, quæ illi propria esse solent subeo, subjicio, suppono, quæ idem valent quod subter jacio, eo, sive pono. Virg. 11. Aen. caudamq; remulcens, Subjicit pavitantem utero, silvasq; petivit. ¶ Interdum diminutionē: ut subnigro, subrisor: id est, aliquantulum, five nonnihil rasor, seu dubito. Elt enim (ut Donatus inquit) temperamentum plenæ pronuntiationis. ¶ Interdum significat superne. Corpora saltu subjiciunt in equor: id est, superjaciunt. ¶ Interdum propere: ut Succedit. ¶ Interdum potius. Subsequor. ¶ Interdum tacitè. Subolet. ¶ Interdum Suppono. ¶ Interdum adhuc. Liv. lib. 1. ab Vrbe. Tanquam ipse tubesset. ¶ Habet & alia significata, quæ suis locis explicabuntur. Componitur autem fere cum omnibus literis: ut Subarro, b: ut Subibo, hoc, ut Succedo: c, ut subdoce, ut Subeo: f, ut Suffero: g, ut Suggero: h, ut Subhastor, ut Subjungo: j, ut Sublevo: l, ut Submoveo, m, ut Subtraho: n, ut Suppono: p, ut Surripio: r, ut Subsisto: s, ut Subtraho: u, ut Subvenio. Sed quoties subjungitur vocalibus: vel b, d, h, l, n, r, servanet integrum alias mutant b in literam sequentē, nisi in subnigro, subrogo, subrumo: subnecto verò, subpono, suspecor, suspicio, substituo, subsolido, & hujusmodi: sine quibus scribendis sunt, quia non à sub, sed à sus, five turbum cōpositi sunt. ¶ Sub corona venundare, capitis dicebantur, quia coronati venire debantur captivi. Livius 8. ab Vrbe: Postquam sub corona venundare, captivos sub Vrbe: Postquam sub corona venundare, captivos sub Vrbe: Postquam sub corona venundare, captivos sub

Prospicor agricolæ transfuga.] Cicero 1. de Orat. Sunt enim illa fababurdia, sed ex ipso nomine leporis ridicula, nisi forsitan mimis perappetita, sed etiam eorundem modo nobis.

Sŭbăburdo, as, āre, dicitur. [*Subaurare opere ære, lamellare.* Gall. *incrustement, ébrasement, ébrasement.* Ital. *Alcune cose fare commesse.* Germ. *Etwas vnder einander machen.* Hisp. *Cosa de disfarde, barrenta vn poco.* Pol. *Niegrzeczny.* Vng. *Lehelmetel.* Ang. *Somewhat imagine.*] Cic. 2. de Orat. Valde hæc ridetur, & hercule omnia, quæ à prudentibus, quasi per illiberalem rerum non intelligendi, fababurde, falsèque dicuntur.

Sŭbăcĭdus, a, um, adject. Aliquantulum acidus. [*Vn peu aigre.* Gall. *Aigret, tirant vn peu sur l'aigre.* Ital. *Vn poco forte è garbo.* Ger. *Etwas oder etwas sawr machet.* Hisp. *Cosa vn poco azeda.* Pol. *Prykawkowy.* Vng. *Nedvesanyu.* Ang. *Somewhat sower or tart.*] Plin. lib. 22. cap. 22. Esse enim debet lenis, non subacidus.

Sŭbăcĭdŭlus, adjectivum, diminutivum. [*Vn peu aigret.* Gall. *Vn peu aigret.* Ital. *Vn poco forte è garbo.* German *Ein wenig sawrlechtig.* Hispan. *Vn poquillo agrio.* Pol. *Kwaśnowatki.* Vng. *Nedvesetskés.* Ang. *A little sower or tart.*] Cato de Re rust. cap. 108. Vinum ponito sub dio, postridie manè gustato: si id lapidi quod in dolio est, simile videbitur, subacidulum esse intelligito.

Sŭbăccūso, as, āre, act. p. Prænotabili & leviter accuso. [*Vn peu reprendre ou accuser.* Gall. *Accuser vn peu, blasmer en quelque sorte.* Ital. *Quasi accusare.* Ger. *Zum theil straffen: man etwas mit bescheidenheit straffen.* Hisp. *Acusar vn poco.* Pol. *Oskarżam.* Vng. *Kevessé vadolom.* Ang. *To accuse a little, blame for a small matter.*] Cic. pro Plancio: Sed hæc leviora: illa verò graviora & magna, quòd meum discessum, quem sæpè detulras, nunc quasi reprehendere & subaccusare voluisti.

Sŭbăctĭus, da, dum, Vide AVRIGO.

Sŭbærāto aurum, v. f. Quod forsitan quidem aurum ostendit, nitidas autem res occultat. [*Vn peu doré par dessus.* Gall. *Or sur fin mesure.* Ital. *Oro che ha rame sotto.* Germ. *Gold vnder welchem Ertz verborgen ligt vergultes Ertz.* Hisp. *Oro sobre cobre.* Pol. *Pozłocone na miedzy.* Vng. *Arannyozott.* Ang. *Gold layed over with copper, or some other metall worse.*] Pers. Satyr. 3. Sibi recto vivere falso Arte dedit, & veri speciem dignoscere calles, Nequa sub aurato mendosum tinctus auro. ¶ Hinc proverbialis metaphora hominem virtutum prætextu vitia occultantem, aurum subæratum vocamus.

Sŭbăgro, tas, act. t. Subtus fodiendo aro. [*Ingolver.* Gall. *Sous-labourer, ébrasser.* Ital. *Cauerare.* Ger. *Vnden für reuhren.* Hisp. *Arar.* Pol. *Odorzędzam.* Vng. *Alat szantok.* Ang. *To grope or labour under ground.*] ¶ Vide per translationem subagitare dicitur aliquem, est multis verborum lenociniis allectare & corrumpere. Plaut. in Cistel. Subagitato blandis & benedictis dictis.

Sŭbăgrĕstis, subagreste, om. t. Aliquantulum agrestis. [*Vn peu rustique.* Gall. *Quelque peu rustique.* Ital. *Vn poco villanesco, vn poco boscareccio.* Ger. *Etwenig bäurisch.* Hisp. *Cosa vn poco campestre.* Pol. *Rzeczy, nie nazbyt, bardzo.* Vng. *Mezőtlen.* Ang. *Somewhat rustical or countrifyed.*] Cicer. de Clar. Orat. Cotta, qui se valde dilatandis literis à simplicitudine Græcæ locutionis abhorrere, sonabatque contrarium Carbo, subagreste quiddam, planeque subrubricum, alia quidem quasi inculta & sylvestri via ad eandem laudem pervenerat.

Sŭbălbĭco, as, are. Subalbidus fieri. [*Vn peu blanchir.* Gall. *Tirer sur le blanc, blanchir quelque peu.* Ital. *Imbiancare, ò biancare.* Ger. *Etwas oder etwas fein weiss machen.* Hisp. *Blanquear vn poco.* Pol. *Bielić się.* Vng. *Fehérlem.* Ang. *To be somewhat white.*] Varr. 3. de Re rust. cap. 9. Bos fuscus, aterve, oculis ravis aut nigris, palea rubra, subalbicans.

Sŭbălbĭdus, a, um. Aliquantulum albidus. [*Vn peu blanc, meslé peu blanc.* Ital. *Alquanto biancho.* Germ. *Weisslicht.* Hisp. *Cosa vn poco blanquissima.* Pol. *Bielawy.* Vng. *Feiérs.* Ang. *somewhat white.*] Plin. lib. 21. cap. 21. Rami eos habet candidos, folia subalbida, aberrano similia.

Sŭbălāris, subalare, Quod sub alis est. [*Qui est sous les ailles ou aisselles.* Gall. *Qui est sous les ailles ou aisselles.* Ital. *Che stà sotto l'ale.* Germ. *Das vnder den fleugeln ist, oder die pflaum federn.* Hisp. *Cosa que se debaxo las alas.* Pol. *Pod skrzydłami.* Vng. *Hamu alatt való.* Ang. *That is under the wings.*] Vide scribit Lampridius: Heliogabalum solitum fuisse in aceubitis habere plumas subalares, & subalares calcitras.

Sŭbălpīnus, a, um. Quod est sub Alpibus. [*Au pied des Alpes.* Gall. *Au pied des Alpes.* Ital. *Sotto l'Alpi.* Ger. *Vnden für den Alpen.* Hisp. *Cosa debaxo los Alpes.* Pol. *Podalpejski.* Vng. *Alatt való.* Ang. *Under the Alpes.*] Plinius lib. 29. cap. 3. Radice lenta, subnigra, sine odore, aquosa, montibus subalpinis plurima. Et lolio subalpino, quam hodie Pseudomeconen vocant, repressum appellant. Idem lib. 16. cap. 11. Nec nisi paucis locis Subalpinæ Italiæ.

Sŭbămārus, adject. In amaritudinem omnibus declinans, paulùm amarus. [*Vn peu amer ou amoureux.* Gall. *Vn peu amoureux.* Ital. *Amaretto.* Ger. *Bitterlechtig: das sich auff bitter zeucht.* Hisp. *Vn poco amargo.* Pol. *Gorzkawy.* Vng. *Mind keserves.* Ang. *Somewhat bitter.*] Cicero de Fato: At quoniam in naturis hominum dissimilitudines sunt, ut alios dulcia, alios fabam amara delectent.

Sŭbăquĕus, fubaqueus, subaqueum, Quod sub aqua latet. [*Soubs l'eau.* Gall. *Soubs l'eau.* Ital. *Sotto l'acqua.* Ger. *Vnder dem wasser gelegen.* Hisp. *Debaxo agua.* Pol. *Podwodni.* Vng. *Vizalatt való.* Ang. *That is under the water.*] ut Scopulus subaqueus.

Sŭbăquĭlus, a, um, adject. Subaquæus. [*Soubs l'eau.* Gall. *Vn peu enfoncé comme sous l'eau.* Ital. *Oscharezo.* Germ. *Schwemmicht.* Hisp. *Vn poco negro y escuro.* Pol. *Ciemnawy.* Vngar. *Sekete Szine.* Ang. *Somewhat browne or tawny.*] Plaut. in Rudens. Ita corpus ejusmodi subaquilum? Illud quidem subaquilum volui dicere.

Sŭbărgūtŭlus, a, um. Aliquantulum argutus, à quo diminutivum Subargutulus, apud Gell. lib. 15. cap. 30. [*Vn peu aigu.* Gall. *Subtil, subtilement.* Ital. *Sottile, ingenioso.* Ger. *Ein wenig scharpfsinnig vnnd subtil.* Hisp. *Agudo, ingenioso.* Pol. *subtelny.* Vng. *Tudakos, okosotska.* Ang. *somewhat subtill.*]

Sŭbărmālia sunt vestimenta ut saga, quibus arma superinduuntur. [*Vngar. Pantzeralia.*] Spartianus in Severo: Prætorium cum subarmalibus meritò Christi occurrere.

Sŭbăro, as, penult. corr. act. p. Subtus arando terram moveo. [*Labourer.* Gall. *Labourer, fouir par dessous.* Ital. *Arare de sotto la terra.* Ger. *Vnderen.* Belg. *Onderen.* Hisp. *Arar debaxo la tierra.* Pol. *Odorzędzam.* Vng. *Alat szantok.* Ang. *To plough or till vp the ground vnder.*] Plin. lib. 18. cap. 27. Idem quę subarantur, aut quæ solo gravantur, celeriùs negligentiùs.

Sŭbărātio, & Subarator, vesbalia. Plin. lib. 17. cap. 22. Vel etiam subaratorem prudens luxuvi radices [*Labourer de dessous, ou remuer de bas.* Gall. *Labourer dessous, qui sont par dessous.* Ital. *Arator di sotto la terra.* Ger. *Ein ackerer der nur vnden für arbeit.* Hisp. *El que ara debaxo la tierra.* Pol. *Odorzędzanie.* Vng. *Alat szantás.* Ang. *A tilling vp of the ground.*]

Sŭbărrōgans, antis, ore. t. Aliquantulum arrogans. [*Vn peu arrogant.* Gall. *Vn peu arrogant.* Ital. *Quasi arrogante.* German *Etwas vermässen, oder wenig stoltz.* Hispan. *Vn poco presumptuoso y soberuiento.* Pol. *Nie bardzo, nadzpan.* Vngar. *Kevessé fellyes.* Ang. *Somewhat arrogant or proud.*] Cicer. Acad. Vereor ne turpiter arroganter facta videantur quam citeris.

Sŭbăsculto, as, are, act. p. Leviter & quasi præcurrendo ausculto. [*Escouter vn peu, escouter vn peu par medessous ou de loin.* Gall. *Escouter vn peu par dessous.* Ital. *Ascoltare di nascosto.* Ger. *Etwenig vnd heimlich zuhören.* Hisp. *Escuchar de secreto.* Polon. *Zasłuchiwam.* Vng. *Fulleng vgy hallgatom.* Ang. *To hearken a little or stepping by.*] Plaut. in Mostel. Face, subauscultando tamen excipiat voces eorum, & procul quid narrarent attendere. Idem Amphitruone. Omnes enim videntur subausultare quæ loquor.

Sŭbăsculto, onis, m. t. Qui subausultando tamen excipit voces eorum, & procul quid narrarent attendere. Idem Amphitruone. Omnes enim videntur subausultare quæ loquor.

Sŭbăsĭdĭānus, adjectivum, Qui libenter & frequenter sub basilicæ spatiorum ita enim interpretatur Pelerinus in basilica. nanque negotiationes & publica conventa agebantur, & judicia cuique in basilicis siebant. Plaut. in Capt. Quotum quidem sabbatitianos omnes abigit in forum.

Sŭbbĭbo, bis, pen. cor. n. t. Aliquanto liberaliùs bibo, & subinebrior. [*Soubs boire.* Gall. *Boire en cachette.* Ital. *Bere poco, ò di nascosto.* Germ. *Ein wenig vber trincken, mässen.* Hisp. *Vn poco beuer.* Polon. *Podpijam, folguję.* Vng. *Negyszer magamat.* Ang. *To drink, to make a little drunke.*] Plaut. in Trucul. Qui improbus est, ecce subbibit, sive adeò caret nummo, Tamen ab ingenio est improbus. Suetonius in Nerone, cap. 30. Siparium subbibisse.

Sŭbblandĭor, iris, iri, act. c. Paululum & leviter blandior. [*Flatter vn peu.* Gall. *Blandir aucunement, amignarder.* Ital. *Accarezzare alquanto, vn poco.* Germ. *Etlich vergöttlen.* Hisp. *Lisongear vn poco.* Pol. *Pochlebiam.* Vngar. *Kevessé hizelkedem.* Ang. *To speak somewhat fairly, or to flatter a little.*] Plaut. in Casina: Non ita comparatum est officium, sed meretricum vitis alienis, Movis, subblandiris.

Sŭbcærŭlĕus, adject. In cæruleum colorem declinans. [*Vn peu azuré.* Gall. *Tirant sur le bleu, azuré.* Ital. *Alquanto quale è azzurro.* Ger. *Etwas auff himmelblaw ziehet.* Hisp. *Vn poco azul, azulado.* Polon. *Modrawy.* Vng. *Kekszin.* Ang. *Somewhat azure.*] Celsus lib. 6. cap. 5. In ea parte pupillæ circa foramen subcæruleus, magnus, creta simulis subcærulea, succum amaracum, etc.

Sŭbcandĭdŭlus, adjectivum. Ad colorem candidum non nihil accedens. [*Vn peu blanc.* Gall. *Quelque peu blanc.* Ital. *Alquanto candido.* Germ. *Etwas vnder weiss oder lichtbraun.* Hisp. *Vn poco blanco.* Polon. *Bielawy.* Vngar. *Feiérs.* Ang. *Somewhat white.*] Plinius libro 29. cap. 8. Fauia bovis linguæ similia, maiora, subcandida.

Sŭbcĕntŭrĭo, onis, m. t. Qui Centurionis vices gerit. [*Soubs centenier.* Gall. *Lieutenant de Centenier.* Ital. *Luogotenente sopra centinaro.*

centuriones. Germ. Ein Rotte hauptmañ oder hundert. Hisp. Que tiene el cargo de cient capitanes de cient armados. Polon. Setnyk nad stem golowerzem. Vng. Vitez zazador. Ang. A lieutenant vnder the centurions or captaines of an hundred.] Liv. 8. ab Vrbe. Romano haud satis fidenti viribus, permissum erat ab Consulibus, ut subcenturionem sibi quem vellet legeret, qui tutaretur eum ab uno destinato hoste.

Subcernĭcŭlum, li, n. f. Farinarium cribrum, quod fit è setis equorum. [κοσκινον. Gall. Bluteau. tamis. Ital. Sedaccio, ramiglio. Ger. Ein schmidsieb. Hisp. El cedazo. Pol. Sito, rzyszow. Vngar. Szeto. Ang. A fine, an instrument to cleanse flour withall.] quo mundum excussorium, & polliarium fit à Mundo.

Subcinĕrĭtĭus panis, qui sub cinere coquit. [πλακους ὑπογειους. Gall. Pain cuit sous les cendres. Ital. Pane cotto sotto le cenere. Germ. Brot vnder der eschen gebachen. Hispan. Pan cozido sobre las cenizas. Pol. Chleb wpopielie pieczony. Vngar. Parazsban sutt. Ang. Flat or bakes vnder the coles or ashes.]

Subcīsīvă. Vide SVCCIDO, pen. prod.

Subcingŭlum, i, n. f. Balteus. [ζωνη, ζωστηρ. Gall. Ceinture d'espee, baudrier. Ital. Centura da spada. Ger. Ein gürtel, vnderer gurt. Hisp. Cinta para cenyr debaxo, o cinta de espada. Polon. Pas ku spodku do pasowania. Vngar. Parta ö. Ang. A belt or girdle.] Plautus in Menæch.

Nimio ego hanc periculo
Surripui hodie meo animo, ab Hippolyta subcingulum:
Haud Hercules æquè magno unquam abstulit periculo.

Subcontumāciōsus, adject. Aliquantulum contumax esse. [υποπεισμονικος. Gall. Vn peu mutin. Ital. Alquanto ostinato, pertinace. Ger. Etwas halsstarrig, stätig. Hisp. Vn poco rebelde, porfiado. Pol. Nieposłuszny. Vng. Ellenkezö. Ang. Somewhat stubborne.] à quo subcontumax, hoc adverbium, Cic. ad Attic. Herculem, verum ut loquamur, subcontumaciùs tractabat noster Publius, qui quum in domo Catonis quondã unus vertutum, nunc nec in viginti quidè esse potuerit. [υποπεισματικως. ὑπεραγανακτικως. Gall. Vn peu courroucement, vn peu auirement. Ital. Alquanto sdeggiosamente. Ger. Etwas mürrisch oder ein wenig schmälichen. Hispan. Vn poco ieiosamente. Vngar. Beszegsig kessen.]

Subcrispŭs, a, um, adject. Qui crines habet aliquantulũ crispos. [υποκαρκαλος, υπουλος. Gal. Aucunement ou quelque peu crespe. Ital. Di capelli alquanto crespi. Germ. Krauslicht. Hisp. Cosa vn poco crespa. Pol. Przykedzierzawiony. Vng. vedor haia. Ang. That hath beare curling or smicklyng.] Cicer. in Verrem: Videris illum subcrispo capillo nigrum?

Subcrudŭs, a, um, adject. Quod non omnino coctum est. [ὠμος, ἀπεπτος. Gall. Escru, cru, & non meur, ou bien cuit. Ital. Mezo crudo, non cotto in tutto. Germ. Noch rauw, nicht gar vñ nicht zuw. Hisp. Cosa vn poco cruda o cruel. Pol. Surowy, nie gotowy. Vng. Nyers. Ang. Somewhat raw.] Cato 156. Sumito aralii cam, conjicito in aquam ferventem, coquito paulisper, uti suberada fiat. Celsus lib. 6. cap. 13: Subcrudum incidendum, ne si ductus ibi pus permanseat, vulnerat.

Subcrustātŭs, a, um, adject. Aliquantulum crustatus. [υποκρουστος, υπογυρωδης. Gal. Vn peu croustant. Ital. Alquanto crostato. Germ. Ein wenig brätig. Hisp. Vn poco empañado. Pol. Ku korzenisty. Vng. Egy kerczö vastag. Ang. Somewhat thicke.] Cels. lib. 4. cap. 28: Delendum autem putavi nunc quæ simulacrum interdum etiam veniter tubercula: id est, crustosum aliquod missum habentia.

Subcūrātŏr, oris, m. t. Qui curatoris locum tenet, adiutor curatori, minoribus tamen potestatibus datus. [υποεπιτροπος, υποεπιμελητης. Gall. Subrogué tuteur ou curateur, lieutenant. Ital. Sottotutore, & curatore. Ger. Ein Vnterschaffer. Hisp. El que tiene cargo de curador. Pol. Podopiekun. Vng. Viselö gondviselö. Ang. Vnder-curatour, or that occupieth the curatours place or office.] Iulianus in l. Ex facto. De negot. gest. Quendam ad illegitimum emendum decreto ordinis constitutum, eidemque alium subcuratorem constitutum.

Subcutānĕus, sive subcutaneus morbus, dicitur qui intra cutem, sive tunicam est, sive subter cutem: υπορρωδης.

Subcutĭcŭlŏsus, adj. Qui pro alio custos de substitutus est. [υποφυλακος. Gall. Substitué, ou commis en la place d'vn autre garde de la cour. Ital. Sostituito, o vno guardia. Germ. Ein vnderhüter, der in einer hüetet that sicht. Hisp. La guarda en lugar de otro. Pol. Podstroz. Vng. Ideig helyet vala. Ang. That keepeth for another.] Plaut. in Mil. Quia Seeledus dormit, hunc subcustodem tuum Toris ablegavit, dum ipse tranire huc placet.

Subdebilĭtātŭs, adjectivum, Aliquantulum debilitatus. [υπασθενικος. Gall. Vn peu debilité. Ital. Vn poco indebolito. Ger. Etwann schwach oder ein wenig schwächlichen. Hisp. Vn poco debilitado flaco. Pol. Ku popsuciu slabym. Vngar. Kissed vagy erötelenebbe vagyon. Ang. Made somewhat weake and feeble.] Cic. 2. de Arusp. lib. 11. Equidè ex tuis literis intelexi, & iis quas communiter cum aliis scripsisti, & aliis quas tuo nomine, (quod etiã mea ponte vide-

bam) ut subdebilitatum novaz rationes tuendi mei, quæ, &c.

Subdĭfficĭlis, le, omn. t. Quod subdifficile est, hoc est, sub ipso aëre, & sine tecto. [υποδυσκολος. Gall. Qui n'est pas de tout aise. Ital. Che è sotto el cielo, all aria. Ger. Das vnter dem himmel ist. Hisp. Cosas sugetas y se el cielo. Polon. Pod gołym niebem zostaw. Vng. Az egbe alat fekvö dolgok. Ang. That stirre the open ayre.] Plin. lib. 34. cap. 12: Distat à cadmia, quòd illa super terram ex subdialibus petris creditur: hæc ex officinis. Subdialia à Græcis primò habita, quibus quum tegerentur domus, pedali crassitudine ex contusa testa substrata. Hinc subdialia pavimenta, & subdiales deambulationes, quas Vitruvius Græco vocabulo vocat διαστρωσεις, Terrazzum nunc appellatur.

Subdifficĭlis, le, penult. corr. omn. t. Aliquantulum difficilis. [υποδυσκολος. Gall. Vn peu vn avancment difficile. Ital. Alquanto difficile. Ger. Etwann schwär. Hisp. Vn poco difficil. Pol. Trudnawy. Vng. Nehezkes. Ang. Somewhat difficult or troublesome.] Cic. de Amic. Facile autem hoc loco quæstio quædã subdifficilis.

Subdistinctĭo, onis, f. t. διαστιγμη, est illa tertia notæ legitimi, qua pronuntiationis terminus ipsa manente ita suspenditur, ut aliquid quod requiratur, succedere debeat. Dicunt ejus Grammatici: Subdistinctio una ex posturis, sive distinctionibus; quas Græci στιγμας, quæ lectionis interruptum tenorem, aliud ad hæc allaturæ suspendit.

Subdĭtĭtĭus, a, um, Suppositivus. [υποβολιμαιος, υποβλητος. Gall. Supposé, surrogé, supposti, mis en la place d'vn autre. Ital. Sottoposto. Ger. Vnderschobener an eines statt gesetzt. Hisp. Encubado. Pol. Podrzekniony, podstawiony. Vng. Nem igaz, alatta vetett. Ang. Put in the roome of another.] Vnde à Plaut. in Amph. Iupiter dudus est subditivus. Amphitruo subditius, verum exit foras Cum Alcumena uxore usuraria. Cic. 7. Verr. Quod à me cæteros piratas contradi imperatur, intelleximus, hunc subditicium architectum in eandem custodiam decidisse, sive ut, ex Suetor. de Clar. Gramm. Non modò veteres censoria quadam virgula notare, & quibus falsò videretur inscripti, tanquam subditios sum moveret familia, permiserit Ibi.

Subdĭtīvŭs, adjectivum, Qui subditus est, & in alterius locum positus. [υποβολιμαιος. Gall. Mis dessous, subrogé, supposé. Ital. Messo sotto, sotto messo. Ger. Der statt eines andern gesetzt. Hisp. Encubado, puesto por otro. Pol. Nowiny, podrzekniony, podstawiony. Vngar. Alatta vetettet. Ang. That is put in another mans place.] Plaut. in Amph. Nanque ille subditivo Solia mirum nimis est.

Subdĭū, Die, sive interdiu. [ημερα, ἐπ' ἀιθριου. Gall. De iour, sur le iour. Ital. Di giorno. Germ. Bey tag. Hisp. De dia. Pol. Zadnia. Vng. Nappal. Ang. In tyme of day.] Plautus in Mostell. Nam subdiu sol ægit hic perpetuum diem.

Subdŏlus, adject. Suppositus, subjectus. [ὑποβολος. καβαλλης. chabasso. הכניע nechnia. Gall. Supposé, mis en sa place, mis en cachette dessous. Ital. Sotto posto, sotto messo. Ger. Vnder einen statt oder ersatzmann vnderschieben. Belg. Onderdoen, vnderworpen. Hisp. Sopuesto, sumiso. Pol. Podkradziony. Vng. Alatta vetett. Ang. Put vnder, subject.] Cato de Re rust. Ignem subdito: ubi lucebit vicinum, ignem subducito. ¶ Aliquando accipitur pro subjungere, sive adjicere, ὑποζευγνυμι. Quintilianus: Hiatus differt & alia subdolus. ¶ Interdum pro sufficere, sive subministrare. Cic. 3. Verr. Videat quæ de diversis prædiis, quos in eorum locum subditos nomini suæ tot vasa addam pro Domo sua: Quis in meum locum judicem subdidit. ¶ Subdere equo calcaria, est ventrem equi calcaribus pungere eo, ad cursum incitare. Quinquam & per translationem accipitur pro quovis modo urgere. Ovid 2. de Arte: Quam mora non tuta est, teris in cumbere remis Vtile, & admisso subdere calcar equo. ¶ Subdere ignem ac materiam seditioni, per translationem pro augere, & fovere seditionem, animosq; jam, satis incitatos vehementius inflammare, & oleum (quod dicitur) camino adjecere. Liv. lib. 3. ab Vrbe condita: Ira ut ratis mitium animis tu dere ignem ac materiam seditioni, non esse sanitis, non prudentiæ ejus.

Subĕdĭtĭus, ta, um, participium, Suppositus, subjectus. [εκβασις, ὑποβολη. Gall. Mis dessous, supposé, subrogé. Ital. Sotto posto, sotto messo. Ger. Vntergelegt, vndergeschoben. Hisp. Sotaguarda, sumido. Pol. Podłożony. Vng. Alatta vetett. Ang. Put vnder, subject.] Cic. 2. de Nat. deor. Quæ efferveſcunt subditis ignibus. ¶ Subditum enim partium, decimus tuppositum: hoc est, subjectum ab ea muliere cui peperit, & alteri appositum, ἐπιβολη. Item apud jureconsultos subditum testamentum dicunt, quum vero testamento occultato, aliud etiam fuit appositum. ¶ Subditus judex: hoc est, in locum alterius suffectus. ¶ Accipitur interdum subditus, pro subjecto, eoque qui alterius paret imperio ὑποχειριος, ὑποτεταγμενος.

Subdŏcĕo, ces, ui, f. t. Vicem præceptoris occupo, vel horis facetiis doceo. [υποδιδασκω. Gall. Enseigner vollement quelque chose. Ital. Alquanto insegnare o ammaestrare. Germ. Etwas fürgeben, oder Lehren mit schimpf. Hispan. Vn poco enseñar. Polon. Nauczyć nieco wstyd. Vngar. Tanitgatok. Ang. To teach in the

malebres fraude.] Cicer. Art. lib. 1: Ciceronesq; nostros meo potius labore subdoceri, quàm me alienis magistris quærere.

Subdolus, a, um, pen. corr. fraudulentus, astutus, dolosus. [מרמה *kaukeiyoc.* Gall. *Cauteleux, fin & malicieux.* Ital. *Ingannatore, astuto.* Germ. *Betrieglich, tückisch, betriegig.* Belg. *Loos.* Hisp. *Engañador, engañoso, y fraudulento.* Polon. *Zdradliwy, zdradny.* Vng. *Tsalard, raczás.* Ang. *Subtill, deceitfull.*] Plaut. Strebile subdolæ Lucrinæ dentes illi metu ad senem parcissimum? Idem Epid. atque ei primo attrahitur Quo pacto hæc subdolo adversus senem. Ovid. 1. de Arte: Fac timeber blæso subdola lingua sono. Mart. Lib. 5: sed tendis aviditer subdolum turdis.

Subdolè, Caute, & fraudulenter. [*Cautelosè, & cautè.* Gall. *Cautelosement, finement & malicieusement.* Ital. *Cautelosamente, astutamente.* Germ. *Trugklichtig, tückischer weiß betrieglicher weis.* Hispan. *Engañosamente y cautelosamente.* Polon. *Zdradliwie alebo zle.* Vngar. *Tsalardul, raczás.* Ang. *Subtilly, craftily.*] Plautus in Truculento. Eos consectatur, fundolè blanditur, ubi re conluit. Cic. de Clar. Orat. Nihil acutè tam reperi potuit in eis causis quas scripsitimus? (ut ita dicam) subdolè, sibi venit, quod illi non viderent.

Subdubito, as, are, n. p. Non nihil addubito. [*Δισταζω, ἀμφιβαλλω.* Gall. *Se douter, douter un peu.* Ital. *Dubitare un poco.* Germ. *Etlicher massen zweiffeln.* Hisp. *Dudar un poco.* Pol. *Nieco wątpić.* Vng. *Kettőzödöm.* Ang. *To doubt some what.*] Cicer. Cælio 10. Hæc ego placitus scripsi, quòd non nihil significabant tuæ literæ, te subdubitare qua illem ergà illum voluntate. Idem Attico lib. 14: Iam enim dico me non autem, credo mihi, subdubitabam.

Subdūco, is, pen. prod. ax. 1. Subtrahо. [משך *ἕλκειν, ἐπισπᾶσθαι, ἀποσπᾶσθαι.* Gall. *Soustraire, ôter, retirer, mettre dessous.* Ital. *Torre secretamente, sottrahere, condurre, tirare.* Germ. Vnder dannen ziehen. Belg. Wechnemen, onttrecken. Hisp. *Subtraher, y sacar.* Polon. *Wynykam.* Vng. *El vonom.* Ang. *To take or draw away, to bring vnder.*] Cæs. ignem subdūco: ubi balneum vinum, quem subduxero. Sunt enim contraria, Subdo, & Subduco. Juven. Sat. 1: Binus ergo manum ferulæ subduximus. ¶ Interdum sursum duco, elevo, extollo. [משך *ἀνάγειν, ἀναφέρειν.*] Virgil. Aeglog 4. - quæ se subducere colles Incipiunt. Subducere navem, dicimus pro eo quod est in terram trahere, quòd terra aliorum fluctuat contrariò. Deducere, in mare è terra ducere. Virg. 1. Aeneid. Quæ Tritum ventis liceat subducere classem. Plaut. in Catin. Ibo intrò, ut subducam navim rursum in pulvinarium. ¶ Subducere rationem vel calculum, est computare, sive calculare. [חשבון *ἀριθμεῖν, λογίζεσθαι.* Pol. *Rachować.* Vng. *Számot vetni.*] Cic. Lentulo: Rationibus subductis. Iamnam feci cogitationem mearum. Plautus in Capt. Subducam rationculam, Quantillum argentum mihi apud te apud te sit. ¶ Subducere item est furtim subtrahere. [גנב *ἁρπάζειν, κλέπτειν.* Pol. *Kradnąć.* Vng. *Lopni.*] Plaut. in Curcul. Propino magnum poculum, ille bibit, & apud pocis quum dormivit, ego ei subduco aculum. Virg. 3. Aeglog. Et furtivos percon, & sic subducor agnis. ¶ Subducere se ex aliqua societate, vel de aliquo loco, est furtim & clanculò discedere, ut ne nullus videat. [*Ὑποχωρεῖν.*] Cic. ad Qu. Frat. lib. 3: De oculo se subduxit. Terent. in Eu. Vt primùm potuit, se illinc subduxit, scio. Idem: Et tum eo clam subduxit se mihi. Salust. Præterea ex gregariis militibus quemque aptissimum in primam aciem subduxit, id est extraxit, & alibi locavit. Subducere aliquem dicit, circumvenire. Terent. in And. Etiam tum me subducere istis dictis postulas?

Subductārius, adj. ctr. vum. *Ὑποχωρητικός, ἀποδιδρασκτικός.* ut Funis subductarius, quo aliquid levatur. [Gall. *Vne corde à tirer quelque chose en haut.* Ital. *Fune da tirare qualche cosa.* Germ. Ein zug seil mit dem man etwas aufzeucht. Hispan. *Cuerda para sacar hazia arriba.* Polon. *Lyna do wyciągania.* Vngar. *Tsel vonó kötél.* Ang. *A corde to draw vp any thing.*] Cato de Re rustic. cap. 11: Funes sarcos quinque, subductarios quinque, medios pontos quinque.

Subductĭo, onis, verbale, ft. Ratio, & quod vulgus Computum vocat. [חשבון *λογισμὸς, λογισμός.* Gall. *Subduction, compte & calcul, ou reduction & retranchement.* Ital. *Sottrazione, ragione, computo.* Ger. Ein abrechnung. Belg. Rekeninge. Hisp. *Cuenta, razon, computo.* Polon. *Odrachowanie.* Vng. *Szám vetés.* Ang. *Account, reckoning.*] Cicer. de Orat. Quo proipecto sæpe in omni re naturali quædam prudentia, non his subductionibus, quas isti docent, quid faciat cautam. ¶ Subductio, Ipse extollendi sive levandi actus. Cæsar 3. bell. Gall. Ad celeritatem onerandi subductiones paulò facit humiliores, quàm quibus in nostro mari uti consuevimus.

Subdulcis, e, om. r. nonnihil habens dulcedinis. [*Γλυκυπαικτος.* Gall. *Doucastre.* Ital. *Alquanto dolce.* Germ. *Süßlecht oder wenig süß.* Hisp. *Ve poco dulce.* Polon. *Trochę słodkie.* Vng. *Edes valamy.* Ang. *Somewhat sweet.*] Plin. lib. 16. cap. 8: Radix subdulcis, in pomis nascens, aut sub arboribus vetustis.

Subedo, is, ere. [*Ὑποτρώγω.* Gall. *Manger par dessous.* Ital. *Mangiare sotto.* Germ. *Vnderessen.* Hisp. *Comer debaxo.* Pol. *Podiadać, podjadać.* Vng. *Alól vagy mellyes.* Ang. *To eat vnder.*] Ovid. lib. 11. Metam. Dixit, & è scopulo quem rustica subedérat unda Deridet in pontum.

Subĕo, bis, vi, vel subii, bitum, n. q. ingredior, subrus eo. [*Νῆ μετὰ ἐμβαίνω.* Gall. *Entrer, aller dessous, se mettre dessous.* Ital. *Andar sotto, sotto entrare.* Ger. *Vnnder ein gehen, vnnder gehen.* Belg. *Ingaen.* Hispan. *Yr debaxo, debaxo venir.* Pol. *Podchodzić.* Vng. *Alája megyek.* Ang. *To goe vnder.*] Cæsar Comm. 1: Qui intra annos quatuordecim tecta non subiissent. ¶ Passivum protulit Juven. Satyr. 16: - nam si subeantur prospera castra. Et Cic. 7. Ver. Inimicitiæ tum subeantur: labores suscipiantur. ¶ Subire cum aliquando est suscipere, aut patitur Subire periculum, subire crucem, mortem. Cic. lib. 3. Offic. Qui retinendi alterius causa cruciatus subierint ultro. Item succrescere. [*Ὑποφύομαι.* Virgil. 1. Georg. Ne subeant herbæ, neu pulvere victa fatiscat. ¶ Interdum invadere, corripere, in mentem venire, idq; tam cum dativo, quàm cum accusativo. [*Ἐπέρχομαι, ἐπέρχεται μοι.*] Dicimus enim subiit me cura, & subiit me pœnitentia. De dativo nullus non eorum exempla. Accusativo autem junxit Virgil. 12. Aeneid. Et mentem patriæ subiit pietatis imago. Item Curtius lib. 3: Sera pœnitentia subiit regem. ¶ Item subdere, supponere. Virg. Aen. 10: Aeneas subiit mucronè, ipsumq; mucronè Sub nuit. ¶ Subire onus dorsa, est suscipere, sive ferre. Horat. lib. 1. Serm. Sat. 9: Demitto auriculas, ut iniquæ mensæ asellus, Quum gravius dorso subierit onus. ¶ Accipitur item subire pro subvenire, & in altum extolli. Plin. Sed in rationem assumunt, quod levissima lix maximum cisternarum aquæ, neque subire potuit, & pendere in aëre. Idem: Nec levitatis in pluvia acuta argumentum est subisse eam in cœlum, quum etiam lucidas subisse appareat. ¶ Item pro succedere. Varro: In quarum locum subierunt inquilinæ, impietas perfidia, impudicitia. ¶ Item respondere, seu resilire. Cicer. de Divin. Posteriore oratione ejus subiit. ¶ Item scandere. Plin. lib. 4. cap. 11: Hemi excellas sex millia passuum subitur. ¶ Subire judicem, est judici quodammodo obrepere, & latenter eum inducere ut pro nobis sentiat. Quint. lib. 4. cap. 5: Fallendus est judex, & variis actibus subeundus, ut aliud agi, quàm quod nos petimus, putet. ¶ Subire ad hostes: id dit, versos hostes ascendere. Liv. 2. ab Vrbe: Cum Æquis post aliquanto pugnatum est, invito quidem Consule, quia loco iniquo subeundum erat ad hostes. ¶ Subire alcam, est periclitari, & objectare se ei fortunæ dubiæ. [*Κινδυνεύειν, ἐπικινδυνεύειν.*] Tractum ab alcæonibus qui in toto alcæotio varie agitantur, & repentè victores, repentè victi dubio eventu examinantur. Liv. Dubiam servitii, imperiique alcam subimus.

Subĭtus, a, um, Repentinus. [אחיד *πρόσφατος, ἐξαίφνης.* Gall. *Subit, soudain.* Ital. *Subito, repentino.* Ger. *Schnell, ongefehrlich.* Belg. *Onverseiens.* Hisp. *Cosa subita y de improviso.* Pol. *Prędki.* Vng. *Hirtelen való.* Ang. *Hastie, sodden.*] Cic. Planc. Iubat Nèvein tebus tam turpibus, tamq; angustis, à senatu consilium petendum putes. Plaut. Pers. Sicibi subitarium hil est, tamen de eft mihi. Cic. Mennio lib. 13: Nam propter opera indicta multa malorum, subitum est remigium. Virg. 11. Aen. Interea rus subita turbabam morte Camillam. Ovid. 6 Metam. subitusq; invita movit Orion rubor. Virg. 1. Aen. Quum subito assurgens fluctu nimbosus Orion.

Subĭtò, adverbium, Repentè, confestim, extempore. [פתאם *ἐξαίφνης, ἐξαπίνης.* Gall. *Soudainement, soudain.* Ital. *Subitamente.* Germ. Plötzlichen, gählingen. Hisp. *Subitamente y de presto.* Pol. *Prędko.* Vng. *Hertelen.* Ang. *Hastily, suddenly.*] Cicero pro Fonteio: Quum ego bella acta nobis nec subitò suscipiamus, aut subitò, atque improvisò administremus. Virg. Dixit, & ex oculis subitò, ceu fumus in auras Commixtus tenues fugit diversa.

Subĭtārius, a, um, Subitus. [*Ἐξαίφνης.*] Gall. *Subit, soudain.* Ital. *Subito, repentino.* Germ. Schnell und ungefehrlich. Hisp. *Subito y de improviso.* Pol. *Prędki.* Vng. *Hertelen való.* Ang. *Hastie, sodden.*] Celsus: Quid ibi velle subitaria dicito. Plaut. Militet Hanc agerem, res subitaria est. ¶ Subitarii milites, qui repentino auxilio. Liv. 5. ab Vrbe: Ad eum explendum Latini, Hernici, & coloni Aetium duce Quintio subitarios milites (sic tum repentina auxilia appellabant) jussi.

Sŭber, eris, n. t. Arbuscula est glandifera, corticem habens pergrossum, cui innati solent pueri natare discere. [*Φελλὸς.* Gall. *Du liege.* Ital. *Sughero, suvero, sugaro.* Ger. Korcheichen. Belg. Kerck. Hisp. *El alcornoque, ó arbol.* Polon. Korek. Vng. Tölgy fa. Ang. Corke.]

Gerke.] Plin.lib.16.cap.8: Suberi minima arbor, planè pessima, rara, cortex tantùm in fructu præcrassus ac renalcens, atque etiam in denos pedes undique explanatus. Colum.lib.4.cap. 20. Nam est præcipua cunctis silla olea, quercus & suber, & si qua inest similis vobara. Persius Satyr. 1: Verranale vetus vegrandi subere coctum. ¶ Sunt qui hoc nomen etiam masculino, & fœminino tribuere putant. De fœminino nullam proferunt testimonium: præsertim quum in Columellæ loco paulò antè citato genus perspicuum possit. De masculino prætulerunt exemplum ex Plinio libro 16. cap. 25. ubi tres legunt Tardissimas suber. Sed perperam: quum vera Prisciani lectio hæc habeat: Serotino autem germine malus, tardissimo suber, subandi es su, cæteribus Germinat.

Subĕrĕus, adjectivum à suberis, apud Columellam. [Gall. Deliege. Ital. Di sughero. Ger Pantoffeln Holtz. Hisp. De alcornoque. Pol. Korkowy. Vng. Tölgy fából valo. Ang. Of corke.]

Sŭbĕrĕo, es, ui, ēre, n. p. Sub re aliqua cerno. [Gall. Estre dessous. Ital. Essere sotto. German. Darun en etwas ligen/ oder stehen. Hispan. Estar debaxo. Pol. Odległy bydz. Vng. Alatta valoson. Ang. To ere under, or a bide.] ut Subterere montibus: nare est, errare sub montibus. Claud. 3. Pan. 9. Iacigetes fluvios Italis qui cunque lubrant Montibus, Alpinasque bibunt de more pruinas.

Sŭbfervĕfio, pen. l. prod. subfervefis, subfervefi, re. [Gall. Devenir un peu bouillant. Ital. Alquanto divenir bogliente. Germ. Ein wenig siedig werden. Hispan. Hervir poco demasiado. Polon. Podwrzeć. Vng. Allatta meg hevitt welök. Ang. To wax somwhat scalding hot.] Plin.lib. 27. cap. 9: Assimilat, lapillos qui subfervefiunt, unà tumpi.

Sŭbfervĕfăctus, participio, à subfervefacio, Paulùm fervefactus. [Gall. Un peu bouilli & eschaudé. Ital. Alquanto bollito & eschaldato. Ger. Ein wenig siedig gemacht. Hispan. Un poco hervido. Polon. Podwarzony. Vngar. Alattam meg hevitett. Ang. Made somwhat scalding hot.] Plin.lib.29. cap.9: Contra scabiem verò quotie admisto sumcotorum sevo pro parte tertia, & pice parte sexta subfervefactis.

Sŭbfĭbŭlum, sive Suffibulum, n. l. Vestimentũ albũ, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Vestales virgines sacrificantes habebant: idque fibula comprehendebatur. Autor Festus.

Sŭbfrigĭdus, adjectivum, Non nihil frigidus. [Gall. Un peu froid. Ital. Alquanto freddo. Germ. Kaltlicht. Hisp. Un poco frio. Polon. Przyzimiony. Vngar. Hüves. Ang. Somwhat cold.]

Subfrigĭdē, adverb. [Gall. Un peu froidement. Ital. Alquanto freddamente. Germ. Kaltlichtig. Hisp. Un poco friamente. Pol. Przyzimnie. Vng. Hüvösen. Ang. Somewhat coldly.] Gell. lib. 2. cap. 9: Nimis mirotè ac propè etiam subfrigidè.

Subgrandis, de adjectivum, Grandiusculus: hoc est, aliquantulum grandis. [Gall. Grandelet, un peu grand. Ital. Alquanto grande. Ger Zimmlich groß/ oder fein. Hisp. Un poco grande. Pol. Przemierzły. Vngar. Nagyotska. Ang. Somewhat great.] Cicer. ad Attic. lib. 2: Subgrande cubiculum autem, & hyacinum alium valde probavi.

Subgrăvis, subgrave, Aliquantulum gravis. [Gall. Un peu grief & fascheux. Ital. Alquanto grave. Ger Zimmlich schwerlich/ oder fast. Hisp. Un poco grave. Polon. Przyzimny. Vng. Nehezeska. Ang. Somewhat unpleasant.] Plin.lib.27. cap.9: Radice tenui, gignit subgravi odore.

Sŭbgrundi, dæ. sive Subgrunda, f. p. Pars tecti prominens, qua stillicidia à parietibus arcentur (inquit Budæus) qualia ferè sunt Lugdunensium tecta, quæ Græcis σκέπαι, & σκέπαι dicuntur. [Gall. Le bout de la couverture d'une maison, ou pour mettre la pluye loing de mur. Le faucreau. Ital. Corona, grondana, cornicione. German. Ein vorhalten das den regen von den mauren abtreibt. Hispan. El alero de tejado que sobresale. Pol. Nakrycie przeciwko deszczowi. Vng. Az fedelnek kinyulo szarkanya, ereszfedelnek szarkanyai. Ang. The eaves of an house that defendeth the water from the wall.] Varro 3. de Re rust. cap. 3: Apes enim subter subgrundas ab initio villatico ulas tecta.

Sŭbgrundātĭo, onis, verbale, Huiusmodi prominentium partium constructio. σκεπαστική. Vitruv. lib. 7. cap. 2: Subtectis (inquit) si majora spatia fuerint, columen in summo fastigio culminis fundè & columnæ dirigantur: & transtra, & capreoli: & commoda columen & canterii prominentes ad extremam subgrundationem.

Sŭbgrundæ, ārum, n. l. Subgrundæ σκέπαι. Plin. lib. 25. cap. 13: Alii stergethon vocant, quòd amaronis conveniant: alii hepogeson, quoniam in subgrundis ferè nascitur.

Sŭbhastāre, act. p. Subhastam mittere hoc est, per auctionem vendere. [Gall. Vendre à l'encan. Ital. Vendere all' incanto. Germ. Verauctioniren an den Gut vertauffen. Hisp. Vender como en almoneda. Pol. Pędzony narzucaca. Vng. Kotsa vetésre hanyat. Ang. To sell publickly.] Solebat enim hasta figi in publicis auctionibus, in quibus aliquid veluti belli jure vendebatur.

Sŭbhorrĭdŭlus, Adject. Aliquantulum horridus. [Gall. Assez horrible. Ital. Alquanto horribile. Germ. Ein wenig grewlich. Hisp. Un poco espantable. Pol. Trzęsienia przyczyniający. Vng. Mind borzas. Ang. Somewhat terrible.] Cic. pro Sest. Quia eum trist. insemper, quia tetrum, quia horridum, atque incultum videbant.

Sŭbjăcĕo, ces, subjacui, n. l. Sub re aliqua jaceo. [Gall. Estre mis dessous, ou estre subiect dessous. Ital. Stare sotto, soggiacere. Ger. Vnder ligen. Belg. Onderliggen. Hisp. Yazer debaxo. Polon. Podległym leżę. Vng. Alatta fekszem. Ang. To lye under.] Plin. Epist. 101. lib. 5. Sed hi procul à mari recesserunt: quinctiam Apennino tam uberrimo montium, subjacent. Col. lib. 1: Ubi mater facti molli fimo subjacet arvo.

Sŭbjăcĭo, ere, act. p. In altum jacio, ut quum in aceris frumenta vanno à paleis secernuntur. [Gall. Jetter dessous, ou mettre dessous. Ital. Porre in sù gettare. Germ. Vnd vel offt ab thun. Hisp. Echar en alto. Pol. Rzucę w gore. Vng. Felhanyom. Ang. To cast up and down.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 51: Hæc satis oportet è terra subjactari validis ventilabris, quum ventus spirabit leni. Ita fit, ut quod levissimum cibrum erit, atq; appellatur acus, evanuerat foras extra aream: frumentum, quod est ponderosum, rectum veniat ad corbem.

Sŭbĭcŭlum, Vide SVBTICVLVM.

Sŭbĭgo, gis, pēgi, cor. ad. 1. Cogo, impello. [Gall. Contraindre. Ital. Constrignere. Germ. Zwingen. Belg. Dwingen of constrain. Hisp. Subar. Polon. Przymuszam. Vngar. Kenyszerittem. Ang. To compell or constrain.] Salust. Ancilla mortales mortalem factos sibi subegit. ¶ Quandoq; subigere, est subjicere, domare. [Gall. Subiuguer. Ital. Sottomettere. Ger. Vnderwerffen/ vnderthänig machen. Hisp. Sujetar. Pol. Podbijam. Vng. Meghatnom, meg vernem. Ang. To subdue.] Salust. Postea verò quam in Asia Cyrus, ut Græca Lacedæmonii & Athenienses cœpêre urbes atque nationes subigere. ¶ Quandoq; arare. Virg. lib. 1: Parta labore olypeos & picta lucica tergunt Arvina pingui, subigunt quæ in corpore secures. ¶ Quandoq; agitò, commiscen. [Gall. Tastir, mesnager. Ital. Maneggiare.] Cato: Farinam in mortarium indito: aquâ paulatim addito, subigitoq; pulchrè. ¶ Quandoq; bene aro, bene colo. [Gall. Labourer. Ital. Lavorare. Ger. Bebauwen/ vmgraben. Hisp. Labrado. Pol. Pracuie, to gotowanie. Vng. Iol szantani, ekesztet. Ang. Well laboured and manured.] Cicer. in Catone: Terrâ gremio mollito & subacto semen spargitur excipitq; eo paulò pòst: Humus subacta, atq; dura. ¶ Ingenium subactum, per translationem, pro exercitato, atq; exculto. Cic. de Orat. Subactio mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato, & terato. ¶ Aliquã do idem quod victus & domitus. [Gall. Assuietir, contraindre, dompter. Ital. Sottomessi, domati. Ger. Vnderthänig gemacht/ vnderthenig gemacht. Hisp. Sujetado. Polon. Podbyty. Vng. Meg győzetett, hatalmat. Ang. Overcome, subdued.] Cicer. pro Fonteio: Galli ab Imperatoribus nostris subacti, & bello domiti. Lucanus libro 1: ...gentesque subactas Vix impunè ferens. ¶ Interdum idem quod coactus. βιαζόμενος. Tacit. lib. 3. Annal. Multitudine pernicrantium subactus. Idem lib. 15: Donec vi amoris subactus.

Sŭbactĭo, verbale, f. Cultura, exercitatio. [Gall. Contrainte, assuiettissement, exercice. Ital. Sottomettimento, constrignere, esercitio. Ger. Vnderthänigung, thun. Hisp. Sujetamiento, exercicio. Pol. Podbijanie, przymuszenie. Vng. Kenyszeritès. Ang. Subduing, constraining.] Cicer. de Orat. Subactio autem est mihi, audacia, lectio, literæ.

Sŭbactŏr, tōris, Pulsator, cujus femininum apud Plautum est subigatrix: id est, ...trix. Lampridius in Commodo: Romã ut sedit, subactore suo Arrio post se in curru locato, ita triumphavit, ut cum sæpè cervice sua flexa publicè oscula ejus, Sŭbactŭs, hujus subactus, m. g. Subactio [Gall. Contrainte, assuiettissement, exercice. Ital. Sottomettimento, constrignere, esercitio. Ger. Vnderthänigung, thun. Hisp. Sujetamiento, exercicio. Pol. Podbijanie, przymuszenie. Vng. Kenyszeritès. Ang. Subduing, constraining.]

σωβοκοδὸς. κοιτοχρόνιος.] Plin. lib. 18. cap. 7: Quod in subasto conjicium æquat caput.

Subjicio, subjeci, secunda syllaba correpta, subjecĭ, subjectŭm, actĭ p. Suppono [*ὑποτίθημι &c.* Gall. *Mettre dessous, soumettre, assubjectir.* Ital. *Sotto porre, sottomettere, sottoporre.* Ger. *Vnderwerffen.* Hisp. *Sometter.* Pol. *Podáywam.* Vng. *Alatta vetem.* Ang. *To put under, to submit, or subdue.*] Virgil. 4. Georg. -& rumea cultris Subjicit exta. fragmenta. ¶ Aliquando ponitur pro subigo, subjugo [כבש *dabbéshi* הכניע *hichnia. κατάγω, καταδουλόω.*] Cicero: Tot tibi populis repente subjectis. ¶ Subjicere, pro subdere sive addere. Cicero 5. Verr. Atque cauta tum subjicit ipsa sibi? ipso ludices, hujus tam nefariæ crudelitatis? ¶ Aliquando sursum jacio. Virgilius 12. Aeneid. -& corpora saxis Subjiciunt in equos. ¶ Subjicere calumniæ, per translationem. Liv. libro 8. belli Maced. Sed si ego in ea civitate, quæ idolo omnibus rebus incensendis, genendisque deos adhibet: quia nullius calumniæ subjicit ea quæ dii comprobaverunt. ¶ Subjicere calumniæ subjicit ea quæ dii comprobaverunt. ¶ Subjicere est interdum falsum ac adulterinum quippiam veri ac germani loco supponere. Gratis *ἐπιτεκνάζειν.* Cicero in Orat. Murænam cujus pro verbo proprio subjicitur aliquid, quod idem ligna ferat. Idem in Aur. Subjecere testamenta id est, falsa pro veris supponere, & ita hereditates invadere. Hinc testamentum subjectores, qui & testamentarii dicuntur, qui quasi mentiendo subjectores, qui & testamenta falsa testamenta pro veris supponendo. Facinus subjicere est in alium erigere. Virg. in Bucolicis: Idem subjecere est novo vetulis se subjicit alnus. Quantum vere novo viridis se subjicit alnus.

Subjectus, a, um, Subditus, & alterius imperio parens. [כבוש *mekubbásh* כבוש *nikbásh. ὑποτεταγμένος, ὑπήκοος &c.* Gall. *Subiect, subjumis, assuiecty, non dessous.* Ital. *Soggetto, sottoposto.* German. *Vnderthenig/vnderthan.* Hisp. *Sometido, subjecto.* Pol. *Podáy, poddany.* Vng. *Veletsi, hatodalmas alatt valo.* Ang. *Subdued, or to vnder.*] Virgilius libro 6. Aeneid. Parcere subjectis, & debellare superbos. ¶ Aliquando idem est quod expositus, sive obnoxius. Cicero 5. Tusculan. Sin autem virtus tu in recta sub varios incertosque casus, famulæ fortunæ est, nec cautarum virium est, ut scripta refutatur. Idem 2. de Nat. deor. Nulla natura est obediens aut subjectas deas. Idem Umbræ res subjectæ sunt naturæ sentienti. Horat. 2. Serm. Satyr. 6: Pessimum hoc tempus subjectiori in diem & horam invidiæ.

Subjectio, onis, verbale, &c. Est repræsentatio, viva alicujus rei descriptio. [*ὑποτύπωσις.* Gall. *Suiection, obiection, supposition.* Ital. *Suggestione.* Germ. *Vnterwerffung/vnterthenigkeit.* Hisp. *Subjection.* Pol. *Podánstwo, poddánstwo.* Vng. *Alatvetes.* Ang. *A putting vnder, a subduing, or subiecting.*] Cicer. 4. de Orat. Rerumq; quasi gerantur sub aspectum pene subjectio, quæ & in exponenda re plurimum valet, & ad illustrandum id quod exponunt. ¶ Interdum accipitur pro suppositione rei adulterinæ pro vera. *ἐπιτεκνασμός.* Liv. 9 bell. Maced. Qui falsis testimoniis, signis adulterinis, subjectione testamentorum, fraudibus alios contaminaverat, eos capitali pœna afficiebant.

Subjectissimè, adverb. [Vngar *Fölötte igen meg alazni, alkalmasson.*] Cæsar pelli Cyri is libro: Hæc quam potest demississimè atque subjectissimè exponit.

Subjectio, onis, verbale, m. g. [*ὑποτύπωσις, ὑπόθεσις.* Gall. *Supposition, assiette par dessous.* Ital. *Soggettione, assettamento.* Ger. *Vnderlegung.* Hisp. *Obra de sometter.* Pol. *Podáwanie.* Vng. *Alatvetes.* Ang. *A putting vnder.*] Plin. lib. 28. cap. 13. Vulvas quoq; procidentes inhibet lotum, vel fuchsin, vel subjectu.

Subjector, oris, m. i. Qui falsa pro veris subjicit, falsarius. [*ὑποτεκναστής.* Gall. *Supposeur, qui met dessous, ou supposeur.* Ital. *Sottoporre.* German. *Vnterschieber, der etwas heimlich an einen statt eins andern legt.* Hispan. *El que pone vno por otro.* Pol. *Tákowy podáwca, podkładacz.* Vngar. *Hamisito.* Ang. *That supposeth or putteth one thing in stead of an other.*] Cic. 2 in Catil. Quæ tota Italia vendefionis? quis gladiator? quis latro? quis sicarius? quis parricida? quis testamentorum subjector? quis circumscriptor iste?

Subjicio, is, penult. correp. Dicuntur subjecti, *ὑπόκεισθαι.* Tantus in Achille, referente Festo: Ergo Deûm sublime subjicies humi. dus Vide ostracismbertunnu lævo & dextratu. Vide Gellium lib. 5 cap. 7.

Subjectio, tas, act. p. In alium ejaculor. [*ἐπιβολεύω.* Gall. *Iettez en haut, lancer en haut.* Ital. *Lanciare in alto.* Germ. *Dich vberlich werffen.* Hisp. *Lancar en alto.* Pol. *Kogarpy rzucam.* Vng. *Felhanom.* Ang. *To cast vp aloft.*] Virg. 3 Aen. -ingrandi; alte subjectat arena. ¶ Aliquando idem valet quod idem idem subjicio, unde subjectare manum dicuntur, qui sub ventrem manum mittunt ad partes pudendas, ut solent pastores, qui sub equulorum ventrem manum solent subjicere, ne possint adulti ad tactus humani copi expavescant.

Subjecto, as, are, aliud frequentativum. *ὑποβολεύω.* Plautus in Calina: Nunc tu si vis subjectare me, proba est occasio, Persi hercle, age, accede huc.

Subjectum, i, n. i. Qui semper flagris subjicitur. *σφυρίον.* Plaut. in Pers.

Vir summe populi fabulum servitutium,
Scottorum liberator, subjectum flagris!
Cur perdum committor, pilirorum civitas.

Subimpetrandus, Participium a verbo subimpetro. Tacit. lib. 4. Nam priores duces subimpetrando triumphalia nihil sibi superesse res suas credidisse. [*ὑπερβαίνω &c.* Gall. *Vaincu, surmonté.* Ital. *Superato.* German. *Vberwunden.*]

Subimpudens, penultima correpta, adjectivum, omn. t. Nonnihil impudens. [*ὑπερβαίνω &c.* Gall. *Vn peu impudent, assez impudent.* Ital. *Alquanto impudente.* German. *Etwas vnverschampt.* Hispan. *Vn poco desvergonçado.* Polon. *Nieco bezwstydny.* Vngar. *Valamenyire szemtelen.* Ang. *Somewhat impudent.*] Cicero ad Fratrem libro 3: Interdum timidus in labore militari, sæpè autem etiam (quod est abjectissimum) subimpudens videbatur.

Subinanis, subinane, om. t. Nonnihil vacui habens aut inanitatis [*κενόω &c.* Gall. *Assez vuide.* Ital. *Quasi vuoto.* Ger. *Etwas thörlet oder eitels/ soltens.* Hisp. *Vn poco vazio.* Pol. *Próżnawy.* Vng. *Ures.* Ang. *Somewhat empty or voyde.*] Cicero ad Atticum libro 2. Quid enim quod est subinane in nubi, & non ἀφυσικόν. (hoc lum est enim sua vitia nosse) tamen afficitur quadam delectatione.

Subindè, cum accentu in antepenultima. Deinde, frequenter. [עתים *pahám* פעמים *peámim* ותרה *mehárah. ἔπειτα, ἐν μέρει &c.* Gall. *Incontinent apres, en diuerses fois.* Ital. *Subito, immediatamente.* Ger. *Eins nach dem andern.* Belg. *Eerstmaermeer.* Hispan. *Subitamente, luego.* Polon. *Podáyse.* Vngar. *Alingyart az vtan.* Ang. *Incontinent after, afterwards.*] Horatius 1. Epistol. 8: Si dicere di primam gaudere, subinde Præceptum auriculis hoc instillare memento. Livius 9. ab Vrbe: Vino, alteroque fumo delectum ventrem, atque inguina hausit. ¶ Interdum significat frequenter, (sive ut propriè dicam) identidem, hoc est, crebrò cum exiguo quodam intervallo. *Ἐπάνω &c.* Suetoni. in Tiberio, cap. 57: Læva natura sensu pueritiæ quidem tarda, quam Theodorus Gadareus & protexuit primus sagacem, & assimulasse apellinem visus est: subinde in objurgando appellans eum lutum fungarum maceratum. ¶ Dicitur & subin, sicut proin & dein.

Subingĕrĕ, arietem (inquit Festus) Antilius esse ait, dare arietem qui pro se agatur, credatq; ve.

Subinsulsus, adjectivum, Aliquantulum insulsus. [*ὑπερβαίνω &c.* Gall. *Vn peu sot, fade, qui n'a pas grand grace.* Ital. *Alquanto sciocco.* German. *Ein wenig törlich vnd vnbündig.* Hisp. *Vn poco sosso y desgraciado.* Polon. *Prágrzeszny.* Vngar. *Valamenyire esetlen.* Ang. *Halfe vnsauorie, or mchsur disgracious.*] Cicero in Orat. Est enim vitiosum in sententia, quicquid abturdum, aut absonum, aut non acutum aut subinsulsum est.

Subinvĭdĕo, es, penult. corrept. subinvidi, subinvisum, penultima pro u. Aliquantulum invideo. [*ὑπερβαίνω.* Gall. *Auoir quelque enuie.* Ital. *Hauere alquanto inuidia.* German. *Etwas vnd mehr mitgönnen.* Hispan. *Auer vn poco embidia.* Pol. *Zazdrościć nieco kogo.* Vng. *Meli irigyem valakit.* Ang. *To enuy somewhat.*] Cicer. Treb. lib. 5 Epist. Sub. evidco ubi nimio te etiam accessisse abs te.

Subinvisus, adjectivum, Aliquantulum invisus. [*ὑπερφθονερός.* Gall. *Vn peu odieux, qui n'est pas fort volontiers, quelque peu hay.* Ital. *Vn poco odiato.* German. *Etwas vnd zimlich vnlieb.* Hisp. *Vn poco aborrecido y enbidiado.* Pol. *Nie mocno miany.* Vng. *Valamenyire gyülölt.* Ang. *Somewhat misliked and hated.*] Cicero pro Rabirio Postumo: Ille Puteolanus fremo illius temporis, vedurum curios atque ellentario, tum subinvisum apud malevolos Postumi nomen.

Subinvĭto, tas, penultima producta, act. p. Aliquantulum invito & provoco. [*ὑπερβαίνω, ὑπεροπλίζω.* Gall. *Conuier aucunement prouoquer vn peu.* Ital. *Prouocare alquanto, vn poco muouere.* German. *Etwas zu massen reitzen oder stacken.* Hispan. *Vn poco prouocar ó conuidar.* Pol. *Troszkę dráżnić.* Vng. *Valamenyire ingerlem.* Ang. *To prouoke a little.*] Cicero ad Manium lib. 7. Epistol. Hæc ad te plenibus verbis scripsi quàm videlicet non ostentationis, sed amoris erga te, quòd me quæ cum epistola subinvitaras.

Subirascŏr, d. t. Non admodum irascor. [*ὑπερβαίνω &c.* Gall. *Estre vn peu courroucé, se courroucer assez souuent.* Ital. *Alquanto accorrucciarsi.* Ger. *Etwider manß ymmen.* Hisp. *Enfadarse vn poco.* Pol. *Nieco gniewać się.* Vng. *Valamenyire haragyom.* Ang. *To be somewhat angry.*] Cic. ad Atticum lib 9: In Epeirum quòd me non invitas comitem, non molestum subiratcor sed vale.

Subis, Avis quæ aquilarum ova frangit. Plin. lib. 10. cap. 4. Hoc nomen ex Negotio contendit. Est enim tubus (a voce Græca *ὑβρὶς*) non Subis, ut apud Plinium mendose legitur.

Subjŭgis, & hæc subjuge, pen. com. Subjugalis. [*ὑπόζυξ.* Gall. *Qui est joint le soug, accouplé à vn autre soug.* Ital. *Aggiogato.* German. *Vnterjochig.* Hispan. *Vncido debaxo el yugo, acostumbrado à traher yugo.* Polon. *Podiarzmiony.* Vngar. *Igenmba, Igemba figatot.* Ang. *Accustomed vnto the yoke.*]

Pan-

Plin. lib. 11. cap. 49: Nero ostentabat hermaphroditas subjuges carpento tuo cessit.

Sub-jŭgum, i. *quod subjicitur cervicibus boum, vel jumentorum.* Dicebantur quibus jugum collo boum, vel jumentorum aptabatur. Cato de Re rustic. cap. 10: Subjugia in latitudinem lora pedum XIX. Idem cap. 93: Subjugia in latitudinem P. XIX. funiculum P. XV. in aratrum tres, jugalium P. XVI. funiculum P. VIII.

Subjŭgo, as, pen. corr. act. p. Rebello, & imperio meo subjicio, quasi subjugo pono. [כבש *kabásh.*] Gall. *Assujettir, assubir, mettre sous le joug.* Ital. *Soggiogare.* Ger. Unterthan machen. Bel. *Onderwerpen.* Hisp. *Sojuzgar, meter en el yugo.* Pol. *Podbijam, jarzmo włożyć.* Vng. *Meghaytom, magamhoz.* Ang. *To subdue or put under empyre or yoke.*] Claud. - non ita est victoria major, Quàm quæ confessos animo quoque subjugat hostes.

Subjŭgātŏr, tōris, m. t. [כובש *kobésh.*] Vit. *Hadebarar, hiradalom alá hozója.*] Apuleius libro de philosophia: Suffragator bonorum, & malorum subjugator.

Sŭbŭlŭgo, gis, act. c. Subdo, subjicio. [סוחר *sohár* הדביק *hidbik.*] Gall. *Lier, attacher, assujettir, subjuguer.* Ital. *Sottogiugnere.* Ger. Binden, oder binden etwas hinden. Bel. *Zoobeen.* Hisp. *Ayuntar debaxo.* Pol. *Przydáwać pod jarzmo.* Vng. *Alája vetem.* Ang. *To tye or restrain.*] Cicero de Aruspic. resp. Video in Aruspicum responsis hæc esse subjuncta. Oratori omnes artes subjungere. Idem de Orat. Plin. Epist. 13: Venimus ad consules, dicit Severio, quæ res ferebat, ali qua subjunge. ¶ Aliquando significat idem quod subjugo: id est, decollo. [כבש *kabásh.*] Virgil 8. Aeneid. Nullâs Italo temeràm subjungere gentem. Cicer. pro lege Agrar. Vt sub vestrum jus, jurisdictionem, potestatem, terrarum orbem subjungeretis? ¶ Vide Subjunctivus modus dictus est: quia subjungitur alteri verbo, sine quo sententiam explere non potest, *vide* modus.

Sŭblăbŏr, eris, pen. prod. d. t. Præterco, sive latenter decurro, aut fugio. [*Secretè abeo.* Gall. *Glisser et decouler peu à peu ou sous la fueille.* Ital. *Calare poco à poco.* Ger. Allgemach hinnen laufen, oder hinfliessen. Hisp. *Correr debaxo de manso.* Pol. *Vpodzam, vpodzenie.* Vng. *Lassan el menni, el folyek.* Ang. *To slip or slide softe and stile.*] Virgil. 1 Georgic. Ecomma fœtus in pejus ruere, ac retrò sublapsa referri.

Sŭblăbro, bras, pen. corr. [שלשים *shilshim.*] Gall. *Mettre la viande dans la bombe.* Ital. *Mettere la vivanda dentro la bocca.* Ger. Etwas maul nemmen. Hisp. *Meter la vianda en la boca.* Pol. *Wgladzam.* Vng. *Szalasom.* Ang. *To put meat into the mouth.*] Cibum intra labra mittit, ut interpretatur Nonius, citatis illud Nævii ex Decuma: Jam ego illis fabicos sublabrabo clanculum sinciput.

Sŭblātus, Sublatio. Sublatè, *vide* TOLLO.

Sŭblătĕro, tŭlares, penult. corr. n. f. Sub re aliqua latere. [*Celar debaxo de algunas cosas.* Gall. *Estre caché et mussé dessous.* Ital. *Nascondersi di sotto.* Ger. Etwas verborgen ligen. Hisp. *Esconderse debaxo.* Pol. *Wkryć się pod.* Vng. *Valamenni alá lappanyok.* Ang. *To lurk under some thing.*] Varro 1. de Re rustic. cap. 48: Aristæ enim quasi cornua sunt spicarum, quæ primitus quum oriuntur, neq; planè apparent in qua lubitant herbæ: ea vocarunt vaginam ut qua latet conditus gladius.

Sŭblĕgo, as, pen. prod. Sublicuo. [*Secreto figo.* Gall. *Attacher.* Ital. *Sostituire.* Ger. An einen statt anstat einen setzen. Hisp. *Sustituir.* Pol. *Stawiam.* Vng. *Helyébe valaszok.* Ang. *To appoynte one in place of an other.*] Iustin. lib. 3: Senatu custodiam tepidi populo sublegendi senatum, vel creandi quos vellet magistratus, potestatem permisit.

Sŭblĕgo, is, penult. com. est. r. Furto aliquid surripio. [גנב *ganáb.*] Gall. *Cacher et musser en cachette comme un larron, desrober.* Ital. *Rubbare.* Ger. Etwas heimlich nemmen oder wegstehlen wie ein dieb. Hisp. *Acrebatar furtando, hurtar.* Pol. *Cicho vimiam, kradnę.* Vng. *Ellopom.* Ang. *To stealle or reape things away as a theefe.*] Virgil 9. Aeglog. Vel quæ sublegi tacitus tibi carmina nuper. ¶ Nonnunquam idem quod curtim, sive obiter aliquid legere. Gellius lib. 11. cap. 12: Quem hæc in eo Capitonis epistola sublegimus. ¶ Sublegere, colligere. [לקט *lakát.*] Columell. lib. 12. cap. 19: Propter imbres in terram decidit, quæ quum sublecta est, &c. Horatius 2. Serm. Satyr. 8: puer altè cinctus, acervam Gaulape purpureo mensam pertersit: & alter Sublegit quodcunque jacebat inutile. ¶ Sublegere in locum alterius, est legendo substituere. Cæs. Bell. Civ. 3. belli Pun. Erat in demortuorum in locum sublecturum, ut ordo ordini, non homo homini præferatur videretur. ¶ Sublegere sermonem, est clàm excipere. Plaut. in Mil. Clàm nostrum hunc illæ sublegerunt sermonem.

Sŭblĕstus, a, um. Infirmus, levis, frivolus, fragilis. [שחת *shahát* vel שלל *shalál* נבזה *nibzéh.*] Gall. *Debile, infirme, foible.* Ital. *Infermo, frevole, debole.* Ger. Schwach, unmögend, nicht erlich. Hisp. *Flaco, roçoso.* Pol. *Słaby.* Vng. *Erőtelen, gyenge.* Ang. *Weak, fraile.*] Plautus in Persa: Nam ubi ad pauperiem accessit jotamia, Gravior paupertas hr, fides subflestior. Ide Bacchid. Lingua fictioli, inertes opera, subflesta fide. ¶ Vinum subflestissimum, quod maximam debilitandi vim habeat: exponit Festus, citans Plautum in Nervularia.

Sŭblĕvo, as, act. p. Surrigo levo. [הקים *hekím* משאה *mesháh* נשא *nasá* הרים *herím.*] Gall. *Soulever, soustenir, aider.* Ital. *Sollevare.* Ger. Aufhalten, aufheben. Bel. *Opheffen.* Hisp. *Alevantar, sostener, ayudar.* Pol. *Podnoszę.* Vng. *Felemelem.* Ang. *To lyft vp.*] Sueton in Vespasiano: Alvo repentè orta, ad detectionem loculamenta: Imperatorem ait stantem mori oportere, dumq; surgit accubantem, inter manus subleventium extinctus est. ¶ Per translationem sumitur pro prodesse, juvare, erigere. [הועיל *hoíl* הצליח *hitzlíach.*] Cicer. 4. Tusculan. Quum multa in communi subflesserit Socratem Zopyrus, qui se naturam cujusq; ex formis perspicere profitebatur, dictus à ceteris est, qui in illam Socratem vitia non agnoscebat, quæ ipse exitus aspecta multa ex lege. Ab ipso autem Socrate est sublevatus, quum illa libri ingenita, sed rationes ad eam dedita diceret. Plancus Ciceroni lib. 10: Hoc omne assignatum in, aut pertinacię meæ, aut timori videbam, si aut hominem offensum mihi, aut coniunctum cum Republica non sublevassem. Idem 5 Vatin. Sed ea de ista æstimatione alter sublevaverat orationes, alter evenerat. Idem pro Cæcina: Etenim omnibus nos subleva illius subflevat, quam fecit improbitas. ¶ Sublevare est nonnullo alique dicit, eum tam aliquis juvare & ornatiorem facere. Cicero pro Cluent: Pater adolescentis, quem propter animi dolorem pereunis suspicio potuisset exilio loco sedem in Aulâ Clostrium constituere, is hunc suo testimonio subflevat.

Sŭblĭcă, æ, penult. corr. f. p. Palus, pertica quæ in aqua defigebatur ad pontis alicujus constructionem. [*Bois, bâton.* Gall. *Une piece de bois qui soutient un pont, une fulsure.* Ital. *Palo posto in acqua per edificare un ponte sopra.* Ger. Ein pfeiler so man in das wasser schlegt ein brucken. Hisp. *Palo o pertiga para sostener un puente.* Pol. *Pal, słup do budowania mostu, podwoiu pal.* Vng. *Gerenda, vagy fel vert oszlop.* Ang. *A pele driven into the ground for bridging.*] Cæsar in deductione Rhenani pontis: Non subflicæ modo (quoniam directæ ad perpendiculum, sed pronæ ac fastigatæ, ut secundum naturam fluminis procumberent.

Sŭblĭcĭum, lĭi, Sublica. Liv. 3. belli Pun. Quia muro saxis per se alto, fustibus validis subflicibus pro solo utuntur erat.

Sŭblĭcĭus, Pons Romæ in Tyberi fuit, ad eam partem qua Janiculum ad Vrbem dirimitur, ea arte constructus, ut trabes sine fulcris eum possent, idem enim reliquum esse cœpit, ex quo defendente Cocle integrè revulsus est. Dictus est autem subflicius, quòd ligneus esset, & subflicis fulciretur. Ita enim vocant palos ad pontis sustentationem in aqua defixos. [גשר *gésher.*] Gall. *Pont de bois.* Ital. *Ponte di legno sopra pali.* Ger. Ein brucken mit hölzern pfeilern, oder seulen. Hisp. *Puente de madera sobre pilas.* Pol. *Most drewniany.* Vng. *Fahid.* Ang. *A bridge of timber.*]

Sŭblĭgo, as, penult. corr. act. p. Subtus ligo. [שבר *shabár.* Gall. *Lier par dessous.* Ital. *Sottogiugare.* Ger. Binden hinden. Hisp. *Atar por lo postrero.* Pol. *Podwiązuię.* Vng. *Alkötöm.* Ang. *To knyt or bind vnder.*] Plin. lib. 17. cap. 22: Vbi uvæ variæ cœperint fieri, vites tum sublgato. Virgil 8. Aeneid. Tum latera atq; humeros Tegeæum subligat ensem. Idem 11. Aeneid. - clipeumq; ex ære sinistræ Subligat.

Sŭblĭgar, aris, n. t. Subligaculum, hoc est aliud quo partes pudendæ teguntur. [מכנסים *michnasáim.* Gall. *Braye.* Ital. *Braca, brage.* Ger. Ein Bruch, oder etwas das man vnden für die scham bindet. Hisp. *Cabraje.* Pol. *Spodnice.* Vng. *Sarlogatura.* Ang. *A breech.*] Martial. lib. 2: Tecta tamen non hac, qua debes parte levaris, Si pudor est, transfer subligar in faciem. Iuven. Satyr. 6. Personam, thyrsumq; ferunt, & subligar Acci.

Sŭblĭgăculum, i. n. f. Ligniculi genus quo femora & partes pudendæ teguntur. [מכנסים *michnasáim.* Gall. *Braye ou braye.* Ital. *Mutande, braga.* Ger. Ein gürtel / bruch / oder hosen. Hisp. *Cabraje.* Pol. *Gacie.* Vng. *Nadrag, gatya.* Ang. *A breech.*] Cic. 1. Officiorum: Scenicorum mos tantam habet vetere disciplina verecundiam, ut in scenam fine subligaculo prodeat nemo.

Sŭblĭmis, me, penult. prod. om. t. In altum elevatus, compositum est à limus, quemadmodum Acilius 1. quasi fupra limum. [גבוה *ghabóah* נישא *nisá* נעלה *neelá.* Gall. *Eslevé en haut.* Ital. *Alto, elevato in aere, sublime.* Ger. Hoch. Bel. *Hoogverheven.* Hisp. *Cosa alta o enaltada.* Pol. *Wysoki.* Vng. *Magas.* Ang. *High.*] Vng 1. Aen. Ipsa Paphum sublimis abit. Col. lib. 2: igitur in opere boves arctè jugatos habere convenit quò speciosius regredientur sublimes, & elatis capitibus. Terentius in Adelph. Sublimem medium arripere, & capito primùm ea terrâ illaqueem, ut cerebrum dispergar vium. Ovid. lib. 14. Metam. - pulcra tedet dilatæ cæsariem. Sublimi fulsit, pollicitoq;

ruderata nitentem. Virgilius libro 7. Aeneidos: Tectum augustum, ingens, centum sublime columnis, Horatius de Arte. Sic dum sublimes versus ructatur, & erat. ¶ Sublimem abire, pro in coelum ire. Liv. 1. ab Vrbe: Hæc loquutus sublimis abiit. ¶ Sublimem rapere, est rapturn sublimem in aërem ferre. Virgil. 5. Aeneid. Sublimem pedibus rapuit Iovis armiger unguis.

Sublimitās, atis, f. t. Altitudo, elevatio à terra. [גֹּבַהּ gŏbáh rectius. גֹּבַה. Gall. Hauteur. Ital. Altezza. Ger. Höhe. Hil. Altare. Pol. Wysokość. Vng. Magasság. Ang. Height or highnesse.] Plin. lib. 19. cap. 5: Natura tum imitatis avida. Columel. lib. 6. cap. 3: Latq; longitudinis & altitudinis, duodenos pedes habeant: nec plus latitudinis quàm media sublimitas. ¶ Plin. lib. 2. cap. 16. in plurali utitur. Quæ ratio lunæ maximè sublimitatibus approbatur.

Sublīmitĕr, adverbium, Altè. [μετεώρως, ὑψηλῶς. Gall. Hautement. Ital. & Hisp. Altamente. Ger. Hoch, hoheben. Pol. wysoko. Vng. Magasson. Ang. Highly.] Colum. lib. 8. cap. 12: Quoniam nec sublimiter potest, nec per longa spatia volitare. De pavone. Cato cap. 70: Hæc omnia sublimiter legi, teri, dariq; oportet.

Sublīmĕ, pro Sublimiter cui opponitur Humi. Cic. 2. de Divin. Eadẽ ferè quæ fuerant sublimè fixa, sunt humi inventa. Virg. 9. Aeglog. Cantantes sublimè ferent ad sydera cygni. Cicero 1. Tuscul. Perspicuum debet esse, animos quum è corpore excesserint, sive illi sint animales: id est, spirabiles, sive ignei, sublimè ferri.

Sublīmātus, a. tus. [Vng. Fölmagasztalatott, emlitetõt.] In Epitom. Sex. Aurelii Victoris in vita Claudii Tiberii: Pallas quq; prætoriis ornamentis sublimatus.

Sublīmo, mas, pen. prod. Facio in altum sublevo. [נשׂא nasá. ad הרים hárim. emelegítẽ. Gall. Eſlever en haut. Ital. Inalzare. Ger. Erhöhen. Hisp. Exaltar, poner en alto. Pol. Wywyższam. Vng. Felmagasztalom. Ang. To lift vp aloft.] Ennius: Si qui candentem in cœlo fulminat facem Nantur.

Sublingĭo, onis, à sublingendo deducitur. Plaut. in Pleud. Jam hic quoq; lectus est coqui sublingio: Pro quo subjiciũt Coquit sub linteo inepta & ridicula sententia.

Sublĭno, is, pen. corr. act. 3. Leviter perungo. [ἐπαλείφω, ἐπιχρίω. Gall. Oindre vn peu ou par dessous. Ital. Vngere alquanto. Ger. Ein wenig vber ein bestreichen. Hisp. Vntar vn poco. Pol. Odsmarowuie. Vng. Megkenem. Ang. To anoynt or smere softly, some thing.] Cor. Celsus: Idem quoque umbilico sublitum facit. ¶ Sublinere os, et illidere, & plaudis verbis decipere. Tractum à genere ludi, quo dormientibus ora linuntur. Plaut. in Aulul. an sublevit mihi os pedimè. Idem Epid. Senex, tibi os sublitum est planè, & probè: id est, tibi verba data sunt. Sic in Capt.

Sublūtio, verbale, ſt. Quæ est quasi primum tectorium & fundamentum coloris ejus, quem reddi voluntas inductione manus ultima. ἐπάλειψις.

Sublĭvĭdus, a, um, Aliquantulum lividus. [ὑπόμελας, ὑποπελιδνός. Gall. Vn peu tenne. Ital. Pallidetto, quasi verde. Ger. Etwan mit Neid vnd unter farb. Hisp. Vn poco cardeno. Pol. Syniawy. Vng. Kek Zöldes. Ang. Halfe black and blew.] Celsus lib. 5. cap. 28: Pustulæ eminent sublividæ, aut pallidæ.

Sublūcānus, adjectivum. Antelucanus: hoc est, quod lucem antecedit. [ὑπαυγινός. Gall. Qui eſt vn peu deuant le iour. Ital. Tempo quando fa vn poco di giorno. Ger. Morgen vor der taggelt. Hisp. Tiempo cerca del dia. Pol. Poranny. Vng. Hajnali, reggeli. Ang. That is a little before day light.] Plin. lib. 11. cap. 12: Venit mel ex ære, nec omnino prius Vergiliarum exortu, sublucanis temporibus.

Sublūcĕo, es, ere. Aliquantulum luceo. [ὑπολαμπρύνω. Gall. Luire quelque peu, ou reluire. Ital. Sorte lucere. Ger. Ein wenig scheinen. Hisp. Lucir vn poco. Pol. Zabłyszczam ſie. Vng. Valamenire fenem. Ang. To giue some light.] Ovid. 1. Amor. Elg. 5: Qualia sublucent fugientis crepuscula Phœbes: Aut ubi nox abiit, nec tamen orta dies. Virgil. 4. Georg. Aureus ipse, sed in foliis, quæ plurima circum Funduntur, violæ sublucet purpura nigræ. Ovidius Epistol. 20. Candida nec minio sublucent ora rubore.

Sublūco, as, nen. prod. act. 1. Ramos arborum succiduo, & vestiti lucem transitum aperio. [κλαδεύω, ἐκκλαδεύω. Gall. Eſbranches les arbres, & couper les branches qui font trop obſcurir pour leur bailler iour. Ital. Sbrancare gli alberi. Ger. Die bäum erhauwen das die Son hereyn mag. Hisp. Entresacar los ramos. Pol. Przyrządzam gałęzie. Vng. Az fának agait le vagdalom. Ang. To vnderchoyd boughes that the light may come vnder the trees.] Conlucare autem est luci ſi pallim arboribus lucem lucem implere. Ex Festo.

Sublŭo, is, act. Lavo, purgo. [רחץ rachás כבס chabás. νίπτω. Gall. Laver par dessous. Ital. Lauare, purgare. Ger. Vnten bäwaſſchen. Hisp. Lauar, purgar. Pol. Podmywam. Vng. Meg mojom

Ang. To wash a little.] Columell. libro 6. capite 32: Iurentrigo bis in die sublauitur aqua calida: mox decocto ac tuto sale, cum adipe defricatur, dum sanici vis emanet. Mart. lib. 6. Iratus tanquam populo Chaldæus lavatis, Inguina sic toto sublavis in solio.

Sublūrĭdus, a, um. pen. corr. Subpallidus. [ὑπόχλωρος. Gall. Quelque peu pasle, ou blaſfard. Ital. Alquanto pallido, marcito, smorto, lisido. Ger. Etwa weng bleych farb, oder fölig farb. Hisp. Vn poco cardeno ò amarillo. Pol. Trybledawy ſim. Vng. Halaweu Zöldes. Ang. Somewhat wanne.] Plautus in Amphit. eodem in loco. Signo eodem apparet probe, ut primùm coivit cicatrix rubra. Sublurida.

Sublustrĭs, sublustre, om. c. Subillustris: hoc est, obscurus quidem, sed tamen lumine nonnullo illustratus. [ὑποφαεινός. Gall. Enclin vn peu à luyſant. Ital. Alquanto chiaro. Ger. Schimmerlichtig. Hisp. Cosa que relumbra vn poco. Pol. Przyświatły ſie. Vng. Valamenire világos, fénlő. Ang. That hath some light.] Vnde Sublustria verba dicuntur, non ex toto lumine ſa, ſed aliquid luminis habentia. Aulus Gellius lib. 13. cap. 23. de Catonis oratione: Quæ quoniam sunt eloquentiæ Latinæ quasi primum exorientis lumina, verba quædam sublustria sibitum est ἀπεμφαινόμενα. Sublustris nox, & sublustre umbra, quæ habet aliquid luminis. ἀποφαινόμενα, καταφαίνοντα. Livius libro 5. ab Vrbe: Nostre sublustri quum primò incertum qui sentiret viam præmiſſent, &c. Virg. l. 9. Aeneidos: Et galea Euryalum sublustri noctis in umbra Prodidit immemorem.

Sublŭvĭes, ei, f. q. Sordes & immunditiæ, quas & illuvie & proluviem vocamus. [נִדָּה nídah (vel) נדה nádah נתוך tamẽ. תּוֹךְ. Gall. Ordure par faute de nettoyer. Ital. Lordura, sporcitia. Ger. Vnrath oder vnſauberkeit. Hisp. El saburra ò la ſuziedad. Pol. Pomyie. Vng. Szenny, ſemmi, gaz. Ang. Filth, ordure.] ¶ Apud Columellam morbi genus in ovium dissimine ungulæ ovium nascens. Ait enim lib. 7. cap. 5: Clavi quoq; duplicitèr infestant oves: sive quum sublavies atq; intertrigo in ipso dissimine ungulæ nascitur, seu quum idem locus tuberculum habet, cujus media fere parte candido similis extat pilus, cui subest vermiculus. Sublavies & intertrigo pice per se liquida vel alumine & sulphure atq; aceto mistis curantur.

Submĕrgo, is, si, sum, ere, act. 3. Sub aquas mergo, immergo, demergo. [טבע tabáh. καταδύω, καταποντίζω. Gall. Noyer, enfoncer en l'eau. Ital. Sommergere, annegare. Ger. Vnder das waſſer tunckẽ: verſencken, ertrencken. Hisp. Anegarſe. Pol. Potapiam, zatopiam. Vng. El vizisem. Ang. To drowne or plunge in the water.] Cæsar 3. bell. Civil. Faunibusq; portus navem onerariam submersam objecit. Virgil. 1. Aeneid. Pallasne exurere classem Argivûm, atq; ipsos potuit submergere ponto, Vnius ob noxam, & furias Aiacis Oilei? Cic. 2. de Nat. deor. Quot genera, quamq; disparia partim submersarum, partim fluitantium, & innantium belluarum, partim ad taxationis testis inhærentium? Livius 1. ab Vrbe: Quin in majestatis testis inhærentium? Livius 1. ab Vrbe: Quin in majestatis Albulæ amnis submersus, celebre ad posteros nomen fluminis dedit. ¶ Virtus submersa tenebras. Claud. 7. Panegyr. ¶ Innatare & submersum esse, contrariè. Colum. lib. 12. cap. 4: Quum ea res innoxia penora conservet, ubi non innatent, sed semper sine jure submersa.

Submĕrsĭo, nis, f. t. [κατάδυσις.] Julius Firmicus Mathes. lib. 2: Illum quem vides natantem ex crebra trepidatione submersionis deficere.

Submĕrsum, i, n. f. Ferè merum. [ὑπόκρασις. Gall. Presque tout pur, ou fort meſlé. Ital. & Hisp. Quaſi puro. Ger. Schier vnvermischt vnd starck. Pol. Przymyślony. Vng. Folyó bor, folyó elegyes. Ang. Almoſt pure without mingling.] Plautus in Stichor.

Nã ille ad epulas illum potulo paxillulo
Sæpè exultavit submersum temulentè.

Submĭnŭta, æ, f. Vestis genus à subrubro colore (ut videtur) nomen habens. [ἐσθὴς τις ἀπὸ χρόας ὑπέρυθρος. Gall. Vne ſorte d'habit tirant ſur le rouge. Ital. Vestie quaſi rosſe. Ger. Ein gattung eines schier rothen roten kleids. Hisp. Vestidura vn poco vermeja. Pol. Szatowa przyiaciołowa. Vng. Veres Zöldes köntös. Ang. A kinde of red garment.] Plautus in Epidico: crocotulam, Supparum, aut submĭnutam, ricam, basilicam, aut exorcium.

Submĭnĭstro, as, are. Porrigo, suppedito. [עזר azár. ὑπηρετέω. Gall. Seruir & aider, fournir. Ital. Porgere, dare. Ger. Darreichen, unterſtẽr gehen, darlehnen. Hisp. Dar lo que otro ha menester, proueer. Pol. Podaie. Vng. Zolgalatom, nyujtom. Ang. To giue, to minister or furnish expenses.] Cæsar lib. 1. belli Gal. Hæc sibi ellè cura: frumentum Sequanos, Leucos, Lingones subministrare, itaque esse in agris frumenta matura. Cicer. pro Cæl. Pallium in eum tela jaciuntur, clàm submĭnistrantur. Idem 1. de Invent. Aristoteles autem qui hanc artem plurima adjumenta atque ornamenta submĭnistravit, tribus in generibus rerum versari rhetoris officium putavit. Colum. libro 1. capite 10: Quum femina depones, dextra, sinistraque usque ad imum secundem fasciculus farmentorum demittito, ita ut per fasciculos far-

ler sum interorum affatim parvo labore aquam radicibus subministrare potest.

Subministrātor, oris, verbale, m. t. Suppeditator, largitor. [מְשָׁרֵת *mesharēth. Ministrans, famulans, ministrator.* Gall. *Serviteur.* Ital. *Servitore.* Ger. *Ein underhelffer, welcher jhme darreichet.* Hisp. *Servidor.* Pol. *Podatca.* Vng. *Szolgaltato, edo.* Ang. *A giuer or prouyder of thinges that be lacked.*] Seneca Epist 115: Latus pro suis voluptatibus habet alienarum spectaculum, subministrator, tritisq; libidinum, quarum libitum explendo abiturus.

Subministrātus, us, m. q. [*Vng. Szolgaltatas, adas.*] Macrob. Satur. li. 3. cap. 12: Cibus autem exiguo subministratu paulatim penuriam consolatur.

Submitto, tis, ere, tive Summitto, misi, missum, act. t. Subdo, subjicio, vel subjugo. [כִּבֵּשׁ *chebēsh* הִכְנִיעַ *hichnīa. Subjugare, subjicere, submittere.* Gall. *Soumettre, mettre dessous, abaisser.* Ital. *Assoggettare, sottomettere, sprezzare.* Ger. *Etwas unter thun, unterdrucken machen, lassen.* Bel. *Onderworpen, onderworven, onderlatich.* Hisp. *Someter, abaxar.* Pol. *Podawac.* Vng. *Alatta beszakasztani, vetny.* Ang. *To put vnder, to bring in subiection.*] Virg. 1. Aeglog. Pasene, ut antè, boves pueri: submittite tauros. Horatius lib. 1. Epist. 1: Et mihi res, non me rebus submittere conor. ¶ Submittere facies januæ, dicebantur magistratus, quum ædes ingredientes, inclinari eos & deponi jubebant, & ad submissos conveni id quod summæ benevolentiæ signum erat, cum magistratus facies ante ædes privati alicujus submittebat. Plin. lib. 9. cap. 30: Patres Athenis sanguine submissis cui se Orientes, Occidentesq. submiserat. ¶ Submittere genua, pro flectere, & incurvare. Plin. lib. 11. cap. 49: Solidipedes inter initia pasci, nisi submissis genibus non possunt. Idem lib. 8. cap. 1: Nam quod ad eos naturam attinet, regem adorant, genua submittunt, coronas porrigunt. De elephantis. ¶ Submittere animos, pertransitivum: idem est, dimittere, & propemodum desponere animum. Livius 3. belli Pun. Tum T. Sempronius Senatum habuit, consolatusq; Patres est, & adhortatus, ne, qui Cannensi ruinæ non succubuissent, ad minores calamitates animos submitterent. ¶ Submitto, claviculum laborans, *vincula.* Cic. 5. Verr. Submittebatis Timarchidem, qui moneret eos qui caverent, ut tranabatis Timarchidem, qui moneret eos qui caverent, ut transfigerent. Submittere pretia, est imminuere. Plin. Lib. 29. cap. 1: Neque enim pudor, sed annui pretia submittunt: vide plasta in SVMMITTO.

Submissĭlis, participium, Eve nomen ex participio. [כִּבּוּשׁ *chibbūsh* מְכֻנָּע *mechunnāa. Subjugatus, subjectus.* Gall. *Soubmis, abaissé, qui bas.* Ital. *Mesto, di basso.* Ger. *Vnterthenig, vnderthenig, nidergeschlagen.* Hisp. *Sugeto debaxo.* Pol. *Podanie, spokojnie.* Vng. *Alatta bocsattatot.* Ang. *Put vnder, lowe, mansuete, submysse.*] Liv. 1. ab Vrbe: Lupam insuetam ex montibus, qui circa sunt, ad puerilem vagitum cursum flexisse: eam submissis infantibus adeo mitem præbuisse animum. ¶ Submissus & abjectus, cui contrarium affirmans se. Cic. lib. 1. Offic. Privatus autem oportet æquo & par cum civibus jure vivere: neque submissum, & abjectum, neq; se efferentem nimis in Repub. velle quæ tranquilla & honesta sint. ¶ Submissa oratione, vel voce loqui, est humili, non clara aut clara. Cæsar 3. belli Civil. Submissa oratione loqui de pace, atque alterari cum Vatinio incipit. Cicero pro Planco: Submissa voce agam, tantum ut judices audiant. Martial. libro 8: Hos tomes invalidus submissa voce precatur. Ut quos unquam velint, corpus mane ferant.

Submissē adverbium, Humiliter, demissè. [ταπεινῶς. *tapeinōs.*] Gal. *Bassement, humblement.* Ital. *Bassamente, humilmente.* Ger. *Demüthiglich, vnderthenigklichen.* Hisp. *Baxamente, humildemente.* Pol. *Pokornie, poddanie.* Vng. *Alazatosan, lassan.* Ang. *Lowlie, lowlily.*] Cicero pro Planco: Meam beneficium potius ad eum deferri, qui à me contenderat, quàm ad eum qui mihi non nimis submisse supplicarat. Cicero 1. Offic. Ut quanto superiores simus, tanto nos submissius geramus.

Submissim, adverb. Submissè. Suetonius in Augusto: Non & ad communionem sermonis tacentes, etiam submissim fabulantes provocabant.

Submissĭo, onis, verbale, f. t. Remissio: ut Submissio vocis, cui opponitur Contentio. [מְתוּנָה *methūnah. Mitior.*] Gall. *Abbaissement.* Ital. *Abbassamento.* Ger. *Nachlassung, niderthenigkeit, niderlassung.* Hisp. *Abaxamiento.* Pol. *Vmyslenie, vmyse.* Vng. *Meg alazas, lagyulas.* Ang. *Lowenes of voyce.*] Cicero 1. Offic. De locutione, ex remissione, ex contentione vocis & submissione, & cæteris similibus facilè judicabimus quid orationi aptè sit. ¶ Submissio, aliquando accipitur pro elevatione sive depressione: cui opponitur Status, sive Amplificatio. Cicero in Topicis: Partium autem comparatio nec elevationem habet, nec submissionem: est enim æqualis.

Submĭssĭtius, a, um. Nonnihil molestus. [ἐνοχλητικός. Gall. *Ascunement ennuieux.* Ital. *Vn poco molesto.* Ger. *Etwas verdrüssig, vnbequem.* Hisp. *Vn poco enojoso.* Pol. *Przykrzący, przykry.* Vng. *Nadnehez.* Ang. *Somewhat troublesome.*] Cicero ad Atticum lib. 16: Illud est mihi submolestum, quòd parum properare Brutus videtur.

Submĭssĭtus, adverbium. [*Vng. Lassudogva.* Gall. *Quelque peu molestement, auec quelque molestie.* Ital. *Alquanto molestamente.* Ger. *Etwas verdrüsslichen.* Hisp. *Vn poco enojosamente.* Pol. *Przykrzy.* Vng. *Nadnehezen.* Ang. *Somewhat troublesomely.*] Cic. ad Atticum lib. 5: Tecum Eporum salvum venisse, & ut decrevimus navigasse, vehementer gaudeo: non dic Romæ meo tempore pene cessatio, submolestè fero.

Submŏnĕo, submonēs, pen. brev. act. f. Leviter vel paucis moneo. [ὑπομιμνήσκω. Gall. *A louer, auertir auertissement, faire quelque legere remonstrance.* Ital. *Ammonire alquanto à breue mente.* Ger. *Etwas mahnen oder ersuchen.* Hisp. *Admonestar vn poco, y brevemente.* Pol. *Napomnienie.* Vng. *Meg intem.* Ang. *To admonish and warne shortlie or privelie.*] Terentius in Eunuch. Submonuit me Parmeno ibi servus, quod ego arripui. Plin. Epist 2. lib. 12. Quoties paulum itinere decedere non impellentis animi tacitus submonebamur. Quæ autem à moneo, & admoneo differat, vide supra MONEO.

Submŏrōsus, a, um. Nonnihil morosus. [ὑποδύσκολος. Gall. *Quelque peu chagrin ou fascheux.* Ital. *Alquanto difficile & duro.* Ger. *Etwas mürrisch, vngefellig, oder vngeschlacht.* Hisp. *Vn poco entricado.* Pol. *Kwaśno patrzący, skrzywiony.* Vng. *Vad pelsö kedvetlen, nehez, kedvetlen.* Ang. *Somewhat frowarde and hard to please.*] Cicero lib. 2. de Orat. Me quidem hercule vacce illa movent Demochosa, & quasi submorosa ridicula, non quum à morosis dicuntur tunc enim, non tam fœda natura videtur.

Submŏvĕo, submoves, submovi, submotum act. f. Arceo, depello, removeo, abire facio. [הִסִּיר *hissīr* הִסְכִּין *hiskīn. Amovit, removit.* Gall. *Oster, deffendre, faire retirer, separer.* Ital. *Discacciare, rimuovere.* Ger. *Darum treiben, abtreiben.* Hisp. *Arredar.* Pol. *Odsunąć, odpędzić.* Vng. *Eltakarni.* Ang. *To put away or asside.*] Livius 2. ab Vrbe: I, inquit, lictor, submove turbam, & da viam domino ad prehendendum manicipium. Cicero pro Roscio: Ut quæ natura ipsa retinere in officio non potuisset, ea magnitudine pœnæ maleficio submoveretur. Ovid. lib. 3. Amor. Eleg. 13: Ignote mentis corpus junctura Quiritt, Oppetit a populum submovet ante fera. ¶ Submovere, separare. Plin. lib. 5. cap. 19. de Alpibus: Germaniam ab Italia submovent.

Subnāscŏr, ceris, d. t. Succresco. [συμφύομαι. Gall. *Naistre ou naissant par dessous ou auprès, croistre d'auantage.* Ital. *Sottonascere, crescer sotto.* Ger. *Darnach wachsen.* Hisp. *Crecer despues, nascer por debaxo.* Pol. *Podrosli.* Vng. *Felnevekedem.* An. *To grow or spring vp vnder.*] Plinius lib. 11. cap. 23: Atqui ita subnasci sui generis palmas. Idem lib. 12. cap. 3: Malus Assyria omnium horis pomifera est, aliis cadentibus, aliis maturescentibus, aliis verò subnascentibus.

Subnĕcto, is, ĕre. Subligo, appendo. [συνδέω. Gall. *Lier & nouer par dessous, adiouster.* Ital. *Ligare di sotto, sottogiungere.* Ger. *Darunder binden, vnden zubinden, vnden thun fassen.* Hisp. *Atar por debaxo.* Pol. *Podwiązać.* Vng. *Felkapcsolom, fel kötöm.* Ang. *To tie to another thing.*] Virgil. 1. Aeneid. Aurea subnectens exsertæ cingula mitræ. Idem 5. Aeneidos: Nec quam circum amplectitur auro Balteus, & tereti subnectit fibula gemma. Plinius libro 28. capite 1: M. Servilius Novianus, princeps civitatis, non prudentia modo, sed & spiritu, priusquam ipse eam nominaret, alius ei prædicere cui bus literis Græcis F, & A, charam interpretari, circuligatam lino, subnectebat collo: id est, appendebat.

Subnĕgo, as, penult. corr. Ferè, vel quodammodo nego. [ὑπαρνέομαι. Gall. *Accorder vn peu, presque.* Ital. *Alquanto negare.* Germ. *Wehren vnnd nicht zugeben.* Hisp. *Vn poco negar.* Pol. *Odmawiam.* Vng. *Meg tagadom kissebbet.* Ang. *To deny a little.*] Cic. Trebatio: Verum tamen a quo præsentibus tibi penè subnegarunt.

Subnervārĕ, & nervare. [ὑπονευρίζω. Vn. *Meg erőtlenitem.*] Apuleius in Apologia: A principio intellectas calumnias, ne corroborarentur, corpore præcipitali, & nulla impertita mora subnervati.

Subnigĕr, ra, rum, penult. corr. Nonnihil habens ni predinis. [שְׁחַרְחֹר *shachrachōr. Subniger.* Gall. *Noirastre, tirant sur le noir.* Ital. *Alquanto nero.* Germ. *Schwartzlicht.* Hisp. *Vn poco negro.* Pol. *Przyczernisty.* Vng. *Tokeres, feketes.* Ang. *Somewhat blacke.*] Plaut. Mercat. Ducere eum oportet, breviculum, subnigris oculis, oblongis malis. Varro 2. de Re rustica, cap. 5: Subnigris labris prædes.

Subnītŏr, penult. prod. subnixus, subnixurus, d. t. Sustollor, sublineor. [נִשְׁעָן *nishshāan* הִשָּׁעֵן *hishshēan. Innixus, adnixus.* Gall. *Estre appuyé, accoudé; ou accoudé sur quelque chose, s'appuyer sur.* Ital. *Essere accostato, appoggiarsi à qualche cosa.* Germ. *Vnterstützen auff (etwas) vnderstützt seyn.* Hisp. *Arrimarse à alguna cosa, sostenerse.* Pol. *Podpieram.* Vng. *Tamaszkodom, meg tamaszkodom.* Ang. *To leane vpon some thing.*] Virgilius 1. Aeneid. Ipse sub antra recessit, Ipse sub antra sedet, subnixus cubito.

Subnixus

subnixus pro claro, sive arroganti. Cicer. 1. de Oratore: Hæc quàm sit facilis, ubi videritis, quicquid in arte arrogantia, quasi difficillimum tractet, ita subnixi ambulant. Liv. 3. belli Pun. Ennius vero indignum tantæ Marcellus, is, qui Annibalem subnixum Victoria Canensi ab Nola repulisset, his terra, marique victis ab se hostibus cedere.

Subnăto, as, pen. corr. act. p. Subscribo. [ὑπογράφω. Gall. Neder-tecken. Ital. Sotto scrivere. Germ. Vnderschreiben. Hisp. Escriuir por debaxo. Pol. Podpisuie. Vng. Irom. Ang. To write vnder, or vnder-write.] Martial. libro 3: Et non lo bella verba subnotasti.

Subnūbĭlus, adject. Subobscurus. [ὑποσκοτεινός. Gal. Quelque peu obscur, ou peu obscurcy de nuees. Ital. Alquanto nuuoloso. Ger. Etwan nasß gemacht, vnd wolcken ein wenig vmbgeben. Hisp. Vn poco nublado, y escurecido. Pol. Pochmurnawszy sie. Vng. Homalyos. Ang. Somewhat darke and cloudie.] Cæsar 3. bell. Civil. Et quinque intermissis diebus, alteram noctem subnubilam nactus, extructis omnibus castrorum portis, & ad impediendum objectis, tertiis castris vigilia, silentio exercitum educit. Ovid. de Remed. Amor. Limes erat: ramis longa subnubilus umbra, Quà sulcipse nos ad mare sæpè pedes.

Sŭbo, bas, subare, n. p. Dicuntur sues, quum libidinè exercent, aut appetunt, quamvis & ad alia animalia, atq; adeò ad ipsos etiam homines transferatur. [ὑσγίζω. Gall. Soulre comme les cruyes chaudes. Ital. Fare il verro, la porca quando vuole. Ger. Die brunſt (der thun ist der ſchweine wann ſie vberig vnd. Hisp. Estar la puerca cherrendo. Pol. Krykanie kiermaſzow do rozlogu. Vng. Badozg. Ang. To yell and geuel lyke a ſwine for luſt.] Plautus libro 10. capite 63: Verres tabanis audita voce, nisi admittatur, cubum non cajet. Horatius lib. 1. Carm. ad hominem tranſubulti (jacq; (ſæpe) subando Tecta cubilia, tecta aque rumpis.

Subŏdĭo, fi. Appetitus suum in venerem. ἐφεσις ἀφροδισίων. Plin. lib. 8. cap. 51: Remedium ne prima subactione, neq; ante hæc ibi aures canis incipiat de subibus.

Sŭbŏbscœnus, adject. Non omnino vacans obscœnitate. [ὑπαισχρός. Gall. Vn peu impudique & deshonneſte. Ital. Alquanto ſporco, laſcivo. Ger. Etwan nasß geil vnd vnzuchtig. Hisp. Vn poco torpe ſo y ſucio. Pol. Swyplugawszym. Vng. Mind ſzemlelmes. Ang. Somewhat ſilthie and vnhoneſt.] Cicero in Orat. Illud admonemus tamen, ridiculè fic uſurum oratorem, ut nec crimis frequentiæ ſcurrile ſit, nec ſubobſcœno, ne mimicum.

Sŭbobſcūrus, adject. Nonnihil obtectus, & per translationem in electa fabula. Facilis. [ὑποσκοτεινός. Gall. Vn peu obſcur. Ital. Alquanto oſcuro. Ger. Etwas finſter. Hisp. Vn poco obſcuro. Pol. Pochmurny. Vng. Homalyos. Ang. Somewhat darke.] Cicero de Clar. Orat. Granoca erant verbis, crebris ſententiis, comprehendione rerum breves, & ob eam ipſam cauſam interdum ſubobſcuri.

Sŭbŏdĭōſus, penult. prod. Aliquantum odiosus. [ὑποφθονερός. Gall. Vn peu odieux, ennuieux, ou fascheux. Ital. Alquanto odioſo. Ger. Etwas nasß hässlich. Hisp. Vn poco aborrecido, o enojoſo. Pol. Pogrzyszkowszym. Vng. Mind gyulolatos. Ang. Somewhat odious or hatefull.] Cic. ad Att. lib. 1. Non mihi grave duxi ſcribere ad te de illius querimonia, quâ eas audire ſquod erat tibi odioſum) leve putaſſem.

Sŭbŏffendo, dis, act. t. Aliquâtulum offendo. [ὑποπτεύω τι βραδέως. Gall. Offenſer vn peu. Ital. Offender vn poco, o portare alquanto. Ger. Etwas nasß verdrossen oder ergetzen. Hisp. Vn poco offender. Pol. Troche obrazyc. Vng. Valamennire megsertem. Ang. To offend a little.] Cic. ad Quint. Fratrem: Nam apud illam perditissimam, atque infimum fœcem populi Pompeius propter Milonem ſubodendit: & boni multa ab eo deliderant, multa reprehendunt.

Sŭbŏlĕo, ſubolēs, penult. corr. Leviter oleo, odoratu leviter percipio. [ὑπόζω. Gall. Sentir vn peu, commencer vn peu à ſentir, l'appercevoir quelque peu. Ital. Profumire, odorare vn poco. Ger. Ein wenig ſtinden, oder ſtincken. Hisp. Oler de ſi vn poco, ſentir vn poco. Pol. Kto przyczuchnie. Vng. Valamennire szagot erezek, szagyek. Ang. To ſmell a little, to ſauour.] Plautus in Pœnul. Cernimpitur jam cœna, hem tu ſoles, ſis vide. ¶ Subolere per translationem, præſentire, ſuſpicari. Plaut. in Cæsin. Tux cultor tibi bonus malam rem quæritubolet, ſentit. Ibidem: Subolet jam uxori quod ego machinor. Terent. in Phorm. Nunquid patri ſubolet?

Sŭbŏrĭor, iris, d. q. Subnaſcor, & exurgo: ut ſubortus eſt rumor. [ἀνατέλλω ως. Gall. Sourdre ce venir, ou ſe produire petit à petit, ou à coy. Ital. Sorgere, o ſurgere. Germ. Entſtehen, entſpringen. Hisp. Nascer poco à poco. Pol. Pocznie ſie. Vng. Jeszamadik, lesznek. Ang. To riſe from beneth, to come forth peece and peece.] Plin. li. 2. cap. 93: Metallorum opulentia tam varia, tam diversa, tam fœcunda, tot ſeculis ſuborians. Lucretius lib. 1: Ex infinito ſubortu copia peſſet.

Sŭbōrno, as, act. p. Orno, honoro, sive laudo. [ὑποστηρίζω. Gall. Honorer, & prester quelque peu. Ital. Ornare alquanto. Ger. Etwas zu ehren thun. Hisp. Honrar vn poco. Pol. Vszanuie vpoczc. Vng. Ekeſitem, diſzitem. Ang. To honour and ſet forth me.] Plancus Ciceroni: Tu Cicero quod adhuc fecisti, idem præſtas ut vigilanter, nervoseque nos qui ſtamus in acie, tuborneris. ¶ Subornare item accipitur pro clàm ſubmittere. [ὑποστηρίζω. Gall. Subornet. Ital. Subornare. Ger. Heimlich anreitzen vnnd anordnen. Bel. Zoemeſen. Hisp. Subornar por eſcuſar. Pol. Po vpadku vszpadkiem, naſtrawiam.] Plinius in Paneg. ad Trajan. Grata tamen ſint reverentibus, principem illum in capita dominorum ſervos ſubornantem. Cicero pro Roſcio: Fallum ſubornavit eidem Roſcius Glaucum: certam ſcrofidem pro Cæcina: Quum quæritur aliquid factum ne ſit, verum an fallum probetur, & fictus teſtis ſubornari ſolet, & impoſi falſa fabula.

Sŭbornātor, ōris, m. t. [Vng. Alatromban ſzerzö, ló verö.] Lampridius in Commodo: Servorum ſubornatores de Senatu.

Subpăllĭdus, a, um. Ad pallorem accedens, vel aliquantulum pallidus. [ὑπωχρός. Gall. Vn peu pasle. Ital. Smorticcio, ſmorto, verde. Ger. Ein wenig blaßfarb. Hisp. Vn poco amarillo. Pol. Pobladawszym. Vng. Halauny, ſargaſzin. Ang. Somewhat pale.] Celſus lib. 5: Alterum eſt eminus ſuper corpus eminens, durâ, latum, tabyrinthi ſubpallidum, magis exulceratum.

Sŭbpĭngŭis, gue, comp. a. Nonnihil pinguis. [ὑπόπιος. Gall. Vn peu gras. Ital. Graſſetto. Ger. Zimlich fett oder mit fett. Hisp. Casi vn poco grueſſo. Pol. Pogrubszym. Vng. Kövérecske. Ang. Somewhat fatte.] Celſus lib. 6. cap. 4: Pejus eſt quod denſam cutem, & ſubpinguem, & ex toto glabram ſecat.

Subtrancĭdus, adject. um, Aliquantulum rancidus. [ὑπόμυδρος. Gall. Vn peu rance, ranſy ou moiſi. Ital. Rancetto, rancidetto. Ger. Schmeckets nach ſeuchtig. Hisp. Vn poco rancio, rancioſo. Pol. Pogrzybiałym, przygnilym. Vng. Valamennire megpenßedt, ſzagyadt. Ang. Somewhat mouldie or rotten.] Cicero in Pisonem: Extructa mensa non cunchylis, aut pilcibus, ſed multa carne ſubrancida.

Subrancĭdus, a, um, Aliquantulum rancus. [ὑπόμυδρος. Gal. Vn peu rance. Ital. Alquanto rancio. Germ. Etwas stinckend. Hisp. Casi vn poco rancio. Pol. Pogrzybiałym. Vng. Valamennire rekedö. Ang. Somewhat hoarſe.] Cicero de clar. Orat. Omnium motus cum verbis ſententiisq; conſentiens vox, permanens, verùm ſubrauca natura.

Subremĭgo, gas, penult. corr. a p. Sub velo remigo, ſurſum navis quæ vento fertur, remis adjuvo. [ὑποκωπεύω. Gall. Aider au deſſous, tirer l'aviron par deſſous. Ital. Tirare il remo, vogare. Ger. Mit rimen vnderen. Hisp. Remar a remar por debaxo. Pol. Rudlem przeſyłem. Vng. Eveznek. Ang. To rowe vnder ſayle.] Plinius li. 10. capite 29: Cæteris ſubremigant brachia, media cauda, ut gubernaculo ſe regit. Virgilius 10. Aeneid. exstra puppim tenet, ipſaque docto Emineo, acleva tantis ſubremigat undis.

Subrĕpo, pis, penult. prod. n. c. Latenter ſubrus repo. [ὑπεισέρχομαι. Gall. Entrer ce venir en cachette, entrer ce venir en ſe mutinant, ce coulant ſur le ventre. Ital. Sopraggiungere, ſopravenire. Ger. Vnden hinein kriechen, heimlich dahin ſchleichen. Hisp. Entrar à eſcondidas. Pol. Cichu, podchodzę mnikonu ſię. Vng. Alatromban erezek, mászok. Ang. To creep vnder priuely.] Plinius libro 33. capite 8: Fecit & puberem Apollinem ſubrepenti lacertæ comminus ſagitta infigentem. Columella libro 9. capite 1. Hæc porrò animalia, vel ſimilia his facilè intelligitur, quàm non expediat conferre in id vivarium quod vacerris circumdatum eſt: ſiquidem propter exiguitatem corporis facilè clathris ſubrepunt, & liberos nacta egreſſus fugam moliuntur. ¶ Subrepere animo per metaphoram, propter eo quod eſt clàm ſe in animum alterius insinuare. Quint. libro 4. cap. 1: Exordium quidam in duas dividunt partes, in principium, & inſinuationem: ut ſit principiis recta benevolentiæ & attentionis poſtulatio: quæ quia eſſe in turpi genere cauſæ non poſſit, inſinuatio ſubrepat animis, maximè ubi frons cauſæ non ſatis honeſta eſt. Idem: ita ſubrepitur animo judicis. Oblivio ſubrepit. Plin. libro 2. capite 22: Huic quanvis in fame mandenti, ſi reſpexit, oblivionem ei ſubrepere aiunt, digreſſumque quærere alium. Ætas nostra ſubrepit. Tibullus lib. 1. Eleg. 1: Interea dum fata ſinunt, jungamus amores: Jam veniet tenebris mors adoperta caput, jam ſubrepet horrida ætas, nec cui mace decebit, Decetne nec cana blandilias capiti.

Subrĕptĭtĭus, huius, vide poſt SVRRIPIO.

Subrĭdĭto, frequentativum à ſubrepo. [ὑποσκώπτω. Vng. Alamaskalok, alatsmóa be maszkalok.] Cato in Orat. de re Pec. Ibi pro ſcorto fuit, in cubiculum ſubreptitavit ei ſervus. Ex Gellio lib. 10. cap. 13.

Subrīdĕo, Leviter arrideo. [ὑπομειδιάω. Gall. Se ſouſrire, rire vn peu. Ital. Sorridere, ghignare, ſogghignare. Ger. Schmützlen, heymlich lachen. Bel. Een weynigh oft heymelick lachen. Hisp. Reyr vn poco. Pol. Vſmiechnąć ſię. Vng. Kaczagek. Ang. To ſmile or laugh a

[ενζω alibi.] Virgil. 1. Aeneid. Olli subridens hominum sator atq; deorum. Cic. pro Rosc. Com. Qua de causa subricet Sa-turius vereatur, ut ubi rideat. Ovid. 3 Amor. Eleg. 1. Ignis subridet ocellis. Claud. 2. in Eutrop. Suam lit cradelis pater. Virgil. 10 Aeneid. Ad quem subridens mitia Mezentius ora.

Subrīdiculē, adverbium. [υπογελαστικως. Gall. En faisant semblant. Ital. Sorridendo. Ger. Etwas lächerlich, mit Spottung und Lachung. Hisp. Riendo ó burlando un poco. Pol. Cząsteczkowo. Vng. Nevetö mondásra. Ang. With mockerie and scorne.] Cic. 2. de Orat. Quid hoc Nevio ignavius? Severè Scipio. At in malè olentem, Video me à te circumvenir. Subridiculè Philippus.

Subrīgo, is, penult. corr. act. 3. Ere. Surrigo, dicitur, murata, Erigo, in altum elevo. [הקים hekim שׂיר שׂיר hirim Hebr. משא nasá. Græc. ὑψοω, αιρω. Gall. Dresser, eriger, eslever en hault, hausser. Ital. Drizzare, levare in alto. Ger. Aufrichten, aufrecht machen, aufrichten. Hisp. Enhestar. Pol. Wyprostować, dźwigać. Vng. Felmeresztem. Ang. To lift vp.] Plinius lib. 9. cap. 29. Supinus in summa æquorum petvenit, ita se paulatim subrigens, ut consi-sa omni per situli amaqui, velut exonerata tentina facile na-viget. Idem libro 10. capite 20. Vpupa crista vi sendo plicatili, contrahens eam, subrigitque per longitudinem capitis. Virgil. 4 Aeneid. Tot lingua totidem ora sonant, tot subrigit aures.

Subrectus, sive Surrectus. [רם raw מרומם meromam מישר mishor Græc. ὀρθος, ὑψηλος. Gal. Droict, redressé, eslevé en hault, hausse. Ital. Drizzato, alzato in alto. Ger. Aufgerichtet, aufgestreckt. Hisp. Enhestado, alzado. Pol. Podniesiony, podyniesiony. Vng. Felegyenesedet, meredet. Ang. Lifted vp.] Silius lib. 10. comitus in hastam ilia compedis inserta cupide transit.

Subrigillis, adjectivum. Aliqua ex parte irriguus, subaquo-sus. [υπαυλωδης. Gall. Mouillé ou arrousé par dessous. Ital. Humido, adaquato di sotto. Ger. Einer der unter sich gehet, oder bescheis-tet. Hisp. Mojado y regado debaxo. Pol. Trochę nawodniony. Vng. Vizalmas mocsaras. Ang. A little watered.] Plinius lib. 17. cap. 18. In ea flo, aut humido, aut subrigno, à mense ad brumam.

Subrīpio, is, ad. 1. Furor, clàm aufero. [גבב gabab, ὑφαρπαζω. Gall. Dérober et emporter en cachette. Ital. Rapire, rubbare, tor-re di nascosto. Ger. Verstehlen, verstohlen hinweg entwenden. Hisp. Hurtar, arrebatar ó quitar de lo. Pol. Tajemnie kraść, wykradać. Vng. Ellopni. Ang. To steale.] Plautus in Menæcm. Hic modò unum-quemque pallam subripuit. Cicero in Paradox. Quam est illa re-da virtus, quæ nec capi, nec subripi potest unquam, neque naufragio, neque incendio amittitur, nec tempestatum, nec temporum permutatione mutatur? Vide plura in SVB-RIPIO.

Subrēptio, is. Ipse furtim prendendi actus. [κλοπη. Gall. Larcin, desrobement. Ital. Robbamento. Ger. Verstehlung, verstohlung. Hisp. Hurtamiento. Pol. Tajemne kradzenie. Vng. Ellopás. Ang. Steal-ing.] ¶ Surreptio item dicitur, impetratio quæ fit a principe sive magistratu per fallam rei narrationem.

Subrēptitius, adjectivum. [κρυφιος, κλεπτικος. Gall. Desrobé, subrepti-ce, pris en faict à la desrobée. Ital. Rubbato. Ger. Das verstohlen ist, heimlich hinweg genommen ist. Hisp. Hurtado hecho, ó tomado à escondidas. Pol. Cudzy wtajony. Vng. Ellopott. Ang. Taken away by stealth.] Ut Subreptitia postulatio, subreptitiæ arcem, quæ ad fallam alicujus suggestionem concessa sunt. ¶ Subreptius pro, furtim sublatus. Plautus in Menæch. Atque istic habitat germanus subreptitius.

Subrīgo, as penult. corr. Subsilio. [υπηχεω, ὑπερχομαι. Gall. Subs-rejon, sôlever. Ital. Sollevare. Ger. Ein wenig anderen sich setzen/ nacheinen. Hisp. Sollevarse en lugar de otro. Pol. Nastawać miejsce, występować. Vng. Helebe, helyebe jövek. Ang. To put in place of a-nother.] Livius libro 3. ab Vrbe Condi. antequam collegam subrogasset, negabat passurum agi de lege. ¶ Subrogare collegam, Consul dicebatur, qui in demortui locũ Cõsulis alte-rum sufficiebat. Cicero ad Brutum Epist. 5. Omnino Pansa vi-vo effecisset omnia putabamus, sublato enim collegã libi subro-gasset: deinde ante Prætoria sacerdotum comitia fuissent. Livius 3. ab Vrbe: Regnum cum affectare fama ferebat: quia nec collegam subrogaverat in locum Bruti, & ædificabat in summa Velia.

Subrōstrarii, Homines otiosi dicebantur, quibus quum nihil esset quod domi ageretur, sub rostris frequenter desidebant, rumores novos aut inquietantes, aut pii citingentes. Cæ-sius ad Ciceronem lib. 8: Te ad nonum calendas Junii, subros-trarii quod illorum capita cognoverant pervenisse.

Subrubĕo, es, ui. Nonnihil rubeo. [υπερυθρος ειμι. Gall. De-couleur vermeille, de couleur vineuse, tirant sur vers. Ital. Avermi-gliato, di color vermiglio. Ger. Röther und mehr rothe/ als schön. Hisp. Vn poco colorado. Pol. Czerwonawy, czerwieniejący. Vng. Veresseg. Ang. To be somewhat reddish.] Ovid. lib. 2. Amor.

Quale coloratum Tithoni conjuge cœlum
Subrubet, aut puncto vitta puella nivo.

Subrubicundus, adject. Rubicundulus, sive aliquantulò ru-bicundus. [אדמדם adamdam. Græc. ὑπερυθρος. Gall. Rougeastre. Ital. Alquanto rosso, rossigno. Ger. Rothlicht, etwas wenig roth/ark. Hisp. Vn poco bermejo. Pol. Czerwonawy. Vng. Valamivel veressb. Ang. Somewhat reddish.] Plin. lib. 25. cap. 13. Herba est tussaginis specie & mollitia, cui folia subrubicundis.

Subrūfus, a, um. Aliquantulum rufus. [אדמדם adamdam. Græc. ὑπερυθρος. Gall. Quelque peu roux, rossastre. Ital. Vn poco rosso. Ger. Rothlicht/oder etwas roth. Hisp. Vn poco roxo. Pol. Rudawy, rudawo-ściowy. Vng. Veressb. Ang. Reddish.] Plin. lib. 27. cap. 10. Indica genuinum latinum habet nomen, subrufo colore, in attritu fu-dorem purpureum emanat. Plautus in Capt. Subrufus ali-quantum, crispus, cincinnatus.

Subrūmi, m. C. Dicti sunt agni, qui adhuc sunt sub mammis, quos ruma à veteribus dicebatur. [υπογαλακτος. Gall. Agneau qui tette encore. Ital. Agnello di latte/ tettano, agnello da latte. Ger. Ein Säugling. Hisp. Cordero de leche. Pol. Ssaczerzący wżdy. Vng. Tsetzö bárány. Ang. A sucking lambe.] Varro, de Re rust. cap. 1: Et lupinum habet lactis natura, ut subjecta sub alterius mammam, qui appellantur subrumi: id est, sub mamma. Anti-quo enim vocabulo, mamma rumma, ut opinor dicebatur. Hæc Varro.

Subrumari, & Subrumare: id est, Mammæ subministrare. [υπογαλα-κτιζω. Gall. Faire teter, bailler à vne mere lactiere pour alaicter. Ital. Far tettare ò lattare, mettere sotto la tetta. Ger. Etwas under lassen zu säugen. Hisp. Abaxar otros cordera, meter ó la teta. Pol. Podpuszczać do ssania. Vng. Szoptatom. Ang. To be sucked or put to sucke.] Colum. libro 7. cap. 4: Diligenti cura ferendum est ut & fœtus quotidie maribus & alienis, nõ amantibus, agni subrumentur.

Subrumpo, Subruptus. [Vngar. Le fakadozom tantam.] Hir-cius de bello Africo. Erat convallis satis magna, latitudine, altitudine prærupta, crebris locis spelunca in modum subrupta.

Subrūncivi, limites ita nominantur ab Hygeno. Limites li-nearis mensuræ tactum determinandæ causa sunt constituti: & ubi finium intervenerat, latitudinem secundum legem Mi-liciam acceperunt, ut Italicis agris publico serviunt sub appel-latione subruncivorum, habet latitudinem pedum octonum, hos coadjutores coloniarum, fructus aliquando capiendi causa publi-cavêrunt.

Subrūo, is, Suffodio, vel suffoso fundamento diruo. [חתר chatar נחתר nachtar מחתרת machteret. Gall. Saper et abattre par dessous, ruiner. Ital. Cauare. Ger. Vnten aus bestossen/ vnten ein-stossen. Bel. Ondermineren. Hisp. Derrocar por debaxo. Pol. Podkopywać, wywracać. Vng. Megásson. Ang. To vndermine or overthrow by delving vp the foundation.] Cæsar 2. bell. Gall. Muros quæ decem pedum aut altiores esse videbantur, facta portis fabricabantur, murumque subruunt. Livius 3. bell. Pun. Scopulo ultimum il-lum diem agere, nihil minus timentes quàm subrui cuniculo mœnibus, atque jam plenam hostium esse.

¶ Aliquando effodio. Græcismo. Seneca: Subruunt terram, thesauros quærentes.

Subrūsticus, a, um. [υπαγροικος. Gall. Aucunement rustique, resentant ce qui est rural. Ital. Rustichetto, rusticale. Ger. Etwas bäuer-isch. Hisp. Cosa rustica. Pol. Prostacki. Vng. Parasztos. Ang. Somewhat rusticall and rurish.] Cic. de Clar. Or. Quis etiam ipse toto, quasi subrustico protequo atur antiquitatem.

Subrūssus, adjectivum. In rutilum vergens colorem. [υπερυθρος. Gall. Vn peu rouge ou roussastre. Ital. Rossiccio. Germ. Mattet/ vnder roth scheinet. Hisp. Vn poco rexo, o moreno. Pol. Przyczerwieniony. Vng. Sárgás. Ang. Somewhat reddish.] Plinius libro 10. capite 3. Mediis magnitudine colore subrusso, rostrum corpori.

Subsalsus, sa, sum, adjectivum. Quod salis saporem nonnihil refert. [υφαλμυρος. Gall. Quelque peu salé. Ital. Salato, che ha sapor di sale. Germ. Ein klein gesaltzen. Hisp. Vn poco salado, que tiene sabor de sal. Pol. Przysolony, przy solony. Vng. Sos. Ang. Somewhat salt.] Plinius libro 13. capite 20: Subsalsa gu-stui herba.

Subsānno, as, verbum et adjectivum, irrideo. [לעג laag שחק shachak לעג laag לעיט laiz Gall. se mocquer. Ital. Deleggiare. Germ. Verspotten. Brl. Begeiten. Hisp. Mofar ó escarnecer. Pol. Posmiewować. Vng. Megcsúfolom. Ang. To mock or scorne.] Nam fanno (ut in loco docuimus) tristitiam significat, quæ & subsannatio dicitur. ¶ Sub-sannatus.

Subscĭrbo, is, act. 3. Subtero, subligno, quod vulgo efferunt, nomen ei literæ suppono. [υπογραφω. Gall. Subscrire, signer de sa main. Ital. Sottoscrivere. Ger. Vnterschreiben. Brl. Vnderschreven. Hisp. Firmar ó escripir, ó firmar por debaxo. Pol. Podpisywać. Vng. Alája irok. Ang. To subscribe, or write vnder.] Cicero ad Attic. libro 6. Tuas subscribã L. Domitio ad xiii. Calend. Maii: ablatas esse, eamque exemplum tabellæ ipsas. ¶ Aliàs subscri-bere

bere significat favere, sive approbare. Colum. lib. 1. cap. 2: Quòd si voto fortuna subscripserit, agrum habebimus salubri cœlo, uoni gleba. Ovid. 1. Trist. Eleg. 2: Nève precor magni subscribite Cæsaris iræ: Sæpe premente deo, fert deus alter opem. ¶ Est etiam subscribo, aliquando verbum judicis & fori commodatum, & significat judicium dicere, quatiq; dicam scribere. Plin. lib. 5. Epist. 6: Scisse me subscripsisse mecū, & jam biennium transisse, omniq; memoriæ excepisse dixit, mecum quærendum non esse, quam interpretatus Budæus. ¶ Unde subscriptores, qui accusatori subscribunt: hoc est, qui secundas accusationis partes sustinent. Cic. 1. Ver. Venit paratus cū subscriptoribus exercitatis, & diuturnis. Vbi Asconius: Subscriptores dicimus qui adjuvare accusatorem solent: quos oportebat submissius agere, quàm eum quem tenebant. Budæus in prioribus Pand. Annot. Subscribere olim erat veteres iureconsulti, quod nunc adsignare, dicunt. Subscribendi igitur facta potestas, dicendum, quod Leguleiorum vulgus hodie barbarè effert: *Dicendum est quod adsignare sese potuit.* Cicero in Divin. Non modò referendi nominis, sed ne subscribendi quidem, quum id postularet, fecerunt potestatem.

Subscriptio, nis, f. t. Subsignatio [ὑπογραφὴ, ὑπογραφεὺς]. Gall. *Subscription.* Ital. *Sottoscrittione.* Ger. Vnderschreibung. Hisp. *Subscripcion.* Pol. *Podpisanie.* Vng. *Alairas.* Ang. *Subscryving.*] Cicero pro Cluent. Quare quicquid de subscriptionibus eorum mihi dicendum erit, eo dicam animo, &c. ¶ Subscriptio censoria ejusdem censura. Cicero pro Cluentio: Ne subscriptio censoria non minus calamitatis cuiquam quàm proscriptio acerbissima possit afferre. Budæus. ¶ Accipitur præterea subscriptio, pro adjunctione, ut hodie inquiunt notarii. Cic. 1. Ver. Quarum quem si habuimus, non video mihi quem fortè ex illo grege oratorum quæ subscriptionem tibi postularunt. Præterea Subscriptiones dicebantur comm confutationes, quibus respondebant præsentibus sæpe per libellos reorum, quibus respondebant, cum ipsis consulentibus. Nam quum absentibus responderant, epistolæ dicebantur.

Subscīsi, adis, pen. prod. f. t. [Gall. *Vne tringle, ou quarre d'arende ou chenille pour faire entrer deux arcz ou deux membres ensemble.* Ital. *Tavoletta con la quale si fa giugnere a congiugnere le vnate d'vna all'altra.* Ger. Ein zweiffeltig vnd zerschnitten / ein höltzen band mit dem zusammen gebunden zusammen gezogen wird. Hisp. *Estaca ò fasçina de palo.* Pol. *Zatrzaska rymowana albo ścięgna.* Vng. *Ket fassand

de ſtrata. Ger. Wo dann jrdner auffſtieg, d' ehe geſtrafft/oder auff einen tanglet er ihn zu vberkommen/alſo das ſie abſtuhnden. Hiſp. Aſſichadar. Pol. Ten ſtore gy ſedya ſir de mistar mussa nee ſpodyelegy. Vng. Legſ kins vala daſckeiuk. An. To shut ſyeth in mistra to dissuse or kulone.] Qui delitescens insidiatur, & insidias circumventuram interimit. Subſeſſores vocantur qui occiſum aliquem delitescunt. Servius in illud 5. Aeneid. ſubſedit Acestes. ¶ Subſeſſor alicui mattimonii, à Valerio dictus eſt qui puditiæ alienæ conjugis inſidiatur.

Subſidium, n. I. Auxilium eum in uſum comparatum, ut laborantibus opem ferat. [עזר Ezer hegrah, hamaagbe, Seer mo. Gall. Aide, ſecours. Ital. Aiuto, ſoccorſo, ajuto. Ger. Ein beyſtand, nachkommerſchickung. Hiſp. Ayuda, ſocorro. Pol. Pomocy. Vng. Segitſeg. Ang. Aide, help.] Cicero ad Q. frat. Sextius multis vulneribus acceptis, ſubſidio fortiæ levatus eſt. Vide ſubſidio venire dicimus, pro eo quod eſt laborantı auxilium ferre. Cicero 10. Philip. C. Cæſar Galliæ provinciæ cum exercitu ſubſidio profectus eſt. Subſidium ſenectutis id eſt, perfugium. Columel. Cicero ad Atticum lib. 5: Res Hiſpanienſes valde bonæ, modò Babylonium incolumem videam, ſubſidium noſtræ ſenectutis.

Subſidia, orum. Alicubi uſurpat Tacitus pro locis, in quibus navigia ſubſidere poſſunt, & ſtare, & tuffagia habere. Ita ſubſidii ſimile quiddā eſt portus & ſtationi, ſed minus ejus verba ſunt: Quoniam importuoſum mare, & vix modicis navigiis ſunt: Quoniam importuoſum mare, & vix modicis navigis pauca ſubſidia. Hinc Græci videntur ὑφορμους appellare.

Subſidiarius, a, um, adjectivum: Quod in ſubſidium paratur. [Ανεπίσχε. Gall. Subſidiaire, qui vient au ſecours. Ital. Che ſerve in ſoccorſo. Ger. Zu hilff oder nachkommen. Hiſp. Al que ſocorre. Pol. Na pomoc. Vng. segitsegre vale. An. That helpeth.] Liv. 5. ab Vrbe: Paulum erat ab dextra editi loci, quem ſubſidiarius replem placuit. Idem 9. ab Vrbe: Qui ſubſidiarias cohortes, quæ integræ ad longioris pugnæ caſus ſeſervabantur, in primam ac ē extemplo conſiſt. ¶ Subſidiarius palmes, qui & præſidiarius & reſex à Columella, à Catone cæſos, & vinarius appellatur palmes.

Subſidiō, āre, p. Subſidio ſum. [עזר hazar, i. ſuccurro, auxilio ſum. Gall. Venir au ſecours. Ital. Venire in ſoccorſo. Ger. Zu hilff kommen/nachkommen. Hiſp. Venir para ſocorrer. Pol. Iść na pomoc. Vng. segitſegedem. Ang. To aide or help.] Hirt. 8. belli Gallici: Equitatu non ſolum i qui cominus opprimebantur, ſed etiam qui longius ſubſidiari conſueverant.

Subſido, is, pen. prod. Ad ſedendum deſcendo, peſſum ea. [ירד yaradh, catabaino. Gall. Vaualer, s'abaiſſer. Ital. Inchinarſi. Ger. Sich ſetzen/niderſetzen/niderlaſſen. Bel. Sincken. Hiſp. Hazer aſſiento o poſada. Pol. Vſiadowac ſie. Vng. Le makedem, le leppadok. el ſullodok. Ang. To ſet down or ſink to the bottome, to lye as dead or ſwoon.] Virgil. 5. Aeneid. Subſidunt undæ, tumidumq; ſub axe tonanti Sternitur æquor aquis. Ovidius lib. 1. Metamorph. Iam mare littus habet, plenos capit alveus amnes, Flumina ſubſident, colles exire vidētur. Et paulò antè: Inſtit & extendi campus, ſubſidere valles. Livius lib. 8. belli Punici: Subſidunt Hiſpani advertus emiſſa tela ab hoſte: inde ad emittenda ipſi conſurgunt. ¶ Subſidere, eſt in ſubſidio eſſe. Plautus: Agite nunc ſubſidite omnes, quaſi ſolent triarii. Subſidebant enim triarii, ut inquit Varrò, tertio ordine in acie ſubſidio deponi. Hucaliquot Cicero, cùm inquit: Quid ſim tibi auctor, in Sicilianè ſubſidia, an ut ad reliquas Aſiaticæ negotiationis proficiſcare? ¶ Subſidere, ſignificat aliquando invadere. Lucan. libro 5: Iure ſed incerto mundi ſubſidere regnum.

Subſigno ſignas, ſignare, act. p. Subſcribo, ſubnoto. [Μαρτυρω. Gall. Seſigner, eſcrire au deſſous. Ital. Sotto ſcrivere. Ger. Vnderſchreiben/vnderſchreyben. Bel. Onderteyckenen. Hiſp. Eſcrivir por, poner el ſello debaxo. Pol. Podpiſſuie. Vng. Alairas vetsen. Ang. To ſubſcribe or put to a ſeale vnder.] Cicero pro Flacco: Huc quæſtores ſignatum aurum, ſignatum argentum, ſignata omnia ſua ſigna illa prædia veniui cenſendo: habeant jus civile, ſubſignatū apud ærarium, apud cenſorem poſſint?

Subſignātio, nis, f. c. [Μαρτυρια. Subſcriptio. Vng. Alairas.] Paulus D. lib. ult. Tit. de verborū ſignificatione: Veteres Subſignationis verbo pro ſubſcriptione uti ſolebant.

Subſilio, ſubſilis, pen. corr. ſubſilīi, ſubſultum, Suſtum ſalio. [ארך dalegh ירק yakalō. Gall. Vaualer, ſaillir, ſeſaiſir. Ital. Saltare in ſu. Ger. Auffſpringen. Hiſp. Saltar de abaxo arriba. Pol. Skakac/ſkoczyc. Vng. Fel ugrom. Ang. To leap or ſalte, to hop.] Plautus in Curcul. Subſilite obſecro, & mittite ſtantes ſortes. Lucretius lib. 2: Nec quum ſubſiliunt ignes ad cocta domorum, Et celeri flamma deguſtant cuncta, trabesq;, Sponte ſua ferere id fiue vi ſubjecta parandum eſt.

Subſiltro, frequentativum. [משך mashak, trahere. Gall. Sauter, ſaillir de bas en haut. Ital. Saltare in ſu. Ger. Offt auffſpringen. Hiſp. Saltar de abaxo arriba. Pol. Vſiadowac ſkoczyc ſzaſto. Vng. Ha ſokſzor ugraſzik. An. To hop often.] Plautus in Cas. Vt ſubſaltabat poſtquam vicit villicus. Idem: Tu ſubſultas, ego miſer vix alto præ formidine.

Salutium, adverbium. [שחר shahar. Gall. En treſaillant, en ſurſaleant. Ital. Saltando. Ger. Mit auffſpringen/oder auffſpringen. Hiſp. Saltando de abaxo arriba. Pol. Skacząc/ſkoczywſzy. Vng. Vgrendszaſzkalasſzal. Ang. By hopping.] Suetonius in Auguſt. cap. 82: Maximi lituli quam vehebatur, & deambulabat, ita ut in extremis ſpatiis ſubſultim decurreret.

Subſellium, (inquit Feſtus) Dicebantur quædam ſamellæ ſacrificiis neceſſariæ.

Subſimilis, e, um, pen. prod. Aliquantulum ſimus. [כמעט kimaat. Gall. Vn peu ſemblable. Ital. Simile, di maſſa alquanto ſimile. Ger. Etlicher maſſ ſind alike. Hiſp. El que tiene vn poco la nariz romana. Pol. Podobny ſzo ſzpalegy. Vng. Valamiuemuſſa. Ang. Somewhat like in likeneſſe.] Varro lib. 2. de Re ruſt. cap. 5: Vitulæ bene compoſitæ, & integris membris, ceteris paribus ſuribus, compreſſis malis, ſubtilibus ve, grabentibus dentibus, &c.

Subſiſto, is, n. c. Commodè ſito, conſido, pedem figo. [עמד amadh. Στηκω. Gall. Vaincre & demeurer quelque temps. Ital. Contraſtare, fermarſi, dimorare in vn luogo. Ger. Beſtehn/ entgegen ſtehn/ſtehen bleiben. Bel. Tegenſtaen. Hiſp. Que dura, parare. Pol. Zoſtawiam ſie. Vng. Megallapodom. Ang. To ſtand, ſtill endure.] Cæſar 1. belli Gallic. Quo prælio ſublati Helvetii, cùm quingentis equitibus tantam multitudinem equitum propulerant, audacius ſubſiſtere, nonnunquam etiam noſtros laceſſere cœperant. Virgil. 9. Aeneid. Nec clypeo juvenis ſubſiſtere tanto, Nec dextræ valet. ¶ Suoſiſtere tetas, eſt excipere, nec cedere inuentibus, ut ait Budæus. Livius ab Vrbe: Hinc robore corporibus, animis q; tumpro, jam non ſetas tantùm ſubſiſtere, ſed in factiones prædabundos impetum facere, paſtoribus q; rapta diuidere. ¶ Subſiſtere in aliquo loco, eſt aliquandiu commorari. Virgil. 2. Aeneid. quatercipſo in limine portæ Subſtitit, atq; utero ſonitum quater arma dedēre. Plinius Epiſt. 234: Gravidissimis æſtibus, utique etiam febricalis vexatus, Pergami ſubſiti. Id eſt, reſtiti, remanſi, commoratus ſum. Lingua ſubſtitit timore. Ovidius Epiſt. 12. Subſtitit unda: hoc eſt, ſteti, ſive conſtitit. Ovidius Epiſt. 15. Subſtitit unda: hoc eſt, ſteti, ſive conſtitit. Virg. 8. Aen. Tybris ea fluvium, quàm longa eſt, no de tumentem Lenit, & tacita reflues ita ſubſtitit unda, Mitis ut in morem ſtagni, &c.

Subſolānus, a, um. Ventus ſpirans ab ortu æquinoctiali, adverſus Favonium ita dictus quòd ſub ſole natus videatur. Unde & Græci Apeliotes appellarunt. [קדים kedhim. Anatolikos. Gall. Le vencle Leuant. Ital. Leuante vento. Ger. Der Oſtwind oder der da kommet zum aufgang der Sonnen. Hiſp. Viento del Oriente. Pol. Wiatr od wſchodu ſłońca wiejący. Vng. Napkelet Zel. Ang. An eaſt wind.] Plin. lib. 2. cap. 47: Ab Oriente æquinoctiali Subſolanus, ab Oriente brumali Vulturnus. Eum Apeliotem, hunc Græci Eurum appellant.

Subſortĭor, iris, d. q. Ut ſors ein alterius locum ſubſtituo, quemadmodùm in judicum rejectorum locum fieri ſolebat. [Αναπληρω. Gall. Iecter au ſort. Ital. Gettare à ſorte, ſortire. Ger. Durch die loſſung andere Richter erwehlen. Hiſp. Sortear. Pol. Przeloſowywać rzadzy. Vng. Sors Zerest valaki helyebe valaſzſzal. Ang. To chooſe by lotte after an other have beene choſen.] Cicero 3. Verr. Cur ea quàm diu alium Prætorem, cum iis judicer. 3. Verr. Cur ea quàm diu alium Prætorem, cum iis judicibus, quos in horum locum ſubſortitus es, de ea re conſilium iuorum putaſti, tam diu domi fierunt?

Subſortītio, onis, f. Electio quæ fit ſubſorticndo. cùm ſorte in alterius locum aliquis ſubſtituitur. [גורל goral עמד par. Κληρωσις. Gall. Iettement de ſort, election par ſort. Ital. Gettamento à ſorte, elettione per ſorte. Ger. Ein wahl durch die loſſelung. Hiſp. Eleccion de ſorte en electo por ſorte. Pol. Przeloſowanie. Vng. Sors Zeresnek valo velaztas. Ang. Chuſing by lotte.] Cicero 3. Verr. Nam de ſubſortitione illa ſumma ſudicium, nihil dico. Suetonius in Iulio Cæſare cap. 41: At nequi novus ceſus recenſionis cauſa moveri quando que poſſent, inſtituit quotannis in demortuorum locum ex his qui recenſiti nō eſſent, ſubſortitio à Prætore fieret. Cicero pro Cluentio: Et quod C. Verres Prætor urbanus, homo ſtultus & diligens ſubſortitionem eius in eo codicem nō haberet, qui tum inter lites proferri ſolet.

Subſortītus, Vide SVBSTO.

Subſterno, is, ſtrāvi, strātum, a. 3. Subtus ſterno, ſubjicio. [הציע hitsiah. Στρωννυω, ὑποστρωννυω. Gall. Etendre deſſous, ſeruir de litiere. Ital. Stendere di ſotto. Ger. Vnderſtreuen/vnderſtreen. Bel. Onderſtrooyen. Hiſp. Cubrir de ſuzio. Pol. Podſcielać/podſcielić. Vng. Alatta terittem. Ang. To ſpread or ſtrowe vnder, to litter.] Terentius in Andr. Ex ara hinc lenne verbenas tibi, atq; eas ſubſterne. Ovid. 15. Metamorph. Quaſſaq; cum ſulva ſubſtravit cinnama myrrha. Cicero 2. de Nat. deor. Iam gallinæ averſæ reliquæ quærum requirunt ad pariendum locum, & cubilia ſibi ordiq; conſtituunt, eoſq; quàm poſſunt mollissimè ſubſternunt, ut quàm facillimè ova ſcrvcntur. ¶ Subſtercere animo

animo omnia id est, subjicere, supponere. Cicero de Univer. Animum igitur quum ille procreator mundi Deus extulit mente & voluntate genuissetque deinde, omne quod erat concretum atque corporeum subjiciebat animo, intentusque faciebat.

Subtrăhō, hujus subtrăhi, trāxi, trāctum, n.q. Ipse subtrahendi: actus. [מעלים. Gall. Soustraire, ou oster par dessous. Ital. Leuare, ò torre di sotto. Ger. Wegnehmen. Hisp. Sacar, ò quitar por debaxo. Pol. Podebrać. Vng. Alatta venni. Ang. Spreding or straining vnder.] Plin. lib. 24. cap. 9: Subitu quoq; aut usu fugant venenata.

Subtrāhor, hĕris, trāctus, n.r. Quum animalibus subtrahitur. [מעלים. Gall. Se retirer, ou se retirer aux bestes. Ital. Leuarsi, ò ritirarsi alle bestie. Ger. Sich under ziehen. Hisp. Yr, ò retirarse por las bestias. Pol. Podźwignąć się. Vng. Alatta venni, vagy, vitetik. Ang. That withdraweth himself vnder, or from.] Varro lib. 3. de Re rustic. cap. 10: Easq; ei stabulo provident, ne habeat in solo humorem, sed habeant molle subtrimen e paleis, aliave quare.

Subtīlĭdĭcus, a, um. [Ger. Fruchtverderbend, was nichts thut dan senffzen, heulen, vnd zanen. Pol. Oszukańczy.] Tempus id est dicunt quod ante clarū, vel post pluviam est, non siccū, sed humidum, quòd aut jam stillet, aut nondum stillare desierit. Lucc. Febr. ¶ Apud Catonem libro de Re rustica, ponitur pro ægritudine, quam de stillatim urina continet, quam Græci vocant στραγγουρίαν. Nunc (inquit) dictis quibus ægrè lotium it, quibusq; stillitium est.

Subsĭstrĭo, is, stĭti, n.t. In locum electus succedo, suffĭcio. [ὑποστῆναι. Gall. substituer, mettre en sa place d'vn autre. Ital. Sostituire. Ger. Zu einer anderen in seinen platz setzen. Hisp. Substituir, poner en lugar de otro. Pol. Na miejsce. Vng. Maga helyében valakit. Ang. To put in another mans room.] Cic. 5. Verr. Tum ille homo nefarius in eorum locum alios subsistere, & supponere cœpit. Idem 2. de Divin. Si libris eum sententiam decebamus, concionabamur, Philosophiam nobis pro Republica procuratione substituram putabamur.

Substĭtūtĭo, ōnis, f. Et Surrogatio, suffectio. [ὑποστάθμισις. Gall. substitution. Ital. Sostituzione. Ger. Einsetzung eines andern an seine statt, nach erkennung. Hisp. sustitucion. Pol. Zástąpienie na miejsce. Vng. Maga helyében való állatás. Ang. A putting in another mans room.] Paulus Iurisconsult. in vulgari substitutione ea ei qui supremus moritur, hæres substituitur, recte hæres substitutus etiam unico intelligitur.

Subsĭlĭo, sŭi, n.p. Sustineo, & constanter fum, non vacillo, aut labasco. [עמד. Gall. Tenir, durer, rester ferme, soustenir. Ital. Sostenere. Ger. Steiff vnd beständig sein. Hisp. Sostener. Pol. Trzymać się. Vng. Állatoskodom meg maradok. Ang. To stand vpon, abyde, continue.] Terentius in Andria: Perii, metuo ne subsilire possiet.

Subsistentĭa, æ, f. Est quæ per se subsistit, & fundamentum præbet accidentibus, quæ sine ea subsistere non possunt. [ὑποστατικὸν. Gall. substance, matiere, chose. Ital. sostanza. Ger. Das ist so feines dinges substantz ist bekleidt. Hisp. Substancia de la accidente, ò cosa. Pol. Podstawa. Vng. Allatos tamasztó, valóság. Ang. Substance, goodes.] In Quandoq; etiam substantia ponitur pro materia & argumento, ut cum dicimus versari circa eandem rem, vel totius rei. Plinius Novocomensis in Epist. Subsistentia omnis orationis fuit cohortatus ejus ad pacem. Quintil. in Proœm. libri 2: Prima apud rhetorem sit ea, & quæ de ipsa Rhetoricæ substantia quæruntur, tractata mihi. ¶ Quandoq; pro facultatibus. Quint. Verum ubi hæc tam sit ea relinquetur.

Subsistentĭālis, a, um. Substantialis dicitur id, quod per se stare potest. [ὑποστατικὸν. Gall. substantiel. Ital. sostanziale. Ger. Gesteudig. Das von ihm selbe besteht. Hisp. substancial. Pol. Trzymający się. Vng. Allatos. Ang. That may stand by itself, substanciall.] Ejus contrarium est Insubsistentivus. Rufinus in expositione Symboli: Sed fortè dicas, ita, quam mentiris, insubsistentivo sit generatio. Neq; enim ex insubsistentivum facit splendorem, aut ex insubsistentivo generat verbum.

Substrĭngo, is, xi, ctum. Contraho, coarcto, complico. [קבץ עקלקלות מלה קבץ ברך. Gall. serrer, retrenaire, resserer, retirer. Ital. Stringere. Ger. Zuhen zu sammen ziehen, oder straffen. Hisp. Estrenar, apretar. Pol. Napędzać, ściągać. Vng. Szoritom. Ang. To bind straight vp, or make to shrink.] Quint. lib. 12. Omissa tegere, & effusa substringere. Martial. lib. 12: Fellinæ trepidi substringete carbasa remi. Lucan. l. 3: Hinc & Sidoniæ gentes, a rogi; ligatas Subtringens Arimaspe comas, &c.

Substrĭctus, a, um, participii. [מעקל מעקלות מלה מעקל. Gall. Retiré, resserré. Ital. Accorciato, ristretto. Ger. Eingezogen. Hisp. Estrenido, apretado. Pol. Związany. Vng. Szoritatot. Ang. Straigned or gyrded, bound vnder neath.] Columella lib. 2. cap. 2: Boves quum ab opere disjunxeris, subjecto ore constrictos, manibusq; compressa cervice, &c. ¶ Est & substrictus, nomen ex participio, idē significans quod arctus, & contractus: qui opponuntur Promissus, & effusus. Columella lib. 9. cap. 1: de tauri forma loquens: Vehementis pectoris corporis, ventre paulò substrictiore, qui magis erectus, & ad incundas fœminas habilis sit. ¶ Substricti nervi. Plin. l. 32. cap. 3: Quamvis & arcus esse, substrictiores q;, & ephæsteres spinæ, nec admittere vitæ animalis posse.

Substrŭo, is, xi, ctum, a. 3. r. Fundamentum jacio, ab imo eximo, à fundamentis erigo. [יסד מוסד יסוד. Gall. Edifier par dessous, dresser par fondement. Ital. Fabricare, fondare. Ger. Vnderbauen, vnterbauung. Hisp. Edificar debaxo. Pol. Podbudować, podbudowanie. Vng. Fundamentomot vetek, vagy emelgetni. Ang. A building of a foundation.] Columella lib. 2. cap. 21: Quibusdam substructionibus parces, qui sunt occupandi. Cæsar lib. 2. bell. Civ. Altera theatro, quod est ante oppidum substructionibus ejus operis nostris, additu ad castra usus est, & angusto. Colum. lib. 2: Quum ex depressioribus locis fuerint ortæ fundamenta, non tam superficiem suam sustinebunt facie, sed & pro salutis & substructione fingentur adversus ea quæ mox, si fortè ubi ea prolatare libuerit, ad superiorem partem applicabuntur.

Subsŭm, Subesse, aliquo situs sum, sub re aliqua lateo. [ὑπεῖναι. Gall. Estre dessous. Ital. Esser sotto. Ger. Vnder etwas sein. Hisp. Esser debaxo. Pol. Podlegać. Vng. Alatta vagyok. Ang. To be vnder.] Plinius: Suberant recto abiegnæ trabes subsidentis. Cic. 3. de finib. Intelligatur aliquis in medio cursu cujusdam cursum, Idem 1. Offic. Quum vero de imperio decernitur, hebetat gloria quoniam subesse tamen oportet eidem, quas dixi paulo antè, &c. ¶ Aliquando subesse figuratè dicitur, ut apud Virg. 2. Georg. Quippe solo natura subest. Et subesse, pro adjuvare aliquando ponitur. Plaut. in Trin. - quod agas, adsequatur, subsit, sustentet, subsequatur.

Subtrăho, is, pen. corr. xi, ctum, a. 1. Adimam rei cuipiam partem aliquid affixo. [מעלים. Gall. Couler par dessous. Ital. Cauare di sotto. Ger. Vnden anfahen oder ziehen. Hisp. Sacar debaxo. Pol. Odciągnąć, odejmować. Vng. Hozzá szedem. Ang. To put or take away any thing to be vnder an other, or vnder.] Horat. 1. Serm. Satyr. 2: Sunt quibus in satura videar nimis acer, & ultra Legem tendere opus; sine nervis altera quidquid Composui, pars esse putat, similisq; meorum Mille die versus deduci posse. Trahunt hinc Lucilium, durosque sequuntur, Ille velut fidis arcana sodalibus olim Credebat libris, neque si male cesserat unquam Decurrens alio, neque si bene: quo fit ut omnis Votiva pateat veluti descripta tabella Vita senis. Subtrahere videor, cuncta ne forte recidant, Vt mihi non unquam in mentem venere parentes Grandia aut facta, &c.

Subtrāhor, hĕris, trāctus, n.r. Subtus extendo, tendĕdo subjicio. [ὑποστέλλεσθαι. Gall. Estendre par dessous. Ital. Distendersi sotto. Ger. Vntersich ziehen. Hisp. Estender debaxo. Pol. Od siebie podciągać. Vng. Alatta terittem. Ang. To extend or stretch vnder.] Cato de re rustica, cap. 10: Lectum in cubiculo unum, lectos lectionis fabrenses quatuor, & lectos communes tres.

Subtentārĕ, Tentare. [נסה נסיון. Gall. Tenter. Ital. Tentare. Ger. Heimlich versuchen. Hisp. Tentar. Pol. Pokuszać. Vng. Kisértetek. Ang. To assaye.] Plautus in Truculen. Adveniilli hucsubtentatum exornatio ostiolus.

Subtĕnŭis, tenue. om. t. Ad cujus tutum tenue. [ὑποκάτω. Gall. Vn peu tendre, mince & delié. Ital. Alquanto sotile. Ger. Etwas dünn, oder fein. Hisp. Vn poco sutil y delgado. Pol. Trochę cienki. Vng. Vekonnacska. Ang. Somwhat thin, slender or small.] Varro 2. de Re rustica, cap. 7: Non angulla juba, cerbus, fusca, subcrispa,

subcrispa, subtenuibus fetis implicata in dexteriorem partem cervicis.

Subtĕr, Præpositio locum denotans inferiorem, sicut Super, superiorem. [תחת tachath כתף. Gall. Dessous. Ital. Sotto. Ger. Vnder, vnderthenig. Hisp. Debaxo. Pol. Pod. Vng. Alatta. Ang. Vnder.] Jungitur autem fere accusativo. Cicero in Arat. Spumiferam jubter caudam pistricis adhæsit. Idem 3. Tusculan. Platonem in pectore, cupiditatem jubter præcordia locavit. ¶ Nonnunquam etiam ablativo. Virg. 9. Aeneid. Ferre juvat jubter densa testudine calus. ¶ Ponitur & hinc casa, adverbialiter. Cicero de Som. Scipionis: Deinde jubter mediam ferè regionem sol occupat.

Subterdūco, cis, verbum Plautinum, Subterfugio, clàm me educo, elabor. [כחש chasch. Gall. Se retirer à part secrettement, se soustraire & retirer de la compagnie. Ital. Partirse di nascosto, fare fuggire. Ger. Sich verstohlichen aber entziehen. Hisp. Huyr à escondidas. Pol. Cichaś uchodzę. Vng. Alattomba elmegyek. Ang. To go away secretly, to draw him, self from the company of others.] Plaut. in Mil. Servus tas sores, Ne tibi clàm te subterdūcat illinc. Id est, ne hinc abeatte ipsum.

Subterfluo, is, ere, n. t. Notæ ejus significationis. [כחש. Gall. Couler par dessous. Ital. Correre, scorrere. Ger. Durchhärtrieffen. Hisp. Correr por debaxo de aquello. Pol. Odpływać przez, spoko. Vng. Alatta folyok. Ang. To run under.] Plin. lib. 3. cap. 5. Torrente rapido mira ex arte subterfluente.

Subterfŭgio, subterfugis, pen. corr. Clàm aufugio, subterduco. [כחש chasch, כחש chasch, כתף. Gall. Eschapper, s'en. aller en cachette, eviter. Ital. Fuggire secretamente, di nascosto. Ger. Heimlich entfliehen. Hisp. Huyr secretamente y à escondidas. Pol. Cichaś uchodzę, ujdę kam. Vng. Alattomba elmegyek, el szaladok. Ang. To flie away privatly, to escape, or away.] Plaut. in Sinulch. Ang. To flie away privatly, to escape, or away. Bacch. Subterfugisse mihi tu hodie Chrysalum? ¶ Aliquando. Virg. 6. Aeneid. Sate gradum, teq; aspectu ne subtrahe nostro. ¶ Subterfugere vitam accipitur pro furripere, hæc furam. Plaut. in Catin. nam pecuï probam mihi habere nocuit. Clàm viros & quæ bube parium, ecbaud commodi est quin vicino aut subtrahat, Aut supra inveniri.

Subterfŭgio, subterfugis, pen. prod. subterlabens, pen. corr. d. t. Elabor, de effugio. [כחש chasch. Gall. S'eschaper en cachette, s'en aller en cachette, secretement. Ital. Fuggire secretamente. Ger. Entrinnen. Hisp. Huyr à escondidas. Pol. Vśliznąć. Vng. Ki szaladok. Ang. To runne or flie vnderneath, to escape or flie away privatly.] Livius 10. hell. Pun. Sed aeq; rostra ferire celeritate subterlabentem poterant; neq; transire armati ex humilioribus in altiorem navem.

Subterlĕvo, is, pen. corr. act. t. Imam rei alicujus partem perlino. [כחש chasch. Gall. Oindre par dessous. Ital. Ungere per di sotto. Ger. Beben reinlichen oder anstreichen. Hisp. Vntar por debaxo. Pol. Odśmarować, namazować. Vng. Alatt meg kenem. Ang. To anoynt vnderneath.] Plinius libro 18. capite 9. Sotira ob siti etrix, tertiarias, quartanasq; efficacissimum dixit plantas agri subterlini.

Subterměo, as, n. p. Subtus transeo. [כחש chasch, כתף. Gall. Passer par dessous. Ital. Passare per di sotto. Ger. Vnderhalb gehn. Hisp. Passar por debaxo. Pol. Odchodzę, idę. Vng. Alatta elmegyek. Ang. To passe or go vnder neath.] Claud. de Apoth. balneis: Et jam fovet ejus pedo poutes subtermeare sitiu.

Subtĕro is, ad. t. Comminuo, attero. [כתת chathath כחש chasch. Ital. Pestare, macinare. Gall. Casser, briser, froisser, briser en poudre. Ger. Zerstossen, zerbrechen, zerreiben, zerstossen, zerstossen, zerbrechen. Hisp. Quebrar, desmenuzar, hollar, moler. Pol. Zgruchotać, zdeptywać, pogruchotać. Vng. Megtorom. Ang. To breake, to make powder.] Columella lib. 12. cap. 5. Salis sextarios subtero & subtritum cū quarto mellis attico diluo. Cato cap. 92: Boves nepedes subterant, prius quàm in viam quoquam agas, pice liquida vomeris imum ungito.

Subtrītus, a, um, Attritus. [כתת chathath כחש chasch, כתת chathath. Gall. Froissé, briser, froissure. Ital. Acquamo fresto, pisto, macinato. Ger. Zerbrochen, zerstossen. Hisp. Quebrado, desmenuzado, molido. Pol. Potłuczony, starty. Vng. Alattomba elmegyek, el szaladok. Ang. To flie away privatly, to escape, or away.] Plaut. Asin. Sed tamen te nepte eos alios prædicas Vetulos, claudos, quibus subtritæ ad femina non erant unguiæ.

Subterrānĕus, a, um. Quod est subtùs terra. [כחש chasch. Gall. Qui est sous la terre. Ital. Sotterraneo. Ger. Das vnter der erden ist. Hisp. Subterraneo. Pol. Podziemny. Vng. Föld alatt való. Ang. That is vnderneath earth.] Colum. lib. 1. cap. 7: Vinetis quàm latissimum fundum subterraneum ergà balneum plurimis fiuq; id angustis ollis tectum fenestris. Idem: Nam fere omnibus his partibus ædificii rimas egerunt, cava præbent, & latebras subterraneas animalibus.

Subtexo, is, xui, xtum, act. t. idem quod Subjungo. [הדביק hidbik. Gall. Attacher, accoller. Ital. Sotto giungere. Ger. Dahin bringen, vnden beyfügen. Hisp. Acomodar y juntar por debaxo. Pol. Na koniec przydawam. Vng. Vtsonak valami. Ang. To annexe or joyne to.] Plin. lib. 25. cap. 11: Verum & generatim, membratim q; singulis corporū morbis remedia subtexuntur.

Subtĭlis, & hoc subtile, am. t. Quod est tenuium partium. [דק dak. Arab. Sutileza. Gall. Subtil, menu, delié. Ital. Sottile, tenue. Ger. Dein, subtil. Hisp. Sutil y delgado. Pol. Subtelny, cherdzęty. Vng. Vekony, gyenge. Ang. That is made of slender and small parts, subtile.] ut Subtilis succus. Plin. lib. 11. cap. 3: Apes succum subtilissimum contrahūt. ¶ Ponitur etiam pro tenui, macilento & docto. ¶ Subtile consilium: id est, implicatius, nec cuivis obvium. Cæsar eodem. ¶ Conclusio subtilis. Quint. lib. 7. cap. 4. Conclusio subtilis, & ad morem Dialecticorum formata. Cicero lib. 1. de Finib. Stoicorum autem non ignoras quàm illi subtile, & spinosum potius dissendi genus. ¶ Subtile judicium: id est, acutum, & perspicax. Cic. ad Catonem, lib. 15. Nam ad eorum sensum, & ad illud synceram ac subtile judicium nihil potest esse laudabilius quàm ejus oratio. ¶ Subtile palatum, & subtilis gula, quæ saporis acutè dijudicat. Horat. 2. Serm. Satyr. 8: Fervida quod subtile exudant vina palatum. Colum. lib. 8. cap. 16: Hoc gitur persarum multorum subtiliorum fecit gulam, coctaq; & erudita palata tatheire docuit fluvialem lupum.

Subtĭlĭtas, atis, f. t. Tenuitas, gracilitas, acumen. [דק dak (vel) dak. Arabice, sutileza. Gall. Subtilité. Ital. Sottigliezza, sottilità, sottigliezza. Ger. Spitzfindigkeit, subtilitet. Hisp. Sutileza o delgadez. Pol. Subtelność, wcherdzętość, subtelność. Vng. Vekonsag, gyengeseg. Ang. Subtilnesse, sharpnesse of wytte.] Cicero in 1. Acad. Apud nostros ea immunis ignotas quæ sit, & quanta subtilitas.

Subtĭlĭtĕr, adverb. [דק dak. Gall. Subtilement, par le menu. Ital. Sottilmente, per il menuto. Ger. Schön Fein etwas. Hisp. Sutil y delgadamente. Pol. Subtelnie. Vng. Vekonsagh, gyengen. Ang. Subtilie.] Astute, acriter, tenuiter. Cic. 1. Tusc. Sed Zenonem quem. Arcesilam aute rei ætate, valdeq; subtiliter differere, & peracute moverentur, contigere conatus est disciplinam.

Subtrĭmo, subtrimis, pen. corr. Aliquantulum timeo, subtremor, subformido. [כחש chasch. Gall. Craindre entrement, a coup qui se passe. Ital. Temere alquanto, dubitare, haver paura. Ger. Ein klein förchten. Hisp. Vn poco temer, dudar. Pol. obawiam się. Vng. Felek szaladok. Ang. To feare a little.] Cicero 2. Philip. Num quid subtrimis ne ad te hoc crimen pertinere videatur?

Subtrūdo, is, ad. t. Demedio autem. [כתת chathath. Gall. soustraire & retirer d'avec. Ital. Trar di sotto, rubbare. Ger. Entziehen. Hisp. Sacar de otra cosa, hurtar. Pol. Odchyłać, odsuwać. Vng. Ki vonogatom. Ang. To draw away from others.] Plin. lib. 21. cap. 18: Subtrahitur itaq; deducta multitudine. Ovid. in Ibin. Subtrahitur pretio mollis arena pedis. Cicero ad Q. Fratrem, lib. 2: Quo ergo me libertus à curia, & à tanta parte Reipub. subtraho. Ovid. 5. Trist. Subtrahe & fracto tu quoq; corpus ago. Virgil. 6. Aeneid. Sate gradum, teq; aspectu ne subtrahe nostro. ¶ Subtrahere etiam accipitur pro furripere, hæc furam. Plaut. in Catin. nam pecuï probam mihi habere nocuit. Clàm viros & quæ bube parium, ecbaud commodi est quin vicino aut subtrahat, Aut supra inveniri.

Subtrīstis, e. t. Aliquantulum tristis. [כחש chasch. Gall. Vn peu triste, mal content, fasché. Ital. Alquanto di mala voglia, alquanto dolente. Ger. Etlicher massen traurig. Hisp. Triste un poco, enfadado. Pol. Przykrawszy, żałosny. Vng. Kedvetlenesben. Ang. Somewhat sadde and heavie hearted.] Terent. in Andr. Subtristis visus est esse aliquantulum mihi.

Subrŭndo, is, Tundo. [כתת chathath כחש chasch. Gall. Froisser un peu par dessous. Ital. Battere, pellare per di sotto. Ger. Zerblewen, zerpeln. Hisp. Tundir, batir por debaxo. Pol. Zrłukam, ubijam. Vng. Tsöbölöm, rontom. Ang. To beate or pounde.] Tibull. lib. 1. Eleg. 10: Hi teneras labeula gemas: sed victor & ipse Hei sibi dementes tam valuisse manus.

Subrŭpo, Quæ tot præludiis nonnihil habet conjunctum. [כחש chasch. Gall. Accommencement. Ital. Acquanto brutto. Ger. Ein klein mässig vnd verstöhn. Hisp. Cosa un poco torpe y fea. Pol. Przystępowszy. Vng. Rut kodaja. Ang. Somewhat vncomely and filthie.] Cicer. de Clar. Orator. Exprimenda enim sunt, & ponenda ante oculos ea quæ videantur & verisimilia, quod est proprium narrationis: & quædam, quod subdole proponi dicit, subrupta.

Subrurpellānus, diminut. um. Minus quam suburbanus. [כחש chasch. Gall. Accommencement en un peu lieu, un peu mesme. Ital. Alquanto à un picciolo giuoco. Ger. Ein kleinstättlin ungefährlich nahe bey gelegen. Hisp. Vn poquito torpe y fea. Pol. Trochę sprzed. Vng. Kis szeglet. Ang. Somewhat of a little filthie.] Cic. ad Atticum lib. 4. Subrurpellanum mihi videbatur esse suburbanum.

Subtŭs, adverb. Sub. [תחת tachath כתף. Gall. Dessous. Ital. Sotto. Ger. Vndenher, vnderschaib. Hisp. Debaxo. Pol. Pod. Vng. Alatt. Ang. Vnder.] Varro de Re rust. cap. 9. Labris subjugum aut rubicundis, neq; rebus superioribus, neq; pendulis subtus, mento suppresso.

Subucŭla, Intima vestis quæ fere extimo stricta dicta. quòd ea subtus induatur. [כתנת chathoneth. Gall. Vne chemise. Ital. Camiscia. Ger. En vnterhembd.

Hisp. Vestidura debaxo de otra, camisa. Pol. Wszelaka koszula, sordek. Vng. Dolmodo. Ang. A shirt.] Varro de vita popul. Roman. Postquam binas tunicas habere cœperunt, instituerunt vocare subuculam & indusium. ¶ Est & subucula libū quod diis dabatur ex alica, oleo & melle compositum Festus.

Subucŭlātus, a, um. Subucula vestitus. [עטוי כתונת עצמו. Gall. Vestu d'vne chemise. Ital. Camisciato. Ger. Mit einē vnterhembd angethan. Hisp. Vestido de camisa. Pol. Odziany koszulą albo we mgłę. Vng. Ingvvanyos. Ang. That is clothed with a shirte.] Quintil. libro 8. cap. 3: Nec à vestibus modō, sed à nominibus quoq; derivata sunt quædam: ut à Cicerone subuculatum, & ab Alinio limbriatum.

Subvĕho, is, axi, ctum. 1. Adverso flumine advecto, vehiculis, navibúsve affero. [הביא bebi. הוביל hobil. Gall. Amener en haut, faire monter, enhaucer, emporter. Ital. Inhauzare, portare. Ger. Hinauff füren, einen hinfüren. Bel. Opvaren. Hisp. Traer debaxo arriba. Pol. Pędzę w wodzie pod wiatr. Vng. Az vizigen felvinem. Ang. To carrie vp by water, to come vp the cariē.] Plin. lib. 11. cap. 1: Sæpe et amnes lapides subvexunt, portantes alienos pondera. Livius 9 ab Vrbe: Nam sellis omnibus viis per quas commeatus ex Samnio subvehebatur, fame domiti Samnites qui Luceriæ in præsidio erant, legatos miserē ad Consulem Romanum. Ovid. lib. 8. Metamorph.: Ala dare subvecta per aera curru. Devenit in Scythiam.

Subvĕhor, frequentativum. [מתעלה אל מעלה. Gall. Enleuer en emportet & charrier souuent. Ital. Menare, portare spesso. Ger. Dahin füren offt vnd viel füren. Hisp. Traer muchas vezes. Pol. Wiezmę kogoś gdzie wiezę. Vng. Fel vitetlegetem. Ang. To bē caried vp, common ly or often.] Plautus in Asin. Ipsos qui tibi subvectabant cute huc vsque gaas ulmeas. Virgilius lib. 6 Aeneidos: Et ferrugineæ subvectat corpora cymbæ.

Subvĕctio, onis, f. t. Subvehendi actus. [העלאה. Gall. Enleuement, apport, charroy. Ital. Essere menato, portare. Ger. Füre oder füh rung. Hisp. Traimiento, traymiento. Pol. Wiezienie. Vng. Fel vitel. Ang. Lifting vp, common ging or carrying.] Cæsar 7. bel. Gall. Sin maturius ex hybernis educeret, ne ab re frumentaria duris subvectionibus laboraret.

Subvĕctus, us, m. g. idem. Tacitus lib. 15: Et proviſi ante commeatus, quorum subvectu, &c.

Subvĕnio, nis, ni, ntum. Subsidio venio, suppetias fero, auxilior, succurro, opem fero. [עזר bazah. עזרה ezrah. Gall. Secourir, aider, subuenir. Ital. Soccorrere, sforzare, adiutare. Ger. Zu hilff kommen. Bel. Helpen. Hisp. Socorrer, ayudar. Pol. Na pomoc przychodzę, pomagam. Vng. Meg segitlem. Ang. To succour, to aide or helpe. Plaut. Quo tu modo tibi misero subvenis. Cæsar 5. bell. Gall. Succurrit inimicus ei Varenus, & laboranti subvenit. Terentius Eunuch. Sed necesse est huic ut subveniat. Cic. ad Catonem lib. 11: Quumq; eo animo venissem, ut utriq; provinciæ, si ea tempus ferret, subvenirem.

Subvĕnio, ōnis, impersonale. Cic. de Aruſp. resp. Idemq; eorum templum inflammavit deorum, quorum ope etiam aliis incendiis subvenitur.

Subventāre, frequentativum. [מתעלה לפעמים. Gall. Subuenir, secourir & aider souuent. Ital. Soccorrere, sforzare, adiutare spesso. Ger. Enthalff in last kommen, helffen ringen. Hisp. Socorrer y ayudar muchas vezes. Pol. Vstawnie pomagam. Vng. Megsegitdegelni. Ang. To succour, help or aide often.] Plautus Aud. Spes bona obsecro subventa mihi.

Subverbŭlā, Hæc. Id est, verubus usta, in qui Tellus. Plaut. Vetus sam, compeditam, subverbulatam, sordidam.

Subvĕrĕor, eris, Aliquantulum vereor, nonnihil vereor. [מתירא מעט. Gall. Craindre aucunement, auoir vn peu de peur. Ital. Hebbere, temere alquanto. Ger. Etlicher maß förchten, minder vnd mehr besorgen. Hisp. Temer vn poco. Pol. Obawiam się. Vng. Maidfelek. Ang. To feare a little.] Cicero ad Marcellum: Venit enim mihi in mentem subvereri interdum, nete delectet tarda decessio.

Subvĕrto, is, axi, rsum. Destruo, sive demolior, tollo, deleo. [סתר satar. הרס harás. נתץ natház. נהרס nechárás. נתוץ nethúz. Gall. Renuerser ce que est dessus dessous. Ital. Souuertire. Germ. Vmbkehren, das vnder oberst zu vnderst. Belg. Omkeeren. Hisp. Transtornar, trastornar. Pol. Wywracam. Vng. Le rontom, le forditom. Ang. To destroye or turne vp side downe.] Salust in Iugurth. Probare ne tantum flagitium, an decretum Consulis subvertere at, parum constabat. ¶ Subvertere, perdere, ruinis. Tacit. lib. 3: Quum omnibus domos deletorū interpellationibus subverterentur. ¶ Subverti etiam dicuntur Fruges & legumina, quando impinguandi agri causa inarantur. Columell. libro 12. capite 2: Item qui lupinum stercorandi agri causa serit, nunc demum arato subvertito.

Subvĕrto, as, are. frequentativum. [מתהפך. Gall. Renuerser souuent. Ital. Rouesciare spesso. Ger. Offt vnd dick vmbkehren oder vmbwenden. Hisp. Trastornar a menudo. Pol. Często wywracam. Vng. Sokszorosan. Ang. To turne vp side downe, or destroye often.] Plautus Cur. Vel qui ipsi vortās, vel qui alios subvertandos præbeant.

Subvĕxus, adject. ut Convexus. [מעוקם. Gall. Courbé en haut, comme voute. Ital. Incurvato in alto, come volta. Ger. Gebogē gebogen. Hisp. Encorvado en alto. Pol. Skłoniony. Vng. Domborodo. Ang. Bowed vpward like an arche or vaute.] Livius 5 belli Punici: Omnia tabulato gloriem subvexa.

Subviridis, de, pen. corr. nm. t. Aliquantum viridis. [ירקרק. Gall. Assez verd. Ital. Verdeggiante. Ger. Etlichermaß grün. Hisp. Cosa verdosa. Pol. Trzęsawisko. Vng. Valamenyire zöld. Ang. A little greene.] Plin. lib. 37. cap. 10: Selenites genera duo habent, subvirides, & Cornibus arietis. Item lib. 25. cap. 9: Thelygonon tricuspidi folio, subviridibus floribus.

Subvŏla, æ. f. p. Instrumentum futorium, quo illi calceos suentes corium perforant. [מרצה martzeah. Gall. Alene de cordonnier. Ital. Lesina à cusire, suolo da calzare. Ger. Ein Schuster ahl. Bel. Een Elsen. Hisp. Alesna, instrumento de zapatero. Pol. Szydło szewskie. Vng. Art. Ang. A cordiz shoe maker awle.] Martialis lib. 1: Quodq; uno subuit subula, dita rapit. Columel. lib. 6. cap. 5: Acacia subula para tuniculæ lanificæ circumlicitur.

Subvŏlo, as, avi, atum. n. p. Sursum volo. [מתעופף. Gall. Voler en haut. Ital. Volare in alto. Ger. Auff fliegen. Hisp. Volar de abaxo arriba. Pol. Podlatuie. Vng. Fel repülök. Ang. To flie vpward.] Plin. lib. 10. cap. 8: Iraci & columbæ nevere ex iis periculo, viloq; confidunt, aut subvolant. Cicero 1. Tusculan.: Si hæc sursum recta ferentur in cœlestem locum subvolent. Ovid. 14 Metam.: numeroq; ex ordine major Subvolat & remos planis circumvolat alis.

Subvŏlvo, is, ere, axi, utum. Sursum volvo. [מתגלגל. Gall. Rouler, tourneuoler. Ital. Auuiggere. Ger. Vbersich walzen, hinauff walzen. Hisp. Rebolver. Pol. Zwiiebiwuie. Vng. Fel bögetegetem. Ang. To flie vpward.] Virgil. 1. Aeneid. Infant arcentes Tyrii pars ducere muros, Molirique arcem, & manibus subvolvere saxa.

Suburbānus, a, um. Plurali numero tantum sunt frequentes extra urbem domus, & fervi urbani, quasi Extra urbe. [חוצות מן העיר. Gall. Fauxbourgs. Ital. Borghi. Ger. Vorstē. Bel. Voorsteden. Hisp. Arrabales. Pol. Przedmieścia. Vng. Varak. Ang. Suburbes.]

Sŭburbĭum, ii, n. Habitantium, Prædium urbi vicinum. [חוצות מן העיר. Gall. Maison ou assises fort bonnes et bien belle. Ital. Casa fuori della città. Ger. Ein Gut nah bey der Statt gelegen. Hisp. La heredad cerca de la ciudad. Pol. Przedmieście. Vng. Varabeli. Ang. A mansion place lieu de vnere a citie.] Suetonius Augusto: Nutrimentorum ejus ostendit adhuc loca in villa suburbana juxta Veliterna permodica.

Sŭburbānus, Qui est urbi vicinus. [יושב סביבות העיר. vel יושב חוצות. Gall. Qui est de fauxbourgs ou assez. Ital. Del borgo, e appresso la città. Ger. Auff der Statt gesind. Hisp. Cosa cerca de ciudad. Pol. Przedmieściami. Vng. Azvaros körül valo, varasiensis. Ang. Nigh the towne.] ut Regio suburbana. Columella lib. 3. cap. 9: Hoc autem ac longinquis regionibus, ne mihi quidem submittere expedit. Nam suburbanus lactens porcus aere mutandus est. Cic. 2. de Divin. Ita aqua Albana deducta ad utilitatem agri suburbani, non ad arcem, urbem q; rem pertinebat. Rus suburbanū & suburbanum. Cicero pro Rosc. Amer. Hortulus suburbanus, Plin. lib. 35. cap. 10.

Sŭburbānĭtas, atis, f. t. Vrbis vicinitas. [יושב סביבות העיר. Gall. Voisinage de fauxbourgs. Ital. Luogo fatto in circa. Ger. Die Nachbarschafft deren so in Burgkrecht wohnen. Hisp. Cercanidad de la ciudad. Pol. Przedmieście. Vng. Varosiek közöl volta. Ang. The nig suburbes or suburbs.] Cicero 4. Ver. de Sicilia loquens: Sic populo Romano jucunda suburbanitas est hujus provinciæ.

Subūro, ris, ussi, Leviter aduro. [מעט שרף. Gall. Brusler vn peu. Ital. Ardere à abbruscare alquanto. Ger. Besengen / vnd vs auff ein

Item

tiris abstrenuus. Hisp. Quemar vn pesce Pol. Przypalam. Vng. Kenyssel megegetem. Ang. To burne a fish.] Suetonius in Augusto: Solitusq; ei crura fuburere nuce ardenti, quò molliorpilus surgeret.

Subvulturĭus, a, um, [ὁ ὑποκορισμὸς γυναικὸς παιγνίου &c. Gall. Rapineux & mercenaire comme le vautour. Ital. Rapace come l'auoltore. Ger. Etlicher maß der Raubgeitig ist. Hisp. Acerca de ser como el buytre. Pol. Podobny sadzmery kiebrs krudnacet. Vng. Keselyẽ meggyara vele. Ang. Rauenous.] Vox est à Plauto tulus movendi gratia conficta, qui Ampelitæ puellæ corpus subvulturium tribuit, quòd vulturis ritu saperet aspicientes. Verba ejus sunt hæc in Rudente: Proh dii immortales! Veneris effigia hæc quidem est, Vt in oculis hilaritudo sit ea, corpus cujusmodi Subvulturĭi: illud quidem subaquilum volui dicere.

Succēdo, is, n. t. Subeo, ingredior. [יָרַשׁ יָסַף. Gall. Succeder, venir en la place, entrer. Ital. Andar sotto, succedere, intrare. Ger. Hineintreten. Bel. Indetgan. Hisp. Succeder à otro. Pol. Podchodzic. Vng. Semegyẽk. Ang. To succeed, to come in an others roome.] Cicero pro Domo suali de templum, quod imago vitæ dicandi causa succederet, nullum habebat. Virgil. lib. 3. Georg. Aut cedo adluetus colubet succedere, & umbræ, Pectis acerba boum, pecoriq; aspergere virus. Cæsar 2. bell. Gall. Murumq; defensoribus nudatus ellitestudine facta portis succedunt, murumq; subruunt. ¶ Succedo aliquando ponitur pro in alterum locum venio, ἀναβαίνω, ἐπέρχομαι. Cæsar 5. bell. Gall. Stationesq; dispositas haberent, atq; alios alii deinceps exciperent, integriq; & recentes defatigatis succederent. Cic. 1. Offic. Quid ergo? nihil non nocent qui quondã quasi veneno perficiat ut veros hæredes moveat, in eorum locum ipse succedat? ¶ Inde successor, ἐπιβάτης, & Successio, ἐπιβατικὸν, de quibus infrà. ¶ Accipitur aliquãdo succedere, pro prosperè cedere, seu feliciter evenire. [הִצְלִיחַ Hitzlyach. εὐοδοῦμαι.] Terent. in Andr. Hãc nõ successit, alia aggrediamur via. Liv. 1. ab Vrbe: Vt si successisset inceptum, cogitaret popul. Rom. portus, cum quãto tutio, periculoq; rediturum in amicitiam suam esset, quàm qua stultitia & temeritate de officio decessum. Cicero ad Brutum: Nos te, tuumq; exercitum expectamus: sine quo sit reliqua ex sententia succedant vix tatis libenti videmur fore. ¶ Successit, accipitur pro accidit. Plin. lib. 28. cap. 8: Quòd si successit alienari mente, vel ex equo hominem decidere. ¶ Successum est, imperfonaliter. Cicero ad Fannium lib. 15: Qui quum fortè Quæstor Macedoniã obtineret, neq; ei successum esset, Pompeius in eam provinciam cum exercitu venit.

Successus, a, um, participium passivum hinc verbi origine, Prosperè succedens, prosperè factus. Cic. ad Tiron. lib. 16: Nam quum omnia mea causa velles mihi successa tua: tum enim te meorum commendarum semper esse volui. [εὐοδούμενος, εὐημερῶν, εὐτυχῶν.]

Successus, us, m. q. Eventus tàm malus quàm bonus. [מִקְרֶה. Gall. Rencontre, heureux ou malheureux succez. Ital. Auenimento. Ger. Ein außgang/ober fortgang/es sey gut oder böß. Bel. Een voortganck. Hisp. La suerte. Pol. Szczęście przypadek. Vng. Kedvẽs meggyara vele. Ang. Hap and issue, successe.] Vade bonum successibus, & prosperos successus, & infœlices successibus legimus. Virgil. lib. 2. Aeneid. Arq; hoc successu exultans, animisq; Chorœbus. Liv. 1. ab Vrbe in Præfat. Cum bonis potius omnibus, votisq; ac precationibus deorum, dearumq; dicit (ut Poëtis nobis quoq; mos esset, libentius inciperemus: ut orsis tanti operis successus prosperos darent. Ovid. 1. Metamorph. Nec tamen illa sui successu lætior illis, Quàm Meleagri erat. Idem Epist. 1: Plebem successu posse carere dolos.

Successa, orum, pluralis numeri. τὰ κατὰ τὴν ἔκβασιν, τὰ κατὰ περίστασιν. Ovid. 2. Metamorph. Murmura parva dedit, successorumq; Minerva Indoluit.

Successor, oris, m. t. Qui alteri succedit. [ἐπιβάτης. Gall. Successeur. Ital. Successore. Ger. Ein Nachfahr: Nachkomer: Der eins andern nachtritter. Hisp. El que succede à otro. Pol. Następnik. Vng. Vramnak kẽsei kẽ vmdi. Ang. He that succeedeth.] Cicero ad Cæcinium lib. 2: Mortuum quidem successorem tarde video esse venturum. Martial. lib. 9: Si quasi Pythagoræ loqueris successor & hæres.

Successōrĭus, Quod ad successionem pertinet. Hinc apud Iurisconsultos successorium edictum, quo prætor successionem permittit inter eos quibus bonorum possessio defertur.

Successĭo, onis, Et Ipse succedendi actus. [ἐπιβατικὸν. Gall. Succession. Ital. Successione. Ger. Nachkommung/nachfolgung. Hisp. Obra de succeder. Pol. Następstwo. Vng. Valamit vmas vele kõni kõnek. Ang. Succession.] Cælius ad Ciceronem lib. 2. Epist. Præterea Marcellus quòd adhuc nihil retulit de successione provinciarum Galliarum. Cic. 1. de Finib. Vt enim quum cibo, potioneq; fames, sitisq; depulsa est, ipsa detractio molestiæ consecutionẽ affert voluptatis: sic in omnibus, doloris amotio successionem efficit voluptatis.

Successīvè, adverbium. [Vng. Kendel vtanna menne.] Spartianus in Caracalla: Rom. cum Severo professus sua Scævola, & Severo in advocatione Esse successivè.

Succedānĕus, a, um, Quod alteri succedit, seu quod pro alio subjicitur, secundarius. [ὑποκαθεζόμενος &c. Gall. Successeur, succedant, qui etoient mis au lieu d'vn autre. Ital. Successore, vicario. Ger. An eins statt eines andern hergehet. Hisp. Cosa que succede à otra. Pol. Następujący. Vng. Vramnak kẽsei. Ang. Succedaneus.] Titinnius: Quid habes tu unam arcam sine clave? nõ condis succedaneus Reginus videtur unico e fenestrã posse. Nam apud Lucilium corrupt primam syl. abamiex quo hunc versiculum eiicit Nonius: Electa Hercore hanc fabulaq; simo, atq; succedis.

Succērno, as, are, Separo, secerno. [הִבְדִּיל. Gal. Separer, cribler, sasser, nettoyer. Ital. Separare, sparnare. Ger. Absündern. Hisp. Cernir, apartar. Pol. Odłączam. Vng. Kĩválogatom kĩválogatom. Ang. To sunder, to make a sunder, to sever.] Plin. lib. 18. cap. 11: Farinario cribro succernunt. Cato cap. 18: Eo calcem cribro succretam in cito alte digitos cinos.

Successĭo. Succrĕtus. Succrētus. Vide SVCCERNO.

Succrĭdo, is, pen. prod. act. t. Subtùs cædo, abscindo: a sub, & cædo, [שָׁחַט. Gall. Couper par dessous, par dessous. Ital. Tagliar sotto. Ger. Vnden ab schneiden. Bel. Afsnyden. Hisp. Cortar debaxo. Pol. Odsiekam od spodu. Vng. Kĩvagom. Ang. To cut downe.] Virgil. 1 Georgic. Ac ruit interdum spicea Ceres medio succisa culmo, Plin. lib. 16. cap. 12: Pollex tota arbor succiditur, & medulla ejus uritur. Cæsar 4. bell. Gallic: Omnibus eorum agris vastatis, frumentis succisis.

Succidānĕæ hostiæ, Dicebantur quæ secundo loco cædebantur. δευτερεῖα ἱερεῖα. Apud veteres enim, ubi primis hostiis litatum non fuisset, aliæ post eandem dictæ hostiæ cædebantur duæ, quæ prioribus jam cæsis lætandi placuit gratia succidebantur. Festus.

Succīdĭa, orum, t. p. Tergum, sive massa carnis porcinæ salita, & in necessarium usum servata: ita dicta quòd nunties opus est, succidatur. [ἀκρόκωλα. Gall. Flèche de lard. Ital. Mezena di porco salato. Ger. Ein seiten oder ein angel stuck schwein fleisch/darab man manchmal ein bratlein nimmet. Bel. Een siete specks. Hisp. Pedaço de puerco salado. Pol. Polcia mięsa. Vng. Sertẽs szalonna. Ang. A flitch of bacon.] Nonius succidiam pro lardo exponit. Continet

autem pernam, petasonem, & lardum. Cicero in Catone: Iam hostium ipsi agricolæ succidiam alteram appellant. Varro lib. 4. de lingua Latina, non à succidendo, sed à salibus excidendis dictam existimat. Nam id genus primum occidere coepisse, & ut id servarent, talibus. Idem de Re rustica, lib. 2. cap. 4: Quis enim nostrûm fundum colit, qui sues habeat: & qui non audierit patres nostros dicere, ignavum & sumptuosum esse qui succidiam suspenderit in carnario potiùs ab laniatio, quàm ex domestico fundo?

Succĭdĭus, a, um, vel quod magis placet erucius, subcekvum, dicitur omne quod tanquam supervacaneum succiditur, & rebus detrahitur. ut Succidivum tempus, quod subtrahitur, rebus magis seriis, ut ad aliquem usum accommodemus. [τὸ περιττὸν, ὃ οὐ πάνυ ἀναγκαῖον γίνεται.] Gall. *Ce que on regne & que[s] destrenche de[s] principales affaires.* Ital. *Soprauanzo dalle cose piu necessarie per fare altre cose.* Ger. *Das abstrenken, das man etwas abzeucht.* Hisp. *Cortada y quasi barrada de principales negocios.* Pol. *Czas pośledni, ktory się odcina od innych ważnych obrzędów.* Vng. *Valamiknek el vonyattatása el mentő & el patkó dásig.* Ang. *That is cut, drawn or shorned from.*] Gellius lib. 20. cap. 11: Quantum autem vitæ mihi deinceps dierum voluntate erit, quantumq; à cura & à re familiari, procurrendo, cultui librorum meorum dabitur otii, ea omnia tursiva, & subsecundaria tempora, ad colligendas hujusmodi memoriatulas delectatiunculas conferam. Cicer. de Legib. Succidiva quædam tempora incurrunt, quæ ego perite non patior: ut liqui dies ad rusticanum dati sint ad numerum accommodentur, quæ temnimus. ¶ Succidiæ operæ, quæ gravioribus rebus quæ temnimus. ¶ Succidiæ operæ, quæ gravioribus rebus sunt intermixtæ, cùm aliquid oti ab illis datum est. Cicero 2. Philipp. Nec verò tibi de verbis respondebo tantùm dictam brevitèr, neq; illos, neq; alias te omnino literas nosse: meæ ne Reipub. nec amicis unquam defuisse: & tamen omni genere monimentorum meorum pepercisse operis succidiis, ut mea vigiliæ, meæq; literæ, & juventuti artificio, & nomini Romano laudis aliquid afferrent. ¶ Mensores etiam certæ mensuræ quam dicunt, In succidivum esse unciam agri, aut sextantem, quum adjugerum interdum pervenerant, & aliquid præter id, quod demetendum erat, superesse videbatur. ¶ Succidiva agrorum div. Gonius dicuntur assignatorum agrorum reliquiæ, quæ à normali linea superabant. ¶ Succidivum (inquit Frontinus) à subsecante linea nomen accepit. ¶ Succidivorum duo genera, unum quod in extremis assignatorum finium centuria expleri non potuit. Alterum genus quod in mediis assignationibus & integris centuriis intervenit: quicquid enim inter quatuor limites micat, quàm intercisivum est, fuerit assignandi, in hac remanet appellatione, loco quòd is modus, qui assignationi superest, linea claudatur, & subsecetur. Nam & reliquorum mensurarum actus, quicquid intet normalem lineam, & extremitatem interest, succidivum appellatur. Hæc autem (ut scribit Hyginus) divisionum etc, assignationum autores sibi reservabant. Ab hac simili rudine operæ, horæ, dies & tempora, quæ amicorum, fori, Respub. negotiis superfuerunt, atq; ex iis quasi subsecantur, quæ nobis reservamus, & perire non sinimus, sed aut legendo, aut scribendo, aut commentando consumimus, subsecliva nominantur. Nam ecum scripturâ à doctioribus magis probari video, quàm ut scribi soleat, succisiva. Cicer. de Leg. Subsecliva quædã tempora incurrunt, quæ ego perite non patior.

Succĭdo, is, pen. corr. Sub onere, vel præ lassitudine succumbo: a sub & cado. [ὑποκάμνω.] Gall. *Choir dessous.* Ital. *Cadere sotto.* Germ. *Darnyderfallen, Niderfallen.* Hisp. *Caer debaxo.* Pol. *Pod ciężarem upadam.* Vng. *Alámegyek.* Ang. *To fall downe or vnder, as vnder the load.*] Gell. Iam continuo labante gravia genua succidebant. Plaut. in Cure. Genua media succidunt lassitudine.

Succĭdŭus, a, um, Pronus ad cadendum, sive fermè cadens. [πρόκλινος.] Gall. *Qui chiet presque qui chiet à terre.* Ital. *Inclinato à cadere.* Ger. *Zum fall geneigt.* Hisp. *Cosa que casi caia hazia à cadere.* Pol. *Do upadnienia skłonny.* Vng. *Esésre hayloo do.* Ang. *That falleth easie or is ready to fall.*] Claudian. lib. 3: Succidui titubant gressus. Ovidius Epistol. 16: Succiduo dicor procubuisse genu. Idem 10. Metamorph. at illa Papiæ succiduo procubuisse genu. intremuêre foligq, ꝛc color & sanguis, animusq; reliquit eunteni.

Succĭdŭs, Vide SVCCVS.

Succingo, is, Vestis latinias cingulo coërceo, ut solemus, quò expeditiores simus ad aliquod opus faciendum. [שׁכם *feminas* חגר *aphadi.* חנם *zarzif.*] Gall. *Trousser & ceindre par dessous.* Ital. *Cingere, circundare.* Ger. *Sich aufschürtzen.* Hisp. *Ceñir por debaxo.* Pol. *Podpasać się.* Vng. *Fel kötöm.* Ang. *To gird.*] Horatius 2. Serm. Satyr. 2: velut succinctas cursitat Iolpes. ¶ Nonnunquam ponitur pro circumcingo, sive ambio. Ovidius 13. Metamorph. Ilia feris atram cambus succingitur alvum, Virginis ora gerens. De Scylla. ¶ Vrbs succincta portubus, hoc est, circumcepta, ac munita. Cic. de lege Agrar. Deleta Carthago est, quod cùm hominum copia, tùm ipsa natura ac loco suo invicta portubus, armata muris, &c. Pectora succincta cura, Stat. 3. Sylv.

Succinctus, nomen ex parte. [משכם *mesubbaveh* אזור *ezbâh* חגור *hagûr.*] Gall. *Ceint par dessous.* Ital. *Cinto di sotto.* Ger. *Vbych zusammen gezogen gurtheng.* Hisp. *Cenido por debaxo.* Pol. *Podpasany.* Vng. *Fel kötöttt.* Ang. *Girded.*] Plinius lib. 16. cap. 10: Easdem arbores alio nomine esse per oram Italiæ, quos tribulos vocant, plerique arbitrantur, sed graciles, succinctioresque, & crebriores. Hoc est, imas sui parte minus ramosas.

Succĭnĭcŭlum, i, n. sive Subcingulum, idem cum balteo, teste Festo. *Servius.*

Succĭno, nis, ui, tum. Canendo subsequor, posteriore loco canor huic opponitur Præcino. [ὑπᾴδω.] Gall. *Soubschanter, chanter apres vn autre, respondre à celuy qui chante.* Ital. *Cantare sovra vn altro & di bassa voce.* Ger. *Zusingen.* Bel. *Leeh singen.* Hisp. *Cantar con otro y por debaxo.* Pol. *Zaśpiewać spomocy.* Vng. *Vigyázni valakinek kezére.* Ang. *To sing after or answere to another in singing.*] Horatius lib. 1. Epist. clamat, Vicinum date, succinit alter, at mihi dividuo findatur munere quadra. ¶ Accipitur etiam succinere pro eo quod est, submissa voce canere.

Succĕnĕres dicuntur, quos vulgus *Accentores* appellat. Contrà cantores, qui vocem maximè attollunt. Occentores autem, qui medium inter utrumq; servant tenorem.

Succĭnum, succini, pen. corr. n. l. Electrum. [ἤλεκτρον. Gall. *Ambre.* Ital. *Ambro.* Ger. *Agstein.* Hisp. *Ambar.* Pol. *Bursztyn.* Vng. *Gyanta.* Ang. *Amber labour of beades or made.*] Veteres putaverunt esse lacrymam ex arboribus pinei generis, Verùm hodie deprehensum est à viris doctis, qui Prutenam totam peregrarunt, nihil aliud esse quàm bituminis genus ex foxis profluens: primò liquidum, sed postea maris frigiditate condensatum. Succinum (inquit Rueilius) vulgus medicorum *embaum cirnum* vocat. Mauritani Karabe. Gestatur à nostris mulierculis decoris gratia: quædam monilium vice, aliæ in orbiculis, quibus pseculas suas nectebant. Dictum succinum, quod succus esse crederetur profluens ex arboribus pinei generis. Plin. lib 37. cap. 2. Arbores succum ejus pinei nostri excidêre, ob id succinum appellantes. Amati Lusitani de succino sive electro verissima verba ita habent: Plinii, inquit, verba vera esse hodie cognoscimus, quum in mari Baltheo electrum sive succinum ex quo pseculæ sive coronæ fiunt, colligatur & suspiciamur: quod verò gummi arboris pineæ similis est, ipsius in attritu pinus odor emittatur, cùm adhuc glutinosum à fluctibus marinis in littus ejicitur. Naturæ enim electrum, liquidum, tanquam pini resina, quod cùm magnum fluit, formicas, muscas, paleas, & alia rapit, quæ omnia postea in eo densato, videntur, ut Martialis hoc distichо complexus est:

Quum Phaethontea formica vagatur in umbrâ,
Implicuit tenuem succina gutta feram.

Hæc verissimè ita se habere, ego met ipse colligens succinum in littore Danubiano sæpe expertus.

Succīnus, a, um, adjectivum. Quo id significatur quòd ex succino constat. [ἠλεκτρώδης, ἠλεκτρικὸς.] Gal. *D'ambre.* Ital. *D'ambra.* Ger. *Agsteinin, aus agstein.* Hisp. *De ambar.* Pol. *Bursztynowy.* Vng. *Gyantaból való.* Ang. *Of amber.*] Martial. lib. 6: Quum Phaethontea formica vagatur in umbra, Implicuit tenuem succina gutta feram.

Succĭsīvum tempus, Vide SVCCIDO. succidis.

Succlamo, as, n. p. Acclamo, si tertia oratoris clamor excipit. [ἐπιφωνῶ.] Gall. *S'escrier apres que quelqu'vn a dit quelque chose.* Ital. *Gridare.* Ger. *Zuschreien.* Hisp. *Dar voces ó clamor de buen gusto.* Pol. *Nawołuiącego naśladować.* Vng. *Valakinek szavára mondást tenni.* Ang. *To cry after that one hath said, to cry along.*] Cicero lib. 8 Epist. Succlamatum ei frequenter à mobilibus. Livius lib. 5. ab Vrbe: Hæc Virginio volenti succlamabat multitudo, necessitudinem, necessitudinem labenti: sed tumultus.

Succlāmātio, onis, f. Acclamatio. [ἐπιφώνησις.] Gall. *Cri, ou de ce parolle d'apres.* Ital. *Grido.* Ger. *Zuschreyung.* Hisp. *Grita.* Pol. *Krzyk za kim.* Vng. *Kiáltás valakinek szavára.* Ang. *Acclamation, or a confused noise of crying.*] Livius 10. Bell. Maced. Si ex quo aut inter se loquantur, aut succlamationibus apud concionantem Imperatorem significent, quid sentiant, &c.

Succollo, as. Collum suppono, ex vehibus subjectis portor quod proprie eorum est, qui aliquem in lectica gestant. [ὑποβαστάζω.] Gall. *Charger dessus ou sur les espaules.* Ital. *Portar sulle spalle.* Germ. *Auffden Hals oder den Nacken tragen.* Hisp. *Llevar en hombros.* Pol. *Na ramiona wziąć.* Vng. *Nyakamat ala verbom.* Ang. *To beare vpon ones neck or shulders, to put my neck vnder any thing.*] Suetonius in Claudio Cæsare, cap. 10. Ab his lecticæ impositus: & quia servi diffugerant vicissim succollantibus in callis delatus est.

Succŏr-

Succõcrtillã, Dictio est prorsus obsoleta, quæ apud antiquissimos significabat vocem tenuem & claram: quæ annotavit Festus, citans illud Titinnii: Fœmina fabula succõcrtilla vocula.

Succrésco, is, n.t. Subaudior, in sursidium vel locum alterius cresco, vel subrepo aliqua ratione cresco. [ἐπιβοηθῶ. Gall. Croistre en dessous, aller en croissant, croistre par à pas. Ital. Andar crescendo, à crescer di nascosto. Ger. Verborgenweis zunehmen. Hisp. Crecer secretamente. Pol. Wzrastam. Vng. Alatta növök, hatzjelen növök. Ang. To grow under and so, to grow more and more.] Colum. lib. 4. cap. 14: Frequenter tolam exercendum est, quam id incremento suo vires incumbrent, nec patientur herbam succrescere. Ovid. 9. Metamorph.: Succrevit ab imo, Tardaq; paulatim lentus premit inguina cortex. Idem: Haustum cratera repleri Sponte sua, per se; videre succrescere vina. Plaut. Trinum. Interim mores mali, quasi herba in segua, Succreverunt ubertim. ¶ Per translationem, Succrescere gloriæ seniorum, & succrescere ætati alicujus. Cic. 3. de Oratore: Nõ enim ille medioeris orator vetus quasi succrevit ætati, sed & ingenio peracri, & studio flagranti.

Succuba, & Succubi, qui dicantur, vide in verbo SVCCVBO.

Succũbo, as, are, n.p. Vino me subjicio, succumbo. [πίπτω ὑποκάτω. Gall. Choir dessous. Ital. Cadere di sotto. Ger. Niderfallen. Hisp. Caer debaxo. Pol. Odpadam. Vng. Alá esem. Ang. To lye under.] Vade & succuba dicitur adulteræ, quæ alieno succubat viro. ¶ Item dæmones quidam dicti sunt succubi, qui assumpta mulieris specie, viris se crecunte subjicere: quemadmodum incubi appellantur, qui virorum specie assumpta, mulieres inire existimantur.

Succũbã, æ, f.p. Adultera, quæ se alieno marito subjicit, [מנאפת mœchatrix. Gall. Adultere. Ital. Adultera. Ger. Ein böse Ehefrau so sich vnter einen anderen Mann legt. Hisp. La que se ayunta con marido agena, adultera. Pol. Cudzołożnica. Vng. Fele ala fekvő kurva, paráznaasszony. Ang. A whore or harlot lying with another mans husband.] Ovid. epist. 9: Iredi quoq; succuba nostri Mœrear, & leges lectaque ipsa tuas. Succubonem pro succuba Ulpianus prudentissimus Pontifex Contemplari ancillas quam arbitror illatum succubonem esse. Ex Nonio.

Succumbio, bis, bui, bitum, n.t. Vincor, defatigor operi impar sum. [πίπτω παρὰ τὰ γόνατα, γονυπετῶ. Gall. Succomber & choir en bas, succomber, se laisser choir comme vaincu, ployer. Ital. Sottogiacere, cadere di sotto. Ger. Vnder etwas erligen. Hisp. Caer debaxo, ser vencido. Pol. Padam gdzieś pod spodem. Vng. Le nem alatta alulatra nőm. Ang. To fall down or under.] Livius 6. ab Vrbe: Qui succumbere oneri cuncta plebes. Ovid. 4. Fastor. Eleg. 21: Iam fruar Cæsaribus: Germania, tetras ut arces, Victa petit: Ecce succubuisse genu. ¶ Succumbere ad animum relatum, pro frangi, & ita deficere animo: Nemini succumbere debemus. Cicer. de Finib. Potius ergo illa dicantur, turpe esse viro debilitari, dolore frangi, succumbere. Idem 2. Tuscular. Pugiles verò etiam cùm feriunt advertarium, in jactandis cæstibus ingemiscunt: non quod doleant, animove succubant: sed quia profundenda vocce omne corpus intenditur, veniteq; plaga vehementior. Virgil. 4. Aeneid.: Huic uni forsan potui succumbere culpæ.

Succurro, is, n.t. Subvenio, subsidio sum, auxilio præsto, succurro. [עזר. Gall. Secourir, secourir, prester aide, secourir. Ital. Soccorrere, soccorrere, prestare aiuto, soccorso. Ger. Helffen zu hülff kommen in der noht. Hisp. Socorrer, dar ayuda. Pol. Opatrzyć, vstrzymać. Vng. segétségére jönni. Ang. To succour or help.] Virgilius Aeneid. Non ita gaza mali miseros succurrere docto. Cicero pro Sexto Rosc. Licet omnia periculis impendeant, succurram atq; subibo. Idem pro Rabirio: Ferre opem patriæ, succurrere saluti, fortunisq; communibus. Ovid. 1. Trist. Eleg. 4.: Rebus succurrite lassis. ¶ Item punitur pro in mentem venire. Cicero: Neq; enim mihi succurrebant verba quæ ante dixissem à Dolabe la audiramus. Cicer. lib. us ad Tironem lib. 16: Deinde illud etiam mihi succurrebat, grave esse me de judicio patris judicare. Virg. 2. Aeneid. pulcrumq; mori succurrit in armis.

Succurium, impertonale. Plin. lib. 23. cap. 1: Intellectũ ibi remedium est, potuq; succurisse. Liv. 5. ab Vrbe: Sequoq; id genus ac nomine date: nec cum eo in gratiam rediisse, cujus adversa fortunæ vel ipse succurium.

Succus, i, m. f. Humor etiam in animalium quàm in plantarum corporibus, quo illa alunturur a dictus à fugendo, ut quidam volunt, quòd singula membra, quantum cuique opus est, ex eo exugant, attrahantq;. [χυμός γάλακτος. Gall. Suc, sucs. Ital. Succo, humore. Ger. Ein safft. Hisp. Caldo. Pol. Sok. Vng. Leo, nedvesség. Ang. Juice, all kind of moysture.] Cicero 2. de Natur. Deorum: Principio eorum quæ gignantur è terra stirpes & stabilitatem dant eis quæ sustinentur, & ex terra succum trahunt, quo alantur ea quæ radicibus continentur. Virgilius 3. Aeglog. Et succus pecori, & lac sub dulcibus uagis. ¶ Succus pomorum, pro sapore, γλυκύς. Virgil. 2 Georg. Pomaq; degenerant, succos oblita priores. Quarum herbarum ex professo tractandi susceperunt, succum distinguunt à lacryma & liquore ut lacryma sit quæ sponte profluit: liquor qui scarificato cortice emanat: succus, qui ex planta contusa exprimitur. Quæ distinctio, ut cognitu digna est, ita à scriptoribus nullo pacto observatur. Nam & Plinius succum accipit pro resina sive pice ex arboribus sponte profluente, ita enim habet lib. 16: Arborum ex quibus manat succus, aliæ picem, aliæ resinam mittunt. ¶ Succus civitatis per translationem. Cicero ad Atticum lib. 4: Amissimus, ut Pompeium nõ omittam, simul succum & sanguinem, sed etiam colorem & pristinam speciem civitatis.

Succũtis, Plenus succo, quod & succulentum dicimus. [χυμώδης. Gall. Plain de suc, & d'humeur, succus. Ital. Pieno di succo. Ger. Safftig, voll safft. Hisp. Cumplido, lleno de cumo. Pol. Soczysty. Vng. Lees nedves. Ang. Full of juice.] Plin. lib. 12. cap. 25: Exit & in Pamphilia, sed acrior minusq; succosus. ¶ Lucus succosus id est, umbra humectus & ripuus. Colum. lib. 2. cap. 17: Mel usq; nusquam fervum, quod cura succoso gignatur culo, quàm quod rigatum aquis ebibat. ¶ Succolentior comparativum. Colum. lib. 2. cap. 29. Id porrò in alios thymum generibus quæ firmiora & succosiora non sunt, possit fieri sanè concedetur.

Succũdus, a, um, pen. cor. à succrudeo, aut à succo: aut, ut Varro putavit, à sudore dictum est: ut Lana succida: hoc est, pinguis, sordida & nondum lota: hæc est, talis qualis tondetur. [Graeci sic eam vocant. Gall. Plein de suif, succus & humide. Ital. Grasso, sporco. Ger. Vnsauberlich vnd vnrein. Hisp. Cosa sucia, ó sucia mugér. Pol. Tłuszczysty. Vng. Mézzel vagy olajjal való, olajnyos. Ang. Full of grease, or oyle, or wet oyle.] Varr. de re rust. lib. 2. cap. 11: Tonderæ tempus inter æquinoctium vernum & solstitium, quum sudare incœperunt oves: à quo sudare succida lana tonsa succida est appellata. Juven. Satyr. 3. Qualis cum semel in sanctum quod succida nolit Lana pati.

Succũtio, tis, secunda syl. aba correpta, act. compertum ex præpositione sub & verbo quatio. Paulo ii quatio. [הרעיש horrificè concutio. Gall. Secouer, esbranler, ebranler, secousse. Ital. Scuotere, squassare, scuotimento, fracasso. Ger. Zuffschutten. Hisp. Sacudir. Pol. Scutsanie. Vng. Alá verdegetés, verdegetés. Ang. To shake or toggle or rock.]

Succũsso, as, frequentativum, propriq; dicitur de equis qui duriore gradu incedentes, fœdorem conficiunt: quod genus equorum & succussores, & succussatores appellamus. [σκίλλω σπαρνῶ. Gall. Secouer souvent, ébranler souvent, secousse. Ital. Scuotere spesso. Ger. Zuffschutten erst einen etwas stumme sene weis. Hisp. Sacudir amenudo. Pol. Strząsam. Vng. Sokszor hajtom. Ang. To jog or shake.] Accius: Agite ac rudimus nos succussor gressus, caute ingredimini. Lucilius: Succussatores tardi, rariq; caballi.

Succussõrius, m.t. ut Equus succussor vel succussator. [Vng. Hanyó ló.] Lucilius apud Gellium lib. 1. cap. 16: Campanos tonnes succussor, nullos respuerat.

Succussus, us, m.q. [σεισμός. Gall. Secousse. Ital. Scuotimento, squassamento. Ger. Erschütterung, anstossung. Hisp. Sacudimiento. Pol. strząśnienie. Vng. Rázás, ütközés. Ang. A jogging or tossing.] Verbale a Succutio. Cic. 2. Tusc. Dolorem in capite, corpore, etc, & leviore motu, ne succussu augeat majorem dolorem.

Sūcŭs, vide SVGO.

Sūcŭlã, pro parvo sue, vide VS.

Sucŭlæ, [dicuntur stellæ, quæ alio nomine Hyades vocantur, à pluvia. [חדי כוכבים stellæ.] Nam & oriuntur, & occidentes, tempestates & pluvias ciere. Vide etiam à Latinis Suculæ appellantur, quòd suum ritu luto delecta videantur. Exoriuntur x. Kalend. Junii. Plin. lib. 18. cap. 28. Aegypti fabulæ occidunt vespere. ¶ Est & fucula genus crinium vestis. Plautus in Rudent. Dic comantes mancipia cum furcula, & Suculæ, inquit, sudavus. Machina est tractoria genere: cardiq; autẽ cereri signo, aut plumbo vel ibus materiis, aureq; aqua extantibus longitudine: hæc cum vertatur, funis quo circumagitur, circa eam obvolvitur. Hujusmodi machina hodie etenim resistit, cùm patri, vina ex hypogeis labi vehunt, rotundum ũ appellantes Sudatus.

Sūdes, hujus sudis, f. Pertica seu genus teli rustici hoc est paxillus igni torridus. [σκόλοψ. Gall. Vn pieu, une perche. Ital. Pertica, palificata. Ger. Ein stangen spitz. Hisp. La vara ó pertiga medio quemada. Pol. Kij. Vng. Aló végben égetett karó. Ang. A stake burnt sharp in the end.] Virgil. 7. Aeneid. fudibusq; præustis. Idem lib. 12. Teretes Quadrifidâ ve sudes, & acuto robore vallos: Vbi Servius: Vallus, & sudes idem est, sed

Sudibus inter se concurrere. Liv. 6. Sueli. Plin. Tertio die subdibus inter se, ut modum juliæ pugnæ concurrerunt, prælatis q; multibus faculari sunt.

Sūdis, idis, f. Piscis insigni magnitudine, & sapore non ingrato, quem Græci ἐρυθρῖνον appellant. Plinius lib. 32. cap. 11. Sunt præterea a nullo autore nominati, sudis Latinè appellato, à Græcis ἐρυθρῖνος, rostro simili nomine, magnitudine interamplissimos, rarus, sed tamen non degener.

Sūdo, das, n. p. ἱδρῶ, ὦσα, quod aquam undam q; significat, derivationem existimatur, aspiratione tantùm literâ conversâ. [ἱδρῶω. Gall. Suer. Ital. Sudare. Ger. Schwitzen. Hisp. Sudar manando ſe. dar. Pol. Pocę ſię. Vng. Verzekkedzem. Ang. To ſweat.] Et modò absolutè ponitur. Horat. de Arte: Sudavit & alsit. Idem. Serm. Satyr. 2: Tu pulmentaria quare Sudando. Cicero 1. de Divin. Nunciatum est alicubi deorum sudasse simulacra. Idem 2. de Orat. Quam ille diverse se sine causa sudaret. Mirum est mirum, inquit, modò enim exiit de balneis. ¶ Modò cum ablativo jungitur. Liv. Et cruta duo sanguine sudasse. Virgil. 2. Georg. Unde cavæ rapido sudant humore lacunæ. ¶ Modò cum accusativo, pro exudare, sive sudando producere. Virg. 4. Eclog. Et durum quercus sudabunt roscida mella. Idem Eclog. 8: Pinguia corticibus sudent electra myricæ. ¶ Sudare metaphoricè pro vehementer laborare: nam magnos labores solet & sudor comitari. Terentius in Phorm. Ita sudabis satis, Si cum illo incepias homine ira eloquentia est. Hoc est, satis erit ubi negotii, satis laborabis. Cicero pro Sestio: Sudandum est his pro communibus commodis.

Sūdātŭs, participium. [ἱδρῶσας. Gall. Sué. Ital. Sudato. Ger. Geſchwitzet. Hisp. Sudado. Pol. Spocony. Vng. Verzekkedzęt. Ang. Sweat, or ſweltered.] Stat. 5. Thes. Labore gemino sudatus in Hæmo. Claud. 2. de Raptu Proserp. Sibula sudata manito.

Sūdātĭo, verbale, ſis. [Ἵδρωσις, ἵδρωμα, ἱδρῶσα. Gall. Sueur. Ital. Sudamento. Ger. Schwitzung. Hisp. Sudamiento. Pol. Spocenie. Vng. Verzekkezęs. Ang. A ſweating.] Senec. Epist. 87: Nisi Tullius lapis, quondam rarum spectaculum in aliquo templo piscinas e solias circumdederit, ut quæ corpora multa sudatione exinanita demittamus.

Sudātĭo, ōnis, verbale, m. c. Qui sudat. [Ἱδρώσων. Gall. Qui ſue, ſueur. Ital. Che ſuda. Ger. Ein ſchwitzer. Hisp. El que ſuda. Pol. Ten który ſię poci. Vng. Verzekkező. Ang. A woman that ſweateth.] Plin. lib. 32. cap. 1: Dyscrasiæ, sudatoribus, in longa tussi, in epiphoris, meracum.

Sūdātrix, ĭcis, verbale, f. c. [Ἱδρῶσα. Gall. Celle qui ſue. Ital. Donna che ſuda. Ger. Eine ſchwitzerin oder ſo ſchwitzet. Hisp. La que ſuda. Pol. Ta która ſię poci. Vng. Verzekkező aszszony. Ang. A woman that ſweateth.] Martial. libro 12. Dum pecudina pectinatorum Sudatrix toga vendilat, ragonique Major Cœlus & minor fatigaret.

Sudabundus, a, um. [ἱδρῶσα ἱκανῶς. Gall. Tout ſuant. Ital. Che tutto ſuda. Ger. Gantz ſchweiſſig. Hisp. El que ſuda de todas partes. Pol. Pocący ſię. Vng. Verzekkező ember minden részével. Ang. All ſweating.] Ovidius ad Pisonem: totaq; sudor Turba repent: tibi jam sudabunda relinquit.

Sudŏr, ōris, m. t. Excrementum aqueum per cutem exudans. [Ἱδρὼς ἵδρως ἱδρὼς. Gall. Sueur. Ital. Sudore. Ger. Der ſchweiß. Hisp. Sudor, quod homor qui ſe ſuda. Pol. Pot. Vng. Verzek. Ang. Sweat.] Plin. lib. 10. cap. 72: Serpentes nec ſq; sanguinit, neque sudoris vim habent, quæ avidi tatem naturalem facile augent. Cicero 1. de Divinatione: Nec enim tanguis nec sudor ullus è corpore tuo. Virgil. 3. Georg. Ardentes papulæ, atque immundus olentia sudor Membra sequebatur. Idem 2. Aeneid. Sudorq; per artus Sudor fit. Idem 3 Aeneid. Tum gelidus toto manabat corpore sudor. ¶ Sudor, pro labore. Cic. pro Fonteio de Gallis: Quicum ipso Mar. Fonteio terrum ac manus contulerunt, multoq; ipso sudore ac labore sub pop. Rom. imperium ditionemq; ceciderunt. Idem 1. de Orat. Ac Syrus ille tuus quem tu vere dixisti perfectorem dicendi esse ac magistrum, multo sudoris est.

Sūdātōrĭus, a, um, adjectivum. [Ἱδρωτικὸς. Gall. Qui fait ſuer. Ital. Che ſuda. Ger. Das ſchwitzen machet oder zu dem ſchwitzen gehöret. Hisp. Cosa que haze ſudar. Pol. Do pocenia przynależący. Vng. Verzekkező. Ang. That maketh one to ſweat.] Plaut. in Stich. Nolos melores esse paralicos sinam, vel unctiones Græcas, sudatorias vel alias malas.

Sudatorium, ii, n. [Locus ad sudandum extructus, vaporarium. [Τὸ ἱδρωτικὸν ἱδρῶτος, τὸ ἱδρωτικὸν μέρος. Gall. Eſtuves ſeches, de bois & etuves ou l'on ſue. Ital. Luogo da ſudare, ſtufa ſecca. Ger. Ein ſchwitzbad ſchwitzhauſen oder da man ſchwitzet. Hisp. Lugar en que ſe suele poner a ſudar. Pol. Cugowa, miejſce do pocenia. Vng. Gőzfürdő. Ang. Stewes, or a place made to ſweate in.] Seneca de vita beata: Circa balnea & sudatoria, ac loca Ardilem metuentia, &c. Idem epistola 52: Quid mihi cum sudatorio, in quæ cæcus vapor corpurum exhalaturus includitur.

Sudārium, ii, n. [Linteum quo sudor facti detergitur, & nares purgantur. [Σουδάριον, ἱδρωτήριον. Gall. Suaire, linge ou mouchoir dequoy on eſſuye la ſueur. Ital. Sudario, panno da aſciugare il ſudore. Ger. Ein ſchweißtuch. Bel. Tuen suert en d'neuse doutborst. Hisp. Sudario, o cosa de lienco. Pol. Chuſtka do wycierania pocia. Vng. Verzekkező kendő. Ang. A napkin to wipe the ſweat.] Suetonius in Nerone, cap. 4: Adoperto capite, & ante tectum obscuro sudario, equum alcendit quatuor solis comitantibus. Et mox: Ligato circa collum sudario pro dextra in pectus. ¶ Hujus diminutivum est Sudariolum. Martialis lib. 11: Tam multi graccantonia sudaria barba, Et quærunt labris pascua pecta meis. Quintilianus lib. 6. cap. 3: Quum reus agente in eum Calvo candido sudarium tergere, &c.

Sudariolum, diminutivum a sudarium. [Vid. Verzekkező kendőcske.] Apul. in Apolog. Asservasse memorabatur quædam sudariola involuta apud Lares Pontianos.

Sūdum, adjectivum, quale fingitur quod est, humido, est proprie pars serena inter nubes. [מַחֲזֶה ἱδρῶδες. Gall. Beau temps, ſerain. Ital. Tempo ſereno. Ger. Der ſtille ſchöne ſo man zu ſprechen pflegt wenn es Mitten Tages wird. Hisp. Tempo ſereno y claro. Pol. Niebo czyſte. Vng. Tiſztа fölyhook az ekkor. Ang. Faire weather.] Virgil. 8. Aeneid. Aut in nubes & nigra videmus Manare imbrem, aut sudo sub lumine serenum Explorare diem. ¶ Accipitur tamen sudum pro sicco, sive sereno tempore, quum tollitur nulla est pluvia. Cicero ad Tiron. Horologium mittam, & libros. Si erit sudum. Plautus in Mil. Curate ut splendor meo corpori clarior, Quam solis radii esse olim, quum sudum est, solent. Virg. 4 Georg. Ergo ubi ver nacta sudum, campoq; patentes, Egressæ portis.

Sūdo, es, antiquum verbum, Soleo. unde factum. [Τὸ ἱδρῶσθαι. Gall. Auoir de coutume, avoir accoutumé. Ital. Vſare, avere l'uſo. Ger. Gewohnt ſeyn. Hisp. Acoſtumbrar ſe. Pol. Zwykł ſię. Vng. Zoktam. Ang. To be wonted or accuſtomed.] Lucretius libro 1. & femina rerum Appellare ideirco mundi est, solemus. Livius 5. ab Vrbe: Nec secus quam divino spiritu tactus, quum se in medium concionem intulisset, abstinere suetus antè talibus consiliis. Cicero secundo de Natura deorum: Has Græci stellas Tyndaridas vocitare suerunt. Lucretius libro primo: nec frigora quimus Vitare oculis, nec vestri cernere suemus.

Sŭĕfăcio, is, fēci, factum, a. c. Conjectudinem capio. [Συνήθειαν ἱδρῶσαι. Gall. Auoir de coutume, avoir accoutumé. Ital. Vſare, avere l'uſo. Ger. Gewohnen. Hisp. Acoſtumbrar ſe. Pol. Przyzwyczaiam ſię. Vng. Zokam. Ang. To be accuſtomed, or to have an uſe.] Cicero Metellos Aeneid. quod sæviisti, peto ne me antehac meum diligas, atq; defendas. Claudius lib. 3: Post hæc cunabula dulci Fecit flos, summoq; sovi deducere parvam Suevérat, & genibus lidentem aptare parentis.

Sŭētus, a, um, participium. [Συνήθης συνηθισμένος. Ghe ſoet, ghe ſpleet. Gall. Accouſtumé. Ital. Vſato, ſolito. Ger. Gewohnet. Hisp. Acoſtumbrado. Pol. Przyzwyczaiony. Vng. Zokot. Ang. Accuſtomed.] Virg. 5. Aeneid. Geminos immania pondere cornua Protendit, quibus acres Eryx in prælia ducit. Ferre manum. Cic. ad Att. lib. 6: Ita multæ civitates emoti arcalieno liberatæ, multæ valde levatæ sunt, omnes suis legibus & judiciis fuerunt, ac mercedes redditæ sevisserunt. Lucan. libro 1: Bella nefanda parat, nec civilibus armis.

Sufflāmĭnātus Sarcina quapiam oneratus. [Συμβεβλημένος ἀποσκευάζεσθαι. Gall. Garni de bagages & veaue de repaiſſer. Ital. Carricato di ſoma. Ger. Beladen. Hisp. Cargado. Pol. Obładowany. Vng. Megterhetődve. Ang. Loden or burdened.] Terent. in Andr. verum vide Cantharam Sufflaminatam. Plaut. Curc. Tum illi Græci pallium, capite operto qui ambulant, Qui incedent sufflaminati cum libris.

Sufflāmĭnātŭs, m. f. [Συνθλιβόμενος. Gall. Voiturier, qui porte quelque fardeau grand ou petit. Ital. Vetturale, che porta carico al tempo. Ger. Einer der Mist oder Koth in das Feld führet oder sonſten ein Bauer oder Meyerknecht. Hisp. El que trae cargo y esta ynado al real. Pol. Za ſobą co nayſą nayęty, albo potrzebuie. Vng. Terhes. Ang. That beareth about him any burden.] Ita fiet, quemadmodum conflaverunt, deduci videtur. & significat eum qui sit in castra convehit, non tecto commeatu aliquo, sed cibus & vitibus inhibitum vecturis. Plin. lib. 7. cap. 43: Cicero mutionem castrensem sufflaminatam sufflegens.

Sufferō, pro confert. ab inusit. Sufflineo, patior, tolero. [Συνέχω ſubſt. נשוא נשא ſuſtineo, ſuſtentatio. Gall. Soutenir, ſupporter, endurer, ſouffrir. Ital. ſoſtenere, tollerare, patire. Ger. Erdulten, leiden. Bel. Ick verveerdenen. Hisp. Sufrir, padecer. Pol. Znoſzę, cierpię. Vng. Elszenvedem, szenvedlek. Ang. To ſuffer, to beare, to abide.] Virg. 2 Aeneid. nec claudia, neque ipsi Custodes sufferre valent. Terent. Heaut. Satrapes si fiet Amator nunquam sufferre vina supernas queat. Cicero pro Cæcina: Quam multas, si sufferre voluissent, tamen manere in civitate potuissent. Idem pro Marco: Nunc pietatis, & summæ amoris in patrium vicissitudinis pœnas, si ita dis placet, sufferamus.

Sufferrūs,

Suffertus, a, um. Deductum videtur à suffercio, sicut Refertus, à refercio. [Nsh מוּלח. *κόκκῳ φοινικίῳ, πορφυρᾶν.* Gall. *Rouge, fard & parfum, cipus.* Ital. *Tinto, spruzzo.* Ger. Roth oder rot gefärbet. Hisp. *Lleno, rociado.* Pol. Nabrukani, pomalowany. Vng. *Megtöltetett.* Ang. *Filled and stuffed.*] Suet. in Neron. cap. 20: Medicatâ; in orchestra frequente populo epulatus, si paululum subdidisset, aliquid se suffertim ornaturum Græco sermone promisit. Hoc est, canaturum se clarius aliquid aut quod Græci dicunt *ευφωνότερα*. Id est, densum quippiam, aut succi plenum.

Süffertim, adverbium, plenius, ac densius. [Vn. *πεπλεο, πεπυκνωμένως.*] Suetonius in Nerone: Si paululum subbibisset aliquid se suffertim tinaturum. Ita enim legendum putat Ignatius.

Sufferveo, sufferver, ere. Aliquantulum ferveo. [*ὑποζεσταίνομαι.* Gal. *Estre quelque peu bouillant.* Ital. *Bogliere un poco.* Ger. Ein wenig sieden oder siedhen. Hisp. *Hervir un poco.* Pol. Troche wrzeć. Vng. *Meg hevesülök forrok.* Ang. *To be simmering hote.*] Plin. lib. 18. cap. 11: Vulgò verò nec sufferverè faciunt.

Süffervefăcio, cis, ere, actu. Subfervidum reddo. [*ὑποζεσταίνω.* Gall. *Faire vn peu bouillir.* Ital. *Intepidare, scaldare alquanto.* Ger. Ein wenig siedig machen. Hisp. *Hazer hervir vn poco.* Pol. *Wytrzeć.* Vng. *Meg forralom.* Ang. *To make somewhat hote.*] Plin. lib. 12. cap. 20: Odor verò in vino suffervefacti antecedit alios. Idem lib. 22. cap. 23: In vesicæ verò dolore, tenuncia amylum cum ovo, & paulò tribus suffervefacta à balneo.

Süffervĕfio, veris, eri. Aliquantulum fervidus fio. [*ὑποζεσταίνομαι.* Gall. *Estre vn peu bouillant.* Ital. *Essere riscaldo.* Ger. Zum theil angesotten siedig werden. Hisp. *Ser tibio, y caliente.* Pol. *Poczynam wrzeć.* Vng. *Meg pezsgek, forradok.* Ang. *To be made somewhat hote.*] Plin. lib. 27. cap. 8: Qui ficem promisso huic quærunt, affirmant capillos, qui sufferveſiant, non à tempo.

Suffes, etis, pen. cor. m. t. Summi magistratus nomen erat apud Carthag. in eas, non dissimilis Romanorum Consulatui. Liv. 30. belli Pun. Senatum itaq; suffetes (quod velut Consulare imperium apud Carthaginienses erat) vocaverunt. Idem 8. bel. Pun. Iafcitus ob direpta quædam ab conscendentibus naves militibus, ad colloquium Suffetes eorum, qui summus Pœnis est magistratus, cum Quæstore elicunt.

Süffibŭlum, li. pen. cor. ſicc Subfibulum, Vestimentum album erat, ceſe Festo, prætextum, quadrangulum, oblongum, quod in capite Vestales virgines sacrificantes habebant, ideò fibula comprehendebatur.

Süfficio, is, ere, ex sub, & facio, Satis sum, par sum. [אמץ *dâs amâ, ἐξαρκῶ, ἐκμοχλῶ.* Gall. *Suffire, satisfaire.* Ital. *Bastare, essere sufficiente & assai.* Ger. Genug, oder genugsam ſeyn. Bel. Gmoech ſein. Hisp. *Bastar.* Pol. Dostateczny. Vng. *Elegendök.* Ang. *To ſuffiſe, to be ſufficient or ynough, to ſatisfie.*] Stat. lib. 5. Syl. v. Vad. puer, *tantisq; enixus surlice donis*. Id est, satis ello. Cic. in Sallust. Posteaquam immensæ gulæ impudicissimi corporis quæstus sufficere non potuit. Ovid. 3. Trist. Eleg. 5: Sufficit, malis animus. Virg. 11. Aeneid.: nec sufficit umero (dibus: hoc est, satis esse non potest sustinendis ictibus. ¶ Nonnunquam sine dativo collocatur, ejus loco habens infinitivum. Virgil. 5. Aeneid. Nec nos obniti contrà, nec tendere tantùm Sufficimus. ¶ Aliquando ponitur pro submittere. *Ἐπιχωρῶ.* Virg. 2. Aeneid. Ipse pater Danais animos, viresq; secundas Sufficit humorem. ¶ Aliquando pro substituere, *ἀντικαθιστάναι.* Virg. 2. Georg. Atq; alium ex alio generando sufficit proles. ¶ Unde sufficti magistratus dicuntur, qui in locum mortuorum, eorumve qui munere suo perfunctifunt, surrogantur. Cic. lib. 4. Epist. 8: Appius hæresem, in cujus locum suffictus sum, tamen, &c. ¶ Aliquando inficere, maculare. Cic. in Horrent. Vtii, qui in convivio purpuram sufficiunt, pôst sanant medicamentis quibusdam.

Süfficĕnter, adverb. Satis abundanter. [*ἱκανῶς, ἱκανοποιητικῶς, ἀρκούντως, ἐκανῶς.* Gall. *Suffiſamment, à ſuffiſance, aſſez.* Ital. *A ſufficienza.* Ger. Genugſamlich. Hisp. *Assaz, con ſufficiencia.* Pol. *Dostatecznie.* Vng. *Eleg keppen.* Ang. *Sufficiently, ynough.*] Vip. in l. Sed & si quid 3. ff. de usufr. & quemad. Sufficienter autem alere & vestire debet secundum ordinem & dignitatem municipiorum.

Süffigo, is, xi, xum, act. t. Affigo, in sublimi figo. [*ἀνασκολοπίζω, ἀνασκολοπίσω.* Gall. *Pieher deſſous.* Ital. *Inſitare, aſſitare.* Ger. Aufſtoſſen. Hisp. *Hincar à otra coſa.* Pol. *Frybyam.* Vng. *Fölyggeszthes fölgyakom.* Ang. *To faſtene, made or ſette up ſtarke.*] Cicero in Pisonem: An ego, ut te & Gabinium crucibus suffixos viderem, majore afficerer lætitia ex corporis vestri laceratione, quàm afficior ex infamia. Horat. 1. Serm. Satyr. 3: Si quis eum servum, pannum qui tollere jussus, Semesos pisces, tepidumq; ligurierit jus, In trace latrigat, Labeone insanior inter Sanos dicatur? Hircius de bello Africo lib. 5: Postero die Juba Numidas eos, qui loco amisso fuga se receperant in castra, in crucem omnes suffixit.

Süffio, fis, fivi, vel fii, ficum, act. q. Suffumigo. [קטר *kâtâr.* *θυμιάω.* Gall. *Parfumer.* Ital. *Perfumare.* Ger. Beräuchen, oder räuchen. Bel. Onderen dun, onderstreuen. Hisp. *Sahumar.* Pol. Kadzę. Vng. *Füstölöm.* Ang. *To perfume or make ſwete ſmoke.*] Plinius: Hippocrates ruta vulvarum causa naturam sustine jussit. Virgil. 4. Georg. At sustine thymo, cerasq; recidere inanes Quis dubitet? Colum. lib. 12. cap. 18: Cella quoq, vinaria omni fœtore liberâda, & bonis odoribus suffienda. Lucret. lib. 2. Ignibus ætheriis terras suffire feraces.

Süffĭtus, ta, tum, pen. prod. Suffumigatus. [מקטר *mekâtâr.* *πεπυμιαμένος.* Gal. *Parfumé.* Ital. *Perfumato.* Ger. Beräuchert, oder räuchet oder räuchen. Hisp. *Sahumado.* Pol. *Okadzony.* Vng. *Füstölöttetett.* Ang. *Perfumed.*] Plin. lib. 20. cap. 17: Anisum dolores capitis levat, suffitum oculos.

Süffītio, ōnis, m. q. Suffumigatio. [קטר *kâtâr* קטרת *ketoreth* קטרה *ketoreh.* *θυμίαμα.* Gall. *Parfumement.* Ital. *Perfume.* Ger. Ein beräuchung oder räuchen. Hisp. *Sahumerio.* Pol. *Okadzenie.* Vng. *Füstölés.* Ang. *A perfuming or ſmogation.*] Plin. lib. 24. cap. 11: A multis in suffitus pro thure assumitur. Idem alibi: Et vulvarum conversionem suffitu excitat.

Süffītio, ōnis, f. t. Suffitus. [קטר *kâtâr* קטרת *ketoreth* קטרה *ketoreh.* *θυμίαμα.*] Plin. lib. 25. cap. 22: Orpheus, & Hicodus suffitiones commendavêre. Colum. lib. 1. cap. 6: Ne rursus nimia suffitione medicata sint.

Süffītor, ris, verbale, m. t. à suffiendo deductum. [מקטר *mekatter.* *θυμιατήριον.* Gall. *Parfumoir.* Ital. *Perfumatore.* Ger. Ein beräuchter. Hisp. *Sahumador, el que ſahuma.* Pol. *Tenkacz kadzy.* Vng. *Füstölö.* Ang. *A perfumer.*] Plin. lib. 34. cap. 8: Tyrus & ipse puerum suffitorem.

Süffītus, ūs, m. t. Suffitio. [קטר *kâtâr* קטרת *ketoreth* קטרה *ketoreh.* *θυμίαμα.*] Ovidius: Sanguis equi suffitus erit.

Süffīmĕn, ĭnis, n. t. Suffitio. [קטר *kâtâr* קטרת *ketoreth* קטרה *ketoreh.* *θυμίαμα.*] Ovidius: Sanguis equi suffimen erit.

Süffīmĕntum, ti, n. t. Suffitus & Suffitio. [קטר *kâtâr* קטרת *ketoreth* קטרה *ketoreh.* *θυμίαμα, θυμίασις.* Gall. *Parfum.* Ital. *Perfume.* Ger. Ein räuchwerck oder beräuchung. Hisp. *Sahumerio.* Pol. *Wszelka rzecz do kadzenia dobra.* Vng. *Füstölés.* Ang. *A perfuming.*] Plin. Quod & suffimentis quibusdam sacrè contuevêrunt. Cic. 1. de Leg. Nam & in iis fine illius suffimentis expiati sumus. Suffimenta, inquit Festus, à veteribus dicta sunt, quæ fieri solebant ex faba, milioq; molito, multo aspersò. Ea diis eo tempore dabantur, quo uvæ calcatæ prælo premebantur.

Süffīmen, ĭnis, n. t. Follis, folliculus testium arietinorum, quo utebantur antiqui pro marsupio: Ejus similitudine dictus, Festus.

Süffŭlvus, adject. [*ξανθόχρους, ξανθόμορφος.* Gall. *Iaune tirant.* Ital. *Alquanto giallo.* Ger. Ein wenig gelb. Hisp. *Vn poco rubio, ò rozo.* Pol. *Troche płowy.* Vng. *Halovany, vagy sarga, sargaſzinü.* Ang. *Somewhat yealow.*] Aliquantulum flavus, non planè flavus. Suet. in Nero. cap. 51: Statura fuit penè justa, corpore maculoso & fœdo, subflavo capillo.

Süffŭlo, flas, act. p. Inflo, flatu excito. [נשב *nâshâb* נפח *nâphâch.* *φυσῶ, ἐμφυσῶ.* Gall. *Souffler, emplir de vent.* Ital. *Soffiare, ſoffiare.* Ger. Schmudet die feuren vnden auff blaſen. Bel. Orblaſen. Hisp. *Soplar, abra de ſoplar.* Pol. *Dmucham.* Vng. *Fölfuvom.* Ang. *To blowe, to fyll with wynd.*] Plin. lib. 9. cap. 7: Præterea bullantium aquarum ſuffiatio, unæq; effectu concharum quoque corpora augescentia.

Süffūmĕn, ĭnis, n. t. Machinæ genus est, teste Budæo, quo in theatris, vel procurſu nimio rota solet retineri. [*ὑποσκάζω.* Gall. *Vn engeaſon, vne piece de bois dequoy on arreſte les rouës de voiture trop viſte, ou qu'elles n'aillent trop viſte.* Ital. *Legno da retinere una ruota che corre.* Ger. Ein ſpannſeil, oder ſpannſtrick, mit dem die Fuhrleut die rader ſperren zu gehen pflegen. Hisp. *La eſtaca del coche del carro.* Pol. *Hamulec.* Vng. *Kerekkötö.* Ang. *A drawe ſtaf the coach ſpeedie going of a cart downe an hill.*] Juven. Sat. 8: Ipse rotam frangit multo fuffamine Consul.

Süffūmĭno, nas, act. p. Suffamine comprimo, & retineo. [*ὑποσκάζω.* Gall. *Arreſter les rouës, qu'elles n'aillent trop viſte, accoiſter d'vn engeaſon.* Ital. *Fermare una ruota mettendoui un legno.* Ger. Aufhalten, mit dem ſpannſeil, oder ſpannſtrick. Hisp. *Carro ſe rueda para que no vaya aprisa.* Pol. *Kola wstrzymuie hamulcem.* Vng. *Meg kötöm a kereket.* Ang. *To holde or binder with a draught hoole a carte ouer ſpeedily to downe an hill.*] Senec. 4. Declam. Tanta illi erat velocitas orationum, ut vitium fieret. Itaque D. Augustinus optimè dixit: Aterius noster suffiaminandus est: adeò nedum currere, sed decurrere videbatur, nec verborum tantùm illi copia, sed etiam rerum erat.

Süffŏco, cas, penult. prod. act. p. ex sub, & fauces, au in o productum converſa, Spiritum præclude, fauces constringo. [חנק *chanak.*

chanek, mise, kyyo. Gall. Suffoquer, estouffer. Ital. Suffocare. Ger. Erstecken, Ertwürgen. Pol. Dusić. Hisp. Ahogar. Pol. Dusić, dawić. Vng. Megfojtom. Ang. To choke, to strangle.] Quanquam etiam latius accipitur pro quovis modo enecare: ut Suffocare fame, Suffocare veneno. Cicero ad Atticum libro 9: Confecisse fame, suffocasse urbem, & Italiam fame: deinde filiam primum eit. Suffocare urbem, & Italiam fame: deinde agros vastare, urere, pecudes locupletum non abstinere. Idem pro Murena: Qui gallinaceum suffocaverit. Ovidius in Ibin: Suffocent animam dira venena tuam.

Sūffŏcātio, onis, verbale, Cic. Suffocandi actus. [חנק machanek, מיצר, kyyo. Gall. Estouffement, suffocation. Ital. Soffocatione. Ger. Erstickung. Hisp. Ahogamiento. Pol. Zadęszenie. Vng. Megfojtas. Ang. Choking.] Plin. lib. 20. cap. 5. Ejus feminæ contritum, & in vino potum, concipientem alvum, & injecta catamenia mulierum, dolores, & lentit.

Sūffŏdio, is, Subtus effodio. [חפר chafar, חתר chaphár, חקר chakar. Gall. Fouir & couer par dessous, miner & creuser. Ital. Incassare. Ger. Vnterminiren, oder graben. Hisp. Cauar por debaxo. Pol. Podkopuie. Vng. Megásom az alyat vagy kapalom. Ang. To digge vnder.] Colum. libro 2. capite 18. Neque luem velimus impressam, quoniam rostra fossoris, & cuspides excitet. ¶ Suffodere equum, est cum confodere, & propriè sub ipso sedere occidere. Cæsar. 4. belli Gal. Rectos in his rebus, consuetudine sua, pedes descendisse: subfossosque equos, complures nostris deiecisse, reliquos in fugam conjecisse. Virg. 11. Aeneid. Suffosso resolutus equo.

Sūffŏdĭo, verbale, Cic. [Ὑπόρυξις. Gall. Cauement, creusement. Ital. Cauamento. Ger. Vnterminirung. Hisp. Cauamiento, excauacion. Pol. Podkopanie. Vng. Az alyazas, ásás. Ang. A digging vnder.] Seneca Epist. 50: Quum hostium in partes tela vibrarent, & in ipsum solum suffodientibus tremeret & curiculis.

Sūffĭcĭo, is, fēci, fectum, ere. Subjicio, & arcta structura, quæ lapides velut fræno retinet. [Ὑποβάλλω, ὑπερείδω, ὑπερέχω, ὑπερίστημι, ὑπόκειμαι & ὑπείκω. Gall. Fausser, forcer & ferrer quelque chose par dessous & au dedans. Ital. Conficcare, commettere che stia fra le muragliе. Ger. Zwischen mauren. Ital. Einschlagen, oder zusammen klammern, oder steinern / oder gusammen klammern mit eisernen. Hisp. Entrecauar, atadura, o fuerte de muros. Pol. Klamrami zbierać. Vng. Közé fogiál, erősítés. An. Joyning or binding together of stones with mault.] Plin. lib. 36. cap. 22. de quodam lapidis genere: Globo fusi, contra injurias ferris, sed ad structuram infidelis, nisi multa suffercinatione decoctus.

Sūffrāgo, pen. prod. suffraginis, Cic. Flexura est in posterioribus quadrupedis cruribus, retrorsum incurvata, quæ in prioribus cruribus contrario modo inflexa genu dicitur. Coxendix. Gall. Le iarret de derriere des animaux & autres bestes. Ital. Garretto d'alle gambe dietro del cauallo. Ger. Der hinderste gewerbet enthuen an den hinderen füssen der Thieren. Hisp. La quarta de debaxo de la pierna. Pol. Zygmbus u nogi zadnich u koni albowiem u psow. Vng. Azokamban alatt kyuk vigse ki burgat imt. Ang. The pasterne of a beast.] Dictæ suffragines, quòd ibi cruris contortus diversa, & quodammodo fracta apparet. Plinius libro 8. capite 45: Victimarum probatio in vitulo, ut cauda ad terram suffraginis contingat. Idem: Aves, & quadrupedes alas in priora vertant, suffragines in posteriora. ¶ Suffragines etiam dicuntur vitis soboles, radicibus adhærentes. Colum. lib. 3. Ictti soboles (quam nullis suffraginem vocant) radicibus adhæret, diligenter explorandæ, ferroque evellendæ est, ut hybernas aquas respuat.

Sūffrāginōsus, equi, m. f. Quorum suffragines morbo vitiatæ sunt. [Gall. Cheuaux qui ont mal és iarrets, qui ont les esparuins. Ital. Caualli che hanno le pietre. Ger. Rossz die an den hinderen fussen krum sind. Hisp. Caualos con asmagas ó bexigas. Pol. Koń maiący złamane na nogach albo nogi. Vng. Lyukas lábu kantarcsos lo. Ang. Horses diseased in the pasterns.] Colum. lib. 6. cap. 31: Suffraginosæ hordeacea farina imponitur.

Sūffrāgŏr, suffragaris, pen. prod. dep. Suffragium ferre. [Ψηφοφορέω. Gall. Donner sa voix en vne election, fauoriser, ayder. Ital. Dar favore, favorire, aiutare. Ger. Seine stimme geben, zustimmen. Bel. Gunstich sein tegen. Hisp. Ayudar con su voto, dar favor. Pol. Mieć czyie zdanie, dać swoie. Vng. Orczlom mit kimondom. Ang. To speake in one part favourable, to give good word, to help.] Cicer. pro Muræn. Quorum suffragium semper est, ut suffragantur, mihi valere gratia. Pertranslationem accipitur pro favere, auxilio esse, favorem aut voluntatem ejus jam subscribere. Ἐπιψηφίζω. Cujus contrarium est Rehagor, pro repugno, adversor. Autor Priapeiæ: Coram me perdere tu suffragare rogatus. Cicer. 7. Verr. Cui legis verba denique tas vehementer adversatur, cui lignis illius impudentia maximè suffragator. Idem ad Atticum: Nec desiti accusare eius necessarios, qui ejus cupiditati suffragari videbantur. Idem Planco lib. 10: Fortuna suffragante videris res maximas consecutus.

Sūffrāgātĭo, onis, f. c. Ipse suffragandi actus, favor, auxilium. [Ψηφοφορία. Gall. Donner & aider en vne election, vaill de sa voix. Ital. Favore, aiuto. Ger. Das günstlich zustimmen. Hisp. Favor, ayuda. Pol. Przyzwolenie. Vng. Kedvesség, kit mondás, segétség. Ang. Favour, aide, part, a voice to give, helpe.] Cicer. pro Murænæ Majorum auctoritatis habet suffragatio municipii.

Sūffrāgium, populus Rom. primùm voce, deinde per tabellam suffragium tulit: quomodo autem à voce ad tabellam deventum sit, & quibus temporibus, & quibus autoribus, operæpretium est cognoscere. Quatuor igitur leges nominantur, omnes, ut puto, tribuniciæ, Gabinia, Cælia, Papiria, Cœlia. Gabinia tantùm, ut populus in magistratibus renandis de suffragium, non, ut antea, voce, sed per tabellam ferret. Cælia autem post idem fere, in omnibus judiciis populi, perduellione excepta. Papiria & ipsa populo tabellam dedit, in rogandis legibus. Cœlia, quo una ex genere vocis suffragium reliquum erat: hoc est, in perduellione, quod lex Cælia exceperat, in eo genere tabellam dedit, ita quatuor tribunorum plebis rogationibus factum est, ut populus liberè, quod sentiret, in omnibus comitiis, nullo impedimento malorum posset uti: idque tabellam vindicem tacitæ libertatis appellat Cicero in Agraria 11. & lib. 111. de Legibus: in oratione autem pro C. Cornelio principium fuisse libertatis Cassiam legem, quæ tabellam in judiciis populo dedit. magis enim interesse putabat, tabella voluntatem in judiciis tegere, cùm ageretur de capite fortunisque civium, quàm aut in magistratibus, quod lex Gabinia sanxerat: aut in legibus, quod posset Papiria. His igitur quatuor legibus ferendi suffragii mutata ratio est. Nunc de latoribus earum legum, & quo quæque anno lata sit, agamus. Gabiniam rogavit homo ignotus, & sordidus: quod libro 111. de legibus Cicero tradit. & cum biennio ante Cassiam rogata sit, quod idem eodem in loco demonstrat: Cassiam verò Lepido & Manlio COSS. esse latam, ex libro de claris Oratoribus constat: necesse est, Pilone & Censorino COSS. rogatam, exliquare. Calsiam Lepido & Manlino COSS. autore Scipione Asiatico posteriore tulit L. Cassius, Qu. F. Longinus Ravilla, pater illius L. Cassii, quem omnibus annis quidem solebat cui bonos & C. Cassii, ejus quem C. Mario, C. Flavio COSS. legem minas ad minuendã nobilitatis potentiam subiisse, in qua vis hanc, ut quem populus damnasset, cujus imperium abrogasset, in senatu nõ esset. Papiriam tulit C. Carbo, ille eloquentissimus: tulit autem (ut opinor) P. Popilio & P. Rutilio COSS. nam eo anno tribunum pl. fuisse, quo Scipio Æmilianus de Numantinis triumphavit, omnes historiæ declarant: quem à porta ad concionem productum, quid de Tib. Gracchi morte sentiret, sectionis interrogavit Cœlius, nõ facile est conjicere, à quo sit rogata: lege rogatam Qu. Metello T. Flaminio COSS. crediderim, & ex iis verbis, quæ sunt apud Ciceronem hoc 111. de legibus: Ut opprimeretur Cœlius Popillii. nam, id de P. Popilio dictum esse, quem C. Gracchus Metello & Flaminio COSS. tribunus pl. in exilium ejecit, videtur intelligendi, ut ejus judicio causa, quo Popillius tribunus pl. Gracchis, eli oppressus. Cœlius sua lege tabellã dederit. Suffragia vel in campum Martium, vel in aliquam comitia habere tuerunt, in forum, in tribuna, aut vel in pontes delecti cives, & his pontibus pagulo munitis haustum diligenter Cicero in epistola ad Atticum lib. 1. his verbis: Operæ Clodianæ pontes occuparunt, tabellæ minis frabantur, ita ut nulla daretur. Vti rogas? nam quæ tabellæ legem accipiebant, & probabant, erant duæ literæ scriptæ erant, V. R. quæ significant, Vti rogasti est, ut tu, qui legem fers, non rogas: ita jubemus: quæ verò leges legem antiquabant: hoc est, rejiciebant, & improbabant, eis nota inscribebatur, A. scripta erat: quæ significat antiquo: id est, antiqua manent: nova nõ placent: ita legem rejiciebant. In iis verò comitiis quò populus citus suffragium de ea ferret, centuriatus est, ternæ tabellæ dabantur: quarũ in una scripta erat, A. in altera, C. in tertia, N. L. & prima tigni bovabat, absolvo: secunda, condemnatio: tertia, non liquet: id est, neque absolvo, neque condemno, causam planè non intelligo. Verùm, ut ad pontes redeamus, angustiores ut essent, legem tulit C. Marius tribunus plebis, qui postea fuit: sed fraudi in distributione tabellis committebatur. multis enim locus esse non poterat, ubi pontes angustiores: tum autem turbæ vitiosè aliquid agere difficilius negotium nõ est: propterea, quòd hac lege sanctum, id ambitionis oppositum fuisse, & planè Cicero narrat libro primo de legibus, & Plutarchus significat in Marii vita, quum ante tribunatus legem de suffragiis tulit: qua potentium opes ibi in ferendis suffragiis: cùm in creandis magistratibus omnium suffragium ferebant omnes cives Romani in ea quæque tribu, ubi censi erant, autem sua quisque classe: liberti tantùm in quatuor urbanis tribubus, quæ minus nobiles erant, suffragium tulerunt: nam etsi P. Sulpitius tribunus plebis, L. Sylla, Quinct. Pompeio COSS. tulit, ut in omnibus plane tribubus, quæ XXXV. erant, suffragium ferre possent: hanc tamen legem puto à victore

Metore Sylla, Sulpitium non esse abrogatam: puto tamen ob eam causam, quia C. Manlius tribunus pleb. ab quo post annis centum legem tetse canarus est: idemque postea P. Clodius co gitavit, testis Cicero in duabus orationibus pro C. Cornelio, pro Milone. Hæc ex libro Pauli Manutii de legibus Romanis.

Suffrāgātor, oris, m. t. Qui in creandis magistratuum suffragiis fert. [ψηφοφόρος. Gall. *Qui favorise à autruy de la voix ou parole.* Ital. *Chi favorisce con parole & de la voce.* Ger. *Ein mitstimmer, oder der jhm mit seiner wolredenheit zu seinem Ampt hilfft.* Hisp. *El que ayuda à otro de palabra.* Pol. *Ten który pomaga komu mową albo głosem.* Vng. *Valakinek segedelmére.* Ang. *A fauourer, or assister of the voyce in election.*] Plin. Epist. 64: Addebat quidam ex suffragatoribus illi gratiæ & pauca respondebatur. Cic. pro Mur. Tua verò nobilitas, Servi Sulpici, tametsi tanta est, tamen hominibus literatis & historiæ est notior: populo verò & suffragatoribus obscurior.

Suffrāgium, gii, n. 2. Iudicium, voluntas, consensus, qui à populo & iudicibus olim tabella significabatur. [ψῆφος, ψηφοφορία. Gall. *Suffrage, voix des citoyens, consentement.* Ital. *Suffragio, voto, parere.* Ger. *Ein mitstimmung.* Hispan. *Voto, sufragio para ayudar.* Polon. *Pomocnosc.* Vngar. *Akaratsnak erössitésében nekünk segitség.* Angl. *A mans voice in giuing consent.*] Cicero 2. de Leg. Suffragia magistratu mandando, aut etiam de reo iudicando patiam fore melius esse. Iuvenal. Satyr 8. Liberâ si dentur populo suffragia, quis Neronem Cicer. de Legib. Sit hæc suffragiis, aut scitis mulcta dignis ærobas? entur

Suffrico, as, pen. cor. act. p. Leviter fico. [ἀλείφω, ἀλείφω. Gall. *Frotter ou poindre.* Ital. *Stregnere leggiermente.* Germ. *Bohnenauff reiben.* Hisp. *Fregar un poco.* Pol. *Drapie.* Vng. *Vakargetem.* Ang. *To rubbe slightly.*] Colum. lib. 12. cap. 23: Nam oportebit post hunc numerum dierum cortellum vinum emundare, & liquidâ fæcis aut talpis vasorum, aut latentibus insessi, eradi, ac suffricari, & protinus operculis impositis obliniri.

Suffringo, is, ere, act. t. Frango. [שָׁבַר *Shabar.* κατάκλασις, Gall. *Rompre ou briser.* Ital. *Rompere, fracassare.* Ger. *Zubrechen oder brechen.* Hisp. *Quebrar, romper.* Pol. *Podłamanie.* Vngar. *Szakasztom.* Ang. *To breake.*] Plaut. in Rud. Hominitilli talos in fringi volo. Cicero Rosc. Amer. Quòd si luce quoq; canes latrent, quòd deos fanaticum aliquem venerint, opinor, ædes etiam suffringãtur: quòd acres sint etiam tum quum suspicio nulla sit.

Suffrĭco, as, penult. corr. act. t. Infricuit hoc est. Fricatum sive comminutum inspergo. [כתת *chathath.* הדק *hedhek.* ἐπιπάσσειν. Gall. *Briser ou briser fort menu.* Ital. *Minutamente.* Ger. *Zerbrechen, zerstossen, zerreiben.* Hisp. *Romper en pedaços menudos.* Pol. *Potrzebuie.* Vng. *Porrá morzsolom.* Ang. *To crumble or break in small pieces.*] Col. lib. 12. cap. 58: Scopulo aridæ myrti suffricatur, operculumque superimponitur, ne quid eò decidat.

Suffŭĕrāt. Pro sub eodem tecto fuerat, scripsêre veteres, inquit Festus.

Suffĭgo, Configo, sub rem sliquam fago. [ὑποπήγνυμι. Gall. *Enfoncer.* Ital. *Fuggire.* Germ. *Einschlahen, hinnden in stecken.* Hisp. *Hincar.* Pol. *Wtykam pod, przy, koncie.* Vngar. *Alászeg alkalmatossagok.* Ang. *To fasten vnder or to some thing.*] Liv. 4. bell. Pun. Imbres nocte media emortus, custodes, vigilesq; dilapsos è stationibus suffigere in secta coegit. Suetonius verò pro retrofugere in tecto posuit, dicens: Aedificationes adeo adversatus est, ut neminem Senatorium ad lectican suam admiserit. Consularem verò latisfacientem sibi per genua orare conantem ita suffixerit, ut caderet supinus.

Suffĭgium, suffĭgis, n. t. Quo quis suffigit: hoc est, securitatis causa fcie recipit. [מסמר *masmerh.* סכה *mano.* προσήλωμα. Gal. *Suffige, le lieu de suffige.* Ital. *Luogo da fuggire.* Germ. *Ein zuflucht, da man ort ba einer hinunder flaubet.* Hisp. *Lugar para huyr de huyenas.* Pol. *Miesce przeciwko przed nim bezpieczne.* Vng. *Futasnak oralmaras helly.* Ang. *A place of refuge.*] Ovid. de Nuce. Quid nisi suffigium nimbos ventosque tulisset?

Suffĭlcio, is, act. q. Suffio. [סכך *Sahakh.* סמך *sumekh.* ἐπιστηρίζω. Gall. *Appuyer, soustenir, estayer.* Ital. *sostenere.* Ger. *Vnderstützen.* Belg. *Ondersteunen.* Hisp. *Sostener de baxo.* Pol. *Podpieram.* Ang. *To propp, vnder and hold vp.*] Varro 1. de Re rust. Vt majoribus pertices suffultæ vites, earas non pertimescant. Plautus Mil. Ecce autem ædificat, columnam mœnio suffulcit suo. Lucret. libr. 4: Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus, Et recreet vitas.

Suffŭmĭgo, as, are, Suffio, vel subtus fumum excito. [θυμιάω. Gall. *Faire fumer par dessous, parfumer, enfumer.* Ital. *Profumare, affumare.* Germ. *Vnden auff reuchern, vnderhalb ein rauch machen.* Hisp. *Sahumar.* Pol. *Od spodu kadze.* Vngar. *Fustöle valaky alatt megfüstölöm.* Ang. *To perfume, or to make a smoke vnder some thing.*] Cels. lib. 6. cap. 5. de Istitutione oculorum: Suffumigare oculos acribus medicamentis.

Suffundo, is, dere, act. t. Affundo, infpergo, infundo. [נזה *nazah.* διαχεῖν ὑποχύσιν. Gall. *Espandre dessus, espandre en bas.* Ital. *Spargere quando bagnare.* Germ. *Begiessen, oberschütten, Eingiessen.* Hispan. *Derramar lo liquido.* Polon. *Schodzenie.* Vngar. *Ontözés beöntözés.* Ang. *To sprinkle or powre out vpon or vnder.*] Plaut. Cure. Manet suffundam ac tuam. Columel. lib. 7. Lasse, & allii mali ad os fauces demittatur, utrumque in os suffundatur, & suffundi debere facem dicimus, quam sanguis subiecto tempestate dispergens, faciem infundit rubore. Quod Virgilius ad aurorem traslit. lib. 1. Georg. At virginem suffudit ore ruborem, Veatus enim. Servius, suffudere, sanguinem habere. Cic. pro Inspergo posuit ad Lentulî scriptas: Novi animum eius mihi amicissimum, cùm nulla in cæteros molestia, suffutum. & Suffundere frigidam, videtur dixisse Fabius.

Sūffūsio, onis, f. t. Morbus oculorũ, qui fit ex concreto humore retinente aspectum, & aperientis tunicas antecipiam aperiam collecto, quo visus adeò impeditur, ut differentia rerum species, & colores apprehendere non possit. [ὑπόχυσις. Gall. *Estre tourné, de cataracte ou d'oeil.* Ital. *Spargimento, versamento negli occhi.* Ger. *Ein verschüttung des Augen mit einem fel.* Hispan. *Obra de derramar catarata de ojos.* Pol. *Rozlanie w oczach.* Vngar. *Alahullas.* Ang. *A suffusion, or powring out vpon. A disease of the eyes.*] Cels. lib. 6. cap. 6: Suffusio quoque, quam Græci ὑπόχυσιν nominant, interdum oculi, potentiæ, qua cernit, le opponit. Quod si inveterarit, manu curandũ est. Plin. lib. 22. cap. 2. Illa cum una, folia veteri lethargione.

Suffundo, as, are, act. p. Pro fundamẽto subjicio. [ὑποπλάττω. Gal. *Fonder par bas ou par dessous.* Ital. *Fondare per disotto.* Ger. *Vnden zum fundament legen.* Hispan. *Fundar por debaxo.* Pol. *Pod grunt kładę.* Vng. *Fundamentomnak vetek.* Ang. *To lay a foundation or ground.*] Varro de Re rust. Vt majoribus pertices suffultæ vites, earas non pertimescant. Plautus in Mil. Ecce autem ædificat, columnam mœnio suffulcit suo. Lucret. libr. 4: Propterea capitur cibus, ut suffulciat artus, Et recreet vitas.

Suffŭror, aris, penult. prod. d. p. Clam furor, clàm aufero. [גנב *Ganabh.* κλέπτειν. Gall. *Desrober en cachette.* Ital. *Rubare di nascosto.* Germ. *Heimlich vertilgen.* Hisp. *Hurtar secretamente.* Pol. *Kradnę.* Vngar. *Eltolom.* Ang. *To steall priuely.*] Plaut. Truc. Hæc quum video fieri, subtrahi, tuppilo, de præda prædam capio.

Suggĕro, ris, ĕre, gessum. Submiuistro, suppedito. [מהן *machin.* ἐπιχορηγεῖν. Gall. *Fournir et fornir.* Ital. *Fornire, aiutare, di quello, che gli manca.* Ger. *Vberhelffen, gebẽ, Etwas on stifft darzu thun, vnderstützen.* Belg. *Onderstant geven.* Hisp. *Suggerir, dar lo que otro ha menester.* Pol. *Dawam, daie, podawam, opatruie.* Vng. *Adegyem, segedelmem.* Angl. *To giue or furnish.*] Terent. Adelph. Cur perdis adolescentem nobis? cur amat? cur potat? cur tu his rebus sumptum suppeditas? Cicero 2. de Orator. Singulis generibus argumentorum copiam suggerunt. e Interdum idem est quod in memoriam redigere, & quod Latinè alunt etiam dicimus, subjicere. ὑπομιμνήσκειν. Cic. 2. de Finib. Si memoria deficeret, quam erit ut suppeditet.

Sŭggestĭo, onis, f. t. Locus editior, unde oratio ad populum solet haberi. [ἀναβάθρα, βῆμα. Gall. *Vn lieu eslevé, comme vn chaire ou vn pulpite pour faire harangue au peuple.* Ital. *Luogo per andare da predicare.* Ger. *Ein hoch ort von dem man redet.* Belg. *Predickstoel.* Hisp. *Tribunal adonde se predica ò razona.* Polon. *Kazedlnica, kaznodzieyska.* Vngar. *Praedikalo szek.* Ang. *A pulpit.*] Dicta a suggestu, sive quòd constet ex suggesta: hoc est, congesta materia, sive quòd inde populo suggeratur, quod in rem eius esse possit. Plin. lib. 34. cap. 5: Rodemque in Consulatu in suggestu rostra devictis Antiatibus detexerat. Cic. 5. Tusc. Idemque quum in communibus suggestis consisteret non auderet, concionari ex turri ausa solebat. Liv. 8. ab Vibe: Naves Antiatium partim in navalia Romæ subducta, partim incensæ, rostrisque earum suggestum in foro extruendum adornare placuit. Cicer. 1. de Divin. Nequeillud in suggestum, in quo tribunal dixerat, ascendenti, ligneũ sibi oculum, quod contulisset à deo, quasi multi oculi ejus impendentis datum. & Var. lib. 3. cap. 5: Suggestum potius pro loco omnibus paulò eminentiore, quam ut ipsum salire. Et suggestio (inquit) saleus ubi solent esse ædificia, prodeuntes in stagnum, & uant. & Suggestus camæ. Stat. lib. 1. Syl. Cetera procul sit ne finnis honorem Suggestumq; comæ.

Sŭggrĕdĭor, eris. Lacenter gradior, subeo, & eam propiùs accedo. [προσέρχεσθαι. Gall. *Aller en cachette, marcher secrettement.* Ital. *Andare nascostamente.* German. *Heimlich gehn.* Hispan. *Andare secretamente.* Polon. *Cichie podchodzę.* Vngar. *Lopozkodom, lemegyök.* Ang. *To go priuily, or to approche.*] Tacit. libro 2. Suggrediique propiùs ipsi cubicularii. & Habet nonnunquam accusativum: ut suggredi hostes: id est, latenter aggredi. Idem Tacit. Annal. libr. 4: Quos duo Romanos acie suggressos.

Sŭggrundĭa, orum, vel Suggrundes, & Suggrundatio. [Ger. *Das vorstuhl, das jus dem Dachen herfur gesetzt den Regen abzutreugen.*] vide supra in SVGRVNDA.

Suggrundārij, veteres dicebant sepulchra infantium, qui necdum quadraginta dies implessent (ut inquit Fulgentius) quū nec bulla dici poterant, quia ossa quæ comburerentur non erant, nec tanta magnitudo cadaveris qua locus tumefieret. Vade huc; ramum appellant merchantur.

Sugillo, las, act. p. Livido colore inquino, ut cùm ictu fusus percussa cutis sanie sese suffundente nigrescit. [Gall. Frapper aucun tellement qu'il y vient de la chair noire & meurtrissure, marquer de coups. Ital. Fattere alcuno di sorte che la carne si venga tutta livida. Ger. Etliche mahl schlagen, und gnug massen schaben. Hisp. Magullar la carne. Polon. Vng. Vtessel meg kekerdzse. Ang. To make bruise coloured.] Sugillata dicuntur, quę maculis huiusmodi sunt deformata. Plin. lib. 31. cap. 9. loquens de sale: Ex ictu suffusis cruore oculis, sugillatisque cum myrrhe pari pondere. Idem lib. 27. Calens recens cum melle sugillata contendat, et libro 20. Cimex alitur ex oleo & garo illitus, sugillata aut livencia ad colorem reducit. ¶ Per translationem accipimus pro detrahere, reprehendere, vilipendere, contumelia afficere sive existimationem alicujus ledere. [Gall. Diffamer ce blasmer de quelqu'vn. Ital. Infamare. Germ. Beschmutzen/ hindersteden/ verleumbden/ verunehren. Hisp. Magullar la honra de alguna, difamar à otro. Pol. Vrąbiam kome, lyżdragaya. Vng. Valaki becsületeben rongalmazok, bizonyos szemelyen megsertek. Ang. To debarke or taint.] Livius lib. 1. bel. Maced. Legati graviter terrores se fugillatos esse. Ulpianus: Si famosa actio non sit, vel pudorem non fugillet. ¶ Item pro occludere veteres posuerunt, ut autor est Nonius, testimonium afferens Varronis: Contrà lex Maxima est in pietate, ne filii patribus luci claro fugillent oculos.

Sŭgillo, lā, ās, onis, fe. Livida cutis cōmaculatio. [Gall. Meurtrissure, noirceur ou verrue semblable à vne. Ital. Quel battimento di carne, macchia di carne. Germ. Die tötlichen Streichmassen. Hispan. Magulladura de carne. Polon. Siność cielesna. Vng. Vtessel vagy meg kekerdzse. Ang. Palenesse or blewnesse of flesh.] Et per translationē cōtumelia, sive ignominia. [Gall. Diffamation. Ital. Infamatione. Germ. Verleumbdung/ verunehrung/ beschmutzung. Hisp. Desonrra, ò verguença. Ang. A debasing or staining.] Plinius lib. 9. cap. 45. Iuxta hæc Varroniana clades, & majestatis eius sugillatio.

Sugo, gis, xi, ctum, Succum labris elicio, exugo. [Gall. Sucer. Ital. Sugare. Ger. Saugen. Belg. Suygen. Hisp. Mamar ò chupar. Pol. Ssac. Vngar. Szopok. Ang. To sucke.] Cicero 1. Tusculan. Nunc autem immanitatē edidit in lucem & luxuriem fumosa, in omni continuò pravitate, & in summa opinionum perversitate versamur, ut pene cum lacte nutricis errorem suxisse videamur. Idem 2. de Nat. deor. Alia lupus, alia carpunt, alia vorant, alia mandūt. ¶ Apud antiquos etiam per secundam conjugationē inflectebatur Sugeo, geis, unde Exugeo, ex. Plautus in Epid. Ego me certum in lucrificum, atque eorum exugebo sanguinem.

Sŭctŭs, hujus us, m. q. ipse sagendi actus. [Gall. Vsucion. Ital. Vntigamento, fattitione. Germ. Das salben. Hisp. Obra de chupar ò demamar, chupadura. Pol. Ssanie. Vngar. Szopas. Ang. A sucking.] Plinius lib. 8. cap. 56. Alia diebus ruminant, ac pronum pedum tactu vivunt.

Sŭī, sibi, se, & ejus derivatum Suus, sua, suum. [Germ. Sein. Belg. Syn.] Sunt pronomina reciproca propterea sic dicta, quòd licet reciprocatur spiritus, quō victum esse atur & attrahitur: ita hæc pronomina ad id, unde prodierant, revertuntur. Vnde non rectè dicimus, Ego dixi sibi, Non est sibi curæ Reipublicæ. Tu fuisti secūm: quia nulla in his est reciprocatio: sed dicendum: Ego dixi ei, Non est ei curæ Respublica, Tu fuisti cū eo. Sim liter nō dicimus, Vidi Ciceronē & fratrem suū, sed fratrē ejus. Sic contrariō nō rectè dicitur, Omnia à te expectant, ut des illis cibum in tempore, quo sibi credidum sit. Sicut enim rectè dicimus, Omnes expectamus ut des nobis cibum, omnes expectatis ut det vobis cibum: ita dicendum est, Omnes expectant ut sibi des cibum. Est tamen quando indifferenter ut licet reciproco, aut nō reciproco, prout ad illum, de quo loquimur, vel ad nostram personam sermonē referimus: ut, Omnes optant quod sibi utile est: &, Omnes optant quod ipsis utile est. Illud ad personā ejus, de quo loquimur, refertur, & manifestam habet reciprocationem: hoc ad personam nostram: ideoque nulla est in eo reciprocatio. Cicero: Multi dubitabant quid optimum esset, multi quid sibi expediret. Idem: Legatus in pace profectus in provincia pacatissima se perisse, ut ei pacem esse expediret. ¶ Nonnunquam etiam amplificationis vitandæ causa pro sui, sive suus, ponitur, is, aut ipse, aut ille. Cicero in Bruto: Is socer instituto, quem, quia compatriota in Augurum collegium nō erat, nō admodum diligebat præsertim quum ille Quintium Scævolam sibi in morem patris generum præstitisset. ¶ Accipitur aliquando suas pro propinquis. Ovid. ut Velle suum cuique est.

¶ Accipitur autem sui passivè, quemadmodum mei & tui. Cic. ad Att. lib. 20. Nicias vehementer tui sui memoria delectatur. Idem de Vniversitate: Imitantes genitalē & effectoē sui. ¶ Invenitur interdū sibi, dativus solus venustatis gratia, nullaq; necessitate in oratione positus. Cic. Suo libri vtūtur fructu. Col. Suo sibi jure ablegantur. ¶ Dicimus etiam, Suus est alicujus mos, Sua est illius natura, Suus est Aristotelis modus, Suum Platonis genus. Haberiq; hoc pronomē tuus vocativū, ut si dicam, Defendite Cæsarem ō amici tui. ¶ Inter, præpositio id habet peculiare, ut si antecesserit genitivus, dativus aut ablativus, indifferenter ut liceat reciproco pronomine, aut nō reciproco. Si præcesserit accusativus aut nominativus, reciprocum postulat. Cic. Nec mihi cæterorū judicio videtur solūm, sed etiam ipsorum inter ipsos contentio: id de genitivo exemplum est. Nunc de dativo. Quinct. Circa quē inexplicabilis & grammaticis inter ipsos & philosophis pugna est. De ablativo idem: Nam à magnis quoq; autoribus inducti vitiosa aliqua, & à doctis inter ipsos etiam mutuò reprehensa. Vide hinc de re plura apud Vallam eo in opusculo, quo duorū horum pronominum naturam ex professo exequitur.

Sŭille, Suillus, Suinus, vide SVS.

Sulcus, ci, m. f. Fossa in agro oblonga, quæ inter arandū fit vomere. [Gall. Raye ou rayon que fait le charrue en labourant la terre. Ital. Solco. Ger. Ein furchen. Belg. Een voore. Hisp. Cō, sulco que se hace con el arado. Pol. Brozda. Vng. Barazda. Ang. A furrow.] Cicer. de Divinat. Quum terra araretur, & sulcus alicujus effet impressus. ¶ Non raro tamen accipitur pro ipsa aratione, sive terræ professione. Virgil. 1. Georg. Ast si non fuerint tellus fecunda, sub ipsum Arcturū tat erit tenui sulco spectare juvenco. ¶ Hinc si ut tertio, quarto, quinto sulco serere dicamus, pro eo quod est tertia, quarta aut quinta aratione. Plin. lib. 18. cap. 20. Quarto sere sulco Virgilius exili matur voluisse quū scribat leges demū veteres respondet avari Agricolę, bis quę solem, bis frigora sensit hanc est, quę bis per aratū, hoc est per hiemem aratur (inde: Sæpissus solisficut plerunq; in Italia) quinto sulco seri melius est in vitium quoq, cæterarumq; arborū plantationibus sulcum appellamus fossam in longū ductam in qua plantantur semina. Virg. lib. 2. Georg. Aufim vel tenui vitem committere sulco. ¶ Hinc Bisulcus, a, um, Bisulcus animal, nō solidas, sed fissas ungulas habet. Idem Trisulcus, a, um, id est, trifidus, ut telum trisidum, quod tres habet cuspides.

Sulcŭlus, dimin. [Gall. Petit rayon. Ital. Picciol solco. Germ. Ein furchlin. Hispan. Pequeño surco. Polon. Brozdeczka. Vngar. Kis baraszdanka. Ang. A little furrow.] Col. de Arbor. cap. 30. Rosam fruticibus ac furculis disponi per furculos pedales convenit.

Sulco, as, Sulcos facio, terram proscindo, profundo. [Gall. Couper ou arer par rayons. Ital. Far solchi, solcare. Ger. Furchē machen. Hisp. Asolcar ò hazer surcos. Pol. Brozdzić czynić. Vng. Barazdalkodom vagy szantok. Ang. To make furrowes.] Col. lib. 11. cap. 2. In sabarta (in terra latiores portæ sulcantur. Plin. lib. 9. cap. 6. Satisque se per complures dies, alveum in vado fuisse verat, accumulata fluctibus tantūm, ut circumagi nullo modo posset. ¶ Translatè etiam mare sulcare dicimus. Ovid. 1. de Pont. Nos fragili ligno vastum sulcavimus æquor. Virgil. 12. Aeneid. Sulcat marmora alta carina.

Sulcātus, a, um, particip. Lucanus libro 10. & quondam duro sulcata Camilli Vomere.

Sulcĭtō, ās, ātum, verbale, act. [Gall. Labourer, qui fait rayons. Ital. Lavorare della terra a solchi. Ger. Ein furchē inackern mit jahlen zerfurchen. Hispan. Asolcador, que hace solcos. Pol. Brokarz brozdzący. Vngar. Baraszdalo barazdaszkodo. Ang. He that maketh furrowes.] Silius libro 7. Sulcator navita portū Stat ex Thebaid. in gri sulcator Averni.

Sulcātim, adverbium. Per sulcos. [Gall. Par rayons. Ital. A solchi. German. Zu furchen weis. Hispan. Por surcos, ò con surcos. Polon. Wbrozdy. Vngar. Baraszdankent. Ang. By furrowes.] Pomponius: Gerens præterea sulcatim concisam fatem.

Sulphŭr, sive Sulfur, ŭris, n. g. à Plinio lib. 35. cap. 15. retrae generibus assignatur, ab aliis quibusdam inter metallica corpora enumeratur. [Gall. Soufre. Ital. Solfo, Ger. Schwebel. Belg. Swaffre. Hisp. Piedra sufre. Pol. Siarka. Vngar. Kenkeo. Ang. Brimstone.] Effodiuntur enim venulis in Aetolis præcipue natalia, inter Italiam & Siciliam insulis, nobilius tamē in Melo. Invenitur & in Italia Neapolitano Cāpanoq; agro, in collibus qui vocantur Leucogæi. Dioscorides duo ejus enumerat genera, Nativum sive fossile, quod quoniā igne non est expertum, ἄπυρος appellat. Virgilius vivum cognominat. Alterū factitium, quod quoniam ex incocto ac igne perficitur, πυρῖτης nominat. Plinius locis jam citatis quatuor ejus enumerat genera, facta ei animadversione in tres tetās distributa: quas hic ne vitantis cauta omittamus, ab eo, si videatur, petendas. Ovid.

dis. Ovid. 1. de Arte. Quid refert, an Dijas pelex, an sit uxor aqua vehis, Et quæ de cando sulphure fumat aqua? Virg. 3. Georg. Et spumas miscent argenti, et sulphura viva. Ide 2. Aen. & alibi circumlocutio sulphuris fumus. ¶ Ponitur aliquando pro sulphuris odore, ratio ob contrarium, quod sulphuris quam cruentis, vel in loca odore sulphuris impleantur. Petit in Aurge. 11. quamtuq; de nunquæ. Sulphŭrĕŭs, a, um. Qui ex sulphure est, sive sulphuris naturâ refertus. Gall. De soufre, plein de soufre, soufreux. Ital. Di solfo. Ger. Von Schwebelen oder von Schwebel. Hisp. Cosa de materia de piedra sufre. Pol. Siarczysty. Vng. Kenkkeo. Ang. Of brymstone.] Plin. lib. 36. cap. 19. Quum uritur, odorem sulphureum reddit. Virg. l. 7. Aeneid. Laudat amnis Sulphurea Numicæ undas. Ovid. 15. Metam. Nec quæ sulphurea fervent fornacibus Aetnæ.

Sulphŭrārĭa, æ, f. p. Locus ubi sulphur coquitur aut effoditur. [Sulphuraria. Gall. Soufriere, lieu ou il y a de soufre. Ital. Luogo dove è solfo. Ger. Ein ort da man Schwebel grabt oder macht, Schwebelgrub oder Schwebelhutte. Hisp. El mesmo de la piedra sufre. Pol. Miejsce gdzie siarka kopią. Vng. Kenkkö hanya. Ang. A place where brymstone is digged or made.]

Sulphŭrātus, a, um. Qui sulphur habet admistum. [Sulphuratus. Gall. Soufrè. Ital. Insolfato. Ger. Geschwebelt. Hispan. Cosa mezclada con piedra sufre. Pol. Siarczysty. Vng. Kenkkös. Ang. Mingled with brymstone.] Plin. lib. 31. cap. 2. Deprehensi putei sulphurata vel alia noxia exercamenta putearios necant. Vnde talphurata dicuntur ligna exilia sulphure ex utraque parte intincta ad accendendas incendias. [Ἐμβεβαμμένα θείῳ ξύλα πρὸς ἐξαψιν. Gall. Petits morceaux de bois soufrez, allumettes. Ital. Solfanelli. Ger. Schwebelhöltzer. Hispan. Pequeños leños cubiertos de sufre. Pol. Siarczyne. Vng. Kenkkönyös. Ang. Matches to kindle fire.] Mart. lib. 11. Qui pallentia sulphurata Fracta Permaratus teris.

Sulphŭrātĭo, verbale. Ex [Sulphuratio. Gall. Soufrement. Ital. Solfaramento. Ger. Schwebelung. Hispan. Obra de sulphurar ropa de sufre. Polon. Siarczenie. Vng. Kenkkölés. Ang. A smoaking with brymstone.] Senec. lib. 3. Natur. quæst. Aut aëris corruptio naturam, aut sulphurato contrahit humorem.

Sulfŭs, veteres dixerunt pro sulfur, is. Plaut. in Asin. Hor. agite tulitis, spectatores nunc jam.

Sum, es, est, verbum substantivum à Grammaticis appellatum, sive quòd per se subsistat, solúsq; nullius alterius verbi egeat admistione? [Πρόσωπον, ὑπόστασις, οὐσία. Gall. Estre. Ital. Essere. Ger. Seyn. Belg. Zyn. Hisp. Ser. Pol. Być. Vngar. Lenni. Ang. To be.] quum contrà cætera omnia in hoc resolvantur, pleraq; eorum sine eius ope declinatione possint, sive quòd quum cætera omnia verba aut actionem imporrent, aut passionem, solum hoc sit verbum quod substantiam sed demonstret. Varia autem in oratione obtinet constructio eorum. Absumendæ enim sibi et conjungit eatus. Cic. de Divin. Quæ solutus est animus, nihil plane est cum corpore. Idem Trebatio. Audio Treviros capitale esse. ¶ Aliquando nonnisi vetustè subaudiri. Virgil. 2. Aen. Tum ille Æneas quem Dardanio Anchisæ Alma Venus, &c. Idem 3. Aen. Nam Polydorus ego. ¶ Nonnunquam pretium importat, idem ferè significans quod valere, licere, honor, in qua significatione genitivum exigit. Sallust. In Iugurth. Nimis vastæ solitudines fuere, quæ tum habebantur. Terent. in Adelph. Augeri quanti est, tu dicito plus. Cic. lib. 2. Offic. Vt commodius quanto pretio valet. Cic. lib. 2. Offic. Vt commodius parare eum, tam sibi quod tanti esset, quam suum recuperare. Essetne (inquit) dedecori alicui arare. Idem 3. Offic. Emere decimo quod sit mille denariorum. Idem in Frumentariis. Quum in Sicilia sestertium n. decumæ tritici modius esset. Eundem etiam eo tam exigit quam dominium sea possessionem importatur? Vecus est Mihi hæc. ¶ Item quando proprietatem sive possessionem significat: idque in terna duntaxat persona singulari numeri. Cic. lib. de Orat. Clamare contrà quam deceat, hominis est impudentis. Et paulò post. Quorum alterum civium artes mihi cujusdam videtur, alterum humanitas. ¶ Quandoque jungitur dativo, & tunc significat habeo. Virgil. 1. Aeneid. Sunt mihi bis septem præclarum corpore nymphæ. Jungimus interdum & alterum dativum. Cic. Attic. Patrem tua pugna magna mihi molestiæ fuit. Idem 1. Offic. Amplà domus dedecori domino sæpè fuit. Cujus generis orationes ferè exponi solent per verbum Accio, hoc modo: Patrem tua pugna affecit mihi magna molestia. Amplà domus sæpè affecit dominum dedecore. ¶ Cum dativo & ablativo. Plautus in Mil. Nihil me prendisti jam quanto fumus tu facinus tibi. ¶ Est mihi minus cum illo: est, minus fumus ei familiaris. Cic. pro Marcello, lib. 13. Sum hi tecum minus esse quàm cæteri cum tuis omnibus, adeguem ad reliquos à quibus me præcipuè diligi. ¶ Ponitur & pro convenire sive contingere: sed in tertia tantùm persona singularis numeri. Valerius Maximus lib. 1. Non est inter patrem & filium ullius rei comparationem fieri, præsertim divinitatis fastigio junctos. Virgil 6 Aeneid. Necnon & Tityon terræ omnipotentis alumnum Cernere erat: id est, licebat. ¶ Apponitur quandoque huic verbo ablativus sine præpositione: ut Tuo beneficio libertum. &, Tu es magna via animi & corporis. ¶ Aliquando etiam cum præpositione: ut, Hæc res est in potestate mea. Vis est in armis. ¶ Est ut bonis, pro in possessione bonorum, bona possidet. Cicero Academico libro 3. Nullam omnino arbitror de ea hæreditate controversiam cum habeatur. &, est hodie in bonis. ¶ esse in aliqua numero atq; honore. Cæsar 6. bel. Gal. In omni Gallia eorum hominum qui aliquo sunt numero atque honore, duo sunt genera. ¶ Interdum adjunctum habet accusativum mediante præpositione ad: & tunc est tegnis ut expositum est, ut vergit Cæsar. 1. bel. Gall. Aquitania a Garumna flumine ad Pyrenæos montes, & eam partem quæ est ad Hesperiam. ¶ Ponitur nonnunquam sine casu a parte possessionis. Lucretius: Quæ fuerat, quæ fuerant, & quæ post fata sequentur. ¶ Item jungitur infinito verbo alterius verbi: ut Magnæ laudis est vacare sapientiæ: & Animi solutudo est, adversa contemnere. ¶ Est, pro potuisse est. Cic. Non tam faciles opus erat quàm cibo venenum, vel in potione sumpserunt. ¶ Bodie non, Ellipsis pro fuit. Cic. Comificii, lib. 2. Quòd ni ut ego, &c. Sallustius, Facere. Tam. ¶ Huius verbi compositæ sunt, Absum, adsum, desum, exsum, insum, intersum, obsum, possum, prosum, subsum, & superlumi: quorum singula ea explicantur suis locis. ¶ Esto, non quæritur tempora imperativi. ¶ Interdum concedentis adversum est. Virgil. 4. Aen. Esto, ego jam nulli quondam flexere mariti. Idem 2. Aen. Nam datur regnis ebo, prohibere Latinis.

Sūmantĭca. Dicuntur liba farinacea in modum totæ facta, Festus. Hæc Cælius lib. 9. cap. 16. Summalia vocari, paulopè à summo esse dicta, eademque esse cum his, quæ Græci ἐγκρυφίας appellant.

Sūmĕn, ĭnis, n. t. Venter fusilis, infra umbilicum, cui ipsi ubertas summis olim Romæ in edictis habetur, præcipuè si ex principata exortus esset sue una die post fœtum editum. [Sow. Gall. Vn daubin ou grand ventre, viande de ventre d'vne truye apres qu'elle a accouché. Ital. Ventre di troia. Ger. Ein frisch bes dunckten von einer saw. Hisp. La vere de la puerca. Polon. Świńskie brzuch. Vngar. Az disznónak az ő fő hasa. Ang. The fatter of the belly.] Antiquæ edictiones appellarunt. Sumina autem vocabulum à Publio Mimorum Poëta inventum fuisse. Plin. lib. 8. cap. 11. Hunc Cenforiarum legum pagina, in edictis quæ ædemo. glandia testiculi, vulvæ, hysopita verrinæ jam Publii Mimorum poëtæ cocta, postquam leves cuti exortus, nulla mensa erat sine abdomine uterum vocabulo summis in tumpotio. Idem lib. 11. cap. 37. Proxima ejectibus vulva est, occurgano de post partum. Hujus & sumen optimum. Si modò fœtus non hausit ejectitæ determinum. Antiqui Ab domino vocabant, priusquam caliceret id, Terentes occidere non ausi. Hæc Plin. Mart. lib. 13: Esse putes nondum tumen, sic une e lacte fluit & vere lacte pupilla tumet. Paulus in Capt. Quadra labe terendo, quasi sem. mi abdomine dat? ¶ Dicta sumen, aut quibusdã (ut ait) quasi suis abdomen aut, ut alii putant, à fingendo cunctis non desunt, qui sumen dictũ putent, quasi fumen, à mammis, quas antiqui fumas appellabant.

Sumĭnandus, a, um. [Vngar. Legyilgozandó dolog.] Lampridius in Alexand. Severo. Sufficiens qui summatim occideret, ne quid lacteum fibandi sucum.

Summă, æ, f. p. Caput scientiæ alicujus, in terum de quibus verbum fiat, aut etiam quæ numeratur. [סכום. Gall. Somme, summaire, Ital. Somma, somiglione. Ger. Ein summ oder vollkommen begriff oder summa darum. Hisp. La somma que se suele de ser contado. Pol. Summa kwoty w pieniądzach. Vng. Summa. Ang. A summe, head, or totall summe of things.] Virgil lib. 4. Sanctæ hæc (ut summa est) ratio fuit ante Penates. Quintil. lib. 1. Materia ramen aliqua discet puer eo ipso anno, quo minora ediscit. Hoc per singulos annos prorogatum, in summam proficit. Id est, in omnium excellere, & alterum dicendi facultatem, quam adolescens aut juvenis comparare volumus & ad rem horum, quem desiderabimus summa virtutis. Cæs. 7. bel. Gal. Sectalis Biturigibus communicat talitem communicandam censent: quod perè in eo, si appidũ recuperatum sit, summa victoria constare intelligebant. Summa rerum, in qua res maxima quæ consultur. Terent. in Phorm. Ad te summa (Demipho) rerum redit. Cicero de Legib. Leges autem à me cæterum non perfectè nam hoc esset infinitum, sed ipse summæ certi ac tenentiæ idem pro. Quamvis in hoc summa ja sit, eadem quæ tota constat. Idem ad Trium lib. 13. Summa est, in quo mihi gratissimum facere possis, si curaveris, ut Arianus, quando ea ibi emati parat, me à te amari sciat: ejus id ordo pergratum. Summa pecuniæ. Idem 1. Offic. Addendo, dedecedoq; videre, ã reliqui summa fiat. Quint. lib. 3. cap. 10. Credatur rotius tum-

me. Cæ-

rum. Cic. de lege Agrar. Quam summam cantæ pecuniæ nullo teste sibi ipse ex suâ voluntate confecisset. ¶ Hujus diminutivum est Summula: unde est, parva summa.

Sūmmātim, Per singulas summas, in summa, & breviter, & omnibus quasi simul comprehensis. [κεφαλαιωδῶς, ἐπιτομῶς. Gall. Sommairement, en bref. Ital. Sommariamente, in breve. Ger. Im summen begriffen, in einer summe. Summarischer weiss. Hisp. Reducidamente en summa, en suma, brevemente. Polon. Wsumie. Vng. Summaszerint. Ang. Shortly, in few words.] Apuleius: Omnia summatim retigerat. Plautus: Sed ne longe de re summatim dicam. Idem significat, In summa, & Ad summam. Quintilianus: In summa non recedo: fas est mihi parvis etiam parentibus pie facere. Cic. 3 Offic. Ad summam, ne agam de singulis, communem totius generis humani societatem, congregationem, & conciliationem colere, meri, conservare debemus. Ad summam verò, sive Summatim, sine Ad, συνελόντι dicere est, acti dicere mus. Vt summam velmaximè dicam. Cic. pro Milone: Vnus aut ad summum duo inveniuntur, qui Milonis caulam non probarent: id est, non plures quàm unus, aut duo ex omnibus. ¶ Pro eo, quod nos dicimus summatim, vel in summa, frequenter ait Iulius Caesar in fine: Quintilianus adverbio Semel: ut semel omnia complectar: id est, in summa. In eundem sensum etiam quandoque simul utitur. Breviter. Quintilianus: Res est tamen longè crudelissimis explicanda brevius. Ex omnibus quæ protuli brevissimum fuit, quod occisus est. Plinius lib. 3. cap. 4: Ut reliqua verò Gallia cultu virorum, morum dignitate, ampla indole opum præferenda, breviterque habenda sit, quàm provincia.

Summārium, summarii, n. Breviarium. [Summa. Gall. Sommaire, abbregé, epitome. Ital. Sommario, abbreviatura. German. Ein anzeig oder verfassung der sache. Hispan. La summa de lo dicho. Polon. Summaryusz, krotkie zgromadzenie. Vng. Rövidsz, Summaszerint valo dolog. Ang. A brief collection or abbridgment.] Seneca: Vide ne plus profectura sit ordinata oratio quam quæ vulgò breviarium dicitur: olim quam Latinè loquebamur, Summarium dicebatur.

Sūmmātim Summarius, Summè vide SVMMVS.

Sūmmittō, is, n. t. Submitto, demitto, & furtim immitto. [ὑποπέμπω, χαμαὶ πέμπω, ὑποβάλλω, κατάγω. Gall. Soubmettre, mettre dessous, abbaisser, humilier. Ital. Sommettere, sottomettere. Germ. Heimlich hinnach schicken. Belg. Onderlaten, onder stellen. Hisp. Sometter. Pol. Podsmażam, podsyłam. Vng. Alatta vetessem alattomban le bocsátom. Ang. To put under, submit.] Suetonius in Cæs: Summissis nonnunquam lictoribus, atque militibus. Cicero c. Verrina: Summittebat iste Timarchidem, qui nonnullos eos ei lacerent, ut transigerent. ¶ Item ponitur pro demittere sive promittere. κρύπτειν. Suetonius Augusti Auditu laeso Titurianâ, barbam capillumque summisit. Namque summittere barbam, & capillum dicimur, quando neque tondemus, neque radimus, permittentes ad enormitatem adolescere, quod specimen est maximi doloris. Id etiam promittere, & demittere dicitur. ¶ Aliquando pro habere vel facere sortem in alterius locum mittere. Cic. de Provinc. Consul. Hunc virum non summittent? hunc diutiùs in provincia manere patientur? loquitur de Pisone, Macedoniam consulari imperio obtinente, cui sententia sua successorem decernit Lucilius Summittas alios, si quos posse censeas. ¶ Aliquando sub jugum mittere. Virg. 1 Aeglog. Pascite ut antè boves pueri, summittite tauros. ¶ Item aliquando quod sit prima. Cic. Tibi ætas nostra sedet successa summittit. Item alibi: Facibus summissis me adventantem complexus est. ¶ Aliquando idem est quod remitto, cui contrarium est contendo, augeo. Cic. in Ver. Aliquantum remittere ex eo quod facere possis, & nihilum summittere. Idem de Orat.

Sūmmissĭo, onis, f. t. Idem quod remissio, relaxatio. [ῥῆσις.] Cicer. in Topic. Parium comparatio nec elationem habet, nec summissionem. Idem in Orat. Summissio vocis, summissio orationis.

Sūmmissŭs, a, um, sive submissus, Incurvatus, sive inclinatus. [ὑφειμένος. Gall. Abbaissé, abaissé, en bas. Ital. Sommesso. Ger. Nider gelassen, gebogen. Belg. Leeg. Hisp. Sometido. Pol. Nachylony, na dol spuszczony. Vng. Meghayolt alattsó. Ang. Put under, low.] Virgilius 3. Aeneidos: Summissi petimus terram. Plinius lib. 11. cap. 49: Solidi pedes tacet inicta pasci, nisi summissis genibus non possunt. ¶ Interdum idem quod humilis, abjectus [שפל shaphel vel שפלות shephelah.] Cic. 1 Offic. Neq; summissum animi, neq; fractum esse decet. Summissi vocis id est, presse, cui opponitur Clara & elata. ὑποψόφου φωνῆς. Cicer. de Orat. Oratio placida, summissa, lenis.

Sūmmittō, sive Submitto, Demisse, abjectè, humiliter. [ὑποπεπτωκότως, ταπεινῶς. Gall. Humblement, bassement. Ital. Bassamente, abbondevolmente. Ger. Vnderthänig, demüthiglich, demüthiglich. Hispan. Baxa y humildemente. Polon. Pokornie. Vng. Alázatosson. Angl. Lowly.] Cicero pro Plancio: Si meum beneficium potiùs ad eum detuli, qui à me contenderat, quàm ad eum, qui mihi non nimis summissè supplicarat.

Sūmmissĭm, summissè, sive vetere summisse. ὑφειμένως. Suetonius in Augusto: Nam ad communionem sermonis facetiæ etiam, & tum minimum fabulantes provocabat.

Summo, as, n. p. summam facio, κεφαλαιῶ. Hinc Consummo, de quo alibi.

Sūmmocēnium, cii, n. t. [German Das gemein Hurenhaus bey den Stadtmauren.] Locus sub mœnibus, in quo meretrices prostabant. χαμαικοίτης.

Sūmmocēnĭus, a, um, Mart. l. 9. 12: Summocenianæ ubi pilantur uxores. Idem alibi: Convivia quisquis Zoili petit etic, Summocenianas cœnet inter uxores. Quibus in locis summocenianas uxores appellat vilissimum meretricum genus, quæ ferè in fornicibus sub mœnibus cellas habebant.

Summŏnĕo, vide SVBMONEO.

Sūmmovĕo, vide SVMMOVEO.

Sūmmus, a, um, Altissimus, extremus, maximus. [עליון עליה עליונה עליונים עליונות. Gall. Le plus haut, le plus grand, le plus profond, extrême, extrémité. Ital. Altissimo, sommo, grandissimo. German. Der höchster aller oberst. Belg. Dat hoochste, uiterste, grootste. Hispan. Muy alto, muy grande, muy mayor. Pol. Nawyższy, naprzedniejszy. Vngar. Legnagyob, fölsö. Ang. The highest of all, greatest.] Virg. 4 Aeneid. Summoque ululatu vertice Nymphæ. Cicer. in Horrens. Vixit ad summam senectutem valetudine optima. Virgil. 2. Aen. Venit summa dies, & inevitabile tempus Dardaniæ. Virgilius: Summe deûm, pro maxime deorum. Virgil. 9. Aeneid. Mène igitur tocum summis adjungere rebus Nisi figis? ¶ Summum, & ad summum: hoc est, pro re quod dicimus, Vt summum, vel maximum dicam. Cicero 5 Verrin. Duo millia nummum, aut summum tria dedisse. ¶ Nonunquam etiam pro optime. Cicer. ad Titinium, libro 16 Facilime invalemus, nos ad summum, scilicet valetudinis: id est, ut ut vix melius possimus.

Sūmmē, adverbium, Maximè, excellenter. [ἀκρῶς, ὑπερβολικῶς, ἐξαιρέτως, ἐξοχῶς. Gall. Souverainement, par excellence, par dessus tout, principalement. Ital. Grandissimamente. Germ. Zum höchsten. Belg. Dat hoochste. Hisp. Muy grandemente. Pol. Nayprzedniey. Vngar. Fölötte igen. Ang. So much as is possible to be.] Plin. in Epist. 14: Habui enim illum Quæstorem, Consulatu, mei summè observantissimum. Cicero ad Sulpitium libro 5: Tale enim tuum judicium de homine eo, quem ego unicè diligo, non potest mihi non summe esse jucundum.

Summŏpĕre, adverbium, Maximè, vehementissimè [מאד מאוד מאדים. μάλιστα, σφόδρα. Gall. Tant qu'il est possible, fort, extrémement. Ital. Sommamente. German. Zum höchsten. Hispan. Muy grandemente. Polon. Nabardzo. Vngar. Fölötte igen. Ang. So much as is possible to be.] Cicer. lib 2 de Invent. Vitia vero accusationis exordiorum, quæ summopere vitare oportebit.

Sūmmĭtas, atis, f. t. Vertex, sive fastigium. [ראש ראשה. κορυφή. Gall. Sommité, pointe, sommet, cime. Ital. Sommità, altezza. German. Die höhe oberste. Hispan. Altura, cima de cosa alta. Polon. Wierzch. Vngar. Tető, hegy. Ang. Highness, or the top of any thing.]

Sūmmātes, m. t. Principes in civitate, qui & Optimates, & Primates appellantur. [ראשים ראשים ראשונים. ἡγεμόνες, ἄρχοντες. Gall. Les principaux, les grands, les premiers en dignité, les plus grands personnages, les souverains. Ital. Primieri della città, governatori. German. Die höchsten, oder oberstes oder einem volck, die vorsten im lande. Hispan. Los principes de la ciudad, o principales del pueblo. Pol. Przedniejsi panowie. Vngar. Fő emberek. Ang. The greater and nobler men of a city or nation.] Plautus in Pœnul. Nunc ubi hæc ego loquor deliciæ summatum virûm. Idem in Cistel. mirabilis videas summo genere natas Summates matronas.

Sūmmātŭs, us, m. n. q. Imperium & rerum summa. [ממשלה ממשלת ממשלתה. ἡγεμονία, ἀρχή. Gall. Souveraineté, la premiere & plus haute dignité. Ital. Podestà, imperio, signoria, jurisdittione. Ger. Der höchste oder oberste stand. Hisp. Señorio, imperio muy mayor. Pol. Stan przyniejszy. Vng. Fő hatalság, uraság. Ang. Supreme and chief dignity.] Tacit. lib. 3: Imperium ubi quam, ac summatum quisque petebat.

Sūmmātim, adverbium, Per summam. [ἐπιτομῶς. Gall. A la somme, par les sommaires. Ital. Sommariamente, alla sommata. Germ. Zu oberst, oder auffs. Hisp. Por las cimas. Pol. Zwierzchu. Vngar. Summa szerint. Ang. Shortly, in few words.] Columel. libro 3: Sin autem eousque exaruit (ita loco vincta truncus) ut curvari non possit, primo anno summatim, ita ne radices crudæ, aut fœdas ablaqueato.

Sūmmūtātus, tus, pe. prod. à p. Aliud pro alio mutatum, permutatio. [המיר. ἀλλαγή. Gall. Change, l'action de changer.

Si nunc me suspendam, meam operam luserim,
Vt præter operam sedilem sumptum fecerim.

Sumpsito, as, are, Iterandum frequentativum a sumo. [πολλὰ λαμβάνειν. Gall. Prendre souvent. Ital. Prender sovente. Germ. Oft nehmen Hisp. Tomar à menudo Pol. Vźiwać często. Vngar. Sokszor vöttem. Ang. To take often.] Plin. lib 25. cap. 5 Candidum autem vomitione, cautas morborum extrahit, quondam terribile, plerique studiorum gratia, ad providenda acrius quæ commentabantur, sæpius sumpsiverunt.

Sumptio, onis, verbale, f. t. Assumptio [λῆψις. Gall. Prinse. Ital. Presa Ger Nehmung. Hisp. Tomamiento Pol. Brania. Vn. Eb'vetel. Ang. A taking.] Cicer. lib. 2. de Divin Sed demus tibi istas duas sumptiones, ea quæ Dialectici ἐπιλήμματα appellant Dialectice nos Latine eloqui malumus.

Sūo, is, sui, tum, act. c Sarcio, concinno, compingo. [ῥάπτειν, ραπίζειν. Gall. Coudre, raccoustrer. Ital. Cucire Ger Nähen/flicken/zusammen setzen. Belg Lappen naeyen. Hisp. Coser Pol. Szyiwam. Vng. Varrok. Ang. To sow or sew, to repair or make salt eggs ober.] Cic. a de Nat. deor. Cultus dico agrorum, extructiones quæ tectorũ, tegumenta corporum, vel texta, vel suta, omnéq; fabricam artis & fori. Vnde sutores, qui calceos suunt Quidã à sue verbum hoc deduci existimant, eò quòd hujus animalis seris in tutando sutores utantur. Sumitur tamen generalius pro eo, quod cũ tempus quamvis conjungere, connectere, sive colligere Gel. Sed hi plenasq; naves lanis suebant.

Sutōr, is, m. c Qui calceos suunt. [ῥαπτὴς Gall Cordouannier. Ital. Calzolaio. Germ. Schuster/ Schuhflicker/ Schuhmacher. Belg. Schoenmaker. Hispan Capatero, oficial de capatos. Pol. Szewc. Vngar. Varga. Ang. Shoemaker, sowter.] Propriè enim artifex calceorum sutor appellatur, quum ille, qui sert pannos potius sarcinator dicitur. Plin. lib. 35 cap. 12 de Appelle: Ferunteque à sutore reprehensum, quòd in crepidis una minus pauciores ocellos fecisset: eodem postero die superbo emendatione priùs admonitum cavillante circa crus, indignatum prospexisse demum ad artem: Ne supra crepidam sutor judicaret: quod & ipsum in proverbium venit.

Sūtōrĭus, a, um, adjectivum. Quod ad sutorem pertinet. [τὸ τῶν ῥαπτῶν. Gall. De cordouannier. Ital. De calzolaio. German. Das ist den Schuster/oder Schuhmacherey gehört. Hispan. Cosa de capatero. Polon. Szewcowy. Vngar. Vargahoz való. Ang. Belonging to a shoemaker or sowter.] ¶ Sutorium atramentum, nigredo quæ corium denigrat. [μελάνιον &c. Gall. Vitriol, ou couperose. Ital. Negramento German. Schuhmacher schwertz. Hispan. Tinta de caparero.] Est autem metallicum genus, quo dissoluto in aqua nigredo fit. Duo ejus sunt genera. Factitium, quòd aliquando cit cæruleum, al quando pallidum, aliàs candidum & pellucidum in morem vitri inde & Vitriolum vulgo appellatur. Factitium vero ex aqua pluviali fit per metalla defossa in lacunam, quæ inde ab iis, qui in metalla sunt damnati, in vasa ampla fcti lia perfertur, in quibus æstivis diebus concrescit. Vide plura de hoc apud Plin. libro 34. cap. 12. & Dioscor. lib. 5.

Sutūra, æ, penult. prod. f. t. Commissura partium consutarum. [ῥαφὴ ῥαφίς. Gall. Couture. Ital. Cucitura. German. Ein naht. Hispan. Costura, coltura. Pol. Szew. Vng. Varras varas. Ang. A sowing or sewing together.] Cornelius Cel. lib. 8. Aurora ortus jungit, quæ neq; ipsa quidem continuò cernit ea toto debent. ¶ Ita etiam quæ quæ suturæ dicũtur communituræ dicit, quibus ossa conjunguntur. Celsus libro 7. Raro calvaria tota sine sutura est, & id caput firmissimum atque à dolore tutissimum est ex ceteris quæ pauciores sunt suturæ, eo capitis valentudo commodior est.

Sutĭlis, & hoc tile, penult. corr. om. t. Quod consutum est [ῥαπτὸς. Gall. Cousu. Ital. Cucito, cusito. Germ. Das zusamen genehet/oder geflickt ist Hispan. cosido Pol. Szyty. Vngar. Varrot. Ang. Sowed or sewed together.] ut, Corona sutilis erat oppidatorum præmium. Plin. lib 22 cap 3: Summaq; auctoritas pacti coronæ: sutiles Saliorum sacris inventimus, & solemnibus cenis. Balteus sutilis. Virg. lib 12 Aeneid. Tercior ensis sutilis, avo balteus. Cymba sutilis, qua Charon inferorum portitor animas per Stygem paludem trajicit. Idem lib 5. Aen. egerunt sub pondere cymba Sutilis.

Sūtrīna, æ, penult. prod. f. t. Officina sutoris [ῥαφεῖον Gall. La boutique d'un cordouannier. Ital. Calzolaria. Germ. Eines Schusters werckstatt. Hisp. Tienda de capatero. Pol. Warsztat szewcki. Vng. Varga mühely. An. A shoemakers shop.] Plin. lib 10 cap. 43 Tiberio principe ex fœcu supra Cassiorum ædes genitus pullus in opposticam turrim advolavit, etiam relignante cõmendatus officinæ domino.

Supellex, ĕctis, f. t. vel hæc Supellectilis, & apud antiquos hoc supellectile: unde putatur nonnulli plurale neutri generis Supellectilia: Ablativum tamen facit supellectile, vel supellectili. Est autem Supellex, domesticum instrumentum, quod neq; argento, auróve factio, vel voti annumerari id est,

res mobiles, ut vocant Iurisconsulti, apud quos titulus est, de supellectile legata. [כלי chli רהיטים rehitim, vasa, supellex, instrumenta, ornamenta, ornatus, supellectilia, instrumenta. Gall. Les meubles d'vn homme, le mesnage. Ital. Robba de casa, mobile de casa, massaritie di casa. Ger. Die Hausrahte, Hausrahtschafft. Belg. Huysraedt. Hisp. El alhaje de casa. Pol. Naddobie w'gelyskie. Vng. Hazy eszkoz. Ang. Household stuffe, moueable goods of a man.] Cujus nomine, ut inquit Paulus, continentur mensæ, trapezophora, delphicæ, subsellia, scamna, lecti magnetici, culcitræ, toralia, mappæ villosæ, vasa aquaria, pelves, aquiminaria, cādelabra, lacernæ, nullæ, vasa ænea vulgaria: id est, quæ nō proprio sunt loco attributa. Præterea capsæ, armaria vitrea, cistæ & poteria. Hæc Sipōtinus ex 33. Digest. de Supellectile legata l. j. & l. supellectile. Plin. lib. 15. cap. 9: Toram supellectilē ligneā. Horat. 1. Serm. Sat. 6: Cœna ministratur pueris tribus: & lapis albus Pocula cū cyatho duo sustinet: astat echinus Vilis, cū patera guttus, Cāpana supellex. Cic. 4. Verr. Supellex ex ære elegantior Delphica, & Corinthia. Ibidē: Tu P. Cacotti promptissimi hominis & experiēti, & in primis gratiosi, supellectilem ornatam auferre non dubitasti. Virg. 1. Georg. - vilisque supellex, Arcuteæ crates, & mystica vannus Iacchi.

Sŭpĕr. [על hal. עליון. Gall. *Sur ou sus, dessus.* Ital. *Sopra, di sopra.* Ger. Auff oder Vber. Belg. Op. Hisp. *Sobre, encima.* Pol. *Nagorze.* Vng. *Felyul felsöm.* Ang. *Vpon.*] Præpositio est, modò accusativo, modò ablativo casui seruiens: ecclitica à Græca præpositione eiusdem significationis, aspiratione in s, & vi v, commutata: cujus antithecon est Subter. Quidā hoc dixerunt esse volucrūt inter super & supra, quòd illud contiguitatē, hoc spatium quoddam interiectum importaret. Quę tamē differentia perpetua non est, ut facta constat uno Livii testimonio lib. 44. ab Vrb. ubi ita habet: Vbi citra muros, supra, subterq; terram per dies viginti quinq; pugnatū est. ¶ Accipitur aliquando Super pro De, cū genitivo casu. Virg. 1. Aen. Multa super Priamo rogitans, super Hectore multa. ¶ Aliquādo idē valet quod Pro: ut apud eundem. 4. Aen. Nec super ipse tua moliitur laude laborem. ¶ Iuncta verò accusativo, significat Vltra. Virg. 6. Aen. - super Garamantas & Indos Proferet imperium. Apuleius: Iam enim super oppidum profectus, nos citra reliquerat. In qua significatione aliquando etiā ablativo iuncta inuenitur. Virg. 9. Aen. Nocte super media. Id est, ultra mediam noctem. ¶ Ponitur aliquando adverbialiter sine casu. Plaut. Hinc, atq; hinc super fluatero; premor angustiis. ¶ Accipitur aliquando pro vehementer. Virgil. 1. Aen. His accensa super, iactatos æquore toto, &c. ¶ Nonnunquam pro desuper. Virg. 9. Aen. Et super è vallo prospectant Troes. ¶ Super somnū: id est, servus à cubili, interprete Rudēo. Curtius: Sed per dispositos, quos super somnum habebat, omnes procul relegatos, ne fremitu murmurantium inter se excitarentur. ¶ Quandoq; pro insuper, & amplius. Virg. 2. Aen. Cui neq; apud Danaos ullus locus, & super ipsū Dardanidæ infensi pœnas cū sanguine poscunt. ¶ Componitur cum dictione incipiente ab a, ut superaddo: c, ut supercilium, ut superduco: e, ut supereminco: f, ut superfluo: i, ut superincido: m, ut supermineo: p, ut superpono: s, ut supersedeo: u, ut supervacuus. ¶ Componitur & cum præpositionibus, de & in, ex quibus fiunt desuper, & insuper: de quibus egimus suprà suis locis.

Sŭpĕrăbundo, as, Redundo, superfluo. [שדף shadaph. ὑπερεκχεῖσθαι, ὑπερεκχύνεσθαι. Gall. *Estre trop, abonder.* Ital. *Essere troppo pieno che si spanda, essere troppo.* Ger. Vberfliessig sein. Hisp. *Rebossar la vasija.* Pol. *Nadobnam.* Vngar. *Tölteny vala bannak kiadon.* Ang. *To abounde greatlie.*] Vipian. Digest. de Regulis juris: Non solent quæ superabundant, vitiare scripturas.

Sŭpĕrăddo, superaddis, superaddidi, superaddere, act. 1. Vltrā addo. [הוסיף hosiph. ἐπιπροσθεῖναι, ἐπιπροσθεῖναι, ἐπιτιθέναι, ἐπιτίθεσθαι. Gall. *Mettre d'auantage, adiouster d'auantage.* Ital. *Soprapiugnere.* Germ. Darüber oder darzu thun. Hisp. *Añadir en cima.* Polon. *Przydawc.* Vng. *Fölyül reá adom.* Ang. *To adde moreouer.*] Virg. Aeglog. 3: Lenta quibus torno facili superaddita vitis. Propert. lib. 2. Eleg. 14: Et tibi in exiguo laurus superaddita bulto.

Sŭpĕragnātă tunica, Omnium oculis tunicarum exima, cornea: extra fœcus adnascens: unde & nomen accepit. ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ γένειον.

Sŭpĕrălligārĕ, Supernè alligare. [ἐπιδεῖν. Gall. *Lier par dessus.* Ital. *Ligare sopra.* Ger. Vberbinden. Hisp. *Atar encima.* Pol. *Przywiązać.* Vng. *Fölyül reá kötni.* Ang. *To binde aboue.*] Plin. lib. 30. cap. 6: Canimus lien & viventi exprimatur, & in cibo sumatur liberat eo vitio. Quidam recentem superalligant.

Sŭpĕrbĭbo, Post cibum, potū nec jam assumptum bibo. [ἐπιπίνειν. Gall. *Surboire, boire apres un disner ou soupper.* Ital. *Bere sopra de mesa.* Germ. Vber das vorherig trincken / darauff trincken. Hispan. *Beuer demasiado despues.* Polon. *Popyiam.* Vng. *Eröltetes italom.* Ang. *To drink moreouer.*] Plin. lib. 23. cap. 1: Aquæ potum interponere uti illimum, itemque jugi superbibere ebrietati: quam quidem frigidæ potus extemplò discutit.

Sŭpĕrbĭo, bis, n. q. Fastu quodā extollor, arrogans & insolēs sum, à præpositione Super, & verbo ro. ut volunt, i. spiritum, b literā euphoniæ causa interserta. [גאה gaah גבה gabah גבהות gabhuth. ὑπερηφανεύεσθαι, ὑπερηφανία, ὑπερήφανος. Gall. *S'enorgueillir, deuenir fier.* Ital. *Superbire.* Ger. Stolz vnd hoffertig sein. Belg. Hoovaerdich zijn. Hisp. *Embeuecerse, gloriarse.* Pol. *Pysznic się.* Vng. *Kevelyködöm.* Ang. *To be proud or high minded.*] Plin. lib. 10. cap. 62: Equæ cumantes fere superbiunt. Ovid. de Medic. Fac. Laudatas homini volucris Iunonia pennas Explicuit, & formā mutata superbit avis. Idem 11. Metam. - nam conjuge Peleus Clarus erat: divinæ vi majoris ille superbit Nomine, quām socerī: siquidem Iovis esse nepotem Contigerat haud uni conjux dea contigit uni. ¶ Accipitur aliquando superbire pro excellere, & de rebus inanimatis dicitur. [הודיר hodir. *excellere, magnificum esse.*] Plin. lib. 17: Hinc geminæ cerā apud Menandrum & Philomenem fabulæ superbiunt. Claud. lib. 4. de Rapt. Phlegræis sylva superbit Exuviis, torumque nemus victoria vehit: nova est, nobilitatur, celebratur, illustratur.

Sŭpĕrbŭs, a, um, Elatus, arrogans. [גאה gaah גבה gabah גבהות gabhuth. ὑπερήφανος, ὑπερηφανία. Gall. *Orgueilleux, fier & arrogant.* Ital. *Superbo, altiero.* Ger. Stoltz, hoffertig, vbermüttig. Belg. Hoovaerdich. Hisp. *Soberuio, altiuo.* Pol. *Pysznie.* Vng. *Kevely.* Ang. *High minded, proud.*] Virg. 3. Aen. Stirps Achillea fatus, juvenemq; superbum Servitio cauxit subimus. Idem 12. Aen. - te Turne superbum Cæde nova quærens. Catul. Epig. 29: Ille nunc superbus, & superbicus Perambulabit omnium cubilia. Horat. Epod. 4: Licet superbus ambules pecunia. Fortuna non mutat genus. ¶ Aliquādo nobilis, magnificus, excellens, ὑπερήφανος. Idem 1. Aen. Hinc populo latè Regē, belloq; superbum Venturum excidio Libyæ. ¶ Aliquando altus, sublimis, celsus. Virg. 9. Aen. Tela novant Atrus potens, Tyberēque superbum. ¶ Aliquando ornatus. Idem 3. Aen. Barbarico postes auro, spolijsq; superbi. ¶ Aliquādo opulentus: ut apud Virg. 9. Aen. - simul ense superum Rhamnetem aggreditur. ¶ Aliquando iniquus: ut apud Virg. 8. Aen. Quos ille he la profugos egere superbo. ¶ Antiqui etiam superbus, propter pompam funeris, mortuos dixere. Plautus in Amph. Facian ego hodie te superbum, nisi tu hinc abis: id est, occidam.

Sŭpĕrbĭă, æ. f. p. Elatus animi status, arrogantia, insolentia. [גאה gaah גאון gaon. ὑπερηφανία, ὑπερηφάνεια. Gall. *Orgueil, fierté.* Ital. *Superbia, alterezza.* Germ. Hoffart. Belg. Hoovaerdye. Hisp. *Soberuia o altiuez.* Pol. *Pycha.* Vng. *Kevelység.* Ang. *Pride, highmindednesse, proud.*] Cic. 6. Verr. Illa mea ingenuus intelexit insolentia, superbia, cōtumacia. Horat. 3. Car. Ode 10: Ingratā Venerī pone superbiam: Ne curvente retrō fortis cut rota. Quint. lib. 5. cap. 6: An divitiæ pariant superbiam. Cicer. contra Rullum: Colonī Capuę in domicilio superbię, & in sedibus luxurię collocant. Idem 2. de Orat. Quod ego nō superbia, neq; inhumanitate faciebā: sed mihi ipsi rei dignitatis & earum rerū inscitia. ¶ Dicitur autē superbia a superna, sendo itaq; differt ab arrogantia, quòd hęc in paupertate esse possit, illa verò nō nisi in divitijs. Cote. Fonti de Differen. vocab. Eandē ob causam Capuæ superbiæ domicilium facilè dicitur, quòd illud municipium propter agri fertilitatem omnibus rebus abundaret.

Sŭpĕrbē, adverbium, Elatè, fastuosè. [גאה gaah. ὑπερηφάνως. Gall. *Hautement, orgueilleusement.* Ital. *Superbamente, orgogliosamente.* Germ. Hoffertiglich, stoltzlichen. Hisp. *Soberuiamente.* Pol. *Pysznie.* Vng. *Kevelyöen.* Ang. *Proudly.*] Terent. in Phorm. Sanè superbè illudistis me! Liv. 4. ab Vib. Superbè à Samnitibus, qui Capuam habebant, Cumas q; legati prohibiti cōmercio sunt. Cic. pro leg. Manil. ab Legati quòd erant appellati superbius. Concinebū patres veteres, tutius Græciæ lumen, extinctum esse voluerunt.

Sŭpĕrbĭfĭcŭs, penult. cor. adjectū. [אדראה mokhgheh. ὑπερηφανία, ὑπερήφανος. Gall. *Qui fait l'homme fier & arrogant.* Ital. *Cosa che fa l'huomo orgoglioso.* Ger. Das macht vnd hoffertig machet. Hisp. *Que haze soberuio o altiuo.* Polon. *Pysznym czyniący.* Vng. *Kevelyöseg tselekedet.* Ang. *That maketh a man proude.*] Senec. Her. furent. Et superbifica manu Atrum per umbras ducit Argolicas canem.

Sŭpĕrbĭlŏquĕntĭă, æ. f. p. Elatus atq; arrogans sermo. [ὑψηγορία, ὑψηγορεῖν, ὑψηλολογία, ὑψηλολογεῖν. Gall. *Fier parole & orgueilleuse parler hautain & arrogant.* Ital. *Il parlare orgoglioso & superbo.* Ger. Hoffertigkeit vnd stoltze rede. Hisp. *Habla soberuia.* Pol. *Pyszna mowa.* Vng. *Kevelyös vala szólás.* Ang. *A proude speaking.*] Cicero 4. Tusc. Quam vim mali significantes Patræ impendere apud inferos saxum Tantalo, faciunt ob scelera animi; impotentiam & superbiloquentiam.

Sŭpĕrbĭtĕr, antiquis in usu fuit pro eo, quod hodie usitatius dicimus Superbe, ὑπερηφάνως γαυριῶντες. Afranius apud Nonium: Ille superbiter imperat. Nævius lib. 6. bel. Pun. ut citatur ab eodem Nonio, superbiter, contemptim contemptè legimus.

Sŭpercalco, as, are, Conculco, pedibus tero. [ΟΠΠ remas, ἐπιπατεῖν,

[illegible] Gall. [illegible] Ital. Gettare di sopra. Germ. Darüber werffen. Hisp. Echar encima de otro. Pol. Vrzucić na wierzch. Vng. Fölyül reá vetni. Ang. To cast upon.] Colum. lib. 12. cap. 39: Vt unum iugerum farratum texeris, vinâ vetus conspergito, postea alterum supercalcato, & item vinâ vetus conspergito: eodem modo tertium calcato & infuso vino superponito, ut supernatet, & sicito dies quinq., postea pedibus proculcato.

Supĕrcerněre, ēvi, ētum, cribro purgatum inicere. [ἐπιπροσκρίνειν. Gall. Cribler par dessus. Ital. Crivellare per disopra. Germ. Auff sieben. Hisp. Cernir encima. Pol. Zyto przesiewać. Vng. Fölyül rostálom. Ang. To sift upon.] Plin. lib. 17. cap. 10: Terraque cribris supercernitur pulveris crassitudine.

Supĕrcĭdo, dis, penult. corr. Super rem aliquam cado. [ἐπιπίπτειν. Gal. Choir dessus. Ital. Cadere di sopra. Germ. Darüber fallen. Hisp. Caer sobre algo. Pol. Na wierzchu padam. Vng. Fölyül reá esem. Ang. To fall upon, or something.] Col. lib. 3: Ne si transversa fuerit cicatrix, cœlestem supercidaverem aquam continet.

Supercĭlium, lii, n. Pars extrema frontis, quæ super oculos promineus, brevibus vellitur pilis, ad oculi protectionē adversus ea quæ superne incidere possent, vt ruralia quædā à natura cōcessa. [גבה gabah. Signifie hauteur, orgueil, ou courage de, animaux aussi. Gall. Sourcil. Ital. Ciglio. Germ. Augbraune. Belg. Dat oogh-haer. Hisp. La ceja. Pol. Brew. Vng. Szemöldök. Ang. The heare over the eye.] Plin. lib. 11. cap. 37: Supercilia hominis & pariter, & alternè mobilia, indice animi. Cic. pro Rosc. Comœd. Nonne supercilia illa penitus abrasa oleere maliram & calamitate calliditatem videntur? Idem 1. Offic. Ex oculorum obtutu superciliorum aut remissione aut contractione, ex mœstitia, ex hilaritate, ex risu, ex loquutione, ex setentia, ex cōtentione vocis, ex summissione, & ex cæteris similibus facile judicabimus, quid apte cuiq; fiat, quid ab officio naturaq; aliter per. Quintil. lib. 1. cap. 11: Vidi multos, quorū supercilia ad singulos vocis conatus allevarentur, aliorū cōfricta, aliorum etiam dilidentia. ¶ Sed quoniam his annuimus, his negamus, ideo supercilium quandoque pro fastu & superbia ponitur. [גבה gabah. גבהו gabhō.] Iuvenal. Sat. 6: Si cum magnis virtutibus affers Grande supercilium, & numeras in dote triumphos. Grande, inquit supercilium: hoc est, fastum, gravitatem & severitatem. Autor obscœni carminis: Cōveniens. Latio pone supercilium: id est, gravitatē. Supercilium celsorum, apud Val. Max. id est, gravitas severitasq; Cētore digna. Cic. pro leg. Agrar. Hanc Capuæ Campano supercilio ac regio itinere quum videremus. Magnos Rhodior mihi videbar illos videre ac Tubellios. ¶ Supercilium salit, quod ea bona quædam spe exsultat animum nostrum, declarat licebit modo his salire supercilium. Vide adagia Erasmi. Is verò cui supercilia multum extrorsum porriguntur & prominent, Silo dicitur. ¶ Accipitur etiam supercilium pro re alicujus summitate & loco eminentiori. Virg. 1 Georg. Fecere ipsæ pericli cavos in artis undam Eleri. ¶ Sic dicimus Supercilium montis, pro vertice. Liv. 7. bell. Punic. Ipse expeditos qui primâ statione hostium prœlerant, ad levem armaturam infimo fluentem supercilio ducit.

Supercĭlĭo, [ἐπικλείω. Gall. Clorre dessus. Ital. Chiudere di sopra. Ger. Darüber zuschliessen. Hisp. Cerrar encima. Pol. Zawierchu przymowam. Vng. Fölyül bezzegzem. Ang. To shut upon.] Livius lib. 3. bell. Maced. A' continente arcta fere mœnia aditum habent, à mari rupes excelsæ fluctibus supersaluant.

Supercontĕgo, ăxi, ctum, [ἐπικαλύπτειν. Gall. Couurir par dessus. Ital. Coprire di sopra. Ger. Darüber decken. Hisp. Cubrir por desopre. Pol. Zawierchu nakrywam. Vng. Fölyül fedem. Angl. To cover over.] Celsus lib. 4. cap. 1: Renes vero diversi, qui lumbis summis cohærent, parte earum rotundi, qui & uncosi sunt, & venulos habent, & tunicis superconteguntur ac vestiuntur. Cerum quidem hæ sedes sunt.

Supercŏrnĭo, [ἐπικεράννυμι. Gall. Tomber dessus. Ital. Cader di sopra. Ger. Darauff vberfallen. Hisp. Caer sobre. Polon. Vpadem nako wstrzęs. Vng. Fölyül reá rázatom. Ang. To fall upon.] Val. Maxim. lib. 5. cap. 6: Factaque ingenti strage telis obrutus supercornii.

Supercrĕsco, n. ĕvi, ētum, Insuper accresco. [ἐπιαύξω. Gall. Surcroistre, croistre dessus ou autre matiere. Ital. Crescer di sopra. Germ. Darüber wachsen. Hisp. Sobrecrecer. Pol. Przerastam. Vng. Fölyül nöue ek. Ang. To grow out of measure or ouergrow.] Vlcera supercrescentia apud Celsum lib. 6. cap. 6.

Supercrĭbo, as, pen. cor. Superjacco, superdormio. [ἐπιβρέμομαι, ἐπιβρέμω. Gall. Coucher sur ou dessus. Ital. Giacer sopra. Ger. Darauff ligen. Belg. Opliggen. Hisp. Echarse encima. Pol. Na wierzchu leżę. Vng. Fölyül hezzegzem. Ang. To lye upon.] Colum. lib. 8: Pectoratis tabulis, quibus avibus conferuntur, ut gallus supercubet.

Supercurro, is, supercucurri, n. r. [ἐπιτρέχω, ἐπιδρόμω. Gal. Courir & aller dessus. Ital. Correre & andare sopra. Ger. Darüber lauffen. Hisp. Correr y andar encima. Pol. Nawierzch biegam. Vng. Fölyül rohanok fölyül. Ang. To runne and go vpon.] Supercurrere agri circuitum vectigali, quum habet amplioremproventum. Plinius epistol. 18: Et ego ipse propterhoc quod vectigalia supercurri, semper dominum à quo inventa, invenior.

Supĕrdĭco, is, pen. prod. act. 1 Superadjungo dictis, dico aliquid præter id quod dictum est. [ἐπιλέγω. Gall. Dire outre ou d'auantage, adiouster à ce qui est dit. Ital. Aggiongere di sopra. Germ. Darüber sagen, vnd mehr darzu thun. Hispan. Ayudar al hablar. Pol. Nad to wiecey powiadam. Vng. Fölül reá mondok. Ang. To say moreouer.] Cic. 2 de Leg. Admonet Iuris consultus hic quidem ipse Mucius pontifex, idem ut minus capiat quàm omnibus hæredibus relinquatur: superdicebant quæ quid cœpisset adhiberi, rursus sacris iberarentur.

Supĕrdo, as, Superimpono. [השים hasim, hasimo. Gall. Mettre par dessus. Ital. Mettere di sopra. Ger. Darüber setzen. Hisp. Meter encima. Pol. Kładę nadam. Vngar. Fölyül reá teszem. Ang. To put vpon.] Cellus lib. 7. cap. 7: Superdandi emplastrum quo id glutinetur.

Supĕrdūco, cis, act. 1 Præter jam adducta alia adduco. [ἐπάγω, ἐπαγωγίζω. Gall. Amener d'auantage. Ital. Sopraporre. Germ. Darüber zuführen, mehrer zuführen. Hispan. Sobreponer. Polon. Wiecey przywodzę. Vng. Fölyül reá hozom. Ang. To bring moreouer.] Plaut. in Truc. Iam quinetiam superducas, quæ mihi cōmendant cibum.

Supĕrĕdo, dis, pen. cor. Post cibū jam assumptum edo. [ἐπεσθίω, ἐπιδίω. Gal. Manger apres, manger dauantage. Ital. Mangiare di sopra, mangiare. Ger. Darüber essen. Hispan. Comer, sobremanger. Polon. Iemiadło. Vngar. Fölyül reá ennem, evém. Ang. To eat after or moreouer.] Plin. lib. 13. cap. 6: Menander è Strato autor est alium edentibus, bene radicem in pruna coctam si superederint, odorem exangui.

Supĕreminĕo, mines, pen. cor. Supra alios eminēo. [ὑπερέχω. Gall. Apparoistre par dessus. Ital. Soprastare, manifestarsi di sopra. German. Darüber gehen. Hispan. Estar encima, sobresalir. Pol. Nad inszych wzeszłam. Vngar. Egyebeken fölyül kelek. Ang. To be higher then other, to shew or set forth other] Colum. lib. 12. cap. 47: Tum fasciculum viridis fœni culi superpositum merga, ut olivæ paruerint, & jus supereminear. Virg. 6 Æn. victorq; vivos superemineres omnes. Ovid. 3. Metam. colloquè tenus supereminet omnes.

Supĕrrŏgo, tas, Insuper rogatis addo. [ἐπερωτάω.

Supĕrexcurro, [ἐπεξέρχομαι, ἐπεξέρχω. Gall. S'eſlendre outre ou par dessus. Ital. Stendersi di sopra. German. Darauß lauffen, sich füraus strecken. Hispan. Estender encima. Polon. Nad to wieczgam. Vngar. Kifutok vtan fölyül ki futok. Ang. To runne out.] Ingell.

Supĕrexto, tas, Supereminēo, præ cæteris exto. [ὑπερέχω.

Supĕrfĕro, pen. cor. act. 1. Supra aliquid fero. [ἐπιφέρω, ἐπιφορά. Gall. Porter par dessus. Ital. Portare per disopra. Germ. Vber etwas tragen, oder schaben. Hisp. Traer por desopre. Pol. Podnoszę. Vng. Reá hozom. Ang. To bring aboue, or vpon.] Plin. lib. 28. cap. 8: Sinistrum pedem superlatum parturienti, lethalem esse: dextro elato facilè enixi.

Supĕrlātus, a, um, participium, ut Superlata nomina, superlata verba quæ augendi causa in oratione proferebantur. [ὑπερθετικὸν, ὑπερβολή. Gall. Porté par dessus. Ital. Portato di sopra. Ger. Vberich getragen oder gehebt. Hisp. Traydo por desobre. Pol. Wyzsze podniesiony. Vng. Fölyül reá hozatot. Ang. Borne aboue.] Cicero Patritionibus: Illustris autem oratio est, & verba gravitate delecta ponuntur, ac translata & superlata, & ad nomē adjuncta & duplicata.

Supĕrlatio, onis, f. Excessus, oratio fidē superans. [ὑπερβολή. Gal. Excez, outrepassé. Ital. Eccesso, soprauanza. Germ. Vberlauffung, vberschwenglichkeit. Hisp. Sobre puiamiento. Polon. Nadmierne wyniesienie. Vng. Fölyül reá hozás. Ang. Aspassing beyonde measure, excesse.] Ad Heren. lib. 4. Superlatio est oratio superans veritatem, alicujus augendi, minuendi, vel causa.

Supĕrfĭcies, ei, f. q. Superior pars cujusque rei, & facies quæ externas oculis cernitur. [ἐπιφάνεια, ἐπιφανὲς. Gal. Superficie, le dessus & commun sens de toutes choses. Ital. Superficie. German. Die Flasse, oberstes breite an einem jeden ding. Hispan. La superficie. Polon. Wierzchnia kapla rzeczy. Vngar. Valamenek felsö reßek. Ang. The vpermost part of any thing.] Constant autem ex longitudine & latitudine sine profunditate. Plinius libro 11. cap. 49: Quis longitudo superficiem corporum solam amplitet. ¶ Superficies pro area ædificio nuda. Cic. ad Attic. lib. 4: Nobis superficiem ædium Coss. de consilii sententia æstimarunt H-S. ccccxx.

Supĕrfĭcĭārĭus, ii, m. f. Qui in alieno solo superficiem habet, ita ut certam pensionē præstet. [ἐπιφανειακὸς. Gall. Superficiaire, qui edifie sur le fond d'autruy en payant certaine pension. Ital. Che edifica in quel d'altro con licentia del patrone pagandogli certo vitio.

Germ.

Germ. Der auff ein frembden Boden / oder ein gewandte Statt von dem er den Boden nimpt / ein Hoffart beſitzet. Hiſp. El que mora de caſa en caſa mudando continuo. Pol. Ten ktory cudzą ziemią ziemią dzierży. Vng. Sallyer. Ang. That buildeth on another mans ground for a penſion.] Autori Vipian. q Superficiariæ ædes, inquit Cassius Iurisconsultus de superficieb. l. Superficiarius, sunt quæ in conducto solo positæ sunt, quarum proprietas & civili & naturali jure ejus est, cujus est solum. ædium. mortuus.

Sŭpĕrĕo, pro supereſſe (משאר reſtare. Gall. Il eſt de reſte. Ital. Reſta dopo. Germ. Vberbleiben. Hiſp. Sobra es, ſupervive. Pol. Zoſtaie. Vng. Maradni. Ang. There is ſtill more remaineth.] Colum. lib. 12. Tum ſeparatæ quæ cõmendatæ sunt: & quæ superſtiti poſſunt, cuſtodiæ, ne ſumptus animus mentiatur fiat.

Sŭpĕrĕxĕrĕſco, is, n. t. Poſt alium fieri exeſco. [επιξυσθαι. Gall. Eſtre apres. Ital. Eſſere dopo. Ger. Auff etwas bißen. Hiſp. Eſtar royendo deſpues. Polon. Zostaie ſkąs. Vngar. Mas vtan meg egyam. Ang. To ſtaſh after ones another.] Plin. lib. 19. cap. 5: Particulatim cacumis dorſo hirſpe ſuperſtorſeckers.

Sŭpĕrăbŭn, is, n. t. Abundo. [בזר בזה nadiąb. εφιεναι. Gall. Abonder, eſtre ſuperflu. Ital. Abondare. German. Vberfliſſen / vbertraffen. Belg. Overvloedt. Hiſpan. Abundar. Pol. Mam nadto. Vngar. Bővkkedem. Ang. To be ſuperfluous and abound.] Plin. lib. 31. cap. 17: Apollonia Ponto fons juxta mare, æſtate tantùm ſuperfluit, & maximè Canis ortu parcùs ſi frigidior hiemps. Cic. de Clar. Orat. Is deeſt operam ſi modò id conſequi potuit, ut nimis redundantes nos, & ſuperfluentes ruvenili quadam dicendi impunitate, & licentia reprimeret: & quaſi extra ripas diffluentes coerceret.

Sŭpĕrăbĭlis, e, um, R. abundo. abundax. [עדן hadiąb. εφιεναι. Gall. Superflu, qui eſt de reſte. Ital. Soverchio, abondante. Germ. Vberflüſſig. Hiſpan. Coſa demaſiada y ſuperflua. Polon. Zbytni. Vngar. Itteſzęgbi. Ang. Superfluous.]

Sŭpĕrăbŭndantĭa, æ, f. t. Abundãtia. [יתיר mothàr. εφεσις. Gal. Superfluité, trop grande abondance. Ital. Soperchieria. Ger. Vberfluß. Hiſp. Superfluidad y demaſia. Polon. Zbitek. Vngar. Bővſęg. Ang. To much abundance.] Plinius libro 14. cap. 18: Ne improbo ſapta, pampinorum que ſuperfluitate uva media comprimentes.

Sŭpĕrfăcĕo, es, n. p. Superiori fœtationi alteram addo. [επιχυσις, επιχυσιν. Gall. Engendrer apres. Ital. Generare di ſopra. German. Vber ein entſtigne frucht noch eine entpfahen. Hiſpan. Engendrar ſobre la primera. Pol. Mi'ode wnogie ſiedmo podrugie. Vng. Fayęsse vtan ſſinet ſzaszlik temekik. Ang. To conceive another child after that a woman hath conceived one.] Quod accidere ſolet quibuſdam animalibus, quæ poſt unum fœtum ex coitu conceptum, rurſus alium concipiunt à priore, undique aut altero die, vel etiam pluribus poſt primum emiſſam, ſuo tempore extrahuntur: quæ conſilio ſecunda & veteri novus quidam partus, ſuperfœtatio dicta eſt. Plin. lib. 10. cap. 62: Daſypodes ſuperfœtant, ſicut leporis. Idem lib. 8 cap. 50: Leonis omnium præter daſypodem ſuperfœtat aliud educans, aliud in utero pilis vestitum, aliud implume, aliud informatum gerens partes.

Sŭpĕrfŏrānĕum, n. f. pro ſupervacaneo S. doctor & Apollinaris uſurpant. [שדוף hadiąph. εφεδρος. Gall. Superflu. Ital. & Hiſ. ſoprapiu. Ger. Vberflüſſig. Pol. Zbyteczny. An. ſuperfluous.]

Sŭpĕrfŭlgĕo, es, Deſuper affulgeo. [επιλαμπω. Gall. Reluire par deſſus. Ital. Riſplendere di ſopra. German. Vber hin ſcheinen. Hiſp. Reſplandeſcer encima. Pol. Swiecic ſie. Vng. Fényl emlik fölöttök. Ang. To ſhine upon or above.] Stat. l. Syl. ipſe an puro cœlum caput acie ſeptus, Templa ſuperfulgens, & proſpectare videris.

Sŭpĕrfŭndo, is, act. t. Superinfundo, infuſo aliquid addo. [επιχεω. Gall. Verſer ou eſpandre quelque liqueur par deſſus. Ital. Spargere qualche humore di ſopra. German. Vberguſſen oben darauff ſtreuen. Hiſpan. Derramar la liquido encima. Polon. Zalewac. Vngar. Fölyt reá öntöm. Ang. To power upon.] Columm lib. 12. cap. 57: Hanc mulſuram quum in Cadum compoſueris, oleum ſuperfundito. ¶ Liv. 5. ab Vrbe: Tum verò jam ſuperfundenti ſe lætitiæ vix temperatum eſt: per tranſlationẽ pro uberem ſe offerdenti. ¶ Superfuſus Typris inundans. Liv. 9. ab Vrbe: Quæ etiam quum medios forte ludos Circus Tyberi ſuperfuſo irrigatus impediſſet. Superfuſi hoſtes. Liv. 9. bell. Maced. Gens ſuperfuſa montibus Caucaſus: hoc eſt, e vaſperlim ſita. Plinius libro 6. cap. 22.

Sŭpĕrgĕro, is, ere, Superjacio, & quaſi aggregatim ſuperimpono: cum proprie de terra dicitur. [επιφορεω. Gall. Porter ou jecter deſſus. Ital. Portare o gittare di ſopra. German. Vber ein werffen, oberbreiten. Hiſp. Traer o poner encima. Vngar. Fölyt meá hanyom föl. Ang. To caſt upon.] Columel lib. 11. cap. 3: Prædicti deinde fines de tabulato prompti explicantur, & in longitudinem per utrumque ſulcum porrecti obtenduntur: ſed ita ut non nimium ſupergeſta terra ſemina ſpinarum, quæ inhærent toris funiculoſum, craſſi poſſint.

Sŭpĕrgrădĭŏr, ſive ſupergredior, ſuperegredior, Transeo, ſupero. [υπερεκβαινω, υπερβαινω. Gal. Monter par deſſus. Ital. Camminare di ſopra. Ger. Etwas vberwinden / vberwältigen. Hiſp. Ir por deſobre. Vng. Mayta altar megèk fölötte járok. Ang. To go beyonde or upon.] Plin. li. 28 cap. 9: Abortum facit illitus, aut ſi omnino prægnans ſupergrediatur. Stat. 5. Sylv. Ora ſupergreſſus Pyliſenis. Supergredi omnem laudẽ, Excellere, Quintil. lib. 6 in Proœm.

Sŭpĕrjăcĕo, pen. cor. Superpono, vel ſuperextẽdo. [επικειμαι. Gall. Eſtre par deſſus. Ital. Soprapoſto. German. Vberligen / vberſtreckt werden. Belg. Overleggen. Hiſp. Sobrepoſto. Vng. Fölyl va vetöm. Ang. To lay or caſt upon.] Colum. lib. 2. cap. 1: Quæque temporibus autumnum fructus, & arboribus delapſa folia ſuperjaciebantur, mox converſa vomeribus, &c. Idem lib. 12: Semina busq. de tabulato ſuperjectis.

Sŭpĕrjăcto, as, frequentativum. [επιφορεω. Gall. Seſerrer par deſſus. Ital. Gittarſi di ſopra. German. Vberſpringen. Hiſp. Saltar poneroſe, ò echarſe de ſobre. Vngar. Fölyl va hegyelem. Ang. To caſt often upon.] Plin. lib. 9. cap. 15: Quod & aliàs faciunt, horum vim timentes, mugiles maximè, tàm præcipuè velocitatis, ut trãſverſa navigia interim ſuperjacentia id eſt, tranſiliant.

Sŭpĕrjĕctĭo, ōnis, m. q. [επιφορεσις. Gall. Retrenchement ou fortification par deſſus. Ital. Riſtauro ò fortezza per di ſopra. Germ. Vberſprung. Hiſp. Obra de reparo ò fortaleza por de ſobre. Vngar. Fölyl va hányás. Ang. Caſting upon or over.] Col. lib. 6 cap. 36: Ita enim efficitur, ut ejus objecta, quum maxime etiam ſuperjecta eblandiatur eſt, velut incenſus obcæcatus cupidine fabricia quam petierat, ſibi ditiæ imponatur equæ.

Sŭpĕrlĭgo, as, are, act. p. Idem quod ſuperligo. [επιδεω. Gall. Lier par deſſus. Ital. Ligare di ſopra. Germ. Darauff binden. Hiſp. Atar por de ſobre. Vng. Fölyl vetöm kötözöm. Ang. To binde upon or make faſt.] Plinius lib. 29. cap. 3: hacdem cum oleo trita, ignes ſacros leniunt, bene ſi data ſuperligatis.

Sŭpĕrlĭlĭno, is, pen. cor. [επιχριω. Gall. Coudre par deſſus. Ital. Impeçare. Ger. Darauff verſtricken / nehen / flechten. Hiſp. Vntar. Vng. Fölyl meá kenöm. Ang. To anoynt upon or ouer.] Plin. lib. 30. cap. 12: Reduvias & quæ in digitis naſcuntur pterygia, tollunt canini capitis cinis, & vulva decocta in oleo, ſuperlito butyro ovillo cum melle.

Sŭpĕrĭmpĕdĭens, participium. [επικωλυων. Gall. Empeſchant par deſſus. Ital. Impedante di ſopra. German. Vberein hangend. Hiſp. Cargado ò eſtorbando de ſobre. Vng. Fölyl meá fogo. Ang. Hanging upon or about.] Catul. Argon. Conſcitum Pinceus adit viridantia Tempe, Tempæ quæ ſylvæ cingunt ſuperimpendentes.

Sŭpĕrĭmpōno, is, ere, Impono. [επιτιθημι. Gall. Mettre deſſus. Ital. Mettere di ſopra. Ger. Oben darauff thun / oder legen. Hiſpan. Poner encima de otra coſa. Vngar. Fölyl meá teszöm. Ang. To put upon.] Liv. 1. bel. Punic. Et Sardiniam inter munera Africæ fuæ de Romanorum ſtipendio etiam ſuperimpoſito intercepera.

Sŭpĕrĭncĭdo, is, pen. cor. Deſuper in rem aliquam incido. [επιπιπτω. Gall. Choir deſſus ou par deſſus. Ital. Cadere di ſopra. Germ. Oben darauff fallen. Belg. Overvallen. Hiſp. Caer ſobre algo. Vng. Fölyl el vagom. Ang. To fall or caſt upon.] Liv. lib. 21: Multaque ſuperincidentibus telis, inermium ad ſuos tranſvit. Colum. lib. 6 cap. 9: Nec tam ſi verſa fuerit cicatrix, cœleſtè ſuperincidentem aquam continet.

Sŭpĕrĭndŭo, ſuperindicis, ſuperindicere. [επιβαλλω επιγραφω, επιγραφην. Gall. Donner, ou ſignifier outre, & avantage ou d'abondant. Ital. Annoncio, ò manifeſtare di avantaggio. Germ. Vber auff oder darauff ſetzen oder anlegen. Hiſp. Denunciar y manifeſtar mas. Vng. Meg bee ſkriben hirdetöm. Ang. To denounce and warne moreouer.] Vipian. l. Si dum § ultimo. ff. de jurejurando: Imperator noſter cum patre rogatus, ſubſidium cum affligatum dimitti, & ita ſuperindici, &c. Quod ſi pars ſuperindicta eſt, perulanter ne juraro.

Sŭpĕrĭnjĭcio, ſuperinjeci, act. t. [επιβαλλω. Gall. Mettre deſſus. Ital. Soprametere. Germ. Oben darauff ſchütten / oder werffen. Hiſpan. Sobre poner. Vngar. Fölyl meá öntöm. Ang. To lay upon or couer.] Plin. lib. 15. cap. 17: Dumq; pedum terra ſuperinjecta.

Sŭpĕrĭnjĭcto, Et quæ ſuperinjecto hujus atque induitionibus ſpicitur ſcriptura. [Vngar. Fölyl vetet giſſáſtat ezen, ſſegyẽnek.] Vipian. D. lib. 28 T. 4 Inſtituto eſt novissimè, ut ſolet, teſtamento ſcripto alterum, hujus inductiones, ſuperinductiones ipſe feci.

Sŭpĕrĭnjĭcio, is, Super cætera veſtimenta induo. [επενδυω. Gall. Veſtir par deſſus. Ital. Veſtire di ſopra. Germ. Vber alle ander anlegen / oder vber anlegen. Hiſp. Veſtir de ſobre. Vng. Fölyl meá öltözöm. Ang. To put upon] Suet. in Nerone. cap. 48: Vt erat nudo pede atque tunicatus, penulam obſoleti coloris ſuperinduit.

Sŭpĕrĭngĕro, is, act. t. Aggregatim ſuperimpono. [επιπαγεω. Gall.

Gall. *Mettre & accumuler par dessus.* Ital. *Accumulare di sopra.* Ger. Darüber hauffen. Hisp. *Amontonar encima.* Vngar. *Hányni reá valamit.* Ang. *To heap upon.*] Plin. lib. 18. cap. 30: Sunt qui legumina cum acervos superingerant.

Sŭpĕrinjĭcio, cis, pen. i. corr. ēci, ctum, 3. Desuperinicio. [ἐπιβάλλω. Gall. *Mettre par dessus.* Ital. *Gettar sopra.* Germ. Darüber werffen. Hisp. *Echar encima.* Angl. *To cast upon.*] Virgil. 4. Georg. - rarus superinjice frondes Ovid. 3. Fast. Tum superinjecta texere maderia terra. Plin. lib. 18. cap. 9: Farris & vicedominis superinjici.

Sŭpĕrintĕgo, is, pen. cor. xi, ctum, 3. Supernè intego. [ἐπισκεπάζω. Gall. *Couurir par dessus.* Ital. *Coprire di sopra.* Germ. Oben zu decken. Hisp. *Cubrir encima.* Vngar. *Fölyül be fedém.* Ang. *To cover ouer.*] Plin. lib. 18. cap. 9: Oui utrinque lapidibus staminari, & alio superintegi.

Sŭpĕrintŏno, as, pen. cor. Desupertono. [ἐπιβροντάω. Gall. *Tonner d'enhaut.* Ital. *Tonnare in alto.* Germ. Von oben herab thönen/oder donneren. Hisp. *Tonar encima.* Vng. *Fölyül dörög.* Ang. *To thunder from aboue.*] Virgil. lib. 9. Aeneid. Dat celsus gemitum, & clypeum superintonat ingens.

Sŭpĕrintŭĕor, ĕris, ēri, tuitus, 2. [ἐπιβλέπω. Gall. *Couurir par dessus.* Ital. *Scouyere.* Ger. Vberdachen: darüber schawen. Hisp. *Vntar encima.* Vng. *Fölyül reá boltozatot, vagy ölöt.* Ang. *To shrowd ouer.*] Cell. lib. 7. cap. 7: Illum superinungi oportet debet ex his aliquo, quo liquentes oculi superinunguntur.

Sŭpĕrĭor, Superius. vide SVPRA.

Sŭpĕrĭmmĭnentĭa, ĭum, n. pl. [ὑπερκειμένη, vel ὑπερκείμενα. Gall. *Saillie, voler à dessus.* Ital. *Malatie.* Germ. Die Vberbeyne/ Vberflüssigkeit. Hisp. *Superfluidades, ó malatias.* Vngar. *Haszna felüliek.* Ang. *Superfluities.*] Suet. in Claudio, cap. 27. Quem barbatum & olim superimmentatum ex vsu fuit tibi appellare, ut se quibuscunque de causis quàm sæpissime coëreret, ipse quodam bullo coërceretur.

Sŭpĕrĭnfĕro, fers, pen. cor. tŭli, lātum, ferre. [ἐπιφέρω. Gall. *Commander, ordonner par dessus.* Ital. *Comandare, ingiungere di sopra.* Ger. Darüber befehlen. Hisp. *Mandar de sobre, ó encima.* Vng. *Fölyül reá köwy vetnék.* Ang. *To inioyne moreouer or vpon.*] Col. lib. 3: Optimum est igitur, medio fere interuallo tabulatum tollere palmipedem, deinde quinque, sexue ordinationem facere post germinationem, ne superfluat, & germinantem exedat oculum.

Sŭpĕrlĭmĭnāre, āris, āvi. Limen oribi superius: hoc est, lignū sive lapis, qui postibus superincumbens, jugi formam efficit. [ὑπερθύριον. Gall. *Le linteau de dessus l'huis.* Ital. *Soglia di sopra.* Ger. Die oberst spant einer thür. Hisp. *El dombral encima la puerta.* Polon. *Pokład nad drzwmi.* Vngar. *Ajtóknak fája.* Ang. *The lintel of a dore or window.*] Plin. lib. 29. cap. 4: Privatimque ovillibus circumlatum tonet, & pedibus insperum turbatum in superliminari.

Sŭpĕrlātus, a, um, adjectivum. Quod facile superari potest. [ἐπιβλητικός, ἐπιβλητός. Gall. *Aisé à surmonter.* Ital. *Cosa che si può facilmente passare di sopra.* Germ. Dasselbige/ das vberwunden ist. Hispan. *Cosa que se puede sobrepujar.* Polon. *Łatwo do przezwyciężenia.* Vng. *Legyőzhető dolog.* Ang. *That is ouercome easily.*] Liv. 5. dec. Pun. Simul ab studio communi, quantum proximè conjectura potebat, permotus, humiliorique aliquanto priùna opinione sua, & cæterorum omnium animos esse, & vel mediocribus scalis superabilem, ad Marvellum rem defert. Ovid. 5. Trist. Reg. 8. Scilicet ut per vim non est superabilis ulli, Molle cor ad lacrimas sic habet, ille precis.

Sŭpĕrnātus, a, um, adjectivum. Post alios natus. [ὑπερφυής, P. lin. lib. 19. cap. 3: Hoc incisa, prosuere solitum succum ceu lactis, supernato caule, quem magydarim vocarunt.

Sŭpernus, a, um. Superus. [ἐπίγειος, ὑπερκόσμιος. Gall. *Superieur, qui est en haut.* Ital. *Superno, che è in alto.* Germ. Das oben ist. Hisp. *Soberano y alto.* Pol. *Wierchni.* Vng. *Felső.* Ang. *That is aboue.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Dentes similes aspidi & serpentibus: sed duo in superna parte dextra lævaque longiores. Stat. 8. Theb. - crines à fronte superni. Ovid. 15. Metam. Supernum nomen.

Sŭpĕrnē, pauis, f. t. Quod ex loco superiore ortum traxit: [ἐξ ἄνωθεν. Gall. *Qui est d'enhaut, qui vient d'en haut.* Ital. *Che viene di alto.* Germ. Das von dem obersten ort kömt. Hispan. *Cosa soberana y que es de lugar alto.* Polon. *Zwierzchni.* Vngar. *Felsőbeli.* Ang. *That hath his beginning aboue.*] Sicut infernas, quod ratum est in loco inferiori. Sunt autem hæc duo communis generis, sicut Nostras & vestras: ut, Mares supernæ, quæ ad mare superum: hoc est, Adriaticum, natæ est: & contra inferna, quæ nata est, ad mare inferum, sive Tyrrhenum. Plinius libro 16. cap. 39: Ideo Romæ Infernas abies supernati præferunt.

Sŭpĕrnē, adverbium, Desuper. [ἄνωθεν. Gall. *D'enhaut.* Ital. *Di alto.* Germ. Das von oben herab/ Oben hinab. Hispan. *Sobervana y altamente.* Polon. *Zwierzchnie.* Vng. *Onnan/ felyül.* Ang. *Out high, from aboue.*] Virgil. 6. Aeneid. - undè superne Plumus Eridani per silvam labitur amnis. Liv. lib. 1. ab Vrb. Malè sustinenti arma, gladium superne jugulo defigit, jacentem spoliat. Idem valet quod supra, alio. Plin. Argentum superne innatat, ut oleum aquis.

Sŭpĕro, ras, pen. i, rātum, cor. ā, 1. Transcendo, subeo. [ὑπερβαίνω. Gall. *Surmonter, surpasser.* Ital. *Superare.* German. Vbersteygen/ vberwinden. Belg. *Te boven gaan.* Hisp. *Sobrepujar á otro.* Pol. *Zwyciężam.* Vngar. *Legyőzöm valakit.* Ang. *To ouercome.*] Virgil. lib. 3. Georg. - superant montes, & flumina tranant. Plin. lib. 37. Arbores quidem tantæ proceritatis traduntur, ut sagitta superari nequeant. ¶ Aliquando ponitur pro vinco. [נצח. מלחם. ἐπικρατέω. Gall. *Vaincre.* Ital. *Vincere.* Germ. Vberwinden. Hispan. *Vencer.*] Virgil. 5. Aeglog. Quid si idem certet Phœbum superare canendo? ¶ Item pro abundo. [ἀφθονέω. ἐκπερισσεύω.] Virgil. 1. Georg. Si superent fœtus, pariter fœmina seges. ¶ Item pro supervivo, superstes sum. ἐπιζάω. Virg. 3. Aen. Quid puer Ascanius superatne & vescitur aura Aetherea? ¶ Item restare, sive superfluere. [יתר. περίειμι. περισσεύω.] Cicero: Deque eo quod ipsis superat, alios gratificari volunt. ¶ Item accidere. [חיתה. γίνομαι.] Virgil. 1. Aeneid. Clam terro incautum superat.

Sŭpĕrŏr, ōris, ōri, ortus, 3. Desuper venio. [ἐπιφοιτάω. Gall. *Venir, survenir.* Ital. *Venire, sopraggiungere.* Germ. Vberkommen. Hisp. *Venir.*] Virgil. 5. Aeglog. Quid si idem certet Phœbum superare canendo? ¶ Item pro abundo. [πλεονάζω. περισσεύω.] Virgil. 1. Georg. Si superent fœtus, pariter fœmina seges. ¶ Item pro supervivo, superstes sum. ἐπιζάω. Virg. 3. Aen. Quid puer Ascanius superatne & vescitur aura Aetherea? ¶ Item restare, sive superfluere. [יתר. περίειμι. περισσεύω.] Cicero: Deque eo quod ipsis superat, alios gratificari volunt. ¶ Item accidere. [חיתה. γίνομαι.] Virgil. 1. Aeneid. Clam terro incautum superat.

Sŭpĕrŏrdĭnātus, a, um, adjectivum. Post alios ordinatus. [ὑπερτεταγμένος. Gall. *Mis par dessus.* Ital. *Posto di sopra.* Germ. Darüber geordnet. Hisp. *Puesto encima.* Pol. *Zwierzchnie postawiony.* Vng. *Felyül rendeltetett.* Ang. *Set ouer.*] Plin. lib. 29. cap. 4: Privatimque ovillibus circumlatum tonet, & pedibus insperum turbatum in superliminari.

Sŭpĕrpōno, is, pŏsŭi, pŏsĭtum, 3. Pono super. [ἐπιτίθημι. Gall. *Mettre par dessus.* Ital. *Porre di sopra.* Germ. Darüber setzen. Hisp. *Poner encima.* Pol. *Kładę na wierzch.* Vng. *Reá tenni.* Ang. *To put vpon.*] Plin. lib. 18. cap. 9: Ut in Italia, ubi ad ædificia materiam non habent, superponant testas. Virgil. 1. Georg. Ulmisque adjungit vites, & pondere gaudet Jam nemus, & patulæ superimminet arbor aquæ. Hispan. *Madar encima.* Polon. *Położyć na wierzchu.* Vngar. *Reá tenni.*

Sŭpĕrpōno, is, pŏsŭi, pŏsĭtum, 3. Pono super. [ἐπιτίθημι. Gall. *Mettre par dessus.* Ital. *Porre di sopra.* Ger

bangen. Hisp. Estar sobre ſi ó encima. Pol. Zwierzchu miſſawe. Vng. Fölyúl aandzs ſaraſſzik. Ang. To hang vpon.] Liv. 4. belli Maced. Ita in quibuſdam locis ſuperpendent à laxa, plus in altum, quàm quæ in ſtationem ſunt navis, prominent.

Sŭperpingo, is, Operi jam picto addo. [ἐπιγράφω. Gall. Peindre par deſſus. Ital. Sopra pingere. Germ. Darüber mahlen. Hiſpan. Pintar por deſſobre. Pol. Pomalie malowac. Vng. Fölyúl feſtem. Ang. To paint vpon, or ouer.] Plin. lib. 35. cap. 11: Nealces Venerē ſolers hic arte jocoſiore uperi ſuperpinxit.

Sŭperpōno, is, act. 1. Super aliquid colloco. [ἐπιτίθημι. Gall. Mettre deſſus. Ital. Sopraporre. Germ. Darauff ſetzen oder thun. Hiſp. Poner encima de otra cosa. Polon. Na wierzch kładac. Vng. Fölyúl feſtem valamit. Ang. To lay or put vpon ouer.] Plin. lib. 29. cap. 2. Tactumque pedoris, ut medicamentis quoque ſuperponantur. Col. lib. 1. cap. 5. Ium ſummotus longiùs à colubra cum amnis, & loci ſalubritas, ed unoquoque ictus ripæ permitteret ſuperponere vidam præſaepsi. Ovid. Epiſt. 20: Arge, ſuperpoſita membra fovere manu.

Sŭperrādo, is, penult. prod. rāſi, rāſum, act. 1. Superficiem rei alicujus rado, vel leviter incido: [ἐπιξύω. Gall. Raier par deſſus. Ital. Radere per ſopra. German. Oberſchaben. Hiſpan. Raer por encima. Pol. Zwierzchu ſkrobac. Vngar. Valamennek felſzinét ſzinte megvagom. Ang. To ſhaue or ſcrape vpon.] ut Superradere clavos pedum. Plin. lib. 22. cap. 23: Pernicioſa ex vino ſovet, & ex oleo coſtum imponuntur ſis & callo. Clavis pedum ſuperraſis præſtant quæ natis.

Sŭperscando, is, Surſum aſcendo. [ἐπαναβαίνω. Gall. Monter deſſus en par deſſus. Ital. Andare ſopra. German. Darüber gehen. Hiſpan. Andar encima. Polon. Przełożyć, przełażać. Vngar. Felmegyèk. Ang. To climme vpon.] Colum. lib. 11. cap. 3: Oportebit autem virgeam ſuperam interponere, quàm ſuperſcandent ſentes utricique ſalti.

Sŭperpēndium, dii, n. f. Auctarium ponderis, quod legitima librarum æquitas ſuperat. [ἐπίσταθμον. Gall. Surpois. Ital. Soprapeſo. German. Vbergewicht. Hiſpan. Sobrepeſo. Polon. Nadwaga przydatek. Vng. Teſtſúlyaknak felette való. Angl. That is laid to the weight more than the meaſure.] Eſt autem nomen à pondere deductum ex forma, qua Centumpondium, & Antipondium Aquil. lib. 3: Exiguum ſcilicet & illud tantæ molis ſuperpondium.

Sŭperscrībo, bis, penult. prod. act. 1. Suprà ſcribo. [ἐπιγράφω. Gall. Eſcrire deſſus. Ital. Scrivere ſopra. German. Vberſchreiben. Hiſpan. Eſcrivir ſobre. Pol. Nadpiſuie. Vng. Fölyúlesztem. Ang. To write vpon.] Modeſtinus in l. 3. ff. de operib. pub. Ne præſidis quidem nomē licebit ſuperſcribere.

Sŭperscriptus. [Vngar. Fölüleztetet.] Suetan. in Neronc: Ita multa & delecta & inconſulta, & ſuperſcripta inierant.

Sŭpersedĕo, des, n. t. Rem inſtitutam omittere, exigique ferè ablativum. [שׁבת. Shabáh. Ἀνίημι, ἀναχωρέω, ἐξίστημι. Gall. Surſeoir, ceſſer & ſe departir de faire quelque choſe. Ital. Soprasedere, laſciare. German. Darauff laſſen bleyben. Belg. Achterlaten, laten varen. Hiſp. Sobreſeer. Pol. Opuſczam, zaniechiwam. Vngar. Fölyúl hagyok. Ang. To let or caſt from doing of a thing.] Cæſar lib. 1. Comment. Et propter multitudinem hoſtium, & propter eximiā opinionē virtutis præſidio ſupersedere ſtatuit. Auctor ad Herennium lib. 3: Cūmodè poterimus principio ſupersedere. Cicer. Sulpitio lib. 4. Epiſt. Tu ſi videbitur, ita cenſeo faciās, ut habes jam ſtatutum quid tibi agendū putes, in quo nō ſit conſilium tuum conjunctum cum meo, ſupersedeas hoc labore itineris: id eſt, omittas ad me venire. ¶ Gell. autem lib. 2. cum accuſativo conſtruxit, quum ait: Alia facie ariſia paſſus profecta eſt: cognati & affines operam quam dare rogati ſunt, ſupersederent. ¶ Hieronymus contra Iovin. cum infinitivo junxit Cicer. (inquit) rogatus ab Hircio, ut poſt repudium Terentiæ, ſororem ejus duceret, omnino facere ſupersedit, dicens non poſſe ſe uxori & philoſophiæ pariter operam dare.

Sŭpersĭlio, lis, penult. corr. Superē aliqua ſalio, ioſilio. [ὑπερπηδάω, ὑπερβαίνω. Gall. Sailir deſſus. Ital. Saltare ſopra. German. Darüber ſpringen. Hiſp. Saltar encima. Polon. Nadskakuie. Vng. Fölyúl ess vgrok. Ang. To leap vpon.] Colum. lib. 8. cap. 3: Ea pernicies ut evitetur, pernicæ dolantur in quadrum, ne teres lævitas earum ſupersilientem volucrem non recipiat.

Sŭperspargo, gis, act. Inſpergo, aſpergo. [מזה. Nazáh. ἐπιπάσσω. Gall. Eſpandre ou eſcrire par deſſus, ſaupoudrer. Ital. Spargere di ſopra. Germ. Darüber ſtreuen. Hiſpan. Derramar encima. Pol. Pokropiam. Vng. Fölyúl ess hintem. Ang. To ſprinkle vpon or ouer.] Cato cap. 54: Quum frumenta condes, quæ herboſiſſima erunt, in tecto condito, & tale ſuperſpargito.

Sŭperstrāgno, as, are. Reſtagno, redundo. [ὑπερπλήθω, ὑπερχέω. Gall. Inonder ou regorger par deſſus. Ital. Allagare di ſopra. Germ. Vberauß ſchwellen. Hiſp. Hazer eſtallar por encima, reboſſar

ronima. Pol. Zbrygowac wſzytkim. Vng. Fölöttek bővölködöm. Ang. To ouerflow.] Tacit. libr. 12. Stramnis Narantinos diluvies ſuperſtragnaverat.

Sŭperstĕrno, nis, act. 1. Super extendo. [פּרשׂ. Paráſah. Ἐπιστρώννυμι. Gall. Eſtendre par deſſus. Ital. Soprastendere. Germ. Vberſtreyten, oder ſtreuen. Hiſpan. Eſtender encima. Polon. Potrzebuie nakrywam. Vngar. Felyúl teritek. Ang. To ſpread or caſt ouer.] Liv. 10. ab Vrb. Conſulis corpus eo die, quia obrutum ſuperſtratis Gallorū cumulis, inveniri non poterat, &c.

Sŭperstes, st. n. p. Supra aliquid ſto. [ἐφίστημι, ὑπερίστημι. Gall. Eſtre deſſus, eſtre aſſis deſſus ou par deſſus. Ital. Stare ſopra. Ger. Auff etwas ſtehn. Belg. Staen. Hiſpan. Eſtar encima de otra cosa. Pol. Na wierzchu ſtoie. Vngar. Felyúl vagyok ellek. Ang. To ſtand vpon.] Gell. Quum ſedent aquilæ ſuperſtantes. Liv. 10. belli Maced. Signa alia in circo maximo cum columnis quibus ſuperſtabant, everſi, ſaltigia aliquot templorum à culminibus ac ſupra ſedē diſſipavit. Virgil. 10. Aeneid. Quem congreſſus agit campo, lapſumq; ſuperſtans immanis. Suet. de Galba, cap. ult. Senatus ut primū licitore ſuo, ſtatuam ei decreverat roſtratæ columnæ ſuperſtantem. ¶ Quando quæ ſuperſtare, eſt ſupereſſe. ἐφίστημι.

Sŭpērsĭto, tas, frequentativum. Superſtes & incolumis ſum. [ὑπάρχω. ἐπάρκεω. Gall. Eſtre ſauve, ſurvivre. Ital. Eſſer ſalvo. Ger. Noch geſund unnd bey leben ſeyn. Hiſpan. Sobrevivir. Polon. Ieſzcze ſobie przydomie. Vngar. Ugyszinte vagyok. Ang. To be whole and ſound, to eſcape.] Plaut. Perſa: Vtinam ſi ſuperſit, ſuperet, ſuperſtet. ¶ Antiqui ne verbum ſuperſunt pro ſervare, ſive incolumē præſtare. [יתר. Iathár. περίειμι.] Ennius apud Nonium: Regumque vetuſtum ut ſolium ſit, ſuperſitenque.

Sŭperstĕs, stĭtis, penult. corr. omn. t. Qui ſeu is tam fato ſuo functus ſupervivit: quasi mortuis tuis ſuperſtitus. [נשׁאר. Naſháar. περίειμι. Gall. Reſte ou ſurvivant, ſurvivance. Ital. Reſto, ſopravanzo. German. Rest, überigkeit, überbleibender. Belg. Overgeblevene levende. Hiſp. La perſona que ſobrevive a otro, o que vive deſpues de otro. Polon. Pozoſtawaiący, żywy. Vngar. Egyszinten vagy, elő, élemes. Angl. He that ſurviueth or remaineth after the other dead, an ouerliuer.] Quintil. nos: Defuncta nuptæ, liberis tamen ſuperſtitibus. Ovid. 3. Metam. Marte cadunt ſolidi permunia ſuperſtitis ætas, Quinque ſuperſtitibus. Virgil. 11. Aeneid. ...nupta ſanctiſſima conjux Felix morte tua, neque in hunc ſervata dolorem. Contra ego vivendo vicit mea fata ſuperſtes Reſtabam miſeri genitor. Superſtites Reipub. Cicer. Torquato libro 6: Quum ſuperſtitem te eſſe Reipub. ne, filicerat quidem, vides. Fama ſuperſtes. Ovid. 3 Triſt. eleg. 7: Meaminen extincto ſuperſtes eſt. Idem 3. Amor. eleg. 14: Poſt mea munera ſuperſtes opus. ¶ Superſtes quoque dicitur, qui ſalvus eſt, & vivit inter vivos, etiam ſine morte omnium. Terent. in And. Deos, quæſo, ut hic ſuperſtites. Superſtes gloriæ alicujus. Livius ab Vrbe. Se ſuperſtitem gloriæ ſuæ ad cruciatum ſupereſſe. ¶ Accipitur interdum ſuperſtes pro præſente. Plaut. Superſtitem actum q; monui, ne illi ſubcurſet. Sere. lib. 2. Aeneid. Superſtes, ſuperi, præſentem ſignificat. Cre. videtur in eadem ſignificatione ubi pro Murena: Suis artibus quæ ſuperſtitibus & præſentibus. ¶ Antiqui etiam pro teſte poſtulant autore Feſto. Superſtites, manes, teſtes præſentes ſignificat. Plaut. in Aſinaria: Nunc mihi licet quidvis loqui, nemo hic adeſt ſuperſtes.

Sŭperstĭtĭo, onis, f. c. Falſus Dei cultus, error inſanus. [δεισιδαιμονία. Gall. Superſtition. Ital. Superſtitione. German. Ein Vbergloub, ein unnutzer, oder falſcher Glaub. Hiſpan. Ceguedad, demaſiada religion. Pol. Falſzywa bogoboyność, nadmierne nabożeſtwo. Vng. Haszontalan tiszteletek. Ang. Superſtition.] Lucretius ſuperſtitionem inde dictam putat, quòd ſit ſuperſtes tam ſerum hoc ēvi, ſæculum & divinarum, quæ ſupra nos ſunt, rerum & ſuperfluus timor. Aulus Gellius lib. 10. Noct. Atticarum: Superſtitionem interpretatus inoportunam, & inceptam religionem, & nimis ſeram. Cicer. 3 Tuſc. Accedit ſuperſtitio muliebris quædam. Idem 2. de Nat. deor. Horum enim ſententiæ omnium non modò ſuperſtitionem tollunt, in qua ineſt nimis timor deorum: ſed etiam religionem, quæ deorum cultu pio continetur. Virgil. 12. Aeneid. Vana ſuperſtitio ſuperis quæ reddita divis. Servius: A ſuperſtite ſuperſtitio dicta, quæ avicularum propria eſt, quæ multos per aetatem ſuperſtites ſunt, & quæ rebus inanibus adhibitæ, dum volunt videri, nimiæ religioſæ, ſuperſtitioſæ ſunt, & ita delirant.

Sŭperstĭtiōsus, a, um, m. f. Anili ſuperſtitione imbutus, quique Deum timet in rebus etiam non timendis. [δεισιδαίμων. Gall. Superſtitieux, trop conſcientieux. Ital. Superſtitioſo. Ger. Vbergläubig. Hiſpan. Religioſo demaſiadamente. Polon. Bogobogny nadmiernie. Vngar. Babonaſzk. Ang. Superſtitious.] De vocis hujus origine ſic ſcribit Cicer. lib. 2. de Nat. deor. Noſtri philoſophi, veteresque majores poſtea ſuperſtitionem a religione ſeparaverunt. Nam qui totos dies precabantur, & immola-

immolabant, ut filii sui liberi superstites essent, superstitiosi sunt appellati. Lactantius eos potissimum superstitiosos dictos existimat, qui superstitem memoriam mortuorum colerent, aut qui parentibus suis superstites imagines eorum domi tanquam deos venerarentur.

Sŭpērstĭtĭōsē, adverbium, Nimia cum religione, auditer. [δεισιδαιμόνως. Gall. superstitieusement. Ital. superstiziosamente. Hispan. supersticiosamente. Pol. Germ. Abergläubischerweis. Vng. superstitiose. Ang. superstitiously.] Cic. 3. de Nat. deor. Neque id dicta superstitiose atque auditer sed physica constanti ratione.

Sŭpĕrstrŭo, struis, struxi, structum, ĕre, a. Superædifico. [ἐπιοικοδομέω. Gall. surbâtir. Ital. superfabricare. Ger. Darauf einen bauen. Belg. Ouermeren. Hisp. Edificar encima de otro edificio. Polon. Nowe nayem budować. Vng. Fölébem épétem. Ang. To build upon.] Lactant. lib. 6. Manent huic rationi præcepta eorum, quæ solent ad probitatem recte dari, quorum si his superstruemus ad perficiendam consummandamque justitiam, quam non tenent.

Sŭpersum, supesse, supersŭi, supersŭtum, Affuo, a, undo. [עדף hadhapheph משאר reliquiæ, reliquum, superesse. Gall. rester de reste, abonder. Ital. Abondare. Germ. Vberig vnd stehen vberigs sein. Belg. Over zijn. Hispan. Sobrar. Polon. Zbywać, zbywam. Vngar. Belg. Over zijn. Hispan. Sobrar. Polon. Zbywać, zbywam. Vngar. Bennmaradni. Ang. To remain, to abound.] Virgil. 12 Aen. Auxilia quæ urbes Italæ, populique superfuerunt. ¶ Interdum superesse, significat reliquum esse. περισσεύω. Ennius libro 3. Ann. Inde ibi memorat naum superesse laborem. ¶ Interdum superstitem esse. ζωπυρέω. Plaut. in Asin. Sirus tuum vir unicum gnatum tuæ Superesse vitæ fecit autem & superstitem. ¶ Interdum vincere, superiorem esse. [νικάω. nicciah. νικαφόρω.] Virg. 2. Georg. -nebilanda nequeant superesse labori. Id est, vincere laborem. ¶ Interdum supervacuum esse, περισσεύω. Gel. lib. 1. cap. 22: Memini ergo Prætorio dœtis hominis tribunali me forte adsidere, atque ibi nevocatum reum non habere. Et quum is qui verba fecerat, reclamasset: Ego illi superfluum esse spondisse Prætorem sestyitem. Tu plane superes: non ades. Hoc est, superfluus, supervacaneus es. Ex quibus Gelii verbis colligi potest, fuisse nonnullos ea ætate, qui superesse usurparent, pro eo quod est in judicio adesse: quos tamen, ut recepte loquentes, irridet. Vsus tamen etiam hoc verbum hac significatione Suetonius in August. cap. 45: Quum Asperas Nonius arctius ei junctus castam ventitaret accusante Cattio Severo diceret, consuluit Senatum quid officii superesse putaret. Cunctari enim se, ne si superesset, superior legibus reum sisti decesset, destinare ac prædamnare eum exisimaretur. Sic apud Iurisconsultos sæpe superesse tuis rebus, pro consulere & prospicere. ἐφορᾶν τοῖς ἑαυτοῦ. ¶ Interdum durare. Virgil. 3. Georg. Primus ego in patriam mecum, modò vita superet.

Sŭpērvăcāněus, a, um, Superfluus, non necessarius. [עדף hadhapheph, מותר. Gall. superflu & non necessaire de vsage, inutile. Ital. superfluo. German. Vnnötig / vnnützlich / vberflüssig. Belg. Onnoodsakelijck. Hispan. Demasiado y superfluo. Pol. Niepotrzebny, zbytni. Vngar. Haszontalan, haszontalan. Ang. Superfluous, vnprofitable, that serueth for nothing.] Columella libro 3 siquæ supervacuum est hoc repetere. jam tradita ratione terebrationis. Sic apud Iurisconsultos sæpè supervacuus tuis rebus, pro consulere & prospicere. ἐφορᾶν τοῖς ἑαυτοῦ. ¶ Interdum durare. Virgil. 3. Georg. Primus ego in patriam mecum, modò vita superet. Ovid. 2. de Ponto, eleg. 7: Sed me timor ipse malorum Sæpè supervacuos cogit habere metus.

Sŭpērvăcāněus, a, um, Supervacuus. [עדף hadhapheph, מותר.] Cicero Appio: Confirmata amicitia & perspecta fide, commemoratio officiorum supervacanea est. Idem 2. de Nat. deor. Quid de reliqua descriptione omnium corporis partium, in qua nihil inane, nihil sine causa, nihil supervacaneum est? Pro superviacaneis habere. Liv. 10. ab Vrbe: Cui autem dubium esset ubi unum bellum sit asperum ac difficile, quum id alteri extra sortem mandetur, quin alter consul pro supervacaneo, atque in otio habeatur.

Sŭpērvăcŭo, adverb. [περισσῶς, ἐκ περιττοῦ, περιττῶς, ἐκ περισσοῦ, de re superflua. Gall. superflument, inutilement. Ital. soverchiamente, smisuratamente. German. Vnnötiglich / vberflüssiglich. Hisp. Superfluo y desaforadamente. Polon. Zbytnie, wieparzebnie. Vngar. Haszontalanul. Ang. superfluously.] Vlpian in l. Si quis 3. plerique. ff. De relig. & sumpt. fun. Quod si supervacuo factum fuerit, etc.

Sŭpērvădo, is, ere, d. p. Transvado. [διαπορεύομαι. Gall. aller par dessus, passer outre. Ital. Andare. German. Vberhinein gehn. Hispan. Yr sobre encima de otra cosa. Polon. Przechodzę, przełażę. Vngar. Által hágom, mint a falon megyek. Ang. To go over or beyond.] Liv. 1. bel. Maced. Quum omnes vbi, metuque perculsi ex prælio intra vallum protinus inde supervadentem munimenta victorem hostem fugerent.

Sŭpērvăgŏr, aris, ātus sum, ari, dep. Prater justum & æquum vagor, superfluo, vel supervacaneo tempore vagor. [ὑπερπλανάομαι. Gall. passer outre mesure, s'etendre trop, surpasser. Ital. Esser troppo vagante. German. Zuuil schweiffen. Hisp. Ser muy vagabundo. Pol. Nazbyt się rozsłam. Vngar. Vtiabe ellátsom bolyongásom, felesleges bujakodom. Ang. To wander over, beyonde, or out of measure.] Colum. lib. 4 cap. 21: Quinquennis vineæ non alia est putatio, quàm ut figuretur, quemadmodum supra institutum, nève supervagetur.

Sŭpervăgus, adjectivum antiquum à verbo Vagor: unde Avis supervaganea dicebatur ab auguribus, quum ex summo cacumine vocem emittebat Festus.

Sŭpervĕho, is, Super aliquid veho. [ὑπερφέρω. Gall. Porter & charrier par dessus, porter au dessus de. Ital. Portar sopra. Ger. Vberführen, oder vberbringen. Hisp. Traer encima. Pol. Przenoszę. Vng. Reá vonom. Ang. To carry or convey upon.] Catul. epig. 61:

Ille quoq; eversus mons est, quem maxima in orta
Progenies Phthiæ clara supervehitur.

Sŭpervĕnĭo, is, ēni, ĕtum, īre, n. q. Ex inopinato venio, de improviso in aliquid incido. [ἐπιφοιτάω. Gall. Survenir, venir soprendre ou apres. Ital. Venire à la improvisa, sopravenire. German. Vberfallen, darzu kommen. Belg. Over den sal comen. Hisp. Sobrevenir. Pol. Nayprzodzey nadchodzę. Vng. Hirtelen érkézem. Ang. To come vnwares vpon one.] Horat. 1 Epist. 4. Grata supervenit, quæ non sperabitur hora. Virg. 6. Æn. Addit se socium, timidisque supervenit Aegle. Liv. 4. bell. Pun. Munientibus supervenit Marcellus. ¶ Supervenire cum accusativo succedere, ascendere. Ovid. 10. Metamorph. -nam natura laquearia Terræ supervenit. Statius 1. Achil. Nescio quis magnum (rerum me parcia omnia fallunt) Vis fatalis parat, teneroscque supervenit annos.

Sŭpervĕnĭens, tis, m. q. Ipse supervenjendi actus. [ἐπιφοίτησις. Gall. Survenue, survenement. Ital. Sopravenimento. German. Zuekommung / oder zutauffe. Hispan. Sobrevenida, obra de sobrevenir. Pol. Przyjście, nadchodzenie. Vng. Hirtelen való elérkezés. Ang. A coming vpon one suddenly.] Plin. lib. 7. cap. 15: Scatent facile repentinæ mulierum profluvio magis monstrificum. Accessant supervenientia mensa, sterilescunt tactæ fruges, etc.

Sŭpervĕlĭo, is, Vestem superintego. [ἐπενδύω. Gall. Vestir par dessus. Ital. Vestir di sopra. Germ. Vberkleeden. Hispan. Vestir por de sobre. Pol. Przyodzywam. Vngar. Föl öltözöm. Ang. To put vpon.] Plin. lib. 16. cap. 33: Imagines eorum tenui filo, brevique, & vicente supervelitant.

Sŭpervīvĕo, is, ĕre, n. [ἀναβιώσκομαι, ἀναζάω. Gall. Viure par dessus. Ital. Viuere di sopra. German. Vberleben. Hispan. Viuir por de sobre. Pol. Przeżywam. Vngar. Föl élek. Ang. To liue ouer.] Cels. lib. 7. cap. 2. Deinde superunguentolyrio debet ex his aliquo, quo lippientes oculi superunguantur.

Sŭpervŏlo, as, n. p. Supra aliquid volatu feror. [ὑπερπέτομαι, ὑπερίπταμαι. Gall. Voler par dessus. Ital. Volar di sopra. Ger. Vberfliegen. Hisp. Volar encima de otra cosa. Pol. Nadlatuie. Vng. Fölyal rómlik. Ang. To fly ouer.] Plin. lib. 9. cap. 24: Supervolantes quamvis alte, proximique, aures hausturæ capax absorbent. Ovid. 4 Meram. Despectatectas, totumq; supervolat orbem. Plin. lib. 10. cap. 33: Perdices cum pleni supervolant nunquam sæpè vocem earum audita malefidi.

Sŭpervŏlĭto, as, frequentativum. [ὑπερπέτομαι πολλάκις. Gall. Voler souvent par dessus. Ital. Volar spesse per di sopra. German. Offt vnd viel vberfliegen. Hisp. Volar encima muchas vezes. Polon. Vlatuie nadlatuie. Vng. Fölyal rópdesik. Ang. To flie ouer often.] Virg. 6. Aen. -& quibus ante Infelix sua tecta supervolitaverit alas.

Sŭpervŏlvo, is, ĕre, a. & n. Supra volvo. [ὑπερκυλίω. Gall. Rouler par dessus. Ital. Volter di sopra. German. Vberwelgen. Hispan. Rodar encima de otra cosa. Pol. Przewalam. Vng. Fölyal rá hengerítem, vonom. Ang. To tumble or roll vpon one.] Col. lib. 11. cap. 3. Potest etiam citra hanc operam fieri ex ipsum quasi recrementum ut tutum, si cavum est natum, incrementum ejus supervolato cylindro coerceat.

Sŭpĕrus, a, um, pen. cor. A super sit rem opponitur Inferus. [χθόνιος belóm való. Gall. Qui est en bas, bassem, d'enbas, celeste. Ital. Di sopra sourano. Germ. Das ober oder höhe. Belg. Boven. Hispan. Cosa de encima. Pol. Wyższy. Vng. Felsö. Ang. That is higher or aboue.] Jut Mare superum, Scales superæ, & aura superæ. Virg. 6 Aeneid. -facilis descensus Averni: Noctes, atque dies patet atri janua Ditis. Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras, Hoc opus, hic labor est. Idem 11. Aeneid. Vetocem interea superis in sedibus Opim Compellabat, etc. Idem 6. Aeneid. -tuba felix habitus arris Faucibus effundens supera ad convexa tenebat. Cic. 2. de Nat. deor. Homo spectator superarum rerum atque cœlestium. Idem 4. Acad. Nicetas Syracusius, ut ait Theophrastus, cœlum, solem, lunam, & astra, supera denique omnia stare cenſet neque præter terram, eam ullam in mundo moveri. ¶ Superi, orum, pro cœlo, habitatore. Virg. 1. & 6 Aeneid. Omnes cœlicolæ, omnes supra ztare-

nentes. Cic. 1. Tusc. Nihil enim habent hæc duo genera proni, & supina semper premunt. ¶ Super, non mare, idem est cum Adriatico ita dictum, quòd Italiam supra hoc est, ab Orta, aliquat. ὑπὲρ τοῦ πόντου. quemadmodum mare Tyrrhenum ab Occasu, quos ideo inferum appellatum. Plaut. Mercat. Illinc Hispanos, Massilienses, Illyricos, Mare superum omne, Græciamque exoticam. Oras quæ Italicas omnes, quas adgrediuntur mare, Sumus circumvecti.

Sŭpĕri, orum, m. f. Paralit. & substantivè. Cœlestes, hi qui vivi & cuncta videntes superiores sunt. [הָעֶלְיוֹנִים הַחַיִּים, הָרוֹאִים הַכֹּל, הָעֶלְיוֹנִים.] Gall. Qui sont en haut, célestes. Ital. celesti, quelli che sono in alto, celesti. Ger. Die im hohe sindt, die Himmels angehören. Hisp. Celestiales, de arriba. Pol. Niebiescy. Vng. Mennyeiek. Ang. The heavenly or holie companie of heaven.] Virg. 7. Aen. Attonitis hæsere animis, superosque precati Trinacrios Teucrique vias. Ovid. 1. Metam. Talia quærentes, ibi cum fore cuncta suæ rex Iupiter ecpidate verat. Idem 1. de Ponto, elegi. 1. Ipsa movent animos superorum numina nostros. ¶ Contra inferi, orum, pro Manibus sive mortuis accipi solent. Plin. hist. 12. cap. 19. Felix appellatur Arabia felix & ingrata cognominata, quæ hoc acceptum superis ferat, quam plus ex ea inferis debeat.

Sŭpīnus, a, um, penult. prod. Qui dorso incumbit, ita ut faciem, ventremque habeat cœlum versus quodammodo: cui contrarium est Pronus. [ὕπτιος, κατάκοιτος. Gall. Couché le ventre contre haut. Ital. Col ventre verso, supino, riverso. Ger. Mit dem angesicht gen himmel gekehret. Belg. Met den buyck opwaerts. Hisp. Cara hazia arriba, traspuesto, cosa para dos, puesta hazia arriba. Pol. Niemyzak na bok, albo twarzą. Vng. Hanyatra fekvő. Ang. That lyeth on his back, and his face upward.] Iuven. Satyr. 3. Cubat in faciem, mox deinde supinus. Cicero de Divin. Nam Gomer animal (ac vultu in terram verso fit corporis, prono, obliquo, supinum membraque quò vult flectit, contorquet, porrigit, contrahit: eaque ante effingit paulò, quàm cogitat: quanto id Deo est facilius, cujus nutu parent omnia? Manus supinæ, Liv. 6. bell. Pun. Vacique matronæ in publicum effusæ, circa deum delubra discurrunt, cum ingentibus precibus aras complentes, & ad genibus, supinas manus ad cœlum ac deos tendentes. Virg. 1. Aeneid. ...tendoque supinas Ad cœlum cum voce manus. ¶ Et quoniam supinus ille recubitus in dictum est, Homines soluti & otiosi, factum est, ut supinum pro molli, delicato, otioso, & negligenti ponamus. עצל, בטל, פתי. Gall. Oisif, paresseux, negligent. Ital. Ozioso, negligente. German. Hendisch, müssig, der sich vor arbeit vil sanfter vnd stille helt. Hilpan. Perezoso, negligente, descuydado. Polon. Lenywy, niedbaiący. Vng. Heverő, lansa, rest. Ang. Idle, slouthfull.] Senec. ad Luc. Est quidem, mi Lucili, supinus & negligens, qui inimici memoriam ab aliqua regione admonitus, reducitur. Iuven. Sat. 11. Semultum referens de Mœcenate supino. ¶ Inde supinior, oris, comparativus. Mart. lib. 2. Nusquam deliciæ supiniores. ¶ Supinus item accipitur pro acclivi, sive montoso. Horat. lib. 1. Carm. Seu mihi frigidum Præneste, seu Tyburis supinum. Fuit enim Tybur civitas in ardui colli positu, cujus etiam hodie ruinæ conspiciuntur. ¶ Supinus Persius dicit pro superbus, Statius. Italo quod honore supinus Fregerit bellonas Arcas, & dolis iniquas.

Sŭpīnum, A quibusdam dicitur verbum participiale, sicut gerundia participialia nomina appellantur. Habet autem duas terminationes, um, & u ut Lectum lectu. Quod in um finitur, habet significationem activam. Sallustius: Legatos ad Iugurtham deprecatum quæ illum mitti. Id est, qui quererentur, vel questuros. παραιτησόμενοι. Idem: Nonnisi cupta pace ad vos oratum mitto. P. C. Hoc est, qui orent, sive oraturos. παρακλησόμενοι. Do ilium cupram dicimus, hoc est, quæ cupat. Do venum, vendo. Spectatum admissi summum id est, ut pectemus. ¶ Quod vero in u finitur, significationis passivæ est, jungiturque nominibus adjectivis. Virgil. 3. Aen. Nec visu facilis, nec dictu affabilis ullo. hoc est, qui nec videri, nec dici facilè potest. Plinius: Accipenter pessimus ratus inventu: hoc est, qui rarò invenitur. Dicimus præterea, Dignum, live indignum relatu: hoc est, quod referatur. Impium factu, ut fiat. Horrendum aspectu, si aspiciatur. Iucundum cogitatu, si cogitetur. Obscenum visu, si videatur, & sic cæteri alii.

Sŭpīno, nas, pen. prod. Supinum colloco. [ὑπτιάζω. Gall. renverser, coucher à la renverse, renverser en arriere. Ital. Riverciare, porre verso il riverso. Germ. Hinden rucken werffen. Hisp. Trastornar, plegar el rostro. Pol. Nawznak kładę. Vng. Hanyatra fektetem. Ang. To lay the backe upward.] Stat. lib. 6. Thebaic. Præcipitat quæ tetrò juvenum, atque in cœrula supinat.

Sŭpĭnŏr, aris, ari, passivum est verbi Supino, Supinus fio. [ὑπτιάζομαι. Gall. Estre renversé ou couché le ventre en haut. Ital. Essere riverso. Germ. Hinderücks gelegt werden. Hilpan. Ser trastornado. Pol. Wznakiem. Vng. Hanyatra fektetődik. Ang. To be layde with the face upward.] Horat. Serm. Sacer, ni natum adorem supinor. Vbi Acro interpres: Natum (inquit) adorare supinatur, qui eorum delectatur, & incubatur odoribus pulmentatorum. Supinari igitur est erigi, & supinum fieri. Accusativus verbum addicit passivo, quemadmodum & Virg. 7. Aen. Loricam induitur, hòcque accingitur ense, Stat. lib. 12. Thebaid. Iamque supinantur telis, lateque fatiscunt Pectora devexa jugo.

Sŭpīnātus, a, um, part. p. [ὑπτιασθείς. Gall. Renversé, couché à renverse. Ital. Rinversato, piegato al rovescio. Germ. Hinderücks gelegt. Hilpan. Trastornado, puesto de arriba. Polon. Nawznak leżący. Vngar. Feltsigetetett. Ang. Layed backe, or face upward.] Virg. 2. Georg. Antè supinatus Aquilam offendere glaras, Quàm tuta insidias avis genus. Stat. 5. Thebaid. Incertusq. fari quidnam nunc æra lambit Ore supinato, nunc arva gementia radens. Pronus adhæret humo.

Sŭppār, ris, penult. corr. m. nec sub, & par. Prope modum æqualis [ὁμοῖος. Gall. Presque pareil. Ital. Quasi eguale. Germ. Vnder vnd nicht gleich. Hisp. Casi que yguala a otro. Pol. Rowny. Vng. Majd egyenlő. Ang. almost equal.] Cic. de Clar. Orat. Huic ætati impares Aristophanes, Critias, Theramenes.

Sŭppărāsitor, aris, pen. prod. Subservio, obsequor, adulorum partitus. [ὑποκολακεύω. Gall. Complaire, gratifier, faire plaisir, assister le voysin, frotter de flatterie. Ital. Adulare, lusingare, piacere al signore. German. Schmeichlen, oder in allem dem so im zu gefallen. Belg. Pluym strijcken. Hisp. Dar lisonja, o arrimarse por causa del comer. Polon. Pochlebuie. Vng. Hizelkedem. Ang. To agree to all things to one, and flatter him to have his good will.] Plaut. in Amph. Accedam, atque hanc appellabo, & supparasitabor patri.

Sŭppărum, vel Supparum, pen. corr. Genus togæ levis & angustæ, inde dictum, teste Varrone, lib. 4. de ling. Lat. quòd supra induatur. [ὑπόβολον. Gall. Vn voyage, habillement de femme que dient de teste et trous et le leger. Ital. Habito muliebre di donna, veste. German. Ein Weiberkleid, ein leicht mantel mit langen ärmlein. Hispan. Camisa de hombre, o otra de mugier. Pol. Giepka. Vng. Asszonyi köntös. Ang. A smocke.] quemadmodum subucula, quæ linteus induat. Lucan. 2. Pharsalię, Suppara, nudatis cingitur angusta lacertos. ¶ Festus supparum vestem puellarem hoc interpretatur, eandemque esse existimat cum ea, quæ & supparum & camisia dicitur. [Polon. Opis.] Quam sententiam hoc Afranii testimonio falsit. Puella non sum, supparum induta sum. ¶ Est & supparum navium incuria, teste Servio, lib. 11. Æneid. [Gall. Le plus haut voile de la nef. Ital. Temperale, la più alta vela della nave. Germ. Das oberste segeltuch. Hisp. Vela mas alta de la nao. Pol. Wierzchnie żeglo. Vng. Vitorla czúcsa. Ang. The topsayle of a ship.] Sunt enim Suppara summa vela quæ cæteris annectantur, & quæ supertenduntur, & quæ supertentantur antennas explicantur. De quibus Lucretius libro 5. ...inque pandens Suppara velorum picturas colligit auras. Statius 5. Sylv. ...vos summa annectite suppara velis.

Sŭppēdāneum, Dicitur id quod pedibus subjicitur, cum sedemus. ὑποπόδιον.

Sŭppĕdĭto, as, penult. corr. Suggero, ministro. [הָיָה מוּכָן, הָיָה נִמְצָא, הָיָה שָׁפַע. Gall. Subvenir & fournir. Ital. Dare, subministrare. German. Darreichen, darbieten, vnterstützen, geben. Belg. Geven. Hispan. Administrar, dar lo que otro ha menester. Pol. Dostarczam. Vngar. Szolgáltatom. Ang. To furnish.] Varro 2. de Re rust. Largiore cibaria subentare debet, quò facilius lac suppeditare possit. Cic. ad Treb. lib. 7. Epist. Audio te ignotas, ubi Eari, frigere rem, chartam quidem ubi suppeditet? Id est, chartam ibi deesse. Idem ad Attic. lib. 1. Si velim, quoad poteris, conficeres, uchit unde nobis suppeditari pecunia possit. Quint. lib. 2. cap. 2. Licet enim satis exemplum ad imitandum è lectione suppeditet: tamen vivæ illæ ac dictæ, vox alit plenius. ¶ Suppeditare, est rerum ablatarum, pro tuendæ, tollere, tatis esse. ἀναπληροῦν. Cicero 1. Offic. Ob eas res ædes ita dicuntur parari et, quæ suppetant & ad cultum, & ad victum. Plaut. in Asin. Clamore ad me macho non queo laborem suppeditare. ¶ Interdum ponitur pro opprimere, sive supplantare. ἐπιβουλεύω. Cicer. Nosce eos, qui in judicio mecum contendere non vis, ubi suppeditant turpissimum, laperate pulcherrimum est.

Sŭppĕdĭtor, aris, deponens. Idem. Cic. ad Att. lib. 14. De Patricano nomine quòd mihi suppeditatus es, gratissimum est, & simile tuorum omnium.

Sŭppĕdĭtātio, verbale, Fr. Submiciistration [χορηγία, παρασκευή. Gall. Fourniture. Ital. Essa fornire le dare. Ger. Darreichung, darreichung. Hispan. Obra de subministrar y dar lo que otro ha de menester. Polon. Dodanie, podanie. Vng. Szolgáltatás. Ang. A furnishing.] Cic. 1. de Nat. deor. Quæ ergo vita? Suppeditatio, fructus, bonorum, vel omnium vel maximorum.

Suppĕlo, is, pŭli, lum, verbum modò honestum, modò turpe. Cicero ad Patum. lib. 9. Quod epistares modò honesta, modò turpia suppetere, flagitium est jam erit audax in balneo, non deprehendes.

Suppĕto, tis, pen. corr. Latenter, seu per fraudem peto. [ὑποκρίνομαι, παρα-

...requerir. Gall. Demander à faveur requérir. Ital. Dimandare con ...
Germ. Hemmich/oder mit dem hertzug ...geren. Hisp. Demander con ...
Polon. Zbudlowac/prosic. Vngar. Alattomba kerem. Ang. To ask by ...] Vlp. de Fortis: Apud Labeonem relatum est, si fugitivario quis diverit, ut si quis nomine ejus fugitivi petitus, excare. Et quidem ex tribus antibus quum audisset petiisse ejus nomine & accepit: fatti actionem ad versus eum, qui fugitivi fugitivario competere, non mihi. Non enim mihi negotium, sed ibi fugitivarius gessit. ¶ Suppetit verò, ei rei ...ia persona, & suppetunt, significat in promptu est, adest, facile est. [עזר dei ...ssi, עזרים. Polon. Dopomoc/ratunek. Vngar. Segetsegh.] cui opponitur Deficit, & Deest. Horat. 1. Epist. ad Pauperem non deest, cui rerum suppetit satis. Colum. lib. 9. cap. 2: Suppetunt in hanc rem feliciter cætera. Plin. Iunior. lib. Epist. Cui abundè suppetunt facultates. Livius ab Vrb. Rudis in militari homine lingua, non suppetente libertati, animoque. ¶ Suppetat superbiæ vitæque. Plaut. in Trin. Dum hercle decumbas, deorsque oro, ut vitæ tuæ tibi suppetias suppetat hodie ...

Sūppĕtĭæ, & in accusativo Suppetias, sine aliis casibus, & plur. tantum: idem quod Subsidium, auxilium. [עזרה ezrah. עזרים ezrim. Gall. Aide, secours. Ital. Soccorso. Ger. ...hilff/beystand. Belg. ...hulp. Hispan. Ayuda, socorro. Pol. Pomoc. Vng. ...segitség. Angl. Aide, help.] Plaut. tamen in Epid. diversa esse ostendit, quum ait: Auxilia multi & suppetiæ sunt domi. Si enim eadem esset suppetiæ & auxilium, alterum vacaret. Rectius itaque Auxilii nomine intelligimus quod augendarum virium causa alicui summittitur. Suppetias verò eas dicimus, quæ jam laboranti & pene cedenti feruntur: quod & subsidium dicimus. Suppetias venire dicitur, in subsidium. Cæsar 2. Comment. Etenim ibantur auxilia magna equitatus opidanis suppetias venire.

Suppĕtĭo, ...ris, ...ri, dep. Auxilior, succurro. [עזר ezar. Gall. Secourir, aider. Ital. Soccorrere, aiutare. German. ...helffen/ober vor ...schub thun. Hisp. Ayudar, favorecer, ayudar. Polon. Pomagam. Vngar. Segetsegh. Ang. To aide or help.] Apud lib. 8: A vobis facilè est suppetiari ne ...rimo tenui.

Sūppĭlo, las, pen. prod. ad p. Suffuro, clàm & furtim furripio. [גנב ganab. גנבה ganebah. Gall. Piller ou dérober furtivement ou en cachette. Ital. Furare, rubbare. Germ. ...emmich ...tehlen/ohne dasselbe ...ermercken/stehlen. Hispan. Salteer, hurtar à escondidas. Pol. Cychla kradzec. Vngar. Lopón alattomban el lopni. Ang. To ...rsom/by stealth/or ...ly.] Plaut. in Truc. Hæc quum video fieri, furor, suppilo, & de præda prædam facio. Pœno. Sarculatria. Alteram apportat, prodigit partem, suppilat semper. Cæcil. Naut. Suppilatum est: cum atque omnia omnia. Ex Nonio.

Sūpplānto, as. Pede suppedito in terram dejicio. [נפל ...kah. נפלת ...ah. Gall. Donner la cruche ou tripeder à quelqu'un pour le faire tomber, renverser. Ital. Metter sotto il piede, rovesciare. Ger. Den fuß vorhalten/daß einer fellt. Belg. Den voet setten. Hispan. Armar zancadilla, zancadillar. Pol. Noge podkopywac/podsiadac. Vng. Megtsalom, kolonia vetnél el tenni. Ang. To trip or ...the ground by striking his ...legge.] Cic. 3. Offic. Contendere debet, quàm maximè possit, ut vincat: supplantare eum, qui sibi cesserat, aut manu depellere nullo modo debet. Et quoniam qui ita facta hac ratione superiores evadunt, fraude magis quàm virtute videntur vicisse, factum est ut supplantare accipiatur pro decipere. ¶ Supplantare verbis & vocem, est deprimere, & mutatis accentibus cernare. Pers. Sat. 1: & tenero supplantat verba palato. Quasi tumus vocis canora in ultimo palati cavo leniter infingatur, quò jucundior fiat. ¶ Tit. & Supplantare, compositum à verbo Planto, idem significans quod subtrahere alicui quippiam plantare, supplantare. Col. lib. 3: Et vicem ita supplantato, ne radicem abrumpas.

Sūppl...o, ...es, act. (...de...ientes) facium aliquid subsidiario. [שלם shalam. Gall. Remplir, combler, suppléer, & semblablement ce qui defaut, fournir. Ital. Supplire, empire, giugnere. Germ. Erfüllen/ersetzen. Belg. Weder vervullen. Hispan. Suppuesto, suplir. Pol. Napełniam. Vngar. Helyébe mást/tenek. Ang. To fill up or make ...ete, to fill the place of him or that lacketh.] Virgil. lib. 3. Æneid. Remigium suppleo, socios simul instruo armis. ¶ Accipitur interdum: Supplere pro ¶ quare. Virg. 7. Eclog. Si cætera greges suppleverit, aureus ecquid dit, Si tot agnos habuero, quot oves, interpretè Servio. ¶ Aliquando pro implere. Cæs. lib. 12: Ibi sicellam cum sale populati suspendio & quæsito, suppletoque identidem. Idem cap. 69: Facito ut amuscam quotidie suppleas.

Sūppl...mĕntum, ti, n. t. Quod ad suppendum rei alicujus numerum subrogatur: unde mil...tum & remigum propriè supplementa dicimus, quæ ad justum numerum explendum succentantur. [מלא ...ah. Gall. Remplage, remplissement, supplement. Ital. Supplimento, aggiunta. Germ. Ein ...erfüllung/ersetzung eines/das verfallen ist. Hispan. Supplimento, ...

...plimiento de la que falta. Polon. Napełnienie. Vng. Pótlás, ...] Ang. Filling up, supplying.] Cic. Appio Pulchro, lib. 3: Centebant omnes legiones in Latio supplementum meum, & Bibuli legionibus subvenerat.

Sūpplex, Supplicium, Vide SVPPLICO.

Sūppl...co, as, pen. corr. ap. Humiliter & demissè precor, supplex fio. [התחנן hithchannen. תחנונים thachanunim. Gall. Supplier, requerir humblement, faire requeste. Ital. Supplicare, pregare, reverentemente. Ger. Demüthiglich bitten. Bel. Deemoedelijck bidden. Hisp. Suplicar ó rogar con reverencia. Pol. Pokornie prosić. Vng. Alazatossan kérlelnyi. Ang. To intreate or request humbly.] Cic. in Lælio: Quàm multa enim, quæ nostra causa nunquam faceremus, facimus causa amicorum: precari ab inferiore, supplicare, cum acerbius in aliquem invehi. Plaut. Curcul. Volui ...ieta obsto supplicare.

Sūppl...cari, impersonale. Pro supplicationes fieri. Plin. lib. 31. cap. 1: Illacrimabilibus temporibus non supplicabatur unquam.

Sūppl...cassis, pro supplicaveris, legitur apud Plautum in Asin. Hercle illum dii omnes perdunt, verbo cave supplicassis.

Sūppl...cātio, onis, f. Ipse supplicandi actus. [תחנה tachanah. תחנונים tachanunim. Gall. Supplication, priere, requeste pitoyable. Ital. Supplicatione, preghi. German. Ein ...anfang/ ...ffentliche bitt. Hisp. Obra de suplicar, ruego. Pol. Prośba, błagania. Vng. Alazatos könyörgés. Ang. Praying, requesting.] Sallust. in Catil. Non votis, neque suppliciis mulcentur: eorum auxilia parantur: ...e vigilando, agendo, bene consulendo prospere omnia cadunt. Tacit. lib. 3: Sed tum supplicationibus, indeque magni ab Senatu decernantur. ¶ Supplicia quoque, festa Fetio, erant quædam erant sacrificia, à supplicando dicta. Varro. Boves ad victimas faciundas, ad deorum supplicia. ¶ Vitiatus vero supplicium accipitur pro pœna. [עבש ...ash. עבשת ...ath. Gall. Supplice, peine, punition, correction. Ital. Supplicio, pena, tormento, martire. Ger. Ein ...straff/ein verdamliche marter. Belg. Pine. Hispan. Pena ó tormento. Pol. Kara. Vng. Büntetés. Ang. Punishment.] Virg. lib. 4. Æn. Spero equidem mediis (si quid pia numina possunt) Supplicia hausturum scopulis. Horat. 1. Sat. Satyr. ...cuvon Pondentibus, modulisque fois ratio utitur ...ere. Ut quæque est, ita supplicia debita conficit. Cic. 3. Verr. In ladoneum in carcerem condemnatis: supplicium ...ere statuitur in eos. Idem lib. 3. de Nat. deor. Summo cum ...atu supplicioque. Qu. Varius homo importunissimus perit.

Sūppl...do, dis, ...si, ...sum prod. Pecum ...ere illi. Unum facio. [כפר kaphar. Gall. ...ire de pécunie vers. Ital. ...ar pena. Ger. Mit dem ...ffen ...

ham bodem stoppen. Belg. Legen de erde. Roten metten voeten. Hisp. Echar en el fondo. Pol. Nogami kogo. Vng. Teppentok. Ang. To stampe on the ground.] Cic. 1. de Orat. Pedem nemo in illo judicio supplodere reda ne Scenicis renunciaretur.

Supplosio, onis, verbale, Et ipse actus supplodendi. [Stampinge. Gall. Estamponer de pié contre terre. Ital. Battimento del piè à terra. Ger. Das stoppfen/oder stappen mit den füssen auff den boden. Hisp. Obra de apretar con. Pol. Nogami kogo. Vng. Teppantas. Ang. A stamping on the ground.] Cicer. 3. de Orat. Supplosio pedis in contentionibus aut inchoandis, aut finiendis. Idem: Exquo vereor ne nihil sim tum nisi supplosionem pedis imitatus, & ponere quædam verba, & aliquem forte somum.

Supprimitĕrĕ, Elta, iquantulum, vel propemodum pœnitere. [Lamenter. Gall. Se repentir aucunement. Ital. Pentirsi alquanto. Ger. Zum theil gereuwen. Hisp. Arrepentirse un poco. Pol. Czasśo zalować. Vng. Mindenig bánni. Ang. To repent somewhat.] Cic. Att. Iam & illum sui muris suppœnitet.

Supprōno, act. Subtus pono, subjicio. [Sous mettre. Gal. Supposer, soubsmettre, mettre dessous. Ital. Sottoporre, sottoporre. Ger. Vnderlegen. Belg. Onderleggen. Hisp. Poner debaxo. Pol. Podkładam. Vng. Alá vetem. Ang. To put under, to put in place of an other.] Cic. de Nat. deor. Quinctium anatibus gallinis sæpe supponimus, e quibus pulli orti primum alunturab iis, ut à matribus à quibus excluti, totiq; sunt. ¶ Supponere falcem aristis. Virg. 1. Georg. -neq; antè Falcem maturis quisquã supponat aristis, Quam Ceres torta redimita tempora quercu Det motus incompositos, & carmina dicat. ¶ Supponere colla jugo: id est, submittere. Ovid. 3. Amor. el. 9. Prima Ceres docuit rastros subjungere terræ Falce coloratas, subsecuitq; comas, Prima jugis tauros supponere colla coëgit, ut veterem curvo dente revelli humum. ¶ Supponere aliquid judicio alicujus, pro permitto, sive committo. Ovid. Epist. 13: Quum Venus & Iuno, & Pallas in vallibus Idæ Corpora judicio supposuêre meo. ¶ Supponere item est falsam loco veri subjicere. Suppositum, ut Supponere testamenta, est falsa testamenta supposita persona obsignare, amare Cic. pro Cluent. Qui supposita persona falsum testamentum obsignare curarit. Idem ad Fam. Si socios spoliasti, scortum expilas, si testamentum amicorum expectas, aut ne expectas quidem, at ipse supponis. Idem libro 3. de Legib. Iure esse latronem, jure adulterare, jure testamenta falsa supponere si hæc suffragiis, aut tabulis multitudinis probarentur.

Suppŏsĭtĭus, & Suppŏsĭtus, participium: Id est, sub alio, vel pro alio fraudulenter positus, subornatus. [Subsitué &c. Gall. Mis dessous, supposé, mis finalement en la place d'un autre. Ital. Posto di sotto, posto finalmente in luogo de un altro. German. Vntergeschoben vnterstrigt: an eines anderen art geschoben. Hisp. Puesto debaxo, a vno por otro finalmente. Polon. Podrzucony. Vngar. Valaknak valaki helyében állatott, alatta rejtett. Ang. Put under or put and schowed in place of an other.] ut, Saxa suppŏsĭta cœlonid est, tantæ altitudinis, ut suppŏsĭta cœlo, cœlumque sustentare videantur. Sil. lib 3. De alpibus intelligit Cic 7. Verr. Et ut quivis facilè perspicere id abisto actum esse, ut ille suppŏnĕretur, facilè & libèr scribam, quis non erat, cui esse simularet. Virgil. lib. 6. Aen. Hic crudelis amor tauri, suppŏsĭtaque furto Pasiphaë, mistumque genus proles que bifórmis, Minotaurus inest, veneris monimenta nefandæ.

Suppŏsĭtĭo, onis, verbale, Et. Supponendi actus. [Supposition, Gall. Supposition, mise dessous, ou l'une pour l'autre. Ital. Posta mettere una cosa sotto l'altra. German. Vnderlegung. Hisp. Obra de poner debaxo, o hecha de vno por otro. Polon. Podkładanie. Vngar. Alatta tetel. Ang. Supposition, putting of one thing fained in place of that which is true.] Colum. lib. 8. cap. 5: Semper autem quum suppŏnuntur ova, considerari debet, ut luna crescente, à decima usq; ad quintam decimam id fiat unum & ipsa suppŏsĭtio per hos ferè dies commodissima.

Suppŏsĭtŏr, & Suppŏsĭtrix. Qui falsum aliquid, seu adulterinum pro vero suppŏnit. [Supposteur, supposeresse. Plaut. in Truc. Venefica, suppŏsĭtrix puerum.

Suppŏsĭtĭtĭus, a, um, adjectivum. Quod suppŏsĭtum est, & alterius loco pro vero & nativo positum. [Supposé &c. Gall. Supposé, mis faussement en lieu d'un vray & legitime. Ital. Che è posto in loco de vero & naturale figliuolo è altra cosa. German. Etwas dargeschobens oder vndergelegts an eines anderen statt. Hispan. Puesto por otro. Polon. Podłożony, podrzucony. Vngar. Valami, valaknak, más helyébe tetetett. Ang. That is counterfeite and fained to be in place of another.] Matt. ho. 3: Hermes suppŏsĭtĭtius fuisse fertur. Varr. 2. de Re rust. cap. 9. Matri suppŏsĭtĭtiæ quoque inserviunt, quæ equa ad monstrum lactis cibum pullo præbere possit.

Supporto, as, Subvecho, suggero. [Apporter. Gall. Porter dessous. Ital. Portar sotto. Germ. Zuführen. Hispan. Traer debaxo. Pol. Odnosze. Vng. Hordom. Ang. To bring or carie privelie, to conveigh under.] Cæsar 1. bell. Gall. Aut rem frumentariam, ut satis commodè supportari posset, timere dicebant.

Suppřimo, is, pen. corr. act. Reprimo, cohibeo, comprimo. [משׁך: chasab, retiens, supprimer. Gall. Supprimer. Ital. Coprire, nascondere. Ger. Vnterdrucken/vnterstecken. Belg. Onderstucken. Hisp. Suppremir, esconder. Pol. Pogrzebam, kryję. Vng. El temetem. Ang. To keep downe, secret, or in silence, to suppresse.] Ovid. 1. Metam. Supprimit extemplò vocem. Cic. 3. Tusc. Hæc sunt igitur officia consolantium tollere ægritudinem funditus, aut supprimere & non pati manere longè. ¶ Supprimere, pro occultare. [כלה: kalah, consumere.] Plin. lib. 25. cap. 1. Artes nos elaborata ab iis abscondere atq; supprimere cupimus, & fraudare vitã etiam alienis bonis. ¶ Supprimere item, retrahere se ab hinc, & inde. Cæsar. lib. 1. bell. Civil. Veriti ne nudatis pedibus sub onere cõsistere cogerentur, aut ne ab equitatu Cæsaris in angustiis tenerentur, item supprimunt, copiasq; in castra cõtinent. Nummos, vel pecuniã supprimere id est, celare, occultare, dissimulare se habere, vel dolo malo retinere. Cicero pro Cluent. Sexcentis millibus nummum se judicium corruptum esse dixerat: quæ quum accepisset à pupillo, suppressit, judicioque facto, &c. Et paulò pòst: Quibus consilium, ut pecuniam quibuldam judicibus sessionis pollicetur, deinde eam postea supprimat.

Suppressĭus, a, um, particip. Depressus: [משׁך: mashab, retinuit &c. Gall. Supprimé, caché, soustenu à l'interieur. Ital. Soppresso, affondato. Ger. Vnderstecket/vertruckt. Hispan. Suppremido, escondido. Pol. Pogrzebiony, skryty. Vng. El fedett, el fogatot. Ang. Kept downe, secret, or in silence.] ut, Navis suppressa: hoc est, depressa, sive submersa. Iustinus: Victi Persæ in naves confugerunt, ex quibus multæ suppressæ, multæ captæ. Fuga suppressa: id est, retenta, cohibita. Ovid. lib. 11. Metam. Cum vita suppressa fuga est. Mentum suppressum: hoc est, contractum, nõ oblongum, sed breve potius. Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 9. de canibus loquens, qua forma esse debeant. Mento, supra suppresso, & ex eo cruris duobus dentibus, dextro, & sinistro. ¶ Voce suppressa dicere, idem quod submissa. ὑποκριτῶς φωνῇ. Cicero pro Sylla: Qui quum suppressa voce de sectate Publii Lentuli, de audacia conjuratorum omnium dixisset, &c.

Suppressĭo, suppressionis, Et. Ipse actus suppriměndi. [משׁכה: mashabah, retinens. Gall. Suppression, soustenu, secret. Ital. Soppressione, fatto, nascondimento. Ger. Verschlahung/vertruckung/vertrettung. Hisp. Obra de suppremir, hecho, o escondimiento. Pol. Pogrzebienie. Vng. El rejtés. Ang. A keeping downe or concealing.] Cicer. pro Cluent. Statuit ad eadem libi præsidia ad suppressiones judiciales revertendum. ¶ Suppressiones nocturnæ dicuntur, quoties per somnum spiritus supprimitur, aut etiam ipsa vox, ut incerta, indiscretaq; datur: quemadmodum in eo morbo accidere solet, qui Latinis Incubus, Græcis Ephialtes dicitur. Plin. lib. 20. cap. 10. Grana nigra auxiliatur & suppressionibus nocturnis, in vino puta, quod dictum est numero.

Suppromo, is, pen. prod. Promo. [ἐκφαγεῖν. Gall. Mettre en avant, tirer dehors, ou en avant. Ital. Trarre, mettere fuore. Ger. Herfür geben/herfür thun. Hisp. Sacar, poner. Pol. Wydaie. Vng. Ki vészem. Ang. To take out of a cellar or such place.] Plaut. in Mil. Eho tu sceleste, qui ibi suppromis, eho tu.

Suppromŭs, mi, Cui vinum promendi cura incumbit. [ταμίας. Gall. Despensier, qui tire ce qu'il faut. Ital. Dispensiere. Germ. Ein Kellermeister/ Der alle ding aus speis vnd keller thut. Hisp. El que saca de la despensa. Pol. Kiszenek, spiżarz. Vng. Kellar. Ang. A steward.] Plaut. Milite: Bono cella suppromo credita.

Suppūdĕt, pen. corr. Aliquantulum pudet. [Un peu honteux. Gall. Avoir quelque peu de honte. Ital. Vergognarsi alquanto. Ger. Sich ein klein schämen. Hisp. Hauer vn poco vergüença. Pol. Wstydzi się. Vngar. Maid szegyenlem. Ang. To have some shame.] Cicero Catho: Puto te jam suppudere, quum hæc tertia jam epistola antecessit, quàm tu scribendum, aut interarmicè nõ exsurgere.

Suppullŭlo, as, Novos pullos hoc est, nova germina educere emitto. [ἐκβλαστάνω.

Suppūro, as, pr. quæ. prod. act. p. Pus convertio. [ἰωτοποιῶ. Gall. Apostumer, avoir, rendre ardure. Ital. Apostemarsi, convertirsi in marcia. Ger. In eyter werden/ Eyterig machen. Belg. Etteren. Hisp. Hazer materia de apostema. Pol. Wrzodzi się obracam. Vng. Meg rothadom. Ang. To matter or breed a fistle or a sore ulcer.] Col. lib. 6. cap. 12: Hiciderit sanguis aut emissus fuerit, faciem crebrò quasi suppuraverit, tardè pracinatur.

Suppūrātĭo, nis, f. t. Generatio puris. [ἰωτοποίησις. Gall. Apostume. Ital. Apostema. Germ. Ein Eyterigkeit. Hispan. Apostema. Polon. Ropotworzenie. Vngar. Meg rothadas. Ang. A breeding of filth or matter.] Colum. lib. 7: Et quum maturuerit suppuratio, reseindi eam oportet.

Suppūrātŭs, a, um. Quod suppuravit. [ἰωτοποιηθείς. Gal. Apostumé. Ital. Apostemato, convertito in marcia. Ger. Das zu eyter worden ist/ erstwichen. Hisp. Apostemado. Pol. Zropiały. Vng. Meg rothadot.] Plin. lib. 20. cap. 4. Rumices q; vel suppuratos aliquant.

Supp ūs

Sūpūrātōrĭus, a, um. Quod ad suppurationem pertinet, vel quod suppurare facit. [Gall. Qui fait apostumer ou mourir une apostume. Ital. Cosa che fa apostemare & marcire. Ger. Das jn eyterigt oder faulen macht. Hisp. Cosa para hazer apostema y materia. Polon. Do suppurowania należy. Vng. Megerősző. Ang. Belonging to an impostume.] Plin. lib. 28. cap. 4. Efficacia ad eadem ſtrigmenta à balneis: & ideò miscentur suppuratoriis medicamentis.

Sŭppĭro, as, pen. cor. act. p. Sarmenta, vel ramos inutiles subseco. [Gall. Tailler, couper & esmonder. Ital. Potare, tagliare & sfrondare. German. Reben schneiden. Hisp. Podar, cortar. Polon. Obcinam. Vngar. Ollalom. Ang. To prune, or cut trees, to accompt.] Plin. lib. 17. cap. 20. Præterea semina ipsa fruticantia suppütare. ¶ Aliquando ponitur pro computare, vel calculum subducere. [Gall. Conter en supputer. Ital. Computare, far conto, calculare. German. Rechnen. Hisp. Contar por numeros.] ut, Supputare rationem, apud Plautum in Aulul.

Sŭpra, Præpositio est accusativo casui serviens. [Hebr. מעל. Gall. Par dessus, outre. Ital. Sopra. German. Oben. Belg. Boven. Hisp. Sobre o encima. Pol. Nagorze. Vng. Felett. Ang. Above.] Virg. lib. 1. Aen. Gilt cæruleus supra cæpat albescere matu. ¶ Interdum est adverbium loci. Saluſt. in Iugurt. Pauca supra repetam. ¶ Quando præpositio est, aliquando pro valde, seu plus satis, ponitur. Virg. ut, Supra modum. Supra motem. Supra modū. Supra ictum. Virg. lib. 2. Georg. Rara sit an supra motem ūr denda. requirat. ¶ Antiquitus etiam Supera proferebant: dicebant Infera & Infra. Cic. in Arat. Hæc superà duplices humeros affixa videtur Stella micans. ¶ Supra quàm credi potest. Id est, plus quàm quis facilè credi possit. Virg. ut, Supra quàm credi potest. Saluſt. Carl. Corpus patiens inediæ, algoris, & vigiliæ, supra quàm cuiquam credi potest.

Sŭpĕrĭor, superioris, comparativum à Supra, sui tabi antiquo nomine superus, Altior, excellentior, maior, potior substantiuum. [Gall. Plus haut ou plus grand, qui est en dessus, superieur. Ital. Più alto. Germ. Das oberste oder höher. Hisp. Mas alto. Pol. Wyższy. Vngar. Felső. Ang. The more higher.] Cicer. Attic. 12. Tota domus superior vacua mihi fuit. Cic. 1. Offic. Quantò superiores sumus, tanto nos demissos geramus. Idem 2. Verr. Tu quum omnibus rebus inferioris, hac una in re tecum mihi antè fuerit pugna oportere, quod Quæstor illius fuerit: ego, ut superior esse velim, te hanc unam ob causam accusatore repetere superem oportere. Vita superior, id est, vita antè acta. ¶ Superior Dionysius: id est, prior, vel senior. ¶ Superiores dicuntur, qui ante nos vixerunt, & qui majores dicuntur. Cic. 4. Acad. Non modò opinionē vicit omnium, quæ de virtute ejus erat, sed etiam gloriam superiorū. Cic. 4. Verr. Ut ab illustratis superiorū, ab auctoritate Senatus, ab jure omnia Siculorum recedatur. ¶ Superiores dicuntur etiam, qui antè vixerunt. Cæs. 5. bell. Gall. Atque una ex parte Hispanis equitibus emissis, quos equestri prælio superiores essent. Ibidem: Ita tamen ut nostri omnibus ex partibus superiores fuerint, atque eos in sylvas, colles q; compulerint.

Suprēmŭs, Extremus, ultimus. [Hebr. אחרון acharin פחות pahoth habens. Gall. Le plus haut, le dernier. Ital. Più alto, vltimo. Germ. Das allerletzte, oberste. Belg. Alder hoochſten laſten. Hisp. Alto ſobervio. Pol. Nayſzy, Oſtatni. Vng. Legfelső, vtolsó. Ang. The highest or last of all.] Virgil. 11. Aen. -qui suprēmū comitentur honorem. Plin. lib. 23. cap. 1. M. Agrippa suprema suis annis confectatus gravi morbo pedū. Ovid. lib. 2. Fastor. Hesterna parte diei suprema fuit. ¶ Honores supremi, funeralia. Ovid. ad Liv. Nec juvenis potuit supremos deducere honores. Officia suprema, quæ morienti exhibentur. Tacit. lib. 5. Quòd suprema in matrem officia defuisset. ¶ Sole supremo: id est, occidente. Horat. 1. Epist. 5. Supremo te sole domi Torquate manebo. ¶ Aliquādo ponitur pro summus, maximus, ultimus. Suet. Verùm suprēmū cœlum intuentem stupēdū cubuisse. Terent. Proh supreme Jupiter. Virg. lib. 4. Georg. At chorus æqualis Dryadum clamore supremos implerunt montes. ¶ Supremum supplicium id est, extremum, nempe mortis. Cic. lib. 2. de Leg. Incestūm Pontifices supremo supplicio sanxerunto. ¶ Suprema mundi, pro maxima, vide in dictione hi VLCTA. ¶ Suprema alicui mittere, sub intelligitur fata: hoc est, supremū vitæ tempus. Plin. lib. 16. cap. 44. Circa suprema Neronis principis. ¶ Suprema, pro morte. Tacit. lib. 3. Post celebre carmen quo Germanici suprema deflevérat. ¶ Suprema sua ōrdinare, significat testamentum facere, & ultimam suam voluntatem exponere. ¶ Solvere alicui suprema pro parentare. Tacit. lib. 1. Igitur cupida Cæsarem invadit solvendi suprema munera, dicique.

Suprēmō, adverb. Novissimè. [Hebr. באחרונה bacharonah. Gall. Pour le dernier. Ital. & Hispan. Vltimamente. German. Zum letzten. Polon. Ostatnie. Vng. Vtolszor. Ang. Lastly.] Plin. lib. 12. cap. 13. Eadem commeabat ad eo recens assiduè, excitata tuprēmō.

Sŭppĭum. Antiqui dicebant quod nunc sypium dicimus, ixion. Lucilius apud Festū: Si verb. das, quod rogas, & si suggerit suppium. Deducitur autem hoc nomen à Græco ὑπὸ &, teste eodem Festo, aluminio ac inde, literam commutata.

Sūrā, tæ, f. g. Posterior pars cruris carnosa, quæ tantùm homini est: cæteris enim omnia animalia habent crura tinctura. [Gall. La gros de la jambe. Ital. La polpa de la gamba. German. Die waden an dem Menſchē schenckel. Hisp. La pantorilla ombre de la pierna. Pol. Łyſtka. Vngar. Labikra. Ang. The calfe of the legge.] Plaut. Pseud. -furam ubi albitas, furas eum postgerere crassis compedes. Horat. lib. 2. Carm. Ode 4. Bracchia, & vultum, teretesque suras integer laudo. ¶ Quandoque pro toto cruce sumitur. [Hebr. שוק shock.] Virg. 12. Aen. Purpureoque alte suras vincite cothurno. ¶ Suræ, pro ocreis, quibus muniuntur suræ. Juven. Satyr. 13. Calceus & grandes magna ad fabella suræ.

Sūrcŭlŭs, li, m. f. Quod in ramis supplex oritur, & frondes gerit detrahitur q; interdū & relegatur ex arbore, ad alias surculos producendas. [Hebr. סמיך samich. Iste gebal. Gall. Le scion d'un arbre, surgeon d'arbre. Ital. Rampollo, pollone. Ger. Ein schoß oder zweig, schüsling. Belg. Een spruyte. Hisp. Renuevo que brota en arbol. Polon. Latorośl do szczepienia. Vng. Oltó ag. Ang. A graffe or sprig of a tree, a young set or shoot.] Varro de Re rust. cap. 40. & alteram speciem ex arbore in arborem inserendi, nuper animadversa in arboribus propinquis. Ex arbore enim eo quò quis vult habere fructus propinquis, in eam quam inserere vult, tumulum tradicit, & in eum ramo præciso, ad sinum amplectat, &c. Cicer. 2. de Orat. Amabo te, (nempe id à me) ex illa arbore quos seram surculos. Virg. 2. Georg. -tectura: nec non eadem Crustumia, Syriaq; pyra, graviaq; volemis. Quint. lib. 4. cap. 3. Roga des mihi hinc surculum ex illa arbore, ut inseram.

Surculōsus, la, lum. Qui surculos abundat. [Gall. Qui a force gettons ou rejettons. Ital. Pieno di sterpi. Ger. Der viel schoß oder zweig hat. Hisp. Lleno de renuevos que echa arbol. Pol. Zarośliwy. Vngar. Az sok vesek, és ágas dolgos. Ang. Full of graffes or sprigs.] Fit. Ramus hylop surculosum.

Surculōsĭtus, prod. adverb. [Gall. En forme de rejettons ou gettons; c'est à dire par parcelles. Ital. Per sterpi. Germ. Das viel schoß oder zweig hat. Hispan. Por renuevos. Pol. Jako zarośli. Vng. Tsomósan. Ang. By young shoots.] Plin. lib. 18. cap. 18. Arefiat surculosè.

Sūrcŭlo, las, are, act. p. Surculos ramis adimere, ut alios crescant, & uberiùs à terra nutrimentum accipiant. [Gall. Oter ou couper les gettons des arbres. Ital. Potare, tagliare degli alberi sterpi inutili. German. Die überflüssigen zweig an den bäumen abschneiden. Hisp. Cortar los ramos del arbol. Polon. Obcinam. Vngar. Megnyesegetem. Ang. To cut young shoots.] Colum. lib. 5. cap. 9. Atque etiam tum demùm sunt plantæ, quum ūcunq; incessērint, nec nisi post biennium ferro tondēdæ aut primo surculandæ debent, ita ut, &c. Alii hic legunt Sarculari.

Sūrcŭlāris, ris, re, Quod est simile surculo. [Gall. Plein de rejettons ou gettons. Ital. Pieno di sterpi. German. Ein schoß gleich. Hispan. Lleno de tales renuevos. Pol. Podobny zarośli. Vng. Olto ag szerű. Angl. Full of young shoots.] Colum. Surculares ea in folliculo sunt.

Sūrcŭlārĭus, surculare, am. t. ut Terra surcularis, quæ surculos generat. [Gall. Qui produit des rejettons. Ital. Che produce sterpi. German. Schoß tragend, das viel schoß oder zweig setzt. Hispan. Que haze renuevos. Pol. Rodzący zarośli. Vng. Tsomósitó. Ang. That bringeth forth young shoots.] Col. lib. 3. cap. 11. Considerandum est antequam patinemus, furculares necne sit terra.

Sūrcŭlārĭus, a, um, us, Surculāria cicada, quæ in surculis vivit, vel quæ eo tempore apparet quum arbores surculos emittunt. Plin. lib. 11. cap. 26. de cicadis loquēs: Quòd duo alia genera faciūt earum surculariā, quę lętę gracilior, semitariā, quā alii arenariam vocant. Apparet enim circa cum fronētis arrisere ortus.

¶ Surcularius ager, qui surculos cōtinet. Varro 1. de Re rust. cap. 2. Colonus in agro surculario ne capsa natum patiat.

Sūrdŭs, a, um. Sensu auditus ut nimio spoliatus: quod ferè toti accidere ex læsione nervi auditorii, vel ejus partis cerebri, ex qua oritur nimio nonnunquam etiam exinteritu etc, aut tumore contra naturam, vel ex obstructione, vel contusione lædi-

stone. [חרש cheresh. exp.vs. Gall. Sourd. Ital. & Hisp. Sordo, Ger Dumm. Belg Doof. Pol. Głuch. Vng Siket. Ang. Deafe.] Terent. Andr. Verum autem hic surdus, aut hæc mutat fabulam. Cic. 5 Tusc. Surdus variétates vocum, aut modos noscere nō potest. Ibidem: In illis linguis quæ non intelligimus, quæ sunt innumerabiles, surdi profectò sumus. ¶ Surda buccina, pallidè, quæ non canitur. Juven. Satyr. 6: Surda nihil gemere, et grave buccina. Sic etiam Vota surda dicimus, quæ non exaudientur. Pers. lib. 6: Crabe rupta Bruma fera Prendit amicum aegros, remq; crimen, surdaq; vota Cauda delonio. ¶ Surdū item dicitur cui odor non sentitur. Pers. Sat. 6: nec sperent cinnama surdum. ¶ Item ea quæ gustum amiserunt. Et cocta dicuntur Horat. in Serm. Pervida quod subtile exurdauit vinum galatum. ¶ Referatur etiam ad visum. Plin. lib. 33: Surdus q; colore tit. ¶ Locus etiam surdus dicitur, in quo non facile audiunt. Vitruv. lib. 5: Diligenter est animadvertendum, ne sit locus surdus. ¶ Surdus cum genitivo. Col. lib. 10 cap. Addq; nobis porcia, velut surdis verbera, indulgeri dicendum est, qui veritatem non facile admittimus.

Surdē, adverb. Afranius in Vopisco: Audentes quibus animi nō tam integri, sunt dē audiunt.

Surdēscō, is, dui, Diminutivum verbum surdeuntis significat: hoc est, non planè surdus, sed ut Græcè dicam, subdulus. [ὑποκωφαίνω, ὑποβαρυηκοῶ. Gall. Commencer à estre sourd. Ital. Incominciare à esser sordo. Ger. Anfahen taub zu werden. Hisp. Empeçar à ser sordo. Pol. Głuchnąć. Vng. Siketedni. Ang. To wax deafe.] Cicero's Tusc. In surdi autē verò quidnam est malum? surdescit M. Crassus, sed aliud molestius, quòd sanè fieri videbatur, etiam si, ut mihi videbatur, injuria.

Surgō, is, rexi, rectum. Erigo me à turpi statu & rego. [ὀρθοῦμαι, ἀνίσταμαι, ἐγείρομαι. Gall. Se lever, se dresser. Ital. Levarsi. Ger. Aufferstehen, sich aufrichten. Belg. Opstaen. Hisp. Levantarse. Pol. Wstawać. Vng. Felkelek. Ang. To arise, to lift up himself.] Cic. 2 Offic. Sat ex re electo, remotisq; adhibitis ad te adolescentem iussit venire. Idem 2 de Invent: Ille multò ante lucem surrexit. Virg. 2 Aen. Haud tegnis stratis surgit. Palinurus. Idē 8. Aeneid. Haud secus ignipotens, nec tempore segnior illo Mulciber è thuscis opera ad fabrilia surgit. Terent. Adelph. Ut caldus hoc perpetuo è lecto nequeat surgere? ¶ Hinc Surgere venti dicuntur, quum velut de erigentes sese incipiunt. Virg. 3. Aeneid. -& fundo surgentes dimovet Austros. ¶ Aliquando surgere ponitur pro crescere, seu nascendo de arboribus, cereris q, plantis surgere dicuntur, quæ sese ab humo in altū paulatim attollunt. ¶ Surgere item dicuntur, ea quæ quovis modo augentur. Virg. 4 Aen. Altaque jam surgentem, & spes heredis Iuli. ¶ Surgere etiam dicuntur ædificia, cum paulatim à fundamento ad tectū fastigium attolluntur. ¶ Quæ cum animo concipimus fargitq; fert, oritur. Virg. 1 Aen. Translatio est à corpore ad animum. Servius.

Surpiculus, I, vide SIRPICVLVS.

Surrēgo, pro surgo, & Surrexit pro Surgit scripsêre veteres: unde manifestum Surrexi, & Surrectum. Ex Festo.

Surrēpo, pis, pen. prod. Sensim ingredior, latenter me insinuo. [ὑπερπορεύομαι. Vide SVBREPO.

Surrigo, is, penult. corr. surrexi, ctum, Sursum erigo, extollo. [ὀρθόω, ἐξανίστημι. Gall. Faire lever, ou dresser, soubtenir, hausser, eschauffer. Ital. Levare, drizzare, in alto. Germ. Ufrichten, erheben. Hisp. Enhestar. Pol. Podnosić. Vngar. Felemelem, emelem. Ang. To lift up.] Virg. 4 Aen. Tot linguæ totidem ora sonāt: tot surrigit aures. Liv. 7 ab V.b. Romanus mucronē surrecto, quum tanto imum perculisset, &c. Col. lib. 7. cap. 3: Ignota parūs, quàm surrecta & pecula cornua.

Surripio, pis, pen. cor. act. 1. Latenter rapio, seu furor. [ἁρπάζω, ἀφαιρέομαι, ἀποκλέπτω. Gall. Ravir furtivement, prendre et emporter en cachette. Ital. Togliere, rapire, furare. Ger. Verstolen, heimlich entwenden, wegstehlen. Hisp. Hurtar, furtar. Pol. Ukrasć, wykradnąć. Vng. Eltsprem. Ang. To take away privily, or to steale.] Plaut. in Asin. Surripiam ut dēlectis pallam quā habet. Cic. 3. Offic. In vita sibi quenquā petere quod permeat ad usum, nō injuriam est alteri surripere, jus non est. Ovid. Epist. 11: Crimina sunt oculis surripienda patris. Id est, cavendū est ne pater resciscat. ¶ Surripere se alicui est subducere se ab ejus cōspectu. Plaut. Menæch. Vt surripuit se mihi dudum de foro.

Surreptīlis, adverb. furtivus, sive clanculanus. [κλοπαῖος, ἁρπακτός. Gall. volé, dérobé, pris, enlevé à la dérobée. Ital. Rubbato, preso, furato, furtivamente. Germ. Dasselbmahl und verstolen ist. Hispan. Hurtado, hecho à furtadas. Pol. Ukradziony. Vngar. Lopott. Ang. Taken away by stealth.] Plaut. in Gall. Iuter nos amore etiam furtim per surreptitio.

Surrēgo, is, vide SVBREGO.

Surrum, in superiorem partem, in alium. [מעלה maalah. cujus contrarium est Deorsum. ¶ Cæpit autem tamen interdum ambo pro utrōque utrinque. [ἄνω κάτω. Gall. En haut, en bas. Ital. Disopra. Germ. Oben, unden. Belg. Boven. Hisp. Arriba de abaxo. Pol. Zgore. Vng. Fel. Ang. Upward.] Terent. Eunuch. Ne sursum deorsum cœnitemus cuncti. Tractum ab Athenis, quibus porticus in imo, ubi verò in editiore loco structa erat. ¶ Sursum versa id est, vertus superiorem locō sua parte. Cic. de Orat. Quum gradatim sursum versum vertitur.

Sus, suis, gen. com. unius, & secundū Priscianum Porcus gen. masculini, vel porcam, & dicitur tam de feris, quàm de domesticis. [חזיר chasir. & exp. Gall. Pourceau ou truye, ou porc. Ital. Porco ò porca, verro, troia. Germ. Ein Saw, Schwein. Belg. Een Swerk. Hisp. Puerco ò puerca. Pol. Swinia. Vng. Disznó. Ang. A hog, a sow.] Plin. lib. 8. cap. 51: Sues feræ semel in anno gignunt. Cic. de Nat. deor. Sus verò quid habet præter cicatrices, quæ quidem ne patefieret, animam ipsam pro tali dārim dea esse? Chrysippus Idem lib. 3 de finib. Sunt autē bestiæ quæ eam, in quibus inest aliquid simile virtutis, ut in leonibus, ut in canibus, ut in equis, in quibus non corporum tantùm, ut in bestiis sed etiam animorum aliqua ex parte motus adjungi videmus. Virg. 1 Georg. Ipse rotat, pensetq; Sabellicus exactor tus Idem Aen. 3: Littoreis ingens inventa sub ilicibus sus, Triginta capitum fœtus enixa jacebit. Idem 7 Aen. Setigeruq; sues. Idem lib. 1 Georg. -& quanti ægros Tussis anhela sues. Juven. Sat. 11: Sicci terga suis rara pendentia crate. Ovid. lib. 8. Metam. Invenus certe fœmineæ prædā pulchritudinis erat.

Sūcculus, pen. cor. [χοιρίδιον. Gall. Vne petite truye. Ital. Porchetta. German. Ein Semin. Hisp. Puerco pequeño. Polon. Prosiątko. Vng. Kicsin, disznóka. Ang. A little pigge.] Diminut. Plaut. in Rud. Quia tu duabus cum sucula, & cum porculis.

Sudes, Partes lictiæ. Meminit Plautus in Carbonaria. Meminit item Varr. lib. 4. de ling. Lat. Pertica à pedibus sudes à numine eiusdem. Sic enim ingeniosè legendum ostendit Scaliger.

Sūillō, a, um. Quod ex sue est. [τοιόδε. Gall. De truye, de pourceau. Ital. De porco. German. Schweinin. Hispan. Cosa de puerco. Polon. Swiński. Vngar. Disznói. Ang. Of or belonging to swine.] Varro lib. 2. cap. 4: His omnibus conciliator Suillus datur populo.

Sūillus, a, um, diminutivum est à suinus deductum, eiusdem tamen cum eo significationis. [χοιρίδιος. Gall. De pourceau ou de truye. Ital. De porco. German. Der Saw, Schweines. Hispan. Cosa de puerco. Pol. Swini. Vngar. Disznóshús. Ang. Of a hog or swine.] Plin. lib. 8. cap. 52: Aria Arabia in illum genus non vivit in ullo gracte. Ibidem cap. 41: Suilli pecoris admissura à Favonio ad æquinoctium vernum, ætatis ejusdem mensis. Liv. 2. lect. Pun. Ex lactio, ovillo, caprino grege.

Sūīle, is, pen. prod. n. t. Septum in quo nutriuntur porci. [χοιρεία. Gall. L'estable ou combat la truye ou pourceau. Ital. Stalla de porci. Ger. Ein Saw stall. Hisp. Cabaña de los puercos. Polon. Swinarnia. Vng. Disznóól. Ang. A sty.] Differeq; ab hara, quòd eo nomine significetur scropharum cubile, cui singulæ scrophæ separatim cum suis furculis tuendæ dantur. Columel. lib. 7. cap. 9: Diligens autem porcularius frequentet latile convertat, & sepius hastas.

Sūlcum. Actio fundi finiendi fuit, inquit Nonius. [Gall. Estendre de pierres. Ital. A segno di pietre. Germ. Mieten Ein. Hisp. Un mojon de piedras. Polon. Pogranicze. Vngar. Határ mód. Ang. Lake her fame.] Rigidius Comment. Gramm. Sunt etiam adjumenta terendi hæc, cantus, fustis, boyarius, quæ ab animalibus sumuntur.

Sūsēpium. pen. corr. subgrav. Oleum, sive unguentum ex hoc confectū, quæ Perygum lingua Susa, ovis, appellantur. Plin. lib. 13 cap. 1: E malis quoque cotaneis & struthers fit oleum, ut diximus, melinum. Suāveolentissimum omnium est. Conficitur ex illis, balano, calamo, cujus idem & Irinum appellatur. Susepium. Græci enim Σῦσον appellant, quæ nos unius literæ immutatione Lilia dicimus. Plin. lib. 21. cap. 5: Lilium rosæ robiginate proximum est, & quadam cognatione unguenti ei quod Irinon appellatur.

Sūscēpso, is, ere, subsive, verbum antiquū est. Sero, sive cognosco. [ὑποπτεύω, ὑπονοέω.] Plaut. in Menæch. Ebo Messenio accedebat MOVS. quod negotii esset fabricæ? Quid eo opus est?

Sūscipio, suscipis, pen. cor. act. 2 Recipio, libero. [παραδέχομαι, ἀναλαμβάνω, ἀναιρέομαι. Gall. Entreprendre, prendre, recevoir. Ital. Prendere, pigliare, ricevere. Ger. Auffnehmen. Belg. Op sich nemen. Hisp. Tomar, recebir. Pol. Nāść przyimować. Vng. Be fogadom, venni vagyok. Ang. To undertake, take, or receive.] Cic. lib. 1. de Fin. Sed ut omittam pericula, labores, dolorē etiam quem optimus quisq; pro patria & pro suis suscipit, ut non modò nullum casum, sed etiā præterea omnes voluptates dolores denique suscipere malit, quā deserere ullā officii partē. Idem pro Cluent. Neq; mihi quisquam umquam fuit tam, quam illa civis, quo minus hoc esse hanc causam & libenter & libenter defendere. Terent. Hecyr. Cum puella animum suscepisse meretricium non pueri

non pudet? ¶ Suscipere liberos, est gignere. [נשא hebil. ἀναιρεῖσθαι παῖδας.] Plaut. Qui geminos ex uxore sua suscepit liberos. Cic. 5. Verr. Susceperis enim liberos non solum tibi, sed etiam patriæ. Tacitus lib. 11. Decere uxorem suscipere liberos, ne clarissima familia exstingueretur. ¶ Suscipi in lucem, pro nasci. Cic. de Arusp. resp. Eodem enim tempore & suscipimur in lucem, & hoc cœlesti spiritu agimus. ¶ Accipere item suscipere pro eo quod est fermone excipere, & in sermonem reponere. Virg. lib. 6. Æn. Dardanidæ ferrent. [דבר dabar. ἀναφέρειν.] Virg. lib. 6. Æn. Suscipet Anchises, atque ordine singula pandet.

Susceptus, a, um, participium, Co gnitus, tractatus. [נקח nikkah. ἀναληφθείς. Gall. Reçeu, entrepris, soustenu. Ital. Cognosciuto, preso, sostenuto. Ger. Angefangen, angenommen. Hisp. Tomado, recebido, prohijado, acetado. Pol. Przyięty. Vng. Kezdetet, Kezdetetett. Ang. Undertaken, taken in hand.] Vel Recepti. Vng. Kezdetet, Kezdetetett. Ang. Undertaken, taken in hand.] Virg. lib. 6. Æn. Cic. pro Quinctio. Transigere inter paucos negotium. Virgil. lib. 4. Æneid. Saltem si qua mihi de te suscepta fuisset Ante fugam soboles.

Susceptum, suscepti, n. substantivum. [נקח nikkah. ἀναληφθέν.] Gall. Caurage entrepris, entrepris. Ital. Cognosciuto, preso, sostenuto. Ger. Zusprechen. Hisp. Cosa tomada, la qual se debe cumplir. Pol. Przedsięwzięcie. Vng. Kezdet, Kezdetes. Ang. An undertaking.] Ovid. 12. Metamorph. Susceptaque magni Laborem fecere difficili.

Susceptio, tionis, verbale, f. c. Qui est suscipiendi actus, receptio. [קבלה, קבלה. Gall. Reception, entrepris. Ital. Cognoscimento. Ger. Zu haben annehmung, erziehung. Hisp. Tomamiento, y el cargo. Pol. Przyięcie. Vng. Kezdetes. Ang. An undertaking.] Cicero Murænæ. Et quoniam in hac ostentatione studii nimis diu detinemur ab accusatoribus, atque ea susceptio cautæ reprehendenda est, ne à quam, pro L. Muræna dicere incipiamus, pro meipso pauca dicam.

Susceptor, oris, [מקבל makbel. מקבל mekabbel.] Instaurator. Jos. 8. Magna pecunia locupletes, & omnes per civitates, & phanas, & templa facientes, & ut per gradationes susceptores. Is illi tarentino. Vocat susceptor, mactepa. ¶ Interdum susceptor est qui alios educat, ἀναθρεπτής, ut alterum susceptor, Dig. 11. Tit. 5. lib. Susceptorem enim donare prohibuerunt veteres, non secus ac salutores.

Suscitem, jusserim, pen. corr. act. p. Excito. [קום hakim. ἐγείρω. Gall. Susciter, faire ressusciter, ressusciter. Ital. Risuscitare. Ger. Auferwecken. Bel. Opwecken. Hisp. Despertar. Pol. Wzbudzam. Vng. Felkeltem, felkeltsem. Ang. To raise, to make to arise, to awake.] Plaut. in Mostel. Quis illic dormit? PHIL. Call idates. Insuscitatum. Cicer. Tuscul. Nec dum ambulabat in publico Themistocles, quòd is unum cupere non videbatur quam ut civibus, qui se oderant, insuscitatus videretur. Miltiadis trophæa de Persis nemo insuscitari dicitur, quam jam lem loquitur vigori no restituitur. ἀναζωπυρεῖσθαι, ἀναζωπυρεῖσθαι. Virgil. 8. Aeneid. Hæc memorans, cinerem & sopitos suscitat ignes. ¶ Transferturi & ad alia: qui tam, quæ jam elanguerat, suscitari dicimus: hoc est, renovari, tanquam revivisceret. Ovid. 3. de Arte: Quod libet ex nobis, ut revivisceret. Ovid. 3. de Arte: Quod libet exanctos injuria suscitat ignes. ¶ Suscitare mortuum: id est, ad vitam revocare. Seneca: Nec tam sanare languentes vitus est, quam mortuum suscitare.

Suscitamentum, Instrumentum dicitur. [נתר nether. ἀνάστασις. Gall. Instation, resurrection. Ital. Instramento. Ger. Erweckung. Hisp. Instramento. Pol. Wybudzenie. Vng. Felindulas. Ang. A raising up or arousing.] Varro in Satyr. quam deos suscitamenta inscripsit. Symphonia votis suscitabulum. Nonius.

Suscus, vide SVBSCVS.

Suspecto, suspectas, vide SVSPICIO.

Suspendeo, dere, rere, inquit Calepinus? Id quod supra pendeo. [תלה talah. κρεμάννυμι. Gall. Estre pendu, pendre. Ital. Pendere, dar alto. Ger. Hencken. Hisp. Colgar, pender. Pol. Wieszam. Vng. Fiiszem. Ang. To hang.] Colum. 10. 4 cap. 28. Ego enim notavi saepe esse cucullos, qui imperitudentiam officios subjecere jugo palearum, & ita colligare, ut loco vinam suspenderat. Sic enim legi illi recte, sed non recte: quam emendationem Columellæ exemplaria Suppeditate legendam effecerunt.

Suspendo, suspendis, act. t. Appendo, alligo. [תלה talah. κρεμάννυμι. Gall. Pendre, suspendre. Ital. Appiccare, sospendere. Ger. Aufhencken, anhencken. Bel. Ophangen. Hisp. Colgar, ahorcar. Pol. Zawieszam. Vng. Felfüggesztem, akasztom. Ang. To hang.] Plin. lib. 20. cap. 20. Quem ficis propter impatibiles ulcerum morbos ad cervicem ejus filo suspensum in collo gestare, præterquam in balneis. Horat. lib. 1. Carm. Ode 5. hinc tabula sacer Votiva paries indicat humida Suspendisse potenti Vestimenta maris deo. Virg. lib. 4. Georg. Aurè pavis rubeant quàm prata colo ribus, aurè Garula quam tignis nidum suspendat harundo. ¶ Quandoque ponitur pro tollere, sustollere. Apuleius: Quin & quandoque ponitur pro tollere, sustollere. Apuleius: Quin & deberet manum porrigere, capistro suspendere, cauda tollere, nullum mihi ferebat auxilium. ¶ Quandoque pendendo interrumpere. Cic. 5. Verr. Centum pecum Dioclem nomi-

nem locupletem suspendisse se cõstat. Idem 1. de Orat. Quum familiaris quidam quereretur quòd diceret, uxore suam suspendisse se de ficu: Annabo te, inquit, da mihi exilla arbore, quos ferant furculos. ¶ Suspendere eum aliquam: id est, differre, prorogare. [נתר nether. ἀναβολή.] Livius lib. 9. bell. Macedon. Movit ea oratorem mariti regis legatos: itaq; medio responsorem suspendentur. Ovid. lib. 4. Fast. Dat tamen exequias, nec jam suspendere fletum Sustinet. ¶ Suspendere aliquem, pro incertum reddere. Plin. Apist. ult. lib. 2. Diu miseram expectatione suspendit. Plautus: Vix compos mei sum, ita me suspendit animi. Curt. lib. 9. Suspensæ omnium animos expectatione suspenderat: quippe armato congredi nudum, clementiæ, nũ clementiæ videbatur. ¶ Suspendere spiritum, pro eo quod est paulum quiescere inter legendũ, & substinere. Quæ. Scarpere ubi suspendere spiritum debeam: quo loco velim distinguere, ubi claudatur versus, ubi non. plat. ¶ Aedificium suspendere. Cic. in Topicis: Non enim ejus vitio qui demolitus est, domus ruinosa facta est: sic parvis operis vitio, quod ita ædificatum est, ut suspendi non posset.

Suspensus, a, um, Pendens, substantivus. [תלוי talui. κρεμάμενος. Gall. Regarder en haut, et contempler. Ital. Guardare in sù. Ger. Wenig stehen, auffgehangt. Hisp. Colgado, ahorcado. Pol. Zawieszony. Vng. Fiszegh, felakasztott. Ang. Hanged.] Cic. de Leg. Agrar. Roma coemptionis subsidia atq; suspensa. Liv. lib. 8. ab Vibe condita: Suspensos retro manibus se demolit. Horat. lib. 1. Ser. Sat. 8. Intexta suspensa graves aulæa ruinas In pavimenta ferent. ¶ Suspensus, pro incerto, ac dubio. [תלוי talui. κρεμάμενος. Gall. Suspens & incertain. Ital. Dubio, incerto. Ger. Zweyffelhafftig, auffgeschoben. Hisp. Dudoso. Pol. Niepewny, watpliwy. Vng. Kezdetes, kezdetetlen. Ang. Uncertain, doubtful.] Seneca: Suspensus animo, quid agerer cogitabat. Virg. lib. 6. Æneid. Dicam equidem, nec te suspensum aute tenebo. Idem 2. Æn. Suspensi Eurypylum scitatum oracula Phœbi Mittimus. ¶ Suspensus somnus, pro inquieto, intranquillo, in quo mens curis est fatigata: cui contrarius est profundus somnus. Cicero: Tolle ex poetis tanquam vetulis ineptas et appello, tu quæ curã somno suspenso levas. ¶ Suspensus gradus, pro placido ac tacito, ἐφημένος. Terentius Phorm. Hæc ubi ego audivi, ac foris suspenso gradu placide accessi.

Suspendatio, onis, verbale, f. c. Is locerrimudo. [תלוי talui. Gall. Suspension, pendement de quelque chose. Ital. Impendimento, dubbiezza. Ger. Auffhengung. Hisp. Duda. Pol. Wieszanie. Vng. Függesztes. Ang. Hanging.] Gell. Suspendio usum habuit. Cicero 3. Verr. Non, inquam, perpetrare, ut homines curiæ nunc remediũ mortem ac suspendio quærerent. Martial. lib. 1. Jam suspendita ova gigabas. Ovid. lib. 1. Amor. elegia 10. Præbuit ille arbor mitrio suspendia collo.

Suspendiosus, a, um, Qui suspensus est, qui vita laqueo est adempta. [תלוי talui. κρεμάμενος. Gall. Pendu au gibet. Ital. Appiccato. Ger. Ein auffgehencker. Hisp. Ahorcado. Pol. Obwieszony. Vng. Fel akasztatot. Ang. That is hanged on the gibbet.] Plin. scribit laqueum suspendiosi circumdatum tempori nus, dolentem caput lectare. Idem pœnam laquei præpatherum appellat, ex eo quòd includatur spiritus, cui exitus quærendus erat.

Subbesio, suspiris, secũda syllaba corripitur, act. t. Suspiro. [נאנח naanach. ἀναστενάζω. Gall. Regarder en haut, et contempler. Ital. Guardare in sù. Ger. Wenig stehen, auffgehangt. Bel. Lepen. Hisp. Mirar arriba. Pol. Wzdycham. Vng. Felnezek, felsohajtok. Ang. To look upward.] Vng. t. Aen. O fortunati, quorum jam mœnia surgunt! Æneasque suus & fatigia suspicit urbis. Cicer. Tusc. Et altra suspeximus, tum ea quæ sunt infra cernis sicut tum illa non recte sed vos sic cernitis. Idem de Senectute Scipionis, Aliquantoq; post suspexit in cœlum. Virg. 1. Georg. aut humida cœlo Suscipiens patulis captavit nubibus auras. ¶ Suspicere aliquem, admirari, & venerari quasi supremos aspiciamus illum esse collocatum, quem admiramur. [נשא nasa. ἀναβλέπω. Gall. Honorer, admirer. Ital. Honorare. Ger. Einen in hoher achtung halten. Hisp. Honrar, admirar. Pol. Wzdycham. Vng. Tiszteltem. Ang. To honour, admire.] Cicer. lib. 2. Off. Eos viros suspiciunt, maximisque efferunt laudibus. Idem in Oratore: eloquentia quam suspexerat omnes, quam admirarentur, quamve assequi posse diffiderent. ¶ Suspicere etiam dicimus. Suspectum habere: [נשא nasa. Gall. Soupçonner, avoir pour soupçonné. Ital. Haver sospetto. Germ. Im argwon haben. Hisp. Sospechar haver por sospechoso. Pol. Mieć Wzdycham. Vng. Gyanakodom. Ang. To suspect.] ut apud Sallustium in Jugurtha: Peridè tempus Bomilcar, cujus impulsu Iu-

gurcha deditionem, quā metu deserui, incœperat) suspectus regi, & ipse eum suspicicns, novas res cupere, ad perniciē ejus dolum quærere.

Suspĕctus, suspecta, suspectum, nomen ex participio, In suspicionem adductus [Gener. & Gall. *suspect, soupçonné.* Ital. *sospetto.* Ger. Argwönig. Hisp. *sospechoso.* Pol. *Podeyrzany.* Vng. *Gyanakodo.* Ang. *Suspitious.*] Cic. pro Sexto Rosc. Amerin. Quum enim aliquid habeat quod possit crimini dare, suspicioseque dicere, aperte ædificari & calumniari sciens non videatur. Idem de clar. Orat. Qui suspiciosus, aut criminosus diceret, audivi neminem.

Suspĕcte, cata, adjectivum, om. t. Suspiciosus. [*Soupçonneusement.* Gall. *Sospettamente.* Ital. *Sospechosamente.* Ger. Argwönig. Hisp. *Sospechosamente.* Pol. *Podeyrzanie.* Vng. *Gyanakodo, gyanosan.* Ang. *Suspitiously.*] Tacit. lib. 3: Iis haud aliàs intentior populus, plus ibi in principem occultæ voces, aut suspecta silentia fuit. Idem lib. 1: Etiam Q. Haterius & Mamercus Scaurus suspicacem animum perstrinxere.

Suspīro, as, pen. prod. n. p. Spiritū ab imo pectore traho, quod sollicitudinis aut doloris argumentum est [אנח *anach* אנקה *anaká* נאנק *neenák, resch, ccasch.* Gall. *Soupirer.* Ital. *Sospirare.* Ger. Seufftzen. Bel. *Suchten.* Hil. *Sospirá aczer.* Pol. *Wzdychano.* Vng. *Sohajtodom, sóhajtok.* Ang. *To sighe.*] Plaut. in Menæch. Quin suspirabo tescetum cicer. Cic. Attic. lib. 1: Reperire ex magna immensa urbe nemine possumus, quicum aut jocari libenter, aut tuto liberaliter possimus. Ovid. Epist. 20: Ingemit, & tacito suspirat pectore. ¶ Per translationē accipitur pro ei fidere; & de re cui acculativo jungitur. Juven. Sat. 12: Suspirant longo nō vidam tempore matre. Tibullus lib. 4. Eleg. 1: Quod si forte alios jam nunc suspirat amores. Suspirare in aliquem. Ovid. 1. Fastor. Hanc cupit, hanc optat, sola suspirat in illam.

Suspīrātus, us, m. Actus ipse suspirandi. [אנחה *anachá* אנקה *anaká.* Gall. *Soupir.* Ital. & Hisp. *Sospiro.* Ger. Seufftzung. Pol. *Wzdychanie.* Vng. *Sohajtozás, sóhajtas.* Ang. *Sighing.*] Ovid. 14. Metam. Respicit hunc vates, & suspiratibus haustis. Nec dea, tum, dixit.

Suspīrium, ii, n. Ipsa suspiratio: hoc est, ab imo pectore spiratio. [אנחה *anachá* אנקה *anaká. στεναγμος, στεναγμὸ.* Gall. *Soupir.* Ital. & Hisp. *Sospiro.* Ger. Seufftzen. Bel. *Een suchtinge.* Pol. *Wzdichnienie.* Vng. *Sohajtozás, sóhajtas.* Ang. *A sighe.*] Cic. Attic. lib. 13: Consul est impositus in nebu, quæ nemo, præter nos philosophos, aspicere sine suspirio potest. Ovid. 2. Metam. - præfigit, & lachrymis Pectore tollicito reperes suspiria. etc. Idē 10. Metam. Myrrha patre aucito, suspiria duxit ab imo Pectore. Col. lib. 6 cap. 12: Intercū tumore palati cibos respuit, crebrū suspiriū facit. ¶ Accipitur aliquando suspiriū, pro ipsa spirandi difficultate: Græci ἄσθμα vocant. Plin. libro 20. cap. 9. Ad tormina regios morbos, tussim veterem cum suspirio.

Suspīriōsi, [אנחים *anachim.*] Qui spirandi difficultatem patiuntur vel quibus vitiosa est respiratio, quos Græci ἀσθματικοὺς vocant. [Gall. *Asthmatique, qui ont courte haleine.* Ital. *marioli.* Ger. Schwerlich athmende: die ein kurtzen athem haben. Hisp. *Asmaticos.* Pol. *Trudno oddychaiacy.* Vng. *Szegyenes, nehezkedo lelkek.* Ang. *Short winded men, or broken winded.*] Colum. lib. 6. cap. 37: Febricitanti mulæ crudā brassica datur, suspiriosæ lingua detruncatur.

Sustĭnĕo, es, ui, tum, ēre, Ut sic sustinendi actus. [Soutenir. Gall. *Sostenere.* Ital. *Sostener.* Ger. Erhalten. Bel. *Onderhouden.* Hil. *Sostenir.* Pol. *Podpierać.* Vng. *Tartom, tamogatom.* Ang. *To susteine.*] Cic. 2. de finib. Plenumq; improborum facta primō suspicio integrūt, deinde fama, atq; fama, tum accusator, tum index, multi etiam, ut te Consule, pœnitendi judicaverūt. Idem de Lentulo in lib. 1: Gratiam aūt nostram extinguit hominum suspicio. Terent. Eunuch. Imō magis auge suspitionem. Plaut. Pseud. Suspicio mihi nunc est, vos suspicarier Me hæc idcirco cauta facinora promittere, Quo vos obtegerem. Terent. Eunuch. - jam tunc erat suspicio Dolo malo hæc fieri omnia.

Sustĭnĕo, es, ui, tentum, ēre, Occipiendi gratia subdere aliquid aut machinari. [שית *sikoth. ὑποτιθεναι.*] Salust. Dum sustinebat insidias militi.

Sustĭnĕo, ces, secunda syllaba corripit. Tolero, absentem excipio, alio quo tuendū retineo. [מחזיק *machzik. κρατεῖν, ἐχεσθαι.* Gall. *Soustenir, endurer & soffrir.* Ital. *sostenere.* Ger. Obligt halten: zuruckhalten. Hisp. *Sostener.* Pol. *Znosić, mam nadzieie, zatrzymuie.* Vng. *Tartom, tamogatom.* Ang. *To sustaine, to hold vp or suffer.*] Plautus in Menæch. sustinebas Pœnicule exuvias, idem Pœnul. Quantum hominum terra sustinet. Cicero 2. de Natura deorum, ex quo concluditur quum omnes Mundi partes sustineantur calere. Plinius libro 12. capite 25: Vincæ sine adminiculis se ipsæ sustinent. ¶ Sustinere interdum ponitur pro pati, tolerare. [סבל *sabal* נשא *nasá. αἴρειν, ἀναιρειν, φέρειν.*

ἔχειν. Pol. Ἀνέχεσθαι τινος. Vng. Zeuerdus.] Cicer. 7. Philip. O' dii immortales, quis hujus potentiam potest tollere? Terent. in Pharm. prima cohors est accensorum. Sed cum sublimem, postilla jam, ut libet, ludos facit. Plin. Epist. 12: Et cur, inquies, postilla jam, ut libet, ludos facit. Plin. Epist. 12: Et cur, inquies, me patrias hos tantos dolores tandiu sublinere? ¶ Aliquando pro alo, refero, egestatem sublevo, nutrio, conservo, ἀναπληρῶ. Ovid. 3. de Medicam. Fortiaq; pisce & herbis sustinebantur. Virgil. lib. 2. Georg. hinc patriam parvosq; nepotes sustinet. ¶ Sustinere accipitur aliquando pro compellere, retinere & coërcere. [עכר hasar חשך chasak.] Cicer. 4. Acad. Quam se à re sustinendo, ut aut approbet, aut reprobet quic, sustineat, in neq; neget aliquid, neq; sciat. ¶ Non sustineo, pro non possum, nequeo, non audeo. Quint. lib. 2. cap. 4: Nec enim hujus rei judicium differre sustineo. Ovid. 4. Fast. nec jam suspendere flentem Sustinet. Idem 6. Metamorph. sed non attollere contra Sustinet hic oculos. ¶ Sustineo, defendo, tueor. Cic. 4. Academ. Philo autem dum nova quædam commovet, quòd ea sustinere vix poterat, quæ contra Academicorum pertinaciam dicebantur, & aperte mentitur Strutus Ciceroni: Apuleium autem tuum sustinere debes. Sustinere personam, expectationem, famam, dignitatem imperii id est, tueri, ita, sic gerere, ut ejus rebus non imparvidentur. Cic. pro Domo sua: Hi tales viri, qui non solum consiliis tuis, sed specie ipsa dignitatem recipiunt ex sustinent. Idem post reditum: Quorum ruentes angustias, & humiles magnitudinem sanctimoniæ sustinere non possunt. ¶ Sustinere, differre. [משך mashak, מאחר meachar.] Liv. lib. 3. ab Vrbe: Compressis a Centurione, quem Tribunum plebi præfecerant, rem in noctem sustinere. Sic sustinere actionem, pro differre & suspendere sæpe apud Iuriconsultos. ¶ Sustineo gradum, repono. Ovid. 6. Fastorum: Obliquat tacitus, sustinuitq; gradum. ¶ Sustinere dicitur deus manum suam, quando retrahit. Ovid. lib. 3. Fastarum: Sæpè Iovem vidi, quum jam fua mittere vellet Fulmina, thure dato sustinuisse manum.

Sustento, tas, āvi. p. frequentativi est à Sustineo. Fulcio, & alimenti ruituram retineo. [כוך kuwk סמך samach אחז achaz.] Gall. Soustenir. Ital. Sostenere. Ger. Aufenthalten, erhalten, unterhalten. Hisp. Sostener. Pol. Podpierać, podpierywać. Vng. Megtamasztom. Ang. To sustain, to uphold, or bolster, to maintain.] Virg. 10. Aeneid. Hunc frater subit Alcanor fratremq; ruentem Sustentat dextra. ¶ Nonnunquam idem quod tolero, seu patienter fero. [סבל sabal נשא nasa.] Gall. Endurer, & porter patiemment. Ital. Sopportare pazientemente. Ger. Vberwindlich tragen, erdulden. Hisp. Padecer, sufrir molestias. Pol. Cierpliwie znosić. Vng. Elszenvedhetek, békével szenvedem. Ang. To suffer, to abide patiently.] Sallust. ad Cæs. de Republica ordin. Postremò sapientes pacis causa bellum gerunt, laborem spe otii sustentant. Cic. pro Flacco: Hominum mentes, cogitationes q; spes sustentat. Idem Mario lib. 7. Tu modò istam in bonitate valetudinis tuæ sustenta & tuere. Cæs. 7. bell. Gall. Vtq; eò, ut complures dies nobiles fraumento caruerint, & pecore è longinquioribus vicis abacto, extremam famem sustentarent. Idem tertio bell. Civil: famq; summa mercatores incipiebant, atque ipsa spes inopiam sustentabat, quòd celeriter se habituros copiam confidebant. ¶ Sustenere est id est, fortem animum in rebus adversis gerere, & fortunæ non succumbere. Cic. Terentiæ lib. 14. Quod reliquum est, sustenta te mea Terentia, ut potes. Idem Torquato lib. 6. Tu velim reputes debes & soles, tua virtute sustinere. Idem Attic. lib. 3. Me vis, miserè; sustenta. ¶ Sustentare, pro alere, sustinere, & exercitem alicujus sublevare. [כלכל chalchal.] Gall. Nourrir. Ital. Nodrire. Ger. Ernehren, erhalten. Hisp. Criar. Pol. Odżywić, nasycić. Vng. Tartalom. Ang. To nourish.] Cic. Attic. P. Valerium negat habere quicquam Dejotarus Rex, eumq; ait à se sustentari. Terent. in Adelph. alit illas: Ioius omnem familiam Sustentat. ¶ Sustentatum est, impertonsile. Cæsar 2. bell. Gall. Id ex itinere magno impetu Belgæ oppugnare cœperunt: ægrè eo die sustentatum est.

Sustentātio, onis, f. t. Expectatio, sive dilatio. [מחלת machalah. המתנה Gall. Souffrance, patience, attente. Ital. Sofferenza, sopportazione. Ger. Aufhaltung, auffzug. Hisp. Sufrimiento, sopportamiento. Pol. Odkład. Vng. Varakodás, halogatás. Ang. An holding or bearing up, patience, and suffering.] Cic. 2. de Invent. Deinde utrum statim geri necesse sit, utrum habeat aliquam moram & sustentationem.

Sustentāculum, n. Cibi est, fulcimentum quo aliquid sustinetur. ἐρείσμα.

Sustollo, lis, verbum est obsoletum. Attollo, sive surfum subleve. [נשא nasa.] Gall. Eslever en haut, soulever. Ital. Sollevare. Ger. Auffheben. Bel. Wederneemen, op heffen. Hisp. Alzar arriba. Pol. Wznosić, zdźwigać. Vng. Felemelem. Ang. To lift up.] A quo mandi præterea sustuli, & temporandi formata. Virgil. lib. 2. Aeneid. Sustulit exutas vinclis ad sidera palmas. ¶ Significat autem Sustulit, idem quod surfum tuli, in altum erexi. ὑψηλὸν ἐποίησα. Cicer. pro Dejotar. Quum eum in equum plures sustulissent, vix in eo hærere tenex potuit. Idem lib. 2. de Natura deorum: Phaëthontem Sol in currum sustulit. Idem Attico: Salaminii nos decretis suis in cœlum sustulerunt. ¶ Aliquando idem quod suscepi. Cicer. in Antonium: Qui exliberrima sustulerit liberos. Cicer. pro Rosc. Amer. Plus oneris sustuli, quam ferre possum. ¶ Nonnunquam pro educavi. [כלכל chalchal.] Virg. 1. libro 9. Aeneid. Mæonio regi quem serva Lydmia furtim Sustulerat. ¶ Nonnunquam item occidi, necavi, adidua de medio, abrogavi, perdidi, detraxi, subvertii. [הרג harag, חסיר hasir.] Vulcesii dicebant illud apud Suetonium Neronem

Quis neget Aeneæ magna de stirpe Neronem?
Sustulit hic matrem, sustulit ille patrem.

Cicer. de Divin. Xenophanes divinationem funditus sustulit. Idem lib. 1. Offic. Majores nostri Carthaginem funditus sustulerunt.

Sub. stō, ōnis, verbale, f. t. Ablatio, sive destructio. [הפקעה. Gall. Oisiveté, desharmement. Ital. Ozio, ozio. Ger. Auffhebung, zunammung. Hisp. Quitamiento. Pol. Podnie-sienie, odebranie. Vng. Felvetés, vegzés. Ang. A taking away.] Quintil. lib. 5. cap. 2. Ad restitutio pro sublatione judicatur lis.

Sŭstŭlī, præteritum. Vide SVFFERO, VVLTOLLO, & TOLLO.

Sustum, pro surfum, apud antiquos. Cato cap. 157: Ita subdueto sustum animam quàm plurimum potest: in duo pollices excidet.

Sŭsurrus, susurri, m. t. Parvus & summissum murmur. [שחש lachasch. לחש lachash. Gall. Vn bruit, vn murmure. Ital. Mormorazione, mormorio. Ger. Ein gemurmel, gerausch, oder der stimme bewegung. Hisp. Zumbido, ó sonido de abeja. Pol. Szmer, szum. Vng. Sutogas, sugas. Ang. A low murmuring, muttering, or whispering.] Cic. 4. Tusc. Leviculus tamen noster Democritus, qui illo susurro delectari se dicebat, aquam ferentes mulierculas (ut mos in Græcia est) in futurantisque alteri, ait. Horat. libro 1. Carm. Levesque sub noctem susurri. Virgil. 1. Aeglog. Sæpè levi somnum suadebat inire susurro. ¶ Declinatur etiam hoc Susurrum. Ovid. lib. 7. Metamorph. Procrin adit, inguaq; refert audita futurra.

Sŭsurro, ras. n. p. Murmuro, summissa voce loquor. Ienem & summissum sic percipias edo: quale est aut apum murmur, aut aquæ mollitèr defluentis, aut venti lenitèr spirantis. [הגה hagah. שיח siyach. הגיון hagiyon. שיחה siychah. Gall. Murmurer, murmure. Ital. Murmurare, bisbigliare. Ger. Rauschen, sausen, murmlen, die gethrumel machen. Bel. Murmelen. Hisp. Zumbar ó hazer ruido, murmurar. Pol. Szemrać, szeptać. Vng. Sutogok, sugdolódzok, sürgolódzok. Ang. To whisper, to make a low, to murmur.] Virgil. in Culice: Iuncta susurrantis repetebant ad vada nymphæ. Et paulò pòst: quos leniter attigens Aura susurrantis potuit confundere ventis. ¶ Sumitur aliquando pro clanculum. Terent. in Andr. Iam susurrari audio, civem Atticam esse hanc. Martial. lib. 2: Nequid sanctè peram, timet cavetq; Et Iccium sic, ut odium, susurrat. Ovid. Epist. 18: Aut ego cum chara de te nutrice susurro.

Sŭsurrātio, onis, verbale, f. t. [לחש lachash. לחישה lachishah. Gal. Murmurement, & bruyement entre dents. Ital. Mormorio tra denti. Ger. Ein gemurmel. Hisp. Zumbido, ó ruido de murmurar. Pol. Mruczenie. Vng. Sutogás. Ang. A muttering or whispering to the ear.] Calius ad Ciceronem, lib. 8: Ad Cæsarem crebri & non belli de eo rumores, sed susurrationes diuturnæ veniunt.

Sŭsurro, susurronis, m. t. Detractor, maledicus: qui non apertè loquitur, qui voce demissa auribus hominū obstrepit. [בלען bala. רגל ragal. הולך רכיל halach rachiyl. Gall. Mormurateur. Ital. Mormoratore, spiritone. Ger. Ein ohrenbleser, ja einem traget. Hisp. Murmurador. Pol. Zausznik, podszeptacz. Vng. Rágalmazó. Ang. A backbiter.]

Sutātes. A Festo (modò emendata sit lectio) dici videntur idem, qui sutores, aut sartem, certum quodam sutorum genus. Sic enim legitur apud ipsum in Aulularia: Strati sulla, plostra, aurifex, sanatores, Cinclones, patagiarii, rudus, cæs. Propolæ, barbitonsores, calceolarii. Sed certum est, sutores, diabathrarii [ἐμβατᾶς.] Gall. Cordonniers. Ital. Calzolay. Ger. Schuhster. Hisp. Capatero. Vng. Varyú, varró.]

Sutēlā, æ, f. p. Dolosa astutia (ut inquit Festus) sive verba callidè confata. [ערמה hormah. ערמומיות hormamiyth. מרמה marmah. Gall. Finesse, pleine de deligence, soubtiveté, soubtiveté de tromperie. Ital. Astutia, piena di fraude, trauamento, ingano. Ger. Ein argelistigkeit, boszheit, betrug. Hisp. Astucia, lleno de engaño.

genere. Pol. Cupidus, studiosus, amator, addictus. Vng. Coitus, amator. Ang. Desirer, lover.] Plaut. in Cap. Quando ego te rogo, tibi ne sit curæ, neve cures, Atq; ob tutelas tuas te mercedem ne postules, neve te interesse vel periclo præcavere.

Sutterrã. Ipsa furnus, hive oportorium. [Gall. Cloaque, ou conduict. Ital. Cloaca, o sotterraneo. Germ. Schutzwerck. Hisp. Cloaca, o sotterraneo, o sepultura. Pol. Sprzet gnoy. Vng. Csatorna, szeretet. Ang. Sewage, sinke.] Varro. Quo subternas facerent arcus, nihil somnio agis.

Sutile, & Sutor. Vide SVO.

Sutura. Vide SVO.

Sỹbŏs. Relativum reciprocũ, à Sui genitivo deductum, de quo supra egimus in hoc primitivo. [Idem, ejus, ejus, ejus. Gall. Sien, à soy. Ital. Suo. Ger. Sein. Bel. Syn. Hisp. Suyo. Pol. Swoy. Vng. Sajat. Ang. Owne.] Hic pancula tantùm annotanda sunt, quæ ĩ Declinatione desunt. Suus aliquando idem valet quod sui juris. Cic. 4. de Finib. Semper quæ tria disputando sunt: id est, non utentur alienis inventis argumentorum. ¶ Suum esse, a iquãdo idẽ est quod esse Genuinum, vel in potestate meotis. Vlp. l. 7. §. ad eos. Quando ex causis non posset. Tutor. Furiosus suus non citò fit, nõ fit suus mentis. ¶ Aliquando idẽ quod proprius. ibid. Cic. pro Rosc. Amer. Sua quæq; fama, & tuus error maximè vexat, suum quenq; facies agit. Idem 1. Of. Tu. Expendere oportebit quid quisq; habeat sui: id enim maximè decet quod cuique tribuit maximè. Sic ad Att. l. 16. Plaut. nobilem hic pethonem sibi & amicã Olympio, quem sui Cæsarem salutant. Plaut. in Trinum. Nec suum adimere alteri, idẽ Cæc. Quia sua sui nihil est in sua lingua. ¶ A Suus deducitur composita Suapte & Sunpte, quæ idẽ valẽt quod Suamet & Suametipse. Suapte culpa id fit, inquit, ut ego pro tua culpa. Plaut. Merc. Suapte ea pã tu gnatum cognoscis genio. ¶ Sunpte ingenio. Liv. l. 29. Vbi: Suopte igitur ingenio temperatum animum eorum ab iis vitiis opinor magis, intractum. ¶ Suopte natura. Cic. 2. Tusc. Vtentem & habentem suopte natu, & ita ponderare ad partes angulos in terrã & in mare ferantur. Suulmet. Tacit. lib. 14. Pulli cum fauces integri faciem metu, & angustiis virum conflabant. Sanit. in Iugurth. Necesse est tuo met ipsi more præcipites eant.

S aute Y.

Sycites, æ, m. Gemma à fici colore dicta: de qua Plin. lib. 37. cap. 11. Alii eam Aciten, vim facit in genus exitio, quem in Palma primum, ubi Caryotheo appellant, lingua nostra in aquæ vinaigre tribus maceratis ut docet idem Plin. libro 24. capite 16.

Sycŏmŏrus, pen. corr. ☞ [שקמה, shikmah, sycomorus.] & ☜. Dioscor. Gall. sycomore d'Egypte, figuier. Ital. sicomoro arbor. Ger. Abana feigen Maulbeerfeigbaum. Hisp. sycomoro de Egypto. Pol. Fykowe drzewo, figowe drzewo egipskie, fikowiec, figowiec. Vng. szederfa. Ang. A figge tree of Egypte.] Arbor est media inter morum & ficũ similitudinem habens: unde & nomen est impositum. συκη enim Græcis ficus est, & μορεα arbor, quam & Latini morum appellant. Hanc nonnulli Sicam Aegyptiam: Theophrastus Aegyptiam morũ: Celsus in versã compositione Morosycon: Dioscorides & Galenus Sycomorum appellant. Dioscorides sic habet: Sycomorum est arbor magna, similem ficui, foliis moro quàm proximis, magna fructus copia abundantẽ. Fructum ferunt quatenus, non ramis, ut ficus, sed caudice ipso, cujus fissuris ficorum grossitiis dulciorem, & qui intrinsecus farcto, nulla, quæ in fico sunt, numerta habentem. Et ferro unguibusq; scalpatur, manifestantem. Nascitur præcipuè in Rhodo, & Cypro, alibi verò locis fumentis nõ admodũ feracibus. Provenit in Aegypto, maximè in Nili agentibus, quos radicibus suis colligat, & adversus Nilum inundationes munit: unde, teste Vlpiano, graviter in eos fuit animadvertẽ, qui in Nilum pro sycomorum excidebant.

Sycon, n. gen. Latinè Ficus dicitur Martiales.

Sycŏphãnta, æ, m. p. Calumniator, delator. [מלשין, melshin, accusator, sycophanta.] Gall. Calomniateur, faux accusateur, trompeur, imposteur, mauvais delateur. Ital. Calomniatore, mangiatore de fichi. Ger. Ein falscher verleumder, betrieger, der einen fälschlich etwas zeihet oder ansichtet. Hisp. Calumniador, sycophanta. Pol. Oszczerca, krzywoprzysiężca, potwarca, zausznik, fygowy. Vng. Hamis vádoló, vádoló. Ang. A slanderer or accuser by false suggestion.] Hujus significationis causa ab aliis alia traditur. Τὸ συκοφάντην inquit Plutarchus, ἐστιν ἀφ' ἑνὸς ἔθους τῶν παλαιῶν ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας τὰς συκᾶς ἐξηγητῶν γενέσθαι τὴν ἐπωνυμίαν, μηνυόντων τῶν ἐξαγόντων τοὺς ἐξηγητὰς, καὶ συκοφαντούντων τοὺς ἁλόντας. Hoc est, Sycophantæ ex consuetudine aliis facesser di negotium Cæsarum ajunt. Nam quum Athenis vetitũ esset exportare ficus, qui eos deferebant, accusabantq; sycophantæ sunt appellati. Alii tradunt, quum Attici juvenes in hortos alienos irrumperent, ficosq; subegerent, puniam capitis in eos, qui id facerent, fuisse constitutam: quam pœnã qui pertimescerent ob parvula detrimenta, sycophantas appellatos: ditticaq; ridentur sycophantæ. ὅτι γὰρ τοὺς ἐπὶ τοῖς φαύλοις φοβουμένους ἐπὶ τοῖς μικροῖς ἀδικήμασι συκοφάντας ἐκάλουν. Quòd enim hoc est, à ficuũ delatione. Alii nominis hujus etymon ad hanc usque diem tuentur fabulam, quam & Maximus Planudes in vita Æsopi refert: Quum Xanthus philosophi terræ filius domino ex agro aliatos consumpsisset, ejus rei culpam in Æsopum conservum suum retulit. Qui ut domino innocentiam suam probaret, aquam repudiatam bibit, eandemq; puram, ut hauserat, evomuit. Quod quum ab hero nec alter quoq; fecisset, una cum aqua ficuum quoq; fusta ejecit: eaq; ratione prodito calumniatore, factum est, ut sycophantam dicamus, qui sontem falso crimine calumniatur. Plaut. in Amphit. Nimis hic ferinus est sycophanta, qui quidem Iemcus pater.

Sycophantã, æ, f. p. Mendacium, calumnia, fallacia. [שמצה, shemtzah, maledictum. Gall. Calomnie, fausse accusation, tromperie, deception. Ital. Sagina, calomnia, inganno. Ger. Lugen verleumdung, betrug, falsche anklage, arglistigkeit, list. Hisp. Calumnia, engaño. Pol. Krzywoprzysięstwo, potwarz. Vng. Hamis vádolás, csalárdság. Ang. A false accusation, a forged crime.] Plaut. in Aulular. Per fallaciam, quam amabam, abduxit à lenone mulierem, Neq; pudet id ætatis sycophantias fictare. Idem in Asin. Perfidiã, fraudes, gratiasq; habemus merito dis magnas, Cum nostris sycophantis dolis, astutiq;, Scapularum confidentia, &c.

Sycophantã, ãtis, ãri, d. p. Sycophantas fingere. [הלשין, hilshin, calumniari, accusare falsissimum, corrumpere. Gall. Calomnier, accuser faussement, tromper. Ital. Accusare falsamente, ingannare. Ger. Mit lugen verleumden, betrügen, falsch anklagen. Hisp. Calumniar, acusar falsamente, enganar. Pol. Krzywoprzysięstwo komu uczynić. Vng. Hamisan vádolni, csalárkodni. Ang. To slander and forge false crimes or accusations.] Plaut. in Trinummo. Quanquam hoc me arcessis Syropaanam pudet.

Sycophanta, æ. m. p. ☞. idem.

Sycophantĩcus, ad, ca, cum, p. Sycophantæ, idem.

Sycophantĩcè, adv. Calumniosè, dolosè, sive per calumniam. [מלשינות, melshinut. Gall. Calomnieusement. Ital. & Hisp. Calomniosamente. Ger. Mit falschem anklagen oder zeugen. Pol. Zkradliwie, ku zdradzie. Vng. Petsovány sze, csalárdul. Ang. By slander or false accusation.] Plaut. in Pseud. Ego nec sycophanticè quicquam ago, nec malè rei.

Sycŏsis, pen. prod. etiam, Vitium est palpebræ asperæ, & granorum exigua, quæ in ficis sunt, cortice à Plinio appellantur, sive id studium ficus referentes modo & nomen acceperit.

Sydus, & Syderatio. Vide SIDVS.

Syllăbã, bæ, f. p. [συλλαβὴ.] Gall. Syllabe. Ital. & Hisp. Sylabe. Ger. Ein sylbe eines wortes. Pol. Sylaba, część słowa. Vng. Szó igaszkakkok. Ang. A Syllabe.] Est comprehensio literarum, vel unius vocalis enuntiatio, unius, aut duorũ temporum capax. Omnis enim syllaba aut brevis est, & unum tempus recipit, quod atomum metiri vocant: ut, Vir. Aut longa, & duo recipit tempora: ut Res. ¶ Dicta est à συλλαμβάνειν, quod est comprehendere. Propriè communia dicit dyllaba, quæ ex pluribus literis constat. Quæ autem una vocali profertur, abusivè syllaba vocatur, & monogramma appellatur. Aliæ dicuntur digrammæ, ut Ne: τρίγραμμα, ut Stirps. Accidit syllabæ quatuor, tenor, spiritus, tempus, & numerus literarum. Tenores tres sunt, acutus, gravis, & circumflexus. Spiritus duo, Asper & lenis. Tempora tria, breve, longum, & cõmune. Numerus, quia nulla littera contenta esse potest, aut plures admittit, tenacium tamen numerum non egreditur.

Syllãtim, adverbium. Per syllabas. [κατὰ συλλαβάς. Gall. Par syllabes, syllabe apres syllabe. Ital. Sillaba per sillaba, a sillaba. Ger. Den sylben nach. Hisp. De sylaba en sylaba. Pol. sylabe by sylabami. Vng. Szókénkint. Ang. By syllables, or syllable by syllable.] Cic. Att. lib. 13. Ergo ego ne Tyranni quidem diffari, qui totas memoriæ perdequi solet, sed syllabatim. Discere syllabatim. Cic. 4. Acad. Quam commode ille Stoicus sapitat syllabatim tibi ista dicit.

Syllatmio. Vide VOLATVRIO.

Syllepsis, εως, f. Figura est orationis, teste Rufiniano, quã duabus diversisq; sententiis verbũ accommodatur alterius non conveniens. Beda dicit esse dissimilium clausularum per unum verbum conglutinatam conceptionem: ut quum substantivis, nomicativisve diversorũ generum jungitur adjectivum, verbúmve alterutrum respondens. Vng. 1. Aen. Iarbia & rege recepto. Idem 1. Aegl. Sunt nobis mitia poma, Castaneæ molles, & prelli copia lactis. ¶ Aut quo pro multis unus ponitur: ut, -aretumq; domato multæ complent. ¶ Aut pro una multi, ut, Vos ô Calliope precor, aspirate canenti. Virgilius enim dixisset, O vos Musæ. Dicta Syllepsis, ἀπὸ τοῦ συλλαμβάνειν, quod est comprehendere, unde Latinè conceptionem, sive Comprehensionem vertere possumus.

Syllogismus, mi, m. ☞. Argumenti firmissimi genus, ex duobus propositionis conclusionem necessariò inferens. Latinè Ratiocinatione vertere possumus. ἀπὸ τοῦ συνλογίζεσθαι, quod est ratiocinari. Quint. lib. 5. cap. 7: In syllogismo tota ratiocinatio ab eo est, qui intelligit.

Sylvã, væ, f. p. Nomen generale est non solùm arborum, sed etiam

etiam herbarum. [יער Arab. שדמות Syr. Gall. Bosc, bois Ital. bosco, selva Ger. ein Wald Hel. een Bosch Hisp. Bosque Pol. Las Vng. Erdö Ang. a wode.] Virg. lib. 1. Georg. -subit aspera silva, lappæq; tribulique. Propriè carnea arbores, & quæ caedua est, hoc est, quæ habetur in cuniculum, ut ex ea nova cuniculi caedatur. Quod si succisa sit, nihil lucrum dicitur silva cæsa caedatur. Quod si succisa sit, nihil lucrum dicitur silva cæsa caedatur. Varr. lib. 1. de Re rust. Vt lucra ex silva, quorum causa eam habemus, augeamus, dentem arg; alperâ Attica ne: Mantice ut silvam audiendo dentem arg; alperâ Attica ne: Mantice ut silvam audiendo dentem arg; alperâ Attica ne: Mantice ut silvam audiendo

dicor. Illa verò cohæret & permanet naturæ viribus, non decorum tantùm, in cunctis quasi confessos, quam σωφροσύνην Græci vocant.

Symphōnesis, συμφώνησις. passio quæ metris accidit, cùm duæ dictiones syllabæ, tandem do, in unam coëunt. Hoc autem fit, quum in diversis actionibus una pars orationis vocali, vel mutæ terminata, sequenti item a vocali incipiente, Atq; iterum ad Troiam magnus mitteretur Achilles. ¶ Fit etiam Symphonesis in eadem dictione quatuor modis, Vel unum duæ syllabæ longæ pro una longa ponuntur, Varias ob noxam & furias Ajacis Oïei. Vel cum duæ breves pro hoc erit ut, Cornua vel atrum obvertimus antennarum. Vel cùm longa & brevis pro una longa ut, Fixerat acripedem cervum. Vel quum brevis & longa pro una longa ut, Dependent Lychni laquearibus aureis. Hæc etiam synæresis dicitur.

Symphōnĭa, æ, f. p. [συμφωνία. Gal. *Accord de son.* It. *Harmonia, consonanza, armonia.* Ger. *Zusammen klimmung, mitklang.* Hisp. *Consonancia en la musica.* Pol. *Zgodni dzwek.* Vng. *Azonkiczde vele egyeniö zenges.* Ang. *Concordance of pleasant sound.*] Consonantia & musica concentus, *Isid. Etymologiarum*, quod est consonare, sive concinere. Cic. pro Cælio: Accusatores quidem libidinis, amores, adulteria, nimia acta convivia, commessationes, cantus, symphonias, navigia jactant. Cicer. ad Tironem lib. 16: Symphoniam Lysonis velim vitasses. ¶ Symphonia herba, quæ & gumphrena dicitur. Plin. lib. 26. cap. 7. Symphonica vel gumphrena aliena viribus roborique, per caulem foliis in pelea sanguinem rejicientibus medetur.

Symphōniăcæ, arum, f. p. Servi musicam tenentes, qui & in conviviis, item quum cœlo adhibebantur. [מנגנים *menagnenim.* μουσικοὶ παῖδες. Gall. *Chantres, musiciens.* Ital. *Cantori, musici.* Ger. *Sengerr.* Hisp. *Cantores.* Pol. *spiewacy.* Vng. *zenekedö gyermekek, muzsikások.* Ang. *That singeth or plaieth with instruments.*] Cicer. pro Milone: Multo tum cum symphoniacis uxoris duxebat. Pædianus autor est, cani remigibus celeusma per symphoniacos levari solitum olim fuisse, interdum per aliam vocem, id est, ore prolatam, interdum per tibiam.

Symphoniăcē, verba, eadem cum Apollinari Hechyoficiaque, teste Apulcio. Paladius: Si cervasus æstu canicularium fatigetur, herbam symphoniacam circa arboris truncum torquetur coronam jubet, vel ex ea juxta unum candidum cubiculum.

Symphrĕătides, Qui iisdem utuntur puteis. [Pol. *Sasiedzi studnie czerpaiący.*] Cæl. Aur. de Legibus: Ego me hercule & illi & omnibus municipibus duas esse censeo patrias: unam naturæ, alteram civitatis: ut ille Cato quum esset Tusculanus, in populi Romani civitatem susceptus est. Itaq; quum ortu Tusculanus esset, civitate Romanus, habuit alteram lucis patriæ, alteram juris: ut vestri Attici, pridiquam Theseus eosdem migrare ex agris, & in Asty, quod appellatur, omnes conferre se jussit, & Symphrecatidas ex Atticis fieri: sic nos & patriam dicimus, ubi nati, & etiam quia excepti sumus: quo in loco tamen nonnulli ἐνοικεσίαν, legere malunt, quasi ἐνοικίαν: hinc est, ejusdem animi & sententiæ.

Symphytŏn perseon. [σύμφυτον περσέον. Gall. *Bugle.* Ital. *Consolida maggiore.* Ger. *Sinngunse.* Hisp. *Sanidad.* Pol. *Kosfenet.*] Herba in laxis nascens, ramis tenuibus, parvis, origani foliis, capitulis thymi, sureulosa tota, odorata, gutta dulcis, salivam ciens, longa radice, tubinosa, digiti crassitudine. Latini alsam, tuffici in Gallia Bugloss appellant. ¶ Symphytum alterum, caule nascitur cubitorum binum aut majore, angulato, inani, ut sonchus, & crasso, qui per brevia intervalla circumdatur foliis sanguinalis, oblongis, &c. Officinæ nomen symphyti retinuerüt. Herbartis & vulgo *consolida major* vocatur. [Pol. *Zywokost.*]

Symplātor ōris, m. t. Amicus ipsi, qui cum eo per convivia ambulat.

Symplegă, σύμπληγα. Videtur esse opus in quo luctantes, qui ἀπάτῃσι concertationes spectantur.

Symplegas, adis. f. Complexio.

Symplegmă, ătis, n. σύμπλεγμα. Latinè complexus, concursus dicitur. Martial. lib. 12.

Sympŏsium, συμπόσιον, Vas vinarium, non dissimile cyatho, quo in festis usi erubantur. Sed ex συμπίνειν, quod est compotare. Juven. Satyr. 6. Et quis tunc hominum cœmptor nummis, aut quis Sympsia videre Numæ, aut gruinæ; rationum? Quo tamen in loco non desunt, qui sympulum legere malint: quæ vox & apud Plinium & apud Varronem legitur. Verba Plinii sunt hæc, lib. 36. cap. 12: In factis quidem, etiam inter has opes, non murrhinis, crystallinisve, sed fictilibus probatur sympulis. Varro autem sic habet, lib. 4. de ling. Latina: Quòd vinum dabant cum minutatim fundebant, à guttis guttum appellarunt. Quòd fumebãt cum minutatim, a fumendo sympulum nomen avere, in hujusce loco in convivio è Græcia successit epichysis, & cyathus: in sacrificiis remansit guttus & sympulum.

Sympŏsium, ii, n. f. Compotatio, convivium. [משתה *mishteh.* συμπόσιον. Gall. *Banquet, festin.* Ital. *Convito.* Ger. *Das gastmahl, malzeit.* Hisp. *Combite.* Pol. *Biesiada, ucztowanie.* Vng. *Lakodalom.* Ang. *A banket or drinking together.*] Cic. lib. 9. Epist. ad Patum: Sapientes nos quam Græci: illi sympotia, aut synedpna: id est, compotationes, aut convivationes: nos convivia, quia tum maxime simul vivitur.

Sympŏtæ, ārum. [συμπόται. Gall. *Maistre de banquet & festin.* Ital. *Che fa convito.* Ger. *Ein gastgeest, oder gäster.* Hisp. *El que haze combite.* Pol. *Spolecy spolecznie.* Vng. *Lakozo, vendeg.* Ang. *A make of a booket.*] Convivator, seu convivii dominus: ipsi autem compotores, σύμποται. Cujus femininum est sympotria, συμποτρία, compotrix.

Symphălmă, σύμψαλμα, Vocum in cantando copulatio. Diapsalma, disjunctio earum, ubi quædam requies distincte cõnationis ostenditur. Psalma, quod placitur.

Synmȳcă, [σύμμυκος. Pol. *Sprzymierzeniec, pomocnik, posłaniec wiadomy.*] Secretarius seu secretarum cõscius, ut apud interpretem Origenis. Sicut Johannes Symmysta pronuntiat, dicens: Quia si quis peccaverit, advocatum habemus apud Deum Jesum Christum.

Syn, συν, Præpositio Græca, quæ in compositione significat simul, quemadmodum apud nos cum.

Synærĕsis, f. συναίρεσις. Contractio figura qua duæ syllabæ in unam contrahuntur, nullo sublato elemento: ut Aena disyllabum pro græc. Virg. lib. 8. Aeoriæ, Centum aras, Claudunt vectes, &c. Item tempus per duas syllabas pro tempi. Isid. Ferrea; Tonantium chalami. Dicta synæresis ἀπὸ τοῦ συναιρεῖν, quod est contrahere. Huic figuræ contraria est diæresis, quum una syllaba in duas resolvitur.

Synăgōgă, pen. prod. [συναγωγή. Ger. *Versamlung, Gemeinde, Schul.*] idem quod congregatio, vel cœtus. Ἀπὸ τοῦ συναγαγεῖν, quod est congregare.

Synălœphē, συναλοιφή, Ablumptio vocalis dictionem finientis, sequenti dictioni incipienti à vocali. Dicta synaleipha, ἀπὸ τοῦ συναλείφεσθαι: hoc est, a conglutinando, propterea quòd per eam duæ syllabæ in unam coalescant.

Synanchē. [συνάγχη. Gall. *Esquinancie.* Ital. *Schinanzia.* Ger. *Hitzer geschwulst, Halspräne.* Hisp. *Esquinancia.* Pol. *Spuchnienie wgardle, item, dusenie wgardle.* Vng. *Torok gyek.* Ang. *The quinsy, a disease called.*] Angina, morbus in faucibus, & propre ex musculorum interiorum inflammatione, telle Aegineta. Nam quum malè guttur ipsum invaserit, potius Cynanche, κυνάγχη, appellatur. Quæ tamen differentia non rarò confunditur. Cælius lib. 4. cap. 4: Vi hoc autem morbi genus circa totam cervicem, & alterum æquè pestiferum, arcuatumq; in faucibus esse me sæpe vidisse nostri Asyriam vocant: Apud Græcos nomen, prout species est, interdum enim neq; rubor, neq; tumor ullus apparet, sed corpus aridum est, via spiritus trahitur, membra solventur, ἀκινάγχη vocant. Interdum lingua fauces; cum rubore tumefiunt, vox cohibetur, significat, oculi vertuntur, facies pallet, singultus: est id συνάγχη vocatur. Illa communia sunt, Aegre non cibum devorare, non potionem posse: spiritus clausi includitur. Levius est, ubi tumor tantum modò & rubor est cæteraq; sequuntur, id συναγχικὸν appellant. Hæc Cælius.

Synarthrēsmŏs, συναρθρησμός, Figura est, quam nos *congruam* vertere possumus, ἀπὸ τοῦ συναρθροῦν, quod est congerere, seu congregare. Potest autem & singulis verbis, & pluribus verborum conjunctione fieri. Singulis, hoc modò, Sed quum ad supplicium tamen dum se confirmaret, multa simul eum revocabant, oblivio, consuetudo, tempus, existimatio, periculum, religio. Pluribus verborum conjunctione sic apud Lucurgũ: Nemo enim noccos sine summo metu est, Judices, sed multa simul eum perturbant: quod adest, subitus timor plenũ: quod futurum est, formidolosum: ex paratũ supplicium attentans, vitia ex vitiis coacta, occasionem arguendi maleficii captans animi eos, quę quotidie ejus animum vehementer excruciant. Vide Rutilium.

Synchĕgōrēmă, ătis, n. t. συγχωρήματα. Latinè dicipotest vox conjugata ut va. Sunt enim synchegoremata particulæ per se per se nihil significantes: quæ tamen oratione è regestæ, aliarum compositioni non nihil addunt. Hujusmodi sunt quæ à Dialecticis vocantur *signa universalia*, & *particularia*, ut Omnis, Nullus, Quidam.

Synchĕgŏrĭcē, m. ătis, cus, matica, ticum, συγχωρηματικός: id est, conjugatus, vus.

Syncrētium, inquit Varro lib. 6 de ling. Latin. dicitur omne edulii antiqui vocabulo Græco. Pacuvius in Phagonet: Honos syncretio petit pernis, glandio.

Syncĕrus, a, um, pe. pro. Integer, illæsus, nõ mutilatus. [בקיר *ki* תמים *tamim* שלם *shalem.* ὑγιὴς, ὁλόκληρος. Gal. *Sincere, pur et net, sans mixtion et meslange.* It. *Sincero, puro, intero, reale.* Ger. *Gantz, vermischt, unverseret.* Bel. *Ongevalscht.* Hisp. *Cosa limpia y entera.*

Pol.

Pol. συγχεῖν, ἀνατρέψαι. Vng. *ggr, rwla.* Ang. *Pure, ſincere, ſimple, uncorrupted, without diſſimulation.*] Tractum ab eo, quòd qui dividere ſocium communem ab eorum cum locio volunt, ſimul cum cera mel partiuntur: quòd ſi mel tantùm ſine cera conſignent, fraudant ſocium, nec agunt integrè. Synceratus itaq; quaſi ſimul cum cera. Ovid. 12. Metamorph. rurſus ſine vulnere corpus Syncerum q; fuit. Lucret. lib. 3. Sin ita ſyncera membris ablata profugit, Vt nullas partes in corpore linquat. Cic. lib. 13. Epiſt. Hoc minùs dubito, ut M. Curia integrâ ſyncerumq; conſervet. ¶ Accipitur tranſ. ſyncerus pro puro, & incorrupto. σύγχυσις. Horat. 1. 1. Epiſt. Syncerum nisi vas, quodcunq; infundis, acescit. ¶ Aliquando pro vero, & minimè fucato. ἀνυπόκριτος, ἀνυπόκριτον. Cic. lib. 2. de Divin. Quod licet existimare, in aliis quoq; oraculis Delphicis aliquid non ſyncerè factum. Idem lib. 2. Offic. Perſpicere quid in quaq; re verum ſyncerumq; ſit. Liv. lib. 9. de Pun. Sit penes nos ad ſua, ut velit componenda cœlum, nihil ſyncerè fidei cum Romanis actum. Syncerus, inquit Donatus, nil eſt purus, ſine fuco & ſimplex, ut mel. Hinc cera: quod cùm olim admiscuerint, Syncera i. Latino ſcribendum erit. Cui opponitur inſyncerus, pro vitiato & corrupto. Virg. Inſyncerus apes tulit ceruus.

Syncerſiſſimus, ſuperlat. ἀκρατέστατος, Purißimus. [Vng. *Tzzgrgbrbrgbrgbrg

ναγωγὴ, dicti sunt, quorum corpus longo morbo exhaustum est, & colliquefactum. Idem lib. 22. cap. 23: Præcordiorum vitiis syncerotis, commistionis in vino, in aqua mulsa linguæ pata γῶ.

Syntereſis, pen. prod. συντήρησις. Dici potest attentio, seu conservatio: nam à συντηρῶ, quod est conservo, derivatur. Vide ea pars animæ, quæ vitiis adversatur, & scite tempestivam insidiantium cupiditatem à vitio conservare, & perpetrata male continuo arguit, Synteresis dicitur.

Synthēma, pen. prod. genitivo synthematis, pen. corr. συνθῆμα. Signum bellicum quod datur instructæ aciei. ¶ Item testera vigiliæ, quæ erat tabella scripta à tribuno data. ¶ Item nota & tessera quædam epistolaris, commendatrix ejus quicum scribebat. ¶ In Pandectis item Græcis Synthemata vocantur Diplomata, quæ ita dabantur, qui cursu publico utebantur. ¶ Synthemata item dicuntur breves quædam & obscuræ sententiæ, & quædam quasi ænigmata, aliorem quendam & recondituum sensum occultantia: cujusmodi sunt Pythagoræ symbola, Habet & alia significata apud Græcos, quæ quoniam ad linguæ Latinæ institutionem mihi pertinere, ex Græcorum Lexicis petenda relinquimus.

Synthēſis, pen. corr. σύνθεσις, Compositio, ἀπὸ τοῦ συντίθημι, quod est componere. Quintus Serenus pro commistione accepit: vilem (inquiens) deprædicat in his Synthesin, & vulgata satis medicamina tibi. ¶ Est item Synthesis, figura contraria ἀναλύσει, a quibusdam confessio exordiens, & orationis in id quod in quæstione est. Analysis autem quasi retexio est complexionis. ¶ Significatur item hoc nomine apta & concinna orationis & versuum structura & collocatio: in qua ita componuntur & junguntur verba, ut non asperorum concursus, non hiatus fit, sed leniter coagmentatus, & molliter fluens. De qua ratione satis multa differuit Cic. 3. de Orat. & Quintil. lib. 9. ¶ Est & alia Synthesis genus vestis brevis, qua Romani præcipuè in Saturnalibus utebantur. Illis enim diebus omnes exercebant togam, & Synthesin induebant. Dicta Synthesis ab eo, quòd consuta contextaq; esset copositione quadam vestis colori. Martial. lib. 14: Synthesibus dum gaudet eques, dominusq; senatus, Dumq; decet nostrū pileus sumpta fovet. Sueton. in Neron. cap. 51: Ac plerunq; synthesin indutus, signo circa colum tudario prodiit in publicū sine cinctu, & calceatus. ¶ Synthesis præterea aliquando accipitur pro tota veste in verborum composita. Scævola in l. Titia. de Auro & argento legat. Quæro an ex universa veste dici possit, synthesin unius linguas & pallola Sempronia eligere possit.

Syntōmiā, συντομία, Quam Latinè concisionem vertere possumus, figura est, quæ res quasi summis magnæ, brevi & compendioso verborum ambitu redeuntur. Quam eandem nonnulli Græcorum συνεσταλμένον appellant, a luce quam rebus addit. Nonnulli etiam ἐπιτροχασμὸν, a motu celeritatis. Dicta Syntomia, ἀπὸ τοῦ συντέμνω, quod est concidere, abbreviare.

Syphartum, ani, n. s. Velum fuit (inquit Probus) sibi quo latebant paradoxi, quum in terram prodibāt, aut hostium mimi. Alii dicunt esse omne quod continentem manum præviā suspenditur. Vide CIPARIVM & SVPPARIVM.

Syraxum, pro sapa, hac non pertinet: cum prima ejus syllaba apud Græcos per o scribatur: quod & ipsum etymologia exigit. Nam παρὰ τὸ σήραγξ dictum putatur, eò quod ad tertiam partem adignem exigatur.

Syricum, σηρικὸν, Color factitius ex sandyce mistus, quo minium adulteratur. Plin. lib. 33. cap. 6: Sublimi autē syricum minuunt, compendii ratio demonstrat. Fit paulò acrius. Præterea è viridibus ochra, cerussa alba, sandaracha, sandyx, fericum, stramentum.

Syringites, συριγγίτης, Gemma quæ stipulæ internodio similis est, ac perpetua fistula cavatur. Plin. lib. 37. cap. 10.

Syrinx, gis. [Ἡ σῦριγξ. Pol. *Semo.* Vng. *Sip.* Ang. *A pipe, a fistule.*] fistula, sive ea simplex sit, quam Græci vocant σύριγγα μονόκαλον: sive ex pluribus calamis contexta, quam illi vocant πανσύριγγα appellant. ¶ Fabulantur poetæ Syringa nympham fuisse Arcadiæ, quæ quum Panes vim effugere non posset, metamorphosi deorum mutata est in palustres calamos. Ovid. 1. Metamorph.

Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinas
Naias una fuit, Nymphæ Syringa vocabant.

Syrticūs, [Ἑλικοειδὲς.] Vas vimineum in quo ficus solent asservari. Cæl. Rhodig. lib. 9. cap. 3.

Syrtes, *regiones*, Lapis qui in lupi vesica nascitur. Plin. lib. 32. cap. 3. In vesica lupi lapillus, qui Syrtes appellatur.

Syrtuſ, a, um, n. ι. σύρτος. Genus vestis muliebrium, vel cauda, sive tractus vestis fœminarum. Martial. lib. 12: Aptasti longum tu quoq; syrma tibi. Idem lib. 2: Musa nec in tanto syrmate nostra tumet. Seneca de Benef. Qui habitum mulieris nomenquæ te ornabat, auro decorum syrma barbaricum. ¶ Sumitur interdum pro longa tragicæ orationis serie, tenorem suum usquequaque ultimum prorahente à σύρω, traho.

Syrmaīa, σύρμαια, Cibi genus ex adipe & melle confecto, purgationibus in primis aptum. ¶ Idem certaminis genus apud Spartanos, in quo victor hujusmodi syrmæa donabatur. ¶ Item raphani genus, apud Herodotum. Vide Cæl. Rhod. lib. 27. cap. 23.

Syrupus, σιρὸς, succus qui trahit, à σύρω, quod est traho.

Syrtis, sive potius Sirus per i mutatum, m. f. fossa seu cuniculus subterraneus, in quo frumentū conditur, & diutissimè cōservatur. [Σιρὸς. Gal. *Vne fosse à mettre bled.* Ital. *Fossa.* Ger. Ein Korngrub. Hisp. *Cava à hoyo.* Pol. *Grube dla zboża.* Bohem. *yama.* Ving. *Beza veteres.* Ang. *A place vnder the earth to lay vp and keep wheate in.*] Sitor, inquit Curtius lib. 6, vocāt Barbari circa Caucasum, quos ita foderint absconditque, ut nihil qui defoderint, invenire eum possint: mitis conditæ fruges erant. Plin. lib. 18. cap. 30: Vetustissimè servantur in terrobus, quos syros vocant in Cappadocia & Thracia, Hispania & Africa. Columel. li. 1. cap. 6: Vbi puteorum in modum, quos appellant siros, exhausta humus à se fructus recipit. Vide plura de hoc suprà in dictione SIRUS. ¶ Syrus item autore Nonio, scopas significat à Græco σῦρος. Varro in Marcipore: Ventriq; frigido scabie exuperant phrenetici septentrionum filii, secum ferentes tegulas ramos syros.

Sysiciā, συσσίτια, Græca vox est, solidiorem significans sive convivium. Vnde clarissimi dicuntur sodales, qui eadem utuntur mensa. Caius Iurisconsultus de Verborum significatione: Sodales sunt qui ejusdem collegii sunt, quos Græci ἑταιρικοὺς vocāt.

Syſilē, συλλὴ, Figura qua longa syllaba contra naturam corripitur: ut apud Virgilium: Coacubio jungam stabili, propiamq; dicabo: ubi ru, syllaba corripitur, quæ naturaliter longa est: quum à rubo deducatur, cujus prima syllaba producitur. Quare & in nomine connubium erat producendæ: quo facto etiam idem usus est tertio Aeneidos: Hectoris Andromache Pyrrhi connubia servas?

Syzygiā, συζυγία, Conjugium. Sive conjugatio. Vnde Galenus Lib. 8. & 10. De usu partium, septem dicit esse partium nervorum productiones, quibus sensus à cerebro in universum corpus distribuuntur, syzygias appellat. Harum prima est nervorum ἐγκεφάλου hoc est, vilem eorum, qui circa medium sunt cerebrum, & Græcæ literæ imaginem referunt, rursusq; separati, in oculos recipiuntur, quibus spiritum visorium subministrant. Secundæ syzygiæ nervi in oculorum musculos inserti, motum ita suppeditant. Tertia gustus sensum in linguam, reliquasq; oris partes defert. Quarta toti palati tunicæ inseritur. Quinta ad aures fertur, auditūq; sensum auditus suppeditat. Sexta ad interiora, viscerumq; omnia sensum crassum fundit, nervosq; securientes producit. Septima dat motum linguæ, & rectis laryngis musculis. ¶ Est & alia præter has, quæ versus nares obliquatur gratia deferunt: quæ idcirco non annumerantur inter nervorum syzygias, quòd extra eam non prodeat. Vide plura de his apud Galenum de dissect. nervorum, & lib. 8 & 10. De usu partium.

T

LITERA, ut cæteræ mutæ, ore nondum inter pronunciandum exhibet negotii. Quod & Lucianus significat, qui in judicio vocalium audens, & inducit T literæ objicientem, quòd vinculis quibusdam vocem animam intorqueat, ac dilacerare conetur. Apud Atticos & Dores frequenter τ tede sua ejicit. Rursus apud Latinos non pauca per s scribi solebāt, quæ nuper per s scribimus. Nam mettare & pultare antiquiores dicebant, nos mentare & pulsare dicimus. Habet præterea cognationem quandam cum d, ut ait Quintil. lib. 1. cap. 4. Veteres nanq; Alexandet & Cassandra tenebant, ubi nos Alexander & Cassandra.

T ante A.

TAbānus, tabani, pen. corr. m. f. Muscæ genus, quod & asilum Latini nominant, in ore aculeum habens, quo armenta maximè infestat. τάβανος. Gall. Taon. Ital. *Tafano, tauano.* Ger. Ein bräme. Hisp. *El tauano.* Pol. *Giez, bak, ścierwnik, bydlo.* Ving. *Borow kergaló sim bogar.* Ang. *A fleeyng thinge that stingeth beastes, a horse flie or dogge flie.*] Vnde Poetæ fingunt lo puellam, tabano à Iunone immisso, versam fuisse in salamam. Plin. lib. 11. cap. 22:

Reliquorum

Reliquorum quibusdam aculeus in ore, ut asilo sive rabanō dicipiacet item culicibus & quibusdam muscis. Varro 2. de Rerust. cap. 5: Itaque quod eas ætate canari concitare soleant, &c.

Tabĕfăcio, vide TABĒS.

Tăbella, Tabellarius, vide TABVLA.

Tabĕo, tab. 2, vide TABĒS.

Tăbernă, æ, f. p. Quod vis ædificium habitationi aptum à tabulis quibus claudebatur, aut operiebatur ut putat Vlpianus de verborum significationibus, aut à trabibus validioribus quibus superiora suspendebātur, quasi trabena, ut placet Donato. [πανδοχεῖον Gall. Logis, ou loge, boutique. Ital. Botega, alloggiamento. Bel. Kremerey, herberge. Ger. Behausung, cabinet, laden. Hisp. Tienda donde algo se vende, mesón à venta. Pol. Przybytek do mieszkania, gramica. Vng. Hasz, szállás. Ang. A store house, a shop or work house.] Cicero Attic. lib. 14: Tabernæ mihi duæ corruerunt. Idem ad Quint. Frat. lib. 3: Crassi pedis ambulatio ablata, horti, tabernæ: plurimæ, magna vis aquæ usq; ad piscinā publicam. ¶ Taberna diversoria. [ξενοδοχεῖον, καπηλεῖον. Pol. Gospoda, szynkownia, karczma.] Plaut. in Menech. quantum potes Abducito nos in tabernam actutum dierum octo. ¶ Taberna item dicitur in qua merces venditantur: item officina in qua fiunt opera. Et tabernarū quædam lanaria, quædam vinaria, quædam olearia, & huiusmodi. Nonius scribit tabernas non tantùm vinarias esse, sed & omnes quæ sunt popularis ulius. Plin. lib. 10. cap. 43: Postea ad tabernam remeans plurium annorum affidue officio mirus. Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 4: Nulla taberna meos habeat, neq; pila libellos.

Tăbernārĭus, a, um, adjectivum. [πανδοχικός. Gall. Appartenant à hostelage. Ital. Pertinente à bottega. Ger. Kremerisch oder schenckt. Hisp. Perteneciente à tienda. Pol. Szynkarski. Vng. Asz vala. Ang. Belonging to a shop or work house.] ut Comœdiæ tabernariæ, in quibus humiles personæ introducebantur: cujusmodi sunt inficetores, qui in tabernis merces vendirant.

Tăbernārĭus, ii, m. l. lanius, qui in tabernā merces suas venales habet. [βοσκηματοπώλης. Gall. Boucquier, marcier, tavernier. Ital. Bottegaro. Ger. Ein Kremer, der in einem Kauffladen feil hat. Hisp. El tendero, mesonero o ventero. Pol. Szynkarz. Vng. Kufar, szatnyi. Ang. He that keepeth a shop or a stall, or booth.] Cicer. pro L. Flacc. Opifices & tabernarios atq; illam omnem facē civitatū quid est negarii concitare? Idem pro Domo sua: Clodius conciator tabernariorum. Caius ad Cic. lib. 8: Sed dici non potest quomodo hic omnia jaceant: nihil ego cum tabernariis & squalidis pugnacem, veterrimus civitatem occupasse.

Tăbernāculum, i, n. Subinde quod à tecto frondibus, aut stragulis opertum adversus Solis, tempestatisq; injuriam: ejusmodi sunt, quæ in festis excitantur, & modò hucmodò illuc transferuntur. [σκηνή, καλύβη, καλιά. Gall. Tabernacle, pavillon ou tente de guerre. Ital. Tabernacolo. Ger. Ein Hütten, gezelt. Hisp. La cabaña, tienda ó tablas. Pol. Przybytek, namiot. Vng. Level, sátor, bódor. Ang. A tent or pavilion.] Cæs. 6. bel. Gall. Hic diffisus suæ ac omnium saluti, inermis extabernaculis procurrit.

Tabes, is, f. t. Coll. quatio ex morbi diuturnitate, seu nimia corporis exinanitio ex cura, animive ægritudine procedens. [φθορὰ ἐκ νόσου, Gal. Maladie par laquelle une personne devient extraordinairement foible et exténuée. Ital. Tisima, mal di stomaco, marcia, sozzura marcia. Ger. Schwindsucht, entzehrung, oder auszehrung. Hisp. Corrupcion ó podredumbre. Pol. Suchoty. Vng. Elaszadás, szárradás. Ang. A pining and wasting away for lacke of natural nourishment.] ¶ Hujus tres sunt species. Vna, quum corpus non alitur, & ita summa oritur macies, & nil accrescat, occidit: quæ à siccitate dicitur à Græcis: & qui hoc malo laborant, ἀσπετικοί. Altera, ubi malus corporis habitus est, ideoq; omnia alimēta corrumpuntur. Hanc Græci κακοχυμίαν nominant. Tertia, quam Græci διάλυσιν vocant, dum resolvitur, quod est consumi, & tabescere, quum in pus mutationem descendit à capite pituita, & frequens tussis ortur, cum exulceratione. Ex hac sæpicula levis fit, quæ etiam quum quievit, tamen & repetit: sæpe quæ tussis est, pus ejiceretur. Hæc Spontinus ex Celso lib. 3. cap. 2. Tabem (inquit Festus) antiqui usurparunt pro eo quod quid tabescit tabescere dixerunt. Sallustius Catil. Vt tabes plerosq; civium animos invaserat. Cic. 5. Tusc. Habet ardorem libido, levitatem lætitia gestiens, nam lætam mentem: sed ægritudo majora quædam, tabem, cruciatum, afflictionem &c. Virg. 6 Aeneid. Hic quos durus amor crudeli tabe peredit. Vbi Servius Tabe, corpore defluente paulatim. ¶ Arborum tabes, qua arbores alimentorum non sentientes clam pereunt, & tandem arefiunt. καῦσις, ἀσηψία. ¶ Interdum aliquid cruentum, & purulentum significat, quod Græci ἰχῶρα, seu ἀσηψίαν, nominant. [ἰχώρ, sanies.] Ovid. 3. de Pon. Tinctaq; mortifera tabe lagitta madet. Servius in illud Virg. 3 Aeneid. Et terram tabo maculant. Tabo, tabor, nomen est sexti casus tantùm: quod ū vetus declinatio, hæc tabes, hujus tabis dicet. In hac tamen significatione usitatius utimur nomine tabo. Idem lib. 8. Aeneid. & lumine tabo

boq; fluentes. Vbi idem Servius Sanies mortui est. tabo vivēs, fetidet sanguinis. Ovid. 2. Metam. Protinus invidia nigro squalentia tabo. Tecta petit. Virg. 10. Georg. turpi dilapsi cadavera tabo.

Tăbĭtūdo, Tabitudinis, vide TABVLA. Plin. lib. 22. cap. 22: Peculiaris tamen ad tabitudinem longo morbo redactis usus in hoc habet.

Tăbĭdus, a, um, pen. cor. Tabe laxatus, propriè de eo dicitur qui morbo, vel animi ægritudine extabescit, & colliquatur. [ὁ ἐκ νόσου ἐκφθειρόμενος. Gall. Qui est en chartre, ou maladie qui le fait fondre et gaster. Ital. Marcio, guasto. Ger. Ausgezehrt, schwach, oder in der krafften abnehmen, Schwindsüchtig. Hisp. Podrido ó corrompido. Pol. Schniały. Vng. El aszott, szárradot. Ang. That is pined away for lacke of natural nourishment.] ¶ Accipitur tamen etiam generaliùs pro omni eo, quod quovis modo corrumpitur. [ῥῖνος καπηλεῖος.] Ovid. 1. de Pont. eleg. 1: Non igitur mirum est, si mens mea tabida fiebat, Deniveliquentis more liquescit aqua. ¶ Tabida lues dicta. Denive manantis more liquescit aqua. ¶ Tabida lues dicta. Denive manantis more liquescit aqua. Virgil. 3. Aeneid.: Ignavo quum tabida membra est, tabifica. Virgil. 3. Aeneid.: Ignavo quum tabida membra. Corrupto cœli tractu, miserandaq; venit Arbitio dapes, luesq; tabidæ. Sic etiam tabida mendacium appellat Ovid. 4. de Ponto eleg. 8: Tabida conjunx: ferrum lapidemq; vetustas, Nullaq; res magnas tempore robur habet. ¶ Nix tabida, quæ jam remittente se frigore tollitur. Liv. bell. Pun. Itaq; in levi tantùm glacie, tabidaq; nive volutabantur jumenta. ¶ Aliquantùm glaciei, tabidaq; nivis volutabantur jumenta. ¶ Aliquantùm do etiam tandem dicimus, quòd tabo similia sunt. Horat. Carm. lib. 1: Indignas premere et pedibus quum tabida fauces, Et Mart. lib. 12: Indignas premere et pedibus quum tabida fauces, Insq; ipsos vultus se procul ire tabes. Loquitur de hydropicis.

Tăbĭfĭcus, a, um, Quod tabem inducit. [φθοροποιός, φθειρικός. Gall. Qui fait consommer ou debuire ou faire fondre, pourrir. Ital. Cosa che torna in putrefare. Ger. Dz macht auf gezehrt, faulig, ja faulen oder schwinen machen. Hisp. Cosa que la gente podrir algo. Pol. Sechoty powodujący. Vng. Elaszadást, szárradást. Ang. That bringeth pyning or rotting away (as the tyssike.)] Virgilius Epigr. Lavor tabificum malis venenum, Vnde & a Cic. lib. 4. Tusc. Ægritudo, & metus tabificæ perturbationes dicitur, quòd animum lacerent, tabem, cruciatum, & afflictionem inferunt. Plin. lib. 29. cap. 4: Nam enim est tabifica vis vitis; occisa mox sū earum animalia cibis inuocio sunt. Lucan. lib. 9: Tabificum Aëra tabificum. ¶ Antiqui tabificale in eadem significatione usurparunt: ut annotavit Nonius, citans illud Accii ex Med. Pavere tabificor, liberum et lethi & tabificæ.

Tăbĕo, es, n. d. Colliquefio, tabe consumor. [φθίνω, ἀπόλλυμαι, ἀποφθείρομαι. Gall. Decroire ou chercir, descoire tout ses & escher. Ital. Marcire, venire guasto, corrompersi, putrefarsi. Ger. Abnehmen, gezehrt, faulen, vor trawren oder kummer. Hisp. Corromperse, podrirse. Pol. Schnąć, niszczeć. Vng. Elszárradok, a meggyöngöm. Ang. To pyne or waste away.] Ovid. 3. Metam. Lanigeris gregibus balatus cantibus ægros Sponte sua lanaque cadunt, & corpora tabent. Nonius tamen idem quod tabo, hoc est sanie diffluo. Vng. l. 1. Aeneid.: Ille latens tacitæ recolit sub pectore plagam.

Tăbĕfio, cis, n. t. Tabe conficior, animi vel corporis morbo conficior. [φθίνω, καπηλεύω, ἀποφθείρομαι, μαραίνομαι, μαραίνω. Gall. Consumer ou fondre de chaire, devenir en charoy. Ital. Consumarsi, ne se curare, diventare in charoy. Ger. Verschwenden, verthun, zu nichte machen, oder verlieren. Bel. Verdwynen, verbeteren. Hisp. Consumirse, podrirse, ahogarse ó Pol. Wysychać. Vng. Megemegyszöm, el vesz, vagy szárradok. Ang. To pyne or waste away, to become leane.] Plaut. Capt. Tabescere macerarique, maceries, colliquesco, & tabesco inter Terent. Adelph. Nam & illi animum jam relevabo, quæ dulcia ac mihi nunc absentia tabescit. Cic. Attic. lib. 2: Ego autem ubi, cū sum exercitatus, ut bescit. Cic. Attic. lib. 2: Ego autem ubi, cū sum exercitatus, ut hoc otio, quo nūc abutebar, male uti cœpi, quàm optimo spe dimicare. ¶ Tabescere tali dicitur, quum in luctatione cibus dicitur. Cato de re Rustica: Id aliquoties ita fūdito in cibo, donec id denuò tabescere. ¶ Composita sunt Contabesco, detabesco, extabesco, & intabesco: quæ omnia sunt ferè ejusdem significationis ut edere suis locis.

Tăbĕfăcio, Contumpo, colliquo quasi tabe conficio. [ἰχῶρα ποιῶ, ἀποφθείρω.] Hinc contabefacio, & extabefacio, compositi de quibus suprà suis locis.

Tabŭlārĭum, ii, n. Locus in quo tabulæ & instrumenta publica, monumentaq; rerum gestarum asservantur, tabularium. [χρηματοφυλάκιον, χρηματοφυλακεῖον. Gall. Le lieu ou on garde les lettres et registres, librairie des chartres. Ital. Luogo do conservano lettere e registri, libraria dei chartari. Ger. Ein Archiv, Gewölbe oder Register Kammer. Hisp. Lugar donde se guardan las cartas publicas. Pol. Archiwum, skarbiec, przechowanie ksiąg publicznych. Vng. Level tartasitó. Ang. A chamber or place wherein evidences or records are kept.] Plin. lib. 33. cap. 2: Tabulas codicibus impleverunt, & monumentis rerum in magistratu gestarum. Apuleius libro ultimo Flor. Mecum quum attulerint ad ægrum, ut visitant, nemo comminiscitur quòd proximè tabulina in ædibus visant & jacentia annorum oblita, &c. ¶ Dicitur autem tabularium, non tabulinum, quemadmodum & figlinum, non figulinum. Differtq; a pinacotheca, quod in tabulario

bulæ pictæ, aliaq; id genus ornamenta, in tablino reſtiſſe in maiorum gentium monumenta conſtat.

Tabillá, æ, ſp. Aſſeres in uſum aliquem concinnatos: cujuſmodi ſunt in quibus aut pingimus aliquid, aut teximus. [חלה *hadh* חרץ *kereſh*, *mateh*. Gall. *Table, ais à tablier, tableau, ais à planche.* Ital. *Tauola.* Ger. Ein tafel. Hiſp. *Tabla.* Pol. *Tablica.* Vng. *Tabla.* Ang. *A table, a planke or boorde.*] Plaut. in Mercatore. Dic mihi, nunquid vidiſti tabulá pictam in pariete, Vbi aquila cacamentum caperet? Horat. Epiſtol. Quo ſcopulo, aut metuat, juvet illum in domo, aut res Virginum pictæ tabulæ, fomentá podagram. Cicer. pro Roſc. Amer. Quid præterea cælata argenti? quid ſtragulæ veſtis? quid pictarum tabularum? quid ignorantia? quid marmoris apud illum putatis eſſe? ¶ Tabulæ item dicebãtur codicilli ex ligno, cerá obducti, in quibus olim teſtamenta, adaq; publica ſcribebantur: unde etiam hodie quamvis mutatæ ſint, tabulas accipimus pro teſtamento, aliásve publicis ſcripturis, ex gravia materia cõfectis. Ἀξίωμα χρεοκοπικόν. Cic. pro Cælio: Cælius tabulas nullas confecit. Quint. lib. 5. cap. 7. Teſtimonia dicuntur aut per tabulas, aut à præſentibus. ¶ Et tabula dicebãtur in qua mitrebãt teſſeras, quæ ludentes, & quando quæ turres ambularia, & pyrgos, live alveum, alveolum ire dicebamus. ¶ Tabula item liber eſt, quem ſibi quiſque noſtrum privatim facere conſuevit, quali quodãmmemoriæ promptuarium rerum, quæ agimus: id eſt, diarium & ephemeris actionum noſtrarũ. Liv. lib. 4. de Centuria loquens: Conſtitutum eſt eadem domi unicuique noſtrum debere exiſtimari, ubi quis ſedes & tabulas haberet, ſuarumq; rerũ conſtitutionem teneret. Budæ. ¶ Tabulæ accepti & expẽſi, in quas rationes accepta & expenſa pecunia referebãtur. Cic. 3. Ver. Habeo & iſtius, & patris ejus accepti tabulas omnes, quas diligentiſſimè legi, & digeſſi. Idem pro Roſcio Comœd. Si tabulas C. Fannii accepti & expenſi proferri tuis tabulis eadem dicis: hoc eſt, privatis tuis & domeſticis rationibus. Cic. in Verrem: An tuis fabis tabulis cauſam te dictorum exiſtimaſti? Budæ. ¶ Tabulæ novæ dicuntur cùm tabulæ accepti & expenſi plancto ſternũtur, id quod cæſto aliquando fieri ſolebat. Quod quam factum eſſet, debita ſecundũ tabulas ſtabulabat. Quod quam factum eſſet, debita ſecundũ tabulas ſtabulabat. Quod quum fieri non poterant, ita ferebat ut dominos neq; ſortem, neq; uſuras crederitoribus ſuis ſolverent. De his Cic. 2. Offic. Tabulæ novæ quid aliud habent argumenti, niſi ut eorum pecuniis noſtra fundamus, & cum ea habeas, ego pecuniam non habeam? ¶ Tabula pro auctione. Cic. pro Cæcinna: Adeſt ad tabulam, ſectetur ibidem, &c. Cicero Terentiæ: Quemadmodum à Veſtæ ad tabulam Valeriã deducta eſſes. ¶ Tabulæ item dicuntur aſſeres ex quibus navis compingitur. Cic. 2. Offic. Si tabulam de naufragio ſuus arripuerit.

Tăbŭlă, æ, tam nutrix quam. [σανιδοτρόφος, σανιδοτρόφος, ἀσπίς. Gall. *Table ou estuy ou on met ung plaiche.* Ital. *Tauoletta, tauoletta.* Ger. Ein täfelin. Hiſp. *Tablita.* Pol. *Tabliczka.* Vng. *Tablaczka.* Ang. *A litle table, a planke or boorde.*] Cic. 2. de Nat. deor. Nonne animadvertis extorũ tabellis pictis, quàm multi votivæ in tempeſtatis effugerint? Quo in loco intelligit ex quãdam tabulam votivã, in qua periculo liberati calum ſuũ ſolebant depingere, & alicui deorum ſuſpendere. ¶ Tabellæ item dicebantur in quibus populus ſuffragium, aut Iudices ſententiam perſcribebant. Cic. 3. de Legib. Non fuit utebra danda populo, in qua bonis ignorantibus quid quiſq; ſentiret, tabella vitio ſæpe occultaret ſuffragium. Idem in Piſonem: M. univerſa civitas non priùs tabellã, quàm voce, priorem conſulẽ declaravit. Idem pro Flacco: Dabitur eo: Quo tabella vobis dabitur, Iudices, non de Flacco datur. Quo tabella vobis dabitur, dabitur de bonis omnibus. ¶ Accipitur item tabella pro ſolum, dabitur de bonis omnibus. ¶ Accipitur item tabella pro ſolum, ſive codicillus quæ appellatio inde manſit, quòd olim ſtilo ſolebat in tabulis buxeis ceratis. [ספר *ſepher.*] Cicer. in Catil. Introductus Statilius, cognovit manum & ſignum ſuũ: recitata ſunt tabellæ. ¶ Tabellis obſignatis cum aliquo agere, eſt tupillum ſcripto convincere. Cic. 5. Tuſcul. Tu quidem tabellis obſignatis agis mecum, & refutaveris quid aliquando exterum aut ſcripſerim.

Tăbellă, æ, m. f. eſt tabellas: id eſt, literas perfert. [מלאך *malach* γραμματοφόρος. Gall. *Porteur de lettres, meſſagier, ſommier.* Ital. *Cursore, portalettere, corriere.* Ger. Ein brieffträger. Boꝛ. Bel. Een Bode. Hiſp. *Correo que lleua las letras ò tablillas.* Pol. *Posel.* Vng. *Leuel hordozo, poſta.* Ang. *A bearer of letters, a meſſenger.*] Cic. ad Brut. ſi: Scatum extrudi tabellarios literasq; ad Ciceronem, ut etiã ſi Italiã veniſſet, ad te rediret. Idem ad Terentiã lib. 14: Nos quotidie tabellarios noſtros expectamus. ¶ Accipitur item tabellarius pro eo, qui rationes conficit, & data acceptaq; in tabulas refert. Augeret Sidonius ad Petronium: Sed & ille ſuũ pichat ſumptu granditer, habeas eum conſiliarium in judicio, vicarium in Eccleſia, procuratorem in negotiis, villicum in prædiis, tabellarium in tributis, in lectionibus comitẽ, in expoſitionibus interpretem, in tineribus contubernalem.

Tăbellārĭus, a, um, adjectivum. Quod pertinet ad tabellam. [γραμματικός. Gall. *Apartenant à tablettes.* Ital. *Pertinente à tauolette.*

Ger Das zů den brieffen oder Pecen gehört. Hiſp. *Pertenesciente à tablilla.* Pol. *Pozlawny.* Vng. *Tablaſoz valo.* Ang. *Belonging to tables.*] ut Lex tabellaria, quæ lata fuit à L. Cassio, ut ſuffragia tabellis, non voce perferrentur. Cic. 3. de legib. Quis autem ſenſit omnium auctoritatem optimarum tabellarium legem abſtuliſſe?

Tăbŭlārĭŭs, ſpecies tormenti. Seneca 5. de Ira: Torqueas per omnia quæ in rerũ natura triſtiſſima ſunt, fidicine, tabularibus, equuleo, igne, vultu tuo.

Tăbŭlāre, tabulare. [σανιδοῦσθαι. Gall. *De quoy on fait tablettes ou aix en lonc, large & long.* Ital. *Con quale ſi fanno far tauolette, & fanno large & lunge.* Ger. Auß dem man täfelen macht. Hiſp. *Cosa de que ſe hazen tablillas, tabular, large y luenge.* Pol. *Tablicowy.* Vng. *Tablaſoz valo.* Ang. *Belonging to tables, planks, or boordes.*] ut Temperatura æris tabularis, quæ accommodatiſſima erat conficiendis æreis tabulis, quibus inciderentur quorum memoriam poſteritati tradiram volebant. Plin. lib. 34. cap. 9: Ars omnes ſegnore magno meliùs ſandi, ſequensque temperatura ſtatuaria eſt, eademq; tabularis, hoc modo. maſſa proflatur in primis, mox ut proflatum additur tertia portio æris colliquefacti, &c.

Tăbŭlārĭum, n. i. Servio autore. Locus eſt in quo tabulæ: hoc eſt, inſtrumenta & literæ, & acta publica reponuntur. [γραμματοφυλάκιον. Gall. *Lieu propre à garder lettres & eſcritures, chancellerie.* Ital. *Luogo da riſervare lettere & ſcritture.* Ger. Ein Gewelb oder behaltnuß der brieff vnd anderer gerichtlicher geſchrifften. Hiſp. *Lugar donde ſe guardan los libros.* Pol. *Archiwum pozpiſ ſtrzeżone.* Vng. *Leuelek tarto haz.* Ang. *A chiſt or place wher records are kept.*] Cic. pro Arch. poëta: Hic tu tabularium publicum, quas hoſtico bello, incenſo tabulario, interciſſe ſcimus omnes?

Tăbŭlārĭŭs, ii, m. i. Qui fide publica ea quæ geſta ſunt in tabulis refert, & inſtrumenta publica conficit. [γραμματεύς. Gall. *Notaire ou tabellion.* Ital. *Notaio.* Ger. Ein offner Schreiber oder Notarius. Hiſp. *El eſcriuano o notario publico.* Pol. *Pyſarz przyſięgły.* Vng. *Notarius.* Ang. *A ſcriuener, or notary.*] Tacitus lib. 14 Igitur Fabianus tabularius, quos modò memoravi, & alii minuti hominibus obligantur. Illeciam tabellionis diffi fuit. L. 9. D. de pœnis, & L. 49. C. de epiſcopis, & clericis. ¶ Tabularius præterea pro Calculatore, Rationatore Ciceroni, qui computat. [ψηφιστής. Vn. *Szem vető.*] Vlpianus D. lib. 11. Tit. 1. Lele. Ego enim adverſus tabularium puto actionem dãdam quia computationem feciſſet.

Tăbŭlo, as, act. p. Tabulis aliquid contĭno. [דרה *darah*, *ſamakh*. Gall. *Plancher d'ais.* Ital. *Intauolare.* Ger. Täfelen, mit täfen etwas bekleiden oder täffelen. Bel. Met bert beſeeten. Hiſp. *Entablar pared ò ſuelo.* Pol. *Deſkami pokładam.* Ang. *To plank any thing with planks.*] Hinc contabulo, de quo ſuo loco.

Tăbŭlōsus, a, um, ſic Tabularius compoſitio, ſtructio. [אקרה *mekareh ſoſekim.* Gall. *Tuyaulement.* Ital. *Trauelamento.* Ger. Bekleydung. Hiſp. *Entablamiento, emablamiento.* Pol. *Oſadzenie.* Vng. *Meg deszkazas.* Ang. *A planking or flooring with boordes.*] Cæſ. 2. bel. Civ. Contextoq; undique ejecerunt, ne aut tela tormentis miſſa tabulationem perfringerent, aut taxa ex catapultis latentium excuterent.

Tăbŭlŭm, i, contam. n. f. Dicuntur planæ in ædibus ſuperficies, tabulis vel etiã lapidibus cohærentes: vulgus ſolaria vocat. [אקרה *mekareh ſoſekim.* Gall. *Plancher, eſtages.* Ital. *Solari, palchi.* Ger. Ein fuſsboden, fuſsbode, fuſsbodenen mit einen vberdeck. Hiſp. *Tablado, ſuelado, ſobrado.* Pol. *Pietro.* Vng. *Padimentum.* Ang. *Flowrs or sealed to ſolars or chambers, a loft.*] Cæſ. 8. bel. Gall. In extremo ponte turrim tabulatorum quatuor conſtituit. Rurſus tabulata dicuntur rami excuſi in arboribus in plana tendentes, non in altum crescentes. Col. lib. 6. Quum deinde adoleſcere incipient ulmi, falce formandæ ſunt, & tabulata inſtituenda. Hoc enim nomine ulmi pars agricolæ vocant, truncos; prominentes eos vel propius ferro compeſcit, vel longius promittunt, ut vites laxius diffundantur.

Tăcĕo, ēs, cŭi, citum, n. f. Nihil loquor, conticeo. tacitus ſum. דמם *damam* חרש *charaſh* חשה *chaſhah* שתק *ſhatak.* Gall. *Se taire, ne dire mot.* Ital. *Tacere, star cheto.* Ger. Schweigen. Hiſp. *Callar, no hablar.* Pol. *Milczeć.* Vng. *Hallgatok.* Ang. *To hold ones peace, to keep ſilence.*] Terent. in Eunuch. Nunquid habes quod contemnas? quid tu autem Thraſo? Taceat, ſatis laudant. Tacere aliquid, eſt reticere. Terent. Eunuch. Quæ vera audivi, tacco, & continuo ea premo. ¶ Quandoq; etiam dicitur de iis quæ ſine voce ſunt. Stagnum & mare tacere dicimus, in quo nullus auditur ſtrepitus. Virg. 5. Eclog. Quum tacet omnis ager. ¶ Quoniã verò quum aliquid laude dignum eſt laudamus: & e contrario male facta non laudamus, factũ eſt, ut tacenda, nõ laudanda: & nõ tacenda, laudanda dicantur. Ovid. 2. de Arte: Exima eſt vitas, præſtare ſilentia rebus: Et contra, gravis eſt culpa tacenda loqui. ¶ Quãdoq; ſignificat ſecretum eſſe: quoniam qui ſecuti ſunt, nolunt

quærendi

querendi cautam habent. ἀσιγησεσῆγον Terent. in Adelph. Taceo, egomet conveniam Pamphilum. Sed inter Taceo & Sileo quid intersit, quæri potest: non enim verisimile est utrumq; eandem notationem & originem, aut denique significationem habere, quum literis & terminatione adeò differant. Cornelius tamen Fronto de different. vocabulorum ita distinguit: Sileri cujus loquentis sermo comprimitur ab ipsa significatione literæ s: Tacere verò qui nec loqui quidem cœpit.

Tăcĭtum est, impersonale. Terent. in Adelph. Ignotum est, tacitum est, creditum est.

Tăcĭtŭs, la, lum, qui tacet. [דּוֹמֵם damnim דּוֹמֵמִית domemith, mutus, ישׁתּק yeschtoq. Gall. Qui se tait. Ital. Che tace. Ger. Stillschweigend, der da schweiget. Hisp. El que calla. Pol. Milczący. Vng. Hallgato. Ang. That keepeth silence, silent, or speaketh not.] Cic. in Cat. Quid expectas auctoritatem loquentium, quorum voluntatem tacitorum perspicis. ¶ Aliquando passivè pro re quæ tacetur. Terentius. Gall. Secret, caché. Ital. Secreto, nascosto. Ger. Verschwiegen, das man geschweigt. Hisp. Secreto, escondido.] Virg. 6. Aeneid. Quis te magne Caco tacitum, aut te Custode relinquat? ¶ Tacitum mel, quod per se fluit, & est optimum. Plinius. Tacitum os alvi quod præbere, est nihil prorsus reponere. Cic. 1. Verrina: Qui te ipse priore actione interrogari nolueris, & ita tacitum os præbere malueris.

Tăcĭtè, adverbium, Secretè, clàm, obscurè [שׁקט, מעטים. Gall. Sans dire mot, secrettement, tout bas. Ital. Senza parlare, segretamente. Ger. Stillschweigendts. Hisp. Secretamente, secreto y escondidamente. Pol. Milczący, cichy. Vng. Titkonan, csendessen. Ang. Quietly, secretly.] Cic. pro Quinctio: Hali ne petere quidem tacitè ausi, secretò, permittitur. Idem pro Pompeio: Hi vos, quoniam liberè loqui non licet, tacitè rogant. Plaut. Pœn. Matrona tacitè spectent, tacitè rideant. ¶ Habere aliquid tacitè. Liv. lib. 2. Dec. 5: Et quanquam dissimulare, & tacitè habere id, patrij fuerat mores.

Tăcĭturnŭs, a, um, Qui paucorum est verborum, & minimè garrulus. [שׁתּקן, מעטים. Gall. Taciturne, qui ne dit mot ou bien peu. Ital. Tacito, taciturno. Ger. Still, der wenig redet, der nicht viel klapperet, ein Schweiger. Hisp. El que mucho calla. Pol. Mylący. Vng. Hallgato, keves beszedü. Ang. That keepeth silence, silent, or speaketh not.] Ovid. 2. de Arte: Qui sermone parcit, taciturna silentia vitet. Qui canit arte canat, qui bibit arte, bibat. ¶ Ripa taciturnat id est, quieta, in qua nullus auditur crepitus. Horat. 2. Carm. Ode 20. Cæteq; Ripa vagis taciturna ventis.

Tăcĭturnĭtās, tātis, f. Silentium. [שׁתּקנות, מעטים. Gall. Taciturnité, ne parler point, ne dire mot. Ital. Il star parlar poco. Ger. Stillschweigkeit, stillschweigen. Hisp. Aquel hablar de mucho callar. Pol. Milczenie. Vng. Hallgatas. Ang. Silence, silentness, or stillness.] Cic. de Invent. Taciturnitas mentitur confessionem. Terent. in And. Sed hæc, quæ semper intellexi in te sitas, fide, & taciturnitate. Cic. Attic. lib. 9: Suspicionem mihi manorem tua taciturnitas attulerat. Horat. 4. Carm. Ode 8: quid foret illæ, Mavortiisq; puer, si taciturnitas Obstaret meritis invida Romulæ?

Tăcĭtŭs, Vide TANGO.

Tædă, æ, Vide TEDA.

Tædĕt, tæduit, vel tæsum est, verbum impersonale, Tædium: hoc est, fastidium & satietas capit. [קוּץ kuts, שׁלם shalam, שׁעמם shaamam, fastidium, fastidire. Gall. Il me ennuye de quelque chose. Ital. Mi rincresce, fastidisco. Ger. Verdrus haben, verdrossen. Pol. Przykrość, przykrzy się. Vng. Undorodom. Ang. It irketh me, I am weary.] Terent. in Eunuch. Et tædet, & amore ardeo. Tædeo verbum personale in usu non est: quanvis compositum ejus pertædeo legatur apud Gellium lib. 1. Hæc ille inanes quo fieret gloriæ famæq; omnes finem cuperent, verbisq; ejus fungati pertæduisset. Tædet autem impersonale verbum habet tertio poss. & accusativum cum genitivo. Cic. 2. Verr. Sunt homines quos infamiæ sum neq; pudet, neq; tædet. Nonnunquam accusativum sine genitivo. Cic. Attic. lib. 2. Tædet pudet, vehementerq; pœnitet. ¶ Nonnunquam cum solo genitivo, accusativo tamen tacitè subaudito. Terent. in Eunuch. Tædet harum quotidianarum formarum. Cic. ad Attic. lib. 2: Profusus vitæ tædet, ita sunt omnia omnium infamiarum plenissima. ¶ Nonnunquam cum infinitivo, Terent. in Phorm. Ut enim tædeat eadem mulier.

Tædĭum, tædii, n. i. Fastidium, satietas. [שׁעמום shaamom, שׁלמון shalmon. Gall. Ennuy ou fascherie. Ital. Tedio, fastidio. Ger. Ein verdrus. Hisp. Hastio, enojo. Pol. Przykrość, zmorzenie. Vng. Megvnas. Ang. Irksomness, loathsomness, or wearisomness.] Quint. lib. 2: Et ipsius lectionis tædium viribus levatur. Juven. Satyr. 7: Tædia tunc subeunt animos. Ovid. 9. Metamorph.: nec tædia cœpti Vlla mei capiam, dum spiritus iste manebit.

Tædĭōsŭs, pen. corr. Fastidiosus qui omnibus tædio est. [קוּצני kutsni. Gall. Fascheux, ennuyeux. Ital. Fastidioso. Ger. Ein verdrießlicher, der einen verdrossen machet. Hisp. El que enoja, hastia, o da pesadumbre. Pol. Kaydemny, przykry. Vng. Nagy vor. Ang. Irksome, loathsome, or wearisome.] Festus.

Tænĭă, æ, p. [חוּט chut, חבל chebel, רצועה retsuah. Gall. Ruban ou bandelette longue & étroite. Ital. Fascia lunga & stretta. Ger. Ein band, bendel, buttbender so zum bogen. Hisp. Cinta de la cota, vendas largas y estrechas. Pol. Stęgwka, taśma, wstęga, przepaska. Vng. Tsik, kanaf. Ang. A band, fillet, or headband.] Virgilius extremitates, ut quæ ab insulis pendent Virg. 7. Aeneid. Hinc & Sardoniæ pelagi tenuere coloni, Vittati lauro, & patrio redimicula cultu. Item cingulum militare collo Auram tangens. Columel. lib. 10. Longa tænia vittæ. ¶ Quandoq; accipitur pro tota vitta. Virg. lib. 5. Puniceis ibat evincta tempora tæniis. Vbi Servius: Vnius, ait, tæniæ, nō tæniarum: nam & tænia, & tæniæ dicitur. ¶ Tænia quoque Festus, propriè dicitur fascia. Graviter enim dicto est tænia quam interpretatur Verrius, ut dicat esse lanceum quo ornarentur capita honorati hostiæ in Arcano dicit: Volans de cælo cum corona & tæniis. Hactenus ille. Plin. lib. 32. cap. 11: Deprehenditur & lentigo oculis, sed incerta medijs glutinamentis tæniæ longæ papyrinæ vix aliis literis sedent. Is tantum ictus est tæniæ. ¶ Tæniæ vocabulo dicimus lapides sub aquis candidiores in longum putrefactos, a fascia cum similitudine. Plinius Præfatione lib. 3: Nec profunda alia unda miraculum minuit. Frequentes quippe tæniæ candicant vadi carinas territant. ¶ Est & tænia pisciculi genus apud Aristotelem, a gracilitate & longitudine dictum. Vide Plin. lib. 32. cap. 7.

Tanĭŏlă, diminut. Tænia. Columel. lib. 11. cap. 2: Burdica, quum textoribus usui est, trunci radicem debent tantum radix ejus liquido. Eamdem & convolutæ tribus algæ tenuibus pandatur. Hoc est, quibusdam quasi fasciolis.

Tăgĕs, (ita quidam vetustus) idem quod futurum alius à tagendo dictus. Antiqui enim Tagere dicebant pro tangere. Vide Tagacem mentem dixit Lucretius: Mutaq; mentem perfidiæ tagax.

Tăgo, gis, apud veteres in usu fuit pro tango. [נגע nagah] Tăgitinquit (Festus) pro tangit, proculdubio antiqua consuetudine usurpavit. Pacuvius in Teucro: Vereor, di quis me tagax, & tagam. Idem in Hectore: Non certum, ni tagam. ¶ Hinc etiam Attigo, legitur pro attingo. Plaut. in Becch. Ne attigas puerum istum, nisi tu sub mundo fecit tremere.

Tălārĭă, Talaris, Talarius. Vide TALVS.

Tălĕă, æ, p. [מגרפה magrepha, מגרף magraph, אתּוּן athun, סל sal. Gall. Vaisseau, vaisselle, ou terrine d'ecorce tissüe par ici pour mettre de terre. Ital. Panno, vasello de piastrare. Ger. Ein gefletzt schlang-geflochten. Hisp. Cesta, espuerta, o espuerton. Pol. Kosz, gęsty. Vng. Ostorag. Ang. A plant, basket, or vessel made of rushes, or other plaited matter.] Suetonius prædia ex utraq; parte, ut in terra inferatur. Plin. lib. 17. cap. 17: Myrtus & tales festorum horum tales tædas: quum tamen ramo eam ferat religio talium omnium. Quapropter de talearum usu hunc dicere oportet. Serendum in ea ante omnia, ut tales ex seracissimis fiant arboribus, nec vero, nisi vetustate aut bilibus, nec vero ex ijs quam ramis amplexæ, ne minores pedalibus, nullo libro cortice, utq; ex ea ara inferior pendat. Semper Cato de Re rust. cap. 45: Taleas oleagineas, quas in scrobe fatuus erit, imprudentes facito. Quemadmodum vero à furcolis, qui erit, imprudentes facito. Talea dicitur ea quæ interdum ramo, calamus vocatur. Plin. lib. 17. cap. 14: Quod si longiores assumantur pomorum calami, impositivos, optimæ cultu dirutas arbores arbitrantur. Est in hac voce Græcos, ἐκ quam Latinitas in alium sensum convertimus, ut Taleare proinde dicere audiamus impertinentia. Taleas itaq; Varro appellat de Re rust. lib. 1. Vide etiam quam tulerit

lis coronatis fol. dis Turonentibus triginta quinq; æstimatis. Decem aũ talenta coronatorum sex millia conficiũt. Quindecim talenta aureorum millia aut eorum. Viginti talenta, duodecim talenta aureorum millia aut eorum. Sed hoc, ut jam diximus, de tanta Attico minore intelligendum est, quod apud scriptores plurimũm celebratur. Fuit enim & alterum talenti Attici genus, quod Talentum magnum vocant, quod ad minus talentũ eporitit hoc est, sesquitertii habet proportionem. Nam quum talentum minus sexagenta tantum haberet minas, magnum talentum minas habebat octogenta. Verum, autem talenti genus Atticum erat. Nemo mirum videri debet Athenienses duplex talentũ habuisse genus, quum etiam duplex apud eos fuerit mina, major & minor, quæ eandem inter se proportionem habebant, qua talentum maius & minus, Erat enim mina Attica major, centum drachmarum, quum minor tantummodo centum quinquaginta haberet drachmas. Erant præterea pleraque aliarum talentorum nomina, Euboicum, Ptolemaicum, Syrium, Tyrium, Antiochenum, Babylonium, pondere & pretio omnia fere distantia, sed in hoc una conveniebant, quod omnes ex sexagenta sui generis minis constarent, sed quæ in quibusdam civitatibus majores essent quam in aliis, unde etiam in quibusdam civitatibus atjores essent quam in aliis. Nam, ut scribit Africanus, talenta est talentorum diversissima. Nam, ut scribit Africanus, talenta est talentorum diversissima. Nam, ut scribit Africanus, talentum omne initiatum fuit sexagenta: verum quoniam minæ apud alios majores erant, apud alios minores, factum est ut talenta quoq; essent inæqualia. Minarum etiam diversitas, ex varietate drachmarũ nata est, quæ in quibusdam civitatibus majoris erat ponderis, quàm in aliis. Quod & ipsum apertissimè testatur Iulius Pollux lib. 9. Horũ quisquis, dicere non incongruè potuerit, quòd Atticum talentum sex millia drachmarum valebat Atticarum: Babylonium verò septem millia, Aeginæum decem millia, Syrium mille & quingentas juxta Atticæ drachmæ rationem. Quemadmodum fuit & Attivas minas Atticum talentum habuit sexagenta, Babylonium sexaginta, Aeginæum centum juxta proportionem sed minas ipsarum apud Athenienses habuit centum drachmas Atticas, sic apud alios quoq; ipsis constitutas, quæ pro ratione cujusque talenti secundam augmentum vel decrementũ valerent. Hactenus.

Talis, f. p Follicului caparum. Vide THALIA.

Talio, onis, ft. Aequalis retributio, idq; in malam partem: ut si quis oculum eruerit, idem ille patiatur. [שֵׁבֶר תַּחַת שֵׁבֶר, שֵׁן תַּחַת שֵׁן, כְּאֲשֶׁר נָתַן מוּם בַּעֲמִיתוֹ כֵּן יִנָּתֵן בּוֹ] Gall. Laparelle, dont enclaua ennuiers par arriere pour arrester. Ital. Soppiede antiqua, donde anchora ennuiers per arrestare. Ger. Ein gleiche widervergeltung / gleiche bezahlung / Eines für das ander. Hisp. Pena de talio. Pol. Kara za karę. Vng. Szemert szemert. Ang. An eye for an eye, a tooth for a tooth. Vit. Ius talionis, ius talionum. Ar. An eye for an eye, a tooth for a tooth.] Hinc retaliare Gell. for me ver, quod significat talionem hominem repetere. Ἀποτίνω. Plin. lib. 7. cap. 54. Sicut in Cornelia familia nemo ante Syllam Dictatorem fertur creatus, idque voluisse, verum talionem, eratio C. Marii cadavere.

Talipĕdo, as, pen. corr. Pedibus vacillo, & quasi supra talos incido. [ταλαπεδάω. παραπίπτειν.] Festus.

Talis, & hoc tale, simul, ejus generis. [כָּמוֹךָ, כָּמוֹהוּ, כָּמוֹהָ, כָּמוֹנוּ, כָּמוֹכֶם, כָּמוֹהֶם, כָּמוֹכֶן, כָּמוֹהֶן.] Gall. tel. Ital. Tale. Ger. Solch. Bel. Diuden. Hisp. Tal. Pol. Taki. Vng. Olyan. Ang. Such.] Plaut. in Aul. Cui in re tali subvenistis unquam hac. Terent. Heaut. Tum præterea talem, nihil, nulla parere filium. Virg. 1. Aeneid. Haud equidem talino degnor honore. Idem 1. quis tam talem genuêre parentes. Cic. 2. Offic. Quales summus tales esse volendum.

Tālĭter, adverbium. Tali modo. [כָּזֹאת, כָּזֶה, כָּזוֹ, כָּזוּ, כָּזֹת, כָּזֶה, כָּזֹת, כָּזוּ.] Gall. Tellement, en cela sorte & maniere. Ital. Talmente. Ger. Solcher gestalt, der gestalt. Hisp. Tal manera. Pol. Takim sposobem. Vng. Illyenképpen. Ang. Such, by such sorte.] Idem ad Attic. lib. 10. Si enim audiret in nemine talia fieri. Plin. lib. 35. cap. 11. Nec unquam ante tam talia cerussa ornatrix nos fuit.

Tālĭtrum, tri, n. f. Percussio fronte, quæ angue digiti fieri solet. [κατὰ τὸ μέτωπον πληγή.] Gall. Vne chiquenaude. Ital. Stoccata. Ger. Ein stauchen. Hisp. Papirote, sacudida. Pol. Szpuszczenie. Vng. Fyel veh patkantas. Ang. A flippe with the finger upon the forehead.] Suetonius in Tiberio Cæsare, cap. 68. Atrocia in tam brevia, recentes & integrũ malum digito retorquere, capiti puerum, vel etiam adolescentem talitro vulnerare.

Talpa, f. m. gen. & fœm. Animal capiti oculis, muri simile, quod & scrobes & hortos fodit. [חֹלֶדֶת, חֲפַרְפֶּרֶת.] Gall. Vne taupe. Ital. Talpa, topinara. Ger. Ein Meermaus. Bel. Een mol. Hisp. Topo, conejo. Pol. Kret. Vng. Vakondok, patkany. Ang. A mole or mouse.] Virgil. 1. Georg. Aut oculis capti fodere cubilia talpæ.

Talus, tali, m. f. Os in articulo pedis animalium bisulcorum, ventre excubitans, cõcava vertebra ligatum, quadratum forma, altera parte convexum, altera fere planum. [שׁוֹק קרסול.] Gall. Le talon. Ital. Tallone. Ger. Ein beinlein im gleich der hinderen füssen der thieren / so ein klauen haben. Hisp. El carcelu-

mar de Nombre, carcaul. Pol. Kość. Vng. Csatakos. Ang. The knuckle bone, or ankle.] Talaria autem homini tribuuntur, neque animalibus digitorum ungulas habentibus ungulas, sed tantùm ut diximus bisulcis. Plin. lib. 11. cap. 90. Talos alius duos tantùm solidos pedum habet. Festus de veteri Romanorum convivio. Ea aggrumabant tantùm talos habere. Recte sunt convivia. Ea aggrumabant tantùm talos habere. Recte sunt convivia. Ea aggrumabant tantùm talos habere. Recte sunt convivia

vocq; varietate, Ignobilis fructus, galla majore, in quo semen guttis asperis, ejusdē efficacius cum galla. Vide Plin. li. 24 cap. 9.

Tămĕn, adversativa conjunctio est. Attamen, verumtamen, nihilominus. [ⲁⲛ eth. vero, ϫⲉ. Gall. Toutesfois, toutesmoins, ſi eſt-ce que. Ital. Nondimeno, nodimanco, tuttauia, pure vuol dire. Ger. Jedoch, nichts deſtoweniger. Bel. Nochtans. Hiſp. Mas ſin embargo. Pol. Jednak. Vng. Mindazonaltal, Mindazonaltal. Ang. Neuertheleſſe.] Hæc particula ſequitur voces, quamvis, quanquam, etſi, etiamſi, licet, & ſecundum id genus, quæ locum habent de qua re ubiq; exempla ſunt in promptu. ¶ Aliquando particula incœptiva eſt. Cicero Pato: Tamen à militia nō diſcedis. ¶ Aliquando ponitur pro ſtatim. Virg. 9. Eclog. Hic hœdos depone, tamē venimus in urbem. ¶ Aliquando pro tandem. Saluſtius lib. 3. Hiſtor. Nam qui coacti ſunt, ichi ſæpē ferramentis navium, tamen aut vulnerati à telis, aut aſſidui undarum vi, multato fœdè corpore, &c. Plaut. Ita faciam, ita placet, quid tum tamen? ¶ Aliquando pro duntaxat. Terent. in Heaut. Quod poteſto faciam, tamen ut pietatem colam. Vbi Donatus: Tamen id eſt, duntaxat, vel ita tamē, ut pietatem colam. ¶ Hæc componuntur Attamen, & verumtamen, ejuſdem fere ſignificationis.

Tămĕtſi, adverſativa particula. Quanquam vel etſi. [καίπερ, καίτοι γε. Gall. Encore que, combien que. Ital. Benche, ſebene, quantunque. Ger. Wiewol, ob ſchon. Hiſp. Aunque, maſſi, auque. Pol. Acykolwiek. Vng. Noha. Ang. Alour although.] Cicer. pro Sext. Tametſi victus debeo, tamen de meo jure decedam. Hæc in principio orationis poſita, indicativo gaudet: ſecundo loco, ſubjunctivo. ¶ Tametſi, pro tamen. Terent. in Andr. rapeo. ſubjunctivo. ¶ Tametſi, pro tamen. Terent. in Andr. rapeo. D. Si quo quam mentitum invenies, occidito. S. Tametſi nihil aueio. Ego jam ſic commotum recedam D. tametſi hoc verum eſt.

Tămĭnĭus, a, um. [Ger. Ein gattung wilder Weinreben, die ſchlechter frucht ſeind, Holtzwein oder ſchnoͤd Schneewein.] Vvæ genus, acinos habens rubentes, quæ à quibuſdā falsò staphis agria creditæ ſunt. Plin. lib. 23. cap. 1: Staphis agria, five ſtaphis, quā uvam tamĭniam alĭqui vocant falsò (ſuus enim genus habet) calculis nigris, rotĭdis, ſolĭdis labruſcæ, ſed foliorum veritas quàm acinos, virides, ſimiles circeris in hic nucleum triangulum. Matureſcit cum vindemia, nigreſcitq; quum tamen ex rubentes noſtrates acinos ſciamusq; illam ita aprecis nasci, hanc nonniſi in opacis.

Tămĭno, as, act. p. pro Corrumpo, licet non Crimĭno. Cujus compoſita ſunt, Attamino, Contamino & Intamino. Vide & Intaminatus.

Tandem, Poſtremò, denique, ad extremū. [בְּאַחֲרִית. Bachareuah, אַחֲרוֹן. Acharon, אַחֲרִית. Acharith. Gall. A la parfin, au fin, finale. Ital. Finalmente, vltimamente, al poſtutto, al poſtremo, al fine, alla fine. Ger. Letſtlich, zuletzen beruhlich, zum letſten. Bel. Zenlaetſtin. Hiſp. Finalmente, en fin, à la poſtre. Pol. Na oſtatnie. Vng. Vegezetre. Ang. At the laſt.] Virgilius: Iam tandem Italiæ fugientis prendimus oras. ¶ Per interrogationem habet urgens quiddam, & acceleratos. Cicer. Quousq; tandem abutēre Catilina patientia noſtra? ¶ Aliquando eſt conjunctio expletiva. Terentius in Phorm. Isaac tandem uxorem duxit Antipho invitis meis? ¶ Interdum ponitur pro aliquando, ut apud eundem: Idne tandem ſororem dare? ¶ Item pro ſaltem. Terent. in Eunucho: perfice hoc Pythias, aut pretio in hanc partem aliqua tandem apud Thaidem. ¶ Tandem tandem, reticentia quadam cum abrupto ſermone, nonnihil minatus habens. Plaut. in Curcul. Ut tandem tandem. P. H. tandem es odioſus mihi.

Tandĭū, Tanto tempore. [ⲥⲁⲛ ⲟⲩⲉⲣ, ϫⲉⲛⲉ ⲟⲩⲉⲣ. Gall. Tant de temps, il long temps. Ital. Tanto tempo. Ger. & Bel. So lang. Hiſp. Tanto tiempo, tanto como. Pol. Tak długo. Vng. Szamdolog. Ang. So long.] Cic. 7. Verr. Nam tandiu fuit in carcere Apollonius. ¶ Tandiu & quandiu. Cic. 4. Verr. Ignominia autē gravis tandiu in illo homine fuit, quandiu ille in provincia manſit.

Tango, is, tetigi, tactum, act. 1. Tactus ſenſu deprehēdo. [ⲃⲱϩ ⲛⲁⲙⲁⲓ. Heb. נָגַע. Nagnah. מָשַׁשׁ. Maſhaſh, מָשַׁח. Maſhah, מָשַׁשׁ. Maſhaſh, מָשַׁשׁ. Maſhaſh. Gall. Toucher. Ital. Toccare. Ger. Anrueren, betaſten. Bel. Aanreitaſſen. Hiſp. Tocar. Pol. Dotknąć ſię. Vng. Tapogatom, megmarkom. Ang. To touche.] Lucret. li. 1: Tangere enim & tangi, nisi corpus nulla potestries. ¶ Sed quoniā tangendo quodam modo movēri videntur ea quæ tanguntur, tangere quandoq; pro commovere capitur. Lucret. lib. 1: Nec hoc pro mentis capitur, nec tangitur ira. ¶ Nonnunquā pro fulmine percutere. Virg. 1. Eclog. De cœlo tactas memini prædicere quercus. ¶ Quandoq; pro circumvenire. Turpil. Ac etiam ineptus meus eſt mihi pater iratus, quia eū talento argenti tetigi veteri exemplo amantis. ¶ Aliquando idē quod compoſitū attingo. Cic. Verres ſimul ac tetigit provinciā. ¶ Tangere aliquid pro deſcribere, mentionē facere, obiter attingere. [ⲯⲁⲗⲗⲉ ⲙⲡⲉⲥⲁⲗⲗⲉ.] Cic. 4 Acad. Sed ubi Socrates: Vel Ariſtoteles iſta tetigit. ¶ Hæc modicè me tangunt id eſt mediocriter me cō movent. Cic. ad Att. li. 1: Cætera in magnis rebus, mihi ne Clodii, contentiones q; quæ mihi proponuntur, modicè me tangunt. ¶ Tangere conſilia alicujus id eſt mentionē eorū facere. Cic. Poſtquā aūt cōſilia ejus omnia tetigi. ¶ Cōpoſita à tango ſunt Attingo, contingo, obtingo, pertingo, quorū ſignificata explicāntur ſuis locis.

Tactĭlis, e, um, patens vel paſſivum à tango. [ⲥⲁⲛ ⲟⲩⲉⲣ ⲙⲡⲉⲥⲁⲛⲁⲥⲧⲉ ⲙⲙⲟⲥ. Gall. Tondable. Ital. Toccato. Ger. Betaſt. Hiſp. Tocado. Pol. Dotkalny. Vng. Megtapaſztatȧſtol, megtelhetȯ. Ang. Touched.] Cujus contrarium eſt intactus. ¶ Accipitur aliquando pro attacto ſive tactu percuſſo. Cicero de Arusp. reſp. Tactus etiam ille qui hanc urbē condidit. ¶ Pro eodem etiā dicimus De, vel à cœlo tactus. Cic. 2 de Divinat. Natta verò fictus, aut ictus à cœlo tactus. Cic. 2 de Divinat. Natta verò fictus, aut ictus à cœlo tactus, quid habent obſervationis ac vetuſtatis?

Tactus, us, m. nōmen, m. q. ipſe tangendi actus. Lucr. Gall. Touchement, attouchement. Ital. Toccamento. Ger. Betaſtung. Bel. Aanreitaſſen. Hiſp. El tocando para poder curar. Pol. Dotknienie, Vng. Tapogatas, tetes. Ang. A touching.] Plin. lib. 8 cap. 33: Necnon & veſtes leporino pilo facere certum eſt, tactum ō perinde molli, ac in cute. Virg. 2. Aen. tactūq; moxa mollit. Cumbere flamma comas. Tactus item eſt unus ex quinq; corporis ſenſibus, à cerebro per nervos in totū corpus diffuſus. Plin. li. 10 cap. 69: Ex ſenſibus ante cætera hominis tactus, denique gustus: reliquis ſuperatur à multis. Hic & tactio dicitur. Cic. 4. Tuſcul. Quilia eſt hæc auris, tales ſunt aculeorū, & cachinni, & odorationū, & ſaporū, quæ ſunt omnes unius generis ad perfundendum animum, tanquam illiquefactæ voluptates.

Tănos. Gemma inter maragdos ingratè viridis & intus ſordida. Plin. lib. 37. cap. 5.

Tănquam, adverbium eſt ſimilitudinis, verbis ſuā ſimilitudinis gaudens. [כְּ. כְּמוֹ. Heb. כְּ. כְּמוֹ. Gall. Comme, comme ſi, ainſi que, ainſi comme. Ital. Come. Ger. Als ob, gerad als ſo. Bel. Gelyk. Hiſp. Como. Pol. Jakoby. Vng. Mint ha. Ang. As like as, even as.] Plin. Nat. hiſt. lib. 2: Tanquā neſciamus hanc eſſe ſolam, quæ nunquā iraſcatur. Id eſt, quaſi neſciamus. ¶ Tanquam cum ſic jure quemadmodum. Cicer. ad Caſſium lib. 12: Tanquam enim Claudius ſi Aſia ſic nihil perferetur ad nos præterquam ores de oppreſſo Dolabella.

Tantŭs, a, um, Adeo magnus videtur, quātitatem q; ſignificat, quaſi tām multus, vel tām magnus, habetq; nomen. Quantus tibi reſpondens. [τοσοῦτος, τοσαῦτος &c. Gall. Si grand. Ital. Tanto, cotanto grande. Ger. Alſo groß. Bel. Soodanig, ſo groot. Hiſp. Tan grande. Pol. Tak wielki. Vng. Annyi. Ang. So much, ſo great.] Cic. 6 Phil. Multas habui contiones: nunquam tantam vidi quanta nunc eſt verſa. Decima de Divin. Sol major ne terra ſit, an tantus quantus videtur. ¶ Aliquādo Quantus ſubintelligitur. Virg. 1. Aeneid. Tantæne molis erat Romanā condere gentē. Subaudi, quanta ex jam dictis poterit intelligi. Cicero pro Pompeio: Quis unquā tām brevi tempore tot locā adire, tantos curſus conficere potuit? Subaudi quantus hic ea adire, tantos curſus conficere potuit? Subaudi quantus hic confecit. ¶ Tantigenĭus, verbis jungitur ad præteritum pertinentibus. Ovid. in Epiſt. Penelopes: Vix Priamus tanti totaq; Troia fuit. ¶ Ejus tamē loco aliquādo legitur ablativus tanto. Plin. li. 13. cap. 18: Tanto nobis deinde & fœminæ cōſtant. ¶ Tanti, ætis, vetus, & quanti, ætis, res, earum cum polliris, tantidem, quanti libet, quanticunq; junguntur verbis pretii ſignificantibus, puta ſum, emo, vendo, væneo, mercor, comparo, æſtimo, conſtat, cēnſeo, loco, fœneror, pacīſcor, pango, redimo, condemno, pluris, & ſi qua ſunt alia quæ tamen in propriis, condemno, pluris, & ſi qua ſunt alia quæ tamen in propriis, condemno, pluris, & ſi qua ſunt alia quæ tamen in propriis a prædictis aliquatiſq; poſſulant. Terent. in Eunucho. Quid agam? tanti ante redimam captū quam quicquam Mnesilochi neglexerim paululum, ut quīti quicquid eſt, tāci te redimas quāti quanti. Lex 12 tab. Mancipii minores annis vigint, quam poſt proximū luſtrum decem menſibus erunt, antplurisve vænierint, ea quoque tanto puris, quām quanti eſſent, eſſi marcentur. ¶ Decimus quoq; aliquid non eſſe tanti id eſt, non ſatis dignū ob quod quicquā faciāt. Ovid. in Epiſt. Penelopes. Vix Priamus tanti totaq; Troia fuit. Cal. ad Cic. lib. 8: Tanti non fuit Artacem capere, Seleuciam expugnare, ut earum rerum quæ hic geſtæ hanc ſpectacula cæteris. Tantus conjungitur quoq; elegantèr cum Altero quam dicimus, alteram tantum accepiſſe, tantundem emolumenti, & adhuc tantam quantum habuit. Cicero in Orat. Res quidadhibetur ad tam certa partiatur in tria, ut neceſſe ſit partem pecus, aut æqualem eſſe parti, aut altero tanto, aut eſſe majorem.

Tantĭ deu. Genitivus cui verbis pretii ſolet adjici. Id eſt, æquè magno pretio. Terent. in Adelph.

Domo me eripuit, ejecit vir me invito abduxit meorum
Ob maleficia hæc tantidem poſſulare ejus tibi tradier.

Tantŭmmŏdŏ, adverbium. Tandiu poſtulare, poſſe & cum dolore; ſive quandiu vel quoad. [ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲁⲓ. Gall. Ce tempe pendant, deſſus quandiu vel quoad. [ⲉⲃⲟⲗ ⲛⲁⲓ. Gall. Ce tempe pendant, deſſus que. Ital. Tanto tempo, tanto. Ger. Solang. Hiſp. Entretanto que. Pol. Tak długo. Vng. Tak ideig. Ang. So long.] Cic. 2. de Invent. Dem. Ecce in carcerem deducitur, ubi dies etiam ſuper duos tot eas, in quem dejectus in profundum demittetur, comparatur. Terentius in Heauton. Ego te meum eſſe dicam tantisper volo, Dum quod te dignum eſt, facies. ¶ Sed

cæteris eiusdē terminationis, temporis brevitatem significantur. Quando, quondam, quandoquidem, aliquando, quandocunque. ¶ Ponitur etiam tantisper, tantulum, & significat mixtura, temperie. Lex iubet: Tantum ad imperium eius ad puberem ætatem incolamis manseris. Tantisper curricula munebor res Latinas, & regnum avitū, patriamq; querela liceat. Cic. 5. Tusc. Sed videro quid efficiat, tantisper non ipsam magni animo, quod polliceor.

Tānō, adverbium cōparativis gaudens ut Tantò magis. [τοσῷ μᾶλλον. Gal. Tant plus. Ital. Tanto piu. Ger. So vil. Hisp. Tanto mas. Pol. Tak wiele. Vng. Annyival. Ang. so much the more.] Tantò minoris. Cic. 5. Verrina: Tantòne minoris decumæ venierūt quàm fuerunt? ¶ Tantò antè. Cic. in Catil. Neq; tantò antè exitum & fati diem Reip. denunciasset. Sic Tanto pòst, apud eundem, pro Marco.

Tantopĕrĕ. Vlq; adeo, tam vehementer. [τοσοῦτον, τοσοῦτος. Gall. Tant grandement, si fort. Ital. Si grandemente. Ger. So vast. Hisp. Tanto, tan grande. Pol. Tak wielce. Vng. Vgymond. Ang. so greatly.] Ter. in Adelp. Ego hæc mihi obtrudo, ne quamobrem laudet tantopere.

Tāntūm, adverbium, Solùm, quod & cum alio modo dicitur, & jungitur pronomini. [τοσοῦτον, τοσοῦτος. Gall. Tant seulement. Ital. & Hisp. Solamente. Ger. Allein. Pol. Tylko. Vng. Tsak. Ang. Only.] Plin. lib. 12. cap. 1. Sed quis non iure miretur arborum umbræ gratia tantùm ex alieno orbe petitum? ¶ Aliquando tgn. Ecastor tu quidèm, mihi tantùm. Cic. Att. Dicta mihi illa tantùm, quantum me amas velim cogites. ¶ Tantummodò dic, tenuè: rei non plane peractæ adverbium. [כְּאַחַת. Rhemphi. Verè verum, ἀληθῶς. Pol. Tylkom. Vng. Tsakum.] Suet. in Tiber. Cæsare: Tantummodo advertis repellatibus Rhodum enavigavit. ¶ Tantum abest, pro non longè abest. Cic. lib. 1. Offic. Tantum abest ut officio, ut non officio magis possit esse contrarium. Hoc est, non modò officium non est, verumetiam nihil magis officio potest esse contrarium: vel tantum abest ut officio nocet, ut non deficiat, &c. ¶ Tantum quantum. Plaut. in Mostel. Tu tu occepit, tantum quantū quis, fuge. ¶ Tantummodo, adverbium, idem quod tantum. Ter. in Phorm. Postilac si quicquam, nihil precor, tantummodo non addet. &c. ¶ Tantundem, genitivo, tantidem, si ad alia referatur, æque multum, eiusdem numeri. [τοσοῦτος. Gall. Autant. Ital. Altretanto. Ger. Eben so viel. Hisp. Otro tanto.] Colum. lib. 3. Tum paribus cadis, eorumdem, & thuris ponderibus, ac tantundem sanguinis maceræ refundi admittitur. Ter. in Phorm. Num tu intelligis quid hæc narret? P. num tu? Annibil. PHAED. tantundem ego: hoc est, nihil plus quàm tu.

Tantŭlus, diminutivum, Pro tam parvus. [τοσοῦτος. Gall. Si petit. Ital. Cosi piccolo. Ger. So klein. Hisp. Tanto pequeño, tan chico. Pol. Tak barzo mały. Vng. Tsakora. Ang. So little, so very little.] Ter. in Adelph. Quem ego modò puerum tantŭlum in manibus gestavi meis.

Tūnc, tum, & Tunc illum. adverbia. [τότε, τοτὲ δέ. Gall. Vn tantost, tant, fois pris. Ital. Tantos. Ger. Es wenigstens. Hisp. Tantos, à tomarlos. Pol. Tedy ske. Vng. Tsak annyiszor. Ang. So little, very little.] Cic. 2. Verr. Si tantulum ea ex re deceremus, &c. Plaut. in Rud. Si hercle tantillum peccassis, &c.

Taos. Gemma pavoni similis, qui Græcè ταὼς dicitur. Auctor Plin. lib. 37. cap. 11.

Tapētum, tapet. prod. vel Tapetium, tii, n. C. vel Tapes, etis, m. t. Aulæum, proprie stamen: hoc est, vestis stragula varias imaginibus intexta, qua aularam parietes, meniæ lecti, nonnunquam etiam equi insternuntur. [τάπης, τάπητος, τάπητες, τάπητα, τάπητι, τάπητε, τάπητες, τάπητων, τάπησι, τάπητας, τάπητες, τάπητων. Gall. Vn tapis. Ital. Tapeto. Ger. Ein tuppet oder teppich. Bel. Tapet. Hisp. Alhombra, tapete. Pol. Kobierzec, czyli. Vng. Szönyeg kapcsi. Ang. A carpet.] Virg. lib. 10. qui forte tapetis alris Exstructus, toto perfulsit pectore tergum. Item lib. 7: Substratos ostrā alipedes, picēsq; tapetis. Stat. lib. 1. Theb. alios-que inferre tapetas. Accusativus Græcus est à Tapes, etis. Plaut. Pœn. Vtrumque pessimarum quidem æquè sint: Campanicum, Neq; Alexandrina belluata, contusq; tapetia.

Tapīnōsis, pen. prod. ταπείνωσις. Figura elocutionis, seu potius virtus, quæ rei dignitas verborum humilitate deprimitur. ταπείνωσις enim humilitatem significat, & ταπεινόω, humilio, exinanio. Exemplum potest esse illud Virg. 2. Aeneid. Apparent rari nantes in gurgite vasto, Vbi Servius: In gurgite vasto, Tapinosis elatio est, per quam rei humilis expositio. Prudenter tamen Virgilius humilitatem sermonis epitheto plerunq; sublevat, ut hoc loco: Vasto addidit.

Tĭrandŭs, ταράνδος. Aristoteli, Animal apud Scythas bovis magnitudine, capite cervino non absimili, sed majore, cornibus ramosis, ungulis bifidis, villo magnitudine cutis. Solum ex iis quæ pilis vestiuntur, animalibus colorem mutat: sed quis coloris esse libuit, adeo similis est. Auct. Plin. lib. 8. cap. 14.

Tārāntārā, pen. corr. f. p. vox tubæ sonitū ficta. [ταραντάρα. Gall. La voix d'une trompette. Ital. Voce della tromba. Ger. Der trommeten klang, getümmel. Hisp. El son de trompeta. Pol. Dzwięk trąbki. Vng. Trombita hang. Ang. The voice or sound of a trumpet.] Servius in 9. Æneid. in eum versum, At tuba terribilem tonitum procul æra canorum, Hemithebium inquit, Tonitruum sequentia ista mutavit. Ille enim ad experimendum tubæ sonum ait Tarantarantara: & multa hujusmodi Virgilius, quum aspera invenerit, mutat.

Tardus, a, um, lignavus, piger. [מְאֻחָרִים, מְאֻחָרוֹת, מְאֻחָרָה,

arq; ut eorum auxilia tardaret ꝙ Idem lib 1. belli Civil. Sed exercitum Cæsaris viarum difficultates tardabant. Cicero ad Cæsarem lib 7. Mea quædam tibi non ignota dubitatio aut impedire profectionem meam videbatur, aut certè tardare. ¶ Tardare a soluto, moram trahere. [אחר achar התאחה hithmahmah בושש bushush עבר hasser, βραδύνειν, βραδύτερον εἶναι. Pol. Βραδύνειν. Vng. Kesedel. Ang. To tarie.] Cicero Brut. Epist 18: Accelerem? ne tardem? Pol. Βραδύνειν. Vng. Kesedel. Ang. That makith tary or taryinge.] Cicero Brut. Epist 18: Accelerem? ne tardem? ne et, atq; tibi id conducere putaremus tardare & commorari? ne melius esset tibi. ¶ Tardare etiam tardum reddere. Plin. Lib. 1. cap. 8: Ac præacuta bipenni hac cruce tardato: id est, debilitato. Compositum Retardo, de quo suo loco.

Tardatus, tis, participp. [אעקב mahakeb אחר meachér, βραδύνων. Gall. Qui retarde & arrête. Ital. Che tarda & ritarda. Ger. Verzichtet / verhindert. Hisp. El que tarda. Pol. Ktoś kazany, przemieszkuiący. Vng. Kesedő. Ang. That maketh tary or taryinge.] Virgil. 5 Aeneid. Sed enim gelidus tardante senectâ Sanguis hebet, frigentq; effœtæ in corpore vires.

Tardatus, a, um, aliud participium. Retardatus [אעקב mahkeb מעכר mehéer, βραδύνων. Gal. retardé, arrêté. Ital. Tardato, indugiato. Ger. Gemacht / aufgehalten / verhindert. Hisp. Retardado, retenido. Pol. Zatrzymany. Vng. Megkésedetlenitett. Ang. Retarded, retenide.] Virg. 5 Aeneid. At non tardatus casu, neq; territus heros. Acrior ad pugnam redit.

Tardesco, is, n.t. Tardus fio. [אחר achar התאחה hithmahmah בושש bushush עבר hasser, βραδύνειν, βραδύτερον εἶναι. Gal. Demeurer tardif & paresseux. Ital. Diventare tardo. Ger. zangsam werden. Hisp. Hazerse tardo, pesado. Pol. Leniuieć, ociężałym się stać. Vng. Megkésedem, késéssé leszek. Ang. To waxe slowe.] Cornel. li 3 Consequitur gravitas membrorum, præpediuntur Cura vacillanti, tardescit lingua, madet mens.

Tarmes. Genus vermiculi carnem erodens. Festus.

Tartărĭnum, pen. corr. Veteres dicerunt horrendum atq; terribile. [Βαραθρῶδες. Pol. Piekielne.] Festus Varro lib 9. de lingua Latina Tartaro deducit, eranus verticosum ex vetustate quopiam Poëta: Corpore Tartareo monstrum prognata paludi Virago.

Tartĭnum. Est terra alba, limitis argillæ, ex qua cærulei fiunt, in quibus coquitur aurum. [Pol. Białe gliwo.] Plin. lib 33. cap. 4. Catini fiunt ex tartanio. Hæc est terra a halimis argillæ. Neque enim alia affatum, & ignem, & ardentem materiam tolerat.

Tata. [Ger. Dädo.] Pueri patrem vocant, quemadmodum Mammam, matrem. Martial. lib. 11:

Mammas atq; tatas habet Afra; sed ipsa catarum.
Dici, & maiorum maxima mamma potest.

Tătæ, Cannio est tibi invicem respondentium. Plautus in Stichone: Facta hoc modo. SY. Attu hoc modo. SA. Bahae. ST. tatae. SA. papae. ST. evax. ¶ Nonnunquam & admirantis particula. Idem in Truculento: Tatæ, ecquis illa est?

Taurā, vide TAVRVS.

Taurĕi, pro scutica ex taurino corio facta. Vide TAVRVS.

Taurīnus, n. f. [שור shor ταῦρος. Gall. Vn taureau. Ital. Toro, taro, bue, bo. Ger. Ein Stier. Hisp. Toro o buey recio para arar. Pol. Byk. Vng. Ökör. Ang. A bolle.] Mas in genere bubulo, & vaccarum admissarius. Virg. 6 Aeneid. Hic crudelis amor tauri, suppositaq; furto Pasiphaë. Idem 3. Georg. Atq; ideo tauros procul atq; in sola relegare Pascua. ¶ Accipitur & pro quacunq; forti bove. Virg. 1. 1. Georg. ergo agerentur in Hoguetolum primis extemplò a mensibus anni. Fortes invertant tauri. Idem Aeglog. 9: Quam primum passi reponent præsepia tauri, Ovid. 1 Fast. Bella dat et saxum: vitulo cessere: aperit tellus Vomere. Ovid. 1 Fast. Bella dat et saxum: vitulo cessere: aperit tellus Vomere cedebat taurus arator equo. ¶ Est & Taurus terrandum Zodiaci signum. Plin. lib 17. cap 24: Quum sit Luna in Leone, Scorpione, Sagittario, Tauro Virg. 1 Georg. Candidus auratis aperit quum cornibus annum Taurus. ¶ Ideo autem translatus fuisse in cœlum Taurus existimatur, quòd Europam in Cretam insulam trãsvexerit in eum umerum. Lege fabulam apud Hygin. num. ¶ Taurus ecã acceptus pro radice arboris. Quintil. lib 8 cap 2: Sicut in his, quæ homonyma dicuntur: ut Taurus animal sit, an mons, an signum in cœlo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctio non intelligitur. ¶ Taurus item avicula est ex genere carduelium, ita dicta, quòd taurorum mugitus imitetur, præsertim in agro Arcatensi, referente Plin. lib. 10. cap. 42. Tauri item dicuntur scarabei terrestres, vitis similes. [βοῦβαι Aristoteli, quibus coracula nomen dederunt ut docet Plin. lib 30. cap 10.

Taurĕa, æ, f. [βοῦβαλις. Gall. Vne vache taureliere, qui ne porte point de fruict. Ital. Vacca sterile. Ger. Ein vnfruchtbare alter onbärhaffte kuh. Hisp. Vacca eriçera / machorra. Pol. Iałowica. Vng. Meddő tehen. Ang. A barrain cowe.] Vacca sterilis una dicta, teste Festo, quòd nihilo magis parat quàm tauri. Colum. lib. 6. cap. 22: Et utique taureæ, quæ locum occupant secundarum, abigendæ. Varro 2. de Re rust. cap 3: Quæ sterilis est vacca, taura appellatur.

Taurīnus, a, um. [ταυρῶδης. Gall. De taureau. Ital. De toro. Ger. Von einem Stier / oder Kuh. Hisp. Cosa de materia de toro. Pol. Bykowy. Vng. Ökörbőrből való. Ang. Of a bolle.] Quod est ex tauro, aut pertinet ad taurum: id est, corium tauro detractum. Virg. 1. Aeneid. Taurino possent quantum circumdare tergo. Habet autem penultimam productam, quemadmodum omnia hujus terminationis adjectiva à nominibus animalium formata: ut Leporinus, caprinus, formicinus, hirsutinus, vervecinus, porcinus, ovinus, suinus, & hujusmodi.

Taurĭfĕr, fĕra, fĕrum. Qui magnum taurorum habet provenientum: [ταυροφόρος. Gall. Qui porte & nourrit force taureaux, qui engendre plusieurs taureaux. Ital. Che produce & nutrisce molti tori. Ger. Das viel Stier beeren bringt. Hisp. Cosa que trae o cria muchos toros. Pol. Bykami. Vng. Sokat termő. Ang. That bringeth many bulles.] ut, Campi tauriferi, in quibus magna taurorum pascitur copia. Lucan. lib. 1. tauriferis ubi te Bœotia campis Explicet.

Taurĭformis, me, n. t. Formam tauri habens [ταυροειδής. Gal. Qui a la forme & figure d'vn taureau. Ital. Che ha forma & figura de toro. Ger. Das die gestalt hat wie ein Stier / Stierförmig. Hisp. Cosa de forma de toro. Pol. Na kształt pościowy. Vng. Bika formaju. Ang. That hath the forme and shape of a bulle.] Horat. 4. Carm. Oderint Sic tauriformis volvitur Aufidus, Qui regna Dauni præfluit Appuli.

Tautŏlŏgĭa, æ, ταυτολογία. Eiusdem festivitæ per alia arq; alia verba repetitio: cujusmodi est illa apud Ovidium: Ense ipse sepulcri Ingenuus hoc pugnax tumulo quoq; fensimus hostes: Acacidæ secunda fuit, tum tela apud Virgil. 1. Aeneid. Quem si fata virum servant, si vescitur aura Aetherea, neq; adhuc crudelibus occubat umbris.

Tax. Vox est fictitia, quam Plautus in Pœna pro ictu sive verbere usurpavit. Tax tux (tupsis) erit tergo meo. [τύψ Gall. Ie te donne vn coup de fouet. Ital. Ti dono il suo giuoco. Ger. Ein hasenbreid. Hisp. vocablo de vno quiere dezir. Pol. Pokpok. Vng. Az verésnek szava. Ang. The sound of the scourge.] Vbi est quinque Nervius in Agitatoria Age, ne tremis: adversari circas: hûc unum dicet. De meo lequor, hunc ego illos ellet tax pax, pelleo carentes ego illos vendam, nisi cu viceris. Est autem hic nõ tax tax, sed tax pax, & utus videtur pœna pro pace. de qua re vide q; suum elinquitur judicium. Sosipater lib. 2.

Taxim, adverbium ubi falcum, quo antiqui utebantur pro festim, ut regulariter annotavit Nonius, citatus Pomponii locum ex Suconio: Adoptam clanculum taxim prospectari percarum.

Taxo, as, āv. p. Reprehendo, mordeo, notam inuro [הוכיח hochiach נזף nezaph ἐπιτιμᾶν. Gall. Taxer, reprendre / blasmer. Ital. Tassare, riprendere / biasmare. Ger. Schelten / mit scharffen worten antasten. Hisp. Reprehender, reclamar / afrontar. Pol. Ganić / ubliżać. Vng. Karhoztatom. Ang. To find fault, to blame, to rebuke.] A tangendo; ut Tello placet) tactio autem, quòd dicitur taxare, velut tangere. Suetonius in August. sed etiam ut nummularii pretium, ut taxat Augustus Plin. lib. 13. cap. 13: Hæc cum tantum in pyris taxatio superiorum cognominum. Taxis pro tangeris, antiquis dictionibus, vel taxoveris. Varro apud Nonium: Sed ô P. tuille, ne mouno taxis horum. ¶ Taxare etiam pro pretio æstimare ponitur. [ערך arach תקיף tekiph. Gall. Taxer ou taxer, mettre à prix, estimer. Ital. Tassare, mettere il prezzo a qualche cosa, estimare. Ger. Schetzen / was etwas wirt sey / oder wieviel man dafür haben müsse. Hisp. Tassar, apreciar, estimar. Pol. Szacować. Ang. To taxe.] Plin. lib 17. cap 1. Illos qui frugiferas tanti taxaverint.

Taxātĭo, Dicitur de eadem festa, quorum alter alterum convivio tangit [חרטים charthumim κωμασταί.]

Taxātĭo, onis, Et Æstimatio. [ערך arach מחיר mechir. Gall. Estimation, taxe ou taxe, taxation. Ital. stima, prezzo. Ger. Schetzung / was etwas gilt / oder dafür haben. Hisp. Obra de tassar, apreciar y estimar. Pol. Szacunek, wartość. Vng. Megbecsülés. Ang. A taxe or taxacion.] Taxatio, inquit Festus, dicitur quæ Ecetrix fit in me. Plin. lib 13. cap. 13: Quam Gethegus decedens libris XIIII. permutaverat taxationi. Idem libro 9 capite 53: Attila corollarium addidit, contumeliæque sem ea cœna taxationem confirmans.

Taxus, xi, f. Arbor aberti similis, baccasq; ferens, quibus lethale venenum inest, præcipuè in Hispania & Arcadia. [σπίνος Gall. Vn arbre appellé If. Ital. Nasso, tasso. Ger. Eibenbaum. Hisp. Tasso, arbol conocido. Pol. Cys. Ang. An ewe tree.] Plin. lib 16. cap. 10: Similes his sabinæ fert & picea / est taxus in imus virens gracilisq; & ramis ac diu, nullo turbo, ex omnibus sola baccifera. Mas noxia fructu. Lethale quippe baccis, in Hispania præcipuè venenum inest. Vasa etiam vinaria ex ea vitis in

Gallia facta, moreterra fuisse compertū est. Hanc Sethus similacem à Græcis vocari dixit, & esse in Arcadia tam præsentis veneni, ut liquæ dormientibus sub ea, cibumve capiant, moriatur. ¶ Sunt qui & toxica hinc appellata putent venena, quæ nunc toxica dicimus. Hæc Plin. Virgil. 9 Eclog. Sictua Cyneas fugiant examina taxos.

T ante E.

Tē, Syllabica adiectio, quam prænominibus tu & te adjungitur: ut Tute, tete, pro eo quod est tuspse, & tespium. Cicer. libro 1. Epist. Vt tute mihi præcepisti.

Tectum, i, n. [תכונה *tachnith*, תקרה *tarrah*, תקרה *tarrah*, תקרה *tarrah

Tĕgŭmĕn,ĭnis,n.t. idem. Livius 1. ab Vrbe: ne super tunicam aeneum pectori tegumen, coelestaque arma, quae ancilia appellant, ferret.

Tĕgŭmentum,i,n. Idem Cic. 2. de Nat. deor. Palpebrae ij, quae tam tegumenta oculorum, munitionem tecta ne haberent, aptissimè factae. Caes. 2. bell. Gall. Vineam mutari ad insignia accommodanda, ferreasque falces inducendas, scutisque tegumenta decrabendis temporis defuerit.

Tĕgŭlum,i,n. pen.corr. a Tego. Idem quod tegmen. [στεγαστήριον, σκέπασμα.] Plin. lib. 10. cap. 36. Tegulo enim aquaticarum avium domos suas septentrionales pinnulis operiunt.

Tĕgŭlum,i,n. Parvum tegmen. [μικρὸν σκέπασμα.] Gall. Petite couverture, ou couverte. Ital. Piccola coperture, ou coperchio. Ger. Ein kleine decke. Hisp. Pequeña cubierta. Pol. Deszka. Vngar. Fedel ember deke. Ang. A little couering.] Varr. in Sciqui Vlyss. Ob aquam è nubibus fortasse, indicat fore ut tegulis pluat sibi tamat. & est & Tegulum ocelli vinculum à scirpo. Plaut. Tegulum mihi ater, id si vis, dabo. q. Ar. Tegillum diminutivum à tigno est.

Tĕgŭla, æ, f. p. Quo tecta ab imbribus ad pluvias & alia arcenda, dicta est q. domos tegat. [τέγασμα.] Gal. Tuile. Ital. Coppo, tegula. Ger. Ein ziegel. Bel. Een tuyle. Hisp. Teja de texado. Pol. Dachowka, alias gąsiorek. Vng. Tzserep. Ang. A tyle or shelate.] Terent. in Hecyr. Deûm fefellit hominem conversile, atq; per alias tegulas in venisse clanculûm per impluvium, furtum facillimum fuit. Plaut. in Milit. Quod meos conscregisti imbrices & tegulas. Cic. ad Att. lib. 9. De tecto licet bene speres: promitto tamen, si valebit, te gallam cicin Italia nullam relicturû. Cato cap. 14. in rectum si numerabitur regula integra quatuor erit. q. Tegulæ autem quæ ad balneas adhibentur à lavitate dicuntur mammatæ. Collicia autem vocantur, esse fictos, quibus aqua velut quibusdam canalibus in vasa quod vel puteum derivatur.

Tĕgĕs,ĕtis,f. Strages ut gnis, quam & stoream appellamus, ex oliva sive scirpo, aut palmis in modicis sinubus quo vel extra utuntur. [στρωμνὴ, στρῶμα.] Gal. Matte ou couverture faite de ioncz, de gonst, ou autres choses, sur quoy se couchoyent les pauures gens. Ital. Coperta de cose fatte di giunchi, giuncchi, canne, o simile. Germ. Ein flechte gantzen aus binsen oder andern grober zeug gemachte ein gelegte Strige. Hisp. Esteva de esparto ó mimbres. Polon. Legi. Vng. Gyekeny. Ang. A mat of sklinker or cane sklet, or rushes.] Varr. de Re rust. Sic quotidie de cannabi vino, junco, palmo, scirpeas tegetes, reflexa, tegeretis. Iuven. Sat. 6. Aula Palatino tegetem præfert in cubili. Col. lib. 5. cap. 3. Sub ortu caniculæ palmeis tegetibus vineas adumbrabat. Idem lib. 12. cap. 50. Cannæ tegetes, quibus oliva exprimitur. Hujusmodi simile quiddam apud nos è fraxinorum corticibus contexitur, unde gausapæ vocant.

Tĕgĕtĭcŭla, æ, f. p. diminut. Parva tegetes. [μικρὸν σκέπασμα.] Gall. Vne petite natte ou couuerture. Ital. Piccola coperta. Germ. Ein kleine binsen matte. Hisp. Esparmadilla. Pol. Rogoyeka. Vng. Gyekenyke. Ang. A little couerlet or matte.] Varr. de Re rust. cap. 2. Sed pro columbariis in pariete murulos, aut palos in ordine, supra quos tegeticulæ cannabinæ sint impositæ. Idem lib. 2. cap. 11. Diligentiores tegeticulis subjectis, oves tondere solent ne foccum tangant.

Tĕla, æ, f. p. Quod texendo conficitur. [ὑφή, καρκίς.] Gall. Toile. Ital. & Hisp. Tela. Ger. Ein wapp. Belg. Een webbe. Pol. Płotno. Vng. Vaszo. Ang. A webbe of cloth.] Terent. in Heaut. Mulier telam deserit cum tot ub. Virg. 1. Aen. -percurrere pectine telas. Ovid. Epist. 11. Illaesae vidua pendula tela manus. q. Tĕlam exordiri proverbialiter dicû, pro eo quod est technam aliquam incipere & aggredi. Plaut. in Bacch. Exorsa hæc tela non malè est omnino mihi.

Tĕlămones,m. t. [Pol. Wigdy ktore kolwiek z tych rzeczy ktore posiadaią albo cżynią wiotz.] In ædificiis dicebâtur hominum simulacra, quæ gibbosa ferè figura effingebantur, ut columnas, vel mundos dorso sustinere, & subtrito pondere propemodû succumbere videntur, & Atlantes. Græci Ἄτλαντες vocant, finxêre dicti ab Atlante Mercurii avo: quod quotidiè eodem die cœlum suis humeris, ita hi ædificium fulcire videantur. Vide de his plura in dictione ATLAS.

Tĕlĭcardĭos, Gemma colore cordis existens, Perlis maximè gemmæ quam & Musculam appellant. Plin. lib. 37. cap. 10.

Tĕlĭformis, herba est palustris, caule arundineo, triangulari, folio celsitate formato, flore albo, ocymo, in medio echinato. [Pol. Rzeżucha.]

Tĕlĭnum unguentum. [τέλινον μύρον. Ger. Ein angenehme Salb aus Telinae ein Fenchgewächs.] Mendacii pœna æstate summa erat in pretio. Conficiebatur autem ex oleo recenti, cypero, calamo, melilotro, melle, melinario, amaraco & fœnogræco: a quorum postremo nomen accepit. Græci enim fœnogræcum τέλινα appellant. Alii tamen à Telo insula in qua optimum conficiebatur, dictum putant. Vide Plin. lib. 13. cap. 1.

Tellus. Vide in PROPRIIS.

Tĕlo, as, n. t. [Gall. Vne grosse ou longue, ou flamme pour tirer! ou d'vn pouce. Ital. L'asine. Ger. Ein Spiesz oder Pfeilschaft

daran der Eisen hanget. Hisp. Cigonual. Pol. Strzemie grube y gładkie do wygrzebania. Vngar. Kevkarig. Ang. A pestell or sticket to carry water.] A tutiis dicitur instrumentum longum exiguo, quo utuntur ad aquã è puteis hauriendam. Hispani Stamina vocant, similitudine ratione ceremonium. Hæc ibi pon.

Telonium pendit. cor. n. t. [τελώνιον. Gall. Banque. Ital. Banco. Ger. Ein zollhaus oder stuhl wo man zoll nimbt. Hisp. Tablage. Pol. Miejsce gdzye cło wybiorą. Vng. Vam. Ang. The custome house.] Mensa publicanorum, ubi vectigal exigitur: a Græco nomine τέλος, quod inter cætera vectigal significat. Vnde τελώνης, sive τελώναι dicuntur qui vectigal exigunt.

Tĕlum, i, n. t. dicitur omne quod manu jaci potest: quo nomine lapis, sagitta, pilum, & ferrum cum ligneo, jaculum, hasta &c. [βέλος, ἄκοντος, σφενδόνη.] Gall. Vn dart, trait, fleche. Ital. Arme, arma, saetta, picca, lancia, hasta. Ger. Gifft / ein jedes geweer das man mit der hand wirfft oder schiesset / pfeil / spiesz / &c. Belg. Een dart. Hisp. Flecha, saeta, qualquier genero, todo arma que se puede arrojar, como dardo, lança, pica, lanza, ó almesia, ó saeta. Polon. Wszelkie rzeczy rzucone. Vng. Dárd, fegyver, nyil. Ang. A dart, or arrow, or all weapon throwen with the hand.] Dictũ ab eo quòd in longinquum mittatur. Nam apud Græcos βάλλω sive βαλεῖν longè significat. Festus: Tela propriè dici videntur ea quæ manu jacta sunt, ex Græco videlicet tractato eo nomine: quæ alii σφενδόνας missa dicunt, quæ nos fundas: sicut arma ea, quæ ab humeris deprendenda retinentur manibus. Ovid. 8. Metam. Ex humero pendãs resonabat eburnea læva: Telorũ custos arcũ quoq; læva tenebat. Virg. 10. Aen. At puer Ascanius muro, fessisq; tenetur Tela inter media, atq; horrida jacta Latinos. q. Non ratiõ tamen telã pro quibuslibet armis accipimus, ut ãs, quib, cominus aut salutemur, aut aliũ oppugnamus. Cic. in Catone: Quid ex his bonis Carthagini, si quid ei orũ esset, efferret. Idẽ Sexta Verr. Scitiũ ne quis cũ telo servus esset. q. Intendere telũ in jugulũ nocentis, est caput alicujus per accusationẽ petere. Plin. epist. 9. lib. 13. Si quã habere ch in dicendo facultatem, in jugulum nocentis quasi telũ aliquod intenderem. Tela ad manũ habere, aptare, apud Quintil. Telum revelere. Cic. in Pison. In me de corpore Reipublicæ vestrum (si ferrum tela revelerant).

Tĕ Vĕspen. cor. adject. [σφενδόνη δε, σφενδόνη δε. Gall. Que porte dards ou fleches. Ital. Che porta dardi o saette. Ger. Der geschoss oder pfeil tregt. Hisp. El que trae dardos ó saetas. Pol. Ten który strzały nosi. Vng. Hegyes fegyvert hordoz. Ang. That beareth darts or arrowes.] ut Pier rehfer apud Senec. Hercule Oetæo.

Temĕrārĭus, dicitur qui facilè & nullo consilio adhibito, & nulla causa facit aliquid. [τυχηρὸς, ἀδόκητος δε, σφαλερὸς δε, ἀπερίσκεπτος δε, ἀπρόβουλος δε, ἀπρόνοητος δε, ἀπρονόητος δε, ἀπρονόητος δε, ἀπρονό

apparatior, quàm ea quæ temerè & nullo consilio administrantur. ¶ Quidam etiam usurpant pro fere. Iustin. Liv. Non temerè incerta eorum reputat, quæ fortuna nunquam accepit. Quintil. lib. 1. Institut. Illud ingeniorũ velut præcox genus, non temerè unquam pervenit ad frugem. ¶ Nunnunquàm sine causa ut. Temerè non est, quòd non abeat. Hotom. Terent. in Phorm. Nam pol temerè est, quòd tu tam times. Cic. ad Figulum lib. 4. Non fecisti hoc temerè. Ad Herenn. lib. 2. Non temerè fama nata est olim. Idem de Natur. deor. Neque evenit non temerè, nec casu. ¶ Temerè aliquando idem quod facilè aut sine periculo. Plaut. in Bacchid. Rapidus fluvius est, non hâc temerè transiri potest.

Tĕmĕ, ĕcer, adjud adverb. Temerè. Accius in Amph. Hoc in re est, quòd tu tam temere meam benevolentiam interilire es ratus.

Tĕmĕro, as, pen. cor. Scelero, corrumpo, contamino. [מחל *temmeh* חנוף *hanuph*. κοπαίνειν, βεβηλοῦν. Gall. *Violer et gaster, fouller & macurer.* Ital. *Macchiare, contaminare.* Germ. Beflecken/ verunehren. Hisp. *Violar, manchar, contaminar.* Pol. *Plugawić, splugawić.* Vngar. *Megrontom meg szárbatétem.* Ang. *To defile or violate.*] Ovid. 15. Metamorph. Parcite mortales dapibus temerare nefandis Corpora. Idem 7. Meram. Atq; suis fluviis temeralle venenis. Idem 1. de Arte: At nõ Actoridis lectum temeravit Achilles. ¶ Temerare pro violare, stuprare. [עבר *hivvah*.] Tacit. lib. 12. Eandem Iuliam in matrimonio M. Agrippæ temeraverat.

Tĕmĕrātus, a, um, particip. [מחל *mmmeh* βεβηλωθείς. Gall. *Violé ou gasté, fouillé, macuré.* Ital. *Macchiato, contaminato.* Germ. Befleckt. Hisp. *Violado, manchado, contaminado.* Pol. *Pomazany.* Vng. *Megrontot.* Ang. *Violated, defiled.*] Ovid. epist. 16: *Aditus es hospitii temerati adverna sacris. Legitimam nuptæ* (si) *temerare nefas.* Liv. 6. bel. Pun. Sepulcra majorum vulsa, temerata ac violata. ¶ Hinc Intemeratus, integer, incorruptus, inviolatus. [טהר *tamim* ἄσπιλος.] de quo suo loco.

Tĕmĕrĭtās, ātis, f. t. [βεβηλωσις. Gall. *Fouillure.* Ital. *Taffiamento.* Germ. Befleckung. Hisp. *Taçion.* Pol. *Splugawienie.* Vng. *Megrontás szárbatétel.* Ang. *Defilement, violation.*] Fest. sallatio, vel Si qs obrepserit, ad l. Corn. de sall.

Tĕmĕtum, i, n. f. Vinum mixta dictũ, q. tentet hoc est, labefactet mentẽ. [μέθυσμα, μέθη. Gall. *Du vin, et qui enyvre.* Ital. & Hisp. *Vino.* Ger. Wein. Pol. *Wino.* Vn. Bor. Ang. *Wine.*] Plaut. in Aul. Cereãne Strophe de has facturi nuptias? P. Quid? T. A. quia temeti nihil ad ea intelligo, Liv. 10. ab Vrb. Voverat Iovi victoriã, si legiones hostium fudisset, poculum multi, priùs quàm temetũ biberet de se fastum. Horat. 2. epist. 2. penultimã dict. omnis hujus syllabam producit, quã apud Iuven. corripiatur: Te (*quum*) dominum sentire das nummos, accipis uvas, Pullos, ova, cadum temeti: nempe modesto illo Paulatim mercaris agrũ.

Tĕmŭlentus, a, um, Vino plenus, ebrius. [שכור *shichor*. οἰνόφλυξ. Gall. *Yure.* Ital. *Ebbriaco.* Germ. Trunckener/voll wein. Hisp. *Embriago.* Polon. *Opilý.* Vng. *Részeg.* Ang. *Drunken.*] Terent. in Eunuch. Temulenta es. P. utinam ita sis. Sin qui mihi malè volunt. ¶ Hujus contrarium est Abstinens, sobrius, quasi sine temeto.

Tĕmŭlentĭa, æ, f. p. Ebrietas. [שכרון *shikkaron*. οἰνοφλυγία. Gall. *Yurongnerie.* Ital. *Embriachezza.* Germ. Trunckenheit/ weinsäuffen. Hisp. *Embriaguez.* Pol. *Opilstwo.* Vng. *Részegség.* Ang. *Drunkenness.*] Plin. lib. 14. cap. 2: Sed idem temulentiam sola nõ facit. Idem lib. 14. Cato ideo propinquos fœminis oleum dare jussit, ut scirent an temetum olerent, hoc enim vino nomen erat. Vade & Temulentia appellata.

Tĕmŭlenter, adverb. [μεθυσθέντως, μεθύσκοντα τρόπον. Gall. *En yurongne, comme va yurongne.* Ital. *A similitudine d'embriaco.* Germ. Jn einer trunckenheit. Hisp. *Embriagadamente.* Pol. *Opilsko, opilsce.* Vng. *Részegen.* Ang. *Like a drunkard or drunkenness.*] Col. lib. 8. cap. 8: Iam nunc Gangeticas & Ægyptias aves temulenter eructant.

Tĕmno, nis, tempsi, temptum, Spernendo *τέμνειν*, quod incido, resecando significat: quoniam qui spernimus, amputare & resecare cõsuevimus. [נזל *hazah*. καταφρονεῖν. Gall. *Mespriser.* Ital. *Sprezzare.* Ger. Verachten. Hisp. *Menospreciar.* Pol. *Wzgardzić.* Vn. *Megvetalom.* Ang. *To despise or disdain.*] Virg. 6. Aen. Discite justitiam moniti, & non temnere divos. Idem 1. Aen. Si genus humanum, & mortalia temnis arma. Horat. 2. Serm. Satyr. 2. Jejunus stomachus rarò vulgaria temnit. ¶ Hinc contemno, compositum de quo suo loco.

Temo, onis, m. c. Lignum in curru, inter equos intermedium, continens jugo in curru vel plaustro. [ἄξων. Gall. *Le temon d'vne charrette ou charrette.* Ital. *Temone di carro o carretta.* Germ. Die deichsel an einem Wagen / das lang holtz zwischen den Rossen an welchem die joch sind gebunden. Hisp. *Timon del carro o carreta.* Pol. *Dyszel wozu.* Vng. *Szekér.* Ang. *The plough beame or of a waine.*] Temo dictus a tendendo, ut inquit Varro lib. 6. de Ling. Latin. quòd jugũ & plaustrum cõtineat. Ovid. lib. 2. Meram. Aureus axis erat, temo aureus, aureus summæ Curvatura rotæ. Liv. 7. bel. Maced. Cuspides circa temonem ab jugo decẽ cubita extantes, velut cornua habebant, quibus quicquid obvium daretur, transfigerent. ¶ Temonem pro stipite Columella posuit, sive pro signis transvertariis & lenguntis, lib. 16. cap. 18: Huic solo septenûm pedum stipites recti ab utroque latere quaterni applicantur. Eorum autem ipsis quatuor angulis affixi sunt, omnesque transversis sex temonibus, quasi vaverâ inter se ligantur Boni.

Tempĕro, ras, act. p. Rem suo ordine ac mensura administro, moderor, temperationem facio, misceo. [ממתק *mmmathek* מתק *mathak* κεράννυμι, ἁρμόζω, κυβερνῶ. Gall. *Temperer.* Ital. *Temperare.* Ger. Mässigen/ ordentlich anrichten. Belg. Matighen. Hisp. *Templar.* Pol. *Vlożyć, sprawować, rządzić.* Vn. *Megmerészlem.* Ang. *To temper or moderate, to ordaine, dispose or governe.*] Cic. 1. Tusc. Reipub. verò nostri majores cerè melioribus temperavere & institutis & legibus. ¶ Sic dicimus temperare vinum aqua, temperare iracundiam animo, temperare ferrum flammis & ictibus. Temperamus item ilyum, calamum & hujusmodi: id est, concinnamus. ¶ Temperare dativo jungitur, significat abstinere. [התאפק *hitpaphek*.] ut temperare alicui, pro abstinere ab injuria inferenda. Cic. 3. Verr. Te putet quisquã quo ab Italia freto disjunctus ille, socio temperasse, qui aede Castoris tecta furtorum tuorũ esse voluerit? Sic temperare. Cic. pro Flacco. Ut qui antedictũ testimonium sibi temperarit, quum tamen aliquid, etc. ¶ Temperare vino, temperare ab injuria, tẽperare in amore, & multa alia id est, abstinere. ¶ Temperatu est, impersonale pro abstinendum est. Lex lib. 1. ab Urb. condita: Vnaquæque hora quadringentorũ annorũ opus, quibus Alba steterat, excidio ac ruinis dedit, complis tamen decem temperatum est. ¶ Hujus composita sunt Antempero, & obtempero: de quibus dictis locis.

Temperans, antis. Moderatus, cõtinens, in omni libidine temperatus. [ממתק *mmmathek* מתק *mathak* κεράννυμι, ἁρμόζω, κυβερνῶ. Gall. *Bien temperé, posé et rassis, moderé, retenu, abstinent.* Ital. *Temperato, moderato, che modera sua affetti.* Ger. Messig. Hisp. *Que tiene templanza.* Pol. *Powściągliwy, skromny.* Vn. *Mertekletes.* Ang. *Moderat, temperat, master of his affections.*] Cic. pro Font. Vir frugi, & in omnibus vitæ partibus moderatus, ac temperans, plenus pudoris, plenus officii, plenus religionis. Idem in Partitionib.: An temperantem dices qui in aliqua libidine se continuerit, in alia se effuderit?

Temperanter, adverb. Temperatè, moderatè. [σωφρόνως, κοσμίως. Gall. *Moderément, attrempéement, coiement.* Ital. *Temperatamente.* Germ. Messiglich. Hisp. *Templadamente.* Pol. *Skromnie, umiarkowanie.* Vng. *Mertekletessel.* Ang. *Temperately, or with moderation.*] Cic. ad Att. lib. 9: Nam quod ais, si hic temperantiùs egerit, confidet citiùs se consilium dare rectum. ¶ Temperanter habere. Tacit. lib. 4: Vel quum partes pollerent posse renda vulgi natura, & quibus modis temperanter haberetur.

Temperantĭa, æ, f. p. Modestia, moderatio, frugalitas, & ut Cic. lib. 2. de Invent. ait: Est rationis in libidinem, atq; in alios non rectos impetus animi, firma & moderata dominatio. [σωφροσύνη. Gall. *Temperance, attrempance.* Ital. *Temperanza, modestia, continenza.* Ger. Messigkeit. Belg. Matigheit. Hisp. *Templança.* Pol. *Skromność.* Vng. *Mertekletessegh.* Ang. *Temperance.*] Horum partes sunt continentia, clementia, modestia. Temperantia (inquit Seneca) voluptatibus imperat: alias odit atque abigit, alias dispensat, & ad sanum modum recigit. Cicer. ad Lentulum lib. 1. Epist. Novi enim temperantiam & moderationem naturæ tuæ. Idem 5. Tusc. Temperantia est moderatrix omnium commotionum. Idem 5. de Finib. Temperantia in præterminendis voluptatibus cernitur. Plin. lib. 28. cap. 5: Multo utilissima est temperantia in cibis.

Temperātus, participium, sive nomen ex participio, Moderatus, mediocris, modestus. [σώφρων, κόσμιος. Gall. *Temperé.* Ital. *Temperato.* Germ. Mässig/ gemässiget. Hispan. *Templado.* Polon. *Skromny, powściągliwy.* Vng. *Mertekletes.* Ang. *Temperat, modest.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Lux temperato repercussa non offendat. Cic. 1. de Divin. Si mens dò temperatrix esset, modicisque jactationibus ejus affectus. Horat. 2. Carm. Ode 3: Æquam memento rebus in arduis Servare mentem: non secus in bonis Ab insolenti temperatam Lætitia, moritura Dell. Cic. ad Att. lib. 4: Hominem in summa magnitudine animi, multa humanitate temperatum, perdidimus. Idem ad Carn. Fratr. lib. 12: Tũ animum ita temperatis moderatoq; moribus, ut summa severitas summa cũ humanitate jungatur. Idem pro Fonteio: Ille igitur ipse homo tardi, lenis & temperatissimus multa audiverit in sua causa, quæ ad suspicionem supplicii, ac libidinem pertinerent. ¶ Temperatior oratio. Cic. 2. de Orat. Neq; est alia temperatior oratio, quàm illa in qua asperitas contentionis, orationis ipsius humanitate conditur.

Tempĕrātè, adverbium, Moderatè, mediocriter, & quodam cum temperamento. [μετρίως. Gall. *Temperément, moderément, mediocrement.* Ital. *Temperatamente, moderatamente.* Ger. Messiglich. Hisp. *Templadamente.* Pol. *Skromnie, powściągliwie, krzesznie.* Vng. *Mertekletessel.* Ang. *Temperately, and with a certaine moderation.*] Cato cap. 69: Vas temperatè tepebit, tum summum indito, postea

postea licito. De dolo lege tur. Cicer. ad Att. lib. 11. Ages, ut scribis, temperate.

Temperatio, onis, f. Temperamentum, modestia, moderatio, Ἀπονέμησις, κρᾶσις. Gal. Attrempance. Ital. Temperamento. Ger. Mässigung. Hisp. Templanza. Pol. Stateczność. Vng. Megmerséklés. Ang. Temperance, mediocrity.] Cic. 4. Tusc. Corporis temperatio, quam eurythmiam interpretari, quæ nos constamus. Idem 1. Tusc. quum ea temperatione esse, quæ nos constamus. Idem 2. Nec fere quicquam aliud corpus unâ & simplex, ita figuratum, ac temperatione naturæ vigeat & sentiat. ¶ Temperatio autem id est, mistura, κρᾶσις. Cic. 6 Verr. Tu videlicet solus vasis Corinthiis delectaris? tu rebus ex temperatione, ut opinor, lineamentis laterculi perspicis? ¶ Aliquando idem valet quod moderatio, sive gubernatio. Cic. 2. de Divin. Hoc temperatio lunæ explicat moderatio efficit. Idem de Somn. Scip. Solem tuus mundi & temperatio.

Temperātor, oris, verbale. m. Moderator, gubernator. [מוֹשֵׁל mosheel, מְנַהֵג menahegh, מְסַדֵּר mesadeer. Gall. Qui tempere & moderatur. It. Temperatore. Germ. Mässer. Hisp. Templador. Pol. Vkrocimiacz. Vng. Megmerséklö. Ang. Ouerlier temperith or moderateth.] Mart. lib. 11. sed inquieto Armorum fato temperator anhelat. Cicer. Orat. Et quasi temperator horum tripartita varietatis.

Temperāmentum, i, n. f. Moderatio, modus, mediocritas, ratio. [מֶתֶג methegh, מְתִינָה metinah. Gal. Temperement. Ital. Temperamento. Ger. Ein mässigung. Belg. Matinge. Hisp. Templança. Pol. Mierność, vmiarkowanie. Vng. Mertekletes. Ang. A temperance, a moderation.] Cic. 1. de Legib. Iustitiæ est temperamentum, quod tenuiores census principibus sequari patiatur. Plin. Tu quo tenuiores census principibus sequari patiatur. Plin. Tu adhibito temperamento, ut nec latet omnia, nec ardua esse paulatim lucem. ¶ Temperamentum linguæ id est lingua continentia Liv. & bell. Pun. Et nulla alia re modestia rectè & temperamento linguæ adulescentes senem vicerat. ¶ A medicis temperamentum appellatur proportio quatuor primùm qualitatum in corpore mixtorum, quæ novem constituunt differentias κράσεων. Nam aut æqualis est omnium qualitatum proportio: eaq; constituit justum legumq; temperamentum, quod est velut canon & primum reliquorum. Aut una qua istidq; rursus duobus modis. Nam aut una est qualitas reliquis excellès, tribus moderatè habentibus inde; emergit quarta superficies temperamenta. Aut ad summum duæ reliquas prævalent cum binis unde sextus numerus quatuor alia temperamenti genera, q; composita dicuntur temperaturæ, q. sp. Temperamentum id est proportio partium simpliciarum, quæ constituunt corpus mistum. [מֶתֶג methegh, κρᾶσις κράσεως. Gall. Attrempance. Ital. Temperamento. Ger. Vermischung. Hisp. Templanza. Pol. Temperowanie, pomieszanie. Vng. Keuerlet vtalapas. Ang. A temperyng or temperige of thynges togyther.] ut, quam quemque celide, frigide, humide, aut siccè temperatum esse dicimus. ¶ Nonnunquam accipitur pro ipsa mistura: ut quum aeris temperaturam fecuntiam, formaceum vel tabularem dicimus. Plin. lib. 34. cap. 9. Sequenti; aeris temperatura restituta est, eademq; tabulatis, hoc modo. Massa probatur restituta est, eademq; tabulatis, hoc modo. Massa probatur in primis: mox in prælum additur terna pars aeris cocturinprimis: mox in prælum additur terna pars aeris coctur. Et paulò pòst: Appellatur etiam nunc formalis temperatura anni tercentesimi, quorum nigri plumbi decima portio additur, & argentarii vicesima. Temperamenta ferri. Plin. Ferrum à rubigine vindicatur cerussa & gypso, & liquida pice. Hæc est temperatura à Græcis ἀνεμπαρία dicta. ¶ Temperatura cœli, idem quod temperies. Varro: Quarto, utrum adcuxerit cœli temperatura, an terræ bonitas.

Temperies, ei, f. q. Temperamentum, seu status cœli. [κλιμάτων. Gall. Attrempance. Ital. Temperenza. Ger. Gelindigkeit. Hisp. Templança. Pol. Zdrowe powietrzenie. Vng. Mertekletes klapot. Ang. Temperaunce of ayre or clymate.] Plin. Iun. In quo laudatissima est æris temperies. Ovid. 2. de Pont. Eleg. 7. Temperie cœli corpus animusq; juvatur. Plin. Epist. 20. Atq; adeò ut tam corpus quam animum pocas accipe temperiem cœli, regionem quam memoratam pocas, accipe temperiem cœli, regionem quam memoratam pocas, accipe temperiem cœli, regionem quam memoratam pocas. ¶ Quandoq; temperies accipitur pro situm, vide in terminis. ¶ Quandoq; temperies accipitur pro temperantia. Stat. lib. 2. Sylv. Tranquillique morum Temperies tenero q; animum maturior ævo. ¶ Quandoq; pro tempestivitate ad aliquid agendum. Plin. Sic judicatur anni temperies alibi terdilis, alibi matutinis.

Temperiās, & Temperivus, vide TEMPVS.

Templum, templi, n. g. Proprie locus vel is cœlo notatus ab augure, vel in terra: a tuendo enim est cōprehendo dictū, quòd ex omni parte, vel quòd ex eo omnis pars aspicipossit, ut ait Donatus. Primò autē cœlum ipsum dictū est templum, quia ipsum primò tuemur. Festus: Contremuit templum magni Iovis altitonantis. Ejus partes quatuor esse dicuntur, finitima ab Oriente dextra ab Occasu antica ad Meridiem, postica ad Septentrionem. ¶ In terra autē dictum est templum, quòd inest locus inauguratus, propterea quòd in eo quisquis quantuscunq; cum parte cōmodè possit. [מִקְדָּשׁ bekdash, בַּיִת מִקְדָּשׁ bayith mekdash, בֵּית אֱלֹהִים beth elohim. Gal. Temple. Ital. Tempio, chiesa. Ger. Ein Tempel. Kirch. Hisp. Templo. Pol. Kościoł. Vng. Templom. Ang. A temple, or churche.] ¶ Hinc contemplo, five contemplor, pro diligenter intueor. Itaq; cum locus in quo Senatus haberi solebat, inauguratus esset, templum ab nonnullis appellatur. Cic. pro Domo sua: Curia cū sedes ac templum publici consilii. Idem pro Milone: Curia est templum sanctitatis. ¶ Templum, ædes sacra. Cic. 6. Verr. Est templum sanctitatis. ¶ Templum, ædes sacra. Cic. 6. Verr. Est templum Herculis templum est apud Agrigentinos non longè a foro, sanè sanctū apud illos, & religiosum. Virgil. 6. Æn. Teucros vocat alta in templa precesdos. Ovid. 1. de Arte: Nec fuge Niligenæ Memphitica templa juvencæ. Ibidem: Facto de marmore templo. ¶ Templa, inquam dicit, partes, loca, aperta. Lucret. lib. 4. ¶ Mentis templa, item apud Lucret. lib. 5. pro intimis animi secretis. ¶ Item Templum vocatur tignū, quod in latere ædificio transversum supra cingulos ponitur, ut inquit Fest. Vitruv. lib. 5. Et contra promuntes ad extremū sigunda tionem cor, supra cingulos templa. ¶ Item, pulchrum dicitur templum. Virg. 2. Æn. Præterea fundo rectis de marmore templum Conjugis antiqua. Hæc Sipontinus ex Varrone refing. Lat. Festo & Nonio. ¶ A templum fit adverbium. Ex templo: de qua suprà in loco. Quod autē templum, Ecclesiam, delubrum, fanum, Scenas dicerent, vide supràin ¶ ANVM.

Templum Occidentem spectare antiqui architecti recte scripserunt, postea placuit omnē regionem eo cōvertere, ex qua parte cœli terra illuminatur. Idem in Oriente ædes facere jubent. ex Cyceno de limitibus constituendis.

Temporālis, vide TEMPVS.

Tempus, temporis, n. g. ut Varro scribit, est intervallum mundi & motus, divisum in partes aliquot à soles & Lunæ cursu: à quorum tenore temperato tempus dictum est. [זְמַן zeman, עֵת eeth. Gall. Temps, saison, opportunité. Ital. Tempo. Ger. Die zeit. Belg. Dweyl. Hisp. Tiempo. Pol. Czas. Vng. Idö. Ang. Tyme, season.] Tria vero sunt tempora, præsens, præteritum, & futurum. Cic. 1. de Invent. Tempus autē id est quo nunc utimur: nam ipsum quidē generaliter definire difficile est: pars quædam æternitatis, cui alicujus anni, mensis, diurni nocturnive spatii certa significatio præponitur. ¶ Tempore omnia cōtineri Ovid. his versibus cecinit: Tempus edax rerum, tuq; invidiosa vetustas Omnia destruitis, vitiataque dentibus ævi Paulatim lenta consumitis omnia morte. Et Aristot. lib. 4. Phys. ausc. cap. 15. ubi dicit eandem magis esse corruptionis tempus quàm ortus rerum. Tempus per id Augustē celebratur mentis, qua mensium metū corpora, ut sol, Luna, sydera, & alia. Rodolph. Agricola verò Aristotelis obscurum & definitionem reddens planiorem. Tempus inquit, est spatium dedatum rebus ad sui vestigium, quo rerū mutationem vicissitudinemq; metimur. ¶ Vicissitudinem temporum appellat Plaut. quas futuras, & quæ prodigia nuvissimi dixerunt præcessisse, ferebat. Sabant libri. Plutarch. cap. 24. usq; ad fi. ¶ Aliquando tempus pro ipsa præsenti conditione. Cic. 13. Philipp. Et resto tempora q; tempus, pro autoritate & potentia. Cic. in Pisonem: Omnibus excepti debet esse, quantum ullo tempore publicæ rei licuit obedire tempori, multorumq; vel honori, vel periculo servire. ¶ Tempus pro cōmodo reporatum. Cic. pro Cluent. Omnes illæ orationes temporis fuere & causæ, non animo & studio. Budæus. ¶ Tempus pro necessitate. Cic. pro Planco. Sed ego id pondebus meis examinabo, non tempus quid cuiq; dicendum. Sed etiam quid a me cuiq; tempus petat. Budæus. ¶ Tempus, pro constitutō tempore. Terent. in Andr. Post ubi tempus promissa jam pertulit, Tum necessario ea aperuit, & simul. ¶ Tempus ætatis, pro virgore. Terent. in Heaut. Dum ætatis tempus tulit, pertunditus fuit Cicero in Tuscu. Cur in ea repit. Partem ejus ætatis tempus fert virilis. Ne temporibus illius desit, pro ut tunc erāt tempora Cicero in Bruto: Fuimus temporibus illis, juris vacie peritus. ¶ Pro tempore id est, pro ratione temporis. ¶ Cum tempore, cum modo & spatio temporis. ¶ In tempore, opportunè, εὐκαίρως. ¶ Extempore, subitò, quibus extra tempus commodicatem. Ad tempus quare ut hinc separetur. πρὸς καιρόν. ¶ Tempus tempora capitis est. [רַקָּה rakkah. Pol. skron. Vng. Vereshon. Ang. the temples of a mans heed.] Hinc tempora quæ duo tempora, unum a vertice, alterum a fronte dicta, quia anni in eis cognoscuntur. Vng. lib. 5. Aen. Temporibus geminis canebat sparsa senectus. Nam primò tempora canescunt, canaturque magna dignitate temporis. Columella. 7. Decimo tamen anno tempora canari incipiunt: in pectora nonnunquam cancelere, & dentes prominere.

Tempori, adverb. Tempestivè vel suo tempore [בְּעִתּוֹ beeto, בְּזְמַנּוֹ bezmano. Gall. Temps, à temps, à bon temps, bien apropos. Ital. A tempo, à tempo, a tempo, a buon tempo. Ger. Zuvor. Belg. Zu der tyt. Hisp. A tiempo, a buen tiempo. Pol. W czasie. Vng. Idöre. Ang. In tyme and season, at the best opportunite.] Plaut. in Amph. Tu tu capulo. ¶ Quæ de re tum tam tempori] nonorus quis, &c. Cato de Re rust. cap. 2: Postridie ejus diei vilicum vocato: roget quid operis fieri sathum: faitne tempori operafiant: consebi. ¶ Tempore pro tempori. Cicer. 4. Verr. Sinis putabatis ad cumulia tempore venturum, si pudice vendes.

Tempŏrītus,

Tẽpŏrīus, Comparativum, deductum à tempori adverbio, idem significans quod citiùs, aut tempestivius. Μετεωρότερος. Col. Hi q̃ hâc ita tẽ dividendâ, ut mane non prominas à cubili latius evagentur, & ante crepusculum propter otium spem, temporiùs ad officinam redeant. Ovid. lib. 4 Metam. modò surgit Eoo Tempurius cœlo: modò sectâs in undas.

Tẽpŏrālis, a, um, Quod non est perpetuum, sed ad tempus durans. [עדי זמני. Gal. Durant pour un temps. Ital. che dura un certo tempo. Germ. Ein zeitlang, lang während. Belg. Tuntsâ. Hisp. Cosa à cierto tiempo. Pol. Doczesny. Vng. Időbéli való, időig való. Ang. That laſteth only for a certaine tyme.] Videlegimus, Scaurum olim scisse in adilitate theatrum temporarium: id est, tandiu duraturum, donec spectacula peragerentur. Plin. lib. 36. cap. 33: Nec terræ tantum natura circa has refert, aut perpetua cœli, verùm & quædam temporaria vis imbrium.

Tẽpŏrālĭtẽr. Ad tempus. [עד מתי. Gall. Pour quelque temps. Ital. A tempo. Germ. Zu zeitlang. Hisp. Temporalmente. Polon. Do czasu. Vng. Időig. Ang. For a season or tyme.]

Tẽpŏrālis, e, ad. t. Quod ad tẽpus durat. [עדי זמני. Gall. Durant pour un temps. Ital. Durante un tempo. Ger. Ein zeitlang, lang während. Hisp. Cosa à cierto tiempo. Pol. Doczesny. Ang. That laſteth for a certaine tyme only.] Quint. lib. 6. cap. 3: Adjiciunt quidam peritorum, μετεωρικὸν temporale esse: opponuntur enim æterno. ¶ Interdum quod ad tempus fit, γενεσιουργὸν. Temporale theatrum, apud Plin. l. h. 36. cap. 15.

Tẽpŏrānĕus, a, um, Quod ad tempus pertinet, sive quod subitò & in tempore fit. [πρόσκαιρος. Gall. Appartenant à temps. Ital. Pertinente à tempo. Ger. Zu der zeit gehörig. Hisp. Cosa pertenesciente à tiempo. Pol. Doczesny. Vng. Időbéli való, időig való. Ang. Belonging to tyme, or yet to dure for a tyme.] Vide extemporaneum pro subitario, ac impræmeditato. ¶ Cõtemporaneum, quod est ejusdem temporis, & Græcè συγχρονον dicitur.

Tempestĭtas, ātis. Et Memoria ætas, tempus. [זמן עת. Gall. Temps, saison, disposition de temps. Ital. Tempo. Ger. Die zeyt. Hisp. Tiempo. Pol. Czas. Vng. Idő. Ang. Tyme, season, the weather.] Plaut. in Calin. Ea tempestate dos poetarũ tum. Salust. in Iugurth. Ea tempestate in exercitu nostro factæ complures naves dejectæ sunt. Idonea sive clara tempestas dicitur pro tempore sereno & tranquillo. Adhuc. Calor & hiems, Cal. Nactus idoneam ad navigandum tempestatem, terra ferè vigilia solvit. Cic. ad Quintum Fratrem lib. 2: Primâ navigationem (si modo idonea tempestas fuerit) omiseris. Virgil. 9 Aen. unde hæc tam clara repentè Tempestas. ¶ Interdum est procella, turbo, grando, & generaliter quivis cœli inquietior status. [סערה שערה. Gall. Tempeste, mauvais temps. Ital. Tempesta, fortunale & tempo. Ger. Ungewitter, ungestüme zeit, sturm. Belg. Onweder. Hisp. Tempestad, desvarrio. Pol. Potrzeba. Vng. Zivatar, idő. Ang. A tempest, evil weather, a storme.] Plaut. in Mostel. tempestas venit, Confregit regulas, imbricesq. Virg. 3 Aen. His pelagi tot tempestatibus actus Heus genitorem, omnis curæ, casusq; levamen Amitto Anchisen. Ibidẽ: Dii maris, & terrarum tempestatumq; potentes, Ferte viam vento facilem. Plin. Hanc diem feltum tempestatibus ferunt: idcirco fœnori inituram Idcirco Tempestates vocamus, in quibus grandines, procellæ, caterasq; similia nec ligantur: quæ quò acciderint, vis major appellatur. ¶ Tẽpestates alicujus, subitò id est, periculo. Cicer. ad Catonem lib. 15: Mitto quòd mihi dixisti, quòd periculo, quòd omnes meas tẽpestates & subitos, & molò etiam magis, si permulcuisset, subire potuisse. ¶ Invidiæ tempestas. Cic. in Catil. Tametsi video, si mea voluerit in cælum animum induxerit, quanta tempestas invidiæ nobis, si minus in præsens tempus recent memoria fortunarum nostrarum, ac in posterum impendeat.

Tẽpestĭvus, a, um, Opportunus, & quod suo tempore fit. [בעתו בא. Gall. Fait en temps & saison. Ital. Fatto à suo tempo & stagione. Ger. Das zu rechter zeit geschicht. Hisp. Cosa à buen tiempo. Pol. Dogodny. Vng. Időben való. Ang. That is done in tyme & season, seasonable.] Virgil. 1. Georg. Aut tempestivam silvis evertere pinum.

Tempestĭvĭtās, ātis. Et Opportunitas. [בעתו. Gall. Saison, opportunité. Ital. Stagione, tempo conveniente. Ger. Gelegenheit der zeit/ rechte zeit. Hisp. Buen tiempo, oportunidad. Pol. Pogodność. Vng. Időszakasz, időszükség. Ang. Opportunitie.] Plin. lib. 16 cap. 32: Columbæ præparant estempestivitatem cibo. Cic. de Senect. Suæ cuiq; partis ætatis tempestivitas est data.

Tẽpestĭvē Opportunè, & suo tempore. [בעתו. Gall. De saison, en temps & heure. Ital. Di stagione, à tempo conveniente. Ger. Zeitlich, zu rechter zeit. Hisp. A buen tiempo. Pol. Wczas. Vng. Időben. Ang. In tyme and season, at the houre appointed.] Plin. lib. 16 cap. 16. Ceci solebant tempestivè usque ad Antigenem tibicinem. Cic. 2. de Nat. deor. Neq; enim serendi, neq; colendi, neq; tempestivè demetendi, percipiendi q; fructus, neq; vindemiæ aut reponendi ulla pecudum scientia est.

¶ Horum contraria sunt Intempestivus, & intempestivè: quorum significata explicantur suis locis.

Tẽmpestātĭcŭlus, m. Procellosus, tempestate turbatus. [סערי שעיר. Gall. Tempestueux, plein de tempeste. Ital. Pieno di tempesta & rumore. Germ. Voll ungestümer, oder ungewitters. Hisp. Lleno de tempestad. Pol. Niepogodny. Vngar. Idővel való. Ang. Stormie.] Gel. Mare fœvum ac tempestuosum erat.

Tempestĭvus, a, um, Antiqui dicebant tempestivus unde intempestus pro intempestivus: ut Nox intempesta, quòd minimè tempestiva sit rebus agendis.

Tĕmŭlentĕr. Temulentia. Temulentus, vide TEMERARIUS.

Tĕnăcĭtas. [מחזיק. Gall. La retentive, désir de retenir quand d'autre a joüir. Ita. Desio insaciabile di ritenere il vostro con poco spesa. German. Der anzeygung / da einem der stattung fälle imbietet/ vnd mag doch nicht recht zu rathen Hisp. El poco gasto de hazer ganancia. Vngar. Szerzésre való vele tölteni. Ang. A great desire to detayne & keepe to thy selfe.] Frequens, sed invita dejicienda alvi cupiditas, cum inflammatione ac tumore fœdâ, mucosa & sanguinolenta quædam egerentis: quod morbi genus nasci solet ex bilibus, atrâ item & humoribus, tetrum intestinum mordicantibus. Plin. lib. 28. cap. 14: Tenasmos id est, crebra & inanis voluntas egerendi, tollitur lacte asinino.

Tĕnax. Tenatis. Tenaciter. Tenacitas, vide TENEO.

Tĕndo, dis, tetendi, tensum, & tentum, act. 1. Extendo, explico, expono. [נטה מתח אתח משך משכן שכן. Gall. Tendre, estendre. Ital. Distendere. Germ. Außbreiten, spannen. Hispan. Estender. Pol. Nagiegnąć. Vngar. Kitenyegetem. Ang. To bend or stretch out.] Virgil. 3 Æn. Tendunt vela Noti. Salustius: Manus supplices ad cœlum tendere Virgil. 7 Aeneid. Ante urbem puerum & primævo flore juventus Exercentur equis, comitantque in pulvere currus: Aut acres tendunt arcus, aut lenta lacertis Spicula conjiciunt, certant que in cursibus ictu. Ovid. 9. Metam. Tendebat gravitas intorta in terga. ¶ Tendere rete, est explicare & avibus, ferisve cum insidiari. Ovid. 1. de Arte: Scit bene venator, cervis ubi retia tendat. Terent. in Pharm. Quia nec recte accipiri tenditur, neq; cubito. ¶ Tendere insidias id est, parare, vel locare insidias: hoc est insidiari. [ארב ארה כדה. Gall. Tendre embusches.] Salust. in Cat. Interea Romæ multa simul mœsti, Consules insidias tendere. Cic. pro Rosc. Comœd. Ex perfidia & malitia, quæ jam insidiæ tenduntur alicui, cui nullo tales hominibus habiti & facetiæ fuerunt. ¶ Interdum ponitur pro asperare, ascendere conari. [עלה. Gall. Monter.] Virgil. 2. Æneid. Hic humul, manibus tendo divellere nixus. Liv. 4. ab Vrb. Ipse (ut est animus humanus insatiabile eo quod fortuna spondet) paulatim ad altiora & non vota sua, tendere: id est, aspirabat ad altiora. Quintil. lib. 2. cap. 4: Paulatim ad majora tendere incipiet. ¶ Tendere ad eloquium, est studere eloquentiæ, vel scopum eloquentiæ verbis prælegere. Ovid. 4. Trist. Eleg. 10: Tetendi ad eloquium vivida vires ab ævo. ¶ Aliquem aliquando protrudere & concedere. Cic. Att. Itaq; cubito ad Venusiam tendam, & ibi expectabo, dum de Dionysio. Ad reliqua illa tendebamus animis: id est, porgebamus & proficiebamus. Valer. Max. lib. 2: Neque eorum unus castra tenderet. ¶ Interdum pro offerre, porrigere, quod protendendo manus fieri solet. Virgil. lib. 2 Aeneid. Parvumque patri tendebat Iulum. Cic. de Orat. Propè cunctis rebus incumbere & consilio tendere & porrigere. ¶ Aliquando videtur poni, pro tentoria tendere & tabernacula figere. Virg. 2 Aen. His Dolopum manus, hic sævus tendebat Achilles. ¶ Tendere sciunt etiam aut spem. Cic. pro Font. Nolunt isti aut quærere id quod victi actum dari solet: aut quum mutatur, intelligere se posuisse. Romani non metum belli, sed spem triumphi tendere. ¶ Tendit res cubos est, res cõspectat. Cic. ad Brutum: Atqui hoc tendit, ad agit, ad eum exitum properat verò optimus, ut scilicet Octavius propitius. ¶ Hujus compositi sunt, Attendo, contendo, circumtendo, distendo, intendo, extendo, obtendo, offendo, pertendo, protendo, pretendo, de quibus suis locis. & fultendo, quod est dependi gratia fundo ut quid, aut machinor. Salust. Dum fastidit insidias mihi.

Tĕnŭis, vel tenuis, e, ac. Differtus. [מדוק מדוקה מחתה מחתית משך משכן שכן שכת. Gall. Tendu, estendu. Ital. Disteso. Ger. Außgespannet von einander gestreckt. Hisp. Estendido. Pol. Nagiągniony. Vng. Kitetyegetett. Ang. Bended, stretched out.] Horat. 2 Serm. Sat. 3: Sed neque quotidianæ & tenuis popularis amicitiæ. Ovid. 1. Trist. Eleg. 11: tenuique domus mihi habitetur arena. Horat. 10 Epod. Ubi tenuis ornatus villæ prope ruinas. Cic. de Senect. Sua cuiq; parti ætatis tempestivitas est data.

Tentō, tum, tu, n. Tabernaculum extensis velis contra æstum cœlive injuriam extructum. [אהל סכה. Gall. Tente, pavillon. Ital. Tenda, padiglione. Germ. Ein Gezelt/ Spannetuch. Belg. Een tente. Hisp. Tienda de campo de munchos cueros, tienda. Pol. Namiot. Vng. Sátor. Ang. A tent or pauilion.] Lucan. lib.

cùs. lib. 1. Deferuêre cavo tentoria fixa Lemano. Ovid. 4. Fast. Sub Iove pro duratq; tentoria ponunt. Sunt quibus e tramis frondea facta casa est.

Tentorĭum, dimicant. [σκήνωμα.] Gall. *Pauillon.* Ital. Padiglione. Ger. Gezelt. Hisp. Pauellon. Pol. Namiot. Vng. Sátor. Ang. A pauilion.] Hirt. lib. 5. bell. Alex. Reliqua ex reliquamentis tentoriorum factis ex arundinibus corticeq; texta permanebant.

Tentorĭālis, a, um, adiect. à tentorium. [Vng. Sátor, sátorhoz valo.] Tacit. Pollio in Claud. in Pelbum tentoriarium.

Tendĭcŭla, æ. f. Laqueus est, quem aviben, Cve feris tendimus. [פח *pach* רשת *rashath.* *scopis.* Gall. *Vn laqueau* ou *rets à prendre oyseaux, lacs.* Ital. *Lacciuolo da pigliare uccelli.* Ger. *Ein Stellin oder Netzlin zu den Vögeln.* Hisp. *La red para tomar los pajaros.* Pol. *Wędzidło.* Vng. *Tőrecske.* Ang. *A fetter to catch birdes with.*] ¶ Tendiculæ literæ id est, captiones ex literis & syllabis, quibus non res aquirunt, sed tantum ad iurisdictionem vocationis adversarium retinere conamur. Cic. pro Cæcin. Tum incipia verborum & literarum tendiculas in iudicium vocant.

Tendĭnes, *ubique,* A recentioribus medicis appellantur quæ dam nervis instrumenta, in capite musculorum evenvis & ligamentis constata, eaque albicantis coloris. Græcorum nonnulli, quòd ex nervis orirentur, νευρώδεις appellant. Vide Galen. in tractatu de Motibus musculorum.

Tĕnebræ, pen. cor. f. plur. tantum. Obscuritas, caligo, nox, privatio lucis, quòd tenebat vel impedirent oculos, & visum prohibeant. [חשך *chashak* אפל *aphalah.* *tenebræ, obscuritas.* Gall. *Tenebres, obscurité.* Ital. *Tenebre, oscurità.* Ger. *Finsternus.* Hisp. *Tinieblas.* Pol. *Ciemności.* Vng. *Setétség.* Ang. *Darkenesse.*] Cic. de Nat. deor. Nos aũt tenebras cognoscimus? Quia nox quondam eruptione Aetnæorum ignium finitimas regiones obscurasse dicuntur. Virgil. lib. 9. Aen. Hic subitã nigro glomerant pulvere nubẽ Prospicitũt Teucri, ac tenebras inducere campis. Id. lib. 12. Aen. - Et tenebris nigrescere omnia circum Ovid. lib. 2. Metam. Talia dicenti circumfusi omnia circum Sustulit Iris opes, & nubem ab æthere traxit. Addidit & tenebras. Rapuit cognoscere nullis. Lucan. Et tenebris ingens Nomina, nec velit tenebras induxere reges. Supplices cogerentq; ¶ Tenebræ metaphorice, pro cæcitate quacunq; re obscuritate. Cic. pro Archia poeta. Quæ acciderint in tenebris omnia, nisi interatillux accederet. Virgil. lib. 2. Aen. Afflictus vitam in tenebris, luctuq; trahebam. Cicer. Fuit reditus in Senatum in tenebris, luctuq; trahebam. Cicer. Fuit reditus in Republicam. Ex superioris anni caligine & tenebris lucem in Republicam. Ex superioris anni caligine & tenebris lucem in Republicam. Ex superioris anni caligine & tenebris lucem

Tĕnācĭtās, ātis, idem quod tenacitas, aut parsimonia, autore Nonio. ¶ Aliquando pro perseverantia & duritia sumitur, quemadmodum compositum pertinacia. Fonius: Ducet quadrupedem vinus tenacia infrænata nimis nequit. Nonius.

Tĕnācĭtĕr, adverb. Firmiter, constanter, pertinaciter. [ἐγκρατῶς, γενναίως. Gall. En tenant fort, ou ghiaus, opiniastrement. Ital. Tenacemente, con perseveranza. Ger. Beständiglich. Hisp. Nacho rendendo, con perseverancia. Pol. Srodze, mocno. Vng. Megtartoan. Ang. Stoutly, earnestly.] Ovid. Fast. 2: An miseros tristis fortuna tenaciter urget?

Tĕnācĭtās, ātis. Et Sordes, parsimonia, avaritia. [בֹּצַע bezâh. Gall. Pour la tenacité qui quelquefois, tenant, avarice, chicherie. Ital. Tenacità, avarizia. Ger. Kargheit, fantasterey, targheit. Hisp. Tenacidade, avaricia. Polon. Skąpość, Fukowstwo. Vng. Fösvösség. Ang. Covetousness, sore holding, sore gardoship.] Liv. 4. bel. Maced. Sed ea purgata quæ terunt, abluuntque non justam quidem, sed aliquam tamen caussam tenacitatis video, &c. ¶ Aliquando firmitas & perseverantia aliquid retinendi. Cic. 2. de Nat. deor. Cibumque partim oris hiatu & dentium ipsis captantes, partim unguium tenacitate amplectuntur, partim admunitate rostrorum, &c.

Tĕnŏr, ōris. Accentus: [טַעַם taʿam. Gall. Tenour, accent, sainte. Ital. Tenore. German. Thon. Hisp. Tenor. Pol. Ton. Vng. Tenor. Ang. The tenor of a verse.] A Græco nomine τόνος dicitur Quintil. lib. 1. cap. 5: Adhuc (inquit) difficilior observatio est per tenores, (quos quidem ab antiquis dictos tenores comperi, videlicet declinato à Græcis verbo, qui τείνειν dicunt) vel accentus, quos Græci προσῳδίας vocant. ¶ Interdum idem est quod ordo, vel forma, seu continuatio. [סֵדֶר sêder. Gall. Ordre, suite, continuation. Ital. Ordine, continuazione. Germ. Der Ordt oder ordnung eines dinges: Fortsetzung der angefangnen weise. Hisp. Continuacion ordenada. Polon. Porządek, ciągłość. Vngar. Rendtallyaser. Ang. An order or continuation of things.] Valerius Maximus libro primo: Quò minus religiosiores suis tenor fuisque observatio redderetur. Virgil. 2. Georg. Nam alios primo ex ordine natos, illuxisse dies, aliumve habuisse tenorem Crediderim. Liv. 3. bel. Pun. Humores cæpe hiantes patrię per omnes ordines velut tenore uno pertinebat. Ovid. 3. Metam. Cætera paulatim, placidoque educta tenore. ¶ Erasmus tenorem, rei progressum vocat. Vnde quæ sui similia habebit, velut perpetua quædam successionis serie, horum eundem esse tenorem dicimus. Cicer. de Orat. perf. Isque uno tenore, ut assumit, in eundo fuit, nihil afferens præter æqualitatem & æquabilitatem. Loquitur de æqualitate dictionis, nullo exsistente reticientis auditorum aures. ¶ Tenor pugnæ. Liv. 8. ab Vibe: Fremitus æqualis, tenorque idem pugnæ in defatigationem ultimam, aut noctem spectabat.

Tĕnĕr, a, um. Mollis, tractabilis, delicatus, minimè robustus. [רַךְ rach. עֲדִין ʿadîn, עָנֹג ʿânôg, עָלֵז ʿâlêz. Gall. Tendre, molle, delicat, fragile. Ital. Tenero, molle, tractevole, di buona pasta. Germ. Zart. Belg. Teer. Hisp. Tierno, muelle, tratable. Pol. Miekki, wdzięczny, łatwy, łagodny. Vng. Gyenge. Ang. Tender, gentle.] A Græco τέρην, unde Vetto, tribus postremis literis conversis. Cic. 1. de Finib. Teneri pueri. Liv. 9. bel. Maced. Quum vinum animos & nox, & crebri fœminarum mares, ætatis teneræ injuriis, dissimen omne pudoris extinxissent, corruptelæ primùm omnis generis ferri cœptæ. Ovid. 4. Trist. Eleg. 10. Cœpimus & teneræ primos ætatis honores. Anton. Cicero in Medendo sine ad hæc opinionem jam nunc dirigere puerum, & tenero animo ejus pertinaciam non esse tradendas posteris inimicitias. Cicer. de Amicit. Neq; enim sunt isti audiendi qui virtutem durum & quasi ferream esse volunt: quæ quidem est tam multis in rebus, tum in omnitia tenera & tractabilia, ut ex bonis amicis quasi confundatur, & incommodis contrahatur. Ovid. ep. ff. 4: Ars tibi à teneris crimen condiscitur annis. Virg. 1. Aeglog. Quo fere cœlestes Pathores ovium teneros depellere fœtus. Ovid. 10. Metam. Tenera, & dicas lilia. Cic. in Orat. ¶ Tenerior, tenerrimus. Plin. lib. 10. cap. 72: Si tenerior est Catuli ætas. Idem lib. 13. cap. 4: Etas radice avulsæ vitalis est tactu & ramorum tenerrimus. Ovid. 1. de Arte: Ipsa novas fundes, & prata tenerrima tauro. Ferat in tuetra fabre tenuisse manu.

Tĕnĕlli, æ, um, diminutivum. [רַכְרַךְ rachrach. Gall. Tendron, tendrette. Ital. Tenerello. Germ. Zartlecht. Hispan. Tierno, suave. Polon. Miadziuchny, miakiuszki. Vng. Gyengeske. Ang. Somewhat tender.] Plaut. in Cabn. Bellam & tenellā Cassinam. Varro 1. de Re rust. cap. 41: Aqua teneri initio in immaturum tenellum cum cibo facit putre. Stat. lib. 5. Syl. 3: Cui nomen vox prima meum, ludusque tenello Ritus, & è nostro venerabant gaudia vultu.

Tĕnellŭlus, alud diminutivum. [רַכְרַךְ rachrach. Gall. Fort mollet & delicat, tendrelet. Ital. Tenerello. Ger. Gar jung und zart. Hisp. Tierno, suave. Polon. Miadziuchny. Vng. Gyengeske. Ang. Very tender.] Catul. Epigr. 17: Vt puella tenellulo delectior hœdo.

Tĕnācĭtās, atis, & Tenacitudo, inis, f. t. Mollities, duritas: Roboris contrarii. [רֹךְ rôch. Gall. Tendreté, tendreur. Ital. Tenerezza. Germ. Zart, (weiche. Hispan. Tenura. Pol. Miekkość, miłość. Vng. Gyengeség. Ang. Tenderness.] Cic. 5. de Finib. In primo enim ortu mali & tenacitas, & mollities quædam, ut nec res videre optimas nec agere possint. Varro 1. de Re rust. cap. 16. de segetibus: Siqua est aqua, deducta in siccitates sunt, & terra tenacitudinem habet, farrire vineas, bustaque putare.

Tĕnĕ, è pen. cor. & Tenĕriter adverbia. [רַכּוֹת rachôth. Gall. Tendrement. Ital. Teneramente. Ger. Zartigkeit. Hisp. Tiernamente. Pol. Cnotliwie. Vng. Gyengen. Ang. Tenderly, lovingly.] Plin. lib. 22. cap. 3: E radice oleæ quàm tenerrimè corticem decrustes, in melle crebrò gustatus medetur sanguinem rejicientibus.

Tĕnĕrāsco, scis, sive Tenerasso, n. r. Tenereo, mollesco, mollicordia ducor. [רָךְ rach. נעדן naʿdan. Gall. S'attendrir, devenir tendre. Ital. Intenerirsi, diventar tenero. Germ. Zart werden. Belg. Teer worden. Hisp. Enternecerse. Pol. Miękczeć. Vng. Meggyengedik. Ang. To mollify, to grow tender.] Lucret. lib. 3: Subjecta in tenero tenerescere corpore mentè. Plin. lib. 17. cap. 22: In ramis tenerescere acinos ut rumpantur. Idem lib. 28. cap. 12: Cutem in facie erugari, & tenerescere, & candorem cultò dire lædere animo putant.

Tĕnŏnes, rum, m. à Græcis dicuntur quos recentiores medicinovitio quidem vocabulo, attamen inter ipsius medicinæ penuria recepto, Tendones appellant: quidam etiam Græci ex nervis nascentes, ἀπὸ τοῦ τείνειν. Sunt autem quædam motus instrumenta, in capite musculorum ex nervis & ligamentis constata, quique usibus (quorum nervi præcipuè serviunt) annectentia. Habent autem medium quandam naturam inter nervos & vincula: illis quidem duritie eorum tamè duritiem non exæquantes. Vide Galenum in tractatu de Motibus musculorum.

Tĕnŏr, vide TENEO.

Tĕntō, as, act. p. Superiori, sive periculō facio, inquiro. [נָסָה nâsâh, נִסָּה nissâh, נַסֵּה nassêh. Gall. Tenter, essayer, experimenter. Ital. Tentare. Ger. Versuchen. Belg. Versoecken, proeven. Hisp. Tentar. Pol. Kusić. Vng. Megkisérlem. Ang. To assay, to prove.] Col. lib. 9: Sapias digitis loca fœminarū tentanda sunt: nam in promptu gerunt ova quibus jam partus appropinquat. Cicer. in Paradox. Tentare voluptatem possemne tandem probare eam. Virg. 2. Æn. Vix primi prælia tentant Portarum vigiles. Terent. in Phorm. Visum est mihi ut ejus tentarem sententiam. Ovid. Sed quid tentare nocebit? Idem 1. Metam. Cuncta prius tentanda: sed immedicabile vulnus Ense recidendum est, ne pars sincera trahatur. Cic. 1. Tusc. Tentari quid in eo gentis possem. ¶ Tentari morbo, affligi morbo. [עָבַר ʿâbâr.] Cic. 4. Tusc. Illud animorum corporumq; dissimile est, quòd animi valentes morbo tentari non possunt, corpora possunt. ¶ Tentare judicium alicujus, & tentare judicium penitus, est judicium vel judicum conari labefactare, & corrumpere. Cic. pro Cluent. Judicium pecunia esse tentatum, non à Cluentio, sed contra Cluentium. ¶ Tentare senectutē, vel subintelligitur aliquis, id agere & conari subvertere aliquē senectute & necessariorum inopia infirmū, & injuriæ facilè obnoxium. Cic. pro Rabir. Idcirco in omnibus iis evertendis, omnis hominis senectus infirmitas, fortunaq; tentata est.

Tĕntātus, ta, tum, partic. [נָסָה nâsâh. Gall. Tenté. Ital. Tentato. Ger. Versucht. Hisp. Tentado. Pol. Kosztowany, kuszony. Vng. Megkisértetik. Ang. Assayed, proved.] Ovid. 1. de Arte: Oppida tentata, nec nisi victor abi. Cicer. lib. 1. Offic. Tentatores ditab omni genere hominum.

Tĕntātūrus, a, um, aliud participium. Virg. lib. 2. Æn. Tentaturum audere, & quæ mollissima fandi Tempora.

Tentātĭo, ōnis, verbale, f. t. Experimentum, conatus. [נִסָּיוֹן nissâyôn, מַעֲמָד maʿmâd, מַעֲמָסָה maʿmâsâh. Gall. Tentation, essay, effreuve, experience. Ital. Prova, saggio, esperienza. Germ. Versuchung. Hisp. Tentacion, obra de tentar, experiencia. Polon. Kosztowanie, dośwadczenie. Vngar. Kisértés kisértem. Angl. An assaying, or proving.] Liv. 2. ab Vibe Aegrè Horatius puri temperiem cum credens esse perseverantiæ fœx. Cicero ad Attic. lib. 10: Valetudinem tuam jam confirmatam esse, & à vetere morbo, & à nostra tentatione hortandis.

Tentātŏr, oris, m. n. [נַסָּה nassâh, מַעֲמָד maʿmâd. Gall. Tentateur, Ital. Tentatore. Germ. Einer der versuchet. Hisp. Tentador, el que tenta. Pol. Kosztuiący. Vng. Kisértő. Ang. An assayer or prouer.] Horat. -notus & integræ Tentator Cyrus Orcæ.

Tĕntābŭndus, adject. Nunc hoc, nunc illud tentans. [πειραζόμενος ἐστι, πάντα πειράζων. Gall. Essayant, tentant. Ital. Che tenta. Germ. Der oder es versuchend. Hisp. El que tenta. Pol. Kosztuiąc, kuszący tego y owego. Vngar. Kisértgető. Ang. That assayeth or tryeth or essayeth.] Liv. 1. bel. Pun. Ventum deinde ad multò angustiorem ruptem, atq; ita rectis faxis, ut ægrè expeditus modò singulos tentabundus, manibusque retinens virgulta, ac stirpes circa eminentes demittere se posset.

Tentāmĕn-

Tentāmentum,ti, n. c. Tentatio. [מסה *massāh*] Gell. *Proue, essay, experiment.* Ital. *Proua, saggio, esperienza.* Germ. *Versuchung, trubsalung.* Hisp. *Tentacion, experimento.* Pol. *Kuszenie.* Vng. *Kisértés.* Ang. *Assaying, or proofe.*] Virgil. y. Aen. -accepima per artem Tentamenta ruit pepigit. Ovid. 9. Metam. medicinaq; penè relicta Tentamen à hoc, Sidepro fit. Idem 15. Metam. -postquā morte reliquit Tentamenta dei Idem 15. Metam. -postquā morte reliquit Tentamenta dei nihil, nihil artes poss-medentum, Auxilium est elle petunt.

Tentipellium, ii, tenuis calciamenti textura, quo pedes extenduntur, ut ex Antistio ventia tralo Festus. Alii putant medicamentum esse, quo rugæ abiguntur, cutisq; extenditur. Titinius apud Festum: Tectipellium in dacis rugæ à ore extendantur. Vide plura apud Festum.

Tentorium, vide TENDO.

Tĕnŭis, tenue, om. t. Exilis, levis, subtilis, gracilis, exiguus: cujus antithesin est Crassus. [דק *dak*] Gell. *Dun, slender, small, weake.* Ital. *Sottile, sottile, picolo, debole.* Germ. *Dünn, zart.* Hisp. *Delgado, sotil.* Pol. *Cienki, subtelni, mierki.* Vng. *Vekony.* Ang. *Thinne, slender, small.*] Cic. de Fato: Athenis tenue cœlum: ex quo etiā acutiores putantur Attici: crassum Thebis: unde pingues Thebani at valentes. Iacta Hortensio Thebis: unde pingues Thebani at valentes. Iacta Hortensio Fundam nō modo mihi non pecunia, sed etiam tenui percipere possumus. Col. lib. 2. Quo tenuem hinc proventum. Cic. pro Flacco: Hęc cum ita sint, ac magnitudo animorum in maioribus fuerit, quam in priuatis rebus, quid? tum publicus nummus vbique tenuis, tenuissimo cuique viuere, quo Virg. 4. Aen. -& tenui telas deducere arte soror. Cic. 5 Tusc. Negat tam in sapiente vim esse diuersorum casuum Cic. 5 Tusc. Negat tam in sapiente vim esse diuersorum casuum fortunæ: tenuem victum ancheps capiens. Ovid. 1. de Arte fortunæ: tenuem victum ancheps capiens. Ovid. 1. de Arte Blanditiasque leves tenui perferbere vino. ¶ Tenuior, & tenuissimus. Stat. 1 Sylv. 4. Hæc tu pene colis tenuiore lyra. Cic. ad Att. lib. 13. Spes mea scio perfui tenuior quàm interea fuit. Id. 2. de Finib. Negat enim tenuissimo victu hoc est, contemptissimis cibis, & potionibus, minorē voluptatē percipi, quam regias exquisitissimis ad epulandū. Tenuissima membrana. Cic. 1. de Nat. deor. In minimis & tenuissimis quibusq; rebus latuit. Cic. 1. de Orat. In tenui labor, at tenuis nō gloria, si quem hi,

profundendi fuot. Cic. 2. de Nat. deor. Nec enim ille externus & adventitius habendus eſt tepor, ſed ex intimis naturæ partibus agitatione exoritur, quod noſtris quoque corporibus contingit, quum motu atq; exercitatione recalefiunt. Ovid. 2. Metamorph. Quæ nec quæ dant flammas, ſentiq; tepore cremantur.

Tĕpŏro, pen. prod. ſub. Tepefacio. [γλυκαίνω. Gall. Tiedir, rendre tiede. Ital. intiepidire, far tepido. Germ. Lawlicht machen, temperiren. Hiſp. Entibiar, hacer tibio. Pol. Zamierzgliwie. Vng. Megmelegitem. Ang. To make warme.] Plin. lib. 36. cap. 22. Fragmenta temperata aggutinantur tantùm, rurſus tota fundi non queunt, præter quam abrupta loci.

Tĕr. [שלש שלשים, ſhelóſh, ſhelaſhim, τρίς. Gall. Trois fois. Ital. Tre volte. Germ. Dreymal. Belg. Dreimael. Hiſp. Tres vezes. Pol. Trzy razy. Vng. Haromſzor. Ang. Three tymes.] Adverbium numerale, idem valens quod minus vicibus. Cic. de Divin. Cædunt de cælo ter quatuor corpora ſancta. Virg. lib. 1. Georg. Ter ſunt conati imponere Pelio Oſſam: Ter Pater extructos diſjecit fulmine montes. Horat. 3. Carm. Ode 3. Ter ſi reclangat murus aheneus, Auctore Pacuvio, ter percat meis Excitus Argivis: uxor Capta virum, puerosque ploret. ¶ Aliquando non tàm numerum ſignificat, quàm augmentum: ut Ter maximus, τρισμέγιστος. Ter beati, τρισμάκαρες. Ovid. 3. Metamorph. O ego ter felix. Virg. 1. Aen. O ter, quaterq; beati.

Tercentum. Trecenti. [שלש מאות, ſhelóſh meáth. τριακόσιοι. Gall. Trois cents, trente fois cent. Ital. Trecento. Germ. Dreyhundert. Hiſp. Trezientos. Pol. Trzyſta. Vng. Harom ſzaz. Ang. Three hundred.] Virg. 1. Aenéid. Maxima tercentum totam delubra per urbem Lætitia, inducque vias plauſuque frequentant. Idem 1. Georg. Ter centum nivei tondent dumeta juvenci. Idem 4. Aeneid. Stant aræ circùm, & cæſæ vittis focerdos Tercentum tonat ore deos.

Tercentēſĭmus, ma, mum, Trecenti, ſen tercentum [שלש מאותם, ſhelóſh meáthim. τριακοσιοστός. Gall. Trois centiéme, trente fois centiéme. Ital. Trecentéſimo. Germ. Dreyhundert. Hiſp. Trezientos. Pol. Trzyſtu. Vng. Harom ſzazad. Ang. Three hundred.] Cæcil. in Fin. de Finio. Tercentosque eos, quo eduxerat Sparta, quum eſſet propoſita aut ſega turpis, aut gloriola mors, opponit heribus. Plaut. Perſa. Tercentis verbibus tuas impunitas loqui nemo poteſt. Cic. 3. Philip. Et Brundeſii tercentos ſortiſſimos viros, ovesque optimus trucidavit.

Tercēnĭēs, adverb. [τριακοσιάκις. Gall. Trois cents fois. Ital. Trecento volte. Germ. Dreyhundert mal. Hiſp. Trezientas vezes. Pol. Trzyſtakroć. Vng. Haromſzor. Ang. Three hundred tymes.] Cæſar. in Jul. Cæſarem: Ducenties comiſſi, aut tercenties? Non deſunt tamen qui hiſce omnibus in locis Trecenti, & Trecenties legendum contendant.

Tercentēni, Trecenti. [שלש מאות, ſhelóſh meáth. τριακόσιοι. Gall. Trois cents. Ital. Trecento. Germ. Je dreyhundert. Hiſp. Trezientos. Pol. Trzyſta. Vng. Harom ſzaz. Ang. Three hundred.] Mart. lib. 2. Tercentena quidem poteras epigrammata terre.

Tĕrĕdēni, æ, a, Triginta. [שלשים, ſhelóſhim. τριάκοντα. Gall. Trente. Ital. Trenta. Germ. Dreyſſig, oder je dreyſſig. Hiſpan. Treinta en numero. Pol. Trzydźieſiąt. Vng. Harminczan. Ang. Three ſcore.] Mart. lib. 12. Terdecies vigiliam per annos. Virg. lib. 8. Aen. Ex quo recedentis urbem terdecimus annus, Aſcanius clari condet cognominis Albam.

Tergĕmĭnātŭs, a, um, adjectivum à eſt, triplex. [משולש, meſhuláſh, διπλόος καὶ τριπλόος. Gall. Triple, de trois doubles. Ital. Di tre doppie, triplicato. Germ. Dreyfach oder dreyfältig. Hiſp. Triplicado, cuſa que tiene tres dobleces. Pol. Trzykroć, trziaki. Vng. Harmadik. Ang. Three ſide.] Liv. 6. ab Vrbe: Modò tergeminæ victoriæ triplicem triumphum ex his ipſis Volſcis & Æquis, & ex Hetruria egiſſis. Ovid. 4. Triſt. eleg. 6. Tergeminamque virum, tergeminumque canem. Stat. 1. Sylv. 1. Non hoc imbriferas hyemes opus, aut Jovis ignem Tergeminum, & rolitò agmina carcetis horret. Id eſt, fulmen triſulcum. ¶ Jus tergeminæ prolis id eſt, per trium liberorum. Stat. 4. Sylv. 8. Ergo quòd Auſoniæ patet auguſtiſſimus urbis Jus tibi tergeminæ dederat lætabilis prolis. Omen erat.

Tergĕmĭni, m. [Dicuntur qui tres eodem partu editi ſunt. [τρίδυμοι. Gall. Trois enfans nez d'une meſme porte. Ital. Tre nati d'un medeſimo parto. Ger. Drey auf einmal gebuhrt. Hiſp. Tres nacidos de un meſmo parto. Pol. Trzy ſpołu jednego zrodzeni. Vng. Harmat. Ang. Three borne at one birth, or one mother.] Plin. lib. 7. cap. 3. Tergeminos nasci rerum eſt, Horatiorum. Cui Horatiorum que exemplo. Tergemini fratres, apud Liv. 1. ab Vrbe.

Ternārĭus, a, um. Diſtributivi numeri nomen eſt: quod tamen ſæpè accipimus pro ſuo primitivo. [שלשי, ſhelóſhi. τρίτος, τριστός. Gall. Troiſiéme nombre, ou trois enſemble. Ital. Terzo numero, o tre inſieme. Germ. Dreyder je drey. Hiſp. Tres en numero, o tres juntamente. Pol. Trzeci, potrzeſie. Vng. Harmad, harmadmagaval. Ang. Three, or three and three.] Horat. 3. Carm. Ode 19. Ternos ter cyathos attonitus petet Vates. Virgil. 5. Aeneid. Ternæ conſurgunt ordine remi. Cicer. ad Patrum lib. 4. Quum loquimur terni, nihil flagiti dicimus: at quum bini, obſcœnum eſt.

Ternārĭus, ria, rium. [שלשי, ſhelóſhi. τρίτος, τριστός. Gall. Troiſiéme. Ital. Terzo. Germ. Der drey hat. Hiſp. Coſa de tres. Pol. Trzeciego, albo trzy razy. Vng. Harmad. Ang. Of the number of three.] ut, Ternarii ſcrobes: id eſt, ſcrobes quadrati quaquaverſum pedes habentes ternos. Colum. lib. 11. cap. 2. Scrobes omnis generis, quos ego autumno conſituens, hoc tempore præparare oportebit: eorum quaternarius hoc eſt, quaquaverſum pedum quatuor, ſi eſt commodum terrenum, XIIII. ab uno fundi ternarii autem XVIII.

Tertĭus, a, um. Vltimus, ſive unus ex tribus. [שלישי, ſhelíſhi, τρίτος. Gall. Troiſiéme, troiſiéme. Ital. Terzo. Germ. Der dritte. Hiſp. Tercero en orden. Pol. Trzeci. Vng. Harmadik. Ang. The third.] Plin. Epiſt. 20. Tertius dies eſt, quòd audivi recitantem Sextium Augustinum. Cic. pro Rabirio Poſthumo. Modò vobis in pedantibus in Gabinio judicio, tertio quoque verbo exclamabat. Plin. lib. 8. cap. 48. Tertium locum Milleſiæ oves obtinent. ¶ Tertiæ notæ herbæ: id eſt, tertio loco aſcribendæ, vel tertiam dignitatem poſt alias ſortitæ. Col. lib. 9. cap. 2. Tertiæ notæ, ſed adhuc generoſæ, uberiores ros, & nectaris cumulo, quam dixi ſatureiam.

Tertĭānus, adjectivum, ut, Tertiana febris, quæ tertio quoque die recurrit. [τριταῖος. Gall. Tierce. Ital. Tertiana. Germ. Dreytägig. Hiſp. Tercero. Ang. Of the third day.] Quæ ad modum Quartana, quæ quarto. Cic. 3. de Nat. deor. Vide quæſo ſi omnia motus, annumque, quæ certis temporibus ordinem ſuum conſervant, divina dicamus, ne tertianas quidem febres, & quartanas divinas eſſe dicendum ſit. ¶ Tertiana etiam abſolutè idem ſignificat. Plin. lib. 10. cap. 14. Xenocrates pulegii ramulum involutum in tertianas ante acceſſionem oſſa quadum dari, &c.

Tertiāni, anorum, Tertiæ legionis milites. [οἱ τῆς τρίτης σπείρης στρατιῶται. Tacit. lib. 31. Tradidit & Syria duo & vicesimanos, tertianosque.

Tertĭō, adverbium, Tertia vice. [שלישית, ſhelíſhith, τρίτον, τριτάκις. Gall. Pour la troiſiéme fois. Ital. La terza volta. Ger. Zum drittenmal. Hiſp. La tercera vez. Pol. Trzeciego razu. Vng. Harmadszor harmadszor. Ang. The third tyme, or thirdly.] Cic. 2. de Divin. Quid eſt tàm incertum, quàm talorum jactus? tamen nemo eſt quin ſæpè jactans, Venerem jaciat al quando, non nunquàm etiam tertium ac tertium. Terniones Conſulibus, tertium gerit. Tertiò autem Conſul quis factus eſſe dicitur, qui tertio poſt exactos reges anno geſſit conſulatum.

Tĕrĭto, as, ad. p. Verbum eſt rei ruſticæ ſuperioribus familiare, propter quod eſt, opus a quod tertiò repetitur. [שלש, ſhelíſh, τρίτον, τρίτον ἔργον ἐργάζομαι. Gall. Tierter, labourer pour la troiſiéme fois. Ital. Terzare, lavorare la terra la terza volta. Germ. Zum drittenmahl ackern. Hiſpan. Terciar la vinada. Pol. Trzyć razy orać. Vng. Negyedmagval. Ang. To plough, or labour the third tyme.] ut, Tertiare agrum, eſt tertiò proſcindere. τριτόλλειν. Col. lib. 2. Sed jugerum talis agri quatuor operis expeditur: nam commodè proſcinditur duabus, una iteratur, tertiatur duabus, ut ita tantum redigatur quadrante operis. Idem lib. 2. cap. 13. Herendos eſſe oportebit, ac deinde tertio Septembr. Calendas tertiatos.

Tertĭātĭo, onis, verbale. [τρίτωσις, τρίτισμα. Gall. Tierſement, labour de tierſer. Ital. Eſſer tertiato. Germ. Die dritte ackerung. Hiſp. Obra de terciar la vinada. Pol. Trzeciowanie. Vng. Harmadlas. Ang. The labouring of a thing the third tyme.] Proteſtatio operis repetitionem quam commodè. Colum. lib. 11. cap. 3. Quæ uſus eſt protectis olei præſtare. Sunt autem (quoniſ) in cella olearia tres laborum ordines, ut unus primæ conterendi, id eſt, primæ præſſuræ oleum recipiat, alter ſecundæ, tertius tertiæ. Nam plurimum refert non miſcere iterationem, multoque minus tertiationem.

Tertĭātæ, verba. [Poloni. Chwacone domoſtwo.] Appellantur imperfecta, lapſantia, & cum pavore nutabunda: quidq; quæ examinatus non profert verba integra, ſed vix tertia quæque enuntiat, medios ex perturbatione lapſus. ἰξώτισμοὶ, ψελλισμοὶ. Apul. lib. 3. Tremens & exanguis colore, lumbis, tertiatis verbis ſubſtrepens, ſic ad illas ait.

Tertĭātĭlis, e, a. um, adjectivum. Quod tertiam rei alicujus partem recipit. [τριτοῦν χωρίον. Gall. Terrain ou il faut labourer, qui a trois parts. Ital. Terreno, che ha una di tre parti. Germ. Das drey theil haben muß. Hiſpan. Terreno, que tiene una de tres partes. Pol. Trzecia część maiący. Vngar. Harmados. Ang. That receiveth or containeth the third part of any thing.]

rbing.] unde Tertiarium stannum appellatur à Plin. libro 34. cap. 17. Adulterini & factitii flaui ex gravi, quum singul stanni libris singulæ plumbi albi, & singulæ nigri libræ admiscentur. Tertiarius, ria, rium. Qui ad tantum, Tricns hoc est, uncias quatuor, & tanto ponderis quàm de centura dicitur. [τριμναῖος. Gall. Quarteron. Ital. Quarto once. Germ. Der drittheil eines gantzen to oder mäß. Hisp. Quarta onça. Pol. Trzecia część od miary. Vng. Negyed. Ang. Four ounces.] In ponderibus enim, velle Budæo, libræ tertiam partem significat: in mensuris autem tertiam partem congii. Cato de Re rust. cap. 97. Postea fumito bicarnatis tertiarium, & sulphuris quartarium.

Terebellum, vide TEREBRA.

Terebinthus, ci. f. [τερέβινθος.] &c. Ger. Ein Barmen oder welsch Nußbaum, in den Apotheken Terpentin gemacht.] Arbor est circa Idæa, Macedoniamque, brevis, fruticosa, & contortarin Syria verò magna & copiosa, materie lenta, & nigra, lauri pene folio, oleæ flore, sed puniceo, baccis primùm herbaceis, mox rubris, & quum maturuerint, nigrantibus, magnitudine fabæ, resinosis, & sulphuratis, radice valida, in profundum acta. Duo terebinthi sunt genera, sexu distincta, ex quibus mas sterilis est. testè Theophrasto. Ex hac arbore distillat laudatissimum resinæ genus, quam Terebinthinam Latini vocant. Plin. lib. 25. cap. 6. de resinæ generibus loquens: In arborum differentia placet terebinthina odoratissima atque levissima natione. Cypria atq; Syriaca, utraque mellis Attici colore, sed Cypria carnolior, ticciorq; ¶ Terebintha arbor, nunc videtur in hortis D. Cardinalis Bellai ad ædem D. Virginis Parisiensis.

Terebra, bræ, pen. corr. f. pl. Instrumentum quo ligna perforantur, à terendo dictum. [τρύπανον, ὀργανον.] Gall. Vn tariere. Ital. Trivella. Ger. Ein Bohrer. Reppel. Bel. Een boor. Hisp. Barrena. Pol. Świder. Vng. Fúrú. Ang. An instrument to bore with.] Colum. lib. 4. cap. 29. Ita illa autem, quæ ut per terebram unum, &c.

Terebro, bras, āvi, p. Terebra perforo. [τρύπαν, κεντεῖν, ἀκοντίζειν.] Gall. Percer, forer, ou trouer auec vne tariere. Ital. Trivellare, forare. Ger. Bohren. Hisp. Barrenar. Pol. Przemawiać. Vng. Meg fúrni. Ang. To perce or bore with a wimble or augur.] Virg. 2. Aen. Aut terebrare cavas uno & tentare latebras. Colum. lib. 5. cap. 9. Eas terebrati Gallicæ terebra convulsi. Ovid. 6. Fastor. Prima terebrato perrata foramina buxo, Vt daret effeci tibia longa sonos. ¶ Hujus compositum est, Extercbro, de quo suo loco.

Terebrātio, onis, verbale, f. t. ipse terebrandi actus. [τρύπανον.] Gall. Percement d'vn tariere. Ital. Forauazione con trivella. Germ. Bohrung. Hisp. Barrenamiento. Pol. Przewiercanie. Vng. Meg fúrás. Ang. A piercing or boring with a wimble.] Colum. lib. 4. cap. 29. Ita illa autem, quæ ut per terebrationem, &c.

Terēdo, inis, pcnult. product. Sp. [τρύπη, κοῖλη.] Gall. Teigne, ver qui s'engendre dans le bois. Ital. Verme, genere di vermi che fa tarli. Germ. Ein Holtzwurm. Hisp. El gusano que roe la madera. Pol. Robak, drzewo mierzgnie. Vng. Az. Ang. A worme that eateth wood.] Vermis in ligno nascens, illudq; rodens. Est autem hæc vox Græca, sed quam Latini & ipsi & ipsa sibi fecerunt. Græci enim modò τερηδόνα appellant, quam nos tredinem. Quamquam nihil probibet Latinam vocem effe a terendo dictam, hac tem & Tinea dicitur. Dicerint qui distinguant, ut teredines tantùm dicantur in nauibus: tineæ, terrestres. Ent. Plin. lib. 16. cap. 41. infestantium quatuor genera. Teredines capite ad pertinaciam gravissimo sedunt dentibus: hæ tantùm in mari sentiuntur, nec aliam parant teredinem propriè dictam terrestres, tineas vocant. ¶ Teredo pro vermiculo vestes terente, & rodente. Plin. lib. 8. cap. 48. de prærogativis Servii Tullii: Mirumq; fuit, nec dum fluxisse eas, nec teredinū injurias sentisse annos quingentos sexagintà.

Terēs, tis, part. corr. am c. Longum & rotundum, cujusmodi est figura cylindrica dictum, quòd anguli eius undiquaq; quasi tornò videantur esse detriti. [τορνωτὸς, κύκλῳ περιφερὴς.] Gall. Rond en long, comme vne cheuille. Ital. Tondo & rotondo come vn bastone. Ger. Rund in die länge / wie ein Stecken. Hisp. Redondo y luengo. Pol. Okrągły. Vng. Hosszú gömbölyű. Ang. Round and long as a cudgel.] Virgil. 8. Aeneid. Incumbens teretī Damon sic cœpit olivæ. Ovid. lib. 10. Metam. Pendebant teretī gemmata monilia collo. Idē 1. de Arte: Nec faciem, nec teretes digitos, exiguumq; pedem. Virg. 5. Aeneid. & teretes subnectit fibula gemmas. ¶ Oratio teres, Cic. 1. de Orat. Sed si habitum etiam orationis, & quasi colorem aliquem requiris, est plena quædam, & sanè teres, & rotunda, & non sine nervis ac viribus. ¶ Torus teres atque rotundus, Horat. 2. Serm. Satyr. 2. Hoc est, æqualis & constans in se, ut interprete Acrone. Nam teretes (ut inquit ille) dicuntur, qui ab alio non quærunt quid faciendum sit, sed ipsi per se inveniant. Talem & illud Virgilii de viro bono: mundi instar habens, teres atque rotundus.

Tergĕmĭni, vide TER.

Tergemina, Tergiversor, vide TERGVS.

Tergo, tersi, & Tergeo, ges, G, sum, & secundùm antiquos tertum. Mundo, nitidam facio, abstergo, purgo. [מרק, מחה, מחה, מרק, מחה, מחה, קלה, καθαίρω, ἀποκαθαίρω, ἀποσμήχω.] Gall. Forcier, nettoyer, essuyer. Ital. Nettare, forbire. Ger. Wischen / reinigen / außwischen. Belg. Wissen / voegen / reynigen. Hisp. Limpiar. Pol. Czyścić. Vng. Meg tisztálom / meg töröm. Ang. To make cleane, to scoure.] Juven. Satyr. 14. vasa alpera tergentur alter. Plautus: Quamcunque lavantur, tergentur, polluntur. Liv. 6. bel. Pun. Secundo die anima curare, & tergere ante tentoria jussit. Cicero Parad. Vtrum familia quæ tractant ista, qui tergūt, qui ungunt, qui verrunt, qui spargunt, non honestissimum locum servitutis teneant. Ovid. 2. Metam. ...ut tersis nitent talaria plantis. Idem 13. Metam. ...manuq; simul velut sacramania terdit Lumina. Varro: Area tecta uti tergea. Ide. Alii sunt circumcunctoni, & tersi atq; unctuli, ut mangonis esse videantur servi. Nonius. ¶ Hujus compositum sunt Abstergo, attergo, detergo, extergeo, quorum significata explicata fuerunt suis locis.

Tergum, gi, n. [Dorsum, tota posterior corporis pars.] [νῶτον, ῥάχις.] Gall. Le dos. Ital. Schena, spalle di dietro. Germ. Der rucken. Belg. Den rugge. Hisp. La espalda / dorso / ó espaldas. Pol. Grzbiet, grzbiet. Vng. Hat. Ang. The back.] Virgil. Aeneid. 2. Fecce manus juvenem interea post terga revinctum. Idem ibidem: Tenerat & post terga manus. Inambulare manibus ad tergū rectis, Aliorius Gic. lib. 10. Ovid. lib. 2. Metam. Oblique post tergum magnæ jactata parentis. ¶ Dicitur & de avibus. Cic. 2. de Nat. deor. Grues in tergo prævolantium colla & capita reponunt. ¶ Neque solùm de animalibus, verumetiam de rebus inanimatis dicitur. ¶ Vnde librum à tergo scriptum, chartas: id est, à posteriori parte chartæ vel membranæ scriptas. Juven. Satyr. 1. scriptus & à tergo, secundùm finitos Ordines. Glaciata terga fluviorum. Cæsar. de bell. Gal. Aerea terga lorum, Stat. 9. Theb. ¶ Aliquando tamen Tergum pro tergore ponitur. [עור, δέρμα, &c. Gall. Cuir, peau. Ital. Cuoio. Germ. Ein hautt oder fell. Belg. Een huyt. Hisp. Cuero ó pellejo. Polon. Skora. Vng. &c. Ang. The skin or leather.] Virgil. 1. Aen. Metaque quàcum possent circumdare terga. ¶ Item pro scuto, quoniam scuta corio tergi solent. [ασπὶς μαγὶν, θυρεὸς, ἀσπὶς. Pol. Tarcza. Vng. Bör. Ang. The hide or leather.] Idem lib. 10. Aen. & tergo decutit hastas. ¶ Etiam Tergus, quàm Tergum, à terēdo dici videntur, quoniam vehendis oneribus terantur. Terga vertere, fugere, vincere. Cæsar 3. bell. Gall. Vt cunctum quidem nostro non impetum ferrent, ac statim terga verterēt. Dare terga, &c. Quint. lib. 2. cap. 13. Nonnunquam terga etiam dedisse fugā ista fugæ prodest. Virg. 2 Georg. Aut hos versa fugā victor dare terga coēgit. Pomponere terga fugæ. Ovid. 12. Metam.

Tergiversāri, sātus, d. p. Fabio, & dicta muto, inquit Nonius, refugio, ad rem proponitam venire nolo, malitia adversarium illudo. [φυγοδικεῖν, παραλογίζεσθαι, μεταπλάττειν τὸν πρᾶγμα.] Gall. Reculer & ne vouloir venir au procés, faire, ne vouloir venir à raison. Ital. Tergiversare, schifare, rubare la ragione. Ger. Den rucken kehren / auffsuchen / nicht gerad zu thun / vnd mit einem sich wöllen / oder sperren. Hisp. Bolver las espaldas. Pol. Wracać się, gębanić się. Vng. Hátat vonagatom. Ang. To turne back and fle, to tergiverse, to dissemble.] Cic. ad Quintum fratrem: Fanium invitum, & huc atq; illuc tergiversantem, coēgi manum contra se dicere cogo. Plautus: Quid expectas? quid tergiversaris? Cicero 3. Tusc. Quid tergiversamur Epicure? nec fatemur cum nos dicere voluptatem quam maximam, quam os perficiunt, solere dicere? Est, dissimulamus & subterfugimus. ¶ Jurecondito accipitur tergiversari, pro in universum ab accusatione desistere, teste Martiano ad Scævolam Torp. l.

Tergiversātio, ōnis, verbale, f. t. Subterfugium, detrectatio. [ἀναίρεσις τοῦ λόγου.] Gall. Tergiversation ou fuite. Ital. Tergiversatione. Germ. Ein außflucht oder ferrung / hinderung / außflucht. Hisp. Aquella obra de bolver las espaldas. Pol. Kręcenie się, gębanie się. Vng. Hátatás vonagatás. Ang. A turning back, a retiring.] Cic. pro Milone: Quid erat tam ineptum & tergiversationis?

Tergiversātor, ōris, m. verb. [Vng. Hátra kódoló.] Velleius Paterculus Hist. lib. 1. Qui ad Cannas quam tergiversator pernitiosam Reip. pugnam, tam fortiter in eo Marte obierat.

Tergus, tergoris, penultima corr. n. Carnium, & propriè crassior illa pars, qua tergumad est, dorsum tegitur. [νῶτον, ῥάχις, δέρμα, &c. Gall. Cuir, peau. Ital. Cuoio. Ger. Leder / haut. Bel. Een huyt. Hisp. Cuero ó pellejo. Pol. Skora. Vng. Bör. Ang. The hide or leather.] Virg. 1. lib. 1. Aen. Tergora diripiunt costis, & viscera nudant. Plin. lib. 8. cap. 12. Durissimum dorso tergus, ventres molles, serarum nullum regumentum. Silius libro 3. æquanti tergore serpens.

Tergeminus, a, um, positivum, ut Tergemini orum: id est, ternus è tergore animalis. [τριγέμινος. Gall. Drevir. Ital. Drevolo. Germ. Dreyfach. Hisp. Drevado. Pol. Trzygeminowy. Vng. Hárászor. Anglosaxon. Thriefeald.] Plaut. in Pœnul. Accepi nostrum dutius tergum eris, quàm tergorum hoc mercatum.

Termō, matis, m. τέρμων, Extremum, terminus, finis, meta, planca pecus.

Termentarium, inquit Varro lib. 4. de lingua Latina, Linteum quo detergitur corpore.

Tormentum, apud Plautum, pro detrimento, teste Festo.

Termes, termitis, pen. corr. m. f. Ramus ex arbore decerptus cum foliis. [κλάδος, κλωνός. Gall. Vne branche d'arbre avec ſes fueilles. Ital. Ramo d'albero con foglie. Germ. Ein abgebrochen Reyſlin mit Laub. Hisp. Rama ó renuevo del arbol. Pol. Gałąź z liśćmi. Vng. Gyba vkörösség. Ang. The bough or branche of a tree with the leaues.] Qui quondam in divisione agrorum antequam metæ ponerentur, figiebat, terminos nomine dedit. Propriè termes, (ait Porphyrio) est oliva, sicut palmes vitis. Horat. Epod. 16. Germinat & mirabilem fertilis termes olivæ. Gellius tamen etiam terminum appellat palmæ ramum cum fructu avulsum, quem Græci κλῶνα nominant.

Terminus, ni, m. f. Propriè dicitur limes, qui agrum ab agro dividit à terendo, ut Varroni placet lib. 4. de ling. Lat. quod hæ partes maximè terantur propter iter limitare. Aut certè à Græco nomine νέρμα, quod ut ejusdem significationis dicebant etiam antiqui Termen pro termino, quo usus est Actius poëta, autore Varrone ibidem. [ὅρος, ὅριον, πέρας, τέρμα. Gall. Terme, Ital. Termine, Germ. Ein marckſtein oder ſteyn. Belg. Een eynt-paal. Hisp. Termino ó fin de heredamiento. Pol. Kopiec albo kamień granicy dzielący. Vng. Határ. Ang. The end, border or terme.] Cic. 4. Acad. Ell enim ipſos, non determinos, ſed determinationem poſſeſſionum contentio. Et terminationem terminus pro quovis fine accipitur. [ὅρος. Soph.] Cicer. de Orat. Nullis terminis circumſcribere, aut definire res ſuam. Idem de Senect. Omnium ætatum certus eſt terminus: ſenectutis autem nullus certus eſt terminus. Virg. lib. 4. Georg. Quamvis angulus terminus æri. ¶ Apud antiquos Terminus Deus putabatur, in cujus tutela finis agrorum eſſe existimabant. [Ger. Der ſtat marcken Ger.] unde etiam ſub aperto cœlo colebatur: propterea quòd nullas putabant Terminum ſub tecto conſistere, ut auctor eſt Feſtus. Livius 1. ab Vrbe: Nam quum omnium ſacrificiorum exauguratione aves admiſerint, in Termini ſacro non addixere. e Hujus cōpoſita ſunt: Anterminus, & conterminus: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Termō, apud antiquos, adhibito ſacrificio, diſponebatur: qua de re apud Siculum Flaccum hæc legimus: Carbo, aut ignis quare inveniatur, una certa ratio, quæ apud antiquos quidem obſervata eſt, poſtea verò neglecta: ſicut aut diverſa, aut nulla ſigna invenimus: cùm enim terminos diſponerēt, ipſos quidē lapides in ſolidam terram collocabant, proximè ea loca quibus foſſis factis deſuri eos erant, unguento velaminibusq; & coronis eos coronabant: in foſſis autē quibus poſiturī eos erant, facrificio facto, hoſtiaq; immaculata cæſa, facibus ardentibus in foſſa coopertis, ſanguinem infundebāt, eoq; thuris & frugum jactabant: favos quoq; & vinum, aliaq; quibus conſecratos eſſe terminos ſacrum fiēs, in foſſa adjiciebant: conſumptisq; omnibus dapibus igne, ſuper calentia reliquias lapides collocabant, atq; ita diligenti cura confirmabant. Ad ectis etiam quibuſdam ſaxorum fragmentis circumcalabant, quò firmiùs ſtarent: tale ergo ſacrificium dominī, inter quos fines diuinebantur, faciebant: nam & ſi ne minimum eſt, in eum locum in quem eos poſſeſſores attingebant, terminī ponebantur, omnes res ſacrum faciebantque, alii de confinio dominī eorum, omnes ex conſentientia terminos ponebant, & ſacrum faciebant: terminos autem conſentientia poſſeſſorum confirmabat: nam in quibuſdam regionibus habemus vertices amphorarum defixos inverſos obſtrictos pro termino. ergo conſentientia, ut ſupra diximus, poſſeſſiones terminos conſecrat: qui, ut antè dixeramus, omnibus angulis coxis q; potius eſſe debent. Terminī apud antiquos ſanctè in primis, ac ſeverè ſervabātur: nam in lex ſententiarū Paulī ſcripta ſunt hæc, quæ leguntur apud Frontinū in lib. De limitibus: Terminos qui effodiunt, vel exarant arboresve, in metallum damnabuntur, ii quidem ſervitutis ſpoſte faciunt: damnāres in opus publicū honeſtiores in inſulam, amiſſa tertia parte bonorum, relegabūtur. Termini cōperminales à veteribus dicti, teſte Agrimē Vibico, qui inter poſſeſſionum fines interuntur: qui ſi terminum priſtini temporis poſſeſſorem nō conveniant, diversas antiquis poſſeſſoribus controversias generabunt. Terminī autē, ut in libello De limitibus, variorū autorum titulo, ſcriptum eſt, diverſi ſunt per diverſas provincias, ſunt enim hæc verba: Terminum ſingulis in quadrifinio invenies, quatuor lapides in quadrifinio poſiti ſunt, & terminī factura rotunda: hoc eſt, rotundi, tabulatiſſimi: quadrifinio invenies. Puteum ſub fine invenies, pro termino habebis. Cisternam ſectā in fine poſitam, & circa hanc monumentorum terminum invenies, & pro termino habebis. Terminū de lapide decoſum vivum invenies, & pro termino habebis. Macellas lapideas in fine pro termino invenies. Sepulcra ſingula aut monumenta ſine dubio invenies. Mariū coronatum in fine pro termino invenies. Cypreſſum in fine pro termino invenies. Olivā ſeptum in fine pro termino invenies. Foſſarū decliue parvum in fine pro termino potumes: foſſarū alio ſimiliter majores ſine dubitatione invenies. Limitem terminū hoc eſt, tondum, ſine dubio invenies. Parietes de calce fabricatos ſinales dixerimus. Rupes declivas ſinales dixerimus. Rotundatos ſinales invenietis. Arbores ante miſſas ſinales invenietis, peregrinas, exoticas. Pontem marmoreum in fine invenies, peregrinas, exoticas. Pontem de lapide vivo in fine invenies. Pontem ex calce factum in fine invenies. Oreas in fine invenies. Sarcofagum in fine invenies. Imbricem in fine invenies. Cæmenta cuiū de carbonibus in calce militarios, & glareas ſuminales ne deſpecies, ſignales conſtituemus. Palos piratos pro terminis invenies. Lateculas quadrangulos pro terminis invenies. Lapides natiuos cum aliquo ſigno ſinem pro termino conſtituemus, & multa conſtituta aut ſignavimus. Flumen aliquotics in fine invenies. Rivum ſinalem invenies. Hæc ſigna per diverſas provincias obſervantur. Terminorum nomina apud Hygenum leguntur hæc: Agrigiut, qui & rubellus, quinquecalcis: Angulteus, Rhombus, Rhombo dex, Scaleus, Undecales, Trigonus orthogonius, Trapezon, Trigonus oxygonius, Trigonus amblygonius, Parallelogrammus, Sepulcrum militare in fine, Angulteus in ſinio, Hopleuma, Scutellatus, Spatula, Spatefficalis in ſinio, Area in quadrifinio, Sepultura Gratæ, Noverca, Cassbula, Formalis, Subſtructio ad terras excipiendas, Macella ſinalis, Scrofones, Borentini, Monumentum. Aſpratilis terminus, Hermula, Seria, Puteus, Lapis non dolatus, in cantonio poſitus: Terminus, qui ſubleviam demonſtrat: Lapis intra lapidem in trifinio. Termini gemelli, Terminus, qui ſuviam demonſtrat. Lapis gromaticus, ſumma de petra ſicca conſtructa. Lapis occultatus, qui agrum ſtraculum & extractum ſignificat. Terminus ante terminū in verſura poſitus. Lapis cubellatus, qui pendentiam recipit rationem. Lapis gammatus, qui trigonum recipit rationem. Lapis intra lapidem in cantonio. Lapis, qui ſtraminis rectum limitem oſtendit. Terminus, quitivum demonſtrat. Ad hæc porrò terminorum nomina ſua cuique figura eſt adjuncta.

Terminālis, aliorum, n. Ægenſibus. Varro ideò appellata eſſe exiſtimat, quòd his dies anni extremus erat cōſtitutus. Ego potiùs à Termino Deo nomen ſumpſiſſe exiſtimo. Fuerunt enim terminalia feſta, quę in honorem Termini fiebant, celebrabantur mense Februario, ad octavum Calendas Martias. Nam ea terminalia & Regifugium, teſte Cenſorino, interſecabantur dies intercalares. Liv. 5. Dec. lib. 3: Termo decreti Terminalia Calendis intercalaribus fuēre.

Terminō, nas, act. p. Terminos confirmo, certis finibus circumſcribo, ſino, decerno, claudo, definio, regionibus & limitibus circumſcribo. [διορίζω, ὁρίζω, περαίνω, περατόω. Gall. Finer, former, finir. Ital. Terminare, determinare, finire, confinare. Germ. Mit marckſteynen marckſſen ſcheiden, aufgrentzen. Hisp. Acabar ó finalar. Pol. Granicami, konczyc. Vng. Megh határoz. Ang. To end, border or bound.] Cic. 1. Offic. Horum fines, quos ipſi dixerunt, terminavit: medio ceſſit quod erat, populo Romano adjudicavit. Idem in Cati. Quorum alteri fines orbis terrarum, non ceteræ, ſed cœli regiones terminarent. Idem de Finib. Omni autem privatione doloris putat Epicurus terminari ſummam voluptatem: hoc eſt, Epicurus putat ſummam eſſe voluptatem privari doloribus. Idē lib. de Senect. An cenſes (unde metipſo aliquid more ſenum glorier) me tantos labores domi, militiæque ſuſceptos, tot annos, tam multa providiſſe, cogitaſſe, agere, quibus vires eſſem terminaturus? q Terminare ſententiam, abſolvere. Cicer. ad Att. lib. 9. Sed de ſententia non aliquando terminemus.

Terminātus, a, um, partic. Circumſcriptus, finitus: [διωρισμένος, ὡρισμένος. Gall. Termine, finy, fornie. Ital. Terminato, finito. Ger. Vbermarckt, eingefangen. Hilpan. Terminado, acabado. Pol. Granicżon, koniczony. Vngar. Megh határozot. Ang. Ended, bordered, or bounded.] ut Terminatus apex dicitur limitatus. Terminatæ divitiæ. Cicer. 1. de Finib. Non naturales quidem, ſed deſiderant propterea quòd ipſa natura divitias, quibus contenta ſit, & parabiles & terminatas habet.

Terminātio, onis, verbale, f. t. Finitio, finis, mensura, modus. [διορισμός, περάτωσις. Gall. Terminaiſon, limitation, fin. Ital. Terminazione, fine. Germ. Endigung, ordnung. Hisp. Acabamiento, cōta de deſſinir. Pol. Dokonczenie. Vng. Meg határozás.

Interuption. Ang. *Ending, hindering or breaking.*] Terminatio aurium, diffinctio, distinctio. Ciceron. Orat. Vetigitur poetica, & vetus inventus est terminatione auritum, observatione prudentium: dicta in oratione animadversum est, quo.

Termĕnĕ, *Pigeon.* Veteres Graeca consuetudine pro termino posuerunt. Festus apud Festum dingenti vadit tantu quo redditur terminus est.

Ternus. Vide TER.

Tĕro, is, vi, tu act. 3. Trico, contero, attero, cõsumo. [דך *dach* דכא *dachâ* דכה *dachdâh* הדק *hadak* שבר *schâbar* כתת *chathâth* כתש *chathâsch.* *Pounce, pulver, vexation frotter & rompre.* Gall. *Broyer, piler, vexer ou frotter & rompre.* Ital. *Trotare, fracassare, rompere.* Germ. *Reiben oder etwas zerreiben, zubrechen.* Belg. *Dattelen oder reiben, oft stooten, vreetgeten.* Hisp. *Moler, ò moler, ò gastar.* Pol. *Trzę. Vng. Megtörém, Ang. To weare to rubbing, to break, to stampe, to breake.*] Plaut. in Aulu. Num me illuc ducis, ubi lapis lapidem terit? Ovid. 1. de Arte. Frenaq; magnanimi domitor terunt equi. Virg. 4 Georg. Ipse labore manũ duro terit. Plin. Dein refrigeratu terrum in farinã id est, cõminuitur. ¶ Terere iter, est iterare. Virgil. 1. Georg. Sæpius exectis genuinas ejicit ova Angusta formica terens iter. ¶ Terere tempus, est cunctari: similiter Terere otium. *Χρονοτριβῶ.* Livius. 1. Quæsita conviviis, luxuque cum æqualibus viderant tempus terentes. Idem in eadem: Regii quidam juvenes interim otium convivis, comessationibus usque inter se terebant. ¶ Hujus composita sunt, Attero, contero, detero, dilitero, extero, intero, obtero, protero, pertero, retero, subtero, cum suis videlicet locis.

Trītus, a, um. participium, Attritus, & ulla cõsumptus. [אדכא *madhchâchâh* מדכה *midhkâh* דכאה *dachâh.* *Χρονοτριβῶν.* Gal. *Broyé, froté, vû, frayé.* Ital. *Sdrutto, frusto, vorto.* Germ. *Beriben, gerieben.* Hisp. *Molido, triturado, quebrantado.* Pol. *Starty.* Vng. *Megtöretet.* Ang. *Beten, brused, much worne.*] Matt. lib. 1: Cerea li pendet lumbis, & trita lacerna. Dimidias quærentes Gallica palla togæ. ¶ Trita via, seu Tritum iter id est, sæpius calcatum & à multis frequentatum. Ovid. 2. de Arte: Trita, fiet quenq; via est, per amici fallere nomen. Tuta frequensq; licet sit via, crimen habet. Cic. 1. Philip. Quum Romulium terque illud quod tritum in Græcia nec est, non sine causa vituperem. Tritum proverbium: hoc est, multorum sermone celebratum. *Χρωμένον.* Cic. 1. Offic. Ex quo illud. Summũ jus, summa injuria, factũ est jam tritum sermone proverbium. Idem 1. Acad. Facturos enim tractando uti arbitror hoc verbum, & totum.

Trītus, us, m. Ipse actus terendi. [דכי *dechi* כתירת *chathirâth* כתישה *chathîschâh.* *Χρονοτριβή.* Gall. *Froyement, frottement, froyement.* Ital. *Stregamento di una cosa con l'altra.* Ger. *Reiben.* Hisp. *Molimiento.* Pol. *Tarcie.* Vng. *Törés.* An. *A wearing or rubbing, bruising.*] Plin. lib. 33. cap. 4: Nec ullum ablatitius aurum est curtis ipso tritu, quo positum.

Trītŏrā, æ, pe. prod. f. p. [דכי *dechi* כתירת *chathirâth.* *Χρονοτριβή, ἀσχολία.* Gal. *Broyement, frottement de blé en grange.* Ital. *Il trettare il grano.* Ger. *Drischung, Korn austreschen.* Hisp. *La trillazon, tiempo de trillar trigo.* Pol. *Młocka.* Vngar. *Tiprés.* Ang. *Stamping, bruising or threshing.*] Colum. lib. 1. cap. 6: Ferme lata mundiora sunt, lapilliq; earum, & glebalis, quas per triturã ferè terrena semitis area.

Tritŏr, oris, m. 1. Qui aliquid cõterit, Tritor colorũ. [מדכא *medhachchâh* מדכה *midhkâh* דכאה *dachâh.* *Χρωματοβάφος.* Gall. *Broyeur, pounne ce qui broye les couleurs aux peintres.* Ital. *Cõi roda colori ad un depintore.* Ger. *Einreiber.* Hisp. *El que muele colores.* Pol. *Mistrzyć, rozcierający.* Vngar. *Örlő.* Ang. *That bruseth any thing.*] Plin. lib. 33. cap. 11. Namque Erigonus tritor colorum Neapoli e pistoris instantum ipse profecit. Tritor simulatorum, cui assiduè vapulando stimulos tergo suo contrit. Plautus Perſa: Quid ais tu crux, stimulorum tritor.

Terrā, æ, f. p. Elementum frigidum & siccum, quod quoniam ex aqua omnia gravitate exuperat, infimum, sibi inter cælo locũ vendicavit. [ארץ *eretz* ארעה *arâah* *γῆ, χθών.* Gall. *Terre.* Ital. *Terra.* Germ. *Das Erdtrich oder Erd.* Belg. *Die Erde.* Hisp. *Tierra.* Pol. *Ziemia.* Vng. *Föld.* Ang. *The earth.*] Dicta terra, autore Varrone, quòd teratur eamq; ob causam antiquitus, ut idem autor est, per simplex r, ferra barat. Cicer. de Nat. deor. Terra locata in media mundi sede, solida & globosa, & undique in se ipsa nutibus suis cõglobata, vestita floribus, &c. Sunt qui velint hoc nomine in singulari numero eorum elementũ significari, in plurali eas quæ ejus regiones. Virg. 1. Aen. multũ ille & terris jactatus & alto: ille est, per multas regiones, ut illi exponunt. Quæ differentia nũquam fuit, aut certè non perpetua. Nam & terram frequentissimè pro una quaq; harum regione legimus, & terras pro toto Orbe. Cic. de Amic. Eorum qui in hac terra fuerunt, Magnoq; Græciam, quantum floruerit, &c. Virg. 4. Aen. Et nunc magnã me inter terras ibit imago. ¶ Terræ filii, *γηγενεῖς*, olim ubi obscuro ignotoq; genere progenitos dicebantur, propterea quòd terra sit omnium communis parens: vel quòd juxta quorundam etiam historias, primitus mortales ex terra nascebantur: quod etiam de gigantibus Poëtarũ fabulæ prodidêrunt: quorum quòd obscura essent, & incognita sæpe progenies, ad Terram communem omnium matrem, origo referebatur. Ad quod alludens Juvenalis, nominem obscurum, gigantum fratriculum appellat. Cic. Att. lib. 1: Et hunc terræ filio, ut ita dicã, committere epistolam tantis de rebus non audeam. Vide Erasm. adagia. ¶ Terram pro terra, eodem Erasmo teste, proverbialis est figura in homine exulem, erronem, & incertis vagantem sedibus. M. Tullius in Epistolis ad Att. lib. 14: Hæc & alia fere omnia possumus quæ *γῆν ποτὲ γῆ* cognoscere, significat se de fugiendo cogitare. Terra desiliam aliquid habere dicimus, qui non imperiti, neq; professi alicujus doctrinam ab avaris auriculis hujus desidentibus, quod apud Plautum fecit Euclio. ¶ Terram videre dicimur, qui ad molesti, prolixiq; laboris finem propinquitatem pervenerant. *γῆν ἰδεῖν.* Sumptum à navigantibus. Varro lib. 1. de Re rust. Terram tritum tribus modis dicimus omnium, proprio, & in solo. Communi, ut quum dicimus, orbem terræ, & terram Italiam, quum & lapis, & arena, & cætera ejus generis sint in nominãdo comprehensa. Altero modo dicimus terra proprio nomine, quæ nullo alio vocabulo neq; cognomine adjecto appellatur. Tertio modo dicitur terra quæ est arata in qua seri non potest & nascitur argilla, ut lapidosa. ¶ Terra etiam vocatur Vesta, sive quòd rebus omnibus vestiatur, seu cujus vi sua facit Ovid. lib. 6. Fast. Stat vi terra sua, vi stando Vesta vocatur. Dicitur & mater. Colum. lib. 10. Tu pectus earthris eradere vitecta matris fe dubita. Plin. lib. 2: Sequitur terra, cui uni rerum naturæ parcum eximia, propterea merita cognomen indidimus materiæ veneratione. Nos nascentes excipit, natos alit, semel editos sustinet, & tempestivissimè complexa gremio jam ab reliqua natura abdicatos, tum maximè ut matercoprimens. *Ἐκ παλαιὸ πολὺ*: Terra serpentem, homine perculso, amplexu recipit.

Terram punctum esse coeli, ex Hygeno cognoscimus: is enim sic in lib. De limitibus: Cœli punctum est terra, ut describit, quod dicant, à polo ad Saturni circulum intervallum esse, quod Græci *ὁμοκεντρικὸν* appellant: à Saturno, deinde ad Jovem, hemitonion ab hinc deinde ad Martem, tonum: à Marte deinde ad Solem, tertiam tonum: quantum à polo ad Saturnum hoc est, trihemitonium: à Sole deinde tantum esse ad Venerem, quantum à Saturno ad Jovem, hemitonium: à Mercurio deinde ad Lunam, semitonium: Luna ad terram tantum, quantum à polo ad Jovem, tonum: Et terram punctũ esse esse ostendunt, & ars musica per hæc diastemata constare ferunt.

Terrĭfĭcium, ait Trontinus, est quicquid hostis terrendi causã constitutum est.

Territōrium, rii, n. s. Est (ut inquit Pomponius) un verfinus ager finis cujusq; civitatis. [ארץ *eretz* אדיבה *adhîbâh* שדה *sedhêh.* *Ἀγρός.* Gall. *Territoire.* Ital. & Hisp. *Territorio.* Germ. *Die Aufer oder der Bürgern Banumb ein Stat gelegen. Banumb die Stedt.* Pol. *Włości okręgu, kraiu, prowincyi.* Vng. *Mezö, határ.* Ang. *Territory, the bounds of a country or soile.*] Quod ab eo dictum est, quòd magistratus ejus loci intra omnes fines terrendi est, summovẽdi jus habeat. Hactenus Pomponius. Plin. lib. 29. cap. 6. Extra territorium id abire. Cic. 2. Philip. Vt florentis coloniæ territorium immineretur.

Terrēŭs, a, um, Quod est ex terra: [*γεώδης.* Gall. *De terre.* Ital. *Di terra.* Germ. *Erdin.* Hisp. *Cosa de materia de tierra.* Pol. *Ziemni.* Vng. *Földi, földből való.* Ang. *Of the earth.*] ut, Vas terreum. Colum. lib. 12. Horreum camera contegitur, cujus fornix terreum, priusquam consternatur, perfodiatur.

Terrēus, a, um, Quod vel in terra natum est, vel in terra vivit, vel aliquid cum terra commune habet, ut Terreum animal. [*χερσαῖος.* Gall. *Terrien, qui se nourrit en terre.* Ital. *Terreno.* Ger. *Irrdisch.* Belg. *Aertsch.* Hisp. *Cosa perteneciente à la tierra.* Pol. *Ziemski.* Vng. *Földi.* Ang. *Earthly, growing on the earth.*] Virg. 1. 6. Aen. Terreaq; nebent arcus, moribundaq; membra. Ovid. 15. Metam. Subitò terreno hyatus est spatus hiatu, Exsiliuntq; simul hinc alio, renascitur orbe. Idem 1. Metam. Nec quicquã terreæ faecis habentem. Cic. 1. Tusc. Corpora nostra terreno principiorum genere contecta ardore animi contrahi tuor. Plin. lib. 9. cap. 29. Terreni majores quàm pelagici. ¶ Terreus, pro terreus. *γεώδης, χθόνιος.* Colum. Arca quoq; si terrea erit, ut sit ad rectum satis habilis.

Terrēnum, ni, tubs. rivum, n. s. Terra culturi idoneus. [*γῆ.* Gal. *Terroir, champ.* Ital. *Terreno.* Germ. *Erdtrich, Erdgut, bauerlandt.* Hisp. *Terreno, ò tierra labrantia de tierra.* Pol. *Rola.* Vng. *Mezőhelyből való mezö, föld.* Ang. *Ground or land for manuring.*] Col. lib. 11. Callidissimi rusticorum terrã genera secuti tria fecisse dixerunt: campestre, collinum, montanum. Idem lib. 12. Agrum habebimus talubri cœli, alii gleba, pariè campestre, pone alia collibus, vel ad Occasum vel ad Meridiem modice declivis, terrenisq; alias arguas, alias sylvestribus asperis.

Terrestris, & hoc terrestre, omn. 1. Terrenus: [χερσαῖος. Gall. Terrestre, de terre. Ital. Di terra. Ger. Irdisch. Hisp. Cosa de tierra. Pol. Ziemne. Vng. Földi. Ang. Of the earth.] ut, Terrestre animal, quod in terra vitam agit. Plin. lib. 10. cap. 61. Rursus in terrestribus parium serpentes. Ovid. lib. 14. Metam. Tantos q; per altas labores Ar quora tulimus tantes terrestribus armis. Cic. 6. Verr. Illud Flaminios ita ex æde sua sustulit, ut in Capitolio hoc esset, in terrestri domicilio Iovis poneret. Liv. 1. bell. Pun. Consul Lutus Paulus Carthaginem pervectis, obligata omnia ad Senatu itinere terrestri misit: navibus deyehi ea sas passit. Liv. 1. ab Vrb. Audi Iupiter, & tu Iuno, Quirine, dii quæ omnes cœlites, vosq; terrestres, vosq; infernos audire.

Terrigĕna, penult. corr. com. p. Externa gentis. [χθόνιος. Gall. Engendré de la terre. Ital. Generato di terra. Ger. Von der Erden geboren. Hispan. Engendrado de la tierra. Polon. Zyemie urodzony. Vulgar. Földből származott. Ang. Engendred of the earth.] Cic. 2. de Divin. Terrigenam, tardigradam, domiportam, sanguine cæsam, potius quam hominum more concinere dicere. Lucan. lib. 2. Aut si terrigenæ tentarent altra gigantes. Ovid. Epist. 12. Dum se terrigenæ, facinus miserabile, fratres In se contristas consumpsere manus.

Terrĭcŏla, com. p. Qui terram habitat. [γηγενής. Gall. Qui habite en la terre. Ital. Che habita nella terra. Germ. Erdwohner. Belg. Erdwoner. Hisp. El que mora en la tierra. Pol. Na ziemi mieszkaiący. Vng. Földlakó. Ang. That dwelleth in the earth.] Est autem hominum epitheton apud Poëtas, à terræ habitatione deductum, quo mortales distinguuntur à superis, qui à cœlesti habitatione cœlitolæ dicuntur.

Terrĭcrĕpus, a, um, penult. corr. Iovi vel fulminis epitheton, quasi terribilem, seu cum terrore increpans. Vox est poëtica. [βαρύκτυπος.]

Terræmōtus, hujus us, m. g. Terræ concussio, quæ à spiritibus terra, inclusis & extrorsum fluctuantibus fit. [σεισμός. Gall. Tremblement de terre. Ital. Terremoto, mouimento de la terra. Ger. Erdbidem. Belg. Erdbeuinge. Hisp. Terremoto. Pol. Ziemi trzęsienie. Vng. Földrendülés. Ang. An earth quake.] Plin. lib. 2. cap. 84. Fuit cum terræmotu & inundationes maris, eodem vi delicet spiritu infuso, aut reflexu limi recepti. Maximus terræ memoria mortalium exitit motus, Tiberii Cæsaris principatu, xii. urbibus Asiæ una nocte prostratis. Cic. 2. Offic. Sic ea autem temptasse, aut terræmotu, aut vetustate ceciderunt. Idem 1. de Divin. Concussari maximis terræmotibus.

Terrānĕŏlă, æ. cum accentu in antepenultima, Avis alaudæ similis, præterquam quòd in capite spicem non habet, dicit alauda. [χερσαία ὀρνεόλαις.] Dicta terraneola, quòd nō in arboribus, sed in terra versetur, atq; nidificet. Spontinus.

Terrĭpavium, n. [τερπνόν:] ἀπὸ τοῦ τερπνοῦ διὰ τοῦ τερπνοῦ, & tandem tripudium dictum est.

Terrĭtŏr, oris, m. 1. Timoris incussio. [חתית chittith. בהלה behalah. φόβος, φόβητρον. Gall. Effroy, frayeur, épouuantement, étonnement. Ital. Terrore, spauento, paura. Germ. Ein schröckliche vnter schreckung. Hisp. Espanto del que espanta. Pol. Straszydło. Vng. Rettentés, remegés. Ang. Dread, fearfulness.] Cic. 4. Tusc. Quæ autē subjecta sunt suis metu, facile definiunt, Pigritiam metum consequentis laboris, terrorem metum consentientem. Ex quo fit ut pudorem rubor, terrorem pallor & tremor, & dentium crepitus consequatur. Servius inter terrorem & metum sic distinguit: quod terror propriè sit, qui aliis infertur: unde & terribiles dicitur: metus, quem habent timentes. ¶ Licet aliquando terror pro metu ponitur. Virgil. 11. Æneid. Quod tibi rabies habet mentes & pectora terror.

Terrĕo, res, rui, act. ſ. Timorem alicui incutio, terrorem affero, terrorem infero, terrorem injicio, timorem facio. [חתת chittith. חתחית hithchaddi. הבהיל hebhil, terrebis. φοβέω. Gall. Espouenter. Ital. Spauentare, sbigottire. Ger. Erschröcken. Belg. Verschricken verwecken. Hisp. Espantar. Pol. Straszyć. Vng. Rettentés, remegés. Ang. To fear, to make afraid.] Virg. lib. 1. Georg. Et sonitu terrebit aves. Cæs. lib. 3. bell. Civil. Et legionarii interiores munitionis defensores, locis admotis tormentis, quibusque generis telis, terrebant. Virg. lib. 8. Æn. Tam tam religio pavidos terrebat agrestes. Prælati. Idem lib. 6. Æn. Dicet ingens ima subter antra Aseetum latrans exangues terrea umbras. Idem 8. Æn. Neu bello terrere minis. Ovid. 14. Metam. Tonitruq; & fulgure terruit orbem. ¶ Ejus composita sunt, Abterreo, conterreo, deterreo, exterreo, & perterreo: quorum significata explicantur suis locis.

Terrĭtŭs, a, um, participium, seu numen ex participio: [בחת bachath. בהלה behalah. φοβηθείς. Gall. Effroyé. Ital. Spauentato. Germ. Schröcket. Hisp. Espantado. Polon. Zastraszony. Vng. Rettentetett, remegett. Ang. Afeared, or made afraide.] ut, Territus animi: hoc est, conturbatus animo. Liv. 7. ab Vrb. Itaq; Contule territo animo, vicésne tu, inquit, A. Cornelii, cumen illud supra hostem? Ovid. 2. Metam. Venatrixq; metu venantem territa fugit.

Terrĭtō, as, pen. corr. act. p. Frequentativum à Terreo. [φοβέω. Gall. Espouenter. Ital. Spaurire. Germ. Offt vberhöfftig erschrecken. Hisp. Espantar. Pol. Często straszyć. Vng. Gyakorlom, rettegtém. Ang. To make afraide.] Treent. in Andr. Dii te eradicent, ita me miseram territas. Virgil. 4. Æneid. & magnas territat urbes. Idem 12. Æneid. quos improbus advena bello Territat. Livius 8. ab Vrbe: Bella potiquam aspernabantur, fugæ um mores, minis territare, atque ita eundem adimere fortunæ. Plaut. Amph. Lava ubi tatilis, tu me mihi territas.

Terrĭfĭcĭo, is, pen. corr. act. Terrorem alicui in. [חתת chittith. חתחית hithchaddi. הבהיל hebhil, terrificabit. φοβέω. Gall. Espouenter. Ital. Spauentare. Ger. Erschröcken machen. Hisp. Espantar. Pol. Straszyć. Vng. Rettentém. Ang. To make afraide.] Hinc Perterrefacio, ut Perterrefactus Davum apud Terent. in Andr.

Terrĭfĭco, as. Terrorem incutio. [חתת chittith. חתחית hithchaddi. הבהיל hebhil, terrificabit. φοβέω. Vng. Megrettentém. Ang. To make afraide.] Lucret. lib. 1. & quæ res obvia mentes Terrificet morbo affectis. Virgil. lib. 4. Æneid. Nec quæ in membris ignes Terrificant animos.

Terrĭfĭcus, a, um, penult. corr. Terribilis, formidabilis, terroré incutiens. [φοβερός. Gall. Chose qui espouente. Ital. Che da spauento. Germ. Schröcklich das einen zu erschrecken macht. Hisp. Cosa que haze espantar. Pol. Straszliwe. Vng. Rettentő dolog. Ang. Terrible, that causeth fear.] Virg. 5. Æneid. Scraque terrifici cecinerant omina vates. Idem 8. Æn. fulgore nunc terribiles, tonitruq; metuendi. Miscebāt operi. Nox terrifica, apud Valerium Flaccum lib. 5. Argonaut. Suidas terrifici apud Silium lib. 3.

Terrĭbĭlis, terribile, omn. c. Formidabilis, horribilis. [φοβερός, φοβητικός. Gall. Terrible, effrayant, qui donne frayeur & effroy. Ital. Che mette paura, terribile. Ger. Schröcklich erschrecklich. Belg. Verschricklick. Hisp. Cosa que espanta. Pol. Straszny. Vng. Rettentés, rettegtés. Ang. Terrible, that causeth fear.] Virg. 9. Æneid. Terribilis equalem Chimæra. Cicer. pro Sest. Alter, ñ dubito, qui in ceteris incedebat, quam truculentus, quam terribilis aspectu! idem in Parad. Mors terribilis est illis, quorum cum vita omnia exstinguuntur. Virg. l. 6. Æneid. Terribiles visu formæ, Letumque, labosque.

Terrĭfĭcŭmhic, [Quando aperit terrorem.] [φοβερόν. Gall. Chose que effraye, effroyable. Ital. Cosa che spauenta, spauentabile. Ger. Ein schröckliche. Hisp. Espantoso. Pol. Straszliwe. Vng. Rettegtő, rettegtés. Ang. That causeth fear.] Liv. 5. ab Vrbe: Quem virum alfectu comprobare oratio esset, gaudentesque Patres fine Tribunitiæ potestatis terriculis juventam cliealium virumque ad cœrcendos magistratus, vicli cōsensu omnium, comitia tribunorum militum habuēre. Accius: Proinde cita hæc tua auferterricula, arq; animum iratum comprime.

Terrĭcŭlamentum, n. 1. Terriculō. [φόβητρον, φοβητικόν. Phantasma sive spectrum terrorem incutiens. [Vng. Iegyes, rettegtő.] Apuleius in Apologia: Omnia noctium occursacula, omnia bustorum formidamina, omnia sepultorum terriculamenta.

Terrĭfĭo, onis, f. c. [φοβητικόν. Vng. Iegyes, rettentés.] Vlpian. D. lib. 74. Tit. 10. l. 15. Legis terrifico nō pertinet ad hoc edictum.

Terriculāmentum, Phantasma, sive spectra terrorem incutiens. [φόβητρον. Pol. Straszydło.]

Tertius, tertia, tertium, adject. numer. ordinis, de tertio. [שלשי shelishi. שלשם shelishom. τρίτος. Gall. Troisiesme. Ital. Terzo. Ger. Der dritte. Hisp. Tercero. Pol. Trzeci. Vng. Harmadik. Ang. The third.] Matt. Tertia vel tertia galea. Cato de Liberis educandis, ut citatur à Nonio: Aliti sunt, circumtondi, tenti atque unctibus, ut videantur esse mangonis servuli.

Tertiānus, Tertiarius, Tertio natus, Tertius. Vide Ius.

Tĕrūncĭus, m. i. Numus pretii quinque à tribus unciis: hoc est, quarta libræ parte dictus. Ita est Varronelib. 4. de ling. Lat. [ἀσσάριον, τριώβολον, τριτημόριον. Gall. Une piece de monnoye de vil prix, comme vn liard, trois sous. Ital. Vn bagattino. Germ. Ein dreyerley. Hisp. Moneda de tres ochos. Pol. Trzeciak, kwarciak. Vng. Fillér, mangyor. Ang. A farthing, or three halfe pence.] Plaut. in Capt. Nequeridiculus jam terruncii faciam. Cicer. in Cæcil. De præda mea terruncium nemo attigit quisquam. Idem Artic. lib. 5. Caveputes quicquam nominem magis unquam esse miratos, quam nullum terruncium me obtinente provinciam, sumptus factum esse in Rempublicam, nec in quemquam meorum.

Tĕlĭgĭnōsus, plur. tantùm. Loca edita aspera & inculta, ipsa sua asperitate silentio religionem quandam & horrorem incutientia. [אשרות ashuroth. אשרת ashurath. Gall. Boccages affreux, ou folies, ou il y a de grans bois. Ital. Bosco spauentoso & affo. Germ. Rauhe vnbebawete vnd vngebawete örter oder wildnussen. Hisp. Bosques espantosos & sin dios. Pol. Pustnie głuszyce. Vngar. Vnyomtelennes magas helyek. Ang. Rough places not manured, desolate & solitary.] Horat. 1. Epist. 14. nam quæ deserta & inhospita tesqua Credis, amœna vocat, mecum qui sentit & odit Quæ tu pulchra

TOTUS.

vocas. Nemorosa tesceum apud Luc. lib. 13: Tesqua (inquit Festus) loca augurio designata. Cicero alperi esse ait, & difficilia. Hæcile. Varro lib. 5. de lingua Lat. Tesca scribit per literas putari q; tesca dicta quasi tuenda sacris locus, atque quædam agrestia interpretatur: deo ea quia conseruata. Accius testimonium ipsum confirmat ex Tragœdia, cui Philoctetæ nomen est, in hunc modum citato: Quis te es mortalis, qui in deserta & tesca te apportes loca? Quid autem tescorũ nomine ibidem intelligere debeamus, explicat idem Accius, paulò post subjungens: Celsa Cithæron umbrata tenes, mysteriag; pristina castis concepta sacris. Hæc ferè Varro.

Tessaracostón, τεσσαρακοστὸν, Tempus dierum quadraginta ante pascha, quibus mulieres à sacris arcebantur: propterea quòd id ferè tempus tàm ipsæ, quàm earum sexus plurimis incesserint incommodis. Quo die tam numero exacto, festum celebrabant, quod & ipsum tessaracosten appellabant. [Pol. Βʼκοσάρια.] Vide Censorinum de Die natali, & Celium Rhodig. lib. 28. cap. 21.

Tessella. Vide TESSERA.

Tesserã, æ, f. [τετράγωνον.] Gall. *Figure quarrée en tous sens, ou de 4 costez égaux.* Ital. *Dado de quattro cante.* Ger. *Ein würffel oder bergleichen figur so in allweg gleich ist.* Hisp. *Figura de 4 lados.* Polon. *Kostka czworograniasta.* Vng. *Negy egyen szegletü négy.* Ang. *A square, or a figure or table of wood whereon the number of dice are delivered or marked.*] Figura omni ex parte quadrata, tessa. Macrob. lib. 2. in Somn. Scip. hoc est, constans ex lineis æqualibus: qualem est videre in his orbiculis, quibus in alveolo ludimus, punctis quibusdã distinctis, & in quacunque earum parte, in notam & habitatorem habentibus, quæ & ipsa à Latinis tesseræ, à Græcis κύβοι appellantur. Cicero de Divin. Quid dicam fors ipsa eadem propemodum quod mirari, quod non ita sæpe facere, quod tesseras quibus ea res agitur temeritas & casus, ad ratio & consilium valet. Idem in Catone: Nobis senibus ex laboribus multis tales relinquam & tesseras. Talus autem sive taxillus omnino diversam à tessera: ut qui quatuor tantùm haberent latera ad quod tabulam eorum osseolorum quæ in articulo pedis astragalum, ilibus earum ventre prominebant, concava ex tribus latera altera parte concava, altera convexitatem nonnihil assurgente. Sed de his abunde multa dicta sunt suo loco. ✠ Tessellam item tesseram dicebant tympanum, quo tecta ab hostibus & explosionibus defendebantur. [תֵּשֵׁן עץ. σφενδόνη, σανίς.] Gall. *Mot de guer, mantelet, esclingue.* Ital. *Nome della guardia.* Germ. Die losunge wurffzeichen im krieg. Hisp. *Especie de la guerra.* Pol. Tessa.] Ea autem erat tanta, teste Polybio, quam Tribuni militares sub noctem ab imperatore acceptam ad Centuriones perferebant: Centuriones autem ad Decuriones: & ii rursus ad unumquemque suæ decuriæ: militemq; quibus rursus, antequam ita intenderent tenebræ, redibat ad Imperatorem. Virgil. lib. 7. Æneid. in bello tessera signum. Ovid. lib. 7: Cæteris omnibus tesseram dare habet ✠ licet tessera est belli & pacis futuræ signum. Pamponius: Q. Mutius ad Carthaginienses legatus, quum essent duæ tesseræ positæ, una pacis, altera belli, arbitrio sibi dato utram vellet deferre, utranque sustulit, & ait: Carthaginienses petere debere, uram mallent accipere. ✠ Ponitur nonnunquam pro signo frumentario, quo exhibito, unusquisque frumentum proportione accipiebat à Præfecto annonæ. Sunt ex vocare vectilia in patria nostra sterilitate ad his, qui paupertim curam habent. Nam ecquantur signa quædam plumbea, quibus exhibitis frumentum accipiunt certum mensuram farinæ, vel panis vivi. Suetonius in Augusto: Ac ne plebs frumentationum causa frequentius à negotiis avocaretur, ter in annum quaternorum modium tesseras dare destinavit. Iuven. Satyr. 5: Summula ne pereat, quæ vilis tessera vitæ Frumẽti. ✠ Sic etiã dicuntur tesseræ nummariæ, quibus exhibitis summa nummûm præstiti à repensari solet. ✠ Item tesseræ collybisticæ, quas vulgus *Veterandro* vocat, eum in usum excogitatæ, ut pecuniæ argentariis tradita, vel in locis remotissimis cura illarum vectura periculum recipi possit. ✠ Item Tessera est lignum utrinque complanatum, in quo numeri inciduntur. Vulgus *Talons* appellat. Plaut. Suam uterque tesseram habet, ratio constat. ✠ Tessera hospitalis. Fuit antiquitus tesseram dari hospitibus & familiaribus, quam quicunque attulisset ad hospitem, continuò agnosci posset, & hospitio accipi, tanquam amicus & verus hospes. Hoc autem jus necessitudinis ad posteros transibat, quapropter tesseram hospitalem diligenter asservabant. Plautus in Poen. Ego sum ipsus, quem tu quæris. P. Hem quid audio? Antiochæ me genatum esse? Dic ita est jam tesseram Conferre vis hospitalem? Ecce attuli. Tesseram hospitalem contregisse dicebatur, qui jus hospitii violarat: hoc est, ut ait Eralinus, qui sibi redimium in domum alienam præciuserat. Plautus in Cistel. Hic apud nos jam Alcesimarche contregit tesseram ✠ in vestibus item figuræ quædam quadratæ. Festus dicebantur undæ & vellera ipsa dicta sunt: Tessellam. Plin. lib. 35. cap. 9. de Zeuxide pictore: Opes quoque tantas adeptus, ut ostentatione earum illyricæ arces literis in palliorum tessera intextum nomen suum ostentarit.

Tesserũlla, æ, diminutivum à tessera. Res quamvis significet formam habentem quadratam cujusmodi sunt latercula, sive lapides quadrati, quibus pavimenta sternuntur. [τετράγωνος, τετράπλευρος.] Gall. *Pierre quarrée, ou petites pierres quarrées, comme de terre ou faites de marqueterie.* Ital. *Piccola tessera.* Germ. Etwas das gevierdet ist wie ein würffel. Hisp. *Tablilla.* Pol. Wʼjedna kostka czworograniasta, lada jaka deszczułka. Vng. *Negy egyen szegletü kis kocka.* Ang. *A square piece of wood, stone, or such like.*] Plin. lib. 37. cap. 10: Andromantas argenti circorem habet, ut adamas figura quadrata, & tesserulis similis.

Tessellãtus, a, um. Quod tessellis aut est, aut variis quadratis lapillis est compositum. [τετράγωνος, τετράπλευρος.] Gall. *Fait de petites pierres carrées.* Ital. *Fatto à quadri piccoli.* Germ. Das mit gevierten stücken würffeln ist, oder an dem man mit vierecketen Gliedern spielt. Hispan. *Cosa hecha de tablillas.* Pol. *Mozaikowy* ᵹ *kamienia robiony mozaik.* Vngar. *Negy szegü kövekből kirakva, vagy csinálva mozaik.* Ang. *A pavement wrought with small stones or any thing such like, or work of small pieces of wood, stone, or glass.*] Lat. Pavimentum tessellatum. Sueton. de Cæs. Mundiciarum lautitiamque ituriosissimum multi proavi sequi: quamvis tenuem adhuc, & obscuram, in expeditionibus tessellata & sectilia pavimenta circumtulisse. Vitruv. lib. 7. præcipit pavimenta tessellata angulos omnes æquales: cadimque tessellæ dari, quotiam in parvulis sectilia sunt, ut quovisque velis, possint circumferri. ✠ Erant & tessellatæ quædam tunicæ tesseris quibusdã distinctæ. Unde palliorum tesseratorum. Plinius libro 35. Zeuxis aureis literis in palliorum tesseris intextum nomen suum ostentabat.

Tesserãrius, a, um, f. p. Symbolum sive signum frumentarium, quod qui ad præfectum annonæ referebant, certam frumenti accipiebant mensuram: quemadmodum etiam hodie in quibusdam sacerdotum collegiis aureos plumbeosve quadrantes videmus distribui, quos ponens præfectus ab iisdem certa rursus mensura, certoque panis pondere solent redimere. [σύμβολον σιτικόν.] Gall. *Marque de mesure, petites pieces carrées.* Ital. *Segno, segnale, picciol quadro.* German. Ein gevierdt wurffzeichen. Hisp. *Señal, tablilla.* Pol. *Symbol.* Vng. *Kalács alakú.* Ang. *A piece of wood or stone wherein corn is delivered.*] Persius Satyr. 5: Scabiosum tesserulæ sæstertium Polliceri. Plin. Frumentationem tesserulis offerebat. ✠ Tesserulæ item dicebantur cerei quidam & quadrati lapilli, ex quibus elegantiora pavimenta sternebantur, quæ ab antiquis Tessellata dicebantur. Cicer. lib. 3. de Orat. ex Lucilio: Quibus lepide lexeis compositæ, ut tesserulæ omnes, Arte pavimento, atque emblemate vermiculato.

Tesserãrius, f. m. Qui tesseram hoc est lignum per cantabernia militum circumtulit. [ὁ τὰ συμβόλαια κομίζων.] Gall. *Celuy qui porte le mot de guet.* Ital. *Chi porta il nome alle guardie ad' ogn'hora.* Germ. Ein Kommisser der die losung gibt. Hisp. *El que trae la especie de la guerra.* Polon. *Ten co mi, hasło porucha rodzaiu.* Vngar. *Szóvivő.* Ang. *A bringer of the word.*]

Tesserãrius, a, um. Quod ad tesseras pertinet, ut Ludus tesserarius. *vide.*

Tesserescædecãtes, τεσσαρεσκαιδεκάτης, Hinc appellati sunt quòd à nona quarta decima Luna, mense Martio Pascha celebrabant. Melius fortasse tylaba scribetur pera.

Testã, æ, f. p. Vas fictile, quod ex argilla tornatum, mox ad ignem coquitur unde & testa dicta, quasi tosta. [חֶרֶשׂ חֶרֶשׂ. κέραμος.] Gall. *Test, ou coquille, vaisseau de terre cuite.* Ital. *Vaso, pezzo, coppo, coccio.* Germ. Ein irrin gefäss. Hisp. *Qualquier vasija hecha de barro que se cuece.* Polon. *Garniec, garniec.* Vng. *Tserep.* Ang. *A vessel made of baked earth, a pot &c.*] Horat. 1. Epist. 2: Quo semel est imbuta recens servabit odorem Testa diu. Ovid. 2. Trist. Alter humum, de qua fingantur pocula monstrat: Quæque docet liquido testa sit apta mero. Horat. 1. Carm. Ode 20: Vile potabis modicis Sabinum Cantharis, Græca quod ego testa conditum levi. Ad Heroem lib. 4. Prometheus, quum mortalibus ignem dividere vellet, ipse si à vicinis cum testa ambulans, exhaustos congregaret, non vidisse? ✠ Quin & ipsi fragmenta fictilium vasorum testa dicuntur. Plin. lib. 35. cap. 2: Necessarium binas per diversum consationes subiteri, capita cornua prælingue torqueatur, & radi nuvo tertiam partem testæ rasæ addi. ✠ Testaceum dicitur tegmen cuilibet rei durum & fragile, quod Græci ὀστράκινον vocant: ut in pilethas omnibus quæ durore vestiuntur cortices, qui à Græcis ὀστρακόδερμα appellantur. Cicer. de Nat. deor. Quæ genera, quamque disparia partim lubricarium, partim saltantium, & innatantium bellua rum, partim ad saxa nativa tellis inhærentium? ✠ Testas quoque figuratè politas legimus pro ostreis, aliisve id genus piscibus, duriore cortice contectis. Horat. 2. Serm. Sat. 4:

Sed non omne mare generosa fert ostrea. ¶ Testas item provocant quæ in buccis dicimus. Item pro conchis cochlearum. Plautus Pœn. Scio quid sit cochleæ testa ut tollat filo cer, etc. ¶ Veteres etiam testa dixerunt tanquam genus, ut Flavius Capet annotavit. Mummius in Atellana. Iunius ad spectacula est vocatus testa, ipse autem sit caput. Afranius: Incigonum vero cui soleret testa. Solicaterbis 1.

Testŭla, æ. diminut. [ὀστράκιον. Gall. Petite test. Ital. Piccioli testo. Germ. Ein kleine gestirtin oder schelpe. Hispan. Pequeña testa. Pol. Garnczek. Vng. Tengerpeste. Ang. A little earthen vessell, shard or shell.] Col. lib. 11. cap. 3. de portis capitatis loquens: Tum testulæ, vel concha quasi sedes in singulis subjectis seminibus adobruuntur, ut fiant capitulationes interemens. Tertullus terebantur suffragia. Liv lib. 3. Bell. Pun. Testulis datis, tribunis populum iussum venire, fitellaque allata est ut iis tentarent, ubi Latini tuffragium terrent.

Testăcĕus, a, um. Quod ex testa est, sive quod testæ duritiem imitatur. [ὀστρακῶδης, κεραμεικὸς. Gall. De terre cuite, de coquille, Ital. De terra cotta. Germ. Hart wie ein thon schelpe ist das selbige oder so hart schalen ist. Hisp. Cosa de barro. Polon. Twardi iako skorupa, z gliny. Vngar. Cserepes, cserepből való. Ang. Of burned earth, of a shard or shell.] Plin. lateritorū omnium, & quibus testacea operimenta, ovili conveniunt. Plin. Epistol. 136: Quia fur cum eo medicamenti, nec testaceo ore præcinctis. Item Epist. 254. ad Trajanu oc xyæ ductu Nicomedensium: Aliqua pars, ut mihi videtur, testaceo opere agenda erit. Testacea pyra, quæ et ami Signina dicebantur. Plin. lib. 15. cap. 15: Quorum, quæ alii a colore testacea appellant.

Testĕus, a, um, Adjectivum à testa, pro testaceus. [ὀστρακώδης. Vngar. Cserepes alkotás.] Macrob. Saturn. lib. 7. cap. 15: Medicina autem Psyllicæ partis extrema pars est, cui ratio est, cum testeis terrenis quæ corporibus.

Testātim, adverbium antiquum, sign. fecans idem quod minutatim. Pomp. Sanctitam culpam committissem testatim tibi. Ex Nonio.

Testimentum Vide Testator in TESTIS.

Testicŭlus, i. m. C. diminutivum à testis, quum pro coleo accipitur. [שֵׁשֶׁת ebhedh, ἐρεθισμὸς. Gall. Genitoire, tendon. Ital. Testicolo. Germ. Hoden. Hispan. Cojon. Pol. Jeko. Vng. Meregetske. Ang. The stone of a man's cod.] Auct. ad Herenn. lib. 1: Medicus testiculos arietinos renens. Anctuti testiculi qui sint, vide apud Pohtianum Ixikel cap 62.

Testĭcŭlor, quod & testiculatos figo, jumentis maribus fœminas, vel fœminis mares admoveo.

Testis, com. i. Qui, quæ vel testimonium dicit. [עֵד ed, μάρτυς, μάρτυρος. Gal. Tesmoing. Ital. Testimonio. Ger. Ein zeug. Belg. Een getuyge. Hisp. Testigo. Pol. Swiadek. Vng. Bizonyság. Ang. A witness.] Testibus præsentibus facere aliquid ei contrarium est Claud. Tarrum, & Cneabitris aliquid facere. Plautus Curcul. Quod amas, ama testibus præsentibus. Mart. lib. 14. Ille dulet vere, qui sine teste dolet. Ovid. Epistol. 6 Vix mihi, teste deo, credis vita tua est. Cicer 3. Offic. Quam verò jurato sententia dicenda sit, meminerit deum se habere testem. Virgil. 8. Eclogæ: quæ quam nil testibus illis Profecit. Idem 5. Aeneid. Ipse mihi nuper Libycis ut testis in undis. Quam modicum subiit exercet, brevis. Satyr. 14: Falsus erit testis, vendet periuria summa Exigua Cereris tangens, aramque, pedemque. ¶ Testis verò pro testiculo, masculino generis est, dictus quòd vitalia testis sit. [שֵׁשֶׁת ebhedh, κύτος. Gall. Coüillon, genitoire. Ital. Testicolo. Germ. Hoden. Hisp. Cojon. Pol. Jaja. Vng. Zömök. Ang. The stone of a man or beast.] Plin. lib. 11. cap. 49: Testes pecori amputantur, quæ ad coitu occidi.

Testimōnium, nii, n. f. Testium depositio, jusjurando data auctoritas: [עֵד ed, עֵדָה edhah, עֵדוּת edhuth, תְּעוּדָה thehudhah, μαρτύριον. Gall. Tesmoignage. Ital. Testimonio, testimonianza. Germ. Zeugnus. Hisp. Testimonio que se da. Pol. Swiadectwo. Vng. Bizonyság tétel. Ang. Testifying or witnessing.] Liv. 8 ab Vrb. Securfaderum ruptorum testatione ingenti fragore cœli procellam effatam. Quint lib. 5. cap. 13: Si quid ab adversario testationibus comprehensum.

Testātor, ōris, m. t. Testamenti conditor, vaxin primis frequēs apud Jurisconsultos. [διαθέτης. Gall. Testateur. Ital. Testatore. Germ. Ein Testamentmacher, der ein Testament setzet. Hisp. El que haze testamento. Pol. Testator testament spisuje. Vng. Végakaratot tevő. Ang. That maketh a testament.]

Testātrix, icis, f. [Vng. Végakaratot tevő.] Scævola Digestorum lib. 29 Tit. 2. l. 99 Vsatis ipsa erit, quæ ad exhibitionem à testatrice præstabantur.

Testĭbĭlis, dictus cui testimonii dicendi jus est, atque verbum lex Horatia usurpat, quæ de Caia Tarratia facta est. Contra tum est in xii tabulis scriptum: Improbus intestabilisque esto. Hæc Gellius lib. 6. cap. 7.

Testāmentum, ti, n. [Instrumentum extremæ nostræ voluntatis continens testimonium. διαθήκη, aut διαθέσιμον, placiti nuncupatio. Gall. Testament. Ital. & Hisp. Testamento. Ger. Ein Testament oder Erbgemächt. Pol. Testament, dyspozycya maiomności. Vng.

declaramus. Cicero pro Domo sua: Senatus mihi testimonium hujus urbis conservatæ dedit. Idem 1. de Legib. Quando quidem præclarum hi dedisti judicii tui testimonium.

Testŏr, aris, d. p. Testimonium perhibeo, testimonio fum, testificor, testimonium do, affirmo, polliceor. [עִיד ידה. μαρτύρομαι. Gal. Tesmoigner, dire & manifester & asseurer. Ital. Testificare, testimoniare, addare in testimonio. Ger. Bezeugen. Testifiziren. Belg. Getuygen. Hisp. Testificar à hazer testigos. Pol. Świadczyć. Vn. Bizonyságot tenni, jót állani. Ang. To witnesse or beare witnesse.] Cicer. 1. de Natur. deor. Venæ & arteriæ crebræ, multique toto corpore intextæ, vim quandam intrecisi eum artificiosi operis divinique testantur. Idem pro Mur. Ego quod facio, omnium vestrum causa me facere clamo atque testor. Tranquillus in Claudio: Testatus quondam per edictum, tam sibi pendium petere se ut natalem patris sui Drusi celebraret. Ovid. 8. Metamorph. Ut plausit pennis, testatæque gaudia cantu est. ¶ Aliquando idem est, quod testem voco, adhibeo, testimonium denuncio. [עִיד ידה. μαρτύρομαι.] Virgil. 1. Aeneid. Vos æterni ignes, & non violabile vestrum Testor numen, ait. Cicer 3. Philip. Is me pontificium testatus est se amicum extitisse meorum laudum. Idem pro Cornelio Balbo: Testantur & mortuos Imperatores mortuos se hoc jus esse vel. c. Cicero pro Flacco: Vociferater quantum maximè possem, contenderem, testarer publicanos, exercitum negotiatoresve etiam consilium implorarem. Hoc est, testes advocarem publicanos, totamque rem eorum judicio permitterem, ut interpretatur Budæus. ¶ Testari ponitur interdum pro implorare & obtestari: hoc est, supplex aliquid petere, numinum etiam invocatione adhibita. [נָתַן karah נָתַן zahak שׁוּע shua, id est, implorare, auxilium.] Plaut. Ipsus tete per superos omnes testatur. ¶ Accipitur item testari pro testamentū condere. Ἀλεξίθεος. Cic. de Invent. Potestne qui testatus de filii pupilli re testari. ¶ Hujus verbi composita sunt, Antestor, attestor, contestor, detestor, obtestor, & protestor: quorum significata explicata sunt suis locis.

Testātus, Qui testamentum fecit: [διαθέμενος. Gall. Qui a fait testament. Ital. Che ha fatto testamento. Germ. Der ein Testament oder Erbgemächt aufgericht hat. Hisp. El que ha hecho testamento. Pol. Testator testamentu dyspozycyą uczynił. Vngar. Végakaratot tett. Ang. That hath made a testament.] cujus contrarium est intestatus, qui testamentum non condidit. ἀδιάθετος. Vnde & abintestato dicimus aliquem hæredem factum: hoc est, non ex testamento, quod nullum erat, sed jure propinquitatis. ¶ In significatione autem passiva testatus dicitur apertus, vulgatus, ab omnibus cognitus, quòd id quasi omnes testentur. [אוּשַׁר ushadh. μαρτυρούμενος. Gall. Approuvé par tesmoins, verifié, cogneu & exercé. Ital. Cosa esperimentata, manifestata, provata. Germ. Bezeuget. Kundtlich. Hisp. Conocida, manifiesta, provada. Pol. Wiadomy. Vngar. Nyilvánvaló. Ang. Testified, known.] Cicero 4. Verrina: Vestes quàm maximè claras atque testatas esse posse, in jus ad Metellum Campanum voco, tabulasque proferatis in forum defero. Ovidius lib. 3. de Ponto, Eleg. 1: Notata est probitas, testataque tempus in omne. Cicero Curioni: Aut certè testatum apud animum tuum relinquam, quid sentiam. ¶ Hinc Testatior, & Testatissimus. Cæsar 8. bell. Gallic. Itaque omnibus qui arma ceperant, maiorem præcidit, viramq; concessit, quò testatior esset pœna improborum. Cic pro Cælio: Nam necesse est fuisse nō paucos, ut & comprehendi Licinius facilè posset, & res multorum oculis esset testatior.

Testātus, a, um. Testimonium. [עֵד ed, עֵדָה edhah, עֵדוּת edhuth, תְּעוּדָה thehudhah. μαρτύριον. Gall. Tesmoignage, le fait de tesmoigner, deposition de testemoings. Ital. Testimonio, testimonio. Germ. Zeugnus. Hisp. Obra de testificar, dicho de que se testifica. Polon. Świadectwo. Vng. Bizonyság tétel. Ang. Testifying or witnessing.] Liv. 8 ab Vrb. Securfaderum ruptorum testatione ingenti fragore cœli procellam effatam. Quint lib. 5. cap. 13: Si quid ab adversario testationibus comprehensum.

Testātor, ōris, m. t. Testamenti conditor, vaxin primis frequēs apud Jurisconsultos. [διαθέτης. Gall. Testateur. Ital. Testatore. Germ. Ein Testamentmacher, der ein Testament setzet. Hisp. El que haze testamento. Pol. Testator testament spisuje. Vng. Végakaratot tevő. Ang. That maketh a testament.]

Testātrix, icis, f. [Vng. Végakaratot tevő.] Scævola Digestorum lib. 29 Tit. 2. l. 99 Vsatis ipsa erit, quæ ad exhibitionem à testatrice præstabantur.

Testĭbĭlis, dictus cui testimonii dicendi jus est, atque verbum lex Horatia usurpat, quæ de Caia Tarratia facta est. Contra tum est in xii tabulis scriptum: Improbus intestabilisque esto. Hæc Gellius lib. 6. cap. 7.

Testāmentum, ti, n. [Instrumentum extremæ nostræ voluntatis continens testimonium. διαθήκη, aut διαθέσιμον, placiti nuncupatio. Gall. Testament. Ital. & Hisp. Testamento. Ger. Ein Testament oder Erbgemächt. Pol. Testament, dyspozycya maiomności. Vng.

Testamentum, Ang. A testament, Vlp. l. 1. Qui testam. fac. poss. Testamentum est voluntatis nostræ justa sententia, de eo quod post mortem fieri voluerimus. Et proprie quod per scriptum est, testamentum dicitur. ¶ Sed abutivè quoque testamenta vocamus ea quæ sine scriptis, vel irrita, vel rupta, itemque imperfecta sunt. Cicer. 2. de Fin. Socrates idem testamentum nō solum philosophi gravitate, sed etiam ab ipsius sententia judicio dixerat esse. Idem pro Milone: Vsi sui, testamentum simul obsignaverant Clodio. Horat. 1. Epist. 7. & opella forensis. Absentes febres, & testamenta resignat.

Testimentum, Leges multæ de testamentis Romæ latæ sunt: quarum nominantur Voconia, Furia, Falcidia, Iunia, Velleia, Cornelia, Aelia, Sentia, Visconia, de mulierum hæreditatibus, interdum fecundum & postremum Carthaginense bellum à Q. Voconio Saxa, Aricino tribuno plebis suadente M. Catone Censorio lata: finem hoc, ne quis hæredem relinqueret filiam: supra H. S. XXXV. Nam Dido ho. l. VI. Iustin. scripsit reliquit. Augustus quibusdam fœminis tribuit, ut supra XXV. M hæredes esse possent. Licet hoc lex Voconia vetaret. Furia cavebatur, ut à Tucophilo scriptum legimus, ne cui plus, quàm M. nummum, legaretur: quod amplius legatum esset, quadruplum restitueretur. Falcidia cavebatur, ne cui plus liceret legare, quàm dodrantem: extera hæredi rari: id est, ut si essemus hæres instituti esset, five plures, apud ipsum, cōve quarta pars eorum remaneret. Meminit hujus legis Celsus, lib. XXII. Digestarum, his verbis: Cùm de lege Falcidia quæritur, hæredis probatio est, locum habere legem Falcidiam, quod dum probare non potest, merito condemnabitur. In lege Velleia hoc erat, ut qui testamentum faceret, omnes eos virilis sexus necessariò institueret hæredes, qui, quum moreretur, hæredes ei futuri essent: eorumque in locum liberi succederent: qui nisi instituti essent, aut ii exhæredati ad exemplum postumorum esset, testamentum non valeret, hæc tunc quarta lege tribunitia cautum est, de quibus dicendum est. Cornelia consularis, L. Sylla, & Aelia Sentia, à duobus consulibus, Augusto principe, & Aelio, L. Sentio latis. Cornelia sublatum testamentum facientibus pœnam irrogabat, atque lege senatores soli tenebantur, ut in Suetonio legimus: quod si quis in alterius potestate decessisset, ejus testamentum perinde lex Cornelia confirmabat, ac si, qui testamentum ita fecisset, in hostium potestatem pervenisset. Iustinianus lib. XXVIII. Digestarum. Testamenta porro lex infirmabat, ut ea, prorsus jubebat esse, quæ improba, inofficiosa inhumana dicerentur: hoc est, quę contra leges, mores, pietatis facta essent: item illa, quæ à quoq; testatore, non sanè fide digno, non essent obsignata: quod ad septem deinde testes, in pervetorum ætate, ita factum est, atque horum generum omnis fere testandendi, confirmandive testamenti, actus improbus esse judicatus, quod hoc fecisse judicium dicebatur. Cic. Valerius quæ declarant in Actia Sentia scripta sunt hæc: Vnus modò hæres necessarius si recuperatores efficerent, irritum esset, qui primo loco esse nominatur, hæres esset: ex libro P. Manilii de legibus Romanis.

Testimentārius, a, um. Quod ad testamentum pertinet. [ἐπὶ διαθήκης, διαθηκικός. Gall. De testament, testamentaire. Ital. Cosa pertinente à testamento. Ger. Das jenigem Testament gehört. Hisp. Cosa perteneciente à testamento. Pol. Testamentowy. Vng. Testamentom hogyvalo. Ang. Belonging to a testament.] Vnde testimentariæ tabulæ & Testamentaria lex, quę Cornelia dicitur: quæ irrogat pœnam ei, qui falsum testamentum, vel aliud instrumentum signaverit, scripserit, recitaverit. Adoptio testamentaria, quà quis per testamentum sibi filium adoptat. Plin. lib. 15. cap. 2. Quum Scipionis Africani transiret arma, vicissitque adoptione testamentaria Salutionis (hoc enim ei fuerat cognomen) Africanorum dedecore notam irrepentem Scipionum nomini.

Testāmentārius, rii. m. I. Qui testamenta falsa conficit, testamentorum subjector. [διαθηκῶν γραφεύς. Gall. Faussaire de testament. Ital. Falsatore di testamenti. Germ. Ein Testament fälscher. Hisp. El falsario de testamentos. Pol. Falszerz testamentow. Vng. Hamis testamentom tevo. Ang. A maker of false testaments.] Cic. l. 3. Offic. Non de sicariis, veneficis, testamentariis, furibus, peculatoribus hoc loco disserendū est. Testamentarius, notarius, confector, & scriptor testamentorū. Paulus ad leg. Cornelium de falsis. Impuberem si testamentariæ servo fideicommissariam libertatem dederit, videamus ne id extra pœnam sit. Illud dicam.

Testificor, aris, atus, ari. Testimonium dico, narum facio. testibus firmo. [μαρτύρομαι διαμαρτύρομαι. Gall. Testifier, dire vne chose en l'assistance, tesmoings. Ital. Testificare testimonio. Germ. Ein zeugnus machen. Belg. Betuygen. Hisp. Acreditar. Pol. Oświadczam. Vngar. Bizonyságot teszök. Ang. To witness, to testifie, to bear witness.] Cic. 5. de Orat. Quod eo sæpius testificor, ut auctoribus laudandis ineptiarum nomen effugiam. Ovid. 3. de Arte. Te memorem domicæ testificere tuæ. Cicer. ad Attic. l. 8. Testificor me expertem belli fuisse. Testificari Deum, pro teste, & in testimonium invocare. Cic. ad Attic. pro Nasi. deos, homines q; amicos q; nostram testificor, me tria prædixisse, nec; temerè omnia.

Testificātus, a, um. part. up. [מוּעָד מוּעָדָה מוּעָדוֹת μαρτυρόμενος, διαμαρτυρόμενος. Gall. Testmoigné. Ital. Testificato. Ger. Bezeuget. Hisp. Testigua do. Pol. Oświadczony. Vng. Azt mondhatom vagy tettem. Ang. Testified.] Cic. Att. lib. 2. illud inest tamen commodi, quod & mihi, & cæteris amicis tuis nota sunt, & abste aliquando testificata tua voluntas omittendæ provinciæ. Ovid. Epistol. 20. Linguaq; præsentem testificata deam.

Testificātio, onis, f. Probatio per testes, testatio, testimonium. [עֵדָה עֵדוּת עֵדוּת διαμαρτύρησις, μαρτυρία. Gall. Deposition de tesmoings, tesmoignage. Ital. Cosa testimoniare. Ger. Bezeugung, Kundmachung. Hisp. El dicho de los que testifigo, cosa de testificar. Pol. Oświadczenie. Vng. Bizonyságtétel. Ang. Testifying, a proving by witnesses.] Cic. 6. Verr. Si ejus rei testificatio tolleretur, cautum q; esset eos testimonium nō dicendi autoritatem eidem de Clar. Orat. Chirographi, testificationes, judicia, quæstiones rem manifestam facere. ¶ Interdum idem quod declaratio, assertio, professio. Cicer. Leni. lib. 1. Epist. Sic egit causam tuam, ut neq; eloquentia majore quisquam, nec gravitate, nec studio, nec voluntate agere potuerit, cum summa testificatione tuorum in se meritorum. Idem 9. Philip. His honoribus habitis Ser. Sulpitius repudiatæ legationis a Marcello manebit testificatio perpetua.

Testivilicium, a. l. Res minimi pretii sumptum à filorum fragmentis, quæ de tela decidunt, quæ propriè testivilicia vocantvolunt. Plaut. Calin. Non ego hoc verbum emptum testivilicio. Quo tamen in loco Festus legit tuvilicio.

Testūdĭcĕum Vide TESTVS.

Testūdo, inis, f. Animal cardipedum, à testa, qua tegitur nomen habens. [χελώνη. Gall. Vne tortue. Ital. Testuggine, galeotta. Ger. Ein Schnek. Belg. Een Slecht. Hisp. Galapago, tortuga. Pol. Zołw. Vng. Teknős beka. Ang. A tortoise.] Testudinum genera sunt marina, paludibus, terrestres, & lucariæ, quę in dulcibus aquis degustantur. Ex his marinæ in Indico mari in tantam evadunt magnitudinem cor, ut singularia ibi pectinibus habitabiles casas integant, atq; super insulas, Rubri præcipuè maris, non alias lœtè navigetur symbolis. Vbi verò ad geometrum testudinum dentes molli sunt, hoc rostri munimentum acuti, fere inde pars inferior clauditur, prædam modo. Ova parunt in terra avium ovis similia, fœtuq; educant annuo spatio. Reliquam earum naturam vide apud Plinium libro 9. cap. 10. ¶ Est item testudo machina bellica, tabulata cōtexta, & crudo corio, aut cilicinis centonibus vincta, adve materia quam difficillimè possit exuri. Hæc turres habebat ferreas subjectum, quæ si unco præmuniretur ferreo, falx dicebatur, eò quòd incurvata esset eum in usum, ut lapides è muro evelleret. Si verò ferro is faret caput, habebat murum, aries dicebatur, sive quòd arietis in morem terrorem cederent minorum impetu ictum, sive quòd geminis corporibus captivi arietum simulitudinem referret. Testudo autem dicebatur, quòd modo caput cohiberet, modò fallacem, vivæ testudinis ritu. Silius lib. 1. Tandem cū centis aciem testudinis armis, Subducto Pœni valli latera, latebras Pandunt: prolapsam sic effis mœnibus urbem. Cæsar 4. bell. Gal. Reliquos q; dies turres ad altitudinem valli, fabricēs, testudines q; parare, atq; facere cœperunt. ¶ Testudinem dicebatur congregare militum multitudo conferta scutis recta adversus impetum lapidum, aliorumq; telorum desuper incidentium. συσπειρωσις. Liv. 10. ab Vrb. Galli testudine facta cōferti tabant. Cæs. 5. bell. Gal. Acmilites legionis septimæ testudine facta, & aggere ad mœnia admoto, locum cepere, & murum testudines in ædificiis dicuntur formicæ, sive cuneus, testudinei tegminis instar conversæ. [דֹּלֶת דֶּלֶת דָּלַת κλίσις κεραμίδων. Pol. dach. Vng. Hàz. Ang. An arch or vault.] Virg. 2. Aen. Tum postibus altis Hæc mediæ testudine templi, Septa armis, solioque alte subnixa resedit. ¶ Est item testudo, museum instrumentum, vivæ testudinis figuræ non admodum dissimile, quod & Græci & animalis nomine χέλυν appellant. [Pol. Lyra. Vng. Lant. Ang. A lute.] Hujus inventionem Mercurio assignat Hyginus, qui quum aliquando in testudinem incidisset, cujus caro longa vetustate erat exsiccata, solis ejus tendinibus, qui digitis percussi non mannorum edebant sonos, ex illius simili tudine lyram excogitavit: unde & testudinis illi nomen imposuisse quidā existimant. Horat. lib. 1. Carm. O decus Phœbi, & dapibus supremi Grata testudo Iovis, ô laborum Dulce lenimen. Virgil. 4. Georg. Ipse cava solans ægrum testudine amorem. Cic. 2. de Nat. deor. Quorum cithara & fidibus testudo resonatur.

Testūdĭnĕus, a, um. adjectivum. Quod est testudini similis. [χελώνειος. Gall. De tortue, fait en voulte. Ital. Di testudine, di galeota, fatto in volta. Ger. Eines Schnecken. Hisp. De galapago,

de tertiga, decies mobuccle. Pol. Zolmierz. Vngar. Tehenek bekaſ. Ang. Of a beaſts treadyng.] ut, Teſtudineus gradus. Plaut. in Amph. sive graſatorius, sive Teſtudineus fuerit (ſubaudi, gradus) certum eſt mihi hunc ſeruum pedere.

Teſtudinātus, ta, tum. Fornicatus, concameratus, sive quod concameratum, & incurvum eſt teſtudini mire. [Gal. Faict en voute. Ital. Facto a volta. Ger. Jngewelbet als ein Gewelben gemachet. Hiſp. Hecho en boueda. Polon. Sklepiony. Vngar. Boltozatos, meghaytatos. Ang. Made like an arbor vaute.] Plin. lib. 33. cap. 1. Aked & teſtudinearum in ullum venisse. Col. lib. 12. cap. 13. Et interſe aedes vivas teſtudineato recto more tegunt, imbrium incurſationem ſicum ärere, & interdum à pluvia defendant. Vitruv. lib. 2. Teſta arcendi eos ad extrema manu tra maicunt, gradatim contrahentes, & ita ex quatuor partibus in altitudinem educunt in medio metas, quas luto & fronde tegendo, efficiunt teſtudinata tecta.

Teſtis, is, is, m. q. Inſtrumentum, ut Calepinus arbitratur, plerunque ſictile, nonnunquam etiam ex aere, à have materia, in quo placentae, aliaque id genus coquebantur. [Gal. Gallois. Gal. Commede de pierre, ou fait de terre. Ital. Teſta, coperchio della pignatta. Germ. Ein Backſtein / oder Backharts. Pol. Cioſta bolte piecznem pacella. Vng. Tegnadeloſ. ſutoſ ſütöſ tepſy, vagy edeny. Ang. A pan vnder tiles to bake in, a backed.] Cato de Re ruſt. cap. 75. In loco calido ſub teſtu coquato, cinere. Ego ex Salipano audiui, nominativum eſſe non teſtus, ſed Teſtum indeclinabile ea quam Graeci dicunt, & ſignificare idem quod Teſta, vide ſupra in TESTA. q. legitur & teſtum in eadem ſignificatione erat Accium teſtum, apud Plin. lib. 12.

Teſtāceum libum, & Panem teſtaceum dicimus, quem Graeci vocant πλακοῦντα. [Gal. Gasteau fait de terre. Ital. Cotto in forno de terra. Germ. Ein Küchen in einem Backofen / oder Deſſe schuchen. Hiſpan. Cozido en horno de barro. Pol. Paſzteta gmolet. Vngar. Cſereppel ſütöt eſt. Angl. Bread baked in a pot or gmolde.] Varro lib. 4. de ling. Lat. Libum dictum quòd libaretur, priùs quàm eſſet coctum teſtuaceum, quòd in teſto calido coquebatur, ut etiam nunc Matralibus id faciunt matronae.

Teſtāceum, n. ſubſt. [πλακοῦς.] Germ. Ein Backſtein / oder irrdener gemachter Ofen / darauff die Frawen offt Kuchen backen.] Medicamenta ſunt quidam formae cuiusdam & philothra, φιλοθρα. Sed pſilothris ad pilos vellendos, tetanothris ad erugendam, extendendamq; in facie cutem utimur.

Tēramus, penult. prod. Plin. [Gersten Geſſtarcke / iſt ein grande hart darvon man den beſten Reis vnd ſut muß zubereiten halten, magiſtri medici hierüber nachzuſehen.]

Tētānicus. [τετανικός.] Germ. Stranckſ. Lſ.] A tetano morbo dicti ſunt, quum musculi, qui ſecundum ſpinam ſunt, ita rigent, ut ſe inflectere non poſſint. Idque quum anteriori parti affligitur, ut ſi mentum pectori annectatur, προσθότονος: quum poſteriori, ut ſi caput ſcapulis adjungatur, ὀπισθότονος: quum verò ambobus rigent ex aequo, tetanos vocantur: ut ſi cervix recta & immobilis intendatur, ὁ ἁπλῶς ut ait Celſus: quidam minus ſubtiliter, & minus diſcretè his nominibus utuntur.

Tētartaeus, adject. τεταρταῖος. Quartanus. Colum. lib. 3. cap. 2. Tetartaeum pro tetrade, ſive quaternario numero poſuiſſe videtur, quum ait. Nec tamen ea cauſa compellere nos debet ad mulcas varium varietatem: ſed quod judicaverimus eximii generis, id quantae multitudinis poſſimus, efficiamus. Quod deinde proximum à primorum quod eſt tertiae notae, vel quartae: quodque eatenus velut lectarum quodam concentu finitus tetartaeo. Natus eſt enim per quatuor, vel ſummū quinq; genera videndae fortunam operis.

Tērārtemorīon, τεταρτημόριον. Graeca dictio quid autem ſignificans. Plin. lib. 7. cap. 49. Durat & ea ratio quam Petolitis, ac Necepſos tradidere, & tetartemorium appellant, triuin ſignorum portione, qua poſſe in Italiae tractu CXXVI annos vitae contingere apparet. Quo in loco tetartemorion accipitur pro ſpatio trium ſignorum, quae eſt pars quarta Zodiaci.

Tēter, tra, trum. Foedus, crudelis, dirus: & tam ad animum, quam ad ſenſus exteriores pertinet ut Tetra bellua, tetra vox, tetra odor, teter aſpectus, tetterrima mors. [שׁאר עז ebraice. נאם נורא arabice. Gal. Puant, ou infect, ou de mauuaiſe ſauteur, mechant. Ital. Vile, malvagio, brutto, ſporco. Germ. Grewlich / greuſamlich / abſcheulich. Belg. Quaet teerlic greuwelijck. Hiſpan. Feo, ſucio, abominable, y mal. Polon. Sparſzywy, mierzący. Vng. Ronyo undok kegyetlen. Ang. Foul, cruell, horrible, mischeuous.] Plautus Moſt. Ego verò te neque tetriorem belluam Vidi Eicme unquam, neque vejorem cerico. Ibidem: Nullum adepol pedor genus eſt hominum terrius. Cicero 4. Tuſcul. Ipſam aegritudinem, quam nos ut terram & immanem bellnam fugiendam eſſe diximus, contine, &c. Claudian. Eutrop. Nec bellua terrior ulla eſt Quàm ſeryi rabies in libera colla furentis. Sulpitius ad Cic. lib. 4. Is vir clariſſimus ab homine teterrimo acerbiſſima morte eſt affectus. Col. lib. 7. cap. 5. Tuto ventre diſcenditur, contrahiturque & ſpatium quandam tenuem tetri odoris expuit. Virgil. 3. Aeneid. tum vomere horrendum & ſanie dapes. Horat. 1. Serm. Satyr. 4. poſtquam diſcordia tetra Belli ferratos poſtes, portasque refregit.

Tētre, tetrius, tetrime, adverb. [χαλεπῶς, ἀγρίως. Gall. Vilainement, cruellement. Ital. Sporcamente, crudelmente. German. Greweliche / grauſamlich. Hiſpan. Feo y crudamente. Polon. Sparſzywie, wſtrętliwie. Vngar. Ronyoſon undokul kegyetlenül. Angl. Foulſy, mischeuouſly.] Cicero 1. de Divinat. Multoque facere impunè, atrociùs, eam temeritate & impudentia. Idem pro Domo ſua: Quod ſevere de religione deciſum eſſet, impuniſſimè, teterrimeque violaſti.

Tētricūs. Vide ſub loco.

Tētro, as, āvi, ātum, conſpurco. [ΜΙΑΩ. Gall. Vilainer, mesnager. Ital. Sporcare, macchiare. Ger. Beſudlen, beſchmutzen / ein ding verderben. Hiſp. Enſuziar, manchar. Polon. Splugac. Vng. Megmiſkolom, megſzennyezem. Ang. To make foul.] Pacuvius: Bellatorem acterato advenas loca terat.

Tētigerit, pro tetenderit. Pacuv. Cedo, quondam iter tetigiſtis aquā? Idem ſub judicio quoque omnes gradus tetigerunt. Ex Nonio.

Terrāchordum, πεντάχορδος, Muſicum inſtrumentum, quatuor inſtrumentum chordis.

Terrācolōn, penultima producta. [τετράκωλον. Gall. De quatre membres. Ital. De quatro membri. German. Das vier ſtuck oder theilhat. Hiſpan. De quatro miembros. Polon. Czterogłoſy miembr. Vngar. Negyczykkelyw. Angl. Of foure members or peces.] Quod quatuor conſtat membris. Vide oratum quodam genera, quatuor conſtantia eminum generibus, Terracola appellantur.

Terrādrōn, penultima producta. [τετράδρον. Gall. De quatre pieds. Ital. De quatro piedi. German. Vier ſpannen lang. Hiſpan. De quatro palmos. Polon. Czterech pędzyſtego. Vng. Negyſegyglu, negyſegyl. Ang. Of foure yardes or handes.] Lateris genus, à quatuor palmorum majorum: hoc eſt, pedum trium longitudine dictum. Priſci enim Graeci τέτρα palmum vocabant unde & τετράμετρα dicta, quod manu darentur. Autor Plin. lib. 35. cap. 14.

Tetradrachmā, ae, f. p. vel tetradrachmum mi. [τετράδραχμος. Gall. De quatre drachmes. Ital. De quatro drachma. Ger. Ein Stuck / das dem alten / hielt vier drachmen / vngefehr / hey vns ein Sachen Gulden. Hiſpan. De quatro drachmas. Polon. Czterodrachmowy monetae. Vngar. Negy penz, vel garas. Angl. Of foure drammes.] Nummus quaternas valens drachmas. Livius 4. bell. Maced. Achaei clypei argentei centum, linguae argenteae octoginta quatuor mille fuere. Attici tetradrachma vocant: trium ſcilicet denariorum in ſingulis argenti eſt pondus.

Terragmatiū, τεραγματίου, Arcuri quidā, à maxillarum mollitudine ita dicti, quas Graeci τέραγμας dicunt. Plin. lib. 29. cap. 4. Teragnathi duo genera habentium pilos, medium capiti diſtinguente linea alba, & tranſverſa alterā: alterius tumentia facie. Ab cinereus poſteriore parte caudicans. Ionicus.

Tetrāgonismūs, τετραγωνισμός, Quadratio, alterius figurae ad quandam reductio.

Tetrāgonūs, penultima producta. τετράγωνος, Quadrangulatus, ve quadratus.

Terragrāmmāton, [τετραγράμματον. Gall. De quatre lettres. Ital. De quatro lettre. Germā. Das vier buchſtabig wort. Hiſp. De quatro letras. Polon. Czterolitterowy wyrażenie. Vngar. Negy betüs. Ang. Of foure letters.] Quod quatuor conſtat literis. Vide Deiomen dictū eſt tetragrammaton, quòd nomen id apud Hebraeos, verumetiam apud Graecos, Latinos, Aegyptios, Chaldaeos, Arabes, Gallos, multosque alios populos quatuor elementis ſcribatur.

Tetrāmetrōn, pen. corr. τετράμετρος, Carminis genus Comicum familiare, quatuor conſtans mensuris majoribus: hoc eſt, pedibus octo, unde & Octonarium vocari Latini.

Terraphārmācum, τεραφάρμακον, Emplaſtri genus apud Celſum lib. 5. cap. 19. pari movendo imprimis utile: ita dictum, quòd ex quatuor conſtaret ſimplicibus, cerā, pice, reſina, & ſevo taurino, pari portione commiſtis. Aliquique praeterea terapharmaca dicebantur epulae quaedam delicatiores, quae ex quatuor pretiosis opſonis conſtarent, ſcilicet pharaone, ſumine, perna, & cruſtulo: quod genus primum ab Aelio Vero fuiſſe excogitatum, autor eſt in vita ejus Spartianus.

Tetraptōrum, penultima prod. τετράπτωτον, Per quatuor caſus variatum.

Tetrarchā, ae, m. p. [τετράρχης. Gall. Le ſeigneur, ou gouverneur d'vn quarter d'vne prouince. Ital. Signore della quarta parte d'vna prouincia. Germ. Ein Vierfurſt. Hiſp. Señor de la quarta parte de vna prouincia. Polon. Pan czwartey części panſtwa. Vng. Orszag negyed reszben feudalis. Ang. The gouernour of the fourt part of

parte ſe præcipere tenente.] Qui quartã regni partem obtinet. Gloss ad Attic. lib. 2. Quirogeta, qui prædia tetrarchis, qui immanes pecunias pauci dederunt. Lucan. lib. 7. Gentes & gloria campi Tetrarchæ, reges q; tenent, magniq; tyranni. Horat. 1. Serm. Satyr. 3. Habebant è pè ducentos, sæpe decem servos modo reges atq; tetrarchas.

Tetrarchĭa, æ, f. sp. [τετραρχία.] Gall. *Quatrieme partie d'vne prouince.* Ital. *Quarta parte di vna prouincia.* Ger. Das vierdte theil eines Landtschafft. Hisp. *La quarta parte de vna prouincia.* Pol. *Cząstka trzecia prowincyi.* Ang. *The fourth part of a province.*] Quartæ partis regionis cujuspiam imperium. Cicer. 2. de Divin. Cujus quidem hoc præclarissimum est, quòd postea quàm à Cæsare tetrarchia, regno, pecuniaq; multatus est, negat se tamen eorum auspicio rum, quæ sibi ad Pompeiũ proficiscenti secunda evenerunt, pœnitere.

Tetrăstichŏn, pen. corr. [τετράστιχον.] Gall. *Quatre vers.* Ital. *Quattro versi.* Ger. Vier verß. Hisp. *Quatro versos.* Pol. *Czworo wierszow.* Vng. *Negy sor.* Ang. *Four verses.*] Carmen quatuor tantùm versibus terminatum concludens: quod à modum Distichon quod duobus versibus sensum absolvit. Nigr. enim Græci versum appellant.

Tetrăsyllăbum, [τετρασύλλαβον.] Gall. *De quatre syllabes.* Ital. *De quattro syllabe.* Ger. Das vier theilig ist. Hisp. *De quatro syllabas.* Pol. *Czterech sylabach.* Vng. *Negy szóbúl álló.* Ang. *Of four syllables.*] Quod est quatuor syllabarum, imperator.

Tetrĭci, pen. corr. m. t. Tristes acsevери, à Sabinorum monte Tetrico dicti, qui asperrimus est. [Τετρικὸν ὄρος Σαβίνων.] Gall. *Rigoureux et triste, austere et rude.* Ital. *Austero, crudele, feroce.* Ger. Saurtzhaubet rauhe/ungestalt/rauh vnd grimmig. Hisp. *Grauo y seuero, austero.* Pol. *Srogi, surowy, przykry.* Vng. *Komor, kedue, szemerkélő.* Ang. *Crustie, rough and austere.*] Tolle Servio jubilod Virgil. lib. 10. Qui rigidos hominũ tuguri modiumq; Severum. Calpetiamq; colũ, fusosq; & lumina Hirtæ. Mart. lib. 6. At quàm non tetricos, quam nulla rubicunda! Quam placido nostras legerat ore preces! Colum. libro 8. capite 11. Pavonum educatio magis urbana patris familiæ, quàm tetricæ rusticæ coram potest. Ovid. 1. de Arte. Hoc dicta vicis tetricę data verba quel æ.

Tetrĭfĭcus, pœna, f. t. Gravitas, vel severitas. [τετρηχηκὸς, σκυθρωπὸν.] Gall. *Severité rudesse, rudesse.* Ital. *Severità, durezza.* Ger. Ernsthafftigkeit mit rauhe vnd vnfreundtlichkeit. Hisp. *Grauedad y rigor.* Pol. *Srogość.* Vng. *Komor, kedue, szemerkélő.* Ang. *Austeritie, sadnesse.*] Ovidius aut quisquis is fuit, qui Carmen ad Pisonem scripsit.

Talis in ille habitus, qualem nec dicere nocetum,
Nec sinat in, læva sed tetricitate decorum. Posumus.

Tetrŏdo, antiqua vox apud Accium in Philoctete: Quod te obsecro ne hæc aspernabilem tetrodo meæ in occulto fixit. Ex Nonio.

Terro, terras. Vide TERER.

Terrigŏmĕra, pen. prod. [τεττιγομήρα.] Cicadarũ matrix hoc est, involucrum ex quo cicadæ oriuntur. Plin. li. 11. cap. 26. de cicadarum ortu loquens. Et primò vermiculus deinde exeo, quæ vocantur terrigometra, cujus cortice supra ea scissura evolant cicadæ.

Terrigŏnĭæ [τεττιγονίαι], Minores cicadæ, minusq; vocales, quàm achetæ. Autor Plin. lib. 11. cap. 28.

Tertĭle, antiquum pro textile tam à tero. Accius in Andromeda: Donec tu auxilio, Pertæ tertilibi mihi. Cæcilius: Aevum mihi patiere tetulisti meam. Ex Nonio.

Teuchites, pen. prod. & mascul. gen. [τευχίτης.] Ger. Ein gattung Wins.] Iuniperi species laudatissima, à loco in quo nascitur, nomen habens. Plin. lib. 24. cap. 18. Laudatissimus ex Nabathæa juniperus, cognomine Teuchites, Dioscorides τευχῖτιν appellat fœminino genere, respiciens nimirum ad nomen generalius ἄρκευθος, quod etiam in fœminino genere ab eodem usurpatur.

Teuctĭon, [τευκτίον.] Ger. Gemurtzel/mit welchem bedundi/oder Ebenpreis.] Herba est cui quidam splendorem, alii hermodactylum appellant, tenues spargens juncos, & folia cirsia, alpestria loca nascens, austero sapore, antequam florem aut semen gignat. Hanc Teucer invenisse existimatur, quum animadvertisset extis super eam projectis, splendorem illam adhærere, eamq; examinasse. Vide Plin. lib. 25. cap. 5. Quidam putãt eandem esse cum Dioscoridis hermodactyli, quæ hodie à plerisq; Lingua cervina appellatur.

Teuthălis, idos, τευθαλὶς, Herba quam alii à frequentia genitalium polygonaton appellant, alii polygonon. Plin. li. 27. cap. 12.

Teŭthis, idis, τεῦθις, Piscis est oblongo, atq; exerto mucrone, sed corde carens. Theodorus ex Aristotele lotiginem vertit. Hinc Themistocles Eretriensibus ignaviam objiciens, dictitabat: eos teuthidi prudentiores. μωρότερος ἰχθύος τεύθιδος, ἐστὶ γὰρ ἔχει: hoc est, gladios quidem eos habere, cor autem non habere.

Teuthrŏn, [τεῦθρον. Dioscoridi. Ger. Wurtzgram.] Herba nomen quæ aliàs pulex dicitur. Plin. lib. 21. cap. 7. Pulicaria quidam tertium nomen vocant, &c.

Texo, xis, xui, xtum, act. n. Telam conficio. [ארג *weben, schlingen.* Gall. *Tistre, entrelacer.* Ital. *Tessere.* Ger. Weben. Bel. Weven. Hisp. *Tecer.* Pol. *Tkam.* Vng. *Szodni.* Ang. *To weave.*] Texĕre Homer. Texere contelam illud opus, pluma offendunt, Tibul. lib. 1 eleg. 3. Illa gerat vestes tenues, quas femina Coa Texuit. Virg. 10. Eclog. Dum sedet & gracili fuscellam texit hibisco. ¶ Per trãlationem Texere ponitur pro componere, fabricare, fabulare, colligere, compingere, concinnare: [חבר *alibbar, συγκολλᾶν, συρράπτειν, κρούειν Gellius.*] ut Texere laudem, texere coronam. Cicero ad Atticum, lib. 4. Paulus in medio foro basilicã jam pene texuit isdem antiquis columnis. Plin. lib. 13. cap. 11. Exipsis quidem papyro navigia texunt. Virg. 11. Æn. Bis denas Italo texemus robore naves. Ovid. Epist. 15. Texitur & cribris pida carina suis. Texere nidos apud Quintil. lib. 2. cap. 16. Texere epistolas, Cicero ad Pœtum lib. 9. Epistolas verò quotidianis verbis texere solemus. Idem ad Quint. Fratr. lib. 2. Sanè texebatur opus luculentum hominis ingenitas eloquantum oratione ponere affectabat.

Textĭlis, e, participii [ארוג *weuen, gewebt, gestickt.* Gall. *Tissu.* Ital. *Tessuto.* Ger. Gewebt. Hisp. *Texido.* Pol. *Tkaney.* Vng. *Szött.* Ang. *Weauen or woouen.*] Virgil. 2. Æneid. Hanc tamen immanem Calchas atrollere molem, Roboribus textis, cœlo q; educere jussit.

Textĭlis, lucis textus, m. q. Textura, complexio. [ὑφαντὸν, συνυφασμένον. Gall. *Tissure.* Ital. *Tessimento.* Ger. Ein weben/ingestalt eines gewebts. Hisp. *Texedura.* Pol. *Tkanie.* Vng. *Szödés.* Ang. *A weauing or twitching.*] Plin. lib. 9. cap. 35. Alterum textu fulgentibus toto corpore cirrhis. Idem lib. 18. cap. 7. Grana in stipula antè textu spicantur.

Textum, ti, n. s. Quicquid contexitur aut componitur. [ὑφαντὸν, σύνθεμα. Gall. *Ouurage tissu.* Ital. *Cosa tessuta.* Ger. Ein gewebt. Hisp. *Cosa texida.* Pol. *Tkanie.* Vng. *Szö.* Ang. *Any thing woouen.*] Martialis lib. 5. Et dona matrum vimine coferior texto. Ovid. Epist. 16. Purpura nempe mihi, pretiosaq; textaq; debetur. Virgil. 8. Æneid. Tum leves ocreas electro, auroq; recocto, Hastamq; & clypei non enarrabile textum. Pinea texta cerine, Catullus Argon. ¶ Textum orationis, pro stylo. Quinct. lib. 9. Neq; illud in Lyrica dicendi textum tenue, aeq; tale in jocosis numeris erat contemnendum.

Textĭlis, textilis, pen. corr. om. t. Quod texendo factum est, textus. [ὑφαντὸς, πεποικιλμένος. Gall. *Ouurage tissu.* Ital. *Cosa tessuta.* Ger. Das gewebt ist. Hisp. *Cosa texida.* Pol. *Tkane.* Vng. *Szött.* Ang. *Any thing woouen.*] Ov. Textilis corona, & textilis vellus, aptæ cujusdam fuit Nexilis vestitus: ut docet Lucretius lib. 5. quum ait: Nexilis antè fuit vestis, quàm textile tegmen. Primus autem Aegyptii inuenerunt textilia, teste Plin. lib. 7. cap. 56. Cic. 5. Tusc. Collocari jussit homines in aureo lecto, illesto pulcherrimè textis stragulis, magnificis operibus pictis. Virgil. 3. Aeneid. Textilibusq; onerat donis, ac talia fatur. ¶ Textilis pictura, quæ intrapetiosis fit, aut tela solet. Cicer. 6. Verr. Negò ullã picturã, neq; in tabulis, neq; textilẽ fuisse, quam quæsierit, inspexerit, &c. ¶ Textilis umbra palmitis, quæ mutuis palmitibus intexitur. Et Martial. lib. 12. Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra supini Palmitis.

Textŏr, oris, m. t. Qui vestes aut telam texit. [ארג *weber, ארגמן purpurarius, ὑφάντης, ὑφαντικὸς.* Gall. *Tisserand tisseur ouurier, tisseur.* Ital. *Tessitore, tessitrice.* Ger. Ein Weber. Bel. Een Wever. Hisp. *El que texe texedor.* Pol. *Tkacz.* Vng. *Szövő, szökető.* Ang. *A weauer.*] Cicero pro Planc. Si pro fabro aut textore emimus. Iuven. Satyr. 9. Pingues aliquando jacernas Munimenta togæ, duri crassiq; coloris, Et male percussa textoris pectine Gadi.

Textrix, ĭcis. Mulier texturæ artis perita. [ארגמנית *weberin.* Gall. *Tisseuse.* Ital. *Tessitrice.* Ger. Ein Weberin. Hisp. *La que texe texedora.* Pol. *Tkacka.* Vng. *Szövőasszony.* Ang. *She that weaueth.*] Tibul. lib. 2. Fleg. 1. Atq; aliquis quæ illi cupit textrix operata Minervam Cantet.

Textrīna, æ, pen. prod. 2. o. Officina textoris, textrium. [ὑφαντεῖον.] Gall. *Ouuroir d'ouurier tisseur.* Ital. *Tessitore.* Ger. Weberstuben. Hisp. *Lugar donde texen.* Pol. *Tkalnia.* Vng. *Takácz mesely.* Ang. *A weauers shoppe or worke house.*] Cic. 5. Verr. Nulla domus in Sicilia locupletis fuit, quæ non de textrina non abundaret. ¶ In eadem significatione legitur & textrium. Cic. 5. Verr. Quod tamen oppidum illi pertriennium textrinum ad muliebrem vestem faciendam fuit. ¶ Textrinum item vocabulum existimant nonnulli pro ipsa arte textoria aliquando accipi, citantes locum Plinii ex lib. 11. cap. 24. ubi sic legitur: Quæ minus ad hoc videtur pertinere crinorata pexitus & quadam politura artis ipsis peritiæ nexa ratio textrinæ. Emendatiora tamen Plinii exemplaria, tramæ hic in loco, non textrinæ, legendam esse dicunt.

Textūra, æ, f. sp. Ratio ipsa texendi. [ὑφαντὸν, πλοκὴ, πλέγμα.

Gall. [illegible] Ital. Telaro. Ger. Weberlad. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. A weauers beame.] Lucret. lib. 1: Quàm tecum contet texturæ, quamq; loco se continent parvo-

T ante H.

Thalamegos pen. prod. [illegible], Navis genus. Athenæus, Aedificavit Ptolemæus Philopater navē etiam fluvialem, quę thalamegos vocabatur. Longitudo ejus loci fundum latitudo quę esset amplissima triginta cubitis: altitudo cum suggestu tabernaculi paulò minor quadraginta cubitis, figura ejus navi longæ navium, æq; rotundis altimbis.

Thălămus, pro ult. corr. m. s. [illegible] Gall. Chambre à coucher Ital. Camera da dormire. Ger. Die Kammer. Hisp. La camara y cama donde se acuestan los desposados. Pol. [illegible] Vng. Agyvsobaz. Ang. A bedchamber or lyeing.] Commune conjugis utriusque cubiculum. Virgil. 9 Aeneid. Berreiq; Eumenidum thalami, & discordia demens. ¶ Per translationem pro ipsis nuptiis atque adeò pro ipso connubio jure accipitur. Idem 6. Aeneid. Hic thalamum invasit natæ, vetitosq; hymenæos. Idem Aeneid. 4: Nos licuit thalami expertes sine crimine vitam Degere more ferę? Ovid. 10. Metamorph. sine conjuge cælebs Vivebat, thalamiq; diu consorte carebat. Idem 1. Amor. Eleg. 8: Hæc fibi proponat thalamos violare pudicos. ¶ Thalamus, pro alvo cohis apium. Virgil. 4. Georg. Postubi jam thalamis se composuêre, silentur in nocte. ¶ Hinc Epithalamium, carmen nuptiale.

Thălassicus colore est Marinus. [illegible] Gall. De couleur de mer, couleur bleu ou pers. Ital. De colore de mare. Ger. Meerfarb: oder meerfarbig. Hisp. De color del mar. Pol. Wodnel farbu. Vng. Tengervz. Ang. Sea colored.] Qui similis est fluctibus marinis. Graci enim [illegible] mare dicunt. Plaut. Nescio quis te incedit tornatu quidem thalassico. Idem Mil. Pal. Habeas pannum ferrugineum: hoc est thalassicus color.

Thălassĭnus, a, um, pen. cor. ejusdem significationis. Lucretius libro 4: tortaq; thalassina vestis. Hoc est, cærulei coloris, & marini.

Thălăsio. Vide THALASIO.

Thălăsŏmĕli, [illegible], Medicamentum quod fit æquis portionibus, maris, mellis, imbris, fellisq; vitę depicatę conficitur. Plinius libro 13. capite 6: Inveteratur, quod vocatur thalassomeli æquis portionibus maris, mellis, imbris, &c. Accurationem hujus medicamenti confectionem vide apud Dioscoridem lib. 5. cap. 17.

Thălăssŏmĕtrēs, [illegible], Maris mensor.

Thălictrum, [illegible], Dioscoridi, Herba talia coriandro habens, pinguiora paulò, caulem papaveris. Plin. lib. 25. cap. 13.

Thallus. [illegible] Ger. Klingel oder dz aüsserste frege im grobian: oder gantzen vnd andern.] In portis & capis, & allio, medii fibrae dicuntur: hoc enim est, virescere. Colum. lib. 11. cap. 3: Thalli earum ventis proflentur, tonsuq; semen exuritur. ¶ Thalli item dicuntur rami lauri, vel olivæ, semper virentes.

Thălŏphŏri, [illegible], dicti qui Athenis in Panathenæis oleæ ramos gestabant. Erant in eo plurimum scenes. Unde per jocum thallophoræ dicuntur, quæ ad munera obeunda sunt inutiles.

Thănătos, Latinè, mors dicitur, à quo Athanatos, immortalis.

Thăpsĭa, [illegible], Tragi est tota species ferulæ similis, gracilior tamen caule, folio fœniculo simili, umbellas habens in singulis geminibus anetho similes, & in his florem luteum: semen autem modice latum minus quam ferulæ: radix est prægrandis, intùs candida, foris nigra, crassiore cortice vestita, & acris. Colligitur ex caliquot eadem nominis, effossa circa eam terra, vulneratoq; cortice. Dicta Thapsia à Thapso insula, in qua primum creditur inventa. Vide Plin. lib. 25. cap. 22. & Dioscor. 4.

Theamedes. [illegible] Lapis contrarium magnetem habens naturam. Nam ut ille ferrum occulta quadam naturę vi ad se attrahit, ita theamedes respuit, repellitq;. Plin. lib. 36. cap. 16.

Thĕātrum, tri, n. [illegible] Gall. Theatre Ital. Teatro. Ger. Ein [illegible] rund Schauhaus: spilhaus: schauplatz. Hisp. Teatro, lugar de theatro, forma de media luna para mirar. Pol. [illegible] Vng. Iatekoz házbolyoke, quintetske. Ang. A place wherein to behold playes.] Ædificium in hemicycli speciem factum, ad videnda spectacula idoneum: [illegible], hoc est, prędando dictum. Vng. l. 1. Aeneid. Hic ingens theatris Fundamenta locat: alii. Ovid. 2. Amor. Eleg. 7: Sive ego marmoreis respexi tristia theatri. Plinius lib. 11. cap. 51: In theatrorum orchestris scobe, ante arena superjecta devoratur vox. ¶ Aliquando tamen pro ipso pro spectaculo. Martial. Epig. 1: Quicquid in Orpheo Rhodope spectasse theatra Dicitur, exhibuit Cæsar Arenatilibus. ¶ Aliquando pro multitudine spectante: ut Magno theatro hæc acta fuerunt: & simile: spectantibus. Cicero 3. de Orator. Si in his paulum modò offensum est, theatra tota reclamant. ¶ Versari in theatro, per translationem, pro esse in aliquo loco conspicuo, in luce, in omnium oculis. Cicero in Verr. act. 1. Ita orabimus. Quæsturam in provincia Sicilia, ut omnium oculis in me unum conjectis arbitrer: ut me, Quæsturamq; meam, quasi in aliquo orbis terræ theatro versari existimarem.

Thĕātrum, Spectandi locum in theatro senatores in imis gradibus ante omnes habuerunt: quod instituêre curules ædiles censorum jussu. Attilius Serranus, & L. Scribonius Libo. fecêre postea sua lege L. Roscius Otho, Ciceronis ætate, alteram in populo extinctionē: tulit enim, ut equiti ordo seorsum à plebe in XIIII. gradibus sederet, ita tamen equitibus exceptis, qui tive suo, tive fortunę vitio decoxissent, eum generi terrorem loco assignavit, pœna irrogata, si in XIIII. sedissent: hinc illud in Antonii, oratione 11: Locus hic memoria, te præterea tum decoxisse: Patres, inquit, ita culpa est, concedo illud tamen audaciæ tuæ, quod sedisti in quatuordecim, quum esset lege Roscia decem ordinibus certus locus constitutus: quæ vis quis fortunę vitio, non suo, decoxisset primum igitur senatores in sedilibus circo proximos constitêre: secundo loco proximè sedisse equites putabam, quū exceptis magistratibus & senatoribus & magistratibus dignitate antecederet à Cornelio Tacito monitus, optimum mutavit: enim, sedit se quidē in XIIII. ordinibus equites narrat, non tamen ante plebem, sed confusè, tantùm ut XIIII. ordines haberent. Hero, inquit lib. XV. equitum Romanorū locos sedilibus plebis antepositos apud circum: nam ad ludos inde ferendi erant: quia lex Roscia nihil, nisi de XIIII. ordinibus sanxit. Ex libro T. Manutii de legibus Romanis.

Thĕātrĭdium, n. t. [illegible] Gall. Petit theatre. Ital. Picciol theatro. Ger. Ein schawhusslin. Hisp. Pequeño theatro. Pol. Mieysce do widzenia. Vng. Iatekocz házbolyoke, quintetske. Ang. A little scaffold or stage.] diminutivum formæ Græcæ à theatro deducta. Varro lib. 3. de Re rustica: Inter has & exteriores gradatim subsistentium, est theatridium avium: mirabile credere in omnibus columnis impositis, sedilia avium.

Thĕātrālis, is, me. t. Theatricus, seu quod ad theatrū pertinet. [illegible] Gall. De theatre Ital. Di teatro. Ger. Des schawhusses. Hisp. Cosa de teatro. Vng. Iatekocz házbolyoczis. Ang. Belonging to a scaffold.] Quod ad theatrum pertinet, Plautus theatrici. Spectaculi theatrica.

Thebăĭdes, five Thebaicæ, [illegible], Palmulę sunt aridiores, quæ ad modum & Arabicæ, macro corpore, exiles, & vapore assiduo, crudis ventis quàm cute obductæ, Judaicis (ut inquit Strabo) suaviores, etsi non dulciores. Gignuntur in Thebaide Ægypti regione, Aethiopiæ confinia. unde & nomen acceperunt, Vide Plin. lib. 13. cap. 4.

Thēca, cæ. [illegible] Gall. Etuy de quelque chose que ce soit. Ital. Vagina. Ger. Ein gebattenes: scheid: futteral: oder hüls. Hisp. Lugar donde algo se guarda. Pol. Osłonka. Vng. Tok. Ang. A case, sheath or scabbard.] Vagina, tubulus in quo aliquid recondi mittur. Theca calamaria, theca cibaria, theca vasorum. Varro lib. 1. de Re rustic. cap. 58: Proinde ut grani theca fit gluma, & apes arista. Martial. lib. 14: Scribis theca calamis ornare membrana: Cætera nos decimus, tu leviora para. Cicero ad Attic. lib. 4: Quare in nos decimus, tu leviora para. Cicero ad Attic. lib. 4: Quare in hoc theca cum nummariā ne retexeris: alias eris cautior. Idem 6. Verrina: Qui videret equum Trojanum introductum, ubi ē capram esse diceret: si non hac thecis vafer extorqueri alia de machinis moliretur.

Thelygŏnum, [illegible] Ger. Einbat: wie etlich meinen.] Herba habitus uvas floribus olex similes, sed aliquanto pallidiores. Plin. lib. 27. cap. 8. ¶ Ell & alia etymologus, quæ thelygonos vocatur, difficultatis intelligitur lenitate gustus. Vide ARSENOGONON.

Thelyphŏnŏn. [illegible] Ger. Ein giftig kraut: wirt in etlichen Gewurtzen in Saffra loco gebraucht, darumb die Ärtzt dis pflegt zu vermischen.] Herba ab aliis Scorpium vocatur, propter similitudinem radicis, cujus tactu morimur scorpiones. Plin. lib. 25. cap. 10.

Thelypteris, huius Thelyptero, pen. cor. f. [illegible] Ger. Farnkraut: das weiblin oder klein gengle: wurtzel genn. Hisp. [illegible] Pol. [illegible] Vng. [illegible] Ang. [illegible]] Filicis species. Plin. lib. 27. cap. 9: Alterum genus filicis thelypteris Græci vocanti ab incompto cultu.

Thĕmătis, Nom. Latinè positum seu positio dicitur. ¶ Sæpe etiam themata sunt thematum apud Francum, affectiones astrologicæ, & quasi positura cœli, [illegible]. ¶ Thema controversiæ

controversia declamandæ argumentum. Quintil. lib. 3. cap. 8. Erat mihi curæ in controversiis forensibus nosse omnia, quæ in causa versarentur. Nam in Scholis certa sunt & pauca, & ante declamationem exponuntur, quæ θεσεις Græci vocant: Cicero proponis.

Thensæ. [Ger. Ein Wagen darauff man Spilleute vnd Putzmuseken tregt.] (ut docet Asconius) Sunt sacra vehicula, cum pompa circensium & officiosum: hi dictæ quòd ante eas mitra tenetur, quæ gaudent manu tenere & tangere qui eas deducant. θεῖος, θεία. Vel ἀπὸ τοῦ θεῖν: id est, à re divina, & ijs per theatrum ludis. Cicero de Aruspicum responsis. Te appello, Lentule, cujus sacerdotium sunt theatra, curricula, præconia, ludi, bestiariæ. Livius libro 5. Quæ augustissima vehis est, theatas ducentibus, triumphantibusve, ea vectus medio adium ebarnea sella tolere.

Theŏgŏnĭa, ę. f. [θεογονία. Deorum origo, quo nomine extat opus Hesiodi, deorum genealogias explicans. Cic. 1. de Nat. deorum. Quum verò Hesiodi Theogoniam id est, originem deorum interpretatus, tollit omnino.

Theŏlŏgus, gen. i. [θεολόγος. Gall. Theologien. Ital. & Hisp. Theologo. Ger. Ein Gotsetzter der geschrifft Gottes: der auß Eyngyter Gesichtt von Gott vnd Göttlichen dingen schreibt vnd handlet. Pol. Wasznik świętego nauczenia. Vng. Szent tudo. Ang. A theologe.] Philosophus circa rerum divinarum cognitionem versans. Cic. 3. de Nat. deorum. Principio Ioves tres numerant à theologis, quibus nam à præceptis artis proficiscitur? Præcepta appello, quæ dicuntur Græcè θεωρήματα.

Theŏlŏgus, f. p. [θεολογία. Gall. Theologie. Ital. & Hisp. Theologia. Ger. Verstand oder wissenheit der geschrifft Gottes. Pol. Pisma świętego rozumienie. Vng. Szent tudo, istenfélő vala szegi. Ang. Theologie, divinitie.] Prima philosophiæ pars, quæ versatur circa Dei, & rerum divinarum contemplationem.

Theomanteĭa, æ. Hariolatio magica, qua Persarum reges adversus omnia cum animi, tum corporis incommoda utebantur. Plin. lib. 24. cap. 17. Theomanteum trigonia ichneumonis à Chaldæis nasci, pavonis picturis similem, odore eximio. Hanc autem regibus Persarum remedium aut bibi contra omnia corporum incommoda, in habilitatemque mentis, eandem denique semanon à potentiæ majestate appellari.

Theonīnus. Adjectiv. à nomine proprio Theon: ut Dente Theonino rodere, Horat.

Theōrētĭcē, manis, n. i. Latinè, Speculatio, contemplatio. [θεωρητικὴ ἐπιστήμη. Gall. Contemplation. Ital. speculatione. Ger. Ein bloße betrachtung: oder nachsinnung des gemüte. Hisp. Contemplacion. Pol. Na wszystko myślenie. Vng. el mélkódo gondolat. Ang. Contemplation, a beholding.] Cic. de Fato: Etenim si est divinatio, quamobrem à præceptis artis proficiscitur? Præcepta appello, quæ dicuntur Græcè θεωρήματα.

Theōrētĭcē, ἐπιστήμη, Actus quæ nullum exigens actum, ipso sui, cujus studium habet, intellectu contenta est. Quintil. libro 2. capite 18.

Theōrĭa, æ. f. acuta, θεωρία, Speculatio, meditatio, contemplatio, ἀπὸ τοῦ θεωρῶ, quod est animo contemplari.

Theos, ὁ, Deus, à quo multa per compositionem fiunt.

Theŏtŏcŏs, cum accentu in penultima. [θεοτόκος, Pol. Bogarodzica.] Virgo matris epitheton est, quod Latinè Deipara redditur.] Virgo mater Dei. Cùm Theotocos accentum in ante penultimi trãslato, θεοτόκος, passivam habet significationẽ, idem valens quod ex Deo natus. Verùm hujusmodi dictiones merè Græcas, quæ nostris literis scribi non consuevêrunt, factus fuerat è Græco latino Lexico petere: quum hucusque magis pertineant quàm Latinarum vocum significationes ad Græcorum Lexica.

Theriăcē, es, sive Theriaca, æ. f. p. [θηριακή, ἐπιφάνεια, ἀντίδοτος, ου. Gall. Triacle. Ital. Tiriaca. Ger. Theriak. Hisp. Atriaca. Pol. Driakiew. Vng. Theriak. Ang. Theriacle, a sirt of medicament against all venime.] Medicamentum præstantissimum, multis ex simplicibus confiatum, singulare adversus venena omnia remedium. Dicta Theriaca ἀπὸ τῶν θηρίων: hoc est, à venenatis bestiis, sive quòd illarum carnes recipiat hæc compositio (fit enim ex viperina carne) sive quòd earum veneno adversetur. Plinius certè Theriacam ab effectu non à materia videtur appellasse, non unam ejus conficiendæ rationem præterlens, cui tamen nulla adimi serpentum venena. ¶ Quin & vitis quoddam genus in Thasso nascens, Theriacen appellat, nõ aliam ob causam, quàm quòd venenatis omnibus videatur resistere. Vide ipsum lib. 23. cap. 21. & lib. 14. cap. 18.

Theriotrŏphīon, pen. prod. [θηριοτροφεῖον. Gall. Vaysseau à nourrir bestes sauuages. Ital. Vivaio, parco. Ger. Ein Thiergarten. Hisp. Casa donde se crian animales. Pol. Zwierzyniec. Vng. Vad kert. Ang. A park to feed wild creatures in.] Vivarium, in quo feræ aluntur. Varro lib. 3. de Re rustica. Sylva erit (ut dicebat) supra quinquaginta jugerum, materia septa, quod nõ leporarium, sed theriotrophium appellabat.

Theriomă, pen. prod. nis. [θηλωμα. Gall. Vn vicere appellé fe-

Ital. Nœlla. Ger. Feigwartzen. Hisp. Llaga que haze materia. Pol. Wrzod. Vng. Tenegy. Ang. A disease in the fundament called the pyles.] Vlcus sinuosum, interim & tedis, & partium aliarũ, multo ac nigro sanguine, malo odoris extra fit caro, & corrodiatur. Ex quo nasci quandoq; solet herpes cthiomenos. Ita vocatur ulcus genus, quod serpendo corpus ossa usq; devorat, inæquale, ac cœne tumidc.

Therĭŏn trẽ, θηρίον, Frutex est subherbaceus, roseo flore: inde nomen habens, quòd tot serpentes afferat serpentium, quasi θηριοφόρον. Vide Plinium lib. 25. cap. 9.

Therīstrum, [תרתר rabbinis. θηριστρον. Ger. Ein dünn part Fleisch, so die Weiber in grosse tieff trauren auff tunstuc.] Velamen, vel vehis tenuis, qua utebantur mulieres Palestinæ. Dictum Theristrũ sive quòd ea θηρᾶται: hoc est, insidiatur, utentium sive quòd ea θηρᾶται hoc est, allatæ maximè usui essent.

Thermæ, ārum. f. p. [θερμαὶ. Gall. estuues, bains. Ital. Bagne. Ger. Man nennet warme Bäder. Hisp. Banos calidos. Pol. Cieplice. Vng. Gőz fürdők, hévvizes fürdők. Ang. Stoues, stewes, washing places.] Loca aquis habentia aut sponte naturæ calentes, aut fornace calefactas, sudandi lavandive usibus deputata. Ἀπὸ τοῦ θέρειν hoc est, à calore, proprie tamen Thermas vocamus, quas sudandi gratia ingredimur: quæ Senica Sudatoria vocat. Quid (inquit) cum sudatorium? Omnis sudor per laborẽ creat. In quæ verò descendimus, ut lavemur, Balnea vocamus, & Balneum, Græci λουτρὸν. Quæ tamen differentia perpetua nõ est. Nam & thermas pro balneis legimus, in quibus aqua calida lavamur. Vide Vallam in Rauden. sen. & ea quæ suprà annotavimus in dictionem BALNEAE. Martial. libro 1. Hic ubi miratur velocia munera thermas.

Thermŭlæ, ārum, f. p. diminutivum. [θερμαὶ ἥρωος. Gall. Petites estuues, petits bains. Ital. Picciole stufe, piccioli bagni. Ger. Warmebädlin. Hisp. Pequeños banos ó estufas. Pol. Cieplice. Vng. Kicsin fürdőhelyek, kisvarosbeli. Ang. Little stewes.] Martial. libro secundo: Hetrusca nisi thermulis laveris illotus moceris Oppiane.

Thermopŏla, æ, pen. prod. m. p. [Ger. Ein Brätter.]

Thermŏpŏlĭum, [θερμοπώλιον. Ger. Brätterey: Garkuchen.] Taberna in qua potiones calidæ venditantur. Plaut. in Curc. Tum illi Græci pallium, capite aperto qui ambulant, temperi videas bibéres in Thermopolio. Idem in Truculento. in thermopolio Condalium es oblitus.

Thermŏpōtæ, ārum, θερμοπῶται. Qui calidam bibunt, unde Thermopotare verbum effinxit Plaut. in Truc. Postquam (inquit) thermoporam sitirutem, cepite & recurrite pedetentim id est, postquam guttur calida potione oblectatum.

Thĕrĭdămas, θηριδάμας, quasi ferarum domitor.

Thesaurus, i. m. t. [אוצר thesaurus. θησαυρος. Gall. Threzor. Ital. Tesoro. Ger. Ein Schatz. Bei Ein Schatz. Hisp. Tesoro ajuntadizo sin dueño. Pol. Skarb. Vng. Kincs. Ang. A treasure, abundance of riches.] Bonum, quod in pecunia positum est. Paulus Iurisconsultus, de Acquirendo rerũ dominio. Nunquam vetus depositio pecuniæ, ut ejus non extet memoria, & jam dominum nõ habeat. Sic enim fit ejus qui invenerit, quòd nõ alterius sit. Aliquin si quis aliquid luendi causa, vel metus, vel custodiæ cõdiderit sub terra nõ est thesaurus, utpote cujus etiã furtũ fit. Cic. 6. Phil. Servus domini patrimonũ circũplexus, quasi thesaurũ draco. Idem 1. de Divin. Respondit conjectoi thesaurum defossum esse sub lecto. Virg. 1. Aeneid. veteres tribuere retudit thesauros, ignotum ingẽs pondus & auri. ¶ Accipitur tamẽ thesaurus pro quibusvis divitiis repositis. Cic. in Epist. Nonii Varronis thesauros habere, tantos sumptus sustinere possem. Suppeditare alicui aliquid de suis thesaurís. Cic. 2. de finib. ¶ Per translationem accipitur pro quodã quasi penu quarumvis rerũ repositarum. Quinct. lib. 2. cap. 7. Abundabant ani copia verborũ optimorũ & compositione ac figuris jam non quæsitis, sed fonte, & ex repositu velut thesauro se offerentibus. Cic. 1. de Orator. Thesaurus rerum omnium memoria. ¶ Nonnunquam & in malam partem accipitur. Thesaurus stupri, thesaurus malí. Plautus Amphit. Tenco thesaurum stupri. Idem Merc. Tu quidem thesaurum hoc apportasti mali. ¶ Thesaurus carbones facti sunt, θησαυρὸς ἀθήρατος ἐστιν, proverbio in eos dici consuevit qui magnificis rebus expectatis, nihil nisi fumum reperiunt.

Thesaurārĭus, adjectivum: [θησαυροφύλαξ. Gall. Trésorier. Ital. Thesoriere. Ger. Ein Schatzer. Hisp. Tesorero. Pol. Skarbnik. Vng. Kincstartó. Ang. A treasurer.] An Officium tresaurarii? Ju. Thesaurarii sunt, apud Plaut. in Aulul.

Thesaurōphylax, ăcis. [θησαυροφύλαξ. Gall. Thresorier. Ital. Thesauriere. Ger. Ein Schatzer. Ein Schatzhalter. Hisp. Tesorero. Pol. Skarbnik. Vng. Kincstartó. Ang. A treasurer.] Thesaurum custodiens, reponens. Quod verbum frequentat apud Ecclesiasticos scriptores etiam, aliàs quàm classicis scriptoribus Latinæ linguæ auctoribus non receptum.

Thĕsis, is, [θέσις. Gal. Question, argument. Ita Quæstione, argumẽ-

to. Ger

ta. Ger. Ein fürtrag/ fantzck. Hisp. *Question, argumento.* Pol. *Sprawa do rytowania.* Vng. *Disputaczyo, vetekedes közötti kerdes.* Ang. *A generall question or argument.*] Quæstio, sive argumentum, quod nobis tractandum disputandumve proponimus. Cicero in Top. propositum interpretatur. ¶ Propriè autem thesis (ut Rhetores volunt) est quæstio generalis & infinita, nullis personæ, loci aut temporis circumstantiis limitata. In quo differt ab hypothesi, quòd ea sit quæstio definita, certisq; personis, temporibus, & locis propria. Vt si hoc modo proponamus: Sitne omnino ducenda uxor, thesis erit. Sin id de uno quopiam peculiariter quæramus, aut loci, temporisve circumstantiis restringamus, hoc modo: Sitne Catoni ducenda uxor Martia, eo tempore, quo omnia flagrant civili bello: jam dicenda erit hypothesis. Cic. de Orat. Oratora propriis personis & temporibus semper (si fieri potest) avertet controversiam. Latius enim de genere, quàm de parte disputare licet: ut quod in universo sit probatum, id a parte esse probari necesse. Hæc igitur quæstio à propriis personis ad universi generis rationem traducta appellatur thesis.

Thesmothetæ, [מחוקקים *mahokekim Septuag.*] Magistratus apud Athenienses, à legislatione ita appellati, qui ritè & usu docti, dominia dabant, querelas accusationesq; cognoscebant, deq; controversiis æquo examine decernebant, quotannis quoq; leges recognoscebant, emendabantq;, & ad congruentiam sensuumq; consentaneum reducebant.

Theta, θῆτα, Nomen est literæ Græcæ, quæ apud nos valet th aspiratum. Hæc in Græcorum judiciis nota erat condemnationis, quemadmodum apud Latinos C, quòd ea sit prima littera in dictione θάνατος, quæ illis mortem significat. Huc alludit Persius Satyr. 4. Si portis ex virtio nigrum præbegerit hæres.

Thialspi, sive Thlaspi dictum, sive Thlaspe, es, [θλάσπι *Dioscoridi.* θλάσπη *Galeno.* Ger. *Bertramkraut, wie etliche meinen. Alsine vulgo tenuifolia dicta.* Pol. *sokowiśc, ziele kr, minimum vocantur.*] Herba est, quam vulgus herbarorum *Barbaream tertiam* vocat. Dicta thlaspi θλᾶν τὸ σπᾶν, quod est contundere, sive contrahere: eò quòd semen lenticulæ sit simile, & ideo tractum. Alii dicta thlaspi à θλίβειν, quod nonnulli sinapi Persicum appellant. Vide Plin. lib. 27. cap. 11.

Thlalius, a, dictum à lutea bilis qui reliculos habet factos & cantilos. θλᾶν τὸ θλᾶσθαι, id est, contusione. Dicitur & Thladias. מרוצץ מרוצצת *meruzzo, ſchech* מטוח *metuah.* Pol. *Maszczony, zdrobniony.*]

Thlibias, æ. Item species lapidum est, & dicitur is, cui testiculi arcte tenduntur. θλίβειν id est, contundere. Theophil. ſ. Sed & in Institut.] מכתש *machtesh.* Pol. *Hmyzo.*]

Thos, otis, m. Lupi genus cæteris procerius, eorumq; levitate distimile, vulpis fallu, venatu vivens, innocuum hominibus, per hyemes hirtum, ad ætatem unam. Autor. Plin. lib. 8. cap. 34.

Thuſs [θοῦς. Ger. *Der ſtein ſtyllem, darein die ertzte ſoll gehen in einen Ofen oder hafft in den Kupffenſtein, ein Schitt oder ſonſt etwas darein gehört, wie Graben und ſtundtuchen, ſo in Boo zeſſ reſſtercen ſtingen.*] Propriè erat umbilicus effusionis in tempus, ex quo dolaria suspendebantur. Virgil. lib. 9. Si quà pice mea vehantur æstus. Suspendive thulo, aut alia ætatligia vexi. Ovid. lib. 6. Fast. Mos fuit ut curva nudus ſumeret ſcholo.

Thorax, acis, m. t. [מרכבה *merkebah.* Gall. *Poitrine.* Ital. *Petto.* Ger. *Die Bruſt, brother leib vom hauſt an bis zů ſeſſt.* Hisp. *Hoya del cuerpo de hombre, pecho.* Pol. *Piersy.* Vng. *Mely.* Ang. *The breſt or breaſt of a man.*] Armorum, & reliquæ anatomes peritis dicitur pars corporis ab ipſis clavibus usq; ad diaphragma, costis undique circumcepta, pectusq; vitales continens. Vide quam adeò Plinium Cellumve legimus medicamentum aliquod vitia pectoris purgare, ingerere debemus concavitatem illam, quam intra sepimur pectoris continetur. ¶ Accipitur item pro quocunque munimento pectus tegente, sive illud lamina sit, sive ferreum, sive ex alia materia confectum. [שריון *ſchirion.* Gall. *Jaque & cotte armoyée de corps ou autre.* Ital. *Corſaletto & cotta armata de corpo, ouero altra.* Ger. *Ein Cruſtharniſch oder krebs.* Hisp. *Coraça, ó loriga.* Pol. *Kabat, kamizela.* Vng. *Mely vas.* Ang. *Armor, plate, corſlet, ſtil mouer of ſtrength of the breaſt.*] Virgil. in Aeneid. thoraca simul cum pectore rupit. Idem 11. Aeneid. thoracis mentus abest. Horrebat squamis. Plin. lib. 9. cap. 10. Nos quoq; vidimus Athanaricum nomine, prodigiosæ ostentationis quingentis thorace pumbeo indutum, catharactæ; quingentorum pondo calciatu per scenam ingredi. Laneus thorax Suetan. de Augusto: Hyemem quaternis cum pingui toga tunicis, & subucula, thorace lineo, & femoralibus & tibialibus munibatur.

Thoſſa, æ. [θώσσα Hes. Gall. *Veſte d'un Soldat.* Ital. *Armato di corazza.* Ger. *Der ein Bruſtharniſch oder krebs anhat.* Hisp. *Armado de coraça.* Pol. *Zbroyno obleczony.* Vng. *Mely vaskan öltözött.* Ang. *That weareth a breaſt plate.*] Qui thorace indutus est. Plin. lib. 33. Parthis hastis primi Nasamones thoracatum.

Thrælas, θραῖλας Dioscoridi, vel Thrasius lapis, Silex est tam

admirabilis naturæ, ut aqua in de factus accendatur, oleo autem affuso refrigeratur. Ita dictus (ut Nicandro placet) eo quòd in Ponto Thraciæ flumine inveniatur. Vide Gal. lib. 9. Simpl. & Dioscor. lib. 5.

Threcidica, pro corr. threcidicorum, n. pl. Arma gladiatoria, Cicero.

Thrēnodĭa θρηνῳδία, Cantus lugubris: quo genere primus omnia Simonides usus fertur apud Græcos. [Pol. *Smutna pieśn.*]

Thridacias, θριδακίας, Mandragoræ femina, à lactucarum similitudine, quas θριδακας vocant Græci, nomine impolito. Autor Dioscor. lib. 4. cap. 17.

Thrīps [θρῖψ, θρῖπος. Gal. *Teigne, petit ver qui s'engendre dans le bois, & le mange.* Ital. *Tarlo, tarma.* Ger. *Ein holtzwurm.* Hisp. *El gusano que come la madera.* Pol. *Robak drzewo niszczący.* Vng. *Ze.* Ang. *A worme engendred in wood.*] Teredinis genus, ligni rodens, cultui non dissimile. Autor Plin. lib. 16. cap. 41.

Thrānis, m. t. [νῆς θρᾶνις, θρᾶνος. Gall. *Siege, chaiſe.* Ital. *Seggio, ſtaza, carriega, cathedra.* Ger. *Ein Thron/ ein herrnſtůel & ſtat der ehr.* Hisp. *La ſilla, ó ſilla real.* Pol. *Krzesło, ſtolica.* Vng. *Kereſztek.* Ang. *A throne.*] A nonnullis sedes, sive solium dicitur. Quamvis in Scripturis sacris thronus quandoq; non pro cathedra, sed pro virtutibus aliquibus cœlestibus, in quibus Deus semper sedeat, quasi in quadriga sua ponatur.

Thryallis, hujus Thryallidis, f. [θρυαλλίς. Ger. *Ein gattung Wolfsmuts.*] Genus herbæ, quæ aliis Lychnitis dicitur, folia habens tenua, aut quam plurima, quaterna, crassa, pinguiaq; ad lucernarum lumina apta. Vide Plin. lib. 25. cap. 10.

Thunnis, [Ger. *Ein groſſer Merrfiſch: wird von den Welſchen Thonno genannt.*] (sic enim antiqui scribebant, qui nullam recipiebant ciceram peregrinam) Vide [THYNNVS.

Thunnarus, Genus est piscis marini, quē alii xiphiam vocant. Plin. lib. 32. cap. 11.

Thus, huris, n. t. [לבונה *lebonah* לבנה *lebonah.* Gall. *Encens.* Ital. *Incenſo*, Ger. *Weyrauch.* Hisp. *Incienſo.* Pol. *Kadzidło.* Vng. *Tömiéno.* Ang. *Frankencenſe.*] Lacryma est exigua arbusculæ, qui terrarum Arabia concolit, grandissimum in Gentilium deorum sacrificiis præbens: unde etiam nonnulli nomen accepisse existimant ἀπὸ τοῦ θύειν, quod est sacrificare. Alii Latinum id esse putant, à quo deinde dictam, unde & citra aspirationem scribere malunt. Sed de hoc latius infra suo loco in V. S.

Thya θύα, Arbor odorifera, quæ nocturno ut videtur, & ab Homero frugum dicitur, esse Plin. lib. 13. cap. 16.

Thyāsis, m. t. θυᾶσις, Salutatio, sive chorea dicitur, qua Baccho cuncti adhærebant: à verbo θύειν, quod est Orgia celebrare. Virg. 5. Eclog. Inter Daphnidis arbuta vestis indutus Bacchus.

Thyites, præ. prod. θυίτης, Genus est lapidis durissimi, ex quo mortaria fiebant: consueverunt unde & à Plinio lapis mortariorum vocatur: & à Græcis θυεῖον quibus θυεῖον mortarium est.

Thymallis, Genus piscis pretiosi, de quo Ambrosius lib. Hexam. Neq; te cibo horatum contra pestilentiam thymalle domitam, cui à flore comen inolevit, ito Tatii unca te limitis, seu amœni Athesis umbra nutricat, flores. Quid speciosa gratius? quid suavitate jucundius? quid odore fragrantius? Quid mella tragrant hoc tu corpore melo spiras.

Thymbra, æ. f. [θύμβρα Dioscoridi. Gall. *Sarriette.* Ital. *Satureia herba.* Ger. *Gebaun, oder ſatureygarten ſop.* Hisp. *Axedrea yerua.* Pol. *Cząber.* Vng. *Mezfie.* Ang. *Savorie.*] Herba est satis nota, quā Latini cunilam appellāt, apibus gratissimas unde etiam in prato ei rustica cura alvearia serendam præcipiunt. Virg. 4. Georg. & gravitos ipsarum copia Thymbræ. Duæ sunt Thymbræ species, Cariva, & agrestis: illa condimentis gratior, quæ & Saturcia dicitur: hæc medicinæ utilior.

Thymelē, pen. com. [θυμέλη *thymelai Septuag.* Gall. *Chaiſe, poupitre.* Ital. *Pergamo, palpito, pergolo.* Ger. *Ein Lehrer ſtůl auff einer bruge oder auff einem ſchawplatz da die Lehrer ſitzen gehalten wurd.*] Hisp. *Cadira ó predicatorio.* Pol. *Stolica ó ambona.* Vng. *Predikalo ſek.* Ang. *A pulpit.*] Pulpitum erat in orchestra altum pedes quinq;, in quo chorus Tragœdiarum, & Comœdiarum quoad Comœdiæ chorum habuerunt, cæteroq; personā non habentes, fabulæ fabricabant histriones, ut scenam abdimi, populumq; gesticulatione retinebant. ¶ Et præterea Thymele nomen antiquæ salæ, cujus gestatione Dominianes imperator ferunt delectatus. Martialis lib. 1. Qua Thymelen spectas, deformemq; Latronem, Illa fronte, precor, carmina nostra legas. Vide de hoc plura in Annotationibus Vivis in Augustinum de Civitate Dei.

Thymelici, θυμελικοί. Dicuntur gesticulatores, qui in pulpito orchestræ, quod thymelen vocabant, fabulæ tabefiebant, & histrionibus inferná adstris populum gesticulatione retinebant. [Pol. *Cyckorni Tanke pokazuią.*] Memini horum Vitruvius, diversaq; eorum fuisse à scenicis. ¶ Thymelici sunt mimi, qui ad tibicinem saltant. Isidorus. Mimus autem Suetonio dicitur, qui personam assumit, & in scena ludos edit, ubi assores salutabant. Scenici enim dicebantur histriones, qui in scena

Cena fabulam agebant: thymelici verò, qui certorum ex fabula non habentes, gratè tecenam in orchestra tabulam, & scenæ subservichant.

Thymiāma, atis, n.t. [קטרת Incensum. Gall. Encens, parfum. Ital. Profumo, profumiero. Ger. Ein Gemmelt und Reuchwerck. Hisp. Sahumerio. Pol. Kadzenie, kadzidło, wonność. Vng. Tömjénez. Ang. A sweet perfume.] Suffitus, exporatio, suffimentum, odor ex thure, quod est separatæ, suffitus.

Thymiaterium, Thuribulum, vel etiam locus in quo tuffitus tolerabatur.

Thymus, vel Thymum. [θύμον. Gall. Da thym. Ital. Timo herba. Ger. Welsche quendel/oder Kuchen und immenkraut. Hisp. Tomillo yerua. Pol. Dziegiel ziele. Vng. Mezfüv. Ang. Time herbe.] Frutex humilis, odoratus, apibusq; gratissimus. Virgil. 5. Eclog. Hinc & thymo pascentur apes, dum rore cicadæ. Horat. 2. Carm. ut apis Matinæ Grata carpentis thyma per laborem. Sunt autem thymi duo genera, album scilicet, & nigrum. ¶ Vide Dithymum: vel, quod ex utroq; thymo collectum est. Plin. lib. 21. cap. 16. ¶ Thymus item, ut inquit Celsus Pollux, verrucula est, Ægyptiæ fabæ magnitudine, scabra, & sibi nibens sanguine, cujus summa pars (ut Celsus inquit) florè thymi refertur in genitalibus, fede, tenuibus palmis, & interioribus pedum partibus nascens. Vide Plin. lib. 22. cap. 10.

Thymōsus, pen. prod. [θυμώδης. Gall. Vn de thym. Ital. Vino di timo. Ger. Welsch quendelicht. Hisp. Vino de tomillo. Pol. Wino dziegielowate. Vng. Mezfüves bor. Ang. Wine of time.] Virum thymo conditum ea forma dixum, qua Absinthites, & Abrotanites: de quo Col. lib. 12. cap. 38.

Thymōsus, adject. Quod ex thymo factum est [θυμῶδες. Gall. Fait de thym. Ital. Fatto di timo. Ger. Auf Welsch quendel gemacht. Hisp. Hecho de tomillo. Pol. Z dziegielowe wyprawiony. Vng. Mezfüvel készitett. Ang. Made of time.] Colum. lib. 8. cap. 12. Cum mellis Attico, vel Hibleo non cibatis thymoso reficiuntur favatur.

Thymōsus, a, um adjectivum. [θυμῶδες. Gall. Plein de thym. Ital. Pieno di timo. Germ. Voll timian oder Welschen quendel. Hisp. Lleno de tomillo. Pol. Pełen dziegielowate. Vng. Mezfüves. Ang. Full of time.] Plin. libro 11. capite 15: Thymosum mel non coit.

Thymus, m.t. [תבור Tumulus. Gall. Thim, monceau. Ital. Tumo. Ger. Thumah, ist ein Meerfisch, wird ein Meerfisch, oder monstrum. Hisp. Thunno pescado conocido. Pol. Wyzyna. Vng. Tőnyeg. Ang. A fish.] Piscis maximus est notissimus, qui mense Maio copiosissime capitur in freto Gaditano. Nam id tempore ex Oceano Atlantico in Mare mediterraneum irrumpit, non parvo Gaditanorum quæstu, qui ipsorum eorum multitudinem retibus extrahunt, cetariisq; inferunt, salsuriq; memorationis; dulcibus, & in cadis affervatos, celeberrimos toto per orbem Europæ diffundunt. Hanc ferè exhibelo Paulo Iovii de Romanorum piscibus.

Thynnacum, pen. prod. [θυννεῖον. Sacrum erat, quo piscatores Neptuno thynnum immolabant, ipse impetrandæ abillo felicioris capturæ. Vide Cœlium Rhodiginum lib. 5. cap. 8.

Thyrsis, m.t. [θύρσος. Gall. Le rage ou verge de quelque herbe ou arbre. Ital. Tirso, verzone. Ger. Ein ausrechte stantstengel. Hisp. El ramo ó tronco de hierba. Pol. Gałąź albo pręt wierzchołek pysznie. Vng. Ingyenesség szárnak szálnak. Ang. The stalk or stemme of an herbe.] Propriè dicitur illud in herbis, quod virgulta in modum, vel teli rectitudinem corripuit. Plin. libro 19. capite 8. Inventum omnes thyrsos, vel folia lactucarum prorogare urceis condito, & recentes in patinis coquere. Idem: Folia lactucæ rotta, thyrsisq; ex acetо bibuntur. ¶ Lucretius accipit thyrsum pro turore, ardore, & impetu, vel ictu hastæ, quum ait: Percussit thyrso laudis spes magna meum cor. ¶ Est præterea thyrsus hastæ species magnæ, & crassæ, hederis obtecta, quam in Orgiis Bacchæ quatiebant. Tacit. Messalinam cum fluxo thyrsum quatiens. Scribit Diodorus Dionysium in exercitu habuisse mulieres thyrsis armatas. Et Macrobius ait Liberum patrem tenere thyrsum, quod est latens telum, cujus mucro hedera lambente protegitur.

Thyrsigĕr, Dictus est Bacchus. [θυρσιγερής. Seneca in Medea: Cano da Thyrsigeri proles.

T ante I.

Tiārā, pen. prod. f.p. [מצנפת mitznefeth. מגבעת migbaath. Gall. Ornement de teste de femme de Perse, duquel une vraie partie apres se nomme Pontife. Ital. Ornamento di donna Persiana, vsato per dir cosi per pennacchi, mitra, capello, mazzochio. Ger. Ein Hauptgezierd der Weiberleut in Persia, wird gemeiniglich für ein Kõnigliche oder Bischoffe Cronen. Hisp. Mitra, corona, capello, ó sombrero. Pol. Kapelusz niewiesci Perskich, albo, korona ich kopia wyższa. Vng. Tiszta boritás fejnek. Ang. A hood, ornament worne on the women heades in Persia.] Ornamentum capitis Pericarum primùm mulierum, quo postea usi sunt reges, & sacerdotes. Iuven. Sat. 6. & Phrygia vellitur bucca tiara. Virg. Iras per ufurpationē dicit. Septumq; gradu, tiarasq; Adoquī enim Tiaradistinctus, recte Servius. Hieron. ad Fabiolam: Quantum est gemmis vestimenti rotundum pileolum, quasi sphæra media in divisi, & pars altera ponatur in capite. Hoc Græci, & nostri nostri, mitrhill galerum vocant. Non habet acumen in summo, nec tortum aliq; ad comas regit, sed tectis parvum à fronte in superiora relinquit, arq; ita in occipitio tutus obtectum est, ut non fac le labatur ex capite.

Tibĭa, æ. p. Propriè est os cruris, appositum fibulæ. [שוק shok. שוקה shokah. Gall. Jambe. Ital. de la gamba. Ital. Gamba. Ger. Das Schienbein. Hisp. Canilla de la pierna. Pol. Goleń. Vng. Sárkanyár szár. Ang. A shin, the shinne.] Celsus lib. 8. cap. 1: Ipsum autem crus est ex ossibus duobus, &c. Verum alterum os ab exteriore parte, &c. alterum à priore parte positum, cui tibiæ nomen est, longius & in superiore parte plenius, tolitur cum femoris inferiore capite commititur, sicut cum humero cubitus. ¶ Tibia item vocatum instrumentum musicum oblongum, teres, & foramin osum, quod inflatum, & digitis modò addictis, modò reductis temperatum, non incundam reddit symphoniam. [חלל chalil. מחול. Gall. Vne flaute. Ital. Flauto. Ger. Ein schweitzer pfeiffen. Hisp. Flauta. Pol. Piszczałka. Vng. Hálgerendü sip. Ang. A flute.] Has primùm ex gruum tibiis confectas existimant, & inde nomen accepisse. Horat. de Arte: Tibia non, ut nunc, orichalco vincta, tubæque, Æmula: sed tenuis, simplexq; foramine pauco. Ovid. 5. Trist. Eleg. 1: Tibia funestis convenit illa modis. Cicer. 1. Tusc. Non ita ego quid meriam, quum tam bonos spectatores fundar ad tibiam. Virgil. 8. Eclog. Incipe Mænalios mecum mea tibia versus. Cicero Orat. Sive illa tibiæ non referant sonum, sive cum eadas cas sibi tibicen putet.

Tibīāle, is, n.n. Velamenta tibiarū. [מכנסים michneseyim. Gall. Tuchoses, bas de cuisses, caleçons de femmes. Ital. Calze, Gambiere. Ger. Gemmelt an hosen, so sich an die bergleichen das man an die schinbein legt. Hisp. Armaduras de aquella parte, medias calças. Pol. Pończochy. Vng. Szárfedő. Ang. Hose or stockes.] Sueton. de Augusto: Hyeme quaternis cum pinguitudiciis, & subucula thoracato, & femoralibus, & tibialibus muniebatur. ¶ Tibialia pro ocreis, quibus tibiæ militum muniuntur. Paulus Iurisconsultus: Si tibiale vel humerale mulier alienavit, castigari verberibus debet.

Tibīālis, le, n.n. Quod est idoneum ad tibias faciendas. [שוקה shokah. Gall. Appartenant à jambe. Ital. Pertinente à gamba. Ger. Was zu den geschwellen oder schenen zu machen ist. Hisp. Pertenesciente á canilla. Pol. Do goleni należący. Vng. Sárszárra való. Ang. Belonging to a shinne.] Plin. lib. 16. cap. 36. Tenuissimo est tibialis calamus, quam auletion vocant.

Tibīcĕn, inis, secunda syllaba prod. m.t. Qui tibia canit. [חלל chalil. Gall. Joueur de flute, flutteur. Ital. Piffaro, trombetta. Ger. Ein Schweitzer. Schweitzenpfeiffer. Hisp. Tamedor de flauta. Pol. Piszczek. Vng. Sipos, furulyázó, sipoló. Ang. A flutter or player on the flute, a piper.] Plautus in Pseud. Thicen vos interea ita delectaverit. Cicero ad Gallum lib. 7. ille autem qui hinc, & nequam bellum tibicinem habet. & in homine inerudito dicebame. Horat. 3. Epistol. 1: Nunc tibicinibus, nunc est gaudia Tragœdis. ¶ Tibicines item, alicujus, pilæ dicuntur tres tigni, quibus ædificia nitentia & alio qui ruitura sustinentur. Iuven. Satyr. 3: Non urbem colimus nisi tibicine fulcram Magnam partem sui. ¶ Tibicē pro sustentaculo telæ. Ovid. 4. Fast. Hæc modò versabat dantem tibicine telam. Virgilius quoq; hemistichia sua, quum in Æneide aliquot relinquit imperfecta, tibicines appellabat: eò quòd ad falciendam, supplendamq; sententiā ac tempus ea sint inserta. Ipse quoq; particulæ, quibus versuum hiatus explentur, à nonnullis tacitores ad lententiam, tibicines à Grammaticis appellantur. Quale est hoc apud Virgilium: Sic fortè precatur Nam fortè vocat.

Tibīcĭnā, æ, pen. corr. f.p. Mulier tibicina, canens, quemadmodū fidicina, quæ cantat fidibus. [חלילנית chalilanith. Gall. Femme qui joue de la flute. Ital. Donna che suona di flauto. Ger. Schweitzerin. Schweitzenpfeiffern. Hisp. Tamedora de flauta. Pol. Piszkowa. Vng. Tanyasi sipolyozó. Ang. A woman or she player vpon a shinne.] Mart. libro 14. Dum non mudicis rumpit tibicina buccis.

Tibīnum, inquit Origenes super Exodum, esse genus tegminis ex virgis aut papyro contextum, vel etiam ex arborum cortice formatum, intra quod Moses expatiatus fuit.

Tignis, ri, m.t. & Tignum, i. f. Trabs, qua variè dispositis domus extruitur: & propriè, cui superponitur tectum: à regendo omnem deductum. [קורה קורות koreh. koroth. Gall. Poutre, chevron, marrain. Ital. Trave. Germ. Ein vasen oder Zimbstuck. Hisp. Viga ó madera de la techumbre. Pol. Belka, krokiew. Vng. Kerülő gerenda. Ang. A beame, a rafter, a ridge or holding timb.] Lucret. libro 2: Nec quum subtilunc ignes ad tecta domorum, Et cetera damna degustant cygna, trabesque. Horat. de Arte Poët. & modicis instravit pulpita tignis.

tegnis. Ouid. 8. Metam. Sordida terga suis nigro pendentia tigno. Iuven. Satyr. 3: ferit aſſere duro Alectar tectigalium capitonatus, de macello. Cæſar 4. bell. Gal. Tigna bina teſquipedalia in animo proiecta, dimenſa ad altitudinem fluminis, q; Tigni connexio omne genus maximi, ex qua conſtitit conſtringitur, coniungit. Vſus de tigno iunctim. 5. & ſæpe alibi. L. Tigni & Calpe de Verb. ſignif. Tigni. ¶ Sed & in vinctis Tigni appellatione omnia vincula neceſſaria continentur, ut puta pedica, pedamenta, vt arundinem vincam. ¶ Hinc Contigno, vide ſuo loco.

Tigillũm, de Tigillum, diminut. va. [δοκάριον Gall. ſolive, poſt chevron. Ital. Travicello. Ger. Ein kleine raſen. Hiſp. Pequeño viga. Pol. krokwiczka, Turcz. Vng. Kapaſzfa. ſeu gerendácska. Ang. A little beam or rafter.] Iuuenis tigillum per viam vigilo, capite adoperto, velut ſub iugum ſatis iuvencum. Tibul. libro 2. Eleg. 1. Illi compoſitus primum docuere tigillis, Exiguam viridi fronde operire domum. Catul. Iamq; ſubit exigua ſtipula tectum tigillo.

Tigillãris, a, um, adjectivum. Tigillaris faber, Qui tigilla dolat, aut ædificio adhibet. [δοκάριος. Gall. Un charpentier. Ital. Maragnone. Ger. Ein Zimmerman. Hiſp. Carpintero. Pol. Cieſla. Vng. Lecz gyonda feregy. Ang. A carpenter.] ut qua figillaria nomine legitur & Tigillaris arbitrium. Cicer. de Clar. Orat. Ego me Phidiam eſſe malim quam vel optimum tigillarium.

Tigris, huius tigris, & tigridis, f. [τίγρις. Gall. Vn tigre. Ital. Tigre. Ger. Ein Tigerthier. Hiſp. La tigre, animal de pardo. Pol. Tygrys. Vng. Tigris. Ang. A tyger.] Fera lætiſſima & velocidima ex feris omnibus nomen ab acumine ſortita, quòd ſagittæ velocitatem, quam Tigrim Medi appellant, celeritate æquare. Virg. 4. Aeneid. Hyrcanæq; admorunt ubera tigres. Armatũs equites gentis Alexandri condidit, tigrim ferum indicam, nunquam ante eſſe coluit, quam vulgus tigrim nominat, ſed hanc eſſe bonam, ſagittæ verò equi magnitudine eſſe, & impetum longè divertam.

Tigrinus, a, um. nonnunq; ponitur ut Tigrina mensa: hoc eſt, venarum diverſa tigridum maculas referentes. Plin. lib. 13. cap. 15: Mendoſi præcipua dotis vena crispa, vel in ventre varia. Illud obſcurius, cæci diſcretio ideo q; tigrina appellantur.

Tilia, æ. f. p. [φιλύρα. Gall. Tilleul, vn tilleul. Ital. Tiglio albero. Ger. Lindenbaum. Hiſp. Tylo arbol. Pol. Lipa. Vng. Hárſ.] Arbor eſt apud Gallos nomen retinens. ſolio hederaceo mollione, & in angulum acutio, ita rotundiore, & prolixione, in orbem lentè criſpo, ate; ſerrato, flore tantùm per cum calyculo continetur, herbaceo: dum emeſſi, flavo, fructus magnitudine fabæ, ſimilis arumis hederæ: in quo ſemen pariunt, quarum atriplicie, omnibus animalibus ingratum, quum folorum pabulo maximè dulcantur. Virgil. lib. 2. Georg. Nectilias læves, nec torno raſile buxum. Ovid. 10. Metamorph. Nectilia molles, nec fagus, & inſuba laurus. ¶ Tilia item dicuntur vincula ex arboris hujus membranis tenuiſſimis, inter corticem & lignum ſitis. Plin. lib. 16. cap. 14: Inter cortices & lignũ tenues tunicas multiplici membrana, è quibus vincula tiliæ vocantur. Tenuiſſimæ earum philyræ, coronarum confectrices celebres, antiquorum q; honore.

Tiliãceus, ea, eum. Quod ex tilia confectum eſt. [φιλύρινος. Gall. Fait de tilet. Ital. Fatto de taglio. Ger. Linden oder Limbenbaumin. Hiſp. Hecho de tylo. Pol. Lipowy. Vng. Harſfabol ſpeclt.] Iulius Capitolinus de Antonio Pio: Quum ſenex & longus eſſet, incurvaretur q;, tiliaceis taxulis in pectore falciabatur. Columel. lib. 12. cap. 45: Arcula tiliacea, vel etiam ribiacea, quales ſunt in quibus veſtimenta forenſia condantur, huic ferè paulò ampliores præparari debent.

Tilicia, locularis dictio. Cic. de clar. Orat.

Timĕo, es, ui, ẽre. f. Metuo, horreo, reformido, vereor. [ירא יראת פחד פחדה חרד חרדה φοβέομαι, δέδοικα. Gall. Craindre. Ital. Temere, hauere paura. Ger. Fürchten. Bel. Vreeſen. Hiſp. Temer, auer miedo. Pol. Bawyć ſie. Vng. Felek megyök. Ang. To feare.] Cicero pro Flacco: Nihil magis quàm periculum timemus. ¶ Varijs modis conſtruitur, dicimus enim, Timeo te, tanquã inimicum: Timeo tibi, tanquam amico, nequid mali tibi accidat. Terent. And. Pamphili vitæ timeo. Timeo mihi ante te. Cæcepro Sylla: A quo quidem genere, hæres, ego nunquam timui id eſt, non timui ne malum mihi inferret. ¶ Invenitur etiam cum ablativo, mediante de. Ovid. lib. 2. Fast. Nec timui de morte: tamen metus obſtitit. ¶ Item dicimus, Timeo furem tauro: id eſt, ne fur taurum ferret. Iuvenal. Satyr. 6: quũ furem nemo timeret Caulibus, aut pomis. ¶ Dicimus etiam timeo pro amico. Gell. lib. 19. cap. 1: Illum autem pro Ariſtippi animo timere. Timeo quemadmodum hæc excipiantur poſſint. Cicer. lib. 15. Epiſt. Nonneſſe quid agatur, magnopere timeo. Idem ad Atticum lib. 2. ¶ Specialis eſt autem in hoc verbo, & in cæteris ejuſdem ſignificationis, ut live ſequatur negatio, ſive non, nihil addat de totali ve ſententiæ. Nihil enim refert nam ita dicas, Timeo ut poſſis, an ſic: Timeo ne poſſis. Grammaticorum enim quæ traditur differentia, uſu Latinè loquentium repudiatur. Compoſita hujus verbi ſunt Extimeo, pertimeo, & pertimeſco: quorum ſignificata videſis locis.

Timĭdus, a, um, pavidus, meticuloſus. [ירא; יראה חרד חרדה φοβερός, δειλός. Gall. Craintif, timide, peureux. Ital. Timido, paurofo, di poco animo. Ger. Forchtſam. Hiſp. Temeroſo, por naturaleza, medroſo. Pol. Boiaźliwy. Vng. Felelok, retegh. Ang. Fearfull, timorous, faint hearted.] Cic. 1. Offic. Neimbeller, aiq; timidi videantur. Cicero pro Marcello: Si in alterutro peccandum ſit, malim videri nimis timidus, quam parum prudens.

Timidẽ, adverb. Pavidè, metuloſè, anxiè. [φοβερῶς, δειλῶς. Gall. Avec crainte, craintivement. Ital. Con timore. Ger. Forchtſamlich. Hiſp. Con temor, temeroſamente. Pol. Boiaźliwie. Vng. Felelmel, felve. Ang. Fearfully, in a fainthart.] Cic. 2. Tuſc. Sed hoc quidem in dolore maximè eſt providendum, nequid abjectè, nequid timidè, nequid ignavè, nequid ſervilitèr, muliebriterve faciamus.

Timĭdĭtas, atis. f. n. Proclivitas ad timorem. [יראה יראת פחד פחדה δειλία. Gall. Crainte, peur. Ital. Paura, timidita. Ger. Forchtſamkeit. Hiſp. Temor natural. Pol. Boiaźń. Vng. Felelmes, feregy. Ang. Timorouſneſſe, timerouſneſſe.] Cic. 4. de Finib. Extrema enim timiditas, non ex vocabulis naſcitur. Idem 3. Tuſc. Quæ qui recipit, recipiat neceſſe eſt timiditatem & ignaviam. Idem in Partit. Verecundiam timiditas imitatur.

Timŏr, oris. m. t. Eſt (ut Cic. 4. Tuſc. quæſt. inquit) Metus malũ appropinquantis. [יראה יראת פחד פחדה φόβος. Gall. Crainte, peur ou paour. Ital. Timore, paura. Ger. Forcht. Bel. Vreeſen. Hiſp. Temor natural. Pol. Strach. Vng. Felelem. Ang. Feare, feare and cowardize.] Facere alicui timorẽ. Cic. lib. 10. Epiſt. Quæ res mihi facit timorem. Affici timore de aliquo. Idem lib. 11. Epiſt. Animi de nobis magno timore afficiũtur. Iniicere timorem. Idem ad Attic: Noſtris animus accenſus, bonis timor injectus eſt. Perculſus timore. Idem ibidẽ: Cæſaris perculſa magno timore.

Timſŏpĭa. [τιμωρία. Ger. Forchtſam. Pol. Skupoſtwo.] A Græcis dicuntur qui præmia querunt, ut ærem præſtare accendant, animosq; stagel. cui id eſt, duriorem, cautioremq; faciant per id non parcentes.

Timŏr, Vide TIMEO.

Tin. Antiqui pro eum dixerunt.

Tĭnă, æ. f. p. Velis vinaria genus, quod à Feſto tinion appellatur. Varro lib. 1. de Vita pop. Rom. ut erat Nonius: Antiqui in convivijs ante vini primò, poſtea tinas ponebant.

Tinctæ, arum. f. p. Species ſalſamentalis, vulgò nomen. [τάριχος, ὄξος. Gal. Vn poiſſon appellé tanches. Ital. Tenca peſce. Ger. Ein Schies. Hiſp. La tenca peſce. Pol. Lyn. Vng. Csuzsa. Ang. A tenche fiſhe.] Ad famosum Mœcenatem Horatius: Quis nõ & virides vulgi ſolaria tineas Norit, & Albanos prædam pueribus hamis?

Tinctĭlis. Tinctura, Vide TINGO.

Tĭnĕa, æ. f. p. Vermiculus eſt, qui aut ſitu, aut pulvere, ac putredine interdum naſcens, veſtes, aut libros abrodit, teredo. [σῆς, σητός. Gall. Teigne, ver qui carie ou mange la laine & les habillemens. Ital. Tigniola, tarma, verme. Ger. Ein ſchabe. Hiſp. La tinna de la colmena, ſu hija. Pol. Mol. Vng. Moly. Ang. A mothe, a worme yat eateth clothes or books.] Horat. 1. Epiſt. 20. ad librum ſuum: Carpſerit & tineas paſcet liber. Aut fugies Vticã, aut vinctus mitteris Ilerdã. ¶ Item tineæ ventris vermes ſunt, in inteſtini recti extremo naſcentes. Græcis. Celſus Lumbricos appellat. Plin. lib. 11. cap. 33: Sicuti in homine tineæ tricenûm pedum, aliquando & plurium longitudine. ¶ Item tineæ ſunt vermes in alvearibus, apibus noxii. Colum. lib. 9. cap. 14: Præterea, ut tineæ ſi apparuerint, everruntur, papilionesq; enecentur, qui plerumq; inter alveos morantes apibus exitio ſunt. Nam & ceras rodunt, & ſæpe ſuo vermes progenerant, quos alvearium tineas appellamus.

Tĭnĕōſus, a, um: [δοκαριῶδης. Gall. Plein de teignes. Ital. Pieno di tarme. Ger. Voll ſchaben. Hiſp. Lleno de tinnas. Pol. Pełen molowy. Vng. Kolyos. Ang. Full of mothes.] ut Alvei tineoſi, apud Colum. lib. 9. cap. 14.

Tingo, gis, xi, ctum, ẽre. f. a. vel unquo, is, ẽre. f. Imbuo, inficio, madefacio, immergo, colore vel humore imbuo. [צבע צבוע חמם βάπτω. Gall. Tremper. Ital. Tingere. Ger. Ein farben, oder eyntauchen, färben. Bel. Verwen, natmaken. Hiſp. Teñir ò mojar. Pol. Farbuie, maczam. Vng. Megh aztatom, megh mártom, megh feſtöm. Ang. To dippe or die colours.] Mart. lib. 6: Mentiris juvenem tinctis Lentine capillis: hoc eſt, undis & colorato. Virg. 1. Aeneid. Quiẽ tantùm Oceano properent ſe tingere Soles: id eſt, immergere. Mart. lib. 11. tingit autem Catinus, & tamen pallet. Virg. 3. Georg. Ac vix ſuppoſiti tingunt ſanguine cultri.

Tingĕns, tingentis, participium. [βάπτων, βάπτοντος. Ger. Der eintuncket oder färbet.] Plin. lib. 9. cap. 38: Sed id tingentium officina ignorant, quum ſumma vertatur in eo.

Tinctĭlis,

Tinctus, a, um. participium passivum, Immersus, vel infectus. [βαπτὸς, βεβαμμένος, βεβαπτισμένος. Gall. Teint. Ital. Tinto, tinta, tinto. Ger. Getunckten in etwas gefossen. Hisp. Tinto, mojado. Pol. Omaczony. Vng. Megmartatot, festett. Ang. Dipped, or died.] ut, Spicula tincta veneno. Ovid. 4. de Pont. Idem 1. de Arte: Corsale de gemmis, de tincta murice lana, Corsale de facie corpore busq; suum. ¶ Per translationem accipitur pro leviter imbutus. Cic. 1. de Orat. Sæpe enim mihi tinctus literis Idem ait de clar. Orat. Ego illam patrii elegantia non tinctam.

Tinctus, ûs. Ipse tingendi actus. [βάφος. Gall. Teinture, teint. Ital. Tintura. Ger. Eintundung, eyntfoͤrbung. Hisp. Tintura, tinction. Pol. Farbowanie. Vng. Festes. Ang. A dipping, or dying.] Plin. lib. 37. cap. 9: Adulteratur maximè tinctura, adeò, ut gloria regis Ægypti adscribitur, qui primus eam inuxit.

Tinctilis, e, pen. corr. om. c. Quod immersum est. [βαπτὸς. Gall. Teint. Ital. Tinto. Ger. Tundig, eingetunckt, eingetundet. Hisp. Tinto, mojado. Pol. Moczyły. Vng. Mertet festetett. Ang. Died.] Ovid. de Trist. lib. 3: Nam volucri ferro tinctile virus erit.

Tinctio, Varia vinaria apud antiquos facere, utinquit Festus. [οἰνοποσία. Gall. Tonneau. Ital. Botte. Ger. Ein gattung weingefeßes. Hisp. Cuba, tonel de vino. Pol. Kuffa. Vng. Szeker, Ang. Vessel for wine.] Nonius Tinctas appellavit. Erant autem hæc vasa in ponto, & omnino diversa ab his, quæ apud nostros hoc vocabulo habentur, necad eos usus parata. His magnè à gente fabricatis, multa cum vinaceis nostri condiunt. Apud veteres autem inter ἐπιχύσεις numerantur.

Tinnio, nis, nivi, itum, n. q. Propriè de metallis dicitur, quum ex earum pulsatione sonus efficitur. [ἠχῶ, κωδωνίζω, χαλκοκροτῶ. Gall. Tinter & sonner clair. Ital. Risonare, render chiaro suono. Ger. Klingelnut thun. Bel. Klincken. Hisp. Retinir el metal. Pol. Dzwonic, ydrzekam. Vng. Tzengek. Ang. To ring and make a clear sound as metall.] Unus enim aurum, argentum, æs, ferrum, ænorum, orichalcum, & hujusmodi. ¶ Hinc Circumtinnio compositis. Varr. 3. de Re rust. cap. 16: Quum à jactatione id fecisse tunc animadverlis, jacundo in eas puteum, & circumtinnendo ære, permittas, quò volucris perducta. ¶ Tinnire quoq; dicitur auris, quum incluſa fuligines & leves vaporcs, interdùm per membranam illam, quæ in auribus est, emergunt, & sonum illum fictitium edunt. Catul. ad Lesbiam, epigr. 28: Aures tinniunt suapte sonitu. Elegantiùs item Tinnire dicitur, qui nummos habet, vel qui nummos affert. Maximè autem expedita, ecquid Dolabella tinnire, Cic.

Tinnimentum, ti, n. t. Ipse tinniendi actus. [κωδωνισμός. Gall. Tintement, son & carillonnement. Ital. Risuonamento. Ger. Ein klang, beli lerthon. Hisp. Retinir, sonido de metal. Pol. Dzwonek. Vng. Tzengesi. Ang. Ringing.] Plaut. in Rud. illud quidem ædepol tinnimentum est autinum.

Tinnitus, tus, m. q. Metalli sonitus. [κωδωνισμός. Gall. Tintement, carillonnement. Ital. Risuonamento. Ger. Das klingen, thun. Hisp. Aquel retinir, y sonido de metal. Pol. Dzwonienie. Vng. Tzengesi. Ang. The ringing of metall.] Plin. lib. 11 cap. 30: Apes gaudent plausu, at que tinnitu æris. Virg. l. 4. Georg. Tinnitusq; cie, & Matris quate cymbala circum. Aurium tinnitus præcantare, Plin. lib. 28 cap. 7.

Tinnibilis, la, lum, Quod acutum edit sonum: cujusmodi est sonus metallorum. [ἠχητικός, ἠχώδης. Gall. Tintant, retentissant. Ital. Risonante, & acuto. Ger. Klingend, hellt thönend. Hisp. Cosa que retiñe como metal. Pol. Dzwoniący. Vng. Tzengő. Ang. That resoundeth.] Ovid. Tinnibula æra sonant, & olent myrrhaq; crocq;. Quint. lib. 2 cap. 2: Nam & tumidior, & corruptos, & tinnibilior, & quocunq; alio cacozeliæ genere peccantes, certum habeo non virium, sed infirmitatis vitio laborare.

Tinnio, nis, pe. prod. n. p. Reiano. [ΓΝΗΓ beredh ἀνάδοχος. Gal. Tuteur, répondant. Ital. Risponsore, rispondere. Ger. Bürtheam. Hisp. Retenir el metal. Pol. Dzwonic. Vng. Tzengők. Ang. To ring or sound as metall.] Catullus ad Lesbiam: sonitu canoro Tinniant aures. ¶ Dicitur & Tintinnio, is, nivi. Afranius: Tintinnire januarum impedimenta audio.

Tinnibulum, li, n. t. Instrumentum ferreum, quo populus lavandi hora ad balneas convocari solebat. [ΓΝΗΓΟ pabaredh. ἐπιμυκτήριον, κώδων. Gall. Clochette, sonnette. Ital. Campanello, sonaglio. Ger. Ein glöcklein / schelle / habebedle: mit dem man klinglet zu dem bad thut. Bab-tzebet. Hisp. Campana ó esquila. Pol. Dzwonek. Vng. Tzengetyu. Ang. A bell.] Nomen factitium à sono quem edit. Juvenal. Sat. 6: Toti pariter pelves, & tinnibula dicas Pulsari. Plin. lib. 36 cap. 14: Vitri humano orbi inane, & peralbum, unus omnibus litem portus, ex quo pendebant excepta catenis tinnibula, quæ vento agitata longè sonitus referant, ut Dodonæ olim factum. ¶ Tintinnabulum, veles qua ûtercus evehitur, inde ferrasile, quòd tintinnabula appendrentur, ut audiretur vehiculum appropinquare, quò quisq; omnis generis sordes posset imponere. Lucilius: Tintinnabulum abeat hinc, stipicularia, olentum.

Tintinnacilli, Qui flagris cædunt fontes ob noctem, & loris bubulis cathigant. κρουνοξόστραι. Dicto vocabulo à sono, quem verbera ciebant. Nam dum verberant, & cædunt flagris, tinnitum reddere videntur ex crepitu plagrarum: quæ propriè à Plauto dicuntur tintinnabulæ, à sonitu quem reddit id genus hominum flagratores dicebamus, & lotarii: nam cædendo loris, & flagris hunc sonum faciunt. Plaut. in Truc. Nisi ad tintinnabulos vultis vos educi vivos.

Tintinnicillus, Avis est, teste Plin. lib. 10. cap. 37, columbas ætendens, & accipitres terrenas occulta naturæ vi, in tantum ut vitam vocemq; eius fugiant.

Tipitilla, æ. pe. corr. f. p. [Ger. Ein kleines wurmlein / oder wasserspitzlein / jetzo / jetzo.] Verum ita pedes habeas, ted tantæ levitatis, ut taper aquam currens non detidat. Plaut. in Persa: Neq; tipulæ leviùs pondus est, quàm fides amantis.

Tis, genitivus est antiquus à Tu pronomine. Plaut. in Mil. Tis egeat, quare ego caream, ob eam rem hæc ad me missa est.

Tithymallis, m. i. [τιθύμαλλος. Gall. Herbe à lait, laicteron. Ital. Tamarisco herba. Ger. Wolffsmuch. Hisp. Cohombrezuelo yerua. Pol. Tytymal. Vng. Tekey.] Herba est lactem emittens lacteum: cujus septem enumerantur genera. Characias, myrsinites, paralios sive tithymalis, helioscopios, cyparissias, esula dulcis, & platyphyllos. Col. lib. 9: Tithymalios majorum quoq; animalium ventrem solvit. Idem paulò supra: Maximusq; vel minimus omnium earum labor est in ovis, quo tithymalli fœtentes. Plin. lib. 26. cap. 10. Dioscor. lib. 4 cap. 168.

Titi, Columbæ agrestes tunc, ut scribit Cornutus, quas augures in auspiciis observare solebant.

Titillo, las, avi, p. Levi attrectatione clarum, aliàmve mollium corporis partium sensum cuipiam moveo. [γαργαλίζω, κνήθω. Gall. Chatouiller. Ital. Pruovcare, far gratitude. Ger. Kutzlen. Hisp. Prouocar, mouer cosquillas à otro. Pol. Lekcyc. Vng. Tzikiendom. Ang. To tickle.] ¶ Translatè accipitur pro voluptatem afferre, & cum suavitate movere. Cic. 1. de Fin. Nam si ea sola voluptas esset, quæ quasi titillaret sensus, ut ita dicam, &c. Lucret. l. 2: & quæ Titillare magis sensus quàm lædere possint. Horat. 2. Serm. Satyr 3: Præcavet ne vos titillet gloria.

Titillatio, onis. verba. c, f. Ipse titillandi actus, suavitas, motus. [γαργαλισμός. Gall. Chatouillement. Ital. Il pruovcare con gratitude. Ger. Kutzlung. Hisp. Cosa de prouocar y hazer cosquillas à otro. Pol. Lekcenie. Vng. Tzikiendis. Ang. A tickling.] Cic. in Catil. At non est voluptatum tanta quasi titillatio in sensibus.

Titillaris, ris, re, m. q. idem. Plin. lib. 11. cap. 37: In eadem præcipua hilaritatis sedes, quod titillatu maximè intelligitur alarum, quas habet.

Titio, onis. Lignum adustum, quod ab igne exhibitur. [ΓΙΝΔ ebdh. δαλός. Gall. Tison de feu allumé. Ital. Tizzone di fuoco incenso. Ger. Ein brand den man ab dem fewer nimpt. Hisp. Tizon. Pol. Cʒemna. Vng. Wegg. Ang. A fier or coal being put out.] Cic. in Tusc. libro 3 capite 12: Fomentisq; projectorum corpus circumdare conveniat, maximeque involutis testis, & cinctis tumentibus.

Titivillitium, ii, n. t. Dici volucrum (inquit Nonius) fila putrida, quæ cœlo cadunt. Plaut. in Cist. Non ego illud verbum emptum volo, sed ut id est, reddmodò vel. [οὐκ ἀξίνης ἕνεκα ἐκτήσατο, ἀλλ' ἵνα ἔχῃ ἀφ' οὗ ἀξίνη ἔσται. Gall. Vn jeune homme de fait, qui tombe de la lune, chose de neuf valant. Ital. Cosa de niuna valuta. Ger. Die selben eben / die man sie von einem gewapp als nichts nutz wirfft. Hisp. Cosa de nada. Pol. Kiedyś przeto nie kedyżbie. Vng. Nem. Ang. A straw thread, a vile thing of no value.]

Titubo, bas, penult. corr. n. p. propriè pedibus confidere nequeo, vacillo. [ΤΙΤΗ mabdh ΠΗ mat ΠΗΟ nanóh mog, βραδύω, σφάλλομαι, σκάζω, χωλαίνω. Gall. Chanceler. Ital. Vacillare, titubare. Ger. Schwancken. Bri Gwyno, meccren. Hisp. Bamboneare. Pol. Chwieyic. Vng. Tzuzogok. Ang. To stagger or stare on feet or speech, to stammer or grumble.] Ovid. 3. Metam. Ille meto, somnoq; gravis titubare videtur. Quint. Sed jugulati vulnerarum, titubantem gravitati. ¶ Transfertur ad animum, quoties ab animo verba discrepant, quod inconstantiæ signum esse dicitur: ut apud eundem: Neq; ulla unquam tanta fuerit dicendi facultas, quæ non titubet, aut hæreat, quoties ab animo verba discrepant. Plaut. in Mil. cogitare. Ne quid ubi ille veneris, titubetur. Terent. in Heaut. Verum illa ne quid titubet. Cic. ad Atticum lib. 2: Videbis brevi tempore magnos, non modò eos, qui nihil titubarunt, sed etiam illum ipsum qui peccavit, Catonem. Horat. 1. Epist. 18: Cave ne titubes, mandato frangas. ¶ Titubare quoq; lingua & dentes dicuntur. Ovid. 3. Trist. eleg. 11: Hæc ubi dum fortem lingua titubante locutus, &c. Idem 6. Fast. Nec mora, convivæ vario nituntur membra vino. Membra movent.

Titillatio,

Tĭtŭbātĭo, participium sine verbo, ut inquit Servius: nam titubor non legitur. [Μπαπάζειν, σφαλλεσθαι. Gall. Chancelle. Ital. Vacillare, barcollare. Ger. Beschwanckt. Hisp. Tambaneando. Pol. Chwianie się. Vng. Tantorgatasnac. Ang. Staggering or flattering.] Virgil. 3. Aeneid. vestigia pressa Haud tenuit titubata solo.

Tĭtŭbātŭs, a, um, p. & Titubatio, onis, verbalia. f. t. Ipse titubandi actus. [Σφαλμὸς σφάλσις. Gall. Chancellement. Ital. Sparlamento, dubitatione. Ger. Schwanckung. Hisp. Tambaneamiento, obra de tambanearse, duda. Pol. Chwianie. Vng. Tantorgas. Ang. A flammering or flattering.] Suet. in Vitel. Accedebat quod liberos utriusq; sexus tulit, sed marem titubantia oris propè mutum, & claudum. Ad Herennium lib. 2: Venæ parvula quidem titubatione aut offensione impediemur.

Tĭtŭbanter, adverbium, Inconstanter, dubitanter. [Παραφερόμενος. Gall. Bancelant, en variant, inconstamment. Ital. Dubbiosamente, inconstantemente. Ger. Schwanckender weyß, zweyfelhafftiger weise, Lendig. Hisp. Tambaneandose, dudosamente. Pol. Wątpliwie, niepewnie. Vng. Tantorogva. Ang. With flammering or flattering.] Cicero pro Cæl. Potuistis enim, atq; id tamen titubanter & strictim, conjurationis hujus propter suspicionem Catilinæ participem fuisse.

Tĭtŭlus, i, m. 2. Ĭ. Ŭ. principio cum sequente; operis: quod scilicet libro, operi, vel statuæ superscribitur, ut statim primo aspectu argumentum noscamus, aut artificem. [כתבת כתובה kethubeth kethubah longegie, mexik. Gal. Titre, Escriteau. Ital. Titolo. Ger. Ein Titul oder Uberschrifft. Hisp. Titulo de alguna obra ó estatua. Pol. Napysanie. Vng. Irásnac valoc. Ang. A title or inscription.] Suetonius in Domit. cap. 3: Plurima & amplissima opera incendio continua restituit, sed omnia sub titulo tantùm suo, ac ne ulla priscini autoris memoria. Mart. lib. 2: Vnum de titulo tollere jocosa potes. Ovid. lib. 1. de Remed. amor. Legerat hujus amoris titulum, nomenq; libelli. Pictus titulus à tuendo, quasi tutelus, quod tueatur factum autoris, & siquis alterius opus esse commendat, veri opificis nudet nomen. ¶ Per translationem quandoq; ponitur pro laude & dignitate. Ovid. lib. 2. Fast. At tua proteguntur studiosis pectora Cæsar. Nomina, perenni vix tua digna die. [כתבת מכתבה כתובה mexikebeth kethubah.] Apuleius Apologetico. [כתבת

Tacitus: Multos militia, quos dam exercendo agros tolerare vetuit. Cæsar 7. bell. Gall. Qui in oppida compulsi, ac similiter inopia subacti, eorũ corporibus, qui ætate ad bellum inutiles videbantur, vitam tolerarunt. ¶ Accipitur aliquando tolerare pro portare, seu pellere. πορτάω. Plaut. in Merc. Tolerat hæc navis mecreas trecentas: id est, ferre potest.

Tŏlĕr, ans, nomen ex participio id est patiens: [סבל sobel נושא nosé. ἀνεκτικός. Gall. Endurant. Ital. Tolerante. Ger. Erduldend. Hisp. El que puede. Pol. Cierpiący. Vng. Türő, szenvedő. Ang. Patient, that suffereth.] ut, Tolerantissimus penuriæ: id est, patientissimus, apud Columb. 7 cap. 1.

Tŏlĕrantĭor, comparativus. [Vng. Szenvedőbb, merkőzőbb, szenvedőlőbb.] Cornel. Tacit. lib 12: Clementiamq; ac justitiam, quanto ignotiora barbaris, tanto tolerantiora capesseret.

Tŏlĕrantĕr, adverbium, Patienter, tolerabiliter. [ὑπομονητικῶς, ἀνεκτικῶς. Gall. En endurant, patiemment. Ital. Tolerabilmente. Ger. Duldiglich. Hisp. Sofrida y pacientemente. Pol. Cierpliwie. Vng. Morze, szenvedve. Ang. Patiently.] Plinius lib. 8. cap. 45: At nunc anni calæ ad fœcundiatem poscuntur, tolerantiùs tamen bimæ. De bobus. Quint. lib. 8. cap. 6: Qui tolerantes videre hesternationes videntur.

Tŏlĕrātĭo, onis, verbale, Ipse tolerandi actus. [ὑπομονή, ἀνοχή, ἀνεκτικότης. Gall. Patience, tolerance, souffrance. Ital. Patienza, tolerantia. Ger. Gedultsuber gedultung. Hisp. Sufrimiento y paciencia. Pol. Cierpliwość. Vng. Türés, szenvedés. Ang. Patience, suffering, abiding.] Cic. 2. de Fin. Quædam alia tolerationis est genus, quæ utinam non potestis, qui honestatem ipsam per se non amatis.

Tŏlĕrābĭlis, Quod tolerari potest. [ἀνεκτός, φορητός. Gall. Tolerable. Ital. Cosa che si può tolerare. Ger. Leidentlich: das man wol dulden kan. Hisp. Cosa que se puede sufrir y padecer. Pol. Czemu do terpienia. Vng. Türhető, szenvedhető. Ang. Tollerable, sufferable.] Colum. lib. 11. cap. 2. Adhuc tolerabiliores efficies. Cic. Cael. lib. 2: Quod tolerabilius ignoscimus desiderio tui feramus.

Tŏlĕrantĭa, tolerantiæ, f. p. [ἀνοχή, ὑπομονή. Gall. Patience, tolerance, souffrance. Ital. Patienza, tolerantia. Ger. Dultigkeit: erduldung: duldung. Hisp. Sufrimiento y paciencia. Pol. Cierpliwość. Vng. Türelem, szenvedhetés. Ang. Patience, sufferance.] Cicero in Paradoxis: Tolerantia rerum humanarum, contemptione fortunæ. Quint. lib. 1. cap. 2: Tolerantia tamen doloris, laudē sua non excedit.

Tollēnō, ōnis, m. t. Genus machinæ, ut ait Festus, qua hauritur aqua, in alteram partem prægravante pondere. [τὸ κηλώνιον. Gall. Vne grue, une trompe, une bascule à tirer l'eau d'vn puis. Ital. Instrumento da cauar acqua con vn contrapeso di pietra. Ger. Ein gerüst darmit man sie aus den Dörffern der den fehen oder sich brunnen hat zu wasser zeucht. Hisp. Cigoñal para sacar agua. Pol. Zuren z studnie. Vng. Kutkarós fa, kutkarós kerék. Ang. An engine to draw water.] Fun. lib. 19. cap. 4: Vel tollenonum haustu rigandos. Livius octavo bell. Macedon. Deinde, ut præter ipsum illatæ muros viderunt, collectis rudis animis in stipite tollenonibus libramenta plumbi, aut saxorum, hastilesve robustos intendebant.

Tollēs, Tumor faucium, teste Festo, quas & παρίδας vocamus, παγίδας.

Tollo, lonis. à Plauto in Rudente videtur positum pro eo, qui ex puteo aquam haurit. Heus (inquit) sic tollon' gratia?

Tollo, is, sustŭli, & secundum antiquos retŭli, sublātum, 3. act. Elevo, attollo, sursum erigo. [נשא nasá. αἴρω, ἐπαίρω, ὑψόω. Gall. Lever en haut, hausser, eslever. Ital. Leuare, rialzare, torre in alto. Ger. Aufheben erhöhen. Hisp. Alcar o quitar. Pol. Podnosić. Vng. Fel emelni, fel vinni. Ang. To lift, to take away.] Vipianus pretereo usus est tollere, 11 §. 4. D. de accepti. Plautus: Tolle caput. Cic. 4. Acad. Horatius autem vehementer admirans, quod quidem perpetuo Lucullo loquente fecerat, ut etiam manus sæpè tolleret. Ovidius Epist. 14. Ter acutum sustulit ensem. Terque sublato decidit ense manus. Liv. 4 bell. Maced. Sublatis deinde supra capita scutis, continuatisq; &c. Vip. Ius vicino non esse altius ædes tollere. ¶ Aliquando tollere, est capere. [נקח lakách. λαμβάνειν.] Virgilius lib. 4 Georgic. & sæpe lapillos. Vi cymbæ instabiles fluctu jactãte fluentum, Tollunt, his sese pernanis nubila librant. ¶ Aliquando suscipere, ἀναιρεῖσθαι. Suetonius de Neronis parentes: Deceditq; Pyrgis morbo aquæ intercutis, sublato filio Nerone ex Agrippina Germanico genita. ¶ Aliquando nutrire. [רבה rabáh. כלכל kilkél. גדל ghadél. ἐκτρέφειν, ἀναιρεῖσθαι.] Terentius in And. Quæ quidem pepercisset, decrevere tollere. ¶ Aliquando auferre. [נקח lakách. ἀφαιρεῖσθαι, ἀφαιρεῖν.] Cic. in Tæl. Solem enim de mundo tollere videntur, qui animi etiam è vita tollunt. ¶ Tollere de medio, id est, interimere. [הרג haragh. ἀναιρεῖν, ἀναιρεῖσθαι, ἀποκτείνειν, ἐκκλίνειν. Vng. Meg ölni. Ang. To slay.] Cicero pro Rosc. Animo: Perfacile hunc hominem insanum & rusticum, & Romæ ignotum de medio tolli posse. ¶ Aliquando differre. [משך mashách. ἀναβάλλεσθαι.] Plautus: Omnes tolle ex hac die unum diem. ¶ Aliquando inferre. [הביא bela.] Virgil. 3. Georg. Tollentemq; minas & flida colla tauro. Non tollere animas, est minari, timorem incutere, inferre. ¶ Tollere gradum, ambulare. [הלך halách.] Plaut. Bacch. Is est ad bonã comitã, & tollam gradum. ¶ Tollere se, arbus à terra, est crescere, ac de herbis & arboribus dicitur. ¶ Tollere animos, est superbire, audaciorem esse. Propert. lib. 3. eleg. 28: Iunc tolle animos, & tecum fingere triumphos. Terent. in Heaut. Quia paululum vobis accessit pecuniæ. Sublati animi sunt. ¶ Tollere animos civitati est erigere & cõfirmare. Virg. 9. Aeneid. Virtũ animos tollit dictis, atq; increpat unis. ¶ Tollere clamorem, est in clarum, & moderatũ tritum levare. ¶ Tollere clamorem, est clara & magna voce clamare. Cic. 7. Ver. Clamor à suis custodibus tollitur. ¶ Tollere aliquem in cœlum humeros, est illum laudibus celebrare, & quantum fieri potest, dis immortalibus æqualem facere. In qua significatione cũ dicimus, Tollere in cœlum famæ aliquē, & Tollere laudes alicujus in astra. Cicero ad Atticũ lib. 2. At hercule alter tuus familiaris Hortensius, quam plena sententiã, quàm ingenue, quàm ornatè nostras laudes in astra tulit? Virg. 5. Aeglog. Daphnim quæ tuũ tollimus ad astra. ¶ Tollere manus, lætitiæ signum est, & gratias agẽtis. Cic. ad Cæs. lib. 7. Sublimibus manus & ego, & Balbus. ¶ Tollere aliquẽ ab officio, est privare. ¶ Tollere aliquem de oratione sua, est eum non amplius nominare. ¶ Tollere aliquẽ è numero, est eum excipere. ¶ Tollere aliquẽ de medio, è medio, vel ex cœtũ natura, idem. ¶ Tollere legem, abrogare, antiquare. ¶ Tollere moram, festinare. ¶ Tollere metum, timorem adimere. ¶ Tollere spem, auferre. ¶ Tollere aliquem testimonio, testimoniis ita convincere, ut condemnetur, & puniatur. ¶ Tollere aliquem fraude, aut ventre, est interficere.

Sublā̆tus, ta, tum, part. ejusdem, Elevatus, ablatus, &c. secundum significationẽ hujus verbi. [נשא nasá. αἴρειν, ἐπαίρειν. Gall. Hausser, haussé. Ital. Alzato. Ger. Erhebt. Hisp. Alcado. Pol. Podniesiony. Vng. Fel emelt. Ang. Lifted up, taken away.] Virgil. 8. Aeneid. & tuba terribilem sublato ad æthera clamor. ¶ Ponitur aliquãdo pro superbo, claro, & arrogante. [גבה ghabáh. גאה ghaáh.] Cæsar 1. bell. Gall. Quo præsto fabat Helvetii, quod quingentis equitibus tantam multitudinem equitum propulserant, audaciùs sustinere. ¶ Compositio hujus verbi sunt, Attollo, extollo, protollo, & suffodio: quorum significata explicantur suis locis.

Sublā̆tio, verbale, ſs. [נשוא nesiá. גבהות ghabhúth. ἀναίρεσις, ἐπαίρεσις. Gall. Eslevement, haussement. Ital. Esaltatione. Ger. Erhebung. Hisp. Alcamiento. Pol. Podniesienie. Vng. Fel emelés. Ang. Lifting up.] Virgil. 8. Aeneid. & tuba terribilem sublato ad æthera clamor. ¶ Ponitur aliquãdo pro superbo, claro, & arrogante. [גבה ghabáh. גאה ghaáh.] Cæsar 1. bell. Gall. Quo præsto fabat Helvetii, quod quingentis equitibus tantam multitudinem equitum propulserant, audaciùs sustinere. ¶ Compositio hujus verbi sunt, Attollo, extollo, protollo, & suffodio: quorum significata explicantur suis locis.

Sublātē, adverbiũ. [ὑπερηφάνως, ὑπερόγκως. Gall. Hautement. Ital. Altamente. Ger. Hochtragendich, stolzlich. Hisp. Altamente. Pol. Wyniośle. Vng. Tulmodon. Ang. Highly.] Cic. de clar. Orat. Sublatè, ampleq; dicere. Idem pro Domo sua. Nihil unquam de me dixi: sublatum ad offendendæ laudis causa.

Tŏlūtārĭi, sive Tolutares equi, m. s. Dicuntur qui alio nomine ab Afris Hispaniæ regionis Asturones dicuntur, à sannullis eũ Gradarii, propterea quòd gradu non vulgari incedãt, sed alternis cruribus molliter explicantes, cõmodam tolutim præbent vectationẽ citra ullam succussationis molestiam. [ἀκροβατικοί, ἀλόφωνοι. Gall. Courans, viste & legers, qui vont vn ambles. Ital. Cauali che vanno di portante. Ger. Zeltter. Hisp. Caualles ambladeros. Pol. Nachodnik. Vng. Paraklus. Ang. Ambling horse.] Tolutares dicti, lyca à tollendis alterno gressu pedibus: sive ut alii malunt ja pedum volubilitate, quasi voluntarii. Sen. in Ep. II. Mauros tolutares appellat.

Tŏlūtim. [ἀκροβατικῶς, ἀλόφωνος. Gall. Viste & legerement, comme amblet. Ital. In portante. Ger. Zeltterweis. Hisp. Ligeramente, amblando. Pol. Inochodem. Vng. Paraklusan. Ang. Ambling wise.] Id est, voluptarie, & molliter, propterq; ad ostentationem, sive gladiatorum incessum aptum, qui alternis cruribus molliter expeditis, commodissimã sessori præbent vectationem: quod genus equorum à Pollucc & Stepera appellantur. Tolutim (inquit Nonius) quasi voluptim vel voluptarie. Plautus Afinar. Dema hercle jam de hordeo, tolutim ubi adiza. Varro. Vt equus qui ad vehendũ est natus, tamẽ traditur magistro, ut equus doceat tolutim incedere. Plin. lib. 8. cap. 42. In eadẽ Hispania, Callaica gẽs, & Asturica, equini generis quos thensones vocamus, minori forma appellatos alteriores

gi nunquequibus nũ vulgaris in cutis gradus, sed mollis alternõ crurum explicatio glomeratio: unde equus tolutim carpere, curvilis trahitur sine.

Tŏlŭtĭlŏquĕntŭlĕ, f.y. Volubilis sermo: ut interpretatur Nonius, citans Accium Nævii veteris poëtæ ex Gallomanis: O' petibi-ve Fontes a fera, trux tolutilo quentis labi ex &c.

Tŏmacŭlă, vel per syncopen tomacla, Exulia sunt, quæ ferè ex recente porcino minutim concisio, & jam lento cocto, insuffis ovis crudis, & caseo optimo, & liquamine, pipere, anisio, ptisanæ fabæ, tres tolutile quentis labi ex &c. Fabius, Tomacula ferè consueverunt, reguentq; omento fabilo. Tomacula Gall. Saucisse Ital. Tomacelle, al. bouine andelle. Ger. Einlõ Andres Gall. Saucisse. Hisp. Salchicha de animal guisado. Pol. Farsze ca. Vng. Mayor. Ang. Pudding or salted sausages.] Dicta tomacula, ὁπὸ τοῦ τέμνειν, quod ea sit incidere lardum. Sacro: Candidati divina tomacula porci.

Tŏmăcĭnĕ, Exulia ex recente porcino minutim concisio, quæ & tomacula dicuntur. ἀπὸ τέμνειν. Varro lib. 2. cap. 4: Quotannis è Gallia apportantur Romam pernæ, tomaculæ, & petasones. Plin. Tomacinæ appellantur, quas tomacula insubres vocant, Galli nostris temporibus tomaculas.

Tomentum, n. n. Lana brevis ac concisa, quæ ex vestibus à fullone poliendo detrahitur: & quidquid farcimus ex quacunq; re, sive ex cono, aut palea, sive ex pluma fuerit quo culcitræ farciuntur. Τυλωτήριον. Gall. Bourre, ce qu'on met dans un matelas. Ital. Stoppa grossa, stoppaccio. Ger. Rarke Wolle zu gemollen stryppen. Hisp. Aquella cosa que anega, y se funde, como puntas, la qual pluma para enfundar colchones y colchas. Pol. Oskrzyki wełnianie do wypchania poduszek, albo wełna ktora kto drze przed. Vng. Lagy tollerei valo pihe. Ang. Perkes, locks cropped of wool.] Varro de lingua Latina, lib. 4: Postquam transierunt ad culcitras, quod in eas lagos, aut tomentum, aliudve quid calcebant: ab inculcando culcitra dicta. Videtur autem tomentum deduci à vigendo, quod lanificæ incido, Suetonius in Tib. Adeò alimẽta Drusi subducta, ut tomenti ex culcitra tenaverit mandere. Tomentorum autem aliud leuconicum dicebatur, quod fiebat ex lana alba concisa. Aliud Circense, ex arundinibus concisis factum: idq; si tamentum habebatur plebeium. Dictum Circense, quòd in Circo Romano sternebatur, illicq; egens quiescebat. Seneca lib. de beata vita: Nihilo minus ero, si fulta cervix mea in manipulo feni acquiescat, si super circenſe tomentum per farcinas veteris lintei affluens incubabo. Martial. lib. 14: Tomentum concisa palus circense vocatur: Hæc pro cucumio Iranina pauper emit.

Tŏmĭcĕ, ces, sive ſne qui bubsam placet] Tomix, cis, f.t. [μυκτὴρ. Gall. Vne sorte de cordé faite de chanvre qui n'est point accoustré, ou de gemit. Ital. Fune di canape à di spago. Ger. Ein groß ungebrochen hanffseil. Hisp. Cuerda de cannamo ó esparto. Pol. Sznur z grubi powrozkowego. Vng. Kötelnek vele nyujtast mazseg. Ang. A table rope, a roller put on horses noses for hooping them.] Græco nomine appellatur ex canna inimpolita, & sparto leviter tortaretis, ex qua funes fiunt. Plin. lib. 17. cap. 10: Tomice moris spinarũ circunlita Pallad. lib. 1. cap. 13: Tunc eos carenis lignis ex jupipero, aut oliva, aut buxo, aut cupressio factis, ad contignationem subtrudemus, & binas inter eas perticas erigemus, tomicibus alligatis. Vitruv. li. 9. docet allicere tomice religandos. Pelvisli quoq; quos in collu habent animalia, ne scille ladantur, tomices vocantur.

Tŏmĭs, mĭnis, f. [πτυχὴ, μερὶς, τόμος, τόμος. Gall. Tome, volume, piece. Ital. Pezzo, parte, volume, tomo. Ger. Ein stuck oder theil. Hisp. Cortadura. Pol. Sztuka, część. Vng. Kes, metszes. Ang. A cutting, a volume, a piece.] Fragmentum vel pars operis, quam Latine lectionem vocamus. Martialis lib. 1: Scriptura quanti constet, & tomus vilis. Unde Origenes tertium librorum suorum genus tomos inscripsit, quos (ut ait Hieronymus) nos possumus appellare volumina. Idem alibi de eodem: Edidit innumerabiles commentarios, quos ipse appellat tomos.

Tŏndĕo, des, totondi, tonsum, 2. f. Lanam, sive capillos, & hujusmodi incido. [τίλλω, κείρω. Gall. Tondre. Ital. Tosare. Ger. Scheren. Hisp. Trasquilar. Pol. Strzyc. Vng. Nyirny, beretvalom. Ang. To clippe, to shave, to cut or mowe.] Plinius lib. 8. cap. 48: Oves non ubiq; tondentur. Cic. 3. Tusc. quæst. Regiæ virgines, ut tonsiculæ, tondebant barbam, & capillum patris. Martialis lib. 2: Non tonderis quam: quid ergo facies? dicit. Virgil. lib. 3. Georg. Necminus interea barbas, incanaq; menta Cinyphii tondent hirci, setasq; comantes. ¶ Interdum pascere, vel pascendo absumere. [בּרר bérer. rapuit.] Virgil. lib. 1. Georg. Ter centum nives tondent dumeta juvenci. ¶ Aliquando resecare, vel demetere. [קצר kátzar. secuit.] Idē Libro 1 Georg. Nocte ardua prata tondentur: id etiã, serantur. Tondere aliquem auro: id est, emungere, techna aliqua spoliare. Plaut. in Bacchid. Tondebo ausu, siq; ad vivam cutem. ¶ Hujus verbi composita sunt, Attondeo, & detondeo: quorũ significationes explicantur suis locis.

Tŏnsĭo, as, frequentativum unde & detonso. διακείρω. Gellius: Capillos dictus, nisi qui liber homo est, non detonsus.

Tonsĭto, as, aliud frequentativum. Plaut. in Bacch. Terin annue tu has tonsitas?

Tonsĭlis, is, tum. participium, Lana, crine ve spoliatus. [τετιλμένος, κειρόμενος. Gall. Tondu. Ital. Tosato. Ger. Geschoren. Hisp. Trasquilado. Pol. Ogolony. Vng. Nyirtt, beretvalt. Ang. Clipped or polled.] Cicero in Pisonem: Cum illa sabatrice tonsa. Mart. lib. 11. & tonso puta ministro. Iisdem: Iam mihi nigrel ut tonsa sudaria barba. Tonsę valles, quę arboribus & sylvis velut comis suis spoliatæ sunt. Virgil. 4. Georg. tonsis in vallibus illũ Pubentes, &c. ¶ Contrà. Intonsi montes id est, sylvæ. Varro Intonsi montes, & fetis pleni. Villi tonsi. Virgil. 1. Aeneid. tondiq; ferunt mantilia villos. Tunica oliva. Virg. 3. Aeneid. Ipse caput tonsæ foliis ornatus olivæ.

Tonsa, æ, f. p. dicuntur remi, à divitorio dissultibus. [אשורים] moschyhotrim, oarsmen. Gall. Aviron. Ital. Pale de remi. Ger. Ruder. Hisp. Palas de los remos. Pol. Rudel. Vng. Evezõ dai evezõ. Ang. Oares.] Virgilius libro 5: & in lento luctantur marmore tonsæ.

Tonsŏr, ōris, m. t. Qui barbam, aut aliud quippiã tondet. [τετιλτὴς, ξυρεύς, κουρεύς. Gall. Barbier. Ital. Barbiere. Ger. Ein Bartscherer. Bel. Een Scheerder. Hisp. Barbero ó tresquilador. Pol. Balwierz. Vng. Barbely nyiro. Ang. A clipper or pulter of hear des and beardes, a barber.] Varro lib. 2. de Re rust. cap. 11: Omnipo tonsores in Italia primum venisse ex Sicilia dicuntur, post Romã conditam anno quadringentesimo quinquagesimo quarto, ut ferunt in publico Ardea, in liberis ædibus: eos q; adcuvisse P. Ticinium Menam. Ibidem: Olim tonsores non fuisse adjuvabant antiquorum statuæ, quod plerasque habent capillum, & barbam imagenam. Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 7: Omnibus & hippis notum, & tonsoribus esse. Cic. 1. Tusc. Dionysius ut tonsori collum commoneret, tondere suas se docuit. Plautus in Asin. Ad tonsorem me dixit.

Tonsōrĭus, a, um. Quod ad tondendu pertinet: τετιλτικός. Gall. Appartenant à tondre. Ital. Pertinente à tosare. Ger. Das zu bestreichen gehört. Hisp. Perteneciente á tresquilar. Pol. Barwierski. Vng. Nyiralos, beretvalo bobx, vas. Ang. Belonging to clipping or polling.] Id. Culter tonsorius hinc est, non vacula Cicero. Offic. Qui cultros meticulosos, & ferentes carbonem fieri adurebat capillum. Apud Martial. lib. 14, titulus est de tonsoriis ferramentis.

Tōnsūra, æ, f. p. Effigies tondendi actus. [τετιλμένος. Gall. Tondure, ou coupture. Ital. Tosatura. Ger. Beschneidung. Hisp. Tresquilladura, obra de tresquilar. Pol. Strzyżenie. Vng. Nyires beretvalas. Ang. Clipping, polling, shaving.] Col. lib. 7. cap. 4: Tonsura certum anni tempus per omnes regiones servari non potest. Idem lib. 11. cap. 2: Oves Tarentinæ radice lunaria lavari debent, ut tonsura præparentur. ¶ Legitur quoq; apud veteres tonsus pro tonsura. Plaut. in Amph. Sura, pes, statura, tonsus, oculi, nasus, labra. Accius: Sed quænam hæc est mulier fucata rosino tonsu lugubri? Ex Nonio.

Tōnsŭtrix, ĭcis, f. mulier tonsoris officio fungens. [γυνὴ κειρομένη. Gall. Barbiere. Ital. Tondatrice. Ger. Ein Schererin. Hisp. Barbera, ó trasquiladora. Pol. Barbierka. Vng. Nyiro, beretvalo asszony. Ang. She barber, she that doth the office of a barber.] Plaut. Tuscul. Tonstricem Syram novisti nostram.

Tonstrĭcŭlă, diminutivũ à tonsa & cognitor. Cic. 5. Tusc. Regiæ virgines, ut tonstriculæ, tondebant barbam.

Tōnsĭlĕ, is, pen. corr. om. t. Quod tonsum est, ac in orbem & comam putatum. [κειρόμενον. Gall. Tondu. Ital. Tosato, podato. Ger. Geschorn. Hisp. Trasquilado. Pol. Ogolony. Vng. Nyirtt, beretvalt. Ang. Clipt may be barbar or shepard.] ut, Tonsilis oleæ, Tonsilis buxus. Plin. lib. 12. cap. 1. Primus Cn. Matius nemora tonsilia invenit. Idem libro 13. capite 30: Vellotonsilis vestimentum.

Tōnsĭlæ, ārum, f. p. Extremæ faucium partes circa radicem linguæ, gulam utrinque attingentes. [παρίσθμια. Gall. Les glandes au tour de la gorge. Ital. Pale. Ger. Die ausserste theil der schlunds vnd des gespanns. Hisp. Agallas en la garganta del hombre. Vng. Nyelcsap. Ang. Kernells about the throate.] Cic. 1. de Natura deor. Linguam autem ad radices ejus hæres excipit stomachus, quo primùm illabuntur ea, quæ arripta sunt oris utraque ex parte tonsillas attingens, palato extremo atque intimo terminatur. ¶ Tonsillas item medici vocant fauciũ inflammationes cum rumore, quas & Græci παρίσθμια appellant.

Tōnstrīnă, æ, pen. prod. f. p. Officina tonsoris. [κουρεῖον. Gall. L'ouvroir d'un barbier, barberie. Ital. Barberia. Ger. Ein scherstuhl oder gestegt. Hisp. Barberia, ó la tienda del barbero. Pol. Barwierska. Vng. Barbely mühely. Ang. A barbars shoppe.] Plaut. in Asin. Libenter in tonstrinam ut jusseram venire, is nullus venit. Terentius in Phor. Ex advorsum ei loco tonstrina erat quædam.

Tŏnĭtrŭs, Veteres pro sonantem usurpabat. Varro Eudæmonio,

nibus, ut citatur à Nonio: Tibi Tympana non inanes sonitus matris deûm tonimus.

Tŏnĭtrĭs, Tonitrum, Vide TONO.

Tŏno, tonas, tonavi, tonatum, & aliquando tonui, tonitum, pen. cor. a. p. tonare. [רעם rahàm הרעים hàrhàm. Sonare, Gall. Tonner. Ital. Tonare. Ger. Donnern. Hisp. Tronar el cielo. Pol. Grzmie. Vng. Dörgök. Ang. It thunder.] Cicer. de Divin. Quum tonuit lævum hoc tempestate fetena, Idem ibidem: Jove tonante, fulgurante, comitia haberi nefas. ¶ Apud vetustissimos legitur Tono, tonis, per tertiam conjugationem. Varro in Eudemonibus, ut citatur à Nonio: Tympana tibi, nõ inanes sonitus matris deûm tonimus: tibi sem vivo. ¶ Tonare laudes alicujus, est magnopere efferre. Plin. in Præfat. li. 3: Quanto rectius ore patris laudes tonas? ¶ Tonare murmure, & verberibus, est resonare. Martialis lib. 9: Murmure non sævo, verberibusque tonas. ¶ Hujus composita, Attono, contono, circumtono, detono, intono, pertono: quorum significata explicantur suis locis.

Tŏnĕsco, Tonas. [רעם rahàm הרעים hàrhàm. Sonare.] Pol. Grzmi. Vng. Dörög. Ang. It thundereth.] Varro Eumargo, ut citatur à Nonio: Tunc repentè cœlitum alcum tonitribus templũ tonescit.

Tŏnĭtrŭs, us, m. g. & tonitru, neutrum indeclinabile in singul. in plurali tonitrua, Fragor nubis, qui fit erumpente fulmine. [רעם rahàm, Sonare. Gall. Tonnerre. Ital. Tuono. Ger. Der donner. Hisp. Trueno. Pol. Grzmienie. Vng. Dörgés. Ang. Thunder.] Ovid. 2. Metamorph. Vnus habet tonitrus, & fulmina mittere terris. Iuv. Sat. 3: - & facient optatt tonitrua cœnas. Cic. 2. de Div. Nónne perspicuum est, ex prima admiratione hominum, quòd tonitrua, jactusq; fulminum extimuissent, credidisse ea effecta rerum omnium autorem Iovem?

Tŏnĭtrŭum, Tonitrui. Idem. Celius Ciceroni lib. 8: Hic tibi strepitus, fremitus, clamor, tonitruum.

Tŏnsillă, Tonsor, Tonstrix, Tonsus, Vide TONDEO.

Tŏnus, m. f. [τόνος. Gall. Son, ton, accent. Ital. Suono, suono, accento. Ger. Ein thon, lautung. Hisp. El tono, el arte de la musica, accento de cada palabra. Pol. Dzwięk, ton. Vng. Igekuek nyomhatósa. Ang. A sound, sound, or accent.] Vocalitio, sive accentus à verbo τείνω, quod est intendere, quasi è gutte manet. ¶ Toni item dicuntur nervi in stomachi interioribus. ¶ Præterea tonum appellant spatium interjectum inter terram & ultimam cœli circulum: hoc est, lunarem, quod est centum viginti sex millium stadiorum, ut inquit Martianus, quorum ut in sonis intervallum cum legitima quantitate minimum ex duobus sonis interse diversis, ita in cœlo minimũ à terra spatium ad Lunam Tonum appellare placuit. ¶ Hujus mensuræ dimidium hemitonium dicitur, ἡμιτόνιον. Tonus verò cum hemitonio proportionem facit sesquiplam: hoc est, sesquialteram. ¶ In picturis item splendor intermedius inter lumẽ & umbram, Tonus dicitur. Plin. lib. 35. cap. 5: Deinde adjectus est splendor alius hic quam lumen: quem quia inter hoc & umbram esset, appellaverunt tonum: commissuras verò colorum & translucentias, Armogen. ¶ Antiqui tonitrua dixerunt tonum. Seneca quæst. natur. lib. 2. cap. 56: Antiqui autem tonitruum dixerũt, aut tonum. Hoc apud Cecinnam invenio.

Tŏpāzĭus, topazii. f. t. [τοπάζιος. Gall. Topaze. Ital. Topazio. Ger. Ein topas, ist ein edelgestein. Hisp. Topacio. Vng. Topazus kö. Ang. A precious stone, green coloured.] Gemma est viridis coloris, δὸξ ἔσκληρον. hoc est, à quærendo dicta, sive quòd Troglodytæ prædonet quum duritie fame & temperitate pressi, herbas, radicesq; effoderent, hanc gemmam primi eruerunt: sive à Topazio insula Maris rubri, in qua hic lapis inter pellucidus invenitur. Insulæ autem huic ideirco Topazio nomen factum putant, eò quòd nebulosa sit, tegatque à navigantibus fuerit quæsita antequam inveniretur. Vtrumque nominis eandem refert Plin. libro 37. capite 8, & lib. 6. cap. 29, & Strabo libro 6.

Thŏphus, m. f. Genus lapidis asperi, qui facilè in arenam resolvitur. [τοφος. Ger. Bimsstein.] Plin. lib. 17. cap. 4: Nam tophus scaber natura, Virg. 2. Georg. Et tophus scaber, & nigris exesa chelydris.

Tophinus, & Tophaceus, adjectiva. Quod ex tophu est. ἀφεσ. Suetonius: Quæ tophina, ac lignea antea erant. Plin. lib. 17. cap. 7: Est alba, rufa, columbina, sigillacea, tophacea, arenacea.

Tŏpĭārĭum, ri, n. s. [τοπιάριον. Gall. Ouurage de verdure qu'on fait de jardins en forme de boüis ou autre chose. Ital. Opera di verdure à d'alberi come di bosso. Ger. Ein garten gebeid; oder etwas das man aus bäumen / sträuchen / hecken oder reben des schauens willen machet. Hisp. Cuydado, labor de deleitable obrado en arboledas y frutas. Pol. Zasadzenie drzewek ozdobnie gdzieniegdzie ułożonych krzewin. Vng. Levél szövetzke zöldségből készült fenyőágból. Ang. The making of images of beasts or other likenesses in gardens.] Opus ex arbore, aut fruticc, aut herba, ornatus, aut vitandi ejus cauta fa-

ctum: ut sunt testudines, cameræ, naves, aviculæ, & hujusmodi, quæ ex buxo vel hedera & hujusmodi, quarum natura ejusmodi est, & flexibilis, ficti consueverunt. Dictum topiarium à τόποις, locis, quia in his varia contexuntur, quæ & topia abundantes scriptoribus nuncupantur. media. Vitruv. lib. 7: Habentem deorum simulacra, seu fabularum dispositas explicationes, nonnunus Trojanas pugnas, seu Ulyssis errationes per topia, cæteraq; quæ sunt eorum similibus rationibus ab rerum naturâ procreata. Quidam inde Topiarii appellationem deductam existimant, quòd plantæ sunium modo flexibiles & sequaces, in quaslibet formas ducuntur. Græci enim funes tamarisios τοπία, & τοπία appellarunt. Opus topiarium. Plin. lib. 15. cap. 30: Accedit in topiario opere lauri genus, quæ taxa dicitur: amori pergit à radice topiarii ac coronarii operis. Hinc topiarii dicuntur, qui topiaria faciunt: sicut Coronarii, qui faciunt coronas. [τοπιάριος. Gall. Iardinier, qui font ouurages de verdure ès iardins. Ital. Che fanno tali opere. Ger. Ein gahrtenmacher / der solche bilder in gärten machet. Hisp. Iardinero que obrador es de los iardines. Idem lib. 15. cap. 20: Sativæ myrti genera topiarii faciunt. Plin. lun. Epist. 63: Accedit huic computationi sumptus supellectilis, sumptus arrectarum topiariorum. ¶ Ars item ipsa Topiaria dicitur, ut argentaria. [ἡ τοπιάρια τέχνη. Gall. L'art & maistrie de faire verdure ès iardins. Ital. Arte da fare tali opere. Ger. Die kunst zu gehreib / oder anderer gattungen der gemachen. Hisp. Arte para obrar en los iardines.] Cic. ad Quint. Fratr. lib. 3: Vt denique, illi patrati topiariam facere videantur: id est, artem exercere topiarii operis.

Tŏpŏe, [τόποι. Latinè locus. Gall. Lieu. Ital. Luogo. Ger. Ein ort. Hisp. Lugar. Vng. Hely. Ang. A place.]

Tŏpĭcus, [τοπικός. Gall. De lieu. Ital. Cosa di luogo. Ger. Der orts. Hisp. Cosa de lugar. Pol. Miejscowy. Vng. Helyi. Ang. Of a place.] Localis. Vnde Aristoteles, & Cicero libros suos, quos de inventione argumentorum conscripserunt, Topica appellarunt, quòd in eis doceatur, quemadmodum ex certis locis argumenta eruantur. Cicer. Trebatio lib. 3: Illi tres Topica Aristotelis conscribere.

Tŏpĭcē, es, masc. Ars ipsa inveniendorum argumentorum. Cic. in Top. Inveniendi verò artem, quæ Topice dicitur, quæ ad usum potior erat, & ordine naturæ certè potior, totam reliquerunt.

Tŏpārchă. [τοπάρχης. Qui alicujus regionis, vel loci curam administrat.

Tŏpārchĭă. Territorium.

Tŏpŏgrăphĭa, τοπογραφία. Loci descriptio, Topographia apud Cic. ad Attic. lib. 15: frag. hoc referunt pedes in Tusculano, & tamen hæc topographia apud videtur habitura ædificatorem.

Tŏpŏthēsĭa, τοποθεσία. Situs loci vel descriptio.

Toppĕr. Obsoleta dictio, qua antiquissimi utebantur pro celeriter, seu confestim, ἅτοπος. Nævius apud Festum: Capesse flammam Vulcani topper.

Tŏrāl lis, n. t. Quodvis tectuli stragulum. [סוכה chasùi. Sciadium, umbraculum. Gall. Couuerture de lict ou lambris. Ital. Coperto da letto. Ger. Ein bettdecke. Hisp. La manta, cobertor de cama. Pol. Kosdra wijatya ku dzinu krzesła łożka. Vng. Tzifrás. Ang. Any coverlet or couering of a bed.] Horat. lib. 1. Epist. Ne turpe torale, ne sordida inscia Conger nares. Idem in Serm: Et Tyrias dare circum illoria tectalia vellet. Duo toralium fuisse genera Paulus significat L. 3. de supell. leg. unum, quod stragulum nunc connumeratur, alterum quod non contineretur. Hoc autem plagã appellatum Nonius testatur grandi ficti cervi lineum regmen. Ob eam fortè causam ita dictum, quòd plagis id est, foraminibus pervium ac pellucidum esset. Hotomanus.

Torcŭlārĕ, aris, vel Torcular pen. cor. Apotecopen. n. t. Machina est premendis uvis, olivisq; accommodata, a torquendo dicta. [גת gath. יקב yèkeb. Mach. Gall. Pressoir. Ital. Torcolo. Ger. Ein trotten. Hisp. Torno de lagar. Pol. Prasa. Vng. Sayto. Ang. A press for wine, sider or verjuice.] Colum. lib. 12. cap. 50, de oleo loquens tractura: Tum diligenter mundatum, protinus in torcular deferri, & integrum in sicciora novi mustei prælo subjici, quantum possit, paulatim exprimitur. Quo in loco Columella apertè distinguit torcular à prelo. Illic enim torcular (ut diximus) est illa machina, vino oleove exprimendo inventa. Prelum autem ipsa trabs qua uva olivæve premuntur. Locus autem, in quem defluit mustum, ex vinaceis expressum. Priscianus secundam dictionis hujus syllabam præcipuè esse producendam: alii tamẽ contrà corripiendam contendũt, in his quæ sequentes, quòd in dicitur speculas, quæ huic per omnia similis videtur, medium syllabam constet corripi.

Torcŭlārĭum, ri, Torcular. Cato cap. 11: Torcularium si ædificare velis.

Torcŭlum, torculi, pen. cor. Torcular. Cat. cap. 11: Ad villam quã

venitis, videre vasa torcula, dolia, multáque esse. Plin. lib. 12. cap. 33. Vigenti jugerum satis esse unum torculum.

Torcŭlāris, e, adjectivum, Quod ad torculum pertinet. [Ληνοβάτης. Gall. Appuy sur quoy est assise la cuue. Ital. Pertinente à torcolo. Ger. Zu der trotten gehörig. Hisp. Perteneciente à trasta de bodega. Pol. Prasowe. Vng. Sayrobez valo. Ang. Belonging to a presse.] Varro de Re rust. lib. 1. cap. 22. Si in rectum jugerum, habere oportet vasa torcularia instructa multa. Colum. lib. 12. cap. 18. Tum lacus circari torcularii, & fura, omniaque vasa, &c. Torcularia cella, Columel. lib. 1. cap. 6.

Torcŭlātor, ōris, subst. m. f. Qui torcular i premit uvas. [Ο ληνοβατῶν, ὁ τὰς σταφυλὰς ἐν τῷ ληνῷ πατῶν.] Gall. Pressoureur. Ital. Chi preme nel torcolo. Ger. Ein der trotten tritt. Hisp. El que aprieta con trasta. Pol. Prasownik. Vng. Sayrolo. Ang. A presser or he that presseth.] Colum. lib. 12. cap. 18. Quia interdum multitudo baccæ torcularium vincit labarem.

Torcŭlātus, a, um, adjectivum, Quod ad torculum pertinet. [Ὁ λεπτὸς καὶ ἁπαλὸς ὃν, vel τὸ ἁπαλὸν ὄν.] Gall. De pressoir, trouué à pressoir. Ital. Che serue al torcolo. Ger. Zu der trotten dienlich. Hisp. Cosa que sirue à trasta de bodega. Pol. Trzebski. Vng. Sayrobez valo. Ang. Of or belonging to a presse.] Ut, Torculatus funis, Cato cap. 135. Funem torculatum siquis facere, &c.

Torcs, pro torques a antiqui dixerunt: quem admodũ hoc Servius de eodem Flavius Pomponianus notat. Sosipater lib. 1.

Tŏrcŭlum, i, n. & Torcŭlus, a, um. [Ληνός, ληνίον.] Gall. Cuue, ou lieu de vendre au boisseau, ou ouurage semblable. Ital. Quello serue a premere, o spremere le vue. Ger. Ein gefertte oder gestelle darinnen man die weinbeer aber die öpffel presset. Bel. Drechterwerck. Hisp. Vaso torcido ò escurrido. Pol. Krzepsko kubek. Vng. Ianyagnia gimlet edeny. Ang. Vase shaped or engraued, wark wrought.] Vas illud ex opus torno factum, aut aliquo artificioso celatum. Hit enim μεγάλοις, ornauit, Eve tcul pese. ¶ Vade & arripia Torcutice dicitur, [ληνοβατικὸν.] Gall. Lart de trouuer ou graver en bosseau ou lieu ou on le trouue. Ital. Arte de lauorare al torno, o di rilieuo. Ger. Die kunst des trehens oder ertzschneidens und gestechens. Hisp. Arte de torno ò escurrido.] quam Plin. lib. 34. cap. 8. primùm à Phidia inventam scribit, sed à Dolyclete Sicyonio cõsummatam. Mercurius 9. Artis Phidiacæ torcularia clarum. Scilethias in lugurthae Tabulas signa, torcularia emunt.

Tormamen, inis, n. quod à Troia dicebatur, quasi pro Troiamen agmine dicens: Troiamen.

Tormentārium, ii, n. Cruciatus, quo ad emendæ veritatis aut criminis purgandi causa fieri solet: [Ἀνάκρισις, ἔρευνα.] Gall. Gehenne, torture, examinacion, question. Ital. Tormento per saper la verità. Ger. Ein peinigung oder folterung. Bel. Pyninge. Hisp. La question de tormento, tormento. Pol. Dreczenie. Vng. Kenyerkeo. Ang. A torment or rack made with wordes to trye the truenes of a matter.] à torqueo, quod miseri cruciatu significat crucio. Suet. & Cic. 3. de Finib. Vbi in omnia tormenta coniecta consentur vita beata. Horat. 1. Epist. 2. Invida Sicula torquet cum viscera tyranni Maius tormentum. Cic. 3. de Natura deor. Anaxarchum Democritum à Cyprio tyranno excarnificatum accepimus. Zenonem Eleatem in tormentis necatum. ¶ Præterea tormentum generale vocabulum est omnium machinatum fera, tela, & id genus varia torquentium. [Τόπος ἐν ᾧ βέλη ἀφίενται.] Gall. Instrument de guerre, à traire long, comme pierres, dardes, & autres choses. Ital. Machina da guerra per lanciare pietre o altre cose. Ger. Ein gerüst mit dem man steine bis weite und höhe werffen kan. Hisp. Instrumento para combatir.] Cæsar 2. Commentor. Ad extremas fossas castella constituit, ibiq; tormenta collocavit. Virg. 11. Aeneid. Fulminis in morem, aut tormento pondus adit.

Tormĭna, um, n. Morbus intestinorum, quem ἐντερισμὸν Græci vocant. [Ἐντερισμός.] Gall. Tranchon de ventre, flux de ventre auec sang & cruudeur. Ital. Dolore di ventre, di panza, di corpo. Ger. Darmgicht. Grimmen, bauchwee. Hisp. Torzon de hombre ò bellaco, y cuydores de sangre. Pol. Cierpienie wymienia. Vng. Vet has. Ang. Gripynges, paines or gremings of the guttes, stomack or belly.] Celsus li. 4. cap. 15. Proxima his inter intestinorum mala tormina esse conuenerunt: ἐντερισμὸν Græci vocantur. Tenuis intestinum exulceratur: ex his cruor manat: hiq; modò cum stercore aliquo semper liquido: modò cum quibusdam quasi mucosis excernitur. Interdum simul quædã carnosa deijciendum. Frequens dejiciendi cupiditas, dolorq; in ano est. Hæc Celsus. Plin. lib. 20. cap. 14. Mentastrum tormentibus cholericis est cariosimum. Cic. 2. Tusculan. Quamvis id forticulõ ferat tormentibus & in stranguria sua probet. Colum. lib. 12. cap. 7. Sequitur tormina virium, quorum signum est stridens & runcosa ventris proluvies. ¶ Hinc tormentosi, qui eum morbum patiuntur, quos & dysenterikous Græco vocabulo appellant. [Ἐντερικός.] Gall. Subiect à trencheure de ventre, ou qui les a. Ital. Soggetto à mal dolore di ventre. Ger. Bauchwee und ja darzu fürgeht: den torm schaden oder buchhauff hat oder treibt. Hisp. Atormentado de ygado.] Cicero 2. Tusculan. Itaq; dicimus graveolentes quosdam, quosdam torminosos non quia semper sint, sed quia sæpè sint.

Tormĭnōsus, a, um, adjectivum, Quod tormina infert. [Ἐντερικός.] Gall. Qui engendre trenchees de ventre. Ital. Cosa che genera el mal de. Ger. Das tormmen oder bauchwee macht. Hisp. Cosa que engendra dolor de vientre. Pol. Kniesy trzuchna czynicy. Vng. Vet has tzinalo. Ang. That engendreth paines or gripinges of the belly.] Plin. lib. 15. cap. 21. de tribus agris: Quartum genus torminale appellant.

Tornātilis, Torno, as, vide TORNVS.

Tornĭcla, æ, f. [Τρίβων.] Gall. Tour de tourneur. Ital. Torno. Ger. Ein drechsel oder drechslerin. Bel. Een drechsse. Hisp. La torneria para tornear, torno. Pol. Drzeczarski strudze wrzeciono. Vng. Kergeuo. Ang. A turning instrument.] Instrumentum fabrile, quo ligna, ebur, & reliqua hujusmodi polita redditur. Virgilius in Bucol. Aeglog 3. Et cota quibus torno flexi labor additus vitis. Idem 2. Georgic. aut torno rasile buxum. Plin. lib. 7. cap. 56. Normam autem & libellam, & torni & clavem Theodorus Samius invenit. Idem lib. 16. cap. 42. Cadere ex Terebinthe tolitus facere torno.

Tornātilis, le, pen. corr. com. t. Quod torno factum est. [Τορευτός, τορευτικός. Gall. Fait au tour, tourne. Ital. Fatto al torno, torcito. Ger. Gedrehet. Hisp. Cosa hecha al torno. Pol. Krzepni. Vng. Iszergo vassil szoualo. Ang. Made with a turning instrument.]

Torno, as, act. p. Torno cũcio vel polio. [Τορεύω, τορνεύω. Gall. Tourner, faire au tourneur ou au tour. Ital. Tornare, far al torno. Ger. Drehen. Bel. Drayen. Hisp. Torcer con torno. Pol. Krzepi. Vng. Iszergassa es szergassa meg szogom. Ang. To make or trimme any thing with a turning instrument.] Plin. lib. 36. Lapis est qui cavatur, tornatusque in vasa coquendis cibis utilia. Cicero de Univers. Ideò ita tornavisse videri potest rotundius. ¶ Versus male tornati, pro male elaborati, μεμελογραφῆσθαι. Horatius de Arte his itaq; capertũ inscitia, dixere jubentur, & male tornatos incudi reddere versus. ¶ Hinc detorno, quod est exactiorem quapiam torno aliquid efficio. ἀπορτεύω. Plinius lib. 13. Liguum grande intus, firmaq; durities, ex quo velares detornantur scamnos.

Tornātilis, e, um, vide TORNATILIS.

Torpedo pro piscis vide TORPEDO.

Torpĕo, es, torpŭi, n. [Ὀκνέω, ῥᾳθυμῶ, νωθρεύομαι, ἀργῶ, ἀναλγητῶ, ἀναισθητῶ, ἀπαθῶ, ἀπαθὴς εἶναι, ἀναισθησίαν ἔχω, ἀναισθητικῶς διάκειμαι, ἀναισθητικῶς ἔχω, ἀναισθησίαν ἔχω, ἀναισθητικῶς διάκειμαι, ἀναισθητικῶς ἔχω.] Gall. Estre engourdi, ou estre les membres engourdis & endormis. Ital. Esser debile, pigro, languido. Ger. Faul oder träg sein, sonderlich zu arbeit, zu dienen oder zu gehorsamen. Bel. Traeg syn, traeghe ofte luyerlijck wesen. Hisp. Estar perezoso. Pol. Gnuśnie. Vng. Lankadzagnak, tunya vagnak. Ang. To be slouthfull in the parts of the bodie, to be slow, dull or heauie.] Virg. 1. 2. Georg. conditoq; agmine cerva. Torpent molle nova, & summis vix cornibus exstat. Cic. 1. de Natura deorum. Deum sic fertur ad voluntatis cessationem torpescere, ut si se commoverit, verearimur ne beatus esse non possit. Liv. 7. bell. Pun. Deligata ad palum, virgisq; cæsi & securi percussi adeò torpentibus metu qui adsint, ut nõ modo feroctor vox adversus atrocitatem pœnæ, sed ne gemitus quidem exaudiretur. Virgil. 1. Georg. Nec torpore gravi passus sua regna veterno.

Torpĕsco, ĕre, n. Piger fieri, torpidus fio. [Ὀκνέω, ῥᾳθυμῶ, νωθρεύομαι, ἀργῶ, ἀναλγητῶ, ἀναισθητῶ, ἀπαθῶ, ἀπαθὴς εἶναι, ἀναισθησίαν ἔχω, ἀναισθητικῶς διάκειμαι, ἀναισθητικῶς ἔχω, ἀναισθησίαν ἔχω, ἀναισθητικῶς διάκειμαι, ἀναισθητικῶς ἔχω.] Gall. Deuenir ou estre engourdi & comme endormi. Ital. Diuenire pigro, debile, come addormentato. Ger. Faul oder unthetig werden oder sonderlich darzu werden. Hisp. Enpeçeçer. Pol. Torpnąc gnuśnieć. Vng. Tunyana vallni lankadzagnak. Ang. To waxe dull, heauie or slouthfull, or sleeping or the parts of the bodie.] Sallustius in Iugurth. Ceterùm in genium quo nequemortius, neque amplius in natura mortalium est, incultu atque socordia torpescere sinunt. Plinius libro 8. capite 35. Flavescunt timen & illæ senectæ, rigiscq; torpescunt. De margaritis.

Torpĕdo, ĭnis, m. f. Animi & corporis stupor, à torpedine pisce, cujus cõtactu corpus stupescit. [Ναρκή, ναρκώδης.] Gall. Engourdissement, ou endormissement de membres. Ital. Torpore, debolezza. Ger. Faulkeit, unmuthe, trag oder faulheit. Bel. Traegheyt. Hisp. Entorpecimiento. Pol. Gnuśnosc. Vng. Tunyasag, lankadzas, vagy tunyulas. Ang. Dullnesse, heauinesse, or sleeping of the parts of the bodie.] Gell. lib. 2. de Natura Deorum: Aiunt segnitiam, alii occultationem vocant, a torpedine pisce, torporem effusione sepiæ, torpore torpedines. Virg. lib. 12. Aeneid. Illi membra novus solvit formidine torpor.

Torpŏro, as, penult. prod. Torporem induco. [Ναρκόω, ναρκῶ.] Gall. Rendre engourdi & endormy, faire en venir stupide & sans sentiment. Ital. Far stupido. Ger. Faul, unfruchtsam oder stumpff machen. Hisp. Entorpecer a otro. Pol. Gnuśnie czynic. Vng. Meg tunyoromma tzinalni valok. Ang. To make dull and slow or heauie.] Torpilio Hetruscis, ut citat Nonius: Stupidus astat, ita ejus stupedus regens cor torporavit hominis animam id est, torpefecit.

Torpĭdus, a, um, Segnis, stupens, piger. [Ὀκνηρός, ἀναίσθητος, ἀπαθής, ἀναλγητικός.] Gall. Tout engourdi. Ital. Tutto stupido. Ger. Faul und ohn alle kunheit oder tugent. Hisp. Entorpecido ò ygualado. Pol. Gnuśny, ospały. Vng. Tunya vallankat. Ang. Slow, dull.] Liv. 5. bell. Pun. Tum inter torpidos tumultu pavoreisq; adhuc opinatum tumultum & incruen-

inermes in cubilibus suis oppressos illa cædes edatur, à qua vos heterno die revocatos ægrè ferebatis.

Tōrpēdo, ĭnis, f. t. Piscis genus qui limo se mersus occultat se, & pisces supra natantes torpentes facit: postquam obtorpuêre devorat. Plin. lib 9. cap. 42: Novit torpedo vim suam, ipsa non torpens, meritò in limo se occultat. Quo in loco torpedo, apertissimè est fœminini generis: quod est cōtra eos qui masculini generis esse putarunt. Idem Plin. lib 32. cap. 1: Ex eodem mari torpedo etiam procul & à longinquo, vel si hasta vulgare attingatur, quamvis prævalidos lacertos torpescere, quamlibet ad cursum veloces alligati pedes trādunt. Cicero 2. de Natura Deorum: Aerumenti effusione sepiæ, torpore torpedines se curantur. ¶ Accipitur & pro segnitie, torpore, sive stupore. [עצלה batṭalāh. עצלות batṭalūth. Gall. Engourdissement de membres, engourdissement. Ital. Stupore de membri. Ger. Trägheit, vaulheit, unthetigkeit, vngeschickligkeit, vngeschicklichkeit. Hisp. Entorpecimiento. Pol. Zmarsłość. Vng. Kétségh, tunyaság. Ang. A sleeping of the members, slothfulness.] Salust. Lib. 1. Hist. Hæc si placent, tibi tanta torpedo animos obrepit, &c.

Tōrquātus, adiectivum, vide TORQVES.

Tōrquĕo, es, si, sum, & tortum, act. f. Curvo, in Ecclo. [השתין hishtāch. כפף kāphaph. עוּת ʿūth. Gal. Tordre, tortiller, tourner. Ital. Torcere, lavorare. Ger. Winden, krümmen, tödten. Bel. Draygen, werffen, krümmen. Hisp. Torcer. Pol. Kręcę. Vng. Gyötrém, forgatom. Ang. To wrythe about, to wrest, to writh, to distress, to torment or afflict.] Plin. lib 30. cap. 25: Necessarium binos per diversas coaditiones fundere, capita eorum præfigi clavis, ne torqueantur. Virgil. lib 2. Georg. Ityreos taxi figi clavis, ne torqueantur. Virgil. lib 2. Georg. Ityreos taxi torqueatur in arcus. ¶ Torquere aliquando ponitur pro gyro celeri rotare. [הסב hāsab. Gal. Tourner, tortiller.] Virgil. 1. Aeneid. At illum ter fluctus ibidem torquet agens circum & rapidus vorat æquore vortex. ¶ Aliquando pro torquendo jacere. [יריה yārāh. Gall. Jetter.] Idem 5. Aeneid. In medios telum torsit primus Achivos. Horatius 2. Epistol 1: Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina ignem. Virgil. lib. 4. Aeneidos: Ante genitor quam fulmina torquet Nequicquā horremus? ¶ Aliquando pro gubernare. [כהן kāhan.] Virgil. lib. 4. Aeneid. Cœlum & terras qui numine torquet. ¶ Aliquando pro sustinere. Virgil. lib. 6. Aeneid. Ubi maximus Atlas Axem humero torquet. ¶ Accipitur quandoq; torquere, pro quæstionem de aliquo habere, quo sit eruendæ veritatis causa. [βασανίζω. Gal. Gehenner, tourmenter. Ital. Dare la corda, tormentare. Ger. Peinigen, foltern. Hisp. Atormentar.] Torquemus, inquit Donatus, hominem, exterquemus veritatem. Cicero. Attic. Apud Rhodios licet, civis q; torqueatur. ¶ Transfertur & ad animum pro eo quod est angere, sive molestia afficere. [עצב ʿātsabh.] Idem Attico: Equidem dies me decq; torquebat. Plin. ep. lib. 1: Remitte aliquid adolescentiæ ipsius, remitte lacrymis, remitte indulgentissimæ cupiditati filium, ne torqueris etiam te. ¶ Aliquando pro nere. [πλέκω. ut est illud Iuvenalis: Penelope melius, melius torquet Arachne. ¶ Aliquando pro trahere. Virgil. 6. Aeneid. torquet q; sonantia fæna. Cicero in Orator. Oratio ita flexibilis, ut sequatur quos inque torqueas. ¶ Torquere funē, est torquendo ex funiculis plurimis funem unum efficere. [στρέφω. Propertius: Dignior obliquo funem qui torqueat Octo. Aeternumq; tuam, pacate, effice famem. ¶ Torquere jus per translationem, est pervertere aut evertere. [עוּת ʿūth.] Cicero pro Caecina: An verbo acciera jus omne torquem, &c. ¶ Hujus compolita sunt Abstorqueo, contorqueo, detorqueo, distorqueo, extorqueo, intertorqueo, obtorqueo, prætorqueo, & retorqueo: quorum significata explicantur suis locis.

Tōrtŭs, a, um, participii, Cruciatus. [מעוּת meʿūth. Gall. Tourmenté. Ital. Tormentato con battitura. Ger. Gepeiniget, gefolteret. Hisp. Atormentado. Pol. Męczony, dręczony. Vng. Gyötrettetet, kénzattatot. Ang. Tormented.] Cicero Topic. Nam & verberibus torti, & igne fatigati, quæ dicunt, ea veritas videtur ipsa dicere. ¶ Tortus vino vel ira dicitur, qui aut per ebrietatem, aut ire impotentiam, quæ tacenda erant, nequit continere. Horat. 1. Epist 19: Arcanū neq; tu scrutaberis illius unquam: Commissam q; teges & vino tortus & ira. ¶ Tortus, flexuosus, obliquus. [עקלתון ʿăqalthōn. התעכך hithʿakkēch. διαστρόφος. Gall. Tortu. Ital. Torto. Ger. Krumm, krum. Hisp. Torcido, torcido. Pol. Krętko, krzywo. Vng. Tekergő. Ang. Crooked.] Ovid. 2. Metamorph. Neu te dexterior tortum declinet ad anguem. Torta supercilia, apud Plaut. in Rudent. Habet & alia significata, quæ quoniam suprà explicuimus in verbo Torqueo, tupervacaneum foret ea hic denuò inculcare.

Tōrtŭs, us, m. q. ipse torquendi actus. [עקלתון ʿăqalthōn. עקלקלה ʿăqalqallāh. στροφὴ, διαστροφὴ, σκολιότης. Gall. Tortuosité. Ital. Tortuosità. Ger. Ein krumme gerunge. Hisp. Torcedura o tortedura. Pol. Zawiłość, krętność. Vng. Gyötrés, kénzatás. Ang. Crookedness.] Cicero 3. de Divin. Vidimus immani specie, tortuque draconem Terribilem. Virg. lib. 5. Aeneid. Nequicquam longos fugiens dat corpore tortus.

Tortum, Vox obsoleta, qua antiqui utebantur pro tormento. Pacuvius Dulorestæ, ut citat Nonius: Nam te in tenebras sæpè lacerato tamen clausum, & fatigatos artus, torto distraham.

Tortŭōsŭs, a, um, Obliquus & multis flexibus sinuosus. [עקלתון ʿăqalthōn. התעכך hithʿakkēch. διαστροφὴ, σκολιότης. Gall. Tortu. Ital. Tortuoso, torto. Ger. Das vil krümb, tatricht vnd wöcket gebogen. Bel. Webrent. Hisp. Torto o torcido. Pol. Krętny, gwiec. Vng. Tekergő. Ang. That is bowed or crooked.] Cic. in Lælio: Neq; enim fidum potest esse multiplex ingenium, & tortuosum. Idem de Natura deor. Est autē alvus multiplex & tortuosa. Tortuosum disputandi genus, apud eundem 4. Academ. Tortuosa urina, apud Plinium, libro 22. capite 27. quę tortuosè desinit.

Tortĭo, onis, verbale, f. t. [עצב ʿāsabh. σκώληξ. Gall. Tourment, torsche. Ital. Torcimento. Ger. Krummung, grim das trucken. Hisp. Estercuo ó tormento. Pol. Zarzyca, dręczenie. Vng. Kenyszergörtsön. Ang. A tormenting or griping.] ut Tortio stomachi: id est, tormina sive eruptiones ab humoribus acribus. Plin. lib. 20. cap. 17: Privatim ejus alus contra tortiones stomachi in tepida aqua & crudi tates.

Tortĭlis, le, penult. corr. om. t. Quod retortum & replicatū est. [משזר mᵉshōzār. Gall. Tors, entortillé. Ital. Torto, intorcigliato. Ger. Gewunden, gedrumet. Hisp. Torcido. Pol. Zamotany, powikłany. Vng. Tekergetett. Ang. That is wrythed or wrested.] Ovidius in Epistol. Paridis ad Helenam: Tortilis à digitis excidit ansa meis. Lucanus lib. 6: Hunc aut tortilibus vibrata phalarica nervis Obruat. Ovid. 6. Metam. - cava buccina sumitur illi Tortilis in latum quæ turbine crescit ab imo.

Tŏrto, as, (rarum aciterum torqueo. [στρέφω. Gall. Tordre, tourner. Ital. Torcere bene. Ger. Hin vnd her drehen. Hisp. Torcer muchas. Pol. Kręcam, kręcę. Vng. Gyötörém kemödgyalom. Ang. To whirle about often.] Vetus est frequentativum à verbo Torqueo. Pomponius in decima fullonis, ut citatur à Nonio: Vbi infilivit in carricatum equulcum, ubi tolutim tortat, &c.

Tōrtŏr, oris, m. t. Qui veritatis eruendæ causā tormenta admovet, quod quoniam hodie carnificum officium est, factum est ut tortorem accipiamus pro carnifice. [βασανιστὴς. Gall. Bourreau qui handle la gehenne et torture. Ital. Che dà il tormento. Ger. Der Peiniger, Folterer. Hisp. Atormentador, o torcedor. Pol. Katuś. Vng. Kenyszergyötrő, hóhér. Ang. A racker or tormentor.] Cicero pro Cluentio: Quum jam tortor, atq; effatur tormenta ipsa defessa, acq; tamen illa tacere vellet, &c. Liv. 10. bell. Macedon. Compedium tortoris, verbera mq; non sustinuit. Horat. 3. Carm. Ode 5: Atqui sciebat, quæ sibi barbaræ Tortor parasset. ¶ Tortores à Ammiano dicuntur, qui fasxa aliave tela ex balista, aliave machina ejaculantur.

Tōrtē, adverb. [στρεπτῶς, διαστροφῶς, σκολιῶς. Gall. Tortement, tortueusement, en tordant. Ital. Tortuosamente. Ger. Krumm, gebogenlich. Hisp. Torcidamente, torcidamente. Pol. Krętko. Vng. Tekergésen. Ang. Crookedly, unrightly.] Lucr. lib. 4: quanvis tortè penitusq; remota Omnia, &c.

Tōrtīvum multum quod dicatur, docet his verbis Colum. lib. 12. cap. 36: Tortivum multum dicitur, quod post primā prælorum vinaceorum circumcisio pede exprimitur. [δεύτερος οἶνος. seu πρωτος. Gall. Vin de pressurage. Ital. Vino di torcitoio. Ger. Nachschenk ab der Trotten, der weis vom nachtreten. Hisp. El vino que sale del lagar. Pol. Wino przetrzęsione przetłoczone. Vng. Vinum ibre második fajtabeli. Ang. Pressed or wrung wine.] Cat. de Re rust. cap. 23: Circumcisaneum appellat, quòd exprimatur pede vinaccorum antè circumciso. Tortivum (inquit) multum circumcidaneum suo cuiq; dolio dividito.

Tōrques & Torquis, modò masculini, modò fœm. gen. Colli & summi pectoris ornamentum, ex auro, argento, gemmis, aliave materia. [עגיל ʿāgīl. χρύσεος. Gall. Collier ou carquan. Ital. Collana d'oro. Ger. Ein halßgetzierd, halßband von edlem gestein vmb den halß tragen. Bel. Halßband. Hisp. Collar. Pol. Łancuch, naszyjek. Vng. Arany lántz. Ang. A collar or chaine.] Cic. 3. Offic. Atq; hic T. Manlius is est, qui ad Anienem Galli, quē ab eo provocatus occiderat, torque detracto, cognomen invenit. Propert. lib. 4. Eleg. Torquis ab incisa decidit unca gula. Gell. lib. 4. capit. 13: Caput Gali præcidit, torquem detraxit, eamq; sanguinolentam in collum posuit.

Torquātus, a, um, Torque insignitus: ut Palumbus torquatus, cujus collum circulo quodam, velut torque cingitur. [χρυσεοφόρος. Gall. Qui a vn collier ou carquan au col. Ital. Che ha la collana al collo. German. Der ein ring oder gesterd vmb den Halß hat. Hisp. El que ha collar. Polon. Łancuchowaty, naszyjnikowy. Vng. Arany lántzos. Ang. That hath a collar or chaine.] Aristoteles gorytum appellat. Mart. libro 13: loquima torquati turdant, hebetentq; palumbi, Non est ad hanc voluerem qui capit esse fidax. ¶ Torques aurei militibus ob rem bene gestam donari ab Imperatoribus solebant: unde Torquati milites dicti, qui hoc honoris genus virtute erant consequuti. Horum duo erant

generis, simplares, duplaresq;. Veget. lib. 2: Torquati (inquit) cupiores, & torquam simplares erant, quibus torquis aureus solebat virtutis præmium tum: quem qui meruisset, præter laudem insuper duas consequebatur annonas, duplares duas, simplares unam. Aurei nondum erant Plin. lib. 33. cap. 2, priscis Romanorum temporibus auxiliatæ tantum & externos aureis torquibus donati solitos: ac civem nō nisi argenteis. Torquatos hodie equites (nam Budæus vocare possumus, qui Cohortem ducunt, quos rex Gallorum gestamine suo, regioq; insignivit.

Torrens, tis, masc. gen. Rivus, fluviusq; temporarius non è fonte, sed è pluviis natus, ullatenus ideus, hyeme magno fluens impetu. [נחל nachal χειμαρρος &c. Gall. Va torrent. Ital. Torrente. Ger. Ein Wasserguss/ein Bach/so vom Regen gählings angeht/ Thal oder Bergwasser. Hisp. Barranco, barra o corriente. Pol. Potok gwałtowny. Vng. Patak folyam. Ang. A stream coming or moving violently by reason of raine. Virg. 2. Aeneid. aut rapidus montano flumine torrens, sternit agros, sternitq; sata læta, boumq; labores.

Torrēns, partic. pro tive nomen ex participio. Rapidus, vehemens, concitatus. [חזק chazak אדיר adir עז oz קשה kasheh. Gall. Vehement & roide, prime, riche. Ital. Vehemente, impetuoso. Ger. Gewaltig und vergifftig/ habet latrant. Hisp. Vehemente, fuerte y arrebatado. Pol. Prędko spiłowy. Vng. Sebes. Ang. Vehement, swift, rauishing or violent.] Virgil. 7. Eclog. Hi tantum Borea curamus frigora, quantum Aut numerum lupos, aut torrentia flumina ripas. Virgil. 2. Georg. Necnon & torrentem undam levis immetat aluus. ¶ Hinc Torrentior. & Torrentissimus. Plin. lib. 3. cap. 6. de Pado flumine: Agra quàm navigiis torrentior, &c. Iuvenal. Satyr. 3. ingeniorum velox, audacia perdita, sermo Promptus, & Isæo torrentior: hoc est, vehementior & concitatior. Statius 3. Sylv. Tempus erat cœli quum torrentissimus axis Incumbit. Campi torrentes sanguine, apud eundem 1. Sylv. hoc est, undantes, & torrentium instar tumentes. Ripæ torrentes pice. Virgil. 9. Aeneid. Dixerat, edq; ratum Stygii per flumina fratris, Per picē torrentes, atraq; voragine ripas Annuit.

Torris, hujus torris, m.c. Fax, interprete Nonio: hoc est, stipes semiustus, & adhuc ardens, aut aliter ignitus: quum tamen sit tostus extinctus. [נחלת nechalet Gall. Vn tison allumé Ital. Tizzone. Ger. Ein brant. Hisp. Tizon o tizon ardiendo. Pol. Głownia żeglarska. Vng. Egy gerenda. Ang. A fire brande.] Lucret. Titionem vulgus appellat extractum loco, torrem semiustum extractum. Virg. 12. Aeneid. Obvius arbustum torrem (hic ramus fuit) Chorineus ara Corripit, & venienti Ebuso plagam q; ferenti Occupat os flammis. Ovid. 8. Metamorph. Fuscinæ torrem medium conjecit in ignes.

Torrĕo, res, rui, tostum, act. 1. Ad ignē sole mve sicco, arefacio. [חרב charab: יבש jabesh שרף saraph: נשף nashaph: הרבך harbich קלח kalah. Gall. Rostir, faire secher au feu, brusler. Ital. Seccare, arrostire. Ger. Dörren. Bel. Dormaken/droogen. Hisp. Assar, quemar, secar. Pol. Smażę. Vng. Megsütöm. Ang. To drie or burne.] Plin. li. 22. cap. 22: Deinde sole vetustò torreātur. ¶ Nonnunquam ponitur pro adoro, sive camburo. Cic. de Somn. Scip. Medium autem interlucum Solis calore torreri. Virg. 4. Georg. Jam rapidus torrens sitientes Sirius Indos Ardebat cœlo. Neq; solum torreri calore dicimur, verumetiam frigore: ut annotavit Marcellus, citans locum Varronis ex Eumenidibus: Capite operto esse jubentiane lucem lutetiæ: frigore torrerevenatum ejicit. ¶ Torreri item dicuntur carnes quæ sine aqua ad ignem coquuntur. [צלה. Gall. Rostir. Ital. Arrostire. Ger. Braten/rösten. Hisp. Tostar. Pol. Piekę, smażę. Ang. To broyle or roast.] Virg. 5. Aeneid. Subjiciunt veribus prunas, & viscera torrent. Cic. in Pison. Sapientem in Phalaridis tauro inclusum sarcientia ignibus torreri. ¶ Accipitur aliquando pro vertere. Lucan. lib. 7: ingentes fato torrente ruinas.

Tostus, a, um, aliud partic. [חרך marbach קלי kalui, שרוי sarui &c. Gall. Rosti, hasle, faicher au feu. Ital. Arrosto, arrostito. Ger. Gebraten/gebrätten. Hisp. Tostado y quemado, asado. Pol. Upieczony, wędzony. Vng. Meg sütöttetik. Ang. Toasted, roasted, dryed with the fire.] Ovid. 12. Metamorph. & corpora tosta Carne replet. Virg. 1. Georg. & medio tostas aestu tellure canicula fruges.

Terrĭdus, a, um, active ponitur, & significat id quod aridum facit, quodq; torret. [יבש jabesh חרב charab מצמא metzameh. Gall. Aride, hasle, faict rostir ou secher. Ital. Secco, arrostito. Ger. Dorr/ durstig/ so trucken oder gebrätten. Bel. Droe. Hisp. Seco, tostado. Pol. Suchy, wypalony. Vng. Szaraz, megsütött. Ang. Dry, that hath lost moisture or moisture.] ut, quum æstatem torridam dicimus, aut Solem torridum. Virgil. 7. Aeglog. jam venit æstas, Torrida, jam læto turgent in palmite gemmæ. ¶ Nonnunquam pro exusto, sive ferro, & igne, ignive torrefacto: unde Zonam torridam vocamus, quæ terridum tropicos sita, adhuc æstu torretur. [חרב charab.] Virg. 1. Georg. Quinq; tenent cœlum Zonæ: quarum una corusco Semper sole rubens, & torrida semper ab æstu. ¶ Torridum materiæ est, siccus. [יבש jabesh austerus.] Cic. pro lege Agrar. Quem hominē ut grandi nacie torridum Romæ, contemptum, abjectum videbamus, &c. ¶ Torridus frigore. Liv. 1. belli Pun. Adhæc perusti æstus, nive rigentes nervi, membra torrida gelu, quassata, fractaq; arma. ¶ Hinc Retorridus ejusdem significationis. Colum. lib. 3: Nisi eum recideris, arbor tota fit retorrida.

Torrĕfăcio, n.t. Torridus fio, exaror. [חרב hekdiu חזק nisrabh שרף saraph. Gall. Secher & faire secher au feu ou au soleil. Ital. Seccare, arrostire. Ger. Gebrauet/ ebin gebrahten werden. Hisp. Secar, asar, quemar. Pol. Wędzę, piekę. Vng. Megszáritok, sütök. Ang. To torrifie or drie or the sun.] Lucret. lib. 3: non invenio cur non sit acervum, Ignibus impositum candis torrelcere flammis. ¶ A quo Retorrefacio, de qua suprà suo loco.

Torrĕfăcto, ecis, act. 3. Torridum reddo, arefacio, adigne m solémve sicco. [יבש jabesh שרף saraph. Gall. Secher, rostir. Ital. Seccare, arrostire, rostire. Ger. Dorren, braten. Hisp. Secar, tostar, quemar. Pol. Piekę. Vng. Megszárom. Ang. To make drie, roast.] Colum. lib. 2. cap. 21: Et subinde opportunis solibus torrefacta proteruntur. Idem lib. 6. cap. 7: Quidam vinaccorum duas libras torrefaciunt, & ita conficiunt.

Tortĭlis, Torrum, Tortuolus. Tortus, Vide TORQVEO.

Tōrve, Torvitas. Vide TORVVS.

Tōrus, ri, m.c. Quivis finis extorris retortus, unde nomen habet. [מטה mittah.] Cato: Funem recordin oportet longum pedes LXXII, toros III. Habeat loros in toros singulos, lata digitos duos. Hinc quod lecti toros tenderentur, Torus lectus dictus est. [מטה mittah. Gall. Vn lit, table. Ital. Letto, tavola. Ger. Ein bett. Bel. Een bedde. Hisp. La madera o armazon de la cama. Pol. Łoże. Vng. Agy. Ang. A bed.] Virg. 2. Aeneid. Inde toro pater Aeneas sic orsus ab alto. Plin. lib. 8. cap. 47: Antiquis enim torus è stramento erat, qualiter nunc etiā in castris gauisape. ¶ Confer tori, corpus. Ovid. 1. Metam. Cum conferre tori parva rate vectus adhæsit, Socia tuo, vetor. Ovid. eo. Metam. Appellat q; tori tociam. ¶ Tori item dicuntur eminentes & musculorum, qualēs in robustioribus compactioribusq; corporibus eminentur quo dammodo nodosæ, & velliculosi rotundi inter quasdam quasi valleculas nonnihil assurgentes. [גידים gidim. Gall. Nerfs de chair, charnus. Ital. Nervi di carne. Ger. Brüchten/ sennen. Hisp. Musculos de carne. Pol. Cyrkowizny. Vng. Izmos. Ang. The greene of the armes and legges.] Virgil. 3. Georg. Luxuriatq; toris animosa per pectora virtus. ¶ Inde torosus, a, um, dicitur quod torosum amplitudine corporis robur præ se ferat. [בעל בשר baal basar, בשרני basrani &c. Gall. Qui a gros muscles de chair, charnu. Ital. De grossi muscoli, carnuto. Ger. Fleischicht/ der viel fleisch/ muskeln oder der viel hey Lib und sinnen hat. Hisp. Cosa que tiene mucho musculos de carne, carnoso. Pol. Cyrkowizny. Vng. Sokizmu vastagh. Ang. Greate boned or muscled or fleshed.] Virgil. 3. Georg. Luxuriatq; toris animosa per pectora virtus. ¶ Inde torosus, a, um, dicitur quod torosum amplitudine corporis robur præ se ferat. [בעל בשר baal basar, בשרני basrani &c. Gall. Qui a gros muscles de chair, charnu. Ital. De grossi muscoli, carnuto. Ger. Fleischicht/ der viel fleisch/ muskeln oder der wol

à Aeneid. Talibus Aeneas ardentem. & torva tuentem Lenibat dictis.

Torvitās penult. corr. torvitatis, f.n. [חמדה גסה, גסות, גסות לב] Gal. Affronterie. Ital. Sterezza, fierezza de guardare. Ger. Grimmigkeit, strengkeit des angesichts, strenge sicht. Hisp. Aquella differencia averada. Pol. Srogie patrzenie. Vng. Kemenyseg, kemeny tekintet. Ang. Sourenesse of lookinge, crooked frowninge or crabbed looking.] Propriè taurorum est, quasi taurorum acerbitas. Plin. lib. 7. cap. 19: Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam, torvitatemq; naturæ duram & indecorabilem.

Tot, pluralis tantùm numeri, & indeclinabile, Tā multi. [כמה, כמות chamah, rechabo. Gall. Autant. Ital. Tanti. Ger. So viel. Bel. So veel. Hisp. Tantos in numero. Pol. Tak wiele. Vng. Annyi. Ang. So many.] Habetq; ferè adjunctam particulam Quot. Cicer. de Aruisp. Resp. De nullo opere publico tot Senatus extant consulta, quot de meâ domo. Idem de Orat. Quot homines, tot sententiæ.

Totidem, Aequè multi, nec plures, nec pauciores. [כמה כמה. Gall. Tout autant. Ital. Altretanti volte. Ger. Eben so viel. Bel. Even so veel. Hisp. Otros tantos. Pol. Tákżeż wiele. Vng. Megannyi. Ang. So many.] Cicer. 2. de Divin. Proculus, & Euryalus gemini fratres fuerunt: at hi nec totidem annos vixerunt, &c.

Totiēs, adverbium, Tam sæpè. [כמה פעמים chamah paamim. Gall. Autant de fois. Ital. Tante volte. Ger. So oft mahl. Bel. Soo dikmaal. Hisp. Tantas vezes. Pol. Tákże razy. Vng. Annyiszor. Ang. So often.] Cic. Attic. 13: Interim video mihi gratias, quòd ad te scribam tam multa tamen. Huic respondet retrorsum. Quotiēs. Cic. lib. 1. Epist. Quotiēs mihi certorum hominum potestas erit, totiēs ad te scribam.

Totus, a, um, adjectivum. Integer, universus, solidus. [כל chol. Gall. Tout. Ital. Tutto. Ger. Gantz. Bel. Geheel. Hisp. Todo entero. Pol. Cały. Vng. Egeszlyen, mind. Ang. All the whole, every whit or quantitie.] Totum & omne sic differunt, quòd totum ad quantitatem refertur, omne ad numerū: totum partium, omne numeri denotat plenitudinem. ¶ Poëtæ tamen ista confundunt. Fit autem Totus à cor, quamvis tor brevis sit: Totus verò priorem producat: quamvis Quotus eandem solitus sit brevem. Tote sedes id est, integræ Plautus in Mostel. Ædificatur ædes tota: denuò Totus in amore, vel in studiis esse dicitur, qui ita amat, vel studet, ut nullam temporis portionem alteri rei decidat.

Tōxicum, ci, pen. cor. Venenum, quasi taxicum: quoniam taxus arbor est venenī præstantissimi, adeò ut si mentes ejus folia comederint, enecentur. [ראש vel ראשׁ rosch, rōsch. Gall. Poison. Ital. Tosico, ogni sorte de veleno. Ger. Ein gift. Hisp. Ponzoña del cuerpo del arbol. Pol. Jad, trucizna. Vng. Mérgezö méreg. Ang. Venim, poison.] Plin. lib. 16. cap. 10. de taxo agens. Hanc Sellius similem vocat dixit, & effera Arcadia cum præcentis veneni, ut siquis sub ea dormiat, eâ vi ne capiat, moriatur. Sic quæ & toxica hinc appellata dicunt venena quæ nunc toxica dicimus, quibus sagittæ tinguntur. Hæc ille. Ovid. 4. de Pont. eleg. 7: Aspicis & mitri sub aduncō toxica ferro. Et telum cautis mortis habere duas. Idem 2. Amor. el. 9. 2: Non sceles aggredimur, non admiscenda comus Toxica Plaut. in Mercibo ad medicum, atque ibi me toxicō morti dabo.

T antus R.

Trābālis, Vide TRAPS.

Trabea, Vestis nomen, Vide in PRAETEXTA.

Trăbĕāti, Qui trabea sunt indati, ὁ ἐλληνίζων κοσμούμενος, ἀλαζονικῶς κεκοσμημένος, ἀγαθὸς, ἐνδόξος. Ovid lib. 1. Fastorum: Hoc igitur vidit trabeati cura Quirini, Quum rudibus populis annua jura daret.

Trābs, trabis, & Trabes, bis, fc. Lignum duplex (inquit Festus) ex duobus compactum lignis ædificii gratia. [קורה קורה korāh. korāh. Gall. Une poutre, ou un tref de maison. Ital. Trave. Ger. Ein trem, Balck. Bel. Een tromme. Hisp. Una viga. Pol. Belka, podwaliny. Vng. Gerenda. Ang. A beame of an house.] Virg. 2. Aeneid.--quorum jam hic trabibus contextus acervus Stabat equus. Et paulò pòst: Aucatasq; trabes, veterum decora alta parentum Devolvunt. ¶ Interdum trabes legimus pro ipsis arboribus, Virgil. 9. Aeneid. Lucus in urbe fuit summa, quò sacra ferebant, Nigranti picea, trabibusq; obscurus acernus. Autor ad Herennium lib. 1: Nisi enim ecciderint ad terram abiegnæ trabes, Argo illa facta non esset. ¶ Nonnunquam etiam pro navi: ex trabibus contexta. Horat. lib. 1. Carm.--ut trabe Cypria Myrtoum pavidus nauta secet mare. Virg. lib. 5. Aeneid.--validumq; cava trabe currimus æquor.

Trābĭcă (inquit Festus) Dicta est navis, quòd sit trabibus contecta. Paccuvius: Labitur trabica in alveos.

Trăbs, trabalis, cum i Magnus. Eve ingens, instar trabis: [גדול gadōl. Gall. Grand. Ital. Grande. Ger. Groß. Bel. Groot. Hisp. Grande. Pol. Wielki. Vng. Nagy, gyenyes. Ang. Great, huge, massie.] ut Telum trabale, Virgil. 12. Aeneid. at feroidus advolat hasta Messapus, teloq; orantem multa minatū Desuper altus equo graviter sentit. Hasta trabalis. Statius 4. Theb. dextraq; trabalem Hasdam intorsit agens: liquido quæ strīdula cœlo Fugit, & adverso celsæ stetit agmine Duces. Clavus trabalis, ξύλον ἐπὶ ξύλῳ. Cicero 7. Verr. Vehor beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret, cum consilio causam Manertinorum cognoscit. Ubi trabali clavo figere beneficium proverbii aliter dictum est, in eodem ferè sensu quo dicimus Herculano nodo aliquid ligare, vel immortali, & inextinguibili memoriæ commendare. Tractum à consuetudine veterum, qui ad clavum figendum Dictatorem solerent creare, & ex clavis fixis, quòd raræ apud eos essent literæ, numerum annorum observare. Vide Livium lib. 7. ab Vrbe. Apud Horat. lib. 1. Carm. Trabalis clavus accipi videtur pro tormenti quodam genere, quam air: Tetemperanteis fæva necessitas, Clavos trabales, & cuneos manu Gestans aheneā: nec severas Vncus abest, liquidumve plumbum.

Trachās. Appellantur muticam, ac purpuræ superiores partes. Vide Animincenses maritimi cognomen traxerunt. Festus.

Trachēa, sive Trachia, pen. prod. f. p. [קנה גרון. Gal. La gorge, l'artere des poumons. Ital. Arteria del polmone. Ger. Die lufftröhr, rauwerk. Hisp. El gorgueron, canna del pulmon. Pol. Krtań. Vng. Lehegö torok. Ang. The throat, or wind pipe.] Fistula qua spiritus ad ore fertur ad pulmonem. Latini Græcorum imitatione arteriam arteriam vocant. Vide Gellium lib. 17. cap. 2.

Trāchia, penult. prod. τραχεῖα. A' Græcis appellata collum ejus, idcirco tota (quæ à vertice usq; ad os fertur: τραχεῖα ἀπὸ τοῦ τρώγειν) hoc est, ab asperitate.

Trachōma, penult. prod. τράχωμα. Dicitur scabrities palpebrarum intùs, dicuntq; eadem parte glabritas: hoc est, defluvium pilorum maturius, & malignius.

Trāctātŭs, Tractim, Tractio, tractus, Tractus, vide TRAHO.

Trādo, dis, trad. di, trum, act. c. In potestatem do, dedo, mancipo à Trans, & Do, duabus postremis præpositionis literis abjectis. [נתן natan מסר masar. Gall. Bailler, donner & mettre entre. Ital. Dare, dar in le mani. Ger. Geben, vberantworten, vbergeben. Bel. Overgeven, overleveren. Hisp. Dar, entregar. Pol. Oddawać. Vng. Tulaidonom, kezemnek adom. Ang. To give, to deliver into ones custodie or hand.] Plaut. Merc. præsto ubi facto coram ut tradās in manum. Terent. in Pharm. Verùm ignotem, tacitum, causam tradere adversāriis, etiamne id lex coëgit? Tradere etiam cit docere. [הורה horāh. dōcere.] Cæsar 6. belli Gall. De deorum immortalium vi, ac potestate disputant, & juventuti tradunt. ¶ Hæc traditio pro disciplina, vide infrà. ¶ Interdum referre, scribere, literis posteris mandare. Gell. lib. 1. cap. 3: Deinde illum tradunt & vestitu cæteroq; cultu corporis virilo, veteri, & simili: accessisse. ¶ Nonnunquam additur dativus Memoriæ. Livius 2. ab Vrbe: Qui captus omnibus membris delatus in curiam esset, cum tandem officio pedibus suis domum redire de memoriæ traditum est. ¶ Aliquando tamen tradere memoriæ, est tenacia in animo figere, ut ejus nunquam nobis obrepat oblivio. Cicer. in Somn. Scip. Et quæ dictu, trade memoriæ. Item, Facti alicujus committo. [זכר zikkārōn. memoriam.] Virgil. Aeglog. 3.--nuper mihi tradidit Aegon. ¶ Ponitur aliquando pro dare, porrigere. Cæsar. 2. belli Civ. Pecuniam ex publico tradunt. ¶ Præter suum accusativum aliquando alterum habet cum præpositione Ad, sive Inter ut Tradere aliquem ad supplicium, Tradere se ad scientiam rei militaris. Cicer. pro Pompeio: Cujus adolescentia ad scientiam rei militaris, non alienis præceptis, sed suis imperiis est tradita. ¶ Tradere se in studium alicujus quærendum, apud eundem de inventione. ¶ Tradere se in servitutē alicui, apud eundem de provinciis Consul. Non rarò tamen posteriores accusativus commutatur in dativum ut, Tradere se, aerumnis, & tristitiæ, apud Ciceronem lib. 4. Epist. ¶ Tradere se quiete, Cic. 2. de Divin. ¶ Tradere per manus, est de manu in manū tradere. Cæsar 1. belli Civil. Saxa mutis locis prærupta iter impediebant, ut arma per manus necessariò traderentur. Sic & morbos per successiones tradi dicimus. Plinius Epistol. 22. Nam plerumque morbi quoque per successiones quasdam, ut alia traduntur. Tales enim sunt, quos hæreditarios morbos vocamus. ¶ Traditum, vel Traditum est hoc est, dicitur, vel memoriæ mandatum est. Plin. lib. 8. cap. 16: Quum pro cubilis dimicaturis, oculorum aciem tradunt defigere in terram, ne venabula expavescat. Cicer. 5. Tusc. Traditum est etiam Homerum cœcum fuisse. Traditum vetustè pro tradicum in frequenti apud jureconsultos, quemadmodum præteritum, redditum, & similia.

Trāditĭo, Verbale, f. t. [מסורת masoreth מסורה masorāh

mercath. παραδόσις. Αδόσις, παράδοσις. Gall. Tradition, baillement de l'vn à l'autre. Ital. Tradizione. Ger. Vbergebung. Hisp. Obra de dar. Pol. Zdanie. Vng. Hader. Ang. A passing or delivering over into hand.] Cic. in Topic. Abalienatio est ejus rei, quæ mancipi est, aut traditio ad alterum, aut in jure cessio, inter quos ea jure civili fieri potsunt. ¶ Traditio pro doctrina. [מסורת Kabb. Παράδοσις. Gall. Exposition. Ital. Interpretare. Ger. Vbergebung rechts. Hisp. Exposicion. Pol. Wyklad. Vng. Tudomanj, erkezet, tudomanj, jaras.] Gell. lib. 13. cap. 21: Per quod apparet non esse id poëtæ a Platone dictum, sed eam quoq; traditionem fuisse, a Nerio, &c.

Trādītor, ōris, m. t. prodītor [προδότης. Vng. Arulo.] Cornel. Tacitus l. 16: Quin potius interfectis traditore, fortunam virtuteq; suam modo omnes exolverent.

Trādūco, cis, xi, ctum penult. prod. act. t. Per locum aliquem duco, vel de loco in locum duco, transfero, a Trans, & Duco, abjectis duobus postremis præpositionis elementis. [הולך בדרך Kabb. μεταφέρω, ἄγω μεταφέρω, μεταπέμπω ἀφίστημι. Gall. Traduire, mener d'vn lieu en autre, faire passer, transporter. Ital. Traducere, trasportare. Ger. Hinüberführen, hinüber setzen. Bel. Doen ouerbrengen, ouerveren. Hisp. Trasladar, passar. Pol. Przenosze. Vng. Által vinni. Ang. To remove, to carry from one place to another, to passe over the water or sea.] Caesar. t. Commeat. Helvetii per angustias, & fines Sequanorum suas copias traduxerant, & in Haeduorum fines pervenerant. ¶ Interdum idem quod tradicio hoc est, in situs vel paludem alterius trans fero. [עבר Kabb. διαβαίνω.] Cic. de Invent. Fuvia erat ita magna, ut eo victimæ traduci non possent. ¶ Aliquando extendo, produco. [מארין Kabb. ἐκτείνω, ἐκτείνω.] Plaut. Traduce adhuc incam plusculum. ¶ Aliquando ponitur pro trans fero interpretari, & ex una lingua in aliam convertere. [העתיק Kabb. διερμηνεύω.] ¶ Traducere vitā, vel Traducere ætas, est contumere, terere, consigere. Cic. de Senect. Vt tam otiosam & quietam, tam nullo labore, & contentione traducamus. Hem Scipio Scip. Quæ tantum nobis traducendum fuit hoc tempus. ¶ Aliquando significat famam de aliquo spargere. [Ang. To disclose.] Martial. lib. 2: Multoq; magis traduceris Aphet. Liv. lib. 2. ab Vrbe, de Valerii loquens publico consilio ac voce præconis a spectaculis exactis: Vos, inquit, omnibus civibus, peregrinis populis spectaculo ædificare tuisse, vestras conjuges, vestros liberos traductas per ora hominum. ¶ Aliquando traducere facere. Plautus in Cistellaria duo. ff. Vti possid. Si vicinus vites ex fundo tuo in suas arbores traduxit. ¶ Aliquando accipitur pro trāsmittere, & de loco, in quo quid natum est, alio inserere. Juven. Satyr. 7: Quæ nam & Cappadoces faciant equus, Bithyni, Afera quos nudo traducit Gallia talo. Hoc est, quos mittit Gallia nudo pede.

Trāducēs, pen. prod. m. t. qui & Rumpi dicuntur, funes brachia vitium, quibus ulmis ex arboribus in arbores traducuntur, & sibi mutuò connectuntur. [סרוגים Kabb. Gall. Sarments de vigne. Ital. Sarmenti. Ger. Lange Ruthen, die man von einem Baum zu dem andern reicht. Hisp. Los mugrones ò pimpollos de la vid. Pol. Odrosle winnic, ma sie z drzewa na drzewo przegina wyrabiaią, a tryzny potym nazywaią. Vng. Zöld szölö ág. Ang. The boughes or twiggs of vines, whereby they be commonly from tree to tree.] Varro 1. de Re rust. cap. 8: Quartum genus arbustum est natvum ejus generis, ubi ex arboribus in arbores traductis vinea fit: quos traduces, quidam rumpos appellant. Colum. lib. 5. cap. 6. Cetera simili ratione atq; in arbusto Italico administrantur, ut vites longis terebris deponantur, ut eadem diligentia curentur, atq; in ramos educantur, ut novi traduces omnibus annis inter se ex arboribus proximis connectantur, & veteres decidantur. Si tridui, traducem non contigit, media virga intereas deligetur. Quum deinde fustis ponderi urgebit, subjectis adminiculis sustinebatur. ¶ Per tractationē accipitur pro omni eo, quod de re aliqua in alteram transfunditur, atq; ita vetustum inficitum propagatur. Sic hominis genitura, humani generis traducem nonnulli appellarunt. ¶ Tamam quoque Tertullianus auditorium & linguarum traduces ait proscripsere, quòd alterum linguarum; tabernarum propagetur, & brevi temporis spatio inficitum propemodum capiat incrementum.

Tragacantha, τραγάκανθα. Ger. Ein frembde Arts staud, die Apotecker nennen Tragacanthum.] Prætex est fame candidæ non ciliatis, farculis humilibus, robustis, lætè se diffundentibus, inter quos frequens comatus sed brevis, cæsis spinis intercurrentibus horrida, quæ sua fronde contegitur, radice lata, farculosa, supra terram emergente: qua diffidi dissilit è vulnere sucrus, qui coalescit in lacrymam: quæ & ipsa Tragacantha appellatur. Officina vulgò Tragacanthum gummi nominant.

Tragelaphus, phi, pen. corr. τραγέλαφος. Animal est ad Phasim amnem nascens, barbam & armorum villos hirci habens, reliqua cervo simile: unde & commixtum ex cervo & hirco nomen invenit. Nos Hircocervum vertere possumus. Vide Plin. lib. 8. cap. 32.

Tragemata, n. t. τραγήματα. Gall. Dessert de table. Ital. Seconde vivande. Ger. Der fursatz so man auffsetzt auff tāfelen. Hisp. Frutas de sartem. Pol. Owoce y rzecz ządana takiey krotey przy winie dawaney. Vng. Gyümölcs tal. Ang. Sawcatine, dates, raisins.] Quæ Latini fertia vocant, sive secundas mensas. A Græco verbo τρώγω, quod est comedo, cujus aoristus secundus est ἔτραγον.

Tragion. [τράγιον. Ger. Ein kraut mit fünff Canbolen, ist dem hanen batten der Nassa sehr gleich.] sive Tragonis, frutex nōnisi in Creta nascens, junipero similis inquit dicta, quòd autumni tempore ejus folia hircinum virus olerent. Plin. lib. 29. cap. 4. ¶ Est & alterum tragi genus, quod & tragoceron aonselli appellarunt, multis in locis nascentibus habens folia pedis, & radicem sylvestris raphani, tenuem, & candidam: denique cum superiore nihil præter nomen & hircinum virus habens commune.

Trāgœdĭa, pen. corr. sæpe quàvis apud Græcos acerbā habeat in penultima. [τραγῳδία. Gall. Tragedie. Ital. & Hisp. Tragedia. Ger. Ein Trogedy oder spil in dem herrliche personen eingeführt werden, so sich aber ein trāgischen außgang hat. Pol. Tragedia, wskazuie rzeczy ssiłnie memia, ale konce mi nieszczęśne. Di la pouija nesciore essere. Vng. Tragedia vers, Tragediaknak valo. Ang. Tragedy, belonging to a tragedie.] Quòd ad tragœdiam spectat, ut Cothurni tragici, Porta tragica. Horat. 1. Serm. Satyr. 3: Nil dicam arcæ, aut tragicis quæ sordida aptat cothurnis. Cic. 1. de Natura deorum. Quod quia quemadmodū natura esse res sine aliqua mente potuit, non videri ut tragici poëtæ, quum explicare argumenti exitum non possūt, confugiunt ad deum. ¶ Aliquando accipitur pro tristi, crudeli & scelerata re, qualia in scenis solent esse tragœdiarum argumenta. Liv. 1. ab urbe: Tulit enim & Romana regia sceleris tragici exemplum, ut tædio regum majorum vocaretur libertas.

Trāgĭce, adverbium. [τραγικῶς. Gall. Tragiquement, grievement. Ital. Miseramente, tragicamente, grandemente. Ger. Erschrōcklich, jammerlich. Hisp. Miserablemente, cruelmente. Pol. Osobnie. Vng. Keggyelmesen, szomoruan. Ang. Tragically, grievously.] Mœstè graviter, sublimiter, eruditer & more tragico. Cicero de clar. Orat. Hanc enim mentem Rhetorice & tragicè ornate potuerunt.

Trāgœdus, m. t. [τραγῳδός. Gall. Vn poete ou acteur de tragedie. Ital. Tragedo, colui che recita le tragedie. Ger. Ein tragedyschreiber. Hisp. Representador de tragedias. Pol. Tragedyi sprawuiący. Vng. Tragediairo. Ang. A player or maker of tragedies.] Qui tragœdiam scribit. Horat. de Arte: Et tragicus plerunq; gravi est cothurnus, & alto.

Trāgĭcus, a, um. [τραγικός. Gall. Tragique. Ital. Appartenente à tragedie. Ger. Das zu einer furtrin erschrōcklichen spil gehört. Hisp. Cosa perteneciente à tragedias. Pol. De tragedyi należący. Vng. Tragediahoz való. Ang. Tragical, belonging to a tragedie.] Quòd ad tragœdiam spectat, ut Cothurni tragici, Porta tragica. Horat. 1. Serm. Satyr. 3: Nil dicam arcæ, aut tragicis quæ sordida aptat cothurnis. Cic. 1. de Natura deorum. Quod quia quemadmodū natura esse res sine aliqua mente potuit, non videri ut tragici poëtæ, quum explicare argumenti exitum non possūt, confugiunt ad deum. ¶ Aliquando accipitur pro tristi, crudeli & scelerata re, qualia in scenis solent esse tragœdiarum argumenta. Liv. 1. ab urbe: Tulit enim & Romana regia sceleris tragici exemplum, ut tædio regum majorum vocaretur libertas.

Trāgĭcē, adverbium. [τραγικῶς. Gall. Tragiquement, grievement. Ital. Miseramente, tragicamente, grandemente. Ger. Erschrōcklich, jammerlich. Hisp. Miserablemente, cruelmente. Pol. Osobnie. Vng. Keggyelmesen, szomoruan. Ang. Tragically, grievously.] Mœstè graviter, sublimiter, eruditer & more tragico. Cicero de clar. Orat. Hanc enim mentem Rhetorice & tragicè ornate potuerunt.

Trāgœdus, m. t. [τραγῳδός. Gal. Vn poete ou acteur de tragedie. Ital. Tragedo, colui che recita le tragedie. Ger. Ein tragedyschreiber. Hisp. Representador de tragedias. Pol. Tragedyi sprawuiący. Vng. Tragedia-

tatore, magistro. Ang. A puter or player of tragedies.] Actor tragœdiæ. Cic. 1. de Orat. Vox tragœdorum genibus pene summorũ actorum est requirenda. Horat. 2. epistol. 2. Qui se credebat miros audire Tragœdos.

Trăgēmaschăli, ὀρχηστοδιδάσκαλοι. A Græcis dicuntur quorum ale hircorum circumolent: quos & Hircosos Latini vocant.

Tragonia, ὀρχηστική, herbæ nomen, quam Democritus tradidit corpori adalligatam lienes triduo abstumere, teste Plinio lib. 27. cap. 7.

Tragonis, vide TRAGION.

Tragopanades, τραγοπανάδες. Aves quædam in Aethiopia, teste Pomponio lib. 3. aquilis majores, cornua in temporibus curvata habentes, ferme nei colaris, capite tantùm Phœniceo. Has Plinius fabulosas esse putat, quemadmodũ & Gryphas. Vide ipsum libro 10. cap. 49.

Trăgŏpōgon, pen. prod. [τραγοπώγων. Pol. Bocksbart, kegis bruder.] Herba in aceratis laudata, quæ à quibusdã barbula hircina, ab aliis come dicitur, quia sola habet instar crocis in rotundum sparsa. Vulgò herba pentecostes dicitur in Gallia Tragopãdana. Componitur autem ex τράγος, quod significat hircum, & ὠγων, barba, ut pote à similitudine barbæ nominata. A Latinis possit.

Trăgŏrigănŏn τραγόριγανον, Herba similis origano, sed hirsuta, Gal. Wilder Wurtzel. Ital. Origano salvatico. Ger. Wilder Dost. Hisp. Cabron. Pol. Kozlek. Vng. Kecske Ruta. Ang. Wilde Sothernwood.

Trăgŏs, m. g. [שׂעִיר שָׂעִיר Hebr. τράγος. Gall. Vn bouc. Ital. Becco. Ger. Ein Bock. Hisp. Cabron. Pol. Kozioł. Vng. Bak. Ang. A buck.] præter vulgatam significationẽ qua apud Græcos hircũ significat, cruciferugis genus est, alicæ nõ dissimile, minus tamen nutriens quam ea, & concoctu difficilis. Vide Dioscorid. lib. 2. ¶ Item spongiæ genus spissum, prædurum & asperum: de quo Plin. lib. 9. ¶ Est etiam tragos herbæ genus in maritimis maximè nascens, simi radine junci marini: nonnulli Scorpium vocant. Vide Plin. lib. 27. cap. 13.

Trăgŭla, læ, f. p. Genus teli simi hirudine hastæ, ita dictum, quod feuto in ictum trahatur. [τραγύλιον. Gall. Vne sorte de dardemoins commune que soulent. Ital. Dardo assai comune e vsato. Ger. Ein schlecht aber gebräuchen geschoß oder spieß. Hisp. Dardo de hallesta de acero. Pol. Kuszowa. Vng. Hatar, parancsnok. Ang. A dart, speare or hallesta dearrow. Plaut. in Milite.] Salust. libro 4. Historiar. ut ait Nonius: Avidissimis atque præparatis ducibus, ut Metellus ictu tragulæ sauciaretur. Plaut. in Epid. Tragulam in te struit. ¶ Tragula item retis genus est, quod vulgò nunc Trectam vocant. [Trawl. Seine. Ang. A dragnet.] Plinius libro 16. cap. 81. Visus habetis anchoralibus maximè navium, piscantiumque tragulis, & eadem ornamentis. Dicta tragula, quòd ex tragulis, & eadem ornamentis. ¶ Tragula item vocatur vehiculi unius ut plurimum trahitur. ¶ Tragula item vocatur vehiculi genus, de quo Varro libro 4. de lingua Latina: Tragula ab eo quòd trahitur per terram, quanquam trahula scribendum τραγωγία à traho.

Trăhă, æ, f. p. Genus vehiculi sine rotis, quo coloni utuntur: à trahendo dictum. [ἅμαξα. Gall. Vn charriot, vne sorte de charrette. Ital. Sorte de carretto. German. Ein Karren. Hisp. Rastra mineris è marmoris. Pol. Wozek. Vng. Szeker. Ang. A dray or sled which goeth without wheeles.] Virgil. lib. 1. Georg. per speciosa traheam vocat, licet navim dicimus pro nauta: Tribuque trahere quæ. & in quo ponderetrahi.

Trăhax, cis, om. t. Avidus, rapax, omnia ad se trahens. [ἅρπαξ. Gall. Tirant à soy, rapasseur. Ital. Tirante, rapace. German. Jagt sie vor gen jnhen jeucht: her kommt bret hat ier erre tippend. Hisp. El que mucho trae. Pol. Kábe gornacz, łakomiec. Vngar. Kegyadó, rageadó kapzsi. Ang. Raueners, that draweth much to him.] Plautus in Persa: Eho, lurum lenonium, eho iterquilinum publicum Impune, innocentis, injuste, illex, labes populi. Pecuniæ accipiter, avide argenti invido, Procax, rapax, trahax, trecentis versibus Tuas imprecatus inquit nemo potest.

Trăho, his, traxi, tractum, act. r. Per vim duco. [משׁך מָשַׁךְ גָּרַר σύρω, ἕλκω. Gall. Tirer, retirer, attirer. Ital. Strascinare, tirare, trahere. German. ziehen. Belg. Trecken. Hisp. Traer à traer arrastrando. Pol. Ciągnąc. Vngar. Vonogetni. Ang. To draw or pyrce, to trayle by the ground.] Trahimur enim invito, ducimur volentes. Virgil. 8. Aeneid. Altaria ad ipsa tremente. Item Traxit. ¶ Aliquando simpliciter ducere. ἄγω. Plinius libro 6. cap. 23. A rege Cretæ Minoe ut existimant, originem trahentes. ¶ Aliquando hauritur a liceor. Cicero pro Arc. Trahimur omnes laudis studio. Et paulò post: Optimus quisque gloria maximè ducitur. ¶ Aliquando haurire. [שׁאב שָׁאַב. ἀντλέω, ἀφύσσω.] Cicero 2. de Nat. deor. Ex puteis jugibus aquam calidam trahi. ¶ Aliquando protrahere, & differre. [משׁך מָשַׁךְ. ἀναβάλλομαι, ἀναδύομαι.] Salust. in Jugurth. Adhærent, ubi intelligit omnes fortunas suas in extremo stare, hostem infestum, auxilium procul esse nullum, penuria rerum necessariarum bellum trahi non posse. ¶ Aliquando removere, avocare. [הסר הֵסִיר. ἀφαιρέω.] Salust. Nullæ res longius nos ab incepto traherent. ¶ Trahere noctem sermonem: id est, terere seu consumere. Virgil. 11. Aeneid. Necnon & varia noctem sermone trahebant. ¶ Trahi item dicitur, quod ita gestatur, ut tamen humo non attollatur, quod talli dicunt Tractim. Plautus in Cistel. Amiculum hoc insolite saltem. 5. hinc trahi, quam egomet trahor. Huic non dissimile est illud Virgil. 4. Georgic. Jaramque trahens inglorius alvum: hoc est, ægre & vix ferens alvum præ magnitudine. Trahi puer dicitur, qui vix ambulare potest. Virgil. 2. Aeneid. & avo puerũ Astyanactha trahebat. ¶ Trahere se cum aliquo, est cum eo morari. Plautus Trinum. Atque egomet me adeò eunti illis Via ibidem traho. Trahere ad defectionem, est impellere, incitare, cogere ad defectionem. Trahere aliquem secum in calamitatem, est eum calamitatis suæ participem facere. Cicero pro Pompeio: Non possunt ora in civitate multorum atque fortunas amittere, ut non plures in eandem trahantur calamitatem. Trahere laudorem, acquirere. Plin. lib. 7. cap. 16. Laudorem trahunt quodam medicamine. Huic simillimum est illud apud Cicer. 6 Philipp. Aliquid enim falsi ab uxore immo trahere potuisse. Trahere dictum aliquod in voluntatem, est dictum aliquod secundum voluntatem suam interpretari. Plinius de Viris illustribus: Hoc dicto in voluntatem traho, &c. Trahere tutam fortunam, est sub tuto agere. Trahere tutam pacem, est in tuta pace agere. Cicero ex illum: Nos hic tutam, tranquillamque pacem trahimus. Diversam, live in diversam trahere, est ancipitem & ambiguum redderc. Terent. in Andr. Torme cura in diversum trahunt. ¶ Hujus verbi cõpolita sunt: Abstrabo, attrabo, protrabo, retrabo, & subtrabo: quorum significata explicantur suis locis.

Trăctŭs, us, m. g. Regio, plaga. [מָקוֹם מָקוֹם. χώρα, μέρος, κλίμα. Gall. Terroir, traict, contrée, region. Ital. Tratto, spatio, regione. Ger. Landtschafft, Gegent, gelegenheit. Hisp. Trecho especio de lugar, regio. Pol. Krainá. Vng. Hatar, határmegye. Ang. A draught, region, or country.] Cic. pro Plancio: Totas illas tractus celeberrimos Venationibus, tesluisse bonore ornat arbitratur. Plin. lib. 11. cap. 53. In media pisce vivente Theophrastus prodidit, boves quoq; pisce vesci, sed non eli vivente. Virgil. 2. Georg. Indicio est tractu turgens oleaster eodem. ¶ Tractus item dicuntur circuitus serpentium progressus, quos σπείρεις vocant Græci. Virg. 2. Georg. Nec rapit immensos orbes per humum, neque tanto squameus in spiram tractu se colligit anguis.

Trăctĭlĭana, profanis herbis vel lanceis paratis, vel potius profanum glomis reperimus. Varro. Etiam lanis manibus lanea fracta manu tractari solent.

Tractō, as, frequentativum, act. p. Attrecto, in manu habeo. [משׁשׁ מָשַׁשׁ. ψηλαφάω, ἅπτομαι, ἐπιβάλλω. Gall. Traicter, manier. Ital. Trattare. German. Greifen. Hisp. Tratar. Pol. Obmacywać, ręką dotykać, handle, feele or touche, to entreate.] Juvenal. Satyr. 6. Per pupum & duros gaudet tractare rudentes. Virgil. 2. Georgic. tract pelis, & adtractum tractare dura reducit. Columella libro 6. Talia nota oculos oportet, dum adhuc teneri sunt contuctetenerum tractare. Arte aliqua tractare hominem. Terent. in Heautont. Hæc arte tractabat virum, Vt illius animum cupidũ inopia incenderet. ¶ Tractare item, est convivio accipere. [φιλοξενέω. Cicero 4 Verrin. Hi parvò qui fuerc sterunt, velimenter illius cupid., liberaliter ex illius clarius tractati, non minus, &c. Horat. Sermon. satyr. 2. tractari mollius ætas hæc illa volet. ¶ Item describere & describere, vel scribendo aut parando commemorare: quòd tabb. frequenter tangere videantur. [ἐπιμελοῦμαι. Cicero 1. Academ. Dabitis enim profectò, ut in rebus institutis, quod à principiis factum, à quibus hæc jam dia tractantur, utamur verbis interdum non audiis. Plin. lib. 22. cap. 22: Quoniam tamen hic unguentorum mores a tractatum. Item ponitur pro exerceo, [ἀσκέω, μελετάω, ἐπιτηδεύω.] Horat. quid medicorum est Promittunt medici, tractant fabrilia fabri. Terent. in Prolog. Phorm. in medio omnibus Palmã esse positam qui arte tractãt maxumam. ¶ Item pro gerere & gubernare. [נהג נָהַג. ἄρχω.] Cicer. Rosc. lib. 2. Fuisti Chrysogonum mecum. Tribunus militum, quo in municipio ferractavit, ut acceptile ab eo beneficium videretur, non debitũ. ¶ Aliquando tractare est admirari. Cicer. 1. Verr. Eius enim re Quæstor, pecuniam publicam tractabas: id est, admirabas, & pecuniæ curam habebas. ¶ Tractare bibliothecam alicujus, est curare, & ejus libros curam habere. Cic. ad Sulpit. lib. 13. Dionysius servus meus qui rem bibliothecam multorum nomorum tractavit, &c.

Tractātus, participium. [מְמוּשָׁשׁ מָמוּשׁ מָשַׁשׁ. ψηλαφητός, ἁπτός, ἁφατός. Gall. Traicté, manié. Ital. Trattato. German. Gegriffen. Hisp. Tratado. Pol. Tracter, ręczny. Vngar. Kezzel valo. Ang. Touched or handled, or felt, entreated.] Cic. 2. de Leg. Aliquoties jam ille locus a te tractatus est: id est, enarratus. Idem pro Cluent. Ab nullo ille liberalius quàm à Cluent. tractatus est: id est, acceptus. ¶ Aliquando verbale est quarta declinationis, idẽ aliquãdo significans quod dictum. Quint. in Procem. lib. 2. Aspectũ tractatumque rerum attollere ingenii.

¶ Aliquando libri pars est in qua aliquid describitur. Plin. lib. 14 cap. 4 Tota separatio tractatu certiùs sententiam.

Tractatio, verbale, Ex. Vitipatio, ônis, tractatus, exploratio [κατεργασία, χρῆσις, μεταχείρισις. Gall. *Traitement, maniement.* Ital. *Trattamento, maneggiamento.* Germ. *Handlung.* Hisp. *Obra de cratar.* Pol. *Vżiwanie, zabawka, wtrącanie, nauczenie.* Vng. *Forgatás.* Ang. *An exercising, teaching or handling.*] ut Tractatio armorum, tibiarum, philosophiæ. Cicer. 3. de Orat. Sic verbis quidem ad aptam compositionem & concinnitatem sententiis verò ad gravitatem ornatus oratio utatur, ut in quam arborum tractatione versantur. Idem 1. de Divinat. Nec verò qui tibias aut fidibus uti volunt, ab artificibus accipiant earum tractationem: sed à nobis philosophia laudata, profectò ejus tractatio optimo atque amplissimo quoque dignissima est.

Tractātŏr, oris, m. t. [Vng. *Tapogatásnálló.*] Senec. Epistol. 87: Quid ergo felicioré Mutium putem, qui sic tractavit ignē, quasi illum manum tractatorem præstiturus?

Tractabĭlis, tractabile, om. t. quod tractari potest: [κατεργάσιμος, χρήσιμος. Gall. *Maniable, traitable, qu'on peut toucher.* Ital. *Trattabile, maneggiare.* Ger. *Gutzu handlen.* Hisp. *Cosa que se puede tratar.* Polon. *Rzecz do zażywania.* Vngar. *Forgathato, ejthető.* Angl. *That may be handled or touched.*] ut Tractabile pelagus ideò fortè quòd navigabile. ¶ Tractabilis animo, manibus, &c. facilis, facile. ¶ Non tractabile cultum. Virgil. 4 Aen. id est, procellosum, inquietum, impacatum. ¶ Hujus conatûs eum intractabilis, ut intractabile eum genus apud Gel. lib. 1 cap 17.

Tractim, adverbium. Tractu, de longum, longo tractu, diutinè. [ἐκ συνεχείας. Gall. *Tout d'une traite, d'une haleine.* Ital. *Di un tirato.* Ger. *Eine ungetzung, fortlich.* Hisp. *De corrido à corrido.* Polon. *Wiecz.* Vngar. *Vonás, vonásra.* Angl. *At drawing a long.*] Plautus in Amphitr. Quid si ego tractim te regem ut dormiat? Virgil. ut 4 Georgic. Tum tonas auditur gravior tractimque fatiscunt.

Tractitius adjectivum à traho. [Vng. *Vonóságos.*] Lampridius in Heliog. Tractum eti cadaver ejus etiam per cloacas publicas priusquam in Tyberim præcipitaretur. Appellatus post mortem Tyberinus, & tractitius & impurus.

Tractōrĭa organa, à Vitruvio appellantur machinæ, quibus opera majora bellum trahuntur. [ἑλκτικὰ ὀργανικά.]

Trāĭcĭo, cis, ēci, ectum, ĕre, Traicicio, cis, ēci, ectum, ĕre. [עבר *habar* עבר *abar* עבר *abar* עבר *habar.* Gall. *Passer outre, traverser.* Ital. *Trapassare, trapassare.* Ger. *Jemand über führen.* Belg. *Overtrecken, overvaren.* Hisp. *Passar allende, al otra cosa.* Pol. *Przewodzić, przeprowadzam.* Vng. *Által vetem.* Ang. *To passe over, to bring beyonde.*] In qua significatione duo fere habet accusativos: alterum vi præpositionis, alterum communem omnibus verbis activis. Faucus Ciceronis: Extremum ad Calendas Majas Rhodanum trajeci. Idem Mibi: Quem capitas Rhodanum trajecissem. ¶ Aliquando neutrum est, & significat transeo. [περάω, περαιόω.] In qua significatione nec ullo accusativo contentum est, quem habet vi præpositionis inclusæ. Liv. 2 bell. Pun. Amnem vado trajecit. ¶ Idem dicitur etiam de aliis rebus, & nō solùm de fluviis. Cic. de Fin. Marium jam olim trajecit Idem in Epistolis. Sim. Si Alpes Antonius trajecerit. ¶ Aliquando est transfigo, & māsculè bera. [דקר *dakár* דקר.] Livius 8. ab Vrbe: Contra quem & ille cōcitat equum, tantaque vis infesti venientium hastis fuit, ut brachium ejus trajectum, Manilio pervulsum pectus. ¶ Trajicere in alia vasa, pro fundere in alia vasa dixit Varr. 1. de Re rust. cap. 64. ¶ Trajicere in alium culpam aut quippiam, est transferre. Cic. 2. Verr. Quid quum commenta sit, conquirit & ex illius invidia derivare aliquid, & in se trajicere cœperit, &c. ¶ Trajicere rem: id est, negotium ad magistratus, præ jicere. Liv. 2 ab Vrbe.

Trāiectus, a, um participio. Translectus. [מעבר *mahabár* מעבר *mahabár.* Gall. *Passé outre, passé à travers.* Ital. *Trapassato.* Ger. *Jemand gefürt.* Hisp. *Passado.* Pol. *Przewodzony.* Vng. *Által vetett.* Ang. *Passed over.*] Cic. ad Quintum post reditum: Trajectus navicula in Africam. ¶ Aliquando idem quod confossus, dire transfixus: [διαπερονηθείς.] Plin. lib. 11. cap. 37. Oborior in pugnis, gladiatoriumque spectaculis, mortem cum stilo trajecta præcordia emulerant. Ovid. 5. Metam. trajecti lumina vitri volnere cessant.

Trāiectĭo, ōnis, f. t. Transjectio, ductio. [מעבר *mahabár*, περάτωσις, εἰσβολή. Gall. *Passage outre, transport.* Ital. *Passagio.* German. *Durchfürung.* Hispan. *Passar allende, passamiento.* Polon. *Przewodzenie.* Vngar. *Által vetés.* Ang. *A passing over.*] Cicero Attico: Cumor certè est mansio, hunc ibi exitum habere trajectio. ¶ Trajectio verborum, pro traductione. [μεταφορὰ] apud autorem ad Herennium lib. 4. ¶ Trajectio dicitur. Cic. 2 de Divin. Alpes trajectiones, montesque stellarum observare erant.

Trajectĭo, ōnis, m. c. Trajectio. [מעבר *mahabár.* Ἀμφιβολία.] Liv. 1. ab Vrbe: Qui ex trajectu Æbutiæ amnis submersus, celebre ad posteros nomen flumini dedit. Ibid. lib. 4: Nisi in trajectu fore flumine prohibendo.

Trajectĭtĭus, ut Trajectitia pecunia, quæ trans mare periculo creditoris vehitur, sive illa ipsa exponatur, sive etiam merces ex ea comparatæ: de hac pecunia agitur L. 1. Digest. de naut. fœn. & l. 122. D. de verb. signif.

Trālātĭo. Tralaticius, Tralatus, Vide TRANSFERO.

Trālūcĕo, traluces, penult. prod. n. f. Translucco. [Διαλάμπω, Gall. *Luire à travers, transparoir.* Ital. *Traluzere.* Ger. *Durchscheinen, durchscheinen.* Hisp. *Trasluzir.* Pol. *Przezyrzystość, przezyrzysty.* Vng. *Világos vagyok.* Ang. *To appear or be bright through.*] Lucr. lib. 4: Vigueradeò è speculo in speculum tralucet imago.

Trānsĕo, īdem, ĭi, Peltus dumhoc est, visus pervenire. [Διαβαίνω. Gall. *Qui va d'outre en outre.* Ital. *Passato, chiuso.* German. *Durchgehelig.* Hispan. *Luego, lo que se transfiere.* Polon. *Przeszły.* Vngar. *Ax, mit akkat lathatock.* Angl. *Bright through.*] Plin. lib. 21: Suaviores albæ violæ, quoniam è terra succido facilius accipitur aër.

Trāmă, æ, f. p. Subtegmen, teste Servio: hoc est, filum quod staminis ex transverso intexitur: ita dictum à transeundo: hoc est, transeundo, propterea quòd stamen iterum atque iterum transeat. [ערב *Ereb.* κρόκη, ὑφάδιον. Gall. *Trame de tissu, ourdissoir.* Ital. *Trama del tessedo.* German. *Der eintrag eines tuchs.* Hispan. *La trama que atraviesa la estambre.* Vngar. *Betsuval.* Ang. *A thread drawn over & under.*] Plin. lib. 11. cap. 24. de araneorum telis agens: Quanta arte celat pedibus simulata rete insidiantes, quàm nō ad hoc videtur primere in brassæ pensitas telas, & quadam polituræ arte ipsa per se tenues ratio tramæ. ¶ Trama figuræ, à Persio dicitur, pro extenuatione corporis habitu umbram potius hominis quàm hominem præferente. Verba ejus sunt Satyr. 6. mihi trama figuræ, Si reliquas atti illi tremat omento popa ventet.

Trāmēs, ĭtis, m. t. Semita transversa. [כתיבה *kethibáh* מדרכה *madrakáh.* κέλευθος. Gall. *Sentier, sente, chemin à travers champs.* Ital. *Sentiero, calle.* German. *Ein verborgener fahrweg.* Hispan. *La senda ò camino angosto.* Polon. *Scieżka przegnoy.* Vngar. *Keszdyösseny.* Angl. *A straight way.*] Livius libro 3: Obliquis tramitibus egressi Cic. 12. Philip. Nam idem in Apennini tramitibus potero facere?

Trānsmitto, Transmitto, sive trajicio. [עבר *habár* περαιόω. Gall. *Transporter, traverser.* Ital. *Trapassare.* Ger. *Jemand fahren.* Hisp. *Embiar allende.* Pol. *Przeprzędam.* Vng. *Által kelem.* Ang. *To carry or convey from over or beyonde.*] Cicer. ad Att. lib. 16: Duos libros fecerunt, quos transmitti oportet, &c.

Trānăre, a p. Natando trajicere à trans, & nato. duobus posterioris præpositionis elementis abjectis. [Διανήχομαι. Gall. *Nager outre.* Ital. *Transnare, passar coll'ore.* Germ. *Hinüber schwimmen.* Belg. *Doer schwimmen.* Hisp. *Passar nadando mar ò rio.* Pol. *Przepływam.* Vngar. *Által vszom.* Ang. *To swim over or beyonde.*] Livius libro 2 ab Vrbe: Medioque fere cursu incidentibus tribus columnis ad suos transavit. Virgil. 2. Georgic. Superant montes, & flumina manant. Virg. 6. Aeneid. illius ergò venimus & magnos Erebi transavimus amnes. ¶ Transare pro transvolare. Virgil. 4 Aeneid. Illa fretus agit ventos, & turbida transat Nubila. ¶ Transare pro penetrare, se transfire. Cicer. 1. de Nat. deor. Arguetid facilius cernemus, toto genere hoc ignei, quod omnia transit, subtilius explicato. Hadia transavit viri pectus. Sil. lib. 13 cap. 48.

Trānō, ās, pallive Ovid. 2. de Arte: Obsequio transitur aquor: nec cincere pollis flumina, si contrà, quam rapit unda, nates.

Trānquillus, a, um, Quietus, placidus, propriusque de mari dictum & aëre, quando nulla exagitantur tempestate. [שׁקט *shakét* שׁאן *shaán.* γαλήνη, εὐδία, ἀκλυδωνία, ἀκυμαντία. Gall. *Tranquille, paisible, coy, serein.* Ital. *Cheto, tranquillo.* Germ. *Stillstehig.* Belg. *Gerust.* Hisp. *Sosegado, sin tempestades.* Polon. *Spokoiny.* Vng. *Tsendes.* Ang. *Quiet, calme, faire.*] Cicero pro Cluentio: Mare quod sua natura tranquillum est, ventis concitatur. Plin. lib 9 cap. 27: Subit in summa maria piscis, excitatur appellatus lucerna, linguaque ignea per os exerta, tranquillis noctibus relucet. ¶ Per translationem animum accipitur pro quieto, mitè, seu placato. [נחת *nahát.*] Plautus in Cist. Si possum tranquillum facere exinato mihi. Cicer. 3 Tuscul. Nec verò ea frons erat, quæ M. Crassi illius veteris, quem semel arrisisse omnem vitam ferunt: Lucilius: sed tranquilla & serena. Lucan. lib. 2: melius tranquilla sine armis Otia solus ages. Idem lib. 11: alter vergentibus annis in senium longoq; tegas tranquillior usu. Dedidit jam pace duces Fœd. Claud. de bell. Get. Secuta jam Roma levat tranquillior aures. Terent. in Andr. Oh, tibi ego ut credam faciet? Quæ me hodie ex tranquillissima se conjecerit in nuptias. ¶ Tranquilla res est, inquit Terent. in Phorm. id est, integra res est.

Tranquillum, i, substantivum ex adjectivo. Tranquillitas. [שׁקט *shaket* שׁקט *shaket* שׁאה *shaáh* שׁאן *shaán.* Gall. *Tranquillité, serenité.* Ital. *Tranquillità, serenità.* Ger. Hisp. *Sosiego, seguridad.*

stemmidad. Pol. *Spokoieność.* Vngar. *Tsendesség.* Ang. *Calmenesse, stillnesse of weather.*] Plaut. Calm. Tranquillum est, ac vedenia sunt circa terram.

Trānquillē, adverbium, Quietè, citra motum & perturbationē [*spokoyny.* Gall. *Tranquillement, sans douer, paisiblement.* Ital. *Chetamente, pacificamente.* Germ. *Stille, ruhiglich.* Hisp. *Sossiego.* Pol. *Spokoynie.* Vng. *Tsendesen.* Ang. *Quietly, calmely.*] Cicero Att. Velim tranquille à Parthis. Plaut. Cistel. Sed tranquille, amabò, nequid quod illi doleat, dixeris. Tranquillè & placidè traducere vitam, apud Cic. 4. Tuscul.

Trānquillo, absolutè, pro Trānquillo tempore, quo neq; cœlū, neq; mare tempestate exagitatur. [*spokoyne czasy, spokoyna chwila.* Gall. *En temps tranquille.* Ital. *In tempo tranquillo.* Germ. *Wahre stille ist.* Hisp. *En tiempo sossegado.* Pol. *W spokoynośći.* Vng. *Tsendes időben.* Ang. *In a calme season.*] Plin. lib. 9. cap. 7. Sæpè tranquillo etiam æstivo calore quædam anhelatio, & alia quædam tranquillo velut oscitatio.

Tranquillo, as, act. p. Tranquillum, & quietū facio. [השקים *hiszkkie* שבח *szkobbach* השבית *hiszkobbith, szakobbe, szakobbowal.* Gal. *Appaiser, addoucir, rendre paisible & tranquille.* Ital. *Acquietare.* Ger. *Stillen, beruhigen.* Hisp. *Sossegar.* Pol. *Vspokoiam, obetrzeć.* Ger. *Stillen, beruhigen.* Hisp. *Sossegar.* Pol. *Vspokoiam, obetrzeć.* Ger. *Stillen, beruhigen.* Hisp. *Sossegar.* Pol. *Vspokoiam, obetrzeć.*] Cic. 1. Vng. *Le fesdeszem.* Ang. *To make quiet, faire, and calme.*] Cic. 1. de finib. Sempr. aliquid, quod tam vitam atq; naturā tranquillet animos. Horat. 1. Epist. 19: Quid purè tranquillet, horos, an dulce lucellum? Huic opponitur perturbare. Cicero Top. Ve aut perturbentur animi, aut tranquillentur.

Trānquillĭtas, atis, f. n. Quies maris, & cœli, tempestatis expers. [שקט *szkeet* שלוה *szlauh* שלוה *szlauvah, szakobbowanie, cichość, słowność.* Gall. *Tranquillité, paisibleté, serenité, beau temps.* Ital. *Tranquillità, serenità, serenità.* Germ. *Stille des Wetters.* Hisp. *Sossiego, serenidad.* Pol. *Spokoyność powietrza.* Vngar. *Tsendesség.* Ang. *Calmenesse, fairnesse of weather.*] Cic. Att. lib. 4. Nos longius navibus, quicrè ancupatum eramus. q. Per tralationem accipitur pro quavis quiete, ut Tranquillitas vitæ, Tranquillitas animi: hoc est, securitas motuū omnium & perturbationum expers. Cic. pro Mur. Qui remotā studiis ambitionis, otium ac tranquillitatē vitæ sequuntur. Plin. Epist. 25: Annū tertium & octogesimū excessit in altissima tranquillitate. Cic. 1. Offic. Tranquillitas animi adsit, quæ adfert cum cōstantiam, tum etiam dignitatē.

Trans, præpositio, Idem quod ultra. [עבר *hebber, ober, wber, wgor.* Gall. *Outre.* Ital. *Oltre, altra, di là.* Ger. *Hinüber, jenseit.* Belg. *Over.* Hisp. *Allende.* Pol. *Zaw, przewoz.* Vng. *Aitol.* Ang. *Over, beyonde.*] ut Trans fluvium, *wgor tu wtengeh* hoc est, ad ulteriorem, vel in ulteriori fluminis parte. Iungitur enim tam motus verbis quàm quietis. q. Huic opponitur Cis vel citra. *emelet.* Cic. Att. Cogito trans Tiberim hortos aliquot parare. blē de Divin. Si fecisset sibi trans Euphratem esse pereundum. Horat. lib. 1. Epist. 11: Cœlum non animum mutant qui trans mare currunt. Plaut. in Mil. - *atmis bear,* Quod commeatus est trans partem. q. In compositione quoq; eandem retinet significationem, componiturque fere cum dictionibus ab hīce incipientibus licentiabo, ut Transalpinus, ut transcurro, ut, ad, ut traducere, ut transeo, ut transfero, ut transgredior, ut trajicio, ut transdego, ut transmigro, ut transcribo, ut transpono, ut Transthenanus: i. ut transcribo: i. ut Transligurianus, qui habitat trans Tigrim: ut transverbero. Ex quibus quæ à d, vel n, vel l, consonante initium sumunt, postremas duas præpositionis literas abjiciunt: ut traduco, trajicio, trano. In reliquis præpositio manet integra, præterquam quod secunda compositionis parte ab incipiente, ex præpositione abscedat, ut transcribo.

Trānsabĕo, is, ire. Transeo. [עבר *habbar.* Gall. *Aller & passer outre.* Ital. *Trapassare.* Germ. *Hinüber gehen/ weiter gehen.* Hisp. *Passar, yr adelante.* Pol. *Dalej przechodzić.* Vng. *Allatmegyek.* Angl. *To go beyonde or passe over.*] Stat. 2. Theb. Capulo nam largius ille Trantabit costas cognatis ictibus ensis. Valerius Flaccus 1. Argonaut. Turbine tic rapido populos atq; æquora longè Trantabit.

Transactor, Transactus, Vide TRANSIGO.

Transădĭgo, gis, ēgi, cor. transadegi, actum, Trajicio, transverbero. [דקר *dakar* הלם *hallam, dakkowe.* Gall. *Passer & percer outre, transpercer, transpasser.* Ital. *Trapassare, passare di banda in banda.* Ger. *Durchdringen, durchstechen.* Hispan. *Traspassar, passar atraves.* Polon. *Przebyem.* Vngar. *Atal mene.* Ang. *To bore or pearce through.*] Virgil. 9. Aeneid. Ipse ferox ultra stipitem ebuli adactus Transadigit costas, & candida pectora tingit. Et Statius 5. Theb. Quatuor hos unā, decus & solatia patris Transadigam ferro.

Trānsalpīnus, a, um, Quod est trans Alpes situm. [מעברי *meabberi.* Gall. *Qui est delà les Alpes, delà les monts.* Ital. *Oltramontano.* Germ. *Jenseit des Alpgebirg gelegen.* Hispan. *Allende los Alpes.* Polon. *Zawtorowy.* Vngar. *Hasa fon tul valo.* Ang. *That is beyonde the Alpes.*] Vide Galliam Comatam Romani Transalpinam vocant: quæ diducitur in Belgicam, Celticam, Lugdunensem & Braccheatam, sive Narbonensem. Cæsar Gallorum Celtarum Galliam eam vocabant, quæ ab Alpium radicibus extenditur usque ad Rubiconem, ac finem Italiæ limitem. [German. *Das Gallia jenseit den Alpen gelegen.*] Cicer. Papyrio Præc: Nunc verò etiam Transalpinis & Transalpinis nationibus, &c. Idem 2. Offic. Portari in triumpho Masiliam vidimus, & ex ea urbe triumphari, sine qua nunquam nostri imperatores ex Transalpinis bellis triumpharunt.

Transcendo, is, Supero, ascendendo transgredior: à trans & scando, ultima præpositionis litera abjecta. [עבר *habbar* עטח *hatsah, passar sobre.* Gall. *Passer outre.* Ital. *Passare oltre.* German. *Hinüber steigen.* Hispan. *Subir allende.* Polon. *Przestępuie przechodzę.* Vngar. *Atallagik.* Ang. *To ascend, or passe over.*] Cicero in Catilinam: Hoc malum manavit non solum per Italiam, sed etiam transcendit Alpes. Idem de Somnio Scipion. Ex his ipsis cultis, notisque terris, cum cujusquam nostrum nomen vel Caucasum hunc quem cernis transcendere potuit? vel illum Gangem transnare? Luc. lib. 4. - audet transcendere vallum Miles.

Trānscindo, is, Concindo, lacero. [קרע *karab* בקע *baka, szkobbe, szkobbowanie.* Gall. *Trancher & couper outre.* Ital. *Tagliare oltre.* Ger. *Durchschneiden.* Hisp. *Cortar allende.* Polon. *Przecinam.* Vng. *El metszem, Szeggatom.* Ang. *To cut or rent through.*] Plaut. Perlat Transcidularis omnes ædes vicinas domū.

Transcribo, is, att. 1. Exscribo, describo. [העתיק *hebehtik.* Gall. *Transcrire, contrefaire, reformer, copier.* Ital. *Transscrivere, copiare, ricopiare.* Ger. *Abschrift machen/ abschreiben.* Bel. *Afschrijven.* Hispan. *Trasladar, sacar para otro.* Pol. *Przepisuie.* Vng. *Masolat vezem, kezem.* Ang. *To write out, or make a copie out of another, to copie.*] Cicero, de Nat. deor. Q. Solius qui transcripsit tabulas publicas. Auctor ad Herennium lib. 1: Si vestra manu fabulas, aut orationes totas transcripseris. q. Interdū transcribere, est rem nostram in alterius dominium transferre. [μεταχαράσσω. Agrarius in l. Iunior. Digest. de præscript. verb. Vt eos fundos, si ipse vellet, eodem pretio mulier transcriberet viro: id est, jure cessō traderet, ut interpretatur Budæus. Huic persimile est illud Virgil. 5. Aeneid. Et tua Dardanio transcribi fœdera regno. Hoc est, jus regni, ubi debitum Trojanos transferri. Et in l. si vir uxori. ff. de præscript. verb. Vt eos fundos, si ipse vellet, eodem pretio mulier transcriberet viro: id est, jure cessō traderet. Sic transcribi nomina dicuntur in rationibus, cum id quod mihi expensum latum est, in aliud nomen transfertur, & nomen meum ex rationibus eximitur. Hoc modo accipitur in l. ult. C. de Praed. navic. ut annotavit idem Budæus. Inscriptiones autem hæ inde derivatæ sunt, quod veteres in foro & dementa temperata magis quàm ex arca, domoque pecuniam numerassent, ut auctor est Donatus. Hinc factum est, ut scribi, essent dare. Horat. Scribis decem Nevio, & Rebus. Idem, quod tu quoque mihi referibere possis. q. Transcribere aliquem autorem, est desinere ex eo quod ad nostrum opus facere videtur, & scripta ejus tanquam nostra uti. Plinius lib. 4. cap. 2: Græcorum, qui aliqui Cornelium Celsum transcribit, &c.

Transcriptĭo, verbale. Et pro excusatione & prætexta. [μετονομασία, μεταχαράσσω. Gall. *Excuse.* Ital. *Scusa.* Ger. *Entschuldigung.* Hisp. *Excusation.* Pol. *Wymowka.* Vng. *Kereset.* Ang. *An excuse or pretence.*] Quint. lib. 12. Iam privatarum rerum transcriptio est. Nam dives cur locupletat se nihi. deliquisse, quia in prædio suo aper pauperis necasset.

Trānscurro, is, n. c. Cursu me aliquo confero. [τρέχω μετα-, ἐξαποστέλλω. Gall. *Courir & passer outre, courir vitement.* Ital. *Trascorrere, trapassare.* Ger. *Herüber laufen.* Belg. *Beyde trouwen/ Over loopen.* Hisp. *Correr allende.* Pol. *Przebiegam.* Vng. *El futok.* Ang. *To runne over or beyonde.*] Terent. in Eunuch. Tu hi, atque obtera oftium ratus, ego dum hinc transcurro ad forum. q. Aliquando cursum cohibeo. Sic apud Cic. de Clar. Orat. Alexander & Cyrus, qui cursum tuum transcurrerant. q. Aliquando evitare, evagari. [παραδραμεῖν. Auctor ad Herenn. lib. 1: Ne hinc delectu temerè in rem aptissimam videatur transcurrisse. Plin. lib. 9. cap. 16: Quod si hactenus transcurrat expositio, fundatam se priorius laxuria credat. q. Nonnunquam perstringere, cursim & breviter exequi. Quintil. In narratione transcurram subtiles animum circumstantias quorundam.

Transcursus, hujus, m. q. Ipse transcurrendi actus. Videtur trāscursu aliquid factum dicimus, pro obiter, & interpercurrendum. [παρεκβασις. Gall. *Digression.* Ital. *Digressione & legere.* Ital. *Cosa veduta e letta.* Ger. *Im lesen fürüber.* Hisp. *Correr la tierra, obra de correr allende.* Polon. *Przebiegnienie.* Vngar. *El futas.* Ang. *A passing ouer.*] Plin. lib. 18. cap. 25: Quanquam prius erit fas conveniat de rapis: in transcursu eas attigere nostri, panio ad genius Græci.

Transdo, dis, veteres dixerunt tamantius, inquit Donatus, quod nos lenius tradere nunc dicimus. [נתן *nathan.* Gall. *Donner, rendre.* Ital. *Dare.* Germ. *Übergeben.* Hisp. *Dar.* Pol.

Der. Pol. Fedaie. Vng. Aleur adam. Ang. To giue ouer to another.] ut Tralatum illi, non contrà Translatum. Terent. in Prolog. Phorm. Retrahere à studio & transdere hominem in otium.

Trānsfĭco, cis, act. 1. Traduco, transfero. [העביר behebir, permisi, permysyo. Gal. Mener outre, transporter. Ital. Tradurre. Ger. Zuziehen, hinüber führen. Hisp. Trasportar, guiando. Pol. Przeprowadzam, przewodze. Vng. Atat vizem. Ang. To lead, bring or conuey ouer.] Cic. 6. Verr. Vt conaretur clientelam tam illustrem, tam splendidę provinciæ, transducere ad se, &c. ¶ Transducere arbores, pro transplantare, apud Col. lib. 3. cap. 9.

Trānsfenno, ās, f. p. cancellis ligneis, ferreis, sive vimineis, qui fenestris, aut etiam mercibus opponūtur, visui pervii sunt. [שבכה schabacáh, negotio. Gall. Treillis ou cage d'osier qu'on met au deuant des fenestres, ou ce qu'on met deuant quelque marchandise de peur qu'on ne la prenne ou tombe, ou pourriere ou autre chose. Ital. Ferrata, cancello, graticola, iacrio. Ger. Ein gitter oder gatter fenster. Belg Een tralie. Hisp. Las ventanas rexas para apartar, finestre barrada. Pol. Kratca, gęsta przeprzęsła. Vng. Rostely. Ang. Lattesses, windowes made with barres of timber or yron, a casement, or lunge timber.] Cicer. lib. 1. de Orator. Nunc petas à Crasso, ut illam copiam ornamentorum tuorum, quam constructam uno in loco quasi per transennam præterecuntes strictim aspeximus, in lucem proferat. Quo in loco per transennam aspicere, proverbialis metaphora dixit Cicero, pro eo quod est, non propius ne quaque sigillatim, sed procul, obiter & summam inspicere. Translatum à negotiatoribus, qui mercibus quas contrectari nolunt, cancellas obiiciunt: quidam etiam vitrum pellucidum opponunt, ut præterentibus procul modò contemplationem explicant eas, nisi licitatori idoneo. Macrob. lib. 3. Saturn. cap. 7. ex lib. 2. Histor. Salustii: Pegretea quum sedent in transenna deuictam victoriæ simulacrum cum machinaco stephano contra unam coronam ei imponebat. Quo in loco Nonius fenestram interpretatur: Sipontinus extra domum protensam pergulam per quam transitur. ¶ Quando q; ponitur pro cavea in qua aves habētur, tem; de cepula, qua aves capiuntur, quod ea cancellatæ fieri solent. Plaut. in Bacch. Nunc extra transenna hic turdas lambrico petit. Idem Rud. In ætate agenda hominum, plurimæ fiunt transennæ, ubi decipiuntur dolis. Atque adeo in eas plerunque esca imponitur: Quam si quis avidus pāsci etiam avaritiæ, Decipitur, ut transennæ sua avaritia.

Trānsĕo, is, ivi, & transĭi, itum, Traicio, transmitto, transgredior, transcendo. [עבר habet. permittere, transire, &c. Gal. Passer outre ou à trauers. Ital. Trapassare, passare, valicare. Ger. Hinüber gehen, fürgehen. Belg Doorgaen. Hisp. Passar, pasar. Pol. Przechodzę, przeprawiam. Vng. Altal megiek. Ang. To passe ouer or beyonde.] Cicer. 1. de Nat. deor. Quum Gracchus pomœrium transiret, auspicari est oblitus. Cic. 3. de Fin. Restiùs dives quàm Crassus, qui nihil equasset, nunquàm Euphratē nullā belli causa trālire voluisset. ¶ Aliquando transire nihil aliud est, quàm simpliciter ire. Plaut. in Sticho: Deos saluto: abo modò, postea ad te continuò transeo. Idem in Milit. Philocomasio dic, si hic est, domū ut transeat. Sic Brutus ad Cic. lib. 11. Transi ergo in Apenninum, dixit Cicero pro Dejotaro: Transire in cubiculum. ¶ Accipitur aliquādo Tranire, pro leviter attingere. Δηρωδῶς ἅπτεσθαι. Cic. pro Rosc. Amer. Sed in animo est leviter tranire, ac tantummodo perstringere unamquamque rem. ¶ Tranire silentio aliquid, est facere illud. Cic. pro L. Sylla: Ne hoc quidem mihi videtur silentio transeundū. Est hinc ullo ablativo. Plin. lib. 2. cap. 68. Vt publicos gentis furores transeam. Id est, taceam, si eam Tranire quædam in legendo, est præterire, omittere. Plin. Epistol. 98: Transeo enim Neronem: nihil est, si eo de Nerone: sive de Nerone nihil dico. Transit dies: id est, præterit, elapsi est. Cicer ad Attic. lib. 7: Legis dies transit. Sic Transire mensis, apud Plaut. in Curc. Transeamus ad partitionē, apud Cic. 2. de Invent. hoc est, hisce rebus, conferamus nos ad partitionem. Transire ad hostes, est ad illos desicere. Liv. 4 bell. Maced. Si ad Romanos transire velint. Tranire ad vitam, est revivescere. ἀναζῆσαι. Transire in multos colores: est per intervalla modò in hunc, modò in illum colorem mutari: quod & polypo, & chamæleonti fertur accidere. Tranire legē, est legem solvere, ciq; non parēre. Tranire lineas, est sese intra præscriptum terminum non continere. Cic. in Parad.

Trānsĭtio, verbale, f. t. Transgressio, trajectio. [עבור mabahar. διάβασις, permissio. Gal. Passement, passage. Ital. Fare passare. Ger. Vbergang, fürgang. Hisp. Obra de passar allende. Polon. Przeprawa. Vng. Altal menes. Ang. A passing ouer.] Cic. lib. 9. Epistol. Qui spem tenuit transitionis præbuit. ¶ Ponitur aliquādo pro defectione, ἀποστασία. Liv. 4 bell. Pun. Numidas, qui intra portas seu præsidia Carthaginiensium essent, ad transitionē pellicerent.

Trānsĭtus, ruv. al. terram verbale, transitio, sive trajectio. [עבור mabahar. διάβασις, διαπερατόν.] Plin. lib. 12. cap. 15: Petunt myrrham à Troglodytis Sabæi transitu maris. Ferā sirundi est, curtum percurrendo. ἀφορμὴ, μεταβολὴ, διαπερατόν. Quint. lib. 6. cap. 3: Eorum non simplex natura, nec in transitu tractanda.

Trānsfĕro, ers, act. 1. Transplanto: hoc est, plantam de loco uno in alium transfero. [μεταφυτεύω. Gall. Transplanter. Ital. Trapiantare. German. Hinüber pflantzen, an ein ander ort pflantzen. Hisp. Trasplantar arboles y otras plantas. Pol. Szczepuię przęduię. Vngar. Masike plantalom, meltetem. Ang. To take plantes out of one place and set in another.] Stat. 2. Syl. Vidi ego transferros alieno in corpore ramos Altius ire suis.

Trānsfĕro, transtŭli, translātum, act. inconf. De loco in locū transporto, traduco. [העתיק behetik. μεταφέρω, μετατοπίζω. Gall. Transferer, transporter, transposer, translater. Ital. Trasportare. Ger. Hinüber tragen, an ein ander ort tragen, verkeren. Belg Op een ander plaetse tragē. Hisp. Llevar allende. Pol. Przenoszę. Vng. Mejsze vigem. Ang. To carue out of one place into another, to translate or transpose.] Cic. 5. Philipp. Ad se omnia ex hortis ornamenta transtulit. Cæsar 3. bell. Civil. Cæsar paulò ultra cum loca castra transtulit. Cic. de Orat. Alii à regendis civitatibus totos se ad cognitionem rerum transtulerunt. ¶ Transferri item dicuntur nomina aut verba, quòd à significatione propria propter aliquā similitudinem ad minus propriam trālumuntur. [μεταφέρεσθαι. Gall. Traduire, transporter, nommer. Ital. Tradurre. Germ. Von der eigentlich in deutung zu einer anderen verstehen. Hisp. Trasladar.] Cic. de Orat. Translata ea dico, quæ per similitudinem ad alia transferuntur. Et paulò antè: Quum verbum aliquod alienum transfertur, & quasi alieno loco collocatur. Idem de Opt. gen. dicendi: Sed Phalereus Demetrius, meo judicio, præstat cæteris, cujus oratio, cùm sedatè, placideq; loquitur, tum illustrant eam, quasi stellę quędam, translata verba atq; immutata. Translata dico, ut sæpè jam, quæ per similitudinem ad aliam rem aut suavitatis, aut inopiæ causa transferuntur. Hęc Cicero. Quæ autem dicantur verba propria, quæque translata, quomodo transferantur, quæ sit vitiosa translatio, & cur reperta sit translatio, apertè tradit Quint. lib. 8: Propria sunt, inquit, verba nota, quumid significant in quod denominata sunt: translata, quum alium natura intellectum, alium loco præbent. Vsitatis tutius utimur: nova non sine periculo quodam fingimus. Idem lib. 8: Transfertur igitur nomen aut verbum ex loco in quo proprium erat, in eum in quo aut proprium deest, aut trālatum proprio melius est. Id facimus aut quia necesse est, aut quia significantius est, aut (ut dixi) decentius. Vbi nihil horum præstabit, quod transferetur in proprium. ¶ Transferre judicia, inquit Budæus, est ab uno ordine ad alterum transferre: hoc est, à Senatu ad Equites. ¶ Transferre item, est interpretari: hoc est, ex lingua una in alteram convertere, traducere. μεταφράζειν, ἑρμηνεύειν. Quintil. lib. 10. cap. 5: Græcus autores transferentibus verbis uti optimis licet. Idem lib. 7 cap. 5: At verbum translatum non invenio. Plinius lib. 18. cap. 3. de Magone Pœno rei rusticæ scriptore: Cui quidem tantum honorem Senatus noster habuit capta Carthagine, ut quum regulis Africæ bibliothecas donaret, unius ejus duodeviginta volumina legeret in linguam Latinam transferenda.

Trālātĭo, onis, f. t. quæ & Translatio, Est nominis, verbive cum minus propria significatione augendæ, minuendæve rei gratia, usurpatio. [μεταφορά. Gall. Transport, transformement. Ital. Translatione. Ger. Versetzung. Hisp. Obra de translatar. Pol. Słowa nadstawione mowiąc co innego niż oczywiście. Vng. Kuelcsb erteleem. Ang. A carying out of one place into an other.] Cic. lib. 6. Epist. Velit, quomodo Theophrasto placet, verecundā trālatio.

Trālātĭtĭus, a, um, sive translaticius, aut translativus, Quod aliunde est trānslatum: [μεταφορικός. Gall. Transporté & prins d'ailleurs, comme de nouueau. Ital. Preso di altronde, non proprio. Germ. Verkeret oder genommen. Hisp. Cosa traedizo de otra parte. Polon. Zdaią się. Vng. Hozattatik vtetsik. Ang. That is brought from one place to another place or matter.] ut Vox trālatitia, quæ à propria significatione ad minus propriam, augendi, minuendive gratia est trānslata. Cicer. lib. 3 Nostri enim hæc trālatitia. Idem 1. de Invent. Translatiua dicitur constitutio. Verus tu dex habet translativa. ¶ Item translatitium edictū dicitur à Cicerone in Verrem, quod nō est eorum, sed ex edictis aliorum prætorum assumptum & relectum quemadmodum fere edictum erat, ex quo Propretores in provincia jus dicebant. Solebant enim maximam partem edictū urbanū retinere. Vide Asconium in Verr. ¶ Aliquādo tamē trālatitia veteres, relict Budęo, usurparunt pro vulgari, quotidiano, & minimè exquisito. Plin. in Epist. Nec rō naturę est, trālativa hęc, & quasi publica officia à familiaribus amicis cētra ipsorum commodū exigere. Vbi translativa officia interpretatur Budęus vulgaria, & ab omnibus passim usurpata, nedū ab iis qui exquisitę amicitiam colunt. Plin. Major, lib. 9 cap. 5: Translatitium esse, aer, in Aegypto, octavo mense parere. Hoc est, utiratum, & minimè novum.

Trālātĭtĭē, vel translatĭtĭē, adverbium, Perfunctoriè, remissè, languidè, negligenter. [ἀργῶς, ἀμελῶς. Gall. En passant, seulement. Ital. Passando solamente, negligentemente. Germ. Nur oben hin, vberlich.

sin/neglected. Hispan Pasſando ſolamente, negligentemente y con deſcuido. Pol Zaniedbuie, leda co, zaniedbie. Vngar. Tsuromra, reſtul. Ang Neglygently, ſlackly, and not wele by the way.] Vlp. lib. 1. de jure patron. Patronorum querelas adverſus libertos Præſides audire, & non tranſlativè exequi debent. Martianus. Prævaricatorem eſſe cum oſtendimus, qui calumniam cum reo, & tranſlativè munere accutandi fungitur.

Trānslātus, a, um, participium. Prolatus. [נאמר neemar. אמר amar. Gall. Dit. Ital. Detto. Germ. Geſagt. Hiſp. Dicho. Pol. Rzeczony. Vng. Mondatott. Ang. Spoken.] Cic. 1. Acad. Illum expirantem transiens peſtilentia ſimilis furoris corripuit.

Trānsfīgūro, as, a&t. p. in aliam figuram verto. [משנה meſchane. שנה ſchanah. Gall. Transfigurer, muer en autre forme, changer de figure, ou de forme. Ital. Transfigurare. Germ. Verſtellen in eine andere geſtalt verändern. Hiſp. Transfigurar. Pol. Na inną kſztałt odmieniać. Vng. El valtoztatom. Ang. To change into another ſhape.] Suet. in Claud. Neron. Futuum Sporum exitus reſtibus etiam in muliebrem naturam transfigurare conatas. Plin. lib. 10, cap. 21. Transfiguranter amygdalæ ex dulcibus in amaras.

Trānsfīgūrātĭo, onis, verbale. f. Transformatio. [שנוי ſchinnuj. Gall. Transfiguration, changement de forme ou de nature. Ital. Transfiguratione, il cambiare de una forma ad altra. Germ. Verſtellung. Hiſp. Transfiguramiento. Pol. Przemienienie. Vng. El valtoztatas. Ang. A chaunge into another ſhape.] Plin. lib. 5. cap. 5. Rade enim vanitas in formam etiam ſe propagat, & in mortis quoque tempora ſibi etiam mendacia: aliàs immortalitatem animæ aliàs transfigurationem, aliàs ſenſum inferis dando.

Trānsfīxus, a, um, act. [מנקב menakeb. נקב nakab. Gall. Percé. Ital. Paſſato. Germ. Durchſtochen. Hiſp. Paſſado. Pol. Przekłuty. Vng. Altal ſzurtt. Ang. Thruſt through.] Ovid. 12 Metam. Geminò transfodit ut ense pectus. Valer. Flaccus Argon. lib. 6. cadit impiger unà Inquine transfoſſo clari Tiſiadæ alumnus. Liv. 9. bell. Macedon. Deinde fugientibus, fide neque populi Romani, atque eorum qui auxilium imploranti, latus transfoſſum.

Trānsfōrmo, as, a&t. p. in aliam formam muto. [משנה meſchane. שנה ſchanah. Gall. Transformer. Ital. Trasformare. Germ. Verſtellen. Hiſp. Transformar en otra coſa. Pol. Przemieniam. Vngar. El valtoztatom. Ang. To change into another forme or fashion.] Virgil. 4. Georg. Omnia transformat ſeſe in miracula rerum. Ovid. 3. Amor. Elice: ſi ſupposer aut in Aves aut ſe transformat in aurum.

Trānsfōrmo, transforme, nm. t. Quòd quamcunq; formâ recipit. [נמשל nimſchal. Gall. Qui ſe change, ou modifie, ou, prend toutes ſortes. Ital. Coſe che ſi trasforma. Ger. Das ſich in mancherley geſtalt verändert. Hiſp. Coſa transformada en otra. Pol. Co ſie przemienia. Vng. El valtozhato. Ang. That transformeth, the ſelfe many wayes.] Ovid. 8. Metam. Aiunt habere ſolam transformia corpora ſenſit. Sæpè pater dominus Triopeida tradit ut Ila Nunc equa, nunc ales, modò bos, modò cervus abibat.

Trānsfŏro, as, pen. prod. are, a&t. p. [נקב nakab. Gall. Trouer ou percer outre. Ital. Forare oltra. Ger. Durchſtechen. Hiſp. Horadar haſta la otra parte. Pol. Przebywam. Vng. Altal furom. Ang. To bore a hole through.] Seneca de Benef. Gladius idem & ſtringit & transforat.

Trānsfrĕto, as, pen. ult. corr. Freta, m. traj cio. [עבר habar. עבור meabber. Gall. Paſſer la mer, paſſer ou bras de mer. Ital. Trapaſſare, paſſare il mare. Germ. Das Meer fahren. Hiſpan. Navegar, paſſar el mar. Pol. Przewozę przez morze. Vng. Altal menek. Ang. To paſſe over the ſea.] Plin. in Paneg. Remisque transfretare obſtantia freta.

Trānsfrĕtātĭo, nis, f. t. tranſgreſſus, ſive tranſgreſſio. [מעבר maabar. Vngar. Altal menes, vagy altal valo. Ang. A paſſing over the ſea.] Gellius lib. 10. cap. 20. Properea negant à poëte ſcriptorem idoneum quatuor fit idoneus Salluſtius aut navium tranſgreſſum reperiri poſſe, aut pro tranſfretatione tranſgreſſum.

Transfŭgĭo, gis. Ad hoſtes deficio, perfugio, profugio. [נמשל nimſchal. משל maſchal. Gall. Tranſfuir outre. Ital. Transfugere. Ger. Hinüber fliehen, oder zu dem andern. Belg. Tot een ander plaetſe vlien. Hiſp. Huyr à la parte de los enemigos. Polon. Przebywam ſzybkiem. Vng. Elparancſolok. Angl. Tranſire fromme placere to place, or river.] Liv. lib. 2. Magna clientium comitatus manu tranſfugit. Cic. pro Quint. Fatemur ſe non bellè dicere, non ad voluntatem loqui poſſe, nonnullos tranſmittere tranſfugere, atque ad ſe ſententiam aliam devolare.

Transfŭga, æ, pen. corr. Qui tranſfugit, & ad hoſtes defecit, perfuga. [נמשל nimſchal. Gall. Qui s'enfuit aux ennemis de leur part. Ital. Fuggitivo. Germ. Ein der hinüberfliegt der hinüber zum feind läuft. Hiſpan. Tornadizo, el que ſe buelve y paſſa. Pol. Zbiegam. Vngar. Elparancſolo, ellenſegben eſtik. Ang. That maketh defection and fleeth to the enemies.] Liv. lib. 2. ab Vrb. Deinde meruens ne ſi Conſulum cuiquam, & ignaris omnibus luet, diverſas portâ à cuſtodibus Romanis retrahi retinarique tranſfugæ jubentur. Cum urbis extremæ eſſet manus, Senatui adit. Nec ſolùm ut Patres de Capt. Poſtliminium inquit. Tranſfugas accipiendos eſſe, qui ad hoſtes aut à bello tranſfugit; ſed & qui per latrones ereptus ad eos cum quibus nulla amicitia eſt, fide falſa data tranſfugit. Quid inter tranſfugam & perfugam intereſt, v. de ſuprà in dictione PERFVGA.

Trānsfŭgĭum, gi, n. t. Defectio ad hoſtes. [מעבר maabar. Gall. Fuite vers les ennemis. Ital. Quando uno ricorre à nemici. Germ. Zu den feinden laufen. Hiſpan. Aparta[illegible] ſe à los enemigos. Polon. Odpadnienie abo przepadnienie. Vngar. El parancſolas. Ang. A revolting to the enemies.] Heron. de Viris Illuſt. Gratos per beneficium ſibi, timidos ad tranſfugia, in poteſtatem redegit. Tacit. lib. 18. Nihil eorum Vitellianos fallebat crebris, ut in civili bello, tranſfugis.

Transfŭmo, as, pen. prod. Fumi modo tranſeo. [עשן aſchan. Gall. fumer outre. Ital. Fumare oltra. Germ. Durchrauchen, durch bewegen. Hiſp. Humear oltra. Pol. Przekurzam. Vngar. Altal fuſtölöm. Ang. To paſſe over in ſmoke.] Scar. 6. Thebaid. Claudit fraque cupit tranſfumat ut halitus ore.

Transfundo, as, a&t. Devale in vas fundo. [נתך natak. נצק natzak. Gall. Verſer d'un vaiſſeau en autre. Ital. Vaſare di vaſo in vaſo. Germ. Von einem gefäß in das andere gießen. Hiſp. Derramar de uno. Pol. Przelewam. Vng. Mashoz önt. Ang. To powre out of one veſſell into another.] Plin. lib. 34. cap. 18. Lavatur in linteis raris, in aqua cœleſti ſeparatumque ferrum transfusione, cribraturque tenitur.

Trānsgrĕdĭor, eris, f. t. Tranſeo, tranſnigro, & propriè de pedibus dicitur. [עבר habar. עבור meabber. Gall. Paſſer outre. Ital. Tranſgredire. Ger. Vbergehen, übertreten. Belg. Wat e oft boerguam, overtreden. Hiſpan. Paſſar ò caminar adelante. Pol. Przechodzę, przeſtępuie. Vng. Altal menek, altal magam. Ang. To paſſe over or beyonde.] Liv. 2. ab Vrb. Inde in Latinam viam transvertis tramite quo tranſgreſſus. Cic. de Divinat. Quidam tabernaculum vitio cepiſſe imperatoris, quod manipulario pomœrium tranſgreſſus eſſet, comitia contra leges habuit. ¶ Aliquando tamen generaliùs accipitur, ut etiam tranſgredi dicatur, qui quo aut navi præterveniuntur: quod & Nonius annotavit citans locum Sallustii ex libro 1. Hiſtor. Nactus noctem obſcuram, ætu ſecundo, tranſgreſſus omnes accepit montem præceptum. Luſitanos. ¶ Ponitur aliquando pro ſuperare. [עלה halah. מעבר maabar, chaſagyor.] Plin. lib. 7. cap. 21. Idem lignis collatis quinquagies dimicavit, ſolus Marcellum tranſgreſſus qui annos quadragies dimicaverat.

Trānsgrĕſſĭo, onis, f. t. ipſe tranſgrediendi actus, tranſitus. [מעבר maabar. Gall. Tranſpaſſement, paſſement outre. Ital. Paſſo paſſare oltra. Germ. Der gang hinüber, oder vbertretung. Hiſp. Obra de paſſar ò caminar adelante. Pol. Przeſtępienie. Vng. Altal menes, hagas. Ang. A going beyonde.] Cic. in Piſonem. Cujus ego impetu non Alpium vallum contra aſcenſionem tranſgreſſionemque Gallorum, ev. id eſt tranſitū.

¶ Apud

¶ Apud Rhetores transgressio dicitur, quum ab ea sententia, quam propositurus, conuertimus sermonem ad aliquã personam, aut rem, aut fortunam, & eam quam personam appellamus: vel quum ad id quod dicturos nos instituimus, ab alia re actionem nostram & orationem reuocamus: Exempla petes ex Rufiniano & Rutilio Lupo.

Trãsgressus, m. q. Transgressio. [ἄλλαξις, μετάθεσις. Vng. *Atal hegyẽ, chalwees.*] Gell. lib. 10. cap. 26 Alicio Pollionẽ C. Salustius inquẽ dignus nota visus est, quòd ſi in prima historiarum mãs transitum transsuitq; ausibus factum, transgressum appellauit. Rectè verò sed translatè.

Trãsigo gis, egi, actum, act. Perago, perficio. [השלים *hasilem* ἀλλαγὴ ποιοῦμαι, διάλυσιν. Gall. *Passer outre, achever & parfaire, chasser.* Ital. *Ispedire, trapassare.* Ger. Vberstehen, vertichten. Belg. Verlaten, overbrengen. Hisp. *Passar adelante, acabar.* Pol. *Odprawuie.* Vng. *Veghez tszem.* Ang. *To passe ouer, to finish or end.*] Cic. 4 Philipp. Quid enim homines putarent, si tum occisus esset, quum tu illum gladio (facto ex insecuris?) negotium transegisti, nisi de tabulis scilicet scalisque id didicisset. Idem 5. Verr. Prima actio à nobis octo dies transacta est. Transigere vitã dicimus propè agere. ἀλλάττειν. Sallust. in Proœmio Catil. Sed multi mortales dediti ventri atq; somno, indocti inculti q; vitam sicuti peregrinantes transegerunt. ¶ Accipitur aliquando transigere pro eo quod est controversiam decidere & negotia dirimere, pacificare facere. [διαλύειν, ἀλλάττειν] Gall. *Transiger, accorder.* Ital. *Accordare questione differente.* Ger. Ein geferlicht ist bitterer vberkommen. Hisp. *Concertarse, ò apunctarse.* Pol. *Vgodz ſpiore.* Vng. *Vegezni.* Ang. *To aggree or decide a controversie.*] Cic. pro Roscio: Qui pro factis transigit, famã dat minimè potest eorum pœnitendum. Idem in Verrem Oratione 3: Quod erat vix HS. quadringentorum millium, transegunt HS. ducentis millibus. ¶ Aliquando accipitur pro convenire & negotium contrahere, velut ff. de pact. Conventionis verbum generale est, ad omnia pertinens de quibus negotii contrahendi transigendique causa consentiunt. Huc illud Ciceronis pro Cluentio: Manlius cum cum Oppianico transigit, pecuniam ab eo accepit.

Transactus, participium. Præteritus. [בישרה *vehayshr, mesalahs.* Gall. *Passé outre, & parfait, transigé.* Ital. *Passato, formato, perfetto.* Ger. Das hinder ist vertragt ist. Hisp. *La que es passado y acabado.* Pol. *Przeszły, odprawiony.* Vng. *Elmult.* Ang. *Passed, done or ended.*] Auct. ad Herenn. libro primo: Insequenti tempore spectabitur quidquid re transacta relictum sit, quod indicet aut factũ esse non oportuisse, aut à quo id factum. ¶ Aliquando idem quod peractus sive perfectus: ἀλλαγμένος. Terent. Andr. Ego jam transactã & convertam me domum cum opsonio. ¶ Facta, trãsacta omnia, proverbiale est, inquit Donatus in And. Terent. quo utimur, cuĩ volumus significare, nihil diligentiæ prætermissum, nihilque reliquum esse ad agendum. Verba Terentii sunt hæc: Contemptus, ipercurs: facta, transacta omnia.

Trãsactor, oris, m. t. Cujus ministerio ad rei alicujus transactionem utimur. [מתווך *mathuch*] Gall. *Entremetteur.* Ital. *Colui che accorda.* Ger. Ein vnderkeuffler. der vns gispan helffe zu end bringen. Hisp. *El que haze acuerdo.* Pol. *Vgodzicyciel.* Vng. *Kezes tszemelo.* Ang. *The that dispatcheth a matter & bringeth it to a point.*] Cic. 4 Verr. Qui est illud quod ex omnibus actionibus dicitur rectum omnium transactor & administer.

Trãsjectio, onis. f. c. quæ & trajectio, transpositio: ut Transjectio verborum. [μετάθεσις. Gall. *Iettement outre, comparaison, transmission.* Ital. *Trasporto, passamento.* German. Versetzung. Hisp. *Obra de passar adonde.* Pol. *Przestawienie słow.* Vngar. *Atal vetes.* Ang. *A passing or carrying ouer.*] Auctor ad Herennium lib. 4: Hujusmodi transjectio quæ rem nõ reddit obscuram, multum proderit ad commutationes. ¶ Ad eundem etiam modũ legitur Transjectus apud Ciceronẽ de Universitate: Jam verò transjectum terram, altricem nostram, quæ transjecto axe fustinetur, diei noctisque effectricem. [μεταφορὰ, ἀλλαγὴ. Gall. *Traverse outre, percussion outre.* Ital. *Passato, percossa outre oltre.* Ger. Hindurch geworffen. Hispan. *Passado y horadado adonde.* Ang. *Passed ouer, bored through.*]

Transilio, transilis, secunda syllaba correpta. Vltra saltiõ trans & salio, abjecta postrema præpositionis litera. [מעבר *mahbar.* ὑπερπηδάω, ὑπεραλλόμαι. Gall. *Sauter outre, sauter par dessus.* Ital. *Saltar oltre.* Ger. Hindurch springen. Belg. Overspringen. Hisp. *Saltar adonde otra cosa.* Pol. *Przeskakuie.* Vng. *Altal ugrom.* Ang. *To leap ouer or beyonde.*] Colum. lib. 6. cap. 28. Statim sine cunctatione transilit. ¶ Per translationẽ accipitur pro dicendo præterire, & omittere. ὑπερβαίνειν. Cic. 3. de fin. b. Quum autem ad summum bonum volunt pervenire, transiliunt omnia. Idem 4. Philip. Sed ne rem unam pulcherrimam transilias oro, ὑπερβαίνειν. Idem 3. Offic. Ingenii specimen quoddam est, transilire antepedes posita & alia longè reperta sumere.

Trãsilis, Palmes qui inter traduces alios transilit. [ὑπερβαίνων κλάδος. Gal. *Sarment qui saut par dessus les autres.* Ital. *Sarmento che salta altri.* German. Ein gert so fur die ander vmb springet vnd get. Hisp. *Sarmiento mas alto que los otros.* Pol. *Latorosl przeskakuiąca inszych.* Vngar. *Altal bujlot zõkõ vszõ.* Ang. *A vyne bramble leaper ouer the others.*] Plin. lib. 17. cap. 23. Traducem binum præcidere solebant. Oneratis enim vetustate meatus donare tempus, ut transilem faciant, si largiatur tralitado.

Trãsjungo, gis, jugalum, jocamuro. [μεταζεύγνυμι. Gall. *Transjoindre.* Ital. *Transgiungere.* Ger. Verendern etwas einjochen. Hisp. *Trasjoindar.* Pol. *Przyprzęgam.* Vng. *Masfelfogom.* Ang. *To change place of thinges coupled or yoked together.*] Vlpian. in l. Aediles, de Aedil. edicto: Si mula talis sit, ut transjungi non possit, &c. Trans jungere (inquit Budæus) est in quadrigã loco veteris mutare, ut mulam temonariam faciat, quæ præcedere solida sit, vel dextram facere, quæ sinistra esse solebat.

Translãbor, eris, d. t. Labendo transeo. [ἀλισθαίνω, μεταπίπτω. Gall. *Couler & glisser outre.* Ital. *Passare, scorrendo.* Ger. Hindurch fallen oder schlieffen. Hispan. *Passar deslizando adonde.* Polon. *Przepadam przesliznąwszy.* Vng. *Altal folyok, vegig.* Ang. *To slide or slyp ouer.*] Claudian. in Eutrop. Capit coeli per inania cursum Diva potens, nimiq; Padum translapta volatu Castra sui rectoris adit.

Translãtive, Trãslatitius, vide TRANSFERO.

Trãslẽgo, gis, pen. con. act. t. Perlego, sive legendo trãscurro. [ἀλλαγαναγινώσκω. Gall. *Lecture, lire iusques à la fin, ou entremettre.* Ital. *Trascorrere leggendo.* Ger. Durch lesen. Hisp. *Trasleer leyendo.* Pol. *Przeczytawam.* Vng. *Altal olvasom.* Ang. *To reade ouer or through.*] Plaut. in Asin. Age quæso mihi hercle translege.

Translucẽo, transluces, pen. prod. n. f. Peluceo, [ἀλλαγαύγεω. Gal. *Luire à travers.* Ital. *Traluscre.* Ger. Durchscheinen. Hispan. *Traslozir.* Pol. *Przebeamscie, świecic ſie.* Vngar. *Vilagot vagyok.* Ang. *To shyne through.*] Ovid. lib. 4. Metam. Tu liquidis translucet aquis. Plin. lib. 37. cap. 12. Quibus modis ex crystallo imitentur smaragdi, alii q; translucentes.

Trãsmeãbilis, pen. cor. Pelucidus. Quod visui per medium sui transitum præbet. [διαφανὴς. Gall. *Qui laisse & passe outre, diaphane.* Ital. *Lucido, chiaro.* Ger. Durchscheinend. Hisp. *Luzio, ò que se trasmienta.* Pol. *Mayący przestrzeganie.* Vng. *Az mitsz altal lathatok.* Ang. *That is beyonde the sea, or brought from thence.*] Plin. lib. 36. cap. 8: Probantur quàm maximè mellei colores, in vertice maculosi, atq; non transluciti.

Trãsmarĩnus, Quod trans mare est, vel inde petitum. [ὑπερπόντιος &c. Gal. *D'outremer ou qui se apporte de pays de delà la mer.* Ital. *Di là del mare.* German. Jenseit dem Meer &c. Hisp. *Cosa de ultra de la mar.* Polon. *Zamorski.* Vngar. *Tengeren tul valo.* Ang. *That is beyonde the sea, or brought from thence.*] Plautus in Mostellar. Ego transmarinus hospes sum Diapontius. Cicero 5. Verrinar. Nec accersere ex transmarinis nationibus ex iis locis, &c. Idem 11. Philippica: Non ut ex ea acie auxilium haberemus, sed ut ipsa acies subsidium habet etiam transmarinum.

Trãsmẽo, transmeas, transmeare, Tranſeo. [עבר *bahar.* μεταβαίνω. Gall. *Passer outre.* Ital. *Trapassare.* Ger. Durchgehn. Hisp. *Pasar adonde de lugar.* Polon. *Przechodzę.* Vngar. *Altal megyek.* Angl. *To go beyonde or ouer.*] Plinius lib. 30. cap. 11: Præcipuè q; febrium medicina placitis eorum renuntiat. Namque & in quo dierum signa objecisse eum sole transmeante. Idem lib. 20. cap. 29: Ad quem Ciconiæ non transmeant.

Trãsmigro, as, Domicilium, habitationemve commuto. [πλ] *ghalah, parnasah.* Gall. *Changer de loge & demeure, aller demeurer hors de pays.* Ital. *Andare ad habitare, accambiare alloggiamento.* German. Zu einem andern Hauß oder Herberg rumbziehen. Belg. Verhuysen. Hispan. *Mudar casa ò donde.* Polon. *Przenoszę mieszkanie ſprzedaię albo odmieniam.* Vngar. *Altal költözöm.* Angl. *To change a dwelling place.*] Ovidius libro 5. ab Vibe sic hanc eandem rem actam esse, ut Veios transmigraremus. Suetonius in Tiberio, capite 15: Romam reversus deducto in forum filio Druso, Iladim è Carnis, ac Pompeiana domo Equitias in hortes Mecenatianos transmigravit, totumque se in quietem contulit.

Trãsmitto, tis, a. & t. Transitum præbeo. [עבר *bahar.* διαπορεύομαι. Gal. *Transpasser, transporter, mettre outre, passer outre.* Ital. *Trapassare per mezo.* German. Hindurch lassen. Hispan. *Embiar à otra parte adonde.* Polon. *Przepuszczam.* Vngar. *Altal bocsatom.* Angl. *To passe or conuey ouer.*] Plin. lib. 18. cap. 11: Item cribratis quæ simili modo in tertio remanuit: cribro angustissimo & cassim arcenas transmittentes. Plinius lib. 9. cap. 22: Lacus est Italiæ Benacus in Veronensi agro, Mincium amnem transmittit ex hoc est, per medium sui emittens, vel trãsitum ei præbens. ¶ Aliquando idẽ est quod trajicere & traducere. περαιοῦν. Plin. Epist. 1731: Ad quæ noscenda iterum ingressi, transmittere mare solemus. Cic. lib. 2. de Nat. deor. Grues enim loca cujusdam petentes, manu transmittunt, triangulũ efficere formam. Suetonius in Julio Cesare: A Brundusio Dyrrhachiũ inter oppositas classes hyeme trãsmisit. ¶ Trãsmittere cãpos, eũ celeriter percurrere.

percurrere. Virg. lib. 4. Aen. alia de parte patentes. ¶ Transmittere campos. ¶ Transmittere aliquem, est cum festinatione mittere. Plaut. in Epid. Continuò te orabit ut illùc ad se transmittas tibi. ¶ Transmittere rectum lapide, est lapidem multa rectum conjicere. ¶ Transmittere bellum vel aliquid onus alicui, est date provinciam belli administrandi. ¶ Transmittere in formas coactam materiam dixit Colum. lib. 9. cap. 8. pro formare & in formas redigere. Transmittere menses, transigere διαγειν. Transmittere tempus, dutere, consumere. Transmittere cuiquem, evadere. Transmittere hæreditatem statis id est, transferre.

Trānsmissus, hujus trānsmissus m. q. p. trajectu, sive per trajectionis actio. [מעבר mahabár. Διαπερασις, διαβασις, διαβατον. Gall. Transportement, passement outre. Ital. Passamento oltre. Ger. Ein tarā fahrt, tarthet. Hispan. Passamiento allende. Pol. Przeprawienie. Vng. Atal menet. Ang. A passing over.] Cæs. lib. 5. bell. Gall. Pars spatio transmissus, utq; citā Gallia in Britanniam.

Trānsmissio, onis, f. Trajectio. [מעבר mahabár. Διαπερασις, διαβασις. Gall. Passement outre. Ital. Passamento oltra. Ger. Hinüber lassung. Hisp. Passamiento allende. Pol. Przeprawienie. Vng. Atal menes. Ang. A passing over.] Cicer. ad Attic. lib. 4. O navigationem amandam, quam me Hercule ego valdè amabam, recordans superioris tuæ transmissionis. Idem prima Philippica: Calendis Sextilibus veni Syracusas, quòd ob urbe ea transmissio in Græciam laudabatur.

Trānsmontānus, m. f. Qui ultra montes est, vel inde venit. [מעבר ליערדן. Gal. De delà les monts. It. Che sta di là da monti. Ger. Jenseit dem Gebirg. Hisp. Cosa de allende los montes. Pol. Zagorski. Vngar. Az hegyen tul való. Ang. That is beyonde the mountaine.] Liv. 9. bell. Maced. Tum transmontanos adortus, quos non adierat C. Flaminius, omnes Æmilius subegit.

Trānsmovĕo, es, pen. corr. ā. f. Deloco in alium locum. moveo. [מעבר. Gall. Remuer d'vn lieu en autre. Ital. Rimuouere da vn luogo all' altro. Ger. Versetzen. Hisp. Remouer de lugar à otro. Pol. Przenosić. Vng. Mas helyre vetem. Ang. To put or move out of one place to another.] Terent. Eunuch. Labore ad eum magnā partem gloriam. Verbis sæpè ille se transmovet, qui habet talem. Qui in te est.

Trānsmōtus, a, um, part. p. [מעבר. Gall. Remué d'vn lieu en autre. Ital. Rimosso da vn luogo all' altro. Ger. Versetzet. Hisp. Removido de lugar à otro. Pol. Przeniesiony. Vngar. Mashon valtatot. Ang. Moued from one place to another.] Tacit. lib. 13. Quippe Syriā transmotas legiones.

Trānsmūto, as, pen. prod. ā. f. p. Muto, commuto. [חמיר hemír. Gall. Transmuer, changer. Ital. Trasmutare. Ger. Verendern. Hisp. Mudar allende. Pol. Przymieniam. Vng. El valaztatom. Ang. To change from one to another.] Lucret. lib. 2. Summa atque ima locat, transmutata dextera lævis. Horat. 3. Carm. Od. 29. Fortuna sævo læta negotio, & Ludum insolentem ludere pertinax, Transmutat incertos honores. Nunc mihi, nunc alii benigna.

Trānsnāto, as, n. p. Vltrà nato, natando transeo. [διαχειμαζω. Gall. Nager outre. Ital. Nuotar oltra. Germ. Hinüber schwimmen. Hisp. Passar nadando à otro lado. Polon. Przypływam. Vng. Azel vyzes. Ang. To swymme ouer.] Liv. 1. bel. Pun. Ipsi ectris superpositi incubantes, flumen transnavere. Plin. lib. 6. cap. 27. Vnum genus ejus piscium est, idque transcurrentis non miscetur alveo, sicut nec è Tigri pisces in lacum transnatant.

Trānsno, as, Idem cum superiori. Cic. in Som. Scipion. Vel illum Gangem transnare. Horat. 3. Serm. Sat. 2. ter undecim Tranſnato Tiberim, somno quibus est opus alto.

Trānsnomino, nas. Nomē commuto, vel inverto, vel immuto. [מחמיר. Gall. Changer le nom. Ital. Mutar nome. Germ. Den Namen verwandlen. Hisp. Mudar nombre. Pol. Mienie zdmienia. Vng. Nevet el valtoztatom. Ang. To change a name, or name amisse.] Sueton. de Clar. Gram. Lucius Crassitius genere Tarentinus, ordinis libertini, cognomine Pasides, mox Paasium se transnominavit.

Trānsnumĕro, as. Vltrà numero. [διαχειμαζω. Gall. Nombrer outre ou par dessus. Ital. Annouerare dauantaggio. Ger. Darüber zehlen. Hisp. Contar allende lo debido. Pol. Nadliczyć. Vng. Akkel felyben szamlalom. Ang. To count ouer.] Autor ad Herenn. lib. 4. Puer qui jam hanc hominis naturā novit, Tullio plures mittas oportet, ingenio si hodie vis transnumerari.

Trānspādānus, Trans Padum habitans. [ὁ περαν ἀχελωου. Gall. Qui est outre, ou par de là le Pau. Ital. De la dal Po. Ger. Das jenseit bē flus Pe. Hisp. Allende el Po. Pol. Zamyślka padwa mieszkaiący. Vng. Az Padusson tul lako.] Cicer. ad Cæs. libr. 13. Tuos clientes Transpadanos etiam mirificè conjunctos cum causa habeamus.

Trānspĭcio, is, act. t. Per cancellos aut per corpus pellucidū aspico. [διαβλεπω, διαγινωσκω. Gall. Veoir à trauers quelque chose. Ital. Guardar entro. Ger. Hindurch sehen. Hisp. Mirar allende. Polon. Nayker z wedy. Vng. Atal latok. Ang. To look through.] Lactant. de opific. Per cas igitur membranas sensus ille, qui dicitur mens, ea quæ foris sunt, transpicit. Lucret. lib. 4. Quod genus illa foris quæ verè transpiciuntur.

Transpĕdo, is, m. q. [διαπερασις, διαβασις, παραδρομη. Gall. Vaisseau à trauers. Ital. Vedere entro da trauerso. Germ. Ein tarā gesēt. Hisp. Mirada allende. Polon. Przyzyrzenie. Vng. Atal latas. Ang. A looking through.] Lucret. lib. 4. Ianua quum per se transpectum præbet aperta.

Trānspōno, is, De uno loco in alium transfero. [μεταφερω. Gall. Transporter, mettre d'vn lieu en autre. Ital. Trasporre. Germ. Versetzen. Hispan. Trasponer. Pol. Przestawiam. Vngar. Masha helyebeszem.] Gel. lib. 13. cap. 1. Arborem in locum alium transpositam.

Trānsporto, as, act. p. De loco in locū porto, traduco, transmitto. [העביר habir. Διαπερω. Gall. transporter. Ital. Transportare. Germ. Hinüber tragen, von einem ort an das ander tragen. Belg. Overdragen, overvoeren. Hisp. Llevar allende. Polon. Przenoszę. Vngar. Masha vagok. Ang. To carie from one place to another.] Cic. ad Att. lib. 14. Quid eos, quos Annius trāsportavit? ¶ Transportare copias, vel exercitum, est navibus trajicere. Liv. 6. bell. Pun. hunc exercitum Panno in naves impositum Nero in Illyricum transportavit. ¶ Transportare pro transmittere. Virg. 6. Aen. Nec ripas datur horrēdas, nec trunca fluenta Transportare prius, quàm sedibus ossa quierunt.

Transportātio, nis, f. t. [Vngar. Atal hordas, hordasokat, atal vetes.] Seneca de Consolat. ad matrem cap. 6. Omnes autem istæ populorum transportationes, quid aliud quàm publica exilia sunt?

Tranquiētus, pen. prod. adject. [שאנן schaánan. Διαπαρακεκινδυνευμενος, διαπαρακεκινδυνευκως. Gall. Paisible en tranquille, fort paisible et tranquille. Ital. Molto quieto et tranquillo. Germ. Gantz ruhig. Hisp. Muy sossegado y pacifico. Pol. Do kunsz spokoiny. Vng. Igen csendes. Ang. Very quiet.] Id est, Valde quietus. Plaut. in Merc. Ego tum in transquieto tutus illum, ne time.

Trānsrhēnānus, m. f. Qui trans Rhenum est, vel inde venit. [מעבר לנהר. Gall. Qui est par delà le Rhen. Ital. De la dal Reno. Germ. Der jenseit dem Rhein wohnet. Hisp. Allende del Reno. Pol. Zamyślka Rhenu mieszkaiący. Vng. Az Rhenussa tul való. Ang. That is beyonde Rhene.] Cæsar 5. bell. Gall. Germanosque transrhenanos sollicitare dicebantur. Transrhenani hostes, apud Plin. lib. 19. cap. 1.

Transtĭbĕrīnus, a, um, pen. prod. Trans Tiberim incolens. [מעבר לנהר טיבר. Gall. De delà le Tibre. Ital. De la dal Tenere. Ger. Jenseit der Tiber wohnend. Hisp. Allende el Tuscro. Pol. Za Tiberem rzeką mieszkaiący. Vng. Az Tiberissen tul lako. Ang. That dwelleth beyonde Tyber.] Martial. lib. 1. Vrbanus tibi Cæci videtur: Non es, crede mihi, quid ergo? vernæ, Hoc quod Transtiberinus ambulator.

Trānstrā, orum, gen. rum. dat. bus. plur. Remigū sedilia in navibus. [ζυγα. Gall. Les bancs ou sont assis ceux qui font voguer la nauire. Ital. Trabi. Germ. Die ruderer auf einer schiff welchen die sitzbenck zugericht. Hisp. Bancos y assientos en la galea à barco. Pol. Ławki na których przeciwko siebie siadaią. Vng. Atal ulesse az hayokban, az kik az vizeket meghasitiak. Ang. Seates whereon rowers do sit.] Virg. 3. Aen. furit immissis Vrus anna habenis Transtra per & ramos, & pictas aplustre puppes. Ide 4. Aen. Præcipites vigilare vari, & cōdere transtra. Ovid. 14. Metam. Et incurvæ fumabant transtra carinæ. Cæsar 3. bell. Gall. Transtra expedal: bus in altitudinem compacta claves ferreæ, digiti pollicis crassitudine. Hæc etiam lata dicti sulcat. Virg. 6. Aen. Inde alias animas, quæ per juga longa sedebant, Deturbat, laxatq; foros. ¶ Trāstra navium quidam dicunt, quæ transversa à pariete in parietem porriguntur. Vitruv. lib. 4. cap. 2. Trabes etiā supra columnas, & parastadas, & antas ponuntur, in quibus ostia, signa, & axes sub tectis si major spatia sunt, & tranſtra, & capreoli sic commoda, columen, & cæteri.

Trānsvĕho, is, act. t. De uno loco in alium veho, sive id navi fiat, sive plaustro, aut etiam jumentis. [העביר habir. Διαπερω, διαγω. Gal. Transporter outre, changer outre. Ital. Mener oltra. Ger. Hinüber führen. Bel. Overvoert. Hisp. Llevar allende. Pol. Przewoze. Vng. Atal hordom. Ang. To carie from one place to another, or ouer.] Salust. in Iugurth. Ea eo numero Medi, & Persæ: & Armenii cū navibus in Africam transvēti, proximos nostro mari loco occupavēre. ¶ Tempus transvectum. Tacit. lib. 18. Abit jam, & transvectum est tempus, quo possis videri concepisse.

Trānsvĕctio, onis, verbale. f. t. Transportatio, trajectio. [מעבר mahabár. Διαπερασις. Gall. Transportement, charriement outre. Ital. Essa condotta oltra. Germ. Ein Vberfürung. Hispan. Llevamiento allende. Polon. Przewozenie. Vng. Atal hordom. Ang. A carying ouer.] Cicer. 1. Tusc. Dic quæso, num te illa terrent, triceps apud inferos Cerberus, Cocyti fremitus, transvectio Acherontis, meatus Stygios aquam attingens. Iræ furiæ Tantalus? ¶ Transvectio, item dicebatur equitum recensio, qua ante conspectum Censorum vel Principis equites prætervehebātur.

Liv. lib.

Liv. lib. 9. ab Vrbe: Idem Fabius constituit, ut equites Idibus Quintilibus transveherentur. Tranquil. in Augusto cap. 38: Equitum turmas frequenter recognovit, postlongam intercapedinem reducto more transvectionis. Sed neque quemquam deorsum in prætervehendo ab accusatore passus est, quod antea fieri solebat.

Trānsverbĕro, as, āvi, ātum, 1. Trāsfigo, trajicio. [דקר dakár, מחץ machatz. Gal. Transpercer de trayt. Ital. Trapassare. Ger. Durchstechen, durchschiessen. Belg. Doorsteecken. His. Trasfigir como con lança ó espada. Pol. Przebrać. Vng. Atal verem, gyakom. Ang. To strike through.] Cicer. Mario: Sed quæ potest esse hominum politico delectatio, quam aut homo imbecillus a validissima belua laniatur, aut præclara bestia venabulo transverberatur? Virg. 11. Aen. -cujus apertum Adversi longa transverberat abiete pectus.

Trānsversus, a, um. Obliquus: cui opponitur Rectus: [לרחב lerochav, משופע mesupha. Gal. Qui est à travers, traversain. Ital. Traverso. Ger. Überzwerch. Belg. Dwers. His. Atravesado. Pol. Przeciwny. Vng. Fergeg, keresztul való. Ang. Overthwart, athwis.] ut linea transversa, quæ recta in lineam directam ita ut linea recta, verbi gratia, aberrat ducatur in Occasum, transversa dicetur, quæ a Septentrione ducta eandem mediam dissecat. Colum. lib. 2: Sed in arando maximè observandum est, ut transversus mons falceretur. Auctor ad Herenn. lib. 4: Ecce ibi ille de transverso: Heus, inquit, adolescens, puerum modò me putasti, satisfacias oportet. ¶ Transversum digitum, vel unguem discedere: proverbialis hyperbole est, pro eo quod est quàm minimo. Cic. 2. Tusc. Ab hac regula mihi nõ liceret transversum, quod ajunt, unguem discedere. Idem Attic. lib. 11: Curandum est hoc omni in vita, a tua quemque conscientia transversum unguem non oportere discedere. Plaut. Aulul. Sic hercle ex illoc loco digitum transversum, aut unguem latum excedam. ¶ Transversus agi dicitur, qui vi & impetu quodam abripitur et defertur. Metaphora ducta à navigantibus qui secundo vento recto cursu feruntur, illo adverso transversi agitantur.

Trānsversi, accusativus pluralis, neutri generis. ¶ Aliquando adverbialiter ponitur pro trāsversè, & obliquè. Virg. 5. Æn. -Nos, Numa & quire, transversa tuentibus hircis.

Trānsversārĭus, adjectivum. Quod in transversum ponitur. [מרוחב merochav, משופע mesupha. Gal. Mis en travers de travers. Ital. Attraversato, posto in traverso. Ger. Das überzwerch gelegt wird. Hisp. Atravessado, puesto al través. Pol. Wprzek położony. Vng. Keresztül tétetett. Ang. Put overthwartwise.] Cæsar 2. de'. Civil. Transversaria quæ in circuitu ornant, quæ firmamento esse possint.

Trānsulto, tas, Transilio. [מטח pasách קטן kippéz, מרמס dalag. Gal. Sauter outre, trespasser outre. Ital. Saltar oltra. Ger. Hinüber springen. Hisp. Saltar adonde otra cosa está. Pol. Przeskakuie. Vng. Által ugrom. Ang. To skip over.] Liv. 3. bell. Pun. Necomnes Numidæ in dextro lacertum cornu, sed quibus defultorum in modum, binos trahentibus equos, inter aciem nam sæpè pugna in recentem equũ ex sella armatis transsultatemos erat.

Trānsumo, is, ãvi, ātum, 1. Ex alio sumo. [מרמס dalag. Gal. Prendre d'un autre. Ital. Pigliare da un altro. Ger. Von einem etwas zu sich nehmen. Hisp. Tomar de otro. Pol. Zabiegać nadrugie przykładem. Vng. Magamnak venek. Ang. To take of another.] Statius 3. Theb. -lacrymas non perdit tuleto, Bellipotens hastam læva transumit, & alto [Haud mora:] dīdĭtur, &c. ¶ Unde quæ ex primis tubalis transcripta sunt, solennitate jutis adhibita, dicuntur transumpta, & ipsa transumptio.

Trānsumptĭo, Fr. Figura est quam Græci μετάληψιν vocant, quæ ab eo quod præcedit, id quod sequitur paulatim insinuatur. Virgil. 1. Aen. -Speluncis abditus atris Nam ex atris intelligimus nigras, ex nigris tenebrosas, ac per hoc in præceps profundas.

Trānsŭbo, as, ãvi, ātum, 1. Ex trans & ĭăo, abjecta ultima præpositionis littera. [מעבר maabár. Gal. En passant par une chose outre. Ital. Passare di là. Ger. Durch jhren burdinem. Hisp. Pasar adelante. Pol. Przechodzę. Vng. Által járom. Ang. To passe through.] Col. libro 6. cap. 5: Media pars detergit orbiculi eadem fabula transitur, & facto foramine prædicta radicula infertur. Cornel. Celsus lib. 7. cap. 24: Cutis acu filum ducente transitur.

Trānsvŏlo, as, pen. corr. 1. p. Volando præterĕo, volando transcendo. [מעופף meofef. Gal. Voler outre. Ital. Trapassare. Ger. Über hinaus fliegen. Belg. Overvliegen. Hisp. Volar adonde otro passó. Pol. Przelatuię. Vng. Által repülök. Ang. To overflye.] Plin. lib. 10. cap. 29: Perdices non transvolant Iberum finibus in Africa. ¶ Per ellipsin pro transcurro vel pro repentè accedo, celeriter eo. [מעופף meofef.] Liv. 3. ab Vrb. Equites inter ordines peditum, ceteris se ad equos recipere non volantibus inde in alia ea parte fortunæ victoriæ sunt usi. ¶ Plaut. in Epid. pro transfugio palam: Transvolavemus ad hostes.

Trăpĕs, ētis, m. & pen. g. n. prod. Mala olearia, à τρέπω, volvo, seu verto. [מעטן maatán. Gal. Vaisseau ou fosse de vuide dans

lequel pour faire l'huile d'olive, tombe. Ital. Macina da oglio. Ger. Ein Ölmost. Belg. Een oliemolen. His. Aceña ó molde donde se aceyte. Pol. Trzęsawisko, vel, zarost oliwny. Vng. Olaj malom, olaj fejtés hely. Ang. A fosse of mill stone wherein oyle is put.] Varr. à terendo deducit. Cato cap. 28: Trapetibus locum dextra & sinistra.

Trăpētum, ti, pen. prod. Idem cum superiore hoc est, ipsa mola olearia. Virg. hinc Georg. -tenitur Sicyonia baccæ trapetis.

Trăpētus, i, m. 2. Idem, sed antiquè. Cato cap. 22: Trapetus emptus est a Sisenna nummis quadringentis.

Trăpezīta, pen. prod. m. p. [τραπεζίτης. Gall. Changeur, banquier. Ital. banchiere. Germ. Wechsler. Belg. Wisselaer. Hisp. Cambiador. Pol. Odmieniacz pieniędzy. Vng. Penz váltó. Ang. Changer, bankers, or money men for forrain moneys.] Nomularii, mensam nummariam ejus enim vocant Græci, quam nos mensam. Plaut. in Capt. -tua ducam ratiuncula non. Quantillum argenti mihi apud trapezitam licet.

Trăpezŏphŏrŏs, phori. [τραπεζοφόρος. Germ. Ein Tischdiener.] Mensam ferens, statua proprio pede ad mensam sustinendam. Cicer. ad Gallum lib. 7: Quòd tibi destinaras trapezophoron, sive de ætat. habebis. Ubi interpres, Trapezophoros lignum erat sacerdotis cujusdam hujus nominis, quæ cum alia Cosmo nomine omnia ferri Minervæ administrabat. Hanc ille ad verbum ex Suida. Iulius Pollux Onomasticui libro: Trapezophoron, mensam interpretatur pocula tutantem. Vnde Cuiacius conjecturam capit apud Ciceronem, hoc nomine statuam significari in eum usum factam, ut abacum sustineret, in quo pocula reponebantur. Vide ipsum lib. 7. cap. 12.

Trāvĭo, as. Antiquum verbum est, quo usus est Lucr. lib. 4 pro transeo. [עבר abár. Gall. Traverser, passer à travers. Ital. Trauersare, trapassare. Germ. Durchgehen oder durchgehen. Hisp. Travesar. Pol. Przechodzę. Vng. által megyek. Ang. To go over, or overthwartly.] Quibus (inquit) vitii species quæ travia omnis.

Trauĭt [שלים shalím, משוכים meshukím. Gal. Sagace. Ital. Subtile. Ger. Subtiler, spitzfindig. Hispan. Sotil. Polon. Rozumny, przebiegły. Vng. Vigy, fürgyetlen. Ang. Sentent or slanderous.] A Græcis dicitur quos nos callidos & dolosos dicimus. Vnde verbum τραυίζω, quod est balbutire: & τραυλισμὸς, ipsa balbuties. Lucr. lib. 4: Magna atque imanis cataplexis plenaq; horroris: Balbaque quæ non quit, τραυίζουσα, muta, pudens ell.

Trĕbĕllĭcum vinum, a Plin. lib. 14. cap. 6, inter generosa Italiæ vina commemoratur. Nascebatur autem in Campania, quarto lapide à Neapoli.

Trĕcenti, æ, a, Numerus numeralis, idem valens quod ter centum. [שלש מאות shelósh meót. Gall. Trois cens. Ital. trecento. Germ. Dreyhundert. Hisp. trezientos. Pol. Trzysta. Vng. Harom század. Ang. Three hundred.] Virg. 7. Aen. Sexcentos ille dederat Populonia mater Expertos belli juvenes ab, Lua trecentos, insula inexhaustis chalybũ generosa metallis.

Trĕcēni, pen. prod. Idem quod tercentum. [שלש מאות shelósh meót.] Liv. 1. bell. Maced. Arabis trecenos tantùm milites in præsidium, Rhodii quadriremem unam, quam ad Tenedum fixerat, miserunt. Idem 8. ab Vrb. Sestebantur autem quatuor ferè legiones, quinis millibus peditum, equitum binis singulas legiones trecenis.

Trĕchēdĕs, οἱ, τρεχέδαιμον, A Græcis dicebantur, qui tardiùs ad cœnam convenirebant, ut ex Apollodoro annotavit Curtius lib. 10. cap. 24. Quæ vox ἐφήμερος (ac videtur) est imposita, quum ad cœnam cum aliis videatur significare. ¶ Hinc veiles quasdam cœnatorias nonnulli trechedipna ἀδυνεπὰ (putant appellari, Satyr. 3: Rusticus ille tuus simit trechedipna Quirine.

Trĕdĕcĭes, adverbium, pro ter decies. [τρισκαιδέκις. Gall. Treize fois. Ital. Tredici volte. Germ. Dreyzehenmal. Hisp. Trezevezes. Pol. Trzynaśćiorazy. Vng. Tizenharomszor. Ang. Thirteene times.] Cic. 5. Verr. Tu experrectus pulsus P. V. tredecies scribam tuum pernicia tua quum absul. fecisse, reliquam ubi ullam defensionem putas esse?

Trĕmo, is, Tremisco concutior, contremisco. [רעד rahádh, חרדה chárdah. Gall. Trembler, craindre. Ital. Tremare. Germ. Zittern. Belg. Beven. Hisp. Temer, tremblar. Polon. Trzęsę. Vng. Reszketek. Ang. To tremble or feare.] Plaut. in Asin. Non placet, promissio ei quantam qui fidat, tremit. Terent. Eunuch. -rogas? Paumeno Tremo, horreoque, postquam aspexi hanc. Virg. 1. Georg. Terra tremit, fugêre feræ & mortalia corda Per gentes humilis stravit pavor. Cic. 2. Acad. Vt si quæ tremerent, & evalescerent, vel ipsi per se motu meminus aliquo, vel quo. ¶ Interdũ ponitur pro timere. [חרד charádh, φοβοῦμαι.] Virg. lib. 2. Aeneid. Hi cæliũ majus miseris, multoque tremendum Obijciunt magis, atque improvida pectora turbant.

Trĕmŭlus, a, um, participium. [מרעיד marídh, רפשני. Gall. Tremblant. Ital. Tremante. Germ. Zitternd. Hisp. El que tiembla.

Pol.

Pol. Drżący. Vng. Reszkeuen. Ang. Trembling.] Cicero 4. Tuscul. Vt ipsum Hectorem quem à medium esse apud Homerũ, toto pectore trementem provocasse ad pugnam pœniteret.

Trĕmendus, a, um. Terribilis, timendus. [מורא morа. Drożący. Gal. Qu'on doit craindre. Ital. Cosa da temere. Ger. Darab̃ zu erschrecken ist. Hispan. Cosa de espanto. Polon. Strzęsł, przed którym się drżeć trzeba. Vng. Retkentes, felelnek. Ang. That is to be feared.] Vng. 4 Aeneidos: manesq; adiit, regemq; tremendum. Idem 8. Aeneid. mansq; egere tremenda Carmentis nymphæ monita. ¶ Hujus composita sunt, Contremo, intremo, & pertremo: quorum significata vide suprà suis locis.

Trĕmĕbundus, a, um. Abundè tremens. [החרד hecharódh. Drożący. Gal. Tremblant. Ital. Tremante, timido, pauroso. German. Hefftig zitternd. Belg. Beevende. Hispan. Cosa che mucho teme. Polon. Bardzo drżący. Vngar. Reszketegen. Ang. That feareth or trembleth much.] Autor ad Herennium lib. 3: Sin erit sermo, in jocatione leviter: & tremebunda voce, cum parva significatione risus. Ovid. 4 Metam. Dum dubitat, tremebunda videt pulsare cruentum Membra solum. ¶ Hinc Tremebundior, cõparativum. Colum. lib. 10: Candidus efficiæ tremebundior ubere porcæ.

Trĕmĕfăcio, is, ēci, factum, ĕre, act. c. Tremorem incutio. [הרגיז hirgbiz. Drżeć czynię. Gall. Faire trembler. Ital. Far paura. Germ. Zitterend machen. Hisp. Hazer miedo ó temblar. Pol. Zdrożenie czynię. Vng. Meg rettentem. Ang. To make one feare or tremble.] Virg. lib. 2. Aeneid. Tum vero tremefacta novus per pectora cunctis Insinuat pavor. Tremefacta libertas: id est, concussa, dixit Cicero 2. Offic. Idem 1. de Divination. ex Poeta quopiam vetusto: Aut quòd se gravido tremefecit corpore tellus. Virgil. 6. Aeneid. Fixerit an pedè cervam ictet, aut Erymanthi Pacarit nemora, & Lernam tremefecerit arcu.

Trĕmĭfĭco, is, fēci, fectum, ĕre, act. c. Tremore concutio. [רעד rahádh ‡ רגז regház. ירא yaré. Drżeć czynię. Gal. Trembler, craindre, avoir peur. Ita. Hauer paura. Germ. Erzittern: oder sindtig werden. Belg. Bevende worden. Hisp. Temer ó tremblar. Pol. Zdrożam. Vng. Meg remenik rettegek. Ang. To make or shake for feare.] Virgil. lib. 3 Aeneid. vastosque ab rupe Cyclopas Prospicio: sonitumque pedum, vocemque tremisco. Idem 5 Aeneid. tonitruque tremiscunt Ardua terrarum, & campi. Ovid. 14. Metam. Perque dies multos lautas, nimiumque tremiscens Ad strepitum, mortemq; timens, cupidusque moriri. ¶ Hiac contremisco & pertremisco, composita: quorum significata explicata sunt suprà suis locis.

Trĕmor, ōris, m. c. Concussio corporis, qualis in febricitantibus, frigentibus, aut timentibus cernitur. [רעדה rahádh. רעדה rehadúdh. רתת verbi ‡ רגז regház. פחד pháchadh. Gal. Tremblement. Ital. Tremore, paura. Ger. Das zittern oder erschrecken. Belg. Beevinge. Hisp. Miedo ó temblor. Pol. Drżenie. Vng. Reszketés, rettegés. Ang. A trembling, quaking.] Quin & terra tremore ciet. Virg. lib. 2. Georg. Videre tremor, quibus terræmotu concutiatur. Virg. lib. 2. Objectis ruptis. Cic. 4. Tuscul. Et quo fit, ut pudorem rubor, sic terrorem pallor, & tremor, & demum trepidus consequatur. Idem pro Flacco: Tamen id quod dixit quanto cum pudore, quo tremore, & pallore dixit? Ovid. 3. Metam. Attonitos habitus tremor occupat artus.

Trĕmŭlus, a, um. Qui valde tremit. [מרעיד merhíd. חרד charódh. Drżący. Gall. Tremblant. Ital. Tremante. Germ. Zitternd. Hisp. Cosa que tremola y se sacude. Pol. Drżący. Vng. Reszketegen. Ang. That trembleth or quaketh.] Terent. Eunuch. Incarnifex, tremulus, labris demissis. Mart. lib. 9: Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli. Cic. 2. de Divin. Haud mediocres tremulo fundens è gutture cantus. Horatius 4. Carm. Ode 13: Vis anus, & tamen Vis formosa videri: Ludisque, & bibis impudens: Et cantu tremulo pota Cupidinem Lentum solicitas dextra. Virg. 8. Aeglog. Aspice, corripuit tremulis altaria flammis Sponte sua.

Trĕpĭdus, a, um. Pavidus, timens. [אבהן mebohál. מבוהל pháchadh. Gall. Qui tremble de peur, effroyé, & esbahy. Ital. Pauroso, timido. Germ. Hefftig erschrocken/zitternd. Belg. Vreesende. Hisp. Temeroso, espantado. Pol. Bardzo drżący. Vngar. Felelnek, felelmes rettegő. Ang. That trembleth for feare, affrayed.] Liv. 2. ab Vrbe: At verò curia mœsta, ac trepida ancipiti metu. Trepida res, dubia, & ob hoc timorem in lucens. Liv. 1. ab Vrbe: Tullius in re trepida duodecim vovit Salios. Virg. 12. Aeneid. Ille ictus trepidè rerum, per cerea castra Discurrunt. Vbi Servius: Trepidare rerum, nescientes quid agant, ignaræ auxilii, incertæ, dubiæ. ¶ Trepidus, festinus, quòd qui timet, festinet & festus. [אבהן mebohál.] Virg. lib. 3: Hic me, dum trepidi crudelia limina linquunt, Immemores socii vasto Cyclopis in antro Deseruêre. Idem 5: Trepidi, festinique per mortem, non per contemptum Servius: Trepidi, festini, quæ enim timent, festinant & festa. Lucanus lib. 8: Capitur trepida fugiente carina. Vocat autem trepidam vocat, aut propter timorem illarum, qui in ea vehebantur, aut propter timorem illarum, qui in ea vehebantur: id est, celerem. Hæc Servius.

Trĕpĭdŭlus, diminutivum. [רעדני. Gall. Vn peu tremblant. Ital. Alquanto spaventato. Germ. Etlicher maß erschrocken oder erzittert. Hisp. Que tiembla un poco, un poco temeroso. Pol. Drżący. Vng. Felelnekes. Ang. That trembleth for feare, somewhat.] Gell. lib. 2. cap. 3: Atq; ibi recitit Callia, pulli trepiduli circumstrepere, oranteq; matrem, &c.

Trĕpĭdē, adverbium, Celeriter, & quasi per timorem. [רגזי, בלהות. Gall. En tremblant, craintivement. Ital. Temendo di paura. Germ. Mit forcht/zitternd. Hisp. Temerosa y espantosamente. Pol. Drżąco, ze strachu. Vng. Felelősen. Ang. Fearfully, & as it were trembling.] Liv. lib. 10. ab Vrbe: Nam & stativa trepidè deserta fuerant.

Trĕpĭdātĭo, ōnis. Timidè. [רגזי, בלהות. Gal. En tremblant de peur. Ital. Temendo di paura. Germ. Forchtsamlich. Hisp. Temerosa y espantosamente. Pol. Bardzo drżąco. Vngar. Retteges, felmeges. Ang. By trembling for feare.] Sueton. in Claudio Cæsare, cap. 40: Quod ut sensit, trepidationi effatus, &c.

Trĕpĭdo, as, pen. corr. n. p. Timeo, metuo, timore concutior. [רעד rahádh ‡ רגז regház. ירא yaré. פחד pháchadh. Gal. Trembler de peur, craindre, avoir peur. Ital. Temere. German. Vor angst fast erzittern. Belg. Beeven. Hisp. Temer, espantarse. Pol. Od bardzo drżę. Vng. Felek, rettegek. Ang. To tremble for feare, to be affrayed.] Terentius in Hecyra: Trepidari sentio, cursari sursum prorsum. Terentius in Eunuch. Quid est quod trepidas? fac sine sal væ die mihi. Cicero 3. de Oratore ex Poeta quopiã antiquo: At Romanus homo, tamen etsi res bene gesta est, Corde ipso trepidat. Cæsar 5. bell. Gall. Tum demum Titurius, ut qui nihil antè providisset, trepidare & concursare. Virgil. 6. Aeneid. Vt vidêre virum, fulgentiaq; arma per umbras Ingem trepidare metu: pars vertere terga, &c. Pro trepidare ingem trepidare metu: pars vertere terga, &c. Et quoniam à timentibus omnia præpropere agunbant. ¶ Et quoniam à timentibus omnia præpropere agunbant, factum est, ut trepidare accipiatur pro festinare. [בהל behél, ex tibi.] Virgil. 4 Aeneid. Dum trepidant alæ, saltusque indagine cingunt.

Trĕpĭdātĭo, ōnis, verbale, f. r. Trepidandi actus, metus, commotio. [רגזי, בלהות. Gall. Tremblement de peur. Ital. Egli tremere & havere spavento. Germ. Erzitterung vor forcht. Hisp. Miedo, cosa de temblar. Pol. Drżenie. Vng. Felelem retteges. Ang. A trembling for feare, fearing.] Cicero pro Dejotaro: Num quæ trepidatio? num qui tumultus? Liv. 2. ab Vrbe: Pilis inter primam trepidationem abjectis.

Trĕpundo. Trium librarum pondus. [שלשתים. Gall. Trois livres. Ital. Tre libre. Germ. Dreyfund. Hisp. Tres libras. Pol. Trzy funtowe. Vngar. Harom font. Ang. Three weight of three pounds.] Quintil. lib. 1. cap. 5: Nam duæ & tres, & pondo decem librarum genera sunt barbarismi: ac duapondo, & trepondo usque ad nostram ætatem ab omnibus dictum est, & rectè dici Messala contendit.

Trēs, & nonnunquam, pluralis numeri tantùm [שלשה shelosháh. שלשים. Gall. Trois. Ital. Tre. Germ. Drey. Hisp. Tres. Pol. Trzy. Vng. Harom. Ang. Three.] Nomen numerale est, nota significationis Virg. 5. Aeneid. Tres equitum numero turmæ ternique vagantur Dactores. Idem 8. Aeneid. Tres imbris torti radios, tres nubis aquosæ Addidêre: autumnii tres ignis, & alitis Austri. ¶ Trium literarum homo: id est, furcifer. Plaut. Aulul. Ita trium literarum homo vitupera me! ¶ Tribus verbis id est, breviter. Plaut. Trinum. Paucis tribus verbis volo. s. vel paucis. Idem in Milite: Brevi? at longioquo sermone? M. tribus verbis vera.

Trĕsĭr, ōrum. Idem qui tresviri: de quibus suo loco. שרי. Plaut. in Amphit. Quis facit nunc si treviri me in carcerem compegerint?

Trĕstis, & hoc trĕste, Vilis & minimi pretii, quasi trium assium. שפל. Persius Satyr. 5: Non trestis agaso.

Trĭărĭi, inquit Festus, dicebantur qui terni ex præsentio loquebantur.

Trĭāngŭlus, a, um. Figura est tres angulos habens, quam Græci τρίγωνον vocant. [Gall. Triangle, figure de trois angles. Ital. Triangolo, triangolare, cosa de tre cantoni. Germ. Ein dreyeckete figur/dreyeckicht. Hisp. Cosa de tres angulos. Pol. Trzegraniasty. Vng. Harom szegyes. Ang. A triangle, a figure with three corners.] Cic. 2. de Nat. deor. Graci quorum loca cæli ora petentes, maria transmittunt, trianguli effigie formam.

Trĭāngŭlātus, a, um. Qui triangulam figuram habet. [שלשי. Gal. Qui a trois angles, triangulaire. Ital. De tre angoli. Germ. Drey eckicht. Hisp. Cosa de tres esquinas. Pol. Trzegraniasty. Vng. Harom szegyes. Ang. That hath three corners.] Columell. lib. 5. cap. 2: Esto ager triangulus, pedum quoquoversus centenorum.

Trĭāngŭlāris, are, pen. pro. o. r. [שלשי. Gal. Triangulaire, de trois angles. Ital. De tre angoli. Ger. Dreyeckicht.

Hisp. τριόδι de tres especies. Pol. Ostrey grzebiel. Vngar. Harom agv. Ang. Of three eares.] Quod triangulo formam refert, ut Triangulatus agri forma apud Colum. lib. 5. cap. 2.

Tríārii, orum. [τὰ ἐπὶ τοῖς ἡγεμόσι, οἱ ἐφεδρεύοντες, ἐπίλεκτοι, ἐφεδρικοὶ. Polybio Gal. Veteranes soldats. Ital. Soldati vecchi. Germ. Die alt erfaren kriegsleut so nicht den angriff thun, sonder hernach rüwe vnnd ruw haben. Hisp. Soldados viejos. Pol. Zołnierze ktorzy z dowodzcami, ktorzy wirzch ich trzymaią, pogotowiu ich wzgledem nieprzyiacielowi pilnuią. Vng. Fő vitezek. Ang. That souldiers that are in the rereward.] Dicebantur milites veteranos spectatæ virtutis, qui tertio loco prælium ineunt, post profligatos hastatos, qui primo loco, & principes, qui secundo loco pugnam capessebant. Ita enim apud Romanos, teste Liv. lib. 8. ab Vrbe, acies instruebatur, ut primo loco hostes aggrederetur manipuli hastatorum ex flore iuventutis puberes tum collecti, qui si hostem propulsare nō possent, sensim retro cederent à principibus tectatis, quos antepilanos vocabant, in intervalla ordinum recipiebantur, principes q; in eorum locum succedebant: hastati autem post eos sequebantur. Si à principibus quoq; nō satis fortiter esse pugnatū, à prima acie ad triarios paulatim referebantur, unoq; agmine facto, jam nulla spe potiendæ victoriæ, una omnes in hostem procedebāt. Hinc factus est totus proverbio, ut qui in re aliqua laborat, eo usq; adeundo ut extremo conatu summisq; viribus ei tentandū, & ad triarios redire dicamus. Triarii (inquit Varro) dicti sunt, quod in acie tertio ordine extremus subsidio ponebātur. Plautus Agatonē, ait illos tollere omnes, quasi solent triarii. De his vide plura apud Liv. 1. Dec. 8. lib. 8. & apud Erasmū in Adag. in Tribus Ichadis, pen. corr. Tribrachys, τρίβραχυς. Pes metricus ex tribus syllabis brevibus cōstans: unde & nomen habet: quasi τρίβραχυς ἀπὸ τοῦ τρεῖς καὶ βραχεῖς. ut Dominus, Loquetis, Agimus.

Tríbŭla, æ, f. p. & Tribulus, li. [חֲרוּל, חָרוּל, חָרוּלִים, חָרוּלִין, חָרוּלִין, חָרוּלִין

posse: tribunos quidem pl. esse, cùm nec dicerent, Livium. & Melium. constat non tamen simul illud, eos dictatores fuisse tribunos pl. cùm pacem ad Caudium spopondissent nec enim hoc anno, quo de ijs fortibus pacis populo Samnitum dedendis actum est, sed proximo superiore paxilla per sponsionē facta fuerat in qua non adfuisse tribunos pl. indicant hæc, quæ sunt in eam, Livii verba: Spopondērunt consules, præfecti, legatis quæstores, tribuni militum nominatim, quibus ipsis opus deerant, extant, item ipsa, hæc ita multō post in eodem libro: Samnitibus non fuit satis, consules spondere, sed legatos, quæstores, tribunos militum spondere cōgerunt. tribunos pl. non nominatim ergo nulli affecerunt. Liv. autem, & Metilius eo tempore tribuni militum, ut opinor, in castris fuerāt: unus, quod memineram, aut certe etiam, quod omnino legerim, Q. Metellus Nepos, cùm tribunatum pl. gereret, contra leges in Syriam ad Cn. Pompeium sua sponte, nulla vi contra leges in Syriam ad Cn. Pompeium sua sponte, nulla vi cōgente, profectus est: quo facto subito ignominiam, nullā tamē afflictus est insigni pœna, consul cum aliquot post annis ex Lentulo Spintherē creatus est: sive quòd hominis vitia famæ dignitas tegeret, sive quòd eum non tam ipsius facta deprimerent, quam Pompeii, & aliorū, qui plurimùm in repub. proterant, amicitia fabricaret. Non videtur prætermittendū, quod Plutarchus in libro [illegible] reliquit, tribunatum pl. magistratum non esse, cum neq; purpurā habeat neq; lictoribus utatur: neq; sella curuli sed eas ius dicat: neque potestatem, creato dictatore, deponat, more omnium magistratuum. Cicero tamen magistratum appellat in oratione pro P. Quintio. Et quod ait Plutarchus de purpura, id retexit item Cicero pro Cluentio: qui, quo loco de L. Quinctio tribuno pl. intolerabili tupebia verba facit: Vultū, inquit, etiā tribuni pl. intolerabilē tupebiā verbā facit: Vultū, inquit, atque amictum, atque illam usq; ad talos demissam purpurā recordemini. Est illud quoque à nobis animadversum, tribunos pl. comitijs designari solitos antequām consules. ut ex prima epistola ad Atticum iam dilucidè patet, qui etiam ante consules magistratum ineūbāt, nempe 111 id. Dec. quod ex Dionysio, Livioq; planum fit: nam quod in Pediani libris impressum est, tribunos pl. nonis Dec. magistratū inire solitos: id mendosum puto: nam ut omittam Livii testimonium, in quo momenti multū situm est, Dionysius cùm de comitijs Decemviralibus tribunarum pl. die mentionem facit, adjungit illud, παρὰ τὸν καιρὸν, cùm dicat, satis quoq; temporibus iidem ferri, neq; magis adducor, ut subpicer de mendo, quòd, eum locum Ciceronis, qui est in libro 11 in Verrem. Pedianus ibi exponat in ea Ciceronis de alio magistratu potius, quàm de tribunatu pl. locutum esse, facile persuaderi, si quis animū paulò accuratius advertere: nam si de tribunatu pl. intellexisset, nunquam Sulpicium a Manlio, & Cornificio, quos proximis superioribus verbis tribunos pl. nominaverat, seiunxisset, nec vero de Sulpicio ulla, nisi paucis, meminisse legisse: etiam illud addo, nonis Dec. quo die actū est in senatu de coniuratis, nō fuisse M. Catonem tribunum pl. fcē designatum, ut esset anno sequenti, patet ex oratione pro Sextio sexto libro P. Manutii de legibus, & ex commentario ad Q. Fabium.

Tribunāl, alis, pen. prod. n. t. Locus excelsus arcuatæ figuræ, in quo residebat qui jus tribubus redderet. [מגדל *migdal*, ἀφεδρών, *sedes*. Gal. *Le banquet des juges, siege public*. Ital. *Tribunale, seggio*. Germ. *Ein richterstul*. Hisp. *Tribunal estrado de judgar*. Pol. *Sedzenie sędziowe*. Vng. *Törvenyes szek*. Ang. *The iudgement seate*.] Cic. ad Qu. Frat. lib. 1. Nullius ne piam ac foli radicem non modò ullo populari accessu, ac tribunali, sed ne cineri quidem sua, & cubiculo esse excelsam. Formam autē tribunalis vide apud Vitruvium lib. 5. cap. 1.

Tribūnī, m. 1. Magistratus Romæ plebei primùm creati anno C. LX. quum plebs propter nobilium generatorum injurias ex urbe discessit, & Aventinum montem occupavit. Nā retinendi eum ab urbe, & Senatus permissu magistratum vocandi inde non potuit, ut æquā Senatus permissu magistratum è suo corpore crearet, qui se contra Patriciorum potentiam defenderet. Unde & Tribuni plebis sunt appellati. [δημαρχοι, δημοτικοι. Gall. *Tribun, magistrat Romain, defenseurs du peuple*. Ital. *Tribuni, magistrati Romani che difendevano il popolo*. Germ. *Oberste Burgermeister, welche vormahls bey den Römern den Rath zu berufen, für das volck handleten*. Hisp. *Procuradores del pueblo*. Pol. *Patronowie ludu*. Vng. *Az kōzōnsēgnek fēiedelmi*. Ang. *Officers of the common people, or iudges magistrates*.] ¶ Tribunatū aut nomē accepisse existimantur ab eo, quòd ea tempora populares tantùm erant partes, & ex Latinis singuli creabantur tribuni. Alii à centuriarum equestrium numero dictos malunt, quas ab initio tres tantùm fuisse constat, Ramnensium, Tatiensium, & Luceres. Nec defuit, qui à triarū sufragiis quibus creabantur, dictos existimaret. ¶ Fuerunt & tribuni Celerum à Romulo primùm instituti, de quibus Pomponius in l. De origine Tribuni Celerum, inquit, Equitibus præerant. & velut secundum locum à Regibus obtinebant: quemadmodū dictatori Magistri equitū apud Dictatores, quo in numero fuit Iunius Brutus. ¶ Postea facti sunt tribuni militares, sive Tribuni militum in castris, qui parem cum Consulibus haberent potestatem. [στρατηγοι. Tribunos militarium (sicut docet Asconius) duo fuerunt genera: Alii Rufuli dicebantur, qui in exercitu creati fuerunt. Alii comitiati, qui Romæ comitiis deligebantur. Tribunus militaris officium erat ut miles vestitu gubernaret. Tribunus militaris ostentationis usu, & diligentia eruditus incederet. Olim Tribunis militum Consulari potestate promiscuè ex Patribus, ac plebe creatis fuit, vario quidem numero: interdum enim viginti, interdum plures, nonnunquam pauciores fuerunt: ut inquit Pomponius loco jam citato. Tribuni militū, inquit Budæus, tertiadecimo die posito. Tribuni militū, inquit Budæus, tertiadecimo die posito. Tribuni militū, quos Marescallos vocamus, qui præfecti sunt militū. ¶ Alii Tribuni ærarii, dicti ab eo, quòd his attributa erat pecunia, quam militi reddebant. Tribuni ærarii, inquit Budæus, hodie dicuntur, quos *generales receptores* vocant.

Tribūnitius, sua, sum, Quod ad tribunos pertinet. [δημαρχικὸς. Gal. *Appartenant à tribun*. Ital. *Pertinente a tribuno*. Germ. *Das zu den Burgermeistern gehört*. Hisp. *Perteneciente à juzado, ò tiempo de los procuradores del pueblo*. Pol. *Do tabeli należący, albo do urzędu przynależący*. Vng. *Czipiadi tartozo, vagi*. Ang. *Belonging to the tribunes or burgesses*.] Salust. Nam postquam Cn. Pompeio, & M. Crasso Consulibus Tribunitia potestas restituta est. Lucan. lib. 2. Tremunos facessavit Umbria. Crassus: Sæva Tribunitia maduerunt robora tabo. Cic. 2. de Orat. Quum Tribunitia potestas esset constituta.

Tribūnitius, tij, m. q. Ipsa Tribunorū dignitas. [δημαρχία. Gal. *L'office d'un tribun*. Ital. *Magistrato di tribuno*. Ger. *Eines Burgermeisters ampt und würde*. Hisp. *La dignidad ò el officio de aquel tribuno*. Pol. *Godność albo urząd trybunowski*. Vng. *Czipiadiság, hatalmasság*. Ang. *The office of a tribune*.] Cic. in Lælio: De Caii autem Gracchi Tribunatu quid expectem, non libet augurari.

Tribuo, buis, bui, būtum, ĕre. Do, largior, impertio. [נתן *natan*, חלק *chalak*, חלק *chalak*. *dividere*. Gal. *Donner, bailler*. Ital. *Dare*. Germ. *Geben*. Belg. *Geven*. Hisp. *Dar*. Pol. *Dawać*. Vngar. *Adok*. Ang. *To giue*.] Plin. in Paneg. Tribuas ei successorem. Ovid. 2. de Arte: Hæc bonā primæ tribuit natura juventæ. ¶ Ponitur aliquando pro attribuo, imputo, ascribo. [חשב *chaschab*, λογιζομαι, *æstimare*.] Cicero: Sed hoc benevolentiæ ejus tribuendum est. Cic. 4. Acad. Quibus ille secundum fortunam plurimum tribuebat. ¶ Aliquando pro favero, & in alterum plurimum tribuere. Cicer. Crassipedi: Quum unicuique propensus fuerim. ¶ Cicer. Quum universo ordini publicano nos semper liberalissime tribuerim. ¶ Ponitur interdum pro distribuere. [פלג *chalak*, διανεμω, *partior*.] Cic. 2. de Fin. Omnem vim loquendi, ut iam ante Aristoteles, in duas tributam esse partes. ¶ Tribuere misericordiā, obtestari. Cicero Milone: Quid restat nisi ut orem, obtestari, misereri.

lis tribubus præerant, Tribuni & pecuniæ quæ tributim hoc est, per tribus imperabantur, vocarentur tributa. Sed postea aliæ quoque partes urbis factæ, quæ similiter tribus appellatæ sunt. Nã inter partes hujus distributa civitas, in primos, secundos, Tatienses, Ramnes, Luceres. Quælibet ex tribubus decem curias continebat, quæ decumbus Sabinorum appellatæ sunt. Hæc Varro, Festus, Plutarchus, & alii omnes. Dissentit paulùm ab his Liv. 1. Livius, scribens, à Romulo centurias equitũ tres fuisse conscriptas, Ramnenses, & Tatienses & Luceres: nec videri existimare totum populum in hos distributum, sed solos Equites. Tribus autẽ Iacum ab initio quatuor fuisse factas asserit, urbe quadripartitam secundum colles & regiones divisa tribusq; nõ à numero ternario, sed à tributo appellatas existimat. Quæ in re optimè cum Livio convenit Plinius, qui quatuor ab initio urbanas fuisse tribus affirmat, Suburranam, Palatinam, Collinam, & Exquilinam, ita appellatas à partibus urbis in quibus habitabant. Ciceronis verò ætate urbs in xxxv tribus erat divisa: quod ipse eum plerisq; aliis in locis, tum apertissimè ostendit in oratione sua contra Rullum de Lege Agraria. Harum nomina erant Aemylia, Anniensis, Cornelia, Claudia, Colbina, Crustumina, Exquilina, Falerina, Fabia, Galeria, Lemonia, Mœcia, Narniensis, Oufentina, Palatina, Papyria, Pollia, Papilia, Pomna, Publilia, Papinia, Quirina, Romulia, Sergia, Suburrana, Scapria, Stellatina, Sabatina, Terentina, Tromentina, Velina, Vejentina, Veturia, & Volitina.

Tribuum XXXV. nomina.

AEMY. Aemylia. CICERO ad Atticum libr. 11. 30 Liv. libri xxxvIII. antiquæ urbis inscriptiones 25.

ANI. Anniensis. Cicero Plancio, 761. epistolarum fam. libr. VIII. 117. Liv. libr. x. antiquæ urbis inscr. 182. 191. & in libr. Petri Appiani de inscriptionibus antiquis totius orbis, 93.

ARNIENSIS. Cicero in Agraria 11. in Rullũ 61. Liv. lib. VI. & L. XXIX. ubi corrupte legitur patronus Narniensi: cũ lapis antiquus, quem Vulsinis in templi pariet. vidimus, expressam Anniensis mentionem contineat.

CLA. Claudia. Liv. lib. 11. Virg. lib. VII. Dionysius Halic. libr. 7. antiquæ urb. inscr. 73. 84. 214. liber Appiani 479.

CRV. Crustumina. Cicero pro Plancio 167. pro Balbo 67. antiquæ urb.

COL. Collina. Varro lib. IIII. de ling. Lat. Plin. lib. XVIII. ca. III. Festus in litera v. antiquæ urb. inscr. 27. 99. 120. liber Appiani 116.

COR. Cornelia. Liv. lib. XXXVIII. antiquæ urbis inscrip. 29.

EXQ. Exquilina. Varro lib. IIII. de ling. Lat. Plin. lib. XVIII. ca. III. Festus in litera v. antiquæ urb. inscr. 75. elt præterea in ædibus viri optimi, vel dejiciendi Gentilis Delphini Romani fragmẽtum antiqui lapidis cũ hac tribu: quod ipse quidẽ nõ vidi, fcdis, ut facilè credo, le vidisse dixit. Honofrius Veronẽsis, monachus ordinis Augustiniani, qui ordinẽ annorum urbis Romæ à Romulo ad Iustinianum pientissimè descripsit.

FAB. Fabia. Horatius epistola VI. libri I. Suetonius in Augusto 38. antiquæ urb. inscr. 61. 73. 76. 94. & Petri Appiani liber 62. 66. 335. 3. 3. 300.

FAL. Falerica. Livius libro IV. in libro Petri Appiani 101. 120. & Neapoli antiquus lapis est ita inscriptus: C. PISTORIO C. F. FAL. FIRMO AEDIL. II VIR. CVRATORI OPER. PVBLICOR. item Iosephus ὁ τῶν ἱερῶν ἀρχιερεὺς ἀρχιερέως παῖς τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ ναὸν ἀκοδόμησε.

GAL. Galeria. Liv. lib. XXVII. Plin. lib. VII. ca. II. est pro Galeria legitur Galerius. sed corrigendus locus est ex antiquo libro avunculi mei Francisci Atti. ani, & antiquæ urb. inscr. 89. 142. 159. liber Appiani 14. 15. 18. 19. 21. 22.

LEM. Lemonia. Cicero pro Plãcio 167. Philippica IX. 228. Festus in litera L. antiquæ urb. inscr. 91. 151.

MAEC. Mœcia. Hanc in antiquis lapidibus duobus invenimus: C. Octavio C. F. MAEC. VERO. C. HERACIO MAEC. ROMANO: in libris quater nomina observavimus, à Vallio lib. IIII. ad Atticum 61. à Livio lib. XXIX. à Valerio Max. lib. II. cap. IIII. à Festo in litera M.

MEN. Menenia. Cicero II. XIII. epist. fam. Iosephus ὁ τῶν ἱερῶν ἀρχιερεὺς ἀρχιερέως παῖς τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ ναὸν ἀκοδόμησε. cũ quibus lapidibus conferentur C. VALERIO C. F. MEN. DOLVCIO MARCIANO: AE MVNIO A. F. MEN. EVARISTO: C. CATIO C. F. MEN. RAERO. C. CASTIVS. C. F. MEN. GALLVS.

OVF. Oufentina. Livius II. IX. Festus in litera o. antiquæ urb. inscr. 86. 131. in libro Appiani 17. 21. 30. 31. 67. 71. 79. 84. 85. 86. & in lib. Veronensium antiquitatum 51: Q. EVPHEMVS Q. F. OVF. LVCVLLIVS.

PAL. Palatina. Cicero in Verrem IIII. 1241. Pedianus 28. Varro li. IIII. de ling. Lat. Plin. li. XVIII. ca. III. Liv. lib. XX. Festus in litera p. antiquæ urb. inscr. 29. 34. 39. 62. 116. 117. 179. liber Appiani 17. 22. 34. 64.

PAP. Papyria. Festus in litera p. antiquæ urb. inscr. 92. 135.

PAPIA. Scriptum in libris de hac tribu nihil est, quod ego quidem legerim. in libris tamẽ de antiquæ urbis inscriptionibus explicata mẽtio est. 61. nec fere alia in Fyrhi de fanis istic enim quæ fanos appello.

PUB. Publilia. Quæ deinde Publilia scripta est: fuit ex Poblius Publius factus est reperitur in lapidibus & PV. & PVB. & PVBL. & PVBLIL & POB. Lib. IIII. antiquæ urb. inscr. 20. liber Appiani 252. & in libro Veronẽsium antiquitatum sæpè exempla Publiliæ: per scriptas, quinq; habemus, duo in antiquæ urbis inscr. 66. 81. item in Appiani lib. 65. 105. 352.

POL. Pollia. Livius lib. XXIX. Valer. Max. lib. II. ca. IIII. & lib. IX. ca. X. antiquæ urb. inscr. 110. 113. 149. liber Appiani 18.

POP. Popilia. Cicero epist. famil. li. VIII. 117. Val. Max. li. VIII. Festus in litera p. liber Appiani 197.

POM. Pomptina. Cicero ad Atticum lib. III. 63. Liv. li. VII. Festus in litera p. antiquæ urbis inscr. 114. 117. liber Appiani 141. 484.

PVP. Papinia. Cicero ad Quintũ Fratrem lib. III. epist. fam. lib. VIII. 117. Liv. lib. XXVI. Festus in litera p. duo antiquorũ lapidum exempla extant, alterum Capuæ, D. VIBIO D. F. PVP. NIGRI. alterum Patavii, C. CLAVSIO C. F. PVP.

QVI. Quirina. Cicero pro Quintio 4. epist. famil. li. VIII. 117. Asconius 61. Festus in litera q. antiquæ urb. inscr. 15. 34. 44. 115. liber Appiani 14. 17. 18. 19. 103.

ROM. Romilia. Cicero in Verrem II. 70. & in Agraria II. 81. Asconius 18. Varro lib. IIII. de ling. L. Festus in litera r. Servius in 3. Æneidos antiquæ urb. inscr. 165. in libro Veronensium antiquitatum, sic L. GALLIO L. F. ROM. est etiam Ferrariæ frustum lapis, in imas summi templi partes infractum, in quo ita scriptum vidimus ITIO. L. F. ROM.

SAB. Sabatina. Livius lib. VI. Festus in litera S. lapis antiquus

quæ Romæ in ædibus Cardinalis Carpens. CN. CORNELIO CN. F. SAB. MVSEO MANCIPI VIAE APPIAE.

SCA. Scaptia. Liv. l. b VIII. Suet. in Aug. 28. Festus in litera I. lapidis antiqui exemplum Romæ extat in regione Pantheonis: C. AVFELIVS C. F. SCA. SEVERVS: & item aliud: C. GRANIANIVS SCAPTIA MACER.

SER. Sergia. Asconius 61. antiquæ urb. insc. 61. 69. 81. 165. est & in eodem lib. 63. quatuor literis SERG.

STEL. Stellatina. Livius lib. VI. antiquæ urb. insc. 110. liber Appiani 150. & duabus literis ST. 239.

SVB. Suburana. Varro lib. IIII. de ling. Lat. Cicero etiã in Agratiano quo in loco videtur corruptè legi, ab Orcivolana: quã libris quinquaginta manuscriptis, quos se vidisse affirmavit vir optimus ac doctissimus Gabriel Phaërnas legatur, ab Ufetana: unde mihi hæc conjectura est, quam Phaërnas ipse & Octavius meus probarunt, legendum, A Suburana, mutatione fere minima. Plin. lib. XVIII. cap. III. Fest. in litera S. & litera V. antiquæ urb. insc. 147.

TER. Terentina. Cicero pro Plancio 263. epist. fam. lib. VI. 1. 117. lib. VI. & lib. X. antiquæ urbis inscr. 190. 199 liber Appiani 135. 336.

TRO. Tromentina. Festus in litera I, Livius etiã lib. VI. scripsit Tromentina, ut opinor, nõ utrimpressum est, Promentina, antiquæ urb. insc. 127 liber Appiani 15. 175. & in lapide qui Gaetæ est: C. ATILIVS L. F. TROMEN.

VEL. Velina. Cicero ad Atticum libr. IIII. 15. in Bruto, Horat. Epist. VI. lib. I. Persius antiquæ urb. insc. 162. lib. Appiani 19.

VOL. Voltinia. Cicero pro Plancio 267 Asconius urb. insc. 155. & in antiquo lapide qui est Venetiis in turri S. Vitalis, CN. NVMERIVS CN. F. VOL. FRONTO. est & quatuor literis VOLT. in Appiani lib. 434.

VEI. Vejentina. Cicero pro Plancio.

Tribuārius, a, um. adject. vii. Quod ad tribus pertinet. [δημοτικὸς, φυλετικός. Gal. De tribu. Ita. De tribu. Germ. De Zunfft. Hisp. De tercia parte. Pol. De tych przynależący. Vng. Adalyi. Ang. Of or belonging to a tribe.] ut tributarium crimen tribuarium. Cicero pro Plancio fortasse, habitantem tribu nec tot libertos ejus crimine tribuario ad tribunal ambitus causam tres cõsulibus.

Tribālis, pen. prod. m. t. Qui ex eadem est tribu. [φυλέτης. Gal. De una eadem tribu & signo. Ital. Della medesima tribu. Germ. Ein Zunfftgenoß. Hisp. Que de vna misma tribu, linaje y colacion. Pol. Ktory z tegoż pokolenia. Vng. Azonos nemzetségbéli. Ang. Of the same tribe.] Horat. 1. Epist. 15. Vt cum pileato tolleas convivam tribulis. Cic. Servio Ic. 15. Lucio Cossinio amice, & tribuli tuo valde familiariter utitur. Liv. 2. ab Vrbe. Veras Claudia tribus, additis postea novis tribulibus, qui ex eo venirent agro, appellata. Mart. li. 9. Nũc anus, & tremulo vix accipienda tribulo.

Tribūtim, adv. tum. Per singulas tribus. [φυλετηδόν. Gall. Par tribus, de tribu en tribu. Ita. Per tribu. Ger. Durch die Zunfften. Hisp. De vna en vna tribu. Pol. Według tych pokoleń. Vng. Nemzetségenkint. Ang. By every tribe or ward.] Cic. Attico lib. 4. Populo tributim dominationis fecerat.

Tribūtum, (n. A tribubus Varro dictum ait) quod ea pecunia quæ populo imperata erat, tributim à singulis pro portione census solvebatur. [Φόρος, τέλος, ἐπιβολὴ. Gal. Tribut, taille. Ita. Tributo. Germ. Steur. Schatzung. Rußlat. Hisp. Tributo, pecho. Pol. Szarwarek, dań. Vng. Adó. Ang. Tribute.] Tellus à tribuendo dicta videtur. Tributum (ut Varro) dictum est, quia ex privatis in publicum tribuitur. Cic. ad Q. fratrem. Dandæ erit operæ, ne quod apud majores nostros sæpe factum, propter tarditatem differre, aut dare tributa, quàm tributum ita conferre. Ovid. de Nuce. Fix, teneto cujus ita est arbor in agro, Et oleo domus & terræ tributa patenti. Stat. 4. Sylv. Reflat Bactra novis, tellat Babylona tributis emanari. Dicitur & Tributus. Plaut. in Epid. Tributus major jendatur.

Tribūtus, Qui solvendo tributo obnoxius est, Stipendiarius, vectigalis. [Τελεσφόρος, ὑποτελὴς. Gall. Tributaire, qui paye tribut. Ita. Tributario, che paga tributo. Ger. Der Steur oder Schatzung underworffen. Hisp. Pechero. Pol. Tego który podatki płacić musi. Vng. Adófizetõ. Ang. That pays tribute or tole.] Instituit lib. 1. Sed & vitatæ, quæ Medorum tributariæ fuerãt. Plin. lib. 12. cap. 1. Et jam ad Mortuas usque prædia, ad tributarium etiam pertinens solum, ut gentes vectigal & pro umbra pendant.

Tribūtārius, adject. [Φορολογικὸς, vel πολιτικὸς. Gal. Appartenant à contribution. Ital. Pertinente à tributo. Ger. Zur Steur gehörig. Hisp. Perteneciente à tributo. Pol. Do płatności przynależący. Vng. Adózandó. Ang. Belonging to tribute or to tribute.] Vide titulum Digestorum lib. 14. de Tributoria actione. Ulpianus. Illud quoque §. Si cujus dolo factum est quominus ea tributoria actio in eum tributoria detur, ut quantum tributum sit quàm debuit, præstet.

Trīcæ, s. p. Capilli pectibus pulsorum gallinaceorum involutitii. quasi τρίχας, τείλεα Nonio: qui quoniam præsunt illorum impediunt. Fabula est, ut omnia impedimenta Tricæ vocentur. [Ἐμπόδια. Gall. Empêchemens. Ital. Intricamento. Ger. Hanen-federn, das sich den hünern vmb die füß windet. Hisp. Empachos. Pol. Kędy włokę kurzęta trzymają. Vng. Akadály. Ang. Tricks, abuse, pollution, sc. trifles that hinder us any business.] Turpilius Demiurgo, ut curatura à Nonio judicia, lites, turbas, tricas, Stemmones mavinas. Varro [ἐμπόδια ἐλεφάντων] apud eundem Nonium: Putas eos nos citasse tricas Atellanas, quàm id exercaturos? ¶ Hinc intricare dictus est, pro eo quod est involvere, & implicare, ut annotavit idem Nonius, citans Afranium in Epistola intricavit hujus hanc esse veritatem. ¶ Item, Extricare pro explicare. Plautus Epidico: Aliqua ope eveniam, extricabor, aliquando ex impedimentis liberabor. ¶ Tricas item accipimus pro nugis, & rebus nihili, Plaut. Rudente: Eloquere properè, celeriter. 2. nomos trecentos C. Tricas. In qua significatione etiam Tricas & Apinas dicimus, proverbialiter nimium metaphoratæ validissimas significantes. Mart. al. libro 14. Sunt Apinæ, Tricæque & aliquid vobis istis. Ortum creditur proverbium à duabus Apuliæ oppidis iisce nominibus dictis, quæ Diomedes nullo negotio everterit. Plin. lib. 3. cap. 11. Diomedes ibi delevit gentes Manadotum, Dardorumque, & urbes duas, quæ in proverbii judicium venere, Apinam & Tricam. Vide Erasmi Adagia.

Trīcēni, æ, a, pl. num. Triginta: [τριάκοντα. Gall. Trente. Ita. Trenta. Ger. Dreyssig. Hisp. Treinta. Pol. Trzydzieści. Vng. Harminc. Ang. Thirty.] qui. Triginta in centuria, ea forma, qui vicenos dicimus pro vigenos. Plin. lib. 9. cap. 30. Lucani dicet mihi ces circa Canis uxorium vicenis diebus. ¶ Vicenæ amphoræ. Colum. lib. 3. ca. 3. At siqui ea scientia fecundare diligentiã nõ antepo ex ultimo vicenas vel quadragenas centenasve ut Græcinus minimũ computans, juveniique, amphoras vicenas percipiet ex singulis jugeribus.

Trīcēnārius, a, um. [ἑκατονταετὴς, ut, Vites vicenariæ. Varr. lib. 2. cap. 2. Nonne item in agro Sucrino, à quo tibi vicenarii appellantur vites, quòd jugerum vicenas amphoras reddant?

Trīcēsimus, pen. prod. Trecenti. [τριακοστὸς. Gall. Trentiesme. Ita. Trentesimo. Ger. Der dreyssigst. Hisp. Trezenesimo. Pol. Trzydziesty. Vng. Harmincadik. Ang. The thirtieth.] Colum. lib. 5. cap. 2. Quoniam sex lectaria sunt, quæ constamus fieri duarum partium vicentesimæ & quadragesimæ.

Trīcēphālus, pen. corr. [τρικέφαλος, hîrens quòd tricepsve hoc est, tria habens capita: unde Cerberus à Pœtis Græcis hoc epitheto insignitur.

Trīceps, Trium capitum. [τρικέφαλος. Gal. Qui a trois testes, ou trois visages. Ital. Che ha tre teste. Germ. Dreyköpffig. Hisp. Que tiene tres cabeças. Pol. Trzygłowy. Vng. Három fejũ. Ang. That has three heads.] Seneca in Hercule furente: Tricipitem secũ bellum manibus trahens. Cicero in Orat. Quid si verbis junctis quàm sæpe tacentur, non insipiens iniquum, non iracundum dixerim, non timidum, non audacem? Idem 1. Tusc. Dic quæso, nũ te illa terrent, quæ apud inferos Cerberus? Ovid. 8. Metamorph. Tergeminique Hecates.

Trīcēsimus, a, um, pen. cor. Vltimus ex triginta. [τριακοστὸς. Gal. Trentiesme. Ita. Trentesimo. Ger. Der dreyssigst. Hisp. Trezenesimo. Pol. Trzydziesty. Vng. Harmincadik. Ang. The thirtieth.] Cic. ad Att. lib. 6. Tricesimo quoque die Plin. l. 17. cap. 23. Ante tricesimum sextum mensem arinoi fa reverentur. Horat. 1. Serm. Sat. 9. Hodie tricesimus sabbatha.

Trīchīnus, Pileus ex genere laxatilũ, à quotanis pattens. Quidam Sardum interpretantur. Plin. lib. 9. cap. 31. Pisces nõ ampliùs 8. trichinis binarum partium, & laxatiles omnes. Rem lib. 9. ca. 23. Introducti à Pontilio nõ semel trichinæ.

Trīchīsis, Morbus mammarũ, qui in lactantibus malefortibus provenit ex phlebotha. ¶ Hoc item nomine dicitur cum à spina tam longum producta, sed adeò exilis,

ut vitium fugiat: quæ non ratio mortem affert.

Trichil, orum, σχοινία. Nonnulli interpretantur vasa, tria habentia labra, è quibus liquor effluere possit. Quod si verum est, penultima debebit produci, utpote quæ ex diphthongo scribatur. Columella tamen corripit libro 10, sic scribens: Tum modo dependens trichili, modo more chely dri Sole subacto regelidas per gramina umbras lentus cucumis, peregrinæque cucurbita serpit. Aut igitur Columella vocalem præpositivam e diphthongo abjecit, aut aliud quærendum est vocis hujus etymon. Apud Cæsarem de bello Pompeiano, Trichilum accipi videtur pro vellis stragula genere tenuissimo: quod & annotavit Cælius Rhodiginus, libro 28. cap. 11. qui vocis hujus originem σπὸ τῆς θρίξ repetit. Verum hoc Columellæ loco jam citato nullo modo convenit.

Trichinus, a, um, adjectivum obsoletum, tardum & quasi impeditum significat, vel luctum, ut sint ea πένθη, qui Græcè ἐπίπονα dicuntur. Varro in Sumenidis. Quod tunc quæstus trichinus erat, nunc est uber, ut quæstus sit magnus. Ex Nonio.

Trichitis, tis, ἐρίφιον, Alumnis genus, quod alio nomine schiston à quibusdam appellatur, in capillamenta quædam tenuia dehiscès: unde trichitidis nomen accepit. Vide Plin. lib. 25. ca. 13.

Trichomanes. [τριχομανὲς. Pol. Γερμανικὸν φύλλον.] Herba est, filicibus similis, sed minor, quâ Capillatæ Germanæ luxuria capillori, officinæ Polytrichon appellant. Vide Plin. lib. 22. ca. 22.

Trichrus, σίδηρος, Gemmæ nomen, à tribus coloribus impositum, quos reddit cum attrita. Plin. lib. 37. cap. 10. Tricatus ex Africa est: sed tres succos reddit à radice nigrum, medio sanguineum, summo candidum.

Tricies, adverbium, Trigintà vicibus. [τριακοντάκις. Gal. Trente fois. Ital. Trenta volte. Germ. Dreyssig mahl. Hisp. Treinta vezes. Pol. Trzidzieśći razy. Vng. Harmincszor. Ang. Thirtie times.] Lu. 8. bel. Punic. Pecuniæ in ærarium tulerunt sestertium tricies octogenta millia nummûm. Cic. 3. Verrin. His nominibus solvis Cn. Dolabellæ H-S ad tricies litem esse æstimatam.

Triclinium, n. i. n. t. Conclave, cœnaculum. [שִׁכְבָּה, שִׁכְבָּה, בֵּית הַשִּׁכְבָּה, בֵּית הַמִּשְׁתֶּה. σκηνὴ, τρίκλινος. Gal. Chambre où l'on prend le repos de dessner & souper. Ital. Camera, ove si cena, & dorme. Germ. Ein Gemach oder kammer darinnen man isset, hat den nammen von den tischen gantzen betten, wie dieselben den alten umb die tisch zu brauch gemacht seind. Hisp. La sala ò camara do se come, ò cena, ò se cena, ò se duerme. Pol. Komnata miedzy ktorą sadzą biesiadę, albo sypialna. Vng. Ebédlö bely kamara. An. A parlor or other place to dine or suppe in.] Erat enim locus in quo discumbebant, & cœnabant, & à tribus lectis, quos in eo sternebant, nomen habens. Nã tres mensas in cœnationibus apponere veteres solebãt, & cubãtes cœnare. Hinc Horat. 1. Serm. Satyr 4. Sæpè tribus lectis videas cœnare quaternos, E quibus unus avet quavis aspergere cunctos. Præter eũ qui præbet aquam. Juven. Satyr 3. Ego duos post Sichæum negligebam adhibere clientem. Tertia ne vacuo cessaret culcitra lecto, Vnâ simus. ait. Ex quibus Juvenalis versus apertissimũ est, triclinium dissolutorium tribus fuisse instructum lectis, atque inde nomen accepisse. Et quamvis τρίκλινος sit dictio merè Græca, tra tamen recepta est in Latinam coloniam, ut ea utamur tanquam Latina. Quintilianus. Vix eo limen egressi, triclinium illud supra convivas corruit. In eadem significatione Cicero Conclavis vocabulo usus est, eandem ei Fabio referens historiam lib. 3. de Orat. Hoc interim (inquit) spatio conclave illud ubi epulabatur Scopas, concidit. Quo etiã Vitruvius lib. 4. manifestè triclinia inter conclavium genera annumerat. In triclinio, τρικλίνιον, cæteris q; conclavibus, maximus est usus lumenum. ¶ Aliquãdo triclinium accipitur pro ipsis lectis, & reliquo discubitus apparatu. Cic. 4. Ver. In foro sibi triclinium straverat. Quod explicans paulò post subdit: Imperavit ut in foro sibi medio lecti sternerentur. ¶ A' triclinio dictus est archi triclinus, triclinii præfectus, cui instruendi, ornandiq; triclinii cura incumbit. ¶ Legitur & bicliniũ apud Plautum in Bacchid pro cœnaculo duobus tantum lectis instructo. Græci δικλίνιον appellant. Adverte (inquit) Mnesiloche, & tu Pistocle, Iam facite in bicliniũ cũ sua uterque amica cubitum eatis.

Triclinia ria, orum, n. pl. Aulæa, sive vestes stragulæ, quibus triclinia ornantur. [τὰ τρίκλινα στρώματα.] Gal. Tapisseries ou vestements pour armer telle chambre. Ital. Tappezzerie, ò vestimenti per ornare quella camera. Germ. Teppich oder tuchmen mit welchen man ein Gmach zieret in den man isset. Hisp. Tapetes ò vestiduras para aderezar tal sala ò camara. Pol. Obicia do oplotowania komor w ktorych iadaią. Vng. Szarpi, szőnyeg. Ang. Arras or tapestries for a parlor.] Plin. lib. 19. cap. 39. Qua purpura quis non jam triclinia tacit? Varro 3. de re Rust. cap. 13. Qui elaborant ut spectent sua æstiva triclinaria ad frigus Orientis.

Triclinjarius, a, um, & Triclinaris, triclinjare, om. t. [τρικλινιάρχης. Gall. Appartenant à telle chambre. Ital. Pertinente à tale camera. Ger. Das zu einem Gmach oder dienen gantzschen umb ein bett gehört. Hisp. Pertenesciente à tal camara. Pol. Przynależący do takiey komory. Vng. Ebédlö bely kamarai. Ang. Belonging to such a parlor or chamber.] Quod ad triclinia pertinet ut Mappæ triclinares & lecti triclinares. Plin. lib. 37. cap. 2. Lectos triclinares tres.

Tricolon, pen. prod. [τρίκωλον. Gall. De trois membres. Ital. De tre membri. Ger. Das drey glider hat. Hisp. Cosa de tres miembros. Pol. Trzy cz'onkowe miano. Vng. Harom tagu, részes. Ang. Of three members.] A' Græcis dicitur, quod nos in membra vertere possumus. Vide certa quædam Odarum genera, quæ tribus carminis generibus veluti tribus constant membris, tricola dicuntur, cujus generis in Græca sunt apud Horatium.

Tricones, m. pl. Contemptores, & earum peramantes. [מְאוֹנֵנִים מְאוֹנֵנִי מְאוֹנֵנִים שְׁאוֹנֵנִים שְׁאוֹנֵנִי שְׁאוֹנֵנִים שְׁאוֹנֵנִי שְׁאוֹנֵנִים שְׁאוֹנֵנִי

nius fuerunt, eò imperio fuisse in Asia tricennium. Ovid. 9 Metam. Ilmarum celebrant repetita triennia Bacchæ.

Triēns, tis, m. c. Tertia pars assis: hoc est, unciæ quatuor. [τριτημόριον. Gal. Vn denier, la troisiesme partie d'vn denier, quatre onces. Ital. Vn denaro, quattro once. Germ. Der dritt theil eines asses, oder sybentzehen vncien. Hispan. La tercera parte de vn entero, quatro onças. Pol. Ygrey wagy. Vng. Az penznek harmad része. Ang. Four ounces: the fourth part of any thing.] Cic. Attic. Dolabellam video Tiviæ testamento cum duobus cohæredibus esse in trientibus: hoc est, in tertia parte totius hæreditatis. ¶ Erat item Triens nummi genus, valens tertiam assis partem. Juven. Satyr. 3: Non habet infelix, quem porrigat ore trientem. ¶ Item sumitur pro calice quatuor continente cyathos. Propert. lib. 3: Quum fuerit multis exsicta trientibus hora. Persius Satyr. 3: calidumque trientem Excutit è manibus. ¶ Triens item apud Vitruvium accipitur pro tertia pedis parte. Vnde Trientalis materia dicitur, quæ est crassitudine quatuor unciarum, sive quatuor pollicum. Nam in mensuris, tertiæ Budæo, unciæ accipiuntur pro pollicibus: duodecim siquidem pollices conficiunt pedem.

Triēntāl, lis, n. c. Vasis genus, tertiam partem sextarii capiens. Persius Satyr. 3: calidumq; triental Excutit è manibus. Quo tamen in loco alii legunt Trientem, ut jam dictum est.

Triēntālis herba, Quæ altitudine æquat tertiam pedis partem: hoc est, pollices quatuor. τριπαλαιστιαία βοτάνη.

Triēntārius, quod est unius trientis, ut trientariū fœnus apud Capitolinum in Anton.

Triērārchus, chi, m. f. τριηράρχης, Præfectus triremis. Nam à Græcis τριήρης dicitur, quæ nos triremem vocamus. Cic. 3. Verr. Qua de re Charidemum Chium testimonium priore actione dicere audistis, fuit quum esset trierarchus, &c.

Triēres, hujus trieris, gener. fœm. penult. prod. τριήρης, Navis oblongæ genus est quam Latini à tribus remotum ordinib. Taremem vocant.

Triēreticus, a, um, [τριετηρικός. Gal. De trois ans. Ital. Di tre anni. Germ. Drey jährig. Hispan. Cosa de tres annos. Pol. Trzyletny. Vng. Harom esztendőkben való. Ang. Of three yeares.] Triennalia, five quod tertio quoq; anno fit. ¶ Hinc Trieterica appellata sunt sacra Bacchi, quæ tertio quoq; anno sumptuosiora annuis ejus Orgiis agitabantur. Inducta enim sunt, quum ex India victor Liber pater rediisset, à triennio quo peregrinatus est. Virg. 4. Aeneid. ubi audito stimulant Trieterica Baccho Orgia, nocturnusq; vocat clamore Cithæron. Ovid. 6 Metamorph. Tepus erat, quo sacra solent Trieterica Baccho: Sithoniæ celebrare nurus. Nox Trieterica. Stat. 2. Theb. non hæc trieterica vobis Nox patet: o de morte venit.

Triēterīs, pea prod. genitivo trieteridis, f. c. [τριετηρίς. Gal. L'espace de trois ans. Ital. Tre anni. German. Ein zeit von drey jahren. Hispan. Tres annos. Pol. Trzykroć. Vng. Harom esztendőkből való. Ang. The space of three yeares.] Spatium trium annorū. Statius lib. 4. Theb. Ludus & acta sacrum recolet trieteris Opheltes. Martial. libr. 6: Aspicis ut parvus, nec adhuc trieteride plena Regulus, auditum laudet & ipse patrē. Cic. 3. de Natura deorum: Quo natum Naso natum, & Thione, à quo trieterides constitutæ putantur.

Trifāriam, adverbiū, Tripertitò, tribus modis. [τριχῶς. Gal. En trois sortes ou manieres. Ital. In tre parti o modi. Germ. Dreyerley weis. Hisp. En tres maneras. Pol. Trzmako. Vng. Harom képpen. An. Three fold wise.] Liv. 1. ab Vrbe: Trifariā Romā mittebant.

Trifāriē, adverbium, trifariam. [τριχῶς. Vng. Harom képpen.] Diomedes Grammat. lib. 1: Trifariē ordinantur.

Trifārius, ria, rium, Triplex, [τριχαῖος, τριμερὴς. Gal. Trois, de trois doubles. Ital. Di tre doppi. German. Dreyfacher weis. Hispan. Cosa que tiene tres dobleces. Pol. Trzmako. Vng. Harom rejtett. Ang. Threefold.] Liv. libr. 3: Ita trifariā adortus castra circumvenit.

Trifaux, cis, om. c. Tres fauces habens: [τριγνάθος. Gall. Qui a trois gueules. Ital. Che a tre bocche. Germ. Der drey schlund hat. Hispan. Cosa que tiene tres gargantas. Pol. Ostrzech paśćzekach. Vng. Harom torka. Ang. That hath three gullets.] unde peculiari epitheto vocant Poetæ Cerberum trifaucem. Virg. lib. 6. Aen. Cerberus hæc ingens latratu regna trifauci Personat.

Trifērus, ra, rum, Tres fœtus in anno ferens. [τρικύημος. Gal. Qui porte fruit trois fois l'an. Ital. Che fruttifica tre volte all' anno. Germ. Der drey mahl im jahre frucht treget. Hispan. Cosa que fructifica tres vezes cada anno. Pol. Trzy razy owoc rodzący. Vng. Harom ágat viselő. Ang. That beareth fruite three times in one yeare.] Columella lib. 3 cap. 12. Omnes etiam boves & tulere. Plin. libr. 16. cap. 17: Vites quidem & trifera sunt, quas ob id infanas dicunt, quoniam in eis alia maturescunt, alia turgescunt, alia florent.

Trifīdus, da, dum, pen. corr. Quod in tres partes dividi potest. [τριχᾷ διῃρημένος. Gall. Fendu en trois, qui a trois pointes ou fourchons.

Ital. Fesso in tre, ò vero ch' ha tre punte. Germ. Der gespalten, das man in drey theil abtheilen mag. Hisp. Hendido en tres partes. Pol. Wtroie rozgałęziony. Vng. Harom részre szakasztott. Ang. That may be divided or cloven in three parts.] Vnde proprium nobis terræ epitheton est, quòd in tres divisa est partes. ¶ Flamma trifida: id est, fulmen trisulcum. Ovid. 2. Metamorph. Naiades Hesperiæ trifida fumantia flamma Corpora dant tumulo. Hasta trifida, Valer. Flacc. 1. Argon. Cuspis trifida, Neptuni tridens, Claud. li. 2. de rapt. Proserp.

Trifīnium, Dicitur ubi trium agrorum terminus est. τριορία.

Trifōlium, n. Herba est à tribus foliis, quæ in singulis habet germina nominibus, appellata. [τριφύλλιον. Gall. Trefle. Ital. Trifoglio. Germ. Klee. Hisp. Trebol. Pol. Nawroć, koniczyna. Vng. Harom levelü fü. An. An herbe with three leaues.] Ejus tria sunt genera: quibus μονόφυλλον vocāt Græci, quod majore est folio: simili adulto hominis ineſt odorunde asphaltion nonnulli appellarunt, in coronarum usu commendatum. Alterum à foliis acumine oxytriphyllon cognominant. Tertium omnium minimum in prato passim provenit. Vide Plin. lib. 21. cap. 21.

Triformis, me, om. c. Tres naturas formas: [τρίμορφος. Gal. Qui a trois formes ou figures. Ital. Che ha tre forme. Germ. Der drey gestalt hat. Hisp. Cosa que tiene tres formas o figuras. Pol. Trzykształtny. Vng. Harom formaju. Ang. That hath three shapes.] ut, Canis triformis Cerberus. Seneca Herc. Oetæo: Diva triformis Hecate. Horatius 3 Carm. Ode 22: Montium custos, nemorumq; virgo. Quæ laborantes utero puellas Ter vocata audis, adimisq. leto Diva triformis.

Trifur, fūris, Furacissimus, sive eximius fur. [κλεπτότατος, τρίκλεψ. Gall. Treslarron, plus que larron. Ital. Più che ladro. Ger. Ein dreyfacher Diebs erzbub. Hisp. Grande y famoso ladron. Pol. Trzykroć złodziej. Vng. Zsiványabb. Ang. A great or notorious theef, or theefe.] Nam particula τρὶς in compositione augendi vim habet. Plautus: Non fur, sed trifur. ¶ Sic Trifurcifer dicitur id est, intignis furcifer. Plautus in Rud. Tun' trifurcifer mihi audes inclementer dicere?

Trifurcus, adjectivum, Quod tres furcas habet. [τρίκλωνος, τρίκλων. Gall. Qui a trois fourchons, fourche en trois. Ital. Di tre forcelle. Ger. Dreyspitzig wie ein gabel. Hisp. Cosa que tiene tres horcas. Pol. Trzyrogi. Vng. Harom agu villa. Ang. Three forked.] Colum. libr. 5. cap. 10: Trifurcam maximè ponito, ea pes extremitate tribus pedibus. Trifurca femina, quæ in tres partes furcata sunt. Colum. de Arb. cap. 20: Semina trifurca maximè ponito ea extent supra terram tribus pedibus.

Trifurcifer, penult. corr. τρικλωνοκρεμάστης, Plusquàm furcifer, ut maximus fur. Plaut. Aulul. Vtinperas me! A. Etiā fur, trifurcifer. Idem Rud. Tun' trifurcifer mihi audes inclementer dicere?

Trigē, gæ, Vehiculi genus quod tribus trahitur equis: quasi triga à tribus equis junctis? [τρίγαμον, τρίζυγος. Gal. Charrette à trois chevaux. Ital. Carro da tre cavalli. Germ. Ein wagen fur drey mann oder drey Rosse spannet. Hisp. El carro de tres caballos. Pol. Woz trzymanny Rosią swannet. Vng. Kétkerekü harom lovu kotsi. An. A cart drawen with three horses.] in pandectis lib. 33: Et, si triga venierit, retinenda erit tota: sed & in quadriga, redhibetur.

Trigarius, ria, rium, Trigarum agitator. [τριγαμαίος. Gal. Charretier, qui sert sur trois chevaux. Ital. Carrettier à due carri attacato da tre cavalli. Ger. Ein Fuhrman einer wagens mit drey Rossen. Hisp. Carretero de carro de tres caballos. Pol. Trzech koni prowadzący. Vng. Kotsis, hajtsár. Ang. That guideth three horses in one cart.] Plin. lib. 21. cap. 3: Neronis; & Neronem principem hac potione recreatio tota, quum ille quoq; te trigario approbare vellet.

Trigāmus, pen. corr. τρίγαμος, Qui tres duxit uxores: nam polygamus nuptias significat.

Trigēminī, narum plurativer, Tres uno partu editi, trigemini. τρίδυμοι. Gal. Trois nez d'vne ventree, trois gemeaux. Ital. Tre fratelli nati à un parto. Germ. Drey ding die auf ein mal geborn. Hisp. Tres nacidos. Pol. Spolem trzej urodzeni. Vng. Harmoßik. Ang. Three borne at one byrth of one mother.] Plin. de Vitis illust. Bellum Albanis indixit, quod trigeminorum certamine finiverat. Col. lib. 9. cap. 6. de capellis: Partu autē fœcundo est generosa proles, frequenter duos, non unquam trigeminos.

Trigēmmis, gemme, om. c. Quod tres habet gemmas. [τρίλιθος, τρίλιθος. Gall. Qui a trois bourgeons. Ital. Che a tre gemme. Ger. Der drey augen hat. Hisp. Cosa que tiene tres yemas. Pol. otrzech pączkach. Vng. Harom oraga szőlő. An. That hath three buddes.] Colum. libr. 3. cap. 19: Valus, de uligine oculi compositu terminus: etiam trigemmis (scilicet malleolum) qui est paulo minor dodrante, longior utiq; tempestive: isq; non ab eo trigemmis dictus est, quod omnino trium oculorum est, quum ferè circa plagam, qua matri abscissus est, plenus sit gemmarum: sed quod his exceptis, quibus est frequentis in ipso capite, tres deinceps attingit, eosdemq; gemmas habet.

Trigēsimus, a, um, pen. corr. Vltimus extrigina. [τριακοστός. Gal. Trentiesme. Ital. Trigesimo. Ger. Dreyssigst. Hisp. Trinta es-

dem. Pol. Τριάκοστὸς. Vng. Harminczadik. An. The thirtieth.] Cicero de senect. Cujus à morte jam tertius & trigesimus est annus.

Trigintā, Indeclinabile nomē numerale, Ter decē [שלשים *Sheloshim. τριακοντα.* Gall. Trente. Ital. Trenta. Germ. Dreyssig. Hisp. Treinta en numero. Pol. Trzidzieści. Vng. Harminczad. An. Thirtie.] Vlg. 3. Reg. inventa sub ipsis ædibus fossa Triginta capitum fœtida erat jacebat.

Trigla, ης, Genus pisc. qui à vocibus mullus vocabatur, quos olim (teste Plin.) Romæ habitus, adeo q; gaudebant, ut nisi expetitus, ne fæpius argenti pro ponderè à privatis etiam emeretur. Apud Romanos etiam hodie Græco nomine triglæ appellantur, mullis multa appellatione. Vide Iovium in libello de Romanis piscibus.

Trigliē, pen. prod. ης Ariae, Gemma multi piscis colorē habens. Autor Plin. lib. 37. cap. 11.

Trigōn, onis, ου, Locus erat in thermis, pilæ ludo destinatus: à trigona hoc est, triquetra figura nomen habens. ¶Unde & minimum pilæ genus trigonem, & trigonalem pilam appellarunt, quod eo in trigone uti solebant. Martial. lib. 2. Qui lentus crimina terat, repulsa q; trigona. De pila trigonali extat epigramma apud eundem lib. 14. Si me mobilibus scis expulsare sinistris, Sum nimis ingeniosa, nescis, nescis, reddere pilam. Idem lib. 12. Capitabunt epicum dextra, lævaq; trigonem.

Trigōnus, a, um, prod. ου, Triangulus. unde Trigonus, a, um, triangulare.

Trilibris, & hoc trilibre, pen. prod. Quod est trium librarum. [τριλίτρος. Gall. De trois livres. Ital. De tre libre. Ger. Dreyfündig. Hisp. Cosa de tres libras. Pol. Trzyfuntowy. Vng. Harom fontos. Ang. Of three pounds weight.] Horatius à Sermone. Sat. 2. Laudas insanè trilibrem Mulum.

Trilinguis, gue, e, m. s. Qui tres linguas habet: vel tribus loquitur linguis. [τριγλῶσσος. Gal. Qui a trois langues. Ital. Trilingue. Germ. Der drey zungen hat / oder mit drey sprachen redet. Hisp. Cosa que tiene tres lenguas. Pol. Trzema językami mowiący. Vng. Harom nyelvu. Ang. That hath three tongues.] Horat. 5. Carm. Ode 13. quamvis furialis centum Muniant angues caput eius atq; Spiritus ater, lanitosq; manet Orcus trilingui.

Trilix, icis, per genitivi prod. ējectivū, am. t. Quod ex tribus conflatum est. [τρίμιτος. Gal. Tissu de trois fils. Ital. Tessuto con tre fili. Ger. Was drey ding gantz gewürcket ist. Hisp. Cosa de tres hilos, cosida de tres hilos. Pol. Trzech nici upletiony. Vng. Harom szálból fonattatik. Ang. That is woven of three threads.] Vade tricas vestes dicitur, quæ ex tribus licijs variè colloribus cōstant. ¶Interdum tamen Trilix accipitur pro triplici. ut apud Virg. 5. Aen. Loricam cōsertam hamis, auroq; trilicem. Valer. Flac. 2. Argon. Per cæpi cæcentis opus, pariemq; trilicem.

Trimacer, ris, ρος, Pes metricus, cōstans tribus brachia, cōstans ex tribus longis ut Virum.

Trimēstris, re, pen. con. Trium mensiū. [τριμηνιαῖος, τριμήνιος. Gal. Qui a trois mois. Ital. De tre mesi. Germ. Drey Monat. Hisp. Cosa de tres meses. Pol. Trzymiesięczny. Vngar. Harom honapi. Ang. Of three months.] Plin. libr. 7. cap. 15. Et hoc tale tantum q; trimestribus tricenis dieb. malum in mulicte exibit, & trimestri spatio largius.

Trimetrōn, ου, Carmicis genus ex tribus cōstans metris jambicis: hoc est, pedib. sex, unde senarius jambicus, trimetros appellamus.

Trimmā, [שרום *Sheroom.* ρος. Gal. Syn. arrest, vuide de metier. Ital. Aiuto, soccorso, practica. Ger. Geſchäfft vnd neigeben. Hisp. Ferragadas de herrar caballos. Pol. Wędzidło ręczne, czyli wędzidła, zmarszczenie. Vng. Aszszonyok. Ang. An old crafty knave.] A tribus dicitur is, qui à Latinis appellatur veterator, qui [ut Cicero ait] qua tritus est, & exercitatus, quasi ἐν πολλῷ πεπαιμένος: ideoque ea formā qua Latini scelus in cōr pro scelesto. Sic Quintilianus attrita ubi forensi ingenia dixit.

Trimōdium, ii, d. Quod tres modios continet. [τριμόδιον, τριμόδιος. Gall. Qui contient trois boisseaux. Ital. Che ragguaglia tre moggi. Germ. Dreyscheffig. Hisp. Medida de tres celemines. Pol. O trzech miarach. Vng. Harom vekos. An. That containeth three bushels.] Plin. libr. 33. cap. 1. Neq; enim aliter potuit Cannensi trimodio illa auri dona a Carthaginem ab Annibale mitti. Plautus Menæch. Nunc signum tibi vobis demensam dabo: Nomodio, neq; trimodio, verum pro harreo.

Trimōdius, a, Nomen valis tres continentis modios. Columel la Saturnam trimodiam appellat, quòd ex ea Cato ex præcepto fœminæ lib. 12. cap. 3. ubi scribit: Nundinis perlegere fabariam trimodiam vellunt, atque ita ex ea quum pauca in mortarium fant fœmina jaciunt, non dubitantes proventura, quæ sic fera fiant. Idem libr. 12. cap. 50. Tum scalæ, corbulæ, decemmodiæ, trimodiæ, fatariæ, &c.

Trimōrion, ου, Dodranes, qui tres cōtinet assis partes.

Trimus, ma, mum, Quod est trium annorum. [τρίετης, τρίενος. Gal. Qui a trois ans. Ital. Di tre anni. Germ. Dreyjährig. Hisp. Cosa de tres años. Pol. Trzyletny. Vng. Harom esztendős. Ang. Of three years.] Plaut. in Rud. Trima quæ perierat mihi, jam tecta esset, si vivet, scio. Plin. Aratorem nec minorem bima, nec majorem trima, transferri quidam præcipiunt.

Trimulus, diminut. Qui in iis dentaxat utimur, teste Valla, quæ adhuc incrementum capere possunt. Unde puerū trimulum recte dixeris: equum autem aut canem trimum, non trimulum. Suet. in Vesp. Trimulus patrem amisit.

Trimyxis, ηχος, Cicero ea est tribus luccis elychnos. Nā μύξαι à Græcis de nares dicuntur, & cunaliculi, quibus elychnia inseratur.

Trinēpos, pen. corr. genitivo Trinepotis, m. t. Abnepotis filius, tertius à nepote: [τρισέγγονος. Gal. Tierce neveu de nostre nepveu. Ital. Il nepote di nostro nipote di decimo grado. Ger. Des Enckels Enckel. Hisp. Tataranieto, a, de nieto. Pol. Mayo wnuka wnuczek. Vngar. Harmad unoka. Ang. He that is three degrees distant from my child or child.] cujus correlativum est Trinatus hoc est, atavi pater. Vide in illustriores hujus art.

Trinoctium, n. t. Trium noctium spatium. [τρινυκτιον. Gall. Espace de trois nuits. Ital. Spatio di tre notte. Germ. Drey nächtiger weil. Hisp. Espacio de tres noches. Pol. Czas trzynocny. Vng. Harom eiel. Ang. The space of three nights.] Gell. lib. 3. cap. 2. Nō enim posse imperiti trine dictum, quod abesset à viro usu pandi causa ex xii. tabulis deceret.

Trinodālis, le, pen. pro. om. t. [τρισύνδετος. Gal. Qui est de trois nœuds. Ital. Cosa di tre nodi. Germ. Das drey knöt hat / oder knöpffig ist. Hisp. Cosa de tres nudos. Pol. Trzonowy. Vng. Harom ízelitt. Ang. Of three knots.] Mart. lib. 12. Sed ipse civium Oberis genitor, trinodia Asseris dominicum Cicerem.

Trinodis, de pen. pro. Tres nodos habens: [τρισύνδετος. Gal. Qui a trois nœuds. Ital. De tre nodi. Germ. Dreyknöpffig. Hisp. Cosa de tres nudos. Pol. Trzech węzłów. Vng. Harom csomós. Ang. That hath three knots.] ut Clava trinodis. Ovid. Epist. 4. Ossa meæ fratris clava perfracta trinodi.

Trinundinum, ni, n. [Spatium viginti septem dierū, quòd tertiis nundinis quæ celebrantur, diffinitur: unde Trinūcino promulgatum celebatur, quod tribus cōtinuis nūdinis promulgabatur. Erant autē nūdinæ apud Romanos octavæ fuctæ, nono quoq; die celebrandæ, ea cōsuetudine instituta, ut octo diebus nullius negotia essent, nono autē die in urbe cōmearent, partim ut res suas cum cæteris cōpararent, partim ut plebiscita, & senatusconsulta frequēti ore populo referrentur: quæ dicebantur trinūcino: hoc est, tribus nundinis proponebantur, ne in tanta hominū frequētia promulgata quemquā latere possent. Quamobrē lex, teste Cicerone, jure lata nō putabatur, nisi quæ trinundino antè esset promulgata. Magistratūs quoq; candidatos trinūdino plebē circuibāt, unāquenq; manu prehēdentes, suumq; illi dignitatē cōmendantes. Cicero epist. ce Cæsare: Neq; jā vetle absente ferationē habere: sub ipsa profectione trinundinū petituram.

Trinus, a, um, Terni, æ, a. [שלשה *Shelosheh.* τρεῖς. Gall. Trois. Ital. Tre. Germ. Drey. Hisp. Tres. Pol. Trzech. Vng. Harom. Ang. Three.] Cæsar 7. bell. Gal. Milites signo dato celeriter ad munitionem perveniunt, eamq; transgressi, omnia castris potiuntur. ¶Trini, pro terni diminutive. Sueton. in Neron. cap. 26. Detecta confestim conjuratione, pro summo omnium, trinasque in die lactitiæ cœlestes persolverant. Cicero ad Att. Tulliæ meæ literas reddidi trinas.

Triōbolus, pen. cor. [τριώβολος. Germ. Ein dreyerley.] Tres obolos valet, alii communiter Hemidrachmium dicunt: seimus enim obolos sex drachmam efficere, ut aiunt Plinius, Pollux, & alii. Triobolum ergo alba tertia parte eligitur lavis, ab altera nodum habebat. Plaut. in Bacch. Negare se debere sibi triobolum. ¶Trioboli homo, nequam, & nullius pretii. Plaut. in Pœnul. Non ego sum homo trioboli sum.

Triōbolāris, re, ρος, Vilis, & pretii trium obolorum.

Triōnes, m. t. Ab antiquis dicebantur boves arandæ quasi tritiones, à terendo: [בקרים *Bekarim. Boves arandi.* Gall. Bœufs de labour. Ital. Boves aratorii. Ger. Pflugochsen: dieselben mit denen man pflüget. Hisp. Bueyes para labrar la tierra. Pol. Woły orne. Vng. Szántó ökör. Ang. Oxen to plough with.] aut, ut alii malunt, à terra, quasi terriones. Triones (inquit Varro lib. 6. de ling. Latina.) etiā nunc boves appellantur à bubulcis, quos nec quam tritum dicunt: equibus taleariores dicti glebarii, quòd taleæ glebas proterebant. Sic omnes qui terrā arabant, à terra terriones: unde Triones ut dicerentur, detritum. Hactenus Varro. Triones item dicuntur septem stellæ, vulgo Aquilonem circumire, hyemalem circa Siciliam conflexiones, quod Græci Ἄρκτον, ut dixi Ursam & Plaustrum appellant. Martial. lib. 6. Cernere Parthahos dum te jovat Aule Triones, Cōminas & Scythici lustra ferire poli. Cicero de Nat. deor. Altera dicitur esse Helice, cujus quidē certissimas stellas in rotæ nocticæ cernimus. Quas nobis Septē lubri vocitare manes. Virg. 1. Aen. Arctuique plurag; Hyadas, geminosq; Triones. Ovid. 2. Metam. Tū pronum radius gelidi celebre Triones,

Triph-

Triophthalmus. τριόφθαλμος. Lapillus qui in Sicyonia nascitur, trium oculorum effigiem præ se ferens. Plin. lib. 37. cap. 11.

Trisorches. chis. [τρισόρχης. Gal. Vuinyard Ital. Storta in vinea di sopra. Ger. Ein hupsam greffer taub vogel. Hisp. Vergonçoso debaxo arrebatadora. Vng. Verzik. Ang. A hasforde.] Avis ex accipitrum genere, quam Latini appellant nomenclatione ita dicta à testiculis genere, quam Latini appellant nomenclatione ita dicta à testiculis genere, quam Latini appellant nomenclatione ita dicta à testiculis

trireme rostrata percutiunt. Ital. *Naui de tre remi.* Germ. Ein ſchiff oder Galeen mit dreyen rudern in einer ordnung. Hiſp. *La galera de tres ordenes de remos.* Pol. *Okręt ſzeſcio rzędowy albo ſzeſciorzędowy.* Vng. *Harom rendü euezetes hayo.* Ang. *A galley hauing three oares in euery ſtage.*] quemadmodum biremis, quæ duos habet remorũ ordines: quadriremis, quæ quatuor. Liv. 1. bel. Pun. Quinquaginta quinqueremes, quadriremes duæ, terrenes quinque. Cic. 6. Verr. Navem verò Cybeam maximam, triremis instar pulcherrimam, atque ornatiſſimam. Lucã. lib. 3: Cornua Romanæ claſſis valida q; triremes. Horat. 3. Carm. Ode 11. neque Dercdit ærata triremi. Bellatrix triremis, Claud. 4. Paneg. Triremes ab Aminocle Corinthio primùm fuiſſe inventas, poſt Thucydidem refert Plin. lib. 7. cap. 56.

Trĭs, [שלשה *ſhaloſhoh*, *ægyp.* Gall. Trois. Ital. Tre. Ger. Drey. Hiſp. *Tres.* Pol. Trzy. Vng. *Harom.* Ang. *Three.*] Veteres in plurali acculativo ſcribebant, quod nunc vulgò Tres tenhimus. Virgil. 1. Aeneid. Tris Eurus abreptas in ſaxa latètia torquet. Cic. 2. Academ. Teſtatus ſæpe Chryſippus tres ſolas eſſe ſententias, quæ defendi poſſint de finibus. Priſcianus ait: Nominum, quorum genitivus pluralis antecum ſyllabam, aliteram habuerit, accuſativum in is terminabit. Noſtra tamen ætate paſſim ab eruditis receptum eſt, ut eiuſmodi acculativus per *e* diphthongum ſcribatur, quam tamen Veli Longi ſententia ſit, ut per i ſolam notetur. Nam & aliquãdo Quintiliano incommodum per i ſcribere viſum eſt. Vide Gell. lib. 13. capite 28.

Triſcurrĭă, Subſtantivum. n. plur. num. tantùm. [Germ. Gott ſelicht ſeine tage/ſein compare Schimpff vnd ernſt/vnd Spegwort.] Vocantur à Iuvenale ludi admodum ſcurriles, liberoq; homine indigni. Locus Iuven. eſt Satyr. 8: populi frons durior huius Qui ſedet, & ſpectat triſcurria patricorum. Hanc vocem alibi non temerè invenias. Videtur enim ab ipſo Iuvenale excogitata ea forma qua homine inſigniter furace trifurem appellamus.

Triſsăgo, gĕnis, Herba eſt quæ ab aliis teucrion, ab aliis chamedrys, à quibuſdam etiam chamedrops appellatur. [γαμαιδρυς. Gall. *Germandree.* Ital. *Querciuola, chiamandrima.* Germ. Kleiin buchengel oder gamander. Hiſp. *Camedreon.* Pol. Vyamka mała. Ang. *Germander.*] Naſcitur in locis petroſis & aſperis: folia habet exigua, amara, cilicie & divifura quercus: unde & quercinam vulgus Gallorum appellat: nonnulli etiam *ſerratulã*. De hac vide Plin. lib. 24. cap. 15.

Triſtĕgă, pen. corr. τριστεγον, Triplicia tabulata, ſive ædificia triũ contignationũ, ἀπο τῆς στέγης, quod inter cætera ſignificat contignationem: unde δίστεγα, & τρίστεγα, dicuntur ædificia, quæ duas, vel tres habent contignationes.

Triſtis, & hoc triſte, omn. Mœſtus, mœrẽs. [עצוב *hatzeb* דאב *deab* קדר *kedâr*, κακοθυμος, λυπηρος. Gal. *Triſte, que fait mauuaiſe chere, chagrin.* Ital. *Triſte, triſto, grama.* Ger. Traurig. Belg. Dwerſ. Hiſ. Triſte. Pol. *Smutni.* Vn. *Zomoru, keſerues.* Ang. *Sad, heauy, ſorrowful.*] Virg. Eclog. 10: Triſtis at ille, tamen cantabitis Arcades, inquit. Cic. 1. de Divin. Quærerẽ ex te quid triſtis eſſes, &c. ¶ Sed quia triſtitia in fronte hominis, crudelitatis, gravitatis, iræ, minarũ, difficultatis indiciũ eſt, ſic ut triſtis aliquandò ponatur pro ſævo, crudeli, gravi, raro, amaro, difficili, diro, horrido. [אכזר *achzâr* כבד *chabâd* עז *zahâf* מר *mar* קשה *kaſheh*. ωμος, ἀπηνης, δεινος, πικρος.] Virgil. 2. Aeneid. -ille mea triſtia facta, Degeneremque Neoptolemum narrare memento. Idem 2. Aeneid. -quò triſtis Erinnys, Quòq; fremitus vocat. Cicer. lib. 6. de Repub. Gravitatis ſuæ ſuprà illum triſtem, & plenum dignitatis ſonum. *Sonet.* Lucilius: Timeo certè ne mihi ſic triſtior. Virgil. 2. Aeneid. Iſque adytis hæc triſtia dicta reportat. Virgil. 1. Georg. triſtiſq; lupini Suſtuleris fragiles calamos. Sic triſtis ſuccus, pro amaro. Virg. 2. Georg. Media fert triſtes ſuccos, tardúmque ſaporem Fœlicis mali. Cicer. in Catone: Facilèis in morbos incidunt adoleſcentes, gravìs ægrotant, triſtìs curantur. Triſtiùs (*inquit*) id eſt, difficiliùs. Fit enim comparativi gradus ad verbium. Martialis: Amator ille triſtium lacernarum. ¶ Triſtis aliquando dicitur qui invitus aliquid facit, nec libenter. Terent. in Eunuc. Invitat triſtis, manſit ibi. ¶ Tempus triſte. Cic. Figul. lib. 4: Tuorum q; triſtiſſimo meo tempore meritorum erga me memoria conſervabo. ¶ Triſtia verba. Cic. 2. de Finib. Sic enim majores noſtri labores non fugiendos, triſtiſſimo tamen verbo aerumnas etiam in Deo nominaverunt.

Triſtĭcŭlus, dimin. Subtriſtis. [ὑποκατηφης. Gall. *Aucunement triſte.* Ital. *Alquanto dolente.* Germ. Etlicher maſs traurig. Hiſp. *Triſte vn poco.* Pol. *Przykrotnieyszy.* Vng. *Szomorukás.* Ang. *Somewhat ſad.*] Cic. de Div. Filiolam ſuam Terentiam, quæ tum erat admodum parva, animadvertit triſticulam.

Triſtiſſĭmus, in ſuperlativo. [Ἀκηριστατος. Vn. Igen ſzomoru.] Seneca Controvers. lib. 1: Ambo triſtiſſimam egimus vitam.

Triſtĭtĭă, triſtitiæ, f. p. Mœſtitia: cui opponitur Lætitia. [עצב *hatzeb* [vel] *hatzêb* אביה *aviah* דאגיה *daagiah*. λυπη. Gall. *Triſteſſe.* Ital. *Mancinconia.* Ger. Traurigkeit. Hiſ. *Triſteza.* Pol. *Smutek.* Vn. *Zomorusag.* An. *Sadneſs, heauineſs.*] Cic. de Orat. Iudex tùm ad triſtitiam, tum ad lætitiam contorquendus. Mitigare triſtitiam. Cic. 1. Offic. Lenitate verbi triſtitiã rei mitigante. Tradere te triſtitiæ Lucretius Tullio M. F. lib. 3: Lacrymis ac triſtitiæ te tradidiſti. ¶ Veteres etiam triſtitias in nominandi caſu decebant pro triſtitia. Pacuvius in Atalanta: Quid iſtuc eſt, vultum aliquam quæ triſtitias? Ex Nonio.

Triſtĭfĭcus, adjectivum, Quod triſtitiam adfert. [מעציב *maatziv. hamaatziv.* Gal. *Qui engendre triſteſſe.* Ital. *Che genera mancinconia.* Germ. Das traurigkeit macht. Hiſp. *Caſa que engendra triſteza.* Pol. *Smutek czyniący.* Vn. *Megszomoritó.* Vng. *Hogy szomoruságot indithaſſon, vagy szerezzen.*] Cic. 1. de Divin. Triſtificas etenim Neptuno reddere voces.

Triſtor, ſtàris, ad. p. Antiquis in uſu erat, pro triſtem facio: unde manſit compoſitum Contriſto. [עצב *hatzab*. λυπεω. Gall. *Contriſter.* Ital. *Attriſtare.* Ger. Betrueben. Belg. Bedroeven. Hiſp. *Dar triſteza à otro.* Pol. *Zasmucam.* Vng. *Megszomoritom.* An. *To make ſad.*] Virg. 3. Georg. -& pluvio contriſtat frigore cœlum. ¶ Eſt & triſtos deponens, idem quod triſtis fum. Sonatius.

Triſulcus, a, um, Quod tres habet acies. [τριγλωχιν. Gal. *Qui a trois pointes, ou trois aguillons.* Ital. *Di tre ſpichi.* Ger. Dreyſpitzig. Hiſp. *Coſa hendida en tres partes.* Pol. *Ongiem grzebiasty.* Vng. *Harom élüe.* An. *Three edged or pointed.*] Virg. 3. Georg. -linguam micantem trifidis ore. Ovid. 2. Metam. Ille pater rectorque deum, cui dextra trifulcis ignibus armata eſt, qui nutu cõcutit orbẽ.

Trĭt, fictitia vox, qua uſus eſt Nonius in Corollaria, & Plautus in Curculione: Eticiam crepitum polentarium trit: id eſt, Peditum.

Tricăvus, Atavi pater, quaſi Tetartavus, ut quidam volunt. [τριπαππος. Gal. *Le pere grand trois fois en droite ligne.* Ital. *Trezo auolo.* Ger. Der ſtarcke vatter, iſt der vierdte Großvatter hinderſich in der linien. Hiſp. *Terzero abuelo.* Pol. *Mego ſzarka ſtarek, czyli trzykrotny dziad.* Vng. *Negyedik ſzerzö dog.* Ang. *The great grandfathers father.*] Eſt enim quartus ab avo. Plautus in Perſa: Pater, avos, proavos, abavos, atavos, tricavos. ¶ Sic Tritavia, ataviæ mater. τριπαππη.

Trichăles, [τριχαλης. Ger. Kleine hauſmurtz.] Sedum, ſive ſempervivum minus ita dictum quòd tot ſurcat τριχας enim ſonare eſt. Plin. lib. 25. cap. 13.

Trĭtĭcum, ci, n. [Optimi frumenti genus eſt, ita dictum quòd tritum eſt ex ſpicis. חטה *chetah* בר *ber. vulgo.* Gall. *Bled, froment.* Ital. *Formento, grano.* Germ. Weitzen. Belg. Tarwe. Hiſ. *Di trigo generalmente.* Pol. *Pszenica.* Vng. *Buza.* Ang. *Wheat.*] Plinius libro 18 capite 7: Tritici genera plura quæ fecêre gentes, Italico nullum equidem comparaverim candore ac pondere, quo maximè dignoſcuntur: montanis modò comparetur Italiæ agris externum, in quo principatum tenuit Boeotia, deinde Sicilia, mox Africa: tertium pondus erat Thracio Syrióq; deinde Aegyptio. Cic. de Divin. Midæ illi Phrygio, quum puer eſſet, dormienti, formica in os tritici grana cõgeſſerunt: diſſimum fore prædictum eſt: quod evenit.

Triticĕus, a, um. [τριτικος. Gall. *De froment.* Ital. *Di formento.* Germ. Weitzin. Hiſp. *Coſa de trigo.* Pol. *Pszenny.* Vng. *Buzaſebol vaio.* Ang. *Of wheat.*] Virg. 1. Georg. At ſi triticeam in meſſem robuſtaq; farra Exercebis humum. Fœtus triticei, Ovid. 1. Faſt. Triticeos fœtus, paſturaq; farrabis ignem, Hordeaq; ingenti fœnore reddet ager.

Tritura, Trituratio, Vide TERO.

Trivĕnefĭcă, æ, f. p. Inſignis venefica: [התכשטה *hamechaſchefah* φαρμακευτρια. Gal. *Treſgrande ſorciere.* Ital. *Grã de incantatrice.* Germ. Ein zauberin. Hiſp. *Grande hechizera.* Pol. *Arcy czarownica.* Vng. *Boſzorkó, ſzörſze banya, boſzorkany.* An. *A great or common witche.*] qua voce utitur Plautus in Aulul. Meum quia tuam nunc me cauſa facias Iuppiter: Philippum regem aut Darium, trivenefica.

Trĭvĭrĭtim, Per tres viros (ut quidam volunt) hoc eſt, quibuſque tribus partem unam: citantq; Colum. lib. 1. cap. 3. ubi ſic legunt: Ideoque poſt reges exactos, Licinniana illa ſeptena jugera, quæ plebi trivirìtim diviſerat. Quo tamen in loco ex emendatorum codicum fide ſic legendum cõſtat: Quę plebi Tribunus viritim diviſerat.

Trĭvĭum, trivii, n. d. & quadrivium, Locus in quem tres vel quatuor conveniunt viæ, ſpatium quod finditur in tres vias. [שדרה *ſherek*, τριοδιτις. Gall. *Vn carrefour où ſe rendent & rencontrent trois chemins.* Ital. *Luogo di tre vie cruſale.* Germ. Ein ort an welchẽ drey wäg zuſamen ſtoſſen. Belg. Een dryweech. Hiſ. *La encruzijada de tres calles.* Pol. *Rozdroże trzyczęſtowe drog.* Vng. *Harom vtaz vt.* Ang. *A place where three wayes do meete.*] Cic. 1. de Lege Agr. Vetus actus auctionariis ponis quàm in trivìis, aut in compitis auctionentur. Catullus: Omnibus in trivìis vulgetur fabula paſſim. Iuvenal. Sat. 1: Nonne libet medio ceras implere trivìo? Quadrivio! Erant autem trivia, & quadrivia ruſticorum ſacris attributa. Namillic oves cædebantur, & ſerta appendebantur. Tibullus lib. 1: Nam veneror, ſeu ſi quis eas habet ceteras in

ros in agris, Seu vetus in trivio florida serta lapis.

Trivialis, triviale, om. t. quod in trivio fit, vel quo in triviis atteritur. [Gyrouetos. Gall. Vulgaire, trivial. Ita. Volgare, vulg. Ger. Gemein, bruntzig. Hi. Cosa ageuole ouero vsata, de poco pregio y stima. Po. Obyczaiowy. Vn. Etarš vehě vulg. An. Comon, that is vsed in comon places.] Vnde accipitur pro vulgari, & minimè exquisito, ut Verba trivialia: id est, minuta, & parum elegantia. Sueton. de clar. Rhetor. Tantummodo verbis trivialibus egit. Vocat trivialia scientiæ magistri à Quintiliano dicuntur, qui in triviis docent. Quamvis sit Grammatica dicta est scientia invalis, quia in triviis docebatur.

Trivialiter, adverbium. Vulgariter, & minimè exquisitè.

Triumphus, phi, m. s. [רבה רבבה רבבה קלס קולה קולסה kalasah. Gal. Triomphe. Ital. Trionfo. Germ. Ein triumph ist ein herlicher ritterlich mit grosser pracht eines siegs vber einen feind erlangten. Ein sieg vber ein feind. His. Trionfo y vencimiento. Pol. Triumph, po gręcku zwycięstwo wielkie y sławne. Vn. Giż Zwicięstwo dżiżkolem, mez gżo cżim. Ang. Triumphe, a victorie obtained.] Quidam Græcum putant: nam θριαμβος appellant Græci. Nos asperationem ex prima in novissimam syllabam translata, & θ in m mutata, dicimus Triumphum. Varro à Baccho hujus rei inventore tractum nomen putat. Trunquibus dici existimat triumphum, quia qui triumpharet, tropæi jactivio honararetur. Primò enim exercitus de triumpho duci decernendo judicabat: secundò Senatus: tertio populus. Erat autem triumphus omnium honorum qui à populo Romano dari solebant, maximus. Nam illa pompa solemnis erat, quæ fiebat redeuntibus in urbem cum victoria. Cicer. in Pison. Deferes de triumpho, quid tandem habebit iste currus? quid vidi ante currum duces? quid simulachra oppidorum? quid aurum? quid argentum? quid legati in equis, & tribuni? quid clamor militum? quid tota illa pompa? quid reh. per urbem?

Triumphus, Antiquissima lex fuit, quæ nunquam servata non esset ut qui ob rem in bello gestam triumphum ducturi essent, ante triumphum urbem ne ingrederentur: triumphabant enim cum imperio: & imperium deponere, urbem intra muros necesse erat: triumphum autem senatus decernebat: sed imperium in urbe, quo die triumphus duceretur, populus dabat, rogatione ab aliquo tribuno pl. lata. id aperte demonstrantibus apud Livium, lib. XLV. Tribus his omnibus triumphis ab senatu decretus mandatumq. Qu. Cæcilio prætori, cū tribunis pl. ex auctoritate patrū agere, rogationem ad plebē ferret, ut is, quo die urbem triumphantes ingrederentur, imperium esset. Erant impedendi triumphi rationes duæ: primum, cùm tribunus pl. imperatori, qui triumphū peteret, æquum de causa infenti de rogatione ferenda omnes recusarēt: deinde, cùm rogationem quidem tribunus aliquis ferret, sed eam populus suffragiis antiquaret: tertio, ubi tribuno rogationem ferente, unus, pluresve de collegio intercederent potestatem, cùm tribunus imperatori ob res in bello gestas diem diceret, ut M. Manlium L. Lucullo, qui duobus potentissimis regibus, Mithridate, & Tigrane, devictis, tamen non nisi triennio post, accusationē Memmio ferente, Ciceronē cōsule triumphavit under illa: Nos eorum clarissimi viri nostra manu in urbem duximus. Hanc legem de imperio unius diei intra urbem Cicero significat his verbis lib. 4. ad Attic. Pontius vult ad III. nonas Novembres triumphare: huic obviā Cato, & Servilius prætores aperte & Q. Junius Macies tribunus pleb. negant enim latum de imperio: & est latum Hercule insulse latum, insulsè dicit, quia legem de imperio Pontino Ser. Galba prætor eam ante lucem tulerat, quod à Dione traditū est. & agi quidem cum populo ante horam primam, leges verabant. Vetus etiam lex illa fuit, ut qui hostes aut vicissent, triumpharent, ne urbem intrent: idq; factum etiam cum intra septimum lapidem urbis Romanæ fines includerentur, apud Valerium notavimus. Vt etiam ut imperatorum ambitioni, qui, levibus præliis profligere factis, triumphum petebant, obviam iretur, lege cautum est, ne quis triumpharet, nisi qui & quinque millia hostium una pugna cecidisset, & de suo exercitu multo pauciores amisisset: quæ in utroque ne Sullæ quidem senatui immensa dederat, altera à L. Manlio, & M. Catone tribunis pl. lata est. ut puniendi essent, qui auctoritatem occidissent, aut civium amisissent in numero meritis essent. Sanctū & illud est, utpro auctoimperio, non pro recuperatis quæ populi R. fuissent, triumphus decerneretur: quam ob causam neq; Qu. Fulvio, qui Capuā receperat, neq; L. Opimio, qui Fregellas, permulti senatus ut triumpharent. Eademq; fuit eorum cōsilio, qui ad res gerendas hinc magistratum nisi erāt, qui ejusmodi triumpho dignas gessissent, triumphare tamen lege verabantur: itaq; nec P. Scipioni, qui posteà Annibalem vicit ob recuperatas Hispanias, nec M. Marcello ob captas Syracusas triumphum senatus decrevit. Pompeius tamen, qui Magni cognomento est usus, Sylla dictatore cædente, cōtra legem, eques Romanus adhuc, triumphavit. Illud etiam fortasse lege datū ut, qui triumphans urbem ingressus esset, ei laurea corona in spectaculis uti liceret: id ex eo conjicio, quòd Valerius maximus, cui Plin. l. XV. naturalis historiæ tubicinare videtur, C. Papirium Maluginem tradit, cùm triūpho in senatu non impetrato, in Albano mōte triumphasset, myrtea corona pro laurea in spectaculis usum esse: itaque tum triumphatus ille is eos, qui triumphassent, nō existimo: id enim, quasi proprium munus, extraordinariæ virtutis ergo, Pompeio Magno concessum, scripsit Dion. hanc XXXVII. & Vellius libro 11. ex quo illud Ciceronis in epist. ad Attic. lib. 11. Pompeius noster tabulam illam pictam filentio tueturſuam: vestis enim triumphalis erat toga picta.

Datum etiā decreto senatus ei, qui triumphassent, ut cùm eorum corpora extra urbem cremata essent, in urbem ossa & cineres referentur, hunicq; mandarentur hoc Pythonem Leptæum scripsisse tradit Plutarchus in libro rerum Romanarum. ex libro P. Manutii de legibus Romanis.

Triumpho, phas, n. p. Triumpho ago. [תתקפ רבה רבה hitkalla. Ἀγω θριαμβον. Gal. Triompher. Ital. Trionfare. Ger. Triumphieren / sigen vnd frolocken nach erlangten Sig ererten. Hisp. Triunfar ó vencer. Pol. Zatriumfować mieć, czim po gręcku cieszyć się. Vn. Giż Zwicięstwo dżiżkolem, mez gżo cżim. Ang. To triumphe, to reioice.] Cic. in Cat. M. Curius quum de Samnitibus triumphasset. Idē 2. de Fin. Bella magna gesserat: ibi cōsul fuerat, triumpharat. Idem 7. Verr. At etiam qui triumphant, eo q; diuitias, &c. Construitur triumphare aliquādo cum accusativo, ut Triumphavit Mummius Achaïcum: & victis Achæis triūphavit. Plin. de Viris illustr. Achaïcos bis prælio fudit, triumphādos Mummio tradidit. Deinde cum ablativo cū præpositione de. Plin. ibidem: Consul de Liguribus triumphavit. Tertiò cum præpositione ex Plin. lib. 7. c. 43: Qui solus eodem anno, quo fuerat haltir, Romæ triūphavit ex his, quorū Consul fuerat. Qui autem triumphabāt apud Romanos, quatuor equis albis vehebātur, curru aurato, capite coronato lauro, & antecipium triumphātium victus hostis, operatus colla catenis, & præcunte Senatu, Capitolium ascendebant ad templum Iovis Opt. Max. ubi magistratu statim alio domum redibant, ut non ante latere doceat Plutarchus & Plinius. ¶ Aliquando tamen triumphare ponitur pro exultare, & ibi placere. Cæsi Ciceronem: Meam factum probari abs te triumpho, & gaudeō. Cic. 5. Verr. Lætatis tu in omnium gemitu, & triumphas. Dicimus quoque triumpho gaudio. Cic. pro Cluent. Exultare lætitia, ac triumphare gaudio cœpit. Reperitur etiam triumphatum verbum impersonale. Cic. 2. Offic. Massiliam portari in triumpho vidimus, & ex ea urbe triumphum, sine qua neq; nam cōstiti imperatores ex Transalpinis de his triumpharunt. Liv. 3. ab Vrbe: Tum primùm sine auctoritate Senatus, populi jussu triumphatum est.

Triumphātus, a, um, de quo triumphatū est. [Θριαμβευθεις. Gal. De quo on a triomphé, celuy a triomphé, triomphāt. Ital. Trionfato per la vittoria hauuta da lui. Ger. Von der sighafften ritterlichen tat triumphieret hat. Hisp. Vencido con triumpho. Pol. Triumph gdy czynion, uczczony. Vn. Żżkrżi gżo dżiżkolem vżżżk. Ang. Where triumphe is made or ceremonie.] Virg. li. 3. Georg. Bis quinque triumphatas utroque ab litore gentes. Ovid. 1. Amor. Leg. 13: Roma triumphati dum caput orbis erit.

Triumphātus us, m. q. ipsa triumphatio. [רבה רבבה רבבה אלפלס אלפלסה alphalsah. Θριαμβος. Gall. Triomphe. Ital. Trionfo. Ger. Der herrlich ritterliche triumph. Hisp. Obra de triunfar. Pol. Triumphowanie. Vng. Győzedelmes pompa. Ang. A triumphing.] Plinius: Ne triumphatus suo nimis superbiæ Ancoratus.

Triumphātŏr, ris, m. t. Qui victis hostibus triumphum reportavit. Θριαμβευτης.

Triumphālis, e, adject. Quod ad triumphum pertinet. [Θριαμβικος. Gal. Propre ou conuenable au triomphe. Ital. Trionfale. Ger. Zu einem triumph gehörend. Hisp. Cosa perteneciente á triumpho. Pol. Triumphowy. Vng. Győzedelmes pompához valo. Ang. Belonging to a triumphe.] Vide triumphales coronæ, quibus Imperatores in triumphis coronabantur. Hæ primùm ex lauro fuisse videntur, postea ex purissimo auro cōficiebantur, quod inde Coronarium appellatum. Vide supra in dictione CORONA. ¶ Triumphale territorium, Romæ, quod nunc Vaticanum dicitur. Θριαμβικος αγρος. Vide Damasus Papa scribit beatū Petrum sepultum fuisse in Vaticano juxta triumphale territorium. ¶ Triumphalis vir, qui triumpharit sicut Cōsularis, qui Consul fuit. Suetonius de Augusto: Sulos triūphales, quanquā & socios expeditionum, & participes victoriarum suarū, nunquam donis imperiis nisi pauca, quòd ipsi quoque jus habuissent tribuendi eā quibus vellent. ¶ Triūphalis currus, quo vehebantur triumphantes. Plin. lib. 7. c. 21: Curru triumphali reversus est. ¶ Triūphalis provincia ex qua triumphus reportatur. Cic. in Pison. Ex ea provincia quæ fuerit ex omnib. una maximè

maximè triumphalis, &c. ¶ Triumphales vestes quæ triumphantium erant; quemadmodum & Aurum triumphale, & Habitus triumphales. Plin. lib. 8. c. 48: Pictas vestes jam apud Homerum fuisse constat et triumphales ante. ¶ Triumphales crenæ. Plin. l. 9. cap. 35: Cœnia triumphalibus Cajatis Dicta rotunda testudinea mutuo appendit. ¶ Triumphalis Virtus. Plin. Epist. 2. lib. 7: Herennio Senatui Veiricio Spurinnæ, principi amico, triumphalis statua decreta est: hoc est, insignia triumphantis.

Triumphātio, ōnis, plurativè, Ipsa triumphatio, ἡ θρίαμβευσις. Tacitus lib. 4: Dolabr. de petendo triumphavit triumphalia, Sejano tribunos, ne Rhescuporidi ejus laudi obstolesceret.

Tryumvir, trium viri, per con. masc. gen. Nomen magistratus, quem tres colligendæ dandæque instituant. [οἱ τρεῖς ἄρχοντες ἀργύριον.] Gall. Les trois gouverneurs, surintendans ou magistrats, ou de magistrat subalterne à Rome. Ital. Tre deputati per governatori, o officiali Romani. Germ. Dreeherren. Hisp. Tres de los varones principales. Pol. Trzej urzędnicy. Vng. Harom fő gyberonás. Ang. Three chief governors, the name of the magistrates in Rome.] Triumviri tripliciter fuere, Capitales, Monetarii, Nocturni. De Capitalibus ita habet Pomponius de Origine juris: Ne necessarium Triumviri Capitales constituti sunt, qui carceris custodiam haberent, ut Athenis Vndecimviri, οἱ ἕνδεκα, & quum animadverti oporteret, interveniam eorum fieret. De mensuris Livius commemorat: Triumviri Mensarii creati sunt: hique numularios, & mensarum genera, & formæ custodes præterea. De Nocturnis meminit Cornelius Tacit. Triumviri Nocturni, quòd ad incendium in urbe exortum tarde venerant, à Tribuno Plebis de dicta damnati sunt. ¶ Triumvirarum item nomen assumpserunt Octavius, Antonius, & Lepidus, qui oppressam respublica, ut tyrannidem honesto alicuno velarent nomine, Triumviros reipublicæ constituendæ causa, se dici voluerunt.

Tryumvirālis, m. q. ipsa triumvirorum dignitas. [ἡ τῶν τριῶν ἀρχή.] Gall. La dignité de trois gouverneurs principaux. Ital. Dignità de tre magistrati. Germ. Der Dreeherren amt und wirde. Hisp. La dignidad de aquellos. Pol. Godność trzech panów rządzących. Vng. Harom fő eminensek gyberonása. Ang. The dignities or offices of the three chiefe rulers.] Cicer. de clar. Orator. Qui quidem in triumviratu judicavit contra P. Africani avunculi sui testimonium.

Tryumvirālis, le, comm. Horat. Epod. 4. Sectus flagellis hic triumviralibus Præconis ad tabulam.

Trīnacis, Numisma æreum, quem postea quadrantem appellarunt. [τριόβολον, τετράχαλκον.] Gall. De trois sous. Ital. Tre soldi. Germ. Ein veterer. Hisp. Tres ochavos, o quarta de blanca. Pol. Czterak. Vng. Harom fillér pénz. Ang. Of three cornes.] Plin. l. 33. cap. 3: Quicquam autem Trinacis evocans, à tribus unciis.

Trŏchæus, οὐ, Pes metricus syllabis duabus, prioce longa, altera brevi constans. Dictus Trochæus, (ut quidam existimant) quòd celeritate sua imitetur volubilitatem rotæ, quam Græci τροχὸν appellant: velut ἀπὸ τοῦ τρέχειν (hoc est, à curro) τροχὸν dictum, hoc est, ab eo quòd circum axem currentes carmen decantabant, hoc pedis genere compositum. Cic. 3. de Orat. lumbum & trochæum frequentem segregat ab oratore Aristoteles.

Trŏchĭlus, pen. prod. τροχίλος. Avicula exigua, quam deo aquilæ in via esse quidam tradiderunt, quòd ex avium appellatur. Vide Plin. lib. 10. cap. 7, & lib. 8. cap. 25.

Trŏchisĭus, Vide TROCHIVS.

Trŏchlĕa, æ, pen. corr. f. p. Instrumentū cum orbiculis ad sublevanda & demittenda onera. Vel tenuia ferrata è lignō, vel aere, qua aquam hauimus fune ductario, & hydria. [τροχίσκος, τροχίδιον.] Gall. Une poulie. Ital. Taglia, girella. Germ. Ein rädlein oder welles vber die dar fur oder from gezogen wirt. Hisp. Carolo polea, cugmno. Pol. Kołowrot nad studnią, studnia, koło po kołach chodzące. Vng. Tőgya. Ang. A wheele, a pulley to draw up water, or engine.] Lucret. Multaq; per trochleas, & tympana pondere magno Commoverat, atque levi sublimia machina nixu. Budæus ait Trochlea significare totam illam machinam, quæ continet rotulam, & axiculum per rotulam trajectum, circa quem rotula versatur, & præterea ductarium funem, qui circa orbiculum æneum curris, quales in puteis videmus, quas Polias vocamus. Trochleam meminit Cato de re Rust. In instrumento rotulari, in quo tuculis omnique funes ductarios quinque, trochleas decem oportere esse tradit. ¶ Trochleis primum adducere per translationem dixit Quintilian. lib. 11. cap. 3, de pronuntiatione, pro dicticulos esputis, his verbis: Jam sustinere, & esputa cieliō & ab imo pulmone petita trochleis adducere, etiā non utique vocis sint vitia: quia tamen propter vocem acerdum, pertinuum hunc loco subjecimus.

Trŏchus, cochus, m. f. [τροχός.] Gall. Sabot, toupie. Ital. Paletto, trastullo, piccola ruota, girello. Germ. Ein topff. Belg. Een top. Hisp. Trompo ò peonza. Pol. Cyga, fegarzec, fiszyn. Vng. Tőgya. Ang. A teppe.] Instrumentum quo lusitat puer, quod Latine Turbo dicitur à rotando dictum: τροχὸς enim significat curro, & τροχὸς rotam, vel aliud instrumentum, quod in gyrum circumvolvitur. Trochus (inquit Acron) quòd est, quia ludentibus pueris fruticta agitatur & rotatur. Martiall. lib. 14. Inducenda rota est, das nobis utile munus: ille trochus pueris, at mihi cantus erit. Horatius de arte indoctus quæpiam, desinet, truthive quietus.

Trŏchŭlus, diminutivum. [τροχίσκος. Gall. Petit sabot, ou toupie. Ital. Piccol paletto. Germ. Ein töpffle. Hisp. Pequeno trompo ò peonza. Pol. Małe cygi. Vng. Tőgyacska. Ang. A little teppe.] Plautus in Amphit. Tum meo patri autem trochulus incidit aureus sub pectasio. Et plaria deprava de legit Torulus.

Trŏchŭlus, a, um, f. diminutivum. Parvus trochus, vel parva rota. [τροχίσκος. Gall. Petite roue. Ital. Piccola ruota. Germ. Ein schelbenrädle. Hisp. Pequeña rueda. Pol. Małe koło. Vng. Kis tőgya. An. A little wheele.] ¶ Vide compositiones quædam medicorum in formam rotulæ, τροχίσκοι dicuntur Latini vocant Pastillos, ut apud Celsum lib. 5. cap. 17.

Trŏpæi, οἱ τροπαῖοι, Venti Aitani, qui in terra geniti, quum mare perflarunt, redeūt ad continentem: ita dicti ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc est, à conversione. Idē quum in ariete tendant, Apogæi vocātur, quòd à terra proficiscantur. Plin. lib. 2. c. 43: Neque & ejusmodi flatibus, & è nivibus, & è quibus videmus etiam in aquidio, & aliis, quos vocant Altanos, à terra consurgere. Qui quidem quum è mari redeunt, Tropæi vocantur: è prigeoi, Apogæi. ¶ Tropæi item dicuntur in certo locus genere, qui à nos vellicant, offendantq; & ne deprehendantur, convertuntur. Sueton. in Claud. Cæs. cap. 1: Et quoties post cibum odoratione leviore oleatum, ac palmulatū officium incessabatur: interdum ferula, flagellove, velut per ludum, excitabatur à tropæis.

Trŏphæum, trophæum, [תרופה marpeh. θρόπαιον. Gall. Trophée, enseigne ou marque de victoire. Ital. Trofeo, spoglie de nemici poste in memoria per memoria. Germ. Ein Sieigeichen, etwo so man pflegt vber ein Feldtat an einen ort ja einen stecken das selbst der Feind begraben und vberwunden worden sey. Hisp. Despojo del enemigo abatydo. Pol. Znak pobiedzenia na pamiątkę zwycięstwa uczynyony. Vng. Győzödelmünek emlékezetire való. An. Victorie, the ensignes of victorie.] Quæ à diphthongo & ph, aspirato, quamvis apud Græcos sine aspiratione scribatur, à verbo Græco τρέπειν, quod est, verto. Proprie enim Trophæum est monumentum à victore erectum eo in loco, ubi hostes in fugam conversi. Primùm autem trophæa ex arboribus confecta sunt, quas amputatis ramis hostium spoliis decorabant. Deinde etiam cœpta sunt fieri ex lapide, & in montibus, & locis eminentioribus collocari. Hinc Sallustius de Pompeio ait, quòd devictis Hispanis trophæa in jugis Pyrenæi montis posuit. Romæ quoque in arcubus figebantur ex marmore ædificatis. Quæ verò spoliis trophæo figerentur, docet Virgil. l. 11:

Mezenti ducis exuvias tibi magne trophæum
Bellipotens aptat rorantes sanguine crinibus:
Telaq; tot cava viri, & bis sex thoraca petitum,
Persolluntq; lacus, clypeumque ex ære sinistræ
Suspligat, atque enses collo suspendit eburnō. Nonius: Spolia capta, fixa in templis, appellantur trophea. ¶ Accipitur & trophæum pro victoria, sive pro spoliis quæ victoria pariatur. Horat. 2. Carm. Od. 9. & postùs nova Cæsemus Augusti trophæa. Virg. 3. Georg. Et duo rapta manu diverso ex hoste trophæa.

Trōpis, s. seu tropios. [τρόπις. Gall. La fond d'un navire, la carene. Ital. Le fonna della nave. Germ. Ein fürschiffen. Hisp. El fondo de la nave. Pol. Dno okrętu. Vng. Hayo eldal. Ang. The bottome of a ship.] Præter vulgatam illam significationē, qua apud Græcos carinam navis significat, accipitur etiam pro vino quo in balneis utebantur, sive ad ablienda corpora, sive ad cienendum vomitum. Mart. lib. 12: Famosæ terat ipse tropin de tæce lagenæ; Fronto & humorem colliget atque tuæ.

Trōpŏlogĭa, τροπολογία, Sermo allegoricus, ad morū emendationem tendens. Græci tam rē ipsam quàm appellatione mores intelligunt.

Trōpus, [τρόπος, καθ' ὑπαλλαγήν.] Figurata verbi immutatio. Cic. de clar. Orator. Omnis oratio nem Græci putant, si verborum immutationibus utantur, quos appellant τροπους, & sententiarum, eratio nisq; formis, quæ vocant σχήματα. Quint. Tropum sic definit, quòd sit verbi vel sermonis à propria significatione ad aliam cum virtute immutatio.

Trōpĭcus, a, um, τροπικός id est, figuratus. Augustinus: Quod ea locutione dictum, quæ utique propria esti, non propria.

Trōpĭci, m. τροπικοί. A Colinographis appellantur duo circuli cœlestes, æquali spatio distantes ab æquatore, quos Latini Solstitiales appellant: quorum alter, qui nobis propinquior est, Cancri Tropicus dicitur: alter in Australi regione Tropicus Capricorni. Hosce circulos Sol nunquā egredi u[illegible]

ad arc-

ad sterilem eorum pervenerit, retrorsum se convertit. Vide & nostra de perennitate, & de vertibulo cœli, & conversione Solis.

Trōpicus, a, um, [τροπικός. Gal. Tropique. Ital. Tropico. Ger. Ein Sunnenbed. Hisp. Tropico. Pol. Morowski. Vng. Napfor. Ang. A tropic or turning of the sun.] Varro de vita pop. Roman. lib. 1, ut citatur à Nonio. Itaque ea sibi non ponere ac suspendere quæ utilitas postularet, mallem, matellionem, pelvim, matterem. Apud Varr. lib. 4. de ling. Lat. Trullum legi rursus non trullum.

Trūncō, as, āvi, ātum, a. p. Amputo, in partes secundo, mutilo. [קָטַע כָּרַת חָתַךְ גָּדַע גָּזַם גָּזַר בָּתַר. Gall. Trancher ou rompre. Ital. Troncare, spezzare, tagliare. Ger. Stutzen. Belg. Afhouwen, afsnijden. Hisp. Desherbar, cortar. Pol. Obtinać, uciąć. Vng. el vagni vagy lockitem. Ang. To cut off, or shorten, and make imperfect.] Valerius Flaccus 6 Argon. ...jam non per curva volentem Stagna, nec in medio truncantem æquore cursus. Claud. de bel. Get. ...manibus truncatus & armis. ¶ Hujus composita sunt, Detrunco, Intrunco, Obtrunco, per quæ eadem significata variè declinata locis.

Trūncus, i, m. Pars arboris cæsa, è qua rami enascuntur. [גֶּזַע. Gal. Le tronc ou tronçon d'un arbre. Ital. Tronco del albero, o altre cose. Germ. Ein stam oder stum eines baumes. Belg. Den stoot. Hisp. Tronco de arbol, o de otra cosa. Pol. Pień. Vng. Torzo, fa. Ang. A stock.] Columel. lib. 5. Vites ex his sparibus cæsis ramentur, quæ & genitales sunt & maximè fertiles. Cic. 3. de Orat. Quid in arboribus, in quibus non truncos, non ramos, non folia denique, nisi ad tuendam, conservandamque naturam. Virg. 3. Georg. Arbotis obnixus trunco. Idem. 12. Aeneid. Vulnera siccabat vumphis, corpusque levabat Arboris accisi truncо. ¶ Truncus corporis. Cic. pro Rosc. Comœd. Nemo enim illum ex nunco corporis spectabat, qui ex artificio Comœdus esse habebat. Virg. 2. Aen. ...jacet ingens litore truncus, Avulsumque humeris caput, & sine nomine corpus. ¶ Truncus pro stulto homine & stupido, quem indurum & Surdum. Cic. in Pisón. Sed quis tam truncus, atque stipes, si tacuisset modò, potuisset tamen tollere tibi Curtium Cor solatus.

Truncillus, cinnus. [τὸ στόμιον, τὸ στόμιόν. Gall. Petit trone. Ital. Piccolo tronco. Ger. Ein stöcklin stockius. Hisp. Pequeño tronco. Pol. Pniek. Vng. Kerekfa kis torzsa. Ang. A little stock.] Celsus lib. 2. cap. 19. Præcipue tamen in unguibus, trunculi qui tum, in pectore, capitulique humorum.

Trūncus, a, um. Quod est truncatum vel mutilum. [קָטוּעַ מְקֻצָּץ כָּרוּת גָּדוּעַ גָּזוּם גָּזוּר. Gall. Tronqué, coupé. Ital. Troncato, mozzato, cagliato. Germ. Gestutzet oder gestummet. Belg. Afsnijden. Hisp. Descortezado, cortado. Pol. Ciągnięty. Vng. Nyg, lockitatott. Ang. Cut, or made imperfect.] Columel. lib. 2: Quam deinde truncum reliqueris, curato ferramento plagam levato. Virg. 3. Aeneid. Truncа manum pinus regit, & vestigia fratris. Idem. 6. Aeneid. ...& truncas inhorrescit vulnere mares. Propert. lib. 4. Eleg. 9. Jactabat truncas ad cava membra manus. Ovid. 5. Metam. Non habet unde suæ matri brachia tendat: Truncata, sed attendens dejectis vulnera membris, Aspice mater, ait, etc.

Trūdo, ere, āvi, ūsum, non dissimilis, quæ alio nomine Græcis dicuntur, ἔσω ὠθέω, de iumentis ictibus ipsis capestrum è ventriculum hoc est, quo omnia cogentis dolore perfecta rapiunt sentem in dimissa cauda, in veram alvum, unum intus modo relicto. Supra rostrum vero nares habet valdè prominentes: unde Cæcilius referente Tellio, mihi eripiam agricolæ ...jubens: Proh dii immortales, inquit, unde hæc prorepsit tuus?

Tuālia, æ, pen. corr. & Statera. [שְׁקָלִים מֹאזְנַיִם. Gall. Balance, trébuchet. Ital. Stadera, bilancia. Ger. Ein wag. Hisp. El peso o balanza para pesar. Pol. Waga. Vng. Merleg, fegyverö. Ang. A weighing balance.] Varr. lib. 1. de re rust. Extremus, qui tuæ dicuntur, hæc constituerat. Cornutus tamen scripsit rectum esse, tuam; quod est lingua Etrusca, æquipondium, quod alii æquamentum, alii dimamentum, alii aquilibrium vocant. Tuæ satis ponitur pro judicio. Horat. 1. Serm. Satyr. 3. ...in tenui trutina prætor cadet. Cic. lib. 1. de Orat. Ad ea probanda, quæ non arte scio, sed populari quadam tuæ examinatione.

Tubīno, as, pen. corr. Excæco, pēcudi, libro [שָׁקַע טָבַע שָׁקַק]. Gall. Enfoncer, percer. Ital. Effondare, piccare. Germ. Ersto gen. Hisp. Picar, ensobrecer. Pol. Wyc. Vng. Megvakitom. Ang. To pierce, or make blind.] Hieronym. ad Damasc. Sunt alii dicunt, laudentur ut volunt, & inflatis buccis verba sonantia tubinent.

Tŭbŭlo, as, pen. corr. Denuncio, dem. Persius Satyr. 3. Atque exporrecto tubulatur verba labello. Apuleius Tubulatam sententiam, vocat, gravem, & rede examinatam.

Tŭbus, i, m. Cornu, i. Secur, cuspidis. [אַבּוּר אַבּוּב אַבּוּבָה אַבּוּבִי אַבּוּבִים אַבּוּר אַבּוּרִים אַבּוּרֵי אַבּוּרֵים אַבּוּרֵי אַבּוּרֵים אַבּוּרֵי אַבּוּרֵ

Belg. Gromachtich. Hisp. Cruel. Pol. Srogi. Vng. Kegyetlenségesh. Ang. Fierce, cruell.] Plaut. in Bacch. Anceres truces nos erimus. Cic. 2. de Divinat. Capite brevi, cervice aduncâ, aspectu truci. Idem 2. de Nat deor. E truci busq; oculis duo fervida lumina flagrant. Plin. lib. 6. cap. 22: Ipsos verò excedere hominũ magnitudinem, rutilis comis, cæruleis oculis, oris toto truci, nullo commercio linguæ. Ovid. 8. Metamorph. Non animosa truces possunt defendere tauri. Tacit. l. 4: Et Cæsar truci vultu defensionem accipiens, &c.

Trūcido, as, pen. prod. act. p. Crudeliter neco, mortifico. שׁחט shachar הרג harag מות muth. Gal. Assommer, tuer cruellement. Ital. Tagliare à pezzi, ammazzare crudelmente. Ger. Grausamlich erwürgen. Belg. Gromachtich doot slaen. Hisp. Matar despedaçando y cruelmente. Pol. Zabyć, morderstwo. Vng. Meg vagdalozom meg ölni. Ang. To murther, to slea cruellie.] Virgil. 2. Aeneid. Fit via vi, rapiunt simul, primo quæque trucidant. Cic. 4. in Catil. Qui nos, qui conjuges, qui liberos nostros trucidare voluerunt. Idem in Catil. Et quos ferro trucidari oportebat, eos nõdum voce vulnero. ¶ Trucidati fœnore per translationem dixit Cic. pro Cæl. Parcat (inquit) juventus pudicitiæ suæ, ne spoliet alienam, ne effundat patrimonium, ne fœnore trucidetur.

Trūcĭa, Actiano ævo. Alias Amia, & recentioribus Trutta. Varius Isidoro, quibusdam Sario sive Tario Ausonii, aliis Salmo fluviatilis. [Vng. Pisztrang.] Piscis est etiã in torrentibus, rapidissimisque fluminibus vivens, quin & adversum amnis assiliens, cui parvi salmonis figura; obtidque Salmo fluviatilis Plinii esse creditur, dorsum flavescit, corpus parvis ceu nummis contectum & guttis rubris stellatum, ac imaginium elegans. Divus Ambrosius lib. 5. Hexaemer. c. 3: Piscium alii ova generant, utri quos Trutta vocant, & aquis fovendis committunt. Isidorus: Piscium nonnulli à colore appellantur, ut varii, à varietate, quos vulgo trutas vocant. Hoc genus piscis, & in maximis & præstantissimum provenit in Lacu Lemano, cui præsertim in copia respondet Transylvaniæ quædam provincia ab arcolis Erzarisium vocata.

Trūcidātĭo, onis, verbale, Ex. Occisio, cædes. [הרג Harégh הריגה harégháh. Gall. Tuerie, meurtre, occision. Ital. Ucisione. Germ. Ein grausammer oder gewaltiger erwürgung. Hisp. Obra de matar cruelmente. Pol. Mord. Vng. Meg vagyonozas vagy ölés. Ang. A murther, slaying.] Cic. 4. Philipp. Nullus ei ludus videretur esse jucundior, quàm cædes, quàm ante oculos cruciatio civium.

Trūcĭdātōrĭus, a, um, Qui vultu crudelitatẽ præfert, aliosq; terret. [אכזר achzár אכזרי achzári. Gal. Cruel, fier. Ital. Crudele, fiero. Germ. Erschrecklich, grausam, grewlich. Belg. Gromachtich verschrickelijck. Hisp. Terrible y cruel. Pol. Srogi. Vng. Kegyetlen ijesztõ, rettentõ tekintetü. An. Cruell, fierce.] Terent. in Adelph. Ego ille agrestis, sævus, parcus, tristis, truculentus, tenax. Cic. pro Sestio: Alterò dii boni, quàm terret incedebat, quàm truculentus, quàm terribilis aspectu. Ovid. 2. de Ponto. Eleg. 9: Nulla Getis toto pœna est truculentior orbe. q Invenitur dativo junctum. Plin. Lib. 8. cap. 4. Sic & tigris etiam ferus cunctis truculenta.

Trūcŭlēntĕr, tius, tissimè, adverb. [גבורות, בגבורה. Gall. Cruellement. Ital. Crudelmente. Germ. Erschrecklichen, grausamlich, verschrocken. Hisp. Crudamente. Pol. Srodze. Vng. Kegyetlenül, kegyetlenségesh. Ang. Cruelly.] Cic. contra legem Agrar. Truculentius se gerebat quàm ceteri.

Trūcŭlentĭa, æ, quæ & Truculentitas ab antiquis est dicta. ἀμότης.

Trychinos, quæ & Strychnos [Germ. Nachtschatt] Herba est quam Latini solanum appellant: cujus quatuor sunt genera quæ suprà explicuimus in dictione SOLANVM, κεφ. ε. Plin. lib. 21. c. 31: Strychno, quam quidam Trychnon scripsere, utinam ne coronam in Aegypto ut erent, quæ invitat hederæ florum similitudo.

Tryginon, ος, ον, Atramenti genus ex vini fæce excoctum. Plin. lib. 35. cap. 6: Sunt & qui vini fæcem siccatam excoquãt: affirmantq; fi ex bono vino fæx fuerit, Indici speciem id atramentum præbere. Polygnotus & Mycon celeberrimi pictura Athenis, è vinaceis fecêre, Tryginon appellant.

Trygŏdiamŏnes, ων, Poëtæ dicebantur, qui fæce faciem inungi, ne cognoscerentur, plautinis invecti, Poëmata canebant.

Trygœdus, vel Trigõdus, trigõdi, pen. prod. m. f. Qui fæcem vini per urbem emptitat, Bud. [Ger. Hupfferer der sich mit hefen schmiert, der weinhefen oder weintrusen.]

Trygon, ωνος, Piscis est ex genere venenatorum, quem Latini pastinacam vocavêre, nonnulli etiam turturem, Græcos imitati, qui una voce & avem significant & piscem.

Tryxalis, ίδος, Animal locustæ simile, sine pennis, quod nonnulli idem esse putant cum eo, quod alio nomine Gryllum vocamus. Vide Plin. lib. 30. cap. 6.

T a e e V.

Tū, tui, vel is, tibi, Vnicũ secundæ personæ pronomẽ. [אתה attáh. Gall. Toy. Ital. & Hisp. Tu. Germ. Du. Pol. Ti. Vng. Te. Ang. Thou.] Plautus in Amph. Lactumantẽ ex abitu concinnas tu tuam uxorem. Cicer. pro Rab. Tu mihi etiam legis Poreiæ, tu C. Gracchi, tu horum libertatis, tu cujusquam denique hominis populatis mentionẽ facis? Plaut. in Merc. Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi rides meritò. ¶ Tute, tu ipse. Terent. in Eunuch. Et quod nũc tute tecum cogitas. ¶ Tutemet, idem Lucr. l. 4: Tutumet tu culpa quum tis.

Tuārim, inquit Noniusid est, tuo more. Plaut. Amphit. Ecce rem jam tuarim facis.

Tŭba, æ, f. p. Buccina, instrumentum in curvum ex ære argentove, cujus sonitu milites equiq; ad prælium inflammantur: à tubi: hoc est, canalis concavitate nomen habens. [שופר shophár חצוצרה chatzotzeráh. Gal. Trompette trompette. Ital. Tromba. Germ. Ein trommet oder pfeiffen. Hisp. Bozina trompeta derecha. Pol. Trąba. Vng. Trombita, kürt. An. A trumpet.] Hujus inventionem Piseo Tyrrheno assignat. Plin. lib. 6. cap. 56. Cic. in Catil. Quum tubas & signa militaria ferrem esse præmissa. Virg. 2. Aeneid. Exciturt clamorque virûm, clangorque tubarum. Autor ad Herenn. lib. 4: In concione de virtute loquetis, in prælio perigravi am tubæ sonitum perferre non potes. Lucan. lib. 1: Vangiones, Batavosq; truces, quos ære recurvo Stridentes acuêre tubæ. Tacitus lib. 2: Tũ Semius accanere cornua tubasq;, & peti aggerem, erigi scalas jussit, ac promptissimum quemque succedere.

Tŭbĭcĭnus, ωδὸς γενέσεως, qui tubas efficit. [Vn. Trombita gyarto.] Tubicinũ meminit Callistratus D. l. ult. Tit. 6. l. 6. inter eos, quib. aliquam vacationẽ immunitatis gratiorum cõdonatio tribuit.

Tŭbĭcĕn, ĭnis, pen. corr. Qui tuba canit. [חצוצרן chatzotzerán. Gal. Trompetteur, ou trompette. Ital. Sonatore di trombetta. Ger. Ein Trommeter. Hisp. Varon que tañe trompeta. Pol. Trębacz. Vn. Trombitas. Ang. A trumpeter.]

Tŭber, eris, neut. g. de prima syllaba producta, Tumor sive callus, in quacunque corpore eminens. [שאת shéeth שאתה shaethah. Gall. Tresse, bosse. Ital. Gonfiamento, tartufola. Ger. Ein höbe oder gefwulst oder ein beule oder beulle am leib. Hisp. Hinchazon ó tumor, ó cosa de la yerba. Pol. Bubbua. Vn. Tömö. An. A swelling, bunch, or knob.] Terent. Adelph. Præterea calaphis tuber est in eorum caput. Plin. l. 8. cap. 28. Tubera bina in dorso habent camelo. ¶ Tuber, pro callo præduro in arboribus eminente. Plin. l. 16. cap. 16: Reperitur & in alno tuber, tanto deterius, quanto ab acere animus ipsa dictat. ¶ Tubera item dicuntur tumentis terræ calli, & quidam pruinantis arenæ fœtus, fecis in locis sine ullo cinere provenientes, nullisque radicum vexi capillamentis. Plin. l. 19. cap. 2: Tubera omnibus undique terra circundata, nullisque fibris nixa, aut talcem capillamentis, nec utique extuberante in quo gignuntur loco, aut cinam a gente, neque ipsa terræ cohærer: cortice etiam nudantur, ut planè nec terram esse putemus cirere, nec aliud quàm terræ callum, &c. Idem cap. seq. Quum fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, nascuntur, & maximè è tonitribus nec ultra annũ durant. Juvenal. Satyr. 5: post hanc radõnm tubera, Cererr Tunc erit, & facies optata tonitrua cenæ Majores, Mart. l. 13: Rũpimus altricem tenero de vertice terram, Tubera boleti, pomaq; fœcula fumus. q Est & Tuber pirum brevi & fœmin. gen. arboris genus, pomaq; ferens hæc quãm malis similiora, à Sexto Papinio ex Africa in Italiam translatum. Plin. lib. 15. cap. 25: Ab Amygdala proximè floreut Armeniacæ: deinde tubetes & præcoces, idæ peregrinæ, hæ cocta. Fructus quoque arboris hujus Tuberes dicuntur, sed masc. gen. Succosi in Domit. Pridie quàm periret, cum oblatus tuberes servanti jussit. Mart. lib. 13: Fecta faburbanis mittuntur oppida ramis, Et vernæ tuberes: quid tibi cum Libycis? Nolo cœlis, & Subelicus putantes Vernæ ibi adjecti vum esse, discerant Tuberes fœm. gen. esse: at subditivum est participiale ab his Verna, ut per appositionẽ dicamus Tuber vernula est turi nostro natus, non ex Africa allatus. q Tuber terræ, herba est folia habens hederæ purpurea, varia maculis utrinque albicantibus, caule quadrangulari, nudo, floribus purpureis, rotarum e Tgie, radice nigra & tuberosa, ita ut capum videri possit: à cujus figura apud Latinos etiam nomen accepit κυκλάμινος. Vide Plin. l. 25. cap. 9.

Tuberculum, tuberculi, diminutivũ. [ἐξάνθημα, φυσάλλιον. Gall. Bosse. Ital. Piccola enfiatura. Germ. Ein bubele. Hisp. Pequeña hinchazon ó arrugadura. Pol. Macza pęcherzyna, nabrzmienie. Vn. Tsömötske. Ang. A little swelling or bunch.] Plin. l. 11. cap. 11: Apes regias cernunt tuberculo eminentes. Colum. l. 9. c. 5: Clavi quoque duplicitet infestant avem, sive quum subluvies atque exterigo in ipso dicrimine ungulæ exsistit: seu quum idem locus tuberculum habet, cujus media ferè parte cantho similis exstat pilus, eique subest vermiculus.

Tŭbĕro, as, a. p. Tuberosus fiam, tuberis modo eminco, in tubes

tuber excresco. ὀγκόομαι, unde Exubero. & protubera compositis de quibus videbimus locis.

Tubiluſerium, (inquit Feſtus) Dies erat quo aqua tubæ haſtabantur.

Tubitrunder, tuberunciatis, d.p. Rapinis comedo. [בצע batsa. Gall. Saccager & manger ou deuorer. Ital. Diuorare, mangiare ingordamente. Ger. Schnappen in eil freſſen. Hiſp. Tragar tragando. Pol. Czynić zgubę. Vng. Mohou zabrat. Ang. To eat, or deuoure.] Terentius apud Nonium: Tuburcinari ſine me vobis reliquias. Plautus in Perſ. Tuburcinari de tuo quidvis eſt dulce.

Tubus, tubi, maſc. Canalis teres, & concavus, ſeu fiſtula major, qua aqua ducitur cum omnem habena à tumore. [פלג phalag. Gall. Tuyau ou canal communement de fontaines. Ital. Canone, canonata, doccione. Ger. Ein rohr oder canal. Hiſ. Et aquæ ductus. Pol. Rura do przyimowania ſtumienia wody. Vng. Vizvezeto csatorna. Ang. A conduite pipe, or pipe to conuey water.] Cic. lib. 2. de Legib. Dictus verò aquarum, quos dicebos, & caniposappellant: quis non eorum hæc videat, ut erit, esse Tubos vitiorum, Martial. lib. 1. per translationem pro pudicis, & pudenda muliebri, quod is meatibus, velut canalibus quibuſdam, ejus excrementa tam liquida quàm ſicca egerantur: Modò (inquit) quæ per omnes videretur tubos ibat.

Tubulus, tuguli, pen. cor. dim. nativum, Canaliculus, parva fiſtula. [מוצא motsa. Gall. Petit tuyau ou canal. Ital. Picciola cannuccia o doccia. Germ. Ein rohrlein. Hiſ. Aquæductus exiguus. Pol. Corka. Vng. Vizvezetocska. Ang. A conduite pipe.] Varro lib. 1. de Reruſt. cap. 6: Inde enim aliqui colligatas libris demittunt in tubulos fictiles cum fundo pertuſo, quos cuppias appellant, qua humor adventitius tranſire poſſit. Tubuli olim in parietibus febant, quibus calor ignis ex fornace ascendens, primùm parietem, deinde & locum ſuperiorem calefaceret. Hinc eſt quod apud Paulum Iuriſconſultum legimus tubulos eos eſſe, quibus paries calore tenetur. Apud antiquos enim nullus in cubiculis triclinijsve ullus erat ignis, nondum ſcilicet ratione excogitata fumum per tubulos emittendi.

Tuccetum, inquit Cornutus in Perſium, Satyr. 2. apud Gallos ciſalpinos habula caro dicitur, condimentis quibuſdam craſſis obducta ne nimis exeat, acidoque tamen humore duret. Ponitur etiam pro ipſis condimentis, quibus caro habula condiri, quam Perſius valetudinis inimica eſſe notavit, quum dicit Satyr. 2. Poſcis opem noctes, corpuſq; fidele fatigas? Vilia, age, ſed grandes patinæ tuccetaq; mala. Annuere his ſuperis verebre.

Tudes, itis, etym. quod malleus, teſte Feſto, à tundendo dictus. [מכבת makabath. Gall. Marteau. Ital. Martello. Germ. Ein hammer.] Vide cuidam nomen fecisse Tuditano, quòd caput oblongum haberet, & malleo ſimile. Hæc ille.

Tudicula, æ, f. Inſtrumentum quo vafris ſigna imprimuntur. σφραγὶς. Quidam etiam accipiunt Tuticulam pro ſtrui de carnaſori quo olla muniuntur. σφῦρα Ariſtophanis. Fit & Tudicula machina, qua tunduntur oleæ. [מגרפה magrepha. Gall. Torſoir, le bocard ou preſſoir de noyx ou prunes d'hyuer. Ital. Frezza di mole à far vino d'oliue. Germ. Ein kleyn Preſſ. Hiſp. Vna maneta de madera para aprietar la azeyte. Pol. Cyrkowy prasownik, maszyna. item młotek. Vng. Bikeg vaſſal való. Ang. A printer yron.] Colum. lib. 12. cap. 50. Fit & argenteum crocis tubulæ ſimile, quod tudicula vocatur. Idque nō incommode ejus effectu, niſi quod frequenter vitiatur, & ibi bacca pluſculum mitteris, impedit.

Tudis, tudiculæ, penult. corr. Impetus, ac ſeſe pro: [חקה chok חקוה chokah.] & per translationem commoveo, excito. [הביע hoviah. הסיר hoviah.] Varro Marcipore. Hæccine nobis cernis non ruſtica tudiculaſſe verubus?

Tūdito, ditas, pen. corr. [Ger. Viel gemma willen werbung vnd practicken.] Negotii aliquid ago, teſte Feſto, & quaſi tundendo aliquid efficio. Lucretius lib. 2: Nec tudibus rem ceſſant extraſcus ullam Corpora contexere. Tradum à fabris, qui malleis ſæpè pertunditando operantur.

Tūtor, oris, d.f. Tutor, conſervo, cuſtodio, defendo. ſecundæ conjugationis eſt à quo tutus: [נצר natsar שמר ſhamar. נטר natar. Gall. Defendre, garder, conſeruer, ſauuegarder. Ital. Diffendere, conſeruare. Ger. Beſchirmen, behuten. Belg. Beſchermen, behoeden. Hiſ. Defender. Pol. Strzec. Vng. Oltalmazom. Ang. To defend, ſauegarde, or keep ſafe, or vnhurte.] quamvis Turnus ejus participium ſit, quo utus eſt Quintilianus in declamatione Carcere: Turnus fum (inquit) adulescentis miſerrimi tutam. Quæ in matus Laurentius Valla in Randenſem: Quia, ſi quis, narrat Veretius Superatſe Dacos Traianum Siciliam contra piratas ſtruxiſſe rostratum eſſe accepimus. Hinc & Tutio nomen verbale, non tutatio: id eſt, defenſio, cuſtodia. Cicero in Top. Tutio ſui. Sicut inter in compoſitis, ſic tutum dicimus, nō tutatum. Tutus autem magis nomen, quàm participium habet, ut ædes, & paſſivam in ſe gerat ſignificationem, ut Valla docetur Tutus portus. Tuta urbs: quòd tueatur alios, non quòd ab aliis defendatur. Cæſ. 3. belli Civil. Hic ſubitam ſortunæ commutationem videre licet: qui modò ſibi munerosum, hoſtibus portus recipiebat, &c. Sic apud Terent. in Heaut. Tutum conſilium id eſt, ſanum, ſecurum. Tutus locus, in quo res vere verſari, aut quippiam agere poſſumus. Plautus in Milit. Nam ſupus eſt nunc tuto loco. Nam tuto etiam paſſivè accipitur & abſolutè ablativo cū præpoſitione à, vel ab jungitur: ut tutus ſum ab hoſtibus, pro munitus & ſine periculo ſum. Cæſar 2. bell. Gallic. Quæ res & latus unum caſtrorum ripis fluminis munieras, & poſtremum quæ eſſet, tuta ab hoſtibus reddebat. Sic domus quempiam tutum à calore, à vi, à perfidia, &c. Cætera vide in dictione TVTVS, ſuo loco. Hujus autem ſignificationi Tuteri nomen habet compoſitum Contueor, quod uſus eſt Cic. in Clod. Videant bini Cum Pompeii inimicum, ob eamque cauſam tot, tantaque ſcelera eius conturbantur, & nonnunquam ejus inſidiantes futuris plectu etiam ſuo proſequantur, quàm ſe ciò inveniret. Tuteri paſſivè poſitum in l. 7. D. de curat. Cæcilio & opera Curatoris tuere decet, non ſolùm pecuniam, ſed & corporis ſalus tuetur.

Tūtor, aris, deponens, g. five ut Priſciano placet, commune diligenter prætego, Eve defendo. [נצר natsar שמר ſhamar. נטר natar. Gall. Defendre. Ital. Diffendere. Germ. Mit ſleiß ſchirmen. Hiſp. Defender. Pol. Obronić. Vng. Oreſmezem. Ang. To defend.] Horat. in Epiſt. Res Italas armis tuteris, moribus ornes. Terentius Heaut. Ego interea meum non potui tutari ſolum. Cicero pro Sylla: Hunc portuum diſſentorem, cuibos denique illius coloniæ, ſi in omni fortuna atque honore incolumem habere non poterunt: in hoc tamen caſu, quo afflictus jacet per vos tutari, conſervareque cupient. Virgil. 9. Aeneid.

& jubat arma patri,
Tutari Italiam, detsadere finibus hoſtem. Idem 2. Aeneid.
Sic aliquam expertus ſum pois ſpem ponis in armis,
Hanc primum tutare domum, tua patrius iulus, &c.

Tutor, oris, m. t. Nomen verbale, quo is ſignificatur, qui jus & poteſtatem habet in caput libero, ad tutandum eum, qui ſe per ætatem nondum tueri poteſt. [נצר natsar שמר ſhamar. נטר natar. Gall. Tuteur, defenſeur. Ital. Tutore, defenſore. Ger. Ein Beſchirmer, Schirmvogt. Belg. Beſchermer ende Bolder. Hiſ. Tutor del menor de edad. Pol. Obrońca ſpráwca. Vng. Tutor oroſmanak gyamolyok. Ang. Perſonage to ſhroude, defende, or warde.] ut, Dii tutelares: id eſt, urbium præſides, in quorum tutela illæ eſſe putabantur. Illi autem in oppugnationibus urbium certo carminis genere ſolent evocari: hæc cum ipſis ut amicis bellum ſuſcepturi videretur. Tutelares præter, cujus officium erat pupillis tutores attribuere. Hunc autem omnium primus M. Antonius imperator conſtituiſſe exiſtimatur, ut in vita ejus narrat Capitolinus.

Tūtōrius,

Tutēlātĭus, a, um. f. Ad tutelam, qui ædes sacras, aut publicas suo periculo tuetur. [ὑπερασπιστικός. Gall. Sacretain, garde de église, marguillier. Ital. Sacristano, guardiano di chiesa. Ger. Ein kirchenhüter. Kam der jährlich über ein gemeine bestellung befohlen ist. Hisp. Escrivano o guardador del templo. Pol. Strożą, opiekun kościelny. Vtr. Egyhaz, egyhaz fiak. Ang. A churchwarden.] Plin. Lib. 34. c. 7: Ætas nostra vidit in Capitolio, priusquàm id novissimè cõflagraret, a Vitellianis incensum, in cella Iunonis cantem ex ære vultus suum lambentem: cujus eximium miraculum, & indiscreta veri similitudo, non ex eo solùm intelligitur, quòd ibi dicatus fuerat, verùm & nova satisfactione nam summa nulla videbatur pax. Capito tutelarius cavere pro eo, instituti publici fuit.

Tūtāmĕntum, ti. n. f. Defensio. [מָעוֹז maghên. σκέπασμα. Gall. Defense. Ital. Difesione. Germ. Ein schirm. Hisp. Defension. Pol. Obrona. Vng. Oltalmazás. Ang. Defence.] Liv. 1. bell. Punici: Vt casa ligneis aliquoties conjectis ab hoste etiam tutamentum fuerit.

Tūtāmĕn, inis, n. t. idem. Vir. 5. Aeneid. Donat habere viro, decus & tutamen in armis.

Tūtō, adverbiũ, sine periculo, impunè. [ἀσφαλῶς. Gal. Seurement, à seurecté, sans danger. Ita. Securamente, senza pericolo. Ger. Sicherlich, ohne alle gefehrd. Belg. Veylich. Hisp. Seguramente, de peligro. Pol. Bezpiecznie. Vng. Bátorsággal, szabadon. Ang. Surelie, without danger.] Plaut. in Amphit. Patriũ licere tutò illam amplexarier? Cic. 4 Verr. Quæ ex tutò transire posse videamur.

Tūto, as, verbum antiquum. Protego, defendo. [חָבָה chavâh. שׁמר shamár. Gal. Defendre. Ital. Difendere. Ger. Beschirmẽ. Hisp. Defender. Pol. Bronić. Vtr. Oltalmazom. Ang. To defend.] Plaut. in Mercat. Invoco vos Lares Diales, ut me tutetis.

Tutis, & Tuitio. Vide TVEOR.

Tugŭrĭum, rii, n. s. Casa rustica ex levi materia excitata, arundine aut ulva palustri tecta. [מִשְׁמֶרֶת mishmereth. סכה sukkáh. σκηνίδιον. Gall. Voy. legr. Ital. Tugurio, tetto. Germ. Ein nachgültig gewercklein auf nit stron gedeckt, hütterlein. Hisp. Choça, cabanna, o casa pobre. Pol. Kurja. Vng. Gubóc kunnyoska. Ang. A cottage, a lodge.] Dictum tugurium, quasi tegurium, à tegendo, propterea quòd rusticos ab æstus tempestatumque injuria tegat. Vrg. 1. Aeglon. Pauperis & tuguri congestum cespite cu mẽ. Tuguria appellatione facit Pompon. de Verb. sign. Ecl. Tugurii nomine ædificium quod ruri tuendæ cõvertit, quàm urbanis ædibus, significatur. Propriè autem quæ ædificantur, ut nec parietes habeant, nec luto crustata sint, sed stramentis, vel arundinibus, aliove simili genere tegantur, tugurria appellant.

Tŭgŭr. lŏcus, cum accentu in antepenultima. Parvum tugurium. [καλύβιον, σκηνίδιον. Gall. Logette. Ital. Picciola casetta. Germ. Ein kleines hüttlin. Hisp. Pequeña, choça, cabanna, o pequeña casa pobre. Pol. Kurja. Vng. Gubóczka kunnyoszka. Ang. A little cottage or lodge.] Quod si angustius sit, gurgustium nominatur, à gurgulione vermiculo.

Tŭlī. Modò attuli significat. ἤνεγκα. Terent. in Andr. Nam si illum objurges vitæ qui auxilio tulit, Quid facias illi, qui dederit damnum, aut malum. ¶ Modò pertuli. Virg. 1. Aen. Non tulit hanc speciem furiata mente Chorœbus. ¶ Modò sustuli. Vide in Dictione FERO.

Tŭllŏs. Alii dixêre esse filanos, alii ivos, alii vehemẽtes projectiones sanguinis arcuatim furentis, quales fiunt Thuri in Anchene. Ennius in Ajace: Ajax multo sanguine tepido tulit effantes evolant. Festus.

Tum, particula in oratione plerunq; subsequens post Cum, ejusdem ferè cum illo significationis, nisi quòd tùm majus quiddã in se contineat, aut specialius, & μᾶλλον δὲ. Nam si membra ambo ejusdem sint põderis, magis utimur Tum geminato. Verùm de hoc abundè multa suprà diximus in particula Cum. ¶ Tum autẽ ponitur pro Etiam, teste Donato. Terent. in Eunuch. Vetũ dii, dæq; senũ perdite, qui me hodie semivirum fecistis! Medę; adeo, qui restiterim, tum autem qui illum non occiderim. ¶ Aliquando pro præterea, inquit Donatus. Cic. de Natur. deor. Is tùm sursus sublimè fertur, tùm autem concretus in nubes cogitur. ¶ Tùm demum id est, novissimè. ἐν δὲ τέλει. Virgil. lib. 12: Tùm demum movet arma leo. ¶ Ponitur aliquando pro tunc, tandem. Cic. 2. de Legib. Quæ non tùm demum incipit esse lex scripta, sed tùm quum orta est. Tùm denique id est, tùm demum, vel ad extremum. Cicer. ad Quint. Frat. lib. 1: Atq; ille quidẽ princeps ingenii, & doctrinæ Plato, tum denique fore beatas Respublicas putavit, si aut docti aut sapientes homines eas regere cœpissent. ¶ Tùm verò id est, deinde, Cum non præcedente. ἔπειτα. Cic. de Orat. Ex his enim & dignitatem maximè expetendã videmus: tum verò & justius, ac honestius labor honore, præmiis, splendore decoratur.

Tŭmbă, æ. f. p. [קבר kéber קְבוּרָה kebûrâh. τάφος. Gall. Tombe, sepulture. Ital. Tomba. Ger. Ein hatz under der erden, im acker. Hisp. La tumba o sepultura. Pol. Jama podziemna, grob. Vng. Sirgödör, barlang, temetőhalyér. Ang. A tombe, sepulchre or grave.] Lucus concavus sub terra. Vnde & pro sepulchro poni consuevit. [ὑπόγειος οἶκος ἐν ᾧ τὰ σώματα κεῖται. τοῦτο καλεῖται. hoc est, ab eo quod corpus mortui inhumatur.

Tŭmĕo, mes. mui, n. s. Inflor, protubero, turgeo, intumore sum. [גָּבַהּ gâbhah. נִפַּח nâphach. φλυκταινῶ. Gal. Enfler, enfleure, enflé. Ita. Essere gonfio. Ger. Wirdig sein, geschwulst haben. Belg. Swellen. Hisp. Hinchado. Pol. Nadęty być. Vng. Fél degedek. Ang. To swell, to be puffed up with pride or anger.] Plaut. in Pers. Quid hoc quod in collo tibi tumet? Virg. 2. Georg. Vere tument terræ & gentilia semina petunt. Ovid. 3. Metamorph. Igne micant oculi, corpus tumet omne veneno. Tibul. lib. 1. Eleg. 8: Et tua jã fletu lumina fessa tument. ¶ Ponitur aliquãdo pro superbire, quoniam inflari quodammodo superbientium animi videntur. [גָּאָה gâbhâh. גֹּבַהּ gôbahh. ὑψηλός.] Plin. lib. 7. cap. 7: Tu quite Deum credis, aliquo facecissa tumente, tanti tam ex re perire potuisti. Cicer. 3. Tuscul. Sapientis autem animus semper vacat vino, nunquam turgescit, nunquam tumet. Hor. 2. Epist. 1: Laudis amore tumes. ¶ Tumẽ negotia, dixit Cic. ad Attic. lib. 14. id est, seditiones erumpunt, & bella, ut ait interpres.

Tŭmĕfăcio, is, n. t. Tumidus fio. Turgesco. [גָּבַהּ gâbhah. נָאָה nâphach. χαράσσω χαρακτῆρα. Gal. Enfler. Ita. Cansare. Ger. Geschwillt. Hisp. Hinchazõ. Pol. Nadmuszać. Vng. Hízagadok. Ang. To make proud, to begin to swell.] Virg. li. 1. Georg. Continuo vẽtis surgentibus aut fretu pòri Incipiunt agitata tumefacere. idẽ 2. Georgic. Materia alta tumescit. ¶ Hinc tumefacio, extumesco, & intumesco: quorum significatio suprà est explicata.

Tŭmĕfăcio, facis, act. 3. Tumidu facio. [הִבְהִיב hibhîv. κατάπλασμα ποιῶ, ἀφεψέω. Gal. Faire. Ital. Spauracchiare. Germ. Geschwollen oder aufgeblasen machen. Hisp. Hinchar. Pol. Nadymać czynić. Vng. Fel dagasztom, dagasztok czõm. Ang. To make to swell.] Cic. 1. de Divin. Quum sit immoderato tumefacta potu, atque pastu. Martial. lib. 4: Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes. Ovid. 15. Metamorph. Extentam tumefecit humum.

Tŭmĕfăcĭo, a, um, inflatus. [גָּבַהּ gâbhah. נָפַח nâphach. Gall. Enflé, enflée. Ital. Gonfiato. Ger. Geschwollen, aufgeblasen. Belg. Geswollen. Hisp. Hinchado. Pol. Nadęty. Vng. Dagasztalsz. Ang. Swelled, proude.] Cic. 3 Tusc. Num aliquod quod pro tam mẽtosum tam vidum ac turgidum non vitiosè se habet? Virgil. lib. 3. Aeneid. Nos tumidum tanta te permensi classibus æquor. ¶ Per translationem accipitur pro superbo. Ovid. 8. Metamorph. Ergo nanque ferax, victusq; & victor, & ipso Successu tumidus, regnũ Calydonis habebat.

Tŭmŏr, ris, m. t. Inflatio. [נָפַח nâphach. שְׁאֵרֶת shĕêreth. φλύκταινα. Gal. Enflure. Ita. Gonfiatura. Ger. Geschwulst, aufblasung. Belg. Een geswel. Hisp. Hinchazõ. Pol. Nadęcie. Vng. Dagadat. Ang. A swelling.] Cic. 3. Tusc. Nũ manus affecta recte est, quum in tumore est? Idem 4. Tusc. Citiusque tepentibus oculorum tumor sanatur, quàm diuturna lippitudo depellitur. Celsus lib. 5. cap. 28: Ea sic temperanda est, ut & manu contingenti juvãda sis usque eò adhibenda, donec aliquid ex tumore minuisse, colorémve ulceri magis naturalem reddidisse videatur. ¶ Per translationem ponitur pro ira. Cic. 3. Tusc. Quum tumor animi resedisset. Idem ad Attic. lib. 14: tumorem rerum, pro commotione dixit, & perturbatione.

Tŭmŭlo. Vide TVMVLVS.

Tŭmultŭs, us, ũs, m. g. Metus, vel trepidatio, quasi timor multus. [מְהוּמָה mehumâh. ταραχή. Gal. Trouble, mutination, esmeute, bruit. Ital. Romore, rumore, sedizione. Ger. Ein empörung so jemand erregt oder machet, auffruhr. Belg. Een rumor. Hisp. Rebuelta o alvoroto. Pol. Rozruch. Vng. Tsinaczás, zavargás. Ang. A tumult, uproare.] Propriè q; dicebatur bellum aliquod subitum, quod ob periculi magnitudinem, hostiumque vicinitatem magnam urbi trepidationem incutiebat. Cic. 8. Philip. Quid aliud est tumultus, nisi perturbatio tãta, ut major timor oriatur? Vnde & nomen ductũ tumuleus, quasi timor multus. Itaque majores nostri, tumultũ Italicum, quòd erat domesticus, tumultum Gallicũ, quòd erat Italiæ finitimus, præterea nullũ tumultum nominarãt. Livius 6. ab Vrbe: Nondũ perfunctos cura Privernatis belli, tumultus Gallici fama atrox invasit, haudquaquam neglecta patribus. Cicer. 5. Philip. Rem administrandam arbitror, sine ullâ mora, & contentiõ gerendam esse, tumultum decerni justitium indici, fagam sumi dico oportere, delectũ haberi sabatis vacationibus in Vrbe & in Italia. Hisce verbis & verè omnia tumultus signa exprimit, quibus apparet omnia in tumultu præponere administrati publicè privatimq; solita, quum bellũ urgens, & quasi maximis imminens solennes actus non amittit. Inde factum, ut tumultuarium pro præpropero, & fabricato, ac rapidè facto, aut quæsito accipiatur. ¶ Ponitur aliquando tumultus pro omni motu, trepidatione, seu perturbatione. Caes. 1. bell. Civil. Cõclamant legiones tertiædecimæ, quæ aderat, milites (hanc enim initio tumultus evocaverat, reliquæ eodem convenerant) sese paratos esse Imperatoris sui, Tribunorumq; plebis injurias defendere. Plautus in Milite: Nunc si tumultum ibo, ni-

ibo, longe clamorem audio. Virg. lib. 1. Georg. - ille etiam cæcos instare tumultus sæpe monet. Idem 2. Aeneid. Hic Ibacus vatem magno Cæ chantes tumulta Pecorabit in medios. Terent. And. Nihil ornati, nihil tumulti. Tumulti in genitivo, pro tumultus, more antiquo.

Tūmū̆ltŭōsus, a, um, Qui turbas excitare solitus est, turbulentus. [תּוֹהֵם *homeh*, שׁוֹאֵה *shoeh*.] Gall. *Tumultueux, seditieux, mutin.* It. *Strepitoso, turbolento, della pace.* Ger. *Auffrührisch.* Bel. *Oproerich.* Hisp. *Lleno de bullicios.* Pol. *Rozruchliwy, swawolny.* Vng. *Zajos, zendülö.* Ang. *That raiseth tumultes.*] Liv. 4. ab Vrbe. In otio tumultuosi, in bello segnes. ¶ Tumultuosus item dicitur plenus tumultu. Cicer. 2. de Divin. Ex felicitosia & tumultuosa vitæ fatum & fudum aliquod traderent quietum. Liv. 2. ab Vrbe. Latini equites cum tumultuoso advolant nuntio, Volscos infesto exercitu ad urbem oppugnandam venire. Horat. 3. Carm. Ode 1. Desiderantem quod satis est, neque tumultuosum sollicitat mare.

Tūmŭltŭōsissĭmē, superlat. [Vngar. *Igen háborgós, veszedelmes, sokat zavarásban, és veszedelemben habozók.*] Senec. de consolatione, ad matrem cap. 6. Arquitumulo se bello ante bellum paraverunt, compositi & ad spiritum primum, qui tumultuosissimus est, ictu facilè excipiunt.

Tūmŭltŭōsē, adverbium, Cum tumultu, turbulentè. [θορυβωδῶς. Gal. *Tumultueusement, avec tumulte & mutinerie.* Ital. *Con tumulto, con romore & strepito.* Germ. *Auffrührischer, unruhiglicher weise, mit vnruh zusammen gefahren, vnnd getummel.* Hisp. *Con bullicio y alboroto.* Pol. *Z rozruchem.* Vngar. *Igen zavarodva, vagy háborodva.* Ang. *With tumultes and vproare.*] Liv. 2. ab Vrbe. Adeò tumultuosè excepta est clamoribus undiq; & indignatione patrum. Cæs. 7. bell. Gall. Cæsar mittit complures equitum turmas eo die medio nocte: in hesperat ut pauiò tumultuosius omnibus in locis pervagarentur. Hæc Tumultuosissimè. Cic. in Verrem: Quàm tumultuosissimè aliquem adoriri.

Tūmultŭo, mas, n. p. In perturbatione sum. [הוֹמָה *homah*, רָעַשׁ *raash*.] Gall. *Tumultuer, faire bruit & tumulte.* Ital. *Esser in tumulto.* Germ. *Vnruhig sein, vnd auffrührisch sein.* Belg. *Een weert, oproerige maken.* Hisp. *Alborotarse.* Pol. *Rozruchać.* Vng. *Zajlani, zendülni.* Ang. *To make a tumult or vproare.*] Plaut. Rud. Vt mihi istud dicis, negotium quidem, quod tumultues.

Tūmŭltŭōr, ātus, ārī, dep. n. p. Turbas facio, inquietus sum. Plaut. in Poen. Atque inter fectis boibus mox decet tumultuari. Terent. Heaut. Nescio quid jam dolum hic aucio tumultuari, ita ferox Malo metuo. Cic. 1. Offic. Fortis erit animi & constantis est non perturbari in rebus asperis, nec tumultuantem de gradu dejici, ut dicitur: sed præsentia animo uti & consilio, nec à ratione discedere. Cæsar 7. bell. Gall. Vno ferè tempore sibi lucem nostribus nunciarunt, in castris Romanorū præter consuetudinem tumultuari, & magnum ire agmen adverso flumine.

Tūmŭltŭātĭo, onis, verbal. f. [הוֹמָה *mehomah*, שְׁאוֹן *shaon*. Gall. *Tumulte, sedition.* It. *Tumulto, sedizione.* Ger. *Ein auffrühr, auffleuff.* Hisp. *Bullicio ó alboroto.* Pol. *Rozruch, swawola.* Vng. *Zaios, zendülés.* An. *Tumult, vproare.*] Liv. 8. bell. Maced. Hæc tumultuatio regem cupientem, sic requirentem, raptim evadere angustias, revocare primos, & eadem, qua venerat via, referre cuncta signa.

Tūmŭltŭārĭŭs, a, um, Quod sine præmeditatione factum est. [αὐτοσχεδιαστικός. Gall. *Fait en trouble, fait à la haste.* Ital. *Fatto con furia, à romore.* Germ. *Das in eitem gemüt vber eylends gemacht.* Hisp. *Hecho con alboroto.* Pol. *Na prędce wymyślony, z rozruchem.* Vngar. *Hirtelenben valo, zaiban, zavarva.* Ang. *That is done in hast, with fear and without aduisement.*] Vnde Tumultuaria oratio dicitur: Quicquid properatum & fabricatum, aut rapidè factum, quàmvis est. Tumultuarium dicitur, ut ait Budæus ut, Tumultuarius miles. Liv. 5 bell. Macedon. Mens ea Senatus fuit, ut in Hispania tumultuarii milites legerentur. ¶ Tumultuarius dux, qui pro tumultu eligitur. Tumultuarium opus, in promptu, & raptim factum. Tumultuarius exercitus dicitur, qui quasi tumultu quodam præparatus est: id est, raptim, & festinanter conscriptus. Liv. lib. 5. Quippe quibus vastus tumultuarius exercitus raptim ducto ægrè ad undecimum lapidem occursum est.

Tūmŭltŭārĭō, adverbium. [ἐκ τοῦ παραχρῆμα. Gall. *Auec trouble & inquietude.* Ital. *Con subitezza & romore.* Germ. *Eylendo oder in eitem gemüt.* Hisp. *Con bullicio y alboroto.* Pol. *Na prędce, wymyślnie.* Vng. *Hirtelen valo, zaiban.* Ang. *With trouble or vproare.*] Apuleius: Et ex more calida tumultuatio lavacro nullo præparato.

Tūmŭlōsus, a, um, f. Colliculus, locus à terra non nihil eminens. [תֵּל *tel*.] Gall. *Tumulteux, sepulcreux.* Ital. *Macchioso, sepulcro.* Ger. *Ein hohe oder gulet.* Belg. *Een neerteeuw.* Hisp. *Sepulcro, cerro ó collado.* Pol. *Pagorek.* Vng. *Domb, temetö domb.* Ang. *A heape of earth a graue.*] Virgil. lib. 2. Aen. Est urbe egressus tumulus. Cæs. 2. bell. Gall. Planities erat magna, & in ea tumulus terreus satis grandis. Cicer. antequam iret in exilium: Di, deæque immortales, qui excelsi tumulo civitatis sedem, Capitolii in saxo incolitis constitutam. Virgil. 3. Aen. - factos in cæsum litore ab omni Advocat Aeneas, tumuliq; ex aggere tatur. Ovid. 15. Metam. Est prope Pittheam tumulus Troezena, tine cultis Arduus arboribus, quondam planissima campi Area, nunc tumulus, &c. ¶ Aliquādo accipitur pro sepulcro, quòd ubi aliquis sepelitur, ibi terra eminere soleat. [קֶבֶר *keber*, מַצֵּבָה] Virgil. lib. 5. Aen. O felix una ante alias Priameia virgo, Hostem ad tumulum Trojæ sub mœnibus altis Iussa mori. Cicer. Tusc. ex Homero: Quàm magis est æquū tumulis mandare peremptos Primo animo, & luctu lacrymas finire diurnas. ¶ Tumulus honorarius, hoc est, vacuus sepulcrū, quod in mari fabricatur, usque quorum corpora haberi non poterant, erigi solet ex cenotaphia, Sueton. in Claudio: Cæterùm exercitus ei honorarium tumulum excitavit, circa quem, &c.

Tūmŭlōsĭtās, ātis, f. adjectivum, Quod est tumulis plenū. [βαραθρώδης. Gall. *Plein de pierres.* Ital. *Pieno di pietre & sassi.* Ger. *Vbelgeworffen, rauhe ding.* Hisp. *Cosa llena de cerros.* Polon. *Pagorkowaty.* Vngar. *Domboc, temetök.* Ang. *Full of heapes of earth.*] Salust. in Iugurth. Ante lucis adventum pervenit in locum tumulosum, à Capsa non amplius duum milium intervallo.

Tūmŭlo, ās, act. p. Sepelio, in tumulo condo. [קָבַר *kabar*, קָבַר *kaber*. Gal. *Enseuelir, mettre dans le tombeau.* Ital. *Sepelire, sotterrare.* Germ. *Begraben.* Belg. *Begraven.* Hisp. *Sepultar ó enterrar.* Pol. *Pogrzebiam.* Vng. *Temetöm.* Ang. *To make hollow, to burie.*] Mart. lib. 11. Aeolidum Canace jacet hoc tumulata sepulcro Virgo, cui parvæ septima venit hyems. Ovid. 8. Metamorph. - nec magis unquam Batta mea videam, nec sim tumulandus ab illa. Cæsar. Argon. Nec ejecta tumulabor mortua terra. ¶ Vulgò & Acumulo, quod est terram aggero, & quasi tumulum facio. Sicio. Plaut. lib. 19: Dum Ilectram fugientes cauponulas ferox, Æthiopique procreatæ luxuriosa attollentes se exaggerando, aliam tumulat.

Tunc, adverbium temporis, Eo tempore: & de omnibus temporibus dicitur. [אָז *az*, הַהוּא *hahu*. Gall. *Lors, alors, adonc.* Ital. *Allhora.* Ger. *Damal.* Belg. *Dan.* Hisp. *En aquel tiempo.* Polon. *Wtenczas.* Vngar. *Akkor.* Ang. *Then.*] De præterito. Virgil. Tunc decuit, quum sceptra dabas. De præsenti. Plaut. Tunc ad eam accede, quum potes. De futuro. Idem: Ego tunc adero, quum tui videndi mihi copia erit. ¶ Additur quandoque genitivus temporis: ut apud Iustinum: Tunc temporis Persarum Cambysis mecum vivo. ¶ Tunc demum, id quod tum demum. Plin. lib. 11. cap. 14: Tunc demum labra utraque quasi apprehenderet.

Tūndo, tundis, tutudi, tunsum, ĕre, t. Secundum Priscianum, hæc tria composita ipsum non habeant, ut Obtundo, obtudi, obtusum: Contundo, tero, cædo, pulso, verbero. [כּוֹתֵשׁ *chotesh*, חָבַט *chabat*, דָּךְ *dach*. Gall. *Frapper, battre, broyer, piler.* Ital. *Battere, pestare, macinare, dirizare.* Ger. *Stossen, stampffen, stossen.* Belg. *Ontstucken stoten.* Hisp. *Tundir, ó picar.* Pol. *Tłuc, bić.* Vngar. *Törni, verdöm.* Angl. *To knocke, stampe or beat.*] Virg. lib. 4. Georg. Profuit & tunsum gallæ admiscere saporem. Plin. lib. 31: Tusum sine aqua potui datur. Hæc tusa, cribrataque vino quantum possit excellenti. Diomedes putat habere duplex præteritum, & duplex supinum, scilicet tutudi, tusum, & tuti, tutum. Plaut. in Asin. Sed quid hoc quòd piscium linum tundit? Col. lib. 2. cap. 1. triplex aurum spicæ mediis fustibus tunduntur. Et lib. 6. cap. 7: Quibus in unum tussis. Cic. 7. Ver. Quamille nihilominus jacenti latera tunderet, ut aliquando se ipse tunderet se diceret. Ovid. 1. de Arte: Iamq; nemus tundens mollissima pectora palmis. ¶ Refertur ut eruditum ad verba, & significat sæpius idem repetere. Terent. in Hecyr. Tundendo atq; odio effecit remanere. Id est, sæpè dicendo, sive cudendo. Et est cantatio sumpta à malleo fabrorum sæpè percutiente. Tundere aures Plaut. in Poenul. Pergin' aures tundere? id est, obtundere, sæpe idem repetendo. ¶ Tundere eandem incudem assidue, proverbialiter dicitur pro eo, quod est indefatigabili assiduitate in operis alicujus tractu perseverare. Vide Chiliadas Erasmi. ¶ Hujus composita sunt, Contundo, extundo, obtundo, pertundo, protundo, & retundo: quorum significata explicantur suis locis.

Tūnĭcă, æ, f. p. Vestis erat apud Romanos interior, & sine manicis, cui toga superinduebatur, à tuendo corpore dicta, auctore Varrone: vel ab induendo, ut induca. [כְּתֹנֶת *chetonet*. Gall. *Vesture.* Ital. *Tonica, camora.* Ger. *Ein vnderrock oder hemd.* Hisp. *Saya ó camora.* Pol. *Suknia, sukienka.* Vng. *Dolmany, ruha, gyba.* Ang. *A coate, a sherte or sherte.*] Virg. 9 Aen. Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. Hoc autem dicit, ut barbarum & peregrinum morem indicet: nō Romanū. quum apud Romanos sine manicis tunicæ gestarentur. Plaut. Manuicatam tunicam habere homine decet. Cic. 5. Tusc. Atq; is quū pila ludere vellet (studiosè enim id faciebat) tunicam q.

poſſeret, adoleſcentulo quem amabat, tradidit. Te gladium dicimus. Mulieres quoq; gladiis tunicis utebantur, tali oblongis, & talaribus, quæ imo etiam cruta tegerent. Plin. Epiſt. lib. 2: Aurelia ornata ſorore ligneteca tetamentum, ſumpſerat pulcherrimas tunicas. Martial. in Lesbiam: De cathedra quoties ſurgis, jam ſæpè notavi, Pudicam miseram Lesbia te tunica. ¶ Tunica item omnium ſolutura dicebantur, qua hodie linea utimur. Ovid. 2. Amor. Qualem vidi te tigi, puellam, Sic etiam tunica tacitum te habeam. Idem 3. Amor. Illic nec tunicam tibi: Depoſuiſſe pudor. Erubui. Pugnabat tunica tetamen illa regit. ¶ Vrebantur & tunicæ quæ media dici poſſit, cujuſmodi citrà tunicæ lanea, rubra, albæ, quæ brumali tempore utimur. Hæc & alia tunicæ, quæ his ſuperne barbarum a Gallis vocabulo Græci veſtigia retinentibus, ἀναξυρίδες appellatur, quaſi ἀναξηρίδες. Neq; verò id cuipiam mirũ videri debet. Galliæ vocis etymon ex lingua Græca petit liquidem olim Druidæ Gallorum ſacerdotes in publicis, privatiſq; actionibus Græcis literis utebantur, ut legimus in ſexto Commentariorum Cæſaris. Hæc ſere ex Baylio. ¶ Tunica molleſta, genus erat ſupplicitæ ignitum alimentis illita & intexta, ut Seneca docet, ac mox incenſa, cruciabiliter obvolutos nocentes, qui ſceleris convicti graviora farent, amburebat. Vide Cælium Rhod. antiq. lect. lib. 10. cap. 5. ¶ Tunicæ oculorũ, ſunt membranæ quibus oculi ſunt compoſiti. Plin. lib. 11. cap. 37: Tenuibus multiplici membranis oculos natura compoſuit, calloſis contra frigora caloreſque in extremo tunicis. ¶ Arborum quoque & fructuum membranas, Tunicas appellamus. Plin. lib. 12. cap. 19: Probatur cutis brevi tunicarum titula, & non fragili.

Tŭnĭco, tunicas, pen. corr. act. p. Tunica induo, veſtio. [לבש labáſh, כסה kaſáh. Gall. Veſtir, couurir d'vn ſayo. Ital. Veſtire vna tunica. Germ. Einen rock anthun oder bedecken. Hiſp. Veſtir el ſayo. Pol. Wkłaść ſukmanę. Vng. ruhában öltöztöm. Ang. To put an vpper garment on] Varr. ἀναξυρίδα ut ait Nonius: Hæc tunigetas detonderi docuit tunicarq; bonarum.

Tŭnĭcātŭs, a, um. Qui ſola indutus eſt tunica: hoc eſt, qui nullã tunicæ ſuperam habet: regum cui oppomitur Togatus. [עריה ערום arúm, ערטילאי ertilái. Gall. Veſtu d'vn ſayo. Ital. Veſtito de tunica. Ger. Der allein vor dem hemd gehet. Hiſp. Veſtido de ſayo. Pol. Wſukmanie chodzący. Vng. ſaiúban, dolmányos. Ang. Clothed with a coate.] Plaut. Pœnul. Noviſtin' tu illunc tunicatum hominem qui ſiet? Iuven. Satyr. 11. Tunicati ſuſcina Tarecchi. Eſt autem Tunicatus, non participium, ſed nomen à pectorium à tunica deductum ea forma, qua à caliga caligatum dicimus, & à calceis calceatum.

Tŭĕor, tueris, pen. corr. dep. Video: à quo deducuntur compoſita, Contuor intuor, & obtuor. [ראה róeh. Gall. Regarder, voir. Ital. Guardare. Ger. Schawen. Hiſp. Ver. Pol. Widzieć, patrzyć. Vng. Látom, nézem. Ang. To ſee, to behold.] Plaut. Aſin. Ar hercle ipſum écco eo ornatu. quaſſanti capite incedit. Et rerum: Nam ego illud negotium tàm paratũ ſcio eſſe, quam me hunc Scipionem eſſe. Idem Moſtell. Profectò nullam eam dem illi cornicem intuor. P. Attuli: ſed ad nos obtuere, quonam in cornicem accipiter Cõſpexerit ſi vulturius forte cuos poſſit conſul. Hodie tamen Tuor cum compoſitis raro eſt in uſu: eo tamq; loco magis receptã iam puto, contuor, & intuor utrumq; latinũ dicamus ſuprà in verbo TVEOR.

Turarius, rii, m. [ſe dicitur qui tus parat & vendit: quod ex Cornuto in Perſiũ intelligit, quũ ſcribit: Buna carmina cultã periculum habent apud ſalſamentarios & turarios, ideò quod chartæ, in quibus vilia carmina ſcribuntur, quaſi non neceſſaria, aut ad tus incidentia involvendum, aut ad ſalſamentum.

Turbă, æ, f. p. Multitudo ſedulo, vis, tumultus, perturbatio. [המון hamón, ריסה, מהומה Gall. Rumeur, trouble, deuil. Ital. Turba, turbamento, romore. Ger. Ein vnruh, tumult, lerm oder geſchrey. Belg. Een geſchrey. Hiſp. Turba, tropel, alboroto. Pol. Zamięſzanie, mieſzanina, hałas. Vng. Sereg, zürzauar, tolongás. Ang. A multitude of people confuſedly aſſembled, trouble, confuſion, deſire.] Vlp. Vibonii. Rap. & decurial. Prætor ait: Turbam appellatam eſſe Labeo ait ex genere tumultus. Si duo tantum commiſerint, atq; eo accipimus in turba id factum, quia duo turba non proprè dicuntur. Si verò factum decem aut quindecim homines, turba dicetur. Sed quia multitudo ferè non vacat perturbatione, ſ. etiam eſt ut perturbationẽ appellemus turbam, eſt igitur turba, & multitudo. & in multitudine perturbatio. Cic. Cæcinnæ: Exponerem etiam quem ad modum hic, & quanto in turba, quamq; in confuſione rerum omnium verſetur. Terent. in Andr. Di veſtram fidem, quid turbæ eſt apud forum! Cicer. 6. Verrin. Ecce autem nova turba atq; tiva. ¶ Turba, pro multitudine. [המון hamón, עדה, עם edá, עם am. Gall. Troupe & multitude de gens. Ital. Concorſo de gente vile. Ger. Ein menge leichtfertiger leut. Hiſp. Necio hombre de hombres. Pol. Zbiegowiſko ludzi. Vng. Sereg.] Cic. 2. Verr. Videt ad ipſum forum ſcenam Fabianam in turba Verrem: appellat hominẽ, & ei vocem maximã victoriam gratulatur. Idem 5. Tuſc. Quid enim philoſophi gravitate, quàm in vulgi opinione, ſubſommque turba, quod dicatur aut gravius, aut grandius. Ovid. 1. Amor. Virg. 7: Quæq; tuos currus comitantia turba ſequetur. ¶ Turbæ pronorũ, pro variis generibus pronorũ, dixit. Plin. lib. 23. cap. 13. & Turbam vulnerũ, pro multitudine vulnerũ, lib. 22. cap. 17.

Turbĕlă, læ, diminut. f. p. Parva turba. [מעט מהומה. Gall. Petit trouble, petite bande. Ital. Piccola turba, picciol romore. Germ. Ein wenig verſtörung oder vnruh mit vnd neben vnter. Hiſp. Pequeña turba y turbamulta. Polon. Małe zamięſzanie. Vng. Seregetske. Ang. A little trouble or ſtirre.] Plaut. in Pſeud.

Sed tu quidem hercle, me ſi commoveris ſacem,
Quo pacto, & quantas ſolcam turbellas dare?

Turbĭdŭs, a, um. Conturbatus, confuſus, non clarus, coinmotus. [מהומה mehomáh, מבוכה mevoch, עכור kaſúph, חמה chomáh. Gall. Trouble, troublé. Ital. Turbato, torbido. Ger. Betrübet, bewegt. Belg. Bedroeft. Hiſp. Turbio, y perturbado. Pol. Kalny, zamięſzany. Vng. Háborodott, zauarodott. Angl. Troubled, muddie] Horat. 1. Carm. Ode 3: Qui vidit mare turbidũ. Turbidus dies, procelloſus. Plin. lib. 11. cap. 10: Quo & excrementa operantium intus, ne longiùs recedant, unum congeſta in turrũ turbidis diebus, & operis ordinegerunt. Turbidus homo, commotus, plenus perturbationis, terribilis. Virgil. 9. Aen. Hinc turbidus ate; hinc Lucifer equum mouet, ad tumq; per avia quærit. Idem. lib. 12: Tum ſic affatur regem ate; ita turbidus infit. Tacit. lib. 20: Mox C. Cæſar turbidus animo, &c. Turbida aquarũ eſt, turbata, & impura. Cicer. 5. Tuſc. Darius in fuga, quum aquam turbidam & cadaveribus inquinatam bibiſſet, negavit unquam ſe ſibi ſuiſſe jucundiorem. Virg. 5. Aen. ruit arbete toto Turbidus imber aquæ, denſiq; nigerrimus Auſtro. Turbidior, turbidiſſimus. Ovid. 1. Triſt. Flegi 11: Pectora ſunt ipſo turbidiora mari. Actiones turbidiſſimæ, apud Quintil. lib. 2. cap. 12.

Tŭrbĭdē, adverb. Turbulentè, tumultuoſè. [בבלבול. Gall. En trouble, avec trouble. Ital. Con turbolenza. Ger. Mit betrübnus, vnruh vnd tumult. Hiſp. Turbio, y perturbadamente. Polon. Zamięſzanie. Vng. Zürzauarodásson. Ang. Troublingly, with trouble.] Cic. 4. Tuſc. Intelligatur ipſum perturbationem iactationibus & opinionibus inconſtanter & turbidè in motu eſſe temper.

Turbŭlĕntŭs, a, um. Commotus, iratus, turbidus, contentione plenus. [מהומה mehomáh, מבוכה mevoch: עכור kaſúph, מהומי mehomí, מבולבל mevolbál, מבוהל mevohál. Gall. Trouble, plain, plein de trouble, turbulent. Ital. Turbolento, turbolare, tribolato. Germ. Betrübet, bewegt, mesſig. Belg. Bedroeft. Hiſp. Turbio y perturbadamente. Pol. Mętny, zamięſzany, hałaśliwy. Vng. Háborodott, zauaros. Ang. Troubled, full of trouble and ſedition.] Plaut. in Tpid. Tu autem pulcre es turbulentus. Concionem turbulentã. Cic. ad Att. lib. 4. Conciones turbulentæ Metelli remotæ ſunt Appii, fatiſſimæ Publii. Tempeſtas turbulenta. Idem 7. Ver. Vt nullus unquã dies tàm magnus, tàm ſolennis, tàm turbulentus fuerit, quin aliquo tempore totum ejus diei hominem ſi deceret. Idem pro Sylla: In illa turbulentiſſima tempeſtate Reipub. mea ſponte deſpexerim. Turbulentus animus: id eſt, perturbatus. Liv. 2. ab Vrb. Turbulentior inde animus. Valerio, T. Aemilio COSS.

Turbŭlĕntĕ, adverb. Turbidè, tumultuoſè. [מבולבל. Gall. Avec trouble. Ita. Turbolentamente. Ger. Betrieget, vnfriedlich, enterung, oder betrübnus. Hiſp. Turbio y perturbadamente. Pol. Zamięſzanie. Vng. Háborodottan, zauarosson. Angl. Troublingly, with trouble and ſedition.] Cic. pro Domo ſua: Omnia contra leges, mores, quæ majorũ temere, turbulentè, perverſè, perfuriosè eſſe geſta.

Turbŭlĕntĕr, & aliud adverb. Turbicè, tumultuoſè. Cicero ad Cælium lib. 8: Extremum illud erit nos nihil turbulenter, nihil temerè facturos.

Turbŭlentĭa, turbulentiæ, f. agito, perturbo. [בלבול balbúl, מבוכה mevoch. Gall. Trouble. Ital. Perturbare. Ger. Betrübt machen. Hiſp. Turbar, perturbar. Polon. Zamięſzanie. Vng. Háborodottam, ſi zauarosom. Ang. To trouble, to mingle or confound.] Apulcius: Me ſtrepitu turbulentavit.

Turbo, as, act. p. Confundo, commoveo, perturbo, obturbo, turbar facio, miſceo. [עכר kaſáh, בלבל balbél, בעת baháh, מהה mahá, נבך navách, ערבב arabéb. Gall. Troubler, mouuoir, brouiller. Ital. Turbare. Ger. Betrüben. Belg. Beroeren. Hiſp. Turbar y perturbar. Pol. Zamięſzywać, mącić. Vng. Zauarom. Ang. To trouble, to mingle or confound.] Plaut. in Capt. Aduentus turbauit totum cum carne carnarium: id eſt, commouit. Martial. 2: Pectora te noſtra, ſed nec turbare capillos. Cicer. de Nat. deor. Ariſtarchus quoq; in tertio de Philoſophia libro multa turbat, à magiſtro Platone uno diſſentiens. Idem pro Cluent. Mare quod ſua natura tranquillum eſt, ventorum vi agnatur, atq; turbatur. Virgil. Aen. ſed res animos incognita turbat. Idem 12. Aen. & ſubita turbarer clade Latinos. ¶ Turbare abſolutè. Tacit. lib. 4: Quum repentè turbare fortuna cœpit. ¶ Turbatũ eſt, impersonale. Terent. in Eunuch. Nolem quid pretiũ abſente nobis turbatum eſt domi. ¶ Turbabit, pro turbaverit, uſurpatum

usurpetum ab antiquis. Cic. 1. de Legib. ex XII. Tab. Aſt qui turaddit in ædificio alienus autoritate dolo. ¶ Turbor paſſivum. Cic. ad Att. lib. 2. Prodies ut ſcitis ita ſenatu turbatur Sampſiceranus. ¶ Huius compoſita ſunt, Conturbo, deturbo, exturbo, diſturbo, interturbo, obturbo, & peturbo quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Turbatus, Cómotus, perturbatus. [נבוך nebúch. מבוכה mebúchah. συγχυσις, ταραχη. Gal. Trouble, ſtorm. Ital. Turbato, ſmoſſo. Ger. Verirret. Hiſp. Turbado, perturbado. Polon. Zemuſzone, zamyſzone. Vngar. Felmeg habarittatot. Ang. Troubled, vexed.] Caeſa. lib. 1. Civ. Turbatus ex inopinato malo.

Turbātē, adv. b. Turbulenter. [συγχυσεως. Gall. Auec trouble. Ital. Turbatamente. German Mit verwirrung erbeng wirrt weiſe. Hiſp. Turbadamente, perturbadamente. Pol. Zemuſzenie, zamyſzenie. Vngar. Felmeghabaritolattal. Ang. With trouble.] Caeſ. 1. bel. Civ. Turbate cauſſa agunt omnia ea potius atq; turbare.

Turbātor, oris, m. c. qui rem aliquam conturbat, perturbator. [נבוך nabúch. συγχυσις. Gall. Troubleur, brouilleur. Ital. Diſturbatore. German Ein verkirer. Hiſp. Perturbador. Pol. Niepokoiacz, zagraſzacz. Vng. Felbaritto. Ang. A troubler or vexer.] Liv. 4. ab V. B. Patres videri, quod omnia divina humanaq; turbatore ea plebe ad conſultandum vulgi turbatores accingi. Idem lib. 22. Quorum ſpecie ſub autore ſedi turbatore hanc permeretur.

Turbātōrius, a, um. Turbatio. [נבוכה nebúchah. συγχυσις, ταραχη. Gal. Troubleuſe, trouble. Ital. Turbatorio. Germ. Verbirrung. Hiſp. Turbamiento. Pol. Zegnanie, zamyſzenie. Vng. Felbaritas. Ang. Troubling or vexing.] Tacit. lib. 15. Quæq; alia turbamenta exciti. Salluſt. in oratione Lepidi ad Quirites: Maxima Reipublicæ turbamenta atq; exitia probare.

Turbal, is, neutr. Ioan. Spuma candida, nitens usq; non tamen ita ſplendens. Alii Bibium vocant.

Turbo turbinis, m. c. Ventus validiſſimus, & vorticibus, obvia quæq; deturbans, proſternens atq; ventus omnia turbans & involvens. [סופה ſupháh. σεισμος. Gall. Vn tourbillon de vent, vent impetueux. Ital. Nuvola di vento. Ger. Ein windbrauſt. Hiſp. Torbellino, viento remolinado. Pol. Burza, wyrzucaiąca. Vngar. Forgoſzel. Ang. A whirle & tempeſt.] Virg. 1. Aen. Ventis velacq; ministrat. Eo, Quibus à porta ventus & cornua turbinis perflant. Cic. 2. de Orat. Vndique omnes venti erumpunt, & exiſtit tot turbines & turbo, quos per triſtitiam nominem, protrubatore & everſore idem pro Domo ſua. Turproceſ. patriæ, imo ac tempeſtas pacis atq; otii. ¶ Fit & turbo genus ſullamenti: Iuventi, quod à pueris ſoleat in gyrum circumagitur. [סופה ſupháh. σεισμος. Gall. Vn tabut, ou vne toupie. Ital. Trottolo, moſcolo, ouero che ſi gioca con la ſferza. Germ. Ein kreyſ. Hiſp. Vn trompo pequeño. Pol. Cyga. Vng. Vgo. Ang. A top.] Tibullus lib. 1. Eleg. 8. Nunq; agor ut populus citus ſola verbere turbo, Quem celer aſſueta verberat arte puer. Virg. 7. Aen. Ceu quondam torto volitans ſub verbere turbo, Quem puer in magno gyro vacua atria circum Intentus ludo exercet. Atq; ictibus imis Obſtupuere animi, turbam impubis habenis Agit. Plin. lib. 37. cap. 4. Siquidē & celeritate ludicro no differt, & lateris ſexangulo ſæpe turbinatus in mouendo. Idem lib. 11. cap. 37. Cochlearum infra ſinistram papillam turbinato muctrone in priora emicans. Idē lib. 15. cap. 15. Turbinatur pyris figura quam malis.

Turbīnātio, onis, f. c. [ελιξωσις. Gall. Tornoy & figure en forme de ſabot ou toupie. Ital. Acuminato, & ponta diſotto come un pero. Ger. Die geſtalt wie von der Birne zu ein ſpitz zugetrehet iſt. Hiſpan. Forma y figura en manera de trompo y pomo. Pol. Zagoſzczenie. Vng. Vgo formaſtura. Ang. A forme or shap like a toppe.] Plin. lib. 15. cap. 20. Alia turbinatio pyri, alia ovata ſpecies.

Turbyſſum, Medicamentum eſt, cogens ſorbere, & pro colore naturæ eruum ſubitrus.

Turdus, m. f. Avis nota, & inter primas à ſaporis bonitate collocata. [κιχλη. Gal. Graue, grand ſic. Turde. Ger. Ein Krametsvogel. Hiſpan. Tordo. Pol. Drozd. Vngar. Harſo madar. Ang. A ſelfe ſaeze or thruſhe.] Horat. lib. 1. Epiſt. 16. Nil me cum turdo, vulva nil dulcius ampla. ¶ Eſt & Turdus nomē piſcis, quem & ipſum κιχλην vocant Græci. Plin. lib. 32. cap. 11. Turdus nec ſaxatilibus nobilis.

Turdārium, I. locus quo turdi aluntur ad ſaginā. κιχλοτροφειον.

Turcus, vica, tucum, Vide TVS.

Turgēo, ges, rsi, rē. I. Tumeo, inflatus ſum. [גאה gaáh. גבה gabáh. ὑψουμαι, αιρομαι. Gall. Eſtre, ou eſtre enflé. Ital. Gonfio, ſo. German Worgen von vollē od ſtolzē. Hiſpan. Hinchado, ſo. Polon. Nadimam ſie. Vngar. Felduſſadom. Ang. To ſwell, to be puffed up with pride or anger.] Virg. Arg. 10. ...iam hæc turgent in palmite gemmæ. Turgere à rei eſt ſtatu in aliquem, five cōmoveri. Plaut. in Cal. Nunc in tormento tota eſt, ita turget mihi idem in Medea. Tota mihi turget uxor nunc comi, Icio. Plin. lib. 22. cap. 13. Iaponum & mannis turgentibus decacūmanum, & ſpuitæ. ¶ Compoſita ſunt. Detturgeo, & obturgeo quorum ſignificata explicantur ſuis locis.

Turgeſco, is, ct. Turgidus ſio, tumeſco. [גאה gaáh. גבה gabáh. ὑψουμαι. Gall. S'eſtre. Ital. Gonfiarſi. Ger. Sammā mit ey ſich aufblaſen. Hiſpan. Hinchaſe. Polon. Poczynam ſie nadimać. Vngar. Felduſſadom. Ang. To begin to ſwell, to make proude.] Perſius: Non equidem hoc ſtudeo, bullatis ut mihi nugis Pagina turgeſcat dare pandos ad docta lumbo. Cicer. 3. Tuſc. Cur hæc non ſæpe turgeſcere triſtibus iris. Varro 3. de Re ruſt. cap. 9. Obijciendum pollis dicbus quindecim priusis manē ſubiecto pabulo, ne adultus noceat terræ dura) polentam naſtam cum ſalluria ſeminis, & aqua aliquanto ante factis, ea & ne tum deroleg, in eorum corpore turgeſcat aqua, prohibendum. Ouid. 3. Amor. Eleg. 9. Prima Ceres docuit turgeſcere ſemina ſulcis. Plin. lib. 9. cap. 30. Novembri mense, & Martio pariunt, quæ turgeſcentibus virgultis.

Turgidē, adv. Tumultus, ſtatus. [גבה gabáh. Gall. Enflé. Ital. Gonfio. Germ. Worneh, aufgeblaſen, getrotzet. Belg. Opgeblaſen. Hiſp. Hinchado. Pol. Nadęte. Vng. Felfuakodo. Ang. ſwelled, puffed up.] Plaut. in Milite: Cubare tumulū ſpinum, aqui oculis turgidis. Cic. 3. Fin. Numa aliquid quod ſpinam in cubitum tumidum arcturum non curioſe ſe habuit. Horat. 3. Carm. Ode 21. Hoc ſimul atque fouebo dextra, Cui frons turgida cornibus.

Turgiſcūlus, cimini. [γογγυλις μικρος. Gall. Vn peu enflé. Ital. Alquanto gonfio. Ger. Etwas wenig aufgeblaſen oder getrungen. Hiſpan. Vn poco hinchado. Polon. Troche nadęty. Vngar. Kis ſunkadozoska. Ang. A little ſwolne or bolled.] Catullus: Flendo turgiduli rubent ocelli.

Turibulum, Turifer, Turiceremus, Vide TVS.

Turiōnes, m. t. Teneili arborum, tritcum aut herbarum caulium. [κλωνια βοτανης. Gall. Les drillons de toute des herbes d'arbres ou arbrets. Ital. Teneri germoli d'albore. Germ. Die zarten tribe ſchoß der bäumen oder ſtauden: die aber ſie tödten in der teutſchen. Hiſp. Las renouos del arbol. Polon. Wierzchołki roſnące ze drzewa y ziołowe. Vng. Bokor ala gyz ſtnadz nek gyzegyhegyk. Ang. The tender ſtoppes of trees or hearbes.] Colum. lib. 12. cap. 42. Conciſis deinde primo vere oliuis, ſummæ deſiluum aliquæ ad os, lauri tutiones in hoc uſu mittito, ut olivas deprimant: poſt dies viginti utere.

Turmā, turmæ, f. p. Ordo militaris, tres equitum ſontinens decurias, totidem q; habens decuriones. [גדוד gheddúdh, &c. Gall. Bande ou troupe d'armes. Ital. Compagnia de ſoldati. Ger. Ein geſchwader Reuter. Hiſp. Batalla de hombres de caualle. Polon. Rota konna. Vng. Louag ſereg. Ang. A band of horſe or warre.] Romani enim tempore quum tres tantum eſſent tribus, Ramnēſium, Tatienſium, & Luceri, ex ſingulis tribubus deni equites in turmam aſcribebantur, & ſingi decuriones: à quo etiam numero Turmam dictam eſſe Varro, quaſi terdenum. Cic. pro Marcel. Nihil tibi ex ista laude decerpam, nihil prædabor, nihil compilabo, nihil turmas deturpi. Virgil. 5. Aeneid. Tres equitum numero turmæ ternique vagantur Ductores, pueri bini ſenique ſecuti. Horat. lib. 3. Carm. Ode 4. Divosque mortali q; turmas Imperio regit unus æquo.

Turmātim, Dicti qui in turmas ſunt eadem. Liuius 4. ab Vrbe: T. Manlius Conſulis filius ſupra caſtra hoſtium cum ſuis turmalibus evaſit.

Turmālis, turmale, adject. Quod ad turmam pertinet. Claud.

de bel. Gild. Excitet incertus tumultus buccina somnos. ¶ Aliquando idem quod equestris, ut Turmales statuæ apud Ciceronem de Orat.

Tūmātim, adverb. Per turmas. [Gall. Par bandes. Ital. Per compagnie. Ger. Rottenweis. Hisp. En hazañetta. Pol. Hurtami. Vng. Seregonkent. Ang. Band by band.] Cæsar 8 bell. Gall. Turmatim in eum locum devenerunt. Liv. 5. ab Vrb. Mox tinnulus, canorusq; dissonus, vagantibus circa mœnia turmatim barbaris, audiebant.

Turpis, & hæc turpe, adm. r. Deformis, inhonestus, fœdus, distortus: est enim contrarium Pulchro. [שפר sphehr מאם meim עוך pah. αἰσχρὸς, ἀσχήμων. Gall. Laid, vilain, difforme, deshonneste. Ital. Vergogniosa cosa, difforme. German. Ungestalt, schendtlich, häßlich. Belg. Leelijck. Hisp. Feo, y deshonesto. Pol. Sprzeczny. Vng. Rut. Ang. Filthie, vnhonest.] Terent. in Phorm. Lacrymæ, vestitus turpis. Horat. 3. Carm. Ode 27. Antè quàm turpis macies decentes Occupet malas. Ovid. 3. de Arte. Turpe pecus mutilum, turpis sine gramine campus, & sine fronde frutex, & sine crine caput. Ovid. 1. Amor. Eleg. 13. Semihi Tithono deterrarare liceret, Turpior in cœlo fit mea nulla foret. ¶ Transfertur etiam ad animum. Cicero pro Quinto: Multis vexatus contumeliis, plurimis & variis injuriis, non turpis adire, sed miser contingit. Terent. in Heaut. -pudet. Dicere hoc præsente verbum turpe. Ovid. 1. Amor. Eleg. 9: Turpe senex miles, turpe senilis amor. Cic. 1. Offic. Luxuria verò cùm omni ætati turpis, tum senectuti fœdissima est. ¶ Interdum pro parvo, aut magno, ut annotavit Nonius. Virg. 3 Georg. -optima torvæ Forma bovis, cui turpe caput, cui plurima cervix. Idem 4 Georgic. -& turpes pascit sub gurgite phocas. ¶ Item pro crudele. Lucret. non uno in loco apud Salustium.

Turpiculus, a, um, Diminutivum, Subturpis. [Gall. Assez mauvais. Ital. Alquanto brutto. German. Ein wenig häßlich oder böß. Hilpan En algun poco. Pol. Kuszpetny. Vngar. Kissebbik. Ang. A little filthie or vnhonest.] Cicero 2. de Orat. Locus in corporalis, & quasi deformibus partibus. ¶ Hor. fit compositum Subturpiculus. Idem Att. lib. 4 Q. 3 de eram subturpicula mihi videbatur palinodia.

Turpō, Turpas, turpui, turpitum, fœdo, turpitudine afficio. [מאם meim עוך pah. αἰσχύνω. Gall. Souiller, ordurer, salir. Ital. Fare brutto. Ger. Vermaledeyen, häßlich machen. Hilp. Hazer fea. Pol. Szpecic, skarodzic. Vng. Negyalazom. Ang. To make filthie, to defile.] Cic. 3. Offic. Quanta illa depravatio, & fœditas turpificati animi videri debet.

Turpitūdo, turpitudinis, f. r. Deformitas. [שחם רעע mum rebi בבלה שחרורית shahlah שחרורית shehhorooth. αἰσχρότης. Gall. Laideur, difformité, deshonnesteté, laidure. Ital. Bruttezza, dishonestà. German. Schand, häßligkeit, vnehrbarkeit. Hilpan. Fealdad, y deshonestidad. Pol. Sprzeczność, niepoczciwość. Vng. Rutság. Ang. Vilenie, deformitie, shame.] Cicer. 2. de Fin. b. Sunt etiam turpitudines parvæ, quæ nisi honestatis natura plurimùm valeat, cur non cadant in sapientem non est facile defendere. Quint. lib. 2. cap. 2: Calumnia non solùm crimine turpitudinis, verùm etiam suspitione. Cic. 2. de Orat. Verborum turpitudine, & rerum obscœnitatem vitate.

Turpiter, adverbium, Fœdè, inhonestè, indecorè. [αἰσχρῶς. Gall. Vilainement, laidement, deshonnestement. Ital. Brutamente, deshonestamente. German. Schändtlich, häßlich, vnehrbarlich. Hilpan. Feo, y deshonestamente. Pol. Sprzecznie, niepoczciwie. Vng. Rutul. Ang. Filthily, villanously.] Plautus in Mer. Quod in te olim admisit turpiter. Cæs. 3 bell. Civil. Reliquas turpiter fugere cœperunt. Cicero 3. Tusc. Quæ se impiter & nequiter facere nihil patatur. Ovid. 3. Trist. Eleg. 7: Turpiter ejicitur quàm non admittitur hospes.

Turpo, turpas, adl. p. Fœdo, turpitudine afficio. [שחם rihmeh שחם shahhah. αἰσχύνω. Gall. Souiller, salir, ordurer, deshonnester, salir. Ital. Sporcare, fordare, macchiare. Ger. Vnsäuberen. Hispan. Afear otra cosa. Polon. Szpecic. Vngar. Megrutitom. Angl. To defile, to make foul or vnsavoured.] Cicer. 1. Tusc. ex vetusto quopiam Poëta: Hac omnia vidi inflammari, Priamo vi vitam evitari, Iovis aram sanguine turpari. Virgil. 10. Aeneid. -& terga fluentem Sanguine turpantem composuit de more capillos. Horat. 1. Serm. Satyr 3: -at illi fœda cicatrix Setosam lævi frontem turpaverat ore.

Turris, hujus turris, fœminini generis, 1. A terrendis hostibus dicta est. [מגדל migdahl. מגן magn. Gall. Tour. Ital. & Hisp. Torre. Germ. Ein thurn. Belg. Een toren. Pol. Wieże. Vng. Torony. Ang. A tower.] licet Arx ab arcendo: vel quòd aspectu torva sit hoc est, terribilis. Cæsar 5. bell. Gall. Cum ex omni parte lapidibus conjectis deturbati, turrisque succensa est. Cicero 5. Tusculan. Dionysius contionari ex turre alta solebat. Virgil. 10. Aeneid. Nec spes ulla fugæ: miseri fatoque suorum Armantur alii. Nequicquam, & rara muros circumvolat umbra. Idem 9. Aeneid. -tum pondere cuncta Procubuit subitò, & cœlum tonat omne fragore. Horat. 2. Carm. Ode 10: Sæpiùs ventis agitatur ingens Pinus: & celsæ graviore casu Decidunt turres, feriuntque summos Fulmina montes. Fiunt etiam turres ambulatoriæ, de quibus Vegetius libro 4. cap. 17. sic scribit: Turres decuntur machinamenta, ad ædificatorum speciem tabulis, tabulatisque compacta. Et ne tantum opus fortuito concremetur incendio, diligentissimè ex crudis coriis vel ex nimbus communitur, quibus pro modo latitudinis additur altitudo. Nam interdum tricenos pedes per quadratum, interdū quadragenos, vel quinquagenos factæ sunt. Proceritas autem ipsarum tanta fit, ut non tot sint muros, sed etiam turres lapideas attingant superare. His plures rotæ mechanicæ sunt subditæ, quarum lapsu volubili magnitudo tam alta movetur. Fragilis autem periculum civitatis est, si ad muralem fuerit turris admota. Plures enim accipit scalas, & diverso genere conatur trumpere, quam inferioribus habet arietem, cujus impetu destruit muros. Circa medium verò accipit pontem factum de duabus tabulis, septumque de vimine, qui cum subitò prolatum inter turrem murumque constiterit, & per eum egredientes de machina bellatores in civitatē transeunt, & occupant muros. In superioribus autem turris illius partibus constat, & sagittarii collocantur, qui defensores urbis ex alto contis, taxis, missilibusq; prosternant.

Turrĭcŭla, Diminutivum, Parva turris. [πυργίσκος. Gall. Tourette, petite tour. Ital. Torricella, torretta. Germ. Ein thurnlein. Hisp. Pequeña torre. Pol. Wieżka. Vng. Toronyocska. Ang. A little tower.] Est & vasculi genus, turris simulitudine, per quod toti in alveolum mitti solent, nec in jacentes sinus compositi possent. Græci πύργον vocāt. Persius etiam Oresm. Ætat. distichon apud Martialem 14. turriculae cum describens:

Quarum compositos cum imus imperet ictus?
Si per me sinuli nulli vota facit.

Turrĭtus, ta, tum, Turribus instructus. [πυργοφόρος, πυργοειδής. Gall. Qui a tour ou tours, basti comme une tour. Ital. Alto, in forma. Ger. Thurmet oder thurnicht. Hisp. Alto, torreado de torres. Pol. Wieżowaty. Vng. Toronyos. Ang. Tour'd, high, or towred.] ut, Mater deûm turrita dicta est, Cybele, quæ eadem creditur cum Tellure. Virgil. 6. Aeneid. -qualis Berecynthia mater, Invia Dindymi, Phrygias turrita per urbes Invehitur curru. Cæsel. a turrita. Lucan. lib. 3: -turritaque summis Despexit castella jugis. Elephanti turriti, quibus turres superponuntur, vel qui turres gestant. Plin. lib. 8. cap. 7: Iterum totidem turriti cum sexagenis propugnatoribus. Mœnia turrita. Ovid. 3. Amor. Eleg. 7: Quid tibi turritis mœnia cingere muris? ¶ Interdum Turritus accipitur pro alto, & turris instar edito, ὑψηλός. Virgil. 3. Aeneid. -gemino dum monte bracchia muro Turrim scopuli.

Turrĭgĕr, Turrifer, Gerens turres. [πυργοφόρος. Gall. Qui porte tour, qui a des tours. Ital. Che porta torre, che a torre. Ger. Der thurn tregt. Hisp. Lo que tiene ó tiene torres. Pol. Wieżki. Vng. Toronyt hordozo. Ang. That beareth a tower.] Plin. Sed turrigeros elephantorum miramur humeros. Virgil. 10. Aeneid. Alma parens Idæa Deûm, cui Dindyma cordi, Turrigeræque urbes, &c. Dea turrigera, cadrus cum Cybele, sive Tellure. Ovid. 4. Fast. Carina turrigera. Lucan. lib. 3. Frons turrigera Cybeles. Ovid. 6 Fastor.

Tursĭo, tursionis. Piscis est delphino non dissimilis, rostrique tamen aspectus ab eo differens: lascivia ejus, quæ in delphino conspicitur prorsus expers, rostro tamen caniculatum insidentiam præ se ferens. Hæc Plin. lib. 9 cap. 8.

Turtŭr, ris, m. r. Avis nota ex genere columbarum, à sono quē edit nomen habens. [תור tor. τρυγών. Gall. Vne tourte ou tourterelle. Ital. Tortora. German. Ein Turteltaub. Hisp. Tortola ave. Pol. Synogarlica. Vngar. Gerlice. Ang. A turtle dove.] Plaut. in Mostel. Tu tibi illos habeas turtures. Servius, & quidam cum secuti putā fœminino esse in hoc verbo Virgilii ex 1. Aeglog. Nec gemere aëria cessabit turtur ab ulmo. Sed procul dubiò decipiuntur. Nam ad, ejectivum aëria, non ad nominativo turtur sed cum ablativo ulmo cohæret. ¶ Est item Turter piscis marinus, ex genere venenatorum, qui & τρυγών dicitur à Græcis, eodem quo avis nomine.

Turundă, æ. Massa, sive buccella, qua farciuntur, seu saginantur altilia. [τύρος. Gall. Vne sorte de pain, ou morceau de pain, ou apoſt. Ital. Frondo. Ger. Ein stuck oder brödlin damit man die vögel mestet. Hisp. Sopa ó manera de bocadillo para engordar aves. Pol. Kokosz. Vng. Egy kis kenyerecske, vagy pasztilus. Ang. A morsell or sop wherby fowles are fatted.] Varr. 3. de Re rust. cap. 80: Gallinas farciunt turundis hordeaceis. ¶ Apud Catonem tamen cap. 89. significat Linamentum illud ex filis, quod in ulcus immitti à medico solet. Ait enim: Et si fistula erit, turundam intrò trudito.

Tus, hujus turis, n. r. Lacryma illani arbusculæ, aut terebinthi Arabiæ concreta divinis sacrificiis & templorum fortimentis dedicata. [לבונה lebonah. λίβανος. Gall. Encens. Ital. Incenso. Germ. Weyrauch. Belg. Wierook. Hispan. Encienso. Polon.

Kadidło.

Kadjdíe. Vng. *Tömmn.* Ang. *Frankincense.*] Ovid. 14. Metam. Templa tibi flavum, salvam tibi tuus honores. Tibul. lib. 1. Eleg. 3: Redderet antiquo mœstum cura Lari. Varro à tusis glebis dictum existimat: cui & Servius astipulatur. & Priscianus. Quo circa sine aspiratione scribendum videtur. Alii tamen originem ejus à Græco verbo θύω petere malunt, quod est sacrificare: unde etiam per aspirationem scribendum præcipiunt. Provenit autem tus potissimùm in regione Sabæorum, quæ felicis Arabiæ pars est. Virg. 1. Georg. India mittit ebur, molles sua tura Sabæi. Col. igitur aût duplici vindemia: quarum prior est circa canis ortum: altera, vernо tempore, incisо arboris cortice, quâ maximè videntur esse prægnantes, & ubi tenuissimus tenditur. Lavatur hinc plaga, unde profluit spuma pinguis, quæ concreta dealbatur. Probatur tus candore, amplitudine, fragilitate, carbone, ut statim ardeat, & frietu potius quàm centum recipiat.

Tūsĭlis, a, um. Quod ex ture est. [λιβανωτὸς. Gall. D'encens. Ital. De encenso. Ger. Von Weihrauch. Hisp. Cosa de materia de encienso. Pol. Kadzidłowy. Vngar. Tömiénből valo. Ang. Of frankincense.] Colum. lib. 3: Jam turearn plantam manuè ampliatam, florentesq; hortos myrrha & croco. Virg. 2. Georg. -fola India nigrum Fert hebenum, solis est turea virga Sabæis. Idem 6. Aen. -congesta cremantur Turea dona. Ovid. 4. Fastor.

Farra dea, micæq; licet salientis honorem,
Detis, & in veteres turea grana focos.

Tūrĭbŭlum, li, n. Vas quo tus adoletur. [θυμιατήριον, παρὰ τὸ θύειν τὸ λίβανον. Gall. Encensoir. Ital. Turibolo da incensare. German. Weihrauchfas. Hisp. Incensario donde se quema el encienso. Polon. Kadzielnica. Vngar. Tömiénezödé edény. Ang. A censer.] Liv. 9. bell. Pun. Ex permanus succedentes, ecincc aliis, aliis, omni effata civitate obviam, turibulis ante januas positis, quâ præferebatur, atq; accenso ture precantibus, &c. Cicer. 6. Verr. Nam etiam de L. Papyrio viro primario, locupl.ete, honestoq; equite Romano turibulum emisit.

Tūrĭfer, ra, rum, pe nult. correp. Tus producens: [λιβανοφόρος. Gall. Qui porte, ou produit encens. Ital. Che porta o produce incenso. German. Der Weihrauch tregt. Hispan. Cosa que trae o cria encienso. Polon. Kadzidło rodzące. Vng. Tömiént termö bogo. Ang. That beareth frankincense.] ut, Regio turifera. Plin. lib. 6. cap. 25: Venit autem circiter xxx. diem Ocelis Arabiæ, aut Canam turiferæ regionis. Idem libro 12: Vtilio modo; quum devicissent turiferas gentes, supplicaret. Ovid. 3. Fastor. Et domitas gentes turifer inde vias.

Tūrĭcrēmĭus, a, um. Ceremans tus: ut, Aræ turicremæ. [βωμοὶ τὸ λίβανον καιόμενοι. Virg. 4. Aen. -turicremis quum cœpa imponeret aris. Ovid. Epist. 21:

Sæpè deos supplex, ut tu sceleratè valeres,
Sunt prece turicremis devenerata focis.

Tūrĭlĕgus, a, um. pen. cor. [λιβανοφόρος. Gall. Qui recueille ou amasse l'encens. Ital. Che raccoglie incenso. German. Der Weirauch sammlet oder samlet. Hisp. Cosa de cogido. Pol. Kadzidło zbierające. Vng. Tömiént szedö bogo. Ang. That gathere

portubus insignioribus videmus ad enumerandas naves accommodata. Lucret. lib. 4. Mutuisque per trochleas, & tympana nodis. ¶ Commovet. atque levi sustollit machina pondere magno. ¶ Commovet. Tympanum genus veste. Plin. lib. 33. cap. 11. Tympana nisu. ¶ Tympanum genus veste. Plin. lib. 33. cap. 11. Tympana verò leuiora, pocula fuisse, & lances, quas antiquiores appellavere.

Tympanites margaritæ, de quibus Plin. lib. 9. cap. 35. Crassescunt etiam in fœmina, concha quæ adhærescunt, nec nisi avelli queunt in lunas, quibus una tantum est facies, & ab ea rotundæ tantum versus planities, ob id tympania nominantur. Item Paulus l. 32. D. de aur. & arg. Quum quædam ornamentum margaritarum ex tympanis margaritis triginta quatuor legasset.

Tympaniſta, tympanicen. [Trommelſchläger. Germ. Ein Paucker / Heimlicher / Heimlicher Trummenſchlager.] Qui tympanum tractat. Non est cospecies quæ interest curis, quum venere spiritu, aquæque differentes, sonum reddit tympanista, quum pulsatur. Plin. lib. 25. cap. 5. Hydropicis, interpretibus, tympanitide, stomachicis, &c.

Tympaniſtria, tympanibus. [Hebr. תֹפֵף tophephah. תֻפֵּף mathphephah. Græc. τυμπανιστρία. Gall. Tabourineuse. Ital. Sonatrice di tympano. Ger. Die Trummenſchlagerin. Hiſp. Tamborera, tamedora de atabales, pandero, ó adufe. Pol. Bebenistka. Vng. Dobos leany. Ang. She that playeth on the drum.] Mulier tympanum pulsans. Sidonius l. 8. Epist. Tympanistria psaltria cessit.

Tympaniſtria, tympanitis, penult. prod. [Trommelſucht. Ger. Die Waſſerſucht / von welcher der Bauch wird wie ein Trummen.] Genus hydropis est, quum venter rubet, nec tangentem intactum, sed intus ex motu spiritus sonus est, teste Celso lib. 3. cap. 21.

Tympanicus, penult. corr. Plin. [German. Der geſchwollt waſſerſuchtig.]

Tympanizo, tympanizas. [Hebr. תֹפֵף tophephi. תֻפֵּף mathphephi. Gall. Jouer du tabourin, sonner d'un tabourin. Ital. Tamburinare, sonare il tamburino. Germ. Trommelſchlagen. Hiſp. Tocar de tabalo, pandero, ó adufe. Pol. Bebenizuie. Vng. Dobolni. Ang. To play on the drum.] Tympana pulso. Sueton. de Augusto cap. 68. De assensu maximo comprobavit verbum in scena pronunciatum, De Gallo matris deum tympanizante. Videsne, ut cinœdus orbem digito temperet?

Tympaniſtes, m. s. [Hebr. תֹפֵף tophephi. תֻפֵּף mathphephi. Græc. τυμπανιστής. Gall. Tabourineur, tabourineur. Ital. Sonatore di tamburo. Germ. Ein Trummenſchlager. Hiſp. Tamborero, tamedor de atabales, ó pandero, ó adufe. Pol. Bebenista. Vng. Dobolni. Ang. A player on the drum.] Qui tympanum tenit & pulsat, apud Plaut. in Trucul. Tympanotribam amas, homine non nauci.

Tympănis, idis, f. g. Avis est quæ à Cornice occiditur. Aristot. Authoritas Historiæ Animal. lib. 9. cap. 1.

Typhă, æ, f. Planta est folio cupressi, caulem habens cinereum, cujus in summo capite flos enascitur exiens in pappum sive lanuginem. [Polon. Pałki. Ang. Reed mace or cattes tail.] A Galeno lib. 1. de Alimento numeratur inter legumina. Officinis hodie est incognita.

Typhon, typhonis, m. t. [Hebr. טַיפוֹן taiphon. Græc. τυφών. Gall. Vent impetueux de vent impetueux. Ital. Vento di vento. Germ. Ein wirbelbraut windwerbel. Hiſp. El torvellino, el viento remolinado. Polon. Wycher. Vng. Szeles forgo szel. Ang. A whirle wynde with great force.] Flatus verticosus, mira velocitate, sed sine igne è nube erumpens. Plin. lib. 2. cap. 48. Sin verò depressa tinu arcûs rota effregerit ignis, hoc est, sine fulmine, vortex tantus facit, quæ typhon vocatur: id est, vibratus cum ephkias. Defert hic secum aliquid abruptum è nube gelida convolvens, vertiginesque, & ruinam suo illo pondere aggravans, & locum ex loco mutans rapida vertigine: præcipua navigantium pestis, non antennas modò, verùm ipsa etiam navigia contorta frangens. A. Gellius Noctium Atticarum libro 19. cap. 1. Quæ turbines erant crebriores, & cœlum atram, & flammantes globi, aciguræ quædam subitum metuendæ, quas typhonas vocabant, impendere, immicereque, ac deprellere naves videbantur. Producit autem hæc dicto priorem lydiam. Lucan. libro 7. Et nubibus missis avidos typhonas aquarum.

Typus, m. s. [Hebr. תֹּאַר thoar. תַּבְנִית thabnith. Gall. Type, premier, ce sur quoi quelque chose. Ital. Forma, figura. Germ. Ein verbild / form / ſo etwas geſtalt oder machet. Hiſp. Forma, figura, molde. Polon. Obraz, postać. Vng. Kepadozat, példaság. Ang. The forme, shape or figure of any thing.] Latinè forma, figura, adumbratio rudis, exemplar, umbra, & veluti imago quædam alterius rei. Cicero ad Attic. lib. 1. Epistol. 6. Præterea typos tibi modo, quos in sectoria, & quæ Protypa dicta sunt opera, quæ ante typos factæ sunt. Ectypa verò, quæ ex ipsis sunt formata typis. Plin. lib. 35. cap. 12. Dibutades primus personas tegulis exemplaribus imposuit, quæ inter initia protypa vocavit, postea eadem ectypa fecit. Archetypa autem dicuntur prima & principalia exemplaria, quæ non aliunde sunt deducta, neque ad aliorum similitudinem efficta, cujusmodi vulgus vocat originalia. Typorum, teste Gellio, alia sunt quæ dudum Græci hypographe, à Græcis dicuntur, quas nos descriptiones appellamus, quæ rudiores sunt, minusque exacta quàm ectypa, quas nos formas vocamus. ¶ Typus item dicitur figura & umbra & velut imago & symbolum veritatis. Sic vetus Testamentum Novi typum esse dicimus.

Typĭcus, a, um, græcè est, mysticus, umbratilis, allegoricus.

Tyrannis, tyranni, m. s. [Hebr. עָרִיץ aritz. עָרִיצוּת aritzuth. Gall. Tyran, seigneur, ou seigneurie. Ital. Tiranno, signore. Germ. Ein Tyranniſch Herr oder Königes. Hiſp. Tyranno, señor, ó señorio. Polon. Okrutnik, tyran. Vng. Kegyetlen. Ang. A tyrannous or cruel lord.] Apud veteres in bonam partem dicebatur pro domino, rege, seu monarcha, qui plenam habebat in subditos potestatem. Ab initio enim, Troyo esse, omnium civitatum, regionumque imperium penes reges fuit: quos ad hujusmodi fastigium majestatis, non amicitia populari, sed spectata inter bonos moderatio provehebat. Qui enim tyranni, ob fortitudinem boni vocabantur. Virgil. Æn. Pars mihi pacis erit, dextram tetigisse tyranni. ¶ Pollet tamen Tyranni nomen ad illos tolli reprehensum est, qui per scelestam imperii vim bonos abutebantur, & vi & quadam animi libidine dominabantur, non jure & legibus æquis. Cicero. Offic. Nec verò nefas tyranni solum, quem omnes oppressa pertulit civitas, interitus declaratur, quantum hominum odium valeat ad pestem, sed reliquorum similes exitus tyrannorum. Ovid. 2. Metamorph. Arcados hinc sedes, & inhospita tecta tyranni ingredior.

Tyrannis, tyrannidis, f. t. Imperium. Gall. Tyrannie, seigneurie. Ital. Tirannide, tirannia. Germ. Ein Tyranney, ein gewaltſame Herrſchafft / Königreich / Herrſchafft / Herrſchafft / Herrſchafft. Hiſp. Tyranno, señorio. Pol. Okrucieństwo. Vng. Kegyetlenség. Ang. Tyranny, lordship.] Dominatio, monarchia, ipsum ac violentum imperium. Juvenal. Satyr. 8. Quis Neronem sæva, craduque tyrannide fecit? Ovid. 15. Metam. Audioque tyrannidis exul. Sponte erat.

Tyrannĭcus, tyrannice, tyrannicum. [Tyranniſch. Gall. Tyrannique, cruel. Ital. Cosa tyrannesca, crudele. Ger. Tyranniſch. Hiſp. Cosa de tyranno, señoril, ó cruel. Pol. Okrutny. Vng. Kegyetlen. Ang. Cruel.] Quod est tyranni: hoc est, crudele, & superbum. Cic. 1. de Leg. Auctoritas Atheniensis delectabat tyrannicis legibus, nam idcirco has leges nullas habebamus. Idem de Inven. Quod crudum, crudele, nefarium, tyrannicum factum esse dicamus, per vim, per manum quolibet modo, quæ res ab legibus, & ab æquabili jure remotissima est.

Tyrannĭcè, adverb. Crudeliter, violenter, & more tyrannorum. [Tyranniſch. Gall. Tyranniquement, cruellement. Ital. Crudelmente. Pol. Ger. Wie ein Wüterich / Tyranniſcher weiß. Hiſp. Graciosamente.] Cic. Gikronic. Vng. Kegyetlenül. Ang. Cruelly.] Cic. 5. Verr. Nunc ut hoc tempore ea, quæ regiè, seu potiùs tyrannicè statuit in aratores Apronius, præteream.

Tyrannĭcīdă, æ, m. c. [Tyranniſch. Gall. Qui a tué un tyran. Ital. Uccidatore, ammazzatore del tyranno. Ger. Ein Tyrannenmörder. Hiſp. El que mato algun tyranno. Pol. Zabojca tyranna. Vng. Kegyetlen ölő kergetők. Ang. That slayeth a tyrant.] Tyrannicida, percultor tyranni à verbo cædo, quod est interficio. Cic. ad Att. lib. 14. Sustulisse mihi videntur simulationem desiderii adhuc quæ serpebat in dies, & inveterata cerebat ne periculosa nostris tyrannorum bonis esset.

Tyrannĭcīdă, dæ, pen. prod. m. g. Qui tyrannum occidit. [Tyrannenmörder. Gall. Qui a tué un tyran. Ital. Anima? Cattore del tyranno. Germ. Ein Tyrannenmörder. Hiſp. El que mato al tyranno. Pol. Zabojca tyranna. Vng. Kegyetlenölő. Ang. That slayeth a tyrant.] Plin. lib. 7. cap. 23. Non indicavit Harmodium, & Aristogitonem tyrannicidas.

Tyrannĭcīdium, tyrannicidii, n. s. Tyranni cædes. [Tyrannenmord. Gall. Tuer, ou d'un tyran, meurtre de tyran. Ital. Uccisione di un tyranno. Ger. Ein erſtickung eines rechten Tyrannen. Hiſp. Matanza de tyranno. Pol. Zabojstwo okrutnika. Vng. Kegyetlenölő. Ang. The slaughter of a tyrant.] Quintil. lib. 7. cap. 4. Tyrannicidium est occidere tyrannum.

Tyrianethystĭnus, græcè est, Amethysti color, Tyrio rursus purpura inebriatus. Plin. lib. 9. cap. 41. Non est tacendum abolisse primus nomen amethystum rutilum absolutus inebriatus Tyro, ut hinc ex utroque nomen improbum Tyrianethystinum lucuria duplex.

Tyrĭanthĭnus, a, um, penultima corripitur, græcè est ex Tyro & tanthino compositus colorem tyri Ecaus, qui resultat ex inchioothos est, violaceo, rursus Tyria purpura inebriato.

Tyrĭathĕus,

Tyrãchinæ, dicuntur vestes colore hujusmodi infectæ. Mart. libro 11

Sic interposito vilis contaminat uncto
Vibica Lingonicus tyrianchina barbocon cullus.

Tyro, tyronis, m. g. Novus miles, & fortis ad militiam exercẽdam. [νεὸς στρατιώτης. Gall. *Apprentif, nouueau ſoldat, homme nouueau en guerre.* Ital. *Tirone, ſoldato nouello.* German. Ein newer vnd vngeübter Kriegsmañ / ſo man erſt anfahet. Hiſpan. *Nouicio en la guerra y armas.* Pol. *Młodzi ſołnierz.* Vng. *Vy ſoldos, vy vitez.* Ang. *Apprentice, or young man of warre.*] Cicer. 2. Tuſc. Ætas tyronum pietunque melioris ſed ferre laborem, contemnere vitæ nas conſuetudo docet. Liv. 10 bel. Maced. Veteribus militibus tyrones immiſcentur. ¶ Per translationem Tyrones generaliter appellamus, qui prima in arte aliqua ponunt rudimenta. ἀρχάριος. unde pro rudi adhuc & novitio gladiatore potuit Suetonius in Cæſare: Tyrones neque in ludo, neque per lanistas. Sic adoleſcentes quandoq; togam ſumebant, & barbam ponebant, eloquentiamq; in foro auſpicabantur, Tyrones dicebãtur, & illa prima actio, tyrocinium. Sentẽ. lib. 3. Declam. Ille in foro primùm dicturas, tyro dictus eſt. Sueton. in Nero. cap. 7: Deductus in forum tyro, populo cõgiarium, militi donativum propoſuit, incicta decurione. ¶ Sunt qui ferbant Tiro per noſtram, & melius ſortaſſis. Arbitror enim Græcam dictionem eam non eſſe.

Tyrunculus, diminut. Pro juvenculo, qui prima in arte aliqua cœpit ponere rudimenta. [ἀρχάριος, ἀρχαρικός. Gall. *Jeune apprenty.* Ital. *Giouane che ſi mette nouellamente, principiante.* German. Ein jungfrewlein. Hiſpan. *Nouicio, principiante.* Polon. *Młodzieniec.* Vngar. *Apród, vagimnak tudomanyok vy tanvloia.* Ang. *A little young man of warre or aprentice.*] Plin. jun. in Epiſt. Quod me, quamvis tyrunculum incitavit ad emendum: hoc eſt, rudem, & nondum ſatis exercitatum in cognitione ſignorum. Juven. Satyr. 111. nec latus Aſiæ Nortii axis noſter tyrunculus.

Tyrõcinĭum, n. g. quo Columella uſus eſt pro cane adoleſcente, in eluctandis catulis parùm adhuc exercitato. Quoniã (inquit lib. 8. cap. 7. juvencula nec rectè nutrit, & educatio totius habitus aufert incrementum.

Tyrõcinium, tyrocinii, n. g. Prima artis alicujus rudimenta. [ἀρχαρικὸν, ἀρχάριον, ἀρχαρικὸς, ἀρχάριος. Gall. *Apprentiſſage.* Ital. *Eſſo imparare, capo di opere.* Germ. Ein new oder anfang / dann eſt verſuchen. Hiſp. *Aprender nueuo oficio, cobo de obra.* Pol. *Pierſze woiaſtwo, początek.* Vngar. *Valamely tudomanynak kezdeti.* Ang. *Prentiſhippe.*] Sueton. in Tyber. cap. 54: Neronem & Druſum patribus commẽdavit: dictis; utriusq; Tyrocinii congiario plebi dato celebravit. Tyrocinia autem dicebant adoleſcentuli togam puram ſumebant. Tyrocinii novium dixit Plin. lib. 24. cap. 7. per metaphoram, quum primùm mari committuntur, & velut in Neptuni militiam conſcribuntur.

Tyrõneſtis, [νεότης. Gall. *Vne gratuité.* Ital. *Gratuità*, alibi *gratuità.* Ger. Ein verehrung. Hiſpan. *Gratuita.* Polon. *Tanſtwo.* Vng. *Tornac ſzyt regnek.* Ang. *A gratuite.*] Inſtrumentum cubicularium, quo foraminato calceus defertur minutarum.

Tyrotarichus, tyrotarichi, pœnult. corr. m. g. [πρωτόταριχος, German. Ein alte ſpeiſe Käß / Hafenkeß.] Genus optimi, ex caſeo, ſalſamentoque confecti. πρῶτον enim caſeus eſt, ταρίχος, ſalſamentum. Cicer. ad Fam. lib. 9: Tu verò (velo enim aliſſergere animi tui metum) ad tyrotarichum antiquum redi. Et ad Att. lib. 4: Multa me in epiſtola tua delectarunt, ſed nihil magis quàm patina tyrotarichi.

Tyrſis, ĭdis, Græcis ſignificat ambitum morum: Sed vide quæ ſequuntur: hoc eſt, à Tyrrhenis inventoribus appellatione deducta.

V

LITERA vocalis eſt, quæ sæpè in conſonantem tranſit: & modò vim ſimplicem habet: ut apud Virgilium: Quum tales animos juvenum, & tam certa ſubiſtis Pectora. Modò duplicis: ut Cupiſ, cupiveram. in quibus i, ante a conſonantem poſita, producitur, & eadem ſubtracta corripitur. ¶ Aliquando u conſonans per diæresim ratione carminis in vocalem correptam mutatur. Horat. in Epod. Nivesque deducunt Iovem. Nunc mare, nunc ſilvæ. ¶ Interdum à vocali tranſit in conſonantem: ut Nauta, navita: Gaudeo, gaviſus. ¶ Quandoq; amittit vim literæ, quum ſubducitur poſt q aut g: ut Aquis, Sanguis. Id conſit antecedente i: ut Suavis, ſuetus. ¶ Tranſit quandoq; per derivationes in a, ut Veredus, veredarius: in e, ut Pondus, ponderis: Deierat pro dejurat. Comã, antiqui Augẽ, pro augure citebant. ¶ Similiter in gerundis, quæ a tertia conjugatione nascuntur, loco e ſcripſerunt u: ut Faciundum pro faciendum. ¶ In compoſitione etiã ut sæpè mutatur in e correptam: ut Cornu, cornigeri: Arcus, arcitenens: Fatum, fatidicus: Aurum, aurifex: Iuſtus, Iuſtiſſimus: Fluctus, fluctivagus: Magnus, magnificus: Opus, opifex. Scribebant etiam antiqui Carnufex pro carnifex, & Lubcos pro libens: Peſſumus, pro peſſimus: quorum innumera occurrunt exempla apud Comicos. Hæc littera quoque interdum ponitur pro y: ut Sulla pro Sylla, Sullanus, pro Syllanus. Eadem majuſcula ſignificat quinque.

V ante A.

Văcantĕr, vide VACO.

Văccă, per duplex c. ſ. p. Bos fœmina. [פָּרָה בְּקָרָה עֶגְלָה. Gal. Verbe. Ital. *Vacca madre del bue.* Germ. Ein Kůh. Belg. *Coe koe.* Hiſp. *La vaca.* Pol. *Krowa.* Vngar. Tehen. Ang. *A cow.*] Cicero 1. de Nat. deor. Cur non gelitret taurus equæ contrectatione, equus vaccæ? Varr. 2. de Re ruſt. cap. 5. Diſcernuntur in prima vitulus & vitula: in ſecunda, juvencus & juvencain tertia & quarta, taurus & vacca. Virg. 4. Æneid. ipſi tenens dextera pateram pulcherrima Dido Candentis vaccæ media inter cornua fundit. Ovid. 2. de Arte: Cynthius Admeti vaccas paviſſe per agros fertur, & in parva delituiſſe casa. Virgil. 6. Æn. Hectem quoque tibi Proſerpina vaccam. Vacca quæ ſterilis eſt. Varroni Tauta appellatur.

Văcŭla, diminutivum. [βόσκη. Gall. *Vachette.* Ital. *Vaccaria.* Germ. Ein Kůhlein / kleine Kůh. Hiſpan. *Vaquezuela.* Polon. *Krowka.* Vng. *Tehenke.* Ang. *A little cow.*] Virgil. Vaccula non nunquam ſecreta cubilia captans.

Văccīnus, a, um, pen. prod. Quod eſt ex vacca. [βόσκος. Gall. *De vache.* Ital. *Vaccino, di vacca.* German. Kůhen von einer Kůh. Hiſpan. *Coſa de vaca.* Polon. *Krowi.* Vng. *Tehenbőr valo.* Ang. *Of a cow.*] Plin. lib. 24. cap. 3: Corticibus autem decoctus lacte vaccino, ſerpentes plagæ.

Văcērra, vaccĕrræ, f. p. Palus vel ſtipes humi defixus ad caſtra munienda vel hortos claudendos. [דֹּקֶר יְתֵדָה מְסִמֵּר. Gall. *Vne clayon ou ſeron de bois.* Ital. *Palo da ligare i caualli alla mangiatoia.* German. Ein pflock. Hiſpan. *Estaca para atar bueyes ó otra coſa.* Polon. *Pałek koł do zaganiania.* Vngar. *Le vert karo.* Ang. *A stake or post.*] Columel. libro 9. cap. 1. de vivariis cædendis loquens: Ubi vero neutrum patrisfamilias condoxit, ratio poſtulat vaccis includi. Sic enim appellatur genus clathrorum, idque fabricatur ex robore, quercu, vel tubere. Et mox: Satis eſt vacerras inter pedes octonos defigere, ferasque transversis ita clathrare, ne ſpatiorum laxitas, quæ foramĩibus intervenit, pecudi præbeat fugam. Et paulò poſt: Natu & vacerris fabricandis ingens eſt in Gallia materiæ cõpia, & cæteram hanc rem feliciter ſapiunt. ¶ Vacerram, inquit Feſtus, Actius & alii complures ajunt eſſe ſtipitem, ad quem equi tolebant religati. ¶ Alii Græci maledictum ſignificant hoc nomine acerbitatis magnam ſit vecors & vesanus.

Văcillo, vacillas, vacillare, n. p. Nuto, labo, fluctuo, titubo. [דָּשַׁשׁ מוּט נוּד נוּעַ. Gal. *Vaciller, varier, branſler ça et là, n'eſtre ſeurtain.* Ital. *Vacillare, non eſſer ſtabilato.* Ger. Schwancken / unbeſtendig ſeyn. Belg. *Wanken.* Hiſpan. *Titubear y vacilar.* Polon. *Kołiąc, kołuiąc ſię, mowic.* Vngar. *Tantorogni.* Ang. *To waig or waver, to move or be unſtaunch.*] Cic. ad Att. lib. 12: Sed quod scribis ego, cultum matutinum, γεροντικὸν, eſt memoria vacillare. Idem 1. de Nat. deor. Sed de illo reprehenſus à nobis eſt, nec vos exitum reperitis, tutamque rem vacillat & claudicat. Idem 2. O Tu, Iuſtitia vacillare vel jacere potest? ¶ Vacillare tem teſtis dicimus, qui in dicendo teſtimonio non ſatis ſibi constat, & modo negat quod paulò antè affirmarat.

Văcillātio, vacillationis, verbale, f. t. [דֹּשֶׁשׁ מוּט מוֹט נוּעַ. Gall. *Vacillation, branſlement ou ça et là.* Ital. *Vacillamento, ſpoſtamento.* Ger. Ein wanckung / oder gnappen. Hiſpan. *Obra de bamboncar y titubar.* Polon. *Kołiſanie ſię, mowienie.* Vngar. *Tantorogas.* Ang. *A waggyng or waueryng.*] Quint. lib. 11. cap. ult. Eſt & illa inde cortis in dextrã actis, non latus vacillatio, à certis pedibus inſistentium.

Văcillans, vacillantis, participium. Cicero Turoni, libro 16. Acceptum epiſtolam vacillantibus literulis: id eſt, non rectè prævalentibus ſcriptis. Idem 4. Philipp. In Galliam mutilatu duce exercitum, cum cura legionis, & ea vacillante.

Văccīnium, vaccini, n. C. à Romanis dictus eſt flos purpureſ coloris, cujus Diſcoridis, quem Græci vocant ἀκανθὸν. quod etiam apertiſſimè teſtatur Servius explicans illud Virgil. 2. Aeglog. Alba liguſtra cadunt, vaccinia nigra legũtur. Quo in loco non nulli Servium immerito reprehendũt, quòd vaccinium pro hyacintho acceptum Maroni affirmarit. Nec ob-

flos quòd vaccinis nigrum colorem tribuat Virgilius, quum purpureas quoque violas, nigras vocare soleant autores: præsertim cùm fuscis purpureis habeat colorem. Gallis servatis non obscuris priscorum vestigiis vaccinas appellant: nec ham autem ipsam à quadam capræ similitudine, *capone agreſtem*. Habet enim, Dioscor. de tertio, folia bubuli & radicem bulbaccam, caulem verò quadrantalem, minimis digitis tenuiorem, comam procumbentem, ipsumque purpureorum flotum plenam. Vaccinia in fictis succubis serebantur, in Gallia etiam in Aurea. Servorum enim vestibus purpureas colores inducebantur, teste Plin. lib. 16. cap. 18.

Văco, vacas, n. p. Do operam: [עָבַד *ſchebad.* γεωργέω. Gall. *Vaquer & entendre à quelque chose.* Ital. *Dar opera.* German. Obligen mit ernſt etwas zu thun fürnemen. Belg. Oberſich ſtellen. Hiſpan. Dar obra á alg. Polon. Pilnuie. Vngar. Vallomra valo kedues. Angl. *To apply and give his mynde to some thing, to bear ye eye.*] & confequenter cum dativo. Vacare philosophiæ. Cicer. de Divinat. Ego verò, inquam, philosophiæ. Quinte semper vaco. Plin. ep. lib. 4. Solutus curis, huic unum vacabat. Vacare corpori, est curare corpus. Plin. epistol. 9. Quod evenit mihi, quòtiens quid lucubravi meo, aut legi aliquid, aut scribo, aut etiam corpori vaco. ¶ Jungitur aliquando accusativo cum præpositione in. Ovid. 3. de Ponto, Eleg. 3. In nullum mea mens grande vacabat opus. ¶ Interdum vacare significat vacuum esse, & sic fere cum volante ponitur. [חוֹרֵק *horek.* κενὸς ὢν. German. Leer ſeyn/gemehen.] Plautus in Cistell: Fac vacent ædes. Cæs. 1. bell. Gal. Ea ratione maximè factum, quòd noluit eum locum unde Helvetii discesserant, vacare. ¶ Vacat agri id est, nihil professum, non excolunt. Cæsar 4. bell. Gall. Itaque una ex parte à Suevis circiter millia passuum sexcenta agri vacare dicuntur. ¶ Interdum accipitur pro carere, idque sæpè cum ablativo sine ulla præcedente præpositione. [חָסַר *chaſar.* חָסֵר] Cicero libro 9. Epistol. Vacare culpa magnum est solatium. Idem 1. Epistol. Præsertim quum in quo accusabar, culpa vacarem. Idem 1. de Natura deorum: Cœlestem ordinem, qui vacare mente potest, is ipse mentis expers habendus est. ¶ Interdum vacare est omnino esse, nihil agere, vacuum esse, cessare, idque interdum absolutè. [בָּדַד *badad.* ἐρημόω. *ἐρημάζω.* German. Muſſig ſtehen/oder müſſig haben.] Cicero libro 12. Epistol. Si nec tu quidem vacas, noli mihi molestum esse. Idem Attico Scribens aliquid, si vacabis. ¶ Nonnunquam cum ablativo præeunte præpositione a, vel ab. Plin. Epistol. 31. Doctissimis sermonibus diem transigebat, quum à scribendo vacare deberet, quum à scribendo supersederet. Cicero in Bruto: Nullum tempus ei vacabat, aut à foreusi dictione, aut à scribendo, aut à cogitando. Idem de Natura deorum: Animi ab omni oratione & administratione rerum vacant. Vacare animo, est curis solutum esse. Cicero 1. de Divinat. Si vacas animo, neque habes aliquid quod huic sermoni præterverteudum putes. ¶ Vacat mihi, impersonaliter, id est, otium vel vacuum tempus est mihi. ἐξουσία μοι. ¶ Aliquando tamen dativus non exprimitur. Virgil. 2. Æneid. Sed si tantus amor casus cognoscere nostros, & breviter Troiæ supremum audire laborem. Iuvenal. Satyr. 1. Si vacat & plenâ lasset te causidicorum audacia, edam: id est, si otium est vobis. ¶ Quandoque ponitur pro curæ esse. Quintilian. libro 11. cap. 1. Rem esse dicemo vacet. Vacare populo, est operam populo dare & inservire, χρηματίζειν. ¶ Aliter vacare populo, significat liberum esse à populo, populique judicio. in quem tenuem Cicero videtur libro 2. Tusculan. quæstion. accipere, quum ait: Amplitudo animi una est omnium rerum pulcherrima, eoque pulchior, si vacet populo, nec plausum captans, se tantùm spectatori det.

Văcans, Qui otiatur. [בְּרִיטָה *bereſah.* κενὸς, χαλάζων, χαλαῶν. Gall. *Qui est sans occupation, qui ne fait rien.* Ital. *Che sta in ocio, senza occupatione.* German. Müſſig. Hiſpan. Ocioſo. Polon. Proznuiący. Vng. Hiedkedo. Angl. *That is idle, or at leysure.*] Cælius ad Ciceronẽ libro 8. Hoc mihi certum ac jucundissimè vacanti cognitum erat, rerum id otii tempus consumere. Ovid. 9. Metam. Nec petat hanc, aliumque vacantem. Vacans maritus, pro viduo dicitur in l. 3. D. de vi public. Qui vacantem uxorem rapuit, vel uxorem, ultimo supplicio punitur.

Văcānĕ, adverbium. Sine causa, frustrà, superflue. [κενῶς, κενολογίᾳ. Gall. *Sans grand besoin, inutilement.* Ital. *Senza grande occasione, inutilmente.* German. Vmmüſſiglich/müſſiglich. Hiſpan. Ocioſo y deſaprouechadamente. Polon. Próżno. Vng. Hiedkedue. Ang. *Without great occasion, in vaine.*] Gell. lib. 19. cap. 10. Vacanter hoc cumulavit & tautologiæ.

Văcātĭo, onis, verbale. f. t. Cessatio, immunitas, feriæ. [רְפָיוֹן *repháion.* שַׁבָּתוֹן *ſchabbathon.* ἀνάπαυσις. Gall. *Vacation, discours, immunité, exemption.* Ital. *Cessazione, immunità, esentione.* German. Aufſchub/ruhe/feyrtag. Hiſpan. *Vacacion, cosa de vacar.* Polon. Przestanie/odpuszczenie. Vngar. Nyugodalom, megnyugouas. Ang. *Leysure, ceasing, discharge.*] Cæs. 6. bell. Gal. Militiæ vacationẽ, omniumq; rerum habent immunitatem. *Habere vacationẽ:* id est, cessare, interministrare. Cicero 4. Acad. Sed quum sacerdotes deorum vacationem habeant, quanto æquius, &c. Date vacationem mihi est, cessationem vel immunitatem alicui permittere. Cic. 6. Verr. Vacatio data est ab illo, &c.

Văcŭus, a, um, Inanis, nihil continens, expers, exhaustus, nudus, jejunus, liber. [רֵיק *rek.* κενὸς, ἄδειος, ἔκκενος. Gall. *Vuide.* Ital. *Vacuo, vacuo.* German. Leer. Belg. Ydel. Hiſpan. Vazio. Polon. Prożny. Vngar. Vres. Ang. *Empty, voyde.*] Cicer. de Universitate: Nihil igitur vacuum esse potest. Cicero in Cæcil. Quid quod adventu meo subsellia ista vacua facta sunt? Ex paulò antè Quam morte superioris uxoris nobis nuptiis domum vacuam fecisses. ¶ Aliquando item, vocamus accipimus pro vasto & spatioso. [רָחַב *rachab.*] Virgilius 3. Georg. Saltus in vacuis pascant & plena secundo Flumina. Idem 7. Æneid. Quem puerî magno in gyro vacua arma citumque Ludentes ludo exercent. Sicut arcem vacuam esse dicimus, sive propter lignum vetustate, quæ cetera & more multis partibus exuperat: sive quòd in eo nullum sit præsidium: corpus. Virgil. 3. Georg. -jamque eius sublime volatum Aëra per vacuum ferri atque allabere ad auras. Quo in loco Virgilius Lucretium videtur imitatus, qui inane nullo genere pro aere potuit -longum, inquiens, perituque refulsit. ¶ Vacua pecunia dicitur, quæ est otiosa, nullam patiens usuram. Lucil. Cæcepulli. ¶ Vacuus animus, otiosus, nullis curis, nullis negotiis inclusus. [בְּרִיטָה *bereſah.*] Cic. de Clar. Orat. Nunc verò inquis, hæc animo vacuo, expone nobis quod quærimus. ¶ Vacuus habere dicendi est, nullis reipublicæ dedicatus. Vacuus equus, qui sine insessore est. Liv. 7. bell. Pun. Vacuus paulò post equus, etiam per urbem cognitus, &c. Vacuum remum trahere, est remum inutiliter, incassum frustra trahere. ¶ Jungitur aliquando genitivo. Plautus in Bacchid. Valens, nil dat me jam vacuum virium: id est, invalidum. Terent. in Heaut. Vacuum tempus ne quod detur mihi laboris. ¶ Aliquando ablativo sine præpositione. Cic. 2. de Fin. Quum vacui curis etiam quidem cœlo fruentibus simus. ¶ Aliquando cum præpositione. Cic. ad Att. Sine cris ab illo periculo vacuum, &c.

Văcŭĭtās, vacuitatis f. t. Inanitas, abscessio, privatio. [חֶסְרוֹן *cheſaron.* חֶסֶר. Gall. *Vuidange, vuidité.* Ital. *Vacuità.* German. Leerdetzung. Hiſpan. *Vacuidad.* Polon. Próżnowanie. Vngar. Vresseg. Ang. *Emptinesse, voydnesse.*] Cicero de Offic. Adhibenda est vacuitas ab angustiis. Idem 3. Tusculan. Secundum naturam autem nunc appello vacuitatem ægritudinis, in qua vita beata posita est.

Văcŭo, vacuas, act. p. Vacuum facio, vacuum reddo, evacuo. [הֲרִיקוּת *herikuth.* κένωσις. Gal. *Voider.* Ital. *Vacuare.* Ger. Leren. Hiſp. *Vaciar lo que ſta lleno.* Pol. *Wyprożniam.* Vngar. Megvresitem. Ang. *To make empty or voyde.*] Manil. lib. 1. Si vel deant vetera ingentia nomina partes, Elysium licet si vacuare nemus. Columel. lib. 3. cap. 11. Opus est autem perito, ac vigilante exactore, qui quam ergi jubeat, fulcumque evacuari.

Văcŭŏfăcto, idem quod vacuo. [*κενωσις.* Vng. *Megvresitem.*] Macrob. Saturnal. lib. 2. cap. 2. A' præcentato veniam postulando mihi in cœna vacuefacti locum.

Vădis, hujus Vadis, m. t. Ab antiquis dictus est fidejussor in causa tàm pecuniaria, quàm capitali. [עֵרֶב *hereb.* ἐγγυητὴς, ἐγγύη. Gal. *Plege.* Ital. *Sigurtà.* German. Ein Burge vnnd Bandt ſo ſich vmb ſchuld verbürgt. Belg. Een Borge. Hiſp. *Fiador de la persona.* Pol. Rękoymia. Vng. Kezes. Ang. *A pledge or suretie.*] Vide in dictione VAS.

Vădĭmōnĭum, vadimonii, n. f. Est fidejussio quædam sistendi cõparendique in judicio ad diem præfinitam, per se, vel per advocatos, quod detrectare nõ licet. [עֲרֻבָּה *chamabâh* עֵרֶבוֹן *herabhon.* ἐγγύη, ἐγγύησις. Gall. *Promesse et obligation de comparoir en justice.* Ital. *Obligo de comparere in giudicio.* German. Ein gelobung oder verhaftung zum Rechten auff ein bestimpten tag zu erscheinen. Hiſpan. *Fianza de la persona.* Polon. *Zarzeczenie do postawienia.* Vngar. Kezesség. Ang. *A promise or bande to appeare at the tyme appointed, a metaphrase.*] Seneca: Vadimonium promittimus, & tamen deserimus. *Ipsi sibi.* Cicero pro Quintio: Ad vadimonium non venis: quæso, quando tandem? Et paulò post: Non dubitavit, inquit, quum vadimonium deserum esset, bona proscribere. Vadimonium promittere, est promittere, comparere in judicio ad diem præfinitam, per se vel per advocatos. Cic. 5. Verr. Statuit ille, ut arator cecumano, quo vellet decumanus, vadimonium promitteret. Vadimonium confirmare, *est denuo obligare*, ut loquuntur, quo ejus in judicio comparere debeat. Cic. de Senectute: Omnia quæ curant memineruut, vadimonia confirmat, quid fieri, cui quid debeant. Vadimonium deserere, est non comparere in judicio ad diem præfinitam. Plinius in Præfatione Naturalis Historiæ: Inscriptiones, *notæ*, propter quas vadimonium deseri solet, inscriptiones librorum tàm ampla & magnifica polliceutes, ut propter eorum librorum aut lectionem, aut recitationem vadimonium deseri possit. Differre vadimonium, est

nium, est differre diem contentionis, quo reus in judicio comparere promittit: Plin. lib. 7. cap. 55: Rebus judex quum vadimonium differri jubet. Vadimonium mittere facere, est vadimonii obligationem remittere, condonareq; Cicero pro Quinctio: Qui quo tempore primùm male agere cœpit, in vadimoniis citerendis tempus omne consumpserit, qui postea quoq; vadimonium missum fecerit. Vadimonium obstrictis, hactenus dici possunt, qui oberiminatæ judicium vocati ab judicibus, aut sponsorum fide dimittuntur, ea lege ut in diem certum, aut quandocunq; judici visum fuerit, ad judicium sistantur: quos Ebanius vulgus barbarorum vocat. Concipere vadimonium, est exponere certam formulam vadimonii: id est, sistendi, comparendi, &c. Cicero Quint. Fratr. libro 2: Negat enim in tanta multitudine eorum, qui adsint, quenquam fuisse qui vadimonium concipere posset.

Vădŏr, aris, verbum commune, secundum Festianum. Denuntio adversario ut in jus veniat. Et ejus rei hoc fortasse accipio. [Ἐγγυῶμαι, ἐγγύην τίθεμαι, ἐπαγγέλλομαι τοῖς δικασταῖς. Gall. Adjourner aucun à comparoir, ou citer quelcun à comparoir, i. obliger de comparoir en jugement, ou obliger de comparoir. Ital. Fare la segnata, assegnar di comparere in giudicio. Ger. Zum Rechten od verburgen vor gericht. Bel. Verborgen off een Rechtendagh eyschen. Hisp. Emplazar. Pol. Zapozwać do sądu. Vng. Törvenyre kéretlenni. Ang. To bind him fast or sure to appear in a court.] Verum autem melius hujus verbi vis intelligatur, fortasse est, morem hunc veteribus fuisse, ut qui litem velle intendere, adversario denunciaret ut in jus veniret si nolet, vel eum cogeret, vel possessorem acciperet, forsan constituto se defuturum. Illa autem denunciatio Vadatio dicebatur. Nam & qui denunciabat & cui denunciabatur, vadari dicebatur. Et Horatius, qui cum innumeras voces Latinas ingeniosissime enim hanc præcipuè optimè explicat. Cicero pro Quintio: Debere tribulem Quintium, procurator negat. vadatus vis, promittit: in jus vocas, fit quitur judicium postulas, non recusat. Livius 3. ab Vrbe Dec. Eum fatentem: tot vadibus accusator vadatus est. Item Cicer. 5. Verr. Verbi quoque Apronii, quum ex Leontino usque Lilybeum aliquem vadaretur, ex multis gratiosis columnam quibus arcesseret. Ovidius 2. de Rem. ed. amor. Jandq; vadatorus, lecta prodear, incipit. Horatius Serm. Satyr. 9. & ecfatus nec respondere vadato Debeat, quod ni fecisset, perdere litem.

Vādo, dis, si, sum, n. f. Jo, iter facio, quasi viæ me do. [הלך halach, הדך hadach, נסע nasa. Gal. Aller. Ital. Andare. Ger. Gehen. Bel. Gaen. Hisp. Yr camino, andar. Pol. Idź. Vng. Ménnek. Ang. To go.] Virg. 8 Aeneid. Vadimus immitti Danais, haud numine nostro. Ibidem: per tela, per hostes Vadimus haud cubiá in mortem. Cic. ad Attic. lib. 4: Ad eum postridiè manè vadebam, quum hæc scripsi. ¶ Transfretor & ad flumina. pro eo quod est, fluere, cõr. Liv. 1. ab Vrbe Quem quum vadentem ad ipsa fluenta Cacus vi prohibere conatus esset. Plin. lib. 5. cap. 26: Scinditur Euphrates à Zeugmate LXXXIII pass. circa vicum Massicen: & parte altera in Mesopotamiâ vadit per ipsam Seleuciam: circa eam profluenti insulæ Tigri. ¶ Hinc verbi compositi sunt, Circumvado, evado, invado, & pervado, pen. prod. quorum significata videantur locis.

Vădum, vadi, n. f. Qua flumen aut aquam transire possumus. [מעבר maabar מעברה maabarah, מיפ. Gall. Vaut, le pas d'eau par ou on peut aisement passer à pie. Ital. Acqua bassa, guado. Ger. Ein furt in einem wasser. Bel. Een voorden van een water. Hisp. La barca, vado del rio ó de la mar. Pol. Brod. Vng. Tó, kikelö hely. Ang. A sound.] Liv. 8 bell. Maced. Pontem quia vado usquam transitus erat, facere instituit. Idem lib. 5. bell. Gallici: Romanos neq; aliam fecultatem habere navium, neq; eorum locorum ubi dimicaturi essent, vada, portus, insulasq; noviss. ¶ Vadum provinciæ. Catullus Argonaut. Auli sunt vada falsa cita decurrere puppi. Virgil. 5 Aeneid.: falsi sant vada fallacia cursui. Ovid. 5. Trist. Eleg 9: Impia deserui tu gientem Medea parentem. Dicitur his remos applicuisse vadis. Emersisse è vado, dicitur qui maximam rei alicujus difficultatem superavit. Tractum à navigantibus, qui non sine maximo discrimine inter brevia, & loca vadosa navigant. Cic. pro Cælio: Sed quoniam emersisse jam e vadis, & scopulos prætervecta videtur oratio mea, per facilis mihi reliquus cursus ostenditur. ¶ Res in vado est, proverbialiter dicitur, pro eo quod est in tuto est. Tractum videtur à natantibus, quibus ut in profundo periculum, ita vado est securitas. Terentius in Andria: Omnes res in vado est. Plaut. Aul. Hæc properando dum jam est in vado salutis res videtur.

Vădo, vadas, pro curr. Vado navigio. [Διαπλέω, διαπλεύσω. Gall. Passer à gué. Ital. Passare à guado, guadare. Ger. Durchwaten. Hisp. Vadear, passando el vado. Pol. Przebrodzić. Vng. Általmenni. Ang. To wade or go over a sound.] Papinianus: Fluminis publico interveniente via constitui potest, si aut vado transiri potest, aut pontem habeat: secùs autem si vadari nequeat, sed portunibus trajiciatur. Solinus: Fiumè quod propter brevitatem facilè vadari potest.

Vădōsus, a, um, or. Vadosus amnis, qui frequentia habet vada. [πολυβρὲς, πολυῤῥὲς &c. Gall. Qui a plusieurs endroits par ou on peut passer à gué ou à pié, qui a plusieurs gués. Ital. Che ha molti guadi da passare à piede. Ger. Ein fluß darin man an vielen orten waten kan. Hisp. Lleno de vados passeros. Pol. Płytkobrody wielki. Vng. Tekélyt hordó. Ang. That is full of fourds.] Cæsar 1. belli Civil. Quod his locis vadosum mare erat longiusq; progressus, &c. Liv. 7 bel. Maced. Quod in flumine modum, longum & angustum & vadosum oppidum portus fit.

Vĕh, interjectio, his rebus quas exercitum propriatur, Vah in Greco mihi. [Φεῦ. Gall. Malheur, voix quand on a quelque chose à regretter. Ital. Oime, modo di dolersi, parola segnale di cose per che horrore. Ger. Owe. Hisp. Ay, ay, ay. Pol. Biada. Vng. Jaj. Ang. Alas.] Virgil. 9. Arglos. Maxima vehmentiæ nimium vicina Cretionis. Quædam exortæ atpronunciationis fuibus: recipiamen diphthongum, ut diphtongatur à vĕ, temporis lucret de cujus infra loco.

Vĕnĕo, is, ĭi, Verbum est sub voce neutrali, passivam habens significationem. Vendor. [נמכר nimkhar מכרה mekherah, מיפ. Gall. Etre vendu. Ital. Essere vendato. Ger. Verkaufft werden. Bel. Verkoffi worden. Hisp. Ser vendido. Pol. Przedany sobie. Vng. El adatom. Ang. To be sold.] Plaut. in Menech. Quibus hic pretio potuo venient? Sunt qui hoc verbum sine diphthongo scribere malint, quæ causam habeat originem, cum verbo vendo, in quo profecto nemo diphthongum agnoscit. Vide plura de hoc nostra in verbo VENEO.

Vĕrĭmĭlis, Vide VESANVS.

Vĕrĕr, ris, Callidus, astutus, quasi valde Afer: mira enim temperies ejus gentis calliditas. [ערום arum, ערמה armah, מיפ. Gall. Fin, cauteleux, rusé. Ital. Astuto, ghiotto, ghiottone. Ger. Beschaffenheit. Bel. Geschaftigh. Hisp. Astuto y prudente. Pol. Chytry. Vng. Csalfa termetü. Ang. Wily, crafty.] Cic. 4. Vet. Nihil sane vafre, nec malitiosè facere conatus est.

Vātrāmentum, vaframent. n. f. [ערומה arumah ערומה arumah, מיפ. Gall. Finesse, cautelle, ruse. Ital. Astuzia, scaltrimento. Ger. Ein geschwinder artifi gestrickigkeit. Hisp. Astucia, cautamiento. Pol. Chytrość. Vng. Csalfaság. Ang. Wilinesse, craftinesse.] Valer. Max. libro 9. capite 3: Quantum imperium quam parvo intercepturn est vaframento. Item: Lampsacenæ urbis fabro animus vaframenti beneficio constitit.

Vāgīnā, gen. prod. f. p. Gladii theca. [זער zar נדן nidden, נדן gnadan, מיפ. Gall. Gaine, fourreau. Ital. Guaina. Ger. Ein scheide. Bel. Een schee. Hisp. Vayna de cuchillo. Pol. Pochwa. Vng. Hüvely. Ang. A sheth.] Cicero in Cæcil. Ferramentum inclusum in tabulis, tanquam gladium in vaginæ reconditum. Cæs. 5. bell. Gal. Adverso hic casu vaginam, & gladium ecurere conatus dextram moratur manum. Ovid. 10. Metam. verbisq; colorem tetoris: Pendentem ensem vagina dimittit ebur nea. Virgil. 4. Aeneid. vaginæ; eripit ensem Fulmineum, strictoq; ferit ferramenta ferro. ¶ Vagina frumenti, quidam quasi folliculus, quo spica ejus annum pubescens, nec dum planè apparens, circumvolvitur. Varro lib. 1. cap. 48: Spica ea quæ mutica non est, in horreo & trimestri tria habet commenta, granum, glumam, aristam: & eam primum spica quum oritur, vaginam. Et paulò post: Aristæ quasi cornua sunt spicarum, quæ primùm quum oriuntur, neque plane apparent, in qua latent horum: ea vocatur vagina, uti qua latet conditus gladius. Idem cap. 52. libro eodem: Quòd frumentum dicunt quindecim diebus esse in vaginis. Cicer. de Senect. Culmoque erecta geniculato, vaginis jam quasi pubescens incingitur. Vaginæ corporis. Plin. libro 8. capite 15. Mirum pardos, panthetas, iconce, & similia, condito in corporis vaginas unguium mucrone, ne refringantur, in gressi, aversisq; falcatis currere, nec nisi appetendo præcedere. Idem lib. 11. cap. 37: Omnia quidem principalia viscera membranis propriis, ac velut vaginis includit providens natura.

Vāgĭnŭla, diminutivum. [Κολεάριον, κολεάριος. Gall. Petite gaine. Ital. Picciola vagina, o guaina. Ger. Ein schreiden. Hisp. Pequeña vayna. Pol. Pochewka. Vng. Hüvelyke. Ang.

erike Ang. A little while.] Plinius lib. 18 cap. 7: Et sur in vaginulis crescant ad sarum.

Vāgio, gis, gīvi, gitum, n. q. Ejulo, puerorum infantium more ploro. [בכה bachah, bawlaw. Gall. Crier comme les petis enfans. Ital. Piangere come fanno y fanciulli. Ger. Schreyen wie die jungen kind. Bel. Weenen. Hisp. Llorar los niños. Pol. Płacz iako dzieci. Vng. Nyavik. Ang. To cry as a child doeth.] Cic. in Catone: Quod si quis deus mihi largiatur, ut ex aetate repueratam, & in cunis vagiam. Ovid. 4. Fast. Iste tuus ut infanti vagiat ore puer.

Vagītus, pen. prod. m. g. Infantium fletus. [בכי bebi. בכיה. Gall. Cri ou gemissement de petis enfans. Ital. Vagito, verso de fanciulli. Ger. Schreyen oder geschrey der jungen kind. Hisp. Llanto de niños. Pol. Krzyk dziecinny. Vng. Nyivas. Ang. A weeping or crying of infants.] Martialis lib. 9: Sortida vagitu poscetur nata parcae. Virg. lib. 6. Aeneid. Continuo audire vocet, vagitus & ingens, Infantumq; animae flentes.

Vagō, vagāris, m. i. Vagitus. [בכי bebi. בכיה.] Lucret. lib. 2. Et superantur item, mi cernit fanere vagor.

Vagus, Huc illuc oberrans, incertus, instabilis, inconstans: cui opponitur Stabilis, certus. [נדד nadad. נדד nodéd. לוה ghaláh. errabundus, errabundus, wanderer. Gall. Vagant, vagabond, courant, muable. Ital. Vago, vagante, vagabundo. Ger. Umbschweiffig. Hisp. El que vaga, errado. Pol. Swikacz, tułacz. Vng. Bodogo. Ang. That wandereth, a vagabonde.] Cic. Attic. lib. 7: Itaque vagus esse cogitabam. Vaga sententia id est, incerta. Cic. 2. de Nat. deor. Est enim & philosophi, & Pontificis, & Cottae, de diis immortalibus habere non erroremvagum, ut Academici, sed nostrum, stabilem, certamq; sententiam. ¶ Vagum nomen habet, dixit Plin. lib. 27. cap. 4. id est, inconstans, & multis opinionibus obnoxium.

Vāgē, adverbium, Dispersè, diffusè. [שטעיתה, שטעיתי שטעיו. Gall. De vagabond, ca et la, sans ordre. Ital. Vagando à foggia di vagabondo. Ger. Hin vnd wider, vmb jhre eigenschafft. Hisp. Vagando à manera de errados. Pol. Tułaczo ſie. Vng. Bodogva. Ang. In wandering lyke an vnthrift.] Liv. 6. bel. Pun. Qui vagè effusi per agros, palatoq; adortus, &c.

Vāpīdus, vagaris, d. p. Huc illuc oberro, volito, passim volito, nō consido. [נדד nadad. נדד nodéd. תעה taáh. errabundo, wandering. Gall. Vagabonder ou courir. Ital. Vagare, andare vagando. Ger. Vmbschweiffen, hin vnd her streichen. Hisp. Vagar, andar vagando. Pol. Tułać ſie, tułaczyć ſie. Vng. Bodogni. Ang. To wander.] Cic. pro Font. Hi contra vagantur Itali, atq; errant passim toto foro, &c. Idem 1. de Invent. Nam fuit quoddam tempus, quum in agris homines passim bestiarum more vagabantur. Virgil. 4. Aeneid. Vritur infelix Dido, totaq; vagatur Urbe furens. Vagatur animus ille, inconstans est, & instabilis. Cic. 2. Offic. Non enim summas is, quorum vagetur animus errore, nec habeat unquam quod sequatur. ¶ Sunt qui illud interesse existiment inter vagor & erro, quòd vagantis per devia esse, errare per aliena. Cicero lib. 1. de Orat. Ne vagari & errare cogatur oratio. ¶ Invenitur etiam Vago, as. Plaut. in Mil. Te alloquar, victi, profugique plena, quae circum vicinos vagas.

Vāgāns, tis, participium. [נדד nodéd. נדד nadad. לוה ghaláh. errabundo, wandering. Gall. Vagant, vagabond. Ital. Che vaga, vagabundo. Ger. Vmbschweiffend. Hisp. El que vaga, vagabundo. Pol. Tułaiąc ſie, tułaiący. Vng. Bodogo. Ang. That wandereth, a vagabonde.] Cic. 2. de Divin. Quae gignuntur natura, quae volucres huc & illuc passim vagantes allectae, ut significescerent aliquid?

Vāgātus, a, um, Et ipse vagandi actus. [נדד nodéd (vel) nadad. נדד nodéd. תעה taáh. wandering. Gall. Quand on ne ſe tient point en un lieu, mais on va et là. Ital. Andar vagabundo. Ger. Vmbschweiffung. Hisp. Obra de vagar ó estar errado. Pol. Tułaczenie, pomułkanie. Vng. Bodogsag. Ang. Wandering or going astray.] Liv. 3. ab urbe: His tribunis dum cura omnium in Veiens bellum intenta est, neglectum Anxuri praesidium vagantibus militum, & Volsci mercatores vago recepiando, proditis repentè portarum custodiis, oppetitum est.

Vāgābundus, Qui sedem habitum nullā habet, sed modò huc, modò illuc oberrans, tempus inutiliter absumit. [נדד nodéd. נדד nodéd. תעה taáh. ghabóh. errans. Gall. Vagabond. Ital. Vagante. Ger. Stäte vmbschweiffend. Hisp. El que anda vagando, vagabundo. Pol. Tułaiąc ſie, ſwinek. Vng. Bodogs. Ang. That wandereth or playeth.]

Vāh, interjectio est indignantis. [הא הא. Gall. Ẽcart de risée, fanfan. Ital. & Hisp. Vah. Ger. Pfuich. Pol. ach. Vng. Fhe vah. Ang. Alas, ah.] Hieronymus ad Damasum: Scatus nos in lingua Latina hac tempestate interiectione quidem, ut in insultando dicamus vah, & quod admirando papae, & indolendo hei, & quando Identium volumus imperare strictis dentibus fremamus, & cruciamus, & rugimus tantùm sibilum in imperando dura & Hebraici interpretis nostra proprietates Linguae suae habeat interjectionem, &c. Plautus in Mostel. Vah, quid illa potest pejus quicquam mulier memorarier? Idem: Vah homo impudens. ¶ Interdum est interjectio admirantis. Plaut. in Curc. Subegit Iolus intra viginti dies. I. V. Vah C. quid mirare? ¶ Aliquando exultantis, vel laetitiae. Plaut. in Bacch. Ducentis Philippeis rem peperi. Nosah. Salus mea servabit me.

Vāhā, Interjectio exultantis vel ridentis. Plautus in Casina: Vaha. A. Quid negotii est, &c.

Valde, Multum, vehementer, majorem in modum, adverbium est per syncopen à Validè effectum, quemadmodum & calidus pro calidus: quo fit ut in valde posterior syllaba producatur. [מאד meód. Also, many, mykle, gód, gróf. Gall. Beaucoup, grandement, fort. Ital. Molto grandemente. Ger. Sehr hefftig. Bel. Seer. Hisp. Muy mucho, muy grandemente. Pol. Barzo. Vng. Igen. Ang. Much greatly.] Sanguntur autem ferè positivis. Cicero ad Caelium lib. 15: De Hispania nihil novi, sed expectatio valde magna. ¶ Aliquando adverbiis. Cicero ad Attic. lib. 15: Qui primum illud valde graviter tulerunt. ¶ Aliquando verbis, Cicero ad Trebon. lib. 16: Literas tuas valde expecto. ¶ Ponitur aliquando junctum positivis cum cum, & quam. Cic. 2. de Divin. Nihil est cum valde volgare, quàm nihil sapere. ¶ Dicimus & valde quàm, sicut sanequam, & perquàm. Decius Brutus ad Cic. Nam suos valdequàm paucos habet.

Validiùs, comparativum est à valde deductum, idem significans quod magis, sive vehementius, μᾶλλον.

Valeo, es, ui, itum, n. 1. Sanus, sive potens sum. [עצם atzám. חזק chazák. ἰσχύω, ἐρρῶσθαι, ὑγιαίνω, ὠφελῶ. Gall. Estre sain & en bon point, pouvoir, valoir, avoir pouvoir et puissance. Ital. Valere, potere, essere sano, in buona salute. Ger. Gesund vnd wolmögend sein. Bel. Beruogen. Hisp. Valer, estar sano y fuerte. Pol. Zdrow ſie mieć. Vng. Egesseges, erőssen vagyok. Ang. To be holsom or healthy, to be able or of power.] Plaut. in Amphit. Equidem valeo, & salvos sum rebus, Amphytryo. Idem in Persa. Si valetis, gaudeo. Valere ab oculis de ejusmodi, est oculorum morbo liberatum esse. Gel. lib. 5. cap. 10: Quum valebo ab oculis, revisè adibo. Sic valere à pecunia. Plautus in Aulul. Ain tu valere te? pol ego haud à pecunia perbene. Id est, pecuniae inopia etiam nunc laboro. Ne valeas, imprecantis est, ut fusta eat. Martialis lib. 2: Ne valeā, si non omnibus Decime diebus, Et tecum totis noctibus esse velim. ¶ Valere, aliquando est posse, polleresum, vel vires, momentum, pondus, sive autoritatem habere, alicujus momenti putari. [יעל yaál. ἰσχύω.] Terent. in Eunuch. Nisi tam imperita, ut quid amor valeat, nesciam. ¶ Jungitur aliquando dativo. Gellius lib. 5. cap. 12: Nam & augendō erit, & minuendō parum valet. ¶ Aliquando accusativo cum praepositione ad. Cic. 1. Acad. Vitae autem adjuncta dicebant, quae ad virtutis usum valerent. ¶ Et cum praepositione apud Caesar. bell. Gal. Proponit esse nonnullos, quorum autoritas apud plebem plurimùm valeat: id est, multum possit. In qua significatione etiam dicimus, Valere autoritate apud plebē. Liv. 1. belli Maced. Apud magnam partem Senatus & magnitudine rerum gestarum, & gratia valebat. ¶ Valere potestate, valere ingenio, est potestate, vel ingenio plurimū posse. Cicero pro Domo sua: Quasi ego in illo genere omnino quicquā auctoritate, aut potestate valuerē. Idem de clar. Orat. Is longe plurimum ingenio valuit. ¶ Aliquando etiam ablativo negotii cum praepositione in. Martialis lib. 2: Incipe, tres nunc perierit Rhetores anno: Si quid habes animi, si quid in arte vales. Cic. 1. Tusculan. Quòd in omnibus cautis & debet, & solet valere plurimum. ¶ Aliquando accusativo cum praepositione ad, vel id. Cic. 2. Tuscul. In vulgus insipientū opinio valeat bonestatis. Quint. lib. 4. cap. 5: Quaedam tamen ipsa dura sunt, in id tamen valent, quod scio. Cic. 2. de Divinat. Affectio astrorum valeat, & vetus ad quaedam res: ad omnes certè non valebit. Idem Attic. lib. 3: Vtinam valeat ad celeritatē reditus tui. Idem de Divinat. Plus terrarum fictus, quàm Lunae tactus ad naticcendum valere. ¶ Quum ad pretium pertinet, si pretium exprimatur, in ablativo ponitur. Plin. lib. 33. cap. 3: Aureus numus post annum sexagesimum secundum pensilas est quàm argenteus: ita ut scripulū valeret sestertios viceni. ¶ Varro tamen accusativum dedit, dicens: Denarii, quòd decem aeris valebant: quinarii, quòd quinos. ¶ Imperativo Vale, in discessu utimur, aut in calce epistolarum: quo modo Salve in accessu, aut etiam in literarum principio. Virgil. 3. Eclog. Phyllida amo ante alias: nam me discedere flevit, Et longum formosa, vale, vale, inquit, Iola. Reperitur tamē Salve in discessu, & in calce epistolarum. Cicer. lib. 16. Epist. Valemi Tite, vale, & salve. Quoniam verò abeuntes per haec verba salutare solemus, Vale, & Salve: evaluit consuetudo ut haec sumamus pro discedo, eumve cum fastidio & indignatione loquamur: non quòd displiceat nobis, sed quòd nos abilis, quibus ea loquimur, valedicendo, recedamus, inquit Valla lib. 6. Terentius in Adelph. Valeas, habeas tilam, quae placet. Idem in Andria: Valeant qui inter nos dissidium quaerunt. γράφεται. Quod perinde est ac si diceremus, discedant à nobis, sive eos cum suo

cum sine odio & malevolentia relinquamus. Cicero 1. de Natura deorum: Si Deus talis est, ut nulla gratia, nulla hominis caritate teneatur, valeat. Vale & salve, verba erant postrema, quibus olim mortuos affabantur. Varro: Vale & salve, quum ad mortuos referuntur, nomine dictum est, quod aut valere, aut salvi esse possunt: sed quod ab his recedimus, eos nunquã visuri. Virgil. 11. Aeneid. Salve aeternùm mihi maxime Palla, Aeternumq; vale. Valere jussus dicitur, vale dixit. Cicero Attico, lib. 5: Hominem aliquid agentem salutavi, postea valere jussi. ¶ Hujus verbi compositum sunt, Convalesco, evaleo, invaleo, aequivalco, prævaleo, revaleo: à quibus sunt convalesco, evalesco, prævalesco, revalesco: quorum significata vide supra.

Valens, valentis, nomen ex participio: id est, sanus, incolumis, robustus, fortis, firmus: cujus contrarium est imbecillus. [חזק chasak, גבור gibbor חזק. Aegyptius. Gall. Vaillant, puissant, fait et en bon point, fort et puissant. Ital. Valente, potente, sano, gagliardo. Ger. Gesund, starck, gesterckt. Hisp. Valiente y poderoso, recio y sano. Pol. Mocny, zdrowy. Vng. Egészséges. Ang. That is valiant and of a strong stature.] Cicer. Tironi lib. 16. Epist. Medicus plane confirmat pro pedicis te valentem fore. Idem pro Cluent. Eo ipso die puer, quum hora undecima in publico valens visus esset, ante noctem est mortuus. Idem in Orat. Valentium hoc latorum sunt, nec ab hoc quem informamus, aut expectanda aut postulanda. Idem 9. Verr. Haec quum maximè loquerentur, ex lectore circumstantes valetudinem, & ad pugnandum verbetandos q; homines exercitatissimos. ¶ Aliquando idem quod potens, efficax, utilis, apt, powerfull, mighty, Plin. lib. 24. cap. 18: Acly vetus longum ac publicum. Sed omnes effectus valentiae. Cic. ad Attic. lib. 7: His ille rebus ita convalescunt, ut nuncium vitae deferre ad te audeam. Sit quidem tam valens ratio, ut vires non desiderem, quam nunc tam valentes esse cupio. Varr. de Re rustica lib. 3. cap. 16: Providendum ne ovium ubera à valentioribus opprimantur.

Valeo, valui, valitum, 2. n. Valere, sanum esse, incolumem esse, vigere. Gall. Valoir, porter, estre en bon point, estre fort, & puissant. Ital. Valere, potere, sano, & gagliardo esse. Ger. Starck, gesterckt, gesund seyn. Hisp. Valer, ser sano, valiente y poderoso, recio y sano esse. Pol. Mocnym, zdrowym, zdrowym być. Vng. Egészségben lenni. Ang. That is valiant and of a strong stature, to be well and of some force, to be lusty, to fare well.] Cicero in Catilinam: Si valere te recte dicis, non credam. Ter. Valet, vivit, potitur omnibus bonis. Cic. Attico lib. 8. Epist. Valet Hortensius, & quidem bene. Idem Attico lib. 9. Epist. Valet Quintus frater, & filius. Idem Attico lib. 10. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia. Idem Attico lib. 11. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia. Idem Attico lib. 12. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater. Idem Attico lib. 13. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius. Idem Attico lib. 14. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos. Idem Attico lib. 15. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia. Idem Attico lib. 16. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus. Idem Attico lib. 17. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius. Idem Attico lib. 18. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 19. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 20. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 21. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 22. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 23. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 24. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 25. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 26. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 27. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 28. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 29. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 30. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 31. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 32. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 33. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 34. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 35. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 36. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 37. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 38. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 39. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 40. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 41. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 42. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 43. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 44. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 45. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 46. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 47. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 48. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 49. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 50. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 51. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 52. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 53. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 54. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 55. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 56. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 57. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 58. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 59. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 60. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 61. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 62. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 63. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 64. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 65. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 66. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 67. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 68. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 69. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 70. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 71. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 72. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 73. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 74. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 75. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 76. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 77. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 78. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 79. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 80. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 81. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 82. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 83. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 84. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 85. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 86. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 87. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 88. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 89. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 90. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 91. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 92. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 93. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 94. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 95. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 96. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 97. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 98. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 99. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 100. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 101. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 102. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 103. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 104. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 105. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 106. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 107. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 108. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 109. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 110. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 111. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius. Idem Attico lib. 112. Epist. Valet Cicero noster, & Tullia, & Terentia, & Quintus frater, & Quintus filius, & Quintus nepos, & Pomponia, & Atticus, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius, & Caecilius

dictæ quòd hinc acq; illinc montibus vallata sit. [גיא Hebr. גיא chael (vel gia) בקעה bikkah, κοιλὰς, κοῖλον, ἄγκος, φάραγξ. Gal. Vallée. Ital. Valle. Ger. Ein thal. Bel. Een dal. Hisp. El valle, siendo entre dos montes. Pol. Dolina. Vng. Völgy. Ang. A valley or dale.] Virgil. lib. 11. Et curvo anfracta valles accommoda fraudi. Statius: Vallis in amplexu nemorum sedet. Virg. 2. Georg. Complentur valles q; cavæ, fluitusq; profundi. Idem 2. Aeneid. Cùmendo fossis, & cava valle recondo. Ovid. 8. Metam. Concava vallis erat, quo se dimittere rivi Affluerant pluvialis aquæ. Quintil. lib. 5. cap. 14: Sed ut latissimi amnes, ramis vallibus fluvii ac libi viam, si quando non accepere, faciat.

Vallĕcŭla, diminut. [Gall. Petite valée. Ital. Piccola valle. Ger. Ein thälin. Hisp. Pequeña valle. Pol. Dolinka. Vng. Völgitske. Ang. A little vadey.] ut à Vulpes, vulpecula. Fell. tamen vallicula effert per tertiam vocalem.

Vallis, is, m. f. Firmior palus, cui vitis alligatur, & quo castra muniuntur. [תור iathhdh דוד mat. χάραξ, ος. Gall. Vne rempar. Ital. Ripare, forte steccato. Ger. Ein pfahl: ein pfal. Hisp. El palo ò baluarte. Pol. Kol. Vng. Fél vitke Nyél karo. Ang. A stump or pale or bulwark.] Virgil. 1. Georg. Exanuot alii vallos, furcasque bicornes. Idem Georg. 2: Quadrifidasq; sudes & acuto robore vallos.

Vallum, genitivo hujus valli, n. f. Propugnaculum & munitio castrorum, quòd ex vallis id est palis fiat. [חיל chel, χαράκωμα, χάραξ. Gall. Vne rempar. Ital. Ripare, forte steccato. Ger. Ein wahl, oder bolwerck mit gespitzten pfälen. Hisp. El palo ò baluarte. Pol. Wał. Vng. Sanczarok. Ang. A trench to defend an army.] Cicero ad Catonem, lib. 15. Epistol. Vallo & fossa circumdedi, tex castellis, castris q; maximis sepsi. Idem in Pisonem: Vallum aliquem contra ascensum tractusq; Gallorum. ¶ Legitur & Vallus masculino genere in eadem significatione. Tibul. lib. 1. eleg. 2: Non arces, non vallus erat. Cæs. 3. bel. Civil. Erat eo loco fossa pedum quindecim, & vallus contra hostem altitudinem pedum decem.

Vallo, as, ātum, p. Munio, firmo. [בצר batsar חיל chel. ἀκοδομέω, ἀκοδόμησις, ἀκοδόμημα, χαρακόω. Gall. Remparer, fortifier, munir de rempars. Ital. Fortificare, circondare con steccato. Ger. Mit einem wahl befestigen: mit pfählen umbgeben. Bel. Met een wercken. Hisp. Fortalezar, cercar de vallados ò palizadas. Pol. Wał ciągnąć. Vng. Meg sánczolom arrokkal kerittyét vetni. Ang. To fortifie, cast a trench.] Plinius libro 15. capite 18: Non castra Punica ad tertium lapidem vallare. Lucanus libro 4: nullus vallarent oppida muris. Vallare armis: id est, figere. Valerius Flaccus 1. Argon. medioq; in crimine pectora Iapeti, ac inopem nullis vallavere armis. ¶ Vallare aliquid ratione differendi, est dialecticis argumentis munire. Cicero 1. de Legib. Atque hæc omnia, quasi sepimento aliquo vallabit differendi ratione veri & falsi judicandi scientia, & arte quadam intelligendi quid quanq; rem sequatur, & quid sit cuiq; contrarium. Sus legationis vallarum. Cic. de Aruspic. respons. Sus legationis cùm hominum præsidio munitum sit, tum etiam divino jure est vallatum.

Vălŏr, vide VALEO.

Valvæ, valvarum, pluralis numeri tantùm, f. p. Fores geminas habentes partes in se se convertes, ita dictæ quòd introrsum revolvantur. [דלתים dialthaijm. θύρα, ἔνθυρα. Gall. Portes à deux battans, qui s'ouurent en deux parties. Ital. Porte che si aprono in due. Germ. Thüren oder thor die zwifach von einander aufgehen, oder an den ort zusammen. Hisp. Las puertas que se abren y cierran. Pol. Drzwi które się otwierają. Vng. Kétfele nyilo ayto. Ang. The leaves of a gate.] Cicero in de Divinatione: In templo Herculis valvæ clausæ repagulis, subito se ipsæ aperuerunt. Idem tertia Verrina: Hæc alia dum signa, quæ ad valvas Junonis Samiæ steterunt. Ovid. 2. Metamorph. dextra lævaq; deorum Atria nobilium valvis celebrantur apertis. Idem 2. Metamor. Argenti bifores radiabant lumine valvæ. Horatius 2. Sermon. Satyr. 6: quum subitò ingens Valvarum strepitus lectis excutit utrunque.

Vălvŭli, m. f. sunt concavitates in foliculis leguminum, in quas ipsa grana separatim recipiuntur. [Celles. Gall. Petites loges ou fosses des feues & semblables dedans quoy sont les grains chacun à part. Ital. Tavelle, vaglie de legume. Germ. Die löchlin in den Schoten oder schelffen der gemäß / in welchen ein jedes erbsin oder bönlin besonder ligt. Hisp. Hueco de la legumbre. Pol. Dołki w strączkach w których ziarnienka. Vng. Tekbey. Ang. Places in the basket of beanes where every graine is concealed a part.] Columell. lib. 7. de ovibus tectis: Singula capita per leguminem tectè pascuntur ad præsepia, cribus lordei, vel fresæ cum suis valvulis fabæ. Festus: Valvuli, fabæ folliculi appellati, &c.

Vannus, m. f. Instrumentum latum ex vimine, aliâve materia, quo actus palea; que post tritoram à frumento aut legumine ventilando, & in sublime ejaculando, excernuntur. [מזרה mizreh. λίκνον. Gall. Vn van à vanner le grain. Ital. Vn vanno da vandare il grano. Germ. Ein Wann. Hisp. La zaranda ò harnero. Pol. Opałka. Vng. Zsoltsár. Ang. A fanne to fanne corne.] Virgilius 1. Georgic. & mystica vannus Iacchi. Colum. libro 2. capite 21: Ipse autem ipsum melius tutibus tundunt, vannis expurgantur. ¶ In eadem significatione legitur & Vallus diminutivæ formæ: quam vocem Varro à volatu dictam existimat, quòd dum frumenta vanno in sublime jactantur, levia evolent.

Vănno, is, ere, act. t. Acus vel palcas è frumento vel legumine vannis expurgo. [זרה zarah. λικμάω. Gall. Vanner. Ital. Vannare grano. Germ. Wannen. Hisp. Aventar, cernadar trigo. Pol. Opałać. Vng. Meg szelelem. Ang. To fanne or winnow corne.] Varro de Re rustic. Vt quod levissimum est in ea, atque appellatur acus ac palea, vannatur foras extra aream. ¶ Metaphora quadam transfertur quoque ad res obscenas. Lutilius Satyr. libro 7: Hunc mulcre, illam autem ut frumentum vannere cunnis. Idem libro 6: Cunnas ut si frumentum cluentibus vannat. Ex Nonio. ¶ Hinc Evanno, extra vanno. ἐκλικμάω. Nonius: Evannetur, dictum est ventiletur, vel moveatur à vanno in quo legumina ventilantur.

Vānus, a, um, propriè est vacuus, sive inanis. [ריק reik בטלה batalah. Gall. Vain, vuide. Ital. Vano. Ger. Eitel. Bel. Ydel. Hisp. Vano, vacuo. Pol. Próżniowy. Vng. Hiába való üres. Ang. Vaine, voyde.] Virgilius 1. Georg. fœtibus expectata seges vanis elusit aventis. ¶ Ponitur etiam pro stulto & imperito, & à mente vacuo. [שוא schaw כסיל chesyl. μάταιος, ἄφρων. Gall. Vain, mocteur. Ital. Mentatore, sciocco. Germ. Leichtfertig, liederlich / der mit seinen dingen umbgibt. Hisp. Vano, loco.] Iuvenal. Satyr. 3: Sic libitum vano, qui nos distinxit, Othoni. ¶ Modo pro mendaci, & levia instaque, pro pravibus & veris astutissimè componente, ψεῦδος καὶ ψεύδομαι. Virgilius 1. Aeneidos: Nitrustra augurium vani deludere parentes. Mendax autem proprie dicitur, qui ad decipiendum mentitur. Vide Idem 2. Aeneidos, utrumque complexus est: nec si miserum fortuna Sinonem finxit, vanum etiam mendacemque improba finget. ¶ Vanum aliquando dicitur, autore Donato, nec verisimile, nec possibile. Terentius in Eunuch: Sua falsum aut vanum, aut fictum est, ut minimè palam est. Vana fides id est falsa. Vanum inceptum, quod frustrà inceptum est. ¶ Vana, neutrum plurale loco adverbii, apud Virgilium libro 11. Aeneidos: Vt vidit fulgentem armis, ac vana tumentem: id est, vanè vel inaniter tumentem.

Vānesco, scis, à vaneo, es, quamvis inusitato, In nihilum redigor evanidus fio. [הבל habal. ματαιόω, φθείρομαι, ματαιολογέω. Gall. Deuenir en rien, s'euanouir, & se perdre ou se desuoir. Ital. Sparire. Germ. Zerfal / oder zu nicht werden. Bel. Dat wort den vergaen. Hisp. Desvanecerse. Pol. Wniwecz się obracam. Vng. Semmivé lészik. Ang. To vanish away.] Cicero 2. de Legib. Animi labes nec diuturnitate vanescere, nec manibus ullis elui potest. Plinius libro 18. capite 24: Ne diu jacens atq; non concipiens vaneat. Ovidius 3. Amor. Eleg. 6: Carmine læsa Ceres sterilis vanescit in herbas. Idem epistol. 1: Pallar & hæc etiam tenues vanescat in auras. ¶ Hinc Evanesco, de quo suo loco.

Vānĭtās, atis, f. Mendacium, fallacitas & levitas. [הבל hebel שוא schaw כזב chasyb כחש chachasch. ματαιότης, ψεῦδος. Gall. Vanité, menterie, chose vaine & de nulle valeur. Ital. Vanità, mancanza. Germ. Eytelkeit / lugenhafftigkeit / leichtfertigkeit. Bel. Ydelheit. Hisp. Vanidad. Pol. Lichwidłość, kłamstwo, nicość. Vng. Hiabe valóság. Ang. Vanitie, leasinges, lying.] Cicero libro 3. Offic. or. Quòd in vituperandi qui seticuerunt: quid de iis existimandum est qui orationis vanitatem adhibuerunt? Salust. Huic hominis minor vanitas inerat, quàm audacia. Tacitus lib. 14: Vanitatem quam ab imperatore acceperat, vanitate exitus corrupit.

Vānĭdĭco, ānis, idem. [כחש chachasch כזב chasyb. ματαιολογία, ψεῦδος. Plaut. in Capt. Pol ego utrem video, ita inveniam, vera vanidicus Qui convictus.

Vānĭdĭcus, adject. um, Vanilo quus, mendax. [כחש chachasch כזב chasyb. ματαιολόγος, ψεῦδολόγος. Gall. Qui dit choses vaines & de nul profit. Ital. Che parla cose vane & false. Germ. Der eytele ding redet / lugenredig. Hisp. El que habla vanidades. Pol. Plotka, pierdoła. Vng. Hiabe beszélő, hazugságos szavu. Ang. That speaketh vainely.] Plaut. in Trinummo: Cum probis potius quàm cum improbis vivere vanidicis.

Vānĭlŏqui-

Vānīloquidāx, ācis, jocosè Plaut. dictio in Persa: Vaniloquidicorum, virgini licendo molesta.

Vaniloquus, a, um, adjectivum. Vanos sermones effundens, mendax, [כוזב chazab, משקרים כוזב chazab, משקרים, ψευδολόγος, ψευδολογίας, ψευδολόγος. Gall. Qui parle chozes vaines ou fausses. Ital. Che parla cose vane o false. Ger. Der redet eitele oder falsche reden oder leret. Hisp. El que habla vanidades. Pol. Ktoś na próżno się, płotka. Vng. Hebalezzó, hazug. Ang. A vaine or false speaker.] Plaut. in Amphit. ego itter magis, Quia vaniloquus, vapulabis. Livius 3. hell. Macedones, ut plerique, quos ope regia alunt, vaniloquus, maria, terrasq; inanis sonitu verborum complevit. Silius libro 8: Quæ vetus amplexu fluxit, sed prima ferocis, Vaniloquum Celtæ genus, ac mutabile mentis, Insedêre domos.

Vānīloquentĭa, æ. f. p. Vana & inanis loquacitas. [כוזב chezib, כוזב chezáh, ψευδολογία, ψευδολογίας, ψευδολογίαν. Gall. Parler vain, parler vaine. Ital. Che parlar vano, vana parola. Ger. Gar geschwätz: Fast eine tröstenbe redtung. Hisp. Cosa de hablar vanidades, habla vana. Pol. Próżnomowie próżnomówstwa. Vng. Hebaleziás beszéghez. Ang. A vaine speaking.] Liv. 4. dell. Macedon. Hæc vaniloquentia primum Artibenū Præconem Achæorum excitavit. Tacit. lib. 1: Id Chatonem in domo P. Petronii, soceri ejus Vitellia coràm, multisq; illustribus fœminis per vaniloquentiam legerat.

Vānio, as, avi, con. n. Antiquis in usu fuit pro fallo: [אמתיו mabbil, נשקר nimze, כזב pitteli, ψεύδεσθαι. Gall. Tromper. Ital. Ingannare, Ger. Betriegen, betrüben. Hisp. Engañar. Pol. Oszukać. Vng. Megtsálok. Ang. To deceive or deceive.] ut annotavit Nonius, citans illud Accii ex Alcmena: Sic illum vaniabo in angiportum deducit.

Vāpĭdĭtās, vide VAPOR.

Vāpor, oris, m. c. & vapus, Humor marinus vel terrenus exhalatus, ardentis rei. [אדים ed משאף mashaf קיטר kitter, ἀτμὸς. Gall. Vapeur, exhalation ou fumee qui sort de la terre ou heur. Ital. Vapore, exhalatione. Ger. Ein dampff, dunst. Bel. Damp, damp. Hisp. Vapor, ó baho. Pol. Dym, kurzenia, mgła. Vng. Gőz. Ang. Vapour or stinking fumes the earth.] Lucret. li. 5: Pervolitàs permanat ædes, frigusq; vaporq; Cic. 2. de Nat. deor. Ipse enim oritur ex respiratione aquarū. Parum enim quasi vapor quidam ærē habendus est. Ovid. lib. 1. Meramor.: vapor humidus omnes Res creat, & discors cūcordia fœtibus apta est. ¶ Ponitur aliquando pro calore. Colum. lib. 5. cap. 10: Minusq; vaporis æstate perunguam os ponere. Virgil. 5. Aeneid.: Jamq; rubescebat radiis mare, & æthere ab alto Ardebat currus, & equi vapore micabant. Et vapor, & toto descendit corpore pellis.

Vāpŏrārium, arii, n. I. ubi hypocaustis devehebatur, qua vapor, seu calor erumpebat. [חדר חמים chedar chamim, καμινεία. Gall. Lieu ou de simon par ou il vient & sortent les fumees. Ital. Stufa. Ger. Ein tunff. loch. Hisp. Lugar por donde sale vapor, ó humo. Pol. Komin. Vng. Skáfólyuk. Ang. A place where the smoke or heat comes forth or a flame.] Cic. Quint. Fratr. libro 3: In balneis hypocaustis in alterum apodyterii angulum promovi, propterea quòd ea erant posita, ut omnis vaporarium, ex quo ignis erumpit, esset subjectum cubiculo.

Vāporĭfĕr, ĕra, ĕrum, Multos emittens vapores. [ἀτμοφόρος. Gall. Fumeux, qui rend force vapeurs ou fumee. Ital. Che porta molti vapori, fumo. Ger. Der viel dampff oder rauch gibt. Hisp. Cosa que echa mucho vapor. Pol. Kurzący się. Vng. Gőzölgő. Ang. That hath many vapours.] Stat. lib. 3 Sylvarum 5: Sive vaporiferas, alia dissimilia littora, Baias. Vbi Baias vaporiferas vocat propter aquas calidas, multos exhalantes vapores.

Vāpŏro, ras, penult. prod. aliquando neutrum est, Vaporem emitto. [ἀτμὸς βασίζειν, ἀτμίζειν. Gall. Jetter vapeurs & fumees, & fumer. Ital. Gettar vapore. Ger. Dampffen oder rauch von sich treiben. Bel. Dese din, een damp maken. Hisp. Hazer vapor, vaporar, echar. Pol. Kurzyć się. Vng. Gőzölgök. Ang. To cast or put out vapours.] Plin. lib. 31. cap. 2. de Fœcentis aquarum: Vaporant & immanit ipso, quæ Licini Crassi fuere. ¶ Aliquando activum est, & pro fumigare ponitur. Virg. lib. 11. Aeneid.: Sacrificium. Succedunt matres, & templum thure vaporant. ¶ Aliquando pro arefacere, exugere. Plin. lib. 2. cap. 16: Quòd solidiores glebas diutiùs sustineat, & suspendat, ut ex solidis à fluvio vaporatæ resolvantur.

Vāporātĭo, onis, verbale, f. Vaporis exclusio. [ἀτμίσεως, ἀτμίσεως. Gall. Vaporation ou evaporation, sorte de vapeur ou etuvement. Ital. Vista di vapore di qualche cosa. Ger. Dampffen. Hisp. Aguella obra de vaporar ó hebrar. Pol. Kurzenie. Vng. Gőzölgés. Ang. Evaporation, casting or putting forth of vapours.] Plin. lib. 28. cap. 4: Perfundere caput aqua calida ante balnearum vaporationem, & postea frigida, salubérrimum intelligitur. Gel. lib. 19. cap. 5: Quum aqua frigore æris durante & coit necessum est fieri vaporationem, & quandam quasi auram tenuissimam exprimi ex ea, & emanare.

Vāpŏrĭdus, a, um, Plenus vapore, vel multos emittens vapores. [ἀτμώδης. Gall. Fumeux ou vaporeux, qui rend force vapeurs. Ital. Che

gli esce molti vapori, pieno de vapori. Ger. Der offtgibt an viel dampffen oder rauch. Hisp. Cosa de vapores, que echa ó echaba mucho vapor. Pol. Pełen kurzenia. Vng. Gőzös. Ang. Full of vapours.] Persius Satyr. 3: Vejentanumq; rubellum Exhalat vapida lassum pice fiscina obbae ¶ Vapidum pectus per translationem, apud eundem eadem Satyra: Sucia quum Faecis nostræ paulò antè farinæ, Pectuscula veterem resinæ, & fronte politus, Assutam vapido servat sub pectore vulpem. Id est, veterum vitiorum pleno, & pristinas fraudes redolente.

Vāppă, æ, f. p. Vinum vitiosum, cujus vis omnis evaporavit, adeò ut & saporem amiserit & odorem. [ἀκρατόποτον, ἀκρατόποτον. Gall. Vin gasté ou corrompu. Ital. Vino guasto. Ger. Der verdorbener wein, der sein weder geschmack noch krafft hat. Hisp. Vino desflemado ó gastado. Pol. Wino stęchłe. Vng. Vinum, kemeni szagu bor. Ang. Wine that hath lost the vertue.] Plinius libro 14. capite 20: Vinumq; multo quibusdam in locis sponte fervere quà calamitate quam defectum pejus sapor, vappæq; accipit nomen. Horatius 2. Sermo Satyr. 2: Qui Vejentanum ferali potare die sub Campana sobrius nolit, vappamq; professus. ¶ Per translationem ponitur pro homine ignavo, & fœde, inerte, & in quo nihil inest industriæ aut solertiæ, ἄνανδρος. Horat. 1. Serm. Satyr. 1: non ego avarum Quum vero te fieri vappam jubeo, aut nebulonem.

Vāppĭlo, as, pen. corr. n. pass. p. Verbero, cædor. [מכה bachah, מכם nikkah, ῥάπτειν, κόπτειν. Gall. Battre. Ital. Esser battuto. Ger. Geschlagen werden. Hisp. Ser herido ó estirado. Pol. Tłuczony. Vng. Verettetem. Ang. To be beaten.] Propertius lib. 2. Eleg. Non ego, sed tenuis vapulat umbra mea. Cælius ad Cicer. libro 8. Saturationes duntaxat veniunt: alius enim tempestatis esse, quod optimo certè fathum esse, alius septimam regionem vapulasse. ¶ Vapulare sermonibus, est obloquutionibus fugulari. Cicero ad Attic. libro 2: Qui quum se omnium sermonibus vapulare, & quum has actiones esse.

Vāpŭlātĭo, ōnis, verbale, Idem quod verbero: hoc est, qui continuè vapulat, ut apud Plautum in Persa. κόπτησις.

Varico, Varicosus, Varicus. Vide VARICES.

Vārĭum, Qui tortorum pedes, vel crura obtorta gerunt. [στρεβλός. Gall. Qui ont les jambes torses ou dedans. Ital. Che hanno le gambe storte. Ger. Krumbeinig, der einwarts scheen dretet. Hisp. Estevado de piernas, que bazilla hazia dentro. Pol. Krzywy, the nogi maje obrocone ku sobie. Vng. Sobrigas szárú. Ang. That goeth wide or straddling.] Horatius lib. 1. Serm. Satyr. 3: hunc Varum Romæ cruribus, illum Balbutio scatentem pessis fultum male talis. ¶ Vide varum frequenter pro obtorto accipitur. Persius Satyr. 4: & non tollit pede regula varo. ¶ Vāri autem dicuntur quibus in exteriorem partem crura pedésve flectuntur. Varro libro 1. de Re rustica, de canibus: Curibus rectis, ac potiùs varis, quàm vatis. Hinc Varianum, & Varinorum cognomina fuxerunt, quod pedibus efficerunt varosis, Seneca in quadam Epistola: Servilius Varia latère fetebat, non vivere. ¶ Valgi autem sunt, qui diversas sursa habent: hoc est, ambas introrsus intortas: cujusmodi sacerdotum pedes sunt dicuntur. Plautus in Milite: Aut varum, aut valgum, aut compertum, aut. ¶ Hinc valgum suavium vidi est, intortum. Plautus in Milite: Majorem partem videas valgis suavis. A quo fortasse similitudine instrumentum quodam rusticum ad areas complanandas, Valgum Plinius appellat lib. 17: Scrutur (inquit) maximè Aprili, area æquata cylindris aut valgio, alibi dictum. Alioqui & Ierme agrestibus vulgiare usurpat hodie pro eo quod est pavire, complanare. Omnino videtur dixisse quod Cato ait: Commino terram, & cylindro, ac pavicula coæquato. In Campania certè haberi genus id testantur talli specie, qualis sunt furcæ duæ in diversum collocatæ, quo ut cylindro, superplanantur areæ. Varus manus, incurvus. Ovidius lib. 9. Metamorph. renuit; à pectore varas In flatione manus. Sic varum brachium à Martiale dictum libro 7: Varia nec. injecto cessamine brachia tendis. Varus genus, apud Persium Satyr. 6. ¶ Sunt item Vari, tubercula exigua & dura in facie, quos ἄκρους Græci appellant. Plinius libro 13: Contra serpentium ictus trita drachmis duabus bibitur: vitia cutis in facie, varósque, & lentigines, & fugillata cutem lat, & cicatrices.

Varices, penult. corr. m. c. Sunt venæ plus æquo intumescentes, in temporibus, in ventre, in crure, in inguine, & pontissimum in cruribus, quas Plinius libro 11. capite 45, in cruribus viro tantùm, mulieri rarò, præ nimio labore nasci asserit. [ἔλιγξ, κιρσός. Gall. Veines de la cuisse ou de la jambe ou autres lieux, pleines de sang melancholique. Ital. Vene della coscia, & della gamba piene di sangue. Ger. Creffe auff gibt zu Buttaderen. Hisp. Venas retorcidas en las piernas ó otras de sangre. Pol. Nyp żylowate gdź. Vng. Dagander erek. Ang. Swollen veines in the legge and thighes.] Cic. 2. Tusculana: Quum varices secabantur C. Mario, dolebat. Horatius: Varice succiso. Apud Senecam Epist. 78. legimus in fœminino

fœmineo genese: Diuin. [μαφὴ] varices execandas præberet.

Varicosus, a, um. Qui hujusmodi venas tumidiores habet. [φλεβῶδης, ἰξώδης. Gall. Qui a les veines de trop fort en quelque endroit de son corps. Ital. Che ha le vene delle gambe troppo grande per modo di troppo mattonare, che pare che si rompano. Ger. Der grosse ungestalte Blutadern hat. Hisp. Cosa que tiene aquellas venas. Pol. Mający grube żyły. Vng. Vagedet eru. Ang. That hath swollen veines in his legges, and thighes.] Avicenna autor est, varices accidere ruforibus, & onera bajulantibus, & deambulantibus. Inde est Iudæus, Satyræ 6: Varicosus fieri aruspex. Ex diuturna stitit declamatione.

Vāricō, cas, (non varicor, aris, deponens, secunda syllaba correpta,) Crura in diversas partes extendo. [διαστρέφω, διαστρέφομαι τὰ σκέλη. Gall. Marcher tortuement, ey estre tourner trop les cambes. Ital. Hauere le gambe torte. Ger. Schiefgem ort bas schendlen: trumm von einander gehen. Hisp. Andar contrayendo. Pol. Szpotawo chodzić. Vng. Keremet kas fel hayzom. Ang. To straddle.] Tractum ab iis qui natura vari sunt, crurag; habent extrorsum inserta, ideoq; quàm longissimè à se invicem distantia. Quintil. lib. 11. cap. 3. de gestu pedum: Varicare supra modum, & insano deformis est, & accedenti motui propè obscœnum.

Varicŭla, æ, diminutivum. Celsus lib. 5. de curationibus ulcerum. Si varicula circa est, quæ tunsi prominet, ea quoq; excidenda.

Vāricus, a, um, pen. cor. [διαστρεβλός, στρεβλός. Gall. Qui marche fort croisé. Ital. Che ha le gambe torte, che anda torcendo. Ger. Schiggend. Hisp. Que anda contrayendo. Pol. Szpotawo idący. Vng. Az kinek ket fele hayni vannak. Ang. That straddleth.] Qui amplioribus passibus incedit. Ovid. 4. de Arte illa velut conjunx Vulcani rusticè ambulat: ingentes varicè, ferocq; gradus.

Varicātim, adverbium, idem est quod cruribus divaricatis, divisis q; passibus. Apuleius lib. 1: Varicatus super faciem meam sedit, cervicem exporrexit.

Vārius, a, um. Dissimilis, diuersus, multiplex, multiformis. [ποικίλος, ποικίλος, πολύμορφος, πολυειδής. Gall. Bigarré de diuerses couleurs, diuers. Ital. Variato con diuersi colori. Ger. Mancherley, mit gemengt mit farben vnd essen. Bel. Diuerst meningerley. Hisp. Cosa de diuersas colores. Pol. Rozmaity, rożnym kolorem malowany. Vng. Kulönböző szinekkel festett. Ang. Diuers, of sundry sorts.] Terentius in Eunucho: Ita varius est, ut dubitem, quia vana velit existimare sit. Virgil. 4. Æneid. Varium, & mutabile semper Fœmina. Idem 7. Æneid. Centum nobilem arcus Mille trahit varios adverso sole colores. Idem 2. Æneid. ut te post multa tuorum Funera, post varios hominumq; urbisq; labores Defessi aspicimus. Cic. 1. Academic. Plato varius & multiplex, & copiosus fuit. Livius lib. 2. de Vrsicino: victoria, & velut æquo Marte pugnatum est. Varia uva sunt, quum ad maturitatem pervenit: prius, & colorem mutat. Cato cap. 157: Vbi uvæ variæ cœperint fieri, bubus medicamentum dato quoramis uti valeant. ¶ Varius præterea dicitur, qui in facie distinctus est. Vnde jocus Ciceronis apud Quintil. lib. 6. cap. 3. in Mauricum: Miror quid sit, quòd pater tuus nemo cõsularium simillimus tibi nobis varium reliquit.

Vārĭē, adverbium, Variis modis. [ποικίλως. Gall. En diuerses sortes, diuersement. Ital. Diuersamente, in diuersi modi. Ger. Mancherley weiß. Hisp. Diuersamente, de muchas maneras. Pol. Rożnymi sposoby. Vng. Kűlönb szerint kűlönképpen. Ang. Diuersly, in diuers sortes.] Plin. Epist. 104: Varie me affecerunt literæ tuæ: nam partim lætâ, partim tristia continebant.

Vārĭæ, Ex genere sunt pantherarũ, ita dictæ à maculatarum varietate, quibus sunt spectabiles. [πολύμιτοι. Plin. lib. 8. cap. 17: Nunc varias, & pardos, qui mares sunt, appellant in eo omni genere, crebri motu in Africa, Syriaq;.

Vārĭo, as, act. p. D. linguo, muto. varium, sive diversum facio. [ποικίλω, ἑτεροιόω, ἀλλοιόω, ἀλλάσσω, ἑτερόω. Gall. Varier, bigarrer, changer. Ital. Variare, far varia & diuerso. Ger. Mancherley machen, verenderen, abwechseln. Bel. Veranderen. Hisp. Diuersificar, ò colorir, diuersificar en qualquier modo. Pol. Odmieniam. Vng. Kűlönbözteti. Ang. To make diuerse, to change.] Plin. Epist. 101: Laborem otio, otium labore variare, Martialis lib. 8: Non ego prætulerim Babylonica pictilis superbè texta, Semiramis quæ variantur acu. Ovidius libro 2. Metamorph. Non erit hujus opus lanam mollire trahendo, Nec pectine variare comas. Idem 2. de Remed. Nam quoties variant animi, variabimus artes. Virg. Lib. 9. Aeneid. Discordant, variantq; vices, fitq; per herbam Indulgent vinæ, etc. ¶ Ponitur aliquando pro vastare, dissentio. Livius lib. 3. belli Punici: Multas circa unam rem ambitiose fecerim, si quæ de morte Marcelli variant Autores, omnia exequi velim. ¶ Legitur & absolutè, pro eo quod est, sibi dissimilem esse, & modò hoc, modò illo modo se habere. [שׁנה, ἀλλάσσω.] Celsus lib. 1: Non in iis solùm in quibus semper ita se habet, sed in iis quoq; in quibus variat. ¶ Variare aliquando est rem ambiguam esse. Livius 9. ab Vrbe, de suffragiis ibi si variaret, quod prærò incidebat, ut secundæ, etc.

Vārĭātŭr, impersonale. Livius lib. 2. belli Punici: Ibi quum fœdus variaretur, etc.

Vārĭāns, participium. [שׁנה, שׁנוי, ἀλλάσσων, ἑτεροιούμενος. Gall. Variant, changeant. Ital. Variante, cambiante. Ger. Verenderet in mancherley gestalt. Hisp. Diuersificate en colores. Pol. Odmieniaiący. Vng. Kűlönbözteti. Ang. That is diuerse from another.] Plin. lib. 4. cap. 2: Vix ulla magis tam desiderio uvarum patria impatiens variantis cœli: hoc est inconstantis cœli, & modò hoc, modò illo modo se habentis. Variantes adhuc, & avenæ uvæ, apud Columellam lib. 4. cap. 10. hæc est, nondum nigræ, sed colore adhuc vario, qualis solet esse uvis immaturis.

Vārĭātim, adverbium, Diversimodè, variè, diversis modis. [ποικίλως, ἀλλοιῶς, ποικίλως. Gall. En diuerse sorte. Ital. In diuerse sorte. Ger. Auff vnderley weise: vnderscheidlich. Hisp. En diuersas maneras. Pol. Rożnymi. Vng. Kűlönbözteti. Ang. Diuerslie.] Gell. lib. 5. cap. 12: Ne enim particula quæ in aliis, aliq; aliis vocabulis variatim per has duas literas, quum altera media insimilis dicitur.

Vārĭēgātus, Variis picturis distinctus, exornatus, ποικίλος. Variegare enim est variare, & varietate distinguere, ποικίλειν.

Vārĭĕtās, atis, f. Propriè est variatio & dissimilitudo colorũ quanvis & ad alia transferatur. [ποικιλία. Gall. Varieté diuersité bigarrure. Ital. Varietà, diuersità, dissimilitudine di colori. Ger. Mancherley gestaltigkeit, vnderscheidt. Bel. Verscheydinge. Hisp. Diuersidad. Pol. Rożność, rożnokolorowość, rożność. Vng. Kűlönbség. Ang. Varietie, diuersitie.] Plin. lib. 8. cap. 30: Deorum mille variantes essc, colorũq; mutationes. Cic. 2. Verrin. Neq; hoc providerim, ut varietate criminum vos arcentos haberet. Idem 2. de Finibus: Varietas enim Latinum verbum est, idq; propriè quidem in disparibus coloribus dicitur, sed transfertur in multa disparia. Varium poema, varia oratio, varii mores, varia fortuna. Voluptas varia etiam dici solet, quum percipitur ex multis dissimilibus rebus, & similiter affectionibus has voluptates. Quintil. lib. 1. cap. 12: Refert animos, ac reparat varietas. Idem lib. 9. cap. 1: Gaudent enim re varietate. ¶ Apud antiquissimos etiam variantia lectum fuit in eadem significatione: ut annotavit Nonius. Lucil. libro 3: Principio unde hæc oriuntur variantia rerum.

Vas, vadis, gen. neut. & tertiæ declin. in plur. num. secundæ, Pro instrumento ad aliquid capiendum idoneo. [ἀγγεῖον, σκεῦος. Gall. Vaisseau, vaisselle. Ital. & Hisp. Vaso. Ger. Ein gefeß oder gefeß. Bel. Vat. Pol. Naczynie. Vng. Edeny. Ang. A vessell.] Cicer. Tusc. Nam corpus quidem quasi vas est, aut aliquod animi receptaculum. Idem pro Mur. Arille expositum vas a Samia. Horat. 1. Epist. 2: Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis, acescit. Idem 1. Serm. Sat. 3: Animos virtutes ipsas invertimus atq; Sincerum cupimus vas incrudare. Vasorũ appellatio generalis est. Dicimus enim vasa & vinalia, & navalia, inquit Vlp. De aur. & arg. leg. l. Si gemma. Cic. 6. Ver. Erant ea vasa vinaria ex una gemma prægrandi multa excavata cum manubrio aureo, etc.

Vāsum, si. Etiam in secundo flexu dixerunt antiqui, ut auctor est Gell. lib. 19. cap. 22. Plaut. in Truc. Aut aliquod vasum argenteum.

Vāscŭlum, & Vasĭlum, cinin. [σκευάριον. Gall. Vn vaisselet, petit vaisseau. Ital. Vasetto. Ger. Ein gefeßlein. Hisp. Pequeño vaso. Pol. Naczynienko. Vng. Edenyecze. Ang. A little vessell.] Cato cap. 111: Si voles serra vinum aqua addita ut, pecno, vasculum facito de materia hederacea. Quintil. lib. 1. cap. 2: Nam ut vascula oris angusti superfusam humoris copiam respuunt, sensim autem infusentibus, vel etiam istillatis compleuntur: sic animi puerorum quantum accipere possint, videndum est.

Vascŭlārĭum, ii, n. Ut vestiarium, calceatium: hoc est, vasorum supellex. [σκευοθήκη. Gall. Vaisselle, vaisselier où l'on met. Ital. Stanza, ridotto. Ger. Der gefeßen hausrahtt, silbergeschirr. Hisp. Vasar donde se ponen los vasos. Pol. Naczyniec. Vng. Edeny szekre. Ang. A cupbord, or other vessell to keepe.] Cic. in Pisonem: Nonne sestertium centies & octogies, quod quasi vasorũ nomine in venditione mei capitis adscripserat, ærario tib. attribuisse Romæ in quæstu relinquit? ¶ Vasarium præterea dicebatur, quod magistratus in provincia cum eorum publicè debatur, ut muli, equi, vasa, & reliqua, quæ magistratus instrumentum complerent, & ipsa etiam pecunia, quæ vasarii nomine numerabatur. Vide Budæum in Commentario de Asse.

Vāsārĭārĭus, ii, m. [Qui vasa cõficit aerea, & argentea. [σκευοποιός. Gall. Qui fait vaisselle, ou d'or ou d'argent. Ital. Compratore di vasi d'oro & d'argento. Ger. Ein Gerer sonnder, der Gefeße oder silbern machet. Hisp. El que vende vasos. Pol. Naczyniarz. Vng. Edeny gyarto. Ang. That maketh vessells of syluer or gold.]

ex gold.] Sunt enim inter aurifices vasculari, cælatores, anaglyptarios, bracteari. Iulius apud Labeonē, de Praecriptis verborum: Si quum emere argentum voles, valeat arrius ad te detulerit, &c. Cicer. 6 Verr. In regiam maximam paucas artifices omnes, cælatores, ac vasculatarios convocari jubet, ipse suos complures habebat.

Vās, vādis, Sponsor est qui tenendi alicujus in judicio, sive publico, sive privato. [ערב *Arab. ישתורר, ערבון &c.* Gall. Pleige Ital. Segurta. Ger. Ein Burg / welcher für ein andern gut entlehnt / oder sonst einen sich in Bürgschafft begibt. Hisp. Fiador. Pol. Rekoymca. Vng. Kezes. Ang. Aplegge.] Varro lib. 4. de ling. Latin. Vas, inquit, appellatus est, qui pro altero promittebat vadimonium. Porphyr. Vades, inquit, Sponsores dicimus: est autem quod qui eos dederit, videretur id est, discedere interim posse. Horat. Ille datis vadibus, qui rure extractus in urbem est, solos felices viventes clamat in urbe. Antiqui etiam in nominativo dicebant Vadis.

Vāstus, ta, tum. Valde magnus, immanis, immanis. [רב מאד רחב. *ἐρημος, ἀνυδρος, &c.* Gall. Grand et large sans mesure, desmesuré, excessif. Ital. Grande e largo senza misura. Ger. Vberaus weitgros. Bel. Groot. Hisp. Grande, espacioso, profundo. Pol. Barzo wielki. Vng. Nagy, szeles, igen nagy. Ang. Broad, wide and large beyonde measure.] Virg. lib. 3. Aeneid. Latumque dehiscens Ecce vadum, wide and large beyonde measure.] Virg. lib. 3. Aeneid. Latumque dehiscens ecce vadum, cava trabe cumulus æquor. Virg. lib. 1. Aeneid. hic vastus Rex Aeolus antro Luctantes ventos, tempestatesque sonoras Imperio premit. Idem 5. Aeneid. Vastos quatit æger anhelitus artus. Cic. 1. de Divin. Tum visam bellua vastam & immanē, circumplicatam serpentibus, &c. Virg. lib. 12. Aeneid. Talis se circumplicatam serpentibus, &c. Virg. lib. 12. Aeneid. Talis se vastis infert Mezentius armis. ¶ Aliquando ponitur pro devastato, & vastato.] שדד *Shadad. ἀφανιζω, &c.* Gall. Desert, gasté et desert. Ital. Desolato, rovinato. Ger. Oed wüst. Hisp. Destroyda, desierto, desolada. Pol. Pusto.] Accius apud Nonium: Hanc urbem ferro vastam fecit.

Vāstitas, atis. f. c. Immanitas, nimia magnitudo. [רב *Shadal* יתר *rab. μεγαθος, &c.* Gall. Grandeur et etendue demesurée. Ital. Grandezza, misurata. Ger. Ein vberaus wüste. Hisp. Grandeza demasiada. Pol. Zbitnia wielkosc. Vng. Igen nagy, nagysag, szelesseg. Ang. Great largenesse and excessive wideness.] Colum. lib. 5: Pati tamen in hac terra vastitate belluas progenerari, quis negetid est, parimagnitudine. Et lib. 3. sed cum sim professus rusticæ rei præcepta, ni fallor, non asseveraverim quę vastitas ejus fecunditatem commercet. ¶ Accipitur aliquando pro populatione, vastatione & solitudine. [שממה *Shemamah* (vel) שממון *shemamon* (vel) שממות *shemamoth. ἐρημια, ἀφανισμος.* Gall. Desolation et desolement de pays, desert et pillement. Ital. Desolatione et desolamento de paesi, deserti et pillamenti. Ger. Verwüstung oder verödung. Hisp. Destruction, tierra destruyda y asolada. Pol. Spustoszenie.] Cicero in Catilinam: Tecta urbis, vitam civium, Italiam denique, totam ad exitium & vastitatem vocas.

Vāstitūdo, inis. f. t. Idem, sed antiquum. Cato Re rustica, cap. 141: Vitium morbus visus, invisitas, viduertatem, vastitudinē, calamitates, intempestas: prohibessis.

Vāstŭs, a, um. Idem, sed & ipsum vetustum. Plaut. in Pseud. Harō mihi voluptatum omnium, atq; in eadem mihi Distractio, dilidium, vastities venit. Apuleius: Cur in primis tanti corporis vastities horrori fuit.

Vātē, adverb. [*Aggravate, Agitate.* Gall. Grandement & largement, desmesurement, excessivement. Ital. Eccessivamente, smisuratamente. Ger. Vberaus grob. Hisp. Sin medida, excessivamente, grandemente. Pol. Barzo wielce. Vng. Nagyonnal, bőven. Ang. Beyonde measure.] Cic. lib. 3. de Orat. Sic majores non aspere, ut rustice, quem dixi, non vaste, non rudiceè, non hiulcè, sed pressè, & æquabiliter, & leniter.

Vastĭfĭcus, a, um, pen. corr. Quod vastitatem affert. [משחית *mashchith. λωμαινομαι, λυμηνομαι.* Gall. Qui pille et gaste tout. Ital. Guastatore, strug gitore. Ger. Verwüstung / das verwüstet oder verödet machet. Hisp. Destroyder, gastador. Pol. Pustoszący. Vng. Pusztito. Ang. Destroyer.] Cic. 2. Tuscul. ex vetusto quopiam Poeta Erymanthiam hanc vastificam abjecit belluam.

Vāsto, tas, avi. p. Populor, destruo, perdo, diripio, vastitatem infero. [שדד *Shadad.* חרב *Charab. λεηλατεω, ἐρημοω, &c.* Gall. Gaster et desoler, mettre en desert. Ital. Strugere guastare, desertare. Ger. Verwüsten / verheeren. Bel. Verwusten / verheeren. Hisp. Destroyr, à yermar. Pol. Pustoszę. Vng. Pusztitek. Ang. To destroye, to make as it were a desert and wildernesse.] Cæs. 1. bel. Gal. Agri vastati, hiemis eorum in servitutem adduci, &c. ¶ Vastare agros cultoribus, dixit Virgil. lib. 8. Aeneid. nec eis ad ducendo cultores agrorum, eos vastat, & desertos efficunt. Brutus ad Cic. lib. 11: Decurtionibus per equites, quos habet multos, vastat ea loca in quæ incurrit. Cic. ad Attic. li. 9: Primum consilium est, suffocare urbem & Italiam fame: deinde agros vastare, urere, pecunias locupletum non abstinere. Liv. lib. 5. belli Punici: Vastare omnia ferro & incendiis. Virg. lib. 4. Georg. Omnia nā late vastant, &c. Cic. Attic. lib. 8: Homo magis ad vastandum, quam ad vincendum paratus.

Vastātŏr, ōris, m. [שדד *Shadad. λεηλατης, ἐρημωτης.* Gall. Pillage, ravisseur et destructeur. Ital. Guastatore, strug gitore. Ger. Verwüster / verheerer. Bel. Verwuster / verheerer. Hisp. Destroyder, y yermador. Pol. Spustoszyciel. Vng. Pusztito. Ang. Destroyer.] Cicero pro Sexto: Lex etat lata, vastato atq; relicto foro.

Vastātĭo, onis, verb. f. c. Depopulatio. [שד *Shod. πτῶσις.* Gall. Destruction et degast, ou degastement. Ital. Destruttione, ruina. Ger. Verwüstung. Hisp. Obra de destroyr y yermar. Pol. Spustoszenie. Vng. Pusztitas. Ang. Destruction, depopulation.] Liv. 7. ab Vrbe: Accessit ad eam cladem & vastatio Romani agri.

Vastātŏr, ōris, m. c. Populator. [שדד *Shadad. λεηλατης.* Gall. Pillard et destructeur. Ital. Guastatore, strug gitore. Ger. Ein verwüster, verheerer. Hisp. Destroyder, y yermador. Pol. Wyniszczyciel. Vng. Pusztito. Ang. A destroyer.] Ovidius 9. Metamorph. Nec mihi Centauri potuêre resistere, nec mi Arcadiæ vastator aper.

Vastātūra, æ. pen. prod. verbale, fem. t. [שדדות *Shoddoth. λεηλασια, ἐρημωσις.* Gall. Gastement, destruction. Ital. Guastatrice, strug gitrice. Ger. Verwüsterin. Hisp. Destroyderа, y yermadora. Pol. Tułactwo pustoszy. Vng. Pusztito asszony. Ang. She that destroyeth.] Senec. Epist. 90: Luxuria testarum marmoreq; vastatrix.

Vastĭco, as, ere, a. t. Populari, & vastum facere. [שדד *Shadad. λεηλατεω, ἐρημοω.* Gall. Gaster, mettre en gaster. Ital. Disertare, guastare. Ger. Wüst vnd öd machen. Hisp. Asi destroyda y yermada, destruyr, y yermar. Pol. Pustoszyć. Vng. Elpusztitok. Ang. To make waste or wilderness.] Accius apud Nonium: Iussit proficisci in exilium quovis gentium, ne scelere tuo Thebani vastescant agri.

Vātes, is, com. c. Fatidicus, divinus, propheta; à fando (ut quidam volunt) quasi fates. [נביא *Nabi. μαντις.* Gall. Devin, prophete. Ital. Indovino, profeta. Ger. Ein Weissager / ein Prophet. Hisp. Adevino. Pol. Prorok, wieszcz. Vng. Jövendőmondo. Ang. A prophesier or foreteller of things to come.] Plautus in Milite: Bonus vates portas effe, quum quæ sunt futura rideas. Virgil. Aeneid. Quippe pius vates, & Phœbo digna locuti. Ibidem: Cui fatidicam & vatis portat sub tecta Sibyllæ. Cic. 2. de Legib. Alterum, quod interpretatur fatidicorum & vatum effata incognita. Virgil. lib. 6 Aeneid. tuq; ô sanctissima vates Præscia venturi, &c. ¶ Vates item dicuntur Poetæ, à vicendis versibus. Vicere enim vincire est, ait Varro 4. de Lingua Latina. Quintil. lib. 10. cap. 1: Reverendum auditorem invocatione deorum, quas præsidere vatibus creditum est, facit. Cic. lib. 1. de Divin. Versus, quos olim Fauni, vatesq; canebant. Vates medicinæ. Plin. lib. 11. cap. 37: Arteriarum pulsus mirandæ arti ab Herophilo medicinæ vate descriptus.

Vātĭcĭnor, pen. cor. & p. Divino, futura prænuntio, quasi fata cano. [נבא *Nibbē. προφητευω, μαντευομαι.* Gall. Deviner, prophetiser. Ital. Indovinare, profetizare. Ger. Weissagen, zukünfftige ding verkünden. Bel. Prophetiren. Hisp. Adevinar, profetizar. Pol. Prorokuie, przyszłe rzeczy opowiadam. Vng. Jövendőlek. Ang. To prophesie, or tell things to come.] Cic. 1. de Divina. Illud quod voluntate expressum est, ut vaticinatio furor vera tollat. Ovid. lib. 5. Metamorph. Quæ ubi fudere preces: inflatæ numine mentes Vaticinor motiens. Liv. 2. ab Vrbe: Sæpè deinde & Virginiū Consulem in contionibus, velut vaticinantem audiebat. ¶ Aliquando etiam Vaticinari accipitur pro deliriare, sive hariolari: quæ significatio inde tracta est, quòd sacerdotes oracula edituri, furore quodam soleant corripi. Cicero pro Sexto: Eos autē, qui dicerent dignitati esse serviendum, vaticinari & insanire dicebat. Idem Epist. lib. 2: Sed ego fortasse vaticinor, & mea omnia meliores habebunt exitus.

Vaticĭnātĭo, verbale, f. t. Divinatio, futurorum prædictio, oraculum. [נבואה *Nebuah.* מנחש *Nachash. προφητεια, μαντεια, μαντικη.* Gall. Divinement, prognostic, prediction, prediction. Ital. Divinatione, profezia. Ger. Weissagung. Hisp. Adevinanza, profecia. Pol. Prorokowanie. Vng. Jövendölés. Ang. A prophesying or telling of things to come.] Cicero de Natur. deor. Multa ex Sibyllinis vaticinationibus, multa ex auspicū reipublicæ cōmentata sunt.

Vaticĭnātŏr, ōris, m. f. Fatidicus, hariolus, conjector. [נביא *Nabi. προφητης, μαντις.* Gall. Devineur, prophete, devin. Ital. Indovinatore, profeta. Ger. Ein Weissager / ein Prophet. Hisp. Adevinador. Pol. Wieszcz. Vng. Jövendő. Ang. He that prophesieth.] Ovid. de Ponto, Eleg. 1: Vade tamen vivax vaticinator habet.

Vātĭcĭnātrix, Fatidica. [*προφητις.* Vng. Jövendő, asszonyember.] Pomponius Latus de magistrat. Romanorum: Faunī furor Fatua vaticinatrix & ab ea vates Fauni dicuntur.

Vātĭcĭnĭus, a, um, pen. cor. Quod ad vaticinia pertinet. [μαντικος. Gall. Appartenant à divination, ou prophete et devin. Ital. Pertinente à divinatione, à indovino. Ger. Das zu den weissagungen oder wahrsagungen gehört. Hispan. Pertenesciente à adevinar ò adevinanza.

adiuerorum. Pol. Προφητεύειν de προφήτῃ. Vng. Abscondō mendacō hoc vatic. Ang. Belongyng to prophecies.] Liv. 5 bell. Pun. Et edixit vt quicunq; libros vaticinos, precationesve, aut artem sacrificandi conscriptam haberet, eos libros omnes, litteras q; ad forum ante Calendas Aprilis deferret. Idem 9. bel. Maced. Sacrificulos, vates q; foro, circo, urbe prohiberent, vaticinos libros conquirerent, comburerentq; Furor vaticinus. Ouidius 2. Metamorph. Ego uoi vaticinos concepi mente furores, Incalui q; deæ, &c.

Vāticinium, Diuinatio, oraculum, prædictio futurorum. μαντεία, προφητεία.

Vātĭcĭnus, a, um, m. f. Qui pedes cruráve habet extorsus obtorta: quem ad modum contrà vatus, qui ea introrsum habet inflexa. [βλαισός. Gall. Qui a les iambes tortes en dehors. Ital. Che ha le gambe storte in fuo. Ger. Einer der die füsse krum hat, hinauswerts von einander gebogen sind. Hisp. Garauato, el que tiene las piernas tuertas. Pol. Krzywy, ktory ma nogi krzywe, ktore mu sie na wierzch obracaią. Vng. Kétlábú lulo. Ang. He that hath his legges bowing outward, or that is crookelegd.] Varro lib. 2. de Re rustic. cap. 9. de canibus: Sint cruribus teretibus, & patibus vatis quam vatis. Hinc Vatinorum cognomen originem tum plus, quòd qui primus in ea familia id cognomen sortitus est, pedibus fuerit vatis.

Vātrax, acis, com. 1. & vatticosus adjectivum, Qui crura vitiosa habet, tolle Nonio. Lucil. lib. 29: Vt si progeniem antiquã, quæ est maxima Quintia vicax, qua vatticosa varax.

V ante B.

Vbĕr, ris, Fertilis, fœcundus, copiosus, ferax, abundans. [טרה parah. שבע shabah. מוז shaah. רב rab. כוב kob. Ἐπιφορος, ἐρεπτος. Gal. Plantureux, abondant, fertile. Ital. abondante, fertile. Ger. Fruchtbar, reich, ergiebig. Hisp. Fertil y copioso. Pol. Vrodzainy, obfity. Vng. Bőtermő. Ang. Fruitfull, fertile, abundant.] Cicero 2. de Natura deorum: Vt enim lætissimi fructus vitium, sic de Seneca. Agro bene culto nihil est arcesito uberius, nec præter Senecã. Agro bene culto nihil est arcesito uberius, nec præter mammam. [שד shad. דד dad. Gall. Mammelle, tette. Ital. Mammella, tetta. Ger. Die brust. Hisp. Teta. Pol. Pierś, cycek. Ang. The udder.] Virgil. 2 Eclogæ: hinos alit ubere fœtus. ¶ Inveniuntur etiam uber subiantivum, positum pro ubertate, sive fœcunditate. εὐθηνία, ἐρεπτότης. ut, Vber agri est, ubertas, & fertilitas, quo pacto & Arruntii usus reperio. Virgil. 1. Aeneid. Terra antiqua potẽ armis atq; ubere glebæ. Non desunt qui principium hujus vocis à pinendum putẽt, quòd quæ à verbo hoc dictum existimant, quod est plurere, aut ab humore, quali humet, ut in humectato tanta fœcunditas præpositione cernitur, quæ abundantiam quandam importat. Vide supra H V B E R.

Vbĕrās, ātis, sive Ubertas, fœcunditas, abundantia, copia. [שבע shabah. מיכב meeah. רב rab. Ἀφθονία, ἐρεπτότης, πολυκαρπία. Gal. Plenté, fœcondité, fertilité, fécondité. Ital. Abondanza, copia, fertilità. Ger. Fruchtbarkeit, Fewchtigkeit. Hisp. Fertilidad, copia, abondancia. Pol. Vrodzaynosc, obfitość. Vng. Bőtermőség. Ang. Fruitfulnesse, plentifulnesse.] Cicero pro Pompeio: Summa ubertas agrorum. Idem pro Cornelio: Omnium ubertas, varietas, copia.

Vbĕro, as, sive Ubero, aliquando activum verbum est, Lætifico, fœcundo, fertile efficio. [הפרה hiphrah. השביע hishbiah. מוז maaz, pinguem. Gall. Rendre plantureux, & fertile, engraisser. Ital. Far fertile. Ger. Fruchtbar machen. Hisp. Hazer fertil. Pol. Vrodzaynosc czynic, nayadzenie. Vng. Meg kövérezem, termeszt tezem. Ang. To make fertile or fruitfull.] Pallad. Jo. 2: Hæc veluti contusi fœtus arbores uberabuntur. ¶ Aliquando neutrum, & pro uti pro bene & fœcundum esse. εὐθηνῶ. Colum. lib. 5. cap. 9: Neq; enim olea biennio uberat.

Vbĕrim, sive Ubertim, adverbium. Copiosè, affluenter. [פרה parah. Gall. Plantureusement, fertilement, abondamment. Ital. Abondantemente, fertilmente. Ger. Vberflüssiglich. Hisp. Fertil y copiosamente. Pol. Zayonosciow. Vng. Bőven. Ang. Abundantly.] Catul. Frustrãtur flos gaudia lacrymulis Vbertim thalami quas intra limina fundunt.

Vbĕrus, a, um, sive Ubertus, Fœcundus, copiosus. [טרה parah. שבע sabea. שמן shamen. רב rab. כוב kob. Ἐρεπτός, πολύκαρπος, εὔθηνος. Gall. Copieux, abondant, plantureux, fertile. Ital. Abondante, fecondo. Ger. Fruchtbar, reichlich, ergiebig. Hisp. Fertil y copioso. Pol. Vrodzayny, obfity. Vng. Bőtermő. Ang. Fruitfull, fertile, abundant.] Gell. lib. 7. cap. 14: Ned ex ipsa genera dicendi antiquitus tradita ab Homero, fuit uria in tribus: magnificum in Vlysse, & uberrimum: subtile in Menelao, & comburum: mistum, moderatumq; in Nestore.

Vbi, adv. modo loci interrogativum, significans in quo loco. [איה ayeh. Gall. Ou. Ital. In quel luogo. Ger. Wo. Hisp. Donde. Pol. Gdzie. Vng. Hol. Ang. Where.] Plautus: Vocul audistis? ¶ Modo relativum. [אשר asher. Gall. Ou, en quel lieu. Ital. In quel luogo, dove. Ger. Wo an welchem ort. Bel. Waer. Hisp. En aquel lugar, donde. Pol. Gdzie. Vng. Hol. Ang. Where, or in what place.] Virgil. lib. 1. Aeneid. ubi Aeneas de tecto jacet flectos. Plin. lib. 12. cap. 14: Alexandriæ ubi thura interpolantur. ¶ Modò infinitum. ex. Cicero tertia Tusculan. Est ubi id ibo modo valeat. Plaut. in Trut. Vbi amici, ibidem opes. ¶ Ponitur quandoq; pro adverbio temporis, postquam. [כאשר cha asher. simul.] Virgil. 1. Aeneid. Hæc ubi dicta dedit. ¶ Quandoq; pro quando. [כאשר cha asher. quando.] Terentius in Andr. Vbi voles, accerle. Virgil. 6. Aeneid. Quale per incertam Lunam sub luce maligna Est iter in syluis, ubi cœlum condidit umbra Iupiter, & rebus nox abstulit atra colorem. ¶ Vbi genitivum, ubi loci, ubi terrarum, ubi locorum, idem quod ubi significant: nam genitivi illi significationi nihil addunt, ornatus tantum gratia ponuntur. ¶ Vbi primùm id est, statim. ut Cæsar 1. bel. Civ. Cæsar ubi primùm illuxit, omnes Senatores, &c.

Vbĭcunquĕ, Quocunq; in loco. [כאשר cha asher. Gall. En tout lieu, en quelque lieu que ce soit. Ital. In ogni luogo, dove. Ger. Ob wo an welchem ort. Hisp. Donde, quiera que. Pol. Gdzkolwiek. Vng. Valahol. Ang. Wherefoever.] Cicero Acad. Est ubicunque es, in eadem es navi.

Vbĭvis, Quolibet in loco. [כאשר cha asher. Gall. Où tu veux, en quelque lieu qu'il te plaira. Ital. Dove ti piacera. Ger. Wo man will, oder wohin. Hisp. Donde, quiera que. Pol. Na kazdym miejscu. Vng. Akárhol. Ang. Whersoever.] Cic. lib. 4. Epist. Nemoq; est quin ubivis quàmvis, ubi est, esse malit.

Vbĭquĕ, Omnia loco. [כאשר cha asher. Gall. Partout. Ital. In ogni luogo. Ger. Allenthalben. Hisp. En todo lugar. Pol. Wszędzie. Vng. Mindenütt. Ang. Euery where.] Virgil. 2. Aeneid. crudelis ubiq; Luctus, ubiq; pavor & plurima mortis imago. ¶ Aliquando habet admodum genitivum: ut Vbiq; locorum, ubique gentium, ubiq; terrarum. ἐνθαδοῦ ἐκεῖσε. Apul. Transformationis suæ lib. 1: Nihil istarum rerum quæ itineris ubique nos comitantur, indigemus.

Vbĭvĭs, pro ubicunq; [כאשר cha asher. Gall. En quelque lieu que ce soit. Ital. In ogni luogo, dove. Ger. Wo man. Hisp. Donde, quiere que. Pol. Gdzkolwiek. Vng. Valahol. An. Wherefoever.] quem adhuc dum vivis, pro ubicunq; Terent. in Eunuch. Vbivis est, dum celari potest. ¶ Vbivis id est, statim, ut Plautus in Merc. Vbivis est inventa, mater reddimur.

V ante D.

Vdo, onis, avi. [Gall. Vne fosse de chasseurs ancienne. Ital. Vna fossa antica di cacia. Ger. Ein alte gemeine Jäger grube. Hisp. El pozo à caçar. Pol. Kłodzienka. Vng. Gödör. An. A kind of diuet.] Genus calcamenti, quod nonnunquam ex lana, nonnunquã ex hirsutis coriis fiebatur: hæc udones Cilicii dicebantur de quibus extat hoc distichon apud Martialem lib. 14: Non hos quibus exta hircinis dilitibus apud Martialem lib. 14: Non hos lanas dedit, sed olentis barba marini: Cinyphio potenti plantatre sinu. Vide O D O.

Vdŭs, da, dum, Humidus, uvidus. [לח lach. רטוב ratzob. נדף nadaph. Gall. Moite, humide, mouillé. Ital. Humido, molle. Ger. Feuchtnass. Bel. Vochte. Hisp. Humido, mojado por defuera. Pol. Mokry wilgotny. Vng. Nedues. Ang. Moiste, wette, dankie.] Virgil. 10. Eclogæ: Nigra subest udo tantum cui lingua palato. Quidam a sudando deductum putant. Varro lib. 4. de ling. Lat. ab humido deducit: unde & per aspirationem quidam scribendum præcipiunt.

V ante F.

Vĕ, Enclitica particula: & conjunctio disjunctiva, idem significans quod aut: nullum tamen in oratione locum habens, nisi post dictiones quas connectit. [או o. Gall. Ou, ou bien. Ital. O, overo. Ger. Oder. Hisp. O. Pol. Albo. Vng. Es. Ang. Or.] Cicer. lib. 1. de Natura deorum. Bellua quæ in rubro mari, Indiave gignuntur. ¶ Aliquando geminatur. Virgil. 9. Aeneid. Sive quis in adversum rapiat salsosve desuve. ¶ Et & altera particula ve, quæ non nisi in compositione invenitur, & modò augendi vim habebat Vetus, vehemens: quorum alterum ab aetatis magnitudine, alterum à vi atq; impetu mentis dictum est. Modò vim habet diminuendi, ut, Vegrandis: id est, valdè, vel parum grandis. Ve enim syllabam se parvæ veteres præponebant: unde apud Antonium Vegrandes messes legimus: pro parvis: & apud Varronem libro 2. de Re rustica, Oves vegrandes & imbecilles. Sic & vecordem dicimus, quasi cordis: hoc est, sanæ mentis parum habentem. Ita enim Vejovem antiqui appellarunt à non juvando: qui deinde tantum solebatur nocere. Eius enim simulacrum Sagittas manu tenebant: quo illud significare volebant, parationem esse ad nocendum quàm ad juvandũ. Vide plura de hac particula apud Gellium lib. 5. cap. 12.

Vēcors, vecordis, om. t. Insanus, stolidus, stupidus, insipiens: quasi sine corde: hoc est, sine mentis sanitate. [בכוב cabab. חסר לב chaser lab. כסיל casil. אולל evil. בער baar. Gall. Insensé, dont le sens leur manque. Ital. Insensato, pazzo. Ger. Vnsinnig, der den verstand hat. Hisp. Ydiota, necio. Pol. Głupi, szalony. Vng. Bolond, eszetlen. Ang. Mad, foolish, without wit.] Livius 4. ab Vrbe: Audita vox ejus in concione stolidâ, & prope vecors. Cicero 1. Tusculan. Alius cor ipsum

corípſum minus videntur ex quo excordes, vecordes, concordesq; dicuntur. Cicero pro Domo ſua: Itaq; illius vecordiam intuemur cum metu, terrebant. Ovid. in Ibin: Mens quoque ſic furiis vecors agitetur, &c.

Vecordĭa, vecordiæ, ſup. Inſania, deſipientia. [אולת holeleth אולת holeleth סכלות chaſchuth, παραφροσυνη, ἀνοια. Gal. Trop pierrot d'eſprit, folie ou ſottiſe. Ital. Pazzamente di cuore, d'intelletto. Ger. Vnſinnigkeit, torheit, mangel an ſinn vnd verſtand. Hiſp Locura, alienacion de juyzio. Pol. Szaleńſtwo, głupſtwo. Vng. Bolondſág, eſzeſſég. Ang. Madneſs, trouble of the mynde or fantaſie.] Salluſtius in Iugurtha: Igitur color exanguis, ſed hoc paulò, citius modò, modò tardius inceſſus, prorſus in facie, voltuq; vecordia. Terentius in Andria: Hoccine credibile eſt, aut memorabile. Tarda vecordia innata cuiquam ut ſit, ut malis gaudeat, atq; ex incommodis alterius ſua comparetur commoda? Ovid. 12. Metamorph. quæ te vecordia Theſeu Euryte pulſat ait.

Vectăbŭlum, Vectārius. Vide VEHO, vehis.

Vectĭgālis, Vectĭcularius. Vide VECTVS.

Vectĭgăl, vectigalis, pen. prod. n. Tributũ, portorĭũ, decumę, ſcriptura, & generaliter cujuſvis generis publici fructus, aut reditus ita dictum à vehendo. [מס mas מדה middah מדות middoth, מעבר maabar, מעבר maabar, מכס meches, &c. Gall. Peage, gabelle, tribut, rente, revenu, &c. Ital. Tributo, gabella, pedaggio, entrata, rendita. Ger. Zoll Vngelt. Steur. Bel. Boerlooze. Tribuut. Hiſ. Las renta, rentada o tributo, como por tanto, peaje, corrada. Pol. Cło. Vng. Adó, dezma. Ang. Tribute or ſubſidie, cuſtome or what ſoeuer ſort.] Hoc tamen multo latius ſignificatio ejus extenditur, ut tam ad publicos reditus, quàm ad privatos extendatur. Publica vectigalia intelligere debemus quæ accipit fiſcus vel ærarium. Cicero pro Pompeio: Vectigalia nervos eſſe Reipublicæ ſemper duximus. Privata quoq; quiſque ſumit ex reditibus, & fructibus ſuis. Cicero in Paradoxis: Ex meo tenui vectigali capio ego ducenta. Paulus: Cæſa arundinis vel palis compendium, tam eodem fundo vectigal eſſe conſuevit, ad fructuarium pertinet. Cicero libro 2. Officiorum: Vt bona valendo voluptati anteponatur, vires celeritati, ex eadem rerum autem ut gloria divitiæ, ut vectigalia urbana ruſticis ædibus & mercibus. Id eſt, proventus, reditus. Latinè autem dicimus ſic ponere vectigal, pendere vectigal, conſervare vectigal, exercere, & exigere vectigal, levare aut agros, aut civitates, aut populos vectigali, & facere populos, & ejuſmodi vectigales: quæ loquendi genera crebrimè in bonis autoribus invenies.

Vectĭgălis, ale, adjectivum. Tributarius, ſtipendiarius. [מסי mas, מעבר maabar &c. Gall. Tributaire, qui doit tribut, tenu à rente. Ital. Tributario, gabelliere. Ger. Zinßbar: dim Zoll ꝛc. Steuerig, vnderworffen. Hiſp. Coſa que renta o pecha inuiere. Pol. Cłá dacz prowincie. Vng. Adó fizetŏ, dezmas adó. Ang. That payeth tribute or taule.] Sic provinciæ, agri, homines, qui tributa pertulerunt, vectigales dicuntur. Cicero libro 3. Officiorum: Quia civitates L. Sylla pecunia accepta ex Senatuſconſulto liberaſſet: ut hæ ruſſas vectigales eſſent. Suetonius in Cæſar. Agrum Campanum ad ſubſidia Reipublicæ vectigalem relictum devoſſe extra ſortem. Cicero in Catone: Et ſebras luſcoſq; publicos Romani vectigales habuere. Livius: Virum Annibal hic fit æmulus ſuneti Herculis, utiple fecit an vectigalis, ſtipendiariusq;, & ſervus populi Romani à patre relictus.

Vectis, hujus vectis, m. g. Inſtrumentum ex ferro aliáve materia quo veſtium cautum adverſus vim munitur. Ita dictum quòd manu hucillue vehatur. [בדיל badil מוט mot ברזל berzel, μοχλος, μοκλος &c. Gall. Levier, barre, pieu ou baſton, malemail, ferrure. Ital. Cadenaccio, ſbarra, chiauiſtello. Ger. Zuriegel oder ſpatz ſo man für die thuren ſtoßt. Bel. Een luchtboom. Hiſp. Barra o cerrojo de hierro. Pol. Zapora żelazna. Vng. Retz, ſajtó. Ang. A leuer, or barre.] Virgil. Lib. 7. Aeneid. Centum ærei claudunt vectes, æternæq; ferri Robora nec cuſtos abſiſtit limine Ianus. Vectem Cingyras Agrippæ filius invenit, qui ſi etiam vectis, palus è ferro, vel ligno grandior, ruſticior, & fabris neceſſarius ad onera promovenda. Cæſar 2. bell. Civil. Saxa, quàm maximè poſſunt, vectibus promovent, præcipitantq; murum in muſculum devolvunt. Cic. 1. de Nat. deor. Quæ molitio, quæ ferramenta, qui vectes, quæ machinæ, qui miniſtri tanti muneris fuerunt? Item vectis dicitur lignum quo oneris aliquid à bruis, pluribuſve in humeris geſtatur: ut eſt in Exodo: Facies quoq; vectes de lignis ſetim. ¶ Rurſus vectes ſunt inſtrumenta ad aliquid ſubvertendum, effringendumve accommodata. Horat. lib. 2. Carm. hic hic ponite lecta Fanalia, & vectes, & arcus Oppidis ſoribus minaces. Vectibus item tentularia circumagebantur.

Vectĭcŭlārius, m. g. Qui tentularia premit vectibus. [μοχλοβολος, Gall. Qui ſe ſert d'vn leuier ou d'vne telle choſe. Ital. Che va de colle ſbarre. Ger. Der an der ſtangen ſpindt ſtrafft. Hiſp. El que tuerce aquella barra. Pol. Ten ktory przekręca drągiem. Vng. Szekeremmentő. Ang. That preſſeth wyne preſſe with ſtaffes or leuers.] Vitruv. li. 6. cap. 8. ita enim erit vectiario ſpatii expeditũ.

Vectĭcŭlārius, a, um, adjectivum, unde vecticularia vita dicitur eorum, qui vectibus parietes perfodiunt alienos, furandi gratia. [μοχλοβολικος, μοχλικος. Gall. Qui rompt portes, barres, cadenats, & ferrures pour deſrober. Ital. Che rompe le ſbarre, e cadenazzi per robbare. Ger. Ein Dieb ſo mit brechen vnd beheffen die heuſer aufbricht. Hiſp. Ladron que rompe el cerrojo para hurtar. Pol. Złodziey ten rozwiera gmachy. Vng. Ilyen meg eſő tolvaj. Ang. That breaketh barres or doores to ſteal.] Cato: Vecticularium vitam vivere, eſt repente largiter habere, repentè nihil. μοχλοβολία. Feſtus.

Vecto, as, & Vectura. vide VEHO.

Vĕgĕo, veges, n. f. verbum eſt antiquum, quod modò abſolutè accipitur pro valeo, live vegetus, & incolumis ſum. ὑγιαινω, ἀκμαζω. Varro Manio, ut citat Nonius: Nec natus eſt, nec morietur: viget, vegetque utpote plurimum. ¶ Modò activè, pro vegeto, recreo, vegetum reddo. Pomponius Majus, apud eundem Nonium: Animum Venus veget voluptatibus.

Vĕgĕtus, a, um, ſtene habitus, incolumis, vividus, agilis, & ad eas res agendas idoneus: & tam de animo quàm de corpore dicitur. [זריז zob זריז zhuzik, חזק chazak, חזקה chazkah, &c. Gall. Vigoureux, eſueré, viſ, gay, diſpoſt, bien diſpoſé. Ital. Sano, lieto, robuſto. Ger. Friſch geſund: wolmögend: munter. Hiſp. Fuerte, recondo, fiuzo. Pol. Zdrow, rzſki, mocny. Vng. Egeſſeges, erős, gyors. Ang. Luſtie, luſtie, quick whole.] Cicero Attico: Te vegetum nobis in Græcia tule. Idem 3. Tuſc. Nec tam vegeta mens in emptedaleo ſanguine demerſa jaceat. Idem 2. de Divinat. Vt illa tertia pars rationis claceat, & ſe vegetam ad ſomniandum, acremq; præbeat. Liv. 6. ab Vrb. Sed vegetum ingenium in ſenili pectore vigebat, virebatq; integris ſenſibus. Gellius libro 3. capite 1: Quid igitur dicimur quod multos videmus eſſe pecuniæ cupidos, & eoſdem cum corpore eſſe vegeto, & valenti? Suet. de Cæſare, cap. 43: Nigri, vegetiq; oculis, valetudine proſpera. Scribo Apuleius Lunæ omnibus undis animantia vegetari id eſt, ali, & vigorem acquirere. Seneca quoque lib. 5. Quæſt. refert terram idcirco ſpiritum illum vitalem vegetum, & ſanum omnia. Hunc enim vigorem habere, quomodo tot arbuſta ſpiritum infunderet, non aliunde vires haurias? quomodo tot radices alteret? ¶ Hinc vegetativam animam philoſophi recentiores appellant animam ſensualem, quæ à Platone dicitur irascibilem: cujus motu in terrore plantæ vigeſcunt, creſcunt, frondeſcunt, germinant, brevitérq; vivunt. ¶ Vegetior, vegetiſſimus. Columell. libro 6. capite 20: Neque enim alio diſſat bonus taurus à cæſareo, niſi quòd huic torva facies eſt, vegetior aſpectus, breviora cornua. Plin. libro 18. capite 20. Hoc intervallum temporis vegetiſſimum agricolis, mas meq; operoſum eſt.

Vĕgĕs, etis, Vegetus. [זריז zob זריז zhuzik, חזק chazak, &c.] Liv. 1. bel. Pun. A tergo Alpes urgent, vicinique vobis, ac vegetibus tranſitæ.

Vĕgĕtio, tas, pen. cor. act. p. Recreo, corroboro, & vegetum facio, & promptum ad eas res agendas. [חזק chazak, חזק chazak, &c. Gall. Donner force, renforcer. Ital. Dar forza, rinforzare. Ger. Erfriſchen, machen oder beſtellen machen, beſtetigen. Bel. Die geſont dat onderhouden eſſe facit. Hiſp. Remedio ſeruir. Pol. Vzyznia qi. Vng. Megerősitem, gyorsitom. Ang. To quicken, to make lustie and lusome.] Gel. Memoriæ vegetandæ gratia.

Vĕgĕtātio, onis, verb. fa. Apul. de Aſin. Vt etiam ſatigationem ſedentariam ineſſus vegetatione ediſcutiam.

Vegrāndis. Parvus, & malè grandis. [קטן katon (vel) katain, ακμαζων &c. μικρος. Gall. D'vne grandeur mal ſeante & mal ſeante, mal baſti, mal bati. Ital. Ingrandezza mal formata, poco grande. Ger. Vngeſtalter: grōſſe. Hiſp. Ni grande, ni grande en poco. Pol. Niedorosłek, pigdek. Vng. Kiſded, kiczek. Ang. That is not well ſorbimed.] Auſon. lib. 2. Epiſt. Hic ſæpè falſus meſſibus vegrandibus. Varro 2. de Re ruſtic. Quos ſi poſtea conſumpſerunt, fiunt vegrandes, atq; imbecillæ.

Vĕhĭam. Viam veteres dicebant, quòd per eam vehebantur omnia. [דרך derek, ὁδος, λεωφορος &c. Gall. La voye, le grand chemin des charrettes. Ital. Via, ſtrada. Ger. Ein weg, ſtraſſe. Hiſp. El camino de los carros. Pol. Droga. Vng. Vt, Zsina vt. Ang. The high waye.] Varr. de Rebuſt. cap. 2. A quo nunc quoque viam vehiam appellant, propter vectoras.

Vĕhĕmens, tis, omn. g. Ve ve, & mens componi arbitror, tamen eſt quidam alii vehitur, quòd vehatur eminentius, vel quòd vehatur mente. Acer, fortis, ferox, impetuoſus, immoderatus, effrenatus, nimius. [חזק chazak עזה azzah, קשה kaſhah, ὁρμητικος, ἐμφορος, ἐνεργος. Gall. Vehement, violent. Ital. Vehemente. Ger. Hefftig: das jemand iſt vber hefftig zu ym ding ſeyn. Hiſp. Vehemente, fuerte. Pol. Cżynny, gwałtowny. Vng. Iszonyu, igen keményi, mogy meg vetkőzzön az hatalmas. Ang. Vehement, that hath force or vehemencie.] A mentis enim vi, atq; impetu fluere docet Gellius dixiſſe. Nam ve, in huc loco intenſiva particula eſt. Terentius in Andria: ut hæc quidem ſatis vehemens cauſa ad objurgandum. Cicero 2. de Oratore: Acri & vehementi quodam in-

citatione inflammari. Idem de Claris Oratoribus: Galba in meditando vehementis & acer fuit. Ad Herennium libro 4: Hoc genus & acrimoniam habet in se, & vehementissimum est. Vtis vehemens. Columella libro 5. capite 1: Terra densa dabit vehementem vitem, multaque materia frondentem.

Vĕhĕmentĭa, æ, f. p. Gravitas, acritudo. [חרון, חרי, חרוץ (vel) חרוץ חרי, חרבה (vel) חרבה חרי, בערה חרי.] Gall. *Vehemence.* Ital. *Vehemenza.* Ger. *Hefftigkeit, vngestümigkeit, ernst.* Hisp. *Vehemencia.* Pol. *Rzetelność.* Vng. *Erőssség, keménység.* Ang. *Vehemencie.*] Plin. lib. 13. cap. 8: Flore candido cum vehementia odoris.

Vĕhĕmenter, adv. Acriter, admodum, acerbè, asperè, impensè, valde. [בעזה, בחרון אף.] Gall. *Avec vehemence, grandement, impetueusement, fort.* Ital. *Con vehemenzia, grandemente.* Ger. *Hefftiglich.* Hisp. *Con vehemencia, fuertemente.* Pol. *Rzetelnie, silnie.* Vng. *Erősen, keményen.* Ang. *With vehemence and force.*] Cicero 8. Philippic. Vehementer me magere fateor, itaque dè, ne go. Terentius in Eunucho: Principiò ego vos credere ambos hoc mihi vehementer velim.

Vehis, Vehia, vide VEHO.

Vĕhĭsĭ, vehiæ, f. p. Plaustrum, Oscorum lingua. [מרכבה, בעגלה, בעגלה.] Vnde vehiatura, pro vectura apud veteres usurpatur. Sipont.

Vĕhĭă, æ, Veteres dixerunt pro vehere, quod traductum est ex Oscorum lingua, apud quos vehia plaustrum dicitur. Sipont.

Vĕho, vehis, vexi, vectum, 3 ĕ. t. Navi, jumento, vel plaustro porto [נהג, בהל, בעגלה, בעגלה.] Gall. *Charrier, porter en chariot, mener à cheual.* Ital. *Portare in nane, ò portare à cauallo.* Ger. *Fähren.* Belg. *Voeren.* Hisp. *Llenar à vn modo necessario à vna cosa.* Pol. *Wiezć.* Vng. *Vitetem.* Ang. *To carry or conueigh by water.*] Plautus in Mostel. Magni sunt onera: quin quid imponas verbum. Ovidius Epistol. 21: Hinc Venus in curru vectas eburno. Cicero prima Tusculana: Quum enim illam ad solemne & statutum sacrificium curru vehi jus esset. Idem 2. de Divinatione: Equus in quo vehebar, inscitum unà demersit, ruinas opprimam. Mart. libro 1: Vexerat Europen fraterna per æquora taurus. ¶ Vehitur oratio, metaphoricè. Cicero 1. Tusc: Tanquam ratis in mari immenso nostra vehitur oratio. ¶ Hujus composita sunt, Advĕho, advexi, advectum, convĕho, convexi, convectum, devĕho, devexi, devectum, invĕho, pervĕho, prætervĕho, provĕho, revĕho, subvĕho, & svĕho: quorum significata vide suis locis.

Vectō, as, ăvi, p. frequentativum. [נהג, בהל, בעגלה.] Gall. *Porter souuent en charrette, mener, ou à cheual.* Ital. *Portare souente volte, menare, ò à cauallo.* Ger. *Offt führen.* Hisp. *Llenar à vn modo necessitado à vna cosa.* Pol. *Vśiwać wiezć.* Vng. *Vitetgetem.* Ang. *To carry or conueigh often.*] Gell. lib. 16. capite 9: Dorso super lucras edito vectavisse. Virg. 6 Aeneid. Corpora viva nefas Stygia vectare carina. Horat. Epod. circa finem. Vectabere humeris tunc ego inimicis eques.

Vectātĭo, ōnis, verbale, t. t. quod nomen semper passionem significat, contra aliorum verbalium naturam.

Vectātus, tas, frequentativum.

Vectābŭlum, li, n. t. Vehiculum. [מרכבה, בעגלה.] Gall. *Charrier.* Ital. *Carriola.* Ger. *Ein karch oder wagen.* Hisp. *Carro para llenar cosas.* Pol. *Wózek.* Vng. *Zekeresker.* Ang. *A wagon or waine whereon any thing is carried.*] Gell. lib. 20. cap. 1: Iumentum quoq; non id solum significat, quod nunc dicitur, sed vectabulum etiam, quod adjungitis pecoribus trahebatur.

Vĕctor, oris, m. Qui navi vehitur. [נהג, בהל, בעגלה.] Gall. *Celuy qui est porté en basteau, en charrette ou à cheual.* Ital. *Colui che è condotto, menato.* Ger. *Einer der geführt wird, es sey auff Wasser oder Lande.* Hisp. *Passagero que va en la naue.* Pol. *Ten który się wiezie.* Vng. *Hánoson vagy szekéren vitetik.* Ang. *He that is carried.*] Cicero 7. Phil. Et summos gubernatores in magnis tempestatibus à vectoribus admoneri solere. Virgilius 4. Aeglogar. Cedet & ipse mari vector. Quint. In navem sui me magis permutatus vector imponor. ¶ Aliquando adjectivè accipitur pro eo, qui vehit. [נהג, בהל.] Gall. *Qui porte ou baillan, ou charrie ou à charrié.* Ital. *Conducitore, qui porta.* Ger. *Ein führer, fuhrmann.* Hisp. *Que lleua.* Pol. *Wożący.* Vng. *Hordozo, vivő.* Ang. *He that carrieth, a mayman.*] Ovidius 1 Fast. Sæpe rudens nautæ sacro de litore vector ait se pro tempestivas edidit ore preces. ¶ Vectores per translationem pro civibus, quos magistratus eaquel navarchus gubernat & vehit. Cicero Attico libro 2: Malè vehi malo alio gubernante, quàm tàm ingratis vectoribus bene gubernari.

Vĕhendŭs, a, um. Quod idoneum est ad vehendum. [לנהג, לבהל, לבעגלה.] Gall. *Propre et conuenable à charrier ou porter.* Ital. *Atto da condurre, che può portare.* Ger. *Zum führen tüchtig.* Hisp. *Que puede traer y llenar.* Pol. *Dobry do wiezienia.* Vng. *Hordozásra való.* Ang. *Hable meete and seruiable to carry.*] ut Vectarius equus. Varro lib. 2. de Re rust. cap. 7, de equis loquens: Ita q; pertus bellationis eligit, atq; alit, ac docet aliter quadrigarius & desultor: aliter qui vectarios facere vult: neq; eodem modo parantur ad eph ppium, ut ad pradam.

Vectōrĭă navigia, n. t. [מרכבה, בעגלה.] Gall. *Nauires qui seruent à porter marchandises, ou passer de port en autre, barris, bateaux.* Ital. *Naui che seruono à portar mercantie.* Ger. *Barschiff, Lastschiff.* Hisp. *Barcas de passar ò para llenar mercaderias.* Pol. *Dobre.* Vng. *Hordozó hajók, bárdosok.* Ang. *Shipes that serueth for marchandise.*] Cæsar quinto belli Gallici: Quæ in re admodum fuit militum virtus laudanda, qui vectoriis gubernaculis navigiis, non interminato remigio adjuvare, longarum navium cursum adæquarent.

Vectūra, æ, f. p. Non modo actum ipsum hoc est, vectionem denotat, sed etiam mercedem, quæ pro vectura solvitur: ut pro navi, sive equo mercatorio. [לנהג.] Gall. *Voiture.* Ital. *Vettura.* Ger. *Die fuhr, lohn der fuhrlohn.* Hisp. *El vsuario ò salario por el passage.* Pol. *Wiezenie, item zapłata od wiezienia.* Vng. *Vitel, fizetés.* Ang. *A carryage or conueighing.*] Varro libro 2. capite 9. de Re rustica, de equis loquens: Alii sunt domini ad eorum ministerium, alii ad vecturam, alii ad admissarum, &c. Cicero Attico libro 1: Milonus, qui pro vectura solveret. Cæsar 3. belli Civilis: Remiges, armatos omnes, vecturæ imperabantur. ¶ Facere vecturam, est vehendo parare sibi lucrum. Quint. Civitas nostra vecturam facit, & vicinarum civitatum copias introducit.

Vectūrālis, le, om. t. [לנהג, בעגלה.] Gall. *Qui sert pour porter ou charrier.* Ital. *Che può portare, portato ò condotto.* Ger. *Dem man führen tut.* Hisp. *Que puede ser llenado ò traydo.* Pol. *Ktory wiezie albo wiezony.* Vng. *Hordozható.* Ang. *That may be conueighed or carried.*] Senec. ep. 87. Naturalium quæ ponderosa, & ipsius in se molis materia vectibilis.

Vehĭcŭlum, vehiculi, n. t. Currus, vel plaustrum quo quid vehitur. [מרכבה, בעגלה.] Gall. *Charrier.* Ital. *Carretta.* Ger. *Wagen, karch oder wagen.* Hisp. *Carro para llenar cosas.* Pol. *Wózek.* Vng. *Zekeres kocsi.* Ang. *A waggon or chariot wherein any thing is carried.*] Cicero pro Mil. Quid horum non impudentissimum? vehiculum? Idem Attico libro 10: Ego verò vehiculo, si navis non est, ut plane ex dictorum paucitate. Plinius lib. 7. cap. 56: Vehiculum cum quatuor rotis Pli ryges invenisse, mercaturas Pœni. ¶ Est autem vehiculi nomen generale, hæc sub se continens species, carpentum, cilium, carrum, cisium, arceram, basternam, rhedam, unde epirhedium, sarracum, petorritum, plaustrum, essedum, pilentum, liburnum, trahum, & vehium.

Vĕhĭcŭlārĭus, ria, rium. Quod ad vehiculum pertinet. [לנהג, בעגלה.] ut Equus vehicularis, & rotæ vehiculariæ. Hermogenianus Digestorum libro primo, Titulo quarto, lege prima: Patrimonii sunt munera rei vehicularis, item navicularia decumpimanæ.

Vĕhĭcŭlārĭus, ii, m. Qui vehiculum agit, auriga. [רכב, רכבה.] Gall. *Charretier.* Ital. *Carrettiere.* Ger. *Ein karrer.* Hisp. *Carretero.* Pol. *Wozak.* Vng. *Szekeres.* Ang. *A carter.*] Plin. lib. 16. cap. 15: Amplitudinem carris conferre vehiculario, ut vehem lucro large omnia amplissima tribuerit. Columell. libro 2: Iugerum autem detinerat, quod spissius frequentarint, vehes quatuor & viginti quandoque, duodeviginti. Idem lib. 11. cap. 2: Materia sic probanda est. ab uno fabro dolari ad unguem debet, per quadratos pedes viginti: hæc ubique, quibuscunq; vehiculis una.

Vĕl. Conjunctio plerumq; disjunctiva, idem significans, aut quod aut. [או, אם.] Gall. *Ou, ou bien.* Ital. *Ouero.* Ger. *Entweder oder.* Bel. *Of.* Hisp. *O.* Pol. *Albo.* Vng. *Vagy.* Ang. *Or, either.*] Cicero de Orat. Cui nobiscum non licet res rusticas scribas vel delectationis invisere? Eadem plurimum venustatis habet gemmata. Idem de Natura deorum: In his vel aperitatibus rerum, vel angustiis temporum. Idem Quint. Fratris Suntilla quidem vel magna, vel maxima. ¶ Interdum copulativa est: ut, Maximè me tibi amicum facit vel virtus, vel doctrina quandoque, tùm virtus, tùm doctrina. ¶ Interdum ponitur pro etiam. [גם.] *gham.* sap.] Terent. in Andr. Vel hoc quis non credat? Virg. lib. 11. Aeneid. Ve. Priamo miseranda manus. ¶ Interdum toto valde. Cic. pro Murœna: Vel maximum bellum pop. Rom. cum rege Antiocho gessistis. ¶ Interdum pro maximè. Cicer. Tusc. Quàm moroli sint, qui amant,

amant, vel ex hoc ipso intelligi potest. ¶ Interdum pro veluti. Terent. in Hecyra: Vel hic Pamphilus jurabat quoties Bacchidi. ¶ Interdum pro saltem, Terent. in Phorm. Potremò si nullo alio pacto, vel sic ornate.

Velabrum, Velamen, Velamentum, Velaria, Velatus. Vide Velo, as, in VELVM.

Vēlēs, ītis, pen. genitivi com. n. r. Miles levis armaturæ, & expeditus ad cursum propterea quòd gravibus armis non uteretur. [*Javelinier.* Gall. *Chevalleger, homme de guerre armé à la legere.* Ital. *Cavalleggiere.* Ger. Ein tinger: oder bloſſer Reiſegeſelle. Hiſp. *Caualleros armados de armas ligeras ò peon.* Pol. *Hardelik, drestlo, lekgojowcie.* Vng. *Tſatarok, könnyuvegyèl vala.* Ang. *A skirmiſher, or ſoldier that weareth harneſſe for skirmiſhing.*] Alii velites dictos putant quaſi velatos, quòd veſtiti eſſent potiùs quàm armati. Alii velites à velocitate dictos putant, quaſi volites, ò in e mutato. Alii ruſtius *ἀπὸ τοῦ βάλλειν* hoc eſt, à jaculando, quòd jaculis potiſſimùm & fundis pugnarent. Liv. 6. bel. Pun. Et ubi ad conjectum teli ventum eſt, ſigno dato velites deſiliunt. Ovidius in Ibin: Vsque petit primo plenum Iuventis arcus Nondum caſtaſti vulnis haſta ſolum. Refert Aelianus ordinem pedeſtrem in militia dividi tribus: in armatos, quæ gravis armatura dicitur: & velites, qui levibus omnium armaturis unde & expediti nuncupantur. Nam cum ocreas, aut loricam induunt, ſed tantùm jaculis, & fundis utuntur. In tertio ordine ſunt peltati à pelta dicti, quod ſcutum eſt parvum, & leve. Hi medii erant inter gravem armaturam, & levem. ¶ Quoniam verò hoc genus militum nō ſtatariæ pugnæ cum hoſte congrediebatur, ut haſtati, autſtiarii, ſed levibus tantùm præliis, idq; ferè eminus, hoſtem lacſſebant, quoties viſum eſſet, aut fuga ſe ſubducentes, aut in equos ſilientes. factum eſt, ut homines leves & inconſtantes, velites dicamus. Cic. ad Patrem lib. 9. Epiſt. Nic autem ăte, ut ſcuttam velitem, malis onerarium eſſe, non moleſtè tuli.

Vēlĭtāris, re, omn. c. Quod ad velites pertinet: [*Javelinois.* Gall. *Appartenant à chevalleger.* Ital. *Pertinente à cavalleggiere.* Ger. Das zu tingen oder bloſſen Reiſegeſellen gehöret. Hiſp. *Pertenſeciente à caualleros.* Pol. *Do lekgojowcow należący.* Vng. *Tſatarokat valo.* Ang. *Pertaining to skirmiſhers.*] unde velitaria arma. Salluſt. in fragmentis. Præterea iere fugitivi & cohors Peligna cum vehtantibus armis, itineris properandi cauſa: neque id ſeges atque alia armis adverſum tela hoſtium, quòd ea levia ſunt, munita erant. Livius 6. bel. Pun. Septena jacula quaternis longa pedes data, præfixa ferro, quale haſtis velitaribus inſtt.

Vēlĭtŏr, pen. cor. d. p. I. Levi pugna congredior, more velitum, quorum officium eſt prælium eminus jaculis & fundis auſpicari. *Λογχίζομαι, χερνοδρομῶ.* ¶ Per translationem accipitur pro rixari, & verbis pugnare. [*הלחם* obtinuit *הלחם milchâm* רב *rab. λογομαχῶ.* Gall. *Debatre contre une autre, eſcrimer l'un l'autre.* Ital. *Combattere uno contra l'altro, caſſare uno l'altro.* Ger. Haderen mit einem ſtreiten & ſchanmützen. Bel. Stryden. Hiſp. *Contender con otro.* Pol. *Skarpsic.* Vng. *Tſatazok egymaſſal.* Ang. *To skirmiſh or chide one against another.*] Nam à verbis plerunq; ad manus ſolet devenire: ſicut à Velitibus ad milites; gravis armaturæ. Plaut. Menæch. Neſcio quid velitati eſtis inter vos. Gell. lib. 6. cap. 11. Cum inquinatiſſimis hominibus non eſt convitio decertandum, neq; maledictis adverſum impudentes & improbos velitandum: quia tantiſper ſimilis & compar eorum fias, dum paria & conſimilia dicas, atq; audias.

Vēlĭtātĭo, onis, verb. ſt. Levis pugna & digladiatio & verborum probroſorum objectio. [*מחלוקת machlôkéth* מריבה *meriâbah* ריב *rib. λογομαχία, λογοκοπία.* Gall. *Legere rancune, eſcarmouche, debat, noiſe.* Ital. *Conteſa leggiera.* Ger. Ein werffen etc. jetzt da mit böſe mutt gegen einander aufwirfft. Hiſp. *Obra de contender aſſi, pelea ligera.* Pol. *Czynienie ſobie drugiemu ſmar.* Vng. *Tſatazás, aprolek harcz.* Ang. *A skirmiſhing and chiding.*] Plaut. in Aſin. Verbis velitationem fieri compendio volo.

Vēlĭfĭco, Vēlĭfĭcus, Vēlĭfer, vide VELVM.

Vēlĭtārĭs, Vēlĭtor, vide VELES.

Vēlĭvŏlus, vide VELVM.

Vēllātūrā, æ, f. p. Exercitium ducendi plauſtrum, vel quæſtus ex vectura. [*λογαγωγία.* Ger. Fuhrlohn. Bel. Voerloon.] Vellaturam facere (inquit Varro lib. 1. de Re ruſt. cap. 2.) dicuntur qui vecturis vivunt. Nam antiqui vellam, non villam dicebant. Eius hæc ſunt verba: Villa dicta, quòd à villico in eam convehuntur fructus, & evehuntur quum veneunt. A quo ruſtici etiam nunc quoque viam *vehem* appellant, propter vecturas: & vellam, non villam, quo vehunt, & unde vehunt. Item dicuntur qui vecturis vivunt, Vellaturam facere.

Vēllo, lis, & velli, & vulſi, ſum, 4ll. t. Extirpo, evello, euro, & tollo. [*נתש nathásh* בזז *bazáz* שרש *ſharáſh, μηδὲ ζῆν, ἐξαίρω, σπάω.* Gall. *Tirer, ou arracher, eſſer.* Ital. *Cavare, ſtirpare.* Ger. Rupffen oder außreutten. Bel. Wercken: uitroeyen. Hiſp. *Arrancar.* Pol. *Wyrwam, wykorzeniam.* Vng. *Ki tsigatom, tépem.* Ang. *To pluck or pull.*] Columell. lib. 11. cap. 3: Reliquos annis non erit decerpendus, ſed radicitus vellendus. Plin. lib. 22. cap. 22: Nardum Gallicum cum radice vellitur. Virg. 3. Aeneid. Nam quæ prima ſolo ruptis radicibus arbos Vellitur, huic atro liquuntur ſanguine guttæ. Suet. de Cæſ. cap. 45: Circa corporis curam motoſior, ut non ſolùm tonderetur diligenter, ac raderetur, ſed vellleretur etiam. ¶ Vnde Vulſa corpora à Quintiliano in Proœm. lib. 8. dicuntur, quibus pili ſunt evulſi. Corpora (inquit) ſi cuius vulſa atque lucarà multi inter eorum, fœdiſſima ſunt ipſo formæ labore. ¶ Ponitur aliquando Vellere pro diruere, in terram proſternere, evertere, *κατασκάπτειν, καταβάλλειν.* Livius 6. bell. Punici: Aræ, ſoci, deûm delubra, ſepulcra majorum vulſa, temerata, ac violata. ¶ Barbam vellere, proverbium eſt, quo ſummum contemptum, ac ludibrium ſignificamus. Horat. 1. Serm. Satyr. 3: Barbam ubi vellunt Lascivi pueri. Vide Eraſm. in Chil. ¶ Hujus compoſita ſunt, Avello, convello, divello, evello, pervello, intervello, & revello: quorum ſignificata vide ſuis locis.

Vulſūrā, æ, f. p. Ipſa vulſio. [*מסח mashách, מעך, מעד* Gall. *Arrachement.* Ital. *Cauamento, ſtirpamento.* Ger. Außrupffung: oder außreutten. Hiſp. *Arrancamiento, obra de arrancar.* Pol. *Wyrwanie.* Vng. *Tépés, szaggatás.* Ang. *Plucking or pulling.*] Varro 2. de Re ruſt. cap. 11: Lanam tondet & conglobatam alii vellera, alii vellumina appellant. Ex quorum vocabulo animadverti licet, prius lanæ vulſuram, quàm tonſuram inventam. ¶ Frequentiſſimè tamen Vellera ponuntur pro lana ipſorum dorſorum, ſed adhuc in ipſis hærente pecudibus. Virg. 3. Georg. Ceditamen ipſe aries etiam nunc vellera ſiccat. Idē 3. Geor. Reiice ne maculis infuſcet vellera pullis Naſcentum. Idem circa finē: Nec tondere quidem morbo, illuviq; pecus, nec telas pōſſunt attingere putres. ¶ Nonnunquam etiam pro ipſis pellibus una cum lana avibus detractis. Colum. lib. 7. cap. 4: Pelles eorū propter pulchritudinem lanæ majore pretio quàm alia vellera mercantibus traducuntur. Virgil. lib. 7. Aeneid. Centum lanigeras mactabat rītè bidentes, Atq; harum effultus tergo ſtratiſq; jacebat Velleribus. ¶ Vellera etiam propter ſimilitudinem Virgilius potuit pro lana, quæ apud Seres Scythæ populos ex arborū frondibus depectitur. Ita enim habet lib. 2. Georg. Velleraq; ut foliis depectant tenuia Seres. Quinctiam ipſis arborum frondes vellera interdum invenimus appellata, eò quòd iis velliantur arbores, quemadmodum velleribus oves. Ovid. de Nuce: At timui indutus noſtris tua vellera ramis.

Vēlo, lax, vide VELVN.

Velox, cis, om. r. Cicer. à velando, quasi velox. [מהיר mahir hastigus, snellig. Gall. Soudain, legier, vere. Ital. Veloce, leggiero. Ger. & Bel. Schnell, behend. Hisp. Ligero. Pol. Prędki. Vng. Gyorsasag, hamarsag. Ang. Swift, hastie, speedie.] Plin. lib. 8. cap. 32. de Tarando. Velox falcu, venatu vivens, innocuũ hominĩ, &c. Ovid. 1. de Pont. Eleg. 5: Sed piget, ad pœnas præceps, ad præmia velox. Virg. 5. Aeneid. Veloces jacula rerum, cursuq; fatigat. Ovid. 8. Metam. nec fortibus illic Protea armenta, nec equis velocibus esse. Hemione. Mr. amor. Et nihil est annis velocius. ¶ Velox pro velociter. Virg. lib. 5. Aeneid. -ictum venientem è vertice velox Prævidit.

Vēlŏcĭtās, ātis, f. c. Celeritas, pernicitas. [מהרה מהירות mehirůth קל kal. snaq, snor. Gall. Soudaineté, legereté. Ital. Velocità, leggierezza. Ger. Schnelligkeit, behendigkeit. Hisp. Ligereza. Pol. Prędkość. Vng. Gyorsasag, hamarsag. Ang. Swiftnes, quickenes, speedinesse.] Plin. lib. 9. cap. 8: At nullum animal velocitas tranſulit. Cic. 2. de Fin. Quid si in ipso corpore multa voluptati præponenda sunt? ut vires, valetudo, velocitas, pulchritudo? Liv. 5. bel. Pun. Decem millibus peditum atq; equitum quos in expeditione, velocitate corporum, ac levitate armorum aptissimos esse ratus est, ceteris, quarta vigilia noctis signa movit.

Vēlŏcĭtĕr, adverb. Celeriter. [מהר. Gall. Vistement, legerement. Ital. Velocemente, leggiermente. Ger. Schnellicklich, geschwinde. Hisp. Ligeramente. Pol. Prędko. Vng. Gyorsan, hamar. Ang. Swiftly, speedily.] Mart. lib. 11. Quando, magis mirum est, velocius exit ab hasta? Cic. Somn. Scip. Sunt autem optimæ curæ de salute patriæ, quibus agitatus & exercitatus animus, velocius in hanc ipsam & domum suam pervolabit.

Velum, li, n. Integumentum, involucrum quo quid velatur: id est, tegitur. [מסך מסוה מסוכה מחסה מחסה mesuch מסוה mesuchoh מחסה machseh מסכה mesuchoh. Gall. Voile. Ital. Vela, velo. Ger. Ein decke, schutzung, siegel. Bel. Een seyl. Hisp. El paramento para luzir, ornamento, velo, ó vela. Pol. Nakrycie, zasłona. Vng. Fedel. Ang. A vaile, a couering, a saile.] Vela à vellendis dictum putat, quòd ex eorum vellere fierent vela quibus homines tegebantur. Cic. 2. Verr. Tabernacula rubricis intenta velis. Idem in Catil. Socii vela amisti, nõ ingrit. ¶ In navibus item velum dicitur, linteum, quod circa malum expansum, ventum velum excipit. [מפרש mifrash. Pol. Żagiel. Vng. Vitorla.] Virg. 1. Aen. Interea classem velis aptare jubebat Anchises. Idem 1. Aeneid. Talia jactanti stridens Aquilone procella, Velum adversa ferit. Plin. lib. 12. cap. 10: Velunt per maria vasa rambus, quæ neq; gubernacula regant, neq; remi trahant vel impellant, nõ vela, nõ ratio ulla adjuvet. ¶ Dare vela, est ventis se committere, & navigare. Virg. 3. Aeneid. Vela dabant lati. Dare vela ventis. Idem 4. Aeneid. -quos Sidonia vixne ubi res eſt. Rurlus agam pelago, & ventis dare vela jubebo? ¶ Dare vela retrorsum, est in diversum mutare sententiã, vireq; institutum. Sumptum est in diversum mutare sententiã, vireq; institutum. Sumpta metaphora à navigantibus, qui cursus eorum vertis velis corrigunt. ¶ Vela dare famæ suæ, est non curare famam suam. ¶ Vela facere, idem quod expedire, seu expandere vela. Cic. 5. Verr. Cleomenes malum cingi, vela fieri, anchoras præcidi jubet. ¶ Per tranquillum ventis vela facere, accipitur pro eo quod est sine conatu rẽ aliquã aggredi. Cic. 4. Tusc. Virũ igitur mavis? an tamen nos vela facere, an quasi è portu egredientes, paulum remigare? ¶ Permittamus vela ventis, dixit Quint. in Præfat. sactit. hoc est, editionis ancipitem eventum, utrinq; cadet, experiamur. ¶ Velis, equisq; pro eo, omni conatu, & manu, terrad, ac mari, &c. Cic. 3. Offic. Quibus obsoletis Epicurus ejusdem fere adjutor, autorq; sentẽtiæ. Quibus velis equisq; (ut dicitur) ad honestatẽ tueri acretinere jam tenta est, decernendũ erit. ¶ Velis, remisq; Idem Cic. 3. Tusc. Tetra enim res est, misera, detestabilis, omni contentione, velis (ut ita dicam) remisq; fugienda. Vide in Chil. Erasm.

Vēlĭfĭco, ar. n. p. Velo navigo, vela facio. [נשא בספינה. Gall. Voguer, naviger à voile desployé. Ital. Navicare à vela, dirizzare. Ger. Segelen, mit segen fahren. Bel. Zeylen. Hisp. Navegar haciendo vela. Pol. Idę pełnemi żaglami, żeglować. Vng. Evezek, hajozik. Ang. To make sayle or saile, to saile with a sayle.] Plin. lib. 9. cap. 33: Per summa æquora velificant. Propert. lib. 4. eleg. 10: Nauta per undosas velificabar aquas.

Vēlĭfĭcor, pass. ĭvi. Juvenal. Satyr. 3: Velificatus Athos, & quicquid Græcia mendax Audet in historia. id est, circumnavigatus. ¶ Legitur & velificari, deponẽs ut Velificari honori suo: id est, velis, remisq; honori, & dignitati operam dare. Cicero de Lege Agraria: Quos si quis velificãtum spe ducitur, se posse in turbulenta ratione Reipub. velificari tuto, &c. hoc est, evadere ad summos honores, non virtute & majorum gloria, sed violenta quadam ratione, ut solet hirrias his, qui quacunq; fortunas temerè experiuntur velis in altum elatis, nullo consilio gubernam facientes.

Vēlĭfĭcātŭs, a, um, participiũ. Propert. lib. 2. eleg. 29: Vna ratis fatis nostros portabit amores Cærula ad infestas velificata rates.

Vēlĭfĭcātĭo, onis, verbale, f. c. Ipse velificandi actus. [הפלגה. Gall. Voyagement, ou navigation à voile desployé. Ital. Vela mandare à vela. Ger. Schiffung mit segen. Hisp. Navegamiento haciendo vela. Pol. Żeglowanie. Vng. Evezes, hajozas. Ang. A saylyng.] Cic. ad Lent. lib. 1: Quem vero id possis mutata velificatione assequi: ituitum est cum tenere cum periculo tuum, quem coperis.

Vēlĭfĕr, ra, rum, Ferens velum: [נושא מפרש. Gall. Qui porte voile. Ital. Che porta vela. Ger. Der ein segel treget. Hisp. Cosa que trae vela. Pol. Żagle mająca. Vng. Vitorlat hordoso. Ang. That beareth a saile or saile.] ut Carina velifera. Ovid. 15. Metamorph. Hucubi velifero nauta averrere carinam, &c. Malus velifer. Valer. Flac. 1. Arg. Pallada velifero quærentem brachia malo.

Vēlĭfĭcus, adjectivum. [מפרש. ut Velificus cursus, qui velis fit. [מפרש הפלגה נעשה במפרש. Gall. Voyage fait par navire à voile desployé. Ital. Corso di nave à vela spiegata. Ger. Die schiffahrt mit ausgespannten segeln. Hisp. Corrida de nave haciendo vela. Pol. Iazda pod żaglem. Vng. Vitorlas. Ang. The course of a sayling ship.] Plin. lib. 13. cap. 11: Noctis demq; velifico navigii cursu. Idem lib. 9. cap. 17: Complures autem horam ipsius longitudinem x L. diximus noctiumq; velifico navium cursu determinasse.

Vēlĭvŏlus, a, um, pen. corr. Propriè navium est epitheton, quæ ut alis aves, ita velis quodammodo volitare videntur. [כנפי כנפים. Gall. Qui navige à voile, volant ou courant à voile. Ital. Che si muove à vela. Ger. Das mit den segeln haben fahrt als ob es flüge. Hisp. Cosa que buela ó navega con velas. Pol. Lataiąca pod żaglami. Vng. Vitorlaual repulo. Ang. That sayleth by any thing a counter.] Virgil. 1. Aeneid. Et circumtexture croceo velamen acantho. Ovid. 6. Metam. -velamina Progne Deripit ex humeris auro fulgentia lato: laduntq; atras vestes. Idem 2. Fast. -Nymphæ velamina ponunt.

Vēlāmentum, n. [Tegumen, operimentum, tunica, involucrũ. [מעטה מעטפת מעטה מעטפת מעטה מעטפת mahateh מעטפת mahatapheh. Gall. Couverture de quelque sorte que elle soit. Ital. Ogni sorte di coperta. Ger. Ein decke, bedeckung. Hisp. El velo, toda cubierta. Pol. Zasłona. Vng. Fedel. Ang. Any thing to cover withal any thing, a couerlet.] Virgil. 1. Aeneid. Et circumtexture croceo velamen acantho. Ovid. 6. Metam. -velamina Progne Deripit ex humeris auro fulgentia lato: laduntq; atras vestes. Idem 2. Fast. -Nymphæ velamina ponunt.

Vēlāmentum, n. [Tegumen, operimentum, tunica, involucrũ. [מעטה מעטפת mahateh מעטפת mahatapheh. Gall. Couverture, sorte de couverture. Ital. Ogni sorte di coperta. Ger. Ein decke, bedeckung. Hisp. Toda cubierta. Pol. Dekę, nakrycie. Vng. Fedel, fedezet. Ang. All kynd of thing that couereth.] Vnde testiculorum tunicæ, velamenta à Celso appellantur. ¶ Velamenta item à Romanis dicebantur, quæ Græci vocant ἱκετηρίας: hoc est, ea quæ supplices misericordiæ movendæ causa præferebant: cujusmodi erant rami oleastri vittis obvoluti. Livius: Oratores ad Romanos cum infulis, & velamentis missuros. Ovid. 1. Metamor. Velamenta manu præferens supplice, &c. Tacit. lib. 15. Mox velamenta & infulas pro inuris objiciebant.

Vēlār-tă

Vēlāria,rum, Vela erant, quibus theatrum supernè tegebatur. ¶ Item theatrum ipsum, aliis velocius velis tectus. [חכל מאהיל mahsēh ōhel. Gall. Lieu couvert de voiles ou tapisseries. Ital. Luogo coperto de vele. Ger. Ein vor mit tüchern verwahrt. Hisp. Lugar cubierto de velos. Pol. Nakrytego. Vng. Sátrak, fedel, fedes. Ang. Covert-ways.] Iuven. Sat. 4. & pinctos hinc ad velaria raptos.

Vēlārium, bui, pen. prod. n. subaudiē loc. Locus in urbe juxta Aventinum montem, in quo vela obtendebantur, sub quibus oleū & similia vendebantur. Plaut. in Capt. Quasi in velario oleario. Suet. in Cæs. Gallo triumphi die Velarium præterveheus, penè curru excussus est, axe defracto. Horat. 1. Serm. Sat. 3. Cū scurris fartor, eunt Velabro omne macellum. Manè domū veniant. Cic. Bruto lib. 15. In eo q; summa virorum exemplum secutus, qui hunc honorem mulieri Laurentiæ tribuerunt, cujus vos Pontifices ad aram in Velabro facere soletis.

Vēlabrēnsis, velabrense. Mart. lib. 12: Vel Velabrensi massa secocta foco. ¶ Velabrensis cæsus, qui in Velabro conficiebatur, cunctis præferendus. Mart. lib. 13: Non quecunque locum nec famum cæsus omnem, Sed Velabrensem qui bibit, ille sapit.

Vēlut, & veluti, Sicut, quemadmodum. [כ׳ אשר ke, asher, ašer. Gall. Comme, ainsi comme. Ital. Si come. Ger. Gleich wie als. Bel. Gelijck als. Hisp. Assi como. Pol. Iakoby. Vng. Mint. Ang. As, like as.] Cicer. 2. de Fin. Nunc eloquia monumentorum ac significant, velut ad portum. Idem de Arusp. resp. Si conabitur, ejus conatum refutabo, velut hesterno die. ¶ Ejusdem significationis est Veluti. Cic. 1. de Nat. deor. Belluæ quæ gignuntur in terra, veluti crocodili. Quomodo autem hæc differant à quasi, ceu, & tanquam, fusè explicat Valla lib. 2. cap. 36.

Vēna, æ, f. p. Conceptacu. ū sanguinis mitti, confusiq; cum spiritu naturali, in quo, ut ait Gellius lib. 18. cap. 10, plus sanguinis, minus spiritus. [דם, עורק. Gall. Veine. Ital. Vena. Ger. Ein Blutader. Hisp. La vena propiamente lo que de la sangre. Pol. Zyła. Vng. Ér. Ang. A veine.] Plin. lib. 11. cap. 37. Inter hos latent arteriæ id est, spiritus fontes. His innatant venæ, id est, sanguinis rivi. Venæ quippe vi immobiles sunt, & sanguinis tantum mittendi gratia explorantur. Arteriæ autem motu, atq; pulsu suo habitum, & modum febrium demonstrant. Super arterias locatur vena, præterquā in dorso, in quo magna arteria, quæ Yliachia dicitur, est posita super venam. ¶ Vena tamē aliquando pro arteria ponitur. Cels. lib. 2. cap. 6: Venis enim crediderunt, fallacissimum rei quia sæpe ita se habentes, celeriores ve sunt & ætate, & sexu, & corporum natura. Ovid. 10. Metam. Salsaut tentatæ pollice venæ. Cic. de Fato: Si tui venæ lis moventur, is habet febrem, &c. ¶ Incidere venam dixit Cicero de Arusp. resp. pro eo quod est scalpello venam aperire, διαιρεῖν, & quod vulgò dicimus, sanguinem mittere. Concidere venæ dicuntur Cels. lib. 3. cap. 6 quando arteriarum pulsus languidus fit. ¶ Tenere venas cujusq; generis hominum, ætatis, ordinis, &c. dixit Cicero de Orat. pro eo quod est uniuscujusq; naturam penosc ere, & ingenū. ¶ Venę quoq; de arboribus dicuntur. Plin. lib. 16. cap. 38: In quarundam arborum carnibus pulpæ, venæq; sunt. ¶ Panitur aliquando vena pro ingenio hominis ad aliquid scribendum apto. Iuven. Sat. 7. Sed vatem egregium, cui non sit publica vena, &c. hoc est, ingenium vulgare, & rude, commune cum aliis. ¶ Per translationem quoque venæ in terra dicuntur subterranei meatus per quos unda manat, aut alius liquor. [מקור מכור מקור makōr. makor.] Hirtius 4. belli Alex. Omnia enim littora naturaliter aquæ dulcis habere venas. ¶ Venas quoq; argenti, & venas auri dicimus. Cic. 2. de Nat. deor. Nos aris, argenti, auri venas penitus abditas invenimus, &c.

Vēnōsus, a. um, Quod est venis sanguinis plenum. [מלא דם. Gall. Veineux, plein de veines. Ital. Pieno de vene. Ger. Aderecht. Hisp. Lleno de venas. Pol. Żyłasty. Vng. Ers. Ang. That hath many and great veines.] Plin. lib. 22. cap. 23: Amomi uva in usu est, fructu venoso. ¶ Transfertur etiam ad alia, ut ad orationem, quæ tanquam corpus vestiuntur, quod succum & sanguinem habet, & venas, & ossa, & nervos, & carnem, & toros, & robur, & colorem, accurcinqu. Vide à Persio dictus est liber venosus, pro aspero, duro & horrido, quum ait Satyr. 1: Et nunc Brute quem venosas liber Accii, Sant quos Pacuvius, & vetus cothurnus moretur Antiopa.

Vēnābŭlum, li, n. s. Telum quo venantes uruntur, acie longissimæ, apud nos cornibus hinc & inde extantibus. [חנית, חרב. Gall. Venaison, venoy, sa gauge. Ital. Spiedo da caccia. Ger. Ein Jägerspieß, schweinspieß. Hisp. Venablo, arma de monteros. Pol. Oszczep łowczy, też rogma. Vng. Dárda, kep. Ang. A dart that hunters vse.] Mart. lib. 14: Si dirécta gerat longo venábula rostro, Hebrevis in grandem cuspidis ibit apicem.

Vēnālis, & hoc le, Venalitarius, Venalitius, Vide VENEO.

Vēnātĭcĭus, vide VENOR.

Vēndĭco, as, pen. corr. Affirmo, asserto, & mihi imbuo. [נתן] Gall. S'attribuer quelque chose, & en faire son profit. Ital. Attribuire, appropriarsi qualche cosa. Ger. Zueignen, zu sich ziehen. Bel. Toeeygenen, toeschrijven. Hisp. Vsurpar ó apropriarse à si. Pol. Przywłaszczam. Vng. Magamnak tulajdonitom. Ang. To clayme or chalenge to one self.] Plin. Epist. 47: Quam curam, etiamsi commendasses, vendicaram. Cicero pro Archia: Homerum Colophonii civem esse dicunt suum, Chii suum vendicant, Salaminii repetunt, Smyrnæi verò sium esse confirmant. Ovid. 4. de Ponto, eleg. 1: Vendicat ut Calais laudem quos fratre equorum. Cic. 1. Offic. Quoniam in eo studio ætatem contumpsi, id mihi assumo, vel sibi vindico, jure quodammodo vendicare. Idem eodem libro: Non nobis solum nati sumus, ortusq; nostri partem patria vendicat, partem amici. ¶ Interdum ponitur pro libero, & eximo. Cic. de Natura deor. Solutus & in libertatem vendicatus. Idem pro Sylla: Sed me acq; honoris atq; ætatis excusatio vendicat à labore.

Vēndĭcātĭo, vendicatoris, n. t. [מכר מכירה. Vng. Tiztósság kenése, megvonás, vele dönés.] Cornelius Tacitus lib. 3: Famę nec incuriosius nec vendicatio.

Vēndo, dis, act. c. ex venum & do, secundum Apollonium, abiectis u & m. Ex construitur cum ablativo, si exprimatur pretiū rei, quæ venditur, vel cum genitivo, pluris, minoris, tanti, quāti, & eorum compotitis substantivè acceptis. [מכר מחיר, מחירו, מחיר מחירו. Gall. Vendre. Ital. Vendere. Ger. Verkauffen. Bel. Verkoopen. Hisp. Vender. Pol. Przedaię. Vng. Eladok. Ang. To sell.] Plaut. in Merc. Vi pluris minimis opinor possis mecum vendere. Cic. 3. Offic. Vendo meum nō pluris quàm ceteri, fortasse etiam minoris, quum major est copia. Quòd si addantur substantiva, fiunt in ablativos relati vi tur. Et sicut non dicimus, Quanto vendidisti, sed quanti, ita non dicimus, Quanti pretii vendidisti, sed quanto pretio. Varro tamen ablativo usus est hoc substantivo, quum ait: Vencunt propter penuriam magno. Et tam recte, quam non sit ex quadratis excerptis, tanti, quāti, pluris, minoris. ¶ Hujus compositum est Divendo.

Vēndĭtor, oris, m. c. Qui vendit. [מכר מוכר. Gall. Vendeur. Ital. Venditore. Germ. Ein Verkauffer. Hisp. Vendedor. Pol. Przedaiący. Vng. Eladó, árus. Ang. He that selleth.] Cicero 3. Offic. Vt neque quid omnino quod venditor norit, emptor ignoret.

Vēndĭtĭo, onis, f. t. Actus vendendi. [מכר מכירה. Gall. Vente, vendition. Ital. Vendita. Germ. Ein kauffen oder verkauffung. Hisp. Obra de vender. Pol. Przedanie. Vng. Eladás. Ang. Selling.] Cic. pro Rosc. Amer. Offendit, si sublata sit venditio bonorum, illum pecuniam grandem amissurum.

Vēndĭto, as, Sæpè, Iter continuè vendit. [מכר תדיר. Gall. Vendre souvent, ou continuellement. Ital. Vender spesso. Ger. Offt verkauffen. Hisp. Vender amenudo. Pol. Często przedaię. Vng. Eladogatom. Ang. To sell often.] Plinius lib. 22. cap. 22: Hæc est quam Aristophanes Euripidi pœtæ objecit ignominiæ, matrem ejus, ne olus quidem legitimum vendidisse, sed lendicem. ¶ Venditare se cui quam, cum dativo, est per assentationem operam suam alteri spondere, & quasi venalem se offerre. [מכר את עצמו. Pol. Przedaiąc się komu. Vng. Árultatom magam. Ang. To vaunt much.] Cicero Attico lib. 8: Quo modo autem te venditaturum Cæsari? Id est, quomodo se in clientelam Cæsaris tradunt, & in ejus partes adjungunt. Liv. 3. ab Urbe de foro volitare, per illos te plebi venditare, donec collega quoq; &c. ¶ Venditare, interdum est venale habere, inquit Budæus. Plinius Epist. 24. Tranquillus cōtubernalis meus sub eucte agebatur, quem venditare amicus suus dicerat.

Vēndĭtātĭo, onis, verbale, f. t. Ostentatio. [הגד הגדה. Gall. Vaincrie, gloriation. Ital. Ansare, mostro de qualche cosa. Ger. Ein prelling, hoffart, ruhmsucht. Hisp. Obra de mostrar algo à vana gloria. Pol. Pokazowanie się, chełmienie się. Vng. Kérkedés, mezga hánnas. Ang. Vaunting and forth shewing of him self.] Cic. 2. Tusc. Quemetiam mihi quidem laudabilior videtur omnis, quæ sine venditatione, & sine populo teste sunt.

Vēndĭtĭus, a. um, Venalis. [מכרני. Gall. Venal, mis en vente. Ital. Cosa posta in vendita. Ger. Feil. Hisp. Cosa que se puede para vender. Pol. Przedainy. Vng. Eladó, árus. Ang. That is to be sold.] Plaut. in Stich. Neq; aliud quicquam, nisi quòd hoc habeo pallii, Præter unam linguam quoq; etiam venditiam.

Vēndax, ācis. Qui facilè, frequenter et vendit. Cruc contrà Emax, qui prochivis est ad emendum. [מכרן מרבה. Gall. Grand vendeur, qui aime à vendre ou vend beaucoup. Ital. Inclinato à vendere, gran venditore. Ger. Verkauffig: der gern verkauffe. Hisp. El que mucho vende. Pol. Rad przedawca. Vng. Árulogató. Ang. A great seller.] Cato de Re rust. cap. 2: Patrem familias vendacem, & nō emacem esse oportet.

Vēnd ūbilis, le, om. n. Quod facilè vendi potest, probabilis. [πραθήσιμος. Gall. Vendible, qui est de bonne vente. Ital. Cosa facile da vendere. Ger. Verkeuffliche. Hisp. Cosa que se puede bien vender. Pol. Przedawny. Vng. El adhato. Ang. That may easily be sold.] Cic. in Rul. Accedunt salicta ad Mutinam: adjungetur etiam illa via vendibilis. Herculanea multarum delectarum, & magnæ pretiæ. Colum. lib. 3. cap. 6. Dum possit esse vendibilis. Horat. 1. Epist. 17. Inde rata mihi soror est, pauper cruda mater. Et fundus nec vēdibilis, nec pascere firmus. Ovid. 3. Amor. eleg. 11: Vendibilis culpa puella mea est. ¶ Per transl. ationem ponitur pro populari, & vulgo grato. Cic. de Amic. Tam enim illius vendibilis oratio, tam grata fuit, ut non modò immortalium nobis deferendam orationem reliquis deorū immortalium nobis defendentibus facilè vincebat. Id est, plausibilem, & allectibilem. ¶ Aliquando pro vulgari. Cic. de clar. Orat. Horū ætati propè conjunctus L. Gellius, non tàm vendibilis orator, quàm ut nobiles res quid ei deesset.

Vēnēnum, ni, n. s. [זוּהֲמָה, alias זוּמָם vel זוּעַ rarò. Gall. Venin, poyson, breuuage. Ital. Veneno, toßico. Ger. Gifft. Bel. Fenin. Hisp. Ponçoña, ó yerua. Pol. Iad, trucizna. Vng. Izzel, merg, viszö. Ang. Venim, poyson.] Vocabulum medium est quod tàm in bonam quàm in malam partem sumi potest: quemadmodum dum & φάρμακον apud Græcos. Utrunque enim genus de est ad ea omnia, quæ naturam ejus, cui ipsa admoventur, possunt immutare. Vide etiam salutaria medicamenta venena dici possunt. Qui igitur venenum dicit simpliciter, Cæsar Iurisconsultus de verb. sign. ait dicere debet, utrum bonū an malum. Hodie tamen venenum vix aliter quàm in deteriorē partem accipitur, pro deleterio. Cic. in Cati. Qui suas vibrare, & spargere venena didicerunt. Idem de Clar. Orat. Furtu Spurio Themistoclem veneno sibi mortem conciviſſe. Plin. Galbanum adverſatur venenis maximè noxiis, cum myrrha & vino. Color quoque quæ à vestibus inhibetur, quòve lanæ medicamur, per quandā similitudinem venenum appellatur. Virg. 2. Georg. Alba nec Assyrio fucatur lana veneno. ¶ Ponitur aliquando venenum pro arte maleficā. Cicer. in Orat. Quum sibi venenis ereptam memoriam diceret: id est, magicis artibus, vel aliis maleficiis, inquit Ludovicus.

Vēnēnā, ūs. tī, m. s. Qui parat, vel conficit aut vendit venena. [φαρμακοποιός, φαρμακοπώλης. Gall. Empoysonneur, sorcier. Ital. Che auuelena o auuelenatore. Ger. Ein Vergeber mit gifft, zauberer. Hisp. El que haze ponçoña. Pol. Trucyzne gotuiący, czarownik. Vng. Mergezö, kenyeres, ötvözö. Ang. He that maketh poyson or witch, sorcerer.] & Venefica. Qui & quæ venena conficit, & qui incantationibus, & cæteris malis artibus utitur. Φαρμακεύς, φαρμακίς. Cic. in Cæcil. Quis tota Italiâ veneficus. Idem 13. Philip. Nimirum rectè venefici um appellas, à quo tibi præsentem pestem vides comparatam. Ibidem: Veneficum audes appellare eum virum, qui tuis veneficiis remedia invenit? Ovid. Epistol. 6: Barbara narratur venisse venefica rectum. ¶ Hinc trivenefica id est, excellens venefica. Plautus: Mussis adhuc inveneficā.

Vēnēficus, adject. [ὁ ἐπιφαρμακεύων, ὁ ἐπιφαρμακεύσας, ὁ ἐπιφαρμακεύτης, ὁ ἐπιφαρμακεύτρια, βάσκανος. Gall. Qui empoysonne. Ital. Che auuelena. Ger. Gifftig. Hisp. Cosa que haze ponçoña, ó pone yerua. Pol. Iadowity. Vng. Mergező. Ang. That poysoneth, or is venemous.] ut Venificus alpectus: id est, veneno inficiens. Plin. lib. 28. cap. 3: Hominum monstrificas naturas, & veneficos aspectus plenius diximus, &c.

Vēnēfĭcĭum, ci, n. s. Veneficii, artificium, crimen veneni. [φαρμακεία, φαρμακεύματα, φαρμακεύσεις. Gall. Empoysonnement, sorcellerie. Ital. Auuelenatione, incantatione, stregheria. Ger. Vergifftung, vergiftung mit gifft zuberei. Hisp. Maleficio, como dissimuladamente se da ponçoña para matar con ella, y dar la obra de veneno. Pol. Zadanie rzadu, czarownictwo. Vng. Mergezés, mérgezés. Ang. Making of poyson or poysoning, sorcerie.] Cic. pro Cluent. Alterā tantummodo vim suetudinis caula tum dē & dīfficulter attingere rationem veneficii criminum. Tacit. lib. 12: Diligens ad inferendum alium veneficii, vocabulo Locusta, nuper veneficii damnata. ¶ Aliquando pro maleficiis artibus, & vetito magiæ genere. φαρμακεία. Cic. de clar. Orat. Idq; veneficiis & cantionibus Titiniæ factum esse dicebat. Ovid. 2. de Remed. amor. Illa venefici vetus est ejus magister Apollo Isminium sacro carmine monstrat opem.

Vēnēficium caput de fuit: quæsivit autem de eo non prætor modò, verumetiam judex quæstionis, qui prætor interdum etiam qui Ædilis, vir aliquin bene doctus, satis manifesto errore videtur esse lapsus in suis annotationibus criminalibus enim, ut appellant, in caulis, præter prætorē urb. neminē quæsisse, cūq; tū, nomine cōmutato, judicē quæstionis esse dictū, tradidit: capitale fuisse venefitio, indicat exilium Oppianici, de venefitio condemnati: cujus mētio fit in oratione pro Cluentio: & in eadē, quū futurū ait Cicerō, ut Cluentius venefitii reus damnetur, ut patriis lepultchro privetur, clarissimē autem hoc significatur instit. juris civilis lib. IIII. Quod autem à Budæo scriptum est, prætorem urb. ubi de criminibus quæreretur, solum cognovisse: apertè falsum esse duo. non modò enim solus non quæsivit prætor urb. sed nec omnino quæsivit: ipse ita dicebat, quod, quærere nō esset, quærebant cæteri collegæ cum aliis judicibus, quos prætor urb. & sortitus, & tu sortitus esses: exemplorum plena sunt omnia: unum, quæ multorum exemplorum locō fit, rationem afferam. Accusat Verrem. Cicero in Suis: hanc urbem ornatissimè præclarā urbanam totam exagitabit: cubiculum unquam, quòd in causa capitali contra leges aliquid commiserit? unum quam certè: neq; dubium, quin Verres hoc prætextatem illam prætor habuisset, multa fuerint in quæ hoc inquisitus. Addidit idem Budæus, prætereā urb. cùm quæreret, judicem quæstionis esse dictum, hoc certè nemo de veteribus loquutus: nos enim sequor, unquam tradidit: mireq;, cur hoc illi, qui suæ sententiæ testem non haberet, placuerit confingere. sed, ut opinor, error exortus fuit: nam cùm prætorem urbanum quærere de criminibus jam sibi persuasisset, quod omnino falsum est, sequi volebatur, ut judex quæstionis judex appellari posset. Leges, quibus veneficium, vindicarentur, Romæ per annos multos nullæ fuerant, anno demum urbis conditæ DLXXII. C. Valerio Flacco, M. Claudio Marcello COSS. de veneficiis esse quæsitū, legemq; latam, Liv. lib. VIII. scriptum reliquit. Comitia posteā fuit. L. Sylla: quam, bello civili confecto dictator tulit, cùm anus omnia tenuerat, de quo scriptū est in oratione pro Cluentio. Hujus autem legis pœna cap talis non ad veneficos tantùm, sed ad eos etiam pertinuit, qui magicis incantationibus homines occidissent, aut quæ mala medicamenta publicè vendidissent: omnes q; proscriptos, nemine excepto, viri, mulieres, liberi, servi, hac lege in judicium vocabantur. Permissum autē est eo, ut ex illius voluntate, cum palam à judicibus sententia ferretur, ex ea, quæ de proximè memoravimus, oratione cognosceretur, eaq; lege de corruptis judiciis quæsitum, eadem declarat oratio. Secuta est consularis lulia, C. Cæsaris, nec tamē deinde ex lege lulia, sed ex Cornelia, quanquam vetustior fuerit, judicia sunt administrata: puto, quia non semper posterior lex priorem comprehendebat, sed interdum aliquid tantùm addebat: ut universa penè judiciaria à priore lege penderet propterea Cornelia potius, quàm lulia posteriores jurisconsulti nominarunt. Ex lib. P. Manutii de legibus Romanis.

Vēnēfĕr, ra, rum, Venenolus. [ἰοβόλος. Gall. Qui porte venin, venimeux. Ital. Che porta veneno. Ger. Der gifft treget. Hisp. Que trae ponçoña. Pol. Trucyznosny. Vng. Mergezö. An. Venemous.] Ovid. 3. Metamorph. Iamq; venenifero sanguis manare palato Cœperat.

Vēnēno, as, are, Inficere veneno. [φαρμακεύω. Gall. Empoysonner, enuenimer. Ital. Auuelenare. Ger. Vergifften. Hisp. Emponçoñar. Pol. Truć. Vng. Meg mergezni. Ang. To poysone.] Lucret. lib. 6. Vespatium cœli quadam de parte venenet.

Vēnēnātus, ta, tum, Venenolus, veneno infectus. [δηλητήριος. Gall. Empoisonné, empoisonné, venimeux. Ital. Auuelenato. Ger. Vergifftet. Hisp. Cosa de ponçoña. Pol. Otruty, jadem napoiony. Vng. Mergezett. Ang. Poysoned.] ut Venenata caro, apud Cic. 2. de Nat. deor. Sic Venenata munera, Venenatum pabulum, Venenatæ sagittæ, Venenatus morsus, Venenata sanies, Venenatum telum. Plin. lib. 8. cap. 18: In Italia muribus araneis venenatus est morsus. Cic. 2. de divin. Quam Ptolemæus familiaris ejus, in pocilo tela venenato ictus esset, &c. Ovid. 14. Metam. Attonitum monstris vulgus pavet: illa pavendum Ora venenata tetigit mirantia virga.

Vēnēnōsus, a, um, Quod venenum habet in se. ut Venenosus serpens.

Vēnĕo, nis, nivi, vel venii, supino venum, quanvis analogia, compositionis q; ratio videatur exigere venitum, sicut reliqua composita à verbo Eo. [πωλοῦμαι, πιπράσκομαι, πιπρήσκομαι, πεπράσθαι. Gall. Estre vendu. Ital. Essere venduto. Ger. Verkaufft werden. Bel. Vercoopt worden. Hisp. Se vende. Pol. Przedany, Vng. Eladatom. An. To be sold.] Componitur enim ex dictione Vēnū, & verbo eo, abiēre: duabus literis: quemadmodū ab eo, ivi vel ii: unde in verbo vendo. Sequitur q; per omnia fere conjugationum verbi eo. Sub voce tamen neutrali habet significationem verbi passivi. ¶ Est enim veneo idem quod venditur, habetq; eandem omnino constructionem. Nam ipsum quod venditur, in nominativo ponitur: & à quo venditur, in ablativo cum præpositione: & pretium, in ablativo sine præpositione. Cui autem venditur, in dativo: ut Centum aureis nummis à mangone venière mancipia mihi. Sed nūquamquam venditor, & pretium

& preciam rei non explicantur Plaut. in Menæch. Quibus hîc præcipua porci veneunt? Varro: Veneunt propter pernitiam magno. Cic. pro Sext. Rosc. Amerin. Primum hoc vi deamus, eius hominis bona qua ratione venerint, aut quomodo venire potuerint. Idem de Arusp. resp. Atq; ei licet, cui bonus venierat, etiam vobis inspectantibus venditare. Horat. 1. Serm. Satyr. 3. venia vilissimarum rerum. Hic aquila. Claud. in Eutrop. Nō pudet (heu superi populos venisse sub hasta Vēnetis. ¶ Apud antiquissimos legitur Veneo. Plautus apud Diomedem: Ego hoc illi veneat? Sunt qui hoc verbum in prima syllaba per æ diphthongum scribendum putent, ut differat à verbo veneo, cui in multis temporibus & personis adeò simile est, ut solo sensu alterum ab altero possit dignosci. Quicquid id est, prima syllaba huius verbi producitur, quæ in verbo veneo corripitur.

Vēnālis, venale, am. t. Quod venum expositum est. [*Vendible, que se puede vender.* Gall. *Chose pour vendre.* Ital. *Cosa posta in vendita.* Ger. *Feil.* Hisp. *Cosa que esta puesta para vender.* Pol. *Przedany.* Vng. *Eladó, arrabo beállatarost.* Ang. *Ware to be sold or set to sale.*] Cicer. lib. 3. Offic. Venales quidem hortos fe non habere dixit. Salust. in fugurt. O urbem venalem, & citò perituram, si emptorem inveniat. ¶ Venales etiam, si nihil addas, servi intelliguntur, qui ad vendendum sunt expositi. & propriè, quemadmodum Romanus annotavit ex Fabio, Novatii, quem admodum Horomanus annotavit ex Fabio, Novatii, quod Cicero in oratione post reditum dixit de grege venalium, in Pisoniana detorsit de grege Novatiorū dixit. Hinc etiā venalitia familia, quæ venalis est. ¶ Venalis scriptor, qui pretio emitur, pecuniæ cōparatur. Cic. pro Domo sua: Denique ille Nervius Ligur, venalis scriptor & subscriptor tuus, etc.

Venāle, substantivum, neutri generis. Id quod venditioni exponitur. [מכר *mecher* מקחה *mekkachāh.*] Plin. lib. 6. cap. 22: Fluminis ulteriore ripa merces positas juxta venalia tolli ab his simile placet permutatio. Alii primam hujus dictionis diphthongo scribunt: quo vide VENDO.

Vēnālĭārĭus, rii, masculini generis, apud Varronem & Plinium dicitur mango. & novitiorum servorum negotiator. [*Vendedor de esclavos.* Gall. *Vendeurs de serfs.* Ital. *Vendedor de esclavos.* Ger. *Ein verkeuffer der menschen seelen.* Hisp. *Vendedor de esclavos.* Pol. *Ten kupuie sługi przedaie.* Vng. *Emberárus, kereskedő.* Ang. *A seller of bondmen.*] Africanum Mercis appellatione hominem non continet Melanthius & ob eam rem mangones, non mercatores, sed venaliarios appellavit. Ulpian. Digest. Quia ergo venaliarii sciunt facilè decurri ad novorum emptionē, idcirco interpolant veteratores, & pro novitiis vendunt.

Vēnālĭcĭus, subitantivum, idem quod venalitius, qui scilicet greges mancipiorum venales habet. [*Esclavo vendible.*] Cicero in Orat. Neq; me divitiæ movent quibus omnes Africanus, & Lælios multi venalitii mercatores, superarunt. ¶ Aliquando venalitius capitur adjectivè, idemq; significat quod venalis. Plin. lib. 35. cap. 6: Hoc effigiesque venalitias gregibus, opprobrium q; insolentiæ fortunæ. Sic Pompeius Turrecontulus lib. Digest. 24: Quòd si familiam domesticam uxoris, aut venalitiam paravit.

Vēnālĭtĭum, tii, n. Locus ubi mancipia venalia proponuntur, vel ipse grex venalium. [*Esclavos vendibles.* Gall. *Lebiosse vendent les serfs en gallerie.* Ital. *Luogo dove si vendono gli schiavi, mercato de schiavi.* Ger. *Ein sclauenmarckt.* Hisp. *Mercado de esclavos.* Pol. *Rynek gdzie niewolnicy przedaią.* Vng. *Rab árumo piacza.* Ang. *A place where bondmen or serfes be sold.*] Venalitius de Aedilitio edict. Iulc. Nam quicunque ex venalitio novitiorum emptus, alicui mihi hero præpositus fit, flatim cum cæteratorum numero esse.

Vēnĕris gemma, Ex genere est amethystorum, rosæum habens unorem ex carbunculo in purpura rubigentem. Autor Plin. lib. 37. cap. 9.

Vĕnĕror, aris, con. p. Colo, honoro, cultu & observantia prosequor: quod verbum quidam ritum existimant, quasi veniam oro. [עבד *abbādh* השתחוה *hishtachawāh* חלה *chālāh* פנים *pānim* חנן *chānan* התחנן *hithchannēn.* Gall. *Reverer, honorer ce qui est reverendo.* Ital. *Honorare, riverire.* Ger. *Verehren, ehrerbietung erbietung.* Bel. *Eerwerdigh.* Hisp. *Honrar, reverenciar.* Pol. *Czcze, poczytuie, miłuie, szanuie.* Vng. *Tiszteli, böcsüllem.* Ang. *Honour, worshipping.*] Virgil. 1. Georg. In primis venerare deos, atq; anima magnæ Sacra refer Cereri. Idem 3. Aeneid. Templa dei saxo venerabar structa vetusto. Cic. 6. Verr. Quod in precibus & gratulationibus non tolùm id venerari, verumetiam osculari solent. Idem 1. Tusc. Ipsumq; inventori & principi gratias exultantes agunt, eumq; venerantur ut Deum. ¶ Venerari quoq; orare etiam, precari. Plaut. Eli. Deus, Venetor ut nos etiam ex hac miseras eximat. Virg. Multa movēs animo nymphas venerabar agrestes. Ricè ficundarent visas, omenq; levaret. Cicer. Catil. 2. Quos vos, Quirites precari, venerari, atq; implorare debetis, ut nemo pudentissimam à nefario scelere deterreant.

Vĕnĕrans, tis, part. [מכבד *mechabbēdh.* σεβόμενος.] Virg. 12. Aen. -& aram: Supplex et veneranstem sic fatur Turnus.

Vĕnĕrātĭus, a, um, aliud patris. [מכבד *mechabbēdh.* σεβόμενος. Gall. *Honoré & honoré.* Ital. *Honorato.* Ger. *Verehret.* Hisp. *Honrado.* Pol. *Uczczony.* Vng. *Tiszteltetet.* Ang. *Worshipped, honoured, prayed unto.*] Horat. 2. Serm. Satyr. 2: At veneratæ Ceres, ut cum mihi surgeret alto, etc. Poëtæ tamen quandoq; veneratum pro venerabili ponunt. Virg. 3. Aeneid. -cursuq; dabit veneratæ sacerdos.

Vĕnĕrātŏr, oris, m. t. Cultor. [מכבד *mechabbēdh.* σεβάστης. Gall. *Qui a en reverence, qui honore & honore.* Ital. *Che fa riverenza & honore.* Ger. *Ein verehrer, diener.* Hisp. *Honrador que honra honra.* Pol. *Czczyciel.* Vng. *Meg tisztelő, Mestersö.* Ang. *He that reverenceth or worshippeth.*] Ovid. 2. de Ponto, eleg. 2: Ille domus vestræ primis venerator ab annis.

Vĕnĕrātĭo, onis, fe. Cultus & honor. [עבודה *abbōdhāh* כבוד *kabōdh* חלה *chālāh* פנים *pānim* חנן *chānan.* σέβασμα. Gall. *Reverence.* Ital. *Riverenza cioè fatta ad altrui.* Ger. *Verehrung, ehrerbietung.* Hisp. *Obra de honrar.* Pol. *Czczenie, poczytanie, miłowanie.* Vng. *Tisztelet, Mestersög.* Ang. *Honour, worshipping.*] Plin. lib. 8. cap. 1. de Elephantis: In vero (quæ etiam in homine rara) probitas, quadrata, & quitas: religio quoque sideru, Solisq; ac lunæ veneratio. Cicer. 1. de Nat. deor. Habet enim veneratio hæc justum quicquid excellit.

Vĕnĕrābĭlis, Qui cultu & veneratione dignus est. [מכבד *mechabbēdh.* σεβάσμιος, σεβαστός. Gall. *Venerable, digne d'honneur & reverence.* Ital. *Degno d'honore, venerabile.* Ger. *Ehrwirdig.* Bel. *Eerwerdigh.* Hisp. *Cosa que deue ser honrada.* Pol. *Czczy godny.* Vng. *Böcsülettel, tiszteletre méltó.* Ang. *Worthie of honour and reverence.*] Plin. Junior in Epist. Virgravis, & ipsa senectute venerabilis. Liv. 1. ab Vrbe: Venerabilis vir miraculo literarum, rei novæ inter rudes artium homines. Mart. lib. 1: Hic ubi conspicui venerabilis amphitheatri Brigion moles, flagra Neronis erant. Ovid. 3. de Remed. amor. Vel prope Collinum templum venerabile porticum.

Vĕnĕrābŭndus, da, dum, Cum veneratione aliquid faciens. [מכבד *mechabbēdh* משתחוה *mishtachawāh.* σεβάσμιος. Gall. *Qui fait reverence.* Ital. *Che fa riverenza.* Ger. *Verehrend, scheut ietzund.* Hisp. *El que haze reuerencia.* Pol. *Poczytuiący, miłuiący.* Vng. *Böcsületet, tiszteletet tévő.* Ang. *One that doth worship or honour.*] Curt. lib. 8: Deq; more Persarum Macedonas venerabundos ipsum salutare postfernentes humi corpora. Livius 1. ab Vrbe: Quum perfusus horrore, venerabundusq; assistens, petens precibus, ut contrà intuerentur fas esset. Abi, nuntia, inquit, Romanis, etc.

Vĕnĕrāndus, a, um. Venerabilis, colendus. [מכבד *mechabbēdh.* σεβασμιος, σεβαστός, σεβάσιμος, σεβαστός. Gall. *Venerable, digne d'estre reveré.* Ital. *Venerabile, degno d'honore.* Ger. *Ehrwirdig.* Bel. *Eerwerdigh.* Hisp. *Cosa que deue ser honrada.* Pol. *Czcigodny.* Vng. *Böcsülettel, tiszteletre méltó.* Ang. *Worthie to be honoured or reverenced.*] Seneca: Vereor existimationem dignam & omni loco veneratione cam. Vng. lib. 9. Aeneid. Te verò mea quem spatia sepositum ab origine tollunt, venerande puer, tum pectore sacro. Accipio. Mart. lib. 1: Inde sacro veneranda petes palatia clivo. Plurima qua Cunmi fulget imago dacis.

Vĕnĕrātĭo, Cum veneratione. [σεβασμιως. Gall. *Avec reverence & reverence.* Ital. *Con riverenza.* Ger. *Ehrerbietiglich, mit ehrerbietigkeit.* Hisp. *Con honra y acatamiento.* Pol. *Czcigodnie.* Vng. *Böcsülettel, tiszteletre méltóan.* Ang. *With reverence.*] Apuleius: Et ab eo veneranter excepti, paululum quievi.

Vĕnĭa, æ. fp. Remissio culpæ, & condonatio erroris. [סליחה *selichāh* חנה *chānāh* מחל *mechal.* συγγνώμη. Gall. *Pardon.* Ital. *Perdono.* Ger. *Verzeihung, vergebung.* Bel. *Vergiffenisse.* Hisp. *Perdon.* Pol. *Odpuszczenie, dowolenie.* Vng. *Bocsánat.* Ang. *Pardon, forgiuenesse, leaue.*] Quintil. Gladiat. Peccavi, veniam peto. ¶ Quandoq; pœnæ pro beneficio, indulgentia & permissione. [סליחות *selichōth.* συγγνώμη. Gall. *Venia, permission, remis.* Ital. *Condotto, permissione.* Ger. *Verwilligung, gutlassung.* Hisp. *Licencia.*] Cic. lib. 1. de Orat. Date nobis hanc veniam, ut quæ statim de eo genere dicēmus, ignoscatis. Terent. in And. Da patri veniam, sinite exorare. Cum venia hoc est, cum pace tua, & te permittente. Sic cum venia legere, dixit Quintil. lib. 10. cap. 1. pro eo quod est bonam illi gratiam habere exorare, sed tuum legendi ad quædam connivere. Sic Ovid. pro Rufo Amici. Cum venia audire dixit Boëthius, cùm venia etiam mendacia. Idem de Nat. deor. Vt me lecticeterem tantum ingenii (bona venia me audies) in tam leves sententias incidisse? Liv. Cum bona venia, quæso, audiatis, Patres conscripti, id quod eloquar. Hoc est, Audite me, & siquid dixero quod vobis displicear, aut parum gratum fuerit, ignoscite. ¶ Habere veniam, pro ignosci. Quint. lib. 11. cap. 1: Nos institutionem professi nō tolùm scientias illis, sed etiam discentibus tradimus, ideoq; paulò pluribus verbis debet haberi venia.

Vĕnĭālis, venialis, ome. Quod venia dignū est. [*Perdonable.* Gall. *Venial, digne de pardon.* Ital. *Degno di perdono.* Ger. *Verzeihlich.*]

pro verubus ſit. Hiſp. Caſa ligera de ſer pendenada. Pol. Gdui ſdpyſzymie. Vng. Hog ár ſſzuvolo. Ang. Barbies ſpendant.] Macrobius. Severalis critica tractatio.

Vĕnĭo, is ire, ventum, n. q. Advenio, accedo. [בא. Ἐρχομαι, ἔρχεσθαι. Gall. Venir. Ital. Venire. Ger. Kommen. Bel. Comerien. Hiſp. Venir. Pol. Przybyć. Vng. Ie megiek, jöttek. Ang. To come.] Virg. 6. Aeneid. Venit tandem. ¶ Aliquando tamĕ ponitur pro Eo Terræ. Nil ego ad mercatum venio. Sic etiam ratio ire, pro venire. Treent in And. Ibam ad te. ¶ Adjicitur aliquando rationis, qui reſolvi poteſt in accuſativum à mediante præpoſitione ad, vt. in Virg. 1. Aeneid. Hinc populum latè regem, belloq; ſuperbum, Venturum excidio Libyæ. ¶ Poëtæ aliquando venire pro immittere uſurpant. Virg. 7. Aeneid. Se fatis ambobus Teucrisq, venire Latinisq. ¶ Aliquando pro evenire, provenire. [טרה, גבול, ἐπιβαίνειν.] Item lib. 1. Georg. Illic leges, illic venerant ſpectatus uvæ. Idem eod. lib. circa principium: Prius quo arboribus varia eſt natura creandis: Nanq; alia, nulla hominũ cogentibus, ipſa ſponte ſua veniunt, camposq; & lumina lætè Convaleſcunt. ¶ Aliquando pro portari, ſive aſſerri. Plin. lib. 21. cap. 6. Species linopidis nec, rubra, & nomus rubens, & media inter has ejus quæ ex Africa venit, quibuſdam aliis Cic. ad Brutum lib. 11. Quod ſcribis in Italiam te morbi causa, dum tibi literæ meæ veniant, ſi per hoſtem licet, non erraris. ¶ Venire ab aliquo, eſt ab ejus ædibus, ubi habetur, venire. Cic. pro Roſc. Comœd. Quia venichat à Roſcio plus etiam ſcire quam ſciebat, videbatur: id eſt, è cujus ædibus vel è diſciplina ſuiſſet. Ad Arcceſilaum veniamus, dixit Cic. ad Atticum, hoc eſt, de Arceſilao loquamur. ¶ Venire adverſum, eſt venire obviam. ¶ Quod venit in buccam. Cicero Attico lib. 1: Tu velim ſæpè ad nos ſcribas ſi rem nullã habebis, quod in buccam venit, ſcribito. Proverbialiter pro, quicquid in mẽtem venit. ¶ Venire in cognitionem. Quinct. lib. 7. cap. 3: Poteſt hoc genus in cognitionem venire Senatus. In confeſſum venisse eſt, notum & manifeſtum eſt. Plin. Epiſt. 10: Venerat ſe ſic ea re, quæ & in conſilium venit, & exemplis defenderetur, deliberare. ¶ Venire in conſilium id eſt, accedere ad conſilium convocationis. Cicero ad Atticum lib. 16: Veniculumve ſic in conſilium tyranni, ſi is aliquando ſe bona deliberatione ſiſtet. ¶ Venire in crimen. Terentius in Hecyra: Hera in crimen veniet, ego verò in magnũ malum: hoc eſt, accuſabitur. ¶ Venire in fidem alicujus: hoc eſt, ſeſe dedere. Liv. 6. belli Punici: Prodita brevi ſunt viginti oppidaſſex vi capta: voluntariæ dedidere in fidem venerunt ad quadraginta. ¶ Venire in flammam. Cicero ad Atticum lib. 16: Veniendum eſt igitur, vel in ipſam flammam: tutiùs eſt enim privatum cadere quàm publicè. Hoc eſt, oportet conjicere ſe in periculum. ¶ Venire ponitur etiam pro evenire & accidere. Cicero ad Tironem: Emiſſe te prædium: vehementer gaudeo. Fœlicitas rem tibi iſtam venire cupio. Venire viam. Cic. 2. Ph. Ep. Quis neſcierit vendle eam tot dierum tibi viam gratulatum? In uſum venire. Plin. lib. 24. cap. 11: Nec hibus Latinum nomen habet, quum in uſum plurimis modis veniat. Viſus venit, vel uſu venit, eleganter penitur pro evenit, accidit. Terent. in Heaut. Ne ne ego rediſſe uſus veniat: magnificè, Caremus. Tractare poſſim. Cicero ad Atticum lib. 7: Nunc venit idem eſu mihi, quod in libris. Venire in religionem res aliqua dicitur, quum conſcientia ſuſpitur vulgus loquitur, ſcrupulus de ea exoritur. Cic. 2. de Natura deorum: Gracchus quum comitia nihilominus perrogaſſet, renuq, illam in religionem populo venuſſe ſentiret ad Senatum retulit. Venire in mẽtem, eſt ſuccurrere, in animum incidere: neq; ſolum ad recordationem pertinet, verumetiam ad conſiderationem & reputationem, ἐπέρχεσθαι, ἐπέλθειν. Terent. in Eunuch. Huc adeò ex hac re venit in mentem mihi. Virg. 4. Aeneid. Nec venit in mentem quorum conſedetis arvis? Lucret. lib. 5: Et venit in mentem Solis, Lunæque viarum. Cic. 2. Ver. In mentem tibi non venit quid negotii ſit cauſam publicam ſuſtinere? Venire divitiæ ad aliquem dicuntur, quæ morte cujuſquam ad eum devolvuntur. Cic. pro Sext. Roſc. Ad quem morte Roſcii divitiæ venerunt. Venire ad manus, vel ad arma, eſt rem eò uſq; progredi, ut pugna, vel bellum ex eo emergat. Cic. 6. Ver. Nonnunquam etiam res ad pugnam, & ad arma veniebat. Venire oratum, eſt oratũ gratia venire. Cæſar 7. belli Gallici: Legati ad eum principes Heduorum veniũt oratum, ut maximè neceſſario tempore ſubveniat, ſummo eſſe in periculo rem.

Vĕnĭtŭr, pers. pred. impersonale. Plin. Epiſt. 190: Venitur ad me, rontingo. Ovid. 3. Faſtor. Seu quòd ad uſq; decem numero creſcendo venitur. Vectũ eſt. Liv. 1. ab Vrb. Ad lanx ulme forte ventum erat. Ovid. 5. Faſt. Quò poſtquam ventum eſt, &c.

Vĕ̆ĭens, tis, participium. [אתה, ἐρχόμενος.] Cic. ad Qu. Frat. Non enim ſumus omnino ſine cura venientis anni, ſed ſumus ſine timore. Virg. 5. Aeneid. Gratior & pulchro veniẽs in corpore virtus.

Ventĭcŭlus, a, um, aliud participiũ, ἐπερχόμενος. Ovid. 3. de Arte: Vĕnĕrę memores jã nũc eſtote ſenectæ: Sic nullã vobis rẽpus abibit iners. Virg. 4. Georg. Vĕrũtaq́; hyemis memores, ac lite labarem Experiretur, & in medium quæſita reponens.

Vĕnātĭo, onis, verbale, Ct. [ציד, κυνηγέσιον, θήρα.] Gal. Venaiſon. Ital. Venatione. Ger. Jagung. Hiſp. Montería, caça de fieras. Pol. Myſliwſtwo. Vng. Vadaſzat. Ang. Hunting.] Plaut. Truc. Quid tibi huc venitio eſt?

Vĕnĭto, as, frequentativum ab inuſitato vento, frequenter venio, idem. dem adeo. [Φοιτάω. Gal. Venir ſouvent. Ital. Venire ſpeſſo. Ger. Offt kommen oder ſtehen ein mahl ums andere. Hiſp. Venir muchas veces. Pol. Vſtawnie przychodzę. Vng. Iaddigiek. Ang. To come often.] Plin. lib. 35. cap. 10: Gratiar Alexandro Magno erat frequenterin uſticiam ventitanti. Cic. Attic. lib. 1. Dies ferè nullus eſt, quin hic Sarcinas dumum meam ventitet. Catul. Epig. 8: Quem ventitabas quò puella curebat.

Vĕnŏr, aris, d. p. Feras indago, feris inſidior, & quaſi circumvenio. [צוד, ἀγρεύω, θηρεύω, θηρεύομαι, θηράω.] Gall. Veoir chaſſer, aux bêtes ſauvages. Ital. Cacciare le fiere ſalvatiche. Ger. Jagen. Hiſp. Montear, cazar. Pol. Lſtawiam. Vng. Vadaſzok. Ang. To chaſe beaſts, or to hunt.] Cic. ad Cal. lib. 2: De pantheris, per eos qui venari ſolent, agitur mandato meo diligẽter. Virg. 1. Georg. Et canibus leporẽ, canibus venabere damas. Plin. lib. 18. cap. 1: Fugientes cum mari pisces circa tuguria venantur. Cic. 2. de Nat. deor. Canũ tanta alacritas in venando, ¶ Per translationẽ venari capimus pro captare: hoc eſt, artificio quodam, & ſolertia quærere, θηρεύω. ut, Venor laude, gloriam: quod etiã Aucupari dicimus. Cic. Att. lib. 16: Bene agitur tu qui ἀθανάτου venaris, reliquis patriã. ¶ Venari aprum in mari dixit Plaut. in Alin. pro eo quod eſt operam perdere, & ſtultra aliquid conari. ¶ Legitur etiam venari parsè pro captare, ſive dolis impetrare. [לכד, πιθανεύω, θηρεύω.] quod & Nonius annotavit, citatis illud Enni ex Nemea: Teneor conſepta atq; undiq; venor.

Venatĭus, us, m. q. Ipſa venatio. [לכד, πιθανεύσις, θήρευσις, κυνηγεσία. Gal. Chaſſe de bêtes ſauvages. Ital. Caccia di ſalvatiche. Ger. Ein gejägt. Hiſp. Montería, caça de fieras. Pol. Lów, myſliwſtwo. Vng. Vadaſzat. Ang. Hunting.] Plaut. in Rucen. Hunc qui cepit in venatu meo. Virg. 9. Aeneid. Vidimus obſcuris primam ſub vallibus urſem Venatu affligi, & totum cognovimus agmen. Ovid. Epiſt. 3: Quis tibi monſtrabat latos venantibus apros? Cic. 5. Tuſc. Laborum venatu, ſudor, curſus ab Eurota, famex, ſtridus enim rebus Lacedæmoniorum epulæ condiuntur.

Vĕnātĭo, onis, Ct. Ferarum perſecutio & invelligatio. [ציד, κυνηγεσία, θήρευσις, κυνηγεσία.] Gall. Chaſſe de bêtes ſauvages. Ital. Caccia di ſalvatiche. Ger. Jagung, jagt. Hiſp. Montería, caça de fieras. Pol. Myſliwſtwo. Vng. Vadaſzat. Ang. Hunting.] ¶ Venationes item dicebãtur ludi quibus feræ magno dierum omnium ſpectaculo, qui depugnabant, cõficiebantur. Cic. 2. Offic. Omnium duo ſunt genera largorum: quorũ alteri prodigi, alteri liberales. Prodigi, qui epulis & viſcerationibus, & gladiatorũ muneribus, venationumq́, apparatu pecunias profundunt in eas res, quarum memoriam aut brevem, aut nullam ſint relicturi omnino. Liv. 3. belli Punici. 2: Convocaverat autem ut Philomeles portula adjecta venationem inſerens, animos in diceret.

Vĕnātŏr, oris, m. c. Qui feras perſequitur. [ציד, צדה, κυνηγός, κυνηγέτης, κυνηγός, θηρευτής, θηρατής.] Gall. Veneur, chaſſeur. Ital. Cacciatore. Ger. Ein Jäger. Hiſp. Montero, cacador de fieras. Pol. Lowiec, myſliwiec. Vng. Vadaſz. Ang. A hunter.] Horat. lib. 1. Carm. Ode 1: Manet ſub Jove frigido venator, teneræ conjugis immemor. Cic. 2. Tuſc. Pernoctant venatores in nive, in montibus vitæ patuntur.

Venatrix, icis, f. t. Mulier feras perſequens. [צדה, κυνηγός, θηρεύτρια.] Gall. Veneſſe ou venereſſe femme qui va à la chaſſe. Ital. Donna cacciatrice. Ger. Ein Jägerin. Hiſp. Montera y cazadora de fieras. Pol. Myſliwczyni. Vng. Vadaſznő. Ang.] Virg. 9. Aen. cognitã Aeneæ quem moſtrat Dea Venatrix, inculo celeri, levibusq; fagittis.

Vĕnātĭcŭs, a, um. Quod ad venationẽ pertinet. [θηρατικός, κυνηγετικός. Gall. De chaſſe, de venaer. Ital. Coſa de caccia. Ger. Jägeriſch, des Jägers. Hiſp. Coſa de montería. Pol. Myſliwſki, lowiſki. Vng. Vadaſzi. Ang. Belonging to hunting.] Vnde venaticos canes dicimus, quibus feras perſequimur. Varr. de Re ruſt. cap. 9. Canum duo genera: unum venaticum, & pertinet ad feras, bellias, ac ſylvestres: alterum quod cuſtodiæ cauſa paratur. Colli. 7. cap. 12. De villat. cohortem & paſtorali disciplinam eſt: nam venaticus nihil pertinet ad noſtram profeſſionem. Cic. 6. Ver. Mirandum in modum cunctos venaticos dicerit, ita odorabantur omnia, & pervestigabant. Canum venaticorum elegantiſſimè excogitata nomina habes apud Ovid. 3. Metam. & apud Xenophontem in tractatu De venatione. ¶ Paraſiti venatici. Plaut. Cap. Proinde rebur paraſiti venatici ſumus.

Vĕnātōrĭus, a, um, Venaticus, κυνηγετικός. ut Venatoria inſtrumenta, quibus in venandõ utimur. Cultri venatorii, apud Mart. lib. 14. Venatorius ſudis, in quo feræ magno dierum omnium ab iis qui depugnabant confiſchantur.

Ventĕr,

Vĕntĕr, hujus ventris, m. 1. Tota illa pars corporis concava à macronata cartilagine & nothis collis, usq; ad pubem extensa. [בטן בֶּטֶן, à tumore, vel ab ædificio.] Gall. Ventre. Ital. Ventre, lo stomacho. Germ. Der Bauch. Belg. Den buyck. Hisp. El vientre. Pol. Brzuch. Vng. Has. Ang. The belly.] Plin. lib. 9. cap. 30. Pisces attritu ventrium coëunt tanta celeritate, ut visum fallant. Idem. Fœmina piscis coitus tēpore marē sequitur, ventrē ejus rostro pulsans. ¶ Venter, pro vēntriculo, in quē cibus receptus cōmutatur in chylum. γαστήρ, ἐνδοχή. Pers. in Prolog. Sat. Magister artis, ingeniiq; largitor Venter negatas artifex requi vocet. Fames enim in superiori ventre culi officio positum sentitur. Juvenal. Satyr. 5. Ventre nihil novi frugalius. Plaut. in Capt. Proin tu tui quotidiani victi ventrē ad me afferas. ¶ Vēter pro alvo. Cels. lib. 3. cap. 18. Vbi ab exteriore parte purgandus aliquis est, ventrem ejus antè vendum esse: ubi à superiore, comprimendum. Col. lib. 9. cap. 12. Nam & tithymalus majorum quoq; animalium ventrem solvit. ¶ Ventrem ferre, est esse gravidam, εἰ γαστρίζειν. Colum. lib. 7. cap. 24. de vaccis. Nam decem mensibus ventrem perferunt.

Vĕntrĭcŭlŭs, li, m. 1. Cibi & potus receptaculum, primaq; cōctionis instrumentum, quod & Stomachum nonnulli appellant. [γαστήρ, γαστρίδιον, κοιλία. Gall. Ventricule, petit ventre. Villamach. Ital. Lo stomacho. Ger. Der Magen. Hisp. El estomago. Polon. Zoladek. Vngar. Gyomor. Ang. The stomach.] Cels. lib. 4. cap. 11. Ventriculus autem, qui receptaculum cibi est, constat è duobus tergoribus, inq; latus lienem & jecur positus.

Ventrālĕ, hujus ventralis, neut. gen. Vestimentum ventrem cōtegens. [τὸ περιζῶμα, ἐπιστόμιον. Gall. Vn vestement qui couure l'estomach. Ital. Vestimento che copre el ventre. Ger. Ein vorgürtzung/ kleidung so den Bauch bedt. Hisp. Vestidura de vientre ò para cubrir el vientre. Pol. Przepaska, zasłona przepaski. Vng. Hasbeföttabe. Ang. A cloth that covereth the belly, or apron.] Plin. lib. 8. cap. 48. Patris mei memoria cœpēre amphimalla vestia, sicut vilioris etiam ventralia. Videtur item ventrale sacculi genus fuisse, pecuniæ ad usum quotidianum necessariæ gestandæ accommodatum, & sub ventrē appensum. l. 6. D. de bon. dam. Nonnulli tamen putant esse vemale dicendum. Hotomanus.

Ventrōsŭs, a, um, Qui magnum habet ventrem. ἐγγαστρίδιος. Gall. Ventru, qui a grand ventre. Ital. Che ha gran ventre. Germ. Ein groß dick/ bauchicht ding/ der ein grossen Bauch hat. Hispan. Cosa que tiene mucho vientre. Polon. Brzuchaty. Vngar. Hasas potrohos. Ang. That hath a great belly, or belied.] Plaut. in Merc. Canum, varium, ventrosum. Idem in Asin. Mauletris malis, rufulus, aliquantum ventrosus. Pro eodem nonnulli usurpatur ventricosus, interjecta inter duas vocales c consonante, quamvis primitivum eam literam non habeat. Quod enim in alis nonnullis adjectivis usu venit videmus: ut ab Arcadia fit Arcadicus, & ab Italia Italicus.

Ventrōsĭtās, ātis, f. c. γαστρίδιον, γαστρίδιος, idem. Plin. lib. 14. cap. 21. de doliis loquens vinarius: Ventrosa, ac patula magis utilia.

Ventĭlo, las, pen. cor. act. p. Ventum excito, ventū facio. [רוח ruāch, ventare, ventilare. Gall. Esventer, vanner. Ital. Sventare, vanire. Ger. Wadlen/ein lufft machen. Belg. Waeyen. Hisp. Aventar como para trillada, ò hazer ayre con mesador. Pol. Wiać. Vngar. Legyezik, fujtolodtatni. Ang. To fanne or winnow.] Prop. eleg. 4. Eleg. 1. Hanc Venus, ut vivat, ventilat ipsa facem. ¶ Ventilari frumentū dicitur, dum in area ventilabro purgatur. [διαχάζω. Pol. Wieczyć. Vngar. Megfujni.] Plin. Multi ventilare quoque granum vetant. ¶ Et ventilari vinum dicitur pro eo quod dicunt, dare ventum vino: ut fit, quum desuefacit exire dolio. Colum. lib. 12. cap. 30. Quò major æstus erit, eò sæpius convenit vinum nutrire, refrigerareque, & ventilare. ¶ Ventilare annulum, est è digitis exemptum manibus versare, & veluti vento perflandū exponere. Juven. Satyr. 12. quum verna Canopi Crispinus Tyrias humero revocante lacernas Ventilet æstivum digitis fulgentibus aurum. ¶ Translatē etiam populus & concio ventilari dicitur, quum oratione tolutim aliquis commovetur & excitatur. Cic. pro Flac. Cujus lingua quasi flabello leditionis illatum est ægritum concio ventilata. ¶ Hujus compositum est Eventillo, de quo suo loco.

Ventĭlātĭo, onis, verbale. Et Actus ventilandi. [רוח מזרה, à jactando. Gall. Esventement. Ital. Sventamento. Ger. Ein ausfitterung. Hisp. Aventamiento. Pol. Wiewanie. Vng. Legyezes, fujtolodtatas. Ang. A fanning or winnowing.] Plin. lib. 23. cap. 1. Imo centiores uvæ, quæ decerptæ diu pependere, qua ventilatione etiam utiles sunt stomacho, ægrisq;.

Ventĭlātŏr, tōris, m. c. Qui ventilatione frumenta purgat, aut legumina: hoc est, qui post triturā frumenta aut legumina vētilabro in sublime ejaculatus, ut ventorum flatu grana à palea secernantur. [מזרה zerēh, à jactando.] Gall. Vanneur. Ital. Sventatore. Ger. Ein reinffiger/ der jhm gern saubern lest. Hisp. Aventador. Pol. Ten który wieje. Vng. Aszto. Ang. A fanner or winnower.] Col. lib. 2. cap. 10. Faba quæ longius emittetur, pura eò perveniet, quò ventilator eam jaculabitur. ¶ Ventilatores apud Quintil. lib. 12. cap. 7. sunt præstigiatores, qui ut ventilatores grana quæ purgant, in ventum projiciunt, ita rem, quā retinere, manibus ejicere videntur. Idem. Ita enim ait: Quo nihil confidam mirabilium scenis pilariorum ac ventilatorum, ut ea quæ emiserint, ultrò venire in manus credas, & quia jubentur decurrere.

Ventĭlābrum, bri, pen. prod. n. [Instrumentum quo rustici frumenta, legumina ve post messuram turbini ejaculātur, ut ventorū flatu à paleis repugētur: quē in usum tollūt hodie habēt palas: quib. trumēta in sublime ejaculātur, ut alibi prunā imponere, alio paleę ventorū vi ferātur. [מזרה mizrē, vannus, ventilabrum. Gal. Vn van, vn ventilabre. Ital. Ventaglio, vn vano. Germ. Ein wurffschaufel. Hisp. El ventallo ò instrumento para ventilar pare rollada, aventadera. Pol. Wiewiorka, łopata gięta. Vng. Szora lapat. Ang. A fanne, an instrument to winnow corne.] Col. lib. 2. cap. 10. Nam quū acervus paleis granisq; mistus in unū fuerit cōgestus, paulatim ex eo vētilabris per lōgius spatiū jactetur: quo pālea palea quę levior est, citrā decidit: faba quę lōgius emitterur, pura eò perveniet, quò ventilator eam jaculabitur.

Ventŭs, ti, masc. gen. Exhalatio humida esse Aristotele in Meteoris) & certa resoluta cū aliqua virtute cœlesti compacta. [πνεῦμα, ἄνεμος. Gall. Vent. Ital. Vento. Ger. & Bel. Der Wind. Hisp. Viento. Pol. Wiatr. Vn. vel. Ang. The wind.] Cicero de Divin. Placet enim Stoicis eos anhelitus esse terræ, qui frigidi sunt, quū fuerit coperint, ventos esse. Idem pro Cluent. Mare quod sua natura tranquillum sit ventorū vi agitari atq; turbari. Virg. 1. Æn. Incute vim ventis, submersasque obrue puppes. ¶ Ventū (inquit Augustinus) sic de Qualitate animę sibi aliud quàm rem aëream commotā, ne agitatum esse sentimus. Quod in loco tranquillissimo, & ab omnibus ventis quietissimo, vel brevi flabello approbari potest: quo cum à multis abientes aërem cōmovemus, flatūq; sentimus. Quod quum evenerit occultiore quodam motu cœlestium, vel terrenorum corporum per magnum spatium mundi, ventus vocatur, ex diversis partibus cœli nomina etiā diversa sortitus. Sunt autē quatuor præcipui venti, à quatuor mundi cardinibus flantes: quorum rursus singulorum ternos dicimus. Ab Oriente æquinoctiali Subsolanus, qui ad Septentrionē habet Vulturnum, à volvendis nubibus dictū: ad Meridiem Eurum, sic dictum, quia lævē flat. Hi sunt caldi & sicci, qui à Sole illa morantur. In ortu dici salubres sunt, quia venti à regionibus tēperatis. Ab Occasu æquinoctiali Favonius est dictus, quòd foveat, quę nascuntur. Hinc Circius proximus est ad Septentrionē Zephyrus ad Austrum. Sunt isti temperatē frigidi & humidi, quia Sol parvam facit moram in Occidente, propterea nec multum calefacit illos, nec multum dēsiccat. In fine dici salubres sunt, quia à Sole tunc solidiores reddūntur. A Meridie Auster est dictus, quòd haurias aquas. Hunc ad Orientem Natus est, qui Græcē sic dicitur ab homine: Africus ad Occidentem. Hi omnes quū calidi sint & humidi, nubes, pluviasq; inducunt: unde tempestates marinas, impediunt virtutes animales, & gravitate corporis affligunt. A Septentrione Boreas est. Hunc ad Orientem Aquilo turget. Ad Occasum Corus. Hi venti frigidi sunt & sicci, unde corpora indurāt, poros constringunt, humores purificant. ¶ Ventus operam dat, dixit Plaut. in Milite: id est, prosperè cit. ¶ Ventum popularem quærere in re aliqua, est populi plausum, & secundū rumorē, favorem ejus animum aucupari. ¶ Quatuor venti, pro quatuor cœli cardinibus, à quibus quatuor præcipui flant venti. Virg. 4. Georg. Parietibus que premunt altis, & quatuor addunt Quatuor à ventis obliqua luce fenestras. ¶ Ventus secundus, pro secunda fortuna, εὐτυχία, εὐροία. Cic. Art. lib. 2. Quid si etiam Cæsarem, cujus unius venti voluntate tecum bene navigavit, rogem? ¶ Ventus pro procella & turbine in Republica. Cic. in Pison. Neque tam fuit imbecillus, ut qui maximis turbinibus ac fluctibus Reip. navē gubernaram, salvamq; in portū eo loci afferam, frontis tuæ nubeculam pertimescerem. Ego vidi ventos, alias prospexi animo procellas.

Ventŭlus, a, um. Levis & exiguus ventus, aura. [αὔρα, αὔρη. Gall. Petit vent. Ital. Picciol vento. Ger. Wintlin. Hisp. Pequeños vientos. Pol. Wietrzyk. Vng. Szellö, fujocska. Ang. A little wind, or soft blowing wind.] Terent. in Eunuch. Capedunculum & ventulum huic facito, dum lassatur.

Ventōsŭs, a, um, Vento plenus. [ἀνεμώδης, πνευματώδης. Gall. Venteux. Ital. Pieno di vento. Ger. Windig/ voll Windts. Hisp. Cosa de mucho viento. Pol. Wietrzny. Vng. Szeles. Ang. Windie.] Ut Ventosa saxa, apud Plin. lib. 2. cap. 18. Ventosi soles. Virgil. 8. Æn. Alii ventosis follibus auras Accipiant, redduntque. Forsan ventosa id est vento exposita. Cato cap. 38. Vbi tatus foderis, tum furnacli locū facito, ut quàm altissima, & quàm minimè ventosa fiet. ¶ Per translationē accipitur pro tumido, inflato, vano, & inani. Ventosa verba id est, inflata quidem & tumida, cæterum sine ullo pondere & effectu. Ventosa natio id est, levis, & vana. Plin. in Paneg. Superbiebat ventosa natio id est, levis, & vana. Plin. in Paneg. Superbiebat ventosa

& insolens nario. Venusta gloria. Virg. 11. Aeneid. Iam noscent, ventosa ferant vt gloria fraudem. Horat. 1. Epist. 19: Non ego ventosæ plebis suffragia veror Inpensis cunctarum & inhumanior vultu.

Vēnūcŭla, æ. f. Vvæ genus, quod in olla cōditum quàm diutissimè incorruptum servabatur. Colum. lib. 3. cap. 2. Ité quorum uvæ temporibus hyemis durabiles vallis condiuntur ut venaculę, ut nuper in Hostilianis explorare Numidiæ. Plin. lib. 14. cap. 2. Venuculam appellat, per iocum vuvalię in secunda syllaba. Venuculam (quæ proximè optimè defloruerint, & olim apustimi. Campani malunt Siculam vocare, alii Staculam. Philippus Beraldus ubiq. Venunculam legendum existimat quem admodū & apud Horatium in præceptis Catianis. venuncula convenit olle. Venaculum, farris genus, cuius pondera. Colum. lib. 2. cap. 6. Est quod vocant venusculum, rotundum, arto, alterum candidum, sed utrumq; majoris ponderis quàm cæteri unum. Quo in loco Rhenanus legit Vermiculus nannullis etiam Venaculum: quam lectionem etiā Plinio restituere conantur, quę ajunt venaculum inter adusti generis enumerare: quod tamen nos apud Plinium invenire non potuimus. Verùm illi acutiores fuerunt, qui viderunt quod suspicatus erat. Ego tamen in loco Ruellius legit Vermiculum, ex Plinio fortasse, qui lib. 22. cap. 24. ait in farre vermiculum esse tesedinis similem, qui dentibus vitiatis medetur. Verùm quid si vercaculum legatur? quum idem Plinius far aliquorum vercaculum appellari affirmet?

Vērum, Aliquī adverbium esse putant, quemadmodum & pertinax, imparitamen pro tutpro verbi vereo. admittit & ferunt præcipiunt hæc verba, co, do, expono. & fortasse non nulla alia. ¶ Est autē verum ire, idem quod vendi. Verū dare, idem quod venūdare. pro quo etiam unica dictione cōpositā dicimus Venumdare. Liv. Se vendū à primoribus dari. Idem lib. 3: Tam etiam legem fecerunt sanciendo, ut qui tribunis plebis, Aedilibus, Iudicibus, Decemviris nocuisset, ejus caput Iovi sacrum esset, familia ædem Cereris liberi hæreque venum irent. id est, venderentur. Saluti in loquendo. Quippe cui omnia venum ire, in arbitrio haberet. Vbi illud notandum est, quòd dicimus, Vendere ire, non venum ire, licet Vapulatum ire, non vapulatum quia venum & vapulatum supertunt passivæ significationis, nec cuiquam passivæ copulantur. In cæteris verò quæ ambigua sunt, quod activè & passivè accipi possint, addi linguendum sensum accommodamus. intimum hunc, vel activum, vel passivum: ut idcirco te amatum ire, vel iniquia talia supina sunt ante participia significationis.

Vēnūdo, das, ex venum & do. Vendo, venale expono. [מכר *machar. πωλέω. πιπράσκω. διαπωλέω. ἐκπωλέω.* Gall. *Vendre, mettre en vente.* Ital. *Vendere.* Ger. Verkauffen gelt. Belg. Verkoopen. Hisp. *Vender.* Pol. *Przedawać.* Vng. *Eladom, arrulom, arrolom.* Ang. *To sell, to set forth to sale.*] Cic. 3. Offic. Quum in vendendo rum eam scisset, nec pronunciavisset emptori Plin. lib. 35. Octogiata talentis venundata.

Venundo, as, o, are, Et. idem quod vendo. *πωλέω, διαπωλέω.*

Vēnŭstŭs, a, um. Quod in se habet venustatem, lepidus, festivus: [יפה *iaphè* הוד *hod. ἁπαλός, ἐράσμιος, χαρίεις, χαρίεσσα, & χαριτόομαι.* Gall. *Fort beau, gentil, ioly, braue, qui a bonne grace.* Ital. *Molto grauato.* Ger. Gůt, schön, fein, höflich. Belg. Schoon. Hisp. *Hermoso, con gracia.* Pol. *Piękny, zacny, wdzięczny.* Vng. *Szep.* Ang. *Beautifull, pleasant, that hath a goodly grace.*] Jus venustius nomen. & venusta oratio: Cent. Lepidus homo, & Lepida oratio. Catul. de passere: Lugete ô Veneres. Cupidinesq;. Et quantū est hominū venustiorum. Cic. de clar. Orat. Gestus & motus corporis ita venustus, ut non ad forum, nō ad scenam institutus videretur. Idem 2. de Orat. Sol quum omnium fis venustissimus, & urbanissimus, &c. Venustus vultus, ingenuus, elegans. Terēt. in And. Et vultu Sosia ad ō modestō, adeō venusto, ut mihi suprā. Lepidus autē & Venustus ita inter se dicti sunt, quòd Venustum voramus (ut ait Quintil. lib. 6. cap. 3.) quod cum gratia quadam, & Venere dicatur: lepidum, quod rotunditate quadam & brevitate, atque ex nomine verborum delectat. *ἁπαλός, ἐράσμιος.*

Vēnūstē, adverbium. [*χαριέντως, ἁπαλῶς, ἀστείως.* Gall. *Gentement, honnestement.* Ital. *Gentilmente.* German. Holdseligklich, schön. Hispan. *Honradamente, con gracia.* Polon. *Wdzięcznie, wdzięcznie.* Vng. *Kiszep, szepen.* Ang. *Beautifully, prettily, merily, goodly, gracefully.*] Gellius ad Ciceronem lib. 8. Quo tu re mihi videris illud per quàm venuste cecidisse.

Vēnūstŭlus, diminut. [*ἐπιχαριέστερος, ἐπιχαριέστατος, ἐπιχαρίεις, ἐπιχαρίεσσα.* Gall. *Gentillet, iolier, d'assez bonne grace.* Ital. *Assai vezzosetto, di gentil viso.* German. Gantz fein, artig, höflich. Hisp. *Vn poco hermoso.* Pol. *Nagładni.* Vng. *Szepetske.*] Plaut. in Asin. compellando blanditer. Osculando oratione venula, venustula.

Vĕnŭstās, ātis, f. c. Propriè pulchritudo muliebris, præterea lepor, gratia, suavitas. [יפי *iophi* הוד *hod.* חן *chen. ἁπαλότης, χαρίεσσα, χαριτόομαι.* Gall. *Gentillesse, honneur, bonne grace, honneste.* Ital. *Bella, buona gratia, cortesia.* German. Schönheit, Holdseligkeit. Belg. Schoonheit. Hisp. *Hermosura, gracia.* Polon. *Piękność, wdzięczność.* Vngar. Szépség, kegyesség. Angl. *Comelynesse, beauty, goodly grace.*] Cicero 1. Offic. Venustas & pulchritudo corporis tueri non potest à valetudine. Idem in Oratore. Vultus multam affert, tum dignitatem, tum venustatem. Firmicus lib. 4. Mathes. tit. 8. Luna à Iove despiciat ad Venerem, facit venustos, & quibus ex venustate potestas maxima comparetur. ¶ Accipitur etiam venustas, pro lepore sive gratia dicendi & suavitate. *χαρίεσσα, χαριτόομαι.* Cic. 1. de Orat. Dicēdi vis egregia summa festivitate, & venustate conjuncta prosicit. Idem 3. Vers. Illa autem bono venustus, & affluens omni lepore & venustate, est Quintil. lib. 8. cap. 2: Commendatur expolitio venustate. Cicer. 1. de Orat. Tum ea denique vestire atque ornare oratione, pulchrorum lepor, ad extremum agere cum dignitate & venustate.

Vĕnŭsto, as, Ornō. [יאר *iaphèh* הדר *hadhar. κοσμέω.*] Gall. *Estre beau, & gentil.* Ital. *Adornare, far bello.* Ger. Zieren, schön vñ hubsch machen. Hispan. *Adornar con gracia, hazer hermoso.* Pol. *Zdobić, ozdobić.* Vng. *Megkiszepitem.* Ang. *To make beautifull and pleasant.*] Hujus contrarium est Devenusto. Gell. Tanquam pulchritudinis sibi insignia devenustet.

Vĕprēs, huius vepris. masc. secundum Probum. fœm. secundum Priscian. Spinæ genus noxiorum aculeis, quibus accidenter præterentium vestibus adhærent: unde & nemo accepisse ex illis ait, quòd velim enim prehendat. [עירי *ghirè* סיר *sir. ἄκανθα.* Gall. *Espine, ronce.* Ital. *Spina.* Ger. Dorn. Hisp. *Las espinas.* Polon. *Ciernie.* Vngar. *Tövisbokor.* Ang. *A briere or bramble.*] Ovid. lib. 3. Metam. Aut lepores, qui vepre latens hostilia cernit. Ora canum. Horat. 1. Epist. 17: Cornua vepres, & pruna ferant: & corvus & ilex. Virg. 8. Aeneid. Sparsi horrebant sanguine vepres. Cic. 3. Tusc. Septum undiq; & vestitum vepribus.

Vĕprēcŭla, æ, diminutivum à Vepres. Spinula. [*ἀκανθίον.* Gall. *Petite espine, ou ronce, ou petite espine.* Ital. *Piccolo spino.* Germ. Dörnlin. Hisp. *Espinuela espina.* Polon. *Cierniowek.* Vngar. *Tövisske.* Ang. *A little briere.*] Cic. pro Sestio. Quoniam id etiam factum civitatis fuit, ut illa ex vepreculis extracta nitedula Remp. ornaretur ornatu doctō.

Vĕpĕrum, i. n. [*ἄκανθος.* Gall. *Espineux lieu, plein d'espines.* Ital. *Luogo pieno di spine.* Ger. Ein dornechtig ein ott da viel dorn sind. Hisp. *Espinal, lugar de espinas.* Polon. *Cierniowe.* Vng. *Tövisses hely.* Ang. *A briery place.*] Locus vepribus plenus. Colum. lib. 4. cap. 32. Flammulas, & limosas, ac vepreta commodiùs quam mediis agris deponitur.

Vĕr, huius veris, n. c. [*ἦρ.* Gall. *Le printemps, le temps nouueau.* Ital. *Primavera.* Ger. Der Frühling, Meyen. Belg. Die lente. Hispan. *El verano quando parte del anno.* Pol. *Wiosna.* Vng. *Tauasz, az kikelet.* Ang. *The spring of the yeare.*] Ante quadripartiti poni temperationem dicta a vitore, velle Varrone lib. 3. de Ling. Latina, quod tum virgulta vitescunt, id est, pullulant à veritate, quòd tum vere se incipiat anni tempus, sive eo quod homines & decant, pro eo quod omnia pugna dicitur hoc. Cic. 7. Ver. Quæ sui veris esse cœperat, cujus rosam nemo à favonio, neq; ab alquilone abstulerat. Idem de Senect. Ut ex arbore bona, alia poma decidant, alia ut serantur: sic de vita tria genera ejiciuntur. Nam quum vernū tempus ingressa est, pomis, & floribus, & frondibus arbores, tum incipere vere adolescere videntur. Deinde autē veri, ut cætera, anni partes, ita pomorum, & reliqua vitæ ætas, sive primū, adulta & præcepta

Veni flores: Vernum æquinoctium. Plin. lib. 18. cap. 31. Officinæ non temere festas faciunt ante æquinoctium vernum. Ouid. 5. Fast. Arma dabit tenuis verno tibi fistula fluxa. Horat. de Arte: ô ego lævus, Qui purgor bilem sub verni temporis horam. Cic. 5. Tusc. Alia verno tempore tepefacta frondescunt. Idem de Senect. Breve enim tempus ætatis satis est longum. Idem ad bene honesteq; vivendum: sin processeris longius, nõ magis dolendum est, quàm agricolæ dolent præterita veris tempora suavitate, ætatem autumnumq; vetustè.

Vērnālis, le. nom. c. Quod est Veris. [ἐαρινὸς. Gall. Du printemps. Ital. Di primavera. Ger. Des Frülings oder Grünes. Hisp. De verano. Pol. Wiosenny. Vng. Tauasbeli vetis. Ang. Of the spring.] Augustin. lib. 7. de Civit. Dei. Propter vernalem quippe suavitatem, quæ cæteris temporibus est pulchrior, Porphyrius philosophus nobilis Atticæ florem significare perhibuit.

Vērno, ās, Pudicè. [חנן chanan. חנף chanaph. βάπτω. Gall. Blanchir, laver, nettoyer, ou mener les fruits au printemps. Ital. Imverzare, verdeggiare la primavera. Ger. Grünen, wie es Felder thun. Hisp. Florecer, grimpar la primavera. Vngar. Kikelek vkasztt vernan. Pol. Kwitnąć, zielenić się, wyrastać.] Mart. lib. 2. Dum tibi virgineum vernant sua tempora florem. Ang. To shoulder a spring, or a flourish.] Dum tibi virgineam malendi est pilos emittere incipere, & tenera quadam lanugine ætatis florem præ se ferentes. A Vere deductum verbum, quo tempore omnia tenasci conspiciuntur. ¶ Aliquando pro florere. Plaut. Dum ævi cuique vernant. Quippe verno tempore omnia lætari videntur. ¶ Ponitur aliquando pro splendere. Plin. lib. 8. cap. 27. Anguis hyeme alio tempore corporis obducta fœniculi succo imbernoq; illo membrana corporis obducta fœniculi succo impedimentum illud exuit, & vernat.

Vernans, ans. Cum vernus, Vernans quandam temperiem præ se ferens. Plin. lib. 7. cap. 2. Salubri cælo semperque vernante. Vernans ager, pulcher, lætus, floridus, viridis, ætas. Mart. lib. 9.

Vērnātio, ōnis. Ft. Cum vetus, quo serpentes verno tempore exuuntur, quod & Senectus dicitur. [ἀπόζεσις. Gall. La vieillesse, quand vne creature, qui se despoille, se renouuelle. Ital. Vecchiezza, quando la biscia si rinnuoua. Germin. Ein abgelegung des alten balgs. Hisp. Hollin de la culebra. Polon. Skora kiedy wąż, ją zrzuca. Vngar. Kigyobay, bor. Ang. The skinning, or casting of a serpent which is called the springing.] Plin. lib. 29. cap. 4. Lendes tollunturque cocto, vel anguibus in cibum lumptis anguillarũ modo, aut vernatione, quam exuunt pota. ¶ Nonnunquam verbalis significationem retinet, actum ipsum exuendæ cutis significans. [Ἔνδυσις δ' ὑφάσματος. Gall. Le temps du vernage. Ital. Tempo della primavera. German. Die zeit da sie sich im Frühling beraus ziehen. Hisp. Tiempo del verano. Vng. Az kigyo vedkezese.] Plin. lib. 30. cap. 3. Anguinæ vernationis membrana cum oleo, tedæque cũna calefacta, auribus prodest. Plin. lib. 29. cap. 5. Membrana, sive senectus anguium vernatione exuta cum cancro masculo nata.

Vernātus, ūs, m. c. [Gall. Verdure en celebre. Ital. Verdura herba, German. Gruenkeit. Hispan. Verdegamiento. Pol. Czerwierpca, Vng. Zeppa. Ang. Herbe, or fresh herbs.] Herba est quã Græci vocant σέσελιν, vehementem habens vim purgandi, educendiq; humores noxios, principia animæ, facultatum sedem infestantes: unde melancholicis & fatuis dari solet, & comitiali morbo laborantibus. Pers. Satyr. 3. non est hic illius Anticyræ vernatio. Dictum autem putatur Veratrum à vertendo animo. Eius duo sunt genera album & nigrum: de quibus satis multa dicta sunt suprà in dictione HELLEBŌRVM.

Vertex. Vide VERTVM.

Verbāscum, i. n. Herba est duo summa habens genera, album & nigrum, foliis colore distincta. [φλόμος. Gall. Bouillon blanc, ou moulaine noire. Ital. Tasso, barbasso. Ger. Wullcraut oder Kertzenkraut. Hisp. Verbasco ò gordolobo. Pol. Szczawiż, Kochanki, barszcz. Ang. A primrose or cowslip.] Gal. Sylvestre album & nigrum appellant. Candidum verbasum in marem & fœminam dividitur. Fœmina tota habet brattiæ, sed hirsutiora, latiora & candidiora. Caulem cubitalem, candidum & leviter pilosum: florẽ dioscoridem cubitalem, candidum & leviter pilosum: florẽ album aut sulphuri dilutum: semen nigrum, radice longam, acerbam, digitali crassitudine. Nascitur in campestribus. Maritolia candicant, sed longiuscula sunt & angustiora quàm fœminæ: caulis quoq; tenuior. Verbascum verò nigrũ omnia huic paria habet, folia tantum latiora minusq; candida. [Polon. Máślné.] Est & sylvestre verbascum, album virgis arboreis, foliis salviæ: orbibus virgas cingentibus, ut marrubium, flore luteo, fulgoreum. Vide Plin. lib. 25. cap. 10.

Verbēnā, æ. sive verbenaca, æ. f. p. Herba cit ramulos habens cubitales, angulosos, in quibus ex intervallis folia quercus, sed minora angustioraque, eidem divisuris in ambitu, rotundo: flore aliquatenus cæsio: radicem autem longam, tenuem, flores purpureos, & graciles. [περιστερεὼν. Gall. Verueine. Ital. Herbena. Ger. Eisenkraut. Hisp. Yerua mora, verbena. Pol. Krzyżowe ziele. Vngar. Szepzsirom. Ang. Vervein.] Galli ex Latinis, ut reor, verbenis

bra abilissime (quod) etiam rogitas? nō tur, sed trifur. Sic enim habeant emendatiora exemplaria, quanquam non desunt, in quibus ne vetus quidem abilissime legatur.

Verbero, onis, masc. i. [*qui verberat.* Gall. *Celui qui frappe.* Ital. *Colui che batte.* German. *Ein der verbiget, der streicht, oder verberet.* Hispan. *El que mucha vezes da botadas, o dagas de ser azotado.* Pol. *Ciebie kogoś.* Vngar. *Verés verésségre.* Angl. *A knave that deserveth to be whipped.*] Verberibus dignus, vel qui perpetuum vapulat, quem etiam Graeco vocabulo mastigiam vocamus. Plautus in Amphit. Ain' verò verbero? Idem, cum me verbero Audes herum ludificarier.

Verbum, bi, n. g. generaliter accipitur pro quavis dictione, quæcunque ex Orationis parte: inde nomen habens quod pectis verberatu formetur. [דבר *dabar* דברה *dabberah* אמר *amar* אמרה *amerah.* Gall. *Mot, parole.* Ital. *Parola, motto.* German. *Ein Wort Belg. een Woordt.* Hispan. *Palabra generalmente.* Polon. *Słowo.* Vngar. *Igéz, mondás, beszéd.* Ang. *A word.*] Varro tamen à veritate deducit, quòd verum nos loquipaueat. Terentius Eunuch. De exclusione verbum nullum. Idem Heaut. verbis dici non potest tantum, quàm ipsa navigare incommodum est. Cic. 2. de Orat. Neque enim quoties verbum aliquod est scribendum, nobis toties ejus verba lucrare fuit copiationis conquirendæ. ¶ Aliquando specialiter, pro parte orationis per tempora & personas declinabili, γρᾶμμα. Vnde verbale nomen dicimus, quòd à verbo originem accepit. ¶ Nonnunquam verba ita accipimus, ut rebus, sive factis opponantur, ἔργοις. Cicero in Salustium: Verborum est mihi copia adversum, non operis. Et verbis: Cic. pro Quintio: Adversarium habet verbo Sex. Naevii reverà amicissimos & nobilissimos nostræ civitatis. ¶ Hinc verba dare dicimus, pro decipere, & verba alicui venire. [דבה *Dibbah.* ἀπατᾶν, ἐξαπατᾶν.] Cic. Attico: Verba dari mihi facilè patior modò libenter præbeo credulum. ¶ Interdum ita accipimus verbum, ut scripto opponatur: unde Verbo alicui mandata dare: hoc est, viva voce, & non scripto. Cic. lib. 7. Epist. Plura ille mandata verbo quàm scripto dedit. ¶ Nonnunquam non singulas tantùm dictiones Verbi nomine complectimur, verumetiam solidas orationes. Quo sensu modò sententiam aliquam insignem, modò rationem persuadendi, verborum appellatione inveniamus. Terent. in Adelph. Postremò illud non meum verbum facio quod tu. Meus bene & sapienter dixi. Et paulò ante. Nam verum verbum hoc quidem est: Communia esse amicorum inter se omnia. ¶ Meis verbis, locutio in primis elegans, pro eo quod est, meo nomine. Cic. Attico: Attica, quæ tam hilarula est, meis verbis suavium dic. Et ibidem: Tu Atticam, quæso, cura, & consolabere. & Pylæ. Tullię quoque verbis plurimā. Idem lib. 4. Epist. Cum Sura locutus sum, ut ei meis verbis diceret. ¶ Verbi causa, idem valet quod exempli gratia. Cicer. 3 Verr. Siquis, verbi causa, ostente Canicula natus sit. Verbi gratia, in eadem figuratione apud Cicer. 1. Arad. ¶ Verba facere, differre, orationem habere, disputare, prolequi. Διαλέγεσθαι. Facere verba in senatu, apud eundem 3. Verr. Idem de Clar. Orat. Qui primus eam verbum in publico fecerunt. ¶ Verba mortuo facere, in eadem significatione dicimus, qua Surdo fabulam narrare: hoc est, ei velle aliquid persuadere qui aut non audiat, aut nolit audire. Terent. in Phorm. Ego Naufragia elicio in hac re culpam meritam non nego: Sed eam, quæ sit ignoscenda. Verba fiunt mortuo. ¶ Verbum de, vel è verbo exprimere, ad verbum transferre. Verbum pro verbo reddere, totidem verbis transferre. Terent. in Prolog. Adelph. eum hic locum sumpsit sibi In Andriphos: verbum de verbo expressam exhibit. Verbum reddere de verbo. Horat. de Arte: Nec verbum verbo curabis reddere fidus Interpres. Idem Cic. de optimo genere Orat. Converti enim ex Atticis duorum eloquentissimorum nobilissimas orationes inter se contrarias, Aeschinis, & Demosthenis, quæ: nec converti ut interpres, sed ut orator, sententiis iisdem, & earum formis, tanquam figuris, verbis ad nostram consuetudinem aptis in quibus non verbum pro verbo haberi necesse reddere, sed genus omnium verborum vimque servare. Cic. lib. 6. ad Atticum: Eisdem verbis aliquid reddere. Idem Cic. de Clar. Orat. Primùm, inquit, memoriæ tantæ, quanta in vita cognovisse arbitror, ut quæ secum commentatus esset, eadem scripto verbis eisdem redderet, quibus excogitavisset. Quod Cic. Eisdem verbis. Quint. libro 10. cap. 6. Ad verbum dicit. ¶ Verba dare, est decipere. [תתל *pateh* ἀπατᾶν, ἐξαπατᾶν.] Terent. in And. Cui verba dare difficile est. ¶ Verba, Item conferre: hoc est, re ipsa verborum fidem præstare, & dicta factis comprobare. ὁμολογεῖν πράττοντα. Terent. in Eunuch. Verùm si verba ad rem cœperit conferre, vapulabit. Verba à Quod à verbo deducendi. ῥηματικῶς, ut, Lector, à Lego, Doctor à Docco. Dicto Grammaticæ familiaris.

Verbŭlæ, arum. Verba tacio. [דבר *dabar* διαλέγεσθαι. Gall. *Babiller, jaser.* Ital. *Ciarlare, cicalare.* Ger. *Viel worten machen.* Hisp. *Contender con palabras.* Pol. *Klekotać, gadu gadu.* Vngar. *Beszélgetés.* Ang. *To speak much, to chat or babble.*] Apul. Nimis molesta oratio est, si velim memorare quæ ego contrà respuderim, quàm diu, & quoties inter nos verbigeratum sit. Verbum est vetus & inutilitatum.

Verbōsus, a, um. Multiloquus, garrulus, locutaleius. [πολύλογος, πολυλογώτερος. Gall. *Qui a beaucoup de paroles, abondant en langage, babillart.* Ital. *Ciancioniere, chi abonda in parole.* Ger. *Wortreich, der viel wörter oder reden hat.* Hisp. *Lleno de palabras.* Pol. *Klekotliwy, gadatliwy.* Vngar. *Igéziges, sok igézetes.* Ang. *That hath many words, and speaketh much.*] Cicer. pro Muræn. Nam solùm ista vestra verbosa simulatio prudentiæ, sed res ipsa dilia domina rerum sapientia. Quinct. lib. 2. cap. 4: Vt quidam sententiarum gibbis verbositatis locos arcessunt, quum ex locis deprehendi sententia. Cic. Mario. lib. 7: Habes epistolam verbositatem fortasse quam velles.

Verbōsē, adverbium, Multis verbis. [πολυλογίᾳ. Gal. *Avec beaucoup de parolles.* Ital. *Con molte parole.* Germ. *Mit viel worten, mehr als nöthig.* Hisp. *Con muchas palabras.* Pol. *Igrokotliwie.* Vngar. *Sok beszéddel.* Ang. *With many words.*] Cic. pro Muræn. Satis verbosè, sed quid postea?

Verbŭlum, γραμμάριον, diminut. Hieron. Secreta verbula non caremt suspicione.

Vĕre, vide VERVS.

Vĕrecŭndĭa, æ, f. p. Pudor, modestia, ingenuitas, contraria Arrogantiæ. [בושה *bushah* בשת *bĕshĕth* בשנה *bĕshnah* לוזה *lhuzah.* Gall. *Honte, modestie honneste.* Ital. *Vergogna, modestia.* Germ. *Schamhafftigkeit.* Belg. *Schamte.* Hisp. *Vergüença con temor.* Polon. *Wstydliwość.* Vngar. *Szemérmetesség.* Ang. *Bashfulness or shamefastness, modestie.*] a quo tamen in hoc differt, teste Donato, quòd Verecundia, ingenuitatis cujusdam sit & modestiæ: unde & in laude ponitur: Pudor verò animi sibi malè conscii ob scelus aliquod perpetratum αἰσχύνη. Cic. pro Quintio: Homo timidus, virginali verecundia. Liv. 1. ab Vrb. In cam verecundiam adeundi sunt, ut civitatem veram in cultum veram deorum, violari dicerent nefas. Plin. Epist. 7. lib. 2: Causas summa fide, pari constantia, nec verecundia minore defendit.

Vĕrĕcundŭs, a, um. Pudens, modestus: cui opponitur petulans, arrogans. [בוש *bush* בלם *bālam* בלום *bālūm.* Gall. *Honneste, modeste.* Ital. *Vergognoso, modesto.* Ger. *Schämmig oder schamhafftig.* Belg. *Schamel.* Hisp. *Vergonçoso con temor, modesto.* Pol. *Wstydliwy.* Vngar. *Szemérmes.* Ang. *Bashfull, shamefast, modest, demure.*] Ovid. 1. Amor. eleg. 5: Illa verecundia lusit prehenda puellis. Idem 14. Metam. Illa verecundo vix tollens lumina vultu, &c. Cic. 3. de Leg. Verecundus est, qui turbe audiat, erubescit & pudet impudica loqui. Verecundus & parcus in transferendo: hoc est, nō nimiū audax aut frequens in translationibus, qui scilicet metaphoris utitur non nimium duris, neq; longè petitis. Idem de Orat. Nec in faciendis verbis erit audax, & in transferendis verecundus & parcus. Verecunda translatio: id est modicè detorta, & non nimis longè petita, apud eundem lib. 16. Epist.

Vĕrĕcundē, Cum verecundia, pudenter. [αἰσχρῶς. Gall. *Avec honte, honteusement, vergongneusement.* Ital. *Con vergogna.* Germ. *Schamhafftiglich.* Belg. *Schamelijck.* Hisp. *Con vergonça.* Pol. *Wstydliwie.* Vngar. *Szemérmesen.* Ang. *Shamefully, demurely.*] Cic. 3 de Fin. Tum ille timidè, vel potius verecundè: Facio, inquit, equidem. Idem 2. de Finib. Cyrenaici quidem non recusarint vestri hoc verecundius, illi fortasse constantius.

Vĕrĕcundŏr, ari. Verecundia teneor, vereor, erubesco. [בוש *bush* בלם *bālam* מבלם *mibbālam.* Gal. *Vergongner, avoir honte.* Ital. *Vergognarsi, haver vergogna.* Germ. *Schamhafftig sein, sich schemmen.* Belg. *Schamen.* Hisp. *Tener à otro vergonça.* Pol. *Wstydzę się.* Vng. *Szégyenlem.* Ang. *To be ashamed or bashfull.*] Cic. lib. 3. de Orat. Alterū confitentem, & quasi verecundantem incitabat, Plaut. in Trinum. Verecundari neminem apud mensam decet.

Vĕrĕdus, di, pen. prod. Equus cursu velocissimus: qualibus antiqui utebantur in venatione. [ἵππος ταχυδρομικός. Gall. *Cheval de poste, ou verte.* Ital. *Cavallo di posta o veloce.* Germ. *Ein schnell Reis- oder Postpferd.* Hisp. *Caballo ambiador o correo.* Pol. *Zamodek.* Vng. *Is futó ló.* Ang. *A post horse or swift running.*] Mart. li. 14. Stragula succincti veniet tibi vectoris hama: Namque solet rudo surgere ficus equo. Idē alibi: Parcus ut ostendat quam te vereda, Pelisse, nec in lepores tam violentus eas. Veredi hīc utuntur principum tabellarii, qui mutatis per stationes equis quā velocissimè, quò missi fuerunt, perveniunt: unde etiam veredarii appellati sunt. [Pol. *Pędzwonkowy.*] Iulius Firmicus Matheseos lib. 3. Regum nuntios, veredarios que reddens. In qua etiam significatione voce eadem usus est Protopi interpres bell. Pertici lib. 8. Sunt qui veredum dictū putent à vehendo à vehedarios & veredarium urbis, apud Hieronymū legimus, metaphorā profectō ab invento, pro gubernatore, rectore, seu, administratore: Singulæ (ut ait) metuunt veredarium

tionem nobis offendere. Quanquam non desunt qui hedarium ibi potiùs quàm veredarium legendum censeant.

Vĕrĕor, eris, atus, Revereor, extimesco, nónihil commoveor. [נָגַר yare. פחד, אמר, שמר, שקד, שקר, ירא. Gall. Craindre, redouter, douter ou redouter. Ital. Temere, dubitare, aver in riverenza. Ger Förchten, zweifflen, ehrerbietig förchten. Belg Duchten, twijffelen. Hisp. Temer, ser reguroso. Polon. Obawiać się, wątpić. Vng. Felek. Ang. To feare, to reverence.] Ea enim verens propriè, liberorum qui non nostris gratiâ moveantur. Timere autem (rerum, qui formidine pœnæ abmoveantur. Timere autem (rerum, qui formidine pœnæ abmoveantur. Timere autem (rerum, qui formidine pœnæ abmo

Vernaculus, la, lum, Domesticus, proprias domi nostræ vel in patria nostra natus. [οἰκογενὴς. Gall. Qui naît & croît en la maison, propre, naturel, domestique. Ital. Che nasce & cresce nella nostra casa è paese. Ger. Heimisch, einheimisch: das hier und daheim oder in unserer landsart gebauet ist. Belg. Tuyghen. Hisp. Cosa nacida ó criada en nuestra casa ó tierra. Polon. Domowy, wyiątek rodzaju. Vngar. Hazabeli, hazambeli. Angl. That is bred and brought up in our house or country.] Vt vernacula lingua, quæ regioni nostræ est peculiaris, quam vulgus matrernam vocat. Vernaculæ res, quæ exoticæ aut peregrinæ non sunt, neque alienæ tractari. Plin. lib. 14. cap. 2: Potissima nobilitas datur uvis peculiaribus, atq; vernaculis Italiæ. Sapor vernaculus id est, regioni suæ peculiaris. Cic. in Bruto: Nescio quo sapore vernaculo. Idem in Verrem, actio. 6: Non ut solemus interdum in defensionibus dicere crimen domesticum ac vernaculum. Vernacula putatio id est, regionis nostræ consueta. Plin. lib. 17. Vernacula putatio dejectis pertranios vitium cruribus, circa vetustarborem.

Vernĭlis, vernile, penult. prod. Servilis. [οἰκετικὸς. Gall. Servil. Ital. Servile. German. Knechtisch, knechtisch. Hispan. Cosa perteneciente á esclauos. Polon. Służebny. Vngar. Szolgai. Ang. Servile.] Tacitus lib. 13: Quo invisi odium Vitellius vernilibus blandiis velare. Hunc ex servilibus & adulatoribus, liberoque homine indigetis.

Vernĭlĭter, adv. f. Servilis ad instar. [δουλοπρεπῶς. Gall. Servilement, en façon de serf ou de serve. Ital. Servilmente, con servile ubbidienza. Ger. Wie ein knecht oder knechtin. Hispan. Seruilmente, á manera de seruo ó esclaua. Polon. Służebnie, po służebsku. Vngar. Hozzikoloc. Ang. Slaveringly, like a slave.] Tractum à vernis, inquit Nonius, quibus ea vivendi ars est. Calvus Venatore, ut citatur ab eodem Nonio: Credo minus tandem hoc fit vernaliter. Quo tamen in loco emendatoris Nonii exemplaria Vernaliter legendum ostendunt.

Vernălĭter, adverb. Servili more, blandè, & adulatoriè. [οἰκετικῶς. Ang. Knauishly, like a slave.] Horat. 2. Serm. Satyr. 6: nec non vernaliter ipsis Fungitur officiis. Cæcilius in Venatore, ut citat Nonius: Credo minus tandem hoc fit vernaliter.

Vernis. Vide VER.

Vero. Assentientis particula est, idem valens, quod sanè, verumtamen: semperque secundo loco in oratione collocatur. [אֲכֵן achen, אָמֵן. Gall. Mais. Ital. Ma. Germ. Jwar aber. Belg. Voorwaer. Hisp. Mas. Pol. Iasnie. Vng. Vgy. Ang. But, truely.] Cic. in Bruto: Tum Brutus in me intuens, orationes, inquit, veteres nobis explicabis. Ego verò, inquam, Brute, sed in Cumano. Terent. Heaut. Heus, laudas. quæ heros fallunt? C. H. In loco ego verò. Cicer. Serv. Sulpit. lib. 4. Epist. Ego verò, Servi, vellem, ut tu tibi, in meo gravissimo casu assideres. ¶ Aliquando disjunctiva particula est, idem valens quod autè, ἀλλὰ. Cæcilius Orat. Poëta numeris astrictior paulò, verborum autem licentia liberior, multis verò ornandi generibus locus, ac penè pat. ¶ Pro interjectione stomachantis accipit Donatus in illo Eunuchi: Move verò ocyus te nutrix. ¶ Aliquando etiam particula est, ironiam adjuvans: ut apud Virgilium 4. Aeneid: Egregiam verò laudem, & spolia ampla refertis, Tuque puerique tuus. ¶ Ponitur etiam pro quinimo. Seneca: Socratem cum Platone, & Zenonem, & Cleanthem in animũ meum sine dignatione recipiam? Ego verò illos veneror, & eantis nominibus semper allurgo. Festus in Præfat. Proinde occupantibus locum faveo, ego verò & posterris. Vide plura de hac particula apud Vallam lib. 2. cap. 24.

Vero, veras. Vide VERVS.

Vērpus, m. f. Rectonus, qui scilicet verpam: hoc est, mentulã habet præputio nudatam. [ἀπερίτμητος. Gall. Dessoncté de la peau, circoncis. Ital. Discapellato, recapellato. Germ. Ein beschnittener, der einer dem die Kapp abgeschnitten ist. Hisp. Ladio, circuncidado ó retajado. Pol. Obrzezaniec, korzeniec, krzyn. Vng. Körömmel metszetett. Ang. That hath the wood removed of the skinne, circumcised.] Quo hr. ut ludæ peculiari vocabulo Verpi dicantur, qui ex præscripto legis præputium pueris præcidunt. Martialis libro 7: Dum ludit media, populo spectante palæstra, Delapsa est misero fibula, verpus erat. Iuvenalis Satyr. 14: eadem nisi sacra colenti Quæstum ad fontem solos deducere verpos.

Vērpă, verpæ. Vsurpatum est à veteribus pro membro virili. [מבושים mebuschim. ψόλοι. Gall. Le membre viril. Ital. Membro virile. German. Die Mannheit. Hispan. Vergança ó genitalia. Polon. Męskie korzenie. Vngar. Mony. Ang. A round member.] Martialis libro 11: Iam nisi per somnum non ais ego: Scribi Mevi Incipit in medios mejere verpa pedes.

Vērres, is, m. t. Porcus non castratus. [χοῖρος. Gal. Verrat. Ital. Porco maschio, verro, porco non castrato. German. Ein Eber. Hisp. Verraco, puerco no castrado. Polon. Kiedrzyc. Vngar. Ancza, kan disznó. Ang. A male boare.] Varro de Rustic. lib. 2. cap. 4: Castrantur verres commodissimè anniculi: utique ne minores quàm semestres: quo facto, nomen mutant, atq; è verribus dicuntur majales.

Vērrīnus, adjectivum, Quod est verris. [χοιρινὸς. Gall. De verrat. Ital. Di verro. Germ. Von einem Eber. Hispan. Cosa de verraco. Pol. Wieprzowy. Vngar. Kan disznóbol való. Ang. Of a boare.] Plin. lib. 28. cap. 9: Adipe verrino confici. Ibidem cap. 10: Simili modo verrinum jecur exemptis duntaxat fibris, quatuor obolorum ponderc.

Vērriculum, i, n. t. Rete piscatorium, ita dictum quòd per aquam verratur: id est, trahatur. [אַגְרוֹנָה magdonáh (vel) magdonáh. σαγήνη. Gall. Vn filé à pescher. Ital. Rete da pescare. Germ. Ein Fischergarn, Buggarn, Spiergarn. Hisp. Lared ó barredera para pescar. Polon. Brodnia. Vngar. Halfogo. Ang. A net.] Idem & everriculum dicitur. Vide in eâ suo loco.

Vēr-rĭcŭlātus, a, um, adjectivum. [σαγηνευτὸς. Gall. Fait en façon de filé à pescher. Ital. Fatto à foggia de rete da pescare. Germ. Wie ein Fischergarn gemacht. Hispan. Hecho á manera de red ó barredera para pescar. Polon. Jakoradnia rzucona. Vngar. Ual fogo formara ielentet. Ang. Made like a net.] Ad verriculi formam factum. Colum. lib. 2. cap. 21: Sunt autem merendi genera complura: multi falcibus verriculatis, atque iis vel rostratis, vel denticulatis medium culmum secant.

Vĕrro, rris, ri, rsum, act. t. Traho, abripio. [סחף sachaph. שחב schabh. גרף gharaph. σύρω. Gall. Tirer, ravir. Ital. Tirare, voltare. German. Zerren, schleiffen. Belg. Trecken. Hisp. Traher, arrastrar. Pol. Ciągnąc, wlokąc. Vng. Elragadni. Ang. To drawe about.] Virgil. 1. Aeneid: Ni faciat, maria ac terras, cœlumque profundum Quippe ferant rapidi secum, verrantq; per auras. ¶ Aliquando verro. Idem 3. Aeneid. haud mora nautæ Annixi torquent spumas, & cærula verrunt Æquora. Idem 6. Aeneid. remis vada livida verrunt. Ovid. 10. Metamorph. Summæque cauda verruntur arenæ. Catullus Argon. Cærula verrentes abiegnis æquora palmis. ¶ Aliquando mundo, scopis purgo. [טאה taah. מטאטא metaatéh. מגרפה magrephá. מכחול michchól. σαροῦμαι. Gall. Balier, nettoyer. Ital. Scouare, spazzare. German. Wischen, fegen. Hispan. Barrer, escobar, limpiar. Pol. Vczesam. Vngar. Megsepreni. Ang. To sweepe, to make cleane.] Juvenal. Satyr. 14: Verre pavimentum, nitidas ostende columnas. Cicero in Paradox. Qui tergent, qui ungunt, qui verrunt, qui spargunt, &c. Livius 6. belli Pun. Undique matronæ in publicum effusæ circa dcum delubra discurrunt, crinibus passis aras verrentes. Plin. lib. 28. cap. 2: Recedente aliquo ab epulis, limul verri solum. ¶ Hujus compositæ sunt, converro, everro, & everro: de quibus suis locis.

Vĕrsus, a, um, participium. [מסחף mesuchaph. מטאטא mesuméh. מגרפה magrephá. מכחול michchól. σαρωμένος, ὁ σαρώσας, ὁ σαίνης, ὁ σύρων. Gall. Tiré, arraché, balié. Ital. Tirato, scouato. German. Gezogen / gefeget oder verbrennet / gewischet. Hispan. Trahido, escobado, limpiado. Pol. Czyniony, wlóczony. Vngar. Meg seprettetet, sepret. Ang. Drawen about, swept, or made cleane.] Virgilius 1. Aeneidos: -Se versa pulvis interbitur hasta. Idem 5. Aeneid. -spumant versa sera lacertis.

Verrūcă ca, penultima prod. f. p. Locus in monte editior. [ראש rosch. ἄκρον. Gall. Vn lieu haut & dispos. Ital. Luogo alto. Germ. Ein hoher und feines Orts. Hispan. Barranco ó braça pedregosa. Polon. Wierzchni ku wzgorzu. Vng. Hegy tetö. Ang. An high place or a mountaine or rocke.] Cato in libris Originum, Censeo (inquit) si rem servare vis, faciendum ut quadringentos aliquos milites ad verrucam illam ire jubeas eam, uti occupent, imperes. Ex Gellio libro 3. cap. 7, ubi verrucam locum editum, asperumque interpretatur. A cujus similitudine tubercula in corpore eminentia sine sensu verrucæ appellantur. [יבלת jabbéleth. Gall. Verrues. Ital. Porri elevate. Germ. Ein Warzen. Hispan. Verrugas con cerne ros. Polon. Brodawica. Vngar. Szemöldök. Ang. A wart.] Harum Græci duo faciunt genera. Nam quæ supercilio sui parte latiores sunt, tenui tamen filo cutis adhærentes, ἀκροχορδόνας appellant: quæ verò ad cutis latiores sunt, in acumen delinentes, μυρμηκίας nominant. Plinius libro 20. cap. 12: Ocimum misto atramento satoso verrucas tollit. Serenus: Interdum exilit turpi verruca papilla, Hinc quondam Fabio verum cognomen adhæsit, Qui solus patriæ cunctando restituerem. ¶ Verrucas & maculas lineatum, pro tuberculis quibusdam qui in lapillis, ceu eorum vitia quædam conspiciuntur. Plinius libro 37. cap. 12: Illud modò meminisse convenit, interceptentibus variè maculis ac verrucis, lineaturumque inter se venientes multiplici ductu, & colore, mutata sæpiùs nomina in eadem materia.

Vĕrrŭcō-

Verrũcŭla, diminutivum. [ἀκροχορδών. Gall. Petite verue. Ital. Piccola punta rilevata. Ger. Ein warczlein. Hisp. Pequeña verruga. Pol. Brodawczka. Vng. Szemölcsöcske. Ang. A little wart.] Columel. lib. 7. cap. 6. Capec cui sub maxillis hinc verruculæ collo dependent, optimus habetur.

Verrūcōsus, a, um. Verucis plenus: [ἀκροχορδώδης. Gall. Plein de verrues, rueseal, montagneux. Ital. Pieno di punte rilevate, di durezze alte. Germ. Voll warczen. Hisp. Lleno de verrugas, o berrugoso. Pol. Pełen brodawek. Vng. Szemölcsös. Ang. Full of warts.] ut Verrucosus mons, qui multis verrucis hoc est, asperis, editioribusque jugis assurgit. Verrucosus homo, qui cutem habet verrucis multis asperam. ¶ Unde per translationem accipitur verrucis multis asperam. ¶ Unde per translationem accipitur pro duro, insulto, horrido, aspero. Persius Satyr. 1. Sunt, quos Pacuvius quæ, & verrucosa morctor Antiopa: hoc est, aspera, & non satis polita. Orator verrucosus. Cic. de Clar. Orator. Quintus etiam Maximus verrucosus orator habitus est temporibus illis.

Verrūcāria, æ. Herba eadem cli heliotropio, ἡλιοτρόπιον, ita dicta ab effectu, eò quod succo ejus verrucæ tollantur. Plin. lib. 22. cap. 21. Verrucas cum sale tollit succus è folio: unde nostri verrucariam herbam appellavere.

Verrūnco, as, Averro, depello. [מדח nadhach, נדף nadhaph, ἀποτρέπομαι, ἀπόπεμπω. Gall. Chasser, pousser hors. Ital. Cacciare, spingere fuora. German. Abtreiben, abtreiben. Hispan. Empuxar, echar fuera. Pol. Odpędzam. Vngar. Elvezzem. Ang. To chase, or drive away.] Cicer. 1. de Divin. ex antiquo quopiam poëta: Per quæ amnes [Virgil. 8. Aen. Gorgonea defecto verterentem lumina collo. Terent. in Heaut. Ramandum relegam, ut quò se vertat rescisat. ¶ Interdũ ponitur pro transferre quippiam de una in aliam linguam. [תרגם hebraïc. ἑρμηνεύω.] Cic. 1. de Finib. Quanquã id plane hic vertere non Platonem aut Aristotelem, ut verterunt nostri Poëtæ fabulas, ego. ¶ Vertere omnia, est evertere, corrumpere. Cicer. 1. Offic. Vt Callistratidas, qui cum Lacedæmoniorum dux fuisset Peloponnesiaco bello, multaq; feliciter egregiè, vertit ad extremum omnia. ¶ Aliquando Vertere est convertere, redigere, applicare. Plin. lib. 15. cap. 4. Vinum olei ad luxuriam vertere Græci. Vertere ad se aliquid, est tibi accipere. Cicer. 1. Verr. Nam ex illa pecunia magnam partem ad se verti: multa licuit reddidit quamvis vilium est. Vertere agros seu terram: id est, subigere. Virgil. 9. Aen. & centum terras vertebat aratris. ¶ Vertitur causa in hac re: id est, consistit. Quintil. lib. 9. cap. 1. 3: Significamus summam illam in qua causa vertitur. ¶ Vertunt crateras aheneos, dicit Virgil. 9. Aen. id est, portant, fusiq; per herbam indulgent vinos, & vertunt crateras aheneos. Verte omnes tete in facies, dixit idem Virg. id est, transformes te in quasvis species. Vertere se in formã alterius, est mentis alterius formã, & similitudinem effingere. Vertere aliquem in fugã, est cogere ut fugiat. Vertere se in fidelitatem alicujus partis, est eam eligere. Vertere omnium in se oculos, est facere ut omnium oculi in se convertantur. Liv. 7. ab Vrb. Inde admiratio convertit oculos in se pavendis cunctis, quum omnium in se verti deos oculos, &c. ¶ Quò me vertam nescio, vel nõ habeo: locutio qua rebus alienis gravitatem ostendimus. Quoquò te verteris: id est, in quamcunq; partem respexeris. Cicer. 1. de Divin. Quoquò te verteris: Stoici, faceat omnis eorũ necesse est solertia. ¶ Vertere res in nocumentum: id est, de mea re agitur, aut quæ in me recaturna, Everruncus est. Vertere sententiã: id est, mutare sententiam. Vertere stylum in tabulis, est, ut inquit Budæus, scripta inducere, & delere, aut revocare quod scripsimus. Cic. 4. Verr. Verat stylum in tabulis, quo facto tantam omnia everit suam. Vertere terga, est fugere. Vertere traditione, est fluxè factum esse interpretari. Vertere vitio, est dare vitio, culpare. Horat. 1. Serm. Satyr. 6. Nec timuit sibi ne vitio quis verteret. ¶ Vertere alicui nõ est verbum facere. Plaut. in Curcul. Vel qui ipsi vertant, vel qui alii in vertendos prohibeant. ¶ Ponitur aliquãdo pro cõsidere, volvo, agito. [חשב hasabh. λογίζομαι.] Liv. 8. bel. Pun. In civitate tanto dissentiente bellì felicitas, quæ omnium secundorum adversorumq; casibus veteret, multa prodigia nuntiabantur. ¶ Verto aliquãdo neutraliter, & absolutè ponitur. Liv. lib. 31. Aliquandiu æquatus inter omnes terror fuit, paulatim totus vertere in pleores cœpisse est, verti. Idem lib. 5. de Camillo adversus Gallos invocato: Iam vertit fortuna, jam deorum opes, &c. id est, versa erat fortuna. ¶ Bene vertere, pro Bene evenire. Virgil. 9. Aeglog. Horatii [quod nec bene vertat; mittimus hœdos: Hoc est, ut malo omne hoc munus accipiat, inquit Servius. Bene vertere hæc res pro ominum res prosperè cedat. Liv. 1. ab Vrbe: Tullus Metium benigne alloquitur, quod bene vertat, castra Albanos Romanis castris jungere jubet. ¶ Sic malè vertere, est infeliciter succedere. Terent. in Phorm. Quæ quidẽ res illi est infeliciter succedere. Terent. in Phorm. Quæ quidẽ res illi vertat malè. Res malè verunt: hoc est, male cecunt, malè habent. Plaut. Perſa: Si malus, aut nequam est, malè res verũ quas agit. ¶ Vertere solum, discedunt ubi sedentes, sive ob decoctam creditoribus pecuniam, sive ob exilium. γῆν ἀφ' ἑαυτοῦ ποιεῖσθαι. Liv. lib. 3: Collegæ eorum extinguendi solum verterunt. Cic. pro Cecin. Qui volunt pœnam aliquam subterfugere, aut calamitatem, eò solum vertunt: id est, locum mutant.

Versō, as. act. p. frequentativum à verto. [κυκλόω, κυκλοφορέω, ἐπιστρέφω, στρέφω. Gall. Tourner souvent. Ital. Versare, voltare, voltegiare, maneggiare. Ger. Offtdrehen. Belg. Omdraeyd keeren. Hisp. Bolver ò traer bolviendo, traher con los ombros. Pol. Obracam obracam. Vngar. Forgolodom. Ang. To turn often.] Cicero Somn. Scipion. Orbes qui versantur retro contrario motu, atq; cœlum. Idem de Fato: Cylindrum volui, atq; rubisem versari putes. ¶ Accipitur aliquãdo pro volvo. [חלל chalal. κυλίω.] Cic. 2. Tusc. Tum illud, quod Sisyphus versat saxum. Sic Versare libros, dicimus pro evolvere. Horat. de Arte: vos exemplaria Græca Nocturna versate manu, versate diurna. ¶ Versare aliquem, est illum deludere. Plaut. in Perſa: Quid ais tu crux, flumoli omnium mirari? quomodo hodie me versavisti? ut me in trucs conjecisti! Versat animum cupido regni: id est, tantum versum agit, & aestuo hunc sloq; abducit. Liv. 1. ab Vrb. Patrum interim animos certamen regni ac cupido versabat. Animum multiplicem versare in omnes partes, est modis omnibus solicitare, & modò sic modò aliter. Liv. 1. ab Vrb. Tum mens, modo precibus conati labefactare. Liv. 1. ab Vrb. Tum Tarquinius latere amorem, orare, instare precibus minas, versari in omnes partes multiplicem animum. Versare dolos: id est, tractare. Virgil. 11. Aeneid. Consilio versare dolos. Idem 2. Aeneid. Seu versare dolos, seu verè occumbere morti. Versare oves. Vng. 10. Aeglog. Aethiopum versemus oves sub sidere Cancri: id est, pascamus. ¶ Versare terram: id est, arare, fodere. Virg. 1. Georg. Nec tamen hæc quum sint hominum, arare, fodere. Virg. 1. Georg. Nec tamen hæc quum sint hominum, boumq; labores Versando terram experti, &c. ¶ Aliquando versare est animo volvere. [הגה hagah. ἐπιλογίζομαι.] Horat. de Arte: Sumite materiam vestris qui scribitis æquam Viribus: & versate diu quid ferre recusent, Quid valeant humeri. ¶ Aliquando accipitur pro imbuere, erudire, exercitare. Quintil. lib. 5. cap. 6: Multum domi ante versandi.

Versŏr, aris, deponens. p. Morem habeo, frequens sum, maneo, depono. [שיח sichah. διατρίβω, διαλέγομαι, καθίστημι. Gall. Hanter, pratiquer, et estre souvent en quelque lieu. Ital. Versare, praticare. Germ. Gern wesen, haben, wohnen. Hisp. Conversar, participar, traer y morar. Pol. Przemieszkuiemy, obcuie. Vngar. Forgok. Ang. To haunt and be often in one place.] Cic. 6. Verr. Versabatur in Sicilia longo intervallo alter Phalaris. Idem pro Milone: In quibus propteriectanas subitructiones facile multi hominũ versabatur.

¶ Versari

¶ Versari in suo munere, est suo munere fungi. [עשה מלאכתו. *Facere operationem suam.*] Cic. de Harus. Non enim credo nullo præcepto tereres aratrices versari in suo munere. Versari ante oculos. Cic. ad Terentiam. Nam mihi ante oculos dies, noctesq; versaris. Quinct. lib. 2. cap. 16. Versatur circa res omnes Rhetorice. Idem in Proœm. lib. 1. Præclarissimè in consiliis, ac administratione Reip. versari. Plin. Epist. 3: Nam in hac uno interdum vir alioqui prudentissimus, honesto quidem, sed tamen errore versatur. Cicer. 3. Tusc. In summa inanitate versatur, consectaturq; nullam eminentem effigiem virtutis, sed adumbratam imaginem gloriæ. Terent. Andr. Nescia quantis in malis verses miser. Cicer. 3. Verr. Vos illud vellem recordari, illius nequitiam & iniquitatem, tum in ore vulgi, atque in communibus proverbiis esse versatam. Virg. 4. Æneid. Ita dolos, dira mea in pectore verbat, Certamori, variosq; in casum fluctus ago. ¶ Item: Converser & Diversor componitur: quorum significata vide suis locis.

Versátio, verbale, Fit. [התהפכות *happhechah* התהטכה *tahphuchah* מהפכה *mahphéch.* *Inversio, subversio, eversio.*] Gall. *Tournement.* Ital. *Voltamento.* German. *Kehrung, verwendung.* Hisp. *Rebolcamiento.* Pol. *Obracanie.* Vng. *Forgatás, forgas.* Ang. *A turning.*] Plin. lib. 8. cap. 23: Nec pupillæ motu, sed totius oculi versatione circumspicit.

Vérsatílis, adj. [*Qui, quæ, quod versatur.*] Gall. *Qui se tourne.* Ital. *Che si volta.* Ger. *Wanckelmütig.* Hisp. *Que se buelue.* Pol. *Obracalny.* Vng. *Forgatható.* Ang. *That may be turned.*] Versatilem capere, pro eo quod est retrorsum convertere. [ανακυκλησις. Gall. *Se retirer à reculons.* Ital. *Ritirarsi.* Germ. *Wie dem thier thun.* Hisp. *Retirar.*] Plaut. Truculento: Cape verbum, recipe te ad herum.

Vérsátio, ónis, f. Conversio. [התהפכות *happhechah* התהטכה *tahphuchah* מהפכה *mahphéch.* *Eversio.*] Gall. *Tournement, renversement, tournure.* Ital. *Voltamento, rivoltamento.* German. *Wahlstreyung.* Belg. *Een wendinge.* Hisp. *Vuelta à trastornar, trastornamiento.* Pol. *Obracanie.* Vng. *Elforditás.* Ang. *A turning, a subversion.*] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 40: Propter ejusmodi res adnotanda discrimina sunt naturalia, quòd ex quibusdam fallis, propter eorum versuram, quòd tirant tempus, dicit potiri, ut oleo, & populus alba, & salix. Horum enim folia quum converterunte, subtilitium dicitur tulisse. ¶ Item versura dicitur locus, ad ovium quò quis pervenerit, retenturus ut quum boves in arando post peractum legitimum sulcum circumagantur, versuram que. Columella libro 2 cap. 2: Sulcum autem ducere angustiorem, quàm pedum centum viginti, contrarium pecori est: quum ventum erit ad versuram, in priorem partem jugum propellat, & boves inhibeat, ut colla eorum refrigerent. Idem de arboribus, cap. 15: Itaque placet inter ordines quadragenos pedes, minimumque centenos quinque versuræ. ¶ Item versura, quam Græci ἀμοιβὴν vocant. Nexus plicatilium in quibusdam, & parietibus extrorsus in quatuor significationes aliquoties uniuscujusque hæc vocis Varro lib. 4. ¶ Versura item circa mutuo creditoris, & æris alieni gratia aut majori fœnore persolutio. [*Permutatio ære alieno facta.*] Ang. *Money borrowed to pay a debt of another.*] ¶ Unde versuram facere dicuntur qui pecuniam fœnori accipiunt, ut aliud æs alienum dissolvant: unde & versara nomen invenit, cessante Festo, quòd hoc nomine aliud pro alio vertere creditorem, *vicis mutuæ genus.* Versuram facere, inquit Donatus, est æs alienum ex ære alieno solvere. Hoc est quando æs alienum nobis creditum fuerit, nec nobis tantum pecuniarum sit, ut is dissolvere liceat: ubi autem dissolvendi tempus advenerit, mutamus creditorem, ab altero fœnerantes pecuniam accipientes quod alteri reddamus. Cic. pro Cœlio: Nulli fuerunt ejus, nulla jactura, nulla versura. Budæus: Versuram facere, est creditore mutare, & fœnus fœnore dissolvere, quæ vulgò dicitur: *Nodato fœnore fœnebre tergere, & nova die nomen nomine expungere.* ¶ Hinc versuram, sive versuram solvere, proverbio dicimus eos, qui ita se præstantibus explicant incommodis, ut alios graveribus impediantur. Terent. in Phorm. *In eodem luto hæsitas, versuram solvis.* Cum præsens quod fuerat malum in diem abiit plagæ cruciatus. Nili propicis. Id est, debitas tandem pœnas dabis earum commissi, di conditione atque ii solent qui ut syngraphium unum dissolvant, & una cautione fidem liberent, pecuniam mutuam majori fœnore referendam accipiunt. Indies enim de creditorem conditionem suam facit: nec quod frugi hominis non solent.

Vérsio, ónis, part. sup. Conversio. [התהפכות *happhechah* מהפכה *mahphéch.* *Eversio.*] Gall. *Tournement, tour.* Ital. *Volto, volgimento.* Ger. *Gedrehet, verwandelung.* Belg. *Bekeeringe.* Hisp. *Vuelta, trastornado.* Pol. *Obracanie.* Vng. *Elfordulás.* Ang. *A turning, a subversion.*] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 40: Propter ejusmodi res adnotanda discrimina sunt naturalia, quòd ex quibusdam fallis, propter eorum versuram, quòd tirant tempus, dicit potiri, ut oleo, & populus alba, & salix. Horum enim folia quum converterunte, subtilitium dicitur tulisse. ¶ Item versura dicitur locus, ad ovium quò quis pervenerit, retenturus ut quum boves in arando post peractum legitimum sulcum circumagantur, versuramque. Columella libro 2 cap. 2: Sulcum autem ducere angustiorem, quàm pedum centum viginti, contrarium pecori est: quum ventum erit ad versuram, in priorem partem jugum propellat, & boves inhibeat, ut colla eorum refrigerent. Idem de arboribus, cap. 15: Itaque placet inter ordines quadragenos pedes, minimumque centenos quinque versuræ. ¶ Item versura, quam Græci ἀμοιβὴν vocant. Nexus plicatilium in quibusdam, & parietibus extrorsus in quatuor significationes aliquoties uniuscujusque hæc vocis Varro lib. 4. ¶ Versura item circa mutuo creditoris, & æris alieni gratia aut majori fœnore persolutio. [*Permutatio ære alieno facta.*] Ang. *Money borrowed to pay a debt of another.*] ¶ Unde versuram facere dicuntur qui pecuniam fœnori accipiunt, ut aliud æs alienum dissolvant: unde & versara nomen invenit, cessante Festo, quòd hoc nomine aliud pro alio vertere creditorem, *vicis mutuæ genus.* Versuram facere, inquit Donatus, est æs alienum ex ære alieno solvere. Hoc est quando æs alienum nobis creditum fuerit, nec nobis tantum pecuniarum sit, ut is dissolvere liceat; ubi autem dissolvendi tempus advenerit, mutamus creditorem, ab altero fœnerantes pecuniam accipientes quod alteri reddamus. Cic. pro Cœlio: Nulli fuerunt ejus, nulla jactura, nulla versura. Budæus: Versuram facere, est creditore mutare, & fœnus fœnore dissolvere, quæ vulgò dicitur: *Nodato fœnore fœnebre tergere, & nova die nomen nomine expungere.* ¶ Hinc versuram, sive versuram solvere, proverbio dicimus eos, qui ita se præstantibus explicant incommodis, ut alios graveribus impediantur. Terent. in Phorm. *In eodem luto hæsitas, versuram solvis.* Cum præsens quod fuerat malum in diem abiit plagæ cruciatus. Nili propicis. Id est, debitas tandem pœnas dabis earum commissi, di conditione atque ii solent qui ut syngraphium unum dissolvant, & una cautione fidem liberent, pecuniam mutuam majori fœnore referendam accipiunt. Indies enim de creditorem conditionem suam facit: nec quod frugi hominis non solent.

Vérsor, ári, part. Conversus. [התהפך *hithhapphéch* מתהפך *mithhapphéch.* *Se evertens.*] Gall. *Tourné, viré.* Ital. *Volto, volgato.* Ger. *Gedrehet, verwandelt.* Belg. *Bekeert.* Hisp. *Bolto, trabucado.* Pol. *Obracony.* Vng. *Elfordult.* Ang. *Turned, changed.*] Virgil. 4. Georg. Quàm gravis ambobus, Authos versa fuga victor dare terga cogebat. Idem 3. Georg. Versaque in obnixos urgentur cornua vasto Cum gemitu. Et paulo ante: Quamvis illa fuga versus sæpe egerit hostes. ¶ Interdum idem quod mutatus *μεταπεσὼν, ἀποβὰς.* ut Rursus versus ex in luctum. Cic. pro Roscio Amer. Videre nunc quam versa, & mutata in pejorem partem sint omnia. Tacit. hist. 1. Igitur verso civitatis statu nihil est, eversis legibus. Ovid. Epist. 3: Ac si versus amor tuus est in tædia nostra: Quam fine te cogis vivere, cogere mori. Idem 1. Georg. Quippe ubi fas versum atque nefas: id est, confusum & perturbatum. ¶ Pendet aliquando pro, propensus. Liv. 4. bel. Maced. Totus in Persea versus pater, cum eo cogitationes ejus rei dies ac noctes agitabat. Hoc est, omni benevolentia in Persea translata. Et bene dicimus Suspensus animi, Erectus animi, Moratus animi, ita & Versus animi tunc; nomen est. Tacit. Qui versus animi modò, numen paverere, modò minis adversantis populi terreri, &c.

Versus, us, m. c. Conventus dictus, à vertendo, cùm antequàm legitimos accipiat numeros, modò hoc, modò illo modo vertatur. [שיר *shir.* Gall. *Vers, rang, ligne, vers que escript.* Ital. & Hisp. *Verso.* Germ. *Ein Vers, Spruch mit gesetzten worten gemessen subiect.* Polon. *Wiersz.* Vng. *Vers.* Ang. *A verse, line, order of writing.*] Cic. pro Archia: Nam ejus in pectorem ruditum gloriæ putat ex Græcis versibus percipi quàm ex Latinis, vehementer evanescere. Facere versus. Cic. 6. Verr. Versus, quam illius rapiditatem facti sunt. Scribere versus. Idem 2. Verr. De qua multi re versus plurimi supra tribunal fuisse habentur. Fundere versus. Cic. 3. de Orat. Solitus est versus hexametros, aliosq; varia modis atq; numeris fundere ex tempore. ¶ Versus, [עמיר *hamméyr.*] in agricultura quid notet, explanat Varro lib. 1. de Re rust. cap. 10. his verbis: Hispania ulteriore meminit jugeri, in Campania versibus, apud nos in agro Romano, ut Latino jugeri jugo vocant, quod junctis bovet uno die exarare possunt. Versum dicit etiò pedes quinquevorsum quadratus jugerũ quod quadratũ duos actus habet. ¶ Portio aliquãdo Versus pro eo quod in gõ Hebræis vocatur. [כור *kor.*] Plin. Epist. lib. 4: Non paginas tantùm epistolæ, sed etiam versus sylabasq; numerabo. ¶ Interdũ vertus significat ordinẽ, seriemq; duorum. Virg. 4. Georg. Ille etiam seras in versum distulit ulmos. Idem 5. Æn. Triplici pubes quam Dardina versa in plicatilis est, triplici ordine. ¶ Interdum tantum. Plin. lib. 10. cap. 29: Meditantur luscinię juniores, verùm & quem imitentur accipiunt.

Vérsus, diminutivum, Breve vel humile carmen. [שיר *shir.* Gall. *Vers, rang, ligne.* Ital. *Riolo, verso.* Germ. *Ein verslin.* Hisp. *Pequeño verso.* Polon. *Wierszyk.* Vng. *Versecske.* Ang. *A little verse, line.*] Mart. lib. 5: Hæc tibi, non alia est, ad ciconiam cunas vocandi, Versiculos recites, ut lugere nec tuos, ¶ Modò brevis scriptura est ita dicam lineis. Cic. ad Attic. lib. 14: Breves meæ literæ, brevis dicendum mihi ne tribuisse versiculis his temporibus Brutus ad me?

Versífico, as, Versus facio. [שיר *shir.* Gall. *Composer un vers.* Ital. *Componer versi.* Ger. *Verß machen.* Hisp. *Hazer versos.* Pol. *Wierszuie.* Vng. *Verset csinálok.* Ang. *I make verses.*] Quintil. lib. 9. cap. 4: Nam & versificandi genus est omnibus sermonibus suam legem dare.

Versificátio, ónis, f. Ipse versificandi actus. [שיר *shir.* Gall. *Composition de vers.* Ital. *Composizione de versi.* Germ. *Verßmachung.* Hisp. *Obra de hazer versos.* Pol. *Wierszuie.* Vng. *Versezés.* Ang. *A making of verses.*] Idem cap. 2: Abuti in versificatoribus, ac temonum imitatione servatur.

Versificátor, óris, m. c. Versuum scriptor. [שיר *shir.* Gall. *Qui compose un vers.* Ital. *Che compone versi.* Ger. *Ein Verßmacher.* Hisp. *El que haze versos.* Polon. *Wierszopis.* Vng. *Versirás.* Angl. *That maketh verses.*] Idem lib. 9. cap. 1: Versificator, quàm Poeta, melior Cornelius Severus.

Versíficus, pen. corripit. [שיר *shir.* Gall. *Qui est disposé, composé, & ordonné par ordre comme vers.* Ital. *Accommodato, & composto, & ordinato come versi.* Ger. *Zu verß der verßen gemacht.* Hisp. *Compuesto y ordenado como versos.* Polon. *Wierszowy, wierszowiczny.* Vng. *Versszerü.* Ang. *That is made in order like verses.*] Solinus cap. 16: Symbium musicum inde corpium quii Idæi Dactyli in modulos crepitu actimitu æris deprehensos in versificum ordinem transtulisse.

Versùs, Præpositio, accentativum requirit, & ferè semper postponitur. [אל *el* לעבר *leâbar.* Gall. *Vers.* Ital. *Verso, in verso.* Ger. *Gegen.* Hisp. *Hazia.* Pol. *W stronie.* Vng. *Felé.* An. *Towards.*] Plautus: Hæc portum versus pergam, & perquiram: quem si nõ invenero domum versus revertar. ¶ Dicimus etiam Quoquo versus, Quaqua versus. Virg. Quoque versus id est, in unamquãq; partem, quocunq; per quamcunq; partem, in unamquãq. ¶ Quandoque loco accusativi haberi adverbiantur, Sursum versus. Cato cap. 156: Postea ubi deorsum versus ibis, hominẽ, &c. Cic. de Orat. Quam gradatim sursum versus redituri.

Versútus, a, um, Astutus, callidus, qui modò hoc, modò illud, ut visum fuerit, simulat, & fefit in omnes vertit species. [ערום *arum.* מערים *maarimm*, מערמה *maarimmáh.* Gall. *Variable, fin, rusé, mes.* Ital. *Astuto, ritroso, malitioso.* Ger. *Gestalt, vergriffig, geschmeidt.* Belg. *Gebuygsaem, slimm.* Hisp. *Astuto, de mala parte, maticioso, sagaz, de.* Pol.

ds. Pol. Chytrá, prefrontes. Vngar. Kemeſé, alnok, iſzkelmi. Ang. Guileful or craftie.] Plaut. in Epid. Verſutior eſt quàm tota ſingulatis. Cicero 2. de finibus: Sed omnia callidè referentem ad utilitatem, acutum, verſutum, veteratorem, &c. Idem 3. de Nat. deorum: Et Chrylippus ubi acutè dicere videbatur, homo tunc dubio verſutus & callidus. ¶ Interdum Verſutum accipimus pro ingenioſo & prompto. Cicero, 3. de nat. deor. Verſutos eos appello, quorum ex crure mens verſatur. Plaut Sticho: Ille qui de adoleſcens doctè actus fuit. Ibidem: Nec magis verſatum nec quo carcat ægritas.

Vērſūtiſſimūs, Superl. [ποικιλοτατος. Vng. Igen ag ravaſzkodo.] Velleius Paterculus Hiſtor. lib. 2: Germani in ſumma ferocitate verſutiſſimi, naturaq; mendacio genus.

Verſutiā, Ep. Calliditas, & malitia. [ערמה ערמת ערומה ערומת ערמתי ערומתי ערמתך ערומתך ערמתה ערומתה ערמתו ערומתו ערמתם ערומתם ערמתן ערומתן ערמתנו ערומתנו ערמתכם ערומתכם ערמתכן ערומתכן ערמתם ערומתם. Gall. Fineſſe, ruſe. Ital. Aſtutia, calliditá. Ger. Geſchwindigkeit, argliſtigkeit, geſchwindigkeit. Hiſ. Aſtucia ro male parte. Pol. Chytrość, przednia. Vn. Alokſág, rauaſſág. Ang. Guile, deceite, craftineſſe.]

Vērſutè, adverbium, Callidè, astutè. [ערמה ערומה. Gall. Finement, par ruſe. Ital. Aſtutamente. Germ. Geſchwinde behendigkeit. Hiſ. Aſtucia y mañamente. Pol. Chytrze. Vng. Alokoſan, rauaſzul. An. With guile, deceitfully.] Cicero de claris Orator. Nihil, ut ita dicam, ſubdolè, nihil verſutè, quod ille non viderit, &c.

Vērſūtiloquŭs, a, um. Qui verſutè loquitur. [ערום ערומי. Gal. Qui parle contrefaictement, rauſe. Ital. Chi parla artificioſamente, con cautela. Ger. Falſch redet, der ſich verſtellet. Hiſp. El que habla aſtutamente. Pol. Ten ſkrzebet ktory ſie przedrzeznia. Vng. Rauaſzon beszellő. Ang. That ſpeaketh craftily deceitfully.] Cicero 3 de Orat ex verſibus quopiam Poetæ: Num non vis hujus me verſutiloquas malitias.

Vērſŭtŏr, oris, dim. 1. propriè dicitur illud quod ex diverſis partibus ſpectantis non eundem oſtendit colorem: ut eſt videre in anatum & columbarum colli, & in terici quodam genere, quod modò hinc, modò illinc ſpectantium colores mutare videntur [περιστερωτον. Gall. De diverſe couleurs. de cotieur changeante. Ital. Di colore diverſo, mutar colore. Germ. Mancherley farben. Hiſ. Coſa de muchas colores. Pol. Zrzqnaſtá ſzyiá, rozmaitá. Vng. Sokſzinüek, ſokſzine valtozo. Ang. That changeth colour, of diverſe colours.] Cicero libro 3. de finibus bonorum & malorum: Iam verò membrorum alia videntur propter eorum uſum à natura eſſe donata: ut manus, crura, pedes: alia autem nullam ob utilitatem, quaſi ad quendam ornatum: ut cauda pavoni, plumæ verſicolores columbarum: ut cauda pavoni, plumæ verſicolores columbarum ornatum: ut cauda pavoni, plumæ verſicolores columbarum, virtus mammæ, atque barba. In eadem etiam ſignificatione non raro hac voce utitur Plinius, teſtimonia ſi brevitatis cauſa omittimus. ¶ Interdum tamen Verſicolores veſtes poſitas legimus pro variis tranſlucentibus. Liv. libro 4. beli. Maced. de lege Oppia loquens: Tulerat eam C. Oppius Tribunus plebis Qu. Fabio, T. Sempronio Conſ. in medio ardore Punici belli: Neque mulier plus ſemuncia auri haberet, neu veſtimento verſicolore uteretur. Quo tamen in loco verſicolores veſtes nonnulli intelligunt, colore alio quàm naevo infectas: ut Verſicolores inde dictas intelligamus, quòd verterint id eſt, mutarint colorem. Contrà, Coloriæ dicuntur, quæ nullo externo colore tunt imbutæ. Eſt autem hoc nomen adjectivum omnis generis, cujus neutro utitur eſt Virgil. 10 Aencid. Aſſurgit quo fidens & vedito oribas armis.

Vērſūtŏr, ſi, dep. act. Aſſuetus, verſuras, ſimulandi quidvis, & diſſimulandi artifex. [ערום ערומי. Gall. Qui diverſe couleur de peau ou d'habit, ſoit de ſoye, ou autrement. Ital. Muta, volge, muta faccia, muta volto, muta, cangia, ſimile di camaleonte. Ger. Der ſich baut oder geſtalt verendern kan: Falſch mit geſtalt ten. Hiſpa. Malicioſo y engañador. Pol. Przemowny. Vng. Alnok oſzlard, rejtegn, rauaſz. Ang. Subtill, that changeth his skinne often, a crafty falſe, a wylie foxe.] Plautus in Amphit. Verſipellem ſe facit, quando libet. Plin. libro 8. cap. 22: Indicat

dam, & rotatilia circumagi videantur. Græcè σκέπτρον. Plin. lib.7 cap.6: A' conceptu decimo die dolores capitis, oculorum vertigines tenebræq. Juvenalis Satyr.6: Quum bibitur concha, quum jam vertigine tellus Ambulat, & geminis exurgit mensa lucernis. Columel. lib.7.cap.10: Febricitantium ſigna ſunt, quum obſtupefacta ſunt tranſverſa capita ferunt, ac per patinas, quum paululùm procurrerùt, conſiſtunt, & vertigine conceptæ concidunt.

Vĕrū, indeclinabile nomen in ſingulari numero, in plurali Verua, ruum, inſtrumentum oblongum ex ferro, quo carnes adigendo torrentur. [מזלג. Gall. Verbroche, vaebroche. Ital. Spedo, ſpiedone. Germ. Ein bratſpieß. Belg. Eenen ſpit. Hiſp. El aſſador con que ſe alagña la carne, ó arma hecha á manera de aſſador. Pol. Rożen. Vng. Nyss. Ang. A broche, a ſpitte.] Virgil. 2. Georg. Pinguiaque in veruibus torrebimus exta colurnis. Varro à verſando dictum ruſi mat, quod adigitur jugiter aſſatur. ¶ Ab hujus item ſimilitudine telum oblongum, & tenue, Verua dictum eſt. Virg. lib.7. Aeneidos: Ecce reſi pugnant mucrone, veruque Sabello.

Vĕrŭculum, li, n. ſ. Inſtrumentum ferreum, quo metallorum expurgatores, ſpumam eximunt à reliqua materia. [מזלג קטן. Gall. Petite broche, brochette. Ital. Spedo piccolo. Germ. Ein bratſpießlein: oder er iſt ein kleines ding. Hiſp. Pequeño aſſador. Pol. Rożenek. Vngar. Vas kalvo. Ang. A little broche or ſpitte.] Plinius libro 33.cap.6: Spuma ex argento ſublata verucula ferreis, atque in ipſa flamma convulſitur verucolo, ut ſic modici ponderis.

Vĕrūtum, veruti, penultima producta, n. ſ. [מזלג גדול. Gall. Vn dard court & gros. Ital. Dardo corto & groſſo. Germ. Ein gabung ſpieß mit 3 gröſſern wie ein bratſpieß. Hiſp. Arma á manera de aſſador. Pol. Rożen maſy rożpostrom. Vng. Vaſſas dorda vagi, repiz. Ang. A ſcalling dart with a prong.] Eſt halitus quod verutatio ſit præfixum. Hinc Lucanus libro 8: Cætarica compreſſa manu, Phalaricque veruto. Nonius: Verutum eſt telum breve, & acutum. Cæſar lib.5 belli Gall. Transfigitur ſcutum Pulloni, & verutum in balteo defigitur. Liv. l.10. ab Vrbe: Quibus pleriſque in ſcuta, pleriſque veruta in corpora ipſa fixis, ſtetit ruta cuneus.

Vĕrūtŭs, a, um, adjectivum. [מזלג. Gall. Armé d'vn tel dard. Ital. Armato de tal dardo. Germ. Mit einer wurffgeeter das mit ein bratſpieß geeaffet. Hiſp. Armado de aquella arma. Pol. Zbroion rożnem obodzący. Vn. Dardo, kopron. An. Weaponed with ſuch a dart.] Veruto armatus: ſicut ſcutatus, & clypeatus. Virgil. 2. Georg. Aſſuetumque malo Ligurem, Vaſconque verutos.

Vĕrŭmmŭs. Vide in PROPRIIS.

Vĕrŭr. Verutum. Vide VERTO.

Vĕrvactum. Ager verno tempore ſemel prociſſus, deinde ſequenti uſque ad ſequentem autumnum quo aratur. [בר שנה ראשונה. Gall. Vne terre labourable qu'on laiſſe repoſer, pour en gaaigner, ou fachere. Ital. Terreno che ſi laſſa ripoſare. Ger. Ein brachacker. Hiſp. El barbecho. Pol. Odłog. Vng. Vgar. Ang. The fallow land that is to be ſowen the next yeare.] Vervactum dictum quaſi vere actum. Plin. lib. 18 cap. 19: Quidam utique ab æquinoctio verno proſcindi volunt. Quodq; vere ſemel aratum eſt, à tempore argumento Vervactum vocatur. Hoc in novali atque requieto agro neceſſarium eſt.

Vĕrvex, cis, penult. prod. m. t. ab averſis telliculis dicitur: eſt enim mas interpres, cui averſi, ſive adempti ſunt teſticuli, & ideo vervex dicitur, in ſit natura verſa, ut Varroni placet. [איל מסורס. Gall. Vn mouton. Ital. Caſtrone, caſtrato montone. Ger. Ein hammel. Hiſp. Carnero caſtrado. Pol. Skop. Vng. Wether. An. A weather sheep.] Nam qui ad generandam ſobolem integer tenetur, aries dicitur. Scilicet Virgilius vervex, qui gregem agnorum præcedens ducit.

Vervēcīnus, a, um. pen. prod. Quod ex vervece eſt. [מעשה מחתכי כשבים. Gall. De mouton. Ital. Di montone. Germ. Von einem hammel. Hiſp. Coſa de carnero. Pol. Skopowy. Vng. Wethel ſi való. Ang. Of a weather sheep.] Plinius: Ex his cinnus, & vervecinus adeps ei utilis eſt.

Vervecĕus, a, um. Quod eſt ad ſimilitudinem vervecis factum. [מעשה כשבים, מעשה מחתכי כשבים. Gall. Fait comme vn mouton, reſſemblant vn mouton. Ital. Fatto à modo di montone, ſimile à montone. Germ. Das einen hammel gleicht ſiehet. Hiſp. Hecho en manera de carnero, ſemejante á carnero. Pol. Skopowi podobny. Vng. Wetne formaiare való. Ang. Made like a weather sheepe.] Statua vervecea, apud Plaut. in Capt. pro ſervo ſtupido, quique quàm minimum differat à vervece: Vos (inquit) iatrocle: interibi ego ex hac ſtatua vervecea volo Brogiare, meum minore quo ſit factum filio. Quo tamen in loco quidam legunt Verbereа ſtatua: nam vervecea Trochaici metri ratio non patitur: ſupereſſet enim ſyllaba, nili cea, per ſynæreſim contrahas.

Vērum, Conjunctio. Sed. [כי אם. Gall. Mais, toutesfois. Ital. Ma, ouvero pur. Ger. Aber ſondern. Hiſp. Mas, empero. Pol. Ale. Vng. De. An. But, nay, nevertheleſſe.] Cicero pro Muræna: Ea ſunt omnia non à natura, verùm à magiſtro. Cicero 5 Philip. Expectabantur Calendæ Ianuariæ, fortaſſe non rectè: præterita enim tacimus. Idem 3. de Oratore: Verùm hoc (ut dixi) nihil ad me. ¶ Verùm enim ſed enim, etenim. Ἀλλὰ γάρ. Terentius in Adelphis. Verum enim, quando promerui, fiat. ¶ Verùm enimverò, ſed tamen. [אך אם. אבל אעפ"כ.] Cicero in Frumentaria: Verùm enimverò duodecim teſtertios exegiſti. ¶ Verumtamen, ſed tamen, attamen. [אך אם כי אם.] Cicero de Oratore: Leve eſt: verumtamen non inutile. Idem libro 2. Epiſt. Difficile eſt, verumtamen ipſe me confirmo.

Vērus, a, um, adjectivum, Sincerus, ſolidus, expreſſus. [אמת נכון. אמתי. אמיתי. Gall. Vray. Ital. Vero. Germ. Warhafftig. Belg. Waerachtich. Hiſp. Coſa verdadera ó paſſada. Pol. Prawdziwy. Vng. Igaz. Ang. True.] à Ve particula, ut nonnulli putant, quæ vehementiam ſignificat, & Res: quaſi non verborum inanis ſonitus, ſed ſolida res. Terentius in Andr. Actū eſt, ſi quid in hac vera prædicat. Cicero Academ. Quæſita regula eſt veri & falſi, ſi notione veri & falſi, propterea quòd ea non poſſunt ipſa per ſe notæ, nullam habemus? Nam ſi habemus, intereſſe oportet aliquid inter rectum & pravum, ſic inter verum & falſum. Si nihil intereſt, nulla regula eſt, nec poteſt is, cui eſt, vilio, veri & falſi, communis, ullum habere judicium, aut ullam omnino veritatis notam. Ovidius 5. Trift. eleg. 7: Nec procul à vero eſt, quod vel pulſaris amicum. Hoc eſt, verisimile eſt. Simile veris. Cicero ad Caſſium, lib.12: Id autem eò faciebat credebatur, quia ſimile vero videbatur. Verius vero. Martialis l.8. Vero verius ergo quid Gradi, Verum Gallice non libenter audis. Similitudo veri. Cic. de Univerſitate ait putat, ſi ſimilitudinem veri conſequatur. ¶ Verum mordax id eſt, veritas libera, malè ſibi conſciorum aures offendens. Perſius Satyra 1: Sed quid opus teneras mordaci radere vero Auriculas? ¶ Aliquando Verum accipitur pro bono, æquo, & pulchro. [צדיק. צדקה. δίκαιος, ἀγαθός.] Horatius libro 1. Epiſtol. Metiri ſe quemque ſuo modulo ac pede, verum eſt. Cicero Tuſculan. Si maximè verum ſit, ad corpus omnia referre ſapientem. Idem pro Muræn. Cato negat verum eſſe, benevolentiam alterius ſic. ¶ Aliquando ſumitur pro veridico, ſicut è contrario Falſum pro fallace. ἀπατηλός. Terentius in Andria: Sum verus. ¶ Verus color id eſt, nativus non adulteratus. Terentius in Eunuch. Color verus, corpus ſolidum. ¶ Verus labor dicitur quem quis per ſe ipſum ſuſcipit, non qui ex aliorum virtute Imperatoribus adjunctus evenit. Virgilius 12 Aeneid. Diſce puer virtutem ex me, verumque laborem, Fortunam ex aliis. ¶ Verior, Veriſſimus. Plin. lib.12. cap.12: Quod verius, ſolito victimas eſſe debet. Cicero Acad. Sed mehercule, ut quidem mihi ſe cauſa habet, etſi hirſuto ſermone labefacta eſt, mihi tamen videtur eſſe veriſſima.

Vērē, adverbium. [באמת. באמונה. ἀληθῶς, δικαίως. Gall. Vrayement. Ital. Veramente, ſecondo verità. Ger. Warlich / warhafftiglich. Belg. waerachtichlijk. Hiſp. Con verdad. Pol. Prawdziwie. Vng. Igazsagaban. Ang. Truely, indeed.] Terentius in Heaut. Hoc tibi fit, quia non vere vivitur. Cicero pro Roſcio Amerino: Verè nihil potes dicere, finge aliquid ſi lubet, commodè. Idem 1. Officiorum: Honeſtum quod propriè verèque dicitur, id ſapientibus eſt ſolis. Idem 4. Verr. Laudatem iſtam civitatem, id quod verissimè poſſem. Idem ad Attic. lib. 3: Non ἀληθῶς ἀνδρικῶς, ſed verissimè loquor.

Vērō, adverbium pro verè. [אלהים. Vn. ἀληθῶς, δεῖγμα, ἀγαθῶς.] Gellius lib.6 cap.8: Vera ne an falſa, incertum.

Vērax, cis, m. t. Qui vera loqui ſolet, & mentiri non conſuevit. [נאמן. אמתי. ἀληθὴς. Gall. Veritable, veritoux. Ital. Verace. Germ. Warhafftig. Hiſp. Muy verdadero. Pol. Prawdziwy. Vng. Igaz. An. True, that ſpeaketh the truth.] Cicero 1. de Divinatione: Multis ſeculis veras fuiſſe ad oraculum. Ibidem: Tum ei viſa quietis accerrent tranquillæ atq; veracia. Ibidem: Herodotum cur veraciorem dicam Ennio?

Vērācĭtās, atis, f. c. Perpetua verū dicendi conſuetudo. [אמת. אמונה. אמונה קשם. kłáſtwo [vel] kłaſtba.]

Vērĭdĭcus, a, um, Qui vera dicit, & ponitur pro vero etiam & minimè fallaci. [נאמן. אמתי. ἀληθὴς, ἀναμφίλογος. Gall. Qui dit verité, veritable. Ital. Verace, che dice il vero. Germ. Warhafftig / warhafftig. Hiſp. El que dice verdad. Pol. Prawdomowny. Vng. Igazmondo. Ang. That ſpeaketh the truth.] Cicero pro Flacco: Veridicas adjungis cautas in meliciarum. Martial. lib. 3: Sed tua veridicæ ſi curat reſponſa ſorores, Plana ſuburbani qua cubat unda freti. Lucretius: Omnia veridico qui quondā ex ore profudit.

Vērĭlŏcŭium, cii, n. ſ. Origo nominis, quam Græci vocant ἐτυμολογίαν. Cicero in Topic. Multa enim ex notatione ſumuntur: ea eſt autem quum ex vi nominis argumentum elicitur, quam Græci ἐτυμολογίαν vocant: id eſt, verborum ex verbo veriloquium.

Vērĭm-

Verĭmodŭlă, æ f. Veritas, antiquum [אמת emèth אמונה emunáh קשט kóshet (vel) kúshet, ἀλήθεια. Pol. Prawda. Vng. igasság. Ang. Truth.] Plautus Truculento: planus qui amicæ amator fumus. Habitus est, illunc ad amicam venus verimodula referre.

Verĭsĭmĭlis, e. Probabile, credibile quod licet nō sit verum, veritatem tamen similitudinem habet. [אמתי, אמיתי. Gall. Vraysemblable, probable. Ital. Verisimile, che s'assomiglia al vero. Germ. Das warheit gleichförmig. Hisp. Semejante á la verdad. Pol. Podobny prawdzie. Vn. Hihető mydigaz. Ang. Like to truth.] Cicero pro Rosscio Amer. Etiam tum, quum verisimile erit aliquem vomuisse, in suspicione lactatore. Columella lib. 3. cap. 9: Illud autem quū sit verisimile, cùm etiā verum esse nos docuit experimentum. Plinius lib. 5. cap. 22: Quod est verisimilius quàm quia cadendo tripudium, sonumve faciant. Cicer. 1. de fin. Verisimilium mihi videtur, quod tam tempore neque in parvis rebus infantes, neque insipientes homines tolutos esse verset.

Vĕrĭsĭmĭlĭtĕr, adverbium, Probabiliter: [אמתי. Gall. Vrayssemblablement. Ital. Verisimente, assomigliando al vero. Germ. Wie etwan sich ein der warheit. Hisp. Semejantemente, á semejança de la verdad. Pol. Podobnie prawdzie. Vn. Hihető képpen. Ang. As it were true, probably.] unde Verisimiliter mentiens dicitur, qui fa sum perinde quasi verum fic, narrat. Apuleius in Apologia: Tam rudes nos esse omnium literarum, omnium denique vulgi fabularum, ut ne fingere quidem possimus ita verisimiliter.

Vĕrĭtas, ātis, f. t. Veritatis, res vera, verum. [אמת emèth אמונה emunáh קשט kóshet (vel) kúshet. ἀλήθεια. Gall. Verité. Ital. Verità. Ger. Warheit. Hisp. Verdad. Pol. Prawda. Vng. igasság. Ang. Thetruth.] Cicero 2. de Inventione: Veritas est per quam immutata ea quæ sunt, aut sunt aut facta sunt, aut futura sunt, dicuntur. Idem pro Cælio: O magna vis veritatis, quæ contra hominum ingenia, calliditatem, solertiam, contraque fictas omnium insidias facilè per seipsam deteritur. Quintil. lib. 6. cap. 1: Non admittit hoc idem veritas fori. Tacitus lib. 4: Nec occultum est quando ex veritate, quando adumbrata memoria facta imperatorum celebretur. ¶ Plurali numero etiam dicitur Veritates. Gellius lib. 18. cap. 1, ex Ennii 15. Annal. Satin', vates veratis iratæ in agunda. ¶ Et verare, vere repræsentare Sidonius: Quoties verba Gratia carmine verat. Hodie tamen in neutra significatione est usitatum.

Vĕsānus, a, um, penultima producta, Vecors, cruditus, furiosus. [בער baár חולי cholí נבל nabál משוגע mesúga, משגעת, משגעת, משגעים. Gall. Insensé, hors de son. Ital. Pazzo, insensato, bestiale. Ger. Wol bey sinnt, verunsinnig, wütig. Belg. Dwaesch. Hisp. Loco, loca, que sin juizio. Pol. Szalony, wściekły. Vn. Esztelen, eszében sohse kerülő. Ang. Mad, mood.] Cicero pro Domo sua: Hæc furiosa vis velut Tribuni plebis. Ibidem: Ac primùm illud à te homine vesano & furioso requiro, quæ te tanta pœna, &c. Virgilius de Ludo: Speraque luctum vexat mentes vesana libido. Idem 6. Aencid. Sed ut vesana fames. Catul. Epigr. 99: Quam vesana meas torreret flamma medullas.

Vĕsānĭa, æ, f. p. Vecordia. [שגעון הוללות שטות hollelúth shtúth shigaión. ἀφροσύνη, ἀφρία. Gall. Folie, resverie. Ital. Pazzia, insensatezza. Germ. Unsinnigkeit, ein art wes du redst. Hisp. Locura. Pol. Szaleństwo. Vng. bolondság. Ang. Madness, woodness.] Plinius lib. 35. cap. 12: Simulata vesania novem cum equis jungens.

Vesānĭo, is, Insanio, amens fum. [משתטע mishtaúa. Gall. Estre insensé, hors de son sens. Ital. Esser insano, impazzire. Ger. Rasend sinnlos seyn. Hisp. Estar sin seso. Pol. Szaleć. Vng. Bolondul kedvem szerint. Ang. To be mad of the wits or mad.] ¶ Nonnunquam cerebrum sævio, tenacio. ἀφροσύνη, ἀφροσύνης. ¶ Catullus ad marem transfert: tempestate commotum: Deprensa navis in mari vesaniente vento.

Vĕtŏr, ōris, c. t. Cibo uror, pascor. [אכל akál חם chám. πάσσω, πάσσομαι, ἐσθίω. Gall. Manger. Ital. Mangiare, cibarsi. Germ. Essen. Belg. Eeten. Hisp. Comer. Pol. Jeść. Vng. Enni. Ang. To eate or chew meate.] Cicero 2. de Nat. deorum: Dulcior cibis, ac potionibus vescuntur. Idem in Oratore: Quæ est escis, ac potionibus vescuntur. Idem in Oratore: Quæ est escis, ac potionibus vescuntur. Idem in Oratore: Quæ est esc

& de soir. Ital. Una stella così detta. Germ. Der Abendstern. Belg. De Avondsterre. Hisp. Lucero de la tarde. Pol. Zwiazda wieczorna. Vng. Estue hay vala csillag. Ang. The day and evening starre.] Plinius lib. 2. cap. 9. Intra Solem amnit ingens sidus appellatum Ventus, alterno meatu vagum, ipsique cognominibus nonnullum Solis & Lunæ. Præveniens quippe & ante matutinum exoritur, Lucifer nomen accipit, ut Solis ter. diem matutinus. Cunctis ab Occasu refulgens nominatur Vesper, ut proceps in Lucem, vicemque Lunæ reddens. Eadem & Vesperugo dicitur, & Graco nomine Hesperus. Plautus Amphitr. Neque Vesperugo, neque Virgiliæ occidunt. Virgilius 10. Eclogæ: Ite domum saturæ, venit Hesperus, ite capellæ. ¶ Capillinè tamen Vesper, & Vesperus accipiuntur pro extrema diei parte, qua stella hæc incipit apparere, quam & Græci is ἑσπερος vocant. [ערב heb. Gall. Le soir. Ital. Vespero, sera. Germ. Der abend. Belg. Den avont. Hisp. La tarde. Pol. Czas wieczorni. Vng. Estue. Ang. The even, or evening.] Statius libro 10. Thebaid. Ibid Vesper opacis Lunares jam ducit equos. Cæsar 2. belli Civil. Magistris imperat navium ut primo Vespere omnes leaphas aditus appulsas habeant. Cicero ad Atticum libro 12: Quumque manè me in Syvam abdiuſi densam & asperam, non exco inde ante vesperum. Virgilius tertio Georgic. Solis ad occasum quum frigidus ærea vesper Temperat, & saltus reficit jam roscida Luna. ¶ In eadem significatione legitur & vesperia, æ, fœmin. genet. Plautus in Curcul. Sirnedia nox est, sive est prima vesperia. Nescis quid serius vesperi vehat. Ex Menippeis Varronis Satyris citatur hic titulus, cum ab Aulo Gellio, cum à Macrobio: neque dubitandum quin proverbialis sit, sicuti sunt & alii plerique. Quo salubriter admonemur, ne præsentium sacculum prospectate fabulæ, futuri curam abiciamus: neque alia de re secuti simus, præquam exitum videremus. Idem hodie quoque vulgò dicunt, diem nondum ad vesperam decurrisse, quum significant diversum exitum posse accidere. Apparet Maronem ad parœmiã alludisse, quũ ait libro primo Georgic. Denique quid serius vesper vehat, angeas de prognosticis occasus. Livius lib. 3. Decad. 3. In secundis rebus nihil in quenquam superbe ac violenter cunctatere decet, nec præsenti cedere fortunæ, quam quid vesper ferat incertum sit. Hæc Erasmus in Chiliad. ¶ Sunt qui dicant vesperiam fœminini gen. reperiri (sed quam bene, ipsi viderint) adducentes testimonium ex libro secundo Georgic. Virgilii: Illic fera rubens accendit lumina vesper. Ubi volunt adjectivum fera cohærere cum vocabulo vesperi: quod certè non est verisimile, præsertim quum vesperi aliud adjunctum habeat adjectivum rubens. Sit itaque proculdubio fera adjectivum conjungendum cum substantivo lumina: ut hic sit sensus, illic rubens vesper accendit fera lumina. ¶ Inventur etiam vesper, vesperia, vesperum. Unde quum Vesperum dicimus neutro genere, intelligimus tempus. Plinius libro 18: Ita hodie rigandi matutina atque vespera. Idem: Matutinum tempus atque vesperum.

Vĕsper, adverb. Tempore vespertino. [בערב beherèb, ienigès, Gall. Au soir, sur le vespre. Ital. Sul vespro. Germ. Zu abend. Hisp. Tarde, tiempo del dia. Pol. Na wieczor. Vng. Estue. Ang. At even, or in the evening.] Cicero ad Mat. lib. 12. Epist. Nam quum jo Tusculanum vesperi venissem. ¶ Pro eodem legimus & vespere. Cicero ad Attic. lib. 11: Cephalio mihi à te literas reddidit ad octavum Idus Martii vespere.

Vesperĭnus, na, num, adjectivum, ut Tempus vespertinum. [ἑσπερινος. Gall. Du soir. Ital. Di sera. Germ. Des abends. Hisp. Cosa pertenesciente à la tarde. Pol. Wieczorny. Vng. Estueli. Ang. Of the evening.] Cicero de natura deorum: Tam vespertinis temporibus delitescendo, tum matutinis rursum se aperiendo. Vespertinæ literæ, dicuntur quæ vesperi scriptæ, aut redditæ sunt. Cicero ad Atticum libro 13: Antemeridianis tuis literis hesterninis respondeo vespertinis. Horatius 1. Epist. 6: Quovis mane forum & vespertinus pete tectum. Idem lib. 2. Serm. Satyr. 4: Si vespertinus subitò te oppresserit hospes.

Vesperāsco, p. fŭi vesperum fieri. [ערבית heberiò, ienegès, ou ienegèsin. Gall. Venir sur le vespre, se faire tard. Ita. Farsi sera, annottarsi. Germ. Abendwerden. Hisp. Anochecer. Pol. Ktorzporzebie przychodzic. Vng. Estue lenni, vagy estue hoda. Ang. To waxe evening or late.] Gellius lib. 17. cap. 8: Taurus philosophus accipiebat nos Athenis cœna plerunque ad id diei, quo jam vesperascebat: id enim erat tempus illic cœnandi frequens.

Vespĕrĭnus, Serum diei sed in tertiis tantùm personis. [ערבית heberiò, ienegès. Gall. Venir sur le vespre, se faire soir, au soir. Ital. Farsi sera. Germ. Es wird abend oder spat. Hisp. Hazerse tarde, anochecer. Pol. Do wieczora sie chyla. Vng. Estue lenni, vagy estue hoda. Ang. To waxe evening.] Terentius in Heaut. Et vesperascit, & non noverunt viam. ¶ Hinc Advesperascit, & Invesperascit. Terent. in Andria: Cur uxor non accersitur? jam advesperascit. Flavius libro 19: Jam invesperascebat.

Vespĕrĭlis, & hoc vesperale, penultima producta, om. [ἑσπερινος, ἑωθινος &c. Gal. Du vespre, vespertinal, occidental, de soir, de semble le soleil. Ita. De sera, de vespero. Germ. Des abends. Hisp. Cosa de la tarde. Pol. Wieczorny. Vng. Estuei. An. Of the evening, that hath the same goeth home.] Solinus capite 14. Igitur Macedoniam præcingit Tractus limes, Meridiana Thessaliæ Epiri ora cernit, a vespertali plaga Dardani sunt & Illyrii, qua Septentrionem tendit, Pæonia ac Pelagonia protegitur. Vespertalem plagam dixit pro Occidentali.

Vesperna, f. p. Cœna apud veteres dicebatur nã (ut Festus inquit) cœna vocabatur, quod nunc est prandium. [δεῖπνον. Gal. Le repas qu'on prend au soir, le souper. Ital. Cena. Germ. Ein abendmal, morgbrot. Hispa. La cena. Pol. Wieczerze. Vng. Vatsora. Ang. The supper.] Vesperna autem, quam nunc cœnam appellamus: quòd id convivium nonnisi adventante nocte imbant pisci.

Vesperrĭlio, vespertilionis, masculini. incertæ naturæ est: est enim media cujusdam inter avẽ & murem speciei, ut mus alatus dici possit. [עטלף hatalèph. noctigès. Gall. Chauve-souris. Ital. Vespertillone, nottola, pipistrello. Germ. Ein fledermaus. Hisp. Murcielago. Pol. Nietoperz. Vng. Denderues, pappenuer. Ang. A batte or reremouse.] Volat enim primatis alis, sed inter volucres non est habendus, quòd quatuor pedibus graditur, pullosque parit, non ova, quos & lacte nutrit. Dictus vespertilio, quòd vespere se ad volatum proferat. Varro: Factus sum vespertilio, neque in muribus planè, neque in volucribus sum. Vide Plinium libro 10 cap. 61. ¶ Per translationem etiam vespertiliones dicuntur debitores qui ære alieno obruti, interdiu domi delitescunt metu creditorum, noctu tantùm procedunt. Vide Alciatũ in libris primorius Parergon.

Vesperūgo, nis, f. t. Stella est eadem quæ & Vesper, & Hesperus, & Lucifer, & Venus dicitur ἑωσφορος. Plautus in Amphitr. Neque vesperugo, neque Virgiliæ occidunt.

Vespillo, vespillonis, masculi. Vilis cadaverum funerator: ita dictus, quòd vespertino tempore mortuos referre soleret, qui funebri pompa propter inopiam non poterant efferri. [ἐκφορευς. Gall. Fossoyeur, qui porte et met les corps en terre. Ital. Sepelitore di morti. Germ. Ein todtengraber, der die abgestochene zu dem todt beinen tregt. Hisp. El que entierra muertos de noche. Pol. Vinosil ich pogrzebiacz. Vng. Halot eltemetö. An. A burier of the dead.] Unde & funera à funalibus dici autumat Donatus: quia nocta efferebantur ob sacrorum celebrationem diurnam. Martialis libro 2: Qui fuerat medicus, nunc est vespillo Diaulus.

Vester, a, um. Quod ad vos attinet. [ὑμετερος. Gall. Vostre. Ital. Vostro. Ger. Euer. His. Cosa vostra. Pol. Wasz. Vn. Yiorek. Ang. Pertaining to you.] Virgilius tertia Æglog. Pierides vitulam lectori pascite vestro.

Vestrās, vestratis. Quod ex vestra regione est, aut patria. [Samedanois. Gall. De vostre pays, de vostre langage ou païs. Ital. De vostro paese, linguaggio o patria. Germ. Von euerm land. His. De vuestra parte o tierra. Pol. Wasyanik. Vng. Tuföldetskéül hozzatokbéli vala. Ang. One of your country.] Cicer.

Vestrārium. Vestrarius. Vide VESTIS.

Vestĭbŭlum, vestibuli, n. s. Locus erat ante ædium januam, inter ædes ipsas, & viam relictus, eum in usum, ut qui ad unum dominum salutatum venissent, neque in via starent, neque in ipsis essent ædibus. [προθυρον, αὐλειος, αὐλειον. Gal. L'entree d'une maison. Ital. Entrata della casa. Ger. Ein vorsitzer für vber vorhof. Hisp. El portal, sitio de casa. Pol. Przedsionek: sieni, Nadwarye. Ang. A porche before a door, an entrie.] Plautus in Most. Video vestibulum ante ædes hinc, & ambulacrum cujusmodi sit? Dicta sunt autem Vestibula à Ve, & stando, quod multum in iis staretur. Nam qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante januam relinquebant, qui interfures domus, & viam medius esset, in eo loco qui dominum ejus domus salutatum venerant, priusquam admitterentur, consistebant. A' qua statione, & quasi cõstabulatione, Vestibula appellata sunt spatia, in quibus multùm staretur ab advenientibus, prius quam introrumperetur in domũ. Alii vestibulũ à Ve privativo deduci volunt, recessus nõ ad eos, qui advenirent, sed ad eos, qui in domo commanent, quoniam illic nunquam consistant, sed solùm transitus causa ad hunc locum veniant exeundo, seu redeundo: ut sit vestibulum, non stabulum: sicut Vesanus, non sanus. ¶ Potest etiam dici vestibulum prima pars januæ, quod januam vestiat: vel (ut Ovidius ait) à Vesta, quòd ea potissimùm pars in ædificio sit Vestæ consecrata: Et cui nil dirus penambus: & maceries, quæ ambit dominum, Hercto Jovi: singula enim domus sacrata sunt diis. Ex eius opinione nata sunt olim consuetudo, ut novam nuptam recti domum ingredientem oscis puerentur limen pedibus contingere. Ovidius libro 6. Fast. Hinc

quo-

quoque Vestibulum dici reor, unde precemur, Quam famur Vestam, quæ loca prima tenet. Vide Gellium libro 16. cap. 5.

Vesticeps, pen. corr. vestitipis, pen. corr. Pones, quem admodum qui pones non est, invectus appellatur. [חבוש חובש, חובשים, ובגד חבושה.] Gal. Qui la barbe commence à venir. Ital. A cui le barbe commincia à venire. Germ. Barrichtig/ den der bart herfür tridt. Hisp. El mancebo que començo à echar barua. Pol. Brodaty. Vng. Kinek szakallya kezdet lenni. Ang. Whom heards begynneth to grow.] Gell. libro 5. cap. 19. Sed arrogan non poterit, nisi jam vesticeps.

Vestigium, vestigii, n. g. Pedis impressio id est, signum quod à pede relinquitur. [עקבה עקב ברך ורגל ורגלים ורגלי.] Gall. Vestige, pas ou trace, la marque du pie. Ital. Vestigio, segno che lascia il piede o piedi. Germ. Ein fußstritt / fußstapff. Belg. Een voetstap. Hisp. El rastro o la pisada. Pol. ślad, ząd. Vng. Lab nyom. Ang. A foot steppe, or print of a foote.] Virgil. 4. lib. Georg. Et gradiens ima verrit vestigia cauda. ¶ Ponitur quandoq; pro ima parte pedis. Idem libro 3. vestigia primi Alba pedis, frontemque ostentans ardua albam. ¶ Pertranslat totum ponitur pro quocunque rei gestæ indicio seu signo. Cic. pro Font. Vnæ tabulæ proferantur, in quibus vestigium sit alicuius, quod significet pecuniã Fonteio datam. Virgilius 5. Aeglog. Pauca tamen suberunt priscæ vestigia fraudis. Omnibus vestigiis indagare aliquid, est ubique quærere, & diligenter. Fallere vestigium, de loco lubrico dicitur. Ponere vestigia leviter, citra progredi, ut vix vestigia appareant. Dicimus quoque confidere in vestigio, imprimere vestigium, figere vestigia in aliquem locum. ¶ Occumbere in vestigio, est statim eo in loco interfici, ubi ab Imperatore in acie collocatus fuerat. ¶ Vestigium corporis, est ipsius corporis impressio. Vestigiũ equi, dicitur aliquando ipsius equi ferrea tolea. Plinius libro 28. cap. 2. Vestigium equi excalceati ungula, ut feles pressumque, liquis collectum reponat, Angulius remedium esse recordatibus, &c.

Vestigo, vestigas, penult. producta, act. p. Quero, quasi vestigia indago, investigo, pervestigo, inquiro. [חפש חקר ובקש חקר ובקש בקש.] Gal. Traquer, chercher diligemment. Ital. Cercare, investigare. Germ. Den grijffen nachsuchen. Belg. Spoeren. Hisp. Buscar por el rastro y pisadas. Pol. chadzać. Vng. Keresnyomon vagy nyomra keresni. Ang. To search, to trace, or seek by the printes of the feete.] Cicero libro 1. de Orat. Ipsa tua dicendi, & quotidie quæ die ex te pigneat aliquid, quod cum assiduitate delectatione vestiges. Virgil. 7. Aeneid. Quæ loca, quive habent homines, ubi mœnia gentis Vestigamus. Cicero 2. de Orator. Non de communibus quæremus, & cuiusvis ingenio vestigabimus. Virgil. 6. Aeneid. Ergo alacres vestigat oculis, & certe per tum Carpentinum, & Hujus composita sunt, Investigo, & pervestigo, quorum significata explicantur suis locis.

Vestigator, vestigatoris, m. t. Venator, à vestigando ferarum dictus, ut autor est Varro 4. de lingua Latina. [חוקר חקר חיקר חקר.] Gal. Chasseur, limier, chasseur, traceur. Ital. Cacciatore, investigatore. Germ. Ein jäger / spürer / stöberer / suchmann. Belg. Een jaghter. Hisp. Cazador o pesquisidor. Pol. Szukaiący. Vng. Vadaszo. Ang. A hunter, huntsman.] Columell. lib. 9. cap. 2. Nam flatum fanus terrarum, vel in fructice, vel in edomiore sylva fronde condidit, vel a vestigatore præparato vale recondidit.

Vestis, tis, f. c. A vestiendo, quod corpus velet seu à vellere, quod est universe ovis lana. [בגד לבוש לבושה שמלה שמלות שלמה שלמות.] Gal. Vestement, habillement. Ital. Veste. Germ. Cleidung. Belg. Cleetinge. Hisp. Vestidura. Pol. Szata. Vng. Ruha. Ang. A garment or vesture.] Et est generale nomen, quodvis genus indumenti, tam virile, quam muliebre, quo continentur amictus lanea, linea, serica, bombycina, quæ induendi, præcingendi, regendi, amiciendi, insternendi, accubandi vel cultus apparata sunt, & quæ accessionis jure cedunt, ut fascia pectorale, pictura, clavique quæ vestibus inseruntur. Cicero 7. Verr. Ut ad deprecandum pectorum proferebant, alii purpuram Tyriam, vasa alii argentea ostendebant, vestemq; lineam gemmas alii, & margaritas. Quinti. lib. 11. cap. 1. Mentis & margaritæ, vestis longa. Sunt ornamenta fœminarum. Virgilius 9. Aeneid. Divite quidem, divites picti vestis, & aurō. Cicero 2. Philipp. Maximus viri fuerunt, pernagnum optimi pondus argenti, pretiosa vestis, multa & lauta supellex, & magnificus mundus in ædis, &c. ¶ Ponitur interdum vestis pro barba. Virgilius 9. Aeneid. Aurea cæsaries ollis, atque aurea vestis. Vbi Servius: Vestis hoc est, barba: unde & contra, investes dicimus imberbes: unde ell, Tunc mihi prima genas vestibat flore juventa. Lucret. lib. 3. Necminus incerti cedunt de corpore primo Tempore, & molli pubescunt corpore vestes. Vestis hoc est, pilo & lanugine, seu prima barba.

Vestis, quæ illarum nationum hæc sit quisque propria vestis essent Parthis Sarabaræ, Gallis Lineæ, Germanis Rhenones, Hispanis strigæ, Sardis mastrucæ. Sarabaræ sunt fluxæ ac lintea vestimenta: de quibus legitur in Daniele: Et sarabaræ eorum non sunt immutatæ. & Publius: Vt quid ergo in ventre tuo Partili Sarabara fuisse derant? Apud quosdam autem sarabara nuncupantur cepitum quædam regionibus, qualia videmus in capite magorũ picta. Lineæ sagæ quadræ & molles tunicæ: de quibus Plautus. Lana cooperta est textura Gallia. Rhenones sunt velamina humerorũ, & pectoris: eique adumbratum atque intextis villis, ædrò hirsuta, ut ursinæ respondeant: quas vulgò reves vocant, eò quòd longitudo villorum quasi reptatu de quibus Salustius: Germani quorum cum thenonibus corpus tegunt. Dicti autem thenones à Rheno Germaniæ flumine, ubi his frequentes utuntur. Mastruca vestis Germanica ex pellibus ferarum: de qua Cicero pro Scauro: Quem purpura regalis non commovit, cum Sardorum mastruca mutavit. Mastruca autem dicta, quasi mõstruata, eò quòd qui ea induuntur, quasi in ferarum habitum transformentur. Dignoscuntur & gentes ista habitu, sicut & linguis discordes. Pectoralia & cruralamenta, caput ipsa tegunt: eminet apicibus fastigiata Alani: horrent & nudis setis cum latrant hus Ingyris Scoti, tegati sunt Almani, intricati indi, gemmati Persæ, tersicati Seres, chlamydati Armeni. Nonnullæ etiam gentes non solùm in vestibus, sed & in corpore aliqua sibi propria quasi insignia vendicant: ut videmus cirros Germanorum, granos & cinnabare Gæsorum, stigmata Britonũ: circumdũt quoq; Iudæi præputia: perfundunt Arabes aures: flavent capitibus intexris Getæ: picti sunt Albania: hirtis crinibus Mauros habet tecta nox corporum, Gallis candida cutis: sine equis incerti erant Alani. Isidorus de etymologiis.

Vestio, is ivi, tum, act. q. Vestem induo, tego, obduco, tegio. [לבש הלביש הלבשה הלבשת הלבישה הלבישת מלבוש מלבושת מלבושה מלבושת מלבושים מלבושות מלבוש מלבושת מלבושים מלבושות.] Gall. Vestir. Ital. Vestire. Germ. Kleiden. Belg. Kleeden. Hisp. Vestir. Pol. Przyodziewam. Vng. Megruhazom. Ang. To apparell, to put on a garment.] Plautus in Calin. Vivere vellim, ut virum decuit. Cicero pro Sex Rosc. Quasi verò ornatus hunc ad decorem à Cælio, &c. Cicero secundo de Natura deorum: Primùm omnibus membris vestiendis vis, & tegũ. Vestire id est, operire, munire, contexit, velavit. Columella libro 4. transtulit ad arborem: Vitis fecundis vestitur, teneris caulibus, nedum adultis, moribus adhæcodes est. Vestire agrum vineis, apud eundem libro 3. cap. 1. Vestire graminibus ripas, apud eundem libro 8. cap. 5. Vestiri montes lucis, apud Lucanum 2. bell. Mitred Vestire parietes tabulis, Cicero &. Ver. Vestiri picto, Plinius libro 9. cap. 13. Vestita floribus terra, arboribus, fœnisque, &c. apud Cicero 2. de Natura deor. Plinius lib. 2. Epist. 17: Hortum emorus, & fictis frequentes vestit: id est, contegit, ornat. ¶ Hujus compositio sunt, Convestio, circumvestio, supervestio: quorum significata explicantur suis locis.

Vestitor, oris, m. Qui vestes facit, sartor. [בגדי Vng. Zabo.] Lampridius in Alex. Severo: Fraus annonas non dignitates accipere fullones, & vestitores & pistores.

Vestitus, ca, um, p. Vestimentum, Ov. vestis. [בגד לבוש לבושה לבושת לבושים לבושות לבוש לבושת לבושים לבושות.] Gall. Vestement. Ital. Vesta. Germ. Kleidung. Hisp. vestidura. Pol. Odyewie, szata. Vng. ruhazat Belge. Ang. Apparell or rayment.] Plinius lib. 8. cap. 22: Vestitaq; in quercu fulgente: transire atque abire: deserta. Cic. 1. de Nat. deor. Reliquos deos ea fecisse commentus, qua pictores, fictores q; voluerunt in eorum tollendis facie, vel eam ornatu, ætate, vestitu. ¶ Orationis vestitus Cicero de clar. Orat. Cõsentaneitas vitæ, & sententiarum pristina manebant sed ea vestitu illo orationis quo consueverat, ornata non erat. Montium vestitus densissimi, Cic. 2. de Nat. deor. Riparum vestitus viridissimus, Cic. 2. de Vita. Vir nullo tebri indutus vestitu, Cic. ad Attic. libro 1.

Vestimentum, ti, n. f. Vestis. [בגד לבוש לבושה לבושת לבושים לבושות לבוש לבושת לבושים לבושות.] Gall. Vestement, habillement. Ital. Veste, habito. Germ. Ein Kleid. Hisp. Vestidura. Pol. Szata, odzyw. Vng. ruha Belge. Ang. A garment or vesture.] Cic pro Mil. Milo autem quum in Senatu fuisset eo die, quod senatus dimissus est, domum venit, calceos & vestimenta mutavit. Horatius 1. Epistol. 12: Vestimenta domui pretiosa, &c. ¶ Vestimentum aliquando luteo contulisse dicitur, est, quod pannus apertissimè in L. vestimentum. ff. de aqua & aquæ pluv. legat. Vestimentum id est, quod de textum est, cui Tectum non fuit: id est, fili consumatum, quod in tela est quodammodo pertextum vel de textum, contextum appellatur.

Vestitorium, ri, n. g. f. Locus in quo vestes vel servantur, vel vendantur. Vigor. [בגדים בגדי בגדים.] Gall. Garderobbe, lieu à garder habillements. Ital. Guarda roba. Germ. Ein kammerkast. oder kleidergaden/ gemach darinne. Hisp. Lugar donde se ponen los vestidos para guardarlos vnoder. Pol. Skrzynia albo komora gdzie szaty chowaią. Vng. Ruha szeres hely, vella szobaia, vagy ruhas hely. Ang. Where clothes or rayment are kept, a wardrobe.] Plin. lib. 13. ca. 8: Vestiariũ etiam contra tenebrines, ne nexit animalia, amures asperi.

¶Aliquando vestiarii nomine vestitus intelligitur. *ἱματισμός, ἐσθής.* Cels. li. 1. c. 8: Vanto q; corrosior in quolibet patrisfamiliâs debet esse pro tali genere servorũ, aut in vestiariis, aut in cæteris præbitis injunctæ tradentur. Vide in dictione CALCEARIVM.

Vestiārius, ii. f. Qui vestiario præest, aut vestes vendit. [*ἱματιοπώλης.* Gall. *Celuy qui a vendre d'habits.* Ital. *Colui che vende vestimenti.* Ger. *Der gemeyne meister, oder einer der da pflegt zu verkauffen.* Hisp. *El que tiene à vender vestiduras.* Pol. *Ten ktory, szaty przedaie.* Vng. *Ruhàs ember.* Ang. *A taylor, or seller of clothes.*] ¶Aliquando adjectivum est: ut, Vestiaria arca, apud Catonem ibidem, in qua vestes reponuntur, & conservantur.

Vestĭfĭcus, vestifici, & Vestispica, vestispicæ, pen. cor. Servus, sive ancilla custodiens vestes, quæ frequenti diligentia vestes inspiciat. [*Ἱματοφύλαξ, ἱματοφύλακος.* Gal. *Celuy ou celle qui garde les habits en bahuhaus, ou presd garde qu'ils ne soyent usez & ne se gastent.* Ital. *Guarda vesti.* Ger. *Einer oder eine so da pflegt zu sehen das die kleyder nicht verderben.* Hisp. *El que alimpia las vestiduras y las guarda.* Pol. *Ten ktory szaty chowa.* Vng. *Ruhàs kezü volgu.* Ang. *He or she that keepeth the wardrobe.*] Plaut. in Trin. ducitur Luxuria tota, Vestispicus sandalio, aurì cultos. Alian. Novi non insciam ancillulã vesperè & vestispicam.

Vestissĭmus, vestissima, vestissimum, Quod est optimè vestitum. Colum. l. 6. c. 2: Id pecus, quamvis ex omnibus animalibus vestissimum, frigoris tamen impatientissimum est. De ovibus.

Vĕtĕr, veteris, pen. corr. adjectivi trium generũ, Senex, vetustus. [*γέρων, γηραιός, παλαιός.* יָשִׁישׁ *iasciis* זָקֵן *zakén* עַתִּיק *hatik* קַדְמוֹן *kadmón.* Gal. *Vieil, ancien.* Ital. *Vecchio, antico.* Ger. Alt. Belg. *Out.* Hisp. *Viejo antiguo.* Pol. *Stary.* Vng. *Regi.* Ang. *Old, ancient.*] Ennius: Quum veter occubuit Priamus sub Marte Pelasgo.

Vĕtĕrrĭmus, & Veterrimus. Plautus in Bacch. Scenã ultimam ego tibi dedo veterrimo, lepidè ut lenitum reddas. Trebat. Cæsonio Procilio veterrimo, veruntamen amore. Virgil. 8. Aenei. Ingens ara fuit jurtaq; veterrima sylvæ. Tacit. libr. 3: Arcebant liberorum suorum veterrimam impotiam. Id ille maximum amicitiæ. Cic. de amicitia: Veterrima quæque, ut ea vina, quæ vetustatem ferunt, esse debent suavissima.

Vĕtĕrāmentārĭus, Veteranus, Veterator, Vide VETVS.

Vĕtĕrīnus, a, um, adjectivum: ut Veterina animalia. [*ζῶα ὑποζύγια.* Gall. *Chevaux ou mulets, ou autres bestes qui portent fardeaux.* Ital. *Ogni bestia da soma, come cavallo, mulo, asino & simili.* Germ. *Lastbare thier so man braucht allerley barde zu tragen.* Hisp. *Qualesquier bestias para cargar.* Pol. *Wszystkie zwierzęta które kładą nasze rzeczy.* Vng. *Terhes barom barmoknak való.* Ang. *That carieth or beareth burdens.*] Dicuntur ad vecturam idonea, quæ aliquid vehere possunt. Ita dicta, quasi vectorina, teste Festo, quod ad vectorem omnis veligarum gerãt: vel potius à vehendo, quasi veherina. Plinius li. 11. ca. 46. Vngulæ veterino ritũm genus renascuntur. ¶Legitur & Veterinum, substantivè, pro animali veterino: hoc est, vecturæ idoneo. *ζῶον ὑποζύγιον.* Plin. lib. 11. cap. 37: Ætas veterinorum, dentibus indicatur.

Vĕtĕrīnārĭus, veterinarii, m. f. Qui veterinorum curam gerit, & veterina ducit, qui apud nos conductor etiam tela locãda dicitur. [*κτηνίατρος.* Gal. *Mareschal, pasteur, marescheal.* Ital. *Mariscalco, pastore, marescalco.* Germ. Einer der da pflegt der thieren etwelche oder vihet zu curiren, Marescalcus. Hisp. *Albeytar de todo ganado.* Pol. *Ten ktory konie, albo inne zwierzęta leczy.* Vng. *Terhes marha gyógyitója.* Ang. *He that curieth beasts or maketh to horse, or horse-keeper, horse-leech.*] Vade equos, mulos, asinos, mercatorios vocamus. Colum. li. 11. ca. 1: Nam & aratorem reperiunt aliqui bonum, & optimus fossor, aut scientissimus sector, nec minus arborator, & vinitor, tum etiã veterinarius, & probus pastor. ¶Veterinarii item, medici sunt veterinorum, quos nunc vulgus *Mareschales* appellat. *ἱππιατροί, κτηνίατροι.* Colum. lib. 6. ca. 8: Solent etiam fieri, diu ibi affixæ vimota interentia lingua, quas ranas veterinarii vocant.

Vĕtĕrīnus, a, um. Quod ad veterina animalia pertinet. [*κτηνιατρικός.* Gal. *Appartenant à bestes de somme.* Ital. *Pertinente à bestia de somma.* Ger. *Das zu lastbaren thieren, oder saumrossen gehöret.* Hisp. *Pertenesciente à bestias de carga.* Pol. *Przynależący do naszych koni.* Vng. *Terhes barommal való.* Ang. *Belonging to carriage beasts.*] ut, Medicina veterinaria, *κτηνιατρική, ἱππιατρική.* Col. l. 6. ca. 1: Quare veterinariæ medicinæ prudens esse debet pecoris magister.

Vĕtĕrnĭtas, -tatis, f. Morbus est nascens ex humoribus frigidis cerebrum infestantibus, memoriã simul & rationẽ tollens, inevitabilemq; dormiendi necessitate inducẽs. [*ὑπνηρία.* Gal. *Catharre, maladie qui rend les gens endormis & paresseux.* Ital. *Infermità per troppo sonno, la quale induce ebetudine, & pazzia.* Germ. *Die schlaffsucht.* Hisp. *Dolencia que haze mucho adormecer.* Pol. *Sposob zwierzęcia.* Vng. *Meg alomban, lábon járásban esõ betegség.* Ang. *A disease that engendring through phlegme, occasioneth desire of sleeping.*] Plautus in Menæch. Num eum vesternus, aut aqua intercus tenet? Et quia ne morbus pigros homines facit, & ad negotia inutiles, quemadmodum Senectus, ideo vesternus quandoque pro pigritia ponitur. [*ὀκνηρία.* Gal. *Paresse, oisiveté.* Ital. *Pigritia, ozio.* Germ. *Faulheit.* Hisp. *Ociosidad y pereza.* Pol. *Gnuśność.*] Virg. libr. 1. Georg. Nec tempore gravi patius sua regna veterno. Cic. lib. 6. Epist. Nisi ego cum tabernariis & aquariis depugnassem, veternus occupasset civitatem. ¶Quandoque pro nimia dormitione. Plin. lib. 8. ca. 36: Primis diebus bis septenis tam gravi somno urit premuntur, ut ne vulneribus quidem excitari queant, tunc mirum in modum veterno pinguescunt.

Vĕtĕrnōsus, Qui veterno, hoc est, lethargo laborat. *ὑπνηρός.* ¶Per translationem ponitur pro lasciviente, & segni. [*עַצְלָן atzlán, עָצֵל atzél.* Gal. *Endormi & appesanti, paresseux & faineant.* Ital. *Addormentato, tardo.* Ger. *Schläfferig Hist. Adormentado, ocioso, perezoso.* Pol. *Ospały dadmierz.* Vng. *Muly alomban ejtõ betegségen. Quemadagyan tulaya.* Ang. *That hath a drousie disease and sleepeth much.*] Terent. in Eunuch. Hic est vetus, vitiosus, veternosus, senex. Quo in loco Terent. in Eunuc. vocat veternosum, quòd tardus esset, & segnis, ac si veternum pateretur. ¶Cato verò Veternosum appellat hydropicum, quum inquit: Veternosus quàm plurimum bibat, tam plurimùm sitit.

Vĕtĕru, Vide VETVS.

Vĕto, vetas, vetui, vetitum. Prohibeo, abstineo, interdico & impero ne quid fiat. [*κωλύω, ἀπαγορεύω.* מָנַע *manáa* כָּלָא *chalá, מִנְּעָה mingnáh, מִכְלָא michlá.* Gal. *Defendre de faire quelque chose, prohiber.* Ital. *Vietare, prohibire.* Germ. *Verbieten, wehren.* Belg. *Verbieden, wehren.* Hisp. *Vedar.* Pol. *Zakazywanie, zabronić.* Vn. *Megtiltottam nem engedtem.* Ang. *To forbid.*] Lex. lib. 2. dicit vitia, vetare debb. Terent. in Phorm. Aspice vetuli patris humanam aliquid novi. Negotii incipere. Cæsar. 2. bel. Gal. 16. Et quòd ab opere singulisq; legionibus singulos legatos Cæsari discedere, nisi munitis castris, vetuerat. Cic. 5. Verr. Vetat te Volcatius tua tuorumque delicia, mentionem mancipii facere. Virg. 1. Aeneid. Quippe vetor fatis. Horat. 1. Serm. 1. dentem dicere verum. Quid vetat? Virgil. 10. Aeglogâ: Nonne illa vetabant Pegasidos Parthenios canibus circumdare saltus. ¶Legitur etiam præteritum vetavi, & supinum vetatum. Pers. Sat. 5: Excepto siquid Matrum tibi rubrica vetavit. Quo tamen in loco nonnulli Notavit, legendum contendunt. ¶A veto, quamvis supinum faciat vetitum, participium tamen futuri temporis deducitur veraturus, non ventaturus. Item verbale vetatio, non vetitio, autore Valla li. 1.

Vĕtans, vetantis, participium. [*ἀπαγορεύων.* מֹנֵעַ *monéa, מוֹנֵעַ mongnéa.* Gall. *Qui defend & prohibe.* Ital. *Che proibisce & vieta.* Germ. *Verbietend, wehrend.* Hisp. *Que vieda, vandador.* Pol. *Zakazujący, bronniący.* Vn. *Tiltó.* Ang. *That forbiddeth.*] Cic. 2. de Legibus: ita principem legem illam, & ultimam, mentem esse dicebant omnia ratione aut cogentis, aut vetantis Dei.

Vĕtĭtus, præteriti participium. [*ἀπαγορευθείς.* אָסוּר *asúr, מֻתָּר mutár, מֻנָּע munáa.* Gall. *Defendu, defendu.* Ital. *Vietato.* Germ. *Verbotten.* Hisp. *Vedado.* Pol. *Zakazany.* Vn. *Megtiltatott, tiltatott.* Ang. *Forbidden.*] Virgil. 8. Aeneid. Hic thalamum invasit natæ, vetitos q; hymenæos. Ovid. 2. Metamor. vetito tentarunt aequore tingi. Horat. 1. Carm. Od. decima: Audax omnia perpeti Gens humana ruit per vetitum nefas.

Vĕtĭtum, i, plurativum, Prohibitum. [*ἀπαγορευθέντα.* אִסּוּר *issúr, מֻתָּר mutár, מֻנָּע munáa.* Gall. *Chose defendue.* Ita. *Cosa vietata.* Ger. *Ein verbot.* Hisp. *Cosa vedada.* Pol. *Zakazanie.* Vng. *Tiltatnia dolog.* Ang. *A thing forbidden.*] Virgilius 10 Aeneid. Quæ contra vetitum discordia? Ovid. 3 de Arte amandi: Nititur in vetitum semper, cupimusque negata.

Vĕtŏnĭca, Vide BETONICA.

Vĕtus, veteris, pen. corr. omne. Antiquum & multorum annorum, mediam, aut dierum significat, secundum id, cui adjectum est. [*παλαιός.* יָשִׁישׁ *iasciis* זָקֵן *zakén* עַתִּיק *hatik* קַדְמוֹן *kadmón, πρεσβύτης, γεραιός.* Gal. *Vieil, ancien.* Ital. *Vecchio, antico.* Germ. Alt. Belg. *Out.* Hisp. *Viejo, antiguo.* Pol. *Stary.* Vng. *Regi.* Ang. *Old, ancient.*] Plautus in Trin. Vetus est materia. Cicer. pro Cæcin. At verò hoc quidem jam vetus dicit, & majorum exempla multis in rebus attulerit. Quidam dicipurant, quasi vietus: hoc est, lineis: vetus enim debilitat vites. Alii à vi, pro valde, & atus. Et plerunque in laude ponitur. Vide dicimus, Apud veteres: eos vicchier autoritatis plenos fuisse dicentes. Item Vetus Palæstinum, quod per ætatem vires acquisivit. ¶Interdum ad vituperationem refertur, & pro cariosa, seu rancido ponitur, præsertim ea quod ætate jam deterius effectum. Terent. in Andr. Sed qui malevoli Veteris patris maledictis respondeat. Vetus adagium, vetus verbum id est, pandita usurpatum, & à veteribus etiam dictum. Plautus in Amph. Vetus est adagium: Fures & mora Idem in nasum concinnat. Terentius in Adelph. Nam vetus verbum hoc quidem est: Communia esse amicorum inter se omnia. Cornel. Fronto inter antiquum & vetus nil distinguit.

Vetus

Vetus est, inquit, quod est multorum annorum. Antiquum, quod excessit partum memoriam.

Vĕtŭlus, diminutivum. [ישן yāshēn עתיק ḥatsīk זקן zāqēn קדמון qadmōn. Gall. Vieillard, vieillot. Ital. Vecchiarello. Ger. Zuruck alt: altlecht. Hisp. Papacaso, viejo. Pol. Pryszlerzymus. Vng. Regyske, orska. Ang. Somwhat old.] Plautus in Epid. Quales volo vetulos deos. Horatius 4 Carm. Ode 13: Servatura diu partem cum cinis vetulæ temporibus Lucem, &c. Arbor vetula. Cic. 3. de Finib. Itaque & vivere vitem & mori dicimus: arboremque & novellam, & vetulam: & vigere, & senescere, equus vetulus. Cic. de Amic. Nunc quando amicitiæ novi digni amicitia, veteribus sint anteponendi: ut equis vetulis teneros anteponere solemus. Falernũ vetulum. Catul Epigr. 24: Minister vetuli puer Falerni. Vinum vetulum. Colum. lib. 10: Brachia jactantes vetulo marcentia vino.

Vĕtŭlus, a, um, Vetus, antiquus, priscus. [ישן yāshēn עתיק ḥatsīk קדמון qadmōn. Gal. Vieil, ancien, antique. Ital. Vecchio, antiquo. Ger. Alt. Hisp. Viejo, antiguo. Pol. Starzy. Vng. Regi. Ang. Old, ancient, of great antiquitie.] Livius libro 1: Posse quidem se vetusto jure agere. Cicero Attico libr. 13: Cum Demetrio Mega mihi vetustum hospitium est. Idẽ de claris Orat. Sed multò tamen vetustior, & horridior illa, quàm Scipio. Ovidius 2. Fast. Tybri doce verum, tua ripa vetustior urbe est. Virgilius 2. Aeneid. Est urbe egressis tumulus, templumq; vetustũ Deæ, tenet, juxtaq; antiqua cupressus Religione patrum multos servata per annos. Plinius lib. 25. cap. 2: Ut Aeschylus è vetustissimis in poëtica refertam Italiam herbarum potentia prodeat. Tacitus libro 2: Qui Vononem vetustissimum liberorum eius arcerent. Hoc est, maximum natu.

Vĕtustĕ, adverbium, Antiquè. [ἀρχαίως. Gall. Anciennement. Ital. Anticamente. Germ. Von alter her. Hisp. Viejo y antiguamente. Pol. Z dawna. Vng. Regien. Ang. Anciently.] Plin. libro 27. cap. 7: Vetustissimè in usu est: hoc est, diutissimè conservatum in usu est.

Vĕtustas, vetustatis, f. n. Antiquitas. [קדם qédhem קדמה qedhmāh. Gal. Vieillesse, ancienneté. Ital. Vecchiezza, antichità. Germ. Die alte. Hisp. Vejez. Pol. Starość. Vng. Regisegi. Ang. Ancientie, oldnesse, oldenesse.] Plinius libro 27. cap. 7: Nix vetustate rubescit. Livius decimo ab Vrbe: Nec quicquid quoque anno sistum ict in tanta vetustate non rectum modò, sed etiam autorũ, digerere possis. Cicero de Amicitia: Magna est vis vetustatis & consuetudinis. Ovid. 5 Metamorph.:

Tempus edax rerum, tuque invidiosa vetustas
Omnia destruitis, vitiataque dentibus ævi
Paulatim lenta consumitis omnia morte.

Vĕtŭlĕsco, is, Inveterasco, vetustatem acquiro. [עתק ḥatsak אלה ʾālāh. Gall. Envieillir. Ital. Invecchiare, diventar vecchio. Germ. Alt werden. Hisp. Envejecerse. Pol. Postarzam się. Vng. Regi vagok. Ang. To wax old or ancient.] Columella lib. 1. cap. 9: Apothecæ rectè superponentur his locis, unde plerunque fumus earum exoritur, quum vina celeriùs vetustescant, quæ fumi quodam genere præterem maturitatem trahant.

Vĕtĕro, veteras, Vetustescо vetustatem acquiro. [עתק ḥatsak אלה ʾālāh. Gal. Envieillir. Ital. Invecchiare. Germ. Alt werden. Belg. Out worden. Hisp. Envejecer. Pol. Starzeć się. Vng. Regi vagok, regiesztek. Ang. To waxe old.] Celsus lib. 3. cap. 12: In his autem febribus quæ veteraverunt, utilis fames non est. ¶ Hinc compositum Inveterasco, & augmentativum Veterasco, quæ sunt ejusdem significationis. Columella lib. 2. cap. 14: Aptior est tamen furcalis hominis ulna, quam sex mensibus passus fueris veterascere, ſ vitibus aut pomorum arboribus adhibeas. ¶ Ab hoc fit Inveterasco, quod est valde vetus fio, seu valde in consuetudinem venio. ¶ Nigidius differentiam ponit inter vetustescere, & veterascere: quod quæ vetustate deteriora fiunt, vetustescere dicantur: veterascere, quæ meliora. Columella verò libro 6. docet veterascere, seu inveterascere, non semper in melius dicendum: hæc sunt verba: Sed ii jam inveterascunt arbusculæ, vehementiore opus est remedio.

Vĕtĕrasco, veterascis, Vetus fio, vetustatem contraho: quod vetustescere dicimus. [עתק ḥatsak אלה ʾālāh. Gal. Envieillir. Ita. Inveterare. Ger. Alt werden. Hisp. Envejecerse. Pol. Postarzam się. Vn. Regi vagok, regiesztek. Ang. To waxe old.] Columel. libro 2. cap. 14: Aptior tamen est furcalis hominis ulna, quam sex mensibus passus fueris veterascere.

Vĕtĕrātor, veteratoris, m. t. Homo veteris astutiæ, ut inquit Donatus, & in omnire calliditate rerum gerendarũ versutus. [עורם ʿārōm. Gal. Fin, cauteleux & rusé de long temps. Ital. Gratta vecchia, astuto, scaltro, sagace, astuto, tristo, di mala sorte, & mal pelo. Ger. Ein alter schalck der allzeit arglistig gewesen ist und noch darinn beharret. Belg. Een out schalck. Hisp. Astuto, maluado, sagaz, cauteloso, entendido en su arte. Pol. Cwaczny, dawno zaluzywszy. Vn. Agyafurt. An. An old crafty knave, long acquainted and exercised in falshood.] Ter. in Heaut. Idẽ illuc mihi venit in mentẽ. C. veterator. Idẽ in And. Quid hic vult veterator sibi? ¶ Veterator, inquit Budeus, est qui diuturna ac multiplici, & sæpè cõmutata servitute astutus & vafer evasit: quod genus servorũ olim minori erat in pretio quàm noviciorũ: unde ab Aedilibus præceptũ erat, referente Ulpiano, ne veteratores pro novitio venirent. ¶ Veterator & adhibetur hominibus transfertur, pro eo qui quovis in huiusmodi astutia & solertia plurimũ pollet. Gellius lib. 2. de Finib. Acutũ, versutũ, veteratore, facilè ut excogitet quomodo occultè sine teste, sine ullo conscio fallat. Gellius lib. 3. cap. 1: Videbatur esse in literis veterator. ¶ Veterator, advocatus diu hodie potest, qui diu, ac multum in foro versatus, omnes litium trahendarum artifactus, omnes ambagiolas fugitandi judificationes, omnes prehensiones, nexusq; lubrici litium certaminis, quin ancipiti forẽsium fal ebrarum Marte bellissimè insidias disponere, atque etiam providere novit: sed is propriè (ut uno verbo absolvam) qui eam sẽ artem esse, atque exercere profitetur, qua causã inferior, tuperiorem evadere, vel reclamare æquo bonoque possit. Budæus.

Vĕtĕrātōrĭus, veteratoria, veteratorium, Subdolus, impostorius, vafer, astutus. [עורם ʿārōm. Gal. Cauteleux, fin, rusé. Ital. Ingegnatore, astuto. Ger. Argistig, verlangt gebrechen betrugs. Hisp. Engañador, astuto. Pol. Chytrzystowy. Vn. Agyafurkalo. Ang. Guilefull, subtill, false.] Cicero in Verr. Nihil absolvo rectum, nihil veteratorium expectaveris: omnia aperta, omnia perspicua reperientur.

Vĕtĕrātōrĕ, adverbium, Astutè, callidè, malitiosè. [πανούργως. Gal. Finement & finesse, cautelosement. Ita. Astutamente, con cautela. Germ. Argistiglich. Hisp. Engañosamente, cautelosamente. Pol. Chytrze, chytrze. Vng. Oksafia agyafurkasi. An. By deceit, falsly or subtilly.] Cicero in Oratore: Ille enim summissiùs quòd acutè, & veteratoriè dicit, &c.

Vĕtĕrātrix, veteratricis, f. r. Fœmina in astutiis & fraudibus exercitatissima. [עורמה ʿārōmāh, πανοῦργος, ν.]

Vĕtĕrāmentārĭus fabor, Calceamus, qui veteres calceos reficit. [κερδῶος κακὸς τέκτων, seu σκυτεύς. Gal. Savetier. Ital. Zavatero, Germ. Ein flickschuster. Belg. Een schoenlapper. Hispa. Remendon de zapatos, zapatero. Pol. Latacz. Vng. Foldozo varga. Ang. A souter or cobler.] Eaque forma dicitur veteramentarius, quia ab armento armentarius, à ferramento ferramentarius. Suet. in Vitel. Gallus Severus, nec minus alii, eundem & sutorem veteramentarium prociderunt.

Vĕtĕrānus, veterana, veteranum, Vetus. [ישן yāshēn עתיק ḥatsīk. Gal. Vieillart, ancien. Ital. Vecchio, veterano, prattico. Germ. Alt. Belg. Out. Hisp. Viejo, cursado. Pol. stary bi walec. Vng. Regi, ag. Ang. Old, ancient.] Livius lib. 1. bell. Pun. Pœnum hostem veteranum, trium & viginti annorum militia durissimas inter Hispanas gentes semper vsi arem. Unde veterana mancipia, quæ à novitiis distinguuntur. Veterana, quæ annos non dum servierũt, ut ait Mattianus de Publicanis & vectigalibus. ¶ Veterani milites, qui multis annis stipẽdia fecerunt, & diuturno usu in re militari sunt exercitati. Budæus in libro de Asse, ex autoritate Taciti, ostendit eos proprie dictos esse veteranos, qui stipendia quidem legitima confecerant, adhuc tamen sub vexillo continebantur, quoad militiæ præmia, colonias ſ acciperent, ab omni interim munere immunes, præterquam propulsandi hostis. Stipẽdiorum autem legitimorum tempus non semper idem fuit. Constat enim quosdam tricenâ, alios quadragena implesse stipendia. Sub initium autem principatus Tiberii, suborta hoc nomine seditione in castris Pannonicis, placuit, post senadena stipendia milites exauctorari, quarbosque post annos, antequam indictionem adipiscerentur, sub vexillis retineri, indulgentiore militiæ genere: quo tempore Veterani dicebantur. Cicero 2. Tusc. Ergo hæc veteranus miles facere poterit: doctus vir, sapiens, facere non poterit! Cæsar libro 1. bell. Gallic. Ipse interim in colle medio triplicem aciem instruxit legionum quatuor veteranorum. Lucan. libro 1: Quæ sedes erit emeritis? quæ rura dabuntur, Quæ nolint veterani arari. Veteranum pecus. Colum. libro 6. cap. 2: Verùm illa sic agenda præcipimus, ſ veteranum pecus non aderit. Veteranæ vites dicuntur vineæ, & annosæ. Colum. libro 3. cap. 15: Deinde eum velut veteranam vitem totam exputare, & ad unam materiam grossissimam redigere.

Verrale, Vide VENTRALE.

Vexillum, vexilli, n. t. Signum militare. [סמל semel. Gall. Banniere, enseigne, estendart. Ital. Bandera. Germ. Ein fendlein, fanlein, fahnlein. Belg. Een vaendel. Hispa. Bandera. Pol. Chorągiew. Vng. Zaszlo. Ang. A flagge, ensigne, or standerd.] Cæsar 2. bell. Gallic. Vexillum proponendum, quod erat insigne, quum ad arma concurri oporteret. Tacit.

lib. 1: Postquam turbatum in castris acceptere, vexilla convellunt. Cic. in Orat. docet velum à vexillo factum, ut à pavilione, pratum, à tapetio talum, extrinsecus his literis, gratia vitandi duorum sumi. ¶ Vexillum autem continebat homines centum octoginta sex, teste Livio lib. 8. ab Urbe.

VEXILLIFER, m. f. Signifer, gestator vexilli, quem & Aquilíferum vocabant Romani. [סמכא nasi. מנסיקא Gall. Porte-enseigne, guidon. It. Bandiere, alfiere. Ger. Ein Fendrich, Fanenherr. Hisp. Alferez. Pol. Chorąży. Vng. Zaszlos tartó. Ang. Ober bearer of a standard.]

VEXILLÁRIUS, m. f. Signifer, q. vexillũ fert. [סמכא nasi. מנסיקא Gall. Porte-enseigne, guidon. Ital. Bandiere, alfiere. Ger. Fendrich y anderer Fahnentrager. Belg. Een Vaendrager. Hisp. Alferez.] Liv. lib. 8: Ordo est sexagenos milites, duos centuriones, vexillarium unum habet.

VEXILLÁTIO, quid significet, declarat Vegetius lib. 2. ca. 1: Equitum (inquit) alæ dicuntur ab eo, quòd ad similitudinem alarũ ab utraque parte protegant acies, quæ nunc Vexillationes vocantur, à velo: quia velis hoc est, flammulis utuntur. Sueton. in Galba, cap. 20. illud mirum admodum fuerit, neq; præsentium quem quam opem Imperatori ferre conatum, & omnes qui accerserentur, præsidio nuntium, excepta Germanicorum vexillatione. [ἀπόσπασμα, ἀπόσπασις. Gal. Vne compagnie de gens de guerre estans soubz une enseigne. Ital. Compagnia de soldati sotto una bandiera. German. Ein Fent in Kriegk. Hisp. Compañia de hombres armados sno alferez. Polon. Nakrzydlicũ wiõ pasądzenie. Vng. Hadsereg. Ang. A bande of men of warre under one standerd.]

VEXO, vexas, act. p. Agito, molesto, perturbo, infesto, populor, dispio, & huc atque illuc distraho. [עבה hamah עבב hasaph תכעיב hisbiah הום hamam שדד shadadah שלח shalach סחב shabah ערך gharaph. Gal. Vexer, tourmenter, harceler, tempester. It. Disturbare, molestare, straziare. German. Plagen, vbel handlen, verwüsten, mit mancherley verletzen. Belg. Quellen. Hispan. Fatigar, molestar, enojar. Polon. Nagabiam, wemnie, spustoszaiõe. Vngar. Gyárlom, kinzom. Ang. To vex, to torment, to trouble.] Tractum ab eo quod et veho, in quo inest jam vis quædam alieni arbitrii: non enim sui potens est qui vehitur. Vexare autem vi atque motu procul dubio vehitore est. Nam qui rapiunt, & huc atque illuc distrahunt (ut inquit Gellius libro 2. cap. 6.) vexari propriè dicuntur: sicut taxare, pressare, verbaque tangere, factare, multò fusius, largiusque jactant. Quassare etiam, quam quatere, gravius violentiusque. Cicero 2. Verr. Quam alte per triennium ita vexavit ac perdidit, ut ea restitui in antiquum statum nullo modo possit. De Sicilia loquitur: in quem locum Asconius, nimirum Vexavit, ingentis calamitatis vim significat: nam & ipse suprà ita ait: Populatæ, vexatæ, funditus eversæ provinciæ. Virgilius 6. Aegloga: Candida succinctam latrantibus inguina monstris Dulichias vexasse rates. ¶ Vexare nos dicuntur vitia, quia animũ jactant, distorquent, agitant, infestant. Salust. in Catil. At me, quum ab reliquis malis moribus dissentirem, nihilominus honoris cupido eadem, quæ cæteros fama atq; invidia vexabant. ¶ Hujus composita sunt, Devexo, & divexo, quorum significata videbimus locis.

VEXÁTIO, vexationis, verbale, f. t. Populatio, direptio, infestatio, afflictio. [עבי hasi עטרת hasirah עלבדת hasiphuth מכאוב machaboh עצבון hasabon עצבת hasebheth. Gall. Grief, tourment, vexation. Ital. Travaglio, strangosciamento. German. Plagung, Verletzung. Hispan. Fuerça, obra de molestar. Polon. Przygadowanie, przykrzenie. Vngar. Gõrtelõw, kinlodas. Ang. Grief, sorow, paine.] Cicero in Catilin. Tibi vexatio, direptioque sociorum imposita fuit ac libera. Idem 4. in Catil. Tum lamentationem matrum familiãs, tum fugam virginum atque puerorum, ac vexationem virginum Vestalium perhorresco.

VEXÁTOR, vexatoris, m. t. Infestator. [מעבה mahabeh עבב hasaph מכאיב machaboh מעצב Gal. Vexeur et tourmenteur. Ital. Che tormenta, perseguita. German. Plaget der einen (ist) vmb vbertrang anfert. Hispan. El que molesta cruelmente, y da vexa. Polon. Nagebacz, przykladowik. Vngar. Gyótrõ, kinzó. Ang. He that grieueth, or troubleth.] Cicero de Ausficum respondit: Tam crudelis mei, tam sceleratus Reipubl. vexator esse potuisse?

V ante I.

VIA, vię. f. p. Diurnus actus, qua potest ire vehiculum. Dicta est via, vel à vehendo, quasi via, vel à vehendo, autore Varrone, primùm vcha, & tum deinde Via. [דרך derech אזה ozah חליכה halichah. Gall. Voye, chemin, rue. Ital. Via, strada. Ger. Ein weg, strass. Belg. Een weeh. Hisp. El camino, a la calle. Pol. Droga. Vng. Vt. Ang. The way.] Via (inquit Paulus Iureconsultus) est iter, vel latior octo pedibus, vel angustior potest, ut tam eo eam latitudinem habeat, qua vehiculum ire potest: alioquin rectè fit, non via. ¶ Abutivè tamen sumitur pro omni loco, per quem habere iter omnibus licet. Plin. Quò de via vocabitur. Terentius in Eunuch. Haud convenit Vna ire amicam eũ Imperatore in via. Horatius 1. Serm. Satyr. 9: Ibam forte via sacra, sicut meus est mos. Virgilius 2. Aeneid. Obsedêre alii telis angusta viarum Oppositi. ¶ Aliquando limitat pro ipso actu eundi. [דרך mahalach שביל] Cicero 1. Philipp. Quumque de via lingueremur, & mihi me displicerem Ovid. 2. Metamor. Audirique viæ causa: Non utile carpis, Inquit, iter. Cicero de Senectute. Potest enim quicquam esse absurdius, quàm quò minus viæ restat, eò plus viatici quærere? ¶ Aliquando ponitur pro ratione, forma, modo, & instituto. Virgilius lib. 4. Aeneidos: Inveni germana viam, gratate sororis. Idem libro 6. Aeneidos: Aut tu, siquam via est, siquam tibi diva creatrix Ostendit, &c. Cicero 2. Verr. Habeo autem veram viam atque rationem, qua omnes illorum conatus investigare & consequi possim. Terentius in Heautontimorumeno: Sed vi & via pervalpata parium quotidie accusabam. ¶ Viarum quædam publicæ sunt, quædam privatæ, quædam vicinales, ut inquit Vlpianus in titulo: Ne quid in loco publico. §. Si quis. Publicas vias dicimus, quas Græci βασιλικὰς, nos Regias, Consulares, & Militares appellant. ¶ Vicinales sunt viæ, quæ in vicis sunt, vel quæ in vicos ducunt. Has quoque publicas quidam dicunt, ut ait Paulus titulo De loco & itinere publ. Viæ vicinales. ¶ Privatæ sunt, quas agrarias quidam dicunt. Imponitur autem accipi possunt, vel ea quæ sunt in agris, quibus imposita est servitus, ita ut ad agrum alterius ducant: vel eæ quæ ad agros ducunt, per quas omnibus concedi licebat. ¶ Aperire viam, est ad veterem altitudinem, latitudinemq; reducere. Purgare viam, est id de via tollere quod (superfluum est. Referre viam dicitur, & qui aperit, & qui purgat, & omnino omnes qui in pristinam statum reducunt. Vlpianus in l. Propè ait ff. De via pub. Confecere viam, est ire, peregrinari. ἐπὶ ξένης. Cicero de Senectute: Volumus sanè illi malo citum esse tibi, Cato, tũ quum aliquam viam longam confeceris, quòd nobis quoque ingrediendum sit, ubi nos quò perveniat, videre quale sit. Exigere viam dicuntur magistratus, quum vicinum cogunt munere suo sumptu viam dominus suis vel pulvisculis aliquibus adjacentem. Via prima. Plautus in Mil. Dummodo nunc prima via inducamur, vera ne esse credar, quæ mendacia. Id est, primo ipso congressu. In viam cerere se, est se proripere se viæ. Invenire viam, est extrema reperire. Virg. 3. Aeneid: Fata viam invenient, aderitq; vocatus Apollo. Viam facere, est locum ubi non erat via, aperire. שמיר. Viam munire, est reficere, instaurare omnium quam etiam lapidibus sternere, quod propriè sternere viam dicimus. [סלל salal שמיר.] Cicero pro Cœlio: Pecudis quasi Appius ille Cæcus viam munierit, non qua populus iret, sed qua pastor tuto impune latrocinaturus? ¶ Munire viam, per translationem, pro eo quod est, compendiariam rei alicujus rationem præmonstrare. Quint. Propterea quod plurimi autores quamvis eõdem tenderint, diversas tamen vias munierunt, & in suam quisque induxit sequentes. ¶ Tota via errare, proverbium in eos, qui vehementer à vero aberrant. Terentius in Eunuch. Quibus in his rebus credas fieri? tota erras via. Vide Erasm. Chiliades.

VIÁTOR, viatoris, m. t. Qui iter facit. [ארח orech. Gall. Vn passant qui passe sur chemin, voyageur. Ital. Viandante. German. Ein reysender, wanderer. Hisp. Caminante, que anda camino. Pol. Podrożny. Vng. Vtazaro. Ang. A trauailer in the way, a wayfaring man.] Mart. lib. 11. Lassus iter crudi delicis viator. Iuven. Satyr. Cantabit vacuus coram latrone viator. Cicero pro Mil. Non semper viator à latrone, nõnunquam etiam liber à viatore occiditur. ¶ Viatores olim dicti sunt, qui ex agris in unam Senatores accersebãt. Columella in Præfat. lib. 1: Illis temporibus pro cerere in agris mirabantur, & quum conclusum publicum celeriter à villis arcessebantur in senatum: ex quo qui eos arcessebat, viatores nominati sunt. Cicero de Senectute: A villa in Senatũ accersebantur Cincinnatus & cæteri senes: ex quo qui eos arcessebat, viatores nominati sunt. Hinc consuetudine sermonis translatum est ad eos hoc verbum, qui magistratibus, præsertim Tribunis plebi, apparebant. Livius 2. ab Vrbe: Ardens stans in Tribunos, viatorem mittit ad Consulem, Consulis lictorem ad Tribunum. Gellius lib. 13. cap. 12. ex lib. 12. Rerum humanarum Varronis: Alia magistratuum (inquit) habent alii vocationem, alii prehensionem, alii neutrum: Vocationem, ut Consules, & alii qui habent imperium: prehensionem, ut Tribuni plebis, & alii qui habent: viatorem nemo habet, neque vocationem, ut Quæstores, & cæteri qui neque lictorem habent, neq; viatorem.

VIÁTICUS, a, um, Quod ad viam pertinet. [οδοιπορικὸς. Gall. Seruant ou propre à seruir qui chemine ou va par le pays. Ital. Che serue per camino. German. Das auff der reyse, oder strass dienstlich ist. Hisp. Cosa para caminar. Pol. Do podrożnich potrzebuiący. Vng. Vtra való. Ang. Pertaining to the way.] Unde viatorium vas, quo iter agentes ferendi potus gratia utuntur. Plinius libro 16. ca. 10. de taxo loquens: Vasa viatoria ex taxo vinacia in Gal-

lia facta, mortifera fuit & competentium est. Idem libro 17. cap. 2: Qui sceptra & personas, & curriculo victoria omnibus, conferre nat.

Viālis, viaria, viarium, ut, Lex viatis. Cælius Cic. lib. 8. Est visum è cœnum, quia de intercalando non obtinuerat, transfugit ad populum, & pro Cæsare lupi tegit, legendq; Viariam nō dissimilem Agrariæ Rulli, & Alimentariam, quas habet Aedilis metiri, faciavit.

Viāticum, ci, n. f. Cibus, pecuniave, quam iter facientes nobis fecisse emus. [אורחה *orachah* לֶדֶר *hálech, ódoch, iphdch, orha, re.* Gall. *Provision, fait de vivres ou autres choses pour passer le chemin & voyager, viatique.* Ital. *Vettouaglia, ogni cosa per uiaggio per andare in viaggio.* Ger. Gehrung / oder etwas das man auff der straß brauchet / oder kennet. Hisp. *La dispensa para el camino, el mantenimiento que se lleua por el camino.* Pol. *Opatrzenie na drogę wszystkie do podróży.* Vng. *Vtra valo elvitel.* Ang. *Prouision of thinges necessarie for a iourney.*] Plaut. in Capt. Sequere me, viatici ut dem a imperita tibi. Cic. Attic. lib. 12: Velim videas, & quid viatici, & quid instrumenti satis sit. ¶ Aliquando capitur pro Facultate, seu apparatu. Qu. Claud. in Annal. Simul summa, facies, eloquentia, dignitate, actionia, cōfidentia, pariter præcellebant, ut facilè intelligeretur magnum viaticū id est, magna facultas, magnus apparatus. ¶ Viatica cœna, dicitur quę datur abituro. *Viaticum.* Plaut. in Bach. Ego forsan mecę cœnam hodie dare volo viaticam.

Viāticō, d. p. Viaticum paro.

Viāticŭlum, diminut. [*Vittuaglia & diuisia per uiaggio.* Gal. *Petite victuaille & prouision.* Ital. *Piccola vettouaglia.* Germ. Ein Zehrpfennig. Hisp. *Pequeno mantenimiento para el camino.* Pol. *Mały datek na drogę.* Vng. *Vtra készegtetike, vagy élelmiczke.* Ang. *A little prouision of thinges for a iourney.*] Apul. lib. 7. de Asin. mercō Viaticulam mihi comparā.

Viāticātus, viaticata, viaticatū, Viatico instructus. [*Prouisionné & fourny de tout ce qu'il faut pour le chemin.* Ital. *Fornito & guarnito de tutto quello.* Ger. Mit einem zehrpfennig versehen / auff die straß gefasset. Hisp. *Que tiene dispensa, para el camino.* Pol. *Opatrzony we dragę wszystkie.* Vng. *Vtra elvalo es kóllségel fellegyezett.* Ang. *That is furnished with thinges necessarie for a iourney.*] Plautus in Menæch. Quam maxumum impono, viaticatus hercle ad modum adsitote nobis.

Vibex, vibicis, penultima producta, f. t. Signū verberis in humano corpore remanens: ita dictum, autore Festo, quòd vi fiat. [אבוקה שבט *shebeteh, makkoth, mkkah, sh.* Gall. *La marque ou demeure que les coups de verge font sur le corps.* Ital. *Segno di percossione.* Germ. Ein schwartze streiffunder. Belg. Een swerte streep. Hispan. *Cardenal o señal de golpe ò herida.* Pol. *Dego, pręga, blizna.* Vng. *Kek vonás, g. helyn.* Ang. *The marke or print of a stripe.*] Plin. lib. 30: Vertebrum vulnera, atque vibices, pœnibus qui vitæ recentibus impositis, obliterantur. Perseus Satyr. 4: Si puteal multo cantus vibice flagellat.

Vibones, Britannicę herbę flores, qui devorati ante tonitrua à fulminibus ictorum reddere existimantur. Plin. lib. 25. cap. 3: Herba quæ vocatur Britannica, non nervis modò, & oris malis salutaris, sed contra anginas quoque & serpentes. Florem vibones vocant, qui collectus antequam tonitrua audiantur, & devoratus, secutos in locum reddit. Festus, quà castra erant, nostra demonstrabēt.

Vibrissæ, [Ger. Die haar. Pol. *Włosy nosowe.*] Sunt pili in naribus hominū, quibus ea utilis, caput vibretur. Festus.

Vibro, vibras, ătum, Moveo, quatio, tracto, agito. [הרעין *hargil* ירה *yarah* מטען *hephiph. xepécaiva, mitto.* Gall. *Vibrer & brandir vn dard pour le ietter, darder, darder.* Ital. *Vibrare, muouere, lanciare vn dardo ò altra cosa.* Ger. Schiessen, schmeissen. Belg. Werpen. Hisp. *Vibrar, arrojar cosa, tirar, lanzar vna cosa.* Pol. *Podnosić, potrząsać, miotać z obracaniem.* Vng. *Hayton.* Ang. *To shake a thing or to throw, to brandishe.*] Cicero lib. 2. de Orat. Atque equi modi illa prolusio debet esse, non ut Samnitū, qui vibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur. Ovid. in Epistol. 11: Sic mea vibrant pallentia membra videres. Virg. 11. Aeneid. - hastasque reconditas Parthorum longè dextris, & spicula vibrant. ¶ Vibro, aliquando neutraliter ponitur, pro mico, & tremisco, ut ait Budæus. Cicero 4. Academ. de mari loquens: Quodque nunc, quia Sole collucet, tabescit, & vibrat. Dissimile quod est proximè evolventi. ¶ Nunquam potui capere quo dam sensu. Cicero in Orat. Demosthenis non tā vibrant fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur.

Vibrātus, vibrantis particip. [ארעין *marsil* מטעין *mdephéph* ירה *yarah* מזרה *morah, mdzrah, xepdiaivwv.* Gall. *Qui se remue en vers, brandissant.* Ital. *Che scuote, ò muoue.* Germ. Geschwungen / geschwinget. Hisp. *La que se mueue con ligereza, y ahinco.* Pol. *Podnoszący, potrząsający.* Vng. *Hayto.* Ang. *That shaketh, or throweth or brandisheth any thing.*] Virgil. 2. Aeneid. Sibila lambebant linguis vibrantibus ora. Cic. de clar. Orat. Et erat oratio cùm incitata & vibrans, cùm etiam accurata & polita. Ovid. 12. Met. Sonuerunt q; sua vibrantia tela lacertis.

Vibrātŭs, a, um, abul participi. [ארעין *marsil* מזרה *morah, mdzrah, xepdiaivwv.* Gall. *Lancé, brandy, lancé.* Ital. *Lanciato.* Germ. Geschwungen. Hisp. *Lanzado.* Pol. *Wrzucony, potrząsiony.* Vng. *Rázattatot.* Ang. *Shaken, and brandished.*] Ovid. 8. Met. - ambo vibrata per auras Hastarum tumulo quatiebant ipsicula motu. Virg. 8. Aen. Nanq; improviso vibratus ab æthere fulgor Cum sonitu venit.

Vibrātus, pro crispo, ab Aug. Plin. lib. 2. cap. 72. Barba & capillo vibrato. Virgil. 12. Aeneid. Vibratos calido ferro, myrrhaque madentes. Id est, crispatos calamistro, inquit Servius.

Vibrissāre, est vocentia cantando crispare: à vibrare, vel à vibrissis naturalium pilis. Festus. *Ενορχίζω.*

Viburnum, n. f. Genus frutecis, lentum in primis, & flexibile, ideoq; falcibus ligandis idoneum: prodit simile vitis sylvestris cacumen, nisi quòd semen salvum in folliculo nigro continet. [Ὄρεινα, σύμβατον, ἄγριον & μέλαινα. Gal. *Viorne.* Ital. *Viorno pruniere.* Ger. Ein weck / Platten oder faulbaum / wie etliche nennen. Hisp. *Vn genero de vimbro.* Pol. *Mogilny trzaski.* Vng. *Tolmere.* Ang. *An oshimere.*] Virg. 1. Aegloga:

Verùm hæc tantum alias inter caput extulit urbes,
Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

Vīcānī. Vide VICVS.

Vicarius, Vide VICESIM.

Vīcātim. Vide VICVS.

Vicem, & in ablativo vice, solùm in Singulari numero: in plurali verò habet omnes casus præter genitivum. [טעם *taam,* חלף *chalaph* חלופה *chalipháh* תחת *tachath. ἀμοιβή, ἀντί & ὑπέρ.* Gall. *Lieu, lieu & place d'vn autre.* Ital. *In luogo & vicenda.* Germ. Statt / anstatt. Hisp. *La vez.* Pol. *Rzecz na zamianę.* Vng. *Vtzaualo, helyebe valoson.* Ang. *The roome and place of an other.*] Dictæ sunt vices (ut quidam aiunt) à vi: & à veteribus pro pugnis, & periculis accipiebantur, quoniam per vicissitudinem pugnatur. Virg. 2. Aen. Iliaci cineres, & flamma extrema meorum. Testor in occasu vestro, nec tela, nec ullas Vitavisse vices Danaūm. Id est, pugnas, & pericula. Plaut. Vices ejus memorari, & dicatrices denudat. ¶ Item pro pœnis & incommodis, quòd vitiosa. Cic. pro Domo sua: Mihi unum necesse est & meā & aliorum vicem pertimescere. Horat. lib. 1. Carm. - vicesque superbæ Te maneant ipsum. ¶ Quoniam verò per vicissitudinem pugnari solet, factū est, ut vices pro alternatione, sive vicissitudine capiamus, sæpiùs. Plin. lib. 10. cap. 29. Audit disciplinam interrogatus, & reddit, verbisque retinet Vicem mutua, pro vicissim. Iocorum jurisconsultis ultrarissima. ¶ Interdum vicem accipimus pro loco, munere, vel officio. Horat. de Arte: Fungar vice cotis, acutum Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi. Cicer. 2. de Leg. Nulla est enim persona, quæ ad vicem ejus, qui è vita emigravit, propiùs accedat quam hæres. ¶ Vice alterius fungi, *ἀντὶ ἑτέρου ποιεῖν,* dicimus eum, qui alterius locum supplet, adfaris; & munere fungitur cum. Eandem dicimus Solis vicem supplere, *ἴσον χρόνον ἀπέχειν τοῦ ἡλίου,* hoc est, eodem illius præbere, quos sol præsens exhibet. Veteres Meam, tuam, suam vicem per accusativum efferebant: quod hodie potiùs per ablativum, Mea, tua, vel sua vice dicimus. Plaut. in Rud. - Scappelabo ego pro me, Vos reponite istinc illarum vicem. Id est, vice illarum. Ita vel prositis. Sic terè semper Plautus. Ciceronem etiam ac Livium die frequenter loquentes invenies. Cicer. ad Lentulum lib. 1: Nostram vicem ulcisci est ipse per se. Id est, se pœnæ afficiendo, occupavit ethnicum nostrum. Livius: Clamor undique, ab solicitis vicem Imperatoris militibus sublatus est. ¶ Reposcere vicem, est pro beneficio in alterum collato mutuum gratiam repetere. ¶ Reddere vicem, est gratiam referre, & beneficium acceptum mutuo beneficio rependere. Plin. Epist. 9. lib. 2: Reddam vicem. Et cæsones.

Vicārius, vicaria, Vicarium. Qui vicem alterius gerit, sive obtinet, & in ejus locum succedit. [*Ἀντικαθεστώς, ὁ ἀντὶ τινος πράττων.* Gall. *Vicaire, lieutenant.* Ital. *Vicario, luogotenente.* Germ. Statthalter. Belg. Vervalle. Hisp. *El que tiene cargo de otro en su lugar.* Pol. *Namiestnik.* Vng. *Tanyanak vicenalo.* Ang. *That is deputie or lieutenant of another, and doth an other office.*] Quint. Vicariam ei operam impendi. Cicer. pro Rotirio Am. Propterea cuòd quibus in rebus ipsi interesse non possumus, in his operæ nostræ vicaria fides amicorū supponitur. Quint. in Gladiatore: Quod unum mihi relictum est, ea pollicor patri tuo vicarias manus. Ibidem: Vna fingitur coniux, quæ iam perituri viram maiori vicario amore sua redemit. Cicer. lib. 9. Epist. Itaque redo vicarium, ut illum observabis. ¶ Vicarius, apud Iurisconsultos, oratores & poetas, usurpatur pro servo, servi majoris in familia vices gerente. Horat. 2. Serm. Sat. 7: Sive vicarius est, qui servo paret, uti nos Volter, ait, seu conservus. Mart. Esse facit servum, jam nolo vicarius esse.

Vicissim, adverbium, Per vices, sive alternatim: [אחרית *acharith,*

ſiphich, ſwechſeln, ſwechſel. Gall. Chacun ſa fois, l'un apres l'autre, tour à tour. Ita. A vincenda, ſcambievolmente. Germ. Hergegen, ab- gewechſelter weiſe, eins vmb das andere. Belg. Die een na d'ander. Hiſp. A veces. Pol. Na odmiane. Vng. Vizenvag, viſſzeg. Ang. By courſe or turning, eueries one his tyme and part.] ut, Vicißim incubunt oneri id eſt, modò hic, modò ille incumbit oneri. Plaut. Alin. Inambulandu eſt, nùc mihi vicißim ſupplicabunt. Virg. 3. Aegl. Via ergo inter nos, quid poſſit uterque vicißim, ſperemus? ¶ Quandoque ſignificat ſecundo loco, ſive ſimiliter, ſive ex altera parte. Terent. in Heaut. Sed nùc Clinia, da te mihi vicißim. Nam amici quoque res eſt videnda. Virg. 5. Aegl. Nos tamen hæc quocunque modo tibi noſtra vicißim Dicemus. Cicer. 4. Academ. Sed & vos ab illo imbuiſtis & ipſi illum vicißim eruditis. Cic. in Lael. Sed ego admiratione quadam virtutis ejus, ille vicißim opinione fortaſſe nonnulla, quam de moribus meis habebat, me diligit. Plaut. in Cure. Sed quum adhuc nullo odio eſt obſequutus meo, da vicißim meo gutturi gaudium. Cic. App. Pulcro: Hoc ego meo facto delector, nihil enim potuit fieri amantius: conſidera nunc vicißim tuum.

Vĭcĭſſātim, Idem [חליפות chaliphoth. ἀντιπαραβολῶν, ἀνταλλαγῆς.] Plaut. in Poen. ad argumentum nunc vicißatim volo Remigrare Antiquum.

Vĭcĭſſĭtūdo, vicißitudinis, f.t. Alternatio, & mutatio ex alio in aliud, inquit Cic. lib. 3. Tuſcul. [חליפה חליפות chaliphah. chaliphoth. μεταβολὴ, ἀντιμεταβολὴ, ἀνταλλαγῆς. Gall. Tour & changement de ſouvent, à changer ſa fois. Ital. Permutatione, cambiamento di tutte le cose. Germ. Abwechſlung, verenderung. Belg. Veranderinge. Hiſpan. Mudanza à vezes. Pol. Odmiana. Vng. Vegen valtozas. Ang. A ſucceeding by courſe.] Idem Lucrio lib. 5: Nihil eſt apertius ad delectationem lectoris, quàm temporum varietas, ſortunæq; vicißitudines. Terent. in Eunuch. Omnium rerum vicißitudo eſt. Cicer. de Amic. Nihil eſt enim remuneratione benevolentiæ, nihil vicißitudine ſtudiorum officiorumque jucundius. Idem 1. Tuſcul. Vt quum videmus ſpeciem primùm, tum eandem quæ cœli: deinde conversionis celeritatem tantam, quantam cogitare non poſſumus, tùm vicißitudines dierum atque noctium.

Vĭcĭſſĭtŏs, tatis, f.t. Apud antiquos pro vicißitudine. Accius apud Nonium: Vicißitatemq; imperandi tradit.

Vĭcēnārĭus, vicenaria, vicenarium, Quod eſt viginti capitum: [עשרים hebr. εἰκοσαρίθμιος. Gall. Vingtaine. Ital. Ventiſimo. Germ. Das zwantzig begreifft. Hiſpan. Cada vno de veynte. Pol. Dwadzieſcia. Vng. Huszadik. Ang. That containeth xx numbers.] ut, Grex vicenarius, ex viginti cõstans pecudibus. Aut viginti librarum: ut Lapis vicenarius. Aut viginti annorũ: ut, Puella vicenaria. Ἐικοσαετὶς. Lex quina vicenaria Plaut. Pseudolo: Tum lex me perdit quina vicenaria: omnes metuunt credere. Vbi interpres, Videtur lex lata, ut ſi cuipiã crederetur ſupra viginti quinque minas, redhibitio nulla eſſet. Alii Quinam vicenariam interpretãtur Centenariam omnes profectò minimè ineptè. Nos Plautum de annorum numero ſenſiſſe omnino exiſtimamus. Cõſtat enim inter eos, qui vel a primo limine luris prudẽtiam ſalutarunt, Macedoniano Senatuſconſulto cautum eſſe, nequid minori viginti quinq; annis crederetur. Si contrà fieret, ejus rei nullam fore actionem, niſi ſortè in rem minoris eſſet conversa. Calidorus itaque adoleſcentulus, qui ad eam ætatem nondum pervenerat, hãc ſibi legem impedimento eſſe queritur ad inveniendam pecuniam, quòd nemo tam ſolidus inveniretur, qui contra legis præſcriptum ſibi aliquid crederet, quod poſtea legibus repetere non poſſet.

Vīcēni, vicenæ, vicena, pluraliter, quamvis propriè diſtributivus numerus ſit, accipitur tamen ſimpliciter pro Viginti. [עשרים hebr. εἴκοσι. Gall. Vingt. Ita. Venti. Germ. Zwentig. Hiſp. Veynte. Pol. Dwadzieſcia. Vng. Huszon. Ang. Twenty.] Colum. lib. 3. cap. 3 Vicenas amphoras percipient. Liv. 2. bel. Maced. Vicena quina milia ſeris. Plin. lib. 6. cap. 24: Circa has hyẽtri marini vicenum cubitorũ adnatantes terruêre claſſem.

Vīcēſĭmus, a, um, Ordinis numerus eſt, ſignificatq; ultimum ex viginti: pro quo & vigeſimum dicimus. [עשרים hebr. εἰκοστὸς. Gall. Vingtieſme. Ital. Ventiſimo. Germ. Zwentigeſt. Hiſp. Cada vno de veynte. Pol. Dwadzieſta. Vng. Huszadik. Ang. The twentieth in order.] Cicer. de Fin. Vicesimo die Lunæ. Idem Comitio lib. 12: Altero vicesimo die. Actius vicesima, pro vicesimo anno, apud Ovidium ad Pisonem.

Vīcēſĭmā, vicesimæ, f.p. Vectigalis genus quo in centenas libras quinæ exigebantur. [εἰκοστή. Gall. La vingtieſme partie, vingtiẽme de la vingtieſme partie de quelque choſe. Ita. Vicesimo parte, ventesimo della ventesima parte. Germ. Ein Stuer oder Zinß, der man von zwentzigen fünff gibt oder nimpt. Hiſp. Veynteua parte, la veynte dela veynteua. Pol. Dwadzieſta gdy z edella pieniędzy daiẽdzo. Vng. Huszad. Ang. The twentieth part.] Cicer. ad Attic. lib. 2: Et eò magis quòd à portoriis Italiæ ſublatis, agro Campano diviſo, quod vectigal ſupereſt domeſticum præter vicesimam, quæ mihi videtur una conciuncula clamore poſſe quorum noſtrorum eſſe poſſit.

Vīcēſĭmārĭus, a, um: ut Aurum vicesimarium, [ἀδὲ ἀναφερόμενον εἰς τὰ εἰκοστά.] Liv. 7. bel. Pun. Cætera expedientibus quæ ad bellum opus erant Conſulibus, aurum vicesimarium, quod in tantiore æratio ad ultimos caſus ſervabatur, promi placuit. Id eſt, aurum quod ex vicesima colligebatur.

Vīcēs, adverbiũ numerandi, Viginti vicibus. [ἐικοσάκις. Gal. Vingt fois. Ital. Venti volte. Germ. Zwentig mahl. Hiſp. Veynte veces. Pol. Dwadzieſcia ꝛaz. Vng. Huszor. Ang. Twenty times.] Plin. lib. 7. cap. 28: Centies vicies prodigiosus. Col. lib. 5. cap. ult. ut paulò antè dixi, latitudinis pedes cum longitudinis pedibus ducẽs multiplicabis, centies vicies duceni quadrageni fiunt v. gigni octo millia & octingenti.

Vĭcĭa, Fp. Legumĭnis genus, jumentorum pabulo notiſſimũ, cubitali altitudine, foliis tereti petroſelini, amplioribus tamẽ, flore pilli, minutis, nigrantibusq; in ſiliqua granis. [ἔρεβινθος, κίκερρις, ὄροβος. Gall. Veſce. Ital. Veccie. Germ. Wicken. Hiſp. Eſtarauejo. Pol. Wyka. Vng. Boſzok vad ecet. Ang. Fitches.] Dictæ vicia, ut ait Varr. lib. 1. de re Ruſt. cap. 31. quòd caprecolos habeant, ut vitis, quibus ſurſum vorſum ſerpunt ad ſtapam ſupini, aliùmve calamum, ad quem ut hæreat, cum ſolet vincire. Alii dictas malunt à Græco βίκος, qua nomenclatura, plerique omnes Græciæ populi uſi ſunt, Atticis exceptis, qui κύαμον, aut κύαμος malunt appellare, teſte Galeno lib. 1. de Aliment. facult. Plin. lib. 18: Nascuntur in vicia cochleæ minutæ erodentes eam.

Vĭcĭārĭus, a, um, Quod ad viciam pertinet: [βικικὸς. Gall. De veſce, appartenant à veſce. Ital. Pertinente à veccia. Germ. Das zu den wicken gehört. Hiſp. Coſa de arueja. Pol. Wykowy. Vng. Boſzok hoz valo. Ang. Belonging to fitches.] ut, Cribrum vicitarium, quo vicia expurgatur à frumento. Colum. lib. 2. cap. 9: Cribro vicitario, vel etiam ſoliatio, qui jam fuerit in uſu, pulli ſuperponantur: deinde pulegii ſuculis fumigentur.

Vĭcīnĭa, Vicinus. Vide VICVS

Vĭctĭmā, æ, pen. cor. f.p. Hoſtia, oblatio. [זבח zebach, ἱερεῖον, θῦμα. Gal. Sacrifice, proye, victime qu'on immole pour la victoire, guerison. Ita. Vittima, hoſtia di ſacrificio, animale da ſacrificare. Germ. Ein ſchlachtopffer. Hiſ. El ſacrificio que hazian de animales que matauan. Pol. Ofiarà. Vng. Aldozat. Ang. A ſacrifice for to obtaine victorie, or ouercommen.] Proprieq; erat ea, quæ ab imperatore poſt triumphũ in Capitolio dextra victrice immolabatur. Ovid. 1. Fast. Victima, quæ dextra cecidit victrice vocatur. Virg. 2. Georg. Hinc albi Clitumne greges, & maxima taurus Victima ſæpè tuo perfuſi flumine ſacro, Romano ad templa deũm duxêre triũphos. Horat. 3. Car. Ode 23: Victima pontificum ſecures Cervicem tinget. Juven. Sat. 12: Et cadet ante lares Gallinæ victima ſacra. Cic. pro L. Flacco: Quam poteſtis P. Lentulo mactare victimam gratiorem, quàm li. L. Flacci ſanguine illius nefarii in vos odium ſaturaveritis?

Vĭctĭmārĭus, victimarii, m.f. Sacrorum miniſter dicebatur, qui victimas ligabat, & cultrum, aquam, & molam parabat, & reliqua quæ ſacris erant neceſſaria. [ἱερεῖον. Gall. Sacrificateur, ſacrificeur. Ital. Sacrificatore. Germ. Ein blutrichter der ſchlachtet oder opffert. Hiſp. El que hazia aquel ſacrificio. Pol. Ten ktory ofiarę ſpala. Vng. Aldozo pap. An. A ſacrificer.] Valer. Max. lib. 1. ca. 1: Libitos Petilius Prætor urbanus ex auctoritate Senatus, per victimarios facto igne, in cõſpectu populi cremavit. Liv. 10. bel. Maced. Libritio comitio, igne à victimariis facto, in cõſpectu populi cremati ſunt.

Vĭctĭmātĭus, m. f. Qui victimas emebat ut venderet. ἱερώνης. Hier. lib. 7. cap. 12: Victimatii negotiatoris, vilis mãcipio. Sic enim legunt quidam, Perotum ſecuti, quum emendatiores omnes Plinii codices hanc offendant lectionem: Suarii negotiatoris vile mancipium.

Victĭto, vide VIVO.

Victŏr, Victoria, Victoriatus, vide VINCO.

Victŭs, victus, victui, vide VIVO.

Vĭcŭs, ci, m. f. [κώμη, κῶμαι. Gal. Village, bourg, gaſterne. Ital. Contrada, calle, caſtello, borgo, ventello. Ger. Ein Gaſſen an der ja beyden ſeiten Heuſer ſtehn. Belg. Een ſtraet. Hiſ. Aldea, ó barrio ó calle.] Locus eſt, in quo ſunt humiles domus, ut inquit Sotpacer. Aeq. Varro quoque vicum ex domibus conſtare ait, hasq; qui viam eſſe putant vicum, valdè meo quidem judicio errant. Hinc in urbe Roma vicus Cyprius, Publilius, Ceſonius, Sceleratus, & cæteri, urbis partes ſunt, non viæ, id quod ex ipſis verbis autorum facilè intelligitur. Vicorum autem alii Vrbani ſunt, alii Pagani. Vrbani vici à via dicuntur, teſte Varrone, quòd ex utraque parte viæ ſunt ædificia. In urbe enim ſunt vici, connexis & cohærentibus ædificiis. Cicero pro Milone: Nullum in urbe vicum, nullum angiportum eſſe dicebãt, in quo Miloni non eſſet conducta domus. Horat. 2. Epiſtol. 1: Deferat in vicum vendentem thus & odores. Ovid. 6. Fast.

Certa

Certa fides facti, dictus Sceleratus ab illa Vicus, & æterna rosca prælia nota. ¶ Vici pagani, sunt pagi expluribus villis diuersis coagmentati. Spatio aliquanto absorbet memoti (nam quæ urbi contigua Cæs. suburbia dicuntur) nullisq; macenibus cinctis nomine Castella dicerentur. [עיר פרזי pro פרזים עיר חומה pro חומות.] Cic. ad Terent. lib. 14: Quid ad me, mea Terentia, scribis, te vicum vendituram, quid, obsecro te, me miserum? quid futura est puero? Idem ad Attic. lib. 1: Quod si alicuius, Crassum divitis supersit, aut omnium vicos & prata contemno. Plura de hac dictione videto apud Vallam lib. 4 cap. 20.

Vicātim, cimin. Pro Rusticis aliquot ædificiis conjunctis, aut certè spatio non ita magno à se invicem separatis.

Vicāni, m. l. Qui vicos nullos habitant. [κωμῆται. Gal. Villageois, qui demeurent au village. Ital. Che habitano in villa. Cæs. Ein Dorffmann Meyer. Hisp. Los que viuen en aldea. Pol. Wieśniacy. Vng. Falubirák. Ang. That dwelleth in the village or in the country.] Liv. 8. bel. Maced. Vicani, quinq; ibi exules habitabant. Cic. 1. de Div. ex vetusto quopiam Poëta: Non habeo denique, nauci Martium augurem, Non vicanos, aruspices, non de circo astrologos. Idem pro Flac. Primoribus ille vicanus, homo non modò nobis, sed ne inter suos quidem notus, vos docebit qualis sit L. Flaccus.

Vicānus, vicini, m. f. Qui in eodem vico, aut certè non procul ab ædibus nostris habitat. [שכן שכן קרוב שמך קרוב khaveh, proximus, familiaris, cognatus. Gal. Voisin. Ital. Vicino. Cæs. Ein Nachbare. Belg. Eengebuer. Hisp. Vezino. Pol. Sąsiad. Vng. Szomszed. Ang. Neighbour.] Cic. pro Sext. Rosc. Quasi vero mihi difficile sit quamvis multos nominatim proferre, vel tribules, vel vicinos meos, qui, &c. Horat. 2. Epist. 2: Cætera qui vitæ servet præcepta, Solonis Hic dabit, hic alter Rhamnusius, aut Cleobuli Dictus, & exacto contentus tempore vitæ Cedet Idumæis arcanus vicinus Essenis. Cic. Attic. lib. 2: C. Arrius proximus est vicinus, imò ille quidem jam contubernalis. ¶ Hujus fœminini est vicina. Terent. in Eunuch. Hanc Thaidem non decebam nobis vicinam.

Vicīnus, adject. Propinquus, cognatus, cõjunctus. [שכן, שכנה קרוב שמך proximus, familiaris, cognatus, vicinus, &c. Gal. Voisin, proche. Ital. Propinco. Ger. Nahe abgelegen. Hisp. Cosa cercana como quiera. Pol. Blisko. Vng. Szomszed. Ang. Neighbour, or that dwelleth nigh at hand.] Cicer. in Orat. Vicina, & finitima rhetoricæ dialectica. Plaut. Mere. Nunc ego verũ illud verbũ esse experior vetus: Aliquid malæ esse propter vicinũ malum. Virg. 3. Aegl. Non mala vicini pecoris contagia lædent, Idem 1. Georg. in hunc: Vicinæ ruptis inter se legibus urbes Arma ferunt. Horat. 1. Ser. Sat. 5: nisi nos vicina Trivia Villa recepit. Fest. Ovid. 6. Fast. Ni comes ex forte patri vicinior esset, &c.

Vicīnĭa, æ. f. Loci vicinitas seu vicinorum inter se propinquitas, vel ipsi etiã vicini. [קרבה קרוב שמך proximus, familiaris, cognatus, vicinus. Gal. Voisinage, voisinete, les voisins, les circonvoisins. Ital. Vicinanza, vicinata. Ger. Nähe oder nachbarschafft. Belg. Eenbuerte. Hisp. Vezindad. Pol. Sąsiadstwo. Vng. Szomszedság. Ang. Neighbourhood, a company of neighbours.] Ovid. 4. Met. Nationem, primus qui gradus vicinia fecit. Cic. 1. Tusc. Inde in vicinia nostra Averni lacus. Horat. 2. Serm. Sat. 3: Sunus Egerii fœtũ laudet vicinia. Idem 1. Epist. 17: Sed videt hæc omnis domus & vicinia tota.

Vicinĭtas, vicinitatis, f. t. Vicinorum propinquitas, & aliquando vicinorũ multitudo. [קרבה קרוב שמך proximus, familiaris, cognatus, vicinus, &c. Gall. Voisinage, voisinete, assemblée de voisins. Ital. Vicinanza, vicinata. Germ. Nachbarschafft. Belg. Eenbuerte. Hisp. Vezindad. Pol. Sąsiadstwo. Vng. Szomszedság. Ang. Neighbourhood, or the company of neighbours, or dwelling nigh.] Persius Heavt. Tamen vel vicinus tua me, vel vicinitas facit, aut te adducter monitam, & familiarem. Cic. 6. Ver. Signum quod notũ erat vicinitati, bracchia carent. ¶ Vicinitas etiã aliarum rerum dicitur: ut quũ dicimus, Vicinitas sylvæ, vicinitas montis, & ejusmodi. Plin. li. 36: Triginta propè jam annis noviciam ejus Ramanis, annis nõ ultra vicinitatem sylvæ. Calidonicæ prægnantibus. Idem lib. 21. cap. 18: Multi verò non discernunt à Cypiro vicinitate nominis. Quint. lib. 3 cap. 8: Virtutibus ut vitiis vicinitas quædã est. Cicer. de Clar. Orat. Attica illa oratio quæ quasi finitima vicinitas.

Vicīnum, subitanc. n. f. [קרבה קרוב שמך proximus, familiaris, cognatus, vicinus, &c. Gall. Voisinage. Ital. Vicinanza. Germ. Nachbarschafft. Hisp. Vezindad. Pol. Sąsiadstwo. Vng. Szomszedság. Ang. Neighbourhood.] Senec. de otio, tranquillitate vitæ: In vicinio versatur invidia, simplicitas longe positis manet.

Vicīnālis, vicinale, omn. t. Ad vicinia pertinẽs: [בן שכן. Gal. De voisinage, ou des voisins. Ital. Cosa de vicinità. Germ. Der nähe ist vermandt schafft. Hisp. Cosa de aquella vezindad. Pol. Sąsiedzki. Vng. Szomszedsághoz való. Ang. Pertaining to neighbourhood.] Ut, viæ vicinales. Paulus ff. Viæ ill de loco, & itinere pub. Viæ vicinales, quæ ex agris privatorum collatis factæ sunt, quarũ memoria non exstat, publicarum viarum numero sunt. Vicinalis ejus. Liv. 1 bell. Pun. frag. ingens coacta vis navium est, sinistrumq; temere ad vicinalem usum paratarum: hoc est, à usum victuæ, seu vicinorum.

Vicātim, adver. Sparsim, per vicos & pagos. [κατὰ κώμας. Gall. Par villages, par vicz. Ital. Per ville, per villaggi. Ger. In Dörffer oder Flecken. Hisp. En barrios en barrios. Pol. Wsiami y miasteczkami. Vn. Falunkent vezekre. Ang. Streete by streete.] Plin. lib. 6. cap. 26. Mesopotamia tota Assyriorum fuit vicatim dispersa, præter Babylona, & Ninum. ¶ Dicitur & de vicis urbanis: ut idem sit vicatim, quod per singulas urbis vias. Cicer. pro Domo sua: Servorum omnium vicatim celebratur tota urbe descriptio.

Vidēlicĕt, adverb. num confirmandi, quasi videre licet. Certè, mirum. [δηλονότι, ἀναντίρρητον. Gal. Certes, certainement, c'est à savoir. Ital. Certamente, veramente, cioè. Germ. Zů nemlich sprich. Hisp. Cierto, sabre ó es justo de creer, verdaderamente. Pol. To jest. Vng. Bizony, valóban, nyilván tudtúl. Ang. Truely, to wit, that is to say.] Terent. in Adelph. Videlicet hoc audivisse hoc est, certè audivit. ¶ Aliquando ironiæ vim habet & ponitur pro scilicet. Sallust. in Catil. Vos de patriis quod statuatis, cunctamini videlicet cætera vita, illorum hunc sceleri obstat? Sed pudete dignitatis. Lentuli. Vide Vallam lib. 2. cap. 61.

Vĭdĕo, vides, vidi, visum, ere. f. Oculorum sensu aliquid percipio. [ראה ראה הביט חזה חלם. Videre, cernere, conspicere, spectare. Gal. Voir. Ital. Vedere. Germ. Sehen, ansehen. Hisp. Ver. Pol. Widzieć. Vng. Látok. Ang. To see.] Virg. 2. Aeneid. quæque ipse miserrima vidi, Et quorum pars magna fui. ¶ Quandoq; adjicitur ablativus oculis: ut, Videre & perspicere oculis, apud Cicer. 6. Verrina, quod & Græci dicunt, ἀκούειν τοῖς ὀφθαλμοῖς. ¶ Transfertur etiam ad animum. Ovidius ex persona Medeæ: video meliora, proboque: Deteriora sequor. Video (inquit) melioratione esse, intelligo, & cõdero, quæ sint meliora. Terent. in Andria: Vide quo me pacto excusem. Et animadverte, & considera. ¶ Videre ibi dicitur, provide. Terent. in Phorm. Rectè mihi videor, & senis essem ultus iracundiã. ¶ Me vide, pactilis est Comico, pro eo quod dicturus me recipio, certum id habeo. Terent. in Andria: Atque illuc ipsum mihi periculi est, me vide. ¶ Videre somnum, est dormire. Cicer. ad Cath. lib. 7: Fuit enim mirifica vigilantia, qui sum toto Cumulatu somnum non viderit. Terent. Heavt. Somnum hercle ego hac nocte oculis non vidi meis. ¶ Videre aliquando pro vigilare ponitur. Virg. l. 6. Aeglogæ, de Silenò: Tumque videnti Sanguineis frontẽ moris, & tempora pingit. Hoc est, vigilanti jam, & expergefacto. ¶ Aliquando est providere, prænoscere. Cicer. Epist. Aurea non videbas mecum simul, quàm illa crudelis effectura victoria? ¶ Videtõ ponitur pulchrè pro cavebo, & attentè considerabo. Terent. Adelph. Ego istuc videro. id est, istuc mihi curæ erit. ¶ Videlis, horrendi formula antiquissima, ubi vis, pro si vis, quemadmodũ etiam lis, pro fuis, sis, pro tuus, sis, pro suis, & idem lignificat quod cavesi vis, provideris: si videtur. Persius Satyr. 1: videlis ne mea primum Fortè hibiscigeant limina. ¶ Hujus passivum est Videor, cernor, conspicior. ὁρῶμαι, φαίνομαι. Virg. 4. Aeglogæ: divis quæ videbor: Bermilhos heroas: & ipse videbor illis. ¶ Frequentissimè tamen accipitur pro apparere. δοκεῖ, φαίνομαι. Cicer. 2. Offic. Induxit eam, quæ videtur esse, non quæ esset, reprehensionem. Plautus: Cicer. libr. 16. Epist. Animum suum Reipub. cognoscere videor. Videor videre, elegans loquendi formula, pro eo quod vulgus imperitorum dicere solet: Videor mihi quod ego video. Cicer. Tironi libr. 16 Epistol. Videre videorte emeritam sufficatem. Idem in Catil. Videor mihi videre hanc urbem subito uno incendio concidentẽ. ¶ Si videtur id est, si placet, si malethũ non est. Cic. Terent. lib. 14: Tu, si videbitur, vellis illis uterque scelib. 7 ad Fabium Gallum: Faciesne, si tibi videbitur, certiorem. ¶ Videlicet agas, prorsus est clausula, qua eos monemus, qui magis aggrediuntur: non certe ista tamen est, sed excitantis: ut inquit Donatus in Lud. Terentii in Phorm. Vide quid agas, prima voltio est acerrima. Videat Epicurus, inquit Cicero 4. Academ. ὁρᾶτε τί λέγει id est, videat: hoc est, hujus rei illi cura sit: vel hujus opinionis rationem reddat, non ego. ¶ Si accipienda sunt, Tu videris, vos videritis, illi viderint, & cætera id genus: Cicero ad Sextum. De hoc ut videris.

Vīsus, visa, visum, participium. Animadversus. [ראוי ראה. Gall. Veu. Ital. Veduto. Germ. Gesehen. Hisp. Visto. Pol. Widziany. Vng. Látott. Ang. Seene.] Plin. lib. 7. cap. 19: Socratem, cui non sapientia coli sem per visum vultu. Virgil. 2 Aen. Infelix simulacrum, atq; ipsius umbra Creusæ Visa mihi ante oculos & nota major imago. Interdum vitium dicimus, non quod oculis percipimus, sed quod nobis apparet. Terent. Heavt. Vita est verò, quod dici solet, aquilæ senectus. Idem Hecyr. Matris vox visa est Philumenæ. Ubi Servius: Omnia hæc, quæ sensu percipi possunt, vita dicimus. Virgil. 10. 6 Aeneid. visæque canes ululare per umbram.

Vīsum,

Visum, vis, n. s. Spectrum, phasma, sive species aliqua, quã dormientes videmur videre: quanquam nõ nunquam & vigilans alius invenias: quem admodum Brutõ legimus malũ genii visum nõ multo ante cladem Philippica apparuisse. [מראה *marah*. Gall. *Vision, songe, fantosme.* Ital. *sogno, visione.* Germ. Ein gesicht/erscheinung. Hisp. *La vision.* Pol. *Widzenie, ymanie.* Vng. *Latas.* Ang. *A sight, vision, a fantasie.*] Virg. 4. Aen. Hoc visum nulli, non ipse effata parenti est. Cic. lib. 1. Academ. Platonem autem nulla tertia philosophiæ parte maluvisse quam primum de seipsis quæ dã dixit nove: quòd jam Deos esse censuit è quadam quasi impulsione oblata extunsecus, quam ibi φαντασίαν, nos visum appellamus. Idem 2. de Divin. S. Deus ista visa nobis providendi causa dat, cui non vigilantibus potius dat, quàm dormientibus.

Visum, vidi, n. 1. Prospiciendi oculo: hæc est, pro re quavis quæ speranda proponitur. [מראה *marah*. Gal. *Object de vue.* Ita. *Cosa veduta.* Ger. *Ein Gesicht, schawspiel.* Hisp. *Cosa vista.* Pol. *Oko.* Vng. *Negy szemnek dolog.* Ang. *That is seen.*] Propert. lib. 2. Eleg. 8: Quæ mensas obsœnas depinxit prima tabellas, Et posuit casta turpia visa domo.

Visus, us. m. q. Videndi actus, vel ipsa videndi facultas. [ראי מראה *marah, reiah.* Gall. *Veue.* Ital. *Vedere.* Germ. Das gesichte. Hisp. *Obra de ver, ó sentido para ver.* Pol. *Widzenie.* Vng. *Latas.* Ang. *The sense of seeing or sight.*] Plinius lib. 8. cap. 22: Sed in Italia quoque creditur luporum visus esse noxius. Ovid. 3 Fastor. Mergetur, vilas effugietq; tuos. Plin. lib. 9. cap. 50: Pisces autem vectigalia cocunt tanta celeritate, ut vitium fallant. Quintil. lib. 10. cap. 1: Qualis est ferri fulgor, quo mens timet, visusque perstringuntur. ¶ Visus pro viso & spectro aliquando ponitur. [מראה *marah*.] Virg. 3. Aen. Nymphas venerabar agrestes, Invalvumé; patrem, Getici qui præsidet arvis, Rite precabar: visus, omenq; levarem. Idem 5. Aen. Obstupuit visu Aeneas. Horat. 2 Serm. Satyr. 3: Nam immundo somnia visu Nocturnam vetlem maculant, ventremq; superant. Nocturnus visus. Tacit. lib. 20: Advocata cæde pone jussa nominis, suos, Ptolemæi, visus, & ingruentia mala exponit. ¶ Visus, pro specie. Cic. 1. de Nat. deor: Ex quo existit & illud, multa esse probabilia, quæ quanquam nõ percipiamus, tamen, quia visum quendam habeant cui assentiri & cui fidere, his sapientis vita regeretur.

Viso, visionis, verbale, s. Ipse videndi actus. [ראות מראה *reiah, marah.* Gall. *Veue, regard.* Ital. *Visione, vedere.* Germ. Das sehen. Hisp. *Obra de ver, ó vista.* Pol. *Widzenie.* Vng. *Latas.* Ang. *Seeing or a sight.*] Cic. 4. Academ. Nec potestis cui est visio vel tactus, comprehensis ullam habere judicium, aut ullam omnino veritatis notam. Cic. 2. de Nat. deorum: Neq; visionem, neq; auditum, neq; sonum sine aëre fieri posse. ¶ Visio item ponitur pro viso & spectro. [φαντασία. Gall. *Visions, fantosme.* Ital. *Visione, fantasie.* Germ. Ein gesicht so einem wunderbarnã jurkompt. Hisp. *Las visiones ó phantasias.* Pol. *Strach, przywidzenie.*] Quint. lib. 6. cap. 2: Tentabo etiam de hac dicere, quas φαντασίας Græci vocant nos tantũ *visiones* appellemus, per quas imagines rerũ absentium ita repræsentantur animo, ut eas cernere oculis ac præsentes habere videamur. Macrob. in Somn. Scip. Omnia quæ videre sibi dormientes videntur, quinque sunt principales, & diversitates, & nomina. Aut enim est ὄναρ, secundum Græcos, quod Latini *somnium* vocant, aut ὕπαρ, quod *visio* recte appellatur: aut χρηματισμός, quod *oraculum* nuncupatur: aut ἐνύπνιον, quod *insomnium* dicimus: aut est ἐφιάλτης, quod Cicero, quotiès opus hoc nomine fuit, *visum* vocavit.

Viso, sis, si, sum, act. r. Ad videndum eo, invîso, adeo, convenio. [ἔρχομαι *erchomai, ἐπισκέπτομαι, ἐπισκοπέω.* Gall. *Venir, semondre, aller voir.* Ital. *Andar à vedere.* Germ. Gehn sehen/besuchen. Belg. *Gaen om te sien.* Hisp. *Yr ó visitar á ver.* Pol. *Nawiedzam.* Vng. *Megtekintem.* Ang. *To visite, to go to see.*] Cicero ad Attic. Cupio equidem, & jampridem cupio Alexandriam, reliquumq; Ægyptum visere. Est ad videndum ire. Terentius Heaut. Non visam uxorem Pamphili, quum in proximo sit ægra? Illud verò in Andria ubi viso, tunc, ait illi insaniunt: expositum Donatus, ad videndum venio. ¶ Eadem etiam vis servatur in compositis. Terent. in Andr. Revisa quid agunt. Redeo (inquit Donatus) ut videam quid agant. Et in Adelphis: Hem ego hinc ad hos provisum quam mox virginem accersant. Pravitio (inquit) duas res signi fecat, præcedo, & video. Plaut. in Menech. Provisam quam mox vir meus redeat domũ. Non est ibi tamẽ Viso accipitur propriè in viva Video, præsertim cũ verbo eo, aut Venio cõjunctum. Plautus Rudente: Nunc hinc ad Venerem simum venio visere eam: divinam facturum se dixerat. Terentius Heaut. postquam accersivit sæpius, Ægrã simulant mulierem nostra illicò ut visere ad eam: admisit nemo. Idem Eunuch. Vultisne eamus visere? ¶ Idem ubi venit quando jungitur his ablativis gratia, causa, studio, & hujusmodi. Suetonius: Multi autem qui è castris visendi aut salutandi gratia processerant, volventes hostilia cadavera, amicum alii, pars hostem, pars autem cognatus reperiebant. Terentius in Hecyra: Ne mirtas quidem videndi causa quenquam. Virgilius 2. Aen. Vadiq; videndi studio Troiana juventus Circumfusa ruit. Ex quibus datur intelligi, hoc verbum non esse desiderativum, ficut multi putant, seũ magis exercitativum. Nisi visio in his exemplis intelligas, videre cupio, sensus erit ineptus: superfluum enim nã foret in ablativi, studio, causa, gratia, quos habet adjunctos. ¶ Inveniturq; & passivum Visor, in rerum potissimum personis. Cic. 6. Ver. Cupidinem fecit illũ, qui est Thespiis propter quem Thespiæ visuntur. Idem 1. Offic. Domus Cn. Octavii vulgò visebatur.

Visendus, participio. Cui visũ dus. [ὁρατέος θεατέος. Gal. *Digne d'estre veu.* Ita. *Degno di esser veduto.* Ger. *Desich/ding zu sehen.* Hisp. *Digno de ser visto.* Pol. *Godne nawiedzenia.* Vng. *Meg látogatando.* Ang. *Worthe to be visited or seen.*] Cicero pro Pomp. Quæ cætera tollenda arbitrabãtur, ea sibi ille ne videnda quidem existimabat. ¶ Aliquando nomen est ex participio. Plin. lib. 16. cap. 44: Virina luco eligitur, & ipsa nobilis xxxv. pedũ ambitu eandem, decem arbores meticos singulas magnitudine videndi: id est perabilis, admirandæ, dignæ videri.

Visito, tas. Frequentativum est a Viso, sæpe viso, & frequenter convenio, adeo. [קקד *pakad.* ἐπισκέπτομαι. Gall. *Visiter, aller voir souvent.* Ital. *Visitare.* Ger. Offt sehen/besuchen/heimsuchen. Belg. *Besoecken.* Hisp. *Ver á menudo.* Pol. *Nawiedzam.* Vng. *Meg látogatom.* Ang. *To visite, to go often to see.*] Cic. 5. de fin. Is qui arceret podagræ doloribus, visitasset eum hominem Carneades, Epicuri per familiaris, & tristis exiret, &c. Plaut. in Curc.

Ibi me interrogat, Equitem in Epidauro
Lycomedem tapetariam noverim.
Dico me novisse, cuidam tenuem Cappadocem, amicum Visitato. Idem Epidic.
Nocticho lanienam videor noscito ubi me vidisse putes.
Eloquere eatus non est quam animus retur meus?
Dubito, vidicari an hæc sit re ea est.

Visitatio, visitationis, verbale. s. t. Actus visitandi.

Visibilis, & hoc visibile, om. c. Quod videri potest: ficut invisibile, quod videri non potest. [ראיה *reiah.* ὁρατός, θεατός. Gal. *Visible, qui se peut voir.* Ita. *Visibile.* Ger. Sichtbar. Hisp. *Cosa que se ve ó puede ver.*] Plin. lib. 11. cap. 37: Oculi, seu vasa quædam, visibilem animi partem accipiunt, atque transmittunt.

Vidua, vidua, s. p. Mulier viro orbata: à ve particula intensiva (ut quibusdam videtur) & antiquo verbo Iduare, quod alium Hetruscis dividere significabat. [אלמנה *almanah.* χήρα. Gal. *Vefve, femme qui a perdu son mary.* Ital. *Vedova, femina maritata.* Ger. Ein Widtfraw/Witwe. Belg. *Een weduwe.* Hisp. *La muger viuda de marido, viuda.* Pol. *Wdowa.* Vng. *Özvegy.* Ang. *A widow.*] Plautus Sticho: Quæ tam diu vidua viro suo cessat. Horat. 1. Epist. 1: Sunt qui Trullis & pumice vidua venentur avaras. Contrà Labeonis Jurisconsulti Viduam dictam putat à Ve privativo, & gonatne. Duci ut Viduæ dicta sit, quasi sine duitate. eadq; voce non tam solam intelligi putat, quæ orbata est viro, verùm etiam cui nunquam nupsit. Viduam (inquit) dici placet, non solùm quæ aliquando nupta fuisset, sed eam quoq; quæ virum non habuisset quia Vidua se Gallia est, quem admodũ Vocont, Vesanus, cui sine corde aut sanitate esset: similiter Vidua, quasi sine cuitate.

Vidŭo, vidŭas, act. p. Orbo, seu privo. [שכל *shachal.* χηρόω, χηρόω. Gall. *Rendre en vefve, priver de mari ou d'autre chose.* Ita. *Privare.* Ger. Berauben. Belg. *Beroven.* Hisp. *Privar como de marido.* Pol. *Opuszczam, przbawiam.* Vng. *Megyzvezlem.* Ang. *To make a widow, to spoile of an husband or other thing.*] Virgil. 8. Aeneid. ...tot ferro sæva dedisset Funera, tam multis viduassent civibus urbem. Horatius 2. Carm. Ode 9: Et multis viduarturorbis.

Viduātus, viduata, viduatum: [שכול *shachul* אלמן *almon.*] ut Leges viduatæ Judice, Claud. 1. Pan. Regna viduata lumine pro inferis. Sil. lib. 3: Cujus viduata redis. Seneca Medea.

Vĭdŭus, a, um, Privatus, orbatus, destitutus. [שכול *shachul* אלמן *almon, gnesh.* Gal. *Vefve, veftue, privé de quelque chose.* Ital. *Vedovo, privato.* Germ. Beraubet. Hisp. *Cosa privada como de marido.* Pol. *Opuszczony, wdowiały.* Vng. *Szegy.* Ang. *Bereft, deprived, alone.*] Horat. lib. 1. Carm. Vocat ad cenam, viduus pharetra, Rex Apollo. Cic. 2. Tusc. Si me ipse viduus pellex excipio anceps. ¶ Sine viduus lectus, dicitur qui alterò conjugum caret. Lucanus: Informis vidua tum pomum frigida lecto. Ovid. 1. Fast. Per totidem mẽses à funere conjugis exors Sustinet in viduis tristia signa domo. Idem epist. 18: Cur ego tot viduas exigi frigida noctes? Arbor vidua, quæ viti non est maritata. Horatius 4. Carm. Ode 5: Et vitem viduas ducit ad arbores.

Vĭdŭĭtas, viduitatis, f. t. Vita cælebs post nuptias. [אלמנות *almanoth.* χηρεία. Gal. *Vefvage, viduité, privation.* Ita. *Vidovia.* Ger.

Der

Der nemen sant. Hisp. Aquella privacion de marido. Pol. Wdowieństwo. Vng. özvegység. Ang. widowhood.] Liv. li. 10. vel Macedo. Jo vidua tace re licebit filios singulos parvos filios habentes. Idē 4. vel Macedo. Et ipse libertatē quam viduitas & orbitas facit, retinebantur. ¶ Ponitur aliquādo pro inopia. Plaut. in Rudens. Omnium copiarum, atque opum, auxilii, præsidii, viduitas nos tenet.

Vīdŭĭtās, vidualis, antequis, festa festo, idē erat quod Calamitas: ita dicta, quòd bonis vidaret. [דעה rebab. superbia] Cato Rei rust. ca. 114: Verum morbos visos invisos q; viduitatē, vastitudinemq; cal imitates, intemperiasq; prohibessis.

Vīdŭlĭtis, vidul., m. f. Vulgi, vel faculus quo viatores pecuniam clàm vehes clàm ejus conferunt. [אוחרת zemiachath. מוצא. Gal. Vne male, vne voiture, ou vne bourse. Ital. Mala bisaccia, valisa, borsa. Germ. Ein ledtsack/gurtel/budgen. Hisp. La bolsa. Pol. Torba, woreczek podrożny. Vng. Tvszö. Ang. A budget or budget.] Plaut. Rud. Est ne hic viduitas, ubi esse illi me tantum inesse aiebas? q. Hinc viduitaria Plauti Comœdia, quæ aliquoties citatur à Nonio.

Vĭĕo, vies, vievi, vietum, act. f. Ligo, seu inserto, interprete Nonio. [שחה hishvah קשר kasshar. hoxiζω. Gall. Lier d'osier ou de telles choses, tordre comme on fait en fait à lier. Ital. Legare con vetghe. Ger. Binden mit ruthen. Belg. Binden. Hisp. Atar. Pol. Oplatam, związuję. Vng. Meg kötöm vesszőkkel fél zekötöm. Ang. To bend with osiers or twiggs as hoopers do to hoops.] Var. lib. 1. de re Rust. Ut habeas vimina, unde viendo quid facias. Var. lib. 4. de Ling. Lat. Viere est vincire: unde apud Enniū fiunt viere Venerem corollam. ¶ Hinc vimina, & vasa viminea, teste Festo.

Vĭētōrēs, m. r. Qui vasa vimina recognat, stipantq;, inquit Budæus à viendo hoc est, ligando, seu vinciendo. [Osiers Gal. Tonelier, qui relient les tonneaux. Ital. Bottaio che fanno botti. Germ. Die faßbinder oder küffer. Hisp. Los que hazen vasos. Pol. Bednarze. Vng. Kádar. Ang. Hoopers or coopers.]

Vĭĕtŭs, a, um. Mollis, languidus, fractus, naturali hus privatus viribus. [אמלל emlal [vel] אמלל emlal דוי davvi חלש chalasch. μαραίνω χαλάω. Gall. Aise à plier, flexible, mol, flotte, sans force et vertu. Ital. Molle, effeminato, di poche forze. Germ. Saft/ lobentlich/ temperlich. Bel. Broeckig. Hisp. Cosa marchita y mustia. Pol. Słabość, mdłość. Vng. Gyenge hayis. An. Soft, weake, bending.] Varro de Opotothecis: Ne quum humore amittat suci pennæ ventu, mala vietaq; fiant, quod est flaccida & rugosa. Habet autē hoc nomen penultimā syllabam indifferentem. Lucretius lib. 1: Nec sopra caput esse videbis vietam Vestem sentimus. Horat. lib. 1. Carm. Qui fodor victis, & quām malus undiq; membris Cretatodor Victum cor. Cic. 2. de Divin. Ego enim suspicor, ipsum tum aliquo morbo bovis exile, & exiguum & victum cor. Ficus victa. Colum. lib. 12. cap. 15: Ficus porro neq; nimium victa, neq; immatura legi debet.

Vĭgĕo, ges. gui. n. f. Floreo, polleo, sive potens aut in vigore sum, & viriditate in quandam habeo. [עמם chasak חזק chazak. ἰσχύω. [vel] אמץ amatz חלץ chalatz. παρὰ τὸ ἅλλομαι. Gal. Estre en vigueur, estre en force. Ital. Essere nel suo vigore et forza, vigoreggiare. Germ. Stärck oder gesund sein/ in seinen sästen stehe/ krafft haben. Belg. Groyen. Hisp. Estar recio, ser en su vigor. Pol. Istnieć, przynosić rzecz, kwitnę. Vng. Erőmbe vagyok. Ang. To be in his force and strength, to be lusty.] Cicero 1. Tusc. Multaq; secula postea sic vigut Pythagoreorum nomen, ut nulli alii docti viderentur. Idem 11. Philippic. Nihil semper floret: ætas succedit ætati: ruunt regiones: Celtiæ fluxerunt: nunc vigent Partæ. Idem ad Attic. lib. 4. Nos autumno de statu vigemus etiam magis quām quam floruimus. Virgil. 2. Æn. Dum stabat regno incolumis, regnumq; vigebat Consilius, & nos aliquod nomenq; decusq; Gessimus. Idem 4. Æneid. Fama malum quo non aliud velocius ullum: Mobilitate viget viresq; acquirit eundo.

Vigēns, tis, particip. [עמם hatsive חזק chazak טרח parlach. ἀκμάζων, ἐρρωμένος. Gal. Vigoureux. Ital. Vigente. Ger. Gesterckt/ gruntvest. Hisp. Vigoroso. Pol. Rzetelny, krzepki. Vng. erőtelen. Ang. Tart/ lusty/ strong/ sure and strengthy.] Cicero 2. de Finibus: Homines enim etsi multis aliis, tamen hoc uno à bestiis plurimum differunt, quòd rationem habeant à natura mentemque datam & acrem & vigentem. ¶ Inter Vegetum & Vigens hoc interest: quòd vegetum sit in corpore: Vigens forte, Nam Vegetum corpori: vigens animi potius dicere. Nonius.

Vĭgĭlācus, tis, archaïcum, Catullus Epigram 42: Jam lacer ludio pedes vigescunt.

Vĭgŏr, vigoris, m. r. Firmitas, robur. [עמם hasiv עלתה hoz. חזק chozek כח coach [vel] אחה achuzah שד schedh נבה nevah. ἀκμή. Gal. Vigueur, force. Ital. Vigore, fiacchezza, et gladezza. Germ. Krafft/ stärcke/ unuberwindtlichkeit. Belg. Groeycagt. Hisp. Fuerça, ò esfuerço de animo. Pol. Moc, potęga. Vng. Nyers erő. Ang. strength, force, lustiness.] Plin. lib. 7. cap. 25: Animi vigore præstantissimum arbitrati C. Cæsarem Dictatorem. Liv. 1. 2. bel. Pan. Eundem vigorem in cultu vimq; in oculis, habitum oris, lineamentaq; eorum. Virg. 9. Æn. Nec tarda senectus Debilitat viresq; animi mutatq; vigorem. Ovid. 12. Metam. Gratus in ore vigor, &c.

Vĭgĭl. pen. cot. adiectivum est, omnia vehementissima faciens vigile, vel. vigilis: quamvis in plurali numero neutrum genus nō habeat. Est autē Vigil idem quod vigilans: sive est qui nō est ex his perinquales sunt commentes, sed qui in vigore suo est. [ער ir. ἐγρήγορος, ἐγερτικός. Gall. Veillant, qui veille. Ital. Vigilante. Germ. Wachtbar oder wachet. Hisp. Velador. Pol. Dzierżący. Vng. Vigyázó. Ang. Watchful.] Virgil. 4. Æneid. Monstrum horrendum, ingens, cui quot sunt corpore plumæ. Tot vigiles oculi. Ovid. 3. Metam. Et tenuant vigiles corpus miserabile cutæ.

Vĭgĭl, subst. tivum. Nocturnus custos, qui & excubitor dicitur, a quo præfectus vigilū vocatus est. [אשורת ashmoreth אשמורה ashmorah ἀγρυπνία. Gall. Garde de nuit, le guet. Ita. Ghiaia la guardia de notte. Germ. Ein Wächter. Hisp. Velador, guarda de noche. Pol. Straż. Vng. Vigyázó. Ang. A watchman.] Plaut. in Amph. Rex Creon vigiles nocturnos singulos semper locat. Cic. 6. Verrin. Clamorā Vigilibus, sanciq; ea sic debitis sollitur Lucan. lib. 7: ne rumpite somnos Castrorū vigiles, nulla tuba verberet aures. &c.

Vĭgēsīmŭs, a, um. Vltimus ex viginti. [עשרים esshrim. ἐικοστός. Gall. Vingtiesme. Ital. Vintesimo. Germ. Zwantzigst. Belg. Twintichste. Hisp. Cada uno de veynte. Pol. Dwudziesty. Vng. Huszadik. Ang. Tuentieth.] Cicero pro Planc. Ex illo tempore centum jam & vigesimum regnat annum.

Vĭgēsīmæ, vigesimæ, f. p. Tributi genus, quum in centenas minas quinæ exguntur. apud Plin. in Paneg. Hic vigesima reperta est, tributum tolerabile. Vide VICESIMA.

Vĭgēsīmārĭum aurum, à Livio dicitur quod ex vigesimis colligitur. ἀναγράφω χρυσός. Franc autem vigesimæ tributi genus eximia parte levius quām decimæ. Vide supra VICESIMARIVS.

Vĭgĕsĭs, m. t. Quod est viginti asses. [ἐικοσάσσαρον ἀνομα ἀσσαρίου. Gall. Qui vaut vingt asses. Ital. Che vale venti denari. Germ. Das zwantzig asß oder pfennwert gilt. Hisp. Cosa que cuesta veynte asses. Pol. Ośmdziesiąt pieniędzy. Vng. Vagyon. Hat penzet. Ang. That is of twenty pound weight, or eighty sesterces shillinges.] Martial. lib. 12. Amphora vigesis modius datur ære quaterno: id est, vigiti asses amphora venditur.

Vĭgĭlo, vigilas, n. p. Excubo, vigilias ago, non dormio. [ער ער hir עשקד hishkid. ἀγρυπνέω, ἐγρηγορέω. Gall. Veiller. Ital. Vigilare, vegghiare. German. Wachen. Belg. Waken. Hisp. Velar. Pol. Czuć, czuwać, strzedz. Vulgar. Virrasztok vigyázok. Ang. To watch or watche.] Terentius in Eunuchor. Ne furtum deorum custodes, neve utique ad hanc vigilent. Cicero de Somn. Scipionis: Me & fessum de via, & qui ad multam noctem vigiliam protulerat quam solebat somnus complexus est. Idem 2. Catilin. Tardissimè autem Lentulus, credo quòd literis candis præter consuetudinem proxima nocte vigilarat. Horatius 1. Sermon. Satyra 2. noctes vigilabat ad ipsum Manè, diem tamen fecerat ad fuit unquam Sic impar sibi. ¶ Per metaphorsim accipitur vigilare pro eo quod est omni cura vigilantiaque in id incumbere, ne quid nos inopinantes subitò opprimat. Cicero pro Planc. Vigilandum est semper, multa in fide sunt bonis. Idem 6. Philip. Quamobrem, Quirites, vos flo quantum potero, labore plus penè quām potero excubabo vigilaboque pro vobis.

Vĭgĭlō, impersonale. Ovid. Epistol. 12: Non mihi grata dies noctes vigilantur amantes: Nec tener in misero pectore somnus adest.

Vĭgĭlātŭr, impersonale. Martial. Libr. 12: Otia ne somnusque juvant, quæ magna negavit Roma mihi: redeo ū vigilatus & ſ. r.

Vĭgĭlans, tis, participium. [שקד shakedh. ἀγρυπνῶν. ἐγρηγορῶς. Gal. Veillant, qui veille. Ital. Vigilante. Germ. Wachend. Hisp. Velador. Pol. Czujący, czujęcy. Vulgar. Virrasztó, virrasztó. Ang. That watcheth.] Plautus in Captiv. Vigilans somniat. Terentius Andr. Dum ille somniat Ea, quæ vigilans volui? ¶ Aliquando nomen est, idem significans quod Diligens, providus, intentus. ἐπιμελής, ἐγρηγορώς. Plinius epist. 17. libr. 2: Vir exercitatus & vigilans. Cic. 2. Ver. Perficiam ut nemo unquā post hominum memoriam paratior, vigilantior, compositior ad judicium venisse videatur.

Vĭgĭlātŏr, a, um. ἐγρηγορώς. Tibul. lib. 1. eleg. 2: Cum dictu nos vigilanda venit. Quint. Libr. 11. cap. 3: Et vigilandæ noctes, & fatigo lucubratio cum bibenda. ¶ Vigilandum aliquando accipitur, pro eo quod est vigilanter providendum, vel summo studio diligentiaque consulendum: ut annotavit Servius in illud Virg. 1. Geor. 3. Quæ vigilanda viris, &c.

Vĭgĭlantĭă, æ. f. Diligentia, attentio. [ἐγρηγορσία, ἀγρυπνία. Gal. Vaillance, vigilance, diligence. Ital. Vigilanza. Germ. Wachtbarkeit, Hisp.

Hisp. *Vela, diligencia.* Pol. *Czuioſć, oſtrożność.* Vngar. *Vigyazas, vigyazo.* Ang. *Watchfulneſs, wareneſs.*] Idem in Adelph. Vigilantiã tuam mihi narras? Cicero Curio lib. 7: Nihil tamẽ eo Conſule mali factum eſt: fuit enim mirifica vigilantia.

Vĭgĭlāntĕr, adverb. Cum diligentia & ſolicitudine. [*Προσεκτικῶς.* Gall. *Vigilamment, ſoigneuſement, diligemment.* Ital. *Vigilantemente, con diligentia.* Germ. *Wachtbarlich.* Hiſpan. *Velando diligentemente.* Pol. *Czuiąco.* Vng. *Vigyazua, vigyazua.* Ang. *Watchfully, with vigilancy.*] Cicero 6. Verrin. Quòd vigilanter provinciam adminiſtraſſet, cujus omnes vigilias in ſtuptis conſtat adulteriiſque eſſe conſumptas. Plautus ad Ciceronem lib. 12: Tu mihi: Cicero quod adhuc feciſti, idem præſtita ut vigilanter nervoſeq; nos qui tamus in arte, ſubornes.

Vĭgĭlātŏr, ōris, m. c. Excubitor. [*Φύλαξ, ὁ φυλάττων.* Gall. *Garde de nuit, veilleur de nuit.* Ital. *Guardia di notte.* Germ. *Ein wechter der nachts haltet.* Hiſp. *El velador, guarda de noche.* Pol. *Stroż.* Vng. *Vigyazo vagy vigyazoſſag ſzolo.* Ang. *A watchman.*] Senec. Epiſt. 58: Quid intereſt, utrum ſuper aliquem vigilatorium ruat aut mons, aut turris.

Vĭgĭlax, ācis, Sagaciter, multumque vigilans. [שקד *ſchakêd.* *Ἐγρηγορικός.* Gall. *Fort veillant, qui ne dort point.* Ital. *Molto vigilante* Germ. *Gantz wachbar.* Hiſp. *Muy velador.* Pol. *Dobrze czuiący.* Vng. *Vigyazhato, varrezyhato.* Ang. *Watchful.*] Colum. lib. 9. cap. 12. de canibus loquens: Maximè autem debent in cuſtodia vigilaces conſpici: nec erronei, ſed aſſidui & circumſpecti magis quam temerarii. Idem ait is eſt Iuriſconſultus in l. 18. D. de ædil. edict.

Vĭgĭlĭa, æ, ſive Vigil-æ, arum, f. p. Inſomnia, excubiæ nocturnæ. [אשמורה *aſchmurah, aſchmurâh, vigilia, excubiæ.* *Φυλακή, νυκτερινὴ φρουρά.* Gall. *Veille, guarde de nuit.* Ital. *Vigilia, guardia de gente d'armi.* Germ. *Wacht, nachtwacht.* Belg. *Wacht.* Hiſp. *Vela, ſobre de velar, guarda de noche.* Pol. *Czuioſć.* Vng. *Vigyazas, virrasztas, ſtraza eſte.* Ang. *Watches.*] Cicero ſeptima Philippica: Idcirco in hac cunctatione tanquam in ſpecula collocati eſtis, ut populum Romanũ vacuum metu noſtra vigilia redderemus. Idem 4. Tuſc. Cur non ſunt audiendi Demolitionis vigiliæ? qui dolere ſe aiebat ſiquando opificum antelucana eſſet vitus induſtria: vigilias militares in quaternas olim horarum ſpatia dividebant: itaq; prima, ſecunda, tertia, & quarta vigilia dicebatur. Cæſar 1. bel. Gal. Ubi per exploratores Cæſar certior factus eſt, tres iam partes copiarũ Helvetios id flumen traduxiſſe, quartamque fere partem citra flumen Ararim reliquam eſſe, de tertia vigilia cum legionibus tribus ex caſtris profectus, ad eam partem pervenit, quæ nondum flumen tranſierat. ¶ Interdum vigiliæ dicuntur ipſi cuſtodes: qui vigilant, *ὁ φύλακες.* Saluſt. in Iugurth. Sed neque more militari vigiliæ deducebantur. Idem in Catilin. Et ab incendio intelligebat urbem vigiliis munitam. ¶ Vigiliæ Cereris dicuntur à Plauto in Adel. nocturna ſacra, quibus in æde Cereris pervigilabant mulieres, quæ & myſteria & initia dicebantur, *παννυχίδες, παννύχια.* Nam ea nocte cum viro concumbere, periculum erat. Is, inquit, adoleſcentis filius eſt avunculus, Qui illam ſopravit nocte Cereris vigiliis.

Vĭgĭlĭum in neutro ea dixerunt veteres. Varro in Eudymionibus: Animũ mitto ſpeculatum toto orbe, ut quid facerent homines quum experrecti ſint, me facere certiorem, ſi quis melius optatum ſuperet, ut ejus conſilio potius vigilium adjuvem culacem noſtrum. Ex Nonio.

Vĭgĭnti nomen numerale indeclinabile. [עשרים *ô ſchrim.* *Εἴκοσι.* Gall. *Vingt.* Ital. *Venti.* Germ. *Zwentig.* Belg. *Twintich.* Hiſp. *Veynte.* Pol. *Dwadzieścia.* Vng. *Huz.* Ang. *Twenty.*] Cicero 3. de Orat: Annos q; natus unum & viginti, nobiliſſimũ hominem & eloquentiſſimũ in judicium vocarim. Virg. 1. Aeneid. ad litteram mittit Viginti tauros.

Vĭgĭnti vĭri, nomen magiſtratus apud Romanos. [*Εἰκοσάνδρου.* Germ. *Der nath einer Oberkeit zu Rom.*] ut Triumviri. Cic. ad Atticum lib. 2: Vbi nemo ſit prætor me, qui quemquam ex viginti viris unum eſſe ſalvum velit.

Vĭgĭnti ĕ tŭrātus, us, ui, m. q. [Ger. *Oberkeit und Ampt der zwantzig Mannen.*] Officium vigiliti virorum. Cicero ad Attic. lib. 9: Repudiari ſe totum magis etiam quàm olim in viginti vitatu, putabat.

Vĭgŏr, vide VIGEO.

Vĭlis, le, om. c. Contemptus, abjectus, humilis, plebeius, levis, communis, vulgaris. [שפל בקר בזוי בבזה *ſchâfâl bâkâr bâzuy bebzeh* בקלה *bekleh.* *Εὐτελής, φαῦλος.* Gall. *Vil, de petite valeur, de petit prix, de petite eſtime.* Ita. *Vile, da ben poco conto, di poco conto.* Germ. *Schlecht, unachtſam, nachgültig.* Belg. *Onacht, gheringh.* Hiſp. *Coſa de poco precio o valor.* Pol. *Podły, wzgardzony, wzgardzenia godny.* Vngar. *Alia valoroſz, becſmo.* Ang. *Good cheape, little worthe.*] Cicero ad Quint. Fratrem lib. 1: Semper eos putavi, ſi vulgares eſſent, viles: ſi temporis cauſa conſtituerentur, leves. Saluſt. in Catilin. Fidem, formam, pericula vilia habere id eſt, non magnifacere. Cic. 3. Offic. 101. Quæritur ſi in mari jactura facienda ſit, equine pretioſi potius jacturam faciat an ſervuli vilis. Idem 2. de Finib. Non minor, quàm vulgaris percipitur tam ex viliſſimis rebus, quàm ex pretioſiſſimis. Horat. 2. Serm. Satyr. 5: Et genus & virtus, niſi cum re vilior alga eſt. Vile à villa deduci quidã putant, quòd omnia in villa viliora ſint quàm in urbe. Eſt enim propriè vile, quod parvo conſtat, cujus contrarium eſt carum. *Ἀτίμητος.* Cic. 5. Verr. Frumentum, quoniam vilius erat, ne emiſſes. Plautus in Trinumm. Neq; quiquam hic vile mihi eſt, Niſi mores mali. ¶ Ponitur interdum pro abundanti, teſte Servio, quia omne quod plurimum abundat, vile eſſe ſolet, parvo venditur pretio. Virg. lib. 1. Georg. Si verò victumque ferax, vilemq; phaſelum. Vilis oratio dicitur à Quintil. lib. 8. ca. 3. neglecta, nec laborata; cui opponitur Accurata. ¶ Vili ablativus verbis pretii addi ſolet. Matt. lib. 10: Nonne duo paſſeres aſſe venduntur? Amone dominum.

Vĭlĭus & Vĭlĭſſĭmè, adverbia, Minoris & minimo pretio. Plin. lib. 18. cap. 6: Quicquid per ſe vilius fieri poteſt viliſſimè conſtat. Col. lib. 12. ca. 50: Hoc ubi lignorũ copia eſt, viliſſimè conſtat, & eſt uſui vel dulcius quàm tapetiores noſtræ poſſi.

Vĭlĭtās, ātis, f. c. Exiguitas pretii: [זלות *zolôt.* *Εὐτέλεια.* Gall. *Petit prix, petite valeur & eſtime, vilité.* Ital. *Vilità, buon mercato.* Germ. *Wolfeilheit, nachgültigkeit.* Hiſp. *Aquel poco precio o barato.* Pol. *Tanioſć.* Vng. *Hitzegyseg, olcsoſag.* Ang. *A little prizeor value, good cheapneſs.*] cui opponitur caritas: vel, Vilitas annonæ. Cicero pro lege Manilia: Tanta repentè vilitas annonæ ex ſummâ inopiâ, & caritate rerum omnium conſecuta eſt, unius ſpe & nomine, quantam vix ex tuma ubertate agrorum diuturna pax efficere potuiſſet. ¶ Vilitas fori, per tranſlationem dicitur, quam quis ita temerè ruinoſam, ut nihil vitii ſua vilitas habere videatur. Cicero libro 3: Quid ruimus ad harum rerum pernitiem non neceſſariam? Fortium virorum eſt magis mortem contemnere, quàm odiſſe vitam. Sæpè tædio laboris ad vilitatem ſui voluptatis ſunt ignavi.

Vĭlĕo, es, n. c. *Ἀτιμάζομαι, φαυλίζομαι,* vilis ſum, à quo Vilesco.

Vĭlĕſco, ſcis, n. c. Vilior fio, ut Annonam vilescere dicimus quæ pretium ejus remittitur. [שפל *ſchâfâl.* *Ἀτιμάζομαι.* Gall. *Devenir vile & de petit prix, avilir.* Ital. *Diventare vile & de poco prezzo.* Germ. *Wolfeil oder nachgültig werden.* Hiſpan. *Valer poco o barato.* Pol. *Tanieje ſię, ſtawnieje.* Vngar. *Alatsonabbà lezzek.* Ang. *To become vile, & of no price, value or eſtimation.*] Contra, accendi dicitur, quum pretium ejus immoderatè augetur. ¶ Gratiam item vilescere dicimus: hoc eſt, ſordescere & minoris æſtimari. *φαυλίζεσθαι.*

Vĭlĭco, as, pen. corr. vi, atum, are, do. [חברה *ſchabâh, ſchabbêr.* *Φαυλίζω.* Gall. *Avilir, faire en ſorte qu'il vaut peu.* Ita. *Far vile, eſtimar poco.* Germ. *Schlecht oder unachtſam machen.* Hiſp. *Menoſpreciar.* Pol. *Tanieczyć.* Vngar. *Alatsonabbà lezzeſztem.* Ang. *To make good cheape or little worthe.*] Turpilius apud Nonium: Et quærat tua vitia quæ te vilificant.

Villă, æ, f. p. Domus in agro, ſgri colendi, & fructũ condendorum, aut etiam habitationis cauſa conſtituta. [כפר *chaphar* חצר *hazar, ἀγρόπολις, χωρίον.* Gall. *Village, metairie, grange.* Ital. *Villa, caſtello.* Germ. *Ein Meyerhof, Bauerenhauß auß die Gůter gehörig.* Belg. *Hoeve.* Hiſp. *La caſa de la heredad donde ſe recoge el fruto del campo, villa.* Polon. *Folwark, dworzec do mieſzkania mens.* Vng. *Major.* Ang. *A village, farme, or manour place.*] Plin. lib. 18. cap. 3. Modus hic præſcribit, ut neq; fundus villam, neq. villa fundum quærat. Cic. pro Quin. Roſc. Com. Tum erat ager inculsus, ſine tecto: nunc eſt cultiſſimus cum optima villa. Idem ad Attic. lib. 10: Præterea villam meam Cumis, juſſi q; mihi nuntiari maxime veruntur. Horatius 1. Serm. Satyr. 5: Hinnos Corcyræ recipit: plenissime villa id eſt, populoſa. ¶ Dicta eſt autem villa à vehendo, quaſi vehilla, quòd in eam fructus à villico eò vehantur, & vehantur quò veneunt, ut ait Varro de re Ruſt. lib. 1. ca. 2. Columella villam tripartitò distribuit partem unam urbanam, ruſticam alteram, & tertiam fructuariam appellans. Villa ruſtica, eſt ea pars villæ, quam villicus colonus, vel vinitor, vel aliorator habitandam ſibi obtinet, & familiæ villaticæ, atque inſtrumento omni ruſtico condendo, aut commendo eſt accommodata. Villa urbana præterquam dicitur, & eſt ea pars, quam dominus, ſi quando in villa ſit, ſolet habitare: quę quia elegantius, amœniusque ædificari ſolet, & inſtrui, idcò urbana vocatur, quaſi urbanitatis, & elegantiæ plus habens quàm ruſtica. Fructuaria autem villa dicitur, ubi fructus ſeruntur. Budæus.

Villŭla, æ, dimin. [*Ἀγροικία,* Gall. *Petite metairie.* Ital. *Piccola villa.* Germ. *Ein Meyerhöfflein.* Hiſpan. *Pequeña villa, pequeña alhoz.* Pol. *Folwarczek.* Vng. *Mayorezka.* Ang. *A little farme or manour place.*] Cicer. ad Atticum lib. 8: Ego Arpini volo eſſe prídie Cal. deinde circum villulas noſtras errare. Horat. 1. Serm. Satyr. 5: Proxima Campano ponit quæ villula tecto Præbeat.

Villānus, villani, pen. prod. m. ſ. Qui in villa habitat: [עורי *pro-rus, agrestis, &c.* Gal. *Vilain, laboureur, contadin.* Ital. *Villano, rustico, lauoratore, contadino.* Germ. Ein Meyer, ein Bawr ſo ein Meyerhof hatt. Hiſp. *Villano, aldeano.* Pol. *Wieśniak, nabiel mieyſki człowiek.* Vng. *Mezeiha lakoſa.* Ang. *That labourith a farme*, Iunde & Semivillanus, ſemiruſticus. ¶ Villani (inquit Budæus) dicuntur, quod villæ (unde dicti villici) aſcripti, & colonariæ conditioni addicti aut ipſi ſint, aut eorum majores fuerint: quarum rerum veſtigia nō obſcura multis in locis extant. Quod tamen nomen loquentium inſcitia in contumeliam jam vertit. Villanum enim & vilem vernacula ſimplicitas confundit.

Villāris, villare, Villaticus. [עורי *pertaj. ruralitatis, agrestis.* Gall. *De village ou metairie.* Ital. *Di villa.* Germ. Eines Meyers hofs. Hiſp. *Coſa de aquella poſſeſſion del campo.* Pol. *Wieśkiego dobytku.* Vng. *Mezeiheli vala.* Ang. *Of a farme or mannour place.*] Plin. lib. 10. cap. 40: Villaribus gallinis & religio inſit: in horreſcunt edito ovo, exeuntque ſeſe, & ex contrario purificant aut feſtuca aliqua ſeſe & ova luſtrant.

Villātĭcus, a, um, Quod ad villam pertinet: [עורי *pertaj. rurale, agreſtis.* Gall. *De village ou metairie.* Ital. *Villeſco, di villa.* Germ. Meyerhöfiſch / bawriſch. Hiſp. *Coſa de aquella poſſeſſion del campo.* Pol. *Polnarkowi.* Vng. *Mezeiheſ vala.* Ang. *Pertayning to, farme or mannour place.*] unde Villatica paſtio, dicitur alimentum, quod pertinet ad animalia, quæ uti nutriuntur, utputa, pecudes, aves, piſces. Villaticus canis qui villæ aſſervandæ gratia alitur Col. lib. 7. cap. 12: De villatico cane igitur, & paſtorali dicendum eſt: nam venaticus nihil pertinet ad noſtram profeſſionem. Plin. lib. 29. cap. 1: Ajunt ſi quis villam ea linxerit, fugere accipitres, mutaſque fieri villaticas aves. Villaticæ gallinæ dicuntur gallinæ illæ vulgatæ, quales plenaque in villis, & in ipſis etiam urbibus vulgò videmus educari. Dictæ villaticæ ad differentiam agreſtium, & Africanarum: de quibus vide in dictione GALLINA.

Villĭcor, villicaris, & Villicor, villicāris deponens, Ruſticor, ſive in villā animi cauſa ſecedo. [ἀγραυλέω. Gal. *Demeurer ou eſtre en metairie, & y labourer la terre & faire autres offices requiſes, grangier, mistayer.* Ital. *Stare à la villa, governare la villa, lauorare la terra.* Ger. Auff einē Meyerhof ſitzen. Bawrē treyben. Bel. *Pastem tractē boeren.* Hiſ. *Viuer di officio, de mayordomo, labrar la tierra.* Pol. *Na wſi markuſie bawic.* Vn. *Maiorsckodem.* An. *To tyll a farme, and labourer it, or to dwell in a mannour place.*] Pomponius: Ego rus eo, ut aliquot dies villicer. Terentius in Hecyra: Hic villicor ante urbem. Plin. lib. 18. cap. 6: Quorum prædia colenda ſuſcipiebat Reſp. exercitusque ducebant, Senatu illos villicante. ¶ Aliquando villari, & villæ præeſſe. ἐπιτροπεύω, ἐφίστημι. Pomponius: Longe ab urbe villicari, quo locus ſaccaret venit, non villicari, ſed dominari mea eſt ſententia.

Villicātio, ōnis, f. c. Ipſa ruſtica negotiatio, vel villæ diſpenſatio. [ἐπιτροπία, ἐφεστρία. Gal. *Gouuernement de metairie, grangerie.* Ital. *Governo di villa.* Ger. Bawrngmeeb. Hiſp. *Oficio de mayordomo.* Pol. *Goſpodarſtwo kaſowanie.* Vngar. *Mezeiregendeſ.* Ang. *The ruling of a farme.*] Col. lib. 11. cap. 1: Qui ſuſceperit officium villicationis, in primis convictum domeſticum, multoque etiam magis externum vitet.

Villĭco, ōnis, Villus, vel præfecti villicationis, ut eſt apud Apuleium in Apologia: ἀγραυλῶν, τῶν κατὰ κώμας ἐπιτρόπων.

Villĭcus, ci, m. ſ. Præfectus villæ, cuitora rei ruſticæ cura à domino committitur. [ἐπίτροπος, ὁ κατὰ κώμας ἐπιτροπεύων. Gal. *Metaſe ou metayer, grangier.* Ital. *Fattore, guastaldo.* Germ. Ein Meyer / ein bawßhalter / ein einen Meyerhof. Belg. *Een Meyer.* Hiſp. *Mayordomo del campo, aparador que los ſeruientes damedo capataz.* Pol. *Wegedzik, ſołtmarkom, ſtarozta, ſtoſarz.* Vng. *Maior.* Ang. *A farmer or that gouerneth a farme.*] Varro de re Ruſt. lib. 1. cap. 2: Villicus agri colendi cauſa conſtitutus, atque appellatus à villa: villa, ab eo quòd in eam convenitur ruſtus, & evehuntur, quam veniunt. A quo ruſtici etiam nunc quos vias rebam appellant, propter vecturas: & Villam, non Villam quò vehunt, & unde veniunt. Oeconomus autem tam pecuniæ quàm fugæ, & omnium quæ dominus poſſidet, diſpenſator eſt. Cicero lib. 4. Tuſculanarum quæſt. Qui quū villico factus eſſet curator: Quo te modo, inquit, accepiſtem, niſi iratus eſſem? Horat. lib. 1. Epiſt. Villice ſyrorum & mihi me reddentis agelli. Columel. lib. 11: Villicus temper caveat ne improvidus ab opere vindicatus eſt agreſtis, inſidioſa conſtruxit.

Villĭcus, villica, f. p. Vxor villici. [ἐπιτροπεύουσα, ἡ τοῦ κατὰ κώμας ἐπιτρόπου γυνή. Gall. *La metaiſſe ou metayere, la femme de metaier ou grangier.* Ital. *Fantesca di villa, moglie de lo guardando, guastalda.* Germ. Die frawe des vorwalters vnnd Meyers: Meyerin. Hiſp. *La muger mayordoma de aquella caſa.* Pol. *Wegedzikiey, ſołtyſka.* Vng. *Maſor aſſonya.* Ang. *The farmers wife.*] Martial. 1. Pinguis inæquales onerat cui villica menſas. Iuve. Sat. 11: Alpargi, poſito quos legit villica fuſu.

Villum, vīli: vide VINVM.

Villŭs, m. ſ. Non propriè pilus eſt, ut nonnulli interpretantur, ſed multorum pilorum collectio, & quidam quaſi floccus, quales in jubis leonum, & luporum, & nonnullorum etiam canum videmus propendere. [שער *ſibre* נוצה *plumula.* ῥῖνος, λάχνη, λάχνος. Gal. *Poil.* Ital. *Pelo meſſo inſieme come è ne mezzo di ſtiole.* Germ. Ein Haarlet. Hiſpan. *El vello, pelo ſutil.* Pol. *Kołmierſ.* Vng. *Mahgyapiu ſzőr.* Ang. *A higgle heare.*] ¶ In veſtibus etiam villi dicuntur, flocci illi pramulenti, qui hodie cramo ornatus causa ante ſollemnia pannis inducuntur. Cic. 2. de Nat. deor. Animantium verò quanta varietas eſt! quorum alia corneis teſtæ ſunt, aliæ villis veſtitæ, aliæ ſpinis horſutæ: plumas alias, alias ſquamas videmus: oducta habas eſſe corpora animantis, alias habere effugia pennarum. Plin. lib. 8. cap. 50. de capris loquens: Deprehenſa omnino mēto villos, quem aruncum vocant Virgil. 3. Georg. Dulcibus iccirco fluvios pecus omne magistri Perfundunt, udaque ſalicta in gurgite villis Merſatur. Mart. lib. 14: Calfaciunt villi pallia noſtra mei.

Villōſus, aciect. Quod villis pleniſ. et, hirſutus, hirtus. [שעיר *ſabiſ. rezplet, rozſtrzepiony.* Gal. *Velu, poilu.* Ital. *Villoſo.* Ger. Zů dicht ig: haaricht. Hiſp. *Coſa vellioſa o peinada de cabello.* Pol. *Kołmiaſty.* Vng. *Pehes gyapiaſ valo.* Ang. *Rough, full of heares.*] Colum. lib. 7. cap. 12: Amplo, villoſoque pectore. Virg. 8. Aened. villoſi pelle leonis.

Vīmĕn, ĭnis, n. t. Omne virgultum lentum, & flexile, ad ligandum aptum quaſi vincimen. [ἄνθος, ἐλάτη, ῥάβδος. Gal. *Toute ſorte de verge molle, & de bois aptem pour lier, ſoit d'oſier, ozmes, ſaulcer, boulleau ou autres.* Ital. *Vergha, vimine, legname facile d'eſſer piegato de rami d'herbe.* Germ. Weide gertten die man binden oder flechten kan oder mag. Belg. Een wissē. Hiſp. *Vara ó verga que ſe dobla.* Pol. *Werba.* Vng. *Veſſe Zeremy fából vagy.* Ang. *A twig, oſier, or wicker.*] Colum. lib. 4. cap. 30: Nec refert cuius generis vimen ſeras, dum ſit lentiſſimum. Virg. 1. Aen. Rumis & alterius lentum convellere vimen Inſequor, & cauſas penitus tentare latentes. Idem 2. Georg. aqua eluctabitur omnis, Scilicet, & grandes ituri per vimina guttæ. Idem 11. Aen. Haud longē ab ſtabulis, & molli pharetrum à ſtirpe reſecant virgis, & vimine querno. Colum. lib. 12. cap. 15: Si vinculis ſalicis aut ulmi ligaveris. Cæſar 1. bel. Civ. Reliquum corpus navium, vimineis contextum, coriis integebatur. Plin. autem vimina ex populorum virgis, ulmi, & ſanguinentorum ſuticum, & betulæ, & vitis, & coryli materiæ, & ſalicis quæ principatum obtinet.

Vīmĭnĕus, a, um, Quod eſt ex vimine: [ἐλάτινος. Gall. *D'oſier ou d'autres verges propres à lier.* Ital. *Fatto de vimine o altre verghe.* Germ. Auß weiden oder andern ruthen oder Zerbrechlichē gemacht. Hiſpan. *Coſa hecha de ramos varas.* Pol. *Zwierzk, wiklowy.* Vngar. *Veſſenyi Zeremy bol, vagy veſſőkből való.* Ang. *Made of wickers.*] ut vitta vimnea. Plaut. in Epid. Vimineæ fuſes virgarii. Virg. 1. Georg. Vimineaque trahit crates, Ceſ. 3. bel. Civil. Multum autem ab iis capiebant, quod earum noſtris erat telum, vimineæ tegimenta galeis impoſita defendebant.

Vīmĭnĕus, a, um, Quod eſt ad ligandum aptum, ſeu quod pertinet ad vimina: [ἐλατικός, ἐλάτινος, ἐλατώδης, ῥαβδώδης. Gall. *Propre de vimentable pour lier.* Ital. *Conuenien te à legare, appertinente à vimine.* Ger. Das zů den weiden oder banden dienlich ist. Hiſpan. *Conueniente para atar, pertenesciente à varas ó verga con que ſe deuigan.* Pol. *Wiklowi.* Vngar. *Kőtő való vesszőhöz való.* Ang. *Pertayning to twigges.*] ut, Salix vimina. Plin. lib. 17. cap. 20: Salitis viminalis ſingula jugera ſufficiunt vigintiquinque vineæ jugeribus. Columel. lib. 4. cap. 16: Quæ ſint ſalices viminales, atque arundineta, vulgaresque ſylvæ, vel conſilio conſtent, è caſtaneis primùm faciendæ ſunt.

Vīmĭnālis, abſolutè, Nomen generale eſt, arboribus cum arbuſculis, tum fruticibus commune, quæ vimina producunt. ἄτερος. Plin. lib. 17. cap. 20. Salix eſt viminalium cultura.

Vīnācĕus, Vinārius, Vinārius: vide VINVM.

Vĭtĭcĕa, vinea, f. p. Herba topiaria, humi repens, lauri foliis tenuioribus, atque ſarmentis cuibus obvia quæque vincit unde & nomen invenit. [ἀμπελώδης, ἀμπελίτις. Germ. Jngrien.] Plin. lib. 2. Epiſt. 17: Adjacet geſtationis interiore circuitu, vinea tenera, & umbroſa, nudisque etiam pedibus mollis & cedens, eadem & Vincapervinca appellatur à Plinio majore libro 21. cap. 11.

Vīncăpervīncă, [Pol. *Barwinek.*] Herba eſt topiaria, perpetuò virens, foliis generaliter veluti, veteribus inopiam florum ſuppleret ſaliis, humi ſerpens, & in modum funiculi teſe porrigens, & virens, perenne vincens: unde & nomen invenit. κλυμενίς, ἀμπελίτις. Plin. libro 21. cap. 12. alio nomine chamædaphnen, quia humilem laurū, appellari tradit propter foliorum ſimilitudinem. Omnino tamen diverſa eſt chamædaphne Dioſcoridis, quam Latini Laureolam appellant, ſive Lauragnem. Officinæ Pervincam nominant.

Vīnclo, vīnclis, vīnxi, vīnctum, act. q. Ligo, conſtringo. [אסר *aſar* אזר *hagbar. δέω, ἐπιδέω, ἀμφιδέω.* Gal. *Lier.* Ital. *Legare.*

w. Germ & Belg. Binden. Hisp. Atar. Pol. Wiąże. Vng. Megkötöm valakit. An. To tie or binde.] Virg. 1. Aen. Purpureoq; altè suras vincire cothurno. Ovid. 10. Met. non hunc ut opera viderem, Tartara descendi nec ut villosa colubris Terna Medusæi vincirē guttura Monstri. Cic. pro Marcel. Omnia quæ dicta pœnā, jam fluxerunt, leveris legibus vincienda sunt. Idem in Orat. Ea verba eligebant: & sententias graves & suaves reperiebant, sed eas haud vinciebant, haud explebant.

Vinctus, a, um, participium, Ligatus, constrictus. [אסור קשור אזוק Gal. Lié Ital. Ligato. Germ. Gebunden. Belg. Gebonden. Hisp. Atado. Pol. Związany. Vng. Megkötözött. Ang. Tied, or fastened.] Cic. 6. Ver. Dedit igitur ubi fortuna Siculo tum C. Marcellum judicem: tum cujus ad lictorē Siculi e Portore aliligabantur, ejus religione te eundem vinctum attribuendum dedamus. Terent. in Eunuch. quas matres student Deorum humeris esse, vincto pectore, ut graciles fiant. ¶ Vinctus aliquando pro captivo accipitur, sive pro servo compedito, qui ex vinculis autem ergastulo opus facit. Senec. Seneca: Quicunque erat e vinctis Celsus, mox libertate donatus est. Plin. Epist. 19. Nam nec ipse ullum vinctus habeo.

Vinctus, us, ui, m. q. Ligamen. [אסור כרוך קשר. Gal. Vnion, liaison. Ita. Ligamento. Germ. Bindung oder band. Hisp. Atadura. Pol. Związek. Vng. Kötés. Ang. A bande or any thing wherwith.] Varro lib. 1. de re Rust. cap. 8: Et vinacemia facta deniq; dificat pendēre in palmam aut fasciculo, aut vinctu, quod antiqui vocabant cestum.

Vinculum, vinculi, n. s. Ligamen. [אסור כרוך קשר. Gal. Lien Ital. Legame. Germ. Ein Band. Hisp. Atadura. Pol. Związek. Vng. Kötés. Ang. A bande or any thing wherwith.] Cic. 5. Offic. Nullum enim vinculum ad firmiorem fidem jurejurando majores arctius esse voluerunt. Copulare uno vinculo, Liv. 8. bel. Pun. Virg. 2. Aen. manu teneras arcebant vincula palmas. Ovid. 9. Metam. Dixerat, & summo digitorum vincula collo Injicit. Virg. 4. Georg. Hinc tibi nate prius vinclis capiendus. Cic. pro Cæcin. Qui jus civile contemnendum putat, is vincula revellit, non modò judicitorum, sed etiam utilitatis, vitæq; communis. ¶ Vincula pro viminibus, quibus vites religantur. Col. l. 3: Salix humida loca desiderat, genita etiam fluca, utique ramen circa vineam seruntur, quum palmites idonea præbeant vincula. ¶ Vinculum, jugale, per translationem pro conjugio. Virg. 4. Aeneid. Ne cui me vinclo vellem sociare jugali. ¶ Vincula, pro carcere in quo noxii vincti servantur. Δεσμωτήριον. Cic. 7. Ver. Quid si autem fieri, ut vincla rupisse in vinculis esse, et in carcere esse vinctum. Plin. lib. 7. cap. 34. de Scipione Nasica: in summa, et in patria mori non licuit non Hercle magis quàm extra vincula illi sapientissimo ab Apolline judicato Socrati. Venuleius de verb. sign. Vinculorum appellatione, vel publica, vel privata vincula significantur. Custodiæ verò tantum publica custodia.

Vindicta, æ, pen. prod. f. p. [אסור כרוך מוסר. Gal. Lien, saisine. Ital. Legamento. Germ. Bindung. Hisp. Atadura. Pol. Związanie. Vng. Kötözés kötél. Ang. Binding or tying.] Plin. lib. 16. cap. 37: Parietinæ; halthea corticis vincula: & aliæ virgas tequacis ad vincturas lenticiæ. De sacrificiis.

Vinco, vincis, vici, victum, act. 2. Supero, ex certamine superior evado, victoriam reporto, supero, devinco, expugno. [נצח מנצח ניצחון. Gal. Vaincre, surmonter. Ital. Vincere, superare, far di sopra. Germ. Überwinden, einen Streit obligen sagen. Belg. Overwinden. Hisp. Vencer o ganar en juego. Pol. Zwyciężam. Vng. Meggyőzöm. Ang. To overcome, to vanquish.] Cicero in Catilina: Mihi vivendum est cum illis, quos vici, & subegi. Virg. 10. Eclog: Omnia vincit amor. Idē lib. 1. Georg. labor omnia vincit improbus, & duris urgens in rebus egestas. Cic. lib. 1. Offic. Non est von sentaneum, cui metu non imperetur, cum is agi cupidate temere qui invictum sit à labore præstiterit, vincere à voluptate. ¶ Per translationem ponitur pro exprimo, & quasi difficultatem rei dicendo supero. Virg. 3 Georg. Nec sum animi dubius, verbis ea vincere magna Quàm sit. ¶ Item pro animi compositione: unde & victor, pro animi compote accipitur. Idem lib. 3. Georg. Illi victor ego, & Tyrio cōspectus in oltro. ¶ Ponitur aliquando pro convincere, docere, probare. Cic. pro Cluent. Vinco deinde virum bonum fuisse Oppianicum. ¶ Vincere cibum dicit Plin. lib. 11. cap. 3. pro concoquere. Vincere expectationem: est facere plus quàm quisquam speraverat. Vincere sua fata, dicuntur parentes suis liberis superstites. Virg. 11. Aen. Contrà ego vivendo vicit mea fata, superstes Restarem ut genitori. id est, naturalem ordinē vita longiore superavi: namque his ordo est, ut sint parentibus superstites filii.

Victus, victa, victum, participium. Certamine superatus. [נצחון מנוצח נצחונות. Gal. Vaincu, surmonté. Ita. Vinto, superato. Germ. Überwunden. Hisp. Vencido. Pol. Zwyciężony. Vng. Meggyőzetett. Ang. Overcome, vanquished.] Cic. lib. 2. de Divin. Galli victi illere solent, canere victores. Horatius Epod. 9: Terra marique victus hostis, &c. Virgil. & subacti populi, apud Ciceronem ad Atticum: cujus contrarium est invictus id est, insuperabilis. ἀνίκητος &c. Cicero Lib. 1. Offic. Animi excelsi, atq; invicti magnitudo ac robur. ¶ Ponitur aliquando Victus, pro voti impote. ἀνόητος. quemadmodum contrà Victor, pro voti compote. νοήμων. Virg. 9. Eclog. Nūc victi tristes: quoniam fors omnia vertit. ¶ Victus aliquādo dicitur à propósito recedens. Virgil 2. Aeneid. Hic verò victus genitor se tollit ad auras. Servius.

Victor, victoris, pen. prod. m. t. Qui in certamine superior evasit. [מנצח נוצח. Gal. Vainqueur, victorieux. Ital. Vincitore, vittore. Germ. Ein vberwinder. Biger. Belg. Een overwinner. Hisp. El que vence, vencedor. Pol. Zwycięzca. Vng. Győztes. Ang. That vanquisheth or overcometh.] Cæsar 2. bel li Gallic. Nostros victores transire flumen conspexerant. Plin. lib. 7. ca. 28: L. Siccius Dentatus centies vitis prælians, octies ex provocatione victor, XLV. cicatricibus adverso corpore insignis, nulla in tergo. Cicero Marcello lib. 4: Multa enim video eorum animo per quos vicit, etiā invito facienda sunt. ¶ Aliquando accipitur pro voti compote. Virg. 1. Georg. Victorque virum volitare per ora. Vbi Servius: Victor, effector propositi & voti.

Victrix, victricis, verbale femininum, t. Mulier quæ in certamine superior evasit. [מנצחת נוצחת. Gal. Victorieuse, victorieuse. Ital. Vittrice, vittoriosa, vincitrice. Germ. Überwinderin, Siegerin. Hisp. Vencedora. Pol. Zwycięzca rzecz. Vngar. Győztes dolog. Ang. She that vanquisheth.] Cicer ad Brutum: Erat victrix Respublica cæsis Antonii copiis. Idem 1. Tusc. Oraculum erat datum, si rex interfectus esset, victrices Athenas fore. ¶ Accipitur & pro voti compote, ἐπιτυχής. Virg. 7 Aen. Junonem victrix affatur voce superba. ¶ In plurali numero adjectivè accipitur, fœminis de neutris, victricia. Virgil. 3 Aen. Res Agamemnonias, victriciaq; arma sequuntur: id est, quę victorum. Vbi Servius: Omnia à verbo veniencia, quorum in or exeunt, masculina sunt, ut victor: quum in trix, fœminina, ut victrix: neutra verò non faciunt, nisi tantùm in numero plurali: unde est victricia. ¶ Victrices literæ dicuntur victoriam denunciantes. Cic. ad Attic. lib. 5: Quo ea rem die Gallii literæ victrices in Senatu recitatæ sunt, &c.

Victoria, victoriæ, f. p. Hostiū fugeratio. [תדשעה נצחון ישועה. Gal. Victoire Ital. Vittoria. Ger. Sieg, vberwindung Belg. Een overwinninge. Hisp. Victoria, vencimiento. Pol. Zwycięstwo. Vngar. Győzedelem. Ang. Victorie.] Varro libr. 4. de lingua Latina: Victoriam ab eo dici putat quòd superati vinciuntur, eodemque modo Venerem victricem dici à Comico, non quòd vincat, sed quòd vinciat. Cic. pro M. Marcello: Victoria, quæ natura insolens, atq; superba est. Idem pro lege Manil. Cujus adolescentia ad scientiam rei militaris non alienis præceptis, sed suis imperiis non offensionibus belli, sed victoriis: non stipendiis, sed triumphis est traducta. Horatius 1. Sermon. Satyr. 11. quid enim? concurritur: horæ Momento cita mors venit, Aut victoria læta. ¶ Pulchrè autem dicimus, Consequi victoriam, & reportare victoriam, parere victoriam, victoriam in manu habere. Expetere victoriam de manibus, extorquere victoriā de manibus, & multa alia, quæ tepenti veteri scripta passim occurrunt. ¶ Apud Romanos Victoria, deæ nomen erat, cujus simulacrum effingebatur lauro coronatum, altera manu palmæ, altera olęæ ramum præferens, Orbi parte Cœlo & mari Telluri: unde & Victoriam dici fecerunt Varro, quòd ex tellure victa Cælo nata sit.

Victoriālis, adjectivum. [Vng. Győzedelmes.] Julius Capitolinus in Galieno. Populum per quasi victoriālibus diebus ad festivitatem acclamatum voravit.

Victoriātus, victoriati. Genus numi argētei, lege Clodia percussi, qui alio nomine Quinarius dicebatur, quòd quinq; assibus valeret: hoc est, denario denarii, ut ex Valusio docet Agricola. νομίσμα &c. Dictus victoriatus, quòd victoriæ nota insignatus esset. Quintil. lib. 6. cap. 4: Dicente quodam, victoriato se uno in Sicilia quinq; pecies longam mutæram emisse. Vide Plinium lib. 33. cap. 3.

Victoriōsus, Vincere affectus, sive qui varias aut plures victorias reportavit, qua dictione usus est Cato, teste Gel. lib. 4. ca. 9. [νικηφόρος &c. Gal. Victorieux, qui a gagné plusieurs victoires. Ita. Victorioso. Germ. Siegsäle. Hisp. Cosa de muchas vencimientos. Pol. Wygrany, do wielu. Vng. Győzedelmes. Ang. Victorious, that vanquisheth often.]

Vincibilis, Superabilis, qui vinci potest. [νικητός. Gall. Aisé à vaincre, vincible. Ital. Atto da esser vinto. Ger. Vberwindlich. Hisp. Cosa fenible de ser vencida, que puede fácilmente ser vencida. Pol. Łatwo do zwyciężenia. Vng. Meggyőzhető. Ang. That may be overcome or vanquished.] Colum. lib. 3. cap. 12: Graveolentiam, vix ulla

ut ita cultura vincibilem. ¶ Interdum activè accipitur pro eo, quod vincere potest, ut, Causa vincibilis, quæ facilè potest, & merito debeat obtineri. Terent. in Phorm. Iustam habeam causam faciem, vincibilem, optumam.

Vindēmia, vindemiæ, f. p. Collectio uvarū, quasi vindemia, a vinciendo. [בְּצִיר *botsir, τρυγητός.* Gall. *Vendange.* Ital. *Vendemia.* Germ. Der Herbst / der Trauben zuſammenlesung. Belg. Wijn ſuidinge. Hiſp. *La vindemia.* Pol. *Zbieranie winna.* Vng. *Szüret.* Ang. *The grape harueſt.*] Colum. lib. de Arb. Vindemia facta, ſtatim putare incipito ſementis quàm optimis. Varr. lib. 1. de Re ruſt. cap. 54. Ita vinetis uva quum erit matura, vindemiam ita fieri oportet. ¶ Nonnunquam accipitur pro ipſis uvis. Virg. lib. 3. Georg. Mitis in apricis coquitur vindemia ſaxis. Idem 2. Georg. Non eadem arboribus pendet vindemia noſtris. ¶ Transfertur & ad alia rerum collectionē. Plin. Prima mellis vindemia mehot. Col. lib. 10. Mox Vere tranſacto, ſequitur mellis vindemia.

Vindēmiŏla, vindemiolæ, pen. cor. dimin. [τρυγητίς, ἡ ὀψοφόρος τρυγητής. Gall. *Petite vendange.* Ital. *Picciola vindemia.* Germ. Ein Herbſtlein. Hiſp. *Pequeña vindemia.* Pol. *Mała mowa zbieranie.* Vng. *Szüretecske.* Ang. *A little harueſt or gathering of grapes.*] Cic. ad Attic. libr. 1. Ego omnes meas vindemiolas eō reſervo, ut illud ſubſidium ſenectuti parem. De ſtudiorū fructu loquitur.

Vindēmĭo, vindemias, Vvas colligo. [בָּצַר *botsar, τρυγάω.* Gal. *Vendanger.* Ital. *Vendemiare.* Germ. Herbſten / Wimmen / Trauben leſen. Belg. Wijn ſuiden. Hiſp. *Vendimiar.* Pol. *Winno zbieram.* Vng. *Szüret.* Angl. *To gather grapes.*] Plin. lib. 14. cap. 2. Noviſſimas vindemiant.

Vindēmĭŏlus, [τρυγητής. Vng. *Szüretes, szüretelő vala.*] Macrob. Satur. lib. 7. cap. 7. Rupertus Tuſculano meo fui, cùm vindemiales fructus pro annua ſolennitate legerentur.

Vindēmĭātor, m. c. Qui vindemiam colligit. [בֹּצֵר *botsér, τρυγητής.* Gall. *Vendangeur.* Ital. *Vindemiatore.* German. Ein Weinleſer / im Herbſt. Belg. Wijn ſuiter. Hiſp. *Vendimiador.* Pol. *Zebrzący winno gorzec.* Vng. *Szüretelő ember.* Ang. *A gatherer of grapes.*] Colum. lib. 4. Vindemiatoribus quoq; hæc temperie laxitatem opportunam præbebit, per quam vel fructus, vel flatumina portentur. ¶ Hujus dictionis ſecundam ſyllabam contra primitivi naturam corripuit Horat. lib. 1. Serm. Satyr. 7. Durus vindemiator, & invidus, cui ſæpe viator Ceſſiſſet magna cōpellans voce cucullum. Ovidius verò detraxit a, ut de ſyllabā producatur in 3. Faſt. At non effugiet vindemitor. ¶ Eſt & vindemiator ſidus cœleſte, quod tertio Nonas Martii apparet. Plin. lib. 18. cap. 31. Delphinus occidens 21. Calend. Sept. Cæſari, & Aſſyriæ ſtella, quæ vindemiator appellatur.

Vindēmiātorĭus, ria, rium. Quod ad vindemiā pertinet. [τρυγητικός. Gall. *De vendangeur ou ſeruant à vendanger.* Ital. *Vindemiatorio, pertinente à vendemia.* Ger. Zu den Herbſt dienſtlich. Hiſpan. *Coſa para vindemiar.* Pol. *Do zbieranie winna przynależący.* Vng. *Szüretbeli vala.* Ang. *Belonging to the gathering of grapes.*] Varr. lib. 1. de Re ruſt. cap. 2. Nihilo magis torcular, vaſa vindemiatoria aut terras oleatias aut trapeta.

Vindex, dĭcis, com. c. Propriè ultor injuriæ. [נָקָם *nokém, meſſager, ſolutio, vindicta.* Gall. *Vengeur, qui fait la vengeance de quelque choſe.* Ital. *Vindicatore.* German. Ein Rächer / Straffer. Belg. *Wreeker.* Hiſp. *Vengador.* Pol. *Pomſtujący.* Vng. *Bosszúálló.* Ang. *A reuenger, or defender of one wrong.*] Cic. ad Senum lib. 3. Epiſt. Sed partim odio indocti me excludunt, & apertè vindicem conjurationis oderunt, partim non credunt. Idem 3. de Nat. deor. Furiæ deæ ſunt, ſpeculatrices credo & vindices facinorum & ſceleris. ¶ Accipitur item Vindex pro aſſertore, ſeu defenſore. [נָקָם *ghoēl* וּמוֹשִׁיעַ *moſhiél.* Gall. *Qui venge, defend & met en ſeurete.* Ital. *Chi mette in luogo ſicuro.* German. Ein Erretter / Beſchirmer. Hiſp. *El que libra, defiende, ampara y defiende.*] Cic. Octavio: Extitiſti tu vindex noſtræ libertatis. Idem de Orat. Provocatio patrona illa civitatis, & vindex libertatis. Quod autem inter vindicem & ultorem, item q; inter vindictam & ultionē interſit, vide in ſuā in dictione VLTIO.

Vindĭciæ, arum, f. p. Sententiæ ſive aſſertiones, aut adjudicationes, quæ ſuā ſervitute in libertatē ſunt, dicuntur vindiciæ ſecundū libertatem: ſi verò à libertate in ſervitutem, dicuntur vindiciæ ſecundū ſervitutem. [διδίγκεσις. Vnde Prætor dicitur Decernere vindicias ſecundū libertatem, quādo in libertatem aſſerit. Idem dicitur Dare vindicias ſecundū ſervitutē, quando pronuntiat cum ſervi loco habendum, donec dicta cauſa de ſtatu cōſtiterit. Hujuſmodi enim vindiciarum eſt, adjudicationes libertatis, aut ſervitutis propriè pendente lite à Prætore dati dicuntur: dum qui in ſtatus quæſtionem patitur, poſtulat à Prætore vindicias ſecundū libertatem: id eſt, ut interim pendente lite, ſit in ipſa poſſeſſione libertatis: hoc eſt, ut interim libertate potiatur. ¶ Nec tantùm de libertate aut ſervitute vindiciæ dicuntur, ſed & de aliis rebus: ut quum de re aliqua inter duos aut plures apud Prætorem controverſia eſt, & incertum eſt uter litigatorum pendente lite rei controverſæ poſſeſſor eſſe debeat, uterq; autem à Prætore vindicias poſtulat: id eſt, ut hodie cauſidici loquuntur, *reconventionem* dat: aūt judex cui æquū eſſe videt. Cui aut dederit, ſatisdat adverſario ſuo, ut nihil ſe deterius facturū in poſſeſſione, de qua jurgium eſt: turpius ſponſione ipſe provocatur ab adverſario certæ pecuniæ aut æſtimationis, quam amittat, niſi ſua ſit hæreditas, de qua contendit. ¶ Vindiciarum nomen à Vindicio ſervo tractum eſſe, autor eſt Liv. lib. 2. ab Vrb. qui quod conjurationem juventutis de reducendo Tarquinio indicaſſet: primus in libera civitate libertatem eſt aſſ. quutus. Alii tamē à vindicando dictum malunt, quod inter certa à aliquando ſignificat vindicias dari. Liv. 3. ab Vrb. Ita vindicatur Virginia ſponſentibus propinquis: id eſt, dantur vindiciæ puellæ Virginiæ ſecundum libertatem. Vindiciarum hæc eſt ea, qua rei controverſæ *possessionem* (ut loquuntur) *petitorio* petimus, interea dum de ipſa poſſeſſione diſceptatur.

Vindĭco, vindicas, pen. cor. act. p. Propriè ulciſcor, punio, caſtigo. [נָקַם *nakám* יסר *iaſár, cædere, vindicare, τιμωρέω.* Gal. *Venger, punir.* Ital. *Vendicare, punire.* Ger. Rächen / ſtraffen / ſtrauffen. Belg. *Wreken.* Hiſp. *Vengar.* Pol. *Mścić ſię, karać.* Vng. *Bosszút állok.* Ang. *To reuenge, to punish.*] Cic. 1. de Leg. Graviter olim iſta vindicabat vetus illa Græcia longè providens. Plin. lib. 10. Scipionis verò Æmyliani nemo vindicavit ut mortem. Ovid. 6. Faſt. Quiq; necem Craſſi vindicet, ultor erit. Cic. 5. in Verr. Omnia poſtremò quę vindicaris in altero, tibi ipſi vehementer fugienda ſunt. ¶ Vindicatū eſt, impersonaliter, pro animadverſum eſt. Cic. 7. Verr. Fatetur non modò in ſocios, ſed etiā in cives militeq; noſtros perſæpe eſſe ſeverè & vehementer vindicatum. ¶ Vindicare item ab injuria, communitative eſt defendere & liberare. [נָצַל *hatsíl.* Gall. *Deliurer, defendre.* Ital. *Liberare, defendere.* Germ. Erretten / beſchirmen. Hiſp. *Librar de daños, defender.* Pol. *Wybawiam, bronię.* Vngar. *Meg oltalmazom.* Ang. *To deliuer, to defend from wrongs or dangers.*] Cicer. de Senect. Eſt & ſenectus, natura loquacior: ne ab omnibus eam vitia videar vindicare. Liv. lib. 3. A cujus crudelitate vos met ipſos armis vindicaſtis. Vindicare in libertatē: id eſt, aſſerere, ἐς ἐλευθερίαν ἐξαιρεῖν. Cic. in Parad. In libertatē vindicari vult. Idem 2. de Orat. Me tamen ita oſtentare ſapientia, ſimulatque ad eam congregero, in libertatem vindicabit. Cæſar. 1. bell. Pun. Vt ſe, & pop. Rom paucorum factione oppreſſum, in libertatem vindicaret. Liv. 9. bell. Pun. Et miſſum in ad eos vindicandos in libertatem ait.

Vindĭcātio, onis, verbale, f. t. Vltio, vindicta, & injuriæ propulſatio. [נְקָמָה *nekamáh, vindicta, ultionis, τιμωρία.* Gall. *Vengeance, reuanche.* Ital. *Vendetta.* Germ. Rächung / oder Straff. Hiſp. *Venganza.* Pol. *Pomſta.* Vng. *Bosszúállás.* Ang. *Reuengement, punishment.*] Cic. 2. de Invent. Vindicationem pericula vim & contumeliam, defendendo, aut ulciſcendo propulſamus à nobis, & à noſtris, qui nobis chari eſſe debent, & per quam peccata puniuntur.

Vindĭcta, æ, f. p. Vltio, vel animadverſio. [נְקָמָה *nekamáh, vindicta, ultionis, τιμωρία.* Gall. *Vengeance.* Ital. *Vendetta.* Germ. Rach. Belg. Een wraeke. Hiſp. *Venganca.* Pol. *Pomſta.* Vng. *Bosszú.* Ang. *Reuengement, punishment.*] Paul. Quod Reip. de injuria. Quod Reipub. vindicandæ cauſa factum ſecundū bonos mores ſit, etiamſi ad contumeliam alicujus pertinet, quia tamen non ea mente magiſtratus facit, ut injuriam faciat, ſed ad vindictam majeſtatis publicæ reſpiciat, actione injuriarū non tenetur. Ovid. lib. 4. de Pon. Quum tibi ſuſcepta eſt legis vindicta ſeverę, &c. ¶ Aliquando vindicta, ſignificat modum ſervos manumittendi, quæ fiebat vindicta: hoc eſt, virgula ſive feſtuca capiti ſervi impoſita. Nam libertatem donandi tres ſunt ſpecies, ut oſtendit Cicero in Topicis: Vna, ut cenſu liberi fiant: cenſebantur enim antiquitus ſolitos cives Romani. Itaq; ſi quis conſentiente, vel jubente domino, nomen detuliſſet in cenſum, civis Romanus fiebat, & ſervitutis vinculo ſolvebatur. Altera pars adipiſcendæ libertatis, vindicta vocabatur, quum prætor manumittendi ſervi capiti virgā imponens, eundem in libertatē vindicabat. Nam virgula hæc vindicta vocabatur, vel quòd in libertatem ſervi ea vindicarentur: vel à Vindicio ſervo, qui primus hoc modo manumiſſus, autore Livio lib. 2. Tertia, ſi quis ſuprema voluntate in teſtamenti ſerie, ſervum liberum ſcripſerit. Cicer. in Top. Si neque censu, neque vindicta, nec teſtamento liber factus eſt, non eſt liberi neque eſt ulla earum rerum: non eſt igitur liber. Horat. 2. Serm. Satyr. 6. Quem ter vindicta quaterque impoſita haud unquam inſerta formidine privet. Vbi Acron: Vindictand eſt, virga qua percutiebantur ſervi dum liberi fiebant.

Vinĕa, vineæ, f. p. Multitudo vitium ſimul conſitarum. [כֶּרֶם *cherem* גֶּפֶן *ghéphen, vinea, vitis, ἀμπελών.* Gall. *Vne vigne, vignoble.* Ital. *Vigna, vigne.* Ger. Ein Weingarten / Rebgarten. Hiſp. *La vinna vinnedo, ó pago de vinna.* Pol. *Winnica.* Vng. *Szőlő.* Ang. *A vine or vineyard.*] Col. lib. 3. cap. 2. Ideò non eſt vinea apta, vix etiam arbuſto. Virgil. lib. 2. Georg. Hinc ematis longo pubeſcit vinea fœtu. Idem 4. Eclog. Non raſtros patietur

cretur humor, non vinea talem. Cic. de Senect. Nec verò segetibus solùm, & pratis & vineis, & arbustis res rusticæ lætæ sunt, sed pomariis etiã, & hortis: tùm pecudũ pastu, & apum examinibus, tum florum omnium varietate. Ovid. 5. Fast. Si bene florentiat segetes, erit arca dives: si bene floruerit vinea, Bacchosecit. Vineæ quinq; sunt genera: unũ sparsis palmitibus humi repens: alterũ pedamum, simplici adminiculo subnixum: tertium iugatum: quartũ compluviatum: quintũ arbustivum: quæ omnia latiùs exequitur Plin. lib. 17. cap. 22. ¶ Est etiam vinea in humorũ pellicum, ex ligni compactum, lati pectoris cubo, altum septem longum sexdecim, tecta duplici ligno, cratibusq; connexum. Latera quoq; vineæ sepiuntur, ne laxorum ac teleorum impetu perfringantur: extrinsecus ne crumpatur, crudis ac recentibus coriis integuntur. Quũ pinnes fuerint, iunguntur testudines, sub quibus oppugnãtes tutius ad muros tabulata ponendi præcedũt. Plaut. in Mil. Ad eum vineas, plureisq; agam. Cicer. ad Caton. lib. 13: Aggere, vineis, turribus oppugnavi urbes, q; multis tormentis.

Vīnĕārĭus, ia, ium. Quod est vineæ, ad vineam. [ἀμπελικός. Gall. De vigne, de vigne. Ital. De vite, de vigne. Germ. Des Weingartens oder Reb-stocks. Hisp. Cosa perteneciente á vinas. Pol. Winnicowy. Vng. Zöldmunkás. Ang. That belongeth to a vineyard.] Colum. lib. 5. capit. 5: Sed ne nuncpræcipitatas terræ species evagemur, non tempestivè commemorabimus luti Græci rationem, qua vineariam formulam ad quam postea diligentiam certæ vineæ.

Vīnācĭus, a, um. Quod est vineæ vel quod ad vineam pertinet. [ἀμπελικός. Gall. De vigne. Ital. Che viene à vite. Germ. Des Weingartens oder Reb-stocks. Hisp. Cosa perteneciente á vinas. Pol. Winnicowy. Vng. Zöldmunkás. Ang. Of a vine.] Colum. lib. 3. capit. 1: Validam vitem in ramos diducere conseia & trodicibus dispergere, atque eradicare cæteraq; vineariis colles præcipitare.

Vīnĕālis, is, e, idem ἀμπελικός ut Falces vineales. Varr. lib. 1. de Re rust. cap. 22: Sic alia quoq; nonnulla genera species habent plures, ut falces. Nam decem ab eodem fonte vineales apte esse sex. Col. lib. 4. cap. 11: Vinea atq; alteris repleri dilunc, quippe frumentis vinearum nihil nec profundos contentis fructibus obest.

Vīnētum, ti, n. f. Locus vineis abundans. [ἀμπελών. Gall. Vignoble. Ital. Vineale, luogo piantato di viti. Germ. Ein Rebstock, oder ort da viel Reben gepflantzet sind. Weingebirge. Hisp. Lugar ó vinedo, lugar de vinas. Pol. Winnica. Vng. Zöldmunkás. Ang. A vineyard or a place planted with vines.] Colum. lib. 3: Cui vineta facere cordi est, faciat vinetarium, ex quo possit agrum vineis restituere. Cicer. de Nat. deor. Nec verò tam fertilis tellus est, ut si segeti suæ aut vineis cujusp. stirpibus noceri non queat, etc. Virgil. 2. Georg. Nec tibi sit tolerem vetgant vinceta cadentem.

Vīnātor, ōris, m. qui vineas colit, vinearum cultor. [ἀμπελουργός. Gall. Vigneron. Ital. Coltivatore de vigne. Germ. Ein Rebman. Belg. Een Wercman. Hisp. Vinadero, ó vendimador. Pol. Winnarz. Vng. Zöldmunkás. Angl. He that diligently occupieth vineyards.] Colum. lib. 3. Separandi sunt aratores à vinitoribus. Cic. 5. de Finib. Arvi quæ per vinitorem arata consequebatur, etiam per scriptum curabit. Virg. Aegl. 12. matura vinitor uvæ.

Vīnātōrĭus, a, um. Quod est vinitoris. [ἀμπελουργικός. Gall. Apartenant à vigneron. Ital. Pertinente à coltivatore de vigne. Germ. Eines Rebmans zugehörig. Hisp. Perteneciente á vinadero. Pol. Winnarzowy. Vngar. Zöldmunkáshoz való. Ang. Belonging to the dresser of a vineyard.] Colum. lib. 4. cap. 25: Et autem sub disposita vinatoriæ falcis figura.

Vīngum, obsc. Herba est foliis amplis, pusillo caule & radice longa, cibis idoneis quam in Aegypto colligere soleant quum esu satiati fuerint amasii; eaq; deorum aras coronare. Theophrastus de caus. plant. lib. 2. cap. 17.

Vĕnŭlus, a, um, antiquum adjectivum, quod venustum & lepidum significat. Plaut. in Asin. Compellando blanditer, osculando, oratione venula, venusta. Ex Nonio.

Vīnum, ni, n. [a vi deducitur: quòd eum inferat meari, vel à Græco οἶνος.] [οἶνος. Gall. Vin. Ital. & Hisp. Vino. Germ. Wein. Belg. Wen. Pol. Winne. Vng. Bor. Ang. Wyn.] Ovid. lib. 1. de Arte: Et venus in vinis, ignis in igne fuit. Quo tamen in loco nonnulli malunt legere Et venus in venis. Martial. lib. 3: Refugiat bibulæ, vina Falerna fugis. Virgil. 9. Aen. Sufficiunt per herbam indulgent vino & vertunt crateras aheneos. Cicer. de Senect. Vt enim non omne vinum, Et non omnis ætas vetustate coercelur. Quinque præcipui sunt vini sapores, dulcis, acutus, lenis, austerus, primus. Hoc vinum invenit, item facere reliquorum literam. At gentiles docent Bacchum vini reperitorem fuisse. Primus verò Italo Saturnius dedit è Creta in Latium adectus. ¶ Vinum novum, quod novissimè expressum est. Colum. libr. 12. cap. 38: Torcularium mustum dicitur, quod post primam prelorum vinacearum cruncio pede exprimitur. Contrà ἀσταφυλῖτης vocatus quòd defluat priùs quam uvæ calcentur. Vina pro poculis seu vasis vinariis. Virgil. 1. Aen. Crateras magnos statuunt, & vina coronant. In vino, in vino & alea, in joco atq; vino, genera dicendi antiqua sunt, quibus tempus post convivium significabatur. Nam, remotis epulis convivæ inter se poculis certantes aut iocabantur, aut alea ludebant exhilarandi animi causa. Vide supra in præpositione In.

Vīlum, li, Vinum nullarum aut exiguarum virium. [οἰνάριον. Gall. Petit vin, vinet. Ital. Vinetto, picciol vino. Germ. Schlechter Wein. Hisp. Pequeño vino. Pol. Kiselowo. Vng. Erőtelen bor. Ang. A small or weak wyne.] Terent. in Adelph. Interea in angulo Aliquò abeam atq; edormiscam hoc vilii.

Vīnācĕă, vinaceorum, neutr. generis pluralis numeri, Granulalla lignosa, quæ in uvarũ acinis nascuntur. [ὀμφάκια. Gall. Le marc, ce qui reste du raisin. Ital. Vinaccie della vua. Ger. Traber. Kernt internen. Belg. Wyntreber. Hisp. Granillos de la vua. Pol. Iadro winogradu mowiõ. Vng. Szőlőmag. Ang. The kernels of grapes.] Colum. de Arboribus cap. 9: Vt autem uva sine vinaceis nascantur, malè colum scindere, ita ne germina lædantur: medullamque omnem cradere, etc. Et paulò pòst: Adulta vitis tales uvas sine vinaceis gestat. ¶ Nonnunquam tamen vinacea dici invenimus, pro torta uvæ expressa reliqua: hoc est, non solùm pro lutæ granulis, verùmetiam pro ipsis folliculis. Col. lib. 12. cap. 36: Torcularium mustum quidicimus, quod post primam prelorum vinacearum cruncio pede exprimitur. Colum. lib. 8. Vinacea quamvis coctabiliter pascant, dari non debent, nisi quibus temporibus anni avis fœtum non edit. Idem lib. 6. cap. 2: Licet etiam, si fit legumina inopia, & eloia, & siccata vinacea, quæ delure communtur, cum paleis miscere. ¶ Legimus & vinaceus, generis masculino, in eadem figura locutione. Varr. 3. de Re rust. cap. 11: Pabulum his datur triticum, hordeum, vinacei uvæ item vinaceus, fœminino genere, Plin. lib. 17. cap. 22: Circum capita adhuc fercorea, pa easve vinaceis aut aliquid horumce.

Vīnācĕus, a, um, adjectivum. Achaus vinaceus. [σταφυλῖτης, σταφυλῖτις, βότρυος. Gall. Grain de raisin. Ital. Grano ó granello di vua. Germ. Traubenkern. Hisp. El grano de la vua. Polon. Ziarna winogron. Vng. Szőlőmag. Ang. A kernel of grapes.] Cicero de Senectute: Diuitis enim vim omnium quæ generantur eternæ, quæ ex fici arido grano, aut ex acino vinaceo, aut ex cæterarum fœtum, aut herbarum minutissimis seminibus tantos truncos ramosq; procreat.

Vīnālĭă, ium secundæ quàm tertiæ declinationis, pro diebus festis quo veteres novum vinum Jovi libabant, nono Calendas Maias ut ait Plinius libro 18. cap. 29. mense Aprili. Erant & alteria Vinalia, quæ ad 13 Calend. August. celebrabantur, teste eodem Plinio loco jam citato.

Vīnārĭus, rii, m. f. Vini venditor. [οἰνέμπορος. Gall. Vendeur de vin. Ital. Venditore di vino. German. Ein Weinschenck. Weinmann. Hispan. Vinatore que trata por vinos. Polon. Winos sprzedaiący. Vngar. Bor arrus, kereskedő. Ang. A seller of wyne.] Plautus in Asinaria: Sed vina quæ heri vendidi vinario. Eveiambo, Iam pridiis fanestecit Stichus auctor. de Claud. Quem de lanciis aut vinariis agere ait, exclamavit in curia. ¶ Ponitur aliquando pro vinoso ac ebrioso. Vlpian. in l. Ob quæ, de edilit. Item aleatores & vinarios non contineri edicto, quidam respondent: Pomponius ait, etc.

Vīnārĭus, a, um. Quod ad vinũ pertinet. [οἰνικός. Gall. Servant au vin. Ital. Che serve à vino. Ger. Zu dem Wein dienstlich. Hisp. Cosa perteneciente al vino. Pol. Do winna przynależący. Vngar. Bor hoz való. Angl. Belonging to wyne.] ut Taberna vinaria, in qua venditur vinum: vas vinarium, in quo vinum apponitur. Cic. 6. in Verr. Erat etiam vas vinarium, ex uno gemma prægrandi. Cella vinaria, apotheca, in qua vinum asservatur. Plin. lib. 12. cap. 13: In quibus erant claves vinariæ cellæ. Lacus vinarius, in quem mustum cefluit. Col. lib. 12. cap. 18: Tum lacum vinarii & torcularii, & fora, omniaq; vasa si vicinum est mare, aqua marina: sin minus, dulci elui da sunt, & commutanda.

Vīnpotŏr, penult. prod. huius vinpotoris, m. e Potitor vini. [יֵין שֹׁתֶה. Gal. Buveur de vin, yurongne. Ital. Ebriaco, ubriacone di vino. Ger. Ein Weintrincker. Weinsauffer. Hispan. Borracho de vino, embriago. Polon. Opilec winem. Vng. Bor ivók. Ang. A drinker of wyne.] Plin. lib. 10. cap. 54: Scitum de quodã vini potore reperitur Syracusis in domo potare solitum, donec ab eo coopertam terra ova fœtum edirent.

Vīnŏlēntŭs, a, um, Ebriosus, vino ic ingurgitatus. [יֵין שׁוֹתֶה שכור שׁכּוֹר שׁכּוֹרה שׁכּוֹרת שׁכּוֹרים שׁכּוֹרות. Gall. Yvrongne, plein de vin. Ital. Ebriaco. Ger. Trunckenbold. Hisp. Embriago, lleno de vino. Pol. Opilec winem. Vng. Részeg. Ang. A drunkard, much given to wyne.] Cic. 4. Acad. Ne vinolenti quidem quæ faciunt, eadem approbatione faciunt, qua sobrii debinant, hæsitant, revocant se interdum, hisque quæ vident imbecillius assentiuntur: quumque edormierunt, illa visa quàm levia fuerint intelligunt.

Violentia, æ. f. p. Vbi eras. [שכרון shikkārōn, ebrietas, crapula, ἀκρασία. Gall. Yurongnerie Ital. Embriachezza. Ger. Trunckenheit. Hisp. embriaguez. Pol. Opilstwo. Vng. Részegség Ang. Drunkennesse.] Cicer. in Top. Cujus etiam generis illa sunt, ex quibus vetum nonnunquam invenitur, puerilia, somnus, impudentia, violentia, infania.

Vinōsus, a, um. Qui vino cupidior est. Varr. ab Vallat. to [סבא sabbā, ebrius, ebriosus, שכור shikkōr, ebrius, ebriosus, ebrietati deditus. Gal. adonné au vin, yurongne, Ital. Dedito al vino, ubriaco. Germ. Der Wein ergeben, vberflüssig. Hisp. Embriaga, dado al vino. Pol. Winem ozel'ony. Vng. Borra, borivadnakozo. Ang. A drunkard, much given to wyne.] Ovid. 3. de Arte: Sit tibi Callimachi, sit Coa nota poëtria, Sit quoque vinosi Teia musa senis. Plaut. in Curcul. Quid opus est verbis? vinolentissima est. Vinosus succus, vini saporem referens, qualis est moco, pyro, myrto. Plin. quoque alterum aliquod genus, vinosa quandam appellat, quam alexandrinum & Damachum.

Vinulus, pen. corr. rara est Plautina, quam pro suavi usurpasse viderur. Plaut. in Atin. Cõpellando blandiet, osculãdo oratione vinula, venustula. Nonius abs tegit Vinnules duplici n.

Viocurrus, idem arbitror significare quod cursus. Varr. lib. 4. de Ling. Latina: Quis enim non videt unde sit fodinæ & viocurrus? Malim tamen nonnulli hic legere Vnocurrus.

Viŏla, æ. f. Rotula purpurei coloris, cujus planta folium habet hederæ non dissimile, nigrius tamen & tenuius: caulem si autem a media radice prohibentem, florem, ut diximus est, ferentem purpureum. [ion. Gall. Violette. Ital. Viola. German. Veyolen. Hisp. Violeta generalmente. Pol. Fiolek. Vn. Viola. Ang. A violet.] Cic. lib. 5. Tusc. An tu mihi in viola pueblas aut in rosa dicere? Virg. 8. Aeglog. tibi candida Nais Pallentes violas, & summa papavera carpens, &c. Dicta autem putatur viola quasi vitula, propterea quòd hunc florem poëtæ fabulantur in pabulum sûs puellæ jam in juvencam conversæ, à terra fuisse effatam: unde & à Græcis ab ejusdem puellæ nomine invocatum volunt. Sunt & luteæ violæ, & cæruleæ, & albæ, quas omnes Græci ἰοειδεῖς nomine complectuntur. Vide Plin. lib. 21. cap. 6.

Viŏlāceus, a, um. Purpureus, violæ colorem referens. [ἰοειδὴς, ἰοπλόκος. Gall. Violacé, violette. Ital. Violato, colore di viola. Ger. Violetfarb? Hisp. Color de violetas. Pol. Fiolkowy. Vn. Viola ejusmodi. Ang. Of violet colour.] Corn. Nepos, ut tradit Plin. lib. 9. cap. 39. dicit Menjuvenis violacea purpura vigebat.

Viŏlārĭa, orum. Loca in quibus copiosæ violæ nascuntur. [ἰωνῶνες. Gall. Violiers. Ital. Violieri. Germ. Da ist viel Veyel wachsen. Hisp. Lugar donde se crian las violetas. Pol. Miejsce gdzie wiele fiolek rosnie. Vng. Violás rengés hely. Ang. A herber or place where violets grow.] Virg. lib. 4. Georg. nitgaurag. bibant violaria fontem. Vel apiè potius viola unius in loco conitæ. Ovid. 4. Fastor. Ille legit calthas, huic sunt violaria curæ.

Viŏlārĭus, a, um, quod est coloris violæ.

Viŏbrĭo, ās, Durare violacei coloris inficior. [ἰοειδίζω. Gall. Qui tire en violet. Ital. Tingere in violato. Ger. Ein Violbraunfarbet machen. Hisp. Tomar de color de violetas. Pol. Fiolkowe farbic. Vng. Violás szinűvé tészem. Ang. To make violet colour.] Plautus in Aulul. Flammearii, violarii, carinarii.

Viŏlo, ās, pen. corr. a. & pass. p. Corrumpo, polluo, lædo, macula afficio, offendo: quod propriè de virgine dicitur, quum pudicitia ejus vi eripitur [עבה habal, חלל chalal, פגע pagha, נאף naaph, נבל nabal, Gal. Violer, corrompre, gaster Ital. Violare, guastare, contaminare. Ger. Violiren, schwächen, verletzen. Belg. Schenden, verkrachten. Hisp. Corromper por fuerça. Pol. Gwałcić. Vng. megerőszakolni, meg fertőztetni, rayta erőszakot tenni. Ang. To violate, violate, corrupt, to dishonor, to breake, to make dishonest.] Cicer. lib. 3. de Nat. deor. Minerva quinta Pallantis, quę partum dicitur intercudisse, virginitate suam violare conãtam. Tibul. lib. 1. Eleg. 6. Parcite, quum cultoclic umor, violare puellam q Transferitur & ad alia. Dicimus enim, violare amicitiam, dignitatem, existimationem, fidem conjugii, fœdus hospites, jura, loca religiosa, parietes, Rempublicam, facta, fanã, &c. Cic. 3. Ver. Quũ apud exteras nationes imperium nostrum, nostra fama, tum probris illatis violatis. Idem ad Quint. Philippum. lib. 13: Nihil quid existimas in ea re violari ex tua existimatione tuam. Idẽ 3. de finib. Ut peccatum est patrium prodere, parentes violare, fana depeculari, &c. Virg. 4. Æn. Sed mihi vel tellus optem prius ima dehiscat, Antè pudor quàm te violem, aut tua jura resolvam.

Viŏlātus, a, um, particip. [חלל chalal, חנף chanaph, טמא tamē, חנף chanaph, פגע pagha, נבל nabal, נאף naaph, Gal. Violé, corrigé, corrompu. Ital. Violato, alterato, corrotto. Germ. Verletzet. Hisp. Corrompido por fuerça. Pol. Zgwałcony. Vng. Erőszak vetett, megfertőztetett. Ang. Violated, corrupted, defloured.] Liv. 6. ab Vrb. Pall publicũ eximam privato dolore habito, nec verbo quidem violatis Conditionis religionem tali ad populum. Ovid. 3. de Ponto, eleg. 3: Ipse quidem Getico peream violatus ab arcu.

Viŏlandus, a, um. ut fœdera olim violanda. Tibul. lib. 1. eleg. 9.

Viŏlātio, onis, verbale. f. t. Corruptio, prophanatio. [חלול chalilāh, חנופה, Gall. Violement, corruption, outrage. Ital. Violazione, contaminazione. Ger. Beruhrung, anfassung mit gewalt zu schänden. Hispan. Obra de corromper algũ. Polon. Zgwałcenie. Vngar. Meg fertőztetés, erőltetés. Ang. A corrupting, defiloring or stretching of a thing.] Liv. lib. 9. bell. Pun. Tum quoque alio genere cladis eadem illa pecunia omnibus constitit ea violatione templi furorem injecit: atque ita ter te dierum in diem, mitiorem in miserem rabie hostili vertit.

Viŏlātor, violatoris. mas. Corruptor, raptor. [מחבל mechabbēl, חמס chamās, Gall. Violateur, ravisseur, corrupteur. Ital. Violatore. Ger. Beschender, gewalt anthuer, geschender. Hisp. Corrompedor, corruptor. Polon. Gwałciciel. Vngar. Meg fertőztető, erőltető. Ang. A corrupter or deflourer.] Liv. 4. ab Vrb. Hic ipse est raptor, raptor lucidus humani violatorque gentium juris. Ovid. 2. de Ponto, Elegia 2: Conjugis interea templi violator ad aram.

Viŏlabĭlis, Qui aptus est ut violetur. βιαστός. ut contrà, Inviolabilis, qui non facilè violari potest. Virg. 2. Aen. Vos æterni ignes & non violabile vestrum Testor numen, ait.

Viŏlens, apud Horatium, tesle Budæo, pro violento legitur. βιαστὴς.

Viŏlenter, adverb. Injuriosè, per vim. [βιαίως, βιαστικῶς. Gall. Violentement, par force. Ital. Violentemente. Germ. Mit gewalt, ungestümigkeit. Hispan. Forçosamente. Polon. Gwałtownie, gwałtem. Vngar. Erőszakoson. Ang. Violently, by force.] Liv. lib. 3. ab Vrbe. Quæ solemnia sacrorum, quos interminatos erat, violenter decrevisse. Proconsulatum violenter gessere apud Plin. epist. 9. lib. 3. id est crudeliter. Violenter tolerare, apud Terent. in Phorm. id est, ægrè, invitè.

Viŏlentissimè, [βιαιότατα. Vng. Nagyon erőszakkal.] Justin. Hist. lib. 23: Inter conferti simos violentissimè dimicans, saxo de muris jactato, occiditur.

Viŏlentus, a, um. Vis major, impetus. [חמס chamās, בושק būshak, &c. Gall. Violent, impetueux. Ital. Violento, impetuoso. Ger. Ungestümer gewalt. Hisp. Fuerça, fuerçoso. Polon. Gwałt, Vngar. Erőszak. Ang. Force, violence.] Plin. lib. 11. cap. 38: Quoniam & tonitruum & fulminum ictus horum violentiæ plerique assignant. Cic. 5. Tusc. Ne lobrius in violentiam vinolentorum incidat, ante defendit. Virgil. 2. Aen. Haud secus accenso gliscit violentia Turno.

Viŏlens, a. um, Qui vim facit injustus. [חמס chamās, חומס chomēs, עשק ashaq, &c. Gall. Violent, impetueux. Ital. Violente, violento. Ger. Mit ungestümer gewalt. Hisp. Que, que cometa fuerça. Pol. Gwałtowny. Vng. Erőszakos. Ang. Violent.] Ovid. 8. Metam. Nunc violentus aper, nunc quem religisse mereri, Longius erat, nunc dè se faciebant cornua tauri. Cicer. 1. Parad. Neque tyranno ulla potestas Quod violenta neque. Virgil. 2. Georg. Aut ubi navigiis violentus in ora Vlixi Descendit. Ovid. 2. Metam. Alma violentior æquo Vlla dea est. & Pontus quidquam violentius æquor. Virgil. 10. Aeneid. violentaque pectora Turni: Silvestr.

Vipĕra, æ. pen. corr. f. p. Serpentis genus, quòd vi pariat. Virgo cum perisset fuit, pulsos ejaculatus uterinus vi interitu ejus erumpere [אפעה ephehh, צפעוני tsephōnī, Gall. Vipere Ital. Vipera, bestia velenosa. Germ. Ein Natter. Hisp. La bivora. Pol. Iadowita. Vng. Viperna. Ang. A viper.] Cic. de Amic. resp. Etenimne in fœtu, atque in deliciis quicquam optari vir viperam illam venenatam ac pestiferam habere poterunt? Virgil. lib. 3. Georg. Sæpe lubricus morsu præcipibus sub rupibus Vipera delituit. Ovid. 2. de Remed. amor. Parva necat morsu spatiosam vipera taurum. Ambrosius lib. Hexam. Vipera (impia) ne quidem genus bestiæ, & super omnia quæ serpentini sunt generis, alitura. Vbi enim cupiditatem alimenti offert, mox ut maritimæ naturæ sit requirit copulam, vel novam præparat, progressique ad litus, fibila reflexa præsentiam fati, ad conjugale nos pectus illam evocat. Mirum autem invidiæ non esse vindictam serpenti, exactos utero fœtus imperti connubio. Atque ubi novæ taliæ vipera compertam fecerit, venerum eventu, reverendam marito deferens. Hieronymus verò ad Pammachium sic scribit: Viperæ per os coitum faciunt. Malunt nonnulli concipiunt: sed fœminam in ipso coitu, sive rougos dulcedine exagitata, sive futuri præcisura periculi, dum amplectitur femur, caput maritum excidit & secum occidit. Sed quum conceperit, viderat illius ab ipsis quos concepit, commorsum, & sic matrem occidunt. De vipera Plinius abundantius locutus, maximè verò lib. 10. cap. 62: Vipera [quæ] maxime apud interiora os, quod dira abrodit voluptatis dulcedine. Terrestrium eadem sola intra se parit ova animus coloris, & molles, ut pilces. Tertio die intra uterum catulos excludit: deinde singulos singulis diebus parit, viginti fere numero. Itaq; cæteræ cardiacis impatientes, perrumpunt latera occisa parente. Hæc Plinius. Aristoteles tamen apud Pallonratum negat hoc esse verum, quamvis à

gravissimis auroribus alimentur: eò quòd aliquando vita sit vipera catulos suos, quos peperisset, lambere & exporrecto ejus hodie frequenti experientia cognitum est. Quo si ut rectius sensisse putentur qui viperam dictam putant, quasi vivi pariam, quòd intra ova, ut cætera serpentes, fetus parat animal.

Vipĕrĭnus, a, um, pro. prod. adject. vum. [φιδήσιος. Gall. De vipere. Ital. Di vipera. Ger. Von Vipern. Hisp. Cosa de biuora. Pol. Iadowy. Vng. Vipera kigyonak való. Ang. Of a viper.] Plinius: Et viperina caro humorem parit gelidum. Cicer. de Finib. Cui viperino morsu vecors & ferum venenum subiit: terres cruciatus cient. Plin. lib. 22. cap. 22. atq; hoc signo ut cognoscas viperinam fame & humanum sanguine. Horat. Quid si hoc veneni fæverit prædonis? Num viperinas has cruor incolas herbis me fefellit?

Vipĕrĕus, a, um, eadem significationis. Virg. lib. 7. Aen. Viperum se gerit in pectore sanguen. Idem habet Ovid. Vipereo genere, & graviter spumantibus hydris. Ovid. 2. Metam. videritis edentis Vipereas carnes, vitiorum alimenta suorum Invidiam.

Vipiōnes, sunt minores grues, licet Pipiones minores columbi. [γερανία. Gall. Perdrigons. Ital. Storlo. Ger. Kleine trandun. Hisp. Cayeles pequeños, pequeños grues. Pol. Mnieyszy żurawie. Vng. Darufia. Ang. Little cranes.] Plin. lib. 10. cap. 40. In Balearibus insulis & parco accipitrum genitu in honore munerum est item vipiones: sic enim vocant minorē gruem.

Vir, hujus viri. m. Quasi dicitur, quod vi hoc est viribus & robore præstet. [ἀνήρ, ἄνδρος] gabar (vel) ghibbar. Gall. Homme. Ital. Huomo. Ger. Ein Mann. Belg. Een Man. Hisp. El varon. Pol. Mąż. Vng. Ferfi. Ang. A man.] Promiscuè respectu ætatis dicitur vir. Plaud. lib. 3. Quod non utero in puero, sive adolescēte, sed etiam in viro admiratione dignum videatur, ¶ Modò respectu sexus: ut Plinius lib. 10. cap. 65. Virus avium ceteris hyeme, fœminas æstate, Helinodus prodidit, ¶ Vir de fœminis dicuntur eunuchi. & molles atque effeminati quosdam. ¶ Modò respectu conjugii. Terent. in And. Tibi genetrix fœmina, & filiæ inveneres virum. Ovid. lib. 1. Metam. Impiaret exitio vir conjugis, filia patris. ¶ Nec tantùm de hominibus, sed etiam de mutis dicitur. Virgil. 7 Eglog. Vir gregis ipse caper. ¶ Modò respectu fortitudinis. Virum enim hominem præferri, excellentiq; animo nam cupamus. Cicero: Exurgite (inquit) aliquando si viri estis, atque animo capessite. Cicer. pro Cælio: Quum is jam se corroborasset, ac vir vivos esset. Terent. in Adelph. Laudo, Geresphon, patrissasti, virum te jubeo. ¶ A viribus sunt compositi, Bimembris, Trimembris, Quinquevir, Septemvir, Decemvir, Centumvir, Levir, Vir potens, & de quo paulò antè meminimus, Semivir, quæ omnia (secundum Priscianum) ideò composita accipiuntur: quia sub uno accentu pronunciantur.

Virago, gen. prod. m. genitivo viraginis, f. t. Mulier fortis, quæ viro similis est, & virilia operta facit. [γύναιον ἀνδρεῖον. Gall. Femme vertueuse, et qui fait acte d'vn homme. Ital. Donna che opera del huomo. Ger. Ein Mannin: oder mānlich Weib. Hisp. Muger que haze proeza varon. Pol. Niewiasta mężna. Vngar. Vitézséges asszony. Ang. A manly or valiant woman.] Plautus Mene. Redĕ ego cum matre tua Aurillam viraginem aliquam, non malam, formis mala. Ovid. 2. Metam. Hucubi pervenit bello metuenda virago.

Vīrĭlis, le, pen. prod. om. t. Quod est viri: [ἀνδρικός, ἀνδρώδης. Gall. Viril, masle d'homme. Ital. Virile. Germ. Mannisch. Belg. Mannelick. Hisp. Cosa perteneciente à varon. Pol. Męzki. Vngar. Ferfiu. Ang. Pertaining to a man.] ut Opus virile, proles virilis. Virg. lib. 7. Aen. Filius haud fato divum, prolesque virilis Nulla fuit. Forma virilis. Ovid. Epist. 4. Sint procul à nobis juvenes, ut fœmina compti: sine col modico forma virilis amat. Sarpsi virilis. Liv. lib. 1. ab Vrb. Brevi ipsis quoque virilis ex novo matrimonio fuit, cui Ascanium parentes dixēre nomē. Sexus virilis. Plin. lib. 10. cap. 53. Livia Augusta parere sexum virilem admodum cupiebat. ¶ Per translationem accipitur pro forti & magnanimo, & animi nè effœminato. Terent. in Phorm. Animo virili præsentique ut sis para. Cic. ad Atticum lib. 14. Acta enim illa res est animo virili, consilio puerili. Pars virilis id est, virtus animi fortitudo. Cic. 5. Verr. Qui præsertim plus etiam quàm pars virilis postulat, pro voluntate pop. Rom. omnes ac munera sustinere debeant. Pro virili parte id est, pro viribus. Cic. pro Sest. Hæc quæ pro virili parte defendi, optimates sunt.

Vīrĭlĭter, adverb. Fortiter & magno animo. [ἀνδρικῶς. Gall. Virilement, ce homme vertueux. Ital. Virilmente, valentemente. Germ. Mannlicher. Hisp. Varonilmente. Polon. Męzko. Vng. Feiérfiui, erősséen. Ang. Courageously, valiantly.] Cic. 2. Tusc. Iraq; Barbarum quidam, & inurbanum, ferro decertare acerrimè possunt, ægrotare viriliter non queunt. Idem 1. Offic. Quod enim viriliter, animoq; magno fit id dignum viro, & decorum videtur. Ovid. 1. Fast. Cui genitores dicunt, Fortuna viriliter, inquit: Siste precor lacrymas: mascula ferenda tibi est.

Vīrĭtis, atis, f. t. Virilia, seu viri pudenda. [ἀνδρεῖα, ἀνδρεῖον. Gall. Les parties virile, ce qui est de vn homme et homme. Ital. Parti de lhuomo, le dell huomo. Germ. Mannheit des Mannes. Hisp. Las vergueças de hombre, o miembro genetiu. Pol. Męzkie części. Vng. Ferfiui nemiség. Ang. That is a man's member, he is known to be a man.] Martial. lib. 9. Non per avari fœtus arce mirangonia, Vitellii damna tacent stupra. Plin. lib. 23. cap. 12. Vitiatur etiam fovetur vino cadido vitilitas jumenti. Quæst. lib. 4. cap. 12. Non alio medius fidius vitio descendum, quàm quo mancipiorum negotiatores formam puerorum, virilitate excisa lenocinantur. Plin. lib. 9. cap. 4. Ex fœminis mutantur mares, non est fabula istam. Lucinius Mutianus prodidit vitilium ære Argis Arcentem: cui nomen Aresusis fuisset, nuptiæ etiam: mos barbarus & virilitate proveniebat, navarumque dux fuit.

Vīrĭtĭa, vīrĭtĭum, tantùm plurāliter, pro. Verenda, seu pudenda viri. [ἀνδρεῖα, ἀνδρεῖον. Gall. Les parties d'vn homme. Ital. Parti de lhuomo, le dell huomo. Ger. Die Mannheit des Mannes. Hisp. Miembro genetalio. Vng. Ferfiui nemiség. Ang. A mans secret parts.] Plin. lib. 22. cap. 22. Et in totum ad virilia, cauliculus ejus, vino & aceto tritis, mirè lucilius putant.

Vīripŏtens, entis. c. Nobilis, vir maritus: [ἀνδροδόσιος. Gall. Preste en biens à marier. Ital. Fedele de marito. Germ. Mannbar. Hisp. Que puede ser casada. Pol. Mogąca być żoną. Vng. Hozzafiura adhato. Ang. Made and ready to be married.] ut, Virgo viripotens, apud Plautum in Perſa.

Vīritim, adverbium, Per singulos viros, per singula capita. [κεφαλικῶς. Gall. A chascun homme, d'homme à homme. Ital. Ad huomo ad huomo. Ger. Von Mann zu Mann. Hisp. A cada vn varon. Pol. Na każdą głowę. Vng. Fejenkint, fejenkint. Ang. From man to man.] Cic. 2. de Repub. citat. Nonius: At populus agros quos bello Romulus ceperat, divisit viritim civibus. Varro lib. 2. de Vita pop. Rom. Agros viritim populo Romano attribuit. Liv. 2. ab Vrb. Ex quo pacis belliq; munia non viritim, ut antè, sed pro habita pecuniarum fierent. ¶ Aliquando tamen viritim accipitur pro separatim, & seorsum ut. Pugnate viritim ἀφεστηκότες. Curtius libro 7. Si quis viritim dimittere vellet, provocavit ad pelium.

Vīrōsus, a, um, prima syllaba cor. Vir appetens. Quemadmodum sic dicitur Mulierosus, mulieris appetens. Lucil. lib. 7. ut circa Nonium Dixi ad principium venio, virosam ut malam atque virosam Virorem cæcam putus, quam caltrum egomet aut. Alia prima Ovomite, apud eundem Nonium: Vgulana, ac falerii, ficeana, sabina, vireta non sum, & si sum; non desunt mihi qui ulcerò decoctas integra est, formosa tatio.

Vīro, as, Fortifico, ἀνδρίζω. A quo Vitro de quo supra.

Vīrētum, sive Vīrĕtum, Vīreo, vide VIRIDIA.

Vīres, virium, vide VIS.

Virgă, æ. f. p. Vimen, baculum tenue, vel aliud quidvis quo ad fugandū, verberandumve utimur. [ἄκτη, ῥάβδος, ῥάβδος, ῥάβδος. Gall. Verge, bastõ. Ital. Bacchetta, verga, vimine. Ger. Ein ruthen gut. Belg. Een roede gerte. Hisp. Vergua varal virador. Pol. Rozga. Vng. Veszsö. Ang. A rodde, a yarde.] Cic. pro C. Rabirio: Porcia lex virgas ab omnium civium Romanorū corpore amovit. Virg. 1. Georg. Nunc facilis rubra texatur fiscina virga. Idem 2. Georg. Solis est turea virga Sabæis. Plin. lib. 12. c. 14. Virgis etiā turcis ad nos cōmeant uuæ. ¶ Virga censoria, proverbialiter dicitur pro superstitiosa & nimia judicādi auctoritate: a Romanorū nimirum magistratu sumpta ratione, penes quem auctoritas erat de civium moribus judicandi: equumque, equo, & senatorem ordine tuo privandi. Quint. lib. 1. cap. 5. Quo quidem ita sunt leviores etiā veteres Grammatici, ut non veritas modò censoria quadam virga notare, &c. Interpres Quintiliani hæc sic intelligit, quo Grammatici jugulare solent veritas, quos cothos judicebant & ineptiores.

Virgŭlă, dimin. pen. cor. [ῥάβδιον. Gall. Petite verge. Ital. Verga picciola. Ger. Ein Ruthlin. Germin. Hisp. Pequeña verga o vara. Pol. Rozgeczka. Vng. Veszsöcske. Ang. A litle rodde.] Col. lib. 3. cap. 13. In cujus latere virgulæ promittentes ad eam altitudinē. ¶ Virgula divina, proverbii speciem habet, quo utimur quoties aliquid nō humana ope sed numinis alicujus favore cōtigisse volumus significare. Cic. 1. Offic. Quod si omnia nobis quæ ad victum cultumque pertinent, quasi virgula divina suppeditarentur. Vide latius in Erasmi Adagiis.

Virgātŭs, a, um, adject. Mutis quasi virgulis & maculis distinctus: [ῥαβδωτός. Gall. Verge, qui a heuri comme verges. Ital. Cosa che ha verghe. Ger. Gestrefft, mit streimen abgetheilt. Hisp. Cosa que tiene varas. Pol. Postrzępiony. Vng. Veszsös. Ang. That hath lines or rodds in him.] ut Virgata vestis, diversi coloris virgis variegata, & distincta aut (ut alii ait Pollux interpretatur) in qua intexebantur virgæ purpureæ: hoc est, lineæ, quas Græci γραμμὰς vocant. Virg. 8 Aen. Aurea cæsaries ollis atq; aurea vestis Virgatis lucent agulis. Corpore virgato tigris, Silius lib.

Silius lib. 1. Et apud eundem lib. 4: Vestes virgatæ auro: hoc est, virgis seu lineis aureis distinctæ.

Virgātor, oris, m. c. Qui virgis cædit: [מַכֶּה, מַרְבִּיץ, מַלְקֶה, מַצְלִיף.] Gall. Fouetteur de verges, houssineur, qui bat de verges. Ital. Che batte con verghe. Ger. Ein Streicher mit der Ruten. Hisp. El que hiere y hechiga con vergas. Pol. Rozgami szarpacz. Vngar. Vesszö vel verö. Ang. That whippeth with rodds or rodder.] Plaut. in Amph. Vbi isce causam dixeris pendens adversus octo Assules, audaces viros, valentes virgatores.

Virgĕus, a, um, Quod est factum ex virgis. [מִשְׁבְּצוֹת.] Gall. Fait de verges. Ital. Fatto de verghe. Germ. Auß Ruten oder reys gemacht. Hisp. Cosa de materia de vergas. Pol. Z rozg uczyniony. Vng. Vesszö ből valo. Ang. Made of rodds.] Virg. lib. 1. Georg. Virgea præterea Cælei vilisq; supellex id est, vasa ex vimine facta. Col. lib. 1. cap. 6. Ideoq; pertis rusticis quicquid ovilibus stabulisq; converti, progesserunt superpositis virgeis cratibus regūt. ¶ Flamma virgea: hoc est, flamma ex virgis accensis facta: ut sit flamma validior, inquit Servius in illud Virg. 7. Aen. magno velut quum flamma sonore Virgea suggeritur costis undantis aheni.

Virgētum, ti, pen. prod. n. [Locus virgis consitus, ad alligandas vites. [מַטָּע.] Gall. Lieu planté de verges à lier les vignes. Ital. Luogo piantato de verghe. Ger. Ein mit Ruten gepflantzter oder bund Feld. Hisp. Lugar de ese mismo vergeo. Pol. Miesce z rozg posadzone. Vng. Vesszöböl vetett hely. Ang. Where rodds are growne.] Cic. 2. de Legib. Sacerdotes vincta, virgetaq;, & salute populi inaugurato.

Virgidēmĭa, æ. Collectio virgarum, verberandi, vinciendive gratia. [מַלְקוֹת.] Gall. Coulleurs ou cottons vne vandoeuse de verges. Ital. Raccolta de verghe. Ger. Die Ruth streichen. Hisp. La cosecha de vembres. Pol. Zgrzow odymowanie. Vngar. Vesszö volat. Ang. A gathering of rodds or twiggs.] Varro in Agathone. Quid tristitiem video te esse? an eo quia scapulæ metuunt virgidemiam? Plaut. Rud. Teque quæ obtritor tuum, ut tibi uberam ulmeam esse speres virgidemiam.

Virgĭlĭă, æ. f. Multitudo virgarum pullulatium. [מַטָּעוֹת, שִׁתִּים.] Gall. Petite arbrisseaux ne produisans que verges & houssines. Ital. Piccioli arboscelli, che non producano altro che verghe. Ger. Gertengestrauch, rutengebursch. Hispan. Mucho de varas ó vergas. Polon. Rozg y pekowiactwo. Vng. Sürü vesszö. Ang. Little sprigs or grasse.] Virg. 1. Georg. - quæcunq; premes virgulta per agros Sparge fimo pingui. Cic. pro Cælio: Ergo hæc detesta via & inculta, atq; intercusa jam frondibus, & virgultis se inquatur. Cæs. 3. bell. Gall. Sarmentis virgultisq; collectis, quibus fossas Romanorum compleant, ad castra pergunt.

Virgo, ĭnis. f. Puella intacta: cui opponitur mulier, à viriditate id est, validiori ætate appellata est. unde & martes aliquādo virgines, appellatæ invenimus. [בְּתוּלָה, בְּתוּלִים.] Gall. Vierge, pucelle. Ital. Vergine, verzine. Germ. Ein Jungfraw, junge Tochter. Belg. Ein Maecht. Hisp. Virgo, doncella. Pol. Panna. Vng. Szüz. Ang. A maid or virgin.] Virg. l. Eclog. 6. de Pasiphaë, quæ rium liberorū mater erat: Ah virgo infelix quæ te dementia cepit? Proprie autem virgo dicitur de puella grandi, virum non experta, Cicerone referente. Quint. lib. 5. cap. 4: Obiurgātibus quòd sexagenarius Popilium virginē duxisset: Cras mulcet erit, respon. Vipian. Quòd si egnum me virginē emeretur, quū esset mulier, emptio nā valebit. Virg. 2. Aen. Ecce trahebatur passis Priamia virgo Crinibus à templo Cassandra. Horat. 3. Carm. Ode 6: Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo. Gell. lib. 12. cap. 7: Virginē habere jam matūrā viro. Ovid. 2. Meram. Virginibusq; trib. gemino de Cecrope natis. ¶ Bruta etiam animalia, quæ marem nondū admiserūt, virgines dicuntur. Plin. lib. 28. cap. 9: Quin & sanguis equorū sepricum vim habentium equarum, præterquam virginū, crodat, emarginat, ulceret. ¶ Per translationē Virginis vocabulū etiam aliis rebus cōmunicatur, quas incorruptas significare volumus. Vnde Cic. in Orat. Philosophiam, castam, verecundam, & incorruptam virginē appellat. ¶ Est item Virgo unum ex Zodiaci ignis, quam quidam Astræam, sive justitiam esse putant, Jovis filiam. Alii Erigonē, Icari filiam, ob insignē pietatem in cœlum translatam. Ferunt enim Icarum à Bacchō utrem vini accepisse, ut ejus usum mortalibus cōmunicaret. Quare quum rusticos quosdam ad bibendum invitasset, illi potus suavitate capti, æquo largiūs hauserunt. Quā ex re quū crapulæ incommodum sentirent, malum sibi medicamēnum datum rati, Icarum interfecerunt. Erat Icaro canis, cujus ductu Erigone ad patrem pervēnit: quem quum mortuum invenisset, doloris magnitudine contabuit, & Jovis miseratione inter astra est translata. Hujus simulacrum virginis habitu fingebatur, spicas aliquot manu tenentis: unde quidam eandem putaverunt cum Cerere. Cic. 2. de Nat. deor. Spicum illustre gerens infigi corpore virgo. ¶ Est præterea Virgo, fontis nomen, cujus etiam hodie ductus Romæ conspicitur. Mart. lib. 7: Sed cursu citidas tantùm prope Virginis undas.

Virgŭncŭlă, dimin. [נַעֲרָה.] Gall. Petite vierge, petite pucelle. Ital. Virginella. Ger. Ein Jungfrewlin. Hisp. Pequeña doncella. Polon. Panienka. Vngar. Zsüzsike. Ang. A little maide or virgin.] Juven. Satyr. 13: tunc quum virgunecula luno, Et privatus adhuc ideis lapidet anulus.

Virgŭlis, le, omn. c. Quod est dignum virgine aut quod ad virginem pertinet. [מִבְּתוּלִים.] Gall. Virginal, digne de vierge ou pucelle. Ital. De vergine, degno de vergine. Ger. Jungfrewlich. Hisp. Cosa de virgen ó digna della. Pol. Panienski. Vngar. Zsüzsikehez, vagy zsüzsikehez illendö. Ang. Belonging to a virgin.] ut, Virginalis modestia, apud Cicer. 1. de Divin. & virginalis habitus, atque vestitus, apud eundem 6. Verr. Virginalis verecundia, in Orat. pro Quintio.

Virgĭnĕus, virginea, virgineum. Quod est virginis, aut quod virginem decet. [מִבְּתוּלִים.] Gall. De vierge. Ital. De vergine. Germ. Jungfrewlich. Hisp. Cosa de virgen. Pol. Panienski. Vng. Zsüzsikehez illendö. Ang. Of a virgin.] Virgil. lib. 1. Georg. Atti virgineum suffudit ore ruborem. Ovid. 5. Metam. Virgineæ vultus, & vox humana remansit.

Virginĭtas, ātis, f. c. Castitas virginis, cui nullum fuit cum viro commercium. [בְּתוּלִים.] Gall. Virginité. Ital. Virginità. Germ. Jungfrawschafft. Hisp. Virginidad. Pol. Panieństwo. Vng. Szüzesség. Ang. Virginitie.] Plin. lib. 24. cap. 13: Anaxilaus autor est, mammas à virginitate tolli, semper duraras. Ovid. in Epist. Heroines ad Paridem: Me fide conspicuus Trojemunior amavisse meę spolium virginitatis habet. Cic. 3. de Nat. deor. Minerva patrem dicitur intermidle, virginitatem suam violare conantem. Virgilius 11 Aeneid. Sola contenta Diana Aeternum telorum, & virginitatis amorem Intemerata colit.

Virĭă æ. ūve Viriola, æ. [Germ. Ein Halßgeziert von grünem Edelgesteyn.] Ornamentum colli, è gemmis v. ridibus, ut quidam volunt. Labulenus in I. Medico, de aur. & argent. leg. Funerari me arbitrio vari mei volo, & inferri mihi quæcunq; sepulturæ meę causa feram ex ornamentis, lineas duas ex margaritis, & viriolas ex smaragdis.

Virĭātus. Antiquis in usu erat pro valido, & magnarum virium homine, ut annotavit Nonius, citatis illud Ennii ex lib. 16 fat. Contra si ignotum, referre bello victi à barbato viriato Annibale. ex virgis, & Gell. eos.

Viricūlum, li, Mitilis genus, bello Persico inventum, ut annotavit Cælius lib. 27. cap. 4. [מגפר.] Germ. Ein Wurffgeschoß/ welches die Griechen Cestros heissen.] Plin. lib. 33. cap. 11. pro ferramento usurpari, quo ebur scalpitur in encaustice (inquit) pingendi duo fuisse antiquitus genera constat, cera, & in ebore cestrodi est, vinculo, dentes elephantes pingi cœpēre.

Vĭrĭco, onis, pen. prod. m. c. γήρασις. Plin. lib. 18. cap. 29: Avem partum omente Suio, ipso die non apparere, nonc concedat. Econversò virentem producere ipso solstitii die. Gaza enim intelligit, quæ Aristoteli & Plinio vocatur Chlorion.

Vĭrĭdis, & hoc viride, omn. n. Quod est herbacei coloris: à vigore, ut nonnulli existimant, quòd nunquam æquè vigeant plantæ, atq; quū virides sunt. [יָרֹק יְרַקְרַק רַעֲנָנָה רַקְרַק.] Gall. Vert. Ital. Verde. Germ. & Belg. Grün. Hisp. Verde de color. Pol. Zielony. Vng. Zöld. Ang. Green.] Virgil. lib. 8. Aen. - viridique in littore conspicitur sus. Plinius lib. 10. cap. 42: Super omnia humanas voces redd re pitiaci, & quidā semel cinantes. Indis autē hanc mirā. Pitiacum vocant, viridē toto corpore, torquetantum mimico in cervice distinctam. Imperatores salutat, & quæ accipit verba, pronuntiat, in vino præcipuè lasciva. Cic. 2. de Nat. deor. Adde huc fontium gelidas perennitates, liquores pellucidos amnium, riparum vestitus viridissimos. Ovid. 10. Meram. In viridem verti cœpere membra colorem. Virg. 2 Georg. Quæque suo viridi tumper se gramine vellit. ¶ Per translationem Viride accipitur pro florenti, & vigore prædito. Virgil. 6. Aen. Jam senior, sed cruda deo viridisq; senectus. Viridis ætas. Columna in præfatione operis: Quum sit opus non solùm scientiam, sed viridē etiam cū robore corporis ad laborem sufferē dona desideret. Plin. Epist. 14: Numidia Quadratilla paulo minus octogesimo ætatis anno decessit, usque ad novissimam valetudinem viridis. Iovem ira viridis. Virg. 5. Aen. Eurycalus formæ insignis, viridisque juventa.

Vĭrĭdāns, antis, particip. sine verbo origine, Virens sive viride. [רַעֲנָן יָרֹק יְרַקְרַק רַעֲנָנָה רַקְרַק χλωρός, χλωρίς Gal. Verdoyant Ital. Verdeggiante. German. Grünend. Hisp. Verdeante ó fallie. Pol. Zielenieiący się. Vng. Zöldö. Ang. Waxing green.] Plin. lib. 37. cap. 8: Viridantium & alia plura sunt genera. Virgil. libro 5. Aeneid. Sic fatus cingit viridanti tempora lauro. Idem iisdem: Proximus ut viridante toro considerat herbæ. Plinius libro 4. cap. 8: Intus sua luce viridante allabitur Peneus, viridis calculo, amœnus circa ripas gramine, canorus avium concentu.

Vĭrĭdo, virui, n. f. Viridis sum, I render co. [רַעֲנַן רַעֲנַנְנָה χλωρίζω, χλωραίνομαι, χλωρόομαι. Gal. Verdeyer, estre verd ou verdoyant. Ir.

Effloreſcere, verdeggiare. Ger. Grün ſeyn. Belg. Groen ſyn. Hiſp. Verde tornarſe, reverdecerſe. Pol. Zielenieć. Vng. Zöldülés. An. To make green. Virg. l. 2. G. Aeſtibus ut ſolet ſylvis brumali ſingore rigidum Fronde virere nova. Id. 5. Tuſc. Itaque & arbores, & vites, & ea quæ ſunt humiliora, neque ſe tollere à terra altiùs poſſunt ita ſemper virent, alia hyeme nudata, vernò tempore repetita frondeſcunt. Ovid. 2. Metam. Pectora ſub viridi, lingua eſt ſuffuſa veneno.

Virĭdis, ĕdis, particip. [רענן *raánán* יירק *yarók* רסוב *ratób* ירוק *yaróc*] Gall. *Verd, verdoyant.* Ital. *Verde, verdeggiante.* German. Grünend. Hiſp. *Verde tornadizo.* Pol. *Zielenieiący.* Vng. *Zöldülő.* Ang. *Being green or flourishing.*] Horat. de Arte: Mercatórne vagus, cultórne virentis agelli. Virg. 4. Georg. Ac liquidi fontes, & ſtagna virentia muſco.

Virĕo, prima ſyllaba cor. n. t. Viridi ſto, frondeſco. [רענן *raánán* יירק *yarók* רסוב *ratób* ירוק *yaróc*] Gall. *Deuenir verd, ſe reverdir.* Ital. *Diuenir verde.* German. Grün werden, grünen. Hiſp. *Enverdecerſe.* Polon. *Zrobić ſie zielonym.* Vngar. *Zöldülök.* Ang. *To wax green.*] Virg. 1. Georg. Hic ſegetes, illic veniunt felicius uvæ, Arborei fœtus alibi, atque injuſſa virescunt Gramina. Colum. lib. 12. cap. 2. Quidam quum vidiſſent partem aliquam uvarum virescere, vrendierunt tempeſtivam eſſe vindemiam. ¶ Hinc ſit compoſitum Evirĕſco: de quo ſuprà ſuo loco.

Virĕſco, prima producta, vide poſt VIS.

Viridārium, rii, n. t. Locus virentibus arboribus herbisque amœnus. [גן ירקות *gán yerakót*] Gall. *Vn verger, iardin verdoyant.* Ital. *Orto giardino.* Ger. *Ein luſtgarten dem viel grüner Bäum vnd Kräuter ſtehen.* Hiſp. *Vergel, iardin, huerto.* Pol. *Ogrod pełen drzewa y ziół zielonych.* Vngar. *Zöld ágas fa kertek.* Ang. *A place planted with trees, herbes, or gresſe.*] Suet. in Tib. cap. 60. Militem Prætorianum ob ſurreptum e viridario paſſerem capite puniri.

Viridārius, rii, m. t. Ab Vipſano appellantur ſervi viridariorum curæ præpoſiti. [גנן *ganán*] Gall. *Iardinier.* Ital. *Giardiniere.* Ger. *Gertner.* Hiſp. *Iardinero.* Pol. *Ogrodnik ſprawca.* Vngar. *Zöldſégi kertnek gondoſa viſelöie.* Ang. *Gardiner.*]

Viridis, dis, ne, Viridi, viridibus contrar. [רענן *raánán* ירוק *yaróc* רסוב *ratób* יירק *yarók*] Gall. *Verd.* Ital. & Hiſp. *Verde.* German. Grün. Pol. *Zielony.* Vngar. *Zöld, zöldellő.* Ang. *Medegreene.*] Cic. ad Quint. Frat. Siquidem hoc quod mihi lucis inſeſſum, ſilvamque mirifica ſuavitate vestita habiturum, villæque & ſalientibus addita, gala ſtra & ſylva viridiſſima.

Viridĭtas, atis, f. t. Color viridis. [ירקון *yerakón*] Gall. *Verdeur, verdure.* Ital. & Hiſp. *Verdura.* Ger. Grüne. Belg. Groenheit. Pol. *Zielność.* Vng. *Zöldség.* Ang. *Greenneſſe.*] Cic. de Senect. Terra frumenta tepefactum vaporet & complexu ſuo diffundit, & clicit herbeſcentem exco viriditatem. ¶ Pertrahitur nonnunquam accipitur pro vigore ſeu flore, quam ἀκμὴν vocant Græci. Cic. 3. Tuſc. Sed quamdiu in illo opinato malo vis quædam inſit & vigeat, & habeat quandam viriditatem, tardiùs appellentur reces. Idem de Amic. Senectas auferat etiam viriditatem in qua etiam tunc erat Scipio.

Viridārium, rii, n. t. Locus naturâ herbarum arborumve viriditate amœnus. [אטרה *atarâ* גנה *gánâ*] Gall. *Lieu plein de verdure.* Ital. *Luogo pieno di verdura.* Germ. Ein grüner platz. Hiſp. *Verdel ó floreſta, ó lugar verde.* Pol. *Zielonem miejſce.* Vng. *Zöldeggies fával ellátoth hely.* Ang. *A place full of freſh grene herbes.*] Virg. lib. 6. Devenere locos lætos, & amœna virecta, Fortunatorum nemorum.

Virilis, Viriparens, Viritim, vide VIR.

Virōris, à quibusdam uſurpatur pro viriditate: hoc eſt, pro colore viridi. Hic herbaceo. χλωρὸν.

Virosūs, à Virus, prima producta, vide VIRVS.

Virtus, tutis, f. t. Probitas, integritas, recta ratio: vitio contraria. [חסד *chésed* חיה *chayáh* נשמה *neshamáh* אמונה *emunáh*] Gal. *Vertu, force & puiſſance.* Ital. *Virtù, vertù.* Germ. Tugend. Belg. Deugt erbaerheyt. Hiſp. *Virtud generalmente.* Pol. *Cnota.* Vng. *Iſtenes ſzünik erdem.* Ang. *Vertue, ſtrenght manhood, power.*] quam Ariſtoteles lib. 1. Rhetor. definit eſſe δύναμιν περιποιητικὴν ἀγαθῶν. Δύναμιν δὲ λέγω τὴν ποιητικὴν τοῦ μεγάλου καὶ πολλοῦ ἀγαθοῦ καὶ περὶ τοῦτο ἔργου. Hæc eſt facultatem bonarum rerũ conciliatricem, & conſervatricem, facultatem beneficam multarũ & grandium rerũ, atq; adeò omnium pene omnia. Alii ſic definiunt: Virtus eſt facultas, animi cõſtans, conveniensq;, laudabiles efficiens eos, in quibus eſt, & ipſa per ſe, ſponte ſeparata etiã ab utilitate, laudabilis. Horat. lib. 1. Epiſt. Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima Stultitia caruiſſe. ¶ Dicta eſt autem Virtus à viro, teſte Cic. 2. Tuſc. quæſt. Quo ſæpè ſæpiùs peculiariter accipiatur pro præſtantiam animi, & pro robore animi, & fortitudine, quæ viro propria eſt, quam & Græci ἀνδρείαν vocant, nonnunquam etiam ſolemnius & ἐξοχὴν. [חסד *chésed* כח *chóah* גבורה *gheburáh*.] Iidem ſæpiùs. de optimo Viro nominatim, quòd in eo major vis eſt quam in fœmina: & hinc Virtus nomẽ accepit. ¶ Vide quum virum dicimus, non illum ſexum ſignificamus, quàm robuſtum & fortem. Virtus enim propria eſt virilis & robur. Virg. 5 Aen. Tunc pudor illi erit, tunc vires, & conſcia virtus. Cæſar. 1. bell. Gall. Periculoſe eſſe, quum virtute omnibus præſtarent, totius Galliæ imperio potiri. Cic. Planc. lib. 10. Epiſt. Omnia conſervatus es virtute duce, comite fortuna: eaq; es adepte, adoleſcens multis invidentibus, quos ingenio induſtriaque ſuperaſti. ¶ Virtus apud Romanos pro dea colebatur, cujus templum ita conjunctum erat cum æde Honoris ut in hanc, nonniſi per illud pateret aditus: quo commento hoc ſignificare volebant, veram, unicamque parandi honoris viam eſſe virtutem. ¶ Virtutes aliquando ironicòs pro vitiis ponũntur, ut animadvertit Donatus in illud Terentii in Adelphis: Si poſſiderem, ornatos eſſes exuvis virtutibus. ¶ Virtus pro facultate, vi, ſeu proprietate rei unicuique inſita. [חק *chock*.] Cic. lib. 3. de Finib. Atqui in ſenibus eſt & in cujuſq; virtus. Quint. lib. 4. cap. 2. Sunt hæc quidẽ, quæ ſupra retuli, virtutes aliarum quoque partium. ¶ Virtus, pro ope & auxilio. [עזר *ézer*.] Plautus: Dcũm virtute eundem hunc ſpero ut ſperem. ¶ Aliquandò pro merito, seu præſtantia. Idẽ Moſ. Virtute ſummi id evenit, ut te decet, quisquis habeat.

Virūs, pronunciata. Indeclinabile, n. g. Venenum. [זוהמה *zohamáh*] Gall. *Venin, poiſon, meſchanceté ſeleron.* Ital. *Veneno.* Ger. Gifft. Hiſp. *Ponçoña.* Pol. *Jad, trucizna.* Vng. *Mergo.* Ang. *Ivy, venim.*] Virg. lib. 1. Georg. Ille malũ virus ſerpentibus addidit atris. Cic. in Arat. Hic validò cupide venantem perculit ictu, Mortiferum in vimas ſgens per vulnera virus. ¶ Virus acerbitatis per manſuetudinẽ. Cic. de Amic. Tamen is pati non poſſit ut non acerbitas aliquem, apud quem exomat virus acerbitatis tuæ. ¶ Frequenter accipitur pro graveolentia, ſeu tetro odore. [באש *beſſéh* לחכה *lachachéh*. *Apocopẽ.*] Gall. *Mauuaiſe ſauveur, puanteur.* Ita. *Fetore, odore ſpiacevole che ſi ſente dalle aſcelle.* Ger. Beſtanck. Hiſp. *Hedor.*] Plin. Prodeſt & ad virus ſerpentium. Idem. Signũ eſt veris temporibus odoris virus. ¶ Virus paludis, apud Colum. lib. 1. & apud Plin. de herbis. Cochlearia in noſtro muſtelarum virus exitio eſt: id eſt, necatur odore muſtelarum, ut interpretatur Rudæus. ¶ Aliquando ſignificat aſperitatem ſaporis. Idem lib. 31. cap. 8. Aqua marina veſtibus virus deponit, eſt, ad antiquitatem illam, & fœditudinem. Idem: Virus mali medicina eſt, acor & amaritudo. ¶ Aliquando aſperitatem coloris. Plin. de ſanguine purpuræ: Tum ſuperadditum ei quintæ virus. ¶ Aliquando genituram id eſt, humorem qui è genitalibus fluit. Plin. lib. 28. cap. 11. Virus verinum è ſcrophi à porta excepta, priusquàm terram attingat, gravitati aurium prodeſt. ¶ Aliquando accipitur pro virtute naturali, ut annotavit Nonius, citans locũ ex Lucret. lib. 2. Concepta ſervare, & condere virus. ¶ Accipitur aliquando & in meliorem partem, pro ſuavibus aromatũ odoribus. [בשם *béſſem*.] Stat. lib. 2. Sy.. -atq; omnes benigne Virus, odoriferi Arabum quod creetat in arvis. Habet autem hoc nomen tres tantùm caſus ſingularis numeri, nominativum, accuſativum, & vocativum. Olim toto ſingulari numero declinabatur, quemadmodum Vulgus, & Pelagus. Lucretius: Liquor enim tetri ſæpè contagia virus.

Virōsus, a, um, prima ſyllaba prod. Fœtidus, graveolens: à nomine virus, quod modò venenum, modò ingratum odorem ſignificat. [באש *báash* מאוס *meúſ* מאוס *meúſ*] Gall. *Venimeux, puiſſant mal.* Ital. *Velenoſo, velenoſa.* Ger. Grindecdy veſt, giftige geſtanck. Hiſp. *Venenoſo, hediendo.* Pol. *Jadowity, ſmrodliwy.* Vng. *Mergös.* Ang. *Full of poyſon, venimous.*] Virg. lib. 1. Georg. At Chalybes nudi ferrum, virosaque Pontus Caſtorea, Eliadum palmas, Epeos equarum. Conſtat enim caſtoreum fœdi & exſecrandi odoris eſſe, adeò ut prægnantes ejus olfactu ejiciant fœtum. Servius tamen ibi interpretatur virioſum eſt, venenata.

Virulēntus, Qui eſt plenus veneno. [זוהמה *zohamáh*] Gall. *Venimeux.* Ital. *Velenoſo.* Germ. Giftig. Hiſp. *Ponçoñoſo.* Pol. *Jadem pełen.* Vngar. *Mergös.* Ang. *Full of poyſon, venimous.*] Gel. lib. 16. cap. 11. Virulentiores venulentorum domitores fiunt.

Vis, hujus vis, f. t. Vires, violentia, impetus, poteſtas. [כח *chóach* גבורה *gheburáh* חוק *chózek* (vel) *chózec* חזקה *chezkáh* עשק *béſſeck* חמס *chamás* ישר *yaſhár*, *ſim.* Gal. *Force & puiſſance, vertu.* Ital. *Forza, poteſtà, valimento.* Ger. Krafft, macht, vermögenheit. Belg. Kracht, gewelt, macht. Hiſpan. *Fuerça.* Pol. *Moc, mocnoſć.* Vng. *Erö, erősseg.* Ang. *Strenghe, power, force.*] Cic. pro Domo ſua. Magna vis eſt in deorum immortalium numine. Saluſt. in Proœm. Cat. Sed omnis noſtra vis in animo & corpore ſita eſt. Virg. lib. 1. Aen. Nõ ea vis animo nec tanta ſuperana vultu. Cic. lib. 2. Of. Ec. Magnã vim eſſe in fortuna in utramq; partem, vel ſecundas ad res, vel adverſas quis ignorat? Virgil. lib. 2. Aen. Fit via vi, rumpunt aditus. Cicer. pro Sext. Quos homines ſi id quod facile facũ fuit, & quod fieri debuit, quodq; à me optimi & fortiſſimi cives flagitabant, vi armisq; ſuperaſſem: nõ verebar, nequis aut vim vi repulſam

repulsam repechenderet, aut perditorum civium, vel potiùs domesticorum hostium mortem meteret. ¶ Aliquandò pro multitudine ac copia. Virg. Liv. Magna vis est Siculi advecta. Salust. Secunda tempestate ex Ponto vis piscium erumpit. Cic. pro Lege Manilia: Sic Mithridates fugiens maximam vim auri atque argenti, pulcherrimarumq; rerum omnium. Cic. Idem 1. de Legib. Quid sit homini tributa natura, quamvis rerum optimarum ideas humana contineat. ¶ Aliquando pro celeri impetu. Cic. in Orat. Enervetur oratio cōpositione verborum, ut aliter in ea accumpere saltus, nec vis esse possit. Summa vi aliquid facere id est, totis viribus, & magno conatu. Terent. Adelph. Summa vi hanc defendam amicam; illum mortuum. ¶ Vis divina, ea est quæ & Vis major dicitur. Vlpian. de Damn. infect. l. Fluminum. § Vitium fit. Servius quoq; putat, si ex ædibus procumbentis vento tegulæ decidant damnum vicino dederint, ita eum teneri, si de eo vicino id accidisset, nisi vis violentia ventorū, vel qua alia ratione, quæ vim habeat divinam. Quæ sit Vis major, docet Plin. lib. 18. cap. 21. de sterilitatem caulis: Ante omnia autem, ut quæ duo genera cœlestis injuriæ meminisse debemus, unū, quod tempestates vocamus, in quibus grandines, procellæ, cæteraq; similia intelligūtur: quæ quum accidunt, Vis major appellatur. Hæc ab horrendis tū cribus exeunt, veluti Arcturo, Orione, Hœdis. Ex his verbis apparet, Vim majorem esse, quā Vlpianus. Loc. & Conduc. l. ex conducto. Tempestatem calamitosam appellat. Col. lib. 1. cap. 5: Nam ubi sedulò colitur ager, plerunq; cōpendium nūquam, nisi si qua major vis, aut prædonia necessitudo detrimentū affert. ¶ Habet hoc nomen tres casus pluralis numeri similes nominativo singulari. Salust. libr. 5. Hist. Mali jam assuetum ad omnes vis contumelias. Quæ declinandi ratio jam exoleverat in cujus locum successit Vires, virium, viribus.

Vis duplex fuit, publica, & privata, publica definitur, ea quæ armis: privata quæ sine armis infertur: privatis enim hominibus armorum usu tum in urbe, tum in agro lege Iulia interdictum, nisi si haberent ea venationis, itineris, navigationis ve causa, legimus in Marciano, ff. ad L. Iuliam de vi publica. idque renovatum à Justiniano, scribit ipse in libro Novellarum constitut. nec vel eorum sed hoc ante eo. Iuliam, & ante Magni Pompeii edictum, de quo legimus in Plinii naturalis historiæ libr. xxxvi. qui vetuit in tumultu loricis Clodianæ ullum in urbe telum esse, primis temporibus constitutum, observatumque non dubito: ideo enim, Servio regnante, populum Romanum ad centuriata comitia in campum extra urbem convenisse, quia in urbe usus armorum interdicerētur, serpit deinde licentia: quam novis legibus & edictis reprimi necesse est. Publica vis vel contra rempub. & magistratus, vel contra privatos fiebat: contra rempub. & magistratus capitalis erat semper: contra privatos non item, sed tantummodo quum erepta vita esset: de publicis prætor cognoscebat: de privata judicem dabat, nec tamen semper de publica cognovisse existunt controversiæ quandiu de vi quæ constituta in jure civili, ut ea pro Cecinna in qua nō prætor, sed recuperatores, qui erant judices à prætore dati, judicabant: ergo ex publica vi modò prætor, cui ea quæstio obvenisset (is autem urbanus, nec peregrinus erat, sed unus de reliquis sexi modò judices à prætore dati cognoscebant: dabatur autē eos vel urbanus prætor, si causa esset in jure civili, & ageretur inter cives, ut ea pro Cecinna: vel peregrinus, si ageretur inter peregrinos, vel urbanus, si civis civem in judicium vocaret, & in jure civili posita causa esset: vel, uno de reliquis, si de jure civili nulla esset cōsideratio. Leges de vi fuere Plotia, tribunicia: consulares ait Lutatia, Pompeia, Julia, Antonia Plotia, de vi publica privatis rebus illata, Catilinam ab L. Paulo, M. Lepido, qui tres vi potes fuit, fratre accusato, & Sallustio legimus: Clodium a Milone in oratione pro Milone: M. Tullii & C. Sempronio Rufo, in epistola M. Cœlii, cuę omnes causæ, non dubito quin capitales fuerint unius, Catilinam & Clodii minime leviores flagitiis affines fuisse, constet: causam autē, qua in judicium Turius est vocatus, extraordinariam Cœlius appellationemque legem tulit, opinor, M. Plautius silvanus tribunus pleb. C. Pompeio Strabone, L. Porcio Catone COSS. is, qui legem judiciariam tulit Lutatiam de vi reipub. illata Q. Lutatius Catulus consul, M. Æmilii Lepidi collega, in tumultu reipub. tulit: quæ fuit eriam diebus judicium de vi jubebat exercere, ut ex proœmio patet orationis pro M. Cœlio, eaque damnati sunt, qui de Catilinæ sociis in urbe remanserāt, unde illud in oratione pro Sylla: Se, erigatem judicio, quæ per hos menses in homines audaciores facta est lenitate ac misericordia mitigare, quod exponitur in ea pro Cœlio his verbis: De vi quamobrem quæ lex in imperium, ad majestatem, ad templum patriæ, ad salutē omnium pertinet: quam legem Q. Catulus, armata dissensione civium, reipub. extremis pene temporibus tulit: quæque ex, sedata illa flamma conjuratus mei, fumantes reliquiæ conjurationis exstinxit. Pompeiam tulit Cn. Pompeius Magnus 3 tia. consul, post occisum P. Clodium, hæc & pœnā graviorē quām reliquę de vi superiores leges, & formā judiciorū breviorem cōtinebat: jubebat enim, ut priùs quām causa ageretur, citati testes per triduum audirentur: dicta eorū judices consignarēt: quarta die adesse omnes in diem posterum juberentur, & coram accusatore & reo pilę, in quibus nomina judicum inscripta essent, æquarentur: rursus postera die à quæstore sortito judicum fieret numerus & LXXX. qui numerus eō sorte obtingeret, ipsi protinus sedulo irent: tūm ad dicendū duas accusator horas, tres reus haberet, reusq; eōdē die illo judicaretur: priùs aūt quām sententię ferrentur, quinos ex singulis ordinibus accusator, totidē reus rejiceret, ita ut numerus judicū relinqueretur, qui sententias ferrent. L. Julia tulit C. Cæsar post vitā Pompeium, ut damnaris de vi, aqua & igni interdiceretur: Ut enim oratione in Antonium scriptum invenimus: Aqua verò & igni interdicere, nihil aliud est, quàm exilium nominatim, sed re ipsa inferre: damnato enim necessitas imponitur exilii, ejus de negata, atque interdicta, sine qua vita nō potest. quod etiam Pompeia, & ante Pompeiam Plautia, & aliæ quoq, superiores leges, ut puto, sanxerant: ut neq; non dubito, quin Cæsar nova lege novam sententiam, ad vim removendam, attulerit. Hac lege tenebantur, ut Martianus ait, qui turbæ seditionisve faciendæ consilium inisissent, servosq; aut liberos homines in armis habuissent: omnesq; puberes cū telo in publico deprehensi: subjugitidem: De vi privata damnatos neq; senatores, neq; decuriones, neq; judices esse, neq; honorem ullum capere, Julia lege, potuisse. Cæsare mortuo, tulit M. Antonius, ut damnatis de vi ad populum provocatio esset: quod ad conciliandos sibi multitudinis animos, qui tyranni dem spectaret, excogitavit. Ex libro P. Manutii de legibus Romanis.

Viticulæ, diminutivum. Pro infirmis exercitationisque viribus. [ἀσθένειαι Gall. Petites forces. Ital. Forzette picciole forze. Germ. Schwache treffl. Hisp. Pequeñas fuerças. Pol. Małe mocności. Vng. Erőkre. Ang. small strengths or forces.] Vitæ & patrimonii viticulas legimus, pro exiguis, tenuibus facultatibus.

Vitractus, a, um, adject. Cœlestium signis: id quod magnarum est virium. Varro apud Nonium: Si mavis vi vi atum taurum habere Atlantem. Item pro eodem antiquis in usu erat viriatus, de quo supra.

Vitrico, prima syllaba prod. Vires acquiro, invalesco. [חזק chazak פִּשְׁמַ amicis, roborari. Gal. Devenir fort. It. Diventare forte. Ger. Starck werden, treffig werden. Hisp. Hazerse fuerte. Pol. Stać się mocnym, posilnym. Vng. Meg erősödik. Ang. To grow strong and to have strength.] Vitescit, inquit Nonius, majorum virium fit quæ est testem citat Portium in Poematis: Hinc crescunt animi: vescit vulnere virtus.

Viscus, ris, m. l. & Viscum, Gluinum quo aves capiuntur. [ἶξος, Gal. De la glus, engin. Ital. Visco, pania. Ger. Vogelim, Hisp. Liga, muerdago. Pol. Lep. Vng. Ip. Ang. bird lime.] Cic. 2 de Nat. deor. Prævisum etiam ut quæ maxima bestiola conaretur irrumpere, ea fordibus avium, tanquā in visco inhæreret. Plautus in Bacch. Viscus rictus vestra blandina est. Plin. lib. 16. cap. 44: Viscum fit ex acinis, qui coll gantur messium tempore immaturi, &c. ¶ Et & vilcum, fratres qui ex tā clarum patrem nati estis. Super arborum quasdam ramos delapsa, & à tele cum humiditate quadam sui effœta nata, viret autem per totam hyemem. Virg. 6 Æn. Quale solet sylvis brumali frigore viscum Fronde virere nova, quod non sua seminat arbos. De hoc visco vide Plin. lib. 16. cap. 44. ¶ Viscum item, tele Nanio, aucupii vocabantur tece, à texendo. Virg. 1 Georg. Tum laqueis capere feras, & fallere visco Inventū, & magnos circumdare saltus. De feris enim hic proculdubio, non de avibus, loquitur Virgilius.

Viscidus, a, um, adject. Viscosus. [κολλώδης, Gal. Engluant. Ital. Invischiato. Ger. Vogelleimen behaftet. Hisp. Liga do cubierto. Pol. Lepem mający. Vng. Lepes. Ang. smeard with birdlime.] Varro 3. de Re rustic. cap. 7: Quos columbari interficere solent, duobus ungis viscatis dēsos in terram infra te curvant. Ovid. 1. de Arte: Non avis utiliter viscata effugit alis. Idem 15. Metamorph. Retia cum pecibus, inque suos, atres que dolos fallacia tendat, nec volucres viscata fallat verga. ¶ Viscata munera, & hamata pro eo dicit hoc est, quibus majora accipiamus, quam quæ damus. Plin. Epist 20: Hos ego viscatis, & hamatis que muneribus non sua promere puto, sed aliena corripere.

Viscātus, viscata, viscosum. Quod est brevis, glutinosum. [κολλώδης. Gall. Visqueux, gluant. Ital. Viscoso, tenace. Ger. Gluticht, Vogelleimen. Hispan. Cosa mucho pegajosa, pegajoso como engrudo. Pol. Lepiem mający. Vng. Ragadós. Ang. tough, sticking like birdlime.] quod & Viscidum dicimus.

Viscus, eris, penult. corr. n. t. Non tantùm extra significat cujusmodi sunt jecur, cor, pulmo, & lien (in qua significatione propriè accipitur apud med. cos, & rei anatomicæ peritos) verumetiam eam ipsam, quæ clauditur ossibus & cute. [אבים kerebim, מעים meim, קרבים kerebim, מי מעים, מי חיים Gal. Entrailles, ou plutôt les parties interieures du corps. Ital. Interiora, budella, carne. Germ. Eyngeweide: item, alles was weichen haut vnnd beinen ist. Hisp. Las entrannas ó la carne. Polon. Wnetrze, miçsse wnetrzy albo y ciçsia. Vngar. Egyellyek belsewagy. Ang. The entrails or inward parts of the bodie, the bowels.] Virg. 1. Aeneid. Tergora diripiunt costis, & viscera nudant. Idem 8. Aeneid. Et fibris imponit tauros, & viscera nudat. Idem 8. Aeneid. Et fibris imponit taurum, viscera flammis. ¶ Viscera terræ: hoc est, interiora & penitiora. Ovid. 1. Metamorph. Nec tantùm segetes, alimentaque debita dives Poscebatur humus: sed inania retia terræ. Quæque recondiderat, Stygiisque admoverat umbris, Effodiuntur opes, irritamenta malorum. ¶ Viscera montis. Virg. 3. Aen. Interdum scopulos, avulsaque viscera montis Erigit eructans. Vbi Servius: Viscera dicit, pro arenis: hic autem dixit viscera, quemadmodum terræ ossa dicentes.

Visceratio, onis, Fr. Crudæ carnis distributio, quæ fieri solebat vel in solenni festivitate, & præcipuè in Latinis feriis, vel in funere alicujus excellentis personæ. [Largesse. Gall. Largesse ou donnée de chair crue. Ital. Largo dare di carne cruda di qualche persona degna. German. Zuoßtheilung des rawen fleischs vnder die leut. Hisp. La particion cruda de carne. Pol. Rozdawanie surowego mięsa. Vng. Nyers hus osztogatas. Ang. The deliuerie or giuing of raw flesh.] Gell. Tum in Albano visceratio Latinis data. Liv. Lib. 8: Et populo visceratio data à M. Fabio in funere patris. Serv. Visceratio est caro, à viscere nomine deducta.

Viscerāti, Verres diruerunt, pro eo quod eis carnem populo distribuerit. ἀγοραστὴν δίφρον.

Viscĕrim, adverbium. Per singula viscera. [κατὰ σπλάγχνα, ἢ σπλάγχνα. Gall. Par entrailles, ou selon aux entrailles, pour à pieces. Ital. Per le interiora, ò pezzo à pezzo. Germ. Den theil zu theil. Hisp. Por las hechuras ó entrannas, pedaços à pedaços. Pol. Po częściach. Vng. Egen kent, ezerekent. Ang. Through out all the entrailes, or peece and peece.] Ennius in Andromeda: Dissipat visceratim membra.

Visĭbilis, Visĭto, Viso, vide VIDEO.

Vitinia. Vitis genus, quod sic describitur à Columella libro 3. cap. 2. Vitulæ crinde an his & minor Argitis terra mediocritate lætantur: nam in pinguissima vitibus luxuriant, in macra tenues & vacuæ fructu veniunt, &c. Vitulæ brevem materiam, & earum folium exigit, cujus amplitudo fructus suos optimè advertus grandinem tuetur: quæ si primo quoque tempore maturi legantur, ad terram decidunt, humanibus etiam priusquam defluant, putrescunt.

Vitum, Visio, vide VIDEO.

Vītă, f. p. Animæ & corporis conjunctio, quemadmodum extrà eorum dissolutio mors est. [חיים chaiim, ζωὴ, βίος. Gall. Vie, ame. Ital. Vita, anima, spirito. German. Das leben. Belg. Dat leven. Hisp. La vida, que vsan los antiguos. Polon. Zywot. Vngar. Elet. Ang. The life.] Cic. 1. de Nat. deor. Tribus rebus animantium vita tenetur, cibo, potu, spiritu. Idem 3. de Legibus: Vita expertus quia nos, in quo nati sumus, commet. Idem 2. Pat. lipp. Quod est aliud beneficium latronum, quàm ut commemorare possint bis se vitam dedisse, quibus non ademerunt? ¶ Accipitur aliquando Vita pro moribus. Terent. in Adelph. Inspicere tanquam in speculum vitas hominum iubeo. Lib. 2. ad Herennium: Deinde vita hominis ex ante actis spectabitur. ¶ Aliquando pro alimento seu victu. Terentius: Eadem quippe homo iam grandior, cui opera vita erat. Terent. in Heaut. Nam tua quidem hercle hæc vita certè expetenda, atque optanda est. ¶ Interdum pro instituto & ratione vivendi. Cic. de Senect. Serpit per omnium vitas amicitia. Cic. pro Rosc. Amer. Vita rustica honestissima, atque luculentissima. Mea vita, blandientis vox est, ζωή μου. Cicer. ad Terent. lib. 14: Obsecro te mea vita, quod adsumptum attinet, sine alios qui possunt, si modò volunt, sustinere.

Vitālis, & hoc le. m. t. Quod vivere potest, vel cui diuturnior vita sperari potest: unde factus octavo mense natos dicimus non esse vitales: hoc est, non diu victuros. [חי chaiah (vel) חיה chaiah, ζωτικὸς, ζωογόνος. Gall. Vital, qui habile en soy a vie. Ital. Vitale, che può vivere. German. Lebtidig, der leben kan. Hispan. Cosa de vida ó que puede vivir. Polon. Zywotny. Vngar. Elö. Ang. That may liue, that giueth or hath life.] Cic. de Amic. Quis potest esse vita vitalis (ut ait Ennius) nisi qui, &c. ¶ Interdum activè accipitur pro quo vivimus, quodque vitam aut affert, aut conservat. ζωοποιὸς. Virgil. 6. Aeneid. Quisquis es, haud credo, invisus cœlestibus auras Vitales carpis. Vitalis calor. Curtius Lib. 3: Pallor deinde tussitque eos, & eorum propemodum corpus vitalis calor reliquit. Cic. 2. de Nat. deor. Calori natura vim habet in se vitalem. Vitale cævi, pro ipsa vita. Plaut. Pœn. Iupiter, qui genus colis alisq; hominum, per quem vivimus Vitale ævum.

Vītālĭtās, atis, f. Vis & potentia vitalis. [ζωτικὸν, τὸ. Gall. Vie, vitalité, essence vitale, ame vitale. Ital. Vita, vitalità, spirito vitale. Ger. Lebtetet. Hisp. Vida, esencia. Polon. Zywie, duch. Vngar. Elesseg. An. The essence or essentiall whereby we liue.] Plin. lib. 11. cap. 37: Cæteris corruptus vitalitas in corde durat. Ibidem cap. 46: Hæc supplices attingant, adhæc manus tendunt, hinc aras adorant, forsitan quia inest iis vitalitas.

Vītālĭter, adverbium. [ζωτικῶς. Gall. Vitalement, par vie. Ital. Vitalmente, con vita. German. Lebhafftiglich. Hispan. Por vida, con vida, ó dando vida. Polon. Zywie. Vng. Elesseggel. Ang. Lively, with liuelie spirits.] Lucretius libro 5. Haud igitur constat divino prædita sensu, Quando quidem nequeunt vitaliter esse animata.

Vīrahundŭs, vide VITO, vitas.

Vitellŭs, vitelli, m. t. dicta est ovi pars lutea, quòd ex eo vitat pullus; ipsum enim animal ex albo liquore ovi corporatur, cujus ejus est in luteo, hoc est in vitello. [חלמון chalamon, חלמון, חלמון. Gall. Le moyeu d'vn œuf. Ital. Vitello, rosso. German. Dotterlein. Belg. Den dooier. Hispan. La yema ó simiente del huevo. Polon. Zoltek mozgu. Vngar. Az tikonnek az ideje. Ang. The yelk of an egge.] Martial. lib. 13. Candida si croceos circumfluit unda vitellos, Hesperius sembra temperet ova liquor. Cicer. 2. de Divinat. Tum ille: Nihilne, inquit, de vitello, id enim ex ovo videbatur aurum declarasse, reliquum argentum. Horat. 2. Sermon. Satyra 4: Longa quibus facies ovis erit, illa memento Vitia cocto mitiora, & cur magis alba rotundis Ponatur: namque marem cubitum callosa vitellum.

Vitellius, vide VITVLVS.

Vitĕus, vide VITIS.

Vitex, icis, f. [German. Wrahamsbaum, ſchafmaſtenbaum auch Agnus caſtus genannt. Pol. Zlota mierzha.] Frutex est arborum assurgens in flumina ripis, ac torrentium alveis nascens, ramis prælongis, tenuisq; foliis olivæ, sed mollioribus: virgæ Dei. Duo sunt ejus genera: alterum, album flore eminens cum purpura: alterum tantùm purpureum, & semen pressi similitudine. Græci ἄγνον vocant, quod nomen castitatem habeat, propterea quòd matronæ in Thesmophoriis Atheniensium castitatem servantes ex foliis ea cubitum sibi sternebant. Vitices autem nomen à vinciendo ductum accepit. Vulgus herbariorum Agnum castum appellat.

Vitĭfer, Viticula, Vitifer, Vitigineus, vide VITIS.

Vitĭligo, pen. prod. vel ligĭnis, f. t. Pustulæ cutis colorem, ex malo particulæ habitu provenientes, nunquàm recto affectu curare potentis. [λέπρα, λειχὴν. Gall. Vne tache sur le corps, rongne ou autre part. Ital. Macchia brzzolo lentiggine ò vermene in corpo. German. Flöckicht vnd fleckechtig gebrechen. Hisp. Lepra blancos ó obscuros. Pol. Bladość. Vng. Zsidó. Ang. The morphew.] Celsus ad finem libri quinti, tria ejus facit genera. Impetigo vocant, in quo color albus est fere subasper, & nè continuus, ut quasi guttæ dispersæ esse videantur. Ab alpho, albos telo differt colore, quidlingescit, & umbræ similis. Tertium genus Lichen appellat, simile quidem habens alpho, sed magis albescens, & altius desidentes pilos quoq; albos reddens, & lanuginis similes. Hæc Celsus. Plin. lib. 20. cap. 5: ferunt eos qui quotidie edunt caparim, paralysi non percuti, nec lienis doloribus. Radix ejus vitiligines albas tollit. Mart. lib. 3. linguæ vitiligines dedit pecuniam sanitudinem, quam inquit: Scabros dentes, vitiliginemque linguarum.

Vitĭlis, le, om. t. Qui quid facientem sit, ac commodè flecti possit, inquit Budæus, à vinciendo dictum, quem ad modum & vitis, vitex, vimen, & cæteraid genus. [ἁμαξευτὸς. Gall. Qui se plie aisement comme vigne, osier, ou autre, ce qui se peut lier. Ital. Cosa che si pieghi facilmente come vite, vimine, ò simile. German. Leichtlich, das man biegen vnnd drehen kan: leicht zu biegen. Hisp. Cosa de jarsa, ó vimbre, que se puede plegar. Pol. Gibki. Vng. Hayis. Ang. Pliant, flexible, that may be easily bended.] Plin. lib. 16. cap. 42: Cucumis tam omnimodo fastigiatur sagittis maximè vitilibus.

Vitĭlĭa, substantivè, dicuntur vimina quibus religantur vites, ἀμπελοδεσμὰ. Idem lib. 24. cap. 9: Nō multum à talea vitilium utilitas differt vitex.

Vitĭlitĭgatores. Dicti sunt vitiosi litigatores: hoc est, calumniatores, obtrectatores: ex vitiis, & litigatoribus compositum dictio. [בעלי ריבים baalei rivim, בעלי ריבים baalei chiccim, מלשינים melsinim. Gall. Calomniateurs, faux empescheurs. Ital. Calomniatori, detrattori. German. Zandgirige leffterer, verleumder. Hispan. Los perseguidores. Polon. Gdyes wo, gmarzy. Vng. Perpatvarosok. Ang. Cauellers, backbiters, mischeefers.] Qui enim in lite prauitate contentionem quærunt, vitilitigatores propriè dicuntur. M. Cato vitilitigatores appellat dictum avidos, alienorum operum calumniatores. Plin. in Præfat. Heluo e mundi. Ergo securi etiā contrà vitilitigatores, quos Cato elegantèr ex vitiis & litigatoribus compositum quid enim alii aliud quàm litigant, aut lites quærunt?

Vītĭligo,

Vitĭgo, ar. pen. corr. Carpo, crimnor, mordeo. [הוֹר רכיל] *halâh racâl.* רעף *raghâ - corrugare &c.* Gall. *Blesmer & reprocher trop legerement quelqu'un faussement.* Ital. *Accusare, riprendere leggiermente qualche fallo.* Ger. *Gott affrichtig Gedencken haben / oder hinder-reden / schmehen* Bel. *Hinter klappen.* Hisp. *Acusar, falsamente, ploy-dear con mal ployo.* Pol. *Gyrbo czynić komu krzywdę.* Vng. *Sogdalmagem, vagalmazem.* Ang. *To blame, to reprove, to impute falsely to anye.*] Plin. in Proleg. Nat. Hist. Scio ego quæ scripta sunt, hæc si palam proferantur, multos fore qui vitiligent.

Vitĭo, Vitiōnius, vide VITIVM.

Vĭtis, hujus vitis, f. a Vivendo ferendo dicta est, ut placet Varroni lib. 4. de lingua Latina, sive quòd invitet ad spem percipiendarum uvarum, ut autor est idem Varro lib. 1. de Re rustica, capite 13. ubi sic habet: Et vitis, eo quòd invitet ad uvas percipiendas, dicta primò videtur. [כֶּרֶם *chérem* וְגֶפֶן *ghéphen.* אִשְׁכּוֹל *éshcol.*] Gall. *Vigne.* Ital. *Vite.* Ger. *Ein Weinrebe / Rebstock / Weinstock.* Bel. *Een Wingaertstruyck.* Hisp. *Cepa.* Pol. *Winny Winogrono.* Vng. *szőlő vezsek.* Ang. *A vine tree.*] Cic. de Senect. Cujus quidem non vitis me tòlum, sed etiam cultura, & ipsa natura delectat, religatio, propagatio vitium, sarmentorumq;. Ovid. 14 Metamorph. Fœcunda Frondator erat, vitisq; putator. Virgil. 1. Georg. Quid faciat lætas segetes, quo sidere terram Vertere Mæcenas, almisq; adjungere vites Conveniat. Quinct. lib. 8. cap. 2. Vt vites arboribus applicitæ infrondescant

appellant, Nam malitia certi cujusdam vitii nomen est, vitiositas omnium.

Vītio, as, āt. p. Corrumpo, destruo, deteriùs reddo. [שחת *subst.* מחבל *corrumpere, corrumpens, qui corrumpit.* Gall. *Corrompre, corrupteur.* Ital. *Guastare.* Ger. *Verderben, schenden, verderben.* Hisp. *Corromper, o pervertir.* Pol. *Psuć, zepsuć.* Vng. *Meg vesztem.* Ang. *To corrupt, to vitiate, to destaine, deforme, to marre.*] Plaut. in Prol. Aul. Nam ejus filiam Lycomides vitiarat. *Corrupit, dilapidavit, maculavit.* Vitiatā virginem dicimus, quam pudicitiam amittit. Fest. ex Ateio. cap. 34. Si in cubatu vitiabatur, ova pereunt: & acceptis auditæ voces vitiantur. Cic. pro Sext. Comitiorum & contionum significationes interdum verè sunt, non nunquam vitiatæ & corruptæ. Ovid. 7. Metam. vitiantur odoribus aurae. Idem 1. Metam. quicquid habitus erat Orcus niger Styxio, vitiatas infecit auras.

Vīto, as, āvi, p. Evito, effugio, declino, caveo. [בחר שנא *electus, odiens, declinans, cohibens, fugiens.* Gall. *Eviter & fuir.* Ital. *Schifare, guardarsi, fuggire.* Ger. *Meiden, fliehen.* Bel. *Schonen.* Hisp. *Esquivar o huyr de algo.* Pol. *Stronić, unikać, fugować.* Vng. *Ovnom megyem, el vagyok tőlem.* Ang. *To shun, to eschew, to avoyde.*] Cic. 3. Verr. Nam cum qui palam est adversarius, facilè cavendo vitare possis. Virg. 3. Aeneid. quæ prima pericula vito. Idem 2. Aeneid. Telum, imbelle sine ictu, nec tela, nec ullas Vitavisse vices Danaūm. ¶ Se piam vitare, est non sibi conflare, vel ubi despicere propter scelerum conscientiā. Horat. 2. Serm. Sat. 7. teq; ipsam vitas fugitivus ut erro.

Vītŏsus, a, um, *vel* **Vītōsus**, a, um, *f. c.* Vitandi actus. [מאסה *rejectio.* Gall. *Haïssable.* Ital. *Schivevole.* Ger. *Meidung.* Hisp. *Cosa aborrecible, fuyda.* Pol. *Wstrętny, obrzydliwy.* Vng. *Meg vonando dolog.* Ang. *Abhominable, to be eschewed, odious.*] Cic. 5. de Fin. Nevitationem quidem doloris ipsam per se, quæ quam in rebus expetendis potuerit nec etiam evitare possit.

Vītŏtes, is. [βίοτος] Vita. *Bivotes.*] Apuleius de Deo Socratis. Ita rebus certis profectator, dubiis præmunitor, periculosis vitator.

Vītŭlĭnŭs, a, um, Vitans. [מסר נבדה בשאר *vehemens. Abscindens.*] Gall. *Facteur de Syrops.* Ital. *Schifatore.* Ger. *Meidend, schewend.* Hisp. *Cosa que se debe fuyr, o apartar.* Pol. *Stroniący.* Vng. *Ezeknek vonando.* Ang. *That eschueth, or auoydeth.*] Salutem in lugurth. Ipse quasi vitabundus per salebrosa loca & tramites exercitum ducere. Liv. 5. Bell. Punic. Hanno ex Bruttiis profectus cum exercitu, vitabundus castra hostium, Consulesq; quos in Samnio erāt, quum ille Benevento jam appropinquaret, tria passuum millia ab ipsa urbe loco edito castra posuit.

Vĭtrum, viti, n. s. Materia crassa lucida, quæ modò ex arena splendent, modò ex calculis pellucidis conficitur. [זכוכית *Zebuchith.* גבש. Gall. *Verre.* Ital. *Vetro.* Ger. *Glas.* Hisp. *Vidrio.* Pol. *szklenne.* Vng. *Veg.* Ang. *Glasse.*] De causis originē, & ratione faciendi, vide Plin. lib. 36. cap. 5. Cæsus Ciceronis lib. 8. Persuasum est ei Censuram fore metum, aut vitium esse terræ: ea hi videntur. Idem pro Rabir. Postum. Duæ gemmæ Postumi. Puteolis fuit audax vitreq; mercet, fel acre quod, & facos ex charris, & hinces, & vitro delitq; Plin. lib. 36. cap. 27. In genere vitri & obsidiana nuncupantur, ad similitudinē lapidis, quem in Aethiopia invenit Obsidius. Ovid. Epist. 21. Et nitidus, vitroq; magis pellucidus amnis.

Vĭtrārĭus, ii, m. f. Vitri cōficiendi artifex: qua voce utitur Lampridius in Alexandro. [זכוכי. Gall. *Verrier, faiseur de verre.* Ital. *Maestro de lauorar vetro, artefice de vetro.* Ger. *Ein Glaser, Glasmacher.* Hisp. *Vidriero.* Pol. *szklarz.* Vng. *Veges.* Ang. *A worker in glasse, a glasier.*]

Vĭtrĕus, a, um, adjectivum, Quod ex vitro est: [זכוכי. Gall. *De verre.* Ital. *De vetro.* Ger. *Glasin.* Hisp. *Cosa de materia de vidrio.* Pol. *szklany.* Vng. *Veges dolog.* Ang. *Of glesse.*] ut, Vitreæ ampullæ, apud Plin. lib. 20. cap. 14. Colum. lib. 12. cap. 4. Vasa aūt fictilia, vel vitrea, plura ponito, quam ampla. Vitreus item est, quod viri colorē refert smaragdi ut, Fons vitreus: hoc est, claras, & pellucidus. Plin. Epist. 16. Plin. maior. lib. 9. cap. 35. Nec omnibus idem vitreus color. Virg. 7. Aen. Tenemus Angitiæ, vitreæ te Fucinus unda, Teliquidi levēre lacus. ¶ Interdum vitreum dicitur, quod fragile est in morem vitri. Senec. Fortuna vitrea est: tum splendet, frangitur. Fama vitrea est, fragilis, Acron ait interpretē. Horat. 2. Serm. Satyr. 3. Et funestus erit: quem cepit vitrea fama.

Vĭtrĭārĭus, i, masc. f. Vitrea conficiens. [זכוכי, *vel* זכוכיה. Gall. *Verrier, faiseur de verre.* Ital. *Artefice de vetro.* Ger. *Ein Glaser.* Hisp. *Vidriero.* Pol. *szklarz.* Vng. *Veges.* Ang. *A glesier or marker in glasse.*] Senec. Epistol. 91. Cupiem Posidonio virtutum offendere, qui spiritu vitrum in plurimos habitus format.

Vĭtrĕāmĭna, n. Vasa e vitrea, quæ ornatus causa parantur L. 18. D. de instr. vel instr. Quum in d. e mortis ist. libros, & vitrea mina & vestes alias reliquerit.

Vĭtrĭcŭs, a, m. f. Matris meæ post patris obitū maritus: [חתן *gener.* Gall. *Beau-pere.* Ital. *Padrigno.* Ger. *Ein Stieffvatter.* Hisp. *Padrastro, marido de madre.* Pol. *Ojczym.* Vng. *Mostoha ura.* Ang. *A father in law, a stepfather.*] cui respondet novercalis tritura Privignus. Cic. ad Attic. lib. 13. Vitricus quidem mihi cessebat, quem Asturæ vidimus. Ovid. 1. Ad Cupidinem. Nec de comarum nitro, maternas jungere columbas: Qui deceant, curas vitricus ipse dabit. Intelligit Vulcanum, qui Venerem, postquam est Iove genuflexit Cupidinem, duxerat uxorem.

Vĭtta, æ, duplici, f. p. Ligamētum capitis: hoc est, fascia, quā cincum caput antiqui, vel crines, vel serta, aut flores, aut quodvis aliud religabant. [ציץ *petalum.* מצנפת. Gall. *Vne bande ou ruban de teste.* Ital. *Benda per la testa.* Ger. *Ein Haupthandt, Haubt band.* Hisp. *Venda o ataumente de la cabeça.* Pol. *Snodki, fascia głowy.* Vng. *Fiskó.* Ang. *A ribband, lace, or head band.*] Virgil. 2. Aeneid. Et salsæ fruges, & circumtempora vittæ. Vbi Servius: Vittæ, quibus victimæ coronabantur. Idem lib. 3. Aeneid. vittasq; resolvit Sacrati capitis. Ovid. lib. 2. Metam. Vitta coercuerat neglectos alba capillos. Luc. lib. 9. cum sona priores Stringit vitta comas.

Vĭttātŭs, a, um, Vittis redimitus. [מעוטף *circumdatus.* & Gall. *Incoiffé, qui a robbe autour de la teste.* Ital. *Imbendato la testa.* Ger. *Mit Haupthinden, oder Haubt gezeuet.* Hisp. *Cubierto de vendas, que traen vendas en la cabeça.* Pol. *Bandami obwiązany.* Vng. *Fiskós.* Ang. *That hath an head band or vyzard about his head.*] Plin. lib. 7. cap. 30. Vittatam navem Dionysius tyrannus Platoni mittit obviam. ¶ Plutarchus in vita Marci Coriolani ait, in Metelliorum familia fuisse, qui Vittatus cognominaretur, ab usu vittæ qua olim tegendi capitis causa procedebat in publicum obligata fronte. Ovid. 1. Amor. eleg. 7. ibi, nil vittatis, quod erat Cassandra capillis. Prætulerit templo casta Minerva tuo. Luc. lib. 1. Vittatæque chorum duxit vittata sacerdos.

Vĭtŭlă, æ, f. p. Bubuli generis fœtus fœmineus, qui annū primum ætatis nondum explevit: nam tunc juvenca dicitur. [נקבת בקר *femina bovis.* Gall. *Vache genisse, vaudesse.* Ital. *Vacca giouane, vitella.* Ger. *Ein Kalb, ein Mertzin, Farr.* Hisp. *Becerra, o ternera, o vitela.* Pol. *Cielenka.* Vng. *Üsző borona.* Ang. *A yonge calfe.*] Varro secundo de Re rust. ea capite 5. Primum in bubulo genere gradus ætatis dicuntur quatuor: prima vitulorum: secunda iuvencorum: tertia boum novellorum: quarta veterum. Differuntur in prima ætate vitulæ, & vituli: in secunda, juvencæ & juvenci: in tertia & quarta taurus & vaccæ. ¶ Aliquando tamen vitulum latiùs accipimus, ut etiā ad juvencum, vel vaccam novellam extendatur. Virg. Aeglog. 3. ego hanc vitulam, ne forte recuset, Ibi veni ad mulctram, binos nam fundit in ubere fœtus. Depasta.

Vĭtŭlus, i, m. f. Fœtus mas, tum in bubulo genere, qui primā ætatis annum nondum explevit: nam deinde juvencus vocatur incipit. [עגל *vitulus.* Gall. *Veau.* Ital. *Vitello.* Ger. *Ein Kalb, ein Mertzin, Stierin.* Pol. *Cielę, cielątko.* Vng. *Ökör borjú.* Ang. *A calfe.*] Virgil. 2. Aeneid. Et lætalis tragus, & circumtempora vittæ. Vbi Servius: Victimæ coronabantur. Idem lib. 3. Aeneid. vittasq; resolvit Sacrati capitis. Ovid. lib. 2. Metam. Vitta coercuerat neglectos alba capillos. Luc. lib. 9. cum sona priores Stringit vitta comas.

Vĭtŭlātĭo, ōnis, f. Vitulandi actus. [עגלה *vitulatio.* Gall. *Le parastre ou bruit que font les vaches.* Ital. *Pastorezo.* Ger. *Ein Stieffvatter.* Hisp. *Pastorcillo, mando de madre.* Pol. *Oyczym.* Vng. *Mostoha ura.* Ang. *A father in law, a stepfather.*] cui respondet novercalis tritura Privignus. Cic. ad Attic. lib. 13. Vitricus quidem mihi cessebat, quem Asturæ vidimus. Ovid. 1. Ad Cupidinem. Nec de comarum nitro, maternas jungere columbas: Qui deceant, curas vitricus ipse dabit. Intelligit Vulcanum, qui Venerem, postquam est Iove genuflexit Cupidinem, duxerat uxorem.

Vĭtŭlĭnă, æ, duplici, f. p. Ligamētum capitis: hoc est, fascia, quā cincum caput antiqui, vel crines, vel serta, aut flores, aut quodvis aliud religabant. [ציץ *petalum.* מצנפת. Gall. *Vne bande ou ruban de teste.* Ital. *Benda per la testa.* Ger. *Ein Haupthandt, Haubt band.* Hisp. *Venda o ataumente de la cabeça.* Pol. *Snodki, fascia głowy.* Vng. *Fiskó.* Ang. *A ribband, lace, or head band.*] Virgil. 2. Aeneid. Et salsæ fruges, & circumtempora vittæ. Vbi Servius: Vittæ, quibus victimæ coronabantur. Idem lib. 3. Aeneid. vittasq; resolvit Sacrati capitis. Ovid. lib. 2. Metam. Vitta coercuerat neglectos alba capillos. Luc. lib. 9. cum sona priores Stringit vitta comas.

Vĭtŭlĭnŭs, a, um, Vitulinus. [עגלי *vitulinus.* Gall. *De veau.* Ital. *De vitello.* Ger. *Kelberin.* Hisp. *De becerro.* Pol. *Cielęcy.* Vng. *Borjúi vala.* Ang. *Of calfe.*] ut, Vitulina caro, apud Plautum in Aul. Cic. 2. de Divin. Ao tu, inquit, carunculæ vitulinæ magis quam Imperatori veteri credere?

Vĭtĕllĭnŭs, a, um, Vitulinus. [עגלי *vitulinus.* Cic. ad Part. lib. 1. Integrā famem ad ovum affero: etiam, usq; ad assum vitellinum opera perducitur. Quo tamen in loco meliora exemplaria Vitulinā legendum

legendam ostendunt. ¶ Virellina bulla à mediis appellatur, quæ ficcis bi e pallida vehementiùs usta: ita dicta quòd exudet ovi vitellum, & colore & substantiæ crassitudine imitetur. Asinius Gallus.

Vitillāri, Veteres usurpârunt pro voce lætari: propterea quòd eam veram vitam putabāt, quæ in summa lætitia ac tranquillitate degeretur. [חרה *chereb. mucro, gladius.*] Varro lib. 13. Rerum divinarū: Pontifex qui hastam sacris vitulari solet, quod Græci εὐαγγελίζεσθαι dicunt. Hinc vere sæpenumero ponitur pro lætam vitam agere. Festus Avienus dedicat, qui summam in prata lasciviā exultant. Vitulans (inquit) lætans gaudio, ut in prato vitulus. Ennius Habetis coronam, vitulans victoria.

Vitupĕro, as, ad. p. Vitio do, vitio verto, culpo, de dignitate vel authoritate alicujus detrăho. [גדף *ghadaph* חרף *cherph, exprobrare, opprobrium.* Gall. *Vituperer blasmer, mesdire.* Ital. *Vituperare, biasimare, disprezzare.* Ger. Ich schelte/schmähen. Hisp. *Reprehendo, doy algun vicio, menospreciar.* Pol. Gane. Vng *Zdelorowam, karhoztatok.* Ang. *To blame, to rebuke, to censure, mock, despise.*] Terent. in Andr. Prol. Id (ait) vituperant Graium. Auct. ad Herenn. lib. 2: Vitiosum est, arte aut scientia aut studio quodpiam vituperare, propter eorū vitia, qui in eo studio sunt: velut qui Rhetoricam vituperant propter aliquos Oratores vituperabiles. Idem vitam. Cic. pro Murana. Ego tuum consilium, Cato vituperare non audeo. ¶ Jungitur aliquando cum dativo. Plaut. in Cas. Cur omnes mihi vituperare malis?

Vitupĕrātio, ōnis, f. c. Vituperandi actus, reprehensio: contrarium laudatio. [גדף *ghadaph* חרף *cherph* vel] *ghadhaph* חרה *cherph, exprobratio, opprobrium, ignominia.* Gall. *Blasme, mesdisance, vitupere.* Ital. *Biasimo, disprezzo.* Ger. Schmähung. Bel Verspottung. Hisp. *Vituperio, obra de reprehender, menosprecio.* Pol. *Ganiene.* Vng *Zidalomra, karhoztatas.* Ang. *A blaming, censuring or despising.*] Quintil. in Procem. lib. 8: His adjicimus demonstrativū genus & vituperatione cōstare. Cic. 7. Verrina: Hæc autem vituperatio & vituperatione cōstare. Cic. 7. Verrina: Hæc autem vituperatio atq; infamia sanctimoniam eorum sermonis, qui à suis civitatibus illis navibus prædoti fuerant. Venire in vituperationem hominum, est hominum reprehensionem obnoxium fieri. Cic. 6. Verr. ac propter eum in sermonem hominū, atque in tantam vituperationē venirent. Esse alicui vituperationi, est ad dedecus, & infamiā ejus pertinere. Idem Philip. lib. 13. Epist. ad dedecus, & infamiā ejus pertinere. Idem Philip. lib. 13. Epist. Sed mihi ita persuadeo (potesti fieri ut fallar) eam rem laudi tibi potiùs quàm vituperationi fore.

Vitupĕrium, ii, n. vituperatio. dedecus, infamia. [דבה *dibbah.* גדף *ghadaph* & Gall. *Blasme, deshonneur, reproche.* Ital. *biasimo, disonore, infamia.* Ger. Schande. Bel Verspottung. Hisp. *Deshonra, infamia, afrenta.* Pol. *Ganiene.* Vng *Zidalom.* Ang. *A blame, contempt, rebuke.*] Cic. vel etiam à vitio dictum vitupertum.

Vitupĕrātor, vituperatoris, m. t. Reprehensor, qui prōclivis est ad vituperandum. [מחרף *mecharaph* אחרן *acharaph* דבה *dibbah, maledicus, maledicere.* Gall. *Blasmeur, mesdisant.* Ital. *Vituperatore* מביא *mebi'ah, biasimatore.* Ger. Ein Schelter. Bel Verspotter. Hisp. *Reprehensor, menospreciador.* Pol. Tawkarzgan. Vng *Zidalomra, karhoztato.* Ang. *A blamer or censurer.*] Cic. 1. de Fin. lib. ¶ Quanquam philosophiæ quidem vituperatoribus istius responsum est eo libro, quo a nobis philosophia defensa & collaudata est, quū esset accusata, & vituperata ab Hortensio.

Vitupĕro, onis, vituperator, idem ac reprehensor. Plaut. Dictum ea furma, qua & Expilonem & malefactorem, & Plagonem dicimus, & Palponem, verbis videl. ex in nomina conversis.

Vitupĕrābilis, le, adj. t. vituperatione dignus. [גנאי *ghenai* & *ghenuth, opprobrium, ignominia.* Gall. *Vituperable, reprehensible, digne d'estre blasmé.* Ital. *Degno di biasimo.* Ger. Schelten würt. Hisp. *Cosa que se puede reprehender.* Pol. *Godzien ganienia.* Vng *Zidalomramio.* Ang. *Worthie to be blamed, that may me blamed.*] Cic. 3. de Legibus: Nam illo quidem modo ve. consulatus vituperabilis est, si Consulum (quos enumerare nolo) peccata colligeris.

Vivārium, ii, n. t. Locus in quo vel aves, vel pisces, vel feræ continentur, quæ ad victum quotidianæ pertinent, ut docet Gellius Noct. Attic. lib. 2. cap. 20. [*Ζωοτροφεῖον, ζωοτροφεῖα.* Gall. *Vivier à nourrir bestes sauvages, ou viviers à poissons.* Ital. *Vivaro, alibi, parco.* Ger. Ein ort da man gefugel / fisch oder andere thier zuhat so man ist. Hisp. *Sitio donde se crian animales.* Pol. *Miejsce gdzie sie chowa zwierzęta, rybne stawy albo inne.* Vng. *Vadkert, ahonnan ellat tartoz halyt, vagy vadat.* Ang. *A park to keep wilde beasts in, or a pond for fishe.*] Plinius lib. 8. cap. 52: Vivaria piscium extitisse primus Sergius Orata in Baiano invenit. Iuvenalis Satyr. 4: Non dubitatum fugitivum dicere piscem, Depastumq; diu vivaria Cæsaris. ¶ Peculiariter tamen nomine septa in quibus feræ pascuntur, Leporaria dicuntur: quemadmodum piscinæ, in quibus aluntur pisces: & Ornithones, in quibus aves clausæ tenentur: vide Varr. de re Rust. lib. 3. cap. 3.

Vivax, Vivacitas, vide VIVO.

Vivĕrra, æ. f. Animal cuniculum exiguum ex genere mustelarū, quo venatores utuntur ad cuniculos ex antris expellendos. [*Ferret, vel ἰκτὶς ἡμίγριος.* Gall. *Furet.* Ital. *Donnola.* Ger. Ein Iltis. Hisp. *Furon.* Pol. *Fretka gdzie sie chowaią zwierzęta podobne, które myszy gonią, podgonnik krolika albo kuropatwy.* Vng *Vad macska.* Ang. *A ferret.*] Plin. lib. 8. cap. 55. de cuniculis loquens. Magnā propter venenum eorum vermis gratia est: immittunt eos in specus, qui sunt manifores in terra, unde & nomen animali: atq; ita ejiciuntur superne capiunt.

Vivisco. Vividus, v. de 1. V. O.

Vivĭradix, icis, penult. prod. & Fe. Planta quæ cum radice territur, quasi vivam radicem habens, ad Ecbotiam malleoli, & talearū [עכבש *akkabish* (vel) עכבשי *akkabishi, scholiast. pedaceus.* Gall. *Viuace vine.* Ital. *Vivace vena.* Ger. Ein fegling mit einer lebendigen wurtzel. Hisp. *Planta hermosa y viuaraya.* Pol. *Winorośl z korzeniem żywym.* Vng. *Gyökeres szőlővessző, plantio.* Ang. *An herbe, plant with the roote quicke.*] Plin. lib. 17. cap. 22: In arida solo viviradix quoq; facillime teritur. Colum. lib. 4. cap. 14: Sationis autem duo sunt genera, malleoli, vel vivi radicis, quod utrumq; ab agricolis olim patur, & in provinciis magis malleoli. Nam eorum nonnulli student, nec ullum habent faciendæ vivaradicis.

Vīvo, is, xi, ctum, n. t. Vitam ago, vitam dego, in vita sum. [חיה *chaiah, chaia, chaiu, chaiu.* Gall. *Viure.* Ital. *Vivere.* Ger. Leben. Bel Lebon. Hisp. *Viuere como quiere.* Pol. Żyć. Vng *Elek.* Ang. *To live.*] Quintil. lib. 9. cap. 3: Non ut edam, vivere dicor, &c. Cicero de Senectute: Nemo est tam senex, qui se annum non putet posse vivere. Horat. 2. Serm. Satyr. 6. neque ullum non putet posse vivere. Horat. 2. Serm. Satyr. 6. neque ullum non putet posse vivere. Horat. 2. Serm. Satyr. 6. neque ullum est Autumnus, aut pater, ut beatq; quo bene circa Dū licet in rebus jucundis vive beatus: Vive memor quām lis ævi brevis. Cicer. 3. de Finibus: Contentum esse hunc natum æ, ut tapiceo velit gerere & administrare Rempublicam: atque ut è natura, vivat: nunquam adtingere, & velle ex libros proiectare. Etiam absolutam illi hoc verbum, admittit tamen accusativum: ut proclivum: ut, vivo hoc idem vitam, vivo vitam duram. Terentius in Adelphis: Nam ego vitam duram, quam vixi ætatem, adhuc prope jam exacta spatio, mitto. ¶ Interdum accipitur vivere, pro jucunde hilariterque degere, & lætam vitam agere. Nam cum dixerunt veram putabant esse vitam, quam lætitia, animique voluptate peragebatur. Martialis: Sera nimis vita est crastina, vive hodie. Plaut. in Milit. Confer vi, conferva q; omnes bene valere, & vivite. Catullus ad Lesbiam: Vivamus mea Lesbia, atq; amemus. Vivere sudus, dixit Cicero ad Sulp. lib. 12. Ep. 28. pro eo quod est vitam lætis fulgere. ¶ Ita vivam, affirmantis particula est. Cicero ad Tironem. lib. 16: Sol valeat, ita vivam, me tuaq; Tullia valeudo: id est, mortar, vel disperear, nihil tua valetudine mihi lætius. ¶ Eandem vim habet, Ne vivam subsequente particula, si, velnisi. Cic. ad Attic. lib. 4: Quid potest, inquis, pro eis dicere? ne vivam, si scio. ¶ Vivendo vincere aliquem dixit Plaut. in Epid: pro eo quod est aliquem superstitem esse. ¶ Vivere impersonale. Plaut. Persa: Quid agitur? vivitur. Terent. in Heaut. Hoc ibi fit, nā non vere vivitur. Cic. 1. de Fin. Qua præcepta in tranquillitate vivendi, potest omnium cupiditatum ardore restinguere. Ovid. 1. Metam. Vivitur ex rapto: non hospes ab hospite tutus. Horat. 2. Carm. Ode 16: Vivitur parvo bene: cui paternum Splendet in mensa tenui salinum, Nec leves somnos timor, aut cupido Sordidus aufert. ¶ Vivitur, personale. Ovidius 12. Metamor. vixi Annos bis centum, nunc et tertia vivitur ætas. Vivere in diem dicuntur, quos Græci vocant ἐφημερήσιας, qui quotidie parant nova cibaria, nullam habentes penum reconditum, nihil de futuro tempore solliciti, omnem deniq; curam ita abjicientes, ut eo totum die vivant esse. Cicer. 5. Tusc. Nos in diem vivimus. Colum. lib. 3: Nec providet futuro tempori, sed quasi plane in diem vivant, ut imperant vitibus, & eas multis palmitibus onerant, ut posteritati non consulant.

Victĭco, as, pen. corr. vel. or. alor. victitator: ut Sarmatæ lacte victitant. [βόσκω *boskō, nutrio, pascere, pasco.* Gall. *Viure et se nourrir, vivre pour manger.* Ital. *Vivere.* Ger. Leben. Hisp. *Vivir.* Pol. *Chować się.* Vng. *Elterjük, eszik.* Ang. *To live by eating of meate, to continue in life.*] Terent. in Eunuch. Frugaliter vivit: ecterim bene libenter victitat. Plaut. Mostel. Victitabam voluptuose parsimonia & diuturnia. Ibidem: Licet me amare, & bubulcitari, Me victitare pulcrē, remalleis modis.

Vĭbātus, A, um. cui pars pilum est. *Saltus.* Sallustius Pythiane rex, an M. Curius prælio victurus esset. Et à vivo, *Vivatus.* Cicer. in Cat. Major. Nemo est tam senex, qui se annum non putet victurum.

Victŭs, ūs, m. q. Omne illud sine quo vivere non possumus. [מחיה *mechiah* חיים *maccal.* מאכל *meamar, cibus.* Gall. *Le vivre, le vie, provision pour vivre.* Ital. *Vitto, vivere.* Ger. Nahrung/ tägl. Bel Dentēg. Hisp. *El mantenimiento.* Pol. *Żywność, chowanie.* Vng *Eledel, eletre való.* Ang. *The meate of living, foode.*] Vlp. de verborum

verborum significationibus: Victus verbo continentur quæ ejus potui, cultui, corporis, quæq; ad vivendum homini sunt necessaria. Cic. de Amicit. Multi divitias despiciunt, quos parvo contentos tenuis victus cultusq; delectat. Virg. 3. Aeneid. Arebant herbæ, & victum Ceres ægra negabat. Ovid. 6. Fastor. Nunc inopes victus, ignavaq; fata timentes, &c. Cicer. 1. Offic. Vita, victusq; communis in amicitiis vigent maxime. ¶ Victi genitivus a victus legitur apud Plautum in Capt. Proin tu tuis quotidiani victi ventrem ad me adferas. ¶ A quo Convictus, unà vivendi societas, quum plures simul vivunt, *convictio*. Cicero lib. 3. Epistolarum: Victis te molestiis laxes, & ad nostrum convictum redeas. ¶ Victuis in genitivo pro victus antiqui dicere. Varro. Primum de familiari: secundò de victuis consuetudine differam.

Vividus, [*Sicenpr.* Vng. *Elysgre vala.*] Apuleius de dogmate Platonis: Inferiora reguntur optimatum præstantia, & ipsa imperium suggerunt victuale.

Vivus, a, um, Spirans, animatum, vita præditum. [חי *chai, ζῶν, ζῶν, ἐμψυχος, ἔμπνους &c.* Gall. *Vif, vivant.* Ital. *Vivo.* Ger. *Lebendig.* Bel. *Levendich.* Hisp. *Cosa viva.* Pol. *Żywy.* Vng. *Elő, elevenn.* Ang. *Living, or alyue.*] Cic. ad Attic. lib. 4. Cato tamen affirmat se vivo illum non triumphare. ¶ Quandoq; ponitur pro naturali & non artificioso. Virg. lib. 2. Georg. & viva sua plantaria terra. Idem 1. Aen. vivoq; sedit in saxo. ¶ Quandoq; pro valido, aut vehementi. Virg. 12. Aeneid. paulatim abolere Sichæum incipit, & cœtus vivo præverterat amore. ¶ Viva sepes dicitur, quæ dumis non præcisis, sed in eo loco natis contexitur. Colum. lib. 11. cap. 3: Vetustissimi autores vivam sepem fructibus prætulerunt: quia non solùm minore impensa defenderet, verùm etiam diuturnior imminentis temporibus perduraret. ¶ Viva aqua, naturalis & indidem nata. Varro 1. de Re rust. cap. 11: Si omnino aqua non est viva, cisternæ faciendæ sub tecto, & lacus sub dio: ex altero loco ut homines, ex altero ut pecus utì possit. Flumen vivum Virgil. 3. Aeneid. donec me flumine vivo Abluero. Lacus vivi. Virgil. 2. Georg. Speluncæ, vivique lacus, & frigida Tempe. ¶ Vultus vivos ducere: hoc est, vivam & naturalem effigiem referre. Virg. 6. Aeneid. Excudent alii spirantia mollius æra (Credo equidem vivos) ducent de marmore vultus.

Vivax, is, pen. prod. om. c. Longævus, seu vitæ diuturnioris. [חי עבות *hajim. χρονοβιος.* Gall. *Vif, qui vit long temps, plein de vie.* Ital. *Vivace, vivace, vigoroso.* Ger. *Lebhafft.* Bel. *Lefachtich.* Hisp. *Cosa que vive mucho tiempo.* Pol. *Długo żyiący.* Vng. *Soksegyü.* Ang. *Of long life, or lyuely.*] Virgil. 2. Georg. Pallidus gaudet sylva vivaces olivæ. Idem Aeglog. 8. Et amosa Myconi vivacis cornua cervi. ¶ Hinc Vivacior, Vivacissimus. Plin. lib. 9. cap. 20: In lacu quoq; reperitur id genus vivacius & alia Horatius Serm. Sat. 2. Postremo expelles certe vivacior hæres.

Vivacissimus, superlat. [*ζωωτατος &c.* Vng. *Igen, sok, legyőlt, győzhetetlen.*] Iul. us Capitolin. in Pertinace: Carbones vivacissimi. Gell. Lib. 15. cap. 21: Cervi alibi, eximiæ pulchritudinis, & vivacissimæ celeritatis.

Vivacitas, atis, f. t. Longævitas, vitæ diuturnitas. [*μακροβιοτης.* Gall. *Vivacité.* Ital. *Vivacità.* Ger. *Lebhafftigkeit, lenge des lebens.* Hisp. *Aquella cobra de mucha vida.* Pol. *Długość żywota.* Vng. *Igen élet.* Ang. *Liuelynesse.*] Colum. lib. 11. cap. 3. Multis etiam locis vivacitatem suam ulq; in annos decem protogat.

Vivifico, as, [*ζωοποιεω.* Vng. *Meg elevenitem, megelevenitem.*] Apuleius in Hermetis Asclep. Ignis solum quòd tursum vertitur vivificat.

Vivifico, is, Vivus fio, animor: proprieq; de rebus inanimatis dicitur, quum anima imbuitur. [חיה *chaia, ζωοποιεω, ζωογονεω.* Gall. *Rendre vif & reuiure.* Ital. *Rendere vita.* Ger. *Lebendig werden.* Bel. *Levendich worden.* Hisp. *Tornar vida.* Pol. *Ożywiam.* Vng. *Meg elevenitem.* Ang. *To yiue liuelie or liuelie.*] Plinius lib. 9. cap. 51: Anguillæ arterium ut lepadis: cæstrigmenta vivificunt: nec alia est earum procreatio. Idem libro 16. capite 25. de Favonio vento loquens: Hæc enim maritantur vivificentia æterra, quo etiam equæ in Hispania. ¶ Per translationem accipitur pro invalescere, & vigorem acquirere. [חזק *chazak, κραταιοω, ἰσχυροποιεω.*] Luc. libro 4: Quod cupido affixum cordi vivificat, ut ignis. Et paulò post: Vitus enim vivitur, & inveterascit alendo.

Vividus, a, um, penult. corr. Multo vigore præditus. [חי עבות *hajim. ζωηφόρος, ἐμψυχος.* Gall. *Plein de vie, fort vif, vertueux & vigoureux.* Ital. *Pieno de vita, vivace, virtuoso.* Ger. *Lebhafft.* Bel. *Levendich.* Hisp. *Cosa llena de vida, y con vigor.* Pol. *Pełen żywości, &c.* Vng. *Elevenitem, eros.* Ang. *Liuelie, lusshie.*] Flor. in Pyrrh. Amas eos flagitiosam civium, rectosq; ac vividos animos. Virg. 5. Aen. Exigui numero, sed bello vivida virtus. Liv. 6. ab Vrbe: Sed vegetum ingenium in vivido pectore vigebat, vires, integris lacertis. ¶ Interdum Vividum accipitur pro vivente. Sed vide Propertius: Quamvis artificis vivida signa boves. Vbi signa vivida, dixit, quasi viventia, idq; hyperbolicè, quemadmodum Virgilius spiranti ære hoc est, tanta arte confecta, ut vivere & spirare videantur.

Vivus, pyrites. Lapis est ex ordine pyritarum generis ponderosissimus, ex quo ignis exsurgit. *πυρίτης ζωὸς.* Plin. lib. 36. cap. 19: Pyritarum etiamnum aliqui genus unum faciunt, plumbi habens ignis, quos vivos appellamus, & ponderosissimos. Ili explorationibus castrorum maximè necessarii, qui clavo, vel altero lapide similes eduni, quę exempti fulgurant, aut fungis aridis, vel foliis, dicto citiùs ignem trahunt.

Vix, adverbium. Præmodum, non nisi, vel difficulter, quasi cum vi & labore. [*μόλις, μόγις &c.* Gall. *A grand' peine, à peine.* Ital. *Apena, difficilmente.* Ger. *Kaum, schwerlich.* Bel. *Kaum.* Hisp. *Apenas.* Pol. *Ledwo.* Vng. *Alig.* Ang. *Scarcelie, hardly, vneth.*] Virgil. lib. 2. Georg. Vix humiles apibus casias, roremq; minister. Terent. Vix tenui fidem ab amore tuendo. ¶ Aliquando refertur ad tempus, pro vix dum, sive vix nisi, tantùm, vel jam jam. Virgil. 1. Aeneid. Vix ea conspexit Siculæ telluris in altum Vela dare. Id est, flatum prospicere. Conspexit Siculæ, &c. Idem: Et quos Sidonia vix urbe revellit: id est, cupiens. ¶ Aliquando ponitur pro Non. Lucan. Caveri vix carere dignus. Ovid. Vix Priamus tanto, totaq; Troia fuit: hoc est, non fuit tanti Priamus, ut exponi Dorotheus. ¶ Vix tandem, post multum temporis *μόλις ποτε.* Cicero Appio Pulc. Vix tandem legi literas dignas Appio. Virg. 2 Aeneid.

Vix tandem magnis hinc excita clamoribus adsis,
Compositio rumpit vocem, & mi destinat arae.

V ante L.

Vlcĕro, ulceras, vide VLCVS.

Vlciscor, ficeris, ultus sum, d. t. Vindico, inimicam non impunitam rei cuique pœnas repeto, & supplicium sumo. [נקם *nekam, μαιομαι.* Gall. *Venger, punir.* Ital. *Vendicare, far vendetta.* Ger. *Rächen.* Bel. *Wreken.* Hisp. *Vengarse la injuria.* Pol. *Mszczę się.* Vng. *Bozzvallok.* Ang. *To be reuenged, auenge, wreke himself.*] Dicimus autem, Vlciscor re, Vlciscor re pro hoc fecisse, Vlciscor scelus, Vlciscor me. Terentius Eunuch. Ego polte pro istis dictis & factis, scelus, Vlciscar. Plaut. in Mostell. Nihil hanc injuriam, nisi ultus fuero. demin Amph. Ego pol illum ulciscar hodie Thessalum veneficum. Cic. 2. de Inven. Deinde hoc sit constitutum sit, ut peccata hominum peccatis, & injurias injuriis ulciscatur, quantum in commodo domus conferjuarit? Ovid. 7. Metam. Androgeiq; pater justis ulciscitur armis.

Vltio, onis, verbale, Et Vindicta. [נקמה *nekamah, διαπραξις, τιμωρία.* Gal. *Vengeance.* Ital. *Vendetta.* Ger. *Rach, rechung.* Hisp. *Obra de vengar injuria, venganca.* Pol. *Pomsta.* Vng. *Bozzvallas.* Ang. *Reuengement.*] Plin. li. 11. cap. 28. Illis etiam ultionis causa datum est. Tacitus lib. 2: Simul pectora & corpora parata ultioni & gloriæ mactandos. Interfuit autem hoc interesse ultionē & vindictam: quod ultio factum vindicet: Vindicta sit quæ dicta futura prohibet, aut ea ob causam Mars ulter, nō vindex dicitur. Cor. Fronto de diff. vocab.

Vltor, oris, pen. prod. verbale masculinum, t. ab Vlciscor, ris. Vindex, vindicator, qui quoniam illatam ulciscitur. [נקם *nekam, ἀμυντωρ, ἀλαστωρ.* Gall. *Vengeur.* Ital. *Vendicatore.* Ger. *Ein Rächer.* Bel. *Een Wreker.* Hisp. *Vengador.* Pol. *Pomściciel.* Vng. *Bozzvallo.* Ang. *A reuenger.*] Cicero pro Sylla: Ego de conjurationis investigatore, ultor, certè nō defenderem Syllam, si conjurasse arbitrarer. Virgil. 4. Aeneid. Exstiterit aliquis nostris ex ossibus ultor.

Vltrix, feminino, t. à quo Vltrica, ut Victrix, à Victor. [נקמת *nekemath, ἀλαστωρ.* Gall. *Vengeresse.* Ital. *Vendicatrice.* Ger. *Ein Rächerin.* Hisp. *Vengadora.* Pol. *Mszcząca się.* Vng. *Bozzvallo aszszony.* Ang. *She that auengeth.*] Virg. 12. Aeneid. Hæc age, & extremum pharetra de promere gestat. Idem 4. Aeneid. ultricesq; sedent in limine Diræ. Idem 6. Aeneid. Vetibulum ante ipsum, primisq; in faucibus orci Luctus, & ultrices posuere cubilia curæ.

Vlcus, ulceris, n. t. Solutio unitatis in carne, quæ fit per erosionem: ut docet Galenus in tractatu de differentiis morborū. [שחין *shabin, ἑλκος.* Gall. *Vlcere, desfiure de mauuaise nature de peau.* Ital. *Piaga mala da guarire.* Ger. *Ein böß geschwär.* Bel. *Een quade.* Hisp. *Llaga que haga mala carne y que sangre.* Pol. *Wrzod.* Vng. *Seb, fekely.* Ang. *A sore, botche, or fore.*] Virg. lib. 3. Georg. Nō tamen ulla magis præsens fortuna laborū est, Quàm si quis ferro potuit rescindere summū Vlceris os, alitur vitium, vivitq; tegendo. Vulnus verò est hians, patensq; apertura corporis ictu facta. ¶ Vlcus tangere, proverbiali metaphora dicitur, pro eō quod est movere dolorem, & rei alicujus, quę nos magnopere curat, mentionē facere. Terentius in Phormion. Quid minus utile fuit, quàm hoc ulcus tangere? Cicer. de Nat. deor. Quidquid enim horum attigeris, ulcus est: ita malè institutæ ratiocinum reperire non potest. Id est, ita ab eo defendi non potest, cujus errores vanitatesq; convincantur.

Vlcŭscŭlum, diminutivum, n. t. [*ἑλκιδιον.* Gall. *Petit vlcere.* Ital. *Pic-*

Ital. Piaciale piaga. Ger. Eyterigeſchwäre. Hiſp. Pegaxenta llaga. Pol. Wrzodek. Vng. vrduske. Ang. A bile ſyle or ſore.] Plin. lib. 23 cap. 19: Item vinclis in vino decoctus, tritusq; & illitus, ulcuſcula oris ſanat.

Vlcĕro, as, pen. corr. act. p. vel ut alii, Græcam originē ſequentes, malunt ſcribere, Hulcero, ulcerosum facio, ulceribus infesto. [υλόω παιῶ. Gell. Vlcerer, bleſſer & mauvais le pauvre. Ital. Impiagare. Ger. Geſchwäre oder eiſſen machen, die hare zerſtört. Bel. Die huſt ophalen. Hiſp. Vlcerar y hazer llaga. Pol. Owrzyſyć. Vng. Meg ſebeſitem. Ang. To make a bile, botche or ſore.] Plin. lib. 28. cap. 9 item equarum (tubaudi) tanguis præterquàm virginum modici, emarginat, ulcerat. Horat. 1. Serm. Satyr. 6. nunc mihi curto ire licet mulo, vel ſi libet uſq; Tarentum, Mantica cui lumbos onere ulceret, atq; equus armos. Cic. de Fato: Nondum enim ulcerato ſerpentis morſu Philoctetæ, quæ cauſa interimendi naturæ cōtinebatur, ſorentis in inſula Lemno loquereturi? q. Hinc Exulcero, compoſitum, cujus ſignificationem vide ſupra ſuo loco.

Vlcĕrātio, verbale, f. t. [υλόω ῥάβδοι ἕλκωσις. Gall. Vlceration, enclouure, bleſſure. Ital. Impiagatura. Ger. Geſchwäre machung. Hiſp. Llagamiento, obra de llagar. Pol. Owrzyſanie. Vng. Meg ſebeſitues. Ang. Making of a bile, ſwelling.] Scribo. ad Serenum: In dolores, damna, ulcerationes, vulnera, magnos motus terum circa ſe ſimentium ſecuras aſpiciat.

Vlcĕrōſus, ſa, ſum, adjectivum, Quod eſt plenum ulceribus. [ἑλκώδης. Gall. Vlceré d'vlceres, entamure & bleſſure. Ital. Pieno de piaghe. Ger. Voll eiſſen oder geſchwäre. Hiſp. Llagado, ton podre. Pol. Wrzodliwy. Vng. Fekelyes, ſebes. Ang. Full of byle or botches.] Horat. 1. carm. Ode 25: Quum tibi flagrans amor, & libido, Quæ ſolet matres furiare equorum, Sævit circa jecur ulcerosum, Non ſine questu. q. Transferur & ad arbores. Plin. lib. 17. cap. 17: Ante omnia gemmantes nitere conveniet, nihil uſquam ulcerosum eſſe, aut retorridum. Quidam hoc nomen aliquandiu putarunt, & melius fortaſſis. Nam à Græco ἕλκος deduci videtur, quod primam vocalem habet aſpiratam.

Vlex, icis, Fucus rotundatus: ſimilis, ſed aſperior, qui retinendarum gratia fieri ſolet in faſtis canalibusve, ad lavandas mortium ruinas fieri ſolitis. Plin. lib. 33. cap. 4.

Vligo, ginis, penult. prod. ſ. t. Terræ humor naturalis, ex eo nunquam recedēs, inquit Servius. [ὕδωρ ἐνέργεια. Gall. Moiſiſſure, naturelle humidité. Ital. Humido naturale della terra. Ger. Die natürliche feuchtigkeit der Erden. Hiſp. Humidad natural de la tierra. Pol. Wilgotność ziemi. Vng. A föld természetes nedvessége. Ang. Natural moiſtneſſe of the earth.] Virgil. 1 Georg. Arvaque pinguis humor, dulcique ubigine læta. Silius lib. 8: Et quos pestifera Pontini ubigine campi, &c. Varro ſecundo de Re ruſt. capite 2: Solum oportet eſſe eruditatum & procliv, ut exire facilè poſſit, ac fieri parvum. Non enim ſolùm ea ubigo lanam corrupit ovium, ſed etiam ungulas ulcerasi fieri cogit.

Vliginōſus, a, um. Sēper vidus: ut Vliginoſus ager, qui ſemper eſt humidus: humidus verò qui aliquādo ſiccatur. [ὑδρώδης. Gall. Touſiours moiſte & humide. Ital. Ogni coſa humida. Ger. Allzeit naß oder feicht. Hiſp. Coſa humida ſiempre. Pol. Vilgotne miejſce. Vng. Nedues, ſippenkent. Ang. Watery and moiſtie earth.] Plin. lib. 19. cap. 5: Terram amaram, ſive in agro ſeu quis probare velis, demonſtrant eam arræ, degeneresq; herbæ: frigidum autem, retorridè natat: item ubiginoſam roſtra, rubricam oculi, argillaq;, operi diffeciliimas, quæq; raſtros, ac rimeres ingentibus glebis onerent, quanquam aliquando non quod opem, nec & fructui ſit adverſum. Columell. libro 2. cap. 4: Jaitur ubiginoſi campi profundi dehent poſt Idus menſis Aprilis.

Vllus, a, um. Aliquis: ab unus, ut putatur, per diminutionem formatum. [τις. Gal. Aucun, quelque, quelqu'un. Ital. Alcuno. Ger. Jrnen einer, jemandts. Hiſp. Alguno. Pol. Żaden, niektóry. Vng. Valaki. Ang. Any one.] Nam quum dicimus nō eſſe ullum, qui legibus pareat, perinde eſt ac ſi dicas, ne unum quidem eſſe. Nunquam autem hoc nomine utimur affirmativè. Non enim dicimus, Sunt ulli, qui ſtudia amplectantur: ſicut ſunt aliqui. q. Sed vel negativè: ut, Non eſt ullus, qui publica commoda privatis rationibus præferat. q. Vel interrogativè, ut: Eſt ne ullus qui legum metu ſolutus ab injuriis temperet? q. Vel infinitè: ut Nemo ne ullus ſit, qui non majorem opibus quàm virtuti honorem deferat. Cic. 6 Verr. Nullum, inquam, horum reliqui: neque aliud ullum tamen, præter unum, perversi ingenium, bonam Fortunam, ut opinor: eam ipſe domi ſuæ habere nolui. Idem 2. Offic. Juſtitiæ tanta vis eſt, ut nec illi quidem, qui maleficio & ſcelere paſcuntur, poſſint ſine ulla parte juſtitiæ vivere. Virgil. 3. Aeglog.: ...in me mora non erit ulla, vide Vallam, lib. 2 cap. 63.

Vlmus, ulmi, f. Arbor eſt præter raritatem foliorum maritandis vitibus maximè idonea. [πτελέα. Gall. Orme. Ital. Olmo. Ger. Ein Rüster oder Rüſterbaum. Hiſp. Olmo arbol conocida. Pol. Wiąz. Vng. Szilfa. Ang. An elme tree.] Colum. lib. 4. cap. 13: Quia ſi viminibus ſalitis aut ulmo ligaveris, increſcens vitis ſeipſam præcidit. Virg. 1. Georg. quo ſidere terram Vertere Meccenas, ulmisq; adjungere vites Conveniat. Idem 2. Aeglog. Ecce inimputatas frondoſa vitis in ulmo eſt.

Vlmĕus, a, um, adjectivum, Quod ex ulmo eſt. [πτελέινος. Gal. D'ormie. Ital. De olmo. Ger. Rüstern. Hiſp. Coſa de olmo. Vng. Szilfabol valo. Ang. Of an elme.] Colum. li. 6. cap. 3: Probatur, maximè ulmea frons.

Vlmārium, ii, n. f. Arbustum, ex ulmis, vel ulmorum ſeminarium [πτελεών. Gall. Vne ormaye, vn lieu complanté d'ormes. Ital. Luogo piantato d'olmi. Ger. Ein ort da vil rüster ſtehen. Hiſp. Olmeda. Vng. Szilfaerdö. Ang. A place planted with elmes.] Plin. lib. 17. cap. 11: Differendum ex arearū ventis poſt annum in ulmaria, intervallo pedali in unāquanq; partem. Ulmaria quo pacto conſeri debeant, docet Colum. lib. 5. cap. 4.

Vlmitrĭbă, pen. prod. [Ger. Der mit Rüstern zum ſtreichen gerichtet.] Vox eſt Plautina ex Græco & Latino compoſita: ſignificatq; eū, qui aſſiduè ulmeis virgis cæditur. ὑπερύλμος. Vtitur hac voce Plautus in Persa.

Vlnă, æ, f. p. Brachium. [יָדַיִם זְרוֹעַ חֹמֶשׁ בָּזַר. Gall. Bras, la longueur de deux bras etendus. Ital. Braccio, gomito. Ger. Der arm. Hiſp. Anccada. Pol. Łokiec. Vng. & Ang. The arme.] Catul. Epig. 17: Nec ſapit puer inſtar ſimuli tremuli patris dormientis in ulna. q. Eſt item menſuræ nomen tantum in re tenta longitudinem, quantum comprehenditur duobus brachiis utrinq; extenſa. [Gall. Autant, longueur de deux bras eſtendus. Ital. Tanto, quanto due braccia. Ger. Ein klaffter. Bel. Ein Elle. Hiſp. Medida de dos brazos. Pol. Klaſtrowa dwoiſta miara, &c. Vng. Sug. Ang. An elne.] Virgil. 3. Aeglog. Dic quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo) Treis patcat cœli ſpatium nō amplius ulnas. Vbi Servius: Ulna proprie eſt ſpatium, in quantum utraq; extenditur manus: licet Suetonius unum cubitum tantum eſſe velit.

Vlŏchȳcon, λάγανον, Tarſale conſpersum, quo hoſtiæ perfundebantur: ita dictum ab eo quod lanes ἐκλύειν dicunt, hoc eſt, pro hordeo live farre & ȳw fundo.

Vlŏphōnum, penult. com. ὑλόφωνος, Chamæleontis ſpecies, qui plerq; ſolum vorant, quòd quibuſdā in locis viſum gignat lob alia folia rum. maxime lub Canis exortum, quo inſectetur in Creta pro mastiche utūtur. Vlophonum autem dictū eſt quaſi ὕλου φονεύς: hoc eſt, totum cædis. c. Ferunt enim à juvencis guſtatum veluti angina quadam eas interficere.

Vlpĭcum, pen. com. n. t. [Ger. Ein gattung knoblauch / groſſer knoblauch.] Genus alii grandius præcipuè Africæ celeberrimum inter pulmentaria ceteris: unde & Punicum alium à quibuſdā appellatur. σκόροδον, ἀγριόσκορδον. Colum. lib. 12 cap. 3: Vlpicum vocant alium Punicum. Græci autem ἀγριόσκορδον appellant: longè majoris incrementi quàm alium. Plaut. in Pœn. Te autem plenior allii ulpici quàm Romanus remiges.

Vls, Antiquis in uſu fuit pro ultra, ut animadvertit Festus ex Cato: tunc [τότε ἔπειτα. Gall.] Eadem enim forma à Vlterior deducitur Vlcra, quemadmodum à Cis derivatum eſt Citra. Varro quoq; eo eſt uſus lib. 4 de lingua Latina.

Vlterĭor, ulterius. Vide VLTRA.

Vltĭo, vide VLCISCOR.

Vltrā, Præpoſitio eſt, quum accuſativo deſervit, ſignificatq; præter, & trās & nōnili ſeparata inveniuntur. [πέραν ὑπὲρ ἔκτος. Gall. Outre, par delà. Ital. Oltre alcuno. Ger. Vber jenſeit innerhalb. Bel. Verder. Hiſp. Adende. Pol. Zaniſtrowodzkie. Vng. Tul, alitt. Ang. Beyonde.] Naſtrabo lug. Mantiq; vagum genus, ut alii Aphricæ, contendebant Antipodas ultra Aethiopiam cubi Perſarum & juſtos & egregios agere. q. Adverbium eſt, quum ſine caſu ponitur, idem ſignificans quod præterea. Cic. de Veiver. Si probabilia dicentur, nil ultra requiram. q. Ponitur aliquando pro amplius ſive diutius. Liv. 4. belli Mac. Tanta vi ſe in hoſtem intulerunt, ut ſubſiſti ultrà non poſſent. q. Hinc dicuntur Vlteriores & Vltimus. Cic. ad Attic. lib. 8. Illic Galliæ ulteriora adiuvabat. q. Fit autem ulterius ab Vls, quo veteres utebantur, ſicut Citra à Cis. Auctor Geſt. lib. 12. cap. 11. q. Vltra famam: id eſt, ſupra opinionem, vel plus quàm homines opinentur: ὑπὲρ δόξαν. ſicut intra famam eſſe dicitur, quod famæ imaginationi non reſpondet. Quint. Horatii ſcripta tamen intra famam ſunt.

Vltĕrĭor, ius, ultra comparativus. [πρότερος. Gall. Plus outre, ou plus eſtendu. Ital. Piu oltre, più avanti. Ger. Der weiter, oder das jenſeit iſt. Hiſp. Coſa mas adelante. Pol. Dalſzy. Vng. Tovabb valo. Ang. More beyonde or ouer the ſea.] Terentius in Phorm. Sed eccum ipſum: quis eſt ulterior? Cicero de Provin. conſular. Quorum alter ulteriorem Galliam decrevit cum Syria, alter citeriorem. Vltenor ripa, quæ trans flumen eſt, Liv. libro 21. Decad. 3. Vlteriora mihi præſentia ſequi, Tacit. lib. 20. Le qui ulteriora, Ovid. 5. Faſt.

Vltĭmus,

VLtrà, adverbium. [ἐκεῖθεν, ἐκεῖσε, ἐκεῖ πέραν, ἐπέκεινα.] Gall. Plus outre, plus avant. Ital. Più oltre, più avanti. Ger. Weiter, noch weiter. Hisp. Mas alenate. Pol. Dalej. Vng. Tovább. Ang. Moreforwarde.] Ovid. 1. Metamorphoseos: Inde ausa ultrà, medijs per regna pedum Per praedam. Senec. Epist. 102: Et ulterius si licuisset, pavasset de immortalitate animorum quaerere, imo credere.

VLtimus, a, um, ultimum, penult. corr. ab Vltra, postremus. [אחרון acharón. ἔσχατος, ὑστερος.] Gall. Le dernier. Ital. Ultimo. Ger. Der letzt. Bel. Dat alder achterste is dese. Hisp. Postrero, postremero. Pol. Ostatni. Vng. Vtolsó. An. The laſt.] Cicero de Natura deorum: Finis, quę omnia ultima est. Ovid. 3 Metamorph. Sed felicer ultima semper exspectanda dies homini est, dicique beatus Ante obitum nemo, supremaq; funera debet. Horat. 1. Epist. 16. Mors ultima linea rerum est. Liv. 4. ab Vrbe: Necessitate, quae ultimam ac maximum telum est, superiores estis. ¶ Aliquando etiam accipitur pro primo. Virg. lib. 8. Aeneid. de Saturno, primo Latini regis progenitore: Is longaevis ultimus autor. Dictus Vltimus, quod ultra omnia sit, sive antè recipiatis, sive retrò. Cic. 1. de Finib. Quod quàm magnum sit, fictae veterum fabulae declarant, in quibus tam multis, tamq; variis ab ultima antiquitate, repetitis, tria vix amicorum paria inveniuntur.

VLtimùm, adverbium. Postremùm. [באחרונה beacharonáh. ἐσχατον.] Gall. Pour le dernier. Ital. & Hisp. Vltimamente. Ger. Zum letzten. Pol. Nakoniec. Vng. Végtére. Ang. Laſtly.] Liv. 1. ab Vrbe: Nunc etiam domos ultimùm illas vitam pervagantur. Curtius lib. 3: Darius Arabarum, ultimùm illum viturus, amplectitur.

VLtrò, aliud adverbium, ejusdem significationis cum superiori. [באחרונה beacharonáh.] Suetonius in Ner. cap. 12: Vltrò templis complurib. dona detraxit, simulacraq; ex auro vel argento fabricata conflavit.

VLtrò, Vltrò, sive citroque per. [עד hadh lo'; עד hadh.] Gall. Plus outre, plus deçà. Ital. Oltra, ancora. Ger. Darüber. Hisp. Adonde. Pol. Kotra. Vng. Azért. Ang. Moreouer, moreouer.] Virg. 2. Aen. Hoc lacrymis vitam damus, & miscemur ultrò. Vbi Servius: Vltrò, non sponte enim jam contigerat, sed insuper quia plus quàm contigerat amisit, et praestitit Priamus. Vltrò autem accipitur pro spontaneo: et est nomine rogãte, aut cogente. [בנדבה benedabáh. נדבה nedabáh. ἑκουσιως, αὐθαιρετως.] Gall. Volontairement, sans en estre requis. Ital. De volontà spontaneamente, senza esser richiesto. Ger. Gutwilliglich, freywillig, ohne ansuchung. Bel. Van selfs. Hisp. De buena gana, sin ser rogado. Pol. Z dobrey woli. Vng. Szabad akarattyából szóval, Ang. Willingly.] Plautus in Epid. Ego mihi ultrò arabici ultrò, ut idem tuae fortunae tibi. Terentius in Adelph. Nihil mi in illo creduli fuit fecisse hominum numero, qui ita putant sibi hunc inimicum ultrò, & quae fecêre ipsi exposturos. Ita animo aequiant. Hoc est, qui priores accusant, non expectata querela eorum, qui injuria sunt affecti.

VLtrònĕus, [ἑκουσιος, αὐθαιρετος. Vn. Zadadakarom, malkom nadab.] Apul. Florid. lib. 2: Vt virgo nobilis ipsa juvenibus, ac civitatibus procis, ultroneas tibi optaverit.

VLtrò, citroq;. Huc illuc, sursum, deorsum. [הנה וזה hená vehená. ἐσχατος κακως.] Gall. Deçà & delà, d'un costé & d'autre. Ital. De quà & di là. Ger. Hin und wider, auf und herab, hin und her. Bel. Heenaet en herwaert. Hisp. Aqueende y allende, de una parte. Pol. Tam y sam, i hen y ogdąd. Vng. Amarról, emerre. Ang. Hither and thither, vp and downe.] Cic. 6. Verr. Qui ultrò citroq; navigaret. Idem pro Sextio Roscio: Postea homines curiate ultrò & citrò non desistunt. ¶ Accipitur aliquando pro hinc inde, vicissim, sive alterutraq; parte. ἀμοιβαιως. Cicero in Somnio Scipionis: Multisq; verbis ultro citroq; habitis, ille nobis consumptus est dies.

VLŭa, æ, f. p. [Ger. Meerkraut, wasser kratzer, oder sand kratzer im Meer.] Herbae palustris genus est. Virgil. 2. Aeneid. Limoso lapsa per ulvam. Idem ubi supra: Ulvaque, & ingratae gravis exhalatur arenae.

VLŭlo, as, pen. corr. n. p. Ita idem & vocalium sonu edo more luporum. [ἱστημι θρηνῳδω.] Gall. Hurler. Ital. Vlulare, urlare. Ger. Heulen. Bel. Huylen. Hisp. Aullar de lobos ó otras bestias, Pol. Wyc. Vng. Ordítok. Ang. To howle, to crie or waile.] Virg. 1. Georg. Per noctem plenae cum flumina trahit opacum, ululantibus urbes. Idem 4. Aeneid. Ululatuq; tecta supremo Maeonides.

VLŭlātus, us, m. q. Clarus, & incondita clamor. [ἀλαλαγμος, ἠχος ἀθεσμος.] Gall. Hurlement. Ital. Vrlamento. Ger. Geruffung. Hisp. Aullido. Pol. Wyc. Vng. Ordítas. An. An howling.] Caes. 5. bell. Gall. Tam vero suo more victoriam conclamant, atq; ululatum tollunt.

VLŭla, penult. corr. f. p. Avis nocturna, ex genere noctuarum: [γλαυξ.] Gall. Chouette. Ital. Ciuetta. Ger. Ein Eulen art. Bel. Een uyle. Hisp. Aluco ave nocturna. Pol. Sowa. Vng. Bagoly. An. An owle.] ita dicta, recte Servius, sive ἀπὸ τοῦ ὑλακτεῖν, quod est ululare, & flere. Virg. 8. Aeglog. Certent & cygnis ululae.

V ante M.

VMbĕlla, vide VMBRA.

VMbĭlĭcus, lat. penult. prod. m. f. Quicquid in aliquare est medium. [שרר shor טבור tabbúr. ὀμφαλος.] Gall. Le nombril, le milieu de quelque chose. Ital. Ombelico, mezzo. Ger. Das mittel, mitten in einer, der nabel am Menschen. Bel. De Navel. Hisp. Ombligo. Pol. Srzodek kazdy rzeczy, pępek. Vng. Köldök, közép. Ang. The navell, the middle of any thing.] Vide Circ. Vet. Ionam civitatem Siciliae vocat ejus insulae umbilicum. Rapsam, quae Cererem, quam eandem Proserpinam vocant, ex Enneadium memoria arbitrantur: cui loco quod in media insula est situs, Siciliae umbilicus nominatur. Sic etiam Plinius Vmbilicum Italiae circa Larum Reatinum dixit, quòd ibi medium Italiae sit. ¶ Item Vmbilicus dicitur ligamentum intestinorum, quod medium fere ventris planitiem obtinet: ad hunc fictus, ut per eum foetus, dum est in utero matris nutriatur. Plin. lib. 11. cap. 52. Vmbilicus ovis è sacumine incidere gutta cruenta in putamine. ¶ Vnde Vmbilicare, obstetricum umbilicus resectum defectantes, ἀπομασσω. ¶ Ab hujus quoq; similitudine parvus circulus in terra descriptus, ad cognoscendos ventos, Vmbilicus dicitur. Plin. lib. 18. cap. 33: Per hujus medium longitudinem duci saeculo solvum, vel rectam lineam, mediamq; circumscribi circulo parvo, qui vocatur umbilicus. ¶ Item parvi, ac rotundi, politiq; lapilli, eadem ratione Vmbilici nuncupantur. Cicero 2. de Oratore: Non audeo dicere de talibus viris, sed tamen ita narrare solet Asellio, concharum, & umbilicorum ad Cajetam, & ad Lucrinum legere consuevisse. ¶ Sunt praeterea Vmbilici, ornamenta, & veluti flagelli quidam, quibus foeminae ornantur. Martial. lib. 12: Quid prodest illuc tam acer libellus, Nullo cradlar, ut puto, umbilico? Vmbilici (inquit Porphyrio) ornamenta ossea erant, aut lignea, cornea ve, umbilici nostri formam imitantia, quae volumini bus jam absolutis addebantur. Hinc natum est vulgatum proverbium: Ad umbilicum perducere, pro eo quod Graeci dicunt, ad finem perducere, extremam manum imponere. Hoc Porphyrio in illud Horatii in Epod. Deus, deus nam me vetat inceptis, olim promissum carmen, iambis ad umbilicum adurere. In quem sensum & Martialis finem quaerimus tibi dixisse, inquiens: Obe jam satis est, abi libelle, Jam pervenimus usque ad umbilicum: Tu procedere amplius, & nec quaerere. ¶ Dicitur praeterea Vmbilicus cranii, vel manus, ea pars quam alio nomine Palmam vocamus, ad quam fiunt gemmae, vel margaritae alligatae. Plinius de margaritis loquens: Et alios convenit non oportere perforari, quorum sit absoluta pernitas umbilicis fluat ex auro capita coprehendentibus. ¶ Vmbilicus Veneris, herba est in officinis nomen retinens, folijs in acetabuli formam rotundo, brevi in medio caulículo, in quo femen incst, radice ulcera modo rotunda sanante. Est alterum ejusdem generis, symbolico aliquo vocat, pinguibus foliis, lamoribus, figurâ modo densis, circa radicem medium oculi ambitu describentibus, ut in majore Sempervivo, ab ingenio gutus, caulículo tenui, in quo flores & semina hyperici radice majuscula.

VMbilĭcātum, figurâ. Per umbilicos καθ' ὑφασιν.

VMbilĭcātus, ta, tum, umbilicatum, adjectivo. Quod umbilicos habet, vel quod ad umbilici similitudinem factum est. [ὑφασματα.] Gall. Tout en la semblance nombril. Ital. Fatto à foggia d'ombilico. Ger. Gemacht in der gestalt eines Nabels. Hisp. Hecho à manera de ombligo. Pol. Na kształt pępkowy. Vng. Köldökös. An. Made like a navell.] Plin. lib. 13. cap. 3: Et in alvo media fluxa plerique umbilicatum.

VMbo, onis, m. t. Media pars clypei emicatior: licet quandoq; pro toto clypeo ponatur. [ὀμφαλος ἀσπιδος.] Gall. La bosse de l'escu, le nombril d'un bouclier. Ital. La bozza, el mezzo dello scudo. Ger. Der mittel theil eines Schilds, schütz. Hisp. La copa de la tarja ó del escudo. Pol. środek tarczy koncowy. Vng. Az pajzsnak közepi. Ang. The bosse of a buckler or shield.] Liv. 5. ab Vrbe: Gallum umbone ictum detexit. Statius: Jam clypeus clypeis, umbone repellitur umbo. ¶ Est etiam Vmbo in navali, aut aratio, ea pars cui inseritur gemma: quam & palam & umbilicum vocari diximus. Plinius libro 37. capite 6: Arabica excellunt candore circuli producto, atque non gradi, sequente recessu gemmae, aut in arcessu tenente, sed in ipso umbonibus stante, praeterea subtilitate cingentium colorum. ¶ Consutus in Persium: Satyra quinta, totam videm esse scribi, qua adolescentes utebantur. Persius: torquque impunè suburra Permisit spatiose meos jam candidus umbo: quia in ceteris non satis attendisse videtur, cùm de clypeo commodissimè intelligi possit. ¶ In moribus quoque ἑλληνικὸς mores umbones Latini vocant, quemadmodum Graeci ἀσπιδας vocant quicquid exornandum est & promovet, ut ventrem ampullarum. Plutarchus in Lycurgo. Statius in Achilleide: undisonae quos circuit umbo Maleae. Id est, quod poëtis Graecis ὀγκος. Idem in Thebaide: Stant juga & ob radios gemmis umbonibus agger Campi exire vetat. Idem in Hercule: vetito me tuenda

tuce da umbone ferarum Etruriens fabula. Hæc ex Scaligero in Varronem, ubi pluta exempla notata sunt, quę quilibet inde petere potest.

V mbrō, ās, āre, ā p. Aëre carens sole, quod sit alicujus corporis obsessa, præsertim nubium. [בָּרָק barak. Chald. נְהַר nehar, occid. Gall. Ombre. Ital. Ombra. Ger. & Sax. Bel. Die schatten. Hisp. Sombra. Pol. Cień. Vng. Arnyek. Ang. A shadow.] Virgil. 1. Aeneid. Ac gloga: tu Tityre lentus in umbra Formosam resonare doces Amaryllida sylvas. Quidam dicti ab ὄμβρος, quod est imber, umbram appellatam existimant, quòd nimbos umbræ humidæ sint. ¶ Umbræ enam dicuntur, quas faciunt pictores, ut imagines; quæ planæ sunt, solidæ videantur. Cicer. 4. Academ. Quàm multa vident pictores in umbris, & eminentia, quæ nos non videmus? ¶ Umbræ etiam dicuntur mortuorum animæ. Virgil. 6. Aeneid. Umbrarum hic locus, & somni, noctisq; soporæ. Corpora viva nefas Stygia vectare carina. Ibidem: Ite domos Erebi defectæ ad umbras. ¶ Umbra autem olim dicebatur, qui veniret ad convivium non vocatus, sed illius qui vocatus fuerat. comes: nam sic vocatum sequitur, velut umbra corpus, Horat. libro Epist. ad Summam, sorte est. & planibus umbra, Sed nimis arcta premant olidæ convivia capræ. ¶ Velut umbra sequi dicitur, qui nunquam deest: nam umbra corpus affectatur, velut multa Plautus in Cas. Decretum est mihi quasi umbra quoquo ibis tute, persequi. ¶ Suam ipsius metuere umbram, proverbiali hyperbole dicitur, qui pueriliter nequidam etiam quum nulla subest causa timoris. Vide Chiliades Erasmi. ¶ Umbra veritatis, est species quædam veritatis, & quod verisimile dicitur. Umbram luxuriæ, dixit Cicero pro Murena, pro luxuriæ tenuissimo ligno, sive vestigio.

V mbell ŭla, æ, f. p. diminutivum. [מִצְחִיָּה metsachiah. Gall. Ombrelle. Ital. Piccola ombra. Ger. Ein schadin. Hisp. Pequeña sombra, Pol. Cyrinek. Vng. Arnyekotska. Ang. A little shadow.] ¶ Vel & Umbella ictum solis, quo oculi ceu solem a facie arcent. Iuvenalis Satyra nona: Et cui tu viridem umbellam, cui furcillam mittas Grandia. ¶ Umbella præterea dicuntur fœminarum, amictu, lanuginoso, & floribus plantis, floris vel seminis pedamento, in plures divisum longiores pediculos, hendy hedy quandam imaginem situs rotunditatis referentes, & in orbem sese colligentes.

V mbro, umbras, āvi, ā p. Tegendo umbram facio. [צָלַל tsalal. Gall. Ombrager, faire ombre. Ital. Adombrare, ombreggiare, far ombra. Ger. Den schatten schatten oder machen. Bel. Een schaduwe maken. Hisp. Hazer sombra, sombrear con sombra. Pol. Cieniować. Vng. Arnyekolni. Ang. To make shadow or shadowe.] Plinius in arundinetis. Ang. To make shadow or shadowe. Vatro libro 19. cap. 1. Marcellus velis forum umbravit. Virgil. 3. Aeneidos. Sol ruit interea, & montes immittuntur opaci Coelum lib. 5. cap. 7. Tum omnes pene eligæ, ne umbrati, eo tempore quo vitis putatur, abraduntur. ¶ Hujus compositia magis sunt in usu, videlicet Adumbro, inumbro, obumbro, præumbro: quorum significata vide suis locis.

V mbrāticus, umbratica, umbraticum. Quod est ex umbra, seu ad similitudinem umbræ. [צֵל tsel. Gall. Ombrage, chose ombre. Ital. Adombrado. Ger. Ein schatten. Hisp. Sombra. Pol. Cieniasty. Vng. Arnyekos. Ang. Like a shadow, of a shadowe.] Augustinus libro 2. Confess. Non saltem, ut est quædam defectura speciei & umbratica, vitia fallentibus. ¶ Umbraticus homo, dictus est a Plauto in Curcul. sapezita, qui in umbra subtecto vitam agit otiosam. Festus. ¶ Aiunt quoque & negotia umbratica nominantur, in quibus per desidiam in umbra elanguescimus. Plin. Epistol. 19: Nos quam angusta umbra elanguescimus. Plin. Epistol. 19: Nos quam angusta terminis claudimur, etiam si essemus per juncta nitidi forte voluptas scholastica nobis, atque (ut ita dicam) umbratica litteratura mitteret.

V mbrātĭlis, umbratile, penult. corr. adjectivum. Quod in umbra utique versatur. [צִלִּי tsilli. Gall. Fait à l'ombre. Ital. Fatto all'ombra. Ger. Das in ein schatten verfertiget ist. Hisp. Hecho à la sombra. Pol. Wygotowy przy cieniu. Vng. Arnyékban való. Ang. That is done in a shadow, that is done with, or great travaile.] Cicer. Tusculan. Sic ad malam domesticam disciplinam, vitam ducunt umbratilem. [...] delicatam quum accesserunt etiam Poëtæ nervos omnis virtutis eliduntur. Studiosi vitam umbratilem colunt, quos libri docti in umbra & otio, ut inquit Cicero pro Cornelio Balbo. ¶ Res etiam umbratiles dicuntur, quæ fiunt per aviculas, & inanitatem, qualis umbra est. Umbratilem exercitationem dicit Cicero de Oratore, quæ in loco operto atq; adebscuro fit.

V mbrācŭlum, umbraculi, n. I. Tabernaculum, velumve umbræ causa erectum. [סֹכָה sokah. סֻכָּה sokoh. Gall. Ombrage, couche, feuillée. Ital. Frascato, ombramento come de rame) fogliè. Ger. Ein schattendach, etwas damit man ein schatten machet. Hisp. Sombrage, que haze sombra. Pol. Zasłona. Vng. Arnyekos, de-rekpalo. Ang. A shade or place, or thing that shadoweth.] Varro libro 1. de re rust. cap. 51: Prope aream faciunt umbraculum quo secedant homines in ardua tempore meridiano. Valer. Maxim. lib. 2. Quum Catulus primus spectantium consessui velorum umbracula texit. ¶ Ponitur & umbraculum pro umbella mulieris qua tegitur ejus facies, ad Solis calorem arcendum, modice. Ovid. in Fast. Aurea pellebant tepidos umbracula soles.

V mbrĭfĕr, umbrifera, umbriferum, adjectivum. Ferens umbram. [צֵל משׂאת tsel masseth. צֵלִית tsilith. Gall. Qui porte ombre. Ital. Che porta ombra. Ger. Das schatten bringt. Hisp. Cosa que trae sombra. Pol. Cień mający. Vng. Arnyekot hozo. Ang. That casteth a shadow.] Varro secundo de re Rust. cap. 2: Circa meridianos æstus cum deflexerunt, sub umbriferas rupes, & arborum patulas subjiciunt. Virgil. 6. Aeneid. -atq; intima refugit in nemus umbriferum.

V mbrōsŭs, adjectivum, Opacus. [צֵל tsel. צִלִּי tsilli. Gall. Ombrageux. Ital. Ombroso, ombrifero. Ger. Schattechtig. Hisp. Sombrio. Pol. Cieniasty. Vng. Arnyékos, homályos. Ang. Shadowie, full of shadow.] Virgil. 2. Aeneid. Et crines umbrati regebat arundo. Cicero ad Quin. Frat. lib. 3. Regio locum habet umbrosiorem vidi nunquam. Plin. lib. 16. cap. 26. Fico folium maximum, umbrosissimumq. Ovid. 7. Metam. Quas nemus umbrosum, secretaq; sylva tegebat.

V ante N.

V na posteriore acuta, Simul, pariter [יַחַד iachdau יַחְדָּו iachdav. Gall. Ensemble, unes. Ital. Insieme, in compagnia. Ger. Wie einanderer gemahl. Bel. Gesellsmat. Hisp. Juntamente, juntamente, ensemble, et de compañia. Pol. Społnie. Vng. Együtt. Ang. In company.] Cicer. ad Attic. Scin hæc in Pompeio contiti, omnia unanimem? Vera Voa & id quod facio probabit, & in hac causa profecto nemine mihi esse præpotente dubium arbitrabor.

V nănĭmis, & hæc unanime, & Vnanimus, a, um, Qui unius animi est, & unius sententiæ cum altero, consentiens, congruens, convenions. [אַחַד achad &c. Gall. D'un mesme cœur & courage, d'un mesme vouloir. Ital. D'un animo, de'stessi animi. Ger. Einmüthig. Hisp. Concorde de una voluntad, de una voluntad. Pol. Jednego umysłu. Vng. Egy szívűek, egyetértők. Ang. Of one heart or minde.] Virgil. 4. Aeneid. Quum ille unanimem allocquitur male sana sororem. Liv. 7. ab Vrbe. Consules funebrem, quoq; rem, quæ celebre unanimos videbatur, levare aggressi, &c.

V nănĭmĭtas, ātis, f. f. Concordia, consensus, æquanimitas. [אַחְוָה achvah. Gall. Vn mesme vouloir. Ital. Vna maniera volontà. [...] Ger. Einmüthigkeit. Hisp. Concordia o conformidad. Pol. Jedno umysł. Vng. Egyetértés, egyetértés. Ang. Concord &c.] Plinius in Trai. Non amicitiæ munere, sed fortis ac unanimi fidei fuit. Livius lib. 33. Maced. Mihi, Antiocho, & cuilibet regi hujus ætatis nulla res magis quam fraterna unanimitate regnum æquat, evehit.

V nănĭmĭter, adverb. [...] Vn Egyakaratúlag, egyenlő gondolattal.] Vopiscus in Tacito. Et mihi hoc totum obesse incipit, quod me unanimiter delegistis.

V nā, æ, f. p. Alia pars duodecima, quæ sima ex duodecim dicta. Festus. Gall. Once. Ital. Onza. Ger. Die zwölffte theil eines ganzen. Hisp. Onça, duodecima parte de la cosa. Pol. Łut, to iest uncyia czyli uncya. Vng. Lot. Ang. An ounce.] Plaut. in Menech. Atq; huivus addas auri pondo unciam. Vnciæ partes sunt Semuncia, continens drachmas quatuor: Duella, pendens duas Sextulas: hoc est, tertiam partem unciæ. Sicilicus, quod & Didrachmum dicitur, pondus est duarum drachmarum: hoc est, quarta pars unciæ. Sextula, sexta pars unciæ. Deinde sequitur Drachma, quæ octies sumpta explet unciam. Quòd si ad minuta pondusculæ libeat descendere, unciam q; in minimas particulas dissecare, vocitent singulæ unciæ scrupula XXIIII, obolos XLVIII, semiobolos XCVI, siliquas, sive ceratia CXLIIII. Quoties autem de mensura sermo est, Vncia mensuralis accipitur pro duodecima parte Romani sextarii: medici sequentia Cyathum vocant. ¶ Hinc deducuntur Apotica Quincunx, pondus, vel mensura quinq; unciarum & Septunx, septem unciarum. ¶ Vncia in mensuris Geometricis dicitur duodecima pars pedis ab homine Pollex. Frontinus de Aquæductibus: Est autem Digites, ut convenit, decimasexta pars pedis. Vncia 12.

V nci ōlus, a, um, pen. corr. f. p. diminut. ab Vncia. [עֲשָׂרוֹן asaron. Gall. Petite once. Ital. Piccola onza. Ger. Die zwölffte theil eines dinges. Hisp. Pequeña onça. Pol. Drobna uncya. Vng. Kicsin lot. Ang. A little ounce.] Iuvenalis. Sat. 1. Vnciolæ a Proculeius hæres, sed Gillo deûceo, Partes quisq; suas ad mensulam inguinis heres Accipiet.

V nciālis, unciale, num. t. Quod est unius unciæ. [עֲשָׂרוֹן asaron. Gall. D'une once de la grandeur ou valeur d'une once. Ital. Che pesa una onza. Ger. Zwölff unciam oder halber. Hisp. Cosa de una onça. Pol. Jednem uncyia. Vng. Egylot. Ang. Of an ounce.] Pol. Idem unciæ. Vng. egyúnyi. Ang. Canus de.] Plinius in Trai. Non a nimis mutuis, sed fortis ac unanimi fidei fuit. Livius lib. 33. Maced. Mihi, Antiocho, & cuilibet regi hujus ætatis nulla res magis quam fraterna unanimitate regnum æquat, evehit.

V nciālis, adverb. [...] Vn Egyakaratúlag, egyenlő gondolattal.] Vopiscus in Tacito. Et mihi hoc totum obesse incipit, quod me unanimiter delegistis

q Vnciales literæ, pollicis crassitudine exaratæ, inquit Sudeni.

Vnciārĭus, a, um, adjectivum, ab Vncia derivatur: [שֶׁל אוּנְקִיָּה. Gall. D'once. Ital. Di oncia. Ger. Das in dem gewichte theil eines ganzen gehört. Hisp. Cosa de onza. Pol. Cząstka. Vng. Egy fèlèt vala. Ang Of an ounce.] ut, Lex unciaria, apud Festum: & Fœnus unciarium, quod erat levissimum quoddam usuræ genus, quum scilicet ex sorte centum aureorum, quotannis accidit aureus unus. Dictum Unciarium fœnus, quòd duodecima tantùm pars sit usuræ centesimæ, hoc est, quod singulis mensibus unciam: hoc est, duodecimam partem aurei unius pariat. Nam sicut ex usura centesima quotannis ex centum aureorum sorte aurei duodecim accidunt: hoc est, in singulos menses aureus unus: & ex semisse, usuris in singulos annos aureis sex, & ex trientalibus aureis quatuor: ita etiam servata proportione convenit, ut unciaria usura ex centum aureorum sorte quotannis aureum unum pariat, vel (quod in idem recidit) uncia: hoc est, duodecimam partem aurei in singulos menses. Liv. 7. ab Vrbe: Nã etsi unciario fœnore facto levata usura erat, sorte ipsa obruebãtur inopes. Rursus semunciarium fœnus, dimidio levius est unciario, quod ex centũ assibus quotannis semissem parit, vel in menses singulos semũciam. ἡμιούγκιον. Hujus tœnoris ibidem meminit Livius. Semũciarium (inquit) tantùm ex unciario factũ fœnus, & in pensiones æquas mensis. q Vnciaria stips, Romæ erat moneta omnium minima, duodecima assis tantùm assis partem valens. Plin. lib. 34. cap. 5: Item P. Minutio præfecto annonæ extra portam Trigeminam unciaria stipe collata. q Vnciariæ vites dicebantur, quæ ita dispositæ essent, ut inter quamlibet vitem uncia unius jugeri relicta, intervalla omnia paria fierent. Colum. lib. 3. cap. 3: Nec solùm quæ jucunditate saporis, verumetiam quæ pretio commendari possint, censeri debent ut stirpeamitæ, ut tripedanæ, ut unciariæ, ut cydoniæ.

Vncĭātim, adverbium, Per singulas uncias. [κατ' οὐγκίαν. Gall. Once à once, par once. Ital. A oncia à oncia. Ger. Ein ietztes stücklein weg nach dem andern. Hisp. De onza en onza. Pol. Po kęsku. Vng. Lutzonkint. Ang. By ounces once.] Terentius in Phormione: quod ille unciatim vix de dimẽsso, Suum defraudans genium, compasci mihi, &c. Plin. lib. 28. cap. 9: Datur & phthisicis unciatim cum vini veteris hemina decocta, donec tres unciæ è toto residant.

Vncĭnātŭs, ni, pen. cor. ἀγκύλος. Græcè dicitur, Latinè uncus, vel curvus.

Vncĭnātus, a, um, adjectivum. Vncinis hamatus. [ἀγκιστρώδης, ἀγκυλοειδὴς. Gall. Qui a crochets ou crochet. Ital. Che ha rampogni, rampini. Ger. Mit klauen. Bel. Met klauwen. Hisp. Que tiene garras. Pol. Haki. Vng. Horgas. Ang Hooked, or crooked.] Cic. 4. Acad. Nec ille qui aspera & levibus, & hamatis, uncinatisq; corpusculis concreta hæc esse dicat interjecto inani.

Vncĭnus, vide VNCVS.

Vncĭs, ĭs, m. f. Instrumentum incurvum, & in se reflexum, quo ad multa utimur. [ווי חכה. חבלבלה. קרס. ἄγκιστρον. Gall. Vne serre en croche, ou hault. Ital. Rampino, rampin. Ger. Ein haut. Bel. Een haut. Hisp. El gancho y garfio, o uncle. Pol. Hak. Vng. Horog. Ang A hooke or crooke.] Juven. Satyr. 10. impacto Sciano ducitur unco. Dictus Vncus, ἀπὸ τοῦ ἀγκοῦσθαι: quod est extuberare, vel intumescere, quod hoc instrumentum ab ea parte qua incurvatur, intumescere ac extuberare videatur. Cicer. 2. Philip. Vncus impactus est fugitivo illi, quem C. Marii nomen invaserat. Liv. 10. belli Punici. Postremò asseres ferreo unco præfixi (has pagines vocant milites) ex Punicis navibus inici in Romanas cœpti. Colum. lib. 1. cap. 18: Et velut uncus infixus solo, antequam extrahatur præmonstrat.

Vncŭs, a, um. Incurvus, aduncus. [כִּפּוּף כִּפּוּף. מְעֻוָּה. מַעֲקַלְקַל. ἀγκύλος. Gall. Courbe. Ital. Ricurvo, torto. Ger. Krumb. Hisp. Corvo. Pol. Krzywi, pokrewny. Vng. Hayas. Ang. Crooked.] Colum. lib. 7. cap. 11: Atq; uncis digitis alterã quoq; testiculum educito. Virgil. 1. Georg. Adsis ô Tegeæe favens, oleæq; Minerva Inventrix, uncique puer monstrator aratri. Ovid. 15. Metam. de parte sepulta Scorpius exibit, caudaq; minabitur uncta. Idem 1. de Ponto, eleg. 9: Qui semel est lætus fallaci pectus ab hamo, Omnibus uncta cibis æra subesse putat. q Hujus composita sunt Aduncus, & Reduncus, quorum significata vide suis locis.

Vndă, æ, f. p. Fluctus sive globus aquæ in unũ collectus: quales in mari ventis exagitato maximè solent excitari. [Ἕλιξ θαλάσσης. Gall. Onde, vague de mer. Ital. & Hisp. Onda. Ger. Ein wasserwällen. Bel. Een baere. Pol. Wał wodny. Vng. Viz, hab. Ang. A wave of water.] Dicta Vnda (ut quidam volunt) quòd fluxa & in se coacta. Virgil. 1. Aeneid. Frangitur ipse ruit tum, procacaver. et, & undis Dat latus, &c. Ovid. 8. Metamorph. Succedere meis, air, inclyte tectis Cecropidæ, nec te cõmittere sæpe duabus undis. q Aliquando ponitur pro aqua, ut pars pro toto. Ovid. 1. Metamorph. & terras abstulit undas. q Aliquando pro hominum multitudine. Virgil. 2. Georg. Simoon ingentem lecubus domus alta superbis Mane salutantũ totis vomit ædibus undã.

Vndŭlă, diminutivum. [κυματίον. Gall. Petite onde. Ital. Picciola onda. Ger. Ein kleins wasserwällen. Hisp. Pequeña onda. Pol. Mała fala. Vng. Viznèhàny. Ang. A little wave.] q Vndæ comitiorum, per translationem pro varia tentorum multitudine, quibus velati undis maris, ita etiam comitia fervere videntur. Cicero pro Planc. Si campus atque illæ undæ comitiorum, ut mare profundus & immensus, sic effervescunt, &c.

Vndăbundŭs, a, um, Undosus, procellosus: [בעל גלים. בעל משברים. κυματώδης. Gall. Qui fait des ondes & vagues. Ital. Pieno de onde. Ger. Der was grosse wällen gibt. Hisp. Lleno de ondas. Pol. Falisty morze wzdowli. Vng. Habos. Ang. That hath many waues.] ut, Vndabundum mare, apud Gell. lib. 2. cap. 30.

Vndātim, Ad undarum similitudinem. [κυματηδόν. Gall. A la façon d'ondes, par ondes. Ital. A foggia de onde. Ger. Als hie wällen. Hisp. Cosa à onda, à manera de ondas. Pol. Falami morza. Vng. Hullámos módgyàra. Ang Like the waues, by course of waue.] Plin. lib. 13. cap. 15: Sunt & undatim cultæ mentæ, &c.

Vndisŏnŭs, a, um. pen. cor. Quod undarum more strepit, vel quod undis strepit. [הוֹמִי. שׁוֹאָנִי. מִתְגָּעֵשׁ. κυματώδης. Gall. Qui fait ondes, vagues, ou fiert fort flouves & eaue. Ital. Fluttuoso. Ger. Das von Wällen toset. Hisp. Cosa de las ondas del rio ó de la mar. Pol. Wałami plokaiące. Vng. Zöngö, zugo. Ang. That soundeth like waues.] Vnde Mare undisonum dicitur, quòd fluctuando sonitum reddat. Undisoni dii. Propert. lib. 3. Eleg. 11: Ergo ego nec rudis Adriaci velare aquoris ostia pec, Cogat & undisonos arte precante deos. Stat. 2. Achil. At Thetis undisoni per nocti ã in rupibus ædes.

Vndĭvăgŭs, a, um, pen. cor. Quod undarum ad est aquas vomit. κυματοβόλος. ut undivoma charybdis.

Vndo, ās, Fluctuo, undis agitor. [נִשְׁבָּר כִּלְרֵשׁ. מִתְגָּעֵשׁ. κυματόω. Gall. Ondoyer, flotter. Ital. Ondeggiare, andar giuso. Ger. Wällen geben etc. treiben. Bel. Geren maken. Hisp. Ondear ó hazer ondas. Pol. Wał ami ścierać. Vng. Habozok, habzog. Ang. Ierise in surges and waues.] Cic. ad de Natura deorum: Subter radices penitus undanti in freto. q Vidi are quoq; per quandam similitudinem dicimus aquam fervorem, quòd quibusdam quasi undis agitari videatur. Virgil. 6. Aeneid. Pars calidos latices, & ahena undantia flammis Expediunt. Idem Septimo: magno veluti quum flamma sonore Virgea suggestum coitis undantis ahenis, Exultantq; æstu latices, fatis intus aquæ vis. q Accipitur aliquando undare pro suo compositio abundare, &c. ἐπιρρεῖν. Claud. de Rap. Proserp. lib. 3: Vndaret neu sylva favis, neu vina tumerent. Valerius Flaccus Argon. Iampridem regio undat equis floretq; viris. Sic etiam Virg. 2. Georg. Et juvat undantem buxo spectare Cytorum. Quanquam ibi non tàm propter copiam buxi, quæ omnino mons ille abundat, verbo hoc utitur, quam ut levibus auris impulsa buxi motum, undabundi maris æmulum, exprimeret. q Legitur & undare activè pro inundare sive undare facere. Statius 1. Achil. Quum tuus Aeacides tepido modò sanguine Teucros Vndabit campos.

Vndŭlans, tis, nomen ex participio. [κυματούμενος, κυμαινόμενος. Gall. Ondoyant. Ital. Ondeggiante. Ger. Wällen treibend, flewend. Hisp. Que ondea y haze ondas. Pol. Falegy. Vng. Habzo. Ang. Rising in waues.] Vndantem chlamydem facere, est incedendo chlamydem laxam, rugosamq; sic in dextram modò, modò in lævam jactare, ut ejus pars potissimùm inferior undas modò accedentes, modò recedentes imitari videatur. Plaut. in Epid. Sed hic quis est, quem huc advenientẽ conspicor, Suam qui undantem chlamydem quassando facit?

Vndōsum mare id est, fluctuosum, undis exagitatum. [כַּסַּעַר מִתְגָּעֵשׁ. כִּלְרֵשׁ. κυματώδης, κυμαινόμενος, ἐπίκλυστος. Gall. La mer ondeuse, abondante en ondes. Ital. Mare ondoso. Ger. Das Meer so viel wällen ist. Hisp. Mar lleno de ondas. Pol. Morze wzdowi pełne. Vng. Sok habzodot. Ang. Full of waues and surges.] Virgil. 4. Aeneid. Troia per undosum peteretur classibus æquor.

Vndŭlātŭs, a, um, aliud adjectivum ut Vndulata vestis, vestimentum ejusmodi, ab undis quibus depictum erat, nomen habens: [κυματοειδὴς ἐσθής. Gall. Robe faite à ondes, ondoyante, madrée de couleurs. Ital. Veste fatte à onde. Ger. Ein kleid das schöne wasserwällen hat oder schamlot. Hisp. Vestidura de chamelote. Pol. Szaty tkane wodne, takie iako szamlot albo wydry. Vng. Habos ruha. Ang Made like waues of water, as chamblet.] cujusmodi hodie ad nos afferunt ex Hircanorum & Caspiarum pilis vestes quàm lanis contectæ: quæ symbolotæ passim appellantur, ἀπὸ τῆς συμβολῆς, quasi συμβλητὰ, quòd coacto potiùs implexu quàm textu sint confectæ: cui origine ab illo vestium genere accepta, de quo Plautus ita scribit: Lana & per se coactæ vestem faciunt. Vndulatæ autem (ut diximus) appellatæ sunt ab undarum imagine per eas diffusente, ea forma qua à sculptoribus tunulatæ. Hanc eandem quidam & cymatilem dictam fuisse existimant:

fl'mant: sed falsò, mea quidem sententia, quum cymatilis eadem lis cum cerulea, non à discurrentibus undarum lineis, sed à fluctuum colore appellata. Varro l. 1. de Vita pop. Rom. Undulatâ togam pro pura posuit, idq; novè, ut annotavit Nonius. A quibusdam (inquit Varro) dicitur esse Fortunæ virgo similacrum, ideò quòd duabus undulatis tógis est operium, perinde ut olim reges nostri prætextatas & undulatas togas solíti sunt habere.

Vndè, adverbium, Ex quo loco, vel à quo loco. [אשר משם Ne mi gelt, nè de, nè de, nè de

pigmor. Vng Valdsma. Arig. A medicine or cradle for sore.] Plin. lib. 15 cap. 24: Aliud corpus est, terrestribus fragis, aliud congeneri earum unedoni, quod tolum pomum: simile fructus terræ gignitur. Arbor ipsa fruticosa: fructus anno maturescit, patitur q; florem subnatente, & prior coquitur. Pomum inhonorum, ut cui nomen sic ex argumento unum tantum edendi. Duobus tamen hoc nominibus appellant Græci, τομωσον & μυρσινον. Ex quo apparet totidem genera esse & apud nos. Alio nomine Arbutus vocatur. Hæc Plinius.

V ngo, is, xi, ctum, & V ngo, gues, secundum Priscianum, act. 1. Oleo, alove pingui obliniendo (ut volunt) dictum, quòd unguentis confecturæ corpora atq; unianter. [משח masschach, שחה schachah, χρίω, χρίομαι. Gall. Oindre, oindre. Ital. Ongere. Ger. Salben, schmieren. Bel. Smeren. Hisp. Ungir. Pol. Pomazuie. Vng. Megkenem. Ang. To anoynte or besmere.] Cato cap. 72: Post quinta corona ultima ungito. Cicer. 6. Verr. Unxisse unguentis: complexum, &c.

V nctito, as frequentativum. [משח schachah, משחה mischchah, χρίω. Gal. Oindre souvent. Ital. Ongere spesso. Ger. Oft salben. Hisp. Untar muchas veces. Pol. Vsustawiczne maie. Vng. Megkenegetem. Ang. To anoynte often.] Plaut. Most. quia ecastos mulier secte olet, ubi nihil olet. Nam itæ veteres quæ se unguenta unctitant, interpolies. Vetulæ, edentulæ, quæ vi ia corporis sacco occultant: Vbi sese fudor cum unguentis lucavit: illico fidem olent, quasi quum una multa ipsa confundit coquus.

V nctum, i. n. Pingue quod in porci dorso mollius est. [χλοιος. Gall. Sain de pourceau. Ital. Onto. Ger. Baden fast ein iedes Schwein. Hisp. Sebo de cosa gruesa. Pol. Tłuszcz na ciebyłosc maiący. Vng. Aczeria az disznonak, dane zolt. Ang. The fat of a swine or such a thing.] Colum. lib. 6. cap. 29: Frigoris fomenta adhibentur, capite & ipsa cepe tria adipe vel uncto linantur. Sic enim legunt in nonnullis quâ ratione emendatiora exemplaria Vino ubi legendum ostendi, conunctio.

V nctus, a, um, participium verbi passivi ungor. Unguento oblitus, pertinctus, unguentatus. [משוח maschuach, משחה maschchah, χρισμα. Gall. Oinct, ointe. Ital. Onto. Ger. Gesalbet. Bel. Gesalvet. Hisp. Untado. Pol. Nawoiany. Vng. Megkenetett. Ang. Anoynted, smeared.] Cicero 2. Philip. Antonius co die nudus, unctus, ebrius concionatus est. ¶ Olera uncta: hoc est, lardo, oleo, alove pingui condita. Horat. 1. Ser. Sat. 6. O quando faba Pythagoræ cognata, simulq; Vncta satis pingui ponentur olus oleo lardo. ¶ Hinc Vnctum & unctius, per translationem dicimus pro splendido & splendidiore: inde tracta metaphora, quòd opulentiores liberalius condire soleant sua opsonia. Cic. de Clar. Orator. Tum enim erat unctior quædam splendidiorq; consuetudo loquendi. ¶ Al quando tamen Vnctum accipimus pro sordidio, & pinguedine obsito. Horat. 2. Serm. Satyr. 4. Magna movet Stomacho fastidia, seu puer unctis Tractavit calicem manibus.

V nctuscŭlus, a, um, Hoc est, paulò unctior: ut, Pulmentū unctiusculum: hoc est, paulò liberalius conditum. [ευσαρκος, πιαρος, λιπαρος. Gall. Vng peu gresset. Ital. Vnto assai. Ger. Etwas feistes. Bel. Wat vet. Hisp. Vntado. Pol. Nieco tłuscie. Vng. Kissebb kenes. Ang. Somewhat fat.] Plaut. Pseud. Nunc mea etiā est mihi hodie & tuorum operæ consérvorum, caput Nitidissimum: ac cur non ipse ego pulmento utor magis unctiusculo.

V nctio, unctionis, f. i. Vngendi actus. [משחה mischchah, χρισις, ἀλειμμα. Gall. Onction, ointure. Ital. Onctione. Ger. Salbung, Hl. Oele. der weiter. Pol. Pomazanie. Vng. Kenes. Ang. An anoynting.] Cicer. 2. de Orat. Philosophi hanc omnes unctionis causa relinquerunt.

V nctor, unctoris, m. i. Qui ungit. [משחית mischchith, ἀλειπτης, χριστης. Gall. Oignieur, qui oingt. Ital. Chi vngue. Ger. Ein salber, oder Schmirber. Hisp. Vntador. Pol. Tenktory namazuie. Vng. Kenő. Ang. That anoynteth.] Cicero ad Gallum lib. 7. Epist. Ille autē qui scivet se nepotem bellum ubicunq; habere, & si bonum unctorem, diserte à me.

V nctorius, a, um, Quod unctioni destinatum est: [ἀλειπτηριος. Gall. Qui sert & est destiné à oindre. Ital. Che serue à ungere. Ger. Das zu dem salben verordnet ist. Hisp. Perteneciente à untar. Pol. Ku namazowaniu należący. Vng. Kenni való, kenhez. Ang. That serveth for anoynting.] ut, Hypocaustum unctorium, apud Plin. lib. 2. Epist. 17. pro loco in quo post lavationem, aut lavationem unguentis perungebantur.

V nctus, ūs, unctura, f. p. unctio. [משחה mischchah, χρισις, ἀλειμμα. Gall. Onction, ointure. Ital. Vngere. Ger. Salbung. Hisp. Untar. Pol. Maszanie. Vng. Kenes. Ang. Anoynting.] Cic. 2. de Leg. Hæc præterea fuerunt in legibus de unctura. Et paulò pòst: Is civilis unctura tollitur, & omnis ejus comparatio.

V ngēntum, ungenti sive V nguentum, n. i. [משחה mischchah, μυρον. Hesych. μυρον. Gall. Onguent, oignement. Ital. Vnguento, onte, unto, pro persone. Ger. Ein salb. Bel. Een salve. Hisp. Vngamento olor-so, vnto. Pol. Maść. Vng. Kenet. Ang. Ointment.] Non alia compositio tenax, qua chirurgi utuntur ad vulnera curanda: sed commistio diversorum odorum addito oleo, ad ungenda corpora, deliciarum, & luxuriæ causa inventa. χριμα. Hinc χριστης, vertex χρισις. Vulgare autem ac promiscuum, & fere poëtis dictū, ἀλειμμα, χρισμα, & ενεπλαστρον, vocat lectius. Vide ἐπιπλαστρα, & ἐφαλοιπιδας, mollia vulnera & crassiora vocantes Græcis frequentiat. ἀμαμαγμα, ac ἐπιθεσις, & μυρον nominatur. Hæc Hermolaus. Plautus in Mostel. Non possunt omnes ulcera unguenta exatica. Cic. 5. Verrin. Quum interea Apronius caput ære, os suo unguento perfricaret. Horatius secundo Carmin. Ode 15: funde capacibus Vnguenta de conchis. Pompeius tamen Iasconsul tus titul. de Auro, argēto, mundo, ornam. &c. I. Argumento, scribit unguenta esse, quæ valetudinis causa cōparantur: sed hæc magis medicamenta dicuntur. Servius ait hoc nomē unguentum nō recipere, sed nec ungo, ungenta verò habere.

V nguentārĭus, a, um, Vnguento oblitus. [μυροβοσκος, &c. Gall. Oinct d'onguent. Ital. Vnto d'unguento. Ger. Ohnsalbig, nit salben beflecken. Hisp. Vntado de unguento. Pol. Pomazany. Vng. Megkenetett. Ang. Anoynted, smeared over with ointment.] Catul. Epigr. 65: Dicenis malè à tuis unguentis te glabris mane Abiisse.

V nguentārĭus, ii, vel potiùs unguentarius, in Lut. Servius scribendum affirmat, Qui unguenta conficit ac vendit. [רקחי rekeach, μυροβλιτης, μυροπωλης. Gall. Qui fait ou vend onguens. Ital. Vnguentario, speziario, vendor. Ger. Ein Salbträmer, der salb macht und feilhat. Hisp. El que hace ó vende ungüentos. Pol. Maści przedaiący. Vng. Kenes arus. Ang. A maker or seller of ointments.] Cic. 1. de Offic. Adde huc si placet, unguentarios, fartores, coronasq; ludum talarium. Horat. 2. Sermon. Satyr. 3: pomarius, auceps. Vnguentarios ac Tuscos turba impia vici.

V nguentāri a. Quæ unguenta conficit & vendit. [רקחית rakkachith, μυροπωλις. Gall. Celle qui fait ou vend onguens. Ital. Donna che fa vnguenti. Ger. Ein salbträmerin. Hisp. Mujer que hace ungüentos. Pol. Takowa maści czyni y przedaie. Vng. Kenes arus. Ang. She that maketh or selleth ointments.] Plin. lib. 8. cap. 5. Et unguentariā quandam illectam tuba tradit, &c. ¶ Et & unguentaria ars ipsa conficiendorum unguentorum: unde Unguentariam facere dixit Plaut. in Pœn.

V nguēntārĭus, a, um. Vnguentis illinitur, ad unguenta pertinens. [μυροβλιτικος. Gall. D'onguent, ou qui sert à onguens. Ital. Pertinente à vngenti. Ger. Zum salben gehörend. Hisp. Cosa para ungüentos. Pol. Do maści należący. Vng. Kenetbeli való. Ang. Serving for anoynting.] Plin. lib. 32. cap. 8: Tunc aliqui lapidem alabastrites vocant, quem cavant ad vasa unguentaria, quoniam optimè servare incorrupta dicitur.

V nguēs, is, m. t. Quidvis pinguc quo cuippiam palpamus inungere. [משח schamin, רשן raschen, λιπος, ἀλειμμα. Gall. Onguent. Ital. Vnguento. Ger. Ein jedes feist ding mit dem man etwas salben kan. Hisp. Vngüento. Pol. Maść tłuściejska. Vng. Kenes, kenőcs. Ang. Fat, full of ointment.] ut, Unguinosum medicamentum, unguinosæ nuces. Plin. lib. 23. cap. 8: Sunt autem recentes nuces juglandes jucundiores, siccæ ungainniores, & stomacho inutiles.

V nguis, huius unguis, m. t. Cornu mollius quod in extremis digitis enascitur, non solùm in manibus, verumetiam in pedibus. neq; is solum humanis, sed cæterorum etiam animalium quæ pedum digitos habent separatos, ut sunt Simiæ & aves. [טפרן tsippornoh, ὀνυξ. Gall. Ongle. Ital. Vngha. Ger. Ein nagel, als wie ein Mensch an Fingern und Zehen hat, oder wie Thier an den tatzen. Hisp. Vñas, garras de aves. Pol. Paznogcie, szpony. Vng. Körm. Ang. The nail of a man or beast.] Differt unguis, ab eo quod Græci ὀνυξ in eadem dicunt significatione tam certè an eo, quod iidem dicunt ἐχινος pro ungulum: cujusmodi avium ferè omnium sunt ungues. Plin. lib. 11. cap. 45: Vngues sunt in imbricati sunt, hominibus lati, rapacibus unci, cæteris recti, ut canibus, præter eum qui à cruce pleniq; dependet. Idem de aquila: Vngues quoq; huic generi inveniuntur. ¶ Interdum tamen Vngues in animalibus bubulcis dici invenimus pro ungulis. Colum. lib. 6. cap. 12. de medicina boris claudicantis: Ab iisdem in unguibus est languis, inter duos ungues cultello levites aperies. Et paulò post: Si sanguis in interiore parte unguis est, extrema pars ipsius unguis ad vivum resecatur. ¶ In bubulo quoq; maculas quasdam candidas, humani unguis similitudine Plinius Vngues appellat, lib. 28. cap. 9. Bubrano, unguis, cidor siccus, multiq; candidi ungues. Vngues ferri apud

apud Colum. lib. 12, cap. 18. sunt instrumenta quædam ferrea, quibus vinitores magnam vicem utebantur ad colligendas uvas, ne ipsas manibus distingerent. Fieri enim non poterat, ut illum manibus manuum uvas colligerent, nona pars acinorum digitorum contactu, in terram nõ deiceretur. Columella lib. 12. cap. 18. Et ungues ferre quàm plurimi parandi, & exacuendi sunt, ne vinitor dilaniet uvas, & non minima fructus portio, dispersis acinis, in terram dilabatur. ¶ Vnguem transvertum, sive unguem latum non discedere, proverbialis hyperbole est pro eo quod est, quam minimo spatio discedere. Cic. 2. Academ. Ab hac regula mihi nõ licet transversum, ut aiunt, unguem discedere. Idem Attic. libro 13: Curandum est, atque hoc in omni vita, ne quenquam à conscientia transversum unguem non oporteat discedere. ¶ Vnguem medium ostendere proverbium est, quo tam minus contemptus significatur: ducit sumptum, quòd medius digitus pro impudico habebatur. Iuvenalis Satyr. 10: quum fortunæ ipse minaci Mandaret laqueum, mediumq; ostenderet unguem. ¶ Vngues arrodere, proverbiali metaphora dicuntur, qui cogitabundi tacent, & rem aliquam secum agitant. Horat. 1. Serm. Satyr. 10: Si foret hæc nostrum fato delapsus in ævum, Detereret sibi multa, recideret unde quod ora Perfectum traheret, & in versa facie nõ sæpè caput scaberet, vivos & roderet ungues. ¶ Vngues, nervosa quædam adnatæ membranæ excrescentia, à majori oculi angulo ut plurimum nascens, ad oculi totius munita providens, ut quãdoq; pupillam operiat. ὄνυξ. Celsus lib. 7: Vngues verò, quos ὄνυχας Græci vocant, est membrana nervosa à nervis ab angulo, quæ nõnunquam ad pupillam quoq; pervenit, cique obstat: sæpius autem, intra diem etiam à temporum parte exsistit.

Vnguiculus, li, m. dim. Parvus unguis. δακτύλιον. Gall. Petit ongle, ongle. Ital. Ongnia piccola. Ger. Negelin. Hisp. Pequeña vña. Pol. Paznogietek. Vng. Körömke. Ang. A little nayle.] Plautus in Epid. Contempla ẽpidice, ut quæque ab unguiculo ad capillum summũ. Cic. 5. de Finibus: Valetudinem, vires, staturam, formam, integritatem unguiculorum omnium. ¶ A teneris unguiculis, πρὸς τὰ ἁπαλὰ ἀνακεκλῆσθαι, proverbium est dici solet pro eo quod est ab ipsis annis, ab incunte ætate, à puero, ab intimis sensibus. Cicero Lentul. Sed præstare eum quem hîc tenetis, ut tibi ex ipsis unguiculis est cognitus. ¶ Ita eadem etiam figuratiane dicimus, Detenere unguibus. Horatius in Odis: Mutuos docti pariter Ionicos Mantua virgo, & fingitur artubus iam tunc, & incessus amores A tenero meditatur ungui.

Vngulõsus, a, um. p. Calcens cornea, pedes muniens eorum animalium quæ digitos nõ habent: sive etiam ea pars pedis, quæ cornu tegitur. [סלעית, סלעי. Gall. Les cornes du pied d'vne beste. Ital. Cosa di corno, di ungia. Ger. Hufft. Hisp. Vnas de la cetuela, pata de cauallo. Pol. Kopyto. Vng. Körös. Ang. The hoose of a beast.] Virg. 3. Georg. & fundo graviter sonat ungula cornu. Idem 8. Aeneid. Quadrupedãte putrem sonitu quatit ungula campum. Cic. 3. de Natura deorum: Ergo illudem fabricæ effigium Cassiope equi credis esse? Columella lib. 6. cap. 11: Sed si sanguis adhuc supra ungulas in cruribus est, fricatione assidua diffunditur. Alii jam in ungulis est, inter duos ungues culiculo levi terebratis. Et paulò pòst: Si sanguis in inferiore parte ungulæ est, extrema pars ipsius unguis ad vivum resecatur. Quibus in locis manifestè Columella Vngues, pro ipsis calceis corneis accepit: Vngulam verò pro ea parte pedis, quæ cornu tegitur. Cornũ pro ipsis calceis aperté accepit Plin. lib. 11. cap. 46. quum ait: Vngulæ vetustate tantùm generi renascuntur. Idem lib. eod. cap. 45. ea ratione ungulas distinguit ab unguibus, ut unguibus tantùm esse asserat, quibus pedes sunt, & in pedibus digiti: cæteris autẽ neq; pedes tribuat, neq; ungues, sed tantùm ungulas. Omnia (inquit) digitos habent, quæ pedes, excepto elephanto. Huic enim informes numero quidẽ quinq;, sed indivisi, ac leviter discreti, ungulisq; non unguibus similes. Hanc differentiam elegantèr exprimit Ovidius in transformatione Iuvenci, è bovis effigie in primã formam redeũtis: Vngula q; (inquam) in quinos delapsa abitumitur ungues. ¶ Omnibus ungulis, proverbium speciem habet, pro eo quod est, omnibus viribus manuumq; pedumq;, & conatu totius corporis niti, ac etiam ungues, qui sunt in extremitate colligati intendantur, quod Plinius existimat esse summos nervorum claustulas. Cic. lib. 2. Tuscul. Toto corpore atq; omnibus ungulis (ut dicitur) contentionis vocis assevimus. ¶ Injicere ungulas, est rapere, velfurari. Plautus: Nunc scio febrim tibi esse, quia non licet huc injicere ungulas.

Vngulãtus, Qui magnos ungues habet, ac scabros: quasi ungulis similiores quàm unguibus: ut ex Catonis sententia refert Festus. ὀνυχάτος.

Vngulum, Antiquis anulum significabat, cujus de etymo nihil est quod laboremus, quum Festus autor sit peregrinum esse vocabulum, & ab Oscis sumptũ. [טבעת טבעת, טבעת. Gall. Vng, vngle. Ital. Vngia, giouenetta. Ger. Ring. Hisp. Anillo. Pol. Pierścien. Vng. Gyürü. Ang. A ring.] Plinius libro 33. cap. 1: Mihi Tarquinii ejus statuam sine anulo esse, quanquam & de nomine ipso ambig. video: Græci à digitis appellavêre, apud nos prisci vngulum vocabant: postea Græci, & nostri symbolum.

Vnicãulis, Vnicolor, Vnicornis, Vnicus, Vnigenitus, Vniugus, Vnimanus: vide VNVS.

Vnio, onis, f. t. Cõcordia, consensus. [שלום, שלוה, אחוה, מרעות. Gall. Vnion, vnyte. Ital. Vnione, giouenolezza, lieta, congiunta. Hisp. Vnion, vnidad. Pol. Zgodnemieszanie, zgoda. Vng. Egyesség. Ang. Vnion, concorde and aggreement.] Augustinus: Quis hoc fieri posse in tanta animorum varietate quis sperare? Aliquando ligni hic margaritam, ἀνακρούσεται, quòd in concha nulli duo reperiantur indifferentes. [שבירים, פנינים. Gall. Vne perle, Ital. Perla. Ger. Gepãtzet. Hisp. Lagrima de vidro fin grano. Pol. Perła. Vng. Gyöngy, vnio drágakö. Ang. A pearle.] Plinius lib. 9. cap. 35: Dos omnia unionum est in candore, magnitudine, orbe, lævore, & ponderc, haud promptis rebus, tam rarum ut nudi duo reperiantur indifferentis inter se nomen unionum. Romanæ teliciter imposuêre deliciæ: nam apud Græcos non est, nec apud Barbaros inventores eius alius quàm Margaritæ. ¶ Est & Vnio, capitis genus capitatum. Colum. lib. 12. cap. 10. Pompeianam, vel Alcalonian capam, vel etiam Marsicam simpliciorem, quam vocant incondite rudiũ, eligito. Hoc autem nomen, ut inquit Ruellius, apud Gallos: velut trivialis hæc denominatio aliquorum est pro eo capæ genere, quod planiùs subris non congemmatur.

Vnicõsultus, Vnicorpus, Vnicus, Vnicer, Vniversus, Vnivocus, Vnimodi: vide VNVS.

Vnquam, adverbium. Vllo tempore, omni memoria. [אי פעם, אי זמן. Gall. Quelque fois, quelque temps, iamais. Ital. Alcuna volta. Ger. Jemahls. Bel. Iamais. Hisp. Alguna vez. Pol. Kiedykolwiek, iakiegokolwiek. Vng. valaha. Ang. Euer.] Cicero in Orat. Hortarer præstare omnibus qui unquam eratoriè scripserunt.

Vnus, una, unum, Numeri principium est. [אחד, יחיד, אחת. Gall. Vn, vne. Ital. Vno. Ger. Ein. Bel. Ein. Hisp. Vn, vna. Vnos pro quidam ponuntur. Pol. Iedno. Vng. Egy. Ang. One.] Cicero pro Quintio: Alphenus servulum unum adducit. ¶ Aliquando accipitur pro solo. μονώτης. Plautus: Vnus tum domi eram, & fores extrà claustra. In qua significatione quandoque genitivo jungitur, & fere genitivo Omnium. Plinius lib. 9. cap. 7: Accipeatur unus etiam squamis ad os vectis, intra aquã natando meat. ¶ Nonnunquam etiam genitivo nominis substantivi, sed fere in numero singulari genitivus Omnium. Plinius lib. 11. cap. 37: Calvitium uni tantùm animalium homini. ¶ Aliquando in narratione Vnus subjicitur. Quintil. Lib. 9. cap. 1: Nec desint, quæ tropis figuræ nomen imponant, quorum est C. Attorius Proculus. Hoc est, quorum unus est, &c. ¶ Ponitur aliquando pro pronomine idem. Plautus in Capt. Hic postquam hunc vidit, dedit eum huic gnato suo peculiarem, quia quasi una setate erat ei, eadem ætas, sive ejusdem ætatis erant. Vno exemplo omnes vivũt: id est, eodem. Plaut. in Mil. Sic etiam accipiendum est illud Ovid. 1. Metamorph. Vnus erat toto naturæ vultus in orbe: id est, idem vultus, & fiat per omnia similis. ¶ Aliquando pro primo. Virgilius Aeneid. cadit & Ripheus justissimus unus Qui fuit in Teucris. ¶ Vnus & alter, pro duobus. [שנים, שנים אך כמה.] Cicero quarta Verr. Dixit unus & alter prætor, nihil interrogatus. Terentius in Andr. Sed postquam amator abscessit unus, & item alter, pretium pollicens. ¶ Sic alter & tertius, pro tribus. Tacitus: Sed & alter & tertius dies cũctatione extimuitur.

Vnusquisq; & Vnusquisque, Quilibet. [איש אחד, איש כל איש. Gall. Vn chacun. Ital. Ciascuno, ogniuno. Ger. Ein jeder, ein ieglicher. Hisp. Cada vno. Pol. Każdy. Vng. Kiki mind. Ang. Euery one, all.]

Vnusquispiam, Aliquis unus. [איזה אחד. Gall. Aucun. Ital. Alcuno. Ger. Jemand einer. Hisp. Alguno. Pol. Ktoksiolwiek. Vng. Valamely. Ang. Some one.]

Vnusquisque, unaquæq, unumquodque, & unumquidque, Singuli: ciebio universalis, potiusq; cum positivo quam superlativo ungitur, eò quòd unus vim quandam superlativi obtineat. [איש איש כל אחד כל אחת כל איש, איש ואיש, איש ואשה. Gall. Vn chacun. Ital. Ciascheduno. Ger. Ein jeder. Bel. Een iegelijck. Hisp. Cada vno. Pol. Każdy. Vng. Kiki mind. Ang. Euery one, all.] Cicer. pro Font. Movetur eo tempore quò unusquisq; nostrum, quum in eum locum procũctus est. Idem eum semper unaquæq; de re sensus non solum semel, verumetiã breviter interrogatus. Idem pro Rot. Amer. Leviter unũquodq; tangere.

Vnusquisq; ãmus, pen. corr. adjectivum. [כל אחד ואחד, כל אחד ואחד. Gall. Qui n'a qu'vn tayau en vne chaudiere. Ital. Di vno, di calamo à zampillo. Ger. Der nur ein rot oder heim hat. Hisp. Cada que tiene vna sola

ramus è para. Pol. Oirdaim gdhéire. Vng. Eggfegern. Ang. That hath one flanke.] Frumentum unicalamum. Plin. lib. 18. cap. 7: Vnica lamum præterea, nec usquam capax, ferituq; non nisi terra.

Vnicaulis, le, Quod unum caulem habet, nec in ramos spargitur. [μονόκαυλος.] Gall. Qui n'a qu'une tige. Ital. Di un cofano. Ger. Das nur ein stengel hat. Hisp. Cosa que no ramo sola tiene. Pol. Ozedowy gdzie. Vng. Egy fenlew. Ang. That hath one flanke.] Plin. lib. 19. cap. 10. Est autem unicaule radice bulbo simili.

Vnicŏlŏr, pen. corr. & omnis gen. Varius coloris. [μονοχρώματος.] Gall. D'une couleur. Ital. D'un colore. Ger. Eine farb. Hisp. Cosa de un color. Pol. O iednom farbie. Vng. Egy szinw. Ang. Of one colour.] Plin. l. 32. cap. 9. Dulcium feræ non sunt, & unicolores. Ovid. 11. Metam. At medio torus est hebeno sublimis in antro Plumeus, unicolor, pullo velamine tectus.

Vnicornis, nujus unicornis, m. t. A recentioribus quibusdam ex nostris appellatus fera, quam Græci μονοκέρωτα appellant. [Gal. Licorne, qui n'a qu'une corne. Ital. Unicorno. Ger. Ein Einhorn. Hisp. Animal de una sola cuerna, unicornio. Pol. Iednorożec. Vng. Egy szarw. Ang. That hath but one horne.] Hanc Plinius cervino capite effecit, pedibus elephanti, cauda capti, reliquo corpore equo non dissimilem, unicum media in fronte cornu gerentem cubitorum duorum longitudine. ¶ Est & unicornis, & hoc unicorne, adjectivum, quod unum cornu tantum habet. Plinius lib. 11. cap. 46: Vnicornes boves. Idem libro 8. capite 21: In India boves fari solidis ungulis, & unicornes.

Vnicus, a, um, Singularis, vel solus. [μονοειδής, μονός.] Gall. Vnique, seul. Ital. Vnico, solo, singolare. Ger. Einig, einig. Bel. Enich. Hisp. Cosa sola y unica. Pol. Iedyny. Vng. Egyetlen egy. Ang. Only, alone.] ut, Phœnix est unica avis. Cic. pro Rosc. Amer. Et quæramus quæ tanta vitia fuerint in unico fœdere.

Vnicè, adverbium, singulariter. [μονοειδῶς.] Gall. Vniquement, singulierement. Ital. Vnicamente, singolarmente. Ger. Allein, sonderlich. Bel. Eenich. Hisp. Vnice, y singularmente. Pol. Osobliwie. Vng. Egyetlenegyuel. Ang. Only.] Plautus in Bacchid. In ò unice unum plurimi pendit.

Vniformis, [μονοειδὴς. Vng. Egyformais, egyarantsalo egyféle.] Julius Firmicus Mathes. lib. 1. De Zonis: Quædã piatum uniformes sunt.

Vniformitas, tis, f. t. [Vng. Egyzet, egyarantsalosag.] Macrob. Saturn. lib. 7. cap. 5. Cur illis providere veritas laborat, alii quæ dam uniformitatis adjicis?

Vniformiter, adverbium, [ὁμοειδῶς. Vng. Egyarant, egyformán.] Diomedes Grammat. lib. 1. Simplex vel unica est, quæ per omnes casus uno formatur cursu.

Vnigĕnă, næ, penult. corr. & comm. p. Vnicus, unigenitus. [יחיד yachidh, μονογενὴς. Gall. Seul né, unique fils ou fille. Ital. Solo figliuolo. Ger. Ein gebornen. Hisp. Hijo solo. Pol. Iedenrodzon. Vng. Egyszülött. Ang. Only begotten.] Cicero de Univ. Singulare Deus hunc mundum atq; unigenam procreavit. Alia ratione Pallas à Catullo dicitur Vnigena, quòd scilicet unico patrem tantùm deteriorem genita, ex cerebro nimirum Jovis.

Vnigĕnĭtŏr, m. s. vox frequens est Ecclesiasticis scriptoribus pro filio unico, qui neq; fratrem habuerit, neq; sororẽ. [יחיד yachidh, μονογενὴς. Gall. Fils unique. Ital. Solo figlio, unigenito. Ger. Ein einiger sohn. Hisp. Hijo solo. Pol. Iedenrodzony. Vng. Egyetlen egy szülött. Ang. An only begotten sonne.]

Vnĭgæ vineæ, Quæ simplici nituntur jugo, quum binis hastilibus in terra defixis, singulæ transversæ perticæ in unam tantùm partem ordinis superincumbunt. μονόζυγες ἀμπελῶνες. Plin. lib. 17. cap. 22: Si unijuga erit vinea.

Vnimănŭs, unimana, unimanum, Vnam tantùm manum habens. [μονόχειρ. Gall. Qui n'a qu'une main. Ital. De una mano. Ger. Der nur ein hand hat. Hisp. Cosa de una sola mano. Pol. Iednoręki. Vng. Egy kezu. Ang. That hath but one hand.] Liv. 5. belli Macedonici: Capram sex hœdos uno fœtu edidisse ex Piceno nunciatum est, & Arretii puerum natum unimanum.

Vnimŏdŭs, unimodi. [Vng. Egyfele, egymodu.] Apuleius de Philosophia: Verumdamen verò esse virtutẽ, quod bonum suapte natura adminiculo non indiget.

Vnio, unis, univi, unitum, a&. q. Conjungo, in unum redigo: [יחד yachadh, חבר chabbar, ἑνόω. Gall. Vnir, joindre. Ital. Adunare, aggiungere. Ger. Vereinbaren, vereinigen. Bel. Vereenigen. Hisp. Ayuntar. Pol. Spoiam, złączam. Vng. Egybe foglalom. Ang. To couple together, and make one.] Unde unire animi, qui sunt unius voluntatis.

Vnisŭlcus, unisulca. Quod à radice caudicem habet unicum assurgentem. [μονοκάλαμος. Gall. Qui n'a qu'une racine ou une tige. Ital. D'una fusta. Ger. Das nur ein stam hat. Hisp. Cosa de una sola planta. Pol. Iednom pniem wyszacy. Vng. Egy szarú. Ang. That hath one roote or stalke.] Plin. lib. 16. cap. 30: In longitudinem extrelit capites, latix, palma, cupressus, ulmus, & quæ un. Hirpia.

Vnĭtās, unitatis, f. t. Indivisibile numeri principium. [μονὰς. Gall. Conjonction de plusieurs choses en une, unité. Ital. Congiuntione di molte cose, unità. Ger. Das eine in der zahl, ein einigkeit, vereinbarung vieler dinge, ist ein eine sache. Hisp. Vnidad. Pol. Iedność, zgoda. Vng. Egy, Egyesség. Ang. Vnitie.] ut Accipiunt & pro omnimoda similitudine. Colum. lib. 7. cap. 3: Ideo nitidi lanatæque oves emi non oportet quò melius unitas colonis appareat. Plin. lib. 7. cap. 12: Horatius M. Antonio jam Triumviro, eximiæ formæ pueros, alterum in Asia genitum, alterum trans Alpes, ut geminos vendidit tanta unitas erat.

Vnitĕr, penult. corr. adverbium, Conjunctè, concorditer. [ἑνικῶς, ὁμοῦ. Gall. En une, ensemble. Ital. Congiuntamente, in uno, insieme. Ger. Einträchtiglich. Hisp. El uno, juntamente. Pol. Zgodliwie. Vng. Egyessen. Ang. In one, together.] Lucretius li. 3. quum corporis atq; animæ Dissidium fuerit, quibus hæsimus uniter apti.

Vniversŭs, a, um, Totus, integer, omnis, cunctus, in singulari quidem idem est quod totus: [ὅλος, πᾶς, σύμπας, ὁλόκληρος. Gall. Vniversel, general. Ital. Universale, tutto, intero, ogni, ogniuno, ogni cosa. Ger. Gantz, ober allzumpt. Bel. Geheel. Hisp. El todo y juntado de partes. Pol. Wszystek, cały. Vng. Minden egesz. Ang. All at once together, whole.] ut Universus ager, universus exercitus. ¶ In plurali verò significat omnes conjunctim. Nam si dicimus: Omnes sibi domicilium constituerũt, aut singuli domicilium sibi unumquemque constituisse. Si verò dicimus, Universi sibi domicilium constituerunt: significatur omnes simul unum sibi domicilium fecisse. Cicero libro 4. Academicarum: Quis loquitur de universis, nisi exiguè: quid enim potest esse extra universa? Terentius in Pharmione. Quod ille enunciatum vix de dimidio suo, Suum defraudans genium, compartit miserum illa universum abripiet. Cic. 3. Officiorum: Ergo unũ debet esse omnibus propositum, ut eadem sit utilitas unius cujusq; & universorum, &c.

Vniversĭm, adverbium, Generaliter, generatim, sigillatim. [καθόλου, ὅλως. Gall. Vniversellement, en general, generalement. Ital. & Hisp. Generalmente, universalmente. Ger. Gemeiniglich, vnunderschiedlich, sammentlich. Pol. Spolnie. Vng. Közönségesen kepem. Ang. Generally, altogether.] Cicero in Verr. Quarto abhinc anno primum universim, quod genus improbitatis & sceleris in eo magistratu tu prætermiseris. Idem 7. Verrina: Quid ego de exteris civium Romanorum supplicils sigillatim potius quàm generatim atq; universe loquar?

Vniversĭtĕr, aliud adverbium ejusdem significationis.

Vniversĭtās, universitatis, f. t. [כֹּלְיָא kolyá, כֹּלְיָה kolyáh (vel) כֹּלְיָא kolyá, כֹּלְיָה kolyáh, ὁλότης, σύμπαν. Gall. Vniuersité, le tout ensemble. Ital. Vniversità, commonanza. Ger. Ein gantze Gemeinsame, allgemeine Bürgerschaft. Hisp. Ayuntamiento de partes. Pol. Spolitość, gromadzenie. Vng. Közönség. Ang. The vniuersitie or any multitude alltogether.] Cic. 2. de Natura deorum: Licet enim contrahere universitatem generis humani, cumq; gradatim ad pauciores, postremò deducere ad singulos. Columella in Præfatione libri primi: De rusticationis universitate nihil attinet nunc plura dicere. ¶ Universitas pro cœtu communi collegio interdum poni solet. Dig. lib. 3. Tit. 4. leg. 2: Si magistri vel aliqua universitas ad agendum det actorem.

Vniversālĭs, universale, om. t. Ad universos pertinens. [καθολικός. Gall. Vniuersel. Ital. Vniuersale. Ger. Allgemein. Hisp. Vniuersal. Pol. Spolny, powszechny. Vng. Közönséges. Ang. Vniuersall.] Autor ad Herennium: Nam in hujusmodi rationibus, nota universali, neque absoluta, sed extenuata ratione expositio confirmatur. Quo tamen in loco sunt qui malint legere Universa. Vtitur tamen hac voce & Varro lib. 2. De Analog. Quod [καθολικὸν] ad universalem pertinet causam.

Vnivĭrĭă, æ. f. p. quæ unicùm nupsit, quod ἀνδρόμονον dicitur. [Vng. Egyszerhazasodot.] Tertullianus lib. de Monogamia: Fortunæ mulebri coronam non imponit, nisi univiræ.

Vnivŏcŭs, univoca, univocum, pen. corr. Quod & nomine, & re pluribus convenit. Græcè συνώνυμος dicimus: sicut contrà Æquivocum quod nomine, sed non re pluribus convenit, & à Græcis ὁμώνυμος appellatur. Animal itaque respectu hominis, & equi, univocum est, quia illis & animalis nomen commune est, & ratio substantiæ eadem: utrique enim convenit animalis definitio, corpus animatum sensibile. Grammatici dicunt, Homonyma esse, quæ voce, sed non significatione conveniunt: ut Nepos & filia Ilium significat, & prodigium. Synonyma, quæ non voce sed significatione conveniunt: ut ensis & gladius.

Vnŏvŏs, adverbium, μονοειδῶς.

Vnŭsŭmŏdi, pen. corr. nomen indeclinabile, Vniformis, non varius. [ὁμοειδὲς. Gall. Qui ne change de rien, qui n'est que d'une maniere. Ital. De una forma & figura, non vario. Ger. Einerley art oder weis. Hisp. Cosa de una sola manera. Pol. Iednako. Vng. Egy formaju. Ang. Of one sorte or fashion.] Terent. in Heaut. nam patentibus iniuriæ Vnusmodi licent semè. Cic. Att. lib. 9: Nec enim putate tolerabiles horum insanias, nec unusmodi fore.

Vnŭsquĭsque,

Vnĭ-ŏcŭlus, qui & Vnoculus dicitur, Vnicum habēs oculum: quales Poëta fingunt fuisse Cyclopes. [μονόφθαλμος. Gall. Qui n'a que vn oeil. Ital. Che ha vn occhio solo. Ger. Einäugig. Hisp. Tuerto de vn ojo. Pol. Jednooki. Vng. Egy szemmel. Ang. That hath one eye.] Plaut. Vnoculi sive. Gell. lib. 3. cap. 11. ex Cyclope isidem inquit vel maximè, quòd fuerit unoculus.

Vnŏquĕ, adverbium antiquū, Simul significat. Pacuvius in Hionea: Occidi ibi, ut multa paucis verba unoquĕ enuncĕ. Ex Nonio.

V ante O.

Vocābŭlum, Vocalis, Vocativus, Vocator, Vocifero, vide Vocito, Voco, vide VOX.

Vocania, Genera sunt pyrorum, quæ mala modum & volema. Plin. lib. 15. cap. 15.

Vocŭlă, vide VOX.

Vŏla. Ep. Cava pars manus, five pedis. [κοίλη χειρός, ποδός. Gall. La paulme de la main. Ital. Palme. Ger. Das mittel oder die Hölle in der Hand oder Fußgraff. Bel. De palme. Hisp. La palma de la mano. Pol. Dłoń. Vng. Tenyer. An. The palme of the hand, the bollow of the foot.] Plin. lib. 12. cap. 41: Vola hominis tantùm exceptis quibusdam. ¶ Hinc Involare, pro rapere, quasi volam injicere. [ἁρπάζειν.] Plin. lib. 9. cap. 49. Singulos involat verius quam capit.

Volatĭcus, Volatilis, Volatura, Volatus, vide VOLO.

Vŏlēmă, pen. prod. Pyra prægrandia, ita dicta quòd impleant volam: quorum meminit & Cato de Re rustica, & post eum Virg. Georg. nec furculus idē Crathemus, Symēq; pyris, gravidæque volemis.

Vŏlēna, Volemia, vide VOLO, vis.

Vŏlgĭŏlum, volgiolo, inter rustica instrumenta connumerat Plin. lib. 17. cap. 10: Sementi mense Aprili, acea aquata cylindro, aut volgiolis, demum. De semine coprestis.

Vŏlo, as, n. p. Aërem pennis seco. Proprium est alas habentiū. [πέτεσθαι, πτερύσσεσθαι. Gal. Voler. Ital. Volare. Ger. Fliegen. Bel. Vliegen. Hisp. Volar. Pol. Latać. Vng. Repülök. Ang. To flie, to fly.] Ovid. 5. Trist. Eleg. 4. Nempe quod hic ales ē demissus ille volabat. Plin. lib. 10. cap. 24: Summorum genus proprium catervatim volare & quasi pilæ orbe circumagi, omnibus in medium agmen tendentibus. Virgil. 5. Aeneid. volat ille per aëra magnum Remigio alarum. ¶ Transfertur etiam ad alia quæ celeriter feruntur: ut Navis volat, fama volat, & hujusmodi. Ter. in Hec. Ne me fodias: tille expectet volat: id est, celeriter curre. Virgil. 3. Aeneid. Fama volat pulsum regnis cessisse paternis Idomenea ducem. Idem 2. Georg. Et primo dant flore, volat vestibus axis. Idem 8. Aeneid. Tædæque faces & taxa volant, furor armat & agmina. Ovid. 10. Metam. Talia volatilice virga. Cic. ad Attic. lib. 6. Tu autem facies mihi tuæ literæ volent obviæ. Livius, bel. Pun. Ingens enim jam vis omnis generis telorum ēmissa volabat.

Vŏlāns, volantis, participium. [πτηνὸς, πτερωτὸς, πτερόεις. Gal. Volant, qui vole. Ital. Che vola. Ger. Fliegend. Hisp. Que buela. Pol. Latający. Vng. Repülö. Ang. That flieth.] Virgil. 1. Aeneid. ...tot ocŭlis infectus aperto Flectit equos, curruq; volans dat lora secundo. Idem 3. Georgic. ...curtis agitare volantes. ¶ Volantes substantivè pro avibus. Virgil. lib. 6. Aeneid. de Averno: Quam super haud ullæ poterunt impune volantes Tendere iter pennis.

Vŏlĭto, volitas. Frequenter volo. Plinius: Super aquas assiduè volitans. [ἐπιπολάζων.] Gall. Voleter, courir çà & là legerement, voler souvent. Ital. Svolazare, volar sovente. Ger. Offt vmb etwas fliegen/ offt fliegen etwas fliegens. Hisp. Volar á menudo y muchas vezes. Pol. Vżywnie latáiąc. Vng. Repdöl. Ang. To flie often.] Cicero 1. de Natura deorum: In hac igitur immensitate latitudinum, longitudinum, altitudinum, infinita vis innumerabilium volitat atomorum. Plinius lib. 10. cap. 16. Vespertino geminos volitare amplexantes. Ovid. 2. Metamorph. volitant super ora favillæ. Livius lib. 3. belli Punici: Rectè laxum ingens visum volitare. ¶ Ponitur etiam volito, pro discurro, vagor & cum insolentia quadam in certo discurro. Cicero pro Domo sua: Itaque quanto in florens ac potens per medium forum popularis volitares, &c. Martialis lib. 11. Atthereas lascive cupis volitare per auras, Hoge: sed poteras cultior esse domi. ¶ Volitare cupiditate gloriæ, est efferri & vehementer cupere. Cicero in Pisonē: Valebis apud hominem volitantem gloriæ cupiditate vir moderatus & constans. ¶ Volitare in re aliqua insolentius: id est, jactare se & efferri. Cicer. pro Flacco: Nunc verò non insolitabo vehementius nec volitabo insolentius.

Vŏlūcĕr, cris, volans, volaticum, Velox, quasi volatilis. [πτηνὸς. Gall. Volage, qui s'enfuit. Ital. Volante, veloce. Ger. Behende/ geschwind/ bin vnd her fliegend. Hisp. Muy ligero, que anda bien presto. Pol. Lekkonogi, szybki. Vng. Repülö gyors. Ang. Swift, speedie, or that goeth fast.] Et per translationem præceps, inconstans. ἐπι-

ξηρός, ἀνεμώδης. Cicero ad Atticum libro 13: O' academicam volucrem, & tui similem, modò huc, modò illuc, &c. Idem de Auspic. respondit illius furtivos ac volaticos impetus in scriptos posse converti.

Vŏlūcrĭlis, le, penult. corr. Volucris, adjectivum, ut Bestia volatilis. [πτηνὸς, πτερωτὸς, πτέρυξ. Gall. Qui vole ou peut voler, volatile. Ital. Volatile, volante. Ger. Fliegend/ das fliegen kan. Hisp. Cosa que buela. Pol. Lataiący. Vng. Repülö madar. Ang. That flieth or may flie, a fowl.] Cicero de Natura deorum: Præterea vescimur bestiis & terrenis & aquatilibus, & volucribus, partim capiendo, partim alendo. ¶ Sertum volucrile pro sagitta, ferrea cuspide prominula, quæ ex arcu emissa, celeriter fugit, velocitatem adjuvantibus pennis, alarum quodammodo vicem suppleentibus. Virgil. lib. 4. Aeneid. qualis ubi ...conjecta cerva sagitta. Quam procul incautam nemora inter Cretia fixit Pastor agens telis, nescitq; volucrile ferrum Nerinos. Idem lib. 5. Supremâ manu telisq; volucrile ferrum Spargitur. ¶ Volucris æra silla est, hasta & caduca. [ἐφήμερος.] Ovid. 1. Metamorph. Labitur occultè, fallitq; volucris ætas, Et nihil est annis velocius.

Vŏlūcrĭus, us, m. q. Ipsa volucris & volandi actus. [πτῆσις. Gall. Vol, volerie, volement. Ital. Volare, volo. Ger. Das fliegen. Hisp. Vuelo. Pol. Latanie. Vng. Repülés. An. Aflying.] Cic. de Nat. deor. Idemq; & volatus alium sustinet, & spiritus ductus alit, & sustentat animantes. Martial. lib. 11: Si tam præcipitis fuerant tua fata volatu Debuerant alas fata venire via.

Vŏlātŭs, ta, tum. Volatus esse. Varro 3. de Re rustica, cap. 5: Ibi Jupiter a volatico quum veniunt, morantur dies paucos requiescendi causa. Colum. lib. 8. cap. 9: A' volaticis ita ut capitur, farrisve datur.

Vŏlo, vis, ...[Voluntas est, voluntatem habeo, voluntas mea fert. Præterito volui, notæ significationis est. [רָצָה רָצוֹן חָפֵץ חֵפֶץ θέλω θέλημα. Gall. Vouloir. Ital. Volere. Ger. Wöllen. Bel. Willen. Hisp. Querer. Pol. Chcieć. Vng. Akarni. Ang. To will.] Virgil. 3. Aeneid. Vis ergo inter nos quid possit uterq; vicissim Experiamur? ¶ Volo te, volo te verbis paucis, subaudia aliqui. Plaut. in Capt. Philocrates per tuum genium obsecro exi, te volo. Idem Epid. volo te verbis paucis, nisi hic mœchum non est. Terentius in And. Quis me vocat? ¶ Velim nolim: pro velit nolit non velit. Cicer. ad Quintum Fratrem lib. 3: Cæsar tum acum bonissima mihi dedit tum, prime deceptus: velit nolit, fere difficile est. ¶ Ponitur aliquando pro opto & cupio. Cicero ad Curiosum lib. 12: Eandem rem tibi volo bene & feliciter evenire. ¶ Volo omnia tua causa fieri est, tibi in omnibus bene cupio. Cicero ad Terentiam lib. 16: Quum omnia mea causa velies mihi facere, tum etiam tua. Quid tibi vultibus? Cicero in Verrē: Quid sibi equestres statuæ volunt propter ædem Vulcani hoc est, quid significant? ¶ Ponitur aliquando pro opinor & censeo. Cic. 1. de Natura deorum: Quatuor etiam naturæ, ex quibus omnia constare censet, divinas esse vult.

Vŏlŏs, volentis, participium, ut Volenti animo: libenter, non invitè. [רוֹצֶה חָפֵץ חֵפֶץ θέλων, βουλόμενος. Gall. Voulant, qui veut. Ital. Volente. Ger. Wöllend/ gutwillig. Hisp. Que quiere. Pol. Chcący. Vng. Akaro. Ang. That willeth, willing.] Salust. in Jugurth. Hæc Romæ primores, sicuti quæ de Metello ac Mario missa erant, cognita, volentibus animo & cum bona spe accipiebat. Liv. Pœnarus deinde si divus, si diva esset, qui sibi prosperum misisset, volens propitiusq; adesset: id est, favens & prosper. Salustius ea in lib. 4. Hist. referente Nonio: Volentia plebi dixit: hoc est, placentia & grata. Verba Salustii sunt hæc: Multisq; suspicionibus volentia plebi tractatus videbatur.

Vŏlentĭă, in compositione idem esse videtur quod voluntas. [חֵפֶץ רָצוֹן אַהֲבָה שִׂנְאָה θέλημα, βούλημα, εὐνοία, μῖσος. Nonius. A' volendo fit benevolentia, Malevolentia pro amore & odio, quasi bona & mala voluntas. Item Benevolus & malevolus.

Vŏlūntās, tis, f. t. Animi nostri sententia, mens, animus, sensus, [חֵפֶץ רָצוֹן אַהֲבָה חֶמְלָה θέλησις, βούλησις, εὐνοία, ἔρως. Gall. Volonté. Ital. Volontà. Ger. Wil. Bel. Dienste. Hisp. Voluntad, potencia libre. Pol. Chcenie, zamiar. Vng. Akarat. Ang. Will.] Cic. 4. Tusc. Natura enim omnes ea quæ bona videntur, sequuntur fugiuntq; contraria. Quamobrem & simul objecta specie cujuspiam est quod bonum videatur, ad id adipiscendum impellit ipsa natura: id quum consentiente prudentiâ, hic, ejusmodi appetitionem & conatum appellant, nos appellamus voluntatem: eam illi putant esse in solo sapiente, quam sic definiunt: Voluntas est quæquid cum ratione desiderat. Quæ autem adversus rationem incitata est vehementius, eā libido est: ea cupiditas effrenataque in omnibus stultis invenietur. Cic. 3. in Catil. Dii ergo immortalibus ducibus hanc mentem, Quirites, voluntatemq; tulerunt. ¶ Ponitur aliquando pro studio, amore & benevolentia in aliquem. Cicero ad Quintum Fratrem lib. 3: Significat valde te sibi gratum fecisse, quòd de sua voluntate erga Cæsarem humaniss-

mè, diligenti animoq; locuturus esset Terent. in prolog. Phorm. Voluntas vestra si ad præsens accommodatè dicitur, idem est, favoris potestas. ¶ Voluntate ablativus positus ponitur pro eo quod est Bona cum gratia. Terentius in Adelph. Quod vos jus cogit, id voluntate omnia patiet. Cicer. 1. Verr. Ego tam tibi ipse istud, quod rogatis, meâ voluntate concedam quàm est, sponte. Cicero ad Valerium lib. 13: Reditus tamen in patriam voluntate omnium concedi videretur. Id est, omnibus volentibus & concedentibus.

Vŏluntārĭus, adjectivum, Quod fit sponte, ad libidinem & arbitrium, vulgò Spontaneum vocant. [נדיב nadiób, ἑκούσιος, Gall. Volontaire, de sa propre volonté & sans contrainct. Ital. Volontario, che opera senza esser comandato. Ger. Willig, freywillig. Hisp. Voluntario. Pol. Chętny, dobrowolny. Vng. Zabadakarat szemi vala. Ang. That is done willingly.] Cic. ad Martium lib. 7. Aut cõcidendā mors voluntaria. Liv. lib. 1. ab Vrbe. Tereo. Sponte quæque juvenum cum armis voluntarius adest. Plinius de Viris illustribus: Voluntarium se obtulit. ¶ Voluntarii milites dicuntur qui sponte nomina dant. Cæsar 5. bell. Gall. Neq; tibi voluntarios omnia copias defore, si ex finibus suis progredi cœpisset.

Vŏluntārĭe, & Voluntariò, adverbia Sponte, bono & prompto animo, sine cunctatione. [בנדבה bindabáh, בנדבה nedhabáh, ἑκουσίως. Gal. Voluntairement, franchement. Ital. Volontariamente, francamente. Ger. Willigklichen. Hisp. Voluntariamente. Pol. Chętnie. Vng. Zabadakarat szerint. Ang. Willingly, readily.] Cæs. lib. 5. bell. Civil. Milites certis circiter centum viginti voluntariè ejusdē centuriæ sunt profecti. Liv. 1. ab Vrbe: Indè ob reliquas bellorum iras, maximè solicitatis ad defectionem animis, voluntariò trahere.

Vŏlōnēs. Dicti sunt servi, qui bello Punico, quum deessent liberi, qui in militiam nomina darent, pro dominis pugnaturos se polliciti, in civitate secreti sunt: & Volones appellati, quia hoc sponte voluerunt. Festus Liv. lib. 3. belli Punici. Volones liberti ita dicti, ibidem: Vt tyrones (ex maxima parte voluntarii erant) discerent signa sequi.

Volsēllă, læ, sive Vulsella, f. p. Instrumentum pilis è corpore evellendis idoneum. [τριχολαβίς, τριχολάβιον. Gall. Des pincettes de chirurgien. Ital. Mezette, molette. Ger. Ein rauffzangen. Hisp. Las tenazas para sacar pelos. Pol. Kleszczyki do wyrywania włosów. Vng. Zőrzők szőrzője. Ang. A pair of tweezers.] Martialis lib. 9. Purgenq; leves crura labra volsella genas. Catullus, Quintus Numa, Ancos Ie quæ quid usquam legimus pilosiorem Ionueris, sanasq; grandibus manæ verbis? ¶ Volsella, seu, sive Vulsella instrumentum chirurgici generis est, quo ea alteribus præcidenda apprehenditur. Celsus lib. 6. cap. 18. Deinde ore vulsella prehendendo, tum quicquid corruptum est, excidendum.

Vŏlvă, volvæ, f. p. Involucrum quo quid involvitur. [מכריך makrikh, חתלה chatúlah, חתול chitúl, σπάργανον, σπάργανος. Gall. Envelope. Ital. Inuoglio, cosa da fasciare. Ger. Ein tuch da etwas in eingewickelt wird. Hisp. Envoltorio. Pol. Pieluch, owinięcie. Vng. Takaro. Ang. Wherein anything is rolled up, or wrapped.] Item à Plinio lib. 22. cap. 22. accipitur pro albo illo involucro boletorum in ovi speciem prorumpentium: Volvam (quem) retro ob hoc prius gignit ipsum postea in volva, ideum ovo est lutenum. ¶ Eadem etiam nomine antiqui uterum appellabant in muliere: hoc est, locum in quo fœtus concipitur: quam modò licentiæ unius immutationem Vuluam appellamus.

Vŏlubĭlis, vide VOLVO.

Vŏlūcĕr, hæc volucris, hoc volucre, Volatilis, penniger [עוף ôph, עוף ôph, עיט ôdhi, ὄρνεον, πτηνόν. Gall. Qui vole. Ital. Volante. Ger. Fliegent. Hisp. Qualquiera cosa que buela. Pol. Latáiący. Vng. Zarandok, repülő. Ang. That flieth.] ¶ Et per translationem velox, celer. [קל kal, κοῦφος, ταχύς. Gall. Viste, soudain. Ital. Veloce, presto. Ger. Schnell. Hisp. Ligero, presto. Pol. Prędki. Vng. Gyors, hamar. Ang. Swift, speedy.] Martialis: Si volucrem longo portexit volucre pardum. Virgil. 1. Aeneid. volucremq; fuga prævertitur Hebrum. Cicer. pro Planco: Nihil est autem tam volucre quàm maledictum: nihil facilius emittitur, nihil certiùs excipitur, latiùs dissipatur. Idem pro Sylla: O falsam spem! ô volucrem fortunam. Virgil. 5. Aeneid. illa Noto citior, volucrique sagitta Ad terram fugit, & portæ se concidit altæ.

Vŏlucris, hujus volucris, fœm. t. Omne id quod volat, non solùm aves, sed apes quoq;, vespæ, tabani, & reliqua hujusmodi [עוף ôph, עוף ôph, עיט ôdhi, ὄρνεον, πτηνόν. Gall. Volatile, toute chose qui vole. Ital. Ciò che vola. Ger. Ein jetes thier so geflucht ist: das ist: so fliegen kan: Beflügelt. Hisp. Ave o cosa que buela. Pol. Ptak, ptastwo, owad. Vng. Repülő állat. Ang. All flying things.] Cic. 2. de Orat. Quemadmodum volucres videmus præmeationis aut utilitatis suæ causa fingere & construere diversos. Virgil. lib. 3. Georg. Omne adeò genus in terris, hominumq; ferarumq; Et genus æquoreum, pecudes, pictæq; volucres, In furias, ignemq; ruunt, amor omnibus idem. Ovid. 2. Metamorph. Fluminea volucres medio caluêre Cythro.

Vŏlucrĕă, Genus animalis quod prærodit teneros pampinos. [ἀμπελίς. Gall. Ligre, qui rongela vigne dans ses commencements. Ital. Animaletto che rode i teneri pampini. Ger. Ein rätzwurmlin, so zuvor in den knospen schadet. Hisp. El ratoncillo que roe las vides. Pol. Mszyca, szpetnica pnia winnego. Vng. Bimbo. Ang. A caterpillar.] Colum. de Arboribus, cap. 15: Genus est animalis, volucra appellatur: id ferè prærodit teneros adhuc pampinos & uvas: quod ne fiat, felices quibus vineam putaveris, prævertito: nisi fungum ferrum limite.

Vŏlūmĕn, vide VOLVO.

Voluntās, Vide VOLO, vis.

Vŏlvo, vis, vi, dautum, ĕre, labarū, act. t. Verto, versо, torqueo, in orbem torqueo. [גלגל galgál, κυλίω, κυλίνδω, στρέφω. Gall. Rouler, tourner, virer. Ital. Volgere. Ger. Wälgen, rotiren. Bel. Wentelen, omheren rollen. Hisp. Bolver, rodear en derredor. Pol. Toczę, obracam. Vng. Forgatom. Ang. To tumble, to roll, to wallow, to wreathe.] Virgil. 6. Aeneid. ubi mille rotam volvêre per annos. Cic. de Clar. Orat. Volvendi enim sunt libri, cum aliorum, tum in primis Catonis. Virgil. 3. Aeneid. fictæ dearum sedes Stygii tot volvitq; vices invertitur ordo. Idem lib. 5. Georg. Cobedumq; premens volvit sub naribus ignem. Idem 6. Aeneid. Saxum immane rotans volvunt alii. ¶ Volvere, cogitare, versare animo. [ἐπινοέω. Catull. Epigram. 59: Quæ tuam prospectans cedentem mœlla catinâ, Multiplices animo volvebat saucia curas. Virgil. 1. Aeneid. Arpius Aeneas per noctem plurima volvens. Ibidem: Quidve dolens Regina deûm, tot volvere casus Insignem pietate virum, tot adire labores Impulerit? Livius libro 6. ab Vrbe: His inanium rerum imaginibus volventes cogitationes, fortunæ luxu delegaverant spes suas.

Volvendus, a, um, κυλιστέος. Virgil. 1. Aeneid. Triginta magnos volvendis mensibus orbes Imperio explebat. Id est, voluendis, interpretor servio.

Vŏlūtus, ta, tum, aliud participium. [κυλισθείς, κυλισθέν, κυλιστός. Gall. Roulé, tourné, viré. Ital. Volto. Ger. Gewälget, gerötet. Hisp. Rodado. Pol. Obracany. Vng. Forgattatot. Ang. Turned, rolled, wallowed.] Virg. 3. Georg. Non umquam alitum morbos pestemq; luemq; Tam dirasque nigro feturas pabula culmo Horrentisve magis rapiunt animalibus æstus, Infidum cœlo posuêre in pectore vulnus. Ovid. 4. Metamorph. Ille ferox, postquam tot volutus in hostes Ora dedit, &c. ¶ Volutus, pro evulsus. Virgil. 9. Aeneid. Ille volutum Mœnia lustrabat raptum Rutulumve trahebat Corpus humi. Idem 12. Aeneid. Ille volutum Mœnia lustrabat raptum Rutulumve trahebat Corpus humi. Idem 12. Aeneid. Ille volutum Mœnia lustrabat raptum Rutulumve trahebat Corpus humi. Idem 12. Aeneid. Ille volutum Mœnia lustrabat raptum Rutulumve trahebat Corpus humi.

Vŏlūtō, penult. prod. act. p. Sæpè, multumq; volvo. [גלגל galgál, κυλίω, κυλίνδω, στρέφω. Gall. Rouler souvent, & rendre souvent. Ital. Travoltare. Ger. Offt etwas wälgen. Hisp. Rebolcarse. Pol. Vtaczam się po wielekroć, wywracam. Vng. Forgattatom, hányogtatom. Ang. To tumble and roll often.] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 9. Antè Ci vell hulum feretum, in quo diutiùs temperi esse possint, atq; in pulvere volutari. Cic. in Salust. Itaq; nihil aliud facet, nisi ut luxuriantes sus, cum quovis volutari. ¶ Ponitur etiam pro actutatè perpendo, & diligenter considero. [ἐπισκοπέω. Virg. 9. Aeglog. Id quidem ago, & tacitus tecum ipse volutò. Idem 4. Aeneid. Atq; hæc ipse suo tristi cum corde volutat. Liv. 4. bel. Macedō. Has cõditiones quàquam ipse in secreto volutaverat cum amicis, vulgò tamen omnes fama ferebant.

Vŏlūtō, as, volutare, tum, participium. Sæpè multumq; volvo. [גלגל galgál, κυλίω, κυλίνδω, στρέφω. Gall. Rouler souvent, & rendre souvent. Ital. Voltare spesso qua & là. Ger. Offt gewälget. Hisp. Rebolcando ô meando à si ô acá. Pol. Vtaczam się po wielekroć. Vng. Forgattatok, hányogtatok. Ang. Rolled, tumbled, or wallowed often.] Plin. lib. 8. cap. 27: Præparant hyemi & hirinacei cibos, ac volutata supra jacentia poma affixa spinis unum, non amplius tenentes ore, portant in cavas arbores. Cicero de Aruspic. respon: Quis unquam nepos tam libere est cum scortis, quàm hic cum sororibus voluratus? Idem lib. 2. ad Quint. Fratrem: Itaque ad Calillhenem & Philiscum redeo, in quibus te video volutatum: hoc est, cum labore versatum.

Vŏlūtātĭo, volutationis, verbale, ex à volutando deductum. [κύλισις. Gall. Rondement, retournement. Ital. Rivoltamento. Ger. Wälgung, wältzung. Hisp. Obra de bolver a menudo. Pol. Przewracanie, miotanie. Vng. Forgatas, hányogtatás. Ang. A rolling or wallowing.] Cicero in Pisonem: An verò, in primis pars invectigatus esses nobis labes imperii tui, dragesque provinciæ, quas quidem nos non vestigiis accolatorum tuorum, sed totis volutationibus corporis & cubilibus persecutus sumus?

Vŏlūtus, volutatus, volutatui, verbale, m. q. Volutatio. [κύλισις. Plin. lib. 20. cap. 2: Multum pulveremq; volutatu collectum, infidens corporibus excutit in oculis.

Vŏlūtābrum, peculiare prodit. n. 1. Locus ubi sues volutantur. [κυλίστρα, κυλιστήριον, κυλινδητήριον. Gall. Bourbier, ou autre lieu ou les bestes se roulent. Italic. Luogo dove si voltano i porci.

German.

German. Hiſpan. Polon. Vngar. Ang.] Virgil. libro 3. Georgic. Sæpe volubilis pulsos Syrtibus agitos Lætaria ruinabis agros.

Vŏlūtātim, frequenter atque iterum volvendo. [. Gall. Italic. Germ. Hiſp. Pol. Vng. Ang.] Plautus in Monet. Volutatum domum te capiam.

Vŏlūtĭlis, volubile, omn. ‡ Quod facilè volvitur, & in orbem incitatur. [. Gall. Ital. Volubile, rotabile. Germ. Hiſp. Pol. Vngar. Ang.] Cicero de Univerſ. Deinde animum circunde diffuſum corpore, & verſivie extrinſecus, cæloque ſolivago & volubili, & in orbem ſe circumacto complexus eſt. Virgil. 7. Aeneid. Impubesque manus mixta volubile buxum. ¶ Volubilis fortuna id eſt, inſtabilis, inconſtans. Cic. pro Mil. Quam vaga, volubilisque fortuna.

Vŏlĭtō, frequentat. verb. Celeriter, incitatè. [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Polon. Vngar. Ang.] Cicero in Orat. Sæpe etiam in ſimplicibus uti conceſſa omnium ſunditur numeroſè & voluptariè oratio.

Vŏlūtĭtās, atis ſf. Volubilis motus & converſio. [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Polon. Vngar. Ang.] Cic. de Natu deor. Ex utriuſque & mundi volubilitate, quam nihil in eo laboris formæ eſſe non poſſit. Volubilitas fortunæ, inconſtantia. Cic. de Divin. Quemodo ergo id quod temerè fit, caſu, casu, & volubilitate fortunæ præſentiri & prædici poteſt? ¶ Volubilitas linguæ, levitas, promptitudo, deſertitas.

Vŏlŭmĕn, voluminis, ſecunda ſyllaba producta, n. t. A' volvendo, quòd multæ noſtris libris arborum ſint ſimiles, conſtantque ex ſpiris, & libellos illos, quòd ferunt commodiùs, complicabant. [. Gall. Volume, rouleau, une partie d'un livre. Ital. Germ. Hiſp. Pol. Vngar. Ang. A volume, the part or greateſt ſize of a book.] Ideoque eruditorum appellatur turba, libellis innumera quàm libris. ¶ Eſt enim propriè volumen pars codicis, ut puta Metamorphoſeos liber in quindecim volumina diſtinctus eſt. Ovid. 1. Triſtium: Sunt mihi mutatæ res quinque volumina formæ. Plin. Junior. Libri tres in ſex volumina propter amplitudinem diviſi, quaſi in ſex minores libros ſint volumina quàm libri. Igitur volumen pars libri eſt: Liber verò pro toto codice, & pro volumine ſcribitur. Inde dicimus evolvere libros, id eſt, aperire lectionis gratia, quaſi rem complicatam explicare. Sicut revelare, rem velatam detegere. Cic. libro Tuſc. Quæ jam duabus ſuperioribus de morte & dolore dictum eſt: tertius dies diſputationis hoc tertium volumen efficiet. ¶ Accipitur aliquando volumen pro ipſa circumvolutione. Ovid. 2. Meram. Adde quòd aſſiduâ rapitur vertigine cœlum, Sideraque adverſa trahit, celeriſque volumine verſat. ¶ Nonnunquam pro volubilitate, ſive inconſtantia. Plin. lib. 7. cap. 4. Si diligenter obſervetur cuncta, magna ſortis humanæ reperientur volumina. ¶ Volumina vinculorum. Virgil. 5. Aen. -& ipſa Hus, illic vinclorum immenſa volumina verſat.

Vŏlvax, volvaris, penultima prod. m. t. Vermis teneros vites erodens, qui & Convolvulus & Volucris dicitur. [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Polon. Vngar. Ang.] Plinius lib. 18. cap. 28. Simili modo ne convolvulus fiat, in vinea mouræ congios duos decimos in ea ſtudinem mellis rurſus cu bitumnis tertia parte, & ſulphuris quarta ſub dio coquã, ne excandeſcat ſub tecto. Hoc vites circa capitis ambitia ungunta nõ ſore convolvulumſki Volvacem appellant, animal præterea pubeſcentes uvas. Hæc Plin.

Vŏluptās, voluptatis, & ſecundæ, fructus jucunditatis, & lætitiæ. [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Pol. Vngar. Ang.] Ideoque eruditorum appellatur turba, libellis innumera quàm libris. ¶ Eſt enim propriè volumen pars codicis, ut puta Metamorphoſeos liber in quindecim volumina diſtinctus eſt. Ovid. 1. Triſtium: Sunt mihi mutatæ res quinque volumina formæ. Plin. Junior. Libri tres in ſex volumina propter amplitudinem diviſi, quaſi in ſex minores libros ſint volumina quàm libri. Igitur volumen pars libri eſt: Liber verò pro toto codice, & pro volumine ſcribitur. Inde dicimus evolvere libros, id eſt, aperire lectionis gratia, quaſi rem complicatam explicare. Sicut revelare, rem velatam detegere. Cic. libro Tuſc. Quæ jam duabus ſuperioribus de morte & dolore dictum eſt: tertius dies diſputationis hoc tertium volumen efficiet. ¶ Accipitur aliquando volumen pro ipſa circumvolutione. Ovid. 2. Meram. Adde quòd aſſiduâ rapitur vertigine cœlum, Sideraque adverſa trahit, celeriſque volumine verſat. ¶ Nonnunquam pro volubilitate, ſive inconſtantia. Plin. lib. 7. cap. 4. Si diligenter obſervetur cuncta, magna ſortis humanæ reperientur volumina. ¶ Volumina vinculorum. Virgil. 5. Aen. -& ipſa Hus, illic vinclorum immenſa volumina verſat.

Vŏlvax, volvaris, penultima prod. m. t. Vermis teneros vites erodens, qui & Convolvulus & Volucris dicitur. [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Polon. Vngar. Ang.] Plinius lib. 18. cap. 28. Simili modo ne convolvulus fiat, in vinea mouræ congios duos decimos in ea ſtudinem mellis rurſus cu bitumnis tertia parte, & ſulphuris quarta ſub dio coquã, ne excandeſcat ſub tecto. Hoc vites circa capitis ambitia ungunta nõ ſore convolvulumſki Volvacem appellant, animal præterea pubeſcentes uvas. Hæc Plin.

Vŏluptās, voluptatis, & ſecundæ, fructus jucunditatis, & lætitiæ. [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Pol. Vngar. Ang.] Ideoque eruditorum appellatur turba, libellis innumera quàm libris. ¶ Eſt enim propriè volumen pars codicis, ut puta Metamorphoſeos liber in quindecim volumina diſtinctus eſt. Ovid. 1. Triſtium: Sunt mihi mutatæ res quinque volumina formæ. Plin. Junior. Libri tres in ſex volumina propter amplitudinem diviſi, quaſi in ſex minores libros ſint volumina quàm libri. Igitur volumen pars libri eſt: Liber verò pro toto codice, & pro volumine ſcribitur. Inde dicimus evolvere libros, id eſt, aperire lectionis gratia, quaſi rem complicatam explicare. Sicut revelare, rem velatam detegere. Cic. libro Tuſc. Quæ jam duabus ſuperioribus de morte & dolore dictum eſt: tertius dies diſputationis hoc tertium volumen efficiet. ¶ Accipitur aliquando volumen pro ipſa circumvolutione. Ovid. 2. Meram. Adde quòd aſſiduâ rapitur vertigine cœlum, Sideraque adverſa trahit, celeriſque volumine verſat. ¶ Nonnunquam pro volubilitate, ſive inconſtantia. Plin. lib. 7. cap. 4. Si diligenter obſervetur cuncta, magna ſortis humanæ reperientur volumina. ¶ Volumina vinculorum. Virgil. 5. Aen. -& ipſa Hus, illic vinclorum immenſa volumina verſat.

maximè velimus. Refertur quetiam ad animum, quàm ad corpus, quo vix non aliâ ſimulent ſolitur corpora eſſe, ac turpem: quod certè verum non eſt. Eſt enim voluptas vocabulum medium, omnemque jucundum motum, quo ſenſus lætetur, ſignificat, quem Græci vocant . Cic. 1. de Orat. Percipietis enim illum ex cognitione ſuæ lætitiam & voluptatem. Voluptatem ejus capio, dixit Plin. Epiſt. 19. lib. 2. quo voluptatem ex eo capio. Cum voluptate legerem eſt, cum delectatione. Cic. 1. de Finib. Omnes autem id quo gaudemus, voluptas eſtuat omne quo offendimur, dolor. Ovid. 7. Metam. -nulla eſt ſincera voluptas. Voluptati eſſe: id eſt, eſſe gratum & jucundum. Cic. Lentulo lib. 1: Quid mihi de ſuis, & de Cæſaris ſpe gratulatis, quod ſe hominem tam ſuum, ſperoque & optato, nobis hanc conjunctionem voluptati fore. Quibus omnibus in rebus voluptas in meliorem partem accipitur, pro ea quæ in animum cadit. ¶ In malam partem quoque capitur, & pro ea voluptate, quæ corporis propria eſt apud Cicer. de Senect. Divinus enim Plato eſſe non malorum voluptatem appellat: quòd ea videlicet homines capiantur, ut hamo pisces. Tertiò: Nullam capitaliorem peſtem quam voluptatẽ corporis homini evenire à natura datam: cujus voluptatis avide cupiditate temerè & effrenatè ad potiendum incitaretur. Idem 1. de Legib. Abeat quæ pœnalis in omni ſenſu implicata malo. Et mirabilis vis bonæ voluptatis malorum autem omnium mater.

Vŏluptārĭus, voluptabile, omn. t. Gratum, voluptuoſum. [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Pol. Vngar. Ang.] Plautus in Epid. Voluptabilem mihi tuo adventu arbitrabar diem.

Vŏluptātĭvus, voluptaria, voluptarium, Quod voluptatem affert. [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Pol. Vngar. Ang.] Cic. de Finib. Ac quando dubito, ſi omnido, quàmquè Stoici communi nomine corporis & animi bona appellant, ego malo lætitiam appellare, quaſi geſticulantem animi elationem voluptariam. Voluptarius homo, voluptati deditus. , , Plautus in Menæch. Nanque Epicuranea natio eſt hæc, ita bonorum voluptati atque potatores maximè. Cic. 2. Tuſc. Ego à te non poſtulo ut dolorem iisdem verbis affligas, quibus Epicurus voluptarem: homo, ut ſcis, voluptarius idem ſæpe. de Orat. Quinetiam geſtatus, qui eſt ſenſus ex omnibus maximè voluptarius, quique dulcedine præter cæteros ſenſus commovetur.

Vŏluptŭōſus, voluptuoſa, voluptuoſum. Habitum, & vehementiam ſignificat, & affectionem: [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Pol. Vngar. Ang. Voluptuous, voluptuous in ſpeech.] ut, Voluptuoſus homo, qui præ quam unicè voluptatem, quam Græci voluptatium vocat. ¶ Voluptuoſa res, quæ in ſe habet voluptatem, & quæ voluptate afficiat. Ille recipit, hæc recipitur. Plin. libro 2. Epiſt. 13: Voluptuoſum rem eſſe, utrunque eadem aperta eodem viatico invitare.

Vŏlŭptŏſē, delectabile, gratum, jucundum [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Pol. Vngar. Ang.] Cic. Lentulo lib. 1: Quod mihi de ſuis, & de Cæſaris ſpe gratulatis, ægnoſco humanitatem tuam, ſperoque & opto, nobis hanc conjunctionem voluptati fore. Quibus omnibus in rebus voluptas in meliorem partem accipitur, pro ea quæ in animum cadit. ¶ In malam partem quoque capitur, & pro ea voluptate, quæ corporis propria eſt apud Cicer. de Senect. Divinus enim Plato eſſe non malorum voluptatem appellat: quòd ea videlicet homines capiantur, ut hamo pisces. Tertiò: Nullam capitaliorem peſtem quam voluptatẽ corporis homini evenire à natura datam: cujus voluptatis avide cupiditate temerè & effrenatè ad potiendum incitaretur. Idem 1. de Legib. Abeat quæ pœnalis in omni ſenſu implicata malo. Et mirabilis vis bonæ voluptatis malorum autem omnium mater.

Vŏlŭptŭōſē, voluptuoſa, voluptuoſum. Habitum, & vehementiam ſignificat, & affectionem: [. Gall. Ital. Germ. Hiſp. Pol. Vngar. Ang.] Quanquam nunquam ſubſtantivè accipitur pro ipſa delectatione ſeu voluptate. Plautus in Amph. Nam quia vos tranquillos video, gaudeo, & voluptariè eſt. ¶ Legitur & voluptuosè, per apocopem, quod & Nonius annotavit. Plautus in Caſina: Facite animo veſtro volup. Idem Aſinaria: Hic tenet ex ſigulo clam uxore animo ſuo voluptuosè.

Vŏlūtæ, ſ. p. Ab architecturæ peritis appellantur capreoli, in columnarũ capitulis ex herbarũ foliis enaſcentes, & ubi abacum jam propemodũ contingunt, in orbẽ circumvoluuntur: de quibus apud Græcos, quòd apud Latinos nomẽ invenire non poſſum. Vitruvius lib. 3: Dempto abaci craſſitudine, dividatur reliqua pars in partes tres: ex quibus una imo folio detur, ſecundum folium media altitudinem teneat: cauliculi eandem altitudinem habeant: è quibus folia naſcuntur projecta, uncos abaci excipiant, quæ ex cauliculorũ ſolis natã, paulatim ſurgãt ad extremos angulos volutæ minores: ſubque helices includã ſummum medium, qui ſunt in abaco floribus, ſubjecti ſcalpturæ. Idem paulò poſt: De volutarum autem deſcriptionibus, uti ad circinum ſint rectè involutæ quemadmodum diſtribuantur, in extremo libro forma & ratio earum eſt deſcripta. Idem lib. 9. cap. 3. Nam progunt tectoriis monſtra portus, quam ex rebus

finitis imaginibus cernuntur. Nec columnis enim statuuntur calami, pro hastilibus hirpaginem habentibus striati, cum cuspis folium, & volutas frondis habeat, ad similitudinem foliorum insignias. Supra fastigia earum surgentes extantibus cum volutis: collocati teneri plures, habentes in se divisione ratione scientia figulla, non minus etiam ex coloribus flores, coniuliata habentes exte exeuntia figulla, alia humanis, alia bestiarum capitibus similia. Haec Vitruvius.

Völütábrum Volutatim. Voluto, Vide VOLVO.

Vömér, vomeris, masculini generis. Vide VOMO.

Vomícă, vomicæ, pen. corr. f. p. Abscessus internus cum copiosa eruptione, sanie inde & nomen accepit. [חזיר מלא נתוחים. Gall. Apostume. Ital. Apostema. Germ. Ein eytergeschwar eines eyss. Belg. Een puyste. Hispan. Postema. Polon. Ropa y wrzod. Vng. Daganat, fekely. Ang. A sore or mattering swelling, &c.] Cic. de Nat. deor. Ne progelli vulvi Pherecydis Syri qui vomicam ejus aperiri, quam medicina sanare non poterant, serunt: Sunt odio quos dira vomit natura, tumores. Vomica qualis est, vel eadem proxima quædam. Plin. lib. 20. cap. 12: Pernoscitur præcipuum ad vomicas. Hinc Plaut. in Perſa, non insolli vitæ vomicam appellat cum eam nimis teterram, atq; tumentem. Quid hoc, inquit, quod in collo tibi tumet? ea, vomica est, pretiate pater. ¶ Plin. lib. 33. cap. 6. per translationem accepit pro argenti vivi vena inquiet manante. Ut Oxoparpapis in his venis, cujus vomica liquoris nitori argentum vivum appellatur, ventrium rerum omnium. Nonius vomicam pro concavis locis & vetustate exesis poni probat Ex Lucilio.

Vómo, vomis, vomui, vomitum. Peros cucio, egero. [הקיא hiphil מקיא hiphil. Eructare, ejicere, ejaculari, ejaculatione ejicere. Gall. Vomir. Ital. Vomitare. Ger. Kotzen. Belg. Spouwen of overgeven. Hispan. Gomitar. Polon. Zrzygam. Vng. Okadom. Ang. To vomit, or parbreake.] Cic. pro Dejotaro: Quam quam potest coenâ vomere te velle dixi? Juvenalis: Quæ nunc in Circo vomere te velle diu Trojam habeam te ducere cœperunt. Idem de Philipp. Tantum vini in Hippiæ nuptiis exhauseras, ut ubi necesse esset in populi Romani cospectu vomere patridie. Virg. 9. Aen. Purpureoq; vomit ille animam, & cum sanguine mista Vina refert moriens.

Võmito, as. frequentativum. [מקיא hiphil. Gall. Vomir, souvent. Ital. Vomitare, spesso. Ger. Offt kotzen. Hispan. Comitar á menudo. Polon. Często zrzygam. Vng. Gyakorta okadom. Ang. To vomit often.] Cel. lib. 7. cap. 10: Quam quam pecudes hibernum, nausea correpta vomitant, atque expurgentur.

Võmĭtio, vomitionis, f. c. Qui potus vel per os ejectio, quæ vomitum subversione cõtingit. [הקיא hiphil מקיא hiphil. Ejectio, ejaculatio. Gall. Vomissement. Ital. Vomitamento, vomito. Germ. Kotzung. Hispan. Gomitamiento. Polon. Zrzygnienie. Vng. Okadas. Ang. A vomiting.] Plinius libro 11. cap. 37: Homini cibus utilissimus simplex: asservatur ciborum pestifera, & condimenta permixtione. Difficulter autem pertolerantur vomitiones: nobis acria, nimia, & avidè hausta: & altare, quam hyeme crassius, & in senecta, quàm in juventa. Vomitiones hominis ad hæc tanta medium revocamus, frigidiora corpora firmant, inimica oculis, maxime autem dentibus. Somno contoqueve corpulentiq; quàm firmitati utiliora: diæta athletas malè cibos a vomitione perficere.

Võmĭtŭs, tus, m. q. Vomitio. [הקיא hiphil. Ejectio.] Plin. libr. 20. cap. 14: Mentastrum cum facco granati singulus & vomitus fistit, ut Democritus monstrat.

Võmĭtŏr, oris, m. i. Qui vomit. [מקיא hiphil. Gall. Vomissant. Ital. Chi vomita. Ger. Der kotzer, der sich vomirt. Hisp. El que vomita. Pol. Ten który zrzyga. Vng. Okado. Ang. The vomiter.] Cic. lib. 2. de Fin: Non expetit vomitoribus, sicut neque ruinam, neq; sapa, neq; passum.

Võmĭtōrĭa [Vng. Okadó helyec, az melyben okadnak, ók emberek kivegyenek bennyek.] Martialis in Sacer. lib. 6. cap. 4. Virg. [Mane salutantum totis vomitoria templis. Pulcrae vomitur undam, & antiquæ nam Romus: Et Tyberis domen vomit in mare falsum. Vnde & nunc vomitoria in spectaculis dicimus, unde homines glomeratim ingredientes in sedilia se fundunt.

Võmĭtōrĭus, vomitoria, vomitorium. Quod vomitum ciet. [Hasonló. Gall. Qui fait vomir. Ital. Cosa che fa vomitare. Germ. Kotzerig. Hispan. Cosa que haze vomitar. Pol. Zrzymienie czyniący. Vngar. Okadtato. Ang. That hath power to make one vomite.] Plin. lib. 21. cap. 6. Hunc Romano inutilem, & ideo vomitoriam. Idem lib. 20. cap. 7. Bulbus quem vomitorium vocant ab effectu, folia habet nigra cæteris longiora.

Võmĭs, & vomis, hujus vomeris, generis masculini, Instrumentum aratri quo sulci fiunt. [מחרשת machareshet. Aratrum. Gall. Le soc d'une charrue. Ital. Vomere, vomero del aratro. Germ. Ein pflugeisen, pflugeisen. Belg. Een ploeghijser. Hisp. Reja del arado. Pol. Lemiesz. Vng. Zsaroly vas. Ang. The coulter of a plough.] Ita dictum quod terram vomitibus eji, erui. Virg. 1. Georg. Nec dulcis incipit jam tum mihi curvus aratro Ingemere, & sulco attritus splendescere vomis. Idem Vomis & index primum grave robur aratri. Plin. lib. 18. cap. 18: Vomerum plura genera. Culter vocatur, prædensam prosiquam proscindatur, secuum secans, futuris que solis vestigia præscribens incisura, quas reflexus in arando mordeat vomer. Alterum genus est vulgare, rostrati vectis. Tertium in solo facil, nec toto porrecto in dentali, sed exigua cuspide. Intritro hæc quarto genere, sed exactior in mucronem fastigiata, eodemque gladio scindens solum, & acie lateraum radices herbarum secans: id non pridem inventum in Rhætia. Gallis verò duas addiderunt rotulas: quod genus vocant plaumorati. Culpis effigiem palæ habet. Latitudo unciarum sex. Ovid. 2. Metam. Ipsa quoque immunis rastri, curvique coulteris, Nec illis Sauciabat vomeribus, per sedabat omnia tellus.

Vöpiscŏr, is. [בוא לעזר מקום אל בא. Gall. Celuy de deux jumeaux qui vient après. Ital. Uno de due gemelli che nasce dopo. Germ. Der ein aus den zweylingen so zuletzt geboren wird. Hispan. Uno de dos mellizos que viene despues de los otros. Polon. Jeden z bliźniąt który drugi się rodzi. Vngar. Az kettő közzül az ki másod magával születik. Ang. One of two twins born after the other.] Dicitur qui ex duobus conceptis, uno abortu excluso, ad partum legitimum ducitur. Quo cognomine dictus est Flavius Vopiscus, qui Imperatorum vitas scripsit. Plinius libro 7. cap. 10: Vopiscos appellabant è geminis, qui retento utero nascerentur, altero intempestivo abortu.

Vŏro, as, act. p. Cibum non confectum deglutio. [אכל achal בלע balah ע laah. Edere, devorare, absorbere. Gall. Devorer, avaller, sans macher, engloutir. Ital. Divorare, trangugiare. Germ. Fressen. Belg. Opfreden, inslocken. Hispan. Engerir sin masticar. Pol. Zeżreć, zgłotać. Vng. Elnyelem. Ang. To devour, to swallow vncorked.] Cicero libro 2. de Nat. deor: Alia vorant, alia mandunt. ¶ Ilias per translationem vorare capitur pro avide sumere. Plaut. in Trucul. Interim dulcia hujusmodi semel amaris potulam accepit meré. Cicero ad Atticum libro 4: Nos hic voramus literas cum homine nostro (ita mehercule sentio) Dionysio.

Vŏrāgo, ginis, secunda syllaba producta, f. c. Locus immensæ profunditatis, quicquid acciperet devorans, & propemodum inexplebilis. [תהום tehom. Abyssus, barathrum. Gall. Goffre. Ital. Voragine, barattro. Germ. Ein tieffer abgrund. Hisp. Vorago de agua. Polon. Głębia wielkowodna. Vngar. Bocsoy mélység. Ang. A gulfe or swallowing pitte.] Cicero 1. de Divinat. Qui quum per agrum Leontinum iter faceret, equum dimisit in flumen, immersus equus voraginibus non exstitit. Virgil. 7. Aeneid. Hic specus horrendum, & sevi spiracula Ditis Monstratur, ruptoque ingens Acheronte vorago. Idem 6. Aen. Turbidus hic cœno vastaque voragine gurges Æstuat. Curtius lib. 8: Imber violentius quàm aliàs fuso campos lubricos & inequitabiles fecerat: gravesque & propemodum immobiles currus illuvie & voragine hærebant. ¶ Transferturad hominem insigniter prodigum, cujus gula vel amplissimis patrimoniis in ventrem tanquam in barathrum quoddam conjectis expleri non potest. Cic. pro Sextio: Meo periculo, inquit, gurges & vorago patrimonii hel uabere?

Vŏrāgĭnōsus, voraginosa, voraginosum, adjectivum. Quod est voraginibus plenum. [בעל מצולות. Gall. Plein de gouffres. Ital. Pieno di voragini. German. Voll tieffer löcher oder abgründen. Hispan. Lleno de remolinos. Polon. Pełen głębokich dołów. Vng. Bővizes. Ang. Full of gulfes or swallowing pittes.] Hirc. 6. bell. Hispan. Nam paludi & voraginoso solo curvebant ad dextram partem.

Vŏrax, voracis, om. t. Multa absumens, inexplebilis, insaturabilis. [שוד שאף בלע, בלעני שאף, שואף בלע, בלעני שוד. Gall. Grand devoreur, gouffre, glouton, gourmand. Ital. Vorace, divoratore. Germ. Fressig. Hisp. Cosa que mucho traga, comilon. Pol. Zarłok. Vngar. Nagy ebedő. Ang. That swalloweth much, a hungry wretch.] Ovid. lib. 15. Metam. Necnisi perderis alium, placare voracis, Et malè meratipotentis jejunia ventris. ¶ Charybdis vorax. Διαρπαστικός. Cicero 2. Philip. Quæ Charybdis tam vorax tot res tam cito absorbere potuisset? Virtus vorax. Lucan. lib. 1: Hinc usura vorax, avidumq; in tempora fœnus, Et concussa fides, & multis utile bellum.

Vŏrācĭtās, atis, f. t. Edacitas, inexplebilis edendi aviditas. πολυφαγία.

Vŏrsurā, vide Versura in VERTO.

Vŏrto, is, vide VERTO.

Vŏrtex, vide Vervex in VERSO.

Vŏs, vestrum, vel vestri, pronomen pluralis numeri 2 rus. Vos meipsi, pro vosipsi. [אתם atem. ὑμεῖς. Gall. Vous. Ital. Voi, Ger. Ihr. Belg. Gy. Hisp. Vos. Pol. Wy. Vng. Ti. Ang. Ye or you.] Cic. lib. 4. Acad. Nos autem dicimus ea nobis videri, quæ vosmetipsi nobilissimis philosophis placuisse concedatis. Idem pro Rosc. Amer. Quæ facilis ejusmodi sint, ut ea dedita opera à vobis contra vosmetipsos facere videamini.

Vŏtīvus, Votum, vide VOVEO.

Vŏvĕo,

Vŏvĕo, voves, vovi, votum, n. 2. Deo aliquid sanctè promitto, voto facio, vota nuncupo, vota suscipio. [נדר *nadhar. ἐυχομαι.* Gall. *Vouer, faire vœu.* Ital. *Far voto, annotare.* Germ. Gelobnussen thun/Gelobden thun Belg Gheloven. Hisp. *Voto à dios.* Pol. *Sluby czynic obiecowac.* Vng. Fogadnek/Fogadás. Ang. *To vowe.*] Pro quo etiã dicimus vota facere, & vota nuncupare. Liv. lib. 1. ab Vrb. In re trepida duodecim vovit Solios, sinaque Pallori & Pauori. Horat. lib. 1. Carm. Odes 8: Voveram dulces epulas, & albam Libero caprum. Ovid. lib. 9. Metam. Vota puer solvit, quæ fœmina voverat Iphis. ¶ Vovere caput pro salute patriæ, dixit Cicero libro 5. de Finibus: pro objecto esse periculo pro salute patriæ. ¶ Hujus compositum est Devoveo: de cujus significatione abunde multa dicta sunt suo loco.

Vōtus, vota, votum, participium. [נדור *nadhûr & nêdher.* Gall. *Vœu, promis.* Ital. *Votato, promesso.* German. Gelobt/Gelobnuss/Gelobd verhafft. Hisp. *Votado, prometido.* Polon. *Obiecani poświęcony.* Vng. *Fogadtatot.* Ang. *Vowed.*] Cicer. de Nat. deor. At eorum templa sunt publicè vota, & dedicata. Liv. libr. 4. ab Vrb. Iudi ab Decemviris per triduum ex plebis Patribus ex Senatusconsulto voti, eo anno facti sunt.

Votum, i, n. [promissio facta Deo voti sponsio qua Deo obligamur.] [נדר *nêdher & nêdhe.* Gall. *Vœu.* Ital. *Voto.* German. Gelobnuss/Gelobd/Belg. *Een ghelofte.* Pol. *Obiecanie ślubowanie.* Vng. *Fogadás.* Ang. *A vow or promise made to god.*] Cicer. de Nat. deor. Nõne animadvertis ex tot tabulis pictis, quàm multi votis vim tempestatis effugerint? Idem 1. de Legib. Diligentia votorum sanctis in lege dicta est, ac voti sponsio, quo obligamur Deo: pœna verò violatæ religionis nullam excusationem habet. Virgil. 8 Aeneid. Vota meos duplicant matres propriusque periclo timor. ¶ Nefarium votum. Cicero pro Cluentio: Quia etiam nocturna sacrificia, quæ putat occultiora esse, fœderatáque ejus potes, & nefaria vota cognoviuus. ¶ Eo quòn ã quæ magnopere delideramus, achibitis votis à diis petere solemus: factũ est ut Vota exemplum pro optatis dicamus. Plin. Epist. 43: Hanc ego vitam voto, & cogitatione posco. ¶ Vnde votũ cõportem dicimus cum, qui desiderio fuũ effectus est. Et pro voto succedere id est, pro desiderio. ¶ Idem facere vota, pro optare. Cicero pro Milone: Vota enim fecerat, ut in cos potius mitteret, quàm in vestras possessiones. ¶ Nonnunquam tamẽ facere vota, idem est quod vovere. Cicero de Aruspic. respon. Nostri imperatores maximis & periculosissimis bellis huic deæ vota fecerunt, eadem ipsa Pestilentia ad aram principem persolverunt. ¶ Votorũ aquem fingere id est, talem eum fingere, qualem vel maximè optaremus. Plin. Epistolarum Tibique, ut quæ exploraveris spondeo habiturum te generum, quo meliorem dignè voto quidem potuit. ¶ Nuncupare vota pro imperio, apud Ciceronem 6. Verr. id est, nominatim aliquid vovere, quod Republica periculo liberata, fis persoluturus. ¶ Votis teneri, id est, voti reum esse. Cicero ad Atticum: Sed jam quasi voto quodam & promissu me teneri puto. ¶ Vota solvere, est ea quæ vovimus, præstare. Cicero ad Atticum: Vota reddere, apud eundem libro 4. de Legibus. Libentèr me voto, est solutione eorum quæ vovimus, eximere: sese ab obligatione sponsionis dis factæ. ¶ Legimus tamen & liberare te voto, ubi intelligitur Fœnebrio, Sponsione, aut similè aliquid. Liv. lib. 3. ab Vrb. Verecundiam non tulit Senatus, quin sine mora voti liberaretur. ¶ Reus voti, & Damnatus voti, vide in dictionibus DAMNATVS & REVS.

Vōtīvus, votiva, votivum, penultimæ producta. Quod ex voto datum promittitur, quod ex voto fit & suscipitur. [נדרי *nedhârim.* Gall. *Qui est voué.* Ital. *Di voto.* German. Bertolt/Gelobt/Gelübd verspruchen. Hisp. *Cosa prometida por voto.* Pol. *Ślubowanie.* Vng. *Illien fogadalmi/Illyen ígéretes.* Ang. *Promised or vowe.*] Horatius 1. Epistol. 31: Pelatur in vestrum reditum votiva juvenca. Ludi votivi, qui ex voto fiunt. Solebant enim in Reipub. periculis, aut principis adversa valetudine ludi vovèri, quos deinde voti damnati impensi cum apparatu faciebant. Plinius libro 7. capite 42: Valeria Copiola Emboliaria reducta est in scenam. Cn. Pompeio, Qu. Sulpitio Coss. ludis pro salute D. Augusti votivis, annum centesimum quartum agens. ¶ Thura votiva, quæ voti causa persolvuntur. Ovidius libro 3. Amor. Eleg. 12: Accipiat grata preces, votivaque thura piorum, Ara per antiquas facta fuisse manus. ¶ Legatio votiva, quæ voti ergò suscipitur. Cicero Attic. libro 15: Votivæ (subaudi legationi) nec tibi quidem placebat. Etenim erat absurdum, quæ, si fuisset Respublica, vovissem, ea me eversa illa vota dissolvere. ¶ Aliquandò votivum significat quod voto desideratum est. Apuleius libro 6: Tota civitas ad votivum conspectum effunditur. ¶ Votivæ aures, quæ cupiunt aliquid audire. Plaut. in Casin. Aures votivæ si sunt, animum advertite.

Vŏtŭlus, votula, votulum, ã Nonio creditur, idem est quod religione aliqua prohibitum, vel interdictum. Plaut. in Asin. Nolo illam habere causam, & votulam dicere.

Vōx, vocis, f. c. propriè dicitur sonus qui ab animalis ore profertur. [קול *kol. φωνη, βοη.* Gall. *Voix, son.* Ital. *Voce, suono, dittione.* German. Ein Stimm. Hispan. *La voz, son.* Pol. *Głos.* Vngar. *Szo.* Ang. *The voice.*] Fit enim hoc ore, quod est clamare. Cicer. lib. 2. de Nat. deor. Vocis genera permulta, canorum fuscumque, alpetum grave, acutum: flexibile, durumque: quæ nominum solùm auribus judicantur. Idem in Oratore: Vocis mutationes eædem sunt, quæ animorum, qui maximè voce commovetur. Mira est enim quædam natura vocis: cujus quidem è tribus omnibus sonis, inflexo, acuto, gravi, tanta sit & tam latens varietas perfecta in cantibus. De vocis quantitate, ac qualitate, vide Quintilianum libro 11. cap. 3. Ovid. 2 Metamorph. Nec conata loqui est, nec conata fuisset, Vocis habebatur: fixumque jam colla tenebat. Idem 2. Amor. Eleg. 6 de Platone: Non fuit in terris vocum dimolitior ales. Virgil. 3. Aeneid. Sensit, & ad sonitum vocis vestigia torsit: Quintilianus libro 11. cap. 4: Augentur autem, sicut omnium, ita vocis quoq; cura: & negligentia minuuntur. ¶ Nonnunquã tamen Voces dicimus pro rerũ inanimatarum sonis. Virg. 6. Aen. de Orphei cithara: Necnon Threicius longa cum veste sacerdos Obloquitur numeris septem discrimina vocum.

Vŏcŭla, æ, f. vocula: pen. corr. f. p. diminut. Parva vox. [קול *kol.* Gall. *Petite voix.* Ital. *Voce, voce picciola.* German. Stimmlin, Hisp. *Pequeña voz.* Polon. *Głosik.* Vngar. *Szocska.* Ang. *A small voice.*] Cicer. ad Q. Fratr. Quinto molliores sunt & delicatiores in cantu flexiones, ac fractæ voculæ, quàm cerni, seu fieri ad Propertius lib. 1. Eleg. 15. O utinam rasecta cava mea vocula rima Percussæ domine verterit ostia cardo.

Vŏcābŭlum, vocabuli, penultimam corripit, n. [Dictio qua res singulæ vocantur, aut voce efferuntur.] [שם *shem.* Gall. *Vocable, diction, nom ou surnom.* Ital. *Diettione, vocabulo, voce.* German. Ein Nam/Wort Hispan. *La palabra.* Pol. *Słowko, nazwanie imie.* Vngar. *Ige, szo, beszed* Ang. *A word.*] Terentius in Eunucho: Tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis vocabula. Plinius Epistol. 14: Neque alio vocabulo potest exprimi. Cicer. 3 de Orat. Nam si res suum nomen & proprium vocabulum non habet. Quinct. lib. 9. cap. 1: Mutatur vocabulorum vis rerum.

Vŏcālis, vocale, num. t. Quod est sonorum, & summæ vocis. [*φωνηεν & φωνηεντα.* Gall. *Qui a bonne voix ou bonne sonorité/ce resonante.* Ital. *Vocale, sonore.* German. Stimmhafftig, lautender/der die Mütter bedeutet Stimmbar. Hispan. *Cosa que resuena y tiene voz.* Polon. *Głośny.* Vngar. *Hangos szavu.* Ang. *That hath a lowde voice.*] Plinius libro 18. Ranæ quoque ultra solitum vocales, sunt signa tempestatis. Tibul. lib. 2. Eleg. 3: Nunc te vocales impellere pollice chordas, Nunc precor, ad laudes flectere verba meas. Ovid. 11. Metamorph. Carmine vocali clarus citharaque Phemonoë. ¶ Vocales dictæ sunt quinque literæ apud Latinos literas: quia per se voces faciunt, & sine his vox proferri non potest *φωνηεντα.* ¶ Hinc semivocales, quæ quasi dimidiatum vocalium sonum habent. *ημίφωνα.* Vocalium concursus. Cicer. Orat. Habet enim ille tanquam hiatus concursu vocalium molle quiddam. ¶ Vocalis etiam dicitur, qui vocem utitur, & proferre verba potest: pura si quis, quam mutus fuisset, postea loquatur *ἐναρθρος.* Valerius libro 1. Aegle Samius athleta mirus, quum civitori & ludus & præmium eriperetur, indignatione accensus, vocalis evasit.

Vŏcālĭtās, vocalitatis, f. t. Consonantia, quam Græci *ἐμφωνον* vocant. [Gall. *Consonance bonne, bon & plaisant son,* Ital. *Consonanza.* German. Wolklang. Hispan. *Consonancia.* Polon. *Zgodnosc.* Vngar. *Hangossag.* Ang. *The tunable or sweet sounding of a voice.*] Quint. lib. 1. cap. 5: Sola est, quæ notari pollit vel asperitas, quæ *ἀσφατος* dicitur.

Vŏcāmĕn, inis, n. t. Nomen, appellatio. [שם *shem.* Gall. *Nom, appellation.* Ital. *Nome, appellatione.* German. Ein Nam. Hisp. *Nombre ó denominacion.* Pol. *Nazwanie.* Vng. *Nev, nevezes.*] Lucret. lib. 2: & Bacchi nomine abuti Mavult, quàm Liberi proprium proferre vocamen.

Vŏcātīvus, adjectivum fictum à Grammaticis: ut vocativus casus, per quem aliquem vocamus *κλητικη.*

Vŏcātīvē, adverbium, apud Gell. lib. 13. cap. 21: Vocativè, inquit, dictum est, per vocativum.

Vŏcĭfĕrŏr, ĕris, Clamo, clamorem edo, exclamo. [צעק *tsâhak. κεκραζομαι.* Gall. *Crier, braire, huyer.* Ital. *Gridar forte, tirar adalto voce.* German. Ein Stimm erhebn/laut schreyen. Belg. *Luyt roepen.* Hispan. *Gritar mucho, dar voces.* Polon. *Krzyczmi wołam.* Vng. *Kiáltok, kiáltok.* Ang. *To crie out or lift up the voice.*] Cic. 6 Verr. Mulcati abierunt Diodoro, vociferanti palam, lacrymas interdum vix tenere. Lucret. lib. 2. Nulla ejus forma, qui dolore ipso per se vociferatur, & eluctetur naturæ profundi. Virg. 2. Aen. Talia vociferans gemitu tectum omne replebat. ¶ Vociferata

citerare activum protulit Cicero Act. 4. in Verrem, si mendo locus vacat: Nam medius, vox, latera desiderent, si hoc nunc vociferare velim, quàm miserum indignumque sit, &c.

Vociferātio, vociferationis, verbale f. t. Clamor, actus vociferandi. [צעקה tsheakah, ecclesiastes. Gal. Braeymerot, grimmet, huyvement Ital. Vlegratura. Ger. Erheben, oder ein erschrecklich geschrey. Hisp. Obra de gritar. Pol. Crzyczenie albo wrzask. Vng. Kiáltozás, kiáltás. Ang. A crying, or a shout, or a cry.] Cic. pro Cluent. Nam in ipso sermone hoc & vociferatione mortua est. Ad Herenn. lib. 3. Habet enim quiddam liberale, & ad misericordiam paulùm vociferationem, quam ad virilem dignitatem in dicendo accommodatum.

Vŏco, vocas, act. p. 1. convoco, accerso, appello, adduco. [קרא kará, exodus & passim. Gall. Appeller, huscher Ital. Chiamare Ger. Beruffen Hisp. Llamar. Pol. Wołáć. Vngar. Hivom, neve szerint. Ang. To call, or call by name.] Plaut. in Capt. Quin ad patrem vis nuntiari? vin' vocem hanc ad te. Virgil. 11. Aeneid. Vaniquè infligat vocibus alas, Nomine quemque vocans. Cicero 6. Verr. Deindè ipsum regem ad cœnam vocavit. Unde vocatores dicti sunt, quibus invitandi datum est negotium, sive qui per se vocant ad cœnas. Plinius lib. 33. cap. 10. Invitatus ad regis cœnam venit, indignantique Ptolemæo, ac vocatores suos ostentanti, ut diceret à quo eorum invitatus esset, de arrepto è oculo carbone extincto, imaginem in pariete delineavit. ¶ Tanti vocatur ille pudicam, à Juvenale Satyrâ sexta, dictum in hunc sensum: Tantum accepit, ut illam dicat esse pudicam. Verba Juvenalis sunt haec: Bis quingenta dedit, ut vocatur ille pudicus. Loquitur de Cethegia mulierc impudicissima, quam tamen maritus pudicam esse affirmabat, quòd ita res esset, sed quòd quingenta dotis nomine accepisset. ¶ Vocare aliquem ad calculos, est cum vocare ut suffragium ferat. ¶ Vocare servos ad libertatem, est eos invitare ut fide vendicent in libertatem. ¶ Vocare aliquem ad computationem, dixit Plin. in Paneg. Nemo recusavit, & actionis orbitatem ad computationem vocet, cogatque patrem, quid reliquerit filius, fateri. ¶ Vocare aliquem ad testimonium, est testem citare. ¶ Vocare aliquem in crimen, est aliquem criminis accusare. ¶ Vocare in discrimen, est periculo committere. ¶ Vocare aliquem in invidiam, est, quod vulgus indoctum aut, adhorrere in malam gratiam. ¶ Vocare rem aliquâ in medium, est discutiendam proponere. ¶ Vocare aliquem in partem, est cum vocare ut alicujus rei partem accipiat. ¶ Vocare aliquid ad calculos, est in supputationem deducere. Cicero de Amicitia: Hoc quidem est nimis exiguè, & exiguè ad calculos vocare amicitiam: ut par sit ratio acceptorum & datorum. ¶ Vocare deos in vota, est votis factis deorum auxilium explorare. Servius & Virg. lib. 5 Aeneid. Nipalmas ponto tendens utraque Cloanthus, Fusi Dîi, preces, divosque in vota vocabat. ¶ Vocare aliquem à mœstitia, est jubere ut animo esse. Cicer. Att. lib. 11. Quòd me à mœstitia vocas, multum proficis. ¶ Sic vocare ad virtutem, ibidem, pro eo quod est bono animo esse jubere, & eum qui sibi necem inferre constituerat, spe melioris injecta ab instituto revocare. ¶ Vocata est opera, dixit Plaut. in Stich. Cœnabis apud me, quoniam salvus advenis. &. Vocata est operandi est, non vacat apud te cœnare, quoniam rogavit me aliquis ut negotium aliquod pro se transigerem.

Vŏcātus, vocata, vocatum, participium. [קרוא nikrá, exodus & passim. Deus vocatus, Deus ecclesiasticus. Gall. Appellé, huscié. Ital. Chiamato. Germ. Genant Hispan. Llamado. Polon. Zowiony, Vngar. Hivattatott nevezett. Ang. Called.] Ovid. 1. Metam. Concilium quòque vocant, nec nulla vocatos. Horat. 2. Carm. Ode 18. Vocatus, atque non vocatus audit.

Vŏcātus, vocatus, vocatui, m. q. [שׁאלה shelilah, exodus & passim. Gal. Invocation, priere. Ital. Inuocatione, prego. Ger. Anruffung, oder betüffung. Hisp. Obra de llamar, ruego. Pol. Wzywanie. Vngar. Kéniérés. Ang. Calling, or invocation, and prayer.] Virg. 10. Aeneid. nunc & nequicquam fruftrata vocatus Hasta meos, &c. Ubi Serv. Vocatus: hoc est, invocationes & preces: nam appellatio est à verbo quæ semper in io exit, aut in us: id est, nomen verbale. Cic. 3. de Orat. Manè Idib. Septembr. & ille Senatus frequens vocatu Drusi in Curiam venit.

Vŏcātor, penultima producta, oris, verbale, m. t. [קרוא kará, exodus, שׁאלה shelilah, exodus & passim. Gall. Semonneur, inuiteur ou huyeur. Ital. Citatore, inuitatore. Germ. Ein beruffer, oder Hispan. Que llama à otro que venga, combidador. Pol. Wzywaiący. Vng. Hivo. Ang. A caller.] Vocatores dicti sunt, quibus datum est invitandi negotium, sive qui ipsi invitant ad cœnas. Plin. lib. 33. cap. 10. Invitatus ad Regis cœnam venit, indignantique Ptolemæo, & vocatores suos ostendenti, ut diceret, à quo eorum invitatus esset.

Vŏcĭto, as, penult. corr. Frequentativo. [שׁאלה shelilah, exodus & passim. Gall. Appeller souuent, huscher. Ital. Vocare, chiamare. Germ. Zuffen, oder offt nennen. Hispan. Llamar à menudo. Polon. Wzywam często. Vngar. Hivogatom. Ang. To call often.] Plautus in Capt. Regnum vocitatus est, post vos nomen indidistis Tyndaro. Cicero 2. de Nat. deor. Quas nostri septem solum vocitare trliones.

V ante P.

Vpĭllo, onis, m. t. Potius est à Virgilio pro opilione, causa metri, Aegloga 10. Venit & Vpilio, tardi venêre bubulci. Est autem opilio, vel upilio, ovium custos. [רעה roeh, exodus. Gal. Berger Ital. Pecoraro. Germ. Ein Schaffner Hisp. Pastor de ouejas. Pol. Owczarz. Vng. Juh pásztorok, ökrök. Ang. A sheepherd or keeper of sheep.]

Vpŭpa, upupæ, f. p. Avis, cristis à capite exeuntibus galeata, in fimo semper commorans. [דוכיפת dukifat, exodus. Gall. Huppe. Ital. Bubbola. Ger. Ein Wetthopff. Hisp. Abubilla, ave. Pol. Dudek. Vngar. Buvesdobok. Ang. A hoopwinck or hoopoe.] Plin. lib. 10. cap. 29. Mutat & upupa, ut tradit Aeschylus poëta, ubi cœna alias pastu avis, crista ut frenda plicatili, comas alens eam, tuberibusque per loca gradientem capitis. ¶ Plaut. in Captivis. Vpupam pro meretrice accipit. Iidem (inquit) hunc mihi advenienti upupa quæ me delectet, dato est.

V ante R.

Vrachus, pen. cor. ἀγρός, Mearus est profluvium ex fundo vesicæ fœtus in utero existentis, totum defectus in membranam uricæ recipiendæ destinatam, quæ à medicis ἀλλαντοειδὴς appellatur. Vide Galenum lib. 13. de Usu partium, & in tractatu de Conformatione vulvæ.

Vrăeus, Persis, thynni pars Varroni lib. 4. de Ling. Lat. Graeci Grammatici, οὐρὰ, οὐρὸς, οὐραῖος. Persius: rubrumq; amplexa caricam, Cauda natat thynni. Athenæus οὐρὸν partem exhyemo vocavit.

Vranos. Vox Graeca coelum significans, quasi ὁρατὸς (ut ingnit Ambros. lib. Hexam. Jab. ὁρᾶν, quòd sit visui pervium, & minimè densum, ut est aqua & terra.

Vrănĭscŏpus, pi. ἀστρονόμος. Piscis idem cum callionymo, tel habens praegrande, quo circumferre & exercitentur in oculo cornuculae pertinaciter. Dictus uranoscopus ab oculo, quem in capite habet ita situm, ut ea coelum intuti videatur. Vide Plin. lib. 32. cap. 7.

Vrbānĭcum. Vrbane. Vrbanitas, Vrbanus. Vide Vrbs.

Vrbĭnum, urbini pen. cor. Telum genus obtongum. Plautus in Baccis. Si tibi est machaera, & nobis urbina est domi. Verba sunt Chrysali, minas infrementis, & militis fervidi fervidè detrectantis. Placidas Fulgentius legit hoc loco Vervina, & interpretatur jaculi genus, quæ Veruta vocat. Vide Erasm. Adagia.

Vrbs, hujus urbis, f. t. Oppidum muro cinctum. [עיר ir, Gen. Gall. Vne ville. Ital. Citta. Ger. Ein Stat. Belg. Een Stat. Hisp. La ciudad. Pol. Miasto. Vng. Kerités varos. Ang. A citie enuironed with walles.] ab Urvo, aratri curvatura: quod antiqui junctis bobus, tauro & vacca. Hetruscorum ritu in condendis urbibus, interiore vacca, aratro circumagebant sulcum, intra quem urbem à dividerent. Hoc faciebant religionis causa die auspicato, ut uros fossa, muroq; munita esset: & locum unde terra fodissent, Fossam vocabant. Virgil. lib. 1. Georg. Aptè dies legitur, qua mœnia signet aratro. Quidam ab urbe urbem appellatam putant, quòd sulcus in orbem duceretur: nam civitates antiquæ in orbem fiebant. Propriè autem Roma Vrbs dicta est per antonomasiam, quum cætera dicantur Oppida, ut testatur Quintil. lib. 8. cap. 2. ¶ Vrbis autem vocabulo propriè ædificia ipsa significantur, Virgil. lib. 1. Aeneid. Vrbs antiqua fuit, Tyrii tenuêre coloni, Carthago. ¶ Civitatis autem nomine intelliguntur cives ipsi. Cicero libro 1. de Repub. Quam quum locis maximè sepsissent, ejusmodi conjunctionem cœtorum Oppidum, vel Vrbem appellarunt, delubris distinctam spatiisque communibus. Omnis ergo populus, qui est talis cœtus multitudinis, qualem exposui, Civitas est. Idem pro Sextio: Tum domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, inventa & divino jure & humano mœnibus sepserunt. Sed confunditur quandoque, ita ut Vrbs pro civitate ponatur idque per metonymiam, ut ait Quintilian. lib. 8. cap. 6. Virgil. 2. Aeneid. Invadunt urbem somno, vinoque sepultam. Et civitas pro urbe, Senec. Quum pleraque civitates videremus terræmotu fundibus collapsis. ¶ Ab urbe & Suburbium & Suburbanum. Vrbanum, & Vrbicus: sicut ab oppido Oppidanus & Oppidicus.

Vrbĭcus, urbica, urbicum, Quod ad urbem pertinet: sicut Rusticus, quod ad rus. [ἀστικὸς. Gall. De la ville. Ital. Cittadinesco. Ger. Stattisch, oder Stat. Hisp. Cosa perteneciente a ciudad. Pol. Miejski. Vngar. Varosi. Ang. Of a towne.] Gell. lib. 13. cap. 1. Si quod autem posset remedium esse, ut nec tam assiduè domus Romæ arderent, vicinum herile dedissem res rusticas, & urbicas emisse. Suetonius in Augusto: Ut feraciorem habiturumque annonæ urbicæ redderet. Martial. in Proœmio libri 12: Quæ absolvenda non esset inter illas quoque occupationes urbicas, quibus factitus consequimur ut molesti potiùs quàm officiosi esse videamur.

Vrbānus,

Vrbānus, urbana, urbanum, Vrbicus: cui opponitur villanus: [ἀστεῖος, ἀστικός. Gall. Gaul, bourgeois, joyeux & rassasié. Ital. Orato, urbano, e diligente. Ger. Stimm: höflich. Belg. Cierl. Hisp. Cortes, cosa de ciudad. Pol. Miejski. Vng. Varabeli. Ang. Of a citie, or citie, joyfull.] Ut Vrbani mores, Vrbana curia: aut qui in urbe habitat. Ejus contrarium est Rusticus. Plaut. in Merc. Vrbani fiunt rustici. ¶ Vrbana prædia. Vipian. Urbana. ff. de verb. significatio. Vrbana prædia omnia ædificia accipimus, non solū ea quæ sunt in oppidis, sed & si forte fabula luci, vel alia meritoria in villis, & in vicis: vel si Prætoria, voluptatis tantūm deservientia, quæ urbanum prædium non locus facit, sed materia. Vrbana. Terent. in Adelph. Ego hanc clementem vitam, urbanam, atque otium fecutus sum. Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 9: Nec tu credideris urbanæ cōmoda vitæ Quærere Natonem quæsierit & illa tamen. ¶ Per transitionem accipitur pro faceto, comi, lepido, quem Græci εὐτράπελον vocant, sive χαρίεντα. [Pol. Obyczainy, łaskawy. Vngar. Embersēges, tréfas.] & pro eo qui in verbis & ioco, & usu proprium quendam præ se fert urbis gestum, & sumptum ex conversatione doctorum tacitam eruditionem: antiqua tamen in significatione Ciceronis tempore dictio fuit nova. Cicero in Epist. Fam. Te, inquit, hominem, ut nunc loquūtur, urbanum: id quod Quintilianus lib. 8. cap. 3. quoque notavit. Cicer. pro Domo sua: Et homo facetus inducis etiam sermonem urbanum, ac venustum. Horat. 1. Serm. Satyr. 10: -fuerit Lucilius, inquam, Comis & urbanus, fuerit limatior idem, &c. Ed. fleri à Dicaci, quòd dicax est, cujus ferunto cum risu aliquem incessit. Ideo Demosthenem urbanū fuisse dicunt, dicacem negant. ¶ Quē admodum autem urbanum & dicacem hominem dicimus, ita urbanum & dicacem sermonem: unde urbanitas & dicacitas tūm de oratione, quàm de homine dicuntur.

Vrbānēnsis, dē quod Vrbicus: ut urbanici militēs, qui in præsidio urbis locati sunt. l. 35. §. 1. D. ex quib. caus. major. ubi tamen nonnulla exemplaria habent Vrbaniciani.

Vrbānĭtas, atis. f. t. Sermonis lepor, dicacitas salibus condita, sal, facetiæ. [ἀστειότης, χαρίεσσα ἀστειότης, χαρίεσσα. Gall. Courtoisie, bonne grace, bon entretenir. Ital. Urbanità, buona gratia, cortesia. German. Stattigkeit, höfligkeit. Hispan. Cortesia, como de ciudad, cortesidad. Pol. Obyczaynie, grzeczność, y pare przyiętey. Vng. Szemtelenségesen tréfa, és nyelvesség. Ang. Good manner, gentlenesse in speache and behaviour.] Vrbanitas (inquit Quintilianus libro 6. cap. 3.) illa est, in qua nihil absonum, nihil tragicè, nihil iacōdum, nihil peregrinum neque sensu, neque verbis, neque ore, gestuve possit deprehendi. Cicero de Finib. Et sunt illius scripta leviora, ut urbanitas summa appareat, doctrina mediocris. Idem pro Cælio: Maledicto nuncio nihil habet propositi præter contumeliam: quæ si percelantūs jactatur, convitium si facetius, urbanitas nominatur. Quint. lib. 4. cap. 2. Vrbanitas opportunè reficit animos. Est autem hæc significatio metaphorica, tracta à motibus eorū, qui in urbibus agūt, quorum oratio, vitæque omnis lepore, salibus & venustate amœnius condita est, quàm eorum qui in agris agunt. ¶ Nonnunquam tamen legitur in propria significatione pro rebus ipsis urbanis: vel pro vita urbana. Cicer. Trebatio: Tu modò desideria urbis & urbanitatis depone.

Vrbānī milites, ἀστρατιῶται dicuntur non tàm qui urbani sunt: id est, Romani, quàm qui ad urbem pertinent.

Vrbānē, adverbium, Facetè, lepidè, venustè. [ἀστείως, χαριέντως. Gall. Gracieusement, plaisamment, de bonne grace. Ital. Pezzevolmente, con gratia. Ger. Höflichen: liebkosen. Hisp. A manera de ciudad, con gracia, y cortesia. Pol. Przyiemnie y przystoynie. Vng. Szépen, tréfásan. Ang. Courteously, gently.] Cic. 1. de Finib. Facetè & urbanè, ut è patre audiebam Stoicos irridere. Quint. lib. 2. cap. 11: Nec tamen potuit urbanius ex confessione inscitiæ suæ cubi.

Vrbanātim. Antiquis in usu erat, pro urbanè: hoc est, urbanorum more, ἀστικῶς. Sicuti contra Rusticatim, pro rustice, sive rusticorum more. Pomponius apud Nonium: At ego rusticatim tangam, urbanatim nolcio.

Vrcĕus, urcei, m. for. Paulus Iureconsultus ait: Est vas quoquo in urnam infunditur, vel in ahenum. [אחת, chémeh (vel) chémach (vel) chamāh כד chadh ἀγγεῖον. Gall. Pot de terre ou d'airain, cruche, buire, esquemart. Ital. Secchia, orciuolo. Ger. Ein wasser gefäß aus ein erden oder auß metall, sich zu schöpffen. Hispan. Cantaro. Pol. Wiadro, dzbanek, dzieżownik. Vng. Kancsó, fazék kepeuya. Ang. A pitcher or pot for water.] Martial. lib. 14: Hic tibi donatur panda ruber urceus ansa, Stoicus hoc gelidā Tronto petebat aquam. Colum. lib. 12. cap. 21: Sal autem quam candidissimus conjiciatur in urceo fictili ficipice qui urceus quū recepit salem, diligenter totus oblinitur luto paleato. Horat. in Arte: -amphora cœpit Institui: currente rota cur urceus exit.

Vrcĕŏlus, diminut. [ὑδρηλάκιον, ἀγγειδάριον. Gall. Vn petit broc. Ital. Secchiel vel vaso. Ger. Ein wasserschöpffin, schöpffgeschirrlin. Hisp. Pequeño cantaro, ó acetadas, para sacar agua. Polon. Wiaderek, skopiorek. Vngar. Kanyorka mely kap nyarika. Ang. A little pitcher to put in water.] Colum. lib. 12. cap. 16: Eodem tempore torbam una lecta curiosè in urceolos pratos adjicito, juven. Satyr. 2: Lectus erat Codro Procula minor, urceoli sex, Ornamentum abaci, nec non & parvulus tusā Cantharus, &c.

Vrcĕŏlāris herba, A Romanis dicta est, quam herbariorum vulgus hodie pentaphyllon, seu quinquefolium appellat. Ruellius, Dioscoridi. [Pol. Nagydyptan.] ¶ Dicitur & perdicium, quòd perdices hac herba peculiariter delectentur. Urceolaris autem idcirco appellata est, quòd sua asperitate ut lavandis urceis maximè idonea. Plin. lib. 22. cap. 17: Perdicium, sive parthenium a nostris herba urceolaris vocatur, ab aliis asteriscum, folio similis ocymo, nigrior tantūm, nascens in tegulis, parietibusque.

Vrēdo, uredinis. f. t. Morbus herbarum, fructuum, arborumque qui in vitibus etiam carbunculus dicitur: & in arceria rubigo, sata, plantas, arbores quæ aduret. [ירקון yerekōn ἰὸς ἰοειδὴς. Gall. Rouille, ce qui brusle et brusle arbres et plantes. Ital. Ruggine, quando si secca gli alberi & le herbe. German. Der brand. Hisp. Quemadura de arbores y yeruas. Polon. Zarazenie zbytkowskie przipalowanie. Vngar. Kegyo. Ang. Blasting or burning in trees, plantes or hearbes.] Cicero 3. de Nat. deor. Nec Cæredo, aut grando quippiam nocuit, id loci anima dvertendum fuit. Plinius libro 18. cap. 28: Plerique dixere rorem inustum sole acri, fugibus rubiginis causam esse, & carbunculi vitibus. Quod ex parte falsum arbitror: omnemque uredinem frigore tantūm constare, Sole innoxio. ¶ Est & uredo, exanthia cum pruritu, qualis ab urtica tūm herba, tūm pisce excitatur, κνιδώσις. Plin. lib. 9. cap. 45, de urtica pisce: Dum admovent chirnanum sentit, colorem mutat, & contrahitur tacta manu dolorem imitat.

Vrētērēs, ἠρετῆρες, Meatus oblongi per quos urina à renibus in vesicam defertur. Vide Cessum Lib. 4. cap. 1.

Vrgĕo, ges, ursi, urtum, ad. f. Incumbo in aliquid, cogo, premo, impello. [דחק dachāph דחה dachāh. ἐπείγω, κατεπείγω, προτρέπω. Gall. Presser, contraindre, poursuivre, molester & travailler. Ital. Stringere, premere, sforzare. German. Dringet trebet nötigen. Belg. Dringen: bestrijden: bestrijden: aendrijven. Hisp. Apremiar ó constrenir. Polon. Cisnie, przymuszam. Vng. Erőltetem. Ang. To streigne, to constreigne, to compell.] Virgilius 3. Georg. -ima Solvuntur latera, atque oculos stupor urget inertes. Idem 7. Aeneid. -jussique urgentibus urget Apollo. Cicero ad Attic. lib. 6: Solicitudine provinciæ tunc vel maximè urgebamur. Et lib. 12: Sed neque hæc stigma longioribus literis: nec erat quod scriberem: & somnus urgebat. ¶ Vrgere, insistere. Quadrigarius libro 5. Annal. apud Nonium: Sed circiter horas duas gravi prælio urserunt: deinde in fugā sunt conversi. Cicer. 5. de Finib. Non pugnem cum homine, cui tantum habeat natura ponitillud urgeam, non intelligere cum quid sibi dicendum, quum doleret. Summum malum esse dixerit. ¶ Accipitur item urgere pro tegere, ut annotavit Nonius, citans illud Virgilii, libro 2. Georgicorum: Qui saxo super, atque ingens pondere tecta Vrgeret. ¶ Item pro accelerare: ut apud Virgilium libro nono Aeneid. Vesterque gens, tibi quam noctes festa, diesque Vrgebam, & tela citus fulabar ad eis.

Vrĕdĭnis, Commune salsorum omnium vitium, sed maximè ciceris, quum salsilaginem ejus abluendo, imbecillā dulcius facit. Plin. lib. 18. cap. 17.

Vrīgo, pen. prod. originis, Vredo quæ ex vi caustica alicujus medicamenti provenit. [יקרון yerekōn. κακόχροια καυστική. Gall. Rouillure, secheresse de plantes. Ital. Arsura, quando si secca gli alberi et herbe. German. Der brand. Hisp. Quemadura de plantas. Pol. Palenie ziekanie. Vngar. Kegyomag ejtés. Ang. Burning, inflicted by occasion of any sharp medicine.] Plin. lib. 20. cap. 22: Arida magna duritia huc ficto imponitur, vel si vehementior urigo timeatur, per duplices pannos.

Vrnă, unæ, penultima producta, f. g. Serum sanguinis, quod in cribris colatum per urteolas transfunditur ad vesicam. [שתין shethīn ποτὸν ὀρῶδες. Gall. Vrine, pissat. Ital. Orina, pissio, pissa. German. Harnblasen. Belg. Water. Hisp. Orina. Pol. Mocz, orina. Vng. Vizelet, hugy. Ang. Vrine, piss.] Lacum etiam lotium appellat. Dicta Vrina à vrendo, ἀπὸ τοῦ οὐρεῖν, quod ibi mingere. Colum. lib. 2. cap. 1: Aptior est ramea furcilis homines urina quam sex mensibus passus fueris vetè asservare. ¶ Vrinam facere, & urinam reddere, idem quod mejere. Plin. lib. 8. cap. 16: Vrinam mares cum sublato redderent, ut canes. Col. lib. 6. cap. 30: Quum suo tempore urinam non fecerint. ¶ Vrina gentibus, est genitale sperma. Plin. lib. 8. cap. 43: Incontinentes adhuc uteras genitalem urinam reddit, ut cogatur in curium verberibus à coitu.

Vrīno, as, penult. prod. sive Vrinor, deponens, penultima producta, Aquam fodio, & rivas emergo: [חשאב chasāb, καθαίρω, ἀντλῶ, ἀποκενῶ, κατορύσσω. Gall. Nager dans l'eau, se plonger dedans l'eau. Ital. Nuotare sott' acqua, fuggire nascosto. German. Vnder das wasser schwimmen und darunder schwimmen. Belg.

Belg. Dondelen. Hispan. Nader á formigon. Pol. Nurzanie się w wodzie, y gasić nim ogień. Vng. Vegzés, fuldelés. Ang. To dive or duck under the water.] à diuum ab Vrno, ut S. pontius placet: hoc est, à currentis aquæ, quam urinantes imitari videntur, vide infrà Vrnæ, vel ut alii malunt, ab Vrna, qua aquam è puteo aut flumine haurimus: quæ ne aqua quis capiat, primum immergitur, deinde extrahitur. Plinius lib. 11. cap. 37: Eadem est causa, quare sub aqua diu tonet, & quòcunque urinetur. ¶ Hinc compulsum fuerunt. Columella: Lacus, piscinæ, quæ fiunt, ut sint quibus immanare possint aves.

Vrinæ Gryes, apud Varronem, m.r. Qui in aquam mergunter, & sub ea natant. [משיכים wyßikim. κολυμβητὰς, δύτας, ὑφυδρους, ὑποδυομένους, ὑποβρυχίους ἐδίους. Gall. Plongeons, qui savent nager entre deux eaux. Ital. Che sanno nuotare sott' acqua. Germa. Einer der vnter das Wasser taucht vnnd darunder schwimmet. Hisp. Nadadores á fondo agua. Polon. Nurkowie. Vngar. Buvik. Ang. Diuers that can duck vnder the water.] Callistratus urinatores ita appellat eos, qui merces è mari extrahunt, navigii levandi gratia jactatas.

Vrinum ovum. Ovum irritum, & inefficax, quod citra coitum editur, venetis ramè imaginatione, ut quòd fœmina è scite mutuò fabulantur. [ἀνεμιαῖον ὠὸν. Gall. Oeuf qui n'a point de germe. Ital. Vovo che non vale per far pulcini. Ger. Ein vngefruchtbar oder taub Ey. Hisp. Huevo que no sale pollos. Pol. Jaiecznie, które kokoş znosi nieplodne bez pietuszka. Vng. Kakasnélkül tett gyekenyy ek. Ang. An addle egge.] Plin. lib. 10. cap. 55. Palumbes, & turtures, plurimùm terna parium ova, nec plus quàm bina fere parientes: ampliùs priori fœtui corruptas eli. Et quanuis tria peperierint, nunquàm plus quàm bina educãt. Terrio, quod irritũ elt, ovum vocant. Græci id genus ova ἀνεμιαῖα appellant, quasi dicas subventanea: quæ vocc utitur & Plinius loco jam citato. Ἐν πρεσβείαις, inter lc, fimas non fit, fœminæ fœtum, partumq; ova irrita, ex quibus nil gignitur, quæ Græci hypenemia vocant. Eadẽ & Zephyria appellantur ab eodẽ Plin. lib. 10. cap. 60. Irrita ova, quæ hypenemia diximus, aut mutua fœminæ inter se libidinis imaginatione concipiunt, aut pulveres nec columbæ tantùm, sed & gallinæ, perdices, pavones, anseres, chenalopeces. Sunt autem Steriia, & inania, ut minùs jacundi saporis, & magis humida. Quidam & vento putant ea generari: qua de causa etiam Zephyria appellantur.

Vrisõn, Terygenus, quòd in corrugis faciendis diligenter vitant qui aurũ in monetam ruinis quærunt, per filices potius & calculos flumina vivos q; ducentes. Autor Plin. lib. 33. cap. 4.

Vrnã, næ, f.p. Vas quo aqua è puteis, fluminibúsve hauritur: ita dicta, quòd in eo aqua demersum, atq; inde rursus emergens, urinantis speciem præbere videatur. [כד kad. ὑδρία, κάλπις. Gall. Vaisseau de terre à porter eau, crusche, ou tel vaisseau. Ital. Vaso d'acqua, fiasco, orna. Germ. Ein Kruse/ Schöpffgefäss. Belg. Een kruyck. Hisp. Cantaro ó vaso á traer agua. Pol. Dzban. Vngar. Veder. Ang. A pot to draw water with or other like vessell.] Plautus in Picud. Tu qui urnam habes, aquam ingere. ¶ Dicebatur etiam urna apud veteres, vas quo iudicum suffragia colligebantur. Virgil. 6. Aeneid. Quæritor Minos urna movet. ¶ In urnis præterea mortuorum cineres servabantur. Cic. 1. Tusc. Quid poëta? Omne post mortem nobilitari volunt. Inde ergo illud? Aspicite ô cives senis Ioni imaginis urnam. ¶ Est item urna, mensura genus, quatuor capitum congios hoc est, amphoræ cimodium.

Vrnula, urnulæ, f.p. diminutivum. [κεραμίσκος, κεράμιον. Gal. Petite cruche, ou fiole. Ital. Picciola orna. Germ. Ein Crucin. Hisp. Pequeño cantaro. Pol. Wodeczka. Vngar. Vedrecske. Ang. A little pitcher or pot for water.] Cicero in Paradoxis: Meminisve gratias diis immortalibus capedines, ac fictiles urnulas fuisse, quàm delicatas aliarum paterarum arbitramini?

Vrnales, le, om. c. Quod urnam capiat aut Vrnales caliculi vel urcei. κεραμεῖος. Cato cap. 13: Vrceos fictiles, urnales duos, trullas æneas duas.

Vrnarium, rii, n.s. interpretc Varrone libro 4. de Lingua Latina: Mensa quadrata, quod urnas cum aqua ponitas ibi potissimùm haberent in cubina. [τράπεζα ἐφ' ἧς τὰ ὑδρία καὶ τὰ ποτήρια τίθεται. Gall. Table sur laquelle on met les tasses, gobelets ou tels vaisseaux. Ital. Tavola da porvi sopra vasi da acqua. Germ. Ein Tisch/ auff welchem man die Becher mit Wasser stellet. Hisp. Tabla o mesa donde se ponen los vasos para agua. Pol. Stół na którym się stawiają naczynia. Vng. Viz edeny vizet annak kanvarnak alatt. Ang. A boord to set pitchers, pots, or like vessells on.] Hæc apud nos plurimi marmoreum faciunt: foramine per quod aqua effluat relicto, ac superiùs cleatra vasa cpulta uncta per ancillas lavantur. Varro vasa τὰ ὑδρεῖα, ut citat Nonius: Sed quæ necessitas te juvet aquam effundere domi tuæ, si vasa habes perforata plumbum? non habes? ac quam rem nobis est conflavimus? ad quam rem urnarium? Ante balnea item urnaria erant, teste Varrone loco jam citato, in quibus urnæ cum aqua collocabantur.

Vro, uris, ussi, ustum, verbum activum est, Cremo, vel calore aut frigore lædo. [יקד iakadh שרף saraph כוה kavah בער baar הבעיר hibbir φλέγω, καίω, κατακαίω. Gall. Brusler, faire ardre. Ital. Bruggiare, ardere. Germ. Brennen. Belg. Branden. Hisp. Quemar. Pol. Palić. Vngar. Meg egetem. Ang. To burne.] Cæs. lib. 1. Tusc. Cæteras partes inultas, quòd aut frigore rigerant, aut urantur calore. Virgil. 2. Aeneid. Aut pelago Danaum insidias, suspectaque dona Præcipitare jubent, subjectis ossque urere flammis. Ovid. 6. Metamorph. Quam Solis gravis ussit arva. Lucan. lib. 4. Vrebant montana nives. Quo in loco usu de frigore dixit. ¶ Per translationem ponitur pro cruciare, sicut καίειν Græcè. [כאב kaaßh.] Virg. Vnctorios Iuno. ¶ Vri virgis, est cædi, flagellari. [כוה kavah.] Nam ex virgarum percussione corpus calefit, ac inflammatur. Horat. 2. Serm. Satyr. 7: Quid refert uri virgis, frenove mercari? Eodem modo & calceus ustus dicitur urere pedem. Horat. hor. 1. Ep. Sol. ut calceus olim Si pedem laxior esset, labvertere soleam, uret. ¶ Vro hominem, per translationem significat dolore cogo, autore Donato, aut ango, ut vult Budæus. Terent. in Eunuch. Vro hominem. ¶ Vri aliquando est amore consumi, conflagrare. Virg. 4. Aen. Vritur infœlix Dido, flammaque furore.

Vrens, urentis, participium. [שרף saraph. καυστικός. Gall. Qui brusle. Ital. Che brugia. Germ. Brennend. Hispan. Cosa que quema. Polon. Palący. Vngar. Meg egető Angl. Burneing.] Horat. 1. Serm. Sat. 5: Vdos cum solitis ramos urentis camino.

Vrtus, a, um. Aliud participium. [שרוף saruph. καυστός. Gall. Brusle. Ital. Abbruciato. Ger. Gebrañt oder verbrennt. Hisp. Quemado. Pol. Palony. Vng. Meg egetődött. Ang. Burned.] Ovid. 1. Metam. Tum primum leges ex fervoribus ustus Canebat.

Vrendus, a, um. Horat. 1. Serm. Satyr. 3: Neglectis urenda filix innascitur agris.

Vrtio, onis, verbale, f.r. Vredi actus, adustio, combustio. [יקד iakadh שרפה saraphah כויה kavijah שרפת saraphath חבערה habbaarah. Gall. Bruslement, bruslure. Ital. Abbruciamento. Germ. Brennung. Hispan. Quemadura, obra de quemar. Polon. Przypalenie. Vngar. Meg egetés. Ang. A burning.] Cato cap. 38. Virgas & farmenta quæ ubi ustionis inperrunt, in fegetem comburito. ¶ Vstio pro cauterizatione nunc quam vocant. Plin. libr. 34. cap. 15. Quædam ustione sanantur, privatim verò canis rabidi morsus. Celsus: Omnes autem hujusmodi dolores vix citra ustionem finiuntur. Id est, citra cancentis ferri admotionem.

Vstus, verbale, m.r. Propriè dicitur qui corpora in busto amis cremat. [יקד iakadh שרף saraph. καυστήρ, ὁ καυστῆρα. Gall. Bruslleur. Ital. Abbruciatore. German. Ein verbrenner. Hispan. El que quema. Polon. Przypalacz. Vngar. Tűzegető. Ang. He that burneth.] Martial. lib. 3: Vtrisque tædas præferat novæ nuptæ. Rudens.

Vrtito, as, pen. cor. frequentativum. [καίω. Gall. Soulet souvent. Ital. Bruggiare spesso. Ger. Brennet eins brennets. Hisp. Quemar á menudo. Pol. Vrathować częstokroć. Vng. Egyebütében. Ang. To burne often.] Plautus Mostell. Calidum hoc est, est procul abelt, uritat malè.

Vritulo, as, pen. corr. Vro, aduro, cremo. [שרף saraph חרך charak שרה saraph. καίω, καυστηριάζω. Gall. Cauteriser, brusler à l'entour. Ital. Bruggiare. Germ. Brennen/ besengen. Hispan. Quemar ó chamuscar. Pol. Oppalam. Vng. Oda égetegetni tanyát egetem. Ang. To burne or sparre a thing.] Pacuvius: Candentes fetos crines ustulare. Livius: Pauci semiustulati venêre in potestatem. Catullus epigr. 34: Scripta tardipedis deo daturam infelicibus ustulanda lignis.

Vstrigo, inis, penult. prod. f.p. [ירקון iarkon. ἰερσὴ.] Vox est classicis scriptoribus nequaquam recepta: qua tamen Ambrosius in Hexam. pro uredine, seu rubigine utitur. Non delinit, inquiens, esse triticum, si aut ustrigine aduratur, aut imbre madefiat.

Vstrinum, i, pen. prod. f.p. Locus in quo metalla candescunt, ut laborentur. [καμινεῖον. Gall. Une forge, le lieu où les forgerons embrasent et forgent leurs metaux. Ital. Fornace da fondere metalli, luogo dove si arroventa un corpo morto. German. Ein Esse wie man sie bey Schmieden hat. Hisp. Lugar donde algo se quema. Pol. Kuznia gdzie żelazo rozpalaią. Vngar. Tüzkemencze. Ang. A smithes brenning forge or wastell.] Plin. lib. 36. cap. 21. In ultima tri fecantur, tra ut tostreantur carbone puro, ac totics vino restinguantur ardo. ¶ Vstrina aut Bestus locus dicebatur in quo mortuus combustus fuit, qui alibi sepultus est. Instituum autem est locus in quo quis & combustus, & sepultus est.

Vtrõpygium, sive (ut apud Pollucem legitur) Orrhopygium. [ὀρροπύγιον, ὀπισθοπύγιον. Gall. L'escripion. Ital. Croppa. German. Arsbutten. Hisp. Ahijadillo, ó rabadilla del anca. Polon. Wyrzyna tyłu wyrzka u kobyły. Vngar. Farfa. Ang. The rumpe.] Osfacri

sæni extremitas, vel potiùs spinæ extremum os sacro subnus adhærens, podicis, supremè imminens, quod alijs nominibus κοκκυξ & ὀσφὺς appellatur. Aristoteles verò libro ultimo de Animalibus, ut eadem quadrupedum vulvæ esse, ita volucrũ uropygium. & earum dumtaxat quæ sectas alas habent: idq; datum valucribus ad dirigendos volatus, quemadmodum navigijs remones. Martialis lib. 3: Vetustissimæ meretrices inter cæteras deformitates uropygium maculæ anatis abjicit, depygem videlicet eam significans, tritisque & exilibus natibus

Quam (inquit) anatis habeas uropygium macræ, &c.

Vipræ, is, pen. prod. m. t. Instrumentum rusticum. Cato cap. 10: Vipeam unam, crates flercotarias quatuor, &c.

Vrnicum, i, n. Ein in segetibus dicitur, quod est in imo spicæ cirra summum tubuli cacumen, minus grano. [γένειον τῶν ἀκρωτηρίων ἐν τοῖς στάχυσιν ἐστὶν ἐλάττων τοῦ κόκκου. Gal. Cirro est au bout de l'espi contre le bout de voyes, moindre que n'est le grain. Ital. Parte della spica verso al grano. Germ. Ein dünn Häutlein das zu unterst an aller spitz an dem Korn stecht. Hisp. El grano mas pequeño de todos. Pol. Ośćik. Vng. Kalasz szemnek vége.] Varro lib. 1. de Re rustica cap. 48. de Cribro: Superiores: illud autẽ summum in spica jam matura, quod est minus quàm granũ, vocatur sic: quod in infima spica ad culmum (i. caput) summum, item minus quam granum est, appellatur Vrnicum.

Vrsus, i, m. f. Animal ferum, hybernorum mensium somno pinguescens: cujus naturam omnem latissimè exequitur Plinius lib. 8. cap. 36. [ἄρκτος, ursus &c. Gal. Ours. Ital. Orso. Germ. Ein Bär das Meerkatz. Hisp. Oso. Pol. Niedźwiedź. Vng. Medue. Ang. A beare.] Virg. lib. 3. Georg. nec sumta valgo Tam multa informes ursi, frugesque recidere. Ovidius 12. Metam. Raptos esse Lapithas, armatosque nigantibus ursos Vinas, & armenti Pisæos eædere tauros. Juvenalis Satyra 15. Indicta ignaro cum rigida pacem Perpetuam: sævis inter se convenit ursis.

Vrsa, æ, fœminino ab Ursus. [ἄρκτος, ἡ. Gall. Ourse. Ital. Orsa. Germ. Ein Bär das weiblein. Hisp. Osa. Pol. Niedźwiedź. Vng. Medue. Ang. The she beare.] Plin. lib. 11. cap. 6. Historia etiam magis, quam supra dicta, ursi, pariunt, informe fœtum, & lambendo demum in membra perducunt. Item de Ursa: Eadem dicuntur duo sydera cœlestia, quæ Septemtriones Græci appellant, nos à similitudine septem bourn jugum tuentium etiam septentriones dicimus. Græcorum nonnulli etiam ἄρκτους, quod plaustrorum timonibus referant. Sunt autem urlis duæ, quarum quæ major est, Helice quæ minor, Cynosura appellatur.

Vrsidius, urbana nostrorum, pen. prod. denominativa: Ursorum. Gal. Ours, ourse. Ital. Di orso, orsino. Germ. Bärn/bärnisch. Bären. Hisp. De oso. Pol. Niedźwiedzi. Vng. Medues, medvei. Ang. Of a beare.] ut Rabies ursina. Plinius lib. 8. cap. 16: Quoniam potum in ursinam rabiem agunt. ¶ Verborum illorum, apud eundem libro 19. cap. 3.

Vrsillus, pen. corr. aliud diminutivum: cujus fœmininum est ursula, ἄρκτος.

Vrtica, æ, fœmin. prod. f. p. Notissimum genus herbæ, ab urendo, quòd eius folia tacta acerrimè urant. [Ἰρτὴ, ἡ. Hebr. חרול חרולים חרולים [vel] חרולים. ἄκανθος. Gall. Ortie. Ital. Ortica. Germ. Nessel. Belg. Netele. Hisp. Ortiga. Pol. Pokrzywa. Vng. Csalan, csalán. Ang. Nettle.] Plin. libro 9. cap. 25. Constat, si equum mereo nõ admittant, & urtica insidetur natibus, libenter coitum petit. Seriant Phyllidis, urticam in olis coctam utilissimam esse ieiunis, ventris dolentibus, articulanbus, podagricis morbis, arteriæ, tussi, vetustis dolorationi, stomachopœticus præterea purgare, urinam ejicere, sanguinem narium sistere, calculos rumpere, ovum reprimere. Juvenalis Satyra 2. pro pœnitentia lividas potuit: unde Hæc tenuit. Gradivetos urtica nepotes? ¶ Est præterea urtica genus pueris, unguendis habendis, quòd tacta urendinem excitet, quemadmodum ejusdem nominis herba. Plinius lib. 9. cap. 25: Vitices nocturnæ vagantur, noctuq; mutantur carnose fœtus in ursas, & rursus vellicant. Vis prorsus mordax, eaq; quæ cerebrum urticæ.

Vrtus, ui, Animal est Hercinię sylvæ speculare, imagine tauri, sed mirabili corporis, turæque velocitate. [ἔλαφος. Gall. Sel sauuage. Ital. Bue salvatico. Germ. Wrdochs oder Aur. Hisp. Buey montes. Pol. Żubr. Vng. Vad ökör. Ang. A wild oxe.] Cæsar lib. 6. bello Gallico: Est bos cervi figura, cujus à media fronte inter aures unum cornu existit excelsius, magisque directum his, quæ nobis nota sunt quorum (inquit) est genus eorum quorum appellantur: Hi sunt magnitudine paulò infra elephantes, specie & colore, & figura tauri. Magna vis est eorum & magna velocitas, nec hominem, nec ferum, quem conspexere, parcunt: hos studiosè foveis captos interficiunt. Hanc se labore durant adolescentes, atque hoc genere venationis exercent: & qui plurimos eorum interfecerunt, relatis in publicum cornibus, quæ sint testimonio, magnam ferũ laudem. Sed assuescere ad homines, & mansuefieri nec parvuli quidẽ excepti possunt. Amplitudo cornuum, & figura, & species multum à nostrorum bouum cornibus differt. Hæc studiosè conquisita, ab labris argento circumcludunt, atque in amplissimis epulis pro poculis utuntur. Hæc Cæsar. Dicitur, ut quidam putãt, sive ab urendo, hoc est, à montibus, quòd in montibus ejus copia esse soleat. Virgilius 4. Georg. Quales ad flumina cygni, & cetis Impatibus ductos alnis ad dona carinas. Plin. lib. 8. cap. 15: Pauca sylvestria gignit, inopi siquidem pauca contermina. Ibi Germaniæ nihil magis tamen bouum ferarumq; genera, jubatos, hirsutos, excellentique & vi & velocitate uros, quibus imperium vulgus bubali nomen imponit, quum gignat Asia, Africa, vituli potius, cervive quadam suæ naturæ.

Vrvus, a, um, antiquum vocabulum, idem fere quod curvum, quod sursum versus reflexum. ¶ Hinc curvum, vi, atuti curvatura, & verbo Vrvare quod significat: Circumdare, ut Festo placet. Est autem urvare ita se flectere, ut sursum denuo excitet ictum de & urinare is dicitur, qui in aquam immersus iterum sursum versus exibit. Hinc imbervare apud Lucilium dicuntur Solis, qui eo modo corpora lotu reciprocabãt, præsul ut ajunt urinatrix. Sic vulgus redanchuare inde. Hæc fere ex Scaligero in Varron.

V ante S.

Vsti, penultima corripitur: [שֶׁבֶט. Gall. Soif. Ital. Sete. Germ. Durst. Belg. Dorst. Hisp. Sed. Pol. Pragnienie, żądza. Vng. Szomjuság. Ang. Thirst.] Vox Græca, quam Quintilianus Tostatus interpretatur, verbo quidem (ut profitetur) barbarolo, nõ usquequaque tamen refugiendo, præsertim quum aliud lingua Latina nõ habeat. Marcus Tullius tamẽ modo Naturam vocat, modo Materiam. Augustinus in Dialectica: Vsia est propriè & principaliter dicta, quæ neq; in subjecto, neq; de subjecto significantur. Idem lib. 12. de Civitate Dei: Sicut ab eo quod est Esse, vocatur Essentia, novo quidem nomine, quo ali veteres usi sunt Latini sermonis autores, sed jam nostris temporibus usitato, ne deesset etiam linguæ nostræ, quod Græci appellant ousian. Hoc enim verbum è verbo expressum essentia dicitur. Essentia.

Vsio, Vsitatus, Vsitor, Vide VTOR.

Vspiam, Viquam, & inclinato a ad ŏ, usquam significat. [ποῦ. Gall. En quelque lieu. Ital. In qualche luogo. Germ. Irgend an einem ort. Hisp. En alguna parte. Pol. Gdzykolwiek. Vng. Valahol, valahonna. Ang. Any where, in any place.] Terent. in Adelph. Aut ubi ea cecidere. Plautus in Cist. Nam me es expertus utpiam id est, in re aliqua, vel in aliquo negotio.

Vsquam, Alicubi, uno aliqua in loco: à quo nusquam, nullibi. [ποῦ. Gall. En quelque lieu. Ital. In alcun luogo. Germ. Irgent an einem ort. Belg. Ergens. Hisp. En alguna parte. Pol. Gdzykolwiek. Vng. Valahol. Ang. Any where, in any place.] Cicero 6. Verrina: Quam crucem non satis est usquam deligere, dicit apud eos, quibuscum omnia tetra sua, ac atrocia communicatur. Virgil. 1. Aeneid. Si quid usquam justius est. Cicero 2. Offic. Necesse est usquam consilio aut animo titubare. Viquam gentium. Terentius in Hecyra: An usquã gentium est aquæ hoc?

Vsque, præpositio est, significans continuationem, & finem actus, loci, temporis, aut hujusmodi. [πρόθεσις, ἕως, ἐπίρρημα. Gall. Iusques, iusques en ca. Ital. Fino, fino. Germ. Bis. Belg. Tot. Hisp. Hasta. Pol. As. Vng. Addig. Ang. Vnto, vntil.] Habet, fere adjunctam sibi præpositionem accusativo serviendo. Cicero 2. Verrina: Viq; ad eum finem dum judices rejecti sunt. Idem de Oratore: Ab initio ætatis Romanarum, usque ad P. Mucium Pontificem. Virgilius primo Georgicorum: Vique sub æquinoctium brumale, labi imbrem. Sed quum nominibus propriis rerum locorum, vel cum his accusativis Domum, Rus, Militiam, jungitur, frequentius sine alia præpositione ponitur. Cicero 6. Verrina: Sacerdotes ultrò Romam profecti sunt. Idem ad Atticum: Quintus usque Puteolos venit. ¶ Quando accusativo postponitur. Terentius in Adelphis: Mitem usque observem. ¶ Quandoque etiam adverbium postponitur ad vehendi. Cicero pro Dejotaro: Vique ad Nymphæum mihi. ¶ Interdum etiam originem vel motum ex loco importat. Cicero pro Flacco: Hanc legationem non à fatis accepit ovibus, sed usque Tmolo petivit. Idem 1. de Natura deorum: Viqua à Thalete enumerati sententias philosophorum. Terentius in Eunucho: Ex Aethiopia est usque, hæc. ¶ Quando, adverbium est, significans assidue, vel jugiter, ἐπίρρημα συνεχὲς. Ille in Adelphis: Ctesipho me pugnis miserum, & illam plebeiam usque occidit. id est, assidue, frequentissimè verberat. Nam accidere veteres pro verberare accipiebant. Cicero Catilin. 1: Mihi crede tibi crit quid agas. Virgilius libro 6: Nec vidisse semel satis est: juvat usq; morari. Plautus in Epidico: Revenit usq; valuisti? id est, semper, vel hactenus. ¶ Viquo ad hunc, elegantèr ponitur pro eo quod est, Hucusque. Plinius Epist. 1. 3: Assenserunt Consules designati,

signat, omnes etiam consulares, usque ad Pompeium: id est, excepto Pompeio. ¶Vsq; adhuc, est quod dicitur usque ad hanc diem. Plautus in Pœnulo: Edas de alieno quantum velis, usq; adhuc. ¶Vsq; adhuc: id est, hactenus, vel hucusque. Plautus in Aululari. Quod ceptum est, atq; actum usq; adhuc, nunc ne patet. ¶Vsquedum: id est, usquequo, quoad, quandiu. Plautus in Menæch. Vsquedum regnum obtinebit Iupiter? ¶Vsquequo modum potuit. Caro capite 136. pro tandiu. ¶Vsque adeò: id est, antiquum. Virgilius Aegloga undecima: Vsque adeò turbatur agris. ¶Ponitur aliquando pro tandiu, & accipe pro tàm donec, vel dum. Interpretes. Plautus in Cistel. Non destiti instare usque adeò, donec adjuratione annus ecce mihi monstrare. Terentius in Eunucho: Vsque adeò ego illas ferre possum ineptias, & magnificas verba, Verùm dii istum. ¶Vsque antehac: id est, antequam, sicut exponit Donatus. ¶Vsq; nè adhuc. Ibi junguntur duæ præpositiones, sed una est, vt ut adverbium. Nulla enim præpositio præpositioni jungi separatim potest, sed Vsque ejusmodi est, ut sine alia jungi separatim possit. Terentius in Andria: Vt quæ præpositione tacè inveniatur. Terentius in Andria: Vt animus in spe, atque in timore usque antehac attentus fuit. Vsque antehac: id est, antequàm tua verba audirem. ¶Vsque eò: id est, in tantum. Interpretes. Cicero: Vsque eò ut ego misereri ejus. Vsquedò, frequenter dum: id est, tandiu, quoad. Livius libr. 5. ab Vrbe: Vt quæ plenam Romanam Tribu, plebs rogaret it, usquedò rogaret, dum decem Tribunos plebis faceret.

Vsquequaquè. Passim, assidue, semper, quasi in unoquoque loco. Et uno quoq; tempore. [תמיד *tamidh, mudar, mudare*, Gall. *Demeurer, parer, & cesser, partir, durer en vain.* Ital. *D'ogni intorno, in ogni luogo, sempre mai.* Germ. *Allenthalben: vnd vnd vnd vnd.* Hisp. *Siempre, en todo lugar.* Pol. *Okolo, gdzie, wszędzie.* Vng. *Mindenkor, mindenhol, mindenkor.* Ang. *Euery where.*] Cicero Trebatio: Vsquequaque sapere oportet. Plautus in Bacch. Chrysalus mihi usquequaque loquitur: id est, ubicunque me reperit, mihi loquitur. Idem Pœnulo: Mari terraq; illas usquequaque quæsitari: id est, ubique.

Vsquequò. Quousque, donec, quoad, quandiu. [עד אתי *ad athi. Huc usque venisti, id est, quousque.*] Gall. *Iusques ici.* Ital. *Fin hora, fin adesso, fin qui.* Germ. *Bis wann, wie lang.* Hispan. *Hasta quando.* Pol. *Jak długo.* Vng. *Mig.* Ang. *Vntil, how long.*] Varro lib. 1. de Re rust. cap. 2: Quod jubet unam luridam conjicere in aquam, usquequo aqua tertiam deroxeris.

Vtilis. Vtilitas, Vtilitèr, Vtilitas, Vtulo. Vide VTOR.

Vsualis, Vsurarius, Vsucapio, Vsura, Vsurpo, Vsus, Vsusfructus. Vide VTOR.

V ante T.

Vt, Conjunctio causativa, causam denotans finalem, quemadmodum Vti, quò, & similia. [אשר *asher*, יען *jaan*, שמן *schem*, *enim, etenim, quia, quoniam.* Gal. *A fin, à celle fin, pour, comme, ainsi que.* Ital. *Acciochè, che, perche, quando, come, così.* German. Dan. Belg. Dut. Hisp. *A fin, como, para, despues, que.* Pol. *Aby, żeby.* Vng. Ang. *That, as, that to, because.*] Cicero Lentulo: Non illi quidem, ut mihi stomachum facerent. ¶Interdum adjunctiva est. Plautus: Is mihi fecit ut adcelerem. ¶Interdum elegantiæ causa ponitur. Cicero de Senectute: Invitus feci ut L. Flaminium de Senatu ejicerem. Nihil enim significat, nisi invitus ejeci. ¶Interdum ponitur pro quod. Terentius in Phormione: Nihil do, ut etiam imparatus ille me rideat. ¶Interdum est adverbium temporis, & significat postquam, ex quo fariam. Virgilius ex quo primum. [כאשר *chasher, ut, sicuti.*] Virgilius 2. Aenéid. Vt regem æquævum crudeli vulnere vidi. Expirantem animam. Idem 12. Aeneid. Turnus ut infractos adverso Marte Latinos, &c. ¶Interdum particula est admirantis, idè valens quod quomodo, vel quanto opere. &c. Virgilius: Vt victi, ut perii, ut me malus abstulit error: id est, frustra postquam vidi, sive quòd primùm vidi, quomodo perii. Cicero pro Milon. Vt contemnit? ut pro nihilo putavit? ¶Nonnunquam interrogantis. [איכה *eichah, quo, ubi.*] Plaut in Persa: Vt vales? id est, quomodo vales? πῶς ἔχεις; ¶Quandoque ei postponitur ita, & superlativo jungitur, pro tanto & quanto. Cicero libro 1. de Oratore: Vt quisque optimè Græce sciret, ita esse acquissimū. ¶Eleganter præterea assumitur pro prout, vel sicuti quod, ut vulgò loquimur, & hoc ferè per partem ratam. [כאשר *chasher.*] Livius: Gens (ut in ea regione) divitiis præpollens: hoc est, secundum divitias ejus regionis, vel habita ratione divitiarum ejus regionis. Simile est illud Terentii in Pharm. Vt nunc dant mores, sic redit, Si quis quid reddit, magna habenda est gratia: hoc est, secundum mores quibus hodie utimur. Cicero de Senectute: Qui scimus, quæ præcepta, quanta notitia antiquitatis, scientia juris Augurum, militiæ etiam (ut in homine Romano) literæ. Hoc est, pro ea eruditione, qua tunc Romani erant imbuti. ¶Quando q; pro quippe. Quint. l. Nec ignoro quos transeo, mecumque damno, ut qui dixerim esse in omnibus utilitatis aliquid. ¶Interdum significat ita ut, sive propter quod, vel quapropter. Item. Plautus in Pœnulo: Hanc, falsa tunc, cognoscet ut non velit. ¶Item est adverbium optandi, idem valens quod utinam. [לו *lu, si.* φίλον.] Terentius in Eunuch. Vt illum dii deæque omnes perdant. ¶Interdum significat quantum, minus. Plaut. in Asin. Vt nostræ fortunæ proceduut. Litanese. Aliquando ponitur pro quemadmodum, sive quomodo, sine interrogatione, & sine admiratione. [כאשר *chasher.*] Terentius in Andr. Ego postquam te primùm à parvulo, ut semper tibi. Apud me justa & clemens fuerit sententia, Scis. ¶Nonnunquam pro quamvis. &c. Plaut. Vt hinc periculum ingens sit, me tamen non terremefacit. Ovidius ad Rut. Vt delint vires, tamen est laudanda voluntas. ¶Pro quàm. [מה *mah, &c.*] Cicero pro Cluentio: Tum appellat hilari vultu hominem Bulbus, ut blandissimè potest. ¶Pro ne non. &c. Terentius in Andria: Dies hic mihi ut satis fit verrot ad agendum. ¶Jungitur autem fere subjunctivo, præsertim quum accipitur pro quòd, vel ne non. Virgilius Aeneid. Infandum regina jubes renovare dolorem, Troianas ut opes, & lamentabile regnum Eruerint Danai. ¶Quando autem optandi vel execrandi partícula est, optativum exigit. Plautus in Perla: Vt illum dii deæque perdant. ¶Aliquando pro licet, esto, sit sane. &c. Cæsar in Comment. Ac jam ut omnia contra opinionem acciderent, tamen multò se plurimùm navibus posse profecisse. Ovidius de Ponto: Luteminus decima dominam venietis in urbem, Vt festinatum non faciatis iter.

Vtcũque, Vtcunque, quocunque modo. [כאשר *chasher, ut, sicuti.* Gall. *Comme que ce soit.* Ital. *Comunque sia.* German. Belg. Dut. Hisp. *Como quiera que.* Pol. *Jakkolwiek.* Vng. *Akarhogy akarmint.* Ang. *Howsoeuer.*] Terentius in Adelph. imò hercle hoc quæso Syre, Vt hæc sint facta, potius quàm lites sequar, Meum mihi reddat. Plautus in Mercatore: Verùm hercle postremò, utut erit, non ibo tamen.

Vtcunquè. Quomodocunq;, quocunque modo. [כאשר *chasher, ut, sicuti.* כאשר *chasher.*] Gall. *Accommodement, en quelque sorte que ce soit.* Ita. *Sia come si voglia.* Germ. Belg. Dut. Hisp. *Como quiera.* Pol. *Jakkolwiek.* Vng. *Valahogy.* Ang. *Howsoeuer.*] Livius in præfatione libri primi: Vtcunq; erit, juvabit tamen rerum gestarum memoriæ principis terrarum populi, pro virili parte, & meipsum consuluisse. Plautus in Rud. Vtcunq; in alto est ventus Epidice, eximus velum vortitat. Idem in Pœnulo: Vtcunq; est ventus, exin velũ vortitur. Cicero in Oratore Itaq; ille perfectus, quemadmodum jam dudum nostra indicat oratio, utcunq; se affectum videri, & animum ardentius moveri volet, ita certum vocis admovebit sonum.

Vtensilè. Vide VTOR.

Vter, utris, genetivus masculini, Pellis qua vinũ, aut oleum defertur solet. [נאד *chamath* (vel) *chamath* בבא *nebel* נאד *nodh, &c.*] Gal. *Peau de chieure ou de chievre à mettre vin ou huyle, ou vne, chevre.* Ital. *Odre, pelle.* Germ. *Ein fel lederin vnd gesammen genehte haut in dem man wein oder öl führet.* Hisp. *Odre para vino, ò aceite.* Pol. *Skora, worek na wino albo oliwę.* Vngar. *Tömlö.* Ang. *A bottle.*] Virg. 2. Georg. Mollibus in pratis unctos salière per utres. Plin. lib. 12. cap. 41. Decies apud illum medicinæ, quod est spumosum: Inde in utribus camelorum aut rinocerotum ad mittũt. Ovid. 3. Amor. Eleg. 12: Aeolios thacis inclusimus antibus Euros.

Vterculus, diminutivum, *κοιλίδιον.* Plin. lib. 11. cap. 37: Feminis eadem omnia præterq; vectica junctus uterculus, unde dictus uterus. ¶Vtriculos item in farina videtur Plinius accepere libro 18. quod Galli Cisalpini Scandas vocant, in Venetia provincia plerique Subsuere vocant. ¶Idem Plinius alibi utriculos vocat, quæ Græci ἀσκοὺς id est, scutulam in forcipibus involuta, & operimenta, quæ trita, & cribro excussa, glumæ, sive arcus dicuntur. ¶Quinetiam primum illa florum germina, quæ veluti quidam utriculi tument priusquam flos arborum aperiatur. Plinius utriculos etiam vocat libro 20 cap. 26.

Vtriculãrius, m. f. Qui canit tibiis inflexis utriculo, quæ vocantur tibiæ utriculares. [*Ἀσκαύλης.* Gall. *Cornemuseur.* Ital. *Che suona le piua.* Germ. *Ein sackpfeiffer.* Hisp. *Gaytero.* Pol. *Dudą, gonda.* Vng. *Tömlös sipos, tömlös furulya.* Ang. *A bagge pyper.*] Sueton. in Nerone: Vovebat se proditurum hydraulam, choraulam, & utriculariam.

Vtrariũs, a, um. C. [ὑδροφόρος, ὑδροφορεῖον. Gall. *Qui porte de l'eau, de vin, ou autre liqueur dans des cruches ou autres vaisseaux.* Ital. *Che porta acqua, vino, ogli in otri.* Germ. *Einer der wasser, wein oder ein solchen gut trägt.* Hisp. *El que trae agua, vino, azeyte en cuero.* Pol. *Ten który nosi wodę albo winno, albo oliwę.* Vng. *Vizes bor (asagy) viz hordo.* Ang. *That beareth wyne, or water in bottles.*] Liv. lib. 2. Decad. 5: Postremò sequi te utrarios ad mare, quod minus trecentos passus abesset, jussit.

Vtĕr, a, um, genitivo utrius, interrogativũ est, quærẽs de duobus. [πότερος. Gall. *Lequel de deux.* Ital. *Quel de duo.* Germ. Belg.

Vtrin-

Weders welches auß den yenen. Belg. Wie van beyden. Hisp. Vno qualquiera de dos. Pol. Ktorej jeden z dwoch. Vng. Melik. Ang. Which of the two.] Cicero 5. Verrina: Vtrum reperiebatis, quod patronum juvaret, eum qui tum in miseriis erat: an quod alterius patroni mortui voluntatem contervabat, & qua tummum beneficium a reperiret? utrum horum reperiebatis? ¶Accipitur aliquando uter pro alter. Cicero pro Milone: Vter uter insidias fecerit. Hoc est, uter alteri insidias fecerit: quod & ipsum elatius simpto b. usurpatur. Plinius: Vter alteri dixerit, nescia. ¶Ponitur aliquando pro alteruter. Cicero in Pisonem ria: Omnium controversiarum, quæ essent inter aratorem, & decumanum, si uter velit, edicit se recuperatores daturum.

Vtercunq; ĕ, Vtervis, sive uterlibet. [ὁποτερωσοῦν. Gal. Lequel des deux que ce soit. Ita. Qual tu vuoi. Ger. Eb wederen es syen. Hisp. Qualquiera de dos. Pol. Ktorkolwiek. Vngar. Akarmelik. Ang. Any of the two.] Cicero ad Torquatum, lib. 5: Magnæ utrunq; copiæ ita paratæ ad pugnandum esse dicuntur, ut uterq; vicerit, non sit unum futurum. Gell. Lib. 5. cap. 10: Ne sententia sua utramcunq; in partem dicta esset, ipsa se rescinderet.

Vterlibĕt, Alter ex duobus, quem tibi capere liber. [ὁποτερονοῦν. Gal. Lequel des deux tu voudras. Ital. Uno de doi. Ger. Welches du wilt. Hisp. Qualquiera de dos. Pol. Ktorie sie po dobie. Vng. Akar melik. Ang. Any of the two.] Cicero pro Quintio: Vtrumlibet elige: alterum interchiale est, alterum metallum, & ante hoc tempus utrumq; inauditum. Plin. lib. 24. cap. 4. Suberis cortex tritus, ex aqua calida potus, sanguinem fluentem ex utralibet parte sistit.

Vtrnam, Vter. [ποτερογε, ποτερονοῦν, ποτερονοῦγε. Gal. Lequel des deux. Ital. Qual di doi. Germ. Welcher. Hisp. Qualquiera de dos. Pol. Ktorej jeden z dwu. Vng. Melik. Ang. Which of the two.] Horatius Serm. 1. circa Ad casus dubios inder tibi certus? hic qui Pluribus assentiri, &c.

Vtercunc. [שכם shechemjim, ἐφοτερονοῦν, ἐφοτερονοῦγε. Gal. Vne & l'autre. Ital. Cuno è l'altro. Ger. Beede in eim und der ander. Hisp. Entrombos á dos. Pol. Obadwa. Vng. Mindkettő, mindkettők. Ang. Both together, all of them one & the other.] Significat amnes. licet interse differant: quod quum actum, aliquid fecisse dicimus, & ab uno, & ab illo separatim id factum intelligimus: ut, Vterq; sibi domum ædificavit: hoc est, & hic ædificavit sibi domum, & ille. Quum verò ambos dicimus fecisse, ab utroque conjunctim id factum ostendimus, ut, Ambo sibi monumentum constituêre: hoc est, hic & ille simul unum sibi commune monumentum fecêre. Propter quod utrunq; alterum vexasse recte dicimus: hoc est, hunc illum, & illum hunc vexasse. Cicero 1. Offic. Quorum uterq; suo studio delectatus, contempsit alterum. Quintilianus: Quum enim uterq; alteri obiciat, palam est utrunq; fecisse. Terentius: Quæ uterq; utriq; est cordi. ¶Ambos autem alterum verberasse, Vel ambos verberasse ambos, non recte dicimus, quia significatur ambos seipsos verberasse, sed uno tempore ô verberaverunt. ¶Vtrunq; autem in plurali numero dicitur de pluribus duo genera faciebus. Cicero 2. in Catil. Quos ego utrosq;, Quirites, in eodem genere præcatorio & deprotumq; pono. Hoc tamen poëtæ aliquando confundunt, apud quos pluralis hujus dictionis numerus pro singulari accipitur. Virg. l. 5. Aen. Super utraq; quatiat Tempora: hoc est, super utrumq; tempus.

Vtervis, Vter quem tu vis, uterlibet. [ὁποτερονοῦν. Gall. Lequel que vous voudrez, de deux l'un ou l'autre. Ital. Qual tu vuoi. Germ. Welchen du wilt. Belg. Wat van beyden gy wilt. Hisp. Qualquiera de dos. Pol. Ktorego chcesz. Vng. Akarmelik. Ang. Any of the two.] Hoc autem differt utervis & uterlibet, à quivis & quilibet, quòd illa unum ex duobus significant, hæc unum ex pluribus. Terentius in Adelph. Abs quivis homine, quòd est opus, benefician accipere gaudeas. Quintil. Perfectissimum, & cum omnia intuendâ genus: quòd si in proponendo unâ quemlibet ante inferimus, cum ita quoq; rotares tuly iurisdictus sit necessitate, ii hæc actio non sit, quæ fit. Simul enim removentur omnia, vel quum duo ponuntur inter se contraria, quæri tertium non licet: utrumlibet sufficit. Eece in eodem loco utrumlibet, & quodlibet usus est. Altero pro eo quod est unum de duobus: altero pro eo quod est unum de pluribus.

Vtrobi, Adverb. loci, de figuratè, quod quánam in loco. Nevius in Tarentilla: Vtrobi contraheri cœlis, hic an in terris maio? ¶Vtrobi. Cato pro Luscanos Hispanis: De frumento utrobi bono, ubi bimala gratia copiatur, utrunde iram, utrunde factiones tibi paree.

Vtrobiq; adverbium. Ab utraque latere, ab utraque parte. [מזה ומזה mizzeh umizzeh, ἀφοτερωθεν. Gall. D'une part et d'autre, de tous côtez. Ita. D'ogni parte. Germ. Zu beeden seiten. Belg. Op beyden syden. Hispan. De ambas á dos partes. Pol. Zobu stron. Vng. Mind két felől. Ang. On both sides.] Cæsar belli Gallici: Matres utriq; interfectis.

Vtro, adverbium. Vtram partem verius. [ποτερογε. Gall. En quelque sorte de deux l'une. Ital. In alcuno de doi luoghi. Germ. Gegen welchen seyten. Hisp. En algune de dos lugares. Pol. Abowiem ktorej strony. Vng. Akar melyikhez. Ang. To which of the two parts.] Plin. lib. 18. cap. 19: Id demum rite subactum erit, ubi non intelligitur utrò vomeri erit.

Vtrobique, adverbium. In utroq; loco. [ἀμφοτερωθεν. Gall. De, ou en tout les deux côtez. Ital. In ambedue le bande. Germ. An beyden seiten oder syten. Belg. Op beyde partyen. Pol. Zobudwu miesc. Vng. Mind két helyén. Ang. On or towards both sides.] Liv. 6. ab Vrbe: Ab ductibus utrobique prodita temerè atque infectata res.

Vtroquĕ. Ad utrunq; latum. [ἐφοτερονοῦν. Gall. A un ou l'autre des deux côtez? Ital. A l'uno ò l'altro luogo. Ger. Auff beyderley oder auff jene seyten. Hil. Hacia ambos à dos partes. Pol. Ten y ow stronę. Vng. Mindkét helyre. Ang. Towards both sides.] Livius 8. ab Vrbe: Vtroque exercitus missi. Vtraq; pro utrunq; veluti & veteres usurpabant. Hemina histor. lib. 4: In Hispania pugnatum bis, utraq; nostri loco movit Nottius.

Vtrum, adverbium modò interrogantis est. [ΟΝ ἢ, ἆρα, ἆρ' οὐκ, ἆρα μὴ, ἆρα οὐ. Gall. Assurément non! Ital. Qual dei dui? Germ. Entweder? Hisp. Qual de dos? Pol. Gdźieś dwu? Vng. Avagy, melyikett. Ang. Whether?] Plautus: Vtrum id verum putas an non? ¶Modò dubitantis. Seneca: Vtrum id nobis conveniat, animadvertendum. ¶Fere semper habet particulam AN sequentem, licet sine ea aliquando inveniatur: sed raro: idque autem significat quod Num. Terentius in Phorm. Vtrum stultitia factere ego hunc, an malitia Dicam: sciente, an imprudentem, incertus sum. Cic. Tusculo: Multum interest utrum laus minuatur an falsus deferatur.

Vtĕr, uteri, m. Vel uterus, uteri, penult. com. Loci muliebres in quibus concipitur fœtus. [ὑστέρα, μήτρα, κοιλία, ἀδελφίς. Gal. La matrice, la matrice ou le ventre d'une femme. Ital. Matrice di femmina ò el ventre. Germ. Die Mutter oder bermutter. Belg. Die moeder. Hispan. El vientre donde concibe la muger. Pol. Żywotowe miejsce. Vng. Méh, méhe. Ang. The womb.] Est enim proprie muliebris: nâ in cæteris animalibus Vulvam potius appellamus, teste Plin. lib. 11. cap. 37. Idem tamen lib. 8. cap. 43. aliis uterum tribuit. Nonius & Martianus nominant: quanquam proprie Mamma & fœmina, quæ fœtus gratia alitur. Dictus uterus, quòd in eo tanquam in aire quodã fœtus commeatus. Plautus in Aulul. Obsecro mea matrix, uterus dolet. Hæc uterum ferre, dicuntur quæ gravidæ sunt, ἐν γαστρὶ ἔχειν. ¶Quandoq; tamen uterus sumitur pro ventre totum illo Virgil. 2. Aeneid. Uteruq; armato milite complent. Plautus in Aululari. in neutro genere dixit: perii mea matrix, obtecto, uterum dolet? Item Turpilius apud Nonium: Dispeream misera, uterum ecce ciatur mihi.

Vtĕrculus, i, diminutivum est ab uter, pro ventre. [γαστέρα. Gal. Petit ventre. Ital. Piccol ventre. Germ. Bendlein. Hisp. Pequeño vientre. Pol. Brzuszek. Vngar. Hasácska, vekecske. Ang. A little wombe.] Plin. lib. 11. cap. 32: Præterea è fronde, ac pabulis ponus in utriculos congestus apum (ore enim evomunt) & ad hæc, &c.

Vterini fratres, Qui ex eodem utero prodierunt. [ὁμογάστριοι. Gal. Freres d'une même mere. Ita. Fratelli d'una stessa madre. Ger. Leibliche Brüder: die in einer Mutter leib gelegen seind. Hil. Hermanos de un vientre. Pol. Rodzoni bracia. Vng. Egy emből való atyafiak. Ang. Brethren of one mother.] hoc est, qui matrem eandem, non tamen eundem habuerunt patrem. Inst. lut. libr. 3. de Bonor. poss. Frater sororve, consanguinei, vel uterini.

Vtis, Vis. [אשר asher, ὅς, ἥτις. Gall. Comme, ainsi que. Ital. Come, acciochè. Germ. Als. Belg. Gheyd. Hisp. Assi como. Pol. Iako. Vng. Hogy. Ang. As, such as.] Plautus in Amphit. Tamen quæ loquar hæc uti facta sunt, Nunquam ullo modo me potes deterrere. ¶Ponitur aliquando pro tanquam, cum pronomen uteis, ea id Cicero 9. Philipp. Quod sepulchrã ipsius, libros ii, patefactumq; esse fu, ut quos optimo jure tepulchrum publicè datum esse dicit, tanquam id quod optimo jure, &c. ¶Denotat aliquando & causam finalem, quemadmodum & Vt. Cicero 6. Epist. Is ad me dedit literas, uti se tibi placaret.

Vtĭlis, Vtilitas, Vtiliter. Vide VTOR.

Vtinam, adverbium optantis. [εἰ γὰρ, εἰθε, εἴθε, ὄφελον. Gal. Plaise à Dieu que, Ita. Voglia Dio. Germ. O das, wolte Gott das. Hisp. O ojalá. Pol. Bóg by tak! Vng. Vajha. Ang. Would God!] Terentius in Andr. Vtinam id sit quod spero. ¶Quandoq; etiam dicimus, O utinam. Ovid. in Ep. ad Penelopen: O utinã tunc, quum Lacedæmona clasfe petebat, Oratus ventis esset ab Iside aquis.

Vtique, adverbium affirmandi est, & ponitur pro certè vel profectus. [ΝΑΙ ναὶ, ναὶ μὰ, ἔγωγε, ἔμοιγε. Gal. Certes, certainement, certainement. Ita. Certamente, sicuramente. Ger. Zu warheit, gewißlich. Hil. Certamente. Pol. Pewnie, pewnie. Vng. Bizonnyára. Ang. True, sir.] Quint. Hanc in Patru cadaverum solent hujusmodi negotiatores aliquid proficuum ac privatum stipulari: utique

quam rem alienam vendant. Suetonius Tito: Cæterum Titũ qui propè assidebat, utiq; imperatorium.

Vtor, uteris, d.r. Vsurpo, ationis causa alicujus habeo: [התעשר *hithasmer.* עבד *abad.* אתן *zabaz.* נעשה *naasah.* Gal. *Vser, ie me ser.* Ital. *Vsare.* Germ. Brauchen, nutzen. Belg. Gebruycken. Hisp. *Vsar de alguna cosa.* Pol. *Pożywam.* Vng. *Akarok.* Ang. *To vse, to occupye.*] ut, Vtor domo. Diligentia, contubernio, studio, & hujusce modi. Terentius: Scio te nõ esse usum antehac amicitia mea. Sed quam de personis loquimur, accipitur pro conversari. עשה, נעשה. Cicero Lentulo: Audio Trebonium multos mecum annos vivere familiariter. ¶ Construitur quandoq; cum accusativo. Varro: Vti eutamur potius, quàm abuti abutamur. Plautus in Aulul: Cætera quæ volumus ut, Græcum mercemur fide. ¶ Vtpote est in Præterea, & ejusmodi ad quæsitum, est cum exercetur ad quæsitum. ¶ Vtere aliquã ad ipsorum, est quod Siculos dicunt, *habere & obtinere pro municipes.* ¶ Vti invidiam more dicitur, cum omnes invidetur. ¶ Vti aliquod est, alicui esse familiarem. Terentius in Heaut. Mihi unicum filiam ei uxorem dare. Hoc est, facilis: Ei, & opportunus fore, ut illa facilè in eo utatur patre. Hoc est, facilis: Ei, & opportunus fore ad persuadendum. ¶ Vti valetudine, firma, & bene habere.

Vtendus, adjectivum. Terent. in Heaut. Quòd dia ætas magis ad hæc utenda est idonea.

Vsus, hujus usus, m. q. ipse utendi actus, exercitatio, tractatio, usurpatio. [השתמש *hishtamesh.* אתן *zabaz.* עשה *asah.* Gal. *Vsage, vsance.* Ital. *Vso, vsanza, consuetudine.* Germ. Brauch, nutz. Belg. Gebruyck, neringe. Hisp. *Vso, costumbre.* Pol. *Pożytek.* Vng. *Vsalas.* Ang. *Vse, profite.*] Cicero in Topicis: Vsus omnia, non abutus legatus est. Plin. Epist. 20: Vsus magister egregius. Idem Epist. 15: Vsus optimus eligendi magister. Cic. lib. 1. de Orat. Adjungantur usum frequentem, qui omnium magistrorũ præcepta superet, Plin. lib. 10. ep. 89: Audimus me hominum primo negatus est, hunc & ceremoniis usus ablatus. Cicero pro Cornelio Balbo: Assiduus usus unicuique deditus, & ingenium & artem sæpè vincit. ¶ Interdum conjunctionis, conversationis, familiaritas, consuetudo. Quintilianus: Mulierem cum qua tibi longus fuerat usus. Cicero ad Volum. lib. 7: Quòd hunc præcommune familiariter, ut debebas, ad me epistolam misisti, primùm adubitavi nũ à Volumnio Senatore esset, quo cum mihi est magnus usus. Ovid. lib. 3. Trist. eleg. 6: Tu tamen è nobis usu jucundissime longo, Pars deliderii maxima, pone moræ. ¶ Interdum usus in cadẽ accipitur significatione, quà opus, indeclinabile eandémque habet constructionem. Virg. lib. 8. Aen. Arma simul fabricando, nitor cubitus usus, Nudemanibus rapidis. Terentius in Hecyra: Non usus facto est mihi. Cic. lib. 1. Offic. Pari usq; & animis impertientes & Reipublicæ si quando usus esset ide quarta Tusculanarum: De cæteris studiis alio loco dicemus, si usus fuerit. Plautus in Asinaria: Viginti jam usus est filio argenti minis. Plautus in Pseudolo accusativo juncta: Ad eam rem usus est Hominem aliquem doctum, qui id est, opus est homine alicuno & docto. ¶ Accedit pro fructu & utilitate, quòd locamus aliquã rem eo nomine, ut ex ea fructũ percipiamus. Cicero Attico lib. 1: Tuæ & meæ & Quinti fratris in agro ulus in nostra pernecessarius. ¶ Exutus esse, pro utile esse, & expedire, יתרון לו יש. Terentius in Hecyra: Si exusa esset, nostro hoc matrimonium. Columella lib. 6. cap. 18: Fabulam fundo pecudibus, domesticis pecudibus magis, quàm alienis depasticq; exusa sit. ¶ Vsus venit, ponitur pro opus est. Terent. Heaut. Non usus venit, facto. Hoc est, non opus erit, non erit necesse. Plautus in Bacchide: Ausage obsecro, si magis usus venerit. ¶ Vsu venit, verò id est, accidit, evenit. Cicero pro Quinct. Nã quid hominis pateat turpius, quod vel à minimis, aut verbis aut vocibus? ¶ Ponitur aliquando pro consuetudine, sive more. ut Terent. in Heaut. Mihi sic est usus, tibi ut opus est facto. Fac id est, sic mos meus est, ita consuevi.

Vsuarius, usuaria, Vsurarium, quod usui nostro servit. [שמר עבדה *shamar abodah.* Gal. *Dessoy pour vsage, chose pour nostre vsage.* Ital. *Cosa per nostro vso.* Germ. Brauchig. Hisp. *Cosa pertenesciente á uso.* Pol. *Pożyteczny.* Vng. *Hasznalando edenek valo.* Ang. *That serueth for vse.*] Martianus in Misterdam de publicis: Quatues quis manu pia inventa professus non fuerit, sive vetusta, sive usuaria in potestatem commissi fuit.

Vsucapio, usucapis, usucapere, usucepi, usucaptum. Dicitur ille, cujus est usus, qui rei usum capit. [קנין *kanin.* Gal. *Qui a l'vsage de quelque chose.* Ital. *Colui che usucapisce una cosa propria.* Germ. Der einen vnd Lenger. Hisp. *El que tiene vso de alguna cosa.* Pol. *Ten kto ma pożyta.* Vng. *Valamit el fogh hasznalni vtoual.* Ang. *He that hath the vse of any thing.*] ¶ Vsucapio verò id est usum quod in usum quotidianum pertinet. Gellius lib. 4. cap. 1: Extis autem, quæ promercalia, & usuaria sunt, octo tribus esse, ea tota est pignoris putat, quæ sine usu animo.

Vsucapio, nomen utriusq; declinationis, significans rei usum fructuosum, quum scilicet res aliqua nõ nostra est, sed perinde ex ea fructum atque utilitatem capimus, ac si nostra esset. [קנין *kanin.* Gal. *Vsucapion.* Ital. *Vsucapione.* Germ. Ruegsamkeit. Hisp. *Vsucapion.* Pol. *Pożywanie.* Vng. *Hasznalas.* Ang. *Vse.*] Gellius lib. 4. cap. 1: Longæ usionis gratia contrahuntur, & reconduntur. Vlpianus l. Qui Matius: Si de auro & argento legat. Si factã aurium legatum est, omne id eum pertinet, ex legatum est, ex quo auro aliquid est factum, sive id suæ, sive alterius Visionis causa paratum esset.

Vsurpo, as, d. p. Frequenter utor. [עשה *asah.* Gal. *Vser souvent.* Ital. *Vsurpare.* Germ. Offtbrauchen. Hisp. *Mucho vsar.* Pol. *Vżywam.* Vng. *Vsualni gyakk, hozgyal, voldigzallom.* Ang. *To vsurpe.*] Gellius lib. 1. cap. 10: Romanos quoque homines ajunt sic plerunque aulis usitatos. Idem lib. 17. cap. 2: Tametsi aliquando verbo ipso, alio quoque modo usitati sunt.

Vsitatus, usitata, usitatum, Confactus, solitus, in usum receptus. [שגור *shagur.* Gal. *Vsité, accoustumé, qui est en vsage.* Ital. *Solito, usato, costumato.* Germ. Brauchig. Hisp. *Acostumbrado.* Pol. *Zwyczajny.* Vng. *Szokot. An Vsonal, accustomed.*] ut usitata consuetudo, usitata vocabula, usitatus mos. Cic. pro Quinctio: Licet res in controversiis, ullo calumniæ die annum, usque dum invaluerunt quæ ratione res ab usitata consuetudine recedat. Idem tertio de Finibus: Nec opifices quidem tuerentur artificia possent, nisi vocabulis uterentur nobis incognitis, ut tuis libi. Idem quarto Verrina: Hunc denique ipsum pertæsum fore, si humano modo, si usitato more, si deraq; uno aliquo in genere peccasset. Idem: Cur in re tam vetere, tam usitata, quæ quotidiè novi fecerit?

Vsitatissimus, superlativũ. Tritissimus. [שגור מאד *shagur meod.* Vng. *Igen szokot.*] Seneca de vita beata: Quæramus quid optimè factum sit, non quid usitatissimum.

Vsitatè, adverbium. [בשגור *beshagur.* Gal. *Selon l'vsage & coustume.* Ital. *secondo l'vso & costume.* Germ. Brauchlich / nach gemeinem brauch. Hisp. *Segun la costumbre.* Pol. *Zwyczajnie.* Vng. *Szokassal.* Ang. *After the accustomed fashion.*] Cic. 4. de Finibus: Corrigitur quum dicit convenisse non malum, ut ulcisci lupos.

Vsus, Iusum, & Vsus. [χρῆσις. Gall. Vsage. Ital. & Hisp. Vso. Germ. Brauch, nutzung. Belg. Gebruyck. Pol. Vżywanie, pożytek. Vng. Vallasnak vtan valo, haszna. Ang. Vse, custome, or vsing.] Plautus in Amphitruone: Vsuramq; ejus corporis cepit sibi. Cicero pro Rabirio Postumo: Vos obsecro, Iudices, ut huic optimo viro, quo nemo melior unquam fuit, nomen equitis Romani, & ut eam huius laudis, & veltrum consensum ne eripiatis. Idem Septima Verrina: Cur, quæso, civibus Romanis, quos Piratæ ceperant, securi statim percussis, ipsis piratis uti ulurpatum tam diuturnâ cedisti? Idem ad Appium Pulchrum, lib. 3. Profectâ provincia, ut longi temporis usuram quæ tuimus, intermissa nostra consuetudine, & gratia, & celebritate, & magnitudine officiorum meorum tarditâ, & Vsura item pecuniæ, & magnitudine ærisalieni, quæ à debitore datur creditori pro usu pecuniæ credituræ. [נשך שכרית. Gal. Vsure. Ital. Vsura. Germ. Wucher. Belg. Woeker. Hisp. Logro, vsura. Pol. Lichwe. Vng. Oszer. Ang. Vsurie or interest.] Cicero Verrina: Vt quum Senatus publicanos usura tepè juvisset, magistratus à publicanis pecuniam pro usuris auderet auferre? Idem, de Senectute: Tertia nunquam recusat imperium, nec unquam sine usura redit quod accepit, sed aliàs minore, plerumq; majore cum fœnore. Iuvenalis hic: Hinc usuris vorax, avidumq; in tempore fœnus, &c. Hanc Varro impendium vocat, quod interfe jungat, unumq; fiat quasi compendium. Sidonius Apollinaris collectionem vocat, quoniam qui fœnus agitant, & in usuras extendunt, videntur aggregare, posse nogitant, & in usuras extendunt, videntur aggregare, posse nogitant, & in usuras extendunt, videntur aggregare, posse nog

Germ. Eingetrinckens. Belg. Een wijntuyne. Hispan. Vua. Pol. Winna iagoda. Vng. Szőlő. Ang. A grape or berrie.] Colum. lib. 5. cap. 6. Nec tamen eam vitem feracem dixerim, cujus singulæ uvæ in singulis sarmentis conspicientur. Cicero de Senectute: Gemma, a qua oriens uva se ostendit, quæ & incocto terræ, & calore Solis augescens, primò est peracerba gustatu, deinde matura dulcescit. Virgilius lib. 1. Georg. Hic segetes, illic veniunt felicius uvæ. Ovidius lib. 2. de Arte amandi, Elegia decimasexta: Terra ferax Cereris, multoq; feracior uvis. ¶ Dicitur & de aliis fructibus, qui in morem racemi constant ex pluribus acinis conglobatis. Plinius lib. 12. cap. 13: Amomi uva etiam in usu est. ¶ Aliquando ponitur pro vite. Virgilius lib. 2. Georgicorum: Et turbes avibus prædam ferat uva racemos. ¶ Est etiam uva, pellicula quædam in fine palati dependens circa fauces, ut in hiante homine conspicitur: sic dicta, quia ut uva dependet, & humiditate variatur, & est vocis moderatrix: & aliquando ad similitudinem uvæ intumescit, cum vehementi inflammatione ac dolore. Scren. Aegrescunt teneræ fauces quum frigoris ora Vis subiit, vel quum ventus agitabilis aër Vertitur atque ipsas flatus gravis incitat uvas. Sortitur autem hoc mali genus à duplici forma nomen duplex. Nam si teretem habet figuram à columnæ similitudine columella, *ximen*, dicitur. Si vero in acini effigiem conglobetur, à Græcis *staphyle*, à nobis *uva* appellatur. ¶ Dicitur etiam uva de apibus, quum collectæ sunt, & in modum botri dependent. Colum. lib. 9: Quum examé glomeratum in proximo frondentis arbusculæ ramo consederit, animadvertito an totum examen in speciem unius uvæ dependeat. Plinius libro 11. cap. 17: Tunc alterna faciunt, privata ac publica, uva dependente in domibus, templisque. Virgilius libro quarto Georgicorum: & denis uvam demittere ramis. Servius: Uvam dimittere: id est, in morem uvæ vel botryonis defluere.

Vvĕus, a, um, Quod ex uva fit: [οἰνώδης. Gall. Moisi. Ital. & Hispan. Mosto. German. Mas weintreuben. Pol. Winna iagodi. Vngar. Szőlőből való, szőlő. Ang. Of a grape or berrie.] ut Succus uveus, apud Poëtas: *uvæ pressura* pro vino ex uvis expresso.

Vvĭfĕr, uvifera, uvifĕrum, Producens uvas: [σταφυλοφόρος. Gall. Qui porte grappes. Ital. Che porta grappo de uue. German. Das trauben treget. Hispan. Que trae uua. Pol. Mowie rodzący. Vng. Szőlőtermő. Ang. That bringeth or beareth grapes.] ut, Glebæ uviferæ apud Silium lib. 7. Et Maficus uvifer, apud Statium 4 Selvarum.

Vvĭdŭs, uvida, uvidum: Quod est humidū, pinguc, quodq; præcipuè habet aliquid humoris intrinsecus: unde & uva dicta. [דשׁוּב רטוב לח שׁוּם *ratób, lách, shúm, shúmin, dúshin.* Gal. *Moüille, humide.* Ital. *Humido, molle, bagnato, inumidato.* Germ. Feucht oder nasz machen. Hisp. *Cosa humida o mojada.* Pol. *Wilgotny, wilgotnie, moigrzenie.* Vng. *Nedvesség.* Ang. *Moist wet, danke.*] Humidum, quod habet humorem extrinsecus. Colum. libro 3. cap. 2: Nisi præpinguis, & uvida terra. Virgilius 10. Ecloga: Vvidus hyberna venit de glande Menalcas. Vbi Servius: Vvidus, pinguis. Plautus in Rud. Si cesne hic cum uvida veste grassabimur? id est, humore madente.

Vvĕsco, uvescis, n. t. Vvidus fio, humorem contraho. [רטב *ratáb.* Βρέχομαι. Gall. *Deuenir ou estre moüille, se remoüillir.* Ital. *Diuentare humido, essere bagnato.* Germ. Feucht vnd nasz werden. Hisp. *Humedecerse, ser humedo.* Pol. *Sokrzymnieiam.* Vng. *Megnedvesülök.* Ang. *To waxe dank.*] Lucretius libro 1: Denique fluctifrago latpento in littore vestes Vvescunt, tandem candenti.

Vulgĭ, f. p. quæ & Bulga. Sacculus scorteus, sive ex alia materia, in quo pecuniam, aliave utenti necessaria circumferimus. Ita dicta quasi volva, quòd viaticum involvat. [כִּיס צְרוֹר *tzeror kís.* πήρα, ἀσκωμάτιον. Gal. *Bourse, bourgette.* Ital. *Borsa di cuoio.* German. Ein bulgerat oder ledicher wantsack. Belg. Een boeger. Hisp. *Saco.* Pol. *Tornister, sakwa.* Vng. Tarsoly. Ang. A bougat or beggs.] Vulga (inquit Nonius) capacitas, vel saccus cum laxitate. Lucilius lib. 21. in vulgam penetrare pilosam. Varro: Ut viaticum ex arcula adderem in vulgam. Lucilius lib. 3. ut citat Nonius: Cui neque iumentum est, nec servus, nec comes ullus Bulgam, & qui quid habet numorū, secum habet illic. Cum bulga cœnat, dormit, lavit. ¶ Aliquando ponitur pro vulva, & ecōtrariò, vulva pro sacculo. Idem lib. 26. Ita ut quisque naturèm è bulga est matris in lucem editus.

Vulgŭs, vulgi, masculini & neutri generis, Pars populi ignobilior, plebs: à volvendo (ut quidam volunt) nomen habens, quòd inconstanter illuc atque illuc volvatur: unde etiam ignobile vulgus Virgilius appellavit. [הָעָם *hámon, ei* [illegible] *hammón, tò mónos.* Gall. *Le commun peuple.* Ital. *Volgo, piúbe* Ger. Der gemein vnuerstendig pöfel. Hisp. *Vuelto de los mesmos.* Pol. *Lud pospolstwo, pospolstwo.* Vng. Közönség, közönsep. Ang. *The commune or meane people.*] Virg. lib. 1. Aeneid.: Sævitque animis ignobile vulgus. Virg. lib. 2. Aeneid.: & spargere voces In vulgum ambiguas, & quærere conscius arma. Horat. libr. 2. Sermonum, Sat. 3: hunc ego vulgum Errori similem cunctum insanire docebo. Sallust. in Iugurtha: Alii vulgum effusum oppidam cædere, alii ad portas festinare. Cicero 5. Tuscul. Vide ne plus commendatio in vulgus, & hæc quæ expetitur gloria, molestiæ habeat, quàm voluptatis. Idem pro Plancio: Non est enim consilium in vulgo, non ratio, non discrimen, non diligentia, &c. ¶ Vulgus de ovibus dixit Virgilius lib. 3. Georg. Continuò ferro culpam compescite priusquam Dira per incautum serpant contagia vulgus. Antiqui etiam vulgo & hujus vulgus dixerunt. Vide ablativus apud Varronem 9. Hebdom. A vulgo condemnaretur. Vsus etiam est Oppius de vita Cæsii, itemque in vita prioris Africani. Auctor est Solipater lib. 1.

Vulgō, Passim, nusquam non, plerumq;, & quod vulgus dicit. *Communiter.* [ἐπιπολῆς. Gal. *Vulgairement, communement, par tout.* Ita. *Volgarmente, Sogni luoghi.* Germ. Gemeintlich. Hispan. *Vulgarmente.* Pol. *Pospolicie.* Vng. Közönségesen, közöl, közönséges ellen. Ang. *Commonly, abroade.*] Cicero 1. de Inventione: Deinde natura ejus eventre vulgò solcat, an insolēter & raro. Virgilius lib. 3. Georgicorum: Hinc lætis vituli vulgò moriuntur in herbis. Idem libr. 3. Aeneidos: Centum alii curva hæc habitant ad littora vulgò Infandi Cyclopes, & altis montibus errant: id est, passim. Terentius Andr. Verum illud verbum est, quod vulgò dici solet: Omnes sibi melius malle esse, quàm alteri. ¶ Vulgò cœpti, sive vulgò quæsiti. [מְאוּזָרִים *meuzarim, vchi, ἀνόσιοι.*] Modestino dicuntur qui parem demonstrare non possunt: vel qui possunt quidem, sed eum habent, quem habere non licet: qui & Spurii vocantur. Ulpianus Digestor. l. 2. ad Terullianum: Sive injustè fiat procreati, sive vulgò quæsiti. ¶ Vulgò occidere: id est, publicè, passim. Cicero pro Roscio Amerino: Ejusmodi tempus erat, *angue*, ut homines vulgò impunè occiderentur. Cæsar lib. 2. belli Gallici: Quòd in Gallia potentiores, atque ii qui ad conducendos homines facultates habebāt, vulgò regna occupabantur.

Vulgāris, vulgare, om. t. Quotidianum, commune, protritum, per vulgarismi cui opponitur singularis. [ἐγκόσμιος, δημώδης, ἰδιωτικός. Gal. *Vulgaire, commun.* Ital. *Volgare, vile.* Germ. Gemein/darmit auch das gemein volck vmbgrifft. Hisp. *Cosa commun y demasiada.* Pol. *Pospolstwo, mowienie pospol.* Vng. Közönséges, mindennapi. Ang. *Common, belonging to the common people.*] Cicero lib. 2. de Invent. Magna an parva, facilia an difficilia: singularia sint, an vulgaria: vera, an ficta. Horatius lib. 2. Sermonum, Satyr. 2: Iejunus stomachus rārò vulgaria temnit. Cicero pro Roscio Amerino: Deniq; mihi tām vile, nec tām vulgare est, cujus partem ullam reliquerint. Idem ad Cæsarem lib. 13: Genere novo sum literarum ad eorum ut intelliges, non vulgarem esse commendationem. Vulgaris via: pro ratione trita, & consuecta. Quintilianus: Simul ne vulgarem viam ingressus, alienis demum vestigiis insisterem. Vulgares artes, quæ vulgò Mechanicæ dicuntur. Cicero pro Roscio Amerino: Mitto artes illas vulgares, coquos, pictores, lecticarios, &c. Vulgaris forma: id est, quotidiana, qualis vulgò videri solet. Plinius libr. 10. cap. 42: Nec vulgaris picturæ forma, quanvis non spectanda. Vulgaris pueritia: id est, vulgata, & vulgi libidini exposita. Ovid. 4. Fast: Nomina vulgares Veneris celebrate puellæ Multa professarum quas sibi turba facit.

Vulgārĭter, adverbium, Populariter, usitatè, solitè, more vulgato & consueto. [κοινῶς, πρόχειρον. Gal. *Communément, vulgairement.* Ita. *Volgarmente.* Germ. Gemeintlich. Hisp. *Communamente.* Pol. *Pospolicie.* Vng. Közönségesen. Ang. *Commonly.*] Cicer. lib. 13. Epist. Vt intelligeres, me non vulgariter, nec ambitiosè, sed ut pro homine mihi pernecessario scribere.

Vulgo, as, ātt. p. In vulgus enuncio, vulgo notum facio, pervulgo, divulgo. [הודיעַ *hodhiá* השמיע *hishmiá.* διαφημίζω, διαβοάω. Gal. *Diuulguer & publier par tout.* Ital. *Diuulgare, manifestare, appalesare.* German. Ausbringen in das gemein volck. Hisp. *Diuulgar o publicar.* Pol. *Wyiawiac rozsiewac.* Vng. Közönségessé mindennekis tettem adom. Ang. *To publish or make knowen abroade.*] Virg. lib. 10. Aeneid.: quid me alta silentia cogis Rumpere, & obductum verbo vulgare dolorem? ¶ Interdum vulgare, est vulgi stuti exponere. Cic. de Aruspic. respons. Navis in flumine vulgata omnia aiunt: id omnium stultorum opposita. ¶ Vulgare corpus, est prostituere. Liv. lib. 1: Sunt qui Lucretiam vulgato corpore lupam inter pastores vocatam putent. Plaut. in Amphit. Cui me absente corpus vulgavit tuū. ¶ Vulgare morbos, est morborum cōtagia in vulgus propagare. Liv. lib. 3. ab Vibe: Mutuoq; invicem ac cōtagio [illegible] so vulgabant morbos. Curtius lib. 9: Contagium morbi [illegible] in alios vulgatum est.

Vulgātus, ta, tum, participium, seu nomen ex participio [illegible] ἐμφανίζων, διαφημίζων. Gall. *Diuulguer, publier, [illegible]*

Commune. Germa. Das außkommen iſt vnder den gemeinē volck. Hiſp. Comun. Pol. Rozſiáwienie. Vng. Kiterjedezerkezmindenfelé terrara adattz. Ang. Publiſhed, made known abroade.] ut, Vulgatus cibus, quo vulgus paſſim, & quotidie utitur. Plinius libro 13. capite 3. ibi & capparis firmioris ligni frutex, feminisque & cibi vulgati. Virgilius libro primo Aeneidos: Bellaque jam ſama totum vulgata per orbem. Liv. libro 1. ab Vrbe: Vulgatior fama eſt, ludibrio fratris Remum novos tranſiluiſſe muros. Quinctianus libro ſecundo, capite quarto: Nam quid hi poſſint in caulis proprium invenire, qui eam in his quæ ſunt communia, & in plurimis caulis tractantur, vulgatiſſimos ſenſus verbis, niſi tāto antè præparatis, proferre nequeant?

Vulgātē, adverbium, Communiter, vulgo, ſine diſcrimine. Gell. lib. 2. cap. 6. Vulgātĭo, ōnis, verbale, f. t. Evulgatio, enuntiatio: [הודעה hodoiah. ἐκφώνησις, ἀπαγγελία. Gall. Publication de ſecrets. Ital. Publicatione de ſecreti. Germ. Ein außbringung in die gemeinde: auffenthalt. Hiſp. Diuulgadar, publicador de ſecretos. Pol. Rozgłoſzenie. Vngar. Ihirlés, hirdetés. Ang. A publiſhing of ſecrets.] ut, Taciti vulgatio: hoc eſt, Tantalus, qui deorum mensæ adhibitus, illorum arcana enuntiavit. Ovid. lib. 3. Amor. Eleg. 6: Si caret medijs taciti vulgator in undis, Pomaque, quæ nullo tempore carpat, habet.

Vulgārĭcŭs, adjectivum [πανδημοτικός, ἐκδημος. Gall. Vulgaire, commun. Ital. Volgare, commune. Germ. Gemein. Hiſp. Coſa comun. Pol. Poſpolity. Vng. Közönſeges. Ang. Common.] Lucretius libro 4: Vulgivagaque vagus venere. Id eſt, ſectatus plebeiam, popularemque venerem, non certæ mulieris amore captus. Budæus. Idem Lucretius lib. 5: Vulgivago vitam tractabant more ferarum.

Vulnŭs, hujus vulneris, n. t. Plaga, & propriè hiatus, patensq; apertura corporis ictu aliquo inflicta. [מכה מַכּה makkāh. πληγή, τραῦμα. Gall. Vne playe. Ital. Piaga ferita, ferita. Germ. Ein wunden. Hiſp. Llaga, herida. Pol. Rana. Vng. Seb. Ang. A wound, a hurt.] Livius lib. quarto belli Punici: Tandem vulneribus confectæ virgines, quum omnia repleſſent ſanguine, exanimes corruerunt. Virgilius libro quarto Aeneidos: infixum ſtridet ſub pectore vulnus. Idem libro ſeptimo Aeneidos: hæſit enim ſub gutture vulnus, & undæ Vocis iter, tenuemque inclusit ſanguine vitam. Ovidius libro ſexto Metamorph. Torquet in hunc haſtam calido de vulnere raptam. Virg. libr. 6. Aeneid. Deiphobum vidit lacerum crudeliter ora, Ora, manusque ambas, populataque tempora raptis Auribus, & truncas inhonesto vulnere nares. Idem libro quarto Georgicorum: & corpora bello Obiectant, pulchramque petunt per vulnera mortem. ¶ Pertranſlatione accipitur pro angore animi, ſive mœſtitia, λύπη. Virgilius libro duodecimo Aeneidos: ſic exhortata reliquit Incertam, & tristi turbatam vulnere mentis. Ovidius libro quinto Metamorphoſ. At Cyane raptámque deam contemtaque fontis Iura ſui moerens, inconſolabile vulnus Mente gerit tacita, lacrymisque abſumitur omnis. ¶ Aeternum vulnus, pro æterno odio. Virgilius libro primo Aeneidos: Tum ſuno æternum ſervans ſub pectore vulnus. ¶ Vulnus pro amore. Virgilius libro quarto Aeneidos: At regina gravi jamdudum ſaucia cura Vulnus alit venis: hoc eſt, amoris dolorem acmoleſtiam foveret intra venas. Sic mutua vulnera dixit Ovidius libro decimoquarto Metamorphoſeos pro amore mutuo. ¶ Vulnus obitatis: id eſt, dolor ex obitare. Quinctianus libro ſexto: illum enim de quo ſummam conceperam, & in quo ſpem unicam ſenectutis reponebam, repentina vulnere orbitatis amiſi.

Vūlnĕrārĭus, ria, rium, adjectivum, m. t. Vulnerum ſanandorum vim habens. [τραυματικός. Gall. Vulnuaire à playes. Ital. Pertinente à piaghe. Germ. Den wunden in troſtlich. Hiſp. Perteneciente à llagas. Pol. Należący do gojenia ran. Vng. Sebgyogyitzo hatzar. Ang. Belonging to wounds.] ut, Vulnerarium emplaſtrum, quod vulneribus imponitur. Plinius libro vigeſimotertio, capite quarto: Vulnerariis emplaſtris utile. Idem libro trigeſimoquarto, capite nonodecimo: Cruda autem æruginis vulneratus emplaſtris miſcetur.

Vūlnĕrātŏr, ōris, m. ſubſtantivū. m. t. Curator vulnerū, chirurgus, [τραυματικός, χειρουργός. Gall. Chirurgien, medecin. Ital. Chirurgo, medico. Germ. Ein Wundarzt. Hiſp. Cirurgiano. Pol. Barzierz, rany goiarz. Vngar. Sebgyogyitz. Ang. Chirurgion, a woundet.] Plinius libro 26. capite 1: Os id publicè vulnerarium fuiſſe cum traderent vocatum, intereaque gratum adventum ejus initio.

Vūlnĕro, ras, āre, p. Saucio, vulnus infligo, plagam impono. [מכה nagaph הכה hikkāh. πατάσσω, τιτρώσκω. Gall. Bleſſer, naurer. Ital. Ferire. Germ. Verwunden, verwunt machen. Hiſp. Llagar, herir. Pol. Ranić, ziadz. Vng. Megsebesitem. Ang. To wound or hurt.] Cæſar 1. belli Gallici: Et nonnulli inter carros, rotasque mataras ac tragulas ſubjiciebant, noſtrosque vulnerabant. Cicero tertia Verrina: Servi nonnulli vulnerantur: ipſe Rubrius in turba ſauciatur. ¶ Vulnerare voce: id eſt, lædere, & verbis offendere. Cicero prima in Catilinam: Et quos ferro trucidari oportebat, eos nondum voce vulnero. ¶ Vulnerari ictu fortunæ, eſt ex fortunæ adversitate mœstitia affici. Ovid. lib. 2. de Ponto, Eleg. 9: Sic ego continuo fortunæ vulnerer ictu. ¶ Vulnerare aures nuntio, eſt tristi nuntio aures offendere. Virgilius libr. 3. Aeneidos: gravior ne nuntius aures Vulneret.

Vūlnĕrātĭo, ōnis, verbale, f. t. Sanciatio. [הכאה makkāh. πληγή, τραῦμα. Gall. Bleſſure, naureure. Ital. Ferita ferire. Germ. Verwundung. Hiſp. Obra de llagar. Pol. Rana. Vng. Meg sebesites. Ang. A wounding or hurting.] Cicero pro Cæcina: Si autem vim hanc cæde, ſine vulneratione, ſine ſanguine nullam intelligetis, etc.

Vūlnĕrĭfĭcus, ca, cum, Quod vulnus infligere poteſt. [τραυματικός. Gall. Qui fait playe, qui bleſſe & naure. Ital. Che fa piaghe & ferite. Germ. Das wunden macht. Hiſp. Coſa que haze llaga de herida. Pol. Ten który rany zadaie. Vng. Sebzö. Ang. That maketh wounds.] Virg. 1. 8 Aeneid. Vulnificusque chalybs vaſta fornace liquefcit. Ovid. libr. 8 Metam. In juvenes ferro ſic impete vulnificus ſas fertur.

Vūlpes, hujus vulpis, f. t. Animal ferū, ſingulari aſtutia nulli non notum: cujus naturam explicat Plinius libro 10. cap. 62. [שועל shuāl. ἀλώπηξ. Gall. Vn renard. Ital. Volpe. Germ. Ein fuchs. Belg. Een vos. Hiſp. La raposa, zorra. Pol. Lys. Vng. Reka. Ang. A fox.] Dicta vulpes, ut putat Varro, quasi vulipes, à velocitate pedum. Horatius libro primo Epiſtolarum: Olim quod vulpes ægroto cauta leoni Reſponderat, referam. Vulpem habere ſub pectore, proverbium dicitur de eo qui aſturus, & callidus eſt. Perſius Satyra quinta: Aſturam rapido ſervas ſub pectore vulpem. ¶ Quàm facilè vulpes pyrum comeſt: proverbium de re admodum facili. Plautus Moſtellaria: Tam facilè vincet, quàm vulpes pyrum comeſt. Nihil enim negotii eſt vulpi edentatiſſimæ pyrum edere. Vide Chiliad. Eraſmi.

Vūlpēcŭla, vulpeculæ, diminutivum. [ἀλωπεκίς. Gall. Renardeau. Ital. Volpetta. Germ. Ein füchßlin. Hiſp. Raposilla raposa. Pol. Lyſeczka. Vng. Rokaska. Ang. A young foxe, a cubbe.] Horatius libro primo Epiſtolarum: Pone per anguſtam tenuis vulpecula rimam Repſerat in cumeram frumenti.

Vūlpīnus, vulpina, vulpinum, penultima producta, Quod pertinet ad vulpem. [ἀλωπεκοῦς. Gall. De renard. Ital. De volpe. Germ. Füchßin. Hiſp. Coſa perteneciente à raposa. Pol. Lyſowe. Vng. Rokai, rokaikoz való. Ang. Of a foxe.] Suetonius: Vbi leonis pellis deficit, vulpina inſuenda eſt. Plinius libro 29. ca. 1: Vulpinam linguam habentes in armilla, Appiotarus negat. ¶ Aliquando ponitur pro aſtuto. πανοῦργος. Plaurus: Vulpinus animus nequid moliatur mali.

Vulpinŏr, penult. prod. vulpinaris, d. p. Mēdaciis ac fraudibus vera pervertō, ſive effugio. [ἀλωπεκίζω. Gall. Renarder, vſer de ſinſſe comme le renard. Ital. Volpinare, far in modo de volpe. Germ. Gefüchßwinde ding vberfaren & dinē wenden. Hiſp. Hazer à guiſa de raposo. Pol. Zgrzeszyć ſię z cudzołozyć. Vng. Ellehazudozom, az igazat hazugsagval felfedem, rokaikodo. Ang. To vſe deceit, trechery and guile.] Teſtum ab incerto vulpium curſu, ut placet Nonio. Varro in Meſſenio: Vulpinare mocò, & concurſa, quabbet cruas.

Vūlſūra, vide VVLTVR.

Vūltŭr, ŭris, masc. Avis eſt rapax, & carnivora: ita dicta, quòd propter magnitudinē corporis ſtatim volet. [דאה daah ראה raah. γύψ. Gall. Vn vautour. Ital. Voltore. Ger. Ein Geyr. Belg. Een Gier. Hiſp. El buytre. Pol. Sęp. Vng. Sas keſelyü. Ang. A grype, a ravenous fowle.] Refert Plinius lib. 10. ca. 6, ex Vmbricis Aruſpicis ſcientia vultures biduo triduóve antè eō cōgregari, ubi futura ſunt cadavera. Mirum enim in modum corporibus jam putrefactis oblectantur. Vidē non inverisimile ex Græcis nonnulli eadem ἰσοβύγιοι appellarint: hoc eſt, ſepulcra animata. Livius lib. 7. bell. Punici: Vulturemq; frequenti foro in taberna culum devolaſſe. Virg. lib. 6. Aeneid. noſtroq; immanis vultur obunco Immortale jecur tundens.

Vultŭr, hujus vulturis, Antiquis in uſu erat, pro ave ea præpōſitione, quam jam à nobis ejusdem literis ſubtractis, vultur dicta eſt. Ennius: Vulturis in ſylvis miſerum mandebat hominem.

Vūltŭrĭus, vulturii, Avis eadē cum vulture, de qua jā diximus. Lucret. li. 4. Mellis aper quanvis lēgè ducantur odore Vulturiq; cadaveris. Plaut. Truculēto. Ita quaſi vultur triduo prius prædivinabam, quo die eiusmodi hæc avis rapax in primis eſſe traditur & carnivora, factum eſt ut homines inſatiabiles rapacitatis vultures appellemus. Cicero pro Sextio: Exitium malis omnibus atque execrationibus dum vulturis paludati. Intelligit Gabinium & Piſonem Coſſ. inimicos ſuos, provinciarumq; (ut ſæpè eos nominat) voragines. De eodē Piſone in Piſoniana, appellatus eſt hic vulturius illius provinciæ, cū dii placent imperator. Itē Aemilius Scaurus

in Cepionem, Parricida patriæ, nefarius vulturius Reipublicæ. Salipater hasta primo. ¶ Vulturius pro certo tabulatere. Plautus Curc. Provocatur in alcam ut ego ludam: pono pallium. Ille ium annalium appellationis vocat Planctum: facit vulturios quatuor. Talos arripio: invoco almam meam nutricem Herculem: jacto babienam.

VŬltŭrĭnus, a, um. prop. ad. Quod est vulturis. [γυπιῶδες. Gall. De vautour. Ital. Di vultore. Ger. Von einem Geyer. Hispan. De buytre. Pol. Sępowy. Vng. Kańyás. Ang. Of a gaper.] Plin. libr. 30. cap. 4: Vulturinus sanguis cum chamæleontis albæ (quam herbam esse diximus) tritæ & cedriatritus, lepras sanat. Vulturina species, apud eundem lib. 10. cap. 3.

VŬltŭs, ūs, m. q. Propriè totius habitus sive flatus faciei, qui pro animi affectibus alius atque alius effunditur. [ΠΡΟΣΩΠΟΝ. Gall. Visage, mine, contenance, face. Ital. Volto, faccia. Germ. Das Angesicht. Hispan. Cara, el gesto de la cara, la haz. Polon. Twarz. Vng. Vkaz. Ang. The visage, or countenance.] Dictus vultus à verbo volo, sicut à colore cultus. Cicero in Pisonem: Non colore nos coloris fefellit, non pilosæ genæ, non dentes putridi deceperunt oculi, supercilia, frons, vultus denique totus, qui semper quidam tacitus mentis est, licet in fraudem homines impulit: nec eos, quos vis erat ignorare deceptos, &c. Cicero libro 3. de Oratore: Imago animi vultus est, indices oculi. Plinius libro 7. cap. 19. Socratem clarum sapientia eodem semper vultu, nec aut hilariorem, aut turbato. Cicero pro Cluentio: Recordamini faciem atque vultus ejus fictos, simulatos que vultus. Idem 1. de Legibus: Eris qui appellatus vultus, qui nullo in animante esse, præter hominem potest, indicat mores. ¶ Apud poetas tamen non raro vultus accipitur pro facie. Martialis libro 12. Dum nulla teneri sordent lanugine vultus. Ovidius libro 3. Metamorphoseos: Quid morer in cæsa crudelia vulnera lymphis Abluere & sparsos immiti lingere vultus? Antiqui protulerunt vultum, neutro genere: quod & Nonius annotavit. Ennius: Averlabantur semper vos vt hinc vultu. Lucret. lib. 4. -sed quod unumquæque figura Esse vides mihi rem referentem vultu parentum.

VŬltŭōsŭs, diminutivum est. Vultus severitas. [σκυθρωπάζων seu σκυθρωπάζουσα. Gall. Parle visage. Ital. Faccia severa. Germ. Finger Ansehen. Hispan. Cara y haz. Pol. Twarzyka. Vng. Kemeny vkazatu. Ang. A stale visage.] Cicero ad Att. lib. 14: Non te Bruti nostri vultuosus ille abiit a colloquio? detexit.

VŬltŭōsŭs, vultuosa, vultuosum, Tristis, severus, vel nimia vultus ostentatione, & mutatione, quod minimè est & scenicum. [σκυθρωπός. Gall. Qui fait contenance & visage severe & grave. Ital. Che ha volto severo, & grave. Germ. Einer der ein ernsthafftigen Angesichte. Hispan. Cosa con gesto o visage severo. Pol. Ponury, surowy, srogi, straszny. Vngar. Szomoru, komor vkazo, nehez, szomoru vkazasu. Ang. Of an heavie and sad countenance.] Cicero in Oratore: quo quum effecerit, nequid ineptum sit aut vultuosum. Quintilianus libro 11. capite ultimo: Quare non immeritò reprehenditur pronunciatio vultuosa, & gesticulationibus molesta, & vocis mutationibus refultans. ¶ Vultuosa frons apud Apulcium pro tetrica legitur, & ad severitatem composita. Ait enim libro tertio Metam. Longè dissimilis advenit, non læta facie, sed vultuosa fronte, rugis insurgentibus asperabat.

VŬlvă, vulvæ, f. p. Vinculus ille in fœminis, in quo fœtus fit conceptus. [ΜΗΤΡΑ vbibus, sive pudenda, matrix. Gall. L'ouverture de la matrice. Ital. Matrice. German. Die Bermutter. Belg. Die Sâtmoeder. Hispan. Vientre donde concibuen las hembras. Polon. Sromb, rzodlo, otwor wszystkich płodów. Vngar. Meh. Ang. The womb of a woman.] Dicta vulva, quasi volva, quod fœtus ea involvatur. Proprie autem vulva est animantium animalium: uterus autè mulierum. Plinius libro 11. cap. 37: Fœminis eadem omnia, præterquæ vellicatus uterculi gratiâ unde dictus Veerus, quos alio nomine locos appellant: in reliquis animantibus, vulvam. Vulvam fuillam Romani in deliciis habuêre, præsertim ejectitiam. Nam quæ effœtis à partu exhibebatur (quam porcariam vocabant) tanquam lividam, & matrem referebant. Plinius loco jam citato: Vulva ejecto partu melior quàm edito. Ejectitia vocatur illa, hæc porcaria, primiparæ suis optima. Contrà effœtis à partu, præterquam eodem die suis occisæ, livida ac mæsta. Nec novellarum fœtum præterquam primiparaum probantur, potiusque veterum, necdum effœtarum, & biduo ante partum, aut post partum, aut quo ejecerint die. Mart. Te fœtalle magis capiet de virgine porca, Me materna gravi de tue vulva capit. ¶ Quandoque accipitur vulva, pro ore vulvæ: hoc est, pro ipso pudendo muliebri. Iuvenalis Satyra sexta: -adhuc ardens rigidæ tentigine vulvæ. ¶ Plinius quoque boletorum protuberantium in ovi speciem album illud involucrum, Volvam non cupat. Plin. lib. 22. cap. 22: Volvam enim terra ob hoc primo gignit: ipsum postea in volva, ceu in ovo effingitur. Vide VOLVA.

V ante X.

VXŏr, uxoris, f. c. Quæ viro nubit, aut nupta est. [ΓΥΝΗ γαμετή, ἄκουσα, συνοικοῦσα, ἄνδρα ἔχουσα. Gall. Femme mariée. Ital. Moglie, sposa, donna. Ger. Ein Ehefraw. Belg. Een Huysvrouw. Hispan. Muger casada, o que tiene marido. Pol. Zona, małżonka. Vng. Feleség, házastárs. Ang. A wife.] Terent. in Adelph. Vxor sine dote veniet. Cicero pro Sextio: Duxit uxorem patre vivo viri optimi & calamitosissimi filiam C. Scipionis. Idem libro 2. de Oratore: Extuli animi sententia tui uxorem habes? Virgil. 8. Eclogæ: Mopse novas incide faces, tibi ducitur uxor. Horat. libro 1. Epist. 2: Quærit ar argentum, puerisque beata creandis Vxor. Dictas autem putat uxores à vehendo quasi unxores, ab ungendo, quòd antequam limen mariti transirent, postes averrunci deorum malorum causa ungerent. Verba ejus sunt hæc in libro 4. Aeneidos: Mos erat, ut nubentes puellæ, simul quum venissent ad limen mariti, postes antequam ingrederentur, unctarent lancis vitiis, & oleo ungerent: & inde Vxores dictæ sunt, quasi unxores. Plinius quoque lib. 28. cap. 9, scribit novas nuptas mariti domui instantes, solere habuisse ad postes unugere.

VXŏrcŭlă, uxorcula, diminutivum. Ab uxore blandiendi gratia deductum. [γυναικίσκη, γυναικάριον. Gall. Femmelette mariée. Ital. Mogheretta. Germ. Ehevolck. Hispan. Pequeña muger casada. Pol. Zonka. Vng. Feleségecske, házasoczka. Ang. A little wife.] Plautus Calina: Ita uxorcula.

VXŏrĭus, uxoria, uxorium, Quod est uxoris, vel quod ad uxorem pertinet. [γυναικεῖος. Gall. De femme mariée. Ital. Della moglie. Ger. Zur Ehe gehörig. Hisp. Cosa perteneciente à muger casada. Pol. De wol' ganki przynależący. Vngar. Feleségnec hóz valo ficzegmes. Ang. Of a wife or belonging to a wife.] ut Regius uxorius. Cic. lib. 3. Offic. Iudex arbitrove uxorius melius æquius. Tacitus libro 3: Quod honestius, quàm uxorium fœramentum? Ovid. lib. 2. de Arte amandi: Hoc decet uxorcs: dos est uxoria lites. ¶ Vxoria forma, à Phavorino apud Gellium lib. 5. cap. 11, vocatur forma media inter pulchertimâ, & deformissimâ: quæ scilicet & nimiæ pulcritudinis pertæsa, & summo deformitatis odio vacat: quâ Knatus in Menæchmis Statam formâ appellat. ¶ Aliquando Vxorius, dicitur qui uxori nimis inservit. [φιλογύναιος. Gall. Qui se mesle trop de commander à sa femme. Ital. Che si lascia governare alla moglie. Germ. Ein Weibischmann, der seiner Ehe frawen zu viel gehorchet, oder nachgiebt. Hisp. Que sigue mucho por la muger. Polon. Oszyiemka. Ang. One that is too much at his wife's command.] Virgil. Aen. -tu nunc Carthaginis altæ Fundamenta locas, pulcramque uxorius urbem Exstruis?

X

LITERA semivocalis est, ξ, quæ vim duplicis consonantis habet, pro qua modò cs, modò gs, primitus utebatur, ut Apecs, Gregsi pro quibus nunc Apex, Grex dicimus. Quintil. lib. 1. cap. 4: Et nostratium ultimæ X, qua tamen carere potuimus, si nos quærissemus. Latio hoc elementum, quòd vastioris soni videret, quibusdã dictionibus excemunt: unde pro vexillo Velum, pro axilla Alam, pro paxillo Palum dicere maluerunt. Quod & ipsum testatur Cicero in Oratore ad Brutum: Quemadmodum (inquit) Axilla noster Ala factus est, sæpe vastioris literæ: quam interdum etiam & maxillis, & tvillis, & vexillo, & paxillo consuetudo elegans Latini sermonis evellit. Contrà Attici exactissimi eleganties omnis judices, sæpè repudiatores, eandem tanquam fori ambitiosæ, & temperationisque futuri, sunt amplexi. Nam & ξυρᾶσθαι, & ξυρᾶσθαι, & ξυρᾶσθαι dicunt, pro quibus communis lingua ψιλοῦσθαι, ἀποξύεσθαι, & ἀποξύεσθαι agnoscit. ¶ X litera apud veteres, quemadmodum etiam nostro die apud nos, nota fuit numeri denarii: quemadmodum V, ejus dimidiata pars est literæ X. numeri denarii: quemadmodum est numeri quinarii. Hinc factum est, ut in veustis codicibus hæc nota aliquando ovetatur pro denario Romanorum: hoc est, pro genere numismatis, quod quatuor valebat nummis testertius. Plin. lib. 18. cap. 12: Quod annone solito est, Mesosphæram appellatur: emitur X. C. C. Laudatissimum microsphæram è minimis solis, pretii ejus X. L X X V. Si vel sola vel post alias ponatur, significat numerũ denarii, quemadmodũ V, quæ dimidia pars est literæ X, quinarii. Quòd si cum ea ponatur literæ vel C. vel D. vel M. vel I. decẽ deinceps sc

X ante

Xanthĕnes, ξανθένης. Gemma quædam in Media nascens, electri colore, & liquiditate in vino palmeo & croco, cruce modo lentescente, odore magnæ suavitatis: ut extenti auctor Democritus refert Plin. lib. 37. cap. 10. quanquam in plerisque Plinii exemplaribus Zanthenes legatur per Z. in capite, corrupte, ut arbitror: præfectum quem a flavo electri colore nomen videatur accepisse.

Xanthĭon, ξάνθιον, Herba est ex Lapparum genere, quæ alio nomine philanthropos, & vulgo *Lappe wirtzel* appellatur. [Pol. *Rzepik.*] Xanthion autē appellata putatur ab effectu, quòd eo tingantur capilli. Vide Dioscor. lib. 4. cap. 122.

Xanthŏs, ξανθός, Gemmæ nomen, quæ in India reperitur, è fulvo candicans, de qua Plin. lib. 37. cap. 10.

X ante Z.

Xĕnium, nii, n. [ξένιον *hospitium* ξένια *munera*. Gall. *Presens qu'on fait à ses amis qui viennent voir, étrennes* Ital. *Presente dato à gli amici per segno di allegrezza.* Ger. *Ein Gastschenck, ein Gut mit der man ein Frembd in verehret.* Hisp. *Don ò presente de huespede à huesped.* Pol. *Podarek przyiacielowi albo gościowi dany.* Vng. *Vendegnek valo ajandek.* Ang. *A gift, present or shewing.*] Munus hospitibus datū solitum. Vide Martialis librum decimumtertium, in quo eujusmodi munera diversis describit, qualia hospitibus mitti soleant, Xenia nominavit, & versibus ipsos pro xeniis mitteret: quod & ipse testatur primo statim Epigrammate: Omnia in hoc gracili xeniorum turba libello, Constabit numis quatuor empta tibi. Quatuor est nimium? potent constare duobus, &c.

Xĕnĭŏlum, diminutivum, Parvum xenium. Apuleius: Commodum meridies accesserat, & mittuntur hi xeniola, portum opimum, & quinq; gallinulas, & vini cadū jam erat pretiosi.

Xĕnŏdŏchium, pen. prod. n. [ξενοδοχεῖον, ξενοδοκεῖον. Germ. Ein Herberg oder Wirtshaus. Pol. *Gospoda ogolne.*] Locus publicus quo hospites. Id est, peregrini excipiuntur: quod genus Hierosolymis primùm ab Hyrcano extructū fuisse, autores sunt Iosephus, & Hegesippus. Hieronymus Xenodochium in porta Romano semper totius pariter mundus audivit.

Xĕnŏpărŏchi, ξενοπάροχοι, Iidem, qui parochi, qui legatis Romam missis, cæterisq; alicujus dignitatis hospitibus, coenam & ligna præbebant: unde & nomen acceperunt, παρέχειν τὰ πρὸς ξενισμὸν ἐπιτήδεια, quòd hospitibus necessaria suppeditarent. Arcadius titulo de Muneribus. Muneranti: Tabularii (inquit) vel xenoparochi, ut in quibusdam civitatibus, &c.

Xĕrămpĕlĭnus color, ξηροπελινοειδὴς χρόα. Medius est, inquit Probus, inter coccinum, & muricum, quo matronæ peculiariter uti solēt. Dictus Xerampelinus à ficcis vitium foliis, quæ ejus ferè sunt coloris. ξηρὸς enim aridū est, vel siccū, & πέλινος vitis. Vulgò *Couleur de rose sec* dicitur. Hinc Xerampelinæ vestes dicuntur, quæ hac colore tinctæ sunt. Iuven. Sat. 6. Et Xerampelinas vestes donaverat ipsi. Has nonnulli arrabaticas vocāt, alii arrabaptias, ut quisq; dā placet. Vide Thyleium in tractatu de coloribus, & Cael. Rhodig. lib. 26. cap. 10.

Xērĭa, ξήρια, *ōn*, Emplastra siccantia: hygrempastra vocantur liquida emplastra.

Xērălŏphĭa, ξηραλοφία. Vectio sicca: hoc est, quæ fit extra lavationem. Contra quæ potest lavacrum adhiberi. Hygralocephia, ὑγραλοφία appellatur.

Xĕrăntyrum, ξηράντηρον. Unguentum est siccum: ut Hygrontyron, ὑγράντηρον, liquidum, fœminarum usibus expetitum.

Xērŏphthălmĭa, ξηροφθαλμία. Pol. *Zawrzenie oczu.*] Antica lippitudo, quum nec lumen, nec humor oculi, sed rubent tantum, & pruriunt infestantur, & noctu prægravi pituita inarescunt. Vide Celsum lib. 6. cap. 6.

X ante I.

Xiphĭa, æ, ξιφίας. Piscis genus, rostrum habens mucrone admarum: unde & Latini, Græcos imitati, gladium appellant. [Ger. *Ein Meerschwein das gestalt und art ist wie sonst die gemein ein Schwertfisch.* Pol. *Miecznik.* Ang. *A sea sword fish, having a beak like a sword.*] Plin. lib. 32. cap. 11. Xiphias id est, gladius, rostro mucronato est. ab hoc cuncti aves perfossas mergi in Oceano ad locum Mauritaniæ, qui Cotta vocatur, non procul à Luxa flumine. Trebius Niger auctor est & Xiphiæ rostrem, scilicet sorex genere Cometarum, in mucronem fastigiatæ, pallidæ, ac quodammodo adunitatæ sine ullis radiis. Autor Plin. lib. 2. cap. 25.

Xiphĭon, ξίφιον, Herba est folio mucronato, indis folio non dissimile, quam Romani gladiolum, vulgus herbariorum spatulam formā appellat. [Ger. *Kleine blawe Gilgen oder Schwertel.* Pol. *Kosaciec mały.*] Descriptionē ejus vide apud Plin. lib. 25. c. 11.

X ante Y.

Xylĭnum, pen. corr. ξύλινον. Germ. *Hültzern Vermuglio / oder*

Schutte; Varget. *Bombasine* Pol. *Bawełna.* Vulgar. *Cotton cloth.* Ang. *Fustian.*] Lini genus candidissimi, & molissimi, nascens in Africa, cui nomen est xylon, pomis quibusdam inclusum, barbamenti non crassioris: quæ maturante his fœnum globum ostendunt, quod à nomine fructus xylinum appellamus. Plin. lib. 19. cap. 1. Superior pars Aegypti in Arabiam vergens, gignit fruticem, quem alii gossipium vocant, plures xylon, & ideò lintea de facta, xylina. Parvulus est, similemque barbatæ nucis detortractum, cujus ex interiore bombyce lanugo netur. Nec fœtu alia candore, mollitiaq; præferenda. Hactenus ille. Hodie hoc ligni genus etiam in Italiæ locis quibusdam gignitur, vulgique vocabulo *Cotton* appellatur.

Xylŏbălsămum, ξυλοβάλσαμον. Ger. *Balsam holtz.*] Balsami arbusculæ lignum, cujus succus Opobalsamū appellatur. Plin. lib. 12. cap. 25. Et balsami quoq; sarmenta in mercem sunt. Aequatur ipsa succulæ: venit intra quintum demum annum. Xylobalsamum vocatur, & coquitur in unguentis.

Xylŏcĭnnămŏmum. [ξυλοκίνναμον. Ger. *Das holtz von dem Zimmet baum.*] Cinnami lignum. Plin. lib. 12. cap. 19. ipsum verò lignum in fastidio est propter corticis acrimoniam: xylocinnamomum vocant.

Xylŏn, ξύλον. German. *Ein stemb beseimt / darauß die baumwoll wächst.*] præter vulgarem illam significationem, qua Græcis lignum significat, peculiariter etiam accipitur pro quodam fructus genere, quod & gossipion vocant, olim in sola Aegypti superiore parte hodie etiam in Italia nascens, pomū ferentis simultudine barbatæ nucis, quod maturescēs copia lanuginis, quam inclusam habet, disrumpitur, lanaque globum arietis, multò majorem quàm pro pomi magnitudine detegit. Quæ lini genus xylinum, seu gossipium appellatur. Vide Plin. lib. 19. cap. 1.

Xylŏphăgus, pen. corr. ξυλοφάγος, Vermis albus obesus, qui parte ad reliqui corporis magnitudinem compareat, gravissimo, sub arborum cortibus perfossis, nascens. Plin. lib. 17. cap. 24. cossas vocat: easque à quibusdam in fercula ciborum delectis habitos tradit, quoniam & ipsa lignum. Idem tradit & Hieronymus contra Iovinianum, de Ponti & Phrygiæ populis loquens: Et quomodo (inquit) apud nos ficedula & attagen, mullus, & scarus in deliciis computantur, ita apud illos ξυλοφάγοι. comeditur, luxuria est.

Xyris, ξυρίς, Herba est folia habens iridis, sed latiora, & in cuspidem mucronata, quorum e medio caulis erumpit crassus, cubitalis: ex quo thiquæ triangulares dependent, in quibus purpureus flos in medio puniceus, semen in folliculis similes fabis, rotundum, rubrum, aceri radix longa, geniculata, tota. Vide Dioscor. lib. 4. cap. 24. & Plinium lib. 21. cap. 22. Officinæ *Ladam sylvestrem* appellant. Hæc herba dicitur provenire circa Icopolim principem Russiæ urbem, illicq; nodosam, insulæ accolæ vendunt. Vide Iodan. & alii mercatores ipsam cum aromatibus commiscent atq; vendunt, eadem quoq; appellatione Polonica lingua nominantes *Tatarskie ziele.*

Xystĭci. Vide XYSTVS.

Xyllĭŏs, ξυλλίος, Gemma quædam plebeia, apud Indos nascēs, quam Plinius inter Iaspidum genera annumerat lib. 37. cap. 9.

Xystus, xysti, m. [ξυστὸς *locus ξυστὸν vestis.* Gall. *Portique, galerie.* Ital. *Portico, loco da passeggiare, loggia.* Germ. *Ein breiter hoher Gang oder Schopff.* Hisp. *Portal para passearse.* Pol. *Ganek albo ziele do gier albo do przechadzowania.* Vng. *Oszlopos.* Ang. *A gallerie, or alley or walking place.*] Apud Græcos porticum amplam significat, teste Vitruvio lib. 6. hybernæ Athletarum exercitationi accommodatam. Latini vero, eodem Vitruvio teste, Xysti appellatione subdialem ambulationem magis intelligunt, arborum fructuumve ordinibus distinctam. Cicer. in Bruto. Quum ambularem in xysto, & essem otiosus domi. Ante cryptoporticū xystus est viridi ornatus. Plinius iunior, lib. 5. Epistol. Ante porticum xystus consessus in plurimas species, distinctusque buxo. Idem: Non tam statuarum & tabularum pictarum ornamenta ædes suas, quam xystis, & nemoribus excolunt. Dicitur & Xystum, hujus tis, ξυστὸς. Et quum ξυστὸς, & ξυστὸν idem apud Græcos significent, apud Latinos tamen non item habere discernenda docuit Guilelmus Philander in Annotationibus in Vitruvium. Nam Xysta, ejusmodi Latini vocant porticus tectas, ubi athletæ per hiemem exercebantur. Xysta autem subdiales ambulationes, ubi sub dio cælo suas exercebant palæstras.

Xystĭci, ξυστικοί. Dicti sunt athletæ, sive quòd in xystis se sub tecto exercerent: sive quòd xystis certarent. Sic enim Græco vocabulo appellabant hastas, quibus illi utebantur: unde & Xystophori dicti sunt ipsi athletæ. Sueton. in August. Nec tamen eo minus aut xysticorum certationes, aut gladiatorum pugnas severissimè semper exegit.

Y

GRAECORVM vocalis est, qua in plurium dictionibus scribendis tantùm utimur. Hujus loco antiqui qui peregrinam literam nullam recipiebant, quintam Latinorum vocalem substituebant. Cicero in lib. de Oratore sic inquit: Purrum semper Ennius: nunquam Pyrrhum. Vi parefecerunt Fruges: non Phryges, ipsius antiqui declarant libri. Nec enim Græcam literam adhibebant: nunc autem etiam duas: & quum Phrygum, & quum Phrygibus dicendum esset, absurdum erat, aut tantum barbaris casibus Græcam literam admittere, aut recto casu soloecum Græce loqui: tamen & Phryges, & Pyrrhum antiqua causa dicimus. Hæc ille. Peculiare autem & proprium est huic elemento, ut in capite dictionum perpetuò aspiretur. Quare quæ ab eo initium sumunt, requirenda sunt inter aspirata.

Z

LITERA Græca est, qua in Latinis dictionibus non utimur. Est autem gemina consonans, loco cujus nos interdū gemmum ſſ, ut Patrisso, pro πατρίσσω, Petrisso, pro πετρίσσω. Interdum id subtilitamus, ut Esdras, pro Ἔσδρας. Antiqui loco ejus unicum aliquando literabant: ut Sacynthus, pro Ζάκυνθος: Sethus pro Σήθος. Nonnunquam etiam d literam loco ejus usurpabant, ut Medentius, pro Mezentius. Sed hoc tantùm apud antiquissimos, qui peregrinas nullas literas recipiebant.

Z ante E.

Zēă. [Ital. Gall. Eſpeautre. Ital. & Hiſp. ſpelta. Ger. Spelt oder Dinckel. Pol. Pszenica, pszenica mniéka tak dobre iako pszenice, in de ſpelta antiquorum. Vn. Tegla duce anagy vagy kecz. An. A kind of corne.] Genus fruméti, ſimile farri quod vulgo ſpelta dicitur. Duo ejus genera tradit Dioſc. lib. 2. cap. 80. alterum ſimplex, & unius tantùm grani: alterum quod dicoccon: hoc eſt gemini & dupicis grani appellant, duobus utriculis conjunctū tenui & duplicis grani appellant, duobus utriculis conjunctū tenui & duplicis grani appellant, duobus utriculis conjunctū tenui & dupl

quidem latitudinem mediam dividit linea Ecliptica, utrinque gradus octo latitudinis relinquens. Dicitur autem Zodiacus, ζῳδιακὸς ζώδιον: hoc est, à figura animalium, quæ in eo magnantur, ut sunt Aries, Taurus, &c.

Zona, æ, f. p. [זוֹנָה זוֹנָא chagora. חֲגוֹרָה chagorah. ζώνη. Gall. Ceinture. It. Cinta, centura, cintoria. Ger. Ein gurtel, gurt. Bel. Een tuim. Hisp. La cinta. Pol. Pás, ta, sfor. Vng. Öwe, öng. Ang. A girdle.] Cingulū quo cinguntur. Mart. lib. 14. Longa satis nunc sum: dulci sed ponderе vester. Si tumeat, tam tum tibi zona brevis. Ovid. 2. Fast. Dat teretem zonam, qua modò cincta fuit. Horatius: Carminum, Ode 30. & solutis Gratiæ zonis, properentq; Nymphæ, Meriturusque. Catullus Epigramm. 2. Quod zonam solvit diu ligatam. C. Gracchus apud Gellium lib. 15. cap. 12. Zonas quas pœnas argenti exuit, eas ex provincia innocens vendi. ¶ Zonā perdidit, proverbialiter dicitur in eum, qui omni pecunia destitutus est: trahitur à militibus, qui quicquid habent, in zona circumferunt. Horat. 2. Epist. lib. 2. Ibit eò quo vis, qui zonam perdidit. ¶ Zonæ item dicuntur, circuli quidam lati, cœlum, terramq; veluti singula quædam ambientes. Sunt autem numero quinque ex quibus media quæ inter Tropicos est, nimio calore parum apta creditur habitationi: duæ verò extremæ sub Arctico & Antarctico circulis sitæ, nimio frigore horrent: unde & ipsæ habitationi parum sunt idoneæ. Reliquæ autem duæ, ut quæ mediis interjacent, & geladam litem obtinent, temperatæ sunt, & humanæ vitæ accommodatissimæ. Virgil. 1. Georg. Quinque tenent cœlum zonæ: quarum una coruſco Semper Sole rubens, & torrida semper ab igni. Quam circum extremæ dextra lævaq; trahuntur Cerulea glacie concretæ, atq; imbribus atris. Has inter, medioq; duæ mortalibus ægris Munere cessêre divûm, & via secta per ambas: Obliquus quâ se signorum verteret ordo. Ovid. 2. Metam.

Vesque duæ dextra cœlum, totidemq; sinistra
Parte secant zonæ, quinta est ardentior illis:
Sic omnis nitidum numero distinxit eodem
Cura deûm, totidemq; plagæ telluve premuntur.
Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu:
Nix tegit alta duas: totidem inter utramque locavit,
Temperiemq; dedit mixta cum frigore flamma.

¶ Est item zona Stephano, Ciconum urbs in Thracia, non procul ab Hebro fluvio, & Xerynthio antro, in quo Hecatæ canes immolabant, de quo plura infra in dictione ZERYNTHON.

Zonarius, a, um. [Qui zonas facit. ζωνοποιός. Gal. Ceinturier. Ital. Cinturaro. Ger. Ein Gurtler. Hisp. El que hace cintas. Pol. Pásznik. Vng. A gyartz mastis öweis. Ang. A girdler, that maketh girdles.] Cic. pro Flacco: Quod Mithridates, qui multitudinem illam non auctoritate, sed stigma tenebat, te velle dixit ad furores & zonarii conclamarunt.

Zonārius, a, um, adjectivum. Quod ad zonā pertinet: ut, Sector zonarius, qui zonam seu loculos inquirit, quem crumenicam appellare possumus. [βαλλαντοτόμος. Gal. Coupeur de bourses, coupebourse. Ital. Taglia borse. Ger. Beutel abschneider, oder abschneider. Hisp. El cortador, corta bolsas. Pol. Rzezimieszek. Vng. Kis mas Zsebes, vagy erszeny metsző. Ang. Cutpurse, or a girdle.] Plaut. in Trin. mirā sunt, ni ille homo est aut dominator, aut sector zonarius.

Zonella, æ. [ζωνίδιον. Gal. Petite ceinture. It. Cintura piccola. Ger. Ein gertelin. Hisp. Pequenna cinta. Pol. Pasek, ezgienka. Vn. Mase Zsinorka kocske. Ang. A little girdle.] dim. nutivum. Catul. in Epithal. Tibi virgines zonula solvunt sinus.

Zonātim, adverbium antiquis usitatum. Per gyrum. Lucil. lib. 6. Zonatim circum impluvii cameram is cludebat. Ex Nonio.

Zōnītis, penultima producta, ζωνῖτις. Cadmiæ species est, lineas quasdam latusculas zonarum instar discurrentes habens: unde & nomen accepit. Eadem & Placodes, πλακώδης dicitur, quasi crustaceam dicas. Autor Dioscor. libr. 5. cap. 40.

Zoönychion, pen. corr. ζωόνυχον, Herba eadem cum leontopodio apud Dioscor. lib. 4. cap. 132.

Zoophthalmos, ζωοφθάλμος. Gal. Hanenwerk. Herba in tectis & luggrundus nascens, quæ in loco nomine Sempervivum majus appellatur. ἀειζωὸν τὸ μέζον. Folium habet carnosum & subrotundum, oculi animalis similitudinem referens: unde & nomen accepit. Vide Plin. lib. 25. cap. 13. & Dioscor. lib. 4. cap. 91.

Zoophytā, ζωόφυτα, dicuntur, testa Budæo, quæ mediam naturam inter plantas & animalia habent. [Pol. Zátwirki.] Jam sunt ostrea, spongiæ, quæ nec ut stirpes nec animalia dicere possis, sed medium quid dam inter utrumque. Nam sensu prædita esse manifestum est, quum tamen motu careant progressivo. Nos (inquit Budæus) forte Plantanimalia dicere possemus: vel Semianimalia.

Zopissa, ζώπισσα, f. p. Pix navibus abrasa, teste Plin. lib. 16. cap. 12. Quæ admista cera, & marino sale macerata, multò ad omnia est efficacior, quàm aliæ picres. Sed propriè resina expinu. Dioscorides libro 1. cap. 99. ζώπισσα δὲ ἡ μέλαινα τῆς πίτυος ἐκ τῶν ἀπολουομένων ἐκ τῶν ἀκροδρύων ἀποκαθαιρομένη

ONOMASTICON

PROPRIORVM NOMINVM, PRIMVM

A' D. CONRADO GESNERO, EX VARIIS DICTIONARIIS collectum.

NVNC VERO' HAC POSTREMA AEDITIONE A' QVO-dam Studioso post Herculeos labores, summis vigiliis, summaq; diligentia in compluribus hinc inde locis castigatissimum & locupletissimum factum.

VNA' CVM

GERMANICARVM vocum additione.

CATALOGVS ILLORVM, QVORVM NOMIna propria in hoc ONOMASTICO *declarantur:*

Viri.	Dii.	Emporia.	Navalia.
Regiones.	Monstra.	Populi.	Sectæ.
Menses.	Vrbes.	Sidera.	Venti.
Montes.	Oppida.	Maria.	Fluvii.
Sinus.	Castella.	Vici.	Promontoria.
Fontes.	Insulæ.	Pagi.	Lacus.
Solitudines.	Stagna.	Paludes.	Speluncæ.
Mulieres.	Sylvæ.	Portus.	*Et cætera.*

CONRADI GESNERI,

DE

ONOMASTICI

editione,

AD LECTOREM

admonitio.

IN *prima editione* ONOMASTICI *nostri, quæ fabricata est Basileæ, anno* 1542. *continentur propriè nomina, quæ antehac* AMBROSIVS CALEPINVS *olim in* DICTIONARIVM *suum retulit, & alii eadem postea addiderunt. Item Elegidarum carminis sive poëticæ ut vulgò inscribitur, congeries primùm quidem congestæ ab* HERMANNO TORRENTINO, *ex Suetonio, Livio, Strabone, Plinio, Solino, Virgilio, Nasone, Persio, Terentio, variis postea interpretibus, & Græco vocabulario* IO. CASTRONII, *ipsis scribis deinde verò à* ROBERTO STEPHANO *locupletata cum accessione etiam. Verba eius in Præfatione hæc sunt: Nos (quæcunque) ab aliis tradita studiosè omnia collegimus: fabulas ex Servio, Acrone, cæteris; nubilibus Grammaticis depromptimus: clarorum virorum historiam præstantissimis quibusq; rerum scriptoribus mutuati, quod commodè facere potuimus, eos suis dictis, factisque illustravimus. Quod autem attinet ad locorum rationem, urbium situm, fluminum magnitudinem, omnia tanto studio, curaq; persequimur, ut non tàm à nobis scripta, quàm ab auctoribus ipsis, Plinio, Strabone, Ptolemæo, dicta esse videantur. Hæc Robertus. Eadem tempore* IO. CRAENIVS *idem Opus locupletavit, tàm abunde, tum ex commentario* IACOBI MICYLLI *in Boccatium, præsertim quod ad poëtarum fabulas de deis attinet, &c. Ex omnibus istis collatis & passim emendatis in Orthographia præsertim corpore nostro confecimus quidem laborem in vocabulis istis, quæ conjungunt literæ A, E, I, O, V, Y, Z, omissum, in reliquis. In istiusmodi vocabulis eadem aliquando reperiebantur, plerùq; tamen ob aliquam differentiæ causam: & multis prolixior esse, quàm ut quod ab aliis dictum omittere. Hæc de prima editione. Nunc in hac secunda editione non pauca correximus, tum nostra, tum amicorum precibus evicta: & insuper* STEPHANI *Grammatici Græci vocabularium Græcis explicitum relegere commisimus: sic ut omnia quæ apud* STEPHANVM *sunt vocabula, hic etiam explicentur, si quæ veri parùm ad Latinos pertinere videbantur, aut aliquis prioris erroris in vocabulis aliisque descriptionibus, ut sunt auctorum testimonia, historiæ, quædam fabulæ, & etyma & nomina à singulis derivata sæpe omissa sunt, præsertim ab initio Operis, sæpè enim brevitatis fuerit affectio.* STEPHANI *autem nomen ubiq; adscripsimus, ut ipsa sunt quæ Græci sciunt, vel certiùs vel copiosiùs nonnulla requirentes. Multa sanè apud Græcos gentilia, aliaq; derivata, Latinum formam vel terminationem elegantem habent, & ut Latinè scribantur, sic nonnunquam laboravimus. Multa apud illos terminationum sunt discrimina, plurimum aliquis de vetustate apud Latinos usurpatum. Non silentio autem quo* STEPHANVS *ordine procedat, singula adjecimus: sed cæsperit plurima, quæ non sunt locanda: alii, non alphabetico ordine commemorabat, & alibi recitanda erant, omittebat, ad ordinem quæ postea hic redegimus. Græca vocabula Latinis, ut plurimum adjecimus ex* STEPHANO, *ut orthographia melior sit vel varietas, nonnunq; depravatione veteri, & de prosodia, etymologia & inflectionis modo certiùs constaret. Magna etiã accessio facta est ex* C. PLINII *opere De naturæ historia: ob eam, in ea ut restimonia hæc tanti Plinius citaretur, quæ ipsius & capite singulo ubi ea poscenda essent, annotaretur: adjecta numero, quarta prior libri, posterior capitis esset. Hæc hactenus etiam de secunda editione dixerim, in qua si pauca mutata, variationes adhuc deprehendi quædam reperiantur, non in negligentiam nostram, sed* AMBROSII CALEPINI *& aliorum ex quibus hæc congesta sunt vel scribentium vel imprimentium referri debent. Nostræ sanè simplicitatis emendationes non rarò ad eorum vitia gratia adscribuntur, aut scribæ alibi remittitur. In præsenti ad quæcunque singulorum labore & diligentia nostra hoc Opus excrevisse, & maximam boni studiosi comparationis accessisse, quæ hactenus nostra secula viderunt, bene & studiosi & affectibus liberi homines agnoscent & approbabunt.*

De triplici utilitate hujus Operis.

Prima & maxima utilitas est, quæ ex veris, nobilium; historiis & locorum descriptionibus præcipitur.

Altera minor, non spernenda tamen præsertim Christianis & solidæ doctrinæ studiosis, quod multæ gentilium fabulæ & magnæ, quæ aliquo longo tempore perdiscere oportuit, vel in quærendo laborare, ut multa, variaq; sint figmenta deorum, hominumq; genealogiæ, & alia vanæ antiquitatis spectra, statim cum ejus usus, hic in promptu habere liceat.

Tertia commoditas est, quòd posteriorum historicorum, & aliorum etiam auctorum interpretes, qui Commentarios & Scholia constituunt, lectores hos remittere possunt, ut non frustra in Annotationibus super Tacitum libris contra Graecos, ac multa scripsimus, quæ eadem in singulis propè super singulari auctore annotamenta inculcanda, ut fiellat communis Commentarius in plenis scripturæ. Quod si modum dies monetur, non multùm tamen ad hanc professionem desiderari videtur, quod vel à nobis, vel alio olim, assurante Deo, fu[illegible] poterit. Neque quam enim alios ab iis, quæ adscita nostra sunt, operibus abstinere velim, qui sciam & fructum vix unum mi, nedum emolumentum ullum vendicaturos esse, cum alios ob causas, tum ingenii debilitatem, tenuitatem, tum communem illam, quæ propter vitæ brevitatem ambitæ absolvere plerisq; omnes impedimur. Itaq; studiosis ac eruditis piè laborare & vos, si quid habent, habituros esse aliquid, quod vel ad hujus, vel alterius operis nostri accessionem, emendationem pertineat, id veritati symbolam in commune depensuri.

NOTANDA QUÆDAM:

Terminatio Latina in us ubi occurrit, quæritur Græca in ος: & contrà, Quæ non inveniuntur cum tenui, fortè se offerent cum aspirato: & contrà, In gentilibus Græcorum in ὰς diphthongum terminatis, ultimam plerunq; acuto notavimus, ut de Græca orthographia constaret, & syllabarum numero, ut Tyrannus.

A'RON. [אַהֲרֹן Aharón. Ἀαρών. Suid.] Nomen proprium summi Sacerdotis apud Hebræos, qui una cum fratre Mose Israelitas eduxit ex Aegypto.

A'bā. Xenophanis filia, quæ Olbi Ciliciæ urbis tyrannidem, quam pater procuratorio nomine administrārat, cultu, obsequiisq; ab Antonio & Cleopatra sibi impetravit. Ἄβα. Vide Strab. lib. 14. ¶ Fuit præterea Aba, ut eidem Strabo refert lib. 10. ex Aristotelis sententia) civitas Phocidis, cujus cives Abantes, Ἄβαντες, dicebantur, qui postea relicta patria Euboeam incoluerunt, quę etiam ab ipsis Abantis, Ἀβαντὶς Stephano dicta est. Est etiam Aba, mons Armeniæ, ex quo Dominus Corbulo Euphratem nasci voluit referente Plin. lib. 5. cap. 24.

A'bācænā, Ἀβάκαινα Ptolemæo, vel Abacenum. Ἀβάκηνον Suidæ & Stephano, Oppidum est Siciliæ, non procul à Messana cujus incolæ dicuntur Abacenini, Ἀβακηνῖνοι Stephano. Est præterea Abacæna, teste Ptol. lib. 6. Oppidum Mediæ.

A'bācīŏn, & Abachium, Urbes Navarræ.

A'bæ, Abarum, Ἄβαι, Oppidi nomen est in Phocide, ab Aba quodam heroë illi inditum, ut Stephanus & Suidas prodiderunt. Hujus incolæ dicti sunt Abantes, Ἄβαντες, qui postea hac urbe relicta, in Euboea sedes fixerunt, eamq; insulam de se vocarunt Abantidem. Pro eodem legitur & Aba singulari numero. Vide ABANTES.

A'bæā, Abææ Ἄβαια Ptolemæo, Oppidū est in sinu Messeniaco, non procul à Pharis, quod nonnulli idem esse putant cum Hira, seu Orchalia, una ex septem civitatibus, quæ apud Homerum to. Iliad. Achilli offeruntur ab Agamemnone. Vide Hermol. in Plin.

A'bæātæ, penult. prod. Ἀβαῆται, Populi sunt Arcadiæ in sinu Messeniaco, quorum urbs Abæa commemoratur à Ptolemæo lib. 3. Vide Plinium lib. 4. cap. 6.

A'bālā, Ἄβαλα, Oppidum est Troglodytarum, non procul à mari Rubro. Vide Plin. lib. 6. cap. 29.

A'bālītēs sinus, Ἀβαλίτης κόλπος, Exiguus est sinus in tractu Troglodytarum: ita dictus ab Abala, ejus regionis oppido maritimo. Vide Plin. lib. 6. cap. 29.

A'bālūs, Ἄβαλος, Insula est Oceani Germanici, in qua nonnulli credidérunt electrum ex arboribus fluere. Plin. lib. 37. cap. 2. ¶ Sunt & Abali Indiæ populi ad Gangē fluvio. Plin. lib. 6. c. 19.

A'bānā, næ, pen. corr. Fluvius Damasci, qui in radicibus Libani exortus, in Syriacum effunditur mare.

Abania, Pater gratus Domino, vel pater gratus Fons Deum.

A'bāntēs, Ἄβαντες, Populi ex Thracia oriundi, qui finibus suis egressi, in agro Phocensi oppidum condidére, quo à locis sui nominis Aban vocavére: ipsi quoq; à nomine oppidi Abātes vocati. ¶ Ii postea in Euboeam transgressi, quam hinc Maris discretam, à suo relictiq; nomine oppidi, Abantidem illi vocavére. Hos Hesiod. lib. 1. inter Ionas commemorat. Alios hoc nomine populos Orpheus in Argonaut. juxta Pontum collocat. Vide Abantis.

A'bāntĭās, adis, Ἀβαντιάς, Patronymicum est à nomine Abas, quo significatur vel filia, vel neptis Abantis. Apud Poetas fere pro Danaë ponitur, Abantis ex Acrisio nepte, vel pro Atalanta, nepte ejusdem ex Iasio. Vide ABAS.

A'bāntĭs, adis, Strabonis aut Abantias, adis, Plinio, Ἀβαντὶς Stephano & Suidæ, Insula est Boeotiæ adjacens, tam ex quo à continenti fundo dicitur, ut pōtejungatur. Hec, teste Strabone, in principio libri 10. olim Macris dicebatur obscuritatis longitudinē postea ab Abantibus Thraciæ populis, qui relictis Abis, Phocensis agri oppido, in hac insula sedes suas fixerunt, dicta est Abantis & postremo Euboea. In hac insula est Capharæus promontorium, Græcorum naufragiis infame.

Abaorita, à Plinio lib. 6. cap. numeruntur inter Indiæ populos.

Abarbarea, Ἀβαρβαρέη, Una Najadum, ex qua Buculion, maximus naturæ lusus Laomedontis Aesopum genuit, & Podasum. Homer. Iliad. 6.

Abarim. [הָעֲבָרִים habárim.] Mons excelsus dividens terram Amon & Euphratis à terra Promissionis, contra Iericho ad Jordanem usq; fluvium protendens: ita dictus.

Abarimon, Scythiæ regio in magna montis convalle, in qua sylvestres homines degunt averso pulli cruris plantis, qui maximam habent velocitatem, passimque cum feris vagantur. Ἀβαρίμονες. Plin. lib. 7. cap. 8.

Abăris, hujus Abaris pen. corr. Nomen viri proprium, quem ferunt sagittam per orbem terræ circumvolasse, nihil omnino vescentem. Hunc Abarim Scythæ filium, non ignarum incantum, oracula simplicitate tradidisse, quæ Scythæ non cupierunt: & nuptias Hebri fluminis, ac Apollinis adventum ad Hyperboreos, ratione metrica, abs quo sagittam accepit, quam diximus. Hujus & Gregorius Theologus commeminit in epitaphio ad Magnum Basilium. Hactenus Caelius. Præter oracula Scythica, & nuptias Hebri fluminis, alia quædam scripsit, ut commemorat Suidas. Meminerunt hujus Herodotus in Melpomene, & Strabo lib. 7. & Scholiastes Aristoph.

Abarnus, Ἄβαρνος & Stephano, vel Abarnis, Ἀβαρνὶς Herodoto, Oppidum est, & regio aspera in tractu Parianō, ad Propontidem. Hecataeus & Ephorus Abarnidem ad Hellespontum collocant, & Lampsaci aream fuisse volunt. Vide Stephan.

A'bās, Ἄβας, Ἄβαντος, per unum s hoc duodecimus Argivorū, Lynceī ex Hypermnestra conjuge filius: fuit tamē qui Belī filium faceret, homo bellicosus & acerrimi ingenii fuit, & regnavit annis XXIII, ut inquit Eusebius. Pater fuit Proetī & Acrisii, & avus Persei, à quo postea Argivorum reges, Abantiadæ dicti. ¶ Abas alius fuit quidam nobilis comes Aeneæ de quo Virg. lib. 10. Vna torvus Abas, cui Eraliber: Acre cavo clypeum magni gestamen Abantis. ¶ Alius item fuit Centaurus, Ixionis & Nubis filius. ¶ Fuit etiam hoc nomine Sophista quidam, qui & historicos quosdam commentatus, & Rhetoricem scripsit reliquit, autor Suid. Ab Abas Et Abantius, Ἀβαντιεύς. Item Abantiades patronymicum masculinū. Ovid. 5. Metam. Torquet in hunc hastam cruda de vulnere raptam Victor Abantiades: Hoc est, Perseus pronepos Abantis.

Abases. Plurali numero, loca tum deserta & inaccessa in Occidentali plaga Aegypti. Ἄβασοι. Hoc enim nomine Aegyptii vocant regiones inhabitatas, & maximis desertis circundatas, ut scribit Strabo lib. 17.

Abaster, Vide Alaster in ASPELL.

Abasgis. Ἀβασγὶς, in Scythia vicini Sauromatæ. Steph.

A'bătos, penult. correp. Insula est Aegypti, in palude Memphitica posita: ita dicta quòd ad illam propter limi & papyrorum copiam difficillimus sit aditus: ab ā, privativa particula, & βαίνω, vado, vel ascendo, Ἄβατος. Hujus meminit Lucan. lib. 10. Hinc Abatos, quam notior colit veneranda vetustas, Terra potens. Hoc nomine etiam vocatus est locus ultra Aegyptum & Aethiopas, juxta paludem, quam Stygem vocant. Latini hujusmodi loca, ad quæ difficiles dantur accessus, Invia vocant sive Avia, sive Inaccessa. Sic etiam Ovid. de Pont. Parthorum gentem inviam vocat:

Gens fuit & tenax, & equis, & tuta sagittis,
Et non accessu invia fluminibus.

¶ Abatos præterea aliquis nomē fuit, quod à Rhodiis fuit erectum ad regendum Antiochi trophęū, quod religione impediti diruere nō poterant. De hoc ita scribit Caelius Rhodig. Antiq. lect. lib. 12. cap. 33: Accem. Cum mirari nō desinunt Graeci, quæ truncatos Rhodios classe evexerit, insulamq; domuerit, erecta in urbe Rhodia statua, quæ civitati stigmata videretur inurere. Quem tamen obsequium mox Abaton dixēre, quoniā trophæa moveri religio est.

Abazēā, penult. prod. Ἀβαζῆα. Festa fuerunt, vel potius sacra à Dionysio Capri filio, & Aliæ rege instituta. Cicero 3. de Nat. deor. Dionysios multos habemus: primum Jove & Proserpina natum: secundum Nilo, qui Nysam dicitur interemisse cum Capro patre, eumque regem Asiæ praefuisse dicunt: cujus Abazea sunt instituta. Dicta Abazea à vastitate, quia hæc sacra celebrantur. Ἀβαζῆ enim vastitatem significat. Sed hæc falsa esse jam pridem docuerunt docti viri legendum enim apud Cicer. Sabazia.

Abbarim. Vide supra ABARIM.

Abbatra castellū in Arbesi insula: de quo vide Dom. Manum Nigrum lib. 7.

Abderitēnes, populi, Plin. lib. 4. cap. 10. Sed correctiùs legitur, Andaristenses.

A'bderi, pen. prod. Ἄβδηρα, Urbs est Thraciæ maritima, Democriti patria, non procul à Nesi flumine sita, à Teiis condita, ut testatur Herodotus lib. 1. Vulgò Βάϊζηλος. ¶ Hinc natum proverbiale apophthegma: Abdera pulchra Teiorum colonia, Ἄβδηρα καλὰ Τηΐων ἄποικος: quo significamus non desisse quò confugiamus, quis præterea nos pergat esse molestus. Huc fortasis alludit M. Tull. 4. & 7. Epist. ad Attic. Vadimonium existimat cōvenire proverbium, ut qui fortunā tentet, sed cum libertate corporis: tamen ampliorem opibus, sed obnoxiis servituti. Nam damnatus est Abderitarum aër, & rem pascua. Ab (inter quos est Pomponius Mela) à Diomede conditam urbem volunt, & à nomine Abderæ Jovis ipsius nomen esse fortitum. Effertur autē Abdera, æ, vel Abdera, orum. Ovid. in Ibin: Aut te devoverit certis Abdera diebus. Plin. lib. 25. cap. 8: Circe Abderam & limitem, quem Diomedis vocant, equi pastu infamantur rabie. Plutarchus autem Mela lib. 2. Turris, quam Diomedis vocant, signum fabulæ remanere & urbs, quam soror eius tuo nomine nominavit, Abdera. Supra hanc urbem Bysticum fingunt esse dicitur, in quo natando omnia demergantur ut le & nomen accepit ἀπὸ τοῦ βυθίζειν, mergo. Stephanus hanc urbem ab Hercule conditam existimat, & à nomine Abderitæ, quem in delitiis habuit, Abderam fuisse nominatā.

ABI & Abdera urbs in Bætica Hispaniæ regione, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 1. forte Almeria. Hinc Abderita, gentile, vel Abderites, ἀβδηρίτης. de quo paulò post.

Abderitanus, a, um, adjectivum est, Abderitana plebs. Martial. lib. 10. Abderitanæ pectora glebis habes.

Abderiticus, a, um, ἀβδηριτικός. Cicad Attic. imperium Abderiticum. Abderitica mens dicitur, stupida, aut insana. Abderitanis etiam quarta pecuniarum fuisse merces. Corpora indicat Mutilius in libris de Nat. deor. & Plin. lib. 29. cap. 1. Vide Gellium. Rhod. Antiq. lect. lib. 16. cap. 13.

Abderites, ἄβδηρος, Populi Thraciæ sunt qui quum à montibus accanis vexarentur, cruciatus tandem orale solum reliquerunt, & alias quæsitos colles. Hos Cassandreæ, Edonis in ultimis Macedoniæ partibus concessit, suscepit, pactione simultatis in curia de pace, quam fiam timebat invasores patrum.

Abdon, ἄβδων, indecln. nomen proprium est unius è Iudicibus Israel.

Abdus. Vide ABDVS.

Abea. Vide ABAEA.

Abeeus, Siracorum rex, qui sunt populi ad radices Caucasi. Vide Sabonem libro.

Abeetæ. Vide ABAETAE.

Abella, de, ἄβελλα. Ptolemæo, oppidum est Campaniæ nō procul à Nola, quę & Avella dicitur mutato b in u consonantem. Virg. 7. Aen. Et quos mali feracis despectant mœnia Abellæ. Hinc nuces Avellanæ dictæ, quæ ibi copiosissimè provenirunt.

Abellinum, sive Avellinum, ἄβελλινον, Italiæ oppidum, in tractu Campaniæ, testè Plin. libro 3. cap. 5. hoc idem esse creditur tum eo quod Virgilius Abellam vocaverit de & nuces Abellinas primùm, & postea Avellanas dictas tunc. Est & Abellinū, testè Ptolemæo lib. 3. Hispaniarum oppidum nō procul à Nucetia Apulorum. Varinę oppidi incolę dicuntur Abellinates, ἀβελλινάται. dissimilis causa gratia, posteriores Protropos cognominat. Plin. lib. 3. cap. 11.

Abel-maim, civitas est, quam ut Paralip. Historia narrat, rex Ada expugnavit.

Abel-mecholah, civitas est, Helisæi prophetæ patria.

Abelmuis, Syriæ oppidum, quondam à Semiramide condi tum. ἀβελμοῦις. Plin. lib. 6. cap. 28. A Petra incolarum Oasi ad Characem, oppidis quondam claris à Semiramide conditis, Abelsamide, & Soracha.

Abelte, Oppidū apud Herodotū Tyriū, Plin. autore, lib. 5. cap. 22.

Abii ἄβιοι populi sunt, ut Stephano placet, Scythicę aut, ut alii malunt, Thraciæ: ita dicti quòd Abiquum amnem accolant, aut certè quòd in curribus degentes, laste vescentes, & in cæde horum vivētes, vitā humanā agere nō videantur. Ut Abios intelligas, τὸν ἄβιον βίον ἐπιτηδεύοντες. Alii Abios dictos putāt, quasi ἀβίωτους, quod in pace degentes neminem violarint. Vide & ab Homero mortalium infirmi appellantur. Lucil. lib. 15. ἀβίοτον ἀβίοτον ἀβίοτον. Sunt quoq; qui inde Abios dictos putāt, quòd more vicinarū gentium usu nō utantur, ut sit cōpositum à μὴ & βίος, quod accedam ad tumulos sublimes, arcu significat. Apud Homerū tamē Abiorum nomen, ut & Galactophagorum, nō adeo Græcile esse videtur, quàm Mysiorum, quorum ea præcedēti versu meminit, epitheton. Vide Strabonem lib. 7. & Calium lib. 18. cap. 23.

Abilla, pen. cor. ἄβιλλα, Stephano, oppidi nomen est ad Iordanē fluvium. Est & Abila, ἄβιλα, Strephano & Suidæ oppidum in regione Decapolitana, Diogenis Sophistæ patria: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 18. Hemidonas Mauritaniæ in faucibus Freti Gaditani, è regione Calpes, Hispaniæ montis, ἄβιλας Suidæ. Plin. in Prooem. lib. 3. Prorsus autem faucibus utrinq; impositi montes coërcent claustra, Abila Africæ, Europæ, Calpe, Laborum Herculis meta. Quam ob causam indigenæ columnas eius Dei vocant, creduntq; per fossas excluta æstua admisisse maria, & rerum naturæ mutasse faciem.

Abis. Fluvius in Danaburn influens. Hic etiam Abus dicitur. Autor Athenæus.

Abisama, ἄβισαμα. Ptolemæo, civitatis nomen, quæ à Ptolemæo collocatur in ea Arabiæ parte, quæ Arabia felix dicitur.

Abisarē, alias Basari, regio est Indiæ, apud Strabonem lib. 15.

Abisontes, à Plin. lib. 3. c. 2. inter Alpinos populos numerati.

Ablett. Populi fuerunt non procul à Pergamo, qui parent Mysiis, ut auctor est Strab. lib. 13.

Abnoba, mons Germaniæ, in cuius oritur Danubius. Plin. lib. 4. cap. 12. Ptolemæo, tamē Plinio codicibus hunc Arnoba legitur, nō Abnoba. Vide in Emendationibus Arcobæ. Vulgò ἄβνα. Vide Synonymum Cluv.

Abobrica, nomen est civitatis oppidi in ulteriori Hispania, in conventu Bracarum, autore Plin. lib. 4. cap. 20. Ptolemæus vocat Ἀβόβρικον.

Abocccis. Aethiopiæ oppidum Plin. lib. 6. cap. 29.

Abolani, fuere populi Italiæ, Albensibus proximi inter Latinos à Plinio relati, lib. 3. cap. 5.

Abolla, ἄβολλα, Ex eodimus Stephano, oppidum Siciliæ, cujus incolæ vocantur Abollani, ἀβολλανοί.

Abonoteichitæ. Populi sunt ad Pontum Euxinum ita dicti ab exiguo oppido, cui Ἀβώνου τεῖχος hoc est, Abonimuri, nomen est. ἀβωνοτείχιται. Hæc Steph. vide & Lucianum in Pseudomantæ. Ptolemæo est oppidum Galatiæ.

Aborata. Regio sita est ad Mœotidem paludem, non procul ab Hypani fluvio, ἀβόρατος. Vide Strab. lib. 11.

Aborigenes, pen. correp. ἀβοριγένες. Stephano appellati sunt populi antiquissimi, qui primi tenuerunt agrum Italum, in quo postea condita fuit Roma: sic dicti, quòd primi viderint, tanquam alii ex patribus, & quasi sine origine: aut quòd ex varia gentium collavione mixti erant. Hi postea adventu Arcadū Pelasgorum uncti, Latini uno nomine appellati sunt. (Germ. Vide Halicarnassenses in Italia non tam dicti sunt Xenophontis genus esse, aut habere. Livius 1. ab Urbe libro. Aborigenes, qui tum ea loca tenebant, ad arcendam vim advenarum, armati ex urbe, atque agris concurrunt. Dionysius autem Arcades fuisse, & cum Oenotro Lycaonis Arcadiæ regis filio in Italiam venisse tradit. Postant tamen & alium urbium primi cultores Aborigines dici, ut Græcè αὐτόχθονες, id est terrigenæ. Idem Græcè ἐγχώριοι appellantur: hoc est, progenitores, à quibus ceteri genere trahunt originem dicuntur & ἰθαγενεῖς hoc est, indigenæ, qua voce usus est Ambrosius Hexam.

Abortbas, Fluvius est Mesopotamiæ in Euphratem influens, ἄβορρας. Strabo lib. 16. Ptolemæo γαβόρας. Marcellino Abora.

Abaris, ἄβαρις, fluvius. Steph. in Resposil.

Abóris, penultima correpta, ἄβορις, Urbs est Aegypti, ut tradit Hecataeus, cujus incolæ dicuntur Aboritæ, ἀβόριται. Vide Stephanum de Urb.

Abraces, à Xenophonte in lib. 1. de Cyri expeditione, numerantur inter eucusopiatum Armeniæ.

Abradatas, ἀβραδάτας, Rex Susorum fuit, & maritus Panthee nobilissimæ matronæ, quam quum a Cyro captam esse & honestius haberi præter ipsum intellexisset, ad eum accedens, quæsivit quid illi faciendum esset, quò pro tam præclaro beneficio gratiam aliquā referret. Cui quum ille respondisset, ut esset ei fretus. Regi timidissimum quidque flamma in aciem profectus, fortissimè pugnans occubuit. Cujus corpus ad se relatum, quum Panthea aspexisset, acinace lugubre cōfodit, capite super vir pectus recumbens, nec jugulo profluēte sanguini, parenti vulneribus infunderetur. Vide Xenophontem Exlæ Cyri lib. 7.

Abram. Nomen primi patriarchæ, & Latinè pater excelsus interpretatur, quem Deus abiis quæ videbat, ad mysticā à providens. Non vocaveris, inquit, Abram, sed Abraham erit nomen tuum: quia te multarum gentium patrem potui. Secundùm tamen ordinationem Latinam Abraamus dicitur, vel cum aspiratione Abrahamus.

Abretrana, pen. prod. ἀβρέτρανα Suidæ, Mysiæ regio ab hira dicta à Bretia nympha. Vide Abretranus Iupiter, ἀβρέτρανος Ζεύς, qui in Abretrana colebatur: de quo vide Strab. lib. 12. Insulæ quoq; Abretrana dicuntur, ἀβρέτρανα. Stephanus hanc regionem Abrettinam, ἀβρεττηνὴν & Plinius populum ipsum Abrettinos appellat, ἀβρεττῖνοι.

Abritanæ, populi sunt non procul à Ponto. ἀβρίτανοι. Vide Stephan.

Abrincatui, à Plinio libro 4. cap. 18. numerantur inter Galliæ Lugdunēsis populos. Dividit enim Gallia Lugdunensem in Lexovios, Bellocasses, Gallenos, Venetos, & Abrincatuos.

Abrocomas, vel Abrocomes (utroque enim modo legitur) ἀβροκόμας Suidæ ἀβροκόμης Herodoto, pen. cor. Darii filius fuit, atq; unus ex præcipuis Persarum satrapis, qui una cum Xerxe in expeditionem profectus, à Lacedæmoniis cæsus est ad Thermopylas. Vide Herod. lib. 7.

Abrodixetus, ἀβροδίκητος, cognomen fuit Parmasii pictoris nobilissimi: quod Latinè significat delicatum ac elegantē. Talem autem se ipse putavit dicq; solitus Hercules quoque Lyndi fecit, affirmans eum à fetu esse pictum, qualem ipse in quietem dissert. Plin. lib. 35. cap. 10.

Abrion, ἄβριος Suidæ, Gigantomachus fuit è Phrygia, ex Rhodo oriundus, & Typhonis occisor. Abrones etiam dicuntur homines molles & delicati: nomine occasione sumpta ab Abrone quodam Argivo delicatiore & molli, cujus vita locum habet proverbii, ἀβρότερος ἀβρονικοῦ. Abronis vita, pro splendida & molli. Vide Zenodoti paræmiam. Aut certè à Græco ἁβρὸς, quod splendidum & delicatū significat.

Abroni mœnia, lege Aboni mœnia: Vide ABONOTEICHITAE.

Abronus.

Abrontis, Pictor Samius, de quo Plin. ¶ Abros, genus Taxedinorum ad mare Adriaticum. Steph.

Abrōnÿchus, pen. corr. Ἀβρώνυχος, nobilis Atheniensis fuit, Lysiclis filius, cujus fidei, fœnaq; opera usus est Themistocles in bello Persico, & in legationē apud Lacedæmonios. Vide Herod. lib. 8 & Thucyd. lib. 1.

Abrotónŏn, sive Abrotonum: nomen proprium est meretricis, & matris Themistoclis, ἀβρότονον. Nomen est dulcium & ἀβρῶν, quasi Latinè tenerum, glabrum & delicatum, in quo vocabulo libet annotare quę apud Græcos in on exeunt, apud nos in um exire. Horum autem exeuntia, omnia esse neutra, præter propria virorū, quę sunt masculina, ut Pugnum, Dinacum: & mulierum propria, quæ fœminina sunt, ut Glycerium, Philotium, Eustachium, & similia. Licet ergo utriq; sexui convenire, ut scortum & mancipium, & plurali in a, pro hominibus ponantur, ut Servitia, pro servis, Monstera, pro mostris: & licet fœminē notent, ut Rhenum, Custodium: aut fructuum nomina pro arborum nominibus ponantur, ut poma apud Tibullum: aut quævis animalia, quæ parvissima sunt, & aut masculina, aut fœminina, aut cōmunia esse debeat; significēt, ut ostreat: tamen quia in on exeunt, aut singulariter ponuntur terminantia, ibi prædicta omnia censebuntur neutra.

Abrotónum, pen. corr. ἄβροτον. Steph. Oppidum est in Africa inter duas Syrtes, non procul à Lepti, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 4. & Strab. lib. 17.

Absarum Ptolio. & Strab. & Ptolemæo, flumen est Armeniæ minoris, nō procul à Schalkopoli in Pontum influens. Hoc cum Panecis pōtibus, ex quibus oritur, Armeniam minorem ab Adiabene regione separat, teste Plin. lib. 6. cap. 9. ¶ Est & castellum ejusdem nominis, Hurio hunc immittens: ut testatur idem Plin. lib. 6 cap. 4.

Absilæ Ἀψίλαι Stephano, populi Asiæ, à Plin. lib. 6. cap. 4 in Colchide prope Phasin amnem collocati.

Absimithus, vel Absynthus, utro q; enim modo scribitur, teste Stephano, Ἄψινθος, urbs est Thraciæ, cujus incolæ dicuntur Absinthii, Ἀψίνθιοι, quorum meminit Herod. lib. 6.

Absirtis, oppidum Asiæ. Plin. lib. 5. cap. 26

Absyros, pen. corr. Ἄψυρος. Ipsa insula est in mari Adriatico, prope in Venetorum ditione, Liburniæ adjacens, cum oppido ejusdem nominis. Vitulique memorant. Prol. apud quem scribitur Ἄψυρος.

Absus. Flavius, Vide Aous.

Absyrtides, Ἀψυρτίδες, Insulæ sunt in Adriatico mari, Illyrico adjacentes, à fratre Medeæ dilaniato, nomine Absyrto, sic appellatæ, ut Plin. scribit, lib. 3. cap. 26 & Strabo lib. 7.

Absyrtium, Ἄψυρτον, Insula Illyrici Adriatici, non procul ab Issa, ut ait Plin. lib. 3 cap. 22.

Absyrtus, ἄβσυρτος, Æetæ regis Colchorū & Ipsee, sive Eurialæ (ut alii malunt) Id est filiæ Oceani filius, alio nomine Aegialeus dictus, quem soror Medea cum Jasone discedens membratim discerptum circumquaq; dispersit, ut frequentē ea parte in colligendis ossibus occupatum remoraretur, neve à fuga retraheretur de loco ille dictus est Graeca voce Tomos: id est, incisio. Hæc Ovid. lib. 3. Tristium, eleg. 9. Plinius verò & Strabo non apud Tomitas Absyrtum discerptum vult, sed in insula quadam maris Adriatici, una eorum, quæ Absyrtides vocatæ sunt. Vide Plin. lib. 3 cap. 26, & Strab. lib. 7. Fertur insuper Absyrtus, teste Suida, Nicomedensis quidam miles, qui quum sub Constantino ad Istrum militaret, librum utilissimum scripsit de medicandis equis, & de cura animalium, eumque pulcherrimum & emendatissimum habet Antonius Vicecomes Mediolanensis.

Abudiacum. Ἀβούδιακον, Vrbs est Germaniæ, non procul ab Augusta Vindelicorum, Ptolemæo.

Abula, Vrbs Hispaniæ, Ptolemæo.

Abubus. Britanniæ Fluvius maximus, Ptolemæo: sed rectius Abus legitur.

Abus. Ἄβος, Pars est montis Taurī supra Armeniam ad viam quæ fert versus Ecbatana. Vide Strab. lib. 11. ¶ Est etiam Abus Ptolemæo fluvius Britanniæ.

Abutuccense. Oppidum. Plin. lib. 4. cap. 29.

Abydēni, populi Ἀβυδηνοί, ab Abydo civitate Asiæ: qui quū tam arctā obsidione coangustarentur, ut nulla salutis spes superesset, mutua multitudinem tanta invasit rabies, ut repentē proditos fati, qui pugnantes occubuissent perjurium alii aliis exprobrantes, & sacerdotibus maximē, qui, quos ad mortem devovissent, eorum dedimonem vivorum hostii fecissent, repentē omnes ad cedes conjugum, liberorumq; discurrerent, seq; ipsi parte omnes læti interficerent. Vide Livium.

Abydon, ŏnos, pe genitivi prod. Ἄβυδος. Regiuncula est Macedoniæ. Autores Suidas & Stephanus.

Abydus, penult. prod. Ἄβυδος, Vrbs Asiæ à Milesiis condita, Gyge Lydorum rege permittente, qui totius Troadis imperium habuerit. Sestos in Europa opponitur, interredente angusto mari, quos ab Helle Phryxi sorore in eo submersa, Hellespontus nuncupatur. Id quū Asiam ab Europa dividat, Xerxes pōtē conjunxit. Vide & Mutianus: Ἕκτος ἐστὶν, & Ἄβυδος ἐστὶ πόντου πρὸς ἑσπέρην, Ἕλλης δὲ τὸν πόντον, & subdit: Ἔστι δὲ καὶ Σηστὸς ἐπώνυμος, ἡ πρὸς τῇ Ἄβυδῳ, Ἀφροδίτης ἱερὸν ἔχουσα, ἐντεῦθεν ἄμφω Λέανδρος ἐνήχετο. ¶ Fuit aut Abydos quam Leandri. De hac Virg. lib. 2. Georg. Fibus & nitrifici Sacres tentantur Abydi. Et dicitur hæc Abydos, & hæc abydū. Hinc Abydenus, a, um, & sic Abydenus, a, um, Ἀβυδηνός. Ovid. in Epist. Leandri ad Ero: Mittit Abydenus, quā mallet terra, salutem. Ibidem Aegypti oppidum, Memnonia regia, & Olim templo incytum. Plin. lib. 5. cap. 9.

Abyla, Ἄβυλα, Mons, pen. dichrona, Mons est excelsus Mauritaniæ Calpe monti, qui in Hispania est oppositus, quos ambos Hercules columnas dicunt. Dein ac Dionysius Aphricæ Ἄβυλα τὰ ἐπὶ θατέρα μέρη τοῦ πορθμοῦ ἐστὶν ὄρη, Ἕτερα δὲ καλεῖται τὰ ἐπὶ θάτερα, τὰ δ' ἐν ἠοῖ Σκόπελοι κέκληνται πάντες, τὰ δ' ἐν ἑσπερίῃ Ἀβύλης ἀκρώρεια, id est, Sed ultimus clarorum locorum terminus Oceano proximus est occiduo, cui præcelsa una ex columnis Abyla imminet, insula cum urbs amœna Tartessos. Quæ dere multa Eustachius scribat. Abyla & Calpe montes olim perpetuo jugo cōjuncti, ab Hercule (ut est in fabulis) fuere separati, & sic immisso terræ mari, quod in hodiernum usq; diem Sicilis Ἀπόκοπον nuncupatur. In his præterea fuit Herculis Columnæ, quas hidem exisse dicunt, quum boves Geryonis vi Hispaniæ, petiit de atque ultima ibidem esset ora mea. Plinio vero Abyla vocatur, Ἄβυλα. Suidæ κίονες. Plinio, Lucius, in ferocumbus Abila peri nostrum: quemadmodum & nos scribendum putamus. Videcipiā ABILA. In superiore loco Dionysio tribuitur Ἄβυλα, quā tamen secutus Eustachius. Vide Synony. Gyraldum Abyla.

Abyntis, penult. corr. Populi sunt ad Oceanum Scythicum, Plinio teste, lib. 6 cap. 13.

A ante C.

Acc, vel Ace. [ἼΑκκη hactenus Suidæ.] Phœnicum est oppidū non procul à Tyro, postea Ptolemais dictum, Claudii Cæsaris colonia insigne. Vide Plin. lib. 5. cap. 19. & Strab. lib. 16.

Acabe, Ἀκάβη, Mons est in finibus Aegypti a Ptolemæo collocatus.

Acabis, Ἀκάβις, Civitas est in Cyrenaica Africæ regione, Ptolemæo.

Acacius, Ἀκάκιος, Patriarcha fuit Constantinopolitanus, vir in primis pius, & Leoni Imperatori gratissimus. Vita ejus vide apud Suidam. ¶ Fuit præterea Acacius Rhetor in Agnis, qui Libanii & Iuliani temporibus floruit, teste eodem Suida.

Acacesium, Ἀκακήσιον Stephano, Vrbs Arcadiæ: sic dicta ab Acaco Lycaonis filio, ut tradit Pausanias lib. 8.

Acidēmīa, Ἀκαδήμεια Suidæ, Ἀκαδήμεον & Ἀκαδέμεια Stephano, Locus nemorosus, ab Athenis mille passus distans: ab Academo heroe, ut Eupolidi placet: Ἐν Κολωνῷ ἱππίῳ Ἀκαδήμου ἕδρᾳ. Is nunc est, in ambulationibus umbrosis Academi dei. Ibi versatus est Plato, & philosophiam magna discipulorū frequētia professus est. Vnde & ejus sectatores Academici vocati sunt. Secuta Stoa quæ portica Græcis est. Scitici Hinc est illud Timonis apud Laertium: τὸν πολυκωμήτην, ἀγορηγέτην τοῦτον Ἀκαδήμου, τὸν ἐν ἀσκώδεϊ κεκρυμμένον ἄλσει, πολυφιλοσοφώτατον. id est, à quodam audire Academicum in Academia sectatorem. Hos inter duxit Plinius Fannius. Cujus ab ore mel os manabat, quale Academi Attici legida modulantur voce cicadæ. ¶ Hinc quū ex ipsorum hominum severitate, eulum cōpositum, doctrinam seu mores nimios severitatē, odisse volumus, hac proverbii forma uti licebit. Ex Academia venis, Ἀκαδημίαθεν ἥκεις. Illæ enim hominum quantumvis agrestium animi ita cōponebantur, ut hinc egressi, vultū mō dessū, hilarem, severum & gravem præ se ferrent. Quanquam & ἀκροάσεσθε torqueri patebit in falsuosum & vultuosum Philosophum agentem. Vide Athenæum lib. 12. Antea per i tenuc scribebatur, Academia. Sed aut Academia gymnasium inferius: quū superior gymnasio, cui Aristoteles præerat, nomen esset Lyceum, Ἀκαδήμεια: quæ & infector ambulatio. & superior dicebantur. ¶ Academia nostro tempore vulgō usurpatur pro urbis parte, in qua celebrantur studiorum gymnasia: ut Academia Parisiensis, quæ vulgō scribi Universitas dicitur. ¶ Academia dici quoq; potest qualibet locorum schola insignior atq; celebrior. ¶ Hujus nominis Academia penultima à productura C. Ciceronē: hinc Academicus ambitiosa nimis dicitur. Ycco sic & in alio versu Laurea. Tullius Atque Academia celebrat nomine villam. Verūm alii etiam corripuēre, & cōmunis usus servat. Claud. In Lacum Benacum Academia magna Athenis. Sidonius. Obruet & quascunq; totis Academia sectis. Vera; tectè. Nam (ut suprà docuimus) modò Ἀκαδήμεια apud Græcos scribitur per ει, penult. modò Ἀκάδημια per ι diphthongum. Fuit etiam eo nomine villa Ciceronis ad Avernū lacum non procul à Puteolis in Italiæ sita, porticu & nemore insigni via qua cūm Academicis cujusdam, quas in ea villa cōscripsit, nomē impositum. extatque laudatio ejus

villæ apud Plinium Laurez Ciceronis liberti Epigrammata quod quia elegantissimum & dignum est quod ubiq; & non ibi tantum legatur hic adscripsimus:

Quòd cùm Romanæ vindex contra sæva rapinæ
Sylva loco melios surgere jussa viret:
Atque Academiæ celebratam nomine villam
Nunc reparat culto lub potiore Venus.
Hîc etiam apparent lymphæ non antè repertæ,
Languida quæ tutus lassa natura levant.
Nimirum locus ipse fuit Ciceronis honori
Hoc decit, hæc fontes quum patefecit opes.
Vt quondam eorum, legitur Cæ sine fine per orbem,
Sint plures oculis quæ medeantur aquæ. Plinius libro 31. capite 2.

Accessorius, a, um, adjectivum, ἐπακόλουθος, ut, Scitæ Academicæ hoc est, eorum qui Academicis adsentiuntur.

Acadinus. Fons est Siciliæ juxta Delos lacus. Palici fratribus sacer, ad quem juramenti veritatem explorarent ad hunc modum solebant. Iuramenti verba tabulis ligneis inscribebant, easq; in fontem dejiciebant, quæ in primam ferrent juramenti integritatem, demersæ perjurium indicabant. Alexander ab Alexandro ex Aristotele. Ita quidem ille, sed hæc est falsa & exprava lectione Aristot. verbo ἐμπιπτούσας natare, dorice verba authoris quæ subjicimus, ne quis posthac hic erret: Διὸ ἐκπίπτουσιν ἐν ταῖς Συρακούσαις τοῖς Παλικοῖς τὰ ἐπιορκοῦντα τῶν ὀμνυομένων, & quæ sequ. lib. ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἀφανίζεται. Fuga pro ardet, ut habet Aristot. legi, ἀναδίδωσι malebat ex Stephano constat, qui eadem verba Aristot. profert. Vide plura apud Macrob. c. 19.

Acalandrum, Plinio, ἀκαλανδρὸν Strabonis. Harpax est in sinu Tarentino, non procul à Metapunto oppido. Vide Plin. libro 3. cap. 11.

Acallis, idis, ἀκαλλὶς, Minois filiæ creditur, & mater Oaxi. Steph. de Urb. Oaxus, ἄστυ, oppidum Cretæ cui, ab Oaxo filio Acallidis, quæ fuit Minois filia.

Acamantis, ἀκάμαντις, Insula est in mari Cilicio, quæ nostro tempore Cyprus appellatur: dicta Acamantis, ab Acamante promontorio sito ad Orcasium. Vide Plin. lib. 5. cap. 31. ¶ Fuit etiam Acamantis, una ex decem tribubus Atheniensium: ita dicta ab Acamante Thesei filio. Vide Suidam.

Acamantium, ἀκάμαντιον, Vrbs est in majori Phrygia, opus Acamantis Thesei filii, qui quum in expeditione adversus Solymos strenuè gessisset, locum condendæ urbis à patre impetravit. ¶ Hinc hi gentile Acamantius, ἀκαμάντιος, & fœmininum Acamantis, ἀκαμαντὶς, & posteà Acamanteus, πρὸς ἀκαμαντέως, Vide Steph.

Acamantus, ἀκάμαντος, Philosophus fuit Heliopolita. Vide Suid.

Acamarchis, ἀκαμαρχὶς, Mariæ Nymphæ nomen est, quam Oceani filiam fuisse volunt, cujus meminit Diodorus Lib. 6.

Acamas, tis, ἀκάμας, Promontorium est Salaminium in Cypro insula, quod procul aspicientibus duarum manualarum speciem præbet: à quo Cyprus antea Acamantia vocitata est, autore Strab. lib. 14. ¶ Meminit præterea Homer. lib. 2. Iliad. Acamantis cujusdam Thracis, qui Trojanorum socius, & in bello socius erat. ¶ Fuit præterea Acamas Thesei filius, à quo una tribuum Atheniensium Acamantis, ἀκαμαντὶς, nominata est & oppidum Phrygiæ Acamantium: de cujus vide supra.

Acampsonymis, alias Campsocytis, fluvius. Plin. lib. 6. cap. 4.

Acanna, ἀκάννα, Emporium est ad mare rubrum, de quo Steph.

Acanthon, ἄκανθον, Mons est Aetoliæ, cujus meminit Plinius libro 4. cap. 2.

Acanthus, ἄκανθος, Oppidum Macedoniæ, situm ad Isthmum ejus Chersonesi, in quo est Athos mons. De hoc Plin. lib. 5. cap. 11. ¶ Item alterum ejus nominis oppidum in Aegypto, trecentis viginti stadiis distans à Memphi. Vide Stephanum. ¶ Id est tertium in Asia ad Nilum fluvium: quod olim Diospolis dicebatur. Vide Plin. lib. 5. cap. 28.

Acapeatæ, ἀκαπεᾶται, Populi sunt circa Mæotim: de quibus Plin. lib. 6. cap. 7.

Acapis, pen. corr. Fluvius Asiæ apud Lazos populos.

Acarà, pen. cor. ἄκαρα, Oppidum est in media Pannoniæ. ¶ Est etiam alterum hujus nominis oppidum, in octava Italiæ regione, non procul à Regio Lepidi: cujus meminit Strabo lib. 5.

Acarallus, ἀκάραλλος, Oppidum est Lyciæ, in minore Asia: cujus meminit Steph. de Urb. ¶ Jude fit gentile Acarallus, ἀκαράλλιος.

Acaris, ἀκαρὶς, Fons est in agro Corinthio, apud quem solas Eunithes capras imputavit Autor Strabo lib. 8.

Acarne, ἄκαρνε, Oppidum est Magnesiæ regionis Thessaliæ, ut tradit Plin. lib. 4. cap. 9. ¶ Est & Acarne, piscis marini genus. Plin. lib. 32. cap. 11. Sic enim autem maris accepisse, aurata, asellus, acarne, aphya. ¶ Acarne quoq; Theophrasto herba quædam aculeata, arachydi similima, spinam habens pro folio, colore rufo, & succo sanguineo. ¶ Est etiam Acharne Athenæo lib. 8. & Aristoteli ἀχάρνη, piscis marini genus pagri vel erythrini forma, colore candido, squamis argenteis, oculis magnis, auriq; linea à branchiis ad caudam ejus protenditur. Plin. lib. 32. cap. 11. Peculiaris autem maris acceptor, aurata, asellus, acarne, aphya.

Acarnha, geminato r, ἄκαρρα, Vrbs est Achaiæ, teste Stephano: Vide & hi gentile Acarnhæus, ἀκαρρᾶνος.

Acarnania, ἀκαρνανία, Epiri pars, quam Achelous ab Aetolia dividit. In hac, ut in Epiro, gignuntur equi corpore & viribus maximi, eximiq; pretii: hinc proverbium manavit: Equi Acarnanes, ἀκαρνανικώτατοι. Conveniunt illi de re quapiam eximia aut insigni præmio. ¶ Est & regio quædam parva in Aegypto dicta Acarnania, sicut scribit Servius lib. 5. Aen. ¶ Et civitas non procul à Syracusis (ut inquit Cicero Verr.) in qua Olympius Jovis antiquissimum fanum fuit.

Acarnan, anis, ἀκαρνὰν, Qui ex Acarnania est. Virg. 5. Aen. quorum alter Acarnan, alter ab Arcadia Tegæa linguæ genitus.

Acaste, ἀκάστη, Nympha, Oceani & Tethyos filia. Hesiod. in Theogon.

Acastus, ἄκαστος, Pelix & Thessalorum regis filius venator fortitis clarus, cujus meminit Ovid. lib. 8. Metam. Hic uxorem Cretheidem, sive fuit Suidæ placet, Atalantam duxit, quæ quum Peleum amaret, neq; ille contrà hujus amori obsequi vellet, ultrò eum de hoc appellarit ne apud virum accusavit, ferq; Acastus Peleo convenientis causa in saltum Pelion ire adduxit, ibiq; omnibus armis spoliato, ferisq; accrudum præbuit verùm Chiron, sive is Mercurius fuit, intervenit, accepta Vulcani machera, Peleum liberavit qui postea domum reversus, ab Argonautis adjutus, Acastum cum uxore interfecit.

Acca Laurentiâ, Faustuli uxor, quæ Romulum & Remum lactavit, & materna lotricia gubernavit. Hæc vocata est Lupa, eò quòd nobile scortum fuerit: vocabatur enim fenitæ, Lupa, ob avaritiam, cujus causa pudicitiam prostituebat: & ejus causa Lupercalia in honorem hujus instituta sunt festa, quæ Romani testamento ejus occupaturi, Laurentinalia vocabant: de quib. suo loco plura dicentur. ¶ Fuit & alia Acca Tarunti uxor sic dicta à Tarunio nobili quodã Tusco & diti viro, cui nupsit. Vide de his Accis quæ notat Scalig. ad Varr. de Lingua Lat.

Accabicorichitæ, ἀκκαβικορίχιται, Populi sunt in Mesopotamia non procul à monte Adiabe, ita dicti ab oppido, cui Ἀκκαβίκη κώμη: hoc est, Accabicus murus nomen erat. Autor Stephan.

Accæron, ἀκκαρὼν, Palæstinæ urbs, quæ postea ab Herode instaurata, in gratiam Augusti Σεβαστὴ appellata est.

Accisi, Populi sunt ad Mæotim: quorum meminit Plinius libro 6. cap. 7.

Accitana colonia, ἀκκιτανὴ Νέμαυσος, recensetur à Plinio in Hispania citeriore, in conventu Carthaginensi. Vide Plinium libro 3. cap. 4.

Accius, ἀκκίος, Tragœdiarum scriptor fuit, tanta scenicarum gravitate, verborumq; pondere, ut Decius Brutus veramplissimus templorum ac monumentorum suorum ædituus titulis carminibus exornaverit: habitus tamen est diutusculus, neq; aliter fieri poterat in primordia nascentis adhuc Poëticæ rudiora. Vide Crinitum de Poetis Latinis.

Acco, accûs, Ἄκκος, esse Plutarcho, nomen est mulieris cujusdam, vel potius reticulamenti, cujus meru solent matres puellas in officina continere, & à peccando deterrere. Item amicula cujusdã delirę nomen de qua v. de pluratis dictione ACCVSO.

Accuforum colonia, ἀκκουφορὼν Ptolemæo, Vibe Allobrogum esse creditur, quæ postea à Gratiano, Gratianopolis dicta est. Alias Acus unus c.

Accdici, penultima correpta, ἀκκδίκοι, Populi fuerunt in quarta regione Italiæ, qui olim Arquatenses parentum. Vide Plin. libro 3. cap. 12.

Accla, sive Accle, penult. corr. ἄκκλα, Civitas est Lyciæ ita dicta ab Accleo Hercule & Malidis Omphales famulæ filio. Vide Stephanum.

Accium, ἄκκιον, Oppidum Italiæ in ora Venetorum. Vide Plinium lib. 3. cap. 19.

Accuæ, ἀκκύαι, Oppidum est in sexta regione Italiæ in tractu Vmbriæ. Vide Plin. lib. 3. cap. 14. ¶ Est & alterum hujus nominis oppidum mediterraneum Campaniæ ad Clanium amnem, cujus frequens mentio in descriptione pœnè est exhaustum. Ad quod alludit Virgil. libr. 2. Georg. quum ait: Avarus Claniæ non æquus Acerris. Hujus incolæ dicti sunt Acerrani, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Aces, ἄκης, Fluvius est in Asia Chorzimiorum, Parthorũ, Hyrcanorum, Sarangæorum, & Thamaniorum regiones irrigãs. De hoc Herod. lib. 3.

Acesis, pen. cor. ἄκεσις, Oppidum est Macedoniæ, cujus cives dicuntur Acesæi, ἀκεσαῖοι. Vide Stephanum.

Acesamenæ, ἀκεσαμεναὶ, Oppidum est Macedoniæ, conditum ab Acesamene, uno eorum qui in Pieria regnaverunt. Vide Stephanum. Gentile est Acesamenius, ἀκεσαμένιος.

Acesii, s,

Acestus, Patræus scriptor nobilis fuit, qui cum Helicone Corythio, Palladis, quæ Athenis in arce colebatur, peplum pinxit. Vnde etiam nobilia opera, & insigni arte confecta, vulgato proverbio Acesti & Heliconis opera dicebantur, Ἄκηστος ἢ Ἑλικὼν ἔγραψεν.

Acestus, ἀκέστιος, Nomen est imperiti medici apud Diogenianum, qui magis augebat morbos, quàm tollebat. Hinc fit, ut in Proverbium abierit: Acestias medicatus est, ἀκεστίου ἐκέατο, quando quòmagis malo mederi occurrere, tanto magis ingravescit. Autor Diogenianus. Vide Erasm. in adag.

Acestinus, pen. prod. [ἀκεστῖνος. Germ. Ein Indianischer medicum oder ein solcher Artzt.] Fluvius Orientalis, qui in Indum fluvium cadit, magnus & navigabilis: circa quem ferũt arundines tantæ magnitudinis nasci, ut singula internodia utriculis præbeant vicenis navigia. Effq; gemmifer. Plin. lib. 4. cap. 12. & lib. 6. cap. 20. Strabo Acesinem vocat.

Acestum, Apollinem apud Heleos eundem Pausanias putat, quem Alexiacon vocant Athenienses. Cæl. Ant. lib. 9. cap. 19. & id ratio nominis confirmat.

Acestus ἀκέστιος, Novatianorum Episcopus fuit, sub Constantino Imperatore. de quo vide Suidam.

Acestus, ἀκέστος, Nauta gnavissimus, qui semper lunam arcusabat, ut parùm navigationi opportunam. Hinc locus Adagio, Acestici lunæ, ἀκεστικὸν σέλας. Inq; Acestici dicti sunt cumprecandinatores, quibus nunquam ad bene agendum tempus est opportunum. Diogenianus.

Acesta, ἄκεστα Stephano, Vrbs Siciliæ, ab Acesta regina sic nominata, quæ eadem postea Segesta dicta est, ut inquit Servius Virgilii 5. Aeneidos: Vrbem appellarunt permisso nomine Acestam. In ea partem suorum reliquit Aeneas, quum peteret Italiam.

Acestes, ἄκεστος, Filius fuit Crimisi fluminis Siciliæ ex Egesta Trojana muliere, ut testatur Servius. Virg. 5. Aeneidos: occurrit Acestes Dardanus in jaculis, & pelle Libystidis usus. Hic jam senex, primò Anchisen, & Aeneam Italiam petentes suscepit hospitio, & mortuum Anchisen in Eryce monte Siciliæ sepelivit. Demùm iterum à Carthagine redeuntem Aeneam, quòd illum vento impulerant, suscepit, absentem vino, & aliis muneribus. memor veteris amicitiæ, liberalissimè prosecutus est.

Acestis, stis, Fluvius Indiæ navigabilis: juxta quem Alexander Macedo Bucephalam urbem condidit.

Acestium, Acestii, Nomen mulieris proprium apud Pausaniam.

Aceum, Oppidum est Cholchidis in ripa Phasidis.

Achæi, ἀχαιοί, Pontiaccolæ, Orchomenio arcæ colonia.

Achæmenes, cum diphthongo, pen. cor. ἀχαιμένης. Nomen primi Persarum regis fuit scribit Herodotus. à quo reges omnes usque ad Darium descenderunt. Hinc Persæ dicti sunt Achæmenii, & Achæmenidæ. ¶ fuit alius, Xerxis frater, hoc nomine. Turnus lib. 11. conjuret in nostra Mandus, Achæmenis decorant Medica Susis Agmina.

Achæmenia. ἀχαιμενία, Pars Persidis, ab Achæmene Aegestis filio. Autor Stephanus. ¶ Inde Achæmenius: idest, Persicus vel Parthicus. Lucanus: Pallas Achæmenio longè decurrere campo.

Achæmenides, [ἀχαιμενίδης. German. Ein geschlecht der Perser. Pol. Gemeck.] Fuit unus ex socijs Vlyssis, Ithacus. Admissa Cloviâ quo apud Cyclopas relictus, vitam infelix aliquandiu radicibus, fructibusque sylvestribus sustinuit, donec cõdem delatus Aeneas, navigationis suæ comitem eum absumpsit. Vide apud Virg. 3. Aen.

Achæorum portus, ἀχαιῶν λιμήν. Parvus est in Troade, sub promontorio ejusdem nominis sic dicto, quòd ibi Graeci classis suæ stationem habuerant, quo tempore Trojanum bellum inferebant. Hujus meminit Plin. lib. 5. cap. 32.

Achaia. [ἀχαΐα. Germ. Ein fürnemme Landtschafft Peloponnesi.] Propriè dicitur Peloponnesi regio Septentrionalis secundum litus situs Corinthiaci, ab ipso Isthmo usq; ad Arxum promontorium & Elorum agrum ad Occidentem extensa: sic dicta, ab Achæo Xuthi filio, ut tradit Strabo lib. 8. Hæc & Aegialus dicta, quòd pene tota littoralis sit, præruptusque suas urbes habeat secundùm mare extensas. In hac urbes fuerunt, Bura & Helice à mari absumptæ: item Sycion, Argira, Aegion, & multæ aliæ, quas enumerat Plin. lib. 4. cap. 5. Hanc Ptolemæus, ut ab Hellade distinguat, Achaiam propriè dictam appellat. Plinius verò hanc totam Achaiæ nomine designat. Ptolemæus verò Achaiæ nomine (quoties nihil addit) latissimam regionem intelligit extra Peloponnesum, quæ à Plinio Hellas sive Graecia dicitur: quæ quidem ab Occidente Epiro, à Septentrione Macedoniam habet, & partem Aegæi maris: ab Ortu quoque partem Aegæi maris usque ad Sunium promontorium: à Meridie Sinum mare extra litus, quod ab Acheloo amne usq; ad Isthmum extenditur. Hujus partes sunt Attica, Boeotia, Locris, & reliquæ, quæ enumerantur à Plinio lib. 4. cap. 7.

Achæus, vel Achivus ἀχαιός, Propriè dicitur, qui ex Achaia oriundus est. Ovid. 4. de Pont. Nec potes ictedis conferre Chalybin Achæis. Sæpè tamen uni nomine accipitur pro quibusvis Graecis. Horat. in Epist. ad Lol. Quæ quid belli quibusvis Graecis, Horat. in Epist. ad Lol. Quæ quid belli rant reges, plectantur Achivi. ¶ Fuit etiam Achæus, poeta quidam Eretriensis, Tragœdiarum scriptor, quarũ meminit Suidas, qui fabulas 24. dolorum una autem vitæ. ¶ Fuit & alter ejusdem nominis Tragicus poeta, Syracusius oriundus, qui & quindecim fabulas edidit. Autor Suidas.

Achæus, a, um, pen. corr. ἀχαιός: id est, Graecus. Virg. 2. Aen. Et Danaûm solitæ naves, & Achaica castra. ¶ Et Achaium mare dicunt quod Achaiam Graecorum provinciam ad Meridiem & Occidentem alludit.

Achaïades, ades, ἀχαϊάδες, Ovid. Epith. 3. Inter Achaïadas longè pulchertima matres. Sunt qui legant Achaiadas.

Achaïs, pen. prod. idis, Ovid. 5. Metam. Pertot Haemonias, pertot Achaïdas urbes.

Achaïa, idis, ἀχαΐα, Oppidum est situm ad Orientalem plagam maris Hercæi, non procul ab Oxy amne, quod antea Heraclea dicebatur, donec ab Antiocho Seleuci filio instauratum, Achaïs cœpit appellari. Vide Plin. lib. 6. cap. 16.

Achana, Fluvii nomen in Arabia, non procul ab Euphrate: de quo Plin. lib. 6. cap. 28.

Achani, ἀχανοί, Populi sunt Scythiæ, qui & Achæni, ἀχαινοί, dicuntur à Theopompo. Autor Stephanus.

Achar, Nomen civitatis, quæ nunc Nagila appellatur.

Acharracanum, ἀχαρρακηνὸν, Oppidum liberum est in Asiæ propriè dictæ ab ea parte, quæ spectat tractum Cyzicenum. Plin. lib. 5. cap. 4.

Acharnæ, ἀχαρναί, Civitas est Graeciæ in Attica regione, contra ejus tractus olim potentissima, teste Thucyd. lib. 2. Verba Thucydidis sunt: ἦσαν γὰρ ἐς τοὺς ὁπλίτας μέγιστον μόριον τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἱππικὸν ἐκπαρεσκεύαστο. Donec Acharnam pervenerunt loci apti. Antici maximum unus de iis quos vocant pagos. Vide Stephanum. Erant igitur qui olim in Graecia civitatem ab hoc pago collocant.

Achates, Hujus est Siciliæ & apud Virgilium, assiduus Aeneæ comes, ἀχάτης: hoc est, à cura dictus, quæ præcipuè Reges comitatur.

Achedorus. Vide Echedorvs.

Achelous, ἀχελῷος, Acheloi rex, à quo fluvius ejusdem nominis, qui à Pindo erumpit, & Acroiam ab Acarnania dirimens, in Mare cum finum de Patræ facit, antè appellabatur.

Achilleus, a, um, ἀχίλλειος, quod modo potentissimum est, modo pro Aeneas ponitur. Virg. Georg. 1. Poculaque ter circa Achillea fudit unda. Veteres cum aquâ omnem Acheloum nominavêre, quòd primus gulæ & luxuriæ erupisse fertur: sive quòd Achelous in Graecia (ut tot ingenia fluxerunt) omnium fluviorum celeberrimus fuit. De hoc Marcian. lib. 5. cap. 18. ¶ Hinc Acheloides, ἀχελωΐδες, Nymphæ dictæ sunt.

Achemon, sive Achmon, ἀχαιμὼν, unus fuit Cercopũ, quinam cum fratre Pallado, multo mos injuriarum genere in obvium quemque debachabatur. Hisce erat mater nomine Semonis, mulier fatidica, quæ filios severe jussit, nequando in Melampygum inciderent. Evenit deinde, ut Hercules aliquo dolo sub arbore quadam dormiret, armis in eandem reclinatis. Accessere Cercopes fratres, & Herculem eorum ejus armis aggredi tentarunt. Achille prominus insidias sensere, correptos ac vinctos de clava à tergo suspendit leporum more atque ad eum modum gestabat. Capti autoq; pendentes deorum domitis, postea Hercule nigris pilis horridum, atque hispidum viderunt, non Lydorum more læve ac depilatum. Quapropter matrem non immemores, hæc de re interrogant fabulæ autorem. Quod simulac audiit Hercules, cognomine delectatus, & in ritum solitas, vicenis eos librarios dimisit. Hæc Erasmus in proverbio: Non in Melampygum incidas. Meminerunt hujus fabulæ & auctor, & Gregorius Nazianzenus.

Achæron, ontis, masc. gen. ἀχέρων, Epiri fluvius est juxta Pandosiam urbem, ex Acherusia palude Thesprotiæ profluens, multisq; fluvijs auctus in sinum Ambracium influens. Quem qui transierit, nonquam redire à portis fertur. Ad quod alludens meretrix apud Plautum amanti repulsam ferenti quæ dederat, respondet: Nam fidem ut Acheronti ille remo accepto solvat, reponderet: Nam fidem ut Acheronti ille remo accepto solvat, reponderet: Nam fidem ut Acheronti ille remo accepto solvat, respondet: Nam fidem ut Acheronti ille remo accepto solvat, respondet: Nam fidem ut Acheronti ille remo accepto solvat, respond

vere. ¶ Dicitur autem Acheron, non ut quidam somniant, ab ἀ, & χαίρω: Dicebant enim diphthongo scribebantur: quod herbis non poteat, quum proximam semper comprimat: sed potius ἀπὸ τοῦ ἀχέω, quasi dolentes fluvius. Vide etiam poetæ fluvium infernorum esse fluxerant [Gerh. Joh. Vossius hist. Virg. 7. Aen. Flectere si nequeo superos, Acheronta movebo. ¶ Ab Acheron fit adjectivo Acherusius, a, um, ἀχερούσιος, & Acherontius, ἀχερόντιος & ἀχέροντος, Aristophanes, & Acherontius apud Plautum: Verumenimvero nullus adarq; est Acherons. Accipiunt etiam pro infero loco.

Acherontiæ, ἀχερόντιαι, Populi sunt in agro Brutio juxta Acheronta fluvium habitantes: quorum meminit Plinius libro 3. capite 5.

Acherontia, Civitas parva Apuliæ in monte sita: quam ob loci asperitatem appellavit Horatius: quia parva est, & in montis confragosa summitate, sicut aliarum in summis arboribus. Horat. lib. Carm. 3 Mirum quod fertet omnibus Quicunque celsæ nidum Acherontiæ, &c.

Acherusia palus, ἀχερουσία λίμνη, inter Capuam & Averlam, per aperta plana ad ipsas usq; Cumas prope diffusa. Diodorus lib. xiii. Bibliothecæ, agens de sepulchris Aegyptiorum, qui Memphim accolunt, tradit paludem esse Acherusiam, in quam innotatur cadavera ulteriorem ripam defecturi navim vehunt ipsam quatuor remis, Barim hoc est, onerariam appellari: sed eandem de Charonte, qui animas trans vehebat Stygem, fabellam. ¶ Acherusia, item Specus est juxta Heracleam urbem, ab Ponto conditam in interiore ora Euxini, ad manes usque (ut fama fert) pervius. Et ex eo Cerberum ad superos tractum incolæ memorant. De hac Ovid. lib. 7 Metam. Specus est tenebrosa cæcus hiatu, Et via declivis, per quam Tyrinthius heros Rettulit audem, cunctaque diem, radiisque micantes Obliquantem oculos, nexis adamante catenis Cerberon attraxit. ¶ Idem lacus Thesprotiæ in Epiro, ex quo amnis Acheron profluit, qui in Ambracium sinum defertur. Autores Pomp. lib. 2. & Strabo lib. 7. & Plin. lib. 3 cap. 5.

Achillas, ἀχιλλᾶς Plutarcho, Servi Aegyptii nomen est, cujus manu interfectus fuit Pompeius. Lucan. lib. 8. Pharsal. Ille fieri dedecus Achillas. De hoc vide plura apud Plutarchum in vita Pompeii.

Achillea, ἀχίλλεια, Insula est exigua, Borysthenis ostio objecta, ab Achille in cæpolito nomen habens: ut refert Pomp. lib. 2. ¶ Est & Achillea, ἀ, ἀχίλλειος, herba millefolio similis, qua Achilles illius inventor Telephum sanasse fertur, teste Plin. lib. 25 cap. 5. Hodie tamen parum est cognita, inquit Cordus.

Achilleus cursus, ἀχίλλειος δρόμος, Peninsula est non procul ab ostio Borysthenis omnia, ac formam gladii in transversum porrecta, ab exercitatione Achillis nomen habens. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Achillès, ἀχιλλεύς, Opus est Statii Papinii, quo ille Achillis puerilitatem descripsit, totâ ejus vitam prosequuturus, nisi immatura ejus mors tam insigne nobis opus invidisset.

Achilleon, ἀχίλλειον, oppidum Troadis juxta tumulum Achillis, à Mirlenis conditum, ubi clypeus ejus fuerat, auctu Plin. lib. 5. cap. 32. & 30. ¶ Est & castellum prope Smyrnam, & locus in Sicilia, & vicus, & portus. Mesmes. Steph.

Achilles, sive Achilleus. [ἀχιλλεύς. German. Ein Fürst der Griechen vor Troja.] Nomen viri apud Homerum celeberrimi. Hujus nominis genitivus is mihi, quâm in is finiturus, Achillis à nominativo Achilles: Achilleï verò à nominativo Achilleus. Nomina enim in eus, præcipue diphthongum terminata, quæ more Latino genitivum faciunt in ei, per duas syllabas, sæpè per unam simul contrahuntur, in ei diphthongum, vel longum, ut apud Virg. 1. Aen. Troas reliquias Danaûm atq; immitis Achilli. Interdum solet hæc diphthongus in carmine dici musq; Achille, pro Achilli, & Ulyssei, pro Ulyssi. Horat. lib. 1. Carm. Nec custos daplicis per mare Ulyssei. Hic Peleï & Thetidis filius Chironi nutritius datus est. Inter filias Lycomedis habitu muliebri absconditus, ex Deidamia generavit Pyrrhum. Iratus Agamemnoni, post mortem Patrocli suscepit à Vulcano arma nova, Hectorem occidit & Paride conjugium Polyxenæ sperans eandem occultum, & in Stygio sepelitur. ¶ Tantæ fortitudinis fuisse fertur, ut (teste Gel. lib. 2. cap. 11.) insigni formidine duces Achilles appellatur, & Argumentum Achilleum, quod sit intuperabile & insolubile, vocetur. Quicquid itaq; invidum & intuperabile volumus intelligi, Achilleum dicimus. Vide de iis qui omnia invincerent, dictum fuisse ex Anthologia conjiciendum est. Fecit Achilles duas rectificas & quatuor, δύο εὐθείας ἐποίησε καὶ τέσσαρας. propterea quòd is rectissimus jactus fœlix esset.

Achillis, Acrichdor, ἀχιλλὶς, Insula in Ponto Euxino ad Borysthenem, teste Plin. lib. 4 cap. 12.

Achimenes, lege Achæmenes, & vide in dictione ACHAEMENIA.

Achisaris, Oppidum, Plin. lib. 6. cap. 24. 30.

Achisarmi, ἀχισαρμοὶ, Africæ populi, quorum meminit Plin. lib. 5. cap. 30.

Achne, ἀχνη, autore Plin. lib. 5 cap. 31. Insula est Rhodiorum in mari Carpathio, quæ deinde Casos dicta est. ¶ Achne etiam est ἀχνη, significat minutas quasdâ fruticas ex spinis interdum evolantes: & latius accipitur pro quibuslibet rebus minutis dicta quasi ab ἀχνη, ab ἀ privativo, & χνω, teneo. Vide Erasmum in proverbio: Ne tamenta quidem.

Acholai, ἀχόλαι, Oppidum est Arabiæ non procul à Nabathæis, Autor Plin. lib. 6 cap. 28.

Acholla, ἀχόλλα, Libera civitas est in Africa propriè dicta, non procul à Zella, autore Strabone, lib. 17.

Achomæ, & Achomeni, populi sunt Arabiæ felicis. Steph.

Achor, ἄχωρ, Deus habitus est apud Cyrenæos, cui sacra faciebant, quoties muscarum multitudo pestilentiam invehebat, quæ protinus ut Deo huic litatum erat, extinguebantur. Vide Plin. lib. 10 cap. 28.

Achradina, pen. prod. ἀχραδίνα Stephano, Pars est urbis Syracusanæ, cæmeteriorbis ejus partibus pœnè conjuncta. Videque describitur apud Ciceronem. Act. 4 in Verr. 6.

Achriane, ἀχριάνη Stephano, Oppidum est ad mare Hyrcanû, cujus meminit Polybius lib. 10.

Achrum Ptolemæo, est civitas Arabiæ felicis. Vide Achamæ.

Achti, ἄχθοι, Populi sunt in Sarmatia Europæa post Riphæos montes. Recentiores à Ptolemæo.

Acidalius, ἀκιδάλιος, Venus epitheton, vel quia injicit curas, quas Græci ἀκιδάς dicunt: vel certè à fonte Acidalio, qui est in Orchomeno Boeotiæ civitate, in quo se Gratiæ lavant, quæ Veneri sunt familiares. Ipsius enim & liberi Eliæ fontis memorantur. Gratiæ enim perhibentur fœdi nominum mutationis inventrices. Hæc Servius.

Acidalius, penult. corr. ἀκιδάλιος Sunde, Fons in Orchomeno, oppido Boeotiæ, Veneri sacer unde etiam Acidalia dicta est. Virg. 1. Aeneid. -at memor ille Matris Acidaliæ. In hoc etiam fonte se Gratiæ lavare dicuntur: unde & ipsæ, Autore Acidaliæ passim à Poetis appellantur. Græci hunc fœtem ἀκιδάλιον efficunt femininum genere, respicientes nimirum ad fabitâtivum ἐδὸς vel χώρα, quæ de generis. Nos Acidalium efficimus qui fontis nomen masculino genere appellamus, quemadmodum etiam Castalium dicimus, quem illi ἀκιδάλιον.

Acidon, ἀκιδὼν, Amnis est in Elide Peloponnesiæ regione, Jordanis sepulchrum præterlabens. Strabo.

Acidulus, fontis nomen in agro Veratranensi dictus, quòd aquas haberet acidulantes est, fabaceas Plin. lib. 31 cap. 3.

Acerenses. Olim populi erant in Latio, qui una cum reliquis Latinis carnes in monte Albano solebant accipere. Horum meminit Plin. lib. 3 cap. 5.

Acila, ἄκιλα, Emporium est maritimum Arabiæ, distans autore Plinio, 6 cap. 28. in descriptione navigationis Indiæ triginta dierum navigatione à Berenice Troglodytarum urbe.

Acilisena, pen. prod. ἀκιλισηνὴ, Regio est Asiæ inter Taurum, & Euphratem: de qua Strabo lib. 11.

Acilorum, Romæ nobilis fuit familia, ex qua fuit Acilius ille Glabrio, cui devicto Antiocho statua oblata est aureis bracteis inscripta: ut annotavit Caius Rhod. libr. 29. cap. 24. ¶ Item Acilius prænomine Marcus, qui consulatum gerente cum C. Portio, facie & sanguine pluisse, augur est Plin. libr. cap. 56. ¶ Fuit & Acilius cognomine Buta, cui post amplissimum patrimonium ablatum, Inopiam suam confitenti, nihil aliud à Tiberio responsum est, quàm illum serò experturum esse. Vide Suet. in Tiberio.

Acimero, Oppidum est ulterioris Hispaniæ, in tractu Celtico, juxta Lusitaniam in conventu Hispaniæ: de quo Plin. lib. 3 ca. 1.

Acina, ἄκινα, Oppidum est interioris Aethiopiæ, ultra Syenem, cujus meminit Plin. lib. 6 cap. 29.

Aciris, ἄκιρις, Fluvius est in ea Italiæ parte, quæ olim Graecia magna dicta est, juxta Heracleam & Metapontum. Plin. lib. 3. c. 5.

Acis, ἄκις, Fluvius Siciliæ, ex Aetna procedens: ex cujus ripa fertur Polyphemus Ioannis in Ulyssem jam fugientem ejecisse. ¶ Acis, Insula una ex Cycladibus. Plinius. 4. cap. 12. ¶ Acis etiam adolescentis Siculi nomen fuit, Faunî & Symæthidis filii, qui quum Galateam Nympham adamasset, à Polyphemo rivale suo est occisus, & deinde in fontem sui nominis mutatus. Vide Ovid. 13 Metam.

Acitani, ἀκιτανοὶ, Hispana gens simulacrum Martis radiis ornatum maximè religione colens, quæ Nerym incolit, Martemque vocant. Macrob. Saturnal. lib. 1. Vide Strabonis lib. 4 initio.

Acitavones, Plinius libro 3. capite 20. numerat inter populos Alpinos.

Acilibius, ἀκίλιβος, Fluvius est Siciliæ, non procul à Lilybæo promontorio in mare influens. Autor Ptolemæus.

Acmata, Arabiæ regio, Steph.

Acme, est mulieris nomen apud Catullum.

Acmodæ, penultima producta, ἀκμώδαι, Septem sunt insulæ pon-

passil, herniam, non procul ab Orcadibus. Vide Plin. lib. 4. capite 16.

Acmonia, ἀκμωνία Stephano, Vrbs est Phrygiæ in conventu Synnadico: cujus meminerunt Ptolemæus & Stephanus.

Acmonienses, sive ut apud Plinium Nat. hist. lib. 5 cap. 25. legitur, Acmonenses ἀκμωνεῖς Stephano, populi sunt Acmonidis urbis.

Acmonides, ἀκμωνίδης, fratri Vulcani ministros numerat: dictus ἀπὸ τῆς ἄκμονος, hoc est, incude.

Acœtes, ἀκοίτης, apud Ovid. lib. 3 Metam. nautæ pauperis nomen est, quod & ipsum vocis cōpositio indicat. ἀκοίτης enim apud Græcos sonat, Sine cubile.

Acolitanum, ἀκολίτανον Oppidum Iberum est in Africa propriè dicta, ab ea parte quæ tractum Cyrenaicum spectat. Vide Plin. lib. 5. cap. 4.

Acōnteus, ἀκόντευς, Venator egregius, ut docet Statius lib. 7. Thebaid. donec flammatus Aconteus Strage virûm, cui tuctas feras prosternere virtus.

Acontiōn, ἀκόντιον. Oppidum est Arcadiæ, nomen habens ab Acontio Lycaonis filio. De hoc Stephanus.

Acōntius, ἀκόντιος Bœotiæ mons est. Ille Plin. lib. 4. cap. 7.

Acōntius, ἀκόντιος, Adolescentis nomen est ex Cea Coryciæ insula oriundi, qui quum in Dianæ templo Cydippen conspexisset, eius amore captus, devolvit ad pedes ejus malū hujusmodi carmine inscriptum: Me tibi nupturam (felix cui omen) Acontius juro quam colimus, numina magna dea. Postea à patre alteri desponsa, quum periculosissima febri esset correpta, rata perjurium, morbi sui causam esse, maluit Acontio nubere, quam Dianæ iram iterum experiri. Extant hæc de re duæ Ovidii epistolæ, una Cydippes, Acontii altera.

Acrā, Vicus est Panticapeitis agri ad ostium Mœotidis 70 stadiorum freto à Corocondame oppositus. Strabo. ¶ Est & acra cognomento Iapygiæ, promontorium ex tremum Salentinorum, quæ quam longissimè ejiciunt Plin. lib. 3 cap. 11. Jin mare excurrit Italiæ: Iapygiæ cognomentum discriminis gratia additum est. Nam terræ quilibet promontoria Acras, ἄκρας vocant. Vode & plerasq; urbes in promontoriis Iteæ, Acræ appellantur. Vide Stephanum, qui decem hujus nominis urbes enumerat.

Acrabathena, Vna est ex decem Judææ toparchiis, ἀκραβαθηνή Vide Plin. lib. 5 cap. 14.

Acradina, vel potius Achradina Stephano, ἀχραδίνη, vide suprà Achradina, & infrà in dictione SYRACVSAE.

Acræum, ἄκρεον, Dicta fuit à Corinthiis, quòd ὄρεος ἀκρεῖον hoc est, in promontorio quodammodo inter Lechæū & Pagas, nō procul à Corintho colerent: ubi & vetustum ejus extabat oraculum. Strab. lib. 8.

Acræphiā, ἀκραιφία, Vrbs est Bœotiæ, quæ ab Homero Arne vocatur: dicta Acræphia, ab Acræpheo Apollinis filio, ut Stephano placet. Hanc Strabo neutro genere effert, Acraephnium, ἀκραίφνιον.

Acrigās penult. correp. Nobilis artifex nomē est, qui in auro, argentoq; cælando plurimùm præstitit: cujus etiam Plinii ætate Rhodi in templo Liberi patris opera quædā extabant, Bacchæ scilicet & Centauri in cyphis cælati. ἀκρίγας. Vide Plinium lib. 33. cap. 12. ¶ Est item Acragas, ἀκράγας Stephano. Mons Siciliæ, non procul à Pachyno promontorio, cum oppido ejusdem nominis, quod à Latinis Agrigentum dicitur: ut ille Plin. lib. 3. cap. 8. Virgil. 3. Aeneid. Arduus inde Acragas ostentat maxima longè Mœnia. Stephanus existimat hanc urbem, ut plerasq; in Sicilia, à præterlabente flavio nomen accepisse. Alii ab Acragante Jovis & Alcyropes filio dictam putant. ¶ Quatuor præterea alias hujus nominis urbes commemorat Stephanus, quarum primam in Thracia ponit: alteram in Euboea: tertiam in Cypro: quartam in Aetolia. Scribitur & Agragas per quintam consonantem in secunda syllaba. Hanc deducit gentile Agragantinus, ἀκραγαντῖνος. Lucr. lib. 1: Quorum Agragantinus cum primis Empedocles est, Hos Latini vocant Agrigentinos.

Acratus, ἄκρατος Bacchantium Genius Athenis spectabatur, cujus cuntaxat extra parietem extabat. Autor Paulan. in Attica.

Acravisci, ἀκραούισκοι, Populi sunt Pannoniæ inferioris, juxta Scordiscos: de quibus Plin. lib. 3. cap. 25.

Acrenses, ἀκρηνεῖς, Populi sunt Siciliæ, si prodidit Romanorum, non procul ab Acesta oppido: de quibus Plinius libro 3. capite 8.

Acriā, ἀκρία, Oppidum est Hispaniæ in conventu Hilpalensi: de quo Plin. lib. 3 cap. 1. Item alterum in Peloponneso, ad ostium Eurotæ fluvii, in sinu Laconico: de quo Ptolemæus.

Acridophagi. [ἀκριδοφάγοι Ger. Heuſchreckenfreſſer, ein Volck in Mecka.] Populi sunt inter Aethiopes, velociores cursu: vita verò accò brevi, ut annosissimus quadragesimum annum non excedat: fola fere loculis victitant, à quibus & nomen invenerunt. Nam Acridas, ἀκρίδας, Græci dicunt, quas nos Locustas. Vide plura de his apud Diodorum Siculum libro 4. cap. 3. Et Matthæus Joannem Baptistam vescī locustis olim, capite 3.

Acrilla, ἄκριλλα, Oppidum est Siciliæ, non procul à Syracusis: cujus incolæ dicuntur Acrilbæi, ἀκριλλαῖοι. Vide Steph.

Acrio, onis Locus. Philosophus fuit Pythagoricus, cujus meminit Cic. lib. 5 de Fin.

Acrisius penult. correp. [ἀκρίσιος. Ger. Ein König der Argivorum vnd ein Vatter Danaë / welche Jupiter beſchlaffen hat: als er jhn in ein guldinen Regen vergeſtalter hat.] Filius fuit Abantis, & pater Danaës, qui Prœto Tirynthi in regnum Argivorum successit. Hic cū oraculo monitus esset fore ut à nepote vita exueretur, filiam suam unicam munitissimæ turri inclusit, eo consilio, ut ea perpetua virginitate damnata, omni, qui a poterat ratione impendere videbatur, metu sol veretur. At Jupiter Danaës amore captus, in speciem imbris aurei se transformavit, & per impluvium in puellæ gremium descendit: eaq; compos factus, ex ea Perseum genuit. Quod ubi Acrisius animadvertit, filiam una cum infantula recens nato in arcam imposuit, in mare abjecit: quæ ad Seriphi Apulum appulsa, & à piscatoribus excepta, ad Polymnum regem deducta est, qui & formæ ejus & genere adductus, eam sibi uxorem desponsit. Puer Perseus simulac adolevit, adversus Gorgonas expeditione suscepta, victor evasit: necita multò post Argos venit, faciemq; Medusæ caput ferens: in quod quum forte Acrisius intuitus esset, in lapidem transmutatus est. Hæc ex Ovid. & aliis. ¶ Fuit & Acrisius alter, Virgilii avus paternus: quem alii Arcadum legunt apud Ovid. Metam. 13. Verba Ovidii sunt: Nam mihi Laërtis pater est Acrisius alter, Jupiter hujus.

Acrisiōnēus, ā, um, adjectivum, ἀκρισιώνειος. Virg. 7. Aen. hanc dicitur urbem Acrisioneis Danaë fundasse colonis.

Acrisiōnīādes, Acrisioniadæ penult. corr. Patronymicum masculin. gener. ἀκρισιονιάδης, Perseus Acrisii ex Danaë nepos, Ovid. 4. Metamorph. Vertitur hunc Harpen ne defectum ex de Medusæ Acrilioniades adigeret in pectora.

Acrisiōnē, ἀκρισιώνη, penult. prod. patronymicum fœmin. ab Acrisio deductum, quo significatur Danaë filia Acrisii, & Persei mater.

Acritas, Peloponnesi promontorium juxta Maleam & Tænarum. Autor Pompon. Mela, lib. 2, & Plin. lib. 4. 5. cap. 15.

Acroarthon, ἀκροάρθων, Oppidum est Thraciæ in cacumine montis, qui Athos dicitur, situm: unde & nomen habet. Pompon. Mela, lib. 2.

Acrocĕraunĭa, orum, vel Acrocerauni montes. [ἀκροκεραύνια. Ger. Das hohe Gebirge ſo durch Epirum an das Meer reicht / vnd auff der ein Marck Venedig ſo das Adriatiſche Meer vom Jonio vnderſcheidet.] Montes sunt in fronte Epiri, latium mare ab Adriatico dirimentes: ita dicti, quòd propter nimiam altitudinem vertices habeant fulminibus maximè obnoxios, ἄκρος enim vertices significat, & κεραυνὸς fulmen. Horat. lib. 1. Carm. ad Virgil. Qui flectis oculis monstra natantia, Qui videt mare turgidum, & infames scopulos Acroceraunia. Plin. lib. 3. cap. 23: Inde initium Epiri, montes Acroceraunii. Idem in proœmio lib. 4. Item ejusdem libri cap. 1: Non deficiunt qui & juxta Ariminum montes Acroceraunios collocarent: verùm illi nominis vicinitate lapsi sunt. Siquidem illi Ceraunii montes appellantur, non Acroceraunii. De quibus vide Plin. lib. 5 cap. 29. & infrà suo loco.

Acroceraunium, ἀκροκεραύνιον, Est primum Epiri promontorium, eaq; Acroceraunorū montium pars, quæ mari imminens secundum Europæ sinum à vertice hucusq; Adriaticū mare ab Ionio dividit: dictaq; a Lacinio, extremo Italiæ promontorio 73 mill. pass. Vide Plin. lib. 3. cap. 12 & 29.

Acrŏcōrinthus, ἀκροκόρινθος, Populi sunt Thraciæ, à capitis longitudine dicti, quòd antias in fronte, malierum more demissas gestarent. Autor Homerus in Catalogo navium. Sed apud eum ἀκροκόμας appellati imperitos Thraces satis constanter ego, non quòd antias in fronte demissas gestarent, sed quòd in summo capite capillos alerent: id est, ἀκρα κόμη κεκαρμένοι. Vide de Eustath. & Herodotum.

Acrocorinthus. [ἀκροκόρινθος. Ger. Ein hoher Berg bey Corinthō.] Mons Peloponnesi tam in duo maria, Aegeum scilicet & Ionium, studiorum suum & domicilium altitudine ad perpendiculum: sub cujus radice in planitie, ut fama narrat, jacet oppidum Corinthus. Strabo lib. 8, autor est montem hunc muris olim ita fuisse circumcinctum, ut arcis usum præberet: quò si, ut nonnunquam videri debeat, Acrocorinthū à Plinio accersi appellari, quem Strabo montem vocat. Plin. lib. 4. cap. 5. Modo hoc interea dixerim, quod fastigium appellavimus, applicata colli habitatur colonia Corinthus, antea Ephyra dicta, fexagenis ab utroq; litore stadiis, & summa tuta arce, quæ vocatur Acrocorinthos, in qua fons est Pirene.

Acrōfĭlĭus, ἀκρόφιλος, Ara est in colle supra Issum Illyrici urbem, cujus meminit Strabo lib. 7.

Acrolochias, ἀκρολοχίας, Promontorium est Aegypti ad Pharon. Strabo lib. 17.

Acrōn, ἄκρων, Fuit Ceninensium rex eo nomine, quem Romulus singulari certamine vicit, ejusq; arma lavi Feretrio dedicavit. q Acron praeterea medicus Agrigentinus fuit, qui Athenis una cum Empedocle philosophatus est. Antiquior fuit Hippocrate. Scripsit lingua Dorica de victu salubri libros duos, autore Suida. Vide Laertium in Empedocle.

Acronius lacus [ἀκρωνίς λίμνη. Ger. Der Costenzersee oder Bodensee.] Olim dictus, qui alias nominatus & Podamicus, & Brigantinus cum caetera Hodie à Constantia urbe imminente, Constantinersis dicitur. Pomponius Mela, lib. 3. Rhenus ab Alpibus decidens propriè à capite duos lacus efficit, Venetum & Acronium.

Acrorei. Vide Triphyliae, Steph.

Acrotadus, ἀκρώτας Θ, Insula est in sinu Persico: de qua Plin. lib. 6. cap. 23.

Acrothion. Vide ACROATHON.

Actæon, ἀκτέων, in Epith. Ἀκτάων & Antonines filius à Diana cervum conversus, & à suis canibus discerptus. Vide fabulam apud Ovid. lib. 3. Metam. & Fulgentium, atq; etiam in Commentariis Apollonii lib. 4.

Actania, ἀκτανία, Insula est in mari Germanico, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 13.

Actē, ἀκτή, Graeciae regio nobilissima, quae postea ab Attide Grana regis filia, Attica nominata est. Dicta Acte, vel ab Actaeo quodam rege indigena, ut refert Stephanus: vel potius, quòd maxima sui parte littoralis sit, & ad mare extensa. Nam eandem Graeci Litus vocant. Plin. lib. 4. cap. 7. In ea prima Attica, ante quàm Acte vocata.

Actæus, a, um, id est Atticus, ἀκταῖος. Ovid. 1. Metamorph. Separat Ionios Actaeis Phocis ab aryis.

Actisanes, ἀκτισάνης, Rex Aethiopiae, qui Amasim Aegypto depulit, quod cum is omnia deturpè ageret, regnūq; ejus occuparet. Vide Diodorum lib. 2. cap. 1.

Actium, ἄκτιον, Epiri promontorium, ubi Augustus, devictis navali praelio Antonio & Cleopatra, urbem condidit & Nicopolim à victoria nominavit.

Actius, a, um, & Actiacus, a, um, ἀκτιακός, Virgil. 3. Aen. Actiasque Iliacis celebramus Troica ludis. Sappho ad Phaonem: Cur non Actiacas mittera me mittis ad oras?

Actius navius, inceptus Tarquinio Prisci temporibus Augure fuit, quem inspectante rege, cotem novacula cidisse fabulantur. Vide Liv. lib. 1. ab Urbe. Alii malunt scribere Accius.

Actius sive Accius, Fuit Tragoediarum scriptor, natus libertinis parentibus, & inter colonos Pisaurum deductus: à quo & tunicus Actianus juxta Pisaurum dictus. In scribendis Tragoediis scotennatum gravitate, versuum pondere, personarum autoritate clarissimus exstat. Vide supra ACCIVS.

Actor, ἄκτωρ, Comes fuit Herculis in expeditione contra Amazonas, in quo bello vulneratus, quū domū rediisset, vulnere mortuus est. q Actorides, ἀκτορίδης, Patroclus, nepos Actoris. Is cum ex Aegina, quam ceperat à Telamone, virtutem, uxorem dederat, Menoetium genuit. Menoetius autem relicta Aegina, Opuntem in Locros se contulit, & ibi Patroclum genuit. q Fuit & Actor quidam Aeneades, cujus meminit Virgilius lib. 12. Aeneid. - validam vi corripit hastam Actoris Aeneadae clipeum, &c.

Actuarius, ἀκτουάριος Θ, Medici Graeci nomen, qui plurimis scriptis voluminibus, artem totam illustravit: ex quibus etiam hodie sunt in manibus septem libri de urinarum vitiosis.

Acutilius [ἀκουτίλιος Θ. Ger. Ein Redner zu Athen.] Athenensis Rhetor, qui Galba imperante Iesse Romam contulit, ibiq; ludum aperuit tanto successu, ut mox eos Athenienses decem myriades ex foenore partas reliquerit. q Fuit & Acutilius quidam Argivus Historicus, qui Genealogias quasdam conscripsit, ex aeneis tabulis, quas parem ejus ferunt invenisse, quem in domo sua nescio quid foderet. Vetusq; meminit Suidas.

Acutica, pen. prod. ἀκουτική, Hispaniae urbs est Stephano: cujus incolae dicuntur Acutani ἀκουτανοί.

Acutia. P. Vitelli uxor Tacit. lib. 3.

Acylas, ἀκύλας, Philosophi nomen, qui Dialecticos commentarios contempsit de Syllogismis. Suidas.

Acyphas, ἄκυφας, Oppidū est in Dorica tetrapoli, ut ex Theopompo refert Stephanus.

Acytos, ἄκυτος Stephano, Insula est non procul à Creta, è regione Cydoniae civitatis, quae alio nomine Melos appellatur. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

A ante D.

Ada, Ἄδα, Filia fuit Hecatomni, Cariae regis, & Artemisiae sororis, quae Hydreo filium nuptum tradit. Strabo lib. 14.

Adachidae, gens Lybica, Steph.

Adadira, ἀδάδειρα, Civitas Pisidarum, ad Taurum montem. Strabo lib. 12.

Adad, teste Macrobio Saturnal. libro 1. capite 23. non Adab, quem adhuc modum hactenus legebamus, Assyriorum tum maxime habebatur Deus. Cui etiam dean Atargatim uxorem assignabant per Adad Solem, per Atargatim Terram intelligentes: quod ex his duobus potissimum cuncta crederent procreari.

Adae, Ἄδαι, Oppidū est Aeolidis, 40 stadiis ab Hydesa promontorio distans, nō procul à Cuma. Autores Strab. lib. 12. & Plinius lib. 5. cap. 30.

Adam, Ἀδάμ, Hebraica lingua (dicit lib. 1 Iosephus Scribi) idē est quod Ruber: quoniam è rubra terra factus est.

Adamastus, ἀδάμαστος Θ, Ithacensis fuit, patre Aschemenide, socii Ulyssis: ut videre est apud Virgil. Aeneid. lib. 3. Latinè interpretari possumus indomitum, ab ἀ privativa particula, & δαμάζω, domo.

Adamitani, vel Adamitae, Haeretici, ab Adam nominati, cujus imitatione meditarent, qua fuit in Paradiso ante peccatū. Credebant enim quod nuptiae futurae non fuissent, si nemo peccasset. Nudi itaq; mares, femina q; conveniens, nudi lectiones audiunt, nudi celebrant sacramenta. August. lib. de haeresibus ad Quodvultdeum.

Adana, ὄναν, Vrbs Ciliciae: ita dicta ab Adano, qui eò coloniam deduxit una cum Sato, postquam ocllo adversus Tarsenses pretio, inferiores discessissent. Autor Stephanus. Meminit urbis hujus & Plin. lib. 5. cap. 27.

Adani, ἄδανοι, Insulae duae sunt in sinu Arabico, quas commemorat Ptolemaeus.

Adarupolis urbs Persica, Steph.

Adbelitum, oppidum, Plin. lib. 5. cap. 23.

Addua, Fluvius est in Insubribus, qui per medium Larium lacum fertur, ita ut aquam non commisceant. Claudianus: Addua quae fessas spumoso mulcet undas. Vide Plinium, lib. 2. cap. 11. 103.

Adelphius, ἀδέλφιος Θ, Hilonensis fuit M. Antonio familiaris, qui eius in Parthos expeditionem conscripsit, in qua ipse & adfuit, & praefuit. Strabo lib. 11.

Aden, עדן hebr. Locus juxta Bethleem, ubi vel angelorum gregis nativa Domini cecinit, vel Iacob pecora sua pavit, loco nomen imponens, vel (quod verius est) quandam vaticinio futurum junctum mysterium monstrabat.

Aderes, ἄδηρες, Hispaniae urbs est Stephano: cujus civis dicitur Aderconicus, ἀδηρονικός.

Ades, Ἅιδης à Graecis dicitur inferorum deus, quē nos Ditem & Plutonem appellamus: ita dictus ab ἀ privativo, & ἰδεῖν, videre: propterea quòd in densissimis inferorum tenebris, nocteq; profundā perpetuò apertis oculis cernere videatur. Nam sine aëris lucidi medio (qui apud inferos nullus est) visio fieri non potest. Graeci tamen Grammatici dicunt hujus principium contra ejusmodi naturam aspero spiritu scribendum praecipiunt.

Ades, sive Hades, Ἄδης, Molossorum rex, cujus filiam nomine Corā apud Acheronem flevit conatus est rapere Pirithous. Vide fabulas et locos fabulae, Pirithoum ad inferos descendisse, & uxorem Dis Persephonem, quae & Core, κόρη à Graecis dicitur, rapere voluisse. Vide Caelium Rhodig. lib. 7. cap. 15. & Plutarchum in Theseo: qui tamen regem hunc non Adem vocat, sed Aidonem.

Agandestrius, Catorum princeps, Tacit. ad finem libri secundi Annal.

Adiabenae, Populi sunt Aethiopiae. Plin. lib. 6. cap. 30. Deinde contra Meroēn Megabari, quos aliqui Adiabatas nominavere.

Adiabene, ἀδιαβηνή, Et ultra Armeniam regio, quae Assyria antè dicebatur, ut placet Plinio, libro 5. capite 12. Ptolemaeo verò, & Strabo Adiabenam Assyriae portionem faciunt, eamque ad orientem collocant circa Mesopotamiam. Nomen habet à difficili transitu, ab ἀ privativo, & διαβαίνω, Transeo: Amnium enim, qui eam rigant, multitudo, iter reddit impeditum.

Adiaporix, ἀδιαπόριξ Θ, Medii cujusdam Galatiae Tetrarchae filius fuit, qui quum apud Heracleam Ponticam, colonum Romanorum eo insidiosa nocte una jussu Antonii jugulasset, paulò pòst in praebe Actiaco captus, & in triumpho circūductus, uni cum fratre jugulatus est. Strabo lib. 12.

Adillius, ἀδίλλιος Θ, Mons est Rhoetiae, de quo Plinius libro 4. capite 7.

Adimantus, ἀδείμαντος Θ, Nomen viri Atheniensis, fratris Platonis, Laërt. lib. 3. q Fuit etiam hoc nomine Corinthiorum dux, qui quum Themistocli exilium objiceret Numquid putas, respondit Themistocles, exulem quempiam esse, qui ducentas habeat triremes? Suida.

Admete, hujus Admetes ἄδμητος pen. prod. Oceani & Tethyos Scholiasta Heliodo in Theogonia.

Admetus penultima producta, ἄδμητος Θ Suidae, Thessalorū rex fuit, cujus armenta novem annos Apollinem pavisse ferunt, quum

rant, quam ob interfectos Cyclopas, qui fulmina fecerant, quibus Asculapius filius ejus erat necatus. Olympo depulsa humana specie apud mortales exularem a quo quum peregrine humaniter tractaretur, ad referendum patrono beneficium à Parcis impetravit, ut quum fatalis ejus dies adesset, hac lege mortem effugeret, si quis reperiretur qui illius vice mortem oppetere vellet. Quod amici cũ omnes recusarẽt, non Alcestis uxor vitæ suæ dispendio mariti vitam redemit. Quæ defuncti studiose quidam & lugubres nenie decantabantur assiduè apud Admetum tanti beneficii memorem, donec mota Proserpina remisit Alcestidem: aut ut quidam dicunt, donec Hercules expugnato Orco hunc ad superos reduxit. Hinc locus factus Proverbio: Admeti mensa, ἀδμήτου τράπεζα, quod accommodari potest ad orationem querulam ac miserabilem, aut ad cantiones faciles & illaboratas, nimirum quales oportet esse, quæ inter pocula canuntur, & ex tempore. Callimachus tamen contra receptum Poëtarum consensum, ita scribit in Hymno Apollinis: Φοῖβε, τίς Νόμιος κιθαριστύος ἦρξε τότ' ἐν δὲ Ἀδμήτου βουκολέοντος ἔπασσε βοῦς ὑπὸ ζυγόν; Hoc est, Phœbum & Nomium vocamus, ex quo sub Amphryso jugales pascebat equos, adolescentis Admeti amore accensus.

Adonis, nis. & nidis, penultima producta, ἄδωνις, Nomẽ proprium filii Cinyræ Cypriorum regis, & Myrrhæ, quem ob formæ excellentiam Venus in deliciis habuit. Hic aprino dente sub inguine percussus, interfectusq; à Venere in florem Anemones herbæ, qui sanguinei coloris imitatur, dicitur conversus, referente Theocrito & Nicandro. Quod etiam latiùs explicat Ovidius ad finem lib. 10. Metam. his verbis: nec plena longiur hora Fuit mora, cùm flos de sanguine concolor ortus, Qualem, quæ lento celant sub cortice granum. Punica ferre solent: brevis est tamen usus in illo. Namq; male hærentem, & quæ levitate caducum Excutiunt eadem, qui perflant omnia venti. Hieronymus in Ecclesiasten sic habet: Quem nos Adonidem interpretari sumus, & Hebræus & Syrus sermo Thamuz vocat. Unde quia juxta gentilem fabulam in monte Iulio, amasius Veneris & pulcherrimus juvenis occisus, & deinceps revixisse narratur, eundem Iulium mensem eodem appellant nomine, & anniversariam ei celebrant solemnitatem in qua plangitur quasi mortuus: & postea revertens canitur, atq; laudatur. Unde apud Ezechielem Prophetam legitur: Ecce ibi mulieres sedebant, plangentes Adonidem. Videntelligi vult, fuisse idololatriam celebratam in honorem Adonidis. Macrobius accepit Adonidem pro sole. Motto populus, ἀδωνὶδ-nomen ab ἄδω, quod est cano, derivarum putat. De eodem festivissimè Theocritus ἀδωνιάζουσαι, &c. ¶ Adonidis horti, ἀδωνίδος κῆποι. Proverbialiter dicuntur res leves & amœnæ quidem, attamen nulli rei utiles. Tractum est proverbium ab hortis quibusdam ad solam voluptatem comparatis, qui Veneri, & ejus amasio Adonidi sacri dedebantur. ¶ Adonis, etiam est piscis nomen, qui rendo mari somni causam dicens egeditur. Iracundi tradit Plin. lib. 9. cap. 19. Hic & exercetus dicitur ἀχανὴς κάκιστος ἐμεῖν, κἀνὸδ-ὑπὸ χρόνου ἐμέσαι: hoc est: quia profligatus in littus ficca ponetur tellure cubiturus. ¶ Pisis est similis mœnis jam fortis, aut gobionibus, cui semipedalis magnitudo: forma teres, color subfuscus: linea candida à Branchiis ad caudam distinguitur. Vide Athenæum lib. 8. ¶ Adonis item fluvius est ex Libano mõte profluens, nõ procul à Byblo oppido: ut tradit Plin. lib. 5. cap. 20.

Adovacris, ἀδόακρις, Rex Herulorũ fuit, qui anno nostræ salutis 475. tanta cum manu in Italiam irrupit, ut terrore perculsus Augustulus, sponte purpuram poneret. Quo tempore finẽ accepit Occidentalis imperium, anno ab urbe condita 1226. Vide Paulum Diac. lib. 16.

Adra, ἄδρα, Trium oppidorum nomen est à Ptolemæo: quorũ unum in Arabia petræa collocat: alterum in Cava Syria: tertium in Liburniæ mediterraneis ad radicem Rebiorum montium, non procul à Titio fluvio.

Adramytteon, pen. prod. ἀδραμύττειον, sive (ut apud Plinium legitur) Adramytteos, Civitas est littoralis in majore Mysia, sive Aeolide ita dicta ab Adramyto conditore, Alyattæ filio, & Circes fratre, ut tradidit Aristot. in Polit. Alii à Mercurio nomen accepisse ferunt, quam Lydi Phrygia lingua Adramyn, alii Adramyttion vocant. Thucydides libro 5: Atramytteon vocat ἀτραμύττιον, ἄρχῃ τῆς π. quam scripturam etiam Stephanus agnoscit. Quem vide de varia hujus vocis scribendæ ratione.

Adramyttenus, adjectivum, sive Atramyttenus, penult. prod. ἀδραμυττηνὸς, ἀτραμυττηνὸς: ut sinus Adramyttenus, κόλπος ἀδραμυττηνὸς, qui & Idæus appellatur: ut est auctor Strabo lib. 13.

Adrana, ἄδρανα, Fluvius est Carthorum in Germania, ut tradit Tacitus Annal. lib. 2. ¶ Est etiam Adrana, ἄδρανα, celle Stephano, oppidum Thraciæ, quod & ἄδρηλα à Theopompo appellatur. Vide ADRASTA.

Adranon, ἄδρανον, Siciliæ oppidum in Ætnæ montis radicibus, fluvium habens ejusdem nominis. ¶ Gentile est Adranites, ἀδρανίτης, quo utitur Apollodorus. Ex Steph.

Adrammelech, Idolum Assyriorum, quod etiam Samaritani coluêre.

Adrapsa, orum, neut. gen. ἄδραψα, Urbs Bactrianorum, Strab. libro 11.

Adrastea, sive Adrastia, ἀδράστεια, Oppidum est Troadis inter Priapum & Parium situm, ab Adrasto rege nomẽ habens, qui primus Nemesi templũ erexit, & Adrasteam nominavit. Hæc urbs campum habuit subjectum, qui Adrastæ campus, ἀδράστειος πεδίον appellatur, Apollinis Actæi, & Dianæ oraculo insignis: quo postea diruto, saxa Parium translata sunt, ex quibus ædificata est ara Hermocreontis opus, & magnitudine, & pulchritudine memorabile. Hanc urbem alii ab Adrastea Nympha quadam montana, nomẽ accepisse volunt. ¶ Gentile est Adrasteus, ἀδράστειος.

Adrastia, [ἀδράστεια Pol. Pontia,] Necessitatis ac Jovis filia, sive Ieru atrix, cujus vinculã credebant nullo modo posse vitari. Hanc alio nomine Nemesin vocarunt, ejusq; ferè Ægyptii Theologi supra lanã cõstituêre, ut inde velut regina & arbitra hæc inferiora despectaret. Strabo lib. 13. nominis rationem refert ad Adrastum regem, qui primus Nemesi templum erexit, Adrasteamq; illam appellavit. Aristot. lib. de Cœlo definit ille ἀκαταίτιον αἰῶνα, ἔσεσθαι τε, καὶ εἶναι, καὶ γεγονέναι ἀεὶ: hoc est, incertabilem causam, existentem secundum naturam, parcamq; semper existentem. Hinc locus factus Adagio: Adrastia Nemesis, ἀδράστεια Νέμεσις. Subaudiendũ est, adest vel adest. Quo licebit uti vel in eos, quibus ob insolentiam, arroganziaq; fortunæ commutationem minamur: vel, qui à rebus florentibus ad calamitosam fortunam redacti sunt.

Adrastus, ἄδραστος, Nomen regis Argivorum, qui fuit filius Talaonis & Eurymonce. Hic quum duas haberet filias, Argiam & Deiphilen, in somnis visas Talaeam leonis aleeram aprorumque dare. Quare quum eodem tempore Tydeus, & Polynices Argos venissent, ille aprina leonis pelle tectus, insomni sui memor, utrũq; sibi generum, adsivit. Deiphile Tydeo, Argia autem Polynici tradita. Deinde cum utroq; genero Thebas profectus, ut Polynicem a Eteocle fratre expulsum, in regnum reduceret, magno accepto detrimento, in regnum reversus est. De Adrasto vide Herodotum, Terpsichore.

Adria, pen. corr. ἄδρια Stephano & Ptolemæo, Romanorum colonia Piceno, quinta Italiæ regione XIII M. pass. à mari distans. A qua agentipse Adrianus dicebatur, vir generosissimo nobilis, quod & ipsum Adrianum fuit appellatum. Plin. lib. 3. cap. 13. de Picentibus: Tenuêre ab Aterno amne, ubi nunc ager Adrianus & Adria colonia, a mari VII M pass. ¶ Sunt qui ab hoc oppido, Adriatico mari nomẽ fidum existimant. Verùm illi nominis vicinitate decipiuntur. Nam (ut mox hoc loco docebimus) Atria oppidum fuit ad Padum amnem à Tuscis conditum, nobili portu in primis clarum: à quo vicinum mare primùm Atriaticum dictum fuit: & deinde literæ unius mutatione Adriaticum: ut docet Plin. lib. 3. cap. 16. & Cato in Originib. ¶ Adria, masc. gener. ἄδριας Stephano & Suidæ, idem quod mare Adriaticum. Pompon. Mela lib. 2: Hinc sinus Adria, hinc ille: Italiæ latus alterum pertinet. Luc. lib. 3: Sonat Ionio vagus Adria ponto.

Adriaticum mare, [ἀδριατικὸν πέλαγος. Cic. Das Adriatische oder Venetianer Meer. Vrs. Adriatisch zeegat.] Est unus ille maris, inter Latinum extremũ Italiæ, & Acroceraunium primũ Epiri promontoriũ irrumpens, quod & Superum mare appellatur. Sive quòd Italiã ab Oriente alluat, sive quòd ex urbe eo rendentibus Apenninus superstudus sit. Hoc primùm Atria [illustravit], ab Actis nostri oppido à Tuscis ad Padum cõdito: quod postea Atriaca palus exhausta: deinde unius literæ mutatione Adriaticum cœpit dici: docent Cato in Orig. & Plin. lib. 3. cap. 16. Pro eodem etiam dicimus, Mare Adrianum, & Adriacum. Cicero in Pisone. Brundusium vitavit, & ultimas Adriani maris oras petivit. Horat. libro 2. Carm. Sive mari libet Adriano. Propert. libro 3: Ergo ego nunc rudis Adriaci vocar æquoris hospes.

Adrianopolis, [Ἀδριανοῦ πόλις. Cic. Ein Stadt in Thracien benant den Adrianopolitanen.] Civitas est Thraciæ ad Hebrum fluvium, primùm Orestia dicta, à nomine Orestis conditoris: postea ab Adriano instaurata fuit, quum ei furore agitato responsum esset, ut se in turionis domum reciperet. Vide Cæl. Rhodig. lib. 15. cap. 2.

Adrianus, pen. prod. ἄδριανὸς, Decimus quintus Romanorum Imperator fuit, & Successor Trajani, qui Hierosolyma à T. Vespasiano solo æquata, muro cinxit, & à prænomine suo Aeliã appellavit.

Adrianus ager Semitibus maritimis & Gallicis, quos nos D. & R.

& K. appellamus, finitur, per rationem arcarum, ripatum, cæmentatum, vel novercarum, quod regulis constituitur: aliis verò locis matis, macenis, scorionibus, cogeriis, carbunculis, terminis Augustis, flaminum curibus. Ex libro de limitibus agrorum.

Adrius, ἄδριος, Mons est Dalmatiæ per medium secans. Strab. libro 7.

Adrobicum, ἀδρόβικος. Oppidum est in Artabris Hispaniæ populis, in tractu Cretico, cujus meminit Pomponius Mela libro 3.

Adrotta orum, ἄδρωτα, τὰ. Stephano, locus est in Lydia, mari adjacens: cujus incolæ dicuntur Adrotteni, ἀδρωτηνοί.

Adrumetum, pen. prod. ἀδρύμητον Stephano, Civitas est Lybiæ, non procul à Carthagine, quæ etiam nodie extat. De hac Plin. lib. 5. cap. 4.

Adryx, ἄδρυξ, Civitas est in agro Syracusano, cujus meminit Stephanus. Hinc Adrycinus gentile, ἀδρυκῖνος, Geur ab Adryx, Adrycinus.

Adulitas, ἀδουλίτης, Mons est in Rheticis Alpibus, ex quo in Septentrionem profluit Rhenus, & Adduam in Meridiem. Autor Strabo lib. 4.

Adulis, pen. prod. ἄδουλις, Civitas Aethiopiæ, quæ & Panos insula dicitur. Oppidani dicuntur Adulitæ, ἀδουλῖται. Vide Steph.

Aduliton, ἀδούλιτον Ptolemæo, Oppidum est maritimum in Troglodytarum regione, sive ea Aethiopiæ parte, quæ sub Aegypto ad mare spectat, commune Aethiopum, & Troglodytarum emporium, à seryis, qui à dominis profugerant, conditum. Vide & nomen habet, ut ait Plin. lib. 6. cap. 29. Distat à Ptolemaide quinq; dierum navigatione. A Stephano Adulis appellatur, a Ptolemæo Adulis. Huic vicinus sinus Adulitæ cognomen factum est, qui in mare Rubrum excurrit, ἀδουλικὸς κόλπος.

Adumatæ, ἀδουμάται, Populi in Gallia Narbonensi commemorantur à Plin. lib. 3. cap. 4.

Adyrmachidæ, ἀδυρμαχίδαι, Populi sunt interioris Libyæ, ab ea parte qua Aegypto spectat. De horum moribus memoriæ prodnum dit, uxores in utros, more armillam æream gestare. Virosq; aiit sexum, ex æquo comunis esse, quos sit ut plurimos alant pecunulos quos ubi cepertas, præmordas abjicit. Virgines verò maturas ad Regem conveniunt: ex quibus ille unâ deligit, quam ubi vitiârit, statim dimittit. Vide Cæl. Rhod.

A ante E.

Aea, Αἶα, Civitas est Choltidis, AEetæ regis opus fuit scribit Stephan.) quam Hippota & Cranos Jovis e diversis Iciam Phthiæ influentes, penitus à effecisse Fabulantur Poetæ. Aeæ nomen accepisse à puella ejusdem nominis, quæ quum Phasidis amnis vim effugere nõ posset, misericordiâ deorum in peninsulam est conversa, quâ etiam nocte, ut veterem illũ amorẽ adhuc pellis agnoscere, magna sui parte amissa, & velati amplectitur Phasin. De hac Plin. lib. 6. cap. 4.

Aeæa, Αἰαία, Circe dicta, ab alpernanti ũ voce, propter celebratas illic conjurationes: ut placet Servio in illud Virg. 3. Aen. Aeæaq; insula Circes. Verisimilius tamen est Aeæam dictam ab Aea Colchorum civitate, quemadmodũ & Cyrcis, sive Cyrea dicta est Κύρκη, Κύρνος, à Cyra ejusdem regionis oppido. Quod etiã ab Apollonii interpretibus annotatũ est.

Aeëtes, Αἰήτης, Denominativum etiã ab Aea Colchidis peninsula, & urbe ejusdem nominis, in qua nata creditur Circe Solis filia. Unde peculiari epitheto Aeæa appellatur. Vir. 3. Aen. Inferniq; lacus Aeæaq; insula Circes.

Aeëtæ, sive Aeæa, Αἰαία, insula fuit in mari Tyrrheno, non modico olim spacio ab Italia dirempta, hodie cõtinens: ita tamen ut paludibus circumquaq; cinctis insulæ speciem præ se ferat. In hac Homerus Circen sedem collocavit, sic ferè ait lib. 10. Odyss. Αἰαίην δ' ἐς νῆσον ἀφικόμεθ', ἔνθα δ' ἔπειτα Κίρκης δώματα καλλιπλόκαμος, &c. Hujus meminit & Virg. lib. 3. Aen. Inferniq; lacus, Aeæaq; insula Circes. Tametsi Servius ibi tres diphthongos videtur agnoscere, ut sit Aeæe Circes. Latini quoq; locum hunc à Circes domicilio Circæum, vel Circæos appellant: ibidemq; antiqui Latii terminum constituunt. Vide Plin. lib. 2. cap. 85. & lib. 3. cap. 5.

Aeacus, Αἰακός, pen. corr. Jovis filius ex Aegina filia Asopi qui primus insulam, in qua regnavit, Aeginam à matris suæ nomine appellavit, quam antea Oenone dicerentur (ut Plinius, Strabo, & Stephanus tradiderunt) aut certè Oenopia, ut apud Naso nem legitur lib. 7. Metamorph. Oenopiam veteres appellavêre: sed ipse Aeacus Aeginam genitricis nomine dixit. Hunc tantæ justitiæ fuisse dicunt, ut apud inferos animarum creditus fuerit à Platone delectus judex, cum Minoë, & Rhadamantho, & peccantiũ peccata dijudicare, & pro meritis pœnas infere Ovid in Ibin. Itaq; Aeacus in pœnas ingeniosus erit.

Aeacides, Αἰακίδης Suidæ, Patronymicum masculinũ, quo significatur filius vel nepos vel aliquis ex posteris Aeaci. Virg. 1. Aen. Servius ubi Aeacide telo jacet Hector, Hoc est, telo Achillis, Aeaci ex Peleo nepotis. ¶ Aeacides item Pyrrhus, Aeaci ex Achille pronepos. Virg. 3. Aen. Conjugio Aeacidæ Pyrrhi, sceptrisq; potiti. ¶ Pyrrhus item Epirotarũ rex ab Aeaco trahens originem, Aeacides dictus. Virg. 6. Aeneid. Functi bello Argos, Agamemnoniæq; Mycenas, Ipsumq; Aeacidem, genus armipotentis Achilli.

Aeăcĭdeĭus, a, um, adjectivum sex syllabarum. Ovid. 7. Metam. Oenopiam Minos perit Aeacideia regna.

Aeăcĭdīnus, a, um, ab Aeacio Achillis patre. Plaut. in Alinar. Siquidem hercle Aeacidinis minis, animisq; expletus incedis. Iratur si me tetigerit, iratus vapulabit. Non sine proverbii specie dictum fuit, pro atrocibus & superciliosis minis.

Aeamene, pen. prod. ἀιαμένη, Regio est Nabathæorum, apud Stephan.

Aeane, Αἰάνη, Macedoniæ oppidum dictum ab Aeano Helymi filio, qui eò coloniam deduxit.

Aeanites, ἀιανίτης, Nomen gentile, Vide Steph.

Aenitis, ἀιανῖτις, Regio Nabathæorum.

Aeanites, ἀιανίτης, Gentile.

Aeantium, ἀιάντιον Ptolemæo, Oppidum Troadis, à Rhodiis conditum eodem in loco, in quo sepultus est Ajax, & ubi classis sua habuerat stationem. Unde & nomen habet. Nam quẽ nos Ajacem, Graeci Αἴαντα vocant. Vide Plin. lib. 5. cap. 30. Fuit & nomen promontorii in Magnetia, ad Gyrum Peneigenum: de quo idem Plin. lib. 4. cap. 9.

Aeas, antis, Αἰᾶς, Fluvius qui ex Candaviis Macedoniæ montibus ortum ducit, & non procul ab Apolloniæ Taulantiorum urbe, in mare Ionium illabitur. Lucanus lib. 5. Fatus in occasum parvi sed gurgitis Aeas, Ionio fluit indemari. Meminit hujus fluvii item Plin. lib. 3. cap. 23.

Aebudæ, Insulæ quinq; Britannicæ, Steph. Vide HEBVDES.

Aeburo, Oppidum Hispaniæ, Steph. Vide EBVRA.

Aeca, Αἴκα, Marsorũ civitas: à qua Aecani populi, Αἰκανοί, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 12.

Aecalum, Oppidum Italiæ, Steph.

Aedepsus, Αἰδηψὸς Stephano, Oppidum fuit Euboeæ insulæ, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

Aeclus, Αἴκλος, Nonnullis Atheniensis, qui Eretriam Euboeæ civitatem coloniam duxit. Strab. lib. 10. Post res verò Troianas Aeclus & Corbus, ex Atheniis profecti, colonias duxerunt illic quidem Eretriam: Corbus verò Chalcidem.

Aedesia, Αἰδεσία, Mulier Aegyptia, uxor Hermeæ, & Syriani Philosophi propinqua, totiusq; cathitatis & probitatis exemplar: cujus vitam laudatissimè describit Suidas.

Aedui, populi Romanorum juxta Galliam Celticam Steph.

Aeetes, vel Aeëta, pen. prod. Αἰήτης, Rex Colchorum, & filius Solis ex Perse Oceani filia, & pater Medeæ, Absyrti, & Calciopes: qui quum auteũ vellus à Phrixo Athamantis filio in lucem Martis suspensum diligentissimè asservaret, à Medea filia proditus, & vellere, & duobus insuper lectis spoliatus est. Nam Medea, quum Jasoni in rapiendo vellere se adjutricẽ præbuit, unà cum illo profugit, fratremq; Absyrtum, quem fugæ comitem aliumq; erat, ut patrem insequentem remoraretur, membratim in partes secerpsit. Fabula notissima est ex Valerio Flacco, & Apollonio Rhodio. Hinc fit patronymicũ AEetias, Αἰήτιας, quæ significatur Medea AEetæ filia. Ovid. 7. Metam. Concipit interea validos AEetias ignes.

Aegä, Αἰγὰ Promontorium est Aeolidis, nõ procul à Caici fluminis ostio. Strabo lib. 13.

Aegæ, Αἰγαί, Multorum oppidorum nomẽ est: quorum unum est in Macedonia, non procul ab Halyacmone fluvio, in quo receptum erat Macedonum reges sepelire. De hoc Plin. lib. 4. cap. 10. Alterum in Cilicia, nõ procul à Pyramo fluvio, ut tradidit Plin. lib. 5. cap. 27. Tertium in Aeoliæ, apud eundem lib. 5. cap. 30. Quartum in Euboea, à quo Strabo Mare Aegeum dictum putat. Quintum in Lydia. Sextum in Aetolia, & Septimum in Locris: de commemorantur à Stephano.

Aegæ, Αἰγαί, Nomen urbium, ut scribit Ptolemæus, quarum una in Emathia, alia in Mauritania. Commemorantur & à Strabone cuo hujus nominis oppida, quorum unum ad Amanum montem, alterum in Agro Lacomia collocat.

Aegaeæ, Αἰγαῖαι, Insulæ sunt fontes adjacentes, quæ commemorantur à Plin. lib. 5. cap. 31.

Aegaeon, Αἰγαίων, Nomen gigantis, quem centum manus, & quinquaginta vultus habuisse fabulantur. Hunc Homerus Iliad. ab hominibus quidem Aegæonem, à diis verò Briareũ vocari tradit. Vide Lavinium in dictione BRIAREVS.

Aegaeum mare, Αἰγαῖον πέλαγος, Αἰγαῖος πόντος, Vulgò Archipelagus Stephano, & Suidæ. Amphitrimus est maris mediterranei sinus, à parte Orientali Cretæ insulæ, Cornu hujus (ut Plinio placet) aut certè a Samio Arcte promontorio (ut tradit Ptolemæus) ad ipsum usq; Hellespontũ excurrit, aliis aliis in locis à regionibus, quas alluit, nomina sortitur. De ratione nominis varia traduntur à scriptoribus. Nõnulli (in quibus est Suidas) ad

das) ad Aegæum Theseo patrem referunt, quem in hoc mare se præcipitem dedisse ferunt, quòd navim filii, qua ille in Cretam ad Minotaurum vectus fuerat nigro cum velo (quod sibi cum nauclero amisso signum convenerat) redeuntem videret. Alii ab insula quadam tres versus scopulo deductam putant, in hoc mari inter Tenedum & Chium sito, quem à capræ similitudine, αἰγὸς, nunc appellant. In hactenus cotis est Plinius, dicit enim lib. 4. cap. 11: Aegeo mari nomen dedit scopulus inter Tenedum & Chium, versus quàm insula, Aex nomine, à specie capræ (quæ ita à Græcis appellatur) repentè in medio mari exilientis. Cernunt eum à dextra parte Andrum navigantes, ab Achaia dirum & pestiferum. Idem tenuit & Solinus, cujus verba, quòd parùm differepere à Plinianis, supervacuum esset hic adscribere. Strabo autem lib. 8. ab Aegis fuvacuum esse

in quibus (ut est in fabulis) aurea mala nascebãtur, quæ à pervigili dracone asservabãtur, quæ pulcra abstulit Hercules, draconc interempto. Videinfra in dictione Hesperides. ¶ Fuit & nympha hoc nomine, una Nisiadum, Solis (ut volunt) ex Neæra filia. Virg. in Silenio: timidis quę supervenit Aegle, Aegle Nisiadum pulcherrima.

Aegles, Athletæ Samii nomen, qui quum per omnem ætatem munus fuisset, in sacro tamen certamine quum in sortitione fraudem committi videret, animo iniquo id tulerit, linguæ vinculum rupit, & diu mutè quãdiu vixit, iniquum esse quod & Crotoniãtes passi legimus. Vide Gell. lib. 5. cap. 9. & Valer. Max. lib. 7. cap. 8.

Aegon, Nomẽ pastoris apud Virgilium in Palæmone, & Theocrit. ¶ Mons præterea Quirinalis, qui antequam in eum Sabini commigrarent, Aegon appellatus est: portaq; ipsa Aegonensis dicta est, quæ ab eo nomine Quirinalis dicitur. Autor Festus.

Aegophagos, ἀιγοφάγος, Mitio apud Spartanos dicta, quòd illi capras præcipuè sacrificabant. Cælius Antiq. lect. lib. 26.

Aegos Potamus seu flumẽ, Thracij fluvius, ad cujus ostia classis Atheniensiũ à Lysandro capta fuit. Plin. lib. 4. c. nonãq; facit interdum in Thraciæ parte ad Aegos flumen. Stephanus ad Hellespontum collocat oppidum nomine ἀιγὸς ποταμὸς, quod nos Capræ flumen interpretari possumus: à quo decernitur gẽtile Aegopotamites, vel Aegopotamita, αἰγοποταμίτης.

Aegosthena, ἀιγόσθενα, Civitas est Locridis, quam recenset Ptolemæus in descriptione Achaiæ. Hujus incolæ à Plinio, lib. 4. cap. 7. vocantur Aegosthenenses, Megarensium jurisdictioni attributi.

Aegyla, Vide suprà ÆGILA.

Aegypsus, ἀιγυψὸς, Vibs ad ripam Istri fluvii sita, nomen habens ab Aegypso Calpio conditore. Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 7. Stat vetus urbs, &c. Cassius Aegypsus &c.

Aegyptini, pen. prod. Dicuntur Aethiopes: quia Aegyptiis sunt finitimi. Autor Festus.

Aegyptẽ, ἀιγυπτὼ, Ciceronis libertus fuit, cujus identidem mentio fit Cic. in Epist. ad Tyronem. Tres autem præcipui numerantur Ciceronis liberti, Tyro, Aegypta, & Laurea, cujus extat epigramma de aquis Ciceronianis apud Plin. lib. 31.

Aegyptus, ἀιγυπτὸς. Ger. Dan. Aegestimab.] Regio ab Africa (ut Plinius inquit) Canopico distemminatur ostio: ab Asia verò Pelusiaco, quam ob rem quidam inter insulas Aegyptum computavere. Quidam Asiam dixerunt, inter Asiæ regiones Aegyptum quoq; dinumeraverunt. Fil. Aphricæ proximus ab Aegypto Danai fratres tic appellati, prius Aera dicta. Hactenus eadem Plin. lib. 5.) 20 Oriente Rubro mari, Africa Mediterraneo, continguntur, ab Occasu Cyrenen & Aphricæ tractum habet, à Meridie usq; in Aethiopiam protenditur, à Septentrione habet mare Aegyptium. Hujus insignes urbes sunt, Thebæ, Abydos, Alexandria, Babylon, & Memphis. In hanc (ut Plinius inquit) nũquam nives cecidere, sed Nili inundationẽ hæc tota condantur. Ejus figura triquetra est, quam efficit Nilus, ita se dividens, ut Δ literam facere videatur. Tempore Amasidis regis urbes habuit 20000. Natio fuit superstitiosissima: adeò, ut nõ solum bruta animalia, ut canem, bovem & felem, verum etiam res inanimatas: ut allium, & cæpas inter deos colorint. ¶ Dicitur parens terrarum, ut inquit Crinitus: nam Aegyptii omnium populorum veruntissimi, disciplinarumq; compertissimi inventores, rerumq; divinarum, & siderum peritissimi dicuntur: primiq; animam esse immortalem dixêre, & de corpore in corpus vagari, ut autor est Diodorus. In hanc Dædalus, Melampus, Pythagoras, Homerus, complures q; alii eruditionis causa profecti, dogmata in suam quisq; patriam retulêre.

Aegyptiacus, pen. cor. adjectivum. Plin. lib. 6. cap. 28. Ad mare nostrum, Syrtasq; Aegyptiacum.

Aegyptius, adjectivum, αἰγύπτιος. Syl. Ital. lib. 15. Aegyptia cælus. Cic. in Pison. Nomen ad dignitatem imperii regis Aegyptio vendidit. ¶ Admirabiles adeo fuêre in nectendis machinis Aegyptii, ut hinc tractum fuerit proverbium: Nectere ἐμπαπάσμας machinas Aegyptii, ἄνοιτε πάντων τὸν μηχανὸν αἰγύπτιον. De versutis. & ut ait Plautus, contextis dolis dictatum. Torqueri potest & in perplexas sophistarum argutias, actyllogismorum nexpeditas labyrinthos. Aut in Sycophantas & delatores, qui vera fallis permiscendo, nectunt calumnias.

Aegyptius præterea quòd gestandis oneribus quæstum nõ satis honestum factitare consueverint, unde & αἰγυπτιάζειν dictum in jocum proverbialem abierunt hoc Adagio: Quæ non to ferent gentium Aegyptii, ἃ οὐκ ἂν ἄλλοι βαστάσειαν αἰγύπτιοι. De molestis dici solitum de moribus intolerandis seu factis prætergidis. Refertur Adagium ab Eudemo, à Suida, & ab Aristophane in Ranis. ¶ Huic affine est, Aegyptius lateriter, αἰγύπτιος πλινθηφορήσας. Aristophanes in Avibus, quadrare videtur in sordidum aut infimæ sortis hominem. Aut in eum qui molestis negotiis premitur.

Aegyptus, masc. gen. αἰγύπτος. Bel. Pulci filius fuit, & frater Danai: qui quum quinquaginta haberet filios, totidem eorfratris sui filiabus matrimonio conjunxit: quæ à patre Danao instructæ primâ è nuptiis nocte suos quęq; maritos interfecerunt præter unã Hypermnestrã, quæ Lynceo marito viro suo pepercit: qui postea, pulso Danao, Argivorum regnum invasit. Vide Adagii figura, Aegypti nuptiæ, αἰγύπτου γάμοι. infaustæ & infelices dicebantur. Torqueri potest in fœminam amicitiã, aut in munus honoris gratia datum in speciem, quum revera quæratur pernicies ei cui datur. Videinfrà in dictione SERVIDES.

Aegys, αἴγυς, Oppidum est Laconicæ regionis, apud Steph.

Aelana, five, ut alii malunt, Læana, αἴλανα, & λάιανα. Oppidum est Arabiæ felicis, juxta finum, qui ab eo Aelanitícus dicitur, sive Læanitícus, λαιανίτης κόλπος. Ptolemæo. Plin. lib. 6. cap. 28. Sinus intimus, in quo Læanitæ, qui nomẽ ei dedêre. Regia eorũ Agra, & in sinu Læana, vel, ut alii, Aelana. Nam & ipsum finum nostri Aelanitícum scripsêre, alii Elanaticum, Artemidorus Alanaticum, Juba Læanitícum.

Aelia, αἰλία, Vibs est Palæstinæ, quæ prius Hierosolyma dicta ab Aelio Adriano. Steph.

Aelianus, αἰλιανὸς, Sophista fuit Prænestinus, tanta linguæ Atticæ puritate, ut μελιτόγλωττος, & μελιτόφθογγος cognominaretur. Scripsit Historiam de Animalibus: de variis historiis decem libros, quæ omnia ad nos pervenerunt. Claruit sub Adriano prius. Suid.

Aelius, αἰλιὸς, Nomẽ proprium, quo plurimi ex Romanis viri illustres fuerunt appellati: ut Aelius Gallus, vir eques tris ordinis, qui solus Romanorũ Arabiam hostiliter est ingressus, ut testatur Plin. lib. 6. cap. 29. & Strabo lib. 2. ¶ Aelius prænomine Publius, qui eo anno Romæ Consul cum gerebat cum Cn. Cornelio, quo Annibal in Africa victus fuit, teste Plin. lib. & cap. 18. ¶ Aelius Stilo, nobilis scriptor, cujus meminit Plin. lib. 9. cap. 25. ¶ Item Aelius Adrianus, & Aelius verus. Romanorum imperatores, quorum vitam vide apud Eutropium.

Aello, ἄελλὼ, Troum fyl. abarum, una est Harpyiarum sic dicta, quasi ἀελλὼ τὸν ἄλλων, hoc est alienum tollẽs. Ovid. 13 Metam. Strophadibq; receptos Portubus infidis excernit alite Aello. Est etiam nomen canis ex canibus Actæonis. Apud Ovid. 3. Metamor. dictum (ut videtur) ἀπὸ τῆς ἀελλὼς: hoc est, à procella, quã cursus celeritate referebat.

Aemathia, Vide EMATHIA.

Aemilia, Regio Italiæ, quæ & Flaminia, & Romandiola etiã dicitur. In qua sunt urbes, Ariminum, Cæsena, Sassina, Faventia, Ravenna, Forum Livii, Bononia, Ferraria, Imola.

Aemilia, αἰμιλία, Uxor fuit majoris Africani: de qua vide Suid.

Aemilia gens, Familia fuit Romæ in primis illustris: ex qua fuit Paulus ille Aemilius, qui in consulatu suo Persen Macedonum Regem bello vicit, captumq; in triumpho duxit. ¶ Item Q. Aemilius Lepidus, cujus Plin. lib. 7. cap. 53. refert, quum cubiculo egredi pararet, nihil mali fœminæ, effecto ad amẽ polliceri, repente obiisse. ¶ Item Aemilius Scaurus, homo factiosus, & scandalosus: de quo multa Sallust. in Jugurtha. Sunt qui Aemylius scribere malint per y, in antepenultima, omissis ejus initium referentes ad Mamercum, Pythagoræ Philosophi filium, qui ob singularem morum comitatem, fœmineq; lepõrem, quem Græci αἰμυλίαν dicunt, Aemylos est cognominatus. Animadvertimus tamen à Græcis ipsis, & præcipuè in Onomasticis, in quibus literarum series cictionum prima non facilè sinit corrumpi, αἰμιλὸς, αἰμιλία, & αἰμιλιανὸς scribi per quartam Græcorum vocalem, non per sextam. Præterea Moschopulus in lib. περὶ χρόνων hæc sunt verba: Αἰμιλὸς ὁ ἐπικλεὴς, Αἰμιλία ἡ ἐπίκλην Ἀλβία.

Aemilia, αἰμιλία, Virgo Vestalis fuit ex nobilissima Aemiliorum familia: de qua sic scribit Valer. lib. 1. cap. 1. Aemiliæ virginis diligentiã exemplo ignis, rutum ab omni reprehentione numen Vestæ præstitit: qui odorante, quum carbasum, quam optimam habebat, seculo imponeret, jubitò ignis emicuit.

Aemilianus, αἰμιλιανὸς, Africanus minor primus appellatus fuit, Pauli Aemilii filius, cùm ex Aemilia gente in Scipionum familiam esset adoptatus. Adoptionis enim indicandæ causa nomen naturalis familiæ una aut altera litera producebatur. Postea & alii plerique ejusdem familiæ viri carissimi & triumphales, eodem cognomine usi fuerunt. Iuvenal. Satyr. 8. -pictosq; ostendere vultus Majorum, & flantes in cornibus Aemilianos.

Aeminium, αἰμίνιον Ptolemæo, Oppidum Lusitaniæ mediterraneum.

Aeminius, αἰμίνιος. Fluvius Hispaniæ à Minio Tarraconensis tractus fluvio distans C C. M. passuum ex Varronis sententia tradit Plin. lib. 4. cap. 22.

Aemothares, αἱμοθάρσης, cognomen Martis fuit, quasi sanguine gaudens: αἷμα Latinè sanguis dicitur. Hæmocharis potiùs scribendum.

Aemõnia.

Aemonia, pen. cor. Stephano. Repio quæ postea dicta est Thessalia ab Aemone rege, cui propinqua est, vel ab Aemone Deucalionis filio, prius Pyrrhæa dicta, à Pyrrha Deucalionis uxore. Quidam cum aspiratione scribunt Hæmonia, quo pacto etiam apud Suidam legitur.

Aemon, onis, g. mas. Stephano & fœminetum Aemonis, idis. Et possessivũ Aemonius, a, um. Ovid. in Epist. Laodamiæ ad Protesilaum, Aemonis Aemonio Troiacam a viro. ¶ Aemonia item Oppidum est Nerici, apud Plin. lib. 3. cap. 24.

Aemus, Stephano, Mons Thraciæ: sic dictus ab Aemo Boreæ & Orithiæ filio. In hoc monte Martis domicilium collocaverunt Poetæ. Sunt qui per aspirationem scribũt Hæmus, quo pacto & apud Suidam legitur.

Aemylia. Vide AEMILIA.

Aenaria, Insula est in sinu Puteolano, de qua sic scribit Plinius lib. 3. cap. 6. Aenaria à statione navium Aeneæ, Homero Inarime dicta, Græcis Pithecusa, nona ejus rei ratione multitudine (ut aliqui existimavêre) sed à figlinis doliariorũ. Hodie Ischia dicitur, à figura oppidi quod in monte habet coxendicis figuram.

Aenarius, Locus in Achaia Peloponnesi regione, juxta Oleum oppidum, in quo Achæi, de rebus communibus consultaturi, conventum agebant. Autor Strabo lib. 8.

Aenea, Vrbs in Thracia, ab Aenea, ut Stephano placet, condita: quam nos eandem esse credimus cum ea, quam Plinius Aenon vocat. Hujus meminit Livius lib. 45. Proficiscuntur (inquit) à Thessalonica Aeneam ad flatuum Iovis sacrificium. Item Theophrastus de plantis: Circa Aeneam ficus arbor scabiem non sentit. ¶ Hinc fit gentile Aeneates, Stephano, & Aeneaticus, denominativum. Huc etiam nomine olim dictum fuit oppidulũ urbi Romæ imminens, quod & Janiculum dicitur, conditum a Romulo Aeneæ filio, ut tradit Dionysius. Janiculum verò dictũ fertur quia per ipsum populus Romanus transire coperat in agrum Hetruscum. Nam & Janus ab eundo dictus est, quasi Eanus, ut Cicero de Nat. deor. ait.

Aeneas, penul. prod. Veneris & Anchisæ filius, Virgilii carmine notissimus. Dictus Aeneas, ut quidam putãt ab, quod ob laudem ita Latini à Græcis dicitur. Ab Aenea dicti sunt Aeneadæ, Troiani. De hujus genealogia vide Ovid. lib. 4. Fastorum & Dardanon Electra, &c.

Aeneliderus, Illustris Argivorũ Imperator fuit, qui cum Argis à Phoroclo obsideretur, nec urbem tueri posset, imperata militibus abeundi facultate, ipse honestè in præsidio sibi credito occumbere maluit, quàm cum dedecore in patriam reverti. Vide Liv. lib. 32. ab Vrb. cond.

Aeni Insula, Ptol. Insula in sinu Arabico Ptolem.

Aenia, Stephano, Oppidum est Perrhæborum non procul ab Achelo fluvio, cujus meminit Strabo lib. 8.

Aenianes, gentile, quo utitur Plin. lib. 4. cap. 9. & Aenian, anis, Strabonis, sicut Acarnan, anis.

Aeniarius, denominativum: ut Aeniarius sinus, Strabonis.

Aeniochi. Vide HENIOCHI.

Aenobarbus, dictus est Domitius: [Ger. Der Rothe Domitius von seinem rothen Bart. Suet.] quoniam Castor & Pollux quum victoriã illi nunciarent, ipseq; minimè crederet narrantibus, malas, barbaq; manibus permulserũt, & eam ex fusca in flavã converterunt: unde à barba rutila, æneiq; coloris Aenobarbus dictus: quod postea Domitiorũ cognomẽ fuit.

Aenos, Stephano, Oppidum Thraciæ liberum, cum Polydori tumulo. Plin. lib. 4. cap. 11. Straboni Polichnia dicitur. Oppidum hoc Virgil. credi vult ab Aenea conditum fuisse, & ab eo nomen accepisse, quum ait lib. 3. Aen.-feror huc, & litore curvo Moenia prima loco, fatis ingressus iniquis, Aeneadasq; meo nomen de nomine fingo. Serv.

Aenus, Germaniæ fluvius est, Vindelicos à Noricis dividens. Ptolemæus.

Aeolia, Stephano, Insula est Siciliæ adjacens, una earũ, quæ à Græcis Hephæstiades, à Latinis Vulcaniæ appellãtur, & Aeoliæ. Putatur eadem esse, quæ alio nomine Strongyle dicitur. In illa enim Aeolus quamvis Vulcanius omnibus imperaret, præcipuè domicilium habuisse fertur. Plin. lib. 2. cap. 106: Aeolia insula juxta Italiã cum ipso mari arsit per aliquot dies servali bello, donec legatio Senatus placavit. Meminit hujus & Hom. lib. 10. Odyss. Alolíην & hunc imitatus Virgil. lib. 1: Ventorum in patriam, loca fœta furentibus Austris, Aeoliam venit. ¶ A quibusdam etiam Aeolia dicitur, regio minoris Asiæ, Hellespontо, & Propontidi adjacens, quæ olim Mysia dicebatur. Verùm hanc (ô Plinio, Strabone, Mela, cæteroq; Geographis melius Aeoliden appellaveris. Vide paulò pòst in dictione AEOLIS. ¶ AEOLIAE INSULAE, quæ & Vulcaniæ. Insulæ sunt numero septem, non procul à Pelore Siciliæ promontorio dissitæ, de quibus sic scribit Plin. lib. 3. cap. 8: Citra verò Siciliam ex adverso Metauri amnis XII. mil. libus fermè passuum ab Italia, septem Aeoliæ appellatæ. Eandem Liparæorum. & Hephæstiades à Græcis, à nostris Volcaniæ. ¶ Dictæ Aeoliæ, quòd Aeolus Iliacis temporibus ibi regnabat. Harum insularum nomina sunt, Lipara, Hiera, Strongyle, Didyme, Ericusa, Phœnicusa, & Evonymus. Plin. eod. lib. cap. 5.

Aeolis, pen. cor. Populi fuerũt Græciæ dicti ab Aeolo Hellenis filio. Hi rebus patriæ in Asiã trajectis, sedibusq; in Mysia minore fixis, Aeolidem à dicto vocaverunt. Antea Pelasgi dicebantur, teste Herodoto lib. 7.

Aeolicus, a, um, ut Lingua Aeolica, una ex quinque Græcorum dialectis.

Aeolides, dictus est Ulysses ab avo Aeolo, qui filiam habuit Sisyphum ex quo & Anticlea avus Laërtæ nuptiarum natus est Ulysses. Virg. lib. 6. comes additur una Hortator scelerum Aeolides. Hoc etiam nomine vocat Virg. Misenum Aeneæ tubicinem. Misenum, Aeolidem, quo non præstantior alter Aere ciêre viros.

Aeolis, idis, [Ger. Ein Landschafft in der minderen Asia.] Regio est in minore Asia, Lectæ promontorio à Troade Hermo autem fluvio ab Ionia distans. Ita dicta ab Aeolibus Thessaliæ populis qui duodecim in ea urbes condiderunt, teste Herodoto lib. 1. Aurea Mysia dicebatur, teste Plinio lib. 5. cap. 30.

Aeolus, pen. corr. [Ger. Ein Gott der Winden gehalten worden.] Jovis filius ex Acolla Iovis sagitta, filia Hippotæ Troianid quo Hippotades dicitur. Ovid. 11. Metam. Quòd soleat Hippotades sibi sit, qui carcere fortes Concutiat ventos. Hic in hospites benignus fuisse, & Aeolias à se nominatas insulas in ora Siciliæ tenui sic perhibetur, & in his Strongylen, ex cujus fumo, quinam flatus futuri essent, in triduum præsciebat. Vnde ventorum rex putatus est. ¶ Aeolus Hellenis filius, à quo ventorum rationem primò inventã tradit Plin. lib. 7. cap. 56.

Aeos, Typhonis fuit filius, quem quidã scribunt Paphon Cypri civitatem condidisse: quum tamen sint, qui Paphi Pygmalionis filii opus esse tenebant.

Aepea, Stephano, Agri Laconici oppidum, non procul à Pharis Strabo lib. 8. Aepea hoc tempore Ovoia dicitur, quam Pharis contaminam commemoravimus: sita verò est in excelso colle unde & est celia, nomen sortita est.

Aepolius, pen. cor. Pastoris nomen apud Theocritũ, per syncopen à dicto (ut quidam putant) pro quasi Latinè Caprarium vertere possumus. Nam chevriers dicunt, quem nos Caprarium.

Aequlo, Hetriæ rex fuit, teste Livio, qui à Romanis victus, ferro se malùit occidere, quàm virus in Romanorum potestatem venire.

Aepy, Vrbs fuit sub ditione Nestoris, quam hodie est, vetè montibus dixit Homerus lib. Iliad. 2: Stant montibus ferax esse dicit Stat. lib. 4. Theb. quum longè Quos Thyron & summis ingentem montibus Aepy. Vnde & nomen accepisse viderur, quòd edito in loco sitam esset. Nam, idem est quod altus, hoc excelsus. Meminit urbis hujus & Strabo lib. 8.

Aequi, Populi fuerũt Italiæ Latinis & Volscis finitimi, à Quinctio Cincinnato Dictatore ad internecionem deleti.

Aequiculani, Italiæ populi, Sabinis ad Orientem proximi: quorum oppida fuit Cliternum, & Calecoli. Horũ meminit Plin. lib. 3. cap. 12. Idem & Virg. 7. Aeneid. Aequicolæ vocantur. Horrida, præsertim gens, assuetaq; multo Venatu nemorum, duris Aequicula glebis. Eosdem & Aequicolos dictos invenimus Ovid. 3. Fast. Quintum Laurentes, bis quintum Aequicolus acer.

Aequimelium, Locus Romæ, ubi domus Melii solo æquata fuit. Spe enim Melius ob frumenti largitionem in suspicionem affectare dominationis venit: & quum ad populi fidem fugeret, à Servilio Hala magistro equitum comprehensus & occisus est. Domusq; ejus diruta, & area Aequimelium dicta. Ex Tito Liv. 1. decad. lib. 4. Cic. pro Domo sua. Meâne regnum appetentis domus est complanata. Et quid aliud æquum accidisse Melio Populus Rom. judicavit? Nomine ipso Aequimelii stultitiæ pœna comprobata est.

Aerie, Oppidum est Macedoniæ, cujus incolæ Aerzi, dicuntur. Alterum ac Hellespontum à quo gentile Aerates. Tertium in Ionia. Vide Stephanum de Vrb.

Aeria, Narbonensis Galliæ oppidum, apud Plin. lib. 3. cap. 4. ¶ Item insula in mari Aegeo, non procul à Nesi Dromisso ostio, quæ alio nomine Thasius dicitur. Autor Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Hoc etiam nomine dicta est insula, quæ notiore nomine Creta appellatur, ut idem Plin. testatur loco jam citato.

Aerope, per quatuor syllabas, & pen. corr. Vxor Atrei, ex qua Tyestes duos suscepit filios, quos pollen Atreus fratri comedendos

comedendos posuit. Quorum scelerum turpitudine polluerentur, Solem averſum fabulantur Poëtæ. Ovid. 1. Trist. Simon Æsopeus fatet scelestatus amasset, Aversos Solis non legeremus equos.

Aesa, αἴσα. Tarasiæ oppidum est Pallenæ proximum, cujus incolæ dicuntur Aesæi, αἰσαῖοι. Ex Stephano.

Aesacus, αἴσακος, Priami filius ex Alexothoë nympha, qui quum Hesperen amore captus, eam per avia fugientem insequeretur, evenit ut serpes a puella calcatus, pedem ejus momordisset. Quam apprehendere cupiens, quo ex vulnere quum illa interisset, Aesacus dolore impatientia sese in mare præcipitavit. Quæ Thetys miserata fuit lib. 11. Metam. fabulatur Ovidius, in mergum avem convertit.

Aesēpus, αἴσηπος, Fluvius est in magna Græcia, juxta Crotonem oppidum: de quo Strabo lib 7.

Aeschines, pen. prod. [αἰσχίνης. Ger. Ein Redner zu Athen.] Atheniensis orator, Demosthenis æmulus: cujus orationes tres extant, & aliquot epistolæ. Præter hunc alii septem hoc nomine claruerunt, teste Diogene Laërtio. Primus, philosophus, Socratis discipulus. Secundus, qui artem oratoriam scripsit. Tertius, hic orator. Quartus, Arcadia profectus. Quintus, Mytilenæus, quem flagellum oratorum vocabant. Sextus, Neapolitanus, philosophus Academicus. Septimus, Milesius scriptor. Octavus, statuarius.

Aeschylus, αἰσχύλος, pen. corr. Poëta tragicus Athenæus. Hor. lib. 2. Epist. Idem in Arte poëtica: Post hunc personæ, pallæque repertor honestæ Aeschylus, & modicis instravit pulpita tignis: Et docuit, magnumque loqui, nitique cothurno. Valer. Max. li. 9. cap. 12. cum appellat originem & principia fortioris tragœdiæ. Hic Athenis excedens in Siciliam venit. Quumque monitus esset, in fatis esse, ut ex ictu supernè provenientem mori cū oporteret: tectū vitans sub dio manebat aperto capite. Itaque mœnibus urbis, in qua morabatur, egressus, aprico in loco resedit: super quem aquila testudinem terens, elusa splendore capitis (erat enim capillis vacuum) pernde atq; lapidi eam illidit, ut fracta testudinis veheretur: eoq; ictu extinctus est anno ætatis LVIII. Ex Valer. & Volater. Vide Plin. lib. 10. cap. 3. Quint. lib. 10. cap. 1. & Cic. 2. Tusc.

Aeschylus, Gavius, rhetor, Ciceronis præceptor, ornato & faceto verborum genere usus est. Cic. in Bruto.

Aeschylēus, pen. corr. adject. αἰσχύλειος. Propert. lib. 2. Eleg ult. Desine & Aeschyleo componere verba cothurno.

Aeschrion, αἰσχρίων, Mytilenæus versificator, inter Alexandri Macedonis comites expeditionis, Aristotelis familiaris, maximeq; dilectus, ut tradit Nicias. Et Alexandrinus in lib. de discipulis Aristotelis. Fuit & alter hoc nomine Galeni præceptor.

Aesculanius, Deus, & Argentinus, dicti sunt diuersis, & argentinid est, locupletandorum hominum potestatem habentes. Rud. lib. 5. de Asse.

Aesculapius, [αἰσκλαπιός. Ger. Ein Sohn Apollinis ein ausbündiger fürtrefflicher und erfahrner Arzney.] Nomen est Apollinis filii, qui medicinam artē, vel laude, vel opere ampliavit, ob eamq; rem in deorum numerum receptus fertur. Cujus duo filii, Podalirius & Machaon, bello Trojano Agamemnonem sequuti, non mediocrem opem commilitonibus attulēre.

Aesepus, pen. prod. αἴσηπος. Fluvius est in Minore Mysia, ex Ida monte profluens: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. ult. Fuit præterea hoc nomine filius Bucolionis filii Laomedontis, & frater Pedasi, quos ille ex Abarbarea nympha suscepit, ut refert Homerus in principio lib. 6. Il. ad.

Aesernia, αἰσέρνια, Ptolem. Samnitū urbs in Italia. Strabo lib. 5. Aeserna, & Allifæ, Samnitica sunt oppida alterū bello Marsico delectum: alterum superties adhuc. ¶ Hinc Aesernini, αἰσερνῖνοι, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 12. Quanquam ibi Esernini legatur sine diphthongo.

Aesis, [αἶσις Ptolemæo, Vibriæ fluvius est, inter Ancona & Senogalliam, in mare Adriaticum influens, qui olim Italiam a Gallia dividebat. Fluvii hujus mentionem Ptolemæus in descriptione Italiæ. Plinius lib. 3. cap. 14 Strabo lib. 5. ¶ Hoc quoque nomine à Ptolemæo appellatur ejusdem regionis oppidum, quod à Strabone Aesium vocatur. Nomen utrumque ab Aesi fluvio ductum videtur, à quo oppidum hoc non longè eū distans. Hinc Aesinates, αἰσινάται, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 14.

Aesium. [αἴσιον. Αἴσιος.] Vrbs Umbrorum, Ptolemæo. Ajo hodie dicta.

Aesōn, αἴσων. Creberi filius, frater Peliæ regis Thessaliæ, & pater Jasonis, qui ab eo vocatur Aesonides.

Aesōpus, [αἴσωπος. Ger. Der Fabeldichter.] Philosophus, Phrygenere, conditione servus Xanthi, liber factus ab Idmone Doco, tempore Crœsi Lydorū regis, cui fabulas suas dicavit. Quas antiquitus etiā Vulgus ethnicorū tenebat. Has qui nō legisset, nihil scire videbatur. Vide locus proverbio apud Aristophanem & Suidam: Ne Aesopum quidem stultum, ἐδὲ τὸν Αἴσωπον μωρόν, De vehementer stupidis & imperitis. ¶ Fertur hunc nihil commentum interemptum fuisse à Delphis: quo ob ortæ pestilentia gravissimas pœnas dederē. Vnde eorum Adagium: Aesopicus sanguis, αἱσωπείου αἵματος. Dicitur etiam, quum quis præter meritum acerba patitur: aut ubi propter latam innocentiam, irati Superi pœnam sumunt immissam: aut, ut etiā refert Plutarchus, quoties terō pœna datur. ¶ Item alius Aesopus anagnostes Mithridatis crudelissimus. Scripsit de laudibus Mithridatis, & de Helena, ut author est Suidas. ¶ Præterea Aesopus, Tragœdiarum actor amicus Jundatus Ciceroni, cum quo sæpè in Curiam ad videndum pronuntiantem Horatium profectus est, teste Valerio. Hic ad tantas opes ex histrionica pervenit, ut sexcenis H. S. ei patina fieret: Ilium reliquerit adeò divitem, simul & prodigum, ut is uniones aceto liquefactos cœnis apponeret, ut refert Plin. lib. 10. cap. 51.

Aesōpus, vel Aesopeus, αἰσωπεῖος. Macrob. lib. 1. Comment in Somnium Scipionis 15. cap. 2: Aesopiæ fabulæ elegantia fictionis illustres.

Aestræum, αἰστραῖον, Oppidum Macedoniæ, & Aestræi populi, sunt ejus urbis incolæ, teste Ptolemæo.

Aesyma, αἴσυμα. Stephano, Vrbs Thraciæ, patria Cassandræ, ex qua Priamus Gorgythionem suscepit, qui in bello Trojano ab Aiace fuit interfectus. Autor Homer. 8. Iliad.

Aesymnius, αἰσυμνῖος. Virtuit Megarensis, qui regum tyrannidem exosus, consuluit Apollinem, quo potissimum modo Megarensis felicissimè Rempublicam posset administrare: quumq; responsum esset: Si cum pluribus consuleret, arbitratus id ad mortuos attinere, qui vivorum numerum longè exuperant, tumulum Heroibus congessit, qui ab ipso Aesymnius dictus est, Curiamq; extruxit, quæ ambitu suo tumulum includeret, arbitratus ita futurum, ut ipsi etiam mortui ipsorū consultationibus interessent.

Aesymnus, αἴσυμνος, ab Homero inter principes Græcorum memoratur, qui ab Hectore sunt interfecti. Iliad. 12.

Aesyrmus, Vrbs Thraciæ, teste Homer. Iliad. lib 8.

Aeta. Vide, AEETA.

Aetiæa, αἰτίαια. Regionis Laconicæ oppidum, apud Steph.

Aethalia, [αἰθαλία Strabonī, αἰθάλη Stephano, Ilva.] Insula est in mari Tyrrheno, distans à continenti stadiis circiter centum, hoc nomine memorabilis, quòd ferri fodinas habet, quæ à fossoribus exhaustæ, certo tempore succrescant. Autor Strabo libro 5. Alio nomine Ilua vocatur, teste Plinio libro 3. capite 6. Quo nomine & à Virgilio appellatur Aeneidos libro 10. Ast Ilua trecentos Insula inexhaustis Chalybum generosa metallis.

Aethalides, αἰθαλίδης, Mercurii filius creditur, qui à patre impetravit, ut & vivus, & vita defunctus, omnium quæ gererentur, haberet memoriam. Hunc se aliquādo fuisse, Pythagoras gloriari solet, atq; inde sibi omnium eorum quę gesserat, quā Hermotimus esse dicitur Euphorbus, memoriam manasse.

Aethiesi, [αἰθίεσι. Ger. Die Mohren.] Populi habitant Aegyptū, qui postea ab Aethiope Vulcani filio Aethiopes vocati sunt. Author Plin. lib. 6. cap. 29.

Aethices, αἰθίκες Stephano, Populi Thessaliæ, quorum meminit Homerus in Catalogo, & Strabo lib 9.

Aethione, insula maris Oceani: Macarea antea appellata, ut tradit Plin lib. 5. cap. 31.

Aethiopē, αἰθιόπη, Insula Asiæ adjacens, non procul à Lesbo, quæ olim Macaria appellabatur, teste Plin. lib 5. cap. ult.

Aethiopia, [αἰθιοπία. Ger. Morenland, in dem die Leut von gantzer farb gar schwartz werdē. Vng. Szenfeketeország.] ab Aethiope Vulcani filio, qui illi præfuit dicta, ut ait Plin. l. 6. ca. 26. vel à Græco αἴθω, cremo, & ὤψ, aspectus, facies: nā Solis vicinitate ejus regionis incolæ torrentur: est enim sibi jugis æstus. Quicquid ejus fertile est, sub meridiano cardine est. Cæca verò Occiduū, montosa est, arenosa in medio. Ad Orientalē plagā, deserta. Cujus finis ab Occiduo, Atlante monte: ad Orientem usq; in Aegypti fines porrigitur: à Meridie Oceano: à Septentrione, Nilo flumine claudūtur. Plurimas habet gentes, diversis vultu & mōstrosa specie horribiles. Ferarum quoq; & serpentium referta est multitudine. In ea enim rhinoceros, chamæleon, pardus, basiliscus, dracones ingentes. ¶ Strabonī lib. 1 Homerum sequuto duplex est Aethiopia. Altera ad plagam Africæ Orientalem, primùm ab ils cognitam, qui ex Arabia solverunt: Altera ad Occidentē, cujus notitiam primi habuerunt, qui Gadibus egressi Occiduum litus lustraverunt.

Aethiops, [αἰθίοψ. Vng. Szenfeku.] Vulcani filius fuit, qui Aethiopiā à se cognominavit, ut placet Plin. l. 6. c. 30. ¶ Aethiopes quoq; dicuntur, qui Aethiopiā incolunt, & mulieres Aethiopissæ, αἰθιόπισσαι. ¶ Sunt qui Aethiopas dictos putent, à Chus filio Cham. Nam Chus Hebræis, Aethiopē sonat. Hi olim ad Indum fluvium habitasse creduntur, recidiq; sedibus suis, juxta Aegyptū cōsedisse inter Nilum & Oceanū supra Heliopolim, & paulatim

& paulatim etiam ad interiora Africæ penetrasse. ¶ Aethiopes tam atro sunt colore, atq; adeò immutabili, ut proverbialis figura dictum sit: Aethiops non albescit, ἀεὶ γὰρ ἀδιάφορα λέγουσι de iis qui nunquam mutaturi sunt ingenium. Quicquid enim nativum, id haud facilè mutatur. Fertur in hanc rem Epigramma Luciani nomine: Εἰ μὴ γὰρ αὐτὸν τὸν Αἰθίοπα λευκήνῃς, ὁ πόνος, Οὐ δυνήσεαι ἀφαιρεῖσθαι τὸ μέλαν τοῦτο, id est, Abluis Aethiopem frustra: quin desinis autem? Haud unquam efficies nox sit ut alma dies. ¶ Eandem vim habent, Aethiopem lavas, λίθους κυανίζεις &c. Aethiopē dealbas, λίθους λευκαίνεις. Hoc item peculiariter quadrabit, quum res parùm honesta verborū fucis adornatur: aut quū laudatur illaudatus, aut dedecus indecilis. Vide Aesopi apologā, de mercatore, qui empto servo Aethiopi assiduā lotura faciem divexavit. Nam veltem mutare potest Aethiops, faciem nō potest. Hinc etiā proverbialiter dicimus, Aethiopē ex vultu judico. Τὸν Αἰθίοπα ἐκ τοῦ προσώπου κρίνω. Præfert qu̇ sq; aliquem signo cujusmodi sit moribus.

Aethon. [Αἴθων. Ger. Eine und ein wenig feurfarb der Sonnen.] Equus Phœbi dictus est. Fuêre autē (ut in fabulis fertur) quatuor equi Solis: Phlegon, Pyroüs, Eous & Aethon, quibus significantur quatuor circuitus. Ovid. 2. Met. Interea volucres Pyroüs, Eous, & Aethon, Solis equi, quartusque Phlegon, hinnitibus auras Flammiferis implent. Latinè Aethon interpretatur ardes: Phlegon, inflammans: Pyroüs, ignitus: Eous, lucifer.

Aethrā, Αἴθρη, Filia Pitthei regis, & uxor Aegei, materq; Thesei. Ovid. in epistol. Adrianes ad Theseum: Nec pater est Aegeus, nec tu Pitthеidos Aethræ Filius. Vide in Aegyo. Alia fuit Aethra Oceani & Tethyos filia, uxor Atlantis, filia Iapeti, qui ex ea XII. filias, & unum filium, Hyantem videlicet, suscepit: sed Hyas in Libya à serpente occisus est: cujus morte quum quinque soróres nimium deflerent, luctu contabuerunt: sed Jovis commiseratione inter sydera sunt translatæ, Hyadesq; à fratris nomine dictæ. Reliquæ septē, eò quòd plures superstites manserint, Pleiades sunt appellatæ, ut autor est Timæus Graecus scriptor: sed ea his intrā pauca aliter.

Aethræa. [Αἰθραία. Ger. Die Insel Rhodus.] Insulæ nomen est in mari Carpathio, quæ hodie Rhodos dicitur. Rhodo. Autor Plinius lib. 5. cap. 31.

Aethria, Αἰθρία, In Aegeo mari insula est, quæ & Actia, & Thasos appellata est, Plin. lib. 4. cap. 12.

Aethruria. Vide ETRVRIA.

Aethusa, Αἴθουσα, Insula est in mari Libyco, quæ à quibusdam Aegusa dicitur. Plin. lib. 5. cap. 8.

Aetā, orum, Αἰητα. Vide in APPELLATIVIS.

Aetius, Αἰέτιος, Medicus fuit insignis, ex Antiochia Syriæ urbe, discipulus Hermogenis, tempore Constantini Imperatoris, Atticos cognominatus, quòd diceret nullum esse Deum, ut alii quidā impii philosophi. Scripsit de Remediis libros sedecim, & Epistolis quasdam. Nomen deductum est ἀπὸ τοῦ ἀετοῦ: hoc est, ab aquila. Vnde per quatuor syllabas proferri debet.

Aetna. [Αἴτνη, Μονοσύλλαβον. Ger. Der berg in Sicilien der jetzt Mongibello.] Mons Siciliæ perpetuo clarus incendio, coq; nomine à Poëtis celebratus. Incendii autem ejus causas explicat Trogi abbreviator, Justin. lib. 4: Sicilia (inquit) tota est cavernosa, & fistulosa, quò fit, ut ventorum flatibus patefacta undequaque concipiat: intrinsecus sulphur habet & bitumen, quò subjecta per spiramenta cavernarum incubuit, diu luctatus concipit ignemque ex eo Aetnæ durat incendium. Motus ergo ventorū, causa incendii est. Aetnam & Athonem montes in molestiæ, taedique proverbium abire testatur Lucil. apud Gellium libro 16. cap. 9.

Aetnæus, a, um, Αἰτναῖος, Denominativum Virg. 8. Aen. Cyclopum excisa camini Antra Aetnæa tonant. Accipitur interdum pro magno, instar Aetnæ montis, ut annotavit Cœlius Ant. lect. lib. 21. cap. 23. in qua significatione Virgilius quoq; usurpasse videtur lib. 1. Aen. Cernimus astantes nequicquā lumine torvo Aetnæos fratres. ¶ Et proverbialiter Aetnæus cantharus, Αἰτναῖος κάνθαρος. Demagnis & fœdis. Est enim cantharus sive scarabeus insecti genus fœdum, quod ut è stercore nascitur, ita patitur. Aristophanes in Pace.

Aetnā, Oppidū in Sicilia, nō procul à Catana. Hieronis opus, quod olim, teste Stephano, Inetsum dicebatur. Hinc Aetnenses populi, Αἰτναῖοι, quorum meminit Plinius libro 3. capite 8.

Aetōlia. [Αἰτωλία, Ἡ ἐπιθαλάσσιος. Ger. Ein Landtschafft in Griechenland.] Graeciæ regio in tertio sinu Europæ, Epiro, Acarnaniæ, & Locris finitima: dicta ab Aetolo Martis (ut Plinio placet) sive (ut Stephanus mavult) Endymionis filio: quū antea Hyantis diceretur.

Aetōlus, a, um, sive Aetalius, Αἰτωλός, Αἰτώλιος. Virg. lib. 12. Aen. Nō erit auxilio nobis Aetolus, & Arpi: Aetholus Iceros, Diomedes Tydei Aetoliæ regis filius. Ovid. 14. Metam. ¶ Aetoli, Αἰτωλικὸν, dicti sunt olim joco proverbiali, qui juxta mores Aetolorum perfaces essent & improbi. Allusum est ad vocem: Aetoli nanq; dicti videntur, quòd omnia peraut, παρὰ τὸ αἴρω. Meminit Stephanus. Dicitur & Aetolicus. Liv. 4. Decad. libro 7. Aetolicum magis ad Thermopy as bellum, quàm regium fuit, iterum lib. eod. Aetolica vestis. Plaut. in Pœnul. Aetolicus ager.

Aetolus, Αἰτωλός, ut scribit Plin. lib. 6. cap. 36. Martis fuit filius: Homeri aūt enarrator, de Aetolo sic tradidit: Aetolus Αἰτωλὸς) filius Endymionis fuit: qui cæde per imprudentiam in patria perpetrata, fugit in eam regionem, quæ postea ab ipso Aetolia dicta est: ibiq; genuit filium Pleuronem, à quo urbs Aetolia dicta. Hujus autem alii duo filii fuerūt, Cures, & Calydon: à quibus nati alias urbibus nomina data sunt.

Aetis, [Αἴητις. Ger. Der fluß Phasis in Aegypten.] Olim appellatus fuit Aegypti fluvius, qui postea Nilus dictus est: ex Ecophrone annotavit Caelius Rhod. Antiq. lect. lib. 21. cap. 13. Quod nomen à cursus velocitate (Olympiodorum fuisse apparet, quòd scilicet volatum aquilæ (quam Graeci vocant ἀετὸν) propemodum æquare videretur. Commemoratur & in Scythis fluvius nomine Aetes, qui quòd Promethei jecur uberem aliquoti, crebris exundationibus infelicasset, fecit locum fabulæ, ut Prometheus continuò renascerentur, ab aquila exedi diceretur. Ex ejusdem Caelii lib. 9. cap. 20.

Aex. [Αἶξ, γένους θηλυκοῦ. Ger. Ein kleine Insel vnd gar nahe nit als groß als Corfu ein Lateinischen Meer / meistes von Felsen wie ein Berg gegen sehen ist.] Insula scopulosa in mari Aegæo inter Lemnum & Chium, quæ capræ speciem procul aspicientibus præbet. Vnde & nomen accepit. Nam αἶξ Graeci vocant, quam nos capram. Ab hac insula mari Aegæo nomen factum esse tradit Plin. libro 4. cap. 12. quanquam alii alias ejus nominis afferant rationes. ¶ Est etiā alia Aex apud Aristotelem, de Hist. animal. quæ Latinè vertitur Capella, sed nomine à voce. Hic amnes delatos incolitantes pulchra est & conspicua: ibi quibusdā Nymphis Pluti jacinthos allucient, verbis quæ noxia animalia, ut crudas, deprecatur.

Aexonia, tribus Magnesiæ. & Aexonæ pars tribus Cecropidis.

Aezica, pars Thraciæ, Steph.

A

ante

F.

Afer ut portus Apher, Ἄφερ. Vide in AFRICA.

Afranius, Poëta Latinus fuit, togatarum fabularū scriptor. Cujus comœdiæ, alioqui festivæ & elegantes, παιγνίῳ γραῒ fuerunt, quòd fœdis puerarum amoribus efficat cō plurimas. ¶ Etiam Cnæi Pompeii amicum patrium, victas à Cæsarem Hispania ad Siculum nomen. Vide Lucanum l. 4.

Afrania, Licinii Buccionis uxor jurgiosa ac lites coarrabendas, mulierebris verecundiæ oblita, adeò ut pro criminibus improbis fœminarum moribus C. Afraniæ nomen objicitur. Valer. Max. lib. 8. cap. 3.

Africa. [Africa. Ger. Eine auf den dritten grossen theilen des Erdbodens.] Regio est latissima, una ex tribus præcipuis mundi partibus ad Orientem Aegypto & Nilo fluvio: ab Occasu Oceano Atlantico terminata: à Meridie Oceanum Australem ad Septentrionem mare Libycum spectans. Nomē habet, si Iosephum credimus, ab uno pulcherrimo Abrahæ, cui nomen erat Afer: (quod verisimilius est) ab ἀ privativo, & Græco nomine φρὴν quod horrorem significat. Est enim hæc regio frigoris, horroris q; experta quam majore ex parte inter Tropicos Cancri. Provinciam habet ad Mediterraneū mare extensam, duplicem Mauritaniā. Tingitanam, & Caesariensem: deinde Numidiam, pōst Africam propriè dictam, quę & Africa minor dicitur. Hanc excipit Cyrenaïs, sive Pentapolitana regio. Post hanc est Libya Marmarica, Aegypto cōtermina. Interiora Africæ Aethiopes habent, plurimiq; alii populi monstrosi, quos enumerat Plinius cap. 8. ¶ Africa minor, olim urbes habuit Carthaginem, Vticam, Adrumetum, Zamam, Hipponem regium, & alias quasdam. ¶ Africa semper aliquid novi apportat. Proverbium quod quadrat in homines lubrica fide, temperq; novandarum rerum avidos. Quod quidem ideò dicebatur, quòd in Africa sit caulosa regione ad unum aliquem rivum plurimæ ferarum species bibendi gratia convenire cogantur ibiq; varia multitudo violentæ venetis variis mendrotū formis, subindeq; novas natas. Ex Plin. lib. 8. cap. 16. Arist. de Generat. Animal. lib. 2. cap. 5.

Afer, afra, um, Ἄφρος, Adjectivum, Armentarius Afer. Virg. 3. Geor. Martice Afro tondere lanæ. Horat. 2. Carm. ¶ Afravis, Proverbii specie, Ἀφρικὸν ἔφος. Refertur à Suida de rebus præmagnis, quòd ex ea regione deperantur aves non ante magnitudine. Horatius de præsentia usurpavit: Non Afra avis descendat in ventrem meum. Immundior quàm lecta de pinguissima Oliva ramulus arborum. Nam gallinas præpinguis olim mittebat Africa, quas eadem Numidicas aves appellant. Avem videtur de structione sentire, quę & ipsa eis mira mole corporis esse fertur. Non inepte jactura in hominem peregrino cultu notabilem. Et Plaut. Pœnul. Pœnum avem vocat ob mores

ces alarum instar utrinq; pendiles. Proverbium extatin Avib. Aristophan. Interpres indicat convenire in barbaros ac meticulosos. Sunt enim pragrandes sed timidiores. Ter. Hic nebulo magnus est. Ex Adag Chiliad.

Afer, ἄφρος, qui est ex Africa. Dous Afer. Horat. 1. Carm. Sritates Afri. Virg. 1. Aeneid. Afra enim Africa calidissima regio.

Africus, a, um, Ἀφρικὸς. Africa bella, apud Sil. lib. 16.

Africanus, a, um. Gens Africana, Gallina Africanæ. Varr. de Re rust. lib. 3. cap. 9. Gallinæ Africanæ sunt grandes, variegibberæ, quas Meleagrides appellant Græci.

Africanæ Feræ sunt in Africa copiosissimæ genere pantherarum, quæ & Varia appellantur, à macularum varietate. παρδάλεις. Plin. lib. 8. cap. 17. Sentis consulum fuit vetus, pelliceret Africanis ut in Italiam adverherent.

Africus, ventus nomen est ab Africa sitarnis interAustrum & Zephirum, qui & λὶψ à Græcis dicitur. [Ital. Ponente, Libeche. Flandris Gmb. Weste West. Ger. Der Wind von Niedergang, welcher vber Africam herkom wehet.] Virg. 1. Aen. Vna Eurusq; Notusq; ruunt, creberq; procellis Africus. Horat. lib. 1. Carm. Luctantem Icaris flustibus Africum.

A

aute

G.

Agachari populi ab Agauri. Plin. lib. 6. cap. 28. 68.

Agarus ἀγάρος, Scytharum rex. Vide in Panticapæo.

Agaruus ἀγάρου, Scythicum promontorium. Plin. lib. 6. cap. 7.

Agamantes. Populi Africæ circa Garamantas. Plin. lib. 5. cap. 5.

Agamede ἀγαμήδη, Oppidum Lesbiorum. Plin. lib. 5. cap. 31.

Agamedes ἀγαμήδης, Vir cum germano fuit, qui cum Trophonio Apollini Delphis templum extruxit: cujus mercedis nomine, quum ab Apolline petierunt, quod ei hominum optimum esset, postridie eum in lecto mortuum reperiunt.

Agamemnon, Ἀγαμέμνων. Ger. Ein Oberster vber den gantzen Kriegszug der Griechen vor Troia.] Atrei & Aeropes filius, frater Menelai, & rex Mycenarum, qui in ea expeditione, qua Graeci ob Helenæ raptum adversus Troianos suscepere, omnium consensu ad veteri exercitus dux est delectus. Quo in bello, decimo demum anno victoria potitus, ubi primum in Graeciam redit, à Clytemnestra uxore, adjuvante Aegistho (qui tum diu absente viro, adulterii conturbandam operam ei navarat) est interfectus, relicto filio Oreste, qui postea ultricis patris necem sumens, matrem una cum adultero interemit. Vide Senecam in Agamemnone, & Euripidem in Oreste.

Agamemnonidæ bovi. ἀγαμεμνονίδαι βοῦς, in dubios & perplexa trahi ex dictum. Inde natum, quod Agamemnone rem divinam in Troia facturo, bos effugerit, virgq; modo negotio præpositus, redactus sit. Quadrabit etiam in eos, qui molestos & acuti quippiam agõ. Illum in sacris peculiarem, ut hostia lenis ac volens adstaret. Quod si secus accidisset, prosagificum sacrum eum habebant. Videtur & hæc posse referri, quòd Agamemnonis Aulide filiam Iphigeniam sacrificare sed admodum invitus. Recenseturà Zenodoto.

Agamemnonius, Adjectivũ, Virg. lib. 6 Aen. Erat ille Argos Agamemnonios q; Mycenas. ¶ Agamemnonia puppis, ἀγαμεμνόνεια πρῶρα, proverbialiter de admirandis operibus dicebantur: Ajunt enim & circa Aulidem & passim in Graecia puppes effudisse, ne per æstum aquarum magna laborare posset. Autor Zenodotus.

Agamestor, ἀγαμήστωρ. Nomen est Athenensium regis.

Agamnia, Media oppidum. Plin. lib. 6. cap. 14.

Agandei, Populi circa Maeotim. Plin. lib. 6. cap. 7.

Agane, ἄγανε. Nomen proprium Filiæ Cadmi & Hermiones et Echionis uxoris, quæ furia in furia, Pentheum filiũ laniavit.

Aganippe, pes. Fons Boeotiæ à Cadmo mõstratus. Multis facet, quẽ poetæ fabulantur factũ esse Pegasi equi ictu unguis [Ital. Hippocrene. Ger. Ein Brun im Land Graecia bey Mons Helicon gelegen.]

Aganippeus, a, um. denominativũ, ἀγανιππήϊος. Propertius: Per Aganippææ ludere docta lymæ.

Aganippis, ἀγανιππὶς. patronymicũ fœmininum. Ovid. 5. Fast. Dicite, quæ fontes Aganippidos Hippocrenes Gratæ Medusæi signa tenetis equi.

Aganippenor, pen. prod. ἀγανιππήνωρ. Præfectus classis Agamemnonis, & apud Hom. in Catalog. navium. Latinè amãs viros, vel qui ab aliis amatur.

Agapera, pen. prod. Vide in APPELLATIVIS.

Agaperus, pen. prod ἀγάπερος, Synnadæ, quæ est in Phrygia, Episcopus: de quo vide Eutychium in Histor. Eccles. Latinè interpretatur dilectibilis, vel dilectione dignus.

Agapius, ἀγάπιος, Alexandrinus medicus fuit, cui Byzantii magna celebratæ medicinam docuit. ¶ Fuit & alter Atheniensis philosophus, post Proclum, Marini Neapolitani discipulus. Suidas.

Agar, ἄγαρ, nomen anc. Ex Abrahæ, quod interpretatur advena, à qua Agareni, ἀγαρηνοὶ, Populi Arabiæ, qui nunc Saraceni dicuntur, à Sara uxore Abrahæ. Hos bello aggressus Trajanus Cæsar, eorum oppidum Agaram incolis nudavit, eos tamẽ nunquam potuit arte superare, tempestate coeli tanquam divinitus perpetuò obstante Autore Dione.

Agarum, ἄγαρον. Promontorium est Sarmatiæ Europeæ, ab ea parte, qua Bosphoro Cimmerio proxima est. Autor Ptolemæus.

Agarus, ἄγαρος, Fluvius Sarmatiæ Europeæ, in Bosphorum Cimmerium illabens, circa quem sudis quædam lungoia arboribus adnascuntur, quæ ab eo Agaricum dicitur. Fluvii hujus meminit Ptolemæus in descriptione Sarmatiæ, & Cæs. Antiq. lib. 18. cap. 8.

Agasias, ἀγασίας, Ex Stymphalo Arcadiæ oppido vir fortis, & bello clarus, de quo Xenophon lib. 6. de expeditione Cyri minoris.

Agasicles, ἀγασικλῆς, Spartanorum rex clarissimus fuit, cujus extat aureum illud apud Plutarchum apophthegma: Nullum esse firmius stabiliendi regni præsidium, quàm si Reges in civibus imperent, ut parentes liberis.

Agaso. Nomen proprium servi. Horatius: Si patinam pede lapsus fregerat Agaso.

Agasthenes, ἀγασθένης, fuit, teste Homero lib. 15 Iliad. 2 pater fortissimi Polyxeni, qui navibus suæ gentis præfuit in expeditione Trojana. Latinè interpretatur indigniter robustus.

Agasthraphus, ἀγάσθρατος, Epeus fuit filius, & heros inter primos Trojanorum bellatores: sed à Diomede vulneratus in eos mortem obiit, ut scribit Homerus lib. 15 Iliad. 11.

Agatha ἀγάθη Stephano, Oppidum provinciæ Narbonensis, quondam Massiliensium. Vide Plin. lib. 3. cap. 4. ¶ Fuit præterea hoc nomine virgo (teste Volaterrano lib. 22.) Catharinis, & martyr, sub Gallo imperatore sancta.

Agathárchides, ἀγαθαρχίδης, Historicus Samius, de quo Plutarchus in historia Persica, & Diodorus Siculus. Extãt hodieque nonnulla ex ejus scriptis exempla.

Agarhex, pen. prod ἀγάθεα, Oppidum est Phocidis. Steph.

Agathias, ἀγαθίας, Smyrnæus fuit historicus nobilissimus, qui Justiniani Cæsaris gesta conscripsit.

Agathyrnum. Vide AGATHYRSUM.

Agathon, pen. corr. ἀγάθων, Philosophi Pythagorici nomen fuit, hic quum annorum esset octoginta, ab Archelao rege interrogatus, num quas adhuc servaret pollicitus roboris reliquias. Quid enim quorundam nomodò Veneriam etiam Autumnus contulerit bonos fructus præstet. ¶ Fuit etiam hoc nomine Athenæus vir propter dicta procericatis & fortitudinis de quo Philostratus in vita Herodis Attici. ¶ Fuit & nomen filii Priami, qui cum patre Hectoris corpus redempturo ad Achillẽ profecturo est, ut habet Homerus Iliad lib. 24. ¶ Alius fuit Agathon fœtus est, ut habet Homerus Iliad lib. 24. ¶ Alius fuit Agathon tibicen quispiam, cantilenarũ suavitate ajorem in modum aures delectans. Nec hujus mores dissimiles muliebribus perhibentur: laboravit enim infamia mollitiei. Vide Adagium: Agathonis cantio, Ἀγάθωνος ᾠδή. Recte dicetur de oratione blanda magis quàm frugifera. Autor & Suidas & Zenodotus.

Agathopolis. ἀγαθόπολις, Galliæ Narbonensis civitas est, quæ hodie Magalonna dicitur. [vulgò Mespellier, vel potius Agde.]

Agathocles. [ἀγαθοκλῆς. Ger. Eines Hafners Sohn vnd Knecht in Sicilia.] Siculus tyrannus fuit, qui extorrido genere natus, patre figulo, quum libisset, latrocinio; operis dedisset, gregarium militem exercuit. In qua quòd manu strenuus esset, & in concionibus perfacundus, brevi ex centurione tribunus militum evasit: & primo quidem bello cõtra hostes pugnans, magna suæ virtutis præbuit experimenta, adeò ut in demortui regis locum fuerit sufferctus. Nec multò post interfectis Syracusanis nobilibus, cum Carthaginensibus bellum gessit. Deinde spe amplianda regni in Italiam trajecit: ubi quum decepturs fuisset, ex indignatione morbo contraxit: ex quo etiam vita functus est. Hic quũ figuli (ut modo diximus) esset filius, generis humilitatem non modò non dissimulavit, verùm etiam co velut firmissimo argumento utos est, ad inflammandos suos ad capessendam virtutem. Unde valis nuncis frequenter figulina solebat adhibere, ut ostenderet fortissimos etiam conditionis hominibus per virtutem ad honores iter parere.

Agathusa ἀγάθουσα, Callimacho dicta est insula unguẽto nobilis, quæ alio nomine Telos dicitur. Plin. lib. 4. cap. 12.

Agathyrsum sive Agathyrsi. ἀγάθυρσον Stephano, Urbs est Siciliæ quæ recensetur à Plin. lib. 3. cap. 8.

Agathyrsi. [ἀγάθυρσοι. Ger. Völcker in Asia am der Scythen sonderlich / welche viel Perlen / das sie hie gemeine achtung ist.] Populi Scythæ vicini, qui multũ habent auri, sine avaritia, aut invidia. Hos Plin. lib. 4. cap. 12. scribit habere capillos cæruleos. Poetæ picos vocãt: quorum versicoloribus vellens incuntur. Virgil lib. 4. Cretesq; Dryopesq; fremunt, pictiq; Agathyrsi. Dicti Agathyrsi ab Agathyrso Herculis filio.

Agave pen. prod. ἀγαύη. Filia Cadmi & Hermiones, & uxor Echionis, quæ in furorem versa, Pentheum filium regem Thebanorum,

hemorum, in Orgiis Bacchi suis manibus dilaniavit.

Agavi, ἀγαυοί, populi sunt Septentrionales: quos Homerus circa finem lib. 13. Iliad dixit esse gentem innocentissimam, ut quæ sine ullis divitiis equino vectarit lacte. Verba Homeri sunt, Μακρίτων τ' ἀγαυῶν ἠδ' ἀγαυοφάγων ἀπαμελγόντων: ubi tamen plerique putant vocem ἀγ. esse epithetum, non proprium gentis nomen.

Agavis, pen. prod. ἀγαυίς, Venus è Priami filiis, apud Homerum, lib. Iliad. ult. qui patrem Hectoris corpus ab Achille redempturum comitabatur.

Agbarus, ἄγβαρος, Rex fuit Edessæ, cujus ad Christum Servatorem nostrum epistolam, Christiq; eidem responsum, vide apud Eusebium.

Agbarana, orum, ἄγβαρανα Stephano. Oppidum Phœnices, quod Plin. lib. 5. cap. 19. Echatana appellat. ¶ Item oppidum Mediæ, totius regionis caput, à Seleuco conditum: quod & ipsum Plinius Echatana appellat, lib. 6. cap. 14. [Ger. Die gemeine Hauptstatt in Meden.]

Agedincum, pen. prod. ἀγηδίνκον, Ptolemæo Gallorum Senonum oppidum est, quod idem esse existimatur cum eo, quod Galli sua lingua Sens vocant. Scribitur apud quosdam Agendicum. Vide Vigenerum in Cæsarem.

Agelades, ἀγελάδης, Nomen insignis statuarii, & magistri Polycleti: cujus meminit Plin. lib. 34. cap. 8.

Agelastus, Vide in APPELLATIVIS.

Agenor, pen. prod. [ἀγήνωρ. Ger. Ein König der Sidonier ein Bruder Cadmi vnd Europæ.] Nomen regis Phœnicum, & Beli filii. Hic genuit Taygetam & Europæ filias: filios verò Cilicem, Cadmum & Phœnicem. Virg. 1. Aeneid. Tumes regna vides, Tyrios, & Agenoria urbem. ¶ Hoc etiam nomine dictus fuit filius Antenoris Trojani.

Agerochus, filius fuit Nelei ex Chlori uxore, ut est apud Homer. lib. 11. Iliad.

Agesimba, Aethiopum regio in Africa.

Agesilis, Apollinis filius, ut habet Iustinianus, ex Cyrene virgine, Pelio monte Thessaliæ rapta fratre Aristæo. Hunc alii nunc Argeum vocant.

Agesis. Propriè viri, quem poëtæ cum Tyrinthia pube in bello Thebano fuisse commemorant.

Agimum, Vrbs Galliæ, Ptolemæo Vulgò Aegisome.

Agis, ἄγις, Lacedæmoniorũ rex, qui cum Atheniensibus cruentissima bella gessit: à suis tandem civibus in carcere necatus, quòd Lycurgi leges reducere, & bona publicare vellet. Plut. in Vita ejus, & Cic. Offic. 2.

Agisimba, Aethiopum regio in Africa.

Agla, ἄγλαη, Hispaniæ oppidum in tractu Bætico, apud Plin. lib. 3. cap. 1.

Aglaia, ἀγλαΐα, Una est ex Gratiis seu Charitibus. Latinè interpretatur Lætitia.

Aglais, id. est, ἀγλαΐς, Megaclis filia, mira gulositate & voracitate mulier, utpote quæ carnium libras decem, panis chœnicas quatuor, & vini chœnicum hoc est, Romanũ congium, sive sextarios sex, unica cœna absumeret. Cæl. Rhod. lib. 15. cap. 18.

Aglaonice, ἀγλαονίκη, Hegemonis filia fuit, altera ejus prioris, quæ quòd eclipses Lunæ prædicere posset, jactabat se Lunam de cœlo detrahere: propter quam intolerandam puritatem, jocum fecit proverbio: τὸν ἀγλαονίκης γόητα quo utimur, quoties aliquis sua jactantia in calamitatem incidit.

Aglaope, ἀγλαόπη, Una Syrenũ quasi splendida aspectu. Nam ἀγλαὸς apud Græcos, nobis sonat splendidus.

Aglaophon, ἀγλαοφῶν, Pictor nobilissimus. Plin. lib. 35. cap. 9. & Cic. 3. de Orat. Floruit nonagesima Olympiade.

Aglauros, ἄγλαυρος, Cecropis regis Atheniensium filia, cum quum Mercurio Herses sororem suam adamanti accepta pecunia operam suam esse polliceretur, postea; invidia corrupta, limen ingredienti pertinaciter obstaret, in saxum convertit est. Vide latiùs hanc fabulam apud Ovid. 2. Metam.

Aglaus, ἄγλαος, Senex fuit Plophidius, qui ab Apolline Græcorũ sapientissimus est judicatus, quòd agelli sui limites nunquam esset egressus. Plin. lib. 7. cap. 46. Valer. 7. cap. 1.

Agnicornu, Promontorium est Bœotiæ cum Nili ostium, Strab. libro 17.

Agnicis, Fluvius in Tigrim influens. Plin. lib. 6. cap. 29.

Agnitas, τις, vel Agnites, τις, ἀγνίτης, Aesculapii cognomentum apud Spartanos, apud quos ejus dei simulacra ex ære, quæ plantà stabant, erat exculptum. Cælius Lect. antiq. lib. 18. cap. 5.

Agno. [ἄγνω. Ger. Ein Fürnehmen in Arcadia.] Fons Arcadiæ esse traditur, cujus aqua cæremoniis quibusdam commixta, orbulæ in morem in aërem ascendens, largissimos demittit imbres: ita de his ab Agno, una ex Iovis nutricibus. Cæl. Rhod. Lect. antiq. lib. 13. cap. 17.

Agnon, Nomen autoris apud Quint. lib. 2. cap. 17.

Agoer, ecis, Nomen, urbis Aethiopiæ, quæ est sub Aegypto. Plin. lib. 6. cap. 29.

Agonalitium, vel Iorum, ἀγώνια. Festa erant apud Romanos, quotannis celebrari solita in honorem Ianus: ut est apud Ovid. 1. Fastorum) aut certè in honorẽ Agonii Dei (ut Festus tradit) qui rebus agendis præesse putabatur. Hoc die rex sacrorum arietem immolabat: ut tradit Varr. lib. 5. de ling. Lat. Nominis rationes multæ afferuntur. Nam Varro loco jam citato, ex eo sacrorum ductum existimat, in quibus minister strictum ad arietem jugulandum tenens cultrum, idem identidem rogare solet, Agone? Quam opinionem Ovidius quoq; attigit his verbis: Nominis esse potest hæc causa minister. Hostia cum hic, quo feriente cadit, &c. Qui calido fundos inficiuros sanguine cultros, Semper agãne? agit, nec nisi jussus, agit. Festus quidem maximus ad Agonium, rerum agendarum Deum, dictionis hujus etymon refert. Alii ad Agonem montem, in quo dies ista sacrificari solebat, qui postea Quirinalis dictus est, ex quo in eo comederũt Sabini, in urbis portionem recepti. Alii à certamine cursuli dictum putant, quod hoc festis antiquis solet celebrari. Nam Græci certamina & ludos ἀγῶνας appellant. Ut à quibus opinionem Ovidius quoq; desciscit, quum scribit: Vix etiam fieri talius ætate priorum Nomina de ludis Græca petita fuere, Et prius antiquus dicebat Agonia sermo, Veraq; ni fallor est ultima causa mea.

Agonia, Vide in APPELL.

Agonax Zoroastris fuit præceptor in arte Magica: apud Plin. tamen lib. 30. cap. 1. Azonacem hunc, non Agonacem appellatum invenimus.

Agonensis porta, Romæ fuit in monte Quirinali, quæ & Collina porta dicebatur.

Agonis, idis, Lineta Veneris Erycinæ. Apud Cic. 1. Verr.

Agora, Oppidum in Cherſoneſo. Steph.

Agoracritus, ἀγοράκριτος Ger. Ein außbündiger Bildhauwer. Plin. lib. 36. cap. 4. Insignis statuarius fuit. Fuit & discipulus, cujus opus esse creditur Veneris Rhamnusiæ signũ, quam Nemesim appellavit. Nam cum de statuis cum Alcamene condicipulo suo contenderet, suffragio imperiti populi non arte superatus, usq; adeò rei indignitate commotus est, ut signum illud Nemesim appellaverit, eaq; lege vendiderit, ne Athenis esset. Autor Plin. lib. 36. cap. 5.

Agorosus Oppidum Cariæ, Steph.

Agra, ἄγρα, Regia Læanitarum, Arabiæ populorum. Plin. lib. 6. cap. 28.

Agradatus, ἀγραδάτης, Rex Persarum, postea Cyrus dictus, à Cyro Persidis fluvio. Strab. lib. 15.

Agræ, arum, ἄγραι. Oppidum est mediterraneũ Arcadiæ, apud Plin. lib. 4. cap. 6. Item Atticæ regiuncula, Dianæ ἀγραίας templo insignis. Vide Cæl. Rhod. lib. 18. cap. 7.

Agrei, ἄγραιοι, Stephano, Populi sunt Arabiæ in sinu Læanitico, quorum oppidum est Agra, ἄγρα, Læanitarum regio: cujus meminit & Plin. lib. 6. cap. 28.

Agrigas, Qui & Acragas, ἀκράγας, Siciliæ mons est, & in eo oppidum ejusdem nominis, quod hodie Agrigentum vocant.

Vulgò Gergento. Virgil. 3 Aeneid. Arduus inde Agragas ostentat maximà longè Mœnia.

Agrāgantinus, idem quod Agrigentinus. Lucr. lib. 1: Quorum Agragantinus cum primis Empedocles est. Vide AGRAGAS.

Agre, ἄγρη Civitas est Lydiæ, apud Stephanum.

Agrigentum, ἀκράγας. Vrbs Siciliæ, quæ & Acragas, sive Agragas dicitur, ex quâ Empedocles philosophus, & Phalaris tyrannorum sævissimus originem duxerunt.

Agrigentinus, a, um, possessiv. pen. prod. Ἀκραγαντῖνος. Pol. Καρχηδόνιος, Jur Teranus Agrigentinus, & Sal Agrigentinus, qui ign. fluit, & in aqua vel liquore alio crepitat, quasi torrentur. Plin. Lat. 1. 31: Agrigentinus sal igniem patiens, ex aqua exilit.

Agrindos pen. cor. Numeratur ab Ovidio inter canes Actæonis 3. Metamorphoseos.

Agrionia, Festa erat apud Boeotios, quæ in honorem Bacchi quotannis celebrabantur.

Agriophagi, ἀγριοφάγοι, Aethiopum populi sunt, Solis ferarum carnibus vescentes. Solinus & Plin. lib. 6. cap. 30.

Agriophagitæ, Cyclopes dicuntur, vel monoculi quia unũ habent oculum in medio fronte ad modum cycli. Hos India gignit.

Agrippa, ἀγρίππας, Sylvius Tyberini Latinorum regis filius, qui tabumerio patri successit in regnum, & quũ quadraginta annis regnasset, moriens Romulum filium regni reliquit hæredem. Vide Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Agrippæ, quasi Aegrippæ, qui, & curse appellati, Videtur APPELLATIVUS.

Agrippina, penulto prod. ἀγριππῖνα. M. Agrippæ filia, & neptis Augusti, & uxor Germanici, quem cum in Syriam comitata esset, ubi quum ille mœsto à Cn. Pisone veneno interiisset, cineres eius in Italiã reportavit, & Iuliæ tumbæ monumento intulit, Pisonemq; judicio persequuta ad sponte necem adegit. Postremò apud Tiberium Cæsarem nullo suo merito in invidiam adducta, inedia sibi mortem conscivit. ¶ Iulia Agrippina, Germanici, & Imperatoris Agrippinæ filia fuit, quæ primum C. Domitio Aenobarbo nupsit, cui Neronem peperit, mortuoq; Domitio, novo quodã exemplo cum Claudio Cæsare patruo suo secundas nuptias contraxit: quem, ut Neroni filio suo expeditam ad imperium viam sterneret, venenato boleto sustulit. Tandem infinitis nobilium morte virorum crudelibus grassata immissis Neronis jussu percussoribus, multis vulneribus confossa est, illud identidem clamitans: Ferire ventrem, qui mõstrum tãm ferum tulit. Vitamq; vitam vide latiùs apud Tacitum.

Agrippinã, sive Agrippinẽsis Colonia. [Ger. Die Stat Cöln am Rhein.] Vrbs est celeberrima ad Rhenum fluvium, Ubiorum metropolis: nomen habens ab Agrippina Neronis matre, quæ ut patriam (ibi enim nata erat) splendidiorem redderet, sociisque etiam nationibus potentiam suam ostentaret, Veteranorum coloniam eò deduci imperavit. Vide Tacitum Annal. lib. 12.

Agrisa, oppidum Carmaniæ, Steph.

Agrius, ἄγριος. Martis ex Pathaone filio nepos, & Thersitæ pater, teste Homero, cujus nihil præter nudum nomen ad nos pervenit. ¶ Fuit & Agrius Vlyssis ex Circe filius, ut autor est Hesiod. in Theog.

Agrõn, ἄγρων. Primus qui & Heraclidis Sardibus regnavit. Herod. lib. 1. ¶ Agron Illyricorum rex, qui quum Aetolos superbissimos populos bello domuisset, tanta sese præ gaudio victoriæ copia obruit, ut pleuritide correptus, subitò fuerit extinctus. Autor Polybius. ¶ Agron præterea apud Cæl. Rhod. lib. 4. cap. 22. medicus fuit nomine laudatus, quòd Athenas magna pestilentiæ vi sævissimè infectante, à Teiorum pleriq; salutarem tulisset opem, accensis in proximo ignibus. ¶ Agron Ninifilius à Græcis dictus, quòd in agris natus esset, apud eundem Cæl. lib. 21. cap. 5.

Agrũpi, ἀγρῖται. Populi Arabiæ, apud Plin. lib. 6. cap. 30.

Agrosus, Mons est, ubi nunc Roma, quem Faunus rex. Evandro ex Arcadia apulso concessit, quem ille postmodum Palatium appellavit.

Aguntum, ἄγουντον Ptolemæo, Oppidum est Norici, quod & à Plinio recensetur lib. 3. cap. 24.

Agyia, ἀγυιὰ Stephano. Vide AGYIEUS.

Agyieus, ἀγυιεὺς, per tres syllabas, Proprium est Apollinis epitheton dictum à viis urbanis, quas Græci ἀγυιὰς vocant, quib. Apollo præesse creditur unde & ἀγυιοκτόνος hoc est, malorum depulsor vocatus est. Ex Stephano.

Agylla, ἀγύλλα, Vrbs Thusciæ, alias Cære vocata, & Agillina, à nomine conditoris, quem Virg. lib. 8. ex Lydia venisse ostendit, quum ait: Haud procul hinc saxo colitur fundata vetusto Vrbis Agyllinæ sedes, ubi Lydia quondam Gens bello præclara jugis insedit Hetruscis. Vide Stephanum.

Agyrium, sive Agyrena, ἄγυριον Dionysio, ἀγύριον Stephano, Oppidum Siciliæ: Vnde Agyrini populi, quos recenset Plinius in descriptione Siciliæ, lib. 3. cap. 8. Stephanus Agyrenios vocat, ἀγυρηναίους. Vulgo Sant de S. Philippe de Agirone.

A ante H & I.

Aharna, Oppidum Hetruriæ, apud Livium Decad. 1. lib. 10.

Aiax. [Αἴας. Ger. Ein hupffester Gott im Himmel ein Vrsprung vom Zeus.] Duorum fortissimorum Græcorum nomen fuit, quorũ alter à patre Telamone Telamonius cognominatus, proximã ab Achille fortitudinis laudem obtinuit in Græcorum exercitu. Hic cum Hectore singulari certamine congressus est, & victor evasisset, nisi nocte advĕtu pugna fuisset dirempta. Quæ necessitate adactus, se infecta ad suos reuit, gladio ab Hectore donatus, quem ipse vicissim baltheo donavit: quæ dona inter eximia declaravit juxta ac fecit ex itialia. Nam Hectoris corpus hoc ipso baltheo circa Patrocli tumulum tractũ est ab Achille. Ajax verò Achille interempto, quum de armis illius cum Vlysse judicium instituisset, adversariique eloquẽtia superatus, inferior discessisset, ei indignitate in furorem versus, in mutua pecora sævit, Atridas scite & Vlyssem credens interimere. Verùm ubi ad mentis tantarem rediit, seq; delusum cognovit, ægre dolore compulsus, gladio, quem ab Hectore dono acceperat, in loco deserto se confodit: cruoriq; ejus in Hyacinthũ florem est permutato. ¶ Ajax alter fuit, qui ab Oilei patre Oileus dictus est. Hic Locrensium rex fuit, velox pedibus, & peritus hastæ, vi & audaciæ multũ, fortitudinis exemplo in obsidione Trojanâ edidit. Capto autẽ Ilio, Cassandram virginẽ in Minervæ templo (cujus illa sacerdos erat) violavit. Quam ob cãusam indignata Minerva, tempestatẽ Græcis rediturientibus circa Caphareum promontorium immisit, in qua quum alii plerique, tum præcipue etiam Ajax periit. Virg. 1. Aeneid. Pallasne exurere classem Argivũm, atq; ipsos potuit demergere ponto, Vnius ob noxam & furias Ajacis Oilei?

Aidoneus, ἀϊδωνεύς. Rex inferorum, quem nos Ditem & Plutonem appellamus. Fuit præterea eodem nomine rex Molossorum, cujus filiam nomine Persephonem Theseus conatus fuit rapere non procul ab Acherontis fluvio. Vnde factus est locus fabulæ. Theseum ad inferos descendisse, & Persephonẽ Pitis uxorem rapere voluisse. Vide Plut. in vita Thesei, & quæ suprà annotavimus in dictione ADES.

Aillarites, ἀϊλλαρίτης, finus juxta Aegiam Arabiæ civitatem. Steph. in Aegra.

Ajus. Deus à Romanis dictus est, ab eo quòd ajebat id est, loquebatur. Nam olim Romæ in diris vox est facto noctis, clariori humanâ voce, quæ jubebat magistratus nuntiari, Gallos advĕtare, & ut providerẽt ne Roma ab iis caperetur: Propter quod beneficium templum ædificatum est Deo illi qui monuerat: quem cùm nomen cujus ignoraret, Ajum appellarunt. Cicero lib. 1. de Divin. Quid ego Aium illum loquens, cujus & eum nemo norat, ajebat, & loquebatur unde & nomen adinvẽnit. Livius hunc eadem ratione vocat Locutium.

A ante L.

Aluba, Ἄλουβα Ptolemæo, Oppidum est Celtiberorum.

Alabanda, ἀλάβανδα Stephano, Cariæ civitas est, non procul à Maandro fluvio, scorpionum copia affluens, duobus montibus ita subjecta, ut civitas inversæ aspectum exhibeat. Ex hac originem traxerunt tres clarissimi oratores, Menecles, & Hierocles fratres, & Apollonius Molõ. Nomẽ accepit ab Alabando Evippi filio, ut Stephano placet. Apud Latinos frequentiùs legimus Alabandæ, atũ, plurali numero. Iuven. Sat. 3. Hic Ancro, ille Samo, hic Trallibus, aut Alabandis. Plin. lib. 29. cap. 7: Adiciunt Aethiopicos, & Alabandicos in Orthosia cauẽ nascentes, sed qui perficiantur Alabandis. Stephanus quoq; admonet, olim Alabandam inter Cariæ civitates opulentissimam ac potentissimam fuisse, ut huic proverbio locum fecerit Alabanda Carũ fortunatissima. Ἀλάβανδα κρεῖττον ἐγγράφου intelligi fortunam amplã, & vitæ genus voluptuarium, à literis & virtutis studio alienũ. Veluti si dicat auctor, aut negotiator quispiã, Alii se in literis macerent, alii cum paupertate philosophentur: Alabanda Carum fortunatissima. Potest & per irrisionem usurpari, veluti si id ceteris quemptam parũ egregium, qui tamen in gente vehementer barbara & crassa præcellere videatur.

Alabandĩs, ἀλαβανδικός, gentile. Cic. 2. de Nat. deor. Alabandi Alabandam confecerunt.

Alabandicus & Alabandiacus, ἀλαβανδικός, & ἀλαβανδιακός, possessivum. Rosa Alabandica, apud Plin. lib. 21. cap. 4: Cujus folio habet albicantia, & inter viliora rosarum genera commeratur.

Alabastrus, ἀλάβαστος, Fluvius est in Arcadiæ minoris Asiæ regione. Plin. lib. 5. cap. 30. ¶ Est & alabastrũ oppidum Aegypti. Plin. lib. 5. cap. 9.

Alabatiõn, ἀλαβατιῶν, Syriæ oppidum, Steph.

Alabus, Ἄλαβος. Fluvius in Orientali parte Siciliæ, Ptolemæo.

Alachroæ, populi Africæ juxta Aras Philenorum, qui etiam Lotophagi appellantur. Plin. lib. 5. cap. 4.

Alalcomenæ,

Alalcomenæ, sive Alalcomenium, Ἀλαλκομεναὶ Strabonι, Ἀλαλκομένιον Stephano, Oppidū Bœotiæ, ab Alalcomeneo conditore appellatum, qui & Minervæ simulacrum ibidem consecravit, quā à suo nomine Ἀλαλκομενὶς appellavit: cujus meminit & Hom. Iliad. 4.

Alalia, Ἀλαλία, Vrbs insulæ Cyrni, Phocensium colonia. Herod. lib. 1.

Alana, Vrbs Aethiopiæ Plin. lib. 6. cap. 29.

Alanī, Regio est Scythiæ Europææ, quæ ad Mœotidas paludes pertingit: ejus incolæ Alani: de quibus Plin. lib. 4. cap. 12.

Alanis, gentil. prod. [Ger. Ein Fuchs vor Scottien.] Scythiæ fluvius: à quo Alani populi dicti sunt juxta Roxolanos: de quibus Plin. lib. 4. cap. 12. Ammianus scribit Alanos dici, quos priscē Massagetas dixerāt. Hi carnibus vescuntur, & panē non manducāt. Mart. lib. 7. Nec te Sarmatico tranlit Alanus equo. Julius Capit. Alanos in parte Daciæ collocat: Ptolemæus verò in ea Scythiæ parte, quæ est intra Imaum.

Alānōrsi, Popul. Scythiæ ad Septentrionē ultimi, Ptolemæo.

Alāpēni, Ἀλαπηνοὶ, populi in Arabia fœlici, Ptolemæo.

Alaricus, [Ἀλάριχος. Ger. Ein König der Gothen.] Nomen Regis Gothorum, qui Romam aliquādiu obsessam tandem expugnavit, & sole æquavit. ¶ Fuit & alter Alaricus, quartus Gothorū rex, qui & ipse Romā cepit anno nostræ salutis octingentesimo quinquagesimo quarto: qua tamen nō diu est potitus. Nā in ipso Paschæ festo insidiis Italorū circūventus, unā cum suis omnibus est trucidatus. Vide Paulum Diaconum.

Alarodii Ἀλαρόδιοι Stephano, populi sunt circa Pontū, de quibus Herodotus lib. 3.

Alata, Ἄλατα, Civitas in Arabia fœlici, apud Ptolem. lib. 6. cap. 7. Item altera ejusdem nominis in Arabia defecta, apud eundem lib. 5. cap. 10.

Alatacastra, Ἀλατακάστρα Ptolemæo, Oppidum Britanniæ insulæ, quod alii castra puellarum vocant. Credunt eruditi nostri seculi urbem esse Scotiæ, quæ illorū lingua Edimburg vocatur.

Alatrium, Vrbs Hernicorum. Hernici autem populi fuerunt faxosi Campaniæ loca incolentes, Volaterranus. Vulgò Alatri.

Alatrinates, Hernicorum popul. Liv. 1. Decad. lib. 9.

Alauna, Ἄλαυνα, Oppidum est Britanniæ insulæ, apud Ptolemæum.

Alauni, populi sunt Scythiæ regionis, Ptolemæo teste.

Alaunus, Ἄλαυνος, Duorum fluviorum nomen est in Britannia, quorum alter est in Orientali ejus insulæ plaga: alter in Meridionali. Ptolemæus.

Alazon, Ἀλαζὼν, Fluvius ex Caucasēis montibus in Cyrnum amnem defluens, Albanosq; ab iberibus dividens. Plin. lib. 6. cap. 10.

Albi, Ἄλβοι, Nomen est duarum urbium, quarū una est in Latio, à qua Albani populi, Ἀλβανοὶ, & Albanus mons, sub quo Alcanus civitatem hanc Albam condidit: quæ (ut Livius scribit lib. 1. ab Vrbe) à situ porrectæ in dorso urbis, Alba longa vocata est. Vulgatior fama est ab omine porcæ albæ in eodem inventæ Albam esse dictam. ¶ Altera est ad lacum Fucinum, à qua Albenses dicuntur, Ἀλβανοὶ: quanvis etiam Albani quandoque vocentur. ¶ Hoc addere placuit esse & aliam Albam in Pannonia, olim Taurunum, & Belgradum appellatam: nūc Albam Græcā. [Ger. Weissenburg. Vng. Landor fejér vár.] ¶ Item aliam quæ Alba regalis dicitur, quod Pannoniæ reges in ea inaugurari soleant & jungi. [Ger. Stuhlweissenburg. Vng. Szikes fejér vár.] qitem tertiam in Transylvania, quę Alba Iulia dicitur, Principum Transylvaniæ sedes, & habitatio perpetua. [Vng. Gyula fejér vár.]

Albā, Ἄλβα, Flumē est Hispaniæ citerioris, ad radices Pyrenæi. Plin. lib. 3. cap. 3.

Albanā, Ἀλβανὰ, Ptolemæo Vrbs fœlicis Arabiæ.

Albānī, Ἀλβανοὶ, Regio in Oriente à colore populi vocata, eo quòd albo crine nascantur. Hæc ab Oriente suo mare Caspium surgens, per Oram Occani septentrionalis usq; ad Mœotidas paludes per deserta extenditur. In ea Albana civitas, & Albanus fluvius. Apud hanc habentur canes ferocissimi, qui tauros & leones occidunt. Hæc Nomadico genti proxima est inter Hiberiam & mare Caspium, ab Ortu Solis mari conjuncta, ab Occasu Hiberiæ finitima, à qua Alazone amne dirimitur. Boreale latus montium Caucasēorum montibus, Australe Armeniam contingit. Strabo tex & vigesimo hujus Albanorum fuisse tradit, & eorundem aliquando reges. Fuere & sub imperio Persarum postea Macedonum: deinde Romanorū. Sed Trajanus Imperator his Regem dedit. Nunc sub Magno Cane degere creduntur. Ab his Albani orti sunt, quorum pars hodie in Peloponneso, pars in Macedonia sedet, juxta Dyrrachium, & in Epiro, quæ hodie vulgò Albania dicitur.

Albānīs, Ἀλβανὶς, Nomen est montis, & lacus non procul ab urbe unde vaticinium fuit, unquam Romanos Vejos capturos, ni primò ex Albano lacu emitteretur aqua. ¶ Item Albanus nomen est duarum urbium, quarum una est in Macedonia mediterranea: altera in majori Armenia, ubi divus Bartholomæus fuit decortiatus. Hoc etiam nomine dictus est fluvius Albaniæ.

Albānus, a, um, Ἀλβανὸς, Possessivum ab Alba, Latii urbe: ut, Albani patres, Apud Virg. 1. Æn.

Albatenius, Medici nomen, qui Galeni libros primus in Arabicum cōvertit idioma, teste Ioanne Serapione. Idem scripsit commentarios in Aristotelem.

Albīa, Ἄλβια, Regio insula est montana, Carnis finitima. Strabo. lib. 7.

Albii, [Ἄλβιοι. Ger. Die Albingen.] Olim dicti fuerunt montes, quos nunc Alpes dicimus, Athenæus. Albii etiā dicti fuerunt liberi Galliæ populi, in quorum agro conditum est Lugdunum. Plin. lib. 4. cap. 18.

Albimelium, Ptolemæo, Liguriæ urbs, quam alio nomine Vintimilium, sive corrupta voce Vintimiam vocant. Vulgò Ventimiglia.

Albīgnā, Oppidum, Ligurum colonia ad mare deducta, cujus incolę Ligures Ingauni vocantur. Ex hoc loco ad Monœci portum stadia sunt septuaginta. ¶ Dicitur & Albingaunū. Vide in dictione sequenti.

Albīngaunum, Ἀλβίγαυνον, Ptolem. & Albium Intemelium, Ἄλβιον ἰντεμέλιον, Ligurię oppida quædam. Nam quum Ligures partim Ingauni, Ἰγγαῦνοι, partim Intemelii dicerentur, eorū coloniæ ad mare deductæ: altera Albium Intemelium, quasi Alpium Intemelium: altera Albingaunū vocitatæ sunt. Utriusq; oppidi meminit Plin. lib. 3. cap. 4. Vulgò Albenga.

Albigerius, Magus fuit Carthaginensis, qui quid quilq; egisset, aut omninò cogitavisset, suggerentibus dæmonibus, respondebat: cujus vaticinia se excepisse interdum tradit Augustinus.

Albīnōvanus, cognomē Cælii cujusdā ex familiaribus Horatii, ad quem extat epistola, cujus initium est, Cælio gaudere, & benè rem gerere Albinovano Musa rogato refert.

Albinus, Ἀλβῖνος, Nomē imperatoris Romani, ita dicti quòd exceptus ab utero candidissimus, contra consuetudinem puerorum, qui nascendo solent rubere, quum involuti secundis, eumpente meconio, perliti esse soleant profluvio sanguinis paulatim egredientis. Hinc illud Satyrici poëtæ: modò primos incipientem edere vagitus, & adhuc à matre rubentem. Vide Cœlium Rhod. lib. 13. cap. 23. ¶ Fuerunt & ante hunc plerique; apud Romanos eodem nomine appellati: ex quibus commemorantur à Salustio Spurius, & Aulus, Albini fratres, qui rem infœliciter gessérunt: evertus Iugurtham.

Albion, [Ἄλβιων. Steph. Ger. Engelland.] Insula est (hodie Britannia à doctis, à vulgò Angliæ dicta) ab albis rupibus, quas mare abluit. Vide ANGLIA.

Albion, & Bergion, [Ἄλβιων, & Βέργιων. Ger. Awen Nesin: Hie Juenter am Herrlichen gu ersehen, auf steinen Felsen trabt gebauet.] Gigantes fuerunt, & filii Neptuni. Hercule gratiam à Iove interfecti. Hercules enim quum Rhodani ostia transiret, eis obviam factis duobus fratribus, transitum ejus impedientibus: quapropter Hercules cum eis pugnavit: & quum sibi tela deficerent, Iovem patrem in auxilium vocavit, qui lapidum imbre dejecto, inimicos suos interfecit. Autores Pomponius Mela & Diodorus Siculus.

Albis, Ἄλβις, Fluvius est notissimus, quem Romani olim voluerunt Teutonicū hoc imperii. Oritur ex montibus qui Moraviam à Bohemia dividunt. Suscepto deinde Molda fluvio, Pragam Bœmorum, metropolim, præterlabitur, & sinit in mare vastissimo ostio juxta Hamburgam. Vulgus Germanorum hodie Elbem, de Elbe vocat. De hoc Lucanus lib. 2. Fundat ab extremo sævos Aquilone Suevos Albis, & indomitum Rhenum.

Albium Intemelium, Oppidum Ligusticum, Plin. lib. 3. cap. 5. Vide suprà in dictione ALBINGAVNVM.

Albius, Proprium nomen est. Hor. 1. Serm. Sat. 4. Stupet Albius ære. ¶ Albius Tibullus poëta elegiographus, Horatio & Ovidio familiaris. Horat. lib. 1. Epist. 4. Si nostrorum sermonum candidus judex. Hic Messalam Corvinum in Provinciam sequens, in Corcyra insula morbo correptus, extremum vitæ diem claudit. Vide Crinitum de poëtis Latinis.

Albocenses, Liburniæ populi in conventu Scardonitano. Plin. lib. 3. cap. 21.

Albucilla, Apud Tacitum mulieris nobilis nomen est, sed admodum impudicæ, & crudelis adulteris infamis.

Albula, Fluvii nomen. Vide in APPELLATIVIS.

Albulates, Flavius est in quinta regione Italię. Plin. lib. 3. ca. 23.

Albuna, Promontorium Africæ V. M. pall. facto à Mauris à Hispaniæ vicinum primum. Plin. in Prooemio lib. 3. ¶ Est & alterum ejusdem nominis Promontorium, in Phœnice, non procul à Tyro: de quo Plin. lib. 5. cap. 19.

Albuna, Dea nomen, quæ in nemore quodam agri Tiburtini colebatur. A Græcis dicitur Λευκοθέα, putaturq; fuisse Ino Athamantis uxor, quæ viri furorem metuens, quòd cum Melicerta filio se in mare præcipitavit. Alii Sibyllam Tiburtinã fuisse ex ſtimant, quæ ob admirabilem sapientiam, humanaq; majorem, à vicinis populis dea credita est.

Albinẽă, fons & nomen juxta Aricinem, sive ab albore aquæ sulphureæ, sive cuidã Albunæ Latinæ sit, quæ Græcè Λευκοθέα dicitur. Virg. Aen. 6. lucosq; Fidenæ Conditit Albunea, nemorum quæ maxima sacro Fonte sonat.

Alburnus, Lucaniæ mons à candore vernus dictus, & portus ejusdem nominis. Virg. 3. Georg. Alburnus Silan circum, aliciburq; virentem Pluribus Alburnum volitans, cui nomen Asilo Romanum est.

Alburius Sisus, Novariensis orator, Romam venit, receptus in Plancii oratoris contubernium. Tam verò fœnore ob vitium vomicæ Novariam redit, convocatoq; plebe, causis propter quas moram dederat, in concione redditis, abstinuit cibo, sibiq; inedia necem conscivit. ex Tranquillo. ¶ T. Albutius, cujus M. Varro meminit, docuitq; scripsisse Satyras Luciano stylo. Nam & Lucilium cum ut Græca miscentem verba notat his verbis: Græcum te Albuti, quam Romanum, atque Sabinum, &c. Vide reliqua apud Ciceronem in principio de Finibus.

Alcæus, Λαῖος, cum diphthongo, Nomen poëtæ Lyrici Mytilenæi. Hic magnificus, brevis, dil gens & plurimùm Homero similis.

Alcamenes, [Λαμένης. Ger. Ein zuſchündiger Gubbower.] Nobilis statuarius fuit, Phidiæ discipulus, qui Agoracritum Parium condiscipulum in faciendo Veneri, populi Atheniensis suffragiis superavit. Plin. lib. 36. cap. 5.

Alcander, dri, Λάνδρος. Vnus è comitibus Sarpedonis Lyciæ regis, ab Vlysse ad Trojam occisus. Ovidius 13. Metamorph.

Alcandr, Λάνδρος, Vir proprimi, cujus mentionem facit Virgilius lib. Aeneid. 10. Hunc frater subit Alcanor, &c.

Alchithoë, Λάθοη, Vrbs eadem esse putatur, quã alio nomine Megaram vocant. Ovid. 9. Metamorph. Alcathoe quam Nisus habet.

Alcathöus, Λαθόος, Pelopis filius, qui cædis Chrysippi fratris suspectus, Megaram venit, occisoq; leone, qui Cithæronius à loco dicebatur, adscitus à Megareo gener, in regnum illi successit, & urbem Megaram Alcathoën appellavit. ¶ Alcathous, alius fuit Trojanus, qui Hippodamiam Anchisæ filiam in uxorem habuit, & in pugna apud Trojam ab Idomeneo Cretensi occisus est.

Alcẽ, Λάκη, Canis nomen, apud Xenophontem de Venatione.

Alce, Nomen meretricis. Vide Gel. lib. 4. cap. 12.

Alcenõr, Λαλκώνωρ. Vir Argivus fuit, qui ea in pugna, qua trecenti Argivi cum totidem Lacedæmoniis de finibus certarunt solus, cum Chromio ex suis superfuit, hostibus quoq; omnibus, uno Othryade excepto, ad internecionem delectis. Herod. lib. 1.

Alcẽs Bithyniæ fluvius. Plin. lib. 5. cap. ult.

Alcestẽ, es, sive Alcestis, idis, Ἄλκηστις. Fuit Peliæ filia, Admeti Phereotum regis conjunx, quæ maritum tanto amore dilexit, ut pro eo perire non recusaverit. Nam quum Apollo ab Admeto humaniter exceptus, hoc illi à Parcis impetraſſet, ut fatalẽ diem proferre posset, si quis aut cognatorum, aut amicorũ vinculo adductus, sponte sua pro eo mortem obire vellet, cæteris id abnuentibus, sola Alcestis inventa est, quæ mariti viram suã morte redimere non recusaret. Iuvenalis. Spectant subeuntem fata mariti Alcesten. Plura apud Euripidem in Alceste.

Alcetas, Ἀλκέτας, Molossorum rex fuit, longa generationum serie, genus suum ad Pyrrhum Achillis filium referens. ¶ Fuit & alter hoc nomine, unus eorũ qui sub Alexandro Macedone ordines duxerunt: utriusq; meminit Suidas.

Alceus, dictio dissyllaba, Ἀλκεύς. Pater Amphitryonis, & avus Herculis, à quo & Alcides, Ἀλκείδης appellatur.

Alchidas, Ἀλχίδας, Rhodiæ Cupidinem nudum Praxitelis manu factum admiratus, atq; in eo amoris vestigiũ reliquit. Plin. lib. 36. cap. 5.

Alchiones, Ἀλχίονες. Mons Macedoniæ. Plin. lib. 4. cap. 10.

Alchippẽ, Marsorum oppidum est, lacu Fucino absumptum, extructum à Marsya Lydorum duce. Plin. lib. 3. cap. 12. Alii tamen Archippe scribunt.

Alcibiãdes, pen. corr. [Ἀλκιβιάδης. Ger. Ein fürtreffentlicher Kayſerlich Athenienſiſcher Kayſerthũ der Athenienſer.] Nomen Atheniensis imperatoris summi, qui genere & forma præcipuus, omnibus rebus aptus fuit: diviti præterea, affabilis, patiens: denig; summis naturæ, ingeniiq; dotibus egregiè exornatus: cæterum tanto rursus vitiorum agmine deformatus, ut si vitia virtutibus pẽles, merito adubices, laudẽne, an vituperio dignior videatur. Hic quum esset proclivis ad luxum & ad cæteras voluptates, ad bonam disciplinam traductus est à Socrate. Nam dicendi studio, & sapientiæ amore pellectus, extemplò cunctis amatoribus, adulatoribusq; repulsis, ad Socraticam disciplinam animum vertit, nunquam recedens à latere philosophi sapientissimi. Reliqua vide in vita ejus apud Plutarchum.

Alcidãmas, Ἀλκιδάμας. Luctator in Ligni. Stat. 10. Theb. cuique ô spectate palæstra Omnibus, & nuper Nemæo in pulvere fortis Alcidama. ¶ Alcidamas Eleates, philosophus, scripsit de musica, discipulus Gorgiæ Leontini. Suidas hũc inter scriptores Rhetoricæ annumerat. Quint. lib. 3. cap. 1. meminit ejus & Laertius in Protagora.

Alcidamus, Rhetor antiquus in primis nobilis, qui mortis laudationem scripsit. Cic. lib. 1. Tusc.

Alcides, pen. prod. [Ἀλκείδης. Ger. Der oberauß ſtarck vnd maͤchtig Hercules.] Hercules Græca significatione à virtute appellatur: nam ἀλκὴ virtus, robur, fortitudo dicitur. Vel certius Alcides (ut Herodotus ait) nomen est patronymicum ab Alceo, avo paterno: hoc est, Amphitryonis patre.

Alcimachus, [Ἀλκίμαχος. Ger. Ein verſchmitzter Maler.] Pictor nobilis. Plin. lib. 35. cap. 11.

Alcimẽdẽ, pen. corr. Ἀλκιμήδη, Vxor Actoris fuit, mater Iasonis. Valer. Flac. Argon. 1. Hunc gravis Actor Et pater et vigil Alcimede spectant, tenentq;

Alcimẽdũlus, outis, Ἀλκιμέδουλος, Statuarius nobilis, apud Virgil. 5. Aegiog.

Alcimenes, Ἀλκιμένης, Poëta tragicus, Megarensis. Suidas.

Alcimus Ἄλκιμος, Orator omnium, qui in Græcia cum Horatio, eminentissimus. Diog. Laërt. libro 2. in vita Xenophontis. ¶ Fuit præterea Alcimus Lydorum rex præcipua pietate integris, ingenioq; mitissimo. Cælius Lectionum antiquarum lib. 19. cap. 2.

Alcinõus, penult. correp. Ἀλκινόος. Nausithoi filius, teste Homero Odyss. 7. Rex Phæacum in Corcyra insula justissimus, dicente Orpheo in Argonaut. κρατερὸς βασιλεὺς Φαιήκων ἀγαθὸς Ἀλκινόος. Fuitq; diligens hortorum cultor. Quamobrem dixit Virg. lib. 2. Georg. Pomaq; & Alcinoi silvas: id est, arbores pomiferas. Hujus meminit Ovid. 2. Metam. Ferunt horum pomariorum tantam fuisse fertilitatem, ut maturis fructibus novi succederent. ¶ Alcinoi apologus Pelasgis & anilibus fabulamentis. Refertur à Diogeniano, & Iulio Pollucis lib. 6. Sumptum ex Homer. Odyss. ubi Vlysses in convivio Alcinoi Phæacum regis prodigiosas ac derisiculas fabulas & portentosa miracula commemorat, de Lotophagis, Laistrygonibus, Cyclopibus, atque id genus aliis plurimis miraculis, Fetus videlicet Phæacũ inficitia: ut si Alcinoi Apologus ficta narratio apud Alcinoũ habita. Hoc proverbio usus est Plato de Rep. lib. 2. Haud tibi fum narraturus Alcinoi apologum. ¶ Fuit etiã Alcinous philosophus Platonicus, qui Epitomen scripsit decretorum Platonis.

Alcion Medicus, de quo Ioseph. Antiq. Iud. lib. 19. cap. 7.

Alciphiron, Ἀλκίφρων, Magnetes, Alexandri temporibus philosophus. Suidas.

Alcippẽ, Ἀλκίππη, Vna ex Halcyone gigantis filiabus, quæ Halcyonides, Ἀλκυονίδες, dictæ sunt. Suidas. Fit præterea Alcippe nomẽ rusticæ mulieris propriũ, cujus sæpè meminit Theocritus, & Virg. Aeglog. 7: Quid facerem, neq; ego Alcippen, nec Phyllida habebam.

Alcippus, [Ἄλκιππος. Ger. Ein fürnemmer Burger zu Athen/welcher auff ſeinem Pferdt vmbkommen wird.] Lacedæmonius civis fuit, inter suos maximæ auctoritatis patriæq; studiosissimus, qui ab inimicis contrariis in Republica partes foventibus, in exilium actus fuit. Huic uxor fuit nomine Damocrita quæ quum virum in exilium eundem prosequi prohiberetur, filiaq; jam viro maturæ publico edicto matrimonio arcerentur, nequis exulis injuriæ arae illatæ ultor nasceretur, concepit animo facinus supra omnem mulierem audaciam. Nam quum ex more fœminæ urbis primariæ ad nocturnum sacrum in andronem quendam convenissent, Damocrita à filiabus adjuta, magnam vim lignorum, quæ ad sacrificia parata erant, ad fores congessit, ignemq; injecit, ut omnes intus exurerent. Accurrentibus deinde auxilio viris illa filias puramum: deinde seipsam interfecit. Ex Plutarchi narrationibus amatoriis.

Alcesthiẽne, Ἀλκηστιάνη, Nobilis pictricis nomen apud Plin. lib. 35. cap. 11.

Alcithoe, Ἀλκιθόη, Thebana mulier fuit, quæ quum Bacchum, ejusq; Orgia contemneret, cæteriq; mulieribus sacra celebrantibus cum furoribus & ancillis sacrificio operam daret, abstracto Baccho in vespertilionem mutata est: telæ autem in vitem & hederam. Vide Ovid. 4. Metam.

Alcmæon, Ἀλκμαίων, Amphiarai vatis, & Eriphyles filius fuit, qui matrẽ suam in ultionẽ patris, quem illa dolo occiderat, interemit. ¶ Item Alcmæon, Philosophus Crotoniates, Pythagoræ

Pythagoræ auditor, qui, teste Laërtio, primus de naturæ ratione scripsit lingua Dorica.

Alcman, Ἀλκμάν, Lydus, Messenius, poëta Lyricus, filius Damantis. Claruit XXVII. Olympiade, quũ apud Lydos regnaret Ardis, pater Alyattæ. Hic quum nimio amore puellã quandam deperiret, amatorios cãnis primus invenit. Periit pathiriasi. Marbo interisse Suidas.

Alcmania, Ἀλκμανία, Civitas Cretæ mediterraneæ. a Lûs Heraclea dicta, Steph.

Alcmenã, pen. prod. [Ἀλκμήνη. Ger. Die Mutter Hercules.] Nomen proprium fuit matris Herculis. Electronis filia, Amphitryonis Thebani uxor, quæ Jovi Herculem peperit. Dicitur, ἀπὸ τοῦ ἀλκεῖσθαι εἶπε, à robore, quoniam hæc mulier multum præ se tulerit animi constantiæ, ad virtus proxime accedens. Aliquando postponitur u, Alcumena, prout versus exigit. Vide Hesiodum in Aspid.

Alcŏmenæ, Ἀλκομεναί, Ithacæ antiquæ civitas est, à qua Ulysses Alcomeneus, Ἀλκομενεύς, à poëtis appellatur, Steph.

Alcon, Ἄλκων, Nomen proprium. Creontis Jagellarii, cujus filium quum dracho invasisset, tanta arte direxit Jagellam, ut ea in serpentis deficeret vulnere, nec transfretaret insana. Fuit hic Alcon Erechthei Atheniensium regis filius, qui ex Attica in Eubœam fugit. Virg. 5. Aegl. Iliquos aut Phyllios agnes, Aut Alconis habes laudes, aut Jorgia Codri.

Alcothus. Lege ALCATHOUS.

Alcyŏne, pen. corr. [Ἀλκυόνη. Ger. Die from Aeoli der Winden König / welche in ein Seevogel verwandelt worden.] Aeoli regis ventorũ filia fuisse creditur, & uxor Ceycis; quę desiderio mariti, qui naufragio perierat, in mare se dedecit, versaq; est, ut poëtæ fabulantur, in avem cui nomen. Vide Ovid. 11. Metam. ¶ Altera fuit Alcyone Eveni Bunomis filia, uxor Idęi, antè Marpessa appellata: quam Apollo quum rapuisset, non dubitavit maritus sumpto arcu & sagittis uxorem vi ab eo repetere. Quod quũ fieri non esset, patientes filiæ casum Jovis, commutato nomine Alcyonẽ eam appellarit, quod fatũ superstiti Alcyone non difficile sortiri videretur. Hæc Homer. 9. Iliad. Alii tertiam Halcyonę, prima vocali aspirata: quæ de re vide ea, quæ suprà annotavimus in dictione ALCEDO.

Alcyŏneus, Ἀλκυονεύς, Gigas fuisse traditur, Porphyrionis frater, ab Hercule telis confossus: cujus & filiæ, quas septem numerant, ob patris mortem in mare præcipitãtes se, ab Amphitrite in Alcyones, ut quorundam opinio est, sunt immutatæ. Harum nomina sunt, Phoxomia, Anthe, Methone, Alcippe, Pallene, Drymo, & Asterie. Ex Suida. Alii tertiam Halcyonem. Vide ALCEDO.

Alĕã, Ἀλέα, Stephanus, Nomen oppidi in Arcadia, dictum ab Alęo conditore. ¶ Item Minervæ cognomẽ, quæ circa hanc urbem colebatur, ut est videre apud Herod. lib. 1. Verùm in duabus hisce postremis significationibus primam corripit, quam alioqui producit. Papinianus in Sylvis: Aut Aleæ lucis vidit Tegeæa sacerdos.

Alebas, pen. prod. Ἀλέβας, Lariſæorum in Thessalia crudelissimus tyrannus fuit, ab ipsis tandem sarcinitibus, quos ad corporis custodiam adhibebat, interfectus.

Alebercetti, Galliæ Narbonensis populi. Plin. lib. 3. cap. 4.

Alecto, Ἀληκτώ. Ger. Eine auß den unsinnigen Furien Megærã.] Una ex furiis infernalibus, & Latinè nec sana interpretatur, ab ἀ privativa, & λήγω, desino: quia cupiditas eum quem tenet, non desinit.

Alector, ἀλέκτωρ, Filius Anaxagoræ, Iphim genuit & Capaneum, qui fuit unus è septem ducibus Argivorum apud Thebas. Volaterr.

Alectryon, Ἀλεκτρυών. Ger. Der gehelmpt Römanzling Martis.] Adolescens fuit (ut fabulantur Lucianus) Martis adeò familiaris, ut adulteri, quo Venerilli commodarebatur, conscius adhiberetur, fenestrasq; custos apponeretur, ne Sol is interea adhibere deprehẽderetur adulter. Verùm quum ille somno oppressus negligentius excubias ageret, amatores ejus fidutia in utroque jure commentes, à Sole deprehensi sunt, & apud Vulcanum delati, adamantinis catenis mutuò ante eum in usum paratis, sunt implicati. Quæ de causa indignatus Mars, Alectryonem in avem sui nominis transformavit, quem gallum Latini appellãt: qui etiam hodie Veneris negligentiæ memor, Solis adventum cantu suo præmunit.

Alegrnus, Vous fut Bitorum Boëtiæ quatuor enim fuerunt, Hippodamus, Alectrion, Archelycus, Alegenor, teste Diodor. libro 5.

Alĕi campi, Ἀλήϊον πεδίον, Locus est Lyciæ, in quem excidit Bellerophontes, quum à Pegaso ab œstro agitato excussus esset. Dictus, quòd in eo cæcus erraret Bellerophontes, coarctaretur.

Alele, Phœnicum urbs in Africa. Plin. lib. 5. cap. 4.

Alemani, [Ἀλαμανοὶ Stephano. Ger. Die sonsten Pol. Nieuwe Vng. Nieder. Ang. Germanen, Alemannen.] Populi Septentrionales, qui & Germani dicuntur. Rheno fluvio à Gallis, Alpibus ab Italis discreti: ita dicti primo vocabulo, quasi proprius veri. Quũ enim Germani dicti Septentrionales, præsertim Transalbiani mutare sedes cœpissent, imitati priores Germanos, qui trajecto Rheno, quòd se toros vitos offenderent, sibi hoc nomine, quasi Garmen Mann impotuissent. & pũsse, quòd fortissimi bellatores & viri omnes essẽ & vellent, & deberẽ. Alemanos, quasi alle Männer appellavêre. Hæc Beatus Rhenanus in Tacitum.

Alemannus, Spartanus in Caracalla, Cùm Alimani nomen assereret.

Alemannus, Fluvius apud Rhęticos originẽ à rubro castro Wettenberg trahêshic ad Xelpeum oppidũ jungitur Danubio. Vulgò Aimele, vel Aimle appellatur. Vide Alsbanerũ in Tacitũ.

Alemusii, Atticæ populi, apud quos est Cereris templum. Pausanias in Attic.

Alentius, Sinus. Plin. lib. 6. cap. 29.

Aleopetra, Falsa in Macedde.

Aleria, Corsicæ colonia à Sylla dictatore deducta. Plinius lib. 3. cap. 6.

Alesa, Civitas est Siciliæ, Ptolemęo. ¶ Hinc Alesinus, na, num. Cicero Epist. Famil. in Alesina civitate, &c.

Alesius, Ἄλεσος, Oppidum Eleidis. Stephanus. ¶ Item montis Arcadiæ, non procul à Manineta: sic dictus ab errore Rheæ. Autor Pausanias.

Alĕsium, Ἄλεσιον, Oppidum Peloponnesi apud Strab. lib. 8.

Alethes, Ἀλήθης, Nomen proprium viri Troiani, de quo Virg. lib. Aeneid. 12. & qua gratia ævus Alethes. Latine sonat senex.

Aletium, Ἄλητιον, Oppidum Salentinorum in Italia, authore Ptolem. & Plin. lib. 3. cap. 11. ¶ Hinc Aletini populi, apud Plin. lib. 3. cap. 11. Vulgò Leyo et terra di Otranto.

Aletinates, Italiæ populi, in agro Campano. Plin. lib. 3. cap. 5. ¶ Aletini apud eundem lib. 3. cap. 11.

Aleus, Fluvius Siciliæ & urbis quædam five locus in Chronico. Ita dictus ab Aleuno quodam rege, interpres Theocritus septimum Idyllium.

Alex, Alecis, Fluvius Rhegiorum agrum à Locrensi dirimens. Strab. lib. 6. Apud Theocritum vero scribitur Alesalitis. Hic fluvius Plinio Corcinus appellatur, Pausaniæ & Achæno Cecinus. Volaterranus.

Alexamenus, Aetolus, Naxidis tyrannus Lacedæmonii interfectus, mox ab Lacedæmoniis ipsis in regni obtinentes. Liv. Decad. 4. lib. 5.

Alexander, [Ἀλέξανδρος. Ger. Der groß Meander / König zu Macedonien.] Nomen proprium regis Macedonici, cujus clarissima gesta & ab historicis & in Sacris Literis traduntur. Hic longè omnium excellentissimus fuit, cui ex reliquis octo & auctis. Magnitudinis est notatio, ne vir unicam gloriã adeptus, sine cœnam nominaretur. Nam solus, à condito ævo, quantum hominis memoria est, nec opes adhuc imperio orbis auctus, fortuna sua major fuit. Exstinctusq; ejus amplissimus & provocavit fecundus, & æquavit meritis, & superavit memoriam, solusq; sine æmulo clarus, adeò ut nemo audeat vincere ejus spem, vel optare fortunam. Hæc Apuleius. ¶ Fuêre & alii Alexandri, quorum unus Aphrodisæus, interpres Aristotelis, sed tali ingenio, ut Aristotelem facilè eodem superet. De hoc Suidas & Stephanus memineruntq. ¶ Alius fuit Alexander Grammaticus, ex oppido quod Cotiæum dicitur, qui de varia historia five miscellanea XXIIII. volumina scripsit, pertinentia ad ætatis suæ viros. ¶ Alius Alexander Aetolus, & Syrus, dictus Balam. ¶ Alius Judæorum rex, qui Aretas dictus fuit, & regnavit annis viginti septem. ¶ Alius Alexander Epirota, qui quum Italiæ bellum inferret, à Lucano milite interemptus est.

Alexandrã, Quæ & Cassandra. Priami filia, ait Varro. Hoc etiã nomine Lycophronis inscribitur poëma de Alexandro Paride. Volaterr. ¶ Et Alexandra, Alexandri Judæorum regis uxor. Regum lib. 1. cap. 1.

Alexandrĭa, [Ἀλεξάνδρεια. Ger. Eine Stat in Egypten die also genennet ist von Alexandro dem Großen.] Vulgò à Turcis Scanderia dicitur. Urbs Aegypti, non longè à Nili ostio: ab Alexandro Macedone condita: urbs sertilissima: quam Dinocrates architectus mirabilis ingenio, quòd ex arena nullum pallium laxaturæ ad effigiem Macedonicæ chlamydis orbe gyrato faciat, sumpto angulo decem & sex procurso. Marcotis locus ad meridianam urbis partẽ. Philippo Canopico ditto juxta situs. Habuit & Cadias eminentem disciplinarum liberalium famam; & ut omnium dixerim maximum totius orbis emporium. Constitutum autem fuit ante Salvatoris adventum, anno vigesimo supra trecentesimum, intra spatium septuadecim dierum (ut refertur infimus ita. 11.) cum sex millibus mœnium passibus.

Alexandrĭsum, Ἀλεξάνδριον, Judææ oppidum Iosephi & Strabonis lib. 16.

Alexandropolis, Ἀλεξανδρόπολις, Parthorum civitas, sic ab Alexandro Magno conditore nuncupata. Plinius libro 6. capite 25.

Alexia, Sequanarum urbs est, quam Proterius Regius ii vocat. Dicitur autor ei, hanc urbem ab Hercule conditam et ejus filio Alexia nomine, donec a Cæsare longa obsidione fessa pœnæ Romano accessit imperio. Creditur eadem esse, quam Gallorum Alesiam vocant.

Alexis, Ἄλεξις, Afer a Pollionis puer fuit, quem Virgilius ejus amore capens, ab illo dono accepto, in hunc gratum (ut Servius putat) Virgilius fingit secundam Argiogam.

Alexis Thurius, Ἀλέξις Θούριος, Quippiam Sybaris dicebatur, pœna capitis ante Stesichorum, cliquæ plures fuisse. Strabo. Eliam Stephanum, poëtam & ipsum comicum. Suidas.

Algidus, pen. corr. Mons ab urbe duodecim passuum millibus distans, ab assiduo frigore sic dictus. Horatius: Quamvis Algidus horridior. Item, Algidum. Ab hoc quoq; sylva Algida dicta est, Auricomos lucos, in cujus nigrella Regillus lacus est.

Algidum, Ἀλγίδον Stephano, Italiæ oppidum non procul à Tusculo in alto montetium, ex actis ab ipso proprietate dictum, quod Sabini ex veteris litteris descriptione collinarum, quæ proximæ adhuc Algidi fuere, cognominarunt. Volater.

Algidensis, ad Algidum, ut Raphanus Algidensis, qui circa Algidum nascitur, amplus & tractabilis. Plin. lib. 19. cap. 4.

Alicariæ, Meretrices in Cilicia appellatæ, quod solitæ essent circa pistrina alicariorum versari. Festus.

Aliguttus, Propinquum nomen. Cic. Tironi, lib. 16 Epist. 18 ad finem. Aliguttus Cæsaris famulus mortuus est, bonus homo, & noster amicus.

Alinda, Ἄλινδα Stephano, Locus est in Lycia.

Alinda, Ἄλινδα, Vbi Caria, in qua regnavit Ada, filia Hecatomni regis Cariæ, sic in Alexandri Magni, Strabo lib. 14.

Alindoia, Ἀλινδοία, Civitas Macedoniæ, Steph.

Aliphe, pen. prod. Ἄλιφα, Olim appidum erat in Samnio. Hinc Aliphani populi, & Aliphana pocula apud Horat. lib. 2. Serm.

Aliphuræi, Ἀλιφυραῖοι, Arcadiæ populi Plin. lib. 4. cap. 6 ab oppido Aliphira. Cic. ad Att. lib. 6. epist. 1. Arcadiæ centebat, & de Lyceon quoddam mantium. Tegeatum autem & Aliphira, & Trapezuntios, ei vide dixisse.

Alisana, Ἀλίσανα, Oppidum Cretæ, apud Stephanum à quo fingentur Ἀλισανεῖς, Ἀλισανεύειν.

Alisus, Ἄλισος Ptolemæo, Oppidum Germaniæ, in tractu maritimo Saxoniæ.

Alisum pen. prod. Ἄλισον Ptolemæo, Oppidum in Septentrionali plaga Germaniæ, non procul à Steamburis.

Alista, Ἄλιστα, Insula Corsicæ urbs in lacere Meridionali, Ptol.

Alizones, pen. prod. Ἀλιζῶνες, & Alizonum populi, inter Mysos, Caras, & Lydos siti, autor Stephanus.

Allalia, Ἀλλαλία, Corsicæ insulæ oppidum, Phocensium opus, ut ait Herodotus. Gentile est Allaliates, Ἀλλαλιάτης, Steph.

Allantes, es, Ἀλλάντες Stephano, quorum oppidorum nomen est, quorum alterum in Arcadia, in Macedonia alterum colonia. Item Allantenses, Ἀλλάντιοι, qui & Allantenses dicuntur à Plin. lib. 4. cap. 10.

Allia, Ἄλλια. Nomen fluvii, qui à Crustumiis montibus præalto defluens alveo Tyberim omnium fretor, quadragesimo ab Vrbe lapide, ubi magna strage Romani à Gallis profligati sunt. Hinc Alliensis dies dictus est, tanquam infaustus. Sunt qui arbitrentur hoc nomen à Tesentinorum, deprecatorum Deorum, lingua duci. Et damnata a diis Romanis Allia fabia: quod tamen Lucan: Et damnata a diis Romanis Allia fabia: quod tamen Lucano factum est, per fabam dirimere nemini genuinatorio Aqua. Hanc nonnulli prima tempestate dixerunt, Silius Major & non Ecl. esse ex olim Arbarigus. Hac erat in fabis cui dat gravis Allia nomen. Virgil. libro 7. Quæ spes furentes tantum intersit Allia commota. Vbi Servius malè putavit alterum, metri causa esse pro Allium. Nam quod Lucan. libro 7. dicit: Non illas nasci potuisse Pharo Ista parentis, Quas alias clades: Aliæ non flumina nomen, sed ex eventis relatum est, ab Alius, alia, aliud.

Allienus, Propretor vir, qui fuit Prætor Siciliæ sub Cæsare. Hirtius in Commentariis de bello Attico in fine.

Allobroges, pen. cor. Ἀλλόβρογες, Ἀλλοβρόγοι, Stephano, Ger. Sapheos. Populus Galliæ juxta Rhodanum, nunc Sabaudienses, & Delphinates, victus a Fabio & Cæcilio conjurationem movit, ad ultimum Lugdunense solum, Ptolemæo, Hor. Epod. 16. Novi civium perfidiam. Alo vox.

Allogenes, Ἀλλογενὴς, ut apud Celtas. 4. cap. 5. Virum alloqui.

Allotria, Ἀλλοτρία, Vbi Cretæ, ut ex Polyb. refert Stephanus. Gentile est Allotriates, Ἀλλοτριάτης.

Allotriges, Ἀλλοτρίγες, Populi in tractu Septentrionali Hispaniæ, Strabo lib.

Almedessus, Ἀλμήδησσος, Oppidum in ora Thraciæ, non pro-

cul à Bosphoro. Recensetur à Plin. libro 4. capite 11. Ptolemæus vocat Ἀμηδησσόν, Halmidessum. Aut potius Ἀμηδόνιον ex ea gratione.

Almene, pen. prod. Ἄλμηνη, Oppidum est ad Pontum Euxinum: à quo hæc gentilia, Almenius Ἀλμήνιος, & Almenites Ἀλμηνίτης Steph.

Almon, Ἄλμων, Oppidum Thessaliæ, quod à nonnullis Almon appellatur, teste Plin. lib. 4. cap. 8. Est etiam Almon apud Virgil. 7. Aeneid. Pastoris nomen, filii Tyrrhei, regis pecoris magistri.

Almopia, Ἀλμωπία, Macedoniæ pars est, quæ ab almope gigante, Halis et Neptuno filio, nomen accepit: a qua etiam urbe Almopes dictum. & Almopii Stephan.

Almus, Ἄλμος Typhæus, ut inquit Apollonius, frater Porphyrionis, et unus filius Chrysogone, & Neptuno, natus est Minyas ter Orchomeni. Idem tamen Minyæ matrem Hermippen Æoli filiam appellat.

Aloeus, Ἀλοεύς. Numen Gigantis, Titanis & Terræ filii, cujus uxor Iphimedia a Neptuno violata, duos peperit filios, Otum & Ephialten, quos Aloeus pro suis educavit: unde & Aloidæ, Ἀλοάδαι appellantur. Hi quum Gigantibus superis bellum inferentibus, opem ferrent, Apollinis & Dianæ telis confixi sunt. Virgil. 6. Aeneid. Hic & Aloidas geminos, immania vidi Corpora, qui manibus magnum rescindere cœlum Aggressi.

Alogiani [Ἀλογιανοὶ Ger. Ketzer/welche Christum das Wort/ja einen Bonum/ dasselbe wahren Gottes Sohn/ verleugneten.] Hæretici sub eo titulo vocati nonnulli, qui Patris verbum appellare, divinitatem non agnoscerent, Ioannis Evangelium respuerent.

Alones, es, apud Mosam legimus, sive Alona, æ, Ἄλωνα Ptolemæo, Havnus est Hispaniæ in finibus Bastitano. Et Alone, Ἄλωνε, insulæ inter Lebedum & Theram reperiri tradit. Plin. lib. 4. cap. 8.

Aloni, Populi Mesopotamiæ Gordyæis juncti, per quos Zerbis flavius in Tigrim cadit. Plin. lib. 6. cap. 26.

Alontigiceri, Hispaniæ populi in conventu Hispalensi. Plin. lib. 3. cap. 1.

Alontium, Vide ALVNTIVM.

Alope, Ἄλοπη, Thessaliæ civitas est apud Plin. lib. 4. cap. 7 dicta ab Alope Cercionis, sive (ut alii placet) Actoris filia. Enumerantur & alia quinque Epidamnii nominis civitates, quas vide apud Stephanum.

Alopece, Ἀλωπεκὴ, Insula est Bosphori Cimmerii apud Plinium lib. 4. cap. 12. Est & altera ejusdem nominis insula, e regione Smyrnæ sita, in mari Ægæo: quæ recenseretur à Plinio lib. 5. cap. 31.

Alopeconnesus, Ἀλωπεκόννησος, Oppidum est, teste Stephano, in Hellespontiaca Chersonneso, ex oraculo nomen adeptum, quo jubebatur Atheniensis ibi urbem condere, ubi a perenses cæcutes reperissent. Circa hanc urbem præclarissima tubera nascuntur. Est Plin. lib. 19. cap. 3. Est præterea ejusdem nominis insula, ante Thraciam Chersonesum, non procul a Cardia, ejusdem Chersonesi porro, de qua Plin. lib. 4. cap. 12.

Aloros, Ἄλωρος, Ptolemæo, Macedoniæ urbs, autore Pomp. libro 2.

Alostici, Hispaniæ populi in conventu Hispalensi. Plinius lib. 3. capit.

Alpes, [Alpes, montes Ital. Alpi. Ger. Das Gebirg/ Gibt vorgeben/ sie haben von Hannibal und den Carthaginensern ihren Namen. Virg. Hanc] Ab candore nivis deductum, quia perpetuis fere nivibus albet. Gr. Sabini etiam Alpes dixere, quod pulcra Latini alebrum de Alpis nomen silvas: Cæsas nivibus cupressos, Sipposq; coelo, Sava vocat. Sunt autem montes a tribus, qui Gallium Transalpinam a Cisalpina dividebant, nec ejus promontoris saltus eximii sunt Italiæ. In longitudine centum millia passuum patet, a supero mari ad inferum, ut Cassiodorus Lavirus vero tria millia stadiorum. Hinc si Alpinus, na, num, pen. prod. Ἀλπῖνος. Plin. Gentes Alpinæ. & simul Alpini, cui ab Alpibus fluit Vindelicus & Cisalpinus, na, num, & Transalpinus, cognita.

Alpesa, Oppidum est Celtiberiæ regionis in Hispania ulteriori, apud Plinium. 3. cap. 1.

Alphias, Ἀλφειάς, Diana Arcadica apud Ovid. lib. 5. Metam. Tum cupit ales Alphea as extollere undis. Vbi alludit ad fabulam, qua fertur Arethusam Alphei amantis vim fugientem, in fontem fuisse conversam.

Alphæus. Nomen est fluvii apud Hor. lib. 1. Serm. ut Alphæus vafer in omni Abjecto instrumento artis, clausaq; taberna Sacerrat, &c.

Alphesiboea, Ἀλφεσίβοια, Phlegei flumicis filia, quam Alcmæon donatis illo monili, quod Eriphyla mariti detraxerat, in uxorem duxit.

Alphesi-

Alphēsiboeus. Ἀλφεσίβοιος, Nomen pastoris, apud Virg. Aeglog. 5. μαχόμενος πρὸς βοῦς, qui cum tauris luctatur.

Alpheus. Peneus syllabas, & pen. prod. Ἀλφειός. Vulgò Rufea. Fluvius est in Elide Peloponnesi regione, quem Pausanias lib. 5. tradit per ulteriora meabus Libertate usi labi, & in Arethusam Siciliæ fontem desinere. Quæ in re requirunt eruditi Poëtarum fabulas, qui Arethusam veneficam fuisse tradunt, ab Alpheo adamatam: cui quum ille vim adhibere pararet, Dianæ miserationem in fontem fuisse conversam, ut cultu quotannis ritibus, ne amatoria undis polluerentur, in Sicilia usq; fugisse tandemq; in ea parte Syracusanæ urbis, quæ Ortygia dicitur, magna aquarum vi erupisse. Alphenoq; amare Nympham ejus fœderis vocabulo fuisse insectum Virgil. 3 Aen. Alphenum fama est hūc Elydis amorem Occultas egisse vias subterque marinas, cui nunc Ore Arethusa tuo Siculis confunditur undis. Verùm hæc fabulosa esse constat: quum Alpheus quotannis ad sua hauriantur, ut docet Strab. lib. 6. cujus ostium mare ferè videsse inter Ichthyopolis promontorium, & Helicarnum oppidum.

Alpheoniæ Dianæ Templum. Locus est ad Alphei fluminis ostium, ab Olympia stadiis octoginta distans. Strabo libro 8.

Alphion. Ἀλφεῖον, Lacus in Pyrrhea, vitiligines tollens. Plin. lib. 31. cap. 2.

Alphius. Generatoris nomen, à quo primum profecta esse dicitur celebris illa sententia: Vel optima nomina, non appellando mala fieri. Hujus meminit Horat. in Epod. Ode 2.

Alpinus. Malus quidam Poëta fuit qui Memnonis Auroræ filii bellum descripsit, sed tam malè, ut ab Horatio dicatur, Memnona fas carminibus jugulare. Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona facit.

Alsa, Fluvius est Venetiæ, Aquileiam præterfluens. Plin. lib. 3. cap. 18.

Alsfeldia. Vrbs Hassiæ.

Alsia. Villæ nomen est, diversis Mediolanensis, in Varisensi præfectura. Vide annotationes Aciani in Cornelium Tacitum.

Alsium, Ἄλσιον Ptolemæo, Vrbs est Tusciæ literalis, quam hodie Sanctam Severam vocant. Plin. lib. 3. cap. 5.

Alsus. Nomen est patris apud Virg. lib. 10. Aen. Podaliriius Alsum Patrem, primaq; ætie pertesa senectus Ante (ferunt) quàm fatis concederet ipse.

Altellus. Romulus dictus est, sive quòd in celsiore altus fuerit à lupa: sive quòd reliquis gestis excelsus ac gloriosus esset: seu quòd à Tatio Sabinorum rege in colloquium pollutatus, alterius vitæ auctor ac loquutus fuerit. Nam sicut à Marco Marcellus, à vasto Vastellus: ita ab altero Altellus fit. Hæc Festus.

Althæa proprium Meleagri matris nomen: quam ut fratrum filiorū eadem ulciscerentur a Meleagro filio suo perpetrata fatalem illius thalamum ignis impolvit, filiumq; unà cum illo exussit. Vide infrà in dictione MELEAGER.

Altinum, penult. prod. Ἄλτινον. Vulgò Altino. Vrbs olim in honore Veneriæ florentissima fuit: a qua Altinates populi dicti sunt. Plinius lib. 3. Epistol. Arrianus Maturius Altinensium est princeps.

Aluntium, sive Alontium, Ἄλοντιον Ptolemæo, Oppidum Siciliæ non procul à Lilybæo promontorio. ¶ Inde Aluntini, sive Alontini, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 8.

Alurna, Ἄλουρνα Ptolemæo, quę & Alborna vulgò S. Angelo. Oppidum Liburniæ. Inde Alurnenses, sive Alburnenses populi, quorum meminit Plinius in descriptione Liburniæ.

Alusig, specus facere in thalamo Thetidis mātę, ab Aluśo proximo amore cognominatus, ut scribit Lucius Ianus Parthasius in Claudianum.

Alutie, Populi Illyrici, in conventu Scardonitano. Plinius libro 4. capite 21.

Aluvenses, Etriæ populi. Plin. lib. 3. cap. 19.

Alyacmon, Fluvius Macedoniæ. Cæsarianus: Et fluctū rapidum damnant Alyacmona Bell. ¶ Legitur & Haliacmon pro eodem.

Alyatta, Ἀλυάττα, Regina ula Bithyniæ: ita appellata ab Alyatte rege. Stephanus.

Alyattes, Ἀλυάττης. Lydorum rex fuit. Crœsi Pater, cujus memoriæ extructum est monumentum apud Sardes, maximis impensis parte ab ancillis, quę omnes apud Lydes corpore quæstum faciunt, in hoc opus collocata.

Alybi, Ἄλυβοι, Regio non longè à Mysia ubi argentifodinæ esse ab Homero traduntur.

Alybes, Ἄλυβες, Græcorum nonnulli eos putant esse qui & Chalybes Strab. lib. 12.

Alycus. Civitas Peloponnesi. Steph.

Alysius, Ἀλύσιος, Bacchus dicitur, ἀπὸ τῆς ἀλύσεως id est, solvo, Cæl. lib. 7. cap. 15.

Alyssoni, Ἄλυσσονες, Populi fuere Scythiæ Asiaticæ, ut docet Herod. lib. 4.

Alyssos, Arcadiæ fons est, cujus aqua canis rabidi, mortui medetur.

Alyxothoë, Ἀλυξοθόη, Nymphæ nomen, ex qua Priamus Asterium suscepit. Ovid. lib. 11. Metam. Aesaron umbrosa Parthenope sub Ida Fertur Alyxothoe.

Alyzia, penultima producta, Ἀλυζία Stephano, Acarnaniæ civitas est, non procul à lictore, Strab. lib. 10. Cic. Tironi. Turgidie abs te ad Alyziam accesseramus: in loco citeriora Leucadiam stadia CXX.

A amre M.

Amadoci, orum, Ἀμάδοκοι, m. sive Amadoci, Montes sunt in Sarmatia Europæa: à quibus & accolæ, Amadoci dicuntur. Ptolemæus.

Amadryădes. Vide HAMADRYADES.

Amæa, æ, Apud Diodorum Cereris dicta: Proserpina verò Azesia, autore Didymo. Vide proverbium Amæa Azesiam repetit. Dicit conferendo die, multumque quæsita, desideratæque. Nota est fabula de Cerere quærente Proserpinam, referente Plutarcho.

Amalchium. A Scythis appellatur Oceani Septentrionalis portio, quam nos Mare congelatum dicimus. Plinius libro 4. cap. 13.

Amalecitæ, Ἀμαληκῖται, Gens Hebræorum. Steph.

Amalthea, penult. prod. Ἀμάλθεια. Fuit una Iovis infantis. Nam Melissa ex Creta quas filias habuit, Amalthean & Melissam, eas lovem caprino lacte & melle nutrivisse, refert Lact. lib. 1. Institut. Alii dicunt capram fuisse appellatam Amaltheam: unde Parmenius Poëta Græcus, quæ propter cæli sublata, inter sydera cum gemitis hœdis sint collocata. In ejus autem ortu & occasu maximè sunt pluviæ. Hinc & illud Ovid. 5. Fast. Nascitur Oleniæ signum pluvialis capellæ, Et sua Maenalio & Oenia sydus pluvia capellę. Porrò Olenia dicta quia in Oleno urbe Bœotię, vel Achaię, ut alii volunt, nata est. Sunt qui tradunt ex altero Amaltheæ cornu fluxisse, Ambrosiam altero nectar, cibum & potum deorum. ¶ Eti & nomen Sibyllæ apud Tibullum.

Amana, Ἄμανα, Civitas Mediæ. Ptolemæo.

Amandrā, Regio ad Indum Fluvium, in quatuor divisa populos. Peucolaitas, Arsagalitas, Gandaritas, & Asios. Autor Plin. lib. 6. cap. 21.

Amanides portæ, Ἀμανίδες πύλαι, Dicuntur angustiæ Amani montis, à quibus discedit à Tauro discedens. Vide Strabonem libro 4.

Amanoides, Ἀμανοῖδες, Ciliciæ promontorii, Pomponio sic dictum quòd formam, effigiemq; Amani montis exhibeat. Hermolaus.

Amantibes. Populi fuere in Africa, Troglodytis proximi, apud quos nulla fuit, cùm carbunculorum, gemmarumque copia est, adeò ut exile domos sibi extruere dicantur. Autor Solinus.

Amantia, Ἀμαντία, Civitas Macedoniæ Ptolemæo. Cic. 11. Philipp. C. Antonius qui tenet Apollonia, magnam urbem, & gravem tenet opinio Rubidem, tenet Amantiam, &c.

Amantini, Ἀμαντῖνοι Ptolemæo. Amantes Plinio, Populi sunt Pannoniæ inferioris, quæ hodie Vngaria dicitur.

Amanus pen. prod. Ἀμανὸς Stephano, Pars Tauri montis, qua Syriam à Cilicia dividitur. Strabo lib. 11.

Amārācus, pen. corr. [Pol. Maiorana. Vng. Majorána.] Cynaræ regis Cypri puer, qui cum lapsus dum ferret unguenta, fregit alabastrum. Deinde quum nimio dolore contabuisset, versus est in sampsuchum, quæ ex ejus nomine Amaracus cepta est appellari, Ἀμάρακος. Virg. 5. Aeneid. Aut molli Amaracum illum floribus & dulci aspirans complectitur umbra. Plin. lib. 21. cap. 22. Sampsuchum, sive amaracum in Cypro laudatissimum, & odoratissimum. Coronamentis adhibetur, ex aceto & sale illitum. Herbam hanc vulgò Majoranam vocamus.

Amaromis, ut refert Josephus, dixit nomen patris Moysi.

Amarantbi, Ἀμάραντοι, populi inter Colchos, apud quos Phasis fluvius oritur: unde & Amarantbius à quibusdam appellatur. Steph.

Amarbi populi Scythię, Hircanis proximi: quorum meminit Paulus Æmil. lib. 3. Strabo lib. 11. Amardos vocat.

Amardus. Mediæ Fluvius. Ptolemæus.

Amarusia, Ἀμαρούσια, Dianę cognomen est tractum ut Pausaniæ videtur) ab Amarusio Euboeæ vico, ubi summa ea veneratione colebatur Diana.

Amarynthius Ἀμαρύνθιος, Vicus est Euboeæ insulæ juxta Fretum, in quo Diana colebatur, quæ inde Amarusia dicta est. Strab. lib. 10.

Amasenus pen. prod. Fluvius Volscorum. ¶ Est & alius in Sicilia eodem nomine, de quo Ovid. lib. 15. Metam. Nec non Sicanis volvens Amasenus arenis.

Amasia, penult. prod. Ἀμάσεια, Oppidum Cappadociæ, quod

Isis fluvius praetexitur, Strabonis Geographi patria, utidem Strabo refert lib. 12.

Amasius, Ἀμασιος Strabon., Fluvius est Germaniæ inter Rhenū & Albim, iuxta Emdam Phrysiæ orientalis metropolim, in Oceanum illabens. Germani sua lingua Die Ems vocant. Plin. & Pomp. Mela Amisius dicitur.

Amāsis, pen. prod. Ἄμασις, Nomen proprium regis Aegypti, cujus tumulus fuit una pyramidum, dicēte Lucan. lib. 8: Non mihi pyramidum tumulis evulsus Amasis. Hic legem condidit, ut quisq; quotannis apud praefidem rationem vitæ redderet, demonstraretq; unde viveret, aut quo quæstu sustentaretur, qui hoc non faceret, morte afficeretur. Hanc legem Solon ab Aegyptiis transtulit ad Atheniensis. Regnavit eodem tēpore in Aegypto, quo septem sapientes in Graecia floruerunt. Multa de hoc Plutarchus in Symposio septem Sapientum, & Diogenes Laertius in vita Periandri.

Amasii, Plin. lib. 6. cap. 7. populi circa Maeotim.

Amastris, Ἀμαστρις, Metropolis Paphlagoniæ, quæ antea Cromna dicebatur: postea Amastris appellata ab Amastri, muliere Persica, filia Oxyathrę, fratris Darii, ut alii placet; ab Amastri quadam Amazone. ¶ Est & urbs Bithyniæ, Ptolemæo.

Amath, Nomen filii Chanaan, qui autore Iosepho, Amathonæ instituit, qui & Amathei dicuntur.

Amata, à Pontifice appellabatur Virgo Vestalis, quū ad minorem Vestæ capiebatur: quòd prima quæ hoc titu capta fuit hoc fuerit nomine. Capi autem id circò dicebatur, quòd veluti bello capta à parente, vel ab eo, in cujus potestate erat, manu à Pontifice maximo apprehensa abducebatur. Vide Gellium lib. 1. cap. 12.

Amatæ, populi Indiæ. Plin. lib. 6. cap. 20.

Amathā, orum, Ἄμαθα, ων, Regio Arabiæ. Vnde Amathei, Ἀμαθηνοὶ, Arabiæ populi. Plin. lib. 6. cap. 32. Horum meminit Iosephus lib. 1. Antiq. cap. 12. & Stephan.

Amathe, es, Ἀμαθὴ Stephano, Oppidum est Phœnices, & alterum Siciliæ. Ab utroque deducitur gentile Amathæus, Ἀμαθαῖος.

Amāthūs, pen. corr. thunia, Ἄμαθος, Cypri civitas ubi Veneri sacra, in qua & Adonis colebatur. Virg. lib. 10. Est Amathus, est celsa mihi Paphos, atq; Cythera. Ovid. Pitheumque Gurdon, gravidamq; Amathunta metalli.

Amāthūntēs, tēa, tēum, pen. prod. Idem lib. 10: Lactantes vitulos, Amathunteasq; bidentes.

Amāthūntĭăcus, tia, tium. Virgil. in Cyri: Quòd si animo quovis alio jactaris amore: Nam te jactari, non est Amathuntia nostri Tam rudis, ut nullo possim cognoscere signo. Vbi tamen in castigatioribus exemplaribus non Amathuntia legitur, sed Amathusia.

Amāthūsĭi, Ἀμαθούσιοι, Cypriisunt ab Amathunte urbe. Strab. libro 8.

Amāthūsis, amathi, Ἄμαθις, Fluvius Pylon urbē, Nestoris patriam præterlabens: à cujus nomine Pylos ipsa Amathoëntis videtur appellata. Hic etiam Pamisius vocatur. Strabo lib. 8. & Mamers, & Arcadius. Autor Strabo lib. 8.

Amāthūsĭă, Ἀμαθουσία, Insula in mari Cilicio, ab Amathunte vetustissima urbe ita appellata. Nunc Cypros dicitur. Plinius lib. 5. cap. 31.

Amāthūsĭăcus, a, um, adjectivum. Ovid. Metam. 10: Laudātis virtalos Amathusiacasq; bidentes.

Amaxā, Ἄμαξα Stephano, Bithyniæ locus à quo gentilia Amaxius, Ἀμαξιεύς, & Amaxites, Ἀμαξίτης.

Amaxia, Ἀμαξία Ciliciæ urbs est materia ad fabricandas naves maxime abundans, quam Cleopatra ab Antonio dono accepit. Strab. lib. 14.

Amaxobii, populi inter Sarmatas. Vide HAMAXOBII.

Amaxitus, Ἀμαξιτὸς Stephano, Trojadis locus, ara duodecim deorum insignis, quam Agamemnon construxit. ¶ Hinc Amaxitani dicuntur. Amaxitæ incolæ, quos Apollodorus Amaxitenos, Ἀμαξιτήνους appellat. Meminit hujus loci Plin. lib. 5. cap. 30. & Strabo lib. 13. ¶ Est præterea Amaxitus, oppidum in ripa Hori fluvii. apud Plin. lib. 5 cap. 29.

Amāzŏnēs, pen. corr. [Ἀμαζόνες. German. Etteckt der Weiberen Scythen.] Fœminæ bellicosissimæ, Scythiam juxta Tanaim primùm, deinde ad Thermodoonta incolentes, quæ magnam Asiæ partē occupavēre. Dictæ Amazones, eò quod mammis carerent: ab ἀ, sine, μαζὸς, mamma. Mos enim fuit Amazonibus, interfectis maribus, quos genuissent, servare fœminas, earumque infantium mammas dextras inurere, ne impedimento essent ad pugnam conferendam, & ne jagittarum jactus impediretur. Vel Amazones ἀ & ζώω, id est, pultes, seu pane, quasi sine pane, eo quòd non pane vescerentur, sed carnibus. Alii ab ἀμα & ζώω, cum aspiratione in principio, tanquam in commune viventes, dictas putant. Stephanus dictas putat à nympha Amazonide filia Samotnæ. Fuēre & in Libya Amazones, unde Silius Ital. libro 2: Hasbiten Harbæ filiam Amazonica pelta insignem facit. Alii ab Amazone puella, Dianæ sacerdote, & regina Ephesi. Amazones volunt appellatas.

Amazonĭus, Ἀμαζόνιος, Iliacum regio dicitur. ¶ Amazonum cāstellum, Ἀμαζόνων στρατόπεδον, in delicates & parum viros. Philostrat. in Apollonii vita lib. 4. ¶ Amazones pro pauperioribus, & tenuiori, promiscuoq; victu utentibus, apud Græcorum sententiosissimos reperiuntur, veluti quibus nihil amicè est, panem, non habebant. Vide Cæl. libro 3. cap. 31. & Hermolaum in Plin. libro 6. capite 7.

Amazonĭcus, Idem quod Amazonius apud Sueton. in Neronepeltæ Amazonicæ.

Amazonĭus, Mons Cappadociæ, præter cujus radices labitur Thermodoon fluvius. Plin. lib. 6. cap. 3.

Ambarri, à Cæsare inter Galliæ Lugdunensis populos numerantur.

Ambastæ, populi sunt Asiæ Et Ambastum, hominis nomen in Asia, autore Ptolemæo.

Ambe, Ἄμβη, Civitas est Arabiæ felicis, Ptolem.

Ambiāni, sive Ambianenses, Ἀμβιανοὶ. Populi sunt Galliæ Belgicæ, quos Plin. lib. 4 Bellovacis conjungit. Gal. Amiens.

Amberga, Palatini ducatus urbs in Germania non longè à Bavaria. [Germ. Amberg.]

Ambigatus, Celtarum rex fuit, qui ubi majorem vidit suorum multitudinem, quàm ut commodè ab ea regione ali posset, Bellovesum & Sigovesum sororis suæ filios cum magna Senonum parte ad quærendas novas sedes, alterum in Italiam, alterum ad lustus Hercynios misit. Vide Liv. ab Vrb. cond. lib. 5.

Ambrācĭa, Ἀμβρακία, Vulgò Arta, Vrbs in Epiro, Pyrrhi regia ab Ambracе rege, Thesproti filio, à quo proximus hinus Ambracius dictus est.

Ambracĭensis, & Ambraciotes: sive Ambraciota, Ἀμβρακιώτης. Ex hac urbe originem traxit Theombrotus, Ambraciota dictus, qui quum Platonis librum de æternitate animarum perlegisset, præceps se dedit in mare.

Ambrŏnes, Ἄμβρωνες, Gentes quædam Galliæ, quæ subita inundatione maris, quum sedes suas amisissent, rapinis se alere cœperunt. Hos cum Cimbris, Teutonisq; Marius delevit. Hinc tradum est, ut turpis vitæ homines, Ambrones dicantur. Vide de hoc latius in Epitom. lib. 68. & Plutarch. in vita Marii.

Ambrosius, Ἀμβρόσιος, Proprium nomē, divinus seu immortalis dicitur.

Amblyllis, penul. prod. Ἀμβλυλλὶς, Nomen est duarū urbium, quarum unam Strabo locatam Phocide, alteram in Bœotia. ¶ Est & hoc nomine fluvius Magnesiæ, juxta quem Apollinē Admeti regis pecus pavisse Poetæ fabulantur. Alii scribunt Amphrytus. Vide istic.

Ambulatri, A Plinio lib. 4. cap. 19. referuntur inter populos Galliæ Aquitanicæ.

Amelas, Lyciæ oppidum. Plin. lib. 5. cap. 27.

Amelius, Philosophus Apamicensis, discipulus Plotini, Porphyrii magister, Ammonii & Origenis coætaneus. Suidas.

Amĕrĭa, Ἀμέρεια Stephano, Vulgò Amelia, Civitas in Vmbria, ante Persicum bellum annis nongentis septuaginta quatuor condita: unde Salix Amerina apud Plin. libro 24. cap 9. ¶ Et, Amerina arcinacula, pro viminibus. Virgil. Georg. Arcq; Amerina parant lentę scirpea cinacula virgę. Vbi Servius Amerina retinacula, virgæ de quibus vites religantur: quæ virgæ abundant circa Ameriam oppidum Italiæ, cujus crebram in Rosciana fecit Cicero mentionem.

Amĕrĭŏlă, Oppidum in Latio. Plin. lib. 3. cap. 5.

Amesĭrātis, Ἀμισιρᾶτις, Siciliæ oppidum: cujus incolæ dicuntur Amesitratini, Ἀμισιρατῖνοι. Autor Stephanus. Horum meminit Cicer. 5. actione in Verrem: Quid Amesitratini miles, imperitis ita magna dicam?

Amĕstris, Ἀμήστρις, Regina fuit Persarum, uxor Xersis, de qua multa Herodotus.

Amilcăr, aris, penult. genitivi correp. Ἀμίλκας. Punicum nomen est, quo dicti sunt aliquot illustres Carthaginiensiū duces, quorum præcipuus fuit Annibalis pater, qui si non irreconciliabilis illo erga Romanos odio primus imbuit. ¶ Fuit & alter Alexandri magni tempore, qui quum cives sui exercitus Alexandri vires extimescerent, exulem se fingens, ad ejus castra transfugit. Receptus itaque ab Alexandro in militum, & consilius adhibitus, suis omnia civibus in tabellis lignеis, cera superinductis perscribebat.

Amilus, Vrbs Arcadiæ, Steph. & fluvii nomen. Vide Anulos,

Amipsĭas, Ἀμψίας, Poëta comicus Atheniensis, Suidæ. Hujus meminit Laërtius in Venere.

Amisius, Fluvius est Germaniæ, quem Amasium à Strabone vocari supra diximus. Hic in Frisia Orientali juxta Emdam civitatem in Oceanum influit. Germani hunc fluvium sua lingua Die Ems vocant, quasi Emysium dicas. Meminit ejus Plinius lib. 4. cap. 14.

Aminariæ.

Ammatiæ, Genus Nabathæorum Arabum, teste Iosepho. Dicti autem sunt ab Amanno filio Lothi, Steph. in Aman montis mentione. In veteri Testamento Ammonitæ vocantur, quorum metropolis etat Rabbath Philadelphia dicta.

Amisum, ἄμισος & Stephano, Oppidum est insigne in confinio Paphlagoniæ & Cappadociæ, distans à Sinope CXXX. M. passus. De hoc Plin. lib 6 cap. 2.

Amiternutii, ἀμιτερνοί, Vrbs Campaniæ, ex qua Crispus Sallust. natus perhibetur. Hodie Aquile dicitur. Plin. lib. 3 cap. 5.

Amiternus, adiectiuum tut, Amiterna cohors apud Sil. Ital. lib. 8 item Amiternus ager. Martial. lib. 13. Nos Amiternus ager felicibus educat hortis.

Amithaon, ἀμυθάων. Pater Melampi vatis. Stat. Theb. 5. Solers cibi cura futuri Amphiaraë datur, iustaq; Amithaone cretus Iam senior, sed mente vires, Phœboq; Melampus Et Amithaonia domus. Propert. Mox Amithaonia nupta futura domo.

Amithoscura, Regio Arabiæ. Plin. lib. 6 cap. 28.

Amichinenses. Italiæ populi in tractu Hetruriæ. Plinius libro 3 cap. 5.

Ammon, onis, ἄμμων Suidæ, five (ut alii malunt) Hammon, Iupiter appellatus fuit, qui in deserti Libyæ tractu arietis forma colebatur. [Germ. Ein gemahlt Schaff.] Cujus appellationis ratio hæc fuisse traditur: Quum Liber pater per desertum Libyæ exercitum duceret, universis jam Asiæ devictis, & situ admodum laboraret, imploratse à patre auxilium dicitur. Quo facto, apparuisse ei extemplo arietem: quæ dum fugientem persequitur, pervenisse illo duce ad fontem amœnissimum. Quapropter desyderio potum, existimasse arietem illum fuisse Iovem, cujus templum miræ magnitudinis in arena cõstitutum, & Deum vocasse Ammonem: hoc est, Iovem arenatum. Sunt qui dicãt lingua Aegyptia Ammon Iovem dici: hinc corrupto nomine Ammonem vocitatũ. Alii tradunt Ammonem dictũ ab Ammone quodam pastore, qui primus illic templum ædificavit. Hujus meminêre Suidas & Aristophanes, ἐν Ἀχαρνεῦσι.

Ammonesthis, Insula Arabiæ. Plin. lib. 6 cap. 28.

Ammonia. [ἀμμωνία Germ. Die landschafft in Libyen.] Regio mediterranea Libyæ, in qua Iupiter Ammon colebatur: dicta ab arenæ copia, quæ ἄμμος Græcis dicitur.

Ammonius, ἀμμώνιος, Alexandrinus philosophus fuit, Origenis & Porphyrii coætaneus: de quo vide Euseb. in Histor. Eccles.

Ammonitis, ἀμμωνῖτις, Nymphæ nomen est: ita dictum ἀπὸ τοῦ ἄμμου καὶ θεῖν, quasi per arenam currens.

Ammus, Insulæ Dolcæ in Arabia fluvius. Plin. lib. 6 cap. 28.

Amata, omnis virgo, quæ à Pontifice max. capitur ad sacerdotium. Vesta appellatur: quoniam quæ prima capta est, hoc fuisse nomine traditur. Gell. lib. 1 cap. 12.

Amometus, ἀμώμητος, de Scribis pravarum condidit volumen, sicut Hecatæus de Hyperboreis. Plin. lib. 6 cap. 17.

Amorges, ἀμόργης, Fuit ex Dani ducibus unus, qui à Canbus insidiis circumventus, una cum Dantse, & Sitamace, & Myrte Gygis filio fuit obtruncatus. Herodot. lib. 5.

Amorgus, ἄμοργος, Insula una ex Sporadibus. Strabo lib. 10. & Plin. lib. 4. cap. 12.

Amorrhæi, ἀμορραῖοι, populi dicti sunt ab Amor patre Sichæ, vel ab Amorrhæo filio Canaan.

Ampe, ἄμπη, Oppidũ Arabiæ non procul à Mari rubro: cujus meminit Herod. lib. 6. Gentile est Ampenus, ἀμπηνός, Steph.

Ampela, Civitas est Cretæ insulæ apud Plin. lib. 4. cap. 12.

Ampelos, nomen civitatis Macedoniæ, apud Plin. lib. 4 cap. 10. ¶ Ptolomæus quoque Ampelon urbem in Creta collocat. Stephanus aliam in Cyrenaica regione. ¶ Est præterea Ampelos, promontorium Sami insulæ, è regione Drepani Ioniæ insulæ. Autor Strabo lib. 14.

Ampeloessi, ἀμπελοῆσσα, Oppidum est in Decapolitana regione, quæ Syriæ proxima est. Autor Plin. lib. 5. cap. 18.

Ampelusia, ἀμπελουσία, Nomen est promontorii in ea Africæ parte, qua Atlanticum alluit Oceanus, à vitium copia impositum. Plin. lib. 5. cap. 1.

Amphapalia, Locus est Cretæ, apud Strabonem, in ipsius insulæ descriptione.

Amphe, ἄμφη, Una Cycladum. Vide CASOS.

Amphea, ἄμφεια, Vrbs Messenæ, Steph.

Amphiala, Oppidum est Atticæ. Strab. lib. 9.

Amphiaraus, pen. prod. ἀμφιάραος, Argivus Oeclei, aut sui alii malunt, Lini & Hypermnestræ filius, vates & Augur fuit, futurorum peritissimus: qui quum prævideret fore, ut in bello Thebano interiret, domi latitavit. Tandem tamen ab uxore proditus, invitus à Polynice ad bellum est pertractus: ubi, quum fortiter pugnaret, una cum curru terræ hiatu absumptus est. Vide hæc latiùs apud Statium.

Amphias, ἀμφίας, Tarsita fuit, qui ex infima sorte ad summas opes evectus, quum amicum, tanquam degenerem, multis probris affecisset, tandem, velut reipiscens, subjecit. Sed & nos ex iisdem seminibus sumus. Quæ vox ab astantibus summa lætitia excepta est.

Amphictyones, [ἀμφικτύονες Germ. Die gantze versamlung der Gliedtheilen oder Landtschafften in Griechenland. Polon. Zgromadzenie Vngar. Osszeggyülekezés.] Publicum Græcæ concilium, ut scribit Cicero de Invent. lib. 2. Vide decreta Amphictyonum apud Demosthenem in oratione pro Ctesiphonte. Constabat autem Amphictyonum conventus ex septem Græciæ civitatibus, ut docet Strabo lib. 9. Vnde autem Amphictyonum nomen deducatur, docet Dionysius lib. 4. Amphictyonem Heleni filium commentum esse Amphictyonicũ concilium, cui ab ipsius nomine nomen indiderint. ¶ Hinc Amphictyonicus, ea, eum: ut, Leges Amphictyonicæ, quibus ad concordiam colendam invitabantur. [Germ. Gliedtheilen oder Landtschafften gehörig versamlung Gliedtheilicher tractaten.] ¶ Amphictyonum concessus. Ἀμφικτυονικὸς συνέδριον. De frequenti gravium virorum conventu. Vel venustus hujus rei adagium, si per ironiam torqueatur ad indoctorum conventum, qui ibi tamen Solones esse videantur.

Amphidamas, ἀμφιδάμας, Busiridis fuit filius, quem Hercules una cum patre hospites immolante, interfecit.

Amphigenia, ἀμφιγένεια, Oppidum Peloponnesi, in tractu Messeniaco, cujus meminit Statius 4 Theb. Hinc patere dato, quos lentis Amphigenia. Elanaq; Messene, montanaq; nutrit Ithome. Meminit ejusdem & Homerus.

Amphilochi, ἀμφίλοχοι, Acarnaniæ populi. Argo Amphilochi cum molentes.

Amphilochus, ἀμφίλοχος, Athenicnsis philosophus, & agriculturæ scriptor, ut testis est M. Varro lib. 1. de Re rust. ¶ Fuit & Amphilochus filius Amphiarai vatis ex Eriphyle susceptus, ut in Odyssea refertur Homerus.

Amphilytus, ἀμφίλυτος, Arioli ex Acarnania, qui Pisistrato tertio Athenarum tyrannidem tentanti autor fuit, ut noctu Athenienses invaderet. Herodot. lib. 1. His divina pompa fungens Amphilytus Acarnan, vir arioli, Pisistratum cui assidebat, adit, atq; hac hexametro carmine vaticinatus est, inquiens: Est nummos projectus, tum lanx recta tenet, Nocte mãt thyni claro sub sydere unæ.

Amphimachus, ἀμφίμαχος, Creati filius, unus ex quatuor ducibus Epeorum de quo Homerus in Catalogo.

Amphimalis, ἀμφίμαλις, Sinus est Cretæ insulæ, ut testis est Ptolem. Hodie S. Nicolai vocatur. Stephano Amphimallium, vel Amphimalla civitas est Cretæ. Meminit etiam Plinius, 5. cap. 12.

Amphimedõn. Nomen Libyci cujusdam, qui in Aula Celphari regis adversus Perseu pugnans, occisus est. Ovid. 5. Met.

Bene Sychæus genitus Methione Phorbas,
Et Libys Amphimedon, avidi committere pugnam.

Amphinome, ἀμφινόμη, Nympha, à circumpascendo, quod proprium est aquarum, quæ rpas & circa circumquaque depascuntur.

Amphion, pen. prod. [ἀμφίων Ger. Ein Fürst Thebanischer Musicus.] Iovis & Antiopes, vel secundũ alios, Mercurii filius, à quo acceptâ lyra adeò suaviter canebat, ut saxa ad firmandos muros Thebanos traxisse dicatur. Horatius: Dictus & Amphion Thebanæ conditor urbis, Saxa movere sono testudinis. Quod ideò fictum: quia eloquii suavitate homines rudes, & inculti mortibus ad obsequium civilis pellexit disciplinam. Quod idem Horatius exposuit: nam quid diceret: Sono testudinis, addidit: Et prece blanda. Ferunt hoc invenisse Musicam. De Amphione lib. 1. Apollonius Rhodius in Argonauticis. ¶ Hinc Amphionius, a, um.

Amphipolis, ἀμφίπολις, Civitas in ea parte, qua Thraciam Macedonia contingit: dicta quod eam Strymon amnis circumfluat.

Amphirrhoe, ἀμφιῤῥόη, Nympha, à undecunq; fluendo.

Amphisbæna, five (ut alius placet) Amphisbæna, ἀμφίσβαινα, ἀμφισβαίνουσα, Serpes est in Libyæ deserto, duo habens capita: unde & circulatis motibus creditur mordere. Lucan. lib. 9. Et gravis in geminum surgens caput amphisbæna.

Amphissæi, [ἀμφισσεῖς Ger. Die Einwohner der Stadt Amphissa in Griechenland, so in einer jeden Stadt ein Gott haben.] Appellantur, qui sub cujusvis dii habitant circulo, ὁ ἀπὸ τοῦ ἀμφὶ περιφέρειαν τοῦ οὐρανοῦ. Nam Sole existente in altercutre punctorum æquinoctialium: hoc est, in principiis Arietis aut Libræ, umbra eorum matutina recitur versus Occidentem, vespertina versus Orientem. Sole autẽ Cancrum, aliquãdve ex cæteris signis Septentrionalibus perambulante, umbram habent Australem: contrà verò Septentrionalem, Sole sub Capricornio, aliquove alio Australium signorum ites faciente.

Amphissa, ἄμφισσα, Vrbs Locrorum, qui Ozolæ dicuntur. Ita appellata, teste Stephano, quòd undique montibus cingatur. Lucan. libro 3: Phocaicas Amphissa manus, scopulosaque Cyrrha. ¶ Hinc Amphissii, ἀμφισσεῖς, qui Delphicum templum

plum dirupuerunt, apud Demosthenem in oratione pro Crespharite.

Amphistrătus, penult. corr. ἀμφίστρατος, Statuarii nomen apud Plin. lib. 36. cap. 5.

Amphithoe, ἀμφιθόη, Nympha nomen est, à circũsistendo dicta, ab ἀμφὶ circum, & θέω, curro.

Amphitrite, tes, pen. prod. [ἀμφιτρίτη. Germ. Des Neptuns Weib das Meer.] Oceani & Doridos filia, quæ fingitur à Poëtis esse uxor Neptuni, & per metonymiã ponitur pro mari. Nomen deductũ est ab ἀμφιτρέχειν, hoc est, à circumterendo, quòd mare terram undiq; terat, & lambat. Ovid. Metam. 11. Nec mora: Nabathæa longo Margine terrarũ portexerat Amphitrite.

Amphitus, ἀμφίτος, Alter ex Castoris & Pollucis aurigis. Plin. lib. 6. cap. 5.

Amphitryon [ἀμφιτρύων. Ger. Der sorgfeltig Thebanisch Statthalter Herodis.] Princeps Thebanus Alcei filius, & Alcmenæ Herculis matris consobrinus, à ἀμφὶ & τρύω, vexo. Plaut. tamen Amphitruonem scribit, aut quòd vetustissimi Romani per regnantis literas non admittebant, aut quòd à Græcũ idem tonat ac à exile Latinum: unde & Phruges dicebant, quos nos Phrygas, & Sullam, quem nos Syllam. ¶ Hinc deducitur Amphitryonides patronymicum, & per epenthesin Amphitryoniades, quo Poëtæ utuntur pro Hercule, Amphitryonis re vera filio, quamvis ob rerum gestarum magnitudinem nonnulli ortum ejus ad Iovem referrent. Virg. 8. Aen. Interea quũ jam fabulis saturata moveret Amphitryoniades armenta.

Amphrȳsius, penult. prod. ἀμφρύσιος & ἀμφρυσιάς. Stephano, Plucius Thessaliæ: juxta quem armenta regis Admeti Apollo pavisse traditur. Lucan. lib. 6. Integit Amphrysius famulantis pascua Pœbi.

Amphrȳsius, a, um, ἀμφρύσιος. Virg. 6. Aen. Quę cõtrà breviter fata est Amphrysia vates. ¶ Item, Amphrysiacus, ca, cum. Papinius: Aut Amphrysiaco pastor de gramine carpit. ¶ Est & nomen duarum urbium. Vide supra AMS & FVS.

Ampsaga, ἄμψαγα Ptolemæo, Fluvius est Mauritaniæ Cæsariensis, cujus meminit & Plin. lib. 5. cap. 2.

Ampsălis, ἄμψαλις, Civitas Sarmatiæ in Asia, Ptolemæo.

Ampȳcus, ἄμπυκος, Tiranonis filius, qui ex Chloride, ut ait Apollonius Commentatore, Mopsum augurem suscepit, à cum Ampycides appellatum. Ovid. lib. 12. Metam. Nec ni credideris tantùm te scire futura Ampycien Mopsum, &c.

Amsanctus, Locus est in medio Italiæ apud Virgilium, & plureas habens aquas, quę quòdam uncis tylos, angustiisque clausæ sint, tam pestilentem eum manare odorẽ, ut propiùs accedentes eò, concrement. ¶ Hinc sacris est locus Stygius, in Amsancti vallibus, in servorũ spectaculum ostensi. Cic. 1. de Divin. Quid enim non videmus, quàm sint varia terrarum genera? ex quibus & Amsanctus in Hirpinis, & in Asia Plutonia quæ videmus. Virg. 7. Aen. Est locus Italiæ in medio sub montibus altis Nobilis, & fama multis memoratus in oris Amsancti valles: densis hunc frondibus atrum. Servius ex omni parte sanctus interpretatur, sed malè, cum non adjectivum nomen adjectivum, sed proprium.

Amsterodamia [German. Amsterdam.] Hollandiæ Vrbs.

Amūlius, ἀμούλιος, Porcæ filius, & Numitoris frater, qui regnum fratri abstulit, atq; omnem ejus stirpem virilem necavit. Fratris quoq; filiæ, Rheæ Sylviæ, per speciem honoris, quã Vestalem eam legisset, perpetua virginitate ipsam partus ademit. Liv. 1. ab Vrbe.

Amyclæ, ἄμυκλαι. Vna è filiabus Niobes, quam tradit Pausanias cũ Melibœa sorore servata, implorata Latonę venia. Homer. tamen omnes interisse tradit. Hermol. in Plin. lib. 36. c. 5.

Amyclæ, ἄμυκλαι. Pluraliter nomen est urbis Laconiæ, Tyndari regia, in qua nati sunt Castor & Pollux. Alia est in Italia inter Tarracinam & Fundos in paludibus, à Lacedæmonibus condita, juxta Servium: cujus cives, quum Pythagoricam sectam sequerentur, & abstinerent ejus de animalium, nec victus pabulis serpentes interimerent, ab illis deleti sunt. Alii non à serpentibus, sed hostium repentino adventu hanc urbem deletã prodiderunt. Nam quum aliquoties filiõ nuntiatus esset adventus hostium, postea cautum est, ne ejus amplius nũciaret. Inde ex improvisio capta fuit Amyclę. Hinc proverbium, Locui volumam filio Amyclas tacendo petisse. Hinc Virgil. tacitæ Amiclæ, dictæ sunt.

Amyclǣus, a, um, adjectivum, ἀμυκλαῖος.

Amyclas, ἄμυκλας, Lacedæmonius filius, ut est auctor Dictys Cretensis in libro, quem de expeditione Græcorum in Troiam scripsit.

Amȳcus, ἄμυκος, Neptuni & Melibœ Nymphæ filius, Bebrycorum rex, qui cum consuetudinẽ haberet, ut advenas in Bebrycium nemus adductos certamen provocaret, & interficeret, Argonautas in Bebrycium venientes, Pollux ab eodem ad certamẽ provocatus, cognitis insidiis, socios convocavit, & ab iis adjutus Amycum interfecit. Virg. 5. Aen. quisve Bebrycia veniens Amyci de gente sereba. ¶ Amycus item unus è Centaurus fuit, Ixionis & Nubis filius. ¶ Alius fuit Aeneæ comes. Virg. 9. Aen. inde ferarum Vastatorem Amycum, &c.

Amȳdon, penult. corr. ἄμυδος, Civitas Pæoniæ quæ auxilia misit Trojanis. Iuvenal. Satyr. 3. His alia Sycone, ut hic Amydone relicta.

Amymone, ἀμυμώνη, Vna ex quinquaginta filiabus Danai regis, quæ dum ferinã ejus jaculando exerceret, Satyrum percussit imprudens, qui impetum in eam facto, vim ei voluit inferre. Quapropter implorato Neptuni auxilio, id ab eo passa est, quod à Satyro formidarat. Itaque prægnans facta, Nauplium peperit. Vide Strabonem libro 8. ¶ Est & Amymone apud eundem, fons juxta Lernam, cujus meminit & Plinius libro 4. capite 5.

Amȳntas, ἀμύντας, Pater fuit Philippi Macedonis. ¶ Est item pastoris nomen apud Theocritum, & Virg. 8. Aegl. Ah mihi si se offerat ultrò meas ignis Amyntas.

Amyntor, ἀμύντωρ, Dolopum rector. Ovid. 12. Metamorph. Quem Dolopum rector bello superatus Amyntor. Hic, Homero teste, Iliad. 2, pater fuit Phœnicis. Ovid. 8. Metam. Amyntore cretus Phœnix.

Amyrgium, Campus Sacarum. Steph.

Amȳrum, ἄμυρον, Thessaliæ oppidum. Steph.

Amysum, Oppidum Paphlagoniæ. Plin. lib. 6. cap. 9.

Amȳthāōnis, ἀμυθαονίς, Elidis pars ea, teste Stephano: sic dicta ab Amythaone Cretheo filio.

Amȳthāon, ἀμυθάων, Melampodis insignis vaticis & medici pater fuit, quem ab illo Amythaonidũ vocant. Virg. 3. Georg. Phillyrides Chiron. Amythaon usq; Melampus.

Amyzon, ἄμυζον Ptolemæo, Cariæ oppidum est, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 29.

A ante N.

An, sive (ut apud Melam legitur) Anas, ἄνας Ptolemæo, Huvii nomen est apud Hispanos, Bæticam hos est, Granatam, Lusitaniam, quam hodie vocant Portugaliam, dividit. Vide Plin. lib. 3. cap. 1. & 22. Vulgò Guadiana. ¶ Est quoque nomen animalis cujusdam Orientis.

Anabis, ἄναβις, Oppidũ Hispaniæ, in tractu Tarraconẽsi. Ptol.

Anabura, ἀνάβουρα, Pisidiæ oppidum apud Strab. lib. 12.

Anace, ἄνακες, Oppidum Achaiæ apud Steph.

Anacharsis, ἀνάχαρσις, Philosophus ex Scytharum genere, sapientiæ adeptandæ, ut scribit Cicero libro 5. Tusc. qui studio cognoscendi ritus & mores Græcorum in Græciam se cõtulit, eodem tempore, quo septem Sapientes florebant. Hujus imaginibus inscriptum erat: Lingua, ventre, pudendis abstinendum esse. Plin. tamen 1. Anacharsin invenisse rotam figuli, cujus circuitu vasa formantur. Sed fuit (ut inquit Seneca) apud Homerum longè ante quam inveniatur figulina rota, non video quomodo Anacharsis esse auctor hujus rei potuit. Ibat nudis pedibus, durabat in terra, & famem pro pulmento habebat. His legibus ancoram telis quàm similimas esse dicebat, quòd muticas quidem, & cætera ejus generis infirmiora animalia cohibeant: ãtorum autem pernumerentur. Interrogatus autem quo pacto abstinentius vineret, respondit: Si sepulcrorum mortis sibi ante oculos ponat. De genere mortis ejus tradit Lactius, quòd quum in patriam se recepisset, Græcoque ritu lætificaret, à fratre suo Scythanum rege, fuerit interemptus.

Anacrĕōn, ἀνακρέων, Nomẽ proprium poëtæ lyrici, à quo metra Anacreontica dicta sunt. Oriundus fuit ex Teo Ioniæ civitate ex qua etiam Hecataeus historicus. Amavit puerũ nomine Batyllum videndæ pulchritudine spectabilem. Horat. Non alites Samio dicunt arsisse Batyllo Anacreonta Teium. Potuit ãmo uvæ passæ strangulatus, ut tradit Plin. lib. 7. cap. 7.

Anactoria, ἀνακτόριον Stephano. Oppidum est Acarnaniæ, colonia olim Corinthiorum, ad finem Ambraciæ. Plin. lib. 4. cap. 1. ¶ Est item hoc nomine Ioniæ urbs in minore Asia, postea Miletus appellata, ut testatur idem Plin. lib. 5. cap. 29.

Anæa, ἄναια Stephano. Vrbs Cariæ contra Samum: à qua filiæ gentilia, Anæus, ἀναῖος, & Anaites, ἀναίτης. Hinc erus fuit Menelaus Anæus, Peripateticæ famæ philosophus, & historiarum scriptor egregius.

Anæria, ἀναιρία, Oppidũ majoris Armeniæ, quod ab Euphrate alluitur. Plin. lib. 5. cap. 24.

Anagnia, ἀνάγνια Ptolemæo, Civitas Hernicorum in Latio, ubi Antonius soceri Augusti cõtempto, & Cleopatra in uxorem ducta, nocturnam ferri jussit. Virgil. lib. 7. Quos dives Anagnia pascit, &c.

Anagyrus, ἀναγυρεύς, populus Atheniensis, tribus Erechtheidis. Vide Steph.

Anahærath, Civitas est terræ Canaan, quæ per sortẽ missum tribui Naphthalis obvenit.

Anaitis, idis, ἀναῖτις, Deæ cujusdam nomen, quæ in Sacæsena

Armenia

Armeniæ regione præcipuè colebatur. Hujus deæ ministerio mortis erat optimatum filias forma præstantissimas dedicare: quæ ubi aliquandiu omnibus corporis sui copiam fecissent, tanquam nobiliores vendidit, deinceps viris tradebantur. Dies festus huic numini dicatus, Sacea vocabatur, quo servi, mulieribus q; permisti ad libidinem vino ingurgitabant. Sunt qui tradant, hæc festa in memoriam victoriæ quam Cyrus de Saccarum gente retulit, esse instituta. Ferunt enim Saccas Cyri castra ingressos, quæ ille simulata fuga, epulis, vinoque differta reliquerat, ita se vino obruisse, ut à Cyro omnes ad internecionem pene deleti fuerint priùs, quàm possent expergisci. Strabo lib. 11.

Analitæ, populi Arabiæ, apud Plin. lib. 6. cap. 28.

Anapavomenos. [ἀναπαυόμενος. German. Ein Brunn in Dodona / so auffhöret] Fons est in Dodone, Iovi sacer dictus ὑπὸ τὸ ἀναπαυόμενος, eò quòd sub meridiem quotidie desinat fluere. De hoc ita scribit Plinius libro secundo, capite 103. In Dodone, Iovis fons quum sit gelidus, & immersas faces extinguat, si extinctæ admoveantur, accendit. Idem meridie semper deficit: qua de causa Anapavomenon vocant: mox increscens ad medium noctis exhuberat: ab eo rursus sensim deficit.

Anaphe, ἀνάφη, Insula est una Sporadum, inter Theram & Astypalæam, quam Plin. lib. 2. cap. 87. enumerat inter eas, quæ diu aquis tectæ, tandem emerserunt. Nominis ratio à Stephano hæc traditur, quòd Argonautis intempestiva tempestate iactatis, opportunè apparuerit.

Anapis, pen. prod. ἀνάπις, Siciliæ fluvius leniter decurrens, decem stadiis procul à Syracusis in mare defluens. Ovid. 5. Metam. Præterit & Cyanea, & fontes lenis Anapis.

Anariacæ Strabonis, Anariaci Plinio, ἀνάριοι Stephano, populi sunt ad mare Caspium ad Ortum incolentes: quorsi oppidum Anariace, ἀνάριακα commemorarat à Stephano.

Anas, ἄνας, Fluvius ulterioris Hispaniæ, Bericam dividens à Lusitania: de quo Pomp. Mela lib. 2. Amnis præterea Anatem vocabant annuum morbum, scilicet vetularum. Festus.

Anasa, ἄνασα, Oppidum Germaniæ apud Plin. lib. 6. cap. 28.

Anava, ἄνανα, Vrbs Phrygiæ. Steph.

Anaurus, ἀναυρος, Fluvius Thessaliæ, ex Pelio monte fluens, quasi absque aura dictus. Lucanus lib. 6. Quique nec humentes nebulæ, nec rore madentè Aëra, nec tenues ventos aspirat Anauros. De hoc flavio, vel potius torrente, vide plura apud Apollonium Argonaut. lib. 6.

Anausis, apud Flaccum in Argonaut. Procus est Medeæ, Alcinoi & Heniochorum rex, postea à Scylo rivali interfectus.

Anax, ἄναξ, Proprium viri nomen, qui fuit Cœli & Terræ filius, à quo Miletus olim dicta fuit Anactoria. Cael. Rhod. lib. 5. cap. 1.

Anaxagoras. penul. corr. ἀναξαγόρας, Clazomenius philosophus fuit, in Physicis præcellens, qui non modò genere gloria & divitiis, verùm animi quoque magnitudine clarissimus fuit, quippe qui totum patrimonium suis sponte reliquit. Et quòd ab eis negligentiæ simularetur: Quid ergo, inquit, nonne res illa curant? Mox abscedens, ad speculandum rerum naturam se contulit, studio doctrinarum flagrans, rei & privatæ, & publicæ omninò negligens, & incuriosus, adeò ut cuidam ipsum ita cōpellanti, Nullāne tibi patriæ cura est? dixerit: Mihi verò patriæ cura & quidem summa est: digitum in cœlum intendens. Hic quum post diuturnam peregrinationem in patriā rediisset, possessionesq; desertas vidisset: Non essem, inquit, ego salvus, nisi ritè perisset. Digna profectò vox philosopho, qui plus faceret culturam ingenii, quàm prædiorum. Vide plura de hoc apud Laërtium.

Anaxandrides, ἀναξανδρίδης, Poëta Græcus, Comœdiarum scriptor, patria Rhodius, qui cōpore Philippi Macedonis floruit. Decurtat fabulas 65. vicitque, ut scribit Suidas.

Anaxantini, populi Italiæ, Plin. lib. 3. cap. 12.

Anaxarbani, populi Siciliæ, ab eadem urbe sic dicti, apud Plinium.

Anaxarchus. [ἀναξαρχος. German. Der Name eines Griechischen Philosophi / welcher den König in Cypern mit seinem spötzischen Lachen gar lassen zerstampffet.] Nomen proprium philosophi Abderitæ, sectatoris que Democriti. Hic habuit inimicum Nicocreontem Cypri tyrannum, à quo cōprehensus, conjectusq; in pilam saxeam, quam Græci ὄλμον vocant, ibiq; ferreis malleis cōtusus, adeò toleranter pertulit alpestrimos illos cruciatus, ut verbum illud memorabile cōdupleaverit. Tunde, tunde Anaxarchi follem. Anaxarchum enim nō tundis. Ad ultimum amputationem linguæ minante tyranno, protinùs dentibus abscidit, & cōmandentem linguā in os ejus ita patulum dicitur expuisse. Vide Laërtium, Valerium, Ciceronem. Floruit Anaxarchus Olymp. CX. ut scribit Suidas.

Anaxarete, ἀναξαρέτη, Puella fuit Cypria, ex Salamine oppido, forma insignis, & regia stirpe superba, quam quum Iphis infimæ sortis juvenis perditissimè amaret, & ab ea ludibrio haberetur, doloris impatientia sese ad fores ejus suspendit: cujus funus quū Anaxarete fleret, immotisq; oculis inueretur, in saxum est conversa, ut fabulatur Ovid. lib. 14. Metam.

Anaxaratus, uvitas mediterranea Siciliæ, ut scribit Plin.

Anaxenor, ἀναξήνωρ, Citharœdus fuit, quem Magnetia civitas valdè exultisse dicit Magis M. Antonius, qui quatuor civitatum ei tributa legenda tribuit, ut scribit Strabo lib. 14.

Anaxilas, ἀναξίλας, Poëta comicus nomē, cujus meminit Suid.

Anaxilaus, ἀναξίλαος, Rheginorum in agro Brutio tyrannus fuit, & Messanæ in Sicilia conditor, qui ex testamento liberos suos Mythi servi sui tutelæ commendavit. Mythus autem provinciam sibi imperiosam, tanta fide, moderatione q; administravit, ut Rhegini servi imperium non detrectarent. Puero deinde ad legitimam ætatem provecto bona fide & imperii, & patrimonii hæreditatem restituit, cujus exiguo servato viatico, reliquum vitæ privatus peregit. ¶ Fuit præterea Anaxilaus quidam ex Lacedæmoniorum principibus, qui unà cum Lycurgo in vincula conjectus fuit, & paulò pòst cum eodem absolutus. Vide Plutarchum in Agesilaë.

Anaxylides, ἀναξυλίδης, Nomen philosophi, de quo Hieronymus contra Iovin. scribit, quòd in lib. 2. Philosophi asserat Pythonam matrē Platonis phantasmate Apollinis fuisse oppressam, quodq; sapientiæ principem non aliter arbitretur, nisi de patria virginis editum.

Anaximander, ἀναξίμανδρος, Milesius philosophus, Thaletis auditor, primus terræ, maris q; circuitus descripsit, & ipsam insuper conflavit, ut inquit Laërtius. Hic dixit infinitā rerum omnium generationis atque corruptionis causam esse: & partes quidem universi corrumpi: totum autem esse immutabile. Præterea cylindri formæ esse terram asserit, tantæ profunditatis, ut ad latitudinem profunditas terræ non æquiparet.

Anaximenes, ἀναξιμένης, Philosophus fuit Milesius, Eurystratilius, Anaximādri discipulus, successorq; ejus, de quo dicebat, quòd Sardis à Cyro captæ futurum esset. Hic principium rerum aëra opinatus est, quem genere infinitū, quia ex eo cuncta fierent arbitrabatur, cujus condensatione ac rarefactione cuncta gigni putavit. Motum verò ab æterno esse dixit. Terram ex aëre conflatam, primum omnium factam latam, magnam: idcircò non abitque ratione super aëre contineri. Solem, Lunam, cæteraq; stellas à terra ortum habere.

Anaxini, populi in quarta regione Italiæ. Plin. lib. 3. cap. 12.

Anaxius, Fluvius qui fluit per Felicem Aprum.

Anaxo, ἄναξω, Antæi cujusdam filia fuit, quā quidam Alcmenæ matrem faciunt, nō Lysidicen sororem Pitthei ex Pelope & Hippodamia, ut habet Plutarchus.

Anazarba, ἀναζαρβα Stephano, Oppidum est Ciliciæ, Dioscoridis illustrissimi medici patria.

Ancæus, ἀγκαῖος, Samiorum rex, qui strenuissimus agricola habitus fuit. Huic, quum vivos ei nimio labore premeret, prædictum fuit a servo, nullum illum ejus vineæ, quam tum plantabat, vinum bibiturum. Paucis pòst annis, coactis ejus vineæ vindemiis, jussit sibi ex lacu vinum haurire, increpans eum, qui futurum prædixerat, ut nunquam ejus vineæ vinum biberet. Jamque calicem ori admoturo nuntiat quidam, aprum miræ magnitudinis vineam vastare. Abjecto itaque poculo, quum aprum vellet interficere, ab illo dente ictus interiit. Hūc alludit Horatius, quum ait: inter calicem supremaq; labra Multa cadunt. Vide Erasmi Adagia. ¶ Fuit & alter hoc nomine filius Lycurgi.

Anchaces, Nomen ducis in exercitu Persæ contra Æeten Colchorum regem, fratrem Perſæ. Valerius 6. Argonaut. Dolus, & Anchaces, parvo vaga vincula gero Spargere, & extremis laqueo adducere turmas.

Anchemolius, ἀγχεμόλιος, Rhœti regis Marrubiorum filius fuit, qui quòd Cæpenie noverca Glaphyrum incolilis, a patre ad supplicia petitus, ac Turni in militia profugit. Hæc Servius in illud Virg. 10. Aen. Hinc Stelenum petit, & Rhœti de gente vetusta Anchemolum, thalamos ausum incestare novercæ.

Anchiale, ἀγχίαλη, Civitas Ciliciæ, de qua Strabo: Post Zephyrium, inquit, Anchiale supra mare, Sardanapali opus. Et hanc urbem fuit Athenodorus, qui ea à Sardanapalo, sed ab Anchiale Iapeti filia conditam vult. Cydni mare, à quo nomen vicino flumini. Ex Stephano.

Anchialos, ἄγχιαλος, Vrbs Thraciæ sita in intimo sinu, atque uti Pontus Euxinus sui flexum angulo fuit, nō procul à magna Apollonia. Hanc Pomponius ¶ Eſt & Anchialos, astrologi nomen, cujus meminit Cic. lib. 2. de Divin.

Anchises. [ἀγχίσης. Ein Der Vatter Aenee.] Capys filius, anchebellum Trojanum, nemorum latebras & feltrudines coluisse fertur, gregibus & armentis intentus: quibus quū vacaret, à Venere adamari cœpit, & cum ea cōcubuit, unde natus eū Aeneas apud Simoëntā Troiæ fluvium, ut scribit Servius.

Porrò

Postò quam fe Venus concubitu usum fuisse iactasset, à Iove fulmine est attacta. Properèdicunt eum Troianorum conubio nec interfuisse. Ardeate Turno, quum nulla salutis spes apparuit, frustra confectâ Aeneas humeris imposuit, fecumq; Drepanum usq; Siciliæ urbem vexit, ubi finis concessit. Virgil. 1. Aen. Tros Ilie Aeneas, quem Dardanio Anchisæ Alma Venus Phrygio genuit Simoentis ad undam.

Anemore, ἀνεμώρη, Vrbs Illyriæ, Antigonia postea dicta.

Anchurus, ἄγχουρος, Midæ regis filius fuit de quo hęc narrat Plutarchus in Parallel. Cirta Celænon Phrygiæ oppidum, terra tangenti humi ovis quum Midæ esponium esset, futurum ut terra coiret, & eis in biduò pretiosissimas dicesset, Anchurus regis filius nihil hominis animo præditus existimans, discerpta ove, cum socium præcipitasset. Necita malùm post terra in pristinam coiit figuram.

Ancon, onis, sive Ancona, æ, pen. prod. [ἀγκών. Ger. Ein Ort in Italien am Venedischen Meer gelegen.] Vulgò Ancona. Vrbs est tractus Piceni celeberrima, portū habens insigni opere à Trajano Cæsare extructum. Nomen habet à flexu qui cubiti flexuram refert. Græci enim cubitum, & locum cubi modo sinuosum, ἀγκῶνα appellant. Plin. lib. 3. cap. 13. Ab eadem colonia Ancon, appositus promontorio Cumero in ipso litoris cubito. ¶ Fuit item Ancon, apud Carthaginenses ob fœdorum domicilium, in quod detrudebantur, quibus ratio erat tyrannus. ¶ Antonius item vasa sunt cubitalia, et origo vocabuli declarat, quorum meminit Paulus in L. 13. D. de instruct. vel instrum. leg.

Ancus, ἄγκος. Germ. Der vierdte König der Römer.] cognomento Martius, quartus fuit Romanorum rex, Numæ Pompilii ex filia nepos, qui & Latinos bello domuit, & Ianiculum portesq; ibi cum Vrbe coniunxit, Romanorumq; limites ad mare usq; promovit, ubi & Ostiam condidit. Reliqua vide apud Liv. l. 1. ab Vrbe condita. Dictum autem volunt Ancum ἀπὸ τοῦ ἀγκύλου: hoc est, à cubito, quem incurvum habebat, nec poterat expurgere. Vide Servium in illud Virgi. 6. Aeneid. Quem iuxtà sequitur iactantior Ancus.

Ancyra, ἄγκυρα, Nomen duarum urbium, quarum altera est Phrygiæ, altera Galatiæ, à qua Synodus Ancyritana, in iure Pontificio sæpè nominatur. Dicta Ancyra ab anchoris ea rerum capitarum a Mithridate, quas Ptolemæus Aegyptius ex Iuppenna Graiorum misserat. Vide Stephanum & Plin. lib. 5. cap. ult.

Andania, ἀνδανία Stephano. Oppidū est Peloponnesi in tractu Messeniæ, cujus meminit & Strabo lib. 8.

Andanis, ἄνδανις, Fluvius est Carmaniæ regionis, cujus meminit Plin. lib. 6 cap. 28.

Andarum, Vrbs Cariæ. Vide Stephanum in Bargylia.

Andegavi, Galliæ Lugdunensis populi, qui & Andes. Cornel. Tacitus lib. 3: Eruptione primi Andegavi ac Turoni, quorū Andegavos Arthus Ayrola legatus cohortis, quæ Lugduni Præsidium agebat, coercuit. Horum meminit & Plin. lib. 4 cap. 18 Vulgò Angevins.

Andelis, ἀνδηλὶς, Civitas est Hispaniæ in Vasconia non procul à Pompejopoli, quæ vulgo Pampelona appellatur: metropolis regni Navarræ.

Andes, ium, populi inter Celtas, Carnutibus & Turonibus finitimi, ac ducatui Britannensi, Oceanoque proximi, quos Ligeris flumen allui. Plin. Andegavos appellat: Cæsar Andes. Vulgò Angiers.

Andes, Vicus non procul à Mantua, Virgilii patria. [Germ. Ein Dorff bey Mantua in Italia / Virgils Vaterland.]

Andinus, adiectivum: ut Andinus vates: canus Andinus. Sil. lib. 8: Mantua mutatum domus, atq; ad sydera cantu Evecta Andinæ est Virgiliano.

Andocides, ἀνδοκίδης, Vnus ex decem præcipuis Atheniensiū Rhetoribus, Leogori filius, qui fuit ex Telemachi & Nauticæ posteris, ut ex Hellanici sententia tradit Suidas.

Andria, ἀνδρία, Phrygiæ oppidū, apud Plinium lib. 5. cap. ult. Stephanus præterea Andriam in Elide collocat, & alteram in Macedonia.

Andriaca, ἀνδριάκη Ptolemæo. Oppidum est in Media: & alterum in Lycia. Ptolemæo. Rursum aliud in Thracia, Strabone.

Andricus, ἀνδρικὸς, gen. com. Cilicia mons, ut inquit Strabo lib. 14. Quo etiam nomine dictū est flumē quoddam ejusdem regionis, non procul ab Amani portis apud Plin. lib. 5.

Androbius, ἀνδρόβιος. Nobilis pictoris nomē, qui Scylla pinxit, anchoras classis Persicæ incidentem. Plin. lib. 35 cap. 11.

Androcleus, ἀνδροκλεὺς, Vir philosophus, Porphyrii discipulus, cujus ipse Porphyrius mentionem facit, ut refert Volaterranus.

Andronicus, ἀνδρόνικος, Rheginus, qui leges condidit Chalcidensibus, qui sunt in Thracia, ut scribit Aristoteles.

Androdus, Nomen proprium filii Codri Atheniensium regis, qui Ephesum condidit, & locum regiam ibi constituit.

¶ Fuit & alter Androdus servus, hospes, & medicus Lentuli: de quo vide historiam cognitu dignissimam apud Aulum Gellium.

Andrógeos, ἀνδρόγεως, Puer latè in delitiis ad Cretensium Minois regis filius fuit, quia ab Atheniensibus & Megarensibus per invidiam occisus est, quod palæstra certos superaret. Quapropter susceptus à Minoa adversus Athenienses bello, primo Megarenses subegit: deinde Atheniensibus hostibus factis, & in Androgei memoriam pueros Atheniensis Minoa olim cœpit obsecrare.

Androgyni, ἀνδρόγυνοι, Sunt populi in Africa supra Nasamonas, ut ait 5. cap. 2. Plin. Gerit ii, utriusq; naturæ, inter se vicibus coeuntes: Dextera mamma his virilis, læva muliebris.

Androlitia, Oppidum Plin. lib 5. cap 29 4.

Andrómachē, penultima correpta, ἀνδρομάχη. Aetionis regis Thebarum, quæ in Cilicia fuit filia, & Hectoris Troiani uxor, & mater Astyanactis, quæ à viri pugna nomen sortita est fuit enim vir animo septa, & quandam velut virago. Hanc, mortuo Hectore, Pyrrhus in Græciā adduxit, & ex ea Molossum filium suscepit: posteaque Helenum vati Priamidæ filio eam uxorem tradidit, regnique partem eidem assignavit.

Andrómachis, ἀνδρομάχης, Adulator Galli à quo tamen Crassus ipse Parthis proditus est. Author Plutarchus ¶ Fuit & Andromachus in patria è Neapoli Syriæ filios Zonę, qui Grammaticam docuit Nicomediæ, Diocletiani principis tempore, ut tradit Suidas.

Andromatrunium, Lingonum civitas in Gallia. Ptolem.

Andromédē, penult. correp. ἀνδρομέδη, Cephei & Cassiopeæ filia, quæ ob matris superbiam, quæ se Nereidas formā antecellere gloriabatur, à Nymphis scopulo fuit alligata, & cete devorāda exposita, sed Perseo virtute liberata, qui illi opportune interfuit, & cetum interemit, & Andromedem uxorē duxit. Postremò Minervæ beneficio inter alia collocata cicitur. Ortus in parte piscium dicitur.

Andromon, Nomen est eius, qui Colophonem ædificavit.

Andron, sicut tenbit Ptolemæus, est oppidum inferioris regionis Nili.

Andronicus, Rhodius, Philosophus Peripateticus, cujus meminit Strabo. ¶ Fuit & alius Andronicus grammaticus discipulus Aristarchi in professione Græca, ex qua minus idoneus ad tradendam scholam, ut refert Tranquillus. ¶ Andronicus quidam alius fuit historicus, qui res Alexandri scripsit, ut ferunt Volaterranus. ¶ Fuit item Andronicus Livii cognomen, poetarum Latinorum vetustissimi, cujus vitam vide apud Gellium.

Andros, sive Andrus, ἄνδρος, Insula est una Cycladum, Euboeæ adjacens, de qua Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Est item Andrus, insula Oceani Scotticanicalis, inter Hyberniam & Britanniam. Plin. lib. 4 cap 16.

Anemo, Fluvius est in octava Italiæ regione, apud Plinium libro 3. capite 14.

Anemorea. ἀνεμώρεια Homero. Oppidū Phocidis, quod postea Anemoleam appellarunt.

Anemurium. Oppidum in Cilicia. Plin lib. 5. cap. 31. Anemurii, lib. 1. cap. 27.

Aneris, Oppidum. Plin lib. 5. cap. 25.

Aneticus, Asiæ locus est, aranearum abundans.

Anetussi, ἀνετοῦσσοι, Vrbs Libyæ. Steph.

Angaris. Mons est Illyriæ, apud Plin lib. 3. cap. 23.

Anger, nomē fluvii in Illyrico. ¶ Est & genus serpentis, de quo in APPELLAT.

Angerona. [ἀνγερώνα. Germ. Die Göttin der Wollust.] Vocitata est voluptatis dea, quæ & Volupia dicebatur, cui sacra à Romanis instituta sunt, quum Angina civitas vexaretur, ab angore tollendo sic dicta. Ejus festa Angeronalia fuere vocitata. Putabant enim ab hac dea populum eo morbo promisso voto fuisse liberatum. Huic Pontifices in sacello Voluptiæ sacrum faciebant.

Angiri, ἀγγίροι, Populi in Africa ad Garamantes. Ferunt eorū fœminas nocte qua nubunt, omnium stupro patere, reliqua pudicas esse.

Angitia, Aeetæ filia, & soror Medeæ, quæ primus Marsis remedia contra venena ferturostendisse. Silius libro 8: Affata profert Angitiæ mala gramina primam Monstravitque ferum, tactuq; domare venena.

Anglii, Ἀγγλοβάρβαροι. Gall. Angleterre Ital. Inghilterra. German. Engelland. Hisp. Inglaterra. Pol. Angielska ziemia. Vulgar Angles ofte Ang. tsgland. Quæ Britannia à veteribus dicta: insula inclyta in Oceano, quæ undique à circumfuso mari complexa est, nusquam junctæ continenti, sed ab omni orbe nostro divisa: quæ quondam ab albis rupibus, quas mare undique ablui, Albion dicebatur. Hanc primùm Tyrrhenæ incoluerunt qui Troia dissecta fugerunt excidium patrium. Palladioq; oraculo classe in hanc insulam navigaverunt atque gentes, tunc insulam tenentes, multis victos prœliis expugnaverunt.

Hanc

Hanc postmodum longo temporum tractu Saxones, qui sine illustres Alemanniæ populi, oppressêre, egressique & opes inter legatos Saxonum regina Angeldrida vidit. Atque ut linguæ partes & gentis memoria indevicta insula sempiterna foret, ab Angeln, cujus dicta vicina est, Angliam tellurem illam vocavit. Quanquam plerique Angliam veluti nostri orbis angulū prædicent dictam. Sita est (ut inquit Plin. lib. 4. cap. 16.) ex adverso Galliæ, Germaniæ, atque cum Hispaniæ, sicet longiore intervallo. Agrippa octo gies hinc ejus prodidit esse DCCC. Mille passuum latitudinem verò CCC. M.

Angolus. Ptolemæo Anguis, Plinio Vestinorum urbs in Italia vulgò Angelo.

Angoisses, æ, Vide ANGITIA.

Angrus, ἄγρος. Fluvius est ex Illyricis, versus Boream fluens. Hesiod. libro 4. Quia ex Illyrico in Aquilonem tendens Angrus, placidæ Tribalhiam interfluens, Iesangum lacus, Brongum influit, Istrum.

Anna. [German. Ein christliche redtige Matrone. Romana matrona, quam quam propinquus moneret, ut alteri viro nuberet: esse enim ei & ætatem integram, & faciem bonam: Ne quæquam hoc faciam, inquit, si recum virum bonum invenero, ut ante habui, nolo timere ne perdamsimum, quod nec esse est post bonum potissimum sustinere.

Anichria. Oppidum. Plin. lib. 4. cap. 7.

Anigris, ἀνιγρὸς, penult. prod. Fluvius est Thessaliæ, in quo Centauri ab Hercule vulnerati ablueruntur tua vulnera. Vide quam antea habuerat aquas pestilentes. Centaurorum fingat / et crudele reddere fuisse & impotens. Autor est Ovid. Metam. lib. 12. Ante bibebarus, nunc quas contingere nolis, tunc in Anigros aquas, &c.

Anio, Anienis, pen. prod. alias, Nomen fluvii in agro Tiburtino, qui è sublimi in vallem subjectam præcipitatur. Horat. Et prærupti Anio, & Tyburni lucus. Vulgò Teverone.

Anisōsus, a, um. Propertius: Sive Aciena tuos interfundat undas Anieni nomē indicit Anius rex Herniticorum, qui Iasi quens Cothegum Siæ raptorem, quū eum assequi nō posset, in flumen mersit, ibiq; extinctus est. Anio vocatur, et Anien.

Anitius, Viri Prænestini nomē, qui anū cum Cn. Flavio, Appii Cæci collega, Aedilis curulis fuit eo anno, quo ludi annolorum etiam plebi permissus fuit, quum antea soli Senatores, & Equites annulos gestarent. Vide Plin. lib. 33. cap. 1.

Anius, Apollinis fuit filius, & rex in Delo, qui habuit Andrū filium. Virgilius lib. 3. Aeneid. Rex Anius, rex idem hominū, Phœbique sacerdos.

Anna, adæ, prænomen, Belisæ, sorore Didonis, quæ postquam mortuum sororem vidit, & Carthaginem ab Iarba Gætulorum rege occupatam, relicta sede patria, ad Æneam regem, qui Melitæ insulæ imperabat, cursum arripuit. A quo ut erectus hospicii benigne susceptus, duos & eleū annos ibi mansit. Sed quum Pygmalionem fratrem jam cum Enea adventare didicisset, Barcus veritus potentiam illius, Annam ut inde abiret hortatus est. Mox ejus mariti ingressa, dum Cameram navigare conenderet, vi tempestatis acta, in Laurentem oram pervenit, ubi jam Aeneas paratis rebus, & ducta uxore Lavinia, imperabat. Hic tum forte soto Achate comitatus, in littore nudis pedibus ambulabat. Quo quum errantem Annam aspexisset, & vis ibi persuadere posset eam esse, tandem aperiam compellat. Timuit illa principiō, fortis casum ante oculos ponens: postea verò ab illo benignē invitata, in regiam cum eo profecta est. Cui mox Lavinia, amorem conjugis intuitum intuens, tendere insidias cœpit. Sed Anna in somnis a Didone monita, ut infaustam domum relinqueret, fraum per fenestram exhi. Quumq; celato cursu ad Numicium amnem pervenisset, in eum se præcipitem dedit. Orta deinde luce, magno clamore eam quærentes per Laurentem agri profecuntur. Apparent vestigia pedum usq; ad Numicium amnem, ultrà nihil videtur. Quid dum admirantes secum animis volutant, ipsa loqui visa est placidissima Nympha Numici, Amne perenne latens. Anna perenna vocor. Quapropter lætis conviviis celebrarunt, eam pro dea venerantes, quem ritu postea longissimo tempore servarunt.

Anna, civitas Iudææ supra Hierichuntem. Steph.

Annibāl, ἀννίβας. Germ. Der da hasset Barmherzigkeit der Carthaginenser.) Amilcaris filius fuit, quem adhuc impubem ea jure jurando ante aras pater astrinxisse fertur, ut quum primùm per ætatem liceret, arma contra Romanos sumeret. Quapropter jam adultus in Hispaniam trajecit, eaque quibusdam civitatibus subactis, per Galliam in Italiā trajecit Alpinus, quā expeditiōnem faceret, igni & ferro parefactis. Ibi occurrentem sibi Tiuum Sempronium Consulem apud Trebiam profligavit: Flaminium fudit ad Trasimenum lacum cæsis 15000. Romanorum. Postea tamen vires ejus à Fabio Maximo multum sunt imminutæ. Sed rursus collectis viribus, tertiò Paulum Aemilium & Terentium Varronem novos Cōsules cæsos apud Cannas vicit: in quo prælio ad quadraginta millia peditum, & duo millia, supra septingentos equites, cæsi dicuntur, adeō ut tres modios & dimidium annulorum Carthaginem miserit. Quem urbem capere facilimè posset, in Campania revertitur, & Capuæ voluptate detentus, animi & animi vigore remisit, ita ut apud Cannas à Scipionis Gnatheo magna suorum cæde repulsus, omnibus rebus quæ ad victoriam pertinent, postea etiam apud Nolam non ædiocre damnum à Marcello acceperit. Deinde à Carthaginiensibus, qui à P. Scipione acerrimo bello premebantur, ex Italia revocatus, cum eodem apud Zamam Africæ oppidum congressus est, in quo cum victoria nullis Romanorum cessisset, & rursum cæsa fuit. Quo ad Antiochum profugit, cujus auxilio bellum redintegraturus, sed Antiocho quoq; devicto, Romani Annibalem sibi capitis dedi petierunt: quod Prusias sentiens, ad Prusiam Bithyniæ regem confugit: à quo quum iterum deponeretur, Prusiæ levitatem subpudebat, hausto veneno, quod sub gemma in annulo gestabat, voluntaria morte occubuit. ¶ De Annibale latiùs scribunt Livius & Plutarchus. ¶ Annibales multi fuere: primus Semo appellatus, Alcibiadis filius, quem Orosius libro 4. dicit ob rem male gestam a Carthaginiensibus lapidibus obrutum. Tyrus autem crucifixum tradit. ¶ Fuit item Annibal hujus filius, qui mittus est ab Amilcare ad Lilybæum quod à Romanis oppugnabatur, ad Siculos in officio continendos, ut autor est Polybius. ¶ Fuit præterea Annibal alius Rhodius, dux item Carthaginensium eodem bello, qui tandem à Romanis intercentus est, ut scribit Polybius. ¶ Fuit postremò Annibal Amilcaris filius, qui omnes hos fama superavit. Is sapiēs Reipublicæ visus est. Vide Livium, Plutarchum, & Polybium.

Annicolæ, vel Annicolores, ἀννίκολοι, Populi Persis vicini, Steph. qui & ἀνιγρὸς nominis, tanquam civitatis aut regionis nomen.

Annius, ἄννιος, Vrbs Lydiæ, Steph.

Annonis, ἀννωνὶς, Vrbs Cretæ. Vide ARADEN.

Ansanctus, Vide ANSANGTUS.

Anser, nomen proprium, quem Ovidius procacem vocat lib. 2. Trist. Cinna quoque hic comes est, Cinnaque procacior Anser.

Anspectum, Franconiæ urbs.

Anthæopolis, ἀνθαιόπολις, Aegypti oppidum, cujus incolæ dicuntur Antæopolitæ. Steph.

Anteus, ἀνταῖος, cum diphthongo, & sine h, ἀνθαῖος, Gigantis Libyci, pugnax. Neptuni ex Terra filii, magno ac procēro corpore: quippe qui cæteros gigantes cubitis excrevisset. Hic cum Hercule congressus, quoties membra labore defecta è Tere, tactu terræ recreabatur. Quæ re animadversa Hercules, altè sublatum eminus cum stipite premebat, pectoriq; hac arbitris strictum enecavit. Scribit Plutarchus Sertorium Romanorum ducem, apud Tingitanam oppidum in sepulchro Antæi, cadaver fuisse visum. Solinus in Chronicis scribit, Antæum pugilicæ artis fuisse doctissimum & quarumcunq; certaminum. & ob id fabulam fictum, quòd Terræ filius Terræ, & quòd viribus recuperaret ab ea.

Anthalcidas. Talis nomen proprium viri Lacedæmonii, qui præ cæteris visus est honore prædivisse. Plutarchus in vita Pelopidæ.

Antandrus, ἄνταν δρος, Phrygiæ urbs, ad Meridiem posita, quam habitavere Leleges, finitimi Cilicibus. Virgilius 2. Aeneidos: Classemq; sub ipsa Antandro, & Phrygiæ molimur montibus Idæ.

Anteenti, ἀντήεντες, cum n, ante e, Vibs Sabinorū, quæ Tiberim amnem dicta, quòd eam amnis præterfluat, de qua Virgil. lib. 7. Antemnæ Tegnina ruta cavant capitum.

Antēmus, ἀντήμος, Fluvius est Colchidis, Corax os urbem præterfluens. Plin. lib. 6. cap. 5.

Antenor, ἀντήνωρ, Trojanus fuit, patriā prodidisse existimatus, quia & legatos, qui ad repetendam Helenam venerant, lautè cepit hospitio, & Ulyssem urbis nutenia dissimulato habitu cognitum, à fide cavit. Capta Troja, adjunctis sibi Henetis ex Paphlagonibus, in intimum maris Adriatici sinum se recepit, ibiq; aram condidit non procul a magni, quam de nomine suo Antenoream appellavit. Postea Patavium condidit, & hodie habet. Debet Virg. 1 Aen. Antenor potuisse locis elapsus Achivis, Illyricos penetrare sinus. & paulo pōst: Hic tamen ille urbem Patavi sedesq; locavit Teucrorum. Et Livius meminit in principio primi libri.

Antēros, ὁ, ἀντήρος. Veneris est & Martis filius, cujus meminit Cic. lib. 3. de Nat. deor.

Anthes, ἄνθης, Mons est Achaiæ, non procul ab Argis. Plin. lib. 4. capite 5.

Antevorta, Dea est Romanorum, quæ futura prospiceret. Vide POSTVORTA.

Anthana, ἄνθανα, Stephano. Vibs est Laconica: ita dicta ab

Antho

Anthe Neptuni filia, ut ex Philostephani sententia tradit Stephanus.

Anthāris, Rex Longobardorum. Theolindæ maritus, quum sex regnasset annos, insidiis domesticorum apud Ticinum extinctus est veneato poculo. Autor Paulus Diaconus de rebus gestis Longobardorum.

Anthedon, ἀνθηδών, Vrbs est Bœotiæ, habitata quondam à Thracibus: de qua Pomp. & Strabo lib. 9. Nomē habet ſur Stephanus existimat) ab Anthedone Neptuni prompore, aut certe, ἀπὸ τοῦ ἀνθεῖν ἐπὶ πολὺ, de floribus: ob quod omnium floridissima fit. Sita est in extremo litore Bœotiæ, è regione Euboeæ insulæ. Vnde Homerus ἐσχατόωσαν ἀνθηδόνα: hoc est, ultimam vel extremam Anthedonem appellat.

Anthemiōn, ἀνθεμίων, Vir Trojanus, Simoisi pater. Autor Homerus lib. 11. ad. 4. De Simoisio, vide suo loco.

Anthĕmūs, ἄνθεμος, Insula est Thraciæ à dictis, quæ & Imbrasus aliquādo vocata fuit, & Parthenia, à Parthenia Thyonei nomine nomine Simoidis Thracis appellatur. Strabo lib. 10.

Anthemūsia, ἀνθεμουσία, Oppidum est Mesopotamiæ, ad Abortam fluvium situm. Strabo lib. 16.

Anthĕus, ἀνθεύς cum h, Autor cuiusdā filius fuit, quē Paris amavit, & imprudens interfecit. Quo nomine etiam dictus est unus ex Aeneæ ducibus: de quo Virgilius: Antheaque Sergestumque venit.

Anthīa, ἄνθεια, Vibs fuit propinqua Pylo, sub ditione Agamemnonis, una earum quas Ile Achilli oppidi, ut secum in gratiam redirent ut scribit Hom. lib. Iliad. 9.

Anthium, ἄνθιον, Oppidum Thraciæ, de quo sic Plinius in Thraciæ descriptione: Attice regio, ἀκτικὴ, oppidum habuit Anthium, nunc est Apollonia.

Antho, ἄνθω, Fuit Amulii Albanorum regis filia.

Anthorēs, Nomē est proprium viri, de quo Virgilius lib. 10. Aeneid. Egregium Anthorem latus inter & ilia figit, Herculis Antiochum comitem.

Anthŏs, ἄνθος, Vnus ex filiis Nelei fuit & Latinè flos interpretatur. Hinc cum ducis Anthos dicitur, quòd flore pulcher. Vide ANTIVS.

Anthrōpŏphăgi, [ἀνθρωποφάγοι. German. Menſchenfreſſer] sub gravissimo Diterim & Caucasum populi Scythiæ, qui humana carne vescuntur. Hi populi sunt ad Orientem ac Septentrionem Massagetis vicini, circa quos tristissima solitudo, & mare, quod Thabin vocant. Vide Plin. lib. 4. cap. 12. & lib. 6. cap. 13. & Gellium.

Anthyllā, ἀνθύλλα, Aegypti urbs est, autore Herod. lib. 2. quæ regnante Cambyse, in calcem ruina dilabitur.

Antĭa, ἄντια, Vxor fuit Proti Argivorum regis, Abantis filii.

Antĭum, ἄντιον, Dictum fuit populi Italiæ, qui Antium urbem Latii maritimam incolebant. Apud Antium fuit insigne Fortunæ templum, quam Antiatem Fortunam vocabāt. Horat. libro 1. Carm. O diva, gratum quæ regis Antium. & Antiates plurimum classe valebant, cujus rei indicio fuit, quòd deos à Romanis Antio, rostra navium in foro aliis nomen fecerunt loco, unde ad populum cōcio habebatur. Vide Titum Livium, 1. Dec. lib. 6.

Antĭbăchīæ, Insulæ fuerūt in sinu Aethiopico, Bacchis opposita, quarum meminit Plin. lib. 6. cap. 29.

Antĭcătus, Mons Seleuciæ, ut author est Strabo.

Antĭchrīstus, ti, [ἀντίχριστος. Vng. Antichriſtus] Vox Theologicis scriptoribus notissima, significans Christo adversarium, Pseudochristus. Liter differunt Antichristus & Pseudochristus. Vox enim Antichristi latiùs patet quàm nomen Pseudochristi, quia Christo adversari potest, qui tamen se pro Christo non venditet: Hunc Apostolus nomine scelestissimi hominis designavit.

Antĭchthŏnes, [ἀντίχθονες. Ger. Die ſeint auff Erderich ſo eine gantze groſſe ſtatt vmb wohnen.] populi qui habitant in Zona frigida. Hos Martianus sejungit ab Antœcis & Antipodibus, qui Zonam nobis adversam & contra pedes nostros habitant. Pomponius tamen videtur Antichthones pro Antipodibus accipere.

Anticītes, ἀντίκιτης, penult. corr. Amnis Sarmatiæ Asiaticæ, non procul à Rombite minore in Meotim influens. Strabo libro 11.

Anticlēa, pen. prod. ἀντίκλεια, Fuit mater Vlyssis, quæ quum duceretur ad Laërtæ nuptias, ab Sisypho latrone, Autolyci filio, capitur & adulteratur. Alii dicunt quam Laërtæ iam nupsisset, & ad oraculum pergeret consultura, captam à Sisypho latrone, & ut multi putant, ex eo Vlyssem concepisse. Quod Ajax apud Ovid. 13. Metam. vitio vertit Vlyssi: & sanguine cretus Sisyphio.

Anticrăgis, ἀντίκραγις, Mons Lyciæ, Cragoopposītus, teste Strabone lib. 14.

Anticȳra, ἀντίκυρα, pen. cor. Insula ad sinum adjacens Maleacum, & Oetam montem, cujus meminit Strabo lib. 9. ubi, autore Plinio, helleborum nutritissimè fumitur. Ovid. libro 4. de Ponto, hinc, dixisses, purgantes pectora succos, Quicquid & in tota nascitur Anticyra. Vnde quoties insanum hominē significare volumus, Anticyra egere: aut Naviget Anticyras, ἀπὸ τῶν ἐν Ἀντίκυρᾳ. Proverbialiter dicimus. Horatius elegantèr novavit adagio quasi facem, quòd ait in Sermonibus: Naviget Anticyras. Quibus verbis Stoicum insanum significat. Idem: Sitibus Anticyris caput insanabile, nunquā Tonsor: Licinio commiserit. ¶ Est & Anticyra civitas juxta Cyrrham in Phocide regione, in Corinthium conversa sinum, ab Anticyrēo quodam, Herculis aurige: Cappariſſus ab Homero dicta. Hanc alii Anticyrham. appellant, duplicatoris. Videtur enim inde nomē accepisse, quòd hæc sit promontorio in mare excurrente, è regione Cyrrhæ.

Antigĕnēs, pen. corr. ἀντιγένης, Nomē pueri rustici, apud Virgilium in Daphnide: Attulit ipse pecus, mecum quod, me quoque ipsum Extulit, & nostris successit Antigenes.

Antigenĭdēs, ἀντιγενίδης, Autore Suida, Thebanus musicus, tibicen, Philoxeni citharœdi discipulus, qui primus calceamentis Molossis lasciviens, usus fuisse dicitur. Hujus meminit Plin. lib. 16. cap. 36. Hic etiam, ut autor est Cicero in Bruto, discipulo frigente ad populum ait: Mihi cane & Musæ. De eo vide Gell. lib. 15. cap. 17. & Valer. lib. 3. cap. 7.

Antigŏne, ἀντιγόνη, Oedipodis Thebanorum regis filia, quæ patri cæco à Creonte in exilium acto, fe viæ ducem præbuit: fratribusq; suis Polynice & Eteocle mutuis cæde interemptis, contra Creontis edictum, funebre officium præstitit: ob quam pietatis postea unà cum Argia Polynicis conjuge justu tyranni est interfecta. Haemon quoq; nobilis adolescens, qui mortuam ejus amore tenebatur, sua sese manu ad funeralia ejus jugulavit. ¶ Fuit etiam hoc nomine una filiarum Priami, quam quum formæ suæ fiducia nimis arrogantem reddidisset, à Junone in ciconiam mutata est. Vide Ovid. lib. 6. Metam.

Antigŏnīa, ἀντιγόνεια, Oppidum Troadis, Romanorum colonia, quæ & Troas, & Alexandria dicta est. Plin. lib. 5. cap. 33. & Strabo lib. 13. ¶ Est præterea ejusdē nominis oppidum in Arcadia, non procul à Tegea. Plin. lib. 4. cap. 6.

Antigŏnus, ἀντίγονος, pen. cor. Nomen proprium regis Macedonum, qui ob multa in Græcos beneficia Exegetes est dictus. Nam quum Cleomenem Lacedæmoniorū regem prælio vicisset, Spartamq; cepisset, militem victorem ab omni injuria continuit, pristinumq; civitati libertatem restituit.

Antigrăgus, Vide ANTICRAGVS.

Antĭlĭbānus, ἀντιλίβανος, Mons est Libano oppositus, non procul à Sidonis moti incipiens, & ad Montes Arabiæ desinens, qui sunt supra Damascum. Vide Strab. lib. 16.

Antilŏchus, ἀντίλοχος, pen. cor. Nestoris filius major natu, quem in bello Trojano Memnon Aurorę filius interemit. Vide patris preces motus Achilles Memnona occidit. Ovid. autē vult ab Hectore fuisse occisum Antilochum. Ita enim ait in Epistola Penelopes: Sive quis Antilochum narrabat ab Hectore cæsum, Antilochus nostri causa timoris erat.

Antĭmăchus, ἀντίμαχος, Colophonius poeta Græcus. Is quum poëma quoddam obscurum in auditorio recitaret, atque omnes, præter Platonem, quòd minimè illud intelligerent, discessissent. Plato: Mihi γὰρ, pro omnibus. Hæc Cicero. De eodem Plutarch. in Lysandro: Hic aggressus bellū Thebanis intentatum, vigesimum quartum volumen implevit, antequam duces Thebas usque perduceret. ¶ Antimachos quoque alios duos Suidas ponit: alterum Aegyptium, patria Heliopolitanum, qui Cosmopœiam Ionico carmine cōscripsit: alterum poëtam Melicum cognomento Pœcam. ¶ Fuit item præter hos etiam alius Antimachus Trojanus, qui domus Alexandri, auroq; correptus, impedimento fuit, quò minus Helenam redderetur, quia pro cōcione Trojanos hortatus est, ne Helenam redderent, quia pro cōcione Trojanos hortatus est, ne Menelaum, dum legatus ad eos in urbem venisset, vi Vlysse, redire ad suos tuerentur, sed in urbe asservarent, trucidaverunt. Homero autore lib. Iliad. 11.

Antĭnŏē, ἀντινόη, Stephano, Vibs Aegyptiaca dicta ab Antinoo Adriani favorito, ut scribit Hieronymus in Jovinianum.

Antĭnŏus, ἀντίνοος, Nomen cujus ex proco Penelopes, apud Ovid. in Epistol. Penelopes. ¶ Fuit præterea Antinous, puer quidam Bithynus, facta formæ elegantia, ut Adrianus Cæsar, qui illum adamabat, templum ei apud Mantineam constituerit, & urbem quandam Aegypti Antinoeam à nomine ejus appellarit. Hæc Paulanias.

Antiochia, [Ger. Dieſe ſtatt iſt in Syrien.] Syriæ urbs est, ad Orontem fluvium sita, totius regionis caput. à Seleuco Nicanore condita, & à patris ejus nomine Antiochia appellata, ut tradit Strabo libro 15. Stephanus Byzantius duodecim alias enumerat ejusdem nominis urbes, quarum unam colloc. in Lydia, & ab Antiocho Epiphanes ita nominatam existimat. ¶ Alteram in Meliporamia, quę & Mygdonia, & Alibe appellatur: in qua Apollophanes Stoicus.

Stoicus, & Pharnuchus Persive historiæ scriptor, nati dicuntur Vulgò, Aëppa. ¶Tertium in Pisidia cōdiderunt, cujus meminit & Strabo libro 12. ¶Quartum inter cavam Syriam, & Arabiam, Semiramidis opus. ¶Quintum in Cilicia ad Pyramum fluvium. ¶Sextum in Pieria, quæ & Arabica à Syris appellatur. ¶Septimum ad Gallibocia lacum. ¶Octavum ad Taurum montem, in Comagena regione. ¶Nonum in Scythia. ¶Decimum in Cilicia, quæ & Pyrrhopolis fuit appellata. ¶Undecimū in Margiana, ab Antiocho Sotere conditum. ¶Duodecimum condidit cum Tarso Ciliciæ oppido. Hinc Antiochenus, & Antiochenſis, Ἀντιοχεύς, καὶ Ἀντιοχικός.

Antidetus, Ἀντίδοτος, Nomen secundi regis Syriæ, Seleuci filii, hujus nominis primi, qui Soter cognominatus est, & regnavit annis xx. ¶Secundus Antiochus, hujus filius, dictus Acatos, regnavit annis xxx. veneno ab uxore Laodicea extinctus. ¶Tertius Antiochus Galenicus. ¶Antiochus quartus, Rex, cognomēto Magnus, regnavit annis xxxvi. Dictus est etiam Epiphanes, quòd in pompis more histrionum saltare vitam duceret. Hic Ptolomæum Philometorem prælio superavit. ¶Quintus Antiochus Syriæ rex, dictus nobilis Dives Eusebes, qui regnavit annis xi. Hic Hierosolymam defendit, & multa insignia fecit. Iudæis. ¶Sextus Antiochus Syriæ & Asiæ rex, dictus est Eupator. ¶Item & alius Antiochus Ascalonita, philosophus, Ciceronis, Brutiq; præceptor.

Antiopē, Ἀντιόπη, Nycteï filia fuit, & uxor Lyci Thebanorum regis. Hanc quum Iupiter in Satyrum mutatus compressisset, Lycus repudiavit, ivoremq; Direen superinduxit, quę Antiopam in Cithæronem compulit. Verum non multo post tempore, filiis ruptis virginis, in Cithæronem montem se recepit, ubi & Amphionem & Zetum peperit: quod pastoribus inventi & educati, matrem ejus, quam Dircen extinxerat, Lycum cum Diree uxore interfecto. Unde locus factus Proverbio: Antiopæ luctus. Ἀντιόπης πένθος. Dicti consuevit cubi quis tormentis cala mitatibus affligitur, deinde malis eximitur. Alio paulò aliter tradunt hanc fabulam, Lycum non uxorium Antiopæ, sed fratrem Nycteï.

Antipater, pen. corr. Ἀντίπατρος, Nam è proprium poëtæ Sidonii, seu ex Tyro Phœniciæ, Stoici sectæ, qui post Panætium de officiis scripsit. Hic quò diutius fuit, eodem quotannis tempore laboravit. Et quum diu vixisset, postquam ætatis suæ tempus definitum appropinquasse, eo die & eodem mensis tempore cibo sumpto est. Hic antipater nobili epigrammate in Sapphō, decimum inter nulas cum computat. Extemporē versus pēnè versu facere, ut refert Cicero pro Q. Cæcilio. & Quintilianus. ¶Antipater alius, Iolai filius fuit, ¶Pharæ civitate Macedoniæ, unus Philippi Alexandrique amicorum, & regni successorum, à Iustino & ipse Aristotelis, ut præterea nonnulli literatissimus, ut tradit Suidas. De hoc Antipatro scribit Plutarchus: Antipatrē successisse Alexandri in regno Macedoniæ, postquam Athenienses illatum legatis ad eum de pace venientibus, quorum princeps erat Xenocrates, responsi fecerit amicitiam permansurum, si filii Demochares, & Hippendes coërcerentur: à ejus præsidium in Munichia mox illi, Athenarum arce recepisse, demq; ablumptam eo bello pecuniam, acceptiq; damna refare recusavit. Quibus illi conditionibus consensuros. ¶Item Antipater Tyrius, philosophus Stoicus, & Catonis Uticensis præceptor, ut auctor est Plutarch. in Cat. ¶Alius item Tarsensis philosophus, ac idem auctor illi. ¶Fuit præterea Antipater Herodis regis pater, Alcidonis, virtutis nomine & potentia præditus, de quo Volaterranus in Historia Hierosolymitana. ¶Fuit & Antipater Hierapolitanus, Sophista nobilis, præceptor liberorū Severi principis, cujus etiam res gestas scripsit, ac eidem magister epistolarum fuit, ut ex ejus auctor Paschasius. ¶Habemus & aliquot numos, inter quos fuit Cassandri Macedonum regis filius.

Antiphatēs, pen. corr. Ἀντιφάτης, Rex fuit Lestrygonum, Melampodis, seu ut alii volunt Lami filius, qui Formiarum oppidum condidit. Hic cum nec ea Lestrygonum humana carne vescebatur. Palinurus Ulixi Lamium Antiphatem, & virgam, & pocula Circes. Dicitur & Antiphatus. ¶Antiphates illius filius, nothus Sarpedonis, ut est apud Virgil. libro 6. Et primum Antiphatem is cui septimus egebat Thebana de gente nothum Sarpedonis abi. Hic Æneæ in Italiam secutus. à Turno Rutulorum rege occisus est.

Antiphellus, Ἀντιφελλός, oppidum Lyciæ apud Plinium libro 5. capite 27.

Antiphon, Ἀντιφῶν, Rhamnusius orator antiquus, Athenis & præceptor dicendi tradidit, teste Quintiliano: quo neminem melius oravisse causam capitis, quam ipse defenderit, locupletes est auctor Thucydides libro 8. Hujus meminit Cicero in Bruto.

Antiphus, Ἄντιφος, Priami filius ex Hecuba, quę Agamemnōnea cū filio fratre, sed illegitimo thoro natus, in bello Trojano interfectus. ¶Antiphus, filius Thessali & nepos Herculis, qui cum Rhodi Antiphilo duce triginta navibus cum aliis Græcis ad Troiam navigavit, ut refert apud Homer. Ilia. 2.

Antiphra, Ἀντίφρα, Oppidum prope Alexandriam, non procul à mari.

Antipōdes, pen. corr. [Ἀντίποδες Ger Die gegenfüsser der Erdtribus seiner jhrs unsern entgegen wohnen.] Dicuntur terræ incolæ, qui contra nos positi sunt, contrariis vestigiis, vel qui adversa nobis, ut Cicero legerit, urgent vestigia. Cicero 4. Acad. Nunc etiam dicitur esse regione nobis, è contraria parte terræ, qui adversis vestigiis stant contra nostra vestigia, quos Antipodas vocatis? ¶Dicuntur Antipodes, tripodis, vel antipodes. De his copiose Ioachimus Vadianus in Melam.

Antipōlis, Ἀντίπολις, apud Ptolem. urbis nomen est in Gallia Narbonensi: Galli paucis interis immutatis, eam hodie Antibem vocant.

Antipyrgus, Ἀντίπυργος, Vrbs Lybiæ est Marmaricę, quæ eadem esse creditur, quam vulgò Lebdā vocant.

Antirrhium, Ἀντίῤῥιον, Promontorium est Acteliæ, situm ad ipsam fauces Corinthiacæ, è regione Rhii, quod est Achaiæ promontorium, ab Antirrhio septem tantum stadiorū tractu divisum. Thucydides utrumque Rhium appellat, cognominibus tantùm ea distinguens. Nam quod in Peloponneso est, Achaicum cognominat, alterum Molycricum à vicina urbe Molycria.

Antissa, Ἄντισσα Stephano, Lesbi insulæ oppidum est, ex quo Terpander nobilis Citharœdus originē traxit. Gentile est Antissæus, Ἀντισσαῖος.

Antisthenēs, Ἀντισθένης, pen. corr. Socraticus philosophus, acutus magis quam eruditus, præceptor Diogenis. Hic quum magno auditorum concursu docuisset Rhetoricem, audito Socrate, cixisse fertur ad discipulos: Abite, & magistrum quærite: ego enim jam reperi. Itaq; quæ habebat, publicè distribuit, nihil ubi præter palliolum reservavit. Patriotam, & dominum in Socratico sermone adhortatur, ut facilis Cæsar. de Orat. ad Qu. Frat. ¶Fuerunt alii tres eodem nomine, et unus è Clasis Heraclitī: alius Ephesius: tertius Rhodius historicus, ut tradit Diogenes Laertius.

Antitaurus, Ἀντίταυρος, Tauri montis pars est, reliquis Tauri partibus opposita: ligus olim Comana civitate, & Bellonę fano Strabo lib. 11. & 12.

Antivestium, promontorium in Britannia, quod etiam dicitur Bolerium apud Ptolemæum. Diodoro Bolerium in cornibus Cornubiæ.

Antium, Ἄντιον, Vulgò Nettuno.] Vrbs Latii, Volscorum caput, Romanorum colonia: dictum, quòd ante alias urbes in ipso litore sita Oraculorum, retenq; tabularum variationem accommodata. Habebat hæc urbs celebrem Fortunæ Templum. Horat. 1. Carm. Ode. gratum quę regis Antium. ¶Hinc Antiates dicti cum urbis hujus incolæ: de quibus vide suprà suo loco.

Antlēci, Ἀντλῆκοι. Germ. [Die gegenwehre der Schiffe: dadurch das wasser aus dem schiffe gepumpt vnd gegossen wird.] populi trans æquinoctialem habitantes circa Indum, totāq; gradium latitudine ab eodem Austrum versus distantes, quòd nos versus Septentrionem. Ita dicti, quòd contra nobis, nō contrarium, ut Antipodes, sed diversum incolant.

Antōninus, cognomēto Pius, Romanorum Imperator, qui Aelio Adriano successit. Hic quum filium non haberet, M. Antonium Philosophum adoptavit, eumq; moriens imperii successorem reliquit. ¶Fuit & Antoninus cognomine Caracalla, qui post Severum, Romanum tenuit imperium. ¶Alius præterea cognomento Heliogabalus, qui Opilio Macrino successit.

Antonius, Ἀντώνιος, Nomen viri proprium. Antoniorum familia Romæ nobilis fuit, veluti Flavia, fuit, unde quæ ab Antone Hercule filio & nonnulla & claruit prodiit.

Antōnius Gnypho, Ingenuus in Gallia natus, sed expositus, & à nutritore suo manumissus Romæ docuit Rhetoricam & grammaticam, in domo fuit Cęsaris pueri adhuc. Cujus etiam Scholam Cicero, & alii nobiles adolescentuli frequentarunt. De cujus ingenio multa memoriæ prodita: nec unquam aliquid de mercedibus petisse, sed, plura ex discentium liberalitate consequutus est. Vixit annos quinquaginta. Ex Tranquillo.

Antōnius Musa Medicus fuit Augusti tēporibus, qui Cæsarem periculosissimè ægrotantem, potu, balneq; frigido sanitati restituit. De hoc Plin. libro 29. capite 1. & Horat. libro 1. Epistol.

Mar. Antonius Orator, Triumvir avus, de quo scribit Cic. in Brutum: Notæ ad Antonium, Crassumq; pervenimus. Nam ego hic existimo, hos Oratores fuisse maximos, & in his primùm cum Græcorum gloria Latine dicendi copiam equasse. Omnia veniebant Antonio in mentem, eaq; suo quęque

loco, ubi plurimùm proficere & valere possent, ut ab imperatore equites, pedites, levis armatura, sic ab illo in maximè opportunis orationis partib. collocabatur. Erat memoria summa, nulla meditationis suspicio, imparatus semper aggredi ad dicendum videbatur: sed ita erat paratus, ut judices illo dicente nonnunquam viderentur nō satis parati ad cavendum fuisse. Verba ipsa non Latinis elegantissimo fecerunt sermone: itaq; diligenter loquendi laude caruit: neq; tamen est admodum inquinatè loquutus: interfectus est à Marciana factione, una cum pluribus aliis clarissimis civibus, quorum capita in rostris pependerūt. ¶ Hujus filii M. & C. Antonii fuēre: quorum M. Antonius gratia Cottæ Consulis, Cethegi factione in Senatu curationem rei frumentariæ & totius oræ maritimæ nactus, Siciliam & provincias omnes depopulatus est. Et ad postremum interens Cretensibus bellum, ibi morbo interiit. Hunc Sallustius ait perdidē pecuniæ genium, & vacuū à curis, nisi in flantibus Autor Paed. ¶ C. Antonius, alter Oratoris filius, multas in Achaia spoliavit, natus de exercitu Sylliano equitum turmas; quo nomine à Græcis tractus est in jus ad M. Lucullum prætorem, qui jus inter peregrinos dicebat. Egit pro Græcis Cæsar, etiam tum adolescentulus: & quum Lucullus id, quòd Græci postulabant, decrevisset, appellavit Tribunos: juravitq; se ideò ejurare, quòd æquo jure uti non posset. Hunc Antonium Gellius & Lentulus Censores, sexennio post petitionem Consulatus, senatu moverunt: causasq; subscripserant, quòd socios diripuisset, quòd judicium recusasset, quòd propter unius alieni magnitudinem prædia mancipasset, bonaque sua in potestate nō haberet. Pædianus. Hunc item Cicer. in Verr. vocat in exercitu Sylliano prædonē, in introitu gladiatorem, in vadimonia quadrigarium. Nam inter eos fuit, qui jussu Sylla in Circensibus, quos ipse post victoriam fecit, quadrigas agitaverunt. Hic cum Cicerone Consulatum petiit, eiq; maximè est adversatus, ut qui Catilinæ conjurationi faveret. Placatus ab eo demum pactione provinciæ, rectaq; de Republica sentire persuasus est. ¶ M. Antonio, Oratoris filio, nati filii fuerunt M. L. & C. quorū M. Antonius postea Triumvir, cauta & fortunatus bellis civilis extitit. Nam cum esset Tribunus plebis, Cæsarisq; partibus in civitate tutandis sese impenderet videret, unà cum C. Curione (qui & ipse Tribunus plebis erat) conducto vehiculo, habituq; maximè miserabili, in Galliam ad Cæsarem profugit, eumque adhuc hærentem, ad bellum sine mora suscipiendum inflammavit. Cæsarem quoque occasum laudavit pro sollicitis vellemq; eius sanguinolentam ostendens, & testamentum recitans, quo ille Pop. Romano drachmas, virum legaverat, præfecit ut percussores ob interitum ab urbe profugerent. Deinde quum D. Brutum Mutinæ obsideret, hortante Cicerone, à Senatu hostis judicatus est: & ab Hircio & Pansa Consulibus, & Octavio adhuc adolescentulo, ingenti prælio superatus. Post hæc Triumviratus fœdere inter eum & Lepidum ac Cæsarem inito, Brutum & Cassium in Macedonia apud Philippos superavit. Quo bello confecto, Octavius valetudinis causa Romam rediit: Antonius in Græciam, Asiamq; profectus honore quaquaversus prosequerentur, ingenti est exceptus. Quum ille Orientis, Augustus Occidēs, Lepido Africa obtigisset, multos per Orientem reges & tetrarchas debellavit. Inter quos Antigonum Iudæorum regem securi percussit: quod antea Regum nullī cōtigit. Captus amore Cleopatræ, multa ipsius gratia nefanda admisit, eiq; regna multa cōcessit in Syria: Fulviam uxorem (ratione initio Triumviratus) repudiavit, ac Octaviæ Augusti sorori duxit: quam & ipsam deinde ob Cleopatram contemplit. Ad bellum Parthicum Vētidium legatum misit, qui interfecto Pacoro, regis filio, ab Antonio missus Romam, triumphavit. Inde Cleopatra in Ægyptum remissa per Armeniā, Arabiamq; profectus, copias undiq; contraxit. Cum Phraate Medorum rege prælio congressus, ac victor eum usq; ad Araxam fluvium persequutus est. Dein in Armeniam reversus, eius regem in triumphum Alexandriam duxit. Repudiata igitur Octavia, causa fuit inter eum & Octavium dissensionis. Quo quum postremò ad Actium navali prælio congrediens, superatus est: Alexandriaq; confugiens, atq; ibidem ab eodem obsessus, gladio spōtè occubuit, anno ætatis LVI. Hujus viri illud in primis admirabile dicitur, quòd in otio luxuriosissimus, in negotio laboriosissimus fuit. Nec ob res male gestas quicquā de solita voluptate remisit. Hæc ex Plutarcho. ¶ L. Antonius Triumvirī frater, apud Perusiam ab Octavio obsessus, fameq; adactus, venit in deditionem cum CCC. aliis: quibus, ut ait Florus in Epitome Livii, Octavius pepercit, at verò Tranquillus, omnes ad aram Cæsaris necari crudeliter jussit. ¶ C. Antonius, Lucii & Marci frater in Macedonia à Bruto captus, Ciceronis & Hortensii Manibus inferias misit. Autor Plutarchus in Antonio, & Bruto. ¶ Antonius Julianus rhetor Romæ, per quem fuit honesti atq; humani ingenii doctrina quoq; ita utiliore ac delectabili, veterumq; eruditiarum cura & memoria multa fuit. Adhæc scripta omnia antiquiorum tam curiosè spectabat, & virtutes penitabat, aut vitia rimabatur, ut judicium ab eo factum ex amussim diceres.

Antrōnius. [Ger. Ein Glaub te Theſſalien/der deten man viel mirackel gedicht hat.] Pomponio Melā oppidum est Magnetiæ, regionis Thessaliæ, quæ à Stephano, & Strabone Antron, ἄντρων dicitur: ab antris nimirum quoque nomine deducto, quorum magnam circa hanc urbem copiam fecerant molarium lapidum fodinæ. Circa hanc urbem prorepisse gigantes ajunt: unde factum est, ut Antronius asinus, proverbio dicatur de homine corpulento & robusto: in quo tamen ingenium & animi vigor desiderentur.

Antverpiā. [Volgus Germanorum Antorff appellat. Gall. Anvers. Ital. Anversa. Vng. Antverpia.] Urbs est Brabantiæ & Belgicæ totius emporium celeberrimum.

Anubis. [Ger. Ein Gott der Aegyptier/ſo ſie in einer Hundts geſtalt verehret.] Genius Ægyptius Anubis, vel bidis, ἄνουβις. Lingua Aegyptiaca dicitur canis, sub cujus forma colebatur Mercurius, ut inquit Servius. Virg. 8. Aen. Omnigenūmq; deūm monstra, & latrator Anubis. Ovidius in Elegiis: Per tua sacra precor, per Anubidis ora verendi. Diodorus scribit, Anubim filium fuisse Ositidis, qui canem gestabat, tanquam arborum insignia. Ex quo Aegyptii canem venerātur, & Anubim deum canino capite effingunt.

Anulus, fluvius Mauritaniæ. Vide ANVLVS in APELLAT.

Anulus, Nomen fluvii cujusdam.

Anxa, Oppidum. Plin. lib. 3. cap. 11. 14.

Anxani, populi, Plin. lib. 3. cap. 12. 4.

Anxius, fluvius ex Armeniæ monte oritus, per Caucasum in Mesopotamiam defluit, & Pacolo lumini ex Caucaso cadēti occurrit: unumq; factī, Euphratem demergunt.

Anxiātim, tam masculini, quam neutri generis, Verbis est Italiæ, quam nunc Tarantinum dicunt. Mart. Sive calorifros candidus Anxur aquis. Horat. 1. Serm. Sat. 5. Mollia tū præsidia rapimus, accepta benignis impositum saxis late candentibus Anxur. ¶ Dicitur autē Anxur (ut Servius docet) quasi ἀνέξυρον, quali ἀνεξόρητον: hoc est, sine novacula. Virgilius Accedas ne Circæumque urbem regum, queris suppetat Anxuris arvis Præsidet.

Anyger, sive Anygrus, vide supra ANIGROS.

Anysis, Aegypti rex est, autor Herod. lib. 2. Stephano urbs est ἄνυσις Aegypti.

Anytus, ἄνυτος, Rhetor Atheniensis fuit, acerrimus Socratis inimicus: à quo & reus peractus est. Horat. 1. Serm. Sat. 7. 4. qualia vincunt Pythagoram, Anytiq; reum, doctumq; Platona. De hoc vide Plutarchum in vita Socratis.

A ante O.

Aōlus, ἄολος, Neptuni filius, ut dicit Lactantius, qui factione suorum ex Apulia pulsus, navigio ad Euboeam venit, & inde se in Boeotiam contulit, ubi populis montes habitantibus imperavit, eosq; Aones, ex suo nomine appellavit: à quibus Neptuni filius est habitus, quum Onchesti clarissimi conjugem Apuli filium fuerit, ex Perimela conjuge filium Dynamantem reliquit, qui cum regno successit. Perottus.

Aōnia, ἀονία, Regio Boeotiæ, ab Aone rege Neptuni filio dicta, quem factione ex Apulia pulsum, in Boeotiam traduxit venisse, ac de suo nomine nōvam regionem Boeotiæ vocitasse Aoniam, & incolas ipsos Aonas.

Aōnius, ἀόνιος, adjectivum. Ovid. 1. Metamor. Separat Aonios Actæis Phocis ab arvis.

Aōnis, idis, ἀονίς, Patronymicum fœmininum, quo Poëtæ frequentissimè utuntur pro ipsis Musis. Juven. Sat. 7. apud quæ bibendis Fontibus Aonidum.

Aoris, ἀορίς, Aratis filius, venator & bellicosus, &c. Steph.

Aornos, ἄορνος, & ἄορνα, Fuit petra apud Indos præceps & invia, monumentis hujusce rei celebrata: ita dicta ob admirandā altitudinem, quasi ipsis etiā avibus inaccessa. Scribit Plutarchus: Alexandrum, quum intellexisset hanc petram teneri ab hostium manu copioso, dixisse. Nunc locus iste facillimus est captu. ¶ Est & Aornos locus in Epiro, ita dictus à pestiferis avibus exhalatione tetra. Plinio in Procemio lib. 4. ¶ Hoc enim nomine dictus fuit lacus inter Puteolos & Bajas, qui postea Avernus est appellatus. Vide infrà.

Aoros, ἄορος, Cretæ civitas, ab Aora Nympha ita appellata: quæ alio nomine Eleuthera dicitur, ab Eleuthere, unio ex Curetibus. Ex Steph.

Aorsi. [ἄορσοι. Ger. Völcker in Scythien innerhalb dem gebirg Imaō gesetzt.] Populi Scythiæ intra Imaū, quos Ptolemæus collocat non procul ab Iaxarte flavio, qui in mare Hyrcanum defluit. Strabo lib. 11. duplices facit Aorsos, quorum alteros inter Caspii orām maximā ex parte tradit consistere: alteros juxta Tanaim habitasse, quos superiorum exules esse opinatur. Plin. verò lib. 4. cap. 12. Aorsos quosdam in Europa collocat juxta Hamaxobios.

Aorta

Aoti, pen. prod. ἄοτοι, populi sunt in finibus Thraciæ, Getis finitimi, non procul ab Istro. Meminit horum Plin. lib. 4 cap. 11.

Aous, pen. prod. Ἄους, Fluvius est in ea parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico adjacet: nō procul ab Apollonia in mare illabens. Sunt qui Aeantem appellent, teste Plin. lib. 3. cap. 23.

A ante P.

Apæi, ἄπαιοι, populi in Aethiopia, sub Aegypto, Memnonios ad Austrum proximi: de quibus Ptolem. lib. 4 cap. 8.

Apamia, sive Apamea, ἀπάμεια, Vrbs celeberrima in Tetrapoli Syriæ, à Seleuco Nicanore cōdita, & à nomine uxoris ejus ita appellata, ut tellatur Strabo lib. 13. ¶ Est & Apamia, Parthorum civitas, Heracleæ, & Abagis finitima: de qua apud eundem lib. 11. ¶ Tertia est in ora maritima Bithyniæ, inter Rhyndacum & Asciam ostia, Antiochi Epiphanis opus: cujus meminit Stephanus, & Ptolemæus lib. 5. cap. 1. ¶ Quartam collocat Plin. lib. 5 cap. 29, in ipso Marsyæ fluminis ostio, ubi scilicet Marsyas in Maeandrū influit quām antea Celænas: deinde & Ciborum ait appellatam. Hanc Strabo ab Antiocho Sotere conditam scribit, & à nomine Apamiæ matris ejus (quæ Artabazi filia fuit, & uxor Seleuci Nicanoris) Apameam fuisse appellatā. Fuit hæc urbs olim clarissima, totiusq; Asiæ emporium post Ephesum celeberrimum.

Apamestice. Oppidum in ea Italiæ parte, quæ olim Magna Graecia dicta est. Hujus incolæ dicuntur Apamestini: quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 11.

Apa Vortene, ἀπαουορτηνή, Regio est Scythiæ, in qua est Hyrcania provincia.

Apelles, Apellis, ἀπελλῆς. Nomen pictoris eximii, patria Coi, qui omnes priùs genitos, futurosq; posteà artificio superavit, & picturæ plura solus propè cōtulit, quàm ceteri omnes. Fertur Alexādrum Macedonem à nullo pingi voluisse, quàm ab Apelle. De hoc Ovidius: Si nunquam Venerem Coïs pinxisset Apelles, Mersa sub æquoreis illa lateret aquis. De hoc vide multa apud Plin. lib. 35. cap. 10.

Apellēus, a, um, adjectivum, Stat. lib. 5 Syl. Vel Apellico vultu signata colore.

Apemelle. Lege APAMESTE.

Apennimus, [ἀπεννῖνος. Vulgò Il monte Apennino. Ger. Das Gebirg so sich mitt durch Italiam wie ein rucken erstreckt. Pol. Ἀπεννῖνος ὄρος. Virg. Apenninus Aegra.] per duplex n, vel Apeninus cum æ, diphthongo, ut scribit Servius, quasi alpes Poeni, quòd eas Annibal primus superavit. Mōs est, qui Italiam mediam dividit, incipitque a Genua & supra Carnos incumbit. Ejus descriptionem vide apud Lucanum.

Apenninigēnæ, qui Apenninum inhabitat, aut in Apennino versantur: ut Apenninigenæ pastores. Claud. Apenninigenis cultus pastoribus aras.

Apēnninicŏla, idem Virg. 11 Aeneid. Apenninicolæ bellator filius Auni.

Aperantia, ἀπεραντία, Vbs Thessaliæ, Steph.

Apĕlius, factis, pen. con. ἀπέλιος, Mensis nomen est, qui Nemeæ superjacet, ubi Thebani Jovi primitias operatus creditur. Dictus ab heroe, cui Apelas nomen erat. Papinius: Mons erat audaci fœcundus in æthera dorso, Nomine Lernæi dictus quem Apelunta coloni, Gentibus Argolicis olim sacer. In castigationibus tamen exemplaribus hoc loco apud Statium Apheſanta legitur à nominativo Apheſas. Apud Plin. autem lib. 4. cap. 5. Apesas absque aspiratione.

Aphace, ἀφάκη, Vbs Libyæ. Steph.

Aphamiæ, regio Siciliæ ignobilis: unde proverbium: Ad Aphamiæ, de obscuris & relegatis. Steph. ἀφάμιαι.

Aphareus, per mes syllabas, pen. con. ἀφάρεύς, Patris Lynceï nomen est: à quo Ovid. Lynceum prolem Apharejam vocat lib. 8. Metam.

Apharus, Locus in Euxino, Absyrtus antèa dictus.

Aphedas, nomen regis Arcadicitium: vel, ut Stephanus, Molossorum, ἀφίδας.

Aphesas, antos, Mensis nomen est tupra Nemeam. Vide ARGIVS.

Aphetæ, ἀφεταί, Vbs Magnesiæ in Pagasetico sinu: causam nominis lege apud Steph.

Aphidantes, ἀφίδαντες, populi sunt ex Molossis (ut inquit) Stephanus, ita dicti ab Aphidante rege.

Aphidnæ, arum, ἀφίδναι Stephano, Locus celebris in Attica. Seneca in Hippol. --parvas alius Calles Aphidnas. Est etiam Civitas Laconiæ.

Aphineum, ἄφινον, civitas Phrygiæ, & alia Lydiæ, Steph.

Aphnites, palus circa Cyzicum, Asiæ prius, ἀφνίτης, Steph.

Aphormium, ἄφορμον, locus Thespiensium, Steph.

Aphrica, [ἀφρική. Ger. Eine auß drey theilen der Erden bekannt. Fra. Afrique. Ital. Africa. Pol. Afryka. Hisp. Africa. Vng. Afrika.] tertia orbis pars, ab Asia Nilo fluvio, ab Europa mari mediterraneo discreta: ita dicta quasi Aprica, q. Solis æstibus maximè sit exposita. Alii à Graecis sumptum putant nomen, ab ἄφρη, quod hoc est, sine horrore aut frigore. Sū enim hæc regio calidissima, ut quæ magna sui parte inter Tropicos sita sit. Vide plura suprà in dictione AFRICA.

Aphrŏdīsias, ἀφροδισιάς, Insula est in mari Persico, ubi Persis a Carmania separatur: ita dicta, q. in ea Venus quàm religiosissimè colerentur: alio nomine ἀφρώ dicta. Insulæ hujus meminit Plin. libro 6. cap. 25. ¶ Est præterea Aphrodisias Ciliciæ oppidum, teste Stephano. ¶ Est item insula in Oceano Hispanico, non procul à Gadibus: de qua Plin. lib. 4. cap. 22.

Aphrŏdisium, ἀφροδίσιον, Oppidum fuit in Latio maritimū, quod posteà mutato nomine Antia dictum est. De hoc Plin. lib. 3. cap. 5. ¶ Apud Graecos hoc nomine significatur statua Veneris, atq; adeò res ipsa venerea. Vnde & ἀφροδισιάζειν dicunt, pro eo quod est rem veneream exercere.

Aphrodisium, ἀφρόδισιον, Cariæ promontorii est Pōponio, quod Aphrodisias Plinio appellatur. ¶ Est & Aphrodisium Ptolemæo urbs Africæ. ¶ Est præterea Aphrodisium Hispaniæ Tarraconensis promontorium, eodem autore.

Aphrŏdīsius, ἀφροδίσιος, Praefl Bituricensis, Persii discipulus, genere Aegyptius, qui diem suum obiit apud Bituriges, teste Volaterr.

Aphrŏdītē. [ἀφροδίτη. Ger. Die junckfr Venus.] Veneris cognomen est, dictum ἀπὸ τῆς ἀφρῆς: hoc est, à spuma. Venerē enim ex spuma maris ortam esse Poëtæ fabulantur.

Aphthides, pars Aegypti, Steph.

Aphthonius, ἀφθόνιος, Sophistę cujusdā nomen, qui in Rhetorica Hermogenis προγυμνάσματα hoc est, progymnasmata conscripsit, quæ etiam hodie extant.

Aphydna, Vide APHIDNA.

Aphyre, es, Ἄφυρις, vel Aphytis, ἄφυτις, Oppidū est Thraciæ non procul à Pallene, Apollinis oraculo insigne: ab Aphyo quodā indigena ita appellatum. Hujus incolæ dicuntur Aphytæi, ἀφυταῖοι. Stephano.

Apĭdănus, ἀπίδανος, Fluvius est Thessaliæ, cui Enipeus, Melas, & Phœnix miscentur, quos ipse secum in Peneon defert, ut habet Lucanus. li. 6. --it gurgite vasto Apidanus, nunquāq; celer, nisi mistus Enipeus.

Apiernates, populi, Plin. lib. 3. cap. 14.

Apīnæ, & Tricæ, Duo oppida Apuliæ fuerunt, quæ Diomedes evertit tanta ignominia, ut in proverbii loci dignum missent. Quotnes enim rem nullius pretii offendere volumus, Apinas & Tricas nominamus. Mart. li. 13: Sunt Apinæ, Tricæque & si quid vilius illis.

Apistia, civitas Italiæ.

Apis, [ἆπις. Ger. Ein Ochs oder Kůe den die Aegyptier für ein Gott verehrten.] Bovis nomē apud Aegyptios, quem pro deo colebant alio nomine Serapis dictus. Corpore erat niger, cādida fronte, in tergo alba nota insignis, duplicibus pilis in cauda, & lingua cā hara notatus, quem certos vitæ annos excedere non licebat. Hic in lacum demersum Aegypti, indicto jusiurando, vestes scissi, & lacertis omnibus defunctum plangebant: mortuo verò alio mirifice lætabantur. Responsa autem dare & utreliqua oracula solitus: sed si manu oblatum pabulum sumpsisset e cotulentibus, secundos eventus, atque omnia prospera decernebat: si verò abnuerit, omnia sinistra portendebat. Idem quum à Germanico Cæsare pabulum oblatum renuisset, funestum omen & inductum necem, quæ paulò post sequuta est, prænunciavit. Hæc Alexander ab Alexandro libro 6. cap. 2. & eadem ferè Marcellinus lib. 22.

Apis, Argivorū rex fuit, ex Jove & Niobe Phoronei filia progenitus, Isidem habuit uxorem. Hic quum Aegialeum fratrem regem præfecisset Achaiæ, in Aegyptū, suum imperium transtulit, & quum ibi multa, præcipuè vini usum hominesrudes docuisset, post mortē factus est Serapis, & Maximus Aegyptiorum deus, qui in forma Bovis adhuc viventis colebatur: quem post certos vitæ annos mersum in lacu de sacerdotē sonte cæcabant, alium cum luctu quærentes, quem substituerunt, inveterato jam, perratis tantisper etiam capitibus, donec alium reperissent. Est autem Apis lingua Aegyptiaca Bos. Macrobius Apim Solem interpretatur. lib. 1 Satur. Ovid. Et comes in pompa comitur Apis erat. Vide OSIRIS alibi, ubi plura ex Plutarcho, & aliis paulò alter tractantur. Vide Strab. lib. 17. & Plin. lib. 8. cap. 46.

Apollĭdēs, Nomen viri Troiani proprium.

Apricani, populi Plin. lib. 6. cap. 22. 26.

Apĭcĭus, ἀπίκιος, Omnium nepotum fuit princeps, cui parsimoniam est & principum cōgnomen, & Capitoli vestigal comessationibus devorasse, olliariæ etiam gulæ monimentum posteris reliquisse, consceptis de gulæ instrumentis aliquot libris. Hunc vixisse Tiberii seculo refert Seneca in lib. de Consolat. ad Albinam.

Apobarti, ἀποβάρτιοι, populi Aetoliæ, Steph.

A pœninis, Vide APENNINVS.

Apolecti, Videin APPELLATIVIS.

A'pollo, inis, ὁ Ἀπόλλων. Creditus fuit Deus: quem Graeci etiam ἀ ἀείβολος dicit. So me appellitat. Cuius Macrobius inquit, vocabula fere omnia poetica esse. Nam fuit tutor armenti, pecudes variegari, fagitandi peritiam habuit, artem medicinae perexcoluit, & citharam adinvenit. ¶ Unde Adagium: Quid tibi Apollo recinit? Haec est, quotidie respondet. Alludunt citharoedi ad Apollinis citharam, quem inde tribuunt poetae. Vtus est Aeschylus in Ajace Locrensi. Refertur à Xenophonte. Conveniebat, ubi quis a principe rediremem petebat: Quid respondere solet, ἀπόλλων ἐστὶν ἀπαγορεύων. ¶ Idem dictus Liber, quòd liberè vagetur per terram. ¶ Nomen etiam medicum est, patiturque dictas est ab eo, quòd Admeti regis pecorit armenta. Apollinis tripodem vas aureum fuisse constat tantum pedum, à Vulcano fabrefactum, ac pro munere Pelopi datum, quum uxorem duceret. Porphyrius ait eundem de Solem apud superos esse, Liberum patrem in terris: Apollinem apud inferos. Vnde etiam tria unigenita ejus simulachrum videmus: Lucem, quae nobis coelestes harmoniae imaginem monstrat: Soloecismum, quod terrenum numen ostendit: Sagittas, quibus inferorum deus indicatur & coercet. Vnde & Apollo dictus est. Lut quidam existimat, ἀπὸ τοῦ ἀπόλλυειν, quòd perdere significat, sive destruere, quòd nè pecora nimio aestu crederetur exstinguere. Vnde etiam spiculae assignavit eius dictae, quae tamen non dextera gestat, sed sinistra, quòd ad jaciendum promptior est, quàm ad nocendum. Vnde etiam non nulli [illegible] hoc est, ab abigendis malis. Apollinem Delphicum existimant. ¶ Apollines quatuor Cicero ponit, Primum, antiquum custodem Athenarum: alterum Corybantis filium, natum in Creta ex Ioue & Latona natum, qui ex Hyperboreis Delphos venerit: quamvis Eusebius antiquorum illum deficiat: quartum in Arcadia, quem Arcades, quòd eis leges dederit, Nomion vocant. Deinde ob nimiam severitatem regno pulsus, ad Admetem Thessaliae regem confugit, & juxta Amphrisum amnem ejus armenta pavit. Quare a poetis uberibus pro deo colitur, & ab Homero variis nominib. appellatur, ἑκηβόλος, ἀκέσιος, ab eius scilicet artibus & inventis.

Apollinis insula, in Libya est. Steph.

Apollinis civitas, Minor in Aegypto est, Libyam versus: major in Aegypto inter: alia Aethiopia juxta rubrum mare. Steph.

Apollo [Gemalt ein Gestalt des Menschen, welchen sie für einen Gott der Aertzney, der Weissagung und der Reimen hielten.] Iovis & Latonae filius, natus ex Delo eodem partu cum Diana, quae de ipsa Phoebe dicitur. Aculeus Pythone serpentem sagitta occidit deinde Cyclopes, ob fabricatum fulmen, quo filius eius Aesculapius fuit, ad inferos detrusus: unde aliquandiu divinitate privatus, Admeti Thessaliae regis armenta apud Amphrysum ejusdem regionis fluvium pavit. Fertur accepisse citharam à Mercurio, & pedes. Multa praeluisse. Amavit Cyrenem puellam, Daphnem, Penei fluminis filium, quae fugiens illius amorem, in laurum conversa est, arborem huic sacrum. Item Hyacinthum, haec tali forma parentum, quem mortuum in florem ejusdem nominis commutasse fertur. Branchum item Thessalum, cui in Sicilia templum sacrificari jussit. Vide Marsyam tibicinem, à quo lyce certus fuerat ut victa caesus, ita & excoriavit. Ilii moenia adjuvante Neptuno Laomedonti regi aedificavit. Medicinae usum primus invenisse, & propterea deificatum meruisse dicitur. Author est Carmonis & Musices: quapropter poetae praecipuum sibi nomen vindicant. In Rhodo statua Colossum habuit tantae magnitudinis, ut inter septem mundi miracula sit connumeratus. Triplex ejus potestas, ut Sol in coelo: liber pater in terris: Apollo apud inferos. Ejus simulachrum ita adpingebatur, lyra, clypeus & sagittae. Eidem ut Baccho pepercerat juventas adscribitur, propterea semper imberbis à Poetis fingitur. Multa habet nomina, quae à locis, in quibus potissimum colebatur, et sunt indita.

A'pollineus, a, um, adjectivum, [φοιβεῖος. Pol. Lycophr.] ut Apollinea ars, pro arte medica. Ovid. lib. 1. Trist. Nullus, Apollinei qui levet arte mali. Et ars Apollinea, pro arte vaticinandi. Ovidius in Ibin: Apollinea clarus in arte senex. Tiresiam intelligit.

A'pollinares Ludi, qui in honorem Apollinis fiebant de quorum institutione vide Livium. Meminit Cic. ad Att. Ludis Apollinaribus Diphilus tragoedus in nostrum Pompeium petulanter invectus est.

A'pollinares, Ludi quum in unum annum vovebantur, incertoq; die ferebantur, si annus P. Licinium Varum, praetorem urbis ferre ad populum jussit, ut in perpetuum in Idarum diem vovererur: hi ludi, quum Annibal esset in Italia, ex Marci, cui vaticinio primum institutos, cujus in locis haec inventa Livius recitat lib. 25. eademq; fere & Macrobius lib. Sat. 1. Helbes, Romani, ut expellerent vastatorem Apollini vovendos censeo ludos, qui quotannis comites Apollini fiant quum populus decrevit ex publico partem privati uti conferant pro se, suisq; ludis faciendis praetor praetoris, qui jus populo, plebiq; dabit summum, & viti Graeco ritu sacra faciant. Hoc invento carmine, cessarunt pestes Apollini ludos vovendos, faciendosq; voveri autem & fieri praetore urb. quòd is esset, qui jus populo, plebique summum daret: quum satis essent, duo decim missa aeris praetori aedem dimitti, & ejus hostias majores dandas: & ut ex vitulatorio Graeca tacerent, hisq; hostiis Apollini bove aurato, & capris duab. albis auratis: Latonae bove foemina aurata dandos praetor quibus hostiis esset, edixit, ut populus per eos ludos stipem Apollini, quantam commodum esset, conferret: populus eos coronatus spectavit: matronae supplicesvere, vulgoq; apertis januis in propatulo epulati sunt: celebrq; dies omnis ceremoniarum genere fuit. Anno proximo, referente Calpurnio praetore, decrevit Senatus, ut ludi in perpetuum vovererentur: nec potuit in perpetuo ita statum diem vovere. P. Varus, ut diximus, praetor urb. à senatu jussus, legem tulit, & ex lege ipse primus vovit, fecitq; ante diem 11. nonas Quint. eumq; diem solennè deinde servarunt. Livius tradidit: ego tamen M. Brutum, qui Caesarem interfecit, praetore urbano absentis nomine, neq; ante tantum, ut quae praetor urbanus absentis nomine, neq; ante tantum, ut quae 11. nonas Quint. sacros invenio, sed quin nonas Quintiles: circenses usq; ad 11. Idus duos fuisse: quod ex duob. locis epistolis ad Attic. lib. XVI. colligimus: ait; hoc ipsum de pluribus ludorum Apollinarium diebus, cōiectura tamen planè ut videtur, Livius lib. XXXVII. his verbis: Ludi Apollinares ad Vidas Quint. cōlo serene, interdiu obscurata lux est. Ex libro nostro de legibus Romanis.

A'polloδōrus, ὁ Ἀπολλόδωρος. Nomē plurimorū excellentis, & nomen oratoris Pergameni, Apollodori sexmemoratur. Primus Atheniensis Comicus. Secundus Cyzicus, cujus comoediae fuerunt Philadelphi, & Syrophus. Tertius Carthaginensis Tragicus. Quartus item Atheniensis grammaticus, Aristarchi discipulus. Quintus Pergamenus rhetor, praeceptor Caesaris, qui docuit Augustum. Sextus Alexandrinus Comicus, Menandri aemulus.

A'pollonia Ἀπολλωνία, Oppidum in ea parte Macedoniae, quae Adriatico mari adjacet, Corinthiorum colonia, optimis ejus insulae legibus. Vulgo Axis temporib. Valerii nominatur. De hac Strabo: Condidere Apolloniam Corinthii, Corcyraei, ab Acacte fluvio stadiis decem, à mari sexaginta. ¶ Fuit & Apolloniae inter insulas Thraciae, cis Illyrium annem locata. ¶ Fuit & Apollonia civitas in Creta, & alia in Syria. Vide Stephanum.

A'pollōniatae Ἀπολλωνιάται, populi Apolloniae. Valer. Max. lib. 2. Apolloniatae quidam pecuniarum egerunt.

A'pollonias, Ἀπολλωνιάς, Vrbs in Parnasso juxta Delphos, alias Cyparissus dicta, Stephanus. Vide in Cyparisso. Troezenium civem Peloponnesii olim Apollonios dicebatur. Stephanus.

A'pollōnius, Ἀπολλώνιος. Nomen phi. Ex Sophi Alexandrini, qui Rhodii vixit: unde & Rhodius appellatus est. Fuit etiam hoc nomine Ascalonensis Philosophus, dictus à Surronio clarissimus dicendi magister, sub quo (ut Plutarchus scribit) Cic. & Caesar condiscipuli fuere. Praeterhos fuit & Apollonius Tyaneus, Pythagoreus Philosophus & magus, cujus vitam scripsit Philostratus. Graecorum omnium mendacissimus. Ferunt quòd Sphaeram ageret, & forte in una tridine disputaret dum Sphaeram ageret, & forte in una tridine disputaret per eam horam, qua Domitianus interficiebatur, defixus & exanimis steterit, sitq; ut primum loqui potuit, exclamasse: Euge Stephane, pulchrè Stephane percussor fecerat rem: pulsatus, vulneratus, & interfectus.

Apolliopolitis praefectura. Plin. lib. 5. cap. 9 11. 12.

A'ponus, per ultima corripitur, Ἄπωνος. Fluvius seu fons calidis aquis, haud longè à Patavio, vel vicus ipse, in quo Balneae sunt. Lucan. lib. 7. Colles sedes, Aponus terris ubi fumifer exit, Atque Antenoreo dispergitur unda Timavo. Aponus autem dictus nō iam, quòd mansis mederetur, quam quòd sine dolore remedium afferat.

A'ppianus, ὁ Ἀππιανός, Alexandrinus nobilis historicus, qui Adriano imperatore temporibus claruit. Scripsit Romanorum historias libros XXII, quorum non tantum ad nos pervenere.

A'pplon, Ἄππιων, Nomē fuit grammatici Aegyptii, Ptolomaei Epithi, qui à labore magnitudine cognominatus est Mochthi. Hunc Tiberius Caesar per ludibrium Cymbalum mundi appellabat, quòd publicè tamen symphoniis potius videri posset appellabat, quòd publicè tamen symphoniis potius videri posset. Auctor Plin. in praefatione. Immortalitatē à se eorum scripsit, ad quos aliquid cōpanebat. De hac ebria Iosephus scribit, quòd esset valde & indoctus, tetricq; vitae: ipse tamen imperatoribus Romanis calumniator omnium, ser assi habens. Tu vide lectorem. Tu autem temporibus Dionysii Halicarnassei & Iosephi.

A'ppius Claudius. Qui postea Caecus cognominatus fuit, inter oratores numeratur à Cicerone in Bruto. Hic cum Caio Fabio Censor creatus, viam strauit lapide quadrato ab urbe, quae à Porta Capena ad Brundusium usq; ducitur. Aquam quoq; quae ab illo Appia dicta est, in urbem duxit. Idem postea cum ex factione Asiaticorum [illegible] Cottam

Curiam esse deferri jussit, gravissimaq; oratione dissuasit, ne cum Pyrrho, nisi prius Italia decessisset, pax iniretur.

Appia via, ἡ Ἀππία ὁδός. Via erat Romæ silice quadrato strata per portam Capenam. Capuam vel, ut alii volunt, Brundusium usq; ducens, ab Appio Claudio Cæco strata. Cic. pro Cælio: Appius Claudius Cæcus pacem Pyrrhi diremit, aquam adduxit, viam munivit.

Appiani pomi, μῆλα Ἀππιανά, ab Appia ex Claudia gente cognominatarum dotibus maximus est, ferè coloncorum, magnitudo non multò interior. Plin. lib. 15. cap. 14.

Appiate, Oppidum. Plin. lib. 6. cap. 28. 55.

Apriés, ἀπρίης, Psammis Ægypti regis filius, cui in regno successit. Hic, ut refert Herod. lib. 2. ab Ægyptiis, quia ire ad Amasim defecerant, strangulatus est, & sepultus in paternorum monumentis.

Aprus, ἄπρος, Vibs Thraciæ. Steph.

Apros, colonia. Plin. lib. 4. cap. 11. 36.

Aprutis, fluvius. Plin. lib. 3. cap. 14.

Aprustini, popul. Plin. lib. 3. cap. 12. 15.

Aprutium, Italiæ regio inter Apuliam & Picenum. Hæc etiã Samnium dicebatur, ubi multi populi erant in ea civitates, Aquila, Adria, Sulmo, Ortona, Aprutium, Aquinũ, & multæ aliæ.

Apsarus locus in Euxino, ab ursis ita dictus.

Apsilæ, ἀψίλαι, Gens Scythica, Laxis vicina. Steph.

Apsorus, Vibs Ponti Cappadociæ. Ptol.

Apsorus, ἄψορος, Insula in mari Adriatico, adjacens Liburniæ, in qua civitas eodem nomine, ut Ptolemæus scribit.

Apsus, ἄψος, Fluvius est in ea parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico incumbit non procul a Dyrrachio: de qua Strab. lib. 7. Lucan. lib. 5. Tellus quam volucer Genusus, quam mollior Apsus Circumeuntem pin-

Apsynthis, ἄψυνθις, civitas Thraciæ, & regio Apsynthis dicitur.

Aptera, ἄπτερος, neutri generis, Vibs in Lycia & altera in Creta a Sirenibus vocatur, quod victæ ibi canore a Musis, præ mœrore, exuta pennis in mare desiliisse dicuntur. Auctor Steph.

Apuani, Vulgò Genuesi, Ligures sunt, teste Livio, lib. 32. Sempronius (inquit) e Pisis in Apuanos Ligures vastando, aperuit latus, &c.

Apulia. [Puglia. Germ. Ein Landschafft Italiæ, wird gemeinlich Puglia genennet.] Italiæ regio, mari Adriatico conterminus, inter Daunium & Calabriam, quæ & Iapygia ab Iapyge Dædali filio, qui eam regionem tenuit, dicta est. Ἀπουλία. Corripit autem hoc nomen primam syllabam, & unico p scribendum est, assumit tamen interdum alteram p, ut eandem producat. Secundam autem syllabam semper producit Catullus. Apulus semper primam producit, & corripit mediam Horat. 3. Carm. Nutricis extra limen Apuliæ. Juven. Venditat agros fœdi majores Appulia venditor ubi & primus producitur. ¶ Hinc Apulus, a, um, sive Appulus, adject. Lucan. lib. 5. Appulus Adriacas exit Garganus in undas.

A ante Q.

Aquæburgum, Vibs Bavariæ, vulgò Wasserburg.

Aquæ Augustæ, ὕδατα σεβαστά, Vibs in Gallia Aquitanica, Ptolemæo, Dans. Vulgò Bayonne vocant.

Aquæ Calidæ, ὕδατα θερμά, Vibs Britanniæ insulæ, Ptol.

Aquæ Mortuæ. Hodie vocatur oppidum Narbonẽsis provinciæ, ad alterum ex Rhodani ostiis fluvium, Ptolemæo Massanas fossas appellat, a propinqua fossa, quam Marius ex Rhodano duxit in vicinum lacum, ut ait (inquit Strabo) abundantem. De hac fossa vide Plin. lib. 3. cap. 4. & Melam, lib. 2. & Strab. lib. 4. Vulgò Aigues mortes.

Aquæ Sextiæ, ὕδατα Σέξια. Ptolemæo, Vibs Galliæ Narbonensis, juxta quã sunt aquæ calidæ, quæ ægros curare solebant, appellatæ a Sextio quodam Romanorũ duce, qui perdomitis Salyis oppidum hoc extruxit. Auctor est Strabo lib. 4.

Aquila, Vibs nomen olim Sabinis, ex ruinis Furconis antiquissimi oppidi a Longobardis ad Sangrum. Volaterr.

Aquileia, ἀκυληία, Vulgò Aquileis, Carniæ metropolis, juxta quam defluit Timavus a legendis aquis dicta. Martialis: Extra Jadero facis Aquileia Timavo. Plinius Aquileiam collocat in decima regione Italiæ. Fuit autem Romanorũ colonia duodecies mille passibus a mari sita. Ad eam fluminis adverso cursu navigatur navibus per Natissam fluvium. Ex hac orti sunt Chromatius, ad quem Hieronymus sæpè scripsit & Rufinus Græcè latinaeq; eruditus, qui Josephum convertit in Latinum, cujus archetypũ est Mediolani in Sancti Ambrosii fano, Longobardis characteribus cartulissimis.

Aquilissus, ἀκυλισσός, Cognomen Junt conditoris, factum a colore subnigro.

Aquilo pen. com. Ventus Septentrionalis, frigidus & siccus: is dictus a velocissimo volatu instar Aquilæ. [Nordwind. Gall. Le vent de bise, le vent de septentrion. Ital. Aquilone, Settrione. Germ. Nortwind / der Norst / der Schindtenhengst von Mitnacht. Hisp. Regnero, viento entre Norte y Tramontana. Pol. Wiatr północny. Vng. Északszél. Ang. The northwind.] De hoc lepide Ovid. lib. 6. Metam.

Aptæ mihi vis est, qua tristia nubila pello,
Lætera concutio, nodoso cogor aperta verto,
Induroq; nives, & terras gramine pasco.
Idem ego cum tetros cœlo fum nubibus apero,
(Nam mihi campus is est) tunc me lorice tuentor,
Vt mediam nostris concussibus intonet æther.
Exhantq; cavis clamabria signa.
Idem ego quum tubili convexa foramina terræ,
Supposuq; ferox imis me tergo cavernis,
Sollicito manes, rotumq; memorius orbem.

Flat autem hic ventus, teste Plin. lib. 2. ca. 47. inter Septentrionem & orientem solstitialem, è regione Cauri.

Aquilonaris, ἀκυλωνάριος, ἀκυλώνιος. Ang. Towards the northwind.] Cic. de Nat. deor. Sed erit regio, quæ non est Aquilonaris, sed Australis.

Aquilonia, æ, ut silica Aquilonia, in quibus Hæc Aquilo. Plin. lib. 37. cap. 12. Omnes verò habẽt vehementiorem effectu, varietatẽq; lucis in frigida loca, ut in Aquilonia.

Aquinum, ἀκουῖνον Ptolemæo, Vulgò Aquino. Oppidum est Latii, (ut ait alicubi placet) Campaniæ. Cic. 2. Phil. Quum Romã profectus ad Aquinum accederet, obviam prodierunt, ut fanè multitudo.

Aquisgranum, Germaniæ nobilissima civitas, prius Vegetra dicta, Caroli Magni sepulchro nobilitata. [Vulgò Aquisgrano. Ger. Aach.]

Aquitania. [Aquitania. Vulgò Guienne vel Guiesingen. Ger. Barsimanien ist ein Landschafft zu Frandreich.] Regio & tertia Galliæ pars, ab obliquis aquis Liparis. Hæc à Cæsare Oceano habet, qui Aquitanicus sinus dicitur: à Meridie Hispaniam: a Septentrione Lugdunensem provinciam: ab ortu Narbonensem. In ea Tholosa, & Burdigala civitates. ¶ Hinc Aquitanus, na, num: unde Aquitanorum populi, ἀκουϊτανοί.

Aquites, pen. com. Sacerdotis nomen apud Phasidẽ. Valer. Flac. libro 6. — magnique sacerdos Phasidis ardebat Aquites errabat in agris.

Aquula, Ptolemæo Oppidum Retuariorum inde Aquilenses, quos Aquenses vocat Plin. lib. 3. cap. 5.

A ante R.

Ara, civitas Arabiæ regia, mercatum & insula Arabiæ adjacens, ut habet Ptolemæus. Habet autem hoc nomẽ prioris syllabæ productum.

Arabia, ἀραβία. Ger. Ein Landschafft gegen Mittag gelegen. Regio inter Indiam & Ægyptũ, ab Arabo Apollinis ex Babylone filio. Solinus Arabiã interpretatur, sacram. ¶ Est autem triplex Arabia, secũdum Plin. li. 2. Una fœlix, ἀραβία εὐδαίμων, ἀραβία μεσημβρινή, altera Petræa, πετραία, tertia deserta ἀραβία, de quibus plura in dictione sequenti. In Arabia est mons Sina, qui & Oreb, in quo Moses legem accepit. In eadẽ & Phœnix avis nascitur & Sardonyx gẽma. ¶ Arabia Petræa, ἀραβία πετραία. Sic dicta à Petra vetustissimo oppido pars ista Arabiæ, quæ est Ægypto, ut dixi, contigua. Autor Ptolemæus. Strabone ac Plinio alio nomine Nabathæa dicitur. ¶ Post Petræam sequitur alia Arabiæ pars, Arabia deserta Ptolemæo vocata. Strabone autem Scenitis, διὰ τὰς σκηνάς, quòd gẽs vaga & sine ædificiis in tentoriis habitet. Hæc à Meridie morabus Arabiæ Fœlicis cincta est a Septentrione Mesopotamiam habet: ab Occidente Petræam. ¶ Cavum Arabum terere, τὸν σκάφον τὸν Ἀράβιον πλεῖν. Pro frustra fodere, aut in re perdifficili, nec admodũ frugifera operam sumere. Lucian. in Apologia. ¶ Arabia Fœlix Meridiẽ versus, inter duos sinus Arabicum, & Persicum, velut peninsula excurrit. Hanc alibus scatere quæ, ut Strabo scribit, hic quotannis, ut Indiã, ferunt ab fœcunditatem. Vide Plin. lib. 6. cap. 28.

Arabius, ἄραβος, Gentile nomen est, quo is significatur, qui ex Arabia oriundus erat. Virg. 8. Æneid. — omnis eo terrore Ægyptus, & Indi Omnis Arabs, omnes vertebant terga Sabæi.

Arabicus & Arabius, ἀραβικός, adjectiva, ut Arabicus odor. Plaut. Mercat. Virg. lib. 7. Hinc arabice, Arabicè loquitur. Propert. Nec tibi qui Arabo veniet bombyce puellæ. Vis metui, cultu legendum est Arabio. ¶ Arabius tibicen, Ἀράβιος αὐλητής dicitur, Arabius nummus, Ἀράβιος ἀργύριος. Ineos hoc solitum, qui à fœnebri cœpto nunquam desistunt. Adagio hinc natum existimant, quòd olim sola mercatura a multis exerceretur, quæ plerunq; ex Arabia petebatur. Citatur ex Menandro: limẽq; memoriæ Lib. Pulvis.

Arabicè, adverbium. Arabicè olere est, benè olere, & odorib. Arabicis, ἀραβικοῖς ὀζειν.

Arabus, ἄραβος, Apollinis fuit filius ex Babylone, ut inquit Plin. lib. 7. ca. 56. quem medici quidam volunt extitisse repertorẽ. ¶ Bitumen & Arabus lapis, teste Plin. li. 36. c. 21. churnei cadoris, qui in pulverẽ redactus, aptissimus est dealbationi.

Arachnē, ἀράχνη, nomen puellæ Lydiæ, quæ quum de lanificio causa fuisset cum Pallade certare, victrice dea percussa tædio in aranеam est commutata. Verum hoc à poetis fictū est. Cūlitat enim, autore Plinio, Arachnem lina & retia invenisse. Cloſterem autem filium ejus fusos in lanificio. Suidas scribit ἀράχνιον filium esse & lorum tenuissimum: ἀράχνιον, fœminini generis, telam seu texturā: masculino genere, ἀράχνιος, pusillū animal: ita dictum, quòd rara mollisq; habeat vestigia.

Arachosii, ἀραχώσιοι, Regio est Scythiæ Asiaticæ Drangianis, & Gedrosiis finitima: cujus præcipuæ civitates sunt Alexandria, & Arachotus, ἀράχωτος, quæ regioni nomen dedit. Vide Strab. lib. 11. & Ptolem. lib. 6 cap. 20.

Arachoti, ἀραχῶτοι. Indiæ civitas, ab Arachoto fluvio sic dicta.

Arachthus, ἄραχθος, Fluvius est Epiri, non procul à Nicopoli, in sinum Ambracium influens. Meminit hujus fluvii Plin. lib. 4. cap. 1. & Ptolemæus lib. 3. cap. 14.

Arachynthus, ἀράκυνθος, Mons est Acarnaniæ, teste Plin. lib. 4. cap. 2. ejusd. & alter in Attica mons ejusdem nominis: de quo Virg. 2. Eclog. Amphion Dircæus in Actæo Aracyntho. Sunt tamen qui putent ibi Virgilium personæ pastoritiæ rationem habuisse: ideoq; in Attica montem collocasse, quæ vera est in Acarnania: cujus generis plerac; etiam apud Theocritum animadvertimus. Stephanus præterea Aracynthū in Bœotia collocat: à quo Minervam Aracynthiam dictam scribit.

Aradusa, ἀράδουσα. Vrbs Lusitaniæ, quæ vulgò ab Hispanis Arzua dicitur. De hac Ptolem. lib. 2. cap. 5.

Aradus, ἄραδος, Insula est, sive potius urbs in petra sita, habēs in ambitu tepidem circiter stadia, distans à Phœnice, cui adiacet, viginti stadiis. Est, ut tradit Strabo lib. 16, una ex Phœniciæ urbibus, quæ Tripolim efficiunt: reliquæ duæ sunt Tyrus ac Sidon. Hujus etiam meminit Plin. lib. 5 cap. 31: In Phœnice, inquit, mari est ante lappen Paria, tota oppidum, in qua objectam Andromedam bestiæ ferunt, jam dicta Arados interquam & continentem quinquaginta cubita alto manjur autore est Mutiano; è fonte dulcis aqua tubo corio facto usq; à vado trahitur. E regione ejus insulæ, ad Meridiem, urbs est huic opposita, quæ olim Antarados: hodie Terso vocatur.

Ara Flaviæ, Vrbs Germaniæ, non procul à Danubio fluvio, quam Germani sua lingua Dissenlingen vocant: alii putant Hepdenheim.

Aræ, ἀραί, Tres insulæ Ioniæ, sic dictæ propter execrationes, quibus Dorienses devoverunt Pentapolitas. Steph.

Araethyrea, ἀραιθυρέα, Regiuncula est Achaiæ propriè dicta, postea Adophis dicta, urbem habens ejusdem nominis, quam Homerus in Catalogo ab amœnitate commendat, ἀραιθυρέα, ἐρατεινὴν, cum appellans. De hac Plin. libro 4. capite 5. & Strabo libro 8.

Araxus, ἄραξος, Fluvius Massagetarum agrum irrigans, cujus meminit Strabo lib. 11.

Aram. Syria est, quæ à Semi filio hoc nomen accepit. Cujus Iosephus lib. 1. Iud. antiq. in hunc modum meminit: Aram verò Armenos instituit, quos Græci Syros appellant. Strabo lib. 13. Artemorum recordatur his verbis: Quidam Syros pro Armis accipiunt, quos nunc Armenios vocant.

Arameni, Teste Plin. lib. 6. cap. 17. ab antiquis dicti sunt Scythæ alio nomine Sacæ à Persis appellati.

Arantia, ἀράντια, Vrbs, Philus postea dicta, Steph. Qui etiam in Aretyrea de eadem scribit.

Araphea, ἀράφεια, Insula Cariæ, Steph.

Araphen, ἀράφην, pars tribus Ægeidis. Steph.

Ararīs, penult. corr. & per apocopen Arar, ἄραρ, Fluvius Galliæ Lugdunensis, à monte Vogeso per fines Heduorum & Sequanorum in Rhodanum fluens. Lucan. libro 1. Rhodanumq; fluentem Præcipitavit Arar. Hodie Saona dicitur. ¶ Alius est ab eo qui per Helvetios lapsus, hodie Aroia, vulgò Aar, dicitur.

Araxis, is, ἄραξις, Fluvius Scythiæ Europæ, in Istrū influens, cujus meminit Herod. lib. 4.

Arath, ἄραθ. Regio Armeniæ campestris, per quam Araxes fluit, incredibilis ubertatis ad radices Tauri montis, qui usq; illuc extenditur.

Arātor, Poëta Christianus, Romanus Subdiaconus fuit, qui Apostolorum acta, hexametro versu conscripsit, ut notat Volaterranus.

Aratores, populi sunt Scythiæ in ea parte Asmi montis habitantes, ubi Polydori tumulus ostenditur, ut ait Solinus.

Aratus, ἄρατος, Poëta Cilix, Astronomiæ peritissimus, cujus Phænomena extant Græcè, & Latinè à Cicerone adhuc adolescente versa. ¶ Fuit & alter Aratus dux Sicyonius, vir optimus, qui patriam suam à tyrannide liberavit: de quo Cicero 3. Offic.

Araurius, ἀραύριος Ptolemæo, vel (ut Strabonі placet) Rauranis. Fluvius est Galliæ Narbonensis, non procul à Massilia.

Arausio, Civitas est Galliæ Narbonensis, prope Avenionem, principatu nobilissimo insignis: vulgò Aurenge. Hujus oppidi mentionem Plin. libro 3. cap. 4. & Strabo lib. 4.

Arāxi, ἀράξαι, Vrbs Lyciæ. Steph.

Araxæ, vel Araxi, populi Hyrcaniæ. Steph.

Araxes, ἄραξης. Ger. Eus finis Armeniæ.] Fluvius est Armeniæ eodem in monte, ex quo Euphrates nascitur, ortum habens, Armeniamq; ab Atropatia dividens. De hoc scribit Pomp. lib. 3: Araxes Tauri latere demissus, quo ad campos Armeniæ lecat, labitur placidus, neq; in ullam partem rat, quanquam intueatis, manifestum. Quum in asperiora devenit, hinc atq; illinc ripubus premitur: & quanto angustior, tanto magis pernix. Frangit se subinde ad apposita cautium: atque ubi d ingenti cum murmure, sonanq; devolvitur, adeò citus, ut quà ex præcipiti ejsurus est, in subjectam nō declinet flatim undam, sed uterà quàm canalem habet, eve hat plus jugeris spatio, sublimis, & aquis pendētibus semeriptum sine alveo ferens. Deinde ubi incurvo, arcuato q; asme delecndit, fit tranquillus, iterum per campos tacitus & vix fluens, in litus elabitur. Hæc ille. Meminit hujus fluvii & Plin. lib. 6. cap. 9.

Araxum, Plinio, ἄραξος Ptolemæo, Promontorium in occidua parte Peloponnesi, non procul à Patris. Vide Plin. libr. 4. cap. 4. & Pto. lib. 3. cap. 6.

Arazus, ἄραζος, urbs juxta Pontum, ab Arazo duce. Steph.

Arbi, ἄρβις, Plin. lib. 3. cap. 21: Insula est ante Illyricum. Ptolemæus verò lib. 2 cap. ult. Arbam civitatem esse tradit Scardonæ, quæ est insula Illyrico adjacens.

Arbace, civitas Celtiberiæ, Steph. ἀρβάκη.

Arbaniutti, ἀρβάνιοι, civitas juxta Pontum, Steph.

Arbaxani, ἀρβάξανοι, Populi Hyrcaniæ, Steph.

Arbela, ἀρβήλη, Vrbs Siciliæ, Steph. ¶ Arbela, pen. prod. ἄρβηλα, civitas Persica ab Arbelo Achæmenis filio dicta, Steph.

Arbea, civitas Iudææ dicta quia ibi tres Patriarchæ sepulti fuēre, & quartus Adam.

Arbis, ἄρβις, ἄρβιος Stephano, Populi sunt Indiæ finitimi, nō procul ab Ariana, & Gedrosiorum dicti ab Arbi vicino fluvio. Recensentur à Plin. lib. 6. cap. 23.

Arbis, ἄρβις. Fluvius est in finibus Germaniæ, non procul ab Ariana & Gedrosiorū quo vicini populi Arbi, ἄρβιοι, dicuntur. Vide Plin. lib. 7 cap. 2.

Arbius, ἄρβιος, Mons Cretæ, & mōtis incola similiter, Steph.

Arbucale, ἀρβούκαλα, civitas maxima inter Iberum, quam Annibal ægrè obtinuit.

Arbon, ἄρβων civitas Illyriæ, Steph.

Arborfelix, Vrbs in Helvetia. [Vulgò Arbon.]

Arbuscula, meretrix floruit cum Origine & Cythoride meretricibus.

Arca, Vrbs Cœlesyriæ antiquum adhuc retinens nomen inter Barbaros, teste Iosepho 5. antiquit.

Arbor, Piscis nomen, Vide in APPELLATIVIS.

Arcadia, ἀρκαδία, Peloponnesi regio interna, à mari undiq; remota: ab Arcade Iovis filio ex Callisto Lycaonis Arcadiæ regis filia, sic appellata. Hæc, ut Eustathius docet, aliquando dicta est Pelasgia à Pelasgo rege magno, sapiente viro, qui vitæ cultioris autor eius fuit, & victum ex ferinis herbarem, arborumq; frondibus mansitabit ad glandem, maximeq; ad fagineam. Aliquando etiam Lycaonia, aliquando Gigantia & aliquando Parrhasia dicta est, teste Stephano. Arcas autem qui Pelasgos in deditionem redegisset, eorum regionem Arcadiā nominavit. Scribit Plinius hanc universam, velati pensante cœlorum incultus natura in montes 76 attolli. Habet hæc regio asinos procerissimos, qui ob corporis magnitudinem in proverbium abierunt. Habet & lapidem asbestion hoc est, inextinguibilem. Oppida ejus præcipua sunt, Mantinea, Tegea, & Stymphalus. Montes Pholoë, Cyllene, Lycæus, Menalus, & Nonacris. Fluvii Ladon, & Erymanthus. ¶ Arcadiam me prisulas, Ἀρκαδίαν μ' ἀρχαῖοι. Diogenianus Proverbii duplicem ostendit ulam: convenit enim vel in magna vel inutilia petentem. Herodotus libro primo, innuere videtur natum ex Oraculo.

Arcādicus, ca, cum, ἀρκαδικός, Quod est ex Arcadia: ut Arcadici mores, Arcadicum pecus, Arcadicum germen, Ἀρκαδικὸν βλάστημα. De grandibus & ignavis dicit solitu. Arcades enim olim malè audierunt ob stuporem ingenii.

Arcas, cadis, ἄρκας. Nomē Iovis filii ex Callisto, à quo Arcades originem ducunt. ¶ Est & gentile ab Arcadia. Ovidius 5. Fastor. Arcadis Evandri nomen tibi sæpè referetur. ¶ Arcades nominātes, Ἀρκάδες ὀνομάζοντες. Zeno dotus indicat dictum in eos qui alios, non sibi laborant. Plato Pisandro scribit illum Arcadas imitari, quòd comœdias à se conscriptas aliis edēdas tradaret ob inopiā. Adagium hinc ductum, quòd Arcades olim inter Græcos bellicosissimi, suis auspiciis, suoque titulo nunquam hostem ullum superarunt: verum aliis suppetias ferentes persæpè. Vnde illud illis fatale videbatur, alios vincere, non sibi.

Arcādius,

Arcădĭus, a, um: ut, Arcadius deus, pro Pane, apud Propertiũ. Arcadium ſydus, Vrſa, vel Arctos, Seneca in Oepido.

Arcădĭus, Ἀρκάδιος, Theodoſii filius, Romanorum imperator fuit cum Honorio fratre, quo tempore Gothi Romam ceperunt. ¶ Fuit præterea hoc nomine Grammaticus Antiochenus, qui librum de Orthographia, & alterum de Syntaxi conſcripſit. Suidas.

Arce, ἄρκη, civitas Phœnitiæ, quæ nunc Arce, Ἄρκαι vocatur. Stephan.

Arcĕſilas, Sive (ut apud Laërtium legitur) Arceſilaus, Ἀρκεσίλαος, Philoſophus fuit, ex Pitane Aeolica civitate ortus, qui relicto natali ſolo, Sardeis ſe primùm: deinde & Athenas contulit, ubi in ſchola Crantorem: deinde & Polemonem audivit. Poſt hæc eximius & ipſe philoſophus effectus, mediã primus Academiam invexit. Fuiſſe autem traditur miro ingenii acumine, ſed nimia in diſputando pertinacitate. Fuit enim aſſertor ἀκαταληψίας: unde & ignorantiæ magiſter à Lactantio appellatur. Hic eſt ille, quem Cic. lib. 5. de Finib. ait evertiſſe omnem philoſophiam, quemadmodum Gracchi everterũt Rempublicam. Induxit enim philoſophiam quoddã genus ἀνυποστάτου: hoc eſt, quod ſubſiſtere nõ poteſt, alterius nihil omninõ ſciri poſſe: quod certè abſq; repugnantia intelligi nõ poteſt. Si enim ſciamus nihil ſciri poſſe, falſum eſt nobis ſciri poſſe, quam jam aliquid ſciamus.

Arcĕſĭlŭs, pen. prod. Vnus è quinq; ducibus Bœotorum, qui ad Trojam cum quinquaginta navibus adverterunt. Homer. lib. Iliad. 2.

Arcĕſĭus, Ἀρκεσίος, Jovis fuit filius, pater Laërtis, ut teſtatur Ulyſſes apud Ovid. 13. Metamor. Nam mihi Laërtes pater eſt, Arceſius illi, Jupiter huic, &c. ſcilicet Arceſio.

Arcente, Vrſæ nomen, Vide in DORSO.

Arcelitæ, civitas in Amorgo una ex Cycladibus. Stephan. in Amorgo.

Archadius, Grammaticus, lege ARCADIVS.

Archagathos, Ἀρχάγαθος, Medicus in Peloponneſo, Lyſaniæ filius, qui primus è medicis Romã venit, L. Aemilio, & M. Livio Coſſ. anno urbis DXXV. cui à jure Quiritium datum eſt, & taberna in compito Acilio. Hic primò Vulnerarius cognominatus eſt: mox eq; gratus adventus ejus initio fuit: mox à ſevitia ſecãi, urendiq; Carnifex appellatus. Hæc Plin. lib. 29. cap. 1.

Archandēr, Ἀρχάνδηρος, Phibii Achæi filius, & Danaës genere: de quo Herod. lib. 2.

Archandrupŏlis, Ἀρχανδρόπολις, civitas Aegypti, Stephanus Herodot.

Archedĭcus, Ἀρχέδικος, Poëta comicus, ſcripſit contra Democharem Demoſthenis propinquũ. Fabulæ ipſius, Theſaurus & Diamartanon. Autor Athenæus in Dipnoſophiſtis.

Archelaus, Ἀρχέλαος, Philoſophus Athenienſis, ſeu Mileſius qui patrem habuit Apollodorum, & fuit auditor, ſucceſſorq; Anaxagoræ, à quo Socrates Philoſophiã audivit. Hic Phyſicam philoſophiam ex Ionia Athenas invexit: unde; Phyſicus appellatus, quòd in eo defecerit philoſophia naturalis, Socrate Ethicen introducente. Qũquam nec hic quidem Ethice rudis fuit, qui de legibus, de honeſto, & de quo philoſophatus eſt. ¶ Fuit & alter Archelaus, Antenoris Trojani filius, quem Homerus ſcribit rei militaris peritiſſimum fuiſſe. ¶ Alius fuit Geographus, qui terrarum omnem ab Alexandro peragratam deſcripſit. ¶ Alius de rerum naturis carmine ſcripſit. Alius Oratoriam docuit. Autor Diogenes Laërtius.

Archĕmŏlus, Vide ARCHEMOLVS.

Archĕmōrus, Ἀρχέμορος, Lycurgi Thracũ regis filius, & Hypſipyles Thoantis filiæ alumnus: quæ quum liciniis, qui ad Thebarum expeditionem proficiſcebantur, Langiam fontem oſtenderet, Archemorum puerum ſuper viridi herba depoſuit, qui à ſerpente vulneratus periit. Vnde fons ille Archemoros vocitatus eſt, & annuus agon in pueri illius memoriã celebrari cœptus, quem Nemeos judos appellarũt. Vide Statii lib. 6. Theb. ¶ Alius fuit Archemorus, Amphionis ex Niobe filius, quem Ovidius Antegonam nominat.

Archeptolemus, Ἀρχεπτόλεμος, Filius Iphyti, antiqua Hectoris, Enipeo interfecto à Diomede ſuffectus.

Archĭas, Ἀρχίας, Poëta Antiochenus, Romæ fuit in amicitia multorum clarorum Oratorum, præſertim Luculforum: & à nonnullis Græcis populis honoratus, & eorum civitatibus donatus. Ciceroni in primis familiaris. Hic cùm diſcederet è Sicilia, cum L. Lucullo Heracleam venit, & adſcribi in eãdem volvit: quod & tua virtute, & Luculli amicitia facilè impetravit. Poſtea verò mota ei de civitate controverſia, quam eo nomine in judicium vocatus eſſet, defenſus eſt à Cicerone, brevi quidem: ſed tamen ornatiſſima illa oratione, quæ etiam nunc extat, in qua multa de poëticæ, atq; ipſius Archiæ laudibus obiter admiſcentur. ¶ Fuit item Archias, qui condidit Syracuſas, ut ſcribit Volaterranus. ¶ Rurſus alius Hyalæus quidam Præco celeberrimus, qui ter vicit Olympia & Pythia: ubi icon ipſius & epigramma Græcum. Pollux. ¶ Alius item fuit Micyſenæus, medicus.

Archibius, Ἀρχίβιος, Alexandrinus grammaticus, qui docuit Romæ ſub Trojano principe. ¶ Fuit etiam alter ejuſdem nominis Grammaticus, qui Commentarios conſcripſit in Callimachi Epigrammata. Vitiuſq; meminit Suidas.

Archĭdămus, pen. corr. Ἀρχίδαμος, princeps Lacedemoniorum, vir bello clarus, Teledis filius, Methonem ad Atheniẽſes defectũ recepit: in bello contra Pylum primus è navi proſilivit, nec vulneratus eſt, nec ſcutum amiſit. Demũq; adverſus Amphipolim ſtrenuè decertavit. Inſimulatus poſtremò, quòd Agnonis Thraciæ regis amicitiæ ſtuderet, damnatus eſt, ut teſtibit Suidas. ¶ Archidamicum bellum, Ἀρχιδάμειος πόλεμος, de bello ſævo, crudeliq; dicebatur.

Archigallus, Julius Firmicus Mathef. li. 3. Archigallos facit, & qui vitia propriis ſibi imputant manibus. Alibi abſciſſi archigalli.

Archigĕnēs, pen. corr. Ἀρχιγένης, Medicus fuit ex Apamia Syriæ civitate, Agathini diſcipulus, qui rem medicam Romæ exercuit Trajani temporibus. Hæc Suidas. In hũc Archigenem, tanquam in hominem imperitum, ſæpiſſimè invehitur Galenus. Meminit ejuſdem & Juven. Satyr. 7. tunc corpore ſano Advocat Archigenem.

Archilŏchus, pen. corr. Ἀρχίλοχος, Nomẽ poëtæ Lacedæmonii. Hic fuit inventor carminis Iãbici, quod ab eo Archilochiũ vocatur: quo Lycãben quendam, ꝓ filiam ſibi pactã alteri locaſſet, ad ſuſpendium creditur adegiſſe. Horat. in Arte poët. Archilochũ proprio rabies armavit Iambo. ¶ Archilochia edita Ciceroni ſunt cõmentioſa & virulẽta, ad Atticũ, li. 2. Itaq; Archilochia in illum edicta Bibuli populo ita ſunt jucũda, ut eum locũ in quo proponuntur, præ multitudine eorum qui legunt, trãire nequeamus: ipſi ita acerba, ut tabeſcat dolore. Sic ad finem epiſtol præcedentis. ¶ Archilochi patriam, Ἀρχιλόχου πατρίδα, Diogenianus teſtatur dici ſolere de mordacib. ac malediis. Archilochi poëtæ mordacitas vulgò celebratiſſima fuit. ¶ Alius fuit Archilochus Nicotoris filius, qui patrem in expeditione Trojana ſecutus, à Memnone interfectus eſt. ¶ Alius fuit Siculus qui Africam urbem condidit.

Archĭmēdes, [Ἀρχιμήδης. Ger. Ein fürtreffenlicher Mathematicus oder Geometricus in Syracuſa in Sicilien.] Nomen proprium viri Syracuſii, qui Geometricis, ac machinalis, ſydera libq; ſcientiæ ſolertiſſimus fuit, & celeberrimus, teſtimonio Livii, Plinii, & Plutarchi. Vnde quum rem mira arte factam, atque ita ſummo ſtudio elaboratam, perfectamq; ſignificare volumus, proverbii ſpecie nobis vulgare eſt dicere: Archimedes non poſſet melius deſcribere. Vius eſt Cic. in Orat. pro A. Cluentio: Hic velut deus terrenus mechanico artificio ſphæram vitream fecit, in qua mira arte ſimiles motus circulorum viſebantur. De quã ſic ſcribit Claudianus: Jura poli, regnumq; deorum Ecce Syracuſius tranſtulit arte ſenex. Percuſſit proprium mœſtus ſignifer annum, Et ſimulata novo Cynthia menſe redit. Marcellus in expugnatione Syracuſarum interdixit, ne Archimedes unus violaretur: verùm quum Syracuſæ caperentur, & ipſe animo ac oculis in terra deſcriptas formas geometricas deſcriberet, à milite ignaro quis eſſet, interfectus eſt.

Archippŭs, Ἄρχιππος, Nomẽ philoſophi qui Thebis ſcholas habuit (ut ſcribit Hieronymus) & Pythagoræ auditor fuit.

Archўtas, pen. cor. Ἀρχύτας, Heſtiæi, ſive (ut alii malunt) Mneſarchi filius, Philoſophus fuit Pythagoricus, Patria Tarẽtinus, qui Platonẽ adverſus Dionyſii inſidias præſtitit incolumem. Hic in Mathematicis majorem humano captu progreſſum ſe eſſe traditur, adeo ut & cubum primus invenerit, & columbã ligneam tam affabre effinxerit, libraverit, & inflaverit, ut vivæ volatum imitaretur. Primus etiam plagen: hoc eſt, crepitaculum puerorum trahi invenit, quo pueros nũquam interquieſcentes, & à pernicioſis ludis advocaret. Hinc factus eſt locus proverbio: Archytæ crepitaculum, Ἀρχύτου πλαγή: quo garrulos, delicatos, & puerilia tractantes, ad Archytæ plagen dicimus recidiſſe.

Arcĭlis, Ἀρκίλις, Oppidum eſt Hiſpaniæ in tractu Bætico. Ptolemæus.

Arcĭnnā, Ἄρκιννα, Oppidum eſt Daciæ. Ptolemæo.

Arcironēſſa, Ἀρκιρώνησσα, Civitas in Ponto Heracleæ ſubdita. Stephan.

Arctānes, Ἄρκτανες, Gens Epirotica. Steph.

Arctax, Mons eſt Propontidis apud Strabonem.

Arctŏmmēsus, pen. pro. Ἀρκτόμμησος, Oppidum eſt, Mileſiorũ, ad Propontidem ſitum, quod alio nomine Cyzicum appellatur. Plin. lib. 5. cap. ult.

Arctŏn, Ἄρκτος, Mons, qui imminet Cyzico: ita dictus à Jovis nutricibus, quas illic in Ἄρκτους: id eſt, in urſas migraſſe tradũt.

Arctophylax, Arctos, Arctous, & reliqua ſiderum nomina, requirem APPELLATIVIS.

Ardalĭdes, vel Ardalŏtides, Muſæ colunture in Troezene, ab

Ardalo quodam conditore, aut à loco dicta. Stephanus.

Ardĕa, Ἀρδέα, Nomen urbis in Latio, Turni & Rutulorum regis, à Danae Persei matre vel, ut alii malunt, à Dauno Pilumni filio condita, & à fervore regionis sic dicta, quæ decem & octo milliaria ab Vrbe est posita. Martialis: Ardea sollicito, Pelians quæ tuta paratu. Quicq; Ciconeo fydere fervet ager. Servius Ardeam dictam ait, quòd ardua amnis est, magnam & nobilem. Higinus verò ab augurio avis Ardeæ dictam vult. Hanc urbem post Turni mortem igne consumptam, & in avem sui nominis conmutatam effe fabulatur Ovid. 14. Metam.

Ardĕātes, pen. prod. Ἀρδεάτης, Populi sunt Ardeæ proximi.

Ardĕus, a, um, adject. Cic. 3. de Nat. deor. Cui in agro Ardeati rem divinam facere solemne fuit. Legitur & Ardeatinus.

Ardĭa, Civitas Illyriæ. Steph. cives Ardiæi dicuntur.

Ardĭcĭus, Ἀρδίκιος, Teste Aristarcho, Fluvius Scythiæ, cujus meminit & Herod. lib. 4.

Arduenna, Sylva ejus miræ magnitudinis, quæ olim à finibus Rheni & Treviorum finibus, ad Nervios usq; pertigit, & in longitudinem, esse Cæsare, millibus amplius quingentis patuit. Vulgò Ardoin.

Ardys, Ἄρδυς, Filius Gygis Lydorum regis, cui etiam in regno successit, ut scribit Herod. lib. 1.

Area, Ἄρεα, sive alia media producta, Insula est in Ponto versus Cholchos, Marti consecrata. Item Area, Ἄρεος, fons & lacus in Thebis, incolæ Ani dicuntur. Steph.

Arecomici, orum, populi sunt Galliæ Narbonensis, trans Rhodanum, in Occasum versi, quorum metropolis est Nemausum. Vulgò Nismes. De his Plinius libro 3. capite 4. & Pomponius libro 2. Strabo Aricomicos vocat, Ptolemæus Arecomicos.

Arelate, Ἀρέλατε, Civitas est in Mediterraneo Narbonensis Galliæ, à Plinio dicta colonia Sextanorum: quoniam ex sexta legione co-orti eò dedacti sunt. Vulgò Arles. ¶ Est & Germaniæ civitas in Norico. Ptolemæo, quæ vulgò eodem appellatur.

Arĕmŏrĭcă, Galliæ comatæ pars tertia, à Celtis Garumna fluvio divisa: alio nomine Aquitania dicta, teste Plin. lib. 4 ca. 19. Vulgò Guienne.

Arĕna, Ἄρηνα, Peloponnesi civitas est juxta Pylum, quæ flumine Minyeio abluitur. Urbis hujus meminit Hom. li. 2. Iliad. & Strabo lib. 8.

Areopagus, pen. prod. [Ἄρειος πάγος. Stephano. Germ. Ein platz zu Athen genannet vom tempel Martis, in welchem man vber das recht und andere wichtige sachen rathet.] Vicus erat Athenis à templo Martis sic cognominatus, ubi primum judicium capitis actum fuisse scribit Plin. lib. 7. Nam cum Mars Halirrhothii, Neptuni filium, qui vim Alcippæ filiæ fuæ intulerat, occidisset, à Neptuno homicidii reus factus est, causaq; à duodecim diis in Areopago cognita, sex sententiis est absolutus. Meminit hujus judicii Heliodorus et Historiar. Libanius quoq; pereleganti declamatione Martis causam tuetur.

Areopagitæ, penult. prod. [Ἀρειοπαγῖται. Ger. Die richter zu Athen (so Martem in templo Martis) in welchem man vber das recht vnd andere wichtige sachen rathet.] Ita dicebantur, qui in templo Martis judicabant: quod judicium exquisitissimum habebatur. Nam quum Mars, qui Græcè dicitur Ἄρης, homicidii crimine reus factus esset à Neptuno, judicantibus duodecim diis, in eo pago sex sententiis absolutus est, ut Stephanus Byzantius docet, & multi alii Græci. De his vide copiosius apud Alexandrum ab Alexandro, lib. 3. cap. 3. & lib. 4. cap. 11. & lib. 6. cap. 11. Apud Coelium Rhodig. Antiq. lect. lib. 7. cap. 19. Budæum in Pandectis, & Erasm. Chiliad. qui duas ab hac voce ortas parœmias recenset. Una est, Areopagita, Ἀρεοπαγίτης. De tribi, severoq; dicebantur: aut etiam de judice vehementer incorrupto. Invenitur & Ἀρεοπαγιτικώτερον à Ἀρεοπαγιτικὸς est, Trifilius Areopagita. Alludit ad hoc proverbium Cic. ad Att. libro 1. & 2. Area est, Areopagita taciturnior, Ἀρεοπαγίτου σιγηλότερον. Dicebatur de eo qui commissum arcanum optimè continet.

Areopolitæ, pen. prod. Ἀρεοπολῖται, Qui habitant Areopolim. Areopolis autem civitas est Arabiæ, quæ alio nomine dicitur Moab. De qua in dictione MOAB.

Ares, Aretis, Ἄρης, Regio Euboeæ, Stephano: hinc Aretius gentile.

Arĕtor, Ἀρήτωρ, Pater Pelagi. Vide in PARRHASIA.

Arĕta, Ἀρήτη, Fuit Aristippi philosophi filia, quæ ei successit in schola: unum horum in voluptate, quæ maximè sensum moveret, posuit. Hujus filius fuit Aristippus, qui quòd à matre philosophiam hausisset, μητροδίδακτος cognominatus est. Fuit præterea hoc nomine Alcinoi Phæacum regis uxor: de qua Homerus in Odyss.

Arethĭous, Ἀρηθίους, Rex fuit in Arcadia Pausaniæ.

Arĕthŭsa, Ἀρέθουσα, Virgo venatrix, Dianæ comes, ab Alpheo amata, cujus vim quum effugere non posset, Dianæ misertus eo in fontem fui nominis eam vertit: qui ne amatoris aquis polluceretur, per subterraneos cuniculos in Siciliam aufugit, & juxta Syracusas ubertimo aquarum gurgite emergit. Vnde & Syracusiæ Arethusides dictæ sunt. Forma patronymica: feminin. Ovid. lib. 4. Fast. Veq; Syracusias Arethusidas abstulit armis Claudius. ¶ Fuit & Arethusius fons Smyrnæ: tertius in Calcide: quartus in Ithaca: quintus in Euboea: sextus in Aetolia propè Thebas. Didymus octo ejus nominis fontes commemorat: adeò ut epithecton esse putetur cujuscunque fontis, ab irrigando. ¶ Est præterea Arethusa, lacus Armeniæ majoris, pondera omnia sultiens, & altrum nebulis exhalans: per quem Tigris fluvius tanto fertur impetu, ut aquæ non commisceantur. Unum ei piscium genus est, & hoc transfluentis fluvii vivo non miscetur, sicut nec è Tigri pisces in lacum transmigrant. Autor Plinius libro 6. capite 27. ¶ Est & Arethusa locus Syriæ munitus juxta Emesam sexdecim millibus passuum: qua Arethusa, ut inquit Strabo. ¶ Est item Arethusa urbs una Euboeæ: altera Syriæ, autore Volaterrano.

Arĕtium, Ἄρητιον, Arezzo, Civitas Tusciæ, à Græcis condita eo tempore quo populus Israël sub judicibus regebatur: à qua incolæ dicti sunt Aretini. ¶ Vasa quoq; fictilia quæ in ea fiebant, Aretina appellabantur. Martial. 4. Aretina nimis spernat ne vasa monemus. Lautos erat Tusci Porsena fictilibus.

Argæus, Ἀργαῖος, Pelopis fuit filius, & Alectoris pater. ¶ Alius fuit Lycymnii, qui ab Hercule abductus, ut mobi peregrè perit, cujus crematos cineres Hercules retulit, ut jusjurandi, quod dederat se illum recuperaturum, servaret. Hunc dicunt primum fuisse qui crematus sit, & ab eo deinde morem servatum. ¶ Est item Argæus, Cappadociæ mons arduus, & perpetuis pruinis tegens, cui Mazaca civitas Cappadocum metropolis subjacet, ὑπόκειται. Autor Strabo lib. 12.

Argănte, Ἀργάνη, Civitas Indiæ. Steph.

Argănthonius, Ἀργανθώνιος, Rex fuit, ut testatur Herod. lib. 1. in Arna civitate Boeotiæ. ¶ Fuit item Arganthonius, Tartessiorum rex in Hispania, qui Plinius ait vixisse CXX annos: Silius autem CCC. cujus meminit lib. 3: Arganthoniacos Arcadas Gaetia nepotes. Rex prorsus fuit humanissimus ævi, Ter denos decies ementus bella gerannos.

Argathon, Ἄργαθος, Mons in Mysia, ubi raptus Hylas. Dictus ab Argathone Rheti cognato, cui & Argathun, ut moneti quoq; nomen fuit.

Argĕa, pen. prod. Loca quædam Romæ appellantur, quòd in iis sepulti essent quidam Argivorum illustres viri. Hæc Festus. Livius Argeos vocat masculino genere. Sic enim scribit lib. 1. ab Vrbe: Multa alia sacrificia, locaq; sacris faciendis, quæ Argeos Pontifices vocant, dedicavit. A Varrone lib. 4. de ling. Lat. Argeorum sacraria appellantur. Reliqua (inquit) urbis loca olim discreta, quum Argeorum sacraria in septem & viginti partes urbis fuerint disposita.

Argenusa, Ἀργένουσα, Stephano, Insula est Lesbo adjecta, juxta Argennon promontorium: in qua Alcibiades exulatus est. Plin. lib. 5. cap. 31. Argiusam vocat.

Argentina vel Argentoratum, [Ἀργεντίνη Ptolem. Vulgò Straßburg dicitur.] Vrbs Galliæ ad Rhenum fluvium: quam tamen Germani habitant, sicut pleraque alia ex Rhenum oppida.

Argĕus, gen. geum, Ἀργεῖος. Denominativum deductum ab Argis Peloponnesi urbe, idem significans quod Argivus. Horat. lib. 4. Carminum: Tybur Argeo positum colono. ¶ Argei quoque, esse Varrone, dicebantur simpuvia effigies, quæ per virgines Vestales jactabantur singulis annis in Tyberim per pontem Sublicium.

Argīa, pen. prod. Ἀργεία, Adrasti regis Argivorū filia, & uxor Polynicis: de cujus in defunctum maximo pietate, vide Statium lib. 12. Theb.

Argĭæ, pen. prod. Ἀργίαι, Insulæ sunt numero viginti. Carthaginenses: ut scribit Plin. lib. 5. cap. 31.

Argilla, Ἀργίλλα, Vrbs Cariæ, Steph.

Argiletum, Locus erat Romæ juxta Palatium: ita dictus, sive quidam volunt, ab Argo Argivorū duce, cui ab Evandro hospitio exceptus, quum in affectati regni suspitionem venisset, ab Arcadibus, inscio (ut volunt) Evandro, est occisus. Cui postea Evander tumulum erexit, quem de nomine ejus Argiletū appellavit. Hæc alludit Virg. 8. Aen. & ita docet hospites Argi. Alii, Argiletum dictum putant, quasi argilletum, ab argilla: hoc est creta, cujus eo in loco erat magna copia. Vnāq; opinionem refert Varro lib. 4. de ling. Lat.

Argĭlus, pen. corr. Ἀργίλιος. Herodoto, libro 7. hist. tertio, Vrbs fuit Aemathiæ, non procul ab ostio Strymonis fluvii versus Occidentem.

Arginusa, Ἀργινοῦσαι, Insula est exigua, Lesbo adjacens inter Methymnam & Mitylenen, juxta Argennum promontorium: unde & nomen habet. Meminit hujus insulæ Plin. lib. 5. ca. 31. Stephanus Ἀργινοῦσσαι vocat. Strabo autem lib. 13. duas facit insulas Arginusas modico intervallo differentes.

Argiphontes,

Argiphontes, [Ἀργεϕόντης. Germ. Ein genant Mercurius, welcher Argum erschlagen hat / darumb er den Argum erschlagen hat.] Cognomen est Mercurii, tractum ab Argo centocalo, ius custode, quem Iovis iussu interfecit. Mythologici interpretantur Argũ ipsum esse cœlestem, quòd is stellæ species quædam cœlestium oculorum. Io autem terra esse volunt, quam Aegyptii in hieroglyphicis literis bovis imagine exprimũt. Hanc Argus: hoc est, cœlum stellatum nocturno tempore eosdem videtur observare. Mercurium autem Solem interpretantur, qui Argum tunc dicitur occidere, quum luminis sui magnitudine stellas omnes obtegat, earumq; conspectum mortalibus eripit. Vide Macrob. Satur. lib. 1. cap. 19.

Argippæi, orum, Ἀργιππαῖοι, Populi sunt Scythiæ, iuxta Sarmatas & Thussagetas, ab ipsa nativitate calvi, simis naribus, & ingenti mento, proprio quodã aris sono, ex arboribus vivitantes. Hi quum anima nulla habeant, a nemine tamen a vicinis injuria propterea quòd sacri putentur. Idem finitimorum controversias dirimunt, & ad ipsos confugientes tuentur ab injuria. Plura de his Herod. lib. 4.

Argilla, Ἄργιλλα, Thessaliæ civitas est prope Peneum, condita a filio Larissæ: unde Argissa vocata, ut scribit Strab. lib. 9.

Argo, Signum cœlestis, itẽ prima navis, qua Iason cum flore juventutis Græciæ, Colchida navigavit. Vide in APPELLATIVIS.

Argonautæ, Vide in APPELLATIVIS.

Argopelasgos, Homerus vocat Thessalos.

Argos, cos, & in plurali numero Argi, orum. [Ἄργος, εος. Ger. Einer berümpte Statt der Griechen in Morea gelegen.] Clarissima civitas Peloponnesi, non procul a Mycenis, quæ ad discrimen aliarum ejusdẽ nominis urbium Argos Hippium dicebatur, quòd agrum haberet palcedis equis imprimis idoneum. Dicitur & Diomedis, ab aquæ penuria: quòd Strabonis eodem utẽte patrem: quod genus est apud illos arcessitæ fœcunditatis. Aliquando & Pharonicum dictum est, teste Stephano, a Pharoneo primo rege. Est autem hoc nomen in singulari numero neut. gener. quod apud Græcos declinatur, Ἄργος, Ἄργους, Ἄργει &c. Apud Latinos autem tantùm tria habet nominativum, accusativum & vocativum. In plurali verò masculinum est secundæ nominum inflexionis. Horatius: Aptum dicit equis Argos, ditesq; Mycenas. Virg. 7 Aeneid. Ecce autem ingressos sese refert ab Argis Clara Iovis conjux. Idem lib. 10: Hercules Autore Junone, qui missus ab Argis. ¶Est item Argos oppidum Thessaliæ, quòd & Pelasgicon dicunt, a Pelasgis. Lucanus: Ubi nobile quondam Nunc super Argos arat. ¶Aliud in Acarnania, Amphilochicum cognominatũ, quod Alcmæon, ejusq; liberi condiderint, ut inquit Strabo, lib. 7. ¶Fuit & Argos Apuliæ oppidum, a Diomede conditũ, & primùm a nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellatum: quod deinde Argyrippam, & postremò Arpos vocitatum.

¶Thessaliam quoque aliquando Argos Pelasgicum appellatam fuisse, autor est Plin. lib. 4. cap. 7. ¶Ipsam præterea Peloponnesum antiqui Argos, & Argos Achaicum appellavêre: ut scribit Strabo lib. 8. ¶Est item Argos, sive Argus, canis nomen apud Homer. lib. 17. Odyss. qui solus Ulyssem vigesimo demum anno in patriam redeuntem agnovit.

Argivus, gen. pro. adjectivum, Ἀργεῖος, id est, Græcus. Virg. 2. Aen. Argiva phalanx. Cicer. de Orat. Argivus orator. ¶Argiva calumnia, Ἀργεία ψῆφος. De calumniosis & delatoribus dictum. Nam Argivos olim notavit antiquitas, tanquã lycophantas & litiũ avidos. Eustathius ex Pausania, & Diogenianus in collectaneis. ¶Argivi fures, Ἀργεῖοι κλῶπες. De pessimis improbis. Nam Argivi furaciatis infamia laboriosam antiquitus. Extat & hoc apud Suidam. ¶Argivos vides, Ἀργείους ἐφορᾷς id est, stupentibus & attonitis oculis.

Argõlicus, ca, cum, Ἀργολικός, Idem quod Argivus: ut Virg. 1. Aen. Argolicis excidi Pergama telis. Cicer. in Arat. Argolica navis.

Argolis, idis, feminino genere, Ἀργολίς, ἰδος, Argiva. Ovid. 9. Metam. Ter longis anxit curis Argolis Alcmenẽ.

Argõus, a, um, Ἀργῷος, Idem quod Argolicus. Horat. in Epod. Non hac Argoo contendit remige pinus.

Argulus, Silvus fuit Amydatis, quem primum apud Acheos quadrigam junxisse dicunt, quidam Aroglo id adscribit.

Argyla, Civitas Thessaliæ, quæ prius Argilla dicebatur. Vide ARGISSA. Ejũ & locus Ennius. Vide Steph. qui Lottilius incolae etiam Argivos, & Leontinos vocatos scribit.

Argus, Ἄργος. Nomen proprium regis Argivorum, filii Apis, a cujus nomine Argivi appellati sunt. Hic regnãte cœpit uti frugibus Græcia, & habere segetes in agricultura, delatis aliunde seminibus. Et post obitum Deus haberi cœpit, templo & sacrificiis honoratus. ¶Fuit præterea Argus filius Phryxi, qui curato ariete in Colchidem invectus est. ¶Fuit & alius Argus, cognomine a Graecis cognominatus, quòd totus oculis scateret, quem Poëtæ fabulantur a Iunone constitutum fuisse custodem Ios Inachi filiæ, quam Iupiter in juvencæ formam cõmutaverat. [Ger. Einer diese nommen / der auß gantz mit Augen besetzt gewesen ist / Argus erbeit hat.] Hunc postea Mercurius Iovis jussu interfecit: tunc & Ἀργεϕόντης cognominatus est. Iuno autem oculos ejus avi sui: hoc est, pavonis caudæ inseruit. ¶Hunc Argum fallere proverbialiter dicimus de rebus imminentes allusio. Hanc fabulam latissime describit Ovid. lib. 1. Metamorph. Mythologici Argum interpretantur stellatam esse stellarum, hoc est, cœlum stellis refulgentem: Mercurium autem Solem esse volunt, qui tunc Argum dicitur occidere, quum diurno suo lumine stellarum lucem obscurat. Vide Macrob. 1. Saturn. cap. 19. unde & Ἀργεϕόντης cognominatus est, quòd Argum peremerit. Mythici autem Argus est cœlum stellatum, luce distinctum, quibus inesse quædam species cœlestium videtur oculorum. ¶Argus quoque vocatus fuit navis illius architectus, quæ ab illo Argo dicta est, qua Iason, una cum Medea in Colchidem vectus est.

Argyra, Ἀργύρα, Civitas Siciliæ, unde te Diodorus Siculus oriundum facit: a qua Argyrus. ¶Est & Argyra, Thessalonicæ finitima metropolis, cujus incolæ dicuntur Argyrici, Ἀργυρικοί, Stephano.

Argyrippa, Ἀργυρίππα Stephano, Apuliæ civitas est, a Diomede condita: quam primùm a nomine relictæ patriæ Argos Hippium appellavit. Postea corrupto vocabulo Argyrippa dicta est, & Arpi. Virg. lib. 11. alterum ab ejus mentu causa, Ille (inquit) ruber Argyripam patriæ cognomine gentis, Victor Gargani condebat Iapygis agris.

Argyritis, Ἀργυρῖτις, populi Epirotici, Steph.

Argyrondas, Ἀργυρώνδας, Acarnaniæ fluvius ita dictus ab argenteo aquæ candore.

Argyrotoxos, Ἀργυροτόξος, Apollinis epitheton, quasi argenteum arcum gerens.

Argyrus, Ἄργυρος, Civitas quædam apud Philistium, Steph.

Argyrus, Ἀργυρός, Mons. Vide TARGESSUS.

Aria, Ἀρία, Regio est inter Indos & Parthos sita, juxta Gedrosios, & Drangianos: quam recentiores Geographi Tarquistan vocant. ¶Est etiã Aria, insula in Ponto, versus Colchos, Martis sacra, alias Chalcitis dicta. Plin. lib. 6. cap. 12.

Ariabignes, Ἀριαβίγνης, Fuit Darii filius ex filia Gobryæ, qui una cum Poesaspe & Megabazo præpositus fuit classi Xerxis. Herod. lib. 7.

Ariadna, Ἀριάδνη, Filia Minois regis Cretæ ex Pasiphaë uxore, cujus industria Theseus ab Atheniensibus Cretam missus a Minotauro devorandus, labyrinthum filo duce, quod Ariadne dederat, evasit, occito prius Minotauro. Theseus autẽ ejus amore captus, quum in patriam reverteretur, eam abduxit: sed primis noctibus in insula Chio, seu Naxo perjurus deseruit; quam Bacchus postea in uxorẽ duxit, ejusque coronam novem stellis ornatam, quam a Venere acceperat, astris intulit, vocatumque coronam Gnosiam. Postremò a Diana sagitta dicitur occisa, eò quòd virginitatem non servasset.

Ariarathes, Ἀριαράθης, Cappadociæ rex fuit, a populo Romano in societatem accepta. Fuit hic Antiochi gener, qui Ariarathem civitate condidit in Isauria. Cappadociarum de qua Steph.

Aricandus, Horum est Nisadia (quæ est minoris Asiæ regiuncula, in confinio Pamphyliæ, Ciliciæ & Lycaoniæ sita) quæ in Lymirum amnem influit. ¶A Darii hostis nomine victarum appidum Aricanda appellatur. Vtitur que nomine Plin. lib. 5. cap. 27.

Aricia, Ἀρικία, Vrbs est in Italia, quã ædificavit Hippolytus Thesei filius, & a nomine conjugis Aricam appellavit. Abest ab Vrbe ad decimum lapidem. Mart. Matris præcipuos nemoralis Aricia portus. Lucanus: Distat ab excelsa nemoralis Aricia Roma.

Aricinus, nemus, erat juxta Aricinam urbem, in quo Aegeria Nympha erat, cum qua loqui solitum ferunt Numam Romanorum regem.

Aricinus, lacus, erat juxta Aricinam urbem, qui Speculum Dianæ vocabatur: in quo nunc quoq; insulæ proceris arboribus nobiles conspiciuntur.

Aricomitæ, populi in tractu Narbonensi Galliæ, trans Rhodanum, inter Volcas numerati, quorum metropolis est Nemausum. Plin. lib. 3. cap. 4. & Pomponius lib. 2. Aricomicos vocant. Ptolemæus Aricomos. De his scribit Strabo lib. 4.

Vlteriores fluvii (Rhodanum intelligit) partes Voltæ, quæ Arecomiscos appellant, maximum incolunt spatium, quorũ portus & navium receptaculum Narbo dicitur.

Ariel. [אריאל ariel. ἀριήλ.] Quidam putat esse Acropolim ac templum Martis, quod Pic sirum est: interpretatur autem Leo Dei, Hierusalem figuraliter significans.

Arii ἄριοι populi sunt juxta Indiam, Gedrosios & Drangianos finitimi Herod. lib. 4. histor.

Arimia, ἄριμα. Locus Ciliciæ, vel Syriæ, vel in Pithecusis juxta Tyrrhenos, ubi Typhœum terra obtutum in fabulis est. Stephanus. Vide INARIME.

Arimanius, ἀριμάνιος. Plutonis cognomen apud Persas.

Arimaspi, [ἀριμασποί. Ger. Die/ welche in Scythien ſo viel einäugig ſeyn ſollen.] Populi Scythiæ Europææ, versus Aquilonis exortũ, ut lib. 7. Plin. refert, qui unicum in media frõte habent oculum, & cum gryphis auri custodibus continuè pugnantur.

Arimaspus. [Ger. Ein Fluß in Scythien der Gold führt.] Fluvius est Scythiæ in Asia, auris arenis abundans. Vnde Lucan. lib. 3. auroq; ligatas, Substringens Arimaspe comas.

Ariminum. ἀρίμινον. Vulgò Arimino. Civitas Italiæ, à flumine propinquo ejusdẽ nominis sic dicta. Hæc quondam Vmbrorum colonia fuit, Cæsar & Ravenna: verum utraq; accepit Romanos inquilinos. Habet autem hæc civitas portum non ignobilem, non procul à Rubicone amne, qui olim Italiam à Gallia discernebat. Ædificata est autẽ anno ante Christi exortum 272. Ptolemæo Lagi filio Aegyptiis imperante, P. Sempronio & Appio Claudio Consulibus. Ad quam videndam, compositis Siciliæ rebus, Sempronius navigavit. Eam Octavius ampliavit, & à Liburnis civitatem Diocletianus reposuit, fusisq; Liburnis arcum triumphalem in ea extruxit. ¶Est etiã Ariminum urbs Galliæ Aquitaniæ provinciæ, quæ, teste Plinio, Armorica dicta fuit, unde adhuc hodie ejus pars Armorica vulgò appellatur. Eutropius lib. 2. de bello Tarentino: Conditæ sunt à Romanis civitates Ariminum in Gallia, & Beneventum in Samnio.

Arimphæi, ἀριμφαῖοι. Sunt populi Asiæ Septentrionalis prope Riphæos montes. Habent pro domibus, nemora, pro alimẽtis pabulas, & tam feminæ, quàm mares, coeunt non vident. De his Ammianus sic habet: Vbi montes Riphæi deficiunt, Arimphæi inhabitant, inde homines & morũ placiditate cogniti.

Arimos. Rex Mysiæ seu Mæoniæ. Autor Varro, Xanthum citans antiquum rerum scriptorem.

Arindela, ἀρίνδελα. Pars quædam, aut vicus Palæstinæ. Steph.

Arinthe. Vide ARIANTHE.

Ariobarzanes, ἀριοβαρζάνης. Cappadocũ rex fuit, populi Romani amicus, qui Pompeii partes adversus Cæsarem fovit.

Ariodunum. Vrbs Bavariæ [Vulgò Stetten.]

Ariomachus. Fuit, teste Herodoto, Darii filius.

Arion, pen. prod. [ἄριων. Ger. Ein berühmter Poet von Methymna Lesbi Insulen gebürtig.] Citharœdus nobilis fuit, & Poeta lyricus ex Methymna Lesbi civitate ortus, qui primus dithyrambos creditur invenisse. Hic quum ex Italia, ubi ingentem pecuniæ vim arte sua merverat, Corinthũ trajiceret, videretq; à nautis, qui opibus suis inhiabant, sibi insidias strui, nonnihil ipsum ab aliis sibi concedi postulavit, quo velut cygnus moriturus, suas sibi exequias caneret. Quod quum impetrasset, stans celsa in puppi, citmen orthium dismarmis cecinit: quo peracto, se in mare præcipitem dedit. Illatum; à delphino exceptus, ad Tænarum Laconiæ promontorium est pervectus: unde se ad Periandrum Corinthiorũ tyrannum contulit: qui conflis navigiis cũ militibus, nautas comprehendit, quorum, ut gesta erat, cõfessi, gravissimo supplicio eos jussu ejus affecit. Refert historiã hãc, sive potius fabulam, Herod. lib. 1. & Plutarchus in Sympósio septẽ Sapientum. ¶Fuit & Arion equi nomen. Propertius:

Qualis & Adrasti fecit vocalis, Arion,
Tristis ad Archemori funera victor equus.

Ariopagus. Vide AREOPAGVS.

Arisbe, ἄρισβη, in agro Troiano civitas fuit ab Achille eversa. ¶Item alia in Lesbo insula. Vide Strab. lib. 13.

Arisbus. Fluvius Thraciæ. ἄρισβος, Steph.

Arisfadium. Turingiæ Vrbs, vulgò Arnstat.

Aristæus, ἀριστεύς, Filius fuit Apollinis ex Cyrene filia Penei, Lavii Arcadiæ, qui deinde in Arcadia regnavit, & primus apum, olei & mellis usum, luctisq; corporum demõstravit, & alia quamplurima adinvenit: ut refert Iustinus lib. 14. Primus enim apum ex bubulis visceribus reparandarũ rationem traditur invenisse. Nam quũ Eurydicæ Orphei uxori amore ejus captus, vim inferre conaretur, illa per avia fugiens, morsu serpentis est occisa: in cujus ultionẽ Nymphæ omnes apes perdiderant. Quapropter matris auxilium imploravit, quæ illum ad Proteã consulendum perduxit: à quo infortunii causam edoctus, Eurydicen sacrificiis placare jussus est: quod quum faceret, taurosq; quatuor & totidem juvencas immolaret, ingens apium multitudo è bobus erupit, atq; hoc pacto apes suas recuperavit, ut tradit Virgilius ferè in fine libri 4. Georg. ubi Pastor Aristæus fugiens Peneia Tempe, &c.

Aristagoras, ἀριστάγορας. Fuit præfectus exercitus Darii contra Græcos, teste Herod. lib. 5.

Aristarchus. ἀρίσταρχος, Nomen Grãmatici, qui tantùm sibi in Homeri poëmate permisit, ut versus quos vellet, velut suppositicios partus, ab Homeri familia submoveret. Vnde etiã hodie Aristarchos vocamus alienorum scriptorũ censores. ¶Alius fuit Tegeates, poëta Tragicus, cujus meminit Horatius: Fiet Aristarchus. ¶Fuit item alius Mathematicus.

Aristeas, ἀριστέας, Patria Proconnesius, nobilis poëta fuit, qui Cimeli & Cyri temporibus claruit. Scripsit Theogoniam, & tres libros eorum carminum, quæ Arimaspea dicuntur. Suidas.

Aristides, ἀριστείδης, Cognomento δίκαιος id est, justus, Athenis à Themistocle in administranda Republ. dissentit, quum esset diversis moribus: Catoni alter, Cæsari Themistocles cõparandus. Autor Plutarchus. Hic tanta fuit erga familiaria tenuitate, ut quoties Imperator designaretur, necesse esset aliquid ei pecuniæ increpidare, & pallium decernere. In senatũ quandoq; vocatus, ea excusatione usus est, quòd pallium lavisset, nec aliud haberet, quo induceretur. Eo mortuo, in ædib. ejus nihil præter vestem inventũ est. Civitas tamẽ beneficiorum ejus non immemor, filias ejus ex publico egregiè dotavit. ¶Fuit etiam hoc nomine Sophista quidam, ex Adrianis Mysiæ, sive Bithyniæ urbe ortus, qui quum Smyrnæ profiteretur, adveniente forte M. Antonio principatus omnium non procul obviam, eoq; modo in cognitionem & amicitiam venit Imperatoris. ¶Aristides item Thebanus pictor fuit Apellis tempore. Is omnium primus animum pinxit, & sensus expressit omnes, quos Græci vocant ἤθη, durior aliquantulum in coloribus. Hujus picturæ illa præcipuè laudatur: infans adrepens ad mammam matris ex vulnere morientis, acerbum prohibentis. Sentit mater & timere videtur, pre è morsu lacte languinem infans lambat. Quam tabulam Alexander transtulit Pellam. ex Plin. lib. 35. cap. 10.

Aristippus, ἀρίστιππος, Nomen philosophi Cyrenaici. Hic dicere solebat, quòd lautior victus nulli erat impedimẽto ad benè vivendum. Socratis etiam auditor fuit, primusq; Socraticorum mercede philosophatus est. Habuit ingenium ad omnia pro tempore, loco, & personæ simulanda omnimodè promptum, & ob hoc Dionysio præter omnes erat charus. Et ut præsentibus voluptatibus libenter fruebatur: ita & absentes facilè contemnebat. His quum è patria in Græciam philosophandi causa proficisceretur, jussit servos aurum projicere, ut expeditiores ad fugiendum essent. Voluptatem, bonorum: dolorem, malorum finem constituit: cæteras scientias exclusit, illud solum utile putans, Ve quæras, si quid domina si aut boni tibi contigit. Summum bonum posuit in levi motu ad sensum emanante: id est, in voluptate corporis sensus titillante. Qui ab eo fluxerũt, & in dogmate permanserunt, ab hominis patria Cyrenaici sunt appellati. Tradunt Platonem divisse, Soli Aristippo & Aldamydem & paucum ferè datum esse. Horatius: Omnis Aristippum decuit status & color & res. ¶Fuit & alter Aristippus, hujus nepos ex filia, Metrodidactus dictus, quòd à matre doctus. Hic in navigio à tempestate deprehensus timuit, & expalluit. Is interrogatus, à quodã, quare philosophus timeret, quum ipse contra nihil meteret, festivè respondit: Non eandem sibi & illi causam esse: quoniam is non esset magno pere solicitus pro anima nequissimi nebulonis. Esse autem pro Aristippi anima timere.

Aristo, ἄριστος. Philosophus, cognomento Scepticus, quòd Latinè auditor & cõsiderator dicitur. Semper eamdem quærẽdo, cõsiderandoq; fuit. Hic natione Cous, & Zenonis fuit auditor. Apud hunc omnia indifferentia, ut erant inter optimè valere, & gravissimè ægrotare, nihil interesse dicebat: quare etiã tanquam naturam ipsam excludens, ab omnib. fuit sejectus.

Aristobulus. [ἀριστόβουλος. Ger. Einer auß den 70. Dolmetſchen der Heiligen geſchrifft.] Iudæus ex Paneade, Agathobuli Hebræi discipulus, unus fuit ex illis LXXII interpretibus, qui missi fuêre ad Ptolemæum, tunc Iudææ domini, ut sacros libros in Græcum sermonem converterent. Qui multa ex præceptis Mosaicis præponenti regi percontanti, sapienter respondit. Hic commentarios etiam in legem Hebræorum edidit. Autor Eusebius. ¶Aristobulus alter historicus item Iudæus, qui res gestas Alexandri magni conscripsit, comesq; peregrinationis fuit. Volaterranus.

Aristocles, ἀριστοκλῆς, Philosophus fuit Messanẽsis peripateticus. Scripsit de philosophia libros decem, Vter esset studiosior & doctrina prior, Homerusne an Plato: in quibus Philosophorum omnium catalogum contexit, opinionesque recensuit. ¶Fuit item Aristocles Lampacenus philosophus. ¶Item alius Megarensis sophista, sub Trajano & Adriano, scripsit de Rhetorica epistolas, & declamationes ad Imperatorem. Suidas.

das. ¶Nomen item fuit avi paterni Platonis, qui & ipse Aristocles vocabatur: postea Plato ab humerorum latitudine dictus. Vide Laertium.

Aristocl'ides, Orchomeni tyrannus, qui Symphaidem virginem adamavit. Vide in dictione SYMPHAIDES.

Aristocrates, Civis quidam Rhodius fuit, qui quòd plurimum dignitatis, firmitatis q; præ se ferret, civium omnium cõsensu belli dux delectus est: in quo (pro suorum egregiè felicium utpote qui in rebus gerendis tanquã adulterinus nummus insigne degener planè apparuerit, & omninò alius, quàm primo fronte promiserat. Ex Suida.

Aristodemus, pen. prod. Nobilis Grammaticus fuit, Pompeii liberorum præceptor mane Rhetoricam, meridie Grammaticam docebat Strabo.

Aristogenes, Medici Thasii nomen, qui varios de remediis libros conscripsit ad Antigonum Macedoniæ regem. ¶Aristogenes alter Gnidius, item medicus, servus Chrysippi, famam adeptus est ex curatione Antigoni Gonatæ. Autor utriusque Suidas.

Aristogiton, Nomen est civis cujusdam Atheniensis, qui adjutus ab Harmodio Pisistratum tyrannum interemit: unde utriq; ab Atheniensibus in foro positæ sunt statuæ. Vide Herod. ¶Fuit etiam hoc nomine Orator Atheniensis, qui Canis dictus est, quòd optimo cuiq; allatraret. Scripsit enim invectivas adversus Timotheum, Timarchum, aliosq; complures. Vide Suidam.

Aristolaus, Pictor, Pauliæ discipulus, & severissimis pictoribus fuit. Ejus opera nonnulla commemorat Plin. lib. 35. cap. 11.

Aristolochia Gretica, tenuis ejus genus, radice longissima, flore purpureo, colore buceo, bacculas terens ut capparis.

Aristomache, Nomen fœminæ Dionysii tyranni, & uxoris Dionis. Vide Plutarchum in vita Dionis.

Aristomachus, penult. corr. Solensis quidam fuit, qui tãto opum amore flagravit, ut annis duo de sexagintanihil aliud egerit. Quinetiam libros de eorum cura, & ratione mellificii edidit. ¶Fuit & alter Aristomachus, qui de arte vini apparandi volumen conscripsit. Utriusque meminit Plinius, illius quidem, libro 22. capite 9. hujus verò, libro 14. cap. 19.

Aristomenes, pen. cor. Nomen Messenii viri, qui justissimus fuit, ut scribit Hieronymus. Hic Lacedæmonitis quodam tempore nocturna sacra celebrantibus, quæ vocabantur Hyacinthia, rapuit de choris ludentium virgines duodecim, & tota nocte gradu concitato fugiens, exercitus desiderio Spartanorum: quumq; eas comites ejus vellent violare, monuit quantum potuit, ne hoc facerent: & ad extremum quosdam non parvos interfecit, cæteros metu coërcitis. Redemptæ postea à cognatis puellæ, quum Aristomenem viderent vindicis rerum fieri, tandiu ad patria non sunt reversæ, quãdiu judicium advolutæ genibus, defensorẽ judiciæ suæ cernerent absolutum. Hic dux tanta calliditate fuisse fertur, ut sæpè Lacedæmonios deceperit: quorum sæpè urbem ingressus est, & aliquando captus, atq; in vincula conjectus ea solertia sua usus fugit: quod quum semel atq; iterum & tertiò fecisset, tandem oculis est à Lacedæmoniis, & exesso corpore inventum est cor ejus pilosum fuisse.

Aristonymus, penult. genitivi corripitur, Sculptor, cujus meminit Plin. lib. 34. cap. 8. ¶Et Jurisconsultus quidam doctissimus apud Gell. lib. 11. cap. 18.

Aristonicus, Eunuchus fuit, summus alioqui belli dux, cujus fide & opera Ptolemæo plurimùm in bello profuit. ¶Fuit etiam hoc nomine Grammaticus, qui in Hesiodi Theogoniam commentarios conscripsit. Utriusque meminit Suidas.

Aristonides, Seruarii insignis nomen: qui quum Athamantis furorem, Learcho filio præcipitato residentem, ejusq; pœnitentiam veller exprimere, ferrum & vestem suam, ut ferri rubigine pernitorem vestis relucere, exprimeretur verecundiæ rubor. Plin. lib. 34. cap. 14.

Aristophanes, pen. cor. Insignis comœdiarum scriptor fuit, qui Ptolemæi Philadelphi temporibus floruit, cujus etiã bibliothecæ fuit præfectus. Suidas.

Aristoparea, Mater Cratetis cujusdã, qui sub Alexandro militavit, ut autor est Strabo.

Aristophanes, pen. cor. Germ. Ein Griechischer Poet aus der Insel Rhodos burtig.] Poëta comicus ex Lindo Rhodiorum oppido: legeverò Atheniensis, patre Philippo maledico, & in expendis hominum vitiis acerrimus acerrimodacissimus: invitorum etiam mem. & eorum versus. Filios habuit Ararota, Philippi, Pollerorum, Comicos omnes. Docuit fabulas LXIII. Suidas. Hic Atticæ linguæ nobilitate adeò præpollet, ut Dionysio rogãti aliquem ejus sermonis eruditum, autorem hunc miserint. Socratis æmulus fuit, quem exagitat & insectatur in Nubibus. ¶Aristophanes alter, Byzantinus Grammaticus, Apellis filius, dux etiam exercitus, discipulus Callimachi, Zenodoti & Dionysii. Autor Suidas. Aristophanis Grammatici Quintil. lib. 1. mentionem facit.

Aristophon, Pictoris nomen apud Plinium, lib. 35. cap. 11.

Aristor, oris, penult. genitivi correpta, Crotopi filius fuit, & pater Argi ceteculi, qui ab eo Aristoides vocatur. Ovid. 1. lib. Metam. Donec Aristoridæ servandã tradidit Argo.

Aristotelès, pen. cor. Germ. Ein Hochgelehrter Philosophus, dess Buch er von allerley Philosophey verfasset hat.] Nomẽ Stagiritæ philosophi, Peripateticorum principis. Hic habuit patrem Nicomachum medicum: matrem verò Phæstiadem. Fuit parvus, gibbosus & disformis, balbutiens, tecè dives, ut qui fortius, & præceptor, & secretarius Alexandri esset. Septemdecim annos natus, Athenas profectus est, ubi viginti annis Platonis fuit auditorem præbuit. Deinde à Philippo in Macedoniam evocatus, decem annis Alexandrum instituit: cui quàm fuerit clarus, vel illud unum abundè magno est argumẽto, quòd Stagiram patriam ejus, quam diruerat, in gratiam ejus instaurarit. Alexandro deinde in Asiam profecto, Athenas redit, & in Lyceo tredecim annis philosophiã professus est. Postea accusatus, quòd de diis non rectè sentiret, cedens invidiæ, abiit in Chalcidem, ibiq; reliquũ vitæ transegit. Excessit ætatis anno LXIII, fub ibidem ferè tempus, quo & Demosthenes extremum vitæ diem clausit. De hac Quintilianus: Quid Aristotelem? quem dubito scientiæ rerum, an scriptorum copia, an eloquendi suavitate, an inventionem artium, an varietate operum clariorem putem? ¶Hinc fiunt adjectiva, Aristotelicus, & Aristotelæus.

Aristoxenus, Tarentinus. Musicæ tamen agens, philosophus & medicus nobilissimus, audivit patrẽ & Lampotũ philosophum Xythinæum: item Zenophilum Pythagoreum: postremò Aristotelẽ, cui morienti convitiũ dixit, quod Theophrastum sibi in schola successionẽ præponeret. Scripsit omnis generis libros, musicos præcipuè. Suidas. Hic animã dixit harmoniam esse, ut tradit Cic. in Tusc. ¶Aristoxenus alter Cyrenæus, qui adeò delicatus fuisse dicitur in hortorũ cura, ut vesperi lactucas multo irrigaret, ut luxuriosiùs lucrescerent, & saporis essent præstantioris. Autor idem.

Arius, Fluvius qui Ariam regionẽ irrigat, quæ est inter Parthos & Indos: à quo Arii populi. De hoc Plin. lib. 6. ca. 25.

Armalchar, alio nomine Rupinates fluvius, Plin. auth.

Armene, vel Armenides, vicus Paphlagoniæ. Steph.

Armenia, [דארמינא vocatur. Germ. Ein fürnehme Landschafft in Asia zwischen dem Berg Taurus und Caucaso gelegen; erstrecket sich an das Hircanische Meer: ist heut zu tage unter zwey Herren getheilet worden.] Regio Asiæ inter Taurum & Caucasum montes sita, & à Cappadocia ad Caspium usq; mare protensa: ab Armeno quodam Rhodio (ut ex Antipatri sententia tradit Stephanus) ita appellata: Erat Plin. lib. 6. autor est, duplex olim major scilicet, & minor. Major post Mediam ad Occidentem occurrit. Eam urbat Ptolemæus: à Septentrione Colchidem habet, Iberiam, & Albaniam: ab Occasu magnum Euphratis cursum, qui Cappadociam ab ea, Armeniam, & Syriam Comagenen relinquit à dextris: ab Oriente partem Hyrcani maris ac Mediam, qua montes Caspii assurgunt: à Meridie Mesopotamiam atque Assyriam. Montes in Armenia sunt Moschici, qui supra partem Ponti ad Cappadociam se efferunt: Pariedrus, in quo fontes habent Euphrates & Araxes flavii: Antitaurus, qui ab Euphrate fissus & Medii percurrens, postremò Abus appellatur: Gordiæus, ex quo Tigris oritur: Taurus, ac Niphates, qui Mesopotamiam atq; assyriam ab Armenia differminant: Caspii, qui vergunt ac Medos: & Caucasi, qui septentrionalis, Iberiam versus, Albaniamque concludunt. Fluvius sex. Cyrus, qui monte ortus Caucaso, à finibus Iberiam, Albaniamque dimittens, Armeniam à dextris, in Hyrcanum defertur pelagus: Araxes, Phasis, Lycus, Tigris, Euphratesque. In Armenia primo fuit inter reliqua animalia natura simia. ¶Armeniam Hebræi Ararath vocant, in ea civitas insignis Araxata.

Armeniensis, e, adjectivum, Quod est ex Armenia. [Pul. Ormenius. Vng. Armenisch.] Horat. 1. Epod. Castris Agrippæ Claudi virtute Neronis Armenius cecidit. Virgil. 5. Æneid. Armeniæ curru subjungere tigres.

Armeniacus, a, um, Malus Armeniaca. [Gal. Abricot. Pul. Merle. Vng. Kayſy boomlin.] Pomus fuit Medi: quidam locum obtinentia inter persica & pruna. Sunt enim minora persicis, sed citiùs maturescunt. Ossibus ad prunum, carne ad persicum quàm proximè accedunt. Dioscoridi alio nomine Præcoqui vocari refertur. Galenus verò libro de Alimentis facult. & libro 7. Simplic. medic. Armeniaca differnit à præcocibus: hæcq; illis multò præstantiora esse re-

ferat.

flatur. Illud tamen fatetur, verus Armeniacorum nomen fuisse, & miraculo: speciem nullo discrimine præcocium nomine appellari cœpisse.

Armilustrium, Festum apud Romanos, quo res divinas armati faciebant, & fecti Ecanes canebant tubis. Item locus in quo hujusmodi lustrationes fiebant. Varro hoc nomen ab ambitu lustrandi dictum existimat: quòd ibi circumferretur pompa, & equi currerent.

Armoricæ civitates, A Cæsare appellantur civitates Galliæ ad Oceanum occidentalem sitæ, quas tunc habebant Rhedones, Curiosolites, Osismi, Caleres, & Veneti. ¶ Germ. Meerlaten Bitannjchen Grondreich, Normandien, & anderen. Die Engelendtsche Mier. ¶ Ea olim credebantur quæ hodie, La douce de Bretagne dicitur.

Arnā, ἄρνα, Civitas Lyciæ, Xanthus postea dicta, Steph.

Arnicus, Vide IOVIS.

Arnates, Apud Plin. lib 3 cap 14. Populi fuit in sexta regione Italiæ ab Arna Umbrorum civitate dicti.

Arne, ἀρνη, Civitas est juxta lacu Maliacū, primùm à Pœonibus habitata: deinde à Thessalis occupata: ut est author Thucydides lib. 1. Bel. Peloponn. ¶ Sunt & aliæ ejusdem nominis civitates, quæ recensentur à Stephano.

Arnobius, ut habet Plinius Abnoba ut Ptolemæus: Arduna ut Cornelius Tacitus. Mons est ex adverso Ravennæ Galliæ oppidi ex quo Danubium oriri fertur. ¶ Gerta. Der Kaudscenabet die Donau / ist ein Gebirg / so sich bey Donaueschingen verlieret / und die Donau entspringt. ¶ Vide Plin. lib 4. cap. 12.

Arnus, [ἀρνὸς. Vulgò Arno. Germ. Arnoff / die Statt Wasser in Italien / so durch Florentz fleust.] Fluvius est Etruriæ, Florentinos alluens, nomen hodie eodem servans.

Aroe, Ἀρόη, Civitas Achaiæ, à cultore ejusdem dicta, alias Patræ, Stephano.

Arverni, ἀρουέρνοι, gens bellicosa Gallorum. Stephano, minimum Arecrni.

Argylus, is fuit qui primus quadrigam in Græcia junxit, regnante Argis Phorbante. Vide ARGVLVS.

Aroma, pen. corr. ἄρωμα, Lydiæ, sive Mæoniæ oppidum est, cujus meminit Strabo lib. 13. & Aeminopolis, Steph. & Capadociæ cujus meminit Capella post Plinium.

Arpasides, Vide MEGASA.

Arpinides, tuic Ægypti præfectus, Cambysi præfectus, qui postea à Dario interfectus, eiusdem Herod. lib 3.

Arpi, Vibs Apuliæ, quæ, ut annotat Serv. in 7 Aen. primò Argi-pili, Argyripa, inde Arpi dicta est. Vide ARGYRIPPA.

Arpi, Vrbs est Apuliæ, à Diomede condita, quam prius Argyripa nuncupatam: vel, ut alii volunt, Argos Hippium vocavit: deinde Argyrippa dicta est. Virg. alterū pehdit, quam in pri. lib. 11. Acui. Eurbrin Argyripam patriæ cognomine gentis, &c.

Arpina, ἀρπινα, Civitas Elidis, ab Arpina Asopi filia. Steph. Vide OLYMPIA.

Arpina. Asopi filia ex Marte Oenomaum peperit, Steph.

Arpinatum, pen. prod. ἀρπινάτων, Civitas inter Forum & Aquinū, posita in monte, ex qua orti fuere M. Cicero, Plautus Comicus, & C. Marius, qui septies Consul fuit. ¶ Vide Arpinas, atis, quod modò substantivum est significans eum, qui Arpini natus est. Modò adjectivum, ex denotans quæ ad id oppidum aliquo modo pertinent. Cicero pro lege Agraria: Meus paternus, avitus, fundus Arpinas.

Arras. Vulgo dicitur oppidum, vide ATREXIA.

Arrha, Oppidum Arabiæ felicis apud Ptolemæum, Steph. ἄρρα, civitas Illyriæ est.

Arrechi, ἄρρηχοι. Gens Mæotarum, Steph.

Arrhentia, ἄρρεντια, Civitas Italiæ, Steph.

Arrhetium, ἄρρητον, Civitas Tusciæ, Steph. vide ARETIVM.

Arria, Romana fuit mulier (licet alii Paravinam faciāt) quæ damnato Peto marito suo, corpus gladio fodit, quem vulnere educens, ipsi Peto quærenti dedit, ut idem faceret. Mart. Cæsa suo gladium quum traderet Arria Pæto, Quē de visceribus traxerat ista suis. Vide Tacitum & Dionem.

Arriānus, ἀρριανὸς. Philosophus fuit Nicomediensis, qui Romæ Adriani temporibus floruit: à quo etiam summis honoribus eruditionis nomine est affectus. Scripsit Epicteti Philosophi vitam, & Alexandri Magni historiam, quæ opera etiam hodie in bibliotheca Vaticana asservantur. ¶ Fuit etiā Poeta epicus hoc nomine, cujus versibus Tiberium Cæsarē unicè delectatum ferunt.

Arrius, ἄρριος, Philosophus Alexandrinus fuit, tanto in honore apud Augustum habitus, ut aliqua ex parte Alexandrinorum talentum illi deberi fecerit. Tribus enim ex causis se Alexandrinos peperisse ajebat: primùm ne cum urbe Alexandri magni memoria non videretur delenda: deinde propter urbis ipsius pulchritudinem: certò propter Arrium Philosophum. Autor Plutarchus in Antonio. ¶ Fuit etiā hoc nomine Hæresiarcha quidam, à quo Arriana secta originem cepit.

Arrhyba, ἄρρυβος, & gentile Arrhybas. Steph. nec aliud addit.

Arsaces, pen. corr. ἀρσάκης, Nomen proprium Parthorum regis, cujus memoriæ hunc honorem Parthi tribuerunt propter quæ bellum, constitutum que ab eo regnum, ut omnes deinde reges suos Ἀρσάκας appellaverint: quemadmodū Ægyptii reges suos vocaverunt Ptolemæos. Quos & Parthi ipsi ab eo dicti sunt Arsacidæ.

Arsacia, ἀρσακία, prius vocata Europus. Vrbs est in Media, sic à Parthis appellata. Autor Strabo lib. 11.

Arsānā. Vibs Germaniæ, Ptolemæo.

Arsanias, ἀρσανίας, Fluvius est Armeniæ: qui cum Tigri circiter quatuor passuum millia fluit: deinde divisus, in Euphratem lilabitur. Meminit hujus fluvii Plin. lib. 4. cap 24.

Arsenotheleas, ἀρσενόθηλυς, Deos antiquos esse dixerunt utriusq; sexus participationem, quasi masculo fœmineos. Quo nomine quædam quoq; animalia ab Aristotele nominantur fœminipla inventa.

Arsenaria, ἀρσενάρια, Ptolemæo, Mauritaniæ Cæsariensis colonia, trium passuum millibus à mari sita. Recenetur à Plin. lib. 5 cap. 2. & à Ptol. lib. 4. cap. 2.

Arsenium, ἄρσενιον, Germaniæ oppidi apud Ptol. lib. 2. ca. 11.

Artis, Hetruscorum sylva fuit, Romanorum cum Veientibus & Hetruscis pugna celebris.

Arsicina, Vibs Germaniæ, Ptolem. hodie Thanna.

Arsicoras, Sardorū rex tempore Annibalis, ut scribit Livius.

Arsinoe, ἀρσινόη, Tuæ filia Ptolemæi, Lagi filii, qui Aegyptum post Alexandrum tenuit, & uxor Lysimachi regis Macedoniæ, forma præstantissima: à cujus nomine Ptolemæus Philadelphus ejus soror urbem condidit in Cyrenaica regione.

Arsonium, Vibs Germaniæ, Ptol.

Arsylla, ἀρσύλλα, Regio Pœnorum, & Clio, Steph.

Artabanus, pen. prod. ἀρτάβανος, Ultimus Arsacidarum fuit Parthorum rex, quem Artaxerxes miles Persa interemit, sublatoq; regnum retulit ad pristinos Persarum reges. A Alexandro victum semper pedes Parthus fugit. ¶ Fuit & alter Artabanus, Hystaspis filius, & patruus Xerxis, quem expeditionis in Græciam parantem frustra conatus est ab instituto revocare. In ipsa quoq; expeditione quum Regis consilia identidem improbare videretur, veluti molesta inutilis, ad regni administrationem in Persidem remissa est: unde postea Xerxem obtruncavit. Vide Herod. lib. 7. & Justinum lib. 2.

Artabazus, ἀρτάβαζος, Armeniæ rex fuit, Ebus Mithridatis, virtute tam remota barbaria omnium tamen interitum patrocinatus. Hic quod exercitui Antonii Parthis prodidisset, ab eo Alexandriæ ad lucibrium per urbem circumductus, tandem in carcere necatus est. ¶ Fuit & alter hoc nomine, ex ducibus Xerxis, qui res delicate adversus Græcos gesta, cum paucis fugam petit. De hoc Herod. lib. 9.

Artabricia, fetis fatalis Propertio Stephano numeratur.

Artabri, orum ἀρτάβροι, Hispaniæ populi in extremis finibus Lusitaniæ, ad Septentrionem & Occasum, auro, argento, & ferro abundantes: ita dicti ab Arabio vicino promontorio. Meminit horum Strab lib 3.

Artaca, sive Artace, ἀρτάκη, In Cyziceno mari insula, mons est arboribus plenus, in honore habens quondā parvam insulam eodēnomine: propè est promontorium, quod Nigri appellatur: in præternavigatione eō, è Cyzico Priapum delatus. Hæc Strabo lib. 12 & 13. ¶ Est etiam Artace Stephano Phrygiæ oppidum, Miletorum colonia: quod tamen Ptol. lib. 5. cap. 1. villam appellat, Phrygiæ portam.

Artacena, ἀρτακηνὴ, Regio est Syriæ, Lyco & Capro fluviis irrigata, in qua Darium ab Alexandro victū fuisse tradit Strabo in quinto lib. 16.

Artachæes, ἀρτάχαιος, Vnus fuit ex ducibus Xerxianis, totius exercitus, uno rege excepto, præcellissimus, quippe cui ad statuā quinq; cubitorū quatuor tantum digitorū deerat latitudo. Hunc apud Acanthum (ubi fossæ ducendæ præerat) fato functum, Xerxes eximio sepulturæ honore est prosequutus.

Artacē, regio Persica, ἀρτακὴ, Incolæ Artæi, vel Artacæi. Steph.

Artemitus, ἀρτεμίτος, oppidum juxta Rhyndacū fluvium Steph.

Artaei, ἀρτάιοι, populi Thraciæ, Steph.

Artageras, Proprium Syri hominis apud Strabonem in descriptione Syriæ.

Artanes, Sopherus rex Armeniæ, qui Australes partes possedit, eas maximè quæ vergunt ad Occidentem. Hic à Tigrane deletus est. Autor Strabo lib. 11. ¶ Fuit & Artanes fluvius in Istrum defluens, teste Herod. lib. 4.

Artaunum, Vibs Germaniæ, Franciæ Orientalis metropolis, Ptolemæo hodie Herbipolis. [Vulgo Wurtzburg.]

Artaxa, (alias Artaxias) rex Armeniæ, à quo ducebat originē Tigranes.

Artaxātā, orum, ἀρταξάται. Clarissima Armeniæ urbs, ad Araxem amnem sita, quam Annibal Artaxiæ regi condidit, à quo & nomen

& nomen accepit. Alio nomine Artaxiasota, ἀρταξιάσωτα, appellatur apud Strab. lib. 11.

Artaphernes, Ἀρταφέρνης, Hystaspis filius fuit, & frater Darii, & primus Sardium præfectus, qui apud Marathonem debellatus fugiens scribit Herod. lib. 6 historiarum 7.

Artaxerxes, ἀρταξέρξης, Nomen proprium Xerxis filii, qui Longimanus dictus fuit; quoniam manum alteram haberet dextera longiorem. Hic ex concubinis, CXV filios suscepisse traditur, & ex legitimo matrimonio tres, Darium, Ochum & Ariarathem: quorum Darius à patre Rex declaratus, levem ob causam eum quinquagiens exercitibus adversus eum rebellavit: quæ postea separati, ad unum omnes cum uxoribus & liberis justa Regis funera duxerunt. Ab hoc profecta est celebris illa sententia Bonum est celare Regis secreta. Ab hoc profecta est celebris illa sententia Beneficium addere longè magis regale esse, quàm auferre. Fuit & alius Artaxerxes, Cyri junioris frater, cognomento Memnon. Hunc quum pauper quidam malum ingentis magnitudinis obtulisset, mox dè latescit: Per Solem, inquiens, hic res quàm videtur, quorum ego ex parva magnam reddere posse existimem.

Artayctes, ἀρταύκτης, Persa fuit, Sesti præfectus sub Xerxe, qui quum multa nefarie perpetrasset, tandem à Xantippo Athenensium duce captus, vivus prius suffixus est. Herod. lib. 7.

Artæcæ, ἀρτάκαι, Gens fuit Persica tractui adjacta ab Arsea Persidis regione: de qua Stephanus, & Herod. lib. 1.

Artembares, ἀρτεμβάρης, Vir in primis clarus inter Medos, cujus filius quum à Cyro adhuc puero, & incognito, inimicitias affectus esset; Artembares cum apud Astyagem accusans, occasionem præbuit ut regius puer, & Astyagis nepos agnosceretur. Herod. lib. 1.

Artemidorus, περιπατητικὸς &c. Gaditus Philosophus fuit, Strabonis familiaris: qui quum commentationis in Cæsare factus esset particeps, oblato Cæsari libello, rem ordine exposuit: sed ira jam urgente fato cecidit, ut Cæsar libellum, reliquam alio tempore lecturus, in sinu reticeret, qui postea ipso interfecto inventus est. ¶ Fuit & alter Artemidorus, Philosophus Ephesius (est autem Daldis Lydiæ civitas) qui de somniis, auspiciis, & chiromantia libros quatuor conscripsit. ¶ Suidas præterea alium quendam Artemidorum commemorat, cognomento Tralliarcha, qui rei militaris voces congessit.

Artemis, ἄρτεμις, Diana, sive Luna, quasi ἀρτεμὲς ἦμαρ: id est, aërem secans, ut quidam volunt: vel quòd integros faciat partus. Strab. lib. 14.

Artemisia. [ἀρτεμισία. Germ. Die Gewürtz das Kräutig Mannsharnisch, Beifuß, Mutterkraut, Jungfrauwenkraut, Beyfuß.] Mausoli Cariæ regis uxor, quæ insignis pudicitiæ fuisse perhibetur, & virum ultra humanæ affectionis fidem amasse creditur. Nã & mortui cineres vino tumefactos cohibit: & memoriæ ejus causa insperidium exstat sepulchrum, ut magnifica omnia monumenta, Mausolea dicerentur ab illius nomine sic essent appellata.

Artemisium, ἀρτεμίσιον, Ut Demosthenes pro Ctesiphonte docet, promontorium Euboeæ est. ¶ Artemisium item lucus est prope Anticiam Dianæ sacer, quasi Dianium dictum Latini: Nemus, & agrum vicinum Nemorensem dixerunt, unde & Nemorensis rex, dictus est sacerdos illius regionis.

Artemisius, ἀρτεμίσιος, Apud Macedones mensis Majas dicitur, quo nomine etiã vocatur mons Arcadiæ. Plin. lib. 4. cap. 6.

Artemita, ἀρτεμῖτα, ἡ ἀρτεμῖτις, Insula Tuscie, juxta Thuriam insulam: Strabone teste est juxta Parthyæorum. Artemidorus Cherronesum circa ostia Achelois sic vocari scribit. ¶ Est etiam alia insula prope Oxeas insulas. Steph.

Artemite, ἀρτέμιτον, insignis est civitas quingẽt. à Gadibus ad Solentia distans. Autor est Strabo lib. 13. ¶ Alii dicunt insulam Onygiæ proximam, quam Celadusam vocant.

Artemitium, Vibs Oenotrorum, alias Artemisium.

Artemius, ἀρτέμιος, Romæ fuit protector carcerum, qui unà cũ uxore Candida, & Paulina filia jacentes via Aurelia, martyres sub Adriano principe. Autor Volaterr.

Artemon, Medicus, qui Plin. lib. 28. cap. 2. ex nominis cremasse calva aquam propinat: scribit adversus morbum comitialem. ¶ Alius item pictor nobilis fuit, cujus opera enumerat Plin. lib. 35. cap. 11. ¶ Artemon præterea Syrus quidam fuit ex infima plebe, Antiocho regi adeò similis ut Laodice, uxore Antiochi regnante, ipsi per eum fuerit adepta, ut tradit idem Plin. lib. 7. cap. 12. ¶ Alius fuit Artemon adolescens certatim adamatus à mulieribus ob insignem formam. Unde locus factus proverbio: Veratius Artemon, ἀπὸ τοῦ ἐρᾶσθαι ἀρτέμων. Dicitur dici soliti quorum gratia vehementer deceratur.

Artemonè, ἀρτεμόνη, Apud Plautum dicta est mulier quædam: ab ἀρτάω, perficio, quòd perficeret quæ vellet, quòd esset egregiè dotata.

Artigis, ἀρτιγὶς Ptolemæo, Hispaniæ civitas, in tractu Bæticæ alio nomine Albania dicta.

Artiis. Vide ARETIAS.

Artœtmis, ἀρτοίτμης, Vnus fuit e Xerxis decibus, qui Darii filiam uxorem duxit, ut refert Herod. lib. 7.

Artotyritæ, ἀρτοτυρῖται, Populi, quibus oblatio eorum hoc nomen dedit. Offerebant enim panem & caseum, dicentes à primis hominibus oblationes de fructibus terræ & ovium fuisse celebratas.

Arcyna, Stagnum est minoris Asiæ, Olympo Mysiæ monti propinquum, & juxta Miletopolim situm, ex quo Rhyndacus fluvius, antea Lycus denominatus, effluit, Atlam & Bithyniam dispertiens. Plin. lib. 5. cap. 32.

Arcyntellus, ἀρκυντέλλης &c. Civicas Lyciæ, Xanthiorum colonia. Stephanus.

Arvales fratres. [Germ. Priester zu Rom so den Gemeet opfferten und Weinrot Kornwetzgrün.] Dicti sacerdotes, quos Romulus primus instituit, sequitur illos duodecim fratres appellavit: quorum officium erat Cererem, & Baccho pro fœcunditate agrorum sacrificare: & ut arvales hostias mactarent quæ idcirco Arvales dicebantur, quòd antequã mactarentur, terram arvo dacebantur. Virg. in Georg. Ferque novas circum fœtus arva hostia fruges. Et sacerdotio Acca Laurentia, quæ postea populum Romanum hæredem instituit, Romuli nutrix, tribuit tabulas duas, & spicem coronam pro religiosissimo insigni, quæ prima apud Romanos corona fuit. Et hic honos nonnisi vita functis, exulesq; & captos committitur.

Arverni, ἀρουέρνοι, Stephano, Galliæ populi ad Ligerim sici, qui multos hominum millibus Vercingetorige contra Cæsarem profecti sunt, quam prius adversus Maximum Acilianum & Domitium Ahenobarbum eitis ducentis hominum millibus confixissent. Strab. lib. 4. Vulgò Auvergne & Auvergnois.

Arvisium, Chii insulæ promontorium. Inde Arvisia vina. Virg. lib. Daph. Vina novum fundam calathis Arvisia nectar. Nunc adjecta una litera Marcyna dicitur.

Arunci, Vrbs fuit antiquissima in Italia, ab Auſone condita.

Aruncius, a, um. [Virg. Kerker (Zahnlos.)] Virg. 7. Aeneid. Atqui equidem memini Sama est obscurior annis Aruncos rigida terretenes. Idem lib. 10. occurrit Hulgius Aruncæ quæ mœnia. Nonnullis scribitur Auruncæ, & Auruncus.

Arunx. [Germ. Ein Warsager in Thuscia.] Vates Thuscus fuit divinãdi scientia insignis. Lucan. lib. 1: Arcet vates, quorum qui maximus ævo Arunx incoluit desertæ mœnia Lunæ, &c. ¶ Fuit etiã hoc nomine Tarquinius Superbi filius nec non maximus, qui in ea pugna, quæ ad Regillum lacum facta est, Junium Brutum interemit, & ab illo vicissim (dum uterq; hostis potiùs feriendi, quàm corporis sui tegendi curam haberet) hasta trajectus est. Vide historiam apud Livium lib. 2. ad. Vibe.

Arupenum, Lapidum oppidum in confinio Illiriæ, & Elymeidis: cujus meminit Strabo lib. 4. & 7.

Arupinus, est Pannoniæ urbs, cujus meminit Strabo lib. 7.

Arus, Fluvius, Vide DAVA.

Arxata, Vrbs Armeniæ, de qua Strabo lib. 11.

Aryandes, ἀρυάνδης, Aegypti præfectus à Cambyse constitutus, qui aliquanto pòst tempore, quòd æmulari Darium videretur, ab eo interfectus est. Autor Herod. lib. 4.

Aryanda, ἀρύανδα, Civitas Lyciæ, Steph.

Arype, ἄρυπα, Civitas Aegypti, cujus cives Arupes, Steph.

A

Asæ, ἄσαι, Vicus est Peloponneſi in agro Corinthio non procul à Genea civitate, ut autor est Stephanus.

Aschuei, Populi sunt in mõribus Aethiopiæ, qui accisæ ãtatis dicuntur dierum quinquaginta, viventes elephantinũ victu. Dicuntur & Atachoi vocantur Aethiopes, apud quos maximi nascuntur oraculorum.

Asæus, Fluvius est Heracleam alluens civitatem, sitam ad radices montis Oetæ, teste Liv. lib. 5. de bel. Mac. Plin. lib. 4. cap. 10. Apyum vocat.

Asæa, ἀσαία, Nomen est proprium montis. Autor Suidas.

Asius, ἄσιος, Vnus fuit ex principibus Graecorum, interfectus ab Hercule. Autor Stesichorus lib. 11. Lyd.

Asander, ὁ, ἀσανδρος, Vir proprium, apud Strabonem lib. 11. qui Taurecam Chersonesum à continente separavit, duobus per eum illhmum isthmo, à sinu Carcinitico usque ad Mœotim paludem.

Asaris Fluvius est Heracleam Octam alluens.

Asbolobas, ἀσβολόβας, Fluvius Aethiopiæ, juxta Meroën. Heliodorus Aethiopicæ historiæ lib. 10.

Asbolis, Fluvius est Tarsiæ, juxta Heracleam urbẽ, quæ est in radicibus Oetæ montis, alluens. Hunc Plin. Apylam vocat.

Asbeste, Libyæ populi, ubi Ammon oraculum fuit. Autor Volaterranus.

Asbite. Vide HASSYTAE.

Asbotus, pen. prod. ἄσβοτος, Vrbs Thessaliæ, Steph.

Asbylus,

Aſclyſius, Crotoniata, cujus meminit Pauſanias, & Plato in libris de Republica.

Aſcū, Oppidum eſt Arabiæ, apud Strabonem lib. 16.

Aſcalaphus, ὁ Ἀσκάλαφος. Acheronte & Orphnes Averni nalis nymphæ filius fuit, poſtea à Proſerpina in bubonem mutatus. Nam poſt raptam à Plutone Proſerpinam, quum Ceres filiam ſuam reciperet à Jove ea lege impetraſſet, ſi nihil apud inferos guſtaſſet cibi, Aſcalaphus eam prodidit, quòd decerptum ab arbore malum comediſſet. Indignata ira, Proſerpina, tibi Aſcalaphi indicio negatum eſſe reditum, convertit eũ in bubonem avem infeſtam, & triſtium ſemper rerum nunciam. Ovid. 5. Metamorph.

Aſcaningium, Ptolemæo urbs Germaniæ, hodie Hildesheim.

Aſcalon, gen. cor. Ἀσκάλων, Civitas Paleſtinæ, ab Aſcalo Hymenæi filio condita: cujus Aſcalonitæ, Ἀσκαλωνῖται, homines: in eandem Virgò Ἀσκαλωνίς.

Aſcalus, Tamiri frater fuit, Hymenæi filius, ut ſcribit Xant. Steph. in Aſcalon.

Aſcaniā, æ, Ἀσκανία, Inſula eſt una Sporadum, non procul ab Anaphe, & Aſtypalæa, de qua Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Eſt & Aſcania, Phrygiæ locus, de quo Plin. lib. 5. cap. 28. ¶ Item alius in ſuperiori Myſia, ſive Bithynia, juxta Aſcanium lacum: quam Mytiacam vocat Strabo, ad differentiã ſuperioris, quam Phrygiam appellat. Vide ipſum lib. 12. & 14.

Aſcanius, [Ἀσκάνιος. Ger. ein Sohn Aenee.] Aeneæ filius, teſte Virgil. ex Creusa regis Priami filia: fuga, laboribuſq; in quærendis ſedibus patriæ ſocius. Lavinium urbe condita, nobilitat. Cicerõne, an Lavinæ filius fuerit: ſed Poëtæ omnes & cæteri hiſtorici cum Virgilio Creuſæ ſuam fuiſſe aſſentãr. Dictus eſt autem primum Aſcanius ab Aſcanio Troja fugiens: deinde Ilus ab Ilo Trojanorum rege: poſtea Iulus à primo barbæ lanugine. Vnde Virg. 1 Aeneid. Ac puer Aſcanius, cui nũc cognomen Iulo Additus: Ilus erat, dum res ſtetit Ilia regno, &c. Hunc, quum avus & pater jam diruta Troja, de fuga dilaberent, flammula quædam in capitis vertice apparuit, quæ tamen nihil lætionis intulit, neq; etiam remedijs extingui potuit: unde illi factum imperii omen ſumpſerunt. Poſt hæc cum patre poſt multos errores in Italiam venit, ubi Turno occiſo, & patre etiam mortuo, quum apud Lavinium 30. annis regnaſſet, Albam longam condidit, reſtituta tamen prius in regnum avorum, quæ antea ob timorem in ſylvas aufugerat. Tandem quum univerſis 38. annis imperii gubernacula tenuiſſet, jam moriens, quum videret filium Iulum, Sylvium regno non ſatis aptum, ſylvium poſthumum fratrem, ſed ex diverſa matre, pietate & juſtitia præſtantem, regni hæredem reliquit. ¶ Eſt præterea Aſcanius Myſiæ ſuperioris, ſive Bithyniæ lacus, fluvium emittens ejuſdem nominis, qui circa Turboæum in Propontidem labitur. Virg. 3. Georg. trans Garbaram, tranſq; ſonantem Aſcanium. Vide Strab. lib. 12. & 14.

Aſchalitæ, ἀσχάλιται, Populi juxta Ind. cum ſinum. Steph. in Ἀσκίτης.

Aſchaium, ἄσχαιον, Civitas Achaiæ. Steph.

Aſciburgium, Vrbs eſt inter Germanos, quam illi ſua lingua Eſenerich vocant.

Aſcitæ, ἄσκιται, Arabes dicti ſunt ab utribus, quos Græci ἀσκοὺς vocant: quoniam hoc uſi ſunt. Plin. lib. 5. cap. 29. (inquit) utres bibas ſternentes, pecuniam exercent.

Aſclepiadēs, ἀσκληπιάδης, Nomen hiſtorici Cyprii, qui floruit eodem tempore quo Pygmalion regnabat in Oriente: quo etiam tempore ſcribit eum carmina in uſu non fuiſſe. ¶ Alius fuit Philoſophus cæcus, quem ſenem (ut Cicero lib. 5. Tuſc. quæſt. ait) quum quidã interrogaret, quid ei cæcitas attuliſſet, reſpondiſſe, ut pueris uno eſſet comitatior. ¶ Fuit & alius Aſclepiades Pruſienſis medicus, qui lapſa ſcalarum mutavit. ¶ Fuit & alius Aſclepiades poëta, à quo carmen Aſclepiadeum dictum eſt.

Aſclepiodorus, pers. pro. Ἀσκληπιόδωρος, Nobilis pictor fuit, quo nemo fœlicius ſymmetriam membrorũ obſervavit. Autor Plin. lib. 35. cap. 10. ¶ Fuit & Aſclepiodorus Alexandrinus, ſingulari ingenio ad omnia mathematica, ad inquiſitionem, cognitionemq; herbarum & lapidum, inquit Suidas.

Aſclepius, filius fuit Machaonis, ut putat Auguſtinus, & Aeſculapii nepos.

Aſclepiſōn, ἀσκληπιάδων, Mathematices fuit tẽporibus Domitiani, qui aliquando dixerat ſe diſceptum trà xanthuſcea propter à Domitiano juſſus eſt interfici, & accuratiſſimè ſepelii, ut vanitas ejus artis redargueretur. Sed repentina tempeſtate diſjecto tumere ſemuſtum cunas diſcerpẽre.

Aſconius Pædianus, Grãmaticus fuit & Hiſtoricus, ſub Nerone Cardinalis, qui in Ciceronis orationes reliquit cõmentarios, quorum nonnulla extant fragmẽta. Hic LXXIII. ætatis anno cæpit luminibus, XII. poſtea ſummo cum honore, & hominum gratia vixit annos, tutore Euſebio.

Aſcra, ἄσκρη, Vicus Bœotiæ in aſpero & ſteril. loco, in dextra parte Helicõnis, Heſiodi patria. De quo Gell. lib. 2. Aſcram tus miſerum penes hic Helicona colebat, Hyberno dirum, triſte æſtu, optabile nunquam.

Aſcræus, a, um, adjectivum, ἀσκραῖος. Virgil. 2. Georg. Aſcræumq; cano Romana per oppida carmen. Et Ovid. 9. Faſt. Aſcrææ oves.

Aſculum, ἄσκλον, Oppidum eſt Piceni, memorandum clade illata Pyrrho à Curio & Fabricio Romanis conſulibus: ut latè oſtendit Plutarchus in vita Pyrrhi.

Aſcurium, ἄσκουριον, Vrbs Thuſciæ Ptolemæo. Plin. lib. 3. cap. 12. Aſcrivium appellat, incolæ modò Catharum appellant, teſte Dom. Mar. Nigro lib. 6.

Aſcus, Ἄσκος, Gigas, quem quomodo Dionyſius vinctum cũ Lycurgo in fluvium cõjecerit. Vide apud Stephanum in Damaſco.

Aſdrubāl, Ἀσδρούβας, Gener Amilcaris patris Annibalis fuit, qui poſt ejus mortem ſeptem annos imperium tenuit, favente fortuna. Barchinarũ enim à ſervo barbaro, cujus dominũ occiderat, intercluſus eſt in medio hoſtium. Comprehenſus deinde à circumſtantibus ſervus, haud ſecũs prementibus, inter cruciatus & tormenta, ſpeciem ſemper ridentis præbuit. Autor Liv. lib. 21. ¶ Aſdrubal item alius fuit. Annibalis frater, qui quum in Italiam trajeciſſet cum magnis copijs, ut fratri ſuppetias ferret, juxta Traſimenum lacum à Cl. Nerone, & M. Livio Salinatore Conſulibus victus eſt, & occiſus: cujus præciſum in Annibalis caſtra projectum eſt. Hiſtoriam hanc vide apud Livium in 2. lib. bell. Pun. & Plutarchum in Annibale. ¶ Fuit præterea Aſdrubal, cui Calvo cognomen erat, qui in Sardiniam dux claſſis miſſus, tempeſtate rejectus eſt ad inſulas Baleares, ubi tamdiu per quod paſſas reſiderat naves, retulit. De quo plura apud Livium. ¶ Aſdrubal præterea hos alius fuit dux bello tertio Punico à Scipione Æmiliano tanta clade oppreſſus, ut omnes civitatis fequora litteribus. Hujus uxor, quum paucis antè diebus à viro impetrare non potuiſſet, ut ad victorem manus fugeret, in medias urbis flammas ſeſe cum filijs jecit. Autor Liv. lib. 55. ¶ Aſdrubal item, Giſconis filius, cujus meminit Plutarchus in vita Scipionis.

Aſea, vel Aſeates, ἄσεα, γένος, vicus Arcadiæ, ex quo Alpheus profluit. Stephanus.

Aſellius Sempronius hiſtoricus, & Tribunus, militavit ſub Scipione Æmiliano apud Numantiam, qui illud bellum literis mandavit. Citatur ſæpè teſtis à Gellio. ¶ Aſellius item Claudius, eques Romanus, Tribunus militum, ſub Claudio Nerone, qui apud Lucanum memorandæ fortitudinis exempla edidit. Hujus meminit Volaterr.

Aſembobim, populi dicti quaſi poſt Sembobitim inſulam, de qua Plinius.

Aſiã, gen. corr. Ἀσίας. Gen. Einer aus den drey Theilen der Welt: es iſt noch nicht bey im Außgang der Gemein erſtrecket: und der Name gröſſer iſt; Nomen tertiæ partis orbis, quo ad magnitudinem, dimidia reperitur. ¶ Eſt autem duplex Aſia major ſcilicet & minor. Aſia minor in quatuor partes dividitur, in Phrygiam, Lydiam, Myſiam & Cariam. Major autẽ Aſia, diſtinguitur ab Europa Tanai de fluvio ab Africa ſuperea Nilo. Dicta eſt autẽ Aſia ab Aſia nympha, Oceani & Tethyos filia, Iapeti conjuge, ex qua Prometheum ortum ferunt: five, ut quidam volunt, ab Aſio, Manti Lydi filio. ¶ Ab Aſia fit Aſius, tia, ſium. Aſiacus, Aſiaticus, Aſianus, & Aſis, idis: de quibus infra. Eſt & Aſia, ἄσια λίμνη, Nomen paludis in Myſia, prope Caſtrum ſitum, à quo vicinos campos Aſia pulta vocavit Virg. 1. Georg. Iam varias pelagi volucres, & quæ Aſia circum Dulcibus in ſtagnis rimantur prata Caÿſtri. In hac autẽ ſignificatione Aſia primam ſyllabam producit: aliter eandem corripiens, Europa atq; Aſia pulſa.

Aſiāticē, adv. ἀσιατικῶς, Peſſimorum ab Aſia formatũ. Ovid. 11. Metam. Et quid, ubi Aſiacis caluras ſpicula arcus, Ingemuit?

Aſiāticus, a, um, ἀσιατικός, Idem quod Aſianus, vel Aſiacus. Cic. de Clar. Orat. Genera Aſiaticæ orationis duo ſunt. Sic Aſiaticæ pecuniæ, apud eundem pro lege Manilia.

Aſiānus, a, um, ἀσιανός, Dicuntur nativum ab Aſia formatum: unde Aſiani oratores dicti ſunt, qui in Rato & redundãti orationis genere utebantur, cujuſmodi fere fuit oratio eorum, qui in Aſia aut nati erant, aut habitant.

Aſſa, dis, Poëtis Trum foeminino, patronymica forma ab Aſia deducta, Ἀσσὶς ἀοιδή. Ovid. 9. Metam. celeri, carina Achaeas metiris aequas, & in Aſſide terra Moenia conſtituis.

Aſſarchæ, ἄσσαρχαι, Viri erant communi Aſiaticarum civitatum conſenſu electi, qui cõmunia negotia curarent: de quibus Strabo lib. 14.

Aſſibr, ἀσσὰβ, ἀλλὰ, σπάνις, civitas Meſopotamiæ ab incolis vocatur, quæ alio nomine Antiochia vocatur, Steph.

Aſſida, æ, Oppidum mediterraneũ in Baetica, Hiſpaniæ regione: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 1.

Aſſilas, ἄσσιλας, Auguris nomen, qui Aeneæ in auxilium venit contrà

contra Turnum. Virg. lib. 10. Tertius ille hominum, divumq; interpres Asilas, &c.

Asilū ex pen. corr. [Asilum. Vulgò Fauronicum.] Oppidum Peloponneſi in ſinu Meſſenio. Lucan. lib. 8. Quas Asine cauter, & quas Cleus aſperat undas. ¶ Hinc Sinus Asinens. Strab. lib. 8. & Pomp. Mel. lib. 2. ¶ Asine item inſula ad Lunæ ex Sporadibus, quas Hecatonnesos nonnulli vocant, in mari Adriatico, cujus meminit Pompon. lib. 2. & ejus interpres Vadianus.

Asinius, ii, Vir nomen. Asiniorum Romæ illuſtres familiæ fuere ab aſinis dictæ (ut Porciorum à porcis.) Et hac familia erat Asinius Pollio, Auguſti familiaris, cui Quintilianus multam tribuit venerem, ſummamq; diligentiam: tā longè tamē à Ciceronis jucunditate & nitore dicit abeſſe, ut ſeculo prior videatur. Hujus filius Asinius Gallus librum cōſcripſit de Comparatione patris ſui & Ciceronis: quem idcir co Aulus Gellius monitum vocat veſtus, quàm hominem. Vide Aulum Gell. lib. 7. cap. 1.

Asis, idis. Vide ſupra poſt ASIATICVS.

Asilum. Vide ASSYLVM.

Asius, ii, Filius fuit Dymantis, & frater Hecubæ, ſed ex diverſis parentibus, & Hectoris avunculus. Hic etiam Priamo adverſus Græcos auxilium tulit, ut Hom. 2. Iliad. tradit. Fuerunt & alii hujus nominis, quorum paſſim meminit Homerus. ¶ Eſt & Asius, Ptolemæo, Senonū fluvius, juxta Senogalliam in mare Adriaticum influens, idem (ut opinor) jam eo, quē Plinius Actim appellat.

Asius campus, ſive Asium pratum, Asius campus eſt uliginoſus, juxta Cayſtrum Myſiæ fluvium: de quo ſuprà in deſcriptione ASIA.

Asopiades, patronymicum maſculinum, Asopiades. Quod apud Poëtas accipitur pro Acaco, Asopi nepote, qui pater fuit Æacidæ matris Æaci. Ovid. lib. 7. Metam. Huic Asopiades, Pectis innita, dixit, &c.

Asopis, idis, Asopis. Regiuncula eſt Peloponneſi, in tractu Achaiæ propriè dictæ, cui & Phlyaſiam: ita dicta ab Asopo fluvio, cui adjacet. Ab Homero Arethyrea dicitur, teſte Plinio lib. 4. cap. 5. Strabo lib. 8. etiam Asopiam appellat.

Asopus, Asopus. Germ. Ein Fluß in Meeraja zuſammen von Cenchrea in das Meer laufft.] Fluvius Peloponneſi, è Cleonis monte mediam præterfluens Corinthi regionem, in ſicum labitur Cenchreorum. Eſt & alius ejuſdem nominis fluvius in Bœotia, qui Thebas, Platæas, & Tanagram præterfluit. ¶ Interdum alius in Aſia propriè dicta, qui ſuprà cum Caprio fluvio Candicem urbem celeberrimam alluit, Lyco flumini impoſitus. ¶ Eſt & quartus in Paro inſula. Horum omnium meminit Strab. lib. 8. ¶ Hinc Asopis, idis, Asopis, patronymicum fœmininum, quo Poëtæ utuntur pro Ægina Asopi filia.

Asorus, Fluvius ejuſdē teſte Liv. lib. 6. Decad. 4. a Joene Heraclēā civitatem ſtatim in radicibus montis Oetæ. Hunc eſſe conjicitur eſt, de quo Plin. lib. 4. cap. 10. In ora Heraclea, flumen Apyla. Hic à Boccatio Asidus, ab aliis Asaras vocatur.

Aspalathia, Aspalathia. Vicus Taphiorum, Steph.

Aspalatis, Aspalathis, inſula Lybiæ, propter Alphaltos in ea naſcentes, Steph.

Aspalia, Aspalia. Mulier Meleſia fuit, acutiſſima ſophiſtria, & (quod in eo ſexu rarißimum eſt) Rhetoricis peritiſſima. Hāc ab Athenienſibus captam Pericles duxit uxorem, infauſto patrimonio, utpote quod duorum maximorum bellorum Peloponneſiaci, & Samii originem præbuit.

Aspasius, Aspasius, Sophiſta fuit Ravennas, Demetrii diſcipulus, auditor Paulanix & Hippodromi: qui Romæ docuit ſub Alexandro Severo. Scripſit contra Ariſtonem & malecticos diverſas orationes. De hoc multa Philoſtratus. ¶ Fuit item Aſpaſius cognomento Byblius, qui de Byblo patria ſua librū condidit, ac autem rhetoricam ſcripſit, & Panegyricum in Adrianum principem, cujus temporibus floruit. Autor Suidas. ¶ Præterea Aſpaſius quidam fuit Tyrius hiſtoricus, qui de Epiro variam hiſtoriam ſcripſit: itidem autor Suidas.

Aspathines, Aspathines, ex Perſis unus, qui cū Dario in Smerdim Magum conjuravit. Herod. lib. hiſt. 3.

Aspella, Vinum ex Cypri inſulæ nominibus, apud Plin. libro 5. cap. 11.

Aspendius, citharœdus. [Aspendius Citharœdus. Germ. Eigentlich zu reden / die nicht viel bringen / thun und verbut ſinden.] proverbio dic. ſalet in eos, qui rei nullius, quām privati lucri compendiariam habent. Traſtum ab artifice quodam Aſpendio, qui tā leviter ſiniſtra manu citharæ ſuæ chordas movebat, ut ſonus ad ipſum tantūm citharœdum, aut certē ad proximē aſtantes perveniret. Cic. in 3. Verr. Atque etiam illum Aſpendium citharœdum, de quo ſæpē audiſti id, quod eſt Græcis hominibus in proverbio, quem omnia totus canere dicebant, ſaltabit, & in intimis tuis ædibus poſuit, ut etiam illa ipſum artificio ſuo ſuperaſſe videatur. In quo Cicero ad exemplo, totus canere proverbialiter dictū eſt, pro eo quod eſt, omnia privata metiri emolumento.

Aspendus, Aspendus. Stephano, Pamphyliæ urbs. Argivorum accolarum, teſte Pomp. lib. 1. Ibi Venerem ſuibus ſacrificabantes cō quod autor ejus generis Mopſus ex Argis huc proficiſcens, primum obvium farmicare voverat: occurrit autē ſus.

Asphaltites, Asphaltites. Germ. Das todte Meer / oder ſtinckende See / darinn kein Fiſch leben kan.] Lacus eſt Judææ, bitumen gignens: unde & nomen habet. Ἄσφαλτος enim bitumen ſignificat. Nullum corpus vivum in eo ſubmergitur: unde & Mare mortuum dicitur. Autor eſt Plinius lib. 5. cap. 15. & 16. & Juſt. lib. 36.

Asphendon, pen. prod. Asphendon. Phocenſū urbs, ut tradit Pauſanias. Hanc Euſtathius vocari Apiecam dicit, tum quòd hybernationi locus amœnus ſit, tum ad differentiam alterius, cujus meminit Homerus in catalogo lib. 2. Iliad. ¶

Asporenus, Asporenus, Mons eſt prope Pergamum Aſiæ urbem ab aſperitate & ſterilitate dictus. Habet celebre Cybeles templum, quod ab eo etiam Asporenum, & dea ipſa Asporena dicitur.

Aspurgiani, Aspurgiani, circa Mœotim paludem, Steph.

Assa, Civitas juxta Athon item vicus Scythiæ, Steph.

Assacani, India regio eſt, in qua eſt Magoſa civitas regionis tertius caput. Strabo lib. 15.

Assaracus, Assaracus, Trois filius fuit, avus Anchiſæ, & pater Capyos. Virg. 3. Georg. Aſſaraci proles.

Assaradon, ultimus Aſſyriorum rex & Sennacheribi filius.

Assedones. Vide ESSEDONES.

Assera, Assera, urbs Chaldæorum. Steph.

Assesus, Assesus, Vibs eſt Molotiæ. Steph.

Assilia, apud Meleſios Pallas vocatur.

Assilium, Vmbriæ urbs eſt, quam Ptolemæus Assisium vocat, Assisi.

Assius. Vide ASSVS.

Assorum, Assorus, Mons Sami, à quo fuit Amphilyſus. Steph.

Assorum, vel Assoni, Assorus, Assonus, Civitas Siciliæ Steph.

Assos, Assos, per duplex S, Civitas Cretæ ubi vetuſtiſſimum Jovis templum fuit. Apud Steph. Asos per ſimplex S legitur.

Assyrius, ſicut teſtatur Joſephus, fuit Cyrus, Xerxis filius, qui poſt Darium patrium Perſidis tenuit imperium. Hunc Cyrum idem dicit Artaxerxem apud Græcos vocatum fuiſſe, cognomento Longimanum, qui regni ſui quadrageſimo anno.

Assus, i, genitivo ſi, Assus. Vibs eſt Troadis, teſte Strab. libro 13. & natura, & arte munita, ab ea parte qua mare ſpectat, arduum & erectum aſcentum habens. Vide ſactus eſt ſacas vulgat. Simylli Stratonici ſententia: Qui celeri paſſu Aſſum it, magnum vitæ periculum adit. Circa eas urbem Sarcophagus effoditur, à quo cadavera omnia in eo tūdita intra quadrageſimum diem ſolis dentibus exceptis, abſumebantur. Autor Plin. lib. 36. cap. 17. Ex his urbe rerum maxit Cleanthes Stoicus philoſophus, qui Zenoni in hoc ſucceſſit, quā ipſe Chryſippo tradidit. ¶ Alius autē unico S ſcribit apud Plinium legitur) Assum, Civitas oppidum eſt: de quo infrà ſuo loco.

Assius, a, um, Assius, adjectivum eſt ab ea urbe deductum: de Aſſius lapis, quo dū ſarcophagi genus, in quo cōdita cadavera, intra dies quadraginta, una cū omnibus, ſolis dentibus exceptis, conſumuntur, ut jam dictū eſt. Vide Plin. lib. 36. cap. 17.

Assur, Aſſyria eſt, quæ ab Aſſure Sem filio ſuō accepit nomē. Hunc Xenophon in æquivocis Ninum fuiſſe, Jovē cognominatum eſſe ſcribit. Aſſyrii Netyron bovem Deum appellavērūt.

Assyria, אשור Assyria, Assyrios. Germ. Ein Landſchafft Aſſien gegen Mitternacht gelegen. Regio eſt majoris Aſiæ, quam Ptolemæus ab ortu in media parte terminat, ab Occaſu Meſopotamia, à Septentrione parte minoris Armeniæ, juxta Niphatem montem, à Meridie Suſiana. Plin. lib. 5. cap. 11. Aſſyrium docet Syriæ partem eſſe, quæ poſtea vocata eſt Adiabene. Strabo autem longè latiores Aſſyrios ſines aſſignat, eo nomine cōprehendens Babyloniam, & maximam circumjacentium regionum partem. Fuerunt & Syriæ à Græcis vocata eſt, teſte Juſtino lib. 1. & Herod. lib. 7. quanquam multò latiores Syriæ fines fuerunt, quam Aſſyriæ. ¶ Dicta eſt autē Aſſyria, teſte Auguſt. lib. 18. de Civit. Dei, ab Aſſur filio Sem.

Assū, Assus, Civitas eſt Bæticæ, inter Gerum promontorium, & Herculeas Columnas, de qua Plin. lib. 3. cap. 1. ¶ Eſt & Assa, Inſubriæ urbs, non longè à Navaria diſſens. De hac Claudianus: nec plus Poſſenæ arebus Contulit Ausonii, aut mœnia vindicis Assæ. Memini & Plinius lib. 35. cap. 12.

Assyrtas, vel Assyrtes, teſte Plin. lib. 5. cap. 9. Abeſt ex alveis Nili, qui Meroën inſulam à ſiniſtra alluit: ille verò, qui à dextra parte eſt, Astusapes appellatur. Strabo verò Astaborē ſuum eſſe docet divertium à Nilo, circa Meroën inſulam in Nilum influentem.

Astaces, Astaces, Lacus eſt in Ponto, Aſiæ regione, cujus aquis irrigati campi ove paſcunt, nigro lucte accolas alentes. Autor Plin. lib. 2. cap. 103.

Astacum,

Astacum, Plinio, sive Astacus, Ἄστακος Stephano & Strabonі, Bithyniæ oppidum fuit ita dictum ab Astaco quodam Neptuni & Oceanæ Nymphæ filio. A quo vicinus Sinus Astacenus appellatus est, teste Plinio lib. 5. cap. 32. & Strab. lib. 12. qui & alterius ejusdem nominis urbis in Acarnania, quæ & ipsa propinquo sinui Astaceno nomen fecit, meminit Strab. lib. 10.

Astachis, (quod nisi hæc tenus corruptè lectum est) Vide ASTYOCHIA.

Astapei, Lybiæ populi, Steph. Ἀστάπεις.

Astapus, Strabonі flavius est circa Meroën, in Nilum influens, quam rem a Plinio notatam videri diximus. Plinius enim Nilum ipsum supra Meroën Astapum alterius vocari, quod ibi perierit receptus, vel ut ejectans in mare erumpat. Sic enim vocant Aegyptii aquas è cataractis emergentes. Nili autem nomen ante non assumere, quàm se cum cardinibus æquis junxerit. Vide Strab. lib. 17. & Plin. lib. 5. cap. 9.

Astaroth, [עשתרות Ashtaroth.] Antiqua civitas Ogregis Basan, in qua habitaverunt gigantes, & postea occisi in tentorio ejus Mansitis, regionis Bethsanæ. Sunt autem duo castella in Batanæa hoc vocabulo, novem inter se milliaria separata, inter Adraam & Azaelam urbes.

Astarte, [עשתרת Ashtoreth, Ashtaroth, Germ. Ein Abgott der Sonne.] Syrorum Dea erat, quam alii nomine Atergatim aut Derceto nominatam volunt. Cic. 3. de Nat. deor. ejus fuisse Venerem quæ Adonidi nupsit. Hanc sacræ literæ Astarten Sidoniorum deam vocant: cui Salomon rex uxori pellicatum suarum obsequi volens, altaria condidit.

Astur, nomen urbis, Calepinus. ¶ Astur, quoi, Platonis carmi urbis celebratus, in quem extant epigrammata libr. 5. Epigram. Græc.

Astŭrĭa, æ, vel Asturis, is, Ἀστερία. Nomen Latonæ sororis proprium. ¶ Est & Asteria Delos, & Rhodi insulæ aliud nomen, teste Plinio lib. 4. cap. 12. & lib. 5. cap. 31. ¶ Significat & gemmæ inclusam quandam aut è pupilla modo coruscantis, quæ opposita Soli, radios regerit candentes. Plin. lib. 37. c. 9.

Asteria, filia fuit Coei, Titanis filii, ut Theocrito placet. Hæc autem, ut ait Euphorion, post vitiatam Latonam à Jove dilecta est, à quo in aquilam versa, oppressa fuit: ejusque ex eo coitu ulto Herculem peperit. Quæ tandem ut quibusdam placet, adversus Jovem fratres, & ejus fulgetras ira, ecotumi ratione in coturnicem versa est, quæ Græcè vocatur ὀρτυξ: nomenque accepit insulæ, in quam confugerat, ubi à Jove in lapidem mutata est, undique demersa, & ab eisdem huc illuc agitata, quæ tandem ob susceptam Latonam firmata est. Ex Rocatio. Hæc insula ob susceptam Latonam supernatavit, & primò Neptuno ac Doridi consecrata est: postea Delos dicta, in qua insula Latona Apollinem & Dianam peperit.

Asterion, Ἀστερίων, Civitas Thessaliæ dicta, quòd in alto sita monte velut astrum quodam procul aspicientibus fulgere videatur, ut tradit Stephanus, qui eam suæ ætate Pyrgum vocatam asserit. ¶ Est & altera urbs ejus nominis in Syria. ¶ Est & fluvius Achaiæ in Nemeæa sylva fluens, & fructuum juxta ripam abundans: sunt, ut tellis est Lactantius. Et tertius Messeniæ Peloponnesi, ad fanum Argolicum, de quo Plin. lib. 4. cap. 5. ¶ Est & herba quædam hoc nomine apud Paulanian, in agro Argivo nascens ad ripam fluvii ejusdem nominis, cujus folia bonum faciunt acetum in coronas nectuntur. [Germ. Schatterkraut, oder Sternkraut. ¶ Asterion item, Ἀστερίων, Cometæ filius, qui Jasonem Cauchos navigantem secutus esse dicitur habet Apollonius. Val. Flac. lib. 1. Argon. celer Asterion, quem matre carentè Clenæus gemino fovit pater amne Cometen.

Astĕris, pen. corr. Ἀστερίς, Insula est in medio Sami, & Ithacæ sita, Strab. lib. 1. ¶ Est & Asteris civitas Hispaniæ, Ptolem.

Asterusia, Ἀστερουσία, Mons Cretæ ad meridiem, unde aspicitur à quo & Asterusia hodie urbs nomen habet, quòd ibi Cretenses colonias collocarint. Hujus incolæ Asterusiani vocantur, & Asterusii, Ἀστερούσιοι, Stephano.

Astice, [Ἀστακὸς. Germ. Ein Landschafft an der Thracischen Meer bey Constantinopel.] Regio est Thraciæ, supra Bolphorū, Ponto Euxino imminens, cujus urbes sunt Apollonia, Thynnias, Almedessus, Develton, & Phinopolis. De hac Plin. lib. 4. ca. 11.

Astigi, Civitas Bæticæ, à qua Astigitanus ager, Plin. lib. 3. ca. 1.

Astiochia, Vide ASTYOCHIA.

Astŏmi, [ἄστομοι. Germ. Leute in welchen kein Mund hat, sondern vom gantzen leib trincken.] Indiæ populi sine ore, arbitrio tantùm viventes, & odore ab ἀ, privativa, & στόμα quod Latinè os significat. Plin. lib. 7. cap. 2.

Astræi, Ἀστραῖοι, Astræi & Auroræ, sive (ut alii malunt) Jovis & Tiamadis filii, Insitiæ autitita, quam Poetæ fabulantur aurea illo tempore è cœlo in terram migrasse, & tandem, mortalium feecribus offensam, cœlum repetivisse. Ovid. 1. Metam. Ultima cœlestum terras Astræa reliquit.

Astrăcus, Ἀστρᾶκος. Vnus fuit ex Titanibus, qui contra deos arma tulit, ut ferunt. Hic cum aurora fertur concubuisse, & ex ea ventos genuisse: qui ab eo Astræi fratres dicti sunt. Ovid. 15. Metam. Astræus, & tot nidum subitis concursibus æquor Astræi turbant, & tanta prælia fratres.

Astrapæus, Ἀστραπαῖος, Dictus est Jupiter, ab Astrape, quæ est coruscatio. ¶ Item Astrapæus ventus, qui fulgetras excitat.

Astrēus, ei, Dictio Cilly laba. Ἀστραῖος, Nomen unius ex iis, qui à Perseo in urbe Cepheï regia sunt occisi. Ovid. 5. Metam. Occidit & Celadon Mendesius, occidit Astreus.

Astrophe, (Quod hic pro una ex Plejadibus corruptè legebatur) Vide ASTEROPE.

Astu, genetis neutri, ac cornu, Pro civitate Atheniensi, quam ἄστυ vocabant sed à Latinis mutatur y in u, & fit astu, ut inquit Priscianus Terentio Eunuch. An in Astu venit? Probus Aemylius in Alcibiade: Postquam in astu venit, concione advocata verba fecit. ¶ Apud Latinos verò Astu, sive Astus, idem est quod calliditas, πανουργία, quæ & Astutia dicitur. Festus Pompeius: Astu apud Poetas astutiā significat: cujus origo à Græco ἄστυ: hoc est, ab oppido deducit, in quo qui versati sunt, callidi esse, cum & alteri esse videntur. Vide infrà in dictione ASTUS.

Astura, Ἄστυρα, Flumen Latii, & insula in Tusco adhio. Plin. lib. 3. cap. 5. Antium colonia. Rutilius de Reditu suo: Astura, flumen in agro Laurenti est, quod quidam Aturam vocant.

Asturĭa, æ, Ἀστυρία, Regia Hispaniæ in tractu Tarraconensi, Arrabris, Gallæcis, Cantabris, & Vardulis finitima: equis tolutariis nobilitata, qui ab ea Asturcones vocati sunt.

Astŭrĭus, ii, Ἀστύριος, Gentile nomen est, cum significatu, qui ortus est ex Asturia Tarraconensis Hispaniæ regione. Martialis pro possessivo usurpavit, Asturcon equum dicens, pro Asturco, sive Asturconi. Ita enim habet in Diptychis: Hic brevis ad pauca est rapidos qui colligit ungues, Ventaque amiferis gentibus Asturcus. ¶ Est item Astur, Hectoris cujusdam proprium nomen, qui Aeneæ suppetias tulit adversus Turnum: de quo Virg. lib. 10. Aen. ¶ Asturicum, Antiqui Regis, Ἀστύριος, Gallis Assiar, avis est. Asturum & Falconum meminit Julius Firmicus lib. 5. Mathesios. Vide TAGUNEX.

Asturēs, Ἀστύριοι. Sunt Hispaniæ populi memorati Flori, Gallæcis, Arrabris, Vardulis, & Cantabris proximi, auxiliorum & equis quondam tolutariis nobilitati, quibus non vulgaris in cursu gradus, sed mollis alterno cruram explicatu glomeratio est: ut tradit Plinius libro 8. cap. 42. Silius lib. 3: His parvus sonipes neq; matri asinus: at idē Autin contusis glomerat vestigia corpe, Aut mobili parata celer trahit ilia collo. Talem gressum Graeci ἀσύραιν vocant, à bonitate cursus. Latini dicunt tolutarios equos, à tollendis pedibus, & collutim glomerandis.

Astyages, Ἀστυάγης, Cyaxaris filius, Persarum & Medorum rex, & pater Mandanæ, quæ Cambysi mediocris dignitatis Persæ nupta, Cyrum peperit: quem avus, in somnis quibusdam exterritus, Harpago cuidam extarimis familiaribus necandum tradidit. Qui quum tam crudele ministerium per ipsum nolle exequi, Mitradati regio bubulco omnia illa denunciat. Erat Mitradati uxor nomine Spaco, quod Medorum lingua canem sonat. Hæc tum forte mortuum ediderat partum, cum ei pro Cyro magnificè cunas tepelliri: Cyrum autem ipsum, tanquā filium suum, domi educat. Qui postea ab avo agnitus, & in Persidem ad parentes remissus, simulatq; accolevit, Harpagi iniquitatem avo declarat, eumq; in prælio captum, quod ad vivi penes se habuit: ex Herod. lib. 1.

Astylus, Vide ASTYLVS.

Astyanassa, Ἀστυάνασσα, Helenæ Menelai uxoris ancilla lasciviissima, dominamq; prostibulo se dignam nacta, quæ prima de variis excubitus modis librum conscripsit: cujus exemplum postea imitatæ Philænis, & Elephantine, idem argumentum tractarunt. Autor Suidas.

Astyănax, [Ἀστυάναξ. Germ. Ein Sohn Hectors.] Unicus fuit filius Hectoris ex Andromache, natus post inchoatum bellum inter Troianos & Græcos, quem Ulysses, antequam naves e Sigeo salverent, e turri misa inhumanitate dedit in præceps, ne quid reliquiarum superesset, quod excidium Troiæ, & populi imperium ulciscetur. Hector ut plurimū vocabat Scamandrium. Virg. lib. 3. Aen. Parvumq; manu Astyanacta vocabat. Latini principem civitatis sonat, quasi ἀστυάναξ.

Astycratia,

Astyeratia, filia Acoli, teste Homero Odyss. lib. 10.

Astydamas, Ἀστύδαμας, & hoc modo scribendus, fuit civis Atticus, ex quo Tragici poetæ fuerunt: patet etiam tum rhetor philosophus, & Socratis auditor. Suidas.

Astydamia, Ἀστυδάμεια, Ormeni filia, quam Hercules, patre prius occiso, rapuit. Ovid. Nec referam partus Ormeni Nymphatuos.

Astylus, Ἄστυλος, Vnus fuit ex Centauris: & quoniam augurio valebat, futura prænoscere, fratres monuerat, ne bellum adversus Lapithas assumerent: sed exorto in nuptiis bello, ipse sibi timens, una cum Nesso Centauro fugam arripuit. De hoc ita Ovid. 12. Metam. Astylus ille etiam metuenti vulnera Nesso, Ne fuge, ad Herculeos, inquit, servaberis arcus.

Astylus, Ἄστυλος, Crotoniata cursor tribus Olympiis cōtinuis vicit, stadio, diaulo & dolicho. Quòd autem in ultimo se Hieronis magistrum ac Syracusanum à præcone declarari fecerit, Crotoniatæ irati, statuam ejus fregerunt, bona insuper publicaverunt. Autor Pausanias. Meminit ejus Plato in legibus, qui eum nō tàm cursu, quàm perpetua virginitate clarum prædicat. Fuit præterea Astylus quidam Trojanus, à Menepiolemo occisus, teste Homero in primo Iliad.

Astymedusa, Ἀστυμέδουσα, Occupi fuit uxor (hanc enim repudiata marte, quā primas matrimonio sibi cōjunxerat, sed incognitam, in uxorem duxit) quæ ut liberis priotis conjugis intentum parentem faceret (ut fere omnium novercarum mos est) apud patrem eos accusavit, tanquam qui se de stupro appellassent: quapropter Oedipus iratus regnum crudentum reliquit.

Astynome, Ἀστυνόμη, Chrysæ Apollinis sacerdotis filia, unde & Chryseis dicta est: quæ, Chryse oppido à Græcis expugnato, in prædę divisione Agamemnoni cessit. Quam tamen postea pestilentia ab Apolline immissa adactus, patri restituit. Autor Homerus 1. Iliad.

Astynous, Ἀστύνους, Princeps quidam Trojanus, quē Diomedes in bello Trojano interfecit, ut scribit Homerus libro quinto Iliad.

Astyochia, pen. prod. Ἀστυόχεια, Actoris filia fuit: quę quum sola in summum paternę domus cœnaculum ascendisset, ānexe compertа creditur. Fuit & altera ejusdem nominis, quā Hercules rapuit, & ex ea Tlepolemum genuit: de qua Homerus in Catalogo navium.

Astypalæa, Ἀστυπάλαια, Insula est in mari Carpathio aut certè Icario, è regione Cnidi, appidum habens ejusdem nominis. De hac Plin. lib. 4. cap. 12. Fuit item Astypalæa oppidum in Cō insula, cujus meminit Strabo lib. 14.

Astyra, Ἄστυρα, vel Astyrum in singulari, Civitas Mysiæ, noxa Troadem. Est & virus prope Adramyttium, item civitas Phrygiæ, ubi Minerva colebatur, & Bacchæ juxta Parnassi: Item Italiæ regio. Stephanus.

Astus, pro simplex oppidum in agro Brutino.

Asturus, Vide AXORVS.

Astus, sive Ἄστος Stephano, sive (ut apud Plinium legitur) Astum, Oppidum est Corsicæ insulæ mediterraneum: de quo Plin. lib. 4. cap. 12.

Astychis, Ἀστυχις, Aegyptiorum rex post Mycerinum, cujus opus fuit lateritia pyramis apud Memphim, ut refert at Herodot. lib. 2.

A ante T.

Atabulus, [Ἀτάβουλος. Pol. Ἄνεμος μεταξὺ λιβὸς καὶ ἀπηλιώτου. Vng. Ἀφρικόνοτος.] Ventus Apuliæ peculiaris: unde etiam Apulus peculiarem epitheto appellatur. Horat. 2. Serm. Satyr. 5: Incipit ex illo montes Apulia notos Ostentare mihi quos torret Atabulus. Quem locum explicans Porphyrion, Atabulum dicit ab Ἀτερ τοῦ βάλλειν βλάβην: hoc est, à noxa, & nimis quoque inferendo. Est enim frigidissimus, teste Plin. lib. 17. cap. 24. & si flaverit circa brumam, omnia exurit, frigore arefaciens, ut nullis postea possint foliis recreari.

Atabyria, ę, [Ἀτάβυρος. Ger. Ein alter nam eines Berges Atabyrij.] Vnde est ex vetustis Rhodi insulæ nominibus, ductum ab Atabyro rege, ut Plinio placet lib. 5. cap. 31. sive (ut alii malunt) ab Atabyri, editissimo totius insulæ monte.

Atabyris, Ἀτάβυρις, Mons est editissimus totius Rhodi insulę, sive Atabyro sacer cujus meminit Strabo lib. 14.

Atacini, orum, Ἀτακῖνοι, Populi Narbonensis provinciæ, Atacis amnis accolę, qui circa Narbonem Martium fluit: à quo & nomen acceperunt. Meminit horū Pompon. lib. 2. & Hermolaus in Plinium: qui etiam Atacinarū familiam Romæ illustrem, nomen inde traxisse existimat.

Ateon, (quod hic per errorem legebatur) vide ACTAEON.

Atalanta, Ἀταλάντη, Schœnei, vel ut alii malunt, Iasi Argivorū regis filia, virago, & forma, & viribus corporis præstans, quæ primo aprum Calydonium sagitta vulneravit. Hęc quum mira corporis velocitate præstaret, & à nuptiis omnino abhorreret, sylvis tantùm & venatui dicte colebatur, procisque suis cursus certamen proposuit, in quo victus, mortis pœna: victorem, conjugii sui præmium sequeretur. Multis itaq; superatis, tandem ab Hippomene, Veneris consilio victa, nupsit victori: quum is in æde Matris matris, nulla numinis habita reverentia, cū illo cōcubuisset, in leęnam conversa est. & Hippomenes in leonē. Vide fabulā apud Ovid. lib. 10. Met. & Martialem ad Caesarem & Atalantā, uxor Acasti, regis Iolci, quæ Peleo amore capta quū ab eo repulsam tulisset, amore in odium cōmutato, Peleo apud virum dicto in, quod vim sibi intulisset conatus esset. Quamobrē Acastus uxoris delationi temerè fidē habens, Peleo bellum intulit: qui Tyndaridis (quorum in Colchica navigatione socius fuerat) in auxilium vocatis, Acastum præsidio imparem: captaq; Iolco, Atalantam supplicio affecit. Ex Suida. Fuit & Atalanta, fons in porta Cyparissiorum: dictus quòd in venatrix fœmina situ & ejus lassata consedent, & petra venabulo ejus percussa, latices effudit, sicut scribit Pausanias.

Atallinē, [Ἀτάλλινη Germ. Ein Insel nahe bey Negropont gelegen.] Exigua est insula Euboeæ adjacens, è regione Opuntiorum: cujus meminit Thucyd. lib. 2.

Atarbicis, Ἀτάρβικις, civitas in Propontide insula. Steph.

Atargata, apud Strab. lib. 16. dea quædam nomen est quæ à pud Assyrios colebatur. Ab aliis Atergatis dicitur. Vide infrà.

Atarna, æ, Ἄταρνα, Stephano, Urbs fuit in ora Mysiæ, è regione Lesbi.

Atarnes, Ἀτάρνης, Darii Persarum regis frater, filius Hystaspis, cujus filiam unicam nomine Phratagunam Darius uxorem duxisse fertur Herod. lib. 7.

Atarpyon, Ἀτάρπυον, Gens magna Arabiæ, Steph.

Atax, Ἄταξ, Fluvius est Galliæ Narbonensis, ortum habens ex Pyrenæo monte, qui infunditur in mare Tyrrhenum. Lucan. lib. 1. Meris Atax gaudet Latias non ferre carinas.

Ate, [Ἄτη Pol. Νόσος. Vng. Vitia, accidentia.] Latinis Noxa dicitur. Ab Homero dea fingitur, quæ homines malis implicat, mentesq; fedavit, & pervertit: cui repellendæ & placandæ Litæ Jovis filiæ oppositæ sunt, quæ tantò sunt tardiores, quanto noxa est gravior. Vide Erasmum in Adagio: Ira omnium tardissime senescit.

Atelos, (quod hic pro insulæ nomine depravatè legebatur) vide TELOS.

Aterium, Ἀτήριον, Civitas Siciliæ, Steph.

Athacus, ci, Genus volucris gradiēs super quatuor pedes, lōgioraq; retro crura habens, de quo fit mētio apud Leviticū.

Athamania, Regio Illyriæ, secundùm alios Thessaliæ. Steph.

Athana, Oppidum. Plin. lib. 6. cap. 28.

Athartes, Fluvius est Scythiæ Thraciæ in Istrum defluens.

Atharubis, Vrbs Aegypti, Stephano.

Atisceti, Populi Barbarici.

Atergatis, [Ἀτεργάτις Germ. Die Göttin der Syrischen Sydonier.] Eadem quæ Atargata seu Atergatis in Syria: quam & Atergatim & Derceto Strabo lib. 16. appellat. Dea conjugium nomen, quæ apud Ascalonem Syriæ civitate colebatur. Hanc Plinius prodigiosam Atergatim vocat, quòd Ctesiachen ejus māstro fuisse fingeretur, superiore parte mulierem, reliqua piscem referens. Hanc ferunt fuisse matrem Semiramidis, quæ ob amissam pudicitiam tantum animo dolorem concepit, ut sese in lacum præcipitem dederit: quumq; eadaver ejus alimentoribus invenire non posset, creditum est eam in piscem fuisse transformatam. Qua factum est, ut deinceps à piscium esu vicini populi religiosè sese abstinerent. Vnde & Atergatim dictam volunt, quasi Ἀτεργάτις, quod Syris hanc piscibus fovisse Macrob. 1. Saturn. duo fuisse Assyriorum numina tradit, Adad, & Atergatim, ex quibus omnia gigni arbitrabātur: per Adad nimirum Solem, per Atergatim terram intelligentes. Vide Caelium Rhod. lib. 24. cap. 3.

Aternus, Fluvius est Italiæ, in ora Ferentanorum, per agrum Adrianam in mare Adriaticum labens. Plin. lib. 3. cap. 12. & 13.

Aterse, Civitas regionis Veneræ, ut tradit Plin. lib. 3. cap. 19.

Athamas, Ἀθάμας, Suidæ, Aeoli fuit filius & Thebarum rex, qui Nephelem in uxorē duxit, & ex ea Hellen & Phryxum genuit. Sed quum Nephele, furore Liberi patris concitata, in silvas abiisset, Athamas liberis suis Ino Cadmi filiam superinduxit novercam: quæ privignos secretò apud Patrem accusans, eō illos compulit, ut conficere sibi aurea arietē quam quondam ex Neptuno & Theophane genitum tradunt, & cujus vellus à Phryxo mari consecratum, postremò inter sydera relatū) fuga sibi consulerent. Quapropter Ino mala furia in Athamantem immisit, quæ is tantam rabiem ejus deverunt, ut quum Inonē se eum videret, hanc ferocem, & Chios suos ejusdem carnibus arbitratus, raptum Learchum ex filiis altero saxo illiserit. Quod Ino videns cum Melicerta altera prole fugiens, se ex rupe in mare præcipitem dedit, & deorum miseratione in deam marinam mutata est: quam Græci quidē Leucothean: Latini autem Matutā appellant. Vide infra in dictione Leucothea.

ne INO. ¶ Hinc Athamantis id est, Helle ejusdem filia.

Athāmantĭădēs: Id est, Phrixus Athamantis filius. ¶ Athamas etiam est Thessaliæ mons, ut habet Plin. lib. 4 cap. 8. ¶ Fuit etiam fluvii nomen, qui decrescente Luna ligna sibi admota incendit, ut autor est Ovid. 15. Metam. Admotus Athamantis aquis incendere lignum Narratur, minimus quum Luna recessit in orbes.

Athamānes, ἀθαμᾶνες, Populi Thessaliæ de quibus Plinius lib. 4 cap. 8.

Athanasius. [Ἀθανάσιος. Ger. Ein frommer Bischoff zu Alexandria.] Primus Alexandrinus, educatus ab Alexandro ejus civitatis præsule, olim Diaconus ejus concilio Nicæno fuit. Arianorum deinde maximus perpetuus insidias, ad Constantem Galliarum principem aufugit. De quo plura Volaterranus.

Athenæ, arum. [Ἀθῆναι. German. Die Stadt Athen in Griechenland/so vor zeyten Gelehrsamkeit/aus deren so viel fürtrefflicher Gelehrter namen sind/erschienen vnd gemehret ist.] Civitas Græciæ totius celeberrima disciplinarum omnium altrix, & amplissimarum colonarum fecundissima genitrix, in ea Achaiæ parte sita, quæ quòd magna ex parte Ionicis est, olim Actæ, & deinde Attica vocata fuit, quæ hodie Morea. Hanc Cecrops primus condidit, unde & Cecropia dicta est, postea a Minerva Minervia, & ab Iove Xutho filio Ionia, & a Minerva Athenæ. Græci enim Minervam Ἀθηνᾶν dicunt. Horat. 2. Epist. Adjecere bonæ paulò plus artis Athenæ. Cic. 1. de Orat. Vt omittam Græciæ, quæ semper eloquentiæ princeps esse voluit: atque ejus omnium disciplinarum inventrices Athenas, in quibus summa dicendi vis & inventa est, & perfecta. Tres autem fuit quidam æstimarunt urbes Athenas, ab unis Athenæ, ab aliis Athenæ, ab aliis Athenæ. Sed ab aliis Athenopolim dictam fuisse.

Athēnæēnsis, adjectivum, Ἀθηναῖος. Cic. pro Flacco: Adhuc Athenienses unde humanitas, doctrina, religio, fruges, jura, leges artæ, atque omnes cultus dispersi sunt. ¶ Athenæi illi incundi & temeritas. Ἀθηναῖοι ἐρεθισταί. Quidam in eos, quibus male consulta veluti nevi. Nam id olim vulgo tributum est Athenienses, quòd ipsi quidem sæpe consilia cautiora, quamq; prospicerent: verum Minerva tamen præses illorum male consulta bene vertere consuevit.

Athenæum, ἀθήναιον. Lucos erat Minervæ dicatus, ad quem Poetæ, aliiq; scriptores Græciæ ipsa sua referebant, quemadmodum Poetæ Latini ad Apollinis templum. Accepimus tamen & aulam regiam, & publicum, ad quæ convenirebant Studiosi, ut aut Poetas recitantes, aut Rhetores declamantes, aut Philosophos, aliarumve disciplinarum Professores audirent. [Ger. Ein gut Haman gots Hauß/darinn studiert vñ gelehrt.] Dictum est autem Athenæum, ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς. hoc est, a Minerva, studiorum antistita. Iulius Capit. Poetica verò ubi adolevit in Athenæo controversis declamare audentibus etiam in prætoribus satis. Lampridius. Ad Athenæum audiendorum & Græcorum & Latinorum Rhetorum vel Poetarum cœtus frequenter processit. ¶ Est & Athenæum promontorium Campaniæ non procul à Pompeiis in extrema fuit parte Minervæ sacellum habens, ab Ulysse conditum. Autor Strabo lib. 5.

Athenæus, Ἀθήναιος, Cilix Peripateticæ sectæ Philosophus fuit tempore Augusti. ¶ Fuit etiam hoc nomine Grammaticus Naucratites, qui sub M. Antonio claruit, cui libros Deipnosophistarum varia eruditione refertos conscripsit: quos Hermolaus Byzantius in Epitomen contraxit. Plura de hoc vide apud Suidam.

Athenion, Ἀθηνίων. Pictor insignis fuit, Glauconis Corinthii discipulus, cujus opera numerantur a Plin. lib. 35 cap. 11.

Athenodorus, Ἀθηνόδωρος, Philosophus fuit, Augusti familiaris, quem enim natura ad iram pro civitorem videret, hoc illum præcepto instruxit: Quòd ira, Cæsar, te ceperit, tibi prius neque duxeris, neque feceris, quàm ipsa quatuor & viginti elementa literarum sicecatum tecum ipse percurreris, & memoria recenseris: ut ita concitatio ilia, quæ momentola est, mente alò tradita, paulò temporis interjectu languescat. Hic fuit discipulus Dionysii Areopagitæ. Composuit opus varium, quod Ἀπορημάτων scripsit. ¶ Fuit & Athenodorus sculptor eximius. Plin. lib. 34 cap. 5.

Athenopolis, Ἀθηνόπολις, Oppidum Massiliensium. Plin. li. 3. c. 4.

Athesinus, pen. prod. Ἄθεσις, Fluvius effluens è lacu, qui in Apennino est, supra Carnos incumbente, & labitur in Ilium. Autor Strabo lib. 4.

Athesis, pen. corr. [Ἄθεσις. Germ. Ein Fluß so von den Trident Gebirg durch Veronam ins Meer laufft/welchen die Italiäner, Adice, Germani, die Etsch nennen.] Fluvius qui ex Tridentinis alpibus Tridentum alluit, & Veronam dividit deinde per latas Padi paludes gradiens, non longe à brundulo portu in Adriaticum mare influit. Plin. lib. 3. cap. 16.

Athilibis. Vrbs Aegypti, & alia Arabiæ, Steph.

Athimodiana, Pars Cecropidis tribus. Steph.

Athochari. Populi sunt Scythiæ in Asia, Herod.

Athōs, [Ἄθως Steph. ano, Vulgo Monte Santo. Germ. Ein hohes spitziges Berg gegen Thracien vnnd Macedonien gelegen.] Mons inter Macedoniam & Thraciam tantæ altitudinis, ut usque ad insulam Lemnon umbram porrigere dicatur. ¶ Vade Xerxes factus proverbio Athos celat latera Lemnia navis, Ἄθως ἐς Λῆμνον σκίαζε λαμπρὸν Μηδικὸν στόλον. Vbi quis odiosi, aut molesti, aut gloriam ea in re jam obscurat, aut eloquio obstitit. Tradunt in Lemno bovis fuisse simulacrum ingens, candido è Dionysiade lapide. Id Athonis montis tam longo distans intervallo animè ob immanem altitudinem obscurat omnia sua. Ita dictus à Gigante ejusdem nominis. Situs est hic mons in Chersonesso, quæ Chalcidicæ regioni angusto illimo annectitur: quæ Xerxes hebum Græciæ inferens, perforavit, monteque quem à continente abscidit. Huc alludit Lucan. lib. 1. Creditur omne Vellicatus Athos. Servius in illud Virg. ea. Aeneid. Quantus Athos, aut quantus Eryx. Athon merito recisitate, non Athos legendum præcipio: existimans nimium palleriorem syllabā corripi. Quæ tamen in re tabitur, quum apud Græcos Ἄθως scribatur per ω magnum.

Athrys, hujus Athrys, fluvius est Thraciæ in Ilium fluens.

Athymbra, Vrbs Cariæ juxta Menandrium, ab Athymbro condita, & Nysa postea dicta. Steph.

Athyras, Portus & devertia juxta Byzantium, & fluvius quidam, & fluvius Asiæ, Steph.

Atīmetus, pen. prod. Ἄτιμητος, Libertus Cæsaris fuit, ut deprehenditur ex inscriptione sarcophagi, quem Homonoea uxor sua defunctæ posuit cum elegantissima Epicharitos cujus exemplum vide eo loco in dictione HOMONOEA.

Atīnās pen. prod. Ἄτινας, Civitas juxta Pontinas paludes: dicta à matre, qui Ἄτις dicebatur, quos paludis victorias ceam Martialis in Quo civis pulcra gloriatur Atina. ¶ Loca Atinates populi, quorum meminit Plin. lib. 3 cap. 5.

Atintania, ἀτιντανία, Pars Macedoniæ, ab Atintane Macedonis filio dicta, Steph.

Atiscori, populi Britanniæ.

Atlantĭcæ Insulæ [ἀτλαντικαὶ νῆσοι. Vulgò Islas Afortunadas. & quas Beatas vocant: septem quidem hæ sunt, paulò minores dimidiæ Maurusiæ, dextrorsum ab Atlantis altissimi lateribus. Incolæ illarum, medio interdiu aëre plurimam flatus ac roris sentiunt. Solum verò pinguis: arcuatis alio modo, plantisve destitutum: sed omnes fere arbores fructu alio humano itidem oleum producit, dulcem quidem & ortotatum multimodum: unde fortasse & ventrem. Aër tyrannus, ac temperatus, & medium annum ferè eodem tempora continens. Nam quæ à terra perflant venti, ac Boreas & Aquilo, propter longinquitatem pervidi & languescentes ipsa fatigantur, & defessi prius quàm ad has insulas perveniunt. Qui verò à mari perflant Argestes & Zephyrus, frigidos quidem & temperatos imbres ex pelago affert. Plurima verò per hominem aerem cum humore fructificantia nutrimus, ut etiam apud Barbaros incredibiles fides, de Elysios campos esse, & beatorum domicilia ab Homero decantata.

Atlas, antis. [Ἄτλας. Germ. Ein Riese in Mauritania/der den Himmel auff seinen Schultern vnd den Himmels lauff soll erfunden haben.] Mauritaniæ rex fuit, qui humeris cœlum sustinuisse dicitur, quòd primus cursum Solis & Lunæ, syderisq; omnium variationum rationes, vigore animi, solertiaque deprehenderit. Hic fuit Promethei frater, qui quum monitus esset oraculo, ut caveret à Jovis filio, nullū hospitio suscipiebat: quòd Perseus Jovis ex Danaë filius indignè ferens, offendit ei caput Gorgonis, cujus conspectu Atlas in montē conversus est tam excelsum, ut ejus cacumen cerni nequeat. Hinc factus est fortis fabulæ, ut Atlas res Mauritaniæ cœli humeris suis fulcire dicatur. Fere à medio monte nubes incipiunt: hyeme & æstate nivem habent. Columnam cœli indigenæ appellant. ¶ Atlas cœlum, Ἄτλας τὸν οὐρανὸν ἀείρει. Subaudiendum ἀείρειν, id est, sustinuit. Dicitur solitum dicis, qui fesso negotiis & molestiis involvunt negotiis, triplicibus humanis accessunt. Nam his Cœlum humano excepto deprehensus autem quòd illi struxisset insidias, præceps datus est in mare Atlanticum. ¶ Ab communi populi incolēs Atlantes dicatur, qui solidum astrorum: hoc est, fine nominibusnam in universum Atlantes nominantur: singulos nullū proprium nomen imponere. Solem arcticum, occidentemq; dira imprecatione cōmentor, et ex natalem ipsis agricolis. Nec; insomnia visum qualia reliqui mortales. Nimbis, Solanis, Eeradatus autores. Ex Atlante ingentes flumina oriuntur, serenique Nubes. Augustin. lib. 18. de Civit. Fuere Promethei Atlas, magnus fuit Astrologus dicitur: unde occasione fabulæ invenit, ut cum cœlo portare contingeretur, quia vis mons ejus nominis nuncupatus, cujus altitudine penitus cœli portario in orientem videri videatur. Diod. lib. 4. Fuit Atlantem Astrologiæ ejus cupiens finem, deq; sphæra primum inter homines disputatione ex revolvis est, quibus humeris sustinere, Jovem orabente fabulis sphæra inventione. Scribunt quidā duos esse montes in Mauritania Atlantes dictos alterum ex-

tumultā

humanis Hesiodi vicinorem: alterum in interiore Libyâ. Remotum ab Atlante rege in eum converso dictas est, quem coelo columnam nominant. Tres autem Atlantes fuisse memorantur. Vnus rex Italiæ, & pater Electræ uxoris Corythi. ¶ Alter rex Arcadiæ & pater Majæ, ex qua natus est Mercurius. ¶ Tertius Mauritaniæ, qui dicitur est Maximus. Hic primus navim cõstruxit, navigavitq; ¶ Sumitur aonnunquã à Poëtis Atlas pro hominis simulacro, sustinente columnas ædium, aut ipsum ædificium, ad similitudinẽ Atlantis cœlum humero torquẽtis, qui etiam Latino vocabulo Telamones appellantur. Ficbant aũt ferè gibbosa figura, more cerũ, qui onera dorso gestantiq; atq; omnino duo, interdum averti, interdum sese invicem spectantes. Martialis: Non aliter ducitur Atlas cum comparе gibbo. ¶ Est & Atlas, teste Herodoto, lib. 4: Fluvius ex Hæmo monte nascens, & Aquilonem versus in Istrum defluens.

Atlanticus, a, um, ἀτλαντικός, sic ut, Atlanticum mare id est, ea pars Oceani, quæ Mauritaniam ab Occidente alluit: dicta ab Atlante monte, qui eam Oceani partem respicit. Cic. de Somnio Scipionis: Omnis terra quę colitur à vobis, parva quædã insula, circumfusa illo mari, quod Atlanticũ, quod magnum, quod Oceanum appellatis in terris. Mare Oceanum.

Atlantĕus, a, um, pen. prod. Horat. 1. Carm. Atlanteus que finis Concurrit. Pleiades Atlanteæ, apud Ovid. 3. Fastor.

Atlantĭădes, ę, & per epenthesim Atlãtiades, ἀτλαντιάδης, ἀτλαντιάδου. Patronymicum masculinum: quo Poëtæ utuntur pro Mercurio Majæ filio & nepote Atlantis. Ovid. 8. Metam. Venit Atlantiades positis cadutiferalis.

Atlantĭs, ĭdis, dive Atlantias, ădis, ἀτλαντίς, ἀτλαντίδος, Patronymicum fœmininum, significans filiam vel neptem Atlantis. Virgilius octavo Aeneid. Electra Atlantide cretus, Iasius: libro 16. Vesque Atlantiadum tabefecerat ora sororum. Vbi Atlantiades sorores vocat Pleiades: de quibus supra. ¶ Atlantides, ἀτλαντίδες, Vergiliæ dictæ sunt: Atlas enim ex Plejone Oceani filia, ut ait Higinus (ut ait, Deucalionis) habuit quindecim filias, quæ uno vocabulo Atlantides dicuntur. Verùm quinque ex his Hyades sunt nominatæ, à fratre Hyante à sororibus plurimùm dilecto: reliquæ Pleiades à matre dictæ. ¶ Vergiliæ dicuntur, quia cũ Vere exoriuntur. Et sunt septem, quarum sex clarissimè apparent: septima verò, quia Silypho nupsit, non videtur. Cicero aut Hyades à pluendo dictas. Nostri Suculas vocant à suibus: quoniam mensi Iunio gaudent. Indicant enim pluvias.

Atŏssa, ἄτοσσα, Filia fuit Cyri, quæ primùm Cambysi, & post ejus mortem Dario nupsit. Herod. lib. 3.

Atrantĭnæ. Populi Arabiæ Felicis. Plin. lib. 6. cap. 28.

Atrani, Populi Hirpinorum in Italia, apud Plin. lib. 3. cap. 11.

Atratinus. Oratoris nomen est, qui Cælium accusavit, defendente Cicerone.

Atrax, ἄτραξ, Fluvius Aetoliæ: à quo Atraces quidam populi cognominati sunt, ut scribit Plin. lib. 4. cap. 2. ¶ Est item Atrax, Thessaliæ oppidum: à quo Hippodamia Pirithoi uxor Atracis Ovidio dicta est: & Atracia ars, Statio pro Magicâ, quæ apud Thessalos plurimùm viguit.

Atrăcĭs, pen. corr. ἄτρακις, populi sunt Aetoliæ, quibus nomen dedit Atrax fluvius per agrum eorum in mare fluens: ut ille habens, teste Plin. lib. 4. cap. 2.

Atrăcĭs, ĭdis, ἄτραξ, Gentile fœmininum ab Atracibus deductum, Aetoliæ populi: aut etiam ab Atrace Thessaliæ civitate. Vnde Ovidius Hippodamiam Pirithoi uxorem Atracidem vocavit. Atracis (ἄτραξ) jambigua exiit, in arma viros.

Atrăcĭus, a, um, ἀτράκιος, poss. divum: deductum ab Atracia Aetoliæ regione: sive ab Atracia Thessaliæ oppido. Vnde Atraciam arcem Statius appellavit Magicam, quæ apud Thessalos plurimùm viguit. Sic enim habet ille lib. 1. Thebaid. qualis per nubila Phœbe Atracia subeat arte color.

Atræ, ἄτραι, Civitas inter Euphratem & Tigrim, Steph.

Atrebates. [German. Bilder bey den Niderlanden / so gemeiniglich Artois oder Artoys genennet werden.] Appellantur à Cæsare populi inter Belgas, quos hodie Artesienſe vocamus. Vulgò Arras, vel, Artois.

Atreus, disyllabum, ἄτρεύς, Pelopis & Hippodamiæ filius fuit, pater Agamemnonis & Menelai: qui ab ipso Atrides dicti sunt. Fratrem habuit Thyestem, qui fratris uxori stuprum intulit. Atreus verò fratri filium epulandum apposuit. Ob quæ facinora, Sol, ne pollueretur, cursum retrorsum dicitur convertisse. ¶ Hinc proverbialis figura dicimus, Atrei oculi, Ἀτρέως ὄμματα, de corvo truculentoque aspectu. His enim oculis in Tragœdiis indagebatur Atreus.

Atreus, a, um, ἀτρεῖος, Adjectivum est, trium syllabarũ. Statius Theb. 1. presor Atrei: ti quid tibi sanguinis unquam.

Atrĭdes, æ, pen. prod. ἀτρείδης, plurativè Atridæ, arum. Atrei filii, Agamemnon & Menelaus. Virgil. 1. Aeneid. Atridas, Priamumq;, & saevum ambobus Achillem. Atrides minor, & major. Ovidius 12. Metamorph. Non minor Atrides, non bello major, & ævo. ¶ Non soli Atridæ amant uxores. Dici solitum, quoties ignoscimus suam cuique dolere injuriam, communem aut damnum: nec oportere quenquam impune laedi. Homer. Iliad. H' μοῦνοι φίλεουσ' ἄνδρες, μετὰ καὶ ἑτέροισι γένονται. Aut quid est, Num solis hominum Atridis affectus, amorisq; Vxorum est.

Atria, Oppidum fuit insigne Tuscorum, portum habens insignem non procul à Padi ostiis: à quo vicinum mare Atriaticum vocatum est, & postea Adriaticum. Autor Plin. lib. 3. cap. 16.

Atropatia, ἀτροπατία, Stephano, Altera est ex partibus Mediæ dicta ab Atropato duce qui eam à Macedonum vi tutatus est. Media enim in duas distributa est partes: quarum altera Media major appellatur, cujus metropolis sunt Ecbatana. Altera minor, quæ & Atropatia dicitur. Vide Strab. lib. 11.

Atropatus, ti, ἀτροπάτος. Vide ATROPATIA.

Atrŏpŏs, pen. corr. ἄτροπος. Ger. Eine auß den dreyen Göttinnen so den faden des lebens abschneidet.] Vna extitisse Parcis ista dicta quasi immutabilis, quòd ad nullius preces converteretur. Copiosius in dictione PARCAE.

Attæ, ἄτται, Stagnum in Bœotiæ urbe Phrygiæ, salem producens, Steph.

Attalis, Tribus est Attibæ. Steph.

Attăcum, ἄτταγον, Hispaniæ oppidum in tractu Celtiberorum. Ptolemæus lib. 2. cap. 6.

Attă, ἄττα, Civitas Arabiæ fœlicis, autore Ptol. lib. 6 cap. 8.

Attăbes, & Numenius latrones fuerunt famosissimi. Adeò ut Proverbio locũ ferentes, convenerunt Attabas & Numenius.

Attălĭcus, penult. corr. ἀττάλικος, Nomen Pergami regis, pecuniæ ditissimi, & splendidæ, abundantiq; supellectilis: quo omnia magnifica, Attalica dicta sunt: ut inquit Plin. lib. 8. cap. 48. Propertius: Nec sitis in Attalico mors mea nixa toro. Hic quũ liberos carere, populum Romanum testamento suo hæredem instituit. ¶ Fuit & Attalus nomen medici, cujus meminit Plin. lib. 32. cap. 8.

Attălia, ἀττάλεια, Stephano Oppidum est Aeolidis, apud Plinium libro 5. capite 30. ¶ Item alterum in Pamphylia: cujus meminerunt Ptolemæus libro 5. capite 5. & Strabo libro 14. Vulgò Satalia.

Attalyda, ἀττάλυδα, Vrbs Lydiæ, condita ab Attalide post mortem ejus à filio Lydo. Steph.

Atterĭus Philologus, Libertinus Athenis natus, quem Capito Ateius Jurisconsultus sui ejus patronus, inter Grammaticos rhetorem, & inter rhetores Grammaticum fuisse ait. Rumjuvisse scripta Salustii componendo autor est Pollio. Coluit familiarissimè Salustium, eoque mortuo, Pollionem. Autor Tranquillus.

Attĕlli, ἄτελλοι, Oppidum Campaniæ, inter Capuam, & Neapolim, quam nunc Averſam divimus.

Attellānus, a, um, adjectivum. Cicero Cluvio: Locuturus sum de agro vectigali municipii Atellani. ¶ Atellanæ histriones, ab Atella oppido dicti. Cicero Epist. fam. Quando ita secundum Oenomaum Accii, non ut olim solebas Atellanum, sed ut nunc fit, mimum introduxisti.

Attellĭcus, a, um, aliud adjectivum. Cicero 2. de Divinat. Totum omnino fatum eorum Atellicano versu jure mihi esse irridendum videtur.

Atellānæ, ἀτελλάναι ἀτταγῆνες, Latinę sunt fabulę, quæ ab Atella Oscorum civitate sumptæ fuerunt, in quibus ridiculę personæ inducebantur, & argumentis, dictisq; jocularibus respondebant Satyricis fabulis Graecis. Proprie autem Atellanicum dicebatur exordium. Liv. lib. 7. Juventus histrionibus fabellarum ludum relicto, ipsa inter se more antiquo ridicula intexta versibus jactitare coepit, quæ exodia postea appellata, consertaq; fabellis pomilionum Atellanis suam quod genus ludorum ab Oscis acceptum tenuit juventus.

Attĭca, ἀττική, Crana filia, à qua regio Attica fuit quidam existimant; dicta sit, quòd prius Actea ab Actæone diceretur: sive ab Attico rege, ut Favorino & Lycophroni placet: sive ab ἀκτὴ quod litus significat: propterea quòd ea regio, sicut scribit Strabo, magna ex parte littoralis sit. Quæ vocc etiam utuntur Latini. Virg. 5. Aen. At procul in sola secretæ Troades acta Amnem Anchisen flebant. Præcipuæ regionis hujus civitates fuerunt Athenæ, Eleusis, Marathon, & aliæ circumjacentes. ¶ Architidem præterea Poëtæ Latinissimam appellant, ad fabulam nimirum respicientes, quo Philomela Pandionis Atheniensium regis filia in hanc cavem dicitur esse transformata. Martial. Sic ubi multisona fervet lacer Attidis ales.

Attĭcē, ἀττικῆ, Regio est Achaiæ, ab agro Megarensi usque ad Sunium promontorium extenta: olim Actæ appellata, & Attica quòd maxima ex parte littoralis sit, teste Strabone libro 9. Vrbes præcipuas habet Athenas, Eleusinem, Marathonem, & alias nonnullas.

Attĭcus, a, um, ἀττικός. Quod ex Athenis est, vel quod ad Athenas pertinet: ut, Regio Attica. ἀττική. ¶ Atticus advena,

Ἀτταγῖς πολεμικός. In violentos & feroces vicinos dicebatur. Paris apud Xenodocum ait ex Atticorum moribus natum, quod olim finitimos è sedibus fuit exigere consueverint. Crateros tale manalle putat quod Atticenses, qui Samū mutuò fecerant, indigenas expulerint. Atti. lib. Rhet. 1. Proinde propriè quadrabit in eos, qui ita nuper in mœnibus aliquod asotum fuit, ut superiores ejiciat. ¶ Attica bellaria, παίγνια Ἀττικὰ de cupedibus. Transferri potest ad rem quācunque majorem in modum suavem ac jucundam. Plac. Poh. lib. 3. ¶ Lepos Atticus, Attica eloquentia pro summa. Terent. Eunuch. Dixit in hoc Attica esse eloquentiam. ¶ Hinc finitimum est Attica musa, Ἀττικὴ μοῦσα pro vocalta, lepidaq; oratione. Nam inter dicendi genera laudatur imprimis Atticum. ¶ Atticus testis, Ἀττικὸς μάρτυς. Legitur in Collectaneis Diogenianis pro probatissimo atq; incorruptissimo teste. Quod si quis personam torqueat in testem vanum, contra conscientiam dicentem. ¶ Attica fides, Ἀττικὴ πίστις, legitur apud eundem de minimè vanis, maximeq; perjuriis: inde coortū, quòd apud Atticos templum esset, Fidei dedicatum, cujus etiam meminit Plautus in Aulularia. Velleius Paterculus lib. 2: Adeò enim vera Athenæum in Romanos fides fuit, ut tempestivè & in omni re, quicquid syncera fide gerere cœpit, id Romani Atticæ fidei prædicarent. ¶ Atticus impetus, Ἀττικὴ ἐπιδρομή, in eos dicebatur, qui licentiam ostentare soliti sunt ubicunque est, atque ubi nihil opus. Ἀττικὴ πανία Atticis sumptibus, quæ pompam ingredi, ostendendi largitatis magnificè celebrandæ causa instituta est, hoc est, ut prælio navali, non pariter decenti.

Attícé adverb. ἀττικῶς, ut Attice loqui hoc est, Lingua Attica. Cic. de Clar. Orat. Nam si quis eos, qui decimo post anno, non audiet, nec putabit, Attice putat dicere, is retinenti Atticum probat nemo tuo.

Atticissimus, ἀττικώτατος, Et quædam peculiaris Attici sermonis elegantia. Cic. de Clar. Orat. Et ille Latinus Atticissimus existimatur.

Atticízo, as, Atticè loquor, ἀττικίζω. Plautus: Nō Atticissat, sed Siculissat. Nam quemadmodum Athenienses inter Græcos omnes urbanissimè loquebantur: ita Siculi omnium pessimè. Vide etiam Cic. Q. Cæcilium inter, quòd lingua Græcorum nō Athenis, sed in Sicilia didicisset.

Attílius Regulus [German. Ein Burgermeister zu Rom, welcher die Carthaginenser durch list in Africa gefangen.] Consul Romanus, qui primo bello Punico quum Carthaginienses lapè vicisset, tandem per insidias captus, & postea Romam missus est à Carthaginensibus pro permutandis captivis: sed quum Romam venisset, ipse interpermutationem dissuasit, & Carthaginem rediens, crudelissimè est necatus. De hoc multa Cicero lib. 3. Offic.

Atropatía. Vide ATROPATIA.

Artaritum, Ἀρταρίτου Ptol. marg. urbs est inter Tungros, post Tubantum flumen sita. Sunt qui Antuerpiam esse credāt: sed hoc Ptolemæi descriptioni non convenit. Antuerpia enim sita est ad Scaldem fluvium, qui etiam à Cæsare eodem nomine dicitur, Oceanique finu alluitur. Tungri vero in Mediterraneo sunt, multum à Scalde dissiti. Vide Becani Origines.

Atura, Oppidum est Galliæ Aquitanicæ.

Aturia, Ἀτουρία, pars Assyriæ, in qua Ninus civitas est. Strabo ab initio lib. 19.

Aturius, Galliæ fluvius, teste Ptolem. vulgò Le Dor.

Atyda, [Ἄτυδα. Ger. Ein mechtiger und grimmer König der Hunnen. Vng. Hatalmas Attila király.] Hunnorum rex fuit ex Scytharum genere, qui subacta Pannonia, Italiam ingressus, Aquileiam subvertit: & in Germaniam transiens, plurimas vastitates edidit. Indeq; domum reversus, duas novis nuptiis operām dat, vino plenus effuso è naribus multo sanguinis suffocatus est. Hic tot cladibus rem Christianam afflixit, ut apud omnes Dei Flagellum fuerit appellatus.

Atys, ύος, Apud Poëtas pueri formosissimi nomen est, quem Cybele casto amore adamavit, eumq; sacris suis præfecit ea lege, ut perpetuò castitatē conservaret. Sed quum postea vota sui parum memor, Sangaritidem nympham compressisset, abirata dea in furorem acta, teste sibi executa: quumq; etiam manus sibi afferre conaretur, miseratione Cybeles in pinū arborem mutatus est. Vide Ovid. lib. 10. Metam. ¶ Atys alius fuit Croesi, Lydiæ regis filius, qui quum antea semper mutus fuisset, in eo tandem prælio, quod Lydi pro servitutē armis, quā Cyri militem videret sublato ense patri suo eadem illatorum, animā loquēdi cupiditate lingua vinculō abrupit, clarāq; voce patris sui interitum deprecatus est. Auct. Herod. libro 1. ¶ Atys alius fuit ex Hercule & Omphale progenitus, qui filios habuit Lydum, à quo Lydia dicta est: & Tyrrhenū à quo Tyrrheni appellati sunt, de quibus Strab. lib. 5. ¶ Atys alius fuit ex India, ex Limniace Gangis filia progenitus, in Andromedes nuptiis occisus est à Perseo: corripit autem primum. Ovid. lib. 5. Metamorph. - erat Indus Atys, quem flumine Gange Edita Limniace vitreis peperisse subundis. Creditur.

Atys Sylvius. Albæ Sylvii filius, quem Eusebius Aegyptum Sylvium vocat. Hic cùm viginti novem annos regnasset, Capyssio rebito, diem claudit.

A ante V.

Avalites, sinus, Ἀβαλίτης κόλπος, in dextra parte rubri maris. Vide ABALITES, Stephanus.

Avalla, Vide ABELLA.

Avantici, [Ἀουάντικοι. Germ. Ἀβεντῖνer.] Ptolemæo, populi Helvetiæ finitimi, quos Ptolemæus lib. 2. cap. 9. inter Sequanos collocat.

Avaricum. Oppidum fuit Biturigum, flumine & paludibus eadem de quo multa apud Cæsarem de bell. Gal. Sunt qui credant hoc oppidum esse, quod Galli vocant Varron en Berry.

Avasis, Ἄουασις, Urbs Aegypti, quæ & Oasis vocatur. Antiam nominis vide apud Steph.

Avatha, vel Avara, Ἄουαθα, Ἀουάρα, Ἀουαθά, Oppidum Ἀουαθὰ est Arabiæ. Steph.

Auctonus, filius Apollinis & Cyrenes Penei filiæ.

Aucula, Urbs Tuscorum Ptolemæo: alii Aquula.

Avelburgum, Marchiæ Brandenburgensis.

Avella, Urbs est Campaniæ. Vide in APELLATIVIS.

Avenio, onis. [Ἀουένιον Steph. Auenion: Vulgò, Auignon. Ger. Welgenon ist gelegen bey dem Wasser Sorgue.] Oppidum est Narbonēsis Galliæ, ad Rhodanum. Cavarum metropolis: de quo Plin. lib. 3. cap. 4. Hodie Pontificis dominio est. Clemēs enim sexto ejus nominis Pontifex, urbem hanc cū vicino agro vendidit Iohanna Siciliæ regina: ut est videre apud Volaterranum.

Aventinus, a, um. prop. prod. [Ἀουεντῖνος. Ger. Einer auf den Berg Aventin gehörig. Etlich sagen Rom hab dem Tyber anfangs den namen gehabt.] Unus ex septem urbis Romæ montibus, cujus radicem Tybris præterfluit: ita dictus ab avibus (ut est sententia Nævii refert Varro) quarū ob locus opportunitatem, amœnitatēq; vicinitatem maximè ibi copia erat. Vel ab Aventino Albanorū rege, qui in eo extinctus est, & sepultus. ¶ Vel ab adventu hominū, qui ad Dianæ templum, quod ei in monte à communi Latio cōditum fuit, cōmeabant. ¶ Vel ab advectu: quod Varro in magis probat. Erat enim hic mons reliquis paludibus desertus. Vide ritibus ad eum advehebantur, quæ dea tē pro nauto pertolventes. ¶ Fuit item Aventinus, cognomento Sylvius, Albanorum rex, Romulo Sylvii filius, & patre Procæ, à quo nonulli Aventino monti (in quo sepultus est) nomen factū existimant. ¶ Est præterea Aventinus apud Virgil. 7. Aen. nomen filii Herculis ex Rhea, qui Turno adversus Aeneam tuppetias tulit.

Avenīnus, na, num, adjectivum: ut Ara Aventina, apud Ovid. 6. Fast. Et Aventinum jugum apud eundem lib. 3.

Avernus, Ἄορνος, gener. masculi. in plurali Averna, orum. Lacus Campaniæ, prope Baias, quem locum Plutoni dicatum, & inferorum limen esse rudis vetustas credidit. Vulgò Lago de Tripergola. Vide & pro inferorum sede à Poëtis usurpatur. ¶ Dictus Avernus, quasi ἄορνος: hoc est, avibus carens, sive ¶ quòd aves supervolantes gravi ejus odore enecētur sive quòd sulphureæ exhalationes aerem usque adeò exterminent, ut aves sustinere non possit. Lucr. lib. 6. Principio quòd Avernа vocant, non nomen id abest impositum est quia sint avibus contraria cunctis. Strab. lib. 6. Contiguus Baiis Lucrinus abest finus, intra quem Avernus est.

Avernus, a, um, adjectivum. Ovid. 15. Metam. Nec flectar retrò sua lumina, donec Avernas Exierit valles. Virg. 2. Georg. Tyrrhenusq; fretis immittitur æstus Avernis.

Avernalis, le, adjectivum: ut, Aquæ Avernales. Horat. 5. epod. Avernales nymphæ, Ovid. 5. Metam.

Averruncus, ci, Deo nomen erat apud Romanos, qui mala averruncare: hoc est depellere, atq; averrere putabatur. ἀπομυοδίος. Cognomēdi apud Græcos habebantur Hercules & Apollo, quos ideirco ἀλεξίκακον, ἀποτρόπαιον, & ἀπομύιον appellabant. Paconius apud Varr. lib. 6. de ling. Lat. Deus qui mala res prævit Averruncus.

Aufĕ Maxima, Olim dicta fuit, quæ postea Marcia dici cœpit, omnium aquarū toto orbe (Plinio teste) clarissima, frigoris, salubritatisq; laude cæteris prælata. Oritur in altis montibus Pelignorū: transit Marsos & Fucinū lacum, Romā nō dubiè perennis: mox ipsa mersa, in Tyburtina se aperit, novē millium passuū fornicibus perducta. Primus eam in Vrbē ducere auspicatus est Ancus Martius, unus è Regib. postea Qu. Martius rex in Prætura: à quibus Martiæ aquæ nomen accepit, quum antea Aufeia diceretur. Hæc fere Plin. lib. 31. cap. 3.

Aufidēna, æ, penult. prod. Αὐφιδῆνα. Oppidum est in quarta regione Italiæ, sub Ferentano situm, teste Ptolemæo, libro 3. capite 1.

Aufidenates, Αὐφιδηνάται. Populi, quorū Plinius inter Samnites mentionem fit, lib. 3. cap. 12.

Aufidius, Cognomento Lurco, qui primus pavones saginare aggressus

re aggrellus est, ex eo quæstu redijsse ferè gentorum millium sestertiarum percipiens. Autor Plin. lib. 10. cap. 20. ¶ Aufidius Bassus, nobilis historicus fuit Quintiliani ætate, qui de rebus Germanicis historiam conscripsit.

Aulidus, di pen. corr. Ἄυλιδος Strabonis, Fluvius est in Hirpinorum montibus natcus & præter Canusium in mare Adriaticum influens: quem ex Clade Cannensi Romanorum sanguine aliquandiu rubuisse, tradit Livius in tertio bello Punico, Vulgò *Fiume di terra di Bary.*

Augæ, æ, vel Age, es, vel Auge, æ, Αὐγή, ἡ Αὐγῆς. Mater fuit Telephi, quam Euripides dicit ab Alæo patre (quum ab Hercule corrupta deprehenderetur) in urna quadam cum Telepho filio impositam, & in mari deversam esse: sed Palladis providentia urnam ad Cayci ostia transtillam evasisse, & Augem à Teuthrante exceptam, eidē nuptā filiumq; Telephum pro filio educasse, & regni successorē instituisse. Verba sunt Strab. lib. 13. Alter Diodorus lib. 5. Auge (Αὐγὴ) mater Telephi fuit ex Hercule, quæ à patre deprehēsa gravida esse, nauclero cuidam tradita est submergenda. Sed antequam ad mare perveniret, urgente tempore partus, Telephum peperit, quem inter virgulta abdidit, qui postea invētus est à pastoribus Cotytho regi datus est, & Telephi nomine cognominatus, quòd à pastoribus inventus esset pendens ab uberibus cervæ. Augen verò à mercatoribus, qui illam à nauclero dono acceperat, in Cariam ad Teuthrantem regem delata est, ubi postea à Telepho filio fuit agnita.

Augasii, Αὐγάσιοι, Populi sunt inter Massagetas, apud Steph.

Augeas Αὐγέας Suidæ, Athenæus Cumæus fuit, ut citat autor Athenæus. ¶ Fuit & Augeas Eleorum rex, quem Hercules tussit. Vide infra AVGIAS.

Averni Vide AVERNI.

Augia, sive Augea, penult. prod. Αὐγία Stephano. Nomen est duarum urbium, quarum altera in Lycride est, cujus in Catalogo navium meminit Homerus: altera in Laconia.

Augias, sive Augeas, pen. prod. Αὐγίας. Nomen regis Eleorum ab Hercule interfecti. Hunc hujus erat opprobrio ingentium boum nobilia, nunquam repurgatum ante Herculis adventum, undecunque inter Herculis labores connumeratur hujus fabuli repurgatio. ¶ Augiæ fabulum repurgare, proverbialis allegoria in hominem auctoritatem majorem modum in quæstam Græcis esse erunt. Αὐγείου κόπρια. Lucianus in Pseudomante.

Augila, Αὐγίλα, Vrbs Libyæ, Steph.

Augusta Cæsarea, Vrbs est Hispaniæ citerioris.

Augusta Cæsaria, Αὐγουστα, Vrbs Lusitaniæ liberum dicta. Dictat à Numantia ad Rodadam.

Augusta Emerita. [Vulgò *Medina de Merida.* German. Ein Statt in Portugal.] Civitas Lusitaniæ quæ à militibus emeritis conditoribus & Augusto nomen fortita est. Nam ut Dio Mediolanes refert, quo tempore Cæsar Augustus Cantabris & Asturibus devictis in Italiam rediit, reliquit milites qui supra stratio fuerant, ut pro conditis ipsis, ac in Lusitania Augustum Emeritam condirent.

Augusta Vindelicorum, Germaniæ urbs est celeberrima ad Lycum fluvium sita, quam Germani suo lingua Augspurg vocant.

Augusta Trevirorum. [Vulgò Trier à Germanis dicitur à Gallis Treves.] Civitas metropolis Trevirorum ad Mosellam fluvium sita.

Augusta Rauracorum, Germaniæ urbs celebris, ad Rhenum sita, quæ jam Basylea dicitur à Germanis vulgò Basel: à Gallis Basle.

Augustodunum, Heduorū metropolis, quam Galli sua lingua Autun vocant.

Augustonemetum, Αὐγουστονέμητον Ptolemæo, Vrbs est Pictonum, quam Gallice, Poitiers vocamus.

Augustæ. [German. Ein nam der Römischen Keyserinnen.] Conjuges cum Augustæ Imperatorum. Divæ autem post mortem nuncupatæ. Augustarum nomina hæc sunt: Livia Augusti, Agrippina Agrippæ filia, uxor Germanici, Lepida Galbæ, Pompeia Sabina Othonis, Pertonia Vitellii, & reliquæ quas enumerat Volater. lib. 16.

Augustæ Αὐγουστα, Vrbs in Celtica, & in Italia, Steph.

Avia, ex portu Livii, Vrbs Hispaniæ. Ptol. vulgò Villaviz.

Aulæ, Αὐλαί, Navale Cilicum inter Tarsum & Anchialen, Steph.

Auleræi, apud Cæsarem, Galliæ Celticæ populi sunt, ad Oceanum siti, inter civitates Armoricas. Orontius eos ait eos esse, quos hodie vocamus Normans, Vulgò Roüen.

Aulis, idis, Αὐλίς, Regiuncula est sexta à Bœotiæ, è regione Chalcidis oppidi Euboeæ, una cum oppido ejusdem nominis, quod portū habet exiguum, quippe quinquaginta non amplius navium capax. Hue Græcorū classem convenisse ferunt, Troianis bellum illaturam: ibidemq; ventis tempestate retentum Agamemnonem filiam Iphigeniam Dianæ sacrificasse. Strabo tamen lib. 9. placet, nō in hunc portum tam angustum, Græcorum classem coactam fuisse, sed in alterum majorem & profundiorem, qui Panagræorum vico proximior est. Meminit etiam Virgilius 4. inquiens: Nonne ego cū Danais Troianam excindere gentem Aulide juravi, &c. Lucanus genitivum nominativo similem facit, dicens: Euripusq; suum cursum mutantibus nodis Chalcidicas puppes adiniquam classibus Aulim. Cuius etiam meminit Homerus lib. Iliad. 2.

Aulisus. Fuit conditor Sinopis, & comes Iasonis apud Strabonem: tertius athleta nobilis pancratiastes, cujus statuam in foro fuisse autor est Pausanias. Meminit & Plin. hujus artificis lib. 34. cap. 8.

Aulocrene, nes penult. prod. Regiuncula minoris Asiæ, in conventu Apamæo, per quā ab Apamia in Phrygiā itur. Ibi Plistanus oritur, ex quo pependit Marsya victus ab Apolline. Plin. lib. 16. cap. 34, & lib. 35. cap. 29. ¶ Aulon, vide VNGVES.

Aulon, apud Steph. Αὐλών, Vrbs est Laconica, una ex centum: & alia Arcadiæ, & alia civitas, vel locus Cretæ juxta Arabi locus, & alia à Crotoniatis condita. Caulonia etiam dicta. Hæc nimirum est quam in monte Calabriæ esse diximus. Vide infra CAVLVM & CAVLON.

Aulon, Αὐλών. Mons Calabriæ contra Tarentinum regionem, ferax bonarum vici. Mart. libro 13: Nobilis & lanis & Bacchо fertilis Aulon. Item est & oppidum ejusdem nominis. ¶ Est & nomen duarum urbium, quarum una est in Macedonia, alia in Cilicia.

Avo, Pomponio, Avus Ptolemæo, Fluvius est Hispaniæ citerioris, qui Celtiberorum populorū supra Bracatas & Grovias agrum alluit. Vide Melam lib. 3. & Ptol. lib. 2. cap. 6.

Aurās, Αὐρᾶς, Fluvius ab Hemo in Istrū defluens, Herodoto 4.

Aurelia, æ, Αὐρηλία, Nomen uxoris Cæsaris Dictatoris: ut est videre apud Sueton. in Cæsare. ¶ Aurelia familia Romæ in primis celebris fuit, a Sabinis (ut Livio credimus) profecta, cui locus publice designatus erat, in quo Solis sacra facerent. ¶ Ex hac Aurelii prodiēre illa tres Romani originem traxerunt, primùm Aurelii dicti, sicut Papirii, qui postea Papyri. ¶ Lit & Vrbs Galliæ. [Vulgò Orleans in Frankreich.]

Aurigda, Ptol. Vrbs Cyrenes.

Aurora, Vide in APPELLATIVIS.

Aurunci, Latii civitas fuit, Ab Ausone Vlyssi & Calypsus filio condita, à qua Aurunci dicti fuerunt vetustissimi Latii populi, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Ausa, Civitas est Hispaniæ, Ptolem. ¶ Est etiam parvus amnis Cornicæ Aquitaniæ civitatem circumfluens, olim Alba dictus. Dom. Mar. Niger lib. 3.

Ausci, Populi sunt Aquitaniæ in Gallia. Plinius libro 4. cap. 19. Vulgò Auz.

Auser, vel Auseris, Fluvius est Hetruriæ, non procul à Luca. Strabo lib. 5. Asarem vocat. Vulgò Serchio.

Ausigda, Αὐσιγδα. Vrbs Libyæ, Hecatæo insulam esse ferunt. Steph.

Ausiris, idis, Αὐσίρις, Regio, quæ Hebraicè dicitur יזרעאל seu Dan, à qua natus est Job.

Ausonia, Αὐσονία, Olim pars Italiæ dicebatur in qua sunt Beneventum, & Calor: ita dicta, teste Festo, ab Ausone quodam Vlyssis & Calypsus filio, qui S. Aurunco traditur condidisse. ¶ Hujus regionis incolæ propriè Ausones, Αὐσονες dicebantur, & Ausonia quamquam id nomen postea toti Italiæ fuerit communicatum. Vide Dom. Mar. Nig.

Ausonius, Αὐσόνιος, Sopatri filius, Scripsit epistolas & alia quædā, ad Nonnium, ut ait Suidas. ¶ Fuit & Ausonius poëta Gallus, patria Burdegalensis, cujus extant epigrammata & opuscula quædam.

Ausonium, mare, [Αὐσονιον πελαγος, ὁ, ἢ μέρος τοῦ πελάγους τοῦ Ἰονίου. Ger Das Meer vor Neapolis an Italien gelegen.] Ionii maris pars, est quæ ab Occasu Siciliæ parte usque ad Salentinos extenditur, inter divisa duos, ut ex Polybii sententia tradit Plinius libro 3. cap. 5. & 12. Strabo lib. 5. alio nomine Siculum mare vocat. Autorem autem ejus ait fuisse Ausonem quendam, ab Ausonibus populis, qui eo in tractu primùm habitarunt, autore Plin. lib. 3. cap. 10. quod tamen loco jam citato negat Strabo. Festus ab Ausone quodam Vlyssis & Calypsus filio mari hoc nomen factum existimat.

Austrania, Insula est in Oceano Septentrionali, alias Gleissaria dicta. Plin. lib. 4. cap. 13.

Austria. [Ger Oesterreich. Pol. Rakuska Cesarza.] Regio est Germaniæ ad Danubiū, ut in Pannonia superiore dicta, Metropolim habens Viennam, frequentibus Turcarum oppugnationibus nobilitatam.

Ausuguni. Populi fuere inter Februm & Tridentum, ab Ausugo oppido dicti, cujus valles Segana vulgò appellari solet, ubi lanæ copia est.

Autrander, Αὐτρανδρος, Filium habuit Tagiram. Stephan. in Tauchira.

Autariatæ, Αὐταριᾶται Stephano, populi in Illyrico bellicosissimi, qui

simi: qui quum Thrallos, & Ardiæos vicinos suos debellassent, postea à Scordiscis attriti, & tandem à Romanis penitùs delentur. Autor Strab. lib. 7.

Authe, Alcionei gigantis filia fuisse perhibetur, quæ ob dolorem paternæ necis cum reliquis sororibus se in mare præcipitavit. Sex autem Alcionei tibiæ fuisse creduntur. Pausonia, Authe, Asterie, Alcippe, Methone, & Drimo, quæ ob desiderium patris ab Hercule occisi, quum in mare se dejicere vellent, in Alcyones aves sunt mutatæ. Apud Suidam tamen, unde hæc videntur esse delibata, ἀυθὴ legitur non ἀὐτὼ.

Autini, αὐτῖνοι, Hiberniæ populi sunt Ptolemæo.

Autocanes, Mons ponitur ab Homero in Hymnis.

Autolia (quod hic corrupte legebatur pro matre Ulyssis.) Vide ANTICLEA.

Autolycus, αὐτόλυκος, Fur maximus perhibetur: avus paternus Sinonis & maternus avus Ulyssis. Mart. libro 8. Non fuit Autolyci tam picata manus. ¶ Alter fuit Parrhasii incola, de quo Strabo libro nono scribit, quòd fanto vicinorum bona surripuerit.

Autolitis, Vide AVLIVS.

Autrebules, pen. corr. αὐτρεβοῦλες, populi sunt Africæ ad Atlantem montem. Vide Plin. lib. 5. cap. 1. & 2, & Silium lib. 3. Nec non Autoleïcis lecubus gens ignea plantis, Cui sonipes cursu, cui celerit incitus amnis, Tanta fuga est.

Automalax Ptolemæo, Automala Strabonì, Castellum est in intimo Cyrenaici sinus recessu situm. Sunt, qui hodie Ebsam vocari credant.

Automedon, penultima correpta, Nomen aurigæ Achillis. Virgil. 2. Aeneidos: -& equorum agitator Achilis Armiger Automedon.

Autonoë, ονες, αὐτονόη, Cadmi Thebarũ cõditoris, & Hermiones filia fuit, & Aristæi ex Autonõe mater, qui & ipse à nomine matris, Autonoëius vocatur ab Ovid. lib. 3. Metam.

Autricum, αὐτρικον, Apud Ptol. lib. 2. cap. 8. Galliarum urbs esse creditur, quæ vernacula lingua Chartres appellatur, à Cæsare Carnutum.

Avus, αὔος, Fluvius Thesprotiæ, ad quem Paravei populi habitant, Stephanus.

Auximum, penultima prod. ἄυξιμον, Piceni urbs à qua Auximates populi dicti sunt, quorum meminit Plin. libr. 3. Vulgò Osimum dicitur.

A ante X.

Axantos, Insula est in Occano Septentrionali: post Hyberniam. Plin. lib. 4. cap. 16.

Axenum Mare, ἄξενος πόντος, ἄξενος. German. Das vngeheur Persisch Meer von wegen der grausamkeit der einwohnenden Völckeren.] Olim dicebatur quod hodie Pontus. & Euxinum dictum sic à truculentia colarum barbarie appellatu. ἄξενος enim inhospitalis est Nam, ut Strab. libro 7. tradit, colebant Scythæ, maris hujus accolæ, hospites immolare, eorumque carnibus vesci, calvisque ut loco poculorum. Ovidius de Ponto: Frigida me cohibent Euxini littora Ponti. Dictus ab antiquis Axenus dicebatur.

Axiæ, ἀξίη. Vrbs Locrorum Ozolorum, ab Axia filia Clymeni. Est & alia Italiæ. Steph.

Axiacæ, ἀξιακαὶ, populi sunt Sarmatiæ Europææ, inter Tyram & Borysthenem amnes Peucinis & Carpianis proximi. Dicti ab Axiace fluvio, ex Peucinis jugis nascente, qui Carpatho monti adhærent. Hos autem populos justissimos fuisse tradit Pomp. lib. 2. ut qui furti omnis ignari, nec sua custodirent, nec aliena contingerent. Meminit horum & Plin. lib. 4. cap. 12, & Prol. lib. 3. cap. 5.

Axiaces, ἀξιακης, Fluvius est Sarmatiæ Europææ, in Peucinis jugis nascens, qui Carpatho monti cohæret: à quo vicini populi Axiacæ nominati sunt: ut docent Mela lib. 2, Ptolem. lib. 3. cap. 5, & Plin. lib. 4. cap. 12.

Axiles. Matres dicebantur, sive dii unà agentes, Festus.

Axiochus, ἀξιόχος, Nomen Athenientis quondam clari, quem Plato in libro de Morte contemnenda una cum Socrate disputantem introduxit, fortè quòd Socrates ibi fuerit familiaris.

Axion, ἄξιον, Frater fuit Alphesibœæ, quæ Alcmæoni nupsit, à quo Alcmæon ipse interfectus esse creditur, vel ut sentire videtur Ovidius, à filiis Calirrhoës.

Axium, ἄξιον πόλις, Vrbs in Mysia inferiori, Ptol. vulgò Chilia.

Axius, ἄξιος, Vulgò Vardar, Fluvius Macedoniæ, in sinum Thermaicum influens, de quo Plin. lib. 4. cap. 10: Europus, inquit, ad Axium fluvium, & paulò post: Mox in ora Ichnæ fluvius Axius. Est item alius hujus nominis fluvius Paphlagoniæ pri Mygdoniam dicitur.

Axon, ἄξων, Omnium fluviorum in minore Asia. Plin. lib. 5. cap. 27.

Axona, pen. corr. ἄξονα, Fluvius est in extremis finibus Rhemorum. Ausonius in Mosella: Non tibi se Liger antefert, non Axona præceps.

Axos, Vrbs Chersonesi Thraciæ. Axos etiam Græci crepidines vocant.

Axumites, ἀξωμίτης, Metropolis Aethiopum, Steph.

Axylus, ἄξυλος, Phrygis cuiusdam nomen est, singulari benevolentia, & humanitate erga hospites, quem Diomedes apud Trojam interemit: ut tradit Homer. Iliad. 6.

A ante Z.

Aza, ἀζα, Oppidum est Armeniæ minoris, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 9.

Azan, anis, ἄζαν, Mons est Arcadiæ, Cybele deorum matri sacer, à quo nonnulli vicinã regionem Azaniam vocatam volunt: quam tamen Stephanus ab Arcadica quadam muliere nominatam mavult, cui Azano nomen erat. Statius: Venit & Ideis nlulatibus æmulus Azan.

Azania, ἀζανία, Stephano, Regio est Arcadiæ: dicta à monte editissimo, cui Azan nomẽ est: sive (ut Stephano placet) ab Arcadica quadam muliere, quæ Azano dicebatur, ut ibidem est. ¶ Azaniæ mala, ἀζανίαι μῆλα. Dicti solitum, ubi quis in re perdifficili & intrigitera plurimũ sumere tale aliquid, aut ubi res esset cuipiam cum homine difficili, motolo, intractabili, renati. ¶ Hujus regionis incolæ Azanes dicti sunt, ἄζανες. Arcades enim, eodem Stephano teste, olim in tres præcipuos divisi erãt populos: Parrhasios, Azanes & hisce creditores Trapezuntios. ¶ In hac regione fons fuit, cujus aquam quibusdam tantum deinceps aquarum obortebatur fœtidum, ut ne odorẽ quidem earum ferre possent. Non me latet, plerosq; in ea fuisse sententia. Azanii fontis aquas, vini, non aquæ fœtidum genetare quorum judicio quo minus subscriberem fecit Eudoxi ipsius autoritas, cujus verba ex Strabone de verbo circumlib. refert Stephanus hunc in modum: Ἐν τῇ Ἀζανίᾳ, ἔστι γλυκύπικρος ὕδωρ καὶ ἀποπνικτικὸν ὀσμῆς. Huic fonti contrarium vim obtinet, qui in agro Cnidio est, cujus aquas qui gustaverit, abstemius redditur, ut tradit Plin. lib. 31. cap. 2. & Ovid. 15. Metam.

Azani, norum, ἄζανοι Stephano, Oppidũ est in ea parte Phrygiæ, quæ Epictetica cognominatur: de quo Strabo lib. 12.

Azenia, Pagus Attius Hippotomadis in Attica. Steph.

Azilis, Azaris, Azitus, Locus, vel urbs, vel fluvius Libyæ. Steph.

Azitis, ἄζιτις Ptolemæo, Civitas est Armeniæ minoris.

Azot, Vide AZA.

Azorus, Vrbs Paphlagoniæ Tripolitidis. Steph.

Azotus, ἄζωτος, pen. prod. Vrbs Syriæ inter Ascalonem & Ioppen, quam, ut ait Stephanus, condidit quidam è magi tribu profugus, ex nomine uxoris suæ Azæ. Hæc est una è quinque Philistinorum urbibus, quondam clarissima. ¶ Est & Azotus, urbs Achaiæ, cujus meminit idem Steph.

Azotius, a, um. adjectivum, ἀζώτιος, Vir Azotii, ἄζωτοι, qui Azotum habitant.

B

Baal, [בעל bâal.] βάαλ Suidæ, aut Augustin. nomen apud Tyrios, quod datur Jovi. Nam Baal Punici videntur dicere dominum: unde Baalsamen, quasi dominum cœli dicunt: Samen quippe apud eos cœlum appellatur. Videtur BAHAL.

Baalath, civitas est in tribu Dan, quam Salomon rex splendidis exornavit ædificiis.

Babactes, βαβάκτης, Unum ex nominibus Bacchi, παρὰ τὸ βαβάζειν, quod est vociferari. Bacchæ enim in Liberi patris Orgia incondita quædam ululatus edebant.

Babdd Plinio, βαβδὰ Stephano, Africæ oppidum est, ad Atlantem montem. Hoc ab Augusto colonia translata est, & a nomine avunculi Julia campestris appellata. Plin. lib. 5. cap. 1.

Babitius, animal volatile, quòd vulgò Fledermaus dicitur. De quo Amb. lib. Hex. Ferunt hic corrigi vermis convertì primùm in speciem caulis atque in eam mutari naturam, inde processisse quodam fieri bambilium nec eam tamen formam, figuramq; custodire, sed laxis & latioribus foliis pinnas videtur assumere. Et his foliis mollia illa Seres deprehendunt vellere, quæ ad usus sibi proprios divites vendicarent.

Babrantium, βαβράντιον, Locus circa Chium Steph. videtur aũt etiam Babras dici apud eundem. Babras enim, inquit, pagus est Acolidis prope Chium, à quo gentile Babrantius.

Babylon, pen. prod. [בבל babel. βαβυλὼν. Ger. Die grosse vnd gewaltige hauptstatt Babylon in Chaldea am fluß Euphrates gelegt.] Vrbs nobilissima, ad Euphratem flavium sita, olim Chaldææ totius caput, à qua magna Mesopotamiæ, Assyriæq; pars Babylonia appellata est ut scribit Plin. lib. 6. cap. 26. Hanc Strab. lib. 16. à Semiramide conditam tradidit. Hebræorum vero literæ originem ejus ad Nimbrod gigantem referunt: & à linguarum confusione ita nominatam volunt. Hæc postea a Nino vel Semiramide instaurata, mœnibus ac turribus penè tota, temploq; ac arce maximè fuit admirabilis: campi planitie undiq; con-

diq, conſpicua, natura loci lætiſſima, caſtrorum facie, mœnibus paribus per quadratum diſpoſita. Murorum ejus vix credibilis relatu firmitas, & magnitudo: utpote qui in latitudinem cubitos quinquagenos habuerint: in altitudinem ducenos. Ambitus ejus quadringentorum octoginta ſtadiorum fuiſſe traditur. Eupbrate fluvio mediam eam interfluente. Murus cocta latere atque interfuſo bitumine compactus. Quem tam latum fuiſſe quidam ſcribunt, ut quadrigæ ſibi invicem occurrentes, facile præterire poſſent. Vocc & inter ſeptem ſpectacula orbis numeratur. Foſſa extrinſecus latè patet, vice amnis circumdata. A fronte muri tantum centum portæ æreæ. Hæc urbs quum aliquando defeciſſet, & Semiramis circa cultū corporis occupata eſſet, ſoluta adhuc altera crinium parte, ad eam recuperandam cucurriſſe, priùs decorem capillorum redegit in ordinem, quàm urbem in ſuam poteſtatem reſtituerit. Victa & Babylon Argyptiacum caſtellum, at ait Strabo lib. 17. naturâ munitum, à Babyloniis quibuſdam condítum, qui relicta patria, ſedem ibi permittente Rege, ibi delegerant. Hic poſtea collocata fuit una ex tribus legionibus, quæ Argypto præſidio gratia impoſitæ erant. A Ptolemæo Babylis, βαβυλος appellatum. Non procul diſtat à Delta Nilotula, cam partem ſpectans, in qua ſita eſt Memphis, ampliſſima Argyptiorbs, quæ hodie Cayras appellatur.

Babylonia, βαβυλωνία, Regio eſt maioris Aſiæ à Septentrione Meſopotamiæ partem ſpectans: ab Ortu Suſianam: à Meridie finus Perſici partem: & ab Occaſu Arabiam deſertam: dicta à Babylone urbe ſplendidiſſima, quæ olim Aſſyriorum regia fuit, & Chaldææ totius caput.

Babyloniſcus, a, um, βαβυλωνικός, Poſſeſſivum à Babylone formatum. Dicebantur de Babylonicæ veſtis, & Babylonica ſtragula dicta ſunt, quæ diverſos colores habebant intextos: quod genus Babylone maximè celebratum fuit, teſte Plinio libro 8. capite 48. ¶ Eadem & Babylonica fabulantur vocabant. Plinius locum jam citatus: Metellus Scipio Babylonica triclinaria ſeſtertium octingentis millibus vendidiſſe, in crimen hus Capitonis, poſuit.

Babylonius, βαβυλώνιος, Gentile nomen à Babylone formatū. Cicero 2. de Divin. Nam quod ajunt, quadringenta ſeptuaginta millia annorum in percipiendis experiendisq; notis, quicunque eſſent nati, Babylonios poſuiſſe, fallunt. Babylonius, adjectivum. Lucan. libro 6. Mutata mirentur refugi Babylonia Parthi.

Babyrſa, Caſtellum munitiſſimum Atropatiæ regionis Mediæ, non procul Amaxata urbem, Strabo lib. 11.

Babytace, βαβυτάκη, Vibs Perſica, Steph.

Baccales, (quod hunc ex Herodoto corruptè tranſlatum erat) Vide CANABALES.

Baccarum, βάκκαρον, Hiſpaniæ gens Steph.

Baccha, Villa quædam circa Mæotidem.

Bacchelum, Caſtellum quondam circa Mæotidem.

Bacchemon, teſte Lactantio, Perſei fuit filius, & Andromedæ, ut aiunt, dicit, apud quoſdam populos Orientales imperavit (ex Rocatio) qui poſtea ab Achæmenide Bacchi nominis filio Achæmenides appellati ſunt: hi Apollinem ritus ſe invenſſe profitentur.

Bacchides, penult. correp. βακχίδες, Nomen proprium viri, quod apud nos luctus fortis, vel vetuſtas in vomitu dici poteſt.

Bacchiles, Ducis propriam, qui Sinopen urbem Lucullo prodidit. Autor Strabo lib. 12.

Bacchilius, Flavius qui de Vicentinis moribus deſuit.

Bacchus, βάκχος, Iovis ex Semele filius, putatus eſt deus vini, & propterea vino potui conſevit. Hic multis nominibus fuit: nam primū Dionyſius dicitur: Liber pater à lucis eſt: & poſtremò Bacchus, ut Diodoro placet, à Bacchis mulieribus, quas βάκχας vocabant, id eſt, inſanientes, & immodeſtè ſe gerentes, in Indiam expeditionem parans, multas ſecum habuiſſe fertur. Idē & Oſiris dicitur, & Romulus & Lenæus. A Græcis etiam Διώνυσος, quòd bis natus fuiſſe fingatur. Ferunt enim Semelen ex Iove jam gravidam, quum ab amatore deo (qui ſe illi caverit quicquid peteret, per Stygia paludem juraverat) Iunonis dolo hoc ſibi munus rogaſſet, ut talis ſecum, qualis cum Iunone ſolebat, poſſet una concumbere: fulmine fuiſſe exuſtam, puerumque utero exemptum, Iovis femori fuiſſe inſertum: quem ille poſtea maturo partus tempore, more gravidæ mulieris eſt enixus. Hic orbem ferè terrarum peragravit: multas nationes domuit: Indos debellavit, & primus omnium triumphavit, veſtus Indico elephanto, ut ſcribit Diodorus. Primus Græcos vendere inſtituit, & diadema regum ac triumphū invenit. Deus etiam Bacchus fertur, διὰ τὸ βάζειν: hoc eſt, à vociferando & ululando, adjecta littera κ, quo valtior ille Manadum ſonitus in ipſo Dei nomine redderetur. ¶ Ciceronis Bacchus, Ἐγκώμιον Διονύσου. De re vehementer contempta. Sumptum adagium à potu ex legumnibus confecto, qui vinum imitatur. ¶ Crudelis Bacchus, βάκχος ὠμὸς. Bacchō quondam viros homines ſacrificare mos erat: unde in crudeles convenit, ſive quòd temulenta feroces reddat & imminentes. ¶ Nihil ad Bacchum, οὐδὲν πρὸς Διόνυσον. Vbi quis ſe abnegat, quæ ad rem præſentem nihil attinet: quæ eleganter dicimus ἀπροσδιόνυσα. ¶ Multi thyrſigeri, pauci Bacchi, πολλοὶ μὲν θυρσοφόροι, παῦροι δὲ βάκχοι: id eſt, plures thyrſigeros, paucos eſſe cernere Bacchos. Carmen hexametrum proverbio Græcis celebratum, quo ſignificatum eſt, complurbus mortalibus adeſſe virtutis indigitā, aut etiam famam, qui tamen vera virtute vacent.

Bacchæ, bacchę, βάκχαι, βάκχης. Bacchi ſacrificula, quæ & Menades, & Thyades, & Baſſaris appellatur. Mulieres etiam certo quoq; anno ad Citheronem montem ceremoniarum cum Thyadis convenientes, uribi Bacchi Orgia magno cum ululatu celebrarent, Bacchæ dicebantur. Ovid. 3. Metam. Vtq; tuo motę, proles Semeleia, Thyrſo Ismarię celebrant repetita triennia Bacchæ. Cicero Fam. lib. 7. Bacchis ve dubi eſt apud me locus? At pulchellæ ſunt: navi optimæ, & ſæpè vidi. ¶ Bacchæ more, βακχεύσας τρόπον. De tetricis ac taciturnis ad lætari ſolitum, quòd eſſent hujuſmodi Menades illæ, Bacchico afflatæ furore: Autor Diogenianus. Ad Iuvenalis retulit ad vitam intemperantem. Qui Curios ſimulant, & Bacchanalia vivant.

Bacchanal, vel Bacchanale, βακχεῖον, βακχεῖα. Pol. Μισῶ ἐγὼ τὰ βακχεῖα γυναικὸς ἐν οἴκῳ. Ang. I hate meetings of women in my houſe, but chiefly at the feaſts of Bacchus. Locus in quo Bacchi feſta celebrantur. Plaut. in Aulul. Ad Bacchas veni in Bacchanal cognatam. Bacchanalia quæ & Dionyſia, διονύσια, Bacchi feſta, in quibus vini pernoctem fœminis & tenerę ætati turpiter conſecrantur perdola. Vide eſt illud apud Iuven. Sat. 2. Qui Curios ſimulant, & Bacchanalia vivunt. Hæc à multis Græciæ urbibus tricenio quoq; celebrabantur. ¶ Eſt autem hoc nomen pluralis numeri tantum: facitq; genitivum Bacchanalium, vel Bacchanaliorum: quod & in cæteris feſtorum nominibus obſervatur.

Bacchēius, ides, βακχεῖος, Denominativum ſcentia. Vide in APPELLATIVIS.

Bacchēus, a, um, per tres ſyllabas, quarum penultima producitur βακχεῖος, poſſeſſivum à Bacchō deductum. Colum libro 10. ſic: omiſſa filebitis Muſis Pieri nemoris Bacchea voce frementem. Virgilius ejiciendo longam dividens, per quatuor ſyllabas ceciniſſe, lib. 1. Georg. Quid memorandum æquę Bacchela dona tulerunt?

Bacchēus, a, um, βακχεῖος. Poſſeſſiv. Vide in APPELL.

Bacchides, pen. corr. βακχίδες. Patronymic. Vide in APPELLATIVIS.

Bacchides nomen unius ex ſatrapis Aſſyriorum, qui à Demetrio Seleuci filio novettus Machabæos miſſus, ab iis eſt interfectus.

Bacchium, ſive Baccheum penult. prod. βακχεῖον, Vide in APPELLATIVIS.

Bacchiadæ, βακχιάδαι. Diſſentiunt qui è Corintho exules in Siciliam devenerunt, & urbem inter Pachynum & Pelorum ædificantes Siculi facti ſunt. ¶ Ilia Bacchia Dionyſii filia, originem duxerunt. Strabo lib. 8. de Corintho loquens: Bacchiadæ, inquit, annis fermè DC. urbem dominatione tenuerunt, & tyrannide complectiſſimi, & numero plurimi, & genere clari evadentes, emporium ipſum à dempto metu fructuoſum poſſidere, &c. Ovidius ſecundo Metamorph. Et qua Bacchiadæ bimari gens orta Corintho Inter inæquales poſuerunt mœnia portus.

Bacis, Vates quidam Boeotius, cujus meminit Cicero in lib. de Divinat.

Bactēs, βάκτης, Bacchi nomen, quemadmodum & Babaſtes, ἀπὸ τοῦ βάζειν: id eſt, clamo, vociferor. Solent enim Bacchæ: hoc eſt, vino madidi, & mulieres Liberi patris Orgia celebrantes, omnia tumultuario quodam, & jucundo clamore replere.

Bactra, orum, βάκτρα, Scythiæ provincia, ultra Aſſyriam, à flumine Bactro cognominata. Virgilius libro ſecundo Georg. neque Bactra, neque Indi Laudibus Italiæ certent. Eius provinciæ populi Bactri, Bactrii, & Bactriani, βάκτροι, βακτρῖοι, & βακτριανοὶ vocati ſunt, quorum rex fuit Zoroaſtres, magicæ artis inventor. Bactrianum regnum olim mille urbibus fuiſſe inclytum ferunt. ¶ Bactra item ive Bactrum (ut apud Plinium legitur libro ſexto, capite 16.) oppidum eſt ejuſdem regionis, Bactrianorum regum regia, & totius regni caput: ita dictum à flumine Bactro, quam antea Oxiarte appellatum. De Bactrianorum moribus memoriæ proditum eſt ab Oneſicrito, canes apud illos alī, quos ſepulchrales vocant, quibus parentes morbo, ætatéve confectos objiciunt dilacerandos. Mulieres autem earum ſplendido cultu & ornatu ſui, à cæteris & ancillis multò magis quàm vinos colī, nec niſi equo inſidentes, magnoque & auri & gemmarum apparatu exultas, in publicum prodire: matrimonii autem cauſſam non ſer-

vare, sed tùm servis, quàm adversis promiscuè sese commisceret, nec à vulgo nomine cognosci, quibus ipse dominari videretur.

Bactrōs. Fluvius est in finibus Scythiæ Asiaticæ, à quo Bactra regio, & Bactrorum urbs nomen sumpsit. Lucan. libro 3. Frantea Scythicæ populi, quos gurgite Bactros Incolit, & gelido, &c.

Bactri, vel Bacytiani, Βάκτροι & Βακτριανοί. Gens Parthis & Medis vicina.

Bacuntius, vel Baguntius. Pannoniæ fluvius est, in Savum influens. Autor Plin. lib. 3. cap. 25.

Badas, Syriæ fluvius est, Mammonis sepulchro nobilitatus. Strabo lib. 16.

Badiacum, Βαδιάκον. Civitas est Noricī, apud Ptolem. lib. 2. cap. 14. quam nonnulli putant eandem esse cum ea quam hodie à Salicis vicinis fluviis Salzburgum vocant.

Badenn. Urbs alia in Helvetiorum in Marchia: à Thermis apud Germanos nomen suum habens.

Badeus, Βάδεις. Vibs Scenicis Arabiæ, juxtà rubrū mare, Steph.

Badi, Βάδοι. Vibs Britanniæ, Steph.

Bœi, Βαΐοι. Mons Cantabriæ à Duo Vlyssis gubernatore, Steph.

Baeta, Βαῖτα. Civitas Chaoniæ, Steph.

Baiæ, Βαΐαι. Oppidum Cariæ, Steph.

Baetyla, Βαιτύλια. Vibs Iberiæ juxta Herculis columnas, Steph.

Bainacus, vide BENACVS.

Barnis, vide BENNA.

Bænis, Βαῖνις. Apud Strab. lib. 3. Fluvius est Lusitaniæ, omniū ejus regionis fluviorum longè maximus, cujus fons est apud Cantabros. Alio nomine vocatur Minius.

Baeodurum, vel Bacodurum, vel Boiodurum, vel Batavis. Peut. Βοιόδουρον. [Vulgò Passau.] Propter confluentem Aeni in Danubium. Vbi est Bavariæ.

Baesimpsa, Βαισιμψα. Civitas in Arabico sinu circa rubrum mare quæ damos est Solis.

Baeti, Βαῖτοι, vide SCYTHOPOLIS.

Baetarbulis, Βαιταρβουλίς. Magonis vicus in Palæstina. Steph.

Baetharra, Βαίθαρρα. Vibs Cretæ. Steph.

Baeterræ, Βαίτερραι. Vibs Galliæ Narbonensis. Ptolem. lib. 2. cap. 10. forte Beziers.

Baetica. [Provincia Hispaniæ Ulterioris. German. Das Königreich Granaten. Polon. Βαϊτική, albo Granat, Królewstwo.] Hispaniæ regio Australis, à Lusitania & Asturia divisa ita dicta à Bætimone, qui eam medium perfluit. Dicta: Plinius libro 3. cap. 1. & 2. Hodie nonnulli hujus regionis partē Granatam dicunt, à granatis ibi copiā, quod Græco nomine Coccum appellamus.

Bætis, Βαῖτις. German. Der Fluß zu Hispalis das Königreich Granaten.] Fluvius est silentiosus Hispaniæ, qui ex Tarraconēsi agri fertilis labens, Australemque Hispaniæ regionem, quæ à eo Bætica appellatur, navigiis percurrens, eandem nō procul à Gadibus in Oceanum Occidentalem illabitur. Hujus fluvii aqua limas optimè tingit. Autor est Martialis, quum ait:

Et quas Bætis arat pingui tinctilis arena,
Aurea qui mitidis vellera mergit aquis.

Bæticula, Βαϊκούλα, gen. com. Arcola Bætis fluvii. Strab. lib. 3. & vulgus Iacum Reculas q. vivos patis agricolarum quis.

Baticus, ca, cum, ad, ejus vum. [Βαϊκός. Polon. Βαϊκowy. Vng. Bétaiszki. Ang. Baticke colour, betwene wyght and blacke.] Jus Baticus color obscurus, qui & pullus dicitur, & Hispanus, & Nativus. Nam in Bætica Hispaniæ regione vellera natura pulla sunt, ex quibus tenuiores ibi vestes conficiunt, quæ fuchsinè colorem suum servant, nec unquam facile maculis inficiuntur.

Bæticatus, a, um, aliud adject. Pallium. [Polon. Wełnyane obłożone. Ang. Clothe made of wolle, & paynted.] Matt. lib. 11. Et bæticatus, atq; leucophæatus.

Bætium, Βαῖτιον. Vrbs Cappadociæ. Steph.

Bætulon, Βαιτύλων. Hispaniæ fluvius est in Tarraconensi tracto, circa montem Iovis, non procul à Barcinone in mare influens. Hispani hodie sua lingua Rejxach vocant. Meminit hujus fluvii Pomponius Mela lib. 2. ¶ Et item Bætulon oppidi nomen in eodem tractu: quod recenset à Plin. lib. 3. cap. 2. & Ptol. lib. 2. cap. 6.

Bætylus, Βαίτυλος. Vide in APPELL.

Bætis, Gubernator Vlyssis. Vide in AEA.

Baezar, Civitas est trans Iordanem, Orientem versus ad fontes Iordanis vergens, in campestri terra sita. Hæc secundùm Motuden in finibus fugitivis homicidis nutritorum asylū fuisse lib. 5. nō solum fugitivis hominibus nutritorum asylū fuit verumetiam, tellante Iosua, Merari ex patribus de tribu Ruben assignata est.

Bagadonia, Pars Macedoniæ maximè occidentalis, Ptolem.

Baganum. Autore Procopio, Nerviorum civitas, alio nomine Turnacum.

Bagoas, Βαγώας, teste Curtio, Eunuchus fuit, ab Alexandro Magno ruptis admatus. Hunc Ossines Satrapes inter Persas nobilissimus, quum Regis amicos omnes muneribus affecisset, solum prætexit, admonitusque à quodam, cum regi esse charissimum, respondit: Se amicos Regis, non scortā colere.

Baguntinus, Vide BACVNTIVS.

Bahal, בעל Bahal. Baāl.] numero singulari, inquit Hieronymus, Tyriorū Deus habebatur. Bahalim plurali, deos vel idola significat, & est masculini generis. Vbicunq; enim in fine Hebraicæ dictionis IM syllaba legimus in numero plurali, est generis masculini. Vbi autem OTH, numero pluralī, generis fœminini.

Baiæ, arum, Βάϊαι. Civitas Campaniæ, secus Campanum mare sita, sicut amœnitate & aquarum salubritate celeberrima. Ita dicta à Baio Vlyssis socio illic sepulto. In hujus agri aquis calidæ sunt & ad voluptatem, & ad varios morbos commodæ. Silius docet ille recipientes Vnde ferant nomen Baiæ, comitemq; docile Dulichiæ puppis flagello fuit mortina monstrat. Horat. libro 1. Epist. Nullus in orbe sinus Baiis præponitur ameenis. ¶ Hinc fit Baianus, a, um. ut Finus Baianus, qui hinc Misenum mons, illinc Puteolis claudunt. Baiana littora, & Ora Baiana, apud Statium.

Baiton. Historicus, scripsit Breviarium rerum ab Alexandro gestarum. Autor Suidas.

Bais, Servii filia, vel Baias Strabonī, Βάϊς. Vnus ex sociis Vlyssis fuit, à cujus nomine Baiæ appellatæ creduntur. Vide BAIAE.

Bala, Βάλα. Civitas Galliæ, Steph.

Balanea, Plinio, Βαλανέαι Stephano. Oppidum in confinio Syriæ & Phœnices, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 20.

Balani Sardiani, Βάλανοι Σαρδόνιοι. A Græcis olim appellabantur, quas nos Castanea dicimus. Primùm enim Sardibus deducuntur proveniuntque teste Plinio libro decimoquinto, capite 23.

Balbina. Virgo Romana & matrona Quirini, liberata à fluxu ventris per Alexandrum pontificem, sepulta in via Appia juxta patrem qui ambo sub Traiano fuere pontifices. Autor Vulat.

Balbura, Βάλβουρα, æ, Vibs Lyciæ, Stephan. Vide Bubo apud eundem.

Balbus, Cornelius. Vide CORNELIVS.

Balcea. Vibs circa Propontidem, Steph.

Baldraca. Puella generis obscuri, perexiguæque conditionis, quæ quamvis militarium rerum ob paupertatem esse inexperta, noluit tamen corporis sui fascia ea coptum Othoni imperatori, quantis multa promittenti, ut scribit Volaterranus.

Balearēs. [Βαλεαρεῖδες. Vulgò Majorica & Minorica. German. Das Insulen darfür vormahlen vor jetzeiten Mirer. das an Hispanien ein Außgang hatte.] Duæ insulæ ante Hispaniam, procul. passuum inter se vallo à terra invicem distantes, quarum major, quæ Orientem spectat, ducento passuum longitudinem habet: circuitum autem passuum 400000. cujus præcipua oppida olim fuerunt Palma & Pollentia. Alterius in 60000. tantùm passuum longitudo extenditur: circuitus autem in passuum 150000. ¶ Dictæ Baleares, (ut quidam volunt) à Baleo quodam Hercule comite sibi relicto. Aut certè βάλλειν Græcum, hoc est, à jaculando: propterea quòd fundæ jactatione Baleares peritissimi habuisse dicuntur. Tradit enim Lycophron, & post eum Florus lib. 3. cap. 8. cum hi scientia insulis observatam fuisse consuetudinem, ut cum filiis matribus jentaculum in sublimi trabe proponeretur, quod illi contingere non poterant, nisi priùs funda dejecissent. A Græcis dicti sunt γυμνήτες, eo quòd nudi aliquando vitam egisse dicantur, nec vestibus utentes, nec calceis. In hisce insulis taurus olim cuniculorum proventus fuit, teste Plin. lib. 8. cap. 52. ut ex eo præsidium militare ab Augusto petere sint coacti. Hodie ab Hispanis: quorum imperio parent, Majorica & Minorica appellantur. ¶ Baleares etiā dicuntur incolæ harum insularum. ¶ Inde fit possessivum Balearis, & are. Virgil. lib. 1. Georg. Stupratorque ferentem Balearis verbera fundæ.

Balearicus, ca, cum: ut Balearica funda. Ovid. 2. Metamorph. Non secus exarsit, quàm cum Balearica plumbum Funda jacit: volat illud, & incandescit eundo. ¶ Balearica vina. Plinius libro 14. capite septimo: Balearica vina extinsilia, cōferuntur Italiæ primis. Balearicæ cochleæ quæ herbis non vivunt, sed uvæ modo inter se cohærent, à terræ cavis non prorepentes: unde de cavaticæ à Balearibus appellantur. Autor Plinius lib. 8. cap. 59.

Balesium, autore Plinio, Apuliæ oppidum est maritimum, nō procul à Brundusio. Plin. lib. 3. cap. 11.

Balicurdus. Philosophus quidam Gallicus ac Peripateticus, Parisiis profitebatur, vir doctissimus, ab orthodoxis tamen in quibusdam alienans, à quibus nec per synodum justu regis Ludovici, cujus gratia coactam avelli potuit, sed in quodam loco detento, cum sociis nonnullis omne quum abhinc dies exegit. Volaterr. lib. 22.

Balius, sive Balus, (nam & in Græcis quibusdam codicibus

Βαιτις

Βαλίας legitur in alio Βαλιός.) Vnus fuit ex equis Achillis, à Balio colore ita dictus. Commemorat autem Homer. lib. 16. Iliad. tres Achillis equos, quorum duos Balium & Xanthum immortales fingit, ex Zephyro vento, & Podarge Harpy. a progenitos, tertium autem mortalem, nomine Pedasum.

Balicnus. Avunculus Catilinæ, Lucretium Afellam, contubernalem suum, ad perturbandum civitatis statum pretio emit, occidit Julio Syllæ tunc Dictatoris, accusatus postea, ac damnatus. Pædianus.

Balitmenſes. Populi in Lucio, qui alias Trebulani dicuntur. Plin. lib. 3. cap. 5.

Balis. Vrbs juxta Libyæ Cyrenæ, Βάλις: dicta quòd Balis Deus in ea coleretur. Steph.

Balla. Vrbs Macedoniæ Steph.

Βάλλιξιον Βάλλιξιον, Vrbs Macedoniæ. Steph.

Balsa, Βάλσα. A Plin. lib 5. cap. item 5. numeratur inter Cyrenaïcæ regionis oppida. ¶ Est etiam hoc nomen urbis Lusitaniæ, non procul à sacro promontorio, & Anæ Euvi alijs, quæ vulgo nunc Tavilla dici creditur. Commemorat à Plin. lib. 4. cap. 22. & Ptolem. lib. 2. cap. 5.

Bălthia. Insula est in mari Germanico, quæ mari Baltico nomen dedit. Meminit hujus insulæ Plin. l. b. 4. cap. 13.

Bamberga. Vrbs Episcopalis Franconiæ.

Bambotum. Flumen Mauritaniæ crocodilis & hippopotamis refertum, ut scribit Plin. lib. 5. cap. 1.

Barmbyce, Βαμβύκη. Strabonis Mesopotamiæ civitas est, five (ut Plinio placet) Syriæ Cœlæ, in qua Atargatis dea colebatur. Hac alio nomine Hierapolitana est, sacra civitas appellatur, & Edessa. Vide Edessa in dictione EDESSA.

Banasa, Apud Plin. lib. 5. cap. 1. Romanorum colonia est in Mauritania Tingitana, Valentia cognominata.

Banaurides, Βανωρίδες Insulæ Thulen, à Banaura filio Ajacis. Steph. anus.

Banitæ alias Bafarissæ, Populi Thraciæ, Steph.

Banti. Βάντη Vrbs Italiæ, Steph.

Banti, Populi Thraciæ Βάντιοι, Steph.

Banurri, Getæ fuere, incolæ Tingitanæ provinciæ, ut scribit Plin. lib. 5. cap. 2.

Bāptæ, Βάπται. Ger. Gote Waffen in Aehren der Gläubigen der Christlichen.] Athenis erant Sacerdotes Cotyttus, impudicitiæ deæ, nocturna sacra peragebāt, saltationibus, & omni voluptatum genere indulgentes. Dicti autem sunt Baptæ: Βάπται, quòd qui sacris illis initiabatur, aqua calida tingerentur, lavarentur. Sic. Cecropiā tolit Βάπτα la Tare Cotytto. In has Eupolis Comœdiam conscripsit, quam ab illorum nomine Baptas appellavit, in qua mollitiem earum & libidinem exprimit. Quem ob causam ab illis in mare præcipitatus est, & submersus. Vide plura de his apud Suidam, & Polluanū Miscellaneorum cap. 16.

Bărabbās. [אבא־בר bar-abbā Βαραββᾶς. Ger. Ein Vatterſöhn.] per epiplesin, est Syra dictio, filius & sequentes duæ, quæ apud nos significatur filius patris. Componitur enim ex בר bar, quod apud illos filius dicitur, & אבא abbā pater. Sedulius:

Tum coluēre Baal, tunc elegēre Barabbam.

Barace, Insulæ Gedrusiæ, Steph.

Barach. [ברק baraḳ.] Nomen viri proprii, & apud nos significat fulmen.

Barachias Βαραχίας, nomen viri, & benedictus seu Fulgur Domini interpretatur.

Baracum Βάρακον, Oppidum Africæ in tractu Cyrenaïco, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. item 5.

Bărăcurā, Βαρέαγγα, Emporium Indiæ extra Gangem, autore Ptolem. lib. 7. cap. 2. hodie Rangella civitas fœcundissima, & regnum latissimum.

Barăgasa, Aethiopiæ oppidum, de quo Plin. lib. 6. cap. 29. Alqui unum Aethiopiæ oppidum aliud ponunt in littore, Baragasa.

Baramalacum, Nabathæorum oppidum non spernendum in ea parte Arabiæ, quæ est ejus terminus Syriæ, ut autor est Plin. lib. 6. cap. 28.

Bărāthrum. [חרם charam, Βάραθρον. Gal. Abîme, gouffre, lieu profond et dangereux. Ital. Abisso, profundità. Ger. Ein grausame tieffe grub oder loch / man verſetzte zu Athen ein ſolches die vnden voll mör vnd todt / in welches ſie die Miſſethäter verſandten. Hisp. Lugar ſumidero. Pol. Przepaść. Vng. Mely barlang. Ang. A deep and dangerous gulfe or pitte.] Locus Athenis fuit immensæ profunditatis, in imo molles & cæmosus, in quem noxios, & damnatos deturbabant. Hinc factum est, ut loca omnia profunda, unde quis emergere non possit, ab illius similitudine Barathra dicantur: quemadmodū apud inferos Tartarum fingunt Poëtæ, qui Ixi patet in præceps tantùm, tendicque sub umbras. Quantus ad æthereum cœli suspectus Olympum. ¶ Hoc etiam nomine appellantur terræ cavitates, quæ fluvios hauriunt, alijs in locis rursus emersuros. Transfertur quoque ad alia. Martialis Barathrum fœmineum, prolocis muliebribus dixit. Idem stomachi imū hiatum Barathrū appellavit, quū sit Barathrum à voratu. Horat. de Lurcone quodam loquens lib. 1. Epist. 16. usurpat pro ingluvie & voragine. Apud Demosthenem ponitur pro pernicie, ut annotavit Harpocration.

Barbalissus, Βαρβάλισσος, Castellum in oriente muris cinctum, Steph.

Barbărā, Virgo Nicomediensis Dioscori nobilis viri filia, à quo in turrim est conjecta, quòd se Christianam profiteretur: ac post omnibus probris nudatum, converberatumq; corpus, ab eodem ad præsidem ducta jugulataq; in eadem urbe sub Maximiano est. Domum Venetiis (quò translata est) condita. Autor Volaterr.

Barbarium Βάρβαρον, apud Strab. lib. 3. Promontorium est Lusitaniæ, inter Tagi & Calybis ostia.

Barbărĭcā, gen. com. Βαρβαρικά, Barbarorum regio, & gens fera. Cæs. 3. in Civil. Quare bellum nulla unquā barbara cum sua gente gessit.

Barbĕtula, Hispaniæ Baticæ oppidum est, in conventu Gaditano, & fluvius, qui urbi nomen fecit. Vide Plinium libro 3. capite 1.

Barcē, Βάρκη. Vna est ex quinq; Libyæ Cyrenaïcæ urbibus, quæ Pentapolim efficiunt: ita primum dicta à Barce regina, uxore Ptolemæi, ut asserunt Strab. lib. ult. & Plin. lib. 5. cap. item 5.

Barcē, Βάρκαι, Regionis hujus incolæ. Virg. 4. Æneid. Hinc ceteri Barcæi regia, latiq; Cyrenes. ¶ Est item Barce promontorium in occidua Africæ parte, Oceano imminens, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 1.

Barcynis, [Der Hercyniſche Wald.] Sylva est Germaniæ, Suecos à Carnutis dividens. Volaterr. credit eam esse, quæ hodie Schwartzwald vocatur, non procul ab agro Badensi.

Barchā, Cognomen fuit nobilissimæ apud Carthaginenses familiæ, ex qua fuerūt Annibal & pater ejus Amilcar. ¶ Inde Barchina factio est, quæ Barchinum potentiæ favebat, & eorum in gerendo bello autoritatem sequebatur. Frequens eorum mentio est apud Liv. lib. 21. hel. Pun.

Barcino, gen. com. Βαρκίνων Ptolemæo, Vrbs est apud Hispanos, totius maritimi Tarraconensis celeberrima, quæ vulgò Barcelona dicitur. Autonius ad Paulinum: Tarraco, & ostriferæ superbia Barcino potæ.

Barderate, Vrbs est Galliæ Togatæ ad Apenninum. Autor Plin. lib. 3. cap. 2.

Bardesānēs, Βαρδησάνης. Nomē proprium hujus Babylonii, qui in duo dogmata Indos gymnosophistas divisit, quorum alterum appellat Brachmanas, alterum Samanæos: qui tantæ continentiæ sunt, ut vel pomis arborum juxta Gangen fluvium, vel publico cibo & simplici alantur cibo: & quum Rex ad eos venerit, adorare illos soleant. Hic doctrina rerum coelestium, omnium Chaldæorum excellentissimus fuit. Cujus mentionem facit Eusebius lib. 6. Præparat. Evang.

Bardesene, Mesopotamiæ præfui, Syrorum lingua doctissimus, & vehemens dialecticus, adversus Marcionem patria lingua scripsit: sed & Græcè ad Antoninum, tub quo fuit, librum de hara, aliaq; complura, ut ait Euseb. lib. 4.

Bardines Βαρδίνης. Fluvius juxta Damascum. Steph.

Barduli, sunt Cantabrorum in Hispania populi, qui & Turgali & Tapari dicuntur. Plin. lib. 4. cap. 20.

Barca, Oppidum est Hispaniæ citerioris, Baticæ tamen adscriptum, ut scribit Plin. lib. 3. cap. 3.

Bărēne Βάρηνη, Vrbs Mediæ, vicina Ecbatanis. Steph.

Bărĕtium Βαρέτιον, Regio ad mare Adriaticum. Steph.

Bargăli, Vrbs Cariæ, à Bargaso filio Barges & Herculis, quem Lamus Omphales & Herculis filius peremerunt est. Stephani. Vide CYAMIDA.

Bargent, Populi sunt Africæ, ex Troglodytis, ut scribit Plin. lib. 6. cap. 29. in descriptione finus Maris rubri, Troglodytici, & Aethiopici.

Bargus, Thraciæ fluvius est in Hebrum cadens. Plin. lib. 4. cap. 11. Fluminis in Hebrum cadentis, Bargus, Suemus: unde Bargūli.

Bargylĭi, orum Βαργύλιοι, ut Stephano, Oppidum est Cariæ: à quo appellatum Bargylio Bellerophontis comite, qui ex Pegasi ictu interiit. ¶ Vide Bargylitici campi, quorum meminit Plin. lib. 5. cap. 29.

Bargylus, Mons Syriæ, in confinio Phœnices, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 20.

Barigdes Βαρίγδης, Iadorum rex, bellum adversus Dionysium gessit: meminit Steph. in civitate Βίγδης.

Bāris Oppidi, & fluvii nomen. Vide in APPEL.

Barium, Βάριον Ptolemæo, Apuliæ oppidum est, recte Plin. lib. 3. cap. 11. quod servato antiqui nominis aliquo vestigio, vul-

gò Barri vocarat. Horat. 5. Sat. 5: Barmœnia piscosi. Vbi Baridist. pro Bari.

Barnichius, Ἀρνιχίου. Fluvius est Peloponnesi, in Alpheum influens, qui & Ladon appellatur à Strab. lib. 8.

Barnus Barnunis, Oppidum est Macedoniæ, prope Heracleã. Author est Strabo lib. 7.

Barovia, æ, Provincia est Vngariæ sive Pannoniæ inferioris, fœl. fertilitate, pane & præsertim vini abundantia & præstantia reliquas omnes fere Vngariæ provincias vincens, unde etiam Pannonum lingua nomen trasit Baranya, quasi Barenya, mater vini. Hæc provincia dupex est: superior, cujus caput est Tirnia, & inferior, cujus metropolis Essec, utraque Danubio celebris.

Barrã, Oppidum Orobiorum in Italia Transpadana, regione undecima. Autor Plin. lib. 3. cap. 19.

Barrhigadarh, Filius Tribatiarut Timei Mattis.

Barsumis, vel Barsumas, Vide in additione ΒΑΡΣΥΜΑΣ.

Barygaia, Insigne emporium Gedrosiæ, Steph.

Basabocates, Galliæ populi sunt, teste Plin. lib. 4. cap. 19. Pictonibus vicini.

Basan, Βασὰν Basilius Selen.] Regio trans Iordanem est, quã duæ & à m. dimidiæ tribus possederunt, quæ interpretatur uberrima & pinguis.

Basanite, vel (ut aliis placet) Banise, per tres syllabas Βασανῖται, Βασανίται, Populi sunt Thraciæ. Stephano.

Batera, seu apud Βάτηρα, Oppidum Pyrenæis. Steph.

Basileã, seu prout [Βασιλέα Ger. Βασὶ Vrig. Βασίνα.] Raura eorum in ea celeberrima, ad Rhenum flavium in regio Gallico fuit à Germanis tamen (ut pleraq; ejus Rheni loca) habitata, cadem, aut certe proxima ei quæ Augusta Rauracorum Ptolemæo appellatur. Vide à Basle.

Basilee, Adv. [Βασιλικῶς. Pol. Peeka. Vrig. Βασιλικὸν, sc. σχῆμα. Ang. Kyngelye magnyfycke.] Regiè, magnificè, splendidè, egregiè. Plaut. in Poen. Basilice ornatus incedit, & affabre ad fallaciam.

Basiler, ornis, Βασιλεὺς ornis. Strabo. Populi sunt Sarmatiæ Europææ, ex comitatu, libri quam in reliquis aves, Ixygibus & Vrgis finitimi, maximã exparte è Nomadibus: hoc est pastoribus cõflantes: idem sepulchrum cum iis, quos Pomponius à regis moribus Basilidas vocari tradit.

Basilia, Βασιλία. Insula in Oceano septentrionali, immensæ magnitudinis, cilias à Scythiæ tridui navigatione, quæ alio nomine Balcia dicitur, teste Plin. lib. 4. cap. 13.

Basiliscus fimus, Βασιλίσκος κόπρος, qui Ioniam, Aliæ minoris regionem alluit. Plin. lib. 5 cap. 29.

Basilidæ, Βασιλίδαι. Populi sunt Sarmatiæ Europææ. Gethoamne à Nomadibus differri, ab Hercule & Echidna genus originem trahentes: ita dicti à regis moribus, ut tradit Pomponius lib. 2. Mannichium & Plin. lib. 4. cap. 12.

Basilides, Βασιλείδης, Nomẽ proprium cujusdam hæretici, qui trecentos sexaginta annos; cælos esse credebat, quo dictũ numerum annus includit: cujus sectatores dicti sunt Basilidiani.

Basilis, Βασιλὶς, Civitas Arcadiæ. Steph.

Basilius Cæsariensis, Gregorii Nazianzeni, & Ioannis Chrysostomi temporibus floruit. [Gier. Eiasfromme Βασίλειος, in Caserra.] Is Cæsareæ Cappadocum præsul factus, julius à Valente, qui Arianis favebat, deferre officium, atq; in exilium abire. Quumq; ille minimè obtemperaret, atq; uti consuevere tribunali præfecti adhiberetur, ac minis parere principi ejus suaderet, ita tentaretur, nox ei spatium ad deliberandum datur. Basilius: Nequaquam ego, sic tu potiùs in hoc spatio ab incepto desistes, siaq; in ea nocte uxore Valentis maximis correpta doloribus, & filia insuper parvula exanimata, Valens rogatum misit ad Basilium, ut precibus ad Deum fusis, ipse saltem servaretur. Sic itaq; accidit ut Basilius servaretur. Hæc ex historia Rufini. ¶ Rutilius Ancyranus præsul, arte medicus, scripsit contra Marcellum de virginitate libros, & nonnulla alia. Hic etiam imperante Constantino, in parte Macedoniæ cum Eustathio & Sebastiano princeps fuit. Autor Hieronymus. Alius quoq; ejus nominis Saidas commemorat, præsidem Ciliciæ sub Anastasio principe Eutrop. Sed absimilem primo & abstinentia, & vitæ institutis. Scripsit q; contra Archelaum quendam presbyterum Colonienses. ¶ Basilius item Asix fluvius. Strab. lib. 16 lacet Euphratem atq; Tigrin fluat aliud fluvius quod Basilius appellatur.

Basilius, unus ex interfectoribus Cæsaris ponitur ab Appiano. Item alter fuit pirata infamis. Lucanus:

Et Basilium videre ducem, nova furta per æquor.

Basinni, Βασσινοὶ. Populi Arabiæ. Steph.

Basitani, Strab. lib. 3. Populi sunt Hispaniæ, in tractu Bæticæ, qui & Batuli dicuntur.

Basoropeda, Regio Medorum Armeniæ contributa, ut tradit Strab. lib. 11.

Balsamis, patria Syracusanus, Romam studiorum causa missus, ubi Christianus factus, Ravennam infectante patre fugit. Inde Laudensis præsul electus, ibidem decessit nonagenarius 14. Calend. Februar clarus prodigiis, ab ulcerosis maximè invocatur: emicuit Ambrosii temporibus, quem ægrotantẽ adiit, morientiq; interfuit. Autor Volaterr.

Bassaris, is, vel idis, Βασσαρὶς. Bassaræ: hoc est, Bacchi sacerdotis. In Pers. Sat. 1: Et dictum vitulo caput ablatura superbo Bassaris. ¶ Fuit etiam vestis genus ad talos usq; demissa, qua in Bacchi sacrificiis utebãtur sacerdotes. Dictus autem est Bacchus Bassareus à Bassa Lydiæ oppido, ubi præcipuè colebatur: vel ἀπὸ τοῦ βασσαρίζειν, quod est clamo, quòd ejus sacra maximis clamoribus à Bacchis celebrarentur, vel à genere vestis, ut annuit Cornutus in Persium, Sat. 1. qua Liber pater utitur demissa ad talos, quam Thraces βασσαρεὺς vocãt. Horat. lib. 2. Carm. Ode 18. Non ego te candide Bassareu invitum quotiam.

Bassus, Poeta Epicus, cujus fuit, teste Quint. lib. 10. cap. 1. vehemens, ac poeticum ingenium: nec ipsum fenestræ maturum, præventa mors fati, quem admodum & Valerio Flacco cõtigit. Item: Aufidius Bassus, historicus. Quintilianus temporibus, qui bellum Germanicum scripsit. Vide Quint. lib. 10. cap. 1. ¶ Cæcilius item Bassus inter Lyricos ab eodem ponitur: de quo tribuit Probus: Cæsium Bassum puto amicum Lyricum fuisse in pedibus suis, ardente Vesevo, & late vaginibus ignibus, cum villa sua flagrasse. Quintilianus quoq; se eum vidisse ait. ¶ Bassus item Romanus medicus fuit, cujus unguentum antiticum commendatur ab Aëtio lib. 12. ¶ Præter hos fuit Bassus martyr sub Decio clavis ferreis confixus. Autor Volaterr.

Bassaritæ, Βασσαρῖται. Steph. Populi sunt Sarmatiæ Europææ, ad Borysthenem amnem non procul à Peucinis: quorum meminerunt Ptolem. libro 3 capite 5, Plin. libro 4 capite 13, & Strabo lib 7.

Bastuli, Bæticæ Hispaniæ populi prope Turdulos, quorũ oppida sunt, Sexi, Abdera, Murgis, Obulco, quod & ad Hispanis Vinda. Mons item Calpe, circuitu quidem nõ magnus, cæterùm adeò erectus, ut procul aspicientibus columnæ Herculis effigiem repræsentet. Vide Strab. lib. 3, Ptolem lib. 2. cap. 5, & Plin. lib. 3. cap. 1. & 3.

Basulis, Βασουλὶς, Populi Lybiæ.

Bata, orum, Βάτα. Vicus est & portus in Sarmatia Asiatica, supra Bosphorum Cimmerium, non procul à loco Cercetis. Vide Ptol. lib. 3. cap. 9, & Strab. lib. 11.

Batala, Antiquissimum Siciliorum in Italia oppidum, cum aliis eorum oppidis à Livio commemoratum.

Batalus, i, Βάταλος, Ephesius tibicen fuit, teste Libanio, cui omnia primus in scena calciamenta secundis usus est, & fractis cantibus artem novarum emolivit. Vide factum est, ut effœminatum & parum viri, proverbialis figura, Sardanapalus à Græcis dicantur: quo etiam cognomẽto Demosthenes abanimatis notatus est, ut ipse testatur in oratione pro Ctesiphonte.

Batanis, Βατάνη. Locus juxta Euphratem, Stephano. Vide Agbatana apud eundem.

Batanitæ, Βατανῖται, vel Baranea in singulari, Vicus, Βαταναία, Syriæ, Stephano. Vide BATANIA.

Batavia, Germaniæ provincia duobus Rheni alvei bona ex parte inclusa, quæ hodie, Hollandia appellatur.

Bate, Βάτη. Portubus Aegei. Steph.

Batetara, Βατήτορα. Vibo Ligurum. Steph.

Bătavus, a, um, peculiariter indifferente. Lucan. lib. 1: Vanpiones, Batavique truces, quos ære retuso Stridentes acuêre tubæ. Cornelius Tacitus de situ Germaniæ: Omnium harum gentium virtute præcipui Batavi, non multũ à ripa, insulam Rhenum colunt. Cattorum quondam populus, & seditione domestica in easdem transgressus, in quibus pars Romani imperii fierent. Manet honos, & antiquæ societatis insigne. Nam nec tributa contemnuntur, nec Publicanus atterit. Exempti oneribus & collationibus, & tantùm in usum prœliorum reposiri, velut tela atq; arma bello reservantur. Hæc ille. Fuerunt autem Batavi olim crassitie, & stupiditatis notati: quo fit, ut Annis Batava, proverbio dicatur de crasso, stupido, & nullius judicii homine. Vide Erasmi Adag.

Bătăvodurum, Βαταοδοῦρον Ptolemæo, Batavorum oppidũ ad Rhenum fluvium, cujus meminit Tacitus Annalium libro 21. Creditur idem esse cum eo, quod in agro Trajectino hodie Vianen appellant.

Batua, sive Batia, pen. prod. Βάτεια. Filia Teucti Scamandri fluvii, uxor Dardani. Dionys. lib. 5.

Bathyllus, Βάθυλλος, Poeta Tragicus fuit insignis, in Cæsaris ædis non æquè fuit. ¶ Fuit item Bathyllus, Samius adolescens, Anacreontis Poëtæ amatus. Horatius in Epod. Nõ alter Samio dicunt arsisse Bathyllo Anacreonta Teium.

Bătiæ, Βάτιαι, Civitas est mediterranea Epiri, cujus meminit Strabo lib 7.

Bătĭcē, pen. prod. Βατικὴ. Stephano. Locus est ejus in agro Trojano, qui & Ilienus appellatur, teste Strab. lib. 13.

Bătinã,

Bāctrā, pen. pro Ἄακτρα, Oppidum Apuliæ. Vnde Horat. 3. Carm. Ode 4. fultusq; Bactros & arcum.

Bāctriæ, Βάκτρα, Civitas Orthocorinthi Steph.

Bato, Βάτων, Historicus fuit Sinopæus, qui historiam de rebus Persicis scripsit. Strabo lib. 12.

Batrachius, nomen proprium scriptoris. Vide in ΑΡΡΕΙ.

Bārtiādes. Dictus est Callimachus Poëta Elegiographus, à Batto patre. Ovid. in Ibin: Nunc quo Battiades inimicum devoverit ibin, Hoc ego devoveo teq; tuasq; modo.

Bārtis, Βάττις. Puella fuit formosissima, quam Philetas Poëta Elegiographus adamavit, tuisq; carminibus celebravit. Ovid. lib. 1. Trist. Nec tantum Coo Battis amata suo.

Batton, onis, Βάττων, Poëta Comicus fuit, cujus tres fabulæ enumerantur à Suida.

Battus, Pastor quidam fuit equarum, de quo talem fabulam recitat Ovid. lib. 2. Metamorph. Quum Apollo Admeti regis armenta pasceret, Mercurius boves quosdam, quæ longiùs processerant, furto abactas, in sylva occultavit, Battoq; cui pia equarū custodia à quo uno visus fuerat, mandavit, ne cuiquam illud furtum indicaret: quod ut libentius faceret, vaccam pulcherrimam ei dono dedit. Mercurius verò abiens, ut hominis experiretur fidem, sumpta alia figura, paulò pòst ad eum rediit, rogans, an vaccas quasdam illac transeuntes vidisset, polliceriq; si indicaret, vaccam cum tauro daturum. Battus itaq; spe muneris corruptus sub quo monte pascerentur, indicavit, ob quam perfidiam Mercurius eum in lapidem, qui Index dicitur, commutavit. Ovidius:

Scisset hoc factum nemo, nisi notus illo
Rure senex. Factum vicinia tota vocabat.

¶ Alius fuit rex Melitæ insulæ, de quo supra in dictione Anna. Vide Battiades. ¶ Fuit item Rex quidam nomine Battus, qui Cyrenem in Africa condidit: quē linguæ adeò impeditæ fuisse ferunt, ut verbū ἐκπεφευγὼς ab eo originem traxisse putetur. ¶ Batri silphium βάτριον σίλφιον, Græci novum & ratū quempiā honorem proverbio vocāt. Aristoph. in Pluto. ¶ Battus item inepti cujusdam Poëtæ nomen est, de quo paulò antè in dictione ΒΑΤΤΟΛΟΓΙΑ.

Bātulum, Castelli est Campaniæ, cujus incolæ Turno in auxilium venerant adversum Aeneam. Virgil. lib. 7. Aen. Quiq; Rufas, Batulumq; tenent, &c.

Bācyri, vel Bacymani, Βάκυροι & Βακυμανοί, Gens Parthis & Medis vicina. Steph.

Baucis, Βαυκίς, Anus pauperrima fuit apud Ovid. lib. 8. Metamorph. quę cum Philemone marito Jovem & Mercurium susceperit hospicio. Comutus in Persii Satyr. 4. scribit anum fuisse patinosam, quæ quum olympum venderet, non sine modulatione & adulatione emebates incitabat. Sic enim de illa Persius: Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis, Quum benè dilincto cantaverit oxyma Veroæ.

Bavius & Mevius ineptissimi Poëtæ fuerunt & malevoli, Augusti temporibus, qui Virgilio suam gloriam inviderunt. De quibus Virgilius ipse in Bucol.

Qui Bavium non odit, amet tua carmina Mevi.

Baulī, Villæ nomen est, quæ inter promontorium Misenum, Bajarumq; lacum flexo maris alluitur. Servius caulam omnino inde factam memorat, quòd olim Hercules juxta Bajas fecit caulam bobus, & eam sepsit, qui locus primò Baulia dictus, mox dici cœpit Bauli.

B ante E.

Bēātrix, virgo Romana & martyr sub Diocletiano Faustinum & Simplicii item martyres fratres, cuos prius tamulavit, paulò pòst eodē supplicio fecit, quòd præcium eundā potenti vendere noluerat. Hæc enim dives erat: ac unā cum beata Lucina occisorum corpora in agro suo condebat. Autor Volaterr.

Bebius, cui cognomē fuit Massa, Delator in Agnis fuit Vespasiani temporibus, cujus meminit Iuvenalis Satyra 1. quem Massa timet, quem munere palpat Carus. ¶ Fuit & Bebius Pamphilus Consul Romanus, cum P. Cornelio, eo anno, quo Numę Pompilii libri in agro C. Petilii effossi sunt. Vide Valer. Maxim. lib. 1. cap. 1.

Bebriācum, ci. [Ger. Ehe Dorff heißt Bel Tremona vnd Dietrichs Bern in Italien.] Vicus est inter Cremonam, & Veronam, apud quem Vitellius Othonem superavit. Iuvenal. Satyr. 2: Rebriaci in campo spolium affectare Palati. Cornel. Tacit. Annalium libro 18 Eo die, quo Bebriaci certabatur, avem non fausta facie apud Regium Lepidi celebri luco confedisse in colle memorant, nec deinde eorum hominum, aut volantium alium terruisse, pulsámve, donec Otho se ipse interficeret. Hunc vicum Itali hodie Lodiam vocant.

Bebriācēnsis, se, adject. vumerut, Aves Bebriacenses: ita dictæ quòd eius pugnę tempore, quę apud Bebriacum inter Othonem & Vitellium commissa est primum in Italia apparuerūt. Plin. lib. 10. cap. 49. Venēre in Italiam Bebriacenses bellis civilibus trans Padum, cæteræ & novæ aves: (ita enim adhuc vocantur) turdorum specie, paulùm infrà columbas magni in dine, sapore gratæ.

Bebryces, Βέβρυκες Stephano: vel Bebrycii, Populi à Thracibus oriundi, qui eam partem Asiæ incoluerunt, quæ postea Bithynia, & aliquando Mygdonia dicta est: ut est videre apud Strabonē lib. 7 & 12. Hos Amycus origine à Bebryce trahere una filiarum Danai scribit, quæ unā cū Hypermnestra præter justa patris viro pepercit, quare fugiens parentē, unā cū viro in hæc loca pervenit, incolasq; ritus docuit Aegyptios: pro cuibus mentis regionem ab eius nomine Bebryciam serunt appellatam. Tenebant olim totum tractum usq; ad Sperchium & Magnesiam Ioniæ oppidum, ut scribit enarrator Apollonii, Charontem adducens autorem, qui dicit Lampsacenorum regionem, olim Bebryciam appellatam. Ex Volaterrano.

Bebrȳcia, Βεβρυκία, Regio est minoris Asiæ ad Propontidem: postea Mygdonia à Mygdonibus Thraciæ populis: & Bithynia à Bithyno rege appellata. ¶ Bebryces populi ejusdem regionis, quos Strabo lib. 7 & 12. Thraces fuisse putat. ¶ Bebrycium nemus, de quo supra in dictione AMYCVS.

Bebrȳcius, a, um, Βεβρυκιὰς, Pontificium à Bebrycia, Asiæ regione. Virgil. 5. Aeneid. -quæ se Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat.

Bebryx, ycis, Βέβρυξ, Rex fuit in montibus Pyrenæis, teste Silio, quos etiam à Pyrene illius filia nomē traxisse, idem autor est. ¶ Est item Bebryx, nomen gentile, cum significans, qui ex Bebrycia ortus est: de quo vide paulò ante in dictione ΑΡΒΑΚΕΣ. Hujus autem nominis obliqui indifferenter efferuntur à Poëtis, secundam sylabam modò producentibus, modò corripientibus. Valerius Flaccus 2. Argonaut: Bebrycis, & Scythici provulsi crementia Taxi. Silius lib. 3. Pollentius Baccho sęva Bebrycis in aula.

Bechires Plinio, Βηχῖρες Stephano, populi Thraciæ, Asiæ regionis, Cappadociæ cōterminī: de quibus Plin. Lib. 6 cap. 4. Hi quum Actia duce in Italiam venissent, virūq; antea ipsis incognitum gustassent, brevi mortalium omnium bibaciss. evaserunt.

Beda. Natione Anglus, [Ger Ein gelehrter Engellendischer Theologus] ob vitæ modestiam Venerabilis cognomentum adeptus, claruit sub Ioanne sexto Pontifice, quum Saraceni ex Africa solventes, Hispaniam invaserunt: ex quo Beda literis Principes ad eam recuperandam solicitavit. Græcè, Latinèq; eruditus fuisse traditur. Scripsit in Acta Apostolorū, & in Lucam Autor Volaterranus.

Beduini, ex Arabum, ac Saracenorum secta, aliis addicti opinionibus sunt, quapropter Hæretici sunt appellati. Inulli tatione, incrmesq; una cum Saracenis in bellum ruunt, dicentes mortem vitari non posse, faroq; omnia referunt. Hi renis amiciuntur pellibus. Solem orientem adorant. Volater.

Begis, βῆγις. Vrbs Trallianorum, hic verto, quod apud Stephanum legitur, πόλις Τραλλιανῶν.

Bēelphēgor. [בעל פעור bebelpehor. Βεελφεγώρ. Ger. Der Abgott der Moabiter.] Idolum fuit Moabitarum, nomine Behel Phegor, vel Baal, quod in monte Phegor colebant. Idem creditur esse Saturnus: annotavit Cælius Rhodig. Ant. lib. 13. cap. 21.

Bēēlzēbūb, [בעל זבוב Βάαλ ζεβοὺβ, Βεελζεβούλ. Ger. Der Abgott Gott ober der oberste der Teuffel. Pol. Vrg. Beelzebub, Gottskerk, Friedmars.] Idolū fuit Accaronitarum, quo nomine deus muscæ significatur. Beelzaquar Hieronymus & Beel & Baal, idem Hebræis est nam iis vocibus indicatur deus. Zebub autem muscam significat: unde Beelzebub (etiam Beelzebul Græci pronuntiant) tanquam musca dicatur idolum. Sed & pro dæmonarcha ponitur: hoc est, dæmoniorum principe.

Beergios, (quod hic pro Neptuni filio corruptè legebatur) lege BERGION.

Bela. [Vrg. Bela Königk.] Pannoniæ rex, regno per fratris cædem potitus, bonus alioqui princeps habitus, populos à multis vectigalibus immunes fecit. Primus Byzantios nummos, argenteamque monetam percussit. Decessit post annos regni tres, membris equi lapsu fractis. Fuēre quatuor hujus nominis Pannoniæ reges, ut autor est Volaterranus lib. 8.

Belbina, Βελβῖνα, Strab. lib. 9: insula è regione Anaphysiadū, apud quos Panos templum est, & alium Veneris Coliadis.

Belea, Βήλεια, Velia. Vide ΕΛΕΑ.

Beledonii, Βηλήδονιοι, Populi juxta Oceanum. Steph.

Belitra, Βήλιτρα, Civitas Italiæ non procul à Roma. Steph.

Belgæ, arum, [Βέλγαι Ger. Die Niderlendischen Bücker vñ Flandrische an das Brittannisch Meer. Pol. Niderlendesche.] Populi Galliæ Comatæ, inter Sequanam & Scaldem fluvios sitio quondam olim populos divisi. Plin. lib. 4. cap. 17. Gallia omnis Comata uno nomine appellata, in tria populorum genera dividitur: à Scalde ad Sequanam Belgica: ab eo ad Garumnā Celtica, eademq; Lugdunensis: inde ad Pyrenæi montis excursum Aquitania.

Belgicæ,

Belgicus,a,um, adiectivum: ut, Mœdũ Belgicũ, Cursus quoddam genus, apud Belgas primùm inventum. Virgil. 3. Georg. Belgica vel molli melius feret esseda collo.

Belgium, gn. apud Cæsar. 5. de bel. Gal. Oppidum est inter Belgas, aut certè ipsa Belgarum regio.

Belgitæ, Pannoniæ populi, apud Plin. lib. 3. cap. 25.

Belippo, Oppidum Hispaniæ Bæticæ in conventu Gaditano, apud Plin. lib. 3. cap. 1.

Belisarius, Βελισάριος Suidæ, Fœlicissimus pro Iustiniano principe bellator fuit, qui Persas in Oriente, Gothos in Italia, Vandalos in Africa prælio superavit, coniuge Gelimere in triumphum ducto. Ille enim strenuus bellator, & in hostibus perdomandis felicissimus, interdiam vincere nõ potuit. Nimia ejus potentia cum apud Iustinianum in suspitionem affectati imperii adduxit, quæ tyranno, ei erui eorum. Quare quum principis ingratitudinem amplius non posset, exiguum extra urbem in agriolum extruxit, ubi per omnem vitam, à præteritorum lapsum emendatis, ridendi identidem reperta est. Dabolum Belisario, viator, quem invidia, non culpa secavit. Vide Cruinum & Volaterranum.

Bellã, Vide ABELLA.

Bellerophontes, æ. seu Bellerophon, tis, Βελλεροφόντης. Fuit Glauci regis Ephyræ filius, inclyto decore conspicuus, & virtutis maximæ. Hic quum à Sthenoboea uxore Proeti de coitu interpellatus esset, vetitus hospitalis Iovis mensam, lasciviam fœminæ repulit. Vnde exardens repulsa mulier, apud virum innocentem hospitem accusavit: qui hospitio jure morem, illum domi interficere non sustinuit, sed datis codicillis, ad Iobatem socerum in Lyciam mittit. Lectis ergo codicillis, Iobates Bellerophontes in ulcionẽ criminis ad Solymos damandos, Bellerophontem mittit, ut ab præceps memorabilis pugnæ interiret. Verum quum & Solymos facilè vicisset Bellerophontes, & ejus pleraq; pericula objecta semper vidor recessit, postremò ad interficiendam Chimæram missus est: quem etiam laborem, nactus Neptuni beneficio Pegasum equum, summa cum laude superavit. Quapropter Iobates virtutem juvenis admiratus, alteram illi ex Lizbus cum regni parte uxorem dedit ex qua Isandrum, Hippolochum, & Laodamiam suscepit, ut ait & Iliad. lect. Homerus. Quod quum audisset Sthenoboea, sponsi mortem consivit. Bellerophontes autem fœlici rerum successu elatus, quum in cœlum evolare cum Pegaso conaretur, immisso à Iove œstro, equo excussus est, decidítque in cœnum campum, qui postea Aleius appellatus est. Pegasus autem à Iove inter lydera est relatus. Hic primùm Hipponous dictus est, Bellerophontes postea appellatus, à Bellero quodam Corinthio non primario, quem de medio sustulit. ¶ Bellerophontis literæ, Βελλεροφόντια γράμματα: Subaudiendum verbum aliquod à commodum sententiæ, ut fert, aut aliud aliquod. Locus est huic proverbio, quum quis literas velut commendatitias profert, quæ contra ipsum sint destinatæ. Vulgò literæ Vrie vocant, acq; dissimilis est historia apud Hebræos.

Bellerus, Βέλλερος, Corinthi, ubi primus quidam, à quo interfectus Bellerophontes dictus est, quum autem Hipponous diceretur. Vide Cælium Rhodig. lib. 13. cap. 9.

Bellitani, Populi Edaniæ, quæ est regio citerioris Hispaniæ ad Iberum fluvium. Plin. lib. 3. cap. 3.

Bellõnã, æ. pen. prod. ũnde, Bellorum dea, & Martis soror. [Ger Ein Schwester Martis, ein Göttin des Krieges.] Virgil. 9. Aen. Quam cum sanguineo tequitur Bellona flagello. Huic proprio sanguine sacerdotes fanum rubebant. Ante Bellonæ templũ columna erat, quæ bellica dicebatur, super quam hastam jaciebant. Fecialis belli indices: ut post Festum annotavit Alexander ab Alex. lib. 3. cap. 12. Hos ab antiquis Duellona à duello, quod illis pro bellum appellabant.

Bellovaci, Βελλοβάκοι, Populi Galliæ, qui belli gloria Belgas omnes superarunt, quos Cæsar, duce eorum interfecto, in potestatem redegit.

Bellõvăcum, pen. corr. Oppidum Bellovacorum, apud Cæsarem Commen. lib. 8. Vulgò Beauvais.

Bellogradum, Vngariæ urbs, ad confluxum Sai, & Danubii sita. [Vulgò Griechisch Weissenburg. Polonicè apud Vng. Landerfürst vber.]

Bēlĭa, Βῆλα, per simplex l. Nomen urbis, & fluvii in Hispania Bætica. Strabo lib. 3.

Beluninum, Μοινε Βελουίνε, Venetiarum oppidum in Italia, ut Patavium, Opiterginum, Altinum, Concordia, Colonia. Plin. lib. 2. cap. 19.

Belus, Βῆλος, per simplex l. [Ger Der erst Assyrische König.] Nomen proprium primi regis Assyriorum & patris Nini, à Sole deductum, qui Assyriorum lingua Bel dicitur. Huic vita functo templum erectum Babylonii, divinisq; cum honoribus cõ templarunt. Successerunt Belo Ninus, Semiramis, Ninyas, Arius, Arbaces, Mandauces, Sardanapalus, Belochus, Belesis, Phul, Sosarmus, Mithreus, Pacoras, Ochus, Arsicas, Arbianes, Artaxerxes, Sogdianus, Darius, Alexander Macedo, Philippus, Alexander, Seleucus, Antiochus, Seleucus, Antiochus, Seleucus, Antiochus, Demetrius, Alexander, Demetrius, Antiochus, Demetrius, Antiochus, Demetrius, Alexander, Antiochus, Demetrius, Antiochus, Demetrius, Antiochus, Demetrius

phane, Hirpinorum urbs, quæ quum eò colonia ducereτur, boni ominis causa ita vocari cœpit: nam antea Maleventum vocabatur. Vulgò Benevento. Hęc urbs à Diomede condita fertur, apud quam x x x. millia Samnitum cæsa fuerunt, Sulpitio & Petilio Coss. Lib. Plin. lib. 3. cap. 11.

Benis. Vide NERIS.

Bennă, vel per diphthongum Baenna, vel Bena cum ſimplici n, urbs Thraciæ, unde Bennicus ſinus, Stephano. Apud eundem Benna unus eſt ex ſenatoribus ordinibus Epheſi, cujus Senatores Bennii.

Berbecomagus. Vrbs, hodie Byant dicta.

Bĕrĕcyntĭă, Βερεκυντία, (inquit Servius) Mater deûm dicta à monte Phrygiæ Berecynto: cujus ultima ſyllaba caret aſpiratione, quam addimus, quoties montem Dęi Cynthum dicimus. ¶ Eſt nõ tenuis ita differendo, quibus nominibus ſubtrahi debeat aſpiratio. Nam Ripæi montes Arcadiæ, non territabuntur cum aſpiratione quam addimus, quã Riphæos montes Scythiæ ſignificamus. Hæc Servius in illud Virg. lib. Acn. 9. Ipſa Deûm fetor genitrix Berecynthia, &c.

Bĕrĕcyntĭus, Βερεκύντιος Stephano, nomẽ montis eſt Phrygię, & nomen oppidi, in quo Cybele matrem deûm pritcomio situ colebatur, unde Berecyntia dicta eſt. Plin. lib. 5 ũ

Bĕrĕcyntĭŭs, a, um, adject. Βερεκύντιος: ut carmina Berecyntium, apud Horatium. Carm. hoc eſt, quo excitantur ad furorem Cybeles Berecyntia ſacerdotes. ¶ Tibia Berecyntia, Idem. 3. Carm.

Bĕrĕnice, es, (per proſ. Ἀρσινόη Ptolemæi Lagi uxor, & regina Ægypti, à cujus nomine Ptolemaïs Philadelphus ejus filius inſignem urbem, quam in Cau Azario condidit, Berenicem appellavit. Autor Plin. lib. 6 cap. 29. ¶ Hanc & alia quædã nominis Ægypti Reginas, Ptolemæi Philadelphi & Arſinoës filia, quæ Ptolemęo Evergetæ fratri suo nupſit, qui quo paucis à nuptiis diebus, in Aſiam expeditionem ſuſcepiſſet Berenice crinem ſe detonſurum vovit, ſi ille ſalvus revertereτur, cujus voti damnata, abſciſſam comam in templo Veneris conſecravit: quæ quum poſtridie non apparuiſſet, ægrè id ferenti Regi, Conon Mathematicus Regis gratiam per adulationem captans inter ſydera collocatam affirmavit, ſeptem ei figura vocabulo ad eandem Leonis offendens ſtellas, in quas Berenices crinem mutatum aſſerebat. ¶ Fuit item Berenice, Herodis Antipatri filia ex Salome ſorore neptis, cujus meminit Strabo lib. 16. ¶ Berenice prouerecũ à Valerio Maximo appellatur lib. 8. cap. 6. quam Plin. lib. 7. cap. 12. Pherenicen vocat, cui ſoli ex mulieribus quid Elis, mater, & ſoror eſſet Olympionicarum, conceſſum eſt, ut gymnicos Indos poſſet ſpectare, fœminis omnibus interdictos.

Bĕrĕnice, es, Βερενίκη, Mulierum urbium nomen eſt, quarũ prima in Libya Cyrenaica eſt, in extimo receſſu Syrtis carnifica, una ex iis quæ Pentapolin efficiunt de qua Plin. lib. 5 cap. 5. ¶ Secunda, ad finem Arabiæ, à Ptolemæo Philadelpho condita, & à nomine matris ita appellata: in qua ipſo ſolſtitii die horæ ſexta umbras penitùs abſumi tradit Plin. lib. 6 cap. 29. ¶ Tertiam cognomento Panchryſon, & quartam Epidaurem dictam enumerat idem Plinius loco jam citato. ¶ Hanc præterea ejuſdẽ nominis urbes recenſentur à Stephano, quarum altera in Cilicia collocatur altera in Chium olim vocata aſſerta.

Bĕrĕnicĭdæ, Βερενικίδαι, Ptolemaïca tribus populi apud Athenienſes Stephano.

Bĕrĕnĭcĭus, ĭdis, Βερενικίς, Tractus Africæ Cyrenaicæ, qui eſt circa Berenicen urbem, Lucanus libro 9. nam quicquid pulvereticeo Separat ardentem tepida Berenicida Lepti, ignorat frondes.

Bĕrĕs, Βέρης, Vrbs Thraciæ, à Berere filio Macedone, Stephanus. Vide Mieza apud Steph.

Bĕrex, Βέρηξ, Gens inter Indiam & Aethiopiam, Steph.

Bĕrge, Βέργη, Vrbs aut vicus Thraciæ, ex qua natus eſt Antiphanes Bergæus Comicus, qui incredibilia conſcripſit: unde proverbium Βεργαίξειν, pro nihil veri dicere. Vſurpatur & Bergiũ diminutivè. Steph.

Bergĕpŏlis, Βεργηπολις, Vrbs Abderitarum, Steph.

Bergĭdŭm, Βεργίδιον, Oppidum Lergetũ, in eo tractu Tarraconenſis Hiſpaniæ, qui Vaccęis proximus eſt.

Bergĭon & Albion, Gigantes, filii fuere Neptuni, ab Hercule interfecti, ut ferunt Pomponius Mela libro 2. Vide ſuprà ALBION.

Bergomum, Oppidũ eſt Italiæ, trans Padũ, à Plinio in nona Italiæ regione collocatũ, etiam hodie nomẽ retinens. ¶ Hinc Bergomates ejus oppidi incolæ dicti ſunt.

Beriades, Βηριάδης, Indorum rex, bellum adverſus Dionyſium geſſit. Steph. in civitate Νύσσα.

Berĭchrūs, Βήριχρος, Vrbs Troiana, Steph.

Berlinum, Vrbs Marchiæ Brandenburgicæ.

Bernardus, [Ger. S. Bernhard der freh Abt.] Abbas inter Burgundos, nobili ortus genere, anno ferè 22. ætatis, ſub abbate Stephano, qui tertius fuerat in Cœnobio Ciſtercienſi paulò antè inſtituto, unà cum 30. ſociis monachũ profeſſus, doctrinæ, vitæq; laudata famâ adeò profecit, ut Clarævallẽſi cœnobio nunc primùm Roberti viri illuſtris impenſa cõſtructo, præpoſitus ſit, cui annos 36. præfuit. Plura reliquit ſcripta Commentaria in Cantica. Conſiderationes divinæ contemplationis ad Eugenium pontificem. Vnde Pontificii muneris ratio dicatur. Varias ſcilicet epiſtolas, ſermones etiam in diebus ſolennibus habitos Volaterr.

Berrĭæa. Apud Ptolemæum lib. 2. cap. 6. Oppidum eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis, non procul à Cæſarea Augusta, Celtiberis & Briſſetanis ad Oricetem proximum. Vulgò Benaver.

Bĕrŏe, Βερόη, Epidauria fatidica, & nutrix Semeles, in quam ſe mutavit Iuno, Semelẽ perſuaſura, ut à Iove veram illius formam peteret, qua cum Iunone congredi ſoleret: ut ſuperiùs de Baccho dictum eſt. Ovid. Metamorph. 3. Ipſaq; erat Beroë Semeles Epidaurius nutrix. ¶ Beroë quoq, cujuſdam Doryclidæ conjugis nomen est Virg. lib. 5. Beroë Iſmarii conjunx longæva Dorycli, &c. ¶ Eſt item Beroë Stephano, urbs nonnulla in Macedonia, non procul à Pella, Alexandri Magni patria: quæ aliàs Beroëa, ſive (ut quidam malunt) Berthoëa vocatur, ut de infra ſuo loco.

Bĕrŏĕa, ſive Berrhoea, Βέροια Stephano, Βέρροια Suidæ, Vrbs Macedoniæ ad Haliacmonem fluvium ita, non procul à Pella, Alexandri Magni patria. Meminit urbis hujus Plin. li. 4. cap. 10. Vulgò Verea. ¶ Eſt etiam in Cava Syria hujus nominis oppidũ: in quo Eutychianus Rhetor natus traditur, à quo dicti ſunt Beroënſes, Βεροεῆς, quorum meminit Plin. lib. 5. cap. 23.

Berenice. Vide BERENICE.

Berosa. Colle eſt Tauri, tres habens fontes, hinc remedio, hinc dolore morſeos. Plin. lib. 2 cap. 103.

Berosus, [Ger. Ein fürnehmer Aſtrologus auß Cõdien.] Chaldæus hic, Aſtrologiæ peritiſſimus, cui propter admirandam prædicendi futura ſcientiam, Athenienſes in Gymnaſio poſuerunt ſtatuam: lingua inaurata. Autor Plinius libro 7. capite 37.

Berſabe [בְּאֵר שֶׁבַע Beer-ſcheba.] Vrbs Iudææ, quæ puteus juramenti interpretatur: quia quum ibi habitaret Abrahã cum Abimelech, mactata ſeptem ovibus in fœdus mutuò juraverunt. Hæc tertiarum fuit tribus promiſſionis poſſeſſæ à populo Iudaïcarum, poſtquam reverſus eſt ex Aegypto, & tenebatur uſque ad Dan, ſpatio in longum C L X. millium, ſicut ſcribit Hieronymus ad Dardanum.

Berſamæ. Vidua fuit Damaſcena, ab Alexandro Magno adamata. Autor eſt Diodorus.

Bĕrŭntĭa, Βερουντία Steph. Italiæ civitas, nimirum Verona.

Berythus, Βηρυθος, Poſtremæ urbis Arabiæ Præſul fuit, qui quum plura redè pro religione ſcripſiſſet, poſtremò omnia corrupit, peregrina quædam adducens, & procul à veritate abhorrentia. Quamobrem convocata Præſulum non paucorum ſynodo, maximè annitente Origene, ad ſanitatem reductus eſt. Vide Volater. lib. 6.

Berytis, Βηρυτις, Troica, urbs videtur adjecta dum. Steph.

Berytus, pen. prod. Βηρυτος, Vrbs eſt Phœnices, in qua Libano mons ſubjecta, Iuſtiniani temporibus legum ſtudiis celeberrima. Vulgò Barutus vocant. Hinc Berytia vina, hodie quoq; nominatiſſima: de qua Plin. lib. 15 cap. 17.

Berytus, Alia eſt urbs Arabiæ, Diospolis priùs dicta. Steph.

Bĕſĭdă, Βεσίδα, Vrbs Aſſonum. Steph.

Bĕsĭ, Βῆσοι, Fons eſt Theſſaliæ inter Oſſam & Olympum, juxta Cyrrhum oppidum: de quo Strabo lib. 8. ¶ Eſt & Bela tribus nomen in agro Attico: cujus meminit idem Strabo lib. 9.

Bĕsĭa geminata, Βῆσσα, Campus eſt Locridis, densis arbuſtis refertus: unde & nomen accepit. Βῆσσα enim ſaltus à Græcis nominantur. Vide Strabo. lib. 9. ¶ Eſt & Βῆσσα Bella ejuſdem regionis oppidum. apud Steph.

Bĕsbĭcus, Βησβικὸς Stephano. Inſula eſt exigua Propontidis, XVIIII. paſſuũ circuitu, è regione oſtii Rhyndaci fluvii. Vide Plin. lib. 5. cap. ult.

Bĕsippo, Βησσιππὼ Ptolemæo, Hiſpaniæ Bæticæ portus, & oppidum non procul à Mellaria urbe, patria Pomponii Melæ, ut ipſe teſtatur Geographiæ ſuæ lib. 2.

Bĕssăra, Βησσάρα, Civitas eſt Aſſyriæ apud Ptol. lib. 16. cap. 1.

Bĕssi, Βῆσσοι, Populi Thracum, teſte Plin. lib. 4. cap. 11, magnæ exparte Hæmum montem incolentes, Apollo & Latonidis victitantes, de quibus Ovid. lib. 6 Trist. Vivere quam miſerum eſt inter Bellõſ, Geticoſq.

Bellygă, pro. corr. Βεττιγάζα, Emporium in India, ubi & amnis Bellygas: unde Bellygæ populi, qui humana carne vescuntur. Steph.

Bĕttĭă Appia, legitur apud Volater. lib. 24. ex Livii lib. 2. bell. Pan. apud quem nunc legimus Vatha Oppia.

Bethãmũ-

Bĕtharmōnĕs, Βεθαρμωνης, Ab Homero Corybantes vocantur, Odyss. κ.

Bethariaram, Vicus inter Hierosolymā & Thecuam in monte situs. Compositum nomen ex lingua Syriaca & Hebræa. Immò ut videtur est ex [בית-הכרם beth-hacharem.] merè Hebraicum est.

Bethania, [בית-עניא beth-haniá, Βηθανία.] Villa secundo milliario ab Hierosolymis, in latere montis Olivæi, Martheæ, ac Mariæ memoria insignis. ¶ Est & altera Bethania trans Iordanē, ubi Ioannes quondam baptizabat. Volaterr.

Bethel, [בית אל beth el.] Vicus Samariæ, quam Iebusæi condiderunt, quæ prius vocabatur Luza.

Bethlema, Vide BETHLEHEM.

Bethlehem. [בית לחם beth lehem. Βηθλεεμ. Ger. Die Statt Bethlehem. Vng Bērlehew.] Nomen civitatis David, quæ alio vocabulo dicitur Ephrata, Christi servatoris nostri natalibus insignis. Nūc vicolus esse dicitur, qui ab Ioppe quadraginta millibus distat. Ex hac civitate ortus, atq; ibidem in regem unctus est David. Ibi Rachel occubuit: & sepulchrum fuisse patris David ostenditur. Est autem hic locus in tribu Iuda, sexto ab Hierusalem milliario positus, contra Metidiem in tumore quodam Hebron. Quando autē Iacob ibi pecora tua pavit, loco Bethlehem nomen imposuit, quod domus panis interpretatur: propter eū panem qui ibi de cœlo descendit. A Stephano Βηθλεεμις appellatur neutro genere, & plurali numero. ¶ Hinc Bethlehemitæ, pen. prod. dicti sunt ejus incolæ.

Bethphagē, pen. prod. [בית פגי beth-phagi, Βηθφαγη. Ger. Ein Dorff nahe bey Jerusalem am Oelberg gegē Vn. Bethfage.] Vici nomē est in Iudea, nō procul ab Hierosolymis, quod Syris dominorum, vel maxillæ sonat.

Bethsaida, [בית-צידא beth-tzaida, Βηθσαιδα.] Galilææ civitas, Petri, Andreæ & Philippi patria, ad Lacum Tyberiadis sita.

Bethsames, [בית-שמש beth shemesh.] Nomen urbis Galilææ, ubi Domino percutiente multa signa fecerunt quia Bethsamites populi.

Bethsura, & Bethsuræ, tantùm plurale, pen. prod. [בית צור beth-tzur.] Munitissimum fuit Iudæorum præsidium: de quo multa lib. 2. Machabæorum.

Beris, fluvius Hispaniæ ulteriores. Vide BAETIS.

Betulo, Hispaniæ fluvius est in tractu Tarraconensi, Barcinonensem agrum irrigans. Rectius scribitur Batulo per diphthongum. Vide suprà suo loco. Vulgò Becon.

Βεύη βεύης, Vrbs Macedoniæ. Steph.

Bevus, βεύος, Fluvius. Steph.

B ante I.

Bianor, Βιανωρ. Nomen viri qui & Ocnus dictus est, filius Manthûs fatidicæ, & Tusci flaminis, qui Mantuam urbem à nomine matris appellavit. Virgil. Aeglog. 9. nanq; sepulchrū Incipit apparere Bianoris, sacrubi dicata, &c. ¶ Fuit itē unus ex Trojanis principibus, qui cum Otreo auriga ab Agamemnone interemptus celebratur Homer. lib. 13. Iliad. 11.

Bias Biantis, [Βίας. Ger. Einer aus den sieben Weisen des Griechenlandts.] Nomen Philosophi Prienensis, qui fuit unus ex septē Græciæ sapientibus. Hic (Laërtio teste) vir fuit totus regius, & civium suorum princeps, quos diu adversus pericula tutatus est. Sed tandem capta patria, quum omnes fugerent rerum pretiosissimarum sarcinulas onusti, ipseq; interea gaudens, cui ex bonis suis solus nihil eorum ferret, respondit: Omnia bona mea mecum porto: fortuita enim inter bona sua non numerabat.

Bisalta Ptolemæo, Oppidum est Hispaniæ Tarraconensis, forte idem cum eo, quod hodie Besso nominatur.

Bibaculus, Patria Cremonensis, ut scribit Eusebius, qui simul & Catullus inter poetas Iambotum Latinorum ponuntur Quintiliano. Est & Bibaculus alter, cujus meminit Cæsar in Commentariis.

Bibaga, insula est Indiæ, ostreis & conchylijs referta, ut scribit Plin. lib. 6. cap. 21.

Bibastus, Βίβαστος, Vrbs Thraciæ. Steph.

Biberius, Tiberii agnomen per derisum, propter nimiam vini aviditatem.

Bibiana, Virgo Romana & martyr sub Iuliano, quæ unà cum parentibus martyrum corpora sepeliebat, sepulta est apud patrium Lucinianum. Autor est Volat. lib. 5.

Bibliā, sive (ut alij vocāt) Bilia, Vxor Duellii Romani, qui primus Romæ ex navali certamine triumphavit: quæ tantæ pudicitiæ fuit, ut illo seculo pro exemplo fieret, quo impudentia monstrum erat, non vitium. De hac memoriæ proditum est, quòd quū Duellio in jurgio quodam otij gravolentia objecta esset, eoq; nomine à viro illo accusaretur, quòd ebrii cum ipsam nunquam monuisset, Bibiam respondisse: Id quidem se factūram fuisse, nisi vicos omnes credidisset ita olere.

Biblina, æ, Βιβλινα, Thraciæ regio, vino generoso insignis, quod Biblinum ab ea appellatum: tametsi alii à biblia vitæ appellatū malint. Demus sāne Delius Biblinum vinum, Naxium interpretatur, eò quòd Biblus Naxi insulæ fluvius sit. Vide Stephanum.

Biblus, Βίβλος, Naxi insulæ fluvius, à quo nōnulli, Biblinū vinum nominatum putant. Vide suprà in additione BIBLINA.

Bibracte. Heduorum oppidum est apud Gallos, autore Cæsare. Hodie Sequanis hoc est, Burgundis annumeratur. Vulgò Autun.

Bibracum. Vrbs Sueviæ, Vulgò Biberach.

Bibrēvis, pes, Pyrrhichius, Diomedes Grammaticus lib. 3.

Biburcum, Daniæ urbs. Vulgò Biberig.

Bibulus, Collega Cæsaris fuit in consulatu, nomine potiùs quàm re: Cæsar enim solus quicquid visum erat, inconsulto collega, pro suo arbitrio gerebat. Vnde quicquid illo anno factum erat, homines urbani Cajo & Cæsare Coss. gestum dicebant. Vide Erasmum in Apoph. Extat enā apud Tranquillum in vita Cæsaris ea de re distichon hujusmodi: Non Bibulo quicquam nuper, sed Cæsare factum est: Nam Bibulo fieri Consule nil memini.

Bicurgium, Βικουργιον Ptolemæo, Germaniæ urbs est, quam Bopfingen, Vulgò Vrefatt vocant.

Bidini, Populi sunt Siciliæ, Ciratis, & Cactinis vicini: ut autor est Plin. lib. 3. cap. 8.

Bidios, Βιδιος, Castellum in agro Tauromenitano. Steph.

Bidos, βιδος, τό, invenitur & cum diphthongo, achus castellanus Siciliæ. Stephan.

Biennus, Vrbs Cretæ, Vide historiam apud Stephanum, ubi ait de Vienna Galliæ.

Biendium, Citerioris Hispaniæ portus est, apud Plin. lib. 4. in descriptione citerioris Hispaniæ.

Bigargitani, Populi sunt Hispaniæ in tractu Tarraconensi. Vide Plin. lib. 3. cap. 3.

Bigerones, Aquitaniæ populi sunt, apud Cæsarem, Tarbellis & Sontiatibus vicini.

Bigerra, Βιγερρα, Ptolemæo, Hispaniæ civitas est, Setabis contermina, quæ hodie Sorer ab incolis vocatur.

Bilieus, βιλιεύς, Fluvius est Ponti, in finibus Paphlagoniæ, nō procul ab Heraclea. Vide Plin. lib. 6. cap. 1.

Bilbilis, Βίλβιλις, Oppidum Celtiberorum in Hispania Tarraconensi, ad Salonem fluvium, optimo sensu temperatus & nobilem. Ex hoc oppido Martialis poëta originem traxit, ut ipse multis in locis testatur. Vulgò Calatayut.

Bilbina, Vrbs Persica. Steph.

Bion, Βιων, Borysthenites philosophus fuit, & sophista callidus, qui philosophiam vario orationis flore vestivit. Hic primùm Crateta Cynici Philosophi auditor fuit: à quo fcie ad Theodorū concilit. Fertur hic dixisse ad eum qui fundos suos ingluvie voravetat, Terra Amphiaraum absorbuit, sed tertam tu. ¶ Fuerunt & alii ejusdem nominis Philosophi, quos vide apud Laërtium.

Biperdimui, Galliæ in Aquitania populi, de quibus vide Plin. lib. 4. cap. 19.

Biracelium, Thusciæ oppidum est Ptolemæo, hodie Viterbium.

Bisendium, Citerioris Hispaniæ portus Plin. lib. 4.

Bimātēr, Agnomen Bacchi, quòd duas matres habuerit, Semelen & Iovem, matris fungentē officio, διμητωρ. Vide suprà in nomine BACCHVS.

Bingium, Vrbs in littore Gallico ad Rhenum sita, eo loco ubi Naus fluvius in Rhenum exit. [Vulgò Bingen.]

Bisaltes, Vide BISALTIA.

Bisaltia, Βισαλτια Stephan. Regio Macedoniæ libera, ad Strymonem amnem sita dicta à Bisalte Solis & terræ filio, aut à Bisalte vicino fluvio.

Bisaltæ, Βισαλται Stephan. Populi liberi Macedoniæ ad Strymonem amnem, teste Plin. lib. 4. cap. 11. qui famem in bello lacte concreto, & sanguine equino toleraut. Virgil. 3. Georg. Bisaltæ quo more solent, acerq; Gelonus. Quū fugit in Rhodopen, aut in deserta Getarum, Et lac concretum cum sanguine potat equino.

Bisaltis, idis Βισαλτις, Gentile femininū à Bisaltia Macedoniæ regione formatum. Ovid. 6 Metam. -tu visas Eripeus Gignis & Aloidas, aries Bisaltida fallit.

Bisanthe, Βισανθη Steph. Oppidum est Macedoniæ, nō procul à Melane fluvio, eoq; oppido, cui χωρος τῆς Θρᾴκης hoc est, longus murus nomen est. Vide Plin. lib. 4. cap. 11.

Bisargis, Βισαργις, Oppidum Hispaniæ in tractu Tarraconensi, ad Iberum fluvium: cujus meminit Ptol. lib. 2. cap. 6.

Bistonis, idis, Βιστωνις. Regio Thraciæ, inter Nessum & Hebrum fluvios: ita dicta à vicino lacu, quem Bistonidem appellant: sive (ut quibusdam placet) à Bistone rege. ¶ Bistonia præterea Stephano oppidum est ejusdem regionis non procul ab Abderis.

Bistŏnēs,

Bistŏnēs, Gabier, Populi Thraciæ inter Nestum, & Hebrum flu-vios: ita dicti a Bistonide lacu, hvc (ut Stephano placet) à Bistone rege. ¶ Inde Bistonis, patronymicum foeminini generis, quod aptissime tamen accipitur adjectivè & possessivè. Ovid. in Epistola Paridis ad Helenam. Tuta tamen ab hoste Bistonis ora fuit.

Bistŏnĭus, a, um, Βιστώνιος, possessivum: quod Poëtæ (eo more accipiunt pro Thracio, Ovidius: Strabat hinc Bistonia candidus ara nive. Idem Pellaq; Bistonia mœnia lavabis aqua.

Bistŏnis, Βιστωνὶς, hvc Bistonius lacus, in Bistonia Thraciæ regione est, nō procul ab Abderis oppido: in quo natantia omnia demerguntur: unde & nomē accepit, à verbo teutonico Græco, βυθίζω, quod est demergo. Vide & Bythonis per y Græcum scribendum videtur. Stephanus tamen & Suidas Βιστὼν, Βιστωνὶς, & Βιστώνιος scribunt, per quartam Græcorum vocalem.

Bitburgis, [Ger. Ein Stat in Trierschland/ bey der Weser genennet/ helt durch Madisen und das Land Braunschweig.] Strabonis lib. 7. Germaniæ est fluvius, sexcentis à Rheno stadiis distans. Pompon. Virgium appellat lib. 3.

Bithaibe, Βιθαΐβη, vide Helenopolim apud Steph.

Bithia, Pharaonis filia, quæ Mosen adoptavit.

Bithŭs & Bacchius, Vide in APPELLATIVIS.

Bithyæ, Βιθύες, Populi sunt Thraciæ, apud Stephanum, quorū autor fuit Bithys Martis, & Scæ sororis Rhesi filius. ¶ Bithyæ quoq; mulieres fuerūt in Scythia, in singulis oculis binas habentes pupillas, ideoq; vitæ efficacissimæ: ut ex sententia Apollonidæ tradit Plin. lib. 7. cap. 2.

Bithynĭa, Βιθυνία. Ger. Ein Landschafft des minderen Asiæ.] Regio minoris Asiæ, adjecta Thraciæ, & proxima Troadi, quæ (ut Solinus scribit & Servius) primùm Bebrycia: postea Mygdonia: deindè à Bithyno Bithynia dicta fuit. In Bithynia Libyssa est, ubi Annibal sepultus est. Sunt qui scribant Thynos populos transisse ex Thracia, qui deinde Bithyni dicti sunt, & regio ipsa Bithynia. Claud. Thyni Thraces erant, quæ nūc Bithynia fertur. ¶ Ex Bithynia fuerunt viri in disciplinis memorabiles, Xenocrates philosophus, & Dionysius dialecticus, & Hipparchus, & Theodosius, & filii ejus mathematici, & Cleophanes orator ex Myrlea, & Asclepiades medicus Prusiensis.

Bithynĭcŭs, a, um, Βιθυνικὸς. Quod Romanorum quibusdam in cognomen cessit à devicta omnium Bithynia. Martial. Iam tenem factam Bithynicam tredis habere. De origine Bithynorū vide latius apud Strabonem lib. 12. Herodotum lib. 7. & Dionysium Alum de Situ orbis.

Bithynĭus, a, um, aliud adject. Βιθύνιος Stephano. Iuven. Quamquā & Cappadoces faciant, equosq; Bithyni. Vbi illud animadvertendū est, à Iuvenale corripi primam nominis hujus syllabam, cum à cæteris omnibus producatur.

Bithynium, Βιθύνιον Stephano. Civitas in Bithynia, à qua Bithyniatæ & Bithynienses populi dicti sunt.

Bithynopolis, Vibs à Bithye dicta Steph.

Bithynus, Iovis & Thraces filius. Stephano Βιθύνος, fratrē habet Dolonem, à quo Dolones Thraciæ populi dicti sunt.

Bithys, Βίθυς, nomen viri, de quo Steph. in Βιθυΐα & Bithyniæ, & Bithynopolis.

Bitias, fuit unus ex Carthaginensium principibus. Serv. in illud Virg. 1. Aen. Tum Bitiæ dedit increpitans, etc. ait Bitiam fuisse præfectum classis Punicæ. Meminit enim Bitiæ eiusdā Virg. li. 9. qui frater Pandari fuit ex Alcanore Troiano, & Hiera Hicum Aenea post Trojæ excidium in Italiam venerunt, & quum aperto etiā portis aust essent Rutulos, abstinet Aeneā, lacessere, ab illis tum iuncti trucidati.

Biton, Βίτων, Alter fuit ex filiis Argiæ sacerdotis, & frater Cleobis: de quibus sic scribit Cic. 3. Tusc. Primùm Argiæ sacerdotis Cleobis & Biton filii prædicantur. Nota fabula est. Quū enim illam ad tolenae & flaturum sacrificium curru vehi jam esset, satis longè ab oppido ad fanum, morarenturq; jumenta: tum ei juvenes ii, quos modò nominavi, vestē postea, corpora oleo perunxerunt, ad jugum accesserunt. Ita sacerdos advecta in fanum, precata à Dea dicitur, ut illis præmium daret pro pietate, quod maximum homini dari possit à Deo. Post epulatos cum matre adolescentes somno se dedisse, mane inventos esse mortuos. Hæc ille.

Bituitus, Arvernorum rex in Gallia, specie colloquii comiter hospitio invitatus à Cn. Domitio, & vinctus est, & Romam deportatus.

Bitŭrgĭa, ae, Βιτύργια, Oppidum fuit Tusciæ, teste Ptolemæo, libro 3. capite 1, non procul à Manciana, hodie Pontecorum villa.

Bitŭrĭges, Populi sunt Galliæ Aquitanicæ, teste Plin. lib. 4. cap. 19. quorum frequens etiā mentio apud Cæsarem. Hi uno die vigiles oppida incendebant, ut Cæsarem pabulatione & commeatu prohiberent. Horum metropolis Avaricum erat: hodie Bourge en Berry. Singularis nominativus est Biturix; quo usus est Lucan. libro 1: Et Biturix, longisq; leves Axones in armis.

Bizen, Civitas Thraciæ. Steph. Βίζη, πόλις Θρᾴκης, ἀπὸ Βίζου βασιλέως. Plinius libro 4. capite 11. Bizam vocavit: Byza, inquit, arx regum Thraciæ, Terei nefasto crimine invisa hirundinibus.

Bizyē, [Ger. Ein Gebirg der Königen Thraciæ, zu welchem drey schöne Flüss fliessen.] Arx celebris regū Thraciæ, cuius Plin. lib. 4. cap. 11. ad quam hirundines non advolant. Ejus rei causa ac Terei incestū, & Prognes Hagitum referuntur à Græcis scriptoribus. Vide PHYLLIS.

Bizon, Thraciæ oppidum fuit, inter Apollioniam, & Calaticē situm, magna ex parte terræ motibus haustum. Plin. lib. 4. cap. 11. & Strabo 7.

B ante I.

Blaberura, Βλαβέρουρα, Oppidum est Tarraconensis Hispaniæ non procul à Pyrenæis montibus: cujus meminit Stephanus in voce Βάσκωνες.

Blacna, τὸ Βλάκαβον, Ponti regio ferax, per quam Amnias flumen labitur. Hac in loco Mithridates cognomento Eupator, Nicomedis Bithyni copias fundit is delevit, hauc quidē præsens, sed per legatos: unde ille cum paucis domum fugiens servatus est, & inde in Italiam navigavit. Verba tantū interpretis Strab. lib. 12.

Blandā, Italiæ oppidum in agro Brutio, nō procul à Rato flumine, & Parthenio ponto. Plin. lib. 3. cap. 5. ¶ Et & Blandæ, hvc Blandæ, oppidum Hispaniæ Tarraconensis, in agro Barcinonensi, juxta Latronum flumen. Vulgō, Blanes.

Blandæ, fluvius est Hispaniæ Tarraconensis, in agro Barcinonensi juxta oppidum hujus nominis. Auctor Plin. lib. 3. cap. 3.

Blandusiā, In agro Sabino regio est, in qua Horatius habuit villam, & in ea fontem, quem celebrat elegāti carmine, cujus principium est: O fons Blandusiæ splendidior vitro, &c.

Blascon, [Βλάσκων. Ger. Ein Insel im Arschauff bey der Stat Rhodis.] Insula in Rhodanotallio, prope Metinam. Plin. lib. 3. cap. 5. & Strab. lib. 4.

Blemmyes, [Ger. Völcker im hessen Morenland/ welche kein Haupt/ sondern die Augen und Mund an der Brust haben.] Plin. lib. 5. cap. 8. sive Blemyes unico m. Βλέμυες Stephano, Populi sunt in Aethiopia versus Austrum, capitibus carentes, ore & oculis pectori affixis. Ita ad ēn. Stephano teste) à Blemye quodam, uno ex tribus ducibus, qui sub Dionysio in his regionibus militarunt. Hi alio nomine Blemyæ vocantur.

Blenăi, narum. [Ger. Völcker in Africa die by ungefehr an der Wasserhaben.] Populi sunt Africæ, faciem in pectore habentes. Claudianus: errat Per Meroën Blenaasq; ferox, attamq; Syene. Quo tamen in loco Blemyas legendum crediderim. Videtur præcedenti dictione.

Blĕpiæ, Βλέπιαι, Populi Africæ, sine capitibus, habentes oculos in pectore. Eosdem & Blemyas vocat Pomp. lib. 1.

Blerani, Italiæ populi in tractu Hetruriæ Corytonensibus, & Capenatibus vicini. Auctor Plin. lib. 3. cap. 5.

Blitĕræ, Oppidum provinciæ Narbonensis, de quo Plin. lib. 3. cap. 5. In Mediterraneo (inquit) colonia Arelate Sextanorum, Blitera Septimanorum, Arausio Secundanorum.

B ante O.

Bŏagrĭus, Βοάγριος, Locrensium amnis, sive potiùs torrens, qui Thesbiorum urbem præterfluit: interdum tam exiguus, ut ne pedes quidem transeuntis tingat: interdum tam latus, ut ad bina effundatur jugera. Strabo lib. 9.

Bŏarthia, Βοάρθια. Vibs Scythiæ Steph.

Bobium, Oppidum est Apennini jugi situm, ubi cænobium, auctore Theolinda regina Longobardorum extructum: quo in loco nuper hujusmodi libri reperti sunt, Rutilius Numatianus, Heroicum Sulpitii carmen, LXX epigrammata Terentiani Maurici de literis, syllabis, & metris omnis generis: Cæsius Bassus: Velius Longus de Orthographia: Adamantius Martyrius de littera nuda B. & V. vocali: Probi Catholica: Cornelii Frontonis Elegiæ de Laudibus Orationis: Servius grammaticus de literarum Liber perlitus: Julio Pollucis de vocabulis rerum: Paraphrasis super sex Virgilii libros: Trium Aeglogarū Virgilii enarrationes: & alia præterea multa, quæ Volaterranus enumerat.

Bobōnĭa, Βοβώνια. Vibs Italiæ Steph.

Bocalium, Arcadiæ oppidum est, juxta Megalopolim & Catinam, teste Plin. lib. 4. cap. 6.

Bocatius, Scriptor Italus fuit, sua lingua quàm Latina tersior. Scripsit Latinè Genealogiam deorum: de illustribus mulieribus: item de fluminibus & montibus, & plerisq; aliis tuæ linguæ.

Bŏcchĭus, Rex Mauritaniæ fuit & Getuliæ, qui Jugurtham Syllæ tradidit. Vide Sallustium in Jugur.

Bocchyrĭs, pro Βοκχόρις, Rex quidam fuit Aegyptiorū, qui stolidè, syncereq; judicasse fertur, adeò ut ejus nomen in proverbium venerit justissimè judicantium.

Boccari,

Boccori, qui & Concordienſes, Populi ſunt Luſitaniæ, teſte Plin. lib. 4 cap. 22.

Boccenſes, Sardiniæ populi, teſte Plin. lib. 3. cap. 7.

Bochiana, Oppidi nomen Troglodytarum. Apud Plin. lib. 6. cap. 29, in deſcriptione ſinus Maris rubri, Troglodytici & Arabici.

Bodicia, Ptolemæo. Acſtuarium maris Britannici, Tacito Bodotria dictum in Vita Agricolæ.

Bodincomagum, Oppidum eſt ad Padum, alio nomine Induſtria: ita dictum a Pado, qui ligurum lingua Bodincus fuit appellatus, quaſi fundo carens. Plin. lib. 3 cap. 16.

Bodincus. [Ger. Der Bodincus ſey in Italien die Po genañt.] Ligurum lingua dictus fuit Padus fluvius, propter immenſam altitudinem quaſi fundo carens. Vide in præcedenti dictione.

Bodonarus, Vide Dodonæus in Steph.

Bodona, Βόδωνα, Vrbs Perrhebiæ, vel potiùs Theſſaliæ. Steph.

Bodotria, Vide BODICIA.

Boeæ, Oppidum eſt Peloponneſi in ſinu Argolico, non procul ab Epidauro, ut ſcribit Plinius libro 4 capite 5, in deſcriptione Achaiæ.

Boebe, es, Βοήβη, Oppidum eſt Cretæ, nō procul à Gortyne. Stephanus. ¶ Eſt & Boebe Theſſaliæ oppidum, lacui adjacens, qui ab eo Boëbis appellatur. Strabo lib. 9.

Boëbis, idis, ſive Boebias, adis ſive Boëbeis, idis, Βοήβις, ἰάδος, ἡ, Βοηβηΐς, ἴδος, ἡ, Stephano, Lacus in Theſſalia ad radices Oſſæ. Lucanus lib. 6. Ire per Oſſæam rapidus Bœbeida ſanguis, Valer. Flac. Perderet & pingui miſeros in Bœbide cruoris.

Boëmia, Regio Germaniæ, trium ferè dierum longitudine, & totidem latitudine, Hercynia ſylva undiq; cincta, & Albi fluvio irrigata, ab Oriente ſpectans Moraviam ab Arcto Saxoniæ ab Occidente Noricum, à Meridie inferiorē Pannoniam, quæ Auſtria hodie dicitur. [Gal. Boheme. Ital. & Hiſp. Boemia. Ger. Böhm. Pol. Czechowſka. Vng. Tſéh országh.] Ang. Bohemia, the meaſe of bohemia.] ¶ Hujus incolæ Boëmi appellantur, lingua & moribus à Germanis omnib. diſtincti. Vide plura de his apud Aeneam Sylvium, qui Boëmorum hiſtoriam conſcripſit.

Boëotia, Βοιωτία. Ger. Ein Landſchafft in Griechenland / iſt bey den Alten Bœotien / ſo jetzt Negropont heiſſet / gelegen.] Regio eſt in finibus Græciæ, Rubeæ inſulæ objecta: ab Attica autem Cithæronis monte diſcreta: ita dicta (ut nonnulli putant) à bove, cujus ductu Cadmus pervenit ad eum locum, ubi poſtea Thebas Bœotias condidit. Ad quam nominis rationem alludit Ovid. 3 Metamorph. quum ait, Bos tibi, Phœbus ait, ſolus occurret in arvis. Nullum paſſa jugum, curvique immunis aratri. Hanc duce carpe vias, & qua requieverit herba, Mœnia fac condas, Bœotiaq; illa vocato. ¶ Alii alias affirmant nominis hujus rationes, quas vide apud Stephanum. ¶ Olim etiam Aonia dicta eſt, & Ogygia, & Hyantis, & Meſſapia, & Cadmeis. Thucydides. ¶ Hinc Bœoti, Βοιωτοί, dicti ſunt regionis hujus incolæ, qui ſtupiditatis, & craſſi ingenii nomine male audierūt. Hinc eſt illud Horat. lib 2. Epiſt. Bœotūm in craſſo jurares aëre natum.

Bœōtĭus, a, um, adjectivum, Cic. 1. de Divin. Quod & ſomniantibus ſæpe contingit, & nonnunquam cantionantibus per furorem, ut Bactis Bœotiis, & Epimenidis Cres. ¶ Bœotia aura, Βοιωτία &c. In pingui judicio hominem quadrat. Bœotorum ſoliditas complurib. proverbiis locum fecit. Similimum illi, Auctis Batava. Diogenianus meminit Adagii. ¶ Bœoticum ingenium, Βοιωτικὸν ἦθος, pro ſtupido & ſtolido. Quicquid enim inſultum eſſet ac ſtolidum, id Bœotio à dicebatur. Lucian. in Jove Tragœdo: Ἀγροικότατον ἀφῖκται καὶ Βοιωτικώτατον, id eſt, Illud quod dixiſti, prorſus agreſte eſt & veheementer Bœoticum. Horat. in Epiſt. Bœotūm in craſſo jurares aëre natum. ¶ Eundem ſenſum habet, Bœotica ſus, Βοιωτικὸς ὗς. Vetuſtiſſimum adagium. Qui enim priſcis temporibus Bœotiā regionem incolebant, ὕες appellabantur, gens barbara & agreſtis: proinde quidam depravata voce, pro, ὕες, hoc eſt, ſues appellabant. Idq; ſcomma eſſet in proverbiis. ¶ Bœotica cāntilena, Βοιωτικὸν ᾆσμα, dicebatur ſi quibus rerum initia tranquilla ac proſpera fuiſſent, poſteriora turbulenta ac triſta. Natum ex hiſtoria: nam Bœoti primùm liberam ac paratam agebant vitam, deinde mortuo Lajo in varias calamitates inciderunt, ut illorum cantilena à læto initio in luctum deſiſſe videatur. Citatur à Zenodoto. ¶ Bœotica ænigmata, Βοιωτικὰ αἰνίγματα, dicebantur obliquè atq; obſcurè dicta, quæq; perdifficilè percipi poſſent.

Bœotĭus, a, um, aliud adjectivum. Ovid. 13. Metam. Bœotiaque tellus Antide piſcoſa puppes tenuiſſet in undas.

Boëthius Zenone imperante ob affectatæ libertatis ſuſpicionem à Theodorico rege exilio damnatus: deinde cuſtodiæ traditus, plura conſcripſit. Tandem ſimul cum Symmacho ſenatore, ſocero ſuo, aliiſq; præſtantibus viris interficitur, ut ait Euſebius.

Boëtius, Inceptus quidā poëta fuit Tarſenſis, qui Philippenſem Antonii victoriā carmine cōſcripſit: quo nomine præter alios ſummos honores, quibus abundè eſt affectus, gymnaſii etiam Tarſenſis præfecturam eſt aſſequutus. Vide Strab. lib. 14.

Boëtus, ut inquit Strabo, Hiſpaniæ fluvius, ex eodem naſcens lacu, ex quibus Anas, & Tagus.

Bogadium, Ptolemæo oppidum eſt Germaniæ, quod hodie Friſtetel vocatur.

Boges. Fortiſſimi cujuſdam Perſæ nomē eſt, qui ab Atheniēſibus obſeſſus, quū nihil commeatus ſupereſſe, maluit uxorē primùm & liberos, deinde ſeipſum interficere, quam vivus in hoſtium manus pervenire. Herod. lib 7.

Bogud, dis, pen. genitivi conſepta, Rex fuit Mauritaniæ Tingitanæ, quæ ab eo Boguddana vocata eſt. teſte Plin. lib. 5 cap. 2. ¶ Fuerunt aūt plures eiuſdem nominis, ex quibus poſtremus fuit, qui in Actiaco bello Antonii partes ſequutus, ab Agrippa ſupplicio affectus eſt. A Strabone Bogus dictus lib. 8. barbara voce in ſuaviorem ſonum, & terminationem declinationi ejus aptiorem tranſmutata.

Bogus, Vide BOGUD.

Bolanum, Hodie Bovianum, Oppidi nomen eſt inter Samnites. Ptolemæo.

Boïi, Βόιοι Strabonі, populi fuerunt Galliæ Lugdunenſis, teſte Plin. lib. 4 cap. 18, qui putantur ago Burbonenſi tractum incoluiſſe. Ei poſtea Alpes tranſgreſſi, juxta Padum conſederunt, ubi & Laudam Pompejam urbem condiderunt, teſte eodem lib. 3. cap. 17. Iidem poſtea a Romanis expulſi, in Germaniam ſe contulerunt, teſte Strabone lib. 7, ubi Hercyniæ ſylvæ partē incolucrunt, quæ Pannoniæ proxima eſt quæ regio ab eis primùm Boiohemia, & poſtea abjectis aliquot Literis Boëmia appellata eſt, quod ſonat nihil aliud quam Boiorum patria.

Boïon, Oppidum Africæ, in tractu Cyrenaico, Plinius libro 5. capite 5.

Bojon Βοΐων Stephano, Dotidis oppidum in Græcia, teſte Plin. lib. 4. cap. 7. Dotis (inquit) in qua Spercheos, Erineon, Bojon, Pindus, Cytinum.

Bolā, Βόλα Stephano, Oppidum agri Campani in Italia: cujus meminit T. Livius. Unde Bolani, Coriolanus & Fidenatibus vicini, apud Plin. lib 3. cap 9. Virgil. 6. Aeneid. Fumosque, caſtraque, Bolanæ Coriolæ.

Bolbitina, Βολβῖτινα, Vrbs Aegypti.

Bolina, Insulæ nomen in mari Aegæo, non procul à Tenedo reſert Plinius in deſcriptione inſularum ante Aſiam, libro 5. capite 31.

Bolbitinum, à Plin. lib. 5. cap. 10. numeratur inter oſtia Nili.

Bolentinum, Pannoniæ ſuperioris oppidum eſt, apud Ptolemæum, quod illi ſua lingua Stadelſpurg vocant.

Boline, Βολίνη, Vrbs Aeolidæ Steph.

Bolingæ, Populi ſunt Indiæ. Plin. lib. 6 cap. 19.

Bolitius, Βολίτιος, Vrbs Aeolicam edito ſita, prope Chium. Stephanus.

Bolgeſſi, Βολγήσιοι, Vrbs juxta Euphratē, à Bolgeſſo rege condita. Steph. Byzantius.

Bologeſphora, Βολογήσφορα, Vrbs Perſica. Steph.

Bolutus, Βόλυτος, Vrbs Teucrorum in Illyria, & alia Theſprotiæ. Steph.

Bomarci, Aſiæ populi ſunt à Caſpiis mōtibus Orientem verſus incolentes, ut auctor eſt Plinius lib. 6.

Bombina, Lege UMBRINA.

Bombōs, Ciliciæ fluvius. Plin. lib. 5. cap. 27: Præterea intus fluminа Liparis, Bombos, Paradiſus.

Bōmi, Βῶμοι, Aetoliæ colles ſunt, quorum incolæ Bomii, Βωμιεῖς, commemorantur à Thucydide lib. 3.

Bomilcar, Carthaginenſis fuit, Amilcaris filius, qui quum apud ſuos in ſuſpicionem venuiſſet, quòd cum Agathocle ſentiret, in crucem ſublatus eſt. Vide Iuſtinum Trogi abbreviatorem lib. 22.

Bomitæ, Oppidi nomen eſt in Amano monte, qui Syriā à Cilicia dirimit. Plin. lib. 5. cap. 22.

Bonandria, Hodie dicitur Syriæ civitas, quę olim Apollonia.

Bonaventura, Fraciſcanus theologus, ex oppido Bagico regio, ob virtutem & commentarios editos, in Cardinalium numerum ex generali (quo nomine, ut peculiari, utuntur Franciſcani) à Gregorio X. relatus eſt. Habitum quo nunc utuntur Franciſcani cardinales inſtituit, quum priùs alterum cardinalium modo incederent. Dum privatus eſſet, ne gratis victitaret, ſacros aliquot libros ſcripſitare ſolebat, cultodi tradere mercedis loco vendendos. Poſtremo à Xyſto IIII. in catalogum relatus eſt. Hujus poſtea libros in Epitomen redegit Goliehnus Fulginas ejuſdem ordinis. Autor Volaterranus. ¶ Fuit & Bonaventura alter ejuſdem ordinis Patavinus Cardinalis S. Cæciliæ factus, ſub Ioanne XXII. doctrinæ ſanctitatem adjecit, ut qui pro martyre ferè colatur, à Carrarēſi principe ſagitta peremptus, dum Eccleſiæ libertatem cōtra tyrannos tueretur. Vtriuſq; autor Volaterranus.

Bōnchæ,

Bōnchæ βόγχαι. Populi Carthenes vicini, inter Euphratem & Cyrum fluvium. Steph.

Bonchis, βόγχις, Civitas Aethiopiæ juxta rectum cataractem. Stephanus.

Bonifacius, Praefal Avernensis, vir sanctitate clarus, cujus tunica etiam Sodalitium asservatur, qua à diva genitrice fuit donatus in excelsi montis, eidemq; primum sacrificavit. Autor Volaterranus.

Bonifacius, Romanus, apud Tarsum Aglaes divitis viduæ res procurabat, cum qua rem habebat, ebrietate, aleæq; aliorumq; malorum infamis. Factus repentè alius, martyrium sub Diocletiano subiit, relatusq; deinde à fetis Romā, eq; templum in Aventino dicatum, quod & Alexio postea commune fuit. ¶ Alius fuit Britannicus episcopus, praesul Magontinus, apud Physios & ipse martyr, quòd in suo Stephani II. Pontificis, Pipinū Caroli patrem regem olea sacro perunxerit. ¶ Alius ejus nominis praesul Carthaginiensis Zenone imperante. ¶ Alius item praesul Ferentinas ambo confessores. Quintus præterea martyr Bononiensis, Othonis tertii consanguineus. Autor Eutichius, Ilis additur à Volaterr. Bonifacius Africæ comes, sub Honorio Aetii ducis æmulus, Augustino amicissimus.

Bōnnī, (quod hic corruptè legebatur) Vide BOMI.

Bōnomia βόννα, Princeps Hetruriæ colonia, bellina olim vocitata, in octava Italiæ regione: ut tradit Plin. li. 3. cap. 15. Vulgò Bologna.

Bonosus, Romanorum tyrannus miræ bibacitatis: de quo Aurelianus illud celebratur, non ut viveret illum esse natum, sed ut biberet. Hic quantumlibet bibisset, semper securus erat & sobrius, & nunquam non vino prudentior: & quantum bibisset, tantundem reddebat velica ad æquilibrium. Hunc ad laqueū quum coegisset Probus imperator, jactatū est militari joco: Amphoram pendere, non hominem.

Bonus, Presbyter Romanus, simul cū Basso & Mauro diaconis, Romæ sub Valerio pene passus, sepulti omnes in via Lavicana. Autor Volaterranus.

Bōos Coetæ, Βοὸς κοίτη, Hellespontī urbs est, quæ Helgas & Germanicopolis postea dicta est. Plin. lib. 5. cap. ult.

Bous Vrbs, βοὸς ἄγρα, quasi Latinè Bubulā quandam dicas, Vrbs est Cypriniliæ, cui vicina est Treta & Palæpaphus, quæ antiquum Veneris templum habet. Autor est Strabo lib. 14.

Bōōtēs, tis, vel Bootes, æ, βοώτης, à bove deductum nomen, Latinè Bubulcus, cœleste sydus, quod Arctophylax vocatur, & more bubulci plaustrum sequi dicitur. ¶ Fuit autem Bootes (ut refert Hyginus) Iovis ex Calisto filius, nepos Lycaonis, regis Arcadiæ, qui unà cum matre in cœlum est translatus, & illi veluti custos appositus. Cicero de Natura deor. Septentrionem autem sequitur Arctophylax, vulgo qui dicitur esse Bootes. Quod quali temone cæjunctā peric quæsit Arctos. Ovid. Arctophylax formam tergo sequentis habet. Juven. Frigida circumagunt pigri triones. Bootæ. Habet quatuor stellas in dextra manu, quæ non occidunt. Gell. lib. 2. cap. 21.

Borama, Phœnices oppidum est, non procul à Beryto & Byblo. Autor Strabo lib. 16.

Borcani, Populi Hirpinorum in Italia, non procul à Collatinis, ut autor est Plin. lib. 3. cap. 11.

Borcalbe, Thraciæ oppidum, Enneæ & Parthenopoli vicinum, ut autor est Plin. lib. 4. cap. 11.

Bōrcōōt Smā, pen. corr. [Βορεόθεν. Ger. Eine auß den Enginſch Meer.] Vnum est ex ostiis Danubii fluminis. Plin. lib. 4. cap. 12. de Danubii ostiis: Primum ostium Peucestinon ipsa Peuce Insula: à qua proximus alveus appellatus, X. L. M. passuum magna palude fluitatur. Ex eodem alveo & super litrepolin lacus gignitur, X. III. M. passuum ambitu: Hamirin vocant. Secundum ostium, Naracostoma appellatur. Tertium, Calostoma juxta insulam Sarmaticam. Quartum, Pseudostoma & insula Conopon diabatis. Pollea Borcostoma & Spireostoma. Singula autem ora & ostia tam tenuia sunt, ut prodatur in XL. M. passuum longitudinis vicem mare, dulcemq; intelligi haustu.

Borgodi, Asiæ populi, in insula Asgilia, teste Plin. lib. 6. cap. 28. in descriptione Arabiæ.

Bōrīon, sive Boreon, pen. prod. Βόριον Ptolemæo, Africæ promontorium est, quod majorem Syrtim includit, dicente Plin. lib. 5. cap. 4. Promontorium quod majorem includit (Syrtim intelligit) Borion appellatur. Hujus etiā meminit Strabo lib. 17. Vicus Berenices est parvum quoddam promontorium nomine Borion, quod est Syrtis ostium.

Bormiscis, Βορμίσκος, Regio Macedoniæ: unde canes Euripidem lacerarunt. Steph.

Boron, Est Troglodytarū oppidū, ut tradit Plin. lib. 6. cap. 29.

Borsippa, Βορσίππα, Civitas est Mesopotamiæ, Dianę & Apollini sacra, in qua præcipue vigent sanctissima. Circa hoc oppidum maxima est vel pestilentium copia, quæ ad cibum conditur. Strab. lib. 16.

Borysthenes, pen. corr. [Βορυσθένης. Vulgò Neper. Ger. Ein groſſer Fluß im nähern Scythia / wird genent Neper.] Fluvius Scythiæ secundum Istrum omnium maximus, cujus aquæ ad potandum sunt suavissimæ, & magnos pisces alunt nulla habentes ossa. ¶ Est item Borysthenes oppidum, quod Borysthene amne alluitur, unde & nomen accepit. ¶ Alio nomine Olbia dicitur, teste Strab. libro 7. & Ptolem. libro 3. capite 5. Pomponius Mela Borysthenidem appellat libro 2. ¶ Est & insula eadem nominis, ante dictæ adjacens, cujus etiam meminit Ptolemæus loco jam citato. ¶ Lacus quoque est ejusdem regionis, qui & ipse Borysthenes appellatur, teste Plin. li. 4. cap. 12.

Bōrysthenīdæ, Βορυσθενῖται Stephano, Populi ad Borysthenem amnem, Olbiam urbem incolentes, quæ & ipsi Borysthenes, sive Borysthenis, appellantur. Propert. Gloria ad hybernos lata Borysthenidas.

Bōrysthenīus, a, um, adjectivū, Ovid. 4. de Pont. Eleg. 10. Cūq; Borysthenio liquit diversus amne Dyaspes.

Boryza, Βόρυζα, Vrbs Paeoniæ. Steph.

Bovillæ, arum. Βοβίλλαι Stephano, Oppidū fuit in Latio, haud procul ab urbe Roma, via quæ Ariciam ducebat, ut inquit Asconius. Nam ad Bovillas interfectus est Clodius, Aricia recipiens. Dicta Bovillæ, quasi bovis villa, quòd eò vulnerata à bove sua traiecta tuisse dicantur. Vnde populus Bovillanus dictus est.

Bolgiardariza, Locus est in confinibus majoris Armeniæ situs. Autor Strabo lib. 12.

Bolbitina, Vrbs Aegypti, Steph.

Bōsphōrus, pen. corr. βόσπορος Græcè, sine aspiratione: & ita ratio vera postulat, Angustus maris fauces significet, à meabili bovis transitu imposito nomine, ut refertur Plin. li. 6. cap. 8. quasi βοὸς πόρος. Sunt autem duo Bosphori, Thracius & Cimmerius, tanta utrique angustia ut & alitum cantus, & canum latratus ab ulteriore litore invicem audiantur: manifestè etiam humanæ vocis inter duos orbes commercio, si quid id auferunt venti. ¶ Thracius Bosphorus juxta Byzantium est, quo ingentem non amplius passuum tredo, Asiam à Europa quā Darius pater Xerxis copias ponte transvexit. Valerius Maximus fabulatur Io puellam in vaccam commutatam, per hanc angustias in Asiam tranavisse: indeq; fretum illud Bosphori nomen traxisse. Sic enim scribit lib. 4. Argonautæ, limq; circumvecti, atque aura vocati, ratibusq; capessiti. Aequora, quà regnos eructat Bosphorus amnes. Illos. Nec tuis notidū deā gentibus Io Caulicis e fluctus: unde hāc data nomina Ponto. Vulgò Eſtroite de Conſtantinople. [Ger. Der reg ſtrand des Meres bey Conſtantinopel: weiſt eigentlich ein Rind durchgeſchwommen hat.] ¶ Alter cognominatur est Maeoticus paludis juxta Tauricam Chersonesum, duarum millium passuum latitudine, per quem palus Maotica in Ponticum defluit. Hic Cimmerius Bosphorus dicitur à Cimmeriis populis, qui partem ejus frequentissimam incolunt. Vi deinde terræ motibus occupatus habitant, Cimmerii appellantur. ¶ Inter Bosphorum Thracium & Cimmerium, ut ex Polybii sententia scribit Plin. lib. 4. cap. 12. interjacent millia quingenta. ¶ Est & Bosphorus urbs Franconiæ in Germania, vulgò Döſtorf.

Bōsphōrānī, & Bosphorini. Cic. pro Lege Manil. Bosphoranum finitimos suis bellum inferre finxisse. Ovid. 2. Trist. Egerit Ionio, Bosphoranoq; mari. ¶ Est item Bosphorius Stephano duarum urbium nomen: quarum electum ad finem Cimmerium, & secundum ejusdem omnis collocat: quæ & Bosphoropolis dicitur alterum in Indis constituit.

Bosrā, [בָּצְרָה Βόσορρα.] Non est altera civitas, ut multi putāt, sed Idumææ, juxta illud. Quis est iste qui venit ex Edom tinctis vestibus de Bosra? Esa. 63. ¶ Alterum oppidū terræ Moab hoc nomine, Jerem. 48.

Bōstra, Βόστρα, Phœnices civitas est, ad mare sita. Strabo, lib. 16.

Bostrata, Vicus Aegypti, Steph.

Botachidæ, Latus Arcadiæ in Tegea, Steph.

Bōttiæa, sive Bottiæi duplicato i, Βοττιαία, Populi sunt Thraciæ, quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 11.

Bōtrum, Βότρυς Stephano, Oppidum Phrygiæ, Attalum habens paludem salsedinem.

Botrodius, Vicus non longè à Segobriga quondā oppidum, sed à Tiberio Graccho eversum, ut refert Polybius.

Botrys, Βότρυς Stephano, Oppidum est Phœnices, cujus mentionem facit Plinius libro 5. capite 20. in descriptione montis Libani.

Bovianum, Samnitium colonia vetus, dicente Plin. li. 3. cap. 12. Samnitum, quos Sabellos, & Græci Samnitas dixēre, colonia Bovianum vetus, etc.

R ante R.

Brabantienes, Mons, quem Liv. lib. 4. de Bell. Mac. decem millibus passuum à Larissa demonte distare ait.

Bracari, sive Bracares, Populi Hispaniæ Tarraconensis, ad

ſtium fluvium, qui unum conſtituit ex ſeptem Hiſpaniæ citerioris conventibus, quem Bracarum cõventum vocat Plin. lib. 3 cap. item 3. Nunc, inquit, univerſa provincia dividitur in conventus ſeptem, Carthaginenſem, Tarraconenſem, Cæſarauguſtanum, Clunienſem, Asturum, Lucenſem, Bracarã Prol. lib. 2. cap. 6, Bracaros appellat, eosq; inter Gallecos annumerat eorumq; metropolim Bracaram Auguſtam vocat.

Brachmanes, vel Brachmanæ, [Βραχμᾶνες Stephano. Ger. Dermon der Weiſen und Hochgelehrten in Indien.] Indiæ ſapientes diligentiſſimi: eorum observatores Horum vitam deſcribit Bardeſanes Babyloniæ (ut ſuprà admonuimus) qui Gymnoſophiſtarum duo tradit genera: quorum alii, qui ex generis ſucceſſione vel ſimili hæreditariam ſapientiæ poſſeſſionem ampléctebantur, Brachmanes dictitant: qui vero electione ad philoſophiæ profeſſionem aſſumebantur, Samanei. Ad hos profectus eſt Apollonius Thyaneus, ut ſuprà in ſolio aureo ſedentem deſiderum morta audiret diſſerentem, ut teſtatur Hieronymus in præfatione Bibliorum. Vide Strab. li. 15. Plin. lib. 6. cap. 7.

Brachodis, Βραχώδης, Promontorium eſt Africæ propè Ide, in extimo Syrtis parvæ cornu. Autor Ptolem. lib. 4. cap. 3.

Brachybii, [Ger. Die Platt haben dieſen namen / darumb daß ſie ſo kurtze köpffe ſind. Pol. Morbiemvelkrokekoyao. Vng. Kleed ſtomp gezeeſoldk.] Jà Dionyſio vocantur Actiopes à vitæ brevitate. Siquidem quadrageſimum annum non excedunt.

Brachyle, Βραχύλη, Vrbs Cretæ, qui ſibeus vicina fuit. Steph.

Bracilla, Inſula. Vide BRATTIA.

Bracara Auguſta, Oppidũ Tarraconenſis Hiſpaniæ, non procul à Minio flavio. Vide Ptolem. lib. 2. cap. 6. & quæ ſuprà annotavimus in dictione BRACARI.

Bracæi, Βρακαῖοι, Populi Macedoniæ, Steph.

Bragada, pen. corr. Βραγάδας, Fluvius, qui juxta Vticam labitur, apud quem ab Attilio Regulo, & à toto exercitu ea ballista & catapultis terpens centum & viginti pedes longus occisus eſt. In caligatis tamen coditibus Bagrada nominatur hic fluvius, non Bragada.

Bragæ, Inſulæ quædam ſunt deſertæ, ut tradit Plinius libro 6. cap. 22.

Brima, Turdulorũ oppidum eſt in Hiſpania, in conventu Cordubenſi. Plin. lib. 3. cap. 1.

Branchidæ, Βραγχίδαι, Apollinis Didymæi ſacerdotes ſunt apud Poticeum, oppidum & promontorium Ioniæ, qui locus, teſte Plin. lib. 5. cap. 29. prius Branchidarum oraculum dicebatur, deinde Didymæi Apollinis à Ionere ciſtam Iliadis, 20. vide Strab. lib. 14.

Branchus, ut ſcribit Lactantius, Filius fuit Apollinis, ex filia Iamidis & Autonoes conjuge ſuſceptus, qui quũ Apollinis matris deoſculatus eſſet, ab eo captus, coronam & virgam accepit, cœpitq; vaticinari, & ſubitò nuſquam apparuit: poſt hoc ingens templum ei ædificatum, quod Branchiaden nominarunt. Idem autor alibi de eo Branchum, quendam Theſſalũ fuiſſe, ab Apolline maximè dilectum, cui poſt mortem in ſuo templo ſacra fieri idem juſſit. ¶ Hinc Apollo Branchiades dictus eſt, & Branchidæ communes Apollinis & Branchi ſacerdotes, qui Apollinis Didymæi oraculo præfuerũt. ¶ Branchi meminit Strab. lib. 13. Herc. & Strabo lib. 14. & alii.

Brancoli. Populi ſunt Indiæ, quorum meminit Plinius lib. 6. capite 20.

Brandũ à Pœnis brevitatis cauſa appellatur Apuliæ urbs Brũdiſium. Vide ſuo loco.

Brandeburgum, Vrbs celebris Germaniæ inferioris.

Brasidas, Βρασίδας, Lacedæmoniorum dux fuit, qui circa Amphipolim cum paucioribus cæſus ab Atheniẽſibus, quæ hoſtium copiæ tardiſſimæ erant, ſibi ferro iter aperuit. Vide Suidam.

Braſiæ, Βρασίαι, Vrbs Laconica. Steph.

Brattia, Inſula eſt una ex iis quæ Illyricæ adjacẽt. Scribit enim Plin. lib. 3. cap. ult. diverſi oram, quòd vadoſum ibi ſit mare, mille amplius inſulas ſequentatam eſſe: inter quas enumerat Brattiam, bobus & capris laudatam.

Brauron, Βραυρών, Atticæ oppidum, ubi Dianæ Brauroniæ ſacellum eſt. Autor Strabo lib. 9. & Plin. lib. 4. cap. 7.

Braunum, Βραῦνον, Vrbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, ſub Cantabris ſita, autore Ptolemæo, quæ eadem eſſe creditur cum ea quam Gallica lingua Surgo vocant.

Brea, Βρέα, Civitas in quam Athenienſes coloniam miſerunt, Stephan.

Bregi, & Breges, & Phrygæ, idem ſunt. Strabo lib. 12.

Bregmentani, Alia populi in Tyrrhen. Autor Plinius libro 3. capite 16.

Bremis, Vrbs Saxoniæ, vulgò Bremen.

Bremon, Vide PHASIBARVS.

Brennus, vel (ut aliis placet) Brenno, [Βρέννος. Ger. Ein Fürſt und Hauptmann der Gallier / der Italiam verheeret hat / vnd Dietrichen gefangen.] Dux Gallorum, qui Bononiam Venetiæ urbem ædificavit, quæ poſtea literarum mutatione Verona dicta eſt. Hic quum ducentis armatorũ millibus in Italiam irrumpens, primum Romanos apud Alliam fluvium profligavit: deinde ab urbem pergens, eandem cepit, totamq; exuſſit, præter Capitolium: in quo nobiliot juventus confugerat. Sed quum & illud aggrederetur, Romani cum illo convenerũt, ut acceptis aliquot auri talentis, obſidionem relinqueret. Quum igitur aurum penderetur, ipſe dux Gallicum ſuum vagina reducens, & ante penſari imperavit: ſed qui hoc Romani, ut rem injuſtam, recuſarent, atq; ita invicem cõtenderent, Camillus exul, qui abſens Dictator creatus erat, collectis iis, qui Roma profugerant, Gallos ex improviſo adortus eſt, qui reliqua auri, eſt maximo ſuorum detrimento ſagadibi conſulere coacti ſunt. Camillus verò eos continuò perſequutus, ex Italia expulit. Poſtremò Brennus Apollinis Delphici templum prædæ cauſa ingreſſus, ira numinis ſe interfecit. Propertius: Torrida ſacrilegũ ſentiunt limina Brennum. Vide quoq; Proverbium: Quid vidiſti, nili côlon?

Brenthã, Βρενθία, Vrbs Arcadiæ, & fluvius Bremhiates. Steph.

Brentũs, Βρέντος, Herculis filius, à quo Brundiſiũ, Βρεντήσιον, dictum. Steph. Eſt & Brentus Herculis filius.

Brepium, Promontorium eſt Arabiæ, teſte Plin. lib. 4.

Bretena, Vrbs Italiæ ſub Venetia, Ptolemæo, Brixiam hodie.

Brætolæum, Ptolemæo, Lusitaniæ oppidum eſt, quod hodie Setubal dicitur.

Brettanis, Inſula Βρεττανίς, Vide BRITTOTIA.

Brettius, Vide BRETTOTIA.

Brettoriã, Βρεττορία, Inſula in Adriatico mari.

Breuci, teſte Plin. lib. 4. cap. 25. ſunt Pannoniæ populi ad Saum fluvium. [Vng. Szawa folyok.]

Breuni, Plinio inter Alpinas gentes numerãtur. Sic enim ſcribit lib. 3. cap. 20. Gentes Alpinæ devictæ, atq; ſub imperiũ populi Romani redactæ, Triumpilini, Camuni, Vennonetes, Venonetes, Hiſarci, Breuni, &c.

Briareus, Βριάρεως, Gigas, Cœli & Terræ filius, quem Poëtæ finxerunt centum habuiſſe brachia, & quinquaginta ventres. Hunc ſingit Homerus, quum Pallas, Iuno, Neptunus, aliiq; ex Dijs nõnulli, adverſus Jovem conjuraſſent, periuſum à Thetide in cœlum aſcendiſſe, ut Jovi ſuppetias ferret, deosq; conjuratos Jovis adventu territos à cœptis deſtitiſſe, & cum Jove in gratiam rediiſſe. Hæc Homerus. Diodorus ibi tamen hoc addit, à ſuperis quidem Briareum dictum fuiſſe: ab hominibus autem Ægæonem. Alii Briareum inter eos numerant gigantes, qui adverſus Jovem conſpiraverunt: unde à Virgilio lib. 6. cum aliis monſtris in veſtibulo inferorum collocatur. Dicitur Briareus à corporis robore. Nam βρίαρος Græci pro forti dicunt, & robuſto.

Brias, adis, Βριάς, Vrbs eſt Piſidiæ regionis in Aſia. Autor Strabo lib. 12. Artemidorum antiquum interpretem citans.

Bricinnia, Βρικίννια, Vrbs Ciliciæ, Steph. Vide BVCINA.

Brigantes, Βρίγαντες, Hyberniæ populi ſunt, teſte Ptolem. lib. 2. cap. 2. Horum civitas hodie Ganeſeda vocatur.

Brigantium, Oppidum eſt Rhetiæ, ad lacum Acronium, ſive Podamicum, qui & Brigantius ab oppidi hujus nomine appellatur. Vulgò Bregentz am Bodenſee.

Brigiani, Populi inter Alpinas gentes Plin. enumerãtur lib. 3. capite 12.

Brigida, Mulier vitæ ſanctitate inſignis. Romam venit à Suecia, Urbano V. Pontifici maximo, quatuor liberos mares, totidem fœminas omnes ſanctos habuit, inter quos Catharinam quæ cùm viduam Romam commigraſſet, cujus etiam cura atq; opera in patriam relata eſt. Autor Volaterranus.

Brilellus, Atticæ mons eſt, Plin. lib. 4. cap. 7.

Brilerus, Atticæ mons, è quo olea lepõibus ſunt ſecundo, ſecundis reditus quaterni: pernatis autem & ſquamotis nulli, ut ſcribit Plin. lib. 16. cap. 37. Suſpicor eundem eſſe cum eo, quem idem lib. 4. cap. 7. Brilellum vocat: unde & Brilerus ſcribendũ videtur Atticorum more, qui diſſidentes ea, quæ ſonãs per duplex ſcribi ſolent, geminato ſ efferunt.

Brimo, [Βριμώ. Ger. Ein Schrecklichs Weib.] Verum eſt ex Hecate, ſive Proſerpina nominibus: ἀπὸ τοῦ βρόμου: hoc eſt, à terendo impoſitum: eo quòd nocturna terricolamenta ab ea immitti credebantur. Ac ex Apollonii interpretibus annotavit Caelius Rhodig. lib. 11. cap. 16. ¶ Brinthus, Βρίνθος. Ariſtot. Hiſtor. libro 9. capite 11. Avis canora, quæ in montibus ſylvisque verſatur.

Briſa, Βρίσα, Promontorium Lesbi, in quo Dionyſius colitur, qui ab eo Briſeus appellatur, ut autor eſt Stephanus. Conſtat autem in Pyrrh. Sect. 1, Briſæum appellatũ eſſe ſcribit vel à mellis uſu, quòd ipſe primùm mel invenerit, & ex favis exprimere, vel ab uva, quòd uvam invenerit & expreſſerit, quũ Britare Et exprimere: vel à nympha quæ eum nutriſſe dicitur. Briſæus etiam poëtarũ epitheton eſt, quòd ſit à Liberi

patre

patris tutela esse credantur. Pest. Sat. 1: Est nunc, Brisæi quem venosus liber Arci.

Brisabritæ, Indiæ populi trans Indum fluvium, quorum mentionem facit Plin. lib. 6 cap. 20, in descriptione Indi fluminis.

Brisēis, pen. prod. Βρισηΐς, Lyrnessia puella fuit, à patre Brise ita appellata: quum vero nomine Hippodamia vocaretur. Hæc, capta Lyrnesso urbe, Achilli v. Thersin sortem cessit, & postea ab Agamemnone erepta, implacabilis dissidii causa fuit inter Agamemnonē, & Achillem. Detrectabat enim Achilles Agamemnonis imperium, neq; unquam adduci potuit ut armâ sumeret, donec Patrocli mors nunciata eum ad vindictā extimulavit. Extat hujus Briseidos ad Achillē epistola apud Ovidium in Epistolis Heroidum.

Britannia. [Βρεττανία Strabonis. Gall. Angleterre. Ital. Inghilterra. Ger. Engelland. Hisp. Inglaterra. Pol. Anglia. Hung. Angolia. An. Inglaud and Scotland.] per duplicem, insula in Oceano Septentrionali, omnium, quæ Europæ adjacent, maximas unde & orbem alterum quidam ex poetis appellavēre: à Britone rege Britannia dicta, quum prius Albion diceretur, ab albis montibus, qui ad eam navigantibus primò apparēt. Hodie in duas divisa est partes: quarum alteram, quæ in Septentrionem vergit, Scoti incolunt, Caledoniæ sylvæ nomine cognitam: alterā, quæ cultior est, & Belgis vicinior, Anglitenēt, Savoniæ populi, prioribus incolis, qui Britones dicebantur, inde expulsis. Hæc ab Ortu Germanico: ab Occasu Hybernico: à Septentrione Caledonio Oceano abluitur: ad Meridiem verò angusto freto à Belgis dirimitur. Porrigitur in longum octingentis millibus passuum. In ea Gagates lapis invenitur, qui ardet in aqua, & oleo restinguitur. Urbem habet Londinum, nulli Londinum, copia negotiatorum celebrem. Inter Septentrionē & Occidentē (ut celebres Geographi tradūt) duæ sitæ sunt insulæ, Britannia & Hybernia paulò minor Britannia, ultra quas sunt quadraginta insulæ Orcades appellatæ, modicis spatiis interse distinctæ. Apud Britannos longissimus dies septemdecim horarū deprehenditur, & æstate lucidæ sunt noctes, autore Plinio. q Britanniæ, arum, ut Galliæ etiam dicuntur multitudinis numero. Catullus in Cæsarem: Hæc Galliæ timent, timent Britanniæ. Plin. lib. 33: Galliæ Britanniæq; inde modico discretæ.

Britannicus, a, um. Quod ad Britanniam pertinet, quod ex Britannia est. [Βρεττανικός. Ital. Di Inghilterra, Inglese. Ger. Engellendisch. Pol. Angielski. Hung. Angolian. Ang. Belonging to England or Scotland.] Iuven. Sat. 7: Quantum delphinus balena Britannica major. Cic. 3. de Nat. deor. Qui ostia maritimi, vel Hispaniensis vel Britannici, eōrumq; certis temporibus vel accessus, vel recessus, hunc Deo fieri animo pollunt?

Britannus, Βρεττανός, Gentile à Britannia insula deductū. Virg. Aegl. 1: Ille procul tutò divisos orbe Britannos.

Britannicus, Nomen fuit filii Claudii Cæsaris, ex Messalina, quem primò Germanicum, & mox Britannicū appellavit qui quanvis à fratre infans à patre in castris sæpè circumlatus fuit ser, & militibus commendatus: Neronis tamen opera veneno sublatus est: ut est videre apud Tacitum lib. 13.

Brittium, Lusitaniæ oppidum, apud Plin. lib. 4. cap. 22.

Britomartis, Puella fuit ex Gortynæ Cretæ civitate, Iovis & Charmes filia, Dianæ in primis charam: alio nomine Dictynna appellata, Βάκτυς γὰρ δίκτυον: hoc est, à rentbus, quorum usum in venatione traditur invenisse. Hanc Minos Cretensis ferus adamasse, cujus vim quum alioqui effugere non posset, ex alta sese rupe in mare præcipitavit. Vide Virgilium in Cir, & Diodorum lib. 5.

Britona, Puella Cretensis fuit insigni forma, & Dianæ in primis dilecta, quæ quum Minois vim alioqui declinare non posset, in fluvium se præcipitavit: ex vius rata vitæ, quàm pudicitiæ jactaram facere. Hæc à Diodoro lib. 5, & Virgilio in Cir, Britomartis dicitur.

Britones, Vulgò Bretons, Populi sunt minoris Britanniæ, quæ est Galliæ Celticæ regio, ad mare Oceanu situ, Northmannis ac Pictavis contermina. Hi olim Britanniam insulam dicūtur incoluisse, indeq; ab Anglis Saxoniæ populis expulsi, in adversō littore sedes fixisse, Iuvenalis: Quis nec terribiles Cimbri, nec Britones unquam.

Brivates, Lugdunensis Galliæ portus apud Ptolem. libro 2. capite 8.

Brixellum. Oppidum inter Mantuam & Cremonam. Volaterranus.

Brixentes, Populi Alpini, Lepontiis finitimi, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 20.

Brixia. [Vulgò Brescia. Ger. Brixien, in Welschland. Ital. Brescia.] Vrbs est Transpadanæ regionis, opus Cenomanorum, qui post Insubres in Italiam venerunt, Livio & Polybio testibus. q Est itē Brixia fluvius Elymaïdis, quæ est regio Persidi finitima.

Brixillum. Vulgò Bersolo, Oppidum Hetruriæ apud Mutinā, Plin. lib. 3. cap. 15 in descriptione octavæ regionis Italiæ.

Brizo, Βριζώ. Apud Delios vaticinatorum, quæ ex somniis fiumuntur. Dea habita est: erāq; Saphas omni genere honorum plenas, solis piscibus exceptis offerebant. Dicta autem putatur Brizo, ab eo quòd Βρίζειν priscí Græci pro dormire dicebant. Vide Cæl. Rhodig. lib. 27 cap. 10.

Brōmius, Βρόμιος, Bacchi cognomen, ἀπὸ τοῦ βρόμου, id est, à fremendo: vel ἀπὸ τοῦ βροντᾶν: hoc est, à tonitru, eò quòd natus sit cum tonitru, ejus genitrice fulmine percussa.

Brongus, gi, Βρόγγος. Fluvius est ex Illyrico Iberā versus fluēs, & excepto Angro, in Istrum influens. Herod. lib. 4.

Brontes, Βρόντης. Ger. Einer auß den Schmidknechten Vulcani so dem Jupiter die Straln schmiden.] Vnus ex ministris Vulcani, qui Iovi cudit fulmina, παρὰ τὸ βρόντη: hoc est à tonitru. Alius, Tres autem præcipuè à Virgilio numerantur Vulcani ministri, Brontes, Steropes, & Pyracmon: quem Ovid. 4. Fastor. Armonidem appellat. Hos Hesiodus in Theogonia Cœli & Terræ filios facit: quanquā alii ex Neptuno & Amphitrite natos mā-] nt. Virg. 8. Aen. Ferrum exercebant: vasto Cyclopes in antro, Brontesq;, Steropesq;, & nudus membra Pyracmon.

Bronteus. Dictus est Iupiter, à βροντή, quod est tonitru.

Brōtēas, & Ammon. Gemini fratres fuerunt, cæsibus clari, qui ab Ioneo occisi sunt in aula regis Cephenorum. Ovid. in lib. 5. Metamorph. Hinc gemini fratres Broteasq; & cæsibus Ammon Invicti, vinci li possent cælibus enses, Phrygia cecidēre manu.

Brōtheus, [Ger. Ein Gesell Vulcani der sich von seiner ungeschickligkeit wegen selbs verbrennt hat.] per duas sylabas, Vulcani filius fuit, qui irrisus propter oris deformitatem, conjecit se in ignem, & vitam incendio finire maluit, quàm omnia ludibrio esse exposita. Ovid. in Ibin: Quodq; ferunt Brotheū: ille cupidine mortis, Dextra succensæ membra recumbit aquæ.

Brullitæ, Populi Asiæ, quos Ephesiorum conventui attribuit Plin. lib. 5. cap. 29: Ephesum (inquit) alterum iuncta Asiæ remotiores conveniunt Cæsarienses, Metropolytæ, Cyllani, inferiores & superiores, Mysi Macedontes, Masurenses, Brullitæ, Hypæpeni, Dioshieritæ.

Brumus. Vide BAVMALTA.

Brundulum, Portus, quem Athesis amnis ex Tridentinis Alpibus fluens facit. Autor Plin. lib. 3. cap. 16. Vulgò Brondolo.

Brundusium, Vrbs Bavariæ, vulgò Brixanon.

Brundisium. [Βρεντέσιον. Ger. Ein Statt in Calabria an Adriatischen Meer gelegen / heisset Brandiz, Brandizo.] Vrbs Calabriæ, ad mare Adriaticum sita, via Appiā consq; perducta, & portu insigni nobilis, ex qua Romanis tritissimus olim fuit in Græciā: antiquius ita dicta à cervini capitis similitudine, quod Brundusium Messapii sua lingua appellabāt. Græci Βρεντέσιον appellant, à Brento quodam (ut Stephano credimus) Herculis filio. Ex hac urbe Pacuvius pœta ortum traxit.

Brusa. Lege PRVSA.

Brusis Pars Macedoniæ, ἀπὸ Βρύσεως Emathi filii, Steph.

Brunsuicum. [Ger. Braunschweig.] Vrbs Germaniæ.

Bruti, [Βροῦτοι. Ger. Welche zu zeiten vor in Italien am Gestade Mar gesessen. Italiæ populus in eo tractu qui hodie Calabria dicitur, post Lamum fluvium incipientes, & in terram Siciliam in modum peninsulæ procurrentes: dicti quasi bruti & obscœni. Fuerūt enim Bruti, servi & pastores Lucanorum, qui de aufugēre, & furtim in regione consederunt, ubi Consentia est, quæ fuit eorum metropolis: quam regionem prius Ausones habitaverunt. Hi multo pòst tempore, & ab Annibale & à Romanis propter eorum perfidiam pleriq; deleti fuēre, sine dignitate, sine honore, ad servilia opera semper coacti. Hæc regio (ut auctor est Strabo lib. 6.) Oenotria quondam dicta fuit. Supra Consentinum est Pandosia, ubi Molossorum rex Alexander trucidatus est. q Est & Rhegium civitas olim potentissima, in extrema agri Brutii parte sita, ubi Sicilham ab Italia tradunt fretu abscindi.

Brutiæ parmæ, dicta sunt scuta quibus Bruti utebantur.

Brutiani. [Pol. Wasoi, item slugi wiesiscy. Vng. Parasie.] à Romanis dicebantur, qui officia servilia magistratibus præstabant, nomine tracto à Brutiis: qui quòd primi Annibali adhæsissent, & eū eo perseverassent, donec ex Italia discederet, hæc ignominia à Romanis notati sunt, ut vilissima quæq; munia perfidos obirent. Vide Alex. Genial. dier. lib. 1.

Brutina, Vrbs Hispaniæ, Ptolemæo. Vide SAVTOBRIA.

Brutius, s, a, um, aliàs adjectivum, à Brutiis Italiæ populis: unde Brutia pix, secundus liquor qui ex æda excoquitur, & acero coagulatur: dolijs, aliisq; vasis lineis uncis, ab alia pice lentore differens. Primus autem tædæ liquor Cedrium appellatur, quo Aegyptii defunctorum corpora incorrupta conservabant. Vide Plin. lib. 16. cap. 11. Hujusmodi pix optima in agro Brutio excoquebatur: unde & nomen accepit.

Brutium, Promontorium Italiæ extimum: ubi Sicilia olim agro Brutio adhæsit. Plin. lib. 3. cap. 5. Primus Europæ finis à Calpe extimo Hispaniæ monte Loetus Brutium usq; promon-

corium immenſo umbra reſtituit. Ptolemæus Scylæum appellat. Vulgò Sanſcara, vel Caſtoria.

Brutobria, æ. Βρυτόβριξ Stephano. Oppidum eſt Hiſpaniæ in tractu Bæticæ, quod & Brutica appellatur. Dicta Brutobria quaſi Bootia civitas: ea forma, qua Selymbria, & Pontyobria: in quibus Bria civitatem ſignificat.

Brutus, Cognomen familiæ Iuniæ, quod primus tulit L. Iunius Brutus, propter ſtultitiam, quam Tarquinii metu ſimulabat. Hic exactis regibus, civitatéq; in libertatem vindicata, primus Romæ cũ L. Tarquinio factus eſt Conſul: rebuſq; multis præclarè geſtis, tandem cum in gratiã, quod ad Regillum lacum commiſſum eſt, occubuit, eumq; matronæ, ut ſortis Lucũ muliebris pudicitiæ vindicem, annum integrum luxerunt. ¶ M. Brutus, unus fuit ex Cæſaris dictatoris perculſoribus, qui in campis Philippicis ab Octavio & Antonio victus, necem ſibi conſcivit. ¶ D. Brutus, acerrimus publicæ libertatis propugnator fuit, qui Mutinæ aliquãdiu ab Antonio obſeſſus, eaq; obſidione Hirtio & Panſæ opera liberatus, tandem à ſuis fictitiis fuit deſertus eſt, & ab hoſtibus occiſus.

Brutus, & Brut, & Scævæ, & Bubulci, cognomina gentis fuerunt. Brutorum præcipuè nominatur Lucius ille Brutus, qui reges ejecit, & M. Brutus, qui Cæſarẽ occidit. Lucius patricius fuit: ex Marco, patricius fuerit an plebeius, poteſt ambigi: patricium fuiſſe, Poſidonius philoſophus, cumq; ſecutus Plutarchus affirmat: Brutum eum eum, qui reges expulit, tres filios habuiſſe, duos quos participes conjurationis in reſtitut. ultimo ſupplicio, parte conſulis ſpectante, affectos, hiſtoriæ narrant: certũ, unde tanta gens propagata ſit, & à quo M. Brutus originẽ duxit. Contrà, plebeiũ ut fuiſſe credamus, Dionyſii Halicarnaſſi facit autoritas: nam, etſi Plutarchum, ut ſolet, ea de re plurimi facio: tamen Halicarnaſſum, qui nititur argumentis, libentiùs hac quidem in re authorem ſequor. Plutarchi eſt ſimplex & rudis narratio: nam illud nescio quod quando affert ex Poſidonio: ipſius Poſidonii ætate fuiſſe Romæ præſtantes ex ea gente viros, quorum formæ ad ſimilitudinem imaginis accederet illius Bruti, qui civitatem donatum regia liberavit: ita plane mihi eſt, ut refellendum nõ existimem. Noſter autem Cicero, quum in Philippicis ostendat, & in libro de Claris oratoribus dixit idem, quod poſtea Poſidonius & Plutarchus, potuiſſe Bruto gratificari, quòd ei decus generat, tum ad ſuam libertatis recuperandæ facilius impetu poſſe eſſi. mabat, ſi abſque Bruto, qui primus Romæ jugum ſervitutis virtute depulerat, progenitum offenderet. Dionyſii ratio hæc eſt, eaque, ut mihi videtur, admodum firma. Si Lucius ille Brutus, qui libertatem Romæ conſtituit, virilem ſtirpem reliquiſſet: ejus poſteri patricii fuiſſent: quòd ſi Patricii, conſulatum ſine dubio multi geſſiſſent: at per annos CC. quod ſolli declarant, conſul Romæ Iunius nemo fuit: nam quod, Scævas & Bubulcos, qui, ut diximus, Iunii ſiere, conſules videas, CC. poſt reges exactos annis, hoc potius decernunt argumento, plebeios fuiſſe, quàm patricios: quum in conſulatu collegas habuerint de gente patricia: eo quòd eo tempore conſules facrificiorum cum magiſtratum duobus patriciis mandari, lex Licinia vetaret. Præterea, in eiſdem Dionyſii hiſtoria tribunũ pl. video Brutum quendam, plebeia patris defenſarem acerrimũ: item alterum in oratione pro Quinctio alios etiam alibi, quos, ut opinor, de gente Iunia fuiſſe, nemo negabit. & plebeios fuiſſe ideò putandum eſt, quòd tribunatum pl. plebeius tantùm hominibus deferri leges jubebant. Livius ſanè duos tantùm nominat Bruti filios: in quos, conjurationis crimine convictos, animadverſum eſt: ſed verbum addit nullum, unde ullum poſtea Bruti filium fuiſſe, poſſit intelligi. Apud Dionem eadem ferè, quæ apud Livium leguntur: ut non facilè, utrum ſenſerit, dijudicare liceat: itaq; dubitatio ex Dionyſio, Plutarcho, Poſidonio tota naſcitur, quanquã ego quidem, quum argumenta illa duo, quæ potui, æquo animo meo conſidero, unum de nullo Iunio per CC. annos, poſt reges ejectos, conſule, alterum, de Bruto tribunus pl. quos Dionyſius, & Cicero nominant: non admodum eſſe video, cur dubitem, & ab eo Bruto, quem contra patres multa pro plebe geſſiſſe Dionyſius memorat, potuiſſe M. Brutus, Servilię filius, cæcidi, Bruti ejus ætatis ortu trahere: ex patrũ ab aliquo L. Bruti patricii libertino: nam libertina familiæ nomen aſſumebant, ut patricii, licet ab homine patricio manumiſſi, tamen eſſe non poſſent. Ex noſtro commentario ad Quintum.

Bruxella, Brabantiæ urbs celebris. [Ger. Brüſſel.]

Bryanion, Βρυάνιον, Thebarotiæ civitas. Stephano.

Bryaxis, ſculptor ſtatuarius fuit, qui cum Leochare, & Timotheo, Mauſoleum de Caria ex marmore excidit. Plinius lib. 36. capite 5.

Bryazon, Amnis Aſiæ in Bithynia. Plin. lib. 5. cap. 32.

Bryges, Βρύγες, Populi Thraciæ fuerũt: qui poſtea Phryges dicti ſunt, à quibus Phryges Aſiæ populi originem traxerunt. Auctor Strab. lib. 7. Stephanus Bygas in Macedonia collocat.

Brygion, Inter urbes Macedoniæ Plin. ponitur lib. 4. cap. 10.

Bryllium, Βρύλλιον, Propontidis oppidum, Stephano.

Bryſarion, Vicus Parthiæ, Steph.

Bryſæ, Thraciæ populi, apud Plin. lib. 4. cap. 11, in deſcriptione Thraciæ.

Bryſani, Cyconum vicini inter Scythicas gentes Plinio referuntur. lib. 6. cap. 17.

Bryſea, Vicus Laconiæ, à quo Bacchus Bryſeus cognominatus eſt, quòd in eo coleretur. Quidam tamen Bacchum Bryſeum deſcribunt ab antiquo verbo Βρύω, quod eſt fluctuo: quoniam ex alvearibus mella, vel ex uvis muſta exprimere primus docuit. Alii Bryſeum potius quàm Bryleum volunt cognominatum, à bryſa: hoc eſt, pelle, quam in bello induebat. Nam teſte Diod. lib. 3. Bacchum in prælio pardalium pellibus uſum conſtat. Bryſa autem corium ac tergus ſignificat.

Bryleus, Βρυλεύς, Unum ex agnominatis Bacchi, ἀπὸ τοῦ βρύειν, quod ſignificat inundare & madefacere: vel ſic ab eo manum: à Bryſea Laconiæ civitate. Vide diſtinctionem præcedentem, & ſupra BRISA.

Bryſæ, Βρυσαί, Vicus Elidis, Stephano.

Bryſtacia, Βρυστακία, Vicus Ortygiorum, Stephan.

Bryx, & Bryges, Gens Macedoniæ Illyrios finitima, Steph.

B

Bubalus, Pro pictoris comite, vide VPALVS.

Bubaltis, Βούβαλτις Herodoto, five Bubaſtus, Βούβαστος Stephano, Ægyptiurbs, in qua quotannis conventus celebrabatur in honorem Dianæ: quam & ipſa Bubaltis aboribus hujus nomine fuit appellata. Ovid. 9. Metam. - cum qua latrator Anubis, Sanctaq; bubaſtis. ¶ Hinc Bubaltites nomos, appellabatur quædam ex Ægypti præfecturis, ut hinc proximus, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 9.

Bubaſtis, Cum e regio eſt, cujus mulieres ab Ovidio vocantur Bubaſtides, quum loquitur lib. 4. Metam. Bubaſtides videre nurus.

Bubetum. Natio eſt, vel oppidum Cyrenes, teſte Plinio, libro 5. capite 5.

Bubetani, Campaniæ populi Corionalis vicini. Autor Plin. lib. 3. cap. 5.

Bubinda, Fluvius eſt in Orientali latere Hyberniæ apud Ptolemæum, lib. 2. cap. 2.

Bubon, Βοῦβον, Civitas eſt Cabaliæ, quæ Lycia eſt regiuncula, ex tribus oppidis habitata. Onoanda, Balbura, & Bubone, Autor Plin. lib. 5. cap. 27. Stephanus Bubonem à Bubone latrone appellatam tradit, quemadmodum & Balburam ab alio latrone, nomine Balburo.

Bubona, Bovum dea habita eſt, quemadmodum Pomona pomorum.

Bubula (quod hic pro Lybiæ Cyrenaicæ oppido malè legebatur) vide VTICA.

Bucinna, Inſula eſt exigua, Siciliæ adjecta, à Libyæo promontorio in Africam vergens. Vide Plin. lib. 5. cap. 8.

Bucolion, Βουκολίων, Labomedontis filius natu maximus, qui ex Abarbarea Nympha Pedaſum & Aeſepum ſuſcepit. Autor Hom. 6. Iliad.

Buda, [Vng. Hevvegyio.] Vngariæ, ſive Pannoniæ metropolis eſt, non ita procul à Danubii ripa diſſita: olim munitiſſimum totius Germaniæ propugnaculum: nunc Turcarũ dominio paret, ut penè tota Pannonia, Germani vocant. Ofen. Fuit ſedes & inhabitatio Regum Vngariæ longè pulcherrima & munitiſſima, unde dicterio locus in tota Europa: tres omnium pulchermas eſſe urbes, Venetias in aquis: Budam in monte: Florentiam in planitie.

Buddã, Gymnoſophiſtarum apud Indos princeps exſtitit, quã ali ex virginis latere natũ fuiſſe, fœdi volucrum. Celius Rhodiginus lib. 14. cap. 1.

Buddã,

Būdēz, penultima longa, Βοῦδος, Stephano Magnæ civitas, à Budeo quodam conditore dictâ quæ etiam Minerva, quę in ea civitate colebatur, Budea dicta est. Homerus Βουδήεσσαν appellat. ¶ Est & Budea Phrygiæ oppidum, Stephano.

Budēi, Βοῦδοι, Medæ populi, Stephano.

Budīni, Βουδῖνοι, Scythiæ Europæ populi, non procùl à Borysthene amne, Gelonis, Thussagetis, & Basilidis finitimi: quorū meminit Plin. lib. 4 cap. 12.

Budoros, [Ger. Das Inſel mache bey Candia gelegen.] Insulæ duæ propè Cretam insulam, ut scribit Plin. lib. 4 cap. 12.

Budorgis, A Ptolemæo dicta creditur Germaniæ civitas in Silesiæ tractu, quæ hodie Vratislavia dicitur: Vulgò Breslaw in der Schlesy.

Budoris, Germaniæ urbs est, sub ditione Comitis Palatini: Vulgò Hyperberg.

Būdorum, Βούδορον, Promontorium est apud Salaminem, Stephan.

Buges, Amnis est Scythiæ Europæ, qui flexum Mæotidis secat, ut autor est Pomponius Mela. Supra Bugen verò, amnes sunt Agarus (quem Sagaris Ovidius nominat) & Lycus, clarissimi, Ptolemæo, Plin. autore li 4 cap. 12: Buges lacus est, nō fluvius, à Cercto Mæotidis sinu petroso ditículus dorso, & fossa in mare emissus.

Bulgaria, à recentioribus appellatur Europę regio supra Thraciam, inter Danubiū & Pontum Euxinum sita, Daciæ & Mœsiæ contermina. ¶ Hinc Bulgari dicti, qui eam incolunt.

Bulini, Βούλινοι, Gens circa Illyriam. Artemidorus non gentem, sed Βουλινίδα, Bulinen civitatem esse dicit, Steph.

Bullis, βοῦλις, Phocidis oppidum, inter Parnassum & Heliconē situm: a dictum à Bulone conditore. Hinc Bulli & Bullenses. Cic. in Pisonem. Parthenii & Bullenses illuti.

Bullā Regiā, Liberum est Numidiæ oppidum, teste Plin. lib. 5. cap. 3.

Bullēnses, Oppidum & Populi Locrorum apud Plin. lib. 4. capite 3.

Būllēum, βοῦλλαιον, Britanniæ insulæ oppidum, apud Ptol. lib. 2 cap. 3.

Bulliones. Barbari incolæ Macedoniæ, dicente Plin. lib. 4. cap. 23: Apollonia quondam Corinthiorū colonia, VII. M. passuū à mari recedens. Cujus in finibus celebre Nymphæum accolunt Barbari, Amantes, & Bullliones. Hæc Plinius.

Bullis, idis, Βουλλίς, Oppidum in ea parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico adjacet, nō procul ab Apollonia, teste Ptolem. lib. 3. cap. 13. Plin. Bullidensem coloniam vocat, lib. 4. cap. 10. & populos ipsos Bullliones, lib. 5. cap. 23.

Bullū [Βόλλαι. Vulgò Bodva.] Oppidum Liburniæ, non procul a Drilone fluvio, Ptol. lib. 2. cap. 17.

Bulūba, Libyæ Cyrenaicæ oppidum, apud Plin. lib. 5 cap. 5.

Bunæ Nomē loci. Plin. in libello Vitæ plus sapientiæ ... Forte eadem quæ Brunus.

Bunartis, Βουναρτις, Vrbs Libyæ, Steph.

Bunema, Βούνεμα, τὸ, Vrbs Epiri ab Ulysse condita, Steph.

Bunicium, Βούνικον, Vrbs Germaniæ in climate magis Septentrionali: de qua Ptol. lib. 2. cap. 11. [Ger. Brnb.] ut quibusdam videtur.

Bunomus, Βούνομος, ὁ Βουνόμιος, Macedoniæ civitas, Pella postea dicta, Steph.

Bunnis, Βούννις, Elymdis oppidum est: cujus gentile est Bunnius, Βουννεύς, Steph.

Būpălis, i. [Βούπαλος. Ger. Ein ſurbündiger Mahler.] Pictoris insignis nomen, qui quum Hipponactem Poëtam deformi figura pictum omnium risui exposuisset, tam mordaci ab eo carmine fuit perstrictus, ut laqueo vitam finierit. Hor. in Epod. Qualis Lycambæ spretor infido genet, Aut acer hostis Bupalo. Bupali hujus meminit & Plin. lib. 36. cap. 5.

Buphis, Βοῦφις, Sicyoniæ vicus apud Steph.

Bupratium, Βουπράτιον, Epæorum oppidum, Elidi finitimum: cujus meminit Homerus in Catalogo navium. Plin. li 4 cap. 5: Achaiæ propriè dictæ annumerat.

Burā, Βοῦρα, Achaiæ propriè dictæ urbs, ad sinum Corinthium sita, olim florentissima: nunc una cum Elice vicina urbe, maris impetu hausta: de qua Ovid. 15. Metam. Sequeraes Elicen, & Buran, Achaidas urbes. Invenies sub aquis & adhuc ostendere nautæ: Inclinata silent cum mœnibus oppida merlis. Plin. lib. 2. cap. 92: Pyrrham & Antissam circa Mœotim Pontus abluit: Elicen & Buran in sinu Corinthio, quarum in alto vestigia apparent.

Burchana, Insula (ut lib. 4. cap. 13. Plinius docet) in Oceano Germanico: à Romanis Fabaria, à rugis similitudine sponte provenientis appellata.

Burchanis, ἐρεβεννὸς, Insula in Celtica, Steph. ex Strabone.

Burdegala, sive (ut apud Suidam legitur) Burdigala, Βουρδιγάλα, Gallię Aquitanicæ urbs clarissima, Ausonii Poëtæ patria. Strabo Burdigallam appellat. Vulgò Bordeaux.

Burgi, Vide in APPELL.

Burea, Vrbs Italiæ à Burco condita, Steph.

Burea, Burrhas, vel Burrhina, βοῦρεα, βοῦρις, ἡ βοῦρινα. Fons est in loco quodam insulæ Coi dicto, quod hovis naribus similem habeat meatum unde fratres, interpres Theocriti. Meminit enim ejus Theocritus Idyllio 7.

Burgundiā, Galliæ provincia Ducis, ducatus titulo insignis, quam antea sub Regibus fuerat: à quo Burgundi, & Burgundiones. Eam olim Sequani ac Hedui tenuerant. Burgundiones. Plin. lib. 4 cap. 14, inter genera Germanorum ponit: ficenim scribit: Genera Germanorum quinq; Vandilici, quorum pars Burgundiones. Varini, Carini, Guttones. Vulgò Bourgongne. [Ger. Das Herzogthumb Burgund. Pol. Burgundya.]

Burgundiōnes, unde dicti, Vide supra in dictione BVRGI.

Būrnitæ, Plin. lib 3. cap 21: Populi Illyriæ sunt. Scultenna & Alhoutenionæ finitimi.

Bursaonenses, es, Hispaniæ citerioris populi sunt, Calagurritanis, & Complutensibus vicini. Vide Plin. lib. 3. cap. 3.

Burrina, apud Ptol. lib. 2. cap. 6: Ilergetum civitas est in Hispania Tarraconensi. Vulgò, Barbastro.

Busæ Βῦσαι, Herod. lib. 1, Populi sunt Medorum, quos subegit Dioces.

Buscum, Ducis Brabantiæ urbs: vulgò Hertogenbosch.

Busiris, pen. prod. Βούσιρις, Neptuni & Lysiges filiæ Epaphi filius, crudelissimus Ægyptiorum tyrannus fuit, quo tempore Danaus Argivis imperavit. His quum hospites omnes Jovi immolaret, ab Hercule in Ægypto dehito quum caldem illi insidias pararet, una cum Amphidamante filio, & præcone Chalbe & ministris ara interfectus est. ¶ Hujus dictionis media syllaba producitur Virg. 3 Georg. -quis aut Busyrim durum, Aut Lycium nescit: Busiridis aras Ovid. in Epist. Heroid. Si tu vidisses cultos Busiride ritus. Statius tamen Lib. 12. Theb. (si modò emendata ut lectio) corruptissimè enim ubi legitur. Nō truci vos monstris Busiride, mitiores dedisti Cereropa. ¶ Est & Busiris nomen urbis in Ægypto ad Nilum Bubastum, a Busiride condita: in qua fuit templum magnum Isidis. Hinc Busiritica præfectura, apud Strab. lib. 17.

Būsiradæ, βουσιράδαι, Populi Attici ex Aegeride tribu. apud Steph.

Būtes, βούτης, Filius fuit Amycis, Bebrycorum regis, qui ob ejectatam patriæ ab Argonautis cædem, regno pulsus, parvo navigio Dicæarchiam in Sicilliam confugit, ubi a Lycasto nobili mercatore hospitio susceptus est, a qua quum ob formæ, morumq; & ætatis elegantiam diligeretur, ejus concubitu usus, Eryca filium ex ea suscepit: & quoniam Lycasto ob eximiā pulchritudinem Veneris sacerdotium, datus est locus: bubulæ, Butes ex Venere filium Erycem suscepisse. Contrà Virg. Lib. 5. Aen. Butem à Darete juxta tumulū Hectoris occisum tradit, in quem Idem, ad tumulum, quo Amycus occubuit Hector, victorē Butem immanem corpore, qui se Boryciæ veteris Anyte de gente ferebat: Percutit, sctu va mortibundū extendit arena. ¶ Alius fuit Butes Trojanus, à Camilla necatus, ut est idem autor lib. 11. ¶ Commentarius Apollonii, alterius quoq; Butæ meminit. Eli Cercopis cujusdam. ¶ Est & Butes, Scythiarum fluvius, cui propinqui sunt Agathyrsi & Sycambræ.

Būthiā, βοῦθια, Ioniæ oppidū, teste Stephano, aut certè regionis, ut idem refert extentum a Theopompo.

Būthōn, βοῦθων, vel βούθων, ut rectè scribit apud Steph. Vrbs Illyriæ, &c. Quæ à βοῦς hæc putant legendum, Solanus in analogia.

Buthrotum, sive Buthrotus, penultima producta. Romanorum colonia est, teste Plin. lib. 4. cap. 1. in finibus Epiri, ad sinum Ambracium. Apud Græcos nomen activum est βουθρώτης. Stephanus de Urbibus: ἔστι δὲ καὶ βουθρώτης ἐθνικὸν, ὁ πολίτης. Sic etiam Ovid. lib. 13. Metam. Epiros adhuc, regnataq; vati Buthroti Phrygio. Cic. ad Titum Sept. Imperium Cæsaris tenebamus: Quantas autem Frater & filius Buthroti Serviam explicans illud Virg. 3. Aeneid. -portuq; subimus Chaonio, & celsam Buthroti ascendimus arcem: Arcem, inquit, Buthroti dicit. Buthrotum (a quo loco si emendare esset lectio) videremur Buthroti, genitivum esse cogitum per synæresin à nominativo Buthrotius: quem tamen nusquam adhuc reperiri, Quò fit, ut apud Servium Buthroto legendum putem: & ita in vetustissimis quibusdam exemplaribus scriptum invenimus.

Būthōs, Vide SVTOS.

Būtis, βοῦτις, Syriæ civitas, Pella postea dicta, Steph.

Būtōs, βοῦτω, Oppidum est Aegypti, apud Ptolemæum lib. 4. cap. 5, & Plin. lib. 5. cap. 10. Stephanus alterum ejusdem nominis oppidum in Gedrosia collocat.

Butra, Insula est maris Mediterranei propè Cretam insulam. Auctor Plin. lib. 4. cap. 5.

Butrium, tri, βούτριον, Oppidum Italiæ, non procul à Ravenna, cujus meminit Strabo lib. 5.

Butua, Plinio inter oppida Liburniæ recenſetur, libro 4. capite 22.

Butuntinenſes, Populi ſunt Calabriæ in Italia, quorũ meminit Plin. lib. 3. cap. 11.

Butus, βοῦτος, Pandionis filius: unde Butadæ partibus Aegeidis, Stephan. Eſt & Argyppi civitas. Vide ſuprà BVTIOS. Herodianus vicum eſſe ſcribitur Buto, βοῦτο dictum, ubi oraculum fuerit: unde & Latona Buto, Eſt & alia Gedroſiæ, Stephan.

Buxẽtum, οὖσις. Oppidum Lucaniæ, quod Græci Pyxunta vocant, à buxo arbore, quæ copioſa illic provenit. Plin. lib. 3. cap. 5. Vulgò, Buxedine.

Buzæ, Plinio inter Indicas gentes ponuntur. libro 6. capite 22.

Buzeri, Gens Themiſcyræ regionis in Aſia. Plin. lib. 6. cap. 4. Vide VZERES.

Buzigetus, Mons eſt Theſſaliæ, Plin. lib. 4. cap. 8.

B ante V.

Byballus ἐβύβαλλος, Cariæ oppidum Stephano, ita appellatũ à Byballo paſtore, qui Aeſculapium mãtis tempeſtate in Cariam delatum ſervavit.

Bybe βύβη, Thraciæ oppidum apud Stephanum, cujus incolæ Βύβηοι, appellantur à Stephano.

Byblefia, Cariæ regio, ab illimo Coridiorum initium ſumens: de qua ſic ſcribit Herodot. libro 1: Namquum initium montis de quo ſic ſcribit Herodot. libro 1: Namquum initium Byblefiæ ex peninſula ſuſpicetur, ſintque Cnidii propemodum circumſiti, eam partem, qua Boream ſpectat, Cerauninus claudit ſinus: Auſtralem verò Symanum. Rhodiumque mare: reliquam frontem: hæc eſt, illimo, qui percurrit, ſed quinque Cnidiorum, Cnidii tentaverunt perfodere.

Byblis, idis, βυβλὶς Saidæ, Filia Miletiſuiſſe fertur ex Cyanee Nympha, Fratre Cauno, cujus amore deperibat, repulſa, impatiens amoris inſontem ſui nominis eſt mutata. Vide latius totam fabulam apud Ouid. 9 Metam.

Byblus, βύβλος, Nan, Parva maris mediterranei inſula eſt cum oppido, alio nomine Malos dicta. Ariſtocles Zephyrium: Callimachus Minaida: Herachides Siphnum & Acyton vocant. Hæc inſularum rotundiſſima eſt. Verba ſunt Plin. lib. 4. capite 12.

Byblus, Vel Phœnices urbs, Beryto vicina, in qua Adonidis olim inſigne fuit templum. Iam tyranno oppreſſam Pompeius liberavit, illo ſecuri percuſſo. Sita eſt in excelſo quondam loco, non procul à mari. Hæc ex Strab. libro 16. Hodie Gebal.

Bycus, Sarmatiæ Europæ fluvius eſt apud Ptolemæum, qui Pomponio Bugus dicitur.

Byle, βύλη, Vrbs, Vide ELEA.

Byllis, βύλλις, apud Stephanum, Illyrici oppidum eſt, quod à Ptolemæo βύλλιον appellatur: & in ea parte collocatur Macedoniæ, quæ Adriatico mari immineat, in Illyrici confinio: ubi & Plin. Byllidenſium meminit.

Bymazus, βύμαζος, Vrbs Paeoniæ, Steph.

Byrſã, Vide CAPPELL.

Byſſhæi, Genus Bebrycum, Steph.

Byſſalus, Sonnãtius, Regio juxtà Syrtes, Vide Byzantes in Stephan.

Byſſus, vel Byſſas, Gens quædam, Steph.

Byzacium Africæ regio. Plin. lib. 4. cap. 5. in deſcriptione Africæ. Vide BYZANTIVM.

Byzantes, Populi Aſiæ. Vide BYZANTIVM. De Byzante & Strabone ejus fratre, vide Steph. in Binæ copolis.

Byzãtium. [βυζάντιον. Vulgo Conſtantinopolis. Ger. Conſtantinopel. Turcis, Cegrandam. Pol. Conſtantinopolis. Vng. Kuſtantzinápoly.] Vrbs Thraciæ, adjectum ſitu Boſphorum: primùm à Pauſania Spartanorum rege condita: poſteà à Conſtantino in manus ducta, & ſacri Imperii ſede eò translata, ab illius nomine Conſtantinopolis dicta eſt. Hodie non ſine gravißima orbis Chriſtiani ignominia, crudeliſſimi Turcarum tyranni paret imperio. ¶ Eſt item Byzantium, Libyphœnicum regio in Africa: quam ſic deſcribit Plinius libro 4. capite 5: Libyphœnices appellantur, qui Byzantium incolunt. Ita appellatur regio ducentorum quinquaginta millium paſſuum per circuitum, ferbilitatis eximiæ, cum centeſima fruge agricolis fœnus reddente terra. Hic oppida libera Leptis, Adrumetum, Ruſpina, Taptus, Hecatle.

Byzãtius, a, um, adjectivũ: ut Littora Byzantia, Ovid. 1. Triſt. Byzantii exules, Cic. pro Domo ſua.

Byzeres, pen. prod. Βύζηρες Stephano, Populi in Ponto, qui Straboni Byzares vocantur, olim Chalybes, & deinde Chaldæi dicti. Valer. Flac. 5. Argon. Byzeresq; vag, Phityeq; à nomine cicla Littora Plin. lib. 6. cap. 4. Buzeros vocat. ¶ Abhis portus quidam Ponti, Buzericus βυζηρικὸς λιμὴν appellatur: cujus meminit & Steph.

C

Abalaca, Albaniæ in Aſia oppidum. Plin. lib. 6. cap. 10: Prævalent oppida Albaniæ, Canalaca: Iuetie, Harmathis juxta flumen, &c.

Cabales, κάβαλες, Populi ſunt Lyciæ regionis, quorum regio Cabalia appellatur: in qua ſunt urbes, Oenoanda ſquam Strabo Oenoandrem vocat, Balbura, & Bubon. Vide Plin. lib. 5. cap. 27. & Herodotum lib. 4.

Caballo marinus, Vide HIPPOCAMPVS.

Caballus, κάβαλλος, Oppidum eſt Caballæ regionis Aſiæ, cujus meminit Stephanus. ¶ Eſt autem Caballia Lyciæ pars.

Caballus, κάβαλλος, vel Caballar, κάβαλλαρ, Homero, Oppidũ Cappadociæ: quod tamen alii trans Hæmum montem collocant. ¶ Appian verò vicum eſſe ait inter Tarſum, & Macaram. Vide Steph.

Cabellio, Narbonenſis provinciæ oppidum eſt, prope Druentiam fluvium, & Carpentoratẽ. A Strabone Caballio vocatur. Vulgò Cavaillon.

Cabera, Proti filia fuiſſe fertur, quæ ex Vulcano tres Caberos genuit, totidemq; nymphas Caberides: quibus omnibus ædicata fuiſſe templa, auctor eſt Strabo lib. 10.

Caberon, Aſiæ fluvius eſt, ut ſcribit Plin. lib. 6. cap. 23. in deſcriptione Carmaniæ.

Cabiria, æ, κάβειρα, Oppidum citerioris Aſiæ, quod Cabiri inhabitabant. Sunt & Cabiri Bœotii populi. Vtriuſque autor Stephan.

Cabul, Galilææ regio eſt, quæ Joſeph. lib. 2. Lingua Phœnica à diſpliceo domibus verò à terra tenaci, ob copiam argillæ, qua figulantur, nomen accepit.

Cabullinum, κάβουλλινον Ptolemæo, Sequanorum oppidum eſt ad Ararim, quod alio nomine Catalaunũ, Gallicè Chalons ſur Saone dicitur.

Cabura, æ, Fons Meſopotamiæ, præter aquarum omnium naturam, egregiè odoratus: cujus fabuloſam rationem reddunt, quòd Iuno eo aliquando lucrit perfuſa. Vide Plin. libro 31. capite 3.

Cabyle, κάβυλε, Vrbs in Thracia, ut inquit Polybius.

Cacã, Soror fuit Caci, quam quidam volunt ſacris furum Herculi indicaſſe, & ob id, mercede bidentem duarata, facto; ejus generati. Sed longè aliter Virgilius libro 8. & Ovid. libro 1. Faſtorum.

Caccabe, es, κάκκαβη, Olim appellata fuit urbs totius Africæ celeberrima, quæ notiore nomine Carthago dicitur. Vide Stephanum in dictione κάκκαβη.

Caeciliri, Inter celeberrimas Scytharum gẽtes Plinio ponuntur lib. 6. cap. 17.

Caecilini, Siciliæ populi Latinæ conditionis, ut ſcribit Plinius lib. 3. cap. 8.

Cacus, κάκος, Filius fuit Vulcani, qui Latium undique latrociniis & incendiis infeſtabat: demum Herculis quoque ex Hiſpania, occiſo Geryone, redeuntis, & apud Evandrum hoſpitantis boves nocte cauda traxit in antrum ſuum, quos quum mane diminutas cerneret Hercules, nec quotum eſſet, ſcire poſſet, ſonè fortuna ad hoc antrum pervenit: ſed quum veſtigia omnia foràs verſa videret, cum reliquis abiit. Abeũtibus autem ejectis, ejectæ boves aliarum deſyderio mugierunt. Hercules igitur audito mugitu, Cacum ſtatim cognovit, raptaq; clava in eum recurrit. ſed Cacus ſpelunca fretus, in eadem ſe abſcondit, claußa foribus ingenti ſaxo. Quod Hercules videns, ad montis cacumen tendit, & ad extremum deſectio luce, qua antra ſummo incumbebat, intrepidè deſilliens, Cacum ſtrangulavit, bovesq; inde ejecit, ut copiosè deſcribit Virgil. lib. 8. Aeneid. [Ger. Ein Sohn Vulcani der dem Hercule ſeine Stutter geſtolen hat.] ¶ Sunt qui aſſirment hunc Cacum Evandri fuiſſe ſervum, qui in eo loco latrocinio & incendio vaſtaverit, & ob id Vulcani filium appellatum. Ovidius fabulatur illum triplicem fuiſſe, quũ inquit Maro, Ille jacet fulvo tria tempora ramo Cacus, &c. Veritas autem ſecundùm philologos & hiſtoricos hoc habet, hunc fuiſſe Evandri nequiſſimum ſervum, ac furem. Novum autem malum à Græcis μῆλον dici, quem ita illo tempore Græcades appellabant, poſtea translato accentu Cacus dictus eſt, ut Helene Helena. Ignem autem dictus eſt vomere, quòd agros igne populabatur. Hunc ſoror ſua ejuſdem nominis procidit. Vnde etiam ſacrum meruit, in quo caput virginis Veſtæ ſacrificabatur. Hæc Servius enarrans cum Virgilii locum ita. Aeneid. 8. Hic ſpelunca fuit vaſto ſubmota recellu, Semihominis Caci, &c.

Caddiſii, Strab. libro 11, populi ſunt Mediæ, prope Albanos, & Caſpias.

Cadena, Regio fuit, in urbis modũ inſtructa in montibus Lycaoniæ, ut autor eſt Strabo lib. 12.

Cadi,

Cadi, orum, apud Strab. lib. 12, Phrygiæ urbs est: quam tamen nonnulli ad Mysiam pertinere dicunt.

Cadiscus, Vide in APPIUS.

Cadmea, κάδμεια, autore Plutarcho in vita Pelopidæ, Arx fuit Thebana: licet nonnunquam pro ipsa sumatur urbe.

Cadmēus, a, um, per tres syllabas, & pen. prod. κάδμειος. Idem est quod Thebanus. Statius 8. Thebaid. -pudeat Cadmea juventus. ¶ Cadmea victoria κάδμεια νίκη. hoc est, Thebanorū victoria: quod proverbium habet, quoties significare volumus, tam magno constitisse victoriam, ut non tam multum interfuerit inter victoris sortē, & vict. Tractum est adagium à bello Thebano inter duos fratres gesto. Vide Erasmum in Adagiis. Stephanus autor est, ipsam etiam Carthaginem, olim Cadmeam fuisse appellatam.

Cadmēis, adis, pen. prod. κάδμειος, Regio est Achaiæ, è regione Euboeæ sita, quæ postea dicta est Bœotia. Autor Thucydides Belli Peloponnesiaci lib. 1.

Cadmus, [κάδμος. Ger. Ein Sohn Agenoris des Königs in Phœnicia, so der ermeldte Europa Jhrem Bruder erbawet hat.] Agenoris Phœnicii regis filius fuit, qui à patre missus ad quærendā Europam sororem, jussusq; hinc ea non reverti, desperato reditu, Thebas in Bœotia cōdidit. Ab hujus nomine ipsæ etiam Thebæ Cadmeæ dicuntur à Cadmo conditore. Propertius: Quū tibi Cadmeæ dicuntur Pontice Thebæ. Postea autem à Jerbo, & Amphione regno pulsus, ad Illyrios fese cōtulit: ubi deorum miseratione, & ipse, & uxor in serpentes mutati sunt. Filias habuit Semelem, Agaven, Ino, & Autonoēn. ¶ Ferunt Cadmum decem & sex literas è Phœnicia in Græciam detulisse, α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π. His Palamedem Trojano bello quatuor adiecisse, ϕ χ ψ ω, & totidem post eum Simonidem Melicum, ζ η ξ ψ. Ajunt quoque Cadmum historiam invenisse, & primùm professam orationem instituisse. Paulò junior fuit Orpheo. Hæc Suidas. Apuleius verò hoc adscribit Pherecydi. Ferunt item invenisse aurum metalla, atque conflaturam. ¶ Fuit & Cadmus mons qui Laodiceæ imminet, ex quo Lycus fluvius fluit. Autor Strabo lib. 12. & Plin. lib. 5. cap. 26.

Cādmēis, idis, fœm. gener. patronymicum à Cadmo. κάδμηις. Ovid. 4. Metamorph. Æquora distinguunt summis Cadmeidas alis.

Cādmēius, a, um, per quatuor syllabas, κάδμηϊος, ut Atrīdēs Cadmeius. Stat. Theb. 3. levius Cadmeïus Actæon Tela rotat.

Cadmitis fluvius Cretensium, vide in CAMMANIA.

Cadmus, item Milesius fuit, teste Suida. Orpheo aliquanto recentior, qui de Medis origine, & rebus Ionicis lib. 4. cōscripsit. Hic primus fuisse creditur, teste Plin. lib. 5. cap. 26. qui prolam orationem scribendo aggressus fertur jam fultus dictum est.

Cadrema, κάδρημα, urbs Lyciæ. Olbiorum colonia, ἐρείπιον ἦν τὸ πάλαι Ὀλβιωτῶν κτίσμα, Stephanus.

Caduceifer, numen Mercurii. Vide in Appellativis CADVCEVM & CADVCIFER.

Caduci, apud Strab. lib. 12, Phrygiæ urbs est: quam tamen nonnulli ad Mysiam pertinere dicunt.

Cadiscus, Vide in APPIUS.

Cadmea, κάδμεια, autore Plutarcho in vita Pelopidæ, Arx fuit Thebana: licet nonnunquam pro ipsa sumatur urbe.

Cadmēus, a, um, per tres syllabas, & pen. prod. κάδμειος. Idem est quod Thebanus. Statius 8. Thebaid. -pudeat Cadmea juventus. ¶ Cadmea victoria κάδμεια νίκη. hoc est, Thebanorū victoria: quod proverbium habet, quoties significare volumus, tam magno constitisse victoriam, ut non tam multum interfuerit inter victoris sortē, & victi. Tractum est adagium à bello Thebano inter duos fratres gesto. Vide Erasmum in Adagiis. Stephanus autor est, ipsam etiam Carthaginem, olim Cadmeam fuisse appellatam.

Cadmēis, adis, pen. prod. κάδμειος, Regio est Achaiæ, è regione Euboeæ sita, quæ postea dicta est Bœotia. Autor Thucydides Belli Peloponnesiaci lib. 1.

Cadmus, [κάδμος. Ger. Ein Sohn Agenoris des Königs in Phœnicia, so der ermeldte Europa Jhrem Bruder erbawet hat.] Agenoris Phœnicii regis filius fuit, qui à patre missus ad quærendā Europam sororem, jussusq; hinc ea non reverti, desperato reditu, Thebas in Bœotia cōdidit. Ab hujus nomine ipsæ etiam Thebæ Cadmeæ dicuntur à Cadmo conditore. Propertius: Quū tibi Cadmeæ dicuntur Pontice Thebæ. Postea autem à Jerbo, & Amphione regno pulsus, ad Illyrios fese cōtulit: ubi deorum miseratione, & ipse, & uxor in serpentes mutati sunt. Filias habuit Semelem, Agaven, Ino, & Autonoēn. ¶ Ferunt Cadmum decem & sex literas è Phœnicia in Græciam detulisse, α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π. His Palamedem Trojano bello quatuor adiecisse, ϕ χ ψ ω, & totidem post eum Simonidem Melicum, ζ η ξ ψ. Ajunt quoque Cadmum historiam invenisse, & primùm professam orationem instituisse. Paulò junior fuit Orpheo. Hæc Suidas. Apuleius verò hoc adscribit Pherecydi. Ferunt item invenisse aurum metalla, atque conflaturam. ¶ Fuit & Cadmus mons qui Laodiceæ imminet, ex quo Lycus fluvius fluit. Autor Strabo lib. 12. & Plin. lib. 5. cap. 26.

Cādmēis, idis, fœm. gener. patronymicum à Cadmo. κάδμηις. Ovid. 4. Metamorph. Æquora distinguunt summis Cadmeidas alis.

Cādmēius, a, um, per quatuor syllabas, κάδμηϊος, ut Atrīdēs Cadmeius. Stat. Theb. 3. levius Cadmeïus Actæon Tela rotat.

Cadmitis fluvius Cretensium, vide in CAMMANIA.

Cadmus, item Milesius fuit, teste Suida. Orpheo aliquanto recentior, qui de Medis origine, & rebus Ionicis lib. 4. cōscripsit. Hic primus fuisse creditur, teste Plin. lib. 5. cap. 26. qui prolam orationem scribendo aggressus fertur jam fultus dictum est.

Cadrema, κάδρημα, urbs Lyciæ. Olbiorum colonia, ἐρείπιον ἦν τὸ πάλαι Ὀλβιωτῶν κτίσμα, Stephanus.

Caduceifer, numen Mercurii. Vide in Appellativis CADVCEVM & CADVCIFER.

Caduci, Sardaniæ jurisdictionis in Caria populi: autor est Plin. lib. 5. cap. 29.

Caduri, κάδουροι, Galliæ Aquitanicæ populi, Plin. lib. 4. cap. 19. Vulgò Cahors.

Caduſii, κάδουσιοι, Asiæ populi, inter mare Caspium, & Ponticum. Strab. lib. 11.

Cadytis Vrbs Syriæ maxima, Herod. lib. 2.

Cær, quod hic pro insulæ nomine corruptè legebatur, Vide CEA.

Cæcilia, prænomine Caia, Tarquinii Prisci uxor, maximi animi mulier, & familiæ perantiquæ, quæ prius Tanaquil dicebatur. Vide Plin. lib. 8 cap 48, & Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Cæcilius, Epirota, liberti Attici equitis Romani, Iudum Grammaticum Romæ aperuit, Primus dicitur Virgilium, & alios poëtas nuvos prælegere cœpisse: quod etiam Domitii Marsi versiculus indicat: Epirota tenellorum nutricula vatum. Ex Tranquillo. Hujus etiam meminit Macrobius. ¶ Cæcilius Gallus, in disciplina juris, atq; legibus pop. Rom. noscendis, interpretandisq; scientia, usu, auctoritateq; illustris fuit, tempore Gellii cujus etiam ipse meminit: dictatq; librum scripsisse de verborum significatione, quæ ad jus civile pertinerent. ¶ Cæcilius item Claudius Isidorus, qui C. Alfeno Gallo, & Martio Censorino COSS. ad VI. Calend. Febr. testamento suo edixit, quanto is nuda civili bello perdidisset, tamen relinquere servorū quatuor millia CXVI. juga boūm tria millia D. & reliquū pecoris CCCLVI. Emisit in nummato HS. DCM. Autor Plin. lib. 33. cap. 10. ¶ Fuit & Cæcilius Callactianus (Callactis autem civitas Siciliæ est) Judæorum religionis sectator, qui Romæ docuit sub Augusto olq; ad Adrianū. Scripsit libros contra Phrygas: Differentiarum ex ordine literarū, Comparationem Demosthenis & Ciceronis, & alia. Autor Suidas. ¶ Præter hos Cæcilius Argivus, versificator fuit, qui scripsit de piscibus. Autor Suidas. ¶ Cæcilius item Statius, poëta Comicus, quem Cic. ad Atticū, malum Latinitatis au-

torem vocat. Volcatius tamen Comicorum palmam ei concedit. Fuit natione Gallus, & Ennii contubernalis: quidā Mediolanensem faciunt. Decessit anno post Ennium sepultus in Janiculo. Autor Eutropius.

Cæcinum, καικῖνον. Stephano. Oppidum in finibus Italiæ, inter Locros & Rhegium, à Cæcino vicino amœnitate appellatum.

Cæcinus, καικῖνος, Fluvius in finibus Italiæ, qui Rhegium agrum à Locrensi dividit. Plin. lib. 3. cap. 10.

Cæleſtes, populi Umbriæ sunt, qui à Plin. lib. 3 cap. 14, in sexta Italiæ regione collocantur.

Cælium, Oppidum Calabriæ, non procul à Brundusio, apud Plin. lib. 3 cap. 11.

Cæliſius, [Ger. S. Johañs post to d. Stat Rom.] Mons urbis Romæ ex septem à Cælio Vibenno nobilissimo duce Tusco dictus: quòd Romulo adversus Latinum regem cum auxiliaribus venerit: à quo Cælimontana, aut Cælimontana porta. Hunc montem Tullus Hostilius urbi addidit, ibiq; ipse habitavit: quò frequentius habitaretur, ut inquit Livius. In eo habitavit Ennius poëta. ¶ Fuit & Cælius nomen patris Saturni.

Cæliſius, [Ger. Ein schatzfressiger Rehter / von Lehrungen Cicerone.] Orator acerrimo ingenio fuit, discipulus Ciceronis, de quo extat illud Quintiliani elogium, longrote olim vita, & meliore mente dignum fuisse. Hic postea ab Atratino quodā accusatus, quòd cum Catilina conspirasset in perniciem Reip. quodq; aurum à Clodia Clodii sorore extorsisset, eiq; venenū propinasset, defensus est à Cicerone elegantissima illa Oratione, quæ hodie quoq; habetur in manibus. ¶ Alius fuit Cælius Pontius, Prætor urbanus, cui jus dicenti, quum pictus capiti ejus insedisset, ab Aruspice relpōsum est: dimissa ave, hostium victoriam fore: occisa, Reipublicæ: cum tamen incertaquum, quietam occidisset: intrepidè tamen avem occidit: unde non ita multò pòst cum quadraginta suæ familiæ hominibus cæsus interfectus.

Cælos, Thraciæ portus apud Plin. lib. 4. cap. 11.

Cælus, κοῖλος, Cognomen indigenæ fuit, qui exserta sorore in matrimonium ducta, Saturnum, Betilum, Dogana, & Atlanta genuit. A cujus nomine mira varietate, formaliſſimum fuprēmum corpus Cœlum dictum fuisse appellarunt.

Cæmargia, κοιμαργία, regio quædam. Vide alia in THYREA.

Cæne, κοιὴ Ptolemæo, Sinus Laconici oppidum, non procul à Tænaro promontorio. ¶ Hunc Cretenses portus, apud Plin. libro 4. capite 5. & Cæneus Jupiter dictus est. Ovid. Victos ab Occhalia Cæneo sacra parabat Vota Jovi. ¶ Cæne item parva quædam insula in mari Siculo in Africam versa, cui vicina est Gaulos & Melite Plicia scribitur lib. 3. cap. 8.

Cænum, κοινὸν, Promontorium cū Euboea ad Septentrionem, de quo Plin. lib. 4. cap. 12.

Cæneus, Elati filius, à prima ætate pulchra fuit forma venustissima, adeò ut Neptunus illius forma tactus, cum ea cōcubuerit: mercedem autem concubitus petiisse illa, ut in virū mutaretur, & esset invulnerabilis, quòd factum est. ¶ Vide ortus fabulæ proverbio: Invulnerabilis es, ut Cæneus. κοινεὺς ἀτρωτότερος ἢ Καινεὺς de iis qui læsi nō possunt. Cæterum quum postea Cæneus superbia elatus, contemptis diis, juberet Lapithas, quibus imperabat, per hastam suam jurare. Jupiter illius superbiam ultus est. Nam pugnans cum Centauris, quum ferro violari non posset, tanta arborum mole oppressus est, ut vivus sub terram detruderetur, atq; hoc modo interiret. Post mortem autem in avem mutatum dicit Ovid. lib. 12. Metam. -salve Maxime vir quondam, sed avis nūc unica Cæneu. Virg. verò lib. 6. Aen. post mortem in sexum rediisse dicit: Ir comes & juvenis quondam, nunc femina Cæneus, Rursus & in veterem fato revoluta figuram. ¶ Fuit & alius Cæneus philosophus, cujus mentio est apud Laertiū & Aristotelē in Organo.

Cænica, Thraciæ regio. Plinio autore lib. 4. cap. 11.

Cænina, à Plinio inter Latii oppida nominatur lib. 3. cap. 5. Hinc Caninenses populi à Romulo victi, ut est videre apud Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Cænis, (ut fabulatur Ovid. lib. 12. Metam.) Thessalica puella fuit, quæ à Neptuno compressa, ab eo muneris loco impetravit, ut in virum transformaretur, nullisq; unquam vulneribus posset lædi. Mutato itaq; sexu etiam nomen mutavit, & ex Cænide factus est Cæneus. Hic in præsio Lapitharum, quum nullo telo generi id. posset, cōjecta arborum mole, obrutus est, & in Cænidem avem transformatus.

Cæsarēs, pen. prod. Achaiæ portus fuit, non procul à Saronico sinu, quem nomine exornato. Plin. lib. 4. cap. 5.

Cæsys, κοῖσυς, Insulæ promontorium est, quod adversum habet Pelorum in Sicilia, XII. stadiorum intervallo. Autor Plin. lib. 3. cap. 6.

Cæsori. Hispaniæ citerioris populi fuere. Plin. lib. 4. cap. 20.

Cæsus, facie Satyro similis, cætera inter canem & ovium, nascitur in Aethiopia. Strabo lib. 17.

Cære, κοῖρε aut κοῖρα Stephano, neutro genere, & indeclinabile. Vibis

le, Vibis insignis nomẽ in Hetruria, quæ olim regionis totius caput fuit. Hãc quondam Agyllam nominatã, à Pelasgis è Thessalia profectis condita ferunt. Deinde verò Lydis, quos postea Tyrrhenos nominavere, adversus Apyllinos bellum gerentibus, quũ quidam murũ fabricis, urbs ejus nome percõtantes audiret, eiq; à Thessalo quodã demum σᾶρε respondisset esse, eo velut omine à Tuscis accepto, cæpta postea urbem mutato priori nomine, Cære vocavere. Verum tam spectandæ, tamq; gloriosæ civitatis, Strabo Lib. 5 asserit, vix ulla sua ætate extitisse vestigia: & solo victorum haleorum nomine, quæ Cæretana dicebantur, fuisse celebratam. Festus Cæremoniarum causam aliquas ab oppidi Cære dictam existimant. ¶ Declinatur & Cæres, ris, pen. obl. quorum corr. Virg. Est ingens gelidum lucus prope Cæritis amnem. ¶ Legitur & absolutus Cærere, pen. prod. tanquam à nominativo Cæres, ris. Virg. lib. 10. Aeneid. Qui Cærere domo, quæ sunt Minianis in arvis. Quanquam non desunt, qui Cærere tibi adjectivum esse contendant. ¶ Ab hoc oppido Cæres tabulæ appellatæ sunt, in quas Censores relati jubebant, quos notæ causa suffragii & reliqua civitatis jure privabant, præterquam quod ut cives tributum conferre cogebantur. Nam urbe à Gallis capta, quũ Cæretani eos, qui una cum sacris, æternum Vestæ ignem ad se profugerant, comiter hospitio suscepissent: Romani deinde restituta in statum meliorem urbe, suis meritis gratiã retulerunt. Nam civitate quidem eos donavere: suffragii autem jus eis non concessere unt. Hinc factum est, ut quam aliquẽ ignominiã & contumeliã dignum volumus significare, Cæritem verè eum dignum esse dicamus.

Cærete, Vide CÆRE.

Cæretum. Umbriæ oppidum inter Spoletum ac Nursiam, à quo Cæretani appellantur: totũ oppidum vano quodam ac turpi superstitionis genere ludificantes: ob quã causam ferè continuè peregrinantur, familia atq; omnibus domi relictis.

Cæsar, [κομᾶτ. Vng. ῥάϊδιος.] Cognomen fuit eorum est. Ille enim qui primus Cæsaris nomẽ adeptus est, ab eo dictus fertur, quòd cæso matris utero fuerit natus. Vel ab elephanto interfecto, qui lingua Maurorum Cæsar appellatur. Vel quod oculis cæsis: hoc est, glaucis fuerit. Vel à Cæsarie, cum qua natus prodiit. Hoc cognomen posteri deinde ex Iulia familia nati tanquã suæ familiæ proprium gessere. Nam Iulius Cæsar, à quo omnes Imperatores postea Cæsares appellati sunt, nõ est natus cæso utero matrono, qui matrẽ Aureliã habuit, quã amisit quũ in Gallia bellũ gereret: cujus etiam pater fuit, quã amisit quũ in Gallia bellũ gereret: cujus etiam pater Iulius Cæsar omnem Galliã, quæ à Pyrenæo, Alpibusq; & monte Gebenno, flumine hercynio, Rhodano & Rheno continetur, novem annis in provinciæ formã redegit. Germanos, qui trans Rhenum incolunt, primus Romanorũ ponte fabricato aggressus est. Aggressus est & Britannos, ignotos antea superatisq; peditatu & obsidibus imperavit. Deinde quum obtinere non potuisset, ut sui absentis in Consulatibus comitiis ratio haberetur, animam patriam convertit: nemineq; repugnante Galliam Cisalpinam, Picenum, Umbriam, & Hetruriam occupavit: Pompejumq; Italia expulit. Post hæc in Hispaniã transgressus, validissimas Pompeii copias, quæ sub tribus legatis, L. Petreio, L. Afranio, & M. Varrone erant, superavit. Pompejum funestissimo in campis Pharsalicis prælio superavit. Ptolemæum in Ægypto subegit. In Africa devicit Scipionem & Iubam, in Hispania libertos Pompeii. Triumphavit quinquies: primùm de Gallia: postea de Alexandria: deinde de Ponto: & Africa: & de Hispaniã. Liberalissimus fuit omnium, & maximè post hos triumphos, de quibus Suetonius. ¶ Cæsares præterea duo alii fuerunt, C. & L. quorũ C. Poëta tragicus fuit, & Orator, (ut celebratur Plautianus) frater uterinus Catuli Oratoris: cujus & Cicero sic meminit in Bruto: C. Julius, L. F. & superioribus & æqualibus suis omnibus præstitit, oratorq; fuit minimè ille quidem vehemens, sed nemo unquam urbanitate, nemo lepore, nemo suavitate conditior. Sunt ejus aliquot orationes, ex quibus, sicut ex ejusdem Tragœdiis, lenitas ejus sine nervis perspici potest. Hactenus Cicero. ¶ Lucius verò, hujus frater, Prætor & Consul fuit tempore Sullani sequuti, jussu Marii interfectus est, quo tempore item M. Antonius Orator, Crassi æqualis, simili fato periit. ¶ Cæsar præterea alius fuit, prænomine L. M. Antonii Triumviri avunculus, Pompejanarum partium, missus utrinque aliquoties Orator de pace: Postremò inter proscriptos ab Octavio relatus est, & interfectus in cujus locum obtinuit Antonius, ut M. Cicero item proscriberetur. Vide Plutar. in Augusto, Cicerone, & Antonio.

Cæsarea, pen. prod. [κομᾶτ. Stephano. Ger. Die Stadt Gross Gott lande am Meer gelegen.] Vrbs Palæstinæ in litore maris magni, quæ turris Stratonis vocabatur: sed postea ab Herode in honorem Cæsaris nobilius ædificata, Cæsarea est appellata: in qua idem Herodes in honorem Cæsaris magnificam domum albo marmore construxit. Vbi negotiis ejus Herodes ab Angelo percussus, eò quòd non dedisset honorẽ Deo, consumptus à vermibus expiravit. In hac Cornelius Centurio à Petro baptizatus est. ¶ Altera Cæsarea Philippi, à Philippo Herodis filio, in honorem Cæsaris ad radices montis Libani ædificata, ubi duo fontes, Iur scilicet, & Dan oriuntur. ¶ Tertia Cappadociæ, sic à Tiberio nominata, pulso Archelao, quũ antè Mazaca diceretur. Autor Eusebius. ¶ Quarta Mauritaniæ, nobili portu insignis, antè longè vetustatis quam quum Iuba Ptolemæi pater muniret, Cæsaream appellavit. Autor Strabo libro 17.

Cæsaraugusta, κομᾶτ. Vrbs Hispaniæ Tarraconensis: quam Strabo Augustam Cæsaream nominat: antea Numantia dicta, teste Pomponio. Vulgus Hispanorum Seragossam vocat.

Cæsăreus, a, um, ut Domus Cæsarea. [Vng. ῥάϊδιος.] Ovid. 1. Trist. el. 1. Vultus Cæsarei. Idem 2. de Ponto, eleg. 8.

Cæsărianus, a, um. [Vng. ῥάϊδιος.] Cic. ad Attic. li. 16. Facilè me ille effecturum affirmavit: ajunt enim eum Cæsarianis uti celeritate. ¶ Cæsariani, in Codice sublimiani & Theod. dicuntur servi procuratores Cæsaris, ut in l. 5. De jure fisci lib. 10.

Cæsariẽses, Ionicæ populi, in Ephesiorum conventu. Plin. lib. 5. cap. 29. Ephesum verò, alterum Asiæ lumẽ remotiores conveniunt Cæsarienses, Metropolitæ, Cybiani.

Cæsariensis Mauritania, Vide infra in dictione MAVRITANIA.

Cæsarium, Ægypti emporium est, & secessus quidam. Strab. libro 17.

Cæsarobricenses, Lusitanicæ Hispaniæ populi, apud Plin. lib. 4. cap. 22.

Cæsennã, Vrbs Flaminiæ provinciæ, à cædendo, quòd exiguo amne cæsa fluat est, sive fossa sit vel quòd ager ejus duobus fluminibus, Sapi, & Rubicone sit divisus. ¶ Hinc Cæsennates dicti sunt, Cæsennam habitantes: & Cæsennaria vina, quæ inter generosa numerabantur, Vulpè Cæsena.

Cæsobrix, κομᾶτ. Lusitaniæ urbs est, alio nomine dicta Cæsimbria. Ptol. lib. 2. cap. 5. Vulgò Cezimbra.

Cæsius, κομᾶτ. pen. prod. Fuvius est Mysiæ, in Thenthrania nascens, & per campum sui nominis in Bætiscũ sinum defluens. Virgilius 4. Georgic. Saxosumq; sonans Hypanis, Mysusq; Caicus.

Caieta, Nomen mulieris Trojanæ, quam alii Aeneæ, alii Ascanii, alii Creusæ nutricem faciunt. Hanc Aeneas ab inferis reversus fato cessisse inveniens, eam non longè à Baiano sinu sepelivit: hujq; & urbem condidit, quam una cũ adjacenti portu Cajetam dixit. Virg. lib. 7. Tu quoque litoribus nostris Aeneia nutrix, Aeternam moriens famam Caieta dedisti. Strabo autem lib. 5: Cajetam à sinus ejusdem nutrice appellatam existimat, Laconum idiomate, qui curvam omnem Cajettas solent nominare. Vulgò Gaeta.

Caïnas, Indiæ fluvius navigabilis, Brachmanarum agrũ irrigans. Autor Plin. lib. 6. cap. 17.

Cairus, vel Acarinon, Ægypti civitas. Vide in BABYLON.

Cæsius, κομᾶτ. Pronomen à parentum gaudio sumptum. Et est dictio disyllaba, nisi per diæresim exeat, consonante facias vocalem, ut apud Martialẽ: Pervigil in pluma Cæsius ecce jacet. Proferatur per G, & notatur per C, quæ inversa sit, ut hæc Cæsius declarat. Quinctiliano autore lib. 1. cap. 13. Cic. pro Murena. Parabant omnes mulieres, quæ coemptionem facerent, Cajas vocari. Apud priscos autem pro domina ponebatur, sicut & Cato pater pro domina. Vide Plutarch.

Caiundus, a, um. Statius lib. 4. Sylv. emptum plus minus assc Cajano.

Calabrĭa, pen. corr. [κομᾶτ. Ger. Die alte Stadt der Landschafft Italien zu andeuten Mest pfeff.] Extrema Italiæ regio est, peninsulæ formam referens, cujus Isthmus est, unius circiter viæ, quæ à Tarento Brundusium ducit. Alijs nominibus Messapia, & Salentina, & Peucetia dicta est, teste Strab. lib. 6. & Plin. lib. 3. cap. 11. Oppida ejus præcipua sunt Brundusium, & Hydrus totius Italiæ extremum. Horat. 1. Carm. Ode 31. Non adhuc satis grata Calabriæ Arcetæ.

Calăber, bri, Calabrem incolens. ¶ Et Calaber, bra, brum. Ovidius lib. 3. de Arte: Innius emerum Calabris in montibus hortos. Dictus ἀπὸ τοῦ καλοῦ, καὶ βόσκω, quòd sit regio in primis fertilis, in qua arbores fructibus mirum in modum onerantur.

Calăbrĭcus, a, um, ut Calabrica oliva. Colum. lib. 12. cap. 49. Veruntamen habetur præcipua in hos usus oliva Calabrica, quã quidam propter timiditatem, oleastrum vocant.

Calabri, κομᾶτ. Calabriæ populi in finibus Italiæ, quorum regio Calabria est, fructibus in primis abundans: quos quoniam hospitibus obtrudebant, tibi alioqui nullis usui futuros: factum est ut Dona Calabri hospitis in proverbium cesserint, pro nullius pretii muneribus, quæ donanti omen magis sunt, quàm usui.

Cale,

Călē, arum, τὰ Κάλη, Civitas in Indie.

Calcemus, ὁ Κάλκημος, Fons Lyciæ, apud Stephan. qui & Calbius dicitur.

Calaguritani, Hiſpaniæ citerioris populi in conventu Cæſarauguſtano: quorum alii Naſici, alii Fibularenſes cognominati ſunt. Virorumque oppidum Calagurrum dictum eſt. Plin. lib. 3. cap. 3.

Calais, ὁ Κάλαϊς, Boreę ex Orithya coniuge filius alatus, qui unà cum Zethe fratre ſimiliter alato cū Argonautis Colchos profectus eſt. Quo in expeditione, quum à Phineo rege humaniter eſſent accepti, Harpyias, quæ regnū illius infeſtabant, perſequi conſtituerunt: quas quum & alarum auxilio, & ſagittarū peritia in Plotas usq; inſulas fugaſſent, ab Iride admoniti ſunt, ne Iovis canes ultrò ſe perſequerentur. Inde ita, retrorſum converſi, duas illas inſulas, in quibus Harpyias reliquerunt, à converſione ſua Strophadas appellarunt, quam antea Plotæ dicerentur. Poſtremò ab Hercule occiſi dicuntur, & in ventos comutati, qui Canicule exortum dicebant oriri. Propterea dum unde ἀπὸ τοῦ πνεῖν quid eſt, præcurſores appellantur. ¶ Eſt eorū Calais gemma ſaphyro ſimilis, candidior tamen, & litoreis maritimis. Hanc plerique candē eſſe exiſtimant cum Augite.

Calamæ, ὁ Κάλαμαι, Vrbs Peloponneſi, Steph.

Calamenthe, ὁ Καλαμήνθη vel Καλαμίνθη, Vrbs Lydię vel Phœnicum, melius per iota in penultima.

Călămis, idis, Nomen ſtatuarii, qui equos ablolutos & perfectos effinxit. Ovidius: Vendicat ut Calamis laudem, cuos fecit equorum. Hujus meminit Plin. lib. 34. cap. 8, & Quintil. lib. 12. cap. 10.

Calamiſſus, Locrorum oppidum, Plin. lib. 4. cap. 3.

Calamos, Phœnicię oppidum in ora ſubiecta Libano monti. Plin. lib. 5. cap. 20.

Calanus, pen. pro l. Κάλλανος, Fuit philoſophus ex Gymnoſophiſtis Indis, qui ſecutus Alexandrum Magnum extra Indiæ fines, quū apud Perſigardas ægrotare cœpiſſet, ſacta pyra, & aurea lectica ſuperimpoſita, ut ex cubans combuſtus eſt, ſtramentis opertus. Fertur, quū Alexander Magnus rogaret eum, ſi quid vellet, dixiſſe: Propediem te videro. Quod non multo poſt contigit nam in Babylone paucis poſt diebus Alexander mortuus eſt. Lege Arrianum de geſtis Alexandri. Iadi autem quenque ſapientem Calanum vocatum ſcribit Suidas.

Calapis, Pannoniæ amnis eſt, in Savio in Eurem juxta Siſciam, duobus alveis inſulam efficiens, quę Segeſtica vocatur. Plinius lib. 3. cap. 25.

Calaris. [Ger. Die Gauetſtan in der Inſel Sardinia.] Civitas in Sardinia apud Plin. lib. 2. cap. 190, cujus meminit & Claudianus de Bello Gildonico. Vide in dictione SARDINIA.

Calaritani, Sardiniæ populi, ad Meridiem ſiti: quibus Calaris oppidum nomen fecit, cujus meminit Plinius lib. 2. cap. 108. Vulgò Cadz.

Calaritanum, Sardiniæ promontorium Africam ſpectans: apud Plin. lib. 3. cap. 7.

Calarna, τὰ Κάλαρνα, Vrbs Macedoniæ, Steph.

Calarus, ὁ Κάλαρος, Inſula, aliàs dicta Alopecia, vel Alopeconeſus, quòd vulpes catulos ſuos ferre & deponere vidiſſent: deinde Calarus à Calero (Κάλλερος) rege. Alii civitatem Calerum dictam volunt. Steph.

Calaſiris, ἡ Καλασιρίς, pars Aegypti, incolæ Calaſirii, & Calaſiriæ, Steph ex Herodoto lib. 2.

Calathe, ἡ Καλάθη quam alii Calathuſam vocant. Nomen urbis ad Herculis columnas ſitę. Autor Stephanus. Plinius verò lib. 4. cap. 12. Calathuſam inſulam eſſe aſſerit in mari Aegæo, non procul à Cherſonęſo ſitam.

Calathus, filius Iovis & Antiopes, ut autor eſt Hom. in Odyſſ.

Calathuſia, ἡ Καλαθοῦσα, à Plin. libro 4. capite 12, numeratur inter inſulas deſertas, quæ inter Cherſonęſum, & Samothracen interjacent.

Calatis, ἡ Κάλατις Stephano, Thraciæ civitas, non procul à Tomis, Ponto Euxino imminens: cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 11, & Strab. lib. 7. ¶ Ex hac civitate ortus fuit Iſter Poëta, qui de tatiane ſcribendæ Tragœdiæ opus inſigne conſcripſit.

Calatiæ, ἡ Καλατία, Indiæ populi apud Stephanum. ¶ Calatiæ præterea inter urbes Italię pronuntiat Plin. libro 3. cap. 5. non procul à Bovillis, & Gabino.

Calarybius, ὁ Καλαρύβιος, Vrbs Libyæ. Steph.

Calaurea, ſive Calauria, ἡ Καλαύρεια Stephano, Inſula eſt in ſinu Argolico, contra Troezenem, nulla alia re, quā morte Demoſthenis nobilior. In hac etenim inſula templum erat Neptuni, quò Demoſthenes, audito Archię ſatellitis Antipatri adventu, confugit, & ne vivus in Antipatri poteſtatē perveniret, hauſto veneno ex calamo, vitam finivit. Hanc nonnullis in locis Calabriam appellatam invenimus, ſed mendoſè. Vulgò Sore.

Calauria, inſula eſt juxta Cretam, à Calauro Neptuni filio denominata. ¶ Eſt etiam urbs Locrorum, in qua Latonæ maximè celebratur. Vide Ovid. lib. 7. Metam.

Călbis, Cariæ amnis, ut ſcribit Pompon. Mela lib. 1.

Călbius. Vide CALENVS.

Calce. A Strabone lib. 5. numeratur inter Campaniæ civitates, non procul à Theano Sidicino.

Călchas, antis, [Ger. Germain. Es Gurdiſt ein mañ geweſt/ welcher im jag vor Troia erworben iſt.] Proprium nomen Græci augurii, Theſtoris filii (à quo Theſtorides à Poëtis appellatur) qui cum Græcis ad expeditionem Troiæ profectus eſt: & quoniam divinandi arte plurimum præſtabat, ejus conſilio multa geſta ſunt. Nam in Aulide oſtendit quomodo placata Diana, venti ſedari poſſent: & apud Troiam in variis locis docuit quæ ratio Apollinis placandi, ut peſtilens ceſſaret, fuerit: & exponere, quæ cum novem pullis à Draconе vorabatur, indicavit decennalem obſidionem Troiæ futuram. Qua propter inter cæteros Achilli acceptiſſimus erat, adeò ut ejus præſidio plerumque defenderetur: præſertim verò quum ſuaderet Chryſeidem patri reddendam eſſe. Tum enim Agamemnon non ſolùm in ſatem, ſed etiam in ipſum Achillem incenſus ferebatur. Diuturā autem Troja rejectus cum Amphilocho Amphiarai filio reverſus venire, Colophonem (quæ urbs eſt Ioniæ) quum in luco Apollinis Clarii extra urbem apud fanum in Mopſum præſtantiſſimum Augurem incidiſſet, armis peritia illo ſuperatus, dolore conſumbuit, quòd propoſita ſibi à Mopſo ænigmatica (ut refert Heſiodus) autiſſet Pherecydes malit) fuerit gravida, conjecturā non poſſet quot in illa ficus eſſent, quotve hæ uterò ſuculas gereret: quod tamē Mopſus ſine ullo errore divinavit. De Calchante vide multa apud Homer. lib. 1. Iliad. & Virg. 2. Aen.

Călchŏli, (quod hic corruptè legebatur) Vide CARTHOLI, & CARSEOLI.

Călchŏpē, ἡ Καλκόπη, Filia Aeetæ Colchorū regis fuerat Medeæ & Abſyrti, & conjunx Phryxi, ex quo Cytorum peperit. Ovid. in Epiſt. Helenę ad Paridem: Non erat Aeetes, ad quem deſpecta rediret. Nunc ipſa parens, Calciopeq; ſoror.

Călĭdius, militari joco dictus eſt Claudius Cæſar, pro Claudio, quemadmodū & Biberius pro Tiberio, & Mero pro Nerone. Suetonius in Tiberio: Ioculariter etiam cognominatum propter nimiam vini aviditatem pro Tiberio Biberium, pro Claudio Caldium, pro Nerone Mero dictus eſt.

Cale, Cales civitas Campaniæ. Nam eſt in via Flaminia, quæ Calę dicitur. ¶ Eſt & in Gallia hoc nomine, quam Salluſtius captum à Perſenna commemorat. Hæc Serv. lib. 7. Aeneid.

Călĕdŏnĭa ſylva, in ea parte Britanniæ fuiſſe putatur, quę hodie Scotia dicitur, dæviſſimis olim urbis nobilitata. Martialis: Nuda Caledonio nec viſcera præbuit urſo. Inde etiam Britanni peculiari epitheto Caledoni dicuntur à poëtis. Idem: Quinte Caledonios Ovidi vifure Britannos. Corripitur autem hoc nomen in hac ſignificatione antepenultimam ſyllabam: ſecundam verò producit. Apud Græcos enim ſcribitur per ε. Contrà quum Aetoliæ ſylvam ſignificamus, ſecunda ſyllaba ſcribitur per η Græcum, & ubique corripitur: ſequente autem producitur, eò quòd apud Græcos ſcribatur per ε. Vide plura de hac re loco.

Calegia, Ptolemæo Germaniæ civitas putatur inter Saxones, quam Vulgò Wittenberg vocant.

Calena. [Germ. Dranfurt in Stax in Engelland.] apud Ptolemæum civitas in Anglia eſſe creditur, quæ hodie Oxonia appellatur.

Călēnum, τὸ Καλῆνον, teſte Plinio, Campaniæ oppidum eſt, non procul à Capua, in cujus agro mitē & generoſum vinum nascitur. ¶ Inde Calēni populi dicti, qui hanc urbem, aut aprum vinum incolunt. Horum meminit Plin. lib. 3. cap. 5. ¶ Hoc etiam oppidum Cales, Calium, in numero plurali appellatū invenitur. Virgil. 7. Aen. -quidque Cales liquunt, amnisque vadoſi Accola Vulturni. Idem Horat. lib. 4 Carm. Sed preſſum Calibus ducere Liberum Siguetis. Vulgò Carinola.

Călēnus, a, um, τὸ Καλῆνον, poſſeſſivum, à Calibus ſive Calено Campaniæ urbe deductum. Horat. lib. 1. Carm. Ode 20. Cecubum, & pocillo domitam Calено Tuborbes uvam.

Calepīnum, τὸ Καλεπῖνον, Oppidum in Cenomanis, ad xviii. lapidē à Bergomo Brixiam verſus, ad colles in ſiniſtra parte poſitum: à bonitate vini denominatum, καλὸς bonus, & πῖνω bibo.

Cales, τὰ Κάλης, Oppidum in Gallia: aliud in Campania, à quo Cales populi juxta Falernos & Maſſicos, de quibus Virg. lib. 7. Aeneidos quiq; Cales liquere. Hinc Calenum vinum.

Caleſia, ἡ Καλησία, Vrbs Italiæ, Steph.

Caleſtra. Oppidum eſt Thraciæ ad mare ſitum, juxta quod Axius fluvius in mare Aegæum defluit. Herod. lib. 7.

Calete, Ignobilis inſula inter Samothracem & Cherſonęſum, Plin. lib. 4. cap. 12.

Caleti, vel (ut alii volunt) Caletes, Populi ſunt Galliæ Belgicæ ad mare, contra Britanniam, quorum urbs à Ptolemæo Geſſoriacum navale vocatur, hodie Calez. Plinius libro 19. capite 1: Cadurci, Caleti, Rutheni, Bituriges, ultimique hominum

existimati Morini: imò verò Galliæ universæ, vela texunt. ¶ Is, unde hoc erat Iulius portus, ex quo brevissimus erat in Britanniam trajectus, cujus frequens est mentio in Commentariis Cæsaris.

Calerranus ager, non longè à Vadis Volaterranis in Thuscia. Plinius: In eadem parte oppidorum veterum nomina retinent agri Crustumius, Calerranus.

Caliamalla, & Calienera, Vide CALLIANASSA & CALLIANIRA.

Calicadnus, Vide CALYCADNVS.

Calicula, Vrbs Hispaniæ, Ptol. Calpurnia à Plin. dicta.

Caligula, Dictus fuit Cajus Imperator à caligis, quas margaritis refertas primus portavit, vel potius à caliga militari, qua frequenter in exercitu utebatur ad conciliandos tibi militum animos. Id enim militibus gratissimum fore credebat, si Imperatorem vestibus nihil à gregario milite differre viderent. Ausonius: Cajus cognomen caligæ cui castra dederunt. In exercitu enim natus erat. Caligulas Carnutus in Persium idè esse vult quod Crepidas, quibus Græci utebantur: sed dubitandum non est quin diminutivum sit à caliga, qua quum Imperator uteretur, mironi fortassè quàm militi, dictus est Caligula.

Calingæ, Populi sunt Indiæ maritimæ, quorum fœminæ quinquennes feruntur concipere: octavum autem vitæ annum nò excedere. Autor est Plin. lib. 6. cap. 17.

Calingii, Arabiæ populi, quorum oppidum est Mariaba. Autor Plin. lib. 6. cap. 26.

Calingon, Indiæ promontorium. Plin. lib. 6. cap. 20.

Calinipaxa, Indorum oppidum, non procul à Gange fluvio. Plin. lib. 6. cap. 17.

Calinus, Statuarius, cujus meminit Quintil.

Callaici, à Ptol. lib. 2 cap. 6 appellatur Hispaniæ Tarraconensis populi, ad Occidentalem Oceanum siti, Artabris & Asturibus finitimi: quos à Plinio Gallæci appellantur.

Caller. Oppidum ulterioris Hispaniæ, in conventu Gaditano. Autor Plin. lib. 3. cap. 1.

Callia, Vna ex tribus Actoliæ urbibus, teste Steph.

Callianassa, & Callianira, duo Nympharum marinarum nomina: alterum à bene imprecando: alterum à viris honestandis dictum.

Calliarus, ri, Locrorum oppidum: sita dictum à Calliaro Oedipodi, & Laonomes filio: ut ex sententia Hellanici tradit Stephanus. Meminit hujus oppidi & Strabo lib. 9.

Callias, Atheniensis poëta fuit, Comœdiarum scriptor, quem Schœnion appellatum fuisse Suidas narrat, quòd ob paupertatem funes torqueret. ¶ Callias item Lacedæmonius cognominatus, dux Atheniensium nobilis, contra Artaxerxem missus. Autor utriusq; Suidas. ¶ Callias Methymnæus Grammaticus, quem Strabo dicit Alcæum, Sapphoq; poëtas enarrasse.

Callicrates, Sculptor fuit, qui formicas, & id genus minora animalcula, tam parva fecit ex ebore, ut earum partes cerni non possent. Vide Plin. lib. 36 cap. 5.

Callidotus, Viri proprium nomen, quasi munus pulchritudinis.

Callidromus, Mons est juxta Thermopylas. Plinius libro 4. capite 7.

Callimachus, penultima correpta, Nomen poëtæ Cyrenensis, qui apud Græcos princeps inter Elegiacos habetur. ¶ Fuit & alius historicus Aegyptius, filius Battæ & Mesatmæ: discipulus Hermocratis: lasci Grammatico. Vixit apud Ptolemæum Philadelphum usque ad Evergetem, bibliothecæ regiæ præfectus. Omoe poematis genus attigit. In adversarium poëma acerbissimum scripsit, quem ficto nomine Ibin appellat: unde Ovidius poëta nomen, & argumentum mutuatus est. Edidit elegias quoque & epigrammata, & hymnos, aliaque complura. Ex Suida. Horum omnium nihil extat præter elegiam unam, in lavacrum Palladis, & quosdam hymnos in deos. ¶ Callimachus alius sculptor fuit, qui se nominari voluit, quasi artis interpolatorem, & qui eam in tenuiorem, exquisitioremq; disciplinam reduxisse videtur. Ejus enim opus fuere, condiarcq; est. Nam ipse primus lapidem perforavit, minutarumq; tractavit. Autor Pausanias.

Callinicus, Sophista Syrius, vel Arabs, qui Athenis professus est. Scripsit de cacozelia: de Rhetorica ad Cicoparam: de rebus gestis Alexandri, & alia quædam. Autor Suidas.

Callipe, penult. corr. [German. Eine auß den neun Musis, hat den Nammen von der guten und feinen Stim.] Vna Musarum, & quidè præstantissima, quæ etiam Calliopeia, dicitur: sicut Penelope Penelopeia: à pulchra voce dicta. Præest heroicis versibus. ¶ Est item Calliope, oppidum Parthorum, Stephan.

Callipia, Fons est Ephesiorum, apud Plinium lib. 5. capite 29.

Callipidæ, Populi Scythici, Hypanim fluvium accolentes, ut autor est Herodotus.

Callipolis, Vrbs Thraciæ in extremo Hellesponti, è regione Lampsaci, à quo quadragiata tantùm distat stadiis, ut scribit Strabo libro 13. ¶ Est item Callipolis Peloponnesi civitas, in tractu Occidentali, non procul ab Araxo promontorio, inter Cyllenen & Patras: cujus meminit Pomponius Mela libro 2. ¶ Callipolis præterea insula est maris Aegei, una Cycladum, quæ notiore nomine Naxus appellatur. Autor Plin. lib. 4. cap. 12.

Callippos, Philosophus, qui honestati voluptatem adjunxit. Eius & Dinomachus.

Callippus, Atheniensis, Platonis auditor, interfectus à Syracusanis, quòd tyrannidem post Dionysium aggredi erat, Dionemque patriæ liberatorem prodidisset. Plutarchus in Dione.

Callirrhoë, Fons apud Athenas. Papinius lib. 12. Thebaid. Et quos Callirrhoë novies errantibus undis implicat. Hic postea à tyrannis repurgatus, dictus est: Valla ex Thucydide, Novem fistulas vertit. Marianus de hoc fonte: Fontes multi Atticæ, inter quos Callirrhoë prædicatur.

Callirrhoë, item Lyci crudelissimi tyranni filia fuit, quæ Diomedem liberavit ab insidiis patris, qui hospites omnes immolabat, à quo quum se desertam videret, vitam laqueo finivit. ¶ Fuit item Callirrhoë, Achelois fluminis filia, quæ Alcmæoni nupsit, ut suprà docuimus in dictione ALCMAEON.

Callista, Insula maris Aegæi, una Sporadum, alio nomine Thera appellata. Autor Plin. lib. 4. cap. 12.

Callisthenes, pen. corr. Nomen Philosophi Olynthii Alexandro Magno familiaris, ejusdemque sub Aristotele condiscipulus, quem ille postea in Asiam accersivit, ut res suas memoriæ proderet. Huic nocuit immodica libertas, gravisque invisa Regi, quum laudaquam assentationi accommodatus ingenio esset. Nam quum Alexander ex Persico bello arrogantior factus, regio more adorari vellet, asseruit inter recusantes Callisthenes fuit, palam dictitans. Alexandrum non adorandum esse: quæ res & illi, & multis principibus Macedonum exitio fuit. ¶ Siquidem Alexander Callisthenem propter adorationis Persicæ interpellatum morem, conjurationis conscium fuisse criminatus est, eumq; truncatis membris, naribusque auribus, ac naso, labiisq; deformatum, cum cane in cavea circumferri jussit: duoque tortum tandem necavit. Vide hæc latius apud Quintum Curtium de Gestis Alexandri.

Callisto, ûs, Lycaonis Arcadiæ regis filia, quæ à Jove compressa, gravidaq; effecta, quum una cum Pallade lavaretur, rumore uteri prodita, & ab ea repulsa, Arcadem filium in sylvis peperit: à quo postea Arcadia dicta est. Hæc postea à Junone in ursam commutata, & Jovis sermatione in cœlo collocata, majorem efficit ursam: quæ & Arctos à Græcis dicitur. Propert. lib. 2: Callisto Arcadios erraverat usta per agros: Hæc nocturna suo lustrare vela regit.

Callistratus, pen. cor. Nomen statuarii, cujus meminit Plin. lib. 34. cap. 8.

Callistus, Libertus fuit Claudii Cæsaris potentissimus, qui ipsum eum Crassum opibus longè superavit. Hic ferunt Romæ ædificavit, triginta solidis ex onyche columnis falsam. Vide Plin. lib. 36. cap. 7. & lib. 33. cap. 10.

Callistus, Vnus inter comites Iuliani principis expeditionis, heroico versu ejus historiam conscripsit Volaterr.

Calenum, Vide CALENVM & CALENI.

Calocæcites, Vide.

Callon, Statuarius nobilis fuit, qui 87. Olympiade floruisse dicitur. Plin. lib. 34. cap. 8. & Quint. lib. 12 cap. 10.

Calostoma, vel, commemoratur à Plin. lib. 4. cap. 12. inter Danubii flavii ostia. Vide suprà in dictione BOREOSTOMA.

Calpas, Stephano, Bithyniæ portus est prope Rhesum fluvium, & Sangarium. Autor Plin. lib. 6 cap. 1. ¶ Straboni tamen amnis est hic enim lectio libro 12: inter Calcedonem & Heracleam multi amnes fluunt, è quibus est Pillis, & Calpas, & Sangarius.

Calpe, Vulgò Monte Gibelter. Germ. Ein hoher spitziger Berg nimet auf den Seulen Herculis.] Hispaniæ mons, circuitu nò magnus, altitudine ingens, oppositus Abylæ monti Africæ, altera ex columnis Herculis: in cujus radicibus urbs est nomine Calpe, ut inquit Strabo: quo etiam nomine dicta est insula in occasu post Gades, angusto discreta freto.

Calpurnia, Mulier fuit impudentissima, cujus sexus sibi verecundiæ oblita, per scipsam causas egit, adeoq; molestam se judicibus præbuit, ut cessationem decreti editi, quo cautum est, ne mulieri in posterum causas agere liceret. Vide Iustin.

Calpurnius Bestia, Nobilis fuit Romanus, qui pecunia corruptus, rem adversus Jugurtham malè gessit. Hunc à M. Cæcilio re-

cilio accusatore objectum est, quòd uxores suas domi entes intromisset. Vide Plin. lib. 17. cap. 2.

Calucula, Oppidum est Hispaniæ Bæticæ ex stipendiariis. Plin. lib. 3. cap. 1. Vulgò Cabra.

Calydium, Italiæ oppidum est in via Appia, qua Brundusium itur. Strabo lib. 5.

Calyba, καλύβη, Thraciæ urbs est, à Philippo Alexandri patre condita, ex Strabon. lib. 7.

Calycadnus, καλυκάδνος, Ciliciæ fluvius est, Seleucium præterfluens, juxta Sarpedonium promonterium. Strabo lib. 14.

Calydna καλύδνα, Insula est una Sporadum, Calymnis proxima, teste Plin. li. 4. cap. 12. Homer. Iliad. 2. duas facit Calydnas insulas. Vide Strabonē ad finem lib. 10. ¶ Est etiam, teste Stephano, Calydna oppidum Cariæ, cujus meminit & Plin. lib. 5. cap. 27. Vnde Calydnæus, καλυδνεύς, nomen Gentile.

Calydon, pen. corr. καλυδών Stephano, Aetolorum civitas, regia Oenei patris Meleagri: à qua regio vicina Calydonia, καλυδωνία, dicitur. Distat à mari septem millia quingentorūm passuum spatio, per quam Evenus fluit. Lucanus: Et Meleagream maculatus sanguine Nessi Evenos Calydona secat. ¶ Ab hac etiam urbe vicina sylva Calydonia dicta est, in qua Meleager miræ magnitudinis aprum interfecit, quem & ipsi poetæ Calydonium aprum vocant. ¶ Fuit præterea in ea Britanniæ parte, quam hodie Scotiam vocant, Caledonia sylva. Sed hoc ferè observant poetæ, ut quum Aetoliæ sylvam denotare velint, secundam nominis hujus syllabam per y Græcum scribant, eandemq; corripiant producāt autem antepenultimā. Contrà quom Britanniæ sylvam sunt declaraturi, secundam syllabam per e scribāt, eāmdemq; producant, correpta antepenultima. De quo plura tuo loco.

Cālydōnĭus, a, um, & Calydonis, dis. Ovid. lib. 8. Metam. Plangunt se matres Calydonides.

Calymna, κάλυμνα, Insularum duarum nomen est inter Sporadas, non procul à Calydna. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Cālypsō, κάλυψω Nympha Oceani & Tethyos filia, vel (ut aliquibus placet) Atlantis. Regnavit in Ogygia insula, Lacinio promontorio adjacente, quam postea à nomine ipsius Calypsus insulam nominarunt: ubi Ulyssem naufragum humaniter excepit, & in septimum usque annum apud se retinuit, cōjugium illi suum & immortalitatem offerens: quæ tamen ille patriæ, & Penelopes suæ amori omnia posthabuit. Vide Homerum Odyss. lib. 5.

Camacæ, Populi inter Scythicas gentes Plin. commemorantur lib. 6 cap. 17.

Camæ, Populi inter Scythicas gentes, Plin. lib. 6. cap. 17.

Camaldunum, Plinio oppidum est Britanniæ, lib. 2. cap. 75. Vulgò Dancaster.

Camara, καμάρα Stephano, Vrbs Cretæ est, Lato priùs dicta. Vulgò Canea.

Camareni, καμαρηνοί, Insulæ Arabum & earum incolæ, Steph.

Camaria, καμάρια, Vrbs in Italia ab Albanis condita. Vide CAMERINVM.

Camarica, Ptolemæo, est urbs Hispaniæ, quam alio nomine Victoriam vocant.

Cămărīnă. [καμαρίνη. Ger. Ein stifftiger vberstinckender Weyer/ oder See. Gmnd. Pol. ἀλυσῶδες/ ἀναθολῶδες/ καὶ πηλῶδες.] Stephano, Palus est Siciliæ (teste Servio) juxta oppidū ejusdem nominis, cujus aqua quū fœtore suo pestem generaret, consuluerunt Apollinem, qui edixit ne ipsis Camarinam exiccarent: quibus ab Apolline repōntum est, Camarinam nō esse movendam. Neglecto tamen oracolo siccaverant paludem, per quam mox ingressis hostibus, contempti oraculi pœnas dederunt. Hinc manavit proverbiū: Camarinam movere, pro eo quod est, sibi malum accersere. ¶ Alii dicunt Camarinam fruticem esse, cujus ramos si quis commoveat, quotiescunq; tetrum quendam edere odorem. Vide Erasm. Adagia. Vulgò Camarana.

Cambades, Vide CHAMBADES.

Cambala, Cambalorum, Asiæ locus est in Cyspiretide regione, ubi auri metalla effodiuntur. Strabo lib. 11.

Cambalidus, Mons, Caucali ramus in Susianis, Plin. libro 6. capite 25.

Cambodunum, Vindelicorum urbs est in Germania. Hodie Manchem. Vulgò Munchen in Bayerlant.

Cambolectri, populi, inter Galliæ Narbonēsis gentes Plinio commemorantur lib. 3. cap. 4. & lib. 4. cap. 19.

Cambusis, Aethiopiæ Vrbs est. Plin. lib. 6. cap. 23.

Cambyses, pen. prod. καμβύσης, Mediocris dignitatis Persa fuit, cui Astyages Persarū & Medorū rex, Mandanen filiā suā collocavit: ex qua natus est Cyrus, q postea victo avo, regnū invasit. ¶ Cambyses item alius fuit, Persarum & Medorū rex, Cyri filius, & superiorris Cambysæ nepos: qui patriis regnis Aegyptum adjecit: sed offensus illorum superstitionibus, Apidis, cæterorumq; deorum ædes dirui jussit. Ad Ammonis quoque templum expugnandum exercitum misit, qui in Libya deserta arenis obrutus, universus interiit. Vide Herod. lib. 1. & 2. ¶ Est etiam hoc nomine flavius Hyrcaniæ, ortum habens in montibus Caucasis, Septentrionē versus perfluens & Alanos defluens. Autor Plin. lib. 6. cap. 13.

Cametani, Italiæ populi sunt, qui à Plin. libro 3. cap. 14. in terra Italiæ regione collocantur, Narnientibus, & Nucerinis vicini.

Camelides, Insulæ duæ sunt, Ioniæ adjacentes, non procul à Milcto. Autor Plin. lib. 5. cap. 32.

Camelocomi, καμηλοκόμοι, populi Arabiæ Stephan. in Charrametites.

Camesene, καμεσήνη Suidæ, καμεσήνη Straboni, regio in qua regnavit Camesis.

Cameracum, oppidum Galliæ Belgicæ, in finibus Picardiæ. Vulgò Cambray.

Camurrinum, pen. prod. καμερῖνον Ptolemæo, Vulgò Camerino, Vmbriæ urbs præclara, à curvitate situs ita appellata: quam Livius scribit P. Scipioni in Africam trajecturo, cohortem unā trecentorum militum præbuisse.

Cameropis, Civitas est Indiæ, Straboni.

Cămertes appellati sunt Vmbriæ populi, in montibus Piceno contermini: quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 14. & Strab. lib. 5. Cic. pro Cornel. Balbo: Neq; Fulginatium, nec Camertium fœdere esse exceptum. Rectus singularis est Camers. Silius lib. 8. Et armis vel cultris laudandæ Camers. Adjectivum est. Cic. pro Syll. In agro Camerti, Piceno, vel Gallico.

Camertīnus, a, um, Cic. pro Corn. Balb. Jegitur M. Antium Appium fortissimum virum, singulari virtute præditum, civitate donavit, cum Camertinum fœdus sanctissimum, atque æquissimum duxisset esse.

Camerium, Latii oppidum juxta Collatiam apud Plin. libro 3. capite 5.

Cameses, sive Camesis, Italiæ indigena fuit, contors Iani qui cum illo bonam Italiæ partem Tyberi vicinam possedit, potentiā ita participata, ut regio Camesene, oppidum Janiculum vocaretur.

Camicus, κάμικος, Vrbs Siciliæ, in qua Colaeus Dædali filius imperavit. Charax hanc urbem Inycum vocat, Steph. Vide INYX.

Cămillă, καμίλλη. Regina Volscorum, Metabi & Casmillæ filia, cujus pater Metabus, propter invidiam suorum potens, Dianæ eam vovit: quum autem jam adolescere et, telis armis suetudit; atq; in omni armorum genere instructissima, Turno & Latinis adversus Aeneam in auxilium venit, & post multas res præclarè gestas, ab Arunte occisa est, ut copiosè describit Virg. lib. 11. -marisque vocavit Nomine Casmillæ mutilata parte Camillam.

Cămillŭs. [Ger. Ein beständiger vnd rechtschaffener Mann zu Rom.] Qui & alter Romulus dictus est, Romanorum suæ ætatis clarissimus fuit, qui Veios toto decennio obsessos per cuniculos cepit. Nec multò pòst, quum camillo datetur, quòd ab his equis triumphasset, & prædam iniquè divisisset, ille dicta ab Apulcio Saturnino Tribuno plebis, damnatus Ardeam concessit. Mox quum Galli Senones urbem diripuissent, ipsumq; Capitolium arctissima premerent obsidione, ab eis Dictator factus, collectis ex fuga Romanorum reliquiis, Gallos pendendo auro intentos, incautos oppressit. Post hæc populum Romanum Veios migrare volentem. Elegantissima illa, quæ apud Livium legitur, oratione retinuit: in qua omnes urbis dotes laudesque licet agnoscere. Tertium deinde Dictator creatus, Sacrum in socium Pop. Romani urbem, ac imperio Latinorum tutatus est. Quartum Dictator ad sedandam populi seditionem factus, valetudinem excusavit, alumq; sibi subrogandum curavit. Quintum Dictator Gallos iterum Romam petentes, & ad flumen Anienem castrametatos, superavit. Postremò Romæ octogenarius pestilentia interiit (ex Livio, & Plutarcho) qui Gallos, qui capta urbe Capitolium obsidebant, hostia expulit, patriamq; in libertatem vindicavit. Vitam ejus vide apud Plutarchum.

Camirus, κάμιρος, Vrbs fuit in Rhodo, ita dicta à Camiro Herculis filio, quē ex sole Eurycē regis filia susceperat: cujus meminit Hom. in Catalogo navium.

Cammania, καμμανία, Pars Thesprotiæ quæ Cestrinia postea dicta est, ex qua Cadmus fluvius Cestrinus) condita à Cestrino Heleni Priamidis filio: populi Cammani, Steph.

Cămœnæ, cum de pathetico ingenio, Musæ, Iovis & Memoriæ filiæ, carus amœnitatem ita dictæ, Varro autor est, ab antiquis Camœnas, & Casmœnas dictas fuisse, quæ pulcra objecto r, vel si, Carmina appellatę sunt. Aliter Festus: Camœnæ (inquit) à carminibus sunt dictæ, vel quòd canunt antiquorum laudes, vel quòd sint valde modestis præsides. Virgilius Aeglen Alternis di-

vernis dicetis, amant alterna Camœnæ. ¶ Dicimus etiam Camœna numero singulari. Persius Satyr. 5: -tibi nunc hortante Camœna Excutienda damus præcordia. Seneca in Med. Ille vocali genitus Camœna.

Cāmpanſiī, [*Germain.* Die Franckfurter Landtſchafft in Teutſchland in mittler Teutſchen Nyder.] Regio Italiæ fertilissima, in qua summum est Liberi patris (ut vocasse à Plinio dictum est) & Cereris certamen: sic dicta, quòd campestris sit. Iuvenalis: Provida Pompeio dederat Campania febres. A' qua Campani, qui in ea habitant. Vrbes præcipuas olim habuit Capuam, Neapolim, Cumas, Puteolos, Nolam, aliasq; complures.

Cāmpānis, a, um, a hedi vocant. Vrbs Campana. Virgilius 10. Aeneid. Et Capys hinc nomen Campanæ ducitur urbi. Littus Campanum, Statius 3. Syl. Morbus Campanus. Horat. 1. Serm. Campanum ob morbum in faciem pronulta iocatus. ¶ Campana superbia, dicitur pro insolenti & arrogantia. Cicero in oratione pro Rull. aliisque locis ubi Colonos Capuæ in comessatione superbiæ atque in sedibus luxuriæ ac rei collocatos.

Cāmpi Diomedis, in Apulia sunt: & est regio quæ Diomedi cessit in Apuliæ divisione.

Campidona. Vrbs Germaniæ in Alegonia, Vulgò Kempten.

Camponi, Populi inter Aquitanicas gentes Plinio commemorantur lib. 4. cap. 19.

Cāmpsiānī, Germaniæ populi indigentia laborantes, commemorantur Strabonis lib. 7: Sunt (inquit) alii Germaniæ populi indigentia magis laborantes: Sugambri, Chauci, Bructeri, Cimbri, Cauci, Caulci, Campsiani cæteriq; complures.

Cāmpus lapideus. [*Steinfeld.* Das Steinfeld in Delphinat, deßhalben grosse Teuffel ziehen wird.] Galliæ Narbonensis campus est, centum fere stadiorum diametrum habens, lapidibus qui singuli manum implent plenissimus: sub quibus gramen exoritur, à quo pecoribus pabuli copia dicitur subesse. In medio Salliæ fontes aquæ salisque vis magna. Vniversa circum adjacentia ossa, ventis expoli asserunt: validissimè autem Mistralem ventum procellis infesti tranquillissimè autem Mistralem ventum procellis infesti tranquillissimè autem. Mistralem ventum procellis infesti tranquillissimè autem. Mistralem ventum procellis infesti tranquillissimè autem.

tius lib. 3. Cannensis calamitas, Cicero de Clar. Orat.

Cannenufates, Populi sunt insulani, Batavis finitimi, apud Plin. lib. 4. cap. 15.

Cannobus & Cannobitæ. Vide ¶ CANOPVS.

Cānopīcum. Zeugitanæ regionis, quę propriè Africa, & Minor Africa Plinio dicitur, oppidū est, eodem autore lib. 5. cap. 4. ¶ Est item Canopicum unum ex Nili ostiis Africæ proximum, quo Aegyptus à Libya Marcotica dirimitur. Plin. lib. 5. ca. 10. [Germ. Eins aus den ausgegrabenen Nili.]

Cānopītānum. Oppidum liberum Zeugitanę regionis, sive Africæ minoris. Plin. lib. 5. cap. 4.

Cānopus, penult. prod. Ὑγιεινὸν & Suidæ. German. Ein Verrumpete Statt in Aegypten wird gemeldet von Alexandrien gelegen.] Civitas Aegypti, dicitans ab Alexandria CXX. stadiis, ex cuius ortum ferunt Claudianum poëtam dictā, quasi Canobus, à Canobo, Amyclæo Menelai navis gubernatore, ibi sepulto. Nam devicta Troja in Aegyptum vivectorum delatus cum Helena, gubernatorem ictu serpentis, quem Hæmorrhoidā vocant, amisit, in ejusque memoriam urbem condidit, relictis iis locis, qui ad navigandum inutiles erant. Hæc Iuvenalis sēcris benignitate homines allicit. Iuvenal. Satyr. 15. sed luxuria quantum ipse notavi, Barbaricæ famosa non cedit turba Canopo. Virgil. 4. Georg. Nam qui Pelusi gens formata Canopi Accolit effuso stagnantem flumine Nilum. Vulgo Damiete. ¶ Est ibi Nili ostium, quod Canopicum, ὁ Κανωπικὸς, vocāt, cujus meminit Strabo lib. ult. Plin. li. 5. cap. 10. Pomponius lib. 1. Ammianus libro 22. Sunt exemplaria quædam, in quibus Canobum & Canobitas legimus. ¶ Est præterea Canopus sydēris nomen, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 22. in descriptione Taprobanæ insulæ.

Cānopītæ, pen. prod. Qui Canopum habitant.

Cānopīcus, a, um, possessivum à Canopo. Varro. Nobis Sardeis sidet, quam simus Canopici.

Cantabri, penult. correp. Οὐασκωνες, Vulgò, Vizcaye, y Lepuzcoa. Hispaniæ Tarraconensis populi sunt Asturibus finitimi: à quibus proximus Oceanus Cantabricus appellatur. Hi efferi sunt, & nullam vitam sine armis esse existimant. Silius Ital. lib. 3. Cantaber ante omnes hyemisque, æstuque, famisq; Invictus. Et mox. Nec citam sine Marte pati quippe omnis in armis Lucis rausa fera est, damnatum vivere paci. ¶ Cantabrorum regio Cantabria, ἡ Καντάβρια dicitur. Memoriæ proditum est, Cantabros lotos cinere pœana lætitiæ fusos cum ab hostibus.

Cāntabrĭcus, a, um ut Cantabria gens.

Cāntabrĭcus, a, um ut, Cantabricum bellum, & Cantabrica herba de qua Plin. lib. 25. cap. 8.

Cantanus, ὁ Κάντανος, Vrbs Cretæ, Steph.

Cantanus, Poëta comicus Atheniensis, cujus feruntur fabulæ nonnullæ positæ à Suida.

Cānthărus. Comicus Atheniensis fuit, cujus scripta memorantur à Suida. ¶ Est item cantharus cœlestis signum, in Aquario, exiguis constans stellis.

Cantharolethros, ὁ Καθαρόληθρος, Locus Thraciæ exiguus, à cantharo exitio dictus, quòd ibi ex omni animalium genere solus pereatur cantharus.

Cānthele, ἡ Κάνθηλος, Vrbs Libophœnicum, Steph.

Cantheleia, ἡ Καντήλεια, Vrbs juxta Carthaginem.

Cantherius, ut author est Varro, mons in Sabinis.

Cānthus, Abantis filius fuit, quarabilis, qui Argonautica scripserunt, numerarur inter Argonautas.

Cantiā. Regio ubi civitas est Cantuaria.

Cāntĭarbis, ἡ Καντιάρβις Ptol. lib. 2. cap. 11. Vrbs est Germaniæ ad Albim fluvium quæ Vulgò Lemburgum, Hamburgum Saxonum dicitur.

Cantium, τὸ Κάντιον, Vulgò Kent apud Ptol. lib. 2. cap. 3. Britanniæ est promontorium, à quo regio ipsa Cantia dicta est, & civitas Cantuaria. Vulgò Canterbury.

Cantuaria. Angliæ Vrbs.

C. Canuleius, Tribunus plebis, rogationes duas tulit. Ut cōnubia plebis cū patribus essent communia: & ut alter Consul de plebe crearetur. Orationem ejus adversus Coruncanium vide apud Liv. lib. 4.

Cānŭsĭum, τὸ Κανούσιον, Apuliæ oppidum ad Aufidum fluvium, laudatissimæ lanæ ferax, quæ Canusina dicitur, cujus color rutilus. Vulgò Canossa.

Canytis, ἡ Κανύτις, Vrbs Syrorum magna. Steph.

Capæ, ἡ Κάπη, Vrbe Hellespontī. Steph.

Cāpăneus, per tres syllabas, pen. corr. Ἄργειος ἦν, Argivus fuit, qui ad eum Polynice ad bellum Thebanū profectus, quum scalas muris admovere vellet, à Thebanis lapidibus fuit obrutus. Hinc factus est locus fabulæ, Capaneum, quū deorum ebrem jocor esset, à Jove fulmine esse percussum. Vegetius li. 4. de re militari: Qui scalis (equus) in obsidione urbium ruuntur, frequenter periculum sustinent, exemplo Capaneus qui primum scalarum oppugnatio perhibetur inventa: qui tanta mole lapidum fuit obrutus à Thebanis, ut fulminibus dicatur ex ictus. Vnde Ovid. lib. 4. Tristium: Quum cecidit Capaneus fabrite temeratus ictu.

Cāpănēus, a, um, adjectivum terræ syllabarum, & pen. prod. Καπανεύς, Capanea pinus apud Statium 8. Theb. Capaneæque pinus tam procul Aonias volet agnoscenda carinas.

Cāpănēus, a, um, aliud adjectivum. Statius 12. Thebaid. causa ante alias Capaneia conjunx.

Capara, Καπάρα. Vrbs est Hispaniæ, in tractu Lusitaniæ, apud Ptolemæum lib. 2. cap. 5.

Capasitæ, à Plin. lib. 5. cap. 9. numerantur inter Aegypti præfecturas, quas vocant Nomas.

Cāpēnā, penult. prod. Oppidum vicinum Romæ, juxta fontem Aegeriæ. ¶ Capena porta Romæ, à Capena loco, quam Italus rex addidicavit, ut inquit Solinus. Hæc etiam porta Appia dicta est per quam Capuam itur. ut Frontinus lib. de Aquæduct. ¶ Dicta est & triumphalis, quod triumphantes per eam pomparum in urbem invehi soleant. Hodie etiam D. Sebastiani vocant.

Capēna, æ, penult. prod. Fluvius qui Feroniam præterlabitur. Silius lib. 13.

Caper, Strabone lib. 12. Fluvius est qui Laodiceam Cariæ urbem, & Lycum, & Asopum alluit. Plinio Caprus dicitur.

Cāpĕtus, penultima correpta, Albæ rex fuit, Capyos filius, & Tyberini pater.

Cāphārĕus, tris syllabū, pen. prod. Καφηρεύς, Euboeæ mons altissimus, versus Hellespontū, ad quem Græcorū classis à Troja rediens Nauplii dolo magna ex parte abrita, naufragium fecit. Nam quum ab Vlysse Palamedes ejus filius proditionis falsò accusatus, injqua Græcorum judicio esset interemptus. Nauplius, ut injustam filii necem ulciscerur, obscuris auctis redeuntibus Græcis, ex Caphareo promontorio quem ostendit: unde illi portum arbitrantes, impegerant in scopulos.

Cāphārĕus, a, um, adjectivum tetrasyllabum ut, Saxa Caphareа. Propertius libro 3. Saxa triumphales fregere Caphareа puppes, Naufraga quum valto Græcia tracta lavo est.

Caphārnaum seu potiùs Capernaum, Καφαρναοὺμ, tutius Galilææ metropolis fuit, multis Christi Servatoris miraculis nobilitata.

Capherēs, Inter desertas insulas, quæ inter Chersonesum & Samothracen sunt, numeratur à Plin. lib. 4. cap. 12.

Cāphȳa, Καφύα, Vrbs Arcadiæ, à Capy parte Anchisis, vel à Cepheo Gentile Καφεάτης, Caphyates, Steph.

Cāpillāri, Populi circa Alpinas gentes Plin. lib. 3. cap. 20. Capillatorum plura genera ad confinium Ligusticī maris.

Capinna, ἡ Κάπιννα, in singul. vel plural. Vrbs Tyrrheniæ. Gentile Capinnates, collectivum Capinnatus, Steph.

Capillenæ. Asiæ populi, Capillam urbem habent, quā dicuit Cyrus. Hæc Plin. lib. 6. cap. 23.

Cāpĭrĕ. Mons est totus lapidosus Isauriæ. Plin. lib. 6. cap. 24.

Capiro Lycius compositor historiæ Italicæ libris octo. Epitomas Livii & Eutropii in Græcum vertit sermonem. Scripsit & res Lyciæ & Pamphyliæ. Volater. lib. 14.

Cāpĭtōlīnus. M. Manlii fuit cognomen, qui urbe à Gallis capta, assumptis in se juventibus, arcem Capitolinam in bellū injecta declivitate defendit. Hic quum pulsa in suspicionem affectati regni venisset ab ea ipsa rupe Capitolina, quam servaverat, præcipitatus est. ¶ Hunc etiam Historici cognomen, qui Cæsarum vitas conscripsit.

Cāpĭtōlĭum. [Germ. Ein Tempel Jovis mit samt einer Veste zu Rom auff dem Berge also genennet. Templum erat Jovis in clivo Tarpeio. Dictum à capite hominis ibi reperto, cum fodarent fundamenta. Antè enim Tarpeia mons dicebatur, à Virgine Vestali Tarpeia, quæ ibi à Sabinis necata, atque sepulta fuit.

Capitulum. Italiæ Vrbs prope Bovillas & Colatias.

Cappobārī, penult. corr. Μυσῶν populi dicti sunt, quasi fures & latrones, quòd tranquillam agant vitam, sacrificiis, & deorum cultibus intenti. Vide Strab. lib. 7.

Capute. Asiæ mons est, ex quo aliqui Euphratem ortū credidere. Plin. lib. 5. cap. 24.

Cāppădŏcĭa, הכפדוקיא Chaldaïcè, Καππαδοκία. Cappadocia.] Ponticæ regio est, ut scribit Solinus, quæ à vo latere utraque Armenia, Comagenen qui tangens, dextro plurimis Alpe populis circumfusa, ad Tauri juga & Solis ortus attollitur. Cappadoces eam ab Armenia majore dividit. Appianus minoris Armeniæ partem: Ponticum verò minorem Armeniam esse scribit. [Germ. Ein Landschafft in mittlerer Asia gegen Armenien.] ¶ Dicta Cappadocia à Cappadoce quodam, antè Leucosyria vocata. ¶ Vnde Cappadoces Leucosyri. Hinc Cappadox, cis, pen. corr. Καππάδοξ, pro eo, qui est ex Cappadocia. Lucan. lib. 2. Cappadoces noca tigna timent Pers. nec sic præstantior alter Cappadocas rigida pingues dauisse catasta.

Cāppădŏ-

Cappădŏcus, a, um, poſſeſſivum. Mart. lib. 10: Nec de Cappadŏcis eques catallis.

Cappădŏcĭus, cia, cium, apud Apul.

Cappăgnata, Hiſpaniæ oppidum eſt in Bætica provincia, Gaditanum conventus, Plin. lib. 3. cap. 1.

Căprārĭa, Inſula in mari Tuſco ſeu Liguſtico capris abundans, quam Græci Aegilon dicunt. Plinius libro 3. cap. 6. Vulgò Vada de capre.

Caprāſia, apud Plinium libro 3. capite 28: Vnum eſt ex oſtiis Padi fluvii.

Caprĕæ, καπρέαι, καπρέαις Stephano, Inſula ultra Surrentum Campaniæ urbem circiter octo millia paſſuum, teſte Plinio, lib. 3. cap. 6. Fuit arce nobilis, & abundans cotarnicũ multitudine, q̃ ex Italia volãtes, illic principio autumni capiuntur.

Capria, Lacus eſt apud Strabonem in deſcriptione Pamphyliæ, libro 14.

Caprīnæ, καπρίαι, Inſula Italiæ. Dicuntur & Capriæ. Capriana erat Bieſus poëta καπριγενὴς: id eſt, natus in hac inſula.

Caprotīnam Junonem veteres dixerũt, quòd illi Nonis Caprotinis ſub arbore caprifico ſacra fierent ab ancillis ſimul & liberis. Nam poſt urbem captam, quum ſedatus eſſet Gallicus tumultus, exhauſta Republ. ſortitus opportunitatem invaſerãt Romani Imperii aucupati, præfecerũt ſibi Poſthumium Livium Fidenatum Dictatorem: qui feciale ad Senatum miſſo poſtulavit, ut ſi vellent reliquias ſuæ urbis non deleri, matres familiàs & virgines omnes ſibi dederentur. Quumque patres eſſent in anxipiti deliberatione, ancilla nomine Philotis, vel (ut alii malũt) Tutela, aſſumptis ceteris omnibus ancillis, matrumfamiliàs, virginumq; habitu ſumpto, nomine dominarũ ad hoſtes tranſiit, proſequentibus cæteris ad rei fidem. Quæ quum à Livio in caſtris dilitioræ eſſent, hoſtes plurimo vino provocaverunt: diemq; feſtum apud ſe eſſe ſimulantes: quibus ſomno obrutis, ex caprifico dato ſigno hoſtes trucidati ſunt. Memores itaq; populus Romanus accepti ab ancillis beneficii, omnes juſſit manumitti, dotemque eis ex publico aſſignavit: diemq; ipſum Nonas Caprotinas appellavit, ab illa caprifico, ex qua ſignum acceperat: ſacrificiumq; annuum Junoni Caprotinæ ſub caprifico inſtituit: cui etiam lar, ex caprifico ad rei memoriam adhibebatur.

Caprŭlleti, Provincia eſt prope montem Athon, Pomponio Melæ lib. 2.

Capſa, κάψα, Vrbs Chalcidicæ regionis juxta Pellenem, Thermæo ſinui vicina. Steph.

Capſitani, Populi ſunt Zeugitanæ regionis, quæ Africa minor dicitur. Plin. lib. 5. cap. 4.

Căpŭa, κάπυη Stephano, Cetera. Totius olim Campaniæ urbs præſantiſſima, quam Vulturnus amnis interfluit: à camporũ latitudine, in quos ſita eſt, ita dicta, ut inquit Cic. Livius à Capy Samnitium duce dictam exiſtimat. Alii à falcone, ſub cujus augurio condita eſt, qui priſca Thuſcorum lingua Capys dicebatur. Virgilius à Capy Ancæ commutatione, qui eam condidit. Strabo, quòd eſſet xii. urbium caput hoc eſt, ipſa duodecima reliquis undecim præeſſet, dictam exiſtimat. Quidam à capacitate, quòd omnem vitæ fructum capiat. Sallarbius etiam ab arbe, cui nomẽ campus eſſet: vel à camporum pinguitie & abundantia, ut Diodorus, qui M. Genutio & Agrippa Cottio Chilone COS. 9. exædificatam eam tradit. Suet. certè in Cæſare Dictatore, cap. 81, urbs hujus originẽ & nomenclaturam ad Capyn conditorẽ refertin cujus ſepulchro æneã tabulam inventam tradit, quæ Cæſari necem denuntiabat.

Capўs, κάπυς, Nomen Trojani cujuſdã, qui Capuam ædificavit. Virg. lib. 10. Aen. Et Capys, hinc nomẽ Campaniæ dicitur urbi. Hujus meminerũt Dictys Cretenſis, & Dares Phrygius. Item interpres Quinti Calabri poëtæ in lib. 12. qui cum majeſtate Homeri videtur quaſi contendere. ¶ Fuit item Capys, filius Aſſaraci, & pater Anchiſæ. Ovidius Faſtis: Tros eſt generatus ab illo: Aſſaracum creat hic, Aſſaracus q̃ue Capyn. ¶ Capys item Sylvius, Albanorum rex, & Capeti pater.

Carabis, κάραβις, Fluvius eſt apud Scras, Scythiæ populos, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 17.

Caracra, Oppidum eſſe in Hiſpania creditur, quod hodie vulgò Guadalaxara dicitur.

Caralitanum, & Caralitani, (quæ hac perperam ingeſta erant) vide CALARITANVM, & CALARITANI.

Carambis, κάραμβις, Campo πρῶτον, Promontorium magnum Paphlagoniæ ad Septentrionem porrectum, anticinæ frontis habens formam, quod longo ſpatio pelago incumbens, Scythicæ objectum peninſulæ, Euxinum Pontum bimarem videtur efficere.

Carambucis, Fluvius eſt Scythiæ ad montes Riphæos. Plin. lib. 6. cap. 13.

Carana, Ponti oppidum, à quo Caranenſis regio dicitur ut ſcribit Strabo lib. 12. Geographiæ.

Caranitis, Præfectura eſt Armeniæ majoris. Plin. lib. 5. cap. 24.

Caranus, Macedoniæ rex, cujus hiſtoriam pluribus perſequitur Juſt. lib. 7. Ejus etiã meminit Solinus cap. 12. ¶ Eſt item Caranus Aradiorum portus in Phœnice prope Paltum urbem. Vide Strab. lib. 16.

Caraſeni, Populi Tauricæ regionis. Plin. lib. 4. cap. 12.

Caraltaſci, Plin. lib. 6. cap. 7. Populi ſunt circa Mæotin.

Caraxus, quod hactenus hic vitioſè ſcriptum, ita alicubi loco collocatum fuit: Vide CHARAXVS.

Cărhã, Vide CARRAS.

Carbana, Κάρβανα, Vrbs Lyciæ eſt, apud Stephanum.

Carbanta, Pomponio Melæ lib. 2. commemorantur inter parvas inſulas Tyrrheni maris, Italiæ adjacentes.

Carbileti, Thraciæ populi. Plin. lib. 4. cap. 11.

Carbilius, cui Spurius prænomen fuit, primus Romæ Grammaticam mercede docuit. Hujus autem primus Carbilius, cognomẽto Rufa, primus Romæ uxorem, quòd ſterilis eſſet, repudiavit, præſtito ante juramento, de uxorem liberorum causa quærere. Autor Gellius.

Cărbo, κάρβων, Prænomine Cneus, ter Conſul fuit, & in tertio Conſulatu juſſu Pompeii, quòd Marianas partes ſequeretur, dum alveum exonerabat, in Sicilia fuit interfectus. ¶ Fuit & C. Carbo hujus frater ſummus Orator, cujus meminit Cicer. in Bruto; quòd voluntaria morte ſe à judicum ſeveritate vindicãrit. ¶ Fuit & alius Carbo, hujus filius, quem Cicero Oratorem non ſatis acutum fuiſſe ait: verborum tamen gravitatem ei tribuit, & naturalem quandam orationis autoritatem. Hic ab exercitu ſuo interfectus fuit, quem bellis civilibus ſolarium ad diſciplinam revocare conabatur.

Carbulõ, Autore Plin. lib. 3. cap. 3: Oppidum eſt Bæticæ prope Cordubam.

Carcaſes, Populi ſunt Narbonenſis Galliæ, quorum oppida ſunt Anatilia, Aëria, Bormannico, Macina, & Cabello. Autor Plin. lib. 3. cap. 4.

Carcaſium, à Plin. lib. 3. cap. 4. vocatur oppidum Galliæ Narbonenſis, quod hodie Carraſſonam vocant.

Carcarhiocerta, Armeniæ majoris Vrbs Tigri proxima, ut autor eſt Plin. lib. 6. cap. 11.

Carchedŏn, pen. prod. [Καρχηδών. Ger. Die ander Statt Carthago in Africa.] A Græcis appellata eſt urbs Africæ totius olim potentiſſima, nobiliſſimaq; Romani imperii æmula. Vide Carthaginienſes ipſi abitũ Carchedonem, καρχηδόνα, appellantur. Hinc etiam Plautus Comœdiam ſuam Pœnulum Carchedonium nominavit, q̃ Carbunculas quoq; Garamanticos Plinius autor eſt lib. 37. cap. 7. ab hujus urbis opulentia Carchedonios fuiſſe vocatos, non quòd circa Carthaginem inveniantur, ſed quòd à Pœnis negotiatoribus Romã afferentur. Dicta Carchedon à Carchedone conditore, cujus meminit Appianes. Sed vulgatior fama eſt, cõditam fuiſſe à Didone. Dr hac multi Euſtathium in Dionyſium.

Carchēſia, Inſula una Cycladum, aliàs Amorgus, Steph.

Carcina, καρκίνα, Civitas eſt Scythiæ Europeæ, à qua finus Carcinites. Plin. lib. 4. cap. 12. & Pomp. lib. 2. ubi & Carcinites amnis, eam civitatem perfluens, ut autor eſt Ptol. lib. 3. cap. 5.

Cardamyla, καρδάμυλα, Vrbs fuit Peloponneſi propinqua Pylo, ſub dominio Agamemnonis: una earum quæ ad conciliationis ergo Achillis ab Agamemnone offeruntur, apud Homer. lib. 9. Iliad.

Cardamyleſius, καρδαμυλεύς, Virtus quidam Steph.

Cardix, καρδίξ, Saltator obſcœnæ & Comicæ, inquit Rudens.

Cărdĭa, five Cardinea, Dea apud Romanos, quæ cardinibus præeſſe, quaſi Cardina. Vide CARNA.

Cardĭnēa, Dea, quæ & Cardina dicta eſt: cardinibus præeſſe dicebatur.

Cardūchi, καρδοῦχοι, Stephano, Parthorum populi, ad Tigrim fluvium: quorum meminit Strab. lib. 16.

Cardytus, καρδυτὸς, Vrbs magna Syrorum, Steph.

Carene, καρήνη, Vrbs Myſiæ. Steph.

Carenſes, Hiſpaniæ Tarraconenſis populi ſunt, Complutenſibus vicini. Plin. lib. 3. cap. 3.

Carentani, Italiæ populi ſunt, in quarta regione à Plin. lib. 3. cap. 22. locati prope Venetanos.

Cares, pro ſtatuarii nomine, Vide CHARES.

Cārēs, numero plurali, κᾶρες, Populi Cariæ, qui ſub Minoë Legeæ dicebantur, & inſulas habitabant. Poſtea Aſiæ minoris partem meridionalem occupaverunt, quæ Rhodum ſpectat, ab eoque Cares appellati ſunt. Ea enim regio Caria dicebatur, à Carasius ejus rege. Deſpectiſſimam olim fuiſſe hanc nationem clariſſimè oſtendit Cicero Orat. pro L. Flacco: Veſtra, inquit, Aſia, ut opinor, cõtatres Phrygia, Mylia, Caria, Lydia. Virum igitur noſtrum eſt, an veſtrum hoc vetus proverbium? Phrygem plagis fieri ſolere meliorem? Quid de tota Caria, nonne hoc veſtra voce vulgatum eſt, Si quid cum periculo experiri velis, in Caria id potiſſimùm eſſe faciendum? ¶ Hujus itaque populi mores proverbio aliquot ſecula locum tu-

tur,

cum ut, Cum Caria rixas, κάρας ἀγρίως ἀγαλλόμενος: Hoc est, rusticè agis cum rustico, barbarè loqueris cum barbaro, crudè cum crudo. ¶ In Caria periculum, κάρα ἐπὶ κάρᾳ, subaudi facito. Hoc est, primo omnium arrepto itinere fas periculosam experientiam, in qua, si parum feliciter cesserit, non modicum sit dispendii faciendum.

Cārĭă, [χώρα. Vulgò Lego. Germ. Ein landtschafft oder des Mans deren Asia nicht fern Lego genennet.] Regio minoris Asiæ inter Lyciam & Ionium Strabo Cariam a Dorea Maandro fluvio claudit ab Occidēte Icario, & Myrtoo pelagiis: a Meridie Rhodiensi tab Ortu Lycio, & aliis gentibus, magnamque Tauri montis partem in Caria concludit, omnem oram Rhodiani ei attribuunt, quæ Meridionalis est. Dicta Caria a Cara rege, qui primus auguria avium dicitur invenisse. Hujus populi Cares, κᾶρες dicti, de quibus sic loquitur. ¶ Multitudo Imperatorum Cariam perdit, πολλοὶ στρατηγοὶ χώραν ἀπώλεσαν, Multi duces perdidēre Cariam. Admonet Ionatus, nihil tale permittendum licentia multitudinis, dum nulli parcitur, sed profusa quisque libidine rem gerit.

Cārĭcŭs, a, um, pen. corr. κάρικος. Quod est ex Caria aut Carica charta. Statius 4. Syl. Chartæ Thebaicæve, Caricæve. ¶ Caricas linxit, κάρικας ἔγραψε. Diogenianus indicat de literarum de viribus & contemptis. Plato κάρικα κάρικα, Caricum hominem, dixit pro vili, nihilique. ¶ Sic More Carico, κατὰ τὸν κάρικα τρόπον, sic dicebatur quod sordidè, incompositeque fiebat; præsertim in rebus obscœnis. ¶ Carica mula κάρικη μοῖσα, De lugubri aut rustica, atque molesta seu molesta cantione dicitur. Quæ habita in poëtam aut oratorem indoctum. ¶ Caricum sepulchrum, κάρικος τάφος. De re magnifica, sumptuosaque, Sumptum a Mausoli sepulchro, quod est apud Caras.

Cārĕsŭs, κάρησος, Fluvius est Troadis. Homer. 12. Iliad. celebratus: cujus Plinius ait nulla tua ætate extitisse vestigia, libro 5. capite 30.

Carethia, Insula circa mari Lycio, quæ postea Dionysia dicta est. Autor Plin. lib. 5. cap. 30

Cārĭcon, κάρικον. Locus est in Memphide, a reliquis separatus, in quo Cares habitarunt, qui a Psammitico cum Memphitis contracto, Carunmemphitæ appellati sunt. Autor Steph.

Cārĭllæ, arum, Picentum oppidum fuit, ab Annibale circumdato bello Punico celebratum. Meminit hujus oppidi Silius libro 12. exhaustæ mox Prenio Marte Carillæ.

Cārīnæ, arum, Nomen fuit Romam ad pedem civi Capitolini, in quo fuit domus Pompeii. Virgil. 8. Aeneid. Pallantisque arcem viderant Romanique foro, & lautis mugire Carinis. Varro Carinas dici putat ab eo, quod hinc oriatur caput fucatum, κάρη, Latinè caput dicitur.

Carini, Germaniæ populi. Plin. libro 4. cap. 14. forsan dennoch hodie Vorpommern.

Cariosvelites, Galliæ Lugdunensis populi sunt apud Plin. lib 4. cap. 18.

Caris, olim vocabatur Cos insula, κωρὶς, Steph.

Carīsa, Cognomine Aurelia, civitas est Hispaniæ, ad Bætim fluvium, in Gaditano conventu. Plin. lib. 3. cap. 1.

Cārĭus, κάριος. Nomen fuit Iovis & Toribolus, qui circa Torbiciam locum oberrans, Nymphārum cantum dicitur audivisse, & ab eis Musicam didicisse, eamque apud Lydos propagasse. Quapropter divinos honores apud suos meruit, templo illi magnificè exstructo in monte, qui & ipse Carius a nomine ejus appellatus est. Autor Steph.

Carmacæ, Asiæ populi circa Mœotim. Autor Plinius libro 6. capite 7.

Carmanĭa, [χωρὰ καρμανία, Vulgò Nasinga. Germ. Ein Landtschafft gegen Persien / welche Nasinga genennet.] Regio est Indis contermina, quam duplicem esse Ptolemæus tradit: cultam alteram, alteram desertam. Hujus regionis incolæ Carmani dicuntur, Ichthyophagi cognominati, quòd solis piscibus vescantur, quorum etiam coria vestiuntur. Pomp. lib. 3. Carmani sine vestis, & fruge, sine pecore, ac fœtibus, piscium cute se vestiunt, carne vescuntur, præter capita toto corpore horum.

Carmēlĭs, penult. prod. & antic. l. [הַכַּרְמֶל Hacarmel, κάρμηλος.] Quorumdam montium nomen, recte Hieroglyphe, quorum alter est in Galilæa, ad Australe plagam, in quo habitavit Nabal Carmelus maritus Abigail, alter Phœnices, juxta Ptolemaïdem maritimus, in quo Elias Propheta flexis genibus pluviam impetravit. Posterioris hujus meminit & Plin. libr. 5. cap. 19. Promontorium, inquit, Carmelum, & in monte oppidum eadem nomine, quondam Eleutheros dictum.

Carmentā, κάρμενα, & Carmentis, Evandri matertera cognominata a carminibus, quibus dabat responsa (erat enim fatidica mulier) quam propter Nicostrata vocaretur. ¶ Hinc Carmentalis porta, cui postea Scelerata dicta est, quòd per eam fex & trecenti Fabii cum cicutum quinque millibus egressi, adversus Hetruscos ad amnem Cremetam omnes interfecti sint. Virg. 8 Aeneid. Et Carmentalem Romano nomine portam. Ovid. 2. Fast.

Carmentis portæ dextro est via proxima Iano,
Ire per hanc cui fas, quisquis es, omen habet.
Illa fama refert Fabios exisse trecentos:
Porta vacat culpa, sed tamen omen habet.

Carmĭna, κάρμινα, Insula India, inhabitata. Carmini & Carminati, Stephan.

Carnĭon, κάρνιον, Est locus in Messenia, & templum Apollinis in Laconia, & in Achaia flumen, & mons in Peloponneso.

Cārnĕa, κάρνεα, sive Cardinea. Dea quæ vitalibus humanis seu cruribus præesse existimabatur. Ovid. libro 6. Fastor. Prima dies tibi Carna datur: dea cardinis hæc est. Hæc thoracis noctumas, puerorum (ut dicebant) cunas infestantes, a limine submovebat.

Carnāta, κάρναια, Vibs Minæorum: & populi juxta mare rubrum civis Carnatæ. Simus Carnaïcus & Carnaïtes gentium nominum usurpat. Steph.

Carnāpæ, Populi sunt circa Mœotin. Plinius libro sexto, capite septimo.

Carne, κάρνη. Phœnices oppidum est ad montem Libanum, a Carno Phœnicis chorea appellatum: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 20. ¶ Est item Carne Stephano, Acoitidis civitas: a qua gentile Carnites, a superiori vero Carnites.

Carnĕădēs, κορνεάδης, Cyrenæus novæ Academiæ princeps fuit, qui a Chrysippo Zenonem Stoïcæ sectæ principem sectatus, cerebrum helleboro candido purgavit, ne quid ex corruptis stomachi humoribus ad cerebrum redundaret, & constantiam, vigorem q; mentis labefactaret. Hic tanta eloquētia præditus fuisse perhibetur, ut quum Romam cum Diogene Stoïco, & Critolao Peripatetico legatus venisset, M. Catoni reddidēt legationem: sui per eam quid eorum Senatui moveri, ut abillorum eloquentia caveret: quæ quid velint etiam ab invitis posse extorquere. Autor est Gell. lib. 16. Idē etiam pene dicit Quintil. lib. 12. cap. 1. ¶ Fuit & alter Carneades, Philosophus Atheniensis, Anaxagoræ discipulus, cujus meminit Suidas.

Carnī. [χώρα. German. Die Kernter.] Populi sunt Istris finitimi, ad ea parte qua Alpes Iuliæ Aquileiæ incumbunt, qui a Plinio collocantur in decima regione Italiæ ad Tergestū fluvium, qui in Venetarum ora sinum Adriaticum influit.

Carnŏdūnum, κορνόδουνον, Oppidum est Vindeliciæ, ad Danubium, teste Ptol. lib. 2. cap. 13.

Carnorum, Regio est Troadis Galli-Græciæ, κορνῶν. Druidum sedes, de quibus in dictione DRVIDES.

Carnus, κάρνος, Vide Carne. Est etiā insula Acarnaniæ. Steph.

Carnuntī, Populi Germaniæ inter Danubium & Sylvam Hercyniam, in confinio Pannoniæ. Plin. lib. 4. Superiora inter Danubium & Hercynium saltum usque ad Pannonica hyberna Carnuntī tenent, Germanorumque ibi confinium est.

Carnuntum, Oppidum in confinio Germaniæ & Pannoniæ, inter Danubium & Hercynium saltum. Plin. lib. ult. Abest centum & passuum a Carnunto Istri Pannoniæ, quò a Germania succinum importatur.

Carnūtes, sive Carnuti, κάρνουτοι, Galliæ Lugdunensis populi, Andegavensibus, & Turonensibus finitimi: apud quos Druydes suas habebant sedes, teste Cæsare libro 6. commentar. Horum oppidum est Carnutum, quod Gallica lingua Chartres appellatur.

Carodūnum, Vide CARNODVNVM.

Carōta, κάροτα, Vide CARTA.

Carolobergamum, Vibs Bavariæ, Vulgò Kattspeck.

Carolofeldium, Franconiæ Vibs. Vulgò Carolsthin.

Caronium, κάρωνιον, Oppidum est Tarraconensis Hispaniæ, in tractu Callaicorum, non procul a Nerio promontorio. Autor Ptolem. lib. 2. cap. 6. Vulgò Cariga.

Caropolis, κάροπολις, Vibs Cariæ. Steph.

Carōs Cepi, κάρος κήπιον est, Caros hortus, palma regio Thraciæ. Stephan.

Carpăsĭum Cypri insulæ oppidum est, apud Plin. libro 5. capite 31. Stephanus Carpasium, κάρπασσον, vocat, & a Pygmalione conditam affirmat. ¶ Carpasium etiam nonnulli appellatum insulam inter Cretam & Rhodum sitam, quæ eodem nomine Carpathus appellatur. Demetrius Salaminius Carpasium malum appellavit, quòd ad vectum κάρπασος hoc est, Atticum Cravederatur.

Carpăthus, pen. corr. [κάρπαθος, Vulgò Scarpanto. Germ. Ein Insel gegen Aegypten über gelegen / zwischen Rhodos vnnd Candia / wird heut genennet Scarpanto.] Insula contra Aegyptum, media inter Rhodum & Cretam, curentorum stadiorum circuitum habens, quatuor insignis urbibus: a qua vicinum mare ad Aegyptum vergens Carpathium, [τὸ καρπάθιον πέλαγος. Ital. Il mare de Scarpanto. Germ. Das Carpathisch Meer.] dictū est. Homer. 2. Iliad. duabus literis transpositis, κρήτη appellat Nē-

ους Κάρηκες Ἔθνος, Ἐρυθραίου τινός, Βασιλεύσαντος. ἢ Carpathius Iupiter, Καρπάθιος Ζεύς. Dicebatur in eos, qui Cretenses mendacii accerserent. Illius dictum Adagium, quòd quum in Carpathiorum insula legatos non admitteret, illi tacerent importunéque ab eo orarent, Veniam, ubi eius animantis magna vis nata esset, ut ei mitra tot modios, fruges metere populari cœpere. Refertur & interpretatur Iulius Pollux 5. lib. de rerum vocab. & Aristoteles 10. Rhetor. 1.

Carpatus, sine aspiratione, Καρπατος, Mons est Iazygibus, Metanastis, & Dacis immunes, & in Mytium infestos, ad ripam Danubii ostia excurrens. Vide Ptolemæum in tabula nonæ Europæ. Vulgò Crapack.

Carpeia, vel Carpeo. Vide CARPETANI.

Carpentoracte, Plin. lib. 3. cap. 4. Civitas est Galliæ Narbonensis. Vulgò Carpentras.

Carpēsii, Καρπήσιοι, Gens Iberica intra Iberum & Oxy. Steph.

Carpētani, Καρπητανοί, Populi, quos Plin. lib. 3. cap. 1. in Hispania collocat ad Tagum fluvium, iuxta Vaccæos.

Cārpi, Populi sunt Africæ in Zeugitana regione, quæ mucet Africa dicitur. Plin. lib. 5.

Carpis, Καρπις, Scythiæ fluvius est. Herod. lib. 4.

Carpocrates, Καρποκρατης, Nomen cuidam hæretici, qui negabat mundum à Deo factum.

Carraca, Italiæ Vrbs sub Ventimi, Ptolemæo.

Cārrhæ, Καρραι, Civitas Arabiæ ad rubrum mare, à qua Carrhæi dicti sunt populi. Plin. lib. 6. cap. 28. Carrhæis latissimos & fertilissimos agros. ἢ Sed Carræ, ut ait Καρραι Stephanus, Civitas Mesopotamiæ trans Euphratem, Crassi & Romani exercitus cruore nobilis. Lucanus lib. 1. Assyrias Latio maculavit sanguine Carrhas.

Carsĕŏli, Oppidum est in via Valeria, non procul à Pelignis à quo ut etiam incolæ Carseoli dicuntur. Horatius memini Ovid. 4. Fastor. Fingica Carseolis, nec olivis apta Sabinis Terra, sed ad fruges ingeniosa seges.

Carsĕŏlānus, a, um. Ovid. 4. Fastor. Carseolana dicere certam Nunc quoq; lex vulpem Carseolana vetat.

Carsa, Carsis, nomen nummi ex Dario Satrapis, apud Curtium.

Carteia, Καρτεια Ptolemæo, Oppidum est Hispaniæ Bæticæ in tractu Bastulorum, ad radicem Calpes promontorium. Tartessos, Στραβωνι à Graviis dicitur. Vulgò Tarifa.

Cārtĕrĭus, a, um. ut Latus Carterium, in quo freti angustè est.

Carteiā, Magnum columnæ in Mauritania Tingitana. Plinius lib. 5. cap. 1.

Cartilea, Καρτιλεια Steph. Vrbs in Cea insula. Hæc apud Plin. lib. 4. cap. 12. corruptè (ut suspicor) Carthæa appellatum erat apud Stephanum per δ. de plebiscitum scribitur.

Cārthæĭus, a, um, Ovid. lib. 12. Metamorph. Transit & antiquæ Carthæa mœnia Cææ.

Cārthæus, adjectivum. Idem 10. Metam. Nunc facer Nymphis Carthæa tenentibus atva Ingens cervus erat.

Cārthāgo, [Καρχηδων Ger. Die gemeine Etim Carthago & Nitria ein Meer gegen Guinea über gelegen.] Vrbs Africæ totius celeberrima, quæ post Troianum bellum (ut docet Eusebius) à Didone condita fuit, & tertio bello Punico à Scipione Æmiliano penitùs eversa. ἢ Est & alia Carthago in Hispania, quã Asdrubal condidit, quæ Nova perpetuò epitheto distincta ad differentiam Carthaginis Libyæ. Vulgò Carthagena. Hæc etia à sparti copia, quod in eius agro copiosissimè provenit, Spartaria appellata est. Carthaginem autem nomen quidam a Carthaginensi oppido haud procul a Tyro diripuerant. Cicero verò lib. 2. de Nat. deor. scribit dictam à Carthagine Herculis filia, cui Byrsa prius dicerentur.

Carthaginiēnsis, Καρχηδονιος, Pro hoc sex syllabarum est, nam autore Priciano, inter n & c, interponi debet e, unde lib. 2. Si Tertiæ fuit declinationis, abiit una extrema genitivi & assumpsit tres, ut Pæon, Pœonis, Pœonensis: Carthago, Carthaginis, Carthaginiensis. Ennius: Hostem qui ferret, orbi erant Carthaginienses.

Cārtĭi, Populi Persiæ, ut scribit Strabo lib. Geograph. 11.

Cartis, Cimbrorum peninsula, dicente Plinio lib. 4. cap. 13. promontorium Cimbrorum excurrens in maria longè peninsulam efficit, quæ Cartis appellatur.

Carthennus, Καρθεννος, alias Καρθενος, Vrbs Latinorũ, gentile Carthennæus, Steph.

Cārnĭi, Populi sunt Troglodytis finitimi partim & Aethiopibus in finibus Africæ, ad latus meridiem spectans inhabitantes. Sipontius.

Caryæ, Καρυαι, Civitas Peloponnesi, quæ cum Persis hostibus contra Græciam consensit, unde postea à Græcis deleta fuit. Vitruvius lib. 1.

Caryanda, Καρυανδα, Lacus est & insula eadem nomine Cariæ regionis, non procul à Myndo. Ex Strab. Geog. lib. 14.

Cārystos, sive Cārystus, Καρυστος, Eubœæ insulæ oppidum, in littore situm, ad radicem Ochæ montis, è regione Andri situ jus meminerunt Plinius lib. 4. cap. 12. & Pompon. lib. 2. Circa hoc oppidum gignitur Amiantus lapis textilis, ex quo olim mantilia fiebant, quæ igni purgabantur. Item marmor nobilissimum, & maculatum varietate in primis commendatum, quod à loco Carystium appellabant: de quo vide Strab. lib. 10. & Plin. lib. 36. cap. 6. Lucan. lib. 5. Quã matris angustat fauces saxosa Carystos. Sita est ad pelagus Myrtoum sub Ocha monte, cui à Iovis & Iunonis concubitu nomen inditum est, aut quod oves illic pulchræ conspiant, ἀπὸ τοῦ καλὰ κτήνη. ἐστὶ enim Achæi pabulum & cibum vocant. Dicitur etiam ἀσβεστος. Lapis in hac civitate mirabilis gignitur, ex quo pannus contextus, ut sordes absergat, in ignem rejicitur. Vocantur etiam Aegæa ab Aegone loci domino, à quo & mare Aegæum. ἢ Est item Carystus locus τῆς Ἀρκαδίας juxta Arcadiam, ubi columnæ Carystiæ excisæ sunt, & vinum Carystium celebrantur, Stephanus.

Cārystēĭus, a, um. pen. prod. Ovid. 3. Fast. Quaq; Carysteis frangitur unda vadis.

Cārystĭus, a, um. Plin. Epistol. 1. 10. Vitem quatuor columellæ Carystiæ sustinent.

Cassandra, Insula in Oceano meridionali, contra Persidem. Plin. lib. 6. cap. 23. Contra Persidem, ἀφαὶ, insulæ, Philos, Cassandra, Aracia, &c.

Cassandrus, Inquit Plin. lib. 6. cap. 25. Insula est deserta in Oceano Indiam versus.

Casilini, Italiæ populi sunt in agro Campano, quorum oppidum etiam Casilinum appellabatur, quod Plinii temporibus interciderat, ut ipse testatur lib. 9. cap. 3.

Casina, pen. cor. Plaut. fabula est, nomẽ habens à Casina ancilla, quam Stalino senex, ejusq; filius, certatim depenbant. Scribitur autem nomen hoc facilè colligi potest ex fabulæ ejus argumento, in quo versum literæ capitales. Casinæ nomen exprimunt.

Casinum, penult. prod. Campaniæ oppidum est in Italia. Silius lib. 4. Mirebant fera & nebulosi rura Casini. Hujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Cassiotis, Κασσιωτις Ptolemæo, Regiuncula est Arabiæ Petrææ, Peluso ostio ab Aegypto divisa: in qua Casius mons est, Pompeii Magni tumulo insignis: à quo & Regio ipsa nomen accepit.

Cāsĭus mons [Κασιος ὀρος. Germ. Ein Berg in der Syrischen Landschafft vber Seleucien.] Trans Pelusium est, extremum Nili ostium, in ea Arabiæ Petrææ parte, quæ ab hoc monte Casiotis Ptolemæo appellatur: in quo & Iovis Casii templum erat, & Magni Pompeii tumulus ab Adriano instauratus, ut in Adriano est apud Capitolinum. ἢ Est & in Syria Antiochena Casius mons supra Seleuciam, cognomine Pieriam, ut auctor est Plinius libro 5. cap. 22. cujus altitudo in directum est quatuor millium passuum. ἢ Ptolemæus præterea lib. 5. cap. 18. Casium quendam montem collocat in Mesopotamia, non procul à Singra antro ejusdem regionis monte: cujus meminit & Suidas.

Cāsĭus, a, um. Lucan. lib. 10. Lucifer Casia prospexit rupe.

Casmene, Κασμενη, Vrbs Siciliæ. Steph.

Casos, pen. cor. Κασος, Vulgò Caso, Insula juxta mare Carpathium ambitu octogenaria stadiorum, in qua est oppidum ejusdem nominis, à Caso Cleomachi patre dicta, qui eò colonos deduxit: à quo & Casius mons in Syria nomen traxisse creditur. Meminit hujus insulæ Plin. lib. 4. cap. 12. & lib. 5. cap. 31.

Caspapyrus, Κασπαπυρος, Vrbs Gandaricæ Scythiarum versùs ortum est, inus. Steph.

Caspĕrĭa, Rhœti regis Marrubiarum uxor fuit, quæ cum Anchemola privigno corpus commiscuit. Vide ANCHEMOLVS. ἢ Est item Casperia oppidum in Sabinis, fortasse idem cum eo, quod Silius Casperiolum vocat. Virgil. 7. Aeneid. Qui Tetricæ horrentes rupes, montemque Severum, Casperiamque colunt.

Casperula, Sabinorum oppidũ est apud Silium, ut dictũ est.

Caspiæ portæ. [Κασπιαι πυλαι. Ger. Die enge Clus durch den Berg Taurum in Media, welche jetzo gemeiner Teutscher art weis lang ist sie sol das Thum im Wagen Tadarch heissen ziehen.] Angustiæ sunt circa mare Caspium, quod alio nomine Hyrcanum dicitur, ad octo millia passuum, esse Solin. in longitudinem existentes: latitudine tam exigua, ut vix plaustro sint pervia. Ne sententia eorum conveniat inter autores, ad quam maris partem conjungantur. Quidam Amazones portis Caspis egressas, ad Alexandrum venisse in Hyrcaniam prodiderunt: sed illæ Caucasiæ fuerunt, per quas transitus est ex Hyberia in Scythiam. Neronis quoque principis commatio ad Caspias portas (ut inquit Plinius) ad eam transitu respiciebat. Verùm mons Taurus tribus insulis interruptus, quasi portis quibusdã pertũditur in Armeniam, in Ciliciam, & in Mediam. Sed hæ tantum Caspiæ portæ appellantur, quæ apud Medos existunt, sicut ex Ptolemæo, Plinio & Strabone licet intelligere. Per has transitus est

us est ex Babylone, & Persidæ ad mare Caspium. Vnde etiam Caspiæ dictæ sunt. ¶ Iuga verò Caspia procul hinc absunt, & Armenios, ulteriores q; populos premunt.

Caspii. Populi Scythiæ ad Caspium mare, ut auctor est Pomponius Mela, apud quos fœcundissimi sunt canes, ut scribit Valer. Flaccus lib. 6.

Caspium mare. [θάλασσα Κασπία. Ital. Mar Caspio. Germ. Das Caspiſch Meer in Aſia.] Immensæ magnitudinis lacus est iuxta Caspios & Hyrcanos montes, à cuibus nomẽ accepit. Huius maris accolæ Turcæ fuisse creduntur, qui deinde cœli cupidine desiderio adducti, primùm Armenios: deinde reliquas Asiæ populis sua sede pulsis, & bona Europæ parte occupata, à sum Persico adusq; mare Adriaticum imperium suũ extendêrunt.

Caspirus, pen. prod. Κάσπειρος, Vrbs Parthorum, finitima Indiæ, cuius incolæ cursu velocissimi sunt, ut ex Dionysii Basilicis annotavit Stephanus.

Cassandane, Filia fuit Pharnaspis, uxor Cyri, & mater Cambysis, teste Herodoto histor. lib. 3. quam immaturâ morte sublatam & Cyrus ipse deflevit, & publico regnorum suorum luctu decorari voluit.

Cassandra, Κασσάνδρα, Priami & Hecubæ Filia, quæ quum ob formæ elegantiam ab Apolline amaretur, eidem corporis sui copiam promisit, si vates ab illo fieret: quod Apollo se facturum juramento firmavit. Sed quum ida promissis non staret, iratus deus fecit ut ejusdem vaticiniis nulla fides adhiberetur, quum ex Helenæ raptu futura incommoda prædiceret. Postea desponsata fuit Choræbo, ut ait Maro (Homerus verò Othryon eum nominat) qui in auxilia Trojanis veniens, in postrema nocte periit. Hanc quoq; Ajax Oileus in Minervæ templo vitiavit, ut superius auditum est. Tandem devastata Troja, Agamemnoni in sortem contigit, cui omnia fata, quæ à conjuge servarentur, prædixit: sed more solito nihil ei creditum est. Veniens igitur cum Agamemnone domum cum eodem in convivio tussa Clytæmnestræ ovisa est. Vid. Virgil. 3. Aeneid. Sola mihi tales casus Cassandra canebat. ¶ Alia fuit Cassandra Sabatis Elia, quam Bellerophonti nupsisse Homerus autor est. ¶ Est & Cassandria oppidum, & Cassandria volumina, de quibus infrà in POTIDÆA.

Cassaniteæ, Κασσανιτέαι, Populi sancti in littore maris rubri incolentes, Stephanus.

Cassera, Macedoniæ oppidum, apud Plin. lib. 4. cap. 10. in descriptione Macedoniæ.

Cassinorus, Κασσίνορος, Vrbs Aegyptia, Steph.

Cassienus, martyr apud forum Cornelii, ubi & jacet, & quid venerat peregrinationis gratiâ & Bessianæ fieri mandat, cujus erat civis & præsul: quarum apud forum Cornelii docuerat, jussu Iuliani Imperatoris, qui prohibuerat Christianos docere, thelis discipulorum contortus est. ¶ Alius ejusdem nominis Alexandrinus sub Iovinano in Italiam venit ex, apud Ortanum templum construxit, cujus & præsul electus inde peregrinando Augustodunum venit, & episcopo Simplicio, viro sancto successit. ¶ Alius monachus Honorii tempore à Hierosolymitana Ecclesia ab Hæreticis ejectus, Massiliam venit, ubi duo condidit cœnobia: scripsit & de monachorum institutis, ubi docet, cibi abstinentiam omnium virtutum esse fundamentum. Volaterranus.

Cassipea, Vide CASSIOPÊ.

Cassilfirm, Vulgò Cassel. Vrbs Hassiæ, Vide Sterenbergium.

Cassinuta, Teste Varrone lib. 6. de ling. Lat. Oppidũ Samnitium fuit, qui à Samnis orti traxerant: id oppidum à vetusto nomine Casci, quod Sabinorũ lingua antiquum significabat, unde & Farum vetus Cassinum appellatum est.

Cassiodorus, Κασσιόδωρος, Ravennas fuit, Theodorici Gothorum regis præceptor, qui ex Senatore factus monachus, Psalterium Davidis explanavit. Extant & ejus ad Theodoricũ Epistolæ. Volaterranus.

Cassiope, sive Cassiopea. [Κασσιόπη. Germ. Die Königin der Mohren / oder Mutter Andromedæ.] Cephei regis Aethiopum uxor, & Andromedæ mater, quòd gloriaretur Nereidibus se se corporis pulchritudine præstare, illarum indignationem incurrit. Nympharum enim jactantia ejus irritatæ, incredibilis magnitudinis cetum submiserunt, filiamque ejus pulcram, nomine Andromedam, Ioco alligarunt, cetoque devorandam proposuerunt: quæ tamen Persi virtute liberata, eidem nupsit. Cassiope verò à Deo inter sidera relata, inter Cassiopen translata traditur, & ut aliquantò secùs, vertente se cœlo, retrorsum capite ferri, pedibus ipsius in ipsa Arctici circuli circumductione positis, dextram cubiti partem, & dextra manu tangit, & prope Medeam circuli facies dividitur, non procul à Cepheo genu. Occidit cum Scorpione, exoritur cum Sagittario. In capite ejus stella est ardentium una, in ore quinque insignes, in mamilla dextra clara una, in humero una, in sinistro femore duæ, in genu una, in pede ipsius dextro una, in quadrato, quo figuram ejus circumscribunt, una, in utriusq; angulis singulæ, cæteris clarius lucentes. ¶ Fuit item Cassiope, oppidum Epiri mediterraneum, à quo Cassiopæi populi dicti sunt, quorum meminit Plinius in proœmio lib. 4. Stephanus Cassiopam, Κασσιόπη, appellat. ¶ Item oppidi nomen in Corcyra insula, apud eundem lib. 4. cap. 12. quod Ptolemæo Cassiopolis dicitur.

Cassius, Κάσσιος, &c. Viri proprium, qui magister equitum fuit. ¶ Sp. Cassius regni affectati crimine damnatus, cui plus suspicio cõcupitæ dominationis nocuit, quàm res magnificè Cõsulatus, ac duo spectatissimi triumphi profuerunt. Senatus enim, Populusq; Rom. non contentus capitali cum supplicio afficere, interempto domum superjecit. In solo autem ædem Telluris fecit. Auct. Valerius lib. 6. cap. 3. ¶ Cassius CONSUL Tigurinis Galliæ pago Helvetiorum, qui à civitate decesserat, in finibus Allobrogum cum exercitu victus est: milites, qui ex ea clade superessent, obsidibus datis & dimidia rerum omnium parte, ut eos ulmes dimitterentur, cum hostibus pacti sunt, tempore quo fugatus est à Mario. Liv. libro 65. Cæsar Belli Gall. lib. 1. Tigurinus pagus quum domo exisset, patrum nostrorum memoria, L. Cassium Consulem interfecerat, & ejus exercitum sub jugum miserat. ¶ Item Cassius Tribun. plebis C. Mario, L. Flacco COSS. plures leges ad diminuendam nobilitatis potentiam tulit: in quibus, ut quem populus Rom. damnasset, eive imperium abrogasset, is Senatu non esset. Fuit & inter competitores Ciceronis in Consulatu. Autor Pædianus Cicero pro Roscio Amerino. L. Cassius ille, quem populus Rom. ventilissimum & sapientissimum judicem putabat, &c. ¶ L. Cassius, dux Pompejanus, cum decem navibus, ardente bello civili, transiit ad Cæsarẽ. ¶ Cassius item Longinus Iurisconsultus, quòd C. Cassii pernitiosi Cæsaris nomẽ ac flammata haberet, jussus est à Nerone mori: princeps fuit Sereni Salpitii, ac Eques Romanus, ut scribunt Tranquillus & Pomponius. ¶ Fuit & Cassius Severus, de quo Quintilianus sic scribit lib. 12. cap. 1. Cassius Severus, si sacceris virtutibus colorem & gravitatem orationis adjecisset, pœnendus inter præcipuos foret. Nã & ingenii plurimum in eo, & acerbitas in ira, & urbanitas, & vis summa: sed plus stomacho, quàm cuilibet dederat. Hæc ille. Hujus Cassii libri ex Senatusconsulto, abolitæ sunt, ut autor est Tranquillus. ¶ M. Avidius Cassius, præfectus exercitus Antonini principis in Oriente, dum Imperator ipse res in Germania gereret contrà Marcomannos, defecit. Iraq; relicto bello, Imperator eum cũ exercitu petit ac superat. Caput ei ablatum videre nolunt, recordatus antiquæ amicitiæ. ¶ Cassius præsul Narnensis sæpe Turonicis Gallorum, cui occurrens, animum placavit, ne civitatem everteret. Memorat hujus Gregor. 3. Dialogo. ¶ Cassius poëta Parmensis fuit, cujus ingenium in scribendo carmine mirè concitatum & promptum prædicat Horat. 1. Serm. Sat. 10:

at siquis pedibus quid claudere senis
Hoc tantum contentus, amet scripsisse ducentos
Ante cibum versus totidem cœnatus, Heroïci
Qualis fuit Cassi rapido fervente furore
Ingenium capsis quem fama est esse librisque
Ambustum propriis. Hic aliquot generibus stylum exercuit, inter quæ opera elegiaca & epigrammata ejus laudantur. Hic est qui in partibus Cassii & Bruti Tribunus militum militavit: quibus victis Athenas se cõtulit. Quintus Varus ab Augusto missus ut eum interficeret, studentem reperit, & perempto eo scrinium cum libris tulit: unde multi credidêrunt Tragœdiam Cassii Parmensis fuisse. Scripserat enim nullas alias tragœdias. Acron in illud Hor. 1. Epist. 4. Scribere quod Cassii Parmensis opuscula vitat.

Cassianus, pen. prod. adjectivum. Cic. pro Mil. Itaque illud Cassianum.

Cassius, aliud adjectivũ est, Cassia via. Cic. 12. Philip. Tres erigo, ut dixi, viæ: à supero mari, Flaminia: ab infero, Aurelia media. Cassia Ibidẽ Etruriam discriminat. Cassia. Item: Potest Cassam vitare, tenere Flaminiam.

Cassopa, pen. pro. Κασσώπη, Stephano, Oppidum est Molossorum, quod à Pyrrho Cassopen vocari suprà ostendimus.

Cassubala, Κασσούβαλα, Stephano, Ciliciæ oppidum, apud Plin. lib. 5. cap. 26.

Castalius, [Κασταλία. Germ. Ein Brunn unden am Berg Parnaſſo beim Apollone und den Muſis gelegen.] In Phocide, ad radices Parnassi montis, fons non procul à Delphis, unde & Apollinei & Musis sacer creditur: ita dictus à virgine Castalia, quæ Apollinem fugiens, præceps lapsa, & in fonte versa dicta cujus nomine Musæ ipsæ Castalides appellantur.

Castalo, Κασταλών. Maxima civitas Britanniæ (nimirum Britanniæ legendum) gentile Castalonites. Steph.

Castax, Κάστακος, Vrbs Iberiæ, gentile Castaræus, Steph.

Castanea, Κασταναία, Eudoxus perétibit. Καὶ κασταναίαν κατὰ

γραφει δε ὁ ἐξηγητης, Gentile Caltancor, Steph. nec aliud addidit.

Caltania, καλτανια, Vibs prope Taracum, gentile Caltaniates. Stephan.

Calthemes, Thraciæ ficus juxta Byzantium. Plin. lib. 4 in descriptione THRACIÆ.

Castianira, καστιανειρα, Uxor Priami pulcherrima, quam ex Asfemo Thraciæ urbe duxit uxorem, & Gorgythionem ex ea genuit. Homerus lib. Iliad. 8.

Castinum, καστινον, Mons in Aspendo Pamphyliæ, gentile Caltinus.

Castologi, A Plinio numerantur inter Belgas, lib. 4. cap. 17.

Castolus, penult. prod. καστωλος, Lydiæ urbs ita dicta à Dutiana condonatoribus, quos Lydi καστωλους appellant. ¶ Hinc Castoli campus, καστωλου πεδιον, apud Xenophontem. Vide Stephan.

Castor, & Pollux, καστωρ & πολυδευκης, Fratres gemini fuerũt, Iovis ex Leda filii, qui & Tyndaridæ passim à poetis appellantur, quemadmodum & Helena sororipotrima, Tyndaris. Hi, ubi primum adoleverunt, mare piratis liberaverunt, & obid diu matris hanti sunt, quos in repellatæ natare solent cupiocare. Post hæc Colchos cum Argonautis profecti sunt: qui in expeditione Pollux Amycum Bebrycorum regem, insidias sibi struentem interfecit. Deinde domum reverti, Helenam ut sororem à Thesco raptam, receperunt, Aphidna urbe, Thesco absente, expugnata. Tandem quum Castor diem suum obiisset, ferunt Pollucem (qui eodem cum Helena ovo natus, immortalis erat) fratris desiderio à Iove petisse ut immortalitatem suam cum fratre posset partiri: quæ ei impetrata, alternis eos & mortem oppetisse, & revixisse. Cui fabulæ occasionem dedit Geminorum natura, quorũ altero oriente, alter occidit, & conversò. A Græcis διοσκουροι, hoc est, Iovis filii, ἀπο του διος appellati sunt, & inter deos σωτηρες, hoc est, salutiferi numerati: quibus etiam Romæ insigne delubrum erat templum in foro, quòd Romani adversus Latinos periculosissimo in prælio supernas sibi fuisse crederentur. Nam (ut Dionysius lib. 6. Antiquitatum Latinarum) in pugna ad lacum Regillum apparuerunt forma augustiore, ducentes equitatum Romanũ adversus Latinos, hastisq. ferebant, propellebantq. adversarios: socios verò cohortabantur. Quæ postea ipsorum causa fuit, ut Latini fugarentur, & castra expugnarentur. Idem mox citi sunt fidorem equorum abluere juxta fontẽ Iuturnæ: deinde è conspectu mortalibus se subduxerunt. Hinc Aecastor adverbium natum, quasi per eadem Castoris, quo fœminæ uterentur, quemadmodum viri soli per Hercle jurabant. Ædepol verò erat jusjurandum tẽ vitra quàm muliebribus commune.

Castor, καστωρ, Medicus antiquissimus, docuit piperis tum herbæ (quam alio nomine Siliquastrũ nominant) bibi contra morbos comitiales. Autor Plin. lib. 20. cap. 15.

Castrã Cornelia, Locus Zeugitanæ Africæ. Plinius libro 5. capite 4.

Castrimonienses, Italiæ populi, apud Plin. lib. 3. cap. 5. Cubulterni, Castrimonienses, Cingulani, &c.

Castritius, Stellam fachonis vir fuit, qui quum Placentiæ magistratum gereret, Cn. Carbonã à Placentinis obsidẽ petenti, neque Syllam deserere, constanter denegavit, nonante hæc Carbone trucidatos gladios haberet. Ergo, inquit, antequã Carbone trucidatos gladios habeat, ego, inquit, animo. q Fuit & T. Castricius Rhetorices professor Romæ, Adriani temporibus, cui credibile, moriens, nominis primus erat charus. Vide Gell. lib. 13 cap. 10.

Castrum Novum. [Ger. Ein Statt in Italien nahe bey der Enbre auffhalb Petrara / heisset jetzt Corneto.] Italiæ oppidum est, nõ procul ab ostiis Tyberis, apud Pomp. Lib. 2, & Plin. lib. 3. ca. 5. Vulgò Corneto.

Castulones, Populi sunt Hispaniæ in cõventu Carthaginiensi, apud Plin. lib. 3 cap. 1. Quorum oppidum Castulo in Bætica est regione ad Anam fluvium. Vulgò Cestona la vieja.

Castventillan? Italiæ populi in extra regione, apud Plin. lib. 3. cap. 14.

Castvertunus, Fluvius est in sinu Tarentino, apud Plinium lib. 3. cap. 11.

Casurgis. Ptolem. libro 2. cap. 11, Oppidum est in Septentrionali parte Germaniæ. Quidam longitudinis & latitudinis cõjectura ducti arbitrantur regem esse cum Praga, Boemiæ urbe, ortus caput.

Casus. Vide CASOS.

Carthabanes, Populi sunt Arabiæ desertæ, apud Plinium lib. 5. cap. 11. quorum meminit & Strabo lib. 16. quos tamen Catabanentes vocat.

Catabathmus, καταβαθμος, Vallis est & oppidum in finibus Cyrenaicæ regionis, ea in parte qua Cyrenaica à Marmarica discriminatur, LXXXVIII. passuum à Paretonio distans. Catabathmi autem à re ipsa nomen accepit, eò quòd ea in parte, qua Mareotidem contingit, admodum declivis sit, quodque nonnisi præcipiti descensu adeatur. Nam καταβαινειν, descendere etiam unde καταβασις, & καταβατης, idem quod descensus. Plin. lib. 5. cap. 5: Finis Cyrenaicus Catabathmus appellatur, oppidum, & vallis repente concava.

Catacecaumene, καταικεκαυμενη, Mæoniæ regio, non procul ab Ephesto, arboribus carens, vite excepta, quæ generosissimũ fert vinum, quod καταικεκαυμενον appellant. Vide Strab. libro 13.

Cataceti, Asiæ populi circa Mæotin, ut docet Plinius lib. 6. capite 7.

Catadupi, Aethiopum populi ad fluvium Nilum cataractã, ubi inter occursantes scopulos tanto fragore Nilus aquæ ruunt, ut minima loci vehementia auditus instrumentum vitient, & accolas planè surdos reddant. Plin. lib. 5. cap. 9. de Nilo flavio: Sunt ibi nullis impactus, tonitrui incitatus instrumentis, potiorẽ inclutus montibus, nec alibi torrentior, vectus aquis properantibus ad locum Aethiopum, qui Catadupi vocantur, novissimo cataractæ inter occursantes scopulos non sine immenso fragore creditur, sed ruere. Vulgò Monter de Nile.

Catalaunum. Vide CASVLLINVM.

Catalon, Vide CHALA.

Catanã, pen. corr. [καταινη Stephano. Germ. Ein Statt in Sicilien unden am Berg Aetna gelegen, heisset jetzt Catania.] Siciliæ oppidum, ad radicem Aetnæ montis situm, patria Charondæ, inter Atheniensium legislatores in primis celebrati. Catanæ lituus in sepulchrum fuit Cereris, teste Cicerone 7. Ver. quod à vitio non admodum longe, sed nec alpici quidem tolerabile. Legitur & Catina per tertium vocalem in secunda syllaba. Silius libro 14. Tum Catina ardenti sinitima vicina Typhœo. Vulgò Catanea.

Caranira, καρανειρα, Insula ad Cumbis è regione Lesbi, Steph.

Catarini, καταρινοι, Populi ad mare Caspium, Steph.

Cataronia, καταρωνια, Cappadociæ pars Comagenæ prætenta, Hasymene oriunda. Autor Plin. lib. 6 cap. 2. & 3.

Cataphrygæ, Hæretici qui in Phrygia fuerunt, ut Montanus, Priscilla, & Maximilla. Hi spiritus sancti donũ non Apostolis, sed ibi tradium allegabant.

Catari, Pannoniæ populi sunt. Plin. lib. 4. cap. 25.

Catarrhus, (quod corripitur hic legebatur) Vide CATAONIA.

Catarrexen. Vide CAMBYSEN.

Cathæa, καθαια, Vitis Indica, ubi formosissimum deferunt, ut formosissimum regem eligant. Steph.

Cathalaunum. Vibs Galliæ Belgicæ, Vulgò Chalons.

Cathareus, Vide CATHANEVS.

Catmalotus, καθμαλωτος, Nicanor nominatur apud Stephanum in Mitza.

Cathi, Pro Germaniæ populis. Lege CHATTI.

Cathon, Insula à Pomponio inter Cycladas numeratur. Plinio tamen præterita nihil quis Cathonem, quam Plinius in Laconico sinu esse ait, intelligere velit. Ex Vadiano.

Cati lacus. Dicebatur ex quo aqua Petronia in Tyberim Eucharistia in agro erat cujus fecit Cam. Autor Festus.

Catilina, [Germ. Ein Gesell zu Rom / der wolte das Stat ein mal verterben angerichtet haben / worüber Durch Ciceronem entdeckt ward.] Civis Romanus fuit, conjurationis contra patriam inita auctissimus: cujus impii conatus Ciceronis prudentia oppressi sunt. Lucanus lib. 7: Pacificas fævus sensit Catilina tecutas. Vide Salustium de bello Catilinario.

Catillus. Tiburis fuit Amphiarai, qui cum fratribus Cora & Tiburto in Italiam venit, unde reliquis adjuvantibus Tibur cõdidit, & à nomine fratris nomen imposuit. Virg. 7. Æn. Catillus q; acerq. Coras, Argiva juventus. Silius lib. 8. & Tibur Catillo tum. Interpretationibus tamen Virgilii exemplaribus Catillus legitur per y.

Catina, Vide CATTINA.

Catinia, Vulgo dicitur urbs Siciliæ quæ olim Catana.

Catizi, teste Plinio, lib. 4 cap. 11 Pygmæi dicti sunt, qui circa Germaniæ Thraciæ urbem incolussent, à grubus (ut creditur) fugati.

Catre, κατρα, Civitas, gentile Catreus, Steph.

Catrabanta, καταβανα, κατραβανα, Iuxta Arabiæ, Steph.

Cato, Cognomen Porciæ familiæ fuit, quæ ex Tusculano municipio ortum traxerit. Quo primus Romam se contulit M. Porcius Cato, postea Censorius appellatus, persuasione, atq; amicitia Valerii Flacci adductus. Hic tribunus militum in Sicilia fuit. Prætor Sardiniam subegit, ubi ab Ennio fuit Græcis literis institutus, quum jam natu grandior esset. Consul deinde cum eodẽ Flacco creatus, citeriorem Hispaniam fortius est, ubi rebus feliciter gestis, urbium omnium muros, quæ ictæ sexum erant, uno die solo æquari iussit. Autor Polybius. Hunc Plinius lib. 7. cap. 27, summis laudibus extollit, absolutum eum imperatorem, Senatorem, & Oratorem appellans.

Scriptis

Scriptorum de Rerust. item alium de Origin. bus urbium Latii, & Orationes quasdam. Horum duo fuerunt Filii, quorũ alter lib. Paulo Aemylio magnã cum laude in Macedoniam misit. Alter, qui ex nomine matris Salomine tuit cognominatus, parem adhuc superstite, ijs Praetor designatus, extinctus est, egregiis de Iure civili volumin bus relictis. Autor Gel. lib. 2. cap. 14. ¶ M. Cato Vticensis, M. Porcii nepos fuit, quem & vitae, Stoicæq; disciplinae severitate referebat. Hic nudis interdum pedibus, breviq; toga in publicum prodibat, dicte adfuc facienda, non nisi turpibus rebus erubescere. Consul atum frustra petiit, quod virtuti suae fidens, populo non nimium submissè voluerit supplicare. Martiam coniugem roganti Hortensio amico liberorum causa concessit eandemq; post Hortensii mortem recepit. Id quod Cęsar avaritiae causa ab eo factum fuisse, calumniatus est. Dimisit, inquit, inopem, ut locupletem reciperet. Toto civilis belli tempore intonsus fuit. Post Pharsalicam pugnam, Vticam tele recepitq; à Scipione infeliciter gesta, perlecto Platonis de animę immortalitate Dialogo, qui Phędon inscribitur, necem sibi consciv. ¶ Hic tantae fuit apud populum autoritatis ac fidei, ut de rebus incredibilibus proverbio diceretur, ut inquit Plutarchus: νῦν μὲν ἐστὶ Κάτωνος ἀξιόπιστα, Illud incredibile est, etiamsi dicat Cato. Et orator quidam quum hyperbolicãs diceret minus non esse credendum, adjecit. Ne Catoni quidem. Cicer. Epist. ad Attic. lib. 2: Quid Caro ille noster, qui mihi unus est pro centum millibus? ¶ Tertius Cato, proverbialis est ironia in vivos, impedio tetricos, atq; alienae vitae cęlores. Iuvenal. habebat jam Roma pudorem Tertius è coelo cecidit Cato.

¶ Fuit & Cato quidam Grammaticus Syllae temporibus, cujus meminit Tranquillus.

Catoni, Plinio populi sunt Scythiae, circa Mæotin agentes, lib. 6 cap. 8.

Catopterium, κατοπτήριον. Locus excelsus supra Anemoriã Phocidis urbem, ut in Anemoria diximus.

Catria, Vide AEGVSSA.

Catti. Vide CHATTI.

Cattiterides, Vide CASSITEROS.

Cattuca, Vide CATIZI.

Caudiana Porta Romae dicta est, quia nõ longè ab ea ad planitiem Caudinae fyeus, fragibus inimicum, rusticanos immanitatem, ut fruges flavescentes ad maturitatem perducerent. Festus.

Caullus, Poëta Veronensis, natus anno ante Sallustium, Sylla, Mariq; temporibus, in poëmatis cum lascivus, tum mordax, quippe qui Cæsari maximo conservo minimè peperci t, Iambis eum criminatus: reconciliatus nihilominus, ac eodẽ die ab eo coenae admissus est, ut autor est Tranquillus. Scripsit de passere suae Lesbiae: celebravit nuptias Manlii: amavit Iuventium, & Clodiam, quam ficto nomine Lesbiam vocat. Scripsit & alia inculta. Mortuus est Romae. Ovid. lib. 2. de Trist. Sic fuit lasciva castitate est saepè Catullo Femina, &c.

Catulus, Cognomen nobilissimae familiae Lutatiae, à Catoni ob calidum ingenium ita additum. Ex hac familia fuit Quintus Lutatius Catulus, qui Poenos apud Aegates insulas navali praelio superavit, lexcentis eorum navibus aut captis, aut depressis. ¶ Fuit & alter Catulus, C. Marii in quarto Consulatu collega, & in Cimbris profligandis adjutor: à quo postea regnante Sylla mortis jussus, hausto vivis carbonibus se praefocavit. Hic est ille Catulus, cujus postea manes Sylla Marii luctuosis manibus placavit.

Catuscionium. [κατυσκευώνιον. Germ. Ein Stam in England/ heist jetzt Cardal, alias Cardelia.] Britanniae insulae oppidum est Ptolem. lib. 2. cap. 3.

Caturiges, Ital. populi sunt, trans Padum à Plin. lib. 3. cap. 16. in undecima Italiae regione collocati.

Cavares, Narbonensis Galliae populi sunt, quorum metropolis est Avenio Autores Plin. lib. 3 cap. 4 & Mela lib. 2.

Caucasus, pen. corr. [Καύκασος. Germ. Ein hoher und hoher Berg in Asia, so gegen Mitternacht an Scythien stosst.] Mons in India editissimus ad Septentrionem versus Scythas, Indiam à Scythia dimens, asper & inhospitalis. Virg. 4. Aen. Sed duris genuit te cautibus horrens Caucasus. Hic feritatem adeo studiis esse, ut ab eo altera majora visantur, & eorum ortus, occasusq; diligenter perspectentur, quòd fieri Scythae, cum mõtis accolae, ferro nonnisi permutationis causa habuerit.

Caucãsius, a, um, καυκάσιος. Virgilius Aeglog. 6 Caucasiasq; refert volucres.

Cauchae, Campi sunt, quos Tigris fluvius Septentrionẽ versus flexus ferat. Plin. lib. 6 cap. 27.

Caucon, Vide in APPELL.

Cauconea, καυκωνία, Regio à Caucane rege aut fluvio dicta, Steph. Vide MACISTVS.

Caudis vel Caudium, Oppidum Samnitium: unde Caudinae furcae, & Caudinae fauces, nobilitate insigni clade & ignominia, quam Romani exercitus sub Sp. Postumio à Samnitibus acceperunt. Lucan. lib. 2: Virtus Caudinas speravit vincere furcas. Caudinae fauces apud Solinum lib. 8.

Caulici, καυλικοί. (Apollonio Cauliaci) populi juxta Ionium sinum, à monte sic dicti.

Cavindana, Vide CANINDANA.

Caulon, onis, καυλών, Oppidum est in prima Italiae fronte apud Locros, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 10. Virg. 3. Aeneid. Caulonisq; arces, & navifragum Scylaceum. Quanquam ibi Poëta non tam de oppido, quàm de promontorio loqui videtur. Hanc urbem Strabo lib. 6. Pomponius lib. 2. & Stephanus de Vrbibus Cauloniam appellant, καυλωνίαν.

Caumas, Vnus è Centauris, Ixionis filius, Boccat. lib. 9.

Caunus, καῦνος, Vulgò Kaune, Cariae oppidum maritimum, è regione Rhodi, nõ procul ab ostiis Calbis fluvii, ęstate & autumno ad inhabitandum grave, ob calorem & pomorum copiam, ut scribit Strabo lib. 14. Ob id Caunis pestilenti coelo esse dicebatur. Hos quum intutus esset Straconicus citharoedus, hamo salibus plenus illum ex 6. Iliad. versiculum in eos protulit: Οἵη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν, id est, Tale quidem genus est hominum, qualis est foliorum. Colorem videlicet quo omnes pallebant, foggillans. Caunii verò quum hominem incessissent acrius, quod urbem ut morbidam carperet. Ego, inquit, non morbidam dicere ausim, sed mortui ambulant urbanius multò sermoq; quam prius illudens. Ab hac civitate advehebantur fici, Caunicae dictae. Cicero libro 2. de Divinat. Quum M. Crassus exercitum Brundusii imponeret, quidã in portu caricas Caunio advectas videns, Cauneas dimittabat. ¶ Est etiam CAVNVS, nomen proprium viri, cujus soror Byblis impotenter illum adamavit, à quo quum esset repulsa, sibi nectet mortem conscivit. Ovid. 9. Metam. Hinc locus adagio: Caunius amor, καυνίου ἔρως. De fœdo amore dicebatur, aut ubi quis ea delideraret, quae nec; fas esset concupiscere, utq; liceret assequi. Diogenianus & Eustathius.

Cauris fum Ptolemaeo, Lusitaniae oppidum: alio nomine Caura, vulgò Cora.

Caurus, καῦρος, Insula erat, quae postea dicta est Andros: deinde Autandros, Plin. lib. 4 cap. 12. Vulgò Andro.

Caurus, [ἀφηλιώτης. Ital. Ponente maestro. Germ. Der Wind so von dem Sommerlichen niedergang der Sonnen herwehet. Flandr. Noordwest west. Vol. Wind zwischen Nord und West. Vng. Napnyugat/ Zephyrus. Ang. The south west wind.] Ventus ab Occasu hibernus flans, qui & Corus dicitur. Virgilius 3. Georg. Semper hyems, semper spirantes frigora Cauri.

Cauris, auris, καῦρις, Vrbs Thelphusiae vicina in Arcadia, ubi Cauris tribus fylaris, Aesculapius colebatur, Steph.

Cayeus, Vide CATOVS.

Cayster, [Καΰστρος. Stephano. Germ. Ein fluß in Lydia/ im mittelsten viel Schwanen hat/ so auch in der Stadt Ephesi herumb fleußt.] Fluvius Lydiae, Smyrnae proximus, cygnis abundans: cui multos annos fere à defectu Ephesum abluit. Dicitur κάϋστρος, quod est ἄμαυρος, quodammodo propinquus sit Caracecaumenae, quae pars est Ephesiae praetorridae & deusta fertilis nulla, praeter vitem, arbore fed vino praestantissimo, quod Virruvius & Plin. Catarecaumenen ex hac origine denominant.

Caystri campi, κάϋστρου πεδίον, Stephano, campi sunt foecundissimi sub Sardibus: Lydorum urbe, Cori & Hermi campis contigua: dicti à Caystro vicino fluvio. Virg. Caystria prata virent, lib. 1. Georg. Vide plura apud Strabonem, lib. 13.

Caystrus, κάϋστρος, Oppidum est Ciliciae mediterraneum, teste Ptolemaeo, lib. 5. cap. 8.

C ante E.

Ceã, sive Ceos (utroq; enim modo appellari autor est Plin. lib. 4. cap. 12.) Insula est sub Euboea, bombycinarum vestium textrinis olim nobilitata. ¶ Hae enim insula Pamphila Latoi filia prima adorta est bombycum telas retorquere, texq; rursus texere, ut refert autor idem Plin. lib. 11. cap. 22. Hinc Ceae vestes dictae sunt, quae in hac insula ex bombyce tenuissimae texebantur in usum fœminarum. Propertius: Et tenues Ceae vestis onus leve. ¶ Ptolemaeus nunc insulam Cian appellat, ut hodie quoque vigilis nauticis. Vrbes olim habuit tres, Carthaeam, Iulidem, & Coressum.

Cecrops, κέκροψ, Cecropis rex fuit, pater Erechthei, & avus Euphemae, cujus meminit Homerus Iliad.

Cebes, etis, ὁ Κέβης, Thebanus fuit Philosophus, cujus etiam hodie extant Dialogi, quibus tale duplicem humanae vitae speciẽ in tabula quadam ob oculos ponit. Vide Suidam & Lactetium.

Cebrēnsis, κεβρηνίς, Regio nuncupata est Troadis ea oppidi ejusdem nominis, non procul à Scepsi: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 30. ¶ Fuit & Cebrene in Thracia, diœcesi Straboni lib. 13. Et fluvius quidam Artisous in Thracia, propè quem Cebrenii Thraces habitant. Multa enim apud Thraces, & Thraces eisdem nominibus appellantur, ut Scae Thraces quidam, & Scaeus amnis, & Scaeus murus, & Scaeae Trojanae portae. Item Xanthi

Thraces, & Xanthus Trojæ fluvius. Arisbus quoque in Hellesponto mentitur. Aris da Troję civitas est. Ité Rhetus apud Trojam fuit, Rhebas etiam Thracum rex fuit. Dicta est autem Cebrenia vel ab amne Cebrene (ut ex sententia Herodiani refert Steph.) vel, ut alii malunt, à Cebrione Priami nothо, quàquam Strabonі magis placet Cebrionem potiùs à Cebrenia, vel (ut apud eum legitur) Cemmia urbe nomen accepisse.

Cebrēnis, hujus Cebrenidis, fœm. patronymicū, κεβρηνίς. Ovid. 1. Metam. Aspicit Hesperien patria Cebrenida rupe. Statius in Sylv. Viduæ Cebrenidos arida fletu Flumina.

Cebrēnis, pen. prod. κεβρήνιος, Nomen gentile Aufonium:

Sic qui vænalis tam longa ætate Cebrenus
Non habet emptorem, fit tibi pro pretio.

Cebrica Chersonesus, κεβρικὴ χερσόνησος, nominatur apud Steph. in mentione Saxanum fortè Cimmerica legendum.

Cebriōnes, κεβρίονες, Filius fuit Priami, sed illegitimo toro natus, qui à Patroclo saxo ictus, interiit. Iliad. ν.

Κεβριόνην ὃς τόν γε κασιγνήτοιο νόθοιο: id est,
Cebrionem haud propria Priamo de conjuge natum.

Cecina, Fluvius est Thraciæ, ad Volaterras, autore Pomponio lib. 2. & Plin. lib. 3. cap. 5. Vulgò Cecina.

Cecinna, Prænomine Aulus, Eques Romanus fuit, ex municipio Volaterrano: Ciceronis familiaris, & ab eo in causa quadam hæreditatis defensus: de quare etiam nunc extat Ciceronis oratio. Hic tempore belli civilis non contentus Pompeii partes sequi, edito etiam in Cæsarem libro, acerrimè eū infectatus est, ut est videre apud Ciceronem in Epist. Famil. ¶ Scripsit & librum de fulminum procreatione, quem Seneca se fatetur imitari. ¶ Fuit etiam Cecinna quidam ex Octavii Cæsaris scribis, cujus meminit Cic. in Epist. ad Atticum. ¶ Cecinna item alius fuit, ex Vitellii ducibus, qui apud Bebriacū cum Othonianis feliciter dimicavit. ¶ Memorat & Suetonius in Tito cujusdam Cecinnæ, qui ob suspitionem conjurationis ab Imperatore ad cœnam invitatus, perfidiosè interfectus est.

Cecrops, [κέκροψ. Germ. Der erste König in Athen.] Primus Atheniensium rex, qui annis quinquaginta regnavit. Hic Athenas instauravit.

Cecrōpidēs, æ, um, pro Festivum, κεκροπικός. Virg. lib. 4. Georgic. Cecropias (sanatus apes) amor urget habendi.

Cecrōpia, Oppidum à Cecrope condituse: nunc est arx Athenarum. Plin. lib. 5. cap. 30. Oppidum, inquit, Cecrops à se appellavit Cecropiam, quæ nunc est arx Athenis.

Cecrōpis, idis, κεκροπὶς, Patronymicum fœmininum.

Cecrōpidæ, κεκροπίδαι, Athenienses dicti sunt, à Cecrope rege. Ovid. 7. Metam. Phocus in arctius spatium, pulchrosque recessus Cecropidas duxit.

Cecryphalea, κεκρυφάλεια, Promontorium, seu insula Peloponneti, juxta quam Athenienses ab Aegyptiis prælio superari fecerunt, Steph.

Cēdar. [קֵדָר kedhár, κεδάρ.] Regio Arabiæ, ut apud Isaiam: Auferetur omnis gloria Cedar. Nam (ut inquit Hieronymus) ex Ismaële Cedar & Agareni, qui perverso nomine Sarraceni vocantur, genesim ducunt.

Cedrea, κέδρεα, Cariæ oppidū, cujus incolæ Cedreatæ, & Cedrei appellantur. Steph.

Cedrei. [יִשְׁבֵי קֵדָר yishbéi kedhár.] Arabiæ populi sunt, Candeis & Nabathæis finitimi: quorum meminit Plin. libr. 5. cap. 11.

Cedropolis, κεδροπόλις, Oppidū in Caria: à quo Cedropolitæ.

Cedros, Insula est in Germaniæ finibus: cedri genere silvosa, inde electrum in petras defluere dicitur. Perottus.

Cedrosia, κεδροσία, Populi prope mare rubrum. Steph.

Cēlādon, pen. corr. κελάδων, Amnis est ignobilis, in Alpheum influens, apud Strab. lib. 7. Georg. ¶ Est etiam Celadon nomen unius ex iis, qui una cum Phineo in aula Cephei regis Aethiopum, Perseo vim inferre conati, perierunt. Ovid. 5. Metamor. Occidit & Celadon Mendesius, occidit Alcteus.

Celadonte, ues, pen. prod. κελαδόντη, Oppidum Locridis, apud Steph. unum quo Gentile, Celadonensis, is, um.

Cēlādūsa, κελάδουσα, Insigne est insula maris Aegæi, Delo proxima, cum angusto freto ab ea divisa, ut catena aliquando ei fuerit annexa. Aliis nominibus Rhene, & Artemite dicitur. In hac Delii mortuos suos sepelichāt, religione scilicet prohibente, ne quenquam in Delo humarent. Vide Thucydidem Belli Peloponnesiaci lib. 4. & Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Sunt item Celadusæ parvæ aliquot maris Adriatici insulæ, Liburniæ adjacentes: quarum meminit Plin. lib. 4. cap. 26.

Cēlænæ, κελαιναί, Collis est Asiæ propriè dictæ, in quo urbs fuit ejusdem nominis, ex qua Antiochus Soter incolas transtulit in eam, quam à nomine matris Apamiam appellavit. Auctor Strabo lib. 12. Plin. verò lib. 5. cap. 29. Celenas eadem facit cum Apamia. Ternus (inquit) convenarum Apamiam vadit, ante appellatam Celenas. Circa hanc urbem fluit Marsyas amnis: ibiq; volunt poetæ Marsyam tibiarum cantu cum Apolline certasse. ¶ Celænas item alias collocat Plin. lib. 5. cap. 31. in ea parte Asiæ, quæ Phrygiæ superjecta est, juxta Andrii, Anceyram, & Calatias.

Cēlæno, κελαινώ, cum diphthongo. Fuit una ex Harpiis, ἀπὸ τοῦ κελαινοῦ τοῦ ὄρους: hoc est, à nigredine aëris appellata. Virgil. 3. Aen. Una in præcelsa consedit rupe Celæno Infelix vates.

Cēlænō, κελαινώ, una ex Pleiadibus Atlantis & Pleiones nymphæ filia, cum qua Jupiter consuluit. Ovid.

& te formosa Celæno,
Majam & Electram, Taygetamq; Iovisfelicet cōcubuisse ferunt. Vide infrà de Pleiadibus.

Celegeri, Mœtiæ, quę Pannoniæ jungitur, populi autor Plin. lib. 4. cap. 18. an deceptione Mœtiæ.

Cēlēndræ, arum, Oppidum Ciliciæ, cum porto ejusdem nominis apud Strabonem lib. 14. & Pomponium Melam, lib. 1. in Ciliciæ descriptione. Lucan. lib. 8. sequitur pars magna senatus Ad profugum: collecta ducem, parvisque Celendris, Quo portu mittit, quas, recipitq; Selinus.

Celeia, Norici oppidum. Plin. lib. 3. cap. 24. Vulgò Cilia.

Celerini, Citerioris Hispaniæ populi sunt, supra Vettcaras & Gronios: quorum ager Ana fluvio irrigatur, ut radicat Ptolemæus lib. 2. cap. 6. & Pomponius lib. 3.

Cēlærūs, κελαιρὸς, Populi Thesprotiæ, vicini Thessaliæ, Steph.

Cēlærūs, pen. prod. Locus Campaniæ sunomen luxit.

Cēlærizō, κελαρύζω, Vox Boeotiæ prope Aonian à Celerino quodam. Stephanus.

Cēleus, Duarum syllabarum, κελεός, Rex erat Eleusinæ, pater Triptolemi, cui Ceres, quòd eductam illo excepta hospitio, cōmonstravit omnium agriculturæ rationem. Hinc locus factus proverbio: Ceres tua fellex, pro vili & rusticana supellectile. Virg. 1. Georg. Virgea præterea Celei vilisq; supellex. Ovidius item lib. 4. Fast. Plautos eum vocat Celionem: Quale, inquit, supellex Celionis.

Celmis, κελμὶς, Nutrix fuit Jovis, quem & parvulus adhuc Jupiter plurimum amavit. Cæterùm quòs aliquando mortalem esse Jovem dixisset, Jupiter injuriæ memor, quem expulso Saturno cœlum impetrasset, in adamantem lapidem commutavit illam. Ovid. 4. Metam. Te quoq; nunc adamas quondam fidissime parvo Celmi Jovi. Ab hoc dicti Adamantes. Celmis in ferro κελμὶς ἐν σιδήρῳ. Dii confacrent deis, qui præter modum suis fidentes viribus, tanquàm nec pugnantes, nec vitia cæteris.

Celsenses, Populi sunt citerioris Hispaniæ apud Plinium Firo 3. cap. 4.

Celsus, Plagiarius fuit Horatii temporibus, qui veterum poëtarum scripta suppilabatur: quem sic notat lib. 1. Epist. ad Iulium Florum scribens:

Quid mihi Celsus agit monitus, multumq; monendus
Privatas ut quærat opes, & tangere vitet
Scripta Palatinus quæcunq; recepit Apollo:
Ne, si forte suis repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum
Furtivis nudata coloribus.

¶ Fuit & Cornelius Celsus, cæteræ eruditionis nomine à Quintiliano commendatus: qui & Rhetoricam multò quàm antea diligentius explicavit, & de re militari diligentissime scripsit: nostrique pene disciplinæ genus in artem redigit: ex quibus ad nostra tempora nihil pervenit præter octo elegantissimos de Re medica libros, qui omnium manibus teruntur.

Celtæ, Κελτοὶ. Germ. Die Kelten oder Gallier, so zwischen den Wassern Garunda, Rhodano und der Seinar alter Sequana gesessen.] Populi Galliæ Comatæ, inter Garumnam & Sequanam fluvios: ita dicti à Celto Polyphemi filio, si Appiano credimus. Pomponius Mela, lib. 3. Populorū Comatæ Galliæ ita famosa nomina sunt: terminantur q; fluviis ingentibus. Nam à Pyrenæo ad Garumnam Aquitania, ab eo ad Sequanam Celtæ: inde ad Rhenum pertinent Belgæ. ¶ A Celtis etiam Celtiberi Hispaniæ populi origine traxisse creduntur, qui quā venissent ab Iberum Hispaniæ fluvium, ibiq; cōsedissent, assumpto ad nomen suum fluvii nomine, juncta quem consederant, Celtiberi, κελτίβηρες, dicti sunt: & regio eorum Celtiberia. Vulgò, Aragon. Lucan. lib. 3. profugiq; à gente vetusta Gallorum Celtæ miscentes nomen Iberi.

Celtibērĭcus, a, um, κελτιβηρικός. Nomen possessivum: ut, Bellum Celtibericum.

Celtĭcā, Oppidum est Hispaniæ Baticæ, in conventu Hispalensi, ut scribit Plin. lib. 3. cap. 1.

Celtĭca, κελτική, Tertia pars Galliæ Comatæ, inter Sequanā & Garumnā fluvios sita. Plin. lib. 4. ca. 19. Gallia, inquit, Comata uno nomine appellata, in tria populorum genera dividitur, armis, moribus, linguā distincta. A Scalde, ad Sequanā, Belgica, ab eo ad Garumnā Celtica, eademq; Lugdunensis. Inde ad Pyrenæi montis excursum Aquitania. A remotica ante dicta.

Celticum,

Celticum, κελτικὸν, Promontorium est Hispaniæ exteriοris in Gallicarum tractu, in Occasum. Occidentē versus, quàm longissimè excurrens: idem cum eo, quod Ptolemæus Nerium, & vulgus nautarū hodie from terre appellat. Vide Pomponium Melam lib. 3.

Cema. Narbonensis provinciæ fluvius, ex Alpium monte Cemmeno profusus Plin. lib. 3. cap. 4.

Cemellon. Oppidum Ligusticæ, non procul à portu Herculis Monœci, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Cemmenus, κεμμηνὸς ὄρος, Mons Narbonensis Galliæ, non procul à Varo fluvio, ex quo Cemmenis profunditur: unde & montī nomen factum videtur. Vide Plin. lib. 3. cap. 4.

Cenchreæ, arum, κεγχρεαὶ, Portus est Corinthiorum, ad finū Saronicum, quem adjacentem Lecheæ alter portus ad sinum Crissæum, sive Corinthiacū. Spatium autem inter duos hosce portus medium, Isthmus appellatur. Plin. lib. 4. cap. 4. Angustiæ, unde procedit Peloponnesus, Isthmus appellatur. In eo loco contrumpentia è diverso, quæ dicta sunt maria, omnem ibi latitudinem vocant, donec contrario incursu æquorem tantorum, in quinque M. pass. intervallo, excisis utrinque lateribus, angusta cervice Peloponnesum contingat Hellas. Corinthiacus sinus, illinc Saronicus appellatur sinus. Lecheæ hinc, Cenchreæ illinc, angustatum termini, longo & ancipiti navium ambitu, quas magnitudo plaustris transvehi prohibet.

Cenchrius, κεγχρεὺς, Fluvius est Ioniæ, non procul ab Ephesο, unum Ortygiam irrigans, ubi Latona Dianam & Apollinem creditur peperisse. Tacitus lib. 3. de Ephesiorum legationibus ad senatum missis. Primum, inquit, omnium Ephesii adiere, memorantes, non ut vulgus crederet, Dianam atque Apollinem Delo genitos, esse apud se Cenchrium amnem, lucum Ortygium, ubi Latonam partu gravidam, & oleæ, quæ tum etiam manat, adnisam, edidisse numina, deorumq; monitis sacratum nemus.

Centrum, Vide CAENEVM.

Centrus. Vide CAENEVS.

Centina. Latī oppidum fuit, à Romulo deletum: cujus meminit Plin. lib. 9. cap. 5. Rectius Cænina.

Cenomani, κενωμανοὶ, Fuerunt Populi Galliæ Cisalpinæ, teste Plin. lib. 3. cap. 19. quorum caput Brixia fuit. ¶ Sunt etiā Galliæ Celticæ populi, Andegavis finitimi: quorum etiam meminit Plin. lib. 4. cap. 18. Vulgò Le Mansuois: & regio ipsa Cenomania. Vulgo Le Maine.

Centaurectus. Galata quidā fuit, qui Antiocho rege occiso, equo ejus portus, eum ovans confrendit. Quod ille indigne ferens, præceps ex abrupta desiit, unaq; cū stellare est examinatus, ut ex Phylarchi sententia refert Plin. lib. 2. cap. 42.

Centauri, [illegible]. Ger. Böcker in Thessalia so die Ross sollen erstlich gezeuget und geboren haben.] Thessaliæ populi, secus Pelium montē habitantes, qui primi equos domare, & ex iis pugnare cœperunt: quo factum est, ut à vicinis populis primùm conspecti, membra partim humana, partim equina habuisse crederentur. De harum origine sic fabulantur Poetæ: Ixionem à Jove deorum immortalium mensæ admissum, Junonis amore captum fuisse, eamq; de stupro interpellasse. Quod cum illa viro suo indicasset, Jovem Ixionī nubem subjecisse in uxoris imaginem transformatā, eamq; Ixionem pro Junone oppressisse, & ex ea Centauros generasse: qui inde Nubigenæ dicti sunt. Cui fabulæ ansam præbuisse videtur castellum nomine νεφέλη, Centaurorum sedes. νεφέλη enim Latinè nubem tonat. Hi quū in nuptiis Pirithoi vino madentes sponsam rapere conarentur, à Theseo & Lapithis partim cæsi, partim in fugā acti sunt. ¶ Unde locus factus Adagio: Μετὰ μὲν οὐκ ἐσθλὸν Κενταύροις, οὐδὲ δὶς οἰνοβαρέσσιν. In vinolentos & insultus dicebatur, & qui conarētur, quod effici nō posset. Adagiū à Diogeniano refertur, isq; convenire putat in cōtentiosos & alieni appetentes: propterea quòd Centauris eximiū amor erga rerum alienarū appetentia. Idem & Hippocentauri dicti sunt, quòd equis insidentes, boves ceteris agitatos, stimulis ad recta revocarint. Est enim κεντρίζειν stimulare & pungere. Centaurorū nomina, qui magis insignes fuerunt, hæc sunt: Chiron, Eurytus, Amycus, Grineus, Rhoetus, Arneus, Lycidas, Medō, Nessus, Caumas, Mermeros, Pholus. Hic Herculem susceptile dicitur hospitio. Lucr. lib. 6. Hospes & Alcidæ magni Phole. ¶ Et etiā Centaurus navis nomine apud Virg. Aen. Centauro insuper invehitur magna.

Centauris, Κένταυρις, Fluvius Arcadiæ est, qui prius Evenus dicebatur, post Nessi Centauri mortem ab Hercule interfecti, à poëtis Centaurus vocatus.

Centumum, κεντοῦμον, Umbriæ oppidō, apud Ptolem. lib. 3. ca. 1. Alii Sentinum scribunt per I, quorum etiam Plinius suffragatur, qui in Umbriæ descriptione Sentinatium meminit.

Centrones. Populi sunt qui inter alpinas gentes Plin. commemorantur lib. 3. cap. 20.

Centumperanea, insula est in agro Sentinatum, Nicolai Perotti patria.

Centuripe, es, sive Centuripæ, arum, κεντοριπη Ptolemæo. Oppidū est Siciliæ sub Ætnæ monte, Symæthi fluvio, & Catanæ urbi proximum, ut tradit Strabo libro 6. ¶ Hinc Centuripini populi, quorum meminit Plinius libro 3. capite 8. Et Crocum Centuripinum, apud eundem lib. 21. cap. 6. Vulgò Centorbe.

Cephalas, κεφαλᾶς, Promontorium altum & sylvosum majoris Syrtis initium. Strab. lib. ult.

Cephaledium, Sraboni, Cephaledis Plinio, Oppidū est Siciliæ, non procul ab Himera fluvio. Vide Plin. lib. 3. cap. 8. & Strab. lib. 6. Vulgò Cefalù.

Cephalotomi, κεφαλοτόμοι, Colchicæ regionis populi. Autor Plinius libro sexto, capite quinto, in descriptione regionis COLCHICÆ.

Cephalene, κεφαλὴ, vel Cephalenia, κεφαλλωνία, tum ex longo post. Insula fons matris, à Cephalo Amphitryonis socio, vel à Cephalo Dejonei filio dicta. De hac Strab. lib. 10. Non dubitavēre pleriq; Cephalenam eandem, & Dulichium appellare, & Taphium. Ait Taphios & Cephalenios colluvie exēre Telebœas, & advectus illos Amphitryonem exercitū ducentē, assumpto socio Dejonei filio Cephalo, ex Athenis profugo. Insula deinde Amphitryonem potitum, cum Cephalo tradidisse, ab eoq; nomen habuisse similum. Hinc populi Cephalenes, κεφαλλῆνες, qui Ulyssem ad bellum Trojanū sequuti fuisse, ut est videre apud Hom. in Catalogo navium.

Cephalœdis, Siciliæ fluvius, cujus meminit Plin. lib. 3. ca. 8. in descriptione Siciliæ. Hodie Cephaledum.

Cephalis, κεφαλὶς, Æoli filius, sive (ut alii tradunt) Deionei & Æolī nepos. Hic Procum Erechthei, vel secundùm Servium, Hyphi regis filiam uxorem habuit: eō non minùs etiam diligebatur ab Aurora, quæ illi cantum Lælapem, & duo hastilia, omnia quæ vellet, contingentia (erat enim venator insignis) dederat. Quapropter uxor suspicans maritum sum alterius mulieris amore captū, furtim cum in silvam secuta est: & ut experiretur an alterā adamaret, inter virgulta se abscondit. Lassus itaq; æstu, laboreq; Cephalus, quòd se ad virgulta recepisset, sub arboris cujusdam umbra recumbens, Auroram invocabat. Quæ propter suspicata Procris, pellicem illic eo nomine, quam alio vocaret, quò rem omnē melius cognoscere, propiùs voluit accedere. Videns itaq; Cephalus virgultā commoveri, feram ratus, jaculum immittit, atq; ita infelicem uxorem interfecit. Vicelatius hanc fabulam apud Ovid. lib. 7. Metam. Hunc postea ab Aurora raptum, idem Ovid. autor est lib. 3. de Arte amandi: Lunamq; Endymion non est tibi Luna pudori. Nec Cephalus rosea præda pudenda deæ. Neq; tamē desunt, qui à Jove in lapidem convertum tradunt. ¶ Alter fuit Cephalus, Atheniensis orator, qui primus prooemia & epilogos induxit. Autor Suidas. Hujus Cephali Aeschines & Demosthenes in orationibus adversariis meminerunt.

Cepheus, [illegible]. Germ. Ein König der Moren vnd ein vater Andromede.] teste Dyctis, Aethiopū rex fuit, Andromedæ pater, quam Perseus periculo liberatam uxorem duxit. Hic postea unà cum uxore Cassiopea & Andromeda filia, & genero Perse, in cœlum translatus dicitur. ¶ Oritur Cepheus in 15. parte Capricorni.

Cephēis, Ovid. 4. Meram. Cephēia conspexit arva.

Cephis Stratonos nobilis, cujus meminit Plin. lib. 34. cap. 8.

Cephisia, [illegible]. Ger. Die stadt offt Cephisa in Attica.] Attica regio quam Cecrops Athenarum cōditor omnem ejus regionis multitudinem in XII. urbes digessit. Sed Theseus postea has omnes in unam Athenarum civitatē congregavit. Dicta Cephisia à Cephiso amne. ¶ Est & Cephisia fons Atticæ. Ecus Latine, Caballinō.

Cephisis, κεφισὶς, Lacus est juxta Atlanticum mare quē Mauri Æthiopum vocant, quod sole fervefactum electrū e limo dare creditus. Erat ex Alexandri sententia, tradit Plin. lib. 37. ca. 2.

Cephisiodorus, κεφισιόδωρος, Atheniensis Tragicus, antiquæ tragœdiæ scriptor, cujus fabulas enumerat Suidas. ¶ Cephisiodorus item statuarius, Praxitelis filius. ¶ Alius præterea inter præcipuos pictores. Plin. lib. 35. cap. 9.

Cephisodorus, κεφισόδωρος, Scriptor apud Plutarchum lib. 3. περὶ τύχης. Cephisodorus Atheniensium dux, qui rei malè gestæ damnatus in ejus Editione Alopeconnesii quinq; talentis multatus est. Autor Suidas.

Cephisis, pen. prod. κηφισὶς, Fluvius est per Bœotiam fluens, magna ex parte torrentis instar humare Phlegræum se cōfert. Ortus habet in radicibus Parnassi montis. Tarainus lib. 3. Eccui confer duces quos impiger amnis Faticida Cephisus aquat. Cephisi aquas fatidicas dixit, propter Themidis oraculum, fluvio hunc vicinum: à quo Deucalioni & Pyrrhæ ratio ostensa est, qua genus humanū posset repetari. ¶ Cephisides & Cephisia ora, apud Ovidium. Hujus etiam meminit Plin. lib. 4. cap. 7.

Cepio, Nomen Romani civis, qui cum Druso inimicitias habuit;

buit unde origo socialis belli, & exitia rerum, ut Asconius & Valerius Maximus testantur. ¶ Fuere & alii Cepiones: nam & Catonis Vticensis frater Cepio dictus est. ¶ Et Cepio Servilius, is cujus culpa Romanus exercitus à Cimbris deletus est, quo nomine accusatus, damnatus q; in exilio periit. ¶ Fuit & Q. Cepio Servilius, qui de Cilicibus triumphavit: sed postea reus, damnatus q; in Gemoniis scalis manu carnifices laceratus traditur, ut refert Valer. Maxim.

Cepæ Plinio, κήπαι. Suidæ. Vrbs est ad Bosphorum Cimmerium, Milesiorum colonia: cujus meminit & Pompon. lib. 1.

Cerambycas, κεραμβύκας. Fluvius & insulani Cerambyce, Vide CARAMBYCIS.

Cĕrămicus, κεραμεικός, Cariæ Genus est non longè ab Halicarnasso nobilissima urbe. Autor Pomp. libro 1 In Cariæ descriptione, & Plin. lib. 5 cap. 29. ¶ Ceramici item duo fuerunt Athenis, de quibus Suidas tenbit ista verbis: Athenis Ceramici, loci duo erant: unus in civitate, alter extra civitatem in quo qui in bello cecidissent, publico sumptu sepeliebantur, funebriq; oratione ornabantur. Qui verò in urbe erat, locus erat, & ecclesia, constituta; sedes meretricibus. ¶ Fuit præterea Ceramicus, Attiæ regionis locus præaltus, eodem Suida autore, in quo lampadum certamina peragebantur, de quibus vide Erasmum in Proverbio: Lampadem tibi curtu trado. ¶ Ceramici meminit etiam Plinius, cujus ex trigesimo sexto verba hæc sunt: Opera Praxitelis sunt Athenis in Ceramico. Potest autem videri ex eo derivatum, quòd κεραμὸς tegulam significat.

Cerasmus, κέρασμος. Oppidum Cariæ in conventu Alabandico: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 29.

Cerasiæ, Insulæ sunt in Sarere Arabiæ prope Syenen, quæ in fine est Aethiopiæ. Autor Plin. lib 5. cap. 9.

Cerastis, κεράστης & κεράστις Stephano, Victus est Cyprus: quoniam homines cerastas cornibus insignes eam olim tenuisse quidam ferunt. Alii quòd procurrentibus promontoriis, velut infectis cornibus assurgat Vulgò Cõjare.

Cĕrăstis, suntis, [κεράστης. Germ. Ein Stock in Pfeffer, von welchem man jhm erstlich die Hörner in Italien gebrochen hat.] Vulgò Zerfano. Vrbs Ponti à Lucullo expugnata: unde cerasa primùm in Italiam translata sunt. Hieronymus ad Marcel. Accepimus & canillum cerasis refectum talibus, & iam virginali verecundia rubentibus, ut ea nunc à Lucullo delata exilimarent: tiquidẽ hoc genus pomi, Ponto & Armenia subjugatis, de Cerasunte primus Romam pertulit: unde de patria arbor nomen accepit Pompon. Ratæ urbes, Cerasus & Trapezus maximè illustres.

Cerathus, fluvius Cretæ, Gnosium urbẽ præterlabens: à quo & Gnossias ipsa aliquando Cerathus vocata fuit, teste Strabone, lib. 10.

Cĕrăthĕus, a, um, Virgilius in Cyri: Carpathium fugiens & Iumina Cerathea.

Cĕraunĭi. Live Ceraunii, [κεραύνια. Ger. Das Rauhe Gebirg so durch Epirum gegen Mitternacht an das Adriatische Meer stosset, heist jetzt Monte de Chimera.] Montes sunt Epiri, in mare usque extenti, ubi Ionium mare ab Adriatico separatur: ita dicti ἀπὸ τῶν κεραυνῶν: hoc est, à fulminibus, quibus sæpe impetuntur Ovid. de Ponto, cleg. 6: Quum poteram rectò tractus Ceraunia velo, Vt fera vitarem saxa, monẽdus eram Lucan. lib. 5: orzeq; malignos Ambracie portus, scopulosa Ceraunia nautæ Summa timent. ¶ Proximi eidem etiam Acroceraunia, vel Acroceraunios montes dicimus. Horat. lib. 1. Carm. Ode 3. Qui vidit mare turgidum, & infames scopulos Acroceraunia. Plinius in Prœmio libr. 4: Tertius Europæ finus Acroceraunis incipit montibus. ¶ Sunt & Ceraunii mõtes in Asia, in Caspium pelagus obversi, ut est autor Pomp. lib. 1. Quos & Taurus mons in universum Ceraunus appellatus fuit, teste Plinio lib. 5. ca. 27.

Cĕraunĭ, Populi sunt Dalmatiæ apud Plin. lib. 3. cap. 22.

Cĕrăuntĭus, κεραύντιος, Cognomen unius ex Ptolemæis Aegyptiorum, ab audacia & ingenii velocitate impositum. Autor Pausanias. ¶ Est item Ceraunus Cappadociæ fluvius: ita dictus, quòd fulminis velocitatem imitari videatur. Nam κεραυνὸς Græci fulmen appellant. Meminit hujus fluvii Plinius lib. 6. cap. 3.

Cerbălĭus, Apuliæ amnis Plin. lib. 3. cap. 11.

Cerbenia, apud Steph. pro Cebrenia malè scribitur.

Cerbĕrus, pen. corr. [κέρβερος. Germ. Ein Hund mit dreyen Köpffen; so vermeint Hesiodus sige und daran hütet.] A Poëtis fingitur esse canis triceps, inferorum custos: quem ab Hercule catena ab inferis tractum esse iidem fabulantur. Mythologici terrã interpretantur: dictumq; volunt Cerberum, quasi κρεοβόρος hoc est, carnem vorantem: quod terræ proprium est, quæ sibi credita corpora omnia consumit. ¶ Anguem serpentem fuisse volunt in Tænaro Laconiæ promontorio, cujus veneno mortales extinguebantur. Et quoniam in Tænaro ad inferos dicatur esse aditus, Ditis canem dixerunt: quem quum Hercules trucidasset, nata est fabula, Cane tricipitem interemisse quanquam hoc alii ad virtutem eius, & animi magnitudinem malint referre, qua omnes cupiditates, & cuncta vitia terrena cõtemsit ac domuit. ¶ Cerberus etiam dictus est canis Alexãdri Epirotæ, leonibus congrediens.

Cercaphus, κέρκαφος, Filius Polemõ; Steph. in Camiro: à quo Rhodiæ mulieres Cercaphides. Meminit eius etiã in Lindo.

Cercasi Aegypti populi, juxta quos tenditur Nilus, in Prasiacum fluens, & Canopum. Autor Herod. lib. 2.

Cercĕis, κερκεὶς, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, teste Hesiodo in Theogonia: ita dicta à texendo. κερκὶς enim radium textorium significat.

Cercetæ, Populi sunt ad Pontum Euxinum, Heniochis & Colchis finitimi, teste Plin. lib. 6. cap. 5. & Strabone lib. 11. Pomp. lib. 1. Cercetitos vocat.

Cerceti, Montes sunt Thessaliæ. Plin. lib. 4 cap 8: In Thessalia sunt quatuor atq; triginta montes, quorum nobilissimi Cerceti, Olympus, Ericus, Ossa, &c.

Cercidas, κερκίδας, Optimus legislator Megalopolitæ fuit. Stephanus.

Cercina, Insula est maris Libyci cum urbe ejusdem nominis, ex adverso minoris Syrtis sita. Autores Pomp. & Plinius lib. 5. capite 7.

Cercinĭtis, Parva insula maris Libyci, quæ Cercinæ Carthaginem versus proximè jungitur. Autor Plin. lib. 5 in descriptione insularum, quæ sunt ex adverso Africæ.

Cercopĕs, penult. prod. κερκώπες. Populi fuerunt Pithecusæ insulæ, qui quum nullo flagitii genere abstinerent, à Iove veterimas mutati sunt, ut fabulatur Ovid. 14 Metam. ¶ Cercopes, Item fratres duo fuerunt, Passalus & Achemon, sive (ut apud Suidam legitur) Acmon de quibus vide suprà in dictione ACHEMON. ¶ Cercopum cœtus, κέρκωπος κύκλος, De conciliabulo, conventuq; versutorum & improborum hominum dicebatur.

Cercyon, [κέρκυων. Germ. Ein grosser Mörder und Strassenräuber in Griechenland: welchen Theseus zuhbracht hat.] Latro fuit insignis, quem Theseus totam Atticam regionem latrocinijs infestantem, immanis ferocia & membrorũ robore cervicantem trabes, & altissimas pinus ad terram trahentis, ut hoc modo homines discerperet, apud Eleusim Atticæ urbem interemit. Ovid. lib. 7: Cercyonis lethum vidit Cerealis Eleusis. ¶ Fuit & Cercyon Thessaliæ rex, qui Alopen urbem ab Alopes filiæ suæ nomine appellavit.

Cercyra, κέρκυρα, Insula est maris Ionii, quæ à Latinis literarum immutata Corcyra dicitur. Vulgò Cerpho.

Cerdanitæ, κερδανῖται. Populi felicis Arabiæ, Stephano.

Cerdonia, Oppidum est in via Appia, quæ iter erat Brundusium. Strabo lib. 6.

Cere, Vide CAERE.

Cerealis, quæ alio nomine Ebura dicitur, Plinio commemoratus inter Hispaniæ Baticæ urbes, lib. 3. cap. 1.

Cĕrĕs, [Ger. Die Göttin des Getreids.] Dea frugum putabatur ab antiquo verbo Cereo dicta: Saturni & Opis filia, quæ peculiari epitheto Alma dicta: quia nos alit vel (ut Cicero lib. 2. de Nat. deor. scribit) dicta est, quòd quam gerat, à gerendis frugibus, prima littera immutata. A Græcis δημήτηρ quasi γημήτηρ dicitur: hoc est, terra mater, quòd cunctarum frugum creatrix sit, & altrix. Græci Cererem etiam Thesmophorum vocant: hoc est, legum auctricem: quia antequam illa agriculturæ usum docuisset, homines nulla lege vivebant: postea Cereris beneficio monstrato usu frugum, cœptum est de agrorum finibus, qui antea nulli erant usui, disceptari: quam primùm volunt fuisse legum & juris originẽ. ¶ Hæc quandoq; Luna dicitur, sicut Liber pro Sole ponitur. Virg. lib. 1. Georg.: vos ô clarissima mundi Lumina, labentem cœlo quæ ducitis annum, Liber & alma Ceres. ¶ Ponitur interdum Ceres pro ipso pane, sicut Liber pro vino. Terent. in Eunuch. Sine Cerere & Baccho friget Venus. ¶ Cereri sacrificant. Dici solitum, si quando in convivio deesset vinum: propterea quòd in hujus sacris nefas esset inferre vinum. Plaut. in Aulul.

Cĕrĕālis, e, Quod ad Cererem pertinet, δημήτριος. ¶ Cerealles autem ædiles duo dicti fuerunt, qui rei frumentariæ apud Romanos præerant: quorum creandorum autor fuit C. Iulius Cæsar. ¶ Cerealis ludi, in honorem Cereris facti. Liv. 10. bel. Pun. ¶ Cœna Cerealis. Plaut. Menæch. Cereales cœnas dat, ita me dis extrui, &c. Cerealia papaver. Virg. 1. Georg. Nec non & lini segetem, & Cerealia papaver. Vbi Servius Cerealia papaver, vel quod est ejus, Cereris frumentum: vel quo Ceres usa est ad oblivionem doloris.

Cĕrĕālĭa, orum, δημήτρια, τά, Dicuntur sacra Cereris à Triptolemo instituta, quæ Plin. etiam lib. 24. Thesmophoria vocat, à Cerere Thesmophora hoc est, legumlatrice. Plutarchus quoque Adonia vocat. Hæc autem festa tanta religione celebrabantur, ut fœdæ poluræ crederentur, siquis eo tempore cum uxore

uxore concubuisset. Vnde extat elegans elegia apud Ouidiũ, qua cum Cerere expostulat, quòd eius festo die cum amica concumbere non liceret. Præterea in sacrificiis Cereris vinum non adhibebatur. Vide Plaut. in Aulol. jocandi causam simpli, Megadorum Cereri nuptias esse factarum, quod nihil ad nuptias vnicè esset allatum.

Ceretum, & Ceretani. Vide CAERETVM.

Ceriada, κεριάδα. Vicus in Hippothoontide tribu, Steph.

Cērinthus, κέρινθος. Oppidum in Euboea insula. Plin. lib. 4. capite 12.

Cerinthus, Hæreticus. [Germ. Ein Ketzer zu der zeit S. Johannis des Euangelisten, welcher die Christi Gottheit Christi verlaugnet.] cuius meminit Dionysius, quum de Iohannis revelatione differit. Cerinthus, inquit, affirmabat futurum regnũ CHRISTI voluptarium, mortes suos tutas, quòd gula & luxuriæ q; deditus esset. Irenæus etiã secretiora ipsius in primo sui operis manifestat. Ex Euseb. lib. 3.

Cerites, pen. corr. Vide captã in dictione CAERE.

Cermorium. Oppidum Macedoniæ apud Plin. lib. 4. ca. 10. in descriptione Macedoniæ.

Cērnē, vel Cerne, Insula est Aethiopici maris, de qua sic Plin. scribit lib. 6. cap. 31: Contra sinum Persicũ Cerne nominatur insula adversa Aethiopiæ, cujus neque magnitudo, neque intervallum à continente constat. Aethiopas tantùm populos habere traditur.

Cernetani, qui & Mariani dicti sunt, Italiæ populi sunt, juxta Casinum & Bovillas sita dicti à Cernelo oppido, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Cervariã. Locus est in Galliæ & Hispaniæ confinio, nõ procul à templo Veneris Pomp. lib. 2.

Cesēs, κεσσός. Pamphyliæ, seu, ut Suidæ videtur, Ciliciæ urbs, cujus cives ob vecordiam, thalassiam q; vulgò malè audiebãt. Iuxta Cesum urbẽ fluvius erat, cui nomen κῆσος, id est, amens. Vnde tractum proverbiũ: Ceson habitas, ἔκεσε ἔλεγε, Io stupidum & bardum dicebatur. Quidrabit & in cœtum aut conciliabulum hominum stultorum.

Cesena. Oppidum est Piceni non procul à Cliterna, etiam hodie nomen retinens. Plin. lib. 3. cap. 13.

Cesperia, sive Casperia. Vrbs fuit Sabinorum, ex qua Turnũ auxilium habuisse contra Aeneam. Maro autor est, lib. 7. Cesperiamq; colunt. Melius per a in prima syllaba.

Cesserо, Narbonensis Galliæ oppidum, in tractu Memorum, non procul à Carpentoracte. Plin. libro 3. capite 4. Vulgò Cassas.

Cestriã. Epiri oppidum. Plin. lib. 4. cap. 1. & Cestrini. Cestriæ incolæ eodem autore, in Præmio lib. 4.

Cēstrus, κέστρος. Fluvius est Pamphyliæ, apud Strab. lib. 14.

Cethēgus, Orator fuit facundissimus. Adeo in majoris ætate, quem Ennius (ut Quintilianus refert) Suadæ medullam vocat. Meminit ejus & Cicero in Bruto. Fuit etiam Cethegus unus ex principibus Catilinariæ conjurationis: cujus frequens est mentio apud Ciceronem in Catilinam.

Cetii, Populi tunc Asiæ, Cilicibus finitimi, à Cetio agri illius Phrygio nominati. Strabo lib. 13.

Cetius, Mons est in Norico, Germaniæ regione. Ptol. lib. 2. ca. 14. Vulgò Katemberg.

Cetiri, Populi exterioris Hispaniæ in cõventu Lucensi: de quibus Plin. lib. 3. cap. 3.

Cetis. Vide COETVS per æ diphthongum.

Cēyx, ycis, pen. geminavi prod. κήυξ Suidæ, rex fuit Thraciæ, Lucifero filius, & maritus Alcyones filiæ Aeoli, qui quum ob causam fratris in accipitrem mutari, ad Clarii oraculum consulendum navigaret, tempestate deprehensus est & tuorum rerum. Quare quum statuto tempore non rediret, Alcione multa quotidie vota pro viri salute suscipiebat. Tandem in somnis monita, naufragio cum periisse, quum ad deflendum miserabilem viri casum manè ad littus venisset, unde ille solverat, cadaver quoddam fluctibus ad littus vidit expelli: quod quum viri sui esse cognovisset, ac per undas ad illud exilire vellet, deorum misericordia in Alcyonem conversa, ad os mariti advolavit: quæ ipse oscula uxoris sentiens, in Alcyonem commutatus est. Fabulam hanc refert Ovid. 11. Metam.

C ante H.

Chia. Peloponnesi urbs est, Lepreo proxima, ad campum Ephesium: cujus causa bellum inter Arcades & Pylios conflatum est. Vide Strabonem lib. 8.

Chaasla. Vicus est Aegypti apud Strab. lib. 16.

Chabareni, χαβαρηνοί. Populi Scythici ad Chalybem fluvium habitantes, qui peregrinarum mulierum, quas nanciscì poterant, mammas crudas edebant, & pueros devorabãt. Stephanus ex fonte nescio Eudoxi.

Chabria. Vicus est Aegypti in ea parte, quæ Arabiæ est confermina. Strabo lib. 17.

Chabrias, χαβρίας. Atheniensis philosophus, & Imperator inclytus. Hic dicere solebat terribiliorem esse exercitum, cervorum duce leonẽ, quàm leonũ duce cervo. Hujus res gestæ recensentur à Demosthene in oratione adversus Leptinem.

Chadisia, χαδισία. Hujus est, & oppidum ejusdem nominis in Cappadocia, sive Leucosyria, in finibus Themiscyræ, non procul à Lycastro. Autor Plin. lib. 6. cap. 3.

Chadramotitæ, χαδραμωτῖται. Populi tunc Arabiæ Troglodytis proximi. Plin. lib. 6. cap. 28.

Chæreæ, χαιρέα in genitandi casu, subaudiendum urbs in Aegypto est Strabonis Chæreates.

Chærémon, onis, χαιρήμων, poëta Comicus, cujus fabulas enumerat Suidas. Alius & alter ejusdem nominis, qui Hieroglyphica scripsit: cujus etiam meminit Suidas.

Chærephon, [χαιρεφῶν. Germ. Ein Philosophus zu Athen / der sich Krum gesoffen hat.] Athenensis philosophus fuit, discipulus Socratis: qui tam pertinaciter philosophiæ incubuit, ut maximum inde pallorem & macrem contraxerit. Inde ortum est proverbium: ἔστιν ἔστιν χαιρεφῶν ὧδε ἐστί. Hoc est, Nihil à Chærephonte differ: quoties hominẽ pallore & macie confectum volumus indicare. Autor Suidas.

Chærīs, χαρίς. Citharœdus ineptus fuit, cujus meminit Aristophanes in Comœdia, quæ inscribitur κωμῳδία, Suidas.

Chærōnēa. χαιρώνεια. Vicus est Bœotiæ. Plutarchi patria, Athenensium clade nobilitatus. Hujus meminit Plin. lib. 4. ca. 7. Stephano urbs est in confinio Phocidis, à Chærone conditore dicta. Apollinis & Therũs filio. Hellanicus scribit Athenienses post Orchomenus Chæroneam quoq; Orchomenioru urbẽ cepisse. Olim etiam Arne vocabatur, quo nomine Homerus utitur. Hinc Chæroneus, & fœminino Chæronis, possessivum Chæronicus. Steph.

Chalæon. teste Plin. lib. 4. cap. 3: Locrorum portus, VII. M. passuum distans à Delphis.

Chalambrii, χαλαμβρῖοι, qui à loco Libyæ sic appellantur. Hetychius.

Chalame, Civitas Persidis, quæ nũc appellatur Arbelitis.

Chalastra, χαλάστρα. Vrbs Macedoniæ juxta quam Axius influit in Thermæum sinum, inquit Strabo, à Chalastra proximo portu dicta.

Chalastricus, stica, um, adjectivum: ut, Chalastricum nitrum. Plin. lib. 31. cap. 10.

Chālcē, χάλκη. Insula est cum oppido, arca Rhodũ. Plin. lib. 5. capite 31.

Chalcea, χαλκέα, æ, Lybiæ urbs Polybio Rhetori, quem valdè reprehendit Polybius, non civitatem esse celebres, sed χαλκεῖα: id est, aerarias officinas. Chalcea verò, χαλκαία, in Caria est. Gentile Chalcæates, Stephanus.

Chalcedōn, χαλκηδών. Vulgò Calcedonia. Germ. Ein Stat an Bithynia Asiæ gelegen / gegen Constantinopel über.] Vrbs Bithyniæ, juxta Sophorum Thracium, ex oppositio Byzantii. Hanc Megarenses condidere. Cæci dicti sunt appellati, quòd non portas oppositum sinus elegissent, in quo postea conditum est Byzantium, tanto fœliciore modo cum bonis fide. Hic olim magna synodus celebrata est, quæ inter octo numeratur, quibus Ecclesia principiò imperitus honorem. Vide Plin. lib. 5. cap. ult. Ejus meminit Pomponius lib. 2. Europam, inquit, ab Asia tadius quinq; distermiat Tanaïs (ut dictum est) Bosphorus. Ipsis in faucibus oppidum, in ore templum est, oppidi nomen Chalcedon: autor Argias Megarensium pontifex, templi numen Iupiter, conditore Iasone.

Chalcedon. Stephano, Vrbs Bithyniæ, juxta fauces Ponti: [Germ. Ein Frawenname Griechischer Nation.] civis Chalcedonius & Chalcedonis fœminini generis. Strabo lib. 12: Dextra pars Ponti, inquit, Chalcedonius vocatur, à templo Iovis Vrii & faciosus Ponti, inquit Menippus: ad Chalcedonem urbem naviganti, & continentem ad hanc habenti, stadia sunt centũ & viginti à Chalcedone verò ulteriùs ad Acritam tria stadia exigunta Nominata est à Chalcido nomine fluvio.

Chalcetās, ātis, χαλκήτης, Insula quædam, cujus meminit Menippus Stephanus.

Chalcetorium, χαλκητόριον, Vrbs Cretæ, Civis Chalcetorius vel Chalcetor. Steph.

Chalceritis, idis, insula est in Ponto Martis sacra. Vide etiam Arimaticum Plin. lib. 6. cap. 7.

Chalcīa, insula maris Aegæi, quam inter Sporadas Plin. enumerat, lib. 4. cap. 12.

Chalcidene, Syriæ fertilissima regio, ut scribit Plin. in descriptione Coeles Syriæ lib. 5.

Chalciŏpe, χαλκιόπη. Aeetæ regis Colchorum filia fuit, soror Medeæ, & uxor Phryxi. Hujus meminit Flaccus lib. 9. Argonaut.

Chalcis, idis. [χαλκίς. Vulgò Negroponte. Germ. Die Hauptstatt in der Insel Euboea, Griechisch weiß sie genennet Negroponte.] Euboeæ urbs præcipua, ab Aulide, Siccoris porro, exiguo curipo divisa, vetus Atheniensium voluntaria dicta. Si Stepha-

no credimus) à Chalcide filia Atlantis cerè, quòd æraria fabricæ ibi primùm fuerint reperta. ¶ Est & alia Chalcis, agri Corinthii oppidū. ¶ Tertia Aetoliæ, Achelooo fluvio irrigata. ¶ Quarta Syriæ à Monaco Arabe condita. Sunt & aliæ ejusdē nominis urbes, quæ enumerantur à Stephano. Olim enim Siymphalus vocabatur, & Hypochalcis, quod sub Chalce monte sita est, nunc Hasserus. Inde Chalcideus, & mulier Chalcis, ut ab urbibus, possessivis à Chalcideus. Homerus, χαλκίδες ἠγερέθοντο. Vocantur etiam Chalcidenses in vico quodam Siciliæ, qui ex Euboea migravérant. Chalcidicus est Siciliæ mons. Est & Chalcis in Metapia Italiæ urbs (ut Plinius insula cū urbe eiusdem nominis juxta Lesbum, unde Chalcidis. Est item Chalcis lacus profundus & cavus ad mōtem Athō. Stephan. Vide HYPOCHALCIS.

Chălcĭcus, a, um, χαλκικός, Possessivum à Chalcide formatum. Virg. 6. Aeneidos: Chalcidicaq; levit tandem superadstitit arce. Vbi Chalcidicam arcem vocat Cumas, Chalcidensium coloniam.

Chalcĭtis, χαλκῖτις, Insula est à regione ostii Rhindaci, Bithyniæ fluvii. ¶ Item rerum Chalcitis, corpus metallicum, medium inter μίσυ & ἄμμο subsistens, illo crassior, hoc tenuior: unde & ex metallis inter hæc duo media invenitur. Dicta Chalcitis, tùm quòd ad æris colorē tendat, tùm quòd æra augeatur. Hodie Sepiariam pro Chalcitide Chalcanthū substituunt. Vide Galenum & Simp. & Plin. lib. 34. cap. 12.

Chălcŏdōntĭus, χαλκοδόντιος, Mons supra Pheras est.

Chaldæi, cum æ diphthongo. [ארץ כשדים שנער Gen. 10. 11. Esa. 23. 13. Ezech. 1. 3. Ierem. 50. 10. χαλδαῖοι, χαλδαῖοι μάγοι. Germani Die Chaldeer: sind da Asia darin Babylon ligt.] Alia majoris regio, Arabiæ contermina, plana, fœcunda indiga, in qua Babylon civitas magna. Chaldæos Asphaxat instituit, & à se Asphaxæos nominavit, ut inquit Iosephus. ¶ Chaldæi, Assyriorum magi ex gentis vocabulo dicti sunt, qui duratæ observatione syderum, scientiā putantur effecisse, ut prædicti posset quid cuiq; eventurū, & quo quisq; fato natus esset. Cic. 1. de Divin. Horū multa erant genera. Nam quidam Orchenitæ dicebantur: quidam Borsippeni: alii alios nominibus, pro ratione sectarum, quæ amplectebantur. Tantum autem hac in arte valuisse ferunt Chaldæi, ut quicunq; Astronomiam judiciariam profiterentur: quamvis ea sejunctissima regionibus esset, ab his dicti. Fuerunt Chaldæi. Hi & Genethliaci appellantur, & Mathematici. ¶ Chaldæos quoq; sua ætate, dictus fuisse Pam populus, qui antea Arianes & Chaldæos dicebantur, autor est Strabo lib. 11.

Chăldæi, inquit Stephanus, Cepheæ prius dicti sunt, à Cepheo patre Andromedæ. Hellanicus tenuit hanc gentē mortuo jam Cepheo, relictā hac regione alio in migrasse habitasse, proinde regionem non amplius Cepheam dictam, nec incolas Cephenes, sed Chaldæos: regionem verò Chaldæam, à Chaldæo rege, qui Diocletiano teste quartus decimus à Nino fuit, & Babylone juxta Euphratem condita, omnes Chaldæos in eam collegit. Regio etiam Casdea nominatur. Alii probabilius dicunt Chaldæos circa Babylonem habitare, & oraculum apud se habere, ut Delphi apud Græcos.

Chăldæi, item populi fuere prope Chorebum. Sophocles: Χάλυβες τε, χαλδαῖοί τε, ἠδὲ Μύγδονες, Steph.

Chaldĭa, χαλδία, regio Armeniæ incolæ Chaldæi, Steph.

Chalestra. Vide CHALASTRA.

Chalia, χαλία, Vrbs Boeotiæ, victima Hydriæ, gentile Chalius, Stephan.

Chalĭbē, χαλίβη, Vrbs Libyæ: & alia Pontī tertia Amazonū. Vide Stephanum.

Chălybēs, χάλυβες, cum y cor. Populi in Ponto juxta Thermodoontem fluvium, qui & Alizones Homero dicti sunt, & postea Chaldæi, teste Strabone lib. 12. Hi ferrum nudi effodiunt, dicente Virgilio: Inscia mittit thur, molles sua thura Sabæi, At Chalybes nudi ferrum. ¶ Ponitur tamen quandoq; Chalybs [משחת Exod. 30. χαλύβη. Gal. Acier. Ital. Acciaio. Ger. Stahel. Hisp. Azero. à χάλυς. Pol. Stal. Vng. Aczel. Ang. Steele.] pro ipsa ferri materia. Ovid. lib. 4. Fast. Aes erat in pretio: chalybis jam massa placebat. Virg. 8. Aen. Vulnificusq; chalybs vastā fornace liquefit. Lucanus: chalybem, fœnosæ inomordit. ¶ Est & Chalybs fluvius in Hispania, in quo fertam optimè temperatur: juxta quē & Chalybas populos collocat Iustinus libro ult. de quibus Grammaticorum nonnulli putant intelligendum illud Virgilii: At Chalybes nudi ferrum.

Chambades, Pars est Taurī montis, apud Plin. lib. 5. cap. 27.

Chamos, [כמוש Num. 21. 29. Ier. 48. 7.] teste Hieronymo, deus erat Tyriorum & Ammonitarum, quemadmodū Astarte, dea Sidoniorum, quam coluit Salomon.

Chandanace, χανδανάκη, Vrbs pontica: gentile Chandanacenus, Steph.

Channā vel Channe, vel Chaonus, χάννης χάων, Piscis est ex sarcophagis petræ similis, cujus dentes acuti, maxilla inferior prominētior, qua temperbiat (unde à χάσκω hiare nomen) dorsum ex rubro nigrescit, cauda maculis rufis insignis. Ovid. lib. de Piscib. ex se Concipiens channe gemina flandria parente est. Plin. de eo lib. 9. ca. 52. ex Aristotele lib. 6. ca. 6.

Chandante, χανδάνη, Vrbs Apuliæ, post quam Peucetiæ cognomen. Steph.

Chaŏnĭa, χαονία, Pars montana Epiri, licet quandoq; sumatur pro tota Epiro, Steph.

Chaŏnĭdēs, χάονες, Populi à Trojano Helenī fratre Chaone nominati: quem quum Helenus in vocatione imprudens occidisset, ad extinctī solatium regni sui populos à nomine ejus Chaones, & regionem Chaoniam appellavit. Virgil. 3. Aen. Chaoniamq; omnem Trojano à Chaone dixit. Idem postea & Molossi dicti sunt, à Molosso Pyrrhi filio, teste Strab. lib. 7.

Chaŏnĭdēs, χαονίδης, Videtur APPELLATIVUS.

Characmoba, χαρακμώβα, vel Mobucharaca, Vrbs Palæstinæ, ἀπὸ ἑνὸς τῶν ἡγεμόνων. inde deductum Characmobenus, & Mobucharacenus, Steph.

Charadra, ἡ, χάραδρα, Vrbs Phocidis, non procul à Lilæa. Gentile Charadrius, Steph.

Chărădrĭus, χαράδριος, Ciliciæ fluvius est, à quo & lacus, & statio propinqua nomen sumpserūt. Papinius lib. 4. Tacit. Quique pavet junga spumantem valle Charadrum. Neris. ¶ Est item Charadrus oppidi nomen, in ea Syriæ parte, quæ Phœnicē proxima est, Plin. lib. 5. cap. 20.

Charandæ, populi juxta Ponū, Autor Orpheus in Argon.

Charax, χάραξ, Oppidum est, in intimo Sinu Persico Arabiæ situm, ab Alexandro magno conditum. Autor est Plin. lib. 6. capite 27. ¶ Est etiam hac nomine emporium in Africa, ubi olim Carthaginenses vinum succo & sulphure permutabant, Strabo lib. 17.

Chăraxĭus, χαράξιος, Iracer Sapphus poëtria, qui captus fuit Rhodopes, meretricis amore, cujus causa opes suas omnes dilapidavit: & ad summam redactus inopiam, piraticam exercuit. Ovid. in Epist. Sapphus: Gander, & è nostro crescit maerore Charaxus Frater, & aute oculos, ita; redit usque meos. Et paulò antè: Arsitinoe Frater victus meretricis amore: Miltaque cū turpi damna pudore tulit. Factus inops agili peragit per cærula remo. Quasq; malè amisit, nunc male quærit opes.

Chares, etis, pen. genitivi prod. χάρης, Atheniensium dux, ad promptandum facilis & promptus. Vnde proverbium natū: χάρης ἐν παροιμίαις: id est, Chares ad omnes paratus. Dicitur ita ubi quis facilè ac benignè promittit. Autor Suidas. ¶ Fuit & Chares Lyndius statuarius Lysippi discipulus, qui Rhodi Solis colossum fecit. Autor Plin. lib. 34. cap. 7.

Charidemus, χαριδήμος, Dux fuit copiarum Chersobleptæ Thraciæ regis. Hujus frequens est mentio in oratione Demosthenis contra Timocratem.

Charilaus, χαρίλαος, Lacedæmoniorum dux fuit, qui Tegeatas prælio donavit.

Charisiæ, χαρισίαι, Vrbs Arcadiæ: ita dicta à Charisio Lycaonis filio. Stephanus.

Chărīsĭus, χαρίσιος, Nomen cujusdam Grammatici, quem Priscianus citat. ¶ Fuit etiam hoc nomine Orator quidam Atticus, cujus meminit Cic. in Bruto lib. 2. ¶ Est & panis, seu (ut Suidas ait) placentulæ species.

Chărītēs, χάριτες, Germ. Die drey Göttinnen der Gutthätigkeit. Pol. Luke, ἀπὸ τοῦ χαίρειν. Hung. Vng. Grácziák.] Gratiæ tres fingūntur, Aglaia, Thalia, & Euphrolyne, Jovis & Eurynomes (ut in Theogonia tradit Hesiodus) aut Veneris, & Liberi filiæ: quas veteres nudas pinxerunt, quòd gratias inter amicos mutuò deceat esse fovatas. Ties autē ea ratione dicuntur, quòd una beneficium det, altera accipiat, tertia reddat. Ringuntur juvenes, ne beneficii memoria tenuescat. Ridentes, quòd hilarem dandum sit. Et quum duæ nos aspiciant, una pingitur aversa: quas significari volunt, quòd pro accepto beneficio duplex à nobis gratia debeat reverti. Nudæ etiam pinguntur: quia beneficia sine dolore debent conferri, & nullo velamine obtegi. Item connexæ: quia insolubiles esse gratias decet: & beneficium aliud semper beneficium parere, perpetuumq; amicitiæ fœdus. Quæ Veneris & Liberi filias adjungantur: e quibus est Servius: hac moventur ratione, quòd horum præcipuè deorum munera in gratia concilientur. Tradunt etiam eas in Acidalio fonte, qui est Orchomeni Boeotiæ urbe, lavari: quoniam puta esse beneficia oportet, & nihil sordidū, nullamq; ipsam retributionis moram. De his Mantuanus:

-properate sorores
Gratiæ ab Orchomenio primùm Aglaia decoro
Lætitiam præte ore ferens, tecumq; Thalia
Cinctus factum viridi Euphrosyne caput, Euphrosyneq;
Læta genas, lata os roseum, vaga lumina flava.

Chărītōnĭus, a, um, adjectivum, χαριτώνιος, Interpretatur gratiam venalem habens. [Pol. Ten kroris à sok mopeti dáma.] Vnde propriè puellis convenit, quæ gratia sua aut quæstum & ab exoletos amatores aburuntur.

Chărmūdē

Chārmindē, χαρμίνδη, Vrbs est trans Euphratem, iuxta portas Babylonias. ¶ Gentilia sunt Charmandeus, & Charmandites Steph.

Chārmis, χάρμις, Sardiniæ oppidum, Carthaginēsium opus. ¶ Gentes Charmites, Stephano.

Charmĭōne, χαρμίων, ut scribit Plutarchus in vita Antonii, Cleopatræ ancilla fuit, spontaneum dominæ mortem imitata.

Charmonia, Hispaniæ urba Ptolemæo, Carmonia Strabonī dicta.

Chārōn, χάρων, Lampsacenus historicus, qui tempore primi Dani floruit. Scripsit Archinpica libris duobus: item Cretensia, Græcanica, & alia. ¶ Charon, item Carthaginiensis historicus, qui Tyrannorum quorquot in Asia, Europaque fuerunt, item illustrium virorum & mulierum vitas contexuit. ¶ Tertius eiusdem nominis, Naucratita fuit historicus, qui de sacerdotibus, regibus, & gestis Aegyptiorum historiam scripsit.

Chārōn, tis. [χάρων. Germ. Der Hellisch Schiffman so die Seelen der abgestorbnē vberfüret.] A' poetis dicitur, qui animas defunctorum per tria inferni flumina, Acherontem, Stygem, & Cocytum, ad alteram ripam transvehit. De hoc Virg. lib. 6. Aeneid. ¶ Hinc ortum adagium: Charontis janua, χάρωνος θύρα. De imminente capitis periculo, sive de re magni periculi. Sic enim antiquitus appellabatur una è carceris januis per quam damnati judicum sententiis ad supplicium educebantur: Referunt Xenodotus, Hesychius, & Suidas.

Charonea, orum, χαρώνεια, Regio Asiæ est, ad Mæandrum fluvium, vicina Hierapoli, Characi, Magnesiæ, & Myunti, terram habens cavernosam, putridam, & incendiis obnoxiam. Vide Strabonem ad finem lib. 12.

Charonea porta, χαρώνεια πύλη, Appellabatur una ex portis Athenensis nomophylacis per quam damnati ad supplicium ducebantur.

Charonium, χαρώνιον, Antrum est inter Tralles & Nysam, ubi ægroti solennibus quibusdam superstitionibus à morbis liberari credebantur. Vide Strab. lib. 14.

Charonidas, χαρωνίδης, cognomento Thurius, patria Catanæus Athenienses suas leges quasdam edidit, quibus quum capitis pœnam statuisset in eos, qui gladios armati concionarentur, introiret, ut rure veniebat, gladio accinctus in concionem prodibat: monitus deinde ab eo qui prostare assidebat, quum culpam dissimulare posset, gladio quo accinctus erat incumbens, violatæ legis ac pœnas exegit. Valer. Lib. 6. capite 5.

Charops, χάροψ, Hom. Iliad. 11. Vir Troianus, Hippasi filius, & Suci frater, quos ambos uno die Vlysses interemit. ¶ Est & nomen cujusdam inter Epiroticas primarii, qui Tito Quinctio Flaminio Consuli Romano contra Philippum bellum gerenti, favit. Autor Plutarchus in vita ejusdem Flaminii.

Chărȳbdis, χάρυβδις: Vulgò *Galofaro*, & Scylla, duo monstra sunt in freto Siculo: de quibus Virg. 3. Aeneid. Dextrum Scylla latus, lævum implacata Charybdis obsidet. ¶ Est autem Charybdis locus, ferum scribit Salustius, juxta Tauromitanum litus: extat q; fabula Charybdin mulierē fuisse rapacissimam, quæ quum Herculis vaccas rapuisset, à Jove fulminata est, & in hoc monstrum cōversa. ¶ Est igitur Charybdis mare periculosum nautis, quod contrarios ventorum cursibus collisionem facit, & rapta quæque absorbet & rejicit. [Germ. Ein Strudlichtig ort im Meer bey Sicilien/den Schiffleuten gar gefehrlich.] Ovidius: Et vomit ejectas in vada Charybdis aquas. Seneca ad Lucilium: Scyllam saxum esse, & quidem terribile navigantibus, optimè scio: Charybdis an respondeat fabulis, perire mihi desydero. Facinus certiores, utrum uno tantum vento agatur in vortices, an omnis tempestas mare illud contorqueat, & an verum sit, quicquid illo freti turbine arreptum est, per multa milia trahi. Thucidides libro quarto, scribit esse fretum inter Rhegium mare & Messanam, à quo brevi spatio Sicilia continente differ, & Charybdim appellatum. ¶ Evitata Charybdi in Scyllam incidi, ἐκ τῆς χαρύβδεως εἰς τὴν σκύλλαν. Hoc est, dum vitato gravius malum, in alterum diversum incidi.

Chasmos, Dolum Moabitarum, quod alio nomine appellatur Beelphegor, teste Hieron. in cap. 13. Ezech.

Chatramotites, χατραμωτίτης, Regio juxta mare rubrū. Strabo lib. 15. cives Chatramonitæ, Vrsinus Chatramotas vocat. Stephan.

Chātti, Populi sunt Germaniæ, nō procul à Rheno. Plin. lib. 4. cap. 14. [Germ. Die Hessen.]

Chatrenia, χατρηνία. Nam in Ἀτρηνία apud Stephan. per duplex t scribitur: sino autem loco aliquoties per simplex, quamvis ordo literarum duplex postularet: sed hic sæpè ab ipso neglicitur: regio est Carthaginensium, χώρα καρχηδονίων, aspera alioqui, sed vitis & turribus instructa prope mare rubrum. Cives Coatteni.

Chaubi, Germaniæ populi, Strabo lib. 7.

Chaunī, χάονες, Populi Thesprotiæ, Plin. lib. 4. Thessalicorum, χαονίδαι χαονίται, & χαονήτιον ἔθνος. Steph.

Chavon, onis, χάων, Regio Mediæ: inde Chavanes, Steph.

Chaxene, χαξηνή, Satrapia juxta Euphratem Mesopotamiæ, Stephanus.

Chēlidōniæ, χελιδονίαι, ut Stephano, Duæ sunt insulæ contra Chelidonium Tauri promontorium, pestilentissimi aëris, quarum altera Corydela dicitur, altera Menaippea. Circa has insulas anthias piscis maxima in copia capitur: ut est videre apud Plinium.

Chelidonium, χελιδόνιον, Vnum est ex Taurimontis promontoriis Plin. lib. 5. cap. 27. Taurus mons ab Eois ventis hinc hibus, Chelidonio promontorio determinatur.

Chelonares, promontorium Achaiæ, quod Ptolem. Cheloria dicitur.

Chelonitis, χελωνίτις, Insula est in sinu Arabico, apud Plin. lib. 6. cap. 28.

Chelonophăgi, [χελωνοφάγοι. Ger. Schildtkrottfressel: sind völcker in Germania.] Populi sunt in Germaniæ angulo, nō alia quam testudinum carne vescentes, earumque tectis casas tegentes. Tantæ enim magnitudinis apud eos proveniunt, ut singulæ singulis casis ingredis fulciant, & ravenantibus Chelonophagis scapulorum ulum præbeant. Vide Plin. lib. 6. cap. 25, & Strab. lib. 16.

Chemmis, Pomp. Mela, sive Chemmis, χέμμις. Herodoto, insula est in quodam Aegypti lacu natans: quod omnino incredibile videtur, quum Augustum Apollinis templum, & lucos sustineat.

Chemnitzia, Vrbs Misniæ. [Germ. Chemnitz.]

Chenīnæ, χῆναι, Vrbs Laconiæ à qua Gentile Chenicus.

Chenoboscīa, χηνοβοσκία, Vrbs Aegypti, è regione Diospolis, ab anseribus, ut videtur, pascuis dicta, qui tamen alicubi non apparent. ¶ Hujus incolæ dicuntur Chenoboscitæ, qui circa Crocodilos occupantur.

Cheopes, sive Cheops, Aegypti rex fuit, Mycerino patre natus, cujus opus est maximum totius Aegypti pyramis, ad quam faciendam denas hominum myriades in opere habuisse dicitur, & pro apio, cepa, & alio malo sexcenta talenta expendisse. Autor Herod. lib. 2.

Chephren, Cheopis frater, Aegypti & ipse rex post fratrem. Autor Herod. lib. 2.

Chernesīs, χερνησός, Juxta Corinthum est, Stephanus in Chersonesō.

Chersura, χέρσυρα. Vrbs Lyciæ. Steph. in Chersonesō.

Chersōnēsus, Syriæ civitas, quæ aliàs Apamea. Stephan. Est item urbs in Chersonesō juxta Gadium, civis Chersonesius. Alia est Chersonesus Cretæ cum oppidulo ejusdem nominis. Alia est Libyæ Cyrenaicæ dicta, χερσόνησος ἡ κατὰ Κυρήνην.

Chersonesus vera, χερσόνησος, juxta Corinthū est. Item Chersonesus promontorium in Lycia, à qua juxta Cornacum urbem. Steph. in.

Chersōnēsus, [χερσόνησος, quasi χερσόνησος. Ein Landtschafft/ so rings vmbher mit Wasser umbfangen ist. Ein Halbinsel/ oder nur an einem ort mit dem Land verbunden ist.] Terra est in insulæ modum mari cincta, uno tantum, eoq; angusto spatio cōtinenti adjecta: Latini Peninsulam vocant. Quinque autem insigniores commemorantur Chersonesi: quarum celeberrima Achaiæ adhærens, Peloponnesus appellatur. ¶ Secunda quæ à vicina continente Thracia dicitur, cujus Ellumus ab Occasu Melanes sinu, ab Ortu Propontide abluitur. ¶ Tertia, quæ Saxonas adhærens, a Cimbris, qui eam tenuerunt, Cimbrica appellata est: hodie Iuma dicta. Vulgò *Denemarck*. [Germ. Dennemarck.] ¶ Quarta inter Pontum Euxinum, & Maeotidem Paludem sita, à Tauris Scythiæ Europæ populis Taurica appellata. ¶ Quinta, quam Auctores enumerant, in tractu supra Gangem, Orienti versus, juxta Sinum, quem Magnum appellat Ptolemæus. Peloponnesus verò major, celebriorque est, quàm ut Chersonesi nomen admittat, quanquam & ipsa à nominis etymo ferat: Chersonesum Strabo nominat: & minoris Asiæ in nostrum mare prominentius, Chersonesus dictus bonis autoribus, ut scribit Vadianus.

Chersidamas, χερσίδαμας, Vir Troianus, quem Vlysses in bello interemit, ut refert Homerus lib. 11. Iliad.

Chersonesus, χερσόνησος, id est, ea. Chersonesus. Vide suprà.

Cherubin, χερουβίν, gen. neut. & plur. num. pro illo angelorum choro. Cherubin verò seu Cherubim per m, tam male, quàm neutrogen. est.

Chĕrusci, [χερουσκοί. Germ. Die Völcker in Teutschlande vmb die Elb/ auff der Sud seiten/ ohne Meyssen.] Populi Germaniæ circa Albim: quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 14.

Chesion, χήσιον, Oppidū fontis, unde Chesius. Ortus in masculino genere usurpatus, non civitatē, sed locum esse docet, Steph.

Chidnæi, χιδναῖοι, Populi juxta Pontum: recte Orpheo in Arg.

Chidorus, Fluvius est Macedoniæ, per Myglonitam in Axium influens, unus ex iis qui à Xerxe exercitu dicuntur fuisse exsiccati. Vide Herodotum lib. 7.

Chilo, Philosophus Lacedæmonius, unus ex septem sapientibus Græciæ. Ejus [Plinio teste lib. 7. cap. 32. juris hæc aurea præcepta fuerunt, Delphis in templo Apollinis consecrata: scilicet, Nosce teipsum: Nihil nimium cupias: Comes æris alieni atq; litis, est miseria. Quin & tunus eius, quum, victore Olympiæ filio, gaudio exspiraret, tota Græcia prosequuta est.

Chimæra, [Germ. Ein ungeheurer Berg in Lycia so Feur ausspeuet.] Mons est Lyciæ ignivomus, in cujus cacumine leones nascuntur: in medio autem, ubi pascuis abundat, capræ: in radicibus autem serpentes. Hic factus est locus fabulæ, Chimæram monstrum esse, quod flammas evomat, caput & pectus leonis habena, ventrem autem capræ, & caudam draconis. Lucretius: Prima leo: postrema draco: media ipsa Chimera. Ovid. 6. Metam.

Quæq; Chimæra jugo mediis in partibus hirsuit,
Pectus & ora leæ, caudam serpentis habebat.

Et quoniam Bellerophontes Glauci filius monstrum hunc habitabilem reddidit, Chimæram Lyciæ occidisse. Hæc fere Servius in illud Virg. 6. Æn. Flammisque armata Chimæra. Plin. lib. 2. cap. 106. Flagrat in Phaselide monte Chimæra, & quidem immortali diebus & noctibus flamma. Ignem ejus accendi aqua exstingui verò terra aut fœno, Goldius Crefias tradit.

Chimera, Urbs Siciliæ, cujus meminit Xenophon lib. 1. rerum Græcarum: gentile Chimæreus. Steph.

Chimerium Phthiotidis mons in Thessalia, ut tradit Plinius lib. 4. cap. 7. Stephano, promontorium Thesprotiæ. Gentile Chimericus.

Chione, Nobile fœtum fuit, nomen habens à candore nivis: cujus Græcè nivem significat. Iuvenalis: Et dubitas alta Chionem deducere sella. In hanc exstat festivum illud Martial. Epigr. lib. 3:

Digna nec es cui sis, indignaq; nomine dicam.
Frigida es, & nigra es: non es & es Chione. ¶ Fuit & Chione filia Dædalionis, cujus nuptias quum ob formæ elegantiam multi ambirent proci, tandem Paonio Epidauriensi nupsit. Porrò redeunte Mercurio à Cyllene monte, & Phœbo Delphis, ab ambobus vitia est, qui statim ejus amore capti, quum separatim ejus concubitum peterent, Apollo in noctem distulit: Mercurius autem non expectata nocte eam caduceo tetigit, & in altissimum soporem alligavit, dormientemq; vitiavit, & discessit. Deinde accedente noctu Apollo accepta anus forma ad eam intravit, oppetitisque: & sic ex utroque concepit, peperitq; Mercurio Autolycum, de quo supra. Apollini verò Philammonem, qui carmine & cithara plurimùm valuit. Postea quòd diis placuisset, superbia elata, ausa fuit se Dianæ ob pulchritudinem præferre, quare mota Diana sagittis eam interemit. Ovid. lib. 11. Metamor.

Nota erat huic Chione quæ dotatissima forma,
Mille proci petiit, bis septem nubilis annis.

Chios, [Germ. Die Insul im Aegeischen Meer; so Welschland zu ist.] Insula in Ægæo mari ingentorum circiter stadiorum ambitu, Ioniæ adjacens, inter Samum & Lesbum, in qua laudatissima nascitur malthiche. Hanc Ephorus prisco nomine Aethaliam, Metrodorus & Cleobulus Chiam appellarunt, à Chione Nympha, sive à nive: alii. & Macris & Pityusam. Montem habet Pellenæum, & Marmor. Chii autem templum Apollinis, qui inde Chius appellatur, & promontorium Arvisium, à quo Arvisia vina. ¶ Habet autem hoc nomen, quum primitivum est, penultimam correptam. Lucan. lib. 8: Quas Asiæ cautes, & quas Chios asperat undas. Sunt qui quadrigeminam Chium esse putêt: ut prima sit Chios insula, cum oppido ejusdem nominis: secunda Cariæ urbs sub monte Pellenæo: tertia in Eubœa: quarta in Chersonesso Rhodiorum juxta Triopiam.

Chius, pen. prod. Tibul. lib. 2:

Nec mihi famosos veterum proferre Falernos
Consulis, & Chio solvite vincla cado.

Hæc insula protulit memorabiles viros, Ionem tragicum, Theopompum historicum, & Theocritum sophistam.

Chios, Stephano, clarissima insula Ionum est, prope Erythras, cum urbe ejusdem nominis, à Chio Oceani filia, vel à nive in ea abundante. Est & alia Chius urbs Cariæ, sub pede montis Pellenæi. Et alia juxta Triopion sita in Chersonesso. Quarta in Eubœa. Gentile, similiter & possessivum, Chiacus. Apud Chios primùm fuerunt Therapontes, at apud Lacedæmonios Helotes, apud Argivos Gymnetii, apud Sicyonios Corynephori, apud Italos Pelasgi, apud Cretenses Dinoitæ. Item in Chio primùm natum est vinum nigrum.

Chirocrates, penultima correpta, Nomen architecti celebris, qui ab aliquibus Dinocrates dici solet. Plinius libro 14.

Chirogylium, Insula est ante Lyciam, è regione Chimæræ montis, de qua Plin. lib. 5. cap. 31.

Chirōn, onis, [Germ. Ein Sohn Saturni, von Philyra der Tochter des Oceani, halb ein Mensch gewesen ist.] Centaurus, Saturni & Philyræ filius, dimidia sui parte equus, reliqua homo. Fabulantur enim poëtæ, Saturnum, quum Philyram Oceani filiam adamaret, ejusque fineretur concubitu, Opis uxoris iram veritum turbatum, subitò sese in equum convertisse. Philyram autem ex eo gravidam effectam, fœtum peperisse, cujus anterior pars hominem, posterior equum referret, cumque Chironem nomen fuisse: qui ubi primum adolevit, in sylvas sese contulit, ibique herbarum vires edoctus, in præstantissimum medicum evasit: à quo etiam Centaurion herba nomen accepit, dicum evalit: à quo etiam Centaurion herba nomen accepit, dicum evalit: à quo etiam Centaurion herba nomen accepit, dicum eval

Cholargis, χολαργεῖς, Vicus est in agro Atheniensi, tribus Acamantidis. Stephan.

Chōllambi, χολλαμβοί, Qui & Scazontes dicuntur, Vide in APPELLAT.

Chōlobēchēnē, χολοβηχηνή, Armeniæ pars, quæ Tigrani paruit.

Chōlobēchēnus, Gentile est, χολοβηχηνός. Steph.

Chollidæ, χολλίδαι, Vicus in Leōnide tribu: tribulis Chollides, apud Laertium Chollidæus. Steph.

Cholontichos, χολόντιχος, Vrbs Cariæ, gēnile Cholontichites. Stephanus.

Chompsō, χομψώ, Insula Nili inter Aethiopiam & Aegyptum: cujus meminit Herod. lib. 2. Gentile est Chompsōites, χομψωίτης.

Chonē, χώνη, Vrbs Oenotrorum, cujus Strabo meminit libro septimo, & regionem appellat Chonen: incolæ Chones, & Chonii. Stephan.

Chōrāmnæi, Vide in APPELL.

Chorasmīē, es, χωρασμίη, Vrbs Parthorum, Orientem versus: cujus incolæ Chorasmii commemorantur ab Herodot. lib. 3. in catalogo Xerciani exercitus.

Chōrīnæus, Rutili cujusdam nomen, ab Asyla Troiano interempti apud Virg. lib. 9 Aen. Emathiona Ligei, Chorinæum flentem Asylas.

Chōrœbīus Atheniensis quidam, qui primus figlinam artem invenit, ut testatur Plin. lib. 7. cap. 56. [Gerrt Einer von Athen hüttig: ſo die Hafnerkunſt erfunden hat.] ¶ Est item Chorœbus, adolescentis nomen apud Virgil. 2. Aeneid. cui Priamus Cassandram filiam suam desponderat: qui etiam suprema illa nocte, qua Ilium cecidit, à Græcis fuit interfectus. Hunc Euphorion fultum inducit: quem etiam sequutus Virgilius, sententiam et tribuit, sanæ mentis homine indignam: Dolus, an virtus quis in hoste requirat? Turpissima enim victoria censeri debet, quæ dolo quæritur.

Chortīā, χορτία, Oppidum Boeotorum. Pausanias lib. 9: Post Gyrtones tu pervato monte, oppidū est Chortia: gentile Chortius. Stephan.

Chortasō, χορτάσω, Vrbs Aegypti: sic dicta quòd Cleopatræ exercitus annona destitutus illic fatiatus sit: χορτάζω enim est fatiare. Stephan.

Chosrōēs, χοσρόης, Persarum rex fuit, Græcæ Philosophiæ peritissimus, qui tibi Aristotelem non minùs familiarem reddidit, quàm Demosthenes Thucydidem. Hujus viram & studia latissimè exequitur Suidas.

Chranaen, Insula adjacens Sunio Atticæ promōtorio. Calep. ¶ Fortè melius absq; aspiratione, χρανάη.

Chrēmētī, Vrbs Austriæ Ripensis.

Chrēstus, χρῆστος, Nomen Byzantii Sophistæ fuit, qui Ariadni temporibus Romæ Herodis Attici auditor fuit. Hic vino quanquam deditus, cæteris in rebus continenter vixit, ac in primis vigilanter. Nam quum ad galli cantum sæpe bibere solitus esset, non prius tamen somno se, quàm studio dabat. Autor est Philostratus.

Chrestus, χρῆστος, Nomen Achaiensis autoris probatissimi, cujus meminit Columella.

Chrisodōrus, χρισοδώρος, Poëta Aegyptius fuit ex Copto Aegypti urbe, tempore Anastasii Imperatoris, qui Isauricā cōscripsit: hoc est, Isauricæ urbis expugnationem. ¶ Fuit & alter hoc nomine Thebanus, qui auctor fuit rationem, item vitam Divorum Cosmæ & Damiani carmine complexus est. Vtriusque autor Suidas.

Chrōmīos, χρώμιος, Filius Neleï, & Chloridos, qui in ea pugna, quam Pylii & Messenii adversus Herculem gesserunt, cum decem fratribus occisus est. Alius fuit Priami filius, in bello Trojano à Diomede interfectus. ¶ Fuit & Chromius quidam Argivus, qui ea in pugna, quæ ob Thyreorum agrum inter trecentos Lacedæmonios, totidemque Argivos commissa est, solus ex suis cum Alcenore incolumis evasit. Autor Herod. lib. 1.

Chrōmis, Herculis filius, ut Lactantius refutatur, dicens: Constat Chromin Herculis fuisse filium, & equos habuisse Thraces, quos Hercules occiso Diomede abduxerat, humanis carnibus vesci consuetos. Hujus meminit & Statius, dum ait:

It Chromis Hippodamusq; altet fatus Hercule magno.
Et paulò infrà:
Mox Chromis Hippodamū metæ interioris ad orbem
Viribus Herculeis, & toto robore patris, &c.

Chrōnīā, orum, χρόνια, Saturni festa.

Chrysa, æ, sive Chryse, es, χρύσα, Oppidum fuit Trojadis, Apollinis Smynthii delubro insigne: cujus meminerunt Plin. lib. 5. cap. 30. Strab. lib. 13. & Homer. Iliad. 1, Ovid. 13. Metam. Chryseque, & Cilicum Apollinis urbes. ¶ Stephanus item Chrysen quandam collocat circa Lemnum, & ipsam Apollini Lemnio consecratam. ¶ Est item Chryse insula Indiæ adjacens, de qua paulò pòst.

Chrysanthus, Alexandrinus, Romæ quò juvenis venerat, factus Christianus, sub Numeriano Imperatore in fossam demissus, ac terra, saxisq; obrutus fuit. Volaterranus.

Chrysaor, χρυσάωρ, Neptuni filius, quem ex capite Medusæ, ut & Pegasum, natum scribit Hesiodus in Theogonia.

Chrysas, [χρυσᾶς. German. Ein Fluß in Sicilien / heißt jetzt Isaro.] Hujus est Siciliæ, teste Cicerone, qui de eo scribit sexta Verrin. Chrysas est amnis, qui per Assarinorum agros fluit. Is apud illos habetur Deus, & religione maxima colitur. Fanum ejus est in agro propter ipsam viam, qua Assoro itur Ennam. In eo Chrysæ est simulacrum præclarè factum è marmore.

Chrysaoras, χρυσάορος, Fluit per medium Messanæ urbis Libyæ, Stephanus.

Chrysaoris, idis, χρυσαορίς, Cariæ civitas à Lycis condita, quæ postea Adrias nominata est: ut ex Apollonii sententia refert Stephanus.

Chrysē, χρυσή, Stephano, Insula est ante ostium Indi fluvii, tam ferax auri, argentiq; metallis, ut nonnulli prodiderint, solum ejus aureum esse atque argenteum. Hujus insulæ meminit Plin. lib. 6. cap. 21.

Chrysēs, æ, χρυσῆς, Apollinis sacerdos fuit, patre Altynomes, quæ à nomine ejus Chryseis cognominata fuit: quam quum Græci, expugnata Thebis Cilicis, urbe Eetionis, adux. sent, & Agamemnoni in prædæ divisione tradidissent, Chrysēs Apollinis insignibus exornatus, ad Græcorum castra accessit, filiamque sibi petit restitui. Quod quum impetrare non potuisset, Apollinis auxilium imploravit, qui tam gravem Græcis pestilentiam immisit, ut Agamemnon parti puellam restituere fuerit coactus. Cujus loco quum Achilli Briseïdem eripuisset, indignè id ferens Achilles, in posterum à prælio omni abstinuit, donec morte Patrocli nuntiata, intermissa arma recepit. Autor Homerus lib. 1. Iliad.

Chryseis, pen. prod. χρυσηΐς, Chrysæ Apollinis sacerdotis filia fuit, quæ vero nomine Altynome dicta fuit: Chryseis à nomine patris cognominata. Vide in dictione CHATNES.

Chrysippa, χρυσίππη, Vrbs Ciliciæ à Chrysippo conditore. Gentile Chrysippanus vel Chrysippēus. Steph.

Chrysippē, χρυσίππη, Iri filia, quæ ex Phthio Hellenem peperit, ut autor est Stephanus.

Chrysippus, χρύσιππος, Apollonii filius, patria Solensis, sive (ut alii malunt) Tarsensis, Stoïcæ sectæ Philosophus fuit, auditor Zenonis & Cleanthis: post quem etiam schola præfuit. Ingenii acumine plurimùm valuit, ut quum multis etiā præceptoribus dissenserit. Vnde per ironiam Chrysippēi acumē usurpatur in stupidum. In dialectica clarissimus fuit: ita ut non illepidè dicerent quidam: Si apud deos dialectica haberetur, nō temerè alia esset, quàm quæ à Chrysippo inventa fuit. Scripsit librorum volumina supra quinque & septuaginta. Ferunt Carneadem Philosophum Cyrenæum, perlectis Chrysippi libris, ita dixisse: Nisi Chrysippus esset, ego nō essem. De exitu ejus varia traduntur. Quidam volunt à discipulis ad sacrificium vocatum, quum vinum dulce allatum hausisset, anhelitus difficultate laborare cœpisse, atq; ita quinto demum die fato concessisse, annos jam natum circiter tres & septuaginta. Alii ferunt nimio risu exspirasse. Nam quum ficus turè allatas asinum comedentem vidisset, ancillæ jussisse aiunt, ut & vinum asino ebibendum daret: ejusque ejecti urbanitate tantopere sibi placuisse, ut nimio risu fuerit suffocatus. Mortuo Athenienses thecam posuerunt in Ceramico. ¶ Fuit præterea Chrysippus filius Pelopis, quem quum pater valdè amaret, noverca ejus Hippodamia indignè ferens, liberos suos Atreum & Thyestem impulit, qui illum interficeret: unde quum rem à Pelope pulsi, in exilio vitam degerunt, donec pater è vivis excederet.

Chrysoceras, χρυσόκερας, Vulgò Prom. Promontorium Thraciæ ad Bosphorum situm, in quo situm est oppidum Byzantium liberæ cōditionis, antiquā Lygos dictum. Autor Plin. lib. 4. c. 11. Ratio nominis ducta est partim à figura, quæ cervino cornu simillima est: partim à proventu, quòd maxima ibi pecuniarum copia accipiatur.

Chrysogonus, χρυσόγονος, Nomen viri proprium, compositum ex χρυσὸς, aurum & γόνος factum, quòd aurum undecunque pariat. Juvenalis: Sunt quæ Chrysogonum cantare vetant.

Chrysogonus, χρυσόγονος, Sylæ libertus potentissimus, de quo multa Cicero in Orat. pro Rosc. Amer. ¶ Fuit & Chrysogonus martyr, ex Volaterrano, nobili genere ortus Romæ, qui quando nec consulatus, nec ullis honoris pollicitatione per Diocletianum averti potuit, jugulatus est ad scalas Gemoniæ. Latinè factum aureum sonat: nam χρυσὸς aurum, γόνος factum significat.

Chrysopolis,

Chrysopolis, [χρυσόπολις. Germ. Ist Stat in Bithynia/ nahe bey Chalcedonien/ etwa Gotthart der Perser.] Teste Plin. lib. 5. cap. 28. oppidum est Bithyniæ, prope Chalcedonem sita dictum, quòd Persæ ibi tributum colligerent ex cæteris Asiæ civitatib. ¶ Est præterea altera Chrysopolis in Cilicia, teste Stephano.

Chrysorrhoas, [χρυσορρόας, Fluvius est Syriæ circa Damascum inopiens, qui penè totus derivationibus exhauritur. Autor est Strabo lib. 16. & Plin. lib. 5. cap. 18. ¶ Chrysorrhoas etiam dictus est Pactolus, propter aureas arenas: ut autor est idem Plin. lib. 5. cap. 29.

Chrysorrhoas, [χρυσορρόας, Populi dicti ad Phasim fluvium, quòd in his locis (ut inquit Strabo) auriferi torrentes sint. Vnde fabulosum illud de vellere apud Colchos aureo.

Chrysostomus, [χρυσόστομος. Nobilissimi scriptoris Ecclesiastici cognomen, patria Antiochenus: Episcopi autem Constantinopolitani, ab eloquentiæ suavitate impositum. Latinè sonat Os aureum.

Chrysothemis, [χρυσόθεμις, Filia Agamemnonis & Clytemnestræ, soror Orestis, Electræ & Iphigeniæ: ut scribit Homerus lib. 9 Iliad.

Chrysothoas. Vide CHRYSORRHOAS.

Chryxus, Ducis Boiorum nomen est apud Silium Italicum lib. 4. qui ad Brennum Senonum Gallorum ducem ejus originem refert.

Chrliōnē, [χρλιόνη, Vnum ex veterib. Cretæ insulæ nominibus, teste Stephano in dictione κρνν.

Chrhonophyle, [χρονοφύλη, quæ Baccho Phliuntem peperit. Stephanus.

Chyron, [χύρων, Regiuncula Epiri, in qua habitavêre quidam ex Clazomenis profecti. Gentile Chyrites.

Chyrri, [χύρρη, Civitas Cypri: sic dicta à Chyro filio Aledri, filii Acamantis. [χυρρίτης, regiuncula Thraciæ cives Chyrtopolites.

Chyrus, Cyzici portus.

Chyrrium, [χύρριον, Locus Ioniæ, in quo postea Clazomenæ conditæ fuerunt.

C ante I.

Cia, æ, Ptolemæo, Vulgò Zea. Insula est sub Euboea, non procul ab Attica, quæ à Plinio & Strabone Ceos, & Cea appellatur. Tres habet præcipuas civitates, Iuliden, Carthæam, & Chatestium. Hinc deducitur adjectivum Cius, ἀκὸς, & εἷος, per Crasin.

Cibarci, Hispaniæ populi, quorum meminit Plin. lib. 4. in descriptione Hispaniæ.

Ciborius, Asiæ civitas est, eadem cum Apamia. Autor Plinius lib. 5. cap. 29.

Cibyra, æ, κίβυρα, Ptolemæo, Oppidum Asiæ propriè dictæ, non procul à Meandro fluvio. Cic. 6. in Verrem: Hosce opinor Cibyræ, quum in suspicionem venissent suis civibus, fanum expilasse Apollinis, & paulò post: Cibyram cum mandatis syngraphis venerat.

Cibyratæ, vel Cibyrata, nomen gentile. Cicero ibidem: Dò quum venio, Prætor quicquam fratres illi Cibyratæ inambulabant.

Cibyraticus, a, um, possessivum. Ibidem: Immittebantur illicò Cibyratici illi canes, qui investigabant, & persecutabantur omnia.

Cicĕro, [κίκερων. Ger. Ein Nachbegabter Redner vñ auch Burgermeister zu Rom.] Cujus vitã Tyro Tullius ejus libertus tribus voluminibus scripsit, teste Pædiano. Præceptores se habuisse fatetur in philosophia quidem Philonem Academicum, tunc Romæ commorantem: in jure civili, Scævolam: in dialectica, Diodorum Stoicum: in dicendo, Apollonium Molonem. ¶ Sex. Roscium Amerinũ parricidii reum, natus annos XXIII. ut tradit Nepos, ut alii, XXVII, defendit. Metuens deinde Syllam, quem in ea causa offenderat, in Græciam abiit, Asiamq; simulata valetudinis causa abiit: ubi se (ut ipse ait) recoquendum præceptoribus dicendi dedit, Xenocleique Adramitenum, Dionysium Magnetium, & Menippum Carem audivit: Rhodi verò Apollonium Molonem magistrum dicendi habuit. Ferunteque Posidonium tunc Athenis eum Græcè declamantem audivisse, ac pristinùs exclamasse, quòd solam Græcis dicendi relictam gloriam videret ad Latinos per eum transferri. Postea quum multis muneribus in Republ. functus esset, Consul conjurationem Catilinæ represtit, legem Agrariam repulit. Hujus vitam omnem, & vitæ studia vide apud Plutarchum. ¶ Cicero, ejus filius inter eos qui à parentibus degenerâverunt, ponitur. Valerio Binos cum congios hausisse solitum scribit Plinius, per temulentiamque M. Agrippæ scyphum impegisse. ¶ Q. Cicero M. frater, legatus Cæsaris in Gallia primùm, deinde ad regendam Asiam proprætor missus, admoneatur à fratre per epistolam totius officii. Duxit uxorem Pomponii Attici sororem. Miserandus demum ejus exitus. Proscriptus enim una cum filio (quando & Marcus frater) rogavit percussorem se ante filium interfici: filius contrà, te ante patrem. Vterque igitur simul interfectus. Autor Appianus.

Ciceronianus, a, um, Quod est Ciceronis, vel accedit ad Ciceronem: ut Ciceroniana simplicitas. Plin. in Præfatione totius operis.

Cichelus, fluvius ponitur ab Homero hymno Apollinis.

Cicimeni, Populi ex Saxamatarum genere, à Medis oriundi, Tanaim fluvium accolentes: quorum meminit Plinius lib. 6. capite 7.

Cicones, pen. cor. κίκονες, Populi Thraciæ, juxta Hebrum fluvium inhabitantes. Tibul. Nam Ciconum ille manus adversus repulit undis. Virgil. 4. Georg. Spretæ Ciconum quo munere matres Discerptum latè juvenem sparsêre per agros.

Ciconius, κικόνιος, Nomen ejus qui Brixiam condidit.

Cierium, κίειον, Verbi Reconciliati, à Cia Arte dicta. Steph.

Cilix, cis, κίλιξ, Nomen proprium Phœnicis filii: à quo dicta est Cilicia.

Cilicĭa, Cilicia. Vulgò Caramania. Germ. Ist Landschafft des minderen Asie so an Syrien stosset/ heisset Caramania.] Regio est in minori Asia, Syriæ proxima, tota ferè campestris, Tauromonti subjecta: quæ à Cilice nomen sortita est, quem pristina ætas penè ultra ævum memoriæ abscondit, Phœnice ortum, qui apud Gentiles antiquos Iove de primis terræ alumnis habebatur. Hæc regio ab Oriente Amano clauditurà Septentrione Tauri jugis: ab Occidente Pamphylia. Hujus metropolis est Tarsos, quam interfecat Cydnus amnis. ¶ Ciliciæ portæ, quà Taurus patet ad Antiochiam. Vulgò Caise della gradi. ¶ Ciliciæ populi Cilices appellantur, de quibus paulò pòst. ¶ Gentile fœminiũ est Cilissa, sicut a Phœnice Phœnissa: quòd & adjectivi vice positum aliquando legimus. Ovid. in Ibim. Nam neque quot flores Sicula nascantur in Hybla, Quotve ferat dicam terra Cilissa crocos.

Cilicensis autem denominativum est, non gentile: ut, Præfectus, vel Proconsul Cilicensis. Cic. Qu. Fr. lib. 1. Nam si te interea nonnullus vicinitatis Cilicensi & Syriaco antecesserit, valdè magnum facit.

Cilicius, a, um, possessivum: ut, Ciliciæ portæ: hoc est, Amani montis angustiæ, quibus Cilicia à Syria dirimitur. ¶ Cilicium exercitum, κιλίκιον στρατόπεδον. De crudeli & immani dicebatur. Cilices enim ob piraticam, quam exercebant, & assiduas hostium depraedationes infames erant inhumanitatis & crudelitatis nomine. ¶ Cilicii imperatores, κίλικες στρατηγοί, dicebantur homines luxuriosi & pilis obliti. Vnde & tagapilis contexta, Cilicia vocantur. Autor Diogenianus.

Cilicii, termini dicti fuere à Cilicio Saturnino, centurione cohortis septimæ & vicesimæ, qui terminationem fecit.

Cilix, gentile est significans eum, qui è Cilicia ortus est. ¶ Cilices piratæ fuêre, quos Cn. Pompeius victos in deditionem accepit, & eorum postea fidei opera usus est in bellis suis navalibus adversus Cæsarem. Lucan. lib. 3: Inq; Cilix juxtà, jam non piratica, carina. ¶ Crocea Cilix, pro Cilicio. Lucret. lib. 2. Et quum lœna croco Cilici perfusa recens est. ¶ Cilix haud facilè verum dicit. Dionys. in Epist. ad Rufum scholasticum: [κίλιξ οὐ ῥᾳδίως ἀληθεύει: id est, Vetus verbum est, Cilices haud facilè verum dicere. Quadrabit in hominem avidum lucri, & ob id suspectum: nec dicentem non quæ vera sint, sed quæ utilia.

Cillă, κίλλα, Vrbs prope Thebas Actioneas, ubi Cilli Apollinis templum erat, ut habet Strabo lib. 13. Ovid. 13. Metamorph. Chrysenq; & Cillan Apollinis urbes.

Cillus, Pelopis filii auriga, qui in itinere, antequam Pelops ad Oenomaum veniret, obiit: cujus nomine Cilla oppidum, templumque Cillei Apollinis à Pelope conditum est. Strabo lib. 13.

Cimmas, Insula inter Ilii ostia, quæ, ut Pomponius scribit, urbem habet quam quia Bithyni colunt, Bithyniam appellãe.

Cimbri, [κίμβροι. Ger. Wilder so von Mitternacht auß Dennemarck in Italiam gezogen sind.] Populi fuerunt Septentrionales, Saxonici maris peninsulã incolentes, quæ ab ipsis Cimbrica Chersonesus dicta est, anno ab Vrbe condita sexcentesimo & quadragesimo: unà cum uxoribus & liberis Narbonensem provinciam ingressi, à C. Mario ad internecionem fuerunt deleti. Refert Valer. Maximus, Cimbros, & Celtiberos in acie gaudio exultare consuevisse, tanquam gloriosè & feliciter edent excessuri: lamentari verò in morbo, quasi turpiter essent perituri. Hodie Dani appellantur, & qui ipsum peninsulæ illibatum inhabitant, Holsati.

Cimbrica Chersonesus. Vide CIMBRI.

Cimeliarchium, Locus est ubi reponitur thesaurus. Vnde Cimeliarchæ, custos vasorum & aliarum rerum Ecclesiæ.

Cimmĕrii, [κιμμέριοι, Populi fuerunt à Scythis oriundi, dexteram Ponti partem habitantes, non procul à Bosphoro, qui à nomine ipsorum Cimmerius appellatus fuit: ubi & oppidum fuit

fuit nomine Cimmerion. Hi ærem craſſam habuiſſe feruntur, & denſis exhalationib. nebuloſum: quod & ipſum Homerus teſtatur Odyſſeæ 11, ubi ſic habet:

Ἐς δ' ἵκομεν πείραθ' ὠκεανοῦ βαθυῤῥείταο, τῆθι δ' ἔπειτα
Κίμμερίων ἀνδρῶν τε πόλις καὶ δῆμος ἀερθεὶς
Ἠέρι καὶ νεφέλῃσι κεκαλυμμένος, οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ὄβριμος ἠελίου φαέθων καταδέρκεται ἀκτὶς
Οὔτ' ἐπιβαίνων οὐρανὸν ἀστερόεντα, οὔτ' ἐπὶ γαῖαν
Αὖθ' ἐπὶ νύξ λυγρὴ μέλλει δειλοῖσι βροτοῖσιν.

¶Hinc Cimmeriæ tenebræ proverbio celebrantur pro denſiſſima caligine. Lactan. lib. 4. O cæcum pectus, & mentem Cimmeriis, ut ajunt, umbris atriorem! Ephorus ſcribit Cimmerios in Italia quoq; fuiſſe juxta lacum Averni, eosq; in ſubterraneis habitaſſe domiciliis, quorum morem ſatis notum eſſe, ut nemo Solem aſpectare noctu vereatur. Rectiùs mentiuntur & Feſtus. Cimmerii (inquit) dicuntur homines qui ſub terris habitatas terras incolunt, quales fuerunt inter Baias & Cumas, in ea regione, in qua convallis ſatis immenſi jugo circundata eſt, quæ neq; matutino, neq; veſpertino tempore Sole contegitur. ¶Cimmericus Boſphorus, Κιμμερικὸς βόσπορος, inde nominatur, cujus longitudo eſt ducentorum & viginti ſtadiorum.

Cimmĕris, Vrbs Phrygiæ, quæ à veteribus Edonis dicta fuit deinde & Adias Apollonia & Antandros. Autor eſt Plin. lib. 5. capite 30.

Cimōlis, pen. prod. Paphlagoniæ oppidum eſt, teſtibus Pomponio lib. 2. & Plin. lib. 6. cap. 2. ¶Eſt etiam urbs ejuſdem nominis in Galatia, teſte Ptol. lib. 5. cap. 4.

Cimōlus, penultima prod. Κίμωλος Suidæ, Inſula eſt in mari Cretico, è regione Zephyrii promontorii, unde optima creta advehitur, qua fullones maxime ad abluendis veſtium maculis. Ovid. 7. Metamorph. Hinc humilem Myconem, cretoſaque rura Cimoli.

Cimōlius, a, um, adjectivum: ut Cimolia creta: cujus civitas ſunt genera, ut videre eſt apud Plin. lib. 6. cap. 17. Dioſc. lib. 5. cap. 94. duas Cimoliæ terræ ſpecies factitium candidam, alteram ad purpuræ colorem virgentem: quarum utriq; maximas in medicinis vires tribuit.

Cimon, Κίμων, Athenienſis fuit, Miltiadis filius, munificâ cives liberalitate ac munificentia utpote cui exactis agrorum ſuorum & hortorum ſepibus, civibus facere poteſtate, quod vitam eſſet, ex illis decerpendi. Domi quoque tam largo apparatu inſtruxit convivium, ut non modò familiæ, ſed multis etiam pauperibus unàque conſentaneis alendis ſufficeret. Vide latiùs vitam ejus apud Plutarchum, qui eum cum Lucullo in contentionem adducit.

Cinædocolpitæ, Κιναιδοκολπῖται, Fœlicis Arabiæ populi, quorum regina Radrane dicitur. Steph.

Cinara, Vide CINYRA.

Cincĭi, Lucus Romæ, ubi Cinciorum monumentum fuit. Feſtus.

Cincĭus, Romani Senatoris nomen, qui ſeculi ſui luxui infeſtus, vehementiſſimus ſuator fuit legis Fannii tum primum oratione eaque ad populum habita, acerrimè invectus fuit in mores ſuæ ætatis, & quorundam gurgitum gulam, qui ſolidos porcos Trojanos in convivium inferebant. Ita enim vocabatur aprum, qui inclatis mitioribus ſumma cura gravidus erat, quemadmodum equus Trojanus gravidus erat armatis. Vide Macrob. lib. 3. cap. 13.

Cindapſus, Κινδάψος, Filium habuit Maſonandum, qui Cariæ civitatem condidit. Steph.

Cindra, Κίνδρα, gens Thraciæ, Vide CONDRAE.

Cineas, Κινέας, Plutarcho, Vir Theſſalus fuit, Pyrro amiciſſimus, & perpetuus illius in omnibus expeditionibus comes: cujus tanta fuit eloquentia, ut Pyrrhum ſæpenumero, plures à Cinea oratione, quam à tot annis eſſe ſubactos. Hic legatus Romam miſſus, ut Pyrrhi nomine de pace ageret, obtulerat ſibi Appio Claudio Cæco, re infecta reverſus eſt. Interrogatus deinde à Pyrrho de ſtatu Urbis & Senatus, reſpondit: Senatum ſibi deorum conſeſſum viſum eſſe: populi autem tantum eſſe turbam, ut vereretur, ne legi cum hydra quadam Lernæa res eſſet. Huic tantæ fuiſſe ferunt memoriæ felicitas, ut poſtridie quàm Romam advenerat, ſine ulla nomenclatoris ope Senatu, equeſtrique ordine ſua nomina recoluerit. Autor Plin. lib. 7. cap. 24.

Cinædias, æ, Κιναιδίας Suidæ, Dithyramborum ſcriptor, qui impietatis, improbitatisque nomine male audivit. Scholiaſtes hoc de Pyrrhi & Achillis filii cognomen, à corporis aptitate impoſitum. Fertur enim Pyrrhicam ſaltationem vehementer excoluiſſe, & à ſuo nomine eam appellaſſe. Unde natum eſt proverbium: πυῤῥιχίζειν λέγεται κινεδεῖν, hoc eſt, Cinediæ Pyrrhicam dicitur, vel quod in choris nimio motu uteretur contra comicas aptas, qui in hac parte deficiunt. Erat autem Cinedias corpore pigro, & fracto cruce.

Cintŭs, Hiſpaniæ flavius eſt, in Iberum influens. Lucanus lib. 1. quos Cinga præterit Gurgite, &c.

Cingillum, Civitas eſt inter Picentes, quæ mulos Cingulanos mittit, qui etiam hodie habeantur in pretio. ¶Hinc Cingulani populi, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 13.

Cinnā, Civitas Theſſaliæ, à Cinno gigante, & Centaurte dicta. ¶Eſt etiam Cinna civitas Hiſpaniæ in regno Caſtellæ: à qua Cinnenſes populi, quos commemorat Plinius in conventu Tarraconenſi, lib. 3. cap. 3. ¶Fuit item Cinna Marianis & Syllanis temporibus, Romanorum omnium crudeliſſimus, quatuor Conſulatibus functus, qui primo conſulatu, ſervis ad pileum vocatis, adverſarios vicit, Octavium interfecit, Janiculo occupato. Iterum & tertiò ſe Conſulem fecit. Quarto Conſulatu, quum bellum cóntra Sylam pararet, Anconæ ob nimiam crudelitatem, lapidibus ab exercitu necatus eſt. ¶Fuit etiam Poëta eruditiſſimus hoc nomine, cujus meminit Virg. in Bucol. Nam neque adhuc Varo videor, nec dicere Cinna Digna, ſed argutos interſtrepere anſer olores.

Cinnā, tribunus plebis, qui quum pernitioſas leges de revocandis exulibus ferret, pulſus à Cn. Octavio collega, magiſtratuque exutus, ex urbe profugit, & bellum urbi intulit, accerſito C. Mario & aliis exulibus ex Aſia: in quo bello duo fratres, alter ex Pompeio, alter ex Cinnæ exercitu ſignis inter ſe concurrerunt. Et quum victor mortuum ſpoliaret, cognito fratre, ingenti edita lamentatione, ac rogo extracto, ſe impiè cremavit. Tidem Cinna & Marius in urbem recepti, cædibus omnia complevêre: inter quos Cn. Octavium conſulem, M. Antonium oratorem, & L. Cæſarem jugulârunt, eorumq; capita pro roſtris poſuerunt. Ex Livio. ¶Cinna item alius, qui per errorem necatus à populo Romano fuit, foro medio in funere C. Cæſaris, quem unus ex interfectoribus fuiſſe credebatur: præterea L. Cinna res novas affectans, quem ex hoſte Octavius amicum fecerat, & uſque ad judicium dignitatem vexerat, adverſus ſe inſidias moliri cognovit, & tentâ novâ in eum exemplâ medicabatur. Livia tandem conſilium uſus matrie eſt tactus, cumq; ſeparatim in cubiculo conveniſſet, ejus ingratitudinem exprobrando: Vitam, inquit, Cinna, tibi rerum dominæ hoſti, nunc inſidiatori & parricidæ condamnatam, ultrò ego meliùs rerum tibi vitam dedi prius, an tu debeas. Seneca de Clementia.

Cinnarethi, in tribu Naphtali juxta lacum Genezareticum civitas eſt, quam Herodes magnificis ornavit ædificiis, atque in honorem Tiberii Cæſaris Tiberiadem nominavit, à qualacus & regio circumjacens nomen inventrunt. Joſepho Judaicarum rerum ſcriptori, hæc fuit urbe fuſius hiſtoricus, qui bellum à Veſpaſiano contra Judæos geſtum, ſcripſit.

Cinnĭa, Juno dicebatur, quòd nuptiis præeſſet, παρὰ τὸ κίνειν, Julio enim conjugio ſolvebatur cingulum, quo nova nupta erat cincta. Feſt.

Cinyras, Κινύρας, Suidæ Cypri rex fuit, qui cum filia Myrrha, aſſumma is deceptus, concubuit: ex qua & Adonim ſuſcepit, quem Venus poſtea in deliciis habuit, qui quum majore animo, quàm viribus, feras ſectaretur, apri dente in inguine vulneratus, interemptus fuit, & in florem Anemonen convertitur. Vide Ovid. lib. 10. Metam. ¶Ubi Naſo facta judicia regis Regis regionem opulentiſſimam fuiſſe cum de ejus fortuna Proverbio: Cinyræ opes, κινύρεια πλούτη, de immenſis divitiis dicitur. Solinus Adagii meminerunt. Plato de Legibus, & Suidas.

Cios, Phrygiæ emporium fuit, à Milefiis condium eo in loco, qui Aſacia Phrygiæ appellatur. Plin. lib. 5. cap. 32.

Cirannus, Vir fuit Lycius, & Sarpedonis comes, quem, teſte Homero in Iliade, Ulyſſes in bello Trojano interfecit.

Circē, Κίρκη. Germ. Circe ſic Waſerbinder Judicium] Solis & Perſes Nymphæ filia, & Aeta Colchorum regis ſoror, veneficiorum peritiſſima: quæ Sauromatarum regem interfecerat, veneno ſublato, regnoq; per fidelis parto, quam crudeliter imperaret, ab invidiâ pulſa, in Italiam profugit, & in Circeo monte, qui antiquitùs olim Latii terminus erat, & efferatiſſimis herbis abundabat, ſedem ſibi delegit: unde quum Glaucum marinum Deum adamaret, Scyllam puellam, quam ille deperibat, infeſtis fatibus, in monſtrum marinum commutavit: Ulyſſem item, vi tempeſtatis ad ſe delatum, hoſpitio ſuſcepit, ſociosque ejus, quos in porcos commutaverat, ejecerat reſtituit: cui & Telegonum filium peperit. Poſtremò & Picum Latinorum regem, quòd uxorem ſuam nomine Canentem ſibi præferret, in avem ſui nominis commutavit.

Circæus, a, um, Κιρκαῖος: ut, Circæus mons, & Circeum oppidum, quod & Circeos quidam appellarunt. ¶Hinc Circæenſes populi. Liv. lib. 10. Ad hoc Latini, Heroicique auctores ferunt, & Circeſium quidam. Cic. lib. 3. de Nat. deor. Quamquam Circeum quoq; veteres noſtri Circeienſes ecignione cinxerunt. Circæi verò quondam inſulæ fuêre immenſo mari circundatæ (ſi Homero credimus) ubi Latinum antiquum terminum habuêre. Strabo lib. 5. Poſt Antium Circæum eſt ſtadiorum ducentorum,

torum & nonaginta, monstrari & palumbibus insidiae insulae circundatus. Habet etiam vasselli, & Circes sacellum, & Minervae aram Virg. lib. 6. Aeneid. Proxima Circaeae raduntur littora terrae, Dives inaccessos ubi Solis filia lucos Assidue resonat cantu. Vide plura apud Homer. 10 Odyss.

Circaeo poculo, Cicero de homine sua ipsius in alium mutato dixit, Actione in Verrem prima: Sic repente è vestigio ex homine, tanquam à aliquo Circaeo poculo, factus est Verres: redit ad se atque ad mores suos. Sic dicimus Virga Circaea, qua Circe credebatur mentem adimere, ac reddere: pecudes facere & homines.

Circes domus, Oppidum Campaniae, Pomponio Strabo Circeum vocat, a quo Circeti. Plinius tradidit Circeos insulam aliquando fuisse monte mari circundatum, mox continenti adnexam. Circeti, Ciceroni Circeienses dicti, libro 3. de Natur. deor. Vide praecedentia & sequentia his statim, & Pontina in P.

Circeum, Promontorium Tusculorum, Ptolemaeo: alio nomine Sancta felicitas.

Circidis (quod hic pro insula Mysiae adjacente corrupte legebatur) Vide CYZICVS.

Circiis, de Circis Romanis v. de Nicol. Perotti in Cornucopia, & Alexand. ab Alexand.

Cirris, dicitur Scylla Nisi regis filia, mutata in avem Cirim, id est, alaudam. Vide SCYLLA. Ἀκαλήφη, scribitur Oppiano lib. 1. de Aucupio.

Cirrhae, Vrbs est in Phocide ad radicem Parnassi montis: à qua campi vicini Cirrhaei dicti sunt. Plin. lib. 4. ca. 3. Et Apollo Cirrhaeus, & Templa Cirrhaea hoc est, aedes Apollinis, apud Senecam in Hercule Oetaeo.

Cirta, sive potius Citha, κίρτα, Numidiae fuit urbs munitissima, in qua Jugurtha Adherbalem necavit, ut est videre apud Sallust. in Jugurth. Vide & Strabon. lib. 18. Vulgò Constantina.

Cirrhada, Vicus Atticae, Vide CERCIADA.

Cirrhaeis, fluvius est memorandus in Scythia, teste Herod.

Cis, nomen patris Saul, ut habetur in lib. 1. Reg. cap. 9.

Cisalpina Gallia, quae & Citerior Gallia, & Gallia togata dicitur, fluvio Rubicone finitur, cujus halitu Alpes efficiunt. [Germ. Das Chili-haüs (so jetzt teutsch barbe genennet wird.)] Cic. pro Lege Manil. In de quum Sicaniam recepisset, duabus Hispaniis & Gallia Cisalpina praesidiis ac navibus confirmata, &c.

Cisamus, [Germ. Ein Geaus Cretia? heist jetzt Clissamopolo.] Vrbs est Cretae apud Ptolemaeum, quae hodie Fabrica appellatur.

Cispadana Italia, à Catone in Orig. dicitur quae respectu Romanorum cis Apenninum montem est. [Germ. Das Italia so dee Gesar Rom hudersiet dem Berg Apennino gelegen ist.] sicut Transpadana, quae trans Apenninum est.

Cisianchi, Populi inter Scythas, qui Oceanum accolunt, Cimmerios vicini. Plin. lib. 6. cap. 13.

Cilia, κιλία, mater Memnonis, à qua Susorum cives Cilii dicti. Steph.

Cispius, Mons in urbe Roma, Exquilina in regione, de nomine Cispii dicti, ut inquit Festus. Varr. lib. 1. de ling. Latinae: Exquilinus est Cispius mons sexticeps apud aedem Junonis Lucinae.

Cisa Ptolemaeo, fluvius est Ponti, in ea parte, qua Cappadociae cohaeret. Vulgò Qusa.

Cisseus, κισσεύς, Rex Thraciae, pater Hecubae uxoris Priami, à quo Cisseis patronymice dicitur Hecuba Cissea, apud Euripidē.

Cisthene, Pomponio libro primo, Vrbs est Aeoliae in Isthmo, quae est inter Elaiticum sinum & Ideum. A Plinio Cisthene vocatur lib. 5. cap. 30.

Citarii, Populi Siciliae. Autor Plin. lib. 3. cap. 8.

Cithaeron, [Germ. Ein Berg in Boeotia den Nahmen jetzo gelegt?] per inotiā, Mons est Boeotiae, teste Strabone, cujus radicem Asopus amnis alluit. Servius credidit alterum esse ex jugis Parnassi: quod omnium Geographorum judicio secus se habet. Est enim Cithaeron mons à Parnasso discretus, & ab eo plusquam triginta passuum millibus dictus. Hic Libero patri sacer erat unde etiam ibi ejus Orgia celebrabat. Ovid. 3. Metamor. Vadit, ubi festus faciendis ad sacra Cithaeron Cantibus & Cadmi Bacchantum voce tonabat.

Cithaeria, sive Cicbandes, κιθαιρίς, Promontorium Galliae Narbonensis: teste Ptolemaeo lib. 2. c. 10. & Antonino, qui in suo Itinerario ab hoc promontorio Massiliam usque navigio migliaria mille passuum facit.

Cittium, κίτιον, Oppidum Cypriae unde Cittieus Zeno, κιτιεύς, apud Laert. lib. 7.

Cius, κιός, Fluvius Thraciae ex Paeonibus & Rhodope monte profluens, medium interfecās Hemum, ut scribit Herod. lib. 4. ¶ Fuit item Cius Bithyniae oppidum, postea Prusias appellatum. Hoc (ut testatur Strabo lib. 12.) Demetrius everticum cū Lysiea, hinc virtina: eaq; Prusiae Zeloe dedit, qui utraque rursus à tumulis excitans, Cium, à se Prusiadam Mysiam verò ab uxore Apameam nominavit.

C ante L.

Chaon, χάων, Fons est juxta Celaenas Phrygiae oppidum, ab effectu fluvius dictus. χάω enim idem est quod fico. Huic vicinus alter fons Cicos, κίκος; hoc est, à findendo appellatus. Refert Plin. ex Theophrasto lib. 31. cap. 2.

Clamperiae, Locus Italiae, in Brutiis apud Plin. lib. 3. cap. 5.

Clanius, Κλάνις, Stephano, Fluvius Campaniae juxta Acerras urbem, crebris ejus inundationibus bona ex parte hausta: ut annotavit Servius in illud Virg. 2. Georg. Vacuis Clanius non aequus Acerris. Plin. lib. 3. c. 5. Glanicum vocat, eundemq; esse tradit cum Lyri. Minturnas interfertur. Stephanus Glanum appellat, Silurumque piscem ab eo Glanium vocari existimat. Plinio tamen Glanis Thusciae fluvius est juxta Aretium: de quo infra suo loco.

Clariae, Populi sunt Thraciae, Plin. lib. 4. cap. 11. in descriptione Thraciae.

Clarus, κλάρος, Vulgò Calame, Ioniae civitas, Apollinis oraculo nobilis, juxta Colophonem. Hanc Manto Tiresiae filia condidit, fugiens Thebanorum victores Epigonos. Quae quum patriae cladem lugeret & fusis manantibus ubertim lacrymis fontem fecit unde Claros, κλάρος locus appellatus. Nearchus verò autor est, inde huic urbi nomen factum, quòd Apollini per sortem Claros obtigit. Nam sortem κλῆρον Graeci nominant. Hinc Apollo Clarius dictus est, qui illic & fanum habuit, in quo responsa, ejecta aqua exhauriebatur. ¶ Est & Clarus insula in mari Myrtoo, & ipsa Apollini sacra: de qua nonnulli intelligunt illud Ovid. 1. Metamorph. mihi Delphica tellus, Et Claros & Tenedos, Patareaq; regia servit.

Clarium oraculum, In Ionia fuit juxta Clarum oppidum, non procul à Colophone: à quo Clarius Apollo dictus est: ibi enim specus fuit & laruna, cujus potu missa oracula reddita sunt: brevi tamen vita bibentium, ὀλιγοχρόνιον. Hujus Plin. lib. 2. cap. 103. & alicubi Macrobius meminerunt.

Claterna, à Pomp. Mel. lib. 2. numeratur inter oppida Piceni.

Claudia, Κλαυδία, Nomē virginis Vestalis, quae quum in suspicionem stupri veniisset, & simulacrum matris Idaeae in vado Tyberis haereret, ad comprobandam pudicitiam suam, fertur cingulo duxisse navem, quam multa hominum millia trahere nequiverant. Eadem quum patrem triumphantem ab inimico Tribuno plebis de curru detrahi animadverteret, pietate mota, in currum insiluit, patremque tam acriter est amplexa, ut divelli non posset: quo facto populum tam acriter in Tribunum concitavit, ut illae vitae metuens desisteret ab incepto. Autor Valerius lib. 5. cap. 4.

Claudia. Plin. lib. 3. cap. 24. Noticiae oppidum est, quod à Ptolemaeo Claudium appellatur. Vulgò Clossenburg.

Claudia gens, tribus maximè cognominibus uta est. Nam & Pulchri, & Nerones, & Marcelli nominantur, patricii fuere Pulchri & Neriones, plebeii Marcelli: nec minùs multos ex plebeiis, quàm ex patriciis, virtute praestantes, meritisque claros in republ. fecit invenire, ex nostro commentario ad Quintum fratrem.

Claudia familia, ab Appio Claudio Sabino cognomen accepit, qui post exactos reges cum quinq; millibus clientum Romam venit, partemq; urbis habitandam accepit. ¶ Ex hac familia fuit Appius Claudius Caecus, cui viam Appiam strav., & aquam Appiam in urbem duxit, Pyrrhumque intra urbem non esse recipiendum, sua sententia obtinuit. Ex hac Familia Neriones & Drusi originem traxerunt. Nam Neronis Sabinorum lingua fortis, & strenui dicuntur. Drusi autem cognominati à Claudio Druso, qui occiso Drusо Gallorum duce, primus fibi, & posteris hoc cognomen indidit. Autor Trāquillus in Claudio. ¶ Fuit & Appius Claudius Regillanus, unus ex Decemviris legibus scribendis creatus, famosa inter collegas autoritate, qui post multa imperiose & crudeliter gesta, tandem Virginiae amore captus, submisso quodam ex libertorum numero, nomine Clodio, in servitutem eam asserere est conatus. Quare intellecta, accurrens è militia pater, exiguum cum filia colloquendi spatium petit, eamq; paululum extra turbam abducta, quum alia ratione pudicitiam ejus & libertatem adversus Decemviri libidinem tueri non posset, non invitam interfecit: quo nomine Decemvir in carcerem conjectus, ibi manus intulit. ¶ Praeter hos fuit & Claudius Appius, Caudex cognomen natus, quod primus Romanis autor fuerit caudices secandi, & classis conficiendae. Hic Carthaginenses Messana expulit. Hieronem praelio victum apud Syracusas, in deditionem accepit. ¶ Fuit & Claudius Nero, Livii Salinatoris in Cāsilatu collega, qui Asdrubalem secundo bello Punico Annibali fratri suppetias ferentem, acie superavit, occisiq; caput in castra abjiciendum curavit.

Claudia, à nonnullis dicebantur, quae Claudius Pulcher instituit, ut ludis factis post scenam conjectus lapidum in fieret in circum. Cum

circumdãtum pelvim, ut veri tonitrui speciem repræsentaret. Vide suprà BRONTEVM.

Claudiānus, Κλαυδιανός, Poëta Aegyptius, ut Graeci & Latini affirmant, & ipse de se testatur. Floruit sub Theodosio & Honorio Augustis. Scripsit de Raptu Proserpinæ libros tres, item laudes Honorii, Arcadii, Stiliconis, Olybrii, & aliorum, cum aliquot invectivis, patria fuit Alexandrinus, nobilissima urbe Aegypti. Quidam Florentinũ faciunt, sed falsò. Autores Graeci, qui de poëta Claudiano scripserunt, Alexandrinum appellant, & autor ipse Nilum suum vocat. Ingenio excellens fuit, maximeq; apto ad carmen componendum. Nam & adsurgit feliciter, variisq; figuris ac sententiis mirificè delectat. Huic veteres præcipuam laudem meruerunt, quos de laude & victoria principis Theodosii contra Eugenium Gallorum regem scripsit. Constat enim Theodosium ipsum parva manu contra ingentes Barbarorum copias dimicasse:

Te propter gelidis Aquilo de monte procellis
Obruit adversas acies, revolutaq; tela
Vertit in autores, & turbine reppulit hastas.
O nimium dilecte Deo, cui fundit ab antris
Æolus armatas hyemes, cui militat æther,
Et conjurati veniunt ad classica venti.

Fuit & Claudianus Caesar, qui interfecto Caligula successit in imperio, virtute audax crudelitatis, ut scribit Suet. in Claudio. Claudiani poëtæ Alexandrini meminit Suidas.

Claudiŏpŏlis, Κλαυδιόπολις, Cappadociæ urbs, cujus mentionem facit Plin. lib. 5. cap. 24.

Claudĭum, Κλαύδιον, Vrbs Italiæ: gentilis Claudianus, Steph.

Claudĭus, Κλαύδιος, Nomen Imperatoris, & Caligulæ patrui. Hic Britanniam insulam in deditionem accepit, & Orcadas Romano adiecit imperio. Postremò ab Agrippina uxore veneno boleto sublatus est, ut Nero filius imperio potiretur. Fuit & alius Claudius Romanorum item imperator, qui Gothos Illyricum vastantes bello adortus, incredibili cæde superavit. Vide in eum dyptycum autem, & in Capitolio autem statuam habere promeruit. Sed quum duobus fere annis imperasset, apud Smyrnam morbo interiit.

Clausenburgum, Transylvaniæ urbs.

Clausus, antea Claudius dictus, Rex fuit Sabinorum, qui post exactos reges, cum quinque millibus clientum & amicorum Romam venit, & susceptus, habitandam urbis partem suscepit ab eo postea & tribus & familia Claudia vocata est, ut habetur apud Maronem libro 7: Ecce Sabinorum prisco de sanguine magnum Agmen agens Clausus, magnoq; ipse agmini fulget: Claudia nunc à quo diffunditur & tribus & gens.

Clazŏmĕnæ, pen. corr. Κλαζομεναί, Vibs Ioniæ Asiaticæ, quam condidit Paralus. Hæc prius Gryna nominabatur, vicina Colophoni unde & Apollo Grynæus dictus est apud Virgilium, quòd ibi esset ejus oraculum.

Clazŏmĕnĭi, Insula ante fontium, quæ & Marathusa, Μαραθοῦσα dicta: à qua Clazomenii, Κλαζομένιοι, Ioniæ populi originem traxerunt.

Clĕănthes, Κλεάνθης, Nomen philosophi, qui Zenonis Citiensis scholam successor excepit: Hic Pisaei Atii filius, egregius pugil, quum Athenas venisset, Zenoni adhærens, generosè philosophatus est, & in eadem permansit dogmatibus. Hic quum valdè pauper esset, mercenariam vitam agebat. Noctu quidem in horto aquam hauriebat: per diem verò in ludis exercebatur. Unde Phrearius appellatus est, quasi puteos haurians. Traduxit illum, quæ à Zenone audierat, ostium baum, & testis fictilibus perscribere solitum, quum pecunia non supperetur ad chartas emendas. Hujus insignis diligentia & acrimonia censura abiit in proverbium. Nam quum aliquid summa cura, industriaq; elaboratum volumus significare, dicimus illud ad Cleanthis lucernam esse vigilatum.

Clĕānthis, Mulieris nomen est apud Suid.

Clĕārchus, Κλεάρχος, Philosophus fuit, cujus meminit Hieronymus contra Iovin. Fuit & alius hoc nomine Lacedæmoniorum dux. Hic dicebat extorquendam imperatorem plus, quàm hostem metui debere. Autor Frontinus lib. 4.

Clemens historicus, scripsit de regibus & imperatoribus Romanis: item ad Hieronymum, de figuris Nocatis. Autor Suidas. Clemens item Alexandrinus præfuit Pantheni discipulus, Origenis præceptor, floruit sub Severo, & Antonino principibus. Hieronymus & Eusebius lib. 6.

Clĕŏbis, Κλεόβις, Alter fuit ex Argia Acrisii filia, qui cum fratre Biton, quum jumenti mortui curam subiisset, ingum subiit, matrisque currum ad fanum pertraxit. Pro qua filiorum pietate mater superos precata est, ut filiis præmium darent quòd longè maximum homini dari posset à Deo. Postridie ejus ambo inventi sunt in lecto mortui: tam eximia dii judicium, ut nullum hominem fœlicitatem non posse obtinere, quàm ha-

bitum ex animi magnitudine corporis ornatibus. Vide supra in dictione BITON.

Clĕŏbŭlus, Κλεόβουλος, Lyndius, Evagoræ filius, unus ex septem sapientibus. Huic fuit filia nomine Cleobulina, alio nomine Eumetis dicta, quæ versu hexametro ænigmata quædã conscripsit. Meminit parentis hujus Plutarchus in convivio septem sapientum.

Cleocritus, Κλεόκριτος, apud Comicos taxatur ut mulierosus, & cinædus, & obscurus, & ut Cybeles filius. Nam in mysteriis Bacchi molles tantùm intersunt. Unde ejus nominis contumeliæ jactabatur in cinædos ac molles & parùm viros. Hæc Suidas.

Cleodamas, Κλεόδαμας, Thasius philosophus. Platonis temporibus geometria floruit, & Alius Cleodamas Achæus (Achæ autem civitas est Thessaliæ) scripsit de cursu equorum, autore Stephano.

Clĕŏdŏrā, penul. prod. Κλεόδωρα, Nymphæ nomen, matris Parnassi à quo Parnassus mons nomen accepit. Vide Cælium libro 16. capite 19.

Clĕŏmăchus, Κλεόμαχος, Magnesius pugil, qui in cinædi cujusdam & ancilæ amorem incidens, quæ à viro eo alebatur, cinædorum & orationem & mores est imitatus. Nam cinædicæ orationis primus inventor fuit Socrates, postea Alexander Aetolus, sed in saltu orationem Lysiæ etiam ad hibito cantu. Autor Strabo.

Clĕŏmbrŏtus, Κλεόμβροτος, Pausaniæ filius, Lacedæmoniorum dux, qui timens ne videretur cum Epaminunda hoste sentire, tentè cum eo pugnavit, seque & partem in præceps dedit: nam & ipse vulneratus occubuit, & exercitus defectus est. Fuit & alter hujus nominis, Academicus, philosophus, qui cùm libros Platonis, quibus ille animæ immortalitatem astruit, relegisset, seipsum ex subli mi saxo præcipitavit, ut citius ab beatorum cœtum pervenire. Cic. in Tusculan.

Clĕŏmēdes, Κλεόμηδες, Astypalæus pugil fuit, incredibili corporis robore, qui quum Epidaurium quẽdam pugilem interfecisset, victoria præmio fraudatus, doloris impatientia insanus factus est. Astypalæamq; reversus, in pueros ludentes irruit, apprehensamq; manu columnam, cui tectum sustentabatur, medium contrigit, plurimosque pueros sub tecti oppressit. Quamobrem quum ad supplicium peteretur, fugit in sepulchrum quoddam conjecit, additoque operculum intus sitæ virtutis, ut nec à vulnis quidem emoti adsistentibus paterent sevelli. Consulto deinde ex fanum sepulchro, Cleomedes nec, cujus inventus est, nec mortuus. Cui ad responsum oraculo Apollinis quid de illo actum esset, responsum est. Ultimus Heroum Cleomedes Astypalæus.

Clĕŏmĕnēs, Κλεομένης, Lacedæmoniorum dux fuit, qui ab Antigono victus ad Ptolemæum regem confugit, à quo primùm magno in honore habitus, mox calumnia cujusdam Nicagoræ regi suspectus redditus, in carcerem plenum captivorum conjectus est, qui omnes infausto Cleomenis mutuis concertantes vulneribus sponte à morte se tyranni crudelitati eripuerunt. Cujus factionis quum Cleomenem autorem fuisse Ptolemæus comperisset, mortuũ excoriari jussit, & crucifigi. Plura de hoc Plutarchus in vita ejus.

Clĕōn, Κλέων, Cleaenetis filius, dux Atheniensium in republica administratione adversari solitus Niciæ Niceratii filio, qui missus in Thraciam cum exercitu, multas urbes cepit. Eum insectatur Aristophanes in Comœdia, quæ inscribitur Ἱππῆς: id est, Equites. Fuit & Cleon poëta, qui Argonautica scripsit à quo argumentum Apollonius Rhodius mutuatus est, ut ejus enarrator scribit. Fuit item Cleon Halicarnassæus orator, qui Lysandro Lacedæmonio orationem composuit. Autor Suidas.

Clĕōnæ, Κλεωναί, & Cleonæ, narum, med. corr. oppidum, dictas ab Argis Hadriæ centum viginti à Corintho quinquaginta, non procul à Nemea sylva. Ovid. 6. Metamor. Inmulesq; Cleonæ, Et Nelea Pylus.

Clĕōnæus, a, um, Κλεωναῖος, ut Leo Cleonæus, qui & Nemeæus. Lucanus: Ille Cleonæi projecit terga leonis.

Clĕōmȳthus, Κλεόμυθος, Athenienstum dux fortissimus, qui in prælio adjecto clypeo suos deterruit: unde & ἀσπιστὴς dictus est. Hunc inlectatur Aristophanes in Nubibus.

Cleopatra, Κλεοπάτρα. Germ. Ein Königin in Egypten (ein gelt Weib.) Aegypti regina, Auletæ filia, soror & uxor Ptolemæi primi, mulier impudicissima, à Cæsare primùm adamata cui filium Cæsarionem peperit: deinde ab Antonio jubente uxoris loco habita fuit, relicta Octavia Augusti sorore. Postea victo apud Actium prælio navali Antonio, adornatis corpora aspidibus sese interemit, Strab. lib. 3. Sylv.

Ad te Ausonias Cleopatra carenas.

Cleopatra altera, quæ ex Cosmeticis citatur à Galeno in lib. 1. de Compositione phar. cap. 1. mulier medicinæ peritissima, quam

quam & Paulus Aegineta lib. 3. cap. 2. & Aëtius tetrabibli 2. ser. cap. 6. memorat. Nonnulli tamen hunc virum fuisse arbitrantur. ¶Ab eo fit Cleopatricus, a, um, ut Cleopatricę dapes, apud Sidonium.

Cleoparras, Praefecti nomen apud Corinthios, cujus Plutarchus in Arato mentionem fecit.

Cleophantus, Medicus, cujus meminit Plin. libro 24. cap. 16. ¶Fuit & Cleophantus, pictor Corinthius, ut scribit idem Plin. lib. 35. cap. 3.

Cleŏphōn, Κλεοφῶν, Poeta tragicus Athenienſis, cujus nonnulla fabulæ commemorantur à Suida.

Cleŏstratŭs, Κλεόστρατος, Antiquiſſimus philoſophus, qui primus in Zodiaco ſigna Arietis, & Sagittarii deprehendit. Autor Plin. lib. 2. cap. 8.

Cleŏxĕnŭs, & Democritus, Κλεόξενος, & Δημόκριτος, hiſtoriam de rebus Perſicis ſcribere aggreſſi, quam ab illis inchoatam fatentur abſolviſſe Polybius Megalopolitanus. Autor Suidas.

Cleŏbŭlus, Κλεόβουλος, uxorem habuit Pallenem Sicbonis filiam, quæ Thraciæ urbi nomen dedit, Steph.

Clĭbănŭs, Κλίβανος, Mons eſt in extremis Italiæ finibus, non procul à Lacinio promontorio, cujus meminit Plin. libro 3. capite 10. ¶Eſt item Clibanus oppidum Lauticæ, quæ eſt Aſiæ regio, inter Ciliciam & Pamphyliã ſita: de quo idem Plin. lib. 5. cap. 27.

Clĭdemŭs, pen. prod. Κλείδημος, Scriptor antiquiſſimus fuit, cujus opus de plantis ſæpè citatur à Theophrasto. Scripſit & Provinciam, quæ citatur ab Athenæo.

Clinias, Κλινίας, Muſicus & philoſophus ſectæ Pythagoreæ, qui ſi quando ad iram provocaretur, ſumpta ſtatim cithara, animum lenichat, haud aliter quàm Achilles, quum iratus ſtabat ad lyras, animi ſui dolorem citharæ cantu lenichat. Autor Aelianus de Varia hiſtoria.

Clio, [Κλιώ. Ger. Eine auß den neun Muſis ſo eben dieſelbe Fabelen Dichten vnd Herdichten beſtellet.] Una Muſarum ex novem, apud Heſiodum in Theog. ἀπὸ τοῦ κλείω id eſt, à glorior, quòd poëtis gloria ex carmine naſcatur.

Clisthĕnēs, Κλεισθένης, Primus oſtracismi autor apud Athenienſes, primus q. eo genere exilii mulctatus. Vide Caelium lib. 21. cap. 44. ¶Cliſthenem video, Κλεισθένη τὸν σικυώνιον, Suidas refert. & ſit conveniens in eos qui lævi, derafaq; ſint ente. Nam ita mos Clitheni, barba derafa ſemper eſſe, quo juvenis etiã dum videretur. Effertur & ad hunc modum, κλεισθένης ἀκρατὴς ἐγένετο, Clitenes intemperantior. De cinædo & delicijs effœminato.

Clitarchus, Κλείταρχος, Hiſtoricus fuit, & Alexandri Magni perpetuus in omnibus expeditionibus comes: cujus cùm res geſtas conſcripſiſſet, ea vanitate, ut ſidem Hiſtorici non mereatur. Autor Quintilianus.

Clitellæ. Vide in APELLAT.

Clitĕrnia, Pomponio libro 2. Italiæ oppidum eſt, in tractu Apuliæ ad Garganum montem, Vulgò Citano. Prolemæo Cliternum.

Chrŏmăchŭs, penultima correp. Χλόμαχος, Philoſophus Carthaginenſis, Athenas venit, annos natus quadraginta, audivitq; Carneadam, cujus & ſucceſſor fuit, tres ſectas lectatus: Academicorum, Peripateticorum, & Stoicorum. Supra quadraginta volumina conſcripſit, de quo Cic. li. 3. Tuſcul. mentionem facit. ¶Clitomachus alter, Athleta, & Pancratiaſtes nobilis fuit, qui pudicitiæ tantæ fuiſſe dicitur, ut canes ſi forte coëuntes vidiſſet, ſtatim vultum averteret: in convivio ſiquis ſermo laſcivus incideret, ſtatim ſurgens abiret. Autor Aelianus de Varia hiſtoria.

Clĭtŏr, oris, Κλείτωρ, Oppidum mediterraneum Arcadiæ, à quo vicinus fons Clitorius appellatur, ei qui guſtaverit, vini faſtidium inducens. Meminit hujus oppidi Ptolemæus libro 3. capite 16.

Clitumnŭs, Agri Falliſci fluvius eſt, cujus aquæ potatæ candidos faciunt boves. Autor Plin. libr. 2. cap. 103. Virgil. 2. Aen. Hinc albi Clitumne greges, & maxima taurus Victima. Silius: Et lavat ingentem profundens flumine ſacro Clitumnus taurum.

Clītus, Κλεῖτος, Manti fuit filius, qui ab Aurora raptus, nunquam poſtea apparuit. ¶Fuit præterea Clitus inter præcipuos Alexandri Macedonis familiares, eidemq; chari Timus, tùm quòd filius eſſet nutricis ipſius, tum quòd ab illo in dubio vitæ diſcrimine fuiſſet ſervatus. [Germ. Dieſer auß den getrumpten Freunden Alexanders, welchen er auch es einer vollen weil zimmerlich erſtochen hat.] Hunc tamen in convivio quodam liberius in Pericos mores invectum, rex jam temulentus ſpiculo trajecit. Cujus facti cum poſtridie tanta coepit pœnitentia, diffuſa jam ebrietate, ut totum triduum cibo abſtinuerit, decreveritq; omninò media ſibi necem conſciſcere, amicumq; optimè de ſe meritum ad interos perſequi. Tãdem aegrè admiſſa amicorum conſolatione, qui Clitum jure occiſum aſſerebant, ſumptuoſiſſimo cum funere ſepelevit. Hiſtoriam hanc vide latius apud Arrianum, Qu. Curtium, & Plutarchum in vita Alexandri.

Cluanthus, Vir Trojanus, Aeneæ comes.

Clŏdĭă, Romanã à qua Cicero prædium emere volebat) copioſa & locupletis fœmina fuit, de qua ſic Cicero ad Attic. libro 13: Sed quando, inquit, Clodia Romæ futura eſt, & quãri rem maximas, eo prorſus expedito: nõ quin illud malim, ſed & magna res eſt, & difficile certamen cum cupidine, cum locupletc, cum hærede.

Clodii forum, Italiæ oppidum in octava regione, ut ſcribit Plin. lib. 3. cap. 18.

Clŏdĭorum familiam, à Clodio Aeneæ ſocio dictam putavit Feſtus. Verius tamen eſt, Clodios (qui & Claudii dicuntur) à Sabinis ortum traxiſſe, nominisq; originem cepiſſe ab Appio illo Clauſo, qui primus ex ea familia cum quinq; millibus ſe Romam contulit.

Clŏdĭŭs, prænomine Publius, Adoleſcens fuit nobilis ex antiquiſſima Claudiorum familia, ſed civis ſactioſus, & nequiſſimæ libidinis: ut qui & tres ſorores per inceſtum pollucrit, & in ſacris Bonæ deæ muliebri veſte deprehenſus ſit. Hic graviſſimas cum Cicerone inimicitias exercuit: cui, ut majus negotium faceſſere poſſet, Tribunatum plebis petiit: quem quum per leges obtinere non poſſet, quòd Patricius eſſet, cuidam ex plebe ſe adoptandum dedit: atque ita tribunatum nactus, nõ quievit, donec Ciceronem per vim civitate expelleret. Verùm quum & Pompeio molleſtus eſſe cœpiſſet, & optimum quemque lacceſſeret, placuit Senatui Ciceronem ab exilio revocari: qui ut urbem reverſus, Milonis auxilio inimici impetũ compeſcuit: à quo etiã Clodius ipſe in via Appia fatt interfectus. De hoc ſic ferebat Cicero ad Attic. lib. 1: Credo (inquit) te audiſſe, quum apud Cæſarem pro populo ſterem, venſſe eò mulieri veſtitu virum, idque ſacrificium quum virgines inſtaurallent, motionem à Q. Cornificio in ſenatu factam (is fuit princeps, ne tu forte aliquem nothum putes) poſtea rem ex S. C. ad Virgines atque Pontifices relatam: illique ab iis nefas eſſe decretum: deinde ex S. C. Conſules ea rogationem promulliſſe. In hac cauſa Piſo agallicinatori Cæſarem nuntium remiſi

proprie dicta, in promontorio Mercurii sita: ita dicta à clypei figura: unde & Aspis dicitur, teste Solino, quod etiam annotavit Hermolaus in Plinii, & Vadianus in Melam. Silius lib. 3. In clypei speciem curvatis surgibus Aspis. Lucanus libro 4. Et Clupea tenuis flationis littora natæ. Ptolemæus verò duas urbes propinquas collocat in Hermæo promontorio, quarum unam Clypeam, alteram Aspidem appellat. ¶ Clupea etiam exiguus piscis dicitur apud Plin. lib. 9. cap. 15. qui verè quandoque in fauces Thynni crocens, ipsum exanimat.

Clusini, Novi & veteres populi Hetruriæ, Plin. lib. 3. cap. 5.

Clusinius. [Germ. Der Bon Janus hat diesen Nammen von den Clusinern her bekommen, daß man zu Zeiten, da sie Rom belägert, &c.] Dictus est Janus, quòd pace templi ejus portæ claudi erant. Virg. 1. Aen. Claudentur belli portæ, furor impius intus Sæva sedens super arma, & centum vinctus aheneis.

Clusium, Oppidum Vmbriæ, quod interiit, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 14.

Clusium, Oppidum cum Tusciæ mediterraneæ, ubi Porsenæ Hetruscorum regis sepulcrum creditur. Plin. l. 36. cap. 13. Vulgò Chiusi.

Clymene, penult. corr. Κλυμένη, Oceani & Tethyos filia, Iapeti uxor, teste Hesiodo in Theogonia: de qua Virgilius libro 4. Georg. Inter quas Clymene curam narrabat inanem. ¶ Fuit & altera Clymene mater Phaethontis, ut scribit Ovid. libro 1. Metam. quæ quum forma valeret, Soli placuit, qui concubitu ejus potitus, ex ea Phaethontem, & sorores genuit. Ovid. lib. 1. Metam. Extulit ad Clymenem Epaphi convitia matrem. ¶ Inde Clymenis, idos, patronymicum & Clymenëius, a, um: ut, Clymeneia proles: id est, Phaethon. ¶ Tertia fuit minister Helenæ decoris oculis prædita, ut est apud Homer. lib. 3 Iliad. Hujus meminit & Ovidius in Epistola Helenes ad Paridem: Cætera per socias Clymenem, Aethramque loquemur, Quæ mihi sunt comites, consiliumq; duæ.

Clytæmnestra. Κλυταιμνήστρα. Nomen proprium uxoris Agamemnonis, quæ ob amorem Aegisthi adulteri virum occidit. Unde etiam ab Oreste filio in patris ultionem fuit occisa: de qua Euripides in Oreste, & Homerus in Odyssea.

Clytia, æ, vel Clytie, es. Κλυτία. Una fuit ex Oceani nymphis aliquandiu ab Apolline adamata, donec illa Apollinis cum Leucothoe concubitum Orchamo patri ejus indicavit. Quare iratus Apollo, Clytien gravissimo odio prosequutus est. Ella verò amoris impatientia cibo & potu abstinens, mane orientem, & vesperi occidentem spectabat Apollinem: & quacunq; illeciter faciebat, Clytie oculis sequebatur. Unde tandem fame & dolore consumpta, mutata est in heliotropium. Fabulam hanc refert Ovid. lib. 4. Metam.

Clytius, Κλύτιος. Filius Laomedontis, & frater Priami, ut refert Homer. lib. 20. Iliad. ¶ Est & Clytius, adolescentis nomen apud Virg. lib. 10. Aen. quem Cydon quidam in deliciis habuit.

C ante N.

Cnemides, Κνημίδες, Oppidum Locrorum, ad sinum Opuntium, secundum Daphnuntem, è regione Cenæi Euboeæ promontorii: à quo Locrorum quidam Epicnemidii cognominati sunt. Vide Strab. lib. 9. & Pompon. lib. 2. Plinio Cnemis dicitur singulari numero, lib. 4. cap. 7.

Cneus, Κνεῦς, per c scribitur, sed profertur per g. Prænomen fuit Romanis peculiare: à nævo (ut volunt) sactum, quod eo prænomine præ cæteris nominarentur, qui nævum aliquem nascentes attulissent. Festus à Græco γνάω deducit.

Cnidos, Κνίδος, Vulgò Cabo Crio. Est urbs, in extremo cornu peninsulæ Cariæ ad Ceraunia, in qua Venus colebatur: unde Cnidia dicta est. Potest etiã scribi Gnidos per g. ¶ Est & herbæ nomen, de qua Plin. lib. 21. cap. 16. Vnde Cnidium oleum, quod fit è grano cnidio: de quo Plin. lib. 23. cap. 4.

Cnipologus, Κνιπολόγος, Aristoteli Hist. lib. 9. cap. 1. dicta quod κνῖπα id est, Culices venetur. Gaza Culicilega. Avicula est achantylis magnitudine, coloris cinerei, ac distincti maculis.

Cnisea, Κνισαία, Navale Megarorum juxta Peloponnesum. Stephan.

Cnopupolis, Κνωπυπόλις, Ioniæ civitas, quæ alio nomine Erythra dicitur. Stephanus.

C ante O.

Coasiræ, sive portus Choatæ, Indiæ populi sunt, apud quos arbores in tantam altitudinem excrescunt, ut ne sagittæ quidem queant adequari. Autor Plin. lib. 7. cap. 2. Lucan. lib. 1. Aethera tangentes sylvas liquere Choatæ.

Coboris, Insula est in sinu arabico apud Plin. lib. 6. cap. 28.

Cobrys, Κόβρυς, Vrbs Thraciæ à qua fit gentile Cobrytes, Κοβρύτης. Stephanus.

Cocalus, Κώκαλος, Siciliæ rex, ad quem Dædalus ex Creta aufugit, quem illuc usq; persequutus est Minos Cretensium rex: sed à Cocali filiabus (ut Aristoteles refert) interfectus est.

Cocanicus, Siciliæ lacus, ex quo salem Cocanicum nominamus. Autor Plin. lib. 31. cap. 7.

Cocles, Nomen Horatii cujusdam Romani, qui Porsenæ regi (ut docet Livius lib. 2. Decad. 1.) per Sublicium pontem trajicere conanti, soles hostium impetum sustinuit, donec à tergo pons à sociis frangeretur: quo facto, se cum armis præcipitavit in Tyberim. Et licet læsus in coxa fuerit: Tyberim tamen tranando ad suos pervenit. Vnde est illud ab eo dictum, quum eum comissatores vinum objecerent: Per singulos gradus admoneor triumphi mei. Hujus meminit Valerius lib. 3. cap. 2. Virg. quoque Aeneid. 8.

Illum indigentem simulem, fluviumq; minantem
Aspiceres, pontem auderet quòd vellere Cocles.

Cottiæ Alpes. Vide COTIAE Alpes.

Cocythum, Κώκυτος, Italiæ promontorium, quod Meridianam plagam spectans, Tonium, & Siculum mare dirimunt. Polybius lib. 2. & Plin. lib. 3. cap. 10.

Cocytus, Κωκυτός, Sacra erant, quæ fiebant in honorem Proserpinæ, quam Pluto rapuit: à Cocyto inferorum fluvio nomen nacta. Autor Porphyrio in illud Horatii in Epod. Inultus ut tu fueris Cocyto.

Cocytius, pen. prod. [Κωκυτός. German. Der jammerbach in der Hell. Polan. Siedmio rzeka piekielna. Vng. Pokolbeli folyamas. Sive vag. Ang. Sorrowes.] Latinè dicitur luctus: quo nomine dictus est inferorum fluvius à Styge profluens. quidem enim gemere ac lamentari significat. Virg. 6. Aen. Cocyti stagna alta vides, Stygiamq; paludem. Claudianus: presso lacrymarum fonte refodit Cocytus, tacitis Acheron obmurmurat undis.

Codanus, Sinus maris est ante Albim fluvium, totius Germaniæ maximus. [German. Das Dennemärckischen Meerschot.] In quo sita est Scandinavia incomperæ magnitudinis insula Plin. lib. 4. cap. 13.

Cochinunia Pomponio, Insula est una ex Hemodibus, earũ, quæ in Codano sinu sunt, longè maxima: fortasse eadem cum illa quam Plin. Scandinaviam vocat. [German. Norwegen.]

Codetã, autore Festo, Dicta sunt ab antiquis loca trans Tyberim, quòd in ea vinculta nati cerebur equinis caudis similia.

Codrus. [Κόδρος. German. Ein König zu Athen der sich muthwillig in tod regiert hat, als das Vaterlandt verfiert hatte seyn.] Nomen proprium regis Atheniensis, qui pro patriæ salute certissimæ se mortis objectavit. Responsum enim acceperant Peloponnesienses, tandem se superaturos, si hostium regem nõ occidissent. Delevit ergo eos habito pauperis, eosque in suam necem per jurgia provocando, à nullo cognitus, teste Tidem oraculum unde Virgil. 5. Aeneid. Si quos aut Parthidis ignes, Aut Alcons habes laudes, aut jurgia Codri. Hujus tanta fuit nobilitas, ut locum fecerit proverbiali hyperbolæ. Nam qui nobilitatem cujuspiam volebãt extollere, eum Codro nobiliorem esse dicebant. Genere olim Codro, Κόδρου γένος. Antiquior Codro, πρεσβύτερος Κόδρου. Per ironiam etiam dicti potuerit in istos, qui majorum famosis imaginibus & natalium auri quitate gloriantur. ¶ Hinc Codridæ dicti sunt Codri posteri.

Cœle, Κοίλη, Attiæ regiuncula est, Miltiadæ & Thucydidis sepulchris nobilitata: cujus meminit Marcellinus in vita Thucydidis.

Cœlesyria, sive Syria Cœle. [Συρία κοίλη. Ger. Die Landtschafft in Syrien so zwischen dem Berge Libano vnd Antilibano gelegen ist.] Ea Syriæ pars est, teste Strabone lib. 16. quæ ultra Seleucidem in Aegyptum & Arabiam recedit, propriéq; ea quæ Libano, & Antilibano includitur. Ita dicta à cavitate, quam Græci κοιλάδα nominant. Pomponius Mela, lib. 1. Syria latè introrsus patet, terrasq; etiam latius introrsus, aliis, aliisq; nuncupata nominibus: nam & Cœle dicitur, & Mesopotamia, & Damascene, & Adiabene, & Babylonia, & Iudæa, & Sophene.

Cœlos, Κοῖλος, Thraciæ portus est, ubi Lacedæmonii ab Atheniensibus navali prælio superati sunt. Mela, lib. 2. Est & portus Cœlos Atheniensibus & Lacedæmonis navali acie decertãtibus, Laconicæ Caïlis signatus excidio. Quæ Pomponii verba nonnulli referunt ad prælium illud navale, quo Lacedæmonios vicerunt Athenienses, Thrasyllo, & Thrasybulo ducibus. Alii ad Alcibiadem referre malunt, quem Lacedæmonios juxta Thraciæ Chersonesum navali prælio superasse, autores sunt Plutarchus & Iustinus.

Coemba, Ptolemæo est Gedrosiæ urbs, hodie Cambaia, sive Gambaia, regni caput.

Cœnocentum, Ptolemæo, Vrbs esse creditur Germaniæ, quæ vulgò Lenberg vocatur.

Cœranus, Κοίρανος, Naufragus à Delphino servatus. Vide historiam apud Plin. lib. 9. circa finem libelli. Verum terrestria aut aquatilia plus sapiant.

Cœus, Κοῖος Hesiodo, per œ diphth. Fuit Tetræ filius, frater Iapeti, & Typhœi: quos omnes uno partu à Tellure quinta luna genitos esse fabulatur Virg. lib. 1. Georg. Cœumq; Iapetumq; creat, saevumque Typhœa, Et conjuratos cœlum rescindere fratres.

G Coginus,

Cogamus, Fluvius est Maeoniæ ad radicem Tmoli montis: de quo Plin. lib. 5. cap. 29.

Colaicum, promontorium est Taprobanæ insulæ. Autor Plin. lib. 6. cap. 24.

Colapis, sive Calapis, Pannoniæ fluvius est, in Savum influens juxta Sirmium, genuino alveo insulam efficiens, quæ Segestica appellatur de qua Plin. lib. 3. cap. 25.

Colapiani, Pannoniæ populi, juxta quos Colapis fluvius in Savum influit. Unde & nomen acceperunt. Meminit horum & ibidem Plinius.

Cōlāxes, apud Flaccum lib. 6. Argon. nomen est cujusdam Pitalee, Jovis ex Oria nympha filii, qui ab Iasone fuit interfectus.

Colchis, dis, Regio Asiæ juxta Pontum regnū Aeetæ regis, & Medeæ patria. Coracemonte (qui est pars jugi Sarpedonis) ab ortu Iberia à Meridie Phasis: ab Occidente Euxino ponto clausa. Hūc ferunt Iasonem cum Argonautis navigasse, Medeæque artibus adjutum, aureum vellus retulisse. ¶ Hujus regionis incolæ dicuntur Colchi, ὁ Κόλχος. Hæc ut Ptolem. ait, monte Coraxe à Septentrione clausa est, qui est Caucasi pars, & Nomades excludit: ab Ortu Iberia: à Meridie Phaside, & Armeniæ montibus: ab Occidente Euxino ponto.

Colchi, Asiæ populi, veneficiis maximi amatores, & Iasonis memoria fabulantur, qui vellere aureo gobites: habentes ab Ortu Iberiam & Albaniam, qui in vellere gobites: habentes ab Ortu Iberiam & Albaniam, qui in Caspium. Autor Ptolemæus. Ammianus lib. 22. Colchos aut quam, Aegyptum quoq; tobolem esse refert. Namin fictum adeò apud eos vulgatum est, ut in peregrina quoque loca exporterent: unde quidam cognationem Colchorum cum Aegyptiis ostendere volentes, fidem ex his capiunt, inquit Strabo.

Colchis, dos, regio est Asiæ juxta Pontum, in qua juga Caucasi ad Riphæos montes torquentur: alterum latere in Euxinum Martin devexa: altero in Caspium seu in Hyrcanum mare. In eo est Phasis amnis. Regnum fuit Aeetæ patris Medeæ: unde sæpissimè Colchis pro Medea sumitur.

Martialis:

Ignipedes posset fine Chalcide vincere tauros.

Cōlchĭcus, a, um, possessivum. ὁ Κολχικός. Horat. Carm. lib. 1. Ode 27. Venena Colchica, Et quicquid aliquam concipiunt nefas Tractavit.

Cōlchĭcus, a, um, Propert. Colchis Colchicis erat ahena focis. Ubi ipsam Medeam gentilitio nomine Colchida appellat.

Cōlī, κόλοι, Populi juxta Caucasum. Inferiores autem Caucasi partes Colicamōtes, κολικαμῶται vocātur, regio Colica. Steph. Κόλοι, ἔθνος, Populi quidam Boeotiæ, Steph. in κορωνεῖα.

Colias, κωλιάς, Promontorium est vel litus Atticæ in vico Phalereo, ubi & Venus Colias. Est autem locus ubi similis erat, κώλειος, humano: gentile Colĭus, & Colias formin. generis, & Colĭus, a, um. Steph. ¶ Est item Colias genus lacerti pilcis apud Plin. li. 32. cap. ult. Colias Parianus sive Saxatilis contra Bocca, Lacertarum minima: sic enim legendum est. Scombro omnium simillimus est differens lineis obliquis punctisq; nigris. Vide Arist. Hist. lib. 9 cap. 2.

Colidos, per cor. Insula in Oceano Indico, Veneri sacra, quæ tamen altitudinis esse perhibetur, ut illuc aves non advolent.

Collātĭa, Civitas fuit in prima regione Italiæ, quam Tarquinius constituisse dicitur, quibus erat superbus: eam ex collata pecunia constituit unde & Collatia dicta est. Potest tamē fieri ut ab Albanis fundata sit, & aucta à Tarquinio. Autor Servius, enarrans illud Virg. 6. Aen.

Hi tibi Nomentum & Gabios urbemq; Fidenam,
Hi Collatinas imponent montibus arces.

Collātīnus, Tarquinii cognomen fuit, Lucretiæ mariti, qui primus post exactos reges cum Iunio Bruto fasces est Consul. Postea non aliam ob causam, quàm quod Tarquinius appellaretur, populo suspectus, magistratu se abdicare coactus est, & in exilium profugit. Liv. 2 ab Vrbe.

Collatina porta Romæ, à Collatia oppido prope Romam, ad quod per eam portam fiebat iter. Festus.

Collatina Dea, Quæ collibus præsidebat. [German. Die Göttin Göttin.]

Collina, Una ex quatuor regionibus urbis Romæ, à quinque collibus quos complectebatur, Viminali, Quirinali, Salutari, Mutiali, & Latiar, appellata, autore Varrone de Ling. Latina 4. & quum singulę quatuor regiones urbis tribum urbanam facerent, Tribus quoq; Romæ nomen est. ¶ Est etiam collina porta qua fuit in colle Quirinali dicta: unde & nomen accepit. Ovid. Templa frequentat colline proxima portę Nunc decet, à Siculo nomina regis habet. Et posterioribus temporibus Salaria vocata, quod nomē quoq; viæ est in quam exit. Cete. Tacit. Tertium agmen per Salariam collinę portæ appropinquabat: per eam Salem Sabini deferebant, ideoq; Salaria vocata.

Collodis, Insula est Sardiniæ adjacens, de qua Plin. lib. 3. c. 7.

Colmaria, Vrbs Alsatiæ, Vulgò Colmar.

Cōlŏcātrum, Germaniæ urbs Ptolemæo.

Coloniæ, Troadis locus est, non procul à Lampsaco. Miletum colonia. ¶ Sunt & aliæ Coloniæ ad exteriorem partem Hellesponti, stadiis centum & quadraginta ab Ilio distantes. Meminit earum loci Strabo lib. 13.

Cōlonĭa Agrippinensis. [Germ. Cölln am Rhein.] Vbiorum civitas potentissima, cis Rhenum fluvium sita: sic dicta ab Agrippina Neronis matre, quæ ut locus quoque nationibus potentiam suam ostentaret, in hoc oppidum ubi genita erat, coloniam ex veteranis deduci imperavit. Autor Tacitus Annal. lib. 12.

Cōlonis, Insula est in sinu Argolico, contra Hermionium agrum, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

Cōlōnŭs, κολωνός, Agger fuit, sive locus editus, non procul ab Athenis, in quem Oedipus Thebis exulans dicitur commigrasse: unde Sophocles tragœdiam de Oedipi calamitatibus conscripsit, Oedipum Coloneum appellavit. ¶ Erat autem hic locus Nepruno sacer, ubi etiam equestres ejus statuæ fuere, quemadmodum & Thesei, Pirithoi, Adrasti & Oedipodis. In hoc aggere fuit & Timonis turris, qui à solitudine hominūq; odio μισάνθρωπος & cognominatus est. Hæc Pausanias in Atticis. ¶ Pollux verò libro septimo, autor est, duo hujus nominis loca in Attica fuisse: alterum κώλωνος appellatum, in quem confugit Oedipus: alterum in foro juxta Eurysacum, ἱππίου cognominatum. ¶ Vnde locus factus proverbio: Sero venisti, sed in Colonum isto, ὀψὲ ἦλθες, ἀλλ' ἐς κολωνὸν ἦλθες. Dicebantur in eos qui post tempus advenissent: aut quid mercede quæpiam facerent.

Colopena, ς, κολόπη, Cappadociæ pars est. Sebastiam, & Sebastopolim urbes habens. Vide Plin. lib. 5. cap. 3.

Colŏphon, penultima correpta. [κολοφών. Gierman. Ein berühmte Stat in Ionia von wegen der weissagungen im Tempel Apollinis.] Vrbs est Ioniæ, nobilis oraculo Apollinis. Colophonii navales opes (quas amplas habuēre, & in equestribus certaminibus tantùm excelluere, ut victoriam sibi certam polliceremur, quibus Colophonius accessisse equitatus. ¶ Hinc factus est locus proverbialis κολοφῶνος ἐπίθεσις hoc est, Colophonem addidit, quum summa operi manus imponebatur. ¶ Colophonia ferocitas, κολοφωνία ὕβρις. In insolentes qui seso viribus confidunt, & alios quos humiliores fortunæ homines: Aut in eos quibus sua ferocitas exitium attulit. Sumpta ab arrogantia, superbiaq; cujus gentis. Diogenianus. ¶ Ex Colophone originem duxerunt Mimnermus Cibicenus, & poeta Elegiacus, Xenophanes Physicus, & Polymathes Musicus: quibus nonnulli ipsum etiam adjiciant Homerum. Virgilius in Catalogo Colophonia ab Scyllæ dicuntur Homero.

Colopiani, Pannoniæ populi, Plin. lib. 25. cap. 4.

Cōlŏpe Magnus, κολοφὼν μεγάλη Ptolemæo. Zeugitanæ provinciæ urbs, nodie Cuper, regia civitas.

Colobrathus, Nomen hæretici, qui viram omnium hominum in septem dierum spatiis constitere affirmabat.

Cōlossæ, arum, sive Colossis, Strab. lib. 12. [κολοσσαί. Ger. Ein Stat in Phrygia dahin auch S. Paul sein Sendbrieff an die Colosser geschrieben hat.] Oppidum Phrygiæ nō procul à Laodicea, quod sub Nerone, teste Orosio, cū Laodicea & Hierapoli terræ motu concidit. Meminit hujus oppidi & Plin. lib. 5. cap. 27.

Colotes, Nomen pictoris Teii, cujus meminit Quinct. lib. 2.

Cōlŏus, κολοῦς, Lacus est Lydiæ, quadraginta stadiis à Sardibus distans, qui & Gygæus à Poëtis nominatur, juxta quem & Dianæ templum fuit cognomento Coloënæ, ubi similes solennibus diebus saltare dicebantur. Vide Strabonem lib. 13.

Colpe, es, κόλπη, Ioniæ civitas fuit, cujus meminit Plinius lib. 5. cap. 29.

Colubr. Populi Plinio inter gentes Indicas numerantur, Lib. 6. cap. 19.

Colpedi, κολπῆδαι, Thracum vel Arabum populi regio.

Colpitica, Vide COLPEDI

Colpites, κολπίτης, Vide PHOENICE.

Cōlubraria, Insula est in mari Ligustico, quæ à Græcis Ophiusa vocatur, Vulgò Dragonera. Vtrumque nomen ductum est à serpentum nostrorum multitudine, quibus tota insula infestatur. Plin. libro 3. capite 5. Ebusi terra serpentes fugat, Colubrariæ parti. Ideò infesta omnibus, nisi Ebusitanum terram referentibus.

Columella, Cujus inscripto prænominis L. Moderatus Columella, Gaditanus genere, scripsit ab solutissimos libros de Re rustica temporibus Claudii principis.

Cōlŭmnā Regia, Civitas in agro Brutio ut est apud Pomp. lib. 2. Hunc locum Græci στήλας vocant: id est, Columellam. Est turricula modo erecta, ex adverso turrem in Peloro sitam respiciens. Hodie à molas appellatur Pylorus.

Cōlŭmnæ Herculis. [κολόναι Ἡρακλέους. Ger. Die Seul Hercules, sind zwen spitzige Berg gegen einander zu, zusammen gesetzt in Hispania. Ist under einander auch in Africa.] duæ esse perhibentur in Occidente: quia ex Oceano

Oceano mare nostrum intrantibus, duo montes occurrunt, quorum alterum in Africa Abylam vocant, alterum in Europa Calpen. Hos quondam unctos perpetuo jugo fuisse finxerunt, sed Herculem dirimisse colles. Aliqui tamen hos montes pro eâ specie columnas vident dicunt. Alii sicut columnas Herculis in Graditana insula fuisse ex ære octo cubitorum, ad quas proficisci solebant qui navigationem absolvissent, tanquam Herculi sacra facientes. ¶ Ad Herculis columnas, ἐπὶ τοὺς Ἡρακλέους στύλους, jam olim Proverbio dicebatur, ut admonet Pindari interpres. Sic enim vulgò dici solere, τὸ μὴ πέρα τοῦ Γαδείρου, id est, Quæ ultra Gades, inaccessa. Quo significatur, ultra columnas Herculis non esse quò pro gredi ire: si quis ergo præterea quid quàm laudis requirat, id perinde esse, ac si quis ultra Columnas ab Hercule fixas conetur trancire.

Colÿrtus, κόλυρτος, Viri nomen, de quo vide in DIONA.

Comagenā, vel Comagene, pen. prod. κομαγηνή, Pars Syriæ, supra Ciliciam in Orientem sita, trans Amanum montē, excurrens usq; in Mesopotamiam, à qua Euphrate fluvio dirimitur. ¶ Hinc Comagenum medicamētum dictum est, quod fiebat ex adipe anserino, in vase æreo cum cinnamō multa nive obruto, addita etiam herba quæ Comagena appellabatur. Plin. lib. 10. cap. 22. Reperit Syriæ pars, quæ Comagene vocatur, adipem anserum in vase æreo cum cinnamo multa nive obrutum, ac rigore gelido maceratum, ad ultimi præclari medicaminis, quod à gente dicitur Comagenum. Idem lib. 29. cap. 4: Fit ex anserum adipe medicamētum in Comagene Syriæ parte, cum cinnamo, casia, pipere albo, herba quæ Comagene vocatur, obrutis vasis nive, odore jucundo, &c. Comagenus, a, um Juvenal. Satyr. 6:

Spondet amatorem generum, vel civitis orbi
Testamentum ingens, calidæ pulmone columbæ
Tractato, Armenius vel Comagenus aruspex.

Comana, orum, Civitas est in convallibus Anti-tauri montis, insigni Bellonæ fano celebris. ¶ Inde Comani dicuntur sacri servi Bellonæ, quorum Strabo suæ ætate supra sex millia fuisse tradit, qui omnes sacerdotis imperio parebant, & festis quibusdam Bellonæ festis sese mutuis lacerabant vulneribus. ¶ Tuetur & Comana Pontica, idem dea consecrata, tanti etiam exemplo à Comanis Cappadociæ sumpto, in quo etiam simili ritu Bellonæ sacra celebrant. Utriusque est autor Strabo lib. 12.

Comari, Populi inter Scythas, ad Caspium mare incolentes: quorum meminit Pompon. Mela, lib. 1. in descriptione ASIAE.

Comaritis, ari, κομαρίτης. Portus est ad sinum Ambracium, juxta Nicopolim, isthmum stadiorum sexaginta efficiens. Autor Strabo lib. 7.

Comāta Gallia, Una nomine appellata est omnis Gallia Transalpina, à studio nutriendæ comæ: sicut Narbonensis, Gallia Bracchata dicta est à Bracchis vestimenti genere, quo regio illa peculiariter utebatur. Plin. lib. 4. cap. 17: Galliam Comatam in tres partes dividit, amnibus distinctas. Inter Scaldem & Sequanam Belgas ponit: inter Sequanam & Garonnam Galliam Celticam collocat, quam etiam Lugdunensem Galliam appellat. Inde ad Pyrenæi montis excursum Aquitaniam vocat. Ex hac descriptione Gris constat, Galliam omnē quæ à Cæsare describitur, uno nomine vocari Galliam Comatam, excepta portalis Romanorum Provincia, quæ Gallia Bracchata dicta fuit.

Combe, es, κόμβη, Asopi filia fuit, quæ prima æneam armaturam traditur invenisse: unde & Chalcis est cognominata: à qua etiam Chalcidi urbi nomen factum putatur. De hac nonnulli etiam intelligunt illud Ovidii lib. 7. Metamorphos.

Adjacet his Pleuron, in qua trepidantibus alis
Ophias e Tugit natorum vulnera Combe.

Comini, Populi fuerunt Italiæ, in tractu Aquitolarum. Plin. lib. 3. cap. 12. In hoc tractu interierunt ex Aquicolis Comini, Tadiates, Accdici.

Commisena, κομμισηνή. Armeniæ pars est apud Strabonem libro 11.

Cōmmŏdus, M. Antonini Philosophi filius fuit, patri dissimillimus, cui etiam in imperio successit. Vitam ejus, easq; dignum exitum vide apud Herodianum lib. 1. De hoc sic scribit Ausonius in Tetrastich. Cæsarum:

Commodus insequitur pugnis maculosus arenæ,
Thrax ditis princeps bella movens gladio.
Elisa tandem persolvens guttura pœnas
Criminibus, fatis matris adulterium.

Commone, Insula est adjacens Ephesō urbi, ut autor est Plin. lib. 5. cap. 31.

Complutenses, Hispaniæ populi, sic à Compluto urbe dicti. Plin. lib. 3. cap. 3. Vulgò *Alcala de Henares*.

Compsatis, ἄμψατις, Fluvius est Thraciæ, non procul ab Abdera, in Bistonidem lacum influens. Autor Herodot. libro 7.

Compsani, Hirpinorum populi in Italia. Plinius libro 3. capite 11.

Compsa, κόμψα. Bithyniæ oppidum, ad Thracii Bosphori angustias situm, non procul à Chalcedone. Autor Plin. lib. 5. cap. ult.

Cōmum, [κῶμον, Ptolemæo. Ital. *Como*. Germ. *Chum in Stettien am See gelegen.*] Civitas Galliæ cisalpinæ juxta Larium lacum. Hæc primum mediolanensis erat colonia trans Padum, à L. Scipione deducta, & deinde à Pompeio instaurata: postremò autē à Julio Cæsare multis partibus aucta, missis eo quinque millibus colonorū: quo tempore etiam pro Como Novum comum cœpit appellari & incolæ Novocomenses, qui anteà Comenses dicebantur. Meminit hujus oppidi Plinius in nona regione Italiæ, lib. 3. cap. 17.

Comus, κῶμος, Deus apud veteres habitus comessationum, nocturnarumq; saltationum præses: in cujus militia autorabantur juvenes, qui coronati noctu cum facibus, multisque instrumentis ad amicarum fores saltandi, vacandique gratia concurrebant, protractoq; lasciviebant, ut fores nonnunquā effringerent, quod optimè describit Philostratus, περὶ κώμων, Imagine tertia. ¶ Hinc Comessari verbum, κωμάζειν, & Comessatio, ut inquit M. Varro. Item Crepalocomus, violentorum hymnus apud Aristophanem in Ranis.

Concitabilia, quæ primum fuerunt, nonnulla postea in municipii jus relata: de quo sic Frontinus in libro de Limitibus agrorum. Quorum urbium, &c. Vide in APPELL. Concivio.

Concordĭa, æ, Venetiæ oppidum, non procul ab Altino, & flumine Liquentia: cujus meminit Plin. libro 3. cap. 18. Vulgò *Concordia*. ¶ Est item Concordia cognomento Julia, Hispaniæ Baticæ oppidum, in conventu Hispalensi, teste eodem Plinio, lib. 3. cap. 1. Hujus incolæ dicuntur Concordienses, quorum meminit idem Plin. lib. 4. cap. 22. ¶ Concordiæ item ædes apud Romanos, cujus ædem C. Flavius Cn. filius ædicavit in area Vulcani summa invidia nobilium, teste Livio, lib. 9. ab Urbe. Cicero pro Domo sua: Si ædem ipsam ac templum publ. ci consilii religione Concordiæ devinxisset. ¶ Cella concordiæ. Cicero 2. Philip. Quum in hac cella concordiæ (ô dii immortales) in qua nec Consule salutares sententiæ dictæ sunt, &c.

Conculbienses, Populi sunt in Umbria sexta Italiæ regione, ut est apud Plin. lib. 3. cap. 14.

Condălus, κόνδαλος, Mausoli Cariæ regis in Lycia præfectus, minus pecuniæ emungendæ artifex: de quo inquit Aristoteles, quòd quum Lycios maximo comæ naturendæ studio teneri animadverteret, occasionem sibi eam oblatam ratus, qua auri quamplurimum & sibi posset congerere, & ad regem mittere, literas sibi à Mausolo allatas simulavit: quibus ille jubebantur comam tondere, & ad regem mittere: sibi tamen malle ut aliquantulæ pecuniæ jacturam faceret, se eam operam, ut in Græcia comæ coëmerentur, & pro Lyciis ad regem mitterentur. Quam conditionem Lycii avidè accipientes, mirum dictu quantam eo commento pecuniæ vim exhauserit.

Condate, Ptol. lib. 2. capite 8: Rhedonum urbs est in Gallia, quam credimus esse eandem cum ea, quam hodie vocant Rennes en Bretaigne.

Condigramma, Cantabriæ oppidum, apud Plinium libro 6. cap. 23.

Condĭtāmentis, res Alexandrinorum. Vide Ammianum.

Cōnē, Insula ad ostium Nili. Lucanus lib. 8:

- & barbara Cone
Syrtaricas ubi perdit aquas, &c.

Cōnfluentĭa. Urbs sita eo in loco ubi Mosella Rheno miscetur. Vulgò *Coblentz*.

Congĕdus, Amnis est Celtiberorum, erumpens circa Bilbilim, qui per agri paludem fluens, exiguum lacum efficit tepentibus aquis. Mart. lib. 1: Tepida natabis lenè Congedi vada, Molleq; Nympharum lacus.

Coniades, κονιάδης, Scriptor Græcus, cujus opus de Apparatu vini citat Plin. lib. 14. cap. 19.

Conimbrica, Lusitaniæ oppidi, ut autor est Plin. lib. 4. cap. 21. in descriptione Lusitaniæ. Vulgò *Coymbra*.

Conĭsalis, κονισάλις, Deus habitus est apud Athenienses, qui similis ferè ara colebatur, quo apud Lampsacenos Priapus. Autor Strab. lib. 3.

Conistium, Thessaliæ oppidum, non procul à Caico fluvio, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 30.

Conistorgis, Urbs Hispaniæ citerioris in tractu Celticor: cujus meminit Strabo lib. 3.

Cōnōn, κόνων. Athenensium dux fuit qui prælio victus à Lysandro, Lacedæmoniorum duce, sponte abiit in exilium ad

Artaxerxem Persarum regem, cujus auxilio patriam, cui seruitutem arruleat, in libertatem restituit. Autor Plutarchus.

¶ Fuit Scaliger Conon Samius astrologus: de quo Propertius lib. 4. Eleg. 1: Me creat Assyriæ labeles, Babylonius Orops Horon, & pronæ ductâ Canone domus. Hos septem libros de Astrologia edidit.

Conorienses apud Plin. lib. 3. cap. 4. Galliæ Narbonensis populi sunt, Aquitanis contermini.

Cōnōpas, pen. prod. κωνωπας, Minimæ figuræ nanus fuit, duorum pedum & palmi altitudine, quem Iulia Augusti neptis in deliciis habuit. Autor Plin. lib. 7. cap. 16.

Conopē, es, per. prod. κωνωπη, Acarnaniæ urbs est, teste Stephano, cujus incolæ Conopæi dicuntur, & Conopitæ.

Cōnōpiōn, κωνωπιον, Oppidum fuit ad Maeotin, unà lupos pisces ajunt præcæ pene conductos, piscatorum retia adservare: mercede verò fraudatos, retia & prædam populari. Autor Stephan.

Conopon Diabasis, κωνωπον διαβασις, Insula est juxta quartum Nili ostium, quod Pseudostoma appellatur. Vide Plin. lib. 5. cap. 12.

Consaburenses, Populi Hispaniæ citerioris, in conventu Carthaginensi, ut tribu Plin. lib. 3. cap. 3.

Consentia. Civitas est in agro Bruttio. Autor est Plin. libro 3. capite 5. Consentini, ejus oppidi incolæ. Vulgò Cosenza in Calabria.

Consilinum. Apuliæ oppidum est, teste Mela lib. 2. non procul à Tarento.

Consoranni. Populi sunt Galliæ Aquitanicæ, ut scribit Plin in descriptione Aquitaniæ lib. 4.

Constantia. κωνσταντια Stephano. Cypri urbs est, aliàs Salamis dicta. ¶ Est item Constantia, Germaniæ oppidum, ad Acronium lacum, quod à Ptolemæo Gennodurum appellatur. [Germ. Costentz am Bodensee.] ¶ Constantia Iulia, oppidum est Hispaniæ Bæticæ, in conventu Hispalensi: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 1.

Constantinopolis. [κωνσταντινουπολις. Ital. Constantinopoli. Germ. Constantinopel, sie gemeiniglich Stan in Thracien an einer enge des Meers gelegen bey Türckischer Grentz. Virg. Kostandzopolis.] Vrbs à Constantino aucta in finibus Thraciæ: de qua in dictione BYZANTIVM.

Constantes, Vindelicæ populi, Octavii Augusti auspiciis Romano imperio subjecti, ut refert Plin. lib. 3. cap. 20.

Constiarani, Populi in ora Narbonensis provinciæ, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 4.

Cōnsus, Consilorum deus putabatur, qui ideò templum sub terra circo habebat, ut ostenderetur tectum esse debere consilium, κρυπτομενον.

Consualia. Vide in APPEL.

Consignē, es, Nicomedis Bithyniæ regis uxor, ob lasciviorē cum viro jocum à cane lacerata. Autor Plin. lib. 8. cap. 40.

Contadesdus. Thraciæ fluvius, qui Teaso auctus, in fluit in Agianem: Agianes autē in Hebrum, qui juxta Aenetum oppidum in mare influit. Vide Herod. lib. 7.

Contestāni, ōrum. Regio citerioris Hispaniæ, in cujus sita est Carthago nova. Autor Plin. lib. 3. cap. 3. Fortè quæ hodie vulgò Cartagena.

Continusa, Insula Hispaniæ adjacens in freto Gaditano, aliis nominibus Gadira, & Tartessus appellata. Vide Plin. libro 4. capite 22.

Contributa Iulia, Iturissæ oppidum est in tractu Celtico, qui est inter Baetim & Anam fluvios. Autor Plin. lib. 3. cap. 1.

Cōōn, ωνος, κοων, apud Homerum lib. 11. Iliad. Antenoris filii nomen est ab Agamemnone occisi.

Coos, sive Cos, sive Coa [Coos. Ger. Die Insel Nahe bey Meylasso gelegen, heist Lango.] Insula in mari Icario, Rhodo proxima, & Cariæ opposita, quæ olim magna fuit, & optimè habitata, & aspectu jucundissimo iis, qui eò navigabant. Arboribus ejus quingentis & quinquaginta stadiis claudituri tota fertilis, & optimo vino abundans. ¶ Est item urbs ejusdem nominis, insulæ hujus caput, in quam Coi, relicta per seditionem Astypalæa, frequentes commigrarunt. Eadem & Meropis dicta est, à Merope quodam terrigena, ut Stephano credimus. Quanquam hoc nomen & Strabo agnoscit, quin principio libri 15. indiam describens: Macedones ait in India quinque millia & novem urbes reconsuisse, quarum nulla minor fuerit Cō Meropide. Ex hac Insula orti sunt viri illustres nō pauci, & in primis Hippocrates medicorum clarissimus, qui primus rem medicam doctissima nocte latentem in lucem revocavit: Apelles pictor eximius: Simus marmorarius: Philetas poëta ac orator: Nicias Coorum tyrannus: Antson Peripateticus: & Thrasymachus, vir Reipub. administratione in primis clarus, qui contrarius Nicix in Republ. partes fovit.

Cōus, a, um, pen. prod. [κωος. Vng. Kuisligel hely.] Qui in Cō oppido sive insula natus est. Vide Coum vinum, Cui populi, Cic. 6. Verr. Artifex Cous dicitur Apelles κατ' ἐξοχὴν. Ovid. Veneremque Coam nunquam plus ille Apelles. In primitivo prima corripitur. Papin. in Sylvis. nunc ipse Coo plaudente Phœbe in Iaburbano Coi, Articuleii templum. Satis valide indigne, & multis donis opulentum, inter quæ nuda Venus erat, quam postea Octavius Augustus Cæsar, pater, tanquam generis parentem, Romæ dicavit. ¶ Solentia autem inde fieri vestes tenuissimæ ex bombyce, ad feminarum ornamentum, quæ Coa vocabantur. Ovid. de Arte.

Sive erit in Tyriis, Tyrios laudabis amictus:
Sive erit in Coïs, Coa decere puta.

Cōpiæ, arum, κωπαι, Vrbs est Boeotiæ ad Copaïdem amnem & lacum, quem à nomine urbis Copaïdem appellant. Vide Strab. libro 9.

Cophantus. Mons est apud Bactros Indiæ populos, nocturno flagrans incendio. Autor Plin. lib. 2. cap. 106.

Cophen, κωφην, Civitas eadem quæ Arachosia, de qua supra, Inde Cophenius, gentile.

Cophes. Indiæ fluvius est, in Indum omnium fluviorum longè maximum influens. Pomp. lib. 3.

Coppenhagen. Præclara urbs in regno Daniæ.

Coptis, κοπτις, Plin. lib. 37. cap. 5: Oppidum Thebaidis, commune Aegyptiorum & Arabum emporium, vergens ad mare rubrum, vicinas habens cautes, è quibus eruuntur smaragdi. Iuven. Satyr. 15: Gelida super calidæ referemus mœnia Coptī.

Cora, æ. Itali oppidum, quod Corani populi tenuerūt, à Dardano oti, quorum meminit Plinius in descriptione Italiæ.

Coracesius κορακησιος, Pars Tauri montis, Plin. lib. 5. cap. 27.

Coracos petra. κορακος πετρα. id est, Corvi saxum: locus in Ithaca. Stephanus.

Curacotinesius, κορακοτινησιος, Insula quædam. Steph.

Corallus, κοραλλος, Phrygiæ fluvius est, qui alio nomine Sangarius dicitur. Autor Plin. lib. 6. cap. 1.

Corali, Populi sunt Ponti, immanitate insignes. Ovid. lib. 4. de Pon. Et mores cui rectos, flavis in scripta Coralli?

Coralitæ. Populi sunt Asiaticī, ut auctor est Herod. lib. 1.

Coras. Oppidum in Volscis.

Cōrax, ācis, vel acos, ācis. Rhetoris antiquissimi nomen, qui primus in Sicilia post Hieronis mortem artem dicēdi conscripsit. ¶ Hunc fuisse meminit Cicero in Brutō: tractum à Aristoteles, qui tubatis jam in Sicilia tyrannis, res privatas longo intervallo judicia repetererunt, tum primùm (quod esset acuta illa gens, & controversa natura) artem & præcepta Siculos Coracem & Tisiam conscripsisse. Hæc Cicero. ¶ Fertur etiā Corax primus excogitasse, qui artem hanc mercedem sibi profiteri, visumq; ea lege consistendum suscepisse, ut merces ei partem præsentem numeraret: reliquam tum demum persolveret, quum in judicio causa peroranta victoriam reportasset. Quum igitur discipulus non parum in arte profecisset: vadimonia tamen nullum reciperet, idq; fraude facere videretur, ne reliquā mercedis præceptori persolveret. Corax hominem in jus vocat, causamq; eo modo in hujusmodi consistit dilemma: Discet (inquit) stultissime adolescens, utroq; modo futurū quod postulo, sive victoris, sive cōdemnatus fueris. Nam à victore mercedem mihi ex pacto debebitur: quum ita inter nos convenerit, ut quum primam ex judicio victoriam reportasses, reliquam mihi mercedis pensi reddere. Sin ego victore, nihil mihi omnino judicii laqueis tenebris, utpote sententiis judicum condemnatus. At hinc Tisias: Imo (inquit) in portus differ, præceptor sapientissime, neutro modo futurū quod postulas. Nam si tu victoris, ex pacto tibi nulla debebitur merces: quandoquidē ita convenit, ut eo tum demū persolverem cūm causa peroranta victor discessem. Sin ego victor, quid quæso expectes à discipulo, judicum calculis absoluto? Hisce audius judices adolescentis ingenium admirari, qui rclum in se contortum, tam astutè in præceptorem retorserat, fourtur acclamasse illud, quod etiam hodie proverbii locum obtinet: Κορακος κορακα κολοιος κολοιον. id est, Mali corvi malum ovum: alludentes nimirum ad Coracis nomen, quod Latinis corvum significat. ¶ Est item Corax, Sarmatiæ Asiaticæ mons, Colchidem habens à Meridie: de quo Ptolemæus lib. 5. cap. 9. Plin. Coraxicum appellat lib. 5. cap. 27. ¶ Est item Corax Acrolitæ mons, non procul à Calydromo. Autor Ptol. lib. 3. cap. 13.

Cōraxi, κοραξοι, Populi Colchidis, juxta Autemunta fluvium, quorum urbem Dioscoriadem, quondam clarissimam, commemorat Plin. lib. 6. cap. 5.

Cōraxicus, κορακικος, Tauri montis pars à genitivis fortita nomen. Vide Plin. lib. 5. cap. 27. Ptolemæo Corax dictus.

Cōraxis, κοραξις, Mons qui à septentrione Colchidem claudit. Est & fluvius ejusdem nominis, qui ex monte hoc nomine oritur. Vide CORAX.

Corcyra, pen. prod. [κορκυρα. Insula in Ionio mari. Germ. Die Insel im Jonischen Meer gelegen heist Corfew.] Vtilis naufragio, & Alcinoi hortis clara: olim Phæacia à Phæace dicta, qui genitus fuit

tus fuit ex ejusdem nominis Nympha, Asopi filia rapta à Neptuno, & in insulam delata, cui nomen fecit: Vbi gravida facta Neptuno peperit Phæacem, qui fuit pater Alcinoi. Lucan. lib. 2: Hinc latè patet omne fretum, seu vela ferantur in portus Corcyræ tuos, seu læva petatur Illyris. Hujus meminit & Homerus Odyss. Plin. lib. 4. cap. 12: Insulæ autè ex adverso Thesprotiæ Corcyra, à Buthroto M. P. LXXX. pass. eadem ab Acroceraunis quinquaginta millibus, cum urbe ejusdem nominis Corcyra, libertate conditionis, & oppido Cassiope, temploque Cassii Jovis, passus XCVII. M. in longitudinem patens: Homerodicta, Scheria & Phæacia. Hæc Plin. Veterum est Rhodii. Hujus insulæ meminit Virg. 3. Aen. ut annotavit Servius:

Loqueretúm portus jubeo, & consistere tutis:
Certatim socii feriunt mare, & æquora verrunt.
Protinus Æriæ Phæacum abscondimur arces,
Littoraq; Epiri legimus, &c.

Aërias arces Phæacum, inquit Servius, insulam dicit fuisse inter Epirum & Calabriam, ubi regnavit Alcinous. Dicitur. ¶ Libera Corcyra, casa ubi libet, ἐλεύθερα κόρκυρα, γῆ ἐλευθέρα λίαν: Proverbialis figura dicitur ab Eustathio in Dionysii, quo significamus libertatem quidvis agendi: sed magis quadrabit ubi significabimus impunitatem esse maleficia. ¶ Est & altera ejusdem nominis insula, cognomento Melæna: hoc est, nigra, viginti tantùm M. pass. distans ab illa, quam Pomponius inter Electrides numerat. Meminit ejus & Plin. lib. 3. cap. 16.

Corcyris, κόρκυρις. Urbs Ægypti, Steph.

Cordillio, Stoicæ sectæ Philosophus fuit, patria Pergamenus, qui quum omnium & regum & principum amicitias ipse meruerit à Cicone tamen se exorari passus est, ut illum in castra comitaretur. Volaterranus lib. 14.

Cordúba, æ, pen. cor. κορδοῦβα. Vulgò Cordova. Oppidum Hispaniæ Bæticæ, utriusq; Senecæ, & Lucani patria, ut testatur Martial. lib. 12. ad Licinianum. Duorq; Senecas, unicumq; Lucanum Facunda loquitur Corduba. ¶ Hoc Cordubensis conventus dictus est, unus ex juridicis Bæticæ conventibus: qui sunt omnino quatuor, Astigitanus, Hispalensis, Cordubensis, & Gaditanus: de quibus Plin. lib. 3. cap. 1.

Córdus, inter præceptores Alexandri Mammææ nominatur. ¶ Cordus item Cremutius declamator nobilis fuit, cujus meminit Tranquillus in Caligula. ¶ Fuit & Cordus historicus, qui Imperatorum vitas conscripsit, cui vitio vertitur, quod eorum quæ obscuriora essent, nihil unquam persequeretur. Nam quando processerit, & quando ejus vita cesserit, ut quotiès vestem mutaverit, tam de clarissimis, notisque viris commemorandum est. Autor Capitolinus.

Cordylus, κόρδυλος. Vrbs Pamphyliæ. Steph.

Coreía, Helladiasd est, Græciæ insula. Plin. lib. 4. cap. 12: Actia Helladis, ἀκτὴ, etiamnum in Aegæa Lycades, Scarphia, Coreía, Phocaïs, complures q; aliæ ex adversò Anticæ, sine oppidis, & ideò ignobiles.

Corfinium. Oppidum est in Pelignis, quod bello civili tempore Domitius, quum pro Pompeio occupasset, obsidione cinctus Cæsari dedidit. Hanc Marsi postea Italicam appellavere, belliq; Marsici tempore adversùs Romanos receptaculum, atq; adeò propugnaculum sibi constituere: ut est videre apud Strabonem lib. 5. Vulgò Pentima e Campi di S. Pelino.

Corfinienses, ejus oppidi incolæ quorum meminit Plin. libro 3. cap. 12.

Coricæ. Insulæ duæ sunt ante Peloponnesum. Plin. lib. 4. c. 12.

Coricondame, κορικόνδαμε prope Sinopen est, genuit Coricondamitas Strabo: & palus Coricondamitis, Steph.

Corínium, κορίνιον, Liburniæ urbs apud Ptolem. libro secundo, capite 17. quæ Corinium Plinio dicitur. ¶ Est etiam hoc nomine apud Ptolemæum urbs Britanniæ, quæ vulgò Glaucestre vocatur.

Corinna, κορίννα, Doctissimarum aliquot poëtrichum nomen fuit, quarum prima Thebana fuit seu Tanagræa, Archelodori & Procratiæ filia, & Myrtidis discipula, quæ Lyricorum principem Pindarum quinquies vicisse, & epigrammatum quinq; libros edidisse fertur. Secunda fuit Thebæa, veterum monumentis plurimùm celebrata. Tertia floruit Ovidii temporibus ipsi poëtæ charissima. De hac Martialis: Notat Nasonem sola Corinna tuum.

Corinnis, κόρινναις, Ilienſis poëta fuit, qui primus Iliada cõscripsisse creditur, & Homero majoris operis argumentum suppeditasse. Suidas.

Corinthus, [κόρινθος. Ger. Die mit der Stadt Corinthus in Achaia des Peloponnesi gelegen ist, in Italiänischer Sprach Corinto. Vng. Korintus város.] Vrbs Achaiæ, ferè in medio Isthmi Peloponnesiaci sita (Isthmus autem Græci vocant angustias, quibus à peninsula ad continentem est aditus) ab Otio Narcissum, ab Oreste Orestem sortiri habens, qui & Corinthiacus dicitur duobus includitur portubus, quorum Lechæum ad Scheenum Aegæo immittit mari. Vide & Simarcha Corinthum poëtas peculiari epitheto appellarunt. Ovid. 4. Fastor. Adriacumque patens Isacé, bimarémq; Corinthum. Horatius libro 1. Carm. Ode 7: Laudabunt alii claram Rhodon aut Mitylenen, Aut Ephesum, bimarisve Corinthi Mœnia. Fertur autem Corinthus primò à Sisypho latrone Aeoli filio condita fuisse, & Corcyra nominata, autore Strabone: postea Ephyre: deinde eversa, & instaurata à Corintho Marathonis, seu Pelopis (ut Suidæ placet) sive (ut alii malunt) Orestis seu Jovis filio, Corinthus appellata. Habuit autè hæc urbs montem præruptū, ut idem mœnibus conclusum, in quo arx fuit nomine Acrocorinthus, & Pirene fons Musis sacer. Hanc urbem Cicero prolixe Mauritiæ, Græciæ totius lumen appellat. Eò enim portuitæ propter sinus opportunitatem excrevit, ut vix Romanæ urbi concederet omnium quæ tunc erant. Quæ commoti patres quum etiam aëtea crescentem diei urbis potentiam suspectam haberent, bellum illi infeserunt, missus Mummius in Græciam L. Mummius, Corinthum obtinuit, tandemq; capram incendit, solitique augurii, adeò ut vix ullum Corinthi vestigium foret relictum. Quo incendio quanta opera fierint ablatæ, docet Florus his verbis: Quid Egnatii, Græci, quid vestium, quibus tabularum rapturn, incensum, projectum est! Quantas opes victor & abstulerit, & ereptaverit, hinc scias, quòd quicquid Corinthiaëris toto orbe laudatur, intendisse hunc luxuriosse crederes. Nam & æris pretiosiorem notam ipsa opulentissimæ urbis fecit injuria: quia incendio penitus plurimis statuis atque simulachris, æris, argenti, auriq; vena in commune fluxerunt. ¶ Non est cur jubeat Corinthum appellere, ἐκ πολλοῦ ἀφῆκε τὸ κορίνθιον ἐστ' ἐκεῖνος. Verissimum juris ac vetustis adagium de rebus ardua & adeò periculosis, quæ quum nobis ipsis libet hominis affectare. Suidas & Gellius. ¶ Apollodorus autor est, fuisse & alias hoc nomine dictas civitates, quarum una fuit in Thessalia: altera in Epiro: tertia in Elide.

Corinthius, & Corinthiensis, adjectiva, quæ hic ab invicem distinguentur, ut Corinthus [κορίνθιος. Vng. Korintus város.] sint, qui Corinthum habitant, seu qui ex Corintho artifices. Corinthienses, qui alibi nati sunt, sed negotiorum Corinthi. ¶ Ut Corinthia videris corpore quadrum sacrum, & magistellum ex pyramide. In mulierem intemperantiæ libidinosam. Sic & Corinthus, κορίνθη, verbis vulgare jocoserium in, qui scortationibus ac luxui indulgerent, cujus locutionis meminerunt.

Corinthia vasa, κορίνθια σκεύη, dicuntur ex ære Corinthio fusa, quæ tanto olim in pretio habita sunt, ut sæpè argenti, nonnunquam etiam auri æstimationem excederent. Aeris autem Corinthi non naturalis erat, sed artificio quæsita nobilitas, auro, argentoq; admixto. Hæc autem metallorum commistio casu quodam est adventa cordolio ex Corintho incendio everso. Tria autem sunt genera Corinthiorum, ut docet Plin. lib. 34. cap. 2. Candidum, quod tertio accedit quæ proximè ad argentum: in quo scilicet argenti in flora prævaluit. Alterum in quo aurei fulvus color insidet. Tertium in quo æqualis temperies omnium fuit. Cic. lib. 2. Tuscul. Sed ignoscis si de Corinthiis tuis amissis, possis habere te reliquam supellectilem salvam.

Corinthius, a, um. [κορίνθιος. Vngar. Korintusi való.] Quod ex Corintho est. Ovid. lib. 2. Trist. Illa Corinthiaci pretium mihi cognita ferri. Cornel. Front. de dif. verb. inter Corinthum, & Corinthiacum distinguit. Corinthium inquit Civem dicimus, & Corinthiensem vos.

Corinthiárius, à Suetonio positum est pro amatore omnium Corinthiorum vasorum.

Coriolanus, Martii civis Romani nobilissimi cognomen fuit, ab eo in memoriam Coriolorū urbis à se expugnatæ usurpatum. Hic plebis odio in exilium actus, Volscis pòp. Rom. infestis se commisit, patriæq; infensissimus bellum acerbissimum ei à quoquam aut precibus aut minis flecti potuit, nisi à Veturia matre & Volumnia uxore: de quibus historia lacrymosa apud Livium lib. 2. ab Vrbe. Hunc Cicero in Bruto cū Themistocle confert, his verbis. Bellum (inquit) Volscorum illud gravissimum, cui Coriolanus exul interfuit, idem ferè cum Persarum bello fuit, similisq; fortuna clarorum virorum. Siquidem uterque quum civis egregius fuisset, populi ingrati pulsus injuria, ad hostes confugit, eósque non ante ab incundis suis mœnibus reduxit, quàm in gratiam cum civitate redierunt. Hæc Cicero. Coriolani veram vide latiùs apud Plutarchum.

Corioli, κορίολοι Steph. in Latio, Latii oppidum fuit, à Cn. Martio expugnatum. Vnde & ipse Coriolanus dictus est. ¶ Coriolani ejus oppidi incolæ. Plin. lib. 3. cap. 5.

Córissus, κόρισσος, Vrbs Ephesiæ vocis origine. Steph. explicat, sed locus mutilus & corruptus videtur. Hinc Corissius, Corissæus. ¶ Est & Corissia, κορίσσια, oppidum & navale Cōi insulæ. Steph.

Cortius. Vide CORYTIVS.

Cornè. Collis suburbanus agri Tusculani, qui olim lucũ habuit sagiorum, uti quæ religione Dianæ consecratum: de quo Plin. lib. 15. cap. 18.

Cornentes. Populi sunt Pannoniæ apud Plin. lib. 3. cap. 25.

Cornelia, ἡ ἐπίκλ. Mater Gracchorum nobilissima fuit. Sempronii Gracchi uxor, & Tiberii & Caii Gracchorum mater, & majoris Africani filia, quæ à Valerio Maximo laudatur, quòd matronæ Campanæ ornamenta sua pulcherrima ostentanti, nõ aurum, non gemmas, non denique vestes opposuerit sed liberos, qui maxima sunt matronarum ornamenta. Fuit hæc mulier doctissima, & Latinæ puritatis diligentissima observatrix, quæ etiam Epistolas tersissimè scriptas reliquit: quarũ meminit & Cicero in Bruto: Legimus, inquit, epistolas Corneliæ matris Gracchorum: apparet filios non tàm in gremio educatos, quàm in sermone matris. ¶ Quintilianus item Corneliæ eloquentiam commendat his verbis: Magni interest, quos quisque audiat quotidie, qui secum loquatur, à puero, quam sæpe modum patres, quæ deceat, matres loquantur. Eloquentiæ Gracchorum mater Cornelia pro illo tempore plurimùm contulit. Hæc Quintilianus. Fuit & Cornelia P. Scipionis uxor, cujus meminit Cic. lib. 5. Epist. Famil. his verbis: Nõ facis, inquit, recidit hominum prudentia, tam valdè esse mutatam voluntatem tuam: sed pulcrè quam & Corneliæ tuæ Terentiã voluntatem tuam: sed pulcrè quam & Corneliæ tuæ Terentiã convenit, & ego cum Q. Cornelio loquutus sum, admirabili diligentiam, quem tibi unicè Senatus fore, ut adessent.

Cornelii. Familia Romæ fuit in primis illustris: ex qua non minimi nominis fuit Cornelius die Cossus, qui cùm Tribunus esset militum in exercitu Volumnium Lartem Veientem regem occidit, secundaq; opima spolia Jovi Feretrio retulit: Cossus cognominatus à comptis ragotirate. Cossos enim eos qui rugosi sunt, & atpsa facie, à multitudine vermiũ, quos in ligno nutriunt, bellus dicti vocabant. ¶ Cornelius Alina, quam fundũ emisset, ipsum, pretiũ ab eo expetentem, posteà die alinam fœcalis pecuniæ plenis in forum adduxit pro sponsore: unde cognomentũ accepit. Autor Macrobius. ¶ Cornelius Balbus, genere Gaditanus fuit, & à Cn. Pompeio Magno civitate donatus: qui deinde eo nomine in jus arcessitus, quòd per imperitiam legis eam civitate Pompeius donasset, Ciceronis patrocinium meruit. Hic postea ex Cæsaris familiaribus factus, plurima apud eum & gratia & auctoritate polluit. Cicero Attic. Fuit apud me Cornelius dum redeo ad Balbum Cæsaris familiarem. ¶ Cornelius Centumalus, & Sulpitius Galba Consules, quum Annibal mœnibus appropinquaret, occurrentes magna urbis trepidatione, extra portam castra habuêre. Plutarchus in Annibale. ¶ Cornelius Epitadius, L. Cornelii Syllæ Dictatoris libertus, bonum què Sylla de suis rebus gestis imperfectũ reliquit, supplevit. Tranquillus. ¶ Cornelius Gallus, poeta fuit elegiographus, Forojulensis, qui Augusti favore concendit ad gradum Prætoriæ. Fuit primùm familiaris Octavii amicus: sed postea suspitione conjurationis, quam in ejus odium inierat, Cleopatræ mortem cõsciverit anno ætatis quadragesimo tertio. Ovidius lib. 2. eleg. Sanguinis atq; animæ prodige Gallerux. Cornelius Gallus (inquit Servius) primus Aegypti præfectus fuit, & poëta eximius. Nam & Euphorionem Græcum transtulit in Latinum sermonem, & amorum suorum de Cytheride conscripsit libros quatuor. Hic primùm in amicis Augusti Cæsaris fuit: postea quam versus est in suspicionem quòd contra eum conjurasset, occisus est. Fuit autem amicus Virgilii adeò ut quatuor Georgicon à medio usque in finem ejus laudes contexeret: quas postea, jubente Augusto, in Aristæi fabulam commutavit. Hic Gallus amavit Cytheridem meretricem, libertam. Volumnique quæ eo spreto, Antonium euntem ad Gallias est secuta: propter quod dolorem ejus cõsolatur Virg. Aegl. 10. Hæc Servius. Cytheridem autè quam deperibat, mutato nomine, Lycorim vocavit. Ovidius: Gallus & Hesperia, & Gallus notus Ibis, Et sua cum Gallo nota Lycoris erat. ¶ Cornelius Merula Consul contra Boios in Galliam missus, duodecim millia hostium cecidit. Autor Livius de bell. Macedon. libro quinto. ¶ Cornelius Merula superioris nepos, Flamen Dialis, partium Sylvanarum, ingresso urbem Mario in Jovis ædem, ventis fulgoris, se necando mortis commentho sæ damnationem effugit: sacerdotisque fui sanguine tot veruſtissimi mænem effugit: sacerdotisque fui sanguine tot veruſtissimi manem cluere. Valerius de Morte. ¶ Cornelius nepos, Ciceronis temquere. Valerius de Morte. ¶ Cornelius nepos, Ciceronis tempore, vir diligens, vitas illustrium virorum templi quarum tãtum Pomponii Attici exiat, cui usq; ævi historiam, tribus (ut Martialis verbis utar) chartis explicuit. Huic Valerius Catullus Veronensis opus suum dedicat, ut indicat primum operis epigramma. Vide plura de hoc atque Critorum. ¶ Cornelius Severus inter poetas Epicos ab antiquis aucoribus relatus est. Ingenio fuit magno, & in scribendis versibus facili. Constat eundem fuisse versuum in declamationibus, quam in ingenium suum atque eruditionem maximè probavit: quum in eodem officio essent ibi complures, ut Asinius Pollio, Pompeius Silo, Porcius Latro, & Aufidius Bassus. A Fabio Quintiliano commendatur, ut versificator quàm pacatior habitus sit. Scripsit inter alia multa, opus de bello Siculo, quod ab eo absolutum nõ est propter immaturam mortem. Quod opus si absolvere potuisset, mettio ibi secundum locum vendicasset, ut ice Quintilianus autor est. Extat ejus carmen illud, quo elegantèr deflevit Marci Ciceronis interitũ: quod etiam ab Annæo Seneca magnopere commendatum est. Oraque magnanimum Ciceronis pene virorum In rostris jacuêre suis: sed enim abitum omnes, Tanquam sola foret rapti Ciceronis imago. &c.

Cornelus, ὁ καὶ Κορνήλιος, Vibs Latinorum, Steph.

Cornificius. Poëta eruditissimi nomen fuit, cujus egregia opera usus est Augustus in bello Sicula. Hic milites fugientes non infacetè Galeatos lepores solebat appellare: à quibus tandem delitiatus ab hostibus circumventus est & occisus. Hujus soror fuit nomine Cornificia, cujus carmen magno in pretio habitum fuit.

Cornicarum divarum. Locus trans Tyberim erat, cornicibus dictus, quòd in funonis cultu cornices esse putabantur. Autor Festus.

Cornutus. ὁ καὶ Suidæ, Philosophus fuit ex Lepti civitate Africæ, qui, teste Suida, non pauciores discipulos morum comitate, quam eruditionis nomine ad se pellexit. Floruit Neronis temporibus, à quo etiam fuit interfectus. ¶ Fuit & Cornutus Prætor urbanus Romæ Ciceronis temporibus: de quo sic scribit libro Epistolarum: Placuit nobis, inquit, ut Thamus ad Cornutum Prætorem literas deferremus: qui quod Cos. s. aberant, Consulare munus (sustinebat more majorum. Item Attico lib. 1. Epistol. 9. Boios utimur Trib. pleb. Cornuto veris Pseudocatone.

Cōrcebis. Sine aspiratione, ὁ καὶ Suidæ, Filius fuit Mygdonis (unde à Virgilio Mygdonides appellatus) qui incensus amore Cassandræ, quam etiam Priamus ei pater desponderat, ad Trojam venit, bello & Phrygibus laturus auxilia, quamvis ei à sponsa ipsi exitium, nisi abiret, & fet prædictum. Nam ea nocte, qua ilium cecidit, occisus est à Penelea quodam Græco. Virgilius secundo Aeneidos. Juvenisque Corœbus Mygdonides, illis qui ad Trojam forte diebus Venerat insano Cassandræ incensus amore. Vide proverbium: Stultior Corœbo. ὁ καὶ παροιμ. Proverbialis hyperbole in stupidos & vecordes.

Coromane. ἡ καὶ, Vibs ad Sinum Persicum: gentile, Coromanus, Steph.

Corona, sydus, de quo in ARIADNE.

Cōrone, ἡ, pen. prod. sive Corona, ἡ καὶ. Peloponnesi oppidum est, ad finum Messeniacum, nõ procul à Pamisi fluminis ostio, etiam hodie nomen servans. Vulgò Coron.

Cōrōnæus, sinus, ὁ καὶ, ut Sinus Coronæus, ὁ καὶ ὁ καὶ. Vulgò Golfe de Coron, qui & Messeniacus, ab Acrita promontorio ad Tænarum usq;, agri Laconici promontorium extenditur. Vide Plin. lib. 4. cap. 5. & Strabo, lib. 8.

Cōronea, ἡ καὶ. Vibs est Boeotiæ non procul ab Helicone, in colle sita (ut dicta; ut Stephano placet) à Corono Thersandri filio. In hujus agris negant rupas aut gigni, aut aliundè illatas vivere posse. ¶ Est & altera ejusdem nominis urbs in Phthiode, non procul à Pagasis, cujus meminit Strabo libro nono, Plinius libro quarto, capite septimo: Juxta Cephisum amnem Lamia, & Anichia, Medeon, Phligene, Grephis, Coronea, Charonia. ¶ Stephanus & alias ejusdem nominis urbes cõmemorat quas quòd nullam earum mentionem apud Geographum fide dignum invenerimus, hic consultò prætermittimus.

Cōronis, idos, ἡ καὶ, alio nomine Arsinoë, Nympha fuit, Phlegiæ, vel ut alii tradũt, Lencippi filia; quæ cùm forma esset non inelegãti, Apollini placuit, à quo & virgata & gravida facta est. Verùm quũ postea Ischyn Elatidã Thessalo, mutuo ejus amore capta, lui copia faceret, à corvo deprehensa est: ex quo quũ Apollo amicæ perfidiam cognovisset, telis eam cõfodit: puerũque, qui postea Aesculapius appellatus est, è utero ejus exemptũ, Chironi Centauro tradidit educandũ. Ovid. lib. 2. Metam. Pulcrior in tota quam Larissea Coronis Non fuit Aemonia &c. Vide latiùs in dictione AESCVLAPIVS.

Cōronta, Vibs Acarnaniæ ἡ καὶ. Gentile ὁ καὶ, Apparet alterutrum esse corruptum.

Cōrōnus, ὁ καὶ. Filius Lapithæ. Vide PHILAIDE.

Cōrōpe, ἡ καὶ. Vibs Thessaliæ ubi Coropei Apollinis oraculum, cujus meminit Nicander. Sed videtur legendum Oropæus. Orope enim Euboeæ civitas est, Apollinis templo clarissima, Steph.

Corpilli. Populi sunt Thraciæ, Hebrum accolentes, ut scribit Plin. lib. 4. cap. 11.

Cōrsĕæ, ἡ καὶ, Stephano, Insulæ sunt Ioniæ adjacentes, ex regione

gione Sami. Plinius lib. 5. cap. 31. Ioniæ ora Aegæas & Corseas habet.

Corsĭci, penult. corr. [Ptolemæo German Die Insel Corsica: die Italiäner nennen sie Corsica.] Insula maris Ligustici, longa passuum CL. M. lata autem quinquaginta: sexaginta circiter stadiis distans à Sardinia. Castella habet Blesinos, Caruecm, Emuniæ, Vspantu. Tota autem malignè colitur, quod aspera sit, & multis in locis inaccessibilis. A Græcis Cyrnus dicitur, à Cyrno, ut Fabio pictori placet, Hercules filio. Corsicam autem appellatam voluere à quadam bubula agrestia, cui Corse nomen erat, ut refert Stephanus. ¶ Vide Corsi, hujus insulæ incolæ appellantur: quorum Strabo scribit mirum fuisse morum feritatem, adeò ut ex rapto viverent, ipsaq; etiam beluas immanitate superarent. Vide plura de hac insula apud Strabon. lib. 5. & Plinium lib. 3. cap. 6. Genuenibus diu paruit, Ademarchi navarchi auspiciis Mauris erepta.

Corsĭca, inquit Plin. lib. 3. cap. 6. insula in mari Ligustico, sed Tusco propior, Septentrione in Meridiem projecta, &c. Notissima est in vino præstante, durante etiam eorum nomine, inter quam & magis Meridianam Sardiniam, angustum mare interfluit. De qua Ptol. lib. 3. cap. 2. ¶ Cingitur ab occasu quidem, & Septentrionibus mari Ligustico: ab ortu autem Tyrrheno mari: à meridie pelago, quod interipsam & Sardiniam interjacet. Scribit Strabo Corsicam malignè coli, asperam & plurimis in partibus inaccessibilem, adeò, ut qui ejus montes habitant, ex latrociniis vitam degant, immanitateq; feras superent. Hinc factum esse dicit, ut quum Romani Imperatores in eos irruant, magnum servorum gregem captum advehant. Corsicæ forma apud Ptolem. 6. Europæ tabula depingitur. Athenæus tradit Corsicæ incolas ideò longævos esse, quòd mellis cibo, quo plurimùm abundant, utantur assiduè. Quod alicui mirum videri potest, quum ejus insulæ mel ob taxi copiam, venenatum dicatur, ut est teste Ovid. Elegi.

Melle sub infami Corsica nutrit apis.

Præterea Servius grammaticus Corsicana mella esse amara scribit, explicans illud Virg. Georg. lib. 4:

Aut ceræ tempore certo

Dulcia mella premes, nec tantum dulcia, quantum, &c. Dulcia, inquit, non est superfluum epitheton. Nam ideò aut dulcia: quia etiam sunt amara, ut Corsicana. Hæcille. Vide CORSIS.

Corsis, ἡ, Insula in Mari Tusco, à Corse ancilla bubulci, alias Κύρνος, Corsica dicta: gentile Corsi, Stephanus. De Corsica proximè dictum est.

Cortōn, ὁνος, The Taliæ civitas, distans à Cranone centum circiter stadiis, Stephanus ex Strabone.

Cortōna, æ, five Cortŏn, ōnis, Tusciæ oppidum satis non procul ab Arretio: cujus incolæ Cortonenses appellantur: quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Corȳna, five Goryna, ἡ, Stephanus, Κόρυνα Straboni, insignis urbs Cretæ fuit, quam præter alium Leteus amnis. Plin. lib. 4. cap. 12. & Pompon. Mela lib. 2. Circa hanc urbem calami nascebantur sagittis conficiendis in primis idonei. Silius lib. 3: Eos quanvis certet Corynæa sagittis.

Cōrȳnæus, a, um: ut Corynæa tela. Sil. lib. 11: celsis Corynia manus: Tela sonante fugat nervo. ¶ Corynia vestis, pro venatoria apud Claudianum lib. 2. de Rapt. Proserp. unde Dianæ Crispatur gemino vestis Corynia cinctu.

Coruncanus, Primus Romæ pontifex maximus fuit de plebe, quem Cicero pro Domo sua ad Pontifices, Pontificii juris peritissimum fuisse testatur. Is quum legatus ad Teucam Illyriorum reginam missus esset, in reditu contra jus gentium interfectus est. ¶ Fuit & alter Coruncanus, qui adversus Amilcarem & Barcham in Siciliam missus est, cujus meminit Polybius.

Cōrȳs, five h. penult. prod. [German Der Wurf so von Bley Gemacht/damit man nach der Sonnen schiest. Bland. Meshworken mult. Polon. Wiary metnicy od strzodu circa lepie. Vng. Nap nyugatfelé Ang. The north-west wind.] Ventus flans ab occasu solstitiali, Aquiloni oppositus, teste Plinio, libro 2. cap. 47. Iuvenal. Atque habites Caro semper tollendus & Austro. Quandoque mutantes o in au, Caurum dicimus. Virgilius 3. Georg. Semperhyems, semper spirantes frigore Cauri. ¶ Est item Corus, Κῶρος, mensuræ genus, quod agrita quinque modios continens: modius verò xx. capit sextarios. In qua significatione prior hujus dictionis syllaba corripitur.

Cōrȳbantes, [German Insinnige Pfaffen der Göttin Cybele, welche ihnen selbs grossen ernst thun.] Cybeles sacerdotes, qui furore correpti furore cymbala pulsabant, capitaque saltando jactantes, alios in similem rabiem agebant. Homerus, Δαιμονόωντας vocat. Hinc (inquit Strabo libro 10.) qui capita saltando jactant, & numinis aspiratione, furiisque agitantur, Corybantes dicimus. Hi primùm Idam Phrygiæ montem tenuisse dicuntur: postea autem in Cretam navigasse montemque quendam incoluisse, quem à nomine relicto sedis, etiam Idam appellarunt: ubi & Iovem infantem aluerunt: tympana pulsantes, ne Saturnus (qui cum Titano fratre convenerat, ut filiorum omnem masculam interficeret) puerum vagientem audiret. ¶ Sunt qui Curetas, & Corybantas, & Cabeiros & Idæos dactylos eosdem esse putent. Dictos volunt à κορυφὴ, quod est caput saltando jactare: vel (ut Hermolaus in Castigat.) à pupillis oculorum & genis, quas Græci κόρας vocant, quippe qui quum Iovis custodes essent, non modò excubare, sed etiam apertis oculis dormire cogerentur. Inde κορυβαντιᾶν est insanire, & κατὰ κορυβαντισμὸν hoc est, insano quodam genio agi. ¶ Diodorus Corybantem scribit Iasionis & Cybeles filium fuisse, ac simul cum Dardano facta Matris Deûm in Phrygiam deductione, eosq; qui in sacrificiis ejus deæ mentem vecte volucrum, de suo nomine Corybantes appellasse. ¶ Alii à galea dictos volunt, quæ Græcè κόρυς dicitur, quòd galero quodam capitis tecti insaniendo luderent.

Coryca, ἡ, Promontorium Cretæ, & portus Aethiopia. Stephanus.

Corȳcia, pen. cor. κορύκιος, Nomen est urbis, & montis excelsi in Cilicia optimum crocum ferentis.

Corȳcius, a, um, κορύκιος, ut Crocum Corycium. Mart. lib. 11: Victima corycium nec cadit aura crocum. ¶ Specus Corycius non longè abest ab urbe Corycio: à quo Corycides Nymphæ dicuntur Ovid. lib. 1. Metam.

Κώρυκος, Stephan. Vrbs Ciliciæ, apud quam fuit Corycium antrum Cadmi nympharum, res maximæ admirationis, quarvis & aliud ejusdem nominis in Parnasso feratur. Vrbem etiã Coryeam vocat. ¶ Est etiam Κώρυκος, mons excelsus & rubens prope Teon Ioniæ, & portus, & parva insula ejusdem nominis, ubi Coryeæi maximè piscatum exercebant, de mercibus & navigationibus per vicinos portus furtim auscultantes: unde proverbium de curiosis circa secreta. Coryeæus auscultavit, Steph.

Corycides, Nymphæ à specu vocantur apud Ovid. lib. 1.

Corydalla, κορύδαλλα, Vrbs Rhodiorum: gentile κορυδαλλεύς, Stephan.

Corydallos, κορύδαλλος, Vicus in Tribu Hippothontide: tribulis κορυδαλλεύς, Steph.

Corydon, Pastor Theocrito & Virg. memoratus.

Coryon, κορύων, Vrbs Acarnaniæ in Italia, Steph.

Corytum, κορύτιον, Vicus insignis in Paphlagonia: incola κορυτιεύς, Stephanus.

Corynetes, κορυνήτης Suidæ, Tarrè fuit famosissimus, Vulcani filius, qui juxta Epidauri hospitis clava quadam, quæ coryna dicebatur, peremit, unde & hoc nomine sibi sumpsit: priùs enim Periphætum vocatum tradunt. Hunc Theseus interfecit.

Cōrȳphæ, ēs, κορυφαία, Mons est circa Epidaurum, Dianæ sacer, Stephanus.

Coryphasium, κορυφάσιον, Regiuncula est agri Laconici, cujus Polem. Stephanus.

Cōrȳthus, penult. corr. κόρυθος. Vulgò Cortona. Oppidum Tusciæ, prope Arretium, in parvo colle ejusdem nominis situm, à Corytho rege ita appellatum. Virg. lib. 9. Aen. Nec satis extremas Corythi penetravit ad urbes.

Cos, ἡ, Insula Cariæ in mari Aegæo, una Cycladum, quam Hercules olim diripuisse fertur, & regem Eurypylum Neptuni filium una cũ liberis & uxore Clytica occidisse, eò quòd ipsum tempestate eò adpulsum & inopedum, ab urbe & hospitio prohiberent, postquam à vastatione Troiæ & Laomedontis rediisset. Celebratur propter suavitatem vini, quod in ea nascitur. Ab eadem Cous, a, um. Vocabatur etiam olim Caria, vel Caris, Κᾶρις, Stephan. teste & Meropis, à Merope gigantea Cos autem à Coo Meropis filia, καὶ κῶς ἀρχαϊκῶς, Homerus. Dicitur etiam Κῶος, vel Κῶως, & Κῶς, ut videtur: quo nomine etiam conditor ejus dicebatur. Gentilia, κῷος, κῷος, κῷος, κῷαῖος. ¶ Est item Cos urbs Aegypti. Item fossa Corinthi, in quam fures & fugitivi includebantur: quæ & Cous, & enutrix in ea Coes. Coos enim fossas & speluncas omnes appellabant, Steph.

Cos, Insula Cariæ attributa, ut Rhodos Lyciæ. Cos alia est à Chio, & à Chea Coo, Ptolem. Coam nominat aliquoties Coon. & Coum à qua Cous Apelles cognominatus: & Hippocrates Cous, quinte diemam Clinicam revocavit, denissima nocte latentem, ut in lib. 29 scribit Plin. Fuit in ea Aesculapii templum augustissimum. De cujus insignibus Libri scripsere Theod. auth. lib. 7. Vitruv. lib. 9. Est inibi pectunculus piscis, insigniter lapidus, Varroni celebratus, ut testatur Gellius. Est & bombyx mirabili fœtu operosa, unde & bombycinæ vestes Coæ. Plin. lib. 11, & 5. Arist. de natura Animalium, qui eam Con appellat, velut Plin. Coon.

Cossana, κώσσανα, castellum Palæstinæ, in maritima parte Syriæ gentile, κωσσανίτης, Steph.

Cosmonates Ligyriæ populi sunt. Ptolem. lib. 2. cap. 5.

Cosmus, κόσμος, Nobilis unguentarius fuit Romæ. Martialis: Quod Cosmi sedolent unguenta, Fortique deorum. ¶ Hinc Cosmianum unguentum. Petronius: Afferte nobis alabastrum Cosmianum. ¶ Κόσμος autem Græcis omatum significat, & rerum universa, quod ecthlambia complectitur. [German: Die Welt.] Cicero de Natur. Hunc varietate distinctum bene Græci κόσμον, nos Mundum nominamus.

Cossi, κῶσσοι Stephano. Oppidum est in Umbria Italiæ regione. Autor Plin. lib. 3. cap. 5. Sodie Orticellum vocant.

Cossea, κοσσία, pars Perinthi: incolæ Cossæi & Thraciæ oppidum, Steph.

Cothis, κώθις, mons Bithyniæ: incolæ Cothei. Steph.

Cotyrá, nom. prod. κώτυρα, Insulæ nomen est in mari Libyco, unius incolæ Cotyræi, κοτυρεῖς dicuntur. Ovid. 3. Fast. Feriis est Mobis, feriis victima Cotyræ, Insula, quam Libyci, verberat unda freti.

Cothon, onis, κώθων, Insulæ exiguæ nomen, quæ ilyrie Carthaginiensium ascendebat, Europæ circūdata, circumquaque navalibus portubus. Autor Strabo lib. 17. Servius vero in illud Virg. Accedit: Hic portus alii effodiunt: Portus manufactos Cothonas vocant. ¶ Est & Cothon, genus poculi, parvum quidem, sed maximum utilitatem commodatissimum, ut quod nullo negotio gestetur & supponatur. & in paramitatem transferatur. Autores Suidas & Athenæus lib. 11.

Consus, Diectum est a Consilio. Festulo Augusti Legato in Pannonia Imperatus.

Cotta, Claudiorum Orator fuit Ciceronis coætaneus, quem etiam in dialogorum inducit lib. de Oratore. ¶ Vocant eadem tempore & alii Cottæ duo, quorum alter contra Mithridatem infœliciter pugnavit, & Sylla Cæsar conciliavit. Alter legatus Cæsaris in Gallia, infidus circumventus, ab Ambiorigis ducis exercitu interfectus est. Paterculus.

Cottiæ Alpes, pars Alpium, Lepontiis proxima, duodecim olim civitatibus insignis, quæ Cottianæ dicebantur, nomine acceptis a Cottio rege, Augusti Cæsaris amico, qui munitas has fauces in cōmodum eorum reddidit. [Gebirg. Das Hoch Augspurg so zů zů von S. Bernhartz Berg, so richtig gegen Mittag zů bey Italianisch Meer stendt, so auch bey Montferrat hergeht. Stumpff. Vulgo Monte Cenis.]

Cotylium, κοτύλιον, Scribit Strabo vocari collem in Ida monte, centum viginti stadiis passuum a Scepsi distantem, in quo Scamandri, & Granici, & Aesepi flaminum origo. Vnde & nomen Cotylo indirum, Κοτυλίτας ποταμούς, quod conceptaculum & acceptaculum significat.

Cotys, κότυς, Thraciæ rex fuit, qui in bello civili Pompeii partes secutus est. De hoc tradit Plutarchus, quòd quum sibi esset conciliis multum se in castigandis servorum culpis, pocula quædam, pretiosa quidem, attamen fragilia, ab hospite dono accepta, ubi donatorem antigonē remunerasset, universa confregisse ferunt, ne ea a ministris frangerentur, in iram excandescens, & nimis atrocem in illos portam statuisse. ¶ Fuit & alius ejusdem nominis Thraciæ rex, qui Tiberii tempore Rhescuporis patrui fraude circumventus est & occisus. Autor Tacitus lib. 2.

Cōtyttō ûs κοντυτώ, Dea impudentiæ habita est, cui Athenis a Baptis, eo nomine vocabantur ejus sacerdotes) nocturna sacra fiebant, quæ a illa vocabātur Cotyttia. Hanc Probus latatrinē fuisse cum natura: de etiā sacerdotes ejus lasciviis saltationibus matres ejus referebant. Iuven. Satyr. 11. Cecropiam soliti Baptæ lassare Cotyttō. Vide Politiani Miscel. cap. 10.

Cōtyttia, orum, κοντύτια, Sacra erant nocturna (ut dictum est) quæ Athenis fiebant a Baptis in honorem Cotyttus Impudētiæ deæ. Vide supra in dictione BAPTAE.

Cōus, adj. Vide COOS.

C ante R.

Crabasia, κραβασία, urbs Ibcorum, Steph.

Crabra, æ, Aquæ nomen in agro Tusculano. Cic. pro Cor. Balb. Ego Tusculanis pro aqua crabra vestigal pendā, quum a municipio fundum accepi. Idem in Epist. De crabra quid agatur, est nunc quidem cimium est aquæ, tamen velim scire.

Cracovia, Urbs ad Vistulam fluvium sita, Poloniæ metropolis. [Germ. Crackaw in Polandt.]

Crade, κράδη, urbs Cariæ. Steph.

Cragus, κράγος, Stephano, Mons Lyciæ, Tauri pars, ut scribit Pompon. lib. 1. & Plin. lib. 5. cap. 27. ex appolito habens montem Anticragum. Sic dictus a Cragio Tremilensi & Praxidicæ Nymphæ filio. Horat. lib. 1. Carm. Sylvis aut viridis Cragus, &c. Ovid. Metam. lib. 9. Iam Cragon, & Lyciæ, Xanthiq; relicta erat undas.

Crambusa, κραμβοῦσα, Insula est circa Seleuciam Isauriæ. Autor Strabo lib. 14.

Cramburis, κραμβῦρις, Ἡράκλειον, urbs Aegypti. Steph.

Cranæ, κρανάη, Insula Laconica, quæ quinq; Helena, ante Gythium, κρανὴ, Etiam Cranea, vel Cranaates. Sic & Attica vocatur a Cranao rege. Steph.

Cranaus, κρανάος, Atheniensium rex fuit, qui Cecropio regno successit, a quo reptonis incolæ Cranai dicti sunt.

Craneum, κρανεῖον, Gymnasium erat apud Corinthū. Cicero.

Cranea, pen. prod. κρανέα, Exigua regio est Ambraciotarum, cujus incolæ dicuntur Craneates. Steph.

Craneus, κρανεύς, Primus Macedonum rex, a quo ad Alexandri Magni tempora numerantur anni circiter quingenti: quo intervallo reges circiter xxxvii, in Macedonia regnarunt. Autor Volaterranus lib. 15.

Crania, κρανία, Tarsus Ciliciæ olim vocabatur a Cranio quodam. Steph.

Cranides, κρανίδης, Vicus juxta Pontū gentile Cranite. Steph.

Cranion, ii, κρανίον, Cephallenīæ civitas est, quam Thucydides lib. 3. κρανίους vocat plurali numero.

Cranon, onis, κρανών, Vrbs Thessaliæ Pelasgiotidis, in campis qui Tempe appellantur, centum stadiis distans a Gyrtone. Stephanus ex Strabone. Sit & alia Arhamaniæ a Cranone Pelasgo. Inhac duos duntaxat cervos effecta dum: & qui pulos exclusisse, paribus rebus discedunt. Abeil Cranon. Stadius centū a Gyrtone, ut Strabo inquit. Homerus Cranonios Ephyras vocat, Phlegras Gyrtonenses. Steph.

Crānus, κράνος, Vrbs, aliàs Ephyre dicta. Steph.

Crantor, κράντωρ, Solensis, Academicus philosophus fuit, Platonis auditor, & cōdiscipulus Xenocratis, & Palæmonis, qui novis quibusdam Academiam Platonicam replevernnt. Hic scripsit librum de Consolatione, quem Cicero æmulatus est. Pertinaci interea morbo. Tenuit Stoicorum inconstantiam, quæ esse nullo modo potest, utpiane hominem sanum esse velimus, & omnis sensus carentem. Horatius libro 1. Epist. Tecum habi sapientem, maxime Lolli: Dimitta decamas Romæ, Prænestē relegi. Qui quid sit pulchrū, quid turpe, quid utile, quid nō, Planius ac melius Chrysippo & Crantore dicit. ¶ Alius fuit Pelei armiger, de quo Ovid. lib. 12. Metam.

Crateriarii, κρατηριάριοι, Siciliæ regio. Steph.

Crassitius, Genere Sorrentinus, ordine Libertinus, cognomine Pitides, Romæ fuit am Grammaticæ apprime doctus, inter alios Iulianum Antonium, Antonii Triumviri filium. Autor Tranquillus.

Crassus, P. Licinius, ante ætatē Pont. Max. factus (quod nunquam antea contigit) Consul creatus, profectus est contra Aristonicum, Eumenis filium. In quo prælio, profligato exercitu, ipse a suis manu occisus est, dato a Barbaro quodam in acie ictu conversus, in fugientes provocavit. L. Crassus orator, superioris filius, qui cum Antonio a Cicer. introducitur in libris de Oratore, mirifice quodam pudore præditus fuit: qui tamen non modò non obesset ejus orationi, sed etiam probitatis commendatione prodesset. Accusavit C. Carbonem eloquentissimum hominem admodum adolescens: ex quo summam ingenii non laudem modò, sed etiam admirationem est consecutus. Defendit postea Licinium virginem, quum annos viginti septem natus esset. In ea ipsa causa fuit eloquentissimus, orationique ejus scriptas quasdam partes reliquit. Voluntario discessit in coloniam Narbonensem causa populandi aliquid attingeret: eamque coloniam ut fecit, ipse deduxit. Hæc ex libro de Orat. & Bruto Ciceronis. in quo libro est elegantissima ipsius Crassi cum Antonio & Scævola comparatio. Deplorat: multos verbis Crassi mors a Cicerone in exordio 3. lib. de Orat.

P. Crassus, Oratoris frater, juris peritissimus fuit, qui in dominatione L. Cinnæ quum Mariano rum esset partium, ne interficeretur manus intulerat sibi, scipsum interemit. Hujus filius M. Crassus Romanorum ditissimus, cum Pompeio & Cæsare Triumviratum iniit: quorum plane auctoritate Respub. aliquot annos regebatur. Ad bellum miles gladiatorum, qui duce Spartaco in Campania rem exercerant, vastumque Gallum ac Tarentinum Romanos imperatores fugaverant, duodecim millibus hostium una cum eorum duce cæsis, apud Rhegium juxta Lucanis paludē victoria potiti: ex qua Urbem ovans ingressus est. Postremo quum ei Syria sorte obvenisset, profectus ad bellum Parthicum, ibi filium Publium amisit. Ipse demum infœliciter rem gerens, a Surena regis præfecto captus, atque interfectus est. Autor Cicero Paradoxis. ¶ Alter Crassi filius, Cæsaris legatus fortia bello Gallico, & in Cæsarianis tandem partibus adolescens occubuit. fuit autem discipulus Ciceronis. De quo hæc in Bruto. Erat enim Crassus summo ingenio, artificiis optimis, non etiam perfecte planeq; eruditus: gravis, & Ecclegantiæ verecundus esse videbatur. Sed hunc quoque absorbuit æthes quidam infelix adolescentibus gloriæ, qui quia navaverat multo operam Imperatori, Imperatorem se factum esse capiebat. Hæc Cicero.

Crassus,

Crāssus prænomine Marcus, Romanorum omnium ditissimus fuit, qui negabat quemquam habendum esse divitem, nisi qui exercitum annuo reditu posset alere. Hic postea cum Pompejo & Cæsare Triumvir factus, cupiditate auri, ut ferunt, in Parthos expeditionem suscepit: à quibus ipse cum filio adolescente & universo exercitu deletus est.

Crāstis, κράστις, & Vibs Sicanorum in Sicilia, ubi formosissimæ mulieres nascebantur, partim Ep. carmi comici, & Laudis meretricis gentile Crastinus, Steph.

Crātērus, pen. cor. Macedo è comitibus Alexandri cui res ejus gestas scripsit, cujus meminit in Arist. de Plutarchus. De hoc Persius Sat. 3: Et quid opus Cratero magnos promittere montes?

Crates, κράτης, Natus est Philosophi Thebani: qui ut philosophiæ vacare posset, projecto in mari non parvo auri pondere: Abite (inquit) pessum malæ cupiditates. Ego vos mergam, ne ipse mergar à vobis. Neque patavis se passe & virtutes, & divitias simul possidere. Suidas autem tradit, Cratetem omnem pecuniam in substantiam rei de gessit, & apud Thebanos deposuisse, ea lege, ut si illi philosophi essent, eam egeno pro bi dividerent: sin secus, eis quos facere putaret bona fide restituerent. Ita enim judicabat vitæ sapientiæ studium, nomini philosophiæ, sapientiæ sectatoribus id decere ad inopiam vivendum. ¶ Fuit & Poëta Comicus hoc nomine, auditor Polemonis. ¶ Item & Grammaticus, qui fuit Ptolemæo Philometore clarus, æqualis Aristophanis Grammatici, Criticus, sive Homericus cognominatus, Scripsit in Iliad. & Odyss. lib. 9. Comment. Auctor Suidas. Hic, ut ait Tranquillus, studium Grammaticæ primus in Romam intulit: missus enim ad Senatum ab Attalo rege, subito ipsum Ennii mortem plurimas aerumnas fecit, adhibitoque per omne tempus legationis differit: nostris quoq; exemplum fuit admirandum. Hæc ille.

Cratīnus, κρατῖνος, Poëta fuit comicus, clarus apud Athenienses, qui primus in Dionysia Atheniensium tetrasyllabum indixit: Horatius: Eupolis atq; Cratinus, Aristophanesq; poëtæ. Hic autem fuit supra modum gulæ & omni voluptatum genere deditus, præcipuè ebrietati: ad quod alludit Horatius in Epistol. Priscis fi credis Mecenas docte Cratino Nulla placere dicta, nec vivere carmina possunt, Quæ scribuntur aquæ potoribus.

Cratippus, κράτιππος, Mitylenæus philosophus fuit, Ciceronis Olim præceptor, qui Pompeio Pharsalico prælio victo apud Mitylenem occurrens, verbis ex Philosophiæ penetralibus petitis, ad meliorem ipsum eum erexit Plutarch. Pompeio.

Cratis, sine aspiratione, κράτις, Alius fluvius, Sicyone lacu profluens in Oceanum, juxta quem nonnulli fabulati sunt electrum nasci. Vide Plin. lib. 37. cap. 2.

Cratylus, pen. corr. κρατύλος, Nomen philosophi Athenien sis, Platonis, mortuo Socrate, præceptor, ex cujus nomine idem Plato librum de Significatione nominum inscripsit.

Crēme, es, κρήμη, Vibs Ponti, à qua gentile Cremenses.

Crēmĕrā, pen. corr. κρημέρα, Fluvius Italiæ, apud quem Fabii à Vejentibus occisi fuêre, autore Livio lib. 2. Decad. 1. Ovid. 2. Fastor. Vt celeri passu Cremeram tenuisset aquosam, Turbidus hybernis ille fluebat aquis. Iuvenalis: Quid Cremeræ legio?

Cremmyōn, κρομμύων Steph. no, Oppidum nō procul à Corintho, juxta quod Theseus Sinnidem, quæ omnes agros devastabat, occidit. Ovid. lib. 7: Quodq; Sinnidem secutus arat Cremmyona colonus, &c. Vbi alterum mendosum est, à pœta citatum. ¶ Crommyum autem per o urbs juxta Alcalonem: de qua infra.

Crēmonā. [Ger. Ein Statt in Lombardien nächst bey Mantua.] Vibs est Galliæ Cisalpinæ, non procul à Mantua, quæ etiam hodie nomen retinet. Cujus cives quum contra Augustum cum Antonio sensissent, Cæsar victor veteranis suis eorū agros dedit: qui quum nō sufficerent, accepere aut, etiam vicinorum agros, ut Mantuanorum, &c. Hinc Virgil. Aegl. 9: Mantua væ, miseræ nimium vicina Cremonæ. De hac Strabo lib. 5. sic scribit: Cis Padum verò, circum q; Padum, celeberrimæ sunt civitates, Placentia & Cremona, media in regione propinquissimæ inter has & Ariminum, sunt Parma, Mutina, Bononia.

Crenidēs, κρηνίδες, urbs Siciliæ, quā Philippus postea Philippos nominavit: gentile Crenita, Steph. Vide PHILIPPI.

Crĕōn, ontis, κρέων, Nomen Corinthiorum regis, qui Creusam filiam Iasoni desponsavit, de quo Seneca in Medea. ¶ Alter fuit Thebanus, Oedipi regis Thebanorum socer, & pater Iocastæ. Ferunt & alii hoc nomine.

Crĕōn, ontis, κρέων, Mons est Lesbi insulæ, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 31.

Creontiades, Herculis filius ex Megara, quæ pater cum Thermacho hasta ab inferis redeuntem, & in furorē versus à Junone, quoc Lycum interfecisset, interemit.

Creophilus, pen. cor. Κρεοφίλος, Nomen Samii poëtæ, qui Homerum hospes & æmulator fuisse fertur, quem aliquando tradunt fuisse in hospitium Homero, accepisse ab eo donum inscriptionem poëmatis, quod Oechaliæ captivitatem vocāt. Sed Callimachus per Epigramma quoddam contrariū asserit, quod nunquam Creophylus opus composuerit, Homeri tamen dicatur propter dictum hospitium. Quidam hunc Homero aguntur tradunt: quodam nō hunc, sed Arcesem Procnesium: author Strabo libro 12. Vide Apulejum in Herodia.

Crepsi, Ptolemæo Tiburnia urbs, Cresa dicta Plinio.

Cres. Vide CRETA.

Crescens, κρήσκης, Philosophus Cynicus Iustino martyri infestus, ut plurimum creditur Tatianus in libello contra gentes.

Cresis, Nympha marinæ nomē à fontibus dictæ. κρήθω enim fons dicitur Perottus.

Crēsitēm, κρησίτην, urbs Cypri, Steph.

Cressa, κρῆσσα Oppidum Paphlagoniæ est, teste Stephano, postremodum Trajanum à Memnone conditum. ¶ Vid. & portus Cretæ. Rhodi insulæ oppidum. Plin. lib. 5. cap. 28. ¶ Cressa etiā dicitur mulier ex Creta insula. Vide in dictione CRETA.

Cressa, Herodot. lib. 7. regio Paleæ vicina, ac Thermæo finitima contermina.

Crestōn, Κρηστών, Oppidum, de quo Herodot. libro 1: Quæ lingua Pelasgi tunc usi, affirmare non possum, sed conjecturā ingenii, licet dicere eandem quæ nunc Pelasgi utuntur, qui supra Tyrrhenos habitant Crestonum incolæ, quodam tempore finitimi eorum qui nunc Dorenses vocantur. ¶ Est & nomen regis Babylonis, cujus meminit Iustinus libro 38.

Crētā, æ, & Crete, es, Κρήτη, Ger. Ein grosse Insel in Aegeischen Meer gelegen: Creta] Insula in medio Ponto, centum ferme millium spatio clara, olim (ut scribit Strabo) à Septentrione Argoo illuitur fluvio & Cretico pelago: Austro Libycoq; ac Occidentem Aegyptum & Cyberam spectat: ad Orientem Carpathon. Iacet in longitudine ducentorum & sexaginta passuum, in latitudine quinquaginta millium. Circuitus ejus quingentorum octoginta novem millia passuum complectitur. Incolæ Cretenses vocantur. Insignes in ea urbes sunt, Cortyna, Cydon, Gnossus Minois regia, & Arcadum Cosmopolis plurima. Nullum in Creta animal noxium est, optimique vini fertilissima est: de qua Virgil. 3. Aeneid. Creta Iovis magni medio jacet insula ponto, Mons Idæus ubi, & gentis cunabula nostræ. Centum urbes habitant magnas, uberrima regna. Primum dicta fuit Curete, ab Asiaticis illis Curetibus, & per syncopam Creta. Alii dicunt Cretam dictam à Crete quodam Iovis filio Curetum rege. Alii à Crete nympha Hesperidis filia. Arrianus non à Crete nominatam, sed à Cres, Cretis genitivum faciente, nominatione dicit: sic enim novatum à rerum qui Iovem abscondit in monte Lycæo. ¶ Est & Creto oppidum Scythiæ. Valer. Flac. lib. 6: quoties paucos ad litoris tetros Deiotam, Scythicum meruere Pontum q; Cretamque.

Cretes vocantur ejus insulæ populi, & mulieres Cretæ. κρῆτες.

Crētĭcus, & Crētus, adjectivum, κρητικός & Sunt autem hæc nomina, cum ex masculino fœminina ad similem formam efficiunt: ut Cres Creta. Libys Libyssa. Phœnix Phœnissa. Thrax Thressa. Thulites etiā Phœbo grandissima dona Cretes tulit. Ausonius: Progenitus patrium superavit gradus homo Cres. A Crete verò sunt Creticus, κρητικός, & Cretensis.

Crētēnsis, e, um, Quod ex Creta insula est, κρητικός & Ovidius: Strataq; Cretæam bella fravit humum.

Crētensis, κρής. Nomen gentile à Creta insula deductum. Vide proverbium: Cretizare cum Cretensi, τὸν κρῆτα κρητίζειν id est, adversus mendaces mendaciis uti. ¶ Cretensis Cicero, κρὴς τὸν κρῆτα, suasit, quæ est commoda sententiæ, provocat, comparat circumvenire, aut tale quippiam. Quoties improbus agit cum improbo, perfidus cum perfido. Sumptum adagium à Cretensium moribus, quos plurimis convitiis incessit antiquitas. ¶ Eundem obtinet sensum. Cretensis cum Aegineta, κρὴς τὸν Αἰγινήτην: subaudiendum, agit. Quadrat in pariter improbos, qui mutuis inter se fallaciis agunt. Cicero 3. de Natur. deorum: Tertius Iupiter Cretensis Saturni filius.

Crētĭcus, a, um, adjectivum formatum à Creta insula. κρητικός ut, Creticum Mare Horat. 1. Carm. Ode 26.

Cretenia, κρετηνία, locus Rhodi, ubi Alsbemenes habitabat, qui quum ex oraculo patrem de occisum accepisset, dum fugit, nebloe perpetrer, nocte in navigium incidit, in quo piratas esse ratus, patrem occidit. Supra Cretenia Arahyrii montes sunt. Steph.

Crethéus, dissyllabum, in Genitivo Crethéos, κρηθεύς Aeoli filius fuit, qui ex Tyro Salmonei fratris filia Aesonem genuit, Alcimedontem & Amythaonem.

Crethéius, denominativum: ut, Virgo Crethéia apud Naevium lib. 1. dicitur Helle Crethei neptis.

Crethon, onis, filius fuit Diocles, qui cū fratre Orsilocho ad bellum Troianum Graecis auxilium laturus profectus est, sed quum hi duo nimis satis viribus confiderent, cum Aenea congressi non dubitavernnt, à quo etiam ambo fuerunt interfecti. Quorum & eorum cadavera vix à Menelao & Antilocho ex hostium manibus subtrahi potuerunt.

Créusa, κρέουσα, Creontis Corinthiorum regis filia fuit, quam Iason, repudiata Medea, uxorem accepit; quam obrem Medea indignata, carminibus suis ignem inextinguibilem tremulo infudit peplo filiorum suorum Creusae muneris loco missi: illius vero postmodum, ut flammae oblato munere discederent. Creusa igitur videndi cupida, nihilque mali suspicans, serimolum aspexit, & continuo evolavit regis, Creusamq; & totam Creontis regiam exussit. Ovidius lib. 12. de Arte: Cur non defecta est Ephyreae nata Creusae. ¶ Alia fuit Priami & Hecubae filia, Aeneae conjunx cui Ascanium filium peperit. Haec in excidio Ilii, ab Aenea, qui fugiens, patrem humeris gestabat, filiumq; manu ducebat, perditam fuisse in itinere dum vias varias excessisset, tradit Maro lib. 2. Aeneid. Sed postmodum eam ab ipso Aenea ex pactione cum Graecis facta occisam volunt, ne quis ex semine Priami superesset. Verùm his refragatur fabula de Heleno & Cassandra, liberis Priami, quos Graeci captivos abduxerunt.

Créusis, κρέουσις, Oppidum etiam constato Boeotiae, Locrorum & Aetolorum, ut annotavit Vadianus in Pomp. Lo. 2.

Crimissa, κρήμισσα, Oppidum est in extremis Italiae finibus, juxta Thurium & Crotonem: ita dictum à Crimissa Nympha. Gentile est Crimissaeus. Strabo lib. 7.

Crinissus, κρίνισσος, Siciliae fluvius, Segestae urbi vicinus: de quo Servius hujusmodi refert fabulam: Quum Laomedon Neptuno & Apollini mercedem pro aedificatione murorum illi recusaret, Neptunus iratus Troiae cetum immisit, ut eam vastaret. Consulens Apollo finitima oracula edidit responsa, puellas sicilicet bellicae esse objiciendas. Hippotes igitur nobilis Trojanus, timens ne & Hegesta filia sua cetis, ut Hesiona exponeretur, navi cum imposuit, ut potius se non vidente mergeretur fluctibus, quam coram devoraretur. Sed illa casu in Siciliam delata, Crinisso placuit, qui in canem, seu urium mutatus, eam oppressit, inceptoq; ex eo concubitu Acestem, Siciliae regem. Virgil. lib. 5. Aeneid. Troja Crinisso conceptum flumine mater Quem genuit, &c.

Criota, κρίωτα, Stephano, Vicus est Atheniensium, in tribu Antiochide.

Crios. Vide in APPELLAT.

Crispus Sallustius, Latinae historiae princeps fuit (teste Martiale, cujus hoc de illo extat elogium: Crispus Romana primus in historia. [Ger. Ein Römischer Historischreiber.] Thucydidi ex Graecis opponitur à Quintiliano elegantiae dicendi, Attica brevitate, sententiarum crebritate. Taxatur autem à Pollione, ut nimis antiquatus, & ex Catonis originibus verba mutuatus: Trogo autem, quòd orationibus nimis longis utatur, licuti & Thucydidi. Ciceronis acerrimus inimicus fuit, ut ex utriusque invectivis conflat. Ejus de avaritia sententiam laudat Gell. lib. 3. cap. 1: Avaritia (inquit) pecuniae studium habet: quam nemo sapiens concupivit: ea quasi venenis malis imbuta, corpus, animumque virilem effeminat: semper insana & insatiabilis est: neque copia, neque inopia minuitur. Gell. libro 17. capite 18, de Crispo Sallustio sic scribit: Marcus Varro (inquit) in libris, atque vita, fide homo multa, & gravis, in libro quem inscripsit Pius, aut de Pace, Crispum Sallustium scriptorem seriae illius & severae orationis, in cujus historia notiones Consocias fictaque exercuisse videmus, in adulterio deprehensum ab Annio Milone, & loris bene caesum dixit: & quum dedisset pecuniam, dimissum. Haec Gellius. ¶ Fuit & Crispus Constantini Caesaris filius, à patre interfectus. ¶ Crispus item Vibius, ore compositus, & jucundus: privatis tamen causis, quam publicis melior, ut ait Quintilianus.

Crissa, κρίσσα, Oppidum matrimonium Phocidis, à Crisso Phoci filio conditum: unde Crissaeus sinus, κρισσαῖος κόλπος, qui & Corinthiacus appellatur, per octo stadiorum fauces, quae inter Rhium sunt, & Antirhium, in Ionium mare sese evomens.

Crithote, es, κριθωτή Stephano, Urbs est Thraciae ad Hellespontum octoginta stadiis à Cardia distàs: cujus meminit & Plin. lib. 4. cap. 11.

Critias, κριτίας, Philosophus fuit, qui dixit animam esse sanguinem, licut & multi alii, unde Virgilius: Purpuream vomit ille animam. ¶ Fuit item Critias quidam, unus è triginta tyrannis Atheniensibus, à Lacedaemoniis impositis, eloquens quidem, caeterum omnium avaritissimus, atque crudelissimus, qui quum plurimis incommodis civitatem affecisset, tandem à Thrasybulianis, eo in prelio, quod circa Munychiam fuit positum, est interfectus. Vide Xenophontem Rerum Graecarum lib. 2. Hujus meminit Cic. lib. de Orat. 2: Consequuntur hos (inquit) Critias, Theramenes, Lysias: multa Lysiae scripta sunt, nonnulla Critiae, de Theramene audivimus. Rursum idem lib. 3: Quid Critias? quid Alcibiades? civitatibus suis quidem non boni, sed certè docti atq; eloquentes, nonne Socraticis etiam disputationibus eruditi?

Crito, κρίτων, Nomen philosophi Atheniensis, qui ita Socratem amavit, ut nunquam aliquid exitii, quae sunt ad vitam necessaria, ipsi deesse passus fuerit. ¶ Crito item Pieriota (Pieria autem urbs est Macedoniae) historicus fuit, scripsitq; res Persicas, Siculas & Macedonicas. ¶ Fuit praeterea alius, Naxius genere, historicus & ipse. Autor Suidas.

Critobulus, κριτόβουλος, Medicus fuit insignis, qui sub Philippo Amyntae filio Macedonum rege claruit. Plin. lib. 7: Magna & Critobulo fama est, extracta Philippi regis oculo lagitta, & circa deformitatem oris cutem orbitate luminis.

Critolaus, κριτόλαος, Peripateticę sectę Philosophus fuit, qui una cum Carneade & Diogene Stoico Romā missus fuit Legatus, ut testatur Cic. li. 2. de Orat. de Critolai hista scribit idem Cic. Tusc. quaest. lib. 5: Quo loco, inquit, quaero, quam vim habeat libra illa Crotolai: qui quum in alteram lancem animi bona imponat, in alteram corporis & externa, tantum propendere illam bonam lancem putet, ut terrā & maria deprimat. ¶ Alter Critolaus, Achaeorum dux belliq; Achaici concitator: unde etiam Corinthi eversionē illi imputat. Cic. lib. 3. de Nat. deor. Critolaus (inquit) everti Corinthum, Carthaginem Asdrubal. Hi duo illos oculos orae maritimae effoderunt. Hanc Plutarch. in Parallelis Horatio Curiatiorum victori comparat in eo, quòd utero, fatorem occidentis: dq; eadem omninò de causa, quòd felicer caeteris omnibus victoria applaudentibus, soli fratri suo non essent gratulatae. Hic postremò à Q. Caecilio Metello victus apud Thermopylas, veneno sibi mortem consivit. Autor Livius.

Critheis, κρηθεύς, ut ex Ephoro refert Plutarchus in vita Homeri, filia fuit Aeolis, quam post mortem suam Maeonis fratris tutelae reliquit. Hic autem quum puellam vitiasset, gravidamque fecisset: atq; ob id facti verereturinfamiam, Phemio eam Smyrnaeo Grammaticae praeceptori in matrimonium dedit. Illa verò non multò post, quum ad lavacra, quae prope Meletem fluviam erant, proficisceretur, Homerum juxta fluvium peperit ob id; Melesigenes appellatus est, qui postea caecus factus, Homeri nomen accepit: Cumani namq; & Ionesoculis captos, Homeros appellant, quòd Homeris id est, manibus ducibus egeant.

Criumetopon, id est, arietis frons, Cretae insulae promontorium est ad Occidentem, versus Cyrenas, ut scribit Rufus ex Dionysio: hic procul ingens inclinat rupes sese, obvia fluctibus altis. Vide Pomp. Melam. lib. 2, in descriptione Cretae insulae, & Plin. lib. 4. cap. 12.

Crobialus, κροβίαλος, Oppidulum est juxta Heracleam Ponticam, cujus meminit Apollonius Argonaut. lib. 2.

Crobyzi, κροβυζοί Stephano, Populi libri accolae, quorum meminit & Plin. lib. 4. cap. 12.

Crocea, ae, κροκέα, Urbs Laconiae, una ex centum, cujus incolae dicuntur Croceatae. Steph.

Crocodilon, sive Crocodilorum oppidum, κροκοδίλων κώμη, oppidum Phoenices ad Carmelum montem, cujus Strabonis aetate nihil praeter nomen extabat: ut ipse testatur lib. 16. Meminit & Plin. lib. 5. cap. 19. ¶ Est & alterum ejusdem nominis oppidum in Arsinoitica praefectura, ad Nilum fluviumta dictum, quòd in eo crocodili pro dis colerentur. Hanc urbem postea Arsinoen appellarunt, teste Strab. lib. 17.

Crocodilis, pen. prod., κροκοδιλώ, Mons est Ciliciae apud Plin. lib. 5 cap. 27.

Crocotus campus, κροκωτὸς πεδίον, Campus est juxta Thessaliam ad Amphrysium fluvium. Stephanus in dictione Δεκεμπόριον.

Crocum, venatorem aclagitatum fuisse dicunt, pedibusq; Mutarum in astra relatum. Sagittarii nomen accepisse, Sidonius: Falciferis Crocon vectus per summa polorum.

Crocyleum, κροκύλειον, locus Ithacae, alias Κράγος dictus, Stephano.

Crocylion, κροκύλιον, Insula Ithacae. Heracleon Ithacam quadripartitam facit, ut prima pars ad meridiem & maritima sit, altera Nejumittertia κροκύλιον quarta μεσόγειον, Steph.

Crocyllus,

Crocyllus, Vir Atheniensis, cujus nonnunquam Plutarch. meminit.

Crocylus, Nomen pastoris apud Theocritum.

Crœsus, [κροισος. Ger. Ein König in Lydia so vberauß reich gewesen ist.] Rex Lydorum fuit, Alyattæ filius, omnium quos hominum memoria celebrat, divitissimus: unde etiam hodie, quòd immensas opes significare volumus, Cœli divitias dicimus. Hic quum se omnium mortalium felicissimum crederet, monitus est à Solone, Neminem ante cineres beatum dicendum: quòd quoad vivimus, periculum sit, ne instabilis hujus mundi fœlicitas dolore aliquo contaminetur. Quam Solonis sententiam verissimam esse, Cœsi calamitas postea declaravit. Victus enim a Cyro, peregq; in potestatem redactus, tandem salubre Solonis consilium agnovit, ejusque nomen sæpiùs inclamavit. Unde admiratus Cyrus, quisnam esset deorum, hominumque, quem ille in extremo periculo solum invocaret: remque totam edoctus, humanæ vicissitudinis memor, Cœlum ab incendio liberavit, summoque semper apud se in honore habuit. Autor Plutarchus in vita Solonis, & Herod. lib. 1.

Crŏmmyŏn, ōnis, κρομμυων, Vrbs Palæstinæ, non procul ab Ascalone. ¶ Item alia in Libya.

Crŏmmyonius, a, um, Gentile, κρομμυωνιος. Autor Steph.

Crŏmmyŏnēsus, κρομμυωνησος, Insula est Asiæ adjacens è regione Smyrnæ, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 31.

Cromnā, κρομνα, Paphlagoniæ oppidum est, apud Strabonē lib. 12. De hoc Valerius Flacc. lib. 5. Mox etiam Cromnā arq; jugo pallente Cytoron. Steph. aut, Amastris postea dictam esse, & Cromnā, κρομνος vocat. vide Amastris apud Steph. Idē in v. Cromnam, κρομνη, alii Amastrin, alii Amastridis regiæ aulam faciunt: gentile Cromnites, Cromnæus, κρομνιτης. Fil. & Peloponnesi urbs, quæ in masculini & fœminini generis item singulari & plurali numero profertur, à Crumno Lycaonis filio.

Cromyussa, κρομυουσσα, insula Iberiæ. Steph.

Crŏnĭă, orum, [κρονια. Ger. Festag so man dem Saturno zu ehren begieng zu Rom auff den 19 tag Wolffmonats.] Saturni festa erāt, quæ celebrabantur Romæ decimoquarto Calendas Ianuarias: dicta à κρονος hoc est, à Saturno: unde & Saturnalia à Latinis appellantur. Horum Macrobius latè meminit, erata etiam actiaci poëtæ automate, apud quem Iovis regem Maximæ partis Gratia Saturno, & maximæ Athenæ Consilium facta, quæ Cronia celebrarentur ab illis.

Crŏnĭon pelăgus, κρονιον πελαγος, à nonnullis appellatum fuit mare concretum, teste Plin. lib. 4. cap. 16. Apollonius tamen in Argonauticis, κρονιον αλσος: hoc est, Cronian mare, pro Adriatico potuit, si interpreti ejus credimus, eò quòd Italiam alluat, quam olim Saturnum valuerit renuisse.

Cropĭa, κροπια, vel κροπιον, vel κροπη, Vicus in tribu Leontide. Steph.

Cros κρως, urbs Aegypti, civis Croites, & præfectura Croitis. Est Cnus κροος Arabum civitas. Steph.

Crosĭă, κροσια. Vrbs juxta Pontum: gentile Crosseus. Steph.

Crŏto, sive Croton, κροτων, Vulgo Crotone, Vrbs fuit maritima in ea parte Italiæ quæ olim Magna Græcia dicta est, non procul a Tarento, tāta salubritate aëris, ut inde ortum sit proverbium: Crotone salubrius, κροτωνος υγιεινοτερον. Dere neque quam noxia, sed unde quæ quæ salutifera. Strabo lib. Geogr. 6. ¶ Nihil aliæ civitates ad Crotonem, ουδεμια αλλη πολις προς κροτωνα παραβαλλεται, sunt reliqua præ Crotone frivola oppida. Theocritus interpres meminit hujus proverbii. Licebit accommodare ad rem aut hominē usq; adeò præcellentem, ut reliqui cum hoc collati, nihil esse videantur. Vrbs hæc à Diomede condita creditur, cum plerisq; aliis, in eodem littore.

Crŏtoniātæ, hujus incolæ dicti sunt, eo nomine celeberrimi, quòd maximam in exercendis corporibus curam ponerent. Unde etiam frequentissimè ex factis certaminibus coronas retulerunt. Inter hos fuit Milo ille Crotoniates, qui integrum uno die bovem ferturabtumplidit. Hinc locus factus proverbio: Crotoniatarum postremus, reliquorum Græcorum primus est, κροτωνιατων ουτος υστατος, των αλλων πρωτος. Licebit ut quum genus aliquod tāto intervallo præcedere dicemus, ut qui in hoc sit vel infimus, in illo possit vel primus videri. Hinc Crotoniata, gentile nomen, & Crotonius, Crotonias, Steph. Crotonē, infignem Italiæ urbem esse scribit juxta Rhegium & aliam Thuriæ metropolim, & montem qui Axium flumen effundit. κροτων etiam dicit animalculum canibus infestum, Latini Ricinum vocant, quo quidem significato ultimam acuit. Steph. Vide SYRACVSAE.

Crŏtŏpus, pen. prod. Rex Argivorum fuit, pater Psamathes, quæ ab Apolline compressa Linum peperit; quem quum inter vepres abscondisset, canes extractum dilaceraverunt.

Crŏtŏpĭădes, patronymicum masculi. Ovid. in Ibin: Quisq; Crotopiaden dirupēre Linum.

Cruni, orum, κρουνοι Stephano, Thraciæ urbs est maritima, teste Plin. lib. 4. cap. 11. quæ postea Dionysiopolis dicta est: nomen habet à fontium scaturiginibus quibus abundat: Bas enim Græci κρουνους appellant.

Crusis, κρουσις, pars Mygdoniæ, à Cruso Mygdonis filio: hinc κρουσιος, & Crusis adjectō ἱδνικον. Steph.

Crustumerium, κρουστουμεριον Stephano, Oppidum in Latio, Albanorum colonia: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5. Virg. lib. 7. Aen. Ardea, Crustumerique; & turrigeræ Antemnæ.

Crustumĭnum, Oppidum Tusciæ juxta Veios: à quo Crustumini dicti, & Crustumina tribus, & Crustumina pyra, & Crustumnum vinum laudatissimum.

Crustumium, apud Lucan. lib. 2. fluvius est ex Apennino ortum trahens, Arminumq; præterlabens. In lævum (ἐυωνυμα) recedēre latus veloxq; Metaurus, Crustuminumq; rapax, & ianitus Sapis & Isauro. Meminit hujus fluvii & Plin. lib. 3. cap. 15. Vulgò Conturs de Romagna.

Cryĭa, κρυια Stephano, Vrbs Lyciæ.

Crysallis, κρυσαλλις, Vrbs Cariæ, ita dicta à Crysallo Cercis filio, Stephanus.

C ante T.

Ctēātus, pen. corr. κτεατος, Pater Amphimachi, unus ex quatuor ducibus Epeorum, qui quadraginta navibus ad Trojanam expeditionem sunt profecti: ut refert Homerus in Catal. navium.

Ctemĕne, κτημενη, Vrbs Thessaliæ, à Peleo Phœnici donata, cujus cives Homerus Dolopes vocat, & Ctemenæus è Dolopiadem Genere Ctemenius, & Ctemenæus. Apollonius per jota κτιμενη scribit, quod magis placet.

Ctesĭas, κτησιας, Cnidius, fil. (ut alii malunt) Ctesiochi filius, Medicus fuit Cnidius, qui Artaxerxem cognomento Mnemonem curavit, & Historiam Persicam xxiii. libris conscripsit. Autor Suidas.

Ctesĭphon, pen. corr. [κτησιφων. Ger. Ein berumter Mensch der für den fürnen Tempel Dianæ zu Epheso soll gebawen haben.] Nomen architecti, qui templum Dianæ Ephesiæ condidit ac extruxit, operis mirabilis, & toto orbe celebratum: quod postea ab Herostrato incendium fuit, hac tantum de causa, ut facinore illo nominis immortalitatem sibi compararet. ¶ Fuit & Ctesiphon locus Parthorum. Strabo lib. 15. Prope Seleuciam vicus maximus cit nomine & re Ctesiphon, in quo Parthorum reges ayernabant. Hic vicus tantas potentiam & magnitudinem habebat, adeò ut Parthorum multitudinem & apparatum omnem recipere, ac venalia, necessariaq; omnia ibi suppeditare. Quin & Ctesiphonte Babylonici regis caput fuisse Plin. lib. 6. scribit. ¶ Ctesiphon etiam Atheniensis civis nobilissimus, qui Athenienses autor fuit decreti, quo Demosthenem aurea corona in theatro coronandum decrevērunt. O quam scelestam ab Aeschine, qui contrarias Demosthenis in Republica partes fovebat, iniquam pernicioſi decreti autor accusatur, elegantissima illa Demosthenis oratione, quam περι στεφανου inscripsit, defectus est. Vide Cic. lib. de Oratore primo genere oratorum.

Ctesippus, κτησιππος. Chabriæ filius, quem Phocion, mortuo Chabria amico, diligenter, ingenuq; humanitate excepit, eò usq; ut prodigos adolescentis mores corrigeret: ruinis tamen illius dato, tum minimè liberali ingenio nullaq; ad virtutem indole, ut curam & laborē in illo instituendo dimitteret, eo usq; ineptias non modò pertulit patienter, verumetiam studiosè fovebat. Quamquam temere ajunt, Phocionis constantiam impotentitate levissimi hominis superatam. Nam quum ille imperatorium quoddam munus studio accurationis obiret, Ctesippus, ut erat furiis, dolisq; gravidus, periissimumq; Imperatorem cœpit facetis quibusdam incessere, atque illum monens, discessu in portum jubis pergere. Tum Phocion ad ludum: Phocionem dixisse fama est: O Chabria, Chabria, cumulatam tibi pro amore in patrem gratiam nunc persolvo, qui tibi tot delamentis sufficio. Autor Plutarchus in vita Phocionis.

C ante V.

Cuma, κυμη, Vrbs Aeolidis ex adverso Lesbi sita, Aeolicarum urbium maxima & optima, & ferè metropolis ceterarum civitatum, quæ numero erant circiter xxx. Ab hac civitate cognominata est Sibylla Cumæa, κυμαια, quam aliqui à vicinitate loci Erythræam appellarunt: quæ profecta in Italiam, multa de Romanis vaticinata est. Item patria fuit Ephori, viri doctrina clari, & Hostrati Oratoris familiaris, præterea & Heliodori Poëtæ, qui patrem suum, relicta Aeolica Cuma, in Bœotiam migrasse dicit. Plutarch. de eo in Symposiis multa, & Suidas, Stephan. ¶ Cumæ Aeolicæ ante Lesbum sita nomen habere à Cyme Amazone, quæ & Amazonium dicta est: gentile κυμαιος (κυμαιος) autem ab urbe Italiæ sic.) Hæc & Lesbus Solidianis notantur. Est & alia Euboeæ dicta, φρικωνις. Quarta Elidis. Quinta Euboeæ & Pamphyliæ. Item insula prope Siciliam, Stephan. Hujus oppidi incolæ, Cumæi, κυμαιοι, dicti sunt, qui

sunt, qui stupiditatis nomine male audierunt. Olim enim vulgatum erat tota Asia proverbium: Cumæi sero sapiunt, ὀψὲ σοφοὶ Κυμαῖοι γεγένησθε. De cujus origine duæ feruntur sententiæ. Alii enim quidam, Cumæos quòd ad mare urbem opportunam haberent, & tamen nullum ex ea recipierent proventum, vix demum trecentesimo anno ab urbe condita intellexisse, ex portuno reditum non contemnendum posse confici. ¶ Alii, pecuniæ fœnore accepta, amplissimas eos porticus tradunt ædificasse: quam pecuniam quum vsurarum die non exolverent, creditores in ipsarum porticuum possessionem fuisse missos, qui deinde vires à deambulatione arcebãt. Verum quum ingens pluvia repente ingruisset, creditores statim edictum promulgasse, ut Cumæ te in porticus recipiens. Præconem itaq; idem illum acclamãsse. Subito porticus, vt Cumanique ibi tunc aderant hospites, rem in jocũ verterunt, tanquam nõ intelligerent Cumæi, nihil, pluviæ tempore porticus esse tuendas. Hæc Strabo lib. 13. Sunt & aliæ ejusdem nominis urbes, quas vide apud Steph.

Cũmæ, ārum, τὰ Κύμη. Civitas Lucaniæ ad mare, juxta Puteolos, condita ab iis qui ex Chalcide urbe Euboicæ venerũt. Servius in Æneid. Virgil. 3. Æneid. Huc ubi delatus Cumæi accitus Euboïcæ urbem Euboicæ (ita dicta est, ex cujus civitate Chalcidenses coloni profecti sunt ad novas sedes quærendas, & haud longè à Baiis (qui locus a socio Ulixis Baio dicitur sepulto nomen accepit) invenerunt vacuum locum, ubi vita mulier gravida (quod illi fœcunditatis augurium interpretabantur) servitutem condiderunt, quam Cumas appellaverunt, sive ὅτι ἐκύησε hoc est, a prægnante: sive ab undis, quas Græci κύματα appellant. Nam κῦμα undam significat: autem Latini mutato c in t, ut Byrrhia Barbia.

Cumanus & Cumæus, a, um: quamvis κυμαῖος etiam dicantur à Cumæ civitate Æolicâ.

Cuneus, cũnei Scraboni, Vulgò Cabo de S. Maria. Ager est aut silvis, quæ montem in Lusitaniæ, Anæ fluvio proximũ, quo Hispaniam in Occidentem, quàm longissimè excurrit: nonnulli habens à figura cunei, qua ligna findũtur, cujus extrema pars acuminata est, paulatim in latitudinem procedens: unde etiã Artemidorus promontorium hoc navarchorum nostri nominavit. Pomponius Lusitaniam trans Anam, quam mare Atlanticum spectat, in tres promontoria dispergitur, Anæ proximum quia lata sede prosurrens paulatim se actus latera fastigiat: Cuneus agri dictum. Sequens, Sacrum vocant. Magnum, quod ejus extremum est. Hæc ille. Ptolemæus nunc lesinam hoc promontorium Sacrum esse existimavit: ut apertissimè docet Vadianus in locum Pomponii jam citatum.

Cuniculariæ, Insulæ sunt in mari Ligustico, Corsicæ adjacentes. Autor Plin. lib. 3. cap. 6.

Cũminã Dea quam pueri colebant, quæ cunis infantiã præsidere putabant.

Cũpido, dinis, masculini generis. Ιμέρος. Ger. Der Gott der Liebe, der Buolschafft. Item Sohn Mortis und Veneris. Amoris deus, quem Hesiodus natum vult ex Chao & Terra: Euripides & Cicero ex Marte & Venere: Arcesilaus ex Nocte & Archebet Alcæus, ex Lite & Zephyro: Sappho, ex Venere & Cœlo: Seneca, ex Venere & Vulcano. ¶ Duplex autem est, Ovidio docente: Alma fave, dixi, geminorum mater Amorum, etc. Horum ille videlicet & turpis: illumq; ex Venere & Jove patre natum volunt: hunc autem Erebi & Noctis filium esse, quod & ipsum refert Cicero lib. 3. de Natur. deor. Fingunt à poëtis armatum flammis & telis, aureo videlicet & plumbeo (ut patet ex Ovidio, lib. 1. Metamorph. de Daphne & Apolline.) Item cæcus, nudus, alatus, arcitenens, volatilis, etc. Ejus quoq; formæ descriptio extat mollibus verbis apud Apuleium de Asino aureo. Virgilius de Vino & amore: Bellum Jovi & Cupidini semper fuisse exitiale. Cupido.

Cũpidĭnĕus, a, um, ἱμερώδης: ut Cupidineæ sagittæ, Ovid. 1. de Remedio amoris.

Cupra, Piceni civitas est, non procul ab Asculo: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 13.

Cupra, Italiæ oppidum in littore Apulo. Cupra autem dicta est, haud vana conjectura, à Cypro templo, dicta à Tuscis, qui Cyprum Junonem dicunt, extructo, ut Strabo scribit: ut Cupra sive Cypra una appellatione continetur. Nam vocabula quæ Græci per y pronuntiant, per u literam proferre possumus: Larumona, Sulla, etc. pro Larymna, Syla, autore Hermolao.

Curcura, Insula in mari Adriatico, non longè à Melitine, aliàs dicitur Melena. Vide CORCYRA.

Cũres, ĭum, pluralis tantum numeri, Sabinorum oppidum, cui imperabat T. Tatius, cujus cives Quirites, ἀγείρειν, dicebãtur. Cõvenerunt q; Romulus & Tatius in hanc sententiam, ut è duobus populis unus efficeretur. & Sabini Romam migrarent, Romæq; nomen esset commune: sed Romani & Sabini Quirites appellarentur. Ovid. lib. 2. Fast. Te Tatius patriq; Cures Cenænsq; fecit. Hinc etiam populi, Cures Virg. lib. 6. Aen. Tatiũsq; Sabi, Curibusq; severis.

Cũrĕtes, Ἰμάντιοι Ger. Wilde in der Insel Creta. Populi Cretæ insulæ, qui & Corybantes, & Dactyli Idæi appellati sunt: ex Ida Phrygiæ monte, ut quidam volunt, oriundi: à cujus etiam nomine, Cretæ montem, quem primùm incoluere, Idam appellarunt. Dicti κουρῆτες, teste Strab. lib. 10. ἀπὸ τῆς κουρᾶς: hoc est, à tonsura. Anteriorem enim capitis partem detondam gestabant, ne hostes eos cæteris apprehenderent. Alii Curetas dictos putant, ἀπὸ τῆς κουροτρόφου, eò quòd Jovem aluisse dicantur. Autor est idem Strabo loco jam citato, Curetas in Græciam quoque trajecisse, tandemque consedisse trans Achelõum fluvium, ibique quum intonsa ferrent capita, Acarnanas vocari cœpisse. ¶ Curetum as, κουρήτων ἄγος. Dicti solitum si quando quis numine afflatus loqui videretur: propterea quòd Curetes Cybeles comites furore quodã sacro pereti divinare viderentur. Refertur à Zenodoto: meminit & Hesychius.

Cũria, Rhetorum Urbs primaria, vulgò Chur dicitur. ¶ Est & alia ejusdem nominis in Vuirtlandia, quam Germani Hof vocant.

Curifugia, Nomen villæ Nicolai Perotti nuperi inditũ, quam in agro Sentinat habebat, inter duo flumina, Sentinum & Nevolam, ubi est salubertima cœli temperies.

Curiones fuere, quæ à Curionibus in Curiis fiebant.

Curio, Prænomine Quintus, insignis orator fuit, qui Cæsarem in quadam oratione omnium mulierum virum, & omnium virorum mulierem appellavit. ¶ Hujus filius C. Curio Tribunus plebis eo tempore, quo primùm bellum civile inter Pompeium & Cæsarem exarsit: & quum ex pecuniosissimo luxuriosissimum ære alieno obruisset, Cæsarem ad bellum civile incitavit, cautamq; illius absentis defendendam suscepit. Unde etiam à Lucano, venalis lingua fuisse dicitur. Perstitit Afrika, cui à Cæsare erat præpositus, à luba Mauritaniæ rege cum toto exercitu delectus. Et Curioni gratulatur Cicero Epistol. libro 12. Sed gratulatio repetenda: non fuit enim præsertim summa negligentia prætermissa est. Longè enim aberat, audio: sed Is Curio, ut se ære alieno liberaret atque emergeret, Cæsarem ad bellum civile impellebat, ut scribit Cicero in Epistol. ad Q. Frat. Scripsit Cæsar, regnet, amicus noster, minatur se ad senatum, & accusat literas mittit: & erat adhuc impudens, qui exercitum & provinciam invito Senatu teneret, & Curio meus illum incitabat. Huc etiam accedit quod scribit Lucanus:

Tolle moras semper nocuit differre paratis.

Curis, utbubet Strabo lib. 5. Vrbs quondam insignis: nũc autem viculus, in Sabinis. Ger. Vide CVRES.

Curium, ĭi, Vrbs Cypri, à Cureo Cinyræ filio: gentile Curieus, Curæ fœm. & ipla regio. Est etiam urbs Aeoliæ. Steph.

Cũrius Dentatus Romanus civis, exactissimæ frugalitatis, & perpetuæ fortitudinis. Hic quum in tertio fœderet, capaso; in foro tonderet, & Samnitum legati magni auri pondus publicè medium obtulissent, invitarentq; ut eo uteretur: respondit M. Curius malle imperare locupletibus quàm locupletem fieri: & qui aurè vinci non potuit, eum pecunia corrumpi non posse. Hic primum de Samnitibus triumphavit, quos usque ad mare superum pacavit. Reversus, in concione ait: Tantum agri cepi, ut solitudo fuerit futura, nisi tantum hominum recepissem. Tantum hominum porrò cepi, ut fame essent pereuri, nisi tantum agri cepissem. Deinde de Sabinis triumphavit: posteaquã de Lucanis ovans urbem ingressus est: Pyrrhũ regem Epirotarum Italia repulit. Quaterna dena agri jugera vitit populo dicitur: ibiq; tonsor constitit dicens: Neminem esse debere cui non tantum sufficeret. Hujus meminit Juvenal. Satyr. 11.

Curopolis, Vrbs Cariæ Steph.

Curtĭus, prænomine Marcus, adolescens Romanus nobilis fuit, qui se pro salute patriæ dis manibus devovit. Nam quũ terra in medio foro ingenti hiatu defecisset, responsum que esset non coituram illam, nisi quicquam exprimis speciosissimum adolescentibus sese in hiatum dejecisset: Curtius accepta à patria vitam, eidem impendere non dubitavit: conscensoque equo hoc modo, se in speciem præcipitavit. Unde etiam Curtius lacus nomen creditur servasse. ¶ Curtius prænomine Quintus, nobilis historicus fuit, qui Alexandri Magni gesta hic memoriæ prodidit.

Curtius lacus, Insignis aquæductus memorabilis: ut qui à quadragesimo lapide in urbem fuerit perductus opere arcuato tantæ altitudinis, ut in omnes urbis montes facile distribueretur. Vide Plin. lib. 36. cap. 15.

Curth vel Curbath, regio est Persidis à flumine Cotha (sicut Joseph. lib. 9. Ant. rum reliquarum) vocata. Incolæ Curbat de quibus idem in to. lis scribit: Salmanasar etiam transmigrans Israelitas, in

tas, in eorum regione constituit Cathæarum gentem, quæ prioris interiori parte Persidis & Mediæ habitabant. Diodorus Siculus hoc populos Colliens vocat, eorum ita scribit Alexander Macedo Colliensium gentem summa fortitudine præditam, quæ Mediæ montem incolit, superavit. Hi sacrum gallum suum unctum coluêre, & in celsum posuêre.

Curitia, Agri Romani lacus est, in quo Sylvæ insula ornatur, quæ nunquam die & nocte eodem permanet loco. Autor Plin. lib. 2. cap. 93. & lib. 5 cap. 12.

C ante Y.

Cyalus, κύαλος, Urbs Lydiæ à Iove condita: gentile Cyalius. Steph.

Cyāne, es, κυάνη, Nympha Sicula, de qua vide in APPELLATIVIS, in voce CYANE, & paulò pòst in dictione CYANIPPVS.

Cyāne es, κυάνη, Oppidum est Lyciæ, apud Plin. lib. 5. cap. 27. ¶ Est item Cyane fontis nomen in agro Syracusano, in quem Pœtæ fabulantur ejusdem nominis nymphan fuisse commutatam, quum Plutoni Proserpinæ rapienti obsistere conaretur. Hic Anapo influs, juxta Ortygiam insulam in mare illabitur. Ovid. 5. de Ponto. Quinq; fuit Cyaneu miscet Anapus aquis.

Cyānēæ, [κυάνεαι. Ger. zwo Klippen Insulen unbeweglich dem ergen Meer stehende in Thracien gegen Pontum.] sive Cyaneæ Insulæ, seu magis scopuli lub Taurico Bosphoro, modico spatio inter se distantes. Vnde factum est locus Poëtarum fabulis, qui Cyaneas inter se concurrere tradiderunt, quod ex adverso intrantibus geminæ cernebantur: nunc verò paululùm in alteram latus deflexa, una tantùm videbatur. Multa de his dicit Armentio est apud Valer. Flaccum lib. 4 Argonaut. à quo modò Cyaneæ, modò etiam Symplegades appellantur.

Cyānēē, κυανεὺς, Per quatuor syllabas. Mæandri Phrygii Fluvii filia fuisse fertur, quæ à Milero compressa Caunum & Byblida genuit. Ovid. lib. 9 Metam. Hic tibi, dum sequitur patriæ curvamina ripæ, Filia Mæandro restitit eadem Cognita Cyaneæ proflanti corpore nymphæ, Byblida cum Cauno profert. Ea vertice primo Dicitur in fontem, &c. Producit autem hæc, dicto primum syllabam & ultimam: duas autem medias corripit, ut conficiat thuriambum. Cyane verò pro Siciliæ nympha, tres tantùm habet syllabas, quarum ultima longa est, duæ priores corripiuntur, ut fiat anapæstus. Quod idcò admonere visum est, quòd non paucos etiam magni nominis viros hîc in errorem videamus impegisse.

Cyanippus, κυάνιππος, Syracusanus fuit, qui quum Bacchi Orgia contemneret, abrepto deo tanta perfusus est ebrietate, ut filiæ Cyaneæ incestus, quamvis celatam, vinum tamen retexerit. Talia verò cognito exemplo, quem violatam detraxerat, parente, tunc quidem, ut potuit, dolorem dissimulavit. Postea autem ingenti exorta pestilentia, quum ab Apolline remedium promitteretur, si ab auctore flagitii pœnas sumerent, admirantibus omnibus quodnam esset tantum scelus, quod etiâ Superis curæ esset aurotis manibus expiari: confessa est Cyane arreptum capillis patrem ad aram perraxisse, eoque primum mactato, sibiquoque manus intulit. Autor Plutarch. in Parallelis.

Cyanos, κύανος, Fluvius est Cholchidis, qui juxta Aeam oppidum in Phasim influit. Autor Plin. lib. 6. cap. 4.

Cyaxares, κυαξάρης, Phraortis regis Persarum & Medorum filius, cui successit in regno. Hic primus Asiæ populos in provincias distinxit, primusq; in finem quoq; ordinè distribuit, bastatos, sagittarios, equites, quæ prius omnia promiscua essent atq; imperita. Hic & cum Lydis signa contulit, & omnem trans Halyn flumen Asiam sibi subjecit. Mortuus est quadragesimo imperii sui anno, Eiusq; filius Astyages in ejus locum suffectus est. Autor Herod. lib. 1.

Cyarda, κύαρδα, Vrbs Cariæ à Cyardo rege Carum, Bargasi filio, ut autor est Steph. in.

Cythrus, Hominis nomen, Vide CYATHVS in APPELL.

Cybale, ancilla fuit pauperis cujusdã Symili, cujus paupertatem describit Virg. in Moreto:

Erant interea Cybale quoq; sedula panem.

Cybassus, κύβασσος, Vrbs Cariæ, ut Cabassus: de qua supra. Steph.

Cybēle, es, gen. corr. (nam ut docet Servius, anapæstus est in dictione Cybeli) κύβελις. Fuit uxor Saturni, ita dicta à Cybelo Phrygiæ monte, seu oppido, ubi ejus sacra primò sunt inventa. [Ger. Die Heyd. Göttin Mutter der Göttern.] Scribit Festus, Cybelem à nonnullis ideò appellatam: quia agerent homines in furorem: quippe Græci κυβᾶν, in caput saltare circumeuntia voce etiam utuntur. Homer. 18. Iliad. Sacerdotum autem Cybeles proprium erat capillos tondere. Suidas scribit, Rheã quoq; vocari, & monstratam esse deam sedeñ vehi leonum jugo. Cymbali ei facti sunt. ¶ Hæc primum Ops, & terra dicta fuit, quòd sit dea telluris: quæ & Vesta dicitur, propter quod curru vehi à poëtis fingitur: quia terra pendet in aere: & rotis sustineri: quia rotatur semper & volvitur mundus. Mater deorum quia omnia gignit. Diodorus lib. 4 cap. 3. cuia Sententiæ Eusebius de præparatione Evang. ideo Cybelem matrem omnium dictam tradit: quòd cùm esset medicinæ peritissima, plurimorum morbis remedia adinvenit, quamobrem & Orpheus de ea sic ait: [Griechisch] Eamater alma, ab alendo sit mater Phrygia, à monte Phrygia, quem plurali numero Dindyma vocant. In ea sacra fiunt per Corybantes instituta, à quo Dindyme & Dindymenè à nonnullis vocatur. Item Berecynthia, a monte Paryg. & qui [Griechisch] appellatur. Et Paler, quòd sit pabulorum dea. Rhea, [Griechisch], fluo, quòd terra atq; aër omnium rerum. Ida & Phrygia, & Pessinuntia à Pessinunte Phrygiæ emporio. Claudian. Turrigeramq; petit Cybelem. Martialis: Et Cybeles picto ibit Corybante tholes. Ex Apuleii sententia eadem erat dea Cybele, Bellona, & Ilia. ¶ Quandoque tamen inetri gratia scribitur per duplex l, & fit Cybelle: ut & Bacchus per, ex prima brevi, & duabus longis, Propertius: Vertice turrigero juxta dea magna Cybele. Lucan. lib. 1: Et totam parvo revocant Almone Cybellen.

Cybele sic dicta est, autore Servio, [Griechisch], quod semper Galli per furorem, motu capitis eorum rotantes ululatu futura pronunciabant. Lucan.

-trinemq; rotantes
Sanguineo populus matutum rictibus Gallus.

Alia Cybele, Phrygiæ mons, dea ab eo dicta volunt, cujus meminit Virgil. lib. 3 Aeneid.

Hinc mater cultrix Cybeli, Corybantiaq; æra,
Idæumq; nemus, &c.

Scripsit Martian. Capella, Cubum Cybelicio nomini dicatum, indeq; [Griechisch] Vatis dea inde ipsum appellationem duxisse. Cybelle porrò & Cybele scribitur. Nam Cybelle, Bacchier est, inquit Servius: Cybele anapæstus.

Cybelea, pen. prod. [Griechisch], Vrbs Iaoniæ. Steph. Herod. Cybelea, [Griechisch], Phrygiæ, & Cybelion, [Griechisch], templum à quo Rhea Cybele dicitur, & [Griechisch], & [Griechisch]. Steph.

Cybelus, Mons Phrygiæ.

Cybira, κύβιρα, Oppidum est Lycaoniæ, non procul à Mæandro fluvio. Cicero in Verr. Hoc equidem opinor Cybiræ, quùm in spectaculum venissent civitatis, sanum expulsæ Apollinis. Et paulò pòst Cybiram cum ceteris urbibus lyrographis vocatus.

Cybiraticus, vel Cybiraca, numen gentile. Cicer. 6. in Verr. eò quum vento, Prætor quiescebat, fratres illi Cybiraci inambulabant.

Cybiraticus, a, um, pessimum. Cicero 6. in Verr. Immitte, hariolor illicò Cyaxarim illi canes, qui investigabant & perferunt autem omnia. ¶ Sunt qui scribant Cibyraticus pro politis vocalibus.

Cybus, κῦβος, Vbs Ionum in Libya Phœnicum. Vide Stephanum sub Cybira Steph.

Cychreus, κυχρεύς, Neptuni & Salaminiæ filius, qui ob mortẽ alipertitam, ἀφίπτατος, ejectus, conchamutatus est. Hic Eurylochus, quum insulam vastaret, expulit: susceptus autem cum Ceres in Eleusine, tauroq; fecit facere fœtum. Ab hujus etiam nomine Salamis insula aliquandiu Cychrea appellata est. Vide Stephanum.

Cyclădes, pen. corr. [Griechisch]. Ger. Inseln in dem Aegeischen Meer so ringsweis herumb ligen.] Insulæ sunt maris Aegæi, teste Strabone lib. 10. circa Delum in orbem sitæ: unde & nomen acceperunt. Ovidius 1. Tristium: Cycladas Aegeas non fuisse recor. Alii dicunt vocari Cyclades, non quia in rotunditatem tornatæ sunt: sed quòd longo ordine eas situm necesse sit propter promontoria. Vade & Virgilius dixit 3 Aeneid. Iparasq; per æquor Cyclades. Sunt autem numero quinquaginta. Advertendum autem, & notem esse veteribus autoribus ut quæ sint Sporades, Cyclades etiam vocent, contraq; Hermolaus tellet. Cyclades earum meminit Plin. earumq; nomina prælequitur capite 12. libro 4. Et item Pompon. libro 2. Varro libro 12.

Cycli, [Griechisch]. Ger. Kauffhäusser zu Athen in welchen man eigene Kauffen hat.] Quasi circuli, loca erant Athenis, ubi mancipia venibant. Id autem nomen ductum à circulari circumsitarum vendendarum. Cyclas enim rotundum significat. Quare Meursius ait: Itaq; ego mihi videor per deos immortales videre, me ipsum adstantem curere circum, ac venire.

Cyclobŏrus, Fluvius quidã Asiæ, ingenti impetu defluens. Vide proverbium: Cyclobori vox, [Griechisch]. Dicebatur de clamosis & vehementer obstrepentibus: aut quibus vox esset vinosa, raucaq;.

Cyclŏpes, pen. prod. [Griechisch]. Ger. Einäugige Riesen den Gott Vulcano in Sicilia sie hat Gott erfunden und sollen erfunden haben.] Gygantes, seu populi ante quidam in Sicilia, juxta Aetnam, uno oculo in fronte, qui omnium primi ferra fabricam inve-

nisse traduntur. Hinc factus est locus fabulæ, ut Vulcani ministri crederentur, & Jovi fulmina fabricare. Inter hos præcipuè celebrantur à Poetis Brontes, Steropes, & Pyracmon. Virg. l. 8. Aen. Ferrũ exercebãt vasto Cyclopes in antro, Brontesq; Steropesq; & nudus membra Pyracmon, &c. ¶ Dicti aũt putantur Cyclopes ab eo quòd oculum unũ orbicularem in fronte haberent κύκλος enim circulum significat, ὤψ lumen sive oculus. ¶ Cyclopis domũ, κυκλωπὸς δόμος, pro eo quod est, manus inutile. Lucanus κυκλωπικὸν.

Cyclopeus, adjectivum, κυκλώπειος, ut tela Cyclopea id est, fulmina, Claud. lib. 1. de Raptu Proserpinæ ¶ Cyclopea v. ta, κυκλώπειος βίος, pro vita vehementer effera ac barbara, quæ neque legibus, neque disciplina civili constet, neque religione deorum gubernetur.

Cydas, κυδᾶς, ptolemæi veri Cretensis, de quo sic Cic. Philip. 5. scribit: Ante ignaros inquir, & manipulares, & laudas judices fecisti: ille elicebat: ille legit alcatores, legit exules, legit Gracos. O contemptum ludos præclarum, & dignitate concionis admirandam: pavet animus apud concilium illud pro eo dicere Cydam Cretensem, portenti in vita, hominem audacissimum & perditissimum, sed facile non est enim Latinè fortasse ex judicũ genere & forma: num leges nostras, moresve novisse denique, homines? Est enim vobis Creta notior, quàm Roma Cydas. Hæc Cicero.

Cydathenæum, κυδαθήναιον, Vicus in Pandionide tribu, patria Democharis Comici. Steph.

Cydias, κυδίας, Pictor, Argonautas pinxit: quam tabulam CLXIIII. annis Hortensius orator mercatus est, eique eadem in Tusculano suo fecit: emit ut Olympiade CXIIII. Plin. lib. 35.

Cydippe, κυδίππη, Puella quædam pomo decepta ab Acontio, ut superiùs traditum. Ovid. Littera Cydippen pomo prælata fefellit: Insciaq; eli verbis capta puella tuis. Est etiam nomen nymphæ apud Maronem lib. 4 Georg.

Cydnæ, æ. κύδνη, Olim dicta fuit Macedoniæ civitas, quæ postea corrupto nomine Pydna appellata est. Autor Steph.

Cydnus, ὁ κύδνος. Ger. Ein fluß durch Cilicien / bey Tharsis / das Sybagonitischen ihren Schmertzen mitteren.] Cilicię fluvius, nõ ignotus aquarii, sed liquore memorabilis: quippe, cui tractu è fontibus labenti, puro solo excipitur, nec torrentes inveniunt. Hujus meminit Justinus lib. 11. Tibul. lib. 1. Arte Cydne canam, rapidis qui lenitur undis Cæruleus placidis pervada serpit aquis. Solinus scribit tamnem à candore, Syrorum lingua nomen sortitum. Vitruv. lib. 8. cap. 3: Cydni aquas podagra laborantibus apprimè salubres esse, cruribus in eis mersis: de cujus rei experientia Callu Parmenis poëtæ ad M. Antonium epistola extitit, ut Plin. li. 13 adnotavit. Constat Apollonii aliquãco per epistolam Tarsenses suggillasse, quod juxta Cydni aquas otiantes, tanquam fluviatiles aves fecerent, quietæ aquæ pulchritudine quasi ebrii facti, ut Philostratus scribit l. b. 1. de ejus vita.

Cydnus, Fluvius amœnus & saluber, ex Tauro mõte oriens, ut inquit Strabo, Tarsum urbem dividit, à candido colore nomen habens. Syri enim quicquid candidum est, Cydnum vocant. Priscian.

Flexilis & Cydnus dirimit qui flumine Tarson.

Cydõniã, κυδωνία, Insula est ante Lesbon, dicente Plin. lib. 2. cap. 101: In Cydoniæ insula (inquit) ante Lesbon fons est calidus, Vere tantùm fluit.

Cydõn, [κυδωνία. Ger. Ein Stam in der Insel Candia / heißt jetzt Canea.] Insigne Cretæ oppidum: à quo Cydonius, a, um. Ovidius 2. Metamorph: Cydonio fundebat spicula cornu. Virgil. Aeglog. 10: Ire libet Partho torquere Cydonia cornu Spicula. Malum Cydonium, quod Cato primus omnium Cotoneũ appellavit. Plin. lib. 15. cap. 11: His proxima amplitudine mala, quæ vocamus Cotonea, & Græci Cydonia, ex Creta insula advecta. Serenus: Aut quæ poma Cydon Cretaïs mittit ab oris. ¶ Est item viri proprium apud Virgilium 10. Aeneidos: Dum sequeris Clytium infœlix nova gaudia Cydon. Quem in locum Servius annotavit nomen hoc, quum viri proprium est, priorem producere: eandemque corripere quando est gentile. Idem 12. Aeneid. Parthus sive Cydon telum immedicabile torsit. κυδώνια Stephan. Urbs Cretæ, Apollonia prius dicta, à Cydone Apollinis filio, & Acallidis filiæ Minois. Alia est Siciliæ: tertia Libyæ: civis, Cydoniates, Cydon, Cydonius.

Cydõnæus, Cydonicus, & fœm. gen. Cydonis. ¶ Est & Cydon viri proprium apud Virgil. 10. Aeneid. Vide Servium.

Cydõneum appellat Palladius cibum ex cydoniis decoctis, & melle confectum. Cotoneatum vulgò dicitur. [Ger. Quittenmuß / oder Quittenlattwerg. Pol. Pigwowi konfect. Vng. Ita alibi libenter.]

Cydõnes, dicuntur urbis cujus incolæ, sagittandi peritia insignes.

Cydræ, κύδρα, Urbs Byrsæũ in Thessalia, ut videtur, aliàs Cydræ. Strabo lib. 9. Steph.

Cylbiãni montes, κυλβιανὰ ὄρη, Majoris Phrygiæ colles sunt, ex quibus Caystri fluvius profluit. Autor Plin. lib. 5. cap. 28.

Cyllãrus, κύλλαρος, Nomen unius ex Centauris. Fuit etiã hoc nomine equus Pollucis, secundùm Virg. 3. Georg. Talis Amyclæi domitus Pollucis habenis Cyllarus, & quorũ Græcia mirata decore. Atqui Castor equorum domitor fuit: sed fratrem pro fratre posuit, poëtica licentia ut, Quas illi Philomelæ dapes, pro Progne. Item: Revocato à sanguine Teucri, pro Dardano. Hæc Servius.

Cyllebõrus, Sithelemi filius, qui vigente bello Trojano cum Aegiale Diomedis uxore conluctatus nimem habuit. Servius.

Cyllẽne, κυλλήνη, Mons Arcadiæ, in quo Maja à Jove compressa, Mercuriũ peperit, ut autor est Virgil. lib. 8. Aen. Vobis Mercurius pater est, quẽ candida Maja Cyllenæ gelido conceptũ vertice tulit. ¶ Hinc Cyllenius, idos patronymicum.

Cyllẽnius, pen. prod. & per duplex l. [κυλλήνιος. Ger. Ein zuname Mercurii.] Mercurius dictus, sive quòd omnium rerum sermone sine manibus conficiat: quibus partibus corporis qui careat, κυλλοὶ vocantur: sive quòd in Cyllenia via, aut certè à Cyllene Nympha fuerit educatus: sive quòd in Cyllene Arcadiæ monte fuerit genitus: quam opinionem ipse etiã Virg. sequitur lib. 8. Aeneid. cujus verba citavimus paulò antè in dictione Cyllene. Lucan. lib. 10. motaq; celer Cyllenius hasta.

Cymã, κύμη, & y more Latinorum in u mutata, Cuma, Oppidum est Aeolidis: de quo vide paulò antè copiosiùs in dictione CVMA.

Cymes, κύμης, ὁ. Vide Sirenusiæ apud Steph.

Cymĩnus, pen. corr. [Ger. Ein Berg in Hetruria / so jetzt die Statt Viterbo / Lago di Vico.] Hetruriæ lacus est, ad sex millia passuum ab urbe Viterbio, Cymino monti suppositus, qui vulgò Monte di Viterbo dicitur. Appianus ostendit. De hujus lacus origine talia refert Servius: Aliquando Herculem ad hos populos venisse & quum à singulis provocaretur, ad virium obtestationem, vellem ferreum, quo exercebatur, humi defixisse quem quum nemo illorum posset evellere, Herculem tandem eum tulisse tantamque repentè aquæ vim erupisse, ut Cyminum efficerit lacum. Hæc Servius. Illud Virgilii explicans Aeneid 7: Hi Sorractis habentes arcem, Fiscenaq; arva, Et Cyminii cum monte lacum, lucosq; Capenos.

Cymodocẽ, vel Cymodocea, [κυμοδόκη. Ger. Ein Meergöttin / die Wellen stillet.] Nympha Matina, Nerei & Doridis filia, a placandis fluctibus ita dicta, teste Hesiodo in Theog. Virgil. 10. Aen. Cymodocẽ connexat inter eas, quæ ex navibus Aeneæ in Nymphas marinas cõmutatæ fuerunt. Quarum (inquit) quæ fandi doctissima, Cymodocea.

Cymothoë, pen. corr. κυμοθόη. Nympha marina Nerei, & Doridis filia, teste Hesiodo in Theogonia dicta, quòd per fluctus discurrat. Virg. 1. Aeneid. Cymothoë simul & Triton adnixus, acuto Detrudunt naves scopulo. ¶ Est & Cymothoë, fons nobilissimus Achaiæ propriè dictæ, inter Patras & Phetas urbes: cujus meminit Plin. lib. 4 cap. 5.

Cynæthia, κυναίθη. Oppidum est Arcadiæ juxta Lepreon: ita dictum ab Aeneæ socio vita functo, & sepulto, ut placet Dionysio lib. 1. Antiq. Aut (ut Stephanus mavult) à Cynetho Lycaonis filio. Meminit hujus oppidi Plin. lib. 4. cap. 6.

Cynamolgi, Indiæ populi.

Cynapes, Fluvius, Vide PARTHENI.

Cynaras, Vide CINIRAS.

Cyne, κύνη, Urbs Lydiæ, gentiles Cynei vel Cynii. Steph.

Cynegirus. [Ger. Ein Burger von Athen der sich in einem Schiffstreit wider die Perser hanbtvest gehalten hat.] Atheniensis civis fuit, cujus etã in prælio navali adversus Persas insitio fuit pertinacia, ut navem hostium dextera injecta vi retineret: ea; amputata, injecerit & sinistram: quam & ipsam quum amisisset, morsu navem arripuit. Refertur à Valerio Maximo, & à Justino Trogi abbreviatore.

Cyneas, Vide CINEAS.

Cynetii, κυνήτιοι, Vide CYNTICVM.

Cynetis, κυνήτις, Urbs in Argo vel Argolici. Steph.

Cynetes, κυνήτης, Vide CYNTIGVS.

Cynetos, Vide CYTHOS.

Cynici, pen. corr. [κυνικοὶ. Ger. Hartnäsche philosophi / ist ein verbeßerte Secte gewesen / so diesen namen gehabt hat / darumb das sie sich gegen jederman schlechter vnd beissig ergeigten / oder von wegen Hartnäschen vnschambaffigkeit.] Philosophi quidã fuerunt, sectatores Antisthenis, qui primus novum hoc philosophiæ genus introduxit: ita dicti, sive à Cynosarge gymnasio, in quo Antisthenes profitebatur: sive à canina mordacitate, qua in hominum vitia nullo discrimine jovebebantur aut (ut alii volunt) ab eo quòd canum more in propatulo coire non dubitarent: quemadmodum de Crate & Hipparchia tradit Laertius. Ex hac secta fuit Diogenes ille Cynicus, qui aliquando interrogatus,

garus, quare Canis appellaretur? Quia (inquit) dantibus ablandior, non dantibus latro: malos autem mordeo. Cynici, Diuncle teste, philosophiam naturalem & rationalem tollebant, soliq; morali inuitebantur. Repudiabant liberales artes, maximè Geometriam & Musicam. Placebat eis finem esse secundum virtutem viuere. Nobilitatem & diuitias rejiciebant. Quare fedam hanc vitæ consentaneam non esse plures putauerunt. De his vide Cic. lib. 1 Offic.

Cynophis. Vide CYNIPSIA APPELL.

Cynæ, κυναὶ, Oppidum prope Heracleam Ponticam: ita dictum ab una Amazonum, vel à Cynno Gigante, fratre Cei. ¶ Hinc fit gentile Cynæus, κυναῖος, Steph.

Cynocephali, pen. corr. [κυνοκέφαλοι. Ger. Meerkatzen in Mauretanien mit Hundtsköpffen. Vng. Eb sind enderck. Arig. Mauerbar hab deggen kouden.] Homines sunt, vel feræ in Aethiopia canina habentes capita, cætera homines similes, violenti ad saltum feri morsu. August. lib. 16. de Civit. Dei: Quid dicam de Cynocephalis, quorum canina capita, atq; ipse latratus magis bestias quàm homines confitentur? Plin. lib. 7. Gens, quã Cynocephalos vocamus, lacte vivunt. Idem lib. 8. cap. 54: Efferatior Cynocephalis natura, sicut mitissima Satyris. Vide Gell. lib. 1. cap. 5.

Cynopolis, κυνόπολις, Oppidum est ad Occidentalem Nili ripam, inter Oxyrinchum & Hermopolim, in quo Anubis colitur, canibusq; cibaria publica sunt assignata. Autor Strabo libro 17. Ab hoc oppido vicinus mons Cynopolites dicitur à Plin. lib. 5. cap. 9.

Cynos Cephale, κυνὸς κεφαλὴ, Collis Thessaliæ, & parva regio Thebanorum, Pindari Patria. Steph.

Cynosarges, κυνόσαργες, Gymnasiũ in Attica: sic dictum à cane albo, qui sacrificante Diomo, rapta femora in hunc locum detulit, in hoc gymnasiũ Antisthenes Cynenasq; sectæ princeps, Philosophiam tolebat profiteri. Autor Laertius in vita ejus. Hinc, Ad Cynosarges, ἐπὶ κυνόσαργες, proverbiali convitio dicebatur, quemadmodum, εἰς χοιράδας & εἰς ὄγκους.

Cynossema, atis, κυνὸς σῆμα, Locus est Troadis ad Hellespontum, Hecubæ sepulchro nobilitatus: Latinè Canis cumulũ interpretari possumus. [Ger. Hundtsgrab.] Fabulãtur enim Poëtæ, Hecubam, quum in Græciã abduceretur captiva post exitium patriæ, ac natorum, ibi doloris impatientia in canem esse cõversam, & deinde sepultam. Meminit hujus loci Plin. lib. 4. cap. 11. & Strab. lib. 13. ¶ Est item ejusdẽ nominis locus in Libya Mareotide, cujus meminit Stephanus, & Strabo lib. 17.

Cynosura, pen. prod. [κυνόσουρα. Ger. Der klein Bär: ist ein gestirn in Mitternacht bey des Himels wirbel. Pol. Cynosyl, Septentrio, Lodstyr, posthumo regit cursu, alio tamen Astrologorum more, minimi circuli. Vng. Glaszbiszkere.] Sicus Septentrionale, ex septẽ constans stellis, quod & Vrsam minorem appellamus. Alio nomine etiam Phœnice appellatur, teste Higino, cõ quòd à Phœnicibus inter navigandum potissimùm solerat observari, quemadmodum & Helice hoc est Vrsa major, à Græcis nautis. Ovid. de Tristib. Esse duas Arctos, quarum Cynosura notatur Sinonis: Elicen Graja carina notet.

Cynthia, κυνθία, Diana dicta, à Cyntho monte in Delo insula, in quo nata cum Phœbo est: unde & Apollo Cynthius. & ipsa Delos Cynthia appellatur. Hic mons tantæ celsitudinis esse fertur, ut umbra sua totius insulæ ambitũ tegat. Propertius quoq; amicã suam Cynthiam ob pulchritudinem vocavit, quæ priùs Hostilia dicebatur.

Cynthus, [κύνθος. Ger. Ein vast hoher Berg in der Insel Delos/ auff welchem Apollo vnd Diana erboren sind.] Deinons usq; adeò editus, ut totam insulam dicatur obumbrare. In hoc monte Apollo & Diana nati traduntur, quorum alter Cynthius, altera Cynthia ab eo appellati sunt. Virgil. 1. Aen. Qualis in Eurotæ ripis, aut per juga Cynthi Exercet Diana choros. Lucan. lib. 1: Tertia jam gravido pluvialis Cynthia cornu. Vide CYNTHIA. Steph. totam Deum, olim Cynthum dictam scribit, à Cyntho Oceani filio: quod à verbo mutè sentire, quòd Zacynthus vocitata sit. Idem in Cynthus gentile, κύνθιος, est Cynthius & Cynthiotes.

Cynuricum, κυνούριον, Locus Iberiæ prope Oceanum: incolæ Cynetes & Cynesii, Steph.

Cynuria, κυνουρία, Vrbs in Argolide: vel Argelica, à Cynuro filio Persei: unde Cynurius, Cynuridis, & Cynuris fœm. gen. Steph.

Cynus, κῦνος Stephano, Locorum Epicnemidiorum oppidum est tritive, ut quibusdã placet, nasale, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 6. & Liv. lib. 8 Decad. 5.

Cynnaphis, κυννάφις, Nili fluvii insula est, non procul à majore Delta, crepione oppidi, quod Cynopolis appellatur. Autor Ptolemæus lib. 4 cap. 5.

Cyon, κύων, Vrbs Cariæ, Canebium antè dicta: gentile, Cyites. Stephanus.

Cyparcha, κύπαρχα, Vrbs Libyæ. Steph.

Cyparissa, κυπάρισσα, Oppidum est agri Messeniaci, ad mare situm, à quo vicinus portus Cyparissius appellatus. Autor Plinius lib. 4. cap. 5. Strabo lib. 8, Cyparissiam vocat: Ptolemæus Cyparissas plurali numero.

Cyparissea, κυπαρισσεία, Vrbs Thessaliæ, quæ vocabatur Eranna: inde Minerva Cyparissea, Steph. in. Qui Cyparissam quoq; Phocidis urbem, alias Eranum dictam meminit.

Cyparisseis, Vrbs Messeniæ, gentile Cyparisseentius. Homer. ἐκ κυπαρισσείης πετρηέσσης, & ἐκ Πυλοῦ κυπαρισσοέσσης.

Cyparissus, κυπάρισσος & -ττος, Tum nomen pueri, Telephi filii, quẽ Apollo amavit, postea in sui nominis arborem cõversi. ¶ Dicitur etiam per tmesin Cypressus: deinde cõvectione vsu, Cupressus. Est autem arbor procera, caudice oblongo & recto, folio pini, sed carnosiore, molliore, neq; ita pungente, fœtore inodora, odore vehementi. [Ger. Cypressenbaum.] Duo ejus sunt genera. Nam quæ steriles sunt, femina dicitur ad metæ formam in fastigio convoluta: unde & κωνοειδὴς peculiari epitheto appellatur. Cõtrà mas latius spargit ramos, conosq; profert nuci pineæ non absimiles, licet multo minores: mira inter arbores fœcunditate, quippe quæ tutera est, fructusq; habet & Ianuario & Majo & Septembri maturos, nulli tamen rei utiles, imò potiùs noxios, quemadmodum & ipsa arbor, cujus etiam umbra noxia creditur. ¶ Dicta est autem Cyparissus à Didymo placere, ἀπὸ τοῦ εὐκύπτειν: hoc est, ab æqualiter pariendo, quòd æqualiter & ramos perdat & fructus. Fructus ejus à figura Cones appellantur. Vnde ipsa arbor perpetuo epitheto Conifera appellatur. Virgil. Aeriæ quercus, aut conifera cupressus. Idem: Et teneram ab radice ferens Sylvane cupressum. Reliqua vide suprà in dictione CVPRESSVS. ¶ Cupressi fructus, κυπαρίσσια κωνάρια. De verbis dictum satis. cæterùm inutilibus.

Cypasis, κύπασις, Vrbs circa Hellespontum. Steph.

Cype, κύπη, Castellum Siciliæ: gentile Cypeus. Steph.

Cypra, Vide CYPRA.

Cyphus, κύφος, Vrbs Perrhœbiæ, à Cypho Perrhœbi filio. Homerus ἠδ' ὅσσην ἐπέβησαν ἐπ' ἀμφίρυτον Δωδώνην. Alia est Thessaliæ: cives Cyphæi. Elit Harpus Cyphus, Steph.

Cyprianum, Sabini bonum appellantis unde Cyprius vicus Romæ appellatus est, in quo Sabini in civitatem recepti considerant: sic enim à bono omine vocitandum censuere.

Cyprus, [κύπρος. Ger. Ein grosse Insel in dem Mittelländischen Meer/ so vorzeiten Alasia vnd Cetthim genennet worden/ etwan auch Macaria/ Amathusa/ Acamantis/ Cerastis/ Colinia/ Makaria/ Aphrodisias/ Paphia/ Cerastis/ Amathusia/ Acamant

ita dictus ἀπὸ τοῦ κυρεῖν: hoc est, à tubula, sive alveo, sive ut Valla ex Herodoto vertit) mentula fermentaria, sub qua occultatus fuit quum à Corinthiis ad permittem quereretur. Vide Herod. lib. 5. & Plutarch. in Sympolio septem sapientum.

Cyprasia, Galatiæ urbs, Prol. Vulgò Carye.

Cyraunis, ἡ, Insula juxta Cyzantes (sic enim lego apud Steph. an. Africæ populos.

Cyrba, ἡ, Urbs Cretæ. Vide HIERAPYTNA.

Cyrbasa, ἡ, Urbs Cariæ. Steph.

Cyrbe, ἡ, Urbs Pamphyliæ gentile Cyrbanus, Steph.

Cyre, ἡ, Insula in mari Persico, Isidoro, Cyraus, Steph.

Cyre, ἡ, oxytonum, Ionis in Cyrenaica, Steph.

Cyrēnæ, & Cyrenæ, arum, [Πτολ. Κυρήνη. Vulgò Cornel.] Insigne Libyæ oppidum, inter Mareotidem & Zeugitanam provinciam situm, unum ex iis quæ Pentapolim efficiunt, à Batto vinciam situm, unum ex iis quæ Pentapolim efficiunt, à Batto Theræo ferunt. Callimachus progenitorem suum fuisse tradidit condictum, & à Cyrene Peneo amnis filia, quã Apollo adamatam in eam Libyæ partem trāstulit, ita cominatum. ¶ Ab hac urbe rorus ille Libyæ tractus, inter Africam propriè dictam, & Libyam Mauritanicam, sive Mareotidem intermedius, uno nomine Cyrenaica aut Cyrenaica regio appellatur. Hinc Cyrenaicus, a, um, ut regio Cyrenaica, & philosophia Cyrenaica, quam Aristippus Socraticus Cyrenæus instituit. Hegesias philosophus (de quo Cicero lib. 1. Tusculan.) & Eratosthenes historicus Agachi filius, Cyrenæi fuerunt. Eadem & Pentapolitana Plinio dicitur à quinq; præcipuis urbibus, quarum nominatur hæc, Berenice, Arsinoe, Ptolemais, Apollonia, & ipsa Cyrene. ¶ Ex hac urbe orti sunt Aristippus Socraticus, qui Cyrenaicam Philosophiam primus instituit: item Eratosthenes

fluente, juxta quem fuit expositus. Res ejus gestas vide latiùs apud Xenophontem in Paedia. Herod. & Iustin. lib. 1. ¶ Fuit præterea ejusdem nominis poëta quidam Theodosii junioris temporibus, ab Eudoxia imperatoris uxore propter ingenii fœcunditatem ad summos honores evectus. Postremò Præfectus factus in Corylco Phrygiæ, Leone imperante diem obiit. Ex Suida.

Cyre, sive Cura, æ, κύρα Stephano, Oppidum est Colchidis, Medeæ patria, teste Stephano, herois veneficis in primis famosa.

Cyræus, a, um, adjectivum, κυρεῖος. Vnde Virgo Cyræa appellatur Medea à Valerio Flacco lib. 6.

Cyris, idis, κυρίς. Propert. lib. 2. Non hic herba valet, non hic nocturna Cyreis.

Cyræum, κύρειον, Vrbs Cretæ. Steph.

Cyterorum. Ptolemæo, Cotyrum Plinio, Cappadociæ oppidum, hodie Cerne. Vide ne à Cytoro monte dicatur.

Cyterium, κυθήριον, Vrbs Oenotrorum mediterranea: gentile Cyteriotes vel Cyterinus. Steph.

Cythera, orum, pen. prod. κύθηρα, ων. Vulgò Cerigo, Insula est contra Cretam, ut scribit Strabo, quinq; millia à Maleæ promontorio distans; in quam fertur Venerem primùm vectam concha marina: unde & Cytherea κυθήρεια dicta est. Virgil. lib. 10. Est Paphos Idaliumq; mihi, sunt alta Cythera. Idem: Parce metu Cytherea, manent immota tuorum Fata tibi. Degenerat tamen hoc derivativum à natura sui primitivi: corripit enim secundam syllabam, quæ in primitivo producitur. Hanc insulam Porphyrussam vocat Aristoteles, Porphyrida Plinius, à purpurarum præstantia. De ea enim lib. 4. cap. 12. sic scribit: Cythera (inquit) cum oppido in Laconico sinu, antea Porphyris appellata. Hæc sita est à Maleæ promontorio V. M. passuum auspici, propter angustias sibi navium, ambitu. Hæc Plin. Hesiodus in Theogonia tradit Venerem ab oppido Cytheream cognominatam: Servius autem ab insula cognominatam tradit.

Cytherēius, a, um, adjectivum nomen possessivum, κυθήρειος, ut Nectar Cytheriacū, quod pro suavitate Venerea ponitur.

Cythēris, pen. prod. κυθηρίς, Nobilissima meretrix fuit, liberta Volumnii, quæ eodē tempore floruit quo Origo, & Arbuscula meretrices. Hanc Cornelius Gallus poëta supra modum adamavit: quo tamen spreto Antonium in Gallum secuta est. Hanc Virgil. Aeglog. 10. Gallum consolans, commutato nomine Lycoridem vocat. Autor Servius.

Cytherōniades, κυθερωνιάδες, Musæ dicuntur à saltu, cui Cytheron nomen est. Vide Cytheron: sic enim scribendum.

Cythĕrōn, Mons est Boeotiæ, non longè à Thebis. Apollini & Musis sacer, à quo Cytherides dicuntur. [Ger. Ein Berg in Boeotia den Musis, und Apollini zugeeignet.] In eo quoq; Bacchi sacra celebrabant. Virg. 3. Georg.

Rumpe moras: vocat ingrati clamore Cytheron.

Hinc quoq; Cythera & Cytherius, a, um. Vide supra Cytheron, κυθήριος: sic enim scribendum est.

Cytherus, κύθηρος, Vicus in Pandionide tribu, inde Cytherius, Stephan.

Cythnŏs, κύθνος, Stephan. Insula est ex Cycladibus, à Cythno primo habitatore sic appellata. Alio nomine Ophiusa, ac Dryopis. Ex hac insula Timantes pictor ortus est, qui ab ea Cythnius dicitur. ¶ Cythnicæ, sive Cythniæ calamitates, κύθνιαι συμφοραί. Zenodotus Aristotelem autorem citat Cythnios usq; adeò divexatos, afflictosq; fuisse ab Amphitryone, ut in proverbiū abierint, κύθνιαι συμφοραί, pro maximis cladibus & immensis calamitatibus.

Cythnĭus, a, um, κύθνιος, positivè, ut Timantus pictor Cythnius dictus est. Steph. juxta Dryopem unam Cycladum sitam scribit, & ipsam quoque sic nominatam fuisse. Meminit etiam Pomp. lib. 2. & Ovid. 7. Metam. Florentemq; Syron Cydnon, planamq; Scriphon.

Cytina, κύτινα, Vrbs Thessaliæ: civis Cytineus, Steph.

Cytinium, κύτινιον, una ex tribus Doricis civitatibus: gentile Cytiniates, Stephan.

Cytis, κύτις, Insula Arabiæ, ubi copiosus lapis invenitur. Plin. lib. 6. cap. 29.

Cytōrus, per y in prima syllaba, pen. prod. κύτωρος, Mons Paphlagoniæ, in quo buxus plurima nascebatur: unde & buxifer à Catullo dicitur. Virgil. 2. Georg. Et juvat undantem buxo spectare Cytorum. Ab hoc, quæ buxea sunt, Cytoriaca dicuntur. Ovid. 4 Metam. Sæpè Cytoriaco dilucit pectine crines. ¶ Fuit & Cytorus, sive Cytorum civitas, Sinopensium emporium à Cytoro Phryxi filio condita & appellata, ut ex Ephori sententia refert Strabo lib. 12.

Cyzĭcēnus, κυζικηνός, Athenaeus philosophus in Mathematica & in cæteris scientiis excellentissimus, præcipuè in Geometrica.

Cyzĭcus, κύζικος, Vulgò Ghiuzico, sive Cyzicum, Insula in Propontide, duobus pontibus juncta continenti, habens urbem ejusdem nominis, mœnibus, arce, & turribus marmoreis: cui nomen indidit Cyzicus rex, quem Iason per imprudentiā interemit. De hac Ovid. lib. 1. Fastor. Illinc Propontiacis hærentem Cyzicon oris, Cyzicon Aemoniæ nobile gētis opus. Fuit hæc civitas magnitudine & pulchritudine cū primis Asiæ urbibus comparanda, pacī & bello apta, tribus armamentariis inclyta, quorum aliud armorum, aliud instrumētorum, aliud frumēti erat receptaculum. ¶ Verùm Pius Papa in Asia hanc Cyricum appellat, non Cyzicū. Et de Cyzico sic scribit: Nunquid Cyzicus nobis non satis constat, adeò claritatem rebus adimunt tempora, & nos hominciones diuturnam quærimus in hoc seculo gloriam, quam potentissimæ civitates retinere non potuerunt? Propert. lib. 3. Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos. ¶ Cyzicus, Stephan. urbs est Propontidis in Chersonneso sita: alio nomine κεραμεὶς ἀκτὴ: id est, Vrlorū insula appellata. Homerus Cyzici habitatores, Doliones vocat. De Chersoneso vide supra.

Cyzĭcum, Bithyniæ nobilis civitas: nomen (inquit Pomponius lib. 1.) Cyzicus indidit, quem à Minyis imprudentibus, quum Colchos peterent, fulum acie, cæsumq; accipimus. Hactenus Mela. Hæc civitas arce, mœnibus, portu, turribus marmoreis Asiaticæ plagæ littora illustrat, ut scribit Florus in bello Mithridatico, lib. 3. Libera illa aliquando, & agris diues, multoq; in honore à Romanis habita. Lege Strab. lib. 12. De Cyzico Val. Argon. lib. 2:

Nec procul ad tenuis surgit confinia ponti
Vrbs placidis demissa jugis, rex divitis agri Cyzicus, &c.

De monte Cyzici regis vide eundem Valerium lib. 3. Argonaut. & Hermol. autem super cap. 32. lib. 5. Plinii.

Cyzĭcēnus, Denominativum est à Cyzico Propontidis insula. κυζικηνός. ¶ Cyzicēni flatores, κυζικηνοὶ φυσηταί. De re scite scalpta. Nam hi nummi olim celebres erant, quòd elegantèr scalpti viderentur. Repræsentabant altera parte Cybelem deorū matrem faciem mulieris: altera, Leonis imaginem. Aut magis videbatur forte lotus proverbio, quum hominem significamus inæqualem ac sui dissimilem: aut qui longè aliud agat quàm præ se ferat: quemadmodum Cyziceni ex uno latere Cybelem ostendebant esse mulierem: ex altero leonem. Stater is valebat XXVIII drachmas Atticas: unde & de re magni pretii videri posse dicit.

D

DAē. Daarum, δάοι Stephano, Populi sunt Scythiæ, ex genere Nomadum, ut autor est Servius in illud Virgil. 8. Aen. Indomitique Daæ, & pontem indignatus Araxes.

Dacĭ. δάκοι. Ger. Sie sollen für alt offt in Europa so gegen Mittag an Thracien stossen / hinterm Wald. Pol. Δάκοι ἔθνος ἐσπέριον. Virg. Dacia extrema.] Regio Scythiæ Europeæ, quam quidam Taraciæ partem, quidam conterminam dicunt. Hæc (ut Ptolemæus scribit lib. 3. cap. 8.) ad Septentrionem Carpato monte à Sarmatia dividitur: ad Occasum autem Tibisco fluvio ab Jazygibus Metanastis: ad Meridiem ad Ortum usq; ad Danubium extenditur. Hujus regionis populi Daci δάκοι, dicuntur olim etiam Davi, teste Strabon. lib. 7. Getis proximi ad ortum: à quibus servilia Daverū & Getarum nomina Athenienses acceperūt. Vnde in Comœdiis servi introduci solent, Davi & Getæ nominati. Hodie hæc regio divisa est in quatuor partes. In Valachiā utramq; Moldaviam nimirum & Transilvaniam, versus Septentrionem. In Bulgariam sive Mœsiam inferiorem, à parte Orientali. In Serviam sive Bosnam, quæ & Mysia superior vocata est à parte Meridionali. Et denique in Transylvaniam, superiorem à parte Occidentali, quæ divisa est in Sebyculiam, Septem castra, & Veniam partes nimirū quam nuper Virginia incoit. Hi Romanis semper reluctabantur. Virg. 8. Aen. Indomitique Daæ, & pontem indignatus Araxes. Strabus: finem tenentem Rhenum & alterum vicinum domitis audax Daci.

Dăcĭcus, δάκιος dictus est, qui Daciam subegit: sicut à Germania Germanicus. Iuvenalis: - cum lance beatus Dacicus: & scripto testatur Germanicus avus.

Dăcus, a, um, [δάκος. Pol. Δάκιος.] Quod ē Dacia. Spartianus: Ad bellum Dacū Trajanum familiarius persequutus est.

Dactyli Idæi, δάκτυλοι Ἰδαῖοι. Idem qui Corybantes, quos Jovem nutrivisse ferunt, & ne vagitus puer prodereturi, novo lusus genere excogitato, clypeis æneis inter se concurrentes, æris tinnitu & numerosi pedis compositione, qui dactylus inde dictus est, Saturnum celaverunt. Idæi autem dicuntur à monte Ida.

Dadĭcæ. Populi Scythiæ Asiaticæ apud Herod. lib. 3.

Dadocertum, δαδικερτὸν, castellum, φρούριον, magnum Armeniæ, inter Mediam, Steph.

Dædăli, neutri generis, Δαιδάλεα, τά, Vbi Lyciæ, ita appellata à nomine artifice, seu à Dædalo de sepulchro, quem eius colubra aquarcus ex amne Xantho in paludem egressus inundasset, Plin. lib. 5. cap. 29. Meminit etiam Steph. Cui Dædala etiã Rhodi civitas est, sive regionem alii in Indiæ, & alii à Creta.

Dædălĭa, Δαιδάλεια. Vbi Italiæ à Dædalo condita, quæ nunc Iulia vocatur. Steph.

Dædălĭdæ, Δαιδαλίδαι, tribus Cecropidis virtus, Steph.

Dædălis, gen. com. Δαίδαλις, &. Ger. Ein geschaffter Werckmeister vnd Künstner, welcher allerley Instrument, als Segen, Hobel, Zeuge vnd dergleichen erfunden hat.] Athenæus fuit egregius, Icari pater, qui serram, aciem, perpendiculum, terebram, glutinum, ichabocollam invenit, malumq; & antennam navi imposuit. Hic aemulus sanguis quod Perdicem sororis filium interemisset, iudicii metu in Cretam fugit, ubi Labyrinthum fabricavit, cui Minotaurus inclauderetur, opus portentosi illi monumentum humani ingenii. Dictus Dædalus, ut quidam existimant, ἀπὸ τῆς δαιδαλέας, quod est variare, seu ornare. Alii hoc verbum a Dædalo derivatum putãt, ob multiplex, variumq; ingenii hominis, propter quod Græci δαίδαλον varium dicũt, & ingeniosum. Lucretius quoq; terram obversum, artificiumq; varietatem, Dædalum nominati. Ennius similiter modo Minervam Virgil. Cæcum, Plautus Logodædalos vocavit, qui colum cælare sermonis ornatu. ¶ Dædali a Δαιδαλίζειν. Dari solitum ubi alio quin non satis idoneus ad negotium conficiendum, aliis alicujus, aut auxilii accessionem adjungeret, cui quũ quis urgente necessitate ad nova confugit consilia. ¶ Dædali opera, Δαιδάλεα κτίσματα, dicuntur quæ novo artificio fabricata sunt & admirãdo. ¶ Remigis Dædalos, ad celeritatẽ significandam. Plaut. in Amph. Abiit pro volatu.

Dæmŏgorgon, Δαιμογοργών, Latinè dicitur deus trivæ: quo numine veteres intelligebant naturam rerum omnium matrem & altricem.

Dæmon, Dæmonĭcus, Dæmonĭum. Vide in APPELL.

Dæsĭetæ, Δαισιήται, gens Thraciæ, Steph.

Dætĕr, vir Troianus apud Homerum.

Dahippus, Δάιππος &, Statuarius nobilis, cujus opera enumerat Plin. lib. 34. cap. 8.

Dai, Δάοι, Persarum populi, omnes pastores, Herod. lib. 1.

Dalmătĭa, Δαλματία. Ger. Ein Landtschafft & Mardtschafft Mazedoniæ an Meerstetten vnd das Hertzogthũm Meer: Vulgò Esclauonia da man Pol. sprichtKarpania. Vng. Tengerpart.] Regio Illyrii, cõterminia Liburniæ versus Occasum: à qua Dalmatæ Δαλματῖται dicti sunt populi, quos ut Appianus scribit, domiti Ab Augusto fuere, in ea ædificata civitas insignis rerum abundantia, & Epidaurus hodie magnificum dictum.

Dalmătĭcus, ca, cum, [Pol. Slowensky. Vng. Tót.] Qui ex Dalmatia est. Martialis 101. & exeuntem Vdo Dalmata gaudio sequens.

Dalmătĭcus, ca, cum, [Pol. Slowensky. Vng. Tatarszágy.] Successit in Augusti Pacatus bella duo per se gessit, Dalmaticum adjecit cognomen adhuc, & Cantabricum.

Dalmătĭcātus, Dalmaticarum vestibus indutus. Lamp. in Commodo: Dalmaticatus in publicum processit.

Damæi, Δαμαῖοι, populi juxta Ichthyophagos, Steph.

Damascius, Δαμάσκιος, Signus historicus Herodoti tempore ante bellum Peloponnesiacum, scripsit de rebus in Græcia gestis: præterea de majoribus eorum, qui ad Trojam profecti sunt, & de poetis, & Sophistis, aliaq; complura. ¶ Fuit etiam alius eadẽ nomine, Stoicus philosophus Simplicii & Damascii familiaris, qui sub Iustiniano principe viguit. Scripsit Cõmentarios in Platonem, & alia quæ enumerantur à Suida.

Damascus, [דַּמֶּשֶׂק Dammesek, Δαμασκός &. Ger. Die Hauptstatt in Syrien.] Vrbs nobilissima, caput Syriæ: unde Damascena, Δαμασκηνὰ prunia, autore Plin. lib. 15. dicta credunt & Regio ipsa Damascene, quæ totam illam Syriæ partem complectitur, quæ adjacet Libano monti.

Damasithymus, Δαμασίθυμος, Candaulis filius fuit, unus è ducibus Xerxis Persarum regis, quum Græciæ bellum inferret, teste Herod. lib. 7.

Dameas, Nobilis statuarius, autore Plin. lib. 34. cap. 8.

Damianus Ephesius, Δαμιανὸς, Sophista nobilis, circa M. Antonini principis tempora, divitus ac potentia inter suos præditus, virtus & doctas liberalitate prosequutus est: eloquentiæ quoq; genus secundùm naturã imitatus. Autor Philostratus in Sophistis.

Damocles, Δαμοκλῆς, Nomen proprium unius ex assentatoribus Dionysii.

Damocrĭta, Δαμοκρίτα, Matrona fuit Spartana, Alcippi civis clarissimi uxor, quæ quum virum abiisse, qui contrarias in Republica partes fovebant in exilium actum frequentior intercessu, tibiarq; jam viro maturæ edicto publico nubere prohiberetur, ne ex iis quispiam Alcippi liberorum caterorum concepit animo facinus suprà omne muliebrem audaciam. Nam quũ ex more sacrificaturæ primariæ noctu androna quendam sacrorum causa convenisset, Damocrita à filiabus adjuta, magnã vim ignotam quæ ad sacrificia parata erant, ad fores congessit, ignemq; injecit, ut intrà omnes exurerentur. Accurrentibus deinde auxilio viris, illa filias primùm: deinde etiam ipsam interfecit. Ex matronis omnibus maxime Plutarchi.

Damocrĭtus, cum diphthongo oe, Δαμοίριτος. Nomen pastoris de quo Virg. in Bucol. Dicimus Damocrita, &c.

Damōn, Δάμων, Nomen Philosophi Pythagorici, qui cum Pythia arctissima amicitia vinculo conflictus fuit. De quo ita Cic. lib. 3. Offic. Damonem & Pythium Pythagoreos hoc animo inter se fuisse, ut quum eorum alter, Dionysius tyrannus diem necis destinavisset, & is qui mortis additus esset, paucos sibi dies commendandorum suorum causa postulavisset, vas factus est alter illorum, ut si ille non revertisset ad diem mortis constitutum, esset sibi ipse, qui quum ad diem se recepisset, admiratus eorum fidem Tyrannus, petivit ut se ad amicitiam tertium asciscerent.

Damophila, Δαμοφίλη, Lesbia poëtria fuit, Sapphûs ætate nata, cujus meminit Philostratus in vita Apollonii.

Damophĭlus, Δαμόφιλος &, Sophistæ cujusdam nomen est, qui sub M. Antonio principe floruit. Autor Suidas.

Damostrătus, Δαμόστρατος &, Historicus, scripsit de piscibus libros x. Suidas.

Damoxĕnus, Δαμόξενος &, Atheniensis comicus, cujus fabulæ nonnullæ memorantur ab Athenæo in Dipnosophistis.

Damyndas, Virtutis Macedo, teste Plutarcho.

Dan, Δάν, Vicus est in quarto à Panæade milliario contibus Terum, qui usq; hodie sic vocatur: terminus lordanæ provinciæ ad Septentrionem: unde & lordanis fluvius erumpens, à loco fortitus est nomen, lor quippe fluvium, sive rivum Hebræi vocant.

Dănăe, per synæresin Δᾶνα. [Δανάη. Ger. Ein Tochter Acrysij, welche Jupiter geschwecht hat als er sich in ein Guldinen trãgen verwandlet hat.] Nomen Acrisii filiæ, quæ à Jove in aurei imbris effigiem converso compressa, Perseum peperit, qui avum suum occidit. Ovid. 2. de trist. Quid Danaën, Danaëq; natus, matremq; Lynci.

Dānăis, Δαναΐς, Aegypti frater, Argivorum rex, qui anno egressionis populi Israel trigesimo secundo: Seceslo rege expulso, Argos tenuit, ibiq; quinquaginta annos regnavit: genuit quinquaginta filias, quæ absq; nomine Belides dictæ sunt. Hæ una nocte viros suos Aegypti filios interfecerũt: præter unam Hypermnestram, quæ Linum maritum servavit. Vnde apud inferos supplici loco illis proscriptum est, dolium perforatum aquam in piere, eoq; tantundem effluat quantum perforatum aquam influat. Inde originem traxit proverbium: Dolium Danaïdum: quod in avaros competit, quorum avaritiæ nihil est satis, aut in prodigos, quorũ profusioni ne ipse quidẽ Pactolus sufficiat, aut in homines futiles, qui arcana fidei suæ credita non quovis continere. Hac videntur allusisse Parmeno apud Terentium: Plenus timarum sum hãc atq; illãc perfluo.

Dania, [Δανία &. Ger. Dennemarck.] Septentrionalis Oceani peninsula est, maritimæ Saxoniæ latera adhærensiquã olim Cimbri habitarunt, quos posteà Marius delevit in Italiã irruptionem conatos.

Dantes. Poëta Florentinus, regum & principum amoribus clarus, cujus vitam scribit Vossius lib. 2.

Dantiscum, Nomen Poloniæ emporium est, ad mare situm, ubi Vistula amnis in Oceanum influit. [Germani sua lingua vocant Dantzig. Pol. Gdansk. Vng. Danczka.

Danubius. [Δοὺναβις. Ger. Die Donaw. Pol. Dunay. Vng. Duna.] Maximus Europæ fluvius, qui ortus in jugis Abnobæ montis Germaniæ, ex adverso Rauraci Galliæ oppidi, multis ultra Alpes millibus, aspernatus tractus ipsius gentes Danubii nempe, immenso aquarũ auctu, vocatus primùm Illyricum alluit, Illerne, immenso aquarũ auctu, vocatus primùm Illyricum alluit, Illerne, appellatus, sexaginta amnibus receptis, medio fermè numero eorum navigabili, in Pontum vastis sex fluminibus evolvitur. Hæc Plin. lib. 4. cap. 12. Vbi Abnobam vocat locum fontis, quod nomen videtur esse factum ab eo, quod Germani dicũt Ein Nabe hoc est, vallem cultam inter montes & saltus in vertebribus tamen: quod cibus scribitur Arnobiæ quod ad locum fraturiginis propiùs congruit, qui dicitur Zenderbar. Fontes ejus sunt ad Pagum Donaueinge, qui muro humili circundati septuaginta quinq; passus amplius suo conficiũt, officinam habet ducum passuum, & postea amab ortio erumpit, illicò excrescit in fluviam latitudinis quinquepedum, qui non procul ab origine recipit duos rivulos magnitudinis ejusdem, quorum alter vocatur à Germanis Brigach: alter Brege. Mox ad radicem Italicum, ubi pagum Pfora alluit, trajicitur ponte passuum trecentum & sexaginta. De Danubio sic Dionysius:

Abnoba mons libro patet: ex eo fit Abnobæ hiatus
Flumen, in Eoos autem convertitur axes,
Euxinoq; salo provolvitur ora per æquor

Quinq;

Quinq; vocant annem, &c. ¶ Ammianus quoq; libro 22. Annis (inquit) Danubius oritur prope Rauracos montes, finitimus Rheteris per latorem arbem potentissimis, ex sexaginta navigabiles penè recipiens fluvios, septem ostiis per hoc Scythicum latus erumpit in mare, &c. Hunc, secundum post Nilum facit Antonius, & Ovid. lib. 4. de Ponto, ubi de Scythiæ fluminibus.

Dăphnē, δάφνη, Penei fluvii Elia fuit, quæ quum vim Apollinis non posset effugere, implorato paterno nomine, conversa est in lauro. Vide Ovid. lib. 1. Metam. ¶ Fuit item Daphne ingens lucus, & opacus, xl. stadiis distans ab Antiochia Syriæ, aquis fontanis irriguus, in cujus medio fanum est asylum Apollinis. Autor Strabo lib. 15. Stephanus præterea aliquot alia ejusdem nominis loca commemorat, quæ vide apud ipsum.

Daphnis, δάφνις, fuit, teste Servio, Mercurii Elius, in Sicilia natus, juvenis formosissimus, qui primus Bucolicu carmē invenisse dicitur: postremo luminibus captus est, quòd ebrius cū aliena fœmina congressus esset, ut prædictū ei fuerat à nympha. Autor Suidas. ¶ Fuit & Daphnis, δάφνις, Steph. Antiochiæ suburbanū, quòd octoginta stadiorum ambitu laudetur natus, ut ait Strabo. ¶ Lyciæ præterea castellū fuisse alia prope Polyanum à copia laurorum illic nascentium: & fuit annoanum, in ore Ponti ad finistram, quod Sergiū vocant, in ipsis Ponti faucibus ad dextram navigantī portus. autor Steph. Daphnis ad ostium Nili Pelusiaci cum reddit Herodotus.

Daphnites, pen. prod. δαφνίτης, dicitur Apollo Antimonius.

Daphnus, δάφνος, vel δάφνους, urbs Phocidis, Steph.

Daphnūsis, δαφνοῦσις, Palus prope Olympum Bithynum, Stephan.

Daphnus, Tribus vicina Cō. Steph.

Daphnūsium, δαφνοῦσιον, Prope Rhegium est, Thracibus vicinum. Est & Aegypti vicus, Steph.

Dapsolibyes, δαψολίβυες, populi, Steph.

Daradus, Pro remso, Fluvius est Africæ, quem aliquot literis in fine abiectis, Plinius Darat vocat lib. 5. cap. 1.

Dare, δάρη, nunc finitimum castellum Anathalii civitatis, cujus cives Darenī, alias Darrhæ per duplicem.

Darepsi, δαρεψοί, Vicus in Bactria, Steph.

Dardæ, δάρδαι, Indum populi sunt, qui sub Dariade contra Dionysium pugnarunt. Steph.

Dardănus, Δάρδανος, Electræ, Jovisq; filii nomen, qui quum Iasium fratrem interemisset, inde fugiens in Samothraciam primum, & deinde in Asiam venit, locaq; tenuit Hellesponto proxima: urbemq; ibi Dardanum condidit, regionemq; totā Dardaniam appellavit: quam postea Tros Erichthonii filius Trojam appellavit. Trois autem filius fuit Ilus, qui urbem regiam à se Ilion appellavit. Ilus verò Laomedontē filium genuit, qui pater fuit Priami. Virgil. 3. Æneid. Dardanus hujus primus pater urbis & autor.

Dārdăsārī, Qui omnia præmunt, ut aliquando cariùs vendant [Fürkeufflet. Ger. Fürtäuffer. Pol. Przekupowanie. Vng. Vgyetet, fokar. Ang. Forstallers of the market] dicti à Dardăno quodam contaminatissimo & profligatissimo mago, à quo etiā Dardaniæ artes à Columella vocantur magicæ. Ejus sunt verba: Aſi nulla valet medicina repellere pestem, Dardaniæ veniunt artes.

Dardănium, δαρδάνιον, Genus ornamenti, quod lacertis adhibebatur. Plin. lib. 33. cap. 3. Cujus sceleris non contigimus illum primum, qui auro dignitatem peranulas fecit, ut habeāt in lacertis jam quiddam & viri quod è Dardanis venit itaque & Dardanium vocabatur.

Dăres, etis, δάρης, Historicus Phrygius fuit, qui primus bellum Trojanum cui ipse interfuerat, Græcè cōscripsit, quod postea à Cornelio Nepote in Latinum linguam versum fuit. ¶ Fuit item Dares quidam ex comitibus Æneæ, qui cum Entello Sicilio certamine congressus luccubuisse refertur Virg. 5. Æneid. Hinc locus factus proverbio apud Hieronymum ad Augustum: Dares Entellum provocat. Convenienter si quando quispiam juvenili temeritate lacessit aliquem nō perinde promptum ad suscipiendum certamen, verùm intolerandum, si semel irritet.

Daridarīs, δαριδαρῆς, Persarū rex fuit eo tempore, quo Apollonius Tyaneus ad Indos ger Persidem iter fecit hoc est, tempore Tiberii, Caii, & Claudii imperatorum.

Daridna, urbs Paphlagoniæ, Steph. δαριδνα.

Dariorīgum, δαριγοριγον, Vulgo Vennes, Oppidum est Venetorum in Gallia Lugdunensi ad Oceanum situm, teste Ptol. lib. 2. cap. 7. Sunt qui existiment eandem esse cum eo, quod Gallivocant Vannes en Bretaigne.

Daristane, δαριστανη, urbs Persica, Steph.

Daritæ, δαρίται, populi quidam, Steph.

Dārīus, [דריוש δαρεῖος. Ger. Ein König in Persia.] Nomen regis Persarum, qui trigintasex annos regnavit: cui Xerxes filius ex Atosa Cyri filia successit in regnum. Fuit & alter ejusdem nominis Persarum rex, qui Alexandri adolescentiam desperatam habens, bello eum aggressus est: quem tamen Alexander exiguis copiis facilè prostigavit. Darius verò instaurato exercitu, prælio iterum congressus, atque fugatus, salutem quæsivit, uxore & filiabus hostiū prædæ relictis. Post hæc de pacis conditionibus cum Alexandro agens, quum nihil impetrasset, redintegratis copiis tertiò congreditur: tandemq; victus, quum se fuga vicissim eripere conaretur, à suis comprehensus est, & trucidatus. Hoc nomen habet penultimam productam: quoniam apud Græcos scribitur per δι diphthongum. Claudianus in Epist. ad Adrianum: Darium famuli manibus doluisse peremptum.

Darīcus, pen. prod. δαρεικός, Numisma aureum, Darii imagine percussum.

Darrhæ, δάρραι, populi juxta rubrum mare, Steph.

Darsania, δαρσανία, urbs Indica, ubi uno die mulieres vestem contexunt, Steph.

Dārsii, δάρσιοι, populi Thraciæ, Steph.

Dartmuthum, Δαρτμοῦθον, Vulgo Dartmouth, Portus est Britanniæ insulæ, unde brevissimus est ad Calcetos trajectus. Autor Paul. lib. 2. cap. 3.

Darus, Ptolemæo, Est fluvius Pannoniæ inferioris, quem Plin. lib. 3. cap. 25. Drarum appellat: ode Marave vocant.

Dascylos Bithyniæ oppidū, Plin. & Pomp. lib. 1. Ptolem. Strab. & Stephanus Dascylium nominant, δασκύλιον, vicinumq; lacum Dascylitidem.

Dassarethæ, δασσαρῆται, Thraciæ populi, quos à tergo Epiro junctos Plinius scribit. De his Mela libro 2. in descriptione Thraciæ.

Dāsyllis, Fuit Gygis regis pater, teste Herod. lib. hist. 1.

Dates, Unus fuit ē ducibus Darii, qui, teste Herodoto, lib. 6. bello apud Marathonem vitam finiit.

Datum, δᾶτον, Vibs Thraciæ: sive Datenci, Steph. vide PHILIPPI.

Datylepti, δατυλεπτοί, Populi Thraciæ, Steph.

Dave, δαυη, Vrbs Arabiæ, Steph. Gentilia, Davæus, Davenus, Davites.

Daulis, Nympha, à qua Daulidi urbi nomen, Steph.

Daulĭa, vel Daulis, δαυλὶς Ptolemæo, Oppidum Phocidis fuit, olim sub ditione Terei regis Thracum: Vide Philomela. ab Ovidio Daulia dicitur, quòd in Daulī cubile avem fœminis fuerit conversa. Deflet (inquit) Threicium Daulias ales Ityn.

Daunĭum, δαύνιον, Vrbs Italiæ. ¶ Est & Daunī mortui Thraciæ, Stephanus.

Daunotichītæ Scepsii, οἱ περὶ Δαυνοτιχίτην Σκήψιοι, Nomē, Stephano in Scepsio.

Dauſius, Filius fuit Phinei & Danaës, & avus Turni, qui in Apulia regnavit à cujus regio ilia, Daunia dicta est. ¶ Alter fuit Daunus pater Turni, qui ex Venilia sorore amota Turnum suscepit. Virg. lib. 12. Dauni miserere senectæ. ¶ Est quoque fuvii nomen in Apulia: unde Horatius lib. 1. Carm. Ode 22. Qua pauper aquæ Daunus agrestium Regnavit populorum, &c.

Daunī, Italiæ populi, à Dauno duce Diomedis socero victi: horum oppidum est Salapia: Annibalis memoria amore incolarum celebri. Plin. lib. 3. cap. 11.

Daunĭa, Δαυνία, Vulgò Puglia piana, Apulia, à Dauno Illyriæ gentis claro viro, Diomedis socero, qui eam condidit.

Daunĭes, Herodoto circa finem libri sexti, unus ex Darii ducibus fortissimus, ejusdem q; generis, qui in insidiis à Carīs cæsus est.

Dausara, δαυσαρα, Vrbs circa Ellesdam, Steph.

D ante E.

Debnasech, oppidum tribus Zabulon in littore maris inter Ptolemaidā & Cæsaream promontorium. Iosua 19.

Dĕcăpŏlis, [δεκάπολις. Ger. Zehn Stätt/ oder Stetin Syrien/ bey den Jüdischen vorzeiten Syri. Pol. Dziesięć grodów Syrskich.] Regio Syriæ, Judææ proxima, ita dicta à numero oppidorum, quæ sunt Damascus, Opuron, Philadelphia, Rhaphana, Scythopolis, annea Nysa Gadara, Hippon, Dion, Pella, Galasa, Canatha. Eadem & Decapolitana regio appellatur à Plinio, libro 5. capite 18.

Decĕates, Populi Ligurīæ. Plin. lib. 3. cap. 5. Ligurum celeberrimi ultra Alpes Salyi. Decĕates. Oxybii.

Dĕcĕlīa sive Decelea, pen. prod. δεκέλεια, Agri Attici locus est in tribu Hippothoontide: cujus frequens mentio est apud Thucydidem.

Dĕcĕmĭi, δέκεμοι, Pannoniæ populi, à Decennio Magni filio, Magnentii tratre. Steph.

Decĭanus, δεκιανός, Viri proprium, qui fuit ex Emerita Hispaniæ oppido.

Decĭetum, δεκίητον, Vrbs Italiæ, Steph. vide DECEATES.

Dĕcĭus, δέκιος, à decem, Viri proprium: quemadmodum à

quinq. Quintius: Decimus: pater, filius, & nepos dicti fuere, qui pro patria se devoverunt: pater bello Gallico: filius bello Hetrusco: nepos eo bello quod Pyrrhus gessit pro Tarentinis. Cicer. Tusc. Samnis timeretur, non cum Latinis decertans pater Decius, cum Hetruscis etiam filius, cum Pyrrho nepos te hostium tela objecissent.

Dedĭtĭtĭi, dicti sunt quidam populi, qui quum in Romanorum fidem concessissent, rebellibus animis ab eis desiverunt: quos deinde cum sub imperatos adeò humanè Romani tractarunt, ut vectigal illis servarent, & imaginariam quandam libertatem reliquerent, sed tamen infamiæ labe aspersam, legeque lata, ut ad veram libertatem Romanæ civitatis jura pervenire nunquam possent. Lu. Alcat. Dedititii, qui se permittũt alienæ voluntati, quod non nisi in extrema hominũ inopia consilii & præsidii. Eorum autem alii Latinitati, alii peregrini dicuntur. De his habes elegans caput apud Angel. Politia Miscel. Vide etiam Mamamurri. Dedititiæ servi sunt, qui ex oblidione se dediderunt in potestatem victoris, de his in Instit. tic. de libertate.

Dedmasa, *Arrygoni*. Vbi Carie. Steph.

Deicoontes, Hercules filius fuit ex Megara Creontis Thebanorum tyranni filia. Autor est Homerus in Odyssea.

Dēĭănīră. [*Δηϊάνειρα*. Ger. Die Hauptfrau Herculis.] Filia fuit Oenei Aetoliæ regis, cujus regia Calydon erat. Hanc adeò formosa erat, ut multos procos haberet: tandem Achelooo despondata est primò: deinde Hercules, itaque nuptiarum gratia ortum est inter eos certamen: sed Acheloo victo, Herculi cessit. Postea quum Hercules transiturus esset Evenum Aetoliæ fluvium, qui tum temporis maximè exciverat, Nessus Centaurus tepidum oleum sibi ad transvehendam Deianiram quam quum Nesso commissset, ipse prius inscius de transvehendam Nesso commissset, ipse prius inscius de tranavit fluvium. Nessus autem adhuc in altera ripa stans, novam nuptam vitiare volens, quod videns Hercules, sagittis hydræ sanguine tinctis Centaurum trãsfixit: qui se moriturum sentiẽs, ut hostem ulcisceretur, Deianiræ vestem suã propria sanguine perfusam dono dedit, affirmans eam amatoriam inesse, & si eâ maritus induerentur, ipsum ab aliarum mulierum amore in avocaturum. Mulier itaq; amissa munus accepit, & quum audisset maritum suum in Eubœa amore Ioles kuryti filiæ detineri, Nessi, vestem domum tuo proferendam Lychæ famulo tradicit. Hercules igitur nihil mali suspicans, quum sacrificaturus esset indutus esset, tantis cruciatibus afflictus est, ut in furorem versus, Lychã à Cenæo monte in Euboicum mare dejecerit, quum sepulcrum mutatus sibi ipse autem Hercules arcu & sagittis Philoctetæ commissis, rem ardentem pyram in Oeta monte cõstructam conjecit. Quod Deianira audiens, dolore pressa, Herculis clava se interfecit, excepto sanguine postea nata est herba quæ nymphæa & herculea dicitur. Ovid. lib. 9. Metam. Victor ab Oechalia Cenæo sacra parabat Vota Jovi, quum fama loquax pervenit ad aures, Deianira tuas, &c.

Deĭdămīa, *Δηϊδάμεια*. Filia fuit Lycomedis regis Scyri insulæ, quam Achilles, cui ipse inter regis hujus filias sub muliebri habitu latenter, gravidam fecit, & ex ea Pyrrhum genuit. Vide Statium in Achilleid.

Dēĭŏces, Phraortę filius, ob judicandi æquitatem primus Medorum rex declaratus. Autor Herod. lib. 1.

Dēĭŏnē, *Δηϊόνη*, Mater fuit Milesi ex Apollinis concubitu. Vnde Miletum Deionidem vocat Ovid. lib. 9. Metam. ubi sic habet: Tunc erat invalidus, Dejone demq; juventa Robore Miletum, Phœboq, parente superbum Pertimuit.

Dēĭŏpēĭă pen. prod. sive **Deiope**, *Δηϊόπεια*, Vna ex nymphis Iuronis, quam ille apud Virgil. lib. 1. Aeneidos, Aeolo uxorem policetur. Sunt quæ, mihi bis septẽ præstanti corpore nymphæ, Quarum quæ forma pulcherrima, Deiopeiam Connubio jungam stabili propriamq; dicabo.

Dēĭŏtārŭs, *Δηϊόταρος*, Galatiæ rex fuit populo Romano amicissimus, qui tempore belli Pharsalici Pompeii partes sequutus est, eoq; profligato ad Cæsaris victoris clementiam confugit à quo Regis quidam nomen retinuit parte tamen regni multatus est. Postea accusatus quòd Cæsari apud se diverstenti insidias struxisset, à Cicerone defensus est elegantissima oratione, quæ etiam hodie extat. ¶ Fuit & Dejotarus alter Adramyttenus, Iudi literarii magister, apud Gargara Troadis, ut scribit Steph.

Dēĭphīlē, *Δηϊφύλη*, Nomen Adrasti regis filiæ, & Tydei uxoris, matris Diomedis, Græcorum omnium post Achillem & Ajacem Telamonium fortissimi.

Deiphobe, es, *Δηϊφόβη*, Nomen proprium Sibyllæ Cumanæ, Glauci filiæ, quæ Aeneam ad inferos duxit. Virgil. 6. Aeneid. Phœbi Triviæq; sacerdos, Deiphobe Glauci.

Dēĭphŏbŭs, pen. corr. *Δηϊφόβος*, Nomen filii Priami ex Hecuba, qui interempto Paride Helenam duxit uxorem: cujus tamen dolo & proditione interfectus est à Græcis, quos illa in cubiculum dormientis intromisit, ut autor est Virgil. lib. 6. Aeneid. Atq; hic Priamidem laniatum corpore toto, Deiphobum vidit, &c.

Dēĭphўlŭs, pen. corr. *Δηϊφύλος*. Fuit Sthenelus filius Capanei in bello Trojano amicus fidissimus: teste Homero 5. Iliad.

Deipites, Vir Troianus, quem Vlysses in bello interemit, teste Homero.

Delas, & Tygris minor, Fluvii, Apameam Meleagrorum civitatem circundant. Steph. in Apamea, *Δῆλας*.

Deliacus, Vide DELOS.

Delium, *Δήλιον*, Oppidum Bœotiæ in Tanagra, & templum Apollinis, Stephanus.

Delius Vide DELOS.

Delī, Lacus erant breviores, bullientibus aquis insignes, non longè à Catana, miræ profunditatis, quos incolæ Crateras vocant. Hos poetæ fingunt fuisse fratres Palicos Iovis & Thaliæ filios. Nam quum Thalia se videret ex Iove gravidã, metuens iram Iunonis, optavit ut sibi terra dehiscceret. Sed aute partus tempore, reclusa terra ea in parte, ubi nunc Delli lacus sunt, duo pueri emerserunt, quos Palicos fratres vocaverunt, ἀπὸ τοῦ φανῆναι, quod prius in terram demersi, denuò revelati sint. Hos lacus accolæ fratribus Palicis sacros putant, quod per eos credantur in lucem esse reversi, & lacus ipsos Delios vocant: qui tanta olim in veneratione habiti sunt, ut circa eos juramentum exigi soleret, si quis in fortiti suspitionem venisset: prius tamen accepto fidejussore, qui si juranti quid accidisset, præstaret quod exitus ostenderet, qualia etiam hodie juramenta ad D. Antonii aram à Christianis videmus præstari.

Delmătĭum *Δελμάτιον*, Vulgò Dimus, Dalmatiæ oppidum est, apud Ptolem. lib. 2. capult.

Delŏs, [*Δῆλος*. Ger. Die fer[illegible] Insel auf der Cycladischen, oder (wie etliche wollen) herum im Aegeischen Meer ligend, heist jetzt Sdile.] Insula est maris Aegei, Cycladum omnium clarissima, in qua Latona Apollinem & Dianam dicitur esse enixa. De hac ita habet Cic. 3. Verr. Proditum est memoriæ ac literis, Latonam ex longa errore & fuga gravidam, & jam ad pariendum vicinam, tempori huic ejus fugisse Delum, atque ibi Apollinem, Dianamq; peperisse. Qua ex opinione hominum, illa insula earum deorum lucta putatur, tantumque ejus sacris religionis & cæl, & semper fuit nunc Persę quidem, quum bellum in nati Græciæ, dus, hominumq; infestissimi, & mille numero navium classem ad Delum appulissent, quicquam conarentur, aut violare, aut attingere. Hæc ille. ¶ Aristoteles Delum Appellatam existimat ἀπὸ τοῦ δῆλον, quòd quum antea non apparuisset, tempestate ostenderit. Alii nominibus appellata est Ortygia, & Asteria, Cynthia, Lagia, Chlamydia, Cynethus, & Pyrpile, ab quibus reperto. Autor Plin. lib. 4. cap. 12.

Delĭăcus, a, um, *Δηλιακός*. Quod est ex Delo. Vnde Deliaca vasa dicta sunt ex ære pretiosa, ab insula Delo, ubi fuit prima nobilitas æris. Plin. libro 34: Antiquissima æris gloria Deliaci fuere natus in Delo, concelebrata toto orbe. Cicero Rull. Domus Chryselephantis referta vasis Corinthiis & Deliacis. Ex ære Deliaco fiebant pedes tricliniarum, & fulcra.

Dēlĭāclum, i, supellex, in qua erant triclinia, & lecti cum pedibus, & fulcris ex ære Deliaco factis.

Dēlĭus, *Δήλιος*, Qui est ex Delo insula: unde Apollo Delius, & Delia Luna appellata est, quæ & Diana. Ferunt enim Lunam ex Iove gravidam, quum partui vicina esset, metu Pythonis serpentis, qui eam toto terrarũ orbe lunonis jussu persequebatur, in Delum insulam fugisse, ibique Dianam & Apollinem eodem partu edidisse. ¶ Delius natator, *Δήλιος κολυμβητής*, olim vulgò dicebatur admodum natandi peritus, quique posset in summa natare aqua.

Delphi, *Δελφοί*. Tam pro oppido, quàm pro oppidanis, pluralis tantùm numero dicitur. Gabii, Leuctra, Parcoli. Fit autem civitas in Bœotia juxta Parnassum, ejecta à Delpho Neptuni filio, ex Melantho Deucalionis filia insepto: magis ritibus & loci natura, quàm humana arte munita. [Ger. Ein Stadt in Griechenland nahet bey dem Berg Parnasso gelegen, welcher der Teufel durch ein Buch den Mahometanern hie anweist gab.] Delphis Apollinis erat oraculum totius terrarum orbis celeberrimũ. Vnde & ipse Apollo Delphicus dictus est. Horatius lib. 1. Carm. Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mytilenen, Aut Ephesum, bimarisve Corinthi Mœnia, vel Baccho Thebas, vel Apollinc Delphos. ¶ Macrobius in Saturnalibus: Apollinem Delphicum appellatum existimat à pinea Græcorum voce δελφύς, quæ solum figuram ejus ferat, eò quòd interdiu stellis omnibus obfuscatis, solus luceat: qua ratione etiam Sol à Latinis appellatus est.

Delphĭcus, a, um, *Δελφικός*. Vnde Delphica laurus, quòd victores Pythicorum qui ludi Phœbo sacri erant, ea coronarentur: Scribonius Laurus. ¶ Delphicus gladius, *Δελφικὸς ξίφος*. De re dicebatur ad diversos usus accommodabili. Quemadmodum

modum iisdem vasculis, & poculorū vicem in conviviis, & clypeorum vice in bello uterentur. Nam Delphicus gladius adeò modicus erat fabrefactus, ut eodem tamen & sacras mactarent victimas, & nocentes afficerent supplicio. Meminere hujus adagii Strip. in Tragoed. & Anst. tom Polit. lib. 1. tum De partibus Anim lib. 4

Delphăcē vasa, Vide in APPELL.

Delphusa Ἄκρωρις, Fons est insignis apud Delphos: Delphusa verò Ἀρκαδικὴ, urbs Arcadiæ est. Virtusq; auctor Steph.

Delta. ſ. Δέλτα. Ger. Ein Dreyeckichte Taffel, wie der Griechiſch buchſtab Δ, ſo der Nilus in Egypten macht an dem ort da er ſich außbreitet ſeine außflüſſe zu machen.] Insula est in Nilo Aegypti flavio, non procul ab Alexandria: ita dicta, quòd literæ Græcæ Δ imaginem referat. Hirtius lib. 4. bell. Civil. Lacus, reperi, et illarum ferè regionum nobilissimus, nō longè ab Alexandria, qui nominatur Delta, quod nomen à similitudine literæ cœpit. Nam pars quædam fluminis Nili derivata in terras duobus itineribus paulatim medium inter se patuum relinquens, diversissimo ad latus intervallo à mari adjungitur. ¶ Est item Delta nomen urbis non procul à Syria, teste Stephano.

Deltotōn, pen. prod. Δελτωτὸν, Signum est in cœlo supra Arietis caput positū, triangulari figura Δ, Græcæ literæ imaginem referens, à qua etiam nomen habet, cunctis æquis lateribus, uno brevius, in unoquoq; angulo stellā habens. Cicero in Aratum Phænom. Deltoton dicere Graii. Quod tolum, simile quia forma literæ cernet.

Demades, Δημάδης. Atheniensis orator fuit, Demosthenis æmulus, cui adversanti Reipublicæ partes fovens. Nihil enim aliud Demosthenes quam patriæ libertatem spectabat: ille ex Macedonum prætoriensium quærebat & opes. Hunc jam orate confectum & ex nimia luxu ad summam jam inopiam redactum, cavillatus est Antipater victimis cælis similem esse, de quibus nihil, nisi lingua jam superest. Vide Plutarchum in vita Demosthenis.

Dēmænētus, Δημαίνετος, Nomen viri proprium apud Plaut. in Asin. & Epidicar. populatem & ditionem.

Demaratus, Δήμαρατος, Lacedæmonius fuit dux, qui quum Athenienses apud quos exulabat, ingens adversus Lacedæmonios bellum parare animadverteret, pro sua parte, quamvis ingrate, debere ratus, quam privatæ simultatis omnia quæ agebantur cives suos fecit certiores. Vixit autem tempore Philippi regis Macedonum. ¶ Alius fuit, ut scribit T. Livius lib. 1. ab Urbe, Corinthius negotiator dives, qui ob seditiones domo profugus, tyrannidem Cypselis filiis, in Hetruria commigravit, comportatis opibus luculentis; qui à Tarquiniensibus Hetruscis populis exceptus, Tarquinium Priscum regem populi Romani ex Lucumone genuit. Huic comitati fuere duo ex Corintho fictores, Eucrapus & Eugrammus, à quibus Italiæ traditam plasticen hanc est, figulinam artem ferunt.

Demarchus, Δήμαρχος, Princeps populi, an Tribunus plebis dicitur. Spartianus in vita Adriani: Fuit Demarchus in patria sua, Athenis Archon.

Demeter pen. prod. Δημήτηρ, dicta est Ceres, quasi Gāmeterid est, terræ mater. Hinc apud Galen. lib. 2. de Alimentis, legimus, Demetria signata est, Cerealia, & frumentaria.

Demetrias, Δημητριὰς, Vulgò Demetriada. Thessaliæ oppidum est, quod prius Pagasæ dicebatur. Autor Plin. lib. 4. cap. 8. Stephanus à Demetrio rege dictam putat, qui ea in ora regnavit, & civitates quotquot sub Pelio erant, everti. Idem alteram ejusdem nominis urbem in Macedonia collocat, & tertiam in Perside juxta Arbelum.

Demetrium, Δημήτριον, Locus in finibus Thessaliæ, circa campum Crocetum & Amphrysum fluvium. ¶ Est præterea ejusdem nominis civitas in Aeolide, teste Stephano.

Demetrius, Δημήτριος, Antigoni Macedonum regis filius & patris in regno successor, qui præter antigaem in expugnandis urbibus virtutem, πολιορκητὴς dictus est, urbium expugnator dictus est. Hic post Alexandrum præter alios Macedonas nobilitate ac virtute clarus, transmisso Euphrate, Babyloniam occupavit: Athenas Cassandri, Ptolemæique imperio liberavit: Cyprum, victo Ptolemæo navali prælio, recepit: Pyrrhum ab oppugnatione Thessaliæ repressit. Postremò quum bellum adversus Antiochum suscepisset, acie victus, vivus in illius potestatem pervenit: & in Chersoneso libera custodia permissus, quam majorem voluptatem, quàm salutis rationem habuit, morbo ex immoderato convictu correptus, periit. Hunc Plutarchus in Paralelis cum Antonio Triumviro in contentionem adducit. ¶ Fuit & alius Demetrius Phalereus, Theophrasti discipulus, qui ob eximias virtutes Atheniensibus præfuit annis decem, trecentisq; sexaginta statuis arcis honoratus est. Hic (ut Plutarchus inquit) monebat Ptolemæum regem, ut de regno, imperioq; libros sibi compararet atq; perlegeret. Quæ enim amicinon audent monstre reges, hæc in libris scripta sunt. De hoc sic scribit Cicer. in Bruto: Demetrius Phalereus eruditissimus quidē ille omnium horū, sed non tàm armis instructus, quàm palæstra, itaq; delectabat magis Athenienses, quàm inhumanabat. Processerat enim in solem & pulverem, non ut è militari tabernaculo, sed ut è Theophrasti doctissimi hominis umbraculis. His primus inflexit orationem, eamque mollem, remotamque reddidit, & suavis, sicuti fuit, videri maluit, quàm gravis. ¶ Fuit præter hos & Demetrius Syrus, dicendi magister non ignobilis: cujus etiam meminit Cicero in Bruto.

Dēmŏcēdes, pen. prod. Δημοκήδης, Fuit Crotoniata, medicus illustris, qui quū inter Darii captivos esset, & Darius ipse ob luxatum pedem graviter ægrotaret, ita ut jam spem ullam nocteq; insomnes ageret, nec a medicis ullis juvaretur, cultros in medium Democedes vinctus compedibus, Darium penitùs liberavit: debinc summo in honore apud regem habitus est.

Dēmŏchărēs, [Δημοχάρης. Ger. Ein Redner von Athen zu Käyſer Carolo dem fünfften.] Orator Atheniensis, Demosthenis ex sorore nepos: qui missus cum aliis ad Philippum regem Legatus, petenti regi quid gratum Atheniensibus facere posset: Si (inquit) te suspendas. Indignantibus ob eam rem cæteris, Rex dimittentibus omnem: Vos (inquit ne cæteris) renuntiate Atheniensibus, quos censeant superiores, quæ ista dicunt, an qui audiunt patientes. Hæc Seneca lib. 3. de Ira. Hic etiam historiam earum rerū quæ gestæ erant sua ætate Athenis, non tàm historico, quàm oratorio genere scripsit. Autor Cicero in Bruto.

Dēmŏcles, Δημοκλῆς: sive ut apud Valerium legitur] Damocles, adulationis cujusdam nomen fuit, qui quum coram Dionysio regum fortunatissimo supra modum exaggerasset, quòd & splendidissimè amicitur, & lautissimè victitaret, Rex quasi velle socium cum eo conditionem permutare. Quumq; annuisset, ornatum regia purpura jubet cum accumbere, mensam omni genere deliciarum copiosissimè instructam: sed supra caput fluctum eidem de setosissimo filo jussit suspendi. Metuens itaq; Democles, ne fractum filo ensis sibi in caput recideret, ut aliud ad præsentis vitæ genus reduxit, quàm tam manifestum vitæ adesset periculum, incolumitatq; quod res erat, regium vitæ in speciem quidem felicissimam videri: si tamen procul esset, plenam esse solicitudinis & pericula.

Dēmŏcŏōn, Δημοκόων, Fuit nothus Priami, qui velocissimus patris equus apud Abydum custodiebat. Hunc Ulysses in bello interemit, ut ei apud Homer. lib. 4. Iliad.

Dēmŏcrătes, Δημοκράτης. Insignis athleta fuit, qui constitens in circulo ille circumcripto, a nemine loco moveri potuit. ¶ Fuit & alter Democrates insignis artifex Alexandri Magni ætate, qui huic juslu Alexandriam in Aegypto metatus est. Sandys.

Dēmŏcrĭtus, pen. cor. [Δημόκριτος. Ger. Ein Philoſophus der mehrertheils alles gelächter / vnnd Menſchliche mängel ſpottet.] Nomen philosophi Abderitæ, qui sic cepta à fluminibus natu majoribus paterna hereditate, portione, cognoscens earum rerum cupiditate accessus, hortum urbis partem peragravit. Postea in patriam reversus, cum summa inopia, in horto juxta fores urbis muros, se ad locas rerum naturas contemplandas contulit. De hac memoriæ proditum est, quòd quocunq; fortunæ casu & mutabilium rerum audita, in risum solvebatur, sicut Heraclitus ille flentium: unde Gelasinus nominatus est. Tandem refectus (ut ait Tullius) Tusculanis, senuit, ut naturæ secreta subtilissimè contemplaretur. Agebat centesimum & nonum annum quum interiit. Dixit omnia ex atomis fieri, ac plures esse mundos, & corruptibiles. Tenuit theologiam ac à Theologiam didicisse à Magis & Chaldæis: cum gymnosophistis quoq; congressus est in omni disciplinæ genere adeò profecit, ut Pentathlos, sive Quinquertio dici posset. Nanq; naturalia, moralia, mathematica, liberales disciplinas, artiumq; omnium peritiam callebat. Hunc Plin. virum tàm gracem, & vitæ utilissimum fuisse refert, sed nimio juvandi mortales studio prolapsum. Constat patre locupletissimo natum fuisse, ut qui totis Xerxis copiis epulum dederit.

Dēmŏdŏcus, Δημόδοκος, Nomen citharœdi, quem Hom. lib. 8. Odyss. inducit in convivio Alcinoi regis Phæacum citharā pulsantem, & simul accinentem.

Demolchus, Syracusanus comicus, Epicharmi medici filius, decem fabulas quatuor secum lingua Dorica. Suidas.

Dēmōnax, Δημώναξ, Philosophus insignis fuit Athenis tēporibus, pecuniæ contemptor, & omnis solicitudinis expers. Nihil tibi unquam viatici parabat: sed quum esuriret, quam domum primùm apertam offendebat, ingressus jubebat sibi cibum apponi. Cœnatus decessit, & funere publico est elatus, ut refert Lucianus.

Dēmŏnēsus, Δημόνησος, Insula est circa Chalcedonem, in qua cyanus lapis, chrysocolla, & auri venitur, ut Stephano credimus.

Dēmănīcā, Δημανική, Ephesia mulier fuit eo tempore quo Galli Senones omnem Europam infestabant, quæ cupiditate auri capta Brennio hostiū duci Ephesum prodidit. Hanc Plutar. in Parall. cum Tarpeia puella comparat.

Dēmŏphōon, ontis, Δημοφῶν, vel Demophon per contractionem, Δημοῦν, Thesei ex Phædra filius & rex Athenarum, qui ab expeditione Trojana rediens, adversis ventis pulsus est in Thraciam, ibiq; à Phyllide Lycurgi regis filia hospitio & lecto susceptus est: apud quam quū aliquandiu delituisset, Athenas abiit ibiq; mortuo patre imperium suscepit ob id à Phyllide, cui se rediturum juraverat. Quapropter illa videns se deceptam, amoris impatientia de amygdala se suspendit. Vide ejusdem PHYLLIS, ubi hæc copiosius tractantur. Ovid. lib. 2. de Arte: Scribit Demophoon Thesei crimatis hæres, Phyllide decepta nulla relicta fuit, &c.

Demŏpŏlis, penult. corr. & Neocles Themistoclis clarissimi Atheniensis ducis filius fuerūt, qui quum apud cives suos memoriam legum, quæ adversus exules latæ erant, à paternis jamdiu ædibus obruti fuit. Cael. lib. 8. cap. 12.

Dēmŏsthĕnes, penult. corr. [Δημοσθένης. Ger. Ein fürtrefflicher/ verstendiger Redner bey Griechen / welcher die andern all weit übertroffen hat.] Nomen Oratoris clarissimi, & Græcorū omnium Oratorum principis. Hic natus patre qui Gutellarius cognominatus est, quòd domi haberet officinam & operarios cultellorum. Relictus puer in hæreditate locupleti, tutorum fraudibus, & negligentia direptis bonis, vix habuit unde præceptoribus, & negligentia direptis bonis, vix habuit unde præceptoribus, & laboribus mercedem solveret. Verùm quum multo studio, & labore eò pervenisset, ut clarissimum oratorem evasisset, libertatis, Græciæ defensor, publicè gravibus concionibus Philippum infestare est, utpote publicæ libertatis inimicissimum. Post cujus mortem parti Apollus, tandem revocatus est. Sed jam mortuo Alexandro, & Antipatro rebus Græcis præpotente, quum manifestam sibi necem imminentem videret, relictis Athenis, in Calauriam insulam (ut scribit Suidas) ubi asylum erat Neptuno sacrum, concessit. Quò quum venisset, Archias actor tragœdiarum, qui ab Antipatro missus erat, ut Demosthenem comprehenderet, primùm ei persuadere conatus, ut una secum ad Antipatrum se conferret, dixit molestiæ ab eo perfessurus. Cujus fraude intellecta à Demosthene: Nihil est (inquit) Archia quod cuperis. Neque enim te mihi unquam placuisti animus, neq; nunc persuadebis legatus. Quum autem Archias se pervim detracturum minaretur. Tandem (inquit) Macedonica oracula aperuisti: ante quidem tanquam in scenâ simulabas. Verùm age, quæ jamdiu expecta, dum pauca domesticis fando. Hæc locutus, sumpto libro tanquam scribere vellet, calamum ori admovit, deinde caput reclinans, se interemit, quumque ab ara retrahereretur, recidit, spiritumq; animam emisit. Hic eloquentiæ studio flagrans jugiter lucubrabat, adeò ut duos vel tres menses continuos domi inclusus, sic interim sitim sedaret, abrasa parte capitis, ut exeundi facultatem sibi præriperet. De hoc Hieronymus: Demosthenes plus olei quàm vini expendisse dicitur, & omnes opifices nocturnis semper vigilijs prævenisse.

Dēmūs, δῆμος, Locus in Iliada, alias δημοσιεῖον dictus. Apud Athenienses vicum significat. Steph. Est etiam pars tribus.

Dĕo, Δηώ, Ceres à Græcis appellatur, παρὰ τὸ δεῖν, id est, quòd frugum fuerit inventrix. [Ger. Die Ceres, ein Göttin oder erfinderin des Getreids.] Hinc Deois patronymicum, filia Deûs, quæ est Proserpina. Ovidius 6. Metamorphos. Addidit ut Satyri celatus imagine, pulcram supposuerit genitor Nyctëida fetu Mnemosynem pastor, varius Deoïda serpens.

Dĕrā, δηρά, Iberiæ regio, per quam Sicanus fluit. Stephanus. Quanquam civitasne an regio sit, in Græco non additur.

Dĕrbe, es, Δέρβη, Castellum est & portus Lauriæ, patria Timothei, qui D. Pauli discipulus fuit.

Dĕrbītes, Δερβίτης, Gentile.

Derbices [Δέρβικες. Ger. Grausame Völcker in Asia nahe bey dem Hircanischen Meer / durch welche Cambyses Armada fuhr.] Populi sunt Asiæ, autore Plinio, proximi Hyrcano mari, quos Oxus amnis medios ferat. Hi acerrimi delictorum vindicatores creduntur: nepote qui levissimum quodq; delictum capite puniant. Parentes grandævos, postquam annum septuagesimum fuerint egressi, jugulatos devorant, fatiùs arbitrantes à cognatis illos, quàm à vermibus absumi: citra septuagesimum annum optantes, nō edunt, sed humant, ut scribit Strabo lib. 2. Hos Hieronymus Derbices vocat: Massagetæ (inquit) & Derbices miserrimos putant, qui ægrotatione moriantur: & parentes, cognatos, propinquos, cum ad senectutem venerunt, jugulatos devorant: reliquias esse dicentes, ut à seporiùs, quàm à vermibus comedantur.

Dercē, Δέρκη. Fons est frigidissimus æstate, inter Bilbilim & Segobrigam, in ripa ferè Salonis amnis. Hæc Calpinus ex Petrotio. Martialis tamen hunc fontem Dircennam vocat, non Dercen. Sic enim scribit, lib. 1. ad Lucian. Tepida rarabis sene Congedi vada, Mollesq; Nymphārum lacus: Quibus immissum corpus astringes breve Salone, qui ferum gelat Arida rigens Dircenna placabit sitim, Et Nemea, quæ vincit nives. Quo in furo, si Dirce legatur, versui deest syllaba.

Dercĕto, Δηρκετώ, Nomen est fabulosæ deæ, quæ apud Ioppē, autore Plin. aut (ut Diodor. lib. 2. placet) juxta Ascalonem colitur: humanā facie, reliquo corpore piscis. Hinc Syri Atargatim vocant. Filiam habuit Semiramidem, quam à columba educatam ferunt. Ob id sacras genti aves eas esse, ostendit Tibullus: Alba Palæstino sancta columba Syro.

Dercyllis, Vnus è præfectis Pyrrhi, teste Plutarcho.

Dĕrēā, Δέρεα. Urbs Arcadiæ, Steph.

Derrhā, Δέρρα, locus Laconicæ: Gentile Derrheus, vel Derrhetes, unde Derrhetaidis Dianæ templum, Stephanus.

Derrhian, Δερρίαν, Stephanus populi Thraciæ. Herodotus Dersæos vocat, ut sequitur.

Dersæi, cum æ diphthongo, sive (ut alii legunt) Derses, Δερσαῖοι, Populi sunt Græcorum in finibus Thraciæ, quorū meminit Herod. lib. 7.

Dertona, æ, pen. prod. Δέρτων Stephano, Insubriæ oppidum est ad Padum fluvii, quòd à Ptolomæo Taurinis annumeratur. Hodie vocatur Tortona.

Dertosa, Urbs Hispaniæ, vide Iberosa, et apud Ptol. scribitur. quod nō placet: sed potius Dertola, quum hodie Tortosa nuncupatur.

Dĕrusæi, fuerunt oratores Persici, teste Herod. lib. 6. Δερσαῖοι, Δερσαί, Steph. populi sunt Persis, ex 1. lib. Herod.

Dersii, Δερσαῖοι, populi Thraciæ, Steph.

Desiriates Δησιρίατες, Iaburniæ populi in cōventu Narbonensiensium commemorat Plin. lib 3. cap. 22.

Desticos, Δεστικός, Insula est exigua, Thraciæ adjacens, nō procul à Chersonesi cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

Devā, Δεῦα, Britanniæ oppidum est in tractu Orientali, teste Ptolemæo, lib. 2 cap. 3.

Devānī, Δευάνιοι. Oppidum Taxalorum in Orientali tractu Britanniæ, qui hodie Scotia dicitur. Autor Ptolem. libro 2. capite 3.

Deucălion, [Δευκαλίων. Ger. Ein Sohn Promethei, welcher allein mit seiner Hausfrawen Pyrrha in dem all gemeinen Wassergus aber Thessalien in Thessalien ist erhalten worden.] Nomen proprium filii Promethei, cui adhuc Epimetheus patruus Pyrrham filiam conjugio junxit. Postò quum hic apud Thessalos regnaret, ingens diluvii contigit: quapropter arrepta navi solus Deucalion cum Pyrrha servatur, in Parnassum montem delatus est. Cessantibus verò aquis Themistos oraculum adit consulturus de humani generis restitutione: quæ respondit, ut ossa Magnæ matris post tergum jacerent. Conjectis igitur post tergum lapidibus, quos Deucalion jecerat, in mares: quos Pyrrha in fœminas vertebantur. Juven. Sat. 1: Et quo Deucalion nymbis tollentibus æquor, Navigio montem ascendit, sortesq; poposcit, Paulatimq; anima caluerunt mollia saxa. Vide fabulam apud Ovid. lib. 1. Metam.

Dĕucălĭōnēus, a, um, ut Deucalionei imbres, qui pro maximis & copiosissimis imbribus ponuntur à Poëtis, sive pro universo totius orbis exitio, quem illius volunt Poëtæ consignificare temporibus. Lucan. li. 1: Deucalioneos fudisset Aquarius imbres. Vide Deucalioneæ, Ovid. 7. Metam.

Develton, Plinio, Δεύελτος Ptolemæo, Oppidū Thraciæ mediterraneum lacum habēs ejusdem nominis. Vtriusq; meminit Plin. lib. 4. cap. 11. Vulgo Develte.

Deverrā, Dea ab antiquis putata est, quam venerabantur, ut scopis domum verrere possent.

Dēximĕnē, Δεξιμένη, una ex nymphis matinis, à recipiendo dicta. Δέχομαι enim recipio dicitur.

Dexămĕnæ, plurali numero, Δεξάμεναι, Ambraciæ regiuncula est: ita dicta à Dexameno Meli filio, & Ambracia filia Phorbantis, qui Solis filius fuisse perhibetur. Autor Stephan.

Dexāri, Δέξαροι, Populi Chaonum Epiri, vicini propinqui, Stephanus.

Deximontani, Carmeniæ populi, dexterā ripam Cranii amnis accolentes. Autor Plin. lib. 6. cap. 23.

Dexiphanes, Pater Sostrati architecti, Stephanus in Pharo.

Dexippus, Δέξιππος, Orator Atheniensis fuit, sub Valeriano & Aureliano principibus. ¶ Fuit & alter hoc nomine medicus, patria Cous, discipulus Hippocratis. Autor Suidas.

D amne I.

Dīă, Δία, Insula est maris Ægæi, una Cycladum, distans à Delo XVII. M. pass. Alijs nominibus Naxos dicta, & Sicilia minor, & Dionysias à vini fertilitate. Autor Plin. lib. 4. cap. 12. In hac Liber pater Ariadnem à Theseo desertam, uxorem duxit: qua de causa etiam Baccho sacram esse volunt. Ovid. in Trist. Quā brevis æquoreis Dia feritur aquis. ¶ Est item Dia Thessaliæ urbs Acaico condita. Alia item Thraciæ, ad Athon montem

Tertia,

Tertia, Euboeæ. Quarta, insula juxta Scyllæum Peloponnesi promontorium, oppidum habens ejusdem nominis. Quinta, Lusitaniæ ad Oceanum. Sexta, Italiæ juxta Alpes. Septima, Scythiæ, circa Phasim. Octava, Cariæ. Nona, Bithyniæ juxta Portum. Autor Stephanus.

Diā, æ, dea nomen, quę apud Sicyonios & Phliasios colebatur: quæ eadem fuisse creditur cum Hebe juventutis dea, vide Strabonem lib. 8.

Diabitæ, Stephano, insulæ quatuor in mari Carpathio circa Rhodum, quas recenset Plin. lib. 5. cap. 31.

Diacopenē, es, Cappadociæ regio ad Halym fluvium. Strabo lib. 12.

Dicerā, tribus Atticæ Pallantis sedes, Steph.

Diades, nomen dedit Diadi urbi in Lycia, quam condidit, Stephanus.

Diadochi, Urbs est in Persia non procul ab Ctesiphonte, Stephan.

Diadumēnus. Quasi vittatus, diadematurque: quo nomine dictus est juvenis quidam speciosus, quē Polycletus ex ære expressit. Plin. li. 34. cap. 8. Polycletus Sicyonius, Ageladis discipulus, Diadumenum fecit mollitèr juvenem, centum talentis nobilitatum.

Diagoras. [Ger. Ein Gottloser Philosophus zu Athen der von seinem Gut nichts gehalten hat.] Nomē philosophi qui ἄθεος cognominatus est, quòd nullos deos esse putaret, mysteriaq; omnia ita contemneret, ut alios etiam ab iis averteret. Quare ab Atheniensibus pulsus est, qui talentum polliciti sunt iis qui eum interfecissent. Suidas. Hujus Diagoræ meminit Cicero lib. 1. de Natur. deor. Quid Diagoras, Atheos qui dictus est? posteaq; Theodorus: nōne aperte deorum naturam sustulerunt? ¶ Fuit & Diagoras quidam Rhodius, cujus meminit Gel. lib. 3. cap. 15. his verbis: Diagoras mesēnius adolescentes habuit unum pugilem: alterum pancratiastem: tertium ludæum, cosq; omnes vidit vincere, coronariq; eodem Olympiade: & quum eum ibi tres adulescentes complexi, coronis suis in caput patris positis, suaviarentur, quumq; populus gratulabundus flores undique in eum jaceret, ibi in stadio in spectante populo, in oculis atque in manibus filiorum animam efflavit. Hujus Diagoræ meminit Cicer. libro 1. Tusc. quæst.

Dialis, le, Flam. Quod Jovis est, quem Aulum vocant Græci. Unde nomen Dialis, Jovis ministerio assignatus à Numa Pompilio, ut docet Liv. lib. 1. ab Urbe. Græci etiam διὰ, pro ære pendebant, quo pacto nos etiam Jovis votabulo utimur. ¶ Unde Et adjectivū Subdialis, Cæl. Aur. id significans quod extra tectum sit aëri, & cœlo expositum. Plin. lib. 34. Ilia super terram ex dialibus petris cæditur hæc ex obrutis. Idem lib. 36. cap. 25. Subdialia pavimenta Græci invēnere id est, quę permanent sub dio. ¶ Dialem Consulem, Ἰδιόχρηστον ὕπατον, dixit Cicero pro Consule unus dies, ludens nimirum in voce ambigua, non secus ac si à die dialis diceretur. Unde celebratur illud Gnomicum in Carmine Olim Flamines, nunc Consules dicti sunt. Hujus compositū potest videri novendialis: de quo videbimus suo loco.

Diānē, Jovis filia ex Latona, eōdem cum Apolline partu edita. [Ἑκάεργος. Ger. Ein Treffer Latonæ und ein Schuetze Apollinis.] Eadem & Luna dicitur, sive quod noctu una: hoc est, sola & sine fratre luceat: sive quòd lumen à sole accipiat, quasi luce lucens aliena. [Ger. Der Mon.] Præterea & Noctiluca dicta est, sub quo nomine etiam templum in palatio dedicatum habuit. Hanc parturientes Junonis Lucinæ nomine invocabant: Junonem quidem appellantes à juvando: Lucinam verò quòd partum in lucem proferre putaretur. Virg. 4. Aeglog. Casta fave Lucina, tuus jam regnat Apollo. Græci Εἰλείθυιαν vocant. Alii Lucinam dictam putant quòd oculis & luci præsit: cæli à luce: quem Romæ in Esquiliis habebat. Eadem & Proserpina, Μεσσόη dicta est, & Dictynna: quarum appellationū rationē videsis suo loco. Apud inferos Horate dicitur, vel quòd bis centum victimis placetur, vel quòd centum annos errare faciat insepultos. Dicta est & Pergæa Μεσσόη, à Perga Pamphyliæ oppido, in quo templū habet insigne. Plures tamen Dianas fuisse Cicero libro ultimo de Natura deorum scribit: sed illa nominatissima est quæ eodem partu cū Apolline ex Jove & Latona nata est. Hanc ob virginitatis amorem ferunt hominum consortia fugisse: & ut à se libidinis pruritum amoveret, Cynthum & Taygetum Lacedæmonis montes, & Erymanthum Arcadiæ silvas incoluisse, paucarū virginum comitatu contentā. Arcum ferebat & pharetram, fasciculos semper in humeris, & cornicem indutā. Ob hanc causam sylvarum & nemorum dea putabatur. Dicta est Trivia à trivio signorum, ubi ejus simulachrum abditum erat, quod occiso Thoante Taurice regionis rege ab Iphigenia Agamemnonis filia in Italiam delatum est. Laudatissimum templum habuit apud Ephesios: aliud item in Taurica regione, ubi carne tantum humana lætabatur. De hac Lucan. lib. 6: Et Tauroscythica non mitior ara Dianæ. ¶ Dianam autem dictam putant, quasi Jovinianam, Διὸς θυγατέρα: fuit enim (ut jam diximus) Jovis filia ex Latona.

Diānium, Vulgò Denia. Oppidum est Hispaniæ Tarraconēsis in ora maris Balearici. Ptolemæus inter Edetanorum oppida enumerat. lib. 2. cap. 6.

Diaphānes, Luvius est Siciliæ, ea in parte qua Syrā contermina est: ita dictus ab aquæ perspicuitate. Vide Plin. lib. 5. cap. 27.

Dias, Sophista Ephesius Philippi Macedonis tempore commemoratur à Philostrato.

Dias, adis, Lyciæ oppidum à Diade quondam conditum, à quo & nomen accepit. Autor Stephanus.

Diburrades Sicyonius, teste Plin. lib. 35. cap. 2. primus Corinthi figulus fuit, qui ex creta vasa cœpit confictare, & extremis imbricibus tegularum personas imponere.

Dicæi, Vrbs Macedoniæ in Thermaico sinu, à Dicæo Neptuni filio. Autor Plin. lib. 4. cap. 10.

Dicæarchīa, Vrbs olim celeberrima in ora Lucaniæ, quæ nunc Puteoli, quòd ea civitas quondam justissimè regebatur. Nam Græci δίκαιον jultum vocant, ἀρχὴ principatum. Sunt qui Dicarchiam vocant hanc urbem per quatuor syllabas. Vnde & possessivum Dicarchæus apud Sidonium Apollinarem legitur. Nanq. Dicarchęæ translatus pulvis arenæ. Loquitur illic de pulvere Puteolano, qui in aspergendis Palæstritarum corporibus primam laudem habebat.

Dicæarchus, Philosophus fuit Siculus, ex Messana civitate, Aristotelis auditor, Philosophus, Orator & Geometra. Scripsit de Republica Spartiatarum, quem librum quotannis prælegere in loco publico cautum erat, juvenesq; audiendi convenire. Hic opinatus est hominum exordium nullum exstitisse, tanquam semper fuerit humanum genus. Composuit tres libros, in quibus scribit animam nihil aliud esse quàm vim quandam atq; potentiam æquabiliter fusam, tàm in corporibus brutorum quàm hominum, eamq; à corpore credebat esse inseparabilem, & una cum corpore interire. ¶ Fuit item alter Lacedæmonius grammaticus, Aristarchi auditor. Suidas.

Dicæogenes, Poeta, scripsit Tragœdias & Dithyrambos. Autor Suidas.

Dicte, Teste Ptolem. lib. 3. Mons est Cretæ sic dictus à Dicte nympha quæ in eo colebatur.

Dictæus, a, um, Cretensis. Virg. 4. Georg. Dictæo cœli regem pavere sub antro.

Dictynna, gen. prod. Cognomen est Dianæ. Scribit Diodorus lib. 5. Dictynnam ex Jove genitam, in Creta cōsuetudine Dianæ familiarissimè usam esse, quæres causam præbuit ut quidam Dictynnam, Dianamq; eandem esse existimarent. Callimachus ait: Dictynnam à retibus piscatoriis (quæ δίκτυα dicunt) denominatam, incta quæ fugiens evaserit violentiam Minois regis cæ libidinis causa insequentis. Alii à rete sylvestribus venatoriis ita dictam volūt, quorum usum prima tradidisse. Vide ea quæ suprà annotavimus in dictione BRITOMARTVS.

Dictynnæum, Templum in monte Cretæ, cui nomen est Titrus: cujus meminit Strabo lib. 10.

Dictys, Vnus ex Centauris fuit Pirithoi manu interfectus, ut est videre apud Ovid. li. 12. Metam. ¶ Fuit etiā hoc nomine historicus Cretensis, qui cum Idomeneo rege Cretæ ad expeditionem Trojanam profectus, totum illud bellum Phœnicum lingua conscripsit. ¶ Fuit & Dictys piscator quidam qui Perseum educavit, de quo Stat. lib. 2. Fluctivagus volutrē comebat Perseа Dictys.

Didia lex. [Ger. Ein Gesatz das zu Rom gemacht worden/ in welchem man alle überflüssige Köstlichkeit den Mannspersonen durch das gantz Welttheil zu verbieten gesuchet hat.] A Iacobo Dido nominata, A Macrob. lib. 3. cap. 17. inter leges sumptuarias numeratur, quę post Fannianam legem duodevigintì annos requieta est, cujus ferendæ duplex ratio fuit. Prima, ut nō sola civitas Romana, sed universa Italia lege sumptuaria teneretur. Secunda, ut non modò qui convivia majore sumptu fecissent, sed etiam qui ad ea vocati essent, atq; omninò interfuissent, pœna legis tenerentur.

Dido, Filia fuit Belī Tyriorum regis, quæ primò nupta Sichæo Herculis sacerdoti: postea fuit quum Pygmalion Elissæ frater, thesauris ejus inhiās, ante aram obtruncasset, illa in somnis monita, cū iis quibus Pygmalionē invisum esse sciebat, relictis clàm thesauris navim conscendit, & in eam Africæ partem, quæ Zeugitana appellata est, delata: tantum sibi solum emit, quantum taurino corio posset circūdare. Quo in loco quum rerum in tenuissimas partes cisecuisset, locumque satis amplum complexa esset, urbem condidit, quam Carthaginē appellavit, arcemq; in medio urbis, quam à corio bubulo Byrsam vocavit. Deinde quum finibus Gentis

Rex nuptias eius ambiret, recusantemq; vi, armisq; cogeret, sibi ipsi manus intulit, præferens nimirum honesta morte accumbere quam pristini lecti iura, secundis nuptiis polluere. [Ger. Ein Todter soll der Königin Tyre, welcher sie Stets Carthago soll erbauen helffe.] Virg. lib. 1. & 4. Aen. fabulatur Aeneæ capta Troia à patria profugum, vi tempestatis Carthaginē fuisse delatum, Elisamq; amore eius captam, quū præter ipsam deferretur, mortem sibi conscivisse. Quę tamen tes gravissimorum Historicorum fide facile refellitur, qui Carthaginem tradunt septuagesimo demum anno post Romam conditam ab Elisa conditę cepisse. Ab Aenea verò in Italiam adventu usque ad Vrbem conditam numerantur anni amplius quàm trecenti, quibus Albæ regnatū est. Hac de re extat elegans apud Auctorem Epigramma, quo illa se ab impudicitię nota vindicat, monens lectorē, ut de moribus suis incorruptis potiùs Historicorum monumentis, quàm Poëtarum fabulis fidem adhibeat. Hæc proprio nomine Elisa dicta fuit. Dido autē cognominata fuit à rerum gestarum magnitudine, quasi virago.

Dídymāon, δίδυμαον, Insignis faber ferrarius fuit, cujus meminit Virgil. lib. 5 Aen. Et clypeum effert juxta, Didymaonis artes, Neptuni sacro Danais de poste retusum.

Dídyme, es, pen. corr. δίδυμη, Insula in mari Siculo, una est Aeolia. Pomp. Mela, lib. 2.

Didýmeus, δίδυμεύς, Apollo dictus est, quòd geminā speciem sui nummis præferat. Ex uno enim fonte lucis, geminō sydere spatia diei & noctis illustrat: inter diu per scipsum lumen præbens: noctu verò lunam illuminans. Vnde & Romani (ut inquit Macrobius) Solē Didymæi Apollinis appellatione venerantur. ¶ Dictum est & Didymæum templum Apollini dicatum apud Miletum, quod primus oraculum Branchidarum (ut autor est Plin.) appellatum est. De quo templo sic scribit Strabo lib. 4. Post Potidæum Milesium est oraculum Apollinis Didymæo sacrum apud Branchidas, ad decem & octo stadia ascendenti. Id à Xerxe incensum est, quemadmodū cætera templa omnia, Ephesio excepto. Postea Milesii templū cōstruxerunt omnium maximum, quod propter magnitudinem remanlit sine tecto, variis antiquārum armorum donis sumptuosissimè honoratum.

Didymus. Vide in APPELL.

Digeri, δίγερι, populi Thraciæ, Steph.

Diglíto, appellatur Tygris Euxinus, ubi tardior fuit: hoc est, ut aiunt, ad Medorum fines. Autor Plin. lib. 6 cap. 27.

Dīŏvis, Iuppiter appellatus est. Vide DIESPITER.

Dynāmēne, es, Δυναμήνη, Nympha marina, Nerei & Doridos filia: ita dicta ab eo, quòd in mari plurimū polleat. Heliodus in Theogon. Δυναμήνη Νηρεΐδος καὶ Δωρίδος.

Dinarchus, Δινάρχος, Corinthi civis nomen est, apud Plutarchum, qui Polyperchontis fraude fuit interemptus.

Dindryme, Vrbs Macedoniæ, Δίνδρυμα, Steph.

Dindýmenē, Δινδυμήνη, & Dindyme, dicitur Cybele, quòd in Dindymo Phrygiæ monte ejus sacra fierent. Mart. lib. 8: Nouper mystica sacra Dindymenes lustat Gellia.

Dindýmus, pen. cor. Δίνδυμος, in singulari masc. gen. in plurali neut. Iuga sunt montis loca Phrygiæ, matri Deum dicata. Propert. Dindymus & sacrę fabricata invēta Cybelæ. Virgil. 9 Aen. O' vetuæ Phrygiæ (neq; enim Phryges) ite per alta Dindyma, ubi assuetis biforem dat tibia cantum.

Dinŏcrātes, Δινοκράτης, Messenius fuit, lasciva, luxuria, vitęq; incontinentia infignis: cui tamen aliqui in arduis negotiis insipiendis non defecit animus. Hinc quum quodam die in militarem nostem produxisset convivium, habitusq; muliebri sumpto, coram convivis saltasset: postero die adiit Q. Flaminium, penes quem tum summa potestas erat, ostendens, si sibi daretur præsidium, posse se Messanam ad defectionem solicitare. Admiratus Flaminius in hominem tam effœminato tantā audaciā: De his (inquit) posteā videbimus. Te verò miror una tractare, saltare, & mulierem mentiri posse, quum rem tantam animo audeas concipere.

Dióbulum, Διόβολον, oppidum prope Pontum, Steph.

Diochites, Διοχίτης, vicus Aegypti, in quo sepultus est Osiris, Stephan.

Diŏcles, Διοκλῆς, Atheniensis, antiquæ Comœdiæ scriptor, cujus fabulas nonnullas commemorat Athenæus. ¶ Diocles item medicus Carystius, Darii, Hydaspis tempore, qui & cōmentarios quosdam de re medica scriptos reliquit.

Diocles, Orsilochi filius, teste Hom. habitavit in Phæra, loco insigni.

Diocletiæ, [Pol Διοκλεῖαι.] Quid sint dies festi indicat Ammianus Marcellinus lib. 23: Exploratis novissimis rebus, luxuq; adjumento militari marcente, adhibitis festi ritibus paucis, quos dioctonitas appellant. Iulius Capitolinus in Antonio philosopho: Armavit & Dioctonitas.

Diodoris, pen. prod. Διόδωρις, cognomento Chronus, Dialecticus ex Iasso Asiæ civitate fuit, ut Strabo eū autor lib. 14. qui Platonis tempore Euclidem audivit. Dictus Chronus ab Apollonio Chrono cujus præceptore, cujus ut famam obscuravit, ita & cognomen usurpavit. Dialecticus etiam appellatus, quòd (ut ait Laertius) primus involutam dissērēdi genus invenerit. Hic apud Ptolemæum Sotērem commorans, quum aliquando inter epulas à Stilpone sermones quosdam dialecticos propositos, extemplo nequivisset exolvere, & obid à rege per jurgium Chronus appellatus esset, convivium deiecit, ac edito per eorum super ea propositione libro, ex animi mœrore extinctus est. Autor Diogenes Laertius. ¶ Fuit item Diodorus qui dā Stoicus philosophus, utroq; lumine orbus, cujus sic meminit Cic. in Bruto: Etam cum Stoico Diodoro, qui quū habitasset apud me, cū Quinto vixisset, nuper est domi meæ mortuus, à quo cùm aliis rebus, tùm studiosissimè in dialectica exercebar. ¶ Diodorus Comicus poëta, cujus Comœdiæ edita exercebat. ¶ Diodorus Alexandrinus, filius Pollionis philosophi cius, qui cōposuit Dictionarium Atticū. Floruit Adriani tēporibus. Suidas. ¶ Diodorus præterea Dianæ è Lydia Tiberii tempore Strabo cōmemorat, ambos oratores. Præterea fuit & Diodorus Siculus nobilissimus historicus, qui variam historiā libris quadraginta cōscriptit, quā bibliothecā nominavit. Florint Augusti temporibus. ¶ Diodorus Tarsensis, præsul, cujus meminit Hieronymus, & Suidas.

Diógĕnes, pen. corr. Διογένης. Ger. Ein vermaledeyter unflätiger Philosophus zu Athen welcher in einē faß daheim war, und dasselb hin und her rolet wie er wolt.] Nomen philosophi Cinici celeberrimi Antisthenis discipuli, de quo scribitur, quòd quum Antisthenes nullum discipulorum reciperet, & perseverantē Diogenem removere non posset, novissimè clava minatus est, nisi abiret. Cui ille subjecisse dicitur caput, atq; dixisse: Nullus tā durus baculus erit qui me à tuo possit obsequio separare. Vtebatur Diogenes pallio lo duplici propter frigus, pērā pro cellario habuit, lecumq; portabat clavā ob corpusculi fragilitatem, quæ jam senectute membra sustinere solitus erat. Σαπρόσωμος (ut ait Hieronymus) hoc est, in diem vivens vulgò appellatus est, quòd omnem abjecta solicitudine cibum suum in singulos dies emendicare. Habitavit autem in porticum vestibulis, & porticibus civitatum quumq; se contorqueret dolio, volubilem se habere domū jactabatur, & se cum temporibus immutante: frigore enim, os dolii vertebat in Meridiem: æstate ad Septentrionem: & utcunq; sol se inclinaverat, Diogenis prætorium vertebatur. Ferunt accedentem Alexandrum rogasse ne sibi apricanti à sole obstaret. Obiit fermè nonagenarius. Hic (ut autor est Cic. lib. 1. Tusc.) jussit cadaver suum inhumatum abire, quærentibusq; amicis, volucribusne & feris corpus suum dilaniandum vellet relinqui: Minimè, inquit, sed bacillum apud me, quo illas abigam, ponite: et irridens nimirum amicorum præpostcram curam, qui tantopere de humatione cadaveris omnis sensus experti erāt solliciti: quasi magnopere cadaveri omnis sensus experti erāt solliciti: quasi magnopere cadaveri omnis sensus experti erāt solliciti: quasi magnopere cadaveri

facios ob peremptum regem in aves Diomedeas, vel sic Græci vocant, heroidas mutatos. Horat. lib. 1. Serm. Qui locus a torti Diomedis cognomine olim, &c. ¶ Diomedes alter rex Thraciæ, quidam equos suos humana carne alueret in Tyrida oppido truculentus, ab Hercule equis ipsis ad devorandū objectus est. Ovid. in libro Ibin. Vtque Therei quondā præsepia regis Fecerunt dapibus sanguinolenta suis. Idem 9. Metam. Quid quum Thraces equos humano sanguine pingues, &c. ¶ Fuit & Diomedes grammaticus multi ingenii vir.

Diomedeæ insulæ, *Διομήδειοι νῆσοι*, duæ è regione Gargani sunt: quarū altera habitatores habet: altera deserta est, ubi dispariisse aiūt Diomedē, & socios ejus ob dolorē in aves cōversos, quæ ob id Diomedeæ vocitatæ sunt. Has Isola Cataractas appellat. Dentes eis esse dicuntur, oculi igneo colore, cætero corpore candidæ sunt, quæ in sola Diomedea insula visuntur. Vocem edunt simlem pueris vagientibus. Solem ferrenō possunt, noctuq; pisces venantur, eorum pinguedo morbis frigidis maxime salutaris. Vide Plin. lib. 10.

Diomedei campi, *Διομήδεια πεδία*, vocati sunt in Apulia, qui in divisione regni, quam cum Dauno fecisse dicitur, Diomedi cesserunt.

Diomīā, *Διομία*, *æ*, vel *Διόμη*, per omicron pars tribus Argeiadis: quod Hercules illic Coryci hospitio susceptus, Diomum filium amavit, Steph. vide CYNOSARGES.

Dion, *Δίων*, Nomē proprium Syracusani nobilis, qui adeō Platonem amavit, ut ei eidem totum traderet. Hic patriam asseruit in libertatem, expulso Dionysio tyranno. De quo Plutarchus refert, quòd quum Calippum, cui omnium sui maximè fideret, insidias sibi tendere accepisset, cum arguere passus nō est. Mori, *inquiens*, longè præstare quam vivere, ubi non hostes solùm, sed etiam amicos cavere oportuerit. ¶ Dion Cassius, patria Nicæus historicus, scripsit Romanam historiam libris LXXX. Præterea res gestas Trajani principis, vitā Arriani philosophi. Autor Suidas. ¶ Dion Prusieus, sophista & philosophus, cognomento Chrysostomus, prodibat in publicum amictus pelle leonis. Apud Trajanum plerunq; vixit, cujus familiaris fuit, eodemq; curru dignatus. Scripsit pro Homero cōtra Platonem libros XXII. De virtutibus Alexandri magni libros decem. Præterea Anemundus esset interiturus. De cunæ laudibus. De luctibus Herculis. Hæc Suidas.

Dionē, es, *Διώνη*, Vna ex nymphis, Oceani & Tethyos filia, (ut quidam perhibent) Veneris ex Iove mater. Vnde & Dionæa, *Διωναία* dicta est. Virg. 1. Aen. Sacra Dionææ matri divisq; ferebam. Et ibi Fece Dionæ processit Cæsaris astrum.

Dīōnē, *Διώνη*, Vrbs Cypri, Steph.

Dionysiā, *Διονυσία*, Vrbs Italiæ. Est & Dionysias, Steph.

Dionysias, *Διονυσιάς*, Insula est quam alter Naxum vocant, à vinearum fertilitate sic dicta. ¶ Zis & gemma, mistis nigro rubentibus maculis, quæ in aqua trita saporem vini facit, abstersa restituere existimatur. Plin. lib. 37. cap. 10.

Dionysopolis, *Διονυσόπολις*, civitas in Ponto, Graci, ægroi, prius dicta, ab aquarū defluxu quum verò postea Dionysii simulachrum è mari ad locum appulisset, nomen inde recepit. Sunt etiam Cranii regio quædā occidentalis sub imperio regis. Secunda est Parygiæ ab Attalo & Eumene condita, qui Dionysii simulachrum eo loco reperierunt. Tertia Indiæ quarta, Lybiæ quinta, Thraciæ. Stephanus, v. de ORYNOS.

Dionysiopolis, penult. cor. *Διονυσιούπολις* Stephano, Thraciæ urbs est, autore Plin. lib. 4. cap. 11. & Mela lib. 2.

Dionysius, *Διονύσιος*, Germ. Nachdem der Gott des Weins Bacchus Vng. Nachdem Gott, Bakkus.] Dictus est Bacchus: & Dionysia, *τὰ Διονύσια*, Bacchanalia, Bacchi festa. ¶ Fuit & hoc nomine philosophus Heracleotes, Zenonis Stoici auditor, qui quū tetano morbo laboraret, cruciaretur; cruciatu impatibili, succumbens dolori clamabat, falsa esse quæ à Zenone didicerat. Zeno enim, & Stoici hoc omnes habent dogma, dolorem scilicet nō esse malum, sed indifferentem. ¶ Fuerunt præterea hoc nomine duo Syracusanorū Tyranni, quorū superior quū Carthaginiensē prorā Sicilia expulisset: & bonam partem in arce Ithaliæ in domicilium recepisset, tandem à Carthaginiensibus superatus, fraude occiditur. ¶ Huic successit filius ejusdē nominis, qui quū civitatem Syracusanā cædibus replesset, expulsus est. Iterumq; receptus, quū crudeliorem se præstitisset, tertius extortis Corinthum in exilium profectus est: ubi in sordidi ludimū viri gerens desedit, in pupinis, lupanaribusq; residens, ut contemnendus magis, quàm metuendus videretur. Vnde proverbialis allegoria: Dionysius Corinthi *Διόνυσος ἐν Κορίνθῳ*, qua significamus aliquē è summa dignitate atq; imperio ad privatum, humilemq; redactum fortunam. Cicero Attic. lib. 9. Quintil. Orat. Inst. lib. 9. & Plutarchus: Nouissimè scholas magistrum professus, puerorum trivio docendorum quoniam vitis imperare nō poterat, sibi em pueris imperavit. Erat enim eruditus, utpote Platonis auditor olim. Interrogatus jam exul, quid è philosophia profuisset: Sapienter respondit. Vtque quo animo ferrem talem fortunæ mutationem. Regnavit hic annis triginta octo. Natalibus autor est, regiam Dionysii pulvere cinctam fuisse, propter eorum multitudinē qui geometricas in pulvere figuras describebant. Ambo tamen & pater & filius philosophi, Platonem præceptorem audierunt. ¶ Dionysius dialecticus, è Bithynia, commemoratur Strabone libro 12. ¶ Dionysius Corinthius, ut Suidas scribit: ut alii, Afer, ex Byzantio Africæ civitate, temporibus Augusti scripsit Geographiam versibus hexametris. ¶ Dionysius Alexandrinus Grammaticus, pervenit ad Trajani tempora, cujus bibliothecæ & epistolis præfuit: præceptorem habuit Chæremonem philosophum: cui in schola Alexandrina olim successit. Autor Suidas. ¶ Dionysius Milesius historicus, scripsit res Persicas, & quæ post Darium secuta sunt, aliaq; à Suida commemorata. Philostratus hunc inter sophistas annumerat, eumq; tradit, Adriano principi ob ingenium acceptum fuisse, à quo Satrapes factus, adscriptusq; inter equites. ¶ Dionysius Halicarnasseus, Augusti temporibus Romanam scripsit historiam, ut Suidas testatur: scripsit etiam de charactere dictionis antiquorū oratorum. Præterea de compositione orationis, & elocutione, quomodo liant Epithalamia, Epitaphia, Panegyrici, quę Theodorus Gaza in Latinam orationem convertit. ¶ Dionysius, Heracleonis filius, tyrannus apud Heracleam & Antiochiam regnavit, ut autor est Strabo lib. 12. ¶ Dionysius Arcopagita, Præsul Atheniensis, Pauli discipulus, ut scribitur in Actis Apostolorum, solus Paulo concionante è philosophis qui aderant, credidit. Hic quum esset in Aegypto, quò se disciplinæ causa contulerat, videretque eclipsim nulla ratione, quum Christus passus est unà cum Apollophane sophista præceptore suo dixit: Aut Deus naturæ patitur, aut machina hæc dissolvetur. Scripsit ad Timotheū præsulem Ephesi, de Divinis nominibus libros XII. de Hierarchia cœlesti, de cœlestibus ordinibus: præterea alia complura opuscula, ut autor est Suidas. ¶ Dionysius, Corinthiorum præsul sub M. & L. Antoninis, doctrina, sanctitateq; clarus, scripsit epistolas quasdam valdè laudatas, ut autor est Hieronymus. ¶ Dionysius, præsul Alexandrinus, Origenis discipulus, cujus opera memini Hieronymus.

Dionysius, [*Διόνυσος* Germ. Gestern, gestern, bin man zum Bacchus gehen hette. Pol. *Χθιζὰ μὲν ἐσπούδαζε βίον τὸν ἐπὶ τοῖσι πρώτοισι, ἐφ' ἡδονὴν καιρὸν, χθιζὰ δὲ βακχᾶν καιρὸς ἐγένετο.* Vng. *Gistern hatte er gute zeit gehabt, gistern hatte man zum Bacchus gehen wollen.* Arg. *Hodie dives appetebat, heri ebrietatem.*] Festa erant Athenis in honorē Dionysii instituta, quæ & Bacchanalia vocantur: idem enim Dionysius, qui & Bacchus. Ea erant duplicia: altera vetustiora, quorum sacra celebrata in Acropoli, (ubi antiquissimum erat Dionysii templum, quod in Limnis dicebatur) idq; duodecimo die mensis, quem ille *ἀνθεστηριῶνα* vocabant. Altera recentiora, quæ & Attyca *Διονύσια*, circa Bacchum: hæc est urbica, quæ in nova urbe celebrabantur, quæ sub Acropoli sita fuit.

Diophānēs, penult. cor. *Διοφάνης*, Nomen viri Bithyni, de quo Cælius. Diophanes Bithynus Vticensem totū Dionysii Punici Magonis interpretem, permulta dictatum volumina, lex epistolarum circumscripsit. ¶ Diophanes item Mitylenæus, Rhetor fuit inclytus, Gracchorū præceptor. Cicero in Bruto: Fuit Gracchus diligentia Corneliæ matris à puero doctus, & Græcis literis eruditus. Nam semper habuit exquisitos, è Græcia magistros, in eis jam adolescens Diophanem Mitylenæum Græcæ tempore illis disertissimum.

Diopœnus & Scyllis. Cretenses, antequā Cyrus apud Persas regnaret, Syriorum se continuere, quæ diu fuit officina omnium metallorum pictura, tum pseudoque marmori cluxerunt. Ex Plin. lib. 36. cap. 4.

Diōres, nomen proprium viri, quem Turnus interemit, apud Virg. lib. 12:

> Turnus equo dejectum Amycum fratremq; Diōrem,
> Congressus pedes, hunc venientem cuspide longa,
> Hunc mucrone ferit, cristisq; abscissa duorum
> Suspendit capita, & roranta sanguine portat.

Dioryctus, *Διώρυκτος*, locus est Acarnaniæ, trium stadiorū longitudine, ubi Leucadia insula olim opera accolarum à continenti fuit abscissa, eidemq; reddita venientium fluctu cōgerieni arenæ accumulantium. Autor Plin. lib. 4. cap. 1.

Dioryctus, nomē insulæ quæ est à continenti abscissa *διορυκτὸς*.

Dios Hieron, *Διὸς ἱερὸν*, id est, Jovis templum. Oppidulum est Ioniæ inter Lebedum & Colophonem, Steph.

Dioscōrīdes, *Διοσκορίδης*, Anazarbeus medicus, M. Antonii & Cleopatræ familiaris, cujus extant de Materia medica libri VI. Item de Lethali, veneni, eorumq; antidotis liber 1. De morsu canis rabidi, liber 1. De equis, quę morsus sive ictus venenatorū animalium sequuntur, liber 1. De eorum curatione, liber 1.

Dioscōrīus, *Διοσκόριος*, Myrcus Grammaticus, præfectus Prætorii Leonis Imperatoris, ac præceptor filiarū ejus. Autor Suidas.

Dioscoron, Insula, est in finibus Italiæ, è regione Lacinii promontorii;

montorii, x. M. pass. distans à continenti. Plin. lib. 5. cap. 10.

Dioscūri, Διόσκουροι, ἥμίθεοι, à Græcis dicuntur Castor & Pollux, quasi Iovis filii. Antiquitas credidit hos salutares esse navigantibus, si gemini apparerent (apparent autem ignis specie, antennæ aut malo insidentes) contrà tristes, si singuli apparerent. Διόσκουροι id est, Dioscuri, apud Græcos (inquit Cicero lib. 3. de Nat. deor.) multis modis nominantur. Primi tres qui appellantur Anaces, Athenis ex rege Iove antiquissimo & Proserpina nati, Trinopatreus, Eubuleus, Dionysius. Secundi Iove tertio nati ex Leda, Castor & Pollux. Tertii dicuntur à nonnullis Aleo & Melampus, Esmolus, Arreti filii, qui Pelope natus fuit. Hæc Cicer. ¶ Berosus qui Phœnicum linguam Phœnicem vocatus est, ante Trojana tempora historiam Phœnicum lingua exquisitissimè conscribens, prodit à Sedoch Dioscuros natos, aut Gabiros, aut Cabantes, aut Samothracas, quorum nati herbarum vires, & cantus ac medicinam invenerūt. Vide Eusebium lib. 1. de præp. Evang. cap. 7.

Dioscurĭas, Διοσκουριάς, Vrbs fuit in Colchide, nunc deserta, quondam adeò clara, ut nonnulli prodiderint, in eam trecentas nationes quæ dissimilibus linguis uterentur, descendisse, & postea à Romanis centum triginta interpretibus negotiationem ibi gestam fuisse. Autor Plin. lib. 6. cap. 5.

Dioscurum, Vicus in Libya est, ubi Dioscuri Paridem persecuti, Helenam rapuerunt, Steph.

Diospŏlis, Διόσπολις, Ægypti civitas, Hecatompylos quādoque dicta, ab Osiri & Iside condita. Sunt & aliæ Iovis aliis hoc nomine in Ægypto quatuor præter hæc pusillæ civitates. Stephanus etiam alias duas commemorat ejusdem nominis urbes, quarum alterum in Lydia, alterum in Palæstina collocat.

Diŏxippus, Διόξιππος, Nobilis athleta, quem Plin. libro 35. cap. 11. refert, citra pulverem ex Olympiis victoriam reportasse. ¶ Alius ejusdem nominis Poëta comicus, cujus fabulas commemorat Suidas. ¶ Alius miles Alexandri Magni, mira fortitudine, qui provocatus à Corrago militem Macedone, clava eum occidit. Autor Ælianus.

Diphĭlus, Δίφιλος, Poëta. Νεοφύτου πρόσωπον.] Architectus fuit, in perducendis ad finem operibus tardissimus: adeò ut locum fecerit proverbio: Diphilus Diphilo tardior. Cicer. ad Quint. Frat. lib. 3: Apud herum rectè erat in Manliano offendi Diphilum Diphilo tardiorem. Locus erat proverbio, quoties volumus significare aliquem natura tardum, magnum solitæ negligentiæ cumulum adjecisse.

Diphri, Δίφρι, Vrbs Phœnicum, Steph.

Dipnĭas, Δίπνιας, Vrbs Thessal. circa Larissam, ubi ajunt Apollinem primùm esse pransum, quum ex Tempe purgatus rediit. Stephan.

Diperinus, Scyllis frater, qui ambo, teste Plinio, in Creta insula geniti, etiamnum Medis imperantibus, priusq; quàm Cyrus in Persis regnare inciperet: hoc est, Olympiade circiter L. primi omnium marmore fulgendo inclaruêre. Primùm Sicyonem se contulêre, quę diu fuit officinarum omnium metallorum patria, ut ait Plin. lib. 36. cap. 4.

Dipœcē, Vrbs Arcad. æ, Steph.

Diplŏn, ontis. Fluvius est Ciliciæ ex Tauro profluens. Lucan. lib. 8. tantoq; videt Diplonta cadentem, &c.

Dirades, Διράδες, Pars tribus Leonidis, à Dirade quodam dicta, Steph.

Dirbæ, Δίρβαι, locus est Scythiæ, in quo Theos civitas est, si rectè legitur apud Stephanum.

Direcēus, cum æ diphthongo, Διρκαῖος. Dicitur Aonius, sive Thebanus. Nam pars Bœotiæ in qua fons est Dircę, Dircea cognominata est. Et apud Virgilium, Amphion Dircæus dictus est id est, Thebanus.

Dircē, Δίρκη, Nomen uxoris, Lyci Thebarum regis uxoris, quam ille duxerat repudiata Antiopa. Sed hæc veritus ne Antiopam revocaret, impetravit à marito ut posset illam in vinculis detinere. Antiopa verò tempore partus soluta gemellos quos ex Iove conceperat ut suprà dictū est, peperit, Amphionem videlicet & Zetum, qui postea Lycum interfecerunt. Dircen verò caudæ adornatu equi alligārūt. quæ diu ita per terrā raptata, tandem deorū commiseratione in fui nominis fontē conversa est, non procul à Thebis. Propertius lib. 3. Tu reddis pueris matrem, puerisq; trahendā Vinxerunt Dircen sub truci cornua bovis. Lucan. li. 3: Fœdata Cephisos aqua, Cadmeaq; Dirce. Ab hoc fonte Thebani dicti sunt Dircæi. ¶ Alia fuit Dirce Babylonia, quæ sua forma tumens quū Palladi convitiaretur, inter lavandum in piscem cōversa est. Ovid. lib. 4. Metam. Dircę quam vestam squamis velantibus artus Stagna Palæstini credunt colu isse figura.

Dircennă, Fons est gelidissimus in Hispania Tarraconensi, non procul à Bilbili. Martial. lib. 11. Avidam rigens Dircenna placabit sitim.

Dirę, Δίραι, Promontorium & urbs ejusdem nominis juxta Aethiopiam. Est & civitas Athenaiensium socia, Steph.

Dirys, Mons est Mauritaniæ, quem propter altitudinem, cœli columnam vocaverunt. Meminit hujus Plin. lib. 5. cap. 1, ubi Dyris scribitur per y Græcum.

Dirphys, Δίρφυς, Mons Euboeæ, ubi Dirphya Iuno colit, Steph.

Dis, ditis, Deus divitiarum, qui à Luciano claudus fingitur in accessu in recedendo autem alatus, quòd divitiæ longissimo tēpore parte, nisi cautè dispenses, quàm velocissime labantur. Πλούτων. Fingitur etiam cæcus, quòd nullo prorsus judicio indignissimum quemq; maximè opibus onerat, digniores præterit. ¶ Dis etiam creditur esse inferorum deus, quòd divitiæ ex intimis terræ visceribus effodiantur. Græcè πλοῦτων dicitur. ¶ Ponitur etiā Dis pro divite, πλούσιος. Terent. in Adelph. Dis quidem esses Demea, ac rem tuam constabilisses. Hinc Ditior & ditissimus. Cic. de Amic. Ditior mihi & affluentior, videtur esse vera amicitia. Idem Parad. Vt quisque, quod plurimi est, potitur, ita ditissimus habendus est.

Dithyrambus, Διθύραμβος. Vnus Thebani nomen, qui primus hymnos invenisse creditur, qui in honorem Bacchi solent decantari: à cujus nomine ipsi etiam hymni dithyrambi credūcantari appellati. Horat. lib. 4. Carm. Seu per audaces nova dithyrambos Verba devolvit, numerisq; fertur Lege solutis. Quāquam & ipse Bacchus Dithyrambus est cognominatus, διὰ τὸ δὶς θύρας βακχεύσασθαι, quòd per duas velati portas in vitam ascenderit. Bis enim natus creditur, ex utero matris Semeles, & femore Iovis. ¶ Hinc locus factus proverbio: Non est Dithyrambus ille bat aquam. οὐκ ἔστιν οὗτος διθύραμβος, οὐδὲ οἶνος. Non adest hilaritas, quum deest vinum. ¶ Sumptum & illud est à Poëtis dithyrambicis, qui Baccho afflatu, furebant. Minus habes mentis quàm dithyramborum poëtæ, διθυραμβοποιῶν ἐκφρονέστερος ἔχεις τὰς διανοίας. In stupidos ac furiosos torquebatur.

Dizeres. Vide ζῆρες, in Steph.

Dizērus, Δίζηρος, Vrbs Illyriæ: dicta nimirum διὰ τὸ δίζησθαι, τῶν ἀνθρώπων, quòd ille quæsita sit Medea, Steph.

D ante O.

Dŏbĕris, Δόβηρις, Vrbs Paeoniæ, Steph.

Docimeum, Δοκίμιον, Vrbs Phrygiæ, Steph. Vide SINADA & SYNNADA.

Doclea, Δόκλεια, Civitas mediterranea Dalmatiæ apud Ptolomæum li. 2 cap ult. ¶ Hujus incolæ dicti sunt Docleatæ, quorum meminit Plin. lib 3 cap. 22.

Dodonă, penult. prod. Δωδώνη, Civitas in Chaonia, regione Epiri, juxta quam propinquum erat nemus Iovi sacrum, quernum totum, ubi Iovis Dodonæi templum fuisse narratur, & in eo oraculum omnium quæ apud Græcos fuerunt vetustissimum. In hoc duas columbas consultantibus responsum dedisse quidam fabulantur, quarum altera Delphos, altera verò in Ammonis Iovis templum volavit: alii arbores ipsas vocales fuisse volunt, & consulentibus oracula edere solitas. ¶ Dictam autem volunt Dodonam à nympha quadam marina ejusdem nominis autore, ut alii placet, à Dodone quodam, Iovis & Europæ filio. Vide Stephanum.

Dŏdonæus, a, um, Δωδωναῖος, ut Dodonæus Iupiter, qui in Dodonæo templo colebatur. ¶ Item Dodonæum æs, δωδωναῖον χαλκεῖον, tintinnabuli quoddam genus dicitur, noctuq; continuò crepitans: unde & ad homines jusso loquationes proverbio trāsferri solent. Autonius: Nec Dodonæi cessat tinnitus ahenæ.

Dodonĭdes, Δωδωνίδες, Nymphæ (ut Pherecydes autor dicitur) Liben paris nutrices, à Dodona Epiri civitate. Hæ & Atlantides vocantur, quarum nomina sunt, Ambrosia, Eudōra, Pasithoë, Coronis, Plexaure, Pycho, Tyche.

Dodractum, Hiberniæ Vrbs, vulgò Dorsch.

Doeantes, Δοίαντες, Campus Phrygiæ. Aemonem enim & Doëantem fratres fuisse ajunt, à quibus Doëantium & Aemonium nemora dicta sunt, Steph.

Dolbă, Δόλβα, Vrbs Adiabenæ, Steph.

Dolichē, Δολιχή, Vulgò Kearo, Insula est XVII. M. passuum à Naxo distans, tamdem ipsa in longitudinem patens cum oppidis duobus, tertio amissis: quæ priùs Icaros dicebatur: unde nonnulli nomen manifestum putant per ῦ. quàm ab Icaro Dædali filio. Ea etiam Macris, & Ichthyoessa aliquando vocata est. Plin. lib. 4. cap. 12.

Dolichene, Δολιχηνή, Vrbs Comagenæ, Steph.

Dolichiste, Δολιχίστη, Ptolemæo, Insula est in mari Lycio, contra Chimæram promontorium, Plin. lib. 5. cap. 31.

Dŏlĭchnēs, Δολιχνῆς, Incolæ Cyani, aliàs Dolici, vel Dolioni, Steph. vide SCYMVS.

Dŏlon, Δόλων, Proprium nomen viri Trojani, egregia pecum pernicitate præditi, qui quum in castra Græcorum speculator missus esset, à Diomede & Vlysse deprehensus consilia Trojanorum spe conservandæ vitæ illis aperuit: quem tamen ut proditorem, falsa spe delusum occiderunt. Virgil. 12. Aeneid. Antiqui proles bello præclara Dolonis.

Dŏlonci, Δόλογκοι, Populi Thraciæ, ita dicti à Dolonco fratre Bithyni, Stephanus.

Dŏlŏpes,

Dŏlŏpēs, pen. cor. Δόλοπες, Populi Theſſaliæ, in extremis finibus Phthiotidis, quibus Peleus (cujus imperio parebant) Troiani belli tempore Phœnicem præpoſuit: ut ex Homeri ſententia refert Strabo, lib. 9. Virgil. lib. 2. Aen. - quis talia fando Myrmidonum, Dolopúmve, aut duri miles Vlyſſi Temperet à lachrymis? Plin. lib. 4. cap. 2: Dolopas in Aetolia cõſtituit.

Dolŏpēĭus, a, um, Valer. 1 Arg. - vidiſſe putãt Dolopeia hoſtia.

Domĭtus, Plures apud Romanos, Cn. Domitius, L. Domitius, Domitius Nero, Domitius Aenobarbus. Vide Suet. in Ner.

Domĭtii civitas, Δομίτιον πόλις, in Iſauria eſt. Steph.

Don, Δὼν, Flumen, à quo Dodonam aliqui dictam putant. Stephanus Dodona.

Donĕtēnus, Δονητηνός, Gens Meſſeniæ. Steph.

Dŏnūsĭa, Δονῦσα, Inſula parva Rhodum inter quam Dionyſius Apollodorus ex Naxo trajiciebat, quum Minoe pater eam perſequeretur. Vnde corruptum vocabulum videtur pro Dolichia. Stephanus.

Dŏnўsa, Δόνυσα, Inſula eſt in mari Aegeo, una Sporadum, cujus meminit Virgil. lib. 3. Aeneid. Linquimus Ortygiæ portus, pelagoque volamus, Bacchataque jugis Naxos, viridemque Donyſam.

Dŏrā, Δώρα, Inſula eſt in Perſico, Steph.

Dorcēus, ου, Δορκεύς, ab Ovidio 5. Metam. numeratur inter canes Actæonis. Inde (ſuperbi) ruunt: alii rapida velocius aura, Pamphagus, & Dorceus, & Oribatus, Arcades omnes.

Dorĭlēum, Δωρίλεον, Phrygiæ civitas, Steph.

Dorĭon, Δώριον, Oppidum eſt Peloponneſi juxta quod Thamyras citharœdus Muſas ad cantus certamen provocavit. Meminit hujus oppidi Plin. libro 4. cap. 5. Item Lucanus lib. 6. Pirleos, & Dorion ira Nobile Pæmidum. ¶ Eſt & ejuſdem nominis oppidum in Magneſia apud eundem, lib. 4. cap. 10. ¶ Tertium item in Ionia, minoris Aſiæ regione, apud eundem lib. 5. cap. 29.

Dōris, idis. [Δωρὶς. Germ. Ein Landſchafft in Griechenland.] Græciæ regio eſt juxta ſinum Maleacum, quæ à tergo habet Oetam montem, in qua tres Dori, vel Dorienſes, celebrium Dorum, Δωριῆς, appellantur. ¶ Inde denominatum Dorium: ut, lingua Dorica, qua regionis ejus populi utebantur. Dores ante Achivi dicebantur: poſtea Dores dicti à Doreo quodã (ut Placo autor eſt 3. de Legib.) qui ejus regionis canes reſtituit: aut (ut Servio placet) à Dorõ Neptuni filio: aut certe à Doride Oceani & Tethyos filia. Ab his originem traxerunt Aſiæ populi, in ora Cariæ, ad mare Carpathium, quorum regio etiam Doris appellata eſt.

Dorĭi, Δωριεῖς, & Dorienſes, ſive Dories Δωριῆς. Populi ſunt Achaiæ, ſic dicti à Doride regione Græciæ juxta Maleacum ſinum, cujus à tergo mons eſt Oeta. ¶ Sunt & ejuſdem nominis populi in Aſia Cariæ vicini, ad Carpathium mare, à ſuperioribus oriundi, quorum frequens eſt mentio apud Herodotum lib. 1.

Dōris, Δωρὶς, Nympha maris, Oceani & Tethyos filia, quæ Nereo fratri nupta, immenſam vim mannarum Nymphãrũ peperit, quæ à nomine patris Nereides appellatæ ſunt. ¶ Nõnnunquam pro ipſo mari. Virg. in Gallo: Sicubi quum fluctus ſubtexere cœperit Doris amara ſuã non intermiſcear undam.

Dorĭſcŏs, Δωρίσκος, Locus littoralis Thraciæ, ferè ex oppoſito Samothraciæ, a Doride nympha appellatus, cujus capacitatem Xerxes numeravit, aut potius demenſus eſt exercitus ſui multitudinem. Erat enim capax CXX. M. hominum. Autor Plin. lib. 4. cap. 11. & Herod. lib. 7.

Dōrĭsis, Luſitaniæ fluvius, ad quem portus eſt, & civitas, ut eſt apud Ptolemæum.

Dorŏcŏrētēs, Δωροκορῆται, Vrbs Galatarum Aquilonarium, Steph.

Dortĭum, Δόρτιον Ptolemæo cap. 9. libro 3. Moeſiæ ſuperioris urbs eſt, ad Danubium.

Dōrŭs, Δῶρος. Germ. Ein Sohn Neptuni, welcher in der Landſchafft Theſſalien gehauſet hat: welche hernach von ſeinem namen Doris iſt genennet worden.] Neptuni filius, qui in Doride Græciæ regione regnavit, à quo ipſi etiam populi, Dori appellari putantur, ut ait Servius in illud Virgil. 2 Aeneid. - juvat ire, & Dorica caſtra, Deſertosque, &c. ¶ Eſt etiam eo nomine urbs quædam Phœnices, apud Joſephum: cujus cives Dorite appellantur, teſte Stephano: qui in Caria ejuſdem nominis urbem collocat.

Dōrўclus, Δωρύκλος, Filius Priami, nothus, Vt ſcribit Homer. lib. 11. Iliad. quem Ajax interemit. ¶ Alter fuit Dorycius, frater Phinei regis Thraciæ, de quo Virg. lib. 3. Et Deriphĕ limaci conjunx longæva Dorycli. Et paulò pòſt: - non hæc Rhœteia, marte, Et Dorycli conjunx, &c.

Dōrўlæum Δωρύλαιον Stephano, teſte Plin. lib. 5. cap. 29. oppidum eſt Phrygiæ, non procul ab Hermi aurifeti fluminis fonte: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 29.

Dōrўlas, Δωρύλας, Nomen Naiadis cujuſdam potentiſſimi, unius ex iis qui Perſen in aula Cephei vim inferre conati, ab illo ſunt interfecti. Ovid. 5. Metam. Et Naiadum laci Dorylas dinumerat agri, Dives agri Dorylas: quo non poſſederat alter Fertilius, aut totidem tolerat farris aceryos. ¶ Eſt item Dorylas Centauri nomen, apud Ovid. 12. Metam.

Dōrўlaŭs, Δωρύλαος, Vir Cretenſis, rei militaris peritiſſimus, & Methridati cognomento Evergetæ magna familiaritate deditus: cujus res geſtas vide apud Strabonem lib. 10.

Dorylus, Vnus ex Centauris.

Dōrium, Δώριον, Vrbs Theſſaliæ, in quam Guidii migrarunt, quorum regio Guidia vocatur, à Dotia Elari filiaſue dicta, vel à Dotide vel Dotho, Steph.

D ante R.

Drăhēcĭus, Δρᾳκήϊος, Thraciæ regiuncula, Steph.

Dracæna, Δρακαινα cum diphth. Draconis fœmina, quæ Draco dici quoq; poteſt.

Drăco, [Δράκων. Ger. Ein rauher Geſetzgeber der Athenienſer.] Antiquiſſimus Athenienſium legislator, cujus leges Solon, præterquam quæ de cæde erant conſcriptæ, abrogandas curavit, propter levitatem. Nam una omnibus pœna conſcripta erat, ut etiam qui delitiæ damnati eſſent, aut qui olera furripuiſſent, capite plecterentur. Ob quam cauſam Demades dicere ſolebat: Draconem non atramento, ſed ſanguine legeſſe ſcripſiſſe. Vide Gell. lib. 11. cap. 18.

Dracŏnigĕnæ Δρακονιγενῆς. Ex dracone geniti: quo ejecto à Perſis nocantur Thebani, Bœotiæ populi: propterea quòd qui Cadmo in ea urbe ædificanda adjutores fuerunt, ex iis draconis dentibus nati ferantur. Ovid. 3. Metam.

Dracōnis insula, Δρακοντος νῆσος, in Libya eſt, Steph.

Dracōnum Δρακόντων, mons & civitas in Icaria insula, Steph.

Dracus, Achæorum dux, à L. Munio Romanorũ duce victus. Ejus rei Liv. lib. 32: Cum Achæis (inquit) qui in auxilio Bœotius & Chalcidenſes habebant, Quint. Cecil. Metellus ad Thermopylas bello conſlixit: quibus victis, dux eorum Critolaus, veneno ſibi mortem conſcivit. In cujus locum Dracus, Achaicarum primus autor, ab Achais dux creatus, ad Iſthmon à L. Mummio conſule victus eſt. Hæc Liv. lib. 32.

Drăgmus, Δράγμος, Vrbs Cretæ, Steph.

Drances, Δρᾶγκες, Orator Latini regis, infeſtiſſimus Turno Rutulorum regi, ut eſt videre apud Maronem lib. 11. Tum Drances idem infenſus, &c.

Drangæ Δράγγαι, populi ſunt Perſiæ, unde fœminino Drangis, Δράγγις, & regio Drangiana, Δραγγιανή, Steph.

Drangiana, Δραγγιανή, Provincia in Aſia majori, quam Ptolemæus ab Occaſu & Septentrione Aria & Bagao monte terminat: ab Oriente Arachoſia. Vide plura lib. 6. cap. 19.

Drĭŭsæ, Thraciæ populi ſunt, qui poſtquam recenſent naturam ſuorum calamitatum deflent, commemorantes omnia mala quæ vitam ingreſſos neceſſe eſt perpeti: contrà autem, de his quorum exequias ſumma celebrant alacritate, gratulantes ibi quòd tot malorum myriadibus ſemel ſint defuncti. Autor Herodotus.

Drĕpănă, Δρέπανα, Vrbs Lyciæ. Et Drepana in plurali numero, urbs Siciliæ, Steph.

Drĕpănē Δρέπανη, Phœnicia. ¶ Eſt etiam Drepane in Bithynia juxta Aſtacenum ſinum: item mons Aethiopiæ. Bubvenicam ſic dictam ajunt, à falce Saturni. Steph. ¶ Drepanis. Arift. [Δρεπανὶς. Pol. Morskie zatoke.] In mundo maritimi. Plinius lib. 10. cap. 30. & lib. 30. cap. 4. Item lib. 11. cap. 47. Vide Hirundo in APPELL.

Drepanum, Δρέπανον, Vrbs Libyæ: ſunt & duæ inſulæ circa Lebinthum, Stephan.

Drĕpănum, pro corr. [Δρέπανον. Germ. Ein Stadt in Sicilien nicht gar fern von dem Vorgebirg Lilybæo, iſt jetzt Trapano.] Vrbs eſt Siciliæ trans Lilybæum promontorium, non procul à Monte Erycino dicta à curvo ſui inſtar falcis. Δρέπανον enim falx dicitur: vel ab eo quòd Saturnus amputatis virilibus patris, illuc falcem projecerit. Ovid. lib. 3 Faſt. Quique locis curvæ nomina falcis habet. Virgil. 3. Aen. Hinc Drepani portus, & illætabilis ora. Accepit, &c.

Dresdă, Vrbs Myſiæ, Vulgo Dreſen.

Dresĭa, Δρεσία, Vrbs Phrygiæ, Steph.

Drilon, Δρίλων, Fluvius eſt Dalmatiæ, ex Scardonio monte oriundus trahens, circa medium ſuperioris Myſiæ. Vide Ptolemæ. lib. 2. cap. 17. & Plin. lib. 3. cap. 22.

Drilonĭus, Δριλώνιος, Vrbs magna, ultima Celticarum, Steph.

Drongilon, Δρόγγιλον, regiuncula Theſſaliæ, Steph.

Druentĭa, æ, Fluvius provinciæ Narbonenſis, in Rhodanum influens. Plin. lib. 3. cap. 4.

Druſilla, filia Herodis Agrippæ, quæ interfecit Jacobũ Act. 12. Soror Agrippæ poſtea regis Judææ, uxor Felicis præſidis Judææ. Act. 24. Joſeph. lib. 20. cap. 9.

Druſŏmăgus, [Δρουσόμαγος. Germ. Remmingen.] Rhætorum oppidum eſt apud Ptolemæum, lib. 2. cap. 12.

Druſĭs,

Drusus, Vir Romanus, genere & eloquentia magnus, sed ambitiosus, & superbus. Catonis avus, de quo sic Cic. 4. de finib. Conferam autem avum, avum tuum Drusum cum Catone tuo: ferè æquali. Ad hos unus magnificentissimè dedit. Quæ tot in Alia nullis insignibus uti voluit, nequid ipse esset insignius: Tribunus plebis, Latinis civitatem, pleraq; agros, Equitibus curiam, Senatui judicia permisit. ¶ Fuit & ante hunc M. Livius Drusus, cognomento Salinator, qui urbi cum C. Nerone collegato in Consulatu Aserubalem vicit. Virg. 6. Aen. Quem Decios, Drusosq; protul, &c. ¶ Drusus item alius Ciceronis fodalis, de quo 1. de Nat. deor. sic scribit: Cur fodalis meus præfectus dom. suæ Drusus, &c. ¶ Fuit & hoc nomine Livia Augustæ filius, qui in Germania periit: de cujus morte extat Ovidii carmen consolatorium ad Liviam matrem.

Dryas, Filius Hippolochi, & pater Lycurgi, qui in bello Thebano Eteocli partes secutus, quum in pugna Pothenopæum Echecleidæ vulnerasset, à Diana tagittis occisus est. Scitum: Hoc vindicandum Dryantæ movet, &c.

Dryades, [Gall. Waldgöttin.] Nymphæ sylvarū præsidentes, à Græco nomine sic dictæ, quod quævis propriè quercū significet. Ceterum tametsi ceperint tum pro quovis arbore. Virg. 1. Georg. Ferte simul Faunique pedem, Dryadesque puellæ. Hamadryades autem dicuntur singularum arborum nymphæ, quæ cū natæ, tum & occidere dicuntur: cujusmodi delatrix Ovid. lib. 8. Metam. quercus annosa ab Erisichthone furtivis interempta.

Dryantides, Dicitus est Lycurgus Thraciæ rex, à patre Dryante. Ovid. in Ibin. Vegue Dryantiadæ Rhodopeia regna tenentis.

Dryidæ, [Ger. Die weisen und gaistlichen bey den alten Galliern.] sive Druidæ, sive etiam Druides, dicti sunt Gallorum sacerdotes, qui de rebus gentis controversiis constituebant. Nomen habere creduntur a dictione δρῦς, quæ olim quævis arborem: hodie vero peculiariter quercum significat, cujus arborum: hodie vero peculiariter quercum significat, cujus arborum maximè lucis versabantur. Plin. lib. 16. cap. 44. Nihil habent priscæ illi Galliarum appellant magos, &c. Cæs. lib. 6. bell. Gall. De deorum rebus divinis inter sese, sacrificia publica ac privata procurant, religiones interpretantur. Ad hos adolescentium numerus disciplinæ causa concurrit, magnoque sunt apud eos honore: nam fere de omnibus controversiis publicis, privatisque constituunt. Si quod est admissum facinus, si cædes facta, si de hæreditate, de finibus controversia est, iidem decernunt, præmia, pœnasq; constituunt. Vide de his plura apud Cæsarem, quæ hic brevitatis causa omittimus. Hanc religionem (inquit Suetonius) sub Augusto interdictam, Claudius imperator quia nimis pertinax abolevit. Pro iisdem etiam dicimus Druides, Druidū, per tertiam declinationem. Cæsar bell. Gall. lib. 6. Sed de his duobus generibus alterum est Druidum, alterum Equitum. Et paulò pòst: His autem omnibus Druidibus præest unus, qui summā inter eos habet auctoritatem.

Dryæ, vicus, πανσανίας, procul à Pontica Trapezunte, Stephan.

Dryme, Vibs Libyæ, Steph.

Drymia, Vrbs Phocidis, Steph.

Drymussa, Insula Ioniæ, Steph.

Drymodis, Peloponnesi regio mediterranea, postea Pelasgia, & novissimè Arcadia dicta. Paus. lib. 4. cap. 6.

Dryope, vel, urbs circa Hæmoniā: Dryopes autē circa Oetam, a Dryope Eurypyli filia dicti sunt, Steph.

Dryopes, Populi Epirotici, de quibus Strabo lib. 8. & 11. Virgil. 4. Æneid. Cretesque, Dryopesque fremunt, pictiq; Agathyrsi.

Dryopia, regio Dryopum circa Trachinam, Stephan. Vide CYLLENVS.

Drys, Vibs Thraciæ, & alia Oenotrorum: item vicus Lyciæ circa Arum fluvium, Steph.

Dryssus, vir Trojanus apud Homerum in Iliade.

Dryussa, Samos olim dicta est, Steph.

D ante V.

Dubis, Galliæ fluvius, Velaunionem Sequanorum oppidum medium secans, Dolamēque alluens. [German. Der Dub / ist ein fluß in Burgund / fleußt gen Chalon vnd Doll / heißt jetzt le Doux.] Meminit ejus Cæsar, lib. 1. bell. Gall. A' nonnullis Aldua fluvius appellatur.

Dubitapes, fictor egregius, qui vasa ex rubra creta primus finxit.

Duellonam, Bellonam antiqui appellabant, teste Varrone lib. 4. de Lingua Latina.

Duerona, Vibs Cadurcorū in Gallia Aquitanica, apud Ptolemæum, lib. 2. cap. 8.

Duillius, sive ut a nō vocant) Duellius, Nomen civis Romani, qui primus Romæ navali certamine triumphavit. Is jam senex & trementi corpore, in quodam jurgio audivit exprobrari sibi os fœticum, & tristis se domum contulit. Quumque uxori quæstus esset quare non eum se monuisset, ut huic vitio mederetur: Fecissem, (inquit illa) nisi putassem omnibus viris tales olere. Cic. in Orat. Quid verò Ennius quàm quòd hominum etiam nomina contrahebant, quò essent aptiora numeris ut Duellium, bellum, & Duis, bis: sic Duellium cum qui Poenos classe devicit, Bellinos nominaverunt, quum superiores semper appellati essent Duellii.

Dulichium, Insula est in mari Ionio, non procul ab Ithaca, una ex iis quibus Ulysses imperabat. Virgil. 3. Aen. In medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos, Dulichiumque, Sameq; & Neritos arduus saxis.

Dulichius, a, um, Propertius: At quum Dulichias Pallas spectatur ad aras.

Dulopolis, [, Ger. Knechtstatt oder Knechtsgaugen.] id est, Servorum civitas, in Libya est. Alia Hieropolitum dicit, in qua omnis liber est. Ajunt & in Creta Dulopolin esse mille virorum. Est etiam parva regio in Aegypto hujusmodi nominis. Steph.

Dumatha, Vrbs Arabiæ, Steph.

Dumfurn, Ptolemæo urbs est Britanniæ, inter Austrum, & Occasum sita.

Dura, a [] Stephano, oppidum Mesopotamiæ, cujus incolæ dicuntur Durem, Ἀθηναῖοι.

Duram, Stephanus, Quidam putant esse nomen fluvii, circa quem gigantes turrim Babel fecerunt. Alii volunt esse campum. Unde est apud Danielem: In campo Duram statuit Nabuchodonosor statuam.

Duria, sive Dunas, Strabone, fluvius est Edetanorum, inter duo Tarraconensis Hispaniæ, Valentiam præterfluens, & in sinum Sucronēsem se exonerans. Plin. lib. 3. cap. 3. & Pomponius lib. 2. Salust. Turiam vocat, lib. 4. Historiarum: Inter leva morientium dextrum flumen Turia, quod Valentiam parvo intervallo præterfluit. Quam scripturæ rationem in Claudiano quoq; observavimus, qui sic habet: Fluvius & rolcis formosa Turia tuis Phocas, aliiq; nonnulli non incelebres Grammatici, omnes hac neutro genere efferendum contendunt, quemadmodum & Mulucha, pro Africæ fluvio. ¶ Est & alter ejusdem nominis fluvius in Iacete Occidentalis Hispaniæ, per Vettones, & Vaccæos in Oceanum influens, teste Strabone lib. 3. Ptolemæus lib. 2. cap. 6. Douam appellat. Plin. item libro 3. cap. 16. Dumas quos commemorat ex Apennino ortos, & in Padum influentes. Item alium in finibus Germaniæ, Suevos à Carnuntis dirimentem. lib. 4. cap. 12.

Durropus, Vrbs & regio Macedoniæ, Steph.

Durocortorum, Galliæ Belgicæ urbs est Rhemorum metropolis, apud Ptol. lib. 2. cap. 9.

Dusare, Scopulus & vertex altissimus Arabiæ: sic dictus a Dusario deo, qui apud Arabes & Dachatenos colitur. Gentile, Dusenus, Steph.

D ante Y.

Dymas, Virg. 2. Aen. Ipse Iphitus oblatam per Lunam Hypanimq; Dymantis, Item Dymam, tribus Dorensium, Steph.

, Dymbrius, Vide THYMBRIA.

Dyme, Vrbs Achaiæ ultima ad occasum, quam Antimachus Cauconidem a Cauconе furia cognominat, Steph.

Dynamenē, Vide in Dante lubi molè colloca am est.

Dyndasima, Vrbs Cariæ, Steph.

Dyrbari, Populi ad Bactros & Indiam pertinentes. Vide plura apud Steph.

Dyrrhachium, [Vulgò Durazzo. Germ. Ein Statt in Macedonien am Adriatischen Meer gelegen.] Vrbs est in ea parte Macedoniæ, quæ mari Adriatico incumbit, distans à Brundusio CCXX. M. pass. trajectu. Dictum autem volunt Dyrrhachium à nomine ejus qui urbi portū adjecit: nam antea Epidamnus vocabatur, teste Plinio lib. 3. cap. 23. Hanc urbem Cicero exilii sui tempore amicissimam expertus est, & officiosissimam, in qua & commoratus est, donec Senatus consulto revocaretur. Vide plura apud Steph. cui alia hujus nominis Laconicæ urbs est, una ex centum: & Illyriæ regio Dyrrhachia, cujus incolæ Dyrrachi & Dyrrachieni.

Dyspontium, Vrbs Pisæ, à Dyspontio Pelopis filio, Stephanus.

Dystus, Vrbs Euboeæ, Steph.

E

Aantes, Nomen proprium historici Cyziceni, qui fuit eadem ætate, qua Pygmalion in Oriente regnabat.

Eanthis, a veteribus dictus est, qui postea Janus, qui ineunti anno credebatur præsidere. Sæpē enim antiqui secundā vocalem protectā ut aiebant, quod & ipsum testatur Quint. lib. 1. cap. 6. Quidnon æquoq; loco fuit, ut Meuerva, & Leber, & Magester, &c.

Earinus,

E'dirnis pen. cor. ἐδίρνις, Adolescentis formosi nomen apud Martialem, à Veretro dictum, quod Græci ἔδιρν appellant.

Edro, onis, Promontorium Pyrenæi montis. Item oppidum Vasconum. Vtrusq; auctor Ptolemæus, lib. 2. cap. 6.

B ante D.

Ebion. Hæreticus tempore Traiani Imp. docuit Christum esse tantùm hominem ex Ioseph & Maria natum, & observationē cæremoniarum Moysi ad salutem necessariam esse.

Eboracum, Ἐβόρακον Ptolemæo, Britanniæ civitas est, quam illi sua lingua vocant Iorc.

Ebroc, Ἔβρωκ, Vrbs in Chananæa Iudææ, gentile Ebronius. Steph.

Ebrōn, Ἔβρων, mons Palæstinorum, haud longè à Gaza Syriæ civitate.

Ebrus. Vide HEBRVS.

E'budes, insulæ sunt quinq; numero, in Oceano Britannico angusto freto divisæ, quarum incolæ (ut scribit Solinus) lacte solum & piscibus vitam agunt. A Plinio Hæbudes dicuntur: a Stephano ἀΐβουδες, diphthongo non aspirata.

E'burā, Ἔβουρα Ptolemæo, Ἔβορα Stephano, oppidum est Hispaniæ Baticæ, cujus meminit & Plinius lib. 3. cap. 1.

Eburones. [Ἐβουρῶνες Hodie Lodewijc. Vulgò Liege. German. Lüttichers.] Populi Galliæ Belgicæ, qui per triennium multos ex Cæsaris exercitu trucidarunt.

Eburonices. Populi sunt inter Celtas Aulercos, Lexovios, & Vnellos, reliquosq; maritimis civitatibus vicini.

Eburum. Ἔβορον Ptolemæo, Moraviæ oppidum est. Germani vocant Ebrūng in Mæhren.

E'būsus, οὖσος, Vulgò Ἰβίζα, Insula est in mari Balearico altera Pityusarum, quibus animal noxium gignere. Plin. lib. 3. cap. 5. Ebusi terra fugat serpentes, Colubrisq; parit odio infesta omnibus, nisi Ebusitanam terram infrequentes. Habet hæc insula oppidum ejusdem nominis, à Phœnicibus (ut putatur) conditum, aut certè à Pœnis, qui à Phœnicibus originem duxerunt. Silius libro 3. Hamaque Ebusus Phœnissa movet, jamq; Arabus arma.

B ante C.

Ecmeda, sive potiùs Hecmeda, ἑκμήδη, apud Hom. lib. 11. Iliad. nomen est filiæ Antiphi, quæ capta Tecmessa, Aiacis prædam fuit.

Ecbatana, [ἐκβάτανα. Germ. Die Koͤnigliche Hauptſtatt in Media.] numero plurali, pen. corr. metropolis est Mediæ Magnæ, à Seleuco condita, teste Plin. lib. 6. cap. 14. Strabo lib. 11. Media in duas partes divisa, quarum alteram majorem vocant, cujus metropolis fuit Ecbatana civitas, & Medici imperii caput, nunc etiā Parthi Regia nuncupatur. Hujus urbis meminit & Cic. in Oratione pro Lege Manilia, de Mithridate loquens: Vsq; in Hispaniam (inquit) Ecbatanis legatos mittit ad eos duces quibuscum tum bellum gerebamus, quod & in ora Syriæ ejusdem nominis oppidum, in mōre situm, postea Carmelum appellatum cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 19.

E'chēmon, ἐχέμων, Priami filius, a Diomede occisus, Homer. Iliad. 5.

E'chēneus, per quatuor syllabas, & pen. prod. ἐχένηος, omniū Phæacum generosissimus, teste Homero lib. 7. Odyssææ.

Echetria, ἐχετρία. Vrbs Italiæ, Steph.

Echetla ἐχέτλα, Vrbs Siciliæ.

Echetra, ἐχέτρα, Vrbs Italiæ, Steph.

E'chidnādes. [ἐχιδνάδες. Ger. Zwo kleine Inſeln/gegen den Aſſaliſchen Acheloiſchen Mund gelegen/ da das Waſſer am allerſeichteſten iſt.] Exiguæ sunt insulæ, Acarnanicæ adjacentes, ex adverso ostii Achelōi fluminis, natæ ex arena & limo impetu Achelōi convecto, teste Plin. lib. 2. cap. 85. De Echinadibus pulchrè Thucyd. lib. 2. ubi de Acheloo Ovid. lib. Metam. 8. involutro fabulæ verum occultat, & ex Naiadibus factas insulas tradidit: quoniam hæ terræ fluvio adjectæ fuerunt. Statius lib. 2. Theb.

Turbidus objectas Acheloius Echinades exit. Lucanus: Cessus obliquat Echinades undis.

Seneca in Troiade decimat Echinas, æ, pen. prod. Quolibet vento faciles Echinæ. Lege Dulcinum in Steph. Qui etiam has insulas circa Actoliam esse scribit: & hoc nomen fortitas ab aspernitate, vel echinorum copia, vel Echino vate.

Echinon. Thraciæ urbs est ad Pegasæum sinum. Pomp. Mela lib. 2. in Thraciæ descriptione.

E'chinus, pen. prod. ἐχῖνος Stephano, Oppidum est Acarnaniæ, nō procul ab ostio Achelōi, quod Echinadibus insulis nomen fecisse putatur. [Ger. Ein Stadt nahe bey den zwey Inſeln Achelōi gelegen.] Meminit hujus oppidi Plin. lib. 4. cap. 1. q. Est item Echinus, oppidum in ora Phthiotidis ad Maliacū sinum, circa quod Spercheus in mare influit. De hoc Cicer. in Arato: Dicitur excelsis errans in collibus amens, Quos tenet Aegino defixa in gurgite Echinus. Recenseturetiam à Ptolemæo lib. 3. cap. 13.

Echion, pen. prod. ἐχίων, Vnus fuit illorum, quorum opera adjutus Cadmus, Thebas ædificavit: hic quo Ovid. 3. Metamor.

Hinc etiam ipsi Thebani à Poetis Echionidæ & Echionii passim appellantur.

E ante D.

Eddana, Ἔδδανα, Vrbs est ad Euphratem, à Phœnicibus habitata: dicta ab Eddano duce, Steph.

E'dessa, Ἔδεσσα, Civitas est Mesopotamiæ, sive (ut Plinius mavult) Syriæ Cœlen, olim Rages dicta, teste Hieronymo de Traditionibus Hebraicis. In hac Abagarus Toparchus regnavit, cujus extat ad Christum Epistola, & Christi ad eundem responsio: ut videre est apud Eusebium in hist. Ecclesiast. lib. 1. Hæc olim etiam Bambyce dicta est. Strabo: Trans Euphratem est Bambyce, quam & Edessam & Hierapolim vocant: in qua Atargatim Syriam deam colunt.

E'dessēi, Ἐδεσσηνοί, Ἐδεσσαῖοι, dicti sunt Edessæ cives.

Edidi, Ἔδιδοι, Populi Scythiæ, Steph.

Ediri, Ptolemæo, insula est juxta Orientalem plagam Hiberniæ Andros Plinio dicta.

E'dom [אדום Edom Hebr.] Rufus dicitur est, ob rufescentem rufelentumque colorem primo genita perdicis. Hebræi nanq; (ut Iosephus lib. 2. scribit) Edom rubeū dicūt. Vide & regio, in qua nati sunt Esau, Edom dicta est, quā Græci, ex Exonomastico nomine Idumæam, ἰδουμαίαν, denominaverūt. Hæc nunc regio (inquit Hieronymus) Gebalena dicitur, quæ est in finibus Petræ Heliopolitanos, ubi habitabat antè Chore, qui interpretantur foderunde & ipsa urbs postea tertia vocabulo est. Nunc vicinus Palæstinæ est à vicinorum loci impositio nomine.

E'don Ἔδων teste Servio, Mons est Thraciæ, aut certè Macedoniæ quæ Thraciæ proxima est, qui à Plinio lib. 4. cap. 11. appellatur Edonus.

E'dōni, Ἔδωνοι, vel Edoni, pen. longa apud Græcos enim per ω scribitur) Populi Edoni mōti vicini. Horat. lib. 2. Carm. Non ego sanum Bacchabor Edonis: recepto Dulcem mihi furere est amico.

E'donis, & Edonus, adjectiva de significatu quod Thrasius. Virg. 12. Aen. Aeve ut Edoni Boreæ qui spiritus alto Insonat Aegeo. Adhuc etiam mutē Statius dixit Edonas hyemes, pro frigore acerrimo, quale est in finibus Thraciæ.

E'donȳdes. [ἐδωνίδες. German. Vnſinnige Weiber/welche beym Bacchus ſeine Feſt hielten.] Mulieres bacchantes, quæ furore divino agitatæ, mysteria Bacchi celebrabant. Varius autem nominibus appellabantur: nam & Evantes, & Thyades, & Mimallonides, & Mænades, & Bassarides dictæ sunt. De his Ovid. Tristium in sylvis matres Edonidas omnes. Quæ viderē nefas, torta ad ē relegavit.

E'dōnis, idis, Ἐδωνίς, Civitas Phrygiæ, Commentariorum olim sedes, postea Antiochia dicta. Steph.

Edrei, Vrbs in Galatide regione, vicina lacui Gadareno, ad quam exsul est Og rex Basan, quę postea cessit dimidia tribui Manassæ, trans Iordanem. Num. 21. Ios. 13.

Edumæi, Ἰδουμαῖοι, vel Ἰδουμαῖοι, Populi Arabici, Stephan. Vide EDOM & IDVMAEA.

E'dūsim [Pol. Ἐδοῦσιν ἐπονομάζειν] ab edendo dixerunt veteres deam quæ esui præerat: quemadmodum Potinam, quæ potui. Autor Nonius.

Edyia, ἐδύη, apud Hesiodum in Theogon. Nymphæ nomen est, Oceani & Tethyos filiæ.

Edyme, ἔδυμη, Vrbs Cariæ, Steph.

E ante E.

E'ēriōn, onis, ἠέριων, Pater fuit Andromaches, & socer Hectoris, qui apud Thebas Cilicias imperabat, teste Homero lib. 12. Iliad. q. Hinc deducitur adjectivum Eetioneus, ἠετιώνειος. Ovid. 12. Metam. Fecisse caedes impleri sanguine Thebas.

E'ētiōnā, ἠετίωνα, Alterum ex Prasiæ promontoriis, Steph.

E ante G.

Hegēsia, æ, ἡγησία, Oppidum est citerioris Hispaniæ, nativi salis fodinis nobilitatum. Plin. lib. 31. cap. 7. In Hispania citeriore Egelasiæ cæditur sal glebis pedē translucentibus, cui jampridem palma inter omnia salis genera à plerisq; medicis perhibetur.

E'gēriā (inquit Festus) Nympha fuit, cui sacrificabāt prægnantes, quod eam putabant facile fœta utero ejicere. [Ger. Ein Göttin der ſchwangeren Weiberen.] Vide AEGERIA.

Egesimus. Philosophus, Evandri auditor. Cujus meminit Cicero Acad. quæst. lib. 4.

E'gēsta, ἔγεστα, Civitas in Sicilia, quā Aeneas condidit, & ab Acestæ matre Egesta nominavit. Erat autē Egesta filia Hippotæ Trojani, quā pater, ne matrimonio traderet, impositā navi exulare jussit & ventis committi, quæ tandē in Sicilia delata, a Crimisio amne cōpressa, Acestem peperit. Hæc postea Segesta dicta fuit & Segestani incolæ: quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 8.

Egiron. Vrbs inter Actolos & Peloponnesiacos, autor Pāpon.

E'gnātiā, ἐγνατία Ptolemæo, Vrbs est Apuliæ, ad mare Ionium, quæ hodie Gnatium dicitur.

Egra, ἔγρα Stephano, Oppidū Arabiæ, ad sinum Elanitici. Alia est ejusdē nominis in Germania. [Ger. Eger an Böhmerwalde]

E ante L

Eion, onis, Ἠιών, Locus est in Thracia Chersonesi, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 8. ¶ Stephano item Eion oppidum est Macedoniæ juxta Pieriam, quæ alio nomine Amphipolis dicitur.

Eioneus, Ἠιονεύς, Vnus Græcorũ principibus qui ad Troiam profecti sunt, ab Hectore interfectus, teste Homero lib. 8. Iliad. ¶ Alter fuit ejusdem nominis Thrax, & pater Rhœsi regis, qui noctu a Diomede & Vlysse interfectus est, eodem Homero teste, lib. 10. Iliad.

E ante I.

Elacatæum, Ἐλακάταιον, Mons Thessaliæ, Jovis Elacatæi templum habens. Steph.

Elæ, Ἔλαι, Civitatis nomen est in Creta insula, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Et etiam insula quædam hoc nomine in Propontide, contra Rhyndaci amnis ostium, ut refert idem Plin. cap. 11. lib. 5. ¶ Et item Elæa, Ἐλαία, Aeolidis oppidum, non procul a Cumæ flavio, inter Myrinam & Pitanam, teste Pompon. lib. 1. & Plin. lib. 5. cap. 30.

Elæus, Ἐλαιοῦς, Vicus in tribu Hippothoontide, cujus incolæ Eleusii, ut etiam ab Elæunte. Steph.

Elastes, Ἐλαστής, Gentile est. Pollicissimam, Elasticus.

Elæmichos, Ἐλαιμύχου id est, Olei murus, urbs est Lyciæ. Steph.

Elæus, Ἐλαιοῦς, Vrbs in Hellespunto, & alia in Argo incolæ Eleusii, ut ab Elæo. Steph.

Elæusii, Ἐλαιοῦσσαι, Insula Ciliciæ post Epium, quæ nunc Sebaste, juxta Cyzicum. Sunt & aliæ insulæ septem. Gentile Elæusius. Steph.

Elamitæ, pen. prod. [עֵילָם Hebr. Ἐλυμαῖοι. Germani Sirenius quidam.] Dicuntur Persarũ principes, ab Elam filio Sem, ut ait Josephus. ¶ Sunt item Elamitæ, populi ad finem Arabiæ, quorum meminit Plin. lib. 6. cap. 28.

Elaphonesus, Ἐλαφόνησος, una Sporadum insularum, eam urbem ejusdem nominis. Steph.

Elaphus, Mons, Vide in ARGINVSSA.

Elaphusa, Ἐλαφοῦσα, Insula in Adriatico. Vide BRETTOTIA.

Elateæ, Ἐλάτεια, Vrbs maxima Phocidis ab Elato quodam. Alia Thessaliæ, & alia Thesprotiæ, quam etiam vocant Elatream. Steph.

Elatus, Patri fuit Cœneo, unde Elateius dicitur. Ovid. lib. 12.

...utantem perfusus aborno,
Inquit, amarato Coeneus Elateius astu.

Stephanus in Notis, Elatiam Donum nominat.

Elavii, Ἐλαυοῖ, Populi Libyæ. Steph.

Elbestii, Ἐλβεστοῖ, Populi Libyæ. Steph.

Elbo, Ἔλβω, Insula quædam. Steph.

Elbonthis, Ἐλβώνθις, Vibi inter Ægyptum & Cyrenen. Steph.

Elbora, Vide LIGORA.

Elcebus, Ptolemæo Galliæ urbs.

Eldana, Ἐλδανα, Oppidum Vaccæorum, qui sunt populi Tarraconensis Hispaniæ. Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Elea, Ἔλεα, Strab. lib. 6. civitas est Lucaniæ, à Phocensibus condita, Parmenidis & Zenonis Pythagoreorum patria: qui ab ea Eleatæ dicuntur. Romani primum Heliam, deinde Velam vocavêre.

Eleates, Ἐλεάται, Populi Lucaniæ Eleam urbem incolentes, quæ & Helia, & postremò Velia dicta est. Vide ELEA, & VELIA.

Electrides [Ἠλεκτρίδες. Germ. Inseln im Adriatischen Meer bey Istrien.] Insulæ sunt in mari Adriatico, ad ostium Padûs a Græcis, quòd electrũ in eis ex arborum defluere putabant: quod falsissimũ esse, hodie etiam imperitissimis notum est. Provenit enim electrum in quadã Germanici Oceani insula, unde æstu Oceani in terrã ejicitur ad litus Germaniæ, haud exiguum principibus qui locis maritimis imperant, præstans vectigal. Vide ELECTRVM.

Electra, Ἠλέκτρα, teste Hesiodo, Nympha Oceani & Tethyos filia, uxor Atlantis: cujus filia Dardanum peperit. Virgil. lib. 8. Dardanus hinc primus pater urbis & auctor, Electra, ut Græci perhibent, Atlantide creatus. Et subdit: -Electram maximus Atlas Edidit, ætherios humero qui fulcit orbes. ¶ Alia fuit Electra Oresthis soror, filia Agamemnonis, quæ ejus domi ad mortem gratis vitam egit unde etiam ab Helena apud Euripidem Ἠλέκτρα μισόγαμος hoc est, amasia virgo per contumeliam appellatur. Inde aliqui Electram dictã volunt, quasi ἄνυμφον hoc est, sine thalamo: quanquam aliis magis placet à fusco colore, & nigrum quid referente ita fuisse appellatam.

Electris, idis, Ἠλεκτρίς, Samos: ab Electra Dardani matre, filia Atlantis. Valer. Flac. Argon. 2. Tunc tenuis Lemnos, tranſiit, Electra tellus Threicios arcana facies.

Electryon, Ἠλεκτρύων, Amphytrionis frater, & filius Alcei, ut refert Hesiodus in Aspide.

Elei, pen. prod. Ἠλεῖοι, Populi in Peloponneso, Elidem incolentes, clarissimi propter delubrum Jovis Olympii, ludosque Olympicos, quorum præfecturam Elei habuerunt. Vide Elei

ensi, & Elens carter sæpè legunt. Lucan. lib. 11. quantum clamore juvatur Elens sonipes. ¶ Hinc Eliades equæ dicuntur, quæ ex Olympico certamine palmam referunt. Virgil. 1. Georg. Eliadûm palmas Epirus equarum.

Eleleis, idis, Ἐληλείς, Mulier bacchans, quæ & Thyas, & Maenas dicitur, ἀπὸ τοῦ ἐλελίζω hoc est, à vociferando. Ovid. 4. Epith.

Nunc furor, ut Bacchi furiis Eleleides actæ,
Quæque sub Ismario tympana colle movent.

Eleleus, per tres syllabas, Ἐλελεύς, Dictus est Sol, ἀπὸ τοῦ ἐλελίζω, quòd æterno circa terram meatu volvi videatur. Autor Macrobius lib. 1. Satur. cap. 17. ¶ Et etiam Eleleus unã ex Bacchi cognominibus, ab ἐλελίζω verbo Græco, quod significat vociferari, quemadmodum in bello conficiebant. Ovid. libro 4. Metamorph. ubi Bacchi nomina enumerat, etiam Elelei meminit: Nyctelius que (inquit) Eleleus que pater & Iacchus, & Evan.

Elephantina, Ἐλεφαντίνη, Insula Nili supra Syenen, oppidum habens ejusdem nominis, & porticum ad Nilum in ea ex eodem saxo, in quo Nili incrementa solent inscribi. Vide Strab. lib. 17.

Elephantis, idis, Ἐλεφαντίς, Nomen poëtæ, qui libellos scripsit, quibus varia genera cõcubitus, varios q; cõeundi modos complexus est. Martial. lib. 12. -nec Mollis Elephantidis libelli. ¶ Et etiam Elephantis Nili insula, infra primam ejus fluvii cataractam, ubi finis est Ægyptiæ navigationis. Autor Plin. lib. 5. cap. 9. Strabo Elephantinam appellat.

Elæus, unius, hve potius Eleûs, Ἐλεοῦς, Stephano, Oppidum est in Thracia Chersonesi, non procul a Maltusia promontorio. Autor Plin. lib. 4. cap. 11.

Elæûntii hujus incolæ dicuntur, sive Elæusii, Ἐλεούσιοι.

Eleûsa, sive potius Elæusa, Ἐλεοῦσα, Insula est Ciliciæ adjacẽs, non procul a Cypro: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 31.

Eleusis, Ἐλευσίς, & Eleusin, Ἐλευσίν, Civitas in Attica provincia, non longè ab Athenis, in qua regnavit Eleusius, cui quã Cererem filiam quærentem liberalissimè hospitio suscepisset, illa pro munere ostendit ei omne genus agriculturæ: filium etiam ejus Triptolemum accepit natum, per nocte migne fovit, per dies divino lacte nutrivit: quamque grandiusculus factus esset, curru suo, quem alati trahebant serpentes, impositum per totum orbem misit ad ullum hominum frugum humanitus inventarum. Obsequii hujus beneficii memoriam, Eleusini Cereris solennia sacra instituerunt, quæ Thesmophoria appellantur. Hujus urbis meminit Strabo libro 8. his verbis: Eleusin civitas est in Attica, ubi Eleusinæ Cereris templum est, & ejus mysticum quod dicimus extruxit, turbæ theatralis capacissimum.

Eleusinius, Ἐλευσίνιος, Stephano: Eleusina mater id est, Ceres Virgil. 1. Georg. Tardaque Eleusinæ matris volventia plaustra.

Eleusis, Vide ELEVSIS.

Eleuchëis, Ἐλεύχεις, Civitas Cretæ, ab Eleuthere uno Curetum. Saoras alias dicta Steph. Vide ELEVTHERAE, & ELEVTHERNA, & OSSVY.

Eleuthera, Cum patria, Civitas Cretæ, postea Apollonia dicta, Steph. Barus.

Eleuthera Cilicia, Ἐλευθερὰ Κιλικία, id est, libera Cilicia, cujus partes diversis in locis ascribuntur. Gentiles, Eleutherocilices. Stephan.

Eleuthere, Ἐλευθερεῖς, Vrbs Bœotiæ ab Eleuthere Apollinis filio, & alia Cretæ, ab Eleuthero uno Curetum, quæ etiã Saoras vocabatur (vide Eleuthera) à Saora nympha. Est & alia juxta Istrum fluvium in Pontofic dicta quod Iason Argonautas fugiens, timore illic liberatus sit. Est etiam Lyciæ urbs à nympha quadam. Steph.

Eleutherius, Ἐλευθέριος, Numen viri, quo significatur apud nos liberalis, ingenuus, servator, liberator q; Eleutheria, Ἐλευθέρια, pluraliter, quasi liberatoria: id est, libertatis solennia. Plautus Persa: Bacchare agito eleutheria.

Eleutherium, Ἐλευθέριον, Oppidum Mysiæ. Steph.

Eleutherus, Ἐλεύθερος, Vrbs Bœotiæ Oropi prope Corbum & Eoleum. Stephanus.

Eleutherolacæ, Ἐλευθερολάκωνες, Vrbs Macedoniæ.

Eleutherna, Ἐλεύθερνα, Vrbs Cretæ, ab uno Curetum dicta, Steph. vide ELEVTHERA, & SATAA.

Eleutherus, Ἐλεύθερος, Flumen est juxta Orthosiam urbem, quæ est in radice Libani montis. Plin. lib. 5. cap. 20. Teslodines in Phœnicio mari ultrò venium: flaturo tempore in ostium Eleutheri effusa multitudine.

Eleutheri, Ἐλεύθεροι, Populi Apuliæ gens quã Parthenius Elephantidem, vocat. Gentilia, à priore Elephantinus, ab Elephantide Elephantites, Steph. Sed suspicor aliquid deesse.

Elgus, Ἔλγος, Oppidum Lydiæ. Steph.

Elibyrge, Vrbs Turdetaniæ. Steph.

Elimia, Ἐλιμία, Vrbs Macedoniæ ab Elimo heroë, vel Helleno, vel Elyma Tuscorum rege. Steph.

Elis,

Elis, idis, Oppidum in Occidentali tractu Peloponnesi, non procul ab Alpheo fluvio, juxta quod certamen Olympicum celebrari solet. Autor Plin. lib. 5. in descriptione Achaiæ. Ptolem. quoq; lib. 5. cap. 16. regionem omnem circumjacentem, Eliden appellat.

Elicta, æ, um, ἐλικτὸς. Virg. lib. 1. Georg. Hic vel ad Elicti metas & maxima campi Sudabit spatia.

Eliades, dis. Patronymicum fœmininum, ut, Equæ Eliades: quæ apud Eliadem certamine curuli palmas merentur. Servius in illud Virg. 3. Georg. Eliadum palmas Epirus equarum.

Elissa, æ, Belo Phœnicum regis filia, Dido cognominata, quòd compacta tupra animi muliebris fortitudinem gesserit. Nam & fratris insidias fugiens, Carthaginem condidit, quamquis à suis civibus cogeretur Iarbe novæ uxori bellum inferenti nubere, morte spontanea se à secundis nuptiis liberavit, ut narrat Servius.

Elone, ἐλώνη, Urbs Perrhebica, quæ & Lamone à Peteo dicitur. Stephan.

Elopeæ, ἐλόπεια, Regio Fœbææ, & ipsi insulæ, ab Elope Jovis filio. Sic etiam dicebatur regio juxta Donatum, cujus incolæ Elli & Selli. Est etiam urbs circa Dolopiam, & regio circa Thessaliæ. Stephan.

Elopium, ἐλόπιον, Urbs Aetoliæ. Steph.

Elmantica, ἐλμαντικὴ, Urbs est Iberiæ, juxta Iberum fluvium. Steph. Videtur esse Salmantica Ptolemæo dicta.

Elorus, pen. prod. ἔλωρος, Vulgò Lloro, Siciliæ urbs est Pachyni promontorio proxima: ita dicta ab Elori amne, cui adjacent hos campos superuncitur, sicut Nilotica quo pisces cibum è manu capiunt. Plin. lib. 32. cap. 2. De hoc Silius, Sidunum, Drepanæ, atq; unda clamosi Elori. Virgil. lib. 3. Exuperat magnæ præpingue solum stagnantis Elori.

Elotæ, ἐλῶται, seu Elotia, ἐλῶτια, Publica appellant mancipia. Lacedæmonii est, publicos mancipios, ut fiant apparitores, lictores, qui apud Thessalos dicuntur Penestæ.

Elpenor, proclivia proditæ, ἐλπήνωρ, Nomen comitis Ulyssis, qui à Circe cum aliis sociis in porcum vertus fuit & demum pristinæ formæ restitutus, de tecto decidit, cervicem fregit. Autor Homerus. cui Ovid. Juvenal. Sat. 13. Et cum rumpitur Elpenore pœna potest.

Elpia, ἐλπία, Vrbs in Dodone, à Rhodia condita. Steph.

Elois, idis, Nomen proprium Boëthii uxoris. Cujus epitaphium vide in hoc loco.

Elota, Dicta est Ceres ab Eluto oppido, vel ab Eleide fluvio in quo colebatur. Iuvenal. Satyr. 3. Me quoq; ad Elotam Cererem, veliramq; Dianam.

Eluri, ἔλουροι, Populi Scythici, Steph.

Elusa, ἔλουσα, Vrbs nunc quidem Palæstinæ tertiæ olim verò Arabiæ. Stephanus.

Elysium, ἠλύσιον, Locus ubi piorum animæ habitant, dictum ἀπὸ τοῦ ἀλύειν, à solutione. Nam animæ post solutionem vinculi corporis devenire ad Elysios campos. Virgil. 5. Aeneid. - sed amœna procul Concordia. Elysiumq; colo. Scott. & Elysii campum Bœotiæ circa Thebas, ut inquit Lycophron: de quo scribit Servius Virg. lib. 2. Georg. quum ait: Quamvis Elysios miretur Græcia campos.

Elymais, idis. [עֵילָם Videlicet Iudæi.] Regio ad Eulæum Persicum, ab ipsa Persidæ Orani flumine discreta. Autor Plinius lib. 6. capite 25.

Elymæ, ἔλυμοι. Regio Assyriorum juxta Persiam prope Susidem. Stephanus.

Elymnium, ἔλυμνιον, Insula in Euboea, cum civitate: dicitur etiam Ἐλυμνία, Steph.

Elymnius, ἐλύμνιος, Heros, Elymiæ civitati Macedoniæ nomen dedisse putatur, Steph.

Elyrus, ἔλυρος, Vrbs Cretæ Stephano, qui & alibi Syriam navalem ejus appellat.

E ante M.

Emath. [חֲמָת Chamath.] Nomen fuit duarum Syriæ urbium: quarum major, Antiochia quondam appellatur Epiphania. Vocem etiam hodie profitentibus Metoporamiam primam ansio Barsalis dicam, corrupto quidem vocabulo, sed proximo nominis vestigia retinente. Hemath verbi in principio aspiratum, regio Aleppi horum etc.

Emathii, ἠμάθιοι, Regibus Stephano & Suidæ, Nobilis Europæ regio, Thraciæ finitima, postea Macedonia appellata. [German. Die zuvor ist gehaissen Mazedonia [una dictarum quidem est illarum] ab Emathione rege, liberte Memnonis, Tithoni & Aurorae filii. Plin. lib. 4. cap. 10. Macedonia rerum quinquaginta populorum, duobus in ea tyrannis, quondam orbis terrarum imperio, Emathia ante dicta. Pœtæ Emathiam aliquando usurpant pro Thessalia, sive quodam jure vicinorum locorum appellationes confundentes. Virg. 1. Georg. Non fuit indignum superis, bis sanguine nostro Emathiam, & latos Hæmi pinguescere campos? Lucan. lib. 1. Bella per Emathios plusquam civilia campos: hoc est per campos Pharsalicos. Campi Pharsalici in Thessalia sunt, teste Plin. lib. 4. cap. 8.

Embata, ἔμβατα, Locus Erythræi, id est, maris rubri. Steph.

Emerita, Augusta, ἐμερίτη, Vulgò Merida la grande. Hispaniæ oppidum est, ad Lusitaniam spectans. Est hæc urbs copia celebris, quod est rubrum granum, cujus succo vellera tinguntur, verò splendori neutiquam cedentia, ut Plin. scribit loco 9. capite 41.

Emisa, penult. prod. ἔμισα, alias, ἔμεσα, hæc Dionysius corripuerit in Phœnicia Libanotiæ. Genitle. Emisæus, vel Emiteus. Emissa fœminarum est, licet Dionysius declinare videatur, ἔμεσα, τα. Steph.

Emmaus, maûs, Plinio, sive Emmaüs, ûntis, ἐμμαοῦς, Ptolemæo, Castellum sive oppidum Palæstinæ, alio nomine Nicopolis appellatum, ubi Christus à duobus discipulis panem frangens fuit agnitus. Plin. lib. 5. cap. 14. Hieruntem palmetis consitam fontibus irriguum Emmaum.

Emodus, ἔμωδος, Mons qui circa finem Indiæ in duos ramos dividitur. Alteri Ottorocaras nomen est, alteri Semanthus. Vide Ptolemæum lib. 6. cap. 15.

Empanda. Paganorum Dea fuit, teste Festo: ita dicta quòd patentibus pagis, non clausis urbibus praesset.

Empedocles, pen. cor. [Ἐμπεδοκλῆς Gerin. Ein Philosophus natürlicher Sachen hocherfahren.] Nomen est philosophi Agrigentini, quem nescias utrum inter Poëtas, an inter Philosophos annumeres, quippe qui rerum naturam elegantissimo carmine explicuit, ut apud Romanos Lucretius. Hic (ut autor est Hieronymus) omne quod vivit & movetur, non parari è cœlo, sicut & Pythagoras: & ex concordia, amicitia q; elementorum cuncta constare affirmabat, & earum inimicitia & discordia aliquando dissolutum iri. Primam item elementorum complexione segregatum æra contendebat: & postea cum ignem erupisse, cumque cum alium locum non reperiret, sursum à frigore aëris esse repulsum. Circa terram autem duos circumferri cimiciatos orbes, alterum ex igne totum, alterum ex aëre maximè, ac exigua admodum exigua & alium diem, hunc noctem esse putat. Solem autem non esse ignem, sed ignis repercussionem ei similem, qualem in aquis fieri cernimus. Lunam ex aëre facto ab igne aëre cōglaciatam, sicut grandinem congelatam, & per se frigidam, lucem à Sole recipere. Mentem non esse in capite, nec in pectore, sed in sanguine diffusam esse, ac illis partibus hominem magis sentire cujus plus sanguinis inest. De hujus morte nonnulli memoriæ tradiderunt, eum relictis locis Aetnam Siciliæ montem ascendisse, & in ardentem ejus craterem se conjecisse, eo consilio, ut quū nusquam appareret, crederetur factus esse immortalis: sed ejectis Empedocle extra hoc sacrificium, illud Lucretii elogium. Carmina quinetiam divûm pectora ejus Vociferātur, & exponūt prædicta reperta, Vix humana videatur stirpe creatus. Empedocles fuit hic, Ἐμπεδοκλῆς ὁ ῥήτωρ, dicebatur pernix & irrecognoscibilis. Empedoclem eum ajunt fuisse moribus, ut alieni simulatis cum aliquibus susciperet: easq; pertinaciùs maximè exerceret. Quadraoit etiam ubi quis levi de causa ex amico fit inimicus.

Empōriæ, Vrbs Hispaniæ Tarraconensis, Ptolemæo.

Empōrium, ἐμπόριον, Oppidum, quod aliàs Tanais, juxta Tanaidis fluvii ostia in Mæotin. Steph.

Emporium, ἐμπόριον, Vrbs Celtica, à Massiliensibus condita: altera est Macedoniæ: tertia Siciliæ quarta Campaniæ. Steph.

Empusa, ἔμπουσα, Genus larvæ & terriculamenti dicarum Hecatæ, uno pede incedentis: unde & nomen. Autor Eustathius. Vide Caelium Rhodig. lib. 6. cap. 32. lect. antiq. & Erasmum in proverbio: Proteo mutabilior.

E ante N.

Enalus, ἐνάλιος, Lesbius adolescens, qui quòd se virginis puellæ cujusdam gratia se in mare abjecisset, opera delphinum servatus, tandem cum illa ad continentem natavit. Autor Plutarchus in Sympotico septem sapientum.

Encēlădus. [ἐγκέλαδος. German. Ein gewaltiger Riese welchen Jupiter mit dem Etna zu bodem geschlagen hat, wenn der Berg Aetna rauchet oder feuret.] Gigantum maximus, Tityi & Terræ filius, quem Jupiter fulmine & Ætna monte suppositi. Virg. lib. 3. Aen. Tuma dii. Encelādi semiustum fulmine corpus Virgam molibar.

Enchelēæ, ἐγχελεῖς, Stephano. Oppidum in Illyrice juxta quod Cadmus & ejusdem uxor in serpentes versi tum. Lucan. lib. 3. & nomine prisco Enchelæ veri testantes funera Cadmi. Meminit hujus oppidi & Plin. lib. 3. cap. 21.

Endymion, ἐνδυμίων, Nomen proprium ejus qui primus Lunæ cursum invenit. Apollon. libro quarto Ἀργον. Ὅς δὴ μετὰ μητέρ' Ἐπαφον Διὸς ἔσχατος ἄλλων, Οἷος ἐπὶ χθονὶ νῶτα νομῆας ἐσκέψατο. Hinc origo fabulæ quam Cicer. tangit. Tusculan. Endymionem à Luna adamatum fuisse, & ab ea in Latmio Caria

monte

monte fuisse sopitum: non aliam ob causam quàm ut illum semel exoscularetur. Endymion (inquit) si fabulas audire volumus, nescio quando in Latmio obdormivit: qui est mons Cariæ nondum (opinor) experrectus. Num igitur eum curare centes quum Luna laboret, à qua consopitus putatur, ut eum dormientem oscularetur? Hactenus Cic. ¶ Hinc natum proverbium: Endymionis somnum dormis, Ἐνδυμίωνος ὕπνον καθεύδειν. In eos quadrabit qui se immodico somno segnant, aut qui diutarno in otio versantur, nec ullis se negotiis exercent, sed molliem, seriam nō agunt vitam.

Ἐνέτη, ἐνέται habitabant olim juxta Paphlagoniam unde Homerus sylvestres multos educi scribit. Dicuntur & equæ Enetides. Enetus, ἐνετός, etiam possessivum est, & civitas Myrmecidæ dilectri patria. Steph. Vide HENETI.

Engāddum. [עין גדי Hengeddi.] In tribu Judæ (ut scribit Hieronymus) vocatur usque hodie vicus prægrandis Judæorum juxta mare mortuum, ubi opobalsamum provenit, quas vineas Engaddi Salomon in Cantico nominat. Idem alibi: Engaddum ager est terræ Judææ, non tàm vineis quàm balsamis florens.

Engelanes, populi Illyriæ, idem qui Enchelęę, ἐγχελέαι, Steph.

Engyon, ἔγγυον, Urbs Siciliæ, Steph.

Ἐνιόχιī, Vide HENIOCHI.

Ἐνιοπεύς, ἡνίοχος, Hectoris auriga fuit, à Diomede lancea confixus. Autor Homerus, 8. Iliados.

Ἔνιπεύς, penultima prod. ἔνιπεύς, Fluvius Thessaliæ, campos Pharsalicos rigans, juxta quem Cæsar vicit Pompeium. Lucan. li. 7: Sanguine Romano quàm turbidus ibit Enipeus. ¶ Est & alter hujus nominis fluvius in Elide in Alpheum illabens, qui recentiore nomine Barnichius dicitur, teste Strabone lib. 8.

Ἐνίσπη, ἔνισπη, Urbs Arcadiæ, quæ non amplius extat. Quidā Cleonis, alii Phocidi annumerant.

Ἔννα, [ἔννα. German. Ein Statt gelegen mitten in Sicilia/heisset jetzt Anna.] Civitas Siciliæ edito in loco & undique præcipiti sita, à Syracusanis (Stephano teste) condita, quæ umbilicus Siciliæ dicitur, quòd in medio insulæ constituta sit. Imminet subjacentibus campis, ubertate & florum varietate conspicuis: olim templum Cereris (ut Strabo testatur) habuit vetustissimum, ubi dea præcipua veneratione colebatur, ad quam propitiandam quindecim viros legatos misere Romani. Hinc rapiam à Plutone Proserpinam, Cereris filiam, dixit antiquitas. Vulgus hodie Aenna appellat, ubi qui regis locum tenet, ob loci commoditatem, tanquam insulæ solet conventum habere. Cicer. in Verrem: Vetus est (inquit) opinio, Iudices, quæ cōstat ex antiquissimis Græcorum literis atque monumentis, insulam Siciliam totam esse Cereri & Liberæ consecratam. Hoc cùm cæteræ gentes sic arbitrantur, tum ipsis Siculis tàm persuasum est, ut animis eorum insitum atque innatum esse videatur illam & natas esse has in iis terris deas: & fruges in ea terra primùm repertas arbitrantur: & raptam esse Liberam, quam eandem Proserpinam vocant, ex Ennensium nemore: qui locus quòd in media insula est lucus, umbilicus Siciliæ nominatur. Hactenus Cicero.

Ἔννεάς, a, um, ἐννεάς, ὰς, ὸν, Ennæa Ceres, quæ augustissimo in templo apud Ennam colebatur: cujus simulachrum tanto erat effectum artificio, ut qui illud intuerētur, aut ipsam videre se Cererem, aut effigiem Cereris non humana manu factam, sed cœlo delapsam arbitrarentur. Autor Cic. 7 Verr.

Ἐννεάκρουνος, ἐννεάκρουνος, Nomen fontis apud Athenas à Pisistrato conditi numero fistularum dictus, quos Græci ἐννεάκρουνα appellant: nostri verò Seluntes.

Ἔννιος, [ἔννιος. Germ. Ein vralter Lateinischer Poet.] Poëta antiquissimus apud Romanos. Quint. Valerio & C. Manilio Coss. natus fertur. Hic Tarentinus (si Eusebio credimus) fuit. At Pompon. Mela scribit, Rudias Apuliæ, seu Calabriæ oppidum, Ennio clarum esse nobile. Cui astipulatur Silius: Miserunt Calabri, Rudiæ genuēre vetustæ. Quia ipse etiam Cic. in Orat. pro Archia Poëta Ennium, Rudinum hominē vocat. Eusebius dicit Ennium à Catone Quæstore Romam translatum, in Aventino habitasse, ac unius ancillę ministerio contentū fuisse. Scipionis etiam Africani familiaris erat, quem in bellis semper comitabatur: unde & in sepulchro Scipionum putatur esse constitutus. Sequutus est M. Fulvium Nobiliorem ad bellum Aetolicum, cujus filium erudit. Ab hoc & Cato jam senex dicitur Græcas literas didicisse. Scripsit plurima, inter quę Annales, bellum Punicum secundum hexametris, quę omnia penitùs interciderunt, exceptis versibus aliquot, quos Macrobius ostendit ab eo desumptisse Virgilium, & paucis immutatis in suos transtulisse. Sententiarum gravitate in primis excelluit, sed cui verborum cultus minimè respōderet. Unde interrogatus aliquando Virgilius quid ageret: Aurum se ex Ennii stercore colligere respondit. Perit articulari morbo, quem ex immodico vini usu contraxerat. Horatius: Ennius ipse pater nunquam nisi potus, ad arma Prosiluit dicenda, &c. ¶ Ennius alter fuit Grammaticus, qui duos libros de literis ac syllabis & metris conscripsit: autor est Tranquillus.

Ἐνοσίγαιος, [ἐνοσίγαιος. German. Ein erschütterer der Erden/ein Gott des Meers.] Dictus est Neptunus, quòd terram quatiat. Unde etiam Enolichthon, ἐνοσίχθων dicitur. Extat carmen melius unico non scribetur. Dicitur enim ἀπὸ τῆς ἐνόσεως τῆς γαίης: hoc est, à terræ concussione. Iuvenal. Satyr. 10. de Xerxe ipsum compedibus qui vincxerat Enosigæum.

Enoch, Ἐνὼχ, Nomen viri in sacris literis, qui significat Gratia Dei. Fuit septimus ab Adam doctor & gubernator Ecclesiæ Dei ante diluvium, ab ipso Deo vivus in cœlū traductus est, anno post mortem Adæ lvii, Genes. 5.

Ἐνόδιᾶ, ἐνόδια, Hecate, quòd in viis inventa sit ab Inacho, Stephanus in Troadis.

Enona, æ, Oppidum in ora Liburniæ, apud Plinium libro 3. capite 21.

Ἐνόπη, ἐνόπη Stephano, Urbs Peloponnesi, in tractu Messeniaco, juxta Pylum, sub ditione Agamemnonis, teste Homero lib. 9. Iliad.

Ἐντέλη, ἔντελα, Siciliæ urbs à Campanis habitata, Carthaginiensium primi belli Punici tempore socia. Stephanus. Vulgò Castro vetrano.

Entribæ, ἐντρίβαι. Populi Thraciæ à Stephano commemorati.

Enyalius, ἐνυάλιος, Vnum est ex Martis cognominibus, teste Macrobio lib. 1. Saturnal. cap. 16, qui Enyalius dicitur quasi ἐνυσάλιος: hoc est, Bellonæ filius. Accipitur & pro bellicoso.

Ἐνυώ, ἐνυώ, Bellona dea, bellorum præses: quanquam etiam Egnatiè pro ipso bello sive prælio accipitur. Martial. libro primo: Nec te decipiat ratibus navalis Enyo: hoc est, prælium navale.

E ante O.

Eordææ, ἠορδαῖαι, duæ regiones Mygdoniæ: item aliæ duæ, una Iberiæ, altera Thraciæ, ab Eordo quodam. Gentilia, Eordæus, Eordus, Eordica. Steph.

Ἔορδι, ἠορδοί populi Thessaliæ, Steph. in Amyro.

E ante P.

Ἐπᾱκρία, ἐπακρία, Atticæ pagi oppidum, unum ex illis quæ à Cecrope in civitatis formam sunt redacta. Autor Steph.

Epagris, ἔπαγρις, Insula una ex Cycladibus, quæ notiore nomine Andros appellatur, teste Plinio, lib. 4. cap. 12.

Ἐπᾰμῑνώνδας, [ἐπαμεινώνδας. German. Ein Herrlicher Oberman von Thebe/sonderbarer weisheit/tugendhaben Sitten.] Nobilis Thebanus, Polymni filius singulari modestia, prudentia, & gravitate præditus, re militaris peritus, manu strenuus, animo maximo: adeò autem amans veritatis, ut ne joco quidem mentiretur. Adhæc multiplici artium cognitione eximius fuit. Nam & fidibus novit, & ad earum sonum accinere: quæ ante præceptorem habuit Dionysium. Tibiarum autem artem ab Olympiodoro hausit, quemadmodum saltationem à Calliphrone. In Philosophia verò Lysiæ Pythagoræo operam dedit. Hic quum apud Leuctram Lacedæmonios plaga pestifera adeò affecisset, ut exco tempore Lacedæmoniorum opes corruerint, & principatum Græciæ amissum ultra reparare nequiverint, dicere solebat: Orbum se, non tamen sine liberis mori, & ex se natam relinquere pugnam Leuctricam. His post clarissima facinora edita, extremo tēpore apud Mantineam, cum acie instructa, & ducis optimi, & militis fortissimi officio fungitur, sparo, agresti telo, percussus ictu mortifero, relatusque in castra semianimis, sequilivit à circumstantibus salvúsne esset clypeus: quum salvum esse ferentes sui respondissent, allatum, velut socium laborum gloriæque osculatus est iterum quæsivit essentne fusi hostes, quum id quoque ut cupiebat, audivisset, evellit tum demùm spiculum jussitque etiam multo sanguine profuso, in lætitia & in victoria mortuus est. Cujus morte Thebanorum vires ita heberatæ sunt, ut non tam illum amisisse, quàm cum illo interisse omnes viderentur. Nam ante Epaminōdam Thebani alieno imperio paruerunt, & post interitum ejusdem in servitutem pristinam revoluti sunt ut manifestum sit gloriam Thebanam cum illo natam, & cum illo extinctam fuisse. Vide Xenophontem lib. ult. Rerum Græcarum.

Ἐπᾰφρόδῑτος, pen. prod. ἐπαφρόδιτος, Grammaticus patria Chæronensis: Archiæ grammatici alumnus, & discipulus, quē Modestus Aegypti Præses sibi coēmit, eoq; filium Pitholaum idem in disciplinā tradidit, quem ille Romæ instituit sub Nerone. Mortuus est hydropisi. Reliqua vide apud Suidam.

Ἔπᾰφος, ἔπαφος, Iovis filius ex Io, qui Memphim in Aegypto condidit. Ovid. 1. Metam. postquam fabulam Iûs in vaccā conversæ recitavit, subdit: Hinc Epaphus magni genitus de semine tandem Creditur esse Iovis.

Eparitæ, ἐπάριται, populi Arcadiæ, quorum civitas Eparis dici debebat: non repericut tamen id nomen. Steph.

Ἔπειος, pen. prod. ἔπειος, Nomen proprium Endymionis filii, & Paeonis

& Pæonis fratris, qui primus in muralibus machinis equum reperit, qui & artes excitat. Plin. lib. 7. cap. 56. quæ res locum fecit fabulæ: Epeum fabricatorem fuisse equi, ignei quo Troja prodita est. ἐπέω timidor, ἐπεύω ἐπείγω. De magnopere pavido dicebatur ab Epeo quopiam ductum, non ut timiditatis homine.

Epēi, pen. prod. ἔπειοι. Populi in occidentali ora Peloponnesi, ut ipso nomine Eli dicti, teste Plin. lib. 4. cap. 5. Cujus sententiæ etiam Stephanus subscribit. Homerus tamen in Catalogo navium Epeorum urbem diversam facit ab Elide, quam videtur Epeorum juri subjicere. Vide Strabonem lib. 8.

Ephesiades. Vide EPHAESTIADES.

Ephĕlis, pen. corr. ἐφέλις. Gerrh. Ein berümpte Stadt gelegen in Asia so der Landschafft Ionia, bestilt sint Regius Ephesius.] Urbs Joniæ, celeberrimo Dianæ templo clara, ab Amazonibus condita. Hoc templum ducentis viginti annis à tota Asia factum fuit, in solo palustri, ne terræmotus sentiret. In eo centum viginti septem columnæ fuerunt, singulæ à singulis regibus factæ sexaginta pedum altitudine, inter quas triginta ex cælatæ fuerant miro artificio. Hoc templum impensa non facile æstimanda ab Herostrato quodam (qui hac potissimum via sibi nominis immortalitatem venabatur) jacentem totum conflagravit, eadem Olympiade, qua Alexander Magnus natus fuit. Hæc urbs navale & portum habuit. & loci opportunitate multum crevit, & maximum citerioris Asiæ emporium fuit. Ex Epheso Heraclitus cognomento Scotinus fuit, & Hermodorus, qui propter excellentiam ingenii, & doctrinæ, vitæque probitatem in exilium missus fuit. Præterea Hipponax poeta, & Parrhasius pictor, & Apelles, & Alexander orator. & Theodotion Judæus, qui sacram Scripturam interpretatus est. Ephesus, inquit Stephanus, urbs Joniæ clarissima, velut Herodotus, Lydiæ, & portus in sinu. Dicta olim Trichia, & Ortygia, & Prelea (ἀπὸ τοῦ πρέλλω, unde Prelæus, & Preleates) & Samorna ab una Amazonum quam & reginam & Dianæ sacerdotem fuisse aiunt, & filiam habuisse Amazonem, à qua Amazones dictæ sint. Hæc civitas in loco cavo olim habitata, diluvium passa est: quo cum plurimi exuncti essent, Lysimachus civitatem in eum locum, ubi nunc est, transtulit, & ab uxoris nomine Arsinoën vocavit: ea mortuo, priorum nomen recepit. In hoc diluvium Duricis elegans tetrastichon Stephanus recitat. Est & Ephesus insula Nili, ut etiam Chius, & Lesbus, ex Steph.

Ephĕsĭus, pen. prod. Adject. ut Ephesina, Cic. 3. Philip.

Ephĕsĭus, ἐφέσιος. Adjectivum. Cic. 1. de Divin. Quamobrem templum Ephesiæ Dianæ deflagravit. ¶ Ephesiæ literæ, Ἐφέσια γράμματα. Dictum videtur de iis quæ minùs felicitate, tanquam divina virgula, quæ quod operarent, assequerentur. Ajunt enim, Ephesiis notulas quasdam & voces magicas fuisse, quibus utentes, in omni negotio victores evaderent.

Ephŏrus, pen. corr. ἔφορος. Historicus fuit Cumæus, Isocratis auditor, & condiscipulus Theopompi: cujus vitam & scripta vide apud Suidam. ¶ Ephori item apud Lacedæmonios magistratus ejusmodi fuerunt, quales apud Romanos Tribuni plebis, qui à Theopompo sic appellis Regibus sunt, ut apud Romanos Consulibus Tribuni. Veniam à Consulibus ad Tribunos provocare quisque poterat: sic Lacedæmonii à Regibus ad Ephoros. Satis constat ab Ephoris Reges alios ejectos fuisse, alios interemptos. Olim pro multis Regum facinoribus paulatim deinde omnem potentiam in se transferentes, ad id licentiæ pervenerunt, ut sensim à Rege magistratum, proprium constituerent, nomine Ephoriam. Ita dicitur τὸ ἐφορᾶν, quòd est intueri, quòd ad civitatis salutem oculos intentos haberent.

Ephўra, ῥας, ἐφύρα, Vulgò Corone, urbs Peloponnesi, in ipso fere Istmo, quæ alio nomine Corinthus dicta est. Ephyræ autem nomen accepisse volunt ab Ephyra nympha, Oceani & Tethyos filia: cujus meminit Virg. 4 Georg. Lucan. lib. 9. Aut Pelopis latis Ephyren erumpere tegnis.

Ephyræus, ῥea, ῥeum, ἐφυραῖος, hoc est, Corinthius. Propertius: Non ita complebant Ephyreæ Laidos ædes. Lucan. lib. 6. Insedit castris. Ephyræa aquæ mortua servat. Virg. 2. Georg. Ephyræus per quinque syllabas exultat: illius aurei vestes, Ephyræique æra. ¶ Fuit & alia ejusdem nominis urbs in Epiro, aliaque rursus in Enibus. Thessaliæ autem aliæ nonnullæ, quas vide apud Stephanum.

Epicerides, ἐπικήριδες, Vir Cyrenæus, qui ob singularem suam in populum Atheniensem liberalitatem, amplissimis vicissim ab illo honoribus est affectus. Vide Demosthenē in Oratione adversus Leptinem.

Epichărmus, ἐπίχαρμος, Philosophus Syracusanus, Pythagoræ auditor, Tyri (ut Suidas scribit) vel Chrami filius, vir multâ eruditione clarus, comœdiæ auctor. Horat. lib. 2. Epist. Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi. Scripsit de natura rerum, & medicina commentarios. Hujus mentionem facit Cic. lib. 1. Tusc. quæst.

Epiei, ἐπιεῖς, Italiæ populi, Stephanus in Ἀτέστη.

Epicrumidii, ἐπικρημνίδιον, pars Locrorum. Vide OZOLÆ.

Epimenĭdes, pen. prod. ἐπιμενίδης, Nomen Philosophi Stoici, qui ex Hierapoli Phrygiæ urbe originem duxit. Romæ Epaphrodito cuidam Neronis familiari servivit, atque ad Marci usque Antonini tempora vixit. Domitiano autem imperante, ejus dominatu offensus, Roma Hierapolim migravit, ratus verum esse quod dicit apud Tragicum, patriam esse cuique ubi quis rectè ageret. Tanto ceteris apud omnes homines ejus vitæ admiratio exstitit, ut Lucianus Syrus Epicteti lucernam ferreum tribus drachmarum millibus, ob ejus auctoritatem venisse tradat. Scripsit Enchiridion, opus utile, quod Angelus Politianus Latinum fecit.

Epicurus, ἐπίκουρος. Germ. Ein Philosophus so den weltlust des gemüets für das beste Gut helt.] Ejus sectæ auctor fuit, quæ ab eo Epicurea dicta est. Summum bonum in voluptate ponebat, non tamen in voluptate corporis, quemadmodum Aristippus: sed in voluptate animi: hoc est, in absentia dolorum omnium. Dialecticam damnavit, quòd Philosophiam simplicibus verbis aliis enarret posse comprehendi. Deorum providentiam è rebus humanis tollebat. Hinc Lucretius tàm tribuit, ut non dubitet asserere Epicurum è quorum omnium Philosophorum lumen obscurasse, quemadmodum Sol facis ipsius ardore aliorum cœlestium corporum claritatē obtenebrat. Traditur fuisse continentissimæ vitæ: nomen tamen illud voluptatis, in qua summum bonum ponebat, effecit ut ab eo homines voluptarii, epicurei dicantur.

Epidămnus, sive Epidamnum, ἐπίδαμνος, Vulgò Durazzo, Germ. Ein Statt Macedoniæ am Adriatischen Meer gelegen: von welcher ein beschribene vberfahrt ist in Italiam.] Oppidum in ea parte Macedoniæ quæ Adriatico mari incumbit, celebratissimo è Græcia in Italiam trajectu, nulli non cognitum. Epidamnum dictum ab Epidamno rege Barbarorum. Sed Romani eò colloniam deducentes (inquit Plin. lib. 4. cap. 17.) Dyrrhachium dicere maluerunt, propter infausti ominis nomen Epidamni, tanquā à damno dicatur Epidamnum. Ad quod alludēs Plautus in Menæchmis, inquit: Nemini damnum in Epidamno duas, tanquam nomen indium sit Epidamno, quòd illuc nemo hinc damno divertat. De hac Lucanus lib. 10: Ad campos Epidamnetuos. Appianus sic habet: Epidamnus rex urbem condidit, quæ ab ipso nomen assumpsit. Hujus ex Chaonos Dyrrhachus portum urbi adjecit, quod Dyrrhachium appellatur.

Epidaphne, ἐπιδάφνη, Urbs insignis Syriæ, ad Orontem fluvium, quæ earum quæ Tetrapolim efficiunt: alio nomine Antiochia appellata, ab Antiocho Seleuci Nicanoris patre. Epidaphne verò dicta à Daphne vicino suburbano, quod lucum habebat amœnissimum, adjuncta fabulosa, & finxit Apollinis, cum Dianæ delubro. Julius Capit. Verum postea quàm in Syriam venit, in deliciis apud Antiochiā & Daphnen vixit. Ammianus: Apud Daphnē amœnum illud & ambitiosum Antiochiæ suburbanum.

Epidaurus sive Epidaurum, ἐπίδαυρος. Germ. Ein Statt in Peloponneso gelegen so jetzt Malvasier heist.] Urbs in Peloponneso, Æsculapii templo celeberrima: de qua Plin. lib. 4. ca. 5: In Saronico (inquit) Epidaurum oppidum, Æsculapii delubro celebre. Fuit hic Podalirii & Machaonis pater, medicus maximus & doctissimus: hinc artis præstantiam, in deorum numerum relatus, quum Apollinis filius existimatus esset. Venustas ei dicavit anguem, quòd multa hoc animali remedia inesse, ut scribit Plin. lib. 29. cap. 4. Inde factum Romanos quum gravi pestilentia laborarent, contulisse consilio habere Æsculapium Romam advehere, triremem cum legatis ea de causa Epidaurum misisse. Verum quum Epidaurii ea de causa Epidaurum à se non vellent dimittere, ferunt, illis cunctantibus ingentem anguem ad Romanorum triremem adnavisse, sese; in puppi in gyrum complicuisse: quem illi Æsculapium arbitrati, magna cum veneratione Romam advexerunt. ¶ Hoc etiam nomine dicta fuit urbs Dalmatiæ, ad Illyricum maritima, de qua Lucanus lib. 2: Illyris Iomas urgens Epidaurus in undas. Pausaniæ & Strabonis Lymera cognominata, quòd sit portuosa: dicta à Gorbis, è cujus ruinis Ragusia juxta ædificata. Raph. Volaterranus.

Epigenes, ἐπιγένης, Nomen Philosophi Byzantini. Item Poëtæ cujusdam Comici, cujus fabulæ recensentur à Suida.

Epigŏnus. Vide in APPELLATIVIS.

Epicide, ἐπίκιδαι, Vicus in tribu Cecropide. Steph.

Epikeneidi, ἐπικεινείδαι, Vicus pagi Acharnici. Steph.

Epimachus, pen. corr. ἐπίμαχος, nomen proprium viri, & Latinè faciit expugnatu dictus.

Epiménides, pen. corr. ἐπιμενίδης, Poëta Epicus Siculus, patria Cretensis, teste Apollodoro. Fuit, qui à patre Agiasarcho in agrum ad colendum missus, in quodam antro obdormivit annos LXXV. [Ger. Ein Poet der auf Candia buttig gewesen ist, dem Weidt Bruder Solon seit: sein vnd vebergin Sun an

einander gebrauchet hat.] Vnde emanauit proverbium: Vltra Epimenidis somnum dormisti, ἢ τὸν Ἐπιμενίδου κοιμηθεὶς ὕπνον. In eos dictum qui perperam agunt otium. Lucianus in Timone. ¶ Epimenidium somnum, Παυσανίου ἔτος. De re tempestiua, miraculoq; loco seruata. Hic idem Athenis pestilentia laborantibus dixit ciuitatem purgari, expiarique oportere. Itaq; quum rogatus eò venisset, iussit oues albas atq; nigras apud Areopagum immolari. Reuertens deinde domum, oblatam ab eis pecuniam remisit. Memini huius Plato in primo & tertio de Legibus.

Ἐπιμηθεύς, pen. quatuor syllabas, ἐπιμηθεύς. A Poetis Iapeti filius fuisse fertur, & frater Promethei, qui ingenio valès, nominis datum primus exacto tempore fraxit: quare indignatus Iupiter cum vertit in simiam, atq; in insulas Pithecusas relegauit. Hic putat fuit Pyrrhæ uxoris Deucalionis, quæ ab illo Epimethis dicitur. Ouid. Inde Promethides placidis Epimethida dictis Mulcet, &c. Vide infrà de Prometheo, Pandora, & Pithecusis insulis.

Ἐπιφάνης, ἐπιφανὴς, Cognomen Antiochi regis, qui Antiochiam Syriæ urbem condidit, quæ etiam a cognomine ejus Epiphania appellata est. Dictus Epiphanes, quasi illustris, à rerum gestarum claritate.

Epiphania, ἐπιφάνεια, Vrbs Syriæ iuxta Raphaneas, in confinio Aradi, ubi natus est Euphrates Stoicus: altera Ciliciæ tertia Rithymnes: quarta iuxta Tigrim. Vocata est etiam Arcesicera, utpote ab Arcesilo condita, Steph.

Epipole, ἐπιπολαὶ, regiuncula prærupta, iuxta Syracusas, Steph. Vide EVRYALVS, & LARDALON.

Epipoli, ἐπιπολαὶ, Vide EVRYALVS.

Ἐπίρρις, pen. prod. ἔπιρρος. Germ. Ein Lembtschafft in Gelo ländt, Epiretes Cimeræ, oder Albaneſe.] Regio est Græciæ, in qua olim Pyrrhus regnauit: hæc primùm Molossia dicta est, & à Chaone Heleni fratre Chaonia: nunc verò Albania vocatur. Quondam urbibus, populisq; fuit frequentissima, sed à Romanis subacta, quum sæpius obsisteret, penè in solitudinem redacta est. De ea multa Strabo lib. 8. Ouid. 8. Metamor. Milit apros quanto maiores Erymanthidas tauros Non habet Epirus, &c. Terminatur Epirus à Septentrione Macedonia: ab Oriente, Achaia: ab Occidente, Ionio mari. In ea sunt ciuitates Nicopolis, & Ambracia.

Ἐπιρῶται, ἐπιρῶτης. Qui est ex Epiro. Liv. li. 2. Decad. 5: Martius & Attilius ad Gitanas Epiri oppidum decem millia ab mari quum accendercat, consilio Epirotarum habito, cum magno omnium assensu audiri sunt.

Epirotica, æ um, ἐπιρωτικὸς. Cic. Att. lib. 12: Hodie tuas literas exspectabamus matutinas: cum fortasse alteræ pomeridianæ, aut etiam Epiroticæ literæ impediant, quas ego non interpello Epiroticis bonis, qui ex Epiro sunt. Var. 2. de Re rust. ca. 3: Tanta nunc Epirotici nō solùm meliores totius Græciæ, sed etiam Italiæ. Epirotica mala, ἐπιρωτικὰ μῆλα, dicuntur, quæ in Epiro Græciæ regione nascuntur: à nostris dicuntur orbiculata, à figura orbis in rotunditatem circumacti.

Ἐπίτροφιος, ἐπιτρόφιος, Nobilis fuit Phocensis, Iphiti Naubolidæ filius, qui unà cum fratre Schedio Phocēsibus præfuit in bello Troiano. Autor Homerus in Catalogo nauium.

Epitalium ἐπίταλον, Vrbs Tryphaliæ, Steph.

Epicherias, civitas in Gon Arabico, alias Arsine dicta, ut supra indicatum est.

Epii, populi sunt, qui Ebidenses postea dicti sunt, auth. Tortello. Vide EPEI.

Ἐπιζεφύριοι, ἐπιζεφύριοι, Populi in extrema ora Italiæ, quæ olim magna Græcia dicta est: à Locris, qui Cassæum accolūt sinum, originem trahēres. Dicti Epizephyrii, quòd supra Zephyrium promontorium inhabitarent. Vide Strab. lib. 6.

Ἔπωπε, es, pen. corr. ἔπωπα, Stephano. Corinthiorum arx, quę & Acrocorintho dicitur. Epope dicta, à verbo Græco ἐποπτεύω, quod est inspicere. Illinc enim fertur Sysyphus Iovem conspexisse Asopum rapientem.

Ἐπορέδια, ἐπορεδία, Ptolemæo, Salassiorum oppidum in Gallia trāspadana: olim ex Sibyllinorū librorū oraculo à Romanis conditum, & ab Eporedicis (eo nomine Galli præfātes equorum domitores sua lingua appellabāt: nominatū, ut non obscurè innuit Plin. lib. 3. cap. 17. & Dom. Mar. Nig. lib. 7.

Epura, ἔπουρα, Vrbs quæ nunc Amorena dicitur prius Paralia, Steph.

Ἐπυλῶ, Virgil. 12. Aen. Archetium Mnestheus, Epulonem obtruncat Arbates.

Epy nomen urbis, Scribendum est Aepy, ut suprà.

Ἔπυλις, Ouid. Fast. 4: Propius est titulis Epylus alba tuis.

E ante Q.

Equestris, Colonia, Galliæ Belgicæ oppidum est, apud Plin. lib. 4. cap. 17.

Equitius, nomen viri proprium, & cognomē familiæ Romanæ ab equo deductum.

Equicolus, Virg. 9. Aen. Cōtinuo Quercens & pulcher Equicolus armis.

E ante R.

Ἐραφφόρος, ἐραφφόρος. Bacchus dictus est, ab inducenda cōtentione: quoniam vinum, mare, atq; certamen inducit. Iuer enim contentio: pulsio offendere.

Ἔρασινος, penul. prod. ἔρασινος, Fluvius est ex Stymphalide Arcadiæ lacu profluēs, qui deinde terra occultatus in agro Argivo denuò erumpit, & in finē Argolicum illabitur. ¶ Est & alius ejusdem nominis, juxta Buræ ruinas, in sinum Corinthiū illabens. ¶ Item alius in Eubœa insula, juxta Eretriam urbem. Rursus alius in Attica juxta Babronem. Autor Strabo lib. 8.

Eratisthratus, ἐρατισθράτος. Nomen medici eximii, ex Aristotelis familia oriundi quem non raro invehitur Galenus. Hujus etiam frequens est mentio apud Plinium.

Ἔρατε, tes, pen. corr. ἔρατη, Nympha Oceani & Tethyos filia: ἀπὸ τοῦ ἐρᾶσθαι: hoc est, ab amore nomen habens.

Ἐρᾶτω, pen. corr. ἔρατω, Vna Musarū, ab amore dicta, ꝙ præsit his qui amoris face capiuntur. Virg. li. 7. Nunc age, qui reges Erato, quæ tempora rerum, Quis Latio antiquo fuerit status.

Ἐρατοσθένης, pen. corr. ἐρατοσθένης, Cyrenæus, Aristonis, Chii, & Callimachi poetæ discipulus, Platonicus: ob doctrinam vocatus: præfuit bibliothecæ regiæ: cosmographus insignis, qui primus universum totius orbis circulū circa trecentorum quinquaginta duorum milium stadiorum esse prodidit unde & orbis terrarum mensor appellatus est. Scripsit præter philosophicas historias, astronomica, defectis dialogos, & poemata quædam, autore Suida. Obiit anno ætatis octogesimo primo, quem annum maximum climacteras & humanæ vitæ periodum finemq; veteres credidērunt. Est enim numerus quadratus cōstans ex novem novenariis. Eodem etiam ætatis anno decessit Plato, & Diogenes Cynicus, & Xenocrates Platonicus.

Ἔρβησσός, ἐρβησσός, Vrbs, Steph.

Ἑρκυνία silva, Vide HERCINIA.

Ἐρκύλιος Iupiter, Vide HERCIVS.

Erebides, ἐρεβίδες, pars Lotophagorum, Steph.

Ἔρεβος, pen. corr. ἔρεβος, Fluvius inferorum. Virg. 6 Aeneid. magnos Herebi tanavimus amnes. ¶ Quandoq; pro obscurissima inferarum parte: imas Erebi descēdit ad umbras. Varro ex Erebo natam Noctem ait: Vnde & illud, Erebo creata fatis crimibus Nox te invoco. Hæc Festus. ¶ Alii malunt Noctem Erebi uxorem fuisse: quibus est Cic. de Natur. deorum: Amor (inquit) dolus, metus, senectus, labor, invidentia, fatum, mors, tenebræ, miseria, querela, grauia, haus, pertinacia, parcæ, hesperides, somnia: quos omnes Erebo & Noctē natos ferunt. ¶ Frequenter Erebus autem Erebus pro ipsa inferorum sede accipitur. Vnde etiam Proserpina ab Ovid lib. 5. Metam. Regina Erebi vocatur.

Ἐρεχθεύς, ἐρεχθεύς, Atheniensium rex fuit, cujus filiæ mortem pro patria cōtempserunt. Cic. pro Sestio: Mortem quam etiam virgines Athenis regis (opinor) Erechthei filiæ pro patria contempsisse dicūtur, ego vir Consularis tantus rebus gestis timerem?

Ἐρεχθεῖδαι, ἐρεχθεῖδαι, vicus Atticæ in Aegide tribu, ab Erechtheo, qui Cererem hospitio susceperat.

Ἐρεμβοί, ἐρεμβοί, Populi in Arabia, qui prærupta saxa nudi inhabitant. Autor Strabo lib. 16.

Ἐρεμνή, ἐρεμνὴ, nomen insulæ, Steph.

Erechthion. Vide ERISICHTHON.

Ἐρέσσος, ἐρέσσος, Vrbs in Lesbo, Theophrasti Eresii patria, ab Eresio Macaris filio dicta, Steph.

Ἐρέτρια, pen. corr. ἐρέτρια, Oppidum est Euboeæ insulæ, circa quod effoditur terra in medicinæ usu præstantissima, quam ab ea Eretriam vocant. Ejus Dioscorides duas facit species: unam vehementer rubam: alteram ad cineris colorem vergentem. Plin. etiam Eretriam terram inter pictorum colores enumerat lib. 35. cap. 6. Hujus urbis meminit & Homerus 2. Iliad. in Catal. nauium.

Ἔρετρον, pen. prod. ἔρετρον, Oppidulum est Sabinorū, non procul à Tybri, in colle situm, quem etiam veteres montem Eretum vocaverunt: hodie Italorum vulgus corrupto vocabulo Monte rotundone vocat. Ejus meminit Virgil. lib. 7: Eretī manus omnis, olivæq; Mutusteæ.

Ἔρεβαρις, ἐρεβαρὶς, Vrbs Libyæ, à Revaste & Eleutheta, Steph.

Ἐρευθαλίων, ἐρευθαλίων, Viri proprium, quem Neleus interemit, dixitq; cum miraculo corporis, tùm excellentia animorū præcipuum in bello Pyliorum & Arcadum fuisse.

Ἐριγαίτερα, orum, ἐριγαίτερα. Vicus insignis inter Pergamum & Cyzicum, quadringentis & quadraginta stadiis à Pergamo distans, metallorum fodinis nobilis: à quibus & nomen accepit. Celebratur hic vicus à Galeno lib. 9. Simplicium medicamentorum.

Ergalylus, nomen proprium viri, Tortello.

Ergavica,

Ergavica, ἐργάουικα, Oppidum Hispaniæ Tarraconensis, in tractu Vasconum, teste Ptolem. lib. 2. cap. 6. Plinius quoque libro 3. capite 3: Ergavicenses populos connumerat in eodem Hispaniæ tractu.

Ergĕtium, ἐργέτιον, Oppidum Siciliæ, cujus incolæ dicuntur Ergetini, ἐργετῖνοι, quorum meminit & Plin. lib. 3. cap. 8.

Ergīnus, ἔργινος, Tyrannus fuit qui ab Hercule & Minyis Orchomeni urbe expulsus, postea & extinctus est. ¶ Erginus Thraciæ fluvius, autoribus Plin. libro 4. cap. 11. & Pomponio Mela lib. 2 in descriptione Thraciæ.

Eribœa, ἐριβοία, Dicta ab Homero Iuno, quasi bucularum molestia, quòd ea in bovem versam multis affecerit molestiis. Nam ἔρις contentionem, litem, sive molestiam significat: βοῦς, bovem. ¶ Est etiam hoc nomine urbs Macedoniæ, teste Ptolemæo lib. 3. cap. 13. Vulgò Prasta.

Ericætes, pen. prod. Vir cujusdam Lycaonii nomen, à Messapo Turni comite interfecti, ut Virgilio placet, 10. Aen. Cedicus Alcathoum obtrũcat, Sacrator Hydaspem. Messapus Clonium q; Lycaoniumq; Ericatem. Interpretari potest, ira confractus. ἔρις, ira, κατάγνυμι, infringo.

Ericea, ἐρίκεια, Vicus Athenis in tribu Aegide, Steph.

Erechtheus, ἐρεχθεύς, Nomen proprium fuit Athenarum regis, quem Minerva è rure ubi natus erat, latuisse, educavit, & Atheniensi populo pro rege tradidit. Ab eo Athenæ Erichthæ dictæ sunt. Virg. in Cir. Qualis Erichthei olim portatur Athenis.

Erechthonĭus, ἐρεχθόνιος, Qui etiam Erichthcus dictus est, Atheniensium Rex fuit ex semine Vulcani in terram projecto editus: Vnde & nomen habet, ἐρί ἐχθος: id est, ex certamine, aeq; humo. Nam quum Vulcanus eius arma fecisset, nisi Iupiter optionem deos fecisset quod vellet postulandi, ipse ferq; per inferna paludem se ubi negaturum ne Minervæ ea arma postulavit, quæ quum Iupiter juramento obstrictus, ei negare non posset, Minervam tamen monuit repugnare, poteritamq; defendere. Tum in ea colluctatione Vulcanum in terram profudisse ajunt semẽ, atq; inde editum fuisse puerum draconum pedibus nomine Erichthonium: qui quum adolevisset, ut pedum deformitatem tegeret, primus currus usum adinvenit. Hanc fabulam refert Servius in illud Virg. li. 3. Georg. Primus Erichthonius currus & quatuor ausus jungere equos, rapidisq; rotis insistere victor. Ab eo populus Atheniensis Erechthonius dictus est.

Erichtho, ἐριχθώ, Mulieris Thessalæ nomen est apud Lucanum lib. 6 multitudine veneficiorum famosæ. Eo nomine usus est Ovidius in Epist. Sapphus, pro Furiæ cujusdam infernalis nomine, illud (inquit Sappho) mentis inops, ut quam furialis Erichtho impulit, in collo crine jacente, ferar.

Ericis, portus Ptolem. Liguriæ oppidum: Plinio Delphini portus.

Eridānus, pen. corr. ἠριδανός. Vulgò Po: Italiæ fluvius in Vesulo monte nascens, & per agrum Gallicum in mare Adriaticum influens. Hodie notiore nomine Padus appellatur. Eridanum autem dictum volunt ab Eridano Apollinis & Cymenes filio, qui à Ioue fulmine ictus in Padum fluvium decidisse, ejq; Eridano nomen fecisse. Virg. quòd Italicorum omnium maximus sit, regem fluviorũ appellat. ¶ Est item Eridanus cœleste signum Arcti proximum. Cic. ex Arato: Nanq; etiam Eridanum cernes in parte locatum Cœli.

Erigŏnē, ἠριγόνη, Icarii filia fuit, teste Hygino, quæ ex dolore patrem necis, quem rustici temulentum occiderant, se ipsam suspendit, deorumq; miseratione in cœlum translata, Virginis nomen obtinuit. Virgil. Georg. Qua locus Erigonem inter, Chelasq; sequentes Panditur.

Erigŏnēĭus, adjectivum, ἠριγονήιος: ut Canis Erigoneius, apud Ovid. libro 5. Fastor. Nocte sequente diem Canis Erigoneius exit: id est oritur Canis, sydus cœleste. Vide Hygini. Et canis Erigones vocabatur Chimera. Porrò quum ejus umbra regionem illam infestaret, ad iram mitigandam imagunculas ex cera confectas arboribus appenderunt, quòd in Bacchi sacrificiis fieri consuetum est. Vide Virg. lib. 2. Georg. - ubique Oscilla ex alta suspendunt mollia pinu.

Erimanthus, qui ites dicimus in dando divinat, ἔρις, lis, μάνθω divinus Iuvenalis: Aut Dyrphilos, aut Erimanthus.

Erimum, ἔριμον, Vibs Oenotrorum in mediterraneis, Steph.

Erinēŏs, ἐρινεός, Locus asper sub Ilio inter duas à capris cornu, quos Graeci ἐρίνους appellant, multitudine dictus. Meminit hujus loci Andromache, apud Homerum Iliad.

Erineum, ἐρινεός, Vrbs in Doride à caprifico dicta, ut autor est Strabo. ἐρινεός, Steph. urbs Dorientium sub Parnasso, dicitur etiam ἐρινεόν. Est & alia Italiæ, & Achaiæ.

Erinnă, ἐρίννα, Nomen poetriæ ex Teo urbe Laconica, quæ floruit circa Olympiadem centesimam septimam.

Erinnўs, yos, ἐρινύς, Una Furiarum: ita dicta ἀπὸ τοῦ ἐρίζειν φιλεῖν: hoc est, à contumpendo amence. Virg. 2 Aen. quòd nullis Erinnys. Quò fremitus vocat. ¶ Erinnys ex tragœdia. Ἐρινὺς ὁ τραγῳδία: De fœdis aniculis, qualis exitium cœna, repræsentantes Erinnys. Ex Aristophanis Pluto

Erionia, ἐρίωνα, regio circa Sardes, quæ & Asia, Steph.

Eriphia. Veneficæ fascinatricis cujusdam nomen fuit, de qua vide Erasmum in Adagiis.

Eriphўlē, es, vel Eriphyla, æ, pen. prod. ἐριφύλη, Nomen uxoris Amphiarai, & sororis Adrasti: quæ accepto à Polynice aureo monili, maritum latentem, ne ad bellum Thebanum ubi se moriturum sciebat, proficisci cogeretur. Portus procidit. Virg. 6 Aeneid. His Phaedram, Procrimq; locis, maestamq; Eriphylen. Cic. 6 Verrina: Eriphylã antepono in fabulis ea fuisse cupiditate, ut quã vidisset monile ex auro, ut opinor, & gemmis, pulchritudine ejus incensa, salutem vendideret. Juvenal. Satyra sexta. Occurrunt multæ tibi Belides, atque Eriphylæ.

Erĭphўsă, ἐρίφυσα, Insula una ex Aeolis. Strabo, li. 6

Erisichthŏn, ἐρυσίχθων, Vir impius fuit in Thessalia, qui quũ Cereri nemus conseratum: præsertim verò querceam in qua Nympha quædam succidisset: irata Ceres famem ad eum misit, quæ toto exhausto patrimonio, eò coegit eum ut propria membra ipse absumeret. Hanc eratũ in puella præsertim forma, nomine Metra, quam ubi prostituisset, adolescentes qui commeabant ad illam, vana munera deferebãt: alius equos, alius boves, alius vervecesinam id temporis nondum auri, argẽti, gemmarumve erat usus. Porrò Thessali per jocum dicebant Metram Erisichthonis, vertit in ea omnia, quæ illi à mercatoribus filiæ donabantur? Atque hinc proverbium. Marcabior Metra Erisichthonis, μᾶλλον Μήτρας τοῦ Ἐρυσιχθόνος. In eum congruit, qui sectum non constat, sed fabulosa tum alia aliam personam tum. Fabulam Erisichthonis tractat Ovid. lib. 8. Metam.

Ero, ἠρώ, Puella formosissima ex Sesto Thraciæ urbe, ad Hellespontum sita, & Veneris sacerdos: cujus mutuo amore correptus Leander Abydenus adolescens, noctu ejus causa Hellespontum solebat trajicere. Verùm quum aliquando nimio amoris desiderio, mari temperatibus agitato se committeret, viribus destitutus, submersus est. Cujus cadaver quum fluctuum impulsu Sestum esset delatum, Ero doloris impatientia, ex celsissima sese specula in mare præcipitavit. Multus horum amores elegantissimo carmine exequitur.

Eroeiadæ, ἠρωιάδαι, Vicus in tribu Hippothoontide, Steph.

Eropia, Insula una ex Cycladibus, aliter Acte: & postea Syphnus appellata.

Eropolistides, nomen apud Plautum, quo significatur ob amorem vendita. ἔρως, amor, πωλέω, vendo.

Erōtium, ti, ἐρώτιον: Mulierculæ nomẽ est apud Plautum per diminutionem: ἀπὸ τοῦ ἔρωτος: hoc est, ab amore detortam. ¶ Erotium item Graecis Cupidinis imaguncula significat.

Erphordia, Vrbs Thuringiæ celebris. [Vulgò Erfordt.]

Errina, ἔρρα, Vrbs Parthiæ ad Euphratem.

Erўcĭus, ἐρυκῖος à Cicerone in 4 Verrina appellatur Siciliæ mõs, quem Strabo & alii Erycem vocant. Non enim ἐπιστρατεύεται Quæstor per Siciliam, sed consuetudo ita qui Erycum manẽ obtinebat. Et paulò post in eadem Actione: Hoc de homine, ac de hujus bonis etiam in Eryco mõte monumenta posuit. Vide plura in dictione ERYX.

Erўcīnă, æ, Ἐρυκίνα, Venetiæ cognomentũ est ab Eryco Siciliæ mõte, in quo religiosissimè colebatur. Ovid. 2. Amorũ: Quid geminas Erycinæ meos fine fine dolores! Vide Cic. in Div. in Ver.

Erўmanthus, Ἐρύμανθος, Mons Arcadiæ, in quo aprum agrorum vastatorẽ Hercules domuit, vivumq; in humeris ad Eurystheum detulit: quo conspecto, Eurystheus in aereo ilice se abscondit. Virg. lib. 8. Aen. fixerit utpote cervam licet, aut Erymanthi Pecarit arcentora, & Lernam tecent fecent arcu. ¶ Est & fluvius hoc nomine in Alpheum defluens, ut ostendit Plin. lib. 4 cap. 6.

Erўmanthēus, a, um: ut Monstrum Erymantheum. Valer. in Arg. Quinq; Erymanthe: fudantem pondere monstri Amphitryoniadem, &c.

Erўmanthĭus, a, um: ut Aper Erymanthius. Cic. 6. Verr. Ajebãt in laboribus Herculis nõ minùs hunc immanissimum Verrem, quàm illum aprum Erymanthium referri oportere.

Erўmānthŏs, idos, Aliquando legitur pro ipsa Arcadia. Ovid. 2. Metamor. Nexilibusve plagis sylvas Erymanthidos ambit. ¶ Erymanthis ursa, dicta est Callisto Lycaonis filia, quæ versa est in ursam: ut docet Ovid. lib. 2. Metamorph. ¶ Cultor Erimanthidos Vrsæ. Arctophylax. Manil. 2 Trist. Eleg. 3: Tingitur Oceano cultor Erymanthidos Vrsæ, Aequoreasq; luo lidere rorabat aquas.

Erymna, Urbs Lydiæ, Trallis postea dicta. Steph.

Erymna, Urbs Lyciæ, Steph.

Erythen, Urbs Cypri in quo Apollo Hylates colitur, Steph.

Erysice, Vide Oeniadæ, urbs Acarnaniæ, quæ postea Oeniadæ nominata est: unde totam Oeniadarum regionem Erysicem nominarunt, ab Erysice Achelöi filia, gentile Erysiceus. Steph.

Erythreus, rex fuit Athenarum, Orithyiæ pater, quam Boreas rapuit, & in Thraciam deduxit.

Erythia, Ger. Ein Insel im Hudmeer nahe bey den Gadibus, heist jetzt Tolus.] Insula est in Oceano, proxima Gadibus, in qua olim Geryones regnasse creduntur. In ea tanta aëris benignitas esse fertur, ut homines parat penè immortales. Strabo lib. 3. & Plin. lib. 4 cap. ult.

Erythini, Vrbs Paphlagoniæ, unde Erythinus. Apollonius Erythinon dixit Steph.

Erythra, Urbs Ioniæ, quæ & Cnopupolis, à Cnopo vocabatur. Alia est Libyæ, & alia Locridis, alia Bœotiæ, & alia Cypri, quæ nunc Pythus. Steph.

Erythra acra, Promontorium est Libyæ. Steph. quasi dicas glebam rubram, urbs Aegypti, Steph.

Erythræ, Vulgò Cebolbianco, Civitas Asiæ, non longè à Chio, ex qua Sibylla fuit, quam à patria Erythræa nominavere: cantatrix quæ fuit mulier, & divinatrix, tempore Alexandri.

Erythræum mare, Pars Oceani, Arabiam à Meridie alluens: ad Occidentem, Arabico: ad Ortum, Persico sinu terminata. Ἐρυθρὸν πέλαγος, Ger. Das Rotmeer oder das Arabisch Rotmeer.] Ratio nominis varie traditur à scriptoribus. Proximè tamen ad veritatem videntur accessisse, qui ab Erythra rege, Persei & Andromedes filio, dictum putârunt etiam opinionem subscribit Arrianus, Gellium Alexandri, li. 8. Reliquas opiniones, hic brevitatis causâ omissimus. Strabo lib. 16. A Latinis autem per errorem videtur appellatum Mare rubrum. Nam quum audirent à Græcis Erythræum vocari, existimarunt à rubedine aquarum ita dictum, ipsi quoq; Mare rubrum dixerunt.

Eryx, Ger. Ein Berg in Sicilien, heist jetzt Monte di S. Giuliano.] Nomen montis in Sicilia, ab Eryce ibi sepulto, & nomen civitatis in eo fuit, in quo templi Veneri cõstitusit Eryx ejus filius. Ovidius secundo de Arte: Sed dea nec patitur sic ad sua munera cogi, Colle sub umbroso, qui rent altus Eryx. Pomponius: Mons in Eryx maximè memoratur ob celebrii Veneris. Vnde Venus Erycina dicta est. Ovidius secundo Amor.: Quid geminas Erycina meas fine fine dolores?

E ante S.

Esau, Nomen filii Isaac, qui & Edom; hoc est, rufus. Scit, quod pilosum significat, appellatus est.

Esis, pro Ruvi nomine, Vide AESIS.

Eslingia, urbs Germaniæ in ducatu Wirtembergico.

Essedones, forte Plin. lib 4. cap. 12, populi sunt Asiæ, utrinq; Scythiam incolentes, super Maotim lacum, non procul à Riphæis montibus, quibus (teste Herod. lib 4. Hist. mos fuit parentum funera cantu prosequi, & congregatis proximis, cadavera ipsa pecudum admixtis carnibus comedere: os autem capitis, quod καρήατον vocamus, auro cingere, & ad poculi usum asservare.

Essæi, Una ex tribus religiosioribus Iudæorum sectis: quæ omninò tres erant, esse Iasepho, Pharisæorum, Essæorũ, & Sadducæorum. Ex his Essæi uxoribus & vino, & carnibus abstinebant, quotidianumq; jejunium vertebant in naturam.

Essus, Urbs Laceridis, Steph.

E ante T.

Etaei, Urbs est Laconica, Steph.

Etaxalis, Insula est juxta Lilybæum Perticum, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 28.

Etearchus, chi, Oxi civitatis Creticæ rex fuit, qui amissa uxore filia sua Phronima novercã superinduxit, quæ domum ingressa, ut erat, ita recipta se novercam prestitit, cum lædendo, atque omne injuriarum genus excogitando, tum ad extremum impudicitiam impingẽdo. Etearchus criminationibus uxoris fidem habens, Themisonem quendam Thereum jurejurando astringit, ut acceptam Phronimam in mari demergeret. Qui quum se neque Etearchi crudelitatis ministrum præbere vellet, neque rursus jusjurandum violare, revinctam saxis puellam demisit in pelagus, eãq; subitò retracta, Theram pervenit: ubi Polyxenus vir inter Thereos spectatus, in concubinatum Phronimam accipit: qui ex ea Battum genuit Cyrenæum in Africa conditorem. Autor Herodotus lib. 4.

Eteocles, penul. correp. Oedipi filius, ex nefando Iocastæ matris cõcubitu editus: cui cum fratre Polynice ita convenerat, ut alternis annis regnarent. Exacto deinde primo anno, quũ Eteocles qui quod major natu esset, primo anno se-

E ante V.

gnaret, removeret fratri regno cedere: Polynices adjutus à Tydeo & Adrasto socero, septi bellum intulit, in quo amborum mutuis vulneribus occiderunt. Impositis deinde cadaveribus eidem rogo, flamma se divisisse traditur tanquam odium illud quod inter vivos fuerat, ne morte quidem finiri potuerit. Interpretatur autem Eteocles veraz gloria, ab ἐτὸς quod verum significat, & κλέος, gloria. Vnde etiam sine aspiratione scribendum est.

Eteoneus, urbs Euboeæ, ab Eteoneo quodam, nunc Scarphea vocant, in colle sita: Ἐτεώνειον enim lego, nõ Ἐτεόνεον. Steph.

Etesiæ, Ger. Wind so jährlich etlich tag in den Hundstagen wehen.] Venti qui certo anni tempore flant. Hos Strabo lib. 3. Sublolanos vocat hoc est, Euros. H. quotannis in vigore ætatis persistat XL. diebus post Canicularem exortum. Dicti Etesiæ id est, annui: ἔτος enim annus, ἐτήσιος, annuus: quòd ex omnibus ventis hi maximè stati sint, & singulis annis eodem tempore redeant. De his Plin. libro 17. cap. 5. & Gell. lib. 2. cap. 18.

Ethalia, Insula in Ligustico mari, Populoniæ urbi opposita, ab Ethalio, qui ei præfuit, sic dicta. Quidam hoc nomẽ eam ob id longo fuisse aiunt. Vide AETHALIA.

Etherusa, Insula est in ora Cariæ, nõ procul ab Argilia insula: Plin. lib. 5. cap. 31.

Ethrleum, Fluvius minoris Asiæ, olim Troadis & Mysiæ terminus, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. ult.

Ethemon, nomen vel proprium, de quo Virg. li. 10. Aen. meminit, quum ait:

Et claras Ethemon Lycia comitatur ab alta.

Ethici Asiæ populi, apud Plin. lib. 5. cap. 4.

Ethneæ, ἔθνος, populi Thessaliæ, ab Ethnesto Neoptolemi filio, Steph.

Ethusa, Olim insula fuit in mari Myrtoo, quæ deinde continenti apud Myndum accessit. Plin. lib. 2. cap. 89.

Etis, ἔτις, vicus Laconiæ, aut Cretæ civitas parva Mylonis, unius ex septem sapientum, unde Etius nominatus, Steph.

E ante V.

Eva, Vrbs Arcadiæ: genitivus Evæus, Steph.

Evadne, per diæresin, Mattis filia ex Thebe uxore Asopi, & conjux Capanei, quæ illum incredibili amore dilexit. Itaq; quum audisset illum apud Thebas vere dilexisse, se in mortua ejusdem ipsius rogum projecit. Ejus meminit Virg. 6. Aen. Evadnenq; & Pasiphaën, etc.

Evæmon, Pater fuit Eurypili qui cum Græcis ad Troiam profectus cum quadraginta navibus, præfuit: Omeritis, Autor Homerus in Catalogo navium.

Evænetus, Nomen regis Lacedemoniorum, qui ad custodiendum introitum Thessaliæ contra Xerxem, unà cum Themistocle Atheniensium duce, à Græcis constitutus fertur.

Evagoras, ad quem Isocrates scripsit.

Evaleni, populi quorum meminit Glaucus libro 2. de Arabia.

Evan, Vnde est ex Bacchi cognominibus: Ovid. lib. 4 Metam. Nyctelius q, Eleleusq; parens, & Iacchus, & Evan. q Inde Evantes, dictæ sunt Bacchæ, quæ Liberi patris Orgia celebrantes, Evantis nomen identidem acclamabant. Virg. 5 Aen. Evantes Orgia circum Dardanæ Phrygiæ.

Evander, Proprium nomen Carmentis filii, qui quum patrem imprudens occidisset, relicta Arcadia, in Latium se contulit, atq; pulsis Aborigenibus, in Palatino mõte consedit, ut oppidum Pallanteum fundavit, à nomine Pallantis (ut Virgilio placet) proavi sui. Virg. 8. Aeneid. Arcades his oris, genus à Pallante profectum, Qui regem Evandrum comites, qui signa sequuti Delegêre locum, & posuêre in mõtibus urbem, Palanteis proavi de nomine Pallanteum. q Legitur & nominativus Evandrus. Virgil. 8 Aeneid. Tum pater Evandrus dextram complexus euntis Hæret. q Fuit etiam ejusdem nominis plastes ac sculator egregius Atheniensis, à M. Antonio Alexandriam perductus, eoque victo, inter captivos Romam advectus, curore Acrone in illud Hor. 1. Serm Sat. 18. mendaxve canalium Evandri manibus tritum dejecit. Id est, ratiocem nobilem cælatum.

Evandrius, ia, ium, adjectivum est, Evandria regna. Silius lib. 7: Qui Carmẽtis opes, & regna Evandria servas. Virgil. 10. Aen. Namtibi Tymbre caput Evandrius absstulit ensis.

Evax, Vide in APPELLATIVIS.

Euboea, Ger. Ein lange Insel im Aegeischen Meer welche mit einem engen Meer von dem Lande Boetia abgescheid ist: heist jetzt Negropont.] Nomen insulæ est in mari Aegæo tam angusto corpus à Bœotia divisa, ut ponte illi conjungatur, intagnis tribus promontoriis, Geresto scilicet ad Actæum vergente: ad Hellespontum Caphareo, extrio Græciæ insulæ notissimo:

tissimus ad Septentrionem, Cauto, teste Plin. lib. 4. cap. 12.

Euboicus, a, um, adjectivè ut Plebs Euboica. Stat. lib. 3. Syl. -Stupuit primæva ad carmina plebes Euboica.

Euboicus, a, um: ut carmen Euboicum, Ovid. 4 Fast. Carminis Euboici fatalia verba fuere. Sic Iasp. Sibylla Euboica: id est Cumana. Stat. 1. Syl. -Euboicæ carmen legit ille Sibyllæ.

¶ Hinc Euboicum mare, Εὐβοϊκὸν πέλαγος, quod duplex esse dicitur: alterum in Aegeo mari: alterum in Campano, seu Tusco, quod in Aegæo, Euboeæ adiacet insulæ, à qua denominationem est: quod autem in Tusco, Cumarum, Bajarumque alluit oram, ab Euboicis advenis & Cumarum conditoribus nomen habuit.

Eubulus, pen. prod. Εὔβουλος, Atheniensis civis fuit, contrarias ferè Demosthenis in Reipubl. administratione partes fovens. ¶ Fuit & Eubulus media comœdiæ poëta, ut scribit Suidas. ¶ Eubulus præterea nomen fuit historici, qui historiam Mithræ multis voluminibus explicuit.

Eucarpia, Εὐκαρπία, Urbs Phrygiæ, in qua racemi feracitate ac magnitudine spectabiles sunt: unde & nomen, quasi uber fructuum proventus. Meminit hujus oppidi Strabo libro 12. Eucarpia Stephano, vicus est minoris Phrygiæ, in qua Metrophanes refert, racemus tantus provenit, ut currus medius præonere aliquando compleatur. Hanc regionem Barbari favem Cereri & Baccho fœcunditatis gratia donasse fabulantur. Est etiã Eucarpia castellum Siciliæ, inter Thymæos.

Euclides, Εὐκλείδης, Philosophus fuit Megarensis, Socratis auditor, ad quem bello tempore assumpta mulieris veste fœpiùs commeasse traditur. Defuncto verò Socrate in patriam sese cõtulit, ibiq; celebri auditorio (in quo etiam Plato fuisse perhibetur) Philosophiam professus est. Scripsit dialogos quamplurimos, quorũ nomina recensent Suidas & Diogenes Laërtius. ¶ Fuit & alter ejusdem nominis Platonicus philosophus, & geometra insignis, tempore primi Ptolemæi, posterior aliquanto his qui Platonis temporibus vixerunt, antiquior verò Eratosthene, & Archimede. Hic multa de Geometria & Musica conscripsit, quæ etiam hodie omnium manibus teruntur.

Eucratida, urbs Bactrianorum (Steph. ex Strabone) ab imperãte cognominata.

Eudæmon, onis, pen. prod. genitivi corr. Εὐδαίμων, Aegyptius grammaticus, teste Suida, patre Pesinoëte, Libanii sophistæ contemporaneus. Scripsit varia poëmata, item artem Grammaticam, & de recta scribendi ratione.

Eudemus, Εὔδημος, Orator fuit Megalopolitanus, Philopœmenis præceptor. Autor est Plutarchus in vita Philopœmenis.

Eudamidas, pen. corr. Εὐδαμίδας, Nomen filii Archidami, & fratris Agidis Lacedæmoniorum regis.

Eudipnè, Εὐδίπνη, insula Libyæ Phœnicum, Steph.

Eudorâ, pen. prod. Εὐδώρα, Nympha Oceani & Tethios filia, ut placet Hesiodo in Theogonia, septem una ex Atlantidibus, quæ septem numero esse perhibentur, Amboralia, Eudora, Pasithoe, Coronis, Plexaura, Pitho, Tyche.

Eudorus, Εὔδωρος, Mercurii filius fuit ex Polymela Phylantis filia, qui Achillem ad bellum Trojanum tequutus est, ut est videre apud Homerum 8. Iliad.

Eudoxus, [Εὔδοξος. Ger. Ein erfarner Astrologus der erstlich von der Griechen Zeit gerechnet hat.] Peritissimus Astrologus fuit & Geometra, filius Aristonis, patria Gnidius, qui primus apud Græcos annum ad Lunæ cursum ordinavit. Lucan. lib. 10. Nec menses Eudoxi concedet fastibus annus. Scripsit leges, & de Geometria arq; Astrologia libros edidit. Cic. lib. 2. de Divin. Ad Chaldæorum, inquit, monstra veniamus, de quibus Eudoxus, Platonis auditor, in Astrologia judicio doctissimorum hominum facile princeps, hic opinatur: id quod scriptum esse ajunt? Chaldæis in prædictione & notatione cunctis, vitæ exitialis die, minimè esse credendum. ¶ Fuit & alius Eudoxus Rhodius historicus: alius Siculus, filius Agathoclis, poëta comicus.

Evelgia, Εὐέλγεια, Vrbs quædam, Steph.

Euemërus, pen. corr. Εὐήμερος, Nomen historici, de quo Lactantius: Euemerus, inquit, antiquus autor fuit è civitate Messana. Res gestas Jovis, & cæterorum qui dii putantur, collegit, historiamq; cõtexuit veritatis, & interpositis factis, quæ in antiquissimis templis habebantur. Hanc historiam interpretatus est Ennius, & sequutus.

Euenetus, Lacedæmoniorum dux fuit, qui ad arcendum Thessaliæ finibus Xerxem, Themistocli datus adjutor fertur. Autor Herod. lib. 7.

Euenus, pen. prod. [Εὔηνος. Ger. Ein fluß in Aetolien.] Euenus est Aroliæ in Calydonio monte nascens, & juxta Calydonem in mare Ionium influens: ita dictus ab Evenio Martis filio, & Marpessa patre, qui se in hunc Evenum præcipitavit. Ovid. lib. 9. Metamor. Nunque nova repetens patrios cum conjuge muros, Venerat Eveni rapidas Jove natus ad undas. Lucanus: Et Meleagrea maculatus sanguine Nessi, Evenus Calydona secat, &c.

Evenus, Εὔηνος, Philosophus qui famem optimum ciborum condimentum esse dicere solebat, ut refert Plutarchus. ¶ Fuerunt item Eveni duo Parii, Elegiarum scriptores: quorum meminit Suidas.

Evergetes, Εὐεργέτης, Cognomen Ptolemæi Aegyptiorum regis, qui Philadelpho successit, à maximis ejus in Græcos civitatem meritis impositum. Nam εὐεργέτης à Græcis dicitur quem nos benefactorem, vel benemerentem appellamus. ¶ Evergetæ item dicti sunt populi Scythiæ, qui & Arimaspi, quòd benefici fuerint in Argonautas maris tempestate ad eorum litora delatos, Steph.

Euganei, Εὐγάνειοι, Populi fuerunt ad intimum maris Adriatici finum, Alpes versus, qui deinde à Trojanis & Henetis, qui Antenore duce in eam Italiæ partem venerant, sedibus suis pulsi, Alpes Grajas tenuerunt. Liv. lib. 1. ab Vrbe. Cæsibus deinde variis Antenorem cum multitudine Henetum, qui seditione ex Paphlagonia pulsi, & sedes & ducem, rege Pylæmene ad Trojam amisso, quærebant, venisse in intimum maris Adriatici sinum, Euganeisq; qui inter Alpes, marq; incolebãt, pulsis, Henetos, Trojanosq; eas tenuisse terras, & in quæ primùm egressi sunt loca, Troja vocatur, pagoq; inde Trojano nomen est: Gens universa Veneti appellati. Hactenus. Quamvis sint Euganei ἀπὸ τοῦ εὖ γένους, hoc est, à generis nobilitate, teste Plin. lib. 3. cap. 20. Hinc Euganeus, a, um. Juvenalis: Euganea quantumvis mollior agna. Lucanus: Euganeo (si vera fides memorantibus) augur Colle sedens, Aponus ubi tepris fumifer exit, Atq; Antenoræi dispergitur unda Timavi.

Eugii, Εὔγιοι, regiuncula Arcadiæ, Steph.

Euhyus, Εὔϑυος. Germ. Guter Sohn: Sonderlich Jacobs, welchem jhm Jupiter gegeben/als er mit ein Schaaf für jhn wider die Riesen gestritten hat.] Vnum ex Bacchi cognominibus, a love ei inditum eo in bello quod Gigantes cum diis gesserunt. Fabulantur eorum Poëtæ, cæteris diis pernecessitis, Liberum patrem se in leonem convertisse, unumque ex Gigantibus interfecisse, & ob rem tam fortiter gestam, Euhyon: hoc est, bonum filium à love salutatum. Stat. libro secundo: Et tũc fortè dies notos signata tonãtis Fulmine, præreptum te tenet Euhye parens Tranquillæ patri. ¶ Inde fit feminarum cultus, Bacchi sacerdos. Horat. libro 3. Carminum: Non secùs in jugis exsomnis stupet Euhyas, Hebrum prospiciens, & nive candidam Thracen.

Evii, papæ Liguriæ, Steph.

Evila [רְוִלָה, Chavilah.] Regio ad Orientem vergens, sacris literis celebrata, quam circuit de Paradiso Phison egrediens, quem nostri mutato nomine Ganges vocant. In ea aurum purissimum, quod Hebraicè Zahab, & gemmæ pretiosissimæ, carbunculus, smaragdus, nascuntur.

Evippe, Εὐίππη, vicus Cariæ, Steph.

Eumæus, Εὐμαῖος, Subulcus fuit Vlyssis, qui dominũ à bello Trojano redeuntem opera sua adjuvit contra procos uxoris. Homer. lib. 21. Odyss.

Eumelus, Εὔμηλος, Admeti Regis Thessaliæ ex Alcesti uxore filius.

Eumenes, Εὐμένης, Vir Cardianus ex intimis Philippi & Alexandri familiaribus, qui cura, diligẽtia, patria calliditate, & celeritate omnes Macedones superavit: de quo multa à Græcis historicis traduntur. ¶ Fuit præterea hoc nomine Pergami rex, qui Antiochum apud Sardes ingẽti præsidio superavit: de quo vide Strabonem lib. 13. & infra in additione PERGAMVS.

Eumenia, Εὐμένεια, urbs Phrygiæ quam Attalus ab Eumene Philadelpho sic vocavit: aut Hylas, quòd bene in ea mãtisset, sic eam appellavit. Alia etiã Cariæ tertia in Hyrcania.

Eumenides, [Εὐμενίδες. Ger. Wütende vnnd vngütige Teuffel (Weiber.] Furiæ quæ εὐμενίδες dictæ, quòd minimè benevolæ sint. Εὐμενὴς enim benevolum significat. Has autem tres ferunt fuisse, Acherontis & Nocte filias, uno partu editas. Et apud inferos vocantur Canes unde Lucanus: Jam vos ego nomine vero Eloquar, Stygiasq; canes in luce lupercas Deferam. Apud mortales, Furiæ, ab effectu. Cicer. secundo de Legibus: Agitant Scelestorum impios Furiæ non arcentibus cædis ultoribus. Est in fabulis, sed angere conscientiæ, & fraudis cruciatus. Apud Superos dicuntur, Diræ. Virg. lib. 12. Aen. At procul ut Diræ stridorem agnovit & alas, Infelix crines scindit sua germana soluros. Vocantur & Volucres, ut apud eundem: Jamam hinc ingens cum voce per agmina clamat Erigonen, nec me terrent, nec tela timentem. Obscenæ volucres, alarum verbera nostra.

Eumolpus, Εὔμολπος, Nomen viri Atheniensis, quem Suidas Musæi patrem filium tuisse scribit, & Pieriorum victorem. Alii Orphei vatis filium fuisse credunt, qui Poëta fuit ipso etiã Homero antiquior. Ab hoc Eumolpidas, sacrorũ quorũdam præsides dictos volunt, quorum meminit Æschines in oratione contra Ctesiphontem.

Εὐμολπίδαι, Εὐμολπίδαι. Dicti sunt sacerdotes, seu magistratus Athenis, in memoriam & honorē Eumolpi regis, quem Aegyptii generis fuisse Diodorus refert.

Eumonides, Εὐμονίδης, Nome proprium viri Thebani, cujus meminit Plutarchus.

Εὔνη, Εὐνή, urbs Cariæ, in qua fluvius est Eunæus. Est etiam Euna, urbs Argos, quam habitabant Cyrenæi, Steph.

Euneus, pen. prod. Εὔνεως, Iasonis filius ex Hypsipyle filia Thoantis regis Lemni, teste Homero lib. 7. Iliad.

Eunomyanitæ, Εὐνομιανῖται, populi Aegyptii, juxta Archiepiū, Stephan.

Εὐνοστίδης, Εὐνοστίδης, Vulgò Lastega, Insula est una ex Vulcaniis dicta, quòd è Lipara in Siciliam navigantibus finitima asseratur. Nam Εὔνους Græci ἐφημερίαν vocant Epistolia. Autor Strabo lib. 6. ¶ Est item Eunostos Theophrasto, arbor infœcunda, malo Punicæ similis, in Lesbo insula potissimum provenions, pecorum gustatu lethalis. Vide Plinium lib. 13. capite 22.

Eupalia, Εὐπαλία, Nomē urbis in Lucride, apud Plin. lib. 4. c. 3.

Eupator, filius Antiochi Epiphanus, successit patri in regno Syriæ, cui præfuit annos duos. Postea confectus est à Demetrio patruo, 1 Mach.

Euparria, Εὐπαρρία, urbs Lydorum, Steph.

Eupheme, Εὐφήμη, Matris nomen, nutricis Musarū, & Graciarum.

Euphemiā, Εὐφημία, Vxor Iustini Imperatoris, cujus meminit Suidas. ¶ Græcis item Euphemia, faustam acclamationem significat, qualis fieri soles principibus recens inauguratis.

Euphorbus, Εὔφορβος, Vir Trojani nomen est, à Menelao occisus Ovid. lib. 15. Metam.

Ipse ego (nam memini) Trojani tempore belli
Panthoides Euphorbus eram: cui pectore quondam
Hastilia adversio gravis hasta minoris Atridæ. Sunt verba Pythagoræ, qui suo exemplo ait se probare animas a corporibus separatas in alia atq; alia corpora commigrare, quòd tempore belli Trojani ipse fuerit Euphorbus à Menelao interfectus, suumq; clypeum agnoverit à Menelao in templo Dianæ suspensum.

Euphorion, Εὐφορίων, Nomen Poëtæ Chalcidensis, qué transtulit Cornelius Gallus. Meminit Cic. 2. de Natur. deor. Quid (inquit) poëta nemo? nonne physicus obscurus? ille verò nimis etiam obscurus Euphorion? at non Homerus.

Euphranor. [Εὐφράνωρ. Ger. Ein kunstreicher Gut Hertzer und Maler.] Nomen statuarii laudati Isthmici, qui de tympana & coloribus aliquot volumina conscripsit. Floruit centesima quarta Olympiade: plurimarū signa nobilissima ex ære confecit, quæ enumerantur à Plinio, lib. 34. cap. 8. Idem & pictor, & marmoraticus fuit, in unoquoque genere excellens, tibiq; æqualis, teste eodem Plinio, libro 35. cap. 11. Huius meminit & Quintilianus Institut. Orat. libro 12. Item Juvenalis Satyr. 14: Hic aliquid præclarum Euphranoris & Polycleti, &c.

Euphrantis, Εὐφράντις, arbs Libyes, Steph.

Euphrantis, Εὐφράντις, regio eadem quæ Syria, à vicino Euphrate. qui cum Araxe fluit ex Niphate monte Armeniæ profluit, Steph.

Euphrātēs, is, pē. pro. [פרת Euphrath, Εὐφράτης. Ger. Ein grosser fluß in Mesopotamien, der auch durch Babylon lauffe.] Fluvius Mesopotamiæ, quem Strabo fluere ait ex Niphate monte Armeniæ magnum profundā, & celerem: nasci; influere autem in Mare rubrum: prius tamen Babyloniam per medium dividere, & Tigri conjungi. Metopotamiam facere. Salustius quoq; certissimus autor asserit, tam Tigris, quàm Euphratis in Armenia fontes demonstrari. Cui etiam assipulatur Plin. libr. 6. cap. 24. ubi Euphratem in Caranitide: Armeniæ majoris præfectura, nasci tradit. Quorum testimoniorum consensū adductus Hieronimus, locum Geneseos de Paradiso, quatuorq; fluminib. eum irrigātibus, (inter quos enumerantur & Euphrates) secùs intelligendum esse existimat, quàm verba ipsa videantur sonare. Dictus autem putatur Euphrates (quod & Ambrosius annotavit) ἀπὸ τοῦ εὐφραίνειν: hoc est, à lætificando: quòd circumjacentem agrum restagnationibus suis adeo lætum, fœcundumq; reddat, ut sequātē annā sponte retibilis fiat seges, impressis tantum vestigio seminibus. Qua de re vide Plin. lib. 18. ca. 15. & 16. ¶ Fuit etiam hoc nomine Philosophus, Adriani temporibus, qui tædio tenebrarū & perpetuæ noctis impetrata prius ab Adriano venia, ne sibi ignominiæ esset, cicutam bibit, tibiq; voluntariam mortem attulit.

Euphrŏsynā, æ, & Euphrosyne, es, pen. corr. Εὐφροσύνη, Una ex tribus Gratiis, ab hilaritate, seu lætitia (id enim Græcis sonat Εὐφροσύνη) nomen habens.

Eupilis, Lacus Cisalpinæ Galliæ, per quem Lambrus in Padum defluit. Autor Plinius libro 3. capite 19. Vulgò Lago de Eyliano.

Εὐπόλις, Εὔπολις, Priscæ comediæ scriptor, in reprehendendis hominum vitiis liberrimus. Vnde etiā Persius iracundum Eupolidem vocat, quasi hominum vitiis vehementer infensum. Scripsit Comœdias septemdecim, ex quibus novem victoriā meruerunt. Perit in prælio navali inter Lacedæmonios & Athenienses juxta Hellespontum commisso. Cujus mors quantam civitati luctum attulerit, vel illud unum abundè magno documento esse potest, quòd publico edicto cautum est, ne Poëtæ in posterum militare liceret.

Εὐπομπίδης. [Εὐπομπίδης. Germ. Ein berümpter und trefflicher Maler.] Pictor nobilis, patria Sicyonius, Parrhasii & Zeuxidis æqualis, tantæ inter ætatis suæ artifices autoritatis, ut genus quoddam picturæ, ab eo Sicyonium fuerit appellatum. Hujus discipulus fuit Pamphilus Macedo, qui Apellem instituit.

Εὐπυρία, æ, Εὐπυρία, urbs Macedoniæ ab Alexandro Magno condita, & à soli fertilitate nomen tortita. Autor Stephanus.

Eupŏrus, Εὔπορος, C. Gracchi servus fuit, qui dominum ex Aventino fugientem, quandiu potuit, tutatus tibi vecisō demōc dominō super ejus cadaver prostratus, sibi quoque mortem conscivit. Autor Valerius lib. 6. cap. 8.

Euprŏsopŏn, Εὐπρόσωπον, Promontorium est Phœnices ad Byblon oppidum: ita dictum ab aspectus jucunditate. Nam Εὐπρόσωπον interpretatur jucundus aspectus.

Euranium, ni, Οὐράνιον, Cariæ oppidum est, Halicarnassensi jurisdictioni ab Alexandro Magno attributum. Plinius libro 5. capite 29.

Eurīpĭdes, pen. corr. [Εὐριπίδης. Germ. Ein fürtrefflicher Griechischer Tragedienschreiber von Alten Zeiten.] Insignis Poëta tragicus fuit, natus eo die quo numerosus ille Xerxis exercitus ab Atheniensibus fusus est. Floruit tempore Archelai Macedonum regis, à quo etiam summo in honore est habitus. Scripsit fabulas LXXV, ex quibus quinque tantùm victoriam meruerunt. Castitate autem vitæ tanta fuit, ut vulgo μισογύνης hoc est, mulierum osor fuerit cognominatus. Perit noctu, ab Archelai canibus, ut ferunt, discerptus. Ossa ejus Regis jussu Pellam sunt translata, repulsis Athenienstum precibus, qui sæpè per legatos contenderant, ut civis sui reliquias sibi in patriam referre liceret.

Eurīpĭdīus, Εὐριπίδιος, Numerus in tabis quadragenarius ab Euripide inventus eo tempore quo exactis triginta tyrannis, quadraginta principes Atheniensium Rempubl. administrabant. Legitur & Euripides in eadem significatione. Vide Cælium Rhodig. lib. 20. cap. 27.

Eurīpus, pen. prod. [Εὔριπος. Germ. Ein ungestümbig Meergwüst in dem Land Grecia und der Insel Negropont.] Dicitur fretum id est, mare angustum, inter Aulidem Bœotiæ portum, & Euboeam insulam, quod unus dies & noctis spatio septies recurrit eo impetu, ut navigia repugnantibus ventis prima secum rapiat. Autor Mela. ¶ Inde locus factus proverbio: Homo Euripus, Εὔριπος ἀνθρωπος de inconstantibus ac moribus inæqualibus homines dicitur. Quadrat & in fortunæ vices, quæ res mortalium, velut æstu quodam furibundo ac deorum jactat. ¶ Sunt item Euripi, canales, seu ductus aquarum aliunde deductarum in sublime salientium, si paulò minutiores sint, quos intra domos Romani per pratum ducebant: si autem majusculi sint, ut dicuntur. Cic. lib. 2. de Legibus. Ductus aquarum, quos ibi nos, Euripos vocant, quis quam viderit, non irriserit? ¶ Euripi quoque fuisse in ludis circensibus prætepos, quorum loco temporaria prius claustra fuerūt, Autore Plinio.

Euromē, es, penul. prod. Oppidum est Cariæ, apud Plinium libro 5. capite 29. A Stephano Εὔρωμος appellatur.

Eurōnŏtus. [Εὐρώνοτος. Gall. Sud-Ost Wind. Ital. Xalque meridionale. Ger. Der Mittag zwischen Mittag und der Morgen auffgang hergehet. Pland Sud-Ost-Oster gud.] Ventus inter Eurum & Notum flans: cujus meminit Plin. lib. 2. cap. 47.

Eurōpa, Εὐρώπη, Ger. Hat den theil der Welt / so zwischen dem Nidermeer und der Mitt so auff das mitt Teutschland sich umb die gantze Italien vnnd Griechenland herumb zeucht / darzu dem fünfften Theil der gantzen Welt begriffen ist.] Tertia pars orbis, ab Asia, Tanaide fluvio: ab Africa, Mediterraneo mari discreta: ita dicta ab Europa, Agenoris Phœnicum regis Elia, quam Jupiter (ut Poëtæ fabulantur) in bovem transformatus, raptam abduxit in Cretam. Habet quatuor sinus magnos: quorum primus est à Gaditano freto ad Lacinium usq; promontorium Italiæ in Loctis. Secundus, à Lacinio ad ipsa Epiri Acroceraunia. Tertius inde ad Hellespontum. Quartus, ab Hellesponto ad Mœotidis ostia. ¶ Hinc Europæi, Εὐρωπαῖοι, qui Europam incolunt. ¶ Est item Europa Nymphæ nomen, Oceani & Tethyos filia, cujus meminit Hesiodus in Theogonia.

Eurōpus, pe. pen. prod. Εὔρωπος. Oppidum Macedoniæ ad Axium amnem, teste Plin. lib. 4. cap. 10, ita dictum (si Stephano credimus) ab Europo Macedonis & Orithyiæ filio.

Eurōpum, Εὔρωπον, Syriæ urbs, olim Thapsacum, postea Amphipolis

phipolis appellata. Autor Plin. lib. 5. cap. 24. ¶ Est item ejusdem nominis oppidum apud Parthos, cognomento Nomadas: cujus meminit idem Plin. lib. 6. cap. 25.

Eurotas, pen. prod. Εὐρώτας, Fluvius Laconiæ, Spartam præterlabens. Liv. li. 34. bel. Maced. ripæ; habens frequentibus lauris consitas. De hoc Virgil. in Sileno: Omnia quæ Phœbo quondam meditante beatus Audit Eurotas, jussitq; ediscere lucos.

Eurus, [Εὖρος. Ital. Xaloque levante. Ger. Einer auß den Oſtwinden, der nemlich ſo wen des Winters auffgang fürwärt. Dan. Østen Vind. Pol. Wschod wiatru. Hisp. Viento Solano. Ang. Orientem eastwind.] Ventus ipsius ab Ortu brumali, quē Latini Vulturnum appellant. Plin. lib. 2. capite 47: Ab Oriente æquinoctiali Subsolanus, ab Oriente brumali Vulturnus: illum Apeliotem, hunc Græci Eurum appellant. Colum. libro 5. capite 5: Quum plerunque ideris Caniculæ tempore, quædam partes ejus regionis sic infestantur Euro, (quem nonnulli Vulturnum appellant) ut nisi regnicolis vites operiantur, velut habitu flammeo frondes urantur. Ovid. 1 Metam. Eurus ad Auroram, Nabathæaq; regna recessit, Persidaq; & radiis juga subdita matutinis.

Eurydice, penul. corr. Εὐρυδίκη. Fuit regis Minois filia, quæ Neptuno Orionem peperit. ¶ Alia fuit Prœti Argivorum regis filia. ¶ Tertia ex Gorgonibus una, quæ tres fuerunt in extrema Africa, circa Atlantē montem: quæ omnes unum oculum habebant, quo utentes, quoscunq; aspiciebant, convertebant in saxa. Harū nomina fuerūt Medusa, Sthenyo, & Euryale. Servius eximia, pariq; pulchritudine virgines fuisse tradit, quarū solo aspectu adolescentes obstupescebant: quam rem scribit occasionem fuisse hominibus fictæ fabulæ, ut dicerentur quoscunque aspexissent, in saxa transmutare. Hanc ille, enarrans illud Virgilii lib. 6. Aen. Gorgones, Harpyiasq;, & forma tricorporis umbræ.

Eurystheus, pen. corr. Εὐρυσθεύς, Vnus ex principibus Peloponnesiacis, qui Argos & propinquas urbes incolebat, & ad Troiam cum octoginta navibus venerunt: ut tradit Homerus in Catal. ¶ Fuit etiam hoc nomine Trojanus, arctissimo amicitiæ vinculo cum Nisi conjunctus, Virgilio carmine notissimus. ¶ Fuit & comœdi histrionis nomen. Nobilis Euryalum, aut Mnemosynem exprimat infans.

Euryalus, Εὐρύαλος, vocabatur metropolis Epipolarum. Est autem oppidum Syracusanum in loco præcipuo, Strepti. Vide EPIPOLAE.

Eurymptis, pr. Εὐρύμπτις, Oppidum Magnesiæ, apud Stephan.

Euryanassa, æ, Εὐρυάνασσα, Insula est maris Argoi, ereginæ Joniæ, non procul ab Arginusis. Autor Plinius libro 5. capite 31.

Eurybates, Εὐρύβατες, Nomen viri Ithaci, Vlyssis nuncii, ab Agamemnone in Troiam, ut ab Achille auferret Briseidē. Ovid. in Epistol. Briseidis ad Achillem: Nam simul Eurybates me Talthybiusque vocarunt, Eurybati data sum, Talthybiique comes.

Eurybiades, [Εὐρυβιάδης. Germ. Eingeſchwindter und erſchrockner Mann. Pol. Kudzyba, mszlony. Vid. Notitiam Eurybiades.] Furis ligur ædituus, qui aliquando à custodibus in furto deprehensus, quum illi vellent cupercot quo ingenio domos conscenderet, funibus quibusdam ferreis, & funibus irrepsit in patrem, diisque intuentibus, expeditamque hominis agitatem admirantibus, per tegulas subfugiens periculum evasit. Vnde proverbium fertur Eurybiadi fore, Εὐρυβιάδῃ ἔσεται: de re aliquis quam se manifesta deprehensus, aliqua tamen arte elabitur.

Eurybiades, des, Εὐρυβιάδης, Lacedæmonius quidam nobilis fuit, Eurycleæ filius, universæ Græcorum classi dux à Lacedæmoniis constitutus adversus Xerxem. Vide Herodot. lib 8.

Eurycleā, pen. prod. Εὐρύκλεια, Ojos Pisenoridę filia pulcherrima, quam Laertes in prima rediēs pubertate virginī hoium pretio emit, ac honore parem uxori domi habuit. Vlyssēq; nutricandum dedit: quem & prima in patriam redeuntem agnovit. Vide Hom. lib 1. & 19. Odyss.

Eurycles, pen. corr. Εὐρυκλῆς, Vatis nomen, qui de suis incommodis semper aliquid divinabat. Hinc factum est, ut proverbialiter quidam Egregiæ divinaturus Eurycleæ diceretur, ut refert Cælius Antiquus (sed) lib. 5. cap. 10.

Eurycratidas, Εὐρυκρατίδας, Vir Lacedæmonius, de quo Plutarchus.

Eurydamas, antis, pen. nomin. corr. Εὐρυδάμας. Ger. Der Erſchrockner. Fran. qui terrā manu figet.] Vir fuit Trojanus, somniorum interpres. Ovidius Ibin. Vel Eurydamas ter circum bella Thracis, Et Lamidis tractus ab hoste toris. Vbi per eurydamāta intelligunt Hectorē, qui vivente cuncta domi nabat. Εὐρυ enim Græcis latē significat, & ἐυρύς, domo.

Eurydamē, ames, Εὐρυδάμη, Diadem Lacedæmonii filia fuit, & soror Menii, uxor autem Leotychidæ Lacedæmoniorum regis, ex qua & Lampito filiam suscepit, quam Archidamo Xenidami filio in matrimonium tradidit. Autor Herodotus lib. 6.

Eurydice, [Εὐρυδίκη. Germ. Die durchſtreuete. Orphi ſeyn unter Gebrauch iſt in todt gebiſſen worden.] Vxor Orphei, cujus amore captus Aristæus, quū vim ei inferre pararet, illa per avia fugiēs incidit in colubrum in herba delitescentem, cujus morsu interiit. Orpheus autem uxoris mortē ægerrimē ferens, acceptā citharā inferos adiit, ubi Plutonem, Proserpinamq; tam suavi carmine demulsit, ut ei uxorem ab inferis reducendam permitteret: ea tamen conditione, ne priùs eam quam ad superos rediisset, intueretur. Quam legem quum ille amoris impatiētia esset prævaricatus, Eurydice denuò ad inferos est revocata. Virgil. lib. 4. Georg. Restitit, Eurydicen, suaq; jam luce perditam, Immemor heu, victusq; animi, respexit, &c. ¶ Alia fuit Eurydice, Clymeni filia, uxor Nestoris, ex qua ille septem filios & unicam filiam suscepit. Autor Homerus. Odyss. lib. 3.

Eurydomēne, Εὐρυδόμενη, nympha marina, Εὐρυ ut Εὐρὺ & δόμενος est, abundanter do. Perhibent hanc matrem Gratiarum fuisse, quam alii Etymecutam à verbo Græco μήδω, quod rego significat, vocant.

Eurydochus, Εὐρύδοχος, Phlegyarum rex, & conditor Thebarum, quas postea Cadmus instauravit. ¶ Fuit etiam hoc nomine unus sociorum Vlyssis, qui solus Circes pocula nō gustavit, neq; in suis figuris transmutatus est. Ovid. 14 Metam. Sors solum cæruisse figura Vidimus Eurylochum: solus data potus a fugit.

Eurymedon, Eurymedontis pen. nom. corr. Εὐρυμέδων, Pacei Pembœe, ex qua Neptunus Nausithoum suscepit, regē Phœacum, & Alcinoi patrem. Autor Homerus lib. 7 Odyss. ¶ Est & Eurymedon Pamphyliæ fluvius, juxta quem Athenienses, Cimone duce, Medos profligarunt. Autor Thucydides lib. 1.

Eurymachus, Εὐρύμαχος, Thebanorum potentissimus fuit: qui quum Plateas hostium perfidiosē cepisset, rebellātibus deinde civibus vivens in hostium potestatem pervenit, unaq; cum suis omnibus supplicio affectus est. Autor Thucydides lib. 2.

Eurynome, Εὐρυνόμη, Nympha, Oceani & Tethyos filia, mater Leucothoes, quam Apollō sibi compta matris illius effigie cōpressit. ¶ Alia fuit Apollinis filia, quæ Adrastum Argivorum regem, & Eriphylen Amphiarai conjugem peperit.

Eurynoe, Amyntæ Macedonum regis filia, quæ patrem à matris cæde liberavit.

Eurypylus, pen. corr. Εὐρύπυλος, Herculis filius, qui regnavit in Cō mula, & consultum Græcorum augur peritissimus est habitus. Virg. 10 Aen. Subjecit Eurypylum scitatum oracula Phœbi Mittimus.

Eurystheus, Εὐρυσθεύς. Suidæ fuit Stenelī Mycenarum regis filius, qui Junonis instinctu imperabat Herculi, ut varia monstra superaret quo posset perire. Vide divus Eurystheus vocatur à Virgil. lib. 1. Georg. quòd nullos Herculis labores pōtuerit mitigare. quis (inquit) aut Eurystheā durum, Aut desaudati nescit Busiridas aras?

Eurytion, nomis. Εὐρύτιων, Faber insignis fuit, qui Pallanti Evandri filio arma fabricavit. Virg. 10 Aen. Quæ bonus Eurytion multō cælaverat auro.

Eurytus, penul. corr. [Ger. Einer auß den Centaurꝛ, welcher vom Theſeo iſt erſchlagen worden.] Vnus fuit ex Centauris, qui cùm Hippodamiā vi rapere vellent a Theseo est occisus. ¶ Alius fuit Eurytus, Occhaliæ rex, qui soles suæ filiæ nuptias publicebatur, quicunq; sagittandi arte vel, ut alii tradunt, Elatos suos vicisset: nam ab Apolline hanc artem dono acceperat. Ab Hercule igitur victus filiam, & regnum, quæ propter, Hercules iratus Eurytī urbem cepit, Iolenq; occiso patre abduxit. Hinc Eurytis, patronymicum fœminin. Ovidius:

Eurytidos Ioles,
Et Dulichiæ Alcidæ.

Vide EVRYTIVS Steph. in Feretrio, Melaneum Eurytī patrem nominat.

Eusebia, Cæsæ civitas Cappadociæ, Cæsarea pōst dicta.

Eusebius, Εὐσέβιος, Episcopus Cæsariensis, fuit Eino amicitiæ fœdere cum Pamphilo martyre conjunctus: quo & Pamphili cognomen mutuatus est. Hujus temporibus Constantii & Constantini Cæsarum. Scripta multa reliquit, quorum varia legum vice apud Suidam.

Eustathius, Εὐστάθιος, Nomen fuit Grammatici Constantinopolitani, cujus extant Commentaria in Homerum, quemadmodum Servius in Virgilium. ¶ Eustathius alius fuit Epiphaneus, qui temporum Eortomen ab Aenea Trojano usque ad Anastasium principem, sub quo vixit, septem voluminibus conscripsit. Autor Suidas. ¶ Eustathius alius genere Pamphilus, præsul Antiochenus, adversus Arianorū dogma multa compulsus sub Constantino principe: pulsus demum est in

exilium Trajanopolim Thraciæ civitatem, ubi & sepultus est. Sunt quoq; ipsius volumina de anima, epistolæque complures. Hieronym. ¶ Fuerunt hoc nomine Eustathius martyr inter auctores Historiæ, & Trajani principis, Placidus antea vocatus: qui quum in venatione rerum scrutator, conspecto inter ejus cornua cruce simulachro, & voce ex ea facta audita: Cur me persequeris? dominum uxori Theophyæ & filiis rem manifestavit: qui verbis ejus fidem adhibentes, Christo nomen dederunt. Martyrii palmam accepit sub Adriano una cum uxore, ænea in taurino exustus. Volaterr. lib. 15.

Eustéphius, Ἐυστέφιος, Aphrodiseus sophista, scripsit declamationes. Autor Suidas.

Eustóchius, Ἐυστόχιος, Cappadox Sophista, scripsit ad Constantem principem de Cappadocia, aliarumq; gentium antiquitate. Volaterr. lib. 15.

Eustráthius, Ἐυστράθιος, Nomen Philosophi, qui in Etica Aristotelis & omnia alia scripsit.

Eutæa, Εὐταία, urbs Arcadiæ, Steph.

Euterpe, Εὐτέρπη. Ger. Eine von den neun Musen, so die Music erfunden hat.] Una ex Musis quam Mythologi finxerunt, ut aliis placet, tibias invenisse: a concentus suavitate nomen trahens: ex eorum & bene, & vigere delectare. Virg. in Epigr. de Musarum inventis: Dulciloquis calamos Euterpe flatibus implet.

Euthenæ, Εὐθῆναι, urbs Cariæ. Steph.

Euthydémus, Εὐθύδημος, penul. prod. Φιλόσοφος, Philosophus fuit Tarsensis, Apollon. Tyanei præceptor: de quo vide plura apud Suidam.

Euthymus, Εὔθυμος, Pugil insignis, in Locris Italiæ, qui Epizephyrii cognominantur, ortus, Astyceo patre, vel (ut alii genitorem pertulisse citi) Cacina amne genitus, qui Locros à Rhegiis divisit. Hunc tradit Pausanias perpetuum fuisse Olympiorum victorem: fremelq; tantum fuisse superatum a Theagene Thasio, non justo quidem certamine, sed circumvectum dolo: unde orc Theagenes decretus honor: insuper damnatus ut mulctæ nomine talentum Euthymo repræsentaret. Reversus inde in Italiam, cum Temesæo heroe congressus, (cui oppidani quotannis eximia forma virginem tributi loco prodebant) victoria potitus est, Temesæus q; servitute liberavit, virginemq; illi destinatam uxorem duxit: quo nomine divinos honores etiam vivus meruit. Vide hæc latius apud Suidam. Meminit hujus & Aelianus. Varie hîc historiæ sit: Euthymus (inquit) Locrus ex Italia pyctes invictus, & robore insignis fuit: fabulam (puto) gelotis attingens magnitudine, qui Locris ostenditur: & Temesæum heroa, quod cum per vim asfulserat, reddere coëgit, etiam cum foco: ut inde natum sit adagium iis qui sordide & injuste quæstus faciunt, a Lare Temesæum genium. Hæc Euthymus ad amnem Caicinum, oculis hominum apparare dicitur. Meminit ejus & Plin. lib. 7. cap. 47.

Eutocus. Autore Baccatio lib. 5. Apollonii & Cyrenes filius, qui Patribus ex Africa redeuntibus, Cyrenis dicitur remansisse, & iis imperasse, qui una secum eodem remanserc.

Eutrapélus, pen. corr. [Ἐυτράπελος. Gesn. Der nemen einer beschrieben Buchs.] Apud Horatium lib. 1. Epist. Vir ejusdam nomen est in circumvenciendis hominibus callidi. Tum. Eutrapelus (inquit) cui cunque nocere volebat, vestimenta dabat pretiosa. Vox est Græca, idem significans quod urbanus, lepidus, & facetus.

Eutresium, Εὐτήσιον, urbs Arcadiæ, Steph.

Eutresis, Εὐτρησις, pagus inter Thespias & Platæas, situs, quem Zethus & Amphion muris cinxerunt: sic dictus quòd multis ὑπορρύσεσι ad eli, vias seu vicos primus & quasi perforata fuerit. Hinc Eutresites Apollo, cujus templum ibi & oraculum celeberrimum fuit, Steph.

Eutychia, Εὐτυχία, insula est Thessaliæ adjacens, ante Sinum Pagasæum. Autor Plin. lib. 4. cap. 12.

Eutyche, es, pen. corr. Εὐτυχὴς, Mulier Italiana, triginta partus enixa, & virgo libens rogo illata. Autor Plin. lib. 7. cap. 3.

Eutychès. [Ger. Ein böse Ketzer von Constantinopel / welcher verleugnet das Christus warhafftig vom fleisch an sich genommen hette.] Constantinopolitanus abbas, tertius post Nestorium & Apollinarem, alium affirmabat esse Christum, aliud verbum Dei. Negabatq; Christi carnem nostræ similem, nec in parte duas in eodem suppositio naturas esse. Sed de cœlo corpus descendisse dixerat, ac in virginis utero tanquam Solis radios penetrasse, ut visum sit sane ex muliere generatum, quàvis verè generatum non sit. Autor Suidas.

Eutychides, Εὐτυχίδης, Insignis fuit Statuarius, qui Olympiade centesima vicesima floruit, teste Plin. lib. 34. cap. 8.

Euxinus pontus. [Ἄξενος πόντος. Ger. Das ungastfrey mör / das vngastbar Meer so vil hat vngen Meerschlund in Thraciam / gegen Aufgang vnd Mitnacht erstrecket.] Mare illud est, quod incipiens a Bosphoro Thracio, vergit in Orientem & Septentrionem, prius Pontus Axenus dictus, ἄξενος enim est, inhospitalis: propter immanitatem eorum qui ejus maris ora incolebant. Illi enim & hospites immolare solebant (ut autor est Strabo lib. 7.) & crudelibus præsis, ex cujus eorum sibi poculum conficere. Postea verò quam in locis maritimis fones aliquot oppida condidissent, exhibito Scytharum assueto latrocinio, receptoque Græcorum hominum commercio, pro Axeno Euxinus: hoc etiã hospitalis appellatus est. Idem pene de hujus nominis origine tradit Ovidius de Ponto: Frigida (inquit) cingit hunc Euxini litora ponti: dictus ab antiquis Axenus ille fuit.

E. ante X.

Exampæus, Ἐξάμπαιος, Scythicę locus est inter Borysthenem & Hypanim Euvios, fontem habens ejusdem nominis usquec adeo amarum, ut Hypanis aquas in quem influit, reddat impotabiles. Autor Herodotus, lib. 4.

Excetra, nomen hydræ. Vide in APPELLATIVIS.

Exgyius, Ἐξγύιος, Vibs Siciliæ, dicta Ἀξ ἧς ἐξέγυιαι ἕκαστοι, Steph. Eryca videtur corruptum.

Exquiliæ, arum, fem. plurale. [Ger. Der höchst Berg in der Statt Rom / darauff die Kirch S. Mariæ maior ist.] Mons Urbis Romæ, dictus ab excubiis regis Tullii Hostilii, qui hunc collem urbi adjecit, (ut auctor est Liv. lib. 1. ab Vibej & in eum, ut frequentius habitaretur, domicilia sua transtulit. Ovid. lib. 3. Fastorum: Adde quòd excubias ubi rex Romanus agebat, Quæ nunc Exquilias nomine colis habet. Sunt qui ab excolendo, Exculias dictas volunt, quòd ea pars urbis quum antea neglecta jacuisset, a Tullo rege fuerit exculta. Quicquid est, constat certè per x. & sine diphthongo scribendum esse, contra receptum abusum.

Exquilinus, a, um, Quod in Exquiliis est, aut ad Exquilias pertinet: ut Exquilina porta, Mons Exquilinus, Varro: Exquilinus mons septiceps apud eadem junonis Lucinæ, ubi ædituus habitare solet.

F

FAbăris, Insola est in mari Germanico, nõ procul à Cimbrica Chersonesto, alio nomine Burchana dicta. Fabaria a Romanis dicta, propter similitudinem fragis, sponte ibi provenientis. Autor Plinius.

Fabăris, pen. corr. Tuvius in Sabinis, cujus meminit Virg. 7. Aen. Qui Tyberim, Fabarimq; bibunt. Alio nomine vocatur Farfarus, autore Servio, Plautus: Dissipabo te jam, folia Farfari. Ovid. -Xanthique Farfarus undæ.

Fabiánus, Φαβιανὸς, Martyris nomen, qui una cum Sebastiano, quòd Christum profiteretur, supplicio affectus est.

Fábiorum familia, Romæ nobilissima fuit, cognomen hoc sortita ab eo tempore quo Romani pene omnes nobilitimi agriculturam exercebant: quòd primus qui hoc cognomen acceptus est, in faba fervida excelleret: sicut etiam Ciceriones, Pisones, & Lentuli dicti sunt à lente, cicere, & pisi bene serendis. Horum tanta Romæ potentia fuit, ut bellum adversus Veientes soli cum suis clientis & servis inter se receperint: quòq; ex levibus aliquot prælijs fœdo victoriam reportarint, tandem ad Alliam Etruscæ in insidiis circumventi, ad unum omnes cæsi sunt. Ovid. Lib. 2. Fast. Una dies Fabios ad bellum miserat omnes: Ad bella missus abstulit una dies. Extant Fabiorum cade nata tecta supersunt, qui nondum armis per ætatem idoneus, in urbe relictus erat: ex cujus sanguine per longam nepotum seriem, unus Fabius ille Maximus est, qui Dictator adversus Annibalem creatus, cunctabunda quadam prudentia rem Romanã aliorum Imperatorum temeritate labefactatam, primus restituit. ¶ Fuit & alius Fabius, Allobrox cognominatus, a rege Allobrogum ad Hiram flumen interfectus. ¶ Item Fabius pictor, homo nobilissimus, juris & literarum antiquitatis bene peritus, ut est autor Ciceto in Bruto.

Fábiānus, a, um, denominativum: Arcus Fabianus, Romæ erat juxta regiam, in via sacra.

Fábĭus, a, um, aliud adjectivum: genus Fabium. Ovid. 3. de Ponto.

Fabrātĕrĭa, Φαβρατερία, Oppidum Campaniæ ad Verum fluvium. Iuven. Satyr. 3. -optima Soræ, aut Fabrateriæ domus, aut Frusinone paretur. Meminit hujus oppidi & Silius, libr. 8. Hinc deducitur denominativum Fabraternus, a, um.

Fabrĭcĭus, ci. Φαβρίκιος. Nomen Romani civis frugalissimi, qui in tenuissimo censu, Samnitum munera forti animo spreverit. Hic unicum frugalitatis exemplar fuit apud Romanos, patellam & salinum ex argento tantùm colendorum deorum causa domi habuit, ita tamen, ut patella corneo pedicello insisteret. Hujus filiæ ob paupertatem de publico dotatæ, ad maritos revenientes gloriam domesticam pecuniam publicam. Hic adversus Pyrrhum Epirotarum regem & Samnites gravissima bella gessit adversus quos, ut bello invictum, ita muneribus se præbuit incorruptum. Regis etiã medicum

corrupti

domini sui mortem per venenum poliicitem, vindictam ad regem remittit.

Fabricianus, Fabricianæ, Fabriciani filius, qui matrem Fabiâ interfecit, quòd illa mariti sui necem decidisset, ut liberius adulterium cum Perennio adolescente committeret. Autor Dositheus apud Plutarchum.

Fibrenus deus. [Ger. Der Quellbergott bey den Marsern/ welchem sie zu Ehren alljährlich Fischer anfangen zu reden.] Qui pueris primò fari incipientibus præesse putabatur: cui etiam Romani sacrificabant, quam primùm liberi eorum fari incipiebant. Autor Nonius, citans testimonium Varronis de liberis educandis.

Fabius, Pompeianus miles, cujus meminit Asinius Pollio, apud Cic. lib. 10. epist.

Falacrum Φαλακρὸν, Ptolemæo 7. Europæ tabula, promontorium est Siciliæ, quod nonnulli idem esse credunt, quod vulgò hodie appellatur Melazo, vel Rasbalem.

Falēri, orum, Φαλῆροι, Oppidum fuit Faliscorum in Tusciæ mediterraneis. Autor Ptolemæus lib. 3. cap. 1.

Falernus ager, teste Plin. lib. 14. cap. 5. Campaniæ tractus est, qui à ponte Campano incipiebat lævâ petentibus urbanam coloniam Syllanam. Totus hic tractus vitiferos habet colles, generosissimo vino nobiles, quod à regionis nomine etiã Falernum est appellatum. Huic inter generosa Italiæ vina, secunda nobilitas tribuebatur. Prima enim laus dabatur Putino, quod à Graecis Πάστιον appellabatur. Neque quam verò non videri debet, si hoc vini genus hodie, aut prorsus ignotum sit, aut minùs celebre, quum etiam Plinio tenuiore (ut ipse testatur) exoleverat, culpa agricolarum, copia magis studentium quàm bonitati. ¶Pro vino frequentissimè neutri generis est: Tibullus tamen in masculino genere usurpavit. Nunc [inquit] mihi famosos veteres proferte Falernos.

Falisci, Φαλίσκοι, Populi Hetruriæ fuerunt, quorum oppidum Falerii, Φαλῆροι Stephano vocabatur. Ovidius: Addecimum Tatium, Junonico sacro: Falisca. Vulgò, Nome Feyso.

Falisci venter, non dissimilis Lucanicis. Juventus primò in Faliscis. Papias lib. 4. Sylvarum: Non Lucanica non graves Falisci. Martial. lib. 13. Et Lucanica venter cum Falisco.

Fanesii. [Germ. Völcker im Rhetischen Alpgebürg haben Mäntel mit so großen Ohren haben/ daß sie/ wenn sie/ damit sie nicht bedecken können.] Populi in Oceano Septentrionali, qui (ut ait) Plin. lib. 4. cap. 13. calces habent aures, ut eorum nuda corpora his tegantur.

Fanestris colonia, Pomponio Vinitoria, sive agri Gallici oppidum est, nõ procul à Pisauro urbe, & Metauro amne, quod à Plin. lib. 3. cap. 14. Fanum fortunæ appellatur. Vulgò Fano. Vide FANESII.

Fannius, Duorum oratorum nomen, quorum meminit Cicero in Bruto: Horum [inquit] ætatibus adjuncti sunt duo C. Fannii, Marci filii, quorum C. Fannius qui Consul cum Domitio fuit, unam orationem de lege & nomine Latino contra Gracchum reliquit tanc & bonam & nobilem. Alter autem C. Fannius, M. F. C. Lælii gener, & moribus & ipso dicendi genere durior. Hæc ille.

Fanum fortunæ, Φανὸν Stephano, Agri Gallici urbs est, teste Plin. lib. 3. cap. 14. in litore Adriatico, inter Pisaurum & Sinagallium, non longè à Metauro amne fluvio. dicta quòd in ea pulcherrimum Fortunæ templum fuerit. Hujus urbis incolæ, Fanenses: & colonia ipsa, Fanestris à Pomponio appellatur. Vide Fanestris colonia.

Fatuus, Deus qui cunctis præerat, vel deus anni. Cujus imaginem quum Phœnices velle exprimere, draconem finxerunt in orbem reductum, caudamq; suam devorantem, ut appareat mundum in se revolvi. Macrob.

Faran. [פארן Φαρὰν, Φαρὰ.] Oppidum trans Arabiam, Sarracenis finitimum, quo in solitudine vagabantur. Pharan [inquit Stephanus] oppidum est inter Aegyptum & Arabiam: à quo fit gentile Pharanites, Φαρανίτης & posscssivum, Pharanitenus, φαρανιτηνός.

Farfarus, sive Farfar. [Germ. Ein fluß in Syrien so vber zu dem Berg Libano entspringt.] Syriæ fluvius, qui ex radicibus Libani montis emittitur, & per Antiochiam fluens, Syriaco mari infertur. ¶Farfarus etiam dictus est Tiberis per Sabinos fluens, de quo Ovidius: & amœnæ Farfarus undæ. Alio nomine dictus Fabaris, penultima correpta. Virgil. lib. 7. Aeneid. Qui Tybrim, Fabarimq; bicorni. ¶Farfarum vocat Plautus in Pœnulo arborem populum: Prosternebam [inquit] eos ut folia farfari, quæ levi pulsu venti alicujus, Autumno noctesti al quando cadunt.

Farfarus, dis, Dicta est Diana à farre ignorum, in quo abscondirum ejus simulachrum Orestes & Iphigenia ex Taurica regione Aricinos traduxerunt.

Fatua. [Germ. Ein Göttin der Römischen weyberen/ welcher sie zu nacht opfferten/ vnd sich Mañspersonen darzu nahmen beschlieffen.]

Dea nomen erat cui à Romanis matronis in occulto sacra fiebant nocturno tempore. Viri autem tanta vinia ab ejus sacris arcebantur, ut vel in ædem ejus inspexisse, capitale haberetur. Rationem hujus affert Macrob. libro 1. Saturn. cap. 12. Cùm adhuc inter homines ageret, Faunum autorem fuisse fabulosa ficta, ut perpetuò genus in hoc esset, mulierum conclave inclusa, nullum unquam virum præter maritum aspexerit. Varro eandem esse existimat quæ & Tellumo & Terra nomine à Romanis colebatur. ¶Fatuæ autem communi fundo decretum volunt, quòd infantes partu editi, cõpetus vocem emittunt quasi fatuam augerint. Eadem & Bona dea vocata est, quòd omnium nobis ad victum bonorum causa est: & Fauna quòd omnibus animantium favet: & Ops, quòd ipsius ope vita constat.

Fatuelius. Qui & Faunus dictus est. Pici Latinorum regis filius, cujus uxor Fatua, vel Fauna dicta fuit. Vide Servium in illud Virg. lib. 7. Aen.

Hunc Fauno & Nympha genitum Laurente Marica
Accipimus: Fauno Picus pater.

Faventia, Φαβεντία Stephano, Civitas in octava regione Italiæ quam nos Italicè lingua vocant Favenza. Ejus incolæ vocantur Faventini, Φαβεντῖνοι finitimi, teste Plinio, libro 3. capite 15.

Favi, Antes Fovii à familiæ autore dicti, qui ex ea natus fuit cum qua Hercules in fovea concubuit. Quidovis alii putentur vocitasse, quòd primus ostenderit quemadmodum ursi & lupi fovea caperentur. Virum, si, constat à fovea dictos fuisse. Unde Fovii, non Favi primùm appellati sint.

Fauni, Vide FATVELVS.

Fauni, [Ger. Bäldgötter/ oder Wattgötter.] Agrorum & Sylvarum patritii dicti, qui post priscum tempus mortalium quod è cera genti Ital. Ovidius 1. Metam. Sunt mihi semidei, sunt rustica numina Fauni. Et Nymphæ, Satyriq; & manticolæ Sylvani. Ex quo loco apparet, alios esse Faunos, alios Satyros, & rursus alios Sylvanos.

Faunus, Φαῦνος, Filius Pici & patre Latini, antiquissimus Aborigionum rex, Deus post mortem habitus, qui regnante Latino gentilis eorum secta Faunos, Satyros, Panes, & Sylvanos rusticorum numina, quos Poetæ fingunt & cornigeros, & caprinis pedibus.

Favonius. [Germ. Der Westwind Belg. West.] Ventus ab Occasu æquinoctiali spirans, contra Solis cursum, teste Plinio lib. 2. ca. 47. A fovendo dictus, quòd teneris favear, Φαβώνιος. Est enim genitalis spiritus mundi, quo plantæ hebetes segetesque revivescunt. Unde etiam à Græcis Ζέφυρος dicitur, quasi ζωὴν φέρων. hoc est, vitam afferens.

Favorinus, Φαβωρῖνος, Nomen philosophi, de quo Gellius frequentem mentionem apud Sellium, Orandus fuit Arelate celebri Galliæ Narbonensis oppido. Inde in Græciam profectus, sub Dione philosophiæ operam dedit. Hectia præcipuè in re floruit adeò ut quòd Gallus quum esset, Græce tamen quamq; eruditus esset, in adulterii tamen suspicionem aliquibus veniret: & quum imperatorem in invidiam haberet, adhuc tamen viveret. Erat enim Adriano Cæsari infestissimus. Hunc Herodes Atticus patrem solebat appellare, hæres quibusdam ab eo factus est. Hæc ex Philostrato. Aelianus de varia historia, dicit hunc quandoq; in disputatione quadam Adriano cessisse, admirãtibusq; proximis: Nunc cedam, [inquit] ei qui viginti habeat legiones?

Faustulus, Pastor, Remi & Romuli nutritor, Vide Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Faustus, L. Syllæ Dictatoris cognomẽ fuit, quod sibi Deos perpetuam in rebus gerendis felicitatem arrogavit. ¶Faustus Cornelius Senior sub Juliano principe fuit. Fuerunt & alii hoc nomine, quorum catalogum vide apud Volaterranum.

F ante E.

Felsina, Vulgò Bologna, Vrbs Italiæ, postea Bononia appellata, ut scribit Plin. lib. 3. ca. 15. in descriptione octavæ regionis Italiæ: Inde [inquit] colonia Bononia, Felsina vocitata, quæ princeps Hetruriæ esset.

Fenestella, nomen proprium historici, cognitus à Plinio citato, qui novissimo tempore Tyberii Cæsaris claruit, de hoc nomine acta Alciatus in lib. 11. parergon: Latini, [inquit] veteres, calvos remedio capitis hoc est fenestellas vocabant, quòd ea calvities sicut vasculo ficedula etiam fenestræ simile indicium præ se ferret. Hinc quæ historici Fenestellæ cognomen apud Festum, quòd ea corporis parte glaber autoris ejus familiæ fuisset. ¶Fenestellarum alius fuit, cujus de magistratibus Romanorum liber extat.

Ferentinum, penult. prod. [Φερεντῖνον Ptolemæo. Germ. Ein Stadt in Hetruria.] Oppidum est Faliscorum, juxtà Tiberim, non procul ab Arno flumine. Cujus oppidi incolæ dicuntur Ferentini, Φερεντῖνοι. Autor Plin. lib. 3. cap. 5. & Pomponius Mela lib.

lia lib. 2. ¶ Feretinates autem, Latij populi sunt, apud eundē Plinium loco jam citatore eorum oppidum Feretinum commemoratur à Strabone, lib. 4.

Féreriūs, *gr. φερέτριος*. Dictus est Iupiter non à pace ferenda (ut quibusdam visum est) sed à ferendis spoliis. Nam Romulus devictis Cæninensibus hostium spolia feretro adiecto, in Capitolium detulit, ibiq; ex quercu suspensa, Iovi cōsecravit, eodemq; in loco Iovi Feretrio templum condidit, anteà non fuit posterius, ut eō capta ex hostibus spolia deferrent. Liv. lib. 1. ab Urbe: Inde exercitu victore reducto, ipse cùm suis vir magnificus, tūm factorum ostentator haud minor, spolia ducis hostium cæsi suspensa, fabricato ad id apte feretro gerens, in Capitolium ascendit: ibique ea quum ad quercū pastoralem sacram deposuisset, simul in domo designavit Iovis templo fines, cognomenq; addidit Deo: Iupiter Feretri, inquit, hæc tibi victori Romulus Rex gerens ipse tibi templum hoc fundat. Feretrio templumq; tuis regionibus, quas modò animo metatus sum, dedicet: dedē opimis spoliis quæ regibus, ducibusq; hostium cæsis me autorem sequentes pulchri ferent. Hæc compli est origo, quòd primum omnium Romæ sacratum est. Ita deinde eius vitium, nec inritā condentoris vocem esse, qua futuros eō spolia posteros nūcupavit, nec multitudine compotum ejus cōsecrandi gloriam. Bina postea intra tot annos, tot bella, opima parta sunt spolia: adeò rara ejus fortuna decoris fuit.

Feronĭă, æ, [*Θεὰ Φερωνία*. Germ. Ein Wolgelein.] Nemorū dea, à ferendis arboribus. Virg. 7. Aeneid. & vicina gaudens Feroniæ lucus. Traditur enim cum lucus ejus forte arbitrio incendio, & ob id trans fera inde desertus in aliud locum incolæ vellent, mentes subitò extitisse. ¶ Fuit & Feronia civitas sabinorum Soracte, in qua ejusdem nominis dea erat, quam finitimorum religione venerabantur.

Ferrarĭă, [Vulgò *Ferrara*. Germ. *Ferrar.*] Nomen urbis celeberrimæ in Italia circumpadana, item promontorium in Hispania non procul à Carthagine novavetere nominatum quod habeat ferri fodinas feracissimas. Vide Melam, lib. 2.

Fescennĭă, [Germ. *Ein Stat in Hetruria heist Cisterna.*] ut ait Plin. lib. 3. cap. 5. Hetruriæ civitas est, cujus populi originem trahunt ab Athenientibus.

Fescenninus, a, um, Virg. 7. Aeneid. Ibi Fescenninas acies, æquoreosq; Faliscos.

Festus, Domitiani amicus, qui dum mentagra usq; ad desperationē laboraret, gladio se injecit: prius tamen amicos consolatus. Ejus mortem Martial. lib. 1. descripsit.

Fesŭlæ, arum, Olim Hetruriæ insignis civitas fuit: hodie modicum vicum non procùl à Florentia: Concinnam autem volunt ab Adante Maurita nōn rege.

F ante L

Fidēnæ, æ, pen. prod. *Φιδῆναι*, *Φιδῆνα* Stephano: & Fidenæ, arum, *Φιδῆναι* Strabo. Urbs Latinorum mediterranea. Virg. 6. Aeneid. Hi tibi Nomentum, Gabios, urbemq; Fidenam. Iuven. Satyr. 6. Vivat Fidenis, & agello cedat paterno.

Fidēnātes, *Φιδηνάται*, *Φιδηνάτης* Stephano. Dicti sunt Fidenarūm incolæ: quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Fidentĭă, *Φιδεντία*. Vulgò *Fiorenzola*. Oppidum est in octava regione Italiæ, cujus incolæ dicuntur Fidentini, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 15. ¶ Est & Fidentia, Hispaniæ Baticæ urbs, inter Baticam amnem & Oceanum sita, alio nomine Iulia appellata, autore eodem Plin. lib. 3. cap. 1.

Fīliculanus Falisca, Senator levissimus, quem Cicero in Oratione pro Cecinna splendorem ordinis Equestris, decus judiciorum, & exemplar antiquæ religionis per ironiam appellat.

Fidĭūs, Iovis filius creditus est, quem ut fidei præsidem colebant. *Φειδ.* Plaut. per Deum Fidium crēdis iurato mihi. Vide dictionem Medius fidius de quo suo loco.

Figites, ut ait Plin. Sunt animalia Aethiopiæ, setis coloris, mammillas geminas in pectore habentia, sunt homini nec feræ multum, ut quæ cum uti non possint, nec ita manifesta, ut noceant hominibus non nocant.

Fimbrĭă, Nomen fuit Romani civis crudelitate insignis, qui quum Scævolæ, quem graviter vulneraverat, diem dixisset, quærentibus quid in Scævola esset accusaturus? Quod, inquit, non totum corpore ferrum recepit.

Firmum, Pomponio, *Φίρμον* Ptolemæo, Piceni castellum est, cujus meminit & Plin. lib. 3. cap. 13.

F ante L

Flamĕn, hujus Flaminis, masculino genere, sacerdotē significat. [Germ. *Ein Pfaff oder Priester.* Pol. *Pop, pleban.* Vng. *Pap, predikator.* Ang. *A preest.*] Sumebant autem Flamines ab eo Deo cognomen, cui sacra faciebant ut Flamen Dialis: Martialis, Quirinalis: hoc est, à Iove, quasi Jovialis: Martialis à Marte: & Quirinalis à Quirino: hoc est, à Romulo. Ratio autem nominis ducta est à filo, quo caput cinctum habebant: ut docet Servius his verbis: Flamines in capite habebant pileum: quod quum pervectos ferre non pollent, filo tantùm capita religare cœperunt: nam nudis primùm capitibus incedere nefas erat unde à filo quo utebantur, Flamines dicti sunt, quasi filamines. Plin. lib. 18. cap. 1. Varro Flaminem fabam non vesci tradit. Cic. 2. de Legibus: Divosq; alios alii Sacerdotes, omnibus Pontifices, singulis Flamines sunto.

Flamĭnĭă, Flaminis domus. [Pol. *Flabooye.* Vng. *Pap hāse.*] Gel. lib. 10. cap. 15. Ignē è flaminia id est, Flaminis Dialis domo, nisi sacrum, efferri jus non est.

Flaminĭcă, Flaminis uxor erat. Gell. lib. 10. cap. 15. Eadē fermè cæremoniæ sunt quas Flaminicas sacerdotii sui Diales facere sibi jussum ajunt observare. Hoc etiam nomine appellabantur virgines Flaminicæ Dialis præmissæ. Autor Festus.

Flamĭnĭum, ii, Est Flaminis dignitas, sive sacerdotium. [Pol. *Flabooshype.* Vng. *Papidōm.*] Liv. 6. bell. Punic. C. Claudius flamen Dialis, quòd extra pomœrium decesserat, Flaminio abiit. Gell. lib. 10. cap. 15: Vocem hanc, Flaminio decedit. Hic notat, Abire, & decedere Flaminio, eo modo dictum, quo abire magistratu, obire, &c.

Flamĭnĭcās jactor, (inquit Festus) dicitur qui Flamini Diali sacrorum causa præfectus erat. ¶ Flaminius Camillus, puer patrimus & matrimus, qui Flaminii Dialis in sacrificiis præministrabat. Antiqui enim minores Camillos dicebāt. Autor Festus.

Flamĭnĭorum nobilis fuit Romæ familia: ex qua fuit T. Flamininus, qui ad Thrasimenum lacum ab Annibale cum universis pene copiis deletus est. Hic etiam Flaminiam stravit à Roma Arimino usq;. ¶ Fuit præterea T. Quintius Flamininus superioris filius, cujus vitam latè exequitur Plutarchus. Hic in suo Consulatu Macedonum Regem Philippum acie victum eō necessitatis compulit, ut Demetrium filium obsidem daret. Græciæq; civitatibus, quæ illius jugo parebant, abstinere cogeretur. Hujus frater fuit L. Flamininus fratri dissimillimus, qui à Cirone tum Censore per ignominiam Senatu fuit ejectus, quòd quum Galliæ provinciæ præesset, in gratiam pueri quem impotenter amabat per omnē provinciam circumvexerat, Gallum quendā in convivio tum manibus interemisset. Autor Livius.

Flamĭnĭă via, Quæ per portam Flaminiam ad Tyberim fluvium, Arminum usq; ducta, nomen habet à Flaminio Consule qui eam stravit: a quo & Circus Flaminius, & Forum Flaminium nomē acceperunt. Cic. 12. Philipp. Ties ergo, ut dixi, viam à supero mari Flaminia: ab infero Aurelia: audis Cassia. Ovid. 1. de Ponto, Eleg. 9: Spectat Flaminiæ Claudia jungta viæ.

Flandrĭă, æ, [Germ. *Flandern ein Landtschafft offt am Niderland.*] Regio est in finibus Belgarum, ad littora Oceani Septentrionalis posita: in qua sunt urbes insignes, Gandavum & Brugæ, Flandræ.

Flavĭă familia, à flavedine capillorum dicta, quæ tres continuos Romano populo Imperatores dedit, Vespasianum, Titum & Domitianum.

Flavĭă colonia. [Germ. *Die Stat Cæsarea in Palestina.*] Palestinæ urbs, primùm ab Herode condita, & in gratiam Tiberi Cæsaris Cæsarea appellata. Postea deducta eō à Flavio Vespasiano colonia, Flavia appellata est. Autor Plin. libro 5. capite 13.

Flavĭāles, ut flavialium collegium apud Sueton. in Domitiano: Aflidennibus Dialibus sacerdote, & collegio Flavialium pari habito.

Flaviobriga, *Φλαουιόβριγα*. Oppidum Vardulorum in Hispania citeriore, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 20.

Flaviopolis, *Φλαουιόπολις*. Thraciæ oppidum, eo in loco condituni ab antea Zela fuerat. Autor Plin. lib. 4. cap. 11.

Flavĭus. Vide in APPEL.

Flavium, *Φλάουιον*, Noricī oppidum est apud Plinium lib. 3. capite 24.

Flāvinium, locus Italiæ in Sabinis sub Soracte monte. Vide Servium in 2. vel Virg. 7. Aeneid. Hi Soractis habens arces, Flavinaq; arva.

Flavona, pen. prod. *Φλάουονα* Ptolemæo. Oppidum est Illyrici, apud Plin. lib. 3. cap. 22.

Flevo. [Germ. *Einer von den außgängen des Rheins, wird jetzt die Mör genennet.*] Rheni fluminis ostium, ut scribit Pomponius Mela, lib. 3. Plin. lib. 4. cap. 15, alterum ostiorū Rheni, Flevum: alterum Helium appellatum scribit. ¶ Cornelius Tacitus lib. 3. Flevum castellum esse ait prope Rhenum in Oceanum exitum, à quo aut fumptum nomen, quòd alveo dicatur: cæterùm ab alveo natum, in castello retentum est.

Florĭæ, [Germ. *Die Bömen der Brunnen / ist eine rauhe gemeine Art / so offt wächst die Römer zu Zeit gesetzt hat / auff daß sie jeder zeit gehalten werden.*] Dea quondā à Romanis in honore habita, quam floribus præesse volebant. Hanc meretricem fuisse aiunt, quæ quum magnas opes corporis quæstu quæsivisset, populum Romanum templi hæredem, certamq; pecuniæ reliquit, cujus ex annuo fœnore sunus natalis dies celebraretur

editione ludorum, quos appellant Floralia, sive ludos Floreales. Quod quia Senatui flagitiosum tractu temporis videbatur, ab ipso nomine argumentum sumi placuit, ut pudendæ rei quædam dignitas adderetur: deam finxerunt esse quæ floribus præsit, eamq; oportere placari, ut fruges cum arboribus, aut vitibus bene, prosperrimq; florescerent. Celebrabantur illi ludi omni cum lascivia, convenientibus meretricibus: præter verborum licentiam nudabantur flagitante populo meretrices, quæ minarum fundæ officio, in conspectu multitudinis ad satietatem usque impudicis motibus detinebantur. Hæc à Græcis χλωρίς dicitur. Ovid. 4. Fastor. Chloris erã quæ flora vocor.

Flōrālĭă, lium, [αἱ Floralien. Ger. Jarzeitliche Füring vnd Schauwspil / so man zu ehren der Blumen Göttin zu Rom hielt.] Dies festi, ludiq; in honorem Floræ instituti, quæ floræ dea habita fuit. Quintil. lib. 1. cap. 9. Quædam tamen & faciem solemnium habent, & deri vitiosa non possunt: ut, Tragœdia Thyestes, & Ludi Floralia, ac Megalesia. Ovid. 4. Fastor. Exit & in Majas festum Florale Calendas. ¶ Floralia etiam dicuntur loca in quibus sunt flores. Varro lib. 1. de Re rust. cap. 23. Nec minùs ea discriminanda in cõserendo quę sunt fructuosa, ab iis quę sunt propter voluptatem, ut quæ pomaria, aut floralia appellantur.

Flōrālĭs, is, m. & f. adiectivum à Floralibus deductum, quo id significatur quod ad Floralia pertinet, aut quo in Floralibus uti debeamus. Mart. lib. 8. Et Floralitias inter arena feras.

Flōrentĭă, æ, [Ger. Florenz in Italia.] Vrbs insignis Hetruriæ, olim Fluentia dicta, quòd sita sit ad fluentum Arni fluminis: & populi ipsi, Florentini: quorum meminit Cato in Originibus. ut refert Angelus Politianus Epistola ad Bartholomæum Scalam. Vulgo Florenza.

Flōrĭānŭs, Imperator, qui Tacito successit, dolens Probum militiæ pestium à magna exercitus parte esse electum, suopte venas incidit, effatoq; sanguine contumptus est.

Florius, flavius est Galleciæ in Hispania. Plin. lib. 4. cap. 20.

Flumentanam porrò. [Ger. Die Wasserpforten der Stat Rom.] quam Tyberis in urbẽ intrans, in duas partes partitur, & alterã quæ Tyberis quandoq; in eam influxerit.

Flūōnĭă, æ, Iono, quam mulieres colebant, quod sanguinis fluorem in conceptu retinere putabatur. Rocatus in Gentalogia deorum.

F ante O.

Focunates. Plinio populi sunt in Alpibus. lib. 3. cap. 20.

Folia, Mulier quædam fuit Ariminensis, veneficiis famosa. Horat. Non defuisse masculæ libidinis Ariminensium Foliã.

Fōns Sōlis, In celsis Libyæ est, ultra Cyrenaicam regionẽ: juxta Jovis Ammonis oraculum, cujus aqua manè & vesperi tepida est, meridiano tempore gelidissima: tuo meridiem ortum fervidissima. [Libie sayt. Germ. Der Sonnen Brunnen in der wüsten Libya / welcher Wasser alle zeit morgens kalter ist / zu Mittag gantz heiß.] Fontem autẽ Solis appellarunt, quòd à Sole regi videatur, & pro ratione diversorum cardinum: quos ille petiabitur, calorem tepore, teporemq; frigore permutet. Apud Ammonios (inquit Herodotus lib. 4.) aqua fontana est, quæ loco matutinum quidem tepet sub horam, qua forũ frequentissimum est, tegelit: sub meridiem non ita frigidior est, eaq; hora aortas irrigant. Declinante jam die remittit frigus, donec Sol occidit: tunc tepelit, magis ac magis calescens usque ad medium noctem, quo tempore fervens existit: præterea nocte media, ad auroram usque refrigescit. Cognominatur autem Fons Solis, Hæc ille. Meminit hujus fontis & Ovid. lib. 15. Metam. cum vis Ammonis, nõ Solis fontem appellet: medio (inquit) tua cornigeri Amnion. Vnca die gelidi est, orituq; obituq; tepescit. Silius quoq; lib. 3. Ammonis oraculum describens: Stat (inquit) fano vicina novum & memorabile, lympha, Quæ nascente die, quæ deficiente tepescit: Quæque riget, medium quum Sol accendit Olympum. Plin. lib. 2. cap. 103. cujus hujus naturæ fontes commemorat, quorum alterum à vicino oraculo, Ammonis fontem appellat: alterum apud Troglodytas collocat, Aethiopiæ populos, eumq; Solis fontem nominat. Verba ejus sunt hæc: Jovis Ammonis fons, interdiu frigidus, noctibus fervet. Deinde sub dittis Troglodytis, fons Solis appellatur, dulcis & circa meridiem maximè frigidus: mox paulatim tepescens, ad noctis media fervore, & amaritudine infestatur.

Fontēĭă, Virgo Vestalis, Fonteii soror, cujus meminit Cicero in Oratione pro Fonteio.

Fontĭnālis porta dicta est Romæ, quæ alio nomine Capena dicitur, ob propinquitatem fontium. Juvenalis Satyr. 3. Subibat ad Veteres arcus, madidamq; Capenam. Livius: Acdiles alteram porticum ad portam Fontinalem, ad Martis aram, qua in campos iter esset, perduxere. [German. Bronnen Thor zu Rom.]

Forcys, φόρκυς, Nomen viri proprium, qui tres filias habuit Gorgonas, Sthenyo scilicet, Euryalem & Medusam, quæ animis insidiantes fuerunt, & Gorgones dictæ sunt: id est, terræ cultrices.

Fordicidĭă, dicebatur à fordis bubus: hoc est, prægnãtibus: quòd eo die immolarentur boves prægnantes in curiis. à fordis cædendis fordicidia dicta.

Forculus. Deus putatur, fortium præses. [θεὸς Germ. Der Thürmgott.] sicut Cardinea Dea, quæ cardinibus præerat: & Limentinus Deus, qui præerat limini.

Formĭæ, arum, φορμίαι. Vulgò Molen, Formie. Vrbs est Campaniæ maritima juxta Cajetam, Lacedæmoniorum quondam sedes, à Laconibus (ut Strabo auctor est) condita: à quibus primum Hormiæ dictæ sunt. Eve à frequentia, habitatore; vel ὁρμοὶ id est, stationum, ut Festo placet: sive ἀπὸ τῆς ὁρμῆς id est, ab impetu Læstrigonum (ut Servio placet) qui antiquitus populos sibi esse prohibentes. Quicquid id est, primùm Hormiæ dictæ putantur: & deinde aspiratione in F communiata, Formiæ. Verisimile est, illud esse oppidum quod quinto à Cajeta lapide situm, vulgò Nolam vocant.

Formiones, Vide PHORMIONES infrà.

Formĭo, Ptolem. Mariæ Iuvavis, hodie Gysam.

Fortūnātæ insulæ, A fruituum ubertate, ἀπὸ τῆς εὐετηρίας dictæ sunt, μακάρων νῆσοι. Strab. lib. 3. Fortunatæ insulæ contra extremam Mauritaniam ad Occidentem sunt, quam quidem ad partem & Hispaniæ terminus Occidentalis convertit. Sunt autem sex numero, ut ex Iubæ sententia tradit Plin. lib. 6. cap. 32. quarum primam Ombrion appellari ait. secundam Junoniam: tertiam eodem nomine quattam Capriariam: quintam Nivariam, perpetuis nive nebulosam: sextam Canariam, plenã canibus ingentibus. Fortunatæ insulæ (inquit Mela lib. 3.) abundantibus ipsæ sponte genitis, & subinde aliis superadditis innascentibus, nihil solicitos alunt: bestiis quidem ut ferocissimis exuit: una singulari duorum fontium ingenio maximè insignes: alterum quo gustavêre, ritu solvuntur in mortem: huic infestis remedium est ex altero bibere. Solinus magna ex parte fabulosa esse putabat, quæ de Fortunatis insulis traduntur, unam ejus tantùm esse, quæ nomen habeat ferendi tritici, matutinam ex parte inscitæ. Hodie omnes uno nomine Canariæ vocantur, à fertilitate canum, in quibus nasci fertur siccharum.

Fōrŭlī, orum, [Ger. Ein Statt in Italia heißt jetzt Foruli.] Oppidum Sabinorum, favore in loco situm: Strabo lib. 5. Petram vocat ad rebellandum, quam ad habitãdum aptiorem. Virg. 7. Æn. Qui Tetricæ horrentes rupes, montemq; severum, Casperiamq; colunt, Fabulos, & Flumen Himellæ.

Fōrum Bibalorũm, Vulgò Fomilla, Hispaniæ Tarraconensis oppidum est non procul à Vaccæis, cujus meminit Ptolemæus lib. 2. cap. 6. Sunt nonnulli qui putent idem esse cum eo, quod hodie Fomilla appellant.

Fōrum Claudii, Oppidum Alpinum, Centronum metropolis, apud Ptolemæum, lib. 3. cap. 1. sunt qui existiment idem esse cum eo quod hodie Tarantasiam vocant.

Fōrum Clodii, Vulgò Feroclodio, Oppidum Hetruriæ, cujus incolæ Foroclodii nominantur à Plin. lib. 2. ca. 3. Tà πρὸς ἕσπερα ejusdem comminus oppidum in octava regione Italiæ, cujus meminit idem Plin. lib. 3. cap. 15. Do. in Mar. Neg. lib. 7.

Fōrum Cornelii, Vulgò Imola. Oppidum est in via Æmilia, quod & forum Syllæ appellatum: itaque nomine deducto à Cornelio Sylla Dictatore, qui hic primus fora instituit. Forocornelienſia agri meminit Plin. lib. 3. cap. 16. Hodie Imole vocant, quasi Aemolam. Ammonet via in qua sita est.

Fōrum Iŭlii, sive Forum Iulium. Oppidum est Narbonensis provinciæ, Octavianorum colonia, teste Plin. lib. 3. cap. 4. hodie tervatis nõ obscuris pristi nominis vestigiis Frejus vulgò appellatur. ¶ Fuit & Cantorum sive Lapideum oppidum ejusdem nominis, teste Ptolemæo, lib. 3. cap. 1. à quo tota regio hodie corrupto nomine Frejus dicitur appellatur.

Fōrum Segusianorum, Galliæ Lugdunensis oppidum est, apud Ptolemæum, lib. 2. cap. 9. idem cum eo (ut putatur) quod hodie Forez Burgus appellant. Bourg en Forez.

Fōrum Livii, Vulgò Forli. Oppidum Æmiliæ, in octava regione Italiæ, Cornelii Galli Foliæ natalibus nobilitatum. Meminit hujus oppidi Plin. lib. 3. cap. 15.

Fōrum Gigurrorum, sive Figurorum, à Ptolemæo, lib. 2. ca. 6. appellatur urbs quædam Hispaniæ, in ora lib. Tarraconensi, quæ à nonnullis eadem esse creditur, quam Hispani sua lingua vocant Molins de Rioſeo.

Fossæ Marianæ. [Ger. Ein Statt Delphinat / heißt jetzt Aigües mortes.] Apud Ptolemæum, lib. 2. cap. 9. Galliæ Narbonensis oppidum est ad alterum ex Rhodani ostiis fluminis dictum: à propinqua fossa, quam Marius ex Rhodano duxit in vicinum lacum, ut scribit Strabo lib. 4. officis abundantem.

Fossæ Papyrianæ, Tuscorũ civitas Ptolemæo, hodie Figline est.

Francfordia, Vrbs Francoviæ ad Moenum sita, ob rotius Europæ

sopæ emporiū celebratissima. ¶Est & alia in Germania ejusdem nominis ad Viadrū sita. [Vulgo Brandfort an der Oder.]

Francones, [Germ. Die Franden.] Germaniæ populi sunt, quos nonnulli Francos Orientales vocant: à Septentrione Chattis, & Cheruscis à Meridie, Nortis finitimi ad Occasum Rhenū duvumiad Ortum, Hercyniæ sylvæ parten, qua Boëmiam attingit, habentes. Hi olim bonam Galliarum partem occupaverunt, ubi Hodie Lutetia Parisiorum sita est, quæ etiam Galliæ pars ab illis Francia dicta putatur. Francorū meminit Cicero in Epist. ad Attic. lib. 14.

Frēgellæ, arum, Φρεγέλλαι Stephano, Vulgò Pontecorvo, olim civitas fatis clarissima inter Formias & Sinuessam sita, non procul à Liri amne, quem nunc Garigliano vocamus. Cujus etiā hodie non obscura extant vestigia, ex quibus facilè potest æstimari, quanta olim fuerit ejus urbis amplitudo. Hæc quum à Romanis deleretur, diruta fuit, & ad vicum jam ætate Strabonis tempore redacta. Situs hujus Strabo obsessæ campo æqualem fuisse Fregellæ. Idem alio loco: Et quæ fuerant olim ex terra gigantia Fregellæ. Inde Fregellani populi dicti, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Frēgellānus, adjectivum: ut Fregellana vina, Colu. lib. 3. cap. 2.

Fregellanus, Nomen proditoris, cujus meminit Cic. 5. de Finibus: Quis Fregellanum proditorem, quanquam Reip. nostræ profuit, non odit?

Frentānus, Populi sunt Italiæ, nō procul à Daunijs & Picentinis, divisi ab iis, quos alibi Peligninos, & ab iis quos Vestinates diximus appellari. Horum regionem Plinius lib. 3. capite 11. Frentanum vocat, à Frentone vicino fluvio deducto nomine.

Friburgum Vrbs, alia in Brisgoia, alia in Vechtandia, alia in Misnia.

Frisii, [Germ. Friesländt.] Populi sunt Oceanū Septentrionalem tenentes, Batavis & Sicambris hostiles, etiam hodie nomen retinentes.

Fronto, Philosophiæ Consul, & dicendi præceptor M. Antonini principis, adeò ab illo dilectus, ut ille statuam ei à Senatu statui decretam nō susceperit. Autor Capitolinus. ¶Frontonis alterius sub Nerone meminere Tacitus, Iuvenalis, & Martialis: Clarum nobile, Fronto togæ, decus.

Frusino, pen. corr. Frusinonis, Civitas Campaniæ, à qua Frusinates populi ad Fabratum, quorum meminit Plin. lib. 3. ca. 5. Iuven. Satyra 3. optima Suræ, Aut Fabrateriæ domus, aut Frusinone paratur. Silius lib. 12. Bellator Frusino. Sed hic populum significat. Ptolemæus Frusinum inter Latii oppida enumerat, lib. 3. cap. 1.

Frutinal. Dictum est templum Veneris Frutis. Festus.

Fruxinum, Fryssinga, Vrbs Bavariæ.

F ante V.

Fucinus, pen. corr. Lacus in quarta regione Italiæ, prope Albenses Marsorum populos. Martial. lib. 1: Fucinus & pigri recreātur flagna Neronis. Virg. 7. Aen. Tenemus Angitiæ, vitrea te Fucinus unda, Te lucus Dianæ Nemorensis. Et lacus.

Fufidius, Oratoris nomen, cujus meminit Cicero in Bruto: Fufidius, quoque, in aliquo patronorum numero fuit.

Fugālia. [Germ. Römische Festtag so man hat gehalten zur Widergedächtnus der vertriebnen Königen / und der erlangten gemeinen Freyheit.] Festa fuerunt Romæ in memoriam exactorum Regum, libertatisq; Reipublicæ restitutæ. Celebrabantur de die quinto Februarij hoc, Regifugium vocat, quòd eo die Tarquinius ab exercitu ad Portenam Hetruscorum regem fugisset. Celebrabantur autem Fugalia mense Februario post exacta Terminalia. Augustinus lib. 2. de Civit. Dei. Sed demonstrentur loca talibus aliquando conventiculis consecrata, non ubi ludi agerentur obscœni, verbis & motibus histrionum: nec ubi Fugalia celebrarentur, effusa omnium licentia turpitudinum, & verè fugalia, sed pudoris & honestatis.

Fulco, Andegavensium princeps fuit, quintus Rex Hierosolymorum, qui equo in caput verso occubuit, quum regnasset annis undecim. Volaterranus.

Fulginates, populi sunt Umbriæ in Italia, ut scribit Plin. lib. 3. cap. 14.

Fulfinates, Populi sunt insulani, juxta oram Illyrici: quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 23.

Fulvia, fuit uxor quatuor turbulentorum civium, qui pestes fuēre patriæ: primùm Catilinæ: deinde Clodii. tertiò Curionis, qui bellum civile inflammavit: quartò Antonii triumviri, cujus jussu cùm Cicero Orator interfectus esset, Fulvia uxor Antonii adeò lætata est, ut linguam ei exemptam ex interfecti capite, acicula confoderit.

Fulvius, Flaccus Centot tectum marmoreum Iunonis Laciniæ spoliavit, ut ædem quam dedicaverat Equestri Fortunæ tegeret, Autor Livius lib. 42.

Fundi, orum, φοῦνδοι, Vulgò Fondi, Oppidum est Campaniæ inter Tarracinam & Cajetam, quod intercidit: Hodie tolum palustribi: ita tamen ut ad ejectorum ruinæ ac vestigia cernantur: à quo Fundanus lacus appellatus est, & Fundanus ager. Plin. lib. 3. cap. 5: laude generosa vinā Fundana, scripto tibus commendata.

Furiæ, Videsis APPELLATIVUS.

Fusidius, Fœneratoris nomen, apud Horat. 1. Serm. Sat. 2:

Fusidius appete famam unde queas, ac nebulonis,
Dives agris, dives positis in fœnore nummis.

Fusius, pro Furius, Antiqui dixerunt, ut Valesius pro Valerius Autor Festus.

Futius, Oratoris nomen, cujus meminit Cicero lib. 2. de Oratore: Futius (inquit) nervos in dicendo C. Fimbriæ, quos tamen habuit ille, nō adjequitatoris pravitatem, & verborum latitudinem imitatur, &c.

Fyternus, Prol. Ferentanorum fluvius. Typernus aliis.

G

GAlva, per simplex l. [גבע gibheh. γαῖα.] teste Iosepho lib. 5. Antiquitatum Iudaicarum, Galilææ oppidum est.

Gabale, es, [גבל gibbēl. γαβάλη.] Promontorium est in ora Syriæ, in quo sita est Laodicea libera civitas. Autor Plin. lib. 5. cap. 20. Hodie Gibel.

Gabales, apud Plin. lib. 4. cap. 22. Aquitaniæ populi sunt.

Gabalus, Romanorum Imperator fuit omni genere luxus effeminatissimus: qui quum se Solem appellari vellet, quē Græci ἥλιον vocant, compositā dictione vocatus est Heliogabalus. Autor Servius.

Gabalum, γαβαλον, Oppidum Arvernorum, in ea parte Galliæ Aquitanicæ situm, quæ Narbonensem provinciam spectat. Hinc Gabales, γαβαλεῖς, populi, apud quos olim fiebat optimus caseus.

Gabaon, [גבעון gibbōon. γαβαων.] Olim metropolis & regalis civitas Hevæorum, & nunc (ut refert Hieronymus) ostenditur villa eodem nomine ad quartum milliarium à Bethele contra Occidentalem plagā juxta Rhama, ubi Solomon obsatis victimis divinum meruit oraculum.

Gabaonitæ, pen. prod. [גבעונים gibbonim. γαβαωνῖται.] Populi in Gabaon habitantes.

Gabatha, [גבעת gibbāth. γαβαθ.] Vrbs Galilææ, teste Iosepho lib. 6 Antiquitatum.

Gabaupolis, γαβαυπολις, Oppidum Galilææ, Steph. ex Iosepho Antiq. lib. 4.

Gabbā, Per duplex b, [גבעה gibbāh. γαβαα.] sive (ut alii ferebant) Gabaa, Syriæ urbs.

Gabienus, Fortissimus dux classium Cæsaris à Sex. Pompeio captus, ejusdem jussu missa cervice jacuit in littore tota die. Deinde quum advesperasceret, petiit ut Pompeius ad se veniret, testatus se ab inferis remissum, habere quod nuntiaret. Ex Plin. lib. 7. cap. 52.

Gabii, orum, γάβιοι, Volscorum urbs fuit X X. millibus passuum ab Vrbe distans, à Galacto & Bio fratribus Siculis condita, sicut scribit Solinus, fraude Sexti Tarquinii superbi filii in Romanorum ditionem redacta, ut tradit Liv. lib. 1. ab Vrbe. Gabiarum meminit & Virg. lib. 6. Aen. Hi tibi Nomentum, & Gabina, arbemq; Fidenam, Hi Collatinas imponent montibus arces.

Gabinensis, adjectivum. Plin. lib. 2. cap. 91: Quædam verò terræ adingressus tremunt, sicut in Gabinensi agro, non procul ab urbe Roma.

Gabinius, a, um: ut, Gabina lano, Virgil. 6. Aen. Vrbs Gabina, Ovid. 2. Fastor. Robore fecta Gabino, Claud. 5. Paneg.

Gabinius, Romanus, qui Ptolemæum Auletē Ægypto pulsum in regnum reduxit, præsidiumque ei, quò adversus horum insidias tutior esset, ex suis copiis reliquit. Autor Plutarchus in vita Pompeii.

Gabinus, Presbyter, civis Romanus, jussu Diocletiani Imperatoris in carcerem conjectus est. Ibiq; fame extinctus, quòd Christianam profiteretur religionem. Frater fuit Caii pontificis, patrui Sulannæ virginis & martyris, quæ nuptias filii Diocletiani respuit. Volater.

Gabriel, [גבריאל ghabriēl. γαβριηλ. Germ. Starcke Gottes.] Vox Hebraica, quam Latinè Dei fortitudinē interpretari possumus.

Gadareus, γαδαρεύς, Sophista, qui priùs more mendicorum peregrinabatur, Maximiani beneficio Consulatū adeptus est.

Gadara, [גדרה ghadhārāh. γαδαρα.] Civitas est in Decapoli Syriæ, non longè ab Ascalone: ex qua ortus est Theodorus Rhetor, cujus professor, quem Strabo sua ætate floruisse testatur. Meminit hujus oppidi & Plin. lib. 5. cap. 18.

Gādes, dium, [γάδειρα. πλ. Vulgò Gades, & Cales. Germ. Zwo Insulen zu einer Meerstraben Hispaniam im Meer gelegt / in der Enge zwischen Europa und Africa.] Duæ insulæ sunt, teste Plin. lib. 4. cap. 22.

ultra

ultra finem Bæticæ provinciæ, & in extremo nostri orbis versus Occidentem, ubi Europæ ab Africa dirimuntur Herculis columnæ. Major, Scythia dicta est a Tyra ab Erythræo mari oriundis, qui in hac insula urbem condiderunt. Distat a Calpe, teste Strabone, septingentorum quinquaginta stadiorum intervallo, parva quidem insula, sed vicinarum frugiferæ excellens. In qua Equestris ordinis Gaditanos (ἱππεῖς γαδειτανούς, γαδειτανοὺς) quingentos in anno consulto numerato aliquando fuisse compertum est. Insula hæc ubi continenti est proxima, interfluitur freto D C C. non amplius pedum. ¶ Huic adjacet altera insula minor, & ipsa Gadis appellata, unius tantum stadii Europen interfluente ab altera dirempta, in qua tanta est pabuli lætitia, ut pecudum ibi pascentium lacteum non efficiat, neque ex eo cæseus fieri possit, nisi multa admista aqua. Quæ illud etiam traditur, pascentes in hac insula pecudes, nisi subinde sanguine exhaurias, intra triginta dies pinguedine suffocari. Quæres Poëtæ occasionem videtur mutuatus eorum quæ de Geryonis armenta fabulantur. Autor est Strabo lib. 3. Plin. tamen vult Geryonem in majori insula habitasse. ¶ Declinatur autem hoc nomen in utroq; numero: dicimus enim Gadis ut nomen singulari pro alterutra harum insularum: vel in plurali numero Gades. Plin. lib. 4. cap. 22. Gadis longa est XII. lata III. M. passuum.

Gāditānus, na, num, pen. prod. γαδειτανός, ut mare Gaditanum: Vulgò Ἐδεκλυς de Gibraltar, & Gaditanæ puellæ, quæ agilitate, & vivacitate nomine olim in pectio fuerunt.

Gāditāni, oriundi à Tyriis. Lucanus. Tyriusque à Gadibus hospes.

Gādir, unico d scribendum, quem admodum & Gades, quum utrumq; eadem sit origo. Est autem Gadir urbs opulenta in Gadibus, quæ antea Tartessus dicebatur. πανσεσ. Vulgò Cales, Rufus Avienus in descriptione orbis: Gadir prima Deum fabula superemines arces. Attollitque caput geminis intexta columnis: Jamnis: Hec Continua prius facta ab nomine pulso, Tartessusq; dehinc Tirii dixere coloni. Barbara quinetiam Gades hanc lingua Hesperiæ, Pœnus quippe locum Gadir vocat undiq; septum. Quibus in versibus Avienus hoc animadvertendi est, quòd prima Gadir dixerit, fœminino generis usus. Salust. tamen lib. 3. Historiarum referente Priscano, usus est in neutro genere. Tartessum (inquit) Hispaniæ civitatem, quam nūc Tirii mutato nomine Gadir habent.

Gæon. A Iosepho dicitur esse Nilus. Recitat Scriptorem Cuthæum.

Gætūlia, [γαιτουλία Stephano. Germ. Ein Landschafft bey meer Africæ.] Africæ interioris regio est. Garamantum proxima: cujus incolæ Gætuli appellantur, qui primi omnium Africam tenuisse dicuntur, nullius imperio subjecti, nullaq; habentes domus, sed ubi eos nox deprehenderat, pernoctantes, carneq; ferina, & terræ pabulo victitantes. Autor Sallustius in Iugurtha. Habet autem hæc dictio duas primas syllabas productas, quamvis à plerisq; scribantur apud Græcos. Virg. 4. Æn. aut captum ducat Gætulia lætas Iarbas. Item. Quæ Gætula ducem portaret bella Iubam.

Gagæ, γάγαι, Liciæ oppidum ad Gagem amnem situm: quo & nomen accepit. Autor est Steph.

Gages, γάγης, Liciæ fluvius est, Phaagyopolin civitatem præterfluens: in quo gagates lapis primum inventus est. Autor Dioscor. lib. 5.

Galaad, [גלעד galhâdh. γαλααδ.] Mons est, à quo civitas in eo condita formam & vocabulum, quam & accepit de Amorrhæorum rege Galaad filius Machir filii Manasse.

Gālactophāgi, [γαλακτοφάγοι. Germ. Milchträhmer / die Milch für ihr Mayn vnd Speise haben.] Cognominati sunt Mysi & Thraciæ populi, quòd lacte alterentur, quos Homerus 13. Iliad. hominum iustissimos appellat propterea quòd tenui victu contenti, ab omni injuria sese continerent.

Gālactophōtæ, pen. corr. arum, [γαλακτοφῶται. Germ. Milchessender / Milchfar in den nähern vnd fernern Scythia. Pol. Mlekie pijący, mleczni. Vng. Tey iuek.] Lactis potu utentes. Quo cognomine cieti sunt populi aliquot in Scythia Europæa ex Nomadum, Getarumq; gente. Columel. lib. 7. cap. 2: Quibusdam nationibus frumenti expertibus victum commodat, ex quo Nomadum, Getarumque plurimi, γαλακτοφάγοι dicuntur.

Galaila, vel Galadene, vel Galadius, regio Arabiæ. Autor Stephanus.

Galadræ, γαλάδραι, Urbs Macedoniæ in Pieria. Autor Steph.

Galaitrus, γαλαίτρου, Mons quidam à Galadio Amathi filio dictus. Stephanus.

Gālānthis, [γαλανθίς. Germ. Die Hausin mit Alcmena, welcher die Göttin Iuno in der Wehetin verwandelt hat.] Vtitur in fabula, Alcmenæ ancilla fuit, quæ quum domina sua partus doloribus laboraret, à Iunone ne pareret impediretur, mira allusit dicitur deam eludisse. Lucio enim vultu egressa custodium, in quo illa parturiebat, pependit: jam lucrā simulat, eoq; nomine pa-

lām dis gratias agit. Cujus verbis fidē adhibens Iuno, eiectis, quas pectinatim manibus habebat, manibus, surrexit, pellicisq; patiendi tempus concessit. Verūm quum Galanthis ob eam rem tam prospere gestam omnium sibi placeret, deamq; etiam risu & insultatione prosequeretur, ita anicula provocata tandem aliquando serens, in γαλῆν: hoc est, mustelam eam dicitur transformasse hac additia pœna utero, quo prius peperisset, pareret. Late exequitur hanc fabulam Ovid. 9. Metam.

Galarina, γαλαρῖνα. Vrbs Siciliæ à Margo Siculo condita. Dicitur & regio Galarea. Steph.

Gălătēa, γαλάτεια Theocrito, Nympha marina Nerei & Doridos filia, à lactis candore sic dicta, γάλα enim lac significat. Virgil. 7. Aeglog. Nerine Galatea, thymo mihi dulcior Hyblæ.

Gălătæ, [γαλάται. Ger. Ein andere art der mindern Asie. Erst gegen Mitnacht an das Euxinisch Meer stossen an Cappadociam. Pauo γαλάδων, quòd lactentium.] Regio omnium Asiæ ab Oriente Cappadociam & Halym fluvium: ab Occidente Bithyniam & Asiam à Meridie Pamphyliam, à Septentrione Pontum Euxinū habens. A qua Galatæ populi. Lucan. lib. 7. Illis parce precor, vivant Galatæ, Syrtis. Hec & Gallogræcia dicitur: populiq; ipsi, Gallogræci. Nam quum à Rege Bithyniæ Gallidimi & Græci in auxilium vocati venissent, partem regni tenuerunt, & ab utriq; populi Gallogræci facti sunt.

Galata. A Pomponio & Mela numeratur inter insulas Siciliæ adjacentes, non procul à Melita.

Gălătēa Nereïd, Nympha marina à lactis candore sic dicta.

Gălbă Sergius, ut autor est Suetonius in Galba, Nobilis Romanus Orator insignis, qui cùm Hispaniam provinciam Prætor obtineret, convocato populo, tanquam de commodis ipsorum actum, XXX Lusitanorum millia trucidavit. Ejus frequens est mentio apud Ciceronem in Bruto.

Gălēnus, pen. prod. γαληνός. Germ. Ein mensch der bey Asien gelebet hat] Nomen medici excellentissimi, ex Pergamo Asiæ urbe. Floruit temporibus Traiani adusq; Antonini Pii tempora. Plurima reliquit de re medica cōscripta volumina, quæ hodie omnium ferūntur manibus. Scripsit & de dissimilium in omnia Hippocratis opera ordine literarum. Fama est 140 annos vixisse.

Gălĕsus, γαλῆσος. Erant varices quidam in Sicilia & Attica: à Galente Apollinis filio, qui frater Telmissi ejus fuisse traditur, qui Telmissum urbem in Caria condidit, oracula ex Dodonæ accepto. Aelianus scribit Dionysium tyrannum Galeotas solitum consulere in Sicilia. Meminit horum Cicero lib. 1. de Divinatione, quum ait Huic interpretes portentorum quid Galeotæ illum in Sicilia nominabantur, respondere. γρ.

Galeptus, γαλεπτός, Vrbs Thraciæ, & Pæoniæ, auct. Steph.

Gălĕsus, is, pen. prod. γαλέσος, Fluvius juxta Tarentum. Virgil. libro 4. Georg. Quo niger humectat flaventia culta Galesus. Horat. 2. Carm. Ode 6. Dulce pellitæ ovibus Galesi Flumen.

Gălĭlæa, lea, pen. prod. [גלילה galîl. γαλιλαία.] Nomen duarum regionum, ex quibus una, Galilæa Gentium vocatur, ejusdem Tyriorum finibus, ub. & Salomon viginti civitates donavit Hiram Regi Tyri in fortibus Nephthali. Altera Galilæa dicitur regio Iordanis ad Tyberiadem, & stagnū Genezareth in tribu Zabulon. Plin. lib. 5. cap. 14. Pars Iudææ Syriæ conterminæ, Galilæa vocatur.

Gallæci, sive Gallæci, γαλλαικοί, Vulgò Gallegi, Hispaniæ populi sunt Gallis finitimi. Martial. lib. 11. Nec quos Gallaico linuntur auro. Sunt tamen qui hoc loco apud Martialem legāt Gallici, per secundam consonantem.

Gallæcia. [Vulgò Galicia. Germ. Ein Landtschafft in Hispanien / heisset Galicia.] Regio est citerioris Hispaniæ: cujus descriptionem vide apud Plin. lib. 4. cap. 20.

Gălĭlæa. [גלילה galhîlâh. γαλιλαία Stephan. καὶ γαλιλαία. Ptolemæo. Vulgò Iuiers. Pol. Francuzka ziemia. Vng. Francziaorszag. Ang. France.] Europiæ pars: à candore populi dicta. Gala enim lac Latinè dicitur. Nam mōres & rigor cœli ab ea parte solis ardorem excludunt, ut eorum corpora non colorentur. Est autem triplex. Togata, Comata, & Braccata. Gallia Togata dicitur Cisalpina, quæ Ici iacet Alpes est, & Rubiconem fluvium, antiquum Italiæ limitem intra dicta, quòd populi illi, Romanorum more, toga uterentur. [Germ. Dasselbe theil welches vor Italien gegen Mittag ligt.] Braccata autem Gallia, dicta est Gallia Narbonensis, Romanorum provinciali bracca villosæ vestis genere appellata, quibus peculiariter ejus provinciæ homines utebantur. [Germ. Die Reysing oder Deckmantel.] Comata cognominatur omnis trans Alpina Gallia, à coma nutrienda studio. [Germ. Das gantze Landt so jenseiten dem Rheinstrom / dem Niderwald vnd Hirtzberg gegen den Mitnacht herumb ligt / welches grösser dann jetzt Frankreich genennet wird.] Hæc rursus in tres partes dividitur. Belgicam Celticam, & Aquitanicam, quæ Aremorica ante dicta est. Nā à Scalde ad Sequanam, Belgica, ab eo ad Garumnam, Celtica, eademq; Lugdunensis;

fissimè ad Pyrenæi montis excursum, Aquitanica.

Gallia togata non est, ut quidam credunt, ipsa planè Cisalpina, sed Cisalpinæ pars: Togata enim incepit à Rubicone flumine, & Placentia terminatur: Cisalpina verò initium quidem ipsa quoq; capit ab eodem flumine, sed terminum habet alpes. Erant autem in Togata multa municipia, multæ coloniæ Romanæ, Præterea dicit Cicero in Epistol. 1. ad Attic. Videtur in suffragiis multum posse Gallia: jus enim ferèdi Romæ suffragii habebant omnia municipia, eaque omnes coloniæ, ideò Romanæ dicebantur: quia jura possiderent eadem Romanorum. Nam Latinæ suffragium non habebant, sed tantùm jus Latii, unde appellatæ. Ex Aldi commentario in epist. ad Attic.

Gallicus, a, um, Quod est ex Gallia: ut Gallica vestibra apud Columellam libro de arboribus, capite octavo. Gallicũ aer, in transpadana Italia, transq; Alpes nascens, præcipui candoris. Plin. lib. 16 cap. 15.

Gallicanus, a, um, Gallicanus: ut, Gallicanæ res. Cic. pro Quintio: Quum & de societate multa inter se cõmunicarent, & de tota alia ratione atq; re Gallicana, &c. Varr. lib. 2. de Re rust. cap. 32: Cæteraq; quæ alii legumina: alii (ut Gallicani) legaria appellant.

Gallus, a, um, Sicut Gallicus, & Gallicanus, quod originem haberet ex Gallia. Solin. lib. 14. Hister. Duæ Gallæ mulieres conventum virántes, ad menstrua solvenda montem ascendunt. Catul. de Berecynthia: Agitate ad alta Gallæ Cibeles nemora simul.

Gallinăria, riæ. γαλλινάρια, Insula est in mari Tusco secundùm Italiam, contra montes Ligesticos, à Gallinarum agrestium copia, ut inquit Varro libro 3. de Re rust. appellata. ¶ Est & sylva gallinaria, γαλλινάρια ὕλη, Comis vicina, de qua Cicero ad Pætum: Qu. Cæpasius obviam mihi fuit in sylva Gallinaria. De hac Strabo ita scribit: Hoc quoq; in sinu fructuosis virgultis freques, & arboribus, sylva est multis portecta itadis, aquarum indiga.

Gallogræcia, [γαλλογραικία. Germ. Ein Landschafft im mindern Asia so sonst Galatia heisst.] Regio Asiæ minoris, Cappadociæ, Bithyniæ, & Pamphyliæ finitima, quæ alio nomine Galatia dicitur: cujus incolæ Galatæ dicuntur, & Gallogræci. Nam quũ Galli, multitudine abundante relicto natali solo Italiam invasissent, Græciam implevernnt, Macedoniam occuparunt, in Asiam transierunt duce Leonnorio, qui Gallogræciam multo ex Gallis, Græcisq; vocabulo cognominaverunt.

Gallogræci, Idẽ sunt qui Galatæ ad quos Pauli epistola exarat. Eorum regio est Galatia, quam Gallorum aliquot populos insedisse Plin. lib. 5. cap. 32. refertur, & Ptolom. lib. 5. tabula Asiæ prima. Strabo quoq; lib. 4. Tectosages è Narbonensi, Tolistobogios & Trocmos è Celticis Galliæ profectos, Phrygiam Cappadociam & Paphlagoniæ viciná occupasse scribit: tanto olim hominum robore Gallia valuerit. Meminit & Livius pluribus lib. 8.

Gallumbri, populi qui nunc Remandi sic vocantur.

Gallus, i. [γάλλος. Ger. Ein pfaff der Göttin Cybele.] Cybeles sacerdos: à Gallo Phrygiæ fluvio, cujus aquam qui gustasset, redebantur insani. Lucan. lib. 1. crinemq; rotantes Sanguineum populis ululatum tristia Galli. Ovid. 4. Fastorũ: Amnis ut insana nomine Gallus aqua.

Gamalẽ, pen. corr. γάμαλα, Vrbs in Judæa, sive in Syria Judææ finitima. Josephus, Syriæ habitatio quædam Gamale. Suetonius in Tito: Tarachiam & Gamalen urbes validissimas Judææ in potestatem redegit.

Gambrium, γαμβρίον, Vrbs Joniæ, Steph.

Gamphasantes. [Germ. Nackets leut so in den innern Libya wohnen.] populi Libyæ Æthiopiæ, sine ullis vestibus viventes, qui (sicut scribit Pomponius) à præliis abstineant, quũ nec tela jacere aut vitare noscant, ideoq; obvios fugiunt. Plinius lib. 5 cap. 8. Gamphasantes nudi, præliorumq; expertes, nulli externo congregantur.

Gandavum, Vrbs Flandriæ, Vulgò Gent.

Gandari, Populi sunt interiores Asiæ Pomponio, quos Plinius trans Margianem in Ortum ponit. ¶ Sunt & Gandaræ populi quos Ptolemæus libro 7. in India, ad ipsum Indum sitos esse ait.

Ganganorum, promontorium Hyberniæ, Ptolem. libro 2. capite 1.

Gangăridæ, γαγγαρίδαι, ut inquit Curtius, populi inter Assyrios & Indos, juxta Gangen. Virg. 3. Georg. In fontibus pugnã ex auro, solidaq; elephanto Gangaridum faciam, victoris q; arma Quirini.

Gange, Vrbs Indiæ regia.

Gangēs, gis, & Gangens. [γάγγης. Germ. Ein grosser fluß in Indien.] Indiæ fluvius maximus. Quinquaginta secat Indiam, secum arenas trahens: alio nomine Physon à Græcis dictus: quem Sacræ literæ inter eos annumerãt, qui de paradiso prodeuunt. Fontes ejus alii incertos esse tradunt, vicinaq; omnia rigare, quemadmodũ & Nilum. Alii in Scythicis nasci, ipsamque Indiam fecare dixerunt, fluereq; in eum triginta amnes. Maxima Ganges latitudo per octo millia passuum, maxima per viginti patet. Altitudo ubi vadosissimus est, mensurã centũ pedum implet. Dictus Ganges à Gange Æthiopum Rege, ut ait Suidas. Ovid. lib. 4. Metam. Decolor extremo quà gangine India Gange.

Gangēticus, ca, cum, γαγγητικός. Denominativum. Colum. lib. 8. cap. 8: Iam nunc Gangeticas & Ægyptias aves tenuiter eructus.

Gangra, γάγγρα, ὁ vel ἡ, Vrbs Paphlagoniæ. Causam nominis Stephanus explicat. Vide Candara. Alia est in Arabia felici.

Gannodurum. [γαννόδουρον. Vulgò Confluens. Germ. Confluentz am Gebeusse.] Helvetiorum oppidum est ad Ararim montem, teste Ptolemæo, lib. 2. cap. 9.

Ganymor, nomen est viri proprium Tornellio.

Ganymedes. [γανυμήδης. Ger. Ein schöner Knab, welchen Jupiter durch ein Adler in Himmel hat entragen lassen, damit er sein Cupidinem möchte.] Troïs filius fuit formosissimus puer, quem quũ Jupiter cepisset, jussit in cœlum ab aquila portari, & sibi à cœlicolis esse, repudiato ministerio Hebes, quæ ante illius raptũ miscendo nectari præerat. Hanc tabulam tangit Virg. lib. 1. Æneid. quum inter casus olim insignes in Trojanos, recenset rapto Ganymedis honores. Higinus in Astronomia Poëtica rapto Ganymedis honores. Higinus in Astronomia Poëtica tradit Ganymedem inter sidera triangulum conficere signum illud quod Δ majuscula vocamus, quod ejus stellæ suo situ aquam Jovialis imaginem videantur referre.

Garāmantes. [γαραμάντες. Germ. Wohnet im innern Libya.] Populi interiores Libyæ Phyllis finitimi, à Garamante Apollinis filio cognominati, qui sibi Garamantia oppidum ex suo nomine condidit. Fuit etiam Garamantes regis nomen, cujus filii Garamantida Jupiter apud Bagradam fluvium compressit, & ex ea genuit Iarbam.

Gărāmanticus, adjectivum: ut, Garamantica signa, apud Silium, lib. 1.

Gargănus, ni, penult. prod. γάργανος, Mons in Apulia, cujus accolæ propriè Apuli dicuntur. Hodie vulgò vocant Monte S. Angelo. Lucan. lib. 4: Appulus Adriacas exit Garganus in undas.

Gargarenses. Gens mixta Amazonibus, γαργαρεῖς.

Gargăris, gari, & in plurali numero Gargara, [γάργαρος. Ger. Ein fruchtbarer Kopff oder Berg des Brunnquellichten Bergs Ida in Phrygia.] Cacumen est montis Idæ, teste Macrobio, in ea parte ubi ad Mysos declinat: tanta frugum ubertate fœcundus, ut quoties infinitum rei alicujus numerum velimus denotare, à quoties infinitum rei alicujus numerum velimus denotare, à Gargarorum frugibus sumamus similitudinem. Ovid. lib. 1. de Arte amandi, quum vellet Romanarum puellarum numerum immensum ostendere, dixit tantam esse Romæ puellarũ copiam, quantam in Gargaris segetem. Hujus autem tantæ ubertatis causa est fontium abundantia, quibus solum irrigatur: adeò ut æstivis caloribus fruges non facilè possint aduri. Nũ est Ida mons totus ferè plenissimis irrigetur fontibus. Unde & Homerus πολυπίδακα vocat, præcipuè tamen ea pars hujus montis, quæ ad Orientem Solem Mysiam contingit. ¶ Et etiam oppidum hac nomine in radice hujus montis fuit: ut docet Macrobius lib. 5. cap. 19.

Gărge, γάργη. Vrbs Libyæ, Steph.

Gargettius, γαργήττιος, Oppidum est, pars de tribu Ægeide.

Gargettius, γαργήττιος. Pollux. Canis cujusdam generosi nomẽ, qui Geryonis boves custodiebat, & leonibus insuetus erat: quem tunc Hercules interfecit quum illius armenta abduxisset: cujus Cerberi epitomen frater, ut scribit Julius Pollux, lib. 5.

Garumna, æ. [Garonne. Germ. Ein fluß in Gascomen, heisst jetzo Garonne.] Nobilis Galliæ fluvius est, Celtas ab Aquitanis dividens. Oritur octingentesimo à Narbone stadio in montibus Pyrenæis. Vide Pomponium Melam.

Gastromantia, Fons in Achaia apud Athenienses, teste Pausania lib. 7.

Gastronia, regio Macedonica, Stephano, γαστρωνία. Vide GESTRONIA.

Gathex, γάθηξ, Vrbs Arcadiæ, Steph.

Gaudăra, γαύδαρα, Vicus Macedoniæ, Steph. in Gadara.

Gaugamela, vel Gangamela potiùs, γαυγάμηλα, locus Persidis, Steph. Vide Strab. in initio lib. 6.

Gaulos, γαῦλος, Teste Solino, insula est Libyæ objacens, in qua serpens neque nascitur, neq; invectus vivit: pulvisq; ejus quocunq; gentium jactus, angues & scorpiones perimit.

Gaurus, γαῦρος, Mons Campaniæ, Massicis & Surrentinis propinquus, in quo nascitur vinum præcipuæ bonitatis. Statius libro 3. Sylvar. Seu tibi Bacchæ vinetа madentia Gauri. ¶ Hinc Gaurānus, a, um, ut Gaurani montes, apud Plinium libro 3. capite 5: Gauranum vinum, quod in summis agri Falerni jugis nascebatur. Nam quod in mediis gignebatur montibus,

bus Faustinum: quod in imis, Falernũ dicebatur, teste Plin. lib. 14. cap. 6.

Gaza, nomen civitatis in Perside: ita dicta quòd Cambyses cõ, velut in munitissimam totius regni arcem, omnes opes, pretiaq; congesserit.

Gazæus, a, um, γαζαῖος, Et Gazæticus, ca, cum, quod est ex Gaza urbe Persica, circa quam nobilissima vina nascebantur, teste Pomponio Mela. Solinus in Faustum: Vina mihi nõ sunt Gazætica, Chia, Falerna.

Gazaci, γαζακοὶ, ων, οἱ, Vrbs aut vicus maximus in Media, Stephan.

Gazẽtæ, γαζῆται, Populi Galatiæ aurum gerentes, Steph.

Gazõrus, γαζωρὸς, Vrbs Macedoniæ, Steph.

Gazus, γαζὸς, Vrbs Indica longè maxima, Steph.

G ante E.

Gĕ, γῆ, Oppidum est Arabiæ Petræ, non procul à Petra Regionis totius metropoli. Autor Steph.

Gebal, [גבל gebal. γεβαλ.] Tertia Palæstinæ portio, à qua deducitur gentile Gebalenus. Quin ipsa etiam Idumæorum regio, Gebalene, γεβαλήνη, cognominatur. Autor Stephanus.

Gebalena, γεβαλῆνη, Regio in finibus Eleutheropoleos.

Gebanitæ, Populi sunt maris Rubri accolæ, in Arabia deserta, quorum præcipua oppida sunt Nagra, & Tamna, teste Plinio lib. 6. cap. 28. Hinc genus myrrhæ Gebanitum appellatur.

Gebeleizes, Dæmon, idem Zamolxidi putatur. Vide Herodotum lib. 4.

Gĕhennã, [Germ. Ein Gehäng in Franckreich.] Mons est in Gallia, Arvernos ab Helvia videns, ab ea parte qua Cadurci & Ruteni Arvernos spectant. Cæsar lib. 7. bel. Gal. Partem copiarum ex provincia, supplementumque quod ex Italia adduxerat, in Helvios, qui fines Arvernorum contingunt, convenire jubet. His rebus comparatis repentè jam Lutterio, & remoto, quòd intrare intra præsidia periculosum putabat, in Helvios proficiscitur: est mons Gebenna qui Arvernos ab Helvis dirimit, durissimo tempore anni altissima nive iter impedit. Ex quo loco Cæsaris facilè deprehendi potest error eorum, qui extremum Allobrogum oppidum ad Lemanni lacus ostium, in confinio Helvetiorum vocant: Geneva, quum omnino constet ex primo Commentario Cæsaris, Genevam appellari, ut latiùs suo loco dicemus. Lucan. lib. 1. in plurali numero usus est pro oppido in Gebenna monte sito: Gebennæ, ἱερατικὸν, pendentes rupe Gebennas.

Gedanium, [Vulgò Dantzig. Pol. Gdańsko. Vng. Danczka.] Vrbs est totius Borussiæ emporio celeberrima: ad ostium Vistulæ, fluminis Polaniæ, in mare Balticum sese exonerantis, sita. Hæc omnis generis mercium copias secundo Vistula ex regno Poloniæ accepta, magnificis regnis & urbibus mutat, sive vendere imperat. Paret verò Regi Poloniæ: & ad omnia quæ ad jus & personam Majestatis Regiæ pertinet juramento obligatur. lib. 3. Statut. Polon. cap. 3.

Gĕdĕon, [גדעון gidẽon.] Nomẽ proprium Iudicis Israël, qui octavus Orib, Zeb, Zebee, & Salmana.

Gĕdrosĭa, γεδρωσία, Regio majoris Asiæ. Hodie Lanãregnum vocant, antè est bellicus.

Gĕla, γέλα Stephano, Volgò Ghersa. Fluvii nomen est in Sicilia, & urbis à pluvia, quam multam gignit (Si tubi enim γέλασα pro γέμισα vocant) deductum nomine. Virg. 3. Aen. Immanisque Gela fluvii cognomine dicta. Hinc Gelous, a, um, denominativum. Ibidem: Apparet Camerina procul, campique Geloi.

Gĕlboë, [גלבוע gilbõa. γελβοὲ.] Montes Syriæ ad sextum lapidem a Scythopoli, in quibus etiam est vicus grandis, qui vocatur Gelbo.

Gellĭus, viri proprium, γελλίου: id est, ridere, cujus extant Atticæ noctes. Prænomen habet Aulus, quanquam non desint qui conjecturam legendo, Agellium dici putent.

Gĕlŏi campi, γελῶοι πεδία, In Sicilia sunt ad Gelam fluvium. Virgil. 3. Aen. Apparet Camerina procul, campique Geloi.

Gĕlŏni, γελωνοὶ populi interioris Scythiæ, Agathyrsis proximi: qui faciem pingunt, ut terribiliores in pralio videantur. Patientissimi laboris ac famis, atque algoris, equo quo vehuntur, tanquam nonnihil detrahunt, eoq; cum lacte commixto inediam levant. Hodie Tatari appellantur. Virg. 2. Georg. pictosq; Gelonos. Lucan. lib. 4. Mutageres quo fugit equo, forsesq; Gelonus. Virg. 3. Georg. Sithiæ quo more solent, accinctiq; Gelonus. Quum fugit in Lucloopen, atq; in deserta Getarũ, Et lac concretum cum sanguine potat equino.

Gelŏs, Cauæ portus est, juxta Halicarnassum, ut scribit Pomponius lib. 1. in descriptione CARIÆ.

Gelŏum, [Germ. Ein stehender oder todter wüster Pfuhl in Sicilia.] Stagnum est Siciliæ, quod appropinquantes tetro odore abigit: à quo non procul duo fontes fluunt, ex quorum altero si fœtilis sibi, contra ex altero si fœcunda, sterilis fit. Hinc campi Geloi, stagno illi adjacentes. Sunt tamen qui ab Gela fluvio dictos volunt.

Gemella, Nomẽ alæ militũ Macedonensium. Liv. 7. Belli Macedonici. Addita his ala mille fermè equitũ, gemella vocabãt.

Gĕnãlium, Vide GENEVA.

Gĕnĕa, (γένεα, alias, γενεὰ) vicus Corinthi, unde proverbium: ἀπὸ γενεᾶς ἐπὶ γενεὰν, ἐφ' ἑκάστης γενεᾶς: aliqui tamen incolas Γενεάτας vocant. Steph.

Genelara, Galilææ lacus circumseptus urbibus plurimis, & celebris. Autor Solin. cap. 48.

Gĕnĕsăreth. [גנסרת ginnesereth. γενεσαρὲθ κώμη.] Strabo. Stagni nomen proprium ab eo (ut quibusdam videtur) sic dictum, quòd flantibus ventis, crispantibus undis, aurum exse generare videatur. Sed hoc profectò ridiculum videtur in voce Hebraica Græcam quærere etymologiam. Idẽ dicitur mare Tiberiadis, a Tiberiade civitate: & mare Galilææ, ab adjacente Galilææ provincia. Habet hoc mare, sive stagnũ, CXL. stadia in longitudine: XL verò in latitudine. Non tamen id cisco mare vocatur, quod ejus aquæ sint amaræ: sed Hebraæ linguæ consuetudo est, omnes congregationes aquarum, sive dulces sint, sive dulces vocare maria, hinc in Græcũ scriptũ est: Congregationes aquarum vocavit maria.

Gĕnĕse, γένεσε, Vrbs Laconicæ. Steph.

Gĕnĕtes, γενέτης, Promontorium Themiscyræ regionis, inter Amisum & Phasin amnes, templo Iovis, què ξένιος, id est, hospitalem vocabant, nobilitatum. Vide Strabonem lib. 12.

Gĕnĕvã. [Ital. Geneva. Germ. Genff.] Oppidum est Allobrogum ad Lemanum lacum, proximum Helvetiis, quod etiam hodie nomen retinet. Cæsar belli Gallici libro 1. Extremum oppidum Allobrogum est, proximumq; Helvetiorum finibus Geneva. Ex eo oppido pons ad Helvetios pertinet. Ex quo loco Cæsaris, facile deprehendi potest error eorum, qui hoc oppidum Gebennam appellant quum Geneva, eodem Cæsare teste, sit mons ille qui Arvernos ab Helvis dividit. De quo vide plura suo loco. Glareanus in Annot. in eum Cæsaris locum sic inquit: Quatuor hæc nomina, Genua, Geneva, Genabum, & Gebenna, nullum obscuritatis lectori attulerunt, ac non attentum sæpe fefellerunt: quæ ipsa longè diversa sunt. Genua enim Ligurum caput in Italia ad mare est nostrum. Geneva verò Allobrogum, ad ostia Lemani lacus, ubi Rhodanus exit: Genabum, Carnutum oppidum ad Ligerim amnem hodie (ut quidã putant) Aurelia, Vulgò Orleans: denique, Gebenna mons est, qui Helvios ab Arvernis separat: ut libro 7. postea dicet Cæsar. Hæc Glareanus.

Genæi, populi Molossi à Genoo, duce ipsorum, Steph.

Gĕnĭã γένια, Vrbs Indiæ extra Gangem. Steph.

Genitinus, γενιτῖνος, Vrbs Troadis, ab uno ex filiis Aceæ condita. Steph.

Genĭdis Illyrici rex qui gentianæ herbæ à se inventæ nomen fecisse fertur. Plin. lib. 25. cap. 7.

Gĕntĭa, γένυα. Ital. Gionna. Germ. Genua ist die gewaltige Gewerb stat in Ligurien in Welschland gelegen.] Ligurum caput Italiæ ad mare Ligusticum. Hinc incipit Apenninus mons, distans à Sabatis stadiis ducentis sexaginta: Genua verò est extremum Allobrogũ oppidum, proximũ Helvetiorum finibus: de quo suo loco dicimus. Inter Varum amnem & Genuam habitant Ligures. Dicta Genua à genu: quia habet tanquã genu recurvum à latere maris. Vel à Genuo Saturni filio, cui fectur eam cõdidisse. Vel (ut quidã ajunt) à Genuino Phaëtontis socio. Hanc Annibal penitùs delevit: sed Cn. Servilius Cõsul instauravit, licut Livius refert. Hinc Genuensis, γενουήσιος. Quidã Ianuam hanc urbem appellant, quòd à Iano condita dicant.

Gĕnŭsus, Fluvius quem Dymachio euntes in Thessaliam invenimus. Lucan. lib. 5. quam volutet Genusus, quam mollior Apsus Circumcunctantem. &c.

Gĕōn, [גיחון gichõn. γεὼν.] Vnus ex quatuor fluminibus, quæ sacra Scriptura ex Paradiso profluere testatur. Iosephus eundem esse Nilum credit.

Geŏrgi, γεωργοὶ, Populi Scythici ab agricultura, cui unicè studebant, nomen sortiti: quibus vicinos Corbires, Phoritas, & Rhaptas Mela facit. Condat etiã Tauricam Chersonesum Georgiam cognominatam, propter memorabilem in ea frumenti copiam, ut notat Vadianus. Græci enim agriculturam γεωργίαν, & agricolas ipsos γεωργοὺς appellant.

Gĕōrgŏnỹtã, γεωργονύτα, Oppidum in altissimo monte in regione Arvernorum: cujus meminit Suetonius in Cæsare.

Gephyra, γέφυρα, Vrbs Bithyniæ, eosdem & Tanagræos esse aiunt. Stephan.

Gephyræ, Vrbs Libyæ, γεφυραὶ, Steph.

Gĕræa, γεραία. Oppidũ mediterraneum Lusitaniæ apud Ptolomæum lib. 2. cap. 5.

Gĕræstus, γεραιστὸς, Promontorium Euboeæ insulæ, Atticam spectans, celte Plinio lib. 4. cap. 12. Ptolem. lib. 3. cap. 15. portũ esse ait in ea.

Gĕranĕa, ἡ γερανεία, Laconici agri locus est, teste Plinio lib. 4. cap. 5. Est item Geranea alterius loci nomen inter Megara & Corinthum,

Corinthum, teste eodem Plinio lib. 4. cap. 7. ¶ Fuit præterea ejusdem nominis oppidum in ea parte Thraciæ, quam Pygmæorum gens olim creditur tenuisse, Autor idem Plinius lib. 4. cap. 11.

Gĕrānēĭum, γερανεῖον, Oppidū Laconicę regionis à quo fingunt fabulę Geranthotes, γερανθώτης, ut ex Paulaniæ sententia docet Steph.

Gerrha, γέρρα, Oppidum est in ea parte Syriæ Cœles, quæ à numero tredecim civitatum τριακαιδεκάπολις appellatur. Gentile est Gerraleus, γερραῖος. Steph.

Gĕrēnĭa, æ, γερηνία, Oppidum agri Messeniaci, in quo Nestor Pylius educatus fuit: unde ab Homero Gerenius cognominatus fuit. Hæc Stephanus. Ptolemæus verò Gerenium Laconico agro attribuit.

Gĕrēn, ēnis, γερήν, Vicus est in Lesbo insula à dictus à Gerene Neptuni filio. Strabo lib. 8. ejusdem nominis oppidum in agro Messeniaco collocat: quod idem esse opinamur cũ eo, quod alia inflexione Gerenia appellatur.

Gĕrgīs, thos, vel Gergithos, thi, γέργις, γέργιθος. Stephano. Oppidum Troadis, sive (ut Plinio placet) Æolidis, à quo Sibyllarum una Gergithia cognominata est.

Germalum, locus Romæ fuit, cui nomen à germanis fratribus Romulo & Remo inditum, quod hic ad ficum ruminalem ad quam hyberna aqua Tiberis, eos in alveo expositos detulerat, invenerunt dicitur. Hic postea palatio conjunctus nomen amisisse videtur. Varro lib. 4. de Ling. Latina.

Germanicĕa, γερμανίκεια, Oppidũ Euphratesiæ, quod à Quadrato lib. 2. Rerum Parthicarum in Parthis numeratur.

Germānĭa, niæ, [γερμανία Ital. Lamagna, Terra Todesca. Germ. Das Teutschland. Pol. Niemcy, ka germa. Vngar. Nemet orszag.] Regio quę à Gallis, Rhætis, ac Pannonia, Rheno & Danubio fluminibus à Sarmatis, Dacisq; metu mutuo, ac montibus separatur: cætera ambit Oceanus, latos sinus, & insularũ immensa spatia complectens. Rhenus, Rhæticarum Alpium inaccessio & præcipiti vertice orius, modico flexu in Occidentem vergit, Septentrionali Oceano miscetur. Danubius mollibus & clementer editis Arduennæ jugo effusus, plures populos adit, tandemq; in Ponticum mare sex meatibus erumpit, septimum ostio paludosus imitatur. Germani ipsi indigenæ existimantur: quoniam nõ est verisimile aliquos Asiæ, aut Africæ, aut Italiæ relictâ, Germaniam petiisse antiquis temporibus: informem rerum, asperam cœlo, tristem cultu, aspectuq; ne cui quam nisi cui patria non erat, magnopere expetendam. Hanc ea Teutones appellabantur à Teutono deo eorũ, quem terra ortum existimabant: sive à Teutono oppido, cujus adhuc tenues superant reliquiæ, etiam hodie nomen servantes Germanicæ vocabulum, ut autor est Strabo lib. 7. à Romanis primùm inventum est: quoniam quum primùm Rhenum devictis Gallis transgressi fuissent, videntes eos & feritate animorum & procericate corporum, & colore flavo, forma præterea, & moribus, & vivendi ritu Gallis similimos, Germanos eos: hoc est, fratres Gallorum esse existimaverũt. Sunt qui Germanos inde dictos putent, quòd peculiari ejus regionis ritu, se mutuò sua lingua Germanos: hoc est, fratres consalutent. Eruditi tamen inter Germanos hujus vocis etymologiam ex sua lingua petunt. Ii enim Gar, sive Ger, totũ dicunt, & Man virum, quasi plane virum. Quibus ut facilius accedam, facit Alemanni vocabulum, quod apud inferiores Germanos idem sonat, quod Germanus apud superiores. Illi enim pro eo quod est totũ, dicunt Al, quod in superioti Germania Gar, vel Ger, dici ostendimus.

Gĕrmānĭcus, adiectivum, sicut ab Hispanis Hispanicus, ab Italo Italicus. Vide Germanici dicti Imperatores aliquot à devictis Germanis.

Germānĭcĭānus, aliud adiectivum: quo aliquoties usus est Suetonius: ut in Vespasiano. Neq; enim, inquit, deteriores esse aut Hispaniensi exercitu, qui Galbam, aut Germaniciano, qui Vitellium Imperatorem fecisset. Idem in Tiber. Flagitabant ambo exercitus multa extra ordinem, ante omnia ut æquarentur stipendia Prætoriani Germaniciani. Quibus in locis Germaniciani dicuntur, non qui ex Germania erant oriundi, sed qui in Germania militabant.

Germara, γέρμαρα, populi Celticæ, qui dẽ non videret Steph.

Germẽ, γέρμη, Oppidum est ad Hellespontum, non procul à Cyzico. Steph.

Gĕrōntĭa, γερωντία, Insula ante Sinum Pegasicum, teste Plinio, lib. 2. cap. 28.

Gĕrra, γέρρα, Arabiæ fœlicis oppidum, turres habens ex salis quadratis mollibus: à quo sinus propinquus Gerraicus cognominatus est. Autor Plin. lib. 6. cap. 28.

Gĕrrus, γέρρος, Fluvius Scythiæ, septimus ab Istro memoria dignus: Meminit ejus Herodotus lib. 4.

Gĕrunda, γερούνδα, Oppidum Autrigonum, in Hispania citeriore, juxta mõtes Pyrenæos, Autor Ptolemæus lib. 2. ca. 6.

Gerulã, Sarmatiæ Vrbs in Asia. Ptolem. hodie S. Georgius.

Gerỹon, [γηρυών. Germ. Ein Riese in Hispanien, welchen Hercules vmbgebracht hat, vnd seine Rinder hinweg getrieben.] Nomen regis Hispani, quem Hercules interfecit, ejusq; boves abstulit. Hunc tricorporem fuisse fabulantur, ob triplex regnum præfuit enim tribus insulis quæ adjacent Hispaniæ. Balearicę majori, minori, & Ebusę. Fingitur etiam tricipitem habuisse exercitum: quia & terrestri, & navali certamine plurimùm potuit. Declinatur etiam Geryones, æ. & Geryoneus, secundum Priscianum. Virgil. 8. Aeneid. Tergemini nece Geryonæ. Sic enim habent emendatiora exemplaria. Lucret. lib. 5. Quidve tricorporis tergemini vis Geronæ. Quo in loco Geryonæ antiquus est genitivus primæ declinationis, per diæresin diphthongi, factus: quales crebri occurrunt apud Lucretium.

Gerỹonēĭus, cea, ceum, γηρυονήϊος, Plaut. in Aul. Qui multis in promticuli in quibus quingentos coquos, cum senis manibus, genere Geryonaceo. Aristophanes Geryonem τριφάλλον nominavit: hoc est (ut Suidas ait) τριπρόσωπον.

Gĕsŭdūnum, [γεσούδουνον, Germ. Jps.] Nonci oppidum est sub Danubio: teste Ptolemæo, lib. 2. cap. 14. Quanquam in quibusdam exemplaribus Gebodunum legitur, non Cesodunũ.

Gĕsŏrĭācum, [γεσωριακόν, Germ. Calles.] Morinorũ navale fuit: teste Ptolem. lib. 2. ca. 9. Vnde nonnulli comicium oppidum illud esse unde brevissimus est in Angliã trajectus, quod vulgò Calesium vocant.

Gessem. [ΓΗΣΕΜ γεσέμ.] Locus Ægypti, in quo habitavit Jacob.

Gĕsĭus, γέσιος, Fluvius apud fontes in regione Trogilia, quæ & Pannonia dicitur. Plin. lib. 3. cap. 20.

Gĕtæ, [γέται. Germ. Völcker im Europischen Scythia so dem Caspischen Meer zugegen/ als jetzt Walachei/ Moldauen vnd Lettaw. Pol. Tatarzy. Vng. Olah.] Populi in Scythia Europea: Appellatus Dacos appellat. Strab. lib. 7. Getas a Dacis ita differre, ut Getæ Getæ qui ad Pontum in Orientem vergunt: Dacique in opposito versus Germaniam, & ad Istri fontes, quos etiam Davos vocatos nonnulli volunt: ex quo apud Athenienses Davorum & Getarũ servilia nomina in usu maximè fuisse. Getas à Lucullo victos Salustius scribit. Aelius Spartianus scribit Getas dictos fuisse, qui postea Gothi appellati sunt. Ovidius de Ponto: Nulla Getis toto gens est truculentior orbe. Hujus nominativus singularis est Geta vel Getes. Getarũ defertæ, Virgil. 3. Georg. Pharsalæi Getæ, Ovid. 4. Trist. Eleg. 3. ¶ Getarum leges & ritus, vide apud Steph.

Gĕtĭcus, a, um, [γετικός. Pol. Tatarski. Vng. Olah országúé vagy.] quod est ex Getarum regione: ut, Humus Getica. Ovid. 3. de Ponto: Qui Getica longè nõ ita distat humo. Litus Geticum. Idem 3. Trist. Eleg. 12: Nam procul à Getico litore vitis abest. Plectrum Geticum. Statius 2. Syl. & Getici celatti bigotia plectri.

Geth. [ΓΗΘ geth.] Allophylorum civitas fuit, hæc nunc appellatur Zeph.

Gethūlĭa, γητουλία, Vrbs Libyæ, Steph.

Gĕrĭa, γηρία, regio Geratum in Thracia: Gentile γήριος, & femininum γήρις, quo nomine etiam Philippi Amynthæ uxor vocatur. Possessivum γηρικός. Arrianus γηρίκιος vocat.

Gephyra, γέφυρα, Vrbs Bœotiæ, eoidem & Tanagræos esse aiunt, Steph.

Gephyroeæ, Vrbs Libyæ, γεφυραῖαι, Steph.

Getulia, Vide GAETVLIA.

G ante I.

Glārĭs. Vide GYARVS.

Gigonitis, vetus nomen Arcadiæ, Steph.

Gigas. Vide in APPELLATIONIBVS.

Gigonus, penult. prod. γίγωνος, Oppidum est ad sinum Thermaicum non procul à Pallene: cujus meminit Herod. lib. 7.

Gildã, γίλδα, Vrbs Libyæ, Steph.

Giligambæ, γιλιγάμβαι, populi Libyæ, Steph.

Gilo. Nomen nocturni adulteri tempore Juvenalis.

Gillus, Exul Tarentinus, qui quum Persarum exploratores à piratis captos pecunia sua redemisset, & ad Darium reduxisset, jussus eo nomine petere quicquid vellet, hoc unũ petiit, ut regis opera in patriam reduceretur. Vide Herod. lib. 3.

Gilo, nomen civitatis, à qua Gilonitæ, gen. prod. homines in ea habitantes dicuntur. Est & nomen viri. γίλων. Juvenalis:

Vocicolam Proculejus habes, sed Gilo deuncem.

Gimanti, populus in Gimanti natus, Alexander Myndius scribit sex menses non bibere. Aelianus.

Gindānes, γινδάνες, Libyæ populi, Lotophagis contermini, quorum uxores multis pelliceis fimbriis adornantur. Nam quum pulcherrimum ducant à plurimis adamari, à singulis quibus sui copiam fecerunt, fimbriam unam exorant, eoq; argumento ostendunt quot habuerint amatores. Autor Herodotus lib. 4.

Gittdara, γιτδάρα, Oppidum Syriæ Cœles, cujus incolæ dicuntur

cumpsit Gindarum, γενεθλίους, quorum meminit Plin. li. 5. c. 23.
Gindes, Rutuli qui per Dardanos Iliens ingrediuntur Tigrim.
Gingli, ων, Oppidum Cossugenes, nō procul ab Euphrate fluvio. Autor Ptolem. li. 5. cap. 14.
Giōn, Vide GIHON
Girim, mons apud Garamantes, in quo nasci gemmas vetustas scripta est.
Gitta, ης, Vrbs Palestinæ, Steph.
G ante L.
Glandomiron, γλανδόμιρον, Oppidum est Gallæcorum Lucensium in tractu Tarraconensis Hispaniæ. Autor Ptolemæus lib. 2. cap. 6.
Glanicus, Amnis, qui & Liris appellatur, in cujus ripa templum fuit Maricæ nymphæ Minturnensis. Vulgò Garigliano. Plinius lib. 2. cap. 51. Minturnæ Glanico amne diversæ, Liri appellato.
Glanis, γλάνις, Hetruriæ fluvius, in Tyberim influens: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5. Vulgò Chiana. ¶ Glanis item sive Glanus piscis admodum nomen, qui avertos morsu hamos, nec devorat, sed eliat potius. Idem lib. 32. cap. 10. Venenis tollit glanis ocyus illitum.
Glanum, γλάνον, Salyum oppidum est in Alpibus, Narbonensem provinciam spectantibus. Autor Plinius libro 3. capite 4. Vulgò Cap.
Glaphyrus, pen. corr. γλαφυρός. Nasi simus adulter Iuvenalis tempore, cujus meminit Satyr. 6. Vxorem ducis, de cujus naribus Echion, Aut Glaphyrus fiat pater. Nomen dictum ex ea scholiasta & elegantia, quam Græci γλαφυρότητα dicunt.
Glaphyræ, γλαφυραί, Vrbs Thessaliæ, à Glaphyra conditore Magnetis filio. Homerus: βασίλευε δ' ἐγλαφύρας. Vid & vicus Cretæ, à Thalso versus Occidentem triginta stadiis distans, Stephan.
Glaucē, γλαυκή, oppidum Ioniæ. Steph.
Glauci tribus, γλαυκὴ φυλή, in Lycia ex Lā Glauco Heroë dicta Gentile Glaucodemus.
Glaucus, γλαῦκος, Hippolochi filius, qui in Trojano bello Priamo supperias talichomo tam stupidus, ut cum Diomede armorū permutatione facta, æraca acceperit pro aureis. Vnde et am hodie Glauci & Diomedis permutatio proverbio celebratur: quo utimur, quoties permutatorum rerum inæqualitatem volumus denotare. ¶ Fuit & alter Glaucus pirator, qui quum pisces capros in ripa explicuisset, subitò contacta quadam herba se colligentes, in fluvium prosiluerunt. Admiratus itaq; Glaucus herbæ illius vim, quum & ipse degustasset, piscē secutus, in aqua influxit. Quo ipse Deus factus creditur. Alii aliter referunt fabulam: Glaucum insignē piscatorem fuisse, qui quum sæpius inspectantibus suis municipibus in fluvium se dejecisset, diutiusq; sub aqua moratus tempore illo reversus eadem quum illis frustra exspectantibus non rediret, creditum est Glaucum factum esse maris Deum. Hinc natum proverbium: Glaucus conchas habitat in mari, γλαῦκος ἐν θαλάσσῃ κοχλίας οἰκεῖ. Dictum apparet per jocum de iis, qui quum perierint, tamē vulgò creduntur vivere. ¶ Annus præterea Glaucus fuit, Sisyphi filius, qui quum equos suos humana carne pasceret, ab illis etiam ipse devoratus est. Vnde natum adagium: Glaucus alter, γλαῦκος ἄλλος ὑπ' ἵππων ἐσθίων: id est, Glaucus alter ab equis devoratus. Quadrabit in hominem alienis equis exhauriendum faculates suas. ¶ Est etiam Glaucus, nomen piscis Plin. lib. 6. cap. 16. Quidam rursus effusa impatientia medius fervoribus, fœtigens illuvies lacte cui glaucos, fatelli, aurata. Idem lib. 32. cap. 11. tradit glaucum ad lactē non apparere.
Glessaria, Insula in Oceano Germanico, quæ (Solino teste) succinum gignit Sudas vulgò appellata, haud longe à Prussia.
Gletes, γλήτης, gens Iberica post Cynetas. Steph.
Glisas γλισάς, Vrbs Bœotiæ, à Glisante aut Glisante quondam dicta. Stephanus.
Glycon, γλύκων, apud Horatium lib. 1. Epist. Nomē est gladiatoris robustissimi. Nec (inquit) quia desperes invicti membra Glyconis: Nodosa corpus nolo prohibere podagra. ¶ Fuit & nomen medici Pœnæ, qui mortuo domino ex vulnere, quod in prælio Mutinensi acceperat, in carcerem conjectus est, & à Torquato patricio accusatus, tanquam vulnus venenum indidisset. Suetonius in Augusto: Pœnæ quoque adeò exspecta mors fuit, ut Glycon medicus custodibus sit, quasi venenum vulneri indidisset. Cicero Brutum: Tibi Glycona medicū Pœnæ, qui sororem nostri Achilleos in matrimonium habet, diligentiùs commendo.
G ante N.
Gnidus, γνίδος. Vulgò Cabo Crio. Vrbs insignis in extremo cornu promontorii Cariæ adhærentis Ita, Veneris templo & signo Praxitelis in primis nobilis. Horat. 1. Carm. Ode 30. O Venus regina Gnidi, Paphiq;. E Gnido viri memorabiles fuerūt, Eudoxus mathematicus Platonis socialis, Agatharchides Peripateticus, historiæ conditor. Theopompus Isocratis discipulus, Artemidorus ejus filius, & his antiquior Ctesias, qui Xerxem memoravit, & res Syriacas, Persicasq; conscripsit.
Gnidius, a, um, ut Gnidia Venus. Cic. de Divinatione.
Gnosidicus, γνωσίδικος. Clarissimus Asclepiadarum. Nebri filius, gener Hippocratis, Aeneæ & Podalirii avus autem Heraclidæ qui patet fuit Hippocratis medicorum omnium doctissimi. Autor Steph. in dictione Cos.
Gnossus, γνωσσός, Vulgò Candia. Vrbs Cretæ fuit Minois regia, quæ alio nomine Cerathus, ut scribit Strabo appellata fuit à fluvio ejus nominis.
Gnossius, a, um, quod est ex Gnosso urbe: ut Gnossius civis, Gnossia arbor. Gnossia regina Ovid. in Ep. fl. Parid. Non habuit tempus quo Gnossia regna videret. Apul. ¶ Pro eodem etiam dicitur Gnossiacus, a, um: ut Corona Gnossiaca apud Statium lib. 1. Syl.
Gnosius, a, um, idem quod Gnossius. Lucan. lib. 3. Creta vetus populis, Gnosiasq; attigerat pharetras Dicta
Gnosis, idis, Patronymicum fœmininum. Ovid. Epistol. 21. Et Phœbus Daphnen, & Gnosida Bacchus amavit.
G ante O.
Gōarene, es, γοάρενε, Regio Arabiæ non procul à Damasco, quæ & Gouraea γουραία, dicitur, Autor Stephanus.
Gobræum γόβριον, Promontorium Galliæ Lugdunensis, apud Ptolemæum lib. 2. cap. 8. In plerisq; exemplaribus Gabreum legitur, non Gobræum.
Gobryas, γωβρύας. Nobilis Persarum Satrapes fuit, unus ex iis qui una Dario conjurarunt adversus Magos. Nam erat Darii fortunam regnum Darius ipse adipiscerentur, ut ostendit Herodotus initio lib. 3.
Gog, גוג & Magog, מגוג מגוג.] Voces sunt in Sacris literis aliquoties repertæ: quibus tanquam populi Scythicæ significari. Hieronymus tamen in Ezechielem malut allegoricum sensum subesse, nullosq; ita nominibus populos significari.
Golgi, γόλγοι Strabone, Locus est in Cypro insula Veneri & Cupidini sacer. Catullus in Nupt. Pel. et Thetidis: Quem neque Golgi neque Idalium frequentant, Nec Paphum pinguis Amathus nec arces Cnidi Threiciæq; nives Lemnus. Quo in loco in omnibus fere ruinis lapidibus hactenus corruptè lectum est Colchos: Alii vetus editio tamen Golgos habet.
Gomolitæ γωμολίται populi Idumææ Gomphi. Vide Philippi, & Gomphi item urbis modo oppidi. Solin.
Gomōrrha, æ vel Gomorrhum, i, (utroque enim modo dicitur, גמורה Gomorrha.) oppidum Iudææ, ad Asphaltiten lacum hodium, quem & modernum & Sodoma, & alia nonnulla. Vide Solinum.
Gōmphi, γόμφοι, Vrbs Thessaliæ, Steph.
Gondræ, γόνδρα, pagus Thraciæ, apud Herod. Cindra & Rhōdæ regiuncula, Steph.
Gonēi γονεῖς, Vrbs Thraciæ, cujus incolas aliqui vocāt Adrianopolitas. Steph
Gonni, γόννοι, vel γόννος, & γόννη, Vrbs Penthebiæ à Cunēo quodam Cyphi nepote dicta. Regia Gonnia, Stephan. Vide GONYSA.
Gōnnus. Vrbs est in superiori parte Thessaliæ, unde ad Thessalonicam montes conspiciuntur.
Gōnōs, γόνος. Thraciæ oppidum est, non procul à Philippis & Strymone fluvio. Autor Plin. lib. 4. cap. 11.
Gonusa, Penthebiæ Vrbs, Steph.
Gorama, Regia Arabum Scenitici, cujus incolæ Gorraei.
Gordiani, Tres fuerunt Romanorum Imperatores, pater, filius, & nepos. Vide Herodianum lib. 8.
Gordius, γόρδιος, Phrygiæ rex fuit, nullius alioquin & ignobilis. Quum enim Phrygibus oraculum de rege creando cōsulentibus, responsum esset, ut eum in regem deligerent, qui primus templum ingrederetur: evenit ut Gordius summo mane ad agrum properans, loraque plaustri gestans, primus templum introiret. Quare ab omnibus rex consalutatus, lora ad rei memoriam in templo suspendit, in quibus erat nodus adeò perplexus, ut indissolubilis putaretur: circūferebaturq; oraculum, ut regno potiretur qui lora dissolveret. Hunc nodum Alexander quum dissolvere non posset, ense disseuit. Hinc factum est, ut Nodus Gordius, notissimo proverbio dicatur de rebus inextricabilibus.
Gordium, γόρδιον urbs magna Phrygiæ juxta Cappadociā, à Gordio patre Midæ.
Gordiumarus, γορδιάρης, Vrbs Mice, à Gordio filio condita.
Gordiza, γορδίωσα, regio Persica, à Gordia Triptolemi filio, ut Stephanus vocat Gordyæ & Gordothos hos populos, & montes Gordyæos.
Gordynia, γορδυνία, urbs Macedoniæ, Steph.
Gorgias, γοργίας. Leontinus fuit Rhetor, Empedoclis discipulus, &

lus,& Isocratis præceptor,vt refert Quint.lib.3 cap.2. cui tãta fuit artis fiducia,vt de omni re,quæcunque in disceptationem,quæ thesin vocaretur,se copiosissimè dicturum esse profiteretur. Meminit eius Cicero in Bruto,& libris de Orat. Hic arte sua tantum pecuniæ comparauit,vt auream statuam primus omnium ponere in templo Apollinis Delphici.

Gorgŏnēs,pro.com.γοργόνες,Dictæ sunt Phorci filiæ,Medusa, Sthenyo,& Euryale,q Gorgadas insulas in Oceano Aethiopico sitas habuisse dicuntur,contra Hesperidem hortos. Nomẽ habent a truculentia,quam Græci γοργότητα appellant. Scribit Diodorus feminas fuisse in Africa bellicosas, aduersus quas Perseus bellum gesserit,& earum reginam Medusam deuicta verit,ac interfecerit. Vide MEDVSA, & PEGASVS.

Gorgŏnĕus,a,um,γοργόνειος,Nomen possessiuum. Ouid.2. Metam. Gorgoneas tetigisse domos.

Gorgŏphŏros,γοργοφόρος,Palladis epitheton est,quasi Gorgonem ferens:in eius enim scuto pictum est Medusæ Gorgonis caput. Cicero antequam iret in exil. Teq; Tritonia armiporens,gorgophora Pallas,Minerva,cæteriq;ciui,deæque immortales &c.

Gorgўthĭon,γοργύθιων,Priami filius ex Castianira Threissa susceptus,qui postea in bello Troiano à Teucro Telamonis filio confossus occubuit. Autor Homerus,Iliad.8.

Gorgonĭus,Vir propitium malè olentis. Horat.2.Serm. Pastillos Rufillus olet,Gorgonius hircum.

Gorlitium,Lusitaniæ Vrbs.

Gŏrtyn,siue Gortys,ynis,siue Gortyna,næ,γόρτυν,ἔος,γόρτυνα, Stephanus. Oppidum mediterraneum Cretæ insulæ ad Lethæum fluuium,cuius meminit Plin.lib.4.cap.12.

Gortynius,ia,ium,γορτύνιος,ut Gortynia spicula,apud Statium, lib.3.Thebaidos.

Gortynis,idis,patronymicum femininum,γορτυνίς. Lucanus lib.6:Dictæa procul ecce manu Gortynis arundo Tenditur in Scæuam.

Gothia. [Ger. Gothland ist ein Mitnächtige Landtschafft/gelegen an Schweden vnd Reichen.] Regio Europæ,contermina Daniæ & Norvegiæ ex qua Gothi immanes populi,qui olim Italiam armis subegerunt,Romamq;ipsam solo æquarunt,suamq;in totum orbem inuexerũt barbariem. Hæc dictio potius videtur tanico tenenda,quam à Latinis puetis prima syllaba ferè semper corripiatur. Ausonius: Hunc possem victos inde referre Gothos. Et Sarpus apud Claudianum. Non multùm tamen peccaverit qui consonantem geminabit: quod & in Græcis aliquot cocticius facilitatum animadvertimus.

G ante R.

Grăcchŭrĭs, Vrbs Iberiæ,ita nominata à Sempronio Gracho,qui acceptis in deditionem Celtiberis,hanc urbem,quæ antea Iturcia dicebatur,splendidiùs restitutam,ut superesset rerum à se gestarum monimentum,à suo nomine appellauit Gracchuritem.

Gracchus, Semproniæ familiæ cognomen fuit, ex qua fuit Ti.& Gracchus Caii & Tyberii pater,qui in Hispaniam Procõs. missus,Celtiberos in deditionem accepit,Iurciamq;eorum oppidum splendidius à se restitutum,ut gestarum à se rerum memoria superesset,de suo nomine Gracchurim appellavit. Huic uxor fuit Cornelia ex Scipionã familia,insignis pudicitia,& eruditione mulier,ex qua Tybertum & Caium Gracchos suscepit,generosissimq;quidẽ indolis juvenes,eloquentiaq;in primis admirabiles,cæterùm populatis auræ plus satis ardidos. Quæ res fecit,vt relictis optimatibus ad plebem se contulerint,legesq;agrarias perpetuos seditionum fomites in locem reduxerint:neque antea quieverint,donec Senatum in suã necem armarent. Tyberius prior occisus est in concione à Publio Natica. Caius autem biennio post quam mõtem Capitolinum occupasset à consule Opimio. Vide plura apud Plutarchum in vita Gracchorum.

Gradīvŭs, pen. prod. [German. Ein gewaffneter Mann.] Mavis cognomen,à gradiendo (vt Festus ait) quia gradatim,& per ordines in bellũ iret. ἀπὸ τοῦ ἐγείρειν. Sive à vibratione hastæ,quod Græci vocant κραδάνειν. Sunt tamẽ qui à gramine dictũ putent: quia gramine fit ortus. Vnde & graminea corona in remilitari maximæ est honorationis. Hæc ille. ¶ Alii gradivum,nõ Latinũ, nec Græcum,sed Thracium vocabulũ esse,& significare bellicosum ac fortẽ dicunt. Virg.3.Aen. Gradivumq;patrem,Geticis qui præsidet arvis. Gradivus,Mars dicitur,quũ sævit,inquit Servius:quum tranquillus,Quirinus.ideniq;in Vrbe duo ejus templa fuerunt,unum Quirini intra Vrbem,quasi custodis & tranquilli. Alterum in Appia via,extra Vrbem,quasi bellatoris vel gradivi. Hæc Servius.

Gradivĭcŏlă, læ, Qui colit Martem. Silius lib.4. jaculatorẽq; Sabellum,Et Gradivicolam celso de colle Tuderten.

Græ æ,γραῖαι,Tres fuerunt sorores,Phorci filiæ,unicum tantum habentes oculum & dentem,quibus vicissim inter se tres utebantur. Harum ope Perseus ad Gorgonas perveniens. Vide proverbium apud Erasmum: Ouo gales, ubi hæc omnia copiosiùs.

Græcĭa. [Griechenland. Germ. Griechenland / Griechey. Pol. Grecya. Vng. Görög ország.] Europæ regio est, olim omni disciplinarum genere exculta,hodie,nõ sine ignominia nominis Christiani,Turcarũ imperio subjecta. Hæc à Ptolemæo Achaia nominatur. Principium sumit ad Meticem ab Istmi Corinthiaci angustiis,indeq;ad Septentrionem in Thessaliam usq;& partem Aegæi maris extenditur. Ad Occasum Acheloo flavio ab Epiro dirimitur. Ab Ortu rursus habet mare Aegæum,qua parte Sunium eo abluitur. Scinditur in multas regiones,quarum precipuæ sunt Attica,Bœotia,Phocis & Locri. Dicta est Græcia,a Græco primo ejus provinciæ rege,teste Plin.lib.4.cap.7. Cic.pro Flacco: Hæc cuncta Græcia,quæ fama,quæ gloria,quæ doctrina,quæ plurimis artibus,quæ etiam imperio & bellica laude floruit,parvum quiddam loci in Europæ tenet,semperq;tenuit. Italiæ maritimam oram bello superiam cinxit urbibus. Idem 1.de lege Agraria: In angustiis & faucibus Græciæ posita erat Corinthus. Magna Græcia dicta est extrema Italiæ ora,à Lucris Italiæ fronte initium sumens,intus recedens maris Ausonii sinus, patens in longitudinẽ LXXXIII.M.pass.ut ex sententia Varronis tradit Plin.lib.3 cap.10. Hanc Græci subactam maximis,potentissimisq;urbibus frequentarunt: in quibus numerantur Croton,Argi,Thurium,Tarentum,aliiq;complures. Cic. 2.de Orat. Nam & referta quondã Italia Pythagoreorũ fuit,rum quum erat in hac gente magna illa Græcia. &c. Idem 4. Tuscul. Quum florerent in Italia Græcia potentissimæ & maximis urbibus,ea quæ magna nunc est dicta,&c.

Græcus, Qui est ex Græcia. [Griechisch. Germ. Ein Griech. Vng. Görög.] Cicer.pro Flacco: Quanquam quis ignorat,quomodo unquam mediocriter res illas tractare curavit,quin ma Græcorum genera fuerint? quotum uni sunt Athenienses, quæ gens lonum habebatur: Acoles,alteri Dores,tertii nominabantur. Idem Qu.Fratri,lib.1:Familiaritates Græcorum neq;tam fideles sunt,ut videnti non possis fidere,verumetiã furis. Idem de Aruspicum resp.motis,artibus Græci,Gallis robore,Hispani numero Poenis validitate valent.

Græcus,ca,cum,adjectivum: [Griechisch. Vng. Görög.] ut Literæ Græcæ. Cic.de Clar.Orat. Gallus q maximè omnia nobilium Græcis literis studuit. Exemplaria Græca. Horat.in Arte. vos exemplaria Græca Nocturna versate manu,versate diurna. Græco more bibere. Cic.4.Verr. Fit termo inter eos & invitatio,ut Græco more biberent. Græca rosa,ῥόδα,ων, Græca mala,Diosc.quidi,violæ magnitudine est,non nisi in locis humidis provenientes,quinq;folia non excedens,omnis odoris expers,coloris tantùm gratia expetita ad coronamenta:unde & lychnis coronaria appellatur. Vide Plinium lib.21.cap. 4. ¶ Græca talix,dicitur talis tubra.

Græcè, adverb. [Griechisch. Vng. Görögül.] Cic.1.de Orat. Quum ea quæ legerem Græcè,Latinè redderem. Idem 1.Tuscul. Scis enim me Græcè loqui in Latino sermone,non plus solere quam in Græco Latinè.

Græcānĭcus,ca,cum,Plin.lib.35.cap.9: Maximeq;ita colorem bibit,quem Græcanicum vocant.

Græcēnsis,se,Græcus,a,um [Vng. Görög.] Gell.lib.19.cap. 10: Offendimus eum cubantem in sympolio Græcensi. Sic apud Plinium: Græcense molinum,lib.35.cap.6.

Græcŭlus,diminutivum [Griechlein. Vng. Görögöcske.] Iuven. Satyr.3:Græculus esuriens in cœlum jusseris,ibit. Assectator Græculus,Cic.pro Milone. Idem 2.de Orat. Homines Græculos controversia verbi tandu torquet. ¶ Græcula rosa,diversum omnino genus est ab eo quod paulò suprà Rosam Græcam appellavimus. Folia habet latissima,sed panniculos ita convolutos,ut nunquam nisi manu coacta dehiscat,semperque nascenti similis sit. Autor Plin.lib.21.cap.4. ¶ Græcula mala,à patria sic dicta Plin.lib.15.cap.14: Partias nobilitavere Cumerina & Græcula.

Græcŏr,pen.prod. [γραικίζειν,γραικίζω. Ger. Griechisch reden. Pol. Grecyc. Vng. Lakást az ki,zokodni. Ang. To barkerize and make strange words.] Est convivis & computationibus operam dare:ab eo quòd Græci genio plurimũ indulgent,& intemperantiùs in cõviviis tegerentur. Nam quandoq;verba ea hauntur à moribus patriæ. Horat.2.lib. Serm.Sat.2: vel ti Romana fatiget Militia assuetum græcari.

Græcŏstăsis,pen.cor. [γραικοστάσιον. Pol. Grecyca szamoszko. Vng. Asztalkörökben kóstolás.] quasi Græcorum statio. locus Romæ celebris,de quo Varro de Ling.Lat.lib.5.De habet: Ante curiam Hostilium rostra,cujus id vocabulum ex hostibus,capta fixa sunt rostra. Dextra à comitio locus subfructus,uti nationum subsisterent legati qui ad Senatum essent missi græcostasis appellatur. Cic.ad Qu.Fratrib.2: Deinde ejus operæ repente à græcostasi,& gradibus clamorem satis magnum sustulerunt.

Grātŭs,

Grāius, idem quod Græcus. [Griechiſch. Griechiſch. Germ. Ein Griech.] Quint. lib. 8. cap. 4. Non putant indignum Troiani principes, Grajos Troianosque, propter speciem Helenæ tot malâ tanto temporis spatio sustinere. Virgil. lib. 4 Aeneid. Grajumq; ideo non vindicat armis.

Grāius, a, um, Græcus, a, um. [Griechiſch. Griechiſch. Virg. Görtz.] Virg. 3. Aen. Priamiden Helenum Graias regnare per urbes.

Graiugĕnæ, arum, pen. cor. Græci dicti sunt. [Griechiſch. Griechiſch. Griechiſch. Griechiſch.] Cic. 2. de Nat. deor. Graiugena de isto aperte ipsa oracio Ex Pacuvio. Virg. 5. Aen. Graiugenumq; ut domos, suspectaq; Troianis arva.

Grammītum, urbs in Græcia, γράμμιτον, cives Grammitæ & Grammitii. Sunt & Grammitæ populi juxta Celticam. Stephanus.

Granāta, Hispaniæ urbs celebris.

Granīcus, γρανικὸς Ptolemæo, Fluvius est minoris Mysiæ ex Ida monte producus, & inter Priapum & Lapsum in Propontidem influens; juxta quem Alexander Darii Satrapas memorabili prælio superavit, & ventis Persarum mollibus cœlis, fugatisque, quum victoris copiæ triginta pedituum millia, & quatuor millia equitum & quingentos non excederent. Autores Plutarchus in Alexandro, Justinus libro secundo, Diodorus item Siculus libro 17.

Grāstillus γρασσίλος. Vrbs Macedoniæ, alii Prasillus, Steph.

Gratiæ. Vide in APPELLATIO GRATIA.

Gratidiā, γρατιδία, Proprium nomen mulieris Neapolitanæ unguentariæ, ac malitiæ, quam Horatius in Epod. Canidiam nominavit.

Graucāsum. [Ger. Ein Gönnegebirg Scythiæ & Asiæ gelegt.] Caucasum montem nominarunt Scythæ, quod illorum lingua significat nive candidum. Autor Plin. lib. 6. cap. 17.

Gravionārium. Oppidum est Germaniæ, apud Ptolem. lib. 2. cap. 11. Vulgo Bamberg.

Grāviscæ, Ptolemæo, Hetruriæ castellum est in Tuscia, quod hodie Montalto vocatur: dicti ab aëris gravitate. Virg. 10. Aen. Et Pyrgi veteres, intempestaq; Graviscæ.

Grestinus γρηστῖνος, Vrbs Chersonesi, Steph.

Gretiōnis, γρητιὼν, regio Thraciæ juxta Macedoniam à Castro quodam dicta, Gastrones gentile, vide GASTRONIA.

Grōmā, Γρῶμα, Vrbs Phocidis, Steph.

Gronii. Hispaniæ Tarraconensis populi sunt ad Durium amnem, quorum meminit Pompon. Mela lib. 3.

Groninga. [German. Gröningen in Frießland.] Vrbs Frisiæ.

Gryllus, Xenophontis Socratici filius, qui pro patria fortiter pugnans, honestam mortem appetit, mutorum ob id encomiis celebratus. Autor Aristoteles in Politicis.

Grȳneus γρύνειος, Dictio duplex, nomen est Centauri. Ovid. 12. Metam. Cumq; suis Gryneus immane fretus labat aram Ignibus, & medium Lapitharum jecit in agmen.

Grynīa, Plinio, Strabone Grynium γρύνιον, γρύνειον Stephano, Oppidum est Myrinæ tum in Aeolide Asiæ regione, Apollinis fano & perquam nobili oraculo nobile, à quo Apollo Grynæus, γρυναῖος dictus putatur. Vide Strab. lib. 13, & Plin. lib. 5. cap. 30.

Grȳneus, a, um, ad Grynium nemus pertinens γρυνεῖος. Cognomen est Apollinis indutum, à Gryneo nemore juxta Clazomenem Asiæ civitatem, in quo Apollo colebatur. Virg. 4. Aen. Sed nunc Italiam magnam Gryneus Apollo: Italiam Lyciæ jussere capessere sortes. Idem 6. Aeneid. His tibi Grynei nemoris dicatur origo. Servius: Gryneum notatur est in finibus Aeolidis, Apollini consecratum. Dictum est autem hoc nemus à Gryneo vicino oppido. De quo vide Strab. lib. 13.

G ante V.

Gūnis, γοῦνις, Locus habitatus in Syria uberis & fœcundi soli unde nomen civitatis γουνίτης, Steph.

G ante Y.

Gȳārus, ri, fœm. gen. γύαρος Stephano, vel Gyara, æ, pen. cor. Germ. Ein Inſel in Egeiſchen Meer gelegen, eine auß den Sporadibus, da welche die Römer ihre Uebelthäter verſchickten.] Insula est maris Aegæi, una ex Sporadibus in quam Romani noxios deportabant. Plinius libro 8 cap. 29: Ex Gyaro insula incolas à moribus fugatos. Iuvenal. Satyr. 10: Vt Gyaræ vinctus sopulis, parvaque Seripho. Idem Satyr. 1: ubi est numero plurali. Aude (inquit) aliquid brevibus Gyaris, & carcere dignum, Si vis esse aliquid.

Gȳas, γύας, Viri Troiani nomen est apud Virgil. 5. Aen. Ingentemq; Gyas ingenti mole Chimæram, &c.

Gȳgæus lacus, γυγαῖος λίμνη, Lydiæ lacus est, stadiis quadraginta à Sardibus distans: qui postea Colous dictus est. Propertius: Lydia Gygæo tincta puella lacu. Meminit hujus lacus Homerus in hac Catalogi. Plin. lib. 5. cap. 29: Gygæum stagnum appellat.

Gygerīorus, Thraciæ mons est, apud Plin. lib. 4. cap. 11.

Gyges, [γύγης. Germ. Ein groſſer Rieſ.] Nomen viri proprium, qui Cœli & Terræ filius fingitur, gigas maximus, & centimanus, frater Briarei. Sunt tamen qui Briarcum, Gygen, & Aegeona eosdem putant. Ovid. 4. Trist. Centimanumq; Gygen, geminumq; virum. ¶ Est & nomen viri proprium apud Maronem lib. 9 Principio Phalarim, & surgentis poplite Gygen Extipit. ¶ Item formosi pueri apud Horatium, 2. Carm. Luctuosam Geticis Gygen. ¶ Alius fuit Gyges quidam Lydus, cui quum Candaules rex uxorem suam nudam ostendisset, illa mane indignata, Gygen ad cædem ejus impulit, seseq; cum regno Lydiæ illi tradidit. Historiam hanc vide latius apud Herodotum, libro primo. Cicero libro tertio de Offic. Hinc ille Gyges (inquit) inducitur à Platone, qui quum terra dilapsus esset magnis quibusdam imbribus, in cavum hiatum descendit, æreumq; equum (ut fert fabula) animadvertit, cujus in lateribus fores essent: quibus apertis, nomine mortui corpus vidit magnitudine insigne, anulumque aureum in digito quem ut detraxit, ipse induit. (Erat autem Gyges regius pastor) tum in consilium pastorum se recepit. Ibi quum palam ejus anulo ad palmam converso, à nullo videbatur: ipse autem omnia videbat, idem rursus videbatur quum bilocem anulum inverterat, itaq; hac opportunitate anuli usus, reginæ stuprum intulit, eaque adjutrice regem dominum interemit, sublatis quos obstare arbitrabatur, nec in his factionibus cum quisquam videre potuit. Sic repente anuli beneficio rex exortus est Lydiæ. Hactenus Cicero. ¶ Hinc locus proverbio, Gygis anulus, γύγου δακτύλιος. Quadrat vel in homines rerum ignaros, vel in fortunatos, qui veluti virgula divina, quicquid agunt, id sine arbitrio consequuntur. ¶ Eodem nomine dictus est Lydiæ fluvius.

Gylacea, Τυλάκεια, Illyriæ civitas à Gylaca Corinthio, alias Apollonia.

Gymnāsiæ Plinio, Sive Gymnesiæ, γυμνήσιαι Strabonis & Stephano, insulæ duæ ante Hispaniam, quæ à Latinis Baleares appellantur: eò quod incolæ harum insularum præcipuè se funda exercerent. Autores Strabo lib. 14. & Plin. lib. 3. cap. 5.

Gymnetes, γυμνῆτες, Acthiopum populi, Nigritis & Pharusiis vicini, Plin. lib. 5. cap. 8.

Gymnō-sophistæ, [γυμνοσοφισταὶ. German. Die nackt und gantz bloß Philoſophi ſeyn, die Indianer / ſo vor gewiß ohne bedeckt leben ſollen.] Philosophi Indorum: sic dicti quod nudi in Syriis agerent, voluptatum omnium experies, quicquid mortalium vitia corrumpitur Plin. lib. 7. cap. 22. Philosophos eorum quos Gymnosophistas vocant, ab Exortu ad Occasum pernoctare, contuentes solem immobilibus oculis, fervente arenis toto die alterna pedibus insistere. Augustin. lib. 18. de Civit. Indorum Gymnosophistæ, qui nudi perhibentur philosophari in solitudinibus Indiæ, à generando se cohibere. Illi ab Exortu ad Occasum pernoctare dicuntur, solem contuentes immobilibus oculis, fervente arenis toto die alterna pedibus insistentes. Hi frigora nivium, & æstus flammæ cibis colorem perferunt. Ferunt Alexandrum magnum, quum in Indiæ expeditione ad Gymnosophistas penetrasset, gravissimè ab illis fuisse increpitum, quòd mortalis quum esset, mortis tamen sorte non contentus, totum Orientem latrociniis infestaret. De his Cic. Tusc. quæst. lib. 5: Quæ barbaria (inquit) Indiæ vastior aut agrestior? In ea tamen gente primi habentur, qui sapientes habentur, nudi ætatem agunt. Cancasi nives, hyemes semq; perferunt sine dolore: quumque ad flammam se applicaverint, sine gemitu adurantur.

Gymnæcŏpŏlis, Aegypti oppidum, à quo propinqua præfectura, Gymnæcopolitis appellatur: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 9 γυμνοκωμῖται.

Gyndes. [γύνδης. Ger. Ein groſſer Fluß der Aſſyrien / ſonſt Dz Tigris genant.] Fluvius est Assyriorum maximus secundum Euphratem, in Matienis nascens montibus, & per Dardanæos in Tigrim influens. Hunc Cyrus Persarum Rex, cui equitem quendam sibi in primis dilectum abstulisset, totum in varios alveos derivavit. Autore Herod. lib. 1, & Seneca lib. 3. de Ira.

Gȳpseis, γύψεις, Acthiopiæ insula, apud Marinacum lib. 3. A quo fit gentile Gypseites, γυψεῖτες.

Gȳrtōn, onis, sive Gyrtona, næ γυρτὼν Ptolemæo: γυρτὼνα Stephano, Perrhæbiæ oppidum, ut Stephano placuit: à dictum à Gyrtone Pelasgi fratre. Ptolemæus Gyrtonam in Scyaphalia Macedoniæ regione. Plinius in Magnesia collocat.

Gȳthēum, [γύθειον. German. Ein Statt in Achaia / welche Hercules vnnd Apollo miteinander erbauwen haben.] Oppidum est Achaiæ ad Maleum promontorium, quod Hercules & Apollo depositis eò loci finalibus communi opera condiderunt. Livius in Macedon. bell. Gythium (inquit) ignobilium maritimarum rerum Lacedæmonis receptaculum. Hinc Gytheates fluvius, ad Maleum promontorium, cujus meminit Plinius lib. 4. cap. 5.

Gȳzantes, populi Africæ, vide Pyzantes apud Steph. apud quem etiam Gyzantes reperitur.

H

Habellis, autore Plin. lib. 3. cap. 27. Lyciæ urbs est, postea Antiphellus dicta.

Habronicas, Nomen viri proprium.

Hadramitani, Siciliæ populi. Plinius libro 3. capite 8.

Hadriā, sive potiùs Adria: [ἈΔρία Suidæ & Stephano: Germ. Das Benedischer Meer.] secundus Europæ sinus inter Latium Italiæ & Acroceraunium Epiri promontorium, triangens dextra Macedoniæ partem, Dalmatiam, Liburnum, Venetos, Picentes, & Venetum: sinistrâ Apuliam, Frentanos, Picentes, & Venetos alluens. Lucan. lib. 5. Sonat Ionio vagus Hadria ponto. Videtur, hoc nomen rectius sine aspiratione scribi. Accepit enim nomen ab Atria nobili Circumpadanæ regionis oppido, (ut docet Cato in Originibus, & Plin. lib. 3. cap. 16.) quod insignem citeris Padi ostia habebat portum, à quo quidem oppido vicinum mare primum Atriacum dictum fuit, & deinde vicinarum unius immutatione Adriaticum est. ¶ Fuit item Hadriæ unius immutatione Adriaticum est. ¶ Fuit item Hadria, sive Adria, oppidum in finibus Picenti, Romanorum colonia, VIII. M. passuum à mari distans, à qua vicinus ager, Ager Hadrianus, sive Adrianus dictus est.

Hadrianopolis Bulgariæ urbs est.

Hæbudes, pen. prod. [Ἑβουδες. Germ. Die Hebudischen Schottländische vnd der Insel Thule gegen.] Insulæ sunt numero octoginta vel ultra inter Caledoniam, quæ hodie Scotia dicitur, & Thulen insulam. Solinus: A Caledoniæ promontoriis Thulen petentibus, bidui navigatio: inde recipiunt Hæbudes quinque numero. Et paulò post: Secundum à continenti Ratione Orcades præsent, quæ ab Hæbudibus parvo (sunt septem dierum, nectum medem) eodem cursu.

Hæmodes, teste Pomponio, lib. 1. Mons est Lyciæ.

Hæmon, ονος, Thebanus juvenis, qui quum amore incensus esset Antigones Oedipi & Iocastæ filiam deperiret, ad ejus tumulum mœstem sibi confecit. Fuerat autem Antigone jussu Creontis (qui vetuerat cadavera Græcorum inhumati) jugulata, quòd Polynicen fratrem mortuum noctu sepelire voluisset. De hujus adolescentis morte, vide Statium in Thebaid. & Propertium lib. 2. Quid, non Antigones tumulo Bœotius Hæmon lex.

Hæmonia, Vide AEMONIA.

Hæmus, ου, Suidæ, sive, ut aliis videtur, Aemus, mons est Thraciæ cæsto jugo procumbens in Pontum: cujus excelsitas sex milibus passuum fabitur. Oppidum habuit in vertice Anchialum Plin. lib. 4. cap. 11. Ita Pontum quidem versus mons Hæmus, cæterùs, ejus spatii magnitudine ac sublimitate superans, mediamq; Thraciam dividens. Strabo li. 7. Basilimus Polybius ex ejus vertice utrumq; mare cerni, Ægæum & Adriaticum. Id quod Strabo, ob ingens intervallum, falsum probat. Sententiam tamen Polybii sequitur Mela. Nomen traditum ab Aemo Martæ & Orithyiæ filio. [Germ. Das Gebirg so Thessaliam von Thracia vnderscheidet.] Auctor Stephanus de Vrbib. Servius in illud Georg. Aemathiam & latos Hæmi pingues arare campos, tradit montem esse Thessaliæ. Sed hoc eixil se putatur, quia Thessaliam a Thracia Hæmus dividit. In eadē est sententia idem Servius in illud 2. Georg. O qui me gelidis in vallibus Hæmi &c. Liv. 4. Decad. lib. 10. montem describit. Vide HEMVS.

Hærēs Martis. Nomen deæ, quæ una ex Martis comitibus esse putabatur, cui veteres post acceptam hæreditatem rem divinam faciebant: auctor Festus.

Hævila, loci nomen est, lib. Reg. 1. Vbi Saul Rex Amalechitas bello superavit. Est & Regio à qua Hævilæi, qui Iosepho lib. 1. Antiquit. Getuli vocantur, nomen habent.

Hagnes, etis, ου, Mulieris proprium. Alii ἀγνὸς, id est, à castitate impositum.

Halæ, ων, Bœotiæ oppidulum, ut ex Pausania sententia tradit Steph. Sunt & alia ejusdem nominis loca, quæ ab eodem commemorantur.

Halalcomene, & Halalcomenæ, Vide ALALCOMENE.

Halaredii, Populi circa Pontum, Steph.

Halcyōne, es, pen. cor. ης, Æoli ventorū Regis filia, uxor Ceycis, quæ præ dolore, cūm ex naufragio & morte mariti susceperat, mutata est in avem halcyonem. Vide ALCEDO.

Halesa, ης, Siciliæ oppidum inter Agathyrnum & Cephaledium ferme triginta pass. M. ab utroque, teste Strab. libro 6. ¶ Hinc deducitur adjectivum Halesinus, a, um, ut, Halesina civitas. Cic. 3. Verr. Siciliæ civitates multæ sunt, ludices, ornatæ atq; honestæ, ex quibus in primis numeranda est civitas Halesina. Nullam enim reperietis aut officiis fideliorem, aut copiis locupletiorem, aut auctoritate graviorem. Halesinam urbis hujus incolæ, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 8.

Halæsius, ου, Fluvius & mons non longe ab Aetna. Colum. lib. 10. Et quæ Sicanis florens legibus Halæsi. ¶ Est & in Asiæ regione ejusdem nominis fluvius, Colophonē præterfluens. Auctor Plin. lib. 5. cap. 29.

Halæsus, ου, Agamemnonis fuit Elius ex Briseide, ut quidā volant: vel ex Clytemnestra, ut alii. Dicunt enim hunc cum matre fensisse omnia patrem: & postea patria pulsum in Italiam venisse, atq; apud Massicum Campaniæ montem condidisse, & tanquam Trojani nominis hostem Turno adversus Aeneam favisse. Virgil. Hinc Agamemnonius Trojani nominis hostis fungit Halæsus equos, &c. Ovid. quoq; lib. 4. Fast. auctor est ab hac Halæso Falliscos nomen accepisse.

Halei, ων, Maritima urbs Laconiæ, Steph. Vide TYRYNS.

Halia, ας, Nympha marina, Nerei & Doridis filia: ἅλς enim hoc est, à mari dicta.

Haliacmon, sive Haliagmon. [ἁλιάκμων. Germ. Ein fluß in Macedonia.] Fluvius est Macedoniæ. Plin. lib. 31. cap. 2. Item in Macedonia qui velint sibi candida nasci, ad Haliacmona ducere quæ nigra aut fusca, ad Axium.

Haliartus, ου, Nomen urbis Bœotiæ, quam Haliartus condidit Therpandri filius: de qua vide Strab. lib. 9.

Halica, Nomen mulieris.

Halicarnā, ασσος, Oppidum mediterraneum Aeoliæ, apud Plin. lib. 4. cap. 2.

Halicarnassus, pen. prod. [ἁλικαρνασσεύς. Germ. Die Hauptstatt in Caria der nimbt ein ort am Meer gelegen.] Urbs Cariæ, principum regia, circa initium Tauri montis, ad mare, in minori Asia, Argivorum colonia in qua Mausoleum quondam nobilissimum opus extabat, & Salmacis fons. Hæc prius Zephyra dicebatur. Ex Halicarnasseo fuit Herodotus historicus, item Heraclides Poeta, & Dionysius scriptor antiquitatum Romanarum, qui ab ea Halicarnasseus dictus est.

Halicyæ, Vide Sicilia, Steph.

Halicyrna, Vicus Acarnaniæ.

Halimeda, Nympha. Vide in DAMASCO.

Halizon, ωνος, Fluvius.

Halizōnes, pen. prod. ωνες, Populi Asiæ maritimi, Mysis, Caribus, & Lydis finitimi: ita dicti ἀπὸ τῆς ἁλὸς, id est, ab eo quod mare præcingantur, ut indicat Plin. lib. 5. cap. 32. Stephanus Halizones dictos putat, quasi ἁλιζῶνας, quòd ab divitiis superbi essent & præterveces.

Halmyris, ιδος, Lacus ambitu LXIIII. M. pass. ex Danubio natus, supra Histropolin: de quo Plin. lib. 4. cap. 12.

Halone, es, ης, Insula Propontidis ante Cyzicum, oppidū habens ejusdem nominis. Auctor Plin. lib. 5. cap. ultimo.

Halōnesus, ου, Insula Aegæi maris. Strabo lib. 14.

Halsiis campus Tragediæ.

Halus, ῦς, Civitas Achaiæ & Phthiotidis, ex. Parmenicus aliam facit Magnesiæ Achaiæ subditā: aliam Proteslai, Stephanus, incolæ Halei, Halusii vel Halii dicuntur.

Halyattes, ου, Lydiæ rex, pater Croesi. Autor Herodot. libro 1.

Halyattēus, a, um. Horat. lib. 2. Carm. Quàm si Mygdoniis regnum Halyattei Campis continuet. Regnum, inquit, Halyattei: hoc est, Croesi, Halyattæ filii.

Halys, [ἅλυς. Germani Ein fluß so am Berg Taure entspringt vnd durch Cappadociam fleußt.] Fluvius ex Taurimontis radicibus profluens per Cappadociam, & à Meridie Syros ac Paphlagones interfluens contra Aquilonem in Euxinum mare evolvitur. Meminit ejus Cicero 2. de Divinat. Croeso Lydiæ Halys, Lucan. libro tertio. Crebro vortisse rotas Halys, Ovid. quarto de Ponto.

Hamadryădes, pen. cor. [ἁμαδρυάδες. Germ. Waldgöttin von welchen die Alten gehalten haben daß sie mit den Eichbäumen auffwüchsen / vnnd so lang lebten als dieselbigen bestünden.] Nymphæ sylvarum, quas veteres credidit simul cum arboribus nasci & interire. Vide DRYADES. Virg. 10. Aegl tam nec; Hamadryades, vultus, nec carmina nobis Ipsa placent.

Hamāxā, regio Bithyniæ. Steph.

Hamaxampeus, Pars est fluminis Hypanis, qui cum fonte Xampeo amaro commixtus est. Torrellius.

Hamaxantia, pars Hispoontidis, Steph.

Hamaxia, civitas Arabiæ Ciliciæ. Steph. ex Strab.

Hamaxobii, Ptolemæo, Hamaxobitæ Pomponio. [ἁμαξόβιοι, ἁμαξοβίται. German. Wilden Sarmatæ in Europa, welche an statt der Heuseren wägen brauchen / auff welchen sie die Weiber vnd Kinder führen.] Populi sunt Sarmatiæ Europææ: ita dicti quòd plaustris ut domorum vice domorum. Vadianus Pomponii interpres eos esse putat, quos non procul à Polonis istos, vulgus corrupta voce vocat Mysi vitas. [Pol. Cursor.] Hinc proverbium apud Tertull. l. 2. contra Marcion. Hamaxobio insabilior,

bilior. de Marcione homine inconstantissimo.

Hamburgum. [Germ. Hamburg in Sachsen.] Vrbs in finibus Saxoniæ.

Hammodara, Oppidum inter Aegyptum & Aethiopiam, juxta se habens bituminis fontem. Autor Plin. lib. 6. cap. 29.

Hanapis, fluvius est Scythiæ, Herod. teste.

Hannibal, Vide ANNIBAL.

Hanno, Punicum nomen est, quo plerique non ignobiles Carthaginiensium duces sunt appellati: tres tamen inter cæteros maximè illustres extitêre. Primus fuit Philippi Macedonis tẽporibus, qui quum tyrannidis cupiditate accensus, omnes civitatis principes in suæ sectæ ruptus veneno necare constituisset, prodito à ministris cõsilio, frustrà cruciatus servitiis, Maurorumq; regem in patriæ exitium sollicitato, vivus in Carthaginiensium manus pervenit: à quibus & ipse virgis cæsus, & manibus, cruribusq; tractis in cruce actus est, & cognatos omnes lacerissimè animadvertum. ¶ Fuit alter Hanno temporibus Agathoclis Siculorum tyranni, à quo cũ xxx. Pœnorum millibus conserta pugna est interfectus. ¶ Tertius fuit tempore secundi belli Punici, Barchinæ factionis princeps, contrarius Hannibali in Republica partes fovêns. De hoc multa apud Livium. Aliorum meminit Iustin. lib. 21. & 22.

Hārmā, ătis Bœotiæ Tanagricæ est etiam tribus Atticæ pars, Stephan.

Harmastis, tis, ἁρμαστίς, Iberiæ oppidum ad Neorim amnem, ex adverso porrectum Caucali. Autor Plin. lib. 6 cap. 12. & 13.

Hārmătă ἁρμάτη, urbs Indica, Steph.

Harmatitres, ἁρματῖται, civitas quædam. Steph.

Harmathus, unis, Civitas seu promontorium è regione urbis Methymnæ, à qua Harmatopolitæ dicti sunt.

Harmătŏpōlītæ, ἁρματοπῶλιται, Populi sunt Asiæ in sinu Elaitico circa dictum Harmathunte vicino promontorio. Meminit eorum Plinius lib. 5. cap. 30. Apud Strabonem tamen hoc promontorium vocatur Hermathus pro e literam in proxima syllaba.

Harmodĭus, & Aristogiton, cives Athenienses fuerunt, quibus quod Rempublicam tyrannide liberassent, hos honoris & civibus suis tributum est, ut nemo unquam (ipsorum nomine vocaretur. Hinc natum Adagium: Harmodii cantilena, ἁρμοδίου ᾠδή. De luguhribus ac tristibus dicebat. Aristoph. Ἁρμοδίου ... id est, Nec unquam apud me carmen Harmodium canet. Genus erat cantilenæ quod in compitis cani consueverat in Harmodium & Aristogitonem, quod hi Pisistratidarum tyrannidem sustulerunt. Ejus carminis hoc erat initium: ... hoc est, charissime Armodi haudquaquam mortuus es. Refertur à Suida & Diogeniano.

Harmodorus, poetæ nomen est apud Plutarchum.

Harmŏnĭdes, ἁρμονίδης, Civis Trojanus, architecturæ peritissimus, quem Homerus fabulatur à Minerva fuisse adamatum. Hinc inter cæteras naves illas fertur ædificasse, quibus Alexander Helenam raptam Trojam transvexit.

Harpagia, pluralis tantùm numeri, ἁρπαγίαι, æ, Locus est in Phrygiam confinio agri Cyzicensis: unde Ganymedem raptum fuisse ab aquila fabulata est antiquitas: Autor Strabo libro 12.

Hārpălĭcē, pen. cor. ἁρπαλίκη, Nomen mulieris. Harpali Thracum Regis filiæ, quæ patrem à Getis captum liberavit. Autor Servius in illud 1. Aen. - vel qualis equos Threissa fatigat Harpalice, volucremq; fuga præverritur Hebrum.

Harpăsus, penult. corr. Nomen est prædonis apud Ciceronẽ lib. 1 de Natur. deor.

Hārpăsўcē, ἁρπασύκη, civitas Phrygiæ à Gordiorichitis cõdita. Stephanus.

Harpăsii, orum, pen. cor. ἅρπασοι, Oppidum Asiæ, oppositum flavio Harpaso. Plin. lib. 2. cap. 96: juxta Harpasa oppidum Asiæ cantes stat horrenda, uno digito mobilis, eadem, ut toto corpore impellatur, reluctans.

Harpocrātēs penult. corr. [ἁρποκράτης. German. Der Gott der verschwiegenheit oder stillschweigung.] Simulachrum in sacris Isidis & Serapidis erat, quod digito labris impresso, admonere videbatur ut silentium fieret. Hic dicebatur silentii Deus. Revera autem Græcus philosophus fuit Harpocratea, cujus eruditionis præcepta in id maximè tendebant, ut silentium præciperet, & omnibus rebus anteponeret. Catullus in Gellium, epigram. quinquagesimonono: Gellius audierat patruum objurgare solere, Siquis delicias diceret, aut faceret: Hoc ne ipsi accideret, patrui perdidit unicam Vxorem, & patruum reddidit Harpocratem. Vbi reddere Harpocratem, (ut monet Erasmus in Adagiis) proverbialiter dictum est, pro silentium imponere.

Hārpўĭæ. [ἅρπυιαι. Ger. Wundergestalten so halb Jungfrawen, und halb Raubvögel sind.] Monstra describit Virg. l. 3. Aen. Tristius haud illis monstrum, nec sævior ulla Pestis & ira Deûm, Stygiis sese extulit undis. Virginei volucrum vultus, fœdissima ventris Proluvies, uncæq; manus, & pallida semper Ora fame. Dictæ ab ἁρπάζω. A Suida vocantur ἀκκινήσεις ἁλιτήριοι: hoc est, rapaces dæmones. Dicuntur fuisse Ponti & terræ filiæ, ut ait Servius: unde in insulis habitant, partem terrarum, partem maris tenentes: dictæ ἅρπυιαι, quod est, à rapiendo. Volatiles, vultu virgineo, manibus uncis. Alii Neptuni filias facunt, qui ferè prodigiorum omnium pater est, nec immeritò: nam secundum M. Iessium Thaletem, omnis ex humore procreantur: unde est, Oceanumq; patrem rerum. Sic & peregrinos, Neptuni filios dicimus, quorum ignoramus parentes. Alii autem dicunt Harpyias filias Thaumantis & Electræ fuisse. Has Virgilius tres esse dicit, Aello, Ocypetem, Celæno: quarum postremam Homerus Podargen vocat, & ex eâ Zephyrum ventum Achillis equos, Balium videlicet & Xanthum genuisse dicit. Hesiodus tantùm duas nominat, Aellò videlicet & Ocypetem. De Harpyis supra nonnulla dicta sunt in dictione CALAIS: nonnulla etiam infrà cicentur in dictionibus PHINEVS & ZETHES. Virg. lib. 3 Aen. Strophades, Graio sunt nomine dictæ Insulæ Ionio in magno, quas dira Celæno, Harpyiæq; colunt alia, &c.

Hasdrŭbăl, Vide ASDRVBAL.

Hastўræ, ἀστῦραι, Asiæ tectionis populi post Nasamones, Macis finitimi. Autor Plin. lib. 5. cap. 5.

Hasdrŭbăl, Vide ASDRVBAL.

Hastă, Oppidum in extremis Italiæ finibus, circa Iapygium promontorium, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 11.

H ante E.

Hebe. [ἥβη. German. Ein Tochter Junonis und ein Göttin der Jugend.] Filia fuit Junonis absq; patre, ut Larentorum poetæ asserunt. Apollo enim quum Juneni noverca convivium in patris sui domo parasset, inter alia lautitias ægrotas et apposititias, quas quum Jovi avicæ comedisset, illicò usque tunc lentis, prægnans effecta est, peperitque Hebem, quam postea Jupiter ob formæ elegantiam ad pocula ministranda assumsit, deamq; juventutis effecit. Tandem quum ipse una cum cæteris diis apud Aethiopes convivaturus iviisset; factâ est ut administrans ei Hebe pocula, perque lubricum minus caute incedens, caderet, revolutusque vestibus obscœna Superis mõstraret: quam ob rem ab officio est amota, ejusque loco Ganymedes Iibrogatus. Postremò Herculi in deos relato; uxor data. Autor Servius. Homerus autem ex Jove eam conceptã esse tradit, neque unquam ab officio remotam, sed cæterorũ deorum pincernam fuisse: Ganymedẽ verò solius Jovis. Ovid. lib. 9. Metam. Hoc ut dederat Iunonia munera Hebe, &c. Hæc dea juventutis putabatur. Est enim florem ætatis & primam pubem significat.

Hēbræi. [עִבְרִים Hebræi. ἑβραῖοι. Germ. Die Jsraeliten.] Dicti sunt Iudæi ab Heber, qui fuit abnepos Sem filii Noë: priùs Hebræi cognominati: ac deinde una detracta litera Hebræi sunt dicti. Augustinus lib. 10 de Civit. Dei: Et quia in eius familia remansit lingua, quæ priùs humano generi creditur fuisse cõmunis, quum gentes linguarum diversitate sint divisæ, deinceps Hebræa dicta nuncupata. ¶ Ab Hebræus fit Hebraicus, a, um, et, Lingua Hebraica.

Hebrus. [ἕβρος. German. Ein Fluß in Thracien so aus dem Berg Rhodope entspringet, jetzunder Maritza.] Fluvius in Thracia: nascitur juxta Hadrianopolin, in monte Rhodope, labiturque in Aegæum mare, è regione Samothraciæ insulæ. Celebratur propter aurum quod ex arena ejus colligunt. Poëtæ fabulantur in hunc Orphei caput, quum Cicones eum contrucidassent, projectum esse: unde & Oeagrius dicitur ab Oeagro Orphei patre. Virg. lib 4. Georg.

Tum quoque marmorea caput à cervice revulsum
Gurgite quum medio portans Oeagrius Hebrus,
Volveret, &c. Ovid. lib. 11. Metam.

Membra jacent diversa locis, caput Hebre, lyramq;
Excipis, & mirum, &c. Martianus lib. 6. Hebrum (inquit) Oëtiæ nives complent, qui inter diversos Barbaros fluens, etiam Ciconas perlui. Hebrus hodie Maritza dicitur.

Hĕcălē, ἑκάλη, Nomen anus pauperculæ, quæ Thesëum adhuc adolescentem hospitio suscepit. Hujus paupertatem Callimachus justo volumine celebravit. Hinc natum proverbium: Nunquam Hecale fies: hoc est, nunquam te inopia opprimet. Ovid. de Amor.

Cur nemo est Hecale, nulla est quæ noverit Irum?
Nempe quod alter egens, altera pauper erat. Plautus in Curcul. Siquidem eris ut volo, cunctam Hecale fies.

Hĕcămēda ἑκαμήδη, Actoris filia, quæ direpta Tenedo, Nestori in prædam cessit, teste Homero, lib. 11. Iliados.

Hĕcătē, pen. cor. [ἑκάτη. Germ. Die Göttin Diana etc. Schwester Apollinis.] Jovis & Latonæ filia, & soror Apollinis, quæ & Diana dicitur. Hanc triplex numen attribuitur: unde à Virgilio Tergemina vocatur. Nam in cælo creditur esse Luna: in terris Diana: & apud inferos Proserpina. ¶ Dicta Hecate, velut Sa-

vio, quòd centum viribus placetur, aut quòd centum annos errare jubeat inferos. Veriùs alii videtur Hecates nomen factum esse à matutino ἑκάτῳ, quo nomine Græci vocant Apollinem, hinc à Cynthio Cynthia, à Delio Delia, à Phœbo Phœbe. Dictus autem Sol est Hecatos, ab ἑκὰς longè, quòd emittus radios suos ad nos mittat, & quodammodo jaculetur. Hæc ἑκατηβόλος: quia (ut inquit Orpheus in Argon.) tria habuit capita, dextrum equinum, sinistrum caninum, medium suis agrestis. Ovid. 9. Metam. Tuæ, nicepS Hecate. ¶ Alia fuit Hecate, herbarũ, venefitiorumq; præsentissima, quæ in Taurica Chersoneso regnavit, teste Dionysio Milesio. In primo Argonauticõ., & Diod. Sicul. lib. 3. cap. 4. Item Apollon. Rhod. lib. 3. Argonauticõ., ubi Laudicit dicuntur Medeam φαρμακίδα διδάξαι. Filia fuit Perſæ, Æetis Solis, & fratris Aeetæ a quo & Perſeis, sive Perſeia cognominatur. Ovid. 7. Metam. Ibat ad antiquas Hecates Perſicos ausa. Valerius Flaccus li. 6. Hanc reſidens alta Hecate Perſeia lucis Hebat. ¶ Veteres cœnam perparcam & impendiò frugalem Hecatæ cœnã appellabant, quòd apud inferos tenuissimo victu, non nisi cibo eoq; ruſticissimo vescatur, juxta Poëtarum theologiam.

Hĕcătæ̆ŭs, Hiſtoricus Milesius, Protagoræ auditor, qui primus totam orationem hiſtoriam condidit. Floruit tempore Darii, qui Cambysi successit. Auctor Suidas. ¶ Fuit præterea eodem nomine grammaticus quidam Abderita, cujus meminit Suidas.

Hĕcătŏmpŏlis, [ἑκατόμπολις Germ. Ein Statt die hundert Thor hat / von der hundert Städte her / so in dieſer Inſel gewesen ſeyn.] Cretæ insulæ epitheton est, à numero civitatum in ea positum, quæ centum in hac insula fuisse perhibentur, vel. Virg. lo teſte, lib. 3. Aen. Creta Iovis magni medio jacet insula ponto, Mons Idæus, nis & gentis cunabula nostræ. Centum urbes habitant magnas, uberrima regna.

Hĕcătŏmpўlŏs, ἑκατόμπυλος, Thebæ Aegyptiacæ epitheton est, à portarum numero, quæ centum in hac urbe fuisse dicuntur. Iuvenalis: Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis. ¶ Est item ejusdem nominis urbs in Parthia, teste Stephano.

Hĕcătŏncheĭrŏs, pen. prod. ἑκατόγχειρος, Briarei, sive Aegæonis epitheton, quòd nobis Centimanum lanat. Fingunt enim Poëtæ, Briareum centum manus, & quinquaginta ventres habuisse. Item tradit Plutarchus eo in opusculo, quod περὶ κακοηθείας inscripsit.

Hĕcătŏnnēsi, ἑκατόννησος, Insulæ exiguæ viginti circa Lesbum ab Hecate sic dictæ, quæ in illis plurimum colebatur.

Hĕctŏr, Ἕκτωρ, German. Ein Sohn Priami des Trojaniſchen Königs.] Priami Regis filius, Trojanorum omnium fortissimus, ab Achille interfectus, dictus ab Homero Phœbo, ab ἑκὰς de fendo, quòd urbem contra hostium impetum tenuerit, patriamq; servârit: eo namque sospite Troja nunquam potuit expugnari. Vxorem habuit Andromachen, ex qua Astyanactem suscepit, quem Vlysses capta Troja è turri jussu Pyrrhi præcipitavit. Solus Græcos, qui maximo dum Achilles solas Trojanos, fugabat: ex quibus Protesilaum & Patroclum, aliosq; permultos interfecit. Tandem ab Achille interemptus est, à quo cum bigis alligatus, circum Patrocli sepulchrum, Trojæque muros tractus est. Virgil. lib. 1. Aeneid. Ter circum Iliacos raptaverit Hectora muros. Tandè ejus corpus, per duodecim dies insepultum ab Achille servatum, Priamus auro redemit, idque veteri more honorificentissimè cremavit. Vide Homer. lib. 22. Iliad.

Hĕctŏrĕŭs, a, um, penult. corr. adjectivum est possessivum: ut Gens Hectorea, quæ ab Hectore originem duxit: & Nomen Hectoreum. Ovid. in Heroid. Epist. Nomine in Hectoreo pallebam pene ruboris.

Hecŭbă, [ἑκάβη. German. Die Hauſfrauw Priami des Königs zu Troia.] Priami Trojanorum regis uxor, filia Dymantis, teste Homero: tamen ut Virgilius Euripidem secutus sentit: Cissei filia, capta Troja sui Poëtæ fatum, aut urbium canem versa. Quam fabulam inde ortam putat Servius, quòd quum à Græcis captiva abduceretur, & filii tui Polydori corpus in mare abjectum agnovisset: quoniam aliter in ultionem ulcisci non posset, Græcos in navibus lacessere convitiis.

Hĕdŭi, [Ger. Völcker in Burgund gegen mit auſſm Frantzöſiſchen Burgund Hauptſtatt ligt. Autun hoſſ.] Galliæ populi. Sequanis finitimi, olim Romanorum fratres dicti: quorum hodie loca Burgundiones tenent. Caput eorum est Augustodunum, Vulgò Autun, de quo Tacitus lib. 3.

Hedyptis, ἡδύπτης, Suis inæ fluvius, qui Persarũ Asylum præterfluens, in Eulæum illabitur. Autor Plin. lib. 6. cap. 27.

Hegaleos, [Quod ut depravatè scriptum, ita perperam hoc relatum erat] vide AEGALEOS.

Hēgĕmŏn, ἡγεμών, Poëta fuit ex Charace Phrygiæ oppido, qui bellum Leuctricum: hoc est, pugnam illam, qua ad Leuctram Lacedæmoniorum opes à Thebanis fractæ fuerant, carmine heroico descripsit.

Hēgēsĭas, ἡγησίας, Cyrenæus philosophus fuit, qui tanta fuit eloquentia (teste Valerio Maximo lib. 8. cap. 9. tenbit) ut ejus mala vitæ repræsentaret, ut eorum miseriæ à magine auditorum pectoribus interta, multos voluntaria mortis appetendæ cupiditatem ingenerarent: ideoq; à Rege Ptolemæo ut cessare hac de re disserere prohiberetur. Hujus meminit Cic. in Orat. & lib. 1. Tusc. quæst. ¶ Alter fuit Magnesius orator ejusdem nominis, cujus meminit Strabo.

Hēgēsippŭs, ἡγήσιππος, Nomen hiſtorici, qui hiſtoriam Ecclesiasticam quinque voluminibus complexus est, à Christo passo ad sua tempora. ¶ Hegesippus alter fuit Poëta Comicus, cognomento Crotylus, inter cujus fabulas commemoratur Philetæros, ut ex Athenæi sententia tradit Suidas.

Hegesipўlē, pen. corr. ἡγησιπύλη, Oloori Thracum regis filia, quam Miltiades Athenarum dux accepit uxorem.

Hegesĭrhŏdĭus, pen. corr. ἡγησίῤῥοδος, Civis Ephesius, conditor Elææ urbis non procul à Delphis. Nam quum ob necem tribuli sui Elæa it exulans pervenisset Delphos, oraculo monitus est, ut ubi sedem figeret, ubi ruſticos cum coronis olearginis videret saltantes.

Hegetmagia, Ptolem. li. 2. ca. 12. Germaniæ urbs, vulgò Augsp.

Heidĕbĕrgă, Vrbs Germaniæ ad Neccarum celebris, & Ducum Palatinorum regia.

Hĕlădĭa, regiuncula Asiæ, Attali regis emporium, Stephanus.

Heleï, pen. prod. Populi in Peloponneſo clarissimi, propter delubrum Iovis Olympii, lucosq; Olympiacos, quorum præfuerunt Heleï habuerunt. Vnde Heleï equi, & Carcer Heleus, sæpè legantur. Lucanus lib. 1. quantum clamore juvatur Heleus pompeï. Rectius scripseris Eleï, sine aspiratione. Nam apud Græcos ἡλεῖοι δασέος τοῦ ι πνεύματος scribuntur.

Hĕlĕnă, æ, sive Helene, nes. pen. cor. [Ἑλένη, Ger. Ein Tochter Jovis von der Leda, und die Hauſfrauw Menelai des Königs der Lacedemonier / welche Paris des Trojaniſchen Königs Sohn von wegen ihrer unbeständigen Schöne entführt hat.] Filia fuit Jovis ex Leda, Castoris & Pollucis soror vel uterini, Tyndari regis Lacedæmoniæ, & Ledæ. Hanc ob formæ elegantiam, quâ cæteris præstabat, à multis amata est, & primùm à Theseo adhuc virgunculâ rapta, sed pulchra absente Thesco à Castore & Pollucc reperta, suis cura injuriam restituta: mox adulta Menelao Lacedæmoniorum regi nuptis. Paris autem Priami filius nemini quoq; forma cedens, cùm pulchritudine allectus, Spartam navigavit, ibique Helenam absente Menelao, à quo priùs benignè fuerat exceptus, rapuit. Alii tamẽ dicunt, quũ pro Iulara Helena negaretur, Paridem illam regionẽ bello vastasse, & expugnata Sparta, Helenam captivam abduxisse. Hac injuria universi Græcorum principes commoti, primùm omnes in Aulide convenerunt de repetenda Helena, & evertendo Ilio. Quo in bello occiso Paride, Deiphobo ejusdem fratri nupsit. Quumq; Græci armis dissidentes, ad pacem rursùs conversi, discessuri ex compacto simulassent, illa ex arce accensa face, ad occupandam urbem Græcos revocavit. Capta autem urbe, Menelaum in cubiculum, ubi Deiphobus dormiebat, vocavit: quo interfecto, est vim in gratiam redisse, Virgilius autor est. Hoc igitur modo Menelao restituta, cum eadem navem ascendens, tempestatibus in Aegyptum delata est: unde rursùs navigans, cõ marito incolumis Lacedæmona pervenit. Virgil. 7. Aen. Ledæa nanque Helenã Trojanus vexit ad urbes. Scribit Demetrius Mosi filius tanta Helenæ venustate fuisse, ut mirificè admirationi, & serè stupori fuerit ipsis diis: quippe cujus curam, Venere tradente, Gratiæ susceperint. Illas verò his verbis est affatus: Ἀλλ᾽ οἱ μὲν δὴ ταῦτα θεοὶ ἐκόσμησαν ἀρίστως, Ὅστις δ᾽ ἀνὴρ σοὶ ἐπέλθοι ἐρασσάμενος ἀφροσύνῃσιν, Οὐκ ἂν ἔτι σφετέρῃσιν ἐπὶ φρεσὶν ἔμμεναι ἐθέλοι, &c.

Hĕlĕnē, [ἑλένη. Ger. Ein Inſel nahe bey Samos / von Xenocrate [ſ] den Zeichnern Vorgebung / heiſſet jetzt Nasmoſa.] Alio nomine Cranae, Insula est una ex Sporadibus quæ adjacet Sunio promontorio terræ Atticæ. Inde dicta quòd Paris raptæ Helenæ primùm in ea stuprum intulerit.

Hĕlĕnŭs, pen. corr. ἕλενος, Vir Trojanus, filius Priami ex Hecuba, vaticinio clarus: quem quidam ob id à Græcis servatum dicunt, quòd loco opportuno ad capiendam partem ipsis mediasset. Quinetiam eversa Ilia Pyrrhum à navigatione prohibuit, cæteris abeuntibus naufragium prædixit. Quamobrem cõ solum à Pyrrho servatus, verumetiam liberalitate ab eo habitus est, quamq; Ile Orestis Hermione expulsus, Andromachen, quam antea justæ uxoris loco habuerat, Heleno concessit: adjecta etiam regni parte, quam Helenus de suo nomine Chaoniam appellavit: in qua & urbem ad similitudinem Trojæ condidit, in qua & profugum Aeneam hospitio suscepit. Virg. lib. 3. Aen. quam sese à mœnibus hesos Priamides multa Helenus comitantibus affert.

Hĕlĭădĕs, [ἡλιάδες. Germ. Töchteren der Sonnen.] Fuerunt filiæ Solis & Clymenes, sorores Phaethontis, quarũ nomina sunt, Phæthusa,

Hirundo. Tamperula, & Lamperia. Hę iuxta Padum mostem Phaetontis lachrimæ deiecti flentes, in arbores, quas alnos vocant, versæ sunt, electrum lacrymantes. Vocantur autem Heliades à patre Sole, qui Græcis ἥλιος dicitur. Ovid. libro 2. Metamorph. Nec minus Heliades lugent, quæ eædem & Phaëthontiades appellantur à fratre Phaëtonte. Virg. Aegl. 6: Cum Phaethontiades musco circundat amaræ Corticis, atq; solo proceras erigit alnos.

Helice, Vide in APPELL.

Helicōn, pen. cor. [ἑλικών. Germ. Ein Berg in Boeotia dem Apollini und Musis zugeeignet.] Mons Boeotiæ iuxta Thebas, atq; (ut Strabo lib. 9. scribit) Phocidi vicinus, nō procul à Parnasso, eique æmulus & altitudine & circuitu quæ & ipse Apollini sacer est & Musis. Vnde Helicōnides, ἑλικωνίδες & per enthesin Helconiades Musæ sunt appellatæ. Dictus Helicon ab Helicone, qui cum Cytarone fratre sic gulari certamine pugnasse fertur.

Heliodōrus, pen. proc. ἡλιόδωρος, Nomē proprium Rhetoris Græci, cujus meminit Horat. lib. 1. Serm. Sat. 5. ¶ Vnus & alter Heliodorus Rhetor Adriani Cæsaris temporibus, Imperatori charissimus, & ab eodem Magister epistolarum effectus: in quē extat libri Dionysii Sophistæ summa: Pecuniam & honores dare Cæsar potest: Rhetorem efficere non potest.

Heliogabalus, ἡλιογάβαλος, Antonini Caracallę filius, furtim susceptus ex Semiade Phœnicissa, filia Mesæ, quę soror erat Iuliæ uxoris Severi. Mesæ enim filiæ duæ erant, Scenis, & Mamææ: quarum utranque Antoninus credidit posse, atque ex illa quidē Bassianum, qui postea dictus est Heliogabalus: ex hac vero Alexianum fuisse, qui deinde dictus est Alexander. Mortua deinde Iulia, Antoninus; quo Macrin: dolo interfecto, purpuram est Mesæ, ut secum Elioba & nepotibus, tebaque omnibus suis, in patriam reperet. Potens itaque opibus multis, quum Antiochiæ sibi domicilium delegisset, facile perfecit, ut Bassianus nepos Heliogabali dei (eo nomine Syri Solem appellabant) sacris præficeretur, ex cujus sacerdotio nomen & ipse Heliogabali nomen invenit. Assumpto deinde ad imperium provectus, vitam egit omni mollitie, luxuria & genere stupri nefandissimo. Postremō quum Alexandrū contubernium, Cæsarem consortemq; imperii declaraisset, & mox hæc pernicies eidem insidiaretur, à militibus prævenit, una cum matre cū interfectus. Corpus urbis per Vrbis Vicos tractum, Iudibrioq; habitum, tandem in Tyberim est abjectum. Ex Herodiano, lib. 5.

Heliopolis. [ἡλιούπολις. Germ. Sonnenstatt. Ein mechtige grosse Statt in Aegypten bey Cair gelegen.] Civitas Aegypti, inter Alexandriam & Coptum. Solis nomini sacra: unde & nomen accepit. Dista à Thebis navigatione dierum novem, ut lib. 2. refertur Herodotus. Hujus incolæ dicuntur Heliopolitæ, quos idem Herodotus Aegyptiorum omnium solertissimos esse tradit. Altera est in Cilicia, Chrysipp. Stoici patria, ut autor est Solinus.

Helis, Vide ELIS.

Helisus, (quod hic pro Atticæ fluvio malè legebatur) Vide ILISVS.

Helius, Cæsarius, Neronis adulatione potentissimus fuit, cui Sulpitium Camerinum virum primarium, ejusdemq; filium è medio sustulit, crimini dans, quòd quum cognomine hereditario Pythici dicerentur, in Pythicus Neronis victorias ἐπινίκια impii viderentur. Ex Dione Cassio.

Hēlix, ικος. Οὖλιξ, Insula Hyperboreorum, non minor Sicilia sub fluvio Ceramb ica, insulani Ceramb icę, κεραμβίκαι, dicuntur. Steph.

Hēlixus, ἕλιξος. Ceramb usq; fluvius, juxta Corcellum: cujus meminit Strabo lib. 10.

Hellās, adis. [Ἑλλάς. Germ. Griechenland oder ein Kōnigreich Griechen.] Latissima Europæ regio, olim disciplinarum omnium mater, quæ alio nomine Graecia dicitur. Jactum famæ ad Memphiten ab illius Corinthiaci argillis, ad Septentrionē Thessaliam usq; protecta. Ad Occasum Achelous fluvio ab Epiro dirimitur: ad Ortum Aegæo mari alluitur. Ptolemæus Achaiam appellat. Dicta Hellas ab Hellene Deucalionis filio, ut scribit Thucyd. lib. 1.

Hēlle, es. ἕλλη, Filia Athamantis regis Thebarum, quæ una cum Phryxo fratre, novercales insidias metuens, quum accepto à patre ariete Pontum vellere trajecere, magnitudine periculi contenta, in mare decidit, marique nomen fecit. quod etiam hodie ab ejus nomine Hellespontum vocari eruditi.

Hellen. [Ἕλλην, ηνος.] Deucalionis filius: à quo Græcos Helenes nonnulli vocitasse fuisse nominatos. Autor Thucydides belli Peloponnesiaci lib. 1.

Hellenīcum & Caricum, ἑλλήνιον, καρικόν, loci in Memphide à quibus Hellenmemphitæ & Caricomemphitæ, Stephanus.

Hellenōpōlis. Ἑλληνόπολις, Vrbs Bithyniæ post instaurationem Bithynes, Steph.

Hellespōntius. [ἑλλήσποντος, &. Sextus de Gallipoli. Germ. Der enge Meerstatt zwischen dem Aegeischen Meer und Propontica gelegē wird jetzt Ellebolo de Gallipoli genennt.] Fretum angustum, inter Aegæum mare & Propontidem, septem tandem stadiorum spatio Asiam ab Europa dividens. Nomen habet ab Helle Athamantis filia ibi submersa. Vide HELLE.

Hellespontiacus, a, um, denominativa. Virg. 1. Georg. Hellespontiaci servet tutela Priapi.

Hēlorus, pen. prod. ἧλωρος, Siciliæ fluvius. Virg. l. 3. Aen. propinquae lohne flagrantis Helori. ¶ Fuit etiam eo nomine Siculi fluminis filius, qui ab Ajace occisus est in expugna, quam Graeci cum Telephi Rege Mysorum habuerunt.

Helos, ους. Ἕλος. Vrbs Laconiæ, quæ Pteleon & Dorion dicta, quōdam palude cincta fuit, cujus cives ἕλειοι, Helotæ, ἕλωτες, & Eleatæ, & regio ἑλεᾶτις. Fuit etiam Helos Aegyptii, Steph.

Helos, lotis. Attica, vide in ERECHTHIDE.

Helvērii. [Ἑλουήριοι Ptolemæo. Gall. Suisse. Ital. Svizzeri. Ger. Die Eidtgnossen / oder Schweitzer. Pol. Szwaycarowie. Vil. Helwetowie, Szwaycarowie.] Gallorum Gallonarumq; populi, inter Rhenū, & Rhodanum fluvios Iurarum monte, & Alpes sium quatuor olim pagos divisi, quorum eo tempore quo adversus Cæsarem bellum gerebant, caput erat Aventicum: ut autor est Tacitus. Ptolemæus lib. 2. cap. 9. inter Helvetiorū civitates annumerat & Genauorum, & Tigurinorum. Hodie in tredecim distinctæ sunt sive civitates, sive pagos, quorum nomina sunt Tigurum, Berna, Lucerna, Vria, Suycia, Sylvania, Tugium, Clarona, Basilea, Friburgum, Salodurū, Abbatiscella, & Scaphusia. Statum habent popularem, æqua virorum libertate, concordi tamen foedere adversus vim omnem externam munito: unde & Confœderati à quibusdam appellantur: à nonnullis etiam Suicri, nimirum à Suevis pago, qui primus omnium Austriæ Ducum imperium exsulit.

Helvii. Populi inter Celtas monte Gebenna ab Arvernis divisi. Vide Iulium Marianum in Cæsarem.

Hēlus, ὦλος, a paludibus dicti, ut meminit Dionysius libro 2. Chersonesum, Varinus.

Helymus & Panopes, Acestæ & Regis Siciliæ comites, venatores fuerunt. Virg. lib. 5. Aen. Tum cuo Trinacrii juvenes, Helymus, Panopesq;, assueti sylvis comites senioris Acestæ.

Hemerolcopitum, ἡμερολκοπίται, Vrbs Celtiberorum, Phocēsium colonia Stephanus.

Hemicynes, ἡμίκυνες. Ger. Wilder in Asia welche Hundsköpff haben.] quasi semicanes, populi non procul a Massagetis & Hyperboreis: quos Apollonius in Argonauticis canum instar latrare scribit, Stephanus.

Hemodes, Insula, in Oceano Germanico. Hemodes per æ, mons est Pelle.

Hemus, i. pen. prod. Haemus. [αἷμος. Germ. Ein hoch hoher Berg in Thracia.] Mons in Thracia excellitate conspicuus, ex cujus vertice vulgata olim opinio fuit Ponticū simul & Adriaticum mare, & Istrum amnem, & Alpes conspici posse: nam excellitate sua fessa nihil passi concipere. Dictus Haemus, à nomine regis Haemi à cujus sorore habet quoq; mons Thraciæ, Rhodope nomen inierit: in quos transfiguratos esse Rhodopen & Haemum fabulæ canunt. Ovid. lib. 6. Metam. Threicium Rhodopen habet anguinis unus; & Haemon. Nunc gelidos montes, mortalia corpora quondam. Alii dictum volunt Haemum ab Haemo Boreæ & Orithyiæ filio. Vide HAEMVS. ¶ Est & Haemus nomen Graeculi histrionis, cujus meminit Iuven. Sat. 6: dicas hæmodius Haemo, Quanquam & Carpophoro, facies tua computat annos.

Hēnĕti, ὦνετοι, Paphlagoniæ populi fuerunt, qui Antenore duce quum in intimum maris Adriatici sinu venissent, permisti Troianis, omnes uno nomine Veneti appellati sunt. Liv. li. 1. ab Vrbe Condita: deinde variis casibus Antenorem cum multitudine Henetum, qui seditione è Paphlagonia pulsi, & sedes & ducem, rege Pylæmene ad Troiam amisso, quærebant; venisse in intimum maris Adriatici sinum, Euganeisq;, qui inter mare, Alpesque incolebant, pulsis, Henetos, Troianosq; eas tenuisse terras: & in quem primum egressi sunt locum, Troia vocatur: pagoq; inde Troiano nomen effigens universa Venetia appellata.

Henīochī, ἡνίοχοι, Populi Ponticī, Achæis ficti ini, latrocinijs ac piratica victitantes. Originem ac nomen traxisse putantur ab Amphito & Telchin Castoris & Pollucis auriga, teste Plinio lib. 6. cap. 5. Nam ἡνίοχοι Graeci aurigas vocant: quasi ἐφ' ἅρμασι ὀχοῦντες. Vide plura de his apud Strabonem, lib. 11.

Hephæstĭas, adis. [Ἡφαιστιάς. Germ. Ein Stan in der Insel Lemno in dem Fridō gegen Nachtgang gelegen.] Lemni insulæ, in Orientali tractu sita, nonnihil tamen distans à montibus dicta à Vulcano, quem Graeci Ἥφαιστον appellant, cujus hic in urbe insigne olim fuit templum, quod ἡφαίστειον etiā vocabant. Juxta hanc quoq; urbem colles offenduntur, Volcani (ut credi volunt) casu nobilitatus. Ferunt enim Vulcanum à Iunone ob insignem

defumi sarem è cœlo præcipitatum, in collem Ilium decidisse. Cujus fabulæ occasio inde fuisse creditur, quòd eorum hic collis conchallo sim illimus excavatur, neq; planta ullatenus in eo gignatur. Hic colle effodiebatur Lemnia terra, Dioscoridis & Galeni scriptis magnopere celebrata. Vobis notas meminit Ptolemæus Geographiæ suæ libro 3, & Galenus libro 9. Simplic. Medicamen.

Hephæstiónonis [ἡφαιστίωνος. German. Eine auß den Hauptleuten des grossen Alexanders.] Vnus ex Alexandri Magni ducibus, minimum tamen adeo amatus, quem ille ita cum Craterò conferebat, ut hunc quidem φιλαλέξανδρον: Hephæstionem verò φιλοβασιλέα appellaret. Hunc postea apud Babylonem via fatum tanta tumoris magnificentia prosequutus est, ut facilè omnes, quæ toto terrarum orbe ediderunt pompas superaret. Testor siquidem in funus hoc impensa fuisse supra duodecim talentorum millia. Vide Q. Curtium, & Plutarchum in vita Alexandri.

Hephæstium ἡφαίστιον, Vulcani in Lemnia regione Adiabene adnumerabitur, Stephanus.

Hephæstius ἡφαίστιος, Proprium viri & nomen Vulcani.

Hephium ἧφιον, Vrbs Trophylinæ, accepta ab Heliis aliquot olim.

Hepticomeræ ἑπτικωμῆται, Populi supra Colchidem, Moschicorum montium incolentes septem dicta à septem vicis quos inhabitant. Autor Strabo lib. 11.

Heptagimniæ ἑπτάγυμνοι, Nomen loci apud Livium libro 34. Quod roborato in exercitu erat, militiam exsilium, partem à Fregellanis accepta. Dicti forsitan ab edito, quem Heptagonium appellant, aggere.

Heptaphónias ἑπταφωνιάς, porticus est Olympiæ circumducta, ut eadem vox ter ibi septies reddatur. Plin. lib. 35. cap. 12. Olympiæ autem arcet ab imo modo in porticu, quam appellant Heptaphonon vocant: quoniam septies vox redditur.

Heptápyrtis ἑπτάπυρτις, Rhei Troadis fluvii epiclesis est, apud Homerum libro 5. Iliad. à natura ejus ignis: quòd septies eadem via vado trajici possit. Vide Strab. lib. 13.

Heptápylos, ἑπτάπυλος. German. Das Gebiet Thebæ in Boeotia mit sieben Thoren.] Thebarum Bœoticarum epitheton, à septem portarum numero ceterum: iisque ad differentiam Thebarum Ægyptiarum, quæ à numero centum portarum ἑκατόμπυλοι dicebantur.

Heráclea. Ger. Der Göttin Juno Pol. ἡράκλεια.] Junonis nomen apud Græcos, unde Heræa, ἡραία ipsius festa, & Heræum, ἡραῖον, templum ejus appellant. Sed in hac dictione pro ultima producit penultimam, quam apud Græcos sibi natura per vocalem longâ. Vide ἡράκλεια ἄκρα, apud Hamerum ad quatuor sequentes versus.

Heraclêa, pen. prod. ἡράκλεια, multæ fuere hoc nomine urbes inter quas maxime insignis fuit ea, quæ Ponica cognominata fuit, ad Pontum Euxinum sita, juxta Mariandinos: à qua Dionysius philosophus, Zenonis discipulus Heracleotes à Cicer. Tusc. appellatus est. ¶ Heraclea item magnæ Græciæ civitas, in finibus Italiæ, inter Sirim & Acirim, amnes, non procul à Crotone, aliquando Siris appellata, teste Plin. lib. 3. cap. 11. ¶ Fuit præterea aliud ejusdem nominis oppidum, ultra Caspios montes, non procul ab Oxo amne, qui Margianam, Sogdianamq; irrigat, ab Alexandro Magno primùm conditum: quod deinde everſum Antiochus rebituit, & Achaida appellavit. Interfertur idem Plin. lib. 6. cap. 16. ¶ Est & Heraclea in Caria, apud eundem lib. 5. cap. 29. ¶ Item alia in Sicilia, medio fere spatio sita inter Lilybæum, & Pachinum promontoria: cujus meminit Pomponius Mela lib. 2. in descriptione Siciliæ. ¶ Est & Heraclea Cretæ, apud Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Item alia in Narbonensi Gallia ad ostium Rhodani, apud eundem Plin. lib. 3. cap. 4. ¶ Fuerunt & aliquot alia ejusdem nominis oppida, quæ commemorantur à Stephano.

Heracleôtes, ἡρακλεώτης, Gentile ab Heraclea urbe deductum nomen. Cic. 5. Tusc. quæst.

Heracliácus, a, um, ἡρακλειακός, denominativum, ut Heracleoticus cancer, apud Plin. libro 9. cap. 31. Heracleoticum oppidum, apud eundem lib. 10. cap. 4. Heracleoticum altum Nili, quod alio nomine Naucratis appellatur, apud eundem libro 5. cap. 10. Heracleotica aura quæ & avellana. Vide in dictione VOLANS.

Heraclêdes, æ, ἡρακλείδης, virtus, ἀρετή, in Ægypto.

Heraclêon, onis, ἡρακλέων, Grammaticus Ægyptius, qui scripsit Commentarios in Homerum, & Lyricos quosdam Poetas: præterea alia quædam quæ commemorantur à Suida.

Heraclêopólis. [ἡρακλεόπολις. Germ. Herculs Stadt in Egypten gelegen.] Oppidum olim in insula quadam Nili, longè à Memphi, quod à Plin. lib. 5. cap. 9. Herculis oppidum appellatur. Hinc Heracleopolites præfectura, apud eundem Plinium loco jam citato. ¶ Stephanus duo alia enumerat ejusdem nominis oppida, quorum alterum juxta Pelusium, alterum juxta Canopicum Nili ostia collocat. Et & alia in Ægypto civitas, ex qua fuit Theophanes Physicus.

Heracleópolis. ἡρακλεόπολις. Nomen rerum ubivis. Vocatur & Ægypto, ex qua fuit Theophanes physicus alterum longè à Pelusio terrâ secundum Nilum situm quod Canopicum appellatur.

Heraclides pen. prod. ἡρακλείδης, Insignis Philosophus fuit ex Heraclea Ponti civitate, Platonis & Aristotelis auditor, vir insigni ingenio, sed habitu adeo mollis ac pro Ponico Dompeius diceretur. Autor Laërtius. Reliquum ingenii sui monumenta reliquit non pauca, quæ non extant. Hujus meminit & Cic. 5. Tusc. q. Fuit præterea hoc nomine Lyricus quidã Sophista nõ ignobilis, qui quum aliquandiu Smyrnæ docuisset, Severi principatu se Romam contulit: rerum quo ex tempore dicendi perturbatus nobilitate auditorum, timoneq; excidit. Solus sophistarum ad hanc ætatem in doctrina & labore, naturæ munus invasit contendit. Hic ex Philostrato. ¶ Heraclides alius fuit è Mopso, civitate Cilicia, Grammaticus nobilis, ut scribit Stephanus. ¶ Alius præterea pictor nobilis Macedo, qui navem pictis captivis Persei à Paulo Æmilio Athenas commigrantis, eodem tempore quo & Metrodorus Philosophus & pictor. Plin. lib. 35. cap. 11. ¶ Fuerunt & alii multi Heraclidæ, ingenio & doctrina insignes.

Heraclítus, pen. prod. ἡράκλειτος. Germ. Ein Philosophus von Epheso, der ob seiner Melancholischen sitten genant.] Nomen proprium Philosophi Ephesii, qui, ut tradit Suidas, multum naturæ habuisse præceptorem, tantum autem naturæ & diligentiæ solæ profecit. Quo loco & nomen auctor Xenocratem & Hippasum Pythagoricum volunt. Floruit tempore Darii ultimi. Scripsit poëtice multa: quæ ab Aristotele sæpè pro testimonio citantur. De hoc ita scribit Cic. lib. 5. Tusculan. quæst. Et apud Heraclitum patriarum depulsum principe Ephesiorum Hermodoro. Universos autem Ephesios ferunt mortem meditatos, quòd quum civitate expellerent Hermodorum, ita locutos fuisse: Nemo de nobis unus excellat: sin quis extiterit, alibi & apud alios fiat. Hæc ille. Hunc aiunt, cum hydropicus esset, quæsivisse medicis, ecquam humidi reliquiam ei possent siccando demere, dormientem è radiis diu serenum esse. Suidas. Hic quoties domo egrediebatur, flebat. Unde Democritus ridebat: quod alieni omnia quæ agerentur, digna fletu haberet, incepto videlicet risu. Harum memini Cicero lib. 4. Acad. Cognominatus est σκοτεινός quasi tenebricosus. De hoc libris enim adeo obscuris fuisse, ut ejus volumina philosophi studiosissimi vix intelligant. Hujus dictionis penultima syllaba properans corripitur, quæ sic habetur pro diphthongum. Lucret. hoc. 1. Heraclitoque sint quorum cognomina primo. ¶ Fuerunt alii quinque Heraclitæ primus poëta Lyricus secundus, Halicarnassæus, femina elegantiæ rerum, Lesbius, qui Macedonum regibus historiam quatuor voluminibus.

Heráclius ἡράκλειος, Imperatoris proprium. Phocæ successoris, sub cujus imperio Saracenæ, Mahomethe duce, caput attollere cœperunt.

Heræ, æ, ἡραία, Arcadiæ oppidum, apud Plin. libro quarto, capite 6.

Heræum, vel Heræus mons, ἡραῖον, ἡραῖος ὄρος. Thraciæ oppidum, apud Stephanum. Heræum item Græci vocant templum Junonis: eam ἡραίαν appellant.

Heriæum. Tuscæ oppidum apud Plin. lib. 3. cap. 5.

Herbipolis. Vrbs Franconiæ Episcopalis. Vulgò Wirtzburg.

Herbita, ἕρβιτα Ptolemæo, Siculorum urbs est, à qua Herbitenses populi: quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 8. hodie 5. Nicolaus vocant.

Hercéus, pen. prod. ἡρκεῖος, dictus est Jupiter, quem etiam Hercæum vocarunt, quòd intra cujusque fines domus cujusque colebatur. Græcorum ἕρκος & Latinum, claustrum, quo ornatur. Ovid. in Ibin: Cui sibi Herculeo profuit ara Jovi.

Herculánium ἡρκλάνιον, fit Campaniæ oppidum juxta Pompeios, apud Plin. lib. 3. cap. 5.

Hercúlius ἡρκούλιος, vir Romanus, qui Marianas partes secutus cum Sertorio.

Hercúles. [ἡρακλῆς. German. Ein Sohn Jovis und Alcmenæ, ein dapffer Held, welcher von wegen seiner Tugendt für ein Gott ist gehalten worden.] Jovis & Alcmenæ filius, qui ob fortitudinem & gloriam creditus est inter deos relatus. Cic. 3. de Nat. deor. sex hoc nomine fuisse appellatos commemorat: quorum primus fuit qui certavit cum Apolline de tripode. Alter Nilo natus, Ægyptius, cui apud Phrygas sectas constituisse. Tertius, ex silvis Dactylis, cui sacrificia sint. Quartus Jovi Gens ex Alcmena Latonæ sorore, qui Tyriis ab Phœnice, Agenore, Cadmoque ortus. Quintus, in Indis, qui & Belus dictus. Sextus, Thebanus, ex Alcmena & Jove certis gentibus: cui uberrimas præclare gestas assignat Herodotus scribit, Herculem unum esse ex duodecim dus Ægyptiorum. Græcos q; ab Ægyptiis hoc nomen mutuatos, indidisse filio Amphitryonis. Vide XLIII.

Herculea

Hercules nominat. Verum tamen nomen, qui robore præstiterunt, hoc nomine ab Hercule Alcmenæ filio appellatos fuisse affirmat. Martinus 1. Sacræ cap. 20. affert Herculem, ἔλιον Σολέα. Breve vero, inquit, Herculem Solem esse, vel ex nomine claret. Ἡράκλεια enim quid aliud est nisi ἡρὼς καὶ ἔαρ, ἥρα, & ἀνδρὸς gloria? Quæ porrò alia nisi Solis illuminatio est, cujus recessu profundæ spiritus occultantur tenebræ? Duodecim adhibet labores, quos Hercules creditur confecisse, nihil aliud significans, quàm XII signa Zodiaci, quæ Sol singulis annis conficit. Sed de his vide plura apud Macrobium. Herculem autem Alcmenes filium maximè nobilitavit implacabile Junonis odium, quæ quòd ex pellice natus esset, perdere illi cupiens, novis semper molestiis objecit quæ res expectationē eius maximè fefellit. Ille enim semper victorias referens, immortalē sibi deos peperit, adeò ut illa priùs jubendo, quam hic laborādo defungeretur. Quo factum est, ut acerrimos inierint Hercules, qui variis temporibus Europæ, omnes heroica virtute, rerumq; gestarū magnitudine insignes, tamē nunc uni cesquantum omnium labores tribuantur: quorum quando nisi quam mox mentio occurrit, visum est, celebremnos aliquot simul exire. Primò itaq; quum adhuc in cunabulis jaceret, geminos angues à Junone immissos elisit. II. Thespii filias numero quinquaginta adhuc puer, sed corporis robore præstans, una nocte compressit, susceptosq; quinquaginta filios, quos Thespiadas vocaverunt. III. Iam adultus Lydiam colubris & capitibus pullulantem, face & ferro in Lerna palude oppressit. IIII. Cervam æripedem, aureaq; habētem cornua, in Menalo monte cursu comprehendit, atque interfecit. V. In Nemea sylva juxta Cleonas inusitatæ magnitudinis leonem jugulavit, & detracta pelle pro insigni gestavit. VI. Diomedem Thraciæ regem, qui equos suos hospitum carnibus & sanguine pascebat, devovit victumq; ipsius equis in pabulū dedit. VII. In Stymantho Arcadiæ monte terribilem aprum, & omnia vasta illum locum devastantem, cepit, eumq; vivum ad Eurystheū attulit. VIII. Stymphalides aves sagittis, ut quidā volunt, interfecit, ut alii, fantum abegit, ne postea ullæ ibi visi aut auditi fuerint. IX. Taurum (cui Neptunus furorem immiserat, eò quòd Minos Neptuno sacrificare noluit, optasset ut illum à majestate illius dignum cui quem pulcherrimus taurus ab eode deo fuisset oblatus, ipsum Minos servare voluisset) insulam Cretam ferocem omnia devastantem domuit, eumq; vinctum ad Eurystheum attulit qui postea eum Atticæ regioni immisit, ex qua plurimum damni intulit, donec à Theseo interfectus fuit apud Marathonem, ut canit Ovid. lib. 7. Metamor. X. Achelooum lapidavit, ut supra dictum est. XI. Busiridē Ægypti regem hospites suos mactantem occidit. XII. Antæum gigantem in Libya luctando victum suffocavit. XIIII. Calpen & Abylam montes antea conjunctos, divisit. XIIII. Aureomala in Hesperidum hortis, interempta prius draconis pervigili, qui ea custodiebat, sustulit. XV. Cœlum ipse sollo & succumbente pōderi Atlante, humeris tulit. XVI. Geryonē Hispaniæ regem tricorporem bello superavit, ejusq; armenta abduxit. XVII. Cacum latronem, Vulcani filium, fœdissimum, & flammivomum oppressit. XVIII. Lacinium latronem, extremam Italiæ oram infestantem sustulit; unde Junoni templum constituit, quod Laciniæ appellavit. XIX. Albionē & Bergiona inter ipsius impedientes, haud longè ab ostio Rhodani, à Jove patre lapidum imbre adjutus, devicit. XX. Pyrechmum Euboiæ regem Bœotios bellum inferentem prostravit, eumq; pulsis e cunis aliquot in diversas partes dilacerat. XXI. Centauros domuit. XXII. Augæ fabula repurgavit vide supra. XXIII. Hesionem Laomedontis filiam monstro marino exposītam liberavit, occiso prius cete. Sed quam Laomedon equos præstantissimos in præmium ei polliceretur, denegavit, Hercules indignatus, Troiam evertit & occiso rege, Hesionem Thalamone, qui primus murum cōscenderat, in præda partem concessit. XXIIII. Diripuit insulam Cōo, regemq; Eurypylū cum uxore & liberis trucidavit. Vide supra in dictione Cos. XXV. Amazones debellavit, earumq; reginam Hippolycem cepit, cui balteum abstulit. Eurystheoq; regi tradidit captam verò Amazonem Theseo bellorum socio dedit. XXVI. Ad inferos descendit, & Cerberum ire prohibentem, triplici catena vinctum ad superos traxit. Sunt qui dicant Herculem etiam adjuvasse Theseum in rapienda Proserpina: alii solum Theseū eam eduxisse ad superos. Dirēpq; vulnerasse. XXVII. Alcestim Admeti regis cōjugem ab inferis ad virum reduxit. XXVIII. Ab inferis revertens Lycum Thebarum regem, eò quòd Megaræ conjugi vim voluisset inferre, interemit. XXIX. Aquilam quæ Promēthei in Caucaso reliquias perpetuo renascentes jecur exedebat, sagitta trajecit. XXX. Cygnū Martis filium equestri certamine vicit. XXXI. Occidit Theodomantem, quòd ei cibum denegasset: filiumq; filium Hylam ibi charissimum, secum abduxit. XXXII. Cercopas vicit, dum Omphalæ Lydorū reginæ servitet. XXXIII. Pylum diripuit, ejusq; regē & Neleū cum tota domo, præter Nestorē trucidavit: intuptias unonē Neleo opem ferentem tela trifulco vulneravit. XXXIIII. Eurytū Oechaliæ regem occidit, ipsamq; Oechaliam urbem delevit, & Iolen Eurytī filiam sibi in uxorem denegatam, quamvis tamen parens antea ei despondisset, abstulit, eamq; secum in Euboeam abduxit. Quod ipsum Dejanira conjux resciscitans, maritum sumta Ioles amore ardentem, per Lycham servum vestem illi misit Nessi Centauri sanguine infectam, futurum ea ratione languentem viri amorem excitaret, eumque ab aliis avellum, ad se unam revocaret, quem mox dum Centauri ipsi pestulaterat. Quem itaq; Hercules vestem sacrificaturus induisset, in tantam rabiem versus est, ut conflicta pyra seipsum combusserit. Post mortem verò in deorum numerum relatus est. Habentur & alia res ab eo gestæ apud Diodorum Siculum: quas si quis velit, inde petat. ¶ Hercules cothurnos aptare aiebant, à quibus Horatius, deperorat, dicuntur qui minimis applicant maxima, quæ cum aptari non congruant, videantur: ut si quis rem humilem oratione tragica prosequatur. ¶ Hercules & simia, ἡρακλῆς καὶ πίθηκος. De minimè congruentibus. Simia dolis valet: Hercules viribus antecellit. ¶ Frustra Herculi, ἔπος ἡράκλειον, sudanti calumnias struxerit. Deus deo confuerit, qui de omnia sua negotia gerunt, ut nemo queat aut audeat calumniari. Convenit autem vehementer laudatum, probatumque, autin præpotentem, quem insimulare tutum non sit. ¶ Hercules hospitans, ἡρακλῆς ξενίζων. Dicitur ubi quis deditus in convivio commorari videretur: propterea quòd qui recepissent Herculem hospitio, convivio, his multum temporis erat operendum, donec ille satur esset.

Herculis portus, ἡρακλείου λιμένος. Vulgo, Porto Hercole. Oppidum est in ora Ligustica, cum portu, apud Ptolemæum lib. 3. cap. 1. & apud Plin. libro 3. capite 5. ¶ Ill. & Herculis portus, littore Bruttio, non procul a Metaura duriore cum meo nomine Plin. lib. 3. cap. 5.

Herculeus, a, um, per e corr. quasquam Græci ἡρακλεῖος cum ει diphthongo in pen. efferant. Est autem proprie nomen possessivum, significans id quod ad Herculem pertinet, ut, Clava Herculea. Labor Herculeus. Horat. lib. 1. Carm. Per quod Acheronta Herculeus labor ire est, labor ipsius Herculis. Nonnunquam Herculeos labores, ἡρακλείους πόνους, pro immensis & penè insuperabilibus laboribus accipimus, quibus vires deficerent Herculis: quem admodum usurpavit Catullus sedne, inquit, quæso, jam Herculis labor sit iste Properi. Deinde ubi pervenerit, quod dicunt famosa labore Herculis. Item Herculis labores dicuntur, qui sunt ab eo inventi, ut alius quidem maximas afferat commoditates, exercitium autem suum nihil fere studiosis adducant, præterquam ut sit famæ plurimum invidiæ. ¶ Herculeus pedes, ἡρακλείους πόδας, proverbium hoc pedem habet pro nodo indissolubili. ¶ Herculeus morbus, ἡρακλεῖος νόσος, dicimus quæ comitialem alio nomine vocamus, quòd Hercules morbum hunc aliquando passus credatur.

Hērculē de ἡρακλέους pro fortiter dixit Cic. lib. 8. ad Atticū: Nunc fortem Herculem: Sed Mehercule est legendum.

Herculaneus, nea, neum, Nomen positivum ἡρακλανεύς. Gell. lib. 1. cap. 1. Comprehensa, inquit, mentura Herculanea pedis, secundum debitam nominum omnium inter se competentiam modificatus est Herculaneæ formæ. Plin. lib. 21. cap. 4. Herculaneum unctæ genus odorem fundens. Plin. lib. 21. cap. 15. ¶ Herculanei dicti, ἡρακλανοὶ ἐκλήθησαν, dicebantur molles ac delicati. Athen. lib. 12.

Herculēum, ἡράκλειον, Promontorium est, non longè ab Leucopetra distans. Autor Strabo lib. 6.

Hercynia sylva. [ἡρκυνία Strabo.] Vulgò in nonnullis locis vocatur Schwartzwald: in nonnullis nominis autori sedigni retinetur Hartzwald. Pol. Cyrnæus.] citrompum Herc. Arcan. selvatū longè maximam quam Cæs. lib. 6. Comment. describit. Eratosthenes. Hanc Hercyniæ sylvæ quæ supra demonstrata est, latitudo nove dierum iter expedientibus patet. Non enim alter hanc potest, neq; mensuras itinerū novimus. Oritur ab Helvetiis, & Nemetis & Rauracorū finibus, rectaq; fluminis Danubii regione pertinet ad fines Dacorum, & Anartium. Hic se flectit sinistrorsus diversis à flumine regionibus, multarumq; gentium finibus propter magnitudinem attingit. Neq; quisquam est hujus Germaniæ, qui se aut audisse, aut accessse ad initium ejus silvæ dicat, cum dierum iter XL. processerit, aut quas ex loco oriatur acceperit. Plura de Hercynia sylva vide eodē loco apud Cæsarem.

Hērēbus pen. corr. ἔρεβος. Pol. Nicol. Vn. Pelobak mlwgs.] profunditas inferorum dicitur. Vide in dictione ΑΒΥΣΣΟΣ.

Hērillus, ου, ὁ, Chalcedonius philosophus, Zenonis discipulus fuit, qui quum audisset scientiam laudatam esse ab Aristotele & Theophrasto, summum bonum ea posuit. Meminit ejus Cic. lib. 4. Acad. & 2. de Finibus.

Hermæ, æ, ἡ Ἑρμαί, Promontorium Africæ propriè dictæ, apud Ptolemæum lib. 4 cap. 3.

Hermagĭras, æ, ὁ Ἑρμαγόρας, Carion cognominatus, Rhetor egregius ex Temno Aeolidis civitate. Scripsit artem rhetoricã libris sex, de Cultu oratoris: de Decoro: de Elocutione: de Figuris. Docuit Romæ Augusti temporibus, decrepitus senex. ¶ Fuit item Hermagoras alter Amphipolitanus philosophus, discipulus Persei, qui plures scripsit dialogos. Autor Suidas. Hermagoras philosophus & orator apud Ciceronem de Claris Oratoribus.

Hermăndŭri, sive Hermunduri, Germaniæ populi Cheruscis finitimi, eo in tractu quem hodie *Misniam* vocant. Meminit horum Plin. lib. 4. cap. 14.

Hermaphrŏditus, pen. prod. [ὁ Ἑρμαφρόδιτος. Ger. Ein Sohn Mercurii und Veneris.] Mercurii & Veneris filius: ut ex ipsa illarum vocis compositione apparet. Nam Mercurius ἑρμῆς, Venus ἀφροδίτη à Græcis dicitur. Hic quum errabundus in Cariã ad limpidissimum fontem, quem Salmacis Nympha incolebat, pervenisset, illa subitò eius amore correpta (erat enim adolescens formosissimus) quam neq; blanditiis, neq; precibus ad concubitum flecti posset, dimisso recessu post reprehensum. Is autem Nymphã abscedentem fontem vadus intravit: quod videns Salmacis, subito accurrit, & abiectis vestibus artissimè eum complexa est. Sed quum ne tunc quidem obstinatum exorare posset, à dijs petiit ut duo corpora illorum in unum redigerentur. Cujus precibus exauditis, amborum in unũ corpus coaluerunt, in quo sexus uterque remanebat integer. Quod quum vidisset Hermaphroditus, à fonte petisse dicitur, ut ea fonti natura maneret, ut qui virum intraret, ἀνδρόγυνος id est, utrumq; sexum adeptus, exiret. Hinc omnes Androgyni vocati Hermaphroditi.

Hermeas, ἑρμέας, Ionigenis belli dux fuit, teste Polybio, cujus prima opera ad res maximas utus est Antiochus: à quo tamen postremò ob suspicionem affectati regni, cum uxore & liberis sit occisus.

Hermēni, Populi Moschorum sunt prope Colchos, Peretras.

Hermes, Trismegistus. [ὁ Ἑρμῆς τρισμέγιστος. Ger. Ein hertzlicher Philosophus in Egypten/bald nach dem zeiten Mose.] Philosophus in Aegypto post Mosen claruit, eo tempore, quo Philosophiæ studia in Aegypto cœperũt efflorescere: quum antea tantum circa Astronomiam & Mathematicas disciplinas versarentur, quæ ad exercendum ingenium magis, quàm ad illustrandum animum valent. Scripsit lingua patria dialogum, in Latinum sermonem postea conversum, ubi Asclepius introducitur. Deum omninò unum opinatur, omnium conditorem, eroremq; fatetur parentum, qui superstitiones idolorum invexerunt. De hac pluta apud Suidam & Augustinũ, de Civit. Dei. ¶ Hermes alter item philosophus Aegyptius, auditor Syriani sophistæ, condiscipulus Proclo sub Adriano principe, vir non minore judicio, quàm doctrina præditus. Morieris juravit & immortalem se esse & incorruptibilem animum habere. Hæc Suidas.

Hermēs. [Ἑρμῆς. Ger. Mercurius der Gendgott vnd Dolmetsch der Göttern.] Dicitur à Græcis quem nos *Mercurium* vocamus: ἀπὸ τοῦ ἑρμηνεύειν hoc est, ab interpretatione, quòd nuntius, & interpres deorum habitus sit. Servius in illud Virg. 4. Aeneid. Nũc etiam interpres divũm, Iove missus ab ipso. Hermes, inquit, Mercurius dictus est, ἀπὸ τοῦ ἑρμηνεύειν id est, à sermone. Præstabat enim eloquentia: quem effingebant alas in capite & pedibus habentem, quòd sermo hominum peracta volitet. Vide infrà in dictione MERCVRIVS.

Hermĭŏnē, pen. prod. ἑρμιόνη. Oppidum Peloponnesi maritimum, ad sinum Argolicum situm, non procul à Phliunte, Junonis templo nobile. Virgil. in Cirin: Hinc fossus, hinc dicta cõtrà patet Hermion æ. Versus est Ipondaicus.

Hermiŏnē, pen. corr. [Ἑρμιόνη. Ger. Die Tochter des Königs Menelai von der schönen Helena erzeugt.] Filia Menelai ex Helena, admodum formosa, militante patre apud Trojam, Oresti Agamemnonis filio desponsata fuit: sed nanc Menelaus hujus rei inscius apud Trojam promisit Pyrrho Achillis filio. Qui domum reversus, quum Aegisthus regiam, occiso Agamemnone, occupasset, atque Orestes ad Strophium Phocensium regem Electra sororis auxilio clam ablegatus esset, Hermionẽ reluctantẽ vi rapuit, tradita Andromacha Hectoris conjuge, quæ illi in sortem cesserat, quamq; pro uxore habuerat. Helenus vati, filio Priami. At Orestes posito furore, quo ob interfectam à se matrẽ cruciabatur, ex Taurica regione rediens, Pyrrhum in templo Apollinis Delphici trucidavit, suamq; sponsam recepit. Virg. lib. 3. Aen. qui deinde sequutus Ledæam Hermionem Lacedæmonios; hymenæos, &c.

Hermĭŏnes, populi sunt in finibus Germaniæ. Autor Pomponius lib. 3. Vadianus arbitratur eos esse, quos hodie *Pomeranos* vocant. [Ger. Die Pommern und Mechelburger.]

Hermippŭs, ἑρμίππος, Atheniensis Poeta fuit, antiquæ Comœdiæ scriptor, altero capitis oculo, frater Myrtili comici. Scripsit fabulas XLI. ¶ Fuit item alter Hermippus Berytius, discipulus Philonis Byblii, qui multa composuit sub Adriano principe. Vide Suidam.

Hermŏcrătes, ἑρμοκράτης, Nobilis sophista tempore Severi principis: à quo coactus, filiam Antipatri magistri epistolarum, infensi forma puellam, duxit uxorem, quam postea sæpe odiavit.

Hermĭas, ἑρμίας, Eunuchus, trapezitæ cujusdã famulus, Athenas profectus, Platonẽ, Aristotelemq; audivit & domũ reversus cum domino suo Atarneates & Assenios aggressus, subegit, & illos simul cum domino imperavit. Ex Suida.

Hermĭnĭus, [Ger. Ein Hauptman der Teutschen/ so Varum mit fampt dreyen Legionẽ vom Keyser Augusto vber Rein einen Zug gethan/ gar erschlagen haben.] Germanorum dux fuit, qui Varum Augusti legatum cum tribus legionibus ad internecionem cecidit: cujus cladis meminerũt Suetonius in Augusto, & Tacitus de rebus Germanicis. ¶ Fuit etiam hoc nomine Romanus quidã fortissimus, unus ex iis, qui unã cũ Cocle Horatio in ponte Sublicio restiterũt, donec à tergo solveretur. Liv. lib. 1. ab Urbe condita. ¶ Est præterea nobilis cujusdam Hermsciminum, apud Virg. 11. Aeneid. ingentem corpore & armis Dejecit Herminium.

Hermŏdōrus, pen. prod. ἑρμόδωρος, Fuit philosophus Ephesius, quem in Italia exulantem, Pomponius Iureconsultus scribit autorem fuisse Decemviris ferendarum legum XII. tabul. Plin. lib. 34. cap. 5. dicit hunc fuisse interpretem legum Decemviralium: cui ob id statuã publicè dicatã. Cicer. 5. Tusc. quæst. Est illud dictum apud Heraclyteum Physicum, de principe Ephesiorum Hermodoro. Volvisse aiunt Ephesios mortem sibi mandare, quòd quum civitate expellerent Hermodorum, ita loquuti sunt: Nemo de nobis unus excellat: si quis extiterit, alio in loco, & apud alios sit. Radetere refert & Strabo lib. 14. ¶ Fuit & alter Hermodorus Siculus, auditor Platonis: cui victo datũ sit quæstus philosophiã habuisse, dictare quæ sub præceptore audierat colligendo, ac deinde in Sicilia venditando. ¶ Hinc locus factus proverbio: Verhaimpottat Hermodorus, λέγων τὰ ἑρμοδώρου καὶ τοῦ ἑρμοδώρου. In eum dicebatur, qui præter verba nihil afferret. Aut in eos qui verba vendũt pecunia: quod in poetas, advocatos, fumi venditores, atq; id genus homines rectè dici poterit.

Hermŏdōtus, ἑρμόδοτος, Poëtæ nomen, cujus aliquoties meminit Plutarchus.

Hermŏgĕnes, pen. corr. ἑρμογένης, Tarsensis Sophista fuit, in puericia tãto dissertandi acumine, ut natus annos nõ amplius XV, tum sui nominis M. Antonium principem ad auditorium excivcrit, ab eoq; non pœnienda tulerit munera. Accedente verò ætate, tanta illi oborta est stupiditas, ut omnibus ejus indubio. Nam Cranius ac nomen ejus alludens dicebat, cum à patre degenerare, quòd quũ Hermogenes esset: hoc est, Mercurio genitus, nulla tamen paternæ eloquentiæ haberet micam. Antiochus autem Sophista cavillatur, cum in puericia fuisset senex, in senectute puerum.

Hermōlaus, ἑρμόλαος, Byzantinus Grammaticus fuit, qui in librum Stephani de Urbibus ad Iustinianum Cæsarem scripsit epitomen. Suidas. ¶ Memoratur & ante hunc alius, qui contra Alexandrum conjuravit. ¶ Alius item apud Plin. lib. 36. cap. 5. statuarius, inter eos qui ædes principum lignis nobilibus ornarunt.

Hermōn, nomen Hebraicum, quod interpretatur lignum exaltatum, mons longè disjunctus ab Ierusalem trans Iordanem. Hermon ἑρμών, etiam dicitur pilcatorium in Peloponneso.

Hermonĭlla, ἑρμωνίλλα, Insula parva in Cimmerio Bosphoro, urbem habẽs nomen Colonicam. Steph. ἑρμώνασσα vocat. Strabo Hermonassæ vicum: Menippus regiunculam: Trapezuntius, Hecatæus & Theopompus civitatẽ esse dicũt. Steph. Adjacet Tauricæ. Plin. lib. 6. cap. 6.

Hermontĭcis, ἑρμωνθίς, Vrbs Aegypti. Steph. ubi Iupiter, Apollo & Isis colantur.

Hermŏpŏlis, ἑρμοῦ πόλις Stephano. Latinè Mercurii civitatem sonat, urbs est Aegypti in præfectura Sebennitica, ubi Pan colitur & hircus. Autor Strabo, lib. 17. vide Volaterr. lib. 12. Herodianus duas esse tradit, magnam & parvam, & tertiam in Aegypto, & quartam, καὶ τρισμέγιστον, & quintam in fluvio, & sextam in Co insula, septimam in Arcadia. Steph.

Hermŏs, ἑρμῶν, vicus in Tribu Acamantidæ. Steph.

Hermŏtўmbĭi, ἑρμοτύμβιοι, pars bellicosorum in Aepto, dicuntur & Labarei. Steph.

Hermupedion, ἑρμοῦ πέδιον, Locus apud Cumam. Steph.

Hermus, ἑρμος, Fluvius Minoris Asiæ, aureas arenas trahens. Oritur juxta Dorylaum Phrygiæ civitatem: ac tacto Paitolo, Smyrnæ campos irrigat, tandemq; in Phocaicum sinum illabitur.

bitat. Vide Plin. lib. 6. cap. 29. & Strab. lib. 13. Virgil. 2. Georg. Nec pul herr ranges, atq; aurifer Hermus.

Hernici *ἔθνος*, Populi in Campania saxa incolentes: unde & nomen acceperunt. Nam hernias Sabini saxa vocant. Hos tamen Hernicos appellatos voluit Macrobius ab Herno quodam Pelasgi ipsorum duce. Horum metropolis est Anagnia. Virg. 7. Aeneid. - & rotecta cavis Hernica saxa colunt, quos dives Anagnia pascit.

Herodes, [*Ἡρώδης*. Ger. Ein König von den Alten/ der die Juden verfolget.] Antipatri filius, anno decimo Augusti rex Judæorum à Romanis declaratus est, regnavitq; annis xxxvii. Hic vir ferinus Samariam olim in cineres redactam à fundamentis erexit, eamq; in honorem Augusti *σεβαστὴν*, hoc est, Augustam appellavit. Crudelissimus fuit fuit, quippe qui multos injuste occiderit. Nam omnes legis interpretes, & parvulos Bethlehemitas gladio interemit. ¶ Fuit Herodes Antipas eodem nomine, de quo refert Lucas in Actis Apostolorum, quem ad populum contionem habentem, acclamante contumax: Vocem Dei esse illam, non hominis: ab irato Deo, cujus honores sibi vendicabat, percussus, scatentibus toto corpore vermibus, miserando genere lethi periisse. ¶ Fuit alius Herodes Antipas, hujus filius, praefectus Galilææ, post Archelaum, qui impiissimus etiam fuit. Nam in cives sicarios, in nobiles latrones, in socios populatores habitus est, uxorem Philippi fratris duxit, Joannem Baptistam occidit, & Dominum nostrum Jesum Pilato remisit tandem Lugdunum à Caio Caesare relegatus, ibi vitam finivit. ¶ Quartus Herodes dictus Agrippa, Aristobuli filius, qui Jacobum occidit. ¶ Alius Herodes, fuit Atticus, qui Graeca oratione (inquit Gellius) fere cunctos gravitate, atque copia, elegantiaq; vocum longe praestitit. Is Athenis natus, nobilitate generis, potentia simul & sophistica facultate clarus, genus ex Aeacidarum sanguine ducebat, patre Attico, qui civitatium initium ex hac familia prope commune reperta fuit. Hujus Herodis vitam vide apud Philostratum.

Herodianus, *ὁ Ἡρωδιανός*, Alexandrinus grammaticus, Apollonii etiam grammatici filius & discipulus, floruit sub Marco Antonino imperatore. Scripsit de arte grammatica: praeterea Caesarem historiam à Commodo Marci filio usque ad Gordianum, cujus Gordiani nepotem, qui Maximino successit. Autor Suidas.

Herodotus, pen. corr. [*Ἡρόδοτος*. Ger. Ein Griechischer Historienschreiber.] Historiographus Graecus, quem Cicero lib. 2. de Legibus patrem historiae appellat. Hunc Halicarnassaeum fuisse autor est Suidas, claruq; apud suos genere ortum. Floruit tempore Cyri Persarum regis tyranni omnibus infensissimus. Quare, quod patriam à Lygdamo Tyranno quondam videret occupatam, discessit in Samum: eoque extincto, quum ad suos rediisset, invidiae obnoxius factus, sponte Thurium Achaeorum coloniam in exilium profectus est, ubi etiam mortuus esse dicitur, & sepultus. Scripsit historiarum libros novem, quorum singulos singularum Musarum nomine inscripsit.

Herodotus, *Ἡρόδοτος*, Athenaeus orator, scripsit commentarios in Herodotum Xenophontem & Thucydidem. Autor Suidas.

Herophila *ἡ Ἡροφίλη*, Proprium nomen fuit Sibyllae Erethriae, quae Tarquinii Superbi tempore Romam venit, secumque libros attulit: heroico carmine conscriptos: quorum nomine quum magnam pecuniae summam à rege petisset, nec obtinuisset, duos exussit: unumq; qui reliquus erat, nomine tantundem obtinuit, quantum paulo ante pro tribus popposcerat. Autor Suidas.

Herostratus, pen. corr. [*Ἡρόστρατος*. Ger. Ein Oder Schandthäter/ der den wunderbarlichen Tempel der Göttin Dianae zu Ephesi angezündet hat/ und damit ein ewiges Gedächtnus seiner Boßheit gestiftet.] Ephesius homo ignavus fuit, & sceleris ausus qui celeberrimum illud Dianae Ephesiae templum suis manibus incendit, ut ea re nominis immortalitatem sibi compararet. Ephesii autem ne sperarum ex scelere fructum consequeretur, severissimis edictis caverunt, nequis eum unquam nominaret: non tamen efficere potuerunt, ut nomen illius ad nos non perveniret: ut tubet Strabo libro 14.

Hersilia, *ἡ Ἑρσιλία*, Nomen uxoris Romuli, quam Ovid. 14. Metamor. fabulatur, post mariti apotheosin, & ipsam deam factam, communia cum Quirino templa habere, mutatoq; nomine cum illo eam esse Oram.

Helicon, *ὁ Ἑλικών*, Mons qui Pannoniā & Mediam dirimit, in quo fecit Mnopem repetunt apud, Aristoteles ab initio mirabilium naturalium. Alibi tamen lib. 6. historiae Mesappus legitur montis illius nomen.

Helias, *ὁ Ἠλίας*, nomen propheta proprium, qui nobili genere ortus in Israelem prophetavit, sibi ruditerato in sermone habens, qui nō tam propheta, quam Evangelista fuit. Universa enim Christi, ecclesiaeq; mysteria ad liquidum prosequutus est, ut non putes eum de futuro, sed de praeterito historiam texere. Tandem Iab Manasse regefectus in duas partes occubuit. Vide Hesychium.

Hesiodus, pen. corr. *Ἡσίοδος*, Poeta vetus, ex Ascra vico Boeotiae unde & Ascraeus dictus est, Homero (ut creditur) coaetaneus. Hic primus de agricultura versibus scripsit, quae Virgilius imitatus est. De morte ejus scribit Plutarchus in convivio septem Sapientum, apud Nemeum Locrici occisum fuisse à Locrensibus quibusdā adulescentibus, cum quorū sorore clam rem habebat: hospes quidam Milesius, quo Hesiodus familiarissimè utebantur. Suspicatiq; fratres puellae, Hesiodum ab initio relationis conscii fuisse, dispositis insidiis eum interfecerunt, & in mare abjecerunt. Corpus autem à delphinis protinus acceptum, ad Rhium Molycriam est advectum. ¶ Hesiodus senectus, *γεραιὸς*. Longaeva, vivaxq; fic appellabatur. Ferunt enim de Hesiodi longaevitate Pindari epigramma hujusmodi: *χαῖρε τὸ πρῶτον ἔπος, ἐς δεύτερον αὖτις ἀείσω. Ἡσίοδ' ἀμφοτέρων ἀντιβολῶ σε χάριν.* Hesiode salve primo, iterum ad te canturus. Hesiode utriusque gratiam precor.

Hesiodius, *ὁ Ἡσιόδειος*, Quicquid Heliadi est. Cic. in Brutum. Illud Hesiodium laudatum à doctis, quòd, &c.

Hesione, *Ἡσιόνη*, Laomedontis regis Trojae filia, & Priami soror, quam Hercules Pelitis meritò periculo liberatam, uxorem dedit Telamoni.

Hesperiae, *Ἑσπερίαι*, duae sunt, una quae Hispania dicitur, altera Italia. Quae de re diversi autores. Hesperiā Italiam dixerunt, Virgil. 1. Aeneid. Est locus, Hesperiam Graii cognomine dicunt. Aut ab Italiae extremam, vel ultimā, & Egnificat Hispaniam, quae in Occidentis est fine. Horatius lib. 1. Carm. Qui mare Hesperium sorbere abrupta. & haec ab Hespero Occidentali stella dicta est. Italia verò ab Hespero Atlantis fratre, qui à germano patrio, Italiā tenuit, & ex nomen vel suum, vel hujus patriae regionis imposuit. Macrobius tamen voluit Hesperiam à Tiberi esse Italiam, quod Occasui subjecta sit.

Hesperides, pen. corr. [*Ἑσπερίδες*. Ger. Des Atlantis Töchter/ Hüterinnen/ welche Gärten gehabt haben/ in denen Bäum gewesen sind/ so guldene Aepffel getragen haben.] Appellatae tunc Hesperi filiae Atlantidum, Aegle, Arethusa, & Hesperethusa, quas Poetae fabulantur habuisse pomos aureos in monte auritifero prope oras, ubi erat draco custos pervigil, mala aurea vigilanter observans, quem interfecit Hercules, pomaq; aurea retulit ad victricem Eurystheum. Plinius & Solinus interpretantur fuisse ibi arbusculas meras, flavescentes, ut draconis, quod hortos Hesperidum amplectebatur, ubi praeter olea rum, aliud nihil ex celebri illo auritifero nomine extare prodiderunt. Varro per mala aurea, oves suas flavescentes, quas Hercules ex Africa in Graeciam exportaverit: nā mēla apud Graecos Egnificat ovē & pomū. Hinc Meliorae, *μελιόραι*, dictae vestes ex pellibus ovium confectae. Alii tractat Diodorus lib. 5. Bibliothecae, quem videre potes. ¶ Hesperidum mala largiri, *μῆλα τὰς Ἑσπερίδας διδόναι*, dicuntur, qui quoquo modo liberaliq; largiuntur.

Hesperium, *τὸ Ἑσπέριον*, Promontorium in Africa est, navigatione decem dierum ab Oriente distans à monte, quem *ἀπὸ τοῦ ἑσπέρου* vocant Graeci. Vide Plin. lib. 5. cap. 1.

Hesperus, pen. corr. [*Ἕσπερος*. Ger. Der Bruder der Königs Atlantis.] Atlantis frater, unde Hesperia. Scribit Diodorus hunc Hesperum contendisse cacumen montis Atlantis, ad cursus astrorum observandos, & non quam deinde comparasse: cui vulgus honores divinos exhibuit, à nomineq; Junonis Eunū ejus nomine appellavit. Virg. Aegl. 7. Ite domum saturae, venit Hesperus, ite capellae. Haec est à Sereno stella, & Vesper dicitur, & Vespertugo, & Lucifer. & Venus: de quibus suo loco. [Polyxena gnapta. Virg. Ἐλαφηβολιῶνος Arg. *Thargelione, hoc est, Martio, aut Aprili.*] Hujus meminit Cic. lib. 2. de Nat. deor. Infima est, inquit, quinq; errantium, terraq; proxima Stella Veneris, quae *φωσφόρος*, Latinè Lucifer dicitur, quum antegreditur solem: quum subsequitur autem, Hesperus.

Hesseni, Populi Palaestinae, fine ulla foemina viventes, & omni Venere abstinentes. Autor Plin. lib. 5. cap. 17. Apud hos capitale erat columbae interficere. Quare tam securi fetae traduntur, ut etiam adagium sonum quaq; advenarum advolantes, sibi rostro velut exoculerentur. Ad hoc alludit Tibullus lib. 1. Eleg. Quid referam, ut volitet crebras intacta per urbes Alba Palaestinus sancta columba vias?

Hestiaea, *ἡ Ἑστιαία*, Euboeae oppidum, quod Plinius ab uvarū copia *πολυσταφυλὸν* cognominat. ¶ Est & ejusdem nominis oppidum in Acarnania, teste Stephano. ¶ Pars item quaedam Thessaliae à Strabone lib. 13. Hestiaea appellatur.

Hesychius, *ὁ Ἡσύχιος*, Milesius historicus aetate Anastasii principis. Scripsit historiarum libros sex de Romanorū, aliarumq; gentium principibus item Dictionarium, quo in rebus fatetur Suidas.

Hetruria [Ger. Ein herrliche Landtschafft in Italien/ heißt jetzt Toscana.] Regio est Italiae ad primam usq; Tiberis ripam protensa, Macra fluvio à Liguria discreta. *Ἑτρουρία* Stephan. cujus hodie praecipua metropolis est Florentia. Dicta est autem Hetruria, quasi *ἠερόεσσα*, *ἀπὸ τῆς ἠέρος*,

ἐξ ἐκ εὐ quòd extendebatur ad alteram ripam Tyberis: qui est terminus inter Latium & Hetruriam. Alii dictam Hetruriā autumant ab eadem regionis oppido Atria, quam Diomedes condidit, & Acthiam primò nominatam scribit Stephan. Vel ἀπὸ τοῦ ἐθίζειν ἑαυτὸν, propter augurionum peritiam, quā de cœlo servantes excerent æthera Pallas. Claruit olim maximè aruspicina, quam Tages ex hac regione oriundus primus invenerat.

Hetrusci, Regionis ejus incolæ, *nisi leg.* Martialis: Quantum solvit a fortunæ cacentis Hetrusco.

Hexagon, teste Plinio, libro 8. cap. 3. Legatus Oblogenum, qui popinā fecit in Cypro, Consulibus Romæ in dolium serpentium conjectus, experimenti causa, circa mulcentibus linguis miraculum præbuit.

H ante I.

Hiarbās, ἱάρβας, Jovis filius, ex Garamantide nympha, & Getulorum rege, qui quum ab Elisa, quam in matrimonium petierat, repulsam tulisset, ita commotus, nascentem adhuc Carthaginī bellum intulit. Cujus belli metu quum illa à civibus suis cogeretur Hiarbæ nubere, impetrata mora, ut Sichæi prioris manes placaret, se ipsam in pyram, quam tanquam sacrificaturā, exstruxerat, conjecit, malluitq; se cōburere, quàm secundas nuptias experiri. Dō Africæ tyrannis sine stipatione.

Hiĕrā. [ἱερὰ. Vulgo Insula Sacra. Ger. Ein Insul gheheiſchen Stratien und Imperatam / in Serro Vulcanus sein Schmidten gehabet hat.] Insula inter Siciliam, & Liparam, Vulcano sacra, una ex Aeolis. Iohannes Vetustas Vulcani officina fuisse credidit, quòd noctē eructet vetustas vulcanos ignium plurimorum, interdiu famam copiosissimā emittens, ut Vide Thucydid. lib. 3. ¶ Fuit & via sic dicta in agro Attico, quòd eā irent sacerdotes ad Eleusinam Cererem. ¶ Hoc nomine etiam appellata est uxor Telephi regis Mysorum, quæ à Nereo interfecta dicitur, quum marito ferret opem, nuda ab Achille vulnerata fuerat. Eaq; fabulæ tradunt tantæ fuit pulchritudinis, ut etiam Helenam superaret.

Hiĕraea ἱέραια, exigua regio Libyæ in Cyrene, Steph.

Hieracome, Vide HIEROCOMITAE.

Hiĕrāmi, ἱεράμη, in mari Cretico est, & alia Aegypti, Steph.

Hieraphe, ἱεράφη, Insula Libyæ, Strab.

Hierapyrna, ἱερὰ πύρνα, Vrbs Cretæ, quæ prius Cyba, deinde Prinias nominabatur, postea Camyros, postremò Hiera Pyrna, inde Hierapytnius.

Hiĕrāpŏlis, pen. corr. ἱεράπολις, Civitas Asiæ, contra Laodiceam, ubi aquæ calidæ fetarum ebullebant, quæ in cophinum adhuc dum factile durabantur. ¶ Est præterea Hierapolis alia miraculis insignis. Præcipuè verò admiratione dignum videri potest, quod de Platonio refert Strabo lib. 13. ut colubris Hierapolitanorum fabrico, pereā esse remedium magnitudine, tum pestilentes exhalantē nebulas, ut omnia animalia serpentia ingressa protinùs exstinguat, quā tamen vicinus aër sit innoxius. Strabo ipse aliquando passeres intra septū hoc immisisse testatur, qui statim mortui cōciderunt. Autor est præterea idem Strabo, circa Hierapolim aquā esse adeò ingēdis lapidis idoneā, ut extracti dentis, cujus ex purpura tingebantur. ¶ Dicta est aūc Hierapolis, teste Stephano, à multitudine sacrorū, five templorum, quæ Græci ἱερὰ vocant. Hujus oppidi incolæ, Hierapolitæ, ἱεραπολῖται, dicuntur. ¶ Secunda est Cretæ tertia Syriæ quarta Cariæ.

Hiĕri, Populi sunt ultra Sauromatas, calvi & simi à nativitate omnes, & promiscuè barbā habentes. Qui ideò ἱερεῖοι id est, tauri dicuntur, quia nihil injuriæ agunt, nec bella norunt.

Hiĕrĭcūs, untis, [ἱεριχοῦς. Ger. Hiericho / ein Stat in Jüdischem Landt.] Oppidum Judææ, inter Hierosolyma & Iordanem fuit, palmeti circunquaq; consitum & fontibus irriguum. Vide Plin. lib. 5. cap. 14.

Hiĕron, ἱέρων, Syracusanorum quondam tyrannus, qui manſuetudine & lenitate, itemq; corporis pulchritudine, & viribus adeò præstitit, ut omnibus pene mirabilis ellet. Vide de Iustinum lib. 23. ¶ Hiero alter Festeus cognomento, Athenensis, familiaris Niciæ ducis Athenienſis, unàq; cum eo disciplinis eruditus: poēmata nōnulla conscripsit, quæ Plutarchus in Nicia ad ætatem suam pervenisse testatur.

Hiĕrŏcomĭtæ, ἱεροκωμῖται. Populi ab Hieracome civitate Cariæ. Autor Polybius.

Hiĕrōnўmus. [ἱερώνυμος. Ger. Ein Nam vnd ſtendiger Lehrer der Kirchen von Stridon büttig. Pol. Gremus. Vng. Cremer.] Propriam nomen doctoris Ecclesiastici, cujus opera in pretio habentur. Latinè facto nomen interpretari possumus, qualis ἱερὸς ἀνὴρ, o parvis in sacra commutato. ¶ Fuit & hoc nomine philosophus ex Rhodo insula, qui finem summi boni posuit in indolentia, quæ Græcè dicitur ἀοδυνησία. ¶ Alius præterea fuit hoc nomine Siciliæ Tyrannus, Hieronis filius, qui patri admodū puer successit. Quapropter pater ejus metuēs, relictis tutoribus XV I, mandavit moriēs, ut idem erga popul. Roman. annos quinquaginta ab se cultā, inviolatam servaret. Hic postea abjecta tutela, contempta patris disciplina ac moderatione, luxuriosius & arrogantius agendo à Romanis defecit, Annibaliq; adhæsit. Quōq; tuto sibi nō mis in civitas fefa haberet, ab ipsorum interfectus est, Autor Liv. lib. 24. ¶ Hieronymus bibliotecæ Rhodiæ familiaris Demetrii Pulcreatis, relictusq; ab eo præfectus in regione Boeotiæ, scripsit res ab illo gestas, ut scribit Plutarchus in Demetrio.

Hieras colpos id est, sacer sinus, prope Aradum civitatem est, Steph.

Hiĕrŏsŏlўmă. [ירושלים *jeruschalaim, ἱερουσαλήμ.* Ger. Jerusalem zu Grich Gottes Stat in Jüdischem Landte. Vng. *Jeruſalem.*] Hierosolymæ, & Hierosolyma. Hierosolymorum, & Hierosolymæ, Hierosolymarum, numero plurali urbs Iudææ, totius Orientis clarissima, quæ & Hierusalem vocabatur. Cicero Flacco: Quū autem Iudæorū nomine ex Italia Hierosolymam exportari soleret, hic Cn. Pōpeius captis Hierosolymis victor ex illo fano nihil attigit. Sueton. Neroni: Spoponderūt tamen quidē destinato ei gubernationem Orientis & regnū Hierosolymorū. Hierosolyma (ut scribit Hegesippus) quæ primò Salyma dicebatur, postquam rex Chananæus, cognomento Iustus, qui fuit conditor Solymorū, templum ei ædificavit, quod Græci regis templum vocant. Euseb. lib. 9. Evang. præpar. Hierosolyma appellari ait, quasi hieron Solomonis: hoc est, ædē Salomonis, à templo quod Solomon Hierosolymis pulcherrimum, magnificentissimumq; construxit.

Hiĕrŏsŏlўmĭtă, pen. prod. [ירושלמי *jeruschalaimi, ἱεροσολυμίτης.*] & Hierosolymitanus.

Hiĕrŏsŏlўmĭtēs, dictus est Cn. Pompeius ab Hierosolymis expugnatis. Cic. lib. 2. ad Attic. Si verò quæ de me pulla sunt, ea non servavit, in cœlo sum, ut sciat hoc nostrī Hierosolymarius traductor ad plebem, quam bonam meis purissimis orationibus gratiam retulerit.

Hiĕrŭthĕlis, ἱερύθελις, nomen viri proprium, & interpretatur, sacer deus.

Hilarius, ἱλάριος, Phrygius quidā vates, sub Iovinniano principe, literarū quidem imperitus, cæterum tanta divinandi peritia præditus, ut Deus cum illo futurorum cognitionē communicasse videretur. ¶ Fuit præterea eodem nomine Senator quidam Antiochenus, de quo vide multa apud Suidam. ¶ Est præterea Hilarius nomen proprium doctoris Ecclesiastici, cujus etiam multa extant opera.

Himantŏpŏdes, pen. corr. ἱμαντόποδες, Populi in Aethiopia longipedes, quibus perpetuo ingredi natura est: hoc est, ut Solinus interpretatur, lexia crurū nexibus ingredi. ἱμὰς enim Græci lorum dicunt. Plin. libro 5. cap. 8. ¶ Est etiā himantopus avis ardeæ magnitudine, de qua Plin. lib. 5. cap. 8.

Himĕllă, Fluvius est Sabinorum, de quo Virgil. lib. 7. Aen. qui fluunt Himellæ, & Tyberim Fabarimq; bibunt, &c.

Himĕrā, ἱμέρα, Fluvius Siciliæ, in cujus partes dividitur, & in altera dulcem saporem, in altera salsum retinet. Est etiam ejus nominis ejusdem insulæ. Silius lib. 4: Arnavēque suos, qua mergitur Himera Ponto. Vide Plin. lib. 3. cap. 8.

Hippārchus, ἵππαρχος. Ger. Ein Astrologus. Pol. Astrologi. Vng. Lauſs Gadnagy.] Magister equitū. Quo nomine dictus est quidā celebris Astrologus, quitur Columella autor est futurū asserui, ut aliquando cardines mundi locum moverentur. Scripsit de Arati Phænomenis, de stellis fixis, de lunæ motu contra Platonem. ¶ Primus instrumenta mathematica invenit, unde hæc sensibus deprehendi possent, Plinio maximè laudatus. ¶ Hipparchus item alius fuit Poēta Comicus, cujus fabula quædā ἐλεγχόμενος: id est, de nuptiis inscribitur. Suidas. ¶ Alius propinquus Aristotelis. Alius Tyriæ tyrannus. ¶ Fuit etiā hoc nomine filius Pisistrati, qui ob libidinē in Harmodiū, Aristogitonis conjurationē in se concitavit. Hic ut tyrannicis invidiā ingenti æ opinione leniret, eruditos præcipuo in honore habuit. Autor est Aelianus de Varia hist. Idem Academiā muro sepsit, atq; hujus rei nomine, magnā pecuniæ vim ab Atheniēsibus exegit. Vide Hipparchi mensa, ἵππαρχου τράπεζα, dicebatur res quæpiā, quæ magnis cōstaret expēsis. Autor Suid.

Hipparis, ἵππαρις, Fluvius in Camarina, cujus aquarum pars dulcis est, pars salsa. Interpres Pindari.

Hippasus, ἵππασος, Philosophus Metapontinus fuit, auditor Pythagoræ, qui mundi mutationis certum tempus præfinitum esse ajebat. Vide Laertium.

Hippē, ἵππη, Chironis Centauri filia fuit, quæ quum in monte Pelio se venando exercet, gravida facta est: & ob id patris indignationem timens, deorum misericordiā in equam conversa est & in cœlum translata. Nōnulli vatem fuisse fabulantur: sed quia deorum consilia hominibus patefeciſſet, in equā esse conversam.

Hippĭdās, [ἱππίας. Ger. Ein Gelerter Philosophus: der sich understuhnd ihm vorzunemen zu schreiben sine vorbotzen.] Philosophus Eleus fuit, teste Cicer. lib. 3. de Orat. qui accidente pœ tota Græcia gloriatus est, nihil esse ulla in arte rerum omnium,

nium, quod ipse nesciret: nec solùm has artes, quibus liberales doctrinæ atq; ingenuæ continerentur, Geometriam, Musicam, Literarum cognitionem, & Poëtarum, atq; illas quæ de naturis rerum, quæ de hominum moribus, quæ de rebus publicis dicerentur: sed & annulum quem haberet, pallium quo amictus, soccos quibus indutus esset, se suâ manu confecisse. ¶ Fuit item Hippias, Pisistrati filius, de quo Cic. ad Attic. lib. 6. scribit: Nefarius (inquit) Hippias, Pisistrati filius qui in Marathonia pugna cecidit, arma contra patriam ferens, &c.

Hippion Argos. ἄργος ἵππιον. Oppidũ fuit à Diomede conditum, postea Argyrippa, ἀργυρίππη Stephano, & Arpi appellatum. Meminit Plin. lib. 3. cap. 11.

Hippo, ὁ Straboni, Oppidum Locrorũ in Brutiis, quod postea Romani Brutiis ereptum, Vibonem Valentiam appellarunt, teste Strab. libro 6. & Plin. lib. 3. cap. 5. ¶ Sunt præterea duæ hoc nomine urbes in Africa, quarum alteram Vticæ proximiorem, Hipponem regium: alteram à littore remotiorem, quod in palustri loco sita sit, Diarrhytum: hoc est, dilutum vocant, interprete Plinio, lib. 5. cap. 4. Est autem hoc nomen modò masculini generis, modò fœminini: unde Hipponem dilutum legimus apud Plin. lib. 5. cap. 4. & utranq; Hipponem apud eundem lib. 6. cap. 34. Autor est Solinus, utriusq; horum oppidorum à Græcis equitibus conditum fuisse, atq; inde nomen accepisse. ¶ Est & Hippo, ἵππω, puellæ Bœotiæ nomen apud Plutarchum in Pelopida.

Hippobŏtŏn, ἱππόβοτον. Pratum quoddam amplissimum est sub Calpis montis in quo regium armentum, quinquaginta millium equorum pascitur: unde & nomen accepit. Autor Strab. lib. 11.

Hippocentauri. [ἱππόκενταυροι. Ger. Wunderbare Völcker in Thessalien, so nemlich auß Menschen Kindern auß Rossen sind.] Monstrosum hominum genus in Thessalia juxta Pelion montem, anteriore parte (ut Poëtæ fabulantur) hominũ, posteriore equorum effigiem referentium. Cui fabulæ occasionem ministrasse videtur, quòd primi equos domare cœperant, iisq; ita aptè insidere, ut homines una cum equis unum in corpus coaluisse viderentur. Idem antea Centauri dicebantur, κεντεῖν ταύρους ἅμα ἵπποις, hoc est, quòd tauros stimulis agitarent. Verùm quum idem postea ex equis exsisterent, iisque insidentes stimulis tauros prælo agerent, Hippocentauri dici cœperant: qui cùm ad Pencum amnem aquatum venissent, conspecti ab ulteriore ripæ accolis, pro monstris hauriri sunt, præsertim quum inclinata potandi gratia equorum capita nõ conspicerentur. Hinc factus est locus fabulæ, Hippocentauros monstrosam Centaurorum fabulam fuisse, quæ dimidia sui parte hominem, reliqua equum referret, quam tamen certum est nunquam exstitisse. Quod & Cicero affirmat secundo de Natura deorum: Quis (inquit) Centaurum fuisse, aut Chimæram putet? quæve anus tam excors inveniri potest, quæ illa quæ quondam credebantur apud inferos portenta, extimescat? Hæc Cicero. Conflat tamen monstrosos hujusmodi partus aliquanda editos fuisse, non sine gravi alicujus mali imminentis præsagio. Nam & Claudius Cæsar memoriæ prodidit, referente Plinio, Hippocentaurum in Thessalia natum eodem die periisse: & Plinius ipse testatur, se eiusdem Claudii principatu Hippocentaurum vidisse in melle ex Ægypto allatum.

Hippocŏmītæ, ἱπποκομῖται. Incolæ vici cujusdã in Lycia, cui Hippocome, ἱπποκόμη, nomen est ab equo viatoris cujusdam ibi extincto. Ex Stephano.

Hippocrātes, pen. corr. [ἱπποκράτης. Ger. Ein Hochberumbter Artzet aus der Insul Coo buttig.] Nomen medici excellentissimi patria Coi, cui tanta fuit artis peritia, ut vulgò crederetur Æsculapio prognatus. Extat apud Valerium Artaxerxis Persarum regis honorificentissima de eo epistola, in hæc verba: Rex regum magnus Artaxerxes, Hystani Hellespontiæ Præfecto salutem. Hippocratis medici, Æsculapio prognati, ad me artis fama pervenit. Da igitur operam ut animum illi tribuas, quantum cupit, aliaq; item quorum indiget, & eum ad me mitte. Erit enim par honore summis in Perside viris, &c. Hic de re venerea eam habebat existimationẽ, ut coitum speciem esse putaret morbi comitialis. Exstant adhuc ea de re ejus verba apud Gell. lib. 19. cap. 2: ἀφροδίσια ἐστὶ παντὶ ἐπιληψίᾳ ἐπιπλήξια. Ejus libri, tanquam divino emanaverint ore, ubiq; celebrantur: in primo enim jusjurandum continetur: in secundo Prognostica: tertia Aphorismi: quarto illa admirabilis compositio, LX. literis omnem fere artem medicinæ complectens. Excessit è vita annos natus CIIII. Suscepit filios Thessalum & Draconem. Hæc Suidas. ¶ Hippocrates præter superiorem, Suidas quinq; commemorat, omnesq; ejusdem artis & familiæ: quorum tamen nemo primo ingenii glotidinve adæquavit. ¶ Hippocratem alium, Atheniensium ducem nominat in bello Peloponnesiaco Thucydides.

Hippocrēne, pen. prod. [ἱπποκρήνη. Ger. Ein berumpter Brun-

nen in Bœotia, nicht fern vom Berg Helicone, den Musis zugeeignet.] Fons in Bœotia non procul ab Helicone monte, quem Poëtæ fabulantur factum esse ungula Pegasi equi alati. Cui fabulæ occasionem videtur ministrasse Cadmus: qui cùm in Bœotia locum ubi condendæ quæreret, huc illuc obequitans, hunc fontem primus creditur invenisse. Et quoniam Cadmus literarum inventor creditur: factum est, ut hic fons Musis sacer habeatur. Persius ad verbum reddens vocem Græcã, fontem caballinum appellat. Nam ἵππος nobis equum sonat, & κρήνη fontem.

Hippocrenĭdes, ἱπποκρηνίδες. Musæ ab Hippocrene fonte.

Hippodāme, es, penult. corr. ἱπποδάμεια, & **Hippodamia,** penult. prod. ἱπποδάμεια, Filia Oenomai regis Elidis & Pisææ: quæ quum ex oraculo sè à genero interemptum iri didicisset, & illa tamen à multis procis ob formæ præstantiam expeteretur, curule certamen procis instituit, cum ea (habebat enim equos velocissimos, qui ex ventorum flatu creati erant) ipsa lege, ut qui vinceret, filiam haberet: victus subiret mortẽ. Tredecim igitur victis & occisis, Pelops Tantali filius, visa puella, ejus amore protinus exarsit: cujus nuptias ut assequeretur, Myrtilum ejus aurigã pollicitis corrupit, ut illi axes infirmos & fragiles subjunxerit: vel ut alii volunt, olim axi non objecerit: & sic facto vel dissoluto curru, Oenomaus excidit, moriensq; Myrtili caput devovit: obtestans Pelopem, ut vicem suam ulcisceretur: quod & factum est. Quum enim pactum sibi perfidiæ præmium à Pelope peteret, ab eodem in mare dejectus est, atq; hoc modo Pelops puella & regno potitus est. De hac Ovid. Venitur in Phrygios Hippodamia lucos. Virgil. 3. Georg. Hippodameq;, humeroq; Pelops insignis eburno. ¶ Alia item fuit Hippodamia Briseæ filia, quam Achilles expugnato Lyrnesso oppido secum abduxit. Hanc Poëtæ à patris nomine Briseida appellant. ¶ Alia quoq; Hippodamia fuit Anchisæ filia, quæ Alcathoo Troiano in uxorẽ data est, quem postea Idomeneus Cretensis in pugna occidit. ¶ Fuit & alia Hippodamia Pirithoi uxor: quam quòd ipso nuptiarum die Centauri ei præripere conarentur, ab Hercule & Theseo ingenti clade sunt profligati. Ovid. 12. Metam. ¶ Piræei item forum Hippodamia appellatum ajũt, ab Hippodamo Milesio architecto, qui Atheniensibus Piræum extruxit. Autor Suidas.

Hippŏdāmus, ἱππόδαμος, Milesius philosophus, naturæ studiosus, primus eorum qui in Republica versati nõ essent, cœpit aliquid dicere de optimo civitatis statu. Constituit enim civitatem ex numero decem millium divisam in partes tres, artifices, agricolas & milites. Regiones in totidem partes, sacram, publicam & privatam. Erat ob ambitionem vitæ, motionis, crinium probitatem, & supellectilis ornatu. Aristot. libro 2. Politic. ¶ Fuit item hoc nomine Architectus quidam Milesius, qui Atheniensibus Piræum portum extruxit, à quo forum quoddam Piræi Hippodamium appellarunt. Autor Suidas.

Hippŏdŏrus, ἱππόδωρος, Atheniensis fuit, qui filiã cum mœcho deprehensam, duobus quadrigis jussit alligari, & in partes discerpi. Autor Aelian.

Hippŏdrŏmus, Thessalus genere, patria Larissæus, circa M. Antonini principis tempora Athenis scholæ successit, ut est autor Philostratus, qui eum inter Sophistas refert.

Hippŏlē, ἱππόλη, Vrbs vetus Laconica. Gentile Hippolaites.

Hippŏlŏchus pen. corr. ἱππόλοχος. Filius Bellerophontis, & pater Glauci, esse Homero lib. 6. Iliad. ¶ Alter, ex eodem, lib. 11. fuit Antimachi Trojani filius, qui suã in Paridem fratre ab Agamemnone in Troiano bello interfectum est.

Hippŏlўre, ἱππόλυρη, Amazonum regina fuit, quam Hercules prælio victam Theseo dedit uxorem. ¶ Fuit etiam hoc nomine Acasti Magnetiæ regis uxor, quæ Peleum, quòd libidini ejus non paruisset, apud virum accusavit, tanquam ei vim inferre voluisset.

Hippŏlўtus pen. corr. [ἱππόλυτος. Ger. Ein Sohn Thesei vnd Hippolyte der Amazonen Königin, welcher ein stiefmutter namen führt.] Thesei & Hippolytæ Amazonis filius fuit, qui quum celebrem ducere vitam sole venatu exercere, & constanti animo spernere mulierum congressum, à Phædra noverca, absente patre, amatus est: cujus turpi desiderio quum obtemperare noluisset, illa apud virum illum dedecori quòd sibi vim inferre voluisset. Quam ob rem quum videret Hippolytus patrem dolo novercæ pertusum, de nece sua cogitare, contenso curru fugam arripuit. Sed dum Phocæ, quæ tum fortè in litus exierant, equorum & rotarum strepitu perterrita magno impetu in mare præcipitaret, exterriti equi, frustrà obluctante Hippolyto, currum pericolosè, & saxa traxerunt, juvenemq; infelicem loris implicitum in partes discerpserũt. Hunc postea Æsculapius revocavit ab inferis, & pristinæ incolumitati restituit. Hippolytus verò relicta terra Attica, in Italiam venit, ne patriæ iram rursus experiretur: & se Virbium appellari jussit, quòd

quòd bis vicisset. Oppidum non procul à Roma ædificavit, quod à nomine uxoris ejus Arician appellavit. ¶ Hippolytum in Tabor, ἐν Θεσσαλονίκῃ, Diogenianus in Collectaneis ait dedicatum Deæ, qui Tauri sunt putè, castèq; vivere, ut Hippolytus.

Hippŏmachus, ὁ ἱππομάχος, Atheniēsis tibicen, de quo tradit Aelianus: quum discipulo ab imperita plebe laudari videret, quem tamen in arte peccare cognoscebat, licentium ei imposuit, quòd nullam putaret majus esse ignorantiæ argumentū, quàm rudis multitudo placere.

Hippŏmĕnes, ὁ ἱππομένης, Macarei filius fuit, qui quū Atalantam puellam Scyriam cursu vicisset accepisset uxorē, & in luco magnæ matris cum ea concubuisset, abstracta dea in leonē est conversus. Fabula extat apud Ovid. lib. 10. Metam.

Hippŏmŏlgi, [ἱππομόλγοι. Ger. Rossmelcken.] Populi ab equis mulgendis dicti. Stephanus in Melancl. vi.

Hippōna. [ὁ ἱππών. Ger. Ein Rossgöpm, oder Stubrnē man in den Ställen gebraucht.] Dea erat, quam stabuli curam maximè cohibat, cujusq; effigies in stabulis locabatur. Apul. li. 2. Metamorph. Relicto pulæ medio, quæ stabula trabes sustinebat. In ipso vero meditullio Hipponæ deæ simulachrum retinens aediculæ, quod accurate coronis rosis eidem venerabilis faciebat ornatum. Iuven. Satyr. 8. juxta Hipponam, & taceles olida ad præsepia pilas.

Hippōnax, ὁ ἱππώναξ. Ger. Ein vngestalter hässlicher Poet. Iambicus Poeta tàm deformitate, & fœditate oris, ut ejus effigies à pictoribus quibusdam publicè propositæ fuerint deridendæ. Quumobrē indignatus Hipponax tàm amarè in illos est invectus, ut aliquos ex iis credatur compulisse ad suspendium. Hic creditur inventisse Scazontem carminis Iambici genus, quod ab ejus nomine Hipponactium, cum vocamus, sive Hipponacteū. Cic. de Oratore: Scazontes verò & Hipponacteos effugere vix possimus: magna enim parte ex Iambis nostra constat oratio. Vide Plin. lib. 36. cap. 5. ¶ Hipponactium præconium, pro infami nota potuit Cic. lib. 7. Epist. Eumq; addicium tam puto esse Calvi Licinii Hipponactio præconio.

Hippōnēnsis, ὁ ἱππωνήσιος, Insula ante Carthaginem, in sinu Ceramico. Plin. lib. 5. cap. 31.

Hipponĭcus, ὁ ἱππόνικος, Athenientis civis fuit Hippiæ filius, qui quum patria Tarentum dedicare decrevisset, inadentibus amicis, ut eam Polycleto faciendam locaret, vehementer ab aliis dissentit, quòd in statuis tam insignib. artificis potiùs industria, quàm dedicantis virtutem cōmendari arbitraretur.

Hippophăgi. [Ger. Rossfressen. Völcker in Asia.] Scythiæ populi in Asia.

Hippŏpŏdes. [ἱππόποδες. Ger. Völcker des Scytischen Hochlandes so Rossfüß haben.] Populi in Oceano Scythico, qui recte Solino, humanam usque ad vestigium formam tenent, sed in equinos pedes desinunt. Meminit horum Plinius libro 4. capite 12.

Hippŏrăctes, ὁ ἱππόρακτος. Ger. Aeolus der Winden König.] Dictus est Aeolus rex ventorū, quòd nepos esset Hippotæ Trojani ex Sesa filia. Ovid. 11. Metamor. Quòd pater Hippotades tibi sit, qui carcere fortes Continet ventos.

Hippotamadæ. Vicus in tribu Oeneidæ, Steph.

Hipsicrătea. Vide HYPSICRATEA.

Hippuaera, ἱππουαῖρα, quasi dicas equi promontorium. Urbs Libyæ. Gentile Hippuaeritæ. Steph. Malim civilis vocabulum in -ας ἁτος, ratione accentus.

Hippūris, Insula est una Sporadum, non procul ab Anaphe, & Astypalæa. Plin. lib. 4. cap. 12.

Hippūri autem pluralis numeri tantùm, Taprobanæ insulæ portus, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 22.

Hippūrĭcus, ὁ ἱππούριος, Insula Cariæ. Steph.

Hippus, ὁ ἵππος, Fluvius est Colchorum, in Phasim defluens. Strab. lib. 11. ¶ Est & Hippus mons Bithyniæ, in cujus radicibus condita est Prusa altera, diversa ab ea quam Annibal sub Olympo condidit. Plin. lib. 6. cap. 32.

Hippus, ὁ ἵππος, Insula Etruriæ, trium ab Sicilia, & alia Palæstinæ. Gentile Hippus, Hippenus, Hippinus. Steph.

Hipsĕus, Filius fuit Actoris fluminis, qui Eteocli in auxilium venit adversus Polynicē. Statius: Hipsēa quadrijugos clypeo septemplice tauro.

Hira Urbs. Vide in APPELL.

Hirasa, ἱρασσα, Locus Libyæ, in quem Asti Battū transtulerunt, Stephanus.

Hircĭus, ut alii scribunt, Hirtius, Consul fuit Romæ una cum Pansa, quo tempore Brutus ab Antonio obsessus fuit Mutinæ: ad quem liberandum profectus una cum collega est interfectus.

Hirpīni familiæ, in Falisscorum agro fuerunt, quæ in sacrificio annuo, quod fiebat in monte Soracte, ambulantes per ambustam ignium ignorantia non adurebantur. Autor Plin. lib. 7. cap. 2. Hi à Solino vocantur Hirpi.

Hismāēlitæ, pen. prod. [ישמעאלים gēbrēbaēlie. Ismaelitæ.] Populi fuere Africæ, qui nunc Saraceni dicuntur, ab Ismaele sic nominati, Abrahæ filio ex Agar ancilla.

Hispălis, ἡ ἱσπαλίς, Eiusdem provinciæ urbs celebris, Romanorum colonia, cognomine Romulensis: à qua omnes ex quatuor juridicis Bæticæ conventibus, Hispalenses dicuntur. Plin. lib. 3. cap. 1. Hæc hodie Sevilla dicitur.

Hispānĭa. [ספרד Sphārādh. Ἱσπανία. Ger. Hispanien/das theil Europe so mitthalb dem Mörcen Meer ombfangen ist.] Regio Europæ, quæ à montibus Pyrenæis incipiens per columnas Herculis circumiens usq; in borealem Oceanū protenditur. Decem millibus stadiis (ut Appianus scribit) ejus latitudo commensuratur. Longitudo prorsus eadem esse videtur. Terra frumenti, vini, olei, auri, gemmarum, metallorumq; ferax. Ex qua etiam bellicosissimi viri, ac velocissimi equi procreantur. Refert Varro in Hispanis equas credi ex vento concipere, quòd equus habeat hoc ex regio tam fœtam veloces, ut meritò ex ventis concepti ferantur. Dividitur autem omnis Hispania, teste Plinio, lib. 2. cap. 3. & 5. in citeriorem & ulteriorem. Ulterior rursus secatur in duas partes, in Bæticam, quæ hodie Granata dicitur, & Lusitaniam, quam vocant Portugaliam, quæ Anæ fluvio à Bætica distinguitur. Citerioris Hispaniæ conventus erant quatuor: Gaditanus, Cordubensis, Astigitanus, & Hispalensis. Citerior autem Hispania quæ Tarraconensis dicebatur, in septem dividebatur conventus: vide Plinium. Hodie dividitur in quinque regna: Castellam, quæ cum Legione permista unum efficit regnum, Galliciā, Catholoniam, Arragoniam, & Navarriam. Omnia autem Hispania ab Ibero fluvio primùm dicta fuit Iberia: postea ab Hespero Atlantis fratre: Live (ut alii malunt) ab Hespero stella lucida: Luna, quæ vespertino tempore in Occidente apparet. Solem subsequens, vocata est Hesperia: postremò ab Hispali urbe ad iterum Atlanticum sita, quam hodie Sivilam vocant, dicta fuit Hispalis unaq; deinde litera immutata Hispania.

Hispānus, & Hispaniensis, Fiunt adjectiva, sicut à Sicilia, Siculus & Siculensis: à Corintho, Corinthius, & Corinthiensis. [Ger. Ein Spanier.] Sed qui in Hispania natus est, Hispanus dicitur, non Hispaniensis, qui alibi ortus, in Hispania versatur hoc est, qui, licet in Hispania sit, non tamen in ea natus est. Ἐμπορίται Hinc Hispaniensis negotiatores, qui in Hispania negotiantur. Sic Hispaniensem exercitum vocabant Romani, qui in Hispania militabat. Plin. lib. 13. Cæsar Hispaniensi triumpho Chium Falernum dedit, quum in Hispania bellum adversus Romanos, non Hispanus gesserit.

Hispărta, ἱσπάρτα, Nobilis insulæ civitas, quam Homerus, in Catalogo navium, à vitium copia ἀμπελόεσσαν cognominat. Eadem postea Oropus dicta est, teste Stephano.

Hispiæus, ὁ ἱσπιαῖος, Miletiorum tyrannus, qui cum relicto Dario, Ionas ad defectionē sollicitaret, captus ab Harpago Darii præfecto, in crucem sublatus est. Vide Herodot. lib. 6.

Histonium, ἱστόνιον, Oppidum Frentanorū, in quarta regione Italiæ. Plin. lib. 3. cap. 12.

Histria, Histrius, pro regione. Vide ISTRIA, & in APPELL. HISTRIONES.

H ante O.

Hŏărus, ὁ ὦαρος, Scythiæ fluvius apud Thussagetas nascens, & in Maotim paludem influens. Autor Herod. lib. 4.

Hŏdĭus, ὁ ὦδιος, Fuit, teste Hom. lib. 9. Iliad. Vnus ex Græcorum præconibus in bello Trojano.

Hŏdŏmanti, ὦδομαντοι, Populi Thraciæ, Inde Hodomanticus, & fœminarum Hodomantis. Stephanus ex Thucidid. libro 2.

Hortychius, (quod hic pro nomine fabri corruptè legebatur, lege HYCHIVS. Quod quidem erratum primum ab Homeri interprete manavit. dictiones duas, quæ dividendæ erant, conjungente. Locus Poetæ est lib. 7. Iliad. ubi sic habet Αἴας δ' ἰοχέαιρα βάλε σχεδίην ἀσπίδα φωτός, Χάλκεον, ἑπτάβοειον, τὴν ῥ' Ὑρτίος ἤλασε τέκτων, ἐντί. Quem locum interpres sic vertit. Feriens Iaurum, turris multis, quod fecerat Hortycius non satis animadvertens ὑρτίος, ibi dativum esse pronominis ὅς, aequipollentem dativo Latino Sibi. Hujus generis non pauca ex fontibus ipsis repurgavimus, quæ eorum culpa irrepserant, qui voluminis magnitudini potiùs cōsulentes, quàm bonitati, quicquid ubiq; obvium fuit, nullo judicio, albaq; quod dici solet linea huc congesserunt, nihil interim penitùs habentes, se & bibliopolis, cuibus operas suas locāt, fucum facere, & rudi linguæ Latinæ tyrunculo ad ultima pro syncera tradere, unum privati sui commodi scopum sibi præfigentes, quo & librorū bonitatem, & otii sui metum non curant, quàm illud longè optimum judicantes, ex quo quamplurimum compendii ad se redeat, & emolumenti.

Hŏlĭcŭdes, ὁ ὦλικύδης, Populi intra Iberum fluvium. Stephanus ex tertio Polybii.

Holmi, Vrbs Ciliciæ asperæ, ubi priùs habitabant qui nunc Selenci,

Scleros. Gentile Holmeus. Sed apud Steph. sine aspiratione legitur Ὅλμος, apud Strab. Holmos cum aspiratione, & singulari numero, lib. 14.

Holmium, Vrbs Boeotiæ. Gentile Holmeis. Apud Steph. Ὅλμιαι sine aspiratione legitur.

Holmōnēs. Vicus Boeotiæ ab Holmo Sisyphi filio, Pausan. lib. 9. Gentile Holmonēs. In vulgatibus Stephani codicibus Ὁλμῶνες, & inde derivata non aspirantur.

Homeritæ. Populi Aethiopum, Steph.

Hŏmĕrĭdēs, ri, pen. prod. [Ὁμηρίδης. Ger. Ein Täfelsinger den Griechischen Poeten.] Poëtarum omnium præstantissimus, qui fuit ante Romam conditam annis circiter centum sexaginta, ut Cornelius Nepos in libris Chronicorum tradit. Hic fuit cæcus, & ob id Homeri nomē sortitus, quum prius Melesigenes diceretur, quòd ad Meletem fluvium natus esset. Cumæi namque & Ionce captos oculis ὁμήρους appellant, quod hometis: id est, itantis ducibus, egerant. Hinc Cæcutiens Mœonius nuncupatur à Martiano lib. 1. de Nupt. Philologiæ: Cæcutientis Mœonis suaviloqua senectus. De patria ejus nihil certi traditur. Fecit enim nominis ejus claritas, ut quem vivum, rebusq; omnibus egentem, nemo agnoverit, nunc multæ Græciæ urbes certatim sibi vindicent, adeò ut quibus potissimum credere debeamus, non facile sit discernere. Quod enim testatur Cicero pro Arch. Homerum ζωγραφεῖ Colophonii civem esse dicunt suum: Chii suum vendicant: Salaminii repetunt: Smyrnæi verò suum esse confirmant, itaque etiam deiubrum ejus in oppido dedicaverunt: multi alii præterea pugnant inter se, atq; contendunt. Extat ea de re distichon Græcum apud Gell. lib. 3. cap. 11:

Ἑπτὰ μὲν ἀντιθέου πόλεις διερίζουσιν Ὁμήρου,
Κῖος, Σμύρνα, Κολοφών, Πύλος, Ἄργος, Ἀθῆναι.

Reliquâ ejus vitam brevitatis causa hic prætermittimus: quâ qui latiùs nosse cupit, Herodotum adeat, & Plutarchum.

Hŏmĕrĭcus, Homerica, Homericum, ὁμηρικός. Quod Homeri est. Quintil. lib. 1: Sit ergo tam eloquētiæ, quàm moribus præstantissimus, qui ad Phœnicis Homerici exemplum dicere, ac facere doceat. Iuvenalis:

Tum ser exclamas, ut vincere Stentora possis,
Vel potiùs quantum Gradivus Homericus.

Hŏmĕrŏmastix, [ὁμηρομάστιξ. Ger. Ein schändlicher Beschelter und Außhöuwer des herrlichen Poëtæ Homeri.] Cognomen Zoili cujusdam, qui eo solùm nomine innotuit, quòd præstantissimū Poëtarum omnium Homerum, livoris adversus eum edito, ausus fuerit inferiæ arguere: quos libros quum Ptolemæo Aegypti regi obtulisset, rex tum quidem dissimulata indignatione, quam ex hominis impudentia concepérat, post aliquot dies pecuniæ aliquid petenti, quò inopiam sublevaret: Mirum (inquit) te inopia premi, qui multò Homero es doctior, quum ille qui ante annos mille fato functus est, etiam hodie tot hominum millia pascat. Tandem parricidii accusatus, jussu regis in crucem sublatus est. Dictas Homeromastix quasi Homeri flagellum: μάστιξ enim Græcis idem est quod nobis flagellum. Vnde & Comici verbocones: hoc est, verberibus dignos mastigas appellitant. Extenditur & laridus Homeromastigos appellatio, ut omnibus plane detractoribus accōmodetur qui insatiabili reprehendendi libidine, optima quæque lacerant: quumq; Venerem ipsam nō possint, saltem illum ejus reprehendant. Plinius in proœmio operis, ut obiter ravearnistos Homeromastigas: ita enim carptores suos nominat. Ad eundem etiam modum obtrectatores omnes mastiges appellantur, addito nomine ejus cui obloquuntur: ut, Virgiliomastix, Virgilii reprehensor: & Ciceromastix, Ciceronis carptor: quo nomine Largius Licinius cum libruin inscripsit, quem in Ciceronem ēdidit, teste Gell. lib. 17. cap. 1.

Hŏmĕrĭdæ, ὁμηρίδαι. Familia apud Chios illustris, ut ait Hellanicus, quæ generis sui originem ad Homerum referebat.

Hŏmōlē, es, Ὁμόλη Stephano, Mons est Thessaliæ, Centaurorum olim sedes, quemadmodum & Othrys. Virgilius 7. Aeneid. Ceu duo nubigenæ quum vertice montis ab alto
Descendunt Centauri, Homolen, Othrynque nivalem
Linquentes.

Hŏmōlĭum, ὁμόλιον Stephano, Magnesiæ oppidū, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 9. & Strab. lib. 9.

Hŏmŏnŏĭă. Vide in APPELL.

Hŏrātĭus, ὁράτιος, Poëta Venusinus, Lyricorum & Satyrarum scriptor, qui anno Imperii Augusti Cæsaris XXXIII, ætatis verò suæ LXII, moriens, Augustum reliquit hæredem, maxima pompa apud Mœcenatem in Esquiliis sepultus. Quidam hoc nomen ab orando deduci putant: quibusdam tamen præter scripturam, primæ etiam syllabæ quantitas refragatur. Corripit enim hoc nomē primam syllabam. Ovidius: Detinuit nostras numerosus Horatius aures.

Hŏrātĭus Cocles. Vide COCLES.

Hŏrŏdes, sive (ut alii scribunt) Orodes, penultima producta, Rex Parthorum fuit, qui M. Crassum occidit. Vide Plutarchū in Crassō.

Hŏromasdes. Apud Chaldæos bonus dæmon erat, qui Iupiter putabatur. Sipontinus.

Hortēnsĭă. [Ger. Ein weitberuffte Römische Weib.] Q. Hortensii filia eloquentissima: quæ quum matronarum ordo gravi tributo à Triumviris Octavio, M. Antonio & Lepido premeretur, nec virorum quisquā ibertas loqui audere ausa esset, constanter egit, repræsentataq; patris facundia, impetravit ut major pecuniæ pars eis remitteretur. Ejus orationibus præsidia capita ab Appiano Alexandrino referuntur.

Hortēnsĭus, cui Quinto fuit prænomen. [Ger. Ein Römischer Redner.] Romanus orator, qui in foro Romano triduū rex ob eloquentiā dictus est: licet ejus scripta nō laudata facūdiā: melius enim dicebat, quàm scribebat. Dictionem enim incredibili gestus suavitate commendabat. De quō Cicero in Bruto sic refert: Primùm memoria tanta, quantam in viro cognovisse me arbitror, ut quæ secum cōmentatus esset, ea sine scripto verbis eisdem redderet quibus cogitasset. De quo etiam ferrur, quod tedens olim totum diem in auctione, omnes res venales, & pretia & emptores, ordine suo recensuit, argentariis recognoscentibus, ita ut in nullo falleretur.

Hōrŭs, ὥρος. Isidis filius, quem quum illa amisisset, veritæ ne illi obveniret quod Osiri patri acciderat, multùm flevit: sed eo invento, mœrorem in lætitiam convertit. Q. Horus præterea ab Aegyptiis vocatur Sol: unde & horas dictas arbitratur Macrobius. Fuit & Horus Assyriorum rex. Plinius libro 30. capite 15.

Hosa, Tuscorum fluvius Ptolemæo. Marsa hodie.

Hostĭa. Vide in APPELL.

Hostĭlĭus, habitator vum. Nomen Poëtæ fuit.

Hostĭones, vel Hostiani, ὁστιανοί. Populi juxta Oceanum occidentalem, quos Artemidorus Cassinos (aliàs Cossinos) vocat Stephan.

H ante V.

Hunny. [ὦννοι. Ger. Die Hunnen haben vorzeiten in dem nördlichen Scythia an dem Mœotischen Meer bey Asia gewohnet. Pol. Magierowic. Vng. Magyarok.] Populi fuere qui quondam in Scythia Europea supra Mœotin paludem incolucre: unde mutatis sedibus, ingenti multitudine in Pannoniam irruperē. Hæc gens temporibus Valentiniani principis duce Attila totam pene Europam pervagata, Galliam, Italiamq; fœdissimis cladibus affecit: donec Leonis Pontificis precibus victa, rursus se recepit in Pannoniam. Quare credibile est, Hunnos eos esse, qui etiam hodie Pannoniam incolūt, paulū immutatis literis, Hungari vocati. De his Hieronymus ad Oceanū: Ab ultima Mœotide inter glaciem Tanaim, & Maliagetarum immanes populos, ubi Caucasi cuspibus feras gentes Alexandri claustra cohibent, erupisse Hunnorum examina, quæ pernicibus equis huc, illuc q; volitantia, cædis pariter ac terroris cuncta compleverunt.

H ante Y.

Hўăcinthŭs, & Hyacinthia. Vide in APPELL.

Hўădes. [כימה alemáh sacra: Ger. Das Hügestirn ist ungefehrlich ein Kopf eines Stiers.] Suidæ, stellæ septem in capite Tauri, quæ quoties nascuntur, vel occidunt, pluvias creant: ὑὸ τοῦ ὕειν. Ovid. lib. 5. Fastorum: At simul adscendent oblitæ crepuscula noctem, Pars Hyadum toto de grege nulla latet: Ora micant Tauri septem radiantia flammis, Nivea quas Hyadas Graius abimbre vocat. Fabulantur Poëtæ: Hyades Bacchi nutrices fuisse, quæ & Dodonides nymphæ vocatæ sunt, à Dodona civitate Epiri: quæ cum Iunonis iram verērentur, fugerunt que Lycurgi regis sævitiam, à Iove in cœlum translatæ. Alii tradunt Atlantem ex Aethra uxore Hyantem filium suscepisse, septemq; puellas, quarum hæc fuerint nomina, Ambrosia, Eudāra, Pasithoē, Coronis, Plexaurix, Pytho, & Tyche: quæ cùm fratrem à Ioue devoratum implacabili luctu prosequerentur, dolori q; magnitudine extabuerēt, Iovis miseratione in septem stellas sunt conversæ: & ut perpetuum manerent tantæ pietatis testimonium, fratris nomine Hyades sunt appellatæ. Hæ à Latinis vocantur Suculæ, ignorantia Græcæ linguæ; ut Tiro Ciceronis liberius putavit. Nam quum scirent priſci illi linguæ Latinæ autores ſuæ à Græcis dici, quas vocamus sues, putaverunt etiam ὑάδας Latinè posse vocari Suculas: tanquam Hyades ὑὸ τοῦ ὕειν: hoc est, à suibus, ac non potius ὑὸ τοῦ ὕειν: hoc est, à pluendo dicerentur. Sed de Tironis judicio vide Gell. libro 13. capite 9: Non absimilem rationem videtur, ideirco Suculas à Latinis vocatas esse, quòd propter maximas quas afferunt pluvias, luto gaudere videantur, quēadmodum sues.

Hўæă, ὑάη, Vicus Locrorum Ozolarum, apud Thucydidem libro 3.

Hyæna. Vide in APPELL.

Hўămĕă, ὑάμεια, Messeniaci agri oppidum, unum ex quinq;, ut inquit

mus, quis Stephan. Gentile est Hyamna, ἡ, τὸ ἔθνικον, teste eodem Stephano.

Hyamnon, ὄνος, Troadis oppidum, à quo Et gentile Hyamnius, ἡ, ὃ. Steph. memorat.

Hyampŏlis, [ὑάμπολις. Ger. Die Stadt in Phocide am Berg Parnaſſo.] Phocidis oppidum, ad Parnassum montem, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 7. & Strabo lib. 9. Est & Hyampolis altera in Boeotia, non procul ab Orchomeno, cujus meminit Ptolemæus lib. 4. cap. 15.

Hyānes [ὑᾶνες. Ger. Die Bötier in Boetia.] Ab antiquis appellabantur Graeciæ populi, postea Boeoti appellati. Teste Plin. lib. 4. cap. 7. quod nomen à Hyante rege traxisse putantur, ut non obscure innuit Strabo lib. 7. ¶ Hinc deducitur adjectivum Hyantius, a, um, idem significans quod Boeotius unde Actionē Cadmi nepotem Hyantiū cognominat Ovid. 3. Metam. Quem juvenis placido per devia lustra vagantes Pattipes operum compellat Hyantius orc.

Hyapēi, ὧν, Vicus Phocidis à Hyape. Civis Hyapeus.

Hyās, antis, [ὑᾶς. Ger. Ein Sohn des Königs Atlantis, welcher mit seinen Brüdern den Hesperidischen garten hütet.] Atlantis filius ex Aethra uxore, qui quum adhuc puer vestitum sese exueret, à leone devoratus est. Hunc fuisse fratrem Hyadum, a patris nomine Atlantides dictæ: quæ cum fratris desiderio extabescerent, deorum miseratione in septem stellas convertæ sunt: quarum pietas exulto temporis intervallo oblivione obliteraretur, à fratris nomine Hyades appellatæ sunt. ¶ Fuit & Hyas Boeotiæ rex, à quo Boeotia quādo Hyantes fuerint nominati, Autor Strabo lib. 7.

Hyāsis, ὑάσις, Vrbs Libyes quæ & Oasis unde Hyasites, vel Oasites. Steph. Vide OASIS.

Hyba, vel Hybade, ὕβα, ἡ ὕβαδε, Vicus in tribu Leontide, Stephano.

Hybāndā, ὑβάνδα, Olim insula fuit Ioniæ postea maris recessu continenti annexa. Autor Plin. lib. 2. cap. 89.

Hyberes, Hyberi, & Hyberia, quæ his ut perpetuo scripsi, sic idem in codicibus erāt. Videsis Aberes, Iberi & Ibera.

Hybele, ὕβλη, Vrbs juxta Carthaginem. Gentile Hyblenses.

Hybernĭa, [ὑέρνια. Vulgò Islandia. Ger. Irrthümlich Island, Hibernia Angelsachsis hodie dicitur.] Insula inter Septentrionem & Occidentem Europæ, dimidio minor quàm Britannia, cui proxima est. Ab hyberno tempore (ut quidam putant) sic appellata propter hyemis magnitudinem. Hinc

Hybernĭcus, a, um, ὑερνικός, ut Apes Hybleæ, quæ in Hybla monte pascuntur. Virgil. 1. Aeglog. Hyblæis apibus florem depasta salicti.

Hyblōn, ὄνος, ὕβλων, Siciliæ regulus, qui Hyblæ civitati nomē fecit, quæ postea Megara dicta est. Autor Stephanus.

Hybrēas, ὑβρέας, Indignis Oratoribus ex Mylasis Cariæ urbe: cui quum pater nihil præter mulum Ignavum, & mulionē reliquum fecisset, Horum operā aliquādiu usus est. Dioclephi Sophistæ operam edit: postea ad Reipublicæ gubernacula conversus, proximam Euthydamo autoritatem obtinuit: quem quum patriæ quidem luce tyrannicē exercere, sed tamen multis utilitatibus id incommodi pensare videret, ferum eum cōcionem esse, Euthydamo, malum ex civitatis pernecessarium. Nam nec tecum vivere possumus, nec sine te. Hic quē Labienus Parthorum auxiliis instructus, in Asiam irrupisset, adolescentulumq; quendam jactantem audiret, se Parthicū Imperatorem esse. At ego, inquit, Caricus. Quo ejus dicto irritatus Labienus, impetu in urbem facto, eaq; capta magnificas Hybreæ ades diruit: (nam ipse fugā se Rhodum subduxerat) urbemq; ipsam tectis, incendiis, deformavit. Verūm quum ille Asiam reliquisset, reversus Hybreas, ædes suas, urbemq; reparavit. Strab. lib. 14.

Hyccarŏn, ὑκκαρών, vel ὑκκάρων, Oppidum Siciliæ: ubi Laidem meretricem natā ajunt, Gentile Hyccaricus, possessivum Hyccaricus, Steph.

Hȳdā, æ, sive Hyde, ἡ ὕδη, Oppidum Lyciæ, sub Tmolo monte situm, cujus meminit Homerus in Catalogo. Duos quidem esse putant cum Scholiastes. Vide Strab. lib. 13.

Hȳdārcæ, ὑδάρκαι, Indiæ populi, qui adversus Liberū patrem pugnarunt. Steph.

Hȳdarnes, ὑδάρνης, Fuit nobilis Persa, qui, teste Herodoto, lib. 3. cū Dario in Scythiam Magū eō, mavit. Vide Strab. lib. 11.

Hȳdaspes [ὑδάσπης. Ger. Ein Fluß in Indien.] Fluvius Indiæ qui per Parthos & Medos fluens, in Indiam extenditur, Hydaspe urbem alluens. Indo Bunodi miscetur. Ab hoc in Indum, sed in mare labi tradunt. Lucianus lib. de Quæ rapidus Ganges, & quæ Nyleus Hydaspes, Oceanus ab Hydaspe antiquissimo Neptuni rege.

Hydīllus, ὑδίλλος, Cariæ oppidum ita dictum à Hydisso filio Xanthi Lycophrontis, & Asteriæ Cliæ Hydei, teste Stephano. Hujus incolæ dicuntur Hydallenses, ἑος, ἔως, quorū meminit Plin. lib. 5. cap. 29.

Hydramia, ὑδραμία, Vrbs Cretæ cives Hydramitæ. Steph.

Hydrea, ὑδρέα, Insula juxta Troezenem. Gentile Hydreates. Steph.

Hydrela, ὑδρέλα, In Caria est. Gentile Hydrelites, Steph.

Hydrochŏus, [ὑδροχόος. Ger. Der Wassermann. Pol. Wodnik.] Signum coeleste, quod Latini Aquarium dicunt, ὑδροχόος hoc est, ab aqua fundenda dictus. Nam qui Astrologiā Poeticam scripserūt, putant hunc fuisse Ganymedem Trojanū puerum, Jovis jussu ab aquila raptum, & in mensa deorum ministerium lectum aquæ præpositum.

Hydrogārum, garum, ex aqua. [Vng. Vigasz hay.] Lampridius Heliogabalo: Hydrogarum Romanorum dictum primus publicè exhibuit.

Hydruntum, ti, ὑδροῦς, Vulgò Otranto, Oppidum extremi agri Salentini, apud Plin. lib. 3. cap. 11. quod à Stephano, & Strabone Hydrus appellatur.

Hydrūs, untis, Vide suprà HYDRVNTVM.

Hydrūsa, æ, ὑδροῦσα, Duarum insularum nomen in mari Aegaeo, quarū altera notio, à nomine Andros, Andros altera Ceos appellatur. Hydrusæ ab aquarum uberitate appellatæ. Virgilij meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

Hȳĕlē, ὑήλη, Oppidum Carmaniæ, juxta Palinurum promontorium, à Phocensibus condium, teste Herodoto libro 1. postea Rea, deinde Helea, & postremò Velia appellata. Vide Strabonem lib. 6.

Hyettus, ὑηττός, Vicus Boeotiæ, quem nonnulli Aspledonem nominant: ab Hyetto quodam Argivo nomen habens: sive (ut alius placet) ab eo quod jugibus irrigetur pluviis. Vide Stephanum.

Hygāsĭus, ὑγασεύς, Cariæ civitas, apud Stephanū à qua campus vicinus Hygasseus appellatur.

Hygrēs, ὑγρής, Sarmatiæ Europææ oppidum, inter Lycum & Portum fluvios. Vide Ptolemæum Tabula 4. Europæ.

Hylactor, ὑλάκτωρ, Nomen canis, ἀπὸ τοῦ ὑλακτεῖν hoc est, à latrando. Ovid. 3. Metamor. & acutæ vocis Hylactor.

Hylæa, ὑλαία, Sarmatiæ regio sylvosa, non procul à loco qui Achillis cursum nominant: à qua vicinum mare Hylæum appellatum est. Vide Herod. lib. 3.

Hylarchus, ὑλάρχος, Centauri nomen, à sylvis deductum. Virgil. 12. Aeneid. Centaurique nubigenas invicte bimembres, Hylæumq; Pholoēmq; manu, tu Crethia mittis Procigra.

Hylas, ὕλας, Fuit Theodamantis, quem Hercules rapuit. Quum enim ex Calydonia oculo Oenei pincerna figeret, venissetq; cum Dejanira & Hyla filio ad Dryopes, & celumenū puero quum Lychas pedagogus abesset, à Theodamante aliquid cibi postulasset: ille autem denegasset, arreptum boum es bobus Theodamantis macavit, atq; coxit. Quam ob rem Theodamas, convocatis populoribus, arma adversus Herculem movit: & quavis in ea pugna ferè oppressus fuerit: Hercules, tamen victoriam obtinuit, & occiso Theodamante, Hylam filium ejus secum abduxit: quem postea unicè dilexit secumq; cum reliquis Argonautis Colchos navigans duxit. Verūm quum inter remigandum Hercules remum suum fregisset, unà cum Hyla navi egressus est, ut alium in Mysiæ sylvis quæreret. Invalescente autem æstu, quum sibi provenisset, Hylam cum urnā misit ad Alcanorum fluvium, ut inde sibi aquā afferret. Verūm quum ipse altior esset, quam ut stans haurire posset, procumbens in pectus Hylæ, urnam è manibus amittit: quam quum subito recipere conaretur, pondere ejus demersus est. Quæ res poētis occasionem præbuit fabulandi, Hylam à Nymphis fuisse raptum. Hercules autem quum Hylam à Nymphis fuisse raptum, casum ejus tam ægrè tulit, ut relictis Argonautis, Mysiam totam peragraret, Hylam quæreret. Juvenalis Satyra 6. Et multum quæsitus Hylas, urnaq; loquax. Unde locus factus poetis raptum Hylam indicare, ἀπὸ τοῦ ὑλᾶν. De hujus vocis derivationibus, aut in genere, de nihil profitentibus.

Hylatæ, ὑλάται, Populi Syriæ Coelen apud Plin. lib. 5. cap. 23.

Hylax, acis, ὑλαξ, Nomen canis, ἀπὸ τοῦ ὑλακτεῖν hoc est, à latrando.

Hyllarĭma, ὑλλάριμα, Oppidum Cariæ, supra Thessalotin, patria Hieronis ex athleta philosophi. Civis Hyllarimæus. Steph.

Hyllēēsĭi.

Hyllĕēſſi, Ὑλλήεσσα, Paros una Cycladum olim vocabatur. Eſt etiam Zacynthi epitheton. Steph.

Hyllŭrĭa, Ὑλλουρία, Vicus Cariæ, ubi Hylus interiit, cum templo Apollinis. Alla apud Cares equum ſignificat. Steph. Alias Hylaera.

Hyllŭs, Ὕλλος Suidæ, Filius fuit Herculis ex Melita Aegei Fluminis filia: à quo Hyllaenſes populos, & Hyllicum portum denominatũ tradunt. ¶ Hylas, ſimplici l, alius fuit filius Herculis ex Dejanira, qui lolco, patre mortuo, uxorem duxit, ut ait Ouid. lib. 9. Metamorph. Hic poſtea cum cæteris fratribus, qui ex Hercule ſuperſtites fuerunt, ab Eurytheo pulſus, Athenas confugit, ibiq; Miſericordiæ, vel Clementiæ templũ condidit, quod & accepti ab Athenienſibus beneficii teſtimoniũ, & miſeris in poſterum aſylum eſſet, & perfugium. Seneca in Hercul. Oetæo: Si vera pietas Helle quærenda eſt tibi, jam penitæ marrem. ¶ Hyllus item Strabonι libro 13: Fluvius eſt Lydiæ, in Hermum influens, qui poſtea Phrygius appellatus eſt.

Hylŏnŏmē, ēs, Ὑλονόμη, Mulier ex genere Centaurorum, Cyllari Centauri uxor, quæ mortuo marito gladio ſuo incubuit.

Hȳlus, ī, Filius Herculis ex Dejanira: de quo copioſiùs egimus in dictione HYLLVS.

Hȳmari & Aetnæ filius Geſon. Steph. in γῆσα.

Hȳmen, pro Deo nuptiarum præſide, qui & Hymenæus, & compoſitis dictionibus Hymen Hymenæus dicitur. Catullus in Epithalamio: Hymen, ô Hymenæe Hymen, Hymen ô Hymenæe.

Hȳmenæŭs, pen. prod. [Ὑμέναιος. Ger. Ein Gott der Hochzeiten.] Deus nuptiarum putatus eſt, ἀπὸ τῆς ὑμένος, hoc eſt, a membrana quæ clauſtrum virginitatis eſſe, & primo coitu rumpi putabatur. Hic Veneris & Liberi filius dictus eſt, vel (ut quidam aiunt) ex Urania progenitus, qui primus certas nuptias inſtituerit. Alii putant Hymenæum virum Atticum fuiſſe, qui raptas à latronibus virgines, parentibus intactas reſtituit: ideoq; in nuptiis ejus nomen invocari, tanquam defenſoris virginitatis: ideoq; hanc vocem nuptialem factum apud Græcos, quemadmodum Romanis in nuptiis virginalibus Thalaſſii nomen invocabatur. Alii dicunt Hymenæum fuiſſe quendam juvenem, qui die nuptiarum ſuarum oppreſſus interiit. Vnde poſtea inſtitutũ, ut expiationis gratia nominaretur in nuptiis. Sunt etiam qui putent hymnũ ipſum in virginalibus nuptiis cantari ſolitum, vocari hymenæum. Terent. in Adelph. hoc mihi in mora eſt, Tibicina, & hymenæum qui canteut, ubi Donatus: Sic accipe, ὑμέναιε, hymenæum in nuptiis, eucmadmodum ὑμέναιον in fabere, vel in ſacris hymnum. ¶ Accipitur etiã pro ipſis nuptiis. Virg. 1. Aeneid. Pergama quum peteret, incenſoſq; hymenæos.

Hymera. Vide HIMERA.

Hȳmettŭs, [Ὑμηττός. Ger. Ein Berg in Attica bey Athen gelegen.] Stephano & Suidæ per diphtong, Mons Atticæ clariſſimus, ſemper florens, cujus mel Plin. ſcribit eſſe pretioſiſſimũ. Mart. lib. 14: Hactibi Theſeo populatrix miſit Hymetto Pallados à ſylvis nobile nectar apis.

Hȳmēttĭus, tĭa, tĭum, adjectivum. Ὑμήττιος Stephano. Quod eſt ex Hymetto monte. Plin. lib. 36. cap. 5: Lucius Craſſus orator, primus peregrini marmoris columnas habuit Hymettias. Erant autem columnæ ex Hymetto monte excilæ nam ex hoc monte pulcherrimum marmor effodiebatur.

Hȳope, ēs, Ὑόπη, Vrbs Matienorum (ſunt Martianorum) Gentile, Hyopeus, eus, ius, ites. Vellit ſunt ut Paphlagones. Steph.

Hȳops, ŏpis, Ὑώψ, Vrbs in Iberia Cheronneſi, non procul à Lebro fluvio. Inde Hyopus. Steph.

Hypacaris. Scylax fluvius.

Hȳpæ, ārum, Ὑπαί, Maſſilienſium inſula, una Stœchadum. Autor Plin. lib. 3. cap. 5.

Hypaelochitæ, ārum, Ὑπαιλοχῖται, Gens Moloſſica. Steph.

Hȳpæpæ, ārum, Ὑπαιπαί Stephano & Strabone, Lydiæ oppidum, quod occurrit à Tmolo monte ad Caÿſtri campeſtria ingredienti. Nomẽ eſt (ut inquit Stephanus) quoniam ſub Aepo monte ſita eſt. Veneri ſacra eſt, eò quod pulchræ fœminæ ibi viſantur. Ovid. de Arachne: Orta domo parva parvis habitabat Hypæpis.

Hȳpānis, pen. corr. [Ὕπανις. Ger. Ein fluß in Scythien.] Fluvius Scythiæ, ex magna palude profluens, ſapore dulciſſimo, donec ad quadrageſimum miliare miſceatur ei exigua fonticulus, Exampæum nominat Herodotus lib. 4. qui ſua amœnitate totum corrumpit Hypanim. Ovid. 15. Metamorph. Quid non & Scythicis Hypanis de montibus ortus, Qui fuerat dulcis, falſibus vitiatur amaris? ¶ Eſt & alter ejuſdem nominis fluvius in India, cujus meminit Strabo, lib. 15. Ad quem referri poteſt illud Propertii: Quantum Hypanis Veneto diſſidat ab Eridano.

Hypania, Ὑπανία, Triphyliæ civitas apud Strab. lib. 8.

Hypārchus, [Ὑπάρχος. Ger. Ein Landvogt oder Vorſteher eines Kriegsheer. Pol. Στρατοῦ ἡγεμών: item, hetman und Kriegsoberſter. Vng. Tiſzt tartó. Ang. That hath the overſight and charge in doing any thing.] Præfectus provinciæ vel exercitus, cujus poteſtas & autoritas ſuperiorem poteſtatem ũpnoſcit: unde eſt illi imperandi jus, & provinciam adminiſtrandi: quaſi ὑπ' ἄνακτος ἀρχόμενος. Ejuſmodi erant legati in exercitu, qui ſub imperatore rem gerebant: & provinciarum Præſides à Principe vel Senatu conſtituti.

Hypărā, ōrum, Ὑπαῖα, Aenienſium civitas, teſte Stephano. Sunt autem Aenienſes, Aetoliæ populi, Perrhabis finitimi, teſte Plin. lib. 4. cap. 8. ¶ Eſt item Hypata Bithyniæ regiuncula, ad Sangarium fluvium, teſte Stephano.

Hypătŏs, ŏnis, Ὑπανις, Phœnices fluvius, apud Melam. lib. 1. ¶ Hypatum item Græci Conſulem appellant, & Hypatiam Conſulatum, & Hypaticon Conſularem. Verum hæc, quòd noſtro inſtituto parum conveniant, ex Græco potiùs Lexico petenda relinquimus.

Hyparia, ōrum, Ὑπαρία, Mulier Alexandrina, Theonis Geometræ filia, & uxor Iſidori Philoſophi, quæ magno & frequenti auditorio varia diſciplinarũ genera in patria profeſſa eſt, Suidas.

Hypēnŏr, ŏris, Ὑπήνωρ, Trojanus, quem, teſte Homero lib. 5. Iliad. Diomedes in bello occidit.

Hypēnus, Ὑπεύς, Athleta qui primus diaulo vicit. Pauſan.

Hyperbŏrĕi, pen. corr. [Ὑπερβόρεοι. Ger. Mannsſtiſche Berg und Völcker, von welchen die Alten viel gedichtet haben.] Montes & populi Septentrionales: ita dicti quòd ſupra Boreæ flatum ſi ſi eſſe crederentur. Feſtus Hyperborei ſupra Aquilonis flatum habitantes dicti: quoniam humanæ vitæ modum excedant, vivendo ultra centetimum annum, quaſi ὑπερβαίνοντες ὅρους humani ſeculi. Ferunt magnam his de cœlo clementiam conceſſam eſſe, auras ſpirare ſalubres, nihil noxii flatus habere, domos eſſe nemora, victum arbores miniſtrare, diſcordiam neſcire, ægritudine non inquietari, ad innocentiam omnibus æquale votum eſſe, mortem accerſere, & voluntario interitu obeundi tarditatem caſtigare. Sed hæc fabuloſa ſunt. Diodorus oppoſitã Celtis Oceani accolis eſſe inſulam ſcribit, haud multò Siciliam minorem, va. de fertilem, & biferam: hoc eſt, bis quotannis fructus ferentem: habitatiq; ab his qui Hyperborei appellantur, eo quòd vento Boreæ ſunt expoſiti. Hyperborei, inquit Pomponius Mela, ſuper Aquilonẽ, Riphæosq; montes ſub ipſo ſydere cardine jacent, ubi ſol non quotidie ut nobis, ſed primum verno æquinoctio exoritus, autumnali demũ occidit: & ideò ſex mentibus dies, & totidem aliis nox uſq; continua eſt. Terra anguſta, aprica, perfe fertilis: cultores ſuſtinent & diutiùs quàm ullus mortalium & beatiùs vivunt, &c. Hactenus Mela. Plura de his vide apud Plinium lib. 4. cap. 12.

Hyperdexiŏn, ὑπερδέξιον, Regio Lesbi eſt, ubi Jupiter Hyperdexius, & Minerva Hyperdexia colebatur. Steph.

Hyperēchĭus, ὑπερέχιος, Alexandrinus grammaticus ſub Martiano principe, ſcripſit de nominibus & verbis, & de orthographia. Suidas.

Hypĕrĕē, ſive Hyperia, pen. prod. ὑπερέη, Fons Theſſaliæ, apud Plin. lib. 4. cap. 8. Meminit hujus fontis & Strab. lib. 9. qui eum in medio collocat Metalenſe, quod oppidum eſt Phæreorum in Theſſalia.

Hypĕrēsĭa, ὑπερεσία, Oppidum eſt Achaiæ propriè dictæ, cujus meminit Homerus in Catalogo, & Strabo lib. 9.

Hypĕrĭdes, ὑπερίδης, Athenienſis orator, æmulus Demoſthenis, juſſu Antipatri execta lingua interfectus. Plutarch. in vita Demoſthenis.

Hypĕrmnēſtra, [ὑπερμνήστρα. Ger. Die ſittſame aus den 50. Töchtern Danai.] Una ex quinquaginta Danai filiabus: quæ quum totidem Aegiſthi filiis nupſiſſent, nullaq; eſſent à patre prima nocte maritos interficere, ſola ex omnibus maritum ſuum Lynceum nomine ab infidis liberavit, qui poſtea Danaum occidit. Extat inter Epiſt. Ovid. una Hypermneſtræ ad Lynceum virtus.

Hypĕrion, pen. prod. [ὑπερίων. Ger. Die Sonn.] Hyperionis in genitivo, penultima concepta, ὑπὲρ ἰόντος, ἰόντι, quod eſt eo, à Poëtis uſurpatur pro Sole: quamvis alii Solis patrem eſſe tradant. Ovid. lib. 1. Faſtorum: Placat equos Perſis radiis Hyperiona tinctum. Diodorus ſcribit Hyperionα Saturni fratrẽ fuiſſe, Cœli filium, qui Solis & Lunæ, aliorumq; aſtrorum, horarumq; primũm fuerit cura, obſervatione ejus à ſe percepta, ejusq; noſcendæ ratione: cujus hortatu Hyperionis nomen ſolis: vel ut ipſorum naturæ contemplatorem. Cicero in Progneſt. Vequum Luna meatus Hyperionis efficit orbis. Inde hic adjectivum Hyperionius.

Hypĭus, ŏnis, Ὑπιος, vel Ὑπις. Vrbs eſt & fluvius, ſub Pontica Heraclea. Item Hypii montes ſunt, quorũ incolas Mylos eſſe ajũt. Gentile Hypianus. Steph.

Hypobārus, ri, ὑποβάρος, India fluvius, à Septentrione in Orientalem fluens Oceanũ, juxta quem Cretias montem ſylvoſum

veram esse tradidit, cujus arbores electum exudarent. Vide Plin. lib. 37. cap. 2.

Hypochalcis, ἡ Ὑποχαλκίς, Urbs Aetoliæ in Europa. Gentile Hypochalcideus, sive sub Chalcide mõte. Steph. in Hypochalcis & Hypothecæ. Vide CHALCIS.

Hypothebæ, αἱ Ὑποθῆβαι, vocatæ sunt Pomiæ in Bœotia. Alii oppidum quoddam esse quod à loci situ ita nominatũ, Steph.

Hypselis, ὑψηλίς, Vicus Aegypti, quem inhabitant Hypselitæ. Sunt etiam Hypseliæ in vico quodam Thraciæ. Steph.

Hypsẽnor, ὑψήνωρ, Fuit, teste Homero lib. 5 Iliados, filius Dolopionis, qui sacerdos Scamandri in tanto honore habitus fuit, ut tanquam divinum quoddam numen coleretur, adi deus quidã fuisse dicatur. Hic Eurypylus in bello Trojano interemit.

Hypsicratẽa, [ὑψικράτεια. Ger. Eine gutherzige Gemahlin des Königs Mithridates.] Mithridatis regis uxor, insigne conjugalis fidei exemplar, cui maritum à Pompeio victum audienti capillus exciderat, cui maritum à Pompeio victum audienti capillus, vestibq; habitu assumpto, per loca inculta, feraq; gentes, infatigato corpore, animiq; robore lequuta est.

Hypsipyle, ἡ Ὑψιπύλη, Lemni regina Thoantis filia, quæ quum reliquæ mulieres eius insulæ omnes viros ex cõmuni sententia occidissent, sola patrẽ servavit. Ob quam pietatem à Lemnio ejecta capta à piratis dicitur, & Lycurgo Thraciæ regi venditã quo liberaliter habita, & nutriendo filio ejus præposita est. Nam paulò ante fugam gemellos pepererat, quos cunicipit ex Iasone, quem in Colchos navigantem hospitio fecepterat & lecto excepterat. Postea quam Argivis ad Thebanam expeditionem profitescentibus, Lunginam fontem ostensura, Archemorum adumum simul deposuisset, ea absente adrepens serpens puerũ interemit: quo nomine quum à Lycurgo ad supplicii quæreretur, ab Adrasto, cæteriq; Argivis servata est. Vide Statium in Theb. & Ovid. in Epist. Heroid. Propert. lib. 2.

Hypsius pluvius, ὑψίος, Lycaonis filius, condidit Thyreum Arcadiæ urbem. Stephanus. Fit & Hypsus Arcadiæ urbs, Steph.

Hyrcãnia [ὑρκανία. Ger. Die Landschafft Asia gegen Mitternacht.] Regio Asiæ magna ex parte plana, & præclarissimis arcubus insignis, quarum celeberrimæ sunt Talebrota, Samariana, Carta, & Tapes: adeò autem fertilis & opulenta, ut vitis vim mercedem ferat, & ficus sexaginta modios ficorum fomentum ex semine nascatur quod cadit ex culmo, in arborem ibi nascitur, perfluat mel ex oliis. Dicta Hyrcania, ab Hyrcana Sylva, quæ Scythiæ subjacet. Habet ab Oriente mare Caspium: Meridie Armeniam à Septentrione Albaniam ab Occasu Iberiam. In ea regione pantheræ, pardi, & ogres abundant: quum sylvis alioqui sit.

Hyrcãnus, ὑρκάνιος, ὁ, num, ἡ, ὑρκανὶς in Mare Hyrcanũ. Mar de Bacco, hominis Hyrcani. Hieronymus: Hyrcani volucribus & canibus semivivos projiciunt. Virg. 4. Aeneid. Hyrcanæq; admorunt ubera tigres.

Hyreus, [ὑρεύς. Ger. Der nach seiner Gattin in Bœotia, welcher Neptunum beherberget hat: und seine bergegen auff seinen wunsch mit einem jungen Sohn begabt haben.] Rusticus quidam Bœotius, qui quum Iovem, Mercurium, & Neptunum hospitio fuisset excepisset, jussus petere quicquid vellet, max voti cõpos factus: respondit se quidem nihil æquè cupere ac liberos, illam uxorẽ tamen dixisse nolle. Quo intellecto, tres dii in bubulã tergus, quod ille juvenco detraxerat, quam Iovi recẽs immolaverat, lotium reddidere: ex quo decimo ocnsle natus est puer, quem Urinãtor (hoc est hyrinam, Virinem vocavit: qui postea primæ literæ mutatione Orion dictus est.

Hyria, ἡ Ὑρία, Insula est Ionii maris, ante Peloponnesum, alio nomine Zacynthus dicta. Autor Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Fuit præterea Hyria Bœotiæ oppidũ in agro Tanagræo, autore Plin. lib. 4. cap. 7. & Strabone lib. 9. ¶ Item aliud in Iapygia, à Cretensibus condi tum, cujus meminit Herod. lib. 7.

Hyrmine, ἡ Ὑρμίνη, Oppidum in ea parte Achaiæ propriè dictæ, quæ Bœotiæ agro proxima est. Autor Plin. lib. 4. cap. 5.

Hyrnithium, ὑρνίθιον, Parva regio in Epidauro, cui nomẽ dedit Hyrnitho, filia Temeni. Gentile Hyrnithios. Steph. ex Pausania lib. 2.

Hyrtacus, ὑρτακὸς, Oppidum Cretæ, apud Stephanũ. ¶ Fuit præterea hoc nomine Trojanus quidam ex Idamonte, pater Nisi unius ex comitibus Aeneæ, qui à nomine patris Hyrtacides appellatur à Virg. lib. 9. Aen.

Hysiæ, ὑσιαὶ, Insulæ parva & magna Aethiopũ Insulares Hysiæ. Stephanus.

Hysbe, es, ἡ ὕσβη, Lydiæ oppidum, apud Stephanum: à quo deducuntur gentilia Hysbeus & Hysbiea.

Hyscana ὑσκάνα, ἡ, Vrbs Illyriæ: gentile Hyscanius, Stephan.

Hysiæ, æ, vel Hysiæ, arum, ὑσίαι, ὧν, ἡ, Bœotiæ oppidum, colonia Hyræotum, à Nisoa Anthoris patre condita: de hac Thucydides, lib. 3. Elt & alia regio Isdes Parthorum. Gentile Hysiæus. Ellirem vicus Argivus Thucydidis. Characi vero civitas. Vnde Hysiates, tis. Item Arcadiæ urbis denique Rhysia, forte Hysiæ urbs Bœotiæ, Stephanus. Vide ITEA & TEA.

Hystaspes, ὑστάσπης, Darii Persarũ Regis filius ex Atossa Cyri filia: cujus meminit Herodotus lib. 7. ¶ Fuit & ante hũc alter eodẽ nomine, Arsamenis filius, & Darii pater: de quo idem Herodot. lib. 1.

Hytenna, ἡ ὕτεννα, Vrbs Lyciæ. Steph.

Hytimatæ, ὑτιμᾶται, Populi juxta Lyburnos & Cyopios. Steph.

Hyttẽnia, ὑττηνία, Vide TRIPHYLIA.

I

IAbe, ἡ Ἰάβη, Filia fuit Atlantis, soror Majæ, matris Mercurii, de qua Homerus lib. 14 Odyss. ¶ Item Ia, Ἰά. Graci vocant violas, unde lactuca vestis vide infrà.

Iaboch, Fluvius, oriens prope Rabbath Metropolin Ammonitarum, & confluens in Jordanem infra Mare Galilææ, in cujus fluvii ripa Jacob cum angelo luctatus est. Gen. 32.

Iacchus, ὁ Ἴακχος, Nomen Bacchi, ab ἰαχὼ, clamo, canto, vociferorum qui Baccho sacrificabant, ululatibus & clamoribus omnia implere solebant. Virg. Aegl. 7. Populus Alcidæ gratissima, vitis Iacchо ¶ Ponitur quãdoq; pro vino. Virg. 6. Aegl. Inflatum hesterno venas, ut semper, Iacchо.

Iacob, [יעקב Iebekõ.] Lat. athleta, & exercens se dicitur, quã appellatione primùm habuit, quũ præclaris operationibus multos propriè ante labores ferebat. Quum autem primo luctando exerceret & speculationibus frueretur bonis, tum Israël ipse Deus appellavit, æterna præmia, beatitudinemq; ultimam, quæ in visione Dei constitit, ei largiens. Hominem enim qui Deum videat, Israël nomen significat.

Iacobus pen. prod. [יעקבי Iakobi Ioseph.] Nomen proprium quatuor Syllabarũ. Claud. Quod facetas versus dux Iacobe mens? Nomina enim propria apud Hebræos (sicut Priscianus docet) in fine acutum accentũ habent, quæ more Latino declinata, eundem retinent, & penultimam producunt ut, Adam, Adamus, Ioseph, Iosephus.

Iader, neutri generis, [ἰάδερ. Ger. Ein Haff auf der Meerfahrt der Seen Zara.] Havius est Illyrici, in Adriatici maris declivitate, juxta quem oppidum est Iadera. Lucan. lib. 4: Et tepidum in molles Zephyrus excurrit Iadera.

Iadera, quæ & Iader, neutro genere, ἰάδερα Ptolemæo. Vrbs est Illyrici nõ procul ab Apsilunia & Salona. Pomp. lib. 2. Iaderaq; meminit & Plinius in descriptione Liburniæ. Vulgò Zara.

Ialta, ἰάλτη, Vrbs Siciliæ, Steph.

Ialchilever, ἰαλχάδιοι, Populi Libyæ.

Ialmenus. Vide supra AYCALAPHVS.

Ialysus, ἰάλυσος, Oppidũ in Insula Rhodo, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 31. Et Pomp. Mela: In Rhodo, inquit, tres quondam urbes erant, Lindos, Camiros, Ialysos. Ialysus autem hæc ipsa est, quæ Trichinas olim dicta fuit, hi qui in Creta fuêre, cognomines, maleficum genus hominum, & præstigiis infame.

Iamblichus, ὁ Ἰάμβλιχος. Ger. Ein gelehrter Philosophus in Syria.] Pythagoricus philosophus è Chalcide Syriæ fuit. Porphyrii discipulus, qui tempore Constantini Magni floruit: sub quo brevi tempore tantum profecit, ut secundas post præceptorem Romæ obtineret, nec ab eo quicquã differre videretur doctrina: nisi quòd ille melior fuit scriptor, candidiorq; orationis, hic paulò durior habebatur. atq; ut de Xenocrate Plato dicebat, venere dicẽdi carebat. Morib. adeò probatus, ut ejus vitæ abstinentia, modestiaq; ea tempestate nemo cognita fuerit. Hujus meminit & Hieronymus.

Iambrasus, ὁ Ἰάμβρασος, Samus à fluvio sic dicta, Steph.

Iamesais, ἡ Ἰάμησις, Arduarũ est mons Britanniæ, in quod illabitur flavius ille, quẽ Temesim Cæsar vocat. Plin. lib. 2. cap. 3.

Iami, ἰάμοι, Populi Scythiæ. Steph.

Iamnia, ἰάμνια, Oppidum Phœnitiæ. Strabo vinum esse scribit, ab Iamno ad Carmelum, aut quòd Iamnos Græci vocant humidos & floridos locos: gentile, Iamnites pro Iamnites.

Iamno, onis, Oppidum insulæ Balearicæ minoris: quæ duo olim habuit oppida, Iamnonem, & Magonem, teste Plin. lib. 3. cap. 5. & Pomp. Mela ad Eucm. lib. 2. Ptolemæus Iamnam, ἰάμνα, nominat.

Iana, Fanum dictæ fuit, quæ postea præposita litera d, Diana appellata est, teste Nigidio.

Ianaira, ἰανείρα, Nympha dicta est, à suaviter regendo, ἰανὸς, lætus, ὀνάσσω, regno, impero.

Ianulium, Oppidũ Celticæ gentis in Hispania citeriore. Pomponius Mela, lib. 2.

Ianiculum, Oppidum fuit in Ianiculo monte trans Tyberim: ita dictum à Jano condĩtore, ut quidam putaverunt: vel quòd tanquam Janus esset Romanis in Hetruriam proficiscentibus. Virg. 8. Aen. Hæc cum præterea disjectis oppida muris. Reliquias, veterumq; vides monumenta virorum: Hanc Janus pater, hanc Saturnius condidit urbem: Ianiculum hic, ille fuerat Saturnia nomen.

Ianira,

Ianira, pen. prod. Ἰάνειρα, Nympha nomẽ, Oceani & Tethyos filia. ἀπὸ τοῦ ἰάινω καὶ ἀνὴρ: huc etiã, à viris demulcendis. Hesiodus in Theogonia.

Ianoe, oppidum non procul à Iordane à Samaria dißtat duobus milliaribus versus ortum brumalem. Ios. 16.

Ianthe, Ἰάνθη, Puella fuit Cretensis, ex Phæstio oppido. Telestę filia, uxor Iphidis, qui pio nuptiarũ die ex fœmina mutatus est in marem. Ovid. lib. 9 Metam. Ternus interea decimo successerat annus, Quum pater Iphi tibi flavam despondet Ianthen, Iuter Phæstiadas quę laudatissima forma Dote fuit virgo, Dictæo nata Telestę.

Ianus, Ἰανὸς, Ab hiatu dictus est, detracta aspiratione: quę quidam Solem putant: ideoq; geminũ, quasi matutinũ & januæ cœlestis potentẽ, qui exortũ aperiat, occidens claudat. Alii Iunũ mundũ id est, cœlum interpretantur, quasi Eanũ ab eundo, ut inquit Cic. lib. 2. de Nat. deorũ. eò quòd mundus semper eat, dũ in orbẽ volvitur, & ex se initiũ faciens in se referatur. Hunc & bifrontis pingunt: duas enim facies habere dixerunt, alteram suo loco, alteri à tergo, eò quòd annus ex se initiũ facit, finit occurrat: vel quòd præterita teneat, & futura prævideat: seu quòd superorũ & inferorum janitor existeret. [Ger. Der Gott Janus / mahlt gemahlet mit zweyen Angesichten vom obersten gewendet: sein Ernst ist Rom stets offen so lang vnd sie krieg führet: zu seiten aber mahlt er beschlossen.] Huius templũ erat Romæ ad infimum Argiletũ, à Numa Pompilio positũ, quod tempore belli patebat, tẽpore pacis claudebatur unde Paulus & Clusinus cognominabatur, ut autor est Servius. Constat aũt templum hoc ter fuisse exustum. Primum regnante Numa: iterũ post bellum Punicũ secundum: tertiò post bella Actiaca, quæ confecit Augustus: quo tempore pax quidem fuit, quantũ ad exteras pertinet gẽtes: sed bellis flagravere civilibus Romani. Huius aũt claudendi vel aperiendi templi ratio varia est. Alii dicunt Romulo cõtra Sabinos pugnante, quib jam propè vincerentur, colũbã aquã ex eodẽ loco emisse, qua fugavit exercitum Sabinorũ. Hinc ergo tractũ morem, ut pugnaturi aperirent templum quod in eo loco tuerat constitutum, quasi ad spem præsidii auxilii. Alii dicunt: Tatium & Romulũ tacto fœdere hoc templum ædificasse. Vnde & Ianus ipse duas facies habet, ut ostendat duorum regum cognitionem: vel quòd ad bellum cautos æquum sit de pace cogitare. Alii alia meliori ratione, quòd ad præsentia, ejiciant revelatione. Hunc alii quadrifrontem fecerũt, ob quatuor mundi cardines, & Ianũ quadrigeminum vocitarunt: & Iunonũ, quasi Calendarũ principem: Calendæ enim sunt Iunoni dicatæ. ¶ Ianus præterea erat locus Romæ, ubi fœneratores consitebant exegisse Sabinæ: quorũ in eo Iani simulachra collocata videbantur. Ovidius: Qui puteal, Ianũq; timet, celeresq; Calendas. Horat. in Epist. hæc Ianus summus ab imo Prædicat. Suet. in Domit. Ianos, ἀψῖδας, arcusq; cum quadrigis, & ioliguibus triumphorũ pertegiones urbis extruxit. ¶ Ianus antiquissimus Italiæ rex, quę gentem faciem præcultisse ferunt: quod ad regis prudentiã, tolertiamq; referendum est: qui & præterita noverat, atq; prospiceret futura: unde etiã bifrons dicitur. Hic Saturnum à filio fugatũ è Creta, classeq; in Italiam advectũ, suscepit hospitio: & quoniã ab eodem rurali agriculturã edoctus est, regni partẽ illi concessit, amboq; una regnarunt concordes. Vtriusq; oppida cõmuni opera condiderunt. Romani, ut dictum est, hunc omnibus Ianuis præesse credidere: unde & clavigerũ ipsum vocarũt. Eum aũt primum in Italia dis templa fecisse, ritusq; sacrorum instituisse, atq; ob id eum in sacrificiis præfationem meruisse perpetuam, autor est Macrob. lib. 1. cap. 7. & 9.

Ianuālis, le, adjectivum à Ianus: Iana ianua virgo. Ovid. 2. Fast. Virgaq; Ianualis de spina sumitur alba. Quæ lumẽ thalamis parva fenestra dabat. Ianalis porta quę & belli porta vocabatur Romæ, à Iano dicta, ubi & potirũ ejus signũ dicitur. Hanc Numa ea lege instituit, ut esset clausa semper, nisi quũ bellum foret.

Ianxtaris, Ἰανξταρὶς, Vrbs Libyæ, gentis Ianxuantes. Steph.

Iapetus, pen. corr. Ἰαπετὸς, Cœli & terræ filius: ut inquit Hesiodus: vir quidam potens apud Thessalos, sed præterea in genio, magisq; filiorum, quàm sua virtute clarus. Ferũt hunc Asiam nympham uxorem duxisse, & ex ea Helperum, Atlantem, Epimetheum, & Prometheum suscepisse. Valer. Flac. lib. 1. Iapeti post bella trucis, Phlegræi, labores. Hunc quidam Prometheo patrem fuisse asserunt. Ovid. 1. Metam. Sive recens tellus, seductaq; nuper ab alto Aethere, cognati retinebat semina cœli, Quam satus Iapeto mixtam fluvialibus undis, Finxit in effigiem moderantum cuncta deorum. De Prometheo loquitur. ¶ Iapeto antiquior, πρεσβύτερος Ἰαπετοῦ. Dere antiquissima dixit Lucianus.

Iapygium promontorium, Actam Iapygiam, ἄκρον Ἰαπυγίαν, cũ Græcis nominat Plinius: extremũ Salentinorum promontorium est, quò quam longissimè in mare excurrit Italia. Vulgò Capo de S. Maria de Terra de Otranto. Vide Plin. lib. 3. cap. 11.

Iapygia, æ, Ἰαπυγία. Ger. Das Land so jetzund ist Apulien in Italien in der Adriatischen Meers nähe ein halbe Insel gelegt: hat zur linge Terra d'Otranto. I. Reg. 10 est in finibus Italiæ, in Chersonesi formam cocta, cujus isthmus à Tarento Brundusiũ usq; extenditur. Alio nomine Messapia dicitur. Autor Strab. lib. 6. Servius in illud Virgilii: Ille urbem Argyripæ patriæ cognomine gentis Victor Gargani condebat Iapygis arvis. Iapygia, quæ pars est Apuliæ, in qua mons est Garganus, qui usq; ad mare Adriaticum extenditur. Quod si verum est, longè majores sunt Iapygiæ fines, quàm quos modò ex sententia Strabonis descripsimus. Nam Garganus mons multis passuum millibus extra jam dictam peninsulam situs est. Dicta est autem Iapygia ab Iapyge Dædali filio, ut tradit Solinus in Polyhistore.

Iapyx, Ἰάπυξ. Ger. Der Wind so von der Sommere Nidergang herwehet. Gland. Nordwestwind.] Ventus est ab occiduo-hiberali spirans, qui alio nomine Caurus dicitur, teste Gellio lib. 2. Noct. Att. Dictus Iapyx à Græcis, quòd ab Iapygia spirare videatur: quare & commodissimus est ex Italia in Græciam navigantibus. Horat. li. 1. Carm. Ode 3. Sic te diva potens Cypri, Sic frater Helenæ, lucida sydera, Ventorũq; regat pater, Obstrictis aliis, præter Iapyga.

Iāpis, Ἰάπις, Nomen proprium cuiusdam Actoli, qui quũ in Venetiam venisset, oppidum de suo nomine condidit: in qua ea pars Italiæ, quæ Timavo fluvio irrigatur, Iapide dicta est. Quin etiã Timavũ ipsum ab hujus nomine lapidẽ cognominat. Virg. 2. Georg. Cattella in tumulis, & Iapidis ara Timavi.

Iarbas, Ἴαρβας, Getulorum rex, qui quum Didũ ambiret nuptias, ab ea repulsus, nascenti adhuc Carthagini bellum intulit: quod quum Pœni propulsare non possent, regnum suum eò adegerunt, ut nuptias suas pacem redimeret. Quod quum illa aliã ratione effugere non posset, simulat se ante Sichæi (id defuncti etiam nomẽ erat) manes placare velle. Eam rem ad rem imperato spatio, pyram ingentem extruxit, cui superimpositos, suis sibi manibus necem consciscit.

Iarchas, Ἴαρχας. Philosophorum Indiæ princeps, qui in sella aurea sedens apud suos, sapientiam profitebatur. Vide Philostratum in vita Apollonii Tyanei.

Iardanus, Ἰαρδάνης, Fluvius Lydiæ.

Iasius, Ἰάσιος, Pars Illyriæ dicitur etiam Ionica, incolæ Iatæ. Steph.

Iasi, Nomen civitatis quæ omnium Rubro mari, ubi cõ terminus Mosyllarum promontorius.

Iāsis, Ἰασὶς. Dicta eõ Atalanta ab Iasio patre. Propertius: Atq; animum duræ contudit Iasidos.

Iasius, Ἰάσιος, Filius fuit Abantis Argivorũ Regis, frater Dardani. Nam Dardanus, inquit Servius, & Iasius fuerunt ex Electra filii. Sed Dardanus de Jove Iasius de Corito procreatus est. Hæc Servius apud Virg. 3. Aen. Hinc Iasiadæ, Iasidæ, & Iasis vocatur Atalanta ejusdem filia. ¶ Fuerunt & alii eiusdẽ nominis unde Iasides Palinurus, apud Virgi. 5. Aen. Et Iapis Iasides, apud eundem, lib. 12.

Iasion, onis Ἰασίων, quũ Diod. lib. 6, etiam Iasiũ appellat, Jovis & Electræ filius, qui accò a Cerere admissus est, ut in ejus gratiam ad nuptias Harmonides ipsius Iasii sororis, messionũ & frumenti & pecudis copiã attulerit, atq; ex eo Plinius peperisse, qui cultũ vitæ instituere, pecudesq; coercere, atq; in usus cudendi nummi primus docuit, quũ antea pecora congregandæ, servandæq; pecuniæ fuisse cura. Alii addunt fabulæ, eum postea à Jove ex invidia fulmine ictũ, quamvis non desint qui aliam mortis causam afferant, quòd Minervæ vim attulerit, quòd ejus connubia affecerit. Hunc quoq; alio nomine Actionem vocant, Ovid. lib. 9. quæritur caneficere nutrem Iasiona Ceres, etc.

Iāson, Ἰάσων, Filius Æsonis ex Polymela, (ut alii volunt) Alcimede, quę pater moriens Peliæ fratri in tutelam cõmendavit, is tradito regno, ea tamen lege ut illud adulto Iasoni restitueret. Postò Alcimedes duo pectũ habens Pelias, Iasonem Chironi alendum dedit. Itaq; Iason adultus ed repetendo paternum regnũ venit: sed Pelias commentus fraudem, Iasonem Colchos ad auferendũ aureum vellus navigare jussit. Quæres tamen ibi in principio esse majori hominũ viribus Iasoni videretur consilio adjutam esse Argo navi, cum reliquis heroibus Colchos profectus est. Inter navigandũ autem primum ad Lemnum insulã appulit, ubi ab Hypsipyle & hospitio & thalamo susceptus est. Deinde ad Phineum Regem, à quo munere loco edoctus est, quomodo per Cyaneas petras inter se cõcurrentes ad Colchos usq; ruto navigare posset. Quò quũ pervenisset, Medea, Colchorũ Regis filia, forma ejus capta, à certissimo eum corpus exitio: ostensa ratione qua & æripedes tauros perdomare, & draconẽ pervigilem sopire posset. Ejus igitur consiliũ secutus Iason, aureũ vellus sustulit, & inde clam cum socijs & Medea fugam arripit, ad Istri ostium pervenit: adversoq; flumine subicus, quũ eum tandem in loca pervenisset, ubi Danubius Liburniæ mõtibus proximus est, navigio, qua vectus erat, luis, socioruq; humeris superatis montibus in mare Adriaticũ deportavit: tandemq; solpes in patriam revectus, duos ex Medea filios suscepit. Sed quia postea Creusę,

Corinthiorũ Regis Eliæ amare Ilagrãs, eam uxorem duxisse, Medea ægrè ferens divortia. Creusam cũ regia exussit. Sũt qui tradant, Medea postea reconciliatu Iasonem, Aceten secũ à Persa Cæsare pulsum, in regni cessione tutũ, multaq; alia præclara gessisse, accom divinos ei. Alii honores fuerit prosecutus, Diciturbantur latius totam fabulã ab Apollonio Rhodio, & Valerio Flacco. ¶ Corripitur hoc nomẽ per genitivi syllabam. Ovid. 7. Metam. Multaq; perpessi claro sub Iasone, tãdem, &c. Et alibi: Quem nisi crudelem, nõ tangat Iasonis ætas? ¶ Hinc si patronymicum Iasonides sit, Iasonica juvenca, apud Statium lib. 10. Theb.

Iasonium, ii, n. Promontorium Cappadociæ Ptolem. lib. 5. cap. 6.

Iasus, sive Iassus, i, m. Ger. Ein vestung ihnen Jasi nahe bey Caria gelegen.] Insula Cariæ, continenti adjacens, cujus incolæ, quòd regionem habeant salubrem, ex patrata potissimum vetustate quæruntur. Hinc proximus simus, Iasius cognominatus est. Iasonem faciunt Chœrilus poeta, & Diodorus dialecticus, cognomento Chronus.

Iasippa, æ, f. Vrbs Arabiæ prope Egram. Steph.

Iatrinum, i, n. Meldensium civitas est apud Ptolemæum lib. 2. cap. 8. Forté quæ hodie vocatur Meaux.

Iava. Hispaniæ civitas. Ptolem.

Iaxamatæ, ārum, m. Populi circa Maotim (inquit Stephanus) quos Ephorus appellat Saxamatas. Valer. Flac. Mellis hanus Torinos dicat, ita mulctra Satarchen Iaxamatas venatus alit. De his Ammian. lib. 4. Circa hæc (inquit) signa gentes fermotum, institutionumq; varietate dispares, Iaxamatæ, Maotæ, & cum Geloni Agathyrsi.

Iaxartes, æ, m. Fluvius Scythiæ est, eorum, qui Caspii maris ripas tenent, longè maximus. Quem Alexander falso credidit Tanaim esse. Nam esse diversum Iaxartem à Tanai alteri postea navigationibus compertum est. Oritur apud Sacas (ut ait Ptolemæus) in Septentrionem hujus.

Iazyges, Metanastæ, æ, m. Iazygæ, ārum. Ger. Siebenburger.] Populi in Pannonia, qui ab Oriente habet Dacianı ab occasu & Austro Germaniæ partem à Septentrione Sarmatiam. Hodie (si quis in re tam vetusta conjecturæ locus est) creduntur populi inhabitantes eam regionem, quam Septemcastra vocamus, Siebenbürgen. quæ regio partim ab Hungaris, partim à Valachis colitur. Ptolemæus lib. 3. cap. 8.

I ante B.

Ibæi, æōrum, qui & Iberi, Populi Celticæ. Sunt etiam Iberi, alias Ironiæ dicti, Steph.

Ibernia. Vide HIBERNIA.

Iberus, pen. prod. i, m. Ger. Ein Fluß Hispaniæ, sonst Ebro.] Fluvius Hispaniæ, qui apud Cantabros ortus, per 1. passuum millia fluit, & in mare Balearicum evolvitur. Dictus (ut Eustathius auctà Scylace ejusdem nominis. Lucanus lib. 4. Qui per tot terris, aufert pro nomen Iberus. ¶ Iberus etiã piscis est. Strabo lib. 3. Horat. lib. 2. His missus jus est oleo, quod prima Venafri Pressit cella garo, de succis piscis Iberi.

Iberia. [Region Arragon. Ger. Ein Landschafft in Hispanien, sonst Arragon. Pol. Aragonia hodiernum Hispaniæ.] Primùm appellata Hispaniæ regio, utrinq; Ibero fluvio proxima, quã postea Celtæ Gallorũ populi, tel ctis sedibus suis, habitavere. Unde cõpositio exutraq; gente nomine, Celtiberi appellati sunt: & regio Celtiberia. Postea tamẽ universa Hispania, Iberia dicta est. & Hispani ipsi, Iberi, sive Iberes ibidem. Virg. 3. Georg. Aut imparatos à tergo horrebis Iberos. Lucan. occurrat Iberis. alibi. ¶ Fit & alia regio hoc nomine juxta Pontũ, inter Colchida & Armeniam veneficarum ferax, quæ Caucasis montibus circumdatur: cujus similiter populi Iberi, & Iberes dicti sunt, à quibus (ut Varro scribit) profecti dicuntur, qui in Hispania habitaverunt: & ab illis Hispania, Iberia: & fluvius Hispaniæ, Iberus dictus est, & hinc adjectivum

Iberus, ra, rum. Virg. lib. 9. Pictura acu chlamydem, & ferrugine clarus Ibera. Dionysius contra aliorum sententiam tradit Iberos populos à Pyrenæis mõtibus profectos, in Asia sedes posuisse. Unde ea pars Asiæ Iberia nuncupatur.

Ibylla, æ, f. Vrbs Tarteliæ, cives Ibylleni, apud quos auri & argenti metalla sunt, Steph.

Ibis, ibis. Vide in AVIBVS.

Ibycus, pen. corr. ī, m. Nomen poëtæ Lyrici Rhegini, apud Græcos præclari, sed tamẽ omni libidinis genere effœminatissimi, à quo genus metri dictũ est Ibicũ: sicut alterũ ab Alcæo Alcaicũ. ¶ Ibyci equus, ἰβύκου ἵππος, in proverbiũ abiit: de viro videtur, de eis qui nolentes præter ætatem ac vires ad periculosum negotiũ adigerẽtur. Natum refert Plato in Parmenide. Ibyco equus erat ita annosus, imbecillus, multos certaminib. defessus. Is quõ ad certamẽ currum jugeretur, exhorruit, videlicet experiens ejusmodi ludorum alcam. Ridente populo, Ibycus subgemens: Equus, inquit, domino timilis est: nam & ipse jam senex ad amandum compellitur.

I ante C.

Icadius, ii, m. Prædo insignis. Cic. de Fato: Ne Icadii quidem prædonis video fatum ullum mihi (nil enim scribit ei prædatum) Quid mirum igitur, ex spelunca saxum in crura ejus incidisse? Fato enim si Icadius tum in spelunca non fuisset, saxum tamen illud casurum fuisse.

Icadiitæ, ārum, cognominati sunt Epicureæ sectæ Philosophi, quòd vicesimo quoq; (unde hoc est, vicesimum quemq; lunæ diem, quo natus est Epicurus, celebrarẽt, imagines ejus per subjecta circumferentes. Vide Athenæum Dipnosophistarum lib. 7.

Icaria, æ, vel Icaros, i, vel os, i, f. Ger. Ein Insel im Archipelago gegen Samum, sonst im Nortsehen Meer. Pol. Nicaria.] Insula est, inter Samum & Myconum sita, una Cycladum, a quo vicinum mare Icarium appellatum, non (ut Poëtæ fabulantur) ab Icaro Dædali filio. Fade & Doliche, & Macris, & Ichthyoëssa aliquando fuit appellata. Autor Plin. lib. 4. cap. 12. In hac insula fuit insigne Dianæ templum Tauropolium appellatum cujus meminit Strabo lib. 14. Vulpi Macris.

Icarius, ii, m. Pater Penelopes. Ovid. Ep. 1. Me pater Icarius viduo dure lecto Cogit, & ammẽsas increpat esse moras.

Icarius, a, um, Patronymicum ice minimum, quod Poëtæ accipiunt pro Penelope Icarii filia. Ovid. in Ibin: Et velut Icariæ famulæ pretiere, proci q.

Icarius, pen. corr. ī, m. Orbali Lacedæmonii regis filius fuit, patre Amyclæ, qui quòd accepti à Libero patre vina rusticis distribuisset, illiq; ex nimio potu ebrii facti essent, arbitrantes sibi noxiũ esse datum, Icarium interfecerunt. Quod ubi Erigone cognovit, dulcissimi nuptientia laqueo vitã finivit: quæ deorum misericordia in sidus translata, Iegnũ etiam Virgilius, Tibullus lib. 4. ad Messalã, eorum Phœbo gratissima dona Icarus tulit, & cum Libero jucundus hospes Icarus, ut puto sectantur Lydeta cœlo. Item Propertius lib. 2. Icare Cecropiis merito jugulate colonis. ¶ Icarus, i, m. Ger. Der Sohn Dedali, welcher auf mit seinem vatter auß Creta hat fliegen wöllen, ist aber von der Sonnen verbrennt, &c.; darumb daß er den Sonnenschein hat gesehen.] Dædali filius fuit, qui una cũ patre è Creta fugiens, fretus alarum fiducia, quas ultra patris jussa altius evolasset, solisq; ardore cera, qua pennæ continebantur, liquefacta esset, itaut ab alis defluerent, decidit in mare, quod est inter Samũ & Myconum, quod ab eius nomine Icarium dictũ esse fabulantur Poëtæ. Ovid. 2. Trist. Icarus Icariis nomine fertur aquis. Constat enim verè, ut diximus supra loco, Icarium mare nomen accepisse ab Icaria insula, medio ferè inter Samũ & Myconũ spatio sita.

Icesius, ii, m. Conditor Erasistratiorum scholæ apud Smyrnæos: cujus meminit Strabo lib. 14.

Ichana, æ, f. Oppidũ Siciliæ mediterraneũ: cujus incolæ dicti sunt Ichanenses, ensium. Steph. quorũ meminit Plin. lib. 3. c. 8.

Ichnæ, ārum, f. Oppidum in ora Macedoniæ, non procul ab Axii fluminis ostio. Plin. lib. 4. cap. 8.

Ichnusa, pen. prod. æ, f. Ger. Die Insel Sardinia: hat diesen namen von einer fußsolen, welche sie gleichförmig ist, Insula Sardinia dicta est, quoniam similitudinem referat humani vestigii, quod Græci ἴχνος dicunt. Sil. lib. 12. Inde Ichnusa quis Graia memorata colonis. Vide Plin. lib. 3. cap. 7.

Ichthyoëssa, æ, f. Insula in mari Icario, una Cycladum, inter Samum & Myconum sita, quæ aliis nominibus Icaros & Icaria dicitur. Vide Plin. lib. 3. cap. 12.

Ichthyophagi, pen. corr. ī, m. Ger. Fischfresser, seind Völcker gewesen im Norden Meer umbsaß. Pol. Ichthyophagi, Vicini Hadriæ comitis. Arg. Ichthyophagi.] Qui ex piscibus vivunt: quo nomine dicti sunt quidam populi, Maris rubri accolæ, de quibus Hieronymus contra Jovinianum: Postò Ichthyophagi, gens circa littora Maris rubri, supra petras Solis ardore semicretis assant pisces, & hoc solo alimento victitant. Vide Strab. lib. 15.

Ichthys, yos, f. Id est promontorium in Achaia apud Thucididem, quod Valla piscem transfert, & ob id merito reprehensus est ab Hermolao.

Icotium, ii, n. Oppidum Lycaoniæ, nõ procul à fluxu Taurimontis. Strabo lib. 12.

Icos, i, f. Insula maris Argoi, una Cycladum. Euboeæ proxima. Stephan.

Icosium, ii, n. Mauritaniæ Cæsariensis oppidũ est, à vigenti Herculis comitibus, qui ab eo dicti erant, conditum. Unde etiam à numero conditorum nomen habet. Autor Solinus.

Idæus, Tarentinus nobilis palæstrita fuit, qui toto vitæ tempore à Venere se ignosissimè abstinuit, nequid de corporis viribus amminueret.

I ante D.

Idæus, [ib. Ger. Ein Berumwerdiger vnd hoher Berg in Troada.] Mons altissimus, qui ad Troadem spectat. Latus ejus Septentrionale, ex angustiis Abydi usq; ad Adrapsum, & Cyzicenum agrum,

agrum, ad Propontidē pertinet: Occidentale, ad Hellespontū respicit: Australe promontoria efficit, quod Lectum appellant. Omnia ab Ida ad Mysos declinant. Aquīdæmonios aquis, & ignita flamma emittit: in ejus summitate locus est, Gargarus appellatus, quæ & Gargara in plurali numero dicuntur, atq; adeò sequè pro monte atque oppido lampsum quōd in dorso montis est situ. Ovid. lib. 4. Fast. Dindymon & Cybeles, & amœna fontibus Idam. Ida item appellata est Darcani Scytharū regis filia. ¶ Est & Ida Cretæ mons, ita dictus à Corybantibus, sive dactylis Idæis, qui quum in Cretam venissent, montem, in quo consederunt, patriæ montis nomine appellarunt. Virg. 12 Aen. Dictamnum genitrix Cretæa carpit ab Ida.

Idæus, a, um, ἰδαῖος, adjectivum. Propertius: Cedite jam divæ, quas pastor vidcrat olim Idæis tunicam ponere ventilibus.

Idæus, a, um, Pollucis lib. 10. ab Ida monte. Plin. lib. 16. Idæarum cedrorum. Veteres tamen Ideas pro montanis omnibus fuerunt, ut inquit Nicander.

Idæi Dactyli, δάκτυλοι ἰδαῖοι, Idem qui Corybantes, quos Jovem alumnum ferunt: & ne vagitu puer proderetur, novo lusus genere excogitato, clypeatis æneis inter se concrepantes, æris tinnitu & numerosi pedis cōpositione, qui dactylos inde dictus est, Saturnum celasse. Dicti Idæi ab Ida Phrygiæ monte, quem primùm incoluerunt. ¶ Sunt & gemmæ quædam in Creta fere coloris, humani pollicis magnē referentes, quos dactylos Idæos nominant. Vide Plin. lib. 37. cap. 10.

Idæus, ἰδαῖος, Rhodius poëta, scripsit Rhodiorum res gestas versibus sex mille. Autor Suidas.

Idale, oppidum est in Troade, ut inquit Plinius. De hoc quoq; Lucanus:

Mysiaq; & gelido tellus perfusa Caico,
Idalis & nimium glebis crabis Arabe.

Idalium, ἰδάλιον, Cypri oppidum, quod ab eventu nomen accepit. Nam quum oraculum Chalcenori datum esset, ut illic urbem conderet, ubi primum orientem Solem conspiceret, unus è comitibus qui forte aderat, ad eū conversus, ἴδε λιόν, inquit, id est vide Solem. Arreptoq; Chalcenor omine, civitatem fecit, & ab ea voce Idalium nominavit. Autor Stephanus.

Idālius, a, um, adjectivum, ἰδάλιος. Unde Venus Idalia, & Idalium nemus est appellatum. Virg. li. 10. Aen. Est Amathus, est cara mihi Paphos atq; Cythera, Idaliæq; comus, &c.

Idanthyrsis, Scytharū Rex, qui bello res magnas gessit, bonaq; patre Aliæ subjugata, usq; in Aegyptū excurrit; ut autor est Strabo, lib. 14.

Idas, ἴδας, Apharei filius nomine, re autem ipsa Neptuni, qui accepto à patre velocissimis equis, Marpessam filiam formosissimam Evenī regis Aetoliæ, Martis filii, in Dianæ templo saltātem rapuit. Ob quam rem ejusdem patris qui nulli procorum filiam suam dare voluerit, nisi certamine curtus fuisset victus: à se autem victos decollare, eorumq; capita in aliorum terrorem de muris ædium suarum suspendere consueverat; dolore commotus interemptis, quos habebat equis, se in fluvium Lycormam, qui postea ab ipso Evenus dictus est, præcipitavit. Cæterūm fugientem cum puella Idæ Apollo ac Mercurius obvium venit: qui quum Marpessam & ipse præripere Idæ vellet, ventum utrinq; ad certamen est. Sed à Jove missus Mercurius arbitrium Marpessæ commisit, ut ipse virum vellet eligeret: illa autem Idam elegit, veritus ne sese ætate provectum Apollo rejiceret. Homer. lib. 9. Iliad. Vide MARPESSA.

Idalpes. Vide HYDASPES.

Idmon, onis, pen. corr. ἴδμων, Vates inter Argonautas, Apollinis & Asteriæ filius ex Idmone autem & Thestio, Thestor: à Thestore Chalcas item vates, ut placet Pherecydi. Apollonius autem poëta Idmonem Abantis filium esse dicit, & item Hecatæus. Valerius Flaccus.

Idoméneē ἰδομένη, Macedoniæ oppidum, apud Stephanum. Et male, Idomenius, ἰδομένιος, vel Idomenicusis: quo nitur Plin. lib. 4. cap. 10.

Idoměneus per quatuor syllabas. [ἰδομῆος. Ger. Ein Sohn Deucalionis und König in Creta so auch für Troiam gezogen ist.] Deucalionis filius Cretensiū rex, qui contra Trojanos strenuè dimicavit. Troja autem eversa, quum in patria renavigaret, subitò obortā tempestate, solenne votum concepit, si te Neptunus incolumē in patriam reduceret, se illi immolaturū quod primū filii occurreret. Contigit autem, ut filius ejus ei primus occurreret: quem quum immolare vellet, à suis pulsus, fugit in Calabriam: ubi juxta Salentinum promōtorium oppidum condidit. Hæc refert Servius in illud Virgil. 3. Aen. Et Salentinos obsidet ille agros. Campos Lydius Idomeneus.

Idŏmĕus, ἰδόμεος. Nomen proprium filiæ Proeti Argivorum regis, apud Homer. 11. Odyss.

Idryeus, ἰδρυεύς, Hecatomni Cariæ regis filius, frater Mausoli, qui Artemisiæ sororis in regnum successit. Strab. lib. 14.

Idumæi, [ᵓדוֹמִים adhorum idvmæi. Ger. Die Idumeer deren Landschaft zwischen dem Jüdischen Land und Arabien gelegen ist.] Populi inter Judæam & Arabiam siti, ad Occasum Casio monti proximi. Oriuntur à Nabathæis, teste Strabone lib. 6. qui orta domi seditione, relictis sedibus suis, extremā Judææ occupārunt. Horum regio Idumæa dicitur, ab Idume oppido: cujus meminit Lucanus lib. 3: Gazaq; & arbusto palmarum dives Idume.

Idumæus, a, um. [ᵓדוֹמִי adhorum, ἰδουμαῖος.] Virgil. 3. Georg. Primus Idumæas referam tibi Mantua palmas.

Idya, dicta est à Ciceronе mater Medeæ, quam Ovidius Hypsēa vocat: Non erat Aeetes, ad quē deserta rediret, Non Hypsea parens, Chalciopeq; soror.

Idyma, ἴδυμα vel ἴδυμοι, urbs Cariæ, ubi Idmus fluvius est. Stephanus.

Idyrus, urbs & fluvius Pamphyliæ, pro urbe, ἴδυρις, vel ἴδυρα, invenitur, Steph.

L ante E.

Iebus. [יבוסי iebvsi.] Civitas in finibus Judææ, Iebusæorū metropolis, quæ ab ea nomen acceperunt.

Iena, Urbs Thuringiæ Archigymnasio celebris.

Ienysus, ἴενυσος, Oppidum in ora Syriæ, triduitinere à Casio monte distans. Hero d. lib. 3.

Ierangympha, ab imperu sic dicta ἱερὰ γὰρ ἐνιν imperium facio sipuellæ.

Ierna, ἴερνα, Arrabrorū fluvius in Hispania, apud Melam, lib. 2. Strabo Iernam Arrabrorum montem esse tradit: à quo verisimile est ejusdem nominis amnem profluere.

Ies, ἴης, civitas est Achaiæ, in promontorio ejusdem nominis, juxta quod Alpheus amnis præterfluēs, sex milibus passuum navigatur. Tortellius.

Iesus. [יֵשׁוּעַ iesvah, iesvs.] Apud Græcos & Latinos dicitur trisyllaba. Hebræorum lingua, salvator seu salutem significat.

Ieteris, Mœliæ fluvius, ex Rhodope profluens. Autor. Plin. li. 4. cap. 26.

I ante L.

Ilapinātes, ἰλαπινάται, Cognomē Jovis apud Cyprios, inde dictū, quòd magnifico apparatu, ipsi hēcatombas, epulis, quas ἱλαπίνας vocāt Græci, colerentur. Vide Cœlii Rhod. lib. 27. cap. 25.

Ilaraugares, ἱλαραυγάρης, Iberi, & Ilaraugates fluvius.

Ilaris, ἴλαρις urbs Syriæ, Steph.

Ilattia, ἴλαττα, urbs Cretæ, Steph.

Ilerda, ἴλερδα, Oppidum citerioris Hispaniæ, in conventu Tarraconensi, nō procul à Sycori fluvio: cujus meminit Ptol. lib. 2. cap. 6.

Ilergetes, Hispaniæ populi, in tractu Tarraconensi, nō procul ab Ibero amne. Autor Plin. lib. 3. cap. 3.

Ilĭăcus, Iliades. Videsis VM.

Ilĭă, Iliæ, ilia, quæ & Rhea, Numitoris Albanorum regis filia, quam Amulius pulso jam Numitore fratre, & interfecto ejusdem filio Lauso, virginē Vestalem fecit, ut illi habendę prolis occasionē adimeret, & nequid superesset de prole Numitoris. Verum tamen ea, cum aquā pro sacris quæreret, obdormivit, & in somnis illi visum est se a Marte compressi, & si geminos concepit: quos qua peperisset, Amulius partus exponi jussit, matremq; diam vivā apud Tyberim fluviū intrudit: unde prætę eam Tyberi nuptiæ tingunt: qui ob id quoq; uxorius amnis ab Horatio li. 1. Carm. dicitur. Quid verē puerīs accidērit, vide supra in dictione AMVLIVS. Virg. lib. 1. Aen.: donec regina sacerdos Marte gravis geminā partu dabit Ilia prolem.

Iliberis. Vide ILLIBERIS.

Iliensis, ἰλιεῖς, Populi hunc Corticæ insulæ antiquissimi, ut scribit Pomponius lib. 2. Horum meminit & Pausanias.

Ilĭŏne, ἰλιόνη, inter filias Priami nata maxima fuit. Virgil. lib. 1. Aen. Præterea sceptrum, Ilione quod gesserat olim, Maxima natarum Priami.

Ilŏneus, ἰλιονεύς. Nomen proprium viri Trojani, Phorbantis filii, qui qualis in bello fuerit, nusquam legitur: eloquentia verò excellisse, deletoq; Troja cum Aenea fugisse, & apud eundē legativice functum, autor est Virg. 1. Aencid. Postquā introgressi, & eorum data copia fandi, Maximus Ilioneus placido sic pectore cœpit. Vbi Servius: Non mirum, quòd, si eloquens à Virgilio introducatur Ilioneus, quū pater ejus Phorbas, Homero teste, semper Mercurio deo eloquētię favente pugnarit.

Ilissus, ἰλισσός. Nomen amnis in Attica regione, Musis dicati, quas ab eo Ilissidas vocant. Vide Strab. lib. 9. Papiniānus li. 4. Theb. videtur hunc fluvium Furiis consecrare, quum ait: anfractu ripatum incurvus Ilissos, Sævus honos fluvio: Stygias sulfurare fluenta Eumenidas perhibetur aquas.

Ilithyiā, dictio quatuor syllabarum, & pen. prod. [εἰλείθυια. Ger. Die Göttin Juno: so gebohren werd das sie den gebärenden beystand thäte.] Dea parturientibus propitia, quæ & Juno Lucina à Latinis appellatur. Ovid. 9. Metam. Præpositam miseris parientibus Ilithyiam.

Ilium, ἴλιον, Urbs fuit Phrygiæ, sive Troadis, 36. D. passus à mari distans. à Dardano Jovis filio condita: ab Ilo verò rege amplata,

pliata, & Ilium nominata, quum antea Troja à regione illa in qua sita fuit, diceretur. Regnat fuit Priamo: postea verò ob Helenam à Paride captâ decennali bello à Græcis demùm expugnata est. [Ger. Ein gewaltige Stadt in Troas/ist zum ersten mahl zerstöret worden/ zum andern mahl aber von den Griechen zerstöret worden.] Virg. 2. Aen. Occidit, occidit, superbum Ilium, & omnis humo fumat Neptunia Troja. ¶ Dicta est etiam Ilios. Ovid. lib. 14. Metam. Postquam alta cremata

Xenagaram ferunt 14. Metamorphoseos, cecinit: Inarimen. Prochytemq; legit, sterilisq; loca ab Oolle Pithecusas, habitantum simiarum dictas. Quanquam Plin. lib. 3 ait: Inarime dicta, Græcis Pithecusæ, non à similarum multitudine, ut aliqui existimavere, sed à figulinis doliariorum.

Inarus, ἴναρος, urbs Cretæ, aut montem & fluvium esse dicũt, à quo colitur Illithia Inatina, Steph.

Incubi, vide morbi genus in APPELL.

Indara, ἴνδαρα, S. canorum civitas, Steph.

Indisch Sitten, Indianische Sitten, Ger. Indianische grosse und seltzame Landsitten in Asia.] Regio Orientalis, Asiæ terminus, quæ tam vasta prohibetur, ut eam tradant esse tertiam partem omnium terrarum. Pomponius scribit tantum spatium litoris eam occupare, quantum per sexaginta dies, noctesq; velificãtibus cursus est. Tradũt in ea fuisse quing. millia oppidorum, quorum nullum cominus fuerit. Nomen habet ab Indo flumine, in quem ab Occidentali plaga decidit, qui solus præter Nilum crocodilos creat. A Septentrione Taurt jugis: ab ortu Eoo pelagoq; Meridie suo ihos est, Indico claudit. Gemmis abundat, capricanes & elephãtos procreat. Arbores habet semper frondentes, tellus bis fruges in anno ad maturitatem perducit. Piper, calamum aromaticum, & cinnamũ ad nos mittit. Indi propè gentium soli nunquam ex gravẽ e finibus suis. Ibi hinc æstates, lenes aurę, tempestates cœli, ubertas soli, aquarũ abundantia: quæ omnia faciunt, ut maiora in India, quàm in cæteris regionibus nascantur animalia. ¶ Ab Indis sunt adjectiva, Indus, ἰνδὸς, & Indicus, ἰνδικὸς.

Indus, ἴνδος. Ger. Ein grosser fluß in India so drei gantzen Landen den Namen gegeben hat.] Fluvius Orientis, secundum Gangem longe maximus, Indum ab Occasu habens à quo tota ea regio nomen accepit. Hanc in jugo Caucasi montis, quod vocatur Paropamisus, adversus Solis ortum effusum ajunt, in lecti, ex amnes recipere; de quo Arrianus de rebus gestis Alexandri, lib. 5.

Inge Vones, latissimi Germaniæ populi in Sicambros, Teutonos & Cauchos divisi, fuisse Plin. lib. 3. cap. 14.

Ingauni, Ligurię populi fuerunt, qui Albingaunum oppidũ in ora Ligustica condiderunt.

Ingrafficidis, Signum in cœlo, quod Græco vocabulo ἡνιοχεύειν nominant. Firmicus lib. 6 Ingeniculus, qui & Engonasis, in extremis partibus oritur. Hoc fy dere nati, erunt mendaces, fugaces, callidi. Hic est Hercules (ut Higinus docet) qui dextro genu nixus, sinistro pede capitis draconis dexterã partem opprimere conatur.

Ingolstadium, Notitiæ urbs ad Danubium sita.

Ino, ὠς. Nomẽ Cadmi & Hermiones filię, uxorisq; Athamantis Thebarũ Regis, & Liberi patris nutricis. Eadem, Cicerone teste, est quæ Leucothea, λευκοθέα: à nobis verò Matuta, & Aurora dicitur. Ovid. in Fast. Leucothee Graiis, Matuta vocabere nostris. Vt auctis lib. 3. Metam. refert, Ino cum Melicerta filio propter timorem, de scopulo se præcipitem misit in mare, auditoq; facti fine dii marini, illa Leucothea: Melicertes, Palæmon (qui & Portunus) vocati sunt.

Insubres, Populi Cisalpinæ Galliæ, cujus civitates sunt, Mediolanum, Ticinũ, Placentia, Cremona, Lauda, Novaria, Vercellæ, Comum. [Ins Käß. Vulgò Lombarde. Ger. Die Bäuren in Lombardey vnd Meyland, Bawren.] Cicero Cæs. Balbo: Fœdera Germanorum, Insubrium, Helvetiorum, Lepicum, &c. Strab. lib. 5. Insubres hac etiam ætate sunt, qui Mediolanũ metropolin habuêre. Ea quidem pridem vicus erat (omnes enim vicatim habitabant) hac verò tempestate eximiæ dignitatis trans Padum civitas est, quodammodo Alpibus finitima.

Interamna, ἰντεράμνα: Vulgò Terano, Urbs Umbriæ ita dicta, quòd inter duos amnes sit constituta.

Intrium, [ἴντριον. Ger. Intrium.] Oppidum in finibus Vindelicię, non procul ab Alpibus, cujus meminit Ptolemæus lib. 2. cap. 13. Idem esse putatur cum eo, quod hodie Οὐιπρεχτιν nominant.

Inuus, Pan, ἰνοῦς ὁ τὰς νομὰς βόσκων, Macrob. Saturnal. lib. 1. cap. 22.

Inysius, ἰνύσιος, urbs Aegypti prope Catum montem, Steph.

Io, gen. ἰοῦς, fis. Ger. Die Tochter Inachi vnd mutter Jouis gebulet hat / die auch hernach / als sie in Egypten kommen ist vnd geherbet / Isis genennet / vnd für ein Göttin gehalten worden.] Filia Inachi fluvii traditur à Poëtis, à Jove adamata, quam ob interventũ Junonis, ne agnosceretur, Jupiter in juvencam transformavit: Juno tamen talpicata id quod res erat, vaccam eam à Jove sibi dono dari postulavit: quam quum accepisset, apposuit ei custodem Argum centoculumi quo quum molestissimè custodia premeretur, ægrè id ferens Jupiter, per Mercurium eum interficendum curavit. Quamobrem indignata Juno, ultrum pellicit in milit, cujus aculeis exagitata, in Aegyptum usq; pertulit: ubi implorato Jovis auxilio, pristinam formam recuperavit, Regiq; Osiridi nuptit: Aegyptiisq; omnibus adeò chara fuit, ut post mortem dea habita sit, quam illi Isidem appellarunt: sacraq; ejus Iliaca, quibus antè immolari consuevit. Vide hanc fabulam latiùs apud Ovid. lib. 1 Metam. ¶ Est & Io, Thessaliæ fluvius, juxta Oxineam civitatem in Pentũ illabens. Autor Strabo lib. 9.

Iobacchus, ἰόβακχος, Bacchi cognomen, ἀπὸ τοῦ ἰὰς καὶ βακχεύω: id est, à voce & clamo.

Iocasta, ἰοκάστη, Oedipi mater fuit, filia Creontis Thebanorum Regis, & uxor Laii, quæ post marit i necem, Oedipo filio imprudens nuptit, ex quo Eteoclem & Polynicem genuit: qui quum se mutuis vulneribus contecissent, ipsa quoq; sibi manus intulit. Vide Stat. lib. 2. Theb.

Iol, ἰόλ, Ptolemæo, Mauritaniæ Cæsariensis urbs, Jubæ olim Regia, à Divo Claudio coloniæ jure donata, deductis eò ejusdem jussu veteranis, & in honorem D. Augusti Cæsarea appellata. Autor Plin. lib. 5. cap. 2, & Strabo lib. ult.

Iolcos, ἰωλκὸς Stephano, Oppidum est Magnesiæ (quæ est regiuncula Thessaliæ ab Ortu annexa) inter Pelion & Ossam montes ad sinum Pelasgicum, quem & Iolcicum ab hujus oppidi nomine appellat Ovid. 7. Metam.

Iolaus, ἰόλαος, Iphicli filius fuit, qui Herculi hydram interficienti adfuit, ferroq; candenti cruorẽ restinxit atq; cohibuit. Hic quum ad decrepitam ætatem pervenisset, Herculis precibus juventuti restitutus dicitur fabulante Ovid. 9. Metam. dubiaq; legẽs lanuę ne malas Orę reformatus primos solaus in annos. Hercule verò vita functo, plerosq; ex filiis ejus in Sardiniam insulam adduxit, ibiq; cum incolis, qui natione Tusci erant, promiscuè habitavit, ut tradit Strabo lib. 5.

Iole, ἰόλη, Euryti Oechaliæ regis filia fuit, ab Hercule adamata, quam quum Eurytus, aut vitus ei tradere recusasset, (erat certaminis lege debitam) ita accitus Hercules, Eurytum interfecit, urbeq; direpta, Iolen abduxit: posteaq; Hillo filio suo uxorem tradidit. Ovid. lib. 9 Metam. Vel longis anxia curis Argolis Alcmenæ quæstus ubi ponat anilis, Cui referat natos, tot jam sustentos orbe laborum, Cui vetet suos casus, Iolen habet, Herculis illa impetro, thalamoq; recepta Hyllos.

Iom, ἰών, Orchomenius filius ex Chio insula, Poëta tragicus & Lyricus, & Philosophus: cujus scripta commemorantur à Suida. ¶ Fuit & alter Ion, Xuthi filius, à quo Pelasgi Argiuates, qui Achaiam Peloponnesi regionem incolebant, Ionas primùm appellati sunt, teste Herod. lib. 7.

Ione, ἰόνη, civitas Palæstinę quæ aliàs Gaza sic dicta, quòd Jo illuc appulerit, & manserit, Steph. qui rursus in Ionio mari ab hac urbe dicto, vastam ejus insignem esse meminit Ione, apud eundem, Antiochia ab Archis habitata juxta Phadem.

Ionia, [Ionien. Ger. Ein schöne Landschafft gelegen in nidern Asia gegen Griechenland / Candia vnd Arabia gelegen / so theilet sich vnter andern Scetten auch in Ionier gelegen ist.] Asiæ minoris regio, Doridi inter Cariam & Aeoliden, tùm cœli bonitate, tùm soli commoditate multis regionẽ posthabenda. Hujus incolæ dicti sunt Iones, ἴωνες, ab Ionibus Græciæ populis oriundi, quorum olim duodecim præcipuè fuerunt civitates decem in continenti sitæ, Miletus scilicet, Myus, Priene, Ephesus, Colophon, Lebedus, Teos, Clazomenæ, Phocæa, Erythræ, & duæ in insulis, Chius, & Samos. Vide Herodot. lib. 1.

Ionicus, a, um, pen. cor. Quod est ex Ionia: [Ionisch. Ger.] ut Ionia lingua inter quinq; Græcorum linguas notissima. Motus Ionicus. Horat. lib. 3. Carm. Ode 6. Motus doceri gaudet Ionicos Matura virgo, & fingitur artubus jam nunc, & incestos amores De tenero meditatur ungui.

Ionius, a, um: [Ionisch. Ger.] ut Lucus Ionius. Virg. 3. Aen. Neptunia Ionios fluctus æquate sequẽdo. Unde Ionię. Lucan. lib. 3: Illyris Ionias vergens Epidaurus in undas. ¶ Ionium mare. [Jonisch Meer. Ger. Das Meer so sich vberhalb Italien Adriatisch oder Venedisch / vnterhalb Sicilien vnd Creta.] dicitur ea pars maris Mediterranei, quæ supra fauces Adriatici inter Siciliã & Cretam expanditur: ut non obscurè innuit Plin. lib. 4. cap. 11. quã ait Ionium mare à Græcis in Siculum & Cretaicum dividi. Sũt qui Isthmum Peloponnesiacum Ionii & Aegæi maris terminum faciũt. Ptolemæus in descriptione Macedoniæ tam quoque partẽ sinus Adriatici quæ Macedoniæ erat ab Occasu alluit, Ionio mari attribuit, eiusq; terminos, Dyrrhachio sive Epidamno urbe, & Pyrichio Junio circumscribit. Recẽtiores Plinius, cæteriq; Acroceraunio promontorio Ionium mare ab Adriatico dirimunt. Quod autem ad nominis rationem attinet, nõ satis conveniunt inter scriptores: Didymus enim dictum existimat ab Ionio quodam Dyrrhachii filio, quem Hercules quum imprudenter occidisset, in mare projecit, ut memoriã ejus propagaret. Solinus ab Ionia, extrema Italiæ regiuncula dictũ mavult. Lycophron ab errore Ius, Inachi filiæ: alii ab Ionum naufragio: nonnulli ab Ione quodam Adriæ patre, qui deinde mari Adriatico nomen fecit.

Iopas, ἰόπας, Africæ regulus, unus ex procis Didũs: cujus meminit Virg. lib. 1. Aen. Cithara crinitus Iopas Personat aurata.

Iopis, ...tis; regio Laconiæ, Steph.

Ioppe, [Ἰόππη, ἀφ' οὗ ἐκλήθη. Ger. Ein Stadt in Palæstina am Meer gelegen, jetzt Patre Iaffa. Vulgo, Porto Iaffa.] Vide Andromeda. Palæstinæ, quæ (ut quidam volunt) regia fuit Cephei Andromedæ patris. Hæc referunt Solinus in Collectaneis, & Plin. lib. 5. Sed antiquissima omnium urbium in universo orbe, utpote ante diluvium condita. Quod & ostendit saxum, quod vinculorum Andromedæ vestigia adhuc servare creditur, quam expositam belluæ (ut aiunt fabulatores) ornatus nuptialis ostendit. Nonnulli verò illi non Ioppen Palæstinæ, sed aliam Indiæ urbem fuisse dicunt, ubi Andromedam marinæ belluæ fuit exposita. Ovid. lib. 4. de Arte amandi: Portenta Andromedæ nigris portavit ab Indis, Et Sappho ad Phaonem: Candida si non sum, placui Cephea Perseo. Andromede, patria fusca colore fuit. Sunt tamen qui credant, eam in Æthiopia Indica fuisse natam: circa Ioppen tamen Palæstinæ urbem belua marina fuisse expeditam.

Iordanes, [Ἰορδάνης ποταμὸς ἐκπίπτων εἰς τὴν Ἰερειχὼν λίμνην. Ger. Ein berümpter Fluß in Jüdischen Landt.] Fluvius in Iudæa eximiæ suavitatis. Peremat à reliquis Iudææ amnibus, ut author est Plin. lib. 5. cap. 5. Oriturad radices Libani duobus fontibus: alter est nomen Iordanis, alteri Dan: quæ simul iunctis fortasse nomen efficiunt.

Ios, Ἰὸς ἡ νῦν Μυκόνος, una Sporadum, distans à Naxo XXIII. M. passibus, qui separatus est Homerus, oraculo jubente (quando mater ejus ex Io fuerit, ipse verò certa matre, incertus esset) patria. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Iospica: Oppidum Parthiæ, apud Plin. lib. 3. cap. 27. Protenus Lupi, ut appellat.

Iotapata, orum, sive Iotapate, es, [Ἰωτάπατα, τὰ, ἡ Ἰωτάπατη, ἡ] Stephano, Syriæ oppidum apud Iosephum lib. 18. Antiquit.

Iovianus Pontanus, Poeta, multa scripsit tum prosâ oratione, tum carmine.

Iovinianos, Ἰοβιανούς, Divus Maximianus voluit vocari, qui se fortem in Illyrico gessisset.

ante P.

Ipana, urbs circa Carthaginem, Ἴπανα Steph.

Ipharæ & Trilophus, Ἔφυρα, Ἔφυρος, Ἔφυρα, Ἔφυρος, Ἔφυρα, Ἔφυρος

Cafenna in agro Adriaticum influit. Luc. lib. 2. Cui tumium-que rapax & punctus Hapis Ilurio.

Ilurā, orum, ἰλοῦρα, ων, Vrbs Thraciæ, quæ est Asseriopolis non procul à Tauro monte, inter Lycaoniam & Cilicianam sita. Hāc urbem postea Claudius, deducta eò colonia, à nomine suo Claudiopolim appellavit. Auctor est Ammianus.

Ilybis, ιλύβης, Illyriæ civitas gentile Ilybates, ιλυβάτης, Steph.

Ilcalis, Britanniæ urbs, ut est autor Ptol. lib. 2.

Ilchirā, ἰλχίρα, Insula est maris Tyrrheni, Aleera Oenotrium, ejus regionis Vrbs fuit autore Plin. lib. 3. cap. 7.

Ilchōmāche, es, ἰλχομάχη, Vxor Pirithoi fuit ex Atracia Thessaliæ regiuncula, ante nomine Hippodamia appellata, quam cum Centauri Pirithoo præripere conarentur, ingens clades ab Hercule & Theseo profligatis fuit. Propertius lib. 2. eleg. 4. Ilchomache Lapithæ gener ausa Hercle. Dicta Ilchomache ab ἰλχω, ego, & μάχη, pugna.

Ilchopōlis, ἰλχόπολις, Vrbs est Ponti Cappadocii, juxtà Ceraſuntem teste Ptolemæo lib. 5. cap. 6.

Ilgus, ἰλγος, gens Scythica, Steph.

Ilium, ἴλιον, Vrbs Aegypti ab Ilide dicta, cujus incolæ Metabolidæ sunt, mutabiles enim erant. Solis mercatoribus onera universum vendunt, ipsa ab artificibus singulatim caperes, Steph.

Ilius, ἴλιος, Germ. Pruſius der Elter ſiehe in Aegypten.] Ilidis sacerdotes erant in Aegypto qui vestibus tantùm lineis, quas illi Σινδόνας appellabant, amiciebantur, à cujus consuetudine emanavit scitum illud Plutarchi: Ὅτι τῶν ἱερέων τοῖς μὲν ἐρίνοις ἀμπίσχεσθαι, τοῖς δὲ λινοῖς ἐπιτέτακται. Hoc est, Neq; philosophos facit barba promissior, vestisq; attrita, nec tam lintea sua amictus. Habet autem hoc non inverecundum proverbii speciem. Ilius non facit linea stola: quod trito vulgi proverbio dicimus: Mönchen kan man nicht an der Kutten kennen.

Ilinda, vel Ilindus, ἰλίνδα, Vrbs Ioniæ est: & Ilinda vel Ilindia regiuncula, Steph.

Ilipholus, ἰλιφόλος, Pater fuit Protesilai, cujus meminit Ovid. in epistola Laodamiæ ad Protesilaum: Vix fecere Ilipholus, vix ne grandævus Acastus. Vix mater gelidâ moesta refecit aqua.

Ilis, Ilin, & Ilidis, Ilim in accusativo. [Ilos. Germ. Ein Teufel Ilacho, welcher die Aegyptier für ein Ochſen zu ſeyen verſuchen.] Ilachi filia, Io prius dicta, quæ quum à Iove adamaretur, metu interventus Junonis in juvencam fuit transmutata: apposituque à Junone Argo centoculo custode, arctissimè tum observata. Tandem implorato Jovis auxilio, quum ad Nilum pervenisset, pristinam formam recepit, & ab Aegyptiis mutato nomine Isis dicta est: à quibus etiam nomini loco est habita. Lucan. lib. 6. Nos Io templa tuam Romana recipimus Isim. ✤ Hoc etiam nomine dicta est insula in finib. Arabiæ. Scribit Suidas, Ilim Jovem ex Argo Græciæ urbe rapuisse: & quum Junonem timeret, mutasse nunc in bovem candidam, nunc in nigram, nunc in violaceam: cumque ea obstrepentem in Aegyptum venisse.

Ilius, a, um, denominativum ab Ilide. Juven. Satyr: Aut apud Ilaca potiùs lacteria lenæ.

Ilmarla, ἰλμαρλα, Arabiæ parva regio, incolæ Ilmarlitæ, Steph.

Ilmārtis, penult. corr. generis masc. [ἴλμαρτις. Germ. Ein Berg in Thracien vorzeiten auff einer ſeiten rauh und unfruchtbar; auff der andern aber gantz fruchtbar.] In plurali neutrius, Mons Thraciæ asper & incultus ex una parte, ex alia ferulis vineis & olivetis: quem Orpheus incoluit. Virgil. 6. Aeglogā: Nec tantum Rhodope mirātur, & Ismarus Orphea. Et lib. 2. Georg. Juvat Ismara Baccho Conferre, atq; olea magnum vestire Taburnum. ✤ Est & Ismarus, ἴσμαρος Stephano dictus, ut apud Plinium legitur, Ismaron, Cyconum urbs in Thracia, à monte ad quem sita erat, nomen habens. Unde Ismarius, a, um, id est, Thracius.

Ilmēnē, is, ἰλμήνη, Oedipi filia, ut autor est Stat. 2. Theb. Cymbei cupidi, juvenis sponsa, cui ante nuptias à Tydeo occisus est.

Ilmenias, ἰλμηνίας, Nomen Thebani viri, optimi tibicinis. Apuleius: Refero, inquit, ut Ismenias tibicen canere: ut Apelles pingere: ut Lyppus Fingere. Dehoc Plutarch. in Pericle dicit: Quum audisset Anaxagoras, Ismenian optimum esse tibicinem, respondit: Major igitur vir est: nam si probus esset, tibicen non esset.

Ilmenis, gen. prod. [ἰλμηνὶς. Germ. Ein fluß in Boeotien ſo in das Euboiſch ungeländer lauffet.] Fluvius Boeotiæ, non procul ab Aulide in Euripum Euboicum fluens. Dictus autem putatur Ismenus ab Ismeno Pelagi filio. Statius lib. 1. Theb. Horruit ingenti vomentem Ismenon acervo.

Ismēnīdes, æ, um id est, Thebanus. Ismenides, mulieres Thebanæ.

Ismēnīus, pen. corr. [ἰσμήνιος. Germ. Ein ſtumme in Dionet bey den Griechen.] Nomen maximi rhetoris Graci, cujus discrus fanctæ Græciæ quasi ludus quidam patuit, atq; officina dicendi. Hic fuit auditor Platonis tui risissimus orator, & in diverso dicendi genere nitidus, & compositus. Omnes dicendi vetores sectatus est, inventione sterilis, elocutione studiosus, in compositione diligens. Hic nonagesimo quarto anno ætatis cum librum componeret qui Panathenaicus inscribitur, Centum & sex annos vixit.

Ispalis, [ἰσπάλις Ptolemæo, vulgò ſevilla. German. Es ſol zerſtimpt Stam in Hiſpanien / heiſſet Sivigilia.] Vrbs clarissima Hispaniæ Bæticæ, non procul à fretu Gaditano: à quinque ex quatuor juridicis Bæticæ, conventibus qui jus dicunt. Hispalensis à Plinio appellatur. Hodie ab Hispanis Sebilla dicitur. Vide HISPALIS.

Ispellum, ἴσπελλον. Vulgò ſpello. Vilmuntiorum civitas, non procul à Camerthis: cujus meminit Ptolem. libro 3. cap. 1. hodie Ispellum.

Ispōris, ἰσπωρίς. Olim vicus fuit ad Syrtim magnam, teste Ptolemæo lib. 4. hodie civitas esse creditur ex qua Naxa appellatur.

Israel, [ישראל ישׂראל ישׂרא׳ל ישׂרא׳ל.] Interpretatur Vir videns Deum, quod nomen impositum fuit Jacob Patriarchæ, à quo Israelitæ ἰσραηλῖται, penultima producta, qui de Israelis stirpe sunt, qui etiam Hebræi dicebantur. Sed postquam in duo regna populus Hebræorum divisus est, tum decem tribubus quæ de stirpe Juda reges habebant, Judæorum nomen fuit tantum, reliquæ decem tribus Israelis non ἰσραηλῖται sed ab Israele filio Joachaz, Regis Assyriorum, Samariæ confinia, dicta est Israel. Dicuntur & Israelides, ἰσραηλίδαι, à nominativo singulari Israelis, is, & ἰσραηλίδης. Hieronymus in lib. Num. Aretepo pagorne ingressa est pars virtutis Israelitidem. Sic Madian, civitas & urbis Moab, bina, & bina.

Ista, ἴστα. Vrbs Lesbi, intra etiam dicta, deinde Pulasgia, & Issa, ab Issa Macaris filia. Dicitur etiam in feminino ἴσσα vox corrupta videtur de Lesbo, Steph.

Istoriūm, ἰστορίων, Vrbs Laconiæ, vide DIANA ISTORIA, ἰστωρία, Steph.

Ista. [ἴστα. Germ. Ein Inſel im Atlantiſchen Meer bey Dännemarck gegen Norden gelegen. Vulgò ſyſta. Insula in mari Adriatico, adjacens Dalmatiæ, ut tradit Ptolemæus libro 2. cap. ultimo, in qua fuit nobilis civitas ejusdem nominis. ✤ Altera Issa Catullo nomen apud Martialem, epigram. 138. Issa est passere nequior Catulli.

Issus, ἴσσος. Oppidum Ciliciæ non procul ab Amano monte, quo loco Alexander Darium vicit: unde etiam postea Nicopolim appellatum. Abhinc oppidi nomine propinquus finus, Issicus appellatur à Ptolemæo Tab. 4. Asiæ.

Ister, stri, [ἴστρος. Virgo Ovid. Ger. Die Thonaw. Virg. Donau.] Fluvius est Europæ longe maximus, qui ortus in regione Germaniæ, ex adverso Rauraci Galliæ oppidi, unitis aquis Alpes inclinans, aperit innumeras ingens gentes, exactas antea ortu, in Pontum sex ostiis evolvitur. Alio nomine Danubius dicitur, præsertim à fonte usque ad cataractas quæ sunt in monte Hæmo Daciæ, non procul à Tauro oppido. Nam inde princeps ille nomen assumit. Ovid. 1. de Ponto. Stat vetus urbs ipsæ victima binominis Istri.

Isthmiā, & Isthmus. Vide in APPEL.

Istica, ἰστικὴ, ἰστικὸς, pro Ithaca, unde Homerus ἐϋδείελος, id est, valde per eminentiam. Vide Europæ est, quæ nunc Oxiæ. Gentile Ithacus: nam Ithotes, ab oppido Thessaliæ derivatur.

Istmos. Vide in APPEL.

Istone, ἰστώνη, mons Corcyræ proximus, unde Istonæus, Steph.

Istonium, Italiæ oppidum, Ptolemæo.

Istri, [ἰστροι. Ger. Diſelben im Lande / welchen von dem Ister gezogen.] Italiæ regio, post Venetos Adriatici finus, Ubi o confirmata, ut in Latinitate lexagenta pro sexaginta, in cujus extremo cornu vigesimo quinque millia compectuntur à Promontorio, cujus Tarpeio Jovio ad Sanoticum finum, in quo Arsia amnis devolvitur. Illam ab Illyrio dictam. Divisi generum, finis est origines à Colchis ductæ, ut Ister ab Aeta Rege ad Argonautas persequendos: qui ut à Ponto irruerant Istrum, aut raptores insequerentur, sive metu regis, Cyrnique longe navigationem juxta Aquileiam contulerunt, Istrique ex amnis nomine, quo à mari contenderunt, sunt appellati. In ea est Istinopolis urbs, quam Istrorum imperator extruxit.

Istri, orum, ἴστροι, Istriæ populi, à Colchis (ut putatur) profecti. Lucan. lib. 3. Dextra gentis dites Istros puppibus Istros.

Istriana, ἰστριανὴ, civitas ad mare Persicum, gentile Istrianus, vel Istrianus, Steph.

Istropolis, [ἰστρόπολις. Ger. Die Stat in Thracien ſo zu zeiten der Griechen gelegen.] Thraciæ urbs, non procul ab ostio Istri. Milesiorum colonia. Auctor Plin. lib. 4. cap. 11.

Istus, ἴστος, Vrbs Cretæ, quam Artemidorus Istronam, ἰστώνα, vocat, altera in Ponto. Hinc Istrus, Istrianus, Istricus. Tertia, insula cum oppido cadem nomine juxta Tropium Calabriæ. Quarta, urbs Iapygiæ, Steph.

Ister, flu. Vide VISVLA.

Istis, idis, insula Africæ, ab Afris Vdenoëm dicta, à Phœnicib. Cella Rhasath, quod interpretatur ab istonis navi enatis similis effigie dicta, Stephano Stesia, pro malo navis aspiratur, videndum an etiam hæc propriò adiicienda sit aspiratio.

Istra, Insula est sinus Arabici, apud Plinium lib. 6. cap. 28.

Isus, & Antiphus, Paridis fuêre fratres: verùm Antiphus ex Hecuba susceptus est, cùm naturalis esset Isus, ut autor est Homer. in Iliade.

I ante T.

Italiã, [Ger. Italien die gewaltig groß Landschafft Europæ mit dem Alpgebirg vnder Maximen vnderworffen. Pol. Βλ. καρμανία. Vng. Olasz orszag.] Europæ regio, prius Hesperia dicta, ab Hespero Atlantis fratre, qui à fratre ex Africa pulsus, & Hispaniæ & Italiæ dedit nomen. Sive (ut Macrobius inquit) ab Hespero stella, quòd Occasui subjecta sit. Dicta etiam fuit Oenotria, vel à nonnullis vini quod in Italia nascitur iam Græcis usitati dicunt, vel ab Oenotrio Sabinorũ rege. Postea Italia, ab Italo Siculorũ rege, qui agriculturam Italos docuit, & leges eõdidit, eamq; partẽ in qua postea Turnus regnavit, a suo nomine Italiam appellavit. Virg. lib. 2. Aen. Est Iuvenis, Hesperiam Graii cognomine dicunt. Terra antiqua, potens armis atque ubere glebæ. Oenotri coluêre viri: nunc fama, minores Italiã dixisse, ducis de nomine, gentem. Timeus & Varro, à bobus dictã, ducis de nomine, genitã. Timeus & Varro, à bobus dictã, ducis de nomine, genitã. Græca vetere lingua, Italia vocatum dicerunt: quod à Tauro Græca vetere lingua, Italia vocatus sunt, à quorũ multitudine & pulchritudine Italiam dixerunt. Latium autem & Ausonia, nõ totius Italiæ, sed partium quarundam sunt nomina. Latium enim est ea pars Italiæ, quæ citeriori Tyberis ripæ adjacet, ubi hodie est Roma. Ausonia verò dicta fuit Italiæ regio maritima, inter eam agri Sinuessani partem, qua Siciliæ objicitur, & Salentinos intercepta: unde etiam vicinũ mare Ausonium appellatũ fuit. ¶ Hi autẽ omnes Italia in formã cruris inter Adriaticum & Tuscum mare, à jugis Alpium, dorsoq; Apenini porrecta, fere paulum arcuatur usq; ad fretum Siculũ. In ultimo fastigio finditur in duo cornua, quorum alterũ Ionium spectat mare, alterũ Siculum, in extremitate Rhegium oppidũ habens. Ejus longitudo, quæ ab Augusta prætoria, quæ in Alpino limite sita est, per Romam, Capuamq; porrigitur, usq; ad oppidum Rhegium, Solino teste, decies centena & viginti millia passuum continet: latitudo verò quadringenta decem, ubi major latitudo: ubi angustior, centũ triginta sex habetq; umbilicum in agro Reatino. Olim tamen ex lacte maris Superi Rubiconem fluvium pro finibus habuit. Dividitur autem in sexdecim regiones: videlicet Liguriam, Hetruriam, Latium, Campaniam, Lucaniam, Calabriã, Apuliam, Samnium sive Apuliam, Picenum, Flaviniam & Aemiliam, seu Romandiolam: Vmbriam, nunc ducatum Spoletanum: Galliam Cisalpinam, Venetiam, nunc Marcham Tarvisinam: Lapidiam & Carniam, nunc Forum Iulium, & Istriam. Italiã sic describitur à Siculo Flacco in libro de conditionibus agrorum. Ab Alpibus in mare porrigitur: à tribus lateribus exteras gentes intuetur: à Sicilia usq; ad Galliam omne litus Africum ei est contrarium. rursus à Leucopetra pars, quæ ad mare attingit, Macedoniæ & aliquam Epiri partem spectat. Adriaticum verò latus Illyricum contra se habet.

Italĭcus, a, um, adject. [Ger. Welsch. Pol. Włoski. Vng. Olasz.] quod ex Italia est, aut, Gens Italica. Virg. 6. Aen. qui maneant Italia de gente nepotes. Idem 1. Aen. Et sæpè Hesperiam, sæpè Italia regna vocant. Horatius. Carm. Ode 7. Diis patriis, Italoq; cœlo.

Italĭcus, a, um. [Italienisch. Pol. Włoski. Vng. Olasz orszagi.] ut, Oræ Italicæ. Ovid. 15. Metam. Graia quis Italicis autor posthac fuit oris Mœnia.

Italĭcum, ici, Philosophiæ genus quoddam nuncupatũ ab ea parte Italiæ, quæ quondã magna Græcia dicta est, quod (ut docet Augustinus libro 8. de Civit. Dei) autorem habuit Pythagoram Samium: à quo etiam ferunt ipsum Philosophiæ nomen exortum.

Italĭca, æ, Vrbs Pelignorum, quæ alio nomine Corfiniũ dicitur, ut ait Strabo lib. 5. Alia Hispaniæ Bæticæ, in conventu Hispalensi, teste Plin. lib. 3. cap. 1. patria Silii Italici, à qua & Adrianus Imperator ortum habuit.

Italĭcenses, ium, Dicti sunt populi ab Italica Hispaniæ Bæticæ urbe.

Italĭcus ager, in Sicilia. Steph.

Italus, i, Vnus in Creta, ab Italo Phœnice, vel ab uno Cursorum. ¶ Et & promontorium.

Itea, æ, vicus in tribu Acamantide tribulis Iteus, Steph.

Ithăca, [Ger. Ein Insul im Jonischen Meer bey Cephalenia.] Insula est in mari Ionio, ante Epirum, in qua regnavit Ulysses. Cic. 1. de Orat. Acti nos (ut) quod maxime debet, nostra patria delectat, cujus rei tanta est vis, ac tanta natura, ut Ithacam illam in asperrimis saxulis, tanquã nidulum, affixam, sapientissimus vir immortalitati anteponeret: quo amore tandem inflammati esse debemus in ejusmodi patriam, quæ una in omnibus terris domus est virtutis, imperii, dignitatis? Hæc ille. ¶ Ab Ithaca, Ulysses Ithacus dicitur, & Ithacensis. Virgil. lib. 3. Aen. Hoc Ithacus velit, hoc magno mercentur Atridæ. ¶ In Ithaca urbs est ejusdẽ nominis: item mons Neritos, unde, à quo tota insula interdũ est Neritos appellata, ut annotavit Servius in illud Virgil. 3. Aen. Jam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos, Dulichiumq; & Neritos ardua saxis, &c.

Ithōmē, ēs, Oppidum est in Phthiotide Thessaliæ regione, cujus meminit Homerus in Catalogo. ¶ Est & altera Ithome, in agro Messeniaco, quam Lacedæmonii post decem annorum obsidionem in deditionem acceperunt: ut refert Thucyd. lib. 1. Strabo libro 4. Theocrit. Panaque Messeniã montanaque nutrit Ithome.

Ithōn, ōnis, ōnos, Oppidum est in Phthiotide Thessaliæ regione, ea in parte, qua Crocium campum Amphrysus fluvius irrigat. ¶ Hinc Itonia, ōnia, cognominata est Minerva, quòd hoc in oppido eximium haberet templum, summoque cultu veneraretur. Fuit & Itoniæ Minervæ templum in Bœotia. Vide Strab. lib. 9.

Iturum, i, ti, Vmbriæ oppidum est, non procul ab Ispello. Autor Strabo lib. 5.

Itūræi, [יטור Genes. 25. 15.] Populi Syriæ Cœles in Arabiam vergentis, accolas, qui plana incolũt, perpetuis excursionibus infestantes, teste Plin. lib. 5. cap. 23. & Strab. lib. 16. Hos accepimus multos fuisse memoriæ traditur: unde Iturei arcus à Poëtis maximè celebrantur. Virg. 2. Georg. Iturææos taxi curvantur in arcus. Lucan. lib. 7. Iturææ curvus fuit inde sagittæ. Cic. 4. Philipp. Iturai barbari cum sagittis.

Iturissa, æ, Civitas est Hispaniæ citeriotis in tractu Vascorum, cujus meminit Mela lib. 3. & Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Itylus, & Neis, filii fuerunt Zethi ex Aëdone conjuge, quorũ Itylum mater cocta per errorem interfecit, putãs eum esse Amaleæ Amphionis filium: invidebat enim uxori Amphionis quòd tam viro filios sex mares peperisset. Quæ quum errorem suum cognovisset, optavit mori. sed deorum commiseratione in Carduelem versa Itylum defl.

Itymoneus, teste Homero, Hyperochi filius, vir in primis strenuus: qui in bello Pylio rum cum Eleënsibus à Nestore jaculo est interfectus.

Ithyphallĭ, ōrum, Dicti sunt in sacris Bacchi qui Phallum sequebantur, muliebri veste induti, & ad carminis Phallici sive Ithyphallici numeros saltantes. Erat autem Phallus, teste Suida, membri virilis effigies, quæ primùm ex ficulneo ligno, postea verò ex aluta rubra fieri solebat, quam sibi ita inter fœmina adaptabant, ut inde erecta videretur.

Itys, yos, Tereï & Prognes filius fuit, qui (ut est in fabulis) à Progne matre discerptus, & patri epulandus appositus, in phasianum mutatus est. Autor Servius apud Virgilium in Sileno. Ovid. ad Liviam: Defuit Tereïo Daulias ales Ityn. Vide PROGNE.

I ante V.

Iuba, [Ger. Ein König der Mauritanier.] Rex Mauritaniæ, Pompeianarum partium pertinacissimus assertor, qui Curionem à Cæsare in Africam missum cum omnibus copiis delevit. Victo verò Pompeio, cum Scipione copias conjunxit: commissoq; prælio superatus, quum nulla jam spes reliqua esset, magnificè epulatus, cum Petreio mutuis vulneribus cõcurrens, fortissimè occidit. Plutarchus in vita Cæsaris. De Iuba (nepote) rege triumphavit Cæsar: hujus filius Iuba quoque nomine, puer admodum in eo deductus est triumpho: fortunatissima utique captivitate, qua effectum est, ut ex barbaro, atq; impolito inter doctissimos scriptores consumeretur.

Iudæa, [יהודה Jehudah, Psalm. Ger. Das Jüdisch Land in Syrien gelegen. Pol. Zydowska ziemia. Vng. Judo orszag.] Quæ & Palæstina dicitur, Syriæ regio est, à quo Iudaicus, ca, cum, ficus, Acharicus, Euboicus pro Hebraico, Achæo, Eubœo. Iuven. Satyr. 14. Iudaicum jus edicunt. Dividitur aũt Iudæa in Galilæam, hoc est, in eam partem, quæ Syriæ juncta est, & Petræam, hoc est, ulteriorem, quæ Arabiæ & Ægypto proxima est, à cæteris Iudææ partibus Iordane amne discreta. Reliqua autem Iudæa dividitur in decem Toparchias: quas vide apud Plin. lib. 5. cap. 14. Dicta autem est Iudæa à Iuda filio Iacob, quem in ea certa Chanaan dicererat.

Iudæi, [יהודים Jehudim Esaiæ. German. Die Juden. Pol. Zydowie, Vng. Judok.] à Iuda filio Iacob dicti sunt. Nam licet fuerint duodecim tribus, quæ à duodecim filiis Iacob descenderunt, à Iuda tamen primogenito omnes Iudæi sunt appellati: quia (ut Augustinus inquit) de stirpe ejus regnum veniebat Iudæis. Propacta verat enim Iacob, dicens: Non deficies princeps de Iuda, nec dux de femoribus ejus, donec veniat qui promittitur est. De cujus autem Iuda venit Dominus noster Iesus Christus.

Iuernĭa, [Ierne Stephano. Ger. Irrland.] Insula est in Septentrionali Oceano, tantum ferè à Britannia distans, quantum Britannia

Britannia ipſa diſtat à continente. Cæſar Hybernium vocat. Mela Iuvernam: quo nomine & eandem Iuvernis eam appellat, Satyr. 2. Iuverna quid ultra fortem Iuvenæ promovimus, & modò capras Orcadas, & nunquam cõtentas nocte Britannos? Sinabo etiam ipſum nomen rati: quẽ videtur ſequutus Claudianus de quarto Honorii Conſulatu: Scotorum cumulos Iuvernia glacia ſi ferinæ. Virgilius Iuvernas vocat.

Iugulæ, Signum eſt cœleſte, quod & Orion dicitur. [Aegios. Virg. Kalos boys.] de qua Varro: Iugula ſignum eſt, quod Accius appellat Oriona, quem aiunt Cretius Orion pater fuiſſe. Hujus ſigni capite dextro extimus ſtellis quas infra duæ claſ. quas appellant lumenos ſiatet quas quod videtur iugulum: unde Iuno à dicta. Plaut. in Amph. Neq; Iugula, neque Veſperugo, neq; Vergiliæ occidunt.

Iugarius, Vicus Romæ, dictus quia ibi Iunonis Iugalis erat, quam putabant matrimonia conjungere. Varius: Iugarium Aequimelio & Fortunæ templo vicinum fuiſſe. Feſtus.

Iugurtha, Hic fuit Maſſa Sabalæ, fratris Micipſæ Regis Numidarum quem Micipſa patruus moriens, hæredem regni fui conſtituit: à cẽ duobus filiis ſuis adhuc impuberibus, Adherbale, & Hyempſale: quos ille poſtea beneficiorum immemor, inſidiis ædomis interfecit, ut ſolus regnaret. Id ægrè ferentes Romani, bellũ advertus Iugurtham ſuſceperũt, quod ducum inertia, perfidiaq; præter omnium expectationẽ multos in annos eſt protractum: quo temporis intervallo varia ſæpè eventu pugnatum eſt, donec miſſo in Numidiam Metello primùm, deinde Mario, Iugurtha factis opibus ad Bocchum Mauritaniæ regem cõfugit: quo proditus, Sylæ, ſi traditus, ac Marium perductus eſt, & ab eo Romæ in triumpho ductus, tandemq; in carcerem conjectus, animi dolore periit.

Iuli. Vide in APPELL.

Iulii, gens, Iuliæ gentis. Dicta eſt ab Iulo Aſcanio Aeneæ filio, ſive ab Iulo, ſab Aſcanio filio, ut quidã Feſtus, ex hac familia Cæſar & ſatur procreatus de quo paulò infrà.

Iulia, Vitium multarũ nomen eſt in gratiã Caii Iulii Dictatoris impoſitum. Eſt enim Iulia Nortia oppidũ apud Plin. lib. 4. cap. 24. ¶ Iulia Fidentia Hiſpaniæ oppidũ, inter Bætim amnem, & Oceanum ſitum. Plin. lib. 3. cap. 1. ¶ Iulia claritas, ejuſdem Bæticæ oppidum, in conventu Attigitano. Plin. ibidem. ¶ Iulia firma oppidũ in eadem Bætica, quæ Luſitaniæ proxima eſt. Plin. ibidem. ¶ Iulia varia, ejuſdẽ Bæticæ oppidum eſt in conventu Attigitano, apud eundem lib. 3. cap. 1. ¶ Iulia concordia cuſſẽ Bæticæ oppidum, ibidem apud eundem. ¶ Iulia contributa, Iulia reſtituta, eiuſdem Bæticæ oppidũ apud eundem, loco jam citato. ¶ Iulia fœlicitas, Luſitaniæ oppidũ, vocatum nomine Olyſippone appellatum Plin. lib. 4. cap. 22.

Iulianis, [Iulianer. Germ. Ein abtrũnniger Römiſcher Keyſer vom Chriſtlichen glauben.] Imperatoris Romani nomen, qui quũ Chriſto nomen dediſſet, ſuſtinuit imperare: ab eo deſciſcendo & Apoſtatæ cognomen apud Chriſtianos invenit.

Iulias, adis, ἰουλὰς. Iudææ oppidum, ad latus exortivum Geneſaretæ lacus. Plin. lib. 5. cap. 15.

Iuliobona. [Germ. Caes etlich/ reſch. achten es ſey Joyeuſe in Normandien.] Oppidum eſt Caletorum in Gallia Lugdunenſi, non procul à Lexoviis, & Vnellis. Ptolem. lib. 2. cap. 8.

Iuliobriga, ἰουλιόβριγα, Cantabrorum oppidum eſt, in tractu Tarraconenſis Hiſpaniæ. Plin. lib. 3. cap. 3. Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Iuliomagus, ἰουλιόμαγος. Andium oppidum in Gallia Lugdunenſi. Ptolem. lib. 2. cap. 8.

Iuliopolis, ἰουλιόπολις, Myſiæ oppidum, alio nomine ἡράκλεια appellatum. Plin. lib. 5. cap. 32.

Iulis, ἰοῦλις, Ceæ inſulæ oppidum, Simonidis Melici patria. Plinius horum 2. cap. 12. ¶ Eſt & Iulis pilcis nomen, cujus jus præcipuum purgandæ alvi facultatem habet. Plin. lib. 32. cap. 9. Optimum jus è ſcorpionibus, & iuliide, & ſaxatilibus, nec venus reſpuentibus.

Iulium Scat. fluvium, Iulium forum, Iulium caſtrum, Hiſpaniæ Bæticæ oppida ſunt apud Plin. lib. 3. cap. 1.

Iulius. [Germ. Der Hewmonat.] Menſis dictus eſt quintus à Martio, in honorem Iulii Cæſaris: quòd eo menſe ad quartũ Idus Quinctilis natus fertur. Antea enim Quinctilis dicebatur. Vide Macrob. lib. 1. Satur. cap. 12. Virg. 1. Aen. Iulius à magno demiſſum nomen Iulo. Lucan. lib. 9. Gentis Iuleæ vellis clariſſimus auris Dat pia thura nepos.

Iulius Cæſar. [Germ. Der erſte Römiſche Keyſer ein erwehlter Held.] Omnium Romanorum Imperatorum clariſſimus, quem nullum ex Romanis habemus, quem Alexandro Macedoni jure optimo poſſimus præferre. Iuliorum nomen ab Iulo Aſcanio Aeneæ filio deductum videtur. Virgil. lib. 1. Aen. quum ait: Naſcetur pulchra Trojanus origine Cæſar, Imperium Oceano famam qui terminet aſtris Iulius, à magno demiſſum nomen Iulo. ¶ Adjulus ſit Iulianus, na, num. Hinc Iulianæ milites appellantur à Suetonio veterani milites, quorũ opera uſus erat Iulius Cæſar. ¶ Item faſti Iuliani, à Iulio Cæſare conſecti. Similiter Vectigalia Iuliana à Iulio impoſita & exacta, apud Ciceronem 13. Antoniana.

Iulium Carnicum, Ptolemæo lib. 2. cap. 14. Vrbs eſt inter Italiam & Noricum, in ditione Ducum Auſtriæ: Vulgò Cimbet ala Zilia in Kernten.

Iungunus. Vide INGANNI.

Iunius, Menſis. [Iuni, Juyngſt monat. Gall. Le mois de Iuin. Ital. Giugno. Ger. Der Brachmonat. Hiſp. El mes de Junio. Pol. Czerwiec. Vng. Kaſza hó. Arig. The month of June.] à Iunone putatur dictus, quẽ Iunonium cum & Iunonium dicebãt: vel ut Nonius ſcribit à jungẽdo, G literæ attrita. Sed poſtea detritis aliquot literis, ex Iunonio Iunius eſt dictus. Sunt qui putant à Iunio Bruto dictũ Iunium, qui primus Romæ factus eſt Conſul, quòd hoc menſe ſcilicet Calendis Iunii, pulſo Tarquinio, ſacrum Carneæ deæ in Cælio monte voti reus fecerit. Alii à Iunioribus derivant, ſicut Majum à majoribus. Ovid. lib. 6. Faſt. ſic ſtatuit, menſesq; notavit eadem: Iunius eſt juvenum qui fuit ante ſenum.

Iuno, [Iuno. Ger. Die Juno. Ital. Giunone. Hiſp. Juno.] Saturni filia fuit, & (ut fabulantur Poetæ) Jovis & ſoror & cõjux. Phyſici interpretantur per Iunonẽ intelligi aërem: idcircò autẽ Jovis conjugem, & ſororem putari, quòd ſumma ſit aëris cũ æthere ſimilitudo. Cic. 2. de Nat. deor. Aër, ut Stoici diputant, interjectus inter mare & cœlũ, Iunonis nomine cõſecratur, quæ eſt ſoror & conjux Jovis, quòd ſimilitudo eſt æthere & aëre ſumma cõjunctio. Iſſe minarum autẽ cum, Iunonemq; tribuerunt, quòd nihil eſt eo mollius. Ex paulò poſt: Sed Iunonẽ à Iuvando credo nominatam. Iunonis multa ſunt nomina. Etenim Curetis, quæ utitur cuſpi & haſta. Virgil. 1. Aen. - hic illius arma, Hic currus fuit. Eſt & Lucina, quæ partubus præeſt. Terent. in And. Iuno Lucina fer opẽ. Eſt & regina. Virg. 1. Aen. At regina deũm mecum jamdudum ingens cura. Et quia præeſt rebus humanis. Propterea dicitur ſedem 4. Aen. - & prona Iuno.

Iunonia, s, nomen Avis Iunonia, pavo. Ovid. 1. de Arte: Iunonia vestes oſtendit avis Iunonia pennas. Iunonius menſis eſt Iunius. Ovid. 16. Faſt. Iunonius patet. Cic. Epiſtola ad Octavium. Templa Iunonia. Ovid. 3. Trift.

Iunonicolæ, Colentes Iunonem. Ovid. 6 Faſt.

Iunonigenã, e, Vulcanus dicit, Iunonis filius. Ovid. 4 Metam.

Iunonia, Omnium inſularum nomen eſt inter Fortunatas, quarum altera Iunonia major, altera Iuno minor appellatur: ut ex ſuba ſcripta refert Plin. lib. 6 cap. 32. ſequente.

Iupiter, Iupitris, vel Iupiteris, ut Puſcarano placet, non Iovis: qui genitivus eſt non a Iupiter, ſed à nominativo Iovis, Ζεύς. Nam à principio Iovis appellatus eſt, à juvãdo: poſtea adjuncto patris vocabulo dictus eſt Iupiter Iovis five juvans pater, ſicut Liber pater, & Dis pater dicere ſolemus. Contrariò veteres Vejovem appellaverunt Deũ, cui denegata eſſet juvandi facultas: credebant enim quoſdã deos, ut proeſſent quoſdam, ne obeſſent, placavant. Fabulantur autem Poëtæ Jovem Opis & Saturni filium fuiſſe, in Creta inſula codẽ cum Iunone partu editum, & in Ida monte à Curetibus educatũ: idq; clam patre, cui præſtitione cũ Titano fratre inita, filios ſuos omnes devorabat. Quum autẽ primum adoleviſſet, cognoviſſetque etiam ſe ad patrem vitæ hujus inſidiari, regno eum pepulit, ſuõq; imperio cũ fratribus Neptuno, & Plutone ſorte diviſit. Ac Jovi quidẽ, cæli & terræ Neptuno, maris: Plutoni, inferorũ imperium obtigit. Iunonem deinde ſororem ſibi uxorem duxit, quæ Vulcanum peperit. [Germ. Ein Sohn Opis vnnd Saturni, der oberſte Gott der Heyden.] Cic. 3. de Nat. deor. tres enumerat Ioves. Principò Iovem tres numerant ii qui Theologi nominantur: ex quibus primum & ſecundum natum in Arcadia, alterũ patre Aetherio ex quo etiam Proſerpinam natam ferunt, & Liberum alterum patre Cœlo, qui genuiſſe Minervam dicitur, quam principem & inventricem armi ferunt. Tertium Creteſem, Saturni filium, cujus in illa inſula ſepulcrum oſtendunt. Hos / Cic. Phyſici interpretantur Jovem elementum ignis, dictumq; Jovem à juvando, quòd nulla ſit res, quæ æque omnia foveat, atq; calor. A Poëtis dicitur divũm atq; hominum rex ac pater: omnium autem Optimus maximus. Et quidem ante optimus id eſt, beneficentiſſimus, quàm maximus: quia manus, ceteræque gratus, prodeſſe omnibus, quàm opes magnas habere. Cicero pro Domo ſua: Quorum ille Capitolinus, quem propter hanc urbem pop. Rom. optimum: propter vim, maximum appellavit. ¶ In carmine fœc geminamus p, quòd à juvando putatur deduci, cujus prima ſyllaba corripitur. ¶ Usurpatur quandoque pro aëre. Horat. Ode 12. Mane: ſeb lave frigido Venator tenere conjugis immemor. Iuvenalis: Tenerei Ceva cum grandine cernas Iuppiter. Unde & Sub Iove dicimus id eſt ſub aëre. Nam Aia Jovem vocãt Graeci, quem omnia ejus voluerunt eſſe Valerius Soranus Iuppiter omnipotens, regum, rerumque, deumque Progenitor, genitrixe, dirum, Deus unus & omnes. ¶ Accipitur & pro imbri. Virgilius libro 2. Georg. Et jam maturis metuendus Iuppiter uvis.

avis. ¶ Illi & Iupiter nomen stellæ illius salutaris, quæ in ordi-
ne ternæ est. ¶ Aliquando per Iovem intelligimus ipsam vim
diuinam superiorum elementorum, quæ agit in hæc dum in-
feriora ad generationem & corruptionem. ¶ Iupiter aquilam
delegit, Zεὺς ἀετὸν ἔπεμψεν. Vel quis asciscit sibi præclaros, suis q;
rebus accommodatos ministros. Poetæ enim fingunt aquilam
Iovis fulmen porrigere, quòd hæc avis omnium altissimè sub-
volet, nec ictu fulminis lædatur. ¶ Ne Iupiter quidè omnibus
placet. Theognis in Sentent. -οὐδὲ μὲν Ζεὺς ὅστις ἐν ἀνθρώποισι
ἀνέχεται. Quid est, nec; Iupiter ipse, sive pluat, seu non,
unicuq; placet. Hodieq; vulgò dicunt, neminem invenii qui
satisfaciat omnibus: nam alius alia probantur. ¶ Ponè à leve
aq; a fulmine, πάσσω ἀπὸ κεραυνοῦ ἐξαγορεύω. Refertur a Diogeniano.
Admonet nõ esse agendum cũ præpotentibus, qui nutu pos-
sint perdere, signãdo libenter maximè cũ regibus atq; tyran-
nis. ¶ Stultum est Iovem putare esse, τὸν μέγιστον, τὸν ἄριστον τῶν θεῶν
νομίζειν εἶναι. Quid est, insciti est, natũ tot annos credere esse ullum
Iovem. In rem accõmodari potest, qui grandis natu dicit aut
facit absurdè quippiam, quam propter ætatẽ nihil oporteat
ignorare. Non cõvenit enim in natu grandes puerilis tu-
peritio. Recenset à Suida. ¶ Iovis fulmen agium, Διὸς ἀγεώδες
dicebatur sacrũ & inviolatum. Vide sententiam ejus, cujus in
veluti interrogabilis auctoritas, Iovis fulmen agium rectè dixeris.

Iuba [Gertr. Der Afferberg / sonderet die Hyperisschen Britannier
von den Argonnern.] Mons in Gallia, Sequanos ab Helvetiis
dividens, autore Cæsare in Commentariis. Sunt qui putent
eum esse, cum Gallica lingua vocant Lemont de Sevoye.

Iuturnā Iunonis, Dauni filia, & Turni Rutulorum regis soror,
quam Iupiter pro crepta virginitate immortalitate donavit.
Virg. lib. 12. Aen. Numici q; Romulis nymphã fecit. Hæc in bel-
lo Italico adversus Aeneam multum adjuvit sed videns fatis
resistere, in Numicũ fluvium se occultavit. Ait dicentem
eam necessitare, in Numicũ fluvium se occultavit. Aiunt dicentem
eam habuisse cũ Latino regem: eoq; palam facto, sua sponte se
in Numicum precipitavisse. Virg. Ac procul ut diras ausi-
lium agnovit & atras felix cum fratre furias salutat, ubi cæli
& fluvius, fons Italiæ, prope Numicum salubremque aquæ
unde ad omnia sacra Romam afferebatur aqua. Ad hunc fon-
tem plerq; Virgilium respexisse volunt.

Iuvenālis, Ἰουβενάλις, Nomen proprium Satyrici Poëtæ, in pri-
mis eorum qui argumentum ejus modi actarum, facundus,
nisi fœcundam illam flagitiorum seminam nullum non mo-
vens, vastiores animos à sui lectione averrisset.

Iuvērnā Insula est non procul à Britannia, quæ vulgò Irlande
dicitur à doctis vero Hibernia. [Ger. Irlandt.] Iuven. Sat. 2:
Sarmata quod culmo Latiorem Iuvernæ promovimus, & quòd ra-
pti Orcadas, & minima contentus nocte Britannos! Græci
vocant Ἰερνὴν, velut Hermoliõ. Claudianus in quarto Hono-
rii Consulatu, vocat Iernam.

I ante X.

Ixibatæ, Vide ΙΑΖΑΜΑΤΑΣ & ΙΑΡΑΜΑΤΑΣ.

Ixiõn pen. prod. huius Ixionis, pen. cor. [Ἰξίων. Ger. Ein König in Thessalia geweest, welchen Jupiter met Hellen verdampet hadt: dat is Ixion een Duyfel? Want vele getrouwen worden.] Filius fuit Phlegiæ (alii ta-
men Actionis, alii Iovis filiũ faciunt) qui præcipiti uxoré du-
xit Diam filiã Deioneï seu Ejonei: cui quũ multa p. cõpacta-
tione dotis pollicitus esset, & obid patri spõsæ ad eũ venisset,
nec munus reciperet, Ixion facta strue, eaq; ligneis & stramẽtis
injecta, patrẽ in ea fraude peremit: a qua cæde quũ ne-
que homines, neq; dii eum soluere vellent, diuq; insertus va-
garetur, Iupiter illi misertus in cœlũ assumptũ expiavit. Quũq;
jam purgatus apud superos degeret, Iunonem amare cœpit,
eamq; de stupro interpellavit. Quod quũ Iupiter intellexisset,
nubẽ illi sub Iunonis effigie opposuit, ex qua illi Centauros
genuit. Dejectus deinde in terram, quum passim gloriaretur
se cũ deorum regina rem habuisse, Iupiter indignatus fulmine
ad inferos Ixionem detrusit, cuiusq; ut ibi rota volubili alli-
gatus, pœnam volutaretur unde Ovid. Volvitur Ixion, & se
sequiturq; fugitq;.

Ixi Gnĩdes, Parens mitum.

Izelus, Ἴζηλος, Castellum Siciliæ, Steph.

L

A, sive Laa, Λάα Lycophroni, Λάς Homero, Laco-
niæ oppidum, edita in petra situm, unde & nu-
men habet: nam λᾶς Græcis petra est, vel lapis.
Hanc urbem quũ expugnassent Castor & Pol-
lux, Laperiæ, Λαπερίαι, cognominati sunt. Incola
Laï, Λάϊοι dicuntur, Stephano.

Labaris, Insula est in sinu Arabico, apud Plin. lib. 6. cap. 28.

Labaya Λάβαια Cariæ oppidum apud Stephanum.

Labathus, Viri proprũ, cujus crebra mẽtio apud Plutarchũ.

Labdã, ae, Λάβδα, Amphionis conjugis ex Baccha adarũ genere
filia fuit: quæ quòd clauda esset, & obid a Bacchiadis cæteris
spernereturEctionem nuptã, ejq; puerum peperit, quẽ ab even-
tu Cypselum nominavit. Nam quũ duo Corinthiis reddita es-
sent oracula, quibus illi monebantur, fore ut Labdæ filius Co-
rinthi aliquãdo tyrannidẽ invaderet, militum publico decre-
to decem viri, qui puerum interficerent. Verùm quũ forte puer
ei, qui primus cum à matre accepisset, arrisisset, ille miseri-
dia motus, adduci nõ potuit ut eum occideret: quapropter il-
le alteri tradidit, & ille cuidam alteri, ita decimo per manus
traditus infans, à decimo matri redditus est, nemine eum in-
terficere volente. Post hæc illi egressi, & pro sontibus flantes,
sese mutuò, & præcipue eum, qui primus puerũ accepisset, in-
crepabant qui eum ex conventu nõ occidisset. Quod quũ au-
disset Labda cuncta ad fores astabat, puerũ in mẽsura fru-
mentaria, quæ, κύψελον vocatur Graci, occultavit: unde postea
mater ei Cypselo nomen imposuit. Vide Herodotum lib. 5.

Labdăcus, Λάβδακος, Phœnicis filius, qui senex Thebas voca-
tus, ibi aliquandiu regnavit: filiumq; habuit Laium, qui à pa-
tre Labdacides vocatur. Stat. lib. 6. Theb. nec verbera palli-
dus abdit Labdacides.

Labdăcĭdæ, pen. cor. Λαβδακίδαι, Cognominati sunt Thebani
à Labdaco rege, Laii patre.

Labdalon Λάβδαλον, Promontorium Epipolearum prope Syra-
cusanos, Stephanus.

Labeates, Laburnie populi sunt apud Plin. lib. 3 cap. 22.

Lăbĕo Antistĭus, Nomen Iureconsulti, à labrorũ magnitu-
dine ductum. Quicunq; enim magna labia habẽt labeones, &
labrones cognominãtur. [Λαβρόχειλος. Ger. Die groote Lip-
pen haben. Pol. Wargus.] Hic Labeo (ut Gellius lib. 14.) inter
cæteris disciplinis à principali studio exercuit, & cõsulentibus de
jure publice responditavit. Sed reperiũ quoq; bonam antiqui-
tatis exper fuit, & in grammaticam sic, dialecticam, literas q;
antiquiores, altioresq; penetravit, Latinorumq; verborũ origi-
nes, rationesq; perscrutavit, eaq; præcipuè scientia ad eorũdã
juris laqueos evitabat. Immodica libertate fuisse pe-
hibetur, & nimia tuendi juris pertinacia, adeò ut D. Augusto
jam principe, & Respublica obtinente, nihil tamen pensi neq;
grati habuerit, nisi quod justum, sanctumq; esse, in Romanis
antiquitatibus legisset. Quare quũ à muliere quadã Tribu-
advertus cum adiit, Gellianum ad eum misisset, ut veniret, &
mulieri responderet, justit eum qui missus erat, redire, & Tri-
bunis dicere, jus eos non habere neq; se, neq; alium quemquã
vocandi, quum moribus majorum Trib. pleb. prehensionem
haberent, vocationem non habẽrent. Posse igitur eos venire,
& prehendi jubere, sed vocandi absentem jus non habere.
Vide plura de hoc apud Gell. lib. 13 cap. 10. & 12.

Lăbĕrĭus, Poëta mimographus, à Cæsare annulo equestri do-
natus, cujus in eum distichon, Macrob. Satur. lib. 2. & Gell. lib. 17. cap.
9. Senec. lib. 7. Declamat. Laberium mimum Divus Iulius la-
dis suis præduxit: deinde equestri ordini reddidit: quem quia
jussisset se sessum, omnes equites ita se coarctavisse, ut ve-
nientem non reciperent.

Labertia, Arabiæ oppidũ, ab Aelio Gallo diruptũ. Plin. li. 6. c. 28.

Lăbĭcānum, Λαβικανὸν, à Suetonio in Cæsare fundus in agro
Labicano. Dictus est autem ager Labicanus à Labicis vetere
oppido, cujus meminit Liv. lib. 2. ab Urbe Labicos, inquiens,
pedibus vi cepit. Unde & populi ipsi, Labici dicti sunt, de quo-
bus Virg. lib. 7. Aen. & picti scuta Labici.

Lăbĭci, Vulgò Valmontre, Italiæ populi, qui genus suum à Glau-
co Minois filio traxerũt, quem Labicum appellarunt à fauto
militari, intus ansato, quod primus in Italia ostendit. Nam Λα-
βὶς Græcis ansam significat, vel manubrium. Virg. lib. 7. Et Sa-
cranæ acies, & picti scuta Labici. Vide LABICANVM.

Lăbiēnus, prænomine Titus. Cæsaris in Gallia Legatus, rei
militaris gloria clarus. Hi post res amplissimas sub Cæsare ge-
stas, in fine belli civili, defecit ad Pompeium, pertinacissimoq;
tele Cæsaris hostẽ prehuit. Vidit enim Pompeianis partibus,
Parthos in societatẽ solicitavit, magnasq; eorũ copias in Asiã
adduxit. Autor Strabo lib. 14. ¶ Fuit præterea Titus quidã La-
bienus, feriptor immodicæ libertatis, qui quòd in omnes nul-
lo discrimine invehertur, Rabies cognominatus est. Is cùm q;
esset operis immodici, ut scripta ejus publicè exurerẽtur. Quod
quum intercessor Caïus Severus: Nec mea, inquit, vivum exuri
oportet, quæ ea ad verbum edidici. Labienus autem ignominiã
illam tam graviter tulit, ut scriptis suis superstes esse noluerit,
sed in majorum suorũ monumenta se inferri jussit, vivumq;
ibidem inclusi. Fuit præterea alius Labienus, qui cũ Saturni-
no est interfectus, de quo apud Ciceronem in Rabirianã.

Labina, Vulgò hodie dicitur vicus inter Veronam & Cremo-
nam duobus Romanorum notus, qui antea Hebraicus dice-
batur. Calepinus.

Lăbŏrĭæ ager. [Ital. Terra di lavoro. Ger. Ein theil Landts dasselbe
Campaniæ in Italien.] Campaniæ pars illa, quæ vulgò Terra la-
boris dicitur, ob fertilitatis stipulam tantæ crassitudinis gi-
gnens, ut ea incolæ pro ligno utantur. Dictæ autem sunt La-
borĭæ,

boriæ, à laboro, eò quòd ad sui cultum plurimùm exigant labors. Plinius lib. 18. cap. 11. Quantum autem universas terras campus Campanus antecedit, tantum ipsum pars ejus, quæ Laborinæ vocantur. Finiuntur Laborinæ vias ab utroque latere Consulari, à Puteolis, & à Cumis Capuam ducente. Hunc Laborinum campum Plin. lib. 17. cap. 4.

Labrandeus, Jupiter, in Caria colebatur cujus simulacrum primus dicitur consecrasse Asiatis rex, quâ Gygæ adeptus Candaulem Lydorum regem sappetias tulisset, indeque secum, Lydorum regnorum gestamen, in Cariam retulisset. Secundum autem Lydi labryn appellant. Unde Iovi Labradeo cognomen factum est. Vide Caelium lib. 8. cap. 11. Autor est Plin. lib. 32. cap. 2. Labradei Jovis delubrum fontem fuisse anguillis insignem, quæ in aures additas gestabant.

Labunetus, filius Nabonedis regis Babyloniæ, tandemque Babyloniorum tyrannus. Vide Herod. lib. 1.

Labyrinthus, [λαβύρινθος. Germ. Ein irrig gebäw mit viel umbgängen, darin niemand einer den außgang schwerlich finden kan. Polon. Labirynth, gomedne drogi. Virg. κατάγαιον ἔργον, (κατ' ἐξ) karakteron.] Locus multis viarum ambagibus inflexus. Quotnam autem præcipuos fuisse Labyrinthos dicat Plin. lib. 36. cap. 13. Creticum, quo arte maximè fuit spectabilis, à Dædalo, ut putant, factus jussu Minois, qui Minotaurum ibi inclusit: cui Athenienses ex fœdere septem quotannis ex liberis suis devorandos mittebant. Aegyptium in nomo Heracleopolite, omnium maximum & potentissima humani ingenii opus, lapidis è Paro columnis in intervallo, reliquis Syeniticis, unde exempla simplicis ejus quæ in Creta fecit Dædalus quem Pomponius Mela lib. 1. describit. Lemnium columnarum utroque insigne: centum enim & quinque aquinctia columnas habebat. Quartum Italicum à Porsena Etruscorum rege sepulchri causa extructum. Creticum centesimam tantùm portionem ejus quem Aegypto erat, continebat: tamen ea tamen ambagibus, & curvis & recursibus multo admirabilior. Siquis plura noscere cupit, Plin. adeat lib. 36. cap. 13. qui vetè vestram illam fuisse dementiam scribit, quæ fuit gloriam immortalitatis nulli pro futuro, præterea fatigasse reges vires. quum tamen laus major artis esset, quæ Labyrinthum, κατάγαιον, olim vocabant orationem autem quampiam vocemus nec impediam, & inextricabilem.

Labyrinthæus, a, um. [Virg. Irrsalinisch.] Catullus: Nec labyrinthæis è flexibus egredientem Tecti fraudarentur inobservabilis error.

Lacæna, Fœminino est à Laco, sicut Femina mulierem ex Laconia. Virg. 2. Aen. Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ. Has evertit opes. Idem 2. Georg. -Virginibus bacchata Lacænis Taygeta.

Laccobriga, Λακκόβριγα, Oppidum Vaccæorum, in Hispania Tarraconensi. Ptolemæus lib. 2. cap. 6.

Laccopluti, Λακκόπλουτοι, Cognominati sunt Calliæ Atheniensis posteri propterea quòd Callias repente ditatus esset invento in campis Marathonis subter terram invento. Nam Graeci λάκκους appellabant quos & φρέατα dicimus: hoc est, loca subterranea, in quibus vinum, oleum, frumenta recondebant.

Lacedæmon, onis. [Λακεδαίμων. Ger. Ein fester Fürstlicher Stam in Peloponneso gelegen, sonst Morea.] Clarissima totius Peloponnesi urbs Lycurgi legibus optimè instituta, alio nomine Sparta dicta, Menelai olim regia. Dicta Lacedæmon à Lacedæmone, Jovis & Taygetes filio. Virg. 7. Aen. Atque hic Phrygius pecoris custos Lacedæmona pastor. Hujus cives, Lacedæmonii cienntur, & Lacones. Vegetius etiam Lacedæmonas appellat, lib. 3: Athenienses, Jugum, & Lacedæmonas, & Macedonas rerum potitos.

Lachesis, [λάχεσις. Germ. Eine aus den dreyen Parcen oder Göttinnen des Todes.] Una parcarum, quam Latinè sortem interpretari possimus. Nam λαχεσίμοιρος dicitur. Hanc autem dicunt vitæ humanæ præesse volumen, quod in ea sortem: hoc est, casum plurimum valere arbitrabantur.

Laciburgium. [Ger. Dieszburg im Hertzogthumb Mecklenburg.] Ptolemæus lib. 2. cap. 11. Germaniæ urbs in climate magis Septentrionali.

Lacinium, [Λακίνιον. Vulgò Capo de le colonne en Calabria. Ger. Ein Bergebirg im Teutschen Welsch: so in das Meer hinauß gehet und das Jonisch von dem Adriatischen scheidet.] Promontorium in extremis Italiæ finibus inter Petilium & Crotoniem in mare excurrens, lonorum, laimens ab Adriatico. Dictum Lacinium à Latino quodam latrone, quem Hercules, quòd boves suos abegisset, ibi trucidasse interemisse, Junonique, ibidem templum ædificasse, quam etiam à nomine illius Laciniam cognominavit. Virg. 3. Aen. Hinc tutus Herculei (si vera est fama) Tarenti Cernitur attollit se diva Lacinia contra.

Lacippo, Hispaniæ Bæticæ oppidum est in conventu Gaditano teste Plin. lib. 3. cap. 1. Vulgò Fuengirola.

Lacmon, Λάκμων, Epiroticorum montium pars est, ex quo Acra Ilyrius oritur, per Apolloniatarum agrum in Mare Adriaticum illabens. Autor Herodotus libro 9.

Laconia, [Λακωνική. Ger. Ein gemeiniger Landschafft oder Provintz gesetzen hundert und neungehalt Stet.] Peloponneti regio, inter Argivum agrum, & Messeniacum, secundùs litus extensa olim numero centùm civitatum. Hecatompolis appellata quarum omnium caput fuit Lacedæmon, quæ & Sparta, salutaribus olim Lycurgi legibus optimè instituta. Hinc proximus finis Laconicus dicitur, inter Tænarum promontorium, & Maleam extensus. Vide Strabonem lib. 8. & Plin. lib. 4. cap. 5.

Lacon, onis, pen. genit. prod. Λάκων. Qui est ex Laconica regione. Stat. 6 Theb. Tandem infuratus medio de gente Laconis Prodiit Alcidamas. & Hujus fœminineum est Laconia. Virg. 2. Aen. Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacænæ. Has evertit opes. Idem 4. Aen. -virginibus bacchata Lacænis Taygeta. Et Ovidius Lacænis Taygeta. Et item Lacon, canis nomen, apud Ovid. lib. 3 Metam. Prævalidus q; Lacon, & cursu fortis Aello.

Laconicus, pen. cor. Adject. Λακωνικός, ut Ager Laconicus, & Laconici canes, apud Plin. lib. 10. cap. 63. Et Laconicæ lunas, Λακωνικὰς μήνας, (ubi adjecto, canibus, aut cinnamo di quippiã. De promissis autem pactis inertis utq; infirmis dicebatur. Nam (ut ajunt) Lacones siquando pactum auxilium polliceretur, lunas cauti abnuntiare; hoc præcepto suffragiebant, quòd (ut testatur Lucianus) legem tulisse Lycurgus ne præhuanc interea alii plenilunio in cæteris item negotiis auspicandis lunationes superstitiosas observabant: atq; hinc occasio proverbii.

Lacrites, Λακρίτης, Lacedæmonius quidã fuit, ad Cyrã Iovibus ejusdem interfectorem legatus in fine, teste Herodoto lib. 1.

Lacteni, Cognominati sunt Romæ, pecoris quã ex Valeria tabula, appellatione à lactucis deducta. Vide Plin. lib. 19. cap. 4.

Lactyphagi. [Gren. Milchtrinnende.] Quidam Scythiæ populi, qui & γαλακτοφάγοι dicuntur.

Lacydes, Λακύδης Suidæ, Philosophus. Fuit Cyrenæus, primus novæ Academiæ instaurator. Hunc tradit Plinius tanto pere alsuisse quodã fuisse ad mortũ, ut ei perpetuò comes adhæsent, nullusq; ab eo nõ in publico, non in balneis, non noctu, nõ interdiu digressus. Fuit præterea hoc nomine quidã ex Argivorum regibus malis incessu, comitiq; perpetuò unguentis delibuta. Meminit ejus Plutarchus eo in opusculo, quo docet quo pacto ut laudatorem à nimiis caperepossimus.

Ladas, [Λάδας. Ger. Ein Lauffer des Alexanders, der also schnell soll gewesen seyn: daß man sagt, er habe im Lauffen nicht gespürt. Alexandri Macedonis cursor fuisse traditur, tanta pedum velocitate, ut vestigia ejus in arena non apparerent. Quo nomine statuam meruit apud Argivos in templo Veneris, quã κατοψίαν cognominarunt. Mart. lib. 11. Quid si per graciles vias Petauri Invitum jubeas sedere Ladam.

Lade, Insula in ora Joniæ, teste Plin. lib. 5. cap. 31. Stephanus Λαδίην Aeoliæ insulam facit.

Ladepsi, & Tranepsi, Λάδεψοι, & Τρανέψοι, Populi Babylonii. Stephan.

Ladetta, aut Ladetium, Λάδητα & Λάδητον, Una Sporadum insularum Genuæ Lacedæmon. Steph.

Ladiscaeires, Λαδίσκαειρες, Insula in Pontico mari. Steph.

Ladon, Λάδων. Fluvius Arcadiæ juxta quem Pueræ fabulantur Syringa nympha in Ethiam fugisse conjugia. Ovid. lib. 1 Metam. Donec ad tranquili placidum Ladonis ad amnem Venerat. Et Stymphalidis Alcimeda apud Ovidium lib. 3 Metam. Et Ladonides Stymphalides. Ladon. Quæ cum in loco in castigationibus exemplaribus Lagon legitur, non Ladon.

Laena, Oppidum est Arabiæ adjacens Nilum tubi Maris, qui in Aegyptum fertur, quod à oppidi hujus nomine Laeniticus vocatur. Autor Plin. lib. 5. cap. 11.

Laërtes, æ, Λαέρτης. Occurrit apud Strabonem & Stephanum legitur; Laërtes, cui filium est Cithæræ in monte quondã sacrum, quem nunc Ithacæ speciem præbet. Autor Strabo lib. 14.

Laërtes, Λαέρτης. Acrisii filius fuit, & pater Ulyssis, qui ab eo Laërtiades dicitur. Ovidius Epist. Penelopes. Ire tuus imbelli nunciat, Eurycleæ, uxor, Laërtesque senex, Telemachusque puer.

Laërtius, a, um, ut Regna Laertia, apud Virg. 3. Aen.

Laërtius Diogenes, ex Laerte Ciliciæ castello, ortus patre, nobili, cognomine non illustri fuisse. Creditur floruisse sub Antonino pio Imperatore. Scripsit vitas philosophorum orationem solutam, & hexametris versibus per lusit, qd' nonnulli in serpit.

Laestrygones, pentor. [Λαιστρυγόνες. Germ. Etzan sollen etwan Bölcker jo Formiæ im Stat in Campanien hierumb gehabt haben] Populi fuerunt immanissimi, Formias Campaniæ urbem incolentes quos Plin. lib. 9 tradit humana carne victitasse. Gell. lib. 15. cap. 21. Priscissimos ajunt, gentium, prudentia, viribus, Jovis filios poetæ appellaverunt, ut Acarnes, Manes, & Sarpedona: ferocissimos, & immanes, & alienos ab omni humanitate tanquã è mari genitos, Neptuni filios dixerunt, ut Cyclopas, & Cercyona & Laestrygonas.

Lagaria,

Lagaria, Λαγαρία, Magnæ Græciæ oppidum, non procùl Thuriis, Epei, & Phocensium opus.

Lagaritanus, a, um, ut vinum Lagaritanum, mite & dulce, & à medicis magnificè commendatum. [Pol. Λαγαρίτης οἶνος. Vng. Ides ôar, lagyhar.] Autor Strabo lib. 6.

Lagia. Vnum ex nominibus Deli insulæ apud Plin. lib. 4. cap. 12.

Laginia, Λαγινία, Oppidum Cariæ: Gentile Laginæus, Laginates. Fit & Λαγινεύς. Vide HECATESIA.

Lagus, Λάγος, Pater fuit Ptolemæi succe Toris Alexandri, cui Philadelphus successit in regno Lucan. lib. 10. Nobilibus vatti

ſerpiq; Sirpedonem, qui poſtea Lyciæ rex factus eſt. Verùm quum Bellerophontes rerũ ſucceſſu elatus, in cœlum evolare conaretur, Iupiter hominis temeritatem ægrè ferens, aſſiru illi immiſit, quo exagitatus equus, ſeſſorem excuſſit. Diana quoq; Laodamiæ infeſta, ſuis eam telis confixit. Hom. 6. Iliad. & Apollon. ſcribunt Laodamiã Acaſti & Laodochen filiã, quæ tanto amore proteſilaum virum ſuum adamavit, ut quũ ab Hectore eorum cognoviſſet, ſupereſſe cineres Troiæ, Priamũ quotannis mentiretur in ſolatium maroris optaverat ut morti umbram videret: qua viſa in illius amplexibus expiravit. Ovid. Epiſt. 20. Mirti & optatam, quo mittitur ire, ſalutem, Accipis Aemonio Laodamia viro.

Laodice, ἀκούσιος, Priami fuit filia & Hecubæ, quæ Helicaoni Antenoris regis Thraciæ filio nupſit. ¶ Alia fuit Agamẽnonis filia, quæ ex patre cũ Chryſothemi, & Orgemi, ſeu Iphianaſſa, Achillẽ obtulit ut ex his quem vellet, uxorem eligeret.

Laodiceſi, Παντάκαιοι. Germ. Ein mal berümpter Stat in Aſia am fluß Lycus gelegen.] Vbs celeberrima in Asia, Lyco fluvio impoſita: prius à Diospoli appellata, dein Rhoas, & poſtremò Laodicea. Haec urbs prx cxteris Asiæ urbibus multis clarißimis civibus eſt nobilitata. Ex quibus fuit Hiero, qui hæreditatem populo diviſit tuprà cuo millia talentorum, & multos domos civitatẽ exornavit. Poſtea Zeno stoicus, & Polemo ejus filius, qui ob res fortiter geſtas, ciuis ab Antonio, poſtea ab Augusto ad regiæ dignitatis faſtigium evectus eſt.

Laodocus, Λαόδοκος, teſte Homero lib. Iliados 4. Antenoris Trojani filius, in cujus formam transfigurata Pallas, incubuit in acies Trojanorum, ut Pandarũ invenire poſſet, quo ex ſtatuerat ut ſagitta Menelaum confoderet.

Laomedon, pen. corr. [Λαομέδων. Germ. Ein mañ der nicht Königen zu Troia vnder mehr dan Gran zur Kindmaurer ist worden gedienet hett.] Rex fuit Trojæ, Ilij filius, qui cùm de ædificandis Troiæ mœnibus cogitaret, Apollini & Neptuno id negotii dedit, pactus mercedẽ, quã mox extructis mœnibus fe ſolutũ ijũ jurejurando aſſimavit. Verùm perfecto opere Laomedon periurus pactam mercedem negavit. Propter quod dicitur, Neptunus aquam, Apollo peſtem urbi immiſiſſe. Duplici igitur calamitate affectus Laomedon, de remediis oraculum conſuluit, et juſſum eſt, nã aliter deos placari poſſe, quã si Hesionẽ virgo Trojana vero dilacerandæ exponeretur. Infortunium tuæ; ed virginem quotannis exponi, cumq; ſorte eligi, Sed quum tandem ſors in Heſionem (quam tamen alii ſolam ab Apolline & Neptuno expoſulatam tradunt) Laomedontis filium recidiſſet, & jam ſe cupido alligata monſtro expectaret, Hercules forte illac navigans liberatum ſe filia Laomedontis pollicitus eſt, ſi regnum divino semine prosperatum, quos habuerat eum conſtabat in premium ſibi tradereſ. Hanc igitur in modum pactione facta, Hercules interfecta bellua, virginẽ liberavit. Sed quum Laomedon promiſſis nõ ſtaret, indignatus Hercules, collecta undecunq; exercitu, Ilium expugnavit, Laomedontem occidit, Heſionen Telamoni uxorem dedit, quod primus murum conſcendiſſet. Priamum unicum filium captivum abduxit, qui poſtea auro à Troianis redemptus fuit, ideoq; ἀνὴρ ὠνητός; hoc eſt à redimendo nomen habuit.

Laomedontiades, patronymicũ, Λαομεδοντιάδης. Virg. lib. 8. Aen. Laomedontiadæ Priamũ ſtatuimus parentẽ. Vbi adverte, ut in multis alijs, ita etiam hoc in loco Poetam carmẽ heroicũ, licet Archiadæ, Thelamoniades, aliquãdo formare ſolere. ut Archimedes pro Archemonides, Deucalides, pro Deucalionides.

Laomedonteus, pen. prod. Λαομεδόντειος, adjectivum derivatũ a Laomedonte Trojanorum rege. Virg. 4. Aen. Laomedontæi fretus pulcherrima gentis?

Laonome, Λαονόμη, Gallorum ex Odæ loco filiam peperit, Qui Lacedæmonii nomen edidit, Steph.

Laperſæ, Λαπέρσαι, Dicti ſunt Castor & Pollux Iovis filii, ab eo quod Lindagi Laomedontem expugnaverint.

Laperthos, Λάπερθος, Cypri inſulæ oppidum eſt, portum habẽs & navalia. Meminit ejus Plin. lib. 5. cap. 11.

Lapſeli, pen. cor. [Λαψηλοί. Germ. Wölcker in Phrygia so Pinidum vñ Oenyndi, ynnen Berg bewohnet haben.] Populi fuerunt Thebaidis, Pindo & Oeneo montes incolentes. Priathos olim imperio parebant. Hi primi omnium frenos & ductacula equis crediderunt invenisse. Virg. 3. Georg. Frigidus & Pelethronii Lapithæ, gyrosq; dedere Equitio. Et lib. 2. Georg. Fomagus Hylæi Lapithæ crateraq; magnẽ.

Larcius, Vide LARTIVS.

Lārē, sive Larunda, Nympha fuit quam Iunoni furta Iovis cum Iuturna pareſcit. Hanc Mercurius compreſſit, & inde geminos ſuſtulit, quia mane Lares appellati ſunt. ¶ Sunt qui credant Lares, ἀλεξικάκους, genioſq; eoſdem eſſe, existimantes unicuiq; duos Lares aſſignatos bonũ, alterum malũ. [Ger. Die weiſen Gottſürchtigen gueten vnd böſen Geiſter oder die Gott vnd Natur einem jeden Menſchen zuetheilt.] Colebantur domi focusq; ille fuere erat. Vade vulgus focum, focularem appellat, quaſi laris focum. Hi putantur domeſtici, ἐφέστιοι, qui ad urbis commoda vigilare dicuntur inter compita. Ovid. in Faſt. Lucifero ſubeunt Lares delubra tuentes. ¶ A' nauali die agrorũ vastatio fuit. Tibullus: Vos quoq; felices quondam nunc pauperis agri Custodes fertis munera vestra Lares. Quoniam aũt Lares, ſive Penates, etiam privatorũ domibus præeſſe credebant. Plaut. in Aulul. Ego Lar ſum familiaris exhac familia, Vidẽ exeuntẽ me aſpexisti ſæpiũ eſt, et unumq; verbũ pro ipſis domibus ulũ peretiã. Sallust. in Catil. Illos hinas aut amplius domos cõtinuare, nobis latem familiarẽ vix quam ullã eſſe? Martial. 1: O' mihi curarũ pretium no vile mearũ Facce Ancenarei ſpes & alumne lares! Horat. Serm. lib. 1. Sat. 5. Q.i patriũ Numẽ domus ſit dulcũq; laremq;. ¶ Pro parte interiore domus, Ovid. 1. Faſt. Omnis habet geminas hinc atq; hinc janua fronteſ: quibus hæc populũ ſpectat, at illa larẽ. ¶ Quandoq; pro igne. Col. lib. 11. cap. 1: Conſuetaq; rudibus circa larẽ domino, focumq; familiarẽ ſemper epulari. ¶ Ab ipſo lare, ἀφ' ἑστίας, ſic eſt A' Lare incepe: hoc eſt, à domeſticis ac familiaribus, inimum ſumito. Recte dicitur in magiſtratus & alios viros ſeveros: quorũ officium eſt, ut in primis ſuos, ſiquos aliquã, vitam corrigant. Nam ἑστία Græci vocãt, quem non Latini ſolum, ſed Barbari quoq; venerantur. Athenæus. ¶ Lari ſacrificare, ἑστιᾶσθαι. In tenaces proverbium, qui de ſuis nemini quicquam impertiuntur: in convivas edaces, qui nihil de appoſitis epulis mittunt amicis, neq; quicquam ſacunt reliquum. Nam antiquis religioſum erat ex his quæ Lares mensis abſtulerant aliquid foras efferre.

Lārandã, Λαρανδά, Civitas Lycaoniæ, in præfectura Antiochena, cõ procul à Derba. Vide Strab. lib. 5. cap. 6. & Strab. lib. 12.

Lārentiã. [German. Die Göttin Flora.] Nobiliſſima meretrix fuit, quæ populum Romanum hæredem fecit, & poſtea pro dea habita, Flora appellata cujus fanum Floralia dicuntur. Vide ſuprà in dictione FLORA.

Lares, Deæ. Vide LARA.

Lārinã, pen. prod. Virgo quædam Italica, una ex Camillæ comitatu, quæ Turno à vetus Aeneam ſuppetias tulit. Virg. 11. Aen. At circum lectæ comites, Larinaq; virgo, Tullaq; & aratam quatiens Tarpeia tecurim. Laudes, quas ipſa decus libi dia Camilla Delegit, pacisq; bonas, bellique ministras.

Larine, Λάρινος, Deus eſt Aetoli, ſicut Callirhoë. Plin. li. 4. ca. 7.

Larißæ. Vrbs eſt Aeoliæ, Herodotus.

Larißa, Λάρισσα, Nomẽ eſt multarum civitatum. Vna in Theſſalia, à qua Achilles Larißæus dictus eſt. Altera in Creta, à cognatis Pelasgis dicta. Strepitosa Gortynam Cretæ urbem olim Larißam dictam fuiſſe tradit. Alia in Peloponneſo, arx Argivorum. Alia in ora Antiochiæ. ¶ Apud Tralles etiam Asiæ urbs eſt Larißa, ut Strabo scribit: à qua Larißæus Jupiter, Ζεὺς Λαρισσαῖος, Λαρισσαῖος, eſt dictus. ¶ Larißa quoque in Ionia, quam, ut Diodorus lib. 5. scribit, Pelasgi condidere. Cæſ. 3. bell. Civil. Vna versi simul Larißam verbis ſe recipere cœperunt.

Lārſius, Lucius eſt Romanus Iudicum plurimus. [Vulgò Lagsame. Germ. Der Thumt Herr.] Vide & à Virg. Maximus vocatur: quem & à Como vicino oppido nonnulli appellant Comensem. Per hunc lacum medius fluit Addua amnis, aquarũq; ciuis rendit ſuaviores: deinde per oppoſitam lacus partem erumpens, in Padum non longè à Cremona influit. Dictus Larisé à ſalicacum multitudine. A' Græcis enim λάρος vocatur ſalica, quæ eſt avis nigra & multum in aquis degens. ¶ Fuit & Larius filius Herculis.

Lārus, a, um. Catullus: Veronam venit novas relinquens Comi moenia, Lariumq; litus.

Larodri, populi Sarmatiæ in Scythia Asiæ, ut li. 4. ſcribit Herodot.

Larta, Vibs in Epiro hodie, olim Ambracia.

Lārundã, Nympha fuit Larium mater, quam alii Larãm vocant, à qua Lares dicti. Vide LARA.

Larymna, Oppidũ in ora Locridis Epicnemidiorum, ad Boagrij amnẽ, nõ procul à Tarphio oppido, teſte Plin. li. 4. cap. 7.

Lasia, Λασία. Vulgò Andro, Inſula eſt decem tantùm passuũ millibus diſtans à Gereſto Eubœæ, quæ notiore nomine Andros dicitur. Autor Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Eſt & altera ejuſdẽ nominis inſula non procul à ſinu Troezenio, Plin. loco jam citato.

Lasthenia, Nomen eſt mulieris Mantineæ, quæ adeò cupidã fuit discendæ philoſophiæ, ut assumpto virili habitu, Platonis auditorium frequentaret. Laertius.

Lasus, Λάσος, Primus de musica ſcripſit, & dithyramborũ certamen proposuit primus: vixitq; temporibus Darii Persarum regis. Suidas.

Lateranus, [Germ. Ein Ehrer Burgermeiſter zu Rom, welcher Nero erhöhet hat.] Nomen proprium nobiliſſimi civis Romani, qui quum Consul designatus eſſet, juſſu Neronis eſt interfectus. Iuven. Satyr. 10. egregius Laterani nomine, obſidet ædes Tota cohors. Fatae ad hunc dram Romæ Basilica Laterani dicis D. Ioannis ſacra, omniũ, quæ in urbe visuntur, magnificentiſſima. Hieronymus ad Marc. Quis credat mulierem nobilem & potentem in domu Lateranã Consulis designati, &c.

Latine, Latinus, Vide LATIVS.

Lātinē.

Lătiāl. [Germ. Die Völcker in Italien vnd Rom, vnd der Inhaber ausgang.] Italiæ populi dicebantur, qui eum tractum incolebant, qui est inter oltia Tyberis & Circeios: quam Italiæ partem Latium antiquum appellabant. Hi ante Aeneæ in Italiam adventum Aborigines dicti sunt: postea verò Troianis permisti, uno nomine dicti sunt Latini, sive à Latio regione illa quam incolebant, sive à Latino rege, cujus filiam Lavinian Aeneas duxerat uxorem.

Lătīnus,ni, substantivum, Λατῖνος, Nomen Regis Aborigini, Fauni & Maricæ nymphæ filii, cujus filiam Lavinian Aeneas accepit uxorem. De hoc Virg. lib. 7. Aen. Rex arva Latinus, & urbes Iam senior longa placidas in pace regebat.

Lătium,ti. [Vulgò Campagna di Roma. Germ. Die Landtschafft vmb Rom in Italien.] Ea pars Italiæ est, teste Plin. libro 3. cap. 5. quæ est inter oltia Tyberis & Circeios, milia passuũ quinquaginta in longitudinẽ non excedens: quod postea prolatis imperii finibus, antiquum Latium est appellatum. Postea verò, teste Servio, Latii nomine dictum est, quicquid est inter Tyberim & Vulturnum amnes. Totusq; ille tractus dividitur in Latium citerius, & Latium ulterius. Citerius Latium à Tyberis ostio usq; ad Vulturnum amnem. ¶ Dictum autem Latium putatur, quod illic latuerit Saturnus, dum Iovem fugeret. Ovid. lib. 1. Fast. Dicta quoq; est Latium terra latente Deo. Virg. 8. Aen. -Latiumq; vocari Maluit, his quoniã latuisset tutus in oris. Contrà Varro Latium à Latino rege dictum asserit.

Lătĭus,a,um. [Vng. Desk.] Quod ex Latio est, Latinus. Colum. in Præfat. lib. 1. An Latiæ musæ nõ solos adyts suis Accium & Virgilium recepere, sed eorũ & proximis, & procul à secũdis sacras cõcessere sedes? Agri Latii, Ovid. 3 Fast. Gens Latia, Ovid. 4. Fast. Lingua Latia, Ovid. 2. de Ponto eleg. 3.

Lătĭālĭs,le, Quod ex Latio est: ut Iupiter Latialis dictus est, quod in Latio coleretur. Virg. 8. Et residens celsa Latialis Iupiter Alba. Cic. pro Milone: Latialis sermo, qui & Romanus, & Latinus. Plin. lib. 3 cap. 1: Ex his digna memoratu, aut Latiali sermone dictu facilia. Macrob. lib. 1. cap. 1: Doctrinæ Latialia haud insolum.

Lătīnŭs,a,um, Λατῖνος, nomẽ deductum à Latio: Latius, quod est ex Latio. Virg. 1. Aen. -genus unde Latinum. Inde Latinũ sermonem dicamus eum quo utebantur in Latio. Carmẽ Latinum. Horat. 1. Carm. Ode 32. ¶ Latinæ consuetudini tradere: id est, in Latinum sermonem convertere. Colum. in Præfat. libri 12: Hæc in Oeconomico Xenophontis: & deinde Cicero, qui eum Latinæ consuetudini tradidit. Vertere in Latinum: hoc est, in Latinam linguam. Quintil. lib. 10. cap. 5: Vertere Græca in Latinum, veteres nostri oratores optimum judicabant. Cic. 1. de Finib. Ita sentio & sæpè disserui, Latinam linguam non modò non inopem, ut vulgò putarent: sed locupletiorem etiam esse quàm Græcam.

Lătīnæ, Latinarum. [German. Fästag an welchen die Lateiner dem Iovi fürbitt vorhabt zu verrichten.] Feriæ erant conceptivæ, singulis annis à magistratibus concipi solitæ, quibus pro communi totius Latii salute Iovi Latiali in monte Albano sacra fiebant à præfecto urbis Latinarum feriarum causa creato: populisq; Latinis carnes dividebantur ex præscripto veteris fœderis inter Romanos & Latinos ictũ, Sp. Cassio, & Postumo Cominio COSS. Cujus fœderis leges nullo unquam tempore intercidere, Romæ in ænea columna fuerunt incisæ. Cic. pro Plancio: Quibus in municipiis vix jam qui carnem Latinis petant inveniuntur.

Lătīnæ feriæ dicebantur, quum ex populis Latinis viri simul & mulieres in montem Albanum boũas adducebãt&c, quatriduano sacrificio facto, accepta carne, in suam quisq; civitatem digressi, revertebant, ea dicta viscerationem: quoniam ex hostiis carnes in partes cæsæ distribuerẽtur. Visceration em nox & Cæsar populo dedit, ut apud Suetonium legimus: Feras aure Latinas maximo Romanorum, Latinorumq; magistratuum convento, consules procurabant, cùm interea cum populo agere non liceret: ob eam causam Latinæ aliquando à consulibus instaurarentur, cùm tribunis plebis obsistere vellent, populares leges, & reipublicæ perniciosas, ferre cupientibus. Itaq; ad Quintum Fratrem lib. 11: Consul, inquit, Lentulus dies comitiales exemit omnes: nam etiã Latinẽ instaurantur: nec tamẽ deerant supplicationes. Sic legib. perniciosissimis obstitit, maximè Catonis. ¶ Instaurabant Latinas etiã Pontifices, ut Liv. lib. 32. tradidit. Id aurẽ fiebat, quasi jam faciendis iis aut prætermissum aliquid esset, aut, quod nõ oportuerit, cõmissum. Primus eas in unum diem Tarquinius Superbus instituit: secũdus dies additus, pulsis regibus: tertius post secessionem in Aventinum: quartus, plebe & patribus à dictatore Camillo in concordiam reductis. In eo meam fluctuare sententiam fateor, conceptivæne an stativæ feriæ fuerint Latinæ, si Varronem & Macrobium sequamur, antiquissimi utriusque pertinentissimum, conceptivæ erant, non stativæ, concipiebãturq; in dies vel certos, vel incertos. Livius tamen stativas fuisse videtur, cùm ait lib. XXV. Romæ consules, prætoresq; ubiq; ante diem quintũ Calend. Maii, Latinæ tenuerunt, eo die perpetrato sacro in monte, in suas quisq; provincias profecturi erant. Non enim simile veri est, consules, cùm victor Annibal vastares Italiam, consultò in v. Cal. Maii, qui dies à primo initi magistratus dies hoc est, ab idibus Martii, XLIII. dierum spatio distat, Latinas distulisse, ut ipsi sibi diutinæ in urbe mansionis necessitatem imponerent: cùm ire in provincias neque consulibus, neq; prætoribus liceret, nisi Latinarum sacro perperato. Autigitur eas stativis in ordinem conceptivarum postea transisse credendum est: aut latentem causam alii persecuterentur: Ex Paul. Manutii commentariis in Epist. ad Attic. & ad Quint. Fratrem.

Lătīnè, adverb. More Latinorum, lingua Latina. [Λατινιστί. Gal. En Latin, à la maniere des Latins. Ital. Latinamente. German. Lateinisch. Hisp. Latinamente, en Latin. Pol. Po Łacinie. Vng. Deákul. Ang. In Latine, after the fashion of the Latines.] Cic. 6. Verr. Latinè me totote, nõ accusatorie loqui. Idem 2. Philipp. Quem gladiatorem non ita appellavit, ut interdum etiam M. Antonius gladiator appellari soleret: sed ut appellantur qui planè & Latinè loquuntur: hoc est, propriè & aperte. Latinè scire, est Latinè scire loqui. Liv. 1. ab Vrb. Terror ad hostes transit. Etenim audiverant clara voce dictum, & magna pars Fidenatium, ut qui colonis additi Romanis essent, Latinè sciebant. Cicer. pro Cecinna: Quid enim facilius est, quàm probaris iis qui Latinè sciant, in uno servulo familiæ nomen non valere?

Lătīnĭtās,atis, Locutio ipsa Latina, sive sermo Latinus. [Gal. Langage Latin. Ital. Favella latina. German. Die Lateinische sprach. Hispan. Habla latina. Polon. Łacinska mowa. Vngar. Deákság, deákul való szóllás. Ang. The Latine language.] Cicer. ad Att. lib. 7: Secutusq; sum, non dico Cæcilium, manè ut ex portu in Præneum. (malus enim autor Latinitatis est) sed Terentium, cujus fabellæ propter elegantiam sermonis putabantur à C. Lælio scribi. ¶ Latinitas præterea pro jure latii, ut civitas jus urbis. Sueton. in August. cap. 47: Virbium quasdam Latinitate vel civitate donavit.

Lătīnĭēnsis, & hoc Latin ense, Latinus, Latius. [Vng. Desk.] Cic. de Aruspicum responsis: Quòd in Agro Latiniensi auditus est strepitus cum fremitu. ¶ Significare etiam potest eum qui alibi ortus, in Lano cum Latinis versatur, ut suprà dictum est in dictione Hispanus.

Lătmĭus mons, Λάτμιος ὄρος, mons Ioniæ, unus trium Endymionis, quem quum Luna adamaret, in Latmio monte ab ea sopitum ferunt, ut unum ab eo oviculum auferret: unde & ipse Endymion Latmius dictus est. Ovid. lib. 3. de Arte. Latmius Endymion non est tibi Luna rubori?

Lătōĭă,dis. Secunda syllaba producta, Λητωΐς, patronymicum est fœmininum à Græco nomine Λητὼ deductum, quo nomine illi Dianæ matrem appellant, quam & nos Latonã. Latoïas itaq; à poëtis accipitur pro Diana Latonæ filia, quam & Latini Græcorũ imitatione Latoniam appellant. Ovid. 7. Metam. Inde Calaureæ Latoïdos aspicit aras.

Lătōnă,pen. prod. [Λητώ. Ger. Die Mutter Apollinis vnd Dianæ.] Filia Cœi Titanis, à Iove amata & oppressa est, ex quo geminam concepit prolem, Apollinẽ & Dianam. Quod Iuno adeò ægrè tulit, ut immisso contra illam Pythone serpente, pertotum terrarum orbem pellicem persecuta sit, donec errando ad Tenarum Africæ in insulam Ortygiam pervenit, à qua suscepta est, ibique Dianam peperit, quæ exemplo obstetricis officium in nascente fratre matri præstitit, & Apollinem nascentem susceptum adultus, mox Pythonem interfecit, & prænuntias cœpit dare responsa. Porrò hanc insula, quum antea Ortygia vocaretur, postea Delos vocari cœpit, quòd quum antea aquis mersa fuit Tyr, subitò Iovis jussu exstiterit. Nam δῆλος Græci dicunt, quod nos ostendere, seu manifestare.

Lătōnĕĭŏs Λητωΐος, dicta est Diana à matre Latona, quemadmodum Apollo ipse Latonius, Λητῶος. Virgil. 9 Aen. Tu dea, tu præsens nostro succurre labori, Altorum decus, & nemorũ Latonia custos. Hinc Delos, ut ait Servius, dicta est Latonia, quòd in ea Latona enixa sit Dianam & Apollinem.

Lătreus, Vnus ex Centauris Λατρεύς. Ovid. 12. Metam. Quem dederat lethi memorem & corpore Latreus Maximus.

Latymnium, Λατμνιον, Mons Crotoniæ, vel ut alii, Laconiæ, ut scribit Scholiastes Theocriti.

Lauce, Insula in Ponto Borysthenis ostio objecta: dicta Achillea: quoniam Achilles ibi situs sit.

Lăverna. [Ger. Die Diebsgöttin bey den Römern.] Deæ cujusdam nomen fuit apud Romanos, in cujus tutela fures esse putabantur, qui ab ea Laverniones dicti sunt. ¶ Hinc Lavernalis porta Romæ dicta est, ab æde Lavernæ propinqua. Hæc fere ex Festo.

Lăvīnĭă. [Λαβινία. Germ. Die Tochter des Königs Latini, ein Hausfraw Aenee.] Filia fuit Latini Regis & Amatæ, quæ primùm

mum Turno, deinde Aeneæ disponsata est: cujus occasione orta inter hos duos bello, multi utrinque occubuerunt. Tandem devicto Turno, Aeneas nuptiis quo mortuo ipsa privigni intolerantiam metuens, in sylvas proximas profugit, & apud Tyrrhenum pastorem diverte, ibique puerum filium, quem Iulum Sylvium Postumum appellavit, eò quòd post patris funus in sylvis natus esset. Hunc tamen postea Ascanius in regnum revocavit, quum ipse secessisset Albam longam, urbem à se conditam Lavinio vacuæ relicto, quod illa moriens Iulo Sylvio Postumo filio suo reliquit. Virgil. Aeneid. lib. 12: & vidimus undè repalmas Ausonii viderent: tua est Lavinia conjux, &c.

LAVINIUM, [Græcis Steph. Ἀουίνιον Strabonis. Germ. Ein Statt in der Landtschafft Latio, die Aeneas gebawen hat.] Vrbs tuic in Latio, ab Aenea condita, & à nomine Laviniæ uxoris ita appellata. Cujus rei tellis est Liv. 1. ab Vrbe Aeneâ (inquiunt) apud Latinum fuisse in hospitio tradunt. Ibi Latinum apud Penates deos domestricam publico adjunxisse fœdus: filia Aeneæ in matrimonium data. Ea res utriq; Troianis Italisq; affinitate tandem habuit, certaq; sede finiendi erroris. Oppidum condunt, Aeneas ab nomine uxoris Lavinium appellat.

Lauinēi Tullius, Ciceronis libertus fuit, cujus extat nobile de aquis Ciceronianis epigramma apud Plin. lib. 31.

Lauīnēnsĕs, [Germ. Eines Statts Volck so Romulus und Remus gejaget und auffgezogen hat; welche dienen sie ein offne Mäl mit Milch gesäuget worden.] Vxor Faustuli fuit, pastoris Amulii, qui Romulum & Remum expositos nutrivit: & quoniam in omnibus prostituebat, lupa dicta est: & hinc locus datus est fabulæ, Romulum & Remum à lupa esse nutritos. Hanc aliqui Larentiam vocant: festaque in honorem ejus instituta, Larentinalia.

Laurentā, Ἀουρεντῶα. Feriæ erant in honorem Aceæ Laurentiæ instituæ, quæ nutrix fuit Romuli & Remi: cui sacerdotes in velabro sacrificabant, teste Varrone lib. 5. de ling. Latin. Laurentalia (inquit Festus) Laurentiæ conjugis Faustuli, & nutricis Romuli & Remi fuit.

Laurentes Modò gentile nomen est, Λαυρεντῖνοι. Virg. 12. Aeneid. Ipsi Laurentes mutati, ipsique Latini. Idem 7. Aen. Laurentis regia Pici. ¶ Modò denominativum omnis generis. Virg. 12 Aeneid. Te quoque Laurentes viderunt Aceïe campi. Oppetere. Idem ad Bolgium. Laureus habet ora Mimanta. Idem lib. 7. postquam Laurentia victor, Geryone extincto, Tyrynthius attigit arva.

Laurentum, Civitas Latii, non procul à Lavinio: ita dicta à sylva laurea, quæ exsita ædificata est. Vel (ut inquit Festus) à lauro ibi primùm inventa, dum Picus eam conderet. Hinc Laurentes populi dicti sunt.

Laurēōlus, Poëtis creditus fuisse latro sceleratissimus, eoque nomine in crucem sublatus, & à feris devoratus. Quæ fabula aliquoties Romæ in spectaculis repræsentata est. Iuven. Laureolum velox etiam benè Lentulus egit, Iudice me, vera ciconus cruce. De Domitiano quoque memoriæ prodium est, hanc fabulam repræsentantium nocentissimũ quendam, ultimo supplicio damnatum, in crucem ex pijussisse & immissa ursa dilacerandum: ita rei veræ, non fictæ, spectaculum populo exhibuisse. Martialis in Amphitheatro Cæsaris: Qualiter in Scythica raptatus rupe Prometheus Assiduam nullo pectore pavit avem: Nuda Calydonio sic pectora præbuit urso Nõ falsa pendens in cruce Laureolus.

Laurīōn, Λαύριον, Locus in Attico montanis, mare spectans, argentifodinis nobilitatus: cujus meminit Thucyd. lib. 8. & Peloponnesiaci lib. 2. & 6.

Laurolavinium, Λαυρολάβινον, Vrbs Latii proxima Laurento.

Laus, Lai, dicitur dissyllaba, Λαὶς, Fluvii nomen est in finibus Italiæ, agrum Bruttiorum à Lucanis dirimens: cujus meminit Strabo lib. 6. & Ptolemæus lib. 3 cap. 1. ¶ Est & alter ejusdem nominis fluvius in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari proxima est, per Apolloniatarum agrum in mare effe evolans: idem (opinor) cum eo quem Plin. Aeantem appellat. Vide Ptolem. lib. 3. cap. 13.

Lausīnĭă, Allobrogum Vrbs, ad lacum Lemanum sita. Vulgo Lozanne.

Lausŭs, Filius fuit Numitoris, & frater Iliæ Sylviæ, quæ Amulius patruus fugato patre occidit. Ovid. 3. Fastor. ¶ Alius fuit Mezentii filius, quem Aeneas interfecit, quum patrem vulneratum defenderet. Virg. lib. 10. Aeneid.

Ingemuit chari graviter genitoris amore,
Vt vidit, Lausus, lacrymasq; per ora volutæ.

Lautŭlæ, arum, Locus fuit in urbe Romana, non procul à lano gemino: à lavando dictus, quòd aquas calidas haberet. Autor Varro lib. 4. de lingua Latina.

Lăvĭs, Pompeja, Italiæ Transpadanæ oppidum, à Bois conditum: teste Plin. lib. 3. cap. 17. Vulgo Lode.

Lāzi, Λαζοὶ, Stephano, Populi sunt Themiscyræ regionis, ad Pontum Euxinum. Vide Plin. lib. 6. cap. 5.

L. ante E.

Lea, insula juxta Cretam, una Sporadum: cujus meminit Plin. lib. 4. capite 12. ¶ Item oppidum Syrtitarum, qui sunt populi in ea Africæ parte, quæ finum Arabicum spectat. Vide Plin. lib. 6. cap. 29.

Lĕārmi, Icorum Athenis non ignobile, ob iram canum Harmodio, & Aristogitoni familiare. Hanc memoriæ proditum est, ad necem usq; ac tyrannis excruciatam: mulieris tamen tormentis addact: postillæ ut tyrannicidarum consilia patefaceret. Quamobrem Athenienses & honorẽ habere ei volentes, nec tamen eorum celebrare, animal nõ nisi canis fecere: atque ut intelligerent canis honoris, in opere linguam addi ab artifice voluerunt. Autor Plin. lib. 34. cap. 8.

Lĕāndĕr, [Λέανδρος. Germ. Ein frembder Jüngling zu Abydos in Asia: so seinen halben gar lieb vber das eng Meer schwam.] Iuvenis nomen ex Abydo Asiæ oppido, in litore Hellespontiaco, qui quum Erũs puellæ amore captus esset, quæ in opposito littoris oppido Sesto habitabat, noctu ad eam trajinabat. Quod ubi aliquoties non infeliciter cessisset, jam audacior factus, quum maritimido, & impacato se commisisset, vi ventorum, fluctuumq; victus, in Hellesponto submersus est. Fabulam hanc elegantissimo carmine apud Græcos prosecutus est Musæus: à quo Ovidius mutuatus est argumentum epistolarum Erũs ad Leandrum, & Leandri ad Erõ.

Lĕārchus, Λέαρχος, Athamantis & Inûs filius, quem pater furore correptus occidit. Quod quum vidisset Ino, amens Melicerto altero filio, in mare se præcipitavit atq; illa quidem in deam maris mutata est, quam Graci Λευκοθέαν, Latini Matutã vocant: Melicertes autem in Deum marinum, quem Graci Παλαίμονα, Latini Portunum vocant. Ovid. lib. 6. Fast. Tuq; cadis patria parve Learche manu.

Lebadia, sive Lebadea, pen. prod. Λεβάδεια, Vrbs Boëtiæ est non procul à Chæronea, & Orchomeno, nullam antiquã genuus talpam. Plin. lib. 8. cap. 38: In Boëotia Lebadia illata, ipsum ipsum fugerunt, quæ juxta in Orchomeno tota subruunt arva. talpæ quarum è pedibus cubicularia vidimus strigula, adeò ne religio quidem à portentis submovet deorum.

Lĕbĕdŭs, pen. corr. Λέβεδος Suidæ, Ioniæ civitas est à Colophone centum viginti stadia distans. Hic scenicorum histrionum collegium fuit, quæ in honorem Liberi patris ludicra certamina quotannis celebant. Horat. lib. 1. Epist. Sciis Lebedus, quàm sit Gabiis desertior.

Lĕcānthus, Λέκανθος, Insula est una Sporadum, non procul à Patmo, teste Strabone lib. 10.

Lĕchæum, Λέχαιον, Portus est Corinthi ad sinum Crissæum sive Corinthiacum, qui illinum Peloponnesi ad Occidentem alluit. Nam alterum, qui situs Saronico ab Oriente alluitur, Schœnicum appellant. Papinius: Curva Palæmonio secludirunda Lechæo.

Lĕctum, Λεκτὸς Homero, vulgò Sarpedon, Asiæ promontorium est, ad Idam montem pertinens. Troademq; determinans ab Aeolide Autores Plin. lib. 5. cap. 30. Strab. lib. 13.

Lēdă, [Λήδη. Germ. Ein Hausfraw Tyndari des Lacedemonischen Königs: welche Jupiter in gestalt eines Schwanen beschlaffen hat.] Tyndari Lacedæmoniæ regis uxor fuit, quam quum Jupiter adamaret, transformatus in cygnum, cum ea concubuit. Ex quo congressu Leda duo peperit ova: ex quorum altero nati sunt Pollux & Helena, ex altero Castor & Clytæmnestra. Ovidius in Epist. Helenes ad Paridem: Dat mihi Leda Iovem cygno decepta parente.

Lĕgerdă, Λεγερδὰ, Vrbs est Armeniæ majoris, in Euterena regione, non longè ab Euphrate fluvio. Ptolemæus libro 5. capite 13.

Lĕĭtus, Λεῖτος, Vnus ex quinq; Bœotorum ducibus qui ad Trojam profecti sunt, teste Homero lib. 2. Iliad.

Lĕlāntus, fluvius est Euboeæ insulæ, apud Plin. lib. 4. cap. 12.

Lĕlĕgĕs, pen. corr. Λέλεγες, Asiæ populi fuerunt, origine Græci: ita dicti quasi Λελεγμένοι, eò quòd diversis locis collecti essent. Hi primùm insulas tenuerunt: indeque in continentem transgressi, partim in Mysia ad Adrumetinum sinum consederunt: ubi & Homerus majorem Lelegum partem videtur collocare: partim in ea Ioniæ tractu, qui Cariæ est proximus: unde etiam Plinius tradit Miletum Ioniæ totius caput Lelegeida olim fuisse appellatum. Ovid. lib. 9. Metam. Caras & armiferos Lelegas, Lycumq; peterat. Lelegum originẽ nonnulli ad Thessalos referunt: è quibus est Servius, explicans illud Virg. 8. Aen. Hic Lelegas, Carasq; sagittiferosq; Gelonos Finxerat. Plin. verò lib. 4. cap. 7. Lelegas olim appellatos fuisse ait, quos postea Locros Epicnemidios nominatos, per quos Cephisus amnis in mare illabitur. Eustathius Λέλεγας multis exlocis exulasse existimat, atq; inde eum nomen accepisse: quod etiã non obscurè innuit Strabo lib. 7. Aristote-

M les an-

lesaunt Lelegum appellationem ad Lelegem quendã Leucadium refert, cujus nepotem ex filia nadit fuisse Teleboam.

Lelegum Vrbs, Λελεγων πολις, In Scania est, Megalopolis posnea, tertio Aphrodisias dicta, Steph.

Λελεγεις, Olim vocabatur Miletus urbs Cariæ ab inhabitatoribus, Steph.

Lemānnōnīus, Sinus in Septentrionali Britanniæ parte collocatur a Ptolemæo lib. 2 cap. 3.

Lĕmānīus pen. prod. [Λεμανιος. Vulgò Lac de Leuse. Germ. Der Lefanner oder Genffer See.] Lacus est Allobrogum, Genevam & Lausannam urbes alluens, Rhodanumq; fluvium impermixtis aquis transmittens. Lucanus lib. 2: Defecruere cavo tentoria fixa Lemano.

Lēmnus, [Λημνος. Germ. Ein Insel im Xenischen Meer, heist jetzt Stalimene.] Insula est maris Ægæi, Thraciam à Septentrione, ab Occasu Athon montem habens fabulosis Vulcani cultu nobilitata. Eadem & Hypsipyle dicitur, à filia Thoantis ejusdem nominis, quæ in hac insula regnavit.

Lēmnĭus, nia, nium, adjectivum: ut Lemnia turba, apud Ovidium in fast. Sava Lemnia apud eundem 5. Trist. Lemnia mala, Λημνια μηλα, id est, ingentia, & immania: qualia Lemnum a Bacchi de cantur. Item & Lemnia manus, Λημνια χειρ, dicemus pro nefaria, impia, crudeli.

Lemnĭa terra, quæ in Lemno insula effoditur. Ejus tres à Galeno enumerantur species, quarum una fullonibus in usu est, ad extergendas vestes: altera fabris, quæ à Græcis μισυ, à Latinis tubitia vocatur: tertia medicis, quæ à Græcis σφραγις Λημνια hoc est, sigillata Lemnia appellatur, ab imagine capræ (ut vult Dioscorides) aut cervæ Dianæ, (ut mavult Galenus) quæ illi imprimi colet. Effoditur autem hæc terra non Lemno tantum in quavis parte ejus insulæ, sed tantùm in colle quodam Mesogæi sibi civitatis imminente, quem etiam Vulcano ipsi factum fuisse fabulantur, eo quòd is à monte de cælo deturbatus in colem illum feratur decidisse. Cujus fabulæ occasionem præbuisse eo loci eius colet, & feribuas. Nam & exusta sunt humus est, & nullam omnino plantam gignit. Hæc autem terra quo pacto solet præparari a sacerdote Dianæ, vide Galenum lib. 9. de Facultat. simpl. medicament. numeritò reprehendit Dioscoridem, qui putavit terræ nativum lucrum sanguinē admiscere. Hodie Septuaginta pro terra Lemnia sigillata quam appellant. Quicquid enim terræ Lemniæ quotannis colligitur, ad Turcarum principem defertur, neque ullatione ad nos pervenire potest, quibus de nostros principes, cotidiè legatos, aliquot orbiculis interdum donare.

Lemures & Lemuria, Vide in APPEL.

Lēnæus, [Λεναιος. Germ. Bacchus der trouben Herrgott.] Vel ex Bacchi cognominibus, Διονυσος ληναιος hoc est, a torcularibus, sive lacu impositum, Virg. lib. 2. Georg. Huc pater ô Lenæe tuis hic omnia plena Muneribus.

Lentŭli, Λεντλοι, ex nobilissima familia Romæ, ita cognominata à lente, ut Ciceronis à cicere. ¶ A' quibus vicesima Lentulitas, deflexit. Cic. lib. 3 Epist. pro nobilitate Lentulorum: Vtinam (inquit) Appiorum tatem, aut Lentulorum tatem valere apud me plus, quam ornamenta virtutis existimas?

Lentŭlus, Λεντλος, regio Pisarum (monte Steph.) civis Lenæus, Locus non integer videtur.

Lĕo, Λεων, Byzantius philosophus fuit, auditor Platonis, qui Philippo Macedonum regi infesta patriæ, sive arma inferenti occurrens: O te, inquit, Philippe, quæ causa te impulit ad oppugnanda patriæ nostræ mœnia? Quumq; Philippus respondisset, amore patriæ illius esse impulsum, ut ea potiretur. Atqui, inquit, me hoc amantibus instrumento non est opus. Postea verò quam Philippus Byzantium diu frustrà obsedisset, relicto Leonis operi bello, ut illum apud suos invidiam vocaret, literas eũ apud cives calumniatus est, proditorem patriæ appellans, scripsitq; sibi ab eo urbem venalem esse oblatam, & potuisse jam urbe potiri, nisi tempestivè esset victoriam festinari. His itaq; literis Leo apud cives suos in suspitionem adductus, quum domum suam arctissima custodia observari videret, laqueo vitam finivit.

Lĕŏnātus, Λεοναρος, Vir nobilis ex Alexandri ducibus, Philippi ex materno genere consanguineus, unà cum Alexandro educatus. De quo vide plura apud Suidam.

Leochāres, Λεωχαρης, Nobilis Statuarius fuit, unus ex iis qui Mausoli regis Cariæ sepulchrũ cælaverunt. Plin. lib. 35. cap. 5.

Lĕocrătēa, Λεωκρατεια, Monumentũ ab Athenienfibus in Melitio Ceramico erectum. Nam quum Attica universa maxima fame laboraret, unanimi; hoc ab oraculis ostenderetur malo cessaturum, si quis liberos suos immolaret: inventus est Leos quidam Orphei filius, qui tres filias suas virgines, Pasitheam, Theopen, & Eubulem tradidit immolandas. Cujus beneficii memores Athenienses monumentũ in Ceramico erexerunt, quod Leocorion appellarunt. Autor Suidas.

Lĕŏdāmas, pen. corrept. gen. Leodamantis, Λεοδαμας, Thasius Philosophus fuit, cujus meminit Laertius in vita Archytæ Tarentini.

Leodium, ducatus Iuliacẽsis urbs Episcopalis: Vulgò Liege.

Lĕōgŏrās, æ, Λεωγορας, Andocidæ rhetoris pater fuit, teste Suida.

Leomomiges, Canes Arcades, ex conibus & Leonibus progenati.

Lĕōnĭdes, [Λεωνιδας. Germ. Ein König der Lacedemonier der im Griech mit Xerxem vmbkommen.] Lacedæmoniorum Rex fuit, ex genere Herculidarum, qui apud Termopylas, quũ angustias adversus Xerxem tuerentur, fortissimè pugnans occubuit. Cujus cadaver Persæ, abscisso capite è cruce fuspenderunt. Autor Herodotus lib. 7. Vir præterea Leonides Alexandri magni pædagogus: qui quum videret large puerum thura aris ingerentem, monuit illum, ut cum demum quum turiferas regiones subegisset, tum modo supplicaret. Cujus rei memor Alexander Arabia jam potitus, misit ei navim thure onustam, exhortans eum ut in deos parcus esse desineret. Autor Plin. lib. 12. cap. 14.

Lĕōntĭscus, Λεοντισκος, Mamercius quidam Pydæ fuit, cognomento Acrocheirites cognominatus, tanto corporis robore, ut summis adversariorum manibus arripens, non prius cum deserere quàm desiderium tenere. Suidas.

Lĕōntĭus, fuit quidam eximius statuarius, qui Olympiæ fecit statuam Homonoiæ, aliaq; opera quæ vide cimonautur à Plin. lib. 34. cap. 8. Fuit item Leontius quidã Tripolis Lydiæ Episcopus ex Mœsia ortus, de quo vide Suidam.

Leos Orphei filius, Vide LEOCORION.

Lĕōsthĕnēs, pen. corr. Λεωσθενης, Viri Atheniensis nomen, qui quum potentior esset, & Lamiacum bellum concitasset, in prælio interfectus est. Ob cujus amorem spontè, Democratis Accipagitarum principis filia, se interfecit, sicut Hieronymus contra Iovinianum refertur. Suidas Leosthenem in prælio, quod Athenienses adversus Macedones commiserunt, quum multa fortiter gessisset, lapidis ictu interiisse.

Lepadus. Vide LOPADVSA.

Lepontii, [Germ. Die Wächter so vnd das höchst Wyngebirg inne sitzen vnd die disseit dem Berhart wohnen, stossen vom Anfang an die Vberlender gegen Mittag an die Meylender gegē Morgang und Mitnacht an die Walliser vnd Helvetier.] Populi sunt Alpini, Salassis finitimi ex comitatu Herculis ibi relicti quòd membra haberent nive præusta. Plin. lib. 3. cap. 20.

Lepreum, Λεπρεον, Elidis oppidum ad Alpheum flavii, cujus incolæ dicuntur Leprei. Plin. lib. 4. cap. 5. Ptolem. lib. 3. ca. 16. ¶ Est & alterum ejusdem nominis oppidum in Arcadia, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 6. & Cicero lib. 6. Epist. ad Atticum.

Lĕpsēmĭndus, Λεψημινδος, oppidum Cariæ. Steph.

Lepte Acra, Λεπτη ακρα, Indiæ promontorium, aliàs Dicpanũ appellatum. de quo vide Plin. lib. 6. cap. 20.

Lĕprīnes, pen. prod. Λεπρινης, Atheniensis orator non incelebris: qui quum longum omnes ad paucos, eosque ferè nobiles fortuna redegisset, potentioribus fere omnibus immunitate donatis, tubi legem, ut subsato jure immunitatis, liturgiarum sumptus ex æquo à civibus suppeditarentur. Quam legẽ oppugnat Demosthenes ea oratione quam adversus Leptinem inscripsit.

Lĕptis, Λεπτις Ptolemæo, Duarum urbium nomen est in Africa propriè dictis: quarũ minor, quæ Sarrana dicitur, inter duas Syrtes est sita, cujus meminit Solin. lib. 3: Tabraca, ũ Tyrannus vulgus, Sarranæ; Leptis. Hæc etiam Neapolis dicitur. Vulgò Mahumet. Altera quæ major Leptis dicitur, trans Syrtim minorem sita est, ad Oeam oppidũ. Vulgò Tripoli. De hac Hieronymus in Lepti (inquit) urbe semibarbara, & polita in solitudine, modis est, ut nostus altera die focũ ollam manu potuit ferre. Vitruvius civitatis meminit. Strabo lib. 17.

Lerina, insula est provinciæ Narbonensis adjacens, ereginæ Antipolis. Plin. lib. 3. cap. 5.

Lernē, sive Lerna. [Germ. Ein Stendt weit von Argos.] Lacus est in agro Argivo, Herculis labore nobilis, qui in eo hydram Lernæam fertur interemisse, vicinæ omni regioni adeò infestam, ut locum fecerit proverbio, Λερνης κακον: hoc est, lerna malorum, de malis plurimis simul in unum cõgestis & accumulatis. ¶ Et & Flavius ejusdem nominis per Prætias in finum Argolicum fluens, esse Strabone lib. 8.

Lernæus, a, um, Λερναιος, ut Palus Lernæa, Hydra Lernæa.

Lerŏs, rontis, Λερος, insula est Galliæ, Antipoli adversa, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Lĕrŏs, Λερος, Insula est Cariæ adjacens, in mari Icario, una Sporadum, quæ & Lena dicitur, teste Strab. lib. 10. Vulgò Lero. Insulani, Lerii, Λεριοι, dicuntur, qui olim corruptissimis moribus fuisse perhibentur. Hinc illud Phocylidæ nomine circumfertur: Λεριος ληρος, ληρος δε, και ο Διονυσος, και ὡδε Σαμιος, ¶ συνηθειας Λεριος, hoc est, Lerii mali, non unus quidem, alter vero mi-

sũ minimè. Sed universi excepto Patrocle: & tamẽ Patrocles quoque Lemnius, &c. In eos rectè dicetur, qui pariter omnes genus vitio sunt improbi.

Lertesũ, λερτεσσὸν, Iercaonum oppidum in Hispania Tarraconensi. Ptol. meminit lib. 2. cap. 6.

Lẽsbos. [λεσβος: Vulgò Metelin. Ger. Ein Insel mit Mageteschen Mor heißt jetzt Metelin.] Insula est in Aegaeo, Aeolicarum urbiũ metropolis, quæ olim universæ Troadis imperium obtinuit. Amœnus ejus stadiorum centum fuit ambitus, à Borea in Austrum protensa, quingenta & sexaginta stadia longitudinis habens, fertilis agro, & multa materia ad classes conficiendas idonea. Vrbes in ea fuêre memoratu dignæ, Mitylene quæ nunc tota insula Mitylene vocatur, & Pyrrha in Occidentali litore sita. Fuit & Eresos, & Antissa cum portu, & Methymna. Dicta Lesbos ab urbis nomine, quæ in ea potentissima fuit, sive à Lesbo Lapeti filio, qui in eam insulam navigavit. Ex hac Pittacus unus ex septem Græciæ sapientibus: item Alcæus, Sappho, Theophrastus philosophus, & alii viri scientia clarissimi orti ferũtur.

Lesbĭus, a, um, λεσβιος: ut Lesbĭ vinũ, apud Gell. lib. 13. ca. 5.

Lẽsbŏus, a, um, pro. prod. Hor. lib. 2. Carm. Lesboum refugit tendere barbiton.

Lẽsbĭdes, pen. corr. Dicuntur mulieres ex Lesbo. λεσβιδες. Sappho apud Ovid. in Epist.

Lesbides infamem quæ me fecistis amatæ,
Desinte ad citharas turba venire meas.

Lestrŏnĭ, Populi Indiæ extra Gangẽ, qui feri & sylvestres esse dicuntur, & in specubus habitare, & corvis alois & pittacis abundare. Meminit horũ Ptolem. lib. 7. cap. 2. Hodie Regnum Pore dicitur.

Lēstrўgŏnēs, sive potiùs Læstrygones cum diphthongo in prima syllaba, λαιστρυγονες, Italiæ totius populi immanissimi, agrum Formianũ non procul à Cajeta incolentes, humanasq; carnes vescentes. Dicti Læstrygones ἀπὸ τῆς λαιστρὸς hoc est, à latrocinio: de quibus copiosius egimus suo loco.

Lēthæus. [λεθαιος. Germ. Ein Fluß in Asia, fleußt in Meandrum.] Fluvius Asiæ, ortũ habens à Pactia Ephesiorũ monte & circa Magnesiam urbem in Meandrum influens. Autor Strabo lib. 14. ¶ Est & Lethæus alius in Creta insula, nõ procul à Gortyne, Strab. lib. 10. ¶ Sunt & alii ejusdem nominis fluvii, quos ab eodem, lib. 14. recen sentur.

Lechē, leches. [λεχη. Germ. Ein Helliſcher Fluß der vergeſſenheit bringt aller dingen kein ſo darauß trinckt.] Nomen fluvii, quem apud inferos esse poetæ tradiderunt, cujus latices si quis gustasset, omnium præteritarum rerum oblivisci voluerunt. Idcirco λεσμοσύνη: id est, ab oblivione nomẽ habet. Datus est hic fabulæ locus, mortalium omnium rerum oblivionem irrumpere. Constat autem hunc amnem in Africa circa extremum Syrtium cornu, Berenicem urbem alluere. Sed ea apud omnes fama est, hunc fluvium ab inferis ad ea loca inundatione prorumpere. Luc. lib. 8. Quam juxta Lethes tacitus perlabitur amnis, Infernis (ut fama) trahens oblivia venis.

Lēthæus, thæa, thæum, λεθαιος. Virgil. 6. Aen. Lethæumque domos placidas qui præterit amnem. Ovid. 1. Trist. Eleg. 7: Cunctáne Lethæis mersa feruntur aquis.

Lĕvāni, vocabatur dea quæ pueris præerat de cerra levãdis, ut inquit Augustinus.

Leucæthĭŏpēs. [λευκαιθιοπες. Germ. Die Weiſſen Mexen, die weiß im innern ſind.] Iesse Plinio lib. 5. cap. 7. Populi sunt interioris Libyæ, qui supra Getulos Mauritiam versus primi occurrunt, Libyæ Ægyptiis proximi.

Leucădĭa. [λευκαδια. Vulgò Leucada, S. Maura.] Peninsula fuit contra sinum Ambracium, opera accolarum à continente abscisa, arenæq; accumulatione rursus continenti reddita, ut tradit Pomponius Mela lib. 2. Hanc etiam Neritis appellata fuit. Plin. lib. 4. ca. 2: Deinde Leucadia ipsa peninsula, quondam Neritis appellata, opera accolarum abscisa à continente ac reddita, vectorum flatu congeriem arenæ accumulantium: qui locus vocatur Dioryctos.

Leucagus, vir interfectus, extructus curru, apud Virg. 10 Aen.

Leucās, Leucadis, λευκας, Oppidum est in Leucadia peninsula, olim Neritum appellatum, teste Plin. lib. 4. cap. 2. Quinetiã Strabo totam peninsulam, sive (ut ipse appellat) insulam (aliquando enim humano opere à continenti fuit abscisa & rursus arenæ alluvione eidem annexa) Leucadem appellat, eodem quo oppidum nomine. Leucadem (inquit lib. 10.) ut insulæ formam redegerunt, & in eam locum transportata Neritus, qui quondam fuerat ipsi mansioni: verò fretum, & euripus est, ponte jugabilis, mutato nomine dixerũt Leucadem, sumpto (ut reor) à Leucathe vocabulo.

Leucădĭus, a, um, denominativum. Quod est ex Leucade insula. Ovid. in Epist. Sapphûs: Tu quoque mollis Amor pennas suppone cadenti, Ne sim Leucadiæ inotitia cumen aquæ.

Leucaspĭs, λευκασπις, Vnus ex comitibus Aeneę, natione Lycius, una cum Oronthe in Tyrrheno mari tempestate submersus. Virg. 6. Aen. Cernit ibi mœstos, & mortis honore carentes Leucaspim, & Lyciæ ductorem classis Orontem.

Leucātēs, æ, pen. prod. [λευκατης. Ger. Ein weiſſe ab Berg Ambraſſum Meerſchuß.] Promontorium est Acarnaniæ, ad sinum Ambracium, Apollinis templo nobile: à petræ candore nomen habens. Virg. 3. Aen. Max & Leucatæ nimbosa cacumina montis, Et formidatus nautis aperitur Apollo.

Leucē, λευκη, Parvum oppidum in finibus Ionię & Aeolidis, non longè à Smyrna olim insula. Autor Plin. lib. 5. cap. 29. ¶ Est præterea Leuce, parva insula Ponti, Borysthenis amnis ostio obiecta, quæ quod Achilles in ea sepultus fuerit, etiam vocatur Achillea: ab aliquibus etiam Macaron appellata. Autor Plin. lib. 4. cap. 13. ¶ Aliud item hujus nominis oppidum in Italia, stadiis quingentis à Tarento distans. Luc. lib. 5: Seretaq; littora Leucæ. ¶ Sunt item Leucæ insulæ quinq; Lesbo adjacentes, quarum meminit Plin. lib. 5. cap. 31.

Leuci, Populi inter Belgas, Mediomatricibus finitimi, jaculandi olim peritissimi: iidem fur putatur, quos hodie Luxemburgenses vocamus. [Ger. Die Lützelburger.] Luc. lib. 1. Optimus excusso Leucus, Rhenumq; lacerto.

Leucippus, λευκιππος, Philosophus fuit Eleates, sive ut aliis placet, Abderites, Zenonis auditor, qui universum quidẽ infinitum esse dixit, ejusq; partes plenũ esse & inane: omnia q; fieri ex atomis sibi invicẽ implicatis. Reliqua vide apud Laertium. Meminit hujus & Cic. 2. Tusc.

Leucogei, Vulgò Lucrini, Colles sunt in agro Campano, inter Neapolim & Puteolos, in quibus sulphur præstantissimũ esse dicitur, & cretæ genus optimum, quod alcæ admittũ candorem & nitorem asserebat & teneritatem. Fontes quoque ex his collibus erumpebant, vulneribus medicinam, dentibus q; firmitatem afferentes. Vide Plin. lib. 18. cap. 11, & lib. 31. ca. 2. & lib. 35. cap. 15.

Leucola, Apud Plin. lib. 5. cap. 27: Promontorium Pamphyliæ, Lyciæ contermine. ¶ Est & insula prope Cyprum, & quidem in mari Lycio. ¶ Strabo quoq; portum in Cypro vocari tradit Leucola.

Leucōn, ōnis, λευκων, Rex Ponti à fratre Oxylacho necatus, quòd cum ejus uxore adulterii & incesti consuetudinẽ haberet. Ovid. in Ibin: Aut pia te cæso, dicatur adultera: sicut Quæ cecidit Leuconi nuptæ, dicta pia est. ¶ Est item Leucon, λευκων, Genus quorundam ardelarum, à candore ita dictum, de quo Plin. lib. 10. cap. 60.

Leucŏpetræ, λευκοπετραι. Vulgò Cape delle Armi, Spartimento en Calabre. Germ. Wo Farlatt (ſo ein vergebirg zu Unterſt in Stat ſtet gegen Sicilien.] Promontorium regionis Siciliæ in agro Rhegino, à candore nomen habens. Cic. 2. Philip. Quem autem me ex Sicilia ad Leucopetram, quod est promontorium agri Rhegini, venti detulissent, ab eo loco cõscendi ut transmitterem.

Leucŏpŏlis, [λευκοπολις. Germ. Weiſſenburg in Aſia.] Oppidum Asiæ in finu Doridis, apud Plin. lib. 5. cap. 29.

Leucŏsĭă, λευκοσια, Insula contra Pæstanum sinum, in mari Tyrrheno, Leucæ adjacens (ut Strabo lib. 6. refert) parvũ ad continentem habens cursum. Dicta Leucosia ab una Sirenum, quæ hoc in loco periit, nomen spretæ ab Vlysse in profundum sese abiecisse. Festus ab Aeaeæ consobrino loco datũ nomen existimat. ¶ Quin & Samothracia Leucosia prius est appellata, ut inquit Aristoteles.

Leucosўrĭă, λευκοσυριη, Prius dicebatur, quæ nunc Cappadocia. Strabo lib. 12.

Leucosyrus, λευκοσυρος, Fluvius Ciliciæ, Pyramus postea dictus. Steph.

Leucŏthĕă. שחר shahher. λευκοθεα. Gall. L'aube du jour, la pointe du jour. Ital. Aurora. Germ. Die Morgenröte. Hisp. Alua. Pol. Inter greka Vng. Hayual. An. The breake of the day, or breake of the day.] Quam & Matutam Latini vocaverunt, eadem est cũ Aurora. Leucothea dicta, quasi alba dea Cicer. 1. Tusc. Quid Ino Cadmi filia, nonne Leucothea nominata à Græcis? Matuta habetur à nostris? De hac vide plura supra in dictione INO.

Leucŏthŏe, pen. corr. λευκοθοη. Orcami Regis Babyloniorũ filia fuit ex Eurynome, quã à Phœbo gravidam factam quo pater vivam defoderet, Phœbe in ferationc mutata est in aurem thuriferam. Vide Ovid. lib. 4 Metam.

Leuctri, orum, λευκτρα, nt. Vicus est Boeotiæ juxta Thespias, circa quem Epaminondas Thebanus, Lacedæmonios vicit, adeoq; attrivit, ut posthac imperium neq; vellent reparare.

Leuctrĭcus, a, um. Leuctrica pugna, Leuctrica monumenta, ¶ Leuctricæ puellæ, Hippo, & Militia, five (ut alii placet) Theano & Evecippe, Scedasi filiæ fuerunt: quæ à Lacedæmoniis qui buſdam hoſpitibus vim paſſæ, doloris impatientia filiabus necem intulerunt, eoq; ut campo sepultæ sunt, in quo postea cõmissa est ea pugna, qua Lacedæmoniorum opes conciderunt.

ci derant. De his sic tenebit Hieronymus contra Jovin. Quo ore laudandæ sunt Scedasi filiæ in Leuctris Bœotiæ, quas traditum est absente patre duos juvenes præternantes iure hospitii suscepisse, qui multum indulgentes vino, vim per noctem intulêre virginibus, quę amissa pudicitia nolentes superv verere, mutuis concidêrunt vulneribus? Plutarchus tamen in Narrationibus amatoriis, ait ipsis hospitibus puellas post stupũ ortas fuisse, & in puteum conjectas: cadaveraq; eorum à Scedaso canis indicio fuisse inventa.

Levi, Nomen patriarchæ à quo Levita, seu Levites, pen. prod. Λεβίτης, pro eo qui est de tribu Levi. Hieron. in Exod. Aaron frater tuus Levites, hoc quod eloquens sit. Hinc Leviticus, a, um: Λευϊτικός, possessivum.

Leviathan, dictio Hebræa, qua significatur Draco seu serpens. Nam (ut inquit Hieronym.) Judæi dicunt draconẽ magnum, quem fecit Deus, Leviathan. Et est in mari, & ajunt: Quando recedet Oceanus, draco veniet.

Leuphana, Λεύφανα. Oppidum est Germaniæ in climate magis Septentrionali. Ptolemæus lib. 2 cap. 11.

Leurychides, Λευτυχίδης. Vir Lacedæmonius fuit, Menaris filius, & inimicus Demarati, quem à Cleomene adjutus, regno expulit, & in locum ejus Spartanorum rex creatus est. Verum quum accepiæ contra leges pecuniæ in jus accerseretur, Tegeæa profugit, ubi & diem suum obiit. Vide Herod. lib. 6.

Lexubii, Λεξούβιοι, Galliæ Lugdunensis populi, apud Ptolem. lib. 2, cap. 8, quos Cæsar Lexovios vocat. Horum metropolis erat Neomagus, Vulgò Lyseux.

L.

Libanius, Λιβάνιος, Nomen sophistæ Antiocheni, qui floruit Iuliani apostatæ temporibus, usq; ad Theodosium seniorem: Discipulus fuit Diophanti. Scripsit encomium Constantii Cæsaris, & alterum Iuliani: præterea Progymnasmata Rhetorices, & epistolas quasdam. Suidas.

Libanotus. [Λιβανωτὸς ἡ καὶ Μεδιοπόντιος ἄκανθος. Gerard. Quendelwegerich.] Ventus flans inter Libanotum est, Africum, & Notum. Plin. lib. 2 cap. 47.

Libanus pen. corr. [ὁ Λίβανος. Libanon. Germ. Ein Berg in Syria so schön Cedrin darin getragen hat.] Syriæ mons, à Sidone Phœnices oppido usq; ad Syriam urbem Syriæ Cœles excelsus, etenim quinquaginta stadiorum longitudine. Hunc ex adverso obtinet Antilibanus, valle tantùm interjecta, quam maxima fluvius irrigat. Inter duos hosce montes Orontes fluvius oritur, est Plin. lib. 5, cap. 19. 20. 22. ¶ Libanus etiã quæ & Dendrophanus, dicitur Sutex sive arbuscula thuri fera, quæ & Dendrolibanus, dicitur Sutex sive arbuscula thurifera, quæ (ut Poëtæ fabulantur) à juvene quodam Assyrio ejusdem nominis, in hanc fruticem conversa. Hinc etiam ipsum Græci Λιβανωτὸν appellant.

Libarnum, Λίβαρνον Ptolemæo, Libarna Plinio, Oppidũ Italiæ sub Apennino Ligum non procul à Dertona. Ptolemæus lib. 3 cap. 1, & Plin. lib. 3 cap. 5.

Libentina dea, Venus, seu Proserpina, Aug. lib. 4. de civitate Dei. Neque enim audent aliquas partes sub nomine deorum vel dearum deæ Cloacinæ tribuere: aut Voluptate appellata essent Libentinæ, cui nomẽ est à libidine. Hujus meminit & Cic. 2. de Nat. deor.

Liber, priore prod. in genitivo Liberi, pen. cor. [Germ. Der Gott Bacchus ein Erfinder des Weins. Pol. Βοηγραπίδης. Virg. Βάκχος εὑρέτης.] Bacchus sive Dionysius, διονύσιος, vini repertor. Multos autem fuisse Liberos, sive Bacchos, Dionysiosve ostendit Diodorus, quorum longè celeberrimus est, qui ex Semele Jove genitus fertur, quem tertium fuisse autumant, & Thebis Bœotiis natum, qui Liber appellatus est à liberandorum libertatis deus est: sive quòd Bœotiæ urbes liberas fecerit (ipse enim ut inquit Plutarchus, pro Bœotiæ libertate pugnavit) vel quia vinum curas tollat, & mentem ab iris liberet: seu quòd vino usi, liberè loquantur. Sunt autem plerique ebrietatis percussatores. Senecio de Tranquil. vitæ. Liberũ appellatum dixit, non ob licentiam linguæ, sed quia liberat servitio cutarum animum, & tristitiæ medetur. Varro à labendo deducit, quòd lubrica mens ebrii, quò jubet, prolabatur. Augustinus docet Liberum vocari, quod mares in coeundo per ejus beneficium emissis seminibus liberentur. Hæ idem dicunt in fœminis agere Liberam, quam etiam Venerem putant. ¶ Interdum Liber usurpatur pro ipso vino: sicut Ceres pro frumento. Ter. in Eun. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Liber etiam dicitur Sol: quia liberè per æthera vagatur. Virg. lib. 1. Georg. - vos ô clarissima mundi Lumina, labentem cœlo quæ ducitis annum, Liber & alma Ceres.

Liberalia, orum. Liberi festa, quæ apud Græcos dicuntur Διονύσια. Nævius: Libera lingua loquuntur ludis liberalibus. Cicero ad Curionem lib. 12: Liberalibus literas accepi tuas. Idem ad Atticum: Liberalia tu accusas!

Liberæ, [Περσεφόνη. Germ. Proserpina die Tochter Jovis und Cereris.] Jovis & Cereris filia, quæ & Proserpina dicitur. Cic. 1. de Natur. deor. Liber Cereris filius, & frater Liberæ.

Libethra, Libethræ, pen. prod. [Λεβήθρα. Germ. Ein Brunn in Thessalien bey Mosis gegraben.] Fons Musis sacer in Magnesia regiuncula Thessaliæ annexa: ut docet Plin. lib. 4 cap. 9 & Pomponius Mela lib. 2. Sunt qui in Olympo monte Libethriam urbem fuisse dicant, à Syctoritis fundibus eversam, quum jam olim oraculo prædictũ esset, fore ut Libethrii vates, omnes interirent, quum Orphei ossa Sol inspexisset. Erant autẽ Orphei reliquiæ in columna quadã condítæ quæ vias immineb. Dio in Olympũ ducẽs. Quem in locũ quum ingens hominũ vis convenisset, ut paleo cantomimis suaviter canẽtem audirent, cadit ut columna everso Orphei ossa nudata eorum audirent, cadit ut columna everso Orphei ossa nudata eorum os cum urbe submersit. Vide Callim. Rhodigin. lib. 18. cap. 22.

Libethrides, Λεβήθριδες. Dictæ sunt Musæ à Libethria Magnesiæ fonte Musis sacro, & Poëtarum carminib. celebrato. Pomponius Mela lib. 2. ne desertæ quidem Macedoniæ. Strabo tamen lib. 10. autor est, Musas appellatas esse Libethrides, à Libethro Thraciæ monte, quem prope Macedones renuncupavêre: quo & astrum fuisse ait Musis Libethriadibus à Thracibus consecratum. Virg. 7 Æneid. Nymphæ noster amor Libethrides, aut mihi carmen, Quale meo Codro, concedite, etc.

Libethrus, pen. prod. Λεβήθριος. Mons est Macedoniæ, ante Leucophrene, haud ad radicem Pimpleum fonte Musis cõsecratum. Alii Libethron Thraciæ montem esse aiunt, postea à Macedonibus occupatum: ad cujus radicẽ antrum fuit Musis Libethriadibus à Thracibus consecratũ. Vide Strab. lib. 10.

Libitina, næ, pen. prod. [Germ. Ein Göttin bey den Heyden so denen Todten man allerley zeug verkaufft / zu den Begräbnissen gehörig.] Dea, in cujus templo venẽbantur, & locabantur ea, quæ ad sepulturam pertinebant, ita dicta à Libitu, vel à Libitinio. Plutarchus Veneris fuisse putat, seddiq; rationem in Problematibus, quare Romani ea quæ ad Pompam funebrẽ spectant, in Veneris templo voluerint asservari: ut scilicet ex ipso humanæ fragilitatis admonerentur, cerũ fuerites caducũ ipso humanæ fragilitatis admonerentur, cerũ fuerites caducũ aberuna non procul abesse, quum eadẽ dea moriens hujus præsentia non procul abesse, quum eadẽ dea moriens hujus præsentia non procul abesse, quum eadẽ dea moriens hujus præsentia

officij genus administrabant. Juven. Satyr. 4: primus clamante Liburno, Currite, jam scit rapta properabat ab olla.

Liburnâ, æ, vel Liburnica, æ. [Germ. Ein ſtarcks/ vber Raum ſchiff. Eng. Lark, ſiue boat.] Genus navigij levissimi, velocissimiq;, quod Liv. 5. Decad. 4. levem bircmē appellat, Ἀκάτιον Plutarcho, & Appiano. Ratio nominis tradita est à Liburnis populis Illyrico, qui olim navibus velocibus ali, tumq; mare, insulasq; prædabantur. Quæ ex causa Romani naves levitate, celeritateq; prætantes, Liburnas appellavere: aut hoc nomine, sicut refert Appianus. Horat. in Epod. Ibis liburnis interalia navium Amice propugnacula. Sueton. in Augusto: Undiq; parte liburnicarum demersa, simulq; ejus qua vehebatur, fulis armamentis, & gubernaculo distracto. Lucanus lib. 3: Ordine contentæ gemino crevisse liburnæ. Firmicus Liburnicum imperium usurpat pro navali.

Liburnum, ni, [Grr. Ein Senffte oder Sänfftlein. Vng. Lektika, hintze.] Vehiculi, sive lecticæ genus, ad liburnicæ navis similitudinē constructū, quo principes Romani vehi solebant adeò molliter, ut interim vel dormire intùs possent, vel legere, vel scribere, aut aliud quidvis nō incōmodè agere. Iuven. Sat. 3:

Si vocat officium, turba cedente vehetur
Dives, & ingenti curret super ora liburno:
Atq; obiter leget, aut scribet aut dormiet intùs:
Nanq; facit somnos clausa lectica fenestra.

Liburnus, Λιβύρνος, Portus Tuscorum, Ptolemæo lib. 3. cap. 1. Hodie Livorna.

Libyā, æ, & Libye, es. [לוּב Iubim. Λιβύη. Germ. Der gröſſte Theil des Landes Africa, wird für Africam vnd des dritte theil der Welt genommen.] Tertia pars totius orbis, quam & Africam dicimus, ab Asia, Nilo fluviali ab Europa mari Mediterraneo divisa. Dicta autem putatur Libya, quòd inde Libs ventus flare soleat: seu quòd pluvia indigeat propter nimiam siccitatem, λίβα γὰρ λέγουσι, φασιν. Vel à Libya Epaphi filia Iovis filii, quem peperit Libya male quippiam, κακὸν γὰρ ἡ Λιβύη γεννᾷ. Quòd inde Romam monstra deportarentur. Hinc & in mores, ingeniumq; detorquere potest. liquidem, ut est regio venenorum ferax ita gentis pestilens ingenium. Præcipuè convenit in truculentos agros, ac pectorum novatores.

Libys, yos. [לוּבִי Iubim. Λίβυς.] Gentile est masculinum, cujus femininum est Libyssa, sicut à Phœnix, Phœnissa.

Libycus, ca, cum, Λιβυκός. Virg. lib. 4. Æn. Te propter Libycæ gentes Nomadumq; tyranni Odere. Libycus campus, ager Argivi pars est, inde nomen habens, quòd illuc primum fruges ex Libya allatæ sint: unde Ceres ipsa ab Argivis Libyssa cognominata est, teste Festo. Libyca fera, Λιβυκὸν θηρίον. Dicebatur olim in hominem factum, calidum, velipotens, variis nominibus, incipiq;, ingenio. Quod genus potentum Cicero Catilinam fuisse testatur. Indicatum, quòd in Libya varia ferarum species sæpenumerò miscentur, atq; ita nova quædam hinc monstra spectaculo producti solent, Romam à provinciæ præsidibus deportata.

Libyssis, idis, Λιβυσσὶς Stephano, à nomine Libyssæ deductum, qui tamen analogiæ ratio Libyssis postulare videatur. Virg. 5. Æn. Horridus in jaculis & pelle Libystidis ursæ. Quo tamē in loco nonnulli Libystidis legere maluerūt: quām certè, ipsi viderint Stephanus certè à nomine Libyssæ Λιβύσσης deducit, Λιβυσσὶς, Λιβυσσίδος, Λιβυσσὶν, & Λιβυσσὶ: putatq; ea fieri à genitivo Λιβύσσης, à nomine Libyssæ formato, pleonasmo, σσ, quum regulariter gentivus fit Libyos.

Libyum, ci, Λιβύη, Judææ oppidum, Herodis opus, Iordani fluvio ab Ortu adjacens, teste Ptolemæo lib. 5. cap. 16.

Libyssa, Λιβύσσα, Oppidum fuit Bithyniæ, notissimum Annibalis interitu. Plin. lib. 5. cap. 32: Fuit & Libyssa oppidum, ubi nunc Annibalis tantùm tumulus est.

Libystinus, Λιβυστῖνος, Dictus est Apollo ab his qui Pachynū Siciliæ promontorium incolebāt, quòd immissa Carthaginiensibus hostibus peste, pene cunctos subita morte interemerit.

Libystos, Λίβυστος, Oppidum est Scythārum Arotērum, non procul à Danubii ostiis: cujus meminit Plinius in descriptione Thraciæ lib. 4. cap. 11.

Lichas, Puer quidam Herculis, per quem Dejanira vice sua in Oeta monte sacrificaturo, vellem unde Nessi Centauri sanguine infectam: quem cum ille induisset, serpente jam per corpus veneno doloris magnitudine in furorem verso, Lichan pernicioſe monentis furorem, capiti ejus arripuit, & in fabricatum mare præcipitavit: quem Poetæ fabulantur in saxum fui nominis fuisse mutatū, quod à nautis in mari Euboico offenditur. Ovid. 9. Metam. Nunc quoq; in Euboico scopulus brevis eminet alto: Gargite, & humanæ servat vestigia formæ. Quē quasi tensurum naute calcare verentur, Appellant q; Lichan.

Lichades, Λιχάδες, Insulæ tres sunt in mari Euboico, à Licha Herculis puero ita appellatæ, quem in hoc mare præcipitavit Hercules, Nessi Centauri sanguine in furorem converſus. Autor Strabo lib. 9.

Lichinthus, Λιχινθὸς, urbs Siciliæ, unde gentile Lichinthius. Stephanus.

Licinius, Poeta Martiali coætaneus, & conterraneus, ad quē extat ejus Epigrammatum lib. 3: Videbis alcam Licinæ Bibliam.

Liguriūs, Civis Romanus, Pompeji partes in bello civili sequutus, enormem in Africana fide cōtulit ad Scipionem, pernaci animo Cæsari hostem præbuit. Postea apud Cæsarem cùm à Tuberone accusaretur, defensus est à Cicerone elegantissima in ea Oratione, quæ pro Ligario inscribitur.

Ligēa, pen. prod. Λιγέα, Nympharum nomen. Nerei & Doridis filiæ, à cantus suavitate ita dictæ. Virg. 4. Georg. At mater sonitum thalamo sub fluminis alti Sensit: eam circum Milesia vellera Nymphæ Carpebant, Hyalō saturo fucata colore, Drymoq; Xanthoq;, Ligeiaq;, Phyllodoceq;.

Ligēr, Ligeris, Rivuli cujusdam nomen fuit, fratris Lucagi, quem Turni auspicia sequutum Aeneas interfecit. Virg. 10. Aen. Servato tabi lacē Dicta volant Ligeri.

Ligēr, eris, [Λίγηρις. Ptolem. Gall. La Loire. Germ. Aber Ein anmuyter fluß in Franckreich / entſpringt in dem Berg Cemene, lauffet gen Mittnacht / darnach gegen Nidergang / vnd gegen Mitternacht / vnd greifft Nort.] qui & Ligeris in nominativo: unde accolit vox Ligeris. Nobilis est Cæsarum flavius, qui in Arvernorum finibus oriens, Hedūorū, à Rutenis dividens, non procul à Pictonibus in Oceanum Britannicum influit. Cæsar lib. 7. bell. Gall. Liger ex nivibus irrevertat. Idem paulò post: Magnis itineribus ad Ligerim pervenit. Vulgò Loire.

Ligūriā, æ. [Λιγυρία. Germani. Ein Landtſchafft Italiæ, welcher Hauptſtatt iſt Genua.] Italiæ regio, pro majore parte maritima, inter amnes Varum & Macram, ab altero latere habens Apenninum, ab altero Padum. Tusciam attingens: cujus caput est Genua. Dicta Liguria, à Ligysto Phaethontis filio, conversione v in u.

Ligūr, vel Ligus, ris, Λίγυς, Secundùm Priscianum aliquando est propriū nomē, & tunc est generis masculini. Alias est nomen gentile, verum significans, vel mulierem ex Liguria: & sic est communis generis. Probus putat Ligus esse adjectivum omnis generis: nullum tamē de neutro genere posse testimonium. Lucan. lib. 1: Et nunc tanne Ligur quondam pars coli la decora Crinibus effusis tot prælatæ Comite. Virg. lib. 11. Aen. Vane Ligus, frustrāq; animis elate superbis. Idē Georg. 2: Atticumq; magis Ligurem.

Ligūstĭcus, a, um, pen. corr. Λιγυστικός. Nomen potestivum: ut, Mare Ligusticum, quod Ligusticum alluit. Saxum Ligusticum, Iuven. Sat. 3: Nam si procubuit, qui saxa Ligustica portat.

Ligus, Liguris, Vide LIGVRIA.

Ligyes, Λίγυες, Populi Asiatici, qui cum Xerxe contra Græcos militarunt: quorum meminit Herodotus lib. 7.

Ligystides, Insulæ eadem, quæ Stœchades, ut infrà dicetur.

Ligystina, Λιγυστίνη, Vrbs Ligurum prope occidentalem Iberiam & Tharsum incolæ Ligyes vocantur. Steph.

Ligystius, teste Fabio Pictore, Phaethontis fulminis filius, à quo Liguria cognominata est.

Lilæa, Λιλαία Vrbs Phocidis. Steph.

Lilybæum. [Λιλύβαιον. Ger. Das Vorgebirg Sicilie gegen Mitnacht vnd Affrica hinauß. Marſala.] Promontorium Siciliæ, cum urbe ejusdem nominis, Libyam spectans. Tria enim maduntur esse ejus insulæ præcipua promontoria: ex quibus quod Græciam respicit, Pachynum: quod Italiam, Pelorum, Scyllæ oppositum: quod autem ex Austrum Libyamq; versus procurrit, Lilybæum appellatum. Autor Pompon. lib. 2. Vulgò Marsala.

Limenotis, Λιμήνοτις, Insula contra Celeiæ, Steph.

Limentinus, Putabatur deus, qui liminibus præesset, ἐπιπύργιος.

Limerē, Λιμήρη, Vrbis nomen, vide supra in Epidauro ex Stephano.

Limiofalrum, Ptolem. lib. 2. cap. 11. urbs Germaniæ.

Limnæ. [Λίμναι. Germ. Ein ſtatt in Schotten zu Athen nahe dem ort Limni ſtund der Bacchus.] Locus erat in arce Athenarum templum habens Dionysio sacrum, à Theseo rege extructum: quo in loco vetustissima Bacchanalia peragebātur die duodecimo mensis Anthesterionis, qui nunc circiter Novembri respondet. Meminit hujus loci Aristophanes in Ranis, & Thucydides lib. 2. Histor.

Limnos, Λῆμνος, Insula est deserta, juxta Orientalem plagam Hybertiæ, teste Ptolemæo lib. 2. cap. 2. Plin. lib. 4. cap. 12: Stilnum vocat.

Limnosthlātis, Λιμνοσθλάτις, Insula Hispaniæ adjacens inter Carthaginem novam & Sucronem, non procul à Dianio. Strabo lib. 3.

Limnōtrĭdes, Λιμνοτρίδες, Nymphæ sunt florum & pratorū, quas aliquid omnino deficere dicit Aristot. sicut Hamos & Saryos. Dictę Limoniades à pratis, q Græci vocant Λειμῶνας.

Limonum. Pictonum oppidum in Gallia Aquitanica, teste Ptolemæo lib.2.cap.7.

Lemŏvīcī. Ptolemæus lib.2.cap.7. Galliæ Aquitanicæ populi, à quo nomine Lemovices. [Vulgò Limoſin. Germ. Die Limoſiner, etwan vast in Gaſconien.]

Limyra, Λίμυρα. Lycię fluvius, cum oppido ejusdem nominis. Plin.lib.5.cap.27.

Lindavium, Rhętiæ urbs ad lacum Brigantinum sita. [Ger. Lindaw.]

Lindĭus, Λίνδιος, Vulgò Lindo, In Rhodo, inquit Pomponius, tres quondam erant urbes, Lindos, Camiros, Ialitos. Gentile est Lindius, Λίνδιος.

Lindum, Λίνδον, Duorum oppidorum nomen est in Britannia insula. Ptolem.lib.2.cap.3.

Lingŏnes, Λίγονες, Sunt populi Galliæ Celticæ, Heduis, Sequanis & Leucis vicinique: etiam hodie aliquod nominis retinent vestigium. Siquidem totius regionis ejus metropolin Gallica lingua vocant Langres.

Lingonĭcus, Idem Mart.lib.1: Lingonas à recta Flaminiaque recens.

Lingŏnĭcŭs, a, um, adiectivum est. Bardocucullus Lingonicus apud Persium, pro vestimēti validiori genere, quod Lingonibus præcipuè erat in usu.

Linternum. Vide LITERNVM.

Linternum, urbs Noricī ad Danubium sita.

Linus. [Germ. Von dem Buͤcher Muſicæ bey den Griechen.] Apollinis & Terpsichores filius fuit, qui quidam tradunt, Mercurii & Vraniæ Musæ, lyricæ peritissimus, ut qui discipulos habuerit Orpheum, Thamyrim, & Herculem. Hunc ab Hercule plectro & citharæ accidisse ferunt, quum eum inscitius canentē nimis perularet corripuisset. Virg. Aeglog.4: Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus, Nec Linus: huic mater quamvis atque huic pater adsit, Orphei Calliopea, Lino formosus Apollo. ¶Fuit autem re vera Linus poēta antiquissimus, qui fertur primus à Phœnice ad Græcos literas attulisse. Hermodorus verò Platonicus libro primo discipulorum, dicit hunc Mercurii ex Musa Vraniæ filium, Thebis genitum, scripsisse, de mundi generatione item de Solis & Lunæ cursu, animantumque & fructuum generatione. In principio hujus operis omnia tenebris nata dixit, quem tempore est Anaxagoras. Occubuit à Zuboea sagitta ab Apolline transitus. ¶Alius fuit Linus Hyperamestræ vxor, Aegithi filius, quem tamen Ovidius Epist. Heroidum, Lyncęum appellat, non Linum.

Lĭpăra, pen.cor. Λίπαρα, Vulgò Lipari, Insula una ex Aeolis, à Liparo rege, Autonoi regis filio, cui successit Aeolus: quum antea Meligunis vocaretur, teste Plin.lib.3.cap.9. ¶Est etiam medicamentum pinguis, & lenis nomen, ut ait Celsus. Plin.lib. 33.cap.6. Addunt & in medicamenta, quæ vocant Liparas, ad excrescentia ulcerum.

Lĭpărĕus, a, um, adiect. Λιπαρεύς.

Lĭpăris, [Λιπαρίς. Germ. Ein fluß in Cilicia. Welcher Waſſer ſubtil vnd gut ſey zu trincken.] Cilicia fluvius, ἀπὸ τῆς λιπαρότητος, ut scribit Vitruvius, natantes in hoc flumine, aut lavantes, nō aliter unguntur aquâ, quàm si oleo, aut adipe lavarēntur. ¶Est quoq; piscis quidam ex genere lacertorum, teste Plin.lib.32. cap.11. ¶Est & gemmæ nomen quæ fulvis bestias omnes evocat. Plin.lib.37.cap.10.

Lipsĭa, urbs Misniæ, Academia celebris.

Liquentĭa. Vide LIQVETIA.

Liquētĭa, sive (ut quidam scribunt) Liquentia. Fluvius est Lapriæ, in finibus Vencti ex Opitergino monte nascens, teste Plin.lib.3.cap.18. Vulgò Lizenza. Virg.1.Aen. Qualis æstiva Liquetia flumina circum Sive Padi ripis, Athesim seu propter amœnum Consurgunt gemina quercus. Quo tamē in loco nonnulli Liquentia legere malunt, & Liquentia flumina eadem ratione dicta existimant, qua altos, & Flavios liquentes, & Campos liquentes, & Mella liquentia, perpetuo epitheto Poēta appellavit.

Lirimiris. [Λιριμιρίς. Germ. zabeck.] Oppidi nomen in tractu magis Septentrionali Germaniæ. Ptol.lib.2.cap.11.

Lirĭŏpē, Λειριόπη, Nympha maxima, Oceani & Tethyos filia, ex qua Cephisus amnis Narcissum puerum formositatis susceptit. Ovid.lib.3.Metam. Cærulea Liriope, quam quondam flumine curvo Implicuit, &c.

Liris, [Λίρις. Germ. Ein fluß in Campanien.] Fluvius Campaniæ, sive Latii novi per Minturnarum ruinas in sinum Cajetanum dilabens, non procul à Formiis. Alio nomine Garigliano dicitur, teste Plin.lib.3.cap.5 Ital: hodie il Garigliano appellat.

Lirnyrea, Λιρνυρία, urbs Pamphyliæ, Steph.

Lissa, Λίσσα, Insula est maris Adriatici, contra Iader. Plin.lib.3. capite ult.

Lĭtĭus, Λίτιος, Fluvius Thraciæ, inter Melambriam Samothracum & Strymam. Thasiorum autem mare illa ætas, quē Græci tenuerunt, quos à Xerxis exercitu excitatos tradunt. Autor. Herod.lib.6. ¶Litius item oppidum est in finibus Dalmatiæ, Macedoniæ contiguum, non procul à Nympheo promontorio. Plin.lib.3.cap.22. & Ptolem.lib.2. cap.ult. Lucan.lib.5: Præterea frustra tentati littora Lyssi, Nymphæumq; petent.

Lithellus, Λίθελλος, Apollo in Mala, quòd in Lapide collocatus sit a Lithos, lapis. Macarkellus à Marathos. Steph.

Lĭvĭus. [Λίβιος. Ger. Der berümpte Geſchichtſchreiber der Roͤmer.] Nobilis historiæ Romanæ scriptor, patria Patavinus, quem Quintilianus Herodoto opponit, ut Salustium Thucydidi. Dehoc Hieronymus ad Paulinum: Ad Titum Livium de ista eloquentiæ tuæ manantem de ultimis Hispaniæ, Galliarumq; finibus quosdam venisse nobiles legimus: & quos ad contemplationem tui Roma nunc traxerat, unius hominis fama perduxit. Habuit illa ætas inauditum omnibus seculis, celebrandumq; miraculum, ut tantam urbem ingressi, aliud extra orbem quærerent. ¶Fuit & Livius Andronicus, Latinorum poētarum antiquissimus: de quo Diomedes Cæsar loquitur apud Romanos primū Latino sermone Comœdiam Livium Andronicum scripsisse. Gell.lib.17.cap.ult. Primus omniū T. Livius poēta fabulas docere Romæ cœpit: post Sophocis & Euripidis mortē annis plus fere centum & sexaginta.

Lixis, Λίξις, Colonia à Claudio Cæsare in Mauritania Tingitana instituta, circa quam Poētarum fabulæ & Antæi regia, & Hesperidum horti collocantur, aurea mala terēres, à dracone pervigili summa cura asservata. Cui fabulæ occasionem suppeditasse existimat Plinius flexuosum maris situm, draconis modo tortum quoddam ambitum, simul propter olea frutices ferens. lib.5.cap.1. ¶Ista & hanc annis in eadem ora, cujus meminit item idem Plinius & Pomponius Mela in suo

L ante O

Lobrīnī montes, Λοβρινὰ ὄρη, In Phrygia sunt unde Rhyndacus oritur. Scholiastes Nicandri.

Locanus, Fluvius est Locrorū in fronte Italiæ, quæ olim magna Græcia dicebatur. Plin.lib.3.cap.10.

Lochias, Λοχίας, Promontorium est Aegypti, non procul ab Alexandria, & Pharo. Strabo lib.17.

Locĭrĭtum, autore Ptolem. urbs Germaniæ, hodie Trutwind, vulgo Gerolzhoffen, in Francomia.

Lăcōnĭs, Λακωνίς, Vide Paryge, quam Thraces tenuerunt, regionem olim Lacoxi. Vide Steph.

Locri orum. Λοκροί. Ger. Die Locker in Griechenlandt vnd bey dem Berg Parnaſſum.] Graviæ populi, Parnassum montem utrinq; accolentes: quorum pars ad ostia Acheloi & Calydonem usque Ionum pertingentes, qui dicuntur inter Aetolos & Phocenses, à gravitate morum Ozolæ & à situ Hesperii cognominantur. Qui verò Parnassum ad ortum accolūt, ad marcusq; Euboicum extensi, in duplici sunt differentia. Nam hi quidē à Cnemide monte Epicnemidii: illi verò ab Opunte urbe Opuntii cognominantur. Autor Strabo lib.9. ¶Sunt & Locri in extrema Italiæ ora, quam magnam Græciam antiqui appellarunt, oppidum incolentes ejusdem nominis, ab iis qui Ajacem Oileum ad Trojam tegunt: sunt hi quidam qui annotavit Servius in illud Virg.3.Aen. Hinc & Narici profecti mœnia Locri. Hi differentiæ gratia Epizephyrii cognominantur, quòd supra Zephyrium promontorium sint sita.

Locrĭs, ĭdis, Λοκρίς, Græciæ regio ultima, Parnasso incūbens: cujus incolæ dicuntur Locrini, jam dictum est.

Locusta. Venefica fuit Neronis grata, ex Gallis evocata: cujus opera Agrippina Claudium, & Nero Britannicum de medio sustulerunt. Tacitus lib.12. & 13. Juven. Satyr.1.

Infantes q; rudes melior Locusta propinquas
Perdamam, & populum nigros efferre maritos.

Lormĭus, Λόρμιος, Apollinis cognomen, quod ei Lydii imposuerant ob malorum expulsionem, finita pestilentia. Nam pestem Graeci Λοιμὸν appellant.

Londinium. Λονδίνιον, Ptolem.lib.2.cap.3. sive ut aliis placet, Londinum, Britanniæ insulæ metropolis. [Vulgò Londen. Germ. Lunden.]

Lŏngobardi. [Ger. Die Langpartey. Die Mayländer in Italia vnd Mailand vnd den Patum.] Populi Cisalpinę Galliæ à Germanis oriundi, & a Barbarum prolixitate cognominati. Hi relicto Oceano, ultimisq; Germaniæ oris, Albuin duce, Italiā ingressi brevi omnes penè citeriores Galliæ urbes cepēre. Ibi quum ducentis annis regnassent, à Carolo Magno superati sunt. Alii arbitrantur Longobardorum gentē ex Lingonibus & Bardis hoc est, Gallis coalisse: sequemadmodum Celtiberi ex Celtis Gallis populis & Iberis creduntur commisti: ideoq; Lingobardos perinde appellandos putant.

Lŏngonē, Λογγόνη, urbs Siciliæ, Steph.

Longimănus ni, Cognomen fuit Artaxerxis Persarum regis, ob impositum, quòd alteram manum haberet longiorem. Μακρόχειρ.

Lōpadusa, Λωπάδουσα, Insula inter Siciliā & Libyam, ex regione

p.c

ne Troadis, cujus meminit Strabo libro xiiimo.

Lotyma. Λωτυμα, Locus est Cariæ è regione Rhodi insulæ. Plin. lib. 5. cap. 28. & Strabo lib. 14.

Lous, Λους, Urbs quæ Thessaliam insularis Lous, Steph.

Lotis, idis, Λωτις, Nymphæ nomen est, quæ Priapum fugiens, in arborem earum ficui arti transformata est. Ovid. 9. Metam.

Lotis in hanc nymphæ fugiens obscœna Priapi,
Commeruit vestes servato nomine vultus.

Lotophagi, pen. corr. Λωτοφαγοι, Populi in Africa apud Syrtes, à loto nomen sortiti, quòd arboris ejus fructu credantur vivere: cujus cibo si quis allectus, ut adveniæ incolunt patriæ oblivisceretur. Itaq; quum Ulysses sacii delati in Africâ essent, & loti gustassent, vix inde abduci potuerunt, ut placet Homero lib. 9. Odyss. Vide LOTOS.

Lovanium, [Germ. Löwen.] Brabantiæ urbs, archigymnasio celebrimum.

Loxias, Λοξιας, Apollo dictus est, vel propter obliqua & tortuosa responsa, quæ hujus vates reddebant, quòd facilius consultoribus imponerent: vel quòd Apollo ipse est Sol, Zodiacâ obliquè perrens. Nam enim Græcis obliquus est.

I. ante V.

Lubecum, Saxoniæ urbs potens. [Germ. Lübeck.]

Luca. [Ἀσσυρ. Ger. Ein Stat halb in Ebreer zamet Saꝛk.] Civitas Tusciæ, à qua Lucenses dicuntur, qui eam urbem incolunt. Vulgò etiam hodie Lucca. Dicta à Lucomone Hetruscorum rege. De hac Strab. lib. 5. Luca urbs est ad montes Lunæ in umbilicis, ubi plerunq; vicatim habitant: regio tamen virorum probitate clarescit: itaq; robur militare hinc magnum educitur, & equitum multitudo, ex quibus Senatus multares capit ordines.

Lucani, Λευκανοι, Populi Italiæ à Sauni Samnitum oriundi, secundùm mare extenti. Silaro flavio à Picentinis, Lao à Brutiis circumpti quorum oppida præcipua fuerunt, Velia, Pæstum, & Buxentum, aliaq; nonnulla. Plin. lib. 3. cap. 5. Hor. lib. 2. Serm. Sat. 2. Lucanus an Apulus anceps.

Lucanus, Nomen proprium Poetæ, nepotis Senecæ, virum doctissimæque doctissimi, & gravissimi Tragœdiarum Emporis. Hic bellum civile inter Cæsarē & Pompeium gravissimo carmine perscripsit. Item Orpheum Tragœdiam, multaque alia quæ hodie non extant. Periit incisâ jussu Neronis vena, jam Comiti designatus: propterea quòd inter eos nominatus esset, qui cum Pisone conjurarunt. Vide latius vitā ejus apud Crinitum.

Lucana. Vide in APPEL.

Luceria, Ciceronis Hispaniæ urbs, & Romanorum quondā colonia, ut scribit Pomponius Mela, lib. 2.

Lucentum, Hispaniæ Tarraconensis oppidum à superiore diversum, quod Ptolemæus lib. 2. cap. 6. Ramusinus ipsa Carthaginem, Occasum versus.

Luceres, sive Luceresis, Tertia pars erat populi Romani tempore Romuli Romanorū regis. Cōflata enim, autore Livio, receptis jam in urbem Sabinis, populoq; auctō, Romulum omnē populum in tres fecerit tribus: quarum una Tatiensium appellata est à T. Tatio Sabinorū duce: altera à Romulo Ramnensium: tertia Luceris à Lucero Tusco rege, ut refert Varro, qui pugnans adversus Tatium Romulo suppetias tulit.

Lucerîa, Λουκερια, urbs Apuliæ, Ausonum colonia. Plin. libro 3. cap. 11.

Lucerus, Λουκερος, Auctor est, qui auxilio fuit Romulo adversus Tatium.

Lucerna, Una ex primariis finitimis Helvetici urbibus.

Lucetius, Λουκετιος, Dictus est Iupiter, à luce quā præstare hominibus putabatur. Sic Iano Lucetia, quòd lucis causa sit, parturientes adjuvans.

Lucilius, Poetæ veratissimi nomē, patria Aurunca, qui primus Latinorū Satyrā scribere aggressus est. Obiit apud Neapolim anno ætatis suæ quadragesimosexto, publicoq; funere elatus est. De Lucilio vide Quint. lib. 10. & Horat. lib. 1. Serm. Sat. 4. Hinc omnis pendet Lucilius hodie locutus, &c.

Lucina, pen. prod. [Ἀσσυρ. Ger. Juno die Göttin der Kretze genant.] Dea, partum præsidet: teste Servio, quæ & Juno dicitur & Diana. Terentius in Andria: Juno Lucina fer opem. Virgilius in Pollione: Casta fave Lucina, tuus jā regnat Apollo. Aliquando quidem accipitur pro Diana. Cic. lib. 2. de Nat. deor. Quem Luna à lucendo nominata fuit: eadem est enim Lucina. Itaq; ut apud Græcos Dianam, eamq; luciferam sic apud nostros Ianonem Lucinam in patiendo invocant: quæ eadem Diana omnivaga dicitur, non à venando, sed quod in septem numeratur tantum quam vagantibus. Dicta Lucina, quòd partū fetat in lucem. Plin. lib. 16. cap. 44. putat Lucinam dici, quòd oculis præsit & luci. Sunt qui à luco deducant, qui Romæ Junoni sacer est in Exquiliis. Ovid. li. 2. Fast. Gratia Lucinę, decet hec tibi nomina lucus: Aut quia principiū tu dea lucis habes.

Lucius, Prænomen est Romanis familiare: quòd ideirco illi, qui primò hoc prænomine fuit appellatus, imposuisse creditur, quòd primâ luce effectus. Lucius Ossius tempore bellorum civilium partem suam proscripsit, quem Triumviri ad supplicium perquirebant, furtoq; prodidit, ut ejus bona acciperet. Autor Plutar. Fuit etiam Lucius piscis nomen, cujus salsa Ausonius meminit in Mosella: Lucius obscuras vulva cænoq; lacunas Obsidet hic, nullos mentator lectus ad usus Perversæ mensis olido sit ore popinis.

Lucretia. [Germ. Ein hauszfraw Collatina, ein tapffer Römisch Weib.] Romanæ castitatis præcipuum lumen, filia Tricipitini Præfecti urbis, & uxor Collatini: quam Sext. Tarquinius, quum precibus exorare non posset vi oppressit: stricto enim gladio in cubiculum irruens mortem minabatur, ni voluntati suæ obsequeretur: addebatq; se cum mortua, jugulatum servum positurū, ut ita stupido adulterio necata diceretur: quibus minis illa perterrita, ut infamiæ suspicionē effugeret, expugnari sese passa est. Quo facto convocatis patre, marito, cæterisq; amicis obortis repentè lacrymis, tyranni flagitium detexit, & ducto cultro, quem sub veste occultum habebat, sese fatum confodit. Quare moti pater cū marito & cæteris amicis, populo ad arma concitato, reges expulerunt. Vide hæc latiùs apud Livium ad finem lib. 1. ab Urbe. Mart. Esse videbaris, fateor, Lucretia nobis, &c.

Lucretilis, pen. corr. Mons fuit in Sabinis: de quo Horat. lib. 1. Carm. Velox Amœnō sæpè Lucretilī Mutat Lycæo Faunus.

Lucretius, Poeta antiquissimus, Ciceronis ætate natu minor. Scripsit de rerū natura libros sex, qui etiā hodie legūtur, extat honorificū de eo elogium apud Ovidium in Eleg.

Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,
Exitio terras quum dabit una dies.

Lucrinum, Daumorum est oppidū in Apulia, ut scribit Strabo lib. 6. & Pomponius lib. 2.

Lucrinus, pen. prod. Λουκρινος, Lacus Campaniæ in sinu Baiano, conjuncta Puteolos, propinquus Averno lacui adeò, ut in maximis quandoq; tempestatibus conjungi soleant. Dictus à lucro, ut vulgò creditur, propter multitudinem piscium, qui ibi capiebantur. Neutroq; Martialis. Dū modò Lucrino, modò se permittit Averno.

Lucretius Catulus, Romanus civis fuit, qui primo Punico bello trecentis navibus adversum Pœnos profectus, sexcentas eorum naves cōmeatibus & armis & oneribus impeditas apud Aegates inter Siciliam, & Africam cepit, finemque bello imposuit: pacem petentibus hac conditione concessit, ut Sicilia, Sardinia, & cæteris insulis inter Italiam, Africamq; decederent, Hispania citra Iberum fluvium abstinerent.

Lucullus, Λουκουλλος, Pompeii, & Ciceronis æqualis: qui in Quæstura amplissimum populo munus edidit. Prætor Africā obtinuit: Adversum Mithridatem missus, collegam suum Cottā Calcedone obsessum liberavit: Cyzicū obsidione solvit: Mithridatis copias ferro & fame attrivit, eumq; regno expulit: quem rursum cum Tigrane rege Armeniæ bellum instauratem magna felicitate superavit. Deliciis omnibus affluens, maximè ignorum & tabularū amore flagravit. Ingravescente deinde ætate, quum jam desipere cœpisset, tutela ejus M. Lucullo fratri permissa est. Vide Plutarchum in Lucullo. Cic. Acad. 2. in principio.

Lucumones, Λουκουμονες. Olim dicti sunt Tusci quidam: qui, quòd Romulo adversus Sabinos suppetias tulissent, in civitatē recepti, Lucerensium tribui nomen fecerunt. Autor Varro.

Lucus Augusti, Ptolemæo lib. 2. cap. 6. Urbs Cæpororum, in tractu Hispaniæ Tarraconensis, quam Augusti tantùm Pomp. Mela nominat.

Lucus Feroniæ, Oppidum est Tusciæ mediterraneum, non procul à Luca. Ita Ptolem. lib. 3. cap. 1.

Luentinum, sive potius Leventinum, Britanniæ urbs, Ptolem. lib. 2. cap. 3.

Lugdunum. [Ἀσσυρ. Stephano. Germ. Leon.] Emporiū est totius Galliæ Celticæ longè celeberrimum, à quo ea pars Galliæ Lugdunensis dicta est, à L. Munatio Planco, dum Galliæ Comitia præsidet, condituin in colle supra confluentem Rhodani & Araris immanemque: ubi etiam hodie non obscura antiquæ urbis extant vestigia. Strabo lib. 4. Lugdūnū in colle condituin, ubi Ararannis Rhodano immiscetur. Romano tenetur imperio amplior quoq; dignitate virorum secundū Narbonem habens, quibus usus magno est emporium. Ibi quoq; Romani ducēs aurcum summissa, argenteumq; signatura. Lugduni etiam templum fuit communi universæ Galliæ imperio extructum, & Cæsari Augusto consecratum, ea parte ārtis urbem, ubi amnes confluunt: ubiq; ara dignitatis eximiæ erat, genium Icxagini simulacro insignis: dextris ibi totidem gentis simulacris. Hæc Rudæus de Asse. Fuit præterea hæc civitas celebribus nundinis insignis, ad quas totius Galliæ populi ad rem eundum, & vendendum convenichant: unde etiam hodie locus ille in quo olim situm fuit Lugdunum, &c

nam Venois appellatur. In hac etiã urbe à Caligula Cæsare (ut in vita ejus cap. 20. testatur Suetonius) institutum fuit certamen Latinæ, Græcæq; facundiæ. Quo certamine ferunt victoribus præmia victas conturbasse, eorundem & laudes composuere coactos. Eos autẽ qui maximè displicuissent, scripta sua spõgia, linguaq; delere jussos. Tanquã non tam atris verberari, aut humane proximè mergi malint. Hinc spectasse videtur Juvenalis, quum de Rhetore loquitur ad aram Lugdunensem dicturo. Eam autem vocat tam infignis, totæq; egregiis ornamentis nobilitatam, teste Seneca in Epistolis, sub imperio Neronis, centesimo anno, à quo fuerat condita, una nocte conflagrasse. Hodie verò Lugdunum in planitiem situm est, magnæ fui parte Rhodano & Arari flumnibus inclusam, nulli Christiani orbis angulis incognitum. Vulgò Lyon.

Lūnā. [Germ. Ein Stat in Hetrurien am Meer gelegen/bey Petra Santa jetzo Massa/Marcellein genañt. Vulgò Luni.] Hetruriæ oppidum ad maritimum, tot candidi marmoris fodinis, quod ab eo Lunense dicebatur, olim nobilitatum. Plin. lib. 16. cap. 6. Adjecit idem Nepos, Mamurram totis ædibus, nullam nisi è marmore columnam habuisse, omnes solidas è Carrario, aut Lunensi. Lucanus lib. 1:

quorum qui maximus ævo,
Arvas incoluit desertæ mœnia Lunæ, &c.

Lūnēnsis ager. [Germ. Landtschafft Lüna.] Quæ fuit in extrema Hetruriæ, quæ Ligniæ proxima est. Erat autẽ hoc cæsi genus solamaginis ne laudatum ut quod libros mille pondus nonnunquam quæreretur. Servorum obsoma ferebant à Mart. lib. 14. Cæsus Hetruscæ signum imagine Lunæ. Præbabit pueris prandia mille rubi. Plin. lib. 11. ca. 42. Missum Hetruriæ atq; Ligniæ confinium Lunensem montem, magnitudine conspicuum, quippe & ad Gregnia millia pondo premitur.

Lūnæ promontorium, Hetruriæ promontoriorum est, non procul à Motis flavio: cujus meminit Ptolemæus lib. 3. ca. 1. ubi Λύνης ἄκρα. ¶ Liberum quidẽ nominis promontorium in Lusitania, cõ procul à Tagi ostio, apud eundẽ Ptolem. lib. 2. ca. 5.

Lunarium, Promontorium Lalætanorum in Hispania Tarraconensi: cujus meminit Ptolem. lib. 2. cap. 6. Alio nomine, Mons Iovis.

Lunchargum. Vide MARONIS.

Lŭpercal, à Lupa dictum, Locus sub Palatino monte, sacratus ab Evandro Pani Deo Arcadiæ, qui Lucanus vocatur, eo quòd non sine lupis in oves sævire. Quanvis quidam à lupa latum velint, quòd Lupa sibi Remum & Romulum nutrive rit, Λυκαῖον. Ovid. 2. Fastor.

Illa loco nomen fecit, locus ille Lupercal:
Magna dat inde parvæ præmia lactis habet.

Lŭpercālia, [Λυκαῖα. Ger. Fest so im Hornung gehalten des Hirtengotts Panos gebatten worden.] Solennia quædã sacra diebantur, quæ mense Februario à Lupercis celebrantur in honorem Panos pastorum Dei. Cic. ad Quint. frat. lib. 2. Hodierni dies res gestas Lupercalibus habebis. Servius enarrãs illud Virg. lib. 8. Aen. Hic exultantes Salios, nudosq; Lupercos. Quum inquit, in honorem Panos Lupercalium solennitas celebratur tempestate Romanorum subitò à latronibus rapta sunt. Ibi projectis vestibus, persecuti sunt latrones, quibus oppressis, & receptis animalibus propter rem à nudis prosperè gestam, consuetudo permansit, ut nudi Lupercalia celebrarent.

Lŭpērci. [Germ. Pfaffen des Hirtengotts Panos / welche auff seinen Fürnamen durch die Statt Rom liefen.] Sacerdotes erant Panos pastorum Dei, qui Lupercalium die nudi per urbem cursitabant, prægnantumq; mulierũ manus, uteroscq; caprina pelle ferebant: quare & fœcundãturas, & facilem partum fieri putabant. ¶ Dicti autẽ credebantur Luperci à Pane Deo pastoso, cui sacra & ritus sacrificãdi Lupercalii. Græci enim Panavocant Lyceum, deducta nomine à λύκος: hoc est, à lupo quod oves à lupis tueri credebatur. Vel à Lycæo monte Arcadiæ, in quo Pan colebatur. Ovid. 2. Fast. Quid verat Arcadiæ dicitos de mõte Lupercos? Faunus in Arcadia templa Lyceus habet. Cic. 2 Phil. insectatur M. Antonium quòd in Lupercalibus, in quibus sedebat Cæsar amictus toga purpurea, in sellis, in quibus sedebat Cæsar amictus toga purpurea, in sella aurea coronatus, se Lupercum exhibuerit.

Lūpĭa, Germaniæ fluvius Pomponio lib. 3. Conjectura est inquit Vadianus in Melam, eum esse, quem hodie Neccharum vocant, qui haud longè à Danubii fontibus ortus, per Vvirtembergensem ducatum lapsus, mox in occasum versus, Rhenũ secutum illabitur. Strabo longè secùs quàm Pomponius, Lupiam in Vsargim deferri ait, ut Lupiæ nomine nõa Neccharus, sed is amnis, quem hodie Eodam vocant, intelligatur. Tacitus jadeò in recantilla vanant scriptores. lib. Augustæ historiæ 2. Lupiam vocat amnem non in Rhenũ sed in Oceanũ elapsum. Hæc Vadianus. Cujus vitia aliquis diligentissimi lapsum tam supinum satis mirari non possum, præsertim in suæ Germaniæ chorographia: Constat enim Lupiam Bructeros hodie Vvestphalos appellantibus fluvium esse, qui etiam hodie nomen retinet, utcunque modo in Emsio, nõ procul à Radenborna nascentem, ad cujus caput erat oppidulum, quod Germanica lingua Lippenspringe quasi Lupiæ fontẽ appellant: aliudq; circa medium fere fluminis tractum visitur oppidulum, quod eodem cum fluvio nomine Lupiam nominatur. Labitur autem in Rhenum (quod & Mela affirmat) circa Velaliam agri Clivensis oppidum.

Lupsurdum. Ptolemæo lib. 2. cap. 11. Urbs Germaniæ, hodie Myna. Vulgò Meussen.

Lusitania, nix, [Λουσιτανία. Germ. Das Königreich Portugal in Hispanien.] Terra Hispaniæ pars, ad Septentrionem Durio amne à Tarraconensi provincia, ad Austrũ à Bætica Anatavio dirempta: cujus descriptionem vide apud Plin. lib. 4. cap. 21. & Ptolemæum lib. 2. cap. 5. Strabo tamen lib. 3. Lusitaniã ad Austrum Tago fluvio terminat. Dictam autẽ volunt Lusitaniam à Luso, & Lysa Liberi patris comitibus, qui eũ bacchantem in Hispaniam secuti sunt, ut tradit Plin. lib. 3. cap. 1. Rodericus Portugallenses appellant.

Lūsius, [Λούσιος. Germ. Ein fluß in Arcadien / so noch heutigs tags also genañt wirdet] Arcadiæ fluvius frigidissimus, Cortynam vicum præterfluens, in quo lovem primum ablutum fuisse Arcades asserunt: unde & nomen accepisse putantur. V. de Colũ Rhod. lib. 11. cap. ult. ¶ Fons & Lubus quidam, Mercurii & Carmentæ filius, qui quum Telphusio generoso adolescenti vim afferre conaretur, ab eodem occisus est. Valer. lib. 6. cap. 1. Clusium appellat.

Lusphiæ, Λουσφίαι, Ptol. lib. 3. ca. 1. Calabriæ urbs, Lupia Plinio.

Lusi, Λοῦσοι, Urbs Arcadiæ, ubi Melampus Proeti filias lavit, & ab insania liberavit. Civis Lusius, Lusiates, Lusæus, Stephano.

Lutĕtiã, [Vulgò Paris. Germ. Paris die Hauptstatt in Franckreich.] Parisiorum urbs celeberrima, primùm in Sequanæ insula condita, nunc præterfluam utranque ripam latissimis occupans ædificiis, cumq; maximis Europæ urbibus magnitudine certans & frequentia. Græci Λουκοτεκίαν nominant, à paludum (ut quidam existimant) albedine. Meminit hujus urbis Strabo lib. 4.

Lutzemburgum. [Germ. Lutzelburg.] Vrbs in Gallia Belgica.

L ante Y.

Lȳæus, a, um, pen. prod. [Λυαῖος. Germ. Ein zunam Bacchi oder Patris.] Unum ex Liberi patris cognominibus: de impositum, quòd immoderatus vini usus parit λύσιν: hoc est, rixã & seditiones. Aut certe magis ut Λυαῖος ἀπὸ τοῦ λύειν μέλη: hoc est, ab eo quòd ebriorum membra tolerat, unde & Λυσιμελὴς à Græcis cognominatur. Virg. lib. 4. Aen. Legiferæ Cereri, Phœboq; patriq; Lyæo.

Lȳæus, a, um, pro Lyæus. Virg. 1. Aen. Regales inter mensas, laticemq; Lyæum.

Lycæbētus, bet, pen. prod. λυκαβητὸς Suidæ, Attice mons est, apud Plin. lib. 5. cap. 7.

Lycæi, Λυκαῖα, Sacra erant in Lycæo Arcadiæ monte in honorem Panos fieri solita, quæ postea ab Evandro in Arcadiam translata, Lupercalia dicta sunt, ut placet Ovid. lib. 2. Fast. Pan tamen in Arcadicis Lycæis Jovis sacra fuisse traditur, à Lycaone tamen Arcadiæ Lycæo Jovis sacra fuisse traditur, à Lycaone Pelasgi filio ac Jovis Lycæi aram primum instituto. Vide Caelium Rhodig. lib. 24. cap. 19.

Lȳcæus, ei, [Λύκαιος. Germ. Ein Berg in Arcadien / jetzo Zyrie genañt.] Arcadiæ mons, Jovi sacer, teste Pausania in Arcadicis, olim etiã Olympus & ἀφ' ὑψηλοῦ dictus est, sive quòd ab incolis appellatus, quod lovem ibi educatum existimarent, in quo etiam monte Jovis Lycæi ara fuit, à Lycaone Pelasgi filio primùm consecrata: quam quũ postea mactati puerilibus sanguine reperisset, in lupũ dicitur esse transformatus. Erat ibidem & Jovis Lycæi lucus, quem Lycus lege sprevit, ejusq; ingressus, unum supervivere negabatur. Item fons infignis, nomine Agno, tam admirabilis naturæ, ut ne divina quidem ibi cuiquam peracta, quemq; ramo aqua leviter commota, mox cerneret unde surgeret vapor nebulæ affinis, qui non multò pòst effunderet tenebras, aggregans item alias, largos demitteret imbres. Hæc Pausanias. Constat tamen Lycæum montem non soli Jovi, verumetiã Pani sacrum fuisse. Virg. 1. Geor. Ipse nemus linquens patrium, salusq; Lycæi, Panos ovium custos, tua Tegea, linquens. Mænala cuncta, Adãs & Tegeæa tavens. Hinc etiam Lycæus passim à Poëtis cognominatur. Idem lib. 8. Aen. Gelida monstrat sub rupe Lupercal Pantalion dictum Panos de more Lycæi.

Lycambēs, bis, per tertiã vel Lycambes, bæ, per primã declinationẽ, Λυκάμβης, Neobules pater fuit, qui quum filia Archilochi Poëtæ desponsata, postea quàm ea ei pertinacia dotis ei detradidisset, tã acerbo carmine eos ejus

Lycaon, pen. prod. genitivo Lycaonis, pen. cor. [Lykaon. Ger. Ein König in Arcadien/welcher Jupiter unbekannt mit Menschen-Fleisch wolte zu essen Vorgesetzt haben.] Arcadiæ Rex fuit, Pelasgi filius, quem Iupiter, quòd eram suam in Lycæo monte, mactato puero, sanguine respersisset, in lupū mutavisse scribit Pausanias in Arcadicis. Ovid. tamen lib. 1. Metam. omnino aliam tradit transformationis hujus causam, quæ sic habet: Iupiter aliquando quum multa de humani generis impietate inaudisset, neq; tamen omnia crederet, ut rem omnem certiùs explararet, relicto cœlo, in terras delicendit: aliquotq; regionibus peregratis, tandem sub nocte in Arcadiam pervenit ad Lycaonis regiam, ubi quum se Deū esse significasset, vulgusq; ad sacrificia accingeret, irridens credulitatem eorum Lycaon, ea ipsa nocte se periculum facturum esse dixit, deúmve an mortalem hospitio susceptet, conatusque est nocte dormientem interimere. Quod quum frustra tentasset, alia ratione rem aggressus est. Habebat obsides à Molossorum gente ad se missos: horum unum jugulavit, partemq; assum, partem elixum Iovi epulandum apposuit. Cujus rei immanitate indignatus Iupiter, regiā tyranni immisso fulmine exussit, ipsumq; in tylvas fugientem, in lupum transformavit. ¶ Alius fuit Lycaon Nelei filius: & frater Nestoris, quem Hercules capta Pylo interemit. ¶ Alius item fuit Priami filius ex Laothoe Altai Lelegum regis filia, quem Achilles in bello Trojano interemit: ut placet Homero lib. 21. Iliad. ¶ Lycaon item faber insignis fuit ex Gnosso Cretæ urbe, artifex ejus enim, quem Ascanius dedit Eurydo de quo Virg. 9 Aen.

Lycaonia, Λυκαονία. Ger. Ein Landschafft des mittlern Asiæ, hoch gegen Mitternacht im Berg Taurus. Asiæ regio, Cappadociæ pars, secundum Ptolomæum ad Taurum montem pertingēs eam partē, quæ Pamphyliam amplectit. Varias habet locorum, Adoporiacum, Cannam, Paralaidā, alias quæ complures, quas vide apud Ptolem. lib. 5. cap. 6. ¶ Lycaonia item olim appellata fuit Arcadia, à Lycaone Rege, Pelasgi filio, & patre Arcadis, à quo deinde Arcadia dicta fuit.

Lycaonēi, pen. corr. Λυκαονεῖς, Populi Lycaoniæ, in finibus Cappadociæ ad Taurum montem, qui & Lycaonii appellantur. ¶ Lycaones sunt à Ptolem. lib. 5. cap. 2. collocantur in finibus Lyciæ non procul à Themisonio.

Lycastus, Λύκαστος, Vicus prope Lydiam, Stephan.

Lycaste, Λυκάστη, Filia fuit Priami ex concubina, cujus amore flagrans Polydamas Antenoris & Theanūs sororis Hecubæ filius, eam uxorem duxit. ¶ Fuit item Lycaste meretrix nobilis, apud Drepanum Siciliæ urbem, ob formæ excellentiam Veneris appellata, quæ quum Butes, Amyci Bebryciorum Regis filium hospitio excepisset, ejus connubia sibi Erycem ei peperit, quo fatum est, ut apud posteros creditum fuerit, Butem ex Venere Erycē genuisse. Vide suprà in dictione VTES.

Lycastius, Λυκάστιος, Vrbs Cretæ, ita dicta à luporum multitudine, quæ ibi esse perhibetur, Strabo lib. 10.

Lyceum, pen. prod. Λύκειον. Ger. Der fürnehmste Gymnasius zu Athen. Gymnasii celebris nomen juxta Athenas, in quo Aristoteles frequentissimo auditorio philosophiam profitebatur, quemadmodum Plato in Academia. Cic. 1. Academ. Qui crāt cum Aristotele, Peripatetici dicti sunt: quia disputabāt inambulantes in Lyceo. ¶ Fuit & Lyceum gymnasium Ciceronis in fundo Tusculano, à nomine scholæ Aristotelicæ ita dictum, de quo lib. 1. de Divin. Nuper (inquit) quum essem cum Quinto fratre meo Tusculano, disputatum est. Nam quum ambulationis causa in Lyceum venissemus (id enim superiori gymnasio nomen est) Peripatetici (inquit ille) tuum paulò antè tertium de Natura deorum. Hujus nominis penultima producitur à Cicerone in versu illo: Inq; Academia umbrifera, nitidaq; Lyceo. Fuerunt claræ fœcundi pectoris artes.

Lychnidus, Λυχνιδός, Virgō Nouda, Macedoniæ oppidum, sub Candavia monte situm ad viam Egnatiam, quæ ab Apollonia, maritimo Adriatico in intimam Macedoniam ducit. Autor Strabo lib. 7. & Ptolemæus lib. 3. cap. 13.

Lychnitis, idis, Λυχνῖτις, Lacus est in Occidentali tractu Macedoniæ, sub Candavia monte: cui immineat oppidum nomine Lychnidus. Vide Stephanum sub Λυχνίδος, & Strabonem libro 7.

Lycia. [Lycia. Germ. Ein Landschafft der mittlern Asia gegen Pamphylien und Carien gelegen.] Regio minoris Asiæ, inter Pamphyliam & Cariam (ut Ptolemæo placet (si poetarum fabulis credimus) Chimæræ monstri ignibus infestata. Cujus fabulæ occasionem præbuit Chimæra ejus regionis mons, crebrò ignem eructans. Dicta est autem Lycia à Lyco Pandionis filio. Vrbem habet Patarā Apollinis oraculo celebratam: à qua Apollo Patareus cognominatur. ¶ Est & urbs Arcadiæ Gentile Lycaeus, Stephan. ex Pausan.

Lycius, Gentile, Virg. 1. Aen. Vnam quæ Lycios, fidumq; vehebat Orontem.

Lycius, a, um, adjectivum est, Lyciæ sortes, apud Virg. 4. Aeneid. dos nūcit, sortes Apollinis, qui in Lycia apud Pataram responsa edebat.

Lycidas, ae, Λυκίδας, Nomen Centauri unius ex iis, qui Pirithoum Hippodamiam sponsam eripere conati, à Lapithis jugulati sunt. Ovid. 12. Metamor. Atracn Eurymonus, Lycidasque & Areos, & Imbreus effugere necem. ¶ Est & nomen pastoris apud Virg. 9 Aeglog.

Lycimnius, sive potius Licymnius, Λικύμνιος, Avus maternus Herculis: quem Tlepolemus, ejusdem Herculis ex Astiochia filius, jam ætate provectum, interfecit. Autor Homerus in Catalogo.

Lycisca. [Germ. Ein Wölffin: eine Hunds-art.] Nomen canis propriū, à lupo ut videtur, sumtum ratione impositionis. Sive ab eo, quod lupum coërceat. Virg. 3. Aegl. multum latrāte Lycisca. Servius Lycisca vocari arbitratur canes ex lupo & cane fœminas natas: cujusmodi in Cyrenaica Libya pugni Scribit Aristoteles Phil. lib. 6. cap. 31. hoc genus appellari Crocutas vocat, omniaq; dentib. frangere ait, & devorata protinus coquere.

Lycius, [Λύκιος. Germ. Ein Name Apollinis, oder der Sonnen.] Apollinis cognomē. Velut ex Servio, quo nomine potius Græcorum diem antecedat lucem dicam, quæ præcedit Solem. Vel (quod verius puto) à Lycia Asiæ regione, in qua præsertim celebratur. Habet enim ea regio Patarām urbem Apollinis oraculo insignem. Non enim licet audiendi, qui quòd lupi naturam imitetur hauriendo humore vi caloris vehementioris, Lycium dictum conficiunt.

Lycomedes, Λυκομήδης, Scyri insulæ Rex, cui Thetis filium suum commente præceptore suo Chirone olim raptum servandum tradidit, ut ibi inter ejusdem Regis filias (erat enim facie vecusta, & eleganti, ita ut facilè pro puella fide gereret) muliebri habitu indutus latitaret, ne ad bellum Trojanum, à quo nō reversurum fatebat, proficisci cogeretur. Apud quem quum delitesceret, Deidamiā Regis filiā vitiavit, & ex ea Pyrrhum suscepit. ¶ Fuit & alter Lycomedes Creontis filius, cujus meminit Homer. lib. 9. Iliad.

Lycon, Λύκων. Germ. Ein weiberer der Philosophus aus Troade in Asia bürtig.] Philosophus Peripateticus fuit, ex Troade Asiæ regione, in dicendo adeò lixivii, ut pro Lycone Glycon nominaretur: tracto nomine a dulcedine. Hic fuit calvus & vellicum mollitie ac deformis. Lucta & pilæ lusione exercebatur. Fertur podagræ morbo annos natus septuaginta quatuor. ¶ Fuit præterea Lycon quidam Orator, unus ex accusatoribus Socratis, de quo Laertius in vita Socratis. Fuerunt & alii ejusdem nominis, quorum meminit idem Laertius.

Lycone, Λύκωνα, Vrbs Thraciæ Gentile Lyconeus. Stephan.

Lycophron, Λυκόφρων, Poeta patria Chalcidensis, natura quidem Sophocli grammatico: adoptione verò Lyci Rhegini historici filius, inter septem poetas, qui Pleiades dicti nuncupati à numero stellarum, à Ptolemæo Philadelpho Ptolemæo recepti. Fuere autem hi, Theocritus, Aratus, Nicander, Apollonius, Philiscus, Homerus junior, & Lycophron. Tragœdias ejus enumerat Suidas: Sisyphū, & Alexandrum, poēma valde obscurum, in quo agit de variis Cassandræ sortibus; ab Hercule, & Trojani Trojano, prosequiturque ad Alexandrum Macedonem. De hujus morte Ovidius in Iam. Vtq; cothurnatum perisse Lycophronā narrans Heroa in tribus Exaglossis. ¶ Alius fuit Periandri Corinthiorum Regis filius ex Melissa, Procis Epidaurioram Tyranni filia, quam quum Periander gravidam ictu calcis occidisset, Lycophron ei Cypselo fratre suo ad Procletem se recepit. Verùm repentè filios Periandro quum Procles dimittere cogeretur, deus admonuit, meminisse eos debere quisnam uterem eorū occidisset. Quod verbum tam alte Lycophronis animo infedit, ut Corinthum reversus, adduci non potuerit, ut aut patrem prior salutaret, aut ab eo compellatus, verbum ullum responderet. Quā ob pertinaciā iratus Periander, ædibus eum ejecit, edicto simul proposito, Apollinī ut facere esset, quisquis eum tecto reciperet. Cujus edicti metu quum ab omnibus excluderetur, quarta demum die in porticu quadam à patre inventus, illuvie squalidus, & in cella earum nam ex cibus, hilandeq; ab eo incitatus, ut posita pertinacia regni successionem uni carissimo præferret exitio, nihil aliud respondit, quam ipsum ejus Apollini deberi, quòd contra edictum in colloquium secum venisset. Periander itaque animadvertens gravius esse malum filii, quàm cui facilè credere posset, se Corcyram (cum & ibi imperaret) eum abiegandum curavit. Verùm quum ingravescente jam ætate Periander sibi constare esse ad extremum tyrannidi administrandæ minus idoneum filium, missa ad Lycophronem Iuvate, ad regni administrationem eum evocavit. Cui quum ille respondisset, se patre vivo Corinthum non reversurum, hanc ei conditionem tulit Periander, si in Corcyram concessisset, ut ipse ad tyrannidis successionem sese in Corinthum conferret. Id approbante filio, Periander confecta navi, in Corcyram cursum tenuit, finemque vitæ, ut filius metuerat, Corinthiorum,

rinthum. Quæ res cum magnopere sefellit. Edocti enim de his omnibus Corcyræi, qui Periandro malè cupiebant, ut adventum ejus interciperent, Lycophronem interimunt. Quod factum tam indignè tulit Periander, ut insulam vindictæ, tercentos primorum Corcyræorum pueros Sardes ad Halyatten Regem mitteret castrandos: qui tamen quum Samum appulerit, beneficio Samiorum servati sunt, & incolumes domum remisit. Vide Herodotum libro tertio, & Laërtium in Periandro.

Lycopolis, λυκόπολις: Vrbs Ægypti, dicta, quòd Æthiopas Ægyptum incursantes, lupi fugarint acie usque ad urbem Elephantinam repulerint. Ibi Ægyptii Lycopolin condiderunt à belluis illis ei nomen imponentes: quas etiam pro diis colebant. Autor Diodorus lib. 2. Germanicè dici posset Wolffstat.

Lycoreï, λυκώρεια, Vicus in Delphis à Lycoreo rege. Civis Lycorus, Lycoreus, Lycorides. Est & Lycoreus Iupiter, & λυκωρεὺς per metathesin. Steph.

Lycoris, λυκωρὶς, Volumnii Senatoris liberta fuit, vero nomine Cytheris dicta, misere à Cornelio Gallo adamata: quo tamen spreto, Antonium in castris secuta est. Virgil. 10. Aeglog. tua cura Lycoris, Perque nives alium, perque horrida castra secuta est.

Lycormas, λυκόρμας Stephano, Fluvius est Actoliæ, Baccas arenas volvens. Hic posteà Evenus ab Everno Rege Actoliæ, qui se in illum præcipitavit, appellatus est, teste Strabone lib. 9. Ovid. lib. 2. Metamorph. Arduus quæ terram Xanthus flavus que Lycormas.

Lycosthenē, λυκόσθενα, vel λυκοσθένεια, Vrbs Lydiæ, Steph. Gentile Lycosthenus, vel Lycosthenites.

Lycotes, λυκόται, Vrbs Thraciæ, Cives Lycotæi. Steph.

Lycostira, λυκόστειρα, Vrbs Arcadiæ in Lyceo monte, inde Lycostireus. Stephanus.

Lyctonia, Vrbs Cretæ insulæ, ut notat Tortellius.

Lyctus, λύκτος, Cretæ urbs, edito in loco fita unde & Lycton quidam appellarunt, teste Stephano, de urbibus, & Strabone lib. 10.

Lyctius, genitiv. λύκτιος, ut, Lyctius Idomeneus apud Virg. 3. Aeneidos.

Lycurgus, [Λυκοῦργος. Ger. Ein Trudt Fremder: der Lacedæmonischen Königen Alastor / welcher sie nach der Ordnung Lycurgi regierte. Nobilis Spartiata fuit, Polydectæ filius, & frater Eunomi Lacedæmoniorum Regis: cui etiam in Regnum successit, ignarus Eunomum uxorem gravidam reliquisse. Quod ubi primùm cognovit, posito Regis nomine, Prodici: hoc est, tutoris nomen assumpsit, regéq; adultò (Charilao ei nomen erat) regnum fidelitèr restituit. Verùm quum civitatem pessimè institutam animadverteret, ad constituendam salubriorem legibus Reipub. animum adjecit. Conscriptis itaque his, quæ longa peregrinatione didicerat civitatibus utilia fore, Delphos sese contulit, ut Dei quoque consilium in re tam difficillima exploraret. Quumque Pythia consilium ejus à Phœbo maximè probari, diuq; potius quàm hominis inventum esse recipiendum diceret, alacriorem ad peragendum institutum factus, fore aliquot armatis occupato, leges suas perfert. Quibus quum jam cives mediocriter adjuvarentur, ut quas tulerat leges, æternas quoq; redderet, hanc rationem commentus est. Simulat animum adhuc quiddam superesse, quod ad civitatis salutem pertineret, quodque tamen consulto oraculo aggrediendum non esset: eaque de causa se Delphos profecturum velle. Interim tamen Reipub. interesse, ut leges, quibus admodum lætæ erant, in reditum suum inviolatæ servarentur: eóque ita futurum primùm à Regibus, deinde à cæteris omnibus jusjurandum exigit. Profectus itaque Delphos, quum Pythiam ita respondentem audivit, nihil legibus illis absolutius esse, fœlicissimamq; fore civitatem eam, in qua illæ quàm diutissimè servarentur, constituit: ubi amplius in patriam non esse redeundum, ne illi aliquando jurejurando soluti, leges suas everterent. Missoq; Sparta oraculo, amicos, cognatos, comites amplexus, iisq; dimissis, Cirrhæi concessit, ubi mox furis sibi manibus necem consciscit. Quamquam alii Crissæ, nonnulli etiam in Creta interiisse volunt: aut etiam sepulcrum ejus apud Pergam eam urbem ostendatur. Spartani mortuo facilè coercerunt, & ob singularia ejus in patriam merita divinos ei honores tribuerunt. Vide latiùs vitam ejus apud Plutarchum. ¶ Fuit & Lycurgus, Nemeæ Rex, & pater Archemori, alumni Hypsipyles: cujus meminit Statius lib. 5. & 6. Theb. ¶ Fuit & Lycurgus alius, Thraciæ rex filius Dryantis, qui, quòd Thracas immoderatè vino deditos conspiceret, vites omnes toto regno excidi jussit: ut refert Plutarchus eo in opusculo, quod de poëtarum utilitate conscripsit. Hinc datus est Poëtis locus fabulæ, Lycurgum infestissimo Bacchum odio prosequutum esse, adeò ut & nutrices illius, in Nysa latentes persequeretur, & Baccho ipsi tantum terroris incusserit, ut præcipiti fuga trajecto mari, in Naxum se recepisse videatur: & quum ita numinum ira Lycurgum in furorem conversum: & quum sua manu filium Lycurgum in furorem conversum: & quum vites quoque, ne Baccho in posterum libaretur, excidere vellet, ubias sibi successisse. Hinc est ille Lycurgus, cujus meminit Virgil. 3. Aeneid. Terra procul vastis colitur Mavortia campis: Thraces arant, acris quondam regnata Lycurgo.

Lycurgeius, aia, aium, penult. prod. Λυκούργειος. Cic. ad Attic. lib. 11. Notine ipsi qui Lycurgei à præcipio fuisse mus, quotidie ejusmodi gamus, Vbi interpres: Lycurgeius est, optimates, legum assertor, & propugnatores: qualis Lycurgus apud Lacones legum conditor. Budæus sanctissimum interpretatur.

Lycus, λύκος, Bœotiæ vetus, Qui Antiopam Nycteï regis filiam uxorem duxit: quam postea, quòm à Jove in Satyrum conversio comperisset cognovisset, repudiavit, Dircenque uxorem duxit: quæ veritus ne Antiope cum Lyco in gratiam rediret, atrocissimis eam injuriis affecit: quibus Jovis miseratione dissolutis, in Citharonis montem profugit, ubi Amphionem & Zethum peperit, qui postea à pastore, qui ipsos nutrierat, de Lyci injuriis edocti, cum matre una uxore interfecerunt. ¶ Alius fuit Lycus quidam exul Thebanus, qui id temporis quo Hercules ad inferos descenderat, ejus uxore gerendæ occasionem sibi oblatam ratus, Creonte occiso, regnum Thebanorum occupavit: quumq; jam Megaræ Herculis uxori vim inferre pararet, opportuno illius reditu oppressus est, & cum suis omnibus interfectus. Vide Senecam in Hercule furente. ¶ Fuit item Lycus, quidam ex Aeneæ comitibus, de quo Virgil. lib. 1: Nunc Amici casum gemat, & crudelis secum Fata Lyci. ¶ Est etiam Lycus, λύκος, fluvius Ponti prætereuntem Heracleam Maryandinorum in Pontum ruentem influens. Autor Plinius lib. 6. cap. 3. ¶ Alius item est ejusdem nominis fluvius in Asia, Laodiceam præterfluens: cujus meminit idem Plin. lib. 5. cap. 29. ¶ Est item Lycus Germaniæ fluvius, Rhenos dirimens à Vindelicis, & præter Augustam Vindelicorum in Danubium labens, teste Ptolemæo lib. 2. cap. 12. [Germ. Der Lech.]

Lydda, λύδδα, Judææ oppidum, ad occasum Iordanis fluvii, teste Ptolemæo lib. 5. cap. 16. & Plin. lib. 5. cap. 14. Vulgò Rama.

Lydii, [Λυδοί, Indidem Lydia. Germ. Ein Landschafft dem mittern theil Asiæ, stossend an Phrygiam.] Regio Asiæ minoris, Cæsio rege & Pactole auctore fluminibus nobilissima, quæ flexuosis Mæandri amnis recursibus perfusa, super Ioniam procedit, Phrygiæ ab exortu Solis vicina, ad Septentrionem Mysiæ Meridiana parte Caïcum amplectens. Lydia dicta est à Lydo Atyos filio, cum antea Mæonia vocaretur. Vrbes habet Philadelphiam, Hyperpus, Magnesiam, & Sardis Crœsi regiam, totius regionis caput. ¶ Hujus regionis incolæ Lydi dicuntur, qui primum aurum, argentum, signaturam, pramia, caupones, institores, fœnerator. Autor Herodot. lib. 1. ¶ Lydus in mendic. λύδος ὁ μισθοφορικὸς. In hominem infatiatæ auri etiam inexplebilis libidinis dicebatur. Narrat Lydos adeò libidine perditos fuisse, ut non tantùm nocte vacaret voluptati venereæ, verùm etiam ipso meridie lasciviret, manibus fœcum opus peragentes. Unde λυδίζειν dicunt Græci pro Lydorum more vitam agere. ¶ Lydos cauponatur, λύδοι κάπηλοι. In eluminatos & ebrios. ¶ Lydis cauponatur, λύδοις κάπηλος. In cum competit, qui lascivos, λύδιος ἀνὴρ ἐπὶ τρυφὴν ἐπιτήδειος. In cum competit, qui lascivis voluptatibus addictus jacebatur. ¶ Lydii in plaustrum provolutantibus addictos jacebatur. ¶ Lydi in plaustrum provolutantibus addictos jacebatur. ¶ Lydi in plaustrum provolutantibus addictos jacebatur. ¶ Lydi

Lynceſſæ, æ, um, Ovid. li. 15. Metam. Hanc ſuus effectu diſpar Lynceibus amnis, Quem quicunq; parum moderata gurgite traxit Haud aliter tinctus, quàm lentra virus bibiſſet.

Lynceus, diſſyllabum, hujus Lynceï vel Lynceos, penultima obliqua eorum correpta, Λυγκεύς. Vnus ex Argonautis, tanta oculorum acie præditus, ut diceretur, vel parietem viſu penetrare, & (ut exhiſtorica nonnulli prodiderunt) noviſſimam Lunæ primamq; eodem die in ligna Aretis conſpicere: quod paucis mortalium contigiſſe dixiſſe. Hunc Valerius lib. 1. Argonaut. Solas tranſigit nubila Lynceus. Hunc Varro centum trigintà millia paſſuum proſpexiſſe ſcribit: fulmina q; euntem à Carthagine claſſem Punicam, numeratáq; navium, ex Libycana ſpecula manifeſtiſſimè notaſſe. Salinus refert fuiſſe Strabonem. ¶ Fuit & Lynceus alius, frater Idæ, qui pro duabus Leucippi filiabus, quas deſponſas Caſtor & Pollux rapuerunt, arma ſumpſerunt, initaq; pugna Caſtor Lynceï, Lynceus Pollucis manu occubuit. Idas verò, quem ipſum etiam Pollucem conaretur adoriri, immiſſo à Ioue fulmine interiit. Vide Ouidium ad finem lib. 5. Faſt. Apollonius tamè in Argonaut. Idaon à Caſtore interfectum tradit: idq; Lynceum per abſentem vidiſſe, & Caſtorem occidiſſe.

Lynceus, a, um, per tres ſyllabas, & pen. prod. Λυγκεύς, denominativũ eſt à Lynceus formatũ. Ouid. 5. Faſt. Pectora trajectus Lynceo Caſtor abenſe, Nam expectato vulnere pectus habet. Virgil. ad Pollux, & Lyncea perforat haſta. Quæ cervix humeros continuata regit. In primo carmine, Lynceo, eſt adjectivum à tertio Lynceus eſt accuſativus à Lynceus primitivo.

Lynceus, Λυγκεύς. Rex Scythiæ fuit, qui miſſum à Cerere Triptolemum, ut hominibus frugum uſum commõ faceret, ſuſceptũ inſidijs, ut in ſe gentem transferret, interimere cogitavit. Ob quam rem irata Ceres eum convertit in lyncem ferum varii coloris, ut ipſe varietatem mentis exteriùs haberet. Hæc Seruius Ouid. 5. Metamorph. Regis Lynces erat, regis ſubtilis penates.

Lyndus, Vide LINDVS.

Lynx, Λυγξ. Vrbs Lydiæ juxta Gadem, poſt Atlantem. Eſt inſula Atlantis, & urbs Lynxo, Λυγξῶ. Gentile, Lynxius & Lynxius.

Lyrcēus, pen. prod. Λυρκεύς. Fons Arcadiæ ſub Cyllene monte, ex quo Inachus flavius oritur. Autor Strabo lib. 8. cap. 8. Stat. 4. Thebaid. Aret Lerna nocens, aret Lyrceus, & ingens Inachus. ¶ Stephanus Lyrceum agri Argivi montem eſſe ait, indeq; vicinam regionem Lyrceam appellari.

Lyrceus, lyrcea, lurceum, Λυρκεῖος, Ovid. 1. Metam. Jam paſcua Lernæ Conſitaq; arboribus Lyrcea reliquerat arva.

Lyrcēſius, a, um, per quatuor ſyllabas, Λυρκήσιος. Valerius Flaccus lib. 1. Argonaut. dominum Lyrceia tellus.
Antraq; deprenſæ trementum conſcia culpæ.

Lyris, Vide LIRIS per Latinum.

Lyrnaria, Λυρναία, Cherſoneſus & parva regio Lyciæ. Gentile Lyrnarius, Steph.

Lyrneſſus. [Ἐρρέτω ὁ Stephano. Germ. Ein Stoltz Troer ſo Achilles zu Zorn gebracht hat.] Oppidum fuit Troadis ab Achille eversum, quum Priamo bellum, ob Helenam a Paride Sparta rapta à Græcis inferretur. Ex quo Briſeida quæ; abduxit, uxorio Mineſe eiuſdem oppidi principe, quæ inde Lyrneſſis ab Ouid. lib. 4. Triſt. appellatur: Tertur & abducta Larine Thetidis Achilles.

Lyrnēſſius, a, um, inde deductum nomen Λυρνησσεύς. Stephano. Virg. lib. 10. Aeneid. Lyrneſſius Acmon. Ouid. in Epiſt. Briſeidis ad Achillem: Dum tua Martetuo Lyrneſſis mœnia vidi.

Lyſander, Λύσανδρος, Lacedæmoniorum Imperator, homo ſeditioſus, qui diu totius Græciæ in Lacedæmonios conciavit. Huius ductu Lacedæmonii Athenienſes, ducemq; eorum Cononem navali prælio ſuperarunt: paulò poſtramen eodem anno à Canone ſuperati ſunt terreſtri prælio, in quo & Lyſander ipſe occiſus eſt. Reliquam eius vitam pete ex Plutarcho.

Lyſatias, Λυσίας, Orator Græcus. ¶ Alter fuit Arcas, qui Lycaonem regno expulit.

Lysbona. [Ger. Lyſbon / die Königliche Hauptſtatt in Portugal.] Lusitaniæ urbs primaria, in Hiſpania ſita.

Lyſiades, Λυσιάδης, Athenienſis, Phædri philoſophi filius. De quo Cic. Phil. 5. ſic ſcribit: Lyſiadem Athenienſem puerũ ſi quis novimus: eſt enim Phædri philoſophi nobilis filius, homo præterea ſuſſicax, ut ei cum M. Catone confeſtore eodem & colluſore facilimè poſſit convenire, &c.

Lyſias, Λυσίας, Syracuſanus genere, Cephali filius, unus è decẽ oratoribus, natus Athenis, quò pater ex ſuſſulcat. Puer Thurion coloniam migravit, rediit annos natus quadraginta: ibiq; principes oratores eſt habitus. De quo ſic ſcribit Cicero in Brutо: Tum fuit Lyſias (inquit) ipſe quidem in cauſis forenſibus non verſatus, ſed egregie ſubtilis tenipror atq; elegãs, quem iam prope audeas oratorem perfectum dicere, ſuam planè quidem perfectum, & cui nihil admodum deſit. Demoſthenem ſaci è diuersis in hiſ acutè inveniri potuiſſe in eis cauſis quas ſcripſit, nihil fortia dicam, ſubdolè, nihil verſutè, quod ille non viderit: nihil ſubtiliter dici, nihil poſſit, nihil enucleatè quo fieri poſſit ad quæ tumultus: nihil contegi inde, nihil inciſatum, nihil ornatum vel verborum gravitate, vel ſententiarum, quò cuiquam eſſet clarius.

Lyſiſtrates, Λυσιστράτης, Athenienſis quidam, in quem aliquoties invehitur Ariſtophanes, quòd capillos jam canos in gro colore inficeret, quò juvenis etiamtum videretur. Erat autem alioqui famoſus, & deformis, & parax, & largitor, ac ſi ob hanc cauſam fecerit proverbio: Λυσιστράτου λαμπρότερος, παραξ ἀφικόμενος: hoc eſt, Lyſiſtrate largitor, Athenienſium Imperatore opportunè itemur, quum ſignificare volumus, penes eos ſummam eſſe poteſtatem, qui ut honores largitionibus ſunt adepti, ita eosdem turpiſſimè habent venales. Autor Suidas.

Lyſidice, [Λυσιδίκη. Germ. Die Großmutter Hercules.] Filia fuit Pelopis & Hippodamiæ, Pitthei totius, quæ electrum corpſit, & exco Alcmenam Herculis matrem peperit, ut inquit Plutarchus. Alii verò, inter quos eſt interpres Homeri, matrem Alcmenes nõ Lyſidicen Pelopis, ſed Anaxo Anaxi eiuſdem filiam dicunt.

Lyſimachia, Λυσιμάχεια. Vulgò Hexamil. Hexiciæ Chersonẽſi urbs, ad Hellespontũ, ob terræ motum deſerta. Plin. lib. 4. c. 11. ¶ Fuit & Lyſimachia Aetoli urbs, ad Hydram lacum, quam & ipſam ſua ætate fuiſſe profligatam ſcribit Strabo lib. 10.

Lyſimachus, Λυσίμαχος, Agathocles filius è ſucceſſoribus Alexandri magni, Pergamo præfuit ubi adauctis regni opibus. Hic illuſtri quidem Macedonum loco natus, virtute illuſtrior fuit: tanto literarum ac philoſophiæ ardore adeò, ut Callisthenem tunc ab Alexandro ridiculum, atque in vinculis habitum de virtute diſſerentem ſæpius audiverit, poculumque ei, ut remedium inſaniæ optanti propinaverit. Quod ægrè ferens Alexander, Lyſimachum leoni obiecisse dicitur: ſed ille viribus fractus rem potiùs prodendam fecit mendacium: nam involutum in ea leonis inferens, adrepta lingua ferum examinavit, quo facto vehementiùs poſtea Alexandro dilectus, & in honore maximo fuit. Vide Trogũ libro decimoquinto. ¶ Lyſimachus, Λυσίμαχος, natione Acarnan, Alexandri pædagogus, ſeruitutis poſt Leonidem obtinuit: nullo urbanitatis genere præditus, niſi quòd ſe Phœnicem Alexandrum, Achillem; Philippum verò Peleum nuncupabat. Autor Plutarchus in Alexandro. ¶ Lyſimachus item alius fuit, patria Athenienſis, Aristidis Iuſti filius, qui ob memoriam paternorum in Rempublicam meritorum, adeò charus populo fuit, ut quum a patre prorſus nihil relictus eſſet, (fuit enim Ariſtides adeò pauper, ut in defuncti exſilijs nihil præter vera fortitudinem fuerit inventum) publico omnem decreto ecotum ei agri cen. Cu, totidemq; incolarũ iugera in Euboea fuerint aſſignata, centumq; minas ex publico numerare, & quaterna drachma in ſingulos dies. Vide de his Plutarchum in vita Ariſtidis, & Demoſthenem in oratione adverſus Leptinem.

Lyſippe, es, Audens. Vna fuit Thespiarum Proetis, quæ & ſorores quòd ſe Iunoni præferre non eſſent veritæ, tanto furore correptæ ſunt, ut per agros diſcurrentes, ſe vaccas eſſe crederent. Vide IPHIANISSA.

Lyſippus, [Germ. Ein weitberuffter Kayſer Bildhauwer zu Sicyon.] Sicyonius clariſſimus ſtatuarius, qui ad ducenta dicitur opera feciſſe tradatur, quorũ ſingula artẽ cantare dare poſſunt ſolertiæ. Hic, teſte Quintiliano, ad veritatem optimè accedit: quam ob rem etiam Alexander ille magnus ab unũ Lyſippo ſe fingi voluit, ut pingi ab Apelle. Horat. li. 2. Epiſt. ad Auguſtum: Indicto vetuit, ne quis ſe præter Apellem, Pingeret, aut alius Lysippo duceret æra Fabris. Alexandri vultum imitabitur. Cicero: Neq; enim Alexander ille gratiæ cauſa ab Apelle potiſſimùm pingi, & à Lyſippo fingi volebat. Sed quòd ſolus artem eam ipſe non etiam ſibi gloriæ fore putabat, &c. ¶ Lyſippus item poëta comicus fuit, cujus fabulas enumerat Athenæus.

Lyſiſtratus, pen. prod. Λυσίστρατος, Lyſippi ſtatuarii frater fuit, qui primus ligna ex gypſo finxit. Vide Plin. lib. 35. cap. 12.

Lyſitis. [Λύσιος. Germ. Ein gnaden Gott.] Liberi patris cognomen apud Bœotios, λύσις enim hoc eſt, à ſolvendo ut putũ. Ferunt enim Bœotios aliquando à Thracibus depreſſos, partim capros, partim in fugã verſos fuiſſe: ex quibus quum nonnulli ad Trophonii ſpecum cõfugiſſent, viſum eſt ei noctu, ut patrem Deum Liberum ſibi auxilium promittere. Quo ſtimulo alacriores redditi, Thracas ex inſidijs aſſorti ſunt, quos quum vino ſomnoque obrutos invenirent, quòd ne pacto ſuperaturi eſſent, trucidatis, quam in patriam redierunt. Dionyſio cognomento Lyſio templum conſtruxerunt. Autor Herodes Periegetes. ¶ Iunius Philargyrius ait omnes qui averruncandi mali gratia colebantur, Lyſios vocari, quos & Ἀλεξιδότας & Ἀποτρόπαιους Græci nominant.

Lyra, Λύρα. Tangro Tuchi Lariſſæ regio, circa Peneum amnem ſic dicta, quòd Neptunus ei ſignum æquis Tempe abruptis cornu ipſe fecerit.

Lythirambus, Λυθίραμβος, Bacchi cognomentũ inde impoſitum

situm, quòd eo ex femore Iovis (cui interempta mater insertus fuerat) in lucem prodituro, idemidem Iupiter inclamaverit, Μάσθω, quod est, Solve luctum.

Lyrus, Fluvius est minoris Asiæ in Pontum defluens.

Lyxeï, pen. prod. Μάξυες, Asiaticæ oppidum, apud Steph.

M

MA, accentu circumflexo, μᾶ, Mulier fuit una ex his quæ Rheam sequebantur, cui Iupiter Bacchum tradiderat educandum: quæ interrogata à Iunone cujus esset infans, Διονύσου, hoc est, Matris, respondit. Vide fabulam est, ut Bacchus apud Cæras Matris sacerit appellatus. Ipsa quoque Rhea Mà appellata fuit: cui Lydi taurum immolabant: unde Lydiæ urbs Mathaura fuit nominata. Vide Stephanum in dictione Mathaura.

Macæ, Μάκαι, Stephano, Populi sunt fœlicis Arabiæ, Cammanis oppositi, nardo, myrrha & thure abundantes. Autor Mela libro 3.

Macareæ, Μακάρεαι, Vrbs Arcadiæ, à Macareo Lycaonis filio condita, quam Stephanus à Romanis Beatam vocari tradit. ¶ Gentile est Macarcates, Μακαρεάτης, eodem Stephano teste.

Macareus, Μακάρεος, Aeoli filius, qui cum Canace sorore concubuit. Vide Epistolam Canaces apud Ovidium.

Macaria, Μακαρία, Herculis filia fuit, quæ se pro incolumitate publica manibus devovit. Vide Callim. & Euripidem in prooemiis. ¶ Cyprus item insula olim ob antiquam fertilitatem Macaria dicebatur. Autor Plin. lib. 5. cap. 30.

Macarios, Μακάριος, Viri proprium est, quo nomine duo commemorantur à Suida, vir pietate juxta ac eruditione insignes. Est autem Græcum nomen, quod nos Beatum interpretamur.

Macaros, Μάκαρος, Nomen est Cretæ insulæ à temperie cœli. Plin. lib. 4. cap. 12.

Maccabæus, Μακκαβαῖος, cum duplici c & diphthongo, nomen Barbarum, quo vocati sunt viri Ebræi fortissimi apud sacras literas celebratissimi.

Macco, Oppidum Brachmanarum, populorum Indiæ apud Plinium lib. 6. cap. 19.

Macedniõn, Μακεδνίων, Pindi montis Thessaliæ regiuncula, in Herod. lib. 1.

Mακεδονικὸν, Græcorum. Ger. Ein weite und gewaltige Landschafft in Griechenland, zwischen den zweyen Meeren Ægeo Thracio und Dalmatia gelegen.] Latissima Europæ regio, quibus olim regibus & orbis terræ imperio clarissima, antea Aemonia & Emathia appellata, quæ à tenuibus initiis, regum prudentia, gentisque fortitudine eò magnitudinis excrevit, ut centùm quinquaginta potita sit populorum. Hinc à Septentrione, à Dalmatia, Mæsiaque montana sejungunt: ab Occasu mari Adriatico, sive Ionio ab ortu Aegæo alluitur. Meridianam oram Epiroticæ gentes, & ipsa Græcia excipit. Dicta Macedonia a Macedone quodam Osiridis, sive (ut Stephanus & Solinus tribuit) Iovis filio, & Thyiadis Deucalionis. Hinc deducitur gentile Macedo, onis, Μακεδών, & possessivum Macedonicus, a, um, Μακεδονικός.

Mακεδών, gen. com. Qui ex Macedonia ortus est. Luc. lib. 6. Quum ibi sacrato Macedo fervetur in antro. Cic. 5. Tusculan. Alexander Macedo, quum ab incunte ætate res maximas gerere cœpisset, anno tertio & tricesimo anno mortem obiit.

Mακεδόνιος, Μακεδόνιος: Quicquid Macedoniæ illa unde Mare Macedonicum, quod est Aegæi pars, Macedoniam ab ortu abluens. Macedonius, a, um. Ovid. 12. Metamor. Quæ clypeo, gladioque, Macedoniaque fatilla.

Mακελλᾶ, Μακελλᾶ, Vrbs Italiæ, sic dicta διὰ τὸ μακελλεύεσθαι αὐτὴν μικρὰ μικρὰ: hoc est, quod Philoctetes in ea ægrotaverit. Gentile Macellæus. Stephan.

Mακέστις, Μακέστις, Fluvius est Mysiæ, in Rhyndacum influens. Plin. lib. 5. cap. 31.

Mάχαιρις, antis, Μαχαῖρις Stephano, Arx Iudææ, secundum olim ab Hierosolymis dignitatis locum obtinens. Plin. lib. 5. capite 16.

Machalaum, nomen Græcum compositum ex μάχη, quod pugnam significat: & λάθρα, cæcum & erraticum. Oppidum in Sicyonio agro, lugubrium clade nobile.

Μαχάων, Germ. Ein Sohn Aesculapii, ein tapfferer Krieger.] Filius fuit Aesculapii & Arsinoës (alii Coronidis, alii Hesiones filiæ Meropis, alii Xanthippes filium Sciunt) Podalirii frater, & medicus insignis, qui etiam cum reliquis Græciæ principibus ad Trojam venit. Idem ab Eurypylo occisus. Virg. lib. 2. Aen. Peliden q; Neoptolemum, primusq; Machaon. De eo etiam Homer. 2. Iliad. Ab eo Machaonius deducitur. Hinc Machaoniam artem Poëtæ usurpant pro Medicina.

Machlyæ, Μάχλυες Herodoto, Populi Africæ supra Nasamones, quos Androgynos esse tradit Callisthenes, utrosque naturæ inter se vicibus cedentes. His Aristoteles tradit dextram mammam esse virilem, lævam muliebrem. Vide Plin. lib. 6. capite 28.

Macidos, Vrbs Thraciæ, quam Ptolemæus Madi nominat de genere vocabulo. Vide Vadianum in Melam, lib. 2. in descriptione Thraciæ.

Macistus, Μάκιστος Stephano, Oppidum est Thriphyliæ: hoc est, Eliadis, quod Caucones inhabitatûrt: ita dictum à Macisto fratre Phryxi. Paus. lib. 4. ca. 6. Macistum enumerat inter Arcadiæ civitates.

Macrà, Campus est Iudææ, teste Strabone lib. 16.

Macras, Regio Iudææ, mari proxima: de qua Strabo lib. 16.

Macra. [Ger. Ein Fluß in Italien, fleußt auß dem Berg Apennino, und scheidet Ligurien von Hetruria.] Fluvius ex Apennino fluens, Ligusticam ab Hetruria dividens, ut scribit Plin. lib. 3. cap. 5. & juxta Lunam civitatem in Tyrrhenum mare influens. Vide Strabo. lib. 5. ¶ Est & Insulæ nomen in Carpathio sinu, teste eodem Plin. lib. 4. cap. 13. Ptolemæo Macralla dicitur.

Macris, Μάκρις, Insula est exigua Euboeæ adjacens, olim ejus pars donec impetu maris fuit abscisa. Vide Plin. lib. 4. cap. 12. Stephanus Euboeam ipsam olim Macrim vocatam tradit.

Macritius, Μακρίτιος Coüs fuit, Sinopes celeberrimo Põti urbis conditor. Vide Stephan. in dictione SINOPE.

Macróbii, Μακρόβιοι. Ger. Mänglichte Völcker des Morgenländischen Lands.] Populi sunt Aethiopiæ, ultra Meroën, ut inquit Solinus, quibus diuturnio protelior est vita, quàm nostra. Iustitiam colunt, amant æquitatem, plurimùm valent robore, & forma sunt pulcherrimi.

Macróbius, Μακρόβιος, Vir Cõsularis nomen est, qui fuit Servii coætaneus, qui in Somnium Scipionis Commentariorum libros duos, alios q; septem Saturnaliorum conscripsit.

Macrocenii, montes, Vide MAGROCENNII.

Macrocephali, Μακροκέφαλοι, Populi sunt Themiscyræ regionis quæ Ponto & Colchidi proxima est. Horum meminit Plinius lib. 6. cap. 4. & Mela lib. 1.

Marrochir. [Μακροχείρ. Germ. Langhand, ist ein genannt Artaxerxes der Xerxischen Königs gewesen.] Cognomentum Artaxerxis Assyriorum regis. Ideo illi impositum quòd alterum manum haberet longiorem. Latini Longimanum vertunt.

Macrŏcremnii, Montes sunt non procul ab Istri fluminis ostiis. Plin. lib. 4. cap. 12.

Macrŏnes, pen. prod. Μακρῶνες, Populi Iberiæ, Albanis finitimi. Plin. lib. 6. cap. 10.

Macron Tichos, Μακρὸν τεῖχος, Oppidum est Thraciæ non procul ab Isthmo Chersonesita dictum à longo muro, quem Miltiades ibi à Propontide ad Melanem sinum duxit, Chersonesum à reliqua excludens Thracia. Autor Plinius libro 4. capite 11.

Macrŏpŏlis, Μακρόπολις, Agri Syracusani oppidulum, quod & Euryalus appellatur Stephano.

Macryes, Μάκρυες, Libyæ populi sunt Stephano, idem opinor, cum iis quos Herodotus & Plinius, Machlyes vocant. Vide supra.

Mάcτορium, Μάστοριον, Vrbs Siciliæ, apud Stephanum.

Macyberna. Vide MEGIBERNA.

Macynia, Μακύνεια, Oppidum est Aetoliæ, in Taphiassum maritimum, de quo Strabo lib. 10. & Plin. lib. 4. cap. 2. Apud Stephanum Macrynia legitur, sed corruptè: quod & ipsa literarum ratio, & alphabetici ordinis lex satis indicat.

Madaura, Μάδαυρα, Civitas in confinio Getuliæ sita, & Numidiæ, à qua Apuleius Madaurensis est appellatus.

Madaurense. Plin. lib. 5. cap. 4. Vrbs in Africa libera.

Madian, [Μαδιάμ, Midian. Μαδιηνῖται.] Vrbs quædam ab uno filiorum Abrahæ ex Cethura ita vocata, quæ (teste Hieronymo) est trans Acabam ad meridiem in deserto Saracenorum contra Occidentem maris Rubri. Vade vocantur Madianei, & Madianea regio. Legimus & filios Chobab filii Raguelis Madianitæ fecisse Mali. Legimus & filios Madian. Sed hæc civitas homonyma ejus, juxta Amonem & Aeropolim, cujus nomen ruinæ earum modò demonstrantur. Vide MANDRENI.

Madytus, Μάδυτος, Vrbs Hellespontia. Gentile Madytius, vel Madyteus. Stephan.

Maeandros, Civitas ad Hellespontum Stephano.

Mæander, [Μαίανδρος. Germ. Ein berümpter Fluß in Phrygia oder Mæonia.] cum diphthongo, qui & Mæonius, Phrygius, sive Mæonius, qui oritur è lacu in monte Aulocrene, plurimisque sinibus actus oppidis, & spatiosus domatibus crebris ita sinuosus recipitur flexuosus, ut sæpe ad fontem credatur revertere. Vide Plin. lib. 5. cap. 29. Ovid. lib. 9 Metamorph. Non secùs ac liquidis Phrygius Mæander in undis Ludit, & ambiguo lapsu refluitque, fluitque. Meander, inquit Strabo, flexuosus est: quoniam alveus multas recipit mutationes, & meatum binum deducit modò huc, modò illuc ex adverso. Hunc binum Poëtæ fingũt Oceani & Terræ filium fuisse, & Cyaneen Nymphen

phanen fuisse, quam postea Milesius Solis filius oppressit, & ex ea Caunum & Byblidem suscepit. Vide Ovid. 9. Metamorphos. ¶Hinc obliquitates omnes Meandros veteres appellarunt: quamvis ea figura non simpliciter, sed variis & obliquis constitisse: sumpta metaphora à fluvio Mæandro, qui sinuosus ac flexuosus labitur: unde & nomen habere videtur, quasi oberrer, quæ rectos hominum consortia. Cic. in Pis. Quos tu Mæandros, dum omnes solitudines persequeris, quæ diverticula, flexiones q; quæsisti? ¶ More Mæandri illud fieri dicitur, quòd tortuosè, flexuoseque fit. Columell. lib. 8. cap. 17: Oportebit autem nonnullis locis molas intercidi more Mæandri, parvis, sed angustis itineribus. ¶ Mæander etiam, teste Nonio, picturæ genus est, in morem labyrinthorum flexuosis ambagibus implexum, quod oris chlamidum addi solet. Virgil. 5. Aen. Victori chlamydem auratam, quam plurima circum Purpura Mæandro duplici Meliboea cucurrit. Ubi Servius: Mæandro duplici, flexuoso. Et hoc dicit: Erat in chlamyde, flexuosa, & inter se remeabilis purpura, in modum Mæandri fluminis Cariæ provinciæ. Festus neutr. gener. Mæandrum vocat hoc genus picturæ. Mæandrum, ἰσχνὸν, genus picturæ, dictum à similitudine flexus amnis, qui appellatur Mæandrus. ¶ Hoc etiam nomine dictus est mons Indiæ.

Mæchilinia, [Germ. Meyel.] Brabantiæ urbs celebris.

Mædi, μαῶδοι, Populi sunt supra Macedoniam siti. Triballis & Dardanis vicini: quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 1. Scribitur autem hæc dictio per æ diphthongum in prima syllaba, ad differentiam Medorum, qui in Asia sunt, Parthis finitimi.

Mænades, [μαινάδες. Germ. Die gantze volle verlauffene so Bacchi sein seyn beginnen.] Dictæ sunt mulieres, quæ insanientium ritu Bacchi Orgia celebrabant: unde & Bacchæ dicuntur. Mænades autem dictæ sunt à verbo Græco μαίνομαι, quod significat insanire. Juvenal. Satyr. 6: crinemque rotant ululante Priapo Mænades.

Mænalus, [μαίναλος Ger. Ein hoher Berg in Arcadien.] Stephano, in singulari numero masc. gen. teste Diomede, & in plurali Mænala, neutr. gen. Arcadiæ mons altissimus, nō procul ab Argis, pinis refertus: ita dictus, ἀπὸ τῦ μαίνεσθαι, quod est furere, & insanire: aut certè à Mænalo Lycaonis filio: ut annotavit Scholiastes Theocrit. Virgil. 10. Aeglog. Pinifer illum etiam sola sub rupe jacentem Mænalus. Idem 8. Aeglog. Mænalus, argutumque nemus, pinosque loquentes Semper habet. Idem 1. Georg. Tua si tibi Mænala curæ, Huc ades ô Tegeæ favens. ¶ Est & Mænalus Stephano μαίναλος, nomen civitatis Arcadiæ, à Mænalo Lycaonis filio.

Mænālĭus, a, um, Quod est ex Mænalo, Unde Bacchus dictus est Mænalius. Et aper Mænalius, quem Hercules Eurithreo attulit: & Versus Mænalius: id est, Arcadicus. Virgil. 8. Aeglog. Incipe Mænalios mecum mea tibia versus.

Mænărĭa, μαινάρια, Insula est in mari Ligustico ita dicta à magna piscium, quorum ibi magna capitur copia. Meminit insulæ hujus Plin. lib. 3. cap. 6.

Mæotobora, μαιωτοβόρα. Urbs Massagetarum. Gentile, Mæotoboreus. Stephan. qui alibi Mæsianos ad Herculis columnas habitare scribit.

Mænŭles, μαίνολης, Dictus est Dionysius, quod Latinè rotum furentem significat: sive quòd vino contrahitur ebrietas, quæ species est insaniæ: sive quòd à mulieribus furentibus, quas Bacchas vocabant, aut Mænadas, sacra ejus celebrabantur.

Mæŏnĭa, μαιονία Germ. Die Landtschafft in mitlerẽ Asia so sonst Lydia genennet wird: gelegen an Phrygien / Jonien.] Lydia, est regio minoris Asiæ, Phrygiæ ab exortu Solis vicina, ad Septentrionem Mysiæ, à Meridie Cariam amplectens, ad Occasum supra Ioniam excurrens. Ita dicta à Mœone fluvio, ut Stephano placet. Mæoniam Strabo lib. 13, μαιονίδα χώραν: hoc est, exulsam regionem vocat, eamq; arboribus prorsus carere tradit, præterquam vitibus jucundissimi feracem. Summam autem camporum faciem cinerulentam esse, petrosam & nigram aduſtionis quandam similitudinem retinentem. Imminet autem Mæoniæ Tmoli montis rupes altissima, ex qua Pactolus fluvius defluit, aureas trahens arenas unde & Chrysorrhoas dicitur. ¶ Inde Bacchus dictus est Mœonius. Virgil. 4. Georg. sæpe Mæonii carchesia Bacchi. ¶ Item Lydi dicti sunt Mœonidæ, & mulieres Lydiæ Mœonides. Ovid. 6. Metam. Mœonis elusam designet imagine tauri Europam. Quo in loco Mœonis accipitur pro Arachne puella Lydia.

Mæŏn, onis, pen. gen. corr. [μαίων. Germ. Der Vatter des weitberümpten Poeten Homeri.] Pater fuit Homeri. Unde & ipse dictus est Mæonides: ipsiusq; poemata Carmina Mœonia passim appellantur à poetis. Martialis: Perlege Mæonio cantatas carmine tanas.

Mæŏtis, pen. prod. [μαιῶτις λίμνη. Germ. Ein grosser See wie ein Meer in Scythia / in welchen Tanais und andere namhaffte Wasser sich ergiessen / das Scythisch Meer.] Palus Scythica in regione Septentrionali juxta Phasidis ostium, hyeme congelatens: Tanaim, aliosque innumeros ferè recipiens fluvios, & Cimmerio Bosphoro à Ponto Euxino distincta: ita dicta à colis qui Mæotæ appellantur: de quo vide testimonium Plinii in dictione MAEOTES. Lucan. lib. 5: Quæque fretum torrens Mæotidos egerit undas. ¶ Aliquando minus hoc nomine tanquã patronymico fœminino. Juvenal. Satyr. 15: Tale quid excusas Mæotide sevior ara Aegyptus? Quo in loco Aram vocat Mœotidem, quæ erat in Taurica regione Thraciæ quæ non procul abest à Mæotide palude.

Mæŏtĭcus, a, um, Ut Mæotica tellus, Mæotica unda, quæ passim leguntur apud Poëtas.

Mæŏtæ, penult. prod. μαιῶται, Dicti sunt populi Scythiæ, non procul à Mœotide palude, quæ ab illis nomen sumpsit. Plin. lib. 4. cap. 12. à Rege supra Mœotin Sauromatæ, & Essedones: at per oram ad Tanaim, usque Mæotæ: à quibus lacus nomen accepit.

Magarsus, μάγαρσος, Oppidum Ciliciæ juxta Mallum: de quo Plin. lib. 5. cap. 27. Stephano Vetusca est celebrissima, non oppidum.

Magdeburgum, Urbs præclara Germaniæ. Vulgò Magdeburg.

Magdŏlus, μάγδολος, Ægypti oppidum apud Stephanum: cujus incolæ dicuntur Magdolitæ.

Magi, μάγοι, Populi sub Caucaso monte siti è regione Bactrianorum, quorum meminit Plin. lib. 6. cap. 23.

Magna, μάγνα, Illyrici oppidum est Stephano, cujus incolæ Magiatæ dicuntur, & Magiani. ¶ Est & Magia fontis nomen in agro Syracusano, apud eundem.

Magnā Græcĭa. [Germ. Ein Landtschafft Italiæ gegen Griechenland gelegen under Calabria.] Dicta est ea pars Italiæ, quæ à Tarento usque ad Cumas est vel (ut Plin. lib. 3. refert) quæ à Locris Italiæ fronte, ad Tarentum usque protenditur. Sic dicta (ut Festus putat) quòd multæ, magnæque civitates in ea fuerint à Græcis conditæ. Vide Iustin. lib. 20. Virg. 3. Aen. Effuge, cuncta malis habitantur mœnia Graiis. In ea Italiæ parte Pythagoras philosophus, Archytas, Parmenides, & Zeno ejusdem sectatores, & Ennius poëta viguerunt. A quibusdam tota Italia dicta est major Græcia. Ovid. in Fast. Itala nam tellus Græcia major erat.

Magnata, μάγνατα, Ptolemæo, Vrbs Hyberniæ, à qua Magnate populi vocati sunt. Vide Ptolem. lib. 2. cap. 2.

Magnes, μάγνης Suidæ, Athenien sis antiquæ Comœdiæ scriptor tempore Epicharmi, dicuit fabulas novem, vicit duabus. ¶ Magnes item alter Smyrnæus puer, præcæteris mortalibus forma notus: poëtica insuper & musica ornatus, coronâ insignis aurea, atque habitu molliore indutus, civitates obibat multis dilectus, præsertim Gyg. Lydorum regi. Parentes autem proborum hujusmodi pœnas, capta occasione eum amarunt ejus incidentes: vestem, ornatumque omnem laceraverunt. Quare commotus Gyges, Magnetis bellum intulit, quibus tandem superatis reversus, Sardibus panegyricum celebravit magnificentissimum. Suid.

Magnēsĭa, μαγνησία, Macedoniæ regio, Thessaliæ annexa, de qua Plin. lib. 4. cap. 9. ¶ Est & Magnesia, Ioniæ oppidum ad Mæandrum fluvium, distans ab Epheso (sicuti scribit Plin. lib. 5. cap. 29.) XVI. M. pass. circa quam L. Scipio Asiaticus Antiochum regem victum magna clade affecit.

Magnēsĭa, æ, μαγνησία Stephano, Mulier è Magnesia regione Thessaliæ annexa: aut è Magnesia Ioniæ civitate. Horat. lib. 3. Carminum, Ode 7: Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens. Masculinum est Magnes, etis: quod de se facit fœmininum Magnessa, quemadmodum à masculino Cres fit fœmininum Cressa.

Magnetes, μάγνητες, Qui & Magnesii, μαγνήσιοι, Populi vocati sunt. Lucret. lib. 8: Et Magnetes equis, Minyæ gens cognita remis.

Magnus portus, μέγας λιμήν, Mauritaniæ Cæsariensis oppidum est, à portus spatio ita appellatum: ut tradit Plin. lib. 5. capite 2.

Mago, Nobilium aliquot Pœnorum ducum nomen fuit: quorum primus rem ac disciplinam Carthaginiensium vehementer auxit. Is ante bellum Punicum, ut Livius & Trogus referunt, cum CXL. navibus bello Tarentino auxilio venit Romanis, ægrè ferens Italiam ab extremis invadi. Cui actæ à Senatu gratiæ, auxiliaque remissa. Duos moriens filios reliquit, Asdrubalem & Annibalem, de quibus antè fecimus. ¶ Mago, Annibalis frater, causa victoriæ apud Trebiam fuit, sed apud Locros à Manlio clarus, ab Annibale liberatur. Livius quoque lib. 30. scribit Magonem Annibalis fratrem, in agro Insubrium vulneratum, quum ex Africam per legatos revocarus navigaret, apud Corsicam obiisse. ¶ Mago alius à Scipione capitur apud Carthaginem in Hispania, Romamque pet Latium mittitur. ¶ Mago denique Afer, qui de Re rust. duo, de triginta volumina scripsit, de quo Columella libro 1: Veruntamen

runtamen Carthaginensem Magonem vel ruſticationis patrem veneremur. Nam hujus octo & viginti memorabilia illa volumina ex Senatuſconſulto in Latinum ſermonem conversa ſunt. Hujus Magonis meminit & Servius, quem Virgil. in Georgic. ſcribit eſſe imitatum. Item M. Varro de re ruſtic. libro primo, capite primo, & Plinius libro 18. capite 2. ¶ Magon item oppidum eſt in minoribus Baleanbus, ut ſcribit Pomponius in fine lib. 2.

Magog, [מגוג magóg.] Nomen viri, filii Japhet, propriùm à quo (ut ait Joſephus lib. 1.) Magogæ dicti ſunt, qui à Græcis Scythæ dicuntur.

Maia, [Μαῖα. Germ. Die Tochter Atlantis von welcher Jupiter den Mercurium gebohren hat.] Atlantis filia fuit ex Pleione Nympha, ex qua Jupiter Mercurium ſuſcepit. Virgil. 8. Aeneid. Vobis Mercurius pater eſt, quem candida Maia Cyllenes gelido conceptum vertice fudit. At Maja (auditis ſi quicquam credimus) Atlantiſdem Atlas genitat, cœli qui ſidera tulcit. ¶ Fuit & altera hoc nomine Faunı filia, cui in mellario vaſe, non mel, ſed vinum ſacrificabant. ¶ Maiam item Græci amitam & materteram vocant: item nutricem & obſtetricem: denique mulieres omnes natu grãdiores honoris gratia Maias ſalutabat. ¶ Eſt item Maia, cancrorum genus maximum apud Ariſtot. lib. 4. Animal. cxix.

Malaca, Μάλακα Stephano, civitas in Hiſpania Bætica. Mela libro 2. Sigo oppidum è regione Malacam urbem Hiſpaniæ contemplatur.

Mãlchus, Μάλχος, Sophiſta fuit Byzantius, qui ſcripſit hiſtoriam à Conſtantino uſque ad Anaſtaſium. Suidas.

Maleã, [Μαλέα, Μάλεια. Germ. Ein Vorgebirg in Laconia, ſo weit hinaus in das Meer langt, der maſſen es gefährlich iſt zu ſchiffen.] promontorium Laconiæ, quod per quinquaginta milliaria paſſuum in mare protenditur, ubi periculoſa eſt navigatio, propter adverſos ventorum flatus. Hinc eſt illud proverbium: Quum ad Maleam deflexeris, domeſticos obliviſcere. Virgil. lib. 3. Iunioque mari, Maleæque ſequacibus undis. Stat. lib. 7. Thebaid. Rauca circonlonat ira Maleæ. Dicta Malea, à Maleo Argivorum rege, qui in ea templum pulchrum conſtruxit, quod Maleoticum appellavit. ¶ Malcæus ſinus, vide MALIACVS.

Mãlẽventum, Hiſpanorum urbs, poſtea auſpicationis omiſſa gratia Beneventum appellatum. Vide Plinium lib. 3. cap. 11.

Maleus, Μάλευς, per ſimplex l, mons eſt Oretum. Indicæ gentis, juxta quem umbræ æſtate in Auſtrum, hyeme ad Septentrionem jacentur.

Maliaca, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbs Ptolemæo, lib. 2. cap. 6. Vulgò Maigrade.]

Maliacus ſinus, [Μαλιακὸς κόλπος. Ger. Der Meer ſchoß gegen Euböe, in der Lorentzer Landſchafft.] Locrorum, Epicnemidiorum eſt, è regione Euboeæ, in quem Sperchius fluvius influit, teſte Ptolemæo: ita dictus à Malieo oppido, cujus meminit Stephanus.

Maliea, Μάλιεα, Urbs Theſſaliæ, à qua populi Maliees, & mare vicinum Malicum dicitur. Vide Strab. lib. 18.

Malla, Μάλλα Stephano, Urbs dicta à Mallo filio Amphictionis, aut Amyri Boeoti. Hinc ſtolus Mallaeus. Gentile Malleus & Malleates: quod etiam à Malea promontorio Laconiæ derivatur. Stephan. Vide MELOS.

Malimnus, Μάλιμνος, Scriptor eſt apud Theocritum, pomis refertus.

Mallada, Μάλλαδα, Urbs Perſica. Gentile Malladenus, Steph.

Malli, Μάλλοι, Indiæ populi à Mallo monte vicino ita dicti. Autores Plin. lib. 6 cap. 17. & Strab. lib. 15.

Mallois, ωτος, Μαλλοῖς, Locus in Lesbo, ubi Apollinis templum eſt, ἀπὸ τῶν ἐκεῖ μαλλῶν. Stephan.

Mãllos, Μάλλος, Ciliciæ oppidum clariſſimum, à Mallo conditore ita appellatum, ut ex Callimachi ſententia refert Steph. Lucr. lib. 1. Mallos & extremæ reſonant navalibus Aegæ. Hodie vulgò Malo.

Mallotes, pen. prod. Μαλλώτης, A Græcis appellatur mons Ida, ab ovium multitudine. Nam μαλλὸν, apud eos ſignificat vellus, vel pelem lanatam. Vide Caelium lib. 25. cap. 1.

Mãllus, Μάλλος. Mons eſt in ea parte Indiæ, quæ eſt intra Gangem, à quo vicini populi Malli, Μάλλοι, appellãtur. Autor Plin. lib. 6. cap. 17.

Malſane, es, Μάλσανις, Oppidum eſt felicis Arabiæ, à quo fit gentile Malſanites. Stephan.

Mãlvi, Africæ fluvius Cataricnſem Mauritaniam à Tingitana dirimens, teſte Ptolem. lib 4. cap. 1. Plin. lib. 5. cap. 2. Malvanam appellat.

Mamaus, Μάμαος, Fluvius eſt Peloponneſi, in tractu Triphyliaco, non procul à Pylo, qui olim Amathus dicebatur. Autor Strabo lib. 8.

Mamarcina, Μαμαρκίνα, Urbs Auſoniæ. Gentile Mamacinæus. Stephan.

Mãmbliã, Oppidum Aethiopiæ, ab ea parte, qua Africam ſpectat. Autor Plin. lib. 8. cap. 20.

Mambrẽ, [ממרא mamre. Μαμβρῆ.] Mons juxta Hebron.

Mãmercus, Præfal fuit Viennenſis, qui teſte Ptolemæo Lucelli, anno CCCCLIIII, ſupplicationes primus inſtituit, quas Rogationes noſtri vocant, ob frequentes terræmotus, quibus ea regio infeſtabatur. Volaterranus. ¶ Mamercus item Pythagoræ filius creditur, inſigni humanitate, à quo Aemylia gens Romæ appellationem traxit.

Mãmertus, Oſcorum prænomen, à Marte deductum, quem illi Mamertum appellarunt.

Mamers, Lingua Oſcorum dictus eſt, qui à Romanis detractione unius ſyllabæ Mars, & à Poëtis per epenthelim Mavors appellatur. Ager.

Mamertes, Corinthius, filios fratris ſui Siſaponis libidine regnandi interfecit, maximo ſuo malo. Nam ubi Siſapo factum reſcivit, eum membratim diſcerpſit, ut eſt autor Ovid. in Ibin.

Mamertini, [Μαμερτῖνοι. Germ. Bürger in Campanien habe.] Populi Campani, qui quum Meſſanam colonos miſiſſent, ipſi quoque Mamertini potiùs, quàm Meſſanenſes ſunt vocati: & vinum eorum, cujus ager ille feraciſſimus eſt, Mamertinum. Plin. lib. 14. ca. 6 Mart. lib. 13. Amphora Neſtorea tibi Mamertina ſenecta ſi detur, quod vis nomen habere poteſt. Dicti à civitate Mamertia, quæ à Lacedæmoniis ſubverſa fuit, quod Meſſenii quinquaginta virgines Lacedæmonias violare tentaſſent: & non conſentientes, eas occidiſſent. Steph. Μαμέρτιον vocat.

Mamilia, æ, Telegoni filia, à qua Mamiliorum familia nomen traxit.

Mãmurius, Μαμούριος. Faber ærarius laudatiſſimus, qui tempore Numæ Romæ, & Saliorum ancilia cõfecit, ad ſimilitudinem ejus quod de cœlo ceciderat. Deboc ſic ſcribit Feſtus: Mamurii Veturii nomen frequenter in cantibus Romani frequentabant: hac de cauſa, Numa Pompilio regnante, è cœlo cecidiſſe ferunt ancile: id eſt, ſcutum breve, quod ideò ſic appellatum eſt: quia ex utroq; latere erat ſecuſſum, ut lemnum, inſtarumque ejus latus medio pareret: unaque edita vox eſt: Omnium populi potentiſſimam fore civitatem, quãdiu id ea manſiſſet. Itaq; facta ſunt ejuſdem generis plura, quibus id miſceretur, ne internoſci cœleſte poſſet. Probatũ opus eſt Mamurii Veturii, qui præmii loco petiit, ut ſuum nomen in Salii inter carmina caneretur. Hæcille. Ovid. 3. Faſtor. Inde ſacerdotes operi promiſſa vetuſto Præmia perſolvunt, Mamuriumq; vocant.

Mamurra, Formiis natus, eques Romanus, & præfectus fabrorum C. Celaris in Gallia, qui primus Romæ in Cælio mõte parietes domus ſuæ marmore incruſtavit, nullamq; in ædibus columnã habuit, niſi è marmore: omnesq; ſolidas è Carrheto, aut Lunenſi. Hic eſt ille Mamurra, Catulli Veronenſis carminibus proteſtus, qui domũ ejus dirui habere, quicquid habuiſſet Comata Gallia. Hæc Plin. lib. 36. cap. 6.

Manarthus, Μάναρθος, Aegyptius fuit ex Diospoli urbe ortus, qui de Phyſiologia, & de Aſtrologia judiciaria carmen reliquit. ¶ Fuit & alter hoc nomine Mendetius, ſacerdos apud Aegyptios. Vetuſq; meminit Suid.

Mancinus, Μάγκινος, Conſul fuit Romanus, qui quòd ignominiosam cum hoſtibus pacem erat pactus, ad liberandos legione Romanos, huſtibus fuit deditus.

Mandane, es, [Μανδάνη. Ger. Die Tochter Aſtyages des Königs in Media.] Aſtyagis Medorum regis filia fuit, quæ patri per quietem viſa eſt tantum urinæ reddere, ut totam Aſiam inundaret. Quare quum ex magis didiciſſet fore ut qui ex filia ſua naſceretur, Aſiæ imperium obtineret, Medorum nemini eam tradere voluit uxorem: ſed Cambyſem quendam, mediocris dignitatis hominem ſibi generum delegit: ex quo quum ilia gravida eſſet effecta, rurſus Aſtyages ſomniavit, ex filiæ ventre vitem egredi, quæ totam Aſiam obumbraret. Quo ſomnio exterritus, filiam gravidam adſe accerſit, filiumque ex ea natum cuidam ex intimis familiaribus, Harpago nomine, tradit necandum. Qui quum perſe ipſe tam triſte miniſterium nollet exequi, Mitradatem regio paſtori negotium illud cõmittit. Huic uxor erat nomine Spaco, quæ ſub idem ferè tẽpus mortuum enixa erat partum. Quare quum regium puerum intueretur forma inſigni præditum, eum pro ſuo educavit: qui poſtea ab avo agnitus, & in Perſidem ad matrem remiſſus, ubi primùm adoleviit, Harpagi inſtinctu Aſtyagi bellum intulit, cumque in prælio captũ quoad vixit, penes ſe habuit. Vide Herod. lib. 1.

Mandanes, [Μανδάνης. Germ. Ein Fürtreffenlicher gelehrter und weiſer Mann bey den Indiern zu der zeiten des groſſen Alexanders.] Gymnoſophiſta fuit inſignis apud Indos, quem quum Alexander per internuntios ad Jovis filii epulũ vocari juſſiſſet, & pauperiem vetuſto Prælia perſolvunt, Mamurium, vocant.

quod

quòd viventi India abundè multa ederet suppeditata: mortem verò tantùm abesse ut formidaret, ut multis etiam votis eam expeteret, quæ ipsi marcida senio carne liberatum, in pristinam, meliorem q; vitam vindicaret. Vide Strabon. lib. 15.

Mandaræ, Oxytorum, pars Cyri Macedoniæ. Incolæ, paroxitonum. Steph.

Mandianitæ. Vide MANDRENI & MADIAN.

Mandonius, Dux Hispanus, partes Romanorũ cũ Scipione Africano in Hispania juvit: deinde Scipione ægrotante, seditionem agitare, in Romanos q; insurgere cœpit: quem quum Scipio morbo liberatus comprehendisset, veteris officii memor, tantùm caltigatum verbis dimisit. Livius lib. 28.

Mandrent & Mandanonæ, Populi Asiæ. Vivunt autem Arabes duobus latis gentilib. Steph. Vide MADIAN.

Mandro, Fuit navicularius quispiã, qui asperante fortuna, tandem factus est Imperator: unde etiam factus a lago locus, in eos qui præter meritum ad opes evecti, priùs quæ conditionis non meminerunt.

Mandropolis, Oppidum est Phrygiæ à quo Gentile Mandropolites. Mandropolitæ. Stephano.

Mandurium, Oppidum Iapygiæ hoc est, Apuliæ à quo fit gentile Mandurinus. Stephanus.

Manes, Hæresiarcha fuit, tempore Aureliani Cæsaris, genere Babylonianes, tantæ dementiæ, ut se Spiritum Paracletũ esse affirmaret à Christo promissum, à quo Manichæorum secta fluxisse traditur. Hic tandem à Persarum rege, quod ejus filiũ, quem repulsis omnibus medicis sanandum susceperat, interemisset, vivus excoriatus est. Autor Suidas.

Manes, fluvius, sive potius torrens, Locrorum Epicnemidiorum. Thracion præcurrens interdum tam exiguus, ut transeuntis vix tingat pedes, interdum tam latus, ut in alnea diffundatur jugera. Alio nomine Boagrius appellatur. Vide Strab. lib. 9. ¶ Reliqua vide in APPETI.

Manesium, Phrygiæ oppidum, à divite quodam, cui Manes nomen fuit, ita appellatum. Stephanus.

Manethus. Vide paulò ante MANASSETHVS.

Manethula, Vrbs Cretæ insulæ, apud Pomp. Melam, lib 2.

Manichæi Hæretici, Vide supra MANES.

Manilius Octavius, A quo Manilii fuxêre ex Tusculanorũ duce, & Tarquinii genere, ad quem ille pulsi fugâ se receperit, ejusq; auxilio Romanis intulit bellum. Livius lib. 1.

Maniolæ, Insulæ ex adverso Indiæ extra Gangem, in quibus nadum navigia, quæ claros ferreos habent, detineri, nec ulterius progredi, nequando lapis Herculeus, qui circa ipsas gignitur, ea ad se trahat. Existunt Anthropophagi, Maniolæ dicti: ut scribit Ptolemæus lib. 7.

Manius, Prænomen est, quo Romanorum quidam appellari sunt, quod mane nati essent: quemadmodum Lucii dicebantur, qui prima luce nascebantur. Hoc prænomine appellatus est Manius quidam, qui (ut scribit Plin. lib. 18. cap. 3.) in summa annonæ asperitate populo singulos frumenti modios singulis assibus vendidit. Cum quo in Persi Sat. 6. Manios dici ait homines indecoros, vultus, quibus pueri terrentur, à manibus forte, quòd Manes & larvas referre videntur.

Manissana, Vrbs Lusitaniæ, Ptolemæo: Vulgò Maas ma, or. Manliana item, Taſconium urbs, Ptolemæo Lodie Madianum, Pontificum villa.

Manlius Capitolinus, Prænomine, Marcus Romæ magnæ primus vir nobilitatis, qui re male gesta à Consulibus ad Alliã contra Gallos Senones, videns in mœnibus urbis parum esse præsidii, lecta mille juvenum manu, arcem Capitolinam occupavit, & à vi hostium servavit intactam. Quam tamen ipsa arce, quòd in affectati regni suspitionem venisset, postea præcipitatus est. Cautum ejus est Senatusconsulto, ne quis ex Manlia gente Marcus diceretur. De hujus fortunadine vide Plinium libr. 7. capite 28. Livium lib. 6. Historiam hanc scribit Servius, enarrans illud Virgilii laudatum in collo Tarpeæ Manlius arcis. ¶ Fuit & T. Manlius Torquatus, cognomento imperiosus, quòd severissimi exempli tutor fuerit, filio suo maximæ spei juveni, quòd contra imperium suum in hostem pugnasset, quamvis pugnatum esset feliciter virgis cæsio. Accuri percussio. Atque inde, Imperia Manliana dicta, apud Livium Decadis primæ lib. 4. De hoc vide Gellium libro 9 capite 13. ¶ Manlius Torquatus, alius fuit quo ob ingenii & linguæ tarditatem à patre in prædia rusticana relegatus fuit à patremque judicio exemit à Marco Pomponio accusatum, ut scribit Livius libro 4. Decadis 1. ¶ Manlius Volso cujus meminit Livius libro 8. de bello Maced. Cn. Manlius Volso (quem) Consul in Asia accepit à L. Scipione copias, & exercitu instituto contra Gallogræcos bellum gessit, cuique superatis reverenti, quum inde & donea triumphum petere, decem legati, qui cum eo missi fuerant, restiterunt: inter quos L. Furius Purpurio, & L. Aemylius Paulus dicebant se legatos Cn. Manlio dare, non pacis, fœderis q; cum Antiocho nendi gratia. Manlium autem operam dedisse, ut eam pacem turbaret, multos q; nobiles viros in exercitu suo temere tam mori obtrectasse: victum tamẽ amicis atque cognatis suffragantibus, res feliciter gestas, & exercitum integrum reportantem dicentibus, ut triumphus ei decerneretur. ¶ Manlius item alius fuit, Proconsul Hispaniæ: cujus meminit Livius lib. 30. Autor Valer. Maximus lib. 6. cap. De severitate. ¶ Manlius item Torquatus, alius Ciceronis temporibus, vir doctus, ex Rhodia disciplina Molonis, natura ad dicendum necessaria solutus, neq; expeditus. Cui tu vitio suppositam esse, sublato ambitu, Consulem scio. Plus tamen artis habuit ad dicendũ, quàm voluntatis. Itaq; studio hoc nõ sufficit. Hæc Cicero. ¶ Fuit præter hos L. Manlius Torquatus, cui etsi non erat (inquit Cicero) oratio, quam Græci vocant, dicunt: erat in eo plurima litteræ, nec cæ vulgares, sed interiores quædam & reconditæ: summa verborum & gravitas, & elegantia inesse; hæc omnia vitæ decorabat gravitas: me quidem admodum delectabat. Fadianus autem de eodem sic fuisse ait L. Torquatus, qui P. Syllam patris competitorem in Cõsulatu accusavit, qua accusatione & ipse Sylla & collega damnati sunt. Rursus cum accusavit, quòd hic in conjuratione Catilinæ fuisset: defenditur à Cicerone, cujus extat oratio. ¶ L. Manlius pictor egregius, apud quem quum Servilius fortè cœnaret, filios q; ejus deformes animadvertens: Non similes (inquit) Manli fingis & pingis. Ad quem Manlius: Interea bris (inquit) fingo, tu nec pingo. Autor Macrobius. ¶ Manlius, etiã alius fuit cognomento Autiochus, conditione servus, arte astrologus ac poëta, unà cum Plotio poëta tragicorum, & Taberio Rhetore Grammatico conservus, ex Asia una navi advectus, teste Plinio lib. 35. cap. 17. ¶ Fuit præterea alius hoc nomine, ex utero matris exectus, quem Plinius lib. 7. cap. 9. scribit Carthaginem cum exercitu esse ingressum. ¶ Manlius item Mutinensis, Romæ Augusti temporibus fuit. Cujus mentionem facit Plinius lib. 36. cap. 10.

Manlianæ imperia, Dicuntur dura, severa, & crudelia: quemadmodum à Græcis tyrannus & crudelitas, vocatur. Tractum proverbium ab historia quam scribit Livius libro 4. ab Urbe de Manlio Torquato, qui filium, quòd contra edictum suum hoste pugnasset, virgis cæsum, fecit jussu percuti. Vide Rosinum in Antiquit. ¶ Sunt & Manliana tradita generatim imitatione sic dicta, ut apud Plinium lib. 15. cap. 14.

Mannacares, Vicus Arabiæ. Gentile Mannæ cattenus. Stephan.

Manneos, Regio media inter flavios, in qua habitãt Arabes, Manneone. Steph.

Mannus, [Ger. Der andre König der Teutſchen Got Tuiſcone.] Filius fuit Tuisconis Dei, alias Teutonis, à quo Alemanni se dici gloriantur. Vide in ALLMANNI.

Mantalis, Phrygiæ oppidum, ita dictum à Mantalo conditore. Gentile Mantalenus, Steph.

Mantinyrea, Vicus Arcadiæ. Gentile Manthyreus.

Mantinea, Vrbs Arcadiæ, quæ postea Antigonia dicta fuit, in adulationem Antigoni ejus, qui Philippo Persæ patri curator regni fuit. Sed postea Hadriani Imperatoris jussu rursus Mantinea fuit appellata.

Mantineus, unus ut Prælium Mantineum, quod inter Thebanos & Lacedæmonios, eorumq; socios apud Mantineã contigit quo Epaminõdas Thebanorum dux victoria jam propemodũ potitus, occidit. V. de Xenophontẽ de rebus Græcorum libro ultimo. & apud Plutarchum in vita Epaminondæ.

Mantius, Melampi filius, ex Iphianassa filia Proeti & patre Polyphide, & Clite Homer. lib. 15. Odyss.

Manto, hujus Mantis, [Ger. Die Wee ſagerin, die Tochter Tireſie.] Mater fatidica fuit Tiresiæ Thebanorum vatis filia. Quæ quum post patris obitum Creontis, & Thebarum ab Epigonis, primùm in Asiã venit: ubi Apollinis Clarii templum, ibi deinde etiam in Italiam, ubi ex Tyberi flumine portæ fabulantur (vel ex Tyberino rege Oenum peperit: qui postea ad Padum fluvium urbem condidit, quam à nomine matris Mantuam appellavit.

Mantiæ, [Ger. Mantua die Stadt.] Vrbs est clarissima ab Ocno filia Tiberio, & Manto Tiresiæ Thebani vatis filia ad Padum condita, & à nomine matris ejus Mantua appellata. Vide Virg. lib. 10. Ibi etiam patris agmen ducit. Quo muros, matrisq; dedicatio Mantuanomen. Patriarũ clarissimo, illustrissimoq; Virgilio Maronegloriata Mantua, cujus scribi ingenium tãm omnes efferre debent, quàm imitari nulli possint.

Mantuanus, mantuana, mantuanum. Ager, Mantuæ deductum nomen. Vide Mantuanus Homerus, Virgilius dictus est. Fama mantuana, Stat. 4. Sylv. 8.

Mapirã, Sarmatiæ Asiaticæ urbs, autore Ptolemæo libro 5. cap. 9 Vulgò Cops.

Marathia,

Maracha, μαράχη, Vrbs Indica, Gentile Marachius, Steph.

Maras, μάρας. Suid. Nomen proprium viri ex Berœa Syriæ ciuitate: qui ut dissimus, ita humanissimus, & officiosissimus in omnes tum ciues tum hospites extitit. Vide Suidam.

Marathelium, μαραθήλιον, Epiciteios oppidum in Caria: cuius incolæ dicuntur Marathelii. Steph.

Mărăthōnĭă, μαραθωνία. Oppidum Thraciæ, non procul ab Abdera: cuius incolæ dicuntur Marathoniatæ. Steph.

Mărăthōn. [μαραθών. Germ. Ein Gras in Griechenland vnd bey den Griechischen Scribenten.] Attici agri ciuitas, dicta ab Athenis circiter decem milia passuum, eò procul à Tricorytho, & Rhamnunte: monte Icari regis interfecti insignis, victoriaque Thesei, tum a Marathonio superato: Ismenies & Miltiadis gloria, quibi centum milia ex Dari Persarum regis exercitu prostrauit. ¶ Est & Marathon, exiguum oppidulum Phocidis, ad mare, non procul ab Anticyra: ut est videre apud Strabonem libro 9.

Mărăthōnĭŭs, nia, nium, μαραθώνιος, Vide Taurus Marathonius, qui apud Marathonem à Theseo interfectus est. Hic est Taurus amatus à Pasiphaë, quem Hercules ex Creta eò abegit.

Mărăthŭs, thi, μάραθος. Antiqua Phœnices ciuitas: cuius meminerunt Plin. lib. 5. ca. 20. & Strabo lib. 16. ¶ Stephanus item Marathum urbem in Acarnania collocat.

Mărăthŭs, i. μάραθος Stephano, Insula ante Ioniam, Asiæ regiones, non procul à Caromene: cuius meminit Plin. lib. 5. cap. 31. ¶ Est & Marathus, Cretæ insulæ oppidum, apud eundem lib. 4. cap. 20.

Mărcămus, μάρκαμος, Mons Troadis, iuxta Geraghirem: incolæ Marcæitæ. Steph.

Marcellă, μαρκέλλα, Nomen mulieris Romanæ, quæ quum à matre rogata esset, gauderemne se nupta? ita valdè se pudit, ut amplius nolim.

Marcellus, Nomen viri clarissimi Romani proprium, cuius res gestæ à Livio & ab aliis literis traditæ sunt. Hic Gallorum ducem singulari certamine fudit, spolia legit: Annibalem primus vinci posse docuit: Syracusas per tres annos obsedit, & tandem expugnavit, quinquies Consul. Qui postrema consulatu, dum ad occupandum colem quòdam cum paucis proficisceretur, insidiis circumventus, occisus est, magna suorum ab hoste Annibale virtutis cum fama elatus.

Marchūdās, Lamo fuit insignis in sylva Dodonea, ut scribit Torrebius.

Marcŏmānī, unicum, & penul. corr. [μαρκόμανοι. Germ. Die Marcker.] Populi Germaniæ, quos Caius cum Ariovisto Germanorum rege superavit. Hos Bohemos, vel Moravos putant esse. Statius libro 3. Sylvarum: Quæ modò Marcomanos post horrida bella, vagosq; Sauromatas. Vide Strabonem libro 7.

Marcullus, Vide in APPEL.

Marcus Antonius, orator, Vide in ANTONIO.

Mărdi, μάρδοι, Populi Asiæ, supra Ponticum, non procul à Colchide: quorum meminit Plin. lib. 5. ca. 6. ¶ Stephanus Mardos quosdam inter Hyrcanos collocat.

Mardŏnēs, μάρδονες, gens Epirotica.

Mardŏnĭŭs, [μαρδόνιος. Ciceron. Einer auß den Fürnemsten Herren bey den Persischen Scribenten vnd Geschichtschreibern. Herodoto lib. 8.] Ex præcipuis fuit Persarum Satrapis, quem Xerxes prælio navali apud Salaminem à Themistocle superatus, cum trecentis armatorum millibus in Græcia reliquit. Hunc postea Pausanias speciosissima victoria apud Platæas superavit: ubi & Mardonius ipse occubuit, ab Arimneslo quodam Lacedæmonio interfectus. Vide Herodotum lib. 9.

Marea, μάρεια, Lacus est Alexandriam à Meridie alluens, multis Nili fossis auctus, portum habens altero qui ad mare est, multo utiorem. Alio nomine dicitur Mareotis: ut testatur Strabo lib. 17. ¶ Stephano item Marea oppidum est Mareotidi lacui adjacens.

Mărĕōtis, dis, [μαρεώτης. Ciceron. Ein grosse See in Egypten: heißt jetzt Aschiaro.] Lacus in Aegypto, Alexandriam à Meridie alluens, multis Nili fossis, tum à superioribus partibus, tum à latere adductus, portum habens nobilem, eoq; qui ad mare est, multo utiliorem. Autor Strab. lib. 17. ¶ Mareotis præterea appellatur pars illa Libyæ, quæ est inter Cyrenaicam regionem & Aegyptum, à Ptolemæo Marmarica appellata: hjus descriptionem vide apud Plin. libro 5. capite 6. ¶ Est præterea Mareotis pars Epiri, in qua vinum optimum nascitur: unde Mareotides uvæ dictæ sunt. Virgil. 2. Georgic. Sunt Thasiæ vites, sunt & Mareotides albæ. Columel. libro 3. capite 2: Mareoticæ vites.

Mărĕŏtæ, μαρεῶται. Populi sunt in ea parte Libyæ, quæ Aegypto proxima est, quæ à Mareotis Plinio, Ptolemæo Marmarica appellatur. Vide Plin. lib. 5. cap. 6.

Margana, æ, sive Margane, arum, μάργανα, ὰ μαργάνων, Oppidũ Indiæ, ut ex Martiani sententia tradit Stephanus.

Margănē, μάργανη, Nomen fontis in agro Syracusano, apud Plinium lib. 5. ca. 8. quo etiam nomine dicta est urbs in Elide: cuius meminit Stephanus.

Margĭānă, [μαργιανή. Ger. Ein Landtschafft des mindern Asiæ in dem Antiochia gelegen ist.] Regio Asiæ majoris, inclytæ apricitatis (ut inquit Solinus) ambitu stadiorum mille quingentorum, difficilis aditu propter arenosas solitudines: in qua Antiochus Antiochiam extruxit: ut lib. 20. & 21. scribit Strabo.

Margion, μάργιον, Civitas Phrygiæ, postea Apollonia dicta. Stephanus.

Margus, Fluvius Asiæ, quem Ptolemæus li. 6. cap. 10, duobus fontibus ex montibus Scriphiis descendere tradit, & per Messagetas, qui Margianis vicini sunt, ac Dorbicas in Oxum amnem defert.

Mărĭă, [מרים miriam, μαρία.] Fœmininum est à nomine Marius, & accentum in antepen. habet: nam penultimam habet correptam, quemadmodũ & Marius. Claudian. de Nupt. Honorii: Præparat & pulchros Maria, sed luce minores Eligit ornatus. ¶ Fit & Deipara Virgine vult Valla Mariam nominativo casu legi, quemadmodum Abraham, indeclinabile, & accentu in ultima. Nam apud Lucam, cap. 1. ubi legimus: Et nomen virginis Maria. Græca lectio habet Mariam. Hebraei verò nomen virginis Mariz. Græca lectio habet Mariam. Hebraei verò Miriam dicunt duabus tantùm syllabis: ut in Exodo cap. 15. legitur de sorore Aaronis prophetissa. Nos Ciceronianum secutus sumus in primam vocalem. Hæc ferè Erasmus in annotat. in Lucam.

Mariaba, μαριάβα, Steph. Metropolis Sabæorũ est. Strabo lib. 16. Incolis hanc urbem Sabæi, eorumq; metropolis Mariaba.

Mariaburgum, Vrbs alia Prussiæ, alia verò Livoniæ.

Mărĭămmē, ēs, μαριάμμη, Phœnices oppidum, cujus incolæ dicuntur Mariammitæ. Autor Pausanias lib. 6.

Mărĭānă cŏlōnĭă, Corsicæ insulæ civitas ita dicta à C. Mario tertiũ Consule, qui eò colonam deduxit. Autor Plinius lib. 3. cap. 6.

Mărĭanæ fossæ, Narbonensis provinciæ oppidum est, quod Hodie Aquæ mortuæ vocant: ita dictum à vicina fossa à C. Mario ad mare usque ducta. Vide Ptolem. lib. 2. ca. 10, Plin. lib. 3. cap. 4. & Strab. lib. 4.

Mariandynum, μαριανδυνία, Stephano, Regio in Asia fica est, Bithyniæ confinis, ubi Hercules Cerberum canem recipitem ad superos traxisse dicitur: quem ferunt de virulenta Ipsius ira in taxis evomuisse, ex quibi natum volunt aconitum. Ejus regionis incolæ dicti sunt Mariandyni, qui olim, teste Herodoto lib. 1. Croesi regis imperio paruerunt. Horum meminit Strabo lib. 8. & Valerius Flaccus lib. 4. Argonaut. & Mariandynum pervenerat ad uros.

Mărĭānŭs, Ptolemæo Hispaniæ Baticæ mons, Vulgò Sierra Morena, Saltus Castulonenſis.

Mărĭcă, Dea habita fuit Literis Minturnensium juxta Lyrim amnem. Horat. lib. 3. Carm. Qui formianã mœnia dicitur primus & imanem Maricæ litoribus tenuisse Lyrim. ¶ Fuit & Marica Fauni uxor & regis Latini mater, ut testatur Virgilius Aenei. 7. ex qua Latinus, & nullis ante tempestatibus longa pia lib. 7. Aenei. -rex arva Latinus, & urbes Jam senior longa pacidas in pace regebat. Hunc Fauno & nympha genitum Laurente Marica Accipimus.

Mărĭdūnum, μαριδοῦνον, Britanniæ insulæ Vrbs Ptolemæo, lib. 2. cap. 3.

Maris, Fluvius Agathyrsorum in Istrum fluens, teste Herodoto libro 4.

Marium, μάριον Stephano, Oppidum fuit in Cypro insula, teste Plin. lib. 5. cap. 11.

Mărĭŭs, Qui septies Romæ Consul fuit, ex municipio Arpinate humili loco tum natus, cum tosque annos in villa Casinate bonis liberalibus educatus, non statim ad urbanas delicias. Hic per adolescentiam sub Scipione egit, procul ab urbanis deliciis. Hic per omnes primis honoribus functus, legatus Metellum in Numidia criminando, Consulatum adeptus, Jugurtham captum ante currum egit. In proximum annum Consul ultrò factus, Cimbros in Gallia apud Aquas Sextias, Teutonas in Italia vicit, eosq; bis triumphavit. Victus à Sylla Minturnis in palude delituit: deprehensus, & in custodiam traditus, cum illum percussor ferire cunctaretur, neque suspicans, neque supercilia contrahens, postquam fictionem fixitque aciem in cruentum ferrum, medicum spectavit. Quamque medicus alterum crus secare vellet, minimè adfectum prædixit, dicens, Curaturum eum tanto dolore duriorem esse non sibi credo. ¶ Habuit filium Marium nomine, qui quòd esset virgine septem nondum, Consulatum invasit: quem honorans mater tam immaturum floridæ ferre. Hic patri favens sumbus, Cum ille armatus obsedit, & inimicos trucidavit: tandem se

dem & ipſe crudeliſſimo mortis genere Catuli manibus ad inferos miſſus eſt.

Mărĭānĭcus, a, um, Cic. 1. de lege Agrar. Quid ergo eſt Marianus Trib. pleb. cui nos Syllanos in invidiam rapit? Propert. lib. 3. Eleg. 3: Aut quibus in campis Mariano præſtia ſigno Stent.

Marmacæ, [gr.] Populi Aethiopiæ: quorum meminit Hecatæus in deſcriptione Aſiæ.

Marmarica, [Germ. Ein Land ſo zuſammen ſtoſſet in Aſiam ſo ans Meer und gegen Aufgang an Egypten ſtoſſet.] Regio Atticæ, quæ (ut Proſtemæus lib. 4. ſcribit) ab occaſu terminatur Cyrenaica provincia: à Septentrione Aegyptiaco pelago: ab Oriente Aegyptus: Meridie interiore Libyæ parte, quæ Aegypto cõterminat eſt. Plin. lib. 5. cap. 6: Marcotidem appellat. Populos habet Adirmachidas, Marmaridas, & Marcotas.

Marmaridæ, Populi ſunt Marmaricam, Libyæ regionem incolentes. Inter hos ſunt Pſylli, qui habent ſalivam præſens adverſus omnia venena remedium afferentem. Horum operâ uſus eſt Cato, quum reliquias Pompeiani exercitus per deſerta Libyæ ad Iubam regem perduceret.

Marmaridius, Magi nomen apud Plin. lib. 5. cap. 1.

Marmarium, [gr.] Ruber æ inſulæ oppidum: cujus incolæ dicuntur Marmarii, & Marmanni. Vide & Apollo Marmarinus dictus, qui inſigne ibi habebat templũ. Strabo lib. 10.

Marmẽ, es, [gr.] Oppidum Phœnices: cujus incolæ Marmeę, [gr.] appellantur, Steph.

Marman, [gr.] templum Iovis Cretenſis in Gaza Paleſtinæ. Vocantur autem puellæ in Creta Marman, Steph.

Mărŏ, ōnis, Opifex fuit Egulus, five (ut alii putant) magi cujuſdam viatoris mercenarius. Virgilii Latinurũ poëtarum principis pater.

Mărōnĕus, a, um, pen. prod. Stat. lib. 4. Sylvarum: -tenues ipſa vo pollice chordas Pulſo, Maroneiq; ſedens in margine templi, Sumo animum.

Mărōnĕa, pen. prod. [gr.] Stephano, Ciconũ civitas, præſtantiſſimo vino laudata. ¶ Inde Maroneus, a, um, Tibullus ad Meſſalam: Vitta maroneo ſedarus lumina Bacchо.

Maronis, Germaniæ civitas Ptolem. libro 2. capite 12. Vulgò Mentzberg.

Mărpēſſus, [gr.] Stephano, pen. prod. Mons in Paro inſulæ: quo Marpeſſus, ſia, ſium, [gr.] aut Marpeſſĭăs cautes, apud Virg. 4. Aen. id eſt, Parius lapis.

Mărpēſſē, [gr.] Homero, Filia Evenĩ, & ſpecioſa inter puellas nympha, uxorque Idæ, omnium illius ſeculi virorum formoſiſſimi: mater Cleopatræ pulcherrimæ feminæ, uxoris Meleagri. ¶ Hanc maritus tam perdite fertur adamaſſe, ut quum eam Apollo rapere conaretur, tum pro arcu & ſagittis, raptorem invaderet non dubitârit. Verum quum ejus recuperandæ ſpes nulla ſupereſſet, mœrens eam pro Marpeſſa Halcyonem nominavit, propterea quòd ſaltum Halcyoni limile fortita videretur. Vide Homerum 9 Iliad.

Mărpĭngium. [Germ. Marpurg in Heſſen.] Haſſiæ urbs.

Marrubii, Populi fuerunt Italię, circa Fucinum lacum habitaſſe dicti, vel à rege Marrubio, vel quòd circa mare habitêrt. Virg. 7. Aen. Quin & Marrubia venit de gente ſacerdos.

Marrucini, Populi Italiæ in regione Marſorum. Silius lib. 8: Marrucina ſimul Fructanis arma ſubibat.

Mārs, [gr.] Germ. Der Gott der Kriege.] Deus belli præſes ab antiquis creditus. Dictus, ut ait Varro lib. 4. de Lingua Latina, quòd maribus in bello præſit: five à Sabina dea Nerie, quo nomine Sabini Martem dicebant: à poëtis Mavors dicitur per epenthelim, quòd magna vertat. Hic Iovis & Iunonis filius fuiſſe fingitur: vel ut Ovidius fabulatur, ſalius Iunonis. Quum enim olim Iuno turbata, eò quòd animadverriſſet Iovem marium per ſe capite ſine matre procreaſſe Minervam, verſus Oceanum profecta eſſet, ut ſecum ageret quo pacto & ipſa ſine viro parere poſſet, & in itinere fatigata, ſerò à ſoore Floræ Deæ, coniugis Zephyri, conſecutus, interrogata ab ea ſoror, quam ob cauſam ad Oceanum pergeret: quæ cognita futurum ſe voti compotem Deam pollicita eſt, ſi id Iuno ſoverit celaret. Quod quum Iuno jurejurando affirmaſſet, mox illam Flora monuit, in Campis Olenis florẽ eſſe, quo tacto ſtatim concipieret ſine viri ullo experta Iuno, concepit, & peperit filium, quem Martem nominavit. Hunc ſeruat poſtea cum Venere concubuiſſe, cujus Vulcanus ſollicitus eam obſcenè jacentes catena invisibili ligatos, omnium deorum ritui expoſitos fuiſſe: tandem Neptuno intercedente, à Vulcano ſolutos eſſe. Sororem habuit Bellonam belli deam. Sacrum ei fecerunt lupum & picum: quos in Dei Lupis tutela eſſe credi voluerunt. Salios habuit ſacerdotes, de quibus infrà. ¶ Vſurpatur ſæpiſſimè pro ipſo bello, [gr.] Virgil. Aeneid. 10: Nũc in fortunas omnes dum me Martis in armis Tela inter media, atque adverſos detinet hoſtes. Livius lib. 1. ab Vrb. cond. Aliquandiu ibi Marte incerto, varia victoria pugnatũ fuit. ¶ Eſt etiam Mars ſtellæ nomen quatuor & viginti menſibus, & ſex diebus minus ferè orbem luſtrans. ¶ Marte noſtro aliquid dicimur facere, quoties aliquid noſtro ingenio nullius adjuti auxilio conficimus, [gr.] Cicer. 3. Offic. Hanc igitur partem relictam excolimus, nullis adminiculis, ſed ut dicitur, noſtro Marte. ¶ Mars communis dicitur, quòd incertus ac varius belli eventus ſit. Cic. 12. Philip. Sed ut concedam incertos eſſe exitus belli, Martem communem, tamen pro honeſtate vitæ, periculo deterrendum.

Mārtĭus, a, um, Quod ad Martem pertinet aut adhellit, [gr.] ut Martia avis, Marti dicata. Ovidius Faſtor. 3: Martias picus avis gemino pro ſtipite pugnat. Auguſt. libro 3. de Civit. Dei: Nullo Martio impetu territi fœderarentur inimici. ¶ Interdum bellicoſum ſignificat, ut Martius populus. ¶ Martius campus, Planities quædam fuit in agro Romano, inter Tyberim, & antiquam urbem ſita: hodie urbis pars ita dicta, quòd Tarquinio in exilium acto (cujus hic erat) Marti ſacrum conſecratus. [gr.] Liv. lib. 2. ab Vrbe: Ager Tarquiniorum, qui inter urbem & Tyberim erat conſecratus Marti, Martius deinde campus fuit. ¶ Martius mẽſis, [gr.] Gall. Le mois de Mars. Ital. Marzo. Germ. Merz. Hiſp. El mes de Marzo. Pol. Marzaj. Ung. Luduskoz. Ang. The moneth of March.] Primus olim anni menſis apud Romanos, quem Romulus genitori ſuo dicavit. Ovid. 3. Fast. A te principium Romano cuncimus anno, Primus de patrio nomine menſis erit.

Mārtĭgĕnŭs, a, um, adject. Marte genitus, [gr.] Plaut. in Amphit. Martigenã ille aggreſſus bellum magnas Europæ quæſtor, anguinea Repente hoſtes peperit feminã.

Mārtĭālĭs, & hoc le, [gr.] Quod eſt natum ſub Martis ſtella, vel qui Martis ſacris ſervit. Cic. pro Aulul. Cluent. Martiales quidam Latini appellabantur, miniſtri publici Martis, atq; ii Deo veteribus inſtitutis, religionibusque Latinarium conſecrati. ¶ Martialis eſt præterea nomen Poëtæ proprium, qui Epigrammatum feliciate nomen ſibi celeare & illuſre promeruit.

Mārsi, ōrum, [gr.] Stephano, Populi Italiæ Piccentibus, Æquicolis, & Samnitibus finitimi, à Marso Circes filio orti, q ſaliva ſua ſerpentium morſibus medebantur. Vide Plin. lib. 7. cap. 2. Quinctium regum ipſa eodem nomine eſſe ait. Cic. pro Domo ſua: Is in Marſis natus eſt. ¶ Sunt & Marſi Scythiæ populi apud Herodot. lib. 4. ¶ A Marſis ſit Marſicus, a, um: ut, Marſicum bellum, quòd Romani cum Marſis geſſerunt.

Marsŭpĭum, urbs Phœnices, [gr.] gentile Marſippeus, Steph.

Mārtĭus, Circes filius, qui Marſorum genti in Italia nomen dedit, ut teſtatur Plin. lib. 7. cap. 2.

Marſŭpĭēl, pen. con. Mars pater [gr.] ſunt Iupiter, & Iovis pater, ut Iovis ſit nominativus: hoc eſt, ipſe Iupiter, & ipſe Mars. Gell. lib. 5. cap. 12.

Mārsўās, [gr.] Germ. Ein Pfeiffer der Edwaglet in Phrygien bey einẽ vertiefften ſtrom ſeyn ſoll Pheba hat angefangen zu pfeiffen.] Tibicen fuit à Phrygia ea temeritate, ut ipſum etiam Phœbum ad cantus certamen audacter provocaret: quo & victus, & exoriatus eſt. Vide fabulam apud Ovidium lib. 6 Faſtor. ¶ Eſt & Marſyas, five Mantra, Alexandri Phœnicis filius, Apamiam alluens: quem Poëtæ fabulantur ortum eſſe ex Nympharum, & Satyrorum lacrymis, Matrem deflentium. Ovid. 6. Metam.

Illum ruricolæ, ſylvarum numina, Fauni,
Et Satyri fratres, & tunc quoq; clarus Olympus,
Et Nymphæ flerunt, & quiſquis montibus illis
Lanigeraq; greges, armentaq; bucera pavit.
Fertilis immaduit, maeſtaq; imbribus arvis
Concepit lacrymas, acveris perbibit humor.
Quas ubi fecit aquas, vacuas emittit in auras.
Inde petens rapidum tenui de clivibus æquor.
Marſyæ nomen habet, Phrygiæ liquidiſſimus amnis.

Marſўās, [gr.] Oppidum Phœnices inter Marſieni, Steph.

Marſyas, Periodo II. Elus. Pellæus hiſtoricus nomine, natus cum Alexandro Magno: ſcripſit res Macedonicas non Vrbe à primo rege uſque ad Alexandrum. Item de rebus Atticis libros duodecim. ¶ Marſyas Philippensis hiſtoricus ſuperiore ſeculo. ¶ Marſyas Tabenus qui ſcripſit de Tranquillitate libros duodecim fabuloſis libris repertos, & quædam alia de patria ſua. Autor Suidas.

Mārtĭa, Catonis Uticenſis uxor fuit quam poſtea, quum ex ea aliquot liberos ſuſtuliſſet, Hortenſio amico conceſſit: cujus mortuo ſub ultimam belli civilium rectus eandem duxit. Qua in re Cato male olentium reprehenſione non caruit, qui vacuam & pauperem rem cupidiſſimi eſſe ſolitum abantur, ut poſtea Hortenſii teſtamento locupletatam reperiret. Autor Plutarchus in Vita Catonis.

Mārtĭa aquā. [Ger. Ein Waſſer ſo man durch ein Gewölb in die Stadt Rom neun Meilwegs geleitet.] Quæ & Auctia, omnium totius orbis aquarũ clariſſima fuit, à Quinto Iaphie Prætore ſoncibus in urbẽ perducta: ita dicta ab Anco Martio Romanorũ

rege, qui eam primus in uxorem ducere auspicatus est. Vide supra in dictione AVFEIA, & apud Plin. lib. 31. cap. *

Marefort, Smyrnæus medicus, de quo Gal. lib. 28. cap. 1. Marmor Smyrnæum, qui de Emplicibus affectibus scripsit, sumpsit colapendras marmoras ipse tradit ne rubeas, alias due tamas.

Marrūs, cognomen Anci quarti Romanorum regis, qui Numæ Pompilii nepos fuit, æquitate & religione avo similis. [Ger. Der vierdte König zu Rom.] Latinos bello domuit, & Aventinum, Janiculumq; montes urbi addidit, nova mœnia oppido circumdedit: sylvas ad usum navium publicavit: salinarum vectigal instituit: cæteris primus ædificavit: Ostiam Coloniam maritimis Romanorum opportunam in ostio Tyberis deduxit. Autor Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Marullus, Tribunus plebis cum Flavio, coronas Cæsaris Dictatoris statuis detraxit eosq; qui primi Cæsarem regem salutaverant, in vincula duci jussit. Quamobrem Cæsar Marullum magistratu privavit. Autor Plutarchus in Cæsare. ¶ Marullus item poëta nomographus sub Antonino principe, apud Spartianum. ¶ Pomponius item Marullus, Grammaticus Romæ profitebatur, sermonis Latini exactor molestissimus, qui ex oratione Tiberium reprehendisse, affirmante Asterio Capitonane & elle aliud Latinum & si non esset, futurum esse. Iam inde & elle aliud Latinum & si non esset, futurum esse. Iam inde demente tum (inquit) Capitolium tum Cæsar civitatem dare potest hominibus, verba non potes. Pugilem olim fuisse Alimus Gallus hoc in eum epigramma ostendit:

Qui caput ad lævam dedicit gladiatio nobis
Præcipitos saltus, vel potius pugilat.

Marus, (quod hic pro nomine montis perperam legebatur) vide TMARVS.

Masāris, [gr.] Bacchi cognomen apud Caram de cujus origine fabulantur in comitatu Rhea, cui Jupiter Bacchum ejecdum commendat, mulierem fuisse, cui nomen erat Masaris, quam quum sano rogasset cujus is esset puer, [gr.] hoc est, Martis, illa respondit. Qua voce à vulgo excepta, Bacchus deinceps Masaris dictus est quasi [gr.]

Masanorada, [gr.] Vrbs Carmaniæ, à Masanorado Cyclopis filio, cognomine Masanoradeus, Steph.

Maschiane, [gr.] Vrbs Scenitarum Arabum, [gr.] Stephanus.

Mascorus, [gr.] Vrbs Libyæ, & alia prope Hesperides, Stephan.

Masdorani, Asiæ populi, juxta Parthiam, & Carmaniam deserta habitantes. Horum meminit Ptolemæus lib. 6. cap. 17.

Masdoranus, Mons Asiæ, qui Parthiam ad Orientem ab Asia dirimit, autor Ptolemæus lib. 6. cap. 5.

Mases, [gr.] Vrbs Argivorum, Hom. [gr.] dicitur etiã [gr.] in recto. Cives Masetes, Steph.

Masetis, [gr.] Palus quædam & vicus, & insula, Steph.

Massissīlī. Numidarum rex fuit acerrimus primum nomine Romanis hostis, postea verò fidelissimus socius. Hic ad extremam usq; senectam mira valetudinis prosperitate, vegetoq; corporis robore usus est, adeò ut nonagesimo ætatis anno filium genuerit, teréq; quinquies prolixum faciens, equum nunquam ascenderit: nullo imbre, nulloq; frigore adduci potuisse, ut caput operto ferret, teste Cicerone lib. de Senect. Ovid. 6. Fast. Posteris fuit memorabilior, imperat Massinissa Syphacem. De hoc multa Plin. lib. 8. bell. Punici.

Massius, [gr.] Stephano, Gordyæorum montium pars est, supra Nisibim, uti Armenia dirimitur à Mesopotamia. Autor Strabo lib. 11.

Massīi, [gr.] Gens Persica, apud Stephanum.

Massoha. vide in lib. Iud. 11. Iosue 13. 18. c. Machab. 5.

Massi. Libyæ fluvius Ptolemæo.

Massaca, [gr.] Stephano, Indorum oppidum est, apud Arrianum.

Massesylīī, [gr.] sive, ut apud Stephanum & Strabonem legitur [gr.] a unico s, Africæ regio, à Mauris Malvacha fluvio (quem Strabo Molochat appellat) dirempta. Vide Strabonẽ lib. 17, & Plin. lib. 5. cap. 2. ¶ Hujus regionis populi Massæsili vocati fuerũt, quos Plinius ætatis suæ extinctos fuisse, regionemq; eorum à Getulis fuisse occupatam.

Massagetæ, [gr.] Germ. Grausame Scythische Völcker in Asia gelegen.] Populi Scythici asserebant den Hyrcanischen Meer in Asia gelegen.] Populi Scythici in Asia ultra mare Caspium: qui quum per deserta discurrunt, equorum suorum sanguinem cũ lacte bibunt. Apud hos senio confecti in trulla cædiuntur, admissis; ovillis carnibus à suis edunturique verò morbo intereunt, feris devorandi objiciuntur. Infestissimi sunt hospitibus, neq; cum vicinis populis ullam servant amicitiam, aut fidem. Vxores habent cõmunes, cũ quibus etiam in publico coire non verentur. Solẽ præcipuè venerantur, cui & equum immolant cæteros deos negligunt negledui. Vide Strab. l. 11, & Herod. lib. 3. Statius in Achilleide: Lactea Massagetæ velut qui pocula fascant Sanguine puniceo, &c. ¶ Nominativus singularis est Massageta, vel Massagetes. Lucretius lib. 5. Longaq; Sarmatici solvens jejunia belli Massageta, quo fugit equo.

Massīlā, [gr.] Stephano, Oppidũ Hispaniæ ulterioris nõ procul à Tartesso, circa quod lateres fiebant ex terra pumicosa, qui ficcati nõ mergebantur in aqua. Vide Plin. lib. 35. cap. 14.

Massica, regio Bæticæ Turdetanis oppositabant Vitruvius Maxiam appellat.

Massicus, pen. cor. Mons Campaniæ, optimi vini ferax. Silius lib. 7. Massicus uviferis adsurgit nomina glebis. ¶ Hinc Massicum vinum, inter Campana vina olim laudatissimum. Plin. li. 14. cap. 6: Cernant Massica neque ex monte Gaurano, Puteolos, Sinuessanaq; spectacula. Horat. lib. 1. Carm. Eh qui nec veteris pocula Massici, Nec partem solido demere de die Spernit. Docuit Servius, Massicum in plurali facere Massica. Virg. lib. 7. Aeneidos. Servius, Massicum in plurali facere Massica. Virg. lib. 7. Aeneidos. Et alibi Bacchus Massica.

Massilia. [gr.] Gall. Marseille. Germ. Marsilien an dem Mittelländischen Meer gelegen.] Vrbs in Narbonensi provincia, à Medis Agrage imperante condita, circa tricesimã & quadragesimam Olympiadem, annis ante quàm Virgo pareret, DCXIII. post obitum Davidis regis annis CCCCLXXXIIII. Diruta deinde, à Phocensibus inflammata est, qui Cyri tyrannidẽ fugientes, duodecim Græciæ in hunc diem navigarunt. Olim Massiliæ studia indigenarum doctissimi adeò floruerunt, ut Romani pro Attica peregrinatione Massiliense petierẽt gymnasium ad disciplinas capessendas. Plaut. in Calin. Massilienses mores, tanquam optimos, & probatissimos dixit. Vbi (inquiunt) qui colore morem Massiliensem postulant? Massiliensium mores & instituta summis laudibus extollit Cicero, cum alibi tũm præcipuè in Oratione pro L. Flacco cujus hæc sunt verba: Neque verò te Massilia præterea, quæ L. Flaccum habuerit quæstorem cognovisse: cujus ego civitatis disciplinã atq; gravitate, nõ solùm Græciæ, sed haud scio an cunctis gentibus anteponendam jure dicam. Quæ tam procul à Græcorum omnium regionibus, disciplina, linguaq; divisa, cùm in ultimis terris circa Gallorum gentibus, Barbarorumq; finibus allunatur tamen tantam consilio gubernatur, ut omnes eius institutorum laudare facilius possint, quàm æmulari. Iocitam autem fuisse eam Græco gymnasio in Agricolæ vita Tacitus quoq; testatur, quum socerum scribit Agricolam facetum parvulum ludendo ad magistram studiorũ Massiliam navigasse, locum Græcæ comitate & provinciali parsimonia mistum ac bene compositum. Lege Strab. lib. 4. De ejus veteribus institutis multa Valer. lib. 2. De origine verò primis initiis non pauca Iustinus lib. 43. Hæc vini optimi fertilitate fecundæ Martio lib. 12. Tarentinus lib. 43. Hæc vini optimi fertilitate fecundæ Martio lib. 12. Tarentinus Massiliæ ponere vina pares. ¶ A Massilia fiunt Massilienses, Massilianus, Massiliotici. [gr.] Vnde Massilienses viri, Massiliana vina, & Massiliotici olibani Rhodani, quod Massiliæ proximum est. Plin. lib. 3. cap. 4. Liburca appellantur duo Rhodani ora modicæ: ex his alterum Hispaniense, alterum Metapinum: tertium, idemque amplissimum, Massilioticum.

Massȳlī. pen. prod. Stephano, populi Africæ, Cæsariensis Mauritaniæ, & Massylis proximi. Hi neq; frænis, neq; ephippiis utuntur, sola contenti virga, qua equos regunt.

Massȳlus, a, um, adject. Virg. 4. Aen. Hinc mihi Massylæ gentis monstrata furentes.

Massȳlæus, a, um, Lucan. lib. 4. [gr.] Et gens quæ rudo residens Massylæ dorso Ora levi Ecclit frænorum nescia virga.

Massȳlēus, a, um, Martial. libro 9. Et Massylæum virga gubernat equum.

Mastaurā, [gr.] Lydiæ civitas sic dicta, quòd in ea Rhea, Bacchi nutrici, [quæ Mã Lydis appellatur] taurus solearimmolari. Vide supra in dictione MA. Hujus incolæ dicti sunt Mastaurenses, [gr.] & [gr.] Stephano, quorum meminit Plin. lib. 5. cap. 29.

Matriatti, [gr.] & alibi [gr.], populi juxta Herculis columnas, ab urbe Matria, Steph. Sixtus, inquit alibi, urbs Mariana corrupte ut videtur.

Maturius, [gr.] Eques Romanus fuit tempore Tiberii, fuit consularis non inclebris, qui publicè de jure relegipit.

Maturus, [gr.] Siciliæ oppidum. Locorum opus: cujus incolæ dicuntur Maturini, Steph.

Matrōna pen. cor. [Vulgò Marne. Germ. Die [illegible] in Franckreich.] Nomen est fluvii Campaniam Galliarũ alluentis: de quo sic Ausonius in Mos. Non ubi se Liger anteferet, non de quo se Axona præceps. Matrona non Gallos, Belgasq; interfluit fines.

Matriatta, [gr.] pars Mediæ Steph. ex Strab. lib. 22. Hyope, inquit abhinc urbs est [gr.]

Matrūus, pannonicus prod. Mons est Calabriæ, autore Porphyrione, apibus abundans. Lucan. lib. 9. & calidi lucent buxeta Matrui.

Mātūnus, a, um, adjectivum: ut Apis Matina. Horat. 4. Carm. Ode 2. Ego apis Matinæ more, modoq; Grata carpentis thyma per la-

per laborem: Plurimum circa nemus, uvidique Tyburis ripas operosa parvas carmina fingo. ¶ Cacumina Matina, Idem Epod. 16. quando Pallas Matina lavent cacumina.

Matium, Creticæ insulæ oppidum est, apud Plin. lib. 4. cap. 12.

Matoas, Μάτοας, olim vocabatur Danubius, ut suprà dictu est.

Matthæus, Ματθαῖος, Nomen viri proprium.

Matrinus, Ματρῖνος. Fluvii cognomen in Piceno, non procul ab Adria urbe: de quo Strabo lib. 5. & Ptolemæus in descriptione Italiæ.

Matriacum, Germaniæ oppidum, calidis fontibus nobilitatum, de quibus scribit Plin. lib. 31. cap. 2. Sunt & Matriaci in Germania fontes ultra Rhenum, quorum haustus triduo fervet. Circa margines verò pumicem faciunt aquæ: fontalis calefactibus quam Germani sua lingua vocant Gasen, quæ est in ditione Marchionis Badensis: ubi hoc tempore Thermæ sunt magnificentissimæ & celeberrimæ. ¶ Hinc Matriacas pilas quidam dictas existimant, globulas ex oderato sapone constantes, quòd fontalis praestantissimæ apud Matriacum conficerentur. Martialis in Diticlem: Si morare paras longævos cana capillos, Accipe Matriacas (quibus hi calvi) pilas. Idem paulò ante Cauthiam pumam pro eodem posuisse videtur, quam in Cauthica Tectosagum accendit pruina capillos, Captivis pateris cultior esse comis.

Matycethæ, Ματυκηθαῖοι, Populi Scythiæ Europæ, apud Stephanum.

Mavors, qui & Mars, quòd magnâ vertat, ut ait Cic. lib. 1. de Nat. deor. Μάυορς. Vide Mavortius, tia, tium. Vide MARS.

Mauritania, [Μαυρηταννία. Ger. Ein Landschafft in Africa gegen Occidente ubi Hoffet an das Meer gegen Niedergang.] Africæ regio extrema, versus Gaditanum fretum, & Occidentalem Oceanum. In ea Antæus gigas regnasse dicitur ab Hercule victus. Est autem duplex, Cæsariensis à Cæsarea, & Tingitana à civitate Tingi Dictus, est Mauritania, ἀπὸ τοῦ μαύρου, quòd inter cæteras significat obscurum, vel nigrum, quòd nigros habeat colonos. Gignit simias, dracones, Struthiones, & elephantes.

Mauri, Μαῦροι, Μαυρούσιοι, Populi sunt, qui Mauritaniam Africæ regionem Occidentalem versus Gaditanum fretum incolunt. Hos fuisse ludos, & Herculem duxisse cum innumera aliarum gentium multitudine, in hæc loca pervenisse multi crediderunt, ut Strabo libro ultimo scribit. Salustius refert in Iugurtha, Mauros & Numidas, reliquosque qui maritima Africam colunt ex reliquis Medos, Armenios, Persas, & Phœnices fuisse indicat. Hi Romanis, bellis Punicis, maximè autem contra Iugurtham regis, innotuerunt. Vide Strab. lib. 17.

Maurus, nomen gentile est, ut Gallus qui è Gallia originem habet Mauritanus verè, ut Gallicus. ¶ Dicimus enim virum Maurum, & bellum Maurum, &c.

Maurice, à Mauro, ut Gallus Gallicè dicit, teste Gellio, lib. 2. cap. 25.

Maurus, a, um, Μαῦρος, à nomine Maurus. Situs in toto: multa thorax pardalios cuspide, & hærens Lonchæ interea Mavortia pendet, arundo. Sic Tellus Mavortia apud Claudianum 2. Panegy.

Mauusiacus, a, um, Martial. libro 12. Et Mauusiaci ponderis aurei.

Mausolus, per prod. [Μαυσωλος. Germ. Ein Mitgot Cariæ.] Cariæ regis nomen, quem Theopompus scripsit, referente Suida, nulla æque pecuniæ cupiditate abstinuisse. Hunc tam ingenti amore prosecuta est uxor Artemisia, ut cineres vino permixtos maduratos sibi bibisse. Ad hæc sepulcrum eidem sumptu altissimum extruxit, ut in sequenti dictione dicemus.

Mausolæum, per prod. [μαυσωλειον. Germ. Ein trefflich köstlich Grabmahl. Mausolus in Caria, so ihm sein geliebter Gemahel Artemisia hat bauwen lassen.] Mausoli regis Cariæ sepulcrum, ab Artemisia uxore extructum tanti operis magnificentia, ut inter septem orbis miracula fuerit nominatum. Martialis de Amphitheatro Domitiani: Aëre cur victo pendentia Mausolea Laudibus immodicis Cares in astra ferant. ¶ Ab operis hujus immanitudine sepulcra omnia sumptuosiora, Mausolea sunt appellata. Hinc & Suetonius sepulcrum Cæsarum, Mausoleum appellavit. De Mausoleo vide plura apud Plin. libro 36. cap. 5. & apud Herodotum lib. 7.

Mausoli, Μαυσωλοι. Dicti sunt Cares Asiæ populi, à Mausolo tenente, Artemisiæ viro, Stephanus.

Mausos, Μαῦσος. Agri Corinthii vicus est Stephano.

Maxies, Μαξυες. Africæ populi, à Troianis (ut ipsi gloriantur) orti, qui dextram partem capitis comatam gestant, linitiram radunt, & corpus minio tingunt. Autor Herodotus lib. 4.

Maximinus, Μαξιμῖνος, Natione Thrax, Romanorum imperator, suffectus est in locum Alexandri Severi, à militibus interfecti: qui de spe ab exercitu sibi cæsus est, quum Aquileiam perquam obsideret. Vide Herodianum lib. 8.

Maxena, Μαξηνα. Palæstinæ oppidum: cujus incolæ dicuntur Maxaneni, Μαξηνηνοι.

Mazaca, Μαζακα Stephano, Civitas Cappadociæ sub monte Argæo, quæ Tiberius Archelao pulso, & Cappadocia in provinciæ formam redacta, nominavit Cæsaream. Hinc Mazacenus, & Mazaces, Mazacis in genitivo, Μαζακηνος, Μαζακης, Suet. in Nero. Turba Mazacum.

Mazacum, Μαζακον, Bithyniæ oppidum, teste Stephano, in dictione Ἀγκυρανων.

Mazæi, Μαζαιοι, Pannoniæ populi sunt, apud Strabon. lib. 7.

Mazares, Μαζαρης, Ex Medorum Satrapis fuit, qui Priencenses in Cyri dictionem redegit. Vide Herodotum lib. 1.

Mazyes, Μαζυες, Libyæ populi inter Nomades, diversi ab iis, quos ab Herodoto Maxias vocari suprà ostendimus.

Mazeras, Fluvius in ora maris Hyrcani. Plin. lib. 6. cap. 16.

M ante E.

Mæander, Μαιανδρος Ptolemæo, Fluvius Hispaniæ in ora Asturum. Pompon. Mela lib. 3. Vulgò Miarus.

Mecestius, Μηκεστιος, Troadis fluvius, in Rhyndacum in Lucensi cujus meminit Strabo lib. 12.

Mecha, civitas hodie sic dicta in Arabia Felice, quam Sarracenico colunt Mahumeticæ superstitionis caput. [Gerin. Die Hauptstatt der Sarracenet in Arabien ist.]

Mecilium, Μηκιλιον. Triphyliæ oppidum est Stephano. Est autem Triphylia Peloponnesi regio littoralis, quæ & Messenia dicitur.

Mecisteus, Μηκιστευς, Fuit ex sociis Ajacis Telamonii, ut scribit Homerus, in Iliad. 15.

Mecœnas, cujus cognomen longo. [Μαικηνας. Ger. Ein fürnehme Herr dem Käyser Augusto, als ein hohlbeer und bestendiger guter Rath.] Proprium nomen equitis Romani viri clarissimi, & apud Augustum potentissimi: erat, velut unicus studiosi patronus. Virg. Georgica suæ, & Horatius libros Carminum inscripsit. Delicatum hunc fuisse, nè solùm cultu ac mollitie, sed etiam ipsa commemorant: quare eum Augustus Maecenium vocabat, & exigebat frequenter ut cacozelum, teste Tranquillo. Horat. 1. Carm. Mecœnas atavis edite regibus. Fuit vir his in provehendis cum omnium disciplinarum, tum præsertim poeticæ cultoribus adeò benignus, ut ab eo etiam adhuc studiosorum patroni, qui ad sublevanda doctorum hominum egestate se munificos præbent, Mecœnates appellentur.

Mecœnatius, adjectivum à Mecœnate. Suetonius in Nerone: Et turri mecœnatiana prospectans.

Mecon, Μηκων, Stephano. Vrbs est Peloponnesi, non procul à Corintho, quæ postea Sicyon appellata est, teste Strabone lib. 8.

Mecybernæ, Μηκυβερνα. Oppidi Maritimi in Orientali tractu Macedoniæ, nè procul à Pallene quo & vicinus finus Mecybernæus dicitur. Meminit hujus oppidi Plin. lib. 4. cap. 10.

Medabe, Μηδαβη Stephano, Nabathæorum oppidum.

Meddix. Vide in APPIUS.

Medea, [Μηδεια. Ger. Ein Fraw Jasons von der gross Zauberin.] Infignis incantatrix fuit, Aeetæ Colchorum regis filia: quæ quum Jasonem perdite amaret, facilem illi ad aurum vellus aditu præbuit, sopito pervigili draconi, quem dies, dresq; illud asservabat. Quo facto, patria, in quam recens Jasonem in Græcorum sequuta est, patrem ejus subsequentè dispersis Absyrti fratris membris, & per viam dispersis retardavit. Repudiata deinde ab Jasone, Rhodum venit, quos ex eo fortè perat, occidit, Glaucemq; Creontis filiam, cum qua Jason secundas contraxerat nuptias, ulcisci regia, vivam cremavit, ipsumq; etiam Jasonem impatientia doloris mutuæ sibi inferre coegit.

Medeon, Μηδεών, Divorum vicorum nomen est, apud Strabonem lib. 9. quorum alterum in Phocide collocat ad finem Crisæum alterum in Megaride, non procul ab Onchesto.

Medesicastes, filius Priami apud Ilium, ut scribit Homerus.

Media, [Μηδια. Germ. Ein grosse Landschafft in Asia: stoßt auff das Hircanisch Meer gegen Niedergang an Armenien und Assyrien gegen Mittag an Persien etc.] Regio Asiæ à Septentrione Hyrcano mari: ab Occasu majori Armenia & Assyria distincta: à Meridie Persidem: ab Ortu Hyrcaniæ subjecta & Parthiæ, quæ Coassorum montibus ab ea excluditur. Strab. lib. 11. Mediam in duas dividit partes, quarum alteram Majorem vocat, cujus caput Ecbatana facit: alteram Minorem, quæ & Atropatia dicta est, ab Atropato duce, qui eam à Macedonum imperatoribus præfectus est. Autem Media bona sui parte montosa & frigida, & ferè tota arenis, excepta regione, quæ sub Caspis portis sita humili & concavo jacet solo, quæ opulenta est, recumq; omnium accessationum ferax, præcerquè olei. Ibi ea campus est latissimus, quem Hippobotum vocant, in quo equorum quinquaginta millia pasci dicuntur. Regium id armentum sit. Mediam Solinus dictam putat à Medo, Aegæi & Medeæ filio. Hinc Medicus, a, um, prima vel alba longa, μηδικος: ut, Malum medicum, quod & Citreum appellant.

Media Cœli, Vide MEDIOLUM.

Mediolanum, [μεδιόλανον. Vulgò Milano. Germ. Meiland.]

Vrbs est Cisalpinæ Galliæ metropolis populi multitudine referentissima, agrique bonitate fœlicissima, annis CCCLIX, ante Christi adventum à Gallis Insubribus cõdita, & à nomine regis ab eis Mediolani (ut putat Volaterranus) ita appellata. Quanquam sint nonnulli, inter quos est Ambrosius, qui à lue id nomen inditum Medio lanum appellatum putent. In hac etiam sententia videtur fuisse Sidonius Apollinaris. Verisimilior tamen apparet Volaterrani opinio, præterquam quòd ipse etiam Procopius Mediolanum oppidum in Gallia Lugdunensi recenseat inter Ligures & Sequanam flavios. De origine horum urbis ita scribit Liv. lib. 5. Decad. 1. Galli per Taurinos, Insubresq; fol. 9 Alpis trãscendentibus, acie Tuscis haud procul Ticino flavio, quem in quo consederant, agrum Insubrium appellari audiunt, eo gentem Insubrium pago Mediolanum omen sequentes loci, condidêre Veteres, etiam Mediolanum appellarunt. Ex has urbe Statius Cæcilius poeta comicus originem traxit. ¶ Est præterea Mediolanum, sive Mediolanium, teste Ptolem. Britanniæ oppidum. ¶ Item alia Insubrum Germaniæ oppidũ in Colanicis, dimensi quod hodie Mastricht vocant. ¶ Strabo lib. 4. aliud hujus nominis oppidum collocat inter Xantones Galliæ Aquitanicæ populos, quod hodie de eis credimus quod vulgò Saintes vocant. Urbs est (inquit) Xantonum Mediolanum, ad Oceanum vergens, in et Aquitanicis maximè arenosa, & agro tenui, ex multo limo quam capiant, reliquis fructibus sterilis. Hanc etiam Mediolani, & alterius in Gallia Cisalpina meminit Stephanus. Μεδιόλανον πόλις ἐπιφανὴς, καὶ ἄλλη ἐν Ἰταλίᾳ Μεδιόλανον, καὶ ἄλλη ἐν τοῖς Ἀλπείοις ὄρεσι.

Mēdĭŏlum, οὐδόλον, Oppidum est Celtiberorũ in tractu Tarraconensi Hispaniæ, apud Ptolemæum lib. 2. cap. 6 putaturq; esse quæ hodie Medina celi appellatur.

Mēdĭomātrĭcēs, [μεδιομάτριϰες. Ger. Die Metzer oder Metzerleute.] Populi fuerunt in Belgis Leucis & Eburonibus vicini, Mosæ et Rheno, & his vicini Lotharingiæ populi. Plin. & Strabo Mediomatricos vocant. Vulgò Metzen Lorraine.

Mēdĭŏn, μέδιον, Oppidum in finibus Aetoliæ, apud Polybium libro 28.

Mēdĭtrīna, pen. prod. Medicamentorum dea, Festo.

Mēdĭtrīnālĭa, Orum, Sacra deæ Meditrinæ Massicus, ait Festus, Latinis populis, quo die quis primùm gustaret mustum, dicere omnes gratiis: Vetus novum vinum bibo, veteri novo morbo medeor. A quibus verbis etiam Meditrinæ dies nomen cœpturus est, sacra Meditrinalia dicebantur. Varr. de Ling. Lat. libro 5. Meditrinalia, dicebantur ab eo quòd tum primùm novum vinum libabant, & degustabant medicamenti causa: quod facere solent etiam nunc multi, quum dicunt: Novum vetus vinum bibo novo veteri morbo medeor.

Mēdŭă, μέδουα, Steph. Oppidũ in agri Bruttii littore, una cum porto. Plin. lib. 3. cap. 5.

Mēdŭsĭnĭī, μεδουσῖνοι, Stephano, Oppidum Curiæ, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 29.

Mēdŏn, μέδων, Nothus fuit Oilei, ex matre Rhyna, teste Homero lib. 2 Iliad.

Mēdŏăcŭs, Eve Meduacus, μεδόακος, Venetorum fluvius Patavium alluens, qui nunc vulgò Brenta dicitur. Natio ita Padi Plinius describens, ait Padi ea rum & proximum portum facit Brundulum, sicut Edronẽ Meduaci duo, & fossa Clodia. Strabo scribit Medoacum vocari & portum, & fluvium. Idem supra Venetos Cenomanos, & Meduacorum fuisse gentem tradit. Vide Plin. lib. 3 cap. 16.

Mēdullĭă, μεδούλλια, Stephano, Latii oppidũ, Albanorũ opus, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Mēdullīnă, μεδουλλῖνα, Plutarcho, Puellæ cujusdã Romanæ nomen, quæ à patre in tenebris vitium passa, quum ex detractione anuli stupri autore agnovisset, capillis eum ad arcum pertraxit, patremq; primùm, deinde etiam seipsam ad expiandũ flagitium interfecit. Vide Plutarchum in Parallelis.

Mēdŭsă, pen. prod. [μέδουσα. Ger. Ein Zeichen Pharo, welches Medusenhaupt hat in Schilden zu mahlen pflegt.] Fuit filia Phorcis ex Ceto marina, sororumque una cum duabus Gorgonibus Euryale & Stheno, Gorgadas insulas in Oceano Aethiopico tenuisse ferunt. Unde & Gorgonẽs appellantur. Hæc quæ esset insigni forma, erat enim habuit inter alia decoris insignia crines proximè ad auri colorem accedentes, quorum splendore captus Neptunus, in Minervæ templo cum ea concubuit: ex quo concubitu natus est Pegasus equus. Quare injuriam Minerva gravi & memore animo ferens, Medusæ crines, quibus maximè ornatam se fuisse placuerat, angues mutavit, quæ ea videntes mercurio cum aspicientes in lapides verterentur. Quamobrem quum neque remunerari meritum intueri posset, Perseus Jovis & Danaës filius, Mercurii talaribus, & falcato ense accepto, Palladis item scuto, ut ære reperto usus effigiem ejus videre impunè posset, ex improviso, quum ipsa angues dormitaret, adortus, unoico eo validissimo ictu peremit, & in patriam rediens qui ejusdem caput secum deferret, contigit ut guttæ sanguinis decidentes per solitudines Africæ mutarentur in serpentes. Vide Lucan. lib. 9. Squallebant latè Phorcidos arva Medusæ, & Inde Medusæus, a, um, vide in dictione PEGASVS.

Medyllia, εὐδύλλια, urbs ab Albania condita, Romanorum colonia. Gentile Medyllinus, Steph.

Megarid est, magarum, Promontorium Mauritaniæ Cæsariensis, juxta Proleman.

Mĕgălŏbўzī, [μεγαλόβυζοι. Ger. Die bey welchen Pfaffen der grossen Göttin Diana gesogen.] sive Megalobyzi, Dicebantur Ephesiæ Dianæ sacerdotes, quos eunuchos esse oportebat. Unde & pro imbecillibus ac mollibus poni consueverunt, quales sunt spadones. Quintilian. lib. 5 cap. 12. At verò statuarum artifices, pictoresq; clarissimi, quum corpora quàm speciosissimè pingendo, fingendove effingere cuperent, numquam tamen in hunc cecidêrent terrorem, ut Bagoum, aut Megabyzum aliquem in exemplum operis assumerent sibi, seu Gorylhosum illum aptum vel militiæ, vel palæstræ: illorum quoque juvenum bellicosorum & athletarum corpora decorare estimarunt, &c.

Mĕgærā, cum diphthongo in penultima. [μεγαίρα. Germ. Eine auf den unfruchtigen Griechischen Weiberen.] Una Furiarum. Nam μεγαίρω Od. sive invideo Latine denotat. Claud. Inest ira prima in furiarum. Improba mox surgit tuli de sede Megæra.

Megalesia. Vide in APPELL.

Mĕgălŏpŏlis, μεγάλη πόλις, Arcadiæ urbs, post Leuctricum bellum condita quæ domicilia tui parte Oretia vocabatur, ab Orestis adventu. Ex hoc oppido orium traxerunt Cercidas, præstantissimus legislator, Aegetias Peripateticus Theophrasti discipulus, Aceidorus, qui de urbibus scribit, & Polybius Historicus. ¶ Megalopolis item Asiæ oppidum fuit, prope Aphrodisias dictum, inter Lycum & Maandrum fluvios situm, quod Stephanus Cariæ attribuit: quanquam in Græcis codicibus Icaria corruptè legitur pro Caria. Terra eiusdem nominis civitas in Iberia collocatur ab eodẽ Stephano. ¶ Asiæ item urbs Megalopolis Germaniæ est. [Ger. Mechelburg.]

Mĕgălŏpŏlītæ, μεγαλοπολῖται, Megalopolis incolæ, Steph.

Mĕgărā penult. corr. [μέγαρα. Germ. Ein Stadt in Achaia.] Vrbs est Achaiæ in confinio Atticæ, & Peloponneti, patria Euclidis Geometræ, ita dicta à Megario Apollinis filio. Vrbis hujus meminit Plin. lib. 4. cap. 7, & Servius Sulpitius ad Cicer. libro 4. Epist. pro eodem dicitur Megara, orum, plurali numero. Plin. lib. 16 cap. 39. Megaris diu fieri olea cæteris sua. Columel. lib. 10 Iam Megaris veniant genitrix femina bubi. ¶ Est item Megara, montis genus in Sicilia ap bus abundantis, qui urbem habet ejusdem nominis in radice suam. ¶ Fuit præterea hac nomine filia Creontis, & uxor Herculis.

Mĕgărĭcŭs, a, um, adjectivum. Virgil. 3. Aeneid. Pantagiam Megaricosq; sinus.

Mĕgărĭcus, dictio trisyllaba, μεγαρεύς, Nomen fuit patris Hippomenis & nepotis Neptuni, ex Onchestio Boeotiæ oppido oriundi. Ovid. 10 Metam. Nunquid mihi genitor Megareus Onchestius fuit? Est Neptunus avus: prosunt pos ego regia aquarum. ¶ Fuit præterea eodem nomine Apollinis filius, qui Megaris a se conditis nomen fecit.

Mĕgăris, idis, penultima correpta, μεγαρίς, Regio est Achaiæ, in confinio Atticæ & Peloponnesi: ita dicta à Megaris, præcipuis ejus tractus urbe. Plinius lib. 4. cap. 7. Attingit Isthmum pars ea, quæ Megaris appellatur à colonia Megara. Est hac regione præstantissimum genus bulbi, qui ab ea dicti sunt Megarici. Plin. lib. 19 cap. 5. Proxima his est bulborum natura, quos Cato in primis ferendas præcipit, celebrans Megaricos. ¶ Est præterea Megaris, insulæ nomen inter Nesiotica & Paulsy pam sitæ, teste Plin. lib. 5. cap. 6. ¶ Megaris item Nisæa vocabatur, à Nisa Pandionis filio. Idem Nisæa navale Megaridis, Steph.

Megasa, μεγασα, urbs Libyæ quæ καὶ μεγασσὸς & ἀσσησσὸς, Steph.

Mĕgēs, μεγης, Vnus ex Græcorum principibus, qui ad Trojam profecti sunt: de quo Homerus in Catalogo navium.

Megistanes. Vide in APPELL.

Megiste, μεγίστη, Vrbs & insula Lyciæ, à magistro quodam, Stephan.

Meionis, μειονὶς, Cyprus olim dicebatur Steph.

Mĕlæmă, [μέλαινα. Germ. Die Insel Creta.] Insula est in mari Adriatico, quæ à suo nomine Corcyra dicitur, ut docet Plin. lib. 4. cap. 26 Statius lib. 12. Theb. Icarii, Celeq; domos, viridisq; Melæna.

Mĕlæneæ μελαναι. Oppidum in Arcadia, à Melæneo Lycaonis filio conditum inter Heræam, & Megalopolim. Plinius Melanæam vocat lib. 4. cap. 6. Stephanus Melænas.

Melampea, μελάμπεια, urbs Lydiæ a Melampo quodam. Gentile Melampeus, Stephanus.

Mĕlam-

Mĕlāmphўllŭs, μελαμφυλλος. Insula est Ioniæ adjacens, antè Ephetum, quæ nomen nomine Ἀσσου appellatur. De hac Plin. lib. 5. cap. 31. & Strabo lib. 14.

Mĕlāmpŭs, μελαμπους, Amythaonis Argivi, & Dorippes filius, teste Homero Odyss. lib. 15. Nomen autem accepisse fertur, eò quòd mater infantem expositum toto corpore tectum præterquam pedibus cui à fele atro colore attracto, nomen causam dederint. Augurio claruit. Ejusdem item juvenis in asserendis bobus Iphiclo, quos ille Neleo vestimit, accepta ejusdem filia, Pero nomine, in uxorem. Filias quoq; Prœti furiis agitatas sanitati restituit, quarum unam Iphianassam nomine in conjugem accepit, ut superiùs traditum est. Virg. lib. 3. Georg. Phyllides Chiron, Amythaoniusq; Melampus, &c. ¶ Est quoq; Canis nomen apud Ovid. lib. 3 Metam. A pedum ingredine impositum.

Mĕlanchærēs, μελαγχαιρης, Canis nomen apud Ovid. libro 3. Metamorphos. ἀπὸ τῆς μελαίνης χαίτης: hoc est, à pilis nigredine impositum.

Mĕlanchlænī, μελαγχλαινοι, Scythiæ populi, à nigris vestibus quas ferunt, ita nominati, Stephano.

Mĕlanchiræā, μελαγχειραια, Sibylla Cumana à quibusdam dicta est. Aristot. in Mirabilibus.

Mĕlandĭă, μελανδια, Regio Sicyoniæ: gentile Melandius, Stephanus.

Mĕlanea, μελανεα Stephano. Oppidum est in Arcadia. Plinius lib. 4. cap. 6.

Mĕlānēs, vel Nigri, Montes juxta deserta Arabiæ. Ptol. lib. 6. cap. 17. Hodie mons Sinai, mons S. Catharinæ. Sunt desertum Hebræis à Manna Tur dicitur.

Mĕlāneus, per tres syllabas, & pen. corr. μελανευς, nominatur inter canes Actæonis, apud Ovid. 3. Metam. Harpalos, & Melaneus, hirsutoque corpore Lachne. ¶ Est & Centauri nomen apud eundem 12. Metam.

Mĕlānippŏn, μελανιππον, Pamphyliæ fluvius, apud Hecatæum in descriptione Asiæ.

Mĕlanthĭă, μελανθια, Filia fuit Deucalionis ex Pyrrha, & soror Hellenis.

Mĕlānthĭŭs, Ger. Ein Gefangner Vlyssis, welcher an statt vnd Kundschafft seiner auff dem Trojanischen Krieg nöthig seyn sollen.] Pastor captivatus Vlyssis, qui, quòd & rem domini absentis una cum procis abhumpsisset, & hæc, filioque ejus illi semper molestum se præbuisset, post reditum Vlyssis, à Telemacho trucidatus est: Homerus Odyss. lib. 22. Fuit item hoc nomine quidam Atheniensis, cujus celebratur illud in Georgum avunculum suum dictum: Hic nobis cõcordi amicitia fundet, quattuor in una domo concordes efficere non potuit. ¶ Præter hos & pictor nobilis fuit; hoc nomine Pamphili Macedonis discipulus: de quo Plin. lib. 35. cap. 10.

Mĕlānthō, μελανθω, Filia fuit Proteï senis, cui confectudo erat positis vestibus domo delphinum inficere, atq; sic permanabat vagari. Qua re cognita, Neptunus se in delphinum transformavit, illamq; blandiendo illexit, ut dorso suo insideret: transvectaq; in adversum littus stuprum obtulit. Ex quo concubitu Amycum natum fuisse quidam prodiderunt: quem tamen Servius Melites filium facit.

Melanyon, μελανιων, dictus est Hippomenes, eò quòd pomis certamen consecrerit. Quàvis corruptè apud Propertium Mimalyon pro Melanyon legatur, cùm inquit

Mimalyon nullos fugiendo Tullet labores,
Sæviaque duræ contudit Isidos, &c.

Malim penultimam per ιοτα.

Mĕlās, μελας, Multorum fluviorum nomen est. Nam unum esse in Mygdonia ostendit Ovid. lib. Metamorph. 2: Mygdoniosque Melas. ¶ Rursum alium navigabilem esse, qui Ciliciam à Pamphylia dividat, scribit Plinius libro 5. cap. 27. ¶ Alium item in Thracia collocat idem Plinius libro 4. cap. 11. ¶ Item alium in Bœotia, qui à Parnasso profluens, Musarum sacer dicitur. Poëtis, quia ripa ejus olivis sint refertæ. Stat. lib. 7. Thebaid. Palladiosque Melas Hecateia gurgite nutrit Flumina. Is unus omnium Græciæ fluviorum ab ipso fonte navigabilis est, atque circa solstitium æstivum, ut Nilus, flata accipiens incrementa nec longus est, nec fit in lacus & cuniculos delapsus, medica sui parte Cephisso infundit. Hujus flumicis aquas oves nigras efficere Lydias Plin. lib. 2. cap. 103. Ejus etiã meminit Herod. lib. 7. Postremò alium est in Sicilia, auctor Ovid. Fast. lib. 4. cum de fluminibus & de locis Siciliæ quæ peregraverat Ceres, loquens ait: Sacratumq; Melan, pascua læta boum.

Mĕlĕāgĕr, & Meleagrus, pen. prod. μελεαγρος Suidæ, fuit Oenei Calydoniæ regis filius, ex Althæa conjuge, quo recenter nato, visa sibi est mater, tres Parcas signi affidentes videre, manuque stipitem tenentes, æqualem puero cum stipite vitam affignare. Recedentibus itaque Parcis, Althæa extinctum stipitem diligentissimè asservavit. Adulto deinde Meleagro, quòd spreta ab Oeneo Diana, immanis magnitudinis aprum immisisset, qui omnem regionem late vastabat, Meleager selecta robustissimorum juvenum manu, aprum interfecit, capitisque ejus Atalantæ lasso Argivorum regis filiæ, quæ primum aprum vulnerasset, velut partem spoli dedit. Quod quidam avunculi ejus puellæ auferre conarentur, utrunque occidit. Nuntiata itaque fratrum morte, Althæa doloris impatientia in furorem versa, fatalem illum stipitem in ignem conjecit, quo exusto, Meleager etiam exustis intùs intestinis omnibus consumptus cit. ¶ Nominis hujus nominativus tripliciter efferitur. Meleager, Meleagrus, & Græcè more Meleagras. Ovidius 8. Metam. Nec tamen ille sui successu lætior ullus. Quàm Meleager erat. Ibidem: Infelix atque absens flammæ Meleagria eadem Vritur. Et paulo antè: donec Meleagros, & unà Lectamaunus juvenum ea uere cupidine laudo.

Mĕlĕăgrĕă, μελεαγρεια. Calydonios dicitur: quoniam Meleagrum in campo vāvit.

Melenteis, Vicus in Antiochide tribu, Callimachus Melænas vocat. Tribulis Melaneus, Steph. vide MELAENAE.

Mĕlēs, ētis, penult. genitivi producã, μελης. Hic fluvius est Ioniæ, Smyrnam alluens, ad cujus ripas natos fertur Homerus. Memminerunt fluvii hujus Plinius libro 5. capite 29, & Strabo libro 12.

Mĕlesigĕnēs, penult. corr. [μελησιγενης. German. Der Jndes gebohrn bey Meletus] Nomen proprium Poëtarum principis, qui postea à cæcitate cecus est Homerus. Melesigenes autem appellatus est (ut refert in vita ejus Herodotus) à Melete fluvio Smyrnam alluente, ad cujus ripas natus creditur.

Meleti sinus, μελητου κολπος, à Meleto fluvio dictus; antea Smyrneus, Stephanus.

Melerius, Præful fuit in Aegypto Valentæ sectæ, ut scriptum est in historia Tripartita.

Mĕlĭbœă, μελιβοια Stephano. Urbs est Magnetiæ, quæ est Græciæ regio annexa Thessaliæ, teste Plin. lib. 4. cap. 9. Patria Philoctetæ Paeantis filii: à quo Melibœus, a, um, μελιβοιος. Item Melibœus μελιβοιος, nomen pastoris ab eo impositum, quod boum curam habeat.

Mĕlĭcertă, sive Melicertes, μελικερτης, Inûs & Athamantis Thebanorum regis filius, cum quo mater, quum virum videret furere, in mare se præcipitavit, amboque deorum miseratione in numina marina fuit commutati: Ino quidem in Leucotheam, quam & Matutinam marinam vocant: Melicerta verò in Palæmonem, quem Latini Portunum appellant. Vide MATVTA.

Meligunis, μελιγουνις, Insula est maris Adriatici, inter Dalmatiam sita, Ptolem. lib. 2. cap. ult.

Meligunis, μελιγουνις, Insula est Siciliæ adjacens, una ex Aeolidibus, quæ uno nomine Lipara dicuntur, Plin. lib. 3. cap. 9.

Mĕlĭnŏphăgī, μελινοφαγοι, Thraciæ populi, ita dicti, quòd panico vescantur, Stephanus.

Mĕlĭssă, μελισσα, Oppidum Libyæ, cujus incolæ dicuntur Melissei, Stephanus.

Mĕlĭssă, μελισσα, Melissi Cretensium regis filia, quæ unà cum sorore Amalthea, Jovem caprino abunde lacte. ¶ Fuit item hujus nominis Nympha, quæ mel ficitum primò invenit: unde data est occasio fabulæ, Melissam in apem fuisse conversam. Colum. lib. 9. cap. 2. Nec fanè rustico cigni est solertiæ, fuisse nonnullas pulcherrimas species, quam Jupiter in apem convertit. ¶ Melissa præterea quædam fuit, Periandri Corinthiorum tyranni uxor, quam ille, concubinarum delationibus temerè credens, cùm gravida esset, pedibus convulcavit interemit. Vide Laërtium in vita Periandri.

Mĕlĭssŭs, μελισσος, Cretensium rex fuit antiquissimus, qui primus dicitur sacrificavisse cuinus filia Melissa, & Amalthea fuerunt, quæ Jovem infantem melle & lacte caprino aluerunt. ¶ Fuit item Melissus, Grammaticus nomen ductus Marcellini, & manumissus ab eo. Autor Tranquillus. ¶ Melissus præterea Samius, Parmenidis auditor, philosophus civibus suis clarus, quibus præcepta plura dedit; Reipublicam administravit, classique ibi præfuit, ut refert Apollodorus.

Mĕlĭtă, vel Melite, es. [Malta. Vulgò Malta. Germ. Die Jnsel Malta nicht ferr von Sicilien gelegen.] Insula est non procul à Pachyno Siciliæ promontorio. Ovid. 5. Fast. Fertilis est Melite. ¶ Est etiam Melite, sive Melita, urbis nomen in hac ipsa insula, à Carthaginiensibus (ut refert Diodorus) condita, textilis pretiosissimarum vestium opificio primis nobilis. Cic. 6. Verr. Insula est Melita, judices, latis latè ab Sicilia freto, periculoseque disjunctum quæ est eodem nomine oppidum, quò itum nunquam accepimus: quod tamen illo testimonium periucundum ad multebrem vestem erat. Ejusdem autor fuit.

Mĕlĭtensis, e, um, & Melitensis, μελιτινος Stephano ut Melitæi catuli, μελιτιναια κυναδια, quæ ad fœminarum delicias ex Melita advehebantur. Plin. lib. 8. cap. ult. Melitæi unde Melitæos canes appellat autor est Callimachus.

Mĕlicenē, es, μελίκνη, Cappadociæ regio, prætenta Armeniæ majori, non procul ab Euphrate Plin. lib. 6. cap. 3.

Mĕlitæă, μελίτεια, Theſſaliæ oppidum, Stephano: civis Melitæus, Theopompus & Phūon μελιτεῦσιν vocant: vide MELITTAEVS.

Melitūſa, μελίτουσα Stephano. Illyrici oppidum: cujus incolæ Melitūſæi & Melitūſi appellantur.

Mĕlitūs, μέλητος, Nomen alterius ex accuſatoribus Socratis.

Melizandrus, μελιζάνδρος, Poëta Milesius, Lapitharum & Centaurorum bellum ſcripſit, ut eſt autor Aelianus de varia hiſt.

Mellāriă, æ, Oppidum Hiſpaniæ in tractu Bætico, Pomponio Melæ patria, ut ipſe teſtatur Geographiæ ſuæ lib. 2.

Melo, nomen fluvii, qui & Kilus & Geon appellatus eſt. Auſonius in Aenigmate Melonis album paginam.

Melōbŏsĭs, μελόβοσις, Nympha eſt, Oceani & Tethyos filia, teſte Heſiodo in Theogonia: ſic dicta ab ovibus pascendis.

Melocabus, Germaniæ urbs apud Ptolemæum lib. 2. cap. 11. Vulgò Creutzburg.

Mĕlŏēllă, μελόεσσα, Inſula eſt ex Sereuſis una, è regione Lacinii extremi Italiæ promontorii, non tam à pomorum quam à pecoris abundantia dicta. Vide Plin. lib. 3. cap. 10.

Mĕlŏs, gen. fœm. μέλος. [German. Die Inſel, nahe bey Candia gelegen.] Inſula eſt Cretæ adjecta, una Sporadum, & urbs in eadem inſula. Strabo: Melos inſula interet Cretam, Peloponneſum ſumque intervallo æquali ſita, à Peloponneſo promontoriū Sygillæum, à Creta Dictynæum habens. Inter Cycladas numeratur à Pomponio, lib. 2. cap. 7. Hanc prius (inquit Stephanus) Phœnices habitavere: unde & Byblos vocata eſt a Byblis Phœnicibus, item Zephyria, Hinc Dragonas Melius, & Socrates, & Ariſtophanes. In Theſſalia vero populi quidam μελιεῖς dicuntur. Eſt & vicus Acarnaniæ à quo Melius, vel Malicus, Donec A Melius etiam formatur Melicus, Meliacus, & regio Melis, Steph. Vide MALLEA. De urbe Theſſaliæ, & de Byblide inſula quoq; ſupra diximus.

Mēlos, & Melaria, μέλος & μελάρια, Duo oppida in finibus Hiſpaniæ malis ſic dicta. Fertur enim Hercules aurea mala illuc ex Libya attuliſſe, Steph. in Belo. vide MELOESSA.

Melūs, μέλος, Filius Mantūs, à quo Melois Lesbi locus, Steph.

Melpŏmĕnē, gen. cur [μελπομένη. German. Eine von den neun Musen.] Una ex Muſis, tragœdiarum inventrix à modulando nomen trahens. Virg. de Muſarum inventis: Melpomene Tragico proclamat mœſta boatu. Vide MVSA.

Memaliartes, μεμαλιάρτης, Vnus ex Cadmi ſocijs, Theram inſulam condidit, Steph.

Membliārĭs, μεμβλιάρις, Inſula eſt maris Aegæi, una Sporadum, non procul à Thera & Anaphe Plin. lib. 4. cap. 12.

Memmĭus, Civis Romanus, qui de ambitu poſtulatus fuit à Qu. Cattio, teſte Ciceronis ad Quint. Frat. lib. 3. à quo Memmiorum familia.

Mĕmnon, teſte Homero, filius fuit Tithoni fratris Laomedontis ex Aurora ſuſceptus, qui cum maxima orientalium populorum copia in auxilium venit Priamo, & in pugna ab Achille occiſus: vel, ut alii tradunt, à Theſſalis inſidiis occiſus eſt: qui cum in rogo cremaretur, precibus Aurorae in avem mutatus eſt hex eademq; pyra multæ aliæ aves evolarunt, quas Memnonias vocarunt. Has ferūt quotannis ex Aethiopia ad Memnonis ſepulchrum, quod eſt juxta Ilium, advolare. Virg. lib. 1. Aen. Ecce atri cineres & nigri Memnonis arma. Strabo lib. 13. ubi ſepulturae ejus mentionem facit.

Memphi, μέμφις, Populi Memphim habitantes: vide TARVIS.

Mĕmphis. [μέμφις μέμφεως ἡ μέμφις μέμφιδος. German. Ein gemeine tiefe groſſe Stadt in jetzo Aufgang zu theilen, heißt jetzt Alcair.] Vrbs Aegypti regia, ab Ogdoo rege condita, & à nomine filiæ ejus appellata. Hæc inter omnes Aegyptiurbes ſecundum ab Alexandria locum obtinuit, pyramidibus, & regum ſepulchris, in primis inſignis. Ejus amnicus traditur fuiſſe centum & quinquaginta ſtadiorum. Sita eſt haec urbs in loco totius Aegypti opportuniſſimo, ubi Nilus in duas ſe diffundit partes literæ Δ ſpeciem præbet: quo fit ut portuoſiſſima ſit, omnique pene ex parte navigiis aditum præbeat. Vulgus hodie Alcayrum vocat. ¶ Hinc ſunt duo patronymica, unum maſcul. gen. Memphites, alterum ſœm. Memphitis, idis. Tibul. lib. 1. Eleg. Barbara Memphitem plangere docta bovem Iuven. Sat. 15. an ea aliam terra Memphide hac à Invidiam facerent nolenti ſurgere Nilo?

Memphĭtĭcus, a, um, adjectivum. Ovid. 2. de Arte amandi: Neu fuge Nilogenæ Memphitica tacta juvencæ.

Mempricŭs, Rex Britanniæ, qui ſtatuam Malyn exuit vita, ut eo mortuo regnaret, Autor Volaterranus.

Mĕnă, æos, Apud Romanos fuit dea, quæ menſtruis fluxibus præeſſe putabatur. Quo etiam nomine dictus eſt piſcis quidā brevis, μαινίς, qui hyeme candidus, æſtate nigrior fit: ſed tunc Mæna cum diphthongo ſcribitur. Cic. de Finib. Qui voluptatem contemnunt, eis licet dicere, ſe accipenſerem mœnæ non anteponere. Martial. lib. 13. Et caudam tibi, breves quæ mœnas. Hunc piſcem eundem eſſe cum halece Theodoro tradimus, qui ex Ariſtotel. Halecem vertit, quem ille μαινίδα appellat.

Mĕnæechmŭs, μέναιχμος, Philoſophus Eudoxi auditor, qui Platonis temporibus vixit, & ſcripſit libros tres, in libros Platonis de Republ. ¶ Menaechmus item Sicyonius hiſtoricus, qui ſcripſit hiſtoriam Alexandri Magni. Meminit utriuſque Suidas.

Menaechmi. Vide in APPELL.

Mĕnălcas, μέναλκας, Paſtoris nomen apud Virgilium tertia Aegloga.

Mĕnălippē, æ, vel Menalippe, es, μέναλλιππος. Fuit Antiopes Amazonum reginæ ſoror. Hæc ab Hercule capta dicitur in vehementia quod contra Amazones geſſiſſet quam quum Antiope ſororis reſtituendæ, accepit pretium, arma reginæ & balteum. Nam hæc quoque ex eo bello reportare fuerat juſſus ab Ariſtheo. Iuvenalis Satyra octava: Syrma vel Antigones, ſeu pertentata Menalippes.

Mĕnălippĭdēs, μέναλλιππίδης, Poëta Melius genere, ſcripſit Dithyrambicorū plures libros, & poëmata epica, & epigrammata & elegos. ¶ Hujus ex filia nepos Menalippides junior, item poëta, ſcripſit Lyrica & Dithyrambica. Vixit, mortuus q; eſt apud Perdiccam regem Macedoniæ, Suidas.

Mĕnălippŭs, μέναλλιππος, Thebanus quidā fuit, qui Tydeum in pugna apud Thebas telbalitei vulneravit. Qui cùm morte appropinquare videret, adeò in patientem tulit, ut ſecto vulnere ſalutem veriùs ſocio juſſerit, at vulneratoris caput ad ſe deferrent. Sic enim apud Scaurum vocitatur: caput ô mihi ſi quis apportet Menalippeum. Qui poſtquam illud multo ſanguine liſo deculciſſent, momordit, ac cervisiā alter, ac cerebro rabidus, dentes infixit: quumq; illud beſtialiter devoraret, occubuit. ¶ Fuit & alter Menalippus Tydei frater, quē Tydeus in venatu fratrem peremiſſe, objecta fratricidium exulaſſe. ¶ Fuit & tertius Menalippus Trojanus, quòd virtute præſtaret, à Priamo filii loco eſt habitus.

Mĕnānder, [μένανδρος. German. Ein Griechiſcher Comediſchreiber.] Poëta comicus, Theophrasti diſcipulus, Strabas fuit, mente acutus, amore in mulieres inſanus. Scripſit fabulas LXXX. & epiſtolam unam ad Ptolemæum regem, quæque nonaginta lotta oratione. Haec Suidas. Quint. lib. 10. cap. 1. Menāder, meo quidem judicio, diligenter ac cuncta quæ præcipimus efficienda, ſuſtiterat. Ita omnem vitæ imaginem expreſſit, tantam in eo inveniendi copia, eloquendi facultas, ut eſt omnibus rebus, perſonis affectibus accommodatus. Quint. 2. Trift. Fabula jucunda: nulla eſt ſine amore Menandri. Legitur & Menandros, Graecorum more. Item loco primo Andria Dum falax ſervus, durus pater, improba lena Vivitur, & ſine re tristis blanda, Menandrus eſt. ¶ Menander autem Laodicenus ſophiſta, ſcripſit comoedias in artem Hermogenis, & in præexercitamenta Minutiani, Suidas. ¶ Menander alius Simonii Magi ſucceſſit, non ſolùm ejus referens impietatem, ſed longè majoribus ſuperans portentis. Se enim jactitabat ſervatorem eſſe ex Olympo, ad hominum ſalutem demiſſum, docebatque nullo alio pacto Angelos ab hominibus vinci, aut cogi poſſe, quam artis magicæ diſciplina & baptiſmo à ſe tradito, ex quibus ſolis immortalitatem humano generi contingere poſſe aſſeverabat. Haec Irenæus.

Mĕnāpii, [μηναπιοι. German. Die Gebrüder, vnnd am Hertzogthumb Gulch.] Populi qui ad utramque Rhenum pars habitant, proximi Vbiis, Eburonibus, & Sicambris: Vnde conjecturam faccmus & Cimbros eſſe cos, quos hodie Imbros vocamus & Cimbricæ pellimos eſſe e

Menecrates, Ἀθηναῖος, Ateneo teste, medicus fuit Syracusanus, qui ab ægrotis aliam mercedem non stipulabatur, quàm ut ipsum Iovem appellarent: sese autem illius servos fateremur. ¶ Alter Menecrates comicus poeta fuit, ut scribit Suidas.

Mĕnēdēmfērm, Ἀβδηρίτης, Urbs Lyciæ. Gentile Menedemius, vel Menedemicus, Stephanus.

Mĕnēdēmus, [Ἀθηναῖος.] German. Ein Philosophus aus der Stat Eretria in der Insel Negroponte gelegen bürtig.] Philosophus ex Eretria civitate, à quo philosophi Eretriaci dicti sunt. Eretria verò in Euboea est, ut inquit Strabo lib. 9. Hic militiâ primò exercuit, postea ad Platonem concessit. Fuit honestate & gravitate insignis, statu corporis in senio, ut in juvent, firmus & validus. Et quum primùm ab omnibus ludibrio haberetur, postea tamen in admiratione habitus est, ut civitatis gubernacula ei traderentur. Obiit vitæ suæ anno septuagesimo tertio. ¶ Est & alius Menedemus Lampsacenus, Cynicus, qui tam prodigiosam venerat superstitionem, ut lampyde habita Furiæ, prodire, dicit tanquam se exploratorem ex inferis venisse, delaturum dæmonibus mortalium peccata. Pallatus ambulabat cum tunica talari addicta habitu eo punicco, Arcadicum pileum gestabat, cothurnos tragicos, virgam in manu. Autor Laërtius. ¶ Item alius Rhodius, Aristotelis auditor, de quo vide Aristotelis judicium apud Gellium lib. 13. cap. 5.

Mĕnĕlāĭs, Ἀθηναῖος, Filius Atrei, & Aeropes ut Homerus tradit, Pisthenis verò, ut Hesiodus, & Pater Agamemnonis, rex Spartæ, qui Helenam Iovis, & Ledæ filiam, uxorem habuit quam quum Paris Priami filius eo absente rapuisset, legatos ad Paridem misit qui illam repeterent: sed quum reddere nollet, omnes totius Græciæ principes ad bellum cõvocavit: qui collecto maximo exercitu, ad unum omnes sub Agamemnone rege in excidium Troianum conjurarit. Quumq; jam tota Phrygia, atq; Mysia devastata, Ilium Priami regiam decennali bello oppugnassent, tandem fraude magis quàm viribus expugnaverunt: ita Helena recepta post octavum erroris annum, domum rediit. Virg. lib. 2. Aen. Et Menelaus, & ipse doli fabricator Epeus.

Mĕnĕlāus, Ἀθηναῖος, Urbs Aegypti. Strabo lib. 14. & regio Menelaites. Est etiam Menelaium, Ἀθηναῖον, parva regio Spartæ. Gentile Ἀθηναῖος, possessivum Menelaicus: sed ab Aegyptia urbe Menelaites dicitur Stephanus.

Menephron. Vir proprium qui cum matre concubuit, autore Ovid. lib. 7. Metam.

Mĕnēs, [Ἀθηναῖος. Ger. Der erste auß allen denen Königen so von jetzo zu zeiten der Egypten beherrschet haben.] Teste Herodoto, primus omnium hominũ in Aegypto regnavit, sub quo tota Aegyptus, præter Thebaicam plagam paludosa fuit.

Mĕnēsthĕus, Ἀθηναῖος, Vir fortis nomen, qui unà cum Adrasto & Eydeo profectus est ad bellum Thebanũ. Vide Strab. lib. 6 Thebaid.

Mĕnēsthō, Ἀθηναῖος, Nomen Nymphæ, à memorando dictum.

Mĕnēsthĕus, Ἀθηναῖος, Fuit Arisbot & Philomedusæ filius, ex Arna civitate, quem Paris in bello Trojano occidit, Homerus in initio lib. 7. Iliad.

Mĕnīnx, Ἀθηναῖος, Nomen insulæ ex adverso minoris Africæ (ut docet Plin. lib. 5. cap. 7.) quæ in longitudinem patet triginta quinque millia passuum, in latitudinem viginti quinque. Vulgò Gilon.

Mĕnippus Ἀθηναῖος, Phœnix philosophus Cynicus, conditione servus, qui nihil memoria magnopere dignum reliquit, præter Nænias aliquot, Testamenta, & Epistolas, & id genus nugas crebris salibus. Cynicoq; mordacitate refertas: ad quarum imitationem M. Varro Satyras conscripsit, quas ab illius nomine Menippeas appellavit, ut tradit Macrobius in Saturn. Hic ad rem augendam cum avidus fuisse dicitur, ut etiam nauticum fœnus exercuerit. Qua ratione immensam pecuniæ vim brevi congessit, quam quum per insidias sibi compressisse esse creptam, laqueo vitam finivit. Hæc Diogenes Laërtius. ¶ Fuit item, teste Suida, Menippus quidam Poëta Comicus. ¶ Alius item Stratonicensis, toto Asia dissertissimus, præceptor Ciceronis, utipse in Bruto testatur. Pulsa mesiaque, Asia tota peragrata est, cum summis quidem oratoribus, quibuscum exercebar iotis jubentibus: quorum erat princeps Menippus Stratonicensis, meo judicio tota Asia illis temporibus disertissimus: & si nihil haberet molestiarum, necineptiarum, Atticorum est, hic orator in illis numeran recte potest. Hactenus Cicero in Bruto.

Mĕnĭus, Lycaonis filius, qui quum patrem in lupum versum, & domo conflagrante Iovem detestaretur, ab eodem fulmine percussus est.

Mĕnŭs, Cos. Romanus anno ab urbe condita 430, devictis navali prælio Priscis Latinis & Antiatibus, eorum rostra navium ærata in foro posuit, appellatique fori Rostra cœpit: Autor Liv. lib. 8. & Plin. lib. 34. cap. 5.

Mĕnĭtārĭă, Ἀθηναῖα Ptolemæo lib. 2. cap. 6. Hispaniæ urbs vulgò Mavia.

Mĕnŏdŏtŭs, Ἀθηναῖος, Medicus insignis, ætate Scipionis, cujus meminit Galenus in Therapeut.

Mĕnŏcĕcĕus, Ἀθηναῖος. Thebanus filius Creontis, qui pro patriæ salute sanguinem suum, atque adeò vitam ipsam ponere profudit. Nam quum Thebanis eo tempore, quo ab Argivis obsidebantur, redditum esset oraculum, urbem salvam fore, si ultimus ex Cadmi posteris, spontaneà se morte manibus ejus devoveret, intelligens Menœceus oraculum illud ad se pertinere, nihil cunctatus, suo hanc gladio necem consivit. Vide Statium 10 Theb.

Mĕnŏcĭs. penult. prod. Ἀθηναῖος, Urbs Phocensium ultima, quæ ad Oetæum vergit.

Mĕnœtēs, Ἀθηναῖος, Nomen unius ex sociis Aeneæ. Virgil. 5. Aen. Redoctem navis compellat voce Menœten.

Mĕnœtĭus, Ἀθηναῖος, teste Homero. Filius Actoris ex Aegina, quam virginem Iupiter illi in conjugem dederat. Hic postea relicta Aegina matre Opuntem Locrorum se contulit, ibique Patroclum ex Sthenele uxore suscepit, qui ab eo Menœtiades appellatur. Ovid. in Epist. Penel. Sive Menœtiadem falsis decipit ille sub armis, &c.

Menoles. Vide MAENOLES cum diphthongo.

Mĕnon, onis, Ἀθηναῖος, Arrogantissimus Sophista. Socratis ætate: cujus meminit Plutarchus in libello, quem Ἀθηναῖος inscripsit.

Mĕnŏphĭlus, Ἀθηναῖος, Eunuchus fuit, cui Mitridates à Pompejo victus filiam servandam dedit in arce quadam: quam quum Manlius Priscus obsedisset, defensores ejus deditionem gerentes Menophilus sentiret, puella interfecta, gladium in viscera sua impegit, ne vivus ne captiva raperetur & violaretur. Autor Ammianus Marcel. lib. 16.

Mĕnŭlĭcă, Ἀθηναῖον, Oppidum Vardulorum in Tarraconensi Hispaniæ, cujus meminit Plin. libro 4 capite 20, & Ptolem. lib. 2. capite 6.

Menosgada, Vide MONOSGADA.

Mĕnŏrhārĭs, Ἀθηναῖος, Fluvius in Mæotim influens, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 7.

Mĕntĕrcōsă, Ἀθηναῖον, Civitas est Hispaniæ, in finibus Celtiberiæ. Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Mentĕlē, Ἀθηναῖον, Oppidum Hispaniæ, in plaga Australi Celtiberiæ. Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Mentinus, [Ἀθηναῖος. Ger. Der Thonauw.] Fluvius olim dicebatur, quem nunc (Sultanino in Dionysium testẽ) Ἀθηναῖον, sive Danubium appellamus.

Mĕntŏr, toris, pen. cor. Ἀθηναῖος, Mirus fuit in vasis cælandis artifex. Iuven. Satyr 8. -ratæ fine Mentore mensæ. Plin. lib. 33. cap. 12. verò Crassus orator duos cyphos habuit, Mentoris artificis manu cælatos, teste Idem lib. 12. Mentori quotidie tesserarium petenti dedisse Capitolinus Iupiter, & Diana Ephesia, quibus facere concerata eius artis vafa.

Mentŏrĕus, a, um, Propertio libro 1. Lesbia Mentoreo vina bibas opere.

Mentŏrēs, pen. corr. Ἀθηναῖος Stephano, Populi fuerunt in Illyrio, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 21.

Mentyrnă, Ἀθηναῖον, Vibs Samnitum in Italia. Gentile Mentyrnius.

Menus, Virginter Samnites natus, qui mirè solitudinem simabat, in qua nequid per otium perperàm faceret, apes curabat.

Mĕnūthĭās, adis, Ἀθηναῖος Steph. Insula est Aethiopiæ adjacens, juxta Pratum promontorium ejus meminit & Ptolemæus lib. 4. cap. 6. Vulgò Madagascar's Isla de S. Iorge.

Mĕnūthĭs Ἀθηναῖος, Vicus Aegypti non procul à Canopo: cujus incolæ Menuthitæ, Ἀθηναῖοι, vocantur, Steph.

Meplitis. Vide in APPELL.

Merā, Ἀθηναῖος, Proprium nomen sacerdotis Veneris. Stat. libro 8. Theb. Aegææ Veneris quos Mera sacerdos Ediderat pelliabente Dea. ¶ Meram tem Proci & Anna filia fuit, quæ quum venationi dedita, Dianam per nemora sequeretur, à Iove visa & dilecta est, qui sumpta Dianæ figura, cũ ea concubuit. Quapropter quum postea ob patrati facinoris pudorem, timens ne denuò deciperetur, vocantiscDianæ obsequi nolle, ab eadem sagittis confossa occubuit. Tandem in canem est mutata. Ovid. lib. 7. Metamorph. Et quos Mera novo latratu terruit agros. ¶ Est etiam alterius canis nomen, de qua suprà in dictione EXIGUNEV.

Mercurĭus. [German Ein Sohn Iovis und Maiæ der Kauffleute Gott bey den Heyden.] Iovis & Majæ filius, ita dictus à mercibus, eò quòd negotiatoribus præsidere existimetur. A Græcis à ἀγορὰ dicitur, ἀγοραῖος, hoc est, ab interpretando. Variis à Poëtis appellatur nominibus: nam modo Ligius dicitur, modò Argiphontes, modò Nomius, modò Cyllenius. ¶ Præter hunc tres alii fuisse Mercurii dicuntur: unus Cœli & Dies filius: alter Liberi & Proserpinæ: tertius Iovis & Cyle-

nes, quem fama est ab Argi cædem profugum, fictas Aegyptiis oblectandis: eúmq; omnes ad Majæ filium referunt. Alas in capite, & in pedibus ponunt, volucres significare velocem ferri per aëra sermonem. Ideò deorum nuntium dictam putant: quoniam per sermonem omnia cogitata enuntiantur. Dictus est Deus fraudum, quòd hominibus eloquentiam præstare putabat. Fabulas Deus mercatorum, palæstræ, furum, ἀγωνίων, ἀγοραίων. Lyram invenit: Hermaphroditum ex Iove Venere genuit: Martem è carcere liberavit: Argum interemit: Promitheum in Caucaso religavit. q Fuit præterea ab aliis hoc nomine Aegyptiorum sacerdos, superioris (ut putatur) ætatis, quia Græcis ἐρμηνεὺς ἱερογλυφικῶν: hoc est, Mercurius ter maximus dictus est, quòd & summus esset sacerdos, & sapientissimus philosophus, & rex potentissimus. q Fuit etiam Mercurius unus ex septem planetis, cujus corpus (ut eorum fert opinio) semper fere latet radiis solaribus, à quibus non recedit longius, quàm viginti octo gradus. Ideo ab Astronomis κάτω dicitur, quod est, radians. Vide etiam Solatur & perustus fingitur, quòd Sol vicinior sit, quàm reliquæ stellæ. Cic. lib. 3. de Nat. deor. quinq; Mercurios commemorat: Mercurius (inquit) unus Cœlo patre, Die matre natus, cujus obscœnius excitata natura traditur, quòd ab ipso Proserpinæ commotus sit. Alter Valentis & Phoronicis filius, is qui sub terris habetur, idem Trophonius. Tertius, Iove tertio natus ex Maja, ex quo & Penelopa Pana natum ferunt. Quartus Nilo patre, quem Aegyptii nefas habent nominare. Quintus, quem coluit Theneatæ, qui & Argum dicitur interemisse, ob eamque causam Aegypto præfuisse, atque Aegyptios leges & literas tradidisse. Hactenus Cic. Virg. 4. Aen. Tunc sic Mercurium alloquitur, ac talia mandat, &c.

Mercurĭāles, Videntur fuisse sodales ex collegio aliquo honorem Mercurii instituto. Cicero ad Qu. Frat. lib. 2. M. Furium Flaccum, equitem Romanum, hominem nequam, Capitolini, & Mercuriales de collegio ejecerunt.

Mercurĭi Hȳ., Dimicatorium à Mercurio apud Apuleium in Apologia: tramiti artem ex fabulis compacta crassitudine Mercurialium expedire potuisse.

Merĭŏnes, ἡνίοχος, Fuit, teste Homero Il. lib. 2. Auriga Idomenei, & cum eo dux navium, quæ è Creta venerant ad Troiam. Mars, ut ait, Martis armorio comparandus.

Merĭtus, Mons Thraciæ apud Plin. lib. 4. cap. 11.

Mermĕros, Vnus ex Centauris. Ovid. Metam. 12. Quòq; pedi super crinamice vixerat omnes Mermeros, accepto tam velpere tardatur: illud Μοιρῶν autem Latinè curiosius interpretatur, à verbo μορμύρω, cogito & curiosor.

Mermessĭus, pen. cor. μερμησσός, Vrbs Troadis, Sibyllæ Erythræ patria, ut Stephano placet, qui etiam ab urbis hujus subedine Erythræam eam appellatam existimat. Strabonis tamen magis credendum existimo, qui lib. 14. Erythræam Sibyllã dictam existimat, ab Erythris Ioniæ urbe, non procul à Clazomenis sita.

Mĕro. [Ger. Weinstock. Ist ein zunam gewesen Kayser Neronis.] Imperiosum dictus est Tiberius Cæsar, pro Nerone: quòd impendio vinolior esset. Tranquillus in Tiberio Cæsare: In cibis tero etiam tum propter nimiam vini aviditatem, pro Tiberio, Biberius pro Claudio, Caldius pro Nerone, Mero vocabatur.

Mĕrŏē, pen. dia. tri syllaba. [μερόη. German. Die Hauptstadt in der Insel Meroë bey dem Nilstrom: vulgò Saba.] Insula Nili Metropolis, à qua & tota insula Meroë dicitur. De hac ita scribit Herodotus: Meroë fuit olim regni caput: cujus præfecturæ ea insula imitatur, ad tria millia stadiorum: eũ Nilo protentæ accolunt Psillares eam, qui passim venantur, & agricolæ qui aurifodinas habent. Hanc Cambyses condidit, appellavitq; à nomine sororis Meroës. Quum enim Aegyptum omnem occupasset, Meroën secum usq; ad Aegyptios furens processit: cujus quòd ibi mortem obiisset, urbi nomen indidit. De hac Lucan. lib. 10. Gurgite cujus Ambitur nigris Meroë fœcunda colonis. Patet longitudine stadiorum tribus millibus, latitudine mille. Effodiuntur in ea aurum, argentum, æs, ferrum, ebur. Præterea feri & lapidum meli p. ex genus: distatque à Syene quinq; millibus stadiorum, ultra quam est torrida zona. Exuperat omnes alias Nili insulas, quas circiter septuagintas esse scribit Dion. lib. 1. & 17. Strabo lib. 16.

Mĕrŏpe, es, pen. cor. μερόπη. Ger. Die unachtsame der Töchteren Atlantis, so sonst Plejades genennet werden.] Vna Eharum Atlantis ex Pleione Nympha, cujus stella ex septem Plejadibus obscurissima apparet, quòd quum fratres omnes dis nupsissent, sola Sisypho nupserit homini mortali. Ovid. 4. Fast.

Mĕrŏpĭa. [μερόπεια: Vulgò Stjoe.] Insula est una Cycladum, quæ aliis nominibus & Siphnos, & Acis appellatur. De hac Plin. lib. 4. cap. 12.

Mĕrŏpis, μερόπις, Insula est Cariæ adjacens, quæ notiore nomine Co appellatur. Plin. lib. 5. cap. 31. Vulgò Lango.

Mĕrŏpus, pen. cor. μερόπος, Mons Græciæ juxta Thessaliam, variis præruptus scalebris, qui undique referente Echo, voces diversas reddit, unde etiam appellationem sortitus est.

Mĕrŏs, sive Meros, μηρός, Mons est in finibus Indiæ, in cujus radice Dionysius in Indiam proficiscens, Nysam urbem condidit. Curt. lib. 7. Nysa tecta est sub radicibus montis, quem Meron accolæ appellant. Inde Græci mentiendi traxere licentiã, Iovis femore Liberum patrem esse celatum. Græcè enim μηρὸς femur significat.

Mĕrŏs Sicĭlæ, ἡ μηρός, Siciliæ locus 70 à Syracusis stadiis distans, cujus incolæ Merosi dicti sunt. Autor Stephanus.

Mesapĭã. Mesapus. Vide MESSAPIA.

Mesaurītes sinus, μεσαυρίτης κόλπος, Perfici simus pars est, Stephano.

Mĕses, ou ese, [σῶσις. Ital. Grecia remanente. Germ. Einer auß den Rathsherren Sulleti gegen Nassawe.] Fland. Raid wirkmester.] Venus inter Boream, & Caciam medius unde & nomen habet. Hujus meminit Plin. lib. 18. cap. 47.

Mĕsembrĭa, μεσημβρία. Vulgò Mysembr.] Megarensium colonia, quam antea Menebriam vocabant, quasi Mena polim: id est, Meum civitatem. Ejus enim ædificator Menas appellabatur. Ista verò sermone Thracio civitas vocatur. Hæc Strabo lib. 7. Mesembriaci portus meminit Ovid. 1. Trist. Eleg. 9.

Mĕsĭa. Vide MAESIA.

Mĕsŏlă, ἡ μεσόλα. Mesleniaci agri oppidum, inter Taygetum montem, & Messenem urbem situm. Gentile est Mesolates, Stephanus.

Mĕsŏmedēs, pen. prod. μεσομήδης. Poëta Lyricus ex Creta oriundus, Adriani Cæsaris libertus: in cujus gratiam scripsit laudes Antinoi, qui Adriano in deliciis erat Sardus.

Meson, Vide in ARPELE.

Mĕsŏpŏntĭus, μεσοπόντιος, cognominatus est Neptunus qui apud Erechtheum Lesbi insulæ civitatem colebatur, Stephanus.

Mĕsŏpŏtămĭa. [ארם נהרים] aram naharaim, quem vocant. Germ. Die Landtschafft zu Illia gelegen bey den zweyen wasserern Euphrat und Tigris gelegen.] Regio major est inter Euphratem & Tigrim: unde nomen habet: μέσος enim medium sonat, & ποταμὸς fluvium. Tacit. lib. 5. Mox aperta amicitia regis, multo apud eu honore, præfectus campis qui Euphrate & Tigri indytis amnibus circumflui, Mesopotamiæ nomine accepere. Habet hæc regio Tigrim ab Oriente, & Euphratem ad Occidentem: à Meridie Babyloniam: ab Aquilone Caucasum. q Mesopotamiam impingunt Euphrates (ut inquit Solinus) annuæ inundationis excessibus terris superfusus. Hæc regio etiam dicta est Seleucia, ut lib. 6 refert Plinius.

Messĭbă, μεσσίβα. Vrbs Carmæ. Gentile Messabeus. Steph. in.

Messălă, pen. prod. μεσσάλα. Dictus est Valerius Corvinus qui Messanam in Sicilia expugnavit, & urbis capti in se translato nomine, Messalam primò, paulatim vulgo per mutationem literæ, Messala dictus est. Hinc Valeria familia Romæ nobilissima, ex qua Messala Corvinus orator nobilis ortus narratur. Hic quũ provectior ætate esset, ante biennium quàm moreretur, adeò memoriæ jactura amisit, ut vix pauca verba conjungere, & nomina quoq; suorum meminisset. Tandẽ vero ulcere ori innato, septimam incolis fecit autor Caius, & Cestrus lib. 1. cap. 22. Is orator fuit (Fabio teste lib. 10. cap. 1.) inter duos candidus, & quodãmodo præferens nobilitatẽ suam: vir hostis mẽ minor. Illius familia Corvini cognomentũ tulit à corvo, cui Valerio Tribuno, uni ex majoribus, adversus Gallum pugnãti suppetias tulit, ut meminit Gell. lib. 9. cap. 12. Liv. lib. 7.

Messălīnă, pen. prod. μεσσαλῖνα, nomen fuit Barbati Messalæ, consobrini Claudii Imperatoris. Tandem à Claudio suppicio affecta, quũ C. Silio nupsisset. Autor Tranquillus in Claudio. Prodigiosam hujus libidinem legas apud Iuven. Satyr. 6. Tacit. lib. 11. & Plin. lib. 10. cap. 62.

Messănă, [μεσσήνη. Ger. Es nennen sie Stanca Stanca welches bey dem Nicandro also vorgebracht wird.] Vrbs est Siciliæ propinqua Peloro promontorio, à Messene Achaiæ populis condita, & à nomine ejus abitis urbis ita appellata. Silius lib. 14. Incumbens Messana Pelo, ni vibus ægro Hujus in colæ primùm Messanenses dicti postea quũ Mamertini sunt vocati. Fuit inde origo primi belli Punici, ut Florus tradidit, lib. 2. Ejus ager feracissimus est vini, quod Mamertinum appellatur. Martial. Amphora Nesbrea cibi Maronea senecta videtur, &c.

Messapēum, μεσσαπεῖον, Laconici agri locus, in quo Jupiter colebatur, ut ex Theopompi sententia refert Stephanus.

Messapĭa, [μεσσαπία. Germ. Die Landtschafft Calabria zu Zeiten Messapia.] Regio est in extremis finibus Italiæ peninsulæ formam, sed non admodum lato, qui est inter Brundusium & Tarentum continenti adhærens. Eadẽ & Iapygia dicta est. Vide Strabonem lib. 6. & Plin. lib. 3. cap. 11.

Messapion, μεσσάπιον. Lubricæ insulæ mons ita dictus à Messapo quodam, qui inde in Italiam colonia deduxit. Stephanus.

Messăpŭs, μεσσάπος, Vnus ex fortissimis Italiæ ductoribus, qui Turno

Turno adversus Aeneam suppetias tulit. Virg. 7. Aen. At Messapus equum domitor, Neptunia proles, Quem neq; fas ignis quenquam, vel sternere ferro.

Messēis, ἡ, Thessaliæ fons est, non procul à Pharsalo oppido: cujus meminerunt Plinius libro 4. capite 8, & Strabo libro 9.

Messēnē, μεσσήνη. Civitas Græciæ in Peloponneso, à qua Messenii dicti sunt, qui in Sicilia ad Pelorum promontorium urbem condiderunt, quam à nomine patriæ suæ μεσσήνη appellaverūt. Latinè in alongum commutato, vocant Messanam. De Messenia ita scribit Hieronymus in Iovinianum: Spartiatæ, & Messenii ita inter se habuēre amicitias, in tantum, ut ob quædam sacra etiam virgines ad se mutuò mitterēt. Tandem verò Spartani Messenios propter frequentem defectionem, in servitutem redegērunt, cosq; durius etiam quàm reliquos servos tractarunt, ne denuò res novas moliretur. Hinc adagiū natum: Servilior Messena. Hi se nota literæ M, cognobilia reddebant.

Messias Hebr. Græcè Christus, Latinè Unctus. Ger. Gesalbter/ dicitur.

Messōē, μεσσόη, urbs Laconiæ, & tribus ejusdem. Gentile, Messoates. Steph.

Messonium. Ptolemæo lib. 2. cap. 13, Germaniæ urbs: vulgò Magdenburg in Saxonia.

Messōgis, μεσσώγις, Mons Lydiæ: unde Messogites, optimi vini ferax, Stephanus.

Mēthīlis, μηθίλεος. Dux Maronum, qui unà cum fratre Antipho Trojanis suppetias tulit adversus Græcos, Homer. libro 2. Iliad.

Mēthĭŭs, μηθιεύς, Sisyphi filius fuit, teste Stephano, & nepos Aeoli, qui Meraponum in Italiæ finibus condidit.

Mētăchœum, μετάχοιον, Arx Boeotiæ, inter Orchomenum & Coroneam, quam alii Metachœrum appellant, Stephanus.

Mētăgōnium, μετάγωνιον, Promontorii Africam à Numidia dividentis ita dictum, quòd angulare sit. Ab hoc promontorio Numidia ipsa Metagonitis dicitur. Autores Plin. lib. 5. cap. 3, & Mela lib. 1. Vulgò Cabo de tres puntas.

Mētăpā, æ, μέτωπα, Assyriæ oppidum, apud Polybium lib. 5, cujus gentile est Metapœus, Stephanus.

Metapinum, teste Plinio, libro 5. capite 4. unum est ex ostiis Rhodani.

Mētăpontĭs, tidis, ἡ, μετάπωντις νῆσος. Ger. Ein Insel im Carpatischen Meer zwischen Rhodis vnd Gelbus gelegē. Insula est in mari Carpathio, inter Rhodum & Cnidum sita, recentiore nomine Syme appellata, à Symetalysi filia. Vide Stephanum in dictione ΣΥΜΗ.

Mētăpontium. μεταπόντιον. Ptolemæo, quasi transpontum, dictum est oppidum Italiæ in Lucu Tarentino: à quo Metapontini populi à Pylio, qui Nestore duce è Troja navigavērit, conditum: ad cōterræ proventu, & agrorum latione fœlix, ut ex ea gratia auream ætatem Apollini Delphico, aliquando donā obtulerit. Pompon. lib. 2.

Mētăum, μήταιον, Lesbi oppidum, à Meta quodam Tyrrheno ita appellatum, Stephanus.

Mētăurĭŭs, & Metaurum, [μήταυρος. Ger. Metro. ein Fluß in Italien] Umbriæ fluvius per Fanum amnem decurrens, & inter Fanum Fortunæ, & Senogalliam in mare cadens. Juxta hunc fluvium Claudius Nero Consul, cum Livio Salinatore ad internecionem ejus exercitu delevit, Alcrubalē interfecit. Plin. lib. 3. cap. 14: Nunc in ora fluminis Aesis, Senogallia, Metaurus fluvius, colonia Fanum Fortunæ, Pisaurum cum amne. Lucan. lib. 2. In levum cedidēre latus, velisq; Metaurus. Cruentum q; pax. Horat. lib. 4. Carm. Ode 4: Quid debeas, ô Roma Neronibus, Testis Metaurum flumen: quo in loco Metaurum flumen, neutro genere protulit, licet alibi Rhenum: Quum flumen Rhenum aut pluvius describitur arcus.

Mētēlis, μήτελις, Oppidum Aegypti, nē procul ab Alexandria, recentiore nomine Bubastus appellatum: à quo vicinus Nomus Metelites dictus est, Stephanus.

Mētēllŭs, μέτελλος, Cæciliorum familiæ cognomen, ex qua non pauci fortissimi, Req; publ. utilissimi cives orti: in primis L. Cæcilius Metellus Pontifex Maximus, quem adeò impedito ac balbutientis linguæ fuisse tradunt, ut multis mensibus fatigatus, tortusq; sit, dum meditaretur dicenda in æde Opis eæ dedicanda. Hic fuit ille Metellus, qui teste Plin. lib. 7. cap. 44, conflagrante æde Vestæ, Palladium Troiæ advectum, subtraxit ab incendio, magna quidem pietate, sed eventu infesto. Nam dum in flammas avidius se conjiceret, orbatus est visu. Iuven. Satyr. 3: Da testem Romæ tam sanctum, quam fuit hostes Numinis Idæi, procedat: vel Numa, vel qui Servavit trepidam flagranti ex arce Minervam. Hic Metellus etiam primo bello Punico de Poenis speciosissimū ejus nominis triumphum, XIII. ducibus hostium, & CXX. elephantis in eo ductis. ¶ C. Metellus, à domita Macedonia Macedonicus est vocatus, Prætor Pseudophilippum, & Achæos, quos bis prælio fudit, triumphandos Mummio tradidit. Invisus plebi ob nimiā severitatem, & ideò Consulatu factus. De hoc Liv. lib. 59. ¶ Memorantur alii plures Metelli, ut Balearicus, Vitiatus, quē Plinius Diadematum vocat. ¶ Metellus præterea Numidicus, qui de Numidiæ rege Jugurtha triumphavit. Cujus meminit Cicer. & item Aulus Gell. cap. 8. lib. 1, & lib. 6. cap. 11. ¶ Metellus Creticus à devicta Creta dictus, cujus meminit Plutarchus in Pomponio. ¶ Metellus Dalmaticus, à devictis Dalmatis. Autor Fædianus in Act. 3 contra Verrem. ¶ Metelli, Plebeium fuēre, ut ait Liv. lib. 19, verum clari vi ctoriis & magistratibus, Cæciliiq; omnes appellati.

Mēthōne, pen. prod. [μεθώνη: Vulgò Modon. Ger. Ein Statt in Peloponneso/ am Meer gelegen in der Messenischen Gegne.] Civitas est littoralis Peloponnesi, in Messeniaca regione, quam quum obsideret Philippus Rex Macedonū, Alexandri Magni pater, oculum amisit ictu sagittæ, quam jecerat Aster oppidanus, cui quoq; inter pugnandum erat. Aster telum Philippo immissurus in oculum. Valer. Fl. lib. 1: Neleidesq; Pericymenus, quem parva Methone, &c. Hujus meminit Ptolem. lib. 3. cap. 16. Hodie Modone.

Methone, Steph. Urbs Thraciæ, Homerus περὶ τῆς μεθώνης, ἣ Πιερίης ἐπιβήσσης. Civis Methonæus. Alia est Macedoniæ. Abundat vino, quod Græci μέθυ vocant: unde nomē. Alia est Laconicę, cujus gentile Methonæus. Quarta, Pelidis. Quinta, subaudi.

Methuriacies, μεθυριάδης Stephano, sive ut apud Plin. legitur, Methutides, insulæ quatuor sunt in sinu Megarico, nō procul à Troezene. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Methydrium. μεθύδριον Steph. Arcadiæ oppidum est, de quo Strabo lib. 8, & Plin. lib. 4. cap. 6.

Methymnē, vel Methymne, μεθύμνη, Urbs Lesbi, apud quam nascitur generosum vinum. Ovid. 1. de Arte amandi: Gargara quot segetes, quot habet Methymna racemos.

Methymnæus, ea, um, μεθυμναῖος, Idem lib. 11. Metam. Et Methymnæa potiuntur littore Lesbi. Ab hac urbe ortum habuit Arion citharœdus nobilis, quem Hero delatus à prædonibus in mare projectum, & à Delphine incolumem devectum in portum ad Tænarum fabulatur.

Mētiŏchŭs, μενιόχος, Fuit, teste Herodoto libro 6, Miltiadis Atheniensium ducis filius, qui cum à Phœniciis captus, ad Darium Persarum regem, contra quem bellum gerebat, addu ctus esset, donatus ab eo amplissimis ædibus, divitiis auctus, data uxore Persica ex qua liberos susceperit, & magno in honore habitus fertur.

Mētis, μῆτις, Nympha Oceani & Tethyos filia, sic dicta à consulendo: μῆτις enim consilium significat. Hujus meminit Hesiod. in Theogonia. ¶ Fuit & urbs in Media marcidus. Sita, hujus nominis. [Ger. Metz.]

Mētiscus, Turni auriga. De quo Virgil. lib. 12. Aen. Aurigam Turni media inter lora Metiscū excutit, &c. Sunt qui scribendum putent Methyscus, etymon ejus deducētes à Græco verbo μεθύσκω, quod est inebrior.

Metius Sufferius, Dux Albanus tempore Tulli regis Romanorum, qui quòd ex præscripto fœderis ad bellū faciendum cōtra Fidenates vocatus, cunctabus in hostem Romanis, suos prælio eduxerat, jussu Tulli duabus admotis quadrigis discerptus est. Vide Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Metius Curtius, dux Tusculanorum superatus à Romanis bello Latino. ¶ Metius item Curtius, Sabinorum dux cōtra Romulum, ob raptas Sabinas, inter pugnandū.

Metius Carus, Delator infamis, de quo Plin. 1. Epist. ad Vocanium, & lib. 6 ad Hispanum.

Mētrā, Erisichthonis cujusdam Thessali filia, metretrix liberali forma, ad quam qui commeabant adolescentes, corporis copiam non aliter sequebantur, nisi equos, boves, amplissimaque dēferrent munera: quæ non dum id temporis repertus fuerat gemmarum usus. Porrò Thessali per jocum aiebant: Metram Erisichthonis vertere in ea omnia, quæ illi ab amatoribus donabantur: unde fluxit proverbium: Mutabilior Metra Erisichthonis. Ovidius libro 8. Metamorphoseos.

Mētrŏcles, μητροκλῆς, Cynicæ sectæ Philosophus, & discipulus Cratetis, qui Hipparchiā sororem ejus in matrimonium habebat. Vide Laërtium.

Metrŏdōrŭs, pen. prod. μητρόδωρος, Pictor, & philosophus Atheniensis, Carneadis auditor. Cicero de Orat. lib. 1: Erat quidem, etiā Metrodorus, qui cum illis unā cum ipsum Carneadem diligentiùs audierat. ¶ Fuit præterea Metrodorus quidam Scepsius, qui postea relicta philosophia, ad civilium rerum administrationem se contulit. Hic orator in scriptis suis, quàm philosopho victior fuit, novoq; quodam dicendi genere multos à sui imitatione deterruit. Propter nominis tamen famam, quamquam pauper erat, clarum conjugium

apud Carthaginienses asequantus, Carthaginiensis civis est habitus. Quamq; amicitiã à Mithridate regis sibi conciliasset, ad Eum cum uxore profectus, honore maximo ab eo affectus est. Nam jurisdicendo præfectus dicitur fuisse cum potestate tam ampla, ut ab eo ad regem provocare nõ liceret. Quæ tamen res ei nõ fœliciter cessit. Nam quum hominum aliquot impiorum odium incurrisset, legatus ad Tigranem Armeniorũ regem missus, à Mithridate defecit. Quamobrem comprehensus à Tigrane, invitus ad Mithridatem remissus est, quo in itinere, sive regis opera, sive morbo (nam utrumq; dicitur) extinctus est. Hæc Strabo lib. 13. Hujus etiam meminit Cicero, memorans quid, cjus commendet Tusculanarum quæst. lib. 1: Nonne, inquit, quantã memoria Simonides fuisse dicatur, quãta Theodectes, quanta is, qui à Pyrrho ad Ptolemæum missus est legatus, Cineas, quanta nuper Carneades, quanta qui nostra sunt, Scepsius Metrodorus, quanta cõfert Hortensius. Hactenus Cic. ¶ Fuit & Metrodorus quidã Chius, qui universum sempiternum esse dicebat. ¶ Fuit etiam Metrodorus Lampsacenus, Epicuri discipulus, fidelissimus q; amicus, Strabone, Diogeneq; testibus.

Metrópolis, μητρόπολις, Vrbs Phrygiæ, teste Stephano, à Cybele Deum matre condita. ¶ Item alia ejusdem nominis, in conventu Apameno. ¶ Tertia in cõventu Ephesiorũ ad Caystrium decima. ¶ Stephanus præterea alias septem enumerat, quarum primam in Lydia secundã in Thessalia collocat: tertiam Acarnaniæ, quartam Scythiæ attribuit: reliquas tres in Ponto, superiore Thessalia, & Rubræa constituit.

Mevánia, μευανία Ptolemæo. Vulgo Mevania, Civitas Vmbriæ, in dextra Propertio alumno, sita ad viam Flaminiam, armentorum & gregum ferax. Lucan. lib. 11. taurifera, ubi se Mevania campis Explicat, &c. Plin. lib. 35. cap. 14. In Italia quoq; laterarias murus Aretii & Mevaniæ est. Hujus urbis incolæ dicũtur Mevanates. Plin. lib. 3. cap. 14.

Mevius. [Ger. Ein vngeschickter Poet, der des Virgilium vnd Horatium verlestert, damit er darvon gesehen wurde.] Pudenter impudentissimus Virgilii & Horatii temporibus, unicq; quæ invitas, quòd poemata illorum infectaretur, & ex alicujus laudis obtrectatione gloriam sibi pararet: unde & Virgilio malus vulgò appellatus est. Virgil. 3. Aeglog. Qui Bavium non odit, amet tua carmina Mevi: Atq; idem jungat vulpes, & mulgeat hircos. Horat. lib. 1. Carm. Mala soluta navis exit alite, Feretis alienten Mevium.

Mezentius, Tyrhenorum Rex, summus deorũ contemptor, a subjectis populis ob immanem crudelitatem cõ tota familia expulsus, quæ unà cum Lauto filio fugiens, ad Turnum Rutulorum regem pervenit, cum quo adversus Aenean profectus est, sed inauspicatò: Aeneas enim ipsum cum filio in pugna interfecit. Virg. 11. Aeneid. At Jovis interea mõns Mezentius ardens Succedit pugnæ, &c. Fatis impius in homines sine deorum respectu, inquit Macrobius.

M ante I.

Miácoris, pen. prod. μιακορις, Chalcidis oppidum, apud Theopomp. libro 25, referente Stephano. A quo fit gentile Miacorius.

Micipsa, Numidarum Rex, Masinissæ regis filius, qui fugurtham Manastabulis fratris filiis, unà cum Adherbale & Hyempsale filiis regni participem reliquit. Autor Sallustius de bello Iugurthino.

Midæum, vel Midæ, arum, μίδαιον, Phrygiæ oppidum Stephano, Plin. lib. 5 cap. 32, Midaeon apellat.

Midas, [μίδας. Ger. Ein König in Phrygia, ein grosser Geitzhart.] Gordii nebulonis filius, & rex Phrygum, qui conductor penè reges pecuniæ abundantia antecessit. Hujus fit est in fabulis, propter Bacchum hospitio susceptum, concessum esse ut quicquid vellet, optaret, futurus voti compos: optavit autem ut quicquid corpore contigisset, in aurum verteretur: quod, annuente Bacchо, factum est. Sed quum cibus & potus contacti etiam in aurum mutarentur, sensit tandem stolidus, se frustrè petiisse, & facti pœnitens, oravit Bacchũ ut hoc munus auferret: tum Bacchus jussit ut in Pactolo flumine se lavaret, & liberaretur. Quod quum fecisset, cœpit deinceps Pactolas aureas arenas trahere. Postea quum Phœbus & Pan carmine certarent, & Midas judex electus cum Tmolo monte (qui Phœbum victorem pronuntiaverat) secundum Panа judicium tulisset, indignatus Apollo asininas ei auriculas addidit, quas tam scitè occultavit, ut nemo sciret præter salum tonsorem: qui quum rem inauditam tacere non posset, fossam ingressus proclamavit: Aures asininas habet Rex Midas. Deinde fossam terra adoptrunt, succrescq; temporis crevêrunt illic arundines, quæ commotæ vocem quam tonsor infoderat, reddiderunt. Vide Ovid. 11. Metam. - arguitur tamen, atq; injusta vocatur Vrnius sermone Midas. Nec Delius aures Humanam stolidas pati rem vere figuram, &c. Nonnulli dicũt, quum inter Apollinem & Marsyã decertantes judex constitutus esset, & ipse pro Marsya sententiam tulisset, auricalis asininis à Phœbo fuisse donatum. Hinc natus est proverbium: Auriculas asini Midas habet: quo utimur in stolidos, & crassis auribus, pinguique judicio homines. Ali narrant, quũ præteriret aliquando Liberi patris asinos, atq; eos afficeret injuria, iratum Bacchum Midæ auriculas asininas addidisse. Sunt qui dicant hunc aures e natura præ longas fuisse: & asinarum instar prominentes: atque hinc fabulæ locum ortum esse: quanquam pluribus placet, hac allegoria significari Midam tyrannum conviceos actu habuisse, qui subjectos torquere solitum, per quos quacunq; per omnem regionem vel fierent, vel dicerentur, cognosceret, nimirum illis utens auribus sicc. Proinde quum vulgus admiraretur, ab illo retinari etiam ea quæ clam ac procul fierent, occasionẽ fabulæ datam esse, ut Midas dicerentur auriculas asini habere. Vel quòd nullũ aliud animal acrius audiat, quàm asinus, excepto mure: vel quòd aures habeat omnium longissimas. Persius: Auriculas asini quid non habet? Fecunt nõnulli primum poëtã fuisse, Auriculas asini Midas rex habet. deinde mox Cæsarem scripturum minasse, Quis non habet? Hæc ex Erasmi Chiliadibus.

Midí, sive Midea, pen. prod. μίδεια. Sceph. Oppidum in agro Argivo, ita dictum à Midâ Aloëi filia, quum antea Persepolis appellaretur. Meminit hujus Homer. lib. 2. Iliad.

Midian, urbs est circa mediterraneum mare sita, nomen habens à quodam Abrahami filio è Cethura prognato. Inde Madianitæ, gentile.

Miezá, μίεζα, & Oppidum Macedoniæ, quod olim Strymonium vocabant: à Mieza Berenices Macedonis filia cognominatum. Autor Stephanus. Hujus oppidi meminit Plin. lib. 31. cap. 2.

Miltiades, Ingens infâ MILTIADES.

Miletópolis, μιλητούπολις, Vrbs in minore Asia, inter Cyzicũ, & Rhyndacum amnem, cujus meminit Strabo lib. 12.

Miletus. [Gr. Ein Sohn Apollinis vnd Areæ, welcher in Asiam gezogen, vnd alda nach den Cretensischen Reich trachtet.] Hinc fuit Apollinis, & Argiæ Cleochi filiæ: vel (ut Ovidius sentit) Deionis, qui quum Minoa Cretensium regem jam senem regno privare vellet, à Jove territus, in Samum, deinde in Cariam Asiæ regionem fugit, ibiq; oppidum condidit quod de suo nomine Miletum appellavit: ejusq; incolas Milesios. Ovid. lib. 9. Metam. Tunc erat invalidus, Dejonideq; juventæ Robore Miletum, Phœbo q; parente superbum Permisit, credensq; suis instare regnis. Haud tamen est passis arcere penatibus ausus. Sponte fugit, Miletea, celerq; carina Ægæas meatus aquas, & in Aside terra Mœnia cõlituit posito rex habentia nomen. Alii tamen aliam afferũt nominis rationem. Vide in Cretione sequenti. ¶ Inde Miletis, idis, Patronymicum id est Byblis, Mileti filia.

Miletus, pen. prod. [μίλητος. Ger. Ein Gesell in gleichem Ansehen als einer möchte sein vnd war Cariæ gelegen.] Vrbs in finibus Ioniæ, & Cariæ, autore Herodoto ædificata à Mileto Sole & Deionis filio, ut testatur Ovid. 9. Metamorph. Strab. lib. 12. a Sarpedone conditam mavult, Jovis filio, & Minois ac Rhadamanthi fratre: & ab eo Miletum appellatam fuisse ab altera ejusdem nominis urbe, quam in Creta reliquerat. Vrbem hanc præstantissimæ lanæ proventus nobilitavit, ex qua fiebant Miletia stragula, quæ ob insignem mollitiem in proverbium cesserunt. Martialis lib. 8: Nec Miletus erat vellere digna tuo. Et Virgil. lib. 3. Georg. - quamvis Miletia magno Vellera mutentur Tyrios incocta colores. Vbi Servius, Miletia velicta: id est, lanæ pretiosissimæ. Nam Miletus civitas est Asiæ, ubi tinguntur lanæ optimæ. Idem 4. Georg. - Miletia vellera Nymphæ Carpebant, hyali saturo fucata colore. Cicer. in Verrem: Nam quid à Milesiis lanæ publicè absalerit. ¶ Eadem est Anactoria nominata, ab Anacte quodam, Cœli & Terræ filio. Fuit autem hæc urbs colonis à se cõditis in primis fœcunda, quæ octoginta & amplius urbium per omnia maria metropolis extiterit. Oraculum habuit antiquitùs Branchidarum appellatum, postea Apollinis Didymæi. Ex Mileto ortum traxerunt viri memoratu digni. Thales unus ex septem sapientibus, qui primus Physiologiæ, ac Mathematicæ autor inter Græcos est habitus: & Anaximander ejus discipulus. Item hujus discipulus Anaximenes, & Hecatæus, qui scripsit historiam: & Aeschines orator, non ille, qui cum Demosthene contendit: sed alter qui sibi sumpta nimia in Pompejum licentia, in exilium missus est. Hinc & Timotheũ musicum ortum ferunt, & Pittacum philosophum. ¶ Alia fuit ejusdem nominis urbs in Creta, teste Homero lib. 2. Iliados.

Milesii, μίλησιοι, Populi à Mileto urbe dicti sunt, qui quũ prius potentes essent & opulenti, delicijs deinde addicti, & otio, & potentiam amiserunt. Hinc Milesius sermo dicitur vo luptuarius à Milesiorum Moribus lascivis. Apuleius in Asino aureo: At ego tibi sermone isto Milesio varias fabellas conferam, aures que tuas benevolas lepido susurro permulceam. Vale & Milesia

& Milesiæ delitiæ. Marcianus Capella: Nã certè mythos, poëtices etiam diverlitatis delicias Milesias, quæ Ἐφεσιακὰ libri eorum impudicorũ author Aristides apud Plutarchum in Crasso, de quibus Ovid in Epist. ad August. Vertit Aristidem Cicero, nec obstitit illi Historiæ turpes intermiscere jocos.

Milias, lege MILYAS.

Milichiæ, Fontis nomen in agro Syracusano, teste Plin. libro 2. capite 2.

Milesia, Μιλησία, Urbs Epidaurus dicta, ut suprà ex Stephano diximus.

Milo, Μίλων. Civis Romanus ex municipio Lanuvino, qui quũ P. Clodium Tribunũ plebis multa seditiosè in Republica molientem occidisset, frustrà à Cicerone defensus elegantissima illa oratione, quæ etiam hodie omniũ manibus teritur, Massiliam damnatus in exilium profectus est: ubi quum aliquando vidisset orationem Ciceronis pro se scriptam, multò meliorem ea, quæ in judicio habita erat, dixisse fertur: Sic oratus Cicero, nõ ego Massiliæ barbatos mullos esiratem. Hæc Dionysius in Roma. hist. ¶ Fuit alius hoc nomine athleta Crotoniates, qui taurum in Olympico certamine cho nudæ dextræ occidisse dicitur, & sine fatigatione per stadii spatiũ supra humeros portasse, totumq; eo die comedisse. Huic maiũ tenenti digitos nemo poterat extorquere: dum cõstitisset, nemo vestigio eduxere. Quum autem nimia nervorum fiducia arborem in parte media etiamnũ diducere vellet, brachiis hinc inde conflictis, & deficiente conatu retentus, lupis fuit præda. ¶ Est & Milo sive Milus, nomen montis Iodiæ, in quo homines averso plantis nascuntur, octonos digitos in singulis pedibus habentes. Autor Plin. lib. 7. cap. 2.

Milonia, Μιλωνία, Oppidum Samnitium, apud Dionysium lib. 16. Antiquit.

Miltiades, pen. in secunda syllaba, Μιλτιάδης Suidæ, Dux Atheniensium clarus, qui decem millibus suorum civium, & Platęensibus auxiliaris mille, profligavit Persarum sexcenta millia in campis Marathonis. Autor est Iustinus lib. 2. Postea tamẽ peculatus damnatus, in carcere & vinculis mortuus Atheniensibus crudelis est. Autor Valerius Maximus lib. 5. cap. 3. & Aemilius Probus quorum vitam eleganti brevitate conscripsit.

Milyas, adis, Μιλυάς, Regio est in minore Asia, Cariæ, & Lyciæ finitima, cujus incolæ Milyæ, Μίλυαι, appellati sunt, à Milya Cragi uxore, quũ antea Solymi appellarentur. Vide Steph. & Strab. lib. 12.

Mimallis, Μιμαλλίς, A Callimacho insula dicitur, quæ ab aliis Melos, à nonnullis Zephyria vocatur, teste Plinio libro 4. capite 12.

Mimallŏnes, Μιμαλλόνες, Bacchæ mulieres, à Mimante Thraciæ vel (ut alii malunt) Ionix monte: vel à μιμᾶσθαι verbo Græco, quod imitor significat, quòd Liberũ patrem imitarentur, & ejus imitationem cornea ferrent. ¶ Inde Mimallonis, nis, patronymicum fœmi. quæ ferè in eadem significatione ponitur. Ovid. lib. 1. de Arte amandi: Ecce Mimallonides passis in terga capillis.

Mimallŏnĕus, mimallones, mimallonẽ. Persius Sat. 1: Torva Mimallonea implerit cornua bombis. Hæ quoq; Bassarides, & Thyades, & Ogygides vocatæ sunt.

Mimas, antes, Μίμας: Mons Ioniæ in minori Asia, testibus Plinio & Strabone. vel, ut Suidas mavult, Thraciæ, ubi sacra, & certamina quotannis fieri Baccho constituerunt. Ovidius 2. Metamorphos. Et tandem Rhodope nivibus canitura Mimantis. ¶ Mimas etiam gigantis nomen fuit, quem Iupiter fulminavit. Horat. lib. 3. Carm. Sed quid Typhœus, & validus Mimas, &c.

Mimermus, Μιμνέρμος & Suidæ, Ligyrtiadæ filius, Colophonius, aut Smyrnæus, aut Asypalœensis Elegiarũ scriptor. Natus fertur Olympiade xxxvi 1, quod fuit, septem sapientibus antiquior est. Quidã tamen eodem tempore vixisse illum dicunt. Vocatus fuit Ligyrtiades, propter consimilitudinem & dulcedinem carminis. Scripsit libros multos. Hæc Suidas. Propert. lib. 1. Eleg. 9:

Plus in amore valet Mimnermi versus Homero:
Carmina mansuetus lenia quærit amor.

Mimnesis, pen. prod. Μιμνησίς, Oppidum Lydiæ apud Herodotum in descriptione Asiæ. Steph.

Minaei, sive, ut apud Stephanum legitur, Minnaei, duplicato n. [Ger. Wilden in Arabien an Rothen Meer gelegen/ von welchen der Weyrauch wächst.] Populi sunt in regione Arabiæ, mari rubro adjacentes, qui primi commercium thuris fecere, nec præter hos Arabes alii thuris arborem vident. Unde ab ipsis thus ipsum Minæum dictum est, teste Plin. lib. 12. cap. 14.

Mincius, [Ger. Ein Fluß in Lombardey / welcher durch den Gutt see rinnet nahe Mantua bey der er fließt Padum.] Vercellorum fluvius, qui ex Benaco lacu defluens, alium prope Mantuam lacum efficit: & inde rursus, auctus torrentibus auctus, effluit in Padum, Virgil. 4. Georg. Iardis ubi Mincius errat Flexibus. A. Virgil. Mincidæ dictus. Iuven. Illos Mincidæ celebrat cedo Maronis.

Minervă, Disciplinarũ dea, quæ Græcè Pallas dicitur, [Ger. Die Göttin gutter Kunsten vnd der Weißheit.] Ea à manendo dicitur, quasi vim manetur. Solet enim pingi ægide & formidabilis. Aut à minuendo (ut placet Cicer. lib. 2. de deor.) Aut (ut alii malunt) à monendo, quòd rectè monet. Festus: Minerva dicta quòd bene manet. Hanc enim veteres pro sapientia colebant. Cognomen vero quòd fingatur, pingaturq; militaribus minitans armis. Eadem & Tritonia à Portis appellatur, quòd Ogygis regis temporibus circa Tritonidem Africæ paludem virginali facie dicatur apparuisse: ab Homero etiam γλαυκῶπις, quasi glaucos habens oculos. ¶ Palladis autem nomen accepisse putatur ἀπὸ τοῦ πάλλειν: hoc est, à jaculando, vel vibrando. Pingitur enim quatiendam hastam tenens, eamq; vibrans. Prima olei, & omnium inventrix creditur extitisse: ob quæ erga humanum genus beneficia, divinos honores meruit, sapientiæq; & bonarum omnium artium dea habita est. ¶ Fabulantur autem Poetæ Minervam ex cerebro Iovis esse progenitam: quo commento significare volunt humaniorum literarum disciplinas nonnisi ingenii non esse inventum, sed ex Iovis cerebro: hoc est, ex inexhausto divinæ sapientiæ fonte ad hominũ usum esse deprompras. Pingitur etiam Minerva aliquid facere, tũm ut simplicius, rudius, vel indoctius aliquid facere. Columella in Præfatione libri primi: Potest enim nec subtilissima, nec rarissima (quod ajunt pingui Minerva res agrestes administrari. ¶ Invita Minerva aliquid facere: idem est, quod repugnante ingenio vel repugnante natura aliquid aggredi. Horat. de Arte: Tumidi invitis dices, facièsve Minerva. ¶ Sus Minervam, sub auditi docet, vel monet: trivialissimum est proverbium, quo utimur, quoties indoctus aliquis eum conatur docere, à quo ipse fit magis docendus. Vide Erasm. Adagia.

Mincrvăl, & minervale, à Minerva dedicatum nomẽ, erat quidam præmium quod cabatur præceptori, sicut cœna, & hujusmodi, quasi magisterii merces paucis diebus à scholasticis data solita ante Quinquatria, per quos dies pueri vocabant, Βακκανάλια. Varr. 3. de Re rusti. cap. 2. Quo simulac primùm fruges maturescunt, vel, incipiam, ἀφορμὴν, AXIVS: Ego verò non oculo vel homine, & exacta pactione crebrò. Ovid. 3. Fastor.

Nec vos turba feri sensus laudata magistri
Spernat: discipulos attrahit ista novos.

Minthius. Mons Thessaliæ, postea Orchomenus dictus est.

Minio. Fluvius est Tusciæ, non procul à Caere oppido. Vulgò Mignone. Virgil. lib. Aeneid. 10: Qui Caerete domo, quæ sunt Minionia amnis.

Minius, Μίνιος, Fluvius Hispaniæ juxta Abubricam Gallæcorum oppidum, validissimo ore in Oceanum profluens. Vulgò Minho. De hoc Plinius libro 4. capite 20, & Ptolem. libro 2. capite 6.

Minoa, pen. prod. μῑνῶα: Vulgò Alfenara, Vrbs in Amorgo insula, una Cycladum. Item altera in Siphno insula, una Sporadum. Terna in Sicilia. Atque hæc quidem tres enumerantur à Stephano. Strabo præterea lib. 9. Minoam fuisse emporiũ tradit in agro Attico, decem & octo stadiis à Megaris distans, quod postea Nisæam appellarunt.

Minois, idis, Μινωΐς, Insula est una Cycladum, quæ notiore nomine Sero appellatur. De hac Plin. lib. 4. cap. 12.

Minoum, Μινῶον, Oppidum est Cretæ insulæ, à Minoe rege ita appellatum. Recenseturà Plin. lib. 4. cap. 12.

Minos, [Μίνως. Ger. Ein Sohn Iovis vnd Europæ der Creteser König.] Iovis, & Europæ filius. Rex Cretæ, qui primus Cretensibus leges dedit. Hic quum haberet uxorem Pasiphaën, & illa ex tauro genuisset Minotaurum, Dædalum, quòd bovem ligneam fabricasset tuo qua lateos cum tauro uxor concubuerat persecutus in Siciliam pervenit, ubi à Cocali regis filiabus est interfectus: ut Authores referunt: juxta Camerinam urbem, & apud inferos propter insignem justitiam judex factus. Virg. 6. Aeneid. Quæstor Minos urnam movet.

Minōĭus, a, um, Μινώϊος &, Pasiphaë Minoia regnã. Virg. Aco. Dædalus (ut fama est) fugiens Minoia regna.

Minoïs, a, um, aliud adject. Ovid. in Ibin: Si tua contigerit Minoas puppis arenas. ¶ Taurus Minous, pro Minotauro. Stat. 1. Achil.

Minōĭs, minoidis, Patronymicum fœm. Ovid. 8. Metam. Fronnas Argyves rapta Minoide Diam Vela dedit. Quo patio autem Minos judex habeatur inferorum propter insignem, non video, quum violator fuerit hospitii, & raptor (ut Suidas ait) Ganymedis, & multa alia commiserit dicatur à vera justitia non parum abhorrentia.

Minōtaurus, [Μινώταυρος. Ger. Ein wunder Thier vorzeiten gedichtet von Pasiphaë vnd einem Stier / soll gelebt haben im Labyrintho / vnd endlich erhungert ist worden.] ex Minoe, & tauro dicto compositus,

Monstrum

Monstrum biforme ex portentoso Paliphaës cum tauro concubitu prognatum: quod jussu Minois (ut fabulantur poëtæ) Labyrintho inclusum, humanis carnibus vescebatur. Huic quotannis Athenienses ex præscripto fœderis septem ex suis liberis mittebant devorandos. Sed tertio anno Aegei filius Theseus sorte missus, Minotauro occiso, & ab Ariadne accepto fili glomere, fuga evasit. De hoc Virg. 6. Aen. in principio:

Hic crudelis amor tauri suppostæ; furto
Paliphaë, mistumq; genus prolesq; bimembris,
Minotaurus inest, Veneris monumenta nefandæ.
Hic labor, ille domus, & inextricabilis error.
Magnum reginæ sed enim miseratus amorem
Dædalus, ipse dolos tecti, ambagesq; resolvit,
Caeca regens filo vestigia.

Servius credit Taurum fuisse Minois, qui absente rege, cū Paliphaë concubuit in domo Dædali: & quia Paliphaë eodem tempore genitalis præcit, quorum alter Minos, alter Tauro esset similis, factus est locus fabulæ, ut Minotaurum biforme monstrum peperisse dicatur.

Minthe, ης, A poëtis Cocytii filia fuisse fingitur, quā quum Persephone cum Plutone deprehendisset, in herbam fuit nomis commutavit. Nam ὀσμὴ à priscis Græcis dicebatur herba, quæ postea ab odoris suavitate ἡδύοσμος appellata fuit. Latini unius tantùm literæ immutatione Mentham vocant. [Ger Münz.] Hanc fabulam tangit Ovid. 10. Metam. ad finē: -antibus quòdam hominēos artus in olentes verteret mentheas Persephone ieiuna?

Mēnthis, ίδος, mons est Peloponnesi, non procul à Pylo: de quo Strabo lib. 8.

Mentissæ, [Ger. Ein Stadt Italiæ in Campania.] oppidum in Campania inter Sinuessam, & Formias, ad Lyrim fluvium: habens propinquas paludes, in quibus Marius delituit, fugiens proscriptionem Sullæ.

Mēnurīa, familia nonignobilis Romæ fuit.

Mīnūcius, cognomento Augurinus, Præfectus annonæ Spurio Mælio regnum Romæ affectanti, ac ad Senatum delato, coarguit, qui postea à Servilio Hala, cùm à Dictatore Quintio vocatus parere imperio recusasset, est interfectus. Hunc, quod fœnus gratuitum remisisset, est interfectus. Hunc, quod fœnus gratuitum remisisset, ad eam vilitatem redegisse, ut asse modius veniret, tantum à plebe habitum est honoris, ut asse modius veniret, tantum à plebe habitum est honoris, ut collata in capita stipe unciaria, statua ei statuta extra portam trigeminam fuerit collocata. Autore Plin. lib. 34. cap. 5. & lib. 18. cap. 3.

Mīnya, æ, Stephano, Thessaliæ oppidum, à quo nonnulli Argonautas Minyas vocatos existimant: quanquam alii nominis hujus originem ad Minyam regem referre malint.

Mīnyæ, ārum, Populi Thessaliæ, qui Iasonē in Colchos profecisse ferunt: quæ dictione frequenter utuntur Valer. Flacc. in Argonaut. pro ipsis Argonautis. Ovid. lib. 7. Metam. Jamq; fretū Minyæ Pegasæa puppe secabant. Alii dicunt fuisse populos Bœotiæ circa Iolcum montem habitantes: quos ira dictos volunt à Minya rege, Orchomeni filio Cleyæ, & nepote Neptuni.

Minyas, ădis. Chryses filius à quo Minyæ, quibus imperavit, nomen acceperunt. Hic quum mortales omnes fuse ætatis opibus superaret, primus omnium χαλκοῦν, aliū reconderandarum pecuniarum gratia exstruxit. De hoc Pausanias, & Cælius Rhodigius lib. 20. cap. 25.

Mīnўeus, per quatuor syllabas, Eve Minyeius (ut apud Homerū legitur) pet quinq; fluvius est Thessaliæ, postea Orchomenus dictus, ut scribit Plin. lib. 4. cap. 8. Hunc Strabo lib. 8. eundem facit cum Anigro. Homer. lib. 11. Iliad. juxta Arenen in mare defluere tradit:

Ἐν δ' ἔσαν ἀντιθέου Μινυήϊος, ἔνθα βόεσσιν,
Ἐγχείη. Ἀχέροντα.

Mīnўus. Vide MERITVS.

Mirobriga, æ, Ptolemæo, Vulgò Chiudad Rodrigo, Hispaniæ ulteriōris urbs in conventu Cordubensi. Plin. lib. 3. cap. 1. Murobrigam vocat per secundam consonantem in ultima syllaba.

Misach, Unus ex tribus pueris, de quibus Daniel.

Miscellus, i, Cleronis urbis in magna Græcia conditor, de quo vide infra in dictione AYXACVSAE.

Miscēlli, ōrum, Oppidum Siciliæ apud Stephan.

Misēnus, pen. prod. i, Vulgò Monte Miseno. Promontorium est Campaniæ, non procul à Cumis, nomen habens à Miseno Aeneæ tubicine illic sepulto. Virg. 6 Aen. Ac pius Aeneas ingenti mole sepulcrum Imponit suaq; arma viro, remumq; tubamq; Monte sub aëreo, qui nūc Misenus ab illo Dicitur, aeternumq; tenet per secula nomen. Horat. lib. 2. Sermon. Satyr. 4: Ossea Circes, Misēno oriuntur echini.

Milētus, i, pen. prod. μιλητός, Oppidum Macedoniæ apud Stephan. cujus gentile est Milētius, μιλήσιος.

Milīgetes, μιλιγέται, Populi Iberum, Steph.

Millōris, Germaniæ urbs ad Albim sita. Vulgò Meissen.

Mīlpia, μήδεια, Medorum oppidum, apud Xenoph. lib. 3. expeditionis Cyri minoris. Gentile est Mīpdates.

Messenia, quòd hic corruptè legebatur; Vide MESSENIA.

Mīstrўlus, Nomen cujusdam apud Martialem.

Mithridates, pen. corr. [μιθριδάτης. Ger. Ein nahmhaffter König in Pontō der tapfferſte.] Rex Pontī fuit, vi tacta & animi & corporis, ut ex jugo equos regeret, duarum & viginti gentium ore loqueretur. Hic dissidentibus Romanis sociali bello, Nicomedem Bithynia. Ariobarzanem Cappadocia expulit: Græciam insulasq; omnes, excepta Rhodo occupavit: sed postea à Sylla apud Dardanum fusus, à Lucullo profligatus & exutus regno, ruitus à Pompeio victus, tandem à Pharnace filio in turre obsessus, venenum sumpsit. Quumq; id lapsis frustra bibisset, quòd adversum venena multa antea medicamentis corpus firmavisset, immissum percussorem Gallum, citò autoritate vultus territum revocavit, & in eorum manū trepidantis adjuvit. Laboravit insania maximæ crudelitatis: nam Laodicem conjugem & sororem, præterea matrem, fratremq; ac tres filios impuberes, totidemq; filias interfecit. Juvenal. Sat. 14. Occus Archigenen quærit, atq; cetera, quod Mithridates Compotuit, &c. Vide Plutarchum, Appianum, Justinum & Valerium. ¶ Alius erat Mithridates, qui Bruti epistolas collegit. De quibus, si modò illius sunt, his verbis judicium fecit: [illegible]

Mithridatium antidotum, [Ger. Mithridanis Artzney.] Ger. Eine besondere Artzney für gifft so König Mithridates soll erstlich erfunden haben in Asien.] a rege Mithridate nomē habet, quòd primus hoc commentionis genus credatur invenisse, & adversus venena eo se præmunivisse. Plin. lib. 25. cap. 2: Vel ei excogitatum quotidie venenum bibere, præsumptis remediis, ut consuetudine ipsa innoxium fieret. Primò invēta genera antidotex quibus etiam unum cius nomen venit. Livius inventum aurumāt, sanguinem anatum Ponticarum misere antidotis quoniam veneno viverent.

Mitylēne, es, pen. prod. [μυτιλήνη. Ger. Ein berümpte Statt in der Insel Lesbo, heist jetzt Nesbio.] & Mytilēnæ, ārum, Urbs in Lesbo juxta Methymnam, à cujus nomine nunc omnis insula Mytilene appellatur. Vulgò Metelin. Mart. lib. 10. Quum tibi non Ephesos, nec sit Rhodos aut Mytilene. Dicta Mytilene, ut Diod. lib. 4. scribit, à Mytilene Machari filia. Hæc nunc Methymna dicitur, urbs clara Pittaco ex septem sapientibus uno, & Alceo poëta, & Antimenide fratre ejus, & Diophane oratore, & Theophane Pompejanarū rerum scriptore, qui Magno Pompejo admodum familiaris fuit, & ab eo in concionem militum civitate donatus, ut testatur Cic. pro Archia. De hac scribit Vitru. lib. 2. magnificenter & eleganter ædificatam fuisse, sed non prudenter positam: in qua Auster quum flat, homines ægrotant: quum Corus, sustinent: quum Septentrio restituuntur in salubritatem.

Mitys, ўος, ὁ, Vir quidam, cujus statua, eum à quo interfectus fuerat Mitys, collapsa oppressit. Aristot. cap. 10. de Arte Poëtica.

Mitterim, Insula ultra Britanniam sex dierum navigatione, ut lib. 4. Plin. scribit: in ea candidum plumbum provenit.

M. ante N.

Mnas, [Ger. Ein Mitnahmer jur zeit Pompeji.] Pirata fuit, qui temporibus Pompeji oram Italiæ prædatoria classe infestabat, ut est autor Plutarchus in Antonio.

Mnasўrium, μνησύριον, Locus est in Rhodo insula, nō procul à Lyndo oppido: cujus meminit Strabo lib. 14.

Mnemosўnē, pen. corr. [מְנֶמוֹסִינֶה זִכָּרוֹן זִכָּרוֹן. Ger. Die Göttinn ein Mutter der Musenen.] Memoriam significat. Poëtæ Musarum matrem faciunt, quod omnium serentium thesaurus memoriæ beneficio & acquiratur, & conservetur: unde Mnemosyneus, [זִכָּרוֹן זִכָּרוֹן זִכָּרוֹן זִכָּרוֹן. μνησίκακος. Pol. Zawiarka. Vn Eedekeppers adaret aiandek.] penultima correpta. Dicitur monumentum, vel pignus quod ad nostri memoriam apud amicum relinquimus. Catullus: Mnemosynon mei sodalis id est, monimentum.

Mnesarchus, μνησάρχος, Inter principes philosophorum Ciceronis numeratur, Academ. quæst. lib. 4.

Mnesimachus, μνησίμαχος, Poëta Comicus: cujus fabulæ tres enumerantur à Suida.

Mnesitheus, μνησίθεος, Medicus Atheniensis, cujus meminit Galenus de Arte curandi ad Glauconē. ¶ Mnesitheos quoq; à quibusdam vocatur herba, quæ notiore nomine Bupleurum appellatur. Vide Dioscor. lib. 3.

Mnēster, ῆρος, Agrippinæ matris Neronis libertus. Is, Agrippina à satellitibus Neronis interepta, ferro se transfixit: insertum charitate in patronam, an metu exitii. Autor Cornel. Tacitus lib. 14

lib. 14. Latinè prorsum significat. Nam μνηστὴ, idem est quod puellæ nuptias ambiò.

Mnēstheus, μνηστεύς, Proprium nomen viri Troiani, unius ex comitibus Aeneæ, qui ab Assaraco rege originē traxit, ut auctor est Virgil. 12. Aeneid. Stirpis Assaraci Mnestheus. Nonnunquam verò causa merti additur epostm, ut fiat dictio trisyllaba, Menestheus. Virg. 10. Aeneid. Nec Lycio genitore minor, nec fratre Menesthco. Nā aliter non potest cōsistere versus, ut annotavit Servius.

Mnevis, μνεύις Suidæ, Bos Soli sacer, quem Heliopolitæ prò deo colebant, in septo cum nutrientes. Autor Strabo lib. 17.

M ante O.

Moab, [מוֹאָב μοαβ, μοάβ.] Arabiæ civitas, quæ & Areopolis nominatur. Inde Moabitæ.

Mobá, μοβᾶ, pars Arabiæ, prò Mozba. Vide Mobeni & Mobites, Steph. Vide MOAB.

Mōcātēsis, μοκατησὶς, proparoxytonum, Parva regio Thraciæ, Gentile, μοκατήσιος, oxytonum. Steph.

Mocatra, μοκατρα, Vicus Bithyniæ. Gentile Mocatenus. Steph.

Mocle, μόκλη, Vicus Phrygiæ incolæ Moclen. Steph.

Modrina. Vide METIONE.

Mœmigis, Ptolem. Galliæ Vibs.

Mœnīnā, Vide MENIANA.

Mœnis, sive Mœnus, [Vulgò Meyn. Mœnus. Ger. Der Meyn.] Flavius est Germaniæ, per agrum Francofurtensem in Rhenum defluens: de quo Plin. lib. 9. cap. 15. Pomp. lib. 3. Mœnum vocat. In Rhenum influunt Mœnus, & Lupia.

Mœris, μοῆρις, Insula est in mari Lycio: de qua Plin. lib. 5. cap. 31. ¶ Fuit præterea hoc nomine Aegyptiorū rex, cujus opus est lacus inter Arsinoïten & Memphiten Nomon manu factus, circuitu CCCCL. M. pass. qui ab illo Mœridis lacus appellatur. De hoc Plinius libro 5. capite 9. [Ger. Ein König der Egyptieren / dem etlich zuschreiben / daß er den grossen See Mœris genannt / welcher einem Meer gleich ist / gemacht habe / welches doch nicht gleublich ist.]

Mœsiā, [μοισία. Vulgò Servia, Service vel Bosna. Ger. Serfi oder Wessen.] Provincia est Europæ juxta Danubium, quæ a Pannonia ad Pontum usq; protenditur. In ea sunt Dardani, Mœsi, & Triballi, Pontoq; contermini Scythæ.

Mogarn, primùm dicebatur quæ postea Cappadocia, nunc autē Cæsarea a Cæsare, ut refert Iosephus: ut supra dictum est in Cæsarea.

Mōguntiā. [μογοντία. Vulgò Magoncia. A' Gallis vocatur Mayence. Ger. Meyntz.] Oppidum Tractalpinæ Galliæ ad Rhenum fluvium.

Molō, μόλων, Orator Alabādensis, qui Rhodi audivit Ciceronis æquālis fuit, ut meminit Plutarch. in vita Cic. & Strabo lib. 14.

Molochath, Africæ fluvius, Mauritaniam Cæsariensem à Mauritaniæ regione dirimens. Plinio & Salustio Mallucha dicitur.

Molorchius, μολόρχιος, Dictus fuit fenerator Arcadicus, qui ad expugnationem leonis, Nemeæ profligatorem Herculem suscepit comiter hospitio. Cujus beneficii nomine Hercules illi sacra solennia instituit, quæ Molorchæa dicebantur. Quin & ipse à nomine ejus Molorcheus, μολόρχιος, à poëtis dicitur. De hoc Stat. lib. 4. & Servius in tertium Georg.

Molossia, [μολοσσία. Ger. Ein Landschafft Epiri.] Regio, pars Epiri à Molosso Pyrrhi & Andromaches filio nominata: cujus incolæ etiam appellantur Molossi, μολοσσοί. Scribit Theopompus fuisse LXXII, Epiratarum gentes, è quibus celeberrimi fuerūt Chaones, & Molossi. In hac regione nascuntur egregii canes, qui & ipsi Molossi dicti sunt. Virg. 3. Georg. Nec tibi cura canum fuerit postrema, sed una Velocis Spartæ catulus, acremq; Molossum Pascito pingui. ¶ Legitur & Molossus, a, um, adjectivum. Ovid. 2. Metam.

Nec contentus eo, missi de gente Molossa
Obtidis unus jugulum mucrone resolvit. Molossi, μολοσσίδες κύνες, ex Molossia Epiri regione mittebātur: unde & nomen acceperunt. Poëtæ fabulantur canes hosce originem traxisse à cane æneo, à Vulcano fabricato, quem ille Iovi, Iupiter Europæ, Europa Procridi, Procris Cephalo dono dedit. Vide Iul. Pollucem lib. 5. cap. 5.

Molotilus, Vide in APPELL.

Mōlis, μῶλις, uxorem habuit Siden Mentati filiam, & nomen dedit insulæ. Steph.

Molucha, Vide MYLUCHA.

Molus, Homero vir fuit Cretensis, & Merionis, auriga Idomenei pater.

Molybdana, μολυβδάνα, Vibs Massienorum. Autor Steph.

Mōlycrīa, μολυκρία, Oppidum est Aetoliæ, nō procul ab Antirrhio promontorio, quod Rheum Molycricum appellavit Thucydid. lib. 2.

Mōlyndēi, pen. prod. μολυνδεῖς Stephano, Lyciæ oppidum.

Mōlys, μῶλυς, Chyæ oppidum, à quo fuit gentilis Molytes & Molyates. Stephan.

Mōmemphis, μομεμφὶς, Aegypti oppidum, à quo Momemphites præfectura. apud Strabonem lib. 17.

Mōmus, mi, μῶμος, Deus Nocte natus (inquit Hesiodus) ac Somno pater progenitus. Hunc adeò mos est, priùm quidem nihil operis edere, sed aliorum deorum opera curiosis oculis contemplari, & siquid est omissum, aut peperā factū, id summa cum libertate carpere. [Ger. Ein Schalter der nichts gelaut.] Nam μωμᾶσθαι Græcè reprehensionem sonat. Vide de eo fabulā apud Lucianum in dialogo de harchibus.

Mōnā, μόνα. Ger. Die Insel zwischē Engellāndt vnd Irrlandt.] Insula est inter Britanniā & Hyberniā sita, ut docet Plin. lib. 4. cap. 16. Cornel. Tacit. lib. 14. Agricola Monam in colis vastam, & receptaculum perfugarum, aggredi parat, navesq; fabricatur plano alveo adversus breve litus, & incertum. Idem in Iuli Agricolæ Vita: Monam insulam, cujus possessione revocatū Paulinum, rebellione totius Britanniæ supra memoravi, recingere in potestatem animo intendit.

Mōnībæ, μονῖβαι, Isauriæ oppidum: à quo fit gentile Monabates. Steph.

Monicris. Arcadiæ mons, quasi solus vertex sive solis summitas, ut notat Turnebus.

Monacum, Civitas Bavariæ, Vulgò Mūnchen: vide Cambodunum. Bil. & alia Hetruriæ ity. væ. [Ger. Weidmünchen.]

Monarda. Ptolemæo lib. 2. cap. 2. insula juxta Orientalem plagam Hyberniæ: alio nomine Monarina dicta.

Monapia, μοναπία, Insula est inter Hyberniam, & Britanniam, cujus meminit Plin. l. 4. cap. 16. In emendationibus exemplaribus Menapia non Monapia legitur.

Monasterium, Vvestphaliæ urbs. [Ger. Münster in Westphalen.]

Moncsio, Aeoe fabricatus à Vulcano caulā Cephali, &c. Pollux quinto.

Mōnetā. Dicta est Iuno à monendo. Quū enim, ut inquit Cic. lib. 1. de Divin. terræmotus factus esset, ut suæ piacularis procuratio fieret, vox ab æde Iunonis ex arce exiit, quocirca Iunō Monēta cognominata est. Lucanus lib. 1. Nomina in sacros cæsurus fulmina Moneta.

Monetium, Oppidum lapidum scopulosum, Strabo lib. 7.

Mōnīchis, pen. corr. μονίχης, Pontiæ, Bithyniæ regis filius, cui dentium loco os unum continuū habuit in superna oris parte, ut tradit Plin. lib. 7. cap. 16. Vnde etiā Monodus dictus est, quasi μόνος ὀδούς, eò quòd quodammodo unicum, cumq; perpetuum haberet dentem.

Mōnocrēlis, cū æ diphthongo. [μονοκρηλὶς. Ger. Ein Gebirgende über Meerhaffen in Ligurien / heisset jetzt Porta de Monaco bey Nicolaeten.] Portus & statio quædā Ligurīæ. Ab Albio Ingauno oppido distans stadiis quadringentis & octoginta. A' Monoeci portu usq; in Heturiam universam litus cōtinuum omnino sine portu est, exceptis quibusdā pareis stationibus ad jactandas anchoras, neq; is ipse est multitu, aut magnarum capax navium. Autem habet munitissimā non procul à Nicea, quam hodie vocāt Iuli Nemalon. Lucanus lib. 4. solus hos litoris turbat Circius, & fida proli hesitatione Monœci. Nominis ratio nem ad Herculem referunt, qui ibi eādem habebat, in qua solus colebatur.

Monogrillā, μονογριλλα (locus mutilus est Stephano.) Hinc Diana Monogrillana, cui templū Dædalus extruxit. Mogilla enim lingua Carum lapidem sonat. Nunc verò crustaceos & molles lapides gigni nominamus. Steph.

Mōnoscēli. [μονόσκελοι. Ger. Die der in Jre Füs so nur ein Schenckel sind / vnder jnen dicken.] Homines Indici fingulis cruribus μονόσκελοι cum eius dicitur. Hi & Sciapodes vocantur, quòd in majori æstu humi jacentes umbrā pedis se protegant. Vide Plin. lib. 7. cap. 2.

Mons Ferratus. [Ger. Monferrāt ein Landtschafft Italiæ.] regio Italiæ cujus fines sunt, ante Pacus, unde Apennina & Tanarus amnis ex superiore parte, montes pyrenæi Moncayerio: ubi Pecemontium incipit.

Mons fractus, μόνς ῥηκτός, Vide PYRENEIS.

Mōnspessulum, Galliæ Narbonensis urbs. [Ger. Montpellier in Langendoc.]

Mons Regius, Vibs celebris Prussiæ. [Germ. Königsperg in Preussen.]

Mons S. Annæ, in Mysia. [Ger. Sant Annen Berg.]

Monychā, chæ, cum y, & ch aspirato, μονυχία. Nomē est matris divi Augustini, cujus vice sanctimoniā & ipse devovit Augustinus, & Maphæus Vegius Laudensis versibus memorāvēre.

Mōnychus, pen. corr. μονυχος, unus fuit Centaurorum, de quo Iuven. Satyr. 11. quantas jaculetur Monychus ornos. ¶ Ductum autem est hoc nomen à Græco μονυξ, quod perinde est, ac ū Latinè solungulum dices. Hoc autem proprium equorum ett epitheton, qui unicam & solidam habent ungulam. Quò

ium. Quò fit, ut & Centauris tribuatur, quibus Poëtæ fabulæ equinos tribuerunt pedes.

Mŏnȳmă, pen. corr. μονύμη, Mithridatis uxor, quæ in despectatione rerum profligatarum, detractum è capite diadema collo circuligasse traditur, sese q; ex eo suspendisse: & quum corpore pondere laqueus illi diruptus esset, dixisse: Executandū diadema, aequius tam tristi mortis beneficio mihi profuisse, meq; quum superiùs nomi a objectum insputatiles, eunucho regio jugulandam sese obtulisse.

Mŏnȳmŭs. [μόνυμος. Ger. Ein Diener eines Gebieters. Wächter eines gutes. Comicus.] Contulit cujusdam conservitus servus: qui quum magno philosophi amore teneretur, Diogenisq; in primis cupiam dare cuperet, simulata insania monetam sibi spargere coepit. Quo modo ab illo admissus, ad philosophiæ studia recepit, & Diogenis sectatum tradidit. Vide Lucretium.

Mŭpsium, μύψιον, Agri Pelasgici oppidum in Thessalia, apud Strab. lib. 9.

Mŏpsŏs, μόψος, Libesum Ciliciæ oppidum, ad Pyramum fluvium situm, teste Plin. lib. 5. cap. 27. Strabo lib. 14. μοψουεστίαν appellat.

Mopsŏpĭă, μοψοπία, Attica regio, à Mopso rege sic dicta, ut auctor est Strabo lib. 9.

Mopsŭs, μόψος. Nomen proprium viri variis, qui (ut Pomponius Mela refert) in Sicilia Thapsum & Pantalicam urbem condidit. Fuit & alter Mopsus Argivus (ut est apud Strabonem lib. 9.) qui fuit Ampyci & Chloridis filius Ornithomantis filius. Alius fuit cum quo certavit Calchas de peritia divinandi, Apollinis filius.

Mordĭæum, μορδίαιον, Civitas Pisidiæ, Apollonia postea dicta, Steph.

Morgentium, μοργέντιον, Vibs Italiæ, Κελτικὴ μοργηνία, vocatur etiam Morgentina. Gentile, Morgentinus. & Morgitia. Steph.

Mŏrgus, Fluvius est ex Alpibus defluens, unus earum, qui à Pado excipiuntur: de quo Plin. lib. 3. cap. 16.

Morgyna, μόργυνα, Vrbs Siciliæ. Gentile Morgynæus. Steph.

Morici, μορικοί, Populi Indiæ, ligneas domos habitantes, Steph.

Mŏrĭni, pen. corr. [μορῖνοι. Ger. Die Meinager.] Populi sunt inter Belgas ad Oceanum Britannicum Caletibus, & Nervis juncti: Belgas ad Oceanum Britannicum Caletibus, & Nervis juncti: Belgas ad Oceanum Britannicum Caletibus, & Nervis juncti: quorum oppidum mediterraneū, Ptolemæo teste, fuit Terwana, μεσογειακὴ, etiam hodie nomen retinens. Hi à Virgilio Extremi hominum appellantur, quod (ut diximus) Oceano sint proximi, brevi limite ab eis, veluti a Cæsare testis, in Britanniam, si velit, Cæsar.

Morĭnum, Thessaliæ populi, circa Ponti littora incolentes: quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

Morpheus. [μορφεύς. Ger. Ein Diener des Schlafs / so sich in vielerley gestalten verändern kan.] Somni minister est, qui (ut in Ovidio est) mille formas hominum fingit, verba, gestus, motus item & gestus imitans. Ovid. lib. 11. Metam. Exercitatæ fecem, simulatorem; figuræ Morphea, etc.

Mortam, Vnam esse ex Parcis dicunt, quas veteres Lamias esse putaverunt, eamque nativitati & mortis præsidere. Earum nomina fuerunt Nona, Decima, & Morta: quo commento significare voluisse fingi videntur, tempestivum partus tempus esse nonum & decimum: qui verò ante hoc tempus in lucem prodeunt, aut mortuos nasci, aut natos statim mori. Sipontinus ex Martiano.

Mŏrtŭum Mare, Straboni dicitur: quia nihil vivum gignit. [Ein Todtsee. Ger. Das todte Meer. Ist ein Sinckender See in Syria.] Lacus est in Pentapoli Syriæ, qui nihil præter bitumen gignit, ibi lin eo grave submergitur. Vide & Asphaltites vocatur, sive ab eo quòd Græci bitumen ἀσφαλτον appellant, sive διὰ τὸ ἀσφαλὲς: hoc est, à securitate, eò quòd corpora viva eo immersa, non aqua, sunt à fluctu sine.

Mŏrўlli, μορύλλοι, Macedonum populi in occasum vergentes, juxta Alantenses, & Lyncestas. Plin. lib. 4. cap. 10.

Mŏrўchĭus, μορύχιος. Cognomen Bacchi apud Siculos, cujus faciem videmus in tempore multo & senectutis notis obliquere consuevisse. Vide Erasmum in proverbio: Morycho fruitur.

Mosa, μῶσα. Ger. Die Maas.] Fluvius insignis Galliæ Belgicæ, ex Vogeto monte, ubi procul à Lingonum finibus profluens, & per Burgundum, Mediomatricos ac Secanos agrum labens, tandemq; in finibus Batavorū acer pro Rheno in Oceanum se exonerans. ¶ Meminerunt hujus fluvii Plinius libro 4. capite 14. & 15. Tacit. libro 2. & 20. Cæsar de bello Gallico.

Moschi, μόσχοι, Populi sunt Asiæ, Albanis, & Iberibus finitimi, à quibus pars Taurorum montis in Septentrionem declinans, Moschici nomen accepit. Vide Plin. lib. 5. cap. 27. & 6. & cap. 20. Lucan. lib. 3. sevisq; affinis Sarmata Moschis.

Moschŏs, μόσχος, Grammaticus, & poeta Syracusanus, Aristarchi famulatus, qui secundus à Theocrito scripsit carmen Bucolicum. Suidas.

Mosis, is, & Mosi. [משה mosheh. מושה, משיה.] Sicut & Achilles, lis, ii, nomen inclyti Iudæorum ducis, qui Israelitas ex Aegypto, & Pharaonis tyrannide eduxit. Iuven. Satyr. 14. Tradidit arcano quodcunq; volumine Moses. Arator: non hæc jejunia Moses Condidit. Quidam Moysen efficiūt per tres syllabas, y. inter a interposita, & prima syllaba contra artem correpta. Sedulius: Quid quòd & Heliam, & clarum videre Moysen. Scribit Iosephus ex eventu rerum nomē ei impositū fuisse, eò quòd à Pharaonis filia de flumine sit servatus.

Mŏsўnæci, μοσύνοικοι, Populi Asiæ versus Septentrionem, qui (ut Pomponius lib. 1. refert) turres ligneas subeunt, moris corpus omne perlignant, in propatulo vescuntur, promiscuè cōcumbunt, & palam reges deligunt, vinculisq; acerrima custodia tenent. Dicti autem μοσύνοικοι, quasi turricolæ, à turribus, quibus domorum vice utuntur. Hos Plin. lib. 6. cap. 4. vocat Mosynos: quanvis in omnibus fere exemplaribus Mossynos legamus geminato s.

Mosўlon, μόσυλον, Promontorium Aethiopiæ, emporium habens ejusdem nominis. Stephanus.

Mothō, us, μοθώ, Arabum vicus, in quo Antigonus Macedo à Rabilo rege fuit interfectus: quæ etiam cædes vico nomen fecit: nam Motha Arabum lingua mortis locum significat. Steph.

Mŏrĭēnē, μορίνη, Parva regio Iberiæ, colonia à Romanis deducta. Phlegon Mutinensem, μορινέα, vocat. Gentile Morinenus. Steph.

Mŏrўchē, es, μορύχη, Siciliæ oppidum: ita dictum à Morycho quodam muliere, quæ Hercati cor indicavit, qui boves ejus abegerat. Hæc Steph. ex sententia Hecatæi.

M. Mutius V.

Mūgĭlis. Cognomē Romani cujusdam, à frequenti murmuratione: ea à quo Mugionia porta, cui ipse aliquando præfuit, nominata est. Vide dictionem subjacentem.

Mugonia porta, (ut apud Sipontinum legitur) vel Mugiona, (ut potius legendam arbitror) nobis Roma porta fuit: ita dicta à Mugio, quòd per eam venale pecus intraret. Hæc & Trigonia appellata est: hoc est, trium angulorum. Festus Mugionem appellatam putat, non à mugitu, sed à Mugio quodam, qui horū portæ aliquando præfuisse creditur.

Mulcĭbĕr, pen. corr. Mulciberius, & per syncopen Mulcibrius. Est enim terni ordinis, variis secundū [מלכבר. Ger. Der Mulciber Vulcanus / ein Gott des Feuers.] Est autē Mulciber Vulcanus, ita dictus à mulcendo id est, mulcendo ferro. Mulcere enim mollire, hoc enim est, quòd quis omnia mulceat: id est, mollior, vincat, accommt. Ovid. 2. de Arte: Mulceberis cupti Marte, Veneri q; dolis. Apud Cic. lib. 2. Tusc. legitur in patrio casu, Mulciber secundæ declinationis, & trium syllabarum: Iovisq; nomen Mulcibri adhibita manus. Donatus putat Vulcanum Mulciberem dictum à mutilando, quòd claudus à pœtis fingatur, & mutilatus. Fuit enim Mulciber Iovis ex Iunone filius, quem quū parentes infelicissima forma esse vidissent, ex cœlo in Lemnum insulam præcipitavere: ex qua ruina tantum pedes fertur claudicationem contraxisse.

Mulūchă. [Ger. Ein Fluß in Mauritania.] Fluvius Mauritaniæ, Massæsylorum fines à Carthaginensi Mauritania distinguens. De quo Strabo lib. 17: Post Mauritaniam (inquit) est Massæsylorū regio, à Molachath fluvio (ita Mulacham nominat) ad urbem Siminea, &c. Vbi indicat, stans flumen in ortum Massæsylos esse. Item Plin. Intelligendum ergo Mulucham regnorum terminum fuisse, Bocchi quidem Orientalem, Iugurthæ verò occidentalem: diversa ratione: quemadmodum aliquando Rhenus Romanum imperium orbe, & tempestive nonnunquam fuit: nunc verò Germaniæ ab Occasu, & Meridie finem: ut quodammodo in ortum prospicienti dextrum sit, id tibi in occasum verso sinistrum fit. Sic Padus omnium veteris Italiæ olim, & Togatæ Galliæ terminus fuisse intelligimus. Ita in Iugurtha Sallustius: Haud longe (inquit) à flumine Mulucha, quod Iugurthæ Bocchig, regnum dirimebat. Erat ibi apud eum locū, Bocchus inquit: ego flumen Muluchā, quod inter me & Micypsam fuit, non egredior, neq; id Iugurthæ intrare finem. Hactenus Sallustius. Sunt qui hoc nomē neutro genere efferendum putent (in quibus est & Caper indignos Grammaticos) undè apud Sallustium loco jam citato, Mulucha legendum putant, non Mulucham: quemadmodum etiam in exemplaribus aut quibusdam vetustissimis scriptum esse diximus.

Mūmastŭs, μουμαστὸς, Cariæ oppidum: cujus incolæ dicuntur Mumastici.

Mummĭus. Prænomine Lucius, in primis Romæ & nobilitate & gloria rerum gestarum clarus, qui Corinthum bello capit: unde, Italiam; vasa Corinthia, unde; q; figuris impleris. Auctor Plin. lib. 34. cap. 3. & 7.

Mundă, Oppidum est Hispaniæ Baticæ multis cladibus & funestum

nenibus celebre. Ad Mundam enim Cæsar cum Pompeii filiis manus conseruit, in quo prælio in tanta strage facta dicitur, ut Cæsar obsidens victos congestis corporibus vallum circum urbem struxerit. Lucan. lib. 1. Victima tanta fac concutiunt prælia Munda. Vide Plin. lib. 3. cap. 1. Vulgò Mondam.

Munychia, æ, ἡ Μουνυχία, Tumulus est in Chersonesi formâ curvatus, angustum habens angulis ore, à quo murus 40. stadiorum longitudine protendebatur, Athenarum urbem cum Piræo eo, duobusq; aliis portubus connectens. ¶ Hinc Munychius, a, um, possessivum. Ovidius 8. Metamo. quoq; Munychiosq; volans agros, gratamq; Minervæ Despicit Actæum. ¶ Fuit item Munychia Dianæ cognomen, quæ apud Pygelam, non procul ab Epheso colebatur, ut refert Strabo libro 14.

Muræna, proprium nomen piscis. Vide in APPELL.

Murcii. [Ger. Ein Gott der faulheit.] teste Hermolao in Plinium, Socordiæ dea habita fuit: quemadmodum Strenua, solertiæ & strenuitatis. Nam Murcidum antiqui ignavum & inertem appellabant, teste Festo. Habuit autem hæc dea sacellum sub monte Aventino, qui & ipse antiquitùs Murcus appellatus est.

Margentini, μαργαρῖται, Populi Siciliæ, à quib. Vitis Margentina nomen accepit, quam & Pompeianā nonnulli appellant. Vide Plin. lib. 3. cap. 8. & lib. 14. cap. 11.

Murgis, Oppidum in ora maritima Bæticæ, à quo Murgitana regio. Plin. lib. 3. cap. 1. Vulgò Monstra.

Murocelā. [μουροκέλα. Vulgò Murcel.] Pannoniæ superioris urbs, apud Ptolemæum lib. 2. cap. 15.

Murranus, Priscus Latinorū rex, à quo postea Latini omnes reges Murrani sunt dicti. Autor Servius. Scimus enim (inquit) plerunq; fieri, ut primi regis reliqui nomē possideant, ut apud Romanos, Augusti vocantur, apud Albanos Sylvii, apud Persas Arsaces, apud Ægyptios Ptolemæi, apud Athenienses Cecropes. Hæc Servius.

Mursa, μοῦρσα, Ioniæ oppidum. Adrianī Cæsaris opus. Gentile est Mursæus μουρσαῖος. Autor Steph.

Myrrhīnē, Veneris cognomentum, à myrrha arbore, cui fabula imposuit: unde primùm Myrrea dicta est, & deinde corrupto nomine Murtia. Plin. lib. 15. cap. 29. Ara fuit Romæ vetus Veneris Myrteæ, quam nunc Murtiam vocant. Festus hanc deam Murceam appellat, & sub Aventino eam sacellum habuisse tradit. Murceam autem dictam vult, sive quòd homines murcosos hoc est, ignavos, & inertes redderet: sive quòd Aventinus, sub quo sacellum habuit, olim Murcus fuerit appellatus. Varro à Murtio dictum putat, cui locus fuit Romæ, in quo sacellum Murtiæ Veneris erat, vel à murcis, quòd is locus esset inter hulos: vel à murteto ita dictus, lib. 4. de lingua Latin.

Musa Antonius, Augusti medicus fuit, cujus meminit Horatius lib. 1. Epist. ad Valgium. Plinius cap. 8. Divus certè Augustus lactuca cōservatus in agritudine fertur, prudentia Musæ medici. Eandem meminit & Suetonius in Aug.

Musæum, pen. prod. μουσεῖον, Locus est circa Olympum Macedoniæ montem, Musis consecratus. Steph.

Musæus, [μουσαῖος. Ger. Ein berühmter Poet zu den zeiten Orphei.] Poëta insignis, Orphei tempore, unus ex Argonautis: de quo extat versus: Antea erat Romæ quo Martius optimus ævo, Musæus Græcia fuerat in partibus. Quod epigramma si verum est, Musæus non fuit unus ex Argonautis, qui expeditionem fecerunt in Colchos ante tempora Troiana. Potest & mendose hoc de alio quopiam Musæo intelligi. Nam tres commemorantur à Suida omnes poëtæ, inter quos præcipuus fuit Musæus Eumolpi filius, Atheniensis, qui amores Hûs & Leandri carmine heroico descripsit. De hujus laudibus extat honestissimum Virgil. Eclogum 6. Aeneid. Musæum ante omnes medium nam plurima turba Hunc habet, atq; humeris extantem suspicit altis.

Mutina, pen. corr. [Vulgò Modena. Ger. Ein Statt in Lombardia.] Civitas est Galliæ Cisalpinæ in Flaminia, quondam Romanorum colonia, ubi Antonius D. Brutum obsedit, quem Hirtius & Pansa Consules, victo Antonio liberarunt. Lucan. lib. 1. His Cæsar Perusina fames, Mutinæq; labores Accedant facis. Cic. Philipp. 5. Anton. circumsedit Mutinam firmissimam & fidelissimam populi Romani coloniam.

Mutinensis color, μουτινήσιος χρώς, dicitur nativus, à Mutinensibus lanis, ex quibus nativo colore pannus fiebant. Varro. Nā & ladere alterem vidimus Mutinen. si tunica.

Mutius. Vir Romæ clarus, qui accepta potestate à Senatu, in castra Porsenæ regis, tum temporis Romanos obsidentis solus intravit, eo animo ut regem interficeret: sed quum regem non cognosceret, sed licet purpurâ indutum pro rege occidit. Hinc comprehensus, & ad regem perductus, jussus est & conjuratos, si qui essent, indicare. Mutius verò ut offenderet se nullo supplicio vinci posse, & ut pœnam de dextra sua exigeret, quòd in cæde aberrasset, ipsam igni imposuit in conspectu regis. Porsenæ adulti: unde illi postea Scævolæ cognomen, quod sinistra manu ut operetur, assuerit. Sic enim Græci sinistrum vocant. Ita Rex ejus fortitudinem admiratus, liberum dimisit. Mutius igitur, regi ut gratiam animi significationem aliquam daret, indicavit trecentos juvenes in eum similiter conjurasse. Quare territus Porsena, bellum acceptis obsidibus deposuit. Martial. Vrere quam potuit contempto Mutius igne, Hanc spectate manum Porsena non potuit. Vide Livium lib. 2. ab Vrbe cond. ¶ Fuerunt præterea alii Mutii, quorum facta illustria multis prosequitur Raphaël Volaterranus libro 17.

Murinus, aliàs Mutonus (vide MENTA in Latinis vocibus) Deus, qui & Priapus dicitur.

Muzyrum, Indiæ Emporium, cujus meminit Plinius libro 6. capite 25.

M ante Y.

Myiagrus, [μυιάγρος. Ger. Der Mucken Gott.] Malecāū deus, qui & Myodes dicitur, teste Plutarcho, & Achor. Plin. libro 10. capite 28. Invocatus & Aegyptiis suis contra serpentum adventum: & Eleis Myiagrion deum muscarum, multitudine pestilentium asserentes, quæ protinùs intercesserit, quæ ita tum est illi Deo. ¶ Est item Myiagrus, Nobilis Bacchanalis nomē apud Plin. lib. 34. cap. 8. ¶ Myiagrus præterea herba est ferulaceæ, foliis humilibus rubiæ, tripedanea, semine oleoso. Fit item ex eo oleum, quod otis ulceribus in penu & s medetur. Græci μυιάμυκον appellant, quasi nigrum fimentum: vulgus Gallorum vocat Cambonum, teste Ruellio libro 3. capite 126.

Mycālē, mycale, [μυκάλη. Ger. Ein Berg in Ionia auf welchē das ganz land zusammen kam zu opffern.] Mons est Ioniæ, inter Mæandrum & Caystrum fluvios, non procul ab Epheso: ad quem Iones universi convenire solent sacrificiorū causa, quæ Panionia vocabant. Autor Herodotus lib. 1. ¶ Est item Mycale insula Ioniæ adjacens, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 31. ¶ Mycale præterea veneficæ nomen est, apud Ovid. 12. Metamorph.

Mycalēsius, μυκαλήσιος, Mons in Mediterraneo Bœotiæ oppidum hujusce ejusdem nominis. Utriusque meminit Plinius libro 4. capite 7. ¶ Stephanus Mycalēsium nomen accepisse existimat à mugitu bovis, quæ Cadmum in Bœotiam perduxit.

Mycēnæ, mycenarū & Mycenæ, mycenæ, pen. prod. [μυκῆναι, Ger. Ein Statt in Peloponneso.] Vrbs Peloponnesi, non procul ab Argis, quam Perseus Danaës filius extruxit, & in ea postea regnavit Agamemnon à Mycenā nympha sic appellata. Virg. 6. Aeneid. hinc ille Argos, Agamemnoniasq; Mycenas.

Mycēnæus, a, um, μυκηναῖος, Nomen adject. à Mycenis deductum. Virg. 11. Aeneid. Ipse Mycenæus magnorum ductor Achivorum.

Mycēnis, mycenis, pen. prod. μυκηνίς, Gentile fœmin. à Mycenis Argivi agri oppido derivatum: quo poëtæ pro Iphigenia utuntur. Agamemnonis Mycenarum regis filia. Ovid. 12. Metamorph. Victa dea est, nudumq; oculis objecit, & inter Offilium, turbamq; facit, voceq; precantū. Supposita fertur matrisse Mycenidi cervā.

Mycerinus Cheopis Aegyptiorum regis fuit filius, qui postquam patri successit in regnum, ita paterna facta perosus est, ut & templa ab eo clausa referarit, & populo pyramidum operibus exhausto, & ad extremum calamitatis redacto, res suas agendi fecerit potestatem: quamobrem præ regibus omnibus justitiam exercuisse fertur. Herodotus libro 2.

Mychrhonia, μυχρωνία, Vide MYGDONIA.

Myci. Populi de quibus Hecatæus, τὰ μυκῶν ἔθνη. Stephanus.

Mycon, mycōnis, μύκων, Nomen egregii pictoris, patria Atheniensis: cujus meminit Plin. lib. 35. cap. 6. ¶ Fuit etiam hoc nomine insignis fictuarius, qui 87. Olympiade floruit. Plin. libro 34. cap. 8.

Myconē, mycones, & Myconos, myconi, penultima correpta, μύκονος, Insula una ex Cycladibus, non procul à Delo. Virgil. 3. Aeneid. Quam prius Arcitenens oras & littora circum Errantem, celsa Gyaro, Myconoque revinxit. Ovid. 7. Metamor. Hinc humilem Myconon, cernoque procul sine Cynetho. Sub hac insula fabulantur poëtæ lapides esse gigantes, postremò ab Hercule interfectos: unde factum est locus proverbio: Omnia sub unam Myconum: quod in eos dici contigit, quibus natura disjunctas, eadem opera conantur complecti. Strab. libro 1. Achill. Cyclades hinc ipsæ, Myconos, humilisq; Seriphos.

Myconius, a, um, μυκόνιος, Nomen à Mycono, seu Mycone insula. Accipitur pro calvo, quòd ejus insulæ homines sint pilo-

pillo gigneretur ut tradit Steph. & Plin. lib. 11. cap. 37.

Mydia, Insula, quæ etiam Delos dicitur, una ex Cycladibus.

Mydon, ὁ Μύδων, teste Homero ii. 9. Iliad. Arymnæ filius, & Pylæmenis durus Paphlagonum ductor, ab Antilocho Nestoris filio in bello Trojano interemptus.

Myes myetis, μύης, Vrbs Ioniæ. Gentile Myelius. Steph.

Mygdonia, Τὸ Μυγδόνιον. Ger. Ein Landtschafft in Macedonien, Macedoniæ gigantes; Regio littoralis Macedoniæ, in qua Niobe Tantali filia, uxor q; Amphionis in lapidem versa est, à Mygdone regente dicta. ¶ Est & altera Mygdonia, Asiæ regio, in ea Phrygiæ parte, quæ Troadi superjacet, ad Rhyndacum amnem, & Dascylitidem lacum. Strab. Lib. 12. Vtriusq; incolæ dicti sunt Mygdones.

Mygdones, fuit frater Otreï, ac teste Porphyrio in Iliad. 3. ambo fratres Hecubæ regis Priami uxoris, & Cisseï filii ambo regis Phrygum in Thracia & à Mygdone, cjus filius Choroebus Mygdonides dictus est. Mauss. μυγδών, Mygdon, qui fratrem habuit Edonum, à quo Edoni Thraciæ populi. Steph. & alibi. A Mygdone, μυγδών, Mygdonia dicta est, ut ex Herodot. à Mygdone rege Mygdon filium habuit Gerastium. Stephan. in Parthenopæi.

Mygili, μύγιον, Vrbs Cariæ. Hinc Mygilis Minerva, & Mygilia. Stephanus.

Mylæ, Μύλαι Stephano. Ger. Ein Stantz Sicilien] oppidum Siciliæ, de quo Seneca lib. 4. Naturalis quæst. Circa Mellanam, & Mylas fimo quidam tunicarum arte proferri, ferveq; & gluat non sine calore fœdo. Vide illic fabulam Solis boves fabula est. Vulgò Melaze.

Mylaces, Ἰύγες Spiritica, Lycophron. μυλάκης ὄφις, Stephanus.

Mylantia, μυλάντια, Promontorium in Cimbro: vulgata exemplaria habent, τὸ Μυλάντιον. Rhodi Lindi Melanii, fuit autem ille Mylas quidam, qui molæ usum primus reperit. Autor Stephan.

Mylasa, μύλασα, Liberum Cariæ oppidum: ita dictum (ut Stephano credimus) à Mylasa Arcadiæ abrepto. Meminit hujus oppid. Plin. lib. 5. cap. 29.

Mylissa, μύλισσα, Gens Phrygiæ. Steph.

Mylon, Vrbs Aegypti, μύλων, civis Mylopolites. Stephan.

Myndus, μύνδος, Cariæ oppidum maritimum, ad radicem Phœnicis montis, è regione Coæ insulæ. Autores Plin. dicem lib. 5. cap. 29. & Ptolem. lib. 5. cap. 2. ¶ Fuit in eadem Caria & alterum ejusdem nominis oppidum, quod postea ad reconditoris differentiam Palæmyndum appellavêre.

Myndones, μυνδώνες, Populi Libyæ. Steph.

Myneres. Vide MENETES.

Myodes, μυώδης, Muscarum deus, qui & Achor, & Myiagrus appellatur. Plin. lib. 29. cap. 6. Nullum animal musca minus deleri existimatur, minorive intellectus: quo mirabilius est, Olympiæ sacro certamine, nubes earum, immolato tauro deo, quem Myodem appellant, extra territorium inde abire.

Myon μύων. Vrbs Locrorum in Epito, cives μύωνες vel μυώνιοι. Stephanus.

Myonia, μυωνία. Vrbs Phocidis, cives Myones vel Myonenses, Stephano.

Myonesus, μυώνησος, Vrbs vel parva regio, inter Teon & Lebedon. Insulanus Myonesius. Steph.

Myonnesus, pen. prod. Insula est ante Ephesum, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 31.

Mypsei seu Nipsæi, teste Herodoto lib. 4. Populi sunt Thraciæ, qui Dario Thraciam oppugnante, ultrò se dedidêrunt. Vide Nipsa.

Myra, μύρα, Vna ex maximis Lyciæ urbibus, cujus meminit Strabo lib. 14.

Myrcinus, μύρκινος, Oppidum Thraciæ ad Strymonem amnem, quod & Myrcinia appellatur. Steph.

Myrgetes, μυργήτης. Populi Scythiæ.

Myriandrus, μυριάνδρος, Vrbs Syriæ, in sinu Issico sita: qui & ipse Myriandricus ab ea appellatur. Vide Plinium libro 5. capite 20.

Myrica, μυρικὰ, μυρίκη, Insula est maris rubri, apud Steph.

Myricus, Myricenus, μυρικηνός. Trojadis oppidum est è regione Tenedi: cujus incolæ dicuntur Myricani.

Myrina, μύρινα, Regina fuit Amazonum, quæ regnata mille peditum & duo millia equitum in exercitu habuisse dicitur. Autor Diodorus lib. 4. ¶ Fuit præterea, teste Homero, urbs in Aeolide eiusdē nominis: item alia occidentali parte Lemni insulæ, cujus meminit Ptolem. lib. 3. Geograph. & Galen. lib. 6. de Facultatibus Simplicium medicamentorum.

Myrinus, Μυρῖνος Ger. Ein junam Apollen vonder Stat Myrina in Aeolide edegen, in welcher er verehret worden.] Apollinis cognomen à Myrina Aeolidis urbe, in qua celeberrimè coleretur. Vide & Myrinæ campi appellati.

Myrlea, μύρλεια, Oppidum Bithyniæ: ita dictum à Myrlo Colophonio duce, vel Myrlea Amazone: postea Apamia appellata à nomine Apamez, quæ Prusiæ Zelæ uxor fuit. Nam quū Demetrius & hanc, & vicinā Ciam evertisset, uxori Prusiæ dedit, qui eas denuò à fundamentis erexit, & Ciam quidem de nomine suo Prusiadem: Myrleam aūt à nomine uxoris Apamiam appellavit. Autor Strabo lib. 14.

Myrmecides, μυρμηκίδης, Insignis sculpendi eboris artifex fuit, qui quadrigam ex ebore confecit adeò minutam, ut musca abs tegeretur, & navim, quam apicula pinnis abscondaret. Plin. lib. 36. cap. 5. Myrmecides, cujus quadrigam cum agitatore cooperuit alis musca Cicer. 4. Acad. Vt etiam inter deos Myrmecides minutorum opusculorum fabricator fuisse videatur.

Myrmidones, pen. corr. [μυρμιδόνες. Ger. Völcker in Thessalien, welche mit dem Achille in Troyam zogen, Krieg getragen haben.] Thessaliæ populi fuerunt, qui Achillem ad bellum Troianum secuti. Hi ex Argina insula eorum traxerunt, Pelasgi patria profugium secuti, in Thessalia sedes exerunt. Aegineras enim Myrmidonas dictos conitat, teste Strabone lib. 7. Quod agricolæ strenui essent, perpetuoq; in fodienda terra formicarum more versarentur. Ovidius libro 7. Metamorphos. nominis rationem ad hanc refert fabulam: Quum pestilentia in Aegina crudelissimè esset grassata, eamq; insulam viris propemodum exhausisset, Aeacus, quum ad radicem quercus insidium exhausisset, Aeacus, quum ad radicem quercus insidium propemodum formicarum numerum complexi esset, Iovem tradiur orasse, ut sibi parem virorū numerum concederet: precibusq; ejus vix absolutis formicas in viros fuisse commutatas.

Myrmidius, μυρμίδιος, Vrbs est Asiæ, in ora Hellespontiaca, non procul a Lampsaco. Gentile est Myrmidius, μυρμίδιος. Stephano.

Myron, μύρων, Statuarius insignis fuit, Ageladis discipulus. Cic. Verr. 6: Verum ut ad illud statuarium redeam, Signum erat hoc, quod dico, Cupidinis è marmore, ex altera parte Hercules egregie factus ex ære, is dicebatur esse Myronis, ut opinor. Hactille. & hujus operibus præcipuam laudem meruit bucula ex ære vera: vaccæ simillima, cujus ubertatis poëtarū versibus celebrata. Ovid. 3. de Ponto: Vt nimis is veræ vaccæ Myronis opus. Propert. Atq; Acam circumstetерant armēta Myronis Quatuor artificis invida signa boves.

Myron, μύρων Vrbs Lyciæ, à Myrone vel Myro fluvio prædicta, vel potius à Myra. Vide plura in fœminino & neutro gen. μύρα.

Myronis Insula, μύρωνος νῆσος, in Arabico sinu est. Gentile Myrononsites, vel Myrononetanus. Steph.

Myrrhine, myrrhines, μυρρίνη, Fluvius est Troadis, alio nomine Scamandrius dictus. Autor Plin. lib. 5. cap. 30.

Myrsilus, μύρσιλος, Myrsili filius ultimus ex Heraclidarum genere Lydiæ Rex, à quo nomine Candaules appellatus, qui quū uxorem haberet formosissimā, nō contentus secreta voluptatum suarum conscientia, Gygi cuidam ex satellitibus suis nudam eam ostendit. Quam rem illa indignè ferens, Gygem ad viri necem impulit, sceptraq; illi & Lydorum regnū tradidit. Autor Herodot. lib. 1.

Myrsinus, myrsini μύρσινος, Oppidum Euboïcum, teste Strabone, postea Myrtos ita appellatum, cujus meminit & Homerus in Catalogo navium.

Myrsilis, μύρσιλος, Proprium nomē fuit patris Candaulis, à quo & ipse Myrsilus dictus fuit. Herodotus lib. 1.

Myrtilis. Oppidum est in ora Lusitaniæ, ad Oceanum, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 22.

Myrtilus, μυρτίλος. Mercurii ex Phæthusa, sed Myrto Amœtonis filius auriga Oenomai, qui a Pelope curuli certamine cū Hippodamia Oenomai filia certante, perimi a corruptus, ut in certamine vehe non objecit, ut Hippodamiæ currus dissolverentur, & Pelops victor evaderet. Quod quū fecisset, a Pelope victore præmium postulavit: qui ab Oenomao interimendo ante rogatur, ut Myrtilo fidem ulo fecerat, eundem in mare præcipitavit, quod ab eo Myrtoum dictum est. Claudianus: Nam perfidus obice regis Prodidit Oenomai deceptus Myrtilus exemplo. ¶ Fuit item Myrtilus quidam Comicus Atheniensis, Lysidis filius, & Hermippi Comici frater, cujus fabulæ commemorantur à Suida.

Myrtoum pelagus. [μυρτῷον πέλαγος. Ger. Ein theil des Egeischen Meers, so zwischen Candia und den Insulen Cycladen gelegen] Pars maris Aegæi seu quod est inter Aegæum & Ionium. Nomen habens a Myrtilo Mercurii filio, qui in id projectus fertur fuisse, ut Plinius tradit lib. 4. cap. 11. ab ex gua insula non procul a Carystia Euboeæ oppido sita quæ cernitur a Geresto, Macedoniam petentibus. Incipit a Megarico sinu. Cretico, Macedonium petentibus. Incipit a Megarico sinu. Creticoq; absuit, & Africum, Occidentemq; Cariæ oram, habetq; insulas plurimas, Cythera, Calauriam, & quæ Aeginam cingunt & Salaminem. & ex Cycladibus plerasq; quod verò Ægæi tigurum est, jam Aegæum exhibit. Autor Strabo. Ovid. in Ponto

Proditor

Prodicor ut ſævi perlit auriga tyranni, Qui nova Myrteæ nomina fecit aquæ, &c.

Mȳs, Myos, ὁ, Nomen fuit calatoris, qui claruit argento cælando. Martialis lib. 8: Quis labor in phiala, docti Myos, anne Myronis? ¶ Eſt item Mys, Piſcis marini genus, cujus meminit Plin. lib. 32. cap. 11: Hunc & Murem marinum appellant, & in littore ova parere aſſerunt, ideoque ſacta ea terra operire: tigelimo q. die terra reſoſſa, fœtum in aquam ducere. Vide eundem lib. 9. cap. 51.

Myſia, [Myſia. Vulgò Moſia & Myſia. Ger. Ein Landſchafft des mittlern Aſiæ gegen dem Hellеſpontum.] Regio eſt minoris Aſiæ ad Hellеſpontum, Mœſiæ contermina: cujus incolæ Myſi dicti ſunt, abjectiſſimæ conditionis homines, fortiq; adeò contemptæ ut ceſſerint in proverbium. Quoties enim hominem nullius pretii volebant denotare: Myſorum ultimum eſſe dicebant. Cicer. pro L. Flacco: Nunquæ, ut opinor, Aſia veſtra conflata ex Phrygia, Myſia, Caria, & Lydia. Verum igitur noſtrum eſt, an veſtrum hoc proverbium: Phrygem plagis ſoleæ fieri meliorem? Quid de ſæva Caria? nónne hoc veſtra voce vulgatum eſt. Siquid cum periculo experiri velis, in Care id potiſſimùm eſſe faciendum? Quid porrò in Græco ſermone tam tritum, atque celebratum, quàm ſiquis deſpicatui ducitur, ut Myſorum ultimus eſſe dicatur? Strabo etiam Myſos conſtituit in Europa in confinio Pannoniæ, ad Danubium fluvium, putatque Myſos Aſiæ populos ab his ut originem, ita & nomen duxiſſe. Sed hîc Plinio non Myſi, ſed Mœſi appellantur.

Myſomacedones, μυσομακεδόνες, Populi ſunt Aſiæ, in tractu minoris Myſiæ à Macedonibus oriundi: unde & nomen habent. Meminit horum Plin. lib. 5. cap. 29.

Myſtā, ὡν, Vrbs Samnitum, cives Myſtiani, Autor Steph.

Myteſerata, μυτησέρατα, Caſtellum Siciliæ: gentile Myteſeratanus. Stephan.

Mytilene, Mytilenides, Motonides, Mytilæ, Myton, &c. Vide ſupra in MYTYLENE, cum prima per ȳ ota.

Mytiſtraton, μυτίστρατον, Oppidum juxta Carthaginem, Gentile Mytiſtratus, Steph.

Mytus, myuntus, μῦς, Vna ex duodecim Ioniæ urbibus, trigeſta à Meandri oſtio diſtans ſtadiis: quam poſtea ob hominum paucitatem Miletii incoluerunt. Autor Strabo libro 14.

N

Naarda, νάαρδα, Vrbs Syriæ juxta Euphratem: inde Naardanus, Steph.

Nabatha. Civitatis cujuſdam nomen eſt.

Nabathæa, [נבית nebajoth. νεβαϑαία Dionyſio, νεβαϑηνὴ Stephano. Ger. Ein Landſchafft der groſſen Arabiæ, gegen Suriam.] Regio Arabiæ, Syriæ contermina, populoſa in primis, & patens admodum: cujus metropolis eſt Petra, trium aut quatuor dierum ſpatio diſtans ab Hieruſalem, teſte Strabone lib. 16. ¶ Hinc Nabathæus, a, um, νεβαϑαῖος, pen. prod. Iuvenal. Et quos depoſuit Nabathæo bellua ſulco. Et quia Nabathæa regio Orientem ſpectat factum eſt ut Nabathæus accipiatur pro regionibus & populis ad Orientem vergentibus. Ovid. 1. Metam. Eurus ad auroram, Nabathæaq; regna receſſit.

Nabitis, Tarraconenſis Hiſpaniæ fluvius. Ptolem. lib. 3. cap. 6. Narium dicit Mela.

Nabriſſa, νάβριſσα, Ptolem. lib. 2. cap. 4. aliis Nebriſſa, hodie Veneria cognominata. Hiſpaniæ Bæticæ civitas eſt.

Nabuchodonoſor, Rex Chaldæorum.

Nacolia, νάκολια, vel aliàs νακόλεια vel νακόλεα, Vrbs Phrygiæ à Nacole nympha, vel à Nacolo Baſilii filio, aliàs Nacoliæ, Gentile Nacolæus. Meminit ejus Strabo lib. 12.

Nacone, νάκωνα, Vrbis Siciliæ Gentile Naconæus, Steph.

Nacria, νακρία, Vide NYCRIA.

Nāſſus, νάουσσα, Vrbs Thraciæ, patria Conſtantini regis, à quo etiam condita eſt: gentile Naſſianus, vel Naſſitanus, Steph.

Nævia, νάουια, Nomen mulieris, à nævo ſic appellatæ.

Nævius. Poëta antiquiſſimus fuit, cujus extat epitaphium apud Aul. Gell. lib. 24. cap. 2: Arrogantia (fuit inquit Gellius) Campanæ plenum. Hic & Comœdias ſcripſit, quæ paſſim erant à Nonio, & Feſto, & Bellum Punicum primum, in quo ipſe ſtipendia fecit: lectis prodidit, ut refert Gellius ex auctoritate Varronis.

Nagis, vel Nagidos, Vrbs inter Ciliciam & Pamphyliam à Nago de gubernatore condita. Gentile Nagidæus. Eſt & inſula Nagidula. Steph.

Nagnata, Vide MAGNATA.

Nagnia. Vmbrorum urbs in Italia. Ptolem. lib. 3. cap. 1.

Naiades, pen. cor. à ſingulari nominativo Naias vel Naiades, à Naia, [ναιάς. Ger. Die Göttin der Brunnen und Bächen.] dicitur nympha fontium. & fluviorum. Ἀπὸ τῶν νάειν, quod eſt fluere. Porrò hæc dictio nunc tribus, nunc quatuor ſyllabis effertur. Virg. Aegl. 6: Aegle Naiadum pulcherrima, &c. Calphurnius Aegl. 1: Acſuerãt ſicco Dryades pede, Naiades udo, &c. ¶ Eſt item Nais, Nymphæ cujuſdam nomen proprium, apud Virgil. 2. Aegog.

Nāſcus, a, um, Propert. libro 2: Suppoſita excipiens Naica dona manu.

Nain, Civitas Galilææ, duobus millibus diſtans à monte Thabor. Quo nomine Hebræis ſignificatur *pulchra*, ſive *amœna*.

Nais, Fluvius qui ex Tauro monte naſcitur, in Pontum mergitur.

Nais, νάϊς, Meretrix inſignis, Steph. in Eucarpia.

Nāmnētæ, νάμνητες, Galliæ Celticæ populi, ad Oceanum ſiti, alio nomine Namnetes dicti: quorum oppidum Condivincum commemoratur à Ptolemæo libro 2. capite 8. Vulgò Nantes.

Nannetum, Vrbs Britanniæ ducatus. Vulgò Nantes.

Nāpææ, νάπαιαι, Sylvarum deæ, quæ & Dryades dicuntur nam νάπαι, ſive νάπη Græcis Saltum ſignificat, ſive locum ſylvoſum. Naides autem, vel Naiades dicuntur fontium nymphæ, ſicut Oreades montium, Hamadryades arborum, quæ cum arboribus naſci credebantur, & cum iiſdem interire. Nereides verò maris nymphæ ſunt appellatæ. Virgil. 4. Georg. Faciles venerare Napæas.

Nāpæi, νάπαιοι, Populi in Lesbo, ita dicti ab Vroe Napa: unde & Apollo Napæus dictus eſt.

Napata, napatorum, νάπατα, τὰ, Aethiopiæ urbs eſt olim Candaces regnæ regia: cujus meminit Strabo lib. 17.

Nāpææ, νάπαιαι, Populi in Scythia, quorũ caput vicus Napis, qui & Napææ nominantur. Steph.

Nar, νάρ, Stephano, Sabinorum fluvius in Piſcello monte naſcens, qui per urbem Narniam fluens, Tyberi immiſcetur. Lucanus lib. 2: qui Nar Tyberino illabitur amni. Virgil. 7. Aeneid. Sulphurea Naralibus aqua. Mela præterea ejuſdem nominis fluvium in Illyride conſtituit, qui ex Adrio monte profluens, non procul ab Epidauro in mare Adriaticum illabitur. Plinius, Ptolemæus, & Strabo Naronem vocant.

Naranie, Quod pro Dalmatiæ, ſive Illyridis fluvio ineptè legebatur. Vide NARO.

Naraciſſima, νάρακισσα, Secundum illam fluminis oſtium, apud Plin. lib. 4. cap. 12.

Narciſſis, Vrbs ſalutaria in Hiſpania, Steph.

Narbis, νάρβις, Vrbs Illyriæ, Steph.

Narbon, [νάρβων. Gal. Narbonne. Ger. Narbona: oder Gran te Sanct genbed gegen den Pyrenæiſchen Bergen gelegen.] Copnomẽto Martius, olim amplidimum fuit Galliæ ſiti accatæ emporiũ, teſte Strab. lib. 4. hodie tutiſſimũ Galliarum adverſus Hiſpanos propugnaculum: à quo tota ea pars Galliarum, quæ olim Romanorum fuit provincia, nomen accepit. Martium autem Narbonem ex colonis puant, quòd eò Cæſar ex Martia legione colonos deduxerit. Cic. pro Fonteio. Eſt in eadem provincia Narbo Martius, colonia noſtrorũ civium, ſpecula pop. Rom. ac propugnaculum illis ipſis nationibus oppoſitum & objectum.

Narbonenſis Gallia, [νάρβωνος. Ger. Die Landſchafft Galliæ ſo da begreifft die Provintz gegen dem Delphinat und die Saphoyer.] Teſte Plin. lib. 3. cap. 4. dicta fuit tota illa Galliarum pars, quæ interno mari alluitur, ante Pyrenæa dicta, à braccis villoſæ veſtis genere, quibus ea regio præcipuè utebatur: quam reliqua Gallia à ſtudio nutriendæ comæ, Comata dicebatur. Hæc olim fuit Romanorum provincia, quam à Narbone Martio, ampliſſima ejus regionis emporio, hodie inuntiſſimo Galliarum propugnaculo, Narbonenſem provinciam appellabant. Dividitur ab Italia amne Varo, & Alpium jugis: à reliqua autem Gallia latere Septentrionali Iura & Gebenna montibus.

Narcaſſus, νάρκασσος, Vicus & urbs Cariæ, inde Narcaſſeus, Stephan.

Naritia. Vide NARYCIVM.

Narmalis, νάρμαλις, Vrbs Pitidiæ: gentile Narmalenſis.

Narniã, [νάρνια Stephano: Vulgò Narni. Ger. Ein Statt in der Landſchafft Vmbria (Italiæ).] Vmbriæ civitas, per quam Nar fluvius, νάρος Stephano, labitur, à quo & nomen accepit. Liv. lib. 10. A Nare flumine Narnia appellata.

Narniẽſes, νάρνιεις, Narniæ populi.

Naron, ſive Naro, onis, [νάρων. Vulgò Narenta. Ger. Ein fluß in Dalmatien/heißt jetzt Narenta.] Fluvius Dalmatiæ, ſive Illyrici, juxta Epidaurum in mare Adriaticum inflaens: quem Pomponius Mela Narem appellat. Vide ſupra in dictione NAR.

Nārōnā, pen. prod. Labeatiæ oppidum, oppoſitum Naroni fluvio: unde & nomen accepit, à Solona LXXIII. paſſ. diſtans. Autor Plin. lib. 4. cap. 22.

Nārſes, [ꝛωρσης. Ger. Ein Oberſter des Keyſers Valentiniani wider die Gothen.] Narſes, Eunuchus, Iuſtiniani principis cubicularius: Bibliopola prius, deinde ob animi virtutem patriciatus honores auctus, vir religione pietateq; præcitus. Is in locum Belisarii accitus in Italiam miſſus, decem annos variis eventibus pugnavit, tandemq; Gothos infigni prælio fudit ad Anienem fluvium, quem & pontem primus inſtravit, quarum rerum nequando alia temporum diuturnitate memoria obſcuraretur, ſaxo eas inſculpendas curavit inſigni epigrammate, quod etiam hodie in Anienis ponte legitur. De quo vide apud Volaterranum.

Narthecūſia, ναρθηκουσια, Inſula eſt in mari Carpathio, cujus meminit Plin. lib. 5 cap 31.

Naryſĭus, ναρυσιος, Quod & Naryx, ναρυξ, & Naryce, ναρυκη, dicitur. Oppidū fuit Locrorum vetuſtiſſimū: à quo Ajax Naryceus, & populi Naryſii dicti ſunt. Virg. 3. Aen. Hic & Narycii poſuerunt mœnia Locri. Abundat autem pice optima quæ Naryeia dicitur. Virg. 2. Geōrg. Et juvat undantem buxo ſpectare Cytorum, Naryciaq; picis lucos.

Nāſāmōnēs, pen. prod. [νασαμωνες. Ger. Völcker in Libya ſo die Oſtlichſte vberbeuten / vnd ſie in der Syrten beſtellen.] Sunt populi Libyæ, navium Syrtibus involutarum ſpoliatores. Lucan. lib 9: Hoc tam ſegne ſolū, rarās tamen exerit herbas Quas Naſamon, gens dira legit qui proxima ponto Nubas Quas Natamon, gens dira legit qui proxima ponto Nubas tam tenet, quæ mundi barbara damnis Syrtis alit: nam littoreis populator arenis Imminet & nullos portus tangente carinā Novit nupcr ſiccum tuto cōmercia mundo Naufragiis Naſamones habent. ¶ Hinc Naſamonius, & Neſamoniacus adjectiva.

Nātĭo, onis, [Ger. Die Gebōrt der geborten.] Nomen deæ, nativitatum præſidis: de qua Cicero tertio de Natur. deorum. Fuisse deæ fuerunt ſpecies latentes, errdo, & vindices fatorum, & factoris. Quōd ſi tales dii ſunt, ut rebus humanis intereſſint, Natio quoq; dea putanda eſt: cui, quum tota circumimus in agro Ardeati, tem divinam facere ſolemus: quæ quia partus matronarum tuetur, à naſcentibus Natio nominata eſt.

Nāſĭcă, pen. prod. νασικα, P. Scipionis cognomen fuit. Hic adhuc adoleſcens à Senatu vir optimus judicatus, Magnam matrem deorum hoſpitio ſuſcepit, donec templum a dedicaretur: unde à Juvenale Hoſpes numinis dicit appellatur. Hunc etiam dudum Tiberius Gracchus ſeditioſis cōcionibus ſtatum Reipub. labefactās, fragmētis ſubſellior ū in concione eſt oppreſſus. Vide Cic. in Orat. pro C. Rabirio perduellionis reo.

Naſium. Ptolem. autore lib. 2. cap. 9. Galliæ Belgicæ urbs.

Naſpŏs, νασπος, Vide Thraciæ, Steph. Vide NESTVS etiam.

Naſtes, ναστης, fuit frater Amphimachi, æquum cum illo in Caras habens imperium, qui Priamo adverſus Græcos ſuppetias tulerunt, teſte Homero lib. Iliad. 2.

Natiſo, Venetiæ flavius, Ptolem. lib. 3. cap. 1.

Nauălia. Ptolemæus libro 2. capite 12, Vrbe Germaniæ. Vulgo Enet.

Navaria, [Ger. Das Landſchafft in Hiſpanien gegen Mittemachts gelegen.] pars Hiſpaniæ Septentrionalis, verſus Arcton. Vaſconibus adjacet: ad Meridiem verò Tarraconiam habet regionem.

Naucrătis, ναυκρατις Stephan, civitas in Aegypto, à Milesiis condita, quitum maritimo ſita erat, teſte Strabone lib. 17. Ejus incolæ Naucratitæ appellantur.

Naŭlium, Civitas in Liguria, à portu & turribus inclyta: & vadorum Sabatiorum portus, à quo decem millibus diſtat Sabata.

Naŭlŏchum, ναυλοχος, Locrorum oppidū eſt, teſte Plinio lib. 4 cap. 2. ¶ Eſt item Naulochum live Naulochus, Thraciæ oppidum non procul ab Hæmo monte, cujus meminit idē Plin. lib. 4. cap. 11. Stephanus præterea Naulochum urbem in Ionia collocat, alio nomine Smyrnam appellatam.

Naupactĭus, [ναυπακτος. Ger. Ein Fürnemme Statt in Achaia.] Oppidum eſt Aetoliæ, non procul à Locrenſibus diſtans (inquit Stephanus) ἀπὸ τοῦ ναῦς πήγνυσθαι ἐνθάδε, hinc eſt, ab Hercule datum navalibus. Vide Strab. lib. 9. ¶ Hinc Naupactius, a, um, ναυπακτιος, & Naupactæus, pen. prod. ναυπακτιαδης: ut Naupactæus Achelous. Ovid. 2. Faſtorum.

Nāuplĭă, ναυπλια. Agri Argivi oppidū eſt, & portus Argolici qui & inde nomen accepit, quōd naves eō ſolent applicare. Autor Strab. lib. 8.

Nauplĭus, ναυπλιος, Palamedis pater fuit, quem morte filii, falſa Ulyſſis accuſatione opprelli, ulciſceretur. Græcis tempeſtate laborantibus, ex Caphareo monte ignem oſtendit, hoſtamq; claſſis partem ad ignem, tanquam ad vicinum portū, appellentem, in aſperrimos ſcopulos pelexit, miſeranda quoq; perdidit naufragio. Poſtea verò quam intellexiſſet Ulyſſem & Diomedem, quibus eam inſidias potiſſimum fixerat, incolumes evaſiſſe, doloris impatientia ſeipſum in mare præcipitem dedit.

Nauplĭădes, ναυπλιαδης, Patronymicū maſculinum, quod pro Palamede accipitur, Nauplii filius.

Naupŏrtus, ναυπορτος, Strab. lib. 9, oppidum eſt Illyrię Taulantiorum vicinum, ad fluvium Corcyram.

Nauportus. [Ger. Ein Fluß in Aſſrica.] Illyrię flavius eſt, inter Aemoniam & Alpes naſcens, nomen habens ab Argo nave, quam Argonautæ humeris evaſiſſe, delatam per hunc fluvium ſubverſamque. Autor Plin. lib. 3 cap 18.

Nausĭcăe, ναυσικαα, Alcinoi Phæacū regis filia, & Arete, quæ quum eſſet ex urbe cū pedisequis, jubilleq; ad flumen lavatura veſtes, vidit Ulyſſem naufragum in littore ſedentem, nudum, arborum ramis circumfectum, cui oranti & veſtes dedit, & in regiam patris ſui ire juſſit. De hac Martial. libro 2. Si mihi Nauſicae patrios concederet horrios, Alcinoo poſſem dicere, malo meos.

Nauſimĕnes, ναυσιμενης, Vir Athenienſis, cujus uxor quum liberos in incelu deprehendiſſet, indignatus ſacinoris pertertita vecrem amiſit.

Nauſĭthous, ναυσιθοος, Rex Phæacum, Neptuni filius, & Periboeæ Eurymedontis filiæ, & Patri Alcinoo.

Năvĭus Accius, Indigēs Augur fuit, qui ſub Tarquinio Priſco Romanorum rege ſtatuit: quem Liv. lib. 1. ab Vrbe condita fabulatur novacula cotem diſcidiſſe: meminit hujus Cicero ſæpe in lib. de Divinat.

Nāxŏs. [ναξος. Ger. Eine aus den Cyclādibus Inſſeln im Egeiſchen Meer gelegen.] Vulgo Naxia, Inſula in Aegæo, una ex Cycladibus, ceteras ſuperans, antea Strongyle dicta. Hanc Dia pōti appellata fuit: verūm quum Cares ex Lamia profecti, duce Naxo eam occupaſſent: à duce Naxon appellarunt. Hanc dionyſius à vincatum fronitate dici tenuit Plin. lib. 4. cap. 12. Vel quia (ut alii volunt) ſolæ Naxiæ mulieres octavo menſe pariant, quarum & Liber pater natus creditur. Sive quis fons in ea vino fluat. D ſtacē Delo ſeptem millibus.

Naxĭus, a, um, ναξιος, unde Naxus ardor apud Columellam, quo ſignificatur Ariadnes coronæ lydus. Nonnulli ferunt poſtquam inſula Naxo relicta Ariadne à Theſeo, cupitus ei Bacchus fecit, coronamq;, quam à Venere, & Horis donō acceperat, inter ſydera relata ſuit.

Nazaræus, ναζαρηνος, ναζαρεθ, Cōſecratus dicitur & a Nazareth Nazarenus Chriſtus dictus eſt.

N ante E.

Nea, νεα, Inſula prope Lemnum, in qua nonnulli volunt Philoctetem hydri morſu fuiſſe interfectum. Plin. lib. 4. cap. 87. de inſulis enarrans, inter Lemnum & Helleſpontum Nea.

Nēæra, νεαιρα, Nomē eſt nymphæ, quæ peperit Soli duas filias, Phaethuſam & Lampetiam, quæ armenta Solis tauſcunt Virgilius Siciliam oſtendit. ¶ Eſt etiā muliebris nomen proprium apud Virgilium Aeglog. 3. dum ſe ait ille Neæram.

Nēarchus, νεαρχος, Flavius eſt in extremis Italiæ finibus, non procul a Latinio promontorio, & Crotone urbe. Vide Plin. lib. 3. cap. 11.

Nēāres, νεαιρες, Proceris nomē, qui Venerem pinxit, Naumachiam Aegyptiorum & Perſarum: Item aſellum aibentem in littore, & crocodilum ei inſidiantem. Autor Plinius libro 35. capite 10.

Nēandrus, νεανδρος, Troadis oppidum, poſtea Perperene nominatum, teſte Plinio lib. 5. cap. 30. Stephanus Neandriam, νεανδρεια, appellat.

Neăpŏlis. [νεαπολις. Ital. Napoli. Ger. Ein gemeine Statt gelegen im Campanier Land in Italien am Meer.] Civitas eſt Campaniæ à Chalcidēnſibus condita, quæ quum à Cumanis eſſet everſa, ingruente acerbiſſima peſte, ita jubente Apollinis oraculo, ab illidem ſplendidius eſt reſtituta: bonaq; civium parte eo translata, ad diſſerentiā veteris urbis, Neapolis eſt appellata. Hinc & Parthenope dicitur, a nomine Sirenis ibi ſepultæ. Autor Plin. lib. 3. cap. 5. Suid. Νεαπολις πολις Ἰταλιας Χαλκιδικη, ἡ ὑπο Κυμαιων ἐκτισθη, ἡ Παρθενοπη πρωτον ὠνομασθη, ἀπο τῆς Σειρηνος ἐκει ταφεισης. ¶ Eſt & Neapolis, Africæ oppidū, ut ſcribit Pomponius Mela lib. 1. ¶ Eſt item ejus nominis Cariæ urbs ad Iaſiū ſinum, eodem autore. ¶ Neapolis, quæ & Leptis magna, Ptolemæo lib 4. cap 3. urbs juxta Syrtim parvā, quam Τριπολιν hodie vulgus appellat.

Neapolitanus, na, num. Qui ex Neapoli eſt, νεαπολιτης.

Nĕārchus, νεαρχος, Juvenis eximiæ pulchritudinis, cujus meminit Horat. lib. 3. Carminum.

Nebis, apud Ptolemæum lib. 2. cap. 6, Tarraconenſis Hiſpaniæ flavius fluvius Straboni dictus lib. 3.

Nebrŏdes, νεβρωδες, Mons in Sicilia, cui damatum copia nomen dedit. Eſt & unus ex Bacchi cognominibus.

Nebros, νεβρος, Clariſſimus ex Aſclepiadis fuit in Co inſula, vel Pythagoreæ limonio, unde Nebridæ dicti, ex quibus & Hippocrates. Stephanus in Co.

Neceplō. Nomen autoris, de quo Firmicus libro 8. Ge lecepsis Hunc locum divinus ille Neceplo, ut remedia valentiora ap-

ven. ent,

veniret, diligentissimè quidem (ut divinum tãi viri potuit ingenium) omnes fellis tractatibus explicavit.

Necos, Filius fuit Psammitichi & Aegypti rex, cui filius Psammis in regno successit, teste Herod. lib. 7.

Necrocorinthi, [νεκροκόρινθοι] : Hoc est, Corinthiorũ defuncti, dicebantur ossa Corinthia, tãm ænea quãm fictilia, quæ eversa Corintho ex mortuorum sepulchris eruebantur. Vide Strabonem lib. 8.

Necropolis, [νεκρόπολις Ger. Ein Statt in Aegypten nach bey Alexandria.] Aegypti oppidum est, magnitudine non amplius stadiis ab Alexandria distans ita dictum, quòd ibi Cleopatra, admota ubertim aspide, sese interemerit.

Nectia, νήκτια, Vrbs Umbrorum, Gentile, Nectiates, Steph.

Nede, νήδη, vel νήδιε, Vrbs Arcadiæ à Nede Nympha. Inde νηδιεύς, Stephanus.

Nedon, νήδων, Vrbs & locus Laconiæ: unde Minerva Nedusia, Stephanus.

Negla, νήγλα, Oppidum Arabiæ, Gentile, Neglius, vel Neglites, Stephanus.

Neiturn, νείτον, Mons Ithacæ à quo νειτόθεν, dicte, vel ut alii volũt, quòd versentur ibi νῆες, navigia est, aquas. Inde νήϊος vel νειτόθεν & τέμενος compositum.

Neleus, νηλεύς, Neptuni filius ex Tyro Nympha Salmonei filia, qui à Pelia fratre pulsus, in Laconiam venit, ubi Pylon urbem condidit: cujus rex fuit, teste Homer. Odyss. 11. Huic uxor fuit Chloris, Amphionis Orchomeni regis filia, ex qua duodecim filios suscepit, quos postea omnes præter unicum Nestorem tum forte ablegatum, Hercules everta Pylo interfecit.

Nelides, æ, νηλείδης, Patronymicum à Neleo Pylio rege. & Patre Nestoris formatum. Ovid. 12. Metam. Bis sex Nelidæ fuimus conspecta juventus.

Nemausus, Teste Strab. lib. 4. urbs est Narbonensis Galliæ, olim florentissima, utpote quæ quatuor & viginti vicorũ fuerit metropolis. Vulgò Nismes. [Ger. Nems.]

Nemea æ, vel Nemee, es, per. corr. [νεμέα. Ger. Ein Wald in Arcadien. Hernach angerichtet/darauff das ein Statt vnd Flecken hat.] Silva est Achaiæ inter Cleonas, & Phliuntem, ubi in honorẽ Herculis, qui in ea sylva leonem occiderat, sacra quædam certamina celebrari consueverunt, quæ ab hac sylva Nemea dicta sunt. Hoc etiam nomine dicta est tota regio sylvæ huic vicina. Mart. lib. 11:

Non Mata thon taurum, Nemee frondosa leonem,
Arcas Menalium non timuisse aprum.

Nemæus, a, um. per quatuor sylabas, Quod est ex Nemæa silva, vel regione. νεμεαῖος. Ovid. in Epistol. Dejan. ad Herculem: Nessus tuis animam pectis Nemæa lacertis Edidit.

Nemea, νέμεα, Sacra fuerunt Græciæ certamina: ita appellata à Nemea Peloponnesi sylva, in qua olim consueverunt in honorem Herculis, qui in ea fertur occidisse leonem, seu potius in honorem Archemori pueri in ea sylva à serpente occisi. Nemæorum victores apio coronabantur. Vide suprà in dictione CERTAMEN.

Nemertis, νημερτής, Nympha marina, dicta quasi incorruptibilis

Nembroth. Gigas. Vide BABYLON.

Nemesis, pen. corr. [Homer. Ger. Ein Göttin welche die leuten für den Frevel der Vbermüthigkeit gehalten hat.] Numen cujusdam deæ, quæ fastuosos & delinquentes punire parabatur, ut ex Catullo & Ausonio licet intelligere. Ea quoq; Rhamnusia dicitur, quòd in Rhamunte Asiæ oppido templum & simulachrum Phidiacũ habuerit. Intuperea eadem fertur remuneratrix benefactorũ: unde apud Statium lib. 12. sit dea, quam Nemesim dicunt, dea magna, potensq;, Quæ bona cœlestium concessu cuncta deorum Possidet. Hanc quidam Fortunam dixerunt, cui primus Adrastus rex templum ædificavit. Vnde & Adrastia, ἀδράστεια cognominatur. Romani quoq, huic deæ templa dicavere. ¶ Hoc etiam nomine dicta Tibulli amica. Martial lib 4. Vsti amatorem Nemesis laseva Tibullum.

Nemetobriga, Ptolemæus lib. 2. cap. 6: Hispaniæ Tarraconensis urbs.

Nemetes, Germaniæ Populi Galliæ tractum incolentes, citra Rhenum fluvium, ubi hodie est Spira urbs, inter Argentinam & Moguntiã sita. [Ger. Speyer gegen.] Meminit horum Cæsar in Comm. bel. Gall. & Plin. lib. 4. cap. 17.

Nemitia, Fons est in agro Reatino, vario cursu annonæ mutationem significans. Autor Plin. lib. 2. cap. 103.

Nẽobule, νεοβούλη, Lycambis filia, quæ quòd Archilocho poëtæ promissa negaretur, Iambis insectari cœpit Lycambem Archilochus, eumq; ad laqueum dicitur adegisse. Vide suprà in dictionibus, ARCHILOCHVS, & LYCAMBES.

Neoburgum, urbs ad Danubium. Alia ejusdem nominis in Thuringia ditis est.

Neocæsaria, νεοκαισάρεια, Vrbs Cappadociæ, quã Lycus amnis præterfluit. Autor Plinius lib. 6. cap. 3.

Neocles, clis, νεοκλῆς, Philosophus Atheniensis, Epicuri frater. Suidas.

Neodunum, Ptolemæo libro 2. capite 8. Galliæ Lugdunensis civitas.

Neon, νέων, urbs Phocidis Herodot. lib. 8. Gentile, Neonius & Neonæus, Stephanus.

Neoptolemus, mi, νεοπτόλεμος. Pyrrhi Achillis filii cognomẽ fuit, ab eo impositum, quòd admodum adolescentulus primum στρατήγημα in bello posuerit Trojano. Græcis enim νεοπτόλεμος, novum militem significat.

Neoris, Iberiæ oppidum insigne, juxta Hæmastum fluvium. Autor Plin. lib. 6. cap. 10.

Neotechitæ, νεοτειχῖται, Æolidis populi sunt, eorum urbs, νεοτείχος: hoc est, Nova mœnia, commemoratur à Stephano.

Nepeta, νεπητά. Suidæ, civitas Hetruriæ, quæ Plinio Nepet, & vulgò dicitur Nepi, à qua Nepesini, νεπησῖνοι. Silius: Hos juxta Nepesina cohors, æquiq; Phalisci. ¶ Nepeta etiam nomen est herbæ, quam Dioscorides secundam calaminthæ speciem facit. Vulgus herbariorũ à pulegii similitudine, Poleygnon vocat agrestẽ. De has meminit Plin. lib. 20. cap. 14. & Columel. lib. 8. cap. 7. Vide in dictione NEPETA.

Nephele, νεφέλη, Latinè Ionat nubem. Nomen proprium uxoris Athamãtis, & matris Phryxi & Helles. Vnde Ovidius, Hellen Nephelcida dixit.

Nephelococcygia, νεφελοκοκκυγία, Confictum urbis nomen apud Aristoph. comicum, & Steph.

Nephrhalitæ, νεφραλῖται, Populi denominati in Oriente, ut scribit Ioseph. Steph.

Nepita, Vide suprà NEPETA.

Neptunus. [νεπτοῦνος. Ger. Ein Gott Saturni vnd Opis.] Saturni & Opis filius, maris deus dictus est à nando, mutatis literis primis (ut loquit Cic. lib. 2. de Nat. deor.) vel (ut Varroni placet) à nubendo: hoc est, tegendo, quòd ut cœlum nubes: ita mare terras tegat. Dicit enim Varro: Neptunus est deus matris, vel ipsum mare, quòd terras nubat: id est, cooperiat. Neptunum autem, ut est in fabulis, mater abscondit, ea à patre devorarentur, utq; postea, expulso Saturno, aquæ in terrã cecidissent, ut supra de Jove dictũ est. Vxorem habuit Amphitriten, ex qua plurimas nymphas suscepit. Tridentem habet pro sceptro. Muros Trojanos juvante Apolline condidit.

Neptunius, a, um. νεπτούνιος, possessivum.

Neptunalia, νεπτούναλια, Neptuni sacra, quæ & Salaria à Salo dicuntur.

Neptunine, es. Patronymicũ est fœminina à Neptunus. Catul. in Arg. Tenet Thetis genuit pulcherrima Neptunine?

Nequinum, Vmbriæ oppidum, teste Plin. lib. 3. cap. 14. quod nunc Narnia dicitur: ob incolarũ libidinosam incontinentiam. A quo Nequinates, qui nunc Narnienses, Vulgò Narni.

Nerabitis, bi, νηραβῖται, Syriæ oppidum, apud Steph. cujus incolæ Nerabi appellantur.

Nereides, pen. corr. [νηρεΐδες. Ger. Meerfeltin.] Maris Nymphæ, Nerei, & Doridis filiæ, humanã effigiem habentes, quarum nomina sunt Nesæe, & Cymothoë, & aliæ, quæ apud Hesiodum in Theogonia enumerantur. Nominativus singularis est Nereis, penultima indifferẽte Ovid. 11. Metamor. Sed memorat admissi Nereidã collegit orbam.

Nerellis, νήρελλις, Oppidum est in Cea insula: cujus meminit Æschines Epist. 1. ad Polyeratem.

Nereus. [νηρεύς. Ger. Ein Gott Oceani vnd Tethyos. Ein Gott des Meers.] Deus maris est (ut docet Hesiodus in Theogonia) Oceani & Tethyos filius, qui ex Doride uxore, eademq; sorore maximam Nympharum turbam suscepit, quæ à nomine patris Nereides appellantur. Hunc Orpheus in Argonaut. deorum antiquissimum appellat: unde & Grandævus à Virgilio dicitur 4. Georg. hunc & Nymphæ venerantur, & ipse Grandævus Nereus. ¶ Figuratè ulus est pro Mari Persius Satyra prima: Et quis cæruleum dicit me Nerea delphin.

Nerio, erio, vel Nerione, es, & apud antiquissimos Neria, æ, [νερίδνη. Ger. Das Weib Martis.] Martis uxor. Plautus in Truculi: Mars peregrè adveniens salutat Nerienem uxorem suam. Gell. lib. 13. cap. 23. docet Sabinum esse vocabulum, quo significatur virtus & fortitudo: unde & pro vi, potestate & majestate Martis accipitur. Vide Gellium.

Neritis, idis, νηρίς, Oppidum est Peloponnesi, in agro Methymnæo, Stephanus. ¶ Est item Neris Dioscoridi nardi montani genus, in Syria, Cilicia q; nascens, ramulis & folio eryngii, cujusdẽ naturæ cum nardo Gallico.

Neritus, pen. corr. νήριτος, Mons est in Ithaca insula: cujus meminerunt Strabo libro 10. & Plin. libro 4. capite 12. ¶ Est item Neritus, (ut refert apud Plinium Isigonus) Neritis, periosula Acarnaniæ silvestre, ejus nomine Leucadia appellata, oppidum accolarum olim à cõtinenti abscissa, demumq; recedita ventorum flatu cõgestum arenæ accumulantium. Virg. 3. Aen. Duliehiumq;, Samen q;, & Neritos ardua saxis. ¶ Nerius item, sive Nerium,

ve Neritum, neutri generis, peninsulæ huius oppidum est, quod recentiores Leucadem appellarunt, teste Plinio, libro 4. capite 1.

Nersum, ἄκρον, Ptolem. lib. 2. cap. 6. Promontorium Tarraconensis Hispaniæ juxta Arcobrigam. Vulgò Finisterræ.

Nero, ωνος. Tristo bellico libro 2. capite 21. verbum Sabinum est, quo significatur virtus & fortitudo. Itaque ex Claudiis, quos à Sabinis oriundos accepimus, ut egregia ac præstanti fortitudine, Nero appellatus est. Sabini autem id nomen à Græcis accepisse videntur, qui virilia & fortia membrorum νέρα dicunt, nostri nervos. ¶ Ex hac familia fuit Claudius ille Nero, qui Asdrubalem Annibalis frater supperias ferentem in finibus cum Livio collega copiis, superavit. ¶ Fuit item hoc cognomen Romanorum imperatorum, ut ex Claudii principis adoptione parium omnium quos terra tulit, crudelissimi.

Nerva, æ, m. Romanorum Imperator fuit, Flavio Domitiano, cui successit, dissimillimus. Hic quum liberos filios nullos genuisset, Adrianum Traianum filii adoptavit, qui illi etiam in imperio successit.

Nervii, ἔθνος Ger. Das Hennegaw oder Brabant.] Fuerunt populi inter fœderatas Atrebatibus vicini, ad Scaldem fluvium, omnium Belgarum fortissimi, & maximè feri: de quibus Cæsar lib. 2. Comment. meminit. Hi nunc Hannoyes dicuntur. Vulgò Vervins.

Nerulani, Populi in Latio juxta Romam, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Nerulum, Oppidum in Lucania, quod vi captum spectatæ adversùs Aemilium restantes Livio lib. 9. ab Urbe cond. ¶ Iade Nerulonenses dicti sunt. Suetonius in Augusto. Manibus calybo decoloratis Nerulonensis mensatio.

Nesa, Regia nympha juxta Aetnam.

Nesæe, es, sive Nesæa, æ, νηϱὶς Nympha marina, Nerei, & Doridis filia, παϱὰ τὸ νήχεσθαι: hoc est, à natando dicta. Autor Hesiod. in Theog.

Nesæi, Populi Indiæ, Oceano proximi: de quibus Plin. lib. 6. capite 20.

Nesides, ϱος, Insula in Campano littore inter Pausilypum & Puteolos, quæ sic nomine dicitur Nesis, ϱος. Lucanus: talis spiramine Nesis. Huius nomen obliquos producit Papinius: Sylvæque quæ fixam Pelago Nesida coronat. Item Statius: Aeglogen: Hæc illos dum Pausilypi lanas omne peremto, Pitholeonq; lepos celer Nesida plaudet.

Nespectus, πεϱκτός, urbs Italiæ. Gentile Nespelinus, Steph.

Nesson, ωνος, urbs Thessaliæ. Gentile Nessonites, Steph.

Nestus, [νέστος Ger. Ein Crocodyl, welcher dem Hercules sein Frauen die Dejanivam hat entführen wöllen, und von ihm erschossen worden.] Nomen est Centauri Ixionis, & Nubis filii qui quum Dejanira rapere vellet, ab Hercule sagitta confossus est. Vide fabulam latius apud Ovid. 9. Metam. Ipse

Nessëus, a, um, pen. prod. Ovid. in Epist. Dejaniræ: Illita Nesseo misit habere mihi a veneno.

Nestor, [νέστωϱ Ger. Ein trefflicher alter / weiser und wolberedter Grieche.] Filius fuit Neleï & Chloridis, teste Homero lib. Odyss. 11. qui adhuc adolescens bellum gessit, etiam cum vivo patre, adversus Epeos Peloponnesi populos, qui postea Eli dicti sunt: & deinde quum Pirithoi nuptiis interesset, adversus Centauros, qui Hippodamiam rapere conabantur, itemque pugnavit. Postremò belli Trojani tempore, jam senior effectus, ut idem Homerus in secundo Iliados scribit, quinquaginta navibus cum reliquis Græcis principibus ad Trojam venit, quum natus annos nonaginta, jam tertiam hominis ætatem viveret, ut ipse apud Ovid. 12. Metamorph. quum trecentesimum annum ageret tubæ consilii dexteritate tantum Græcorum exercitui profuit, ut Agamemnon profiteri non dubitaret, brevitate illum fuisse expugnationem, si decem sibi contigissent Nestores. Nam præter summam prudentiam ætatis diuturnitate collectam, tacita præterea eloquentia exercitata, ut ex ejus ore nihil dulcior fluere diceretur oratio. Uxorem habuit Eurydicen Clymeni filiam, ex qua septem filios, & unicam filiam instituit. Ovid. lib. 13. Qui fuit eloquio fidû quoque Nestora vocat.

Nestorides, æ, Patroclus, Nestoreus, ϱος, & Nestorius, ϱος, possessivum.

Nestos, ὁ, Urbs & fluvius Illyriæ. Hinc Nestius, & regio, ἡ Nestis. Steph. Vide NAPSVS & NESTVS.

Nestus, [νέστος Ger. Ein fluß Thraciæ entspringt im Berg Hæmo.] Thraciæ fluvius est, in Hæmo monte nascens, & Abderam urbem præterfluens. Vide Plin. lib. 4. cap. 11.

Nestus, ὁ Græcè, quod Latinè insula. Est & Nestus urbs Thessaliæ. Stephanus.

Nestus, ϱος, Tartareæ urbs condita à Constantino imperatore, patria cujusdam. Steph. autor.

Neuceria, ϱος, urbs est Umbriæ. Vide NVCERIA.

Nevius, Vide NÆVIVS.

Nevrus, ἡ, ἄϱος, Insula est Propontidis, Cyzico adjacens: aliis nominibus Elaphonnesus, & Proconnetus dicta. Autor Plin. lib. 5. cap. 11.

Neuri, ϱοι, Populi Scythiæ Europeæ, ad Borysthenem amnem, quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

N ante I.

Niæthos, Ige NEAETHVS.

Nilus, ὁ, Urbs Aegypti. Gentile Nilites, Steph.

Nicearchus, ϱος, ὁ, Pictor fuit Sicyonius ejusdem ætatis eximius: qui inter alia Venerem inter Gratias & Cupidinem pinxit: & Herculem ejusdem insaniæ pœnitentia, Plin. lib. 35. cap. 11.

Nicander, ϱος, ὁ, vel Nicandrus, Colophonius Grammaticus, & Poëta & Medicus tempore Attali illius, qui Gallogræcos vicit. Scripsit de Theriacis, alexipharmacis, & de agricultura. Praxeæ Curationum collationes, & Prognostica Hippocratis versibus edidit, aliaque complura. Autor Suidas. Cicero de Orat. Nicandrus homo in agro remotissimus, de agricultura tamen diligentissimè scripsit, tanta vis est eloquentiæ.

Nicanor, pen. prod. ϱος, ὁ, Alexandrinus Grammaticus, sub Adriano principe, scripsit Hermippo Berytio: cujus scripta enumerantur à Suida.

Nicarchus, ϱος, ὁ, Philosophus fuit Corinthius, sub Periandro, cujus meminit Plutarch. in Sympolio septem Sapientum.

Nicæa, ἡ, Insula est exigua circa Naxum: à qua insulani Nicæi, ὦν, appellantur, Stephanus.

Nicator, ϱος, ὁ, Cognomen fuit Seleuci potentissimi regis, ut Appianus autor est: Syriacis bellis semper invicti.

Nicatoris, ἡ, ἄϱος, Syriæ oppidum à Seleuco Nicatore conditore ita appellatum: cujus incolæ dicuntur Nicatorienses, Stephanus.

Nicea, Sive potiùs Nicæa per diphthongon, ἡ, ἄϱος Stephano, & Suidæ multarum urbium nomen est, quarum una est Galliæ, non procul à Varo fluvio, à Massiliensibus condita. Vulgò Nice.] ¶ Altera Asiæ Bithyniæ metropolis, quam primus Antigonus Philippi filius condidit, & Antigoniam nominavit. Postea Lysimachus à nomine uxoris, Antipatri filiæ, Nicæa appellavit. Urbis ambitus stadiorum sexaginta fuit, in figura quadrata in campo sita. Habuit quatuor portas ad rectos angulos: quæ exquisito lapide, qui ad medium gymnasium politus erat, omnes cernebantur. Hic jubente Constantino clarissima illa synodus celebrata est trecentorum decem & octo episcoporum, in qua pro fidem Arii dogma consultum, sublatumque est. ¶ Tertiam hujus nominis urbem Stephanus apud Locros Epicnemidios collocavit: quartam in Illyride quintam in India: sextam in Corsica insula: septimam in Locridis Bœotiæ & octavam in Thracia.

Nicephorium, ii, ἄϱος, Oppidum est Mesopotamiæ, nò procul ab Euphrate fluvio, ab Alexandro magno conditum. Autor Plin. lib. 6. cap. 26.

Niceres, ϱος, ὁ, Smyrnæus sophista, Adriano principi gratissimus, ab eoq; Musæo Aegyptio ascriptus. Quum causas tentaret, foro etiam aptissimus videbatur. Adeo ingenium ad utrumque dicendi rationem accommodatum, ut genus judiciale sophistica quadam facultate exornaverit: sophisticum verò & umbratile forensibus acutis roboraverit. Genus dicendi antiquum & polita retinuit, lasciva nihilominus, & dithyrambicus visus. Ex Philostrato.

Nicias, ϱος, Pythii medici, qui olim ad Fabricium veniens, ejus promisit Pyrrhum se veneno necaturum. At ille avertatus factum Pyrrho scripsit, ut à Nicia sibi caveret. Curtius. ¶ Nicias, Pythonis scripsit ut à Nicia sibi caveret. Curtius. ¶ Nicias Grammaticus Romæ, familiaris Pompeio & Ciceroni, qui ejus in epistola quadam ad Atticum meminit item Epistola ad Dolabellam. Tranquillus. ¶ Nicias item nomen viri Atheniensis nobilissimi. Aristoteles scribit tres viros Athenis eodem tempore æquè potentes fuisse, Nicium Niceratî, Thucydidem Melesium, & Theramenem Anonis. Thucydides his nam aliquantulùm major, multa cum Pericle tam pro Republica gessit. Post mortem Pericles ad Nicias pene & partes delatæ sunt. Missus igitur imperator unà cum Demosthene altero duce contra Syracusanos, qui Gillippum Lacedæmoniorum ducem auxilio accersiverant, infœliciter pugnantes ambo à Syracusanis in bello capti sunt, in carcerem conjecti, sibi manus intulere. Nicias Marco Crasso ex nostris comparatur à Plutarcho in Parallelis: quod & divitiis abundaverit, & eandem ferè exitum hic apud Siculos, ille apud Parthos invenerit. ¶ Nicias alius Atheniensis pictor, qui teste Plinio libro 35. capite 11. diligentissimè mulieres pinxit, lumen & umbras custodivit: atq; ut eminerent è tabulis pridiùs maximè curavit. Hic etiam in artem tanta correctionis animi incubuisse dicitur, ut cibum sumere sæpè oblitus sit, Aelianus de varia historia.

Nico, ϱος, Fuit unus ex tredecim principibus Tarentinorum, qui con-

qui coniurarunt in Annibalem: tandemque comprehensus cum Chalcidene, ad Annibalem deductus est. De quo Livius Decad 3.

Nicocrĕon ontis, Κυπρίων τύραννος, Cypriorum tyrannus, qui Anaxarchum philosophum malleis ferreis cædi iussit. Vide ANAXARCHVS.

Nicolāüs Damascenus, Νικόλαος ὁ Δαμασκηνός, Peripateticæ sectæ Philosophus, Herodi Iudæorum Tetrarchæ, & Augusto Cæsari familiaris, qui universarum rerum historiam libris 80. complexus est. ¶ Nicolaus alius fuit ex Myra Lyciæ civitate, illustrissimus Christianæ religionis propagator, qui sub Constantino Cæsare vixit. ¶ Fuit item Nicolaus quidā Sophista, eodem urbe ortus, Diodori Grammatici frater, qui artem Rhetoricam conscripsit, & Meditationes quasdam. De his omnibus vide plura apud Suidam.

Nicŏmāchĭdes, pen. corr. Νικομάχιδης, Nomen patris Aristotelis philosophi. ¶ Nicomachus quinq; tradit Suidas primum ex Alexandria Troadis, poetam tragicum, qui scripsit tragœdias undecim. Secundum Athenæum, item tragicum qui vixit Euripidem & Theognim. Nicomachum item Medicum, Machaonis filium, Aesculapii nepotem, qui scripsit de medicinalibus sex, & de Philosophia unum. Reliquos duos, patrem & filium Aristotelis recenset ambos medicos: quorum filius scripsit commentarios in Phylica patris. Sextum Nicomachum addit Plinius pictorem, Aristodemi filium & discipulum, qui primus raptum Proserpinæ (quæ tabula fuit Romæ in delubro Minervæ in Capitolio, supra ædiculam iuventutis) Syllanoq; quæ erat in templo Facis. Autor Plin. libro 35. cap. 2.

Nicŏmēdes, pen. prod. Νικομήδης, Nomen regis Bithyniæ, Romanorum maximè inimici, qui olim raso capite Iunonis pileum, & ius Romanorum libertum vocavit. Hic in adolescentia eo nomine male audivit, quòd turpi obsequio sibi Cæsarem crederetur conciliasse.

Nicŏmēdĭa, Νικομήδεια. Ger. Ein Stat in Bithynia: vulgò Nicomedien. Gewiba.] Civitas Bithyniæ à Nicomede rege, qui eam condidit, appellata: in hujus urbis villa Magnus Constantinus obiit: qui quum esset in Iordane Iuvio baptizari, atq; id ut hic sortiretur, meditaretur, mortem præventus ab Eusebio Nicomediensi episcopo, Arianæ perfidiæ sectatore, baptizatus est. Quæ res Christianæ principia fidem apud plerosq; in dubium vertit. Sed non est verisimile eam principem qui per omnem vitam Arianæ dogmatis hostis fuerat, in extremo spiritu id demum certius cognovisse, quam Iesum modo de suo imperio prius cluimus erat.

Nicōnĭæ, Νικώνιαι, Oppidum est Ponti, ad fluvium Eumenis situm: cujus incolæ dicuntur Niconiatæ. Autor Stephanus, & Strabo lib. 7.

Nicŏphānēs, pen. corr. Νικοφάνης, Nomen pictoris insignis, cujus meminit Plinius lib. 35. cap. 10. Annumerat autem Nicophanes & Nicophanes, elegans & cōcinnus, ita ut vetusta opera pingeret propter artem in rerum, imperuosi animi, & cui parem comparent. Cui hominis ei & gravitas artis.

Nicŏpŏlis, Νικόπολις. Ger. Ein Statt in Epiro/ soll jetzt Prevesa. Vulgò Prevesa.] Civitas Epiri, à victoria Augusti sic appellata, qui quum Cleopatram, & M. Antonium apud Actium prælia superasset, in proximo littore urbem condidit, & a victoria sua Nicopolin appellavit. ¶ Est & Nicopolis alia in Bithynia: item tertia in minori Armenia: & quarta inter Ciliciā & Syriam, ab Alexandri victoria ita appellata, qui ibi Darium superavit, quum antea Issus diceretur.

Nicostrāta, Νικοστράτη, Evandri mater, quæ quòd fatidica esset, à carminibus Latinè Carmenta est appellata.

Nicostrātus, Νικόστρατος, Macedo, orator inter decem secundus, tempore M. Antonii, & Dionis Chrysostomi, & Aristidis Oratoris æqualis scripsit Græcis, ut autor est Suidas. ¶ Fuit item alter Nicostratus poëta comicus, cujus meminit Athenæus in Deipnosoph. ¶ Nicostratus citharœdus, & Laodocus, quum inter se certarent, dixit Nicostratus Laodocum esse in magna arte parvum, se autem in parva magnum: sic usq; esse non dotibus divitis, sed arte studio & diligentia augere. Aelianus de varia historia.

Nigĭdĭus Figŭlus, Philosophus Pythagoricus, Romæ floruit Ciceronis, Ciceronis & Varr. tempore. Hic, teste Gellio, multa de re Grammatica edidit volumina, quæ ad nostra sæcula non pervenerunt.

Nigris, ĭdis, Fluvius est interioris Aethiopiæ, ejusdem cum Nilo naturæ. Nam & calamum gignit, teste Plin. lib. 5. cap. 8. & papyrū, ejusdemq; generis animātes, quæ in Nilo gignuntur, illidemq; etiam temporibus augescit. Dictus Nigris propter solitudinem nigri pulveris, emicantibus interdū velut exustis cautibus. ¶ Stephanus Nigretes ab eo, appellat, accolasq; ipsos Nigretas: quorum meminit & Strabo lib. ult. Plin. lib. 5. cap. 8. Nigritas nominat. ¶ Item Nigris fons est in Aethiopia, quem nonnulli caput Nili esse crediderunt. Plin. lib. 5. cap. 9.

Nilis, ĭdis, Lacus est inferioris Mauritaniæ, non procul ab Oceano, quem Nili aquæ stagnantes effecere creduntur. Vide Plin. lib. 5. cap. 9.

Nilus, שיחור, Ἀβάνος, Ἀεγύπτιος, Ger. Ein gut/ so mit Schlipp auß in Egypten.] Aegyptius fluvius à Nilea rege sic dictus, vel à novo inferendo luto, quòd sua inundatione fœcundam reddat Aegyptum. Sed rectius Nilum dici existimat, quasi νεῖλος, hoc est, novum habentem limum, quo oblinat Aegyptum, & opleat. Vnus est ex montibus totius orbis fluviis, à quo utdā Geon dictus, quasi terra, inter Meles vocabatur. Habet septem ostia. Virgil. in Aeneid. Et septem geminis tutabant ora sub ictu. Nili. Nomina ostiorum hæc sunt, Canopicum, Bolbiticum, Sebennyticum, Pharniticum, Meudesium, Tanyticum, & Pelusiacum. Nascitur in monte inferioris Mauritaniæ, non longè ab Oceano, stagnante ibi lacu, quem vocant Nilidem: deinde condita fertur per aliquot cientum, rursumq; erumpit alio lacu majore in Mauritania Cæsariensi, rursumq; arenis receptus per deserta viginti dierum spatio fertur ad proximos Aethiopas, & denuò profilit fonte, qui Nigris dicitur. Inde Africam ab Aethiopia disterminans, mox Aethiopas medios secans, plerosq; insulas facit, quarum clarissima est Meroē, cujus Metropolis etiā Meroē vocatur, Aethiopes Asseboas vocant, quod illarum gentium lingua significat, aquam è cœnosis profluentem. Circa Meroēn in duo dispergitur brachia. Astaboras lævo alveo dictus, dextro Astapes: nec antè quam se cōcordibus aquis junxerit, Nilus appellatur. Fertur mōte septem qui dicti essi ostiis exonerare se in mare Aegyptiū, Aegyptiæ inferioris partem, dextra, lævaq; divisa, amplexu suo determinat, Canopico ostio ab Asiriaco, ab Asia Pelusiaco propter quod aliqui Aegyptū inter insulas posuēre, ita se dividente Nilo, ut triquetrū terræ figuram faciat. Ideirco multi à Græcæ literæ similitudine Delta vocaverunt. Augetur Nilus circa æquinoctium solstitium mirum in modum, & per totam spatiatur Aegyptū terrā pluvius omnibus destitutam aquis fuit irriguā, fœcundissimoq; limo obducit. Cautes increuēre. Nisi vide apud Lucanum, lib. 10. ¶ A Nilus fluvio adjectiva, Nilaticus, a, um, νειλαῖος, ut, Nilatici pisces: & Niliacus, a, um, νειλῷος, pen. corr. Martialis: Niliacis primùm pueri hic fit natus in oris. ¶ Nili quoq; apud veteres capacior pro fossis seu canalibus, quæ spectaculis circundari solent, aut quibus aqua ad private ad usus ducitur: quibus et nunc hodie vidimus magnificentiores esse cinctas. Cod. de Legib. Ductus verò aquæ, quos illi Euripos, & Nilos vocant. Vide latius in dictione EVRIPVS.

Nimbōs, insula adhuc longè à Gyaro, quam Callimachus Agathen olim vocat.

Ninŏs, νῖνος, Vrbs in Oenotrorum mediterraneo. Gentil. Ninæus, ei. Ninæus, Steph.

Nĭnŭs, i, pen. corr. נמרד nimrod. unde Suidæ. Ger. Der jhnen [den Assyrern] Gesetze gegeben hat. Vrsa Assyriorum ad Tigrim fluvium sita: à qua appellata à Nino conditore Beli filio. Augustin. lib. 16. de Civit. Ninives civitatis magnæ Ninus Beli filius condidit, unde nomē ex illius nomine derivatum est, ut à Nino Ninive vocaretur. Populi in ea habitantes, Ninivitæ, pen. prod. Νινευῖται, dicuntur. Ptolemæus in descriptione Assyriæ urbem hanc Ninum vocat, appellatione quo nomine ferè ab omnibus aliis geographicæ scriptionis autoribus celebratur. Vide Plin. lib. 6. cap. 26. & Strabonem in principio lib. 16.

Ninoē, es, ēs, Cariæ oppidum est: alias Aphrodisias appellatum. Legum. Pelasgorum colonia, ut Stephano creditum.

Nĭnĭus, [Νῖνος. Ger. Der erſt Assyriſch König/ welcher die Statt Ninive erbauwen hat.] Rex Assyrius, & Semiramidis vir, primus Assyriorum rex. Nam Belus solum habuit Babylonem: Ninus verò totum Assyriorum partem armis obtinuit.

Nĭŏbē, νιόβη, Nomen filiæ Tantali, sororis Pelopis, uxorisq; Amphionis, quæ in saxū versa est ex dolore, ut Poëtæ fingunt, quum ex sex & decim suis liberis à deorum ira interfectis, redacta, extinctos vidisset filios, filiasq; omnes, quos Apollo & Diana sagittis confixerant. Quæ in saxum versa dicitur: quoniam ex nimio dolore attonita non fuerit, ac velut lapidescēs malis diriguit. Statius in Sylvis Niobe matrem dicta Niobes quoniam fucta saxea turbine vento in Sipylum patriam rapta est: ubi saxa cacumine montis liquitur, & lacrymis viri, non cunctamora manant. ¶ Fuit & alterā Niobe Pharonei filia, ex qua Iupiter Osirim sustulit, qui & Serapis dictus est.

Nĭphātēs, pen. prod. Νιφάτης. Ger. Ein Berg am gröſſeren Armenien/ an welchem der ſtuß Tigris entſpringt.] Mons supra Assyriam, ad finē majoris Armeniæ, Tauri pars, ex quo Tigris nascitur, ut refert Strab. lib. 11. Virg. 2. Georg. Addam urbes Asiæ domitas, pulsumq; Niphaten. Dictus Niphates à nivibus, ἀπὸ τῶν νιφάδων, ἀπὸ τοῦ χιόνος.

Nĭphēus, νιφεύς, Nomen viri proprium, ab equis interfecti apud Virg. 10. Aeneid.

Nipſiæ, æ, idis, Vna ex comitibus Dianæ, à niveo candore appellata. Ouid. 3. Metamorph. Excipiunt laticem Nipſiæq; Hypanisq; Rhanisq;.

Nipſa, æ, Thraciæ oppidum: cujus incolæ dicuntur Nipſæi, ei, Stephanus.

Nireus, ei, &, Charopi & Aglaiæ filius, Græcorum omnium formoſiſſimus, quemadmodum Therſites omnium maximè deformis. Ouidius libro 4. de Ponto: Tam mala Therſiten prohibebat forma lacere, Quam pulchra Nireus conſpiciendus erat.

Niſa, æ, um, Oppidum Siciliæ, cujus meminit Thucydid. libro 3. ¶ Eſt & nomen puellæ ruſticæ apud Virgil. in Pharmaceutria.

Niſæa, æ, Oppidum in ſinu Megarico, ubi Megarenſium erant navalia, teſte Thucyd. lib. 2. ¶ Eſt item Niſæa, Pantheyenes regio, cujus caput fuit Alexandropolis ab Alexandro cõditore ita appellata. Vide Plin. lib. 6. cap. 26. Hæc regio præſtantiſſimos alebat equos, qui ab ea Niſæi appellabantur, teſte Strab. lib. 11.

Niſæa, (quod hic pro Nymphæ nomine corruptè legebatur.) Vide NESAEA.

Niſibis, is, Oppidum eſt Arbelitidis, quæ eſt regio Syriæ propinqua, in qua Alexander Darium ſuperavit, alio nomine Mygdonia appellata. Niſibim autem Antiochus tertius condidiſſe, & à nomine ſuo Antiochiam appellaſſe. Vide Plin. lib. 6. capite 13.

Niſſa, æ, æa, Bœotiæ oppidum eſt, apud Hom. in Catalogo navium.

Niſus, i, Nomen regis Megarenſium, qui (ut in fabulis fertur) à Scylla filia ſua fatali capillo ſpoliatus, in avem ſui nominis converſus fuit. Virg. 1. Georg. Apparet liquido ſublimis in aëre Nisus. ¶ Fuit & alius hoc nomine, Hyrtaci filius, indiſſolubili amicitiæ vinculo Euryalo conjunctus, ut facis copioſè deſcribit Virg. lib. 9. Aen.

Niſyros, penultima producta, i, Homero, Inſula eſt in mari Carpathio, una Sporadũ: quam Poëtæ fabulantur olim Coo adhæſiſſe, Neptunoq; ſceptro inde fuiſſe avulſam. Vide Strab. lib. 10.

Nitriites Nomos, i, Straboni, præfectura eſt in ea parte Ægypti, quæ eſt ſupra Memphim, nomen habens à duabus nitrariis, quæ plurimum ferunt nitri. Vide Plin. lib. 4. cap. 9. & Strab. lib. 16.

Noa, Syenitarum oppidum eſt ad Nilum fluviam, teſte Plin. lib. 6. cap. 29.

Noëa, æ, Vrbs Siciliæ. Gentile Noëus, Steph.

Nõas, æ, Thraciæ fluvius eſt, ex Hæmo monte naſcens, & in Iſtrum influens. Autor Herod. lib. 9.

Nodinũs pen. prod. Deus quem divus Auguſt. in lib. de Civ. Dei, ex Varrone ſcribit cultu fuiſſe à veteribus Romanis, putantibus Proſerpinam frumentis præpoſitam germinantibus & proſerpentibus: geniculis verò, nodisq; culmorum, deum Nodinum: involucris autem illis ſollicitulorum, deam Volutinam: quum folliculi pateſcunt, quõ exeat ſpica, deam Patelenam: quum ſegetes novis atiſis exæquantur, Hoſtilinã deam: eruta hoſtire ac hoſtimentum veteribus exæquationem ſignificabat. Floram quoque adjicit & Lactucinam, & Mactutam, quæ florentibus, lactẽſcentibusq; ac maturẽſcentibus præſunt frumentis.

Noega, Oppidum eſt Hiſpaniæ Tarraconenſis, in tractu Allarum in peninſula Pelici. Autor Plin. lib. 2. cap. 20.

Noemagus, Vide NEOMAGVS.

Nola, æ, Ptolemæo, Campaniæ urbs mediterranea, quam Virgil. ob aquam ſibi denegatam è carmine ſuo eraſiſſe dicitur. Hanc priùs Sidicinum fuiſſe dictam ſcribit Plin. Libro 3. capite 5.

Nõmădes dum, æ, Africæ populi inter Zeugitanam regionem, & Mauritaniam ſiti, qui poſtea literis aliquot mutatis Numidæ appellati ſunt. Hos ſcribit Saluſtius ex Perſis ortum traxiſſe, qui Herculem in Hiſpaniam ſunt comitati: eaq; mortuo, in Africam trajecſſe, locaq; occupaſſe Oceano proxima, alveosq; narium inverſos pro tugurio habuiſſe: deinde paulatim per connubia ſibi Gerulos miſcuiſſe: poſteaq; Numidiæ nomine propter multitudinem à parentibus digreſſos, poſſediſſe ea loca, quæ proximè Carthaginem Numidia appellatur. Hæc ille. Dicti autem ſunt Nomades ἀπὸ τῆς νομῆς: hoc eſt à paſcendo, quòd paſtionibus præcipuè vacarẽt, herbisq; uno in loco depaſtis, papilliones ſuos curribus aliò tranſveherent. ¶ Sunt & alii Nomades in Scythia ſupra Mæotim, Agathyrſis & Sauliidis finitimi, quorum meminit Plinius lib. 4. cap. 12.

Nomæi, ei, Populi qui poſtea Scythæ dicti ſunt, Stephanus.

Nomba, æ, Vrbs Iudææ. Gentile, Nombæus, Stephan. ex Ioſepho.

Nõmẽntum, [Stephano: Vulgò Lamentana Ger Ein Statt im Römerlandt.] Oppidum in Latio, non procul ab Româ Mart. lib. 13: Si vicina tibi Nomento rura colentur. ¶ Hinc Nomentana via Romæ, qua itur Nomentum: & Nomentani, qui Nomentum habitant. Dictum Nomentũ à Nomento conditore.

Nõmĭus, Dictus eſt Apollo, quaſi paſtor, five quòd cœlo exulans (ut fabulantur poëtæ) Admeti regis pecus paverit: ſive (ut ſe habet res) quòd Solis calore omnia hęc inferiora paſcantur & vegetentur.

Nona, æ, Vna ex Parcis. Latini Nonam, Decimam, & Mortam, Parcas dixere: quòd temeſtivũ tempus partus, ſit & nona & decimo menſe: qui verò ante hoc tempus in lucem prodeunt, aut mortui naſcantur, aut paulò poſt moriantur. Vide ea quæ annotavimus in dictione Morta: & quæ ea de re ſcripta ſunt apud Gell. lib. 3. cap. 16.

Nonacris, pen. corr. Plin. lib. 4. cap. 6, Mons eſt Arcadiæ: aut (ut alii malunt) regiũcula montoſa, cum oppido ejuſdem nominis. Vitruv. lib. 8. cap. 3. Eſt in Arcadia Nonacris nominata, quæ habẽt in montibus ſtillantes ex ſaxo frigidiſſimos humores. Hæc autem aqua, ejus idæ appellatur, quam neq; argenteum, neq; æneum, neq; fictilẽ vas poteſt ſuſtinere, ſed diffilit ac diſſipatur: conſervare autem eam & continere, niſi ungula mulina nil poteſt.

Nonacrĭus, cria, crium, Ovidius in Faſt. Et matri, & vati paret Nonacrius heros. ¶ Item Nonacrinus, crina, num. Idem: Quid fuit aſperius Nonacrina Atalanta?

Nonymna, æ, Vrbs Siciliæ, civis Nonymnæus, Stephanus.

Norbã Cæſarea, Luſitaniæ urbs, Ptolemæo, lib. 2. cap. 5. Vulgò Alcantara.

Noricum, pen. corr. [Ger. Das Beyerlandt mit ſampt dẽ Inn. Pol. Vng. Bauern.] Regio eſt Germaniæ habens ab Occaſu Aenum fluvium, qui medius eſt inter Vindelicos & Noricos: à Septẽtrione Danubium: ab Ortu Solis montem Cetium, qui Pannoniam ſuperiorem diſterminat à Norico: à Meridie montem Curvancam, qui eſt ſuperiſtinam. Eam nunc regionem bonaex parte Bavarium appellant. Sunt qui vulgò Stirie & Carnthie vocent.

Noricus, a, um, Horat. lib. 1. Carm. quàs neq; Noricus Deterret ſolis. Virg. 3. Georg. Tum ſciacæ tenuis Alpes & Norica ſiquis Caſtella in tumulis, &c.

Nortmannĭa, Regio Galliæ ultra Sequanam flumen, quæ à Carolo Magno devicta, fidem Chriſtianam ſuſcepit: ita dicta à Normannis Cimbricæ Cherſoneſi populis, qui eam regionem occupãrunt. Nortmanniæ alii nomen, Germaniæ pro cui dubio vocabulum eſt, qui Nort/Septentrionem appellant, & Man/virum. A Cæſare totus ille tractus inter Armoricas civitates numeratur.

Norvegia, Regio in Europa, Septentrionalis, verſus Oceanum Germanicum ſita, ſub imperio regis Danorum. Vulgò Norwega.

Noſcŏpĭũ, Lyciæ urbs eſt, apud Plin. lib. 5. cap. 27.

Noſŏri, Inſula eſt maris rubri, teſte Stephano: cujus incolæ dicuntur Noſorem.

Nŏtĭum, Oppidum eſt Ioniæ nõ procul à Colophone: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 29. ¶ Eſt item Notium Calydnes inſulæ oppidum. Idem lib. 5. cap. 31: Calydne inſula cum tribus oppidis, Notio, Nityro, Mendetero. Vulgò Calo de Mar.

Nŏtĭum mare, i, A Græcis dicitur ea maris Mediterranei pars, quæ eſt inter Liguſticũ & Siculum: alio nomine à Tuſcis, quam alluit, Tuſcum appellatum. Plin. lib. 3. cap. 5: A Liguſtico uſq; ad Siciliam inſulam, Tuſcum: quod ex Græcis alii Notium, alii Tyrrhenum, è noſtris plurimi Inferum vocant.

Nŏtus, i. [Gall. Le vent de Midi. Ital. Austro. Ger. Der Südtwind: Wind von Mittag. Fland. Zuyden Wint. Hilp. Vento de mezodia. Pol. Wiatr południowy. Vng. Delnyel. Ang. The South wind.] Ventus Meridionalis, quem nos Auſtrum appellamus: ita dictus ἀπὸ τοῦ νοτίζειν: hoc eſt, ab humiditate.

Nŏtĭus, a, um, Idem quod Auſtralis, & humidus. Nam Græci νότιον vocant, quem nos Auſtrum.

Nova Moravia, æ, Sarmatiæ urbs in Europa. Ptolem. lib. 3. cap. 5. Hodie Alsum caſtrum appellant. Stephanus quoq; ejuſdem nominis urbem in Aeoliæ coaſtimat, cujus cives Neocichitas ſit appellati. Vulgò Weiſſenburg.

Nŏvantĭa, æ, Fluvius eſt in agro Pinnatettano Apenninum, qui æſtivis ſolſtitiis ſupra modum augetur, & ejecta brumam ſiccatur. Vide Plin. lib. 2. cap. 103.

Nŏvarĭa, Oppidum eſt Italiæ in tractu Tranſpadano: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 17. Vulgò Novara.

Nŏvellĭus Torquatus, Mediolanenſis quidam fuit temporibus Tiberii Cæſaris, qui geſtis honoribus è Prætura ad Proconſulatum

consulatum usq; pervenit. Hic Tricongius cognominatus est, quòd tres congios vini uno impetu exhaurire, adeoq; siccare, ut nihil prorsus reliquerit quod ad pavimentum podet ebib. Autor Plin. lib. 14. cap. 22.

Novem Viæ, Stephano, Civitas Thraciæ, quæ & Amphipolis, dicitur.

Novium, Tarraconensis Hispaniæ urbs, in tractu Arrabrorum non procul à Nerio promontorio.

Novius Fluvius Britanniæ. Ptolem. lib. 2. cap. 3.

Novum Comum, Galliæ Cisalpinæ oppidum est ad Larium lacum situm: antea Comum appellatū, donec deductū eò à Divo Iulio quinque colonorum millibus auctius factum, Novum comum appellatum est, & oppidani Novocomenses. Vide Strab. lib. 5.

N ante V.

Nubæ, Stephano, Populi sunt Libyæ, ad sinistrum Nili flexum habitantes, in multa divisi regna, teste Strabone libro 17.

Nuceria, Vulgò Nocera, Civitas Campaniæ, cujus populi dicti sunt Nucerini, & ager ipse Nucerinus. Plin. lib. 3. cap. 5. Haud procul à mœnia Veliny o ager Nucerinus est & novem M. passuum à marittima Nuceria.

Nudibitanum, Hispaniæ Bæticæ oppidum est, apud Plin. lib. 3. capite 1.

Numa Pompilius, Ex Curibus Sabinorum urbe ortus, secundus à Romulo Romanorum rex, justitia & pietate insignis, qui paratis finitimorū odiis, quò mores, efferatosq; longa militia animos ad pacis artes traduceret, ad deorum cultum animum adjecit: primumq; ad instituendum Argilerum lani templum cōdidit, quod apertum, bellum: clausum, pacem indicaret. Deinde Dialem, Martialem, & Quirinalem Flamines creavit, Salios item duodecim Marti assignavit: virgines Vestales sacravit. Pontificem maximū primus declaravit, dies fastos, nefastosq; condidit: annum in duodecim menses divisit. Quæ omnia quò majore apud imperitam plebem in veneratione essent, simulavit sibi cum Aegeria Nympha nocturnos congressus esse, ejusq; se monitu, quæ acceptissima dea essent, sacra instituere. Postremò ubi maxima cum reverentia & finitimorum, & finitimorum crevisset, quadragesimoq; anno regnasset, diem suum obiit. Vide Liv. lib. 1. ab Vrbe condita.

Numana, Oppidum est Picen, à Siculis conditum, teste Plin. lib. 3. cap. 13.

Numantia, Stephano: quibusdam Cæsar Augustæ, Ptolemæo verò Soria, Celtiberorum insignis fuit urbs: quæ quū à Romanis multis obsessa fuisset per annos quatuordecim, tandē ab Africano cujus Paulus pater Perica vicit, fame potius, quam viribus est deleta. Quum enim fame laborasset, nec eis daretur justi certaminis copia, omnia sua, & teipsos igni concremarunt. Florus lib. 2.

Numantinus, a, um, pen. prod. Stephano, Numantiæ incola. Quod etiam cognomen Scipionis Æmiliani fuit, qui Numantiam expugnavit.

Numarius Plancus, Nobilis fuit Romanus, Iulii Cæsaris temporibus, qui primus Lugdunum Coloniam deduxit. Ad hunc extant Ciceronis aliquot epistolæ, & Horatii carmen. Sunt qui scribant Munatium.

Numentinus, Mitenæ regionis fluvius mari nobro proximus est; sub Antiocho præfectus, qui Persas eodem die navali, & equestri certamine victos memorat, eodem in loco Jovi & Neptuno trophæa erexit. Fuit & Numenius Platonicæ sectæ philosophus, quem Origenes non dubitat cæteris omnibus philosophis anteponere. Hic ferunt, quum Platonis dogmata cū Mosis mysteriis conferret, illud idem sentiendi asseruisse Platonem tibi prorsus videri Mosen alterum, Attica eloquentia divinitatis arcana rimantem.

Numerius, A' numero prænomen deductum est.

Numestrani, Populi Italiæ, in tractu Lucanorum, Vticorinis, & Volsentanis proximi: quorum meminit Plinius libro 3. capite 11.

Numicius, Fluvius in Latio, in quo reperta cadaver Aeneæ, & Anna soror Didūs se se submersisse fertur. Hic postea decrevit, & in fontem redactus, qui & ipse postea exiccatus est, facta Vesta, cui ex hac fluvio modò libatus erat, jam à intercepta. Ovid. 3 Fastor. Corniger hāc humidis rapuisse Numicius undis Creditur. Virg. 7. Aen. Hunc fontis stagna Numici. Vbi Numitii per apocopen dixit pro Numicii.

Numidia, [Vulgò Stato di Tunis. Ger. Das Königreich in Affrica.] Pars Africæ inter Cæsariensem Mauritaniam, & Carthaginiensem regionē, cujus populi à Latinis Numidæ, à Græcis Nomades, dicuntur, quasi in pascuis inter armenta degentes: νὸμος Pascuum, quod est pascere. Erat enim ea gens rei pecuariæ in primis studiosa, & ubi ad lætiora pabula cùm usus requirebat, magalia sua transferebat: quemadmodum & Hamaxobitæ, qui plaustris domos suas circūferebant. Plin. lib. 5. cap. 5: Numidæ verò Nomades, à permutādis pabulis, mapalia sua: hoc est, domos plaustris circumferentes. Et à Virg. lib. 4. Aen. Infrœni Numidæ appellātur, quòd equos non frœno, quemadmodū nos consuevimus, sed virgula duntaxat regerent.

Numidicus, a, um, ut Lapis Numidicus, qui inter generosa marmora annumeratur. A' Papinio Labycus silex appellatur. Et pavimēta Punica à veteribus dicebantur, quæ ex marmore Numidico strata erant. Vide suprà NOMADES.

Numidiana pyra, A' patria nomen sortita: quorum meminit Plin. lib. 11. cap. 15.

Numitor, per corr. Filius Procæ Albanorum regis, & Amulii frater, Romuli & Remi avus maternus. Hic Rheam Sylviā filiam habuit, quam Amulius pulso Numitore fratre Vestalem virginem fecit, ne quando sobolem haberet, quę partum ulciscerentur. Postea verò senex à Romulo & Remo nepotibus, occiso Amulio, in regnum restitutus est. Virg. li. 6. Aen. Et Capys & Numitor, & qui te nomine reddit Sylvius Aeneas, &c. Vide Livium, lib. 1. ab Vrbe.

Numoreus, Sesostridis filius, qui obeliscum illum, qui nunc visitur Romæ in Vaticano, curavit excidendum. Autor Plin. lib. 36. cap. 11.

Nundina, næ, Romanorum dea, à nono die nascentium dicta, qui & Lustricus dicitur. Erat autem Lustricus dies, quo infantes lustrabantur. Is autem erat in masculis nonus, in puellis verò octavus. Vide Macrob. lib. 1. Saturn. cap. 16.

Nupsia, Oppidū est ad Nilum fluvium, in tractu Syenitarum: cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 29.

Nupsis, Oppidum est Arabiæ, Nomadibus proximū: de quo Plin. lib. 6. cap. 28.

Nursia, Vrbs antiqua Sabinorum, ex qua Q. Sertorius, vir rei militaris peritissimus ortus est. Virg. 7. Aeneid. quos frigida misit Nursia, & Horum ductor Catillus, populiq; Latini. Vbi Servius: Frigida Nursia, vel quia re vera talis est, vel frigidā dixit, quasi venenatam, & nocentem. Gracchi nanq; ubiq; in concionibus suis Nursinos sceleratos appellavēre. Sciunus autem Virgilium amare historiarum rem pertransitum tangere. Hæc ille. Hujus oppidi incolæ dicti sunt Nursini: quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 12.

Nursinus, a, um, adjectivum. Mart. lib. 13: Nursinas poteris portas esse pilas.

N ante Y.

Nyctelius, Vnum est ex Bacchi cognominibus, tractum ab eo quòd nocturno tempore ejus sacra celebrabantur, quæ Nyctelia, dicta sunt.

Nycteus, per duas syllabas, Neptuni fuit filius ex Celaeno Atlantis filia, quem ex Amalthea Cretensi nympha Antiopum & Nycteum genuisse ferunt, ipsumq; ab hac posteriore nympha amore adamatum cum eadem nutricis operā ignaram consuevisse: sed scelere cognito Nyctimenem occidere voluisse: illa verò fugiens, miseratione Minervæ in avem fuit nominis versa est, & in ipsius tutelam suscepta est. Nycteus enim Græcis nocturnus sonat. Vide Ovid. lib. 2 Metam.

Nyctileria, [Ger. Opffer so zu ehren Bacho nachts gehalten worden.] Sacrificia quę Baccho fiebant, à nocturno tempore dicta. Vnde & Bacchus Nyctileus, vel Nyctelius dictus, quod eius sacra noctu celebrarentur.

Nyctimene, Filia Nycteï, ex Amalthea Cretēsi Nympha, quæ nefando patris furore capta, opera nutricis cum illo concubuit: tandemq; agnita, quum patri eam vellet occidere, fuga se subduxit: implorato; Minervæ auxilio, transformata est in avem sui nominis, quæ à Latinis Noctua dicitur. Græci etiam γλαῦκα appellant, quæ etiā nunc sceleris sui conscia, lucem fugit, nec nisi noctu volat. Ovid. 2. Metam. An quæ per totam tres est notissima Lesbon, Non audita tibi est, patrium temerasse cubile Nyctimene? avis illa quidem, sed cōscia culpæ: Conspectum, lucemq; fugit, tenebrisq; pudorem Celat, & à cunctis exulat orbe toto.

Nyctorix, Babylaniorum regina, maximi animi mulier, & quæ ipsam Semiramidem sobolis fertilitate longè superavit. Vide Herodot. libro 1, ubi tamen hæc non Nyctorix, sed Nitocris appellatur.

Nymphæa, æ, Insula est juxta mare Adriaticum, in qua Calypso dicitur habitasse. Hinc est Nymphęus, Stephan.

Nymphæum, Stephano, Oppidum est in Taurica regione, non procul à Bosphoro Cimmerio, juxta Panticapæum, & Theodosiā: portum habēs utilissimum, teste Strabone lib. 7 & Plin. lib. 4. cap. 12. Est item Nymphæum, locus quidam in ea Macedoniæ parte quæ mari Adriatico spectat, non procul ab Apollonia tarum finibus, perram habens ignē vomentem, cui subsunt fontes, qui aquæ tepidæ, bitumineq; scatens. Autor Strabo lib. 7.

Nymphæus, Italiæ fluvius est juxta Velitras, non

procul à Circeis in mare influens. Autor Plin. lib. 3. cap. 8.

Nymphas, adis, νυμφάς, Locus est Arcadiæ, cujus incolæ vocantur Nymphatij. Steph. ex Pausania.

Nymphodorus, νυμφόδωρος, Medicus insignis nomen, cujus meminit Plin. lib. 24. cap. 10.

Nysa, æ, Vrbs est in ea parte Arabiæ, quæ Aegypto conterminata est, apud quam (ut Diodor. ait) Bacchus educatus à Nymphis fertur. Vnde & Nyseus, νυσεύς, & νυσαῖος dictus est ac Dionysius, à Iove scilicet & Nysa nomine accepto. ¶ Nysa etiam civitas in India est, à Libero patre (ut refert Strabo lib. 15.) condita, carminibus poëtarum celebratissima: sita sub radicibus montis, quē Meros incolæ appellant. ¶ Alia est Nysa in Scœnasia, apud Homer. in Catal. navium, quam tamen in caligationibus exemplaribus Nisam videmus appellari. Alia in Cana apud Plin. lib. 5. cap. 28. ¶ Est item vicus in Helicone, apud Stephan. Baccho sacer. ¶ Item oppidum Euboeæ, apud eundem, in cujus agro fabulantur eodem die & vites florere, & uvas matuescere, Ptolem. præter has duas alias ejusdem nominis urbes commemorat, quarum alteram in Lycia, alteram in Ionia collocat. Plin. lib. 8. cap. 29. Nysam Indiæ montem effe tradit, juxta quem lacertæ ad 24. pedum longitudinem ferantur excrescere.

Nysea, pro Indiæ oppido lege NYSA. Pro emporio autē sive portu Megarensium, lege NYSAEA.

Nyseus, νυσεύς, Dissyllaba dictio, Bacchi cognomen est à Nysa Arabiæ oppido, ubi ferunt esse educatum. Ovidius libro 4. Metamorphos. Additur his Nyseus, inde tonsusque Thyoneus.

Nysirus, vide NISYRVS.

O

Anus, i, Ὄανος, Lydiæ oppidum, apud Steph.

Oasis, ὄασις, Oppidum in deserto Libyæ septem dierum itinere à Thebis distans, quod Herodoti ætate à Samiis tenebatur, ut ipse refert libro 3.

Oaxis, ὄαξις, Flavius Cretæ insulæ, ab Osse Apollinis filio sic vocatus: unde & Oaxia tellus Creta appellatur. Virg. Aeglog. 1. Pars Scythiam, & rapidum Cretæ veniemus Oaxem. At Servius putat esse fluvium Mesopotamiæ, cujus totum vehementem limum: unde à poëta rapidum Cretæ putat appellatum. Quæ tamen interpretatio à doctioribus omnibus merito rejicitur.

Oaxis, ὄαξις, Civitas Cretæ, ab Oaxo Minois ex Ariadne filia nepote vel à situ loci, quòd cupidines Græci Axes vocent. Herodotus quoq; lib. 4. Oaxum urbē Cretæ facit, in qua Etearchus patre Praconimæ matris Battī regnavit, qui Cyrenen Libyæ urbem ædificavit.

O ante B.

Obareni, ὀβαρηνοί, Armeniæ popul, nō procul à Cyro fluvio quorum meminit Stephanus.

Obrima, æ, Vnus est ex tribus fluminibus Apamiam urbem in Asia celeberrimam ambientibus. Plin. lib. 5. cap. 29. Pertus conventus Apamiam vadit, antè appellatam Celænas, deinde Ciboton. Sita est in radice montis Signiæ, circumfusa Marsia, Obrima, Orga flaminibus in Maeandrum cadentibus.

Obris, ὄβρις, Fluvius est Galliæ Narbonensis, ex Cebenna monte emanans, quem Ptolemæus Obrium, Plinius Obrim appellat. Vide Pomponium, ad finem lib. 2.

Obucula, æ, Oppidum ulterioris Hispaniæ, in conventu Astigitano: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 1.

Obulco, onis, Oppidum mediterraneum ulterioris Hispaniæ in conventu Cordubensi, cujus meminit Plinius libro 3. capite 1.

O ante C.

Ocalea, æ, sive Ocalee, es, pen. corr. ὠκαλέη, Boeotiæ oppidū est, cujus meminit Homerus in Catalogo navium: Ὠγχηστόν, ἀγακλυτὸν ἄλσος Ποσειδάωνος ἐνιοσίγαιον. Ocēanus, pen. corr. & per simplex c, [ὠκεανός. Ger. Das hoch Mer, oder groß Mer.] Cœli & Vestæ filius, & maritus Tethyos, quem poëtæ maris deum effingunt. Virg. 4. Georg. Oceanumq; patrem rerum, Nymphasq; sorores. ¶ Oceanus item mare universum appellatum, quod universam circuit terram. ¶ Pro eodem etiam neutro genere Oceanum dicitur, præsertim si Mare æquarat, ut Caper & Probus testantur. Irrumpit autem Oceanus in Mediterranea terrarum, inter Africam & Hispaniam, Abylam Africæ montem ad dextram, Calpen Hispaniæ ad sinistram relinquens, qui ob altitudinem Herculis columnæ dici consueverunt, eò quòd testimonio vetustatis laboris Herculei limes ille fuerit consecratus. Dictus est autem Oceanus, à Græca voce ὠκύς, quæ velocem significat, ut quidam putant. Suidas verò deducere videtur ab α privativa particula, & κεύω, quod est χέω, mutato κ in κ. Et quanvis nomen sit proprium

Oceanus, aliquando tamen non mare universum, sed partem ejus significat. Quo modo mare, aliquando totum Oceanum ambientem terras, singulas ejus partes tantùm aliquando significat: nam à litoribus plerunq; accipit nomen. Ad dexteram siquidem, antequam terram intret, Atlanticus dicitur: ad sinistram, Gaditanus: illinc Arabicus, Persicus, Indicus. Hinc Britannicus, Germanicus, Scythicus. Postquam verò terras intravit, primò ab Iberia hoc est, Hispania, dicitur Ibericum mare. Tum à Baleari bus insulis, Balearicum: postea Narbonensium provinciam contingens, Gallicum. Deinde à Liguria, Ligusticum. Mox usque in Siciliam à Tuscis, Tuscum sive Tyrrhenum à Tyrrhenis: sive etiam ad differentiam Superi maris, Inferum appellatur. Supernum enim, Adriaticum vocamus, quod ad id ab Vrbe venientes, Apenninum contendamus, sive quod Italiam ab ortu alluat. Inde ab Ionibus, Ionium: à Sicilia, Siculum: à Creta, Creticum: ab Asia, Asiaticum: & à Pamphylia, Pamphylicum: & multa alia nomina, quæ enumerare longum esset. Poëtæ tamen Oceanum pro quocunque mari usurpant. Virgil. 2. Aeneid. Et ruit Oceano nox. ¶ Est & Oceanus lotium vasum in balneis, & omninò lacus, alveusque major, ab amplitudine vocatus, & à lavantium quoque frequentia, & magno quæstu. Lampridius: Oceani solium primus inter principes Alexander appellavit, quum Trajanus id non fecisset, sed diebus festis deportasset. Nam thermarum magnitudo Romæ quanta fuerit, Ammianus testatur libro sexto decimo, quum inquit: Lavacra in urbe in modum provinciarum exstructa. ¶ Ab Oceanus fit Oceanitis, pen. prod. idis, Ὠκεανῖτις, Ὠκεανίς, pro filia Oceani. Virg. lib. 4. Georg. Oceanitides ambæ.

Oceĺum, Ὀκέλον, Hispaniæ Tarraconensis urbs, in tractu Gallæcorum recte Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Ochia, æ, Ὄχη, sub ea insulæ oppidum est, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

Ochlis, ὄχλις, Fluvius, qui in Indiæ montibus ortus, per Bactrianorum regionem fluit. Plin. lib. 6. cap. 16.

Ocnus, ὄκνος, Tyberis filius fuit ex Manto muliere fatidica, Tiresiæ Thebani filia, quam in Gallia Cisalpina urbem condidit, & à nomine matris Mantuam appellavit. Virg. 10. Aeneid. Ille etiam patria agmen ciet Ocnus ab oris Fatidicæ Mantûs, & Tusci filius amnis. Qui muros, matrisq; dedit tibi Mantua nomen. ¶ Est etiam Ocnus nomen cujusdā apud inferos, multis insignium artificum picturis celebrati, qui effinxerūt perpetuò torquentem funem, asinæ asellis, quæ quantum ille torti fecerat, pabula præroderet. Inde ortum est proverbium: Ocnus funem nec torquet nec quod quum in eos omnes impetrat, qui non profuturam in reliqua operum collocat, tum ii eos præcipuè qui quum nihil neque laboris, neque sinciput æ ad augendam rem familiarē prætermittant, nihilo tamen reddantur diuiores, quòd domi habeant asellam: hoc est, uxorem prodigam, quæ quicquid in fellus multis sudoribus corrasit, effrenè profundit. Ad hanc picturam alludit Propertius lib. 4. Eleg. Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno, Aeternumq; tuam pascat asella famem.

Ocrium, sive Orrion, ὄκριον, Britanniæ insulæ promontorium est, apud Ptolemæum, libro 2. capite 3. Vulgò Hauet S. Michel.

Octavii gens, à Velitris originem accepit, quam nonnulli Augusti, erat am per assentationem captantes, nobilitare eximia fuisse prodiderunt. Ipse autem Augustus nihil amplius quàm equestri familia ortum se scribit, vetere ac locuplete, & in qua primus Senator suus pater fuerit. M. Antonius libertinum et pravum exprobrat, Reflionem è pago Thurino, & avum argentarium. Ita Tranquillo. Cicero in Epistola quadam, (si modo ejus autor est) eum nepotem argentarii, & filium adstipulatoris vocat. Vtcunque id fuerit, constat Augusti patrem honestissimum fuisse, magnaq; laude Macedoniam provinciam administrasse, ex ipsius etiam testimonio Ciceronis, qui ad Quintum Fratrem scribēs, hortatur ut in promerendis sociis vicinam suam Octavii imitetur. Natus est Octavius Augustus M. T. Cicerone & C. Antonio Coniulibus, cui infanti cognomen Thurino inditum est, in memoriam originis majorum. Postea C. Cæsaris, & deinde Augusti cognomen assumpsit; alterum testamento majoris avunculi, alterum Munatii Planci sententia. De his vide Suetonium in vita Octavii. ¶ Octavius Mamilius, alius fuit, cum quo Aulus Postumius Dictator bello Tusculano dimicavit, ut scribit Cicero 2. de Natura deorum, & in Epistolis ad Atticum libro 9. ¶ Alius Octavius Balbus judex, homo & juris & officii peritissimus. Cic. 4. Verrina. ¶ Alius Octavius Marius sceleratus & insignis latro, de quo Cicero 11. Philip. ¶ Qu. Octavius à L. Cinna collega in Consulatu interfectus. Fabian. ¶ Octavius Avitus, & Prætius Faustinus, furta Virgilii adnotarunt, locaq; indicarunt unde carmina essent surrepta, ut ait Servius. Fecit & hoc idem Macrobius.

Octāviæ

Octauiæ porticus, duæ appellantur, quarum alteram theatro Marcelli propiorem Octauia soror Augusti fecit: alteram theatro Pompeii proximam Cn. Octauius, Cn. filius, qui fuit ædilis curulis Pr. Con. Deorum in sacris sacrandis, triumphaviq; de rege Persen naval triumpho: quam combustam reficiendã curavit Cæsar Augustus. Festus.

Octāuiānus, a, um, Cic. 1. de Divin. Ex quo genere sepe ariolorum etiam & vatum furibundas prædictiones, ut Octauiano bello Cornelii Culeoli, audiendas putaverunt.

Octauiānus, Augusti Cæsaris cognomen inde tractum, quòd ex Octauiorum familia in Cæsarum gentem fuerit adoptatus, quemadmodum & Africanus minor dictus est Aemylianus, quòd Pauli Aemylii filius fuerit, à P. Cornelio Scipione adoptatus. Solebat enim in adoptionis nomen naturalis familiæ unum aut alterum literæ extremi ad earũ retinendam memoriam.

Octōdūrum, ὀκτώδουρον, Vaccæorum oppidum in Hispania Tarraconensi, cujus meminit Ptolemæus lib. 2. cap. 6. Vulgò Sion. ¶ Est etiam Octodurum oppidum in Alpibus Cottiis, non procul à Centronibus: cujus incolæ Octodurenses commemorantur à Plin. lib. 3. cap. 20. Vulgò S. Maurice.

Octȳălus, ὀκτύαλος, Venus ex Plexaribus, tempore Alcinoi regis, ut ostendit Hom. lib. 8 Odyss.

Ocypete, ὠκυπέτη, Vna ex Harpyiis: sic dicta, quòd alarum velocitate pollerent: ὠκὺς enim celer, & citus dicitur, πέτομαι, volo, as. Vide Cæl. lib. 29. cap. 27.

Ocyrrhoë, ὠκυρρόη, Nympha fuit, Chironis Centauri filia ex Chariclo Nympha ita dicta à celeritate fluendo. ὠκὺς celer, & ῥέω fluo. Poëtæ in carmine abijciunt alterum ρ, quòd aliter hexametrum carmen nequeat ingredi. Ovid. 2. Metam. quam quondam nympha Charicle fluminis in cæpidi ripis enixa vocavit Ocyroon.

O ante D.

Ocdēlīs, ὠδῆις, Vrbs est in Mœsia inferiori, inter Axiacem & Borysthenem amnes, paululum à Ponto Euxino remota: autor Ptolemæus: fabula Europæ octava, & apud Metam. lib. 2.

Ocīrrēs, ὠκίρρης, Vnus ex Centauris, Ixionis ex Nube filius à Magnesia interfectus in nuptiis Pirithoi. Ovid. 12. Metam. Occubuit, sinistraq; loqui tentans: Odites.

Ocnīs, ὠκνῖς, Halizonum dux fuit, quem Agamemnon in bello Trojano interfecit. Hom. lib. Iliad. 5.

Odrŭsæ, ὠδρῦσαι, Populi sunt Thraciæ: Plin. lib. 4. cap. 11. Horũ olim amplissimum fuit regnum, ab Abderitis Thraciæ urbe usq; ad Pontum Euxinum, & Istrum fluvium extendum. Vide Thucydidem lib. 2.

O ante E.

Oea, ὠία, Africæ civitas est, una ex tribus quæ Tripolim illã Africanam fecerunt. Solinus, Atheci Tripolim lingua sua significãt de trium urbium numero, Oea, Taphra, Lepris magna, &c.

Oēagrus, οἴαγρος, Nomen est patris Orphei. ¶ Est præterea hoc nomine Thraciæ quidam fluvius, à quo Heorus initium sumit, qui ob id Oeagrius cognominatur. Virg. 4. Georg. Tum quoq; marmorea caput à cervice revulsum Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus, &c.

Oeănehē, οἰάνεχε & οἰάνεχος Stephano, Oppidum est Locrorum: apud Plin. lib. 4. cap. 3.

Oebares, οἰβάρης, Darii tabularius, cujus industria ipse Darius Persarum regnum adeptus est. Nam quum placuisset septem Persarum Satrapis, ut postridie tinnulos equos eorum in locum reduceretur, cujusq; equus primus hinnitum edidisset, is Persarum rex declararetur: Oebares re intellecta, domum equũ eodem in loco quò conventurus erat, equæ admisit. Quò qui postridie reduceretur, vicus desiderò rurlus hinnitum edidit. Vide Herodotum lib. 3. & Iustinum lib. 1.

Oebălia, οἰβαλία, Vulgò Tarenta. Regio in Peloponneso, quæ & Laconia dicitur ab Oebalo Argũ filio, qui rex Laconum fuit. Statius lib. 1. Ach. I. Solverat Oebalio classem de litore pastor Dardanus. Quod autè Virg. lib. 4. Georg. dixit: Nanq; sub Oebalia memini me turribus altis, &c. id eò posuit, ut ostenderet Tarentum à Laconibus fuisse conditum, quorum pars est Oebalia.

Oebălĭdæ, pen. corr. οἰβαλίδαι, Dicti sunt Castor & Pollux ab Oebalia Laconiæ regione, in qua nati feruntur. Ovid. 5. Fast. Effugere Oebalidæ cuncta potuêre sequentes. Helena quoque horum soror eandem ob causam Oebalis dicta est.

Oebălĭus, pen. corr. οἰβάλιος, Rex Laconum, Argũ filius, à quo regio Oebalia. ¶ Alius fuit Telonis Coprearum regis, & Sebethidis nymphæ filius, qui hoc nam Campaniæ partem in ditionem suam redegit. Vide Servium in Virg. 7 Aen.

Oechălĭa, οἰχαλία, Vrbs Laconiæ, ab Oechaleo fluvio eam præterfluente ita dicta, sed postea ab Hercule eversa. Vnde & ea pars Laconiæ, quæ urbi hanc propinqua est, Oechalia appellatur. Virg. 5. Aen. Vt bello egregias idem disjecerit urbes, Trojamq; Oechaliamq; Jo hac Eurytus regnavit, qui Herculi filiam solam antè promissam negavit, quòd filius cum deh o-

tatus, Herculem & uxorem & filios esse interemptorum æstimaverat. Quare illum & filios interemit, atq. Oechaliam eius urbem evertit, teste Virg. 8. Aen. Ovid. lib. 9. Metam. Victor ab Oechalia Cenæum repetavit Sacra Iovi. ¶ Ante eram fuerunt Oechaliæ, ut in Thessalia, & Euboea.

Oedipŏdĭŏnĭdes, hujus Oedipodis, vel Oedipi. [Jedweder. German. Ein Sohn / Tochter des Thebanischen Königs / welcher / oder welche in Sphetis gezeuget / oder frey ausserhalb Landes ist / und zu Thebe unbekandt.] Lazii, Thessalorum regis & Iovalitæ filius fuit: quem potè quũ ex Apollinis oraculo futurum intellexisset ut à filio occideretur, pastori occidendum tradidit: qui misericordia commotus, quum invitus regiæ stirpi manus inferre, neque tamẽ regis imperium auderet detrectare, perforatis gladio plantis, viminéque trajecto, ex arbore suspendit, futurum putans ut ita inedia moreretur. Cæterum quum Phorbas Polybi Corinthiorum regis pastor illi æstate favisset, audita vagitu, eò accurrens, puerum servavit reginæque, quæ liberis carebat, magni muneris loco obtulit: à qua, veluti puer cœlitus missus, sic loco est educatus, & à pedibus ex vulnere tumentibus, Oedipus est appellatus. Grandior deinceps natu factus, quum forte Thebas venisset, Laium patrem suum ignorans occidit, locastamque matrem duxit uxorem. Posteà verò cognita, tantorumque à se scelerum pœnam repetens, utrunque sibi erupit oculum, & Athenas quæ in voluntarium cadem scelus exilium. Dicitur autem Oedipus, pedis, pretertam declinationem: vel Oedipus, Oedipi, per secundam: ut apud Plautum in Pœn. Oedipo est coniectore opus, qui Sphingi interpres fuit. ¶ Pro eodem etiam legimus Oedipodes, æ, per primam declinationem. Statius lib. 1. Thebaid. Oedipodæ confusa domus. ¶ Davus summon Oedipus, proverbio ulcerpatur 3 Davo apud Terentium in Andr. 2, quum vellet significare hominẽ scelestum, ad intelligenda obscura ænigmata minimè parem esse. Tractum est proverbium à calido, acuto, Oedipi ingenio, quod dissoluto Sphingis ænigmate in vulgus est pervenisse.

Oedipŏdĭŏnĭus, ab Oedipus deducitur. Lucan. Oedipodioniæ infelix fabula Thebæ.

Oedipŏdĭŏnĭdes, pen. corr. Patronymicum masculinum. Stat. 1. Theb. Interea patrijs olim vagus exul ab arvis Oedipodionides furtim deserta pererrat Aoniæ.

Oenănthĭa, Vrbs Sarmatiæ in Asia. Ptolem. lib. 5. Hodie Saphlo, alijs Oenanthie.

Oeneus, οἰνεύς, Actoliæ rex Parthaonis filius, qui ex Althea Thestii filia Meleagrum, Tydeum, & Deianiram genuit, quam Hercules duxit uxorem: hic alij matrem Tydei Eurigoram appellant. Stat. libro 1. Theb. Vos quæ progeniem quanquam Calydonius Oeneus, &c. Fabulantur Poëtæ, regem hunc de primitijs, omnibus nunquam satisfecisse, exceptâ Diana, quæ tanta apri immanitate qui totam vastabat, donec à Meleagro occideretur. Hæc Servius.

Oenĕus, a, um, pen. prod. Quo usus est Ovid. 8 Metam. & Oenĕius per quatuor syllabas, cum actus Stat. 5. Theb.

Oenĭandă, οἰνιάνδα, Oppidum Cabaliæ, quæ Lyciæ regiuncula est, tria habens oppida, Balburam, Babonem, & Oenoandam. Autor Plin. lib. 5. cap. 27.

Oēnĕchēmē, ὀινέχημος, Mons in finibus Africæ.

Oenŏchŏnĭs, Vide ONOCHONVS.

Oenŏmăĭs, οἰνόμαος, Hippodamiæ pater, Elidis rex, & Pisæ, & ex Marte & Harpina Asopi: seu, ut alij tradunt, Eurythoë Danaï filia progenitus, qui quum ex oraculo se à genero interfectum fore didicisset, & illa tamẽ à multis procis ob formæ præstantiam ambiretur, curule certamen procis proposuit, ea lege ut filia victori in matrimonium cederet, victus mortem subiret. Tredecim igitur victis & occisis, Pelops Tantali filius amore ejus captus, Myrtilum ejus aurigam pretio corrupit, ut axes infirmos & fragiles currui subjungeret. Quo facto, Oenomaus unà cum curru contusus, memoratque omnibus ea ruina collisis, mortuus est. Pelops itaque & conjuge & regno potitus, universam Chersonesum de nomine suo Peloponnesum appellavit. Strab. li 8. ¶ Alter fuit Peloponnesius in bello Trojano ab Hectore interfectus, teste Homero.

Oenŏe, es, οἰνόη, Oppidum Græciæ, Atticam à Bœotia distermi nans: cujus meminit Thucyd. lib. 1.

Oenone, οἰνώνη, Nomen Nymphæ Phrygiæ, quæ Paridem adamavit. Ovid. in Epist. Quum Paris Oenone poterit spirare relicta, Ac soror Oenone Xanthi vertia recurret aqua.

Oenŏpĭdēs, οἰνοπίδης, Nomen Mathematici ex Chio insula, Anaxagoræ aliquantò minor.

Oenōtrĭa, [Weinland. German. Das Welsche Land.] Regio Italiæ, seu ipsa Italia, cujus populi Oenotri dicuntur, vel Oenotria appellata, οἰνῶν τῶν ἄστυ, quòd optima in Italia vinea nascantur, vel (ut Varro putat) ab Oenotro Sabinorum Rege. Virg. lib. 1 Aen. Oenotria coluêre viri: nunc fama minores Italiam dixisse ducis de nomine gentem, &c.

Oenōtrīdēs, ἀνωτρίδες, ī, Dicte sunt duæ insulæ, quæ sunt contra Veliam: Pontia scilicet, & Ilcia, Plin.

Oenussæ, ἀνοῦσσαι, Tres insulæ sunt ante Messenen Peloponnesi urbem: quarū meminit Plin. li. 4. cap. 12. ¶ Est & Oenussa exigua insula, Chio adjacens: de qua idem Plin. lib. 5. cap. 31.

Oesyme, es, Οἰσύμη, Oppidū est in Thracia, sive in ea Macedoniæ parte, quæ Thraciæ proxima est, non procul à Philippis, & Neapoli. Meminit hujus oppidi Plin. lib. 4. cap. 11.

Oetā, Οἴτη. Ger. Ein hoher Berg zwischen Thessalien vnd Macedonien.] Mons inter Thessaliam, & Macedoniam clarus morte & sepulchro Herculis, & copia hellebori, quod optimum in eo nasci traditur. In hoc monte, ut Servius inquit, stellæ videntur occidere, sicut de monte Ida natas. A Parnasso usq; Pindū pars in Thermopylas vergens, propriè Oeta vocatur.

Oetæus, a, um, Οἰταῖος, Vnde Hercules Oetæus, nomen Tragœdiæ apud Senecam.

Oetolycyros, Οἰτολύκυρος, Lingua Scythica Apollo dicebatur.

Oētus, ī, Gigas ingens fuit, filius Aloi, & frater Ephialtis, qui in Creta bellū gessit, ut Salustius refert. Vnde Oetæi campi dicti sunt.

O ante G.

Ogdoïapis, Fluvius navigabilis, ex Alpibus fluens, & juxta Segesticam urbem in Savum irrumpens. Vide Strab. lib. 4.

Ogdōïs, ἐγδοΐς, Aegyptiorum, Athoreus cognominatus, qui Memphim condidit à nomine filiæ. Auctor est Diodorus Siculus.

Ogygēs, pen. cor. Ὠγυγος, Thebanorum rex, qui Thebas Boeotius ædificavit, circiter mille & quingentos annos ante urbem conditam. Sub hoc rege tum diluvium magnum, teste Augustino de Civitate Dei, non illud quidē maximū, quod Noë testimonio Scripturæ Sacræ literæ testantur: seu tamē minus cōporibus contigit. Sacræ literæ testantur: seu tamē minus cōporibus contigit. Sacræ literæ testantur: seu tamē minus cōporibus contigit quod Deucalionis seculo bonam terræ partem inundavit.

Ogygĭus, a, um, ut Thebæ Ogygiæ. Autor carminis de Aetna, quod Virgilio à quibusdam adscribitur: Nunc juvat Ogygiis circumdata mœnia Thebis, &c.

Ogygĭa, Ὠγυγία, Insula inter Phœniciam & Syriacum mare, ab Ogyge Thebanorum rege, qui in ea regnavit, appellata: in qua Calypso nympha habitavit, quæ Ulyssem tempestate ò adactum hospitio & lecto excepit, ejusq; amore capta septem annos apud se detinuit, tandemq; Jove jubente dimisit. Homerus in primo Odyss.

Ogygius, Ὠγύγιος, Insula est inter Peloponnesum, & Cretam, Stephan.

Ogygis, Ὠγυγίς, Insula est ante fœlicem Arabiam, Erythræ regis monumento nobilitata. Autor Plin. lib. 6. cap. 28. Rufus ex Dionysio: Ogygis inde tabla promit caput aspera rupes. Carinæ nidis, quā se pelagi procul invehit undis Regis Erithræi tellus, &c. ¶ Hujus insulæ incolæ dicuntur Ogygiæ, Ὠγυγίαι.

O ante I.

Oïclēs, Filius fuit Antiphatis filii Melampi, & pater Amphiarai Argivi vatis. Homer. lib. 15. Odyss.

Oïlēus, per tres syllabas, pen. prod. Ὀϊλεύς, Locrorum rex fuit, & pater Ajacis illius, quem ab eo Virg. Oïlean cognominat lib. 1. Aen: Vnus ob noxam & furias Ajacis Oïlei.

Oïta, Οἶτα. Aristotelis libro quem Περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων inscripsit, Tusciæ urbs est munitissima, in cujus medio collis est editissimus, frigida fluviosum, aquas & sylvas in vertice habens. Hactamen oppidum an unquam fuerit, viderit Aristoteles, nemo Geographorum ejus meminit.

O ante L.

Olbĭa, Ὄλβια, Pamphyliæ oppidum juxta Catarracten fluvium, teste Plin. lib. 2. cap. 27. Fuit & Olbia Bithyniæ urbs in extremo Ascanii finis sita, quæ postea Nicæa appellata fuit. ¶ Est & alia in Sarmatia Europæa ad Borysthenem amnem, quę & Borysthenis appellatur à Ptolemæo tabula octava Europæ: cujus etiam Plinius meminit lib. 4. cap. 12.

Olbĭopŏlis, Ὀλβιόπολις, Oppidum esse Galliæ Narbonensi apud Ptolem. lib. 2. cap. 10. Strab. lib. 4. Olbiam vocat.

Olbĭŭpŏlis, Ὀλβιούπολις, Civitas Sarmatiæ Europeæ, ad Borysthenem amnē X V. M. pass. à Mari recedens. Hanc Milesii condiderunt, teste Strab. lib. 7. Vade & Miletopolis appellata est. Ptolemæus Olbiam vocat, & Borysthenidem.

Olcachites, Ὀλκαχίτης ἀγχίρ, Zeugitanæ regionis hoc est, Africæ propriè dictæ, sinus est: cujus meminit Ptolemæus.

Olēnus, penult. cor. Ὄλενος, Boeotiæ urbs: de dicta ab Oleno Vulcani filio. ¶ Fuit & alia urbs in Aetolia, juxta quam fuit aper Calydonius. Strabo lib. 8.

Olēnĭus, Ὀλενίος, possessivū est ab Olenos: unde Capella Olenia vocitata est. Amalthęę capra, Jovis alumna: propterea quòd circa Olenum Boeotiæ & nata dicatur, & nutrita. Ovid. 5. Fast. Nascitur Oleniæ lynxus, pluviale Capellæ.

Olērus, Ὄληρος, Vrbs Cretæ in edito loco sita, ultra Hierapytnam. Hinc Minerva Olerea, & Festum Oleriorum ejus honorem, Stephanus.

Oliaros, Ὄλιαρος, Insula in mari Aegæo, una Cycladū, de qua Virgil. lib. 3. Aeneid. Oliaron, nivеamque Paron, &c.

Oliba, Ptolem. lib. 2. cap. 6. Hispaniæ Tarraconensis urbs.

Olicana, Ὀλίκανα, Vrbs Britanniæ apud Ptolem. lib. 2. cap. 3.

Olizōn, onis, Ὀλιζών, Thessaliæ oppidum, cujus meminit Homerus in Catalogo.

Olympe, es, Ὄλυμπη, Vrbs Illyridis, cujus incolæ dicuntur Olympei. Autor Stephanus.

Olympĭa, æ, Ὀλυμπία, Vrbs Eliadis fuit, quinquennali laudorum celebritate, quæ & ipsa Olympia dicebantur, toto orbi celeberrima. Stephanus Olympiam eandem putat fuisse cum Pisa. Strabo autem lib. 8. videtur indicare Pisæ partem fuisse. Cic. 1. Tusc. Quum Olympiam venisset, in maximam illa quinquennali celebritate locorum.

Olympiă, orum, Ὀλύμπια. Ger. Jährliches oder Schauspil zu Ehren Jouis Olympij der Statt Olympia bey Eliden zu ehren Herculis der sie Anno Olympiadis 1. angerichtet hat.] Ludi ab Hercule instituti in honorem Jovis, circa Olympiam Eleæ regionis urbem: à qua & nomen habent. Hercules enim Augeæ Eliadis rege superato, repurgatoq; ejus stabulo, in campis Olympiæ vicinis juxta Alpheum fluvium, sacrū certamen instituit, quod quinto quoq; anno, vel (ut Lycophronis interpres asserit) quinquagesimo mense celebrarentur: dēq; eo cōsulto, ut in illo certamine Græciæ juventus tele pentathlo: hoc est, quinq; gymnasticis certaminibus exerceret, cæstibus scilicet, cursu, saltu, disco, & palæstra: his q; veluti meditationibus ve & certamini præluderet. Huic certamini quinto die finis imponebatur: & victori (qui Olympionices vocabatur) oleastro, vel (ut Aristoteli placet) olea, quę phitosephacos dicitur, corona dabatur: tantumq; ei honoris habebatur, ut non per portas urbis, sed per ruinas murorum, sublimis in curru in patriam revehereturi Horat. 1. Epist. 1. Qui circum pagos, & circum compita pugnax Magna coronari contemnat Olympia. Cicero de Clar. Orat. Pugiles exercitati pugnos & plagas Olympiorum cupidi ferre possunt. Idem 2. de Divinat. Cursor ad Olympia proficisci cogitans, visus est in somnis curru quadrigarum vehi.

Olympĭăs, ădis, a, um, pen. corr. Ut Olympiacum certamen, Virgilius Olympiacos. Autor ad Herenn. lib. 4. Quasi si quis ad Olympiacū venent cursum, &c. Virg. 3. Georg. Seu quis Olympiacæ miratus præmia palmæ Pascit equos.

Olympiŏnīcēs, pen. prod. Ὀλυμπιονῖκαι, æ. Ger. Der in der Statt spil obet Schauspil Olympiæ den Sig erhelt.] Qui in Olympiaco certamine victor evasit, vias quippe victoria dicitur. Aclianus de Varia histor. lib. 10: Duxit ad Olympicum certamen filium suum Pherenice fœmina, prohibentibus eam spectare qui præsidebant: licere id sibi persuasit, quæ patrem & fratres tres haberet Olympionicas. Cic. pro L. Flacco refert quòd apud Græcos esse Olympionicen, judicabatur propè esse majus & gloriosius quàm Romæ triumphasse.

Olympĭus, adj. Ὀλύμπιος. Ger. Ein jetlicher den Griechen so sünst in sich hielt Pol. Quę per Olympiadas solet mutari.] Sive ut Lycophronis interpres tradit) quinquagesimo mensū: quod Romani Lustrum appellarūt: intervallum scilicet intercepti inter duo Olympia. Græci enim tempora per Olympiadas supputabant, ita nominātes, Olympiadis primę, aut secundæ, aut cęterarum anno primo, vel secundo, vel tertio, vel quarto. Atq; ut Cōsulatus & in Olympiis victores iterū & tertium dicimus. Plautus in Menech. Iterum (inquit) Pythia & tertium Olympia.

Olympĭas. Nomen mulieris proprium, quo nomine dicta Alexandri Macedonis mater, cujus frequens est mentio apud Plutarch. Curtium, & alios.

Olympicum, penult. prod. Ὀλυμπιεῖον, Locus in Delo, quem quum Athenienses Adriani sumptu condidissent, Novas Athenas Adrianas vocaverunt. Stephan.

Olympŏdōrus, pen. prod. Ὀλυμπόδωρος, Nomē proprium ejus qui docuit Epaminondam cantare: ibiis.

Olympus, pi. Ὄλυμπος. Ger. Ein hoher Berg in Thessalien, mehr dann zwölff hundert Klaffter hoch.] Mons cujus vertex usque adeò attollitur, ut summa ejus accolæ cœlum vocent. Propter quod Poëtę cœlum Olympum vocāt. Dictus Olympus, quasi ὄλως ὄμβρος: hoc est, totus fulgens: sol enim clarū habet, nullisq; unquam nubibus fuscatur. Lucan. lib. 2: nubes excedit Olympus. ¶ Sunt autem quatuor mōtes hoc nomine. Primus mons altissimus inter Thessaliam & Macedoniam, qui tamē Thessaliæ ascribitur. Alter in Gallogræcia, vel in Cypro. Alius apud Mysos, ad cujus radices Prusa ab Annibale condita. Quartus, ad mare Rubrum in Aethiopia, haud longè ab Heliopoli oppido: qui oriente sole usq; ad quintam diei horam flammas emittit. Virg. 1. Georg. Solstitium atq; Oetæ frondosum involvere Olympum.

Olympus, Ὄλυμπος, Mysius tibicen & poëta Melicus & elegiacum Marsyę Satyri filio pulsus, qui citharœ legē dedit, modosq; pullandi reperit & docuit. Floruit ante bellum Trojanum. Ab hoc & mons in Mysia nomen accepit. ¶ Fuit item alius junior è Phrygia tibicen tempore Midæ regis. Suidas.

¶ Præter

¶ Prætes hos fuit & Olympius Nemesianus, qui (ut ait Vopiscus in vita Cæsarum) scripsit Halieutica, Cynegetica, Nautica. Olympius item præsul, nanque Hispanus, inter Christianos commemoratur scriptores à Gennadio. Edidit librum adversus eos qui naturæ, non voluntati libere & arbitrio peccata nostra ascribunt. ¶ Olympius etiam hexarchorum Italiæ unus.

O'lympĭcus, a, um, ὀλυμπικός. Quod est Olympi, vel quod ad Olympum pertinet: ut, Iupiter Olympicus. Dictus est autem Iupiter Olympicus ab Olympo, à quo eruditus & ad virtutem institutus fit. Alii verò à cœlo, quem Olympum Græci vocant, in quo regnare fertur. Pulvis Olympicus. Horat. 1. Car. Ode 1. Sunt quos curriculo pulverem Olympicum Collegisse juvat.

O'lympĭus, a, um, ὀλύμπιος, Cœlestis, deductum nomen ab Olympo.

O'lynthus, ὄλυνθος, Thraciæ urbs juxta Atticam regionem, sub Atheniensium imperio, quam quum Philippus Macedonum rex obsideret, nec tamen vi capere posset, ejusdem custodes auro corrupit, atq; hoc modo suæ ditioni subjecit. Postea verò ab Atheniensibus deleta fertur: quanvis non desint qui à Philippo extiam tradant. Iuven. Satyr. 12. bibebat quo calidus emptor Olynthi. Stephanus autor est Olynthum ab Herculis filio Olyntho conditum, & appellatum fuisse: quanquã non desint qui à Chalcidensium colonia illuc missa conditũ malint. Olynthi item, ὄλυνθοι, ficus parvæ, & non maturescentes dicuntur, quas Latini Grossos appellant.

O'lynthĭăcus, a, um, ὀλυνθιακός, ut Olynthiacæ orationes Demosthenis, quibus Athenienses adversus Philippum incitantur Olynthiis bellum inferentem.

Olyras, ὄλυρας, Fluvius est prope Thermopylas, quem fabulãtur conatum esse Herculis rogum extinguere. Strabo lib. 9.

O'lysippō, Plin. lib. 4. cap. 12. [ὄλυσσιπον Ptolemæo: ὀλύσσιππον Strabon. German. Ein gemattige Statt am Meerbusen in Portugal gelegen, heißt jetzt Lyxbona.] Lusitaniæ urbs, quæ nostris temporibus Vlyssbona appellatur. Vulgò Lysbona.

O ante M.

Omerici, Populi juxta Illyricum, apud Herod. lib. 3.

O'mbriõs, ὄμβριος, Vna & pluma ex Fortunatis insulis, habens in montibus stagnum, & arbores ferulæ similes. Plinius, lib. 6. cap. 32.

O'mphăle, es, ὀμφάλη, Nomẽ proprium reginæ Lydiæ, quæ Herculem multis muneribus ornavit, quòd anguẽ juxta Sagarim fluvium multos homines interficientẽ interemisset. Hæc ut Poetæ tradunt, Herculem sibi servientẽ etiam ad lanificium compulit, quum ipsa calathum & colum, cultumq; fœmineum, sagittis & clava, feminæq; regmine mutasset. Alii dicunt, ob Iphiti Euryti regis filii cædem, à Mercurio, jussu Jovis, Omphalæ Lydorum reginæ fuisse in servitutẽ addictũ: & inde esse quòd illi serviisse, & calathos submittasse dicatur.

O ante N.

O'nchestus, ὄγχηστος, Filius fuit Neptuni, qui Onchestum civitatem Myrtoi in promontorio propinquam condidit, deque suo nomine appellavit.

O'nchestus, ὄγχηστος, Bœotiæ urbs est, nõ procul à lacu Copaide, ubi Amphyctionum cõcilium cogi solet, teste Strabone lib. 9. Condita putatur ab Onchesto heroẽ, Neptuni filio, & ab eo nomen accepisse.

O'nesĭcritus, penult. corr. ὀνησίκριτος, Philosophus & historicus Aeginensis: ut autem Demetrio Magnetio placet: Astypalæus fuit è Diogenis schola. Similitudinem quandam cum Xenophonte habere videtur. Vt enim hic cum Cyro: ita ille cum Alexandro militavit. Xenophon Cyri Pædiam. Onesicritus Alexandri incunabula & originem scripsit. Similiter uterque persequitur laudes ejus, quo Imperatore meruit: ille vlus insuper utriusque simillimus. Autor Diogenes Laërtius. Fuit etiam medicus.

O'nesĭmus, ὀνήσιμος, Cyprius, seu Spartanus, tempore Constantini magni scripsit de Rhetorica, De statuum differentia, Præexercitationes, Declamationes, & alia, Suidas.

O'nŏbă, ὄνοβα, Civitas inter Sacrum promontorium, & Herculeas columnas, in Bætica regione. Autor Plinius libro 3. cap. 1. & Pomponius lib. 3.

Onobalisturia, ὀνοβαλίστουρια: Vulgò Celsalon, Hispaniæ Bæticæ oppidum est, teste Ptolem. libro 2. cap. 4. in tractu Tudertanorum: idem cum eo quod Plinius & Pomponius Onobam vocant.

Onochonus. Thessaliæ fluvius, unus ex iis, quos Xerxis exercitus exhausisse ebibisse. Autor Herod. lib. 4.

O'nthyrion, ὀνθύριον, Oppidum est Thessaliæ juxta Arnen, cujus incolæ Onthyrici appellantur, Stephan.

O'nuphis, ὄνουφις, Vrbs celebris Aegyptiæ qua vicina præfectura Onuphitis appellatur: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 9.

Onythes, æ, ὀνύτης, Nomen proprium Thebani cujusdam, qui Aeneam secutus, à Turno fuit interfectus. Virgil. 12. Aeneid.

Ille Talon, Tanaimque nec, fortemque Cethegum, Tres uno congressu, & incertum mittit Onytem, Nomen Echionium, matrisq; genus Peridiæ.

O ante O.

O'ōnæ, ὠόναι, Insulæ in Oceano Septentrionali, in quibus (ut Plinius refert libro 4. cap. 13.) ovis avium, & aveus incolæ vivunt.

Opellum, Britanniæ insulæ urbs, Ptolem. lib. 2. cap. 3. Vectellum aliis dicta: hodie Cestria.

O ante P.

Opeconsivæ, Dies festi Opeconsivæ deæ instituti, cujus in regia sacrarium, in quod nemo præter virgines Vestales & sacerdotem publicum introibat. Varro lib. de Ling. Lat. 5.

O'phĭtes, ὄφιτης, Scythiæ fluvius, in montibus Caspiis nascens, & in Lagoum influens. Plin. lib. 6. cap. 8.

O'pheltes, ὄφελτης, Filius fuit Lycurgi regis Thracum, & Ismarus Hypŏpyles, alio nomine Archemorus appellatus: quem quum nutrix Argivis Langiam fontem indicaturi, in herba reliquisset, serpens interemit. In cujus honorem Argivi Nemæa certamina instituerunt, quorum victores apio coronabantur.

Ophĭneus, ὀφιονεύς, Messeniorum vates, qui quotannis natali die furore correptus, futura prædicere solebat.

Ophiogenæ, ὀφιογενεῖς, Genus hominum in Hellespontio, quos Crates Pergamenus scripsit serpentum ictus tactu solitos levare, & manu impositâ venena extrahere corporibus. ¶ Sunt & alii eodem nomine in Cypro insula. Plinius libr. 28. cap. 3: Quorum è genere sunt Psylli, Marsique, & qui Ophiogenes vocantur in insula Cypro: ex qua familia legatus Hexagon nomine, à Consulibus Romæ in dolium serpentium cõjectus experimenti causa, circumminentibus linguis, miraculum præbuit.

O'phion, onis, ὄφιων, Socius Cadmi fuit, & in Thebis ædificãdis adjutor ita dictus, quòd è serpentium dentibus fingatur prognatus. ¶ Est etiam Ophion nomen filii Oceani, qui cum uxore Eurynome ante Saturnum rerum est potitus. Claud. lib. 3. de Rapt. Pros. hos onerat ramos exuvias Ophion. ¶ Ophion verò, ophis, animal fuit Sardiniæ insulæ peculiare, pilo & dentibus cervo simile: quod Plinius sua ætate interiisse tradit lib. 28. cap. 10. & lib. 30. cap. 14.

Ophitæ, ὀφῖται, Hæretici quidam fuerũt, qui Christum sub serpentis specie colebant: intentum tamen habebant & vivum serpentem, quem venerabantur & nutriebant.

O'phiuchus, ὀφιοῦχος, Cœleste sidus est, quod à poëtis aliquando Anguitenens appellatur, eò quòd hominis effigie fingi solcat anguem manu tenentis. Itaq; nonnulli Herculem esse putaverunt, qui adhuc in cunis vagiens, angues à Junone immissos manibus præfocavit. Dictus Ophiuchus, quasi ὀφιοῦχος, & per syncopen mutatis ε & ι in ι ὀφιοῦχος. Sunt tamen qui Ophiuchum Aesculapium esse velint: alii Canobaeta Gratarum regem: alii Phorbantem Triopæ Thessalorum regis filium. Vide HYGINVM.

O'phiusa, ὄφιουσα, Insula est in mari Balearico, teste Ptolemæo, ex duabus Pithyusis minor, (nam major Ebusus dicitur) propter serpentum copiam inculta: unde & colubraria à Latinis appellatur. Plin. lib. 3. cap. 5: Ebusi terra serpentes fugat: Colubraria paricidò infesta omnibus, nisi Ebusitanam terram inferentibus. Græci Ophiusam dixerunt. ¶ Est & altera ejusdem nominis insula non procul à Creta, cujus etiã meminit Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Ophiusa item oppidum fuit Sarmatiæ Europeæ, ad Tyram amnem: de quo idem Plinius loco jam indicato. Rhodius quoque insula, aliquãdo propter serpentum copiam Ophiusa dicta fuisse traditur. Strabo lib. 14.

O'pĭtulĭus, a, um, Ophiusia sive Ophiusa. Ovid. 10. Metam. Ipsa suas urbes Ophiusiaq; arva parabat Deserere alma Venus.

O'phithis, ὀφῖτις, Vrbs Libyæ Marcoticæ, Aegypto proxima. Autor Stephanus.

Ophyon. Vide supra ὈPHION.

O'pĭcĭ, ὀπίκοι, Populi juxta Indum fluvium, Stephan.

O'pimĭus. Prænomine Lucius, Consul Romæ fuit, quo anno C. Gracchus seditiosis concionibus flatã Reipublicæ labefactãs cessit. ¶ Ab hujus nomine vina Opimiana dicta sunt, quæ Opimio Consule nata sunt. Plin. lib. 14. cap. 4: L. Opimio Consule, cum C. Gracchus Tribunus plebis seditionibus agitatis interemptus est, ea cœli temperies fuit, quam coctum vocant, foliis opere, natali urbis DCXXXIIII. Durantq; adhuc vina ducentis ferè annis, jam in spem rem redacta multis asperitate (etenim hæc natura vinis in vetustate est) nec potari per se queunt, si non pervincat aqua, usque in amaritudinem carne indomita.

O'pis, hujus opis, ὄπις, Nympha Dianæ comes, de qua Virgil. Aen. 11: Velocẽ interea superis in sedibus Opin Copellabat. Vbi prima producitur, quum in Opis ab Ops corripiatur. ¶ Est item Opis vici nomen in Mesopotamia, ad Euphratem flavium,

fluviam, non procul à Seleucia, vicinarum regionum emporium. Autor Strabo lib. 2. & 16.

Oppistŏthŏnus, ὀπισθότονος, teste Polluce Rubræ populi dictum, qui crines habebant versus tergum vellexos: sicut Acrocomæ dicti fuerunt populi in Thracia qui antias in fronte mediebriter ferebant demissas.

Oppĭtergium. Vulgò Oderzo, Venetæ mediterraneæ oppidũ, cuius nomen retinens: cuius meminerunt Plin. lib. 3. cap. 19. & Ptolem. lib. 3. cap. 1.

Oppĭterginus, an. cuius pen. prod. Lucan. lib. 4. Hic Opitergini mole onerata columis Cunctatur.

Opites. Argivi cuiusdam nomen proprium, quem Hector in bello Trojano interfecit.

Oppĭa, Vna fuit ex Vestalibus, quæ convicta stupri, viva defossa est. Cuius templo Epitaphium Stroza filius, Vestalis virgo, hic damnata pudore, Comegor hos vivens Oppia sub tumulo. Liv. lib. 1. hanc Opimiam vocat.

Oppiānus, ὁππιανός. Grammaticus & Poëta insignis, Agesilai & Zenodoræ filius, ex Anazarbe, sive (ut Suidæ placet) ex Coryco Ciliciæ civitate ortus. Scripsit ἁλιευτικά, κυνηγετικά, & θηριακά, versuum viginti millibus: quæ quum M. Antonio, Severiano obtulisset, eosdem aureos statere ab eo accepit.

Opps, Opis, genet. formin. [Ger. Die Göttin Saturni, welche auch Cybele genennet wird.] Tellus Cœli ex Vesta, & soror & conjux Saturni, cum & Rhea dicitur Græcis vocabulo, ὄνομα ῥεῖν, quod est fluere: propterea quòd terra rebus omnibus affluat. Eadem Cybele appellatur, vel à monte atque oppido Phrygiæ Cybelo, ubi facta ejus primùm instituta sunt. Vel ἀπὸ τοῦ κύειν, quòd gravidæ sint omnia, quibus in sacris eius utebantur sacerdotes. Ops autem id ferè ideo dicta putatur, quòd terræ ope vita hominum sustentetur. Vel ab antiquo nomine Ops, quo veteres pro divite utebantur, quemadmodum contra, Inopem pauperem & egenum dixerunt. Veteres enim quarum opes præcipuæ in pecoribus & agrorum cultu consistebant, terram hujusmodi opum largitricem divinis prosequuti sunt honoribus. Opem quoque hanc esse, opulentiam nuncupavêre. ¶ Hæc eadem Mater Deum appellatur à poëtis, eùmque putarunt cœlestes omnes in terris fuisse genitos, & ob indignè aliquod meritam in cælum fuisse mandatos.

Opsophăgus, ὀψοφάγος. Apicii cognomen fuit, qui omnes gulæ proceres longo intervallo superavit.

Opūs, untis, ὄπους, ὁδος. Civitas Locrorum Epicnemidiorum, non procul ab Alopo fluvio. Ovid. lib. 1. de Ponto. Fatis cædet post Patroclus Opūntia relinquis.

Opuntĭi, Populi dicuntur, ὀπούντιοι, & ὀπούντιοι: & propinquus finis Opuntius.

O ante R.

Orătha, ὄραθα. Oppidum est Mesopotamiæ, ad Tigrim fluvium, Stephanus.

Orbana, Dea cujusdam nomen, quę Romæ ad ædem Latium aram habuit. Autor Plin. lib. 2. cap. 7.

Orbelŭs, ὄρβηλος, Thraciæ mons est in ea parte, qua Macedoniæ est contigua, non procul à Pangæo promontorio: à quo vicina regio Orbelia dicta est, ὀρβηλία. Vide Plinium lib. 4. cap. 10 & 11.

Orbilĭus Beneventanus, Grammaticus fuit, Horatii in pueritia præceptor, quem libro 2. Epistol. ob nimiam in pueros sævitiam Plagosum vocat. Huic in senectute accidisse ferunt ut omni prorsus memoria destitueretur. Itaq; per jocum Literarum Oblivio est appellatus. Vixit ad centesimum propè annum, reliquitq; filium Orbilium, & ipsum Grammaticum. Ex Tranquillo.

Orcădes, pen. corr. ὀρκάδες. Ptolemæo, Insulæ Oceani Septentrionalis ultra Britanniam & Hyberniam, numero triginta, secundùm Pomponium, paribus inter se distantes. Vulgò Orcani.

Orcēlis, ὀρκηλίς, Urbs Ballesteranorum in tractu Tarraconensis Hispaniæ. Ptolem. lib. 2. cap. 7.

Orchămus, Assyriorum rex fuit, qui Leucotheam filiam ab Apollinę vitiatam vivam defodit. Vide fabulam apud Ovid. lib. 4. Metam.

Orchēnē, ὀρχηνή. Babyloniæ oppidum est, in confinio Arabię, quam deserta vocant. Ptol. lib. 5. cap. 20.

Orchŏmĕnŭs, pen. corr. ὀρχομενός, Thessaliæ fluvius antea Minyeus appellatus, teste Plin. lib. 4. cap. 8. ¶ Orchomenus Arcos, sive Orchomenum. Boëtiæ oppidum est, ad fui nominis fluvium situm, olim potentissimum, utpote cui & Thebani aliquando tributum pependerint, ut refert Strabo lib. 9. præsertim sub Eteocle tyranno, qui primus Gratiis templũ extruxit. ¶ Fuit item eiusdem nominis oppidum in Arcadia, non procul à Lebadia, quod Strabonis ætate interierat, utrisque testantibus lib. 8. ¶ Fuit & tertium in Eubœa insula non procul à Carystho, jam item nomine deserta Strabo lib. 8.

Orchŏmĕnĭus, a, um, adject. ὀρχομένιος.

Orcus. Vide in APPELL.

Orcŭsĭus, Fluvius maximus Scythiæ, qui ab Oricone profluens, miscetur cum Istro. Herod. lib. 5.

Ordovices, Populi fuerunt Britanniæ insulæ arduis montibus proximi: apud quos (ut Tacitus scribit libro 12.) Hostorius cum Romanis Caratacum regem vinctum cepit, Romamque misit.

Orĕădes, ὀρεάδες, Montium Nymphę. Nam ὄρος Græcis montem significat. Virgil. 1. Æn. Fuisse Dianæ choros, quam mille sequantur Hinc atq; hinc glomerantur Oreades.

Oreges, Pars Tauri montis, in Caspium mare vergens. Plinius lib. 5. cap. 29.

Orestrŏphus, ὀρεστρόφος, Vnus ex canibus Actæonis: sic dictus ἀπὸ τοῦ ἐστρέφεσθαι περὶ ὄρος, quasi in montibus educatus. Ovid. 3. Metam. Prima Melanchætes in tergo vulnera fecit, Proximus Therodamas: Orestrophus hæsit to armo.

Orestēs, ὀρέστης, Verbs, cujus Hecatæus in Europa meminit: gentile nomen, Oreste.

Orestes, ὀρέστης. Ger. Ein Sohn Agamemnonis und Clytemnestræ, welcher hernach diese sein Mutter und seinen Stieffvatter umbracht hat.] Agamemnonis & Clytemnestræ filius, sic appellatus ob ferum animum atque agrestem, & quasi montanam naturam: cui soror Electra necem parari ab Ægistho, qui patrē Agamemnona interfecerat, matremq; constupraverat, prævidens, ipsum per pædagogum in Phocidem clam abjegit ad Strophium Phocensium principem, qui Agamemnonis sororem duxerat. Illic 11. annos demoratus, cum pædagogo tuo Argos rediit: ubi sibi specie hospitum Phocensium, quos Strophius miserat, ut Orestis obitum nuntiarent, mitrem illi ad Clytemnestram, eandem cum Ægistho adulteros confossa Electra in ultionem patris occidit, ut refert Sophocles in Electra, & Euripides in Oreste. Deinde Pyrrhum quoq; Macarei sacerdotis ope in Apollinis templo interfecit, eò quòd Hermionem Menelai filiam sibi prius desponsatam rapuisset. Propter quæ scelera agitatus est furiis, quibus nõ antè purgari potuit quã ad aram Dianæ Tauricæ, illuc à Pylade perductus, perpetrata facinora exposuerit. Vide supra in dictione IPHIGENIA. Amicũ habuit Pyladem, perpetuũ omnium laborũ professionisq; comitem, periculorumque omnium socium, cum quo tam sanctè amicitiam coluit, ut alter pro altero mori non recusaret. Cicer. de Amic. Quo clamores tota cuncta nuper in hospitis & amicorum Pyladis versi fuerunt nova fabula? quum ignorante rege uter eorum esset Orestes, Pylades Orestem se esse diceret, ut pro illo necaretur: Orestes autem, ita ut erat, Orestem se esse dicere perseveraret.

Orestĭs, ὀρεστίς, Regiuncula Macedoniæ, in confinio qui mari Adriatico imminet, cujus populi dicuntur Orestæ, Amantini & Eratini: quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 10.

Orgĕa, ὀργέα, Gens Indiæ secundùm Strabonem lib. 15. post Arbitam quam Arianorum quos Plin. lib. 6. ait non Indorũ, sed propriam linguam habere. Lucan. lib. 3: Tum furor extremos mavit Romanus Orgeas.

Orgĕus, pen. prod. ὀργεύς, Dictus est Liber pater, à montibus, in quibus ei Bacchi sacra fieri solebant. Festus.

Orgĭă, orum, pen. corr. ὄργια, Neutri generis & pluralis numeri, apud Græcos, teste Servio, primùm dicta fuerunt quævis sacra. Erat enim Orgiorum appellatio generalis, quemadmodùm apud Latinos Cæremoniarum. Postea tamen factum est ut præcipuè hoc nomine Liberi patris sacra nominarentur, ἀπὸ τοῦ ὀργᾶν: hoc est, à furore, ut quidam putant, quòd hæc præcipuè sacra à mulieribus furore conceptis celebrarentur: vel ἀπὸ τοῦ ὄρους: hoc est, à montibus in quibus potissimum hæc sacra fiebant. Innovabantur autem tertio quoq; anno: unde Trieterica dicta tum id est, triennalia. Virg. 4. Æn. ubi audito flexulant cetera Baccho Orgia.

Orĭbăsĭus ὀριβάσιος, Sardianus, Iuliani principis familiaris, à quo & Quæstor Constantinopolitanus factus est. Scripsit libros Medicinę LXII. ad Iulianum: & eorum epitomẽ libris novem ad Eustachium filium. Præterea de regno, & de affectibus Hæc Suidas. Eunapius verò Græcus autor in eo libro quem de Sophistarum vitis conscripsit, ejus virtutem plurimis persequitur. Oribasius, sii, Pergamenus genere, in exercenda pariter & medicina professus, à Iuliano, propterea ut medicus fuit accersitus. Invidia deinde fortè eorum primorum, omnis privatus, atq; in exilium ad Barbaros missus, animũ philosophi semper in calamitate retinuit. Tanta apud eas nationes gratia, & opinione ob doctrinam & medendi experimenti perseverantiam pro Deo pene colebatur. Hæc Eu.

Orĭcus, sive Oricum, ὄρικος, Civitas Epiri, à Cœlio condita, in confinibus Macedoniæ, teste Plin. lib. 3. cap. 23. juxta quã nascitur terebinthus, nigrum ligni habens & foliorum in hac specie. Vnde Oricia terebinthus apud Virg. 10 Æn. aut quæ, ceu arcem sacram lucumque sub Oricia terebintho Lucet ebur. De hac & Lucret. lib. 5: Tum qui Dardaniam tenet Oricon, & vagus Illis Dispersus sylvis Athamas, &c. Hæc quondam infu-

dam insula quum esset, continenti undæ est. Plin. lib. 2. cap. 86. Spidamus & Orium oriundæ esse dicebantur.

O'rigĕnēs, penultima correpta, ὠριγένης, (qui & Adamantius dictus est) Theologus magnominus, qui sempere Philippi principis Christiani Imperatoris, Eden Evangelicam & sanctis, & vitæ vocem non parùm illustravit. Inoluit tamen aliquot erroribus ab Ecclesia damnatis, quos eorum nulli suspicantur ab omnibus, ejus libris fuisse insperos. Hic adhuc adolescens servulo quodam studio ardentior incensus, ut habemus & citra prudentiæ periculum Evangelicæ professioni posset incumbere, sepsum castravit.

O'rion. [Ὠρίων dicti, ὁρίων.] Quasi Vrion, dictus est filius Iovis, Neptuni & Mercurii. De hu varie fabulantur poetæ. Quidam tradunt Iovem, Neptunum, & Mercurium, quum terram peragrarent, supervenientes nocte ad pauperem quendam Hyreum, quem Aristonitus Hyrieum appellat, diverisse, qui eos hilari animo susceperit: quumque deos esse animadvertisset, occiso bove iisdem sacrificium obtulit. Quo officio motus Iupiter, justo ut aliquod muneris à se peteret, illum vero compos futurum spei nihil fidemagis cupere respondit quàm filium: conjugem tamen se non habere, neque velle ducere, quòd morienti uxori fidem dedisset se aliam non ducturum. Iupiter igitur & reliqui dii eorum immolatu Iovis tumpiecunt, in quod quum urinam emisissent, jusserunt ut terra obrutum compleris mensibus foderet. Quod quum fecisset, invenit puerum, quem ab urina Orionem nominavit. Hic postea adultus evasit venator maximus, adhæsitque Dianæ. Sed quum viribus fidens, gloriaretur nullum esse ferum quem non conficeret, dixisse solens verba ut ei se centibus, contigit ut terra scorpionem pareret, à quo idus perit. Diana igitur lætelleris sui obitum gravissimè ferens, cum in cœlum juxta Taurum sydus constituit. Lucanus verò à Diana scorpione emisso occisum dicit, & deorum miserationi in cœlum sublatu Horatius ab ipsa Diana sagittis confossum tradit, cùm quòd vi voluerit eam cõprimere. Servius autem hanc fabulam lucrèa liter persequit: Oenopionis Siculum habitasse filium, qui quum Candiopen (quam alii Meropem vocant) sororem virginem, à patre excæcatus est. Consulto igitur oraculo responsum accepit: Si per pelagus ad Orientem pergeret, ut oculorum cõcavitates semper haberet Soli oppositas, lumina recuperaturum. Quod quum facere conaretur, audito strepitu, ad Cyclopas pervenit, ex quibus unũ humeris suis imposuit, cujus ductu Solẽ semper adversum habens, oculos recepit. Hesiodus Neptuni & Euriales filium facit: idque muneris à patre obtinuisse tradit, ut per summos fluctus pedes incederet. Alii ferunt, cùm oculis ab Oenopione privatus esset, in Lemnum insulam venisse, & ibidem à Vulcano caballo accepto ad ortum Solis pertexisse, & sic visum recepisse. Postea verò reversum, Oenopionem ulcisci statuisse: sed quum ille à civibus suis tuti occultaretur, in Cretam profectum, ibique ob arrogantiam à Ioue inter divinos immissò fulmine interfectum. Est autem signum cœleste, quo orientem maximæ excitantur tempestates. Hinc Virgilius libro 1. Aeneid. Quum subito assurgens fluctu nimbosus Orion, &c. Sunt qui Græcè ab aquarum inundatione sic dictum velint, quòd ortus ejus hyemis initium assignet, & mare ac terras tempestatibus orbet: ὠρὸς enim turbo & vortex significat. Plautus Ingulam vocat, quòd stellarum fulgore quasi gladius armatus, terribilis videatur. Si fulget, serenationem: si obscurat, tempestatem præsefert. Habet autem hoc nomẽ apud Poetas primam syllabam indifferentem: quòd ideireo tactum creditur, quòd prima syllaba olim apud Græcos per ω diphthongum scribebatur: quæ secundùm proprietatem linguæ Doricæ in o so et commutatique ratione constat posse produci. Potest tamẽ etiam corripi, si subjectamus ex prima syllaba vocalem subjunctivam more Græcorum, qui ut brevem syllabam extendant, aliquandò assumunt vocalem ut longa contrahant, aliquando vocalem abjiciunt. Media autem syllaba semper producitur: Penultimam verò obliquorũ rudis est indifferens. Lucanus lib. 1: Tollet vultus cælo victi decus. Orionis. Virgilius sit spoliatus. Ovid. 8. Metam. fit cum q; Orionis ensem. Apud Catullum de Coma Berenices legitur nomen nativas Orion: Proximus (inquit) Hydrochoo fulgens Orion.

O'rithe, sc. ἡ, Ionali dicit Iocu libri. Steph. Strab. lib. 25.

O'rithes, lege ὈΡΙΤΑΣ.

O'rithyĭa, penultima producta. [ὠρείθυια Homero. Germ. Ein Frau Aren, welcher zu einem Weib ist vermehlet worden.] Filia fuit Erechthei Atheniensium regis, qui Pandionis in regno successit, quam à Borea raptam, & in ventum conversam Poetæ fabulantur. Verùm, ut Eusebius auctor est, Borcas hanc sibi in conjugem antè denegatam rapuit: raptam tulit in Thraciam, & ex ea Zetem & Calain filios cepit, qui cum Argonautis in Colchos navigaverunt, & Harpyias fugaverunt. Vide de CALAIS. Propertius libro 2. Iam Pandioniæ cessit gens Orithyiæ. ¶ Hos etiam nomine dicta ad Amazonum regina, quæ Martis filia nata facetiis in regno. Iustinus libro 2. quam à Borea raptam Poetæ fabulantur, ita dicta, tefte Erasmo, quod in montibus maleficia facta soleat peragere. Et quamvis ὠρεσίθυια, dedurit putetur, quod per parvos flatus feratur: tamen propter tot brevium syllabarum concursum mutatum.

O'rmēnion, ὡρμένιον Homero, Vicus est ad finum Pagasæum, sub monte Pelio. Vide Strab. lib. 9.

O'rnĕæ, ὠρναί, Vicus fuit exagio Corinthio, in quo Priapi sacra magna solemnitate celebrabantur: unde Priapus ὀρνεάτης dictus est Ornearces. Autor Strabo lib. 8.

O'rnĕus, ei, pen. prod. ὄρνεος, Vnus ex Centauris, Ixionis & Nubis filius. Ovid. 12. Metam. Fur. & Orosius. Lycabasque, Scirtusque armo Dexterior Meden.

O'rnithiæ, ὀρνίθιαι. Venti sunt Septentrionales quorannis sub initium Veris regnare certum est: quibus ipsorum ita dicti, ut credo Rudæus, ab adventu avium, quòd id temporis hirundines & ciconiæ ad nos transvolant. Columella lib. 11. cap. 2. Decimo Calendas Martii quarto desinit horridesse, venti Septentrionales, qui vocantur Ornithiæ, per dies nonnulla esse solent.

O'roatis. Plin. ὠρόατις Strabonis. Fluvius est Carmaniæ in confinio Persidis, cujus meminerunt Ptolem. lib. 6. cap. 5. Plin. lib. 6. cap. 25. & Strabo lib. 15.

O'robā, ὠρόβα, Vrbs est Assyriæ in Mediterraneis. Ptol. li. 6. c. 1.

O'robātis, ὠροβάτις, Vrbs mediterranea Persidis. Ptolem. lib. 6. capite 4.

O'rodes, ὠρώδης, Parthorum rex, à quo Crassus captus fuit & interfectus. Vide Plutarchum in Crasso, Flo. & Orodes Tusci cujusdam nomen apud Virgilium. Aeneid. qui Aeneæ arma secutus, à Mezentio fuit interfectus.

O'rontes, ὄρόντης, Vir Persa, & Sardium præfectus, qui Polycratem Samiorum tyrannum cum copiis suspendit. Hic postea jussu Darii & opera, alluvi Bagadi Sardibus evocationis est, ut scribit Herod. lib. 3.

O'rontes, ὀρόντης, Iste Pomp. lib. 2. fluvii nomen est, qui dividit Syriã ab Antiochia. ¶ Est & mons Euboeæ, inter quem & Oretem fluvium urbs Antiochia posita est.

O'rontes, a, um, ὀρόντειος, Propert. libro 1. Aut quod Orontea crines perfunderet myrrha.

O'rontes, ὀρόντης, Vir Trojanus, qui Troja capta cum Aenea in Italiam navigans naufragium fecit, ut scribit Virgilius hoc. 5. Aeneid. Vocatur, quod Lycium, fidumque vehebat Orontem.

O'ropus, pen. prod. ὠρωπός, Stephano, Oppidum in Attica, in confinio Boeotiæ. Plin. lib. 4. cap. 7. fit & aqua ejusdem nominis civitas in Macedonia, patria Seleuci Nicatoris. Item alia in Euboea, Apollinis templo clarissima. Rudus aliis in Syria non procul ab Amphipoli, à Nicatore condita aut certè instaurata, & à nomine patriæ suæ ita appellata. Sunt & aliæ complures quæ enumerantur à Stephano.

O'rpheus, [ὀρφεύς. Germ. Ein Pfeifer, Harpffenschlager.] Poeta seu vates genere Thrax, Calliopes & Apollinis filius, quorum à Mercurio five, ut alii habent, à patre Apolline lyram accepisse ferunt, eique tantum valuisse, ut illius cantu silvas & saxa moverit, fluviorum cursum prohibuerit, ferasque mansuetas reddiderit. Eurydicen uxorem habuit, quæ Aristæum vim sibi inferre volentem fugiens, à serpente necata est: ab cujus morte Orpheus maximè constitutus, acceptâ lyrâ, ad inferos descendit, nocte sua cantu à Proserpina uxorem Eurydicen recepit. Sed eandem non servata lege à Proserpina sibi imposita oculos amisit. Cœlestem vitã ajunt sustinuisse quosque jam multas nuptias rejecisse, alios quoque in Venerem à muliebrium vestitu deterruisse, atque in puerorum amores pellexisse, à Mænadibus inter Bacchi sacrificia juxta Hebrum fluvium occisus & discerptus est: cujus membra pallium per agros sparsa Musæ collegerunt, deinde que ea sepultura: lyra verò & capita Hebrum devecta, ad Lesbon insulam delata sunt, ubi sepulturæ mandatum: lyra autem in cœlum assumpta. Virg. Aeglogâ 4. Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus, &c. Alii Orpheum Cretensium regem, Oeagri (à quo Oeagrius appellatur) & Polyhymniæ filium fuisse dicunt, atq; cum Argonautis in Colchos navigasse, ideoq; assumptum, quòd juxta vaticinium Chironis, hujus opera nisi patiente Orpheo. ¶ Sunt qui duos Orpheos fuisse dicant, quorum alterum Colchos navigasse prohibent.

O'rphne, ὀρφνη, pheum, pen. prod. ὀρφνεύς, Denominativum ut Orphea cithara. Martial. lib. 1. Quo quinis in Orphea Rhodope percussa sonemus, Orphea, &c. Ovidius, exul hinc Caesar erat, ubi.

Orphĭcus, adject. ab Orpheo. Macrob. Commentitia, inquit, Orphica sacra, & fabulosa mysteriorum figmenta.

Orphnæus, ὀρφναῖος, apud Claud. lib. 2. de Rapt. Proserp. unus est

est ex equis Plutonis, à tenebris nomen habens: Orphnæus crudele mœrens, Acthonque figura Oeyor, & Stygii sublimis gloria Nycteus Armenti. Unus quo notatus Castor.

Orsilochus, ὀρσίλοχος. Filius fuit Idomenei. Hic parùm secutus ad expeditionem Trojanam, quum per totum bellum ex voto omnia successissent, in exitu rei ob intolentiam, cùm obstaret totis viribus ne ex præda capti illi sors debita daretur Virgilio, ab eo occisus est.

Orthocorybantes, ὀρθοκορύβαντες. Populi sunt Medis & Hyrcanis finitimi, quorum meminit Herodot. lib. 3.

Orthosia, ὀρθωσία. Oppidum est in ea parte Syriæ, quæ Libano monti subjacet: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 20.

Orti Hesperidum, κῆποι ἑσπερίδων, In Africa fuerunt inter duas Syrtes, Poëtarum fabulis plurimum celebrati, quum revera nihil ferant præter olea trum. Vide suprà in dictione HORTVS.

Orton, ὄρτων Ptolem. li. 3. ca. 2. Pelignorũ urbs, hodie Ortona.

Ortopla, ὀρτόπλα. Liburniæ urbs. Ptolem. lib. 2. cap. 15. Ortopula hodie.

Ortygia, [ὀρτυγία, ἡ] Ger. Ein Insul des Aegeischen Meers/ so jetzt Delos genannt wird.] Insula in mari Ægæo, omnium Cycladum clarissima. Apollinis alumna, templo & mercatu nobilis. Dicta Ortygia quia in ea primò visæ sunt coturnices, quas Græci ὀρτυγομήτρας vocant: nos à sono vocis Quales dicimus. Alij, ut Nicander, ab Ortygia nympha dictam putant. Virgil. 3. Aeneid. Linquimus Ortygiæ portum. Hæc etiam dicta est Delos, fuit duce Anthocle.] quòd quum antea sub aquis mersa esset, tùm primùm apparuerit: nam δῆλος, Ostendo significat. Aliquibus præterea Pyrpile nominatur, ab igne ibi primùm reperto. ab aliis Cynthia: ab aliis Asteria: ab aliis Cynæthus. De Delo terræmotu concussa, vide Thucydidem libro 2. ¶ Est alia Ortygiæ nomine insula in Sicilia, Syracusarum pars, reliquæ urbi ponte conjuncta, quæ famè habet Archelaum. Hæc ex oppositio Plemmyrii Siciliæ amnis ostia est. de qua Virg. lib. 3: Sicanio prætenta sinu jacet insula contra Plemmyrium undosum, nomen dixere priores Ortygiam, Alpheum fama est huc Elidis amnem Occultas egisse vias subter mare, quæ nunc Ore Arethusa tuo Siculis confunditur undis.

O ante S.

Osca, ὄσκα. Oppidum est Hispaniæ Tarraconensis, in tractu Ilergetum. Autor Ptol. lib. 2. cap. 6.

Oscela, ὄσκελα. Lepontiorum oppidum in Alpibus Cottiis, autore Ptolemæo lib. 3. cap. 1.

Osci, ὄσκοι. Italiæ populi qui tractum maritimum Campaniæ tenuerunt, ab oris fœditate ita dicti. Vide Obscœna verba dicta sut quibusdam placet quasi Oscena.

Osculus, a, um, adject. Cic. Mario, lib. 7: Non enim reputo Græcos, aut Oscos ludos desyderasse: præsertim quum Oscos ludos vel in Senatu nostro spectare possis. Horat. 1. Serm. Sat. 5: Mellii clarum genus Osci. Tellus Osca, Propert. lib. 4. Eleg. 2.

Osiris, pen. prod. Osiris, vel Osiridis, ὄσιρις. Fuit Iovis filius, ex Niobe Phoronei filia, successitq; Phoroneo in regnum Argivorum. Postea tamen Aegialeum fratrem præfecit regno Achaiæ, & ad Aegyptios transiit, gloriæ cupiditate. Quos quum subegisset, Isidè (quæ & Io vocabatur) Inachi primi regis Argivorum filiam duxit uxorem. Ubi, quòd illa literas, Osiris varias artes Aegyptios docuisset, uterq; divinos honores meruerunt. Tandem à Syrphone Aegyptio: vel (ut Servius) à Typhone fratre clàm occisus, ab Isidè diu quæsitus est. Tandè apud Phialam juxta Syenem laceratus repertus est, curavitq; eum Isis sepeliendum in Abato insula cius paludis quæ Memphi proxima est: quam etiam Stygem nil est, mœrorem appellavit: nec nisi sacerdotes, certis diebus, eosq; nudatos eò accedere voluit. Sed quòd apparuisset Aegyptiis deinde bos quidam, Osirim putarũt, adoraverunt; q; ut Deum, & vocaverunt Apim: id est, bovem, eorum lingua. Deinde dictus est Serapis. [Germ. Der Gott der Aegyptier oder der gestalt eines Ochsen.] Tibullus lib. 1. Eleg. Te canit, atque tuum pubes miratur Osirim Barbara. Mephiten plangere docta bovem. Mart. lib. 9: non illam mille carinæ Vincebant, nec quæ turba Serapin amat. De Osiride sic habet Eusebius lib. de Præpar. Evan. Diodorũ Siculum inducens, Aegyptios ferunt primos omnium motũ, ordinemq; cælestium corporũ admiratos, Solem & Lunam deos putasse: ac Solem quidè Osirim, Lunã Isim nuncupasse, à propinquitate quadam inditis ipsis nominibus. Nam si quis ad Latinam linguã verba transferat, multioculus Osiris dici potest, neq; id absurde. Radios enim suis quasi multos sibi immittit oculos, quibus omnia perspicit: ut etiã Poëta dicit: Sol qui terrarũ flammis opera omnia lustras. Quãvis nonnulli Græcorum poëtæ Dionysium esse Osirim confingant. Illum verò Priscam Latinè dicere possumus. Lunæ hoc homine indito: quoniam semper cresca, prisca q; sit: Cui idcircò cornua depinguntur: vel quia quum minor est, cornuta videatur: vel quòd hos ei apud Aegyptios sit dedicata. Ferũt Osirim apud Aegyptios inusitatè, & rarũ, vinũq; usum primùm reperisse, aliaq; nonulla quæ latè prosequitur Tibull. lib. 1. Eleg. 7. Osiris item herba est ramulos fecis nigros, tenues, lætos, & in his folia nigra ceu lini semina; in ramulis nigrũ initiò, deinde colore mutato rubescens. Verba sunt Plin. lib. 27. cap. 12. Vulgus Herbariorũ Linariam vocat. [Ger. Leinkraut/ Hanfkraut & Flachskraut.]

Osismii. Populi sunt Galliæ Lugdunensis ad Ligerim amnẽ. Plin. lib. 4. cap. 18. Cæsar Osismos vocat.

Osquidates. Populi sunt Galliæ Aquitanicæ, apud Plin. lib. 4. capite 19.

Ossa, ὄσσα, Mons in finibus Thessaliæ, Centaurorum fabulam, quã Seneca dicit Olympo olim tuisse conjunctũ: Herculis autem opera fuisse abscissum, ab ea parte ubi per Tempe fluit Peneus fluvius. Lucan. lib. 1: & tantus in æthera clamor, Quãtus pinifera Boreas quum Thracius Ossæ Rupibus incubuit.

Osseus, a, um, ὀσσαῖος, denominativum. Lucan. lib. 6: Thessalam qua parte diem brumalibus oris Attollit Titan, rupes Ossæa coërcet.

Ossigerãnia. Regio Hispaniæ Bæticæ vicina: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 1.

Ossonoba, ὀσσονόβα. Lusitaniæ civitas, non procul ab Anæ flavii ostiis, teste Ptolemæo lib. 2. cap. 5.

Ostodes, ὀστώδης. Insulæ sunt Siciliæ adjacentes ab ea parte qua Africam spectat. Autor Plin. lib. 3. cap. 8.

Ostia, æ, f. [ὄστια, Stephano ὄστια, ων, Strabone. German. Ein Stat/ also an der ostgenam der Tyber gelegen.] Urbs in ostio Tyberios sita, ab Anco Martio condita (ut inquit Liv. lib. 1. ab Urbe jam ipso mari, flumineq; cõmoda, ut totius mundi opes illò, velut maritimo urbis hospitio, reciperentur. Ab hoc Ostienses, ostienses & ostienses dicti.

Ostiensis porta Romæ dicitur ea quæ Ostiam versus ducit, ostiensis nunc, sancti Paulli porta appellatur.

O ante T.

Otanes, ὀτάνης, Persa nobilis, unus ex his qui cũ Dario in Magos conjurarunt. Vide latiùs apud Herod. lib. 3.

Otiryades, ὀτιάδης, Nomen Lacedæmonii viri, qui cùm cõtroversia nata esset inter Lacedæmonios & Argivos de agro Thyreate, placuisseq; ut ea lis trecentorũ utrinq; prælio decideretur, solus ex Spartiatis superfuit, duobus q; qui ex hostib. reliqui erant in fugã versis, patriesq; parta victoria, ne solus ex sociis in patriam rediret, sibi manus intulit. Autores Valerius lib. 3. cap. 2. Plutarchus in Parall. & Ovid in Fastis.

Othryius, a, dict. ut Hebrus, Othryius in Claudiano.

Othrys, ὄθρυς, Thessaliæ mons est, non procul ab Oeta. Centaurorum olim sedes. Lucan. lib. 5: Solstitiale caput nemorosus submovet Othrys.

Otreus, ὀτρεύς, & Mydon, Fratres fuerunt Hecubæ & filii Cisseï, & patrueles Polymestoris, ut annotavit Porphyrius in 3. Iliad.

Otus, ὦτος, & Ephialtes, filii Neptuni fuerunt ex Iphimidea Aloei uxore, quos Poëtæ fabulantur nono gratis anno in novem jugerum altitudinẽ excrevisse, quo corporis robore fretos, etiam dijs bellum movere, montesque montibus imponentes, cœlũ ipsum oppugnare ausos, donec Apollinis telis cõfici, temeritatis suæ pœnas dedere. Vide Hom. lib. 11. Odyss.

O ante X.

Oxus. Amnis in lacu Oxiã, ut inquit Ptol. sive Oxo, ut Solinus.

Oxyrhinchus. civitas Aegypti dicta ab oxyrhincho pisce quibi templũ habuit. Cæterum Aegyptii omnes Oxyrhinchum piscem colunt. Nam quædam animalia sunt quæ Aegyptii universi colunt, quemadmodum ex terrestribus tria. bovem, canem, felem: ex volatilibus duo, accipitrem, atq; ibim: ex aquatilibus duo, lepidotum piscem, & oxyrhinchum. Ex Strabone lib. 17.

O ante Z.

Ozolæ, ὄζωλαι. Popali ex Locris, Aetoliæ oram incolentes ad finum Crissæum, quorum oppida enumerantur à Ptolemæo, Myonia, Naupactus, Anticirhium, & Evanthia. Vide Strab. lib. 2. cap. 9.

P

Pachynus, penultima producta. [πάχυνος, Ger. Das Vorgebirg Siciliæ gegen Mittag.] Promontorium Siciliæ Peloponnesium spectans: ab acris crassitudine nomen habens. Nam πάχυς pingue & crassum dicitur. Virg. lib. 3. Aen. Præterea Trinacrii metas adverte Pachyni. Priscianus mediam hujus dictionis syllabam nullo certo exemplo corripuit quod non ausim imitari. Qui procul ab his Pachyni distendit ur orae.

Pacinus.

Pacinus pen. prod. Vnus ex nepotibus Volsonis regis, cognomento Luculler qui relicto Illyrico in Italia celebratus, & populos Pacinates de se nominavit. Autor Festus.

Pacorus, pen. cor. & sine aspiratione, Παάκορος Suidæ, Orodis regis Parthorum filius, ejus qui Crassum dolo circumvectum interemit. Quam maculam postea Ventidius Bassus Antonii legatus delevit, Pacoro cum toto exercitu ad internecionem caso. Horat. 3. Carm. Bis ictum Manibus, & Pacori manus Non auspicatos contudit impetus nostros, &c.

Pactia, Πακτία Stephano. Insula maris Aegæi inter Cycladum, candido marmore nobilis, distans à Delo XXXVII. M. pass. Alio nomine Paros dicitur, autor Plin. lib. 4. cap. 12.

Pactias, Πακτίας. Agri Ephesinorum est, Mycalæ incumbens, & ab ea ad Meridiem ibi deflexus. Autor Strabo lib. 14.

Pactolus, pen. prod. Παγτωλός, Fluvius Lydiæ, ex monte Tmolo natus, & per Sardianũ agrum Hermum influens. Alio nomine Chrysorrhoas dicitur, quòd aureas trahat arenulas, teste Plin. lib. 5. cap. 29.

Pactye Plinio, Πακτύη Ptolemæo, Oppidum est Thraciæ ad Propontidem, non procul à Chersonesso, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 11. ¶ Sunt item Pactiæ, insulæ quædam in mari Lycio, apud eundem Plinium. 5. cap. 31.

Pacuvius, Πακουβιος. Brundusinus poëta tragicus Ennii poëtæ ex sorore nepos. Romæ poëtam exercuit, ac fabulas vendicavit deinde Tarentum transgressus, propè nonagesimo natus anno diem obiit. Hic (ut Quintilianus ait) gravitate sententiarum, proprietate verborum, auctoritate pene antiquis clarissimus fuit, citra tamen nitorem. Ejus epitaphium exat apud Gell. lib. 1. cap. 24. in hæc verba:

Adolescens tamẽ properes, hoc te saxum rogat
Vt ne alpicias, deinde quod fit prius est, legas:
Hic sunt poëtæ Pacuvii Marci ossa
Ollam hoc velim sim, nescius ne sis.

Pacyris, Ἀσυρὶς Europæ fluvius, in Istrum Catenitem influens. Autor Plin. lib. 4. cap. 12.

Padua, Venetorum urbs à Padi vicinitate dicta. Πάδουα & Patavium Στράβωνι dicitur, quasi Padavium. Vel παὰ τὸ πάσθαι: id est, à volando, quòd ex garro augurio dicatur condita. (Alias dicimus esse Grammaticorum inepias has devorandas, & quæ nobis causa sit hoc nomen inducendi.) Vel à pendendo, quòd olim Antenor pensile dicatur, eoq; in loco urbem condidisse. Primò Antenoria dicta est, unde Antenoridæ, postea Patavini, & Paduani. Apud Patavium natus est Titus Livius historicus celeberrimus, qui res Romanas summa facundia perscripsit. Similiter Stella, & Valer. Flaccus poëtæ, & Paulus Iureconsultus. Fuit quoque Volusius poëta Patavinus, qui post annum rerum gestarum pop. Rom. annales carmine descripsit. Catull. de Cinna: At Volusi annales Paduam monebunt ad ipsam.

Padus, [ἠριδανὸς Vulgò Πὸ. German. Po Italis Stellatis ante Pl.] Fluvius est egregiæ vastitudinis & celebratissimi nominis clari, fontibus Ligurum Vagiennorum vicinis de Monte Vesulo emanans, condensque sese cuniculo, & in Porovercellensi agro rursum exurgens, multarum amnium claritate infertur. A Græcis dictus Eridanus, ac prima Phaethontis illuvies. Augetur ad Canis ortus, liquatis nivibus, agris quàm navigiis torrentior, sit tamen ex rapto ubi vendicans. Hæc Plinius libro tertio, capite 16. Metrodorus refert, quoniam circa fluvium arbor sit multa picea (quæ Padu Gallicè vocetur) Padum hoc nomen accepisse.

Padusa, pen. prod. Fossa est ex Pado Ravennam usque ducta, quam Messanticum olim appellarunt, esse Plin. lib. 3. cap. 15. Claudianus: Eridani ripas, & rauca Padusæ.

Paean, παιὰν, Hymnus erat in laudem Apollinis, sicut Dithyrambus in laudem Bacchi, qui (ut Iulius Pollux inquit) non solùm in aversione malorum decantabatur, sed etiam in victoria, interfecto enim Pythone, Apollo & carminibus laudatus fertur, quæ Pæanas dixerunt. Virgilius 6. Aeneid. Lætamque choro pæana canentes. Latiùs usurpatur tamen pro omni deorum laude. Vnde opus suum Pindarus, de Laudibus deorum omnium, Pæana inscripsit. ¶ Accipitur aliquando Paean pro ipso Apolline, ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν: hoc est, à medendo. Credebat enim antiquitas medicinam Apollinis esse inventum. Iuvenal. Satyr. 6. Parce precor Paean. ¶ Fuit & Paeanis nomen patris Philoctetæ, quod recentius tamen pro ægrotis hominibus scribitur. Hinc Paeantius, & Paeantiades, quæ omnia vide infra in suis locis.

Paedareta, παιδάρετος. Propitium nomen viri, ἀπὸ τῆς παιδείας & ἀρετῆς: hoc est, à disciplina & virtute.

Paeon, παιὼν, Nomen viri medicinæ artis peritissimi, quæ Hom. lib. 5. Iliad. scribit Pteronem curasse, ab Hercule graviter vulneratum. Hic fertur illam insignem invenisse tradidisse, quæ ab illo Paeonia dicta est. ¶ Est & Paeon pes unus pedis, qui à Diomede quadruplex esse traditur. Quorum primus ex longa & tribus brevibus constat: ut, Oratores. Secundus, ex brevi & longa, & duabus brevibus: ut Facilitas. Tertius, ex duabus brevibus, & longa, & brevi: ut Facilitas. Quartus, ex tribus brevibus, & longa: ut Dominantur. Dicunt Cicero de Orat. duas tantùm hujus pedis fuisse species, quoniam scilicet syllabam unam longam æquantur tres breves: ut Definite, Comprimite. Aut enim tres breves sequitur una longa, ut Dominantur, Studuerant.

Paeonia, Regio est Macedoniæ, sita dicta à Pæone Endymionis filio, & Epistratte, qui vetus cursa ab Æolo (Græcorum conveneraj imperium paterni regni victori fratri permisit, & ad Axium Macedoniæ amnem sibi, sua sq; sede delegit. Vide ea Macedoniæ pars, quæ antea à regis Emathionis nomine Emachia dicebatur, Paeonia appellata est, & populi ipsi, Paeones, ut Iustinus lib. 7. scribit. Hi olim fortissimi habiti sunt, magnamq; hac ex re militaris fiducia numen pepererunt. Stat. lib. 2. Achill. non me ulla fert Mavortis imago Praetentâ dites quo Paeones arma rotatu.

Paeraeae, Παιραῖαι, Populi sub Caucaso, Steph.

Paestum, Παῖστον, Oppidum Lucaniæ, rosetum abundantissimum, ubi ob cœli clementiam bis in anno producebantur flores, scilicet Maio & Septembri. Virgil. libro 4. Georg. bifera, rosaria Pesti. Hanc urbis propè magnæ ex parte adhuc integra videntur, latitudine & altitudine mirandæ. Strab. lib. 5. autor est hanc urbem primùm à Sybaritis fuisse conditam. Posidoniam q; appellarunt sinum q; ipsam in quo sita fuit, Posidoniatem.

Paetalicus, a, um, Παιταλικὸς. Ovid. 2. de Ponto: Calthaq; Paetalicas vincit adoretosas.

Pagasae, pen. corr. Παγασαὶ, Thessaliæ oppidum, teste Plin. libro 4. ca. 8. quod postea Demetrias dictum est. Apud eam urbem ædificata dicitur Argo navis, quæ ob hoc ab Ovid. lib. 7. Metamorph. Puppis Pagasea nuncupatur. Hinc Ecclus propinquus Pagasicus appellatur, à Plinio loco jam indicato. Steph. Παγασικὸς vocat.

Palaebiblus, Παλαίβιβλος. Oppidum est in ora Syriæ, Lybano monti subjectum, non procul ab Adone fluvio. Autor Plinius lib. 5. cap. 20.

Palaemon, Athamantis & Inûs filius, fuit alio nomine Melicertes, qui patris furore fugiens unâ cum matre se in mare præcipitavit: amboq; ex marinis facti sunt mutatisq; cognominibus, mater Leucothea hodie est, alba dea, dicta est creditur, esse Aurora, q & Matuta dicitur. Ille verò à Græcis Palæmon, à nostris, quòd portubus præsit potentia, Portunus est appellatus. In Palæmonis honorem Isthmia celebrabantur, à Theseo primùm instituta, quorum præmia erant corona ex pinu confecta, quæ à Palæmone dictæ sunt Palæmonia. Claudian. 8. Paneg. Cuncta Palæmoniis manus explorata coronis Adfuit. Erat autem hoc unũ ex quatuor sacris certaminibus, quæ magnis totius Græciæ concursu celebrabantur, quorum duo dicata erant diis immortalibus, Iovi Olympia, Apollini Pythia: duo itidem mortalibus, Nemea Archemoro, Palæmoni autem Isthmia. Circumfertur ea de re Epigramma Simonidis nomine Archiæ poëtæ, in hæc verba:

Τέτρασσιν ἐν ἀέθλοις οἱ Σίσυφος, παισὶ τοῖσ'
Οἱ Αἰολίδᾳ Θεσσαλὸς, ἐπλέσθ' ἑκατόμπολιν
Ζῆνα, μεγίστῳ πολυγηθέϊ, ἀγχιγόνοις,
Ἄθανα) τε γλαυκῶπιδι, πατρὸς ἀκρεκέος,
Quod sic Latinè effertur:
Quatuor Argivis certaminibus sacra feruntur:
Bina Deorum natis, binaq; cœlitibus;
Phœbo, atq; Iovi, quorum Archemoro & Melicertæ,
Poma, oleastra, apium, præmia primus erant.

¶ Est etiam Palæmon nomen proprium grammatici, Virgilii, qui Romæ vixit sub Tiberio & Claudio principibus, tanta vir arrogantia, ut M. Varronem poteum appellaret, secum & natas & morituras literas jactaret. Luxuriæ ita indulsit, ut lepidissimè dicta varetur, nec sufficeret sumptibus. Hæc Suetonius. Iuvenal. Sat. 6. Hanc ego quæ reperit volatq; Palæmonis artem. ¶ Est & pastoris nomen apud Maronem in Ecl. 3.

Palaemyndus, Παλαίμυνδος, Carix oppidum fuit eo in tractu, in quo postea condita fuit Nauandus. Palæmyndi autem nomen accepit ad discrimen recentioris Myndi, quam antea eriã Myndus dicebatur. Vide Plin. lib. 5. cap. 29.

Palaepaphus, Παλαίπαφος. Oppidum Cypri in Palæ. Antiquum Veneris Paphiæ templum habens: antea Paphus dicta. Verùm quum Agapenor ad sevagiendum inde fluctum alterum ejusdem nominis urbem condidisset, cœpta est hæc ad differentiam recentioris Palæpaphus appellari, quasi vetusta Paphus. Autor Strabo lib. 14.

Palaescamander, Παλαισκάμανδρος. Fluvius Troadis, q effecto primùm lacu, in Achæum portum influit. Autor Plin. li. 5. cap. 30.

Palaestina, [Σύρια ἡ παλαιστίνη. Ger. Ein Landtschafft in Syrien gelegen bey dem Berg Jsraels gelegen hat.] Provincia Syriæ, Iudææ & Arabiæ contermina: ut inquit Plinius libro 5. cap. 12.

cap. 12. & 13. Herodotus totam Syriam vocat Palæstinam. Incæ quinque civitates continebantur, Gaza, Azotus, Geth, Accaron, & Azotus. ¶ Est & altera Palæstina prope Phœniciam, de qua Lucan. lib. 3.

Pălămēdes, dis, μηδομαι, Nomen filii Nauplii Euboeæ regis, qui Vlysis fraude à Græcis interfectus dicitur. Nam quum omnes totius Græciæ principes ad bellum Trojanum convocarentur, Vlysses ut domi maneret, insaniæ se finxit: & quòd melius rei fidem faceret, junctis diversæ naturæ animalibus salem serebat. Palamedes autem vir astutiam deprehendere, Telemachum filium objecit: quo visto Vlysses arma sibi sub specie dementiæ non cum lædere: quo argumento simulationem deprehensa, ad bellum coëgit. Deinde quum in Thraciam frumentatum missus effet Vlysses, & nihil inde attulisset, neque quicquam sese invenisse diceret: Palamedes eodem missus plurimum frumenti advexit. Quamobrem Vlysses invidiæ stimulis agitatus, adulterinam Priami nomine epistolam scripsit, in qua agebat Palamedi gratias, commendabatque fecerit: non aurum pondus esse transmissum, ut Græcos proderet: quod ipse Vlysses per corruptos servos in tabernaculo ejus infodi curarat. His igitur literis in Græcorum concilio recitatis, Palamedes proditionis accusatur. Ibi Vlysses reo se adesse simulans, hostibus dictis nihil fidei habendum contendit: eaq; ipsa facilè posse coargui, si Palamedis tabernaculum scrutaretur: in quo harum rerum nihil reperiri, nullum illum supplicii genus recusare. Missi itaq; qui tabernaculum ejus pervestigarent, quum aurum invenissent, Palamedes velati proditionis convictus, lapidibus obrutus est. Ovid. lib. 13: Vellet & infelix Palamedes esse relictus, Viveret, &c. Hic fertur Trojano bello quatuor literas invenisse, scilicet, Θ, Ξ, Χ, Φ. Præterea calculorum hadum & mensurarum, & ponderum rationem excogitasse. Alunt Egyptii insuper peritus fuisse dicitur, animumque ad cursum Solis, & mensem ad cursum Lunæ accommodasse: primasque in castris vigiliam atque relevandam Solis defectum naturalem animadvertisse, hoc est, jam hostium bellicum & vigilias invenisse. Quæ omnia à grutibus ferunt didicisse. Illæ enim sub nubibus ordinem servant, & cursum volant, electo duce quem sequantur, disposito q; in extremo agmine, qui gregem voce contineant, & qui nubes cæteris dormientibus exsultas obeant. Inter volandum etiam, mutatis subinde ordinibus, literas quasdam videntur effingere, quas etiam ab eis primus observasse fertur Palamedes. Hinc à poetis Palamedis aves, grues dicuntur. Martial. libro 13: Turbabis versus, nec litera tota volabit, Vnam perdideris si Palamedis avem. ¶ Fuit & Palamedes Eleates Grammaticus qui scripsit Onomasticum de tragicis & comicis dictionibus, ac de proprietate Atticæ & Doricæ linguæ. Suidas.

Palantēum, vel potius Pallāteum gemino l, παλλάντειον, Vrbs in Palatino monte, à Pallante Evandri proavo. Vide Virgil. lib. 8. Aen. Arcades his oris genus à Pallante profectum, Qui regem Evandrum comites, qui signa secuti, Delegere locum, & posuere in montibus urbem, Pallantis proavi de nomine Pallanteum. Varro à balatu ovium per antiphrasin dictum volunt, & per simplex l scribi debere secundùm Virgilium autè per duplex. Vide PALATINVS & PALATIVM.

Palantia, παλάντια, Oppidum Hispaniæ Tarraconensis, ut ait Ptolem. lib. 2. cap. 6. Vaccæorum colonia, à qua Palantini dicuntur à Numantia, Numantini. Alias Palentia dicitur. ¶ Est & nomen fluminis in Valentino litore.

Pălantĭum, παλάντιον, Stephano, Arcadiæ oppidum, Evandri regis patria: qui quum patrem imprudens occidisset, suaccensente matre in Latium se contulit, montemque in quo primùm consedit, à nomine relictæ patriæ Palantium appellavit: qui postea Palatium, & Palatinus appellatus est. Plin. lib. 4. in descriptione Arcadiæ: Palantium (inquit) unde Palatium Romæ.

Pălātĭnŭs, a, um, Vrbs Romæ quarta fuit regio, circa Palatinum montem: unde & nomen accepit. Sunt qui à Palantia Latini regis matre hoc, regionem eorum putent impositum. Alii à palando: hoc est, ab errando dictum putant, quòd Arcades duce Evandro palantes ibi primùm subsederint.

Pălātĭum, tii, παλάτιον ἐξ ὧν, Vnus ex septem urbis Romæ montibus, nomen habens inde quòd ante urbem conditam pecus in eo pascens balare cōsuerit, sic enim vox ejus animalis fingitur, quasi Balatium: qua etiam voce utitur Nonius. Vel à Palo, las, five quòd ibi palare id est, errare pecudes soleant: five quòd palantes Arcades cum Evandro ibi consederint. Nam ante Romam conditam cultum fuisse atque habitatum hunc montem constat. Alii à Palantia Latini matre quæ ibi habitaverit, Palatium dictum volūt. Alii à Pallante Evandri avo. Alii à filia Evandri Palantia, ab Hercule oppressa, & postea ibi sepultave sepulta à Pallante ejus filio ibi sepulto. Plinius à Palantio Arcadiæ oppido, & patria Evandri dictum existimat. Ferunt enim Evandrum ob patris cædem domo profugum, in Latium venisse, montemq; in quo consedit, Palatium appellasse. Alii à Pale pastorali dea nomen inditum autumant. ¶ Palatium, Domus imperatoria, regia: [בית המלוכה, בית הנשיא, בית הממשלה. Gall. Palais, maison royale. Ital. Stanze imperiale, palazzo. German. Ein Königliches Fürstliches haus. Hispan. Palacio, cafa real. Polon. Pałac.] à Pallante gigante, qui primus palatium ob magnitudinem sui fecisse dicitur: five, ut Cyrillus autor Græcus refert, à Palatino monte. Sueton. de Clar. Gram. Quare ab Augusto quoque nepotibus ejus præceptor electus, transiit in palatium cum tota schola. Hujus prima syllaba indifferenter scribitur. Ovid. 1. de Arte amandi: Illic quas tulerant nemorosa palatia frondes. Martial. lib. 12: Inde sacro veneranda petes palatia clivo. Credideram tamen primam hujus nominis syllabam quoties producitur geminò l esse scribendam.

Pălīnūrus, a, um, παλίνουρος. Vnde Palinurus Deus, & Palinurus mons dictus est in quo primò Roma ædificata fertur, & in quo Reges primò deinde Consules: pòst Imperatores majore ex parte sedem habuerunt. Est palatina regio, ea pars urbis in qua Arcades & Aborigines palantes: hoc est, errantes & vagabundi, duce Evandro primò consederunt: de quare plura paulò antè in PALATIVM. ¶ Palatina officia, dicuntur Officiales, aulici, & imperatorii. Iulius Capitolinus in Gallien. Quum iret ad hostes nominis sui, omnia Palatina officia sequebantur. ¶ Palatina palustria, Quæ in Palatino monte exercentur. Cicero ad Atticum lib. 2.

Pāles, Pastorum dea, vel pabuli: [בהמות יולד. German. Die Göttin vor Viehe Gött.] cujus festa, Palilia sunt appellata, aut ut alii malunt, Parilia à parcendo, quòd pecorum partui crederetur præesse. Autor Festus. Hanc quidam Vestam, quidam Deorum matrem appellant. Hanc Virgilius genere fœminino vocat. Alii, inter quos Varro, masculino genere, ut hic Pales. Huic facta solvuntur quę Palilia vocātur, de quibus infra. Hęc Servius enarrans illud Virgilii 3. Georg. Te quoq; magna Pales, & te memorande canemus Pastor ab Amphryso.

Pălĭlĭa, [מחלות. German. Die Fest der Hirten Göttin.] vel Parilia, I mutata, Palis deæ festa dicuntur: quæ à pastoribus in agris fiebant undecimo Calend. Maii, quo die Romulus urbem fundavit, ad lupos arcendos, morbosq; à pecore pellendos, seu pro pastu pecoris. Propert. lib. 4: Vrbs festus erat, dixere Palilia patres. Hic primus cœpit mensibus esse dies.

Palearius Aurea. Orator & candidicus fuit, Martialis & Tacitus amicus: fed ob suspicionem, quòd cum Vitellianis sentisset, senatu à Domitiano fuit motus.

Palicentis fons, παλικεντίς κρήνη. Fons est in Sicilia non procul à Catana situs: cictus & proximus sit Dellis lacubus, quos fratres Palicos esse veteres credidit. Apud hunc fontem juramentorum veritas explorari solet ad hunc modum: Iturus tabellam quam manu tenebat, conficiebat in fontem: quæ si verè esset quod juraturus de asseverarat, fluitabat in salsum, mergebatur. Autor Stephanus de Vrbib.

Palici, [παλικοί. Germ. Zwilling: Söhne Jovis von der Thalia, oder Aetna.] Dicti sunt gemini fratres, Jovis filii & Thaliæ Nymphæ sive (ut alii volunt) Aetnæ: quæ quum Junonis iram metuerit, oravit ut terra sibi debisceret. Sed quum tempus maturitatis infantium quos alvo gestabat, advenisset, rursus terra hiavit, duos infantes ex puellæ alvo emisit, appellatique sunt Palici, ἀπὸ τοῦ πάλιν ἰέναι, quòd in terram demersi, denuò sint reversi. Ostendunt accolæ duos lacus, ex quibus Palicos fratres putant emersisse, eosq; Deos appellant: qui tanta olim in veneratione habiti sunt, ut eorum jusjurandis exigi soleret, si quis in furti suspicionem incidisset, priùs tamen accepto fidejussore, qui si juranti quid accidisset, præstaret quod exitus ostenderet. Vide in dictione DELLI.

Pălīnūrus, παλίνουρος, Lucaniæ promontorium, haud longè ab Helia, quæ postea Velia dicta est ita dictum à Palinuro nauclero Aeneæ gubernatore, qui somno oppressus, unaq; cum gubernaculo in mare delapsus, quum ad eam partem Lucaniæ adnatasset in qua postea Velia condita fuit, ab incolis prædę cupidis occisus est, & spoliatus, cadaverq; ejus in mare abjectum. Verùm quum ob ita mutè pòst ora illa gravissima pestè infestarentur, oraculo monitum ut Palinuri Manes placarent, lucum ei fecerunt, & cenotaphium: hoc est, inane sepulcrum, posuerunt in promontorio, quod etiam Palinurum à nomine ejus appellatum. Virg. 6. Aen. Nam tua finitimi longè, lateq; per urbes Prodigiis acti cœlestibus, ossa piabunt: Et statuent tumulum, & tumulo solennia mittent, Aeternumq; locus Palinuri nomen habebit. ¶ Dicitur autem Palinurus quasi iterū mejens: παλὶν οὖρῶν iterum, & οὖρον urina. Ad quā etymologiam alludit Martialis 3. Maxilli Paulinæ temel currente carina, Mejere vis iterum, fit Palinurus eris.

Pălladĭus, παλλάδιος, Nomen viri proprium, qui de Agricultura libros duodecim scripsit, singulos libros singulis mensibus finiens.

Palladium.

Palladium. Vide in APPELL.

Pallantĭdes, πάλλαντιδες, Palus est in Africa, non procul ab urbe Phœnorum, ad Tritonem amnem: quam etiam Tritonidem paladem appellatam invenimus. Circa hanc paludem Palladem primùm apparuisse ferunt: unde ex ea natam fuisse nonnulli putaverunt. Vide Plin. lib. 5. cap. 4.

Pallantĭa, πάλλαντια, Oppidum citerioris Hispaniæ, apud Ptolem. lib. 2. cap. 6. Inde Pallantini dicti sunt ejus urbis incolæ, quos Plin. inter Vaccæos numerat lib. 3. cap. 3.

Pallās, antis, πάλλας, Evandri filius, qui Aeneæ suppetias missus adversus Turnum, ab eo occisus est. Virgil. 10. Aen. Ipse caput nivei fulvum Pallantis, & ora Vevidit, &c. Alius fuit Pallas Pandionis filius, cujus meminit Ovid. lib. 7. Metam. Major habet Clycon & Ilaren Pallante creatos.

Pallās, adis, πάλλας, Sapientiæ dea, quæ alio nomine dicitur Minerva, ex Jovis cerebro sine matre prognata. Quod ideò à Poëtis fingitur: quia liberalibus artibus & honestis disciplinis excolatur præsidere, quæ non ex inventu humani ingenii, sed ex inexhausto divinæ sapientiæ fonte creduntur dimanasse. Dicta est autem Pallas (ut quibusdam placet) a Pallante gigante ab illa interfecto, quem prius Tritonia vocaretur a Tritonide palude, ubi primùm visa est. Vel ἀπὸ τοῦ πάλλω: hoc est, à vibrando, vel quatiendo. Solet enim ita pingi, ut hastam manu teneat, eamque velut vibrare videatur.

Palladĭus, dia, dium, παλλάδιος, Quod est Palladis. Hinc Palladium forum Romæ, quod erat propinquum templo Palladis.

Pallēne, es, pen. pro. πάλλήνη, Oppidum in finibus Macedoniæ, ab ea parte qua Thraciam spectat, exigua Chersonesi firmat: ita dictum à Pallene Sithonis filia, & Clii uxore. Vide Plin. lib. 4. cap. 10. ¶ Est item Pallene vicus Atticæ regionis in tribu Antiochide. ¶ A Pallene Macedoniæ regione fit Pallenæus, unde ait Triumphi Pallenæi, apud Statium lib. 4. Sylvarum.

Pālmă, πάλμη, Civitas in majori Baleari, Romanæ civitatis jus habens, ut tradit Plin. lib. 3. cap. 5. & Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Pālmārĭa, πάλμαρια, Insula est ultra Tyberina ostia, in mari Tyrrheno. Var. lib. 3. de Re rust. Hoc ita fieri apparet in insulis propinquis, Pontia, Palmaria, & Pandataria.

Palmyrā, πάλμυρα Steph. Urbs est Syriæ, sine loci, soli, divitiis, & aquarum amœnitate fertilitatis. Civitas est libera & privatæ fortis (ut inquit Plin. lib. 5. cap. 25.) sita continuo Romani & Parthici Imperii fini. ¶ Hinc Palmyrenæ solitudines appellatæ sunt, quæ ab hac urbe, usq; ad Petram Arabiæ Petrææ metropolim, & ad fines Arabiæ felicis pertingunt.

Pamīsus, πάμισος, Arcadiæ fluvius in Stymphalo monte nascens, & præter Tiuxenem in Messeniacum sinum influens. Dictus Pamisus, quasi totum odiosus, ob damna & detrimenta quæ agris infert. Ptolemæus Pamisum vocat. Est & alter ejusdem nominis fluvius in Thracia ex Hæmo profluens, teste Plin. lib. 4. cap. 11. Item tertius in Thessalia, cujus meminit idem Plin. lib. 4. cap. 8.

Pămphagi, πάμφαγοι, Artium piæ populi quibuslibet rebus vescentes, quorum meminit Plin. lib. 6. cap. 30. Pamphagus item numeratur ab Ovid. lib. 3. Metam. inter canes Actæonis.

Pamphĭlĭus, πάμφιλος, Neochidis filius, Platonis auditor, quem recitatur Plato in Phædone, inter eos qui in acie ceciderant, decem dies jacuisse, nudoque postquam in declivitate fuerat, impositum rogo revixisse, ac mira quædam tempore mortis visa narrasse. ¶ Pamphilus alius lacerdos, Eulebii Cæsariensis necessarius, tanto bibliothecæ divinæ amore flagravit, ut bonam partem voluminum Origenis sua manu describserit. Extinctus idem martyr apud Cæsaream Palæstinæ sub Maximino. Ex Hieronymo. ¶ Suidas autem tres Pamphilos commemorat: duos Grammaticos, quorum alter patriam Sicyonius, de Grammatica, picturaque, ac claris pictoribus scripsit. Alter Alexandrinus dictionarium edidit, quod & Pratum appellavit id est, variarum rerum collectaneæ. Tertius Atheniensis fuit, reipublicæ explicator.

Pamphylia, [πάμφυλια. Ger. Das Land ist also genennet von allerley Völckern so darinnen gelegen.] Regio in minori Asia, ab Ortu Ciliciam & partem Cappadociæ: ab Occasu Lyciam habens: à Septentrione, Galatiam: a Meridie, mare quod ab ea Pamphylium appellatur. Dicta Pamphylia (ut quidam putant) ab arborum copia, quasi tota frondosa. In ea (ut Pomponius refert) est fluvius Melas, navigabilis, & Eurymedon, apud quem Cimon Atheniensis Persas navali pugna superavit.

Pan, [πάν. Germ. Der Gütter Gott.] A Poëtis pastorum atque adeo totius naturæ Deus esse fingitur: unde etiam à Græca dictione πᾶν, quæ idem significat quod totum vel omne, nomen accepit: quòd putabant uno naturæ nomine omnia complecti. Vide etiam ita Pana vocatum, ut tibi ex toto universo in eo videatur prætermissum. Habet enim cornua in radiorum Solis & cornuum Lunæ similitudinem, rubet ejus facies ad æthetis imitationem: in pectore Nebridem habet stellatam, ad stellarum imaginem. Pars ejus inferior hispida est, propter arbores, virgulta, frutices. Caprinos pedes habet, ut ostendat tutelæ solicitudinem. Hic Dæmogorgonis filius creditur fuisse, & fistulam compositisse septem impari bus calamis, simul conjunctis, propter harmoniam cœli. Hunc Arcades colunt, cum universæ naturæ dominum appellantes. Vnde à Græcis πᾶν appellatur. ¶ Item Pan Latinè incubus dicitur. Incubi verò sunt nocturna phantasmata mortalibus terrorem inferentia. Traditur & cum Cupidine aliquando pugnasse, à quo superatus incidisse in amorem Syringis seu Syringæ virginis, quam quum frustrà Ladonem Arcadiæ amnem nanciscitur, nymphæ precibus in palustrem calamum mutatam vidisset, ex hoc statim compositisse fistulam, quæ illius nomine apud Græcos est vocata, septem imparibus calamis simul junctis, Virgil. 2. Aeglogæ: Pan primus calamos cera conjungere plures instituit: Pan curat oves, oviumque magistros.

Pănætĭus, πανάιτιος, Nicagoræ filius, patria Rhodius, Stoicæ sectæ philosophus, Diogenis familiaris & Scipionis Africani præceptor, quem Cicero sæpe in Officiis imitari profitetur. Hujus autem hoc celebratur aurea illa sententia: Vitam hominum ex improviso assidua & propè quotidiana pericula ferre, ad quæ cavenda, oportere animo semper esse intentum, ut sunt athletæ. Sicut enim illi in certamine athletico, caput, manibus oppositis, quasi vallo præmuniunt: ita animum sapientis advertus petulantiam injuriarum, ictusque fortunæ debere esse erectum, arduum, septum, nequa in re repentina incursio imparatis, improtectis, nobis obortiatur. Fuit & alter Panætius senior, & ipse Rhodius, cujus multa fit mentio apud philosophos. Vtrumq; meminit Suidas.

Pănætōlĭum, πανάιτολιον, Mons est Actoliæ altissimus: ita dictus, quasi totam occupet Actoliam. Plin. lib. 4. cap. 2.

Pănætōlĭcus, ca, cum, adjectivum, ut Panætolicum concilium apud Livium lib. 1. belli Macedonici.

Pănchaĭa, [πανχαία. Germ. Die Landschafft Arabiæ, in welcher Weyrauch allein wächset.] Regio Arabiæ, tota arenosa, in qua arbores sponte natæ thus emittunt. Virg. 2. Aen. Totaq; thuriferis Panchaïa pinguis arenis.

Pănchæi, Populi, qui, ut Pomponius libro tertio refert, deserta Sabæ habitant: qui & Ophiophagi vocantur: quoniam serpentibus vescuntur.

Panchaïe. Insula una Cycladum, alias Amorgus. Steph.

Pāndāmă, Porta Romæ, quæ antea Saturnia dicebatur: ita dicta à verbo Pando, quòd semper pateret ad res quæ in urbem ferebantur excipiendas. Eadem dicebatur Libera, a Libertate. Autores Pompon. Fest. & Varro lib. 4. de ling. Lat.

Pandāria, πανδαρία, Insula est exigua in sinu Campano, distans à continente duodecim quinquagintà stadiis. Strabo lib. 5.

Pandatāria, πανδαταρία, Insula in Puteolano sinu, teste Plinio lib. 3. cap. 6.

Pāndĭon, πανδίων, Proprium nomen Erechthei Athenarum regis filii, qui patri successit in regno. Hujus filiæ fuerunt Progne & Philomela: quarum Prognen Tereo Thracum regi, cujus ope Porti regem profligaverat, uxorem dedit. Reliqua vide in dictione PROGNE. Hinc Pandionia, πανδιονία: hoc est, Attica: & Pandionius, a, um, idem quod Atticus. Lucanus de Pallade: Et Pandioniæ quæ cuspide protegit arces.

Pāndōrā, pandora, πανδώρα. Ab Hesiodo fingitur fuisse prima mulier a Vulcano Jovis nutu fabricata, quã singuli dii donis suis ornaverunt. Pallas enim sapientiæ donum ei contulit: Venus formæ: Apollo musices: Mercurius eloquentiæ. Inde dicta fuit Pandora, quasi omnium donum, vel quasi ab omnibus donata, vel omnium rerum genere donata. Autor Hesiodus in Theogon. ¶ Est & nomen matris Deucalionis, à qua Thessalia Pandora dicta est.

Pāndŏrĕ, πανδώρη, Populi sunt in convallibus Indiæ, (sicut hîc septimo, capite secundo, scribit Plinius) qui ducenos annos vivunt. In juventa capillos candidos habent, in senectute nigros.

Pandōsĭa, æ, πανδοσία, Civitas in Epiro sive Thesprotia, non procul ab Acherontis ostio. Item altera in Lucania Italiæ regione, quæ & ipsa Acheronte quodam fluvio irrigatur, circa quam Alexander Epirota trucidatus est. Nam quum Dodonæo oraculo monitus esset ut Pandosiam urbem, & Acherusiam aquam caveret, ad declinanda fatorum pericula imminentia peregrinam illam sibi fatis opportunam ratus, in Italiam trajecit, ignarus & ibi Pandosiam urbem esse, & Acherontem fluvium: ubi ex nave egressus, vetusto à milite est transfixus.

Pāndrŏsŏs, pen. corr. πανδρόσος, Filia fuit Cecropis Atheniensium regis, soror Aglauri & Herses: de quibus Ovidius libro Metamor. Pars secreta domus ebore & testudine cultos Tres habuit thalamos, quorum tum Pandrosos dextrum, Aglauros levum, medium possederat Herse.

Pānĕus, πανεύς, per simplex n. Fons est sub Libano monte, in quem si qua natantia projiciantur, in lacu, cui Phiala nomen

est, cuncta reperiuntur. Fuit etiam hujus nomine Colchorum fluvius, Bocatio teste, cui oppidum imminet tui nominis, habens posse Heniochorum multimodas gentes.

Pangæus, Promontorium est Thraciæ, Bessis contermínum, & Macedoniæ conjunctum, ad cujus radices Nestus amnis defluit. Est singulari est generis masculini, in plurali generis neutri. Statius: illi Pangæa resultant, Ismara.

Pangæus, a, um, ut Arva Pangæa.

Panhormus. Vide PANORMVS.

Panionium, ut scribit Herodotus lib 2, Locus est sacer in Mycale promontorio, ad Septentrionem vergens, communi consensu ab universis Ionibus Neptuno Heliconio dicatus. Hunc in locum quotannis convenebant Iones, ad peragenda sacrificia, quæ & ipsa Panionia, dicebantur.

Panisci, Dii sylvestres, per diminutionem dicti, quasi minuti Panes, sicut à Satyro Satyriscus inclinatur. Scribit Plinius 35, Paniscum fuisse picturæ à Taurisco pictore.

Pannónii, Ger. Die Vngarn.] Appellantur à Romanis, quos Græci Παίονας, vulgus Hungaros vocitat, quorum fama olim formidine totam concussit Italiam, tanquam essent bello insuperabiles. Hi rebus flavis, Drave, Savo & Istro, vallantur.

Pannónicus, ca, cum, Sueton. in August. Reliqua per legatos administravit, ut tamen quibusdam Pannonicis bellis atque Germanicis autem interveniret, aut non longe abesset. Horum regio, Pannonia, dicta est, quæ ab Oriente habet Mœsiam, quæ & Servia & Bulgaria dicitur ab Occidente Noricum à Septentrione Germaniam & Danubium. Dividitur autem Pannonia in superiorem & inferiorem. Pannonia superior ab Occasu, Norico à Septentrione, Germania & Istro terminatur ab Oriente habet Pannoniam inferiorem: à Meridie Illyrium. Hodie hæc Pannoniæ pars Styria & Austria appellatur, in qua Vienna urbs celeberrima, firmissimumque orbis Christiani propugnaculum. Interior verò Pannonia à Septentrione Germaniam, Danubiumque: ab Occasu Pannoniam superiorem: à Meridie Libarniam, quam hodie Sclavonia appellant, prospicit: ab Ortu verò Iazyges Metanastæ quem tractum hodie Cumania vocant. Hæc Pannoniæ pars hodie etiam nomine Hungaria dicitur.

Pannómphæus, Germ. Ein Jupiter, der über alles stimmen hört.] Jovis epithecon, à πᾶν & φάω, vox sive quòd ab omnibus linguis colatur, sive quòd omnium voces audiat. Ovid. lib. 7 Metam. Ara pannomphæo vetus est sacrata tonanti.

Panópe, es, sive Panopea, Nympha marina, Nerei & Doridis filia: ita dicta à perspicuitate vitæ. Virgil. 5. Aen. Phorcique chorus, Panopeaque virgo. Idem primo Georg. Glauco, & Panopeæ, & Inoo Melicertæ. Heliodorus in Theogonia. Ἀγλαΐη, καὶ Πανόπη, καὶ Ἐυδώρη Παλαιστώ.

Panópolis, Oppidum est Ægypti, Panos cultui præcipuè dedicatum: cujus simulacrum ingens apud illos erat, pudendo supra modum erecto: dextra autem Lunæ flagellum intentans. Hinc Et gentile Panopolites. Nomos quoque vicinus, ab oppidi hujus nomine Panopolites dictus est: de quo Plin. lib 5 cap. 9.

Panórmus, Vulgò Palermo. Ger. Ein Porgebirg in Sicilien / heißt Palermo.] Latinè Statio dicitur: quo nomine dicta est Siciliæ insignis civitas, propter multitudinem navium quæ undique illuc conveniunt. Hæc etiam in omnia genere effertur Panormum. Componitur ἀπὸ τοῦ πᾶν & ὄρμος. Est autem ὄρμος portus pars, liveſ: nonnunquam nautæ Hormizare dicuntur, quando navem anchoris & retinaculis instruunt, quò secura sit à repentinis procellis. Hinc fiunt Panormita, Panormitanus, & Panormitanus, qui ex Panormo est, Ptol. lib. 3. cap. 4.

Pantaeus, Fluvius est in finibus Italiæ non procul à Gargano monte, juxta Calchantis, & Podalirii sacella: cujus aquæ ad pecorum morbos præsens habet remedium. Dictus Pantaces, ἀπὸ τοῦ πάντας ἀκέσασθαι hoc est, à morbis omnibus curandis.

Pantagias, Fluvius qui quum plenus incederet, totam Siciliam fonitu implebat: post raptum autem Proserpinæ quum Ceres filiam quærens obstreperet, tacere jussus, paruit nominis voluntati. Hæc Servius in illud Virgilii 3. Aen. sevo prætervehitur ostia saxo Pantagiæ. Nomen autem videtur accepisse hic fluvius à nimia rapiditate, ἀπὸ τοῦ πάντα ἄγειν, quod omnia quæq; proferentia atque secum rapiat.

Panthea, Vxor fuit Abradatæ regis Susorum, ut forma ita & castitate insignis: quæ quum à Cyro majore, expugnatis Assyriorum castris capta esset, liberaliterq; ab eo habita, Abradatam virum ad se accersivit, eum per communia fœdera obtestans, ut pro tanta regis in se benevolentia aliquid illi meritis rependeret. Qua uxoris oratione inflammatus Abradatas cū universis copiis in Cyri castra venit: ubi quum fortiter dimicans mortem oppetiisset, Panthea cadaver illius inter tot millia cæsorum agnitum, lectica sua ad ripam Pactoli amnis relata: ablutisq; ejus vulneribus quem nunquid post mortem fieri vellet in manibus dedisset, capto in manu pectus inclinato necem sibi conscivit. Vide historiam hanc latiùs apud Xenophontem lib. 7 Paidiæ Cyri.

Pantheon, Ger. Der Tempel aller Göttern oder heiligen zu Rom.] Templum Romæ, ut Dion historicus refertur, in octum, quòd in Martis, Veneris que imaginibus, subterraneo conditorio, omnium deorum imagines effictæ erant. Sive quòd templum rotundum sit, cœloq; persimile ut propterea omnium deorum habitatio censeatur. Potest etiam dici Pantheon, Summum deorum. Nam πᾶν significat omne (quod sanè in similibus tempore ad summum spectare solet) & θεὸς deorum. Plin. lib. 36. c. 15: Pantheon Iovis ultor ab Agrippa factum fuisse narrat. Hodie vulgo appellatur Templum D. Mariæ rotundæ.

Pánthoïs & per contractionem Panthus, Nomen proprium filii Otrei fratris Hecubæ. Vocativum facit Panthu, abjecto s, more Græcorum. Virg. 2. Aen. Quo res summa loco Panthu? quam prendimus arcem? Inde fit Patronymicum Pantholdes, per corr. quo usus est Ovid. lib. 13. Metamorph. pro Pythagora, qui tempore belli Trojani se Euphorbum Panthoi filium fuisse gloriabatur.

Panticapes, Fluvius est Scythiæ quintus ab Istro, (ut scribit Herodot. Libro quarto,) Nomadas à Georgis disterminans.

Panticapæum, Vrbs maxima ad Bosphorum Cimmerium, cæterarum metropolis, condita ab Actæ filio, cui Agnetus Scythorum Rex hunc locum donaverat. Nomen autem accepit à Panticape vicino amne. Meminit hujus oppidi Plin. lib. 4. cap. 12.

Panromatrium, Stephano, Oppidum est Cretæ insulæ mediterraneum, authore Plin. lib. 4. cap. 12.

Papæus, Nomen, Herod. celebratum, quo apud Scythas Jupiter vocatur.

Paphages, Rex Ambraciæ. Is quum obviam factus esset lexmæ canibus suis ilipatæ, ab eadem occisus est.

Paphlagonia, [Lat. Paphlagonia. Germ. Ein Landtschafft des mittlern Asiæ stossend an Galatiam, und das Euxinisch Meer.] Regio minoris Asiæ ad Septentrionale litus versa. Supra Galatiam, cujus eam Ptolemæus partem facit ita dicta, teste Stephano, à Paphlagone Phinei filio. Ejus incolæ dicti sunt Paphlagones: ex quibus fuerunt & Homeri, qui per traditionem patria pulsi, & rege Pylemene ad Trojam amisso, Antenorem in Italiam sequuti sunt, & pro Henetis hæreæ unius immutatione Veneti sunt appellati, autore Livio, libro 1. ab Vrbe condita. Paphlagonia (ut Solinus scribit) a Cytoro monte consurgit porrecta in spatium trium & sexaginta millium. In ea Mahlandres Euxeinum concidit, quæ fusa à Pompejo, Pompejopolis nominata fuit.

Paphus, Filius Pygmalionis filii Cilicis ex Eburnea matre. Quum enim olim Pygmalion in Cyprum insulam pervenisset, compertis mulieres omnino libidinosè sequentes, cælibem vitam ducere statuit. Porrò quum ingenio valeret, efferè; seu prærutigens, dictum sibi ex cædi simo ebore mulierem simulacrum, omnis venustatis, formæque numeris (quoad fieri potuit) absolutum. In quo quum nonnemo ingeniosus artem suam mirarentur in ejus amorem incidit, gravitq; Venere, quæ summa cum veneratione ei tempora in Cypro celebrabatur, uxorem sibi concederet illatum hanc eburneæ simillimam. Quibus precibus à Venere exauditis, Pygmalion domum rediit statuam suam animatam invenit, fœtatisq; iisdem incumbentis, cedentq; eandem, in formositatisq; ejusdem incrementis, virginem transformatam. Cujus postea concubitu suscepit, ex ea Paphum filium suscepit, qui & patri in regno successit, ex ea Paphum filium suscepit, qui & patri in regno successit, condidit, urbem in Cypro, quam de suo nomine Paphum appellavit: constructo etiam in eo templo & ara in honorem Veneris, cui duo solo thure sacrificatū est. Virg. lib. 10. Aen. Est Amathus, est celsa mihi Paphos, atque Cythera, &c. Unde Paphius, a, um, unde & Paphia Venus dicta est, quòd apud Paphum coleretur.

Papia, [Vulgò Pavia. Germ. Pavey.] Civitas Insubrum, Ticinum, nomen Ptolemæo appellata, olim Ostrogothorum & Longobardorum regum sedes.

Papiniánus, Jurisconsultus, Severo principi gratissimus, Scævolæ discipulus, cui in advocatione fisci successit. Is et cui Elius suus Severus moriens commendavit: deinde ab Antonino Caracalla secum percussus. Causa necis traditur, quòd Caracalla, interfecto fratre Geta, eum damnaverit ut & in Senatu, & apud populum factum dixerit: illum autem sponsisse, non tam facilè parricidium excusari posse quam factum. Spartian.

Papinius Statius, Neapolitanus inter heroicos poëtas relatus, haud ignobili genere ortus est. Quidam scribunt majores

ejus

cius oriundos esse Epiro, dicq; versatos Sellis non sine admiratione ingenii & probitatis. Patrem Papinii habuit, qui ob insignem eruditionem, egregiasq; virtutes Neapoli civitate donatus est, in qua Statius Papinius poeta natalem suum habuit. Edidit multa & varia poemata. Thebaidem libris duodecim, quos consecravit Cæsari Domitiano. Præterea opus Sylvarum. Postremo Achilleida aggressus, morte præventus tantùm reliquit inchoatam. Ex Crinito.

Papirium, τὸ Παπίριον, Vrbs est Paphlagoniæ: à qua fit gentile Papirius, Παπιριεύς. Autor Stephan.

Pāppus, ὁ Πάππος. Philosophus Alexandrinus, scripsit de situ orbis: de fluviis Africæ: & commentarios in Ptolemæum.

Paprimis, ἡ Παπρίμις, Aegypti oppidum. Cujus civis Paprimites, Παπριμίτης. Stephan.

Pāpȳrius, A velocitate Cursor dictus, qui Dictator creatus adversus Samnites, quum se adversis omnibus progressum esse sentiret, ad auspicia repetenda Romam rediens, edixit Fabio Rutiliano magistro equitum, quem exercitui præfecerat ne manus cum hoste conferret. Sed quum ille opportunitate ductus pugnasset, ac vicisset, reversus eum ferire secuti voluit: ille in urbem confugit: ubi quum nec supplices Tribuni sacris eum tueri auderent: victus tandem Dictator populi precibus, miserique parentis lacrymis, supplicium ei remisit paucisq; post diebus ducto de Samnitibus triumpho, Dictatura se abdicavit. Vide Liv. lib. 9. ¶ Lucius Papyrius Cursor, superioris filius, de Samnitibus secundum patrem omnium pulcherrimam victoriam reportavit: ædemq; Fortunæ de manubiis faciendam locavit. ¶ Papyrius Crassus, quum Privernates intra mœnia fugasset, ac pro rebus bene gestis triumphus ei negaretur, in monte Albano triumphavit, & pro laurea usus est myrtea corona. Valer. lib. 4. ¶ Papyrius Carbo, cum dentibus natus, ut scribit Plin. lib. 7. cap. 16. ¶ Papyrius prætextatus, nobilis adolescēs, ex eo cognomen adsecutus, quòd in prætexta & adolescentia magnæ indolis atque ingenii specimen dedit. Quum enim à patre daceretur in Curiam, in cujus forte arcana quædam tractarentur, domum reversus, interrogatus à matre quinam in Senatu essent actum: Vt duæ (inquit) uni nubere possint. Quæ res inter matronas sparta, mane gregatim ad Curiam concurrunt: multò equius esse clamantes, duobus unam nubere. Cujus clamoris causâ tandem intellecta, Senatus Papyrii in ætate taciturnitatem admiratus, fuit in posterum ex æqualibus aditum consessit in Senatum. ¶ Papyrius item alius fuit, qui quum Publium quendā adolescentem nobilem ære alieno sibi devinctum, & in servitutem adjudicatum haberet, fœdoque ejus amore captus, generosum animum ad turpe obsequium nulla ratione posset inflectere, eaq; de causa adolescentulum multis, & plagis, & cōtumeliis afficeret, re in Senatu cognita, in carcerem conjectus est, cautumq; est ne quis in corpora liberorum aliquem cuippiam in posterum juris haberet. Simile quiddam refert Valer. lib. 6. cap. 1. de T. Veturio, & Calio Plotio.

Paradisus, Vide in APPEL.

Parælus, Vrbs condita à Pareto Minois cognato, Steph.

Parætonium, τὸ Παραιτόνιον, ubi Mareotidis oppidum est, stadiis fere nonaginta distans à Catabathmo. Alio nomine Ammonis dicitur. Habet portum ingentem, XL. fere stadiorum. Autor Strabo lib. 17.

Pārætōnĭus, a, um, adjectivum. Lucan. lib. 3. Vēque Parætoniās Boa ad littora Syrtes. Silius item lib. 3. Perque Parætonia celebratum littora Syrtis. Ab hujus oppidi nomine etiam Parætonium appellatum est coloris quoddam nativi genus, quod circa hanc urbem in littore solet inveniri, ex spumantibus, ut creditur, cum limo solidata: unde & minutæ conchulæ plerunque in eo inveniuntur. Autor Plin. lib. 35. cap. 6.

Paralus, Vide in APPEL.

Parapotamia, ἡ Παραποταμία, Regio Assyriæ, Tigri fluvio proxima: unde & nomen accepit. Vide Plin. lib. 6. cap. 28.

Pārcæ, arum. [Germ. Die drey Göttin von welchen die gelehrten gedichtet haben: daß sie einem jeden die zeit seines Lebens: sowie sein glück oder unglück bestimmen.] Dictæ tunc à Parco, per contrarium significationem, quòd nemini parcant. φειδομένας, ideò tres esse Parcas arbitrantur, quoniam tria sunt tempora in quibus omnia evolvuntur. Varro à parendi unius literæ mutatione deduci putat: quoniam ut (scribit Hesiodus) multis bonis hominibus malum; ita contrà multis malis bonum contingere cernitur. Juven. Satyr. 9: Hæc exempla para fuit cibus atque Clotho. Et Lachesis gaudent si pascitur inguine venter. Harum nomina erāt Clotho, Lachesis, & Atropos, quas Cicero Erebi & Noctis filias fuisse scribit, & easdem cum Fatis fuisse existimatas: Vnde & illud Cleanthis: Ducunt volentem fata, nolentem trahunt. Tinguntur vitæ hominum præsse, & nendo eam ducere. Quapropter fanificas sorores appellat Mart. lib. 6: Similibi fanificæ ducunt non pulla sorores Stamina, nec fusdas vox habet ista deas. Apuleius. Tres Parcæ tria fata fant numero, cum ratione temporis facilè id, si potestatem earum ad ejusdem similitudinem temporis referas. Nam quod in fuso perfectum est, præteriti temporis habet speciem: & quod conquetur in digitis, momenti præsentis indicat spatia: & quod nondum ex colo tractum est, subactumq; cura digitorum, futuri & consequentis seculi posteriora videtur ostendere. Lachesim dictam esse putant à λαγχάνειν, quod Græcè sortior significat. Atropon: quia verti: hoc est, mutari aut flecti non potest, ab α privativa particula & verbo τρέπω, quod est verto. Clotho: quoniam contorta & convoluta omnia tenet: à verbo Græco κλώθω, quod significat neo, vel circumvolvo.

Părentium, τὸ Παρεντίον, Istriæ oppidum est, cujus meminit Ptolemæus libro 3. cap. 1. Hinc Parentinus, gentile. Παρεντῖνος, Stephanus.

Părētācēnī, οἱ Παρητακηνοί, Populi Medię, aut certè Mediæ finitimi juxtà Elymæos, montium incolæ, & latrocinio victum quærentes. Meminit horum Herodotus lib. 1, & Strabo lib. 11, & 16.

Pareronium, vide PARAETONIVM.

Părĭĕdrēs, οἱ Παριήδρεις Ptolemæo. Pars Tauri montis, in finibus majoris Armeniæ, ex qua Abiarus fluvius oritur. Autor Plin. lib. 6. cap. 9, & lib. 5. cap. 27.

Parienna, τὸ Παρίεννα, Ptolemæo libro secundo, capite 11. Germaniæ urbs.

Parilitium, vide in APPELL.

Părĭs, Paridis, ὁ Πάρις. Germ. Der Printz Paris in Trojanischen Historien genannt auß Griechenlandt entführet hat.] Priami Trojanorum regis, & Hecubæ filius, alio nomine Alexander appellatus. Cujus matri, quum illa se face ardentem părere somniasset, conjectores respondērunt fore ut filius, quem in utero gestabat, causa esset Trojani excidii. Quæ ut cognita, Priamus puerum, ubi primùm fuit natus, Archelao servo exponendum tradidit. Cui à Hecuba tum materno affectu, tum infantis forma commota, curavit ut furtim nutriretur à pastoribus in Ida monte. Vbi quum adolevisset, Oenōnem virginem amavit, & cōpressit, susceptoq; ex ea duos filios. Porrò quum in dirimendis controversiis esset æquissimus, maximam justitiæ famam sibi comparavit, adeò ut orta inter deas, Junonem, Palladē, & Venerem disceptatione de formā propter aureum pomum à Jove cœlitus demissum, in quo scriptum erat: Detur pulcherrimæ: judex sit alvis constitutus. Quas quum vicissent nudas, sententiam secundum Venerem tulit, quæ pulcherrimam fœminarū illi uxorem promiserat, neglecto regno quod pollicebatur Junō, & contempta, quam Pallas offerebat, sapientia. Præterea quum esset formosissimus in agonali certamine, quod ad Troję agebatur, cāmalios omnes superavit, tam ipsum etiam Hectorem: qui quum iratus quòd ab imbecilliore vincerētur, gladium in eum strinxisset, pastorem esse eum purās, Paris illi aperuit, se ejus fratrem esse germanum: quod & allatis crepundiis probavit: quum adhuc suo pastorali habitu lateret. Sic agnitus cognatus, à patre receptus est. Deinde cōtractis ingentibus opibus per speciem legationis ad reperendam Hesionem, in Græciam missus est: ubi à Menelao, hospitio est susceptus. Verùm quum ille necessaria de causa in Cretam navigare cogeretur, Paris sibi occasionem rei benè gerēdæ oblatam ratus, Helenam quam multo amore deperibat, rapuit, & in Asiam abduxit. Alii tradunt in Græciam venisse absente Menelao, Helenæque pulchritudine captum, Spartam expugnasse, illamque etiam renitentem, & omnes regios thesauros rapuisse, & eo in portu Helenam dignatum fuisse, quæ à viro, atque adeò à tota Græcia tantis opibus repetebatur. Ita Helenæ raptum esse deinde cœptum bellum Trojanum, in quo singulari certamine cum Menelāo congressus, quum penè vincerētur, à Venere pugnæ subtractum. Postremò Hectore & Troilo fratribus occisis, quum ipse sumpto arcu & sagittis quibus platimum valebat, Achillem sub prætexta de sponsanda Polyxenæ sorore in templo Thymbræi Apollinis interfecit, fertur eum quoque à Pyrrho, sive (ut aliorum est opinio) à Philoctete esse interfectum: post cujus mortem Helenam Deiphobo nupsisse, Ovid. in Epitho. Bella gerant alii, rapta Paris semper ama.

Părīsĭi, Parisiorum. [Vulgò Paris. Germ. Die Pariser in Franckreich.] Populi sunt inter Celtas ad Sequanam fluvium, inter Senones & Bellovacos: quorum caput est Lutetia, optimarum omnium disciplinarum parens, olim in Sequanæ insula sita, hodie verò prolatis ejusdem pomœriis tantopere aucta, ut nulli potentissimarum urbium merito debeat posthaberi. Vide Cæsarem lib. 6. Comment. & Ptolem. lib. 2. cap. 8.

Părĭum, τὸ Πάριον, Troadis oppidum ad Propontidem, teste Strabone lib. 13. à Milesiis, Erythræis, Parisque condītum, juxta quod, teste Plin. lib. 7. cap. 2, Gentes fuerunt quæ Ophiogenes vocantur, serpentum ictus levare solitæ & manu impolita venena extrahere corpori, quarum etiam sua ætate paucos, reliquos fuisse, autor est Varro, saliva sua serpentum ictibus medēri

deri solitos. In eodem oppido, teste Plin. lib. 16. cap. 5. Cupido nudus fuit par Veneri Gnidiæ nobilitate & injuria.

Pārĭus, paria, parium, πάριος, adiectivum: Vnde Parius lapis, sive Parium marmor, quod candidum erat, & sculpturis aptissimum. Virg. 1. Aenei. Parióve lapis circundatur auro.

Pārma, nomen est fluvii, à quo Parma urbs in Insubribus celebertima appellata est. Hæc patria fuit Cassii Poëtæ, & Macrobii, virii ingenio & doctrina præstantis.

Pārmĕnides, παρμενίδης. Eleates philosophus, Xenophanis auditor, atq; amicus, à cujus nomine Plato Dialogum, quem de Ideis conscripsit, Parmenidem appellavit. Hic carmine Physiologiam expressit, sicut Empedocles & Hesiodus, duplicem que eam esse disciplinam quæ veritate constaret, alteram quæ opinione. Primus deprehendisse dicitur eundem esse Luciferum & Hesperum: alii Pythagoram dicunt. Autores Suidas, & Diogenes Laërtius. Hic censuit sempiternum atque immobile esse universum, quod maximè unum secundùm veritatem rerum subsistat: solum enim esse simplex, & intepidum atque ingenitum: generationem verò eorum esse quæ falsa existimatione videantur esse, quum nō sint. Sensus autem semovendos à veritate putat. Affirmat enim, si quid est præter ens, id esse non ens. Non ens autem, non esse in rebus, & sic ens vivencium sibi relinquitur: terram verò densioris aëris deflaxo factam arbitratur.

Pārmĕnĭo, παρμενίων, unus fuit ex præcipuis amicis Alexandri Macedonis, qui eum in Asiaticam expeditionem cōtecutus, cujus frequens est mentio apud Curtium.

Pārmĕno, parmenonis, παρμένων, Personæ Comicæ nomen apud Terentium in Eunucho, ἀπὸ τοῦ παραμένειν, hoc est, à diutius commorando (ut videtur) impositum.

Pārnassĭus, gemino ss, ficta apud Stephanum & Suidam legitur παρνησσός) mons est in Phocide, ut autor est Plin. lib. 4. c. 3. & Strabo l. 8. & 9. [Germ. Einhohe Berg in Phocide, darvon den Apollini zugeeignet.] duos vertices habens, quorum unum Tithoreā vocāt: alterum Hyampeum, Herodotus in Vrania tradit. Citharon autem & Helicon, quos Servius male putavit esse Parnassi juga, montes ab hoc diversi & disjuncti sunt, ita ut Helicon à Parnasso circiter quindecim passuum millia: Cithæron verò triginta distet. Fit autem (sicut docet Strabo) Helicon Parnasso æmulus & altitudine, & circuitu. Quamvis autem Musis natalem solam in nemore Heliconis scripto-res assignant. Cyrrha verò & Nysa, quas nonnulli etiam tradiderunt esse Parnassi vertices, nomina sunt civitatum. Cyrrha sub Cyrrhi rupe Parnassi, in planitie maris vetus, locata est: Nysa verò, non in Parnasso, sed in felici Arabia sita est: in qua quum Bacchus nutritus esset, in ejus memoriam ipse postea aliam in India condidit. Est igitur Parnassus mons Phocidis, sacer Baccho & Apollini. Ovid. 1. Metamorph. Separat Aonios Aëtæis Thuria ab arvis Terra ferax. Mox addit: Mons ibi verticibus petit arduus alta duobus, Nomine Parnassus, superatq; cacumine nubes. Lucan. lib. 5: quātum remotus Eoo Cardine Parnassus, gemino petit æthera colle. In hoc monte rupes vel majestate animosis, vel situ ipso horrorem videntibus incutit, undique serè præceps in formam theatri: Hic est, Apollinis Delphici templum, hic fons Castalius, Musis sacer. Hic habitavēre Pieres, natio Thraciæ: unde Pierius mons, & Pierides Musæ, sub Parnasso habitaverunt. Hyantes populi: Vnde aquam Parnasii fontis, Hyantida dicunt. Hic fontes Aracynthus, Hippocrene & Aganinpe.

Pārnassĭus, Parnassia, parnassium, παρνάσσιος, παρνασσικός. Virg. 7. Aeglog. Nec tantum Phœbo gaudet Parnassia rupes.

Pārnus, πάρνης, Nauta fuit se ferens pauperculus, qui ob amissam navigiolum, cum obvius quibusque litigabat. Hinc adagium: Dicere prose ob Parni scapulam, id est, ob res nimiatulas multū movere litis & querelarum. Erasmus ex Diogeniano.

Pāropamisadæ, παροπαμισάδαι, populi Asiæ, qui (sicut refert Ptolemæus) ab Oriente, parte inferiore ab Occasu, Arabia terminantur: à Meridie, Arachosia. Meminit horum & Plin. lib. 6. cap. 20 & 23.

Pārŏs. [πάρος. Germ. Eine auß den Cicladischen Inseln des Aegeischen Meers.] Insula est una ex Cycladibus, quæ à Delo triginta quinque milibus distat, ex quo Parius lapis advehi solet, colore candido, & statuis excudendis aptissimus. Virgilius libro tertio: Oleariosq; nives quamque Paron, Iparlasque per æquor Cycladas.

Pārrhăsĭa, παρράσια, Regio in Peloponneso, alio nomine dicta Arcadia, Lycaonis patria. Vnde Parrhasius, a, um, παρράσιος, παρρασικός, pro Arcadico. Virg. 8. Aen. Hinc lucum ingentem, quem Romulus asser Asylum Rettulit, & gelida monstrat sub rupe Lupercal, Parrhasio dictum Panos de more Lycæi. In ea mons est Lycæus, in quo bicornis Fauni templum fuit, à quo Lycæa lupercalia sacrata, nobis Lupercalia dicta Ovid. l. 2. Fast. Quid vetat Arcadico dictos à monte Lupercos? Faunus in Arcadia templa Lycæus habet.

Pārrhăsis, παρρασίς, Patronymicum est fœminarum à Parrhasio. Hinc Parrhasis ursa apud poëtas pro Polo arctico, quod Callisto, quam à Jove compressam atq; in hoc signum cōversam fabulantur, Lycaonis Parrhasiæ: hoc est, Arcadiæ, regis filia dicta sit. Lucan. lib. 2: sed nocte sopora Parrhasis obliquos Helice quum verteret axes.

Pārrhāsĭus, παρράσιος, Nomē pictoris Ephesii, qui cum Zeuxide in certamen picturæ descendit: & quū ille detulisset uvas pictas tanto successu, ut in scenam aves advolarent: ipse detulisse linteum pictum traditur, ita veritate representata, ut Zeuxis alium judicio tamen, flagitaret tandem remoto linteo, ostendi picturam: atq; intellecto errore concederet palmam ingenio pudore: quoniam ipse aves fefellisset. Parrhasius autem se artificem. Hic primus symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venustatem oris expressit. Autor Plin. lib. 35. cap. 10. Horat. l. b. 4. Carmin. Quos aut Parrhasius protulit, aut Scopas, Hic saxo, liquidis ille coloribus, &c.

Parthĕnĭus, παρθένιος, Mons Arcadiæ, teste Plinio lib. 4. cap. 6. Ita dictus à virginibus, quæ in eo Veneri frequenter sacra facere solebant. ¶ Est & Parthenius, παρθένιος, fluvius Paphlagoniæ. Ovid. lib. 4. de Ponto: Parthenius quæ tapax, & volvens saxa Cynapes. ¶ Parthenius item, Poëta Nicæus, ut ait Suidas, Elegiarum, variique carminis scriptor: à Cinna in bello Mithridatico captus, deinde ab illius ingenium manumissus. Vixit usque ad Tiberium Cæsarem, qui, teste Tranquillo, ejus scriptis admodum delectabatur. Hujus Parthenii locos Virgilius quandoque mutuatur, cujusmodi est illud: Glauco, & Panopeæ & Inoo Melicertæ. Autor Gellius. ¶ Fuit item alter Chius genere, filius Thestoris, qui vocabatur Chaos, ex Homeri Poëtæ posteris. Scripsit versus in laudem patris Thestoris. Suidas.

Parthĕnĭus, adiectivum: ut Saltus Parthenii, Virg. 10. Aeglog.

Lutia Parthenia, apud Claudian. 2 de Rap.

Parthaon, pen. prod. Pater Oenei regis Aetoliæ, apud Ovid. 9. Metam. in principio.

Parthĕnŏpæus, pen. prod. παρθενόπαιος. Martis & Menalippes filius fuit, teste Servio, qui in bello Trojano periit. Virg. 6. Aeneid. Hic alii arcturi: Tydeus, hic inclytus armis Parthenopæus, & Adrasti pallentis imago.

Parthĕnŏpe, παρθενόπη, Una Sirenum, quæ præ dolore, quòd præterentem Ulyssen cum suis ab scopulo eum pellicere non potuissent, in mare se præcipitaverant. Harum alia in loca. Parthenope autem eo delata est, ubi postea cōdita Neapolis est, præclara urbs Campaniæ, quæ ab ejus nomine etiam Parthenope est appellata. Neapolim autem postea dictam fuisse hanc urbem nonnulli putaverunt, quòd ab Augusto sit instaurata quod falsum tamen est. Nam etiā apud Lycophronem, qui Ptolemæi Philadelphi temporibus multis ante Augustum annis claruit, Neapolis hæc urbs appellatur: & civis ipsi, Neapolitani, quos scribit quotannis ad tumulum Parthenopes faces tulisse. Verisimilior est eorum opinio, qui hanc urbem à juventute Cumana conditam tradunt, qui fortè quum in eo loco Parthenopes corpus in veteri monumento condituum reperissent, nomen ejus urbi indidēre. Sed postquam loci ubertate atque amœnitate majorem in modum frequentari civitas cœpit, veriti ne Cumæ deficerēt, diruendi Parthenopem consilium invēre. Quo facto, mox immani pestilentia vexati, oraculo moniti sunt, ut urbem instaurarēt. Itaque jussu restitutam, Neapolim: hoc est, novam urbem vocavēre. Hinc Parthenopæus a, um, παρθενοπαῖος.

Parthĕnŏpŏlis, παρθενόπολις, Oppidum Thraciæ, teste Plinio lib. 4. cap. 11. Stephanus Parthenopolim in Macedonia collocat, dictamque putat à filiabus Gerasti filii Mygdonis, quo quum agrestes & inhumanæ essent, pater ut eas ad civiliorem vitam traduceret, civitatem hanc earum gratia condidit. ¶ Est item Parthenopolis, Bithyniæ oppidum apud Plinium lib. 5. cap. 32.

Pārthi. [παρθυαῖοι. Stephano. Germ. Der Parther Land ist Persien gegen in Asserien.] Regio Assyriæ, à qua Parthi, παρθυαῖοι, παρθικοί, Parthæi: hi in gens Scythica, quæ postea ad Medos profugit: unde & nomen acceperunt. Nam Parthi lingua Scythica exules dicuntur: autor enim est Iustin. lib. 41. ob exilium à Scytharum, Parthorum imperium fuisse delatum. Horum regia duodevigesimo fuisse lapide scribit Plin. lib. 6. cap. 15. Ab Ortu habet Arios: à Meridie Carmaniam: ab Occasu Medos: à Septentrione Hircanos.

Parthini, Populi sunt Macedoniæ provinciæ. Plin. lib. 4. c. 23. in descriptione Macedoniæ.

Paryſatis, παρυσατις, Xenophon. Plutarchus, Cyri filia, & Artaxerxis mater.

Pasiphăē, per quatuor syllabas, πασιφάη, Filia Solis, & uxor Minois regis Cretæ, quam fabulæ ferūt Tauri amore captam fuisse, Dædalique operā, qui ligneæ eam vaccæ inclusit, veri

compotem faciam, Minotaurum peperisse, media parte hominem, reliqua taurum referentem: quod monstrum postea in Cretensi labyrintho Theseus dicitur interfecisse, Ariadnæa ope adjutus. Servius Minois fœtum fuisse tradit nomine Taurum, cum quo Pasiphaë mutuo ejus amore capta, in Dædali ad hos concubuit. Debac Virg. 6. Aeglog. Et fortunatam, si nunquam armenta fuissent, Pasiphaën, nivei solatur amore juvenci.

Pasiteles, Insignis statuarius fuit, & artis plasticæ peritissimus: de quo vide Plinium lib. 35. cap. 12.

Pasithea, Una ex tribus Gratiis, quam alii Euphrosynen vocant. Statius: Non hoc Pasithee blandarum prima fororum.

Pasithoë, Nomen est nymphæ marinæ, Nerei & Doridis filiæ, auctor Hesiodus in Theogonia.

Pasitigris, Tigris amnis appellatur, ea in parte qua duo ejus alvei confluunt Plin. lib. 6. cap. 27: Tigris citra Seleuciam Babyloniam CXXV. M. pass. divisus in alveos duos: altero Meridiem ad Seleuciam petit, Mesenem perfundens: altero ad Septentrionem flexus, ejusdem gentis tergo, campos Cauchas fecat. Vbi temeavère atque Pasitigris appellatur.

Pasithis, & Achemon Cercopes fuere filii Semonidis mulieris fatidicæ, qui cum nullo non injuriarum genere in obviam quemque debacchantur, à matre admoniti sunt ut sibi à Melampygo caverent. Evenit deinde ut Hercules sub arbore quadam dormiret, armis in eandem reclinatis. Accesserunt Cercopes fratres, cumq; dormientem ipsius armis aggredi tentarunt. Achille protinus insidias sentiens, correptos ac vinctos, de clava suspendit leporum more, & ad eum modum gestabat. Pendentes itaque capitibus deorsum demissis, pilosum Herculis nigris pilis horridum atque hispidum natem, non Lydorum more læve ac depilatum, materni monitis memores, cædere inter se confabulabantur. Quod simul ac audivit Hercules, cognomine delectatus, & in risum solutus, vinculis eos liberatos dimisit.

Pastophori, penult. com. Sacerdotes sacrosancti Aegyptiorum, honoratiores cæteris. Dicti quod ferant pallium Veneris, cui nomen est Pastos: à quo & ipsa Venus Pastas dicta est.

Pastophorium. Vide in ADYTUM.

Pitalus, Insula vicina Cariæ, apud Stephanum. Gentile est Pitalius.

Patari, pen. cor. Vrbs Lyciæ, ubi Apollo dabat responsa tex hybernis mensibus, ut tradit Servius. Dicta à Pataro Apollinis filio ex Lycia Xathi filia: vel ab alio Pataro Lapeonis filio. ¶ Hinc Patareus, a, um, Stat. lib. 1. Thebaid. Phœbe parens, seu te Lyciæ Patarea nivosis Exercent dumeta jugis. Ovid. 1 Metam. Nulli Delphica tellus, Et Clarios, & Tenedos, Patareaq; regia servit.

Patavium, Longè clarissima Venetorum ditionis atque imperii urbs in Italia, quæ alio nomine dicitur Padua, ab Antenore condita, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 19. & Ptolem. lib. 3. cap. 1. Extat hodie in eadem urbe Antenoris sepulchrum vetustissimum cum hujusmodi inscriptione, quæ ob nimiam vetustatem vix legi potest: Inclytus Antenor patriam vox vita quietem, Troasluit hue Henetos, Dardanidumque fugas: Expulit Euganeos, Paravinam condidit urbem: Quem tenet hic humili marmore tecta domus. Virg. lib. 1. Aen. Hic tamen ille urbem Patavi, sedesque locavit. ¶ Alia ejusdem nominis urbs Ptolem. in Ponto, sive Bithynia, quæ hodie vulgò Pabat dicitur. Vide PADVA.

Paternianum, Ptolemæo lib. 2. ca. 6 oppidum Carpetanorum in Hispania Tarraconensi.

Patmos, [Germ. Ein Insel auf der Cycladischen, in welche S. Johannes der Evangelist ist verstossen worden.] Insula in mari Aegæo, quæ (ut Plinius scribit lib. 4. cap. 12.) patet circuitu triginta millibus passuum. In hac Iohannes Apostolus exul Apocalypsin scripsit.

Patiramphes, Nobilis Persa, Otanis filius, & antiqua Xerxis. Herod. lib. 7.

Patizithes, Vir Persa magnus, qui Smerdim fratrem suum similem Sozendi fratri Cambysis Persarum regem declaravit. Fuit enim præfectus Cambysis apud Persas. Vide Herodot. lib. 3.

Patræ, trium, Civitas in Achaia propriè dicta juxta Olenum, quam Pausanias Aroën dici prius solitam affirmat: mox à Patræo, meritis ampliatis nomen accepisse, quod nunc habet. Hujus meminit Plinius lib. 4. cap. 4. Ovid. lib. 8. Metam. Messeneque ferox, Patraque, humilesque Cyllenæ et Patris scribit Thucydides, lib. 6.

Patrensis, a, um, Adjectum nomen à Patris Achaiæ oppido, ad Occasum Peloponnesi situ. Cognomen ei ab Oleno Cicero Thermo: Vt obtineat jus in agris, quod ei Patrina civitas decrevit, & dedit.

Patrasis, Vrbs Pontica, teste Stephano: à qua dedu-citur gentile Patrasides.

Patrocles, Proprium nomen assentatoris Philippi Macedonum regis.

Patroclus, Menœtii filius & Stenelæ, qui occidit per ludum Astragalorum Cleonymum, seu (ut alii placet) Arcadæ Amphidamantis filio, solum vertens, in Phthiam venit, ubi à Peleo propter genetis propinquitatem susceptus est, & unà cum Achille apud Chironem educatus, cum eodem arctissima amicitia junctus vixit. Postea etiam cum Achille ad expeditionem Troianam profectus est, ubi armis Achillis indutus, cum Hectore pugnans, ab eodem confossus, occubuit. Quod quum resciviset Achilles, tametsi propter creptam sibi ab Agamemnone Briseida bello abstinere omninò constituisset, nihilominus mutato proposito, arreptis etiam à Thetide armis à Vulcano fabricatis ab bellū rediit, nec prius quievit, quàm hoc mortem est ultus.

Patulcius, dictus est Ianus, quòd tempore belli, portæ templi ejus paterent. Macrob. lib. 1. Saturn.

Paulus, li, Latinè modicus, Græcè μικρὸς. Nā μικκὸς quites dicitur. Hoc nomine dictus L. Aemilius, qui in prælio Cannensi pro patria occubuit. ¶ Et qui multò fortunatior patre victum Persea Macedonum regem in triumpho vexit. ¶ Est & Paulus, a, um, adjectivum, à Parum, quo rarissimè usi sunt autores, nisi in ablativo. Plaut. in Batch. Pacisci cum illo paula pecunia potes. Terent. in Andr. Dum in dubio est animus, paulo momento hucilluc impellitur. Idem in Adelph. scilicet ita eos loco labere eductos maximo, hoc fratri tuus Paulo sumpta.

Pausanias, Cleombroti filius Lacedæmonius imperator, qui una cum Aristide Atheniensi vicit Mardonium Medum Xerxis regis generum apud Plataeas, cum ducentis peditum millibus electis, & viginti equitum millibus, haud ita magna manu. Et quum multum sacrementi Lacedæmonios adjecisset, in mores Asiaticos labi sensim cœpit. Deinde quoque amentiæ dicitur tandem progressus, ut cum Xerxe pactiscretur, se illi imperium Lacedæmoniorum proditurum esse, si filiam sibi in matrimonium collocasset. Quo nomine in judicium vocatus in templum Minervæ confugit, ubi interfectus est, cadaverque ejus in barathrum abjectum. Autor Thucydides lib. 2. ¶ Fuit & Pausanias nomen autoris Græci scriptoris, qui floruit Hadriani & Antonini temporibus. Scripsit Chronica Lacedæmonica, de Amphyctionibus, & Lacedæmoniorum fenis. Autor Suidas. ¶ Alius præterea fuit Pausanias Macedo adolescens, qui quum primis puberatis annis stupri ab Attalo parvi esset pallus, & quod deterior esset, omnibus etiam convivis veluti scortum ad stuprum oblatus, de tanta injuria ad Philippum Macedonum regem querelam detulit, illamq; probri ultionē postulavit: verūm quū se etiam à rege inde videret, iram in eum convertit, ulciscendique quam ab inimico non poterat, ab iniquo judice exegit. Autor Diodorus & Iustinus. ¶ Pausanias Cæsariensis, Grammaticus æqualis Antiochi, scripsit de cōstructione librum unum, Problematum item unum, quem inter malos Rhetores recenset Philostratus in Vitis Sophistarum. Autor Suidas.

Pausias, Nomen pictoris Sicyonii. Plin. lib. 35: Iotēt pictores (inquit) Pamphilas doctissimè tradita. Pausiam Sicyonium, primum in hoc genere nobilem. Inter omnia hujus operis præcipuæ admirationi fuit tabula quædam, qua Glyceram municipem suam à se amatam, sedentem pinxit, & coronas ex floribus nectentem: quod opus ex argumento Stephanoplocon appellavit.

Pausiacus, a, um, adject. Horat. 2. Ser. Satyr. 7: Vel cum Pausiaca torpes insane tabella: hoc est, tabula à Pausia depicta.

Pausilypum, Villa est Campaniæ, ab amœnitate dicta, ἀπὸ τοῦ παύειν τὴν λύπην: hoc est à cura, mœroris que cessatione. Plin. lib. 9. cap. 15. Pausilypum, villa est Campaniæ, haud procul Neapoli. Idem lib. 3. cap. 6. Inter Pausilypum & Neapolim Megaris.

P ante E.

Pecūsium, Palatii regio urbis Romæ, quam Romulus obtinuit simul ac urbem condidit. Ea pars ita dicta quia plurimum erat agri Romani ad mare versus, & quam notissimè adibatur urbs. Festus autor est, & indicat Varro lib. 4. de ling. Lat. Nonnulli legunt Pecusium.

Pedæus, fuit Antenoris filius nothus, Homerus libro Iliad. 5.

Pedasus, Fuit, teste Homero lib. 6. Iliad. Bucolionis maximi Laomedontis filius. ¶ Et ejus nominis civitas Pyleo finitima, vicina Troiæ, ut idem Homerus est autor lib. Iliad. 9. ¶ Est etiam Pedasus unus ex equis Achillis, ut idem tradit Iliad. 16. quem eversis Thebis Ectionis cepit, equisq; suis immortalibus comitem addidit.

Pedum, Stephano, oppidum non longè à Prænestinis: à quo Pedani, populi: quorum meminit Plin. lib. 3. ca. 5.

P 3 Livius

Livius Lib. 8, ab Vrbe. Neq; tamen ſi à modicis pauca populis, Pedani adjuti ſunt. Tyburtes, Præneſtinique, quorum ager propior erat, Pedum pervenere.

Pediculi, populi Calabriæ, Peucetiis & Brundiſiis finitimi: quorum oppida ſunt Rudiæ, Egnatia, Barium, Amitia, & Padium. Autor Plinius libro 3. cap. 11. Strabo lib. 6. Pœdiculos appellat.

Pedo, Albinovanus, Poëta fuit Epigrammatographus, qui ſub Auguſto floruit, & ad Neronis uſque tempora pervenit. Præcipuè amicus fuit Ovidio, qui Pedonem cum vocat, lib. 4. de Ponto, Eleg. 10. Si rogat hoc aliquis cur ſint narrata Pedoni, &c. Alibi etiam Sidereï epitheto eum honeſtat, vel propter excellentiam, vel quia fortaſſe de ſideribus ſcriptum aliquid edidiſſet: ſic enim ait Eleg. 16. Quamvis foret & Marius, magnique Rabirius oris, Lucretiusq; Macer, ſidereuſq; Pedo.

Pegæſi, ὁ Πήγασος Steph. Oppidum eſt Cariæ.

Pegaſæ, αἱ Πηγασαί, Theſſaliæ oppidum, quod poſtea Demetrias, Δημητριὰς, dictum eſt, propter quod navis longa Argonautarum Pegaſea nuncupata, quòd Iaſon, qui eam ædificavit, fuit filius Aeſonis fratris Peliæ, regis Theſſaliæ. Ovid. Iamque fretum Minyæ Pegaſæa puppe ſecabant. Hinc Pegaſicus Imus in Theſſalia eſt appellatus. Sunt qui rectiùs Pagaſæ dici putent, & Pagaſæus. Videtur à ſed à Pegaſo equo, Pegaſides Muſæ, per corr. ut Ovid. docet.

Pegaſides penult. correp. [πηγασίδες. Germ. Ein Nam der Muſen, die auch Pegaſides genennet werden.] Muſæ dictæ ſunt, ἀπὸ τῆς πηγῆς: hoc eſt, à fonte, cujus illarum ſacro, quem Pegaſus ictu ungulæ ſingulæ fingitur aperuiſſe. Ovid. Epiſtol. 21. Atmihi Pegalides blandiſſima carmina dictant. Interdum etiam Pegaſides dicuntur ſonitum, vel flaviorum nymphæ, quas & Najades. Idem Epiſt. 5:

Pegaſis Oenone Phrygiis celeberrima ſylvis.

Pegaſis, pen. corr. [πηγασὶς. Ger. Ein Pferd das aus Gottes meiden als Berg Helicon ſein Brunnen Hippocrene geſchaffet haben ſoll.] Equus alatus, ἀπὸ τῆς πηγῆς: id eſt, à fonte, quòd juxta πηγὰς: id eſt, fontes Oceani natus ſit, ubi Gorgones habitabant. Hunc Hyginus, & alii complures Neptuni & Meduſæ filium dixere: alii ex Meduſæ ſanguine quam Perſeus interemit, natum aſſerunt. Hic quum Heliconia evolaſſet, ſaxum ungula feriens, fontem aperuit, qui ex eo Hippocrene: id eſt, fons equinus, eſt appellatus. Poſtea verò quum ex Pirene Corinthio fonte hiberet, à Bellerophonte, qui ad temporis expeditionem in Chimæram parabat, captus eſt. Strabo lib. 8. Fama eſt (neque) equum Pegaſum quum potaret hoc in loco, à Bellerophonte deprehenſum ſuiſſe, alatum, inquam, cabalium è Meduſæ cervice & de Gorgonis exciſo gutture proſilientem. Hoc equo uſus eſt Bellerophontes in expeditione contra Chimæram. Vulgatum eſt, & cabalinum fontem in Helicone erupiſſe, quum ſubjectam ibi tribuum feriret ungula. Poſt hæc verum terreſtrium tædio ductus, in cœlum dicitur evaſiſſe, ibique inter ſidera conſiſturas, Arctum circulum ſpectare, pedibusque ſcitè ordinatis adnixus, extremo ore caput Delphini tangere, & Aquarii manum dextram ſe vici ſuæ adjungere. ¶ Pegaſus etiam dicebatur inſtrumentum in domibus, quo tanquam jumento, veſtes & ſimilia ſtrata ſuſpenderentur, à Pegaſo equo Poëtico, traductione nominis excogitata. ¶ Fuit & hoc nomine ſenatuſpericulus: à quo nomen accepit Pegaſianum ſenatuſconſultum. Pomponius lib. 2. de Origine juris.

Pegăſēĭus, a, um. adjectivum, penult. corr. Catul. ad Cameriam: Nati Pegaſeo ferat volatu. Veſtius eſt hendecaſyllabus. Achilles Statius: Nonli Pegaſeo, legit.

Pegăſēĭus, aliud adjectivum quinque ſyllabarum. Perſius in Prolog. Corvos poëtas, & poëtrias picas Cantare ereſias Pegaſeium melos.

Pēligiă, ἡ Πηλιγία, Mulier Antiochena, voluptatibus & illecebris primum deditiſſima: ut quæ nulli rei attentius vacaret quàm corpori concedo. Tandè tamen meliore ductu ſpiritu, repentè velut in novum quoddam animal transformata eſt, curamq; deinceps quâ corpori ſuo impendere ſolebat, ad animum virtutibus excolendum tranſtulit.

Pēlăgŏnĭă, æ, Πελαγονία, Pars Macedoniæ Septentionalis, quæ Tribalis proxima eſt. Autor Plinius lib. 4. cap. 10.

Pēlăsgĭă, Πελασγία, Olim dicta eſt celeberrima illa totius Europæ Cherroneſus, inter duo maria, Ægæum & Ionium, platani folio ſimilis propter angulatos receſſus: quæ notiore nomine Πελοπόννησος dicitur. Dicta Pelaſgia à Pelaſgis populis vetuſtiſſimis, qui ab Arcadibus originem traxerunt. Vide Strabonem lib. 5. & Plin. lib. 4. cap. 4.

Pēlăsgi, Πελασγοί, Populi ſunt Græciæ vetuſtiſſimi, qui ex Arcadia oriundi, circa extremam partem Macedoniæ cõſederunt, in eo Theſſaliæ tractu, qui ab illis aliquandiu Argos pelaſgicum fuit appellatus. ¶ Dicti Pelaſgi, ut nonnulli putant, quaſi πελαργοί, hoc eſt, ciconiæ, quòd more ciconiarum, antequam ſedem ſibi deligerent, bonam partem orbis peregrarint.

Pēlăsgis, Πελασγὶς, Regio eſt mediterranea Peloponneſi, olim etiam Dryopis, & poſtremò Arcadia dicta. Autor Plinius lib. 4. cap. 6. ¶ Inde Pelaſgus, ga, gum, Πελασγός. Dicta quoque eſt Pelaſgis Arcadia, ut annotat Hermolaus in Plin.

Pēlēthrōnĭus, Πελεθρώνιος, Theſſaliæ cujuſdam nomen eſt qui primus frena, & equorum ſtrata dicitur inveniſſe. Plin. lib. 6. capite 56.

Pēlēthrōnĭum, Πελεθρώνιον, Oppidum Theſſaliæ, ubi primùm domandorum equorum inventus uſus eſt.

Pēlēthrōnĭi, Πελεθρώνιοι, Dicti ſunt Lapithæ, à loco qui ſubjectus eſt Pelio monti, in quo medicamentorum magna vis nata eſt. Pelio monti, in quo medicamentorum magna vis nata eſt. Pelio monti, in quo medicamentorum magna vis nata eſt.

Pelopeus, & Pelopeius. Vide PELOPS.

Pĕlŏpidēs, πελοπίδης, Thebanus, rei militaris gloria clarissimus, archidemoq; amicitiæ fœdere cum Epaminonda conjunctus. Vitam ejus Plutarchus conscripsit.

Pĕlŏponnesĭus, (πελοπόννησος Ⓖ. Germ. Die gros vnnd fürnemb Griechenlandes so wol ein Insel / hinder dem Isthmischen vnd Aegeischen Meer vmbgeben ist / bey jetzt Morea.] Nobilissima est totius Europæ peninsula, isthmo angustissimo Græciæ annexa, inter duo Maria, Ægeum & Ionium, platani folio similis, angulosis recessibus duos efficiens sinus: ab Oriente Saronicum: Crissæum, sive Corinthiacum ab Occasu, tex millium angustiis diremptos. Olim Apia & Pelasgia appellata. ¶ Postremò Peloponetus dicta est à Pelope Tantali filio, qui quum Oenomaum Eleorum regem curuli certamine superasset, Hippodamiam filiam ejus uxorem duxit, regnumq; dotale accepit: totamq; illam peninsulam Peloponnesum appellavit. Habet in circuitu circiter CCCLXIII. M. passuū amplissimis olim habitata urbibus, ex quibus clarissimæ fuerunt Corinthus, in ipso statim isthmo sita: deinde Argos, Mycenæ, Lacedæmon, Patræ, Messeneq; Cotone, Methone, Elis, Pisa, aliæq; complures. Hodie Morea appellatur Veneti.

Pĕlŏps, opis, πέλοψ. Tantali Phrygiæ regis & Taygetes filius, cujus pater quum deos in terris peregrinantes hospitio excepisset, ut certo aliquo argumento divinitatem eorum experiretur, filium suum illis epulandum apposuit: è cujus esu quum dii ceteri abstinuissent, sola Ceres humerum ejus dextrum absumpsit. Quem quum Jupiter deinde ad vitam revocasset, eburneum ei humerum restituit. Postea verò quam adolevisset, relicta patria in Eliden se contulit, ubi id temporis regnabat Oenomaus, qui unicam habebat filiam nomine Hippodamiam, & formâ eximiam, & regni totius hæredem, iisque nominibus à procis plurimis amatam. Verum Oenomaus quum oraculo edoctus esset, fore ut generi opera interiret, duriusculam hanc procis conditionem tulit, ut cui nuptis Elidis potiri vellet, secum prius curuli certamine contenderet: idq; ea lege, ut victore filiæ suæ conjugium & regna hæreditaria, victum mors sequeretur. Quum igitur jam cōplures equorum (quos pernicissimos habebat) celeritate superasset, necq; tradidisset, Pelops quoq; & ipse puellæ amore tenebatur, sibi alia via tentam aggrediendam ratus, Myrtilum auriga ejus pretio corrupit, ut fragiles currui axes subjugeret. Quo facto Oenomaus unà cum curru corruit, membrisq; omnibus ea ruina collisis mortuus est. Pelops igitur & conjuge potitus & regno universam Chersonesum de nomine suo Peloponnesum appellavit. Autor Strabo lib. 8.

Pĕlŏpēus, a, um, πελοπήϊος, & divisa Græca diphthongo Pelopeius, πελοπήϊος, per quinq; syllabas à nomine Pelopis dedictum. Propert. lib. 3 Eleg. 1. Iamia Iupiter hæc Pelopeis domus. Ovid. 8. Metam. Ipse locum vidi tamen hoc Pelopeia Pritcus Mistra arva, suo quondam regnata parenti.

Pĕlōrĭus, pen. prod. [πελώριος Ⓖ. Ger. Das Vorgebirg Sicilie gegen Italien.] Unum extribus Siciliæ promontoriis, quod in Italiam vergens, Scyllæ adversum est: ita dictum à Peloro Annibalis gubernatore: quem is in Syriam fugam parās, (ut Pomponio Melæ placet) ibi interemit, sese eo proditum ratus, eò quòd procul intuenti continua videbantur esse littora, pelagusque minimè pervium. Valerius lib. 9. cap. de Temeritate, Pelorum hunc ab Annibale interfectum arbitratur eo tempore quo is à Petilia solvens, in Africam rediturus parabat, à suis revocatus ut patriæ periclitanti opem ferret adversus Scipionem. Quæ sententia videtur multò verisimilior. Non enim video quid ex Africa Syriam petenti, in Sicalo freto fuerit negotii: nisi quis hoc præterea, vi tempestatis eò fuisse appulsum. Servius explicans illud Virgil. 3. Aeneid. Ast ubi digressum Siculæ te admovent oræ Venti, & angusti rarescunt claustra Pelori: quanquam cum Valerio videtur sentire: fatetur tamen etiam ante Annibalis tempora promontorium hoc Pelorum fuisse appellatum. Polybius quoq; in primo bello Punico alio nomine non utitur.

Peltæ, arum, πέλται, Phrygiæ oppidum: à quo vicinus campus Peltinus appellatus est. Vide Strab. lib. 12. cap. 13.

Pelusium, sii, [πηλούσιον. Germ. Das außgang Nili ſo Arabiam von Egypten̄ abſcheidet.] Oppidum in extremo Aegypti ora, quæ Casiotidi contermina est: à quo & extremum Nili ostium quo Aegyptus ab Asia terminatur, Pelusium: seu Pelusiacum appellatum est. Hanc urbem condidit Peleus Achillis pater monita deorum post fratricidium. Eo enim tempore Peleus furiis agitabatur: quia fratrem Phocum interfecerat.

Pĕlūsĭăs, sia, sium, πηλουσιάς, & Pelusiacus, a, um, pen. corr. πηλουσιακός. Mart. in Xenia: Accipe Niliacam Pelusia munera lentem. Virgil. lib. 1. Georg. Nec Pelusiacæ curam aspernabere lentis.

¶ Pelusiana mala legimus apud Colum. lib. 5. cap. 10.

Pelusiotæ, πηλουσιῶται, Populi in extremis finibus Aegypti, Pelusium oppidum incolentes, ea in parte quæ Aegyptus Arabiæ contermina est. Hictonymus contra Jovin. Impelle (fi vales) Pelusioten, ut manducet cepe.

Pĕnātēs, penatium, penatibus tantùm pluraliter. Dicti sunt dii domestici, ut inquit Cic. lib. 2. de Natur. deorum, quòd penes nos nati sint, vel quòd non longè absint ab hac vita, sive quòd penitùs intùeri [πρὸς τὸν Ger. Heimlichkeit] ex quo etiam penetrales à Portis vocantur. Alii penè aperto nomen derivant. Macrobius lib. 3 Saturn. cap. 4. Penates esse dixerunt per quos penitùs spiramus: per quos habemus corpus, per quos rationem animi possidemus. Terent. in Phorm. At ego deos Penates hinc salutatum domum Deducar. Virgil. 1. Aen. Gens inimica mihi Tyrrhenum navigat æquor, Ilion in Italiam portans, victosq; Penates.

Pĕnātĭgĕr, ra, rum, Genius Penates, Ovid. decimoquinto Metamorph. Hæc Helenum cecinisse Penatigero Aeneæ Mente memor refero.

Penĕlĕus, per quatuor syllabas, πηνέλεως, Unus fuit è quinque Bœotorum ducibus in bello Trojano, teste Homero lib. Iliad. secundo.

Pĕnĕlŏpe, πηνελόπη, Icarii filia, & Ulyssis uxor, admirabilis castitatis mulier, singularisque pudicitiæ exemplar, quæ absente toties viginti annos marito, nullis aut parentum precibus, aut procorum pollicitationibus adduci potuit, ut eidem quam viro discedenti dederat, secundis nuptiis violaret. Quum autem proci actiùs instarent, atque adeò vim illaturi viderentur, tantum moræ ab illis sibi postulavit, quantum telæ, quam tum in manibus habebat, absolvendæ sufficeret. Quod quum impetrasset, mulier astuta, quicquid interdiu texuerat, noctu retexebat: eoq; commento eorum cupiditatem in recidivum nuptiarum dilatione, qui ab illa sub mendicis habitu hospitio susceptus, procus ad unum omnes interemit. Dicitur autem volvas Penelopen ab avibus quæ penelopes dicuntur, sive meleagrides: quum antè Arnea diceretur, quasi abjecta & repudiata. Ferunt enim quum ab Icario, Perieroq; parentibus esset exposita, ab hac avium genere fuisse educatam.

Pēnĕus, per tres syllabas, pen. prod. πηνειός, Flavius in Thessalia, inter Ossam & Olympum decurrens, collibus dextra, lævaq; molliter curvis. In eo cursu sunt Tempe, ad quinque millium passuum longitudinem, & ferè sesqui jugeri latitudinem extensa. Ovid. 1. Metamor. Hîc nemus Acmoniæ, præruptaq; quondam Hîc cava dicuntur Tempe, per quæ Peneus ab imo Effusus Pindo, spumosis volvitur undis. Vide Strab. lib. 7. & 8. & Plin. lib. 4. cap. 8.

Pēnĕĭus, a, um, per quatuor syllabas. Virg. 4. Georg. Pastor Aristæus fugiens Peneia Tempe Amissis, ut fama, apibus, &c. Peneia Daphnæ, apud Ovid. 1. Metam.

Pentăpŏlis, pen. corr. πενταπόλις, Regio inter Palæstinam, & Arabiam, à quinque civitatibus sic appellata, ubi Sodoma & Gomorrha oppida. Hanc regionem (ut Solinus scribit) de cœlo tactam, tectatur humus nigra, & cinere sulcata. Nascuntur ibi poma, quæ comedi non possunt, licet matura videantur, quòd tenuem manibus pressa humum exhalent, & in pulverem faciscant. ¶ Est & Pentapolis regio in Lybia, quæ & Cyrenaica vocatur, Pentapolis dicta à quinq; urbibus, quarum nomina sunt, Arsinoë, Ptolemais, Apollonia, & Cyrene. Plin. lib. 5. cap. 5.

Penthĕsĭlēa, pen. prod. πενθεσίλεια, Amazonum regina, quæ tertio fuit anno lib. 7. Ottere (sive ut alii) Orithya successit in regnum: ejusq; Trojano bello inter fortissimos viros quum auxilium adversus Græcos ferret, magnæ virtutis documenta exstitere. Hæc, ut ait Servius, dicta est furens, quia furorem in venatione confixa, simulans se cervam ferre. Virg. 1. Aeneid. Dacie Amazonidum lunatis agmina peltis Penthesilea furens, mediis q; in millibus ardet, Aurea subnectens exsertæ cingula mammæ Bellatrix, audetq; viris concurrere virgo. Hæc quum Trojanis opem ferret, ab Achille occisa est.

Penthĭcūs, per duas syllabas, πενθεύς, Echionis ex Agave filius, qui quum Bacchi sacra contemneret, à matre & sorore, & numinis furore actis, est dilaceratus. Vide latiùs omnem fabulam apud Ovid. lib. 3. Metam.

Penthĕus, a, um, pen. prod. Stat. lib. 2. Theb. Penthumque trabens, nondum te prendimus æquo Bacche, genus.

Pēnthўlus, πενθύλος, Filius Deiphontis, quem Paphonaves duodecim in auxilium Xerxis eduxit, quas oborta tempestate amisit. Ipse verò captus, multa de exercitu Xerxis Græcos edocuit. Herodot. lib. 7.

Pĕræă, περαία, cum diphthongo. Ulterior Judææ pars, Arabiæ & Aegypto proxima, aliquot divisa montibus, & à reliqua Judæa Jordane amne discreta. Plin. lib. 5. cap. 14.

Percōpē, es, penult. prod. περκόπη Stephano, Urbs Troadis ad Propontidem: postea Percote appellata, quæ Trojanis auxilia misit adversus Græcos, teste Homero ad finem libri secundi.

Percōsius. Insignis vates fuit divinandi peritissimus, cujus filii Adrastus & Amphius qui frustrà dissuadente patre Trojanis suppetias tulerunt, & à Græcis sunt interfecti.

Percōtē, es, pen. prod. Περκώτη, quæ & percope olim dicta fuit, Vrbs est Troadis, autore Stephano, Val. Flac. 2. Argona. Iam juga Percotes, Parianumq; infame fragolis Exuperat, Phthiamq; vallis.

Percōtēus, adjectivum, Περκώτειος. Valer. Flac. 5. Argon. Muneribus primas conjux Percotia vestes Imposuit.

Perdiccas, Περδίκκας, Macedo inter comites Alexandri Magni, cui etiam in regni partem successit, parta vir audacia, simul & fortitudine, ut Icarus præsente, catulos ecubili pervim auferret. Autor Arrian. de varia historia.

Pergē, ēs, Πέργη, Oppidum in Pamphylia, à quo Diana Περγαία, Περγαῖα, dicta est propter templum illi dicatum. Pomp. Mela lib. 1. in descriptione Pamphyliæ.

Pergămă, ōrum, Πέργαμα, Arcium Trojanarum nomen fuit, ut annotavit Servius in illud Virg. 2. Aen. Trojam incendia, & prolapsa videntem Pergama. Quanquam postea, ut idem facetur, hoc nomen etiam cæteris arcibus, locisque omnibus editis communicatum est. ¶ Vsurpatur nonnunquam pro ipsa Trojanorum urbe, quæ propriè Ilium appellata est. Virg. 1. Aen. Nanque videbat, uti bellantes Pergama circum, etc. In eadem etiam significatione legimus Pergamos, sive Pergamus. Autor Aetnæ. Quis non Argolico dederit Pergamon igni Impositam?

Pergămēus, a, um: hoc est, Trojanus. Prop. lib. 4. Elegia prima: Aut si Pergameæ tecta canuntur avis. Longævum ad Priami vera ferire caput.

Pergămum, Plinio, sive Pergamus, Πέργαμος Ptolemæo, Vrbs insignis Asiæ non procul à Caico fluvio extra dicta quòd olim in rupe sita esset: nam Pergama olim loca omnia editiora appellabantur, testibus Suida & Servio. Strabo lib. 13. autor est tempore Lysimachi Agathocles filii, qui unus fuit ex Alexandri successoribus, Pergamum nihil aliud quàm castella fuisse, in quo ille, quod locus esset in primis munitus, thesauros suos asservarat, præfecto illis Philetæro quodam Thyanensi. Eunucho: qui quum se Arsinoæ Lysimachi uxori invisum fieret, & ab ea apud regem accusatum, castellanos ad defectionem adduxit. Exortis deinde in Asia variis bellorum motibus, in quibus primùm Lysimachus à Seleuco Nicatore: deinde & Seleucus à Ptolemæo Ceraunō è medio sublatus est: Philetærus interim Pergami continebat, victoribus semper & propinquioribus obsequens: cui annos & ipse viginti quinque præfectus, pecuniamq; possedit & Eumeni fratris filio moriens reliquit: qui prolatis imperii finibus, Antiochum Seleuci filium apud Sardeis superavit. Hic quum annos duos & viginti regnasset, Pergami turrecillionem Attalo patruelisuo reliquit, qui Galatis maximo prælio superatis, contractaque cum Romanis amicitia, primus ab iis Rex appellatus est. Attalo successit Eumenes filius natu maximus, qui cum Romanis adversus Antiochum magnum, & adversus Persen bellum gessit. Cujus beneficii memores Romani, regionem omnem quæ ea Taurum montem Antiocho parucrat, regno ejus adjecerunt. Hic primus Pergamum, prolatis pomeriis, ex castello amplissimam urbem reddidit, & Nicephorium lucum circà eam condivit. Regnavit annis quadraginta novem, moriensque regni successionem Attalo filio reliquit, cognomento Philometori: eni, quòd admodum adolescentulus esset, Attalum fratrem tutorem assignavit: qui regni procurationi fungens, cum Alexandro Antiochi filio adversus Demetrium Seleuci filium bellum gessit, & Romanis adversus Pseudophilippum, focium fuit præsuit. In Thraciam quoque rejecto exercitu, Diegylim regem cepit. Moriens Attalo ex fratre nepoti, cujus tutelam gesserat, regnum à patre ejus acceptum fideliter restituit. Attalus hic postremus fuit Pergami rex, qui quum annos quinq; regnasset, sine liberis decessit, populo Romano hæredem instituto: qui adita hæreditate regnum ejus in provinciæ formam redegit. Hæc Strabo lib. 13. ¶ Ex Pergamo viri illustres orti sunt, Galenus Medicorum clarissimus, Apollodorus Rhetor, & Augusti præceptor, à quo Apollodorea secta nomen accepit: & Dionysius Artium, hujus discipulus.

Pergămēnus, a, um, Περγαμηνός, ut Charta pergamena, quæ Pergami inventa est, ab Attalo rege, (ut Aeliano placet) sive ab Eumene (ut Plin. maluit) primum Romam translata.

Pergasē, es, Περγασή, Vicus est agri Attici in tribu Erechtheide, teste Stephano.

Periander, [Περίανδρος, Gr. Der fürtrefflich Mann.] Cypseli filius, unus ex septem sapientibus Græciæ, & Corinthiorum rex, qui aliquādo interrogatus, quare quum sapiens esset, in tyrannide perseveraret? Quia (inquit) & ignorat, & invitum cedere est periculosum. Crudeliter igitur, & in magno suspicionis æstu, magno scelere multum comitatus tigrat, eos potissimùm qui otiosi in foco obtrectabant, reformidans. Quapropter ut novi consilii capiendi occasionem civibus suis præcideret, fugit eos in bellis, navalibus præsertim, desiderat. Vxorem habuit Melissam, quam zelotypia quadam ductus, quum gravida esset, ictu calcis interfecit, pallacarum suarum delationibus temere fidem adhibens: quas tamen pœnitentia ductus, vivas cremavit. ¶ Sunt qui duos fuisse Periandros tradant: alterum Corinthi tyrannum: alterum sapientem, cumq; Ambracioten. Quorum professio sententia verisimilior videtur. Nam & matris & uxoris mortem concubitus, aliaq; id genus flagitia, quæ de Periandro Corinthio traduntur, non video quo pacto in sanæ mētis hominem, nedum in sapientem, cadere possint.

Pēriboēa, Περίβοια, Eurymedontis gigantis filia fuit, ex qua Neptunus Nausithoum suscepit Alcinoi patrem. Autor Homerus 7. Odyss.

Pēricles, Περικλῆς, Atheniensis viri clarissimi nomen, qui annos quadraginta in administratione Reipublicæ principatum tenuit. Plurimùm enim & auctoritate & eloquentia polleba. Vnde & Olympius identidem à Poetis Comicis appellabatur, quòd tonare in concionibus, & fulmen cieve videretur. Habuit in administratione Reipublicæ adversarium Thucydidem Milesium, virum nobilem & potentem: qui quum illum apud populum eo nomine reprehenderet, quòd nimium in publicis operibus sumptum fecisset. Atqui (inquit Pericles) demen hæc omnia persolvere non recuso, modò mihi liberum sit nomen meum illis inscribere. Quo tam animoso responso, adversarii calumniam facile effugit, censente populo operum magnificentiam ad Reipublicæ splendorem pertinere, ideoq; ea publico, non privato sumptu effici faciendi. Author est Plutarchus, quum Pericles aliquando Sophoclem in magistratu collegam haberet, & cum eo nescio quid de re communi colloqueretur, exisse formosum puerum illac ex ephebis, quem ut vidit Sophocles, quum pulchritudinem ejus supra modum admiraretur: Atqui (inquit Pericles) magistratum decet non modò manus, verumetiam oculos continentes habere. Vide plura de hoc apud Plutarchum.

Pēriclymēnus, Περικλύμενος, Homero, nomine Filii Neleï soceri Nestoris, cui à Neptuno avo concedium erat, ut in quas ei vellet formas se posset transformare. Hercule itaque bellum gerente adversus Neleum, Periclymenus in aquilam conversus facies hostis nonnullos, & exercitu lacerabat, donec sagitta Herculis in aëre confixus, & in terram delapsus, alitus corporis ponderę adacta sagitta, animam efflavit. Vide latius hanc fabulam apud Ovid. 12 Metamor.

Pĕrĭdŏă, Περίδοια, Eurymedontis gigantis filia fuit, ex qua Neptunus Nausithoum suscepit Alcinoi patrem. Autor Homerus 7. Odyss.

Pĕricles, Περικλῆς, Atheniensis viri clarissimi nomen, qui annos quadraginta in administratione Reipublicæ principatum tenuit. Plurimùm enim & auctoritate & eloquentia polleba. Vnde & Olympius identidem à Poetis Comicis appellabatur, quòd tonare in concionibus, & fulmen cieve videretur. Habuit in administratione Reipublicæ adversarium Thucydidem Milesium, virum nobilem & potentem: qui quum illum apud populum eo nomine reprehenderet, quòd nimium in publicis operibus sumptum fecisset. Atqui (inquit Pericles) demen hæc omnia persolvere non recuso, modò mihi liberum sit nomen meum illis inscribere. Quo tam animoso responso, adversarii calumniam facile effugit, censente populo operum magnificentiam ad Reipublicæ splendorem pertinere, ideoq; ea publico, non privato sumptu effici faciendi. Author est Plutarchus, quum Pericles aliquando Sophoclem in magistratu collegam haberet, & cum eo nescio quid de re communi colloqueretur, exisse formosum puerum illac ex ephebis, quem ut vidit Sophocles, quum pulchritudinem ejus supra modum admiraretur: Atqui (inquit Pericles) magistratum decet non modò manus, verumetiam oculos continentes habere. Vide plura de hoc apud Plutarchum.

Pĕrĭclўmēnus, Περικλύμενος, Homero, nomine Filii Neleï soceri Nestoris, cui à Neptuno avo concedium erat, ut in quas ei vellet formas se posset transformare. Hercule itaque bellum gerente adversus Neleum, Periclymenus in aquilam conversus facies hostis nonnullos, & exercitu lacerabat, donec sagitta Herculis in aëre confixus, & in terram delapsus, alitus corporis ponderę adacta sagitta, animam efflavit. Vide latius hanc fabulam apud Ovid. 12 Metamor.

Pĕrallĭs, [περαλλὶς Gr. Der fürtrefflich Mann] Ita rursum Phalaridis boo dicitur. Ob jen oder Fürtrefflich genennet hat.] Athenensis faber ingenio præstans, qui Phalaridi tyranno Agrigentinorum tauram ex ære fabricavit, in quo reus claudebatur, ac subjecto igne mugitum bovis ederet: cujus inventis quum amplissimam à Tyranno, qui novis semper nomine quum amplissimam à Tyranno, qui novis semper tormentis excogitatis delectabatur, speraret munus, inclusus tauro, suppositisque ignibus, primus fuæ artis experimentum præbuit. Ovid. 2 de Arte. Et Phalaris tauro violenta membra Perilli Torruit, infelix imbuit autor opus. Plin. lib. 34. cap. 8. Perillam nemo laudat, sa violatum Phalaride tyranno: cui tam Perillam nemo laudat, sa violatum Phalaride tyranno: cui tam sævum fecit, mugitus hominis pollicitus, igne subdito, & primum eum expertus est cruciatum jathoris sævitia.

Pĕrinthŭs, Πέρινθος, Vrbs Thraciæ ad Propontidem, postea Heraclea dicta, à nomine Heraclii principis. Constantinopolitani, in qua olim fuit celeberrimum illud amphitheatrum marmoreum ex uno lapide excisum, quod inter septem orbis miracula numeratur.

Pĕrinthĭus, thia, thium, Περίνθιος, Qui ex Perintho est: ut Perinthia, Menandri Comœdia. Terentius in Prologo Andriæ: Menander fecit Andriam & Perinthiam.

Pĕrĭpătĕtĭci, Περιπατητικοί, Philosophi quidam Athenis fuerunt, à Platonis schola profecti, quorum princeps fuit Aristoteles: ita dicti quòd inambulantes docerent, παρὰ τὸ περιπατεῖν, quod est deambulare. De horum origine sic scribit Cicero in Acad. Q. adit. Platonis autem auctoritate, qui vetus & media Academia appellatur, locupletius fuit, uno & consentiens duobus vocabulis philosophiæ forma ista nata est, Academicorum, & Peripateticorum, qui rebus congruentes, nominibus differebant. Nam quum Plato Speusippum sororis filium Philosophiæ quasi hæredem reliquisset: ejus autem præstantissimus studio atq; doctrina Xenocratem Chalcedonium, & Aristotelem Stagiritem, qui erant cum Aristotele, Peripatetici dicti sunt: quia deputabant inambulantes in Lyceo: illi autem qui Platonis instituta in Academia (quod est altera gymnasium) cœtus erant sicuti in Academia (quod est altera gymnasium) cœtus erant & sermones habere soliti, eloci vocabulo nomen habuerunt. Sed utrique Platonis uberrate complen, certam quandam disciplinæ formulam compleuerunt, & eam quidem plenam & refertam. Hactenus Cicero.

Pĕrĭphas, antis, Περίφας, Thessalus quidam fuit pater Lapithę, a quo

à quo Laphithæ nomen acceperunt. Autor Stephanus. ¶ Est item Peripoas, apud Virgilium nomē cujusdam ex comitatu Perrhæbi, quem una cum illo Priami regiam oppugnantem indocte ibi ait Æn.

Pĕrĭphānēs, ētis, Comicī cujusdam nomen: quod Latine conspicuum significat à verbo Græco περιφαίνω, quod est clarus & conspicuus sum.

Pĕrĭphrētus, pen. prod. περιφρητός, Artemonis cujusdam cognomen fuit, ob celeria ad eò efficiendum, ut nunquam nisi lecta pensili circumlatus, dominus hujus limen transiecerit: dictus ἀπὸ τοῦ περιφέρεσθαι, quasi circūlatilis. Meminit hujus Plin. lib. 14. cap. 8.

Permēssus, ī, περμησσός, Fluvius Bœotiæ ex Helicone, Phœbo & Musis sacer, & juxta Haliartum in lacum Copaidem influens, teste Strabone, lib. 9. Virg. in Sileno: Tum canit errantem Permessi ad flumina Gallum. Dechnatur etiam hic Permessis, idis vel idos. Mart. lib. 1: Quid tibi cum Cyrrha? quid cū Permessidos undis?

Pĕrō, περώ. Nelei filia ex Chloride filia Amphionis, soror Nestoris & Periclymeni, eximia pulchritudine: quam quum multi certatim proci uxorem sibi depoſcerēt, Neleus qui id temporis irreconciliabili odio ab Hercule diſſidebat, negavit se eupiam illam despondisurum, nisi prius boves Hercules abactos ad se adduxisset. Vide Hom. 11. Odyss.

Perorsi, Plin. lib. 6. cap. 8. Populi Æthiopum, in sinu Mauritaniæ: qui ut idem testatur lib. 6 cap. 30. quadrupedum ferarum modo vagi sunt, carumq; visceribus vescuntur.

Pĕrrhæbi, ōrum, Populi fuerunt Thessaliæ, qui Lapithis potentia fracti fugerunt in Antolæ montana, Pindo monti proxima: quæ regio ab ipsis Perrhebia dicta est: ipseq; Pindus cognominatus est Perrhæbus. Propertius: Aut cur Perrhæbi timuēre cacumina Pindi

Pĕrsēis, ĭdis, περσηΐς, Nymphæ cujusdam nomē, Oceani & Tethyos filia, ut refert Hesiodus in Theogon.

Persĕphŏnē, pen. corr. περσεφόνη, à Græcis dicitur Cereris filia, Latinis Proserpina appellata, quam ab Orco in Sicilia raptam fuisse Poëtæ fabulantur. Ovid. 4. Fast. Ac neq; Persephone digna est prædone marito

Persĕpŏlis, ĭdis, περσέπολις, Persidis regia, à Perseo condita, quam postea Alexander cotius demoliri jussit, Græcorum se inimicias ulcisci dictitans, quorum illic sacra igni, ferroq; vastassent. Vide Strabonem lib. 15.

Perses, æi, περσεύς, Nomen regis Macedonum, qui ab Æmilio victus, & in acie captus, ductus est in triumpho Romam cum liberis, perituq; in carcere animi mœrore confectus: vel (ut alii tradūt) vigilia maceratus. ¶ Fuit & alter Perses, Solis & Persæ nymphæ filius, pater Hecates, rex Taurici regionis crudelissimus. ¶ Perses præterea, auctore Herodoto lib. 7. filius fuit Persei Danaes filii ex Andromeda Cephei filia, à quo Persas originem duxisse scribit. Hic teste Plin. lib. 7. cap. 3. primus figuras reperit.

Persĕus, ei, & Perses, æ, vel Persi, περσεύς, Gent. Achilles, is, vel li, vel Achilleus, ei, Jovis filius fuisse fertur ex Danaë, Acrisii Argivorum regis filia, quam Jupiter commutatus in speciem auri imbris vitiavit. Acrisias cum quum ex oraculo edoctus esset futurum aliquando ut à nepote occideretur, filiam munitissimæ turri includit. Jupiter itaq; Danaën amore captus, quū alias non pateret aditus, aëlimpta specie auri imbris, per regulas turrim ingressus est, puellaq; frustrā tam arcta custodia servata stuprum inculit. Ex quo concubitu natus est Perseus, qui postea avum imprudens interfecit. Hic Andromedam Cephei filiam, marinæ belluæ objectam, periculo liberavit, liberatamq; uxorem duxit: acceptoq; deinde à Vulcano adamantino ense, quem vocāt Harpen, Medusam unam ex Gorgonibus, quæ se aspicientes omnes in saxa commutabant, occidit: unde & Gorgonophonos cognominatus.

Persĕus, a, um, περσεύς, Propert. lib. 3. Sedaq; Persea Phocidis arva manu.

Persis, ĭdis, seu Persĭa, æ, [פרס Germ. Ein Landt in Asia, Persien genannt, vnd die grosse Monarchey, sonst Medien.] Orientalis Regio Asiæ, à Perse, seu Perseo rege sic dicta, cujus populi Persæ cieti sunt. Lucan. lib. 10. Quæ tibi vesani Nilū Romane cupido? Hæc Pharius, Persisq; sunt, Macedumq; tyrannis Hæc antè Persis (sicut Ptolemæus scribit lib. 3.) à Septentrione Medis terminatur, ab Occasu, Susiana: ab Ortu Solis, duabus Carmaniis: à Meridie, parte finus Persici. Ejus oppida sunt Axima, Persepolis, Diospolis: ubi primum inventa ars magica fertur. Ad eam Nimrod gigas post cōfusionem linguarum se contulit. Persaq; ignem colere docuit. Primus in ea rex (sicut refert Justinus lib. 1.) fuit Cyrus. In ea lapidicinarum multa copia. Et primam Sibyllam in ea natā ferunt, quæ hæc de CHRISTO prenuntiasse traditur: *Fœnōas finxit quoq; ex pectore duabus bovibus multa in aram quæ sacrabit, & reliqua ex talium deorum explicuit impulsu in finem mysterium.*

Pĕrsĭcus, a, um, pen. corr. περσικός, Quod ex Perside est, ut regalium Persicum luxum. Satyr. 14. Nec Cræsi fortuna unquam nec Persica regna Sufficerent animo. ¶ Persicus sinus, ab Oriente maris Rubri ad Occidentem, Arabicus dicitur. ¶ Apud Horat. Persicus pro divite & opulento, à Persarum felicet divitiis, luxuq;. Horat. libro primo Carm. Persicos odi puer apparatus.

Pĕrsĭus, Vir Romę doctus, cujus meminit Cic. de Orat. C. Lucilius homo doctus & perurbanus dicere solebat, ea quę scriberet, neque ab indoctissimis, neque à doctissimis legi: vel (ut quod alter nihil intelligerent, alteri plus fortasse quam ipsi quæ etiam tetigit, Persium non curo legere. (hic fuit enim, ut noramus, omnium fere nostrorum hominū doctissimus) Lælium Decimum volo, quem cognovimus virum bonum & non illiteratum, sed nihil ad Persium. ¶ Persius Flaccus, Volaterris Hetruriæ oppido natus, cinquem constat claruisse eisdem fere temporibus, quibus Domitius Nero imperium urbis Romæ sortiebatur. In Grammatica præceptorem habuit Rhemmium Palæmonem Vicetinum, qui gravissimas inimicitias dicitur exercuisse cum Marco Varrone: In Rhetorica Flaccum Virginium: Annæum verò Cornutum, qui Philosophiæ studio excelluit, magna diligentia, singularique observatione coluit, cumque eo familiarissimè diu vixit, ut testatur ipse.

Pĕrūsĭa, æ, Vulgò Perugia, Hetruriæ civitas ab Achæis condita, in qua L. Antonius à Augusto obsessus, quum extrema fame laborare, coactus est deditionem facere.

Pĕrūsĭnus, a, um, pen. prod. περουσινός. Propert. lib. 1: Si Perusina tibi patria fuit nota sepulcra.

Pessĭnuntis, pen. prod. hujus Pessĭnuntis. [פעסינוס. Germ. Ein Oberschlatt in Phrygia, in deren die Göttin Cybele verehret ward.] Emporium Phrygiæ, cujus fuerat templum maximum (ut inquit Strabo) magnæ veneratione Matris deūm quam Andigistin vocāt. Hic locus magnificè ab Attalis regibus structus est, & templo, & porticibus ex albo lapide. Romani delectē reddiderunt, accersita inde Matris deūm statua, quam ab hoc loco Pessĭnuntia est appellata. Nomine hoc Cybele in masculino genere semper ponitur. Sic enim ait in Oratione de Aruspicum responsis: Qui accepta pecunia Pessĭnunte ipsum, sedem, domicilium que Matris deorum vastaris. Et paulò pòst Pessĭnuntem per celus a te violatum, & sacerdote, sacrisque spoliatum recuperavit.

Pĕtălēs, æ, περτάλης. Nomen unius ex iis qui in aula Cephei regis Perseo vim inferre conati, ceciderunt. Ovid. 5. Metam. Petalus irridens, Strygis cane cætera, dixit, &c.

Petĭlia, Plinio, κωμόπολις. Ptolemæo, & Stephano, Magnæ Græciæ urbs est non procul à Lacinio promontorio, à Philoctete cōdita, ἀπὸ τοῦ πεπάσθαι, id est, à vocando, quòd ex vocatis avium sum pio augurio, ibi futuræ urbi locus sit delectus.

Petosīris, πετοσῖρις, Aegyptius mathematicus insignis, de quo Plin. lib. 7. cap. 49. & lib. 2. cap. 23.

Pĕtrā, πέτρα, Sic hæc olim quidam prope Hybiam, cujus incolæ dicuntur Petræi: quorum meminit Plin. lib. 5. cap. 8: Petra Sirenum, Lucaniæ promontorium est, Sirenum olim insidiis infame. Idem. Minervæ promontorium appellat lib. 3. cap. 5: Surrentinum (inquit) cum promontorio Minervæ, Sirenum quondam sede. Meminit loci hujus & Virgilius 5: Iamq; adeò scopulos Sirenum advecta subibat Difficiles quondam, multorumq; ossibus albos. Vbi multa de Sirenibus. ¶ Item Petra, Strab. lib. 16. Arabiæ oppidum, Nabathæorum metropolis: inde ea pars Arabiæ, Petræa nuncupatur.

Petræa, πετραία, Pars Arabiæ, ita dicta à Petra Nabathæorum metropoli. Strabo lib. 16. ¶ Est etiam Petræa nympha Oceani & Tethyos filia, teste Hesiodo in Theogonia.

Petrēa, Mulier dicebatur quæ pompam præcedens, in colonię aut municipiis instaurabatur unum ebrium, quòd pedes in petris frequentes impingeret: quam & alii vocant ab agri vitio, fellitem petram appellarunt. Festus.

Petrēĭus, Pompeianorum partium dux in Hispania, tū à cum Afranio à Cæsare victus, Cæsar. 2. libro belli Civil. & Lucan. lib. 4. ¶ Petreius Atticus, Cæcilio Metello principibus fuit Quo Catulo fuit, qui quum legionem cum in qua ordines ducebat, à rebello exercitu interfectum videret, neque ullis adhortationibus Tribunum suum impellere posset, ut per hostium castra perrumperet, tum cunctantem occidit, legionemque salvam eduxit. Quo nomine etiam corona graminea donatus est.

Petrocŏrĭi, πετροκόριοι. Ptolemæo, Populi Galliæ Aquitanicæ, Santonibus finitimi: quorum meminit & Plinius lib. 6. capite 29.

Petrōnĭus, πετρώνιος, Nomē avonis Vitellii, de qua apud Suetonium in Vitellio. ¶ Petronia item amnis in Tiberim defluens, qui inde nomen accepit, quòd per petras fluat: quā magistratus auspicato tranſeunt, quum in campo quid agere volunt:

quæ genus antipici pestenec vocant. Amnem autem fœminæ aut qui enuntiabant. Autor Festus.

Petronius, Πετρώνιος, Ægypti præfectus sub Augusto, qui Cornelio Gallo successit. Gessit bellum adversus Aethiopes, quibus regina Candace imperitabat, virili quidē animo mulier, sed altero capta oculo. Vide Strabonem lib. 17. ¶Petronius Gramus centurio octavæ legionis sub Cæsare bello Gallico, qui postea bello Africano Quæstor designatus, quū, navis quam in provinciam vehebatur, & in Scipionis potestatem venisset, & cæteris interfectis, Quæstori Scipio incolumitatē polliceretur, respondit Cæsarianos aliis incolumitatem dare, non accipere consuevisse: quo dicto se gladio transverberavit. Vide Plutarchū in Catone. ¶Petronius item alius fuit, prænomine Lucius, qui quum P. Cælium à quo ex humillima sorte ad Equestrem dignitatem erat evectus, precibus adductus, Placentiæ occidisset, se quoq; eadem dextra interemit. Autor Valer. lib. 4. de Anic. ¶Petronius pater Vespasiani Cæsaris. ¶Petronius Perpenna, qui Constantinianas thermas in pristinum splendorem restituit. ¶Petronius Diodorus medicus, qui scripsit antilegomena, citatur testis à Plin. libro 20. cap. 8. ¶Petronius Potta, cujus nonnulla de medicina versibus conscripta, ad nostram ætatem pervenerunt, ut scribit Volusius Maecianus. ¶Petronius, Πετρώνιος, vir Consularis fuit Neronis temporibus, qui moriturus principis invidia ut mendacem ejus exhæredaret, tunicam muthiatam C C C sestertiis emptam confregit. Autor Plin. lib. 37. cap. 2.

Pĕtrŭsium palatii, dicta est ea regio Urbis quā Romulus obtinuit et partim in qua plurimum erat ager. Romani advertam posuit et partim in qua plurimum erat ager. Romani ad mare versus: quia mollissima inde ad habitandum Urbs, quum Hetruscorum agrum à Romano Tiberis discluderet, cæteræ vicinæ civitates colles aliquos haberent oppositos sectus.

Peuce, Πεύκη, Paxa est insula in ostio alterius fluminis, quod ab illa Peuces appellatur, teste Plin. lib. 4. ca. 12. & Lucan. lib. 12. & barbara Cone Sarmaticas ubi perdit aquas, spadam q; profundo Multifidi Peucem unum caput ablatit illi. Valer. Flac. lib. 8. Danubii vitidemq; vident ante ostia Peucen.

Peucētĭa, Πευκετία, Peninsula est in finibus Italiæ, aliis nominibus Calabria & Messapia dicta. Autor Plin. lib. 3. cap. 5.

P ante H

Phabiranum, Φαβιρανον, apud Ptolem. lib. 2. Germaniæ urbs est in climate Septentrionali sita. Qui Ptolemæum postremò recognoverunt, ex longitudine & latitudine situs conjecerunt eam esse urbem, quam hodie vocant Eremen.

Phăcĭŏn φακιον, Thessaliæ oppidum, apud Thucyd. lib. 4.

Phæăces, Φαίακες, Populi fuerunt Corcyræ: unde & Corcyra Phæacia dicta est: quæ est insula in ostio maris Adriatici. Hodie Phæacia dicta est quæ est insula in ostio maris Adriatici. Hodie vocant Corphu. Scribitur cum æ diphthongo. Nominativus singularis est Phæax. Horat. lib. 1. Epist. Pinguis ut inde domum possis Phæaxq; reverti. Phæacem verò quemvis dixit pro homine mendo, ventriq; ac gulæ dedito, quales in Phæacia hodie est, Corcyræ esse solent: de quibus ita ait Horat. Epist. lib. 1: Quæris pulchrum fuit in medios dormire dies, & ad strepitum citharæ cessatum ducere curam.

Phæcussa, Civitas est in Planitie Phæaciæ insulæ, quæ ab utraq; parte habet duos editissimos vertices, in quibus adhuc sunt arces.

Phăăcĭus, a, um, Φαιακιος, & Phœacus, ca, cum, una syllaba minus. Propert. lib. 3: Nec mea Phœacas æquāt pomaria sylvas.

Phædōn, Φαίδων, Atheniensis, in cōvivio à regnata Atheniensium tyrannis necatus fuit: cujus filiæ virgines quum adversum quorundam vim pudicitiam alioqui illibatam servare nō possent, invicem se complexæ, in puteum defluentes necem sibi consciverunt. ¶Fuit & alter hoc nomine philosophus Elidensis, Socratis auditor, ingenio liberali. Qui (ut quidam scripserunt) cum vi lenoni perinde quasi meritorius puer, quæstuarium quæ mancipium, hum Cebes Socraticus emisse dicitur habuisseq; in philosophorum discipulis. Atque is postea Philosophus illustris fuit, cujus nomini Plato librū de immortalitate animorum inscripsit, qui etiam ab ejus nomine Phædon inscribitur.

Phædrā, Φαίδρα, Minois Cretensium regis filia fuit, & uxor Thesei, quæ amore Hippolyti privigni capta, cumq; ipsum adducere non posset, ut paternum thalamum contpurcaret, apud patrem cum detulit, tanquam stuprum sibi inferre voluisset. Reliqua vide in dictione HIPPOLYTUS.

Phædrus, Φαῖδρος, Vnus ex discipulis Platonis, cui Plato inscripsit librum, qui ab ejus nomine dicitur Phædrus.

Phædўmă, Ortanis nobilis Persæ filia, primùm Cambysis regis, coq; mortuo, Smerdis Magi concubina, quæ prima deprehendit, nō Smerdim Cyri filium, uti populus credebat, sed Magum imperare. Quare cōmota Persarū nobilitas Smerdim in regia trucidavit, Darioq; equi hinnitu (ut inter eos convenerat) regem declaratum, in illius locum substituunt. Autor Herod. lib. 4.

Phæsiana, apud Ptol. lib. 2. cap. 12, Hiberiæ urbs, alio nomine Phebiana castra, Vulgò hodie Salamanca.

Phæstum, Φαιστος, Vrbs in Creta, à qua Phæstius, Φαιστιος, Epimenides dictus est, quem adjutorem condendis legibus Solonis fuisse tradit Plutarchus, loclytum vaticinio, & rerum divinarum peritia.

Phæstus, Φαιστος, Mons, seu promontorium Cretæ, circa Gortynam urbem, civitatem habens ejusdem nominis. Sed nomē civitatis feminini generis est, montis masculini. Strabo libro 10. ¶Phæstus, Φαιστος, fuit, teste Homero, 5. Iliad. Boris Mæonii filius, sive Lydi, qui quum venisset Trojanis auxilio, ab Idomeneo interfectus est.

Phăĕthon, Φαέθων. Ligurum rex fuit vetustissimus, cujus multæ in Hetrusco littore coloniæ fuerunt, ut Cato est author in Originibus. ¶Phaëthon. [Φαέθων. Germ. Ein Sohn Solis und Clymenes.] Solis filius ex Clymene: qui quū à patre impetrasset, ut uno die currus sui habenas sibi permitteret, antequā ipse imperitus cœlum & terrā combureret, à Jove fulmine è curru excussus, in Padum fluvium decidit. Dictus Phaëthon ἀπὸ τοῦ φαεινὸς εἶναι, à luce, & αἴθω, uro unde & pro Sole accipitur. Virg. lib. 5. Aeneid. Autorum Phaëthontis equi jam luce vehebant.

Phăĕthontĭădes, Φαεθοντιάδες, Clymenes & Solis filiæ dicuntur, sorores Phaethontis, quæ dum extinctum fratrem fleret, conversæ sunt in alnos arbores, ut ait Virg. 6. Aeglog. ut 19. Aeneid in populos.

Phaëthūsa, Φαέθουσα, Fuit una ex filiabus Solis ex Neæra, nympha, & sororibus Lampetiæ, quæ in Sicilia, patris fundo fuit. Solis armenta custodiebant: è quibus soli sacris sortis Ulyssis cōtra Circes monita degustantes, naufragium fecerunt, ut lib. 12. Odyss. fabulatur Homerus. Ovid. 2. Metam. Phaëthusam, & Lampetien Solis & Clymenes filias fuisse tradit, & sorores Phaëthontis, quæ quum fratri fulmine percussum supra modum lugerent, ad Eridani ripam in arbores cōversæ sunt, quæ lacrymarum loco electrum extudant.

Phăgo, Φάγων. Ger. Gefräß. Pol. Żarłok.] Incredibilis edacitatis homo fuit, quem Flavius Vopiscus in Aureliano tradit, mensis Imperatoris adhibitū, aprum integrum, centū panes vervecē, & porcellū uno die edisse, bibisseq; vini urnam.

Phălantĭus, Φάλαντος, Lacon quidam fuit, de quo hæc tradit Servius lib. 3 Aeneid. Quum olim Lacones & Athenienses diu inter se bellavissent, & quum utraq; pars alligeretur, Lacones quibus juventus deerat, præceperunt ut virgines cum quibuscunque concuberent: quod & factum est. Sedatis autem bellis, juvenes incertis parentibus nati, quum & patriæ & sibi essent opprobrio (nam Parthenias dicebantur) acepto duce Phalanto, octavo ab Hercule, patriam reliquerunt, delatiq; ad breve oppidum Calabriæ, quod Taros Neptuni filius condiderat, id auxerunt, & pristino nomine Tarentum appellaverunt. Hactenus. Eadem ferè commemorat Acron in illud Horat. lib. 2. Carm. Ode 6: Dulce pellitis ovibus Galesi flumen, & regnata petam Laconi Rura Phalanto. ¶Hinc Phalanteus, a, um.

Phalăra, Φάλαρα, Civitas in sinu Maleaco non procul à Spercheo flumine ostio Plin. lib. 4 cap 7.

Phălăris, [Φάλαρις. Germ. Ein grausamer Königk und Tyrann in Sicilien.] Nomen proprium Agrigentinorum regis crudelissimi, qui præter cætera novorum supplicioru genera crudelissimi, qui præter cætera novorum supplicioru genera instrumenta, taurum habuit æneum, Perillo arte fabricatum, in quem miseros damnatos igneq; subjecto, bovis magitum edebant. cujus inventoris nomine quū artifex non leve munus speraret, ipsa Tyranni in taurum cōjectus, primus artis suæ specimen præbuit. Ipse quoq; Phalaris, quum nimia ejus atrocitate offensi ferri non posset, facto in eum universorum civitas ulcisci ferri non posset, facto in eum universorum civitas ulcisci ferri non posset, facto in eum universorum civitas ulcisci

Homeros, teste Stephano, indifferenter effertur, φάληρα ἀκτὴ καὶ πόλις.

Phalĕreus, φαληρεύς, Gentile nomen est à Phaleris Atheniensium portu deductum. Quo cognomento etiam dictus est Demetrius philosophus, Phanostrati filius, & Theophrasti auditor, qui quum à Cassandro Macedonum principe Athenis esset præfectus: non modò populariem non destruxit potentiã, sed etiam multis institutis reformavit. Verùm tantùm invidiæ valuit, ut post Cassandri obitum in Aegyptum fugere coactus: ibique tempore ejus in amicissimis ejus plures trecentis diebus statuas constavêre. Tãdem mortis stipulis periit, quã multa apud Ptolemæum in calumniosa oratione scripsisset. Vide Strab. lib. 9.

Phălĕrium, φαλήριον, Vibs Hetruriæ. Inde Phalerius, ria, rium, Stephan.

Phălĭsci, φαλίσκοι, Popul. Hetruriæ, quorum oppidum Phalerii vocabatur. Sunt qui arbitrãtur Phalliscos esse qui eam Hetruriæ partem inhabitant, ubi situm est oppidum quod hodie corrupto nomine Μοντεφλασκονε vocant, quum potiùs montem Phaliscum dicere debeamus.

Phălora, φαλώρα, Vibs Thessaliæ. Inde Phalorensis, φαλωρήσιος, Stephan.

Phănæum, φανὰ ἢ Cape maffeo, Promontorium in Chio insula, optimo vino nobilissimum. Autor Servius in illud Virg. 2. Georg. Sunt etiam Ammineæ vites firmissima vina, Tmolus & adjurgit quibus, & ex ipsa Phanæus.

Phănes, φάνης, Vir fuit Halicarnassius, qui Cambysæ Persarũ regi adversus Aegyptios bellum molienti, se ducem itineris præbuit, exercitumque ejus citra periculum per Arabiam in Aegyptum duxit. Autor Herodotus lib. 3. ¶ Phanes etiam à Graecis dicitur Sol, ἀπὸ τῆς φάνσεως hoc est, à lucendo.

Phănĕsii, φανήσιοι, Populi, in insulis Oceani Septentrionalibus, qui (ut Solinus ait) habent aures adeo effusas, ut reliqua viscera contegant illis.

Phăon, φάων, Juvenis Lesbius fuit formosissimus, à Sappho poetria perdilectissimè adamatus. Extat apud Ovid. Epist. Sapphus ad Phaonem.

Phărus, φάροι, numero plurali, Vrbs est, teste Plin. lib. 5. cap. 12. Graecæ mediterraneæ, à Messenis condita.

Phărāŏnēs, [פרעה Pharaõ. φαραὼ.] appellantur Aegyptiregis, quod cognomentum fuit dignitatis, ut scribit Euseb. Aegyptiorum enim lingua Pharaon regem significat, ut docet Iosephus lib. 8. Antiq. Ita quum primum perveniebant ad Imperium, hoc nomen accipiebant.

Phărĭa, Ptolemæa, Phariæ: Straboni verò Pharus, φαρία, Insula contra Dalmatiam & Iadaeram, quæ nunc Vulgò Lesse Illyrico sermone dicitur. ¶ Est & urbs in ea, à qua Pharienses populi.

Phariseus, & Pharisaicus. Vide in APPEL.

Phărmăcŏtrĭphi, [φαρμακότριφοι. Germ. Giftfresser/ sonst Wilderer.] Populi sunt Asiæ Marginis, & Sufanis finitimi, qui venenis alimenta ferunt: unde & nomen illis inditum est. Meminit horum Plinius lib. 6. cap. 16. & Pomp. lib. 1.

Pharmăcūsæ, φαρμακοῦσσαι, Sunt duæ insulæ exiles juxta Arcticam regionem in mari Sarmatico, in quarũ altera (ut inquit Strab. lib. 9.) sepulcrum Circes visitur. Plinius ejusdem nominis insulam inter Sporadas connumerat, lib. 4. cap. 12. Hãc Stephanus supra Milesium collocat, & Attalum regem in ea occisum fuisse asserit. Gentile est Pharmacusius.

Pharnăcīa, æ, φαρνακία Stephano, Regio & urbs Pontica. Trapezunti proxima. Plin. lib. 6. cap. 4 pharnacea appellat.

Phărnāx, nacis, pen. corr. φαρνάκης. Mithridatis regis filius, qui quum majore civilis belli, quod tum inter Cæsarem & Pompejum gerebatur, quam propriarum virium fiducia Cappadociam invasisset, a Cæsare salutatus in matrem est obiectatus. & (ut Cæsar gloriatus fertur) antequam hostem vidisset, victus: unde etiam inter Pontici triumphi fercula, tria hæc verba, pronunciasse fertur: Veni, vidi, vici, non ad alia belli significãria, sed celeriter confecta notam Suetonio in Caesare. Lucanus lib. 2. Pigraneuq; nemus, nec Pharnacis arma relinquas. Admoneo. Meminit hujus Cicero ad Cassium, lib. 15. Epist. Famil. & ad Attic. lib. 11.

Phărus, φάρος, Olim insula fuit, Canopico Nilo ostio objecta, dicti, unius navigatione (si Homero credimus) à cõtinente diremptæ: hodie verò Alexandriæ ponte cõjunctæ. Cujus mutationis causam quidam Nilo affingunt, cujus ostia magnam perpetuò limi vim ad proxima aggerunt: ita Lucan. lib. 10: Pharos insula quondã in medio fluctu maris. In ea turris est ingens in petra posita, quæ mari circumlatur, albo lapide, adfinxeris taientis à Philadelpho Ptolemæo rege Sostrati Cnidii architecti Alexandrinorum amnis opera extructa: quæ & ipsa Pharos dicta est. In qua nocte accensæ faces navigantium cursum regebant. ¶ Ac cujus similitudine cæteræ quoq; speculæ sunt in usum constructæ, Phari appellatæ sunt. Stativa: Lumina noctivagæ tollit Pharus æmula Lunæ. Scribit Hegesippus lib. 4. Pharon à Graecis, Latinisq; appellari ex ipsius rei usu, eò quòd olim pe vidcarur à navigantibus tanquam ὁρᾶν τὰ φανά, quod tum dum significat, immutata littera. Pharos dicatur. Iussit Alexander novam urbem condere statuit: sed quã magnæ sedis capax non esset, ex adverso ei objectam condidit Alexandriam. ¶ Est item Pharos, maris Adriatici insula, Illyrico adjacens, antea Paros dicta, teste Plin. lib. 3. cap. 21.

Phărĭăs, a, um, φαρίας, & Pharĭacus, a, um, ut Silva Phariaca.

Pharphariades, Pars una est Taurimontis. Plinius libro 5. capite 17.

Phărsălĭa, φαρσαλία. Regio Thessaliæ, Pharsalo oppido, quod ad Enipei ripam situm est, circumjacens: à quo & nomen accepit. Sunt qui universam Thessaliam hoc nomine vocatam existimant, à Pharsalo duce quæ primò Aemathia ab Aemathio: postea Thessalia, à Thessalo deinde à Macedone, Macedonia est dicta.

Phărsălĭcus, a, um: Hinc campi Pharsalici, in quibus deorũm maximorum bellorum civilium procellæ detonuerunt: primùm inter Cãsarem & Pompeium: alterum inter Augustum & percussores Cæsaris Brutum & Cassium. Hi pollet Philippici dicuntur, sive à Philippo rege, sive à Philippis vicina urbe, qui alio nomine Thebæ Thessalicæ appellant.

Phărsălos, seu Pharsalum, φάρσαλος & Stephano, Thessaliæ oppidum, in ripa Enipei fluminis situm, de quo Lucan. lib. 6: Aemathiæ æquoris regnum Pharsalos Achilles.

Pharusĭi, φάρουσιοι, Plin. lib. 5. cap. 8. & Pomponius lib. 1. Populi sunt Africæ ultrà Mauritaniam. Ii quondam Persæ fuisse dicuntur, comites Herculis ad Hesperidas tendentis. Pomponius quoq; ita sentit. Deinde Pharusii aliquando tendentes ad Hesperidas Herculis dires, nunc incolæ, & ubi quòd pecore alantur, admodum inopes. Qui fabulosa narrant, Thebano hæc Herculi tribuunt: at qui historicam veritatem prosequuntur, Aegyptio Hercule, qui Lybicus cognominatus est, putãs adscribenda censent. Memini horum & Strab. lib. 17. ubi de Mauris mentionem fecit. At Pharusii, φάρουσοι, qui ultra hos habitant, Hesperus Aethiopibus vicinat, fugiunt quemadmodum Aethiopes falcatis quoque curribus utuntur nonnunquam Mauris Pharusii, per deserta aquarum inopes equis portantes non nunquam per loca quædam palustria & lacus Gir tham veniunt. Quidam ex iis Troglodytarũ more sub terra habitare dicuntur, & æstivis imbribus abundare hyemem verò siccitate laborare. nonnulli ibi ex serpentũ, piscium q; cortice, alii ex stramentis indumenta parare. Vide reliqua apud Straboncm loco jam citato.

Phăsēlis, φασηλὶς, Pamphyliæ urbs in monte sita, piratarum olim perfugium. Cic. in Verr. Act. 6: Messanam Siciliæ oppidũ Verri Prætori, prædoni vetus & piratæ Siciliensi Phaselum quendam fuisse in, quod omnes furtorum acervos illuc deportasset: Phaselis (inquit) illa quam cepit P. Servilius, nõ fuerat urbs antè Ciliciæ ora; prædonũ: Lycii illam Graeci homines incolebant: sed quòd erat ejusmodi loco, atq; ita provecta in altum, ut & exeuntes è Cilicia prædones sæpe ad eam necessariò devenirent, & quum ex hisce locis se reciperent, eõdem defenderentur, adscripserunt illud sibi oppidum piratæ; primò commercio: deinde etiam faciente Mamertina civitate: improba antea non erat, etiam erat inimica improborum. Mox subdit: Verum hæc civitas illi prædoni ac piratæ Siculi hãc Phaselis fuit. Haec omnia undiq; deportabantur, apud illos relinquebantur: quod celari oportuerat, habebant tepidarium ac reconditum: per illos, quæ volebat in navem clàm imponenda, occultè exportanda curabat: navem denique maximam, quam onustis fortis in Italiam mitteret, apud illos faciendã, ædificandamq; curavit. Hactenus Cicero.

Phāsis, is, vel idis, φᾶσις, Colchorum prægrandis fluvius, de quo Lucanus lib. 3: Colchorum quæ cura facit dirissima Phasis. Plin. lib. 6. cap. 4: Navigatur Phasis quamdiu hæc magnis navigiis LXXVIII. M. D. pass. inde minoribus longo spatio, pontibus centum viginti pervius. Ab hoc fluvio pisces nuncupatos tradunt, quòd ibi maximus eorum provenire feraturunde etiam ab Argonautis in Graeciam advecti putantur. ¶ Fuit item ejusdem nominis oppidum, ad fluvii hujus ostium situm, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 4.

Phāsĭăs, adis, φασιὰς, Patronymicum est femininum, à Phasi fluvio, sive oppido deductum, quod Poetæ pro Medea ferè usurpant, Phasidis alumna. Ovid. 3. de Arte: matrium Barbara per natos Phasias ora suos.

Phegēa, pen. prod. φηγέα. Civitas Arcadiæ, à Phegeo rege, Phoronei fratre condita. Postea Erymanthus, postea & Psophis appellata. Steph.

Phlegĭas, φλεγύας. Pater fuit Alphesibœæ, qui Alcmeona quũ justa patris matrem occidisset, & ob eam rem furiis agitaretur, purgavit, eiq; Alphesibœam filiam matrimonio junxit. Vide fabulam latiùs apud Ovid. 9. Metam.

Phĕgor,

Phĕgor, Ebraïce, Lingua Hebræa Priapus appellatur, inquit Hieronymus contra Iovinianum: unde Beel phegor, dictio composita: hoc est, Priapi simulacrum.

Phemŏnŏē, φημονοη, Sibyllæ nomen, quæ prima Apollinis Delphici vates dicitur fuisse, & carmen heroicum invenisse, ut ait Pausanias. Stat. lib. 4. Syl. refertq; arcana pudicos Phemonoe fontes. ¶ Est & Phœbados cujusdam nomen apud Lucanum lib. 5: Phemonoen errare vagam, curisq; vacantem. ¶ Sunt qui Phœbi filiam dicat fuisse. Meminit ejus Hesiodus in Theogonia.

Phĕneum, φενεον Stephano, Oppidū in Arcadia, circa quod herba nascitur Homeri præconio celeberrima, quam à diis immortalibus Moly vocari ait Plin. lib. 25. cap. 4.

Phĕnĕūs, ανος, Lacus Arcadiæ, cujus aqua nocturno tempore perniciosa, interdiu salutaris est. Ovid. Met. 15. Est lacus Arcadiæ, Pheneum dixere priores. Ambiguis spectatus aquis quas nocte timeto: Nocte nocent potæ, sine noxa luce bibuntur.

Phĕræ, arum, φεραι, Vulgò Gerandi. Oppidum Thessaliæ, ad Boëbeidem lacum, ubi Magnesia à Pelasgicis campis dirimitur. Homer. in Catal. Οι τε Βοιβηϊδα λιμνην τε περι Βοιβηϊδα ναιεσκον. ¶ Est item ejusdem nominis oppidum in Achaia propriè dicta, non procul à Patris.

Phĕrĕcȳdēs, penult. prod. φερεκυδης, Philosophus, & Poëta tragicus, ex Scyro insula, teste Strabone lib. 10. Floruit regnante Servio Tullio apud Romanos. Cic. lib. 1. Tuscul. Hic primus dixit animos hominum esse sempiternos. Primus scripsit soluta oratione sui Apulcius in Floridis autor est) repudiato versuum nexu. Hunc Pythagoras magistrum coluit. Perit phthiriasi: id est, pediculari morbo, de quo Serenus: Sed quis nō pavcat Pherecydis fata tragœdi, Qui mimio sudore Sues animalia sæcra Eduxit, turpi miserum quæ morte tulerunt? Hic tamen si nullo magistro alius, tamen per se multum eruditionis est cōsequutus, ut autor est Suidas. Quamquam Diogenes Laërt. Pittaci auditorem fuisse tradit. ¶ Pherecydes præterea alius fuit, teste Laërtio, antiquior etiam superiore, Atheniensis & Philosophus, qui ab Orpheo multa didicit, scripsitq; Theogoniam libris decem: item libellum De rerum principio. ¶ Pherecydem aliam Lerium genere, Historicum commemorat Suidas.

Phĕrĕnicē, pen. prod. φερενικη, Nomen mulieris. Aelianus lib. 10. de varia hist. Duxit ad Olympicum certamen filium suum Pherenice fœmina, prohibentibus eam spectare qui præsidebant. Tandem ab iis persuasit, quæ patrem, & fratres ejus habebat Olympionicas, spectavit, & victorem filium reduxit.

Phīdĭās, æ, φειδιας, Nobilis fuit statuarius, qui in ebore scalpēdo claruit: dis tamen (ut inquit Quintilianus) quàm hominibus est faciendis melior. Inter hujus opera præcipuè commendata est Minervæ statua, quam Athenis ex ebore fecit, XXVI. cubitorum altitudinem cujus clypeo Amazonum pugnam, & Gigantomachiam insculpsit in soleis verò, Centaurorum & Lapithārum certamen. Proximam commendationem meruit Iupiter Olympius, & ipse totus ex ebore. Cælavit & Venerem, quæ postea Romæ fuit in porticu Octaviæ fertur. Item Nemesim Rhamnusiam, malum manu tenētem, ex quo parva surgebat complicatio, hanc inscriptionē habentes: Agoracritus Parius fecit. Hūc enim Agoracritum discipulum usq; adeō diligebat, ut ei tanti operis laudem crederet.

Phīdĭācŭs, a, um, φειδιακος, Propert. lib. 3: Phidiacus signo fit Iupiter ornat eburno. Martial. lib. 6. Quis te Phidiaco formam non dixit in auro, Aut quis Palladiæ non putet artis opus?

Phīdippŭs, φειδιππος, Herculis nepos ex Thessalo filio, qui unā cum fratre Antipho contractis ex maris Carpathii insulis triginta navibus, Græcis suppetias tulit adversus Trojanos. Autor Homerus in Catal. navium. ¶ Est item Phidippus personæ comicæ nomen, apud Terent. in Hecyra.

Phĭla, æ, φιλα Stephano, Vrbs Macedoniæ, juxta Peneum fluvium, à Demetrio Gonata Antigoni filio condita, & à nomine matris ejus ita appellata. ¶ Est item Phila maris Gallici insula, regionis Antipolis, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5. ¶ Sunt & quatuor ejusdem nominis insulæ in Nilo fluvio, supra Delta, quas commemorat idem Plin. lib. 5. cap. 9.

Phĭlădelphĭa, φιλαδελφια, Nomen civitatis in Mysia, regione Asiæ, frequentibus terræ motibus convulsa: unde ejus incolæ in agris magnā ex parte degebant. In hac fuit una ex septem Ecclesiis in Apocalypsi cōmemoratis. Supra Philadelphiam, Orientem versus exusta regio patet, quam Græci κατακεκαυμενην appellant, stadiis longa quingentis, quadringentis lata, ubi nullæ arbores præter vitem inveniuntur, quę exustum virum fert ita elegans ut nulli cedat. Summa camporum facies cinerulenta est: Montana, petrosa & nigra. Quidā ex crebrō fulminum ictu id contigisse arbitrantur, nec dubitant quin de Typhone dicuntur, hoc in loco fabulati. Sed credibilius est subterraneum ignem, qui postea deterserit, regionem exussisse. Dicta est olim Philadelphia ab Attalo Philadelpho conditore.

Phĭlădelphŭs, φιλαδελφος, Ptolemæi regis Aegypti cognomen, qui bibliothecam Alexandriæ, ferè quinquaginta millia librorum continentem, extruxit. Idem libros Mosis vertendos curavit per L X X. interpretes ex Hebræo in Græcum sermonem.

Phĭlæ, ārum, φιλαι, Insula aspera, & undique præruptа, adjacens Aegypto, duobus in unum coitūs amnibus cincta, qui Nilo mutantur, & ejus nomen ferunt. Sunt autem Philæ Strabone libro decimoseptimo, insula Syenen, ad quas ipse se ex Syene plaustro per plana aliquando vectum scribit. Meminit & Lucanus libro 10: Rursus multifidas revocat piger alveus undas. Quā dirimunt Arabum populis Aegyptia rura, Regni claustra Philæ.

Phĭlænorum ārа, φιλαινων βωμοι, Dicuntur quæ Siculo Pelloro oppositæ in media quodammodo Syrtium tellure positæ fanctis dicitur à Philænis fratribus, qui in eo loco vivi creduntur fuisse defossi. Nam quum inter Cyrenenses & Carthaginenses de finibus decidisset controversia, placuit ut certo tempore duo viri ex utraq; civitate egrederentur: ubicunque sibi obviam fierent, in civitatis utriusque termini essent. Itaque Carthagine egressi Philæni, quum aliquot passuum millia in fines Cyrenensium processissent, indignati adversarii se esse præventos, optionem Philænis proposuerunt, mallentne ad suos fines ire, an eo in loco vivi defodiri: qui respondentibus se patriæ salutem vitæ præferre, à Cyrenensibus, qui vivis superiores erāt, vivi in eo loco sunt defossi. Quo in loco Carthaginenses, ne eximia illorum in patriam pietas alia temporum injuria obliteraretur, aras eis arasq; constituerunt. Vide Sallustium in bello Iugurthino.

Phĭlăgrĭŏs, φιλαγριος, Medicus fuit insignis, Galeni æqualis natione Epirota, Naumachii discipulus, cujus scripta recenset Suidas.

Phĭlăgrŭs, φιλαγρος, Sophista Cilix, auditor Lolliani, supra modum iracundus. Nam & dormitantē quandoque auditori pugnum in malam ferunt impegisse. Huic Mercillus nepos sepulcrum extruens, lapideum apposuit corvum. Id quū Cicero esset intuitus, in ejus levitatem jocatus: Hoc, inquit, sapientius à te factum: πανυ σοφως ποιησας και λιθινον κοραξ ἐπιθεις, vocalior magis te docuit, quàm dicere. Hæc Cælius Rhodiginus Antiq. lect. lib. 21. cap. 7. & lib. 19. cap. 20.

Phĭlămmŏn, φιλαμμων, Filius Apollinis ex Chione nympha, claritissimus carmine & cithara. Ovid. libro 12: Nascitur è Phœbo (namque est eius è gemellis) Carmine vocali clarus, citharaq; Philammon. ¶ Fuit item Philamon Atheniensis, pugil fortissimus, qui omnes suæ ætatis pugiles superavit. Suidas.

Phĭlēmōn, φιλημων, Syracusius, novæ Comœdiæ scriptor, qui Alexandri Magni tempore floruit. Hunc Quintilianus secundum inter Comicos scriptores locum tribuit: Philemon, inquit, proximus fuit temporis judicio. Menandro sæpè prælatus est, consentio tamen omnium meruit secundus credi.

Phĭlēsĭŭs, Cognomē Apollinis, Græci φιλησιον amabilem dicunt quod cognomen idcirco Apollini tribuitur: quia tamē ejus eventus, amabili veneratione oculorum cōtuemur.

Phĭlētærĭdēs, φιλεταιρος, Comicus fuit Atheniensis, Antiphanis Comici filius. Fabulas scripsit unam & viginti, quarū novem tantùm recensentur à Suida.

Phĭlĕtās, φιλητας, Poëta elegiographus ex insula Co, qui Philippi & Alexandri Macedonum ætate floruit. Præceptor fuit Ptolomæi Philadelphi. Suis carminibus celebravit Bambem puellam, quam adamavit. Fuisse fertur corpore adeò tenui, ut necesse fuerit ei plumbum adhibere, ne ventorum flatu raperetur. Polianus: nec Coæ adhæ nō sacra Philetæ, Quamquam est æger, adest, quanquam vestigia lento Fulcit gravat plumbo, &c.

Phĭlĕum, φιλειον, Vulgò Gruninga, apud Ptolemæum Germaniæ Septentrionalis oppidum est, ex longitudine & latitudine à Ptolemæo adscripta, conjicimus autem esse eum Groninga Frisiæ oppido, aut certè illi proximum.

Phĭlĭdes, Mango quidam fuit equorū, à quo quum Themistocles equū donō postulasset, nactusq; impetrasset, minatus est se domum ejus continuō ligneam equum facturum. Quo enigmate significabat se propinquorum accusationes & crimina in eum conjecturū. Plutarch. in Themist. Quorsum hæc memoria tam frigidæ rei?

Phĭlippī, φιλιπποι, Vrbs Thessaliæ, quæ Dathos antea dicebatur, quā Philippus Macedonū rex instauravit, & à nomine suo Philippos nominavit. Virg. 1. Georg. Romanas acies iterum videre Philippi. ¶ Sunt & Philippi in Thracia, inter Nestum

sum & Strymonem amnis, non procul ab Ossyma, quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 11.

Philippēnsis, Philippensis, Possessivum formatum à Philippis Thessaliæ civitate. Philippenses cives, Φιλιππήσιοι, & Philippense bellum, quod apud Philippos gestum est.

Philippĭcus, ca, cum φιλιππικός, Denominativum, à civitate Philippis ut, Campi philippici, civilibus cladibus nobilitati, in quibus primùm Cæsar Pompeium, & posteà Augustus Brutum & Cassium profligavit.

Philippĭdēs, φιλιππίδης, Comicus poëta haud ignobilis, qui ætate jam provecta cum in certamine Poëtarū præter spem vicisset, gaudio repentè mortuus est: quod & Diagoræ Rhodio accidit. ¶ Fuit & alius ejusdem nominis, à celeritate pedum ὠκυπόδης cognominatus, quòd XXIII. horarū spatio mille quingenta stadia pedibus cōfecerit, dimidio & octo stadiis itinere ab Arbelis Lacedæmonem usque peracto, Varinq; auctor Suidas.

Philippŏpŏlis, φιλιππόπολις, Oppidum Macedoniæ, à Philippo Amyntæ filio conditum, patre Alexandri. Autor Stephanus. Plin. Philippopolim in Thracia constituit, lib. 4. cap. 11.

Philippŭs, φίλιππος, Amyntæ filius & Alexandri Magni pater, Macedonum rex, rei militaris peritissimus, rebusq; gestis clarissimus, Macedoniæ regnum, quod angustis ancoratinibus continebatur, adeo ampliavit, ut centum quinquaginta populi in Macedonum ditione numerarentur. Hic à Pausania quodam adolescente est interfectus: qui quum de stupro filii per vim ab Attalo illato, apud regem questus esset, & pro re indignitate ultionem postulasset, neque etiam à rege mederi animadvertisset, iram in regem convertit, & ultionem quam ab inimico nō poterat, ab iniquo judice sumpsit. ¶ Alius fuit hoc nomine Romanorum Imperator, qui primus ex Romanis imperatoribus Christianæ religionis sacris fuisse initiatus fertur. ¶ Philippus, Demetrii filius, rex Macedonum, à T. Q. Flaminio victus, ut, autore Livio, quū videret Annibalem fœderis in Italia res gerentem, legatos ad eum de societate misit, quibus ideū à Q. Fulvio Flacco præfecto classis intercepti cum literis, missi; ad Senatum ibant. M. Levinus prætor cōtra eum mittitur, qui regem agrestem Apolloniæ, incautum, semique sopitum nocte inter pocula adoritur. Ille in Macedoniam cum exercitu reversus, mox fugit, incensis priùs ne hostis potiretur, suis navibus. Vide Liv. lib. 1. de bello Maced. ¶ Philippus, medicus Alexandri, teste Curtio lib. 3. cujus etiā meminit Plutarchus in vita Alexandri. ¶ Philippos etiā Romanos viros claros legimus in gente Marcia, inter quos L. Philippus orator, Crassi adversarius, Cic. lib. 3. de Oratore, & de Clar. orator.

Philistĭus, φίλιστος, Comicus scriptor, cujus fabulæ enumerantur à Suida. ¶ Fuit item Philistus quidam Coscyreus, Philotæ filius, poëta ex secundo ordine Tragicorum, & Dionysii facundus fuit Ptolemæo Philadelpho. Scripsit fabulas quas & quasi tragicas. ¶ Philistus præterea Aeginēta, Diogenis Cynici, aut certè (ut alii malunt) Solonis auditor, & præceptor Alexandri. Scripsit Dialogos quosdā, inter quos est Codrus: ex Suida.

Philistĭon, φιλίστιον, Sardianus, sive Prusiensis, poëta comicus, quo Socrates ætate floruit, cujus in fine mortuus fertur. Suid.

Philistus, φίλιστος, Archonis filius, patria Naucratites, aut ut alii volunt Syracusanus, recens Elegiographi discipulus. Scripta ejus enumerat Suidas.

Philix, Nutrix fuit Domitiani principis, ut est autor Suetonius.

Phillȳri, & Phillyrides, Vide PHILYRA, & PHILYRIDES.

Philo, φίλων, Academicæ sectæ philosophus indignis, Ciceronis in Philosophia præceptor, utipse testatur in libro de Claris Orat. Eodem (inquit) tempore, quum princeps Academiæ Philo cum Atheniensium optimatibus Mithridatico bello domo profugisset, Romamq; venisset, etiam totū tradidit, admirabili quodam ad philosophiam studio incitatus. ¶ Fuit etiā hoc nomine ludæus Philosophus, Alexandriæ natus, disciplinisq; omnibus eruditus, & nostra & Græcorum Philosophia bene versatus: eloquentiæ autē Platonicæ tam diligens æmulator, ut illud vulgō de eo jactaretur Πλάτων ἢ Φίλων, ἢ οὐδεὶς χριστιανός: hoc est, aut Plato philonizat, aut Philo platonizat. In divinis autem legibus, & patrijs institutis quātus fuerit, ex his quæ nobis librorum suorum tradidit monumentis, palām est. Igitur temporibus Caji quanta acciderint ludæis mala, voluminibus absolvit, quibus Senatum legationē pro ludæis apud Imperatorem retulit, sed & Josephus hujus legationis meminit lib. 18. Hunc Porphyrius quoq; lib. 4. magnis laudibus cit. profecutus. ¶ Philo Herennius, Byblius patria, grāmaticus, tempore Adriani, de cujus imperio scripsit: præterea de civitatibus & viris claris libros XXX. Suidas.

Philŏchŏrus, φιλόχορος, Atheniensis, vir doctissimus & vates, tempore Eratosthenis circiter: fuit ad Antigoni Macedoniæ regis ob amicitiæ suspicionem cum Ptolemæo rege. Scripsit Atthidis libros XVII. qui continent res gestas Athenienſium, & reges & magistratus, usq; ad Antiochum cognominatum Deum, atq; complura. Autor Suid.

Phitoclēs, is, φιτοκλῆς, Atheniensis Poëta Tragicus fuit, non ita multo post Euripidem: Aeschyli sororis filius, ab incundiæ vitio Rhis appellatus, facie fuit in primis fœda, capiteque inverso formam acuminato. Scripsit fabulas centum. Reliquit filium nomine Mortimum, & ipsum poëtam Tragicum. Hæc Suidas.

Philŏcrătes, φιλοκράτης, Atheniensis, quem Demosthenes in proditionis suspicionem adduxit. Extant ad hāc aliquot Aeschinis epistolæ. ¶ Fuit & alius ejusdem nominis, Struthius cognominatus: de quo vide Suidam.

Philoctētes, etis, vel ētæ, penultima producta, φιλοκτήτης, Pœantis filius & comes Herculis, cui, idem moriens in Oëta monte, mandavit ne cui corporis suæ reliquias indicaret, idq; jurare cum coëgit, dedit q; pro munere pharetram & sagittas Hydræ felle intinctas. Advocatæ verò tempore quum Delphico oraculo monstratum esset Græcis, ad everrtendam Trojam sagittis Herculis opus esse, inventus Philoctetes, & de Hercule interrogatus, negavit is primò quicquam de Hercule scire: tandem verò mortuum eum cōfessus est, & quum gravaret ad indicandum sepulcrum cogeretur, ne jusjurandum violaret, ictu pedis locum ostendit: quumque ad bellum Trojanum deduceretur: quia solus Lernæis sagittis ut poterat, natus sagittæ casum in pede, quo Hercules tumulum monstraverat, vulnere penè immedicabili affectus est. Tandem quum valetudinis tuendæ à Græcis ferri non posset, in Lemno rejectus est: sed oraculo Achille, Ulysses in Lemnum regressus, ad Trojam illum reduxit, ut inquit Ovid. lib. 3. Metamorph. Devicta autem Troja, pudore, ne in patriam æger rediret, impeditus, in Calabriam venit, ibique Petiliam condidit. Virg. lib. 3. Aeneid. Inscius Alcidæ: Meliboi Parva Philoctetæ subnixa Petilia muro, &c. Tandem opera Machaonis medici sanatus est. Propertius tamen: Tarda Philoctetæ fuerant vestigia Machaon. Vide BASANITADES.

Philŏlāus, φιλόλαος, Pythagoricus quidā philosophus, cujus tres libros Plato, quum senex admodū esset, pecunia, decem millibus denariorum mercatus est. Quod pretium à Dione Syracusano accepérat. Philolaus, φιλόλαος, Corinthius ille qui leges Thebanis dedit, ex familia Bacchiadū fuit: amicus Diocli, qui Olympia victit, sed cum ille civitatem deseruisset, commotus ob amatorem marito Alcinoæ, Thebas migravit, atq; ibi ambo defuncti sunt. Hic cavit igitur ob hujusmodi casum apud Thebanos, quibus leges descripsit, & alia quædam præcipuè de liberorum procreatione, quam illi παιδοποιΐαν appellant. Aristot. & Polit.

Philŏmēla, φιλομήλα, Nomen puellæ Pandionis Atheniensis regis filiæ, & sororis Prognes. Quæ quum à Tereo compressa fuisset, tandem (ut est in fabulis) dolorum miseratione in avem luscinium nomine conversa est, quæ & lusciniæ dicitur, quam etiam nunc flere dicunt casta de crudelissimo injuriam quam passa est. Martial. lib. 14. Flet Philomela nefas inscii Tereos, & quæ Musa puellarum, garrula ferunt avis. Animadvertendū hoc in loco est, cum à multis fabulam traditam, existimasse Gorgiam Philomelam in lucem edidisse. Progne, sororem ejus in lusciniam cōversam fuisse, quam etiam opinionem sequutus est M. Varro: Luscinia (inquit) luctuosa, concrepat exsilium ejus, atq; esse ex Attica Progne, testudo facta avis. Et Virg. Aeglog. 6. quum inquit: Quas ille Philomelæ dapes. Petrus Victorius in 3. lib. Rhetor. Aristot.

Philŏpœmēn, sive Philopœmen, φιλοποίμην, Suidæ, Megalopolitanus, dux Achæorum præstantissimus, Lacedæmonios & Messenios multis cladibus afflixit, Plutarchus in Philopœmene, Livius lib. 35.

Philostrătus, φιλόστρατος, Lemnius philosophus, tempore Severi principis Romæ claruit, cujus uxor fuit ab epistolis. Scripsit Vitas sophistarum ac Severum, & de Vita Apollonii Tyanei, libros octo, præterea Heroica. ¶ Philostratus hujus pater, Athenis docuit Neronis tempore. Scripsit panegyricos plures, & declamationes orationibus valdè probatas, compluraq; alia quæ à Suida commemorantur. ¶ Philostratus tertius, superiorib; filius: docuit Athenis: scripsit Pausaniæ atium, Tiojam, Vita, diversum Heroicis clypei, Icones quæ quas huic multa tribuunt, spurias testantur Suidas.

Philoxĕnus, φιλόξενος. Pol. Φιλόξενος.] Hospitalis: quo nomine ditus est poëta quidam Lyricus, qui quum sibi Dionysius tragœdiam quandam castigandam commisisset, cuidam loco à capite ad calcem totum opus damnavit: quapropter in latomias conjectus est: indeq; Tarentum aufugit. Dionysioque de perditis revocanti, nihil aliud quam monosyllabum rescripsit, hoc est, cœnam. Autor Suidas. ¶ Fuit etiam hoc nomine parasitus quidam, qui ejusmodi gruis sibi optabat,

optabat, quò domûs cibi, potusque delectatione frueretur. De hoc Philoxeno tradit Plutarchus, & Athenæus cum solitũ esse convivijs adhibitum, se in pultaria emungere, ut reliqua rei fœditate abhorrentibus, solus epulis frueretur. Idem etiã traditur de Gnathone quodam Sirulo. ¶ Philoxenus, Eretriẽsis pictor, Nicomachi discipulus, cujus tabula nullis possit ponenda Cassandro regi picta, commouit Alexandri prælium cum Dario. Idẽ pinxit & Lasciviam in qua tres Sileni comessabantur. His præceptoris celeritatem sequutus, breviores etiamnum quotidianas pictoræ vias & compendiarias inuenit. Verba sunt Plinij, lib. 35. cap. 10. ¶ Philoxenus, Grãmaticus Alexãdrinus, & ipse scripsit de monosyllabis verbis. De Hellenismo: De linguarum dialectis, & alia. Suidas.

Philyra, elt proprium nomen filiæ Oceani, ex qua Saturnus in equum conversus Chironem Centaurum dicitur suscepisse: qui à matre Philyrides, & Philyreus dicitur. Scribitur autẽ hoc nomen & ejus derivata simplici l. Poetæ tamen sub jure ut primam syllabam extendant, geminant hanc consonantẽ. Ovid. lib. 1. de Arte amandi: Philyrides puerum citharæ perfecit Achillem.

Phinĕus, ἀνεὺς, Agenoris fuit filius, ut Hellanicus ait: ut Hesiodus Phœnicis & Cassiopeæ, Agenoris nepos, fratri Cilicis, Doridi, & Atamanti. Hic rex Arcadiæ: vel ut alii, Thraciæ: vel ut rursus alii, Paphlagoniæ uxorem duxit Cleopatram, (quam quidam Sthenoboeam vocant) ex qua genuit Oxythum, & Cramburn, ut Sophocles: ut alii, Mary andinũ & Thynum: vel ut rursus alii, Parçmonem & Phineam, quibus mortua priore conjuge Cleopatra Harpalycen Calais & Zethe sororem, novercam superinduxit: quamvis Flaccus non Harpalycen, sed Cleopatram Borcadum furorem appellet: cui etiam Apollonĩ interpres assentitur, qui lib. 1. Phineum Cleopatram Boreæ & Orithyiæ filiam uxorem duxisse tradit: secundam verò Idæã Dardani filiam novercam superinduxisse: cujus suasu filios ex Cleopatra susceptos excæcavit. Quapropter & ipse excæcatus est à deis, tum Harpyiæ contra eũ missæ, quæ cibos & mensam ejus turpissimè fœdarunt. Postea verò adventantibus ad ea loca Argonautis, à Calai & Zethe fratribus alatis, usque ad Strophades insulas fugatæ sunt: vide supra CALAIS. Postremò ab Hercule interfectus dicitur, quũ in solitudine liberos Phinei offendisset excæcatos, compertisseq; eos casu omnis novercæ ejectos fuisse, &c.

Phinĕus, a, um, apud Senecam, & Phineius, a, um, apud Virg. lib. 3. Aeneid. -quas dira Celæno Harpyiæque colunt aliæ, Phineia postquam Clausa domus mensæque metu liquere priores, &c.

Phison, [Φισὼν. Germ. Der Fluß Ganges in Indien.] teste Iosepho, lib. 1. ca. 2: Unus est ex partibus magni fluminis in omnẽ terram undiq; profluentis, quo paradisus irrigatur, qui deductus in Indiam pelago latè diffunditur. A Græcis nuncupatur Ganges: alii Gangem interpretantur, alii Nilum.

Phla, Insula est in Tritonide Africæ palude, de qua sic Herodotus lib. 4: Ajunt Iasonem postea quam sub Pelio Argo exædificavit, impositis in ea cum aliis solennibus hostiis, tum verò tripode ærea, circuisse Peloponnesum, animo Delphos eundi: cumq; quã teneret cursum circa Maleam, abreptum à vento Aquilone, & abductum in Africam: & priusquam terram cerneret, in aprecis paludis Tritonidis adtitisse, cujus hesitanti de egressu apparuisse Tritonem ac jussisse sibi dari tripodem, quòd dicteret obscolturum se illi exitum, atque incolumem remissurum.

Phlanonites, φλανωνίτης Stephano, Populi sunt Illyrici, à quibus nomen hui est indicium, quem modò nautæ Quernarium appellant: alii Carnarum propter naufragia, procellosò fermè semper transit. In recessu ejus Senia urbs, cujus à tergo species sunt, unde vehementes nulla ferè non horis venti perflant: eaq; res infamem eum locum reddidit. Dicti Phlanonites ab oppido Phlanone: unde ctiam omnis hic Phlanoniticus, φλανωνίτικος, Stephano vocatur: qui à Pola colonia Iaderam usque diffunditur.

Phlĕgĕthon, thontis, [Φλεγέθων. Germ. Ein Fluß der Hellen [Feuer] ist.] Luvius infernorum, flammis æstuantibus rapidus: à φλέγω, ardeo. Virg. 6. Aen. Quæ circuitus flammis ambit torrentibus amnis Tartareus Phlegethon, torquetq; ignea saxa. Hinc Phlegethontæus, a, um, penult. prod.

Phlĕgon, φλέγων, Unus ex equis Solis, ἀπὸ τῦ φλέγειν, quod est ardere, dictus. Ovid. 2. Metam. Vide AETHON.

Phlĕgræi, æ, vel Phlegræ, es, φλεγραῖα, Vrbs Macedoniæ, teste Plin. lib. 4. cap. 10, & vallis circa hanc urbem in qua Gigantes olim cum diis confixêre.

Phlegræi, φλεγραῖοι, Campi duo fuêre, alter in Græciâ, à Phlegra Thessaliæ valle juxta Pallenẽ, ubi Gigantes cum diis confixisse traduntur. Alter in Campania prope Cumas, in quo Hercules cum his prælium cõmisit. Strabo lib. 5: Fortunatus erat & campus nomine Phlegræus, in quo res à Gigantibus

gestas fabulæ divulgant nullam aliã ob causam (ut credibile est) quam quòd terra ipsa suapte vitiositate præliorum conscia fuisset. Theagenes verò & Eudoxus quibus historicam fidẽ pugnam hanc conantur reducere: Pallenen (inquiunt) quæ veteri nomine Phlegra vocabatur, homines tenuêrunt, quibus immanitas & superbia morum, Gigantum cognomen peperit. In hos ineunte prælium Hercule, fulmina de cœlo missa sunt, donec in fugere coacti sunt, atq; ingenti victoria superatus. Ex hac re rumor in vulgus ortus: Gigantes bellum diis movisse. Silius lib. 12: Tradunt Herculea prostratos mole Gigantes Tellurem injectam quatere, & spiramine anhelo Torreri latè campos, quoticq; minantur Rumpere compagem impositam, expalluisse cœlum. Id autem ideò fictum ethnicos, quòd ea regio tota sulphure plurimo scatet. Hinc fit ut vetere motu impulsu excitetur passim ignis: qui quò exitum è cavernis natura expetat, dum luctatur assiduè, terram tãdem, quamvis & commoveat, exuritq; frequẽter, unde & nomen sortiuntur φλέγειν enim Græcè exurere, ardereq; significat.

Phlegræus, φλεγραῖος, Vnus ex Centauris, Ixionis & Nubis filius apud Ovid. 12. Metamor.

Phlĕgyas, φλεγύας, Martis filius, rex Lapitharum in Thessalia, pater Ixionis, & Coronidis nymphæ, quam quum ab Apolline vitiatã intellexisset, templum ejus Delphis incendit. Quapropter Apollo iratus ipsum sagittis interfectum ad inferos detrusit, ubi hanc pœna afficitur, ut sub ingenti saxo ruinam minante sedens semper illud casurum inspiceret & timeat. ¶ Phlegyæ item populi sunt insulani Thessaliæ, à Phlegya Ixionis patre cognominati. Hi cùm sacrilegi essent, deosq; & homines spernerent, abirato Neptuno immisso diluvio submersi sunt, quorum apud inferos meminit Virg. lib. 6. Aen. -sedet, æternumq; sedebit

Infelix Theseus, Phlegyasq; miserrimus omnes
Admonet, & magna testatus voce per umbras,
Discite justitiam moniti, & non temnere Divos.

Phlius, untis, φλιοῦς, Vrbs in medio Sicyonii, Argiviq; agri, ubi religiosissimè colebatur Hebe. Auter Strab. lib. 8. Oppidi hujus incolæ Phliuntii, Phliasii, & Phliasii dicuntur regionesq; circumjecta, Phliasia, anteà Araethyrea dicta, teste eodem Strabone loco jam citato.

Phocæ, Phocarum, Insulæ sunt Cretæ adjacentes, ut ait Plin. lib. 4. cap. 12.

Phocæa, φωκαία, Vrbs Ioniæ, Atheniensiũ colonia, teste Strabone lib. 14: unde profecti sunt qui Massiliam apud Gallos non procul à Rhodano condidêre. Dicta Phocæa, quòd vituli marini magno numero apparuissent urbem cõdentibus. ¶ Est etiam in Caria Phocæa, monti Mycalæ apposita, ab hac Phocæenses, φωκαιεῖς, ut à Græcorum Phocide, Phocenses, φωκεῖς. ¶ Abuttaque Phocaicus, ca, cum: ut Murex Phocaicus, Lanas Phocaicum.

Phocæi, [φωκαεῖς. Germ. Alte Völcker in Ionien.] Ioniæ populi, qui assiduis Persarum bellis exagitati, communi consilio patriam reliquerunt, diraque execrationibus se devoverunt, si quando eõdem redire conarentur. Varia deinde fortuna usi, tandem in Galliam delati sunt, ubi Massiliam condiderunt. Horatius: Nulla sit hac potior sententia, Phocæorum Velut profugit execrata civitas. Vide Erasmum in Proverbio: Phocensium execratio.

Phocas, φωκᾶς, Romani Imperatoris, item celebris Grammatici nomen.

Phocăsĭa, æ, φωκαὶς, Insula est in mari Ægæo, ex adverso Actiæ cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

Phocæ, φῶκαι, Vrbs Bœotiæ, ad sinum Oeteum: cujus meminit Ptolemæus lib. 3. cap. 15.

Phocion, φωκίων, Civis Atheniensis, tanta vitæ integritate, ut quum magnas sibi opes ex magistratibus, qui plurimi ei deferebantur, posset comparare, pauperrimus tamen permanserit: unde & τοῦ χρηστοῦ: hoc est, probi, sive frugi cognomen invenit. Hic neq; videre, neq; lacrymare ab ullo unquam est visus: & in concione quum quis dixisset, Cogitabundus vicciss: & in concione quum quis dixisset, Cogitabundus vicciss: ô Phocion. Recte, inquã, conjectas: Cogito enim qua ratione aliquid de his detrahere possim, aut omittere quę apud Athenienses populum dicere decrevi. Huic quum legati Philippi Macedonum regis ingentia munera offerrent, hortarentusq; ut ea acciperet, admonerentq; simul quãvis ipse facilè his careret, liberis tamen ejus esse necessaria, quibus difficile foret in summa paupertate ad paternam gloriã pervenire: Si mei, inquit, similes erunt, idem hic agellus alet illos: qui me ad hãc dignitatem perduxit: si dissimiles nolo meis impensis illorum ali, augerive luxuriam.

Phocylĭdes, gen. cor. φωκυλίδης, Milesius philosophus æqualis Theognidis. Natus est quinquagesima nona Olympiade. Scripsit Heroicum carmen & Elegias: item Pæneticum carmen, ex libris Sibyllinis, ut volunt, decerptum. Vide Suidam.

Phocis, ĭdis, φωκὶς, Exigua Græciæ regio, sinui Crissæo adjacens.

cens, Delphico oraculo, & Helicone, Parnassoque montibus inclyta.

Phōcēnses, huius incolæ dicuntur, Φωκῆς, à quibus nonnulli putant profectos esse Massilię conditores, non (ut alii existimant) à Phocæe Asiæ urbe populo. Caeterum Ionicæ non obscurè subscribit Plin. lib. 3. cap. 4. qui Massiliam Græcorum Phocensium coloniam appellat, ad discrimen (ut videtur) Asiaticorum. Idem ostendit & Lucanus lib. 5. Massiliæque fas donatur libera Phocis.

Phōcus, i. φῶκος, Filius Aeaci, cujus meminit Ovid. lib. 7. Met.

Phōcūssæ, Plin. lib. 4. cap. 12. Insulæ unæ ex Sporadibus.

Phœbēius, badis, φοιβειὰς, Phœbi sacerdos: ita dicta, teste Servio, quòd Phœbi furoribus concepta afflatu furiret, & agitaretur in Bacchantis imaginem. Sidonius: Nec fic tortorum violatæ Phœbados ulcus In Diotos fulmen jecit.

Phœbē. [φοιβὴ. Ger. Die Sonn.] Phœbi soror: hæc est, Diana, sive Luna. Virg. 2. Georg. ---vēto semper rubet aurea Phœbe. Ovid. 2. Metam. Quanto splendidior quàm cætera sidera fulget Lucifer, & quanto quàm Lucifer aurea Phœbe: Tanto virginibus præstantior omnibus Hercules. Iaculatrix Phœbe, Ovid. Epist. 19. Innupta Phœbe, Ovid. 1. Metam. Nemoralis Phœbe, Stat. 1. Sylvarum.

Phœbūs. [φοῖβος. Germ. Ein Gott der Sonnen, und Latonæ.] Apollo, Iovis & Latonæ filius, eodē partu cum Diana editus (quæ & ipsa Phœbe vocitata est) divinationis & superstitiæ Deus à Poëtis existimatus, & medicinæ repertor. Dictus Phœbus, quasi φῶς καὶ βίος id est, lux vitæ. Virg. 3. Aeglogæ: Et me Phœbus amat, Phœbo sua semper apud me Munera sunt, &c.

Phœbēius, a, um, per prod. φοιβεῖος. Virg. 3. Aeneid. Argolici clypei aut Phœbæ lampadis instar.

Phœmon, Lacus est Arcadiæ, de quo Ovid. 15. Metam.

Est lacus Arcadiæ, Phœmon dixēre priores:
Ambiguis suspectus aquis, quas nocte timetur
Noctè nocere potæ, sine noxa luce bibuntur.

Phœnīcēs. [φοίνικες. Germ. Ein kriegerisch Volck, also an das Mittelmeer gesetzt, und das Jüdisch Land.] Populi Syriæ, Iudæis cōterminī, quorum præcipuæ urbes fuerunt Tyrus & Sidon. Horum regio Phœnice, φοινίκη, sive Phœnicia appellata, à Phœnice Neptuni & Libyes filio, ut Strephano placet. Cui opinioni cōn accedit Silius lib. 1. Et qui longa dedit certis cognomina Phœnix Phœnices ingenii acumine plurimùm valuerunt: quippe qui & literarum, & navigandi artis primi inventores extitisse putantur. Rursus ex Dionysio:

Phœnicum regio cithi rubro gurgite quondam
Mutavēre domum, primiq; per æquora vecti
Tutatavēre salum, primi docuēre carina
Ferre ratis urbis commercia: sidera primi
Servavēre poli. Lucan. item lib. 3: Phœnices primi (famæ si creditur) ausi Manibus rudibus vocem signare figuris.

Phœnissa, æ. φοινίσσα, Mulier ex Phœnice Syriæ regione: cujus masculinum est Phœnix. Virg. 1. Aen. Hunc Phœnissa tenet Dido, blandisq; moratur Vocibus.

Phœnīcēus, a, um, φοινικεῖος, Genus coloris, qui alio nomine spadix appellatur, qualis in palmæ fructu apparet tole nō admodum incocto. Græci enim φοίνικας, dactylos appellant. Quidam volunt Phœniceum colorem eundem esse cum purpureo, à Phœnicibus populis dictum existimantes, apud quos præstantissima olim purpura tingebatur. Quorum opinionē quamvis assentior, facit Plinii auctoritas, manifestè Phœniceum colorem à purpureo distinguentis, lib. 21. cap. 23. Aut enim, inquit, phœniceum habet florē, aut purpureum, aut lacteum.

Phœnicūlē. φοινικοῦσσα, Vna ex Vulcānis insulis, apud Plinū lib. 3. cap. 9.

Phœnix, Vide in AVIS.

Pholegandrōs, ὁ, ἡ, τὸ, Insula est una Sporadum, quā Aratus propter asperitatem, ferream vocat. Stephanus nomē accepisse tradit à Pholegandro Minois filio.

Pholōē, φολόη, Mons Arcadiæ, Cyclopas, oppidum habens ejusdem nominis, teste Plin. lib. 4. cap. 6. Lucan. lib. 9. Scilicet ipse Peter Pholoen, peter ignibus Oeam.

Pholus, φόλος. Fuit unus ex Centauris, Ixionis ex Nube filius. Hic Herculem suscepit hospitio quum ad expugnandos Centauros pergeret: & tandem in nuptiis Pirithoi, orto prælio inter Lapithas & Centauros occubuit. Lucan. Hospes & Alcidæ magni, Phole Virg. lib. 2. Georg. Bacchus & ad culpā casus dedit, ille furentes Centauros fecho domuit, Rhetumque, Pholumque.

Phrygius, a, um, φρύγιος, Troja: Grias, pater Ilionei Trojani, unus ex comitibus Aeneæ qui quum in bello Trojano adversante etiam Priamo fœvis in præsium delcendisset, & multa egregia facinora edidisset, tandem à Menelao obtruncatus est. Hujus imagine assumpta Somnus Deus Palinurum decepit, ut placet Virgilio ad finem 5. Aeneid. puppique (inquit)

Deus consedit in alta Phorbanti similis. Servius. ¶ Alius fuit Phorbas Argivorum rex. ¶ Alius item patrōt Polybi Corinthiorum regis.

Phōrcus, ci, vel Græco more Phorcys, aut etiam Phorcyn, cynos, Φόρκυς, Φόρκυν, Φόρκυνος, Filius Neptuni & Thoosæ nymphæ, rex Corsicæ & Sardiniæ insularum: quem ab Atlante navali prælio victum, undaque obrutum, posteà socii superstitiosi in marinum Deum conversum dixēre, cujus divinos honores exhibuēre. Virg. 5. Aeneid. Tritonesq; citi, Phorcique exercitus omnis, &c. Hē pater fuit Medusæ, quæ obid nomine patronymico Phorcynis dicitur. Ovid. 5. Meta. ---in partem Phorcynidas tot habebit illam. Hinc etiam deducitur aliud patronymicū fœm. Phorcys, ydos. Propert. lib. 3. Sectaq; Persea Phorcydos ora manu.

Phormīo, ὁ, Φορμίων, Crotoniata, dux tecti militaris peritissimus, qui Lacedæmonios duobus navalibus prælis superavit. Hujus meminit Theopompus in Philippicis. ¶ Phormio item dux Atheniensium in bello Peloponnesiaco, qui Peloponnesios duobus maximis prælis afflixit. Autor Thucyd. lib. 2. ¶ Phormio, Peripateticæ sectæ philosophus, quum apud Annibalem jam Carthagine expulsum, & in Asia exulantē, aliquot horas de officio Imperatoris, deq; omnibus militari copiosissimè disseruisset, interrogatus Annibal quid de eo sentiret, respondit: Multos se delros senes vidisse: sed qui magis quàm Phormio deliraret, vidisse neminem. Neq; mehercule injuria, quid enim tam arrogantius, aut lequacius fieri potest, quàm Annibal, qui tot annos de imperio cū populo Romano omnium gentium victore certasset, Græcum hominē, qui nunquam hostem, nunquam castra vidisset: nullam denique militiam partem publici muneris attigisset, præcepta de re militari dare? De hoc vide Cic. 2. de Orat. ¶ Phormiones, φορμίωνες, tegetes item ex juncis & straminibus cōtextæ, apud Vivianum l. 12. §. 12. D. de instru. vel instr. Vbi tamen Formiones legitur pervulgato errore.

Phōrmis, φορμὶς, Syracusanus comicus, Epicharmi cōcertaneus, Gelonis tyranno familiaris, & filiorum ipsius altor. Docuit Fabulas septem, quas commemorat Athenæus.

Phōrōnēus, φορωνεύς, per tres syllabas, Filius fuit Inachi fluvii, & Argiretumnis, qui primò dispersos populos in urbem coegit, quam appellavit Argos Phoronicon.

Phōrōnis, idis, patronymicum fœmininum, quod Parcæ sustinent pro Iside Inachi filia, & Phoronei sorore. Ovid. 1. Metamorphos. Nec tot cum rector mala tanta Phoronidos ultra Ferre potest.

Phōrōnēus, a, um, per quatuor syllabas. Stat. 2. Sylvar. Et Phoronidis quondam sacrata subantis.

Phrāgmōn, ὁ, Φράγμων, Insignis statuarii nomen, qui Olympiade 1. XXXII. floruit, teste Pha. lib. 34. cap. 8.

Phrāortēs, ὁ, Φραόρτης, Rex Indorum ad quem Apollonius Tyaneus pervenit: quem quum de vitiis nonnunquam interrogaret, respondit: Tantum viti bibo, quantum Soli sacrificem: quæ autē venando acquiro, pascuntur à me, mihi sacruerit ipsa exercitatio. Cibus mihi olera & palmarum fructus, mulsa mihi quoque ex alvearibus nascētia, quas manus hæ plantaverunt. Philostratus in vita Apollonii.

Phrīxī, ἡ, Φρῖξα, Vrbs Peloponnesi triginta non amplius stadiis ab Olympia dissitam, alio nomine Phrixa appellata.

Phrixæus, a, um, gentile φρικσαῖος. Steph.

Phrixīmēnsium, Φρικσιμήσιον, Mercurialis numen est apud Plautum, Latine prudentulam sonat.

Phrygēs, φρύγια, Minoris Asiæ regio, Cariæ, Lydiæ, Mysiæ, & Bithyniæ finitima, quarum omnium fines ita cōhærent, ut non facilè possint distingui, teste Strabone lib. 12. Dicta est autem Phrygia (ut idem Strabo non uno in loco indicat) à Phrygibus populis, è Thracia oriundis, qui antea Phryges dicebantur. Quidam duplicem faciunt Phrygiam: majorem, in Galatiam vergētem: & minorem. Epideton cognominatā. In hac etiam Ida mons, & Tmolus, & Pactolus fluvius. ¶ Ex Phrygia orta est Sibylla cognomento Phrygia: cujus nomine circumfertur illud de supremo judicio versiculum:

Tubæ de astris terram insonantes emittent;
Tartarum chaos effundet dehiscens terra,
Venient ad tribunal Dei reges omnes,
Deus ipse judicabit sceleri pios & impios.
Tunc dominum impius cognoscet & tenebræ mortui:
Ejus autem justitiam cernet, cernens videbit.

Phrygius, gia, gium. Quod est ex Phrygia. Cicer. pro Flacco: Asia vestita constat, opinor, Phrygia, Mysia, Caria, Lydia. Vnum igitur nostrum est an vestrum hoc proverbium: Paryges plagis feriatis horcem? ¶ Sed & ipsi Phryges, proverbium in eos dicebatur solitum quos stultæ factorum vesanitas pœnitet. Vide Erasmi adagia. Feminina ejus est Phrygia, φρυγὶς Steph. ano. Virg. 9. Aen. O vetus Phrygiæ, ait, quæ Phryges.

Phrygiōnes. [Pol. Synchondristen. Ang. Wasters of their substance.]

lus.] Qui acu pingunt, vel qui vestes ante intexunt. Phryges enim primi inuenere talem texturam, φρύγιον. Plin. lib. 4. cap. 48. Pictas vestes iam apud Homerum fuisse video, unde natæ triumphales. Acu facere Idæi Phryges inuenerunt, ideoque Phrygiones appellati sunt.

Phrygĭus, a, um, adject. φρύγιος. Quicquid è Phrygia est. Cicero pro Rosc. Amerin. Quis ibi non est vulneratus servo Phrygio? ¶ Phrygius lapis, λίθος φρύγιος. Gleba est pumicosa, teste Plin. lib. 36. cap. 19, tingendis vestibus utilis. Phrygius lapis (φρυγία) gentis nomen habet. Est autem gleba pumicosa. Vtitur ante vino perlutus, saturq; sulphure donec rutilescat: rursus dulci vino relinquitur: & hoc trinis vicibus tingendis vestibus tantùm utilis. Phrygia vestis picta acu, cujus artifices Phrygiones appellantur. Hujus vestis meminit Virgil. lib. 9. Aen. Vobis picta croco, & fulgenti murice vestis. Item eodē. O vere Phrygiæ, neq; enim Phryges. Nonius Phrygiæ vestes barbaricæ dictæ. Vide BARBARICVS.

Phrygiānus, a, um, Quod Phrygionum opera confectū est, ut phrygianæ vestes: hoc est, acu pictæ. Plin. lib. 8. cap. 48. Togas trabeas, phrygianasq; D. Augusti novissimis temporibus cœpisse fuisse Senec. Bellu.

Phrynē, φρύνη, Nobilis Athenis meretrix fuit: quæ quum impietatis accusaretur, & summopere jam periclitaretur, diductam manu tunicā, nudatoq; judicibus candidissimo pectore, omni periculo est liberata. Autor Antiot. Rhetor. lib. 1. Quint. lib. 2. cap. 15.

Phrynīchus, φρυνίχος, Atheniensis tragicus, Thespiadis discipulus, qui primus personam fœminæ protulit in scenam, & terrametrum reperit. Filium habuit Polyphradmonem poëtam, & ipsum magistrum. Docuit tragœdias novem. ¶ Alter item Atheniensis comicus inter secundos antiquæ comœdiæ, qui docuit fabulam unam. ¶ Tertius ejusdem nominis Bithynicus sophista, qui scripsit de Atticis dictionibus. Autor Suidas.

Phrynis, φρῦνις, Citharœdas nobilis fuit, patria Mitylenæus, discipulus Aristoclidis, qui genus suum ad Terpandrum referebat. Hic primus Athenis vetus est citharœdus. Cuius summum magistratum gerente. Vide plura de hoc apud Suidam.

Phrixus, φρίξος. Athamantis ex Nephele filius, qui quū noverca insidias fieri non posset, una cum Helle sorore profugit, vectique à patre ariete aureum, eoque consenso, quum in Asiam trajicere vellent, Helle puellari timore exterrita, decidit in mare, quod ex ejus nomine Hellespontus appellatur: Phrixus, verò incolumis in Colchidem pervenit ad regem Aëtem, ubi ariete Jovi vel, ut aliis placet, Marti immolavit, vellusq; illud aureum in templo suspendit, quod postea Jason Medeæ ope adjutus, abstulit. Aries verò inter sidera locatus, priscum effigiem tenuit, qui à Phrixo Phrixeus appellatur, media lōga. Ovid. lib. 7. Metam. Dumq; adeunt regem, Phrixeaq; vellera poscunt.

Phthĭa, φθία, Civitas Thessaliæ, Achillis patria.

Phthĭus, φθίος, & Phthiōta, φθιώτης, Qui Phthiam incolit. Ovid. in Epist. Briseid. Quàm sine me Phthius caneficant æquora remis, Et videam puppes ire relicta tuas.

Phthiōtis, ōtis, φθιῶτις, sive Phthiotia, tiæ, Una ex quatuor Thessaliæ partibus, in Austrum vergens. Strabo libro 9. Cæterùm Phthiotia tractum continet Australem ad Oëtam, à tractu Maliaco & Pelasgico usq; ad Dolopiam oramq; Pindi protensam. In latitudinem verò porrectam usq; ad Pharsalum, planaq; Thessalica.

Phthĭrŏphăgī. [φθειροφάγοι. Germ. Läußfreſſer: ſind Völcker am Euxiniſchen Meer.] Dicti sunt populi, à tenuitate victus, quasi pediculis vescantur. Hi sunt juxta Pontum Euxinū. Plin. lib. 6. cap. 4. Strabo lib. 10. & 11.

Phthŭris, φθοῦρις, Aethiopiæ oppidum, unum ex iis quæ C. Petronius, quum ab Augusto Aegypto præfectus esset, expugnavit. Autor Plin. lib. 6. cap. 29.

Phumĭta. Vrbs Libyæ: cives Phumitani. Steph.

Phumўchĭi, Populi Mauritaniæ, quorum originem refert Josephus ad Phuth, filium Cham, filii Noë.

Phycūs, cūntis, φῦκος, Libyæ Cyrenaicæ promontorū, quàm longissimè in mare exsurrens, ex adverso Tænari Laconiæ, ut scribit Strabo lib. 17.

Phycussæ, φυκοῦσσαι, Insulæ Libyæ adjacentes: ita dictæ ab algæ copia, quæ φῦκος à Græcis appellatur. Autor Stephanus.

Phylăcē, φυλάκη, Oppidum est Phthiotidis regionis Thessaliæ, cujus meminit & Homerus in Catalogo: Οἵ ῥ' ἔχον Φυλάκην τε Πύρασόν τε ἀνθεμόεντα. In hoc Protesilaus regnavit: unde Phylacides cognominatus est, & Laodamia ejusdem uxor Phylacea. Ovid. lib. 3. de Arte: Phylacides aberat Laodamia tuus. Vbi poëta primam produxit, contra primitivi naturam. Idem de Ponto: Vt vivat tuma conjunx Phylaccia, cujus, &c.

Phўlēus, φυλεύς, Jovis filius, & pater Megetis viri fortissimi, qui in bello Trojano præfuit Dulichiis, Echinadumq; insularum incolis. Vide Homerum in Catalogo navium.

Phyllis, Nomen Lycurgi Thracum regis filiæ, quæ Demophoonta Thesei filium ex Trojano bello redeunte hospitio lectoq; excepit accepta priùs ab eo fide, ut domi comperta rebus uxorem ab eo duceret. Profectus itaq; Demophoon, quum ultrà statutum tempus variis distractus negotiis in patria detineretur, Phyllis & amoris impatientia, & doloris impulsu, quòd se spretam esse crederet, laqueo vitam finivit, inde conversa in arborem amygdalum sine foliis fertur. Postea reversus Demophoon, cognita re, ejus amplexus est truncū: qui (velut sponsi sentiret adventum) folia emisit. Ita postea Phyllæ sunt dictæ à Phyllide, quæ antè petala dicebantur. ¶ Est & Phyllis, φυλλίς, amnis Bithyniæ, teste Stephano: à quo Phillii, φυλλεῖς: Phyllenses q., φυλλῆνες dicuntur.

Phўllus, li, φύλλος, sive Phyllus, untis, φύλλις, Stephano, Oppidum Thessaliæ, in tractu Phthiotidis: à quo Apollo Phylleus cognominatus est. Autor Strabo lib. 9.

Phўsĭus, ii, φύσιος, Insula, Cariæ oppidō eregione Rhodi insulæ: cujus meminit Strabo lib. 14. Stephanus aliam ejusdem nominis urbē collocat in Locride, quā dictam vult à Physco Aeoli filio, nepote Amphyctionis, pronepote Deucalionis.

P ante I.

Pĭalia, πιάλια, Oppidum Thessaliæ supra Cererium montem. Stephanus.

Pĭcēnum, pen. prod. [πικηνόν. Vulgò Marck d'Ancone, Ancuitana. Ger. Ein Landtſchafft in Italia / jetzt die Anconitaniſche Marck.] Regio Italiæ trans Apennina, ab ipsis montibus usq; ad mare Adriaticum extensa, inter Aesim & Lesinum fluvios, teste Strabone lib. 5. Hodie ab Ancona celeberrimo emporio Marca Anconitana appellatur. Vrbes habet præcipuas Pisaurum, Fanum fortunæ, Senam Gallicam, Vrbinum, Camerinum, Asculum, Anconam à Syracusiis Dionysii tyrannidē fugientibus conditam. Hujus populi Picentes & Picenī appellabantur, diversi à Picentinis maris Tyrrheni accolis.

Pĭcēnus, cēna, cēnum, πικηνός; ut Ager Picenus, & Oliva picena apud Plin. lib. 15. cap. 3.

Pĭcentēs, tium, qui & Picenī dicuntur. πικηνοί. Populi sunt in quinta regione Italiæ, ad mare Adriaticum siti, Praetuttianis finitimi, à quibus Helvino amne dirimuntur. Plin. lib. 3. ca. 13. Horum regio Picenum appellatur, olim ubertrimæ multitudinis: quippe ex qua CCCLX. hominum millia aliquando in fidem populi Romani venisse dicuntur. Dicti & Picentes, teste Strabone lib. 5. à pici Martis nomine, qui in vexillis eorum è Sabinis (à quibus originem traxerunt) Asculum commigrantium ducitur insedisse.

Pĭcentīni, πικεντῖνοι, Populi sunt ad mare Tyrrhenum, Lucaniæ proximi, inter Surrentinum promontorium & Silarum amnem incolentes, à Picentibus maris Adriatici accolis originem trahentes. Horum oppida fuerunt Picentia & Surrentum. Vide Strabonem lib. 5. & Plin. lib. 3. cap. 5.

Pĭctŏnes, πίκτονες, Galliæ Aquitanicæ populi. Ptolemæo lib. 2. cap. 7. & Plin. lib. 4. cap. 19. Vulgò Gens de Poitou.

Pĭcus rex Latinorum, Fauni pater, Latini regis avus, augurium peritissimus, qui à Circe adamatus quum ejus cōpugium spernaret, iratus fertur in avem sui nominis: quod idcirco fingi creditur: quoniam primus hac avi usus est in auspiciis. Ovid. 13. Metam. Picus in Ausonis proles Saturnia terris. De hoc vide Servium 7. Aeneid. in hunc Virgilii locum: Picus equūm domitor: quem capta cupidine conjux Aurea percussam virga, versamq; venenis Fecit avē Circe, sparsitq; coloribus alas.

Pĭdītes, πιδίτης, Vir fuit Percosius ab Vlysse, ut ait Homerus Iliad. 7. in bello Trojano interemptus.

Pĭĕrĭa, πιερία. Regio in finibus Macedoniæ, inter Axium & Aliacmonē fluvios, quam Macedones pulsis indigenis occuparunt. Vide Plin. lib. 4. cap. 22. & Strabonem lib. 10. ¶ Hinc Pierides Musæ, quòdin Pieria ex Jove & Mnemosyne natæ sint, ut inquit Strabo. ¶ Fuit item Pieria Syriæ Antiochenæ urbs celeberrima, alio nomine Seleucia dicta. Autor Plin. lib. 5. cap. 21.

Pĭĕres, pen. corr. πιερῆς, Populi olim Macedoniæ finitimi inter Axium, & Aliacmonem amnes, quibus pulsis Macedones loca eorum occuparunt. Horum meminit Plin. lib. 4. cap. 10. & Strabo lib. 10.

Pĭĕrĭus, ria, rium, πιέριος, ut Pierium carmen, Lucretius lib. 1. Chorus Pierius, Ovidius ad Pisonem. Dies Pierii, quos impēdimus literarū studiis, Stat. 1. Syl. Via Pieria. Ovid. 2. de Ponto. Lucida Pieria tendis in astra via.

Pĭĕrĭs, ĭdis, pen. corr. πιερίς, Mons Thessaliæ post Pheras, atq; in Macedoniam usq; protensus, teste Plin. lib. 4. cap. 8. In hoc monte quidam Mutas natas volant, atq; inde Pieridas etiam appellatas. ¶ Fuit & Pierus, πιερός, Macedo quidam præclarus, qui ex Evippe uxore novem suscepit filias: quæ Musas ad certamen cantus provocare ausæ, & ab illis superatæ, in totidem

picas

picas sunt mutatæ: unde postea Musæ earum nomen velut trophæum usurpantes, Pierides sunt cognominatæ: quamvis alii à Pieria, quæ est Macedoniæ regio: alii à Pierio Thessaliæ monte, sic dictas velint. Virgilius Aeglog 8: -vos quæ respondent Alphesibœus Dicite Pierides, non omnia possumus omnes.

Pigmălĭon, sive potiùs Pygmalion per y in prima syllaba, πυγμαλίων Suidæ, Beli regis Tyri filius fuit, frater Didonis, qui dum, ardentissima auri cupiditate flagraret, animâ ad Sichæi parmelis fui opes appulit, illumq; ipse potiundi auri ante aras, clàm & dolo interemit. Cujus cædis quum certior in somnis à matre Dido facta fuisset, sumptis secum viri thesauris in Africam profugit, ubi & Carthaginem condidit. Moris autem erat, inquit Servius, ut de pecunia publica Phœnices misso à rege auro à peregrinis frumenta coëmerent. Dido autem à Pygmalione ad hunc usum paratas naves abstulit: quum fugientem à fratre missi persequerentur, aurum illa præcipitavit in mare: quæ res visa, sequentes servuli sunt. Meminit hujus Virgil. 1. Aeneid. -sed regna Tyri germanus habebat Pygmalion scelere ante alios immanior omnes. Quos inter medius venit furor, ille Sichæum Impius ante aras, atque auri cæcus amore Clàm ferro incautum superat. ¶ Fuit & ejusdem nominis clarus artifex Cilicis filius, qui ex eburnea statua Veneris beneficio in puellam transformata Paphum suscepit, Paphi Cypriæ urbis conditorem. Quæ fabulam vide latius apud Ovid. 13. Metam. & suprà in dictione PAPHVS.

Pĭgres, ētis, πίγρης, Fluvii nomen est apud Suidam. ¶ Fuit item hoc nomine Poëta quidam Carfrater Artemisiæ Halicarnassi reginæ, quæ uxor fuit Mausoli. Scripta ejus vide apud eundē. ¶ Pigres præterea Mæonis cujusdam nomē fuit qui unà cum Massye fratre, Dario autore fuit Pœonas omnes in Asiam transferendi. Autor Herodotus lib. 5.

Pilumnus. Qui pistendi frumenti usum invenit. Jovis (ut putant) filius, & Danaë pater. Servius in lib. 9 Aeneid. Pilumnus (inquit) & Picumnus fratres fuerunt dii. Horu Picumnus fœcundorum invenit usum agrorū: unde & Sterquilinus dictus est. Pilumnus verò pistendi frumenti: unde à pistoribus colitur, & ab ipso pilum dictum est. Ad hunc Danaë Acrisii filia fortè ad Appulum littus acta, & à pastore unà cum Perseo parvulo relata est, quam ipse cognito genere uxorem duxit, ex qua Daunum filium suscepit. Virgil. lib. 10. Aeneid. Cui Pilumnus avus, cui diva Venilia mater, &c.

Pimplēa, æ, πίμπλεια, Tracię mons est, Musis sacer, ut scribit Strabo lib. 10. Pieria, πιερία, & Olympus, & Pimpla, & Libethrum, quondam lucus forte Thraciæ, & montes, quos tunc Macedones possidēnquidā Musis Heliconia cōsecratum, Thraces fuêre, Bacchi accolæ. Hæc Strabo.

Pimplæus, a, um, πιμπλαῖος, Martial. lib. 12: Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro.

Pimplēĭdes, sive Pimplæ, æ, πιμπλήϊδες, Musæ cognominatæ sunt, tùm à Pimplea olim Thraciæ monte, quem postea Macedones sibi vendicarunt: tùm à Pimplæo quodam fonte, ad radicem ejus montis nascente: ubi & Pimplæum antrum nonnulli constituerunt. Martial. lib. 12: Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro.

Pinara, πίναρα, Ptolemæo, Civitas est Lyciæ mediterranea ad Cragum montem, teste Plin. lib. 5. cap. 27. ¶ Est item Pinara, insula ante Aetoliam, una Echinadum, teste eodem Plin. libro 4. capite 12.

Pinarĭus, & Potitius. Arcades duo senes, quibus qualiter coli vellet, ostendit Hercules: scilicet ut manè, & vespere ita sacrificaretur. Perfecto itaq; matutino sacrificio, quum circa Solis occasum essent sacra repetenda, Potitius prior advenit, Pinarius postea exiens jam deditis, unde tatus Hercules statuit ut Pinariorum familia tantū ministra esset epulantibus Potitiis, & complēbus sacra. Vade & Pinum dicti sunt. πίνη τὸ πεινᾶν: id est, à fame. Nam senem illum Pinarium cōstat alio nomine nuncupatum. Hæc Servius, explicans illud Virgil. Aeneid. 8. -primusq; Potitius auter, Et domus Herculei custos Pinaria sacri. De his Fenestella.

Pinarus, πίναρος, Fluvius est Ciliciæ in finum Issicum influens, teste Plin. lib. 5. cap. 27.

Pindărus, pen. cor. πίνδαρος, Poëta fuit Thebanus. Lyricorū apud Græcos princeps. Floruit temporibus Aetchyli Poëtæ, & Persarum expeditionis in Græciam. Scripsit lingua Dorica, Olympia, Pythia, Nemea, Isthmia quæ extant. Altissimus fertur & verborum & sententiarum copia (ut ait Quintilianus) gravitateque arduus, constructioneque ac ordine immensus ac prolixus. Quem etiam imitabilem Horat. scribit 4. Car. Ode 1. Duas fuscepit filias: à patre tibiam primùm, mox ab Hermione lyram edoctus est. Ejus gratia Lacedæmonii in reliquam Græciam sævientes, Thebis pepercerunt. Ita & Alexander quū Thebas everteret, & in omnes sæviret sine discrimine, Pindari vatis penatibus, familiæq; pepercit jussit. Expurgatur in gremio pueri adamati, Valerio teste. Vide Quint. lib. 10. Instit. Orat. ¶ Pindarus alter, Ephesiorum tyrannus, qui capta Ephesō postea à Crœso avunculo suo iussus discedere, secessit in Peloponnesum cum parte horum, dimisso domi præside amico. Autor Aelianus de varia historia.

Pindăsis, πίνδασις, Mons Asiæ in quo Cetius flavius nascitur, cui Pergamum præterfluit. Autor Plin. lib. 5. cap. 30.

Pindĭus, πίνδιος, Mons Perrhæborum inter Acarnaniā & Thessaliam: cujus meminit Plinius in præfatione lib. 4.

Pindŭs, πίνδος, Lapithārum sedes, mons Tacitæ sacer, Apollini, Musisq; sacer, Acarnaniam ab Aetolia dividēs, ut inquit Solinus. In eo invenitur lapis galactites. ¶ Fit & nomen urbis Thessalicæ, à Pindo monte appellatæ, juxta quam est fluvius ejusdem nominis. Autor Strabo lib. 9.

Pinnă, æ, πίννα, Oppidum est Veliternorū, qui sunt populi in quarta regione Italiæ, Prænestis ad Orientem siti, teste Ptolemæo lib. 3. cap. 1. Pomponium meminit & Plin. lib. 3. cap. 12.

Pintĭa, æ, πιντία, Oppidum Gallæcorum Lucensium in tractu Tarraconensis Hispaniæ apud Ptol. lib. 2. cap. 6. Hodie (ut putant) Valladolid. Ubi am vulgò Valladolid. ¶ Pinthia verò per th aspiratum, Siciliæ oppidò est à quo Pinthienses populi, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 8.

Pintycus, πίντυκος, Nobilis Grammaticus, Romæ floruit unà cum Epaphrodito liberto Neronis. Paulanias.

Pĭon, ŏnis, πίων, Mons est Ionię, apud Plin. lib. 5. cap. 29.

Pĭonĭæ, ārum, Oppidum est Teutraniæ, quæ est regio Asiæ, ad Caicum amnem, olim Mysiæ pars. Hujus incolæ dicuntur Pionitæ: quorum meminit Plin. lib. 5. cap. 30.

Pĭrævs, dictio trisyllabā, cui ciphthongum habens in ultima, πειραιεύς: Vulgò Porto Leone. Ger. Im Meerhafen. It. Et il porto. Hispa. Puerto Leone.] Portus est Athenarū, quadringentarum cap. ex navium, muro duorū milliū passuum urbi connectus. Strab. lib. 10. Theb. -trepidis stabilem Piræa nauris. Cic. ad Att. lib. 7: Venio ad Piræea: quo magis reprehendendus sum, quòd homo Romanus Piræea scripserim, nō Piræum. ¶ Dicitur & Pīræus, πειραιεύς Stephano. Terent. Andr. Hem aliquot adolescentuli convenimus in Piræum. Ovid. 4. Fast. Piræa, orum pluraliter protulit, quum ait: Summoenia fecerunt, Piræaq; rura recessit Lynceus.

Pĭrene, es, per i Latinum in prima syllaba, & penultim. producta, πειρήνη Strabon. & Suidæ, Fons est ad radicem Acrocorinthi, non copiosus ille quidem, sed tamen perspicuus, potuque suavissimus habens aquas, teste Strab. lib. 8. Plaut. Aul. Interhibere soli, si vivo faceat, Corinthiensem fontis Pirenen potet. Stat. lib. 1. Syl. -Inter Enchea vates. Excludat Pimplæa lites, nec cordia cedat Pirene: largos potūs mihi gurges inhausit, Quo raptus de fonte tui. ¶ Pyrene autem per y mons est Hispaniæ à Gallis dirimens: de quo vide infrà suo loco.

Pirithŏus, pen. cor. πειρίθοος, Ixionis filius fuit, non ex Nube, quemadmodum Centauri, sed ex legitima uxore. Hic certissimo amicitiæ fœdere Theseo conjunctus fuisse fertur: cujus ope Centauros qui sibi Hippodamē sponsam prripere conabāntur, superavit. Mortua autē Hippodame, cupidus Theseo cōnubii, ut uxorem, sibi ex Jove natam, nulla cuncta reperit. Et quia jam Theseus Helenam Jovis & Ledæ filiam rapuisset, nec alia eo tempore nosceretur quæ Jovis esset præter Proserpinam Plutonis conjugem, ad rapiendam illam simul profecti sunt ad inferos. Verùm Pirithous primo impetu à Cerbero interfectus est, quem Theseus adjuvare volens, ipse quoque magnum vitæ discrimen adiit, atque ad extremum caput à Dite detentus est: sed postea ab Hercule liberatus, superisque restitutus. Ovidius: Etcum Pirithoo fœlix concordia Theseus, &c. Horat. lib. 3. Carm. Amatore trecenti Pirithoum cohibent catenæ.

Pīros, πῖρος, Imbrasi filius, & Thracum princeps, profectus ad bellum Trojanum, à Thoante Aetolorum rege interficitur, ut scribit Hom. lib. 4. Iliad.

Pisa, æ, πίσα, Civitas est in Elide Peloponnesi regione, juxta Alpheum fluvium, circa quam quinto quoq; anno celebrabantur certamina Jovi sacra, quæ Olympia dicebantur. Ex hac urbe orum traxerunt qui Pisæ in Thusci condiderunt.

Pīsæus, a, um, Ovid. 2. de Arte: Aliquā diu penè Pelops Pisæo cōcidit axe, Dum spectat vultus Hippodamia tuos. ¶ Sunt qui & in Thessalia aliam ejusdem nominis urbem collocent, edito in colle inter Ossam & Olympum. Vide Strab. lib. 8.

Pisæ, ārum, πίσαι: Vulgò Pisa, Thusciæ oppidum, inter Arnum, & Auserem amnes, à Pisais conditum Elidis populis, teste Strab. libro 5. qui Nestorem ad Ilium secum in reditu tempestate disjectū, alii quidem Metapontum, alii littus Tyrrhenum tenuerunt ubi à nomine relictæ patriæ Pisas condiderunt. Ad quam originem etiam alludit Virgil. 10. Aeneidos: Pisas Alphea cognominant: -Alphea (inquit) ab origine Pisæ Urbs Etrusca solo.

Pisander, πίσανδρος, Camirēus (Camirus autem civitas est

Rhodi (Eutropio tempore. Poëta (ut nonnullis placet) antiquior Heliodo. ¶ Pisander alter Lyricorum, sub Alexandro Mammea vetitè cator: scripsit variam historiam. ¶ Pisander tertius, Nestoris filius. Autor Suidas.

Pistum, in Pelagonia est gentile Pistus, Steph.

Pisaurus, Flavius Vindex, à quo vicinum oppidum Pisaurum appellatum est, Plinius libro 3. capite 14. Servius existimat Pisaurum dictum, quòd aurum ab his qui Romæ in Capitolio obsidebantur, perfossum, ibi à Camillo receptum fuerit & appensum. Quod tamen erratum, fœdum & puerile est. Nam ex Romana historia constat aurum illud quum appenderetur, interventu Camilli in ipsa urbe fuisse receptum, Gallis, præter eos qui fuga dilabebantur, ad internecionem cæsis.

Pisenor, Centaurus, Ixionis & Nubis filius, apud Ovidium 12 Metam.

Piseus, Nomen viri Tyrrheni, qui tubæ inventor fuisse creditur. Autor Plin. lib. 7. cap. 56.

Pisidia, æ, Asiæ regio, Lycaoniæ, Isauriæ, & Pamphyliæ finitima, cujus oppida enumerantur, Selga, Sagalassum, Pretoriassum, Adadata Brias, Cremna, & alia nonnulla. Hujus regionis populi, Pisidæ, appellantur, antea Solymi dicti, Plin. lib. 20. cap. 27. ¶ Prima & secunda Pisidis hujus syllabæ corripiuntur. Claud. lib. 2. in Eutrop. Finibus obliquis Lydi, Pisidæ, feroces. Priscianus tamen in Periegesi (modò emendata sit lectio) utramque produxit, quum ait: Post hos Pisidiam pinguissima rura colunt.

Pisistratus, Hippocratis filius, Athenarum tyrannus, clarus generis eloquentia verbi tanta, ut ea deliniti Athenienses libertate qua nihil charius habebant, se sponte exuerint, illius fecundiæ sanctitatisque Solonis, qui hunc fuerat civitatis, posthaberent. Artes liberales maximè fovit, bibliothecam primus Athenis publicavit, quam Xerxes urbe potitus ad Persas transtulit. Eam deinde multis post annis Seleucus Nicanor restituendam curavit. Homeros est ejus justu in eum ordinem, qui nunc est, redactus. Regnavit annos triginta tres, quo tempore Servius Tullius Romæ, ut auctor est Gellius. Rura de hac, & quibus artibus tyrannidem adeptus sit, vide apud Justinum lib. 1. & eodem libro apud Hesiod. ¶ Pisistratus alter, Lacedæmonius historicus commemoratur à Suida. ¶ Pisistratus alius, filius fuit Nestoris & Eurydices, quem pater dedit in fœdus Telemacho Ulyssis filio volenti ire Lacedæmona, interrogaturus Menelaum numquid de Ulysse aliud foret.

Pisones, è gente Calphurnia in primis Romæ nobilitata appellati, quòd à optimè pisa ferrent, quemadmodum ab Lentulo à lente. Fabii à fabis, Ciceropes à cicere optimè serendo nomen acceperunt. Gentem autem Calphurniam Festus ait, ad Calphurnium Numæ filium originè referre. Unde Horat. in Arte Poëtica, Pisones Pompilium sanguinem appellavit.

Pisorium, Ptolemæo, Civitas mediterranea Tusciæ inter Florentiam & Lucam: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5. Vulgò Pescia.

Pistris, hujus Pistria, fœminini generis, Nomen navis apud Virg. lib. 5. Aen. -partem rostro premit æmula Pistris. Et paulò post: Sic Mœstheus, sic ipsa fuga secat alnima Pistris Æquore. Sunt qui scribant Pistrix, quos Servius errare putat: Si navè, inquit, intelligas, hanc Pistris, hujus Pistris, facinoris de bellua, hæc pistrix, pistricis. Hæc Servius in illud Virg. 5. Aen. Prima hominis facies, & pulchro prodit virgo Pube tenus, postrema immani corpore pistrix. Quæ tamen omninò vera non arbitror. Germanicus certè in Arat. pro sidere cœlesti: quod proculdubiò à bellua matina nomen habet) Pistrin dixit. Diversè posita & Boreæ vicina legenti Auster Pistris agit duo sidera, perlegit unus. Nanq; Aries supra Pistrin, Pisces q; feruntur. Bellua sed Ponti non multum præterit æquor. Non desunt tamen qui in omnibus hisce locis Pistrin legere malint, ἀπὸ τῆς πίστρας, hoc est, à lecandis fluctibus.

Pitane, sive Pitana, Urbs Aeolidis in Asia non procul à Caici fluminis ostio: quæ portus duos habuit. Ab hac Pitanæi, & Pitanitæ, nominantur. In hac urbe Arcesilaus Academicus natus est, qui cum Zenone apud Polemonem Philosophiæ operam dedit. Plin. lib. 35. cap. 14. autor est, circa Pitanam lateres fieri solitos, qui siccati in aqua non mergebantur, eò nuce fierent ex terrâ quadam pumicosa. Comprt autem hoc nomen penultimam syllabam. Ovid. lib. 7. Metam. Aeoliam Pitanen à læva parte reliquit. ¶ Est & Pitane Laconiæ oppidum, teste Plin. lib. 4. cap. 5: cujus incolæ Pitanatæ dicuntur, teste Hermolao in locum Plinii jam citatum.

Pithecusæ, arum, vel Pithecussæ, arum, Stephano, Insula est Campaniæ littori adjacens, non procul à Neapoli, ab Homero Inarime dicta: à Latinis etiam Aenaria, à statione navium Aeneæ. Dicta Pithecusa, nò à simiarum copia, ut Poëtæ fabulantur, sed à figlinis doliariorum, teste Plin. lib. 3. cap. 6. Græci enim Græci dolia vocant. Habet autem hæc insula in vertice oppidum ejusdem nominis. Ovid. 14 Metam. Bellique locatas Colle Pithecusas.

Pitheus vide PITTHEVS, geminò t.

Pitho, us. [Ger. Die Göttin der Beredsamkeit.] Persuasionis dea à veteribus credita est, quâ Ennius Suadâ, Horatius Suadelam appellavit. ¶ Accipitur & pro persuadendi vi, quæ animò auditoris quovisq; vitium fuerit, inficit: unde & Græci πειθανάγκην, nostri fœcundam appellarunt. Pitho autem dicta est à verbo Græco πείθω, quod est persuadeo.

Pithodemus, penult. prod. Luctator egregius, cujus imaginem Dinomenes ex ære expressit, ut tradit Plin. lib. 34. cap. 8.

Pithodicus, Argenti cælator indigitis fuit, teste Plinio lib. 34. cap. 8.

Pithonos Come, Locus est in Asia, in campis patentibus, ubi primo adversus sui temporis iconios congregantur, & eam quæ ultima advenerit, latiant universæ, atque ita abeunt. Plin. lib. 10. cap. 23.

Pittacus, pen. corr. Philosophus Mitylenæus, unus ex septem Græciæ sapientibus, qui ex Lesbo tyrannum Melanchium depulit: & certantibus Athenienses atque Mitylenæis ducis bello tactus Phrynonem Atheniensium ducem singulari certamine interfecit. Hujus illud: Providere oportere casus venturi: fortè venerint, æquo animo tolerare. ¶ Fuit alter Pittacus legislator ut Favorinus & Demetrius in homonymis meminerè: qui minor est appellatus. Aelianus de varia historia, Pittacum quædam commemorat qui de mola pistrina encomium conscripsit, ut in parvo argumento vim dicendi ostentaret. Idem de sapiente dicit, cum in templo Fortunæ scalas constituisse, ut quandam sic humanæ vitæ imaginem exprimeret, in qua alii ad summa honorum fastigia conscendunt: alii ex amplissima dignitate in summas descendunt calamitates.

Pittheus, ei, Thesei avus maternus, qui Trœzene regnavit: de quo vide Plutarchum in vita Thesei. ¶ Hinc Pittheis, patronymicum fœmininum, & Pittheus, a, um, adjectivum. Ovid. in Epist. Hic te cum Trœzeno colit, Pittheia regna.

Pityusæ, Insulæ duæ sunt in mari Mediterraneo, à pineorum fœcundis ubertate dictæ, teste Plin. lib. 3. cap. 5. Ex his quæ major est, Ptolemæo Ebusus: quæ minor, Ophiusa: hoc est, Colubraria appellatur. Plinius tamen utranq;, Ebusum videtur appellare: & Ophiusam, insulam ab hisce diversam facere. ¶ Est item Pityusa, insula è regione Ioniæ sita, quæ notiore nomine Chios appellatur, teste Plin. lib. 5. cap. 31. ¶ Est & alia ejusdem nominis insula in sinu Argolico, ex adverso Hermionii agri: esse eandem Plin. lib. 4. cap. 12.

P ante L.

Placentia. [Ital. Piacenza. Germ. Plasentz, in Stadt in der Landschafft Lombardey.] Civitas Galliæ Togatæ, ad Trebiam amnem, in Padum influentem.

Placentinus, Placentinum. T. Tina Placentinus, apud Cic. de Clar. Orat.

Placia, Stephano Mysiæ oppidum à tergo habens Olympum montem, qui Mysus cognominatur, Plinius libro 5. cap. 32.

Planaria, Insula est maris Ligustici, sexaginta passuum millibus distans à Corsica, à specie sic dicta, quod æqualis facto existat: ideoq; navigantibus falsa. Plin. lib. 3. cap. 6.

Planasia, Insula est mari Tyrrheno, non longè ab Ilua, ut autor est Ptolemæus libro 3. capite 1. & Plinius libro 3. cap. 6.

Platamodes, Peloponnesi oppidum in tractu Occidentali centum stadiis distans à Coryphasio promontorio, teste Strabone lib. 8. Dictum videtur à latis maribus propinquis, aquam salsam recipientibus, quæ Græci vocant πλατέα πελάγη.

Platanistus, Promontorium est Peloponnesi, nò procul à Leprio: cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 5.

Plataeæ arum, per e diphthongum in penultima, Stephano, Civitas est Boeotiæ, sub Cithærone monte non longè à Thebis. Dicta à latitudine remorum, ut inquit Strabo libro 9. Nam πλατὺ Græcis est latior pars remi. Plataenses autem remigatione victum quæritabant. Non procul ab hac urbe Pausanias & Aristides Mardonium Xerxis ducem & consobrinum superavêre. Hinc Plataenses, populi dicti.

Plato, onis, Philosophus, ab humerorum latitudine ita cognomen natus, quum antea ex avi paterni nomine Aristocles vocaretur. Fuit egregio corporis habitu, & in palæstra se exercuit apud Ariston em palæstritam, à quo primum cognominatus est Plato. Natus est Athenis eo die quo apud Delum Apollo. Studuit picturæ & tragœdiæ, poëmataque edidit.

Adeò

Adeò autem in omni disciplinarum genere, & præsertim in philosophia excelluit, ut Divinus Plato, & philosophorũ Homerus vocatus sit. Cicero lib. Tusc. Quæst. Platonicæ majestatis maximus est buccinator, adeò ut ipsum Deum appellet. Habeo etiam inter semideos commemorandum putavit. Et defuncto, Magi ut Deo immolarunt. Fuit varius, multiplex, & tantæ eloquentiæ, ut Jovem (si Græcè loqui voluisset) Platonicè loquturum philosophi dicerent. Athenis primùm Socratis dedit operam. Deinde dum licuit per ætatem, in Italiã profectus est, ut Pythagoreos audiret, ubi Philolai Crotoniatæ libros de sectã Pythagoreã centum minis atque adeò in difficultate rei familiaris mercatus est, ex quibus multa in suum Timæum transtulit. In Aegyptum deinde properans, ut audiret Gymnosophistas, oleum (ut ait Plutarchus) secum mercaturæ gratia vexit, ut viaticum sibi inde suppeditaret: ubi & libros Mosis legisse creditur. Tertiò Siciliam navigavit, primùm Actnæ flagrantis visendæ gratia, ut Apulejus ait. Reversus, apud Aeginam captus est a piratis, ac minimis triginta venundatus: Deindè à Niceræ Cyrenæo redemptus est. Iterum rediit sub juniore Dionysio ipse liberandi Siciliam. Sed paulò pòst expulso Dione, & ipse suspectus remigravit. Tertiò, quũ maximè nollet, rogatus ab Archita ut Dionem tyranno reconciliaret iterùm ingressus ab eodem Dionysio obviam procedente quadrigis exceptus est. Demùm in suspicionem veniens, vix rogante & spondente pro eo Archita, dimissus. Dialogũ primus illustravit, licet prius inventum à Zenone Eleate, ut Aristoteles tradidit Favorinus, ab Alexamene Teio. Decessit annos natus LXXXI. morbo, ut ferunt, pediculari. De hoc Quintilianus: Platonem (quemquis dubitat esse philosophorum præcipuum?) ex quo multum eloquentiæ se traxisse Cic. fatetur: sive acumine disserendi, sive eloquendi facultate, divina quadam & Homerica: multum enim supra prosam orationem & quam μετρίαν Græci vocant, largit, ut mihi non hominis ingenio, sed quodam Delphico videatur oraculo instructus. Vitã fuit cæleos, ac cultus, ut tenuit Augustinus. Videplura de eo apud Plutarchum in vita ejus. ¶ Plato, alter Atheniensis, Poëta priscæ comœdiæ, tempore Aristophanis & Eupolis, cujus fabulas Suidas commemorat, & Athenæus in Dipnosophistis. ¶ Tres item alios Diogenes Laërtius commemorat: unum Rhodium philosophum, discipulum Panætii: alium Peripateticum, ex Aristotelis lado: tertium Praxiphanis discipulum.

Platonĭcŭs, pen. corr. Quod est Platonis.

Plavia, oppidum Germaniæ in Voytlandia situm: quondam propter alumen, quod ibi præparabatur, celebre. Hodie Augusti Electoris, Saxoniæ ducis Ditioni paret. [Ger. Plauen im Voytlant.]

Plautĭus, Poëta comicus, cujus meminit post Varronem Gel. lib. 3. cap. 3.

Plautŭs, Nomen Poëtæ Comici. Latinorum omnium festivissimi, cujus fabulæ etiam hodie omnium manibus terantur, quas hora succisivis, quibus à versanda mola otium erat, in pistrino fertur scripsisse. De hoc extat honorificum illud Varronis elogium: Musas, si Latinè loqui vellent, non alio quàm Plautino sermone usuras. Hujus epitaphium extat apud Gellium hæc in verba:

Postquam morte est captus Plautus,
Comœdia luget, scena est deserta:
Deindè risus, ludusq; jocusq; & numeri
Innumeri simul omnes collacrymaverunt.

Decessit P. Claudio, L. Porcio coss. Autor Cicero de Claris Oratoribus.

Plautinus, & hinc superlativum Plautinissimus. Gel. lib. 3. cap. 3: Qui versus quoniam sunt de illius Plauti more dicam Plautinissimi, propterea & meminimus.

Plaxatura. Vide PLEXAVRA.

Plēiădes, teste Servio, Septem sunt stellæ ante genua Tauri, quæ ortu suo primæ navigationis tempus ostendunt: unde Græcè πλεῖν, ἐστὶ δὲ πλοῦς, Pleiades dicuntur, ἀπὸ τοῦ πλεῖν, quod est navigare. Latinè Vergiliæ dicuntur, à Veris temporis significatione quo oriuntur. Nam Vere exoriuntur, & circa Aequinoctium mane occidunt. Higinus in Astrono. Poëtica, Inter Tauri finitionem, & caudam Arietis stellæ sunt, quas nostri Vergiliæ, Græci πλειάδας, dicẽt. Fuerunt Atlantis filiæ septem, ex Pleione Nympha, cum qua Jupiter concubuit: unde & Pleiades dictæ. Sunt qui putent Pleiades dictas quasi πολλάδας: hoc est, plures, quòd nunquam singulæ appareant, sed omnes simul, præter Meropem quæ vix apparet. Pherecydes tradit septem sorores fuisse, Lycurgi filias ex Naxo insula: & quia Liberum patrem educavérunt, ab Jove inter sidera fuisse relatas. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Celæno, Maja, Asterope, Taygete, Merope: quarum septima vix cerni potest: cujus causam afferunt, quòd quum reliquæ sorores diis nupsissent, sola Merope, mortali viro Sisypho nupserit: quam ob causam veluti pudibunda latitat. Alii putant hanc esse Electram, & ideircò obscuriorem videri, quòd excidium Trojanum spectare nõ potuerit, sed oculis manum opposuerit. Ovid. lib. 4. Fast.

Pleiades incipient humeros relevare paternos,
Quæ septem dici, sex tamen esse solent:
Seu quòd in amplexus sex hinc venêre deorum:
Nam Alcyone Marte concubuisse ferunt,
Neptuno Alcyonen, & te formose Celæno,
Maian atq; Electram, Taygetenq; Jovi.
Septima mortali Merope tibi Sisyphe nupsit:
Pœnitet, & facti sola pudore latet.
Sive quòd Electra Trojæ spectare ruinas
Non tulit, ante oculos oppositaque manum. Plautem quandoque hæc dictio tetrasyllaba, divisione diphthongi. Propertius: Non hoc Pleiades faciunt, nec aquosus Orion. Poëtæ interdum abjecta vocali præpositiva ex diphthongo, Pliades efferunt, pen. corr. Stat. lib. 1. Syl. Nec per & Aegeas Hyades, Pliadumque novorum Sidus, & Oleniæ dignum pensile lab altris.

Plēsŏne, nes, per tres syllabas, media correpta, Πλησώνη: vel Plēione, per quatuor syllabas, Πλειώνη, Nympha, Oceani & Tethyos filia, & uxor Atlantis, qui ex ea Pleiades suscepit. Ovid. 5. Fast. Duxerat Oceanus quondam Tiranida Tethyn: Quicquam Liquidis, quæ parent, ambitaquis. Hinc facta Pleione, cum cognato Atlante jungitur, ut fama est, Pleiadasq; parit.

Plemmўrium, Πλημμύριον, Fluvius Siciliæ, qui per agrum Syracusanum labitur: à πλημμύρω, quod est exundo. Virg. 3. Aen. Sicanio prætenta sinu jacet insula contra Plemmyrion undosum nomen dixêre priores Ortygiam. Vide Servius annotavit. Poëtam Græc. nominis originem Latino epitheto expressisse: eadem enim Græcis est πλημμυρίς, quod Latinis undosum. Stephanus Plemmyrion, χωρίον: hoc est, arcem Siciliæ esse tradit, non fluvium.

Plĕuron, ῶνος, Stephano Aetoliæ urbs, & Meleagri patria. De qua Plin. lib. 4. cap. 2. Statius lib. 4. Theb. Pleuraq; cognatis avibus Meleagros Pleuron.

Plexaure, es, πλεξαύρη, Nympha, Oceani & Tethyos filia, ut placet Hesiodo in Theogonia.

Plĭnĭus, Secundus Veronensis, temporibus Vespasiani vixit, cujus negotia administrabat noctibus verò & furtivis (ut ipse in quit) temporibus, opus de Rerũ natura cõscripsit, vetus omnium parabilium temporis. Persecta montis Vesevi incendio, dum ejus causam indagare cupit. Ejus vitam diligentius narrat sororis filius Caecilius Plinius, cujus extat liber epistolarũ. & Panegyricus, Trajano Cæsari dictus, quo ille gratias agit Consulatũ eo factus. Quintiliani filiam dote juvisse, & Martialem Poëtam secedentem viatico prosecutum fuisse testatur ipse in epistolis Volaterranus lib. 18.

Plinthĭdes, quidam, Hygius in libro De limitibus declarat his verbis: Quæstorii dicuntur agri, quos populus Romanus, devictis, pulsisq; hostibus, pulsoque, mandavitq; quæstoribus ut eos venunda. et: quæ centuriæ nunc appellantur Plinthides id est, latercul. Eadem in quinquagenis jugeribus quadratis cluserunt limitibus, atq; ita certis cuiq; modulis venciderunt. Idem in eodem libro sic: Sunt plinthides id est, latercul quærati, ut centuriæ per sena milia pedum L. lineribus inclusi, habentes singuli laterculi jugera numero I. CC. L.

Plĭtarchĭa, æ, πλειταρχία. Civitas Cariæ, alias Heraclea appellata.

Plĭtarchices, Gentile est, πλειταρχίκος. Stephano.

Plĭsthĕnēs, σθένους, Pelopis fuit filius ex Hippodamia, qui quum juvenis moreretur, Agamemnona & Menelaum filios suos parvulos Atreo fratri commendavit qui eos suscepit, filiorumq; loco educavit: & ob id Atrei habiti, Atridæ sunt appellati. Vide suprà in dictione ATRIDES.

Plistŏănax, actis, ἀνακτος, Pausaniæ filius, & Lacedemoniorum rex, cujus res gestas vide apud Thucydidem.

Plistŏnīcēus, νίκειος, Medici nomen apud Plinium sepius repetitum. ¶ Fuit & Appion quidam, cognominatus Plistonicus, nò multo tempore Plinio superiori: ut idem ultimo volumine testatur. Quandoq; Pistonices scriptum legitur, sicut Olympionices.

Plōtæ, πλωταὶ, Insulæ quæ ad Occidentale latus Peloponnesi sitæ, nõ procul à Zacyntho. Meridiem versus, postea Strophades dictæ, à conversione Zethæ & Calais, qui Harpyias in eas usq; insulas sunt prosecuti. Meminit harum insularum Plinius lib. 4. cap. 12.

Plōtĭna, πλωτῖνα, Trajani Cæsaris conjux, sanctitate, probitate, & omnibus quæ in muliebrem sexum cadunt, virtutibus celebrata. Hæc tonso capillo virum mentita, comitem egit, & est in exilium euntem, imperterrita, & quondam quasi virago tolerans viri ærumnas.

Plotīnus, pen. prod. πλωτῖνος, Insignis fuit Academicæ sectæ philoso-

philosophus, Aegyptius natione, patria Lycopolites, discipulus Ammonii, præceptor Porphyrius qui Galieni, Taciti, & Probi temporibus floruit. Vir corpore gracili, tenuique valetudine, mentis sacro ore, oculis. Hæc Suidas.

Plotius, Gallus, patria Lugdunensis, Rhetor insignis Romæ tempore Ciceronis floruit; quo & is, & Quint. Fratrem Latinas literas fuisse eruditum, testatur Cic. de Orat.

Plotus, M. Accii Sartinatis cognomen fuit. Latinorum Comicorum facetissimus, planitie pedum illum imposuit. Ploti (inquit Festus) appellantur, qui sunt planis pedibus: unde & Poëta Accius qui Varro Sarsinas erat, initio Plotus, postea dictus est Plautus. Hæc ille.

Plutarchus, Πλούταρχος. Chæronensis philosophus, floruit sub Traiano & Adriano Imperatoribus: nam Traiano libros Apophthegmatum inscripsit, vir eruditissimus, & multijuga eruditione mirabilis, ac fœcundus. A Trajano in Illyricum missus est cōsulari potestate imperatamq; omnibus Illyricis magistratibus ut ablq; eo nihil ageret. Hujus nepos fuit Sextus philosophus. Memini utriusq; Eusebius in Chronicis. q Plutarchus alter, Nestorii filius, & theatensis sophista, præceptor Syriani: qui scholæ præfuit Athenienli sub Iuliano principe. Autor utriusq; Suidas.

Pluto, Πλούτων. German. Ein Gott Saturni vnnd ein Bruder Iovis, der Gott der Hellen.] Saturni filius ex Ope conjuge, & frater Iovis, atque Neptuni qui quum ad regni divisionem venisset, Plutonique natu minimus erat, & Agellaus vocabatur, pars Occidentis obtigit. Secūs inferum mare: Iovi, plaga Orientalis: Neptuno, insulæ. Hinc datus est locus fabulæ Iovi imperium cœli: Neptuno maris: Plutoni inferorū obtigisse. Dictus Pluto ἀπὸ τοῦ πλούτου hoc est, à divitiis, eō quòd apes omnes a superis hoc est, intimis terræ visceribus eruantur. Eandē quam ob causam Latini Dicem appellarunt. Cic. de Nat. deor. Terrena autem vis omnis atq; natura Diti patri dedicata est, qui deves ut apud Græcos πλούτων: quia & recidant omnia in terras, & oriantur e terris. Hactenus Cic. Idem & Summanus dictus, quasi summus deorum Manium. Item Orcus, quasi urgus, ab urgendo, quòd omnes in interitum urgeat. Appellatur & aliis multis nominibus, quæ vide apud Caium Antiquar. lect. lib. 16. cap. 18. Huius uxorem Proserpinam esse voluit Cerere filiam, cujus raptum tribus libris executus Claudianus.

Plūtonĭus, a, um. Horat. lib. 1. Carm. Et domus exilis Plutonia, quò simul mearis, &c.

Plutus, Πλοῦτος. German. Der Gott der Reichthumen.] A Græcis fingitur divitiarum Deus: quem in adventu claudum esse volunt, in recessu alatum: hoc enim rarum inuentes, seriùs quidem contrahi opes: parcas autem, citò fugaliter dispensari, velocissimè dilabi: Eundem & cæcum faciunt, & judicii expertem: propterea quòd indigni suum quemq; opibus affluere videamus: probos autem & prudentes vnos in arte tenuissima versari. Hujus domicilium constituit Posidonius in subterraneis Hispaniæ locis, eò quòd regio ea metallorum fœcunditate reliquis antecellat. Extat hujus nominis Comœdia apud Aristophanem.

Plynéæ, Πλυνέαι, Nili insula, cujus incolæ Plyneæi dicuntur, & Plyneatæ, Stephanus.

P ante O.

Podălīrĭus, Ποδαλείριος. Proprium nomen Aesculapii filii, & fratris Machaonis, qui ob ingenium medicinæ artis peritiam una cum fratre ad bellum Trojanum evocatus fertur. Dictus Podalirius a pedum magnitudine Ovid. lib. 2. de Arte amandi. Quantus apud Danaos Podalirius arte medendi, Automedon curru, tantus amator. q Fuit etiam Itali cujusdam nomen, apud Virg. lib. 12. Aen.

Podalea, æ. penult. prod. ποδάλεια, Vrbs Lyciæ apud Plin. libro 5. cap. 27.

Podarge, es, ποδάργη, Equæ velocissimę nomē, ex qua Zephyrus Xanthum & Balium Achillis equos progenuisse fabulatur Homerus. Et Ilad. Dicta Podarge à pedum velocitate.

Podargi, ποδάργοι, Populi Thraciæ teste Stephano.

Pœan, anis, Παιάν, Pater Philoctetis, qui ab eo Pœantius, & Pœantides à Poetis appellatur Ovid. lib. 5. Trist. Hunc: Pœne decem totis aluit Pœantius annis Dōlt sævum tumido vimus ab angue dolum.

Pœnitalissum, Ποινιτάλισσον, Oppidum Cretæ, in latere Australi apud Ptolemæum lib. 3. cap. 17.

Pœcile, hujus Pœciles, prim. corr. Ποικίλη. Ger. Ein Schopff oder bedeckt ort in Athen an welchem die Philosophi offt vnnd disputierten.] In porticus Athenis in qua Stoici philosophabantur a dicta a varietate picturæ. Græci enim ποικίλον varium dicunt ποικιλίαν varietatem. Vnde & lapis fyenites vocatus est pyrrhopœcilos à varietate rubentium maculatum. In hac porticu Zeno philosophus discipulos docebat. Vnde & Stoica secta nomen accepit, & philosophi Stoici nuncupati, qui antea Zenonoi à Zenone scilicet ejus principe dicebantur. Nam & Græcis porticus est. Plin. lib. 35. cap. 9. Hic & Athenis pinxit porticum, quæ Pœcile vocatur, gratiâ q Fuit & in Elide porticus Pœcile, quæ à Plinio Heptaphonos appellatur: quoniam septies eadem vox in ea reddebatur.

Pœlli, Ποιελλοί. Insula in mari Carpathio, notiore nomine Rhodus dicta. Autor Plin. lib. 5. cap. 31.

Pœmen, ποιμήν, Mons Ponticæ regionis, à quo Parthenius profluit permissione Amaltrem. Autor Stephanus.

Pœmēnis, gen. com. ποιμένις, Canis fœmina est, ex canum eō numero qui Adæonem lacerarunt: dicta quòd in tuendis gregibus, pastoris quodammodo officio fungeretur. Nam Græcis ποιμὴν pastorem significat: à quo fœmininum Pœmenis deduxit Ovid. 5. Metam. pecudesq; secuta Pœmenis, & natis comitata Harpyia duobus.

Pœnus, Carthaginiensis, à nomine Phœnix, derivata aspiratione ἀπὸ τοῦ φοίνικος. Sumpserunt enim Carthaginienses originē à Tyriis Phœnicum populis, qui duce Elisa (quę & Dido dicitur) Pygmalionis fœvitiam fugientes, in Africam appulerunt. Servius in illud Virgilii 1. Aen. ponunq; ferocia Pœni Corda volente deo. Pœni, quasi, φοίνικες est, quasi Phœnices quia à Phœnicibus orti. q Hinc deducitur Punicus, Punica, Punicum, commutata æ diphthongo in u. Vide suo loco.

Pœnŭlus, diminutivū est à Pœnus quo nomine Plautus fabulā inscripsit, in qua Pœnus Hanno Punicè loquens introducitur.

Pœnĭcus, a, um, antiqui dicebant quod nos Punicus, æ diphthongo in i transmutata, Ἀττικῶς. Ita Pœnica pavimenta vocabant, quæ nos Punica appellamus, ex lapide Numidico strata. Simili etiam modo Pœnio dicebant, quod posterius Punio excidit.

Pŏlēmāis, Ptolemaïs, Libyæ urbs à Colchis condita, postea à Iulio Cæsare, qui eō colonium deducendam curavit, Iulia pietas appellata. Autor Plin. lib. 5. cap. 19.

Pŏlēmōn, prin. corr. πολέμων, Philosophus Athenienlis. Philosophum filius quum in juventute petulans esset, & aliquādo ebrius, & coronatus Xenocratis scholā ingressus fuisset, ejus oratione quæ tunc de pudicitia erat, adeò mores immutavit, tantum ei in Philosophia profecit, ut Xenocrate in scholā succedēret, Autor Gellius. Diogenes eum multa scripsisse testatur Suidas nihil fuisse primum reliquisse asserit. q Polemon, cognomento Helladicus, patria Ilienlis, hibericus nobilissimus, æqualis Antiophanis Grammatici, Puœnti discipulus, scripsit de origine civitatū Phocidis, Ponti, Laconię, Geographiam, & De cursu Solis libros tres. Suidas. q Polemon alius, à Laodicæa Cariæ, qui Smyrnæ vixit ac professus est, æqualis Herodis Attici, sub Adriano principe, ad quem legatus quandoque Smyrnæorum missus, ab eoque honorifice exceptus, & Multo Ægyptio adiectus est.

Pŏlēmōnĭum, πολεμώνιον, Civitas est Themiscyræ (quæ Ponticæ regio est) sideno flumine irrigata. Autor Plin. lib. 6. cap. 4.

Pŏllēntĭa, æ, πολλεντία, Oppidum est sub Apennino, in confinio Ligurię. Cujus meminerunt Ptolem. lib. 3. cap. 1. & Plin. lib. 3. cap. 5.

Pŏlītes, pen. prod. πολίτης, Priami filius ex Hecuba, quem Pyrrhus capta urbem conspectu patris interfecit, ut refert Virg. lib. 2. Aen. Fece autem elapsus Pyrrhi de cæde Polites, Vnus natorum Priami.

Pŏlla, Argentaria mulier doctissima, Lucani poetæ uxor, & in scribenda Phasalia adjutrix: cujus frequens est mētio in Sylvis Papinii.

Pollentĭa, Dea potentiæ, quæ à Romanis colebatur.

Pollentĭa, πολλεντία, Plinio autore, oppidum olim in majore Balearium insula. q Plin. & altera Pollentia juxta Alpes, incyta lanarum nobilitate: de qua Silius lib. 8. fulcique ferax Pollentia villi. q Fuerunt & Pollentini in Piceno, in quinta regione Italiæ, non multùm distantes à Tolentinatibus, ut indicat Plin. lib. 3.

Pŏllux, Iovis ex Lęda filius, frater Castoris Μάλλων. Hunc fabulantur Poëtę fuisse immortalem, & nihilominus immortalitatem suam cum fratre mortali dividisse, &c. Virgil. 6. Aen. Si fratrem Pollux alterna morte redemit, Itq; reditq; viam toties. q Fuit etiam Pollux Græci Grammatici nomen, qui sub Commodo principe Athenis docuit. Ejus hodie nihil extat præter Onomasticon.

Pŏlus, πῶλος, Agrigentinus sophista, Gorgiæ auditor, primus in oratione invenisse dicitur τὸ παρίσωσιν, καὶ ὁμοιοτέλευτον, quod minimè verum est, sed jam ante eum fuisse constat. Hæc Philothæus. Suidas scribit eum genealogiam eorum qui ad Trojam profecti sunt, scripsisse simul & navium catalogum.

Pŏlўægŏs, πολυαιγός, Insula una ex Sporadibus, à caprarum multitudine dicta.

Pŏlўæmus, πολυαίμου, Sophista Sardianus, temporibus Cæsaris Dictatoris & Antonii triumviri. Scripsit orationes judiciales Trium-

les

les Triumphi Parthici M. Antonii libras tres. ¶ Fuit & alter, Macedo genere, qui de Thebis scripsit, & de re militari. Suidas. Ejus extat Strategematum liber.

Polybius, πολύβιος, insignis historicus ex Megalopoli Arcadiæ civitate, Scipionis Africani præceptor, qui Romanam historiam libris quadraginta conscripsit Autor Suidas.

Polycarpus, πολύκαρπος Johannis Evangelistæ discipulus, & Smyrnæorum Episcopus, Latinè rem uberè & fertilè significat.

Polycaste, πολύκαστη, Nestoris filia, apud Homerum in Odyss.

Polycletus, pen. prod. πολύκλειτος Statuarius eximius dil gẽtia & decore extitit præcelleus. Nam ex ære plurima cõfecit signa, gravissimorum scriptorum præconiis nobilitata, ex quibus in primis commemorantur astragalizontes, hoc est, talis ludentes, quo opere ceteris absolutius fuit judicatum. Fuit & Sicyonius, discipulus Agelladæ. Duos eodem argumento statuas fecit: alteram ex ingenio, & suo judicio: alteram verò ex vulgi opinione, & ex sententia cujusvis præterea nihil. Quibus perfectis turbâ admirati, ac primum sua ostentata magnopere laudarunt: altera deinde, non item quæ. Atque sic ore (semper) hanc quam tam opere laudabis, me fecisti: quam verò vitupetanti, vos fecistis. Autor Achæus de varia historia.

Polycrates, pen. corr. πολυκράτης, Nomen proprium tyranni, qui in Samo insula rerum potiebatur. Hic & opibus, & felicitate apud historicos inclytus est: quoad vixit, non tàm fortunæ alumnus dici potuit, quàm partus. Annulum habuisse fertur incredibilis pretii, fidei; charissimum, quem, ut animis sibi blandientem fortunam aliquia adversitate temperaret, in mare abjecit: piscem tamen postea in ventre piscis inventum recuperavit. Verùm quanquam eidem in vita nihil adversi contigisse fertur, mors infamis, & grumosa docuit neminem ante obitum meritò dici posse felicem. Idem enim ab Oroete Satrapa Persarum capitis, suspensus, genere mortis teterrimo diem clausit. Ex Strab. l. 14. Hujus item nummi Cic. lib. 5. de Finib. Floruit eodem tempore quo Pythagoras & Anacreon. ¶ Polycrates Ephesiorũ prætor, temporibus Severi principis, ut scribit Hieronymus, eodem nomine, claraque fecit Ephesum.

Polydamas, antis, πολυδάμας. Proptiũ Trojanus, Antenoris & Theanûs sororis Hecubæ filii, qui Lycaslen Priami filium, sed ex concubina susceptum, uxorem duxit. Hi cum Antenore parte & Aenea urbem Trojanam Græcis dicitur prodidisse. Poetæ Græci, ut primam hujus nominis syllabam extendant (nam alioquin hexametro versu locũ non habet πολυδάμας, scribunt quos & Persius imitatus est Satyr. 1. Nemithi Polydamas, aut Trojades Labeonem Præluserint. Sunt autem Polydamas Latinè multorum domitorem, quasi πολλῶν δαμαστήν: vel multarum uxorum virum, quasi esset Polydamar, vel Polydamant: eò enim respexit Cornutus in Persium quũ Polydamantis nobilissimum interpretetur est. ¶ Polydamas, Pancratiastes nobilis, qui a multatus Herculem, leonem inermis amplexus superavit: tantum ingentem apprehensis extremis pedibus remõ tenebat: currum agnatus sese opponendo alteram manu apprehensum ex cursu retinebat, in equosq; insiliebat dejecto auriga. Accessum à Dario Artaxerxis magni filio, ter apud eum ex provocatione victor fuit. Postremo post cœnam in caverna, quam saxum à vertice ruinam minaretur, diffugientibus comitiis, cõlisis ipse viribus, ac manibus posse illud sustinere oppressus est. Autor Pausanias.

Polydectes, πολυδέκτης, Rex Seriphi insulæ, qui Persæum Jovis & Danaës filium educavit. Cujus tandem ingenium veritus, audaciamq; & felicitatem, ipse dilectum æternæ gloriæ ad superandum Gorgonem compulit: quo devicto redeuntem Perseo quum semper detraheret, conversus est ab illo in silicem, monstrato capite Medusæ, ut fabulantur Ovid. lib. 5. Metam.

Polydora, πολύδωρα, Insula Propontidis: apud Plin. lib. 5. cap. ult. ¶ Polydora, nympha. Oceani & Tethyos filia. Hesiodus in Theogonia.

Polydorus, pen. prod. [πολύδωρος. Ger. Der Gabe Priami des Alters zu Troye.] Filius fuit Priami ex Hecuba: quem pater initio belli Trojani, communis Martis exitũ veritus, cum magno auri pondere educandũ tradidit Polymestori Thraciæ regi, ut quo hostili; amico & genero sic. Seù ille deleta Troja, cæteris; Priami ferè omnibus liberis interfectis, auri cupiditate adductus, Polydorũ in litore ipsi patientem, telis aggreditur, & frustra secum deorum, hominumq; implorantem, occidit: cæsoq; tumulum superjecit, cui supercrevêre myrti virgulta, ut autor est Virg. lib. 3. Aen. Id quum mater Hecuba intellexisset, simulavit se ingens adhuc auri pondus velle illi secretò indicare, quod pro filio acciperet. Quod avarus rex verum existimans, mox ad Hecubam profectus, illius unguibus obcæcatus est. Extat tamen & alia de Polydoro fabula: nempe Græcos per Thraciam venientes hunc cepisse. Priamũ autem pro redemptione filii Græcis dedisse urbẽ, quæ postea ab eventu Antandros dicta est: qua accepta illos tamen nihil omnino Polydorum lapidibus obruisse. Hæc ferè Servius in locum illum 3. Aen. sagacitatis avarum: Nam Polydorus ego, &c. ¶ Alius fuit Polydorus Priami filius ex Laothoe Alei Lelegum regis filia, quem Achilles cum fratre Lycaone in bello Trojano interfecit.

Polygnotus, πολύγνωτος, Nomen pictoris præclarissimi, patria Thasii, qui nonagesima Olympiade floruit. Quint. lib. 12. de Institutione oratoria. Plin. lib. 35. cap. 9. Hic primus mulieres lucida veste pinxit, capita earum mitris versicolonibus operuit, plurimumq; picturæ primus cõtulit. Primus siquidem ipsarum os adaperuit, dentes ostendit, & vultũ ab antiquo rigore variavit. Delphis eadem pinxit, & Athenis porticum quæ Poecile vocatur: idq; gratuitò, quũ pretium ejus Myconiis remitteret pingere: quo nomine Amphictiones (quod est publicum Græciæ concilium) statuam ei gratuitam per universam Græciã decrevêre. Pinxit præterea & Ilium, tecta Pauloia, spartum torquentem, alnumq; ad aurem, quæ quicquid ille tetigerat, statim præferret. Quo enigmate significare voluisse, patrẽfamilias bonorum quidem, sed cui deum ctiam ea prodiga, quæ quicquid ille sudore tuo comparasset, strenuè profunderet. Vide Erasm. adagia.

Polymedra, Plin. lib. 5. cap. 32. Troadis oppidum Hellesponto adjacens.

Polymnia sive Polymneia, πολύμνια. Vna musarum, à memoria magnitudine dicta. Nam ἀπὸ τοῦ μνήμης Græci memoriam vocant. Producit autem hanc ultimo penultimam syllabam, quũ apud Græcos ει diphthongo scribatur. Fuêre qui corripi putarint, adducti versu Virgilii ex Epigram. Si quæ cui fama, &c. quicquid Polymnia gessit. Verùm in talibus locis exemplarium negligentia Polymnia per quinq; syllabas, sine conjunctione neque. Quem etiam in modũ Horatius hic voce usus est lib. 1. Carm. Euterpe cohibet nec Polymnia. Sunt qui Polyhymnia scribant, ut à canitu multitudine dicatur. Magis tamen placet superior scriptura.

Polynices, πολυνείκης, & Eteocles. Oedipi Thebanorum regis filii fuerunt, qui de regni hæreditate dissidentes, singulari certamine cõgressi, mutuis vulneribus cecidêrũt. Latiùs prosequitur hanc historiam Statius in Theba de.

Polypœtes, πολυποίτης, Pirithoi & Hippodamiæ filius: teste Homero lliad. 12.

Polyphemus, pen. prod. Πολύφημος. Ger. Der Sohn Neptuni des ungeheuren Menschfressers. Nep.] Cyclops, Neptuni filius ex Thoa Phorci filia, ingẽti corpore, qui unũ tantùm in oculum, eumq; in fronte habuit. Hic Galateam Nymphain ferus adamasse, Acin ejus puerum, quem sibi illa præferebat, saxo interemisse. Ulyssem quoq; vi tempestatis in Siciliam delatum, antro suo inclusit, quatuorq; ex comitibus vita devoravit, reliquos eodem mortis genere perempturus, nisi præveniens Ulysses vino nigro inebriasset, altoq; sopore obruto, adacto stipite oculum extulisset. Videtur fabulam hanc habere apud Hom. in Odyss. Servius in illud Virg. 3. Aen. Nam qualis, quantaque cavo Polyphemus in antro Lanigeras claudit pecudes, &c. Multi (inquit) Polyphemum dicunt unũ habuisse oculum, alii duos, alii tres: sed totum fabulosum est. Nam hic vir prudentissimus fuit, & ob hoc oculum in fronte habuisse dicitur: id est, juxta certos cursus quita prudentia plus videbat. Verùm Ulysses cum prudentia superavit, & ob hoc cum cæcasse fingunt. Hæc Servius. Cicero quoq; de Polyphemo lib. 5. Tusc. quæst. sic scribit: At verò Polyphemum Homerus, quũ immanem, ferumq; fingeret, cum antea etiam colloquentem facit, eique fandi facultatem, quòd quò vellet, ingredi posset & quæ vellet, attingeret. Recte id quidem nihil enim erat ipse Cyclops, quàm antea ille prudentior. Hæc Cicero.

Polyrrhenia, pen. prod. πολυρρήνια. Oppidum Mesopotamiæ, apud Plin. lib. 6. cap. 26.

Polyxena, pen. cor. πολυξένη Priami filia formosissima, ex Hecuba conjuge, quam Pyrrhus Achillis filius, Troja capta, ad patris sui tumulum jugulavit. Ferunt enim Achillem quũ ad Trojam bellum gereret, Polyxenam sorore in matrimonio cõspectam adamasse, eamque sibi uxorem postulasse. Quod quum Priamus annuisset, placuit ut in Tymbræi Apollinis templum convenirent, pacis, nuptiarumq; fœdera mitturi. Quod quum resciviset Paris, post Apollinis simulacrum se in occultavit, Achillemq; nihil tale opinantẽ sagitta interfecit. Capta deinde Troja, quum & Polyxena viva in hostium manus pervenisset, Achillis umbra Græcorũ proceribus in somnis apparuit, præcipiens ut Polyxena cujus nuptiarũ prætextu erat interfectus, inferias sibi mitterentur: cujus crudelitatis Pyrrhus se ministrũ præbuit. Ovid. Placet Achilleo maestata Polyxena manes.

Polyxenides, æ um, Adject. apud Catullum: Alta Polyxenia madentem cæde sepulcra.

Polyxenus, πολυξένης, Inter Græcorum duces numeratur Homero. lib. Iliad. 2.

Polyxo, ûs, πολυξώ, Mulier fuit ex Lemno insula, & Apollinis vates, quę Lemniadi sic. eris dux & hortatrix fuit. Nam cum

Lemniacæ mulieres ob spretam Venerem hircum oleret, maritiq; earum cum ob causam ex Thracia uxores hic asciscerent, Polyxus insuetu omnem virilem sexum interemerunt. Autor Statius lib. 5. Theb.

Pōlyzelus, pen. prod. πολύζηλος, Poëta comicus Græcus, cujus fabulas enumerat Suidas.

Pōmōnǽ, pen. prod. [German. Die Obstgöttin.] Pomorum dea, apud Romanos, adamata à Vertumno, ut fabulatur Ovid. 14. Metamorph. Dicta Pomana à pomis, quemadmodum Mellona à melle.

Pōmpēi, Populi dicuntur quos Sarnus amnis alluit, incolentes oppidum ejusdem nominis. ¶ Inde Pompeianum: id est, prædium circa Pompejos. Pompejanæ ficus, ad siccandum optimæ. Pompeiana vitis, ab inventore dicta. Col. lib. 4. cap. 2.

Pompeiŏpŏlis, πομπηϊόπολις, πομπηϊούπολις Stephano, Cilicię urbs. Pomponius Mela lib. 1. in descriptione Ciliciæ: Deinde urbs est à Rhodiis, Argivis quę pōst piratis, Pōpeio assignante, possessa: nunc Pompejopolis, tunc Soloe. Hæc etiam Solinus scribit: postea Trajanopolis est appellata, mutato nomine, postquam in ea fato concessit Trajanus.

Pompēiōrum Romæ illustris familia fuit, ex qua in primis commemoratur Q. Pompejus, qui contra Numantinos missus, ab eis q; superatus, turpem & ignominiosam pacem fecit. Autor Florus lib. 2. ¶ Hujus filius, sive nepos Cn. Pompejus Strabo, magni Pompeii pater, Novocomum coloniam deduxit: a bello Italali imperator creatus, de Picentibus triumphavit: vir admodum doctæ disciplinæ. ¶ Cn. Pompejus, hujus filius, Syllæ partes secutus est, ab eoq; ad ulciscendos inimicos in Africam missus, Domitium primum expugnavit: deinde & Iarbam regem cepit, de quo triumphavit ante legitimam ætatem: quare ab exercitu Syllæ Magnus est salutatus. Inde contra Sertorium in Hispaniam profectus, Metello copias suas conjungens, cum cum tota factione tumultu. Mox delectus Imperator ad bellum Piraticum, tribus mensibus id confecit. Deinde successor L. Lucullo missus, de Mithridate triumphavit. Tigranem Armeniæ regem ei ad genua procumbentem, in regnum restituit. Iberos, Albanos, Iudæos debellavit, capto eorum rege Aristobulo. Extincta uxore Iulia, Cęsaris filia, Corneliam Scipionis filiam, à P. Crasso M. filio viduam relictam, uxorem duxit. Neapoli demum acutissima febre correptus, parum abfuit à morte: quæ si contigisset, melius cum eo factum fuisset, ab insequentis belli civilis calamitatem. Iam bello civili exercitato, Pharsalica pugna à Cęsare copiis longè inferiore superatus, & in Aegyptū fugiens, regis perfidia ab Achilla præfecto interfectus est. Triumphum quum ex Oriente victor redisset, biduo egit, prænotatis gentium titulis victarum, quæ à Plinio lib. 7. & à Plutarcho in vita ejus ordine adnotantur. Filios reliquit Cn. & Sextum Pompejos: quorum ille apud Mundam Hispaniæ urbe interfectus, hic apud Siciliam navali prælio ab Augusto est victus. ¶ Sext. Pompejus alius, vir Prætorius, sub quo Valerius Maximus militasse se dicit, & quē Ovid. de Ponto pluribus laudibus effert. Hujus pater Sext. Pompejus Hispaniæ citerioris princeps, quum borreis satis ventilandis præsideret, correptus dolore podagræ, mersit in tritici cumulum pedes: quos ubi ægritudine sublatos, & in modum lapidum duratos vidit, ferro ea remedio usus est. Autor Plin. lib. 22. cap. 25. Apud quem tamen, non Sext. Pompejus, sed Sext. Pomponius est legendum. ¶ Qu. Pompejus Rufus, Syllæ è filia nepos, Trib. pleb. cum T. Numatio Planco, adversissimus Miloni, in cujus causa dixerat paucis pōst diebus quàm Clodius esset occisus, Milo dedit, quē ex Curia deliberetis: ego dabo quem ex Capitolio mulctetis. Idem Milonem ad se venientē in hortis aspiciens, misit nuntium ne veniret. ¶ Qu. Pompejus, qui Bithynicus est dictus, summo studio dicendi, multaq; doctrina, incredibiliq; labore atq; industria. Hujus actio non satis commendabat orationem: in hac enim satis erat copiæ, in illa lepōris parum. Hæc Cicero. Festus quoque de eodem sic ait: Pompejus Bithynicus, è supellectili regia lignum ephebi miram venentis, aeramque tuentis exercitationis gratia mare Græcorum, Romam portavit, & in Capitolio posuit.

Pompēlon, πομπήλων, Oppidum est Hispaniæ, sub Pyrenæis montibus, quod à Ptolemæo Vasconidas annumeratur. Plin. lib. 3. cap. 3. Pompelonenses conventus Cæsaraugustano adscribit. Hodie Pampelona vocant, regni Navarræ caput.

Pomponĭa πομπωνία, Mater Scipionis, ex congressu levis fuit creditu volcatione anguem mutati. Silius lib. 13: Aditabat fœcunda Iovis Pomponia furto, &c.

Pōmpōnĭus Atticus, πομπώνιος, Nobilis Eques Romanus, excellentis ingenio, & amicus Ciceronis in primis fuit: unde Atticus Ciceronis est appellatus: qui postquā vidit Cinnę tumultu Rempublicam esse turbatam, secessit Athenas, ubi longo tempore moratus, & publicè civitatis, & privatim omniū gratiam in moribus elegantissimis prometuit: linguā ita probè didicit, ut Attici nomē adsequeretur. Humanitate, divitiisque similē prędītus fuit, quibus amicos libenter impartiebat. Nam & Ciceronem ab urbe pulsum opibus juvit, & Brutum ab urbe fugientem nummorum centum millibus est prosecutus. Erat alio qui gravissimus vir & constantiæ singularis, ut quę religionē polliceretur, eadem & præstare niteretur. Mendacium recipere dicebat, nec pati poterat. Plura Cornelius Nepos, qui vitam ejus elegantissimè scripsit. ¶ Pomponii item alii duo Ciceronis tempore fuēre: quorū alter L. Pomponius Bononiensis Atellanarum scriptor, quem Horatius refert nunquam rusticatis. Alter Cn. Pomponius orator, parronus acer, acerbusq; dicendo, & lateribus pugnans, ut ait Cic. in Orat. ¶ Iulius item Pomponius secundus tempore Quintiliani inter tres tragicos longè princeps, quem senex (utille refert) Pindarū tragicum putabant cōpositione atq; nitore præstare omnes cōfitebantur. Tacitus verò de eodem: Pomponius secundus nostris temporibus, Domitio Afro, vel dignitate, vel famæ perennitate cessit. Hæc Tacitus. Plin. verò lib. 14. cap. 4. eum cœnam C. principi Germanici filio dedisse ait, in qua vinum centum sexaginta annorum fuit. ¶ Pomponius fuit consultus ex Pandectarum libris notissimus. ¶ Præter hos Pomponius Mela natione Hispanus, insigni opere de situ orbis clarissimus.

Pontērōpŏlis, pen. prod. πονηρόπολις, Thraciæ civitas, sub Rhodope mōte sita: deinde Philippopolis ab instauratore: & postremò Trimontium à situ dicta. Autor Plin. lib. 4. cap. 11.

Pontĭa, æ, Vulgò Ponza. Insula est una Oenotridum, litori Lucano adjacens e regione Velię. Plin. lib. 3. cap. 7: Cōtra Veliam Pontia & Ischia, utraq; uno nomine Oenomides, argumentum posuisse ab Oenotriis Italiæ. ¶ Sunt item Pontiæ insulæ duę, non longè à Palmaria, e regione Formiarum, in quibus turtures ac coturnices quū ad Italiam veniunt, prima volatura requiescēdi causa paucos dies morātur. Autor Varro. Plin. lib. 3. cap. 6. Ab his ultra Tiberina ostia in Antiano, Astura, mox Palmaria, Sinonia, & adversum Formias Pontiæ.

Pontīnă palus, πόντιος. Vulgò la Maruta. Volscorum palus juxta Forū Appii, haud lōgè à Tarracina, distans ab Urbe XXIX. passuum millibus. Hæc palus à Cornelio Cethego Consule exiccata est, & ex ea ager factus, ut tradit Plinius lib. 4. cap. 7. Lucan lib. 11. Et qua Pontinas via dividit uda paludes. Melius Pontina.

Pontus, πόντος, gen. masc. Nerei filius & Neptuni, ut Eusebius libro 1. Præp. scribit. Vnde pontus mare dici videtur. Alii pontum dici existimant mare, à πονέω, quod est mergor: vel à πόνος, id est, labor: quia tot laboribus plenus. Ridiculè per contrarium dicit arbitrantur, quòd careat ponte. Proprie autem id mare pontus appellatur, quod à palude Mœotidis usque in Tenedum protenditur. [German. Das Meer so sonst das Ertzmeer genennet wird / streckt sich vom Mœotischen Sey an bis an die Enge bey Constantinopel in Thracien.]

Pōntus, i, feminini generis, Provincia Asiæ minoris, à Ponto rege sic cognominata, crudelitate Medeæ, & maleficiū herbarum proventu nobilitata. Virg. Eglog. 8: Has herbas, atque hęc Ponto mihi lecta venena Ipse dedit Moeris: nascuntur plurima Ponto. ¶ Ponto item frequentissima est Castor, cujus testiculi ad medicamēta expetuntur. Idem 2. Georg. Virosaq; Pontus Castorea. ¶ Clauditur autem Pontus (ut Strabo refert libro 12. & 9. 11.) ab Occidente Haly flumine; ab Oriente Colchide à Meridie, montibus Armeniæ à Septentrione, mari Euxino. Ptolemęus verò lib. 5. paulò aliter: Pontus, inquit, ab Occasu, ore Ponti, & Thracio Bosporo à Meridie, regione quæ propriè Asia dicitur à Septentrione, parte Euxini maris terminatur. Eius civitates insignes sunt, Chalcedon, Nicomedia, Nicęa. In Ponto regnarunt Mithridates, Eupator, & Pythodoris regina. Ex Ponto fuit Aquila, veteris Testamenti interpres, & Marcion hæresiarches: qui quanvis Christianus videri vellet: alium tamen creatorem omnium rerum esse dicebat, quàm CHRISTI Patrem, Iumq; maledicebat.

Pontĭcŭs, a, um, πόντιος, ut Pontica absinthium, apud Col. lib. 12. cap. 35: Sveti Pontici fauces, Seneca Medea. Humus Pontica. Ovid. 3. de Ponto Pontica nux, cadē quæ avellana, quòd in Ponto plurimùm abundet. Δωδωναῖον.

Pŏpĭlĭus, Prænomine Marcus, Flamen Carmentalis fuit, cui in sacrificiis occupato quū nuntiaretur seditio plebis adversus magistratus commissę, ut erat lęna indutus, in concionem prōcucurrit, seditionemq; sua autoritate sedavit. ¶ Duo præterea alii celebrantur Popilii: quorū alter ad Antiochum, Ptolemæum Aegyptiregem obsidentem, legatus missus, quum mandata sua Antiocho exposuisset, ut à Rege socio & amico Populi Rom. abstineret, regem cunctantem, respondentemq; differentem virgula circumscripsit, denuntians Populum Romanum omnia hostiliter cum illo esse acturum, si spatium illud egrederetur, priusquam sibi respondisset. Admiratus itaq; hominis confidentiam Antiochus, respondit se in Pop. Rom. potestate fore: salutaq; obsidione in regnum se recepit. ¶ Alter cognomento Lænas, de quo Valerius inter ingrati animi exempla

exempla commemorat, quũ à Cicerone in causa capitis esset defensus, certissimoq; periculo liberatus, nullam non modò patrono tetulisse gratiam, verumetiam magni beneficii loco ab Antonio popotcisse, ut ad occidendum Ciceronem mitteretur. quare facilè impetrata, viro innocentissimo, optimeq; de se merito, cui salutem debebat, vitam eripuisse.

Pŏppæ̆a, Sabina, T. Othi filia, à Poppæo Sabino avo suo ita nominata, mulier forma, nobilitateq; insignis fuit, quam primis nuptiis Rufo Crispo conjunctam, M. Otho primùm in adulterium, deinde & in matrimonium sum pellexit. Verùm quum incautus apud Neronem principem uxoris formã laudaret, captus amore ejus Nero, Othoni consuetudine ejus interdixit: deinde & in Lusitaniam sub specie honoris, eo relegato, matrimonio eam sibi copulavit. Obiit fortuita Neronis ira, ictu calcis, quum gravida esset, ab eo percussa. Autor Tacitus. Annalium lib. 16.

Pŏppæ̆ānŭs, poppæana, poppæanum, denominativum: ut Vinum Poppæanum, à Poppæa inventa, vel quibus illa præcipuè uti solebat. Juven. Satyr. 6: Audendaque multo Pancuma facies, aut pinguia Poppæana Spirat, & hinc miseri vitentur labra mariti.

Pŏpŭlŏnĭă, æ, sive Populonium, populonii, πτολεμ. Ptolemæo. Oppidum est in littore maris Tusci, non procul à Pisis, portum habens non ignobilem, ex regione Ilvæ insulæ. Meminit hujus oppidi Plinius libro 3. capite 5. & 6. Ptolemæus libro 3. & Pomponius libro 2. Virgilius Æneidos 10. Sexcentos illi dederat Populonia mater Expertos belli juvenes: at Ilua trecentos Insula inexhaustis Chalybum generosa metallis. Hodie Piombino vocant.

Pŏrcĭă, Nobilis Romæ matrona fuit, Porcii Catonis Censorii filia sive (ut alii malunt) neptis: quæ quum matremfamilias quondam quæ secundas inierat nuptias, pudicitiæ nomine laudari audiret. Casta, inquit, matrona non nisi semel nubit. ¶ Porcia alia fuit, Catonis Uticensis filia, & uxor Bruti, quæ quum viri fati consilium, quod de interficiendo Cæsare ceperat, cognovisset, cultello tonsorio sese vulneravit. Qua de re quum à viro increparetur: Non est, inquit, hoc temerarium factum meum sed in tali fiducia nostro, mei erga te amoris certissimum indicium. Experiri enim volui, si tibi propositum ex sententia parùm cessisset, quam æquo animo referre essem interemptura. Hæc postea, quum audivisset virum fausum post infaustum illud prælium adversus Antonium, Augustumque in campis Philippicis gestum, mortem sibi consciviisse, mori & ipsa statuit. Sed quum arma à domesticis subtraherentur, hausits prunis, oreq; obstructo, contestim extincta est. Valer. lib. 3. cap. 2.

Pŏrcĭus, Catonum familiæ gentilium cognomen fuit, à porcis ita dictum. Varro lib. 2. de Re rust. cap. 1: Cognomina multa habemus ab utroq; pecore: à majore, & à minore: ab minore Porcius, Ovinius, Capellius: à Majore, Equitius, Taurus.

Pŏrdŏsĕlēnē, pen. prod. πορδοσέληνη, Insula est ante Ephesum, cum urbe ejusdem nominis, quam nonnulli, teste Stephano, ἀστρολογίαν fugientes, Protoselenem appellarunt. Meminit hujus insulæ Plin. lib. 5. cap. 31.

Porphyreon, porphyreonis, πορφυρεών, Phœnices oppidum, apud Stephanum, cujus incolæ Porphyreonitæ dicuntur, & Porphyreonitæ.

Pŏrphўrĭŏnē, πορφυρίων, Insula est in Propontide ante Cyzicum. Plin. lib. 5. cap. 32.

Porphўrĭs, pen. corr. πορφυρὶς, Insula in sinu Laconico sita, quinq; millibus passuũ à Malea promontorio dictans: postea Cythera dicta, ob memorabile templũ quod in hac insula est Veneri factum. Autor Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Est & altera ejusdẽ nominis insula, duodecim non amplius passuum millibus dissita à Gaulo, alio nomine Nisyros appellata. Plin. lib. 5. cap. 31.

Porphўrītē, porphyrites, πορφυρίτης, Oppidum est in ea parte Arabiæ quæ Ægypto conterminat est. Stephanus.

Porphўrĭŭs, πορφύριος, Philosophus patria Tyrius, nobili genere ortus, qui Romæ Aureliani Cæsaris temporibus claruit. Vnà cum Origene & Amelio cõdiscipulis Plotinum audivit. Multa ejus à Suida enumerantur scripta, in quibus plurima inter se dissidentia reperiuntur, cujus rei causa putatur, quòd quæ prius probaverit, ea postea retractaverit. Pernacissimus Christiani nominis hostis fuit, quindecim adversus nostram religionem edidit voluminibus: quibus postea Methodius, Eusebius, & Apollinaris triginta apologeticis libris respondentur. Dictus Porphyrius, ab vestem purpuream qua propter nobilitatem utebatur quum prius Malchus diceretur.

Pŏrsĕnă, æ, pen. corr. πορσίνα. Proprium nomen regis Hetruscorum, qui pro restitutione Tarquinii Superbi adversus Romanos bellum suscepit. Vide Liv. lib. 2. ab Vrbe. Martial. lib. 11. Hanc Spectare manum Porsena nõ potuit. Virgilius verò produxit positione duplici s: ut Necnon Tarquinium ejectũ Porsenna jubebat Accipere.

Porta Augusta, Vaccæarum urbs in tractu Tarraconensis Hispaniæ. Ptolemæo lib. 2. cap. 6.

Portūnŭs, pen. prod. Deus maris habitus est ab antiquis, quẽ Græci Palæmona, Παλαίμονα vocant. Gerum Dei Matrisque Deum. Is dictus à portubus quibus præesse credebatur. Vide in dictione PALÆMON.

Pōrŭs, pori, πῶρος. Indiæ rex fuit, ab Alexandro Macedone superatus, deinde & suorum dolo interemptus. Claudianus: Tradita captivo spatiator legio Poro.

Pŏsīdĕon, ποσείδεων. Græcis est mensis, quem nos Decembrem dicimus, à Neptuno nomen habens, quæ illi ποσειδεὼν appellat.

Pŏsīdeum, sive Posidium, pen. prod. ποσείδιον, Oppidum in finibus Macedoniæ, ab procul à Strimone amne: cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 10. ¶ Est etiã ejusdẽ nominis oppidum in Syria Libano monti subjecta: cujus meminit idẽ Plin. lib. 5. cap. 20. ¶ Est item Posideum, tum promontorium, cui oppido cicidẽ nomen, quòd olim Brancidarũ, & postea Didymæi Apollinis oraculum fuit appellatum. Vide eundem lib. 5. cap. 29.

Pŏsĭdippŭs, ποσείδιππος, Comicus Cassiodræus, Cynici filius, qui fabulas triginta docuit, teste Suida.

Pŏsĭdōnĭă, ποσειδωνία, Oppidum maritimum in Lucanis, postea Pæstum appellatum: à quo & vicinum finum Posidoniatem appellarunt: qui & ipse postea commutato nomine, Pæstanus appellatus est. Autor Plin. libro 3. cap. 5. ¶ Hoc etiam nomine aliquando dicta est Troezen Peloponnesi urbs: propterea quod τῷ ποσειδῶνι: hoc est, Neptuno sacra esset. Autor Strabo lib. 8.

Pŏsĭdōnĭŭs, ποσειδώνιος, Philosophus, discipulus & successor Panætii, ex Apamia Syriæ (ut Strabo lib. 14. autor est) sed Rhodius existimatus: quia Rhodi vixit, ac philosophatus est: sicut & Apollonius Molo dictus est Rhodius, quũ esset Alabandensis natione: audivit Cicero. Hic quum aliquãdo morbo articulari laboraret gravissimè, fertur sæpè dixisse (erat enim Stoicus) Nihil agis dolor, quamvis sis molestus, nunquã te esse confitebor malum. Venit Romam M. Marcelli tempore, scripsitq; multa. ¶ Posidonius Olbiopolita, Sophista & Historicus, scripsit post Polybium historiam libris 11. quibus ad bellum Ptolemæi adversus Cyrenæos. Præterea declamationes rhetoricas, & argumenta in orationes Demosthenis. Hic Strabo testatur suo tempore fuisse. ¶ Posidonius Africæ præfecti Augustini contubernalis, cujus etiam vitam scripsit præterea Homiliarum libros septem. Epistolarum totidem. Alterum complures. Autor Ptolemæus Lucensis.

Posideum. Vide POSIDEVM.

Pŏsthŭmĭă, Virgo Vestalis, quæ propter elegantiorem cultũ in suspicionem venit incesti, & eo nomine apud Pontifices accusata est: erãt enim quum nihil præterea adversus eam probaretur, sententia Pontificis Maximi dicitur absoluta, qui eam jocis in posterum abstinere, sanctèq; potiùs, quam sanè coli jussit. Vide Liv. lib. 4. ab Vrbe.

Posthumĭus, Prænomine Aulus, Dictator in bello Latinorũ, quod Tarquinii furga excitavit, cum ad generum suum Manilium Tusculanorum ducem confugisset, quo in bello collatis signis ad lacum Regillum, quum victoria utrinque navaret, Magister equitum Romanus equis transnos detrahi jussit, ut irrevocabili impetu ferrentur in hostes: itaque tandem acrem Latinorũ Romani fudere. In eo prælio viri duo juvenes acriter pugnare, quos post pugnam ad præmia quæsitos, Dictator reperire non potuit. Raptos itaque eos Castorem & Pollucem fuisse, eis cõmunitio templum dedicavit. Autor Gell. ¶ Posthumius Tubertus, Magister equitum Aemyli Mamerci Dictatoris in prima Dictatura contra Volscos: mox in eodem bello à Quint. Cincinnato Consule genero suo Dictator dictus, de eisdem triumpharit: quam victoriam funestavit mors filii, viri magna virtute: quem quòd injussu ejus, occasione rei bene gerendæ pugnam inisset, securi percussit. Ex Liv. lib. 4. ab Vrbe. ¶ L. Posthumius, post Cannensem pugnam Consul in Galliam profectus, Bojorum fraude, locorumq; iniquitate circumventus, ne vivus in hostium manus perveniret, mediis sese hostibus immiscens, fortissimè pugnans occubuit. Cujus invento capite præcidentes Barbari, ovantes in templo obtulerunt, ejusq; dein ceps cranio pro sacro vase in solennibus libationibus uti sunt. Liv. lib. 23. ¶ Posthumius, prænomine Spurius, cum T. Veturio Romæ consul eo tempore quo Romani adversus Samnites bellum gerebant, missus cum collega adversus hostes, exercitum imprudens in locum iniquũ deduxit apud Furcas Caudinas: ubi ab hostibus circumventus, quũ nulla evadendi spes esset, fœdissimum cum hoste fœdus pepigit, ut sexcentis equitibus Romanis obsidibus rejectis, reliquũ exercitum sub jugum mitteret, abducere sibi liceret. Quæ fœderis conditiones quum à Romanis improbarentur, autor fuit Senatui Posthumius, ut sui, eorumq; deditione, quorum consensu tam ignominiosum fœdus initum erat, fides publica liberaretur. Cujus sententiam secutus Senatus, Consulem utrunque,

tumque, cum duobus Tribunis, cæteris quæ omnibus qui per fœdus ipsoponderant, hosti vinctos dediderunt. Quos quum ille recipere recusaret, incolumes Romam redierunt. Necata mox pœnè, fusis à Papyrio Cursore Samnitibus, & sub jugum missis, receptis quæ texcentis equitibus Romanis, obsidibus, pœnis flagitii infamia obliterata est. Livius 9. ¶ Postumius Albinus Consul adversus Jugurtham missus, pecuniaque ab eo corruptus, infigocm ex provincia ignominiam reportavit. Autor Sallust. in Jugurtha. Idem postea Proconsulari imperio in Hispaniam missus, de Vaccæis & Lusitanis triumphavit. teste Liv. lib. 64.

Postvorta, Dea erat Romanorum ita dicta quòd futura prospiceret. Macrob. lib. 1. Saturn. Sicut Antevorta, & Postvorta, divinitatis, scilicet apud Romanos colunctur. Gell. ex Varr. li. 16. c. 16. alia postvorta describere videtur. Quando igit, inquit, cōtra naturā fortè cōversi pueri in pedes, brachiis pictum; diductis retinen solēt, egrius; tunc mulieres enituntur. Hujus periculi deprecādi gratia aræ statuæ sut Romæ duab. Carmentibus, quarū altera Postverta nominata est, Prosa altera, à recto, pervertiq; partus & parcitate, & nomine.

Potamis, πόταμος, Oppidum Asiæ, apud Plin. lib. 4. cap. 7.

Potentia, ποτεντία Ptolemæo, Oppidum est Piceni. Cicero de Arusp. respons. Eodem fere tempore factus in agro Piceno Potentiæ hiantiatur terræ motus.

Potidæa, ποτίδαια, Vrbs Macedoniæ, antea Cassandria dicta, Plin. lib. 2. cap. 58.

Potidanis, potidaniæ, πωτιδανία, Vrbs Aetoliæ, apud Stephanum, cujus incolæ dicti sunt Potidanienses.

Potina, teste Nonio, Deæ nomen apud Romanos, quæ puerorum potui præsidere putabatur, sicut Edusa eorūdem alimentis. ¶ Est & civitatis nomen in Bœotia, ex qua Glaucus fuit, & à qua Pontneus dictus. ¶ Est & Strabonis fons prope Thebas Bœotias. Plin. tamē lib. 4. c. 19. oppidum in Magnesia fuisse, cui aqua ut idem testatur lib. 31. c. 8. alimi pastu habile inflāmatur.

Potitius. [German. Ein Priester Hercules.] Scotis cujusdam nomen est, quem una cum Pinario altero sene sacris suis præfecit Hercules. Servius explicans illud Virg. 8. Aen. primus ipse Potitius autor, De domus Herculei custos Pinaria sacri. Pinarius, inquit, & Potitius, duo senes fuerunt, quibus qualiter coli vellet, obtendit Hercules: scilicet ut manè & vesperi ei sacrificaretur. Perfecto itaq; matutino sacrificio, quum circa Solis occasum essent sacra repetenda, Potitius prior advenit: Pinarius pulsa, extis jam redditis. Quare iratus Hercules statuit ut Pinariorum familia tantum minister esset epulantibus Potitiis, & complentibus sacra. Hæc Servius. Vide de hoc plura apud Feastellam, & Livium lib. 1.

Potnis, ποτνιαί, Magnesiæ oppidum fuit, teste Plin. lib. 4. cap. 9. In hoc oppido Glaucus Sisyphi & Meropes filius, equas humana carne pavisse dicitur, quò cupidius ferentes in hostem. Verùm quum pabuli ejusmodi copia deesset, versæ in rabiem equæ dominum ipsum devorarunt.

P ante R.

Prāctius, practii, πρακτιος, Fluvius est Troadis, inter Lampsacum, & Abydum in Hellespontū influens, teste Strabone lib. 13. Meminit hujus fluvii & Homerus in Catalogo.

Præguttii, Italiæ populi, qui Marsis magis Orientales sunt, Ptolemæo autore, lib. 3. cap. 1. Hodie vulgus regionem totam Abruzzo appellat.

Prænēste, generis neutri, & hæc Prænestis, πρανεστος. Stephano. Vulgò Palestrina, Oppidum Latii edito in loco, naturaque munito situm: ita dictum (si Stephano credimus) à Prænesto conditore, Latini filio, Ulyssis & Circes nepote. Alii ἀπὸ τοῦ πρᾶνες id est, ab dictibus quę illic abundant, nomen accepisse existimāt. Pompejus Festus nominis hujus originē ad loci situm refert, eò quòd mōtibus præstet unde & altum Pręneste à Virgilio dicitur 7. Aen. Quid; altum Pręneste colunt. Fuerūt qui à Cæcula Vulcani filio conditum putārint: quorum sententiæ Virgilius quoque subscribit: Nec Prænestinę fundator defuit arcis. Vulcano genitum pecora inter inertia regem, Inventumq; focis omnis quem credidit ætas Cæculus. Strabo lib. 5. Græcam urbem esse tradidit: cujus rei argumentum hoc adfert, quòd olim Polystephanos dicta fuerit. Habuit hoc oppidum nobile Fortunę templū, cujus pavimentum lithostrotis stravit L. Sylla, teste Plin. lib. 36. cap. 25. Silius: - sacrisq; dicatū Fortunę Pręnestę jugis. Fœminina, genere utus est Virg. 8. Aen. Qualis erat, quum primam attigit Prænestę solā ipsa Serani.

Prænestini, pen. prod. Qui Prænestę incolunt. Cic. 2 de Divin. Numerium Suffucium, Prænestinorum monumenta declarant, honestum hominem, & nobilem somnio crebris, &c.

Prænestinus, a, um, possessivè ut Dea Prænestina, Ovid. 6. Fast. Sortes Prænestinæ. Cic. de Div. Fortuna Prænestina, Luca. li. 2.

Præpēsinthus, πρασινθος, Oppidū est mediterraneum maioris Mysiæ apud Ptolemæum lib. 5. cap. 2.

Præpēsinthus, πρασινθος, Insula maris Ægæi, una Cycladum. Autor Plinius libro 4. capite 12.

Præsidium, πρασιον, Oppidum est Piceni, teste Ptolem. lib. 3. cap. 1. Inde sunt Præsutinos, a, um, ut, Pubes, præsutia. apud Sil. lib. 15. Et Præsutianus, na, num, ut, Præsutianus ager, apud Plin. lib. 3. cap. 13. & 14.

Prasii, πρασιοι, Indię populi, quorum metropolis est Palibrota. Plin. lib. 6. cap. 19.

Prasiæ, πρασιαι, Oppidum maritimum fuit in ora Laconica nō procul ab ostio Inachi fluminis: cujus meminit Thucyd. bell. Pelopon. lib. 2.

Præxaspes, πραξάσπης, Nobilis Persa, qui Smerdim Cambysæ fratrem jussu regis occidit, hujus factinoris cōscientia adactus postea in maximo Persarum convento, ex editissima turre se præcipitem dedit. Vide Herod. lib. 3.

Præxagoras, πραξαγόρας, Nobilis medicus fuit, cujus aliquoties meminit Plinius.

Præxidicē, es, πραξιδίκη, Deæ nomen, cujus non statuam integram, sed caput tantùm in templis dedicabāt. Hanc Musæus Sorenis uxorem facit, eandemq; sororem, Concordię & virtutis matrem. Autor Suidas. Stephanus Praxidicen Nympham fuisse addit, quæ ex Tremilete Cragum peperit, à quo Lycię mons nomen accepit.

Praxitēles, pen. corr. [πραξιτέλης. Germ. Ein berühmter Bildhauer.] Statuarius, marmore nobilitatus, & præcipuè duplici Venere, Gnidia & Coa, quarum illam maximè nobilitavit. Cephisodotus adolescentis cujusdā amor, qui nudus in templo delinescens simulacro cubuit: & Nicomedis regis ætimatio grandi Gnidiorum ære alieno permutare eam destinantis. Nam cùm dicitur in extrema Italiæ ora, quam Magnam Græciam ollim appellabant, deinde propter artis præstantiam civitate Romana donatus; quam multis etiam egregiis signis ornavit: ex quibus à Plinio commemorantur Troptolemus, Flora, Ceres in hortis Servilianis, Boni eventus, & Bonę fortunę simulacra in Capitolio: item & Mænades, & quas Thyadas vocant, & Caryatidas, & Silenī in Asinii Pollionis monumentis, & Apollo, & Neptunus, aliaq; nonulla quæ vide apud Plin. lib. 34. cap. 8. & lib. 37. cap. 5. de hoc etiam Propertius. Praxitelem Parrhasius vindicat arte lapis.

Prēcius, Lacus nomen est, apud Cic. in Orat. pro Milone.

Priamus, pen. corr. [πρίαμος. Germ. Ein König der Trojaner/sonst der Vater Paridis.] Laomedontis Trojanorum regis filius δὸν ἐρίαμος, quod est emptus, autore Servio. Nam puer ab Hercule, qui patrē Laomedontem interfecerat, captus cū Hesiona sorore, salvæ pecuniæ redimi potuit vel secūdùm alios: quia Hercules eum à vicinis hostibus rēdemptum in paterno regno locavit. Eum à Jove originē traxisse ferunt. Dardanus enim filius fuit Jovis ex Electra, cujus filius fuit Erichthonius. Hic filium habuit Troēm, qui regionem quæ à Dardano Dardania dicebatur, Troiam à se dixit. Hujus fuit fuerunt Assaracus, & Ilus, qui urbē totius regionis caput, Ilion à se vocavit. Hic filium habuit Laomedontē, qui pater fuit Priami. At Priamus ipse, patre ab Hercule interfecto, auro redemptus, Ilion instauravit simul & exornavit, regniq; limites usq; adeò protulit: ut non solùm Trojæ, sed totius ferè Asiæ rex videretur. Hecubam filiam Cissei regis Thraciæ uxorem duxit habuitq; teste Cicerone Tusc. Quæst. lib. 1. filios quinquaginta, quorū decem & septem ex justa uxore sunt nati, ex quibus fuit & Paris, qui repetentibus Hesionem sororem, in Græciam profectus, Menelao Helenam uxorem rapuit: unde ortum est bellum decennale à Græcis Trojanos, in quo vidit filios suos ferè omnes ab hostibus interfectos. Tandem capto Ilio, & ipse à Pyrrho Achillis filio occisus est prope aram Jovis Hercæi, in sanguine Politæ filii, ut est apud Virg. lib. 2. Aen. Forsitan & Priamo fuerint quæ fata requiras, &c. At verò Ili frater Assaracus Capyn genuit, ex quo Anchises, & ex illo Aeneas. Ovid. lib. 4. Fast. ¶ A Priamo fit Priamides patronymicum prima longa & Priameius, a, um, prima brevi. ¶ Fuit & Priamus alius Politæ filius superioris nepos, quem Aeneas ex Trojæ excidio secum in Italiam duxerat. Virg. lib. 5. Aen. Una acies juvenum ducit, quam parvus ovantem Nomen avi referens Priamus, tua clara Politæ Progenies auctura Italos, &c.

Priāpōnēsis, πριαπώνησος, Insula est in sinu Ceramico. Plin. lib. 5. cap. 32.

Priāpus, penult. prod. [πρίαπος. German. Ein Gott der Gärten/dem mahlet man mit einem vast großen Männlichen glid.] Liberi patris & Veneris filius, quæ tam perfidiosa antiquitas horrorum præsidem credidit. Horat. 1. Serm. Sat. 8: Olim truncus eram ficulnus inutile lignum. Quum faber adubitans scamnum faceret-ne Priapum, Maluit esse deum: deus hinc ego furum, avium q; Maxima formido. Idem & Lampsacenus dicebatur, à Lampsaco non ignobili Troadis urbe ad Hellespontum sita, in qua & natus creditur.

Priāpēa, πριαπεία. Carmen obscœnum, quod nonnulli Virgilio, alii Ovidio, alii aliis ascribunt.

Priāpismus, πριαπισμός, πριαπίασις, Morbus est quum genitale membrum in longitudinem protenditur, & in circulum intumescit sine Veneris appetitu: quod vitii genus is potissimùm solet usurpare, qui supini cubare consueverunt. Ratio nominis deducta est à Priapo obscœno horrorũ deo, quòd qui hoc vitio laborant, colem justo majorem habere consueverint, & instar Priapi membri assiduè extentum. Vide plura de hoc apud Gallib. 6. de Locis affectis.

Priāpus Hellespontius, teste Plin. lib. 5. cap. 32, à Priapo Liberi & Veneris filio condita: seu ut alii volunt, à Milesio nomine Priapi. Ceterùm est enim ibi colli ob vineta uberrima quę juxta eam in Parianā & Lampsacenā regione sunt, autor Strabo lib. 1.

Priēne, πριήνη, Urbs maritima (ut inquit Strabo lib. 12. 13. & 14.) quæ invectu Mœandri fluminis inter ipsam, Milesiumq; lacunas, mediterranea facta est. Biante alumno nobilis, qui patria aliquando ab hostibus capta, quum reliqui omnes fugientes aliquid rerum suarum asportarent, interrogatus ipse cur adeò nil efferret: Omnia (inquit) mea mecum fero: summas divitias in animo statuens. Meminit hujus Cic. in Parad.

Priēnæus & Prienensis. Sidonius: Prienæe Bia, quòd plus tibi barba malorum.

Priscianus, Grammaticus Cæsariensis fuit, qui tempore Iustiniani principis floruit. Scripsit de Arte Grammatica ad Iulianum Consulem: ad Cosroēn verò Persarum regem librum de Natural. quæstionibus: Dionysiumq; de situ orbis Latinitate donavit. Sunt qui ferant hunc ab initio Christianum, deinde fidei defertorem fuisse. Volaterranus.

Piscis Helvidius, Sub Nerone Quæstor Achaiam administravit, Quæstoriumq; adhuc à Patro Thrasea generi additus, è moribus soceri nihil æquè ac libertatem hausit, opum contemptor, recti pervicax, constans adversùs metus. Erant quibus appetentior fama videretur. Hæc Tacitus. Probus quoq; Grammaticus de eodem sic: Persicus (inquit) post damnationem Thraseę socerisui, interdicta sibi Italia, Apolloniam concessit. Sed post interfectum Neronem restitutus à Galba, non aliter quàm in libertatis vindicatis statu egit. Idem postea Vespasianum in studia libertatis offendit, ut putaret, id adoptante Clodio, pristinam libertatis statum posse revocare. Quo nomine reus, ac præterspem absolutus est. Hactenus Probus. ¶ Priscus alter, Panites genere, Sophista, Theodosii junioris epistolarum magister fuit, qui se scribit à Cæsare missum fuisse oratorem in Scythiam, ad Attilam Hunnorum regem: ac ejus regiam pulcherrimè describit, magnifico opere, sumptuosoque factam. Scripsit historiam Constantinopolitanam, & ipsius Attilæ libris VIII. Præterea declamationes & epistolas, ut est autor Suidas.

Privērnum, priverni, πριβέρνῳ Stephano, Urbs Volscorum, Camillæ patria Virg. 11. Aen. Pulsus ob invidiā regno, virisq; superbis, Priverno antiqua Metabus quum excederet Urbe. Hujus incolæ dicuntur Privernates, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Privernas, privernatis: Vt Privernatia vina, quæ inter generosa Italiæ numerantur à Plin. lib. 14. cap. 6.

Privērnus, Viri proprium nomen, apud Maronem lib. 9: Privernum Capys, &c.

Prōæresĭus, προαιρέσιος. Insignis Sophista fuit, ex Cæsarea Cappadociæ: cum adhuc adolescens Antiochiam venit, permotus fama Viptani dicendi magistri, apudq; eum primas tulit. Cum quo parvo post tempore Athenas profectus, sub Iuliano Sophista adeò profecit ut primus inter auditores esset. Accersitus inde in Galliam à Constantino principe, Hephæstionem condiscipulum comitem sibi adjunxit summoq; honore apud Cæsarem habitus: aliquando post Romam petiit: ubi aliquot annos magna nominis fama notatus, tandē opibus ac honoribus auctus, Athenas redit, ubi magno exceptus applausu, extemporalem orationem habuit in theatro. Contemporaneum habuit Libanium Sophistam, teste Suida.

Prōana, orum, προάνα, τά, Oppidum Thessaliæ est apud Steph.

Prōbălinthus, προβάλινθος, Oppidum fuit Atticæ, teste Plin. lib. 4. cap. 7. quod jam tum interierat.

Prōbus, Berytius Grammaticus, Romæ docuit, non tamen ut magistri personam sustineret: unum & alterum, vel quum plurimum tres aut quatuor pomeridianis horis admittere solebat, cubans, & inter longos & vulgares sermones legere quędam, idq; perraro, Nimis parva & exigua de quibusdam minutis quæstiunculis edidit. Reliquit autem non mediocrem syllvam observationum sermonis antiqui. Ab initio enim ad fiuciam se contulit, postquam in militia diu Centuriarum frustrà petisset. Hæc ex Tranquillo.

Procās προκᾶς, Rex Albanorū fuit, pater Amulii & Numitoris, & avus Romuli & Remi, cujus meminit Liv. lib. 1. ab Vrbe cōdita. Virg. 6. Aen. Proximus ille Procas Troianę gloria gentis.

Prōcēsĭus, προκήσιος, Oppidum Bithyniæ, ac Bosphorum Thracium, è regione Byzantii, quod notiore nomine Chalcedon appellatur. Autor Plin. lib. 5. cap. ult.

Prŏchўta, prochyta, prochyte, & Prochyre, prochirę, πρόχυτα, Insula in Puteolano sinu: dicta quasi profusa, ἀπὸ τοῦ χεῖσθαι, quod est profundere. Fuerunt enim Inarimes vicinæ insulæ montem terræ motu ēbullisse, insulā hanc fudisse. Ac Dionysius lib. 1. scribit, Prochytam dictā esse à nutrice Aeneæ ejusdē nominis, de hac Virg. lib. 9. Aen. Tū fœtus Prochyta alta premit.

Procilius, Grammaticus, cujus meminit Seneca, vir luis temporibus doctissimus fuit, qui in lineata ita commemorat apud Memphim, in aurea columna Aegyptiis literis scriptum fuisse, nunc demum Aegyptum liberam fore, quum in eam venissent Romani fasces. Autor Lampridius.

Proclus προκλος, Lycius, discipulus Syriani, philosophus Platonicus, præfuit scholæ Athenien sis cujus discipulus & successor fuit Marinus Neapolitanus. Scripsit plura in Grammatica & Philosophia: Commentarios in totum Homerum, in Hesiodi ἔργα καὶ ἡμέρας: in Remp. Platonis: præterea contra Christianos Epicheremata XVIII. Hic est Proclus, qui post Porphyrium secundus cōtra nos latravit adversùs quē Iohannes cognomento Grammaticus scripsit apologia, dictatos eum, quanquā in rebus Græcorū magnum, stultum tamē esse & in hac parte indoctū. Autor Suidas. Is etiam est cujus hodie cōmentarios in Platonē habemus. Præceptor fuit M. Antonini, à quo ad Consulatum usque provectus est, ut scribit Spartianus. ¶ Proclus item alius fuit Malleotes patria, qui scripsit in Sophistas Diogenis, & cōtra Epicurum. ¶ Proclus cognomento Proculcius, è Laodicea Syriæ, qui scripsit mythologiā, in fabulam Pandoræ, apud Hesiodum: item Aureæ carminis Isagogen in Arithmetica Nicomachi, & alia quædam in geometria. ¶ Proclum Naucratiticam his Philosophus addit, quē dicit unum fuisse ex suis præceptoribus, ac docuisse Athenis, filiumq; habuisse luxui deditum, in quem nonnihil non severus fuit, verùm eum usq; adeò indulgens, ut in aleatoria canibus, avibusq; ei adesset, dictitans has nugas eum cum cūctis senibus dimissurum, quàm cum æqualibus. In docendo hunc omninò fertur servasse morem, ut ab initio à discipulis centū drachmas pro totius temporis mercede acciperet, bibliotheca domi publicata: tantū illi solùm lectionis inter, dum cogerentur, minimè per otiū, ut moris est in ludo, mutuis inter se jurgiis, fabulisve poterepterent. Philostratus.

Prōcŏrnesĭus, προκόρνησος, Vulgò Marmara. Insula Propōntidis, ante Cyzicū, alio nomine Elaphonnesus dicta: utroq; nomine à cervis deducto. Hinc Procōnesius, lis, sium Plin. li. 5. cap. ult.

Prōcŏpĭus, προκόπιος, E Cæsarea Palæstinæ orator & sophista: scripsit res Iustiniani quæ in Oriente, aut Occidente, aut Africa per Belisarium Patricium gesserat. Cujus scriba & comes in cūctis expeditionibus fuit. Composuit item alterum librum, quem inscripsit ἀνέκδοτα: id est, non edenda, sive non edita: Iustiniani, & ejus uxoris Theodoræ vituperationem continentem. Autor Suidas. ¶ Procopius, alius fuit tyrannus Constantinopolitanus, qui insurgens contra Valentem principē apud Natoliam Phrygiæ civitatem, in ejus potestatem cum exercitu venit, prodituś à duobus militibus: alligatus deinde duabus pervim reflexis arboribus, diceptus est: ide proditoribus etiā sumptum supplicium. Ex historia eorpartita.

Prŏcris προκρις, Erechthei Atheniensium regis filia fuit, & soror Orithiæ, quæ Cephalo nupsit: qui quum castitatis uxoris suæ periculum facere vellet, Aurorę opera, quę illum adamabat, in mercatorem mutatus, ingentibus muneribus illius pudicitiam sollicitavit: quāq; illa pretii magnitudine propemodum succumbente, Cephalus recepta prior forma, perfidiam illi exprobravit. Quod Procris quum inficias ire non posset, pudore repulsa, relicto viro, domumq; ejus perosa, in sylvas sese, locaq; deserta contulit. Tandem tamen viro reconciliata, jaculum ei inevitabile & canem Lælapa nomine dedit, quē à Minoë dono acceperat. Postea quum à rustico quopiā audisset, Cephalum Aurorę cujusdam amore teneri (cujus ille nomen inter venandum, quum æstu laboraret, sæpiùs inculcabat) in fruticeis sese occultavit ut pellicē deprehenderet. Quā itaque Cephalus æstu, laboreq; fatigatus, se ad virgulta recepisset, & sub arboris quadā umbra recumbens, Auram ex more invocaret, Procris sulpicata jam pellicem assaturam, quō rem omnem meliùs cognoscere ipse exigens, virgulta cōmovit. Quare animadversa, Cephalus feram ratus, jaculum fortem emisit, uxoremq; charissimā inevitabili ictu interfecit. [Ger. Ein Tochter Iphicli, und ein Gemahl Cephali des Mörers, welche er hernach hinder einer Staudē vermeintlich erschossen hat.] Fabu. ā hanc latius exequitur Ovid lib. 7 Metamorph.

Prōcrustēs, προκρούστης, Plutarcho in Romu. Larro insignis in Attica regione, ad Cephisum flumen habitans: qui hospites interimere solitus, tandemā Theseo cū interfectus. Ovidius 7. Met. Tellus Epidauria perte Clavigeram vidit Vulcani hoc cumbere proiem. Vidit & inmitem Cephisias ora Procrusten.

Prōcilēius, ut scribit Acron Horatii interpres, Equites fuit Romanus, Augusti amicissimus, qui adeò pius erga fratres suos Scipionem & Murenā fuit, ut spoliatus bellicivili patrimonium suum ex integro divisset, quod cum eis jam antea divisisset. Hæc Acron apud Horatium, lib. 2. Carm. Hujus meminit & Plutarchus in vita Antonii, dicens Antonium paulò antequam expiraret, admonuisse reginam Cleopatram, ut sibi ac rebus suis consuleret: & maximè omnium, qui cum Cæsare Augusto erant, Proculeio se credere. Mortuo Antonio Augustus Proculeium misit, ut curaret Cleopatram vivam in suam potestatem perducendam: quumq; illa arrepto ense vellet sibi mortem inferre, Proculeius eum e manibus ademit.

Prōcrustes, Vide PROCRVSTES.

Prōdicus, pen. prod. Philosophus fuit patria Cous: cujus quanta fuerit autoritas, ex Xenophonte deprehendere licet, qui in Bœotia captus, vadem pro se reditu dedit. In consilio Atheniensium magnam est laudem adeptus, quanquam voce gravi ore atque absona. Conatusq; est in ea civitate primarios ex nobilissimis familiis adolescentes sibi devincire, quorum hospitium usui tibi & voluptati foret. Hæc ex Philostrato. Suidas autem dicit Ceum eum fuisse ex Iulide oppido, & Democriti ac Georgiæ temporibus floruisse, librumq; edidisse qui inscribitur, in quo fixit Herculeo virtuti pariter ac voluptati congressum, & utraque hunc ad se trahente, voluptati concessum, alteram ipreviisse. ¶ Fuit & Protagoras alius, medicus, ex Selymbria civitate, Hippocratis discipulus alius, medicus, ex Selymbria civitate, Hippocratis discipulus alius, medicus, ex Selymbria civitate, Hippocratis discipulus, qui primus sacra epicen instituit, teste Plinio, libro 29. capite 1.

Prœtidēs, Prœti, Argivorum regis, & Antiæ filiæ fuerunt: quæ quum forma essent præstantissima, se Iunoni auste dunt præferre: quare irata dea talem eis immisit furorem, ut vaccas se esse arbitrarentur, & ad Lyncas confugerent. Postea autem helleboro sanatæ a Melampode dicuntur: unde quoddam hellebori genus, Melampodii nomen accepit, teste Plinio, lib. 25. cap. 5. Virgil. in Sileno: Prœtidas impleruntfalsis mugitibus agros.

Prōtus, Abantis regis Argivorum filius, sui etiā successit in regno. Uxorem habuit Antiam, ex qua quatuor filias genuit, quæ à patris nomine dictæ sunt prœtides, poëtarum fabulis celeberrimæ: de quibus vide plura in dictione præcedenti, & suprà in voce MELAMPODIVM.

Prognē. [Progne. Ger. Ein Tochter Pandionis. das Königs zu Athen/ die heirat Tereo des Königs in Thracia.] Pandionis Atheniensium Regis filia fuit, & toro Philomelæ, quæ Tereo Thracum Regi matrimonio juncta est, ex qua filium Itym suscepit. Hæc quum desiderio videndæ sororis teneretur, exoravit virum ut Athenas profectus Philomelam ad se duceret. Qui mandata peragens, adventum Philomelæ à Pandione impetravit. Verùm quum in itinere esset, in libidinem mulieris exardens, quamvis repugnantem compressit: & ne facti obtenderet atrocitatem exprimere posset, linguam ei abscindit & servo in vinculis custodiendam tradit: reversusq; ad uxorem, maris nausea periisse simulat. Philomela interim tædio cæteris affecta, rem omnem gesta fuerat, seu in tenuissima tela deposuit: hanc ancillæ Progne clam deferendam tradidit. Progne reintellecta, ac dissimulato ad tempus dolore, postquam Orgiorum dies advenit, thyrsis & pellibus pro more instructa sororem e carcere eripit, eodemque indutam habitu ad regiam ducit: ibiq; furiis exagitata arreptum Itym filium interficit, viroq; domum redeunti epulandum apponit. Qui tandem re cognita ex pueri capite, quod Progne tub finem cœnæ per sororem afferendum curavit, dum fugientem uxorem furibundus persequitur, mutatam deorum commiseratione in hirundinem vidit, quæ consuetudinem habitandi intra hominū tecta semper servavit. Ipse autem in upupam, avem satis notam, conversus est, ideoque militarem cristam adhuc in capite gerit, & quasi adhuc filium quærentes, clamat, quod significat ubi, ubi? Ity autem in phasianum, quæ avis frequens est juxta Phasim fluvium in Colchis. At Philomela in avem conversa est sui nominis, quæ nec nunc quidem cessat deflere casum dulcissimo injuriam quam paulò antè clinguis promere non poterat. Vide hanc fabulam latius apud Ovid. lib. 6 Metamorph. Gorgias tamen apud Aristotelem lib. 3. Rhetoricorum, existimavit Philomelam in hirundinem, Prognem sororem ipsius in luscinium conversam fuisse. Quam etiam opinionem sequutus est M. Varro: Lusciniola, inquit, luctuosa cancre existimatur, atque esse ex Attica Progne in lucum facta avis. Ad quod alludit Virgilius, quum inquit: Quas ille Philomela dapes.

Prōmēthēus, penult. prod. [Prometheus. Ger. Ein Klüger und sinnreicher Mann/ welcher auß die Poeten bedeut/ Menschen gemacht hat/ und demnach das Feur vom Himmel gestolen/ und es ihnen mitgetheilt.] Filius Iapeti, & pater Deucalionis, qui hominem ex luto dicitur formasse, & ex cœlesti igne animasse. Promethei fabulam sic refert Servius: Prometheus (inquit) post factos à se homines, dicitur auxilio Minervæ cœlum ascendisse, & admota facula ad rotam Solis ignem furatus, quem hominibus indicavit: Ob quam causam irati dii, duo mala immiserint terris, febres, & morbos, sicut & Sappho & Hesiodus memorat. Quod tangit & Horatius, dicens: post ignem æthereā domo Subductum, macies, & nova febrium Terris incubuit cohors. Ipsum etiam Prometheum in monte Caucaso per Mercurium religaverunt ad saxū & adhibita aquila est, quæ ejus cor exederet. Hæc autem omnia non sine ratione finguntur. Nam Prometheus vir prudentissimus fuit. Unde etiam Prometheus dictus est, ἀπὸ τῆς προμηθείας: id est, à providentia. Hic primus Astrologiam Assyriis indicavit: quam relictam in monte altissimo Caucaso, nimia cura & solicitudine, deprehenderat. Hic autem mōs positus est circa Assyrios, vicinus pene sideribus. Unde etiam majora astra demonstrat, & diligenter eorum ortus, occasusq; significat. Dicitur etiam aquila cor ejus exedere, quod, ἐπὶ τῷ est solicitudo, qua ille affectus, siderum omnes deprehenderat motus. Ex hoc quia per prudentiam fecit, duce Mercurio, qui prudentiæ & rationis deus est, ad saxū dicitur esse religatus. Deprehendit præterea rationem fulminum, & hominibus indicavit: unde cœlestem ignem dicitur esse furatus. Nam quadam arte ab eodem monstrata, supernus ignis eliciebatur, qui mortalibus profuit donec eo bene usi sunt. Nam postea malo hominum usu, in perniciem eorum versus est: sicut in Livio lectum est de Tullo Hostilio, qui eo igni exustus est cum omnibus suis. Nama verò Pompilius impunè eo usus est tamùm in lucrie deorum. Hinc est quod igne rapto, mortalibus morbi abstracti numinibus dicuntur immisti. Hactenus Servius enarrans illud Virgil. 6. Eclogæ: Hinc lapides Pyrrhæ jactos, Saturnia regna, Caucasaeasq; refert volucres, furtūq; Promethei. ¶ A Prometheus fit Prometheides patronymicum masculinum.

Prōnallæ, auriqui populi Bœotiæ, Steph.

Properti'us, Elegiarum Poëta ex Mevania oppido oriundus quod in Umbria est, ut ipse autor copiosè testatur. Sunt qui fuisse ejus patrem Equestri dignitate ornatum, ac Triumvirali potestate fuisse: tum inter eos connumeratum qui L. Antonium secuti, Perusiā capta ex Octavii Cæsaris autoritate, ad aram Divi Iulii perducti, ibidem occisi fuerūt. Illud omnino cōstat, hunc Propertium magna ex parte amissis bonis, Romam se recepisse, cui patrem suum in tenera adhuc ætate amisisset: quod ipse his verbibus apparet: Aspice me cui parva domus tortuna relicta est, Nullus & antiquo Marte triumphus Avi, Ex Crinito.

Prōpontides, Puellæ fuerūt Cypriæ, ex Amathunte urbe, quæ quod Veneris numē aspernarentur, ab ira dea adeò percitæ sunt libidinis delicto, ut corpora passim in triviis prostituerent: unde factus est locus fabulæ, Propontides in saxa fuisse mutatas, quod abjecto omni pudore, venit saxa indurusisent. Ovid. 10. Metamorph. Sunt tamen obscœnæ Venerem Propontides ausæ Esse negare deam: pro qua sua numina sæpe Corpora cum forma primò vulgasse feruntur. Vtq; pudor fugit, sanguisq; indurescit oris, In rigidum parvo silicem discrimine verſæ.

Prōpontis, Propontidis, [Propontis. Ger. Das Meer zwischen dem Hellespont, und dem engen Meerschrund in Thracia gegen Orient: heißt jetzt Mare di Gorgia.] Uno nomine dicitur totū illud mare quod ab Hellesponto angustiis ad Thraciam usq; Bosphorum protenditur. Nam Geographi primas angustias maris Ægæi se coarctantis, Hellespontum vocāt. Inde expatiatur æquor, quæ laxitas Propontis appellatur. Vbi iterū in artū sese stringitur, ibi angustiæ Bolphorus Thracius nuncupātur. Vbi tertium effunditur, Pontus Euxinus, qui curvatus in figurā Scythici arcus comparatur ostio Mæotidis paludis: idq; ostium, Cimmerius Bosphorus vocatur.

Prōpontiacus, contr. Propontiacus hærentem Cyzicon oris. Ovid. lib. 1. Fast. Hinc; Propontiacis hærentem Cyzicon oris.

Prosi, Limites dicti, qui spectabant ad Orientē: transversi, qui ad Meridianum. Ex Hygeno.

Prosa, Vide in APPELL.

Prōserpina, pen. corr. [Proserpina. Ger. Ein Tochter Iovis, vnd Cereris/ welche Pluto, auß Sicilien que Hetten entführet hat.] Iovis & Cereris filia, quæ quum in campis Ennæis flores legeret, à Plutone rapta est. Quam quum Ceres diu frustra toto terrarum orbe investigasset, tandem à Cyane Nympha rem omnem edocta, petiit à Iove ut communem filiam ab inferis sibi reducere liceret: quod ex duraxat lege impetravit, si nihil illa cibi apud inferos gustasset. Quare quum Ascalaphi judicio palam factum esset, aliquot mali punici grana illam gustasse, omnes rediius spes illi fuit intercisa. Quod ægrè ferens Proserpina, Ascalaphum commutavit in bubonem nocti avem, & tristitiæ semper rerum nuntiam. Postea tamen Ceres à Iove dictum im-

situr impetrasse ut Proserpinæ tenis quotannis mensis serum apud superos, & eundem apud inferos cum manere esse liceret. Quod Poëtarum commentum Mythologici ad Lunæ naturam referunt, (quam Proserpinæ nomine intelligunt) quæ æquali temporis spatio superiùs & inferiùs hemisphærium illustrat. Hæc ferè Servius in illud Virgil. 1. Georg. Quamvis Elysios miretur Græcia campos, Nec repetita sequi curet Proserpina matrem.

Prŏsŏpon, πρόσωπον. Insula nō longè à Carthagine: cujus incolæ Prosopitæ dicuntur, vel Prosopitæ, Stephanus.

Prŏsŏpŏpēĭtēs, idis, προσωπωνίτης. Insula est in Delta Nili, novem tchæuorum ambitu, urbem habens Atarbechim, ex qua naves proficiscuntur ad tollenda tota Ægypto boum, aliorumq; pecorum ossa, quę religiosè apud Ægyptios sepeliuntur. Autor Herodot. lib. 2.

Prōtăgŏrās, pen. corr. πρωταγόρας, Philosophus Abderides fuisse dicitur, ut alii malunt, Tejus, natus Menādro patre Thracum locupletissimo, qui & Xerxem adversus Græcos proficiscentem, domo, muneribusq; excepit: ob cujus liberalitatem, Magi qui cum eo erant, facta à rege potestate, ejus filium Protagoram, tunc adolescentem sua disciplina eruditerunt. Nam injustis regis eam communicare non licebat, propterea quòd religionem penitùs subverteret, in dubium vocans num omninò esse dei. Quare & olim tacebant Magi, ne aperta religionis professione diis servire, aut per eos nonnihil posse viderentur. Hac itaq; disciplina imbutus Protagoras, librum quendam in hanc sententiam exorsus est: Dii sint, nécne, satis statuere non possum. Nam cùm alia complura id fieri prohibeant, tum summa rei incertitudo & brevitas vitæ. Hunc itaque librum quum Athenis recitasset, à Pythodoro Polyzeli filio impietatis nomine in judicium vocatus, & in exilium actus est, scriptaq; ejus publicè sunt exusta. Quumq; sparsas toto orbe triremes Atheniensium videret, parvo se navigio credens, insulas lustravit, ubi tunc mercede docuit primus omnium profitere cœpisse. Igitur Plato quū videret eum arte rhetorica intumescentem, verbaq; ex poëtica plus justo ostentantem, Dialogum in eum conscripsit, quo mores ejus & ingenium graphicè delineavit. De morte ejus varia traduntur. Quidam naufragio periisse volunt, quum in Siciliam navigaret. Alii itineris labore fatigatum in via defecisse, quum ad annum nonagesimum pervenisset. Hic primus omnium mercede docuit, minas centum à singulis exigens. Philosophus barbus fuit patrum lyntercus, qui rebus omissis, verbis anxiè insisteret, captiosisque argumentationum culiis veritatem obscuraret. Hæc partim ex Philostrato, partim ex Laërtio decerpsimus. ¶ Protagoras alius fuit Astrologus, in quē Euphorion Epicedium scripsit. ¶ Alius item Stoicus, Diogene Laërtio autore.

Prōtăgŏræus, adjectivum, sicut à Pythagoras, Pythagoræus. Gell. lib. 4. cap. 11: Existimant quidam etiam illud Bianti viri sapientis ac nobilis responsum consimile esse, atq; est Protagoræum illud de quo dixi modò.

Prŏtē, πρώτη. Insula est in majori Ionio contra Actoliam sita, una ex Strœchadibus, Plin. lib. 3. cap. 5.

Prōtĕsĭlāŭs, [πρωτεσίλαος. Ger. Einer aus den fürnemesten Griechen, welcher für Troiam gezogen ist / der auch zum ersten ist erschlagen worden.] Filius fuit Iphicli, & unus ex Græciæ principibus qui ad bellum Trojanum profecti sunt. Nam quamvis audivisset à vatibus, se primum omnium in bello Trojano periturū, si eò proficisceretur, contemptis nihilominus vaticiniis, una cum cæteris ducibus profectus est: quumq; omnium primus è navi in terram exiisset, & in Hectorem incidisset, primus Græcorum omnium ab illo est interfectus: Unde non sine omine quodam, & futuræ mortis præsagio Protesilaus videtur appellatus. Ausonius: Protesilaē tibi nomen sic fata dederunt, Victima quòd Trojæ prima futurus eras. Uxorē habuit Laodamiam, Acasti filiam, quæ quum ejus interitum rescisset, hoc unum doloris sui solatium petiit, ut mortui umbram posset intueri: quod quum à diis impetrasset, in illius amplexibus expiravit.

Prōtĕus, per duas syllabas, [πρωτεύς. Ger. Ein Gott Oceani, und Tethyos, welcher sich in allerley gestalt hat verwandlen können.] Deus marinus fuit, ut Poëtæ fabulantur, Oceani & Tethyos filius, Neptuni Phocas in mari pascens, idemq; vaticiniorum peritissimus, & in quamlibet formam sese transformans, quem sic describit Virgil. 4. Georg. Est in Carpathio Neptuni gurgite vates Cæruleus Proteus, magnum qui piscibus æquor, Et juncto bipedum curru metitur equorum. Hic nunc Emathiæ portus, patriamq; revisit Pallenen: hunc & Nymphæ veneramur, & ipse Grandævus Nereus: novit namque omnia vates, Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur. Quippe ita Neptuno visum est, immania cujus Armenta, & turpes pascit sub gurgite Phocas. ¶ Fuit item Proteus, Ægypti rex, patria Memphites, qui Pheroni in regnum successit: regnavitq; belli Trojani temporibus. Tradit enim Herodotus libro 2, Paridem quum rapta Helena patriam repeteret, vi tempestatis ad Canopicum Nili ostium fuisse appulsum captumq; à Thonis regionis ejus præfecto ad Protei regis Memphim fuisse: qui quum ex servis Alexandri cognovisset, mulierem quam ille secum vehebat, hospitis illius uxorem esse absentemque viro raptam fuisse, perfidiam hominis detestatus, illum quidem triduo finibus suis excedere jussit: Helenam verò cum omnibus opibus, quas ille direpta Spartæ secum vehebat, Menelao integram servavit. Expugnata itaque Ilio quum Menelaus revera cognovisset, uxorem eō nunquam advectam fuisse, sed à Proteo retentam, Canobi gubernatoris dicto in Ægyptum navigavit: qui quū ibi diem suum obiisset, Canobico ostio nomē fecit. Menelaus sūrad to Proteo, uxorem suam liberaliter habitam, cum opibus universis recepit. Ad quam opinionē videtur respicere & Virg. 11. Æneidum ait: Atrides Proteo Menelaus ad usque columnas Exulat. Quæ verò de Protei mutabilitate Poëtæ sunt commenti, ab Ægyptiorum Regum consuetudine videntur emanasse. Illis enim, teste Diodoro, mos erat aut leonis, aut tauri, aut draconis priorem partem in capite ferre, insignia principatus: quandoq; verò arborum, aliquando ignem, quandoq; redolentia supra caput unguenta. Hæc tum ad decorē spectabant, atq; ornamentum ita putabant, ac superstitionē quandam aspicientibus injiciebāt. Unde factus est locus fabulæ: Protei in ea omnia quæcunq; capite gestabat, solere transformari.

Prŏthŏēnŏr, προθοήνωρ, Homero teste Iliad. 2, unus ex quinque Bœotiorum principibus, qui ad Trojam cum Græcis profecti sunt.

Prŏthōŏŭs, προθοος, Tenchredonis filius, duxerūt qui ex Magnesia ad Trojam venit, teste Homero lib. 2. Iliad.

Prōtŏgĕnēs, pen. corr. πρωτογένης, Pictor nobilis fuit, patriâ Caunius, (est autem Caunus Cariæ oppidum, Rhodiis olim subjectum,) cujus summa initiò paupertas fuit, artisq; accuratissima intentio: unde & minor ferè fuit. Palmam habet æmulatū ejus Ialysus, qui cū Rome diu tus, in templo Pacis quæ quum pingeret, traditur maximis cupidis vixisse: quorum ille multū famem sustinere, & sitim nec tensus omnia dulcedine obstinere. Huic picturæ quater colorē induxit subsidio injuriæ & vetustatis, ut decedente superiore, inferior succederet. Effigies ea canis mirè facta, ut quem partes calles & ars pinxerit. Nō judicabat se exprimere in eo spumam anhelantis posse quum in reliqua omni parte (quod difficillimum erat) ibi prè satisfecisset. Displicebat autem ars ipsa, nec minui poterat, & videbatur nimia, ac longiùs à veritate discedere. Spumaq; illa pingi, non ex ore nasci: anxio animi cruciatu quum in pictura verum esse, non verisimile vellet, abstulerat sæpiùs, mutaverat; penicillum, nullo modo sibi approbans. Postremò naturæ artē quòd intelligeretur, spongiam cum impegit invisa loco tabulæ, ex illaq; reposuit ablatos colores, qualiter cura optaverat, feciq; in pictura fortunæ naturam. Vide plura de hoc apud Plinium lib. 35. cap. 10. ¶ Juvenal. Satyr. 3. Protogenem aiebat videre pro Græculo quopiam nobilem, aut certè nobilitatis existimationem antecipante, alludens à priori ad vocis etymon, quo quis primo genere ortus significatur: aut certè propterea quòd id nomē illa ætate frequens, erituntq; esset Græcis: Non est ἀνεψιὸς Romano cuiquā locus hic ubi regnat Protogenes aliquis, aut Diphilus, aut Erymanthus.

Prŏtŏgĕnīă, πρωτογένεια. Nomen Deucalionis & Pyrrhæ filiæ, Autor Aristarchus in Decimū Odysseæ. ¶ Fuit præterea hoc nomine una ex filiabus Erechthei Atheniensiū Regis, quæ se pro patriæ salute jugulandas præbuerunt.

Prōtŭs, πρῶτος, illustre cujusdā Phocensis nomen, qui à Gallis benignè exceptus, Massiliam non procul à Rhodani ostio condidit Autor Plutarchus in Solone.

Proxĕnŭpŏlīs, προξενούπολις, Urbs Ægypti, juxta Naucratiū. Gentile, Proxenapolites. Steph.

Prusă, πρῦσα. Oppidum est Bithyniæ Phrygibus & Mysis finitimum, à Prusia rege, qui cum Cyro bellum gessit, ad radices Olympi montis conditum. Autor Strab. lib. 12, quamvis Plin. lib. 5. cap. 32, ab Annibale conditum velit. ¶ Est & altera Prusa sub Hippo monte, seu Hyvio, ut est apud Ptolemæum. Hoc aūt discrimine à Prusa, quæ sub Olympo est, dijungitur. Hæc enim à Plinio Prusa dicitur, quæ Cios quondam fuerit. A' qua Prusienses πρῦσιεῖς vocantur.

Prūsĭās, adis, πρῦσιας. Vicus Bithyniæ, olim Cius dicta, à Prusia Rege cognomento Zelā ad Arganotonium montem. Hic est ille Prusias qui Annibalem superato Antiocho fugere apud Strabonem lib. 12. Plin. lib. 5. cap. 32, eum hinc Prusam appellat eodem nomine quo alteram ad Olympum etiam.

Prūsĭās, πρῦσιας, Rex Bithyniæ, apud quem Annibal exulavit postquam victus à Romanis, tanquā rupti fœderis auctor deposcebatur, ad pœnas. ¶ Fuit ante hunc & alter Prusias Bithyniæ

theniæ Rex, qui cum Cyro bellum gessit, & Prusam urbem ad Olympum Mysiam condidit. Autor Strabo lib. 12.

Prymnesii Phrygiæ, Vrbs Mæoniæ in finibus Lydiæ, Phrygiæ ac Mysiæ. Ptolemæus lib. 5. cap. 2.

Pryrnnēis, ίδος, Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, cujus meminit Hesiodus in Theogonia.

Pryt̄aneum, ου, Locus erat Athenis in Arce dignissimus, ubi judices & magistratus habere consilium solebant. In Prytaneo item alebantur publicè qui bene meriti erant de Republica, qui honos Athenis maximus habebatur. Cicero lib. 1. de Orat. Et ut ei victus quotidianus in Prytaneo publicè præberetur. Sic dictum quasi ταμιεῖον, utrici promptuarium, vel horreum publicum. Dionysius Prytanea vocat curias in quibus sacrificabant ab his qui maximam in urbe civitatem habere potebantur.

P ante S.

Psămăthē penult. corr. ης, Fons est apud Thebas. Valerius Flaccus lib. 1. Argonaut. Quo tenet undisonam Psamathus Flaccus lib. 1. Argonaut. Quo tenet undisonam Psamathus fluvius Argivorum Regis them. ¶ Fuit etiam hoc nomine Crotopi Argivorum Regis filia, quæ ab Apolline compressa, Linum peperit, quem interfectus occultatum canes dilacerayerunt. Vide Statium lib. 1. Thebaid.

Psămăthūs unis, ντος, Laconicæ oppidum, Tænaro promontorio proximum. Gentile Psammathenus, νος, & Psammathæus, ἑύς, sive Psammathicus, κός, Stephan.

Psămmētichūs, χου, Nomen Regis Aegypti, cujus seyvitia (ut inquit Herodotus una cum Diodoro) decem annorum militia ex Aegypto in Aethiopiam profugêre. Strabo: Tenesis regio vocatur, quam qui Psammetichum fugerunt, obtinent, & Sebrinæ nomen accepit: hoc est, advenæ. Hujus filiam rapuerunt crocodili, inquit Aelianus, lib. 10. cap. 21. propter quod ipsum ab Apollinopolitis summa in detestatione habebatur.

Psēllus, λου, Nomen autoris, qui scripsit de ratione videndi.

Pseudartăce, ης, Collis Scythiæ, post montem Icarum. Stephanus.

Pseudēchĭnŏsūra, ης, Litus magnum inter Corycum & Selenusam Isauricum, tria stadia longum, & in lunæ similitudinem curvatum Strabo.

Psŏphis, Psophidis, ος, Arcad. civitas, à Psophide Lycaonis filia condita, ut aliis placuit, à Psophide Erycis Siculi filia conjugis Alcmæonis, ut alii malunt. Vide Psophidia Ovid. lib. 5. Metamor. Vsq; ad Psophidos Erymanthon, & Psophidia Cyllenen. Insula quoq; Venetorum Zacyntho ante ipsa vocabatur Psophis, & aliæ multis locis. Autor Homalasson Plinius. ¶ Est & alterum ejusdem nominis oppidum in Arcadia, item templum in Achaia.

Psylli, λων, Populi Libyæ prope Garamantas, à Psyllo Rege dicti (ut inquit Plin. lib. 7. cap. 2.) quorum corpori ingenitum fuit virus exitiale serpentibus. Scribit Plutarchus Catonem iter per deserta Libyæ facientem secum Psylios duxisse, qui morsibus serpentum mederentur, partim ore trahentes venenum, partim serpentes cantibus medicantes. In vita Catonis. Plinius libro 7. capite 2: Morsu & illis fuit liberus genitos protinus objiciendi luxuriosis earum, eoque genere pudicitiam conjugum experiendi, non profugientibus adulteris sanguine natos serpentibus. Hæc Plinius. Meminit horum & Herodotus, libro 4. Silius item de Atyre Psylo, libro 11. Necnon serpentes diro exercitare veneno Doctus Atyr, tactuq; graves sopire chelydros, Ac dubiam admota sobolem explorare cunis. In eandem sententiam de Psylis scribit & Lucanus lib. 9. Gellius libro 16. capite 11. Censorius libro 1. capite 3. aliique complures.

Psyllĭum, ου, Ptolemæo, lib. 5. cap. 1. Vrbs Bithyniæ.

Pȳra, ης, Insula juxta Chium. Strabo lib. 14. Vulgò Pyra. ¶ In hac insula vinum non provenit. Vnde natum est Adagium: Pyra Bacchum, ἐς τὴν Πύραν οἶνον ἄγειν, id est, in Pyra Bacchū ducentes. Dicitur, ubi vinum apposuit in convivio nemo gustat: vulgatum proverbio, aut de luxuriosi apparatu hac etiam ratione quæ sordidè, parumq; magnificè fiebant, Pyræ facta dicebantur.

P ante T.

Ptĕrēlās, ᾶος, Rex Thelebœarum, ab Amphitryone victus: de quo Plautus in Amphitryone.

Ptĕlĕa, ας, Stephano, Vulgò Teglie, Asiæ urbs clarissima, Ionum metropolis, notiore nomine Ephesus dicta. Autor Plin. lib. 5. cap. 29.

Ptĕlĕŏn, ου, Ioniæ oppidum, juxta Erythras & Mimantem montem. Autor Plin. lib. 5. cap. 29. ¶ Est & aliud ejusdem nominis oppidum in ora Boeotiæ. Plin. lib. 4. cap. 7.

Ptĕrĭa, Cappadociæ urbs est, apud Herodotum, lib. 1.

Ptĕrŏphŏrŏs, ου, Ger. Die Federschätzer oder Federfechter, weil sie mit Federn gegen Phœnicis wirbel gefochten. Vel regio apud Riphæos montes: dicta ab adiduo nive, cujus pennarum similitudine continuo decidit. Ibi creduntur esse cardines mundi, extremiq; siderum ambitus. Plin. li. 4. cap. 12. Mox Riphæi montes & assiduo nivis casu pinnarum similitudine, Pterophoros appellata regio, pars mundi damnata à natura rerū. ¶ Pterophori item dicti sunt cursores pegatarii, quòd peregrè proficiscentes (ut Dionysius scribit) sarcinas in capite pinnas gestare solebant. Ad quod & Iuvenalis alludisse videtur, qui ait: Tanquā de Cursi aliquis, torvisq; Sicambris Anxia præcipiti venisset epistola penna.

Ptolĕmæĭs, ΐδος. Ger. Der erste König in Egypten, von welchem die Egyptier alle Könige nahmen empfangen haben.] Nomen proprium Lagi gregarii militis filii, qui maximæ autoritatis fuit apud Alexandrum Macedonem. Post cujus mortem Aegypto & Africa, & magna Arabiæ parte potitus, regnavit annis quadraginta. A quo deinceps Aegyptii Reges, Ptolemæi appellati sunt. Hic frequentissimè apud amicos & cœnabat, & dormiebat. Quòd si aliquando cœnam præberet, rebus illorum utebatur. Accersebat enim scyphos, strata, ac mensas. Ipse præter necessaria poscebat nihil: quin alios locupletes facere regale magis esse dicebat, quàm locupletari. Et autem hoc nomen ἀπὸ τοῦ πολεμεῖν: hoc est, à pugnando deductum sunt à πολὺ quod est honoro. Timæus. Hic duos filios habuit, Ptolemæum Philadelphum, & Ptolemæum Ceraunum. Decessit in rerum gestarum gloria, quem paulò antè regni sui administratione, Regem illum constituit Philadelphum. Autor Trogus, libro 15. Philadelphus itaque in regno patri successit, vir doctissimus. Stratonis discipulus: qui bibliothecam illam celeberrimam fecit, quæ usque ad primum Alexandrinorum & Romanorum bellum duravit. Regnavit annis XXXVIII. cui successit Ptolemæus cognomento Evergetes, εὐεργέτης, quod Latinè dici beneficus potest. Hic vigintisex annis regno potitus, moritur: cui successit Ptolemæus Philopator, XVII. annis regnans. Post eum Ptolemæus Epiphanes, qui annos vigintiduos regnavit. Tum Ptolemæus Philometor, qui triginta quinq; annis Aegypti regnū quum tenuisset, fratrem suum Evergetem alterum moriens regem constituit. Evergetes, qui & Physco dictus est, regnavit annis viginti novem: cui Ptolemæus cognomento Lathyrus successit. Lathyro Auletes, Cleopatræ pater. Post hunc Ptolemæus cognomento Dionysius, Cleopatræ frater, qui Pompeium post Pharsalicam cladem in Aegyptum fugientem, interimendum curavit. ¶ Fuerunt & alii hoc nomine, ut Pyrrhi Regis filius, & Cypriorum Rex, qui suis divitiis Romanum locupletavit ærarium. Ptolemæorum seriem describit Strabo, libro 17. ¶ Claudius Ptolemæus, astrologus, natione Aegyptius, Alexandriæ professus est, Liberalium artium, ac Græcarum literarum Rudis clarus, temporibus Antonini, ut ipse scribit: in Astrologiæ scientia priorum nulli cessit. Primus enim apud Græcos cœlestium omnium diligentiùs explicuit, invenitq; ab Hipparcho rationem cæli clarissimè demonstravit. De Musica quoque & reliquis aliis, tum de Geographia absolutissimè scripsit. Suidas. ¶ Ptolemæos quoque tres alios commemorat Suidas, quinque Grammaticos, & unum versificatorem, quorum opera ad nos minimè pervenerunt. ¶ Iosephus iterum alium ponit, Abubi filium, Simonis ducis Iudæorum generum, quem fecit Hierichunti tempore belli Maccabæorū præfecerat. At ille incensus regni cupiditate, invitatum ad cœnam, incautum interfecit. De quo multa in Hierosolymitanæ historia Iosephus.

Ptŏlĕmæĕus, æa, æum, possessivum, ἑϊκός. Propertius lib. 2. Eleg. 2. Et Ptolemææ littora capta Phari.

Ptŏlĕmăis, maidis, vel dos: [ἡ Ptolemaïs.] Vulgò Tolometa. Oppidum in ora Rubri Maris, ad primos elephantorum venatus, à Ptolemæo Philadelpho conditum in regione Troglodytarū. Autor Plin. lib. 2. cap. 73. Ptolemæus enim Troglodytem primus exussit, ad venatus elephantorū, quæ idcò Epitheras à Græcis cognominata est, eodem Plinio autore, lib. 6. cap. 29. ¶ Est & Ptolemaïs, urbs Aegypti apud Strabonem, lib. 17. ¶ Item Phœniciæ urbs, colonia Claudii Cæsaris, quæ quondā Ace dicta est, ut scribit Plin. lib. 5. cap. 19. Harum quinq; urbium meminit Hieronymus ad Eubochium Peraeneas, inquit, Syriæ provinciæ ad Coum, quæ nunc Ptolemaïs dicitur: altera est in Aethiopia. Tertia in Phœnicia. Quarta Nili fluminis. Quinta in Cyrenaica provincia Africæ.

P ante V.

Pūblĭus, & Laberius, Poëtæ mimorum, Iulii Cæsaris familiares ambo, sed Publius acceptior. Nam Laberii maledicentia sicut & arrogātia Cæsari magnopere offendebatur. Is Publius, genere Syrus fuit, cōditione servus: puer enim & forma, & ingenio à Domitio emptus fuit, & civitate donatus. Romam venit ad ludos Cæsaris, ubi mimos suos egit, magnopere populi applausu. Autor Gellius & Macrobius.

Pūblĭpŏr, Publii puer sive servus: sicut Marcipor, Marcipores. Veteres enim à suis prænominibus pueros id est, servos in familia nominabant. Vnde à Lucio, Lucipores: à Quinto, Quintipores.

patus. Et hoc est quod Plinius ait, id genus servos dominos suos fuisse gentis ejus: id est, eodem nomine appellatos, quo domini appellabantur. Vide MARCIPOR.

Pūcinum, ωνος, Urbs est Liburniæ in Mediterraneis: ut Ptolemæus scribit lib. 2. cap. 17.

Pūcinum vinum, inter generosissima Italiæ vina, & medicamentis aptissima connumeratum est, ωινος Πουκινος. Nascitur in agro Adriatici maris, super colles, non procul a Timavo fonte, teste Plin. lib. 14. cap. 6.

Pumicus. Vide in APPELL.

Pūppius. Poëta Tragicus fuit, qui ita spectantium affectus movit, ut eos flere compelleret. Autor acro in illud Horatii lib. 1. Epistol. Vt propius spectes lacrymosa poëmata Puppi

Pupulum, πουπουλον, Urbs est in lacere Meridionali Sardiniæ, teste Ptolemæo, lib. 3. cap. 3.

Pūteŏli, Orum, πουτεολοι Steph. Vulgò Pozzuoli. Oppidum maritimum Campaniæ, octavo lapide distans à Neapoli, non procul ab Averno lacu, à Samiis condi tum, teste Eusebio sub idem fere tempus quo Tarquinii Romæ sunt exacti. Dicti Puteoli, sive a copia puteorum, aquis calidis scaturientium, sive a putore: hoc est gravolentia aquæ sulphuratæ. Olim etiam, quòd jucundissimè regerentur, Dicæarchia, dicebatur. Διϰαιαρχια.

Pūteŏlānus, πουτεολανος Stephano, Gentile est. Cicero Thermos Clavius Puteolanus valdè mo observat.

Putĭcŭli. [Ger. Ein Gemeiner Gottesacker ju Rom.] Locus publicus Romæ ultra Exquilias, cōmune sepulcrum miseræ plebis: ita dictus sive quòd ibi cadavera putrescerent, teste Festo: sive quòd putrefacta cadavera summum ibi putorem gignerent: sive a puteis ipsis: hoc est, fossis in quibus cadavera sepeliebantur. Antiquissimum enim sepulturæ genus fuit, teste Festo, ut facto puteo cadaver humo obrueretur. Nam cremādorum corporum cōsuetudo à L. Sylla inita tum fuit. Varr. 4. de Ling. Lat. non puticulos, sed puticulas hunc locum vocat.

P ante Y.

Pydnā, πυδνα, Vulgò Chiera, Oppidum Macedoniæ ad sinum Thermaicum: cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 10.

Pygĕlā, Pygĕlæ, πυγελα, Urbs Ioniæ non procul ab Ephesi: sic dicta quòd nonnulli ex iis, qui sub Agamemnone militarant, propter morbū sedem & natos insitantem, illinc cōsederint. Autor Theopompus.

Pygmæi. [□ⵎⵍ gheromadim. πυγμαιοι. Ger. Kleine Ertzdörffer im nat. mons Elefantis hod. monhafft in den aus Persien Virgil. Indien.] ut Plin. lib. 7. cap. 2. scribit, populi in extrema parte montium Indiæ habitantes, salubri cœlo, semperq; vernante, qui termos duodecim non excedunt unde & Pygmæi dicti sunt, quasi πυγμαιοι hoc est, cubitales: πυγμη enim cubitum significat. August. libro 16. de Civit. Alii statura cubitales, quos Pygmæos à cubito Græci vocant, pugnant cum gruibus, sed vincuntur. Horum mulieres quinto anno pariunt, & senescunt octavo. Fama est insidentes arietū, capramq; dorsis, armatos sagittis, Veris rēpore universo agmine ad mare descendere, & ova, pullosq; earum alitum consumere: tertio eam expeditionem mensibus contāci, aliter futuris gregibus non resilii. Classes earum luco, pennisq; & ovorū putaminibus construi. Aristoteles in cavernis vivere Pygmæas: tradit cætera de his, ut reliqui. Plin. quoq; lib. 4. cap. 11. in Thracia Pygmæos fuisse scribit, urbemq; Genaeam tenuisse, donec a gruibus fugati, novas sibi sedes quærere fuerint coacti. Ad quod etiam spectare videtur illud Juvenal. ex Sat. 13:

Ad subitas Thracum volucres, nubemq; sagittis,
Pygmæus parvis currit bellator in armis.
Mox impar hosti, raptusq; per aëra curvis
Ungibus, à sævo fertur grue. Si videas hoc
Gentibus in nostris, risu quatiere: sed illic
Quamquam ea dem assidue spectentur prælia, ridet
Nemo ubi tota cohors pedē non cit altior uno.

Pygmălion, onis, πυγμαλιων Suidæ, Beli Tyriorū regis filius fuit, frater Didūs, qui quū ardentissima auri cupiditate flagraret, ad Sichei patruelis sui, & fororis suæ viri opes animum adjecisset illumq; spe potiendi auri, ante aras dolo interemit. Cujus cædis quū in somnis à maritimbra certior facta esset Dido, clām sublatis thesauris, fugæq; consilio assumptis navibus conscendit, & in Africam appulsa, primum Byrsam, deinde & Carthaginem condidit. Meminit hujus Virgilius 1. Aen. sed regna Tyri germanus habebat Pygmalion, scelere ante alios immanior omnes. Quos inter medius venit furor: ille Sichæum Impius ante aras, atq; auri cæcus amore Clam ferro incautum superat. ¶ Fuit & alter ejusdem nominis, Cilicis filius, qui ex Eburnea statua, Veneris beneficio in puellam transformata, Paphum suscepit, Paphi Cypriæ urbis conditorem. Quam fabulam vide latius apud Ovid. 13 Metam.

Pylădēs, dæ, vel dis, pen. corr. πυλαδης. Strophii Phocēsis filius fuit, individuæ amicitiæ vinculo cū Oreste conjunctus. Nam quum Clytæmnestra ab Ægysthō adultero adjuta, Agamemnonē occidisset, Strophius Orestem adhuc puerū, certissimæ necis subduxit, & in regno suo unà cum Pylade educavit. Postea quū Orestes, gratia vindictæ de paterna mortis, matrū peremisset, eamq; ob rem in furorē convertus esset, Pylades perpetuā omnium suarū profectionū comitem habuit, & socium periculorū: ita ut ea fide mutuus amoris vehementia sunt prosecuti, ut alter pro altero mori non recusaret. Cæcilius Amicit. Qui clamores hora saeva nuper in hospitis & amici mei Pacuvi fuerunt nova fabula: quum ignorarent Regis astantium esse Orestes, Pylades Orestem se esse diceret ut pro illo necaretur: Orestes autem, ita ut erat, Orestem se esse perseveraret. Reliqua vide suprà in dictione ORESTES.

Pylæmenēs, πυλαιμενης, Dux Paphlagonū, qui in bello Trojano Priamo suppetias ferens, à Menelao est interfectus.

Pylartes, πυλαρτης, Vir Trojanus fuit, ab Ajace occisus, ut scribit Homer. 11. Iliad.

Pylene, πυλενη, Actoliæ oppidum, teste Homero in Catalog. Papinius scribit Icopolin Pylenē, Iteraq; cognatis avibus Meleagri Pleuron.

Pylus, πυλος, Agri Messeniaci oppidum est in tractu Occidentali Peloponnesi Nestore Alumno (qui inde Pylius cognominatus est) nobilitatum. Ovidius 2. Amorum: filius à facie Pylius juvenescere posset. Idem libro primo de Ponto: Creole mihi, Pylio Nestore major eris. ¶ Sunt præterea duæ aliæ ejusdem nominis urbes in Peloponneso: unde est illud apud Strabonem, libro 8: Ε πυλος, πυλος γενικὴ Ε 2 ιθος.

Pyracmōn, πυρακμων. Nomen est unius ex Vulcani ministris, quorum opera utitur ad fabricandum Jovi fulmē. Dictus Pyracmon, quòd ab incude, ferroq; ignito nō recedat. Nam πυρ Græci ignem, & ακμων incudem appellant. Virgil. Aen. 8. Ferrum exercebat vasto Cyclopes in antro, Brontesq; Steropesque, & nudus membra Pyracmon.

Pyrăsī, πυρασιοι, pars Thessaliæ, à Pyra nominata, Steph.

Pyræchmes, πυραιχμης. Actoli cujusdam nomen, qui cum Degmeno Epeo singulari certamine congressus, fundæ ictu cum interfecit: quo facto Oxylo cuidam ex Actoli posteris Eleum regnum stabilivit. Autor Strabo lib. 8.

Pyrămus, penult. com. [πυραμος. Ger. Ein Babylonischer Jüngling; welcher umb die Thisbe gebuhlet hat; von welchen in der Fabel Ovidii.] Adolescens fuit Babylonius, qui Thisbes vicinæ puellæ murum amore captus, amicæ persuasit ut decepto custodibus, in solitudinem quandam extra urbem ad se conveniret: quò quum puella prior venisset, conspecto leone, trepida profugit ad sylvas, relicto præ festinatione amiculo, quod invenium leo dilaceravit. Veniens deinde ad locum constitutum Pyramus, quum Thisbes amiculum a fera dilaceratum agnovisset, arbitratus ipsam à leone esse devoratam, doloris impatientia, eo quo accinctus erat gladio, ipsum interemit: Thisbe quoque quum posite timore ex sylva rediisset, Pyramumq; ex vulnere adhuc palpitantem agnovisset, exempto ex vulnere gladio, sua eum mortem exercivit. ¶ Hoc nomine etiam dictus est fluvius Aliæ, Nili modo hominem deferens, qui magnam Ciliciæ partem adjecit, utraque ostia lutulenta magnitudine congesta. De quo extat illud oraculum: Tunc erit, undisonus late cum Pyramus olim Littera perfundens, Cyprum labentia alnum. Vide Strabonem lib. 1.

Pyrander, πυρανδρος, Quæstor fuit Atheniensis, qui quum tempore belli frumentum parcè suppeditaret, à populo fame est oppressus.

Pyrănthus, πυρανθος, Oppidum, sive vicus Cretæ, non procul à Gortyne, Stephan.

Pyrasus, πυρασος, Viri Trojani nomen, ab Ajace in bello Trojano interfecti: ut placet Homero, lib. 12. Iliad. ¶ Pyrasus item Strepsiadis filius: ita dictus a ferulæ fistula, quod πυρασ Græci appellant.

Pyrēĭcus, πυρειϰος, Nobilis pictoris nomen, qui in humilibus potissimum argumentis pingendis exsilluit. Plin. libro 35. cap. 10: Subtexi par est minoris picturæ celebres in penicillo: e quibus fuit Pyreicus, arte paucis postferendus. Propositi nescio an destruxerit se: quoniā humilia quidem sectatus, humilitatis tamen summam adeptus est gloriam. Tonsitores, fartharios, pinxit, & aschos & opsonia, & similia: ob id cognominatus Rhyparographos. Propert. li. 3: Pyreicus parva vendicat arte locum.

Pyrenē, penult. prod. πυρηνη, Nomen puellæ Bebrycis filiæ, in Pyrenæo monte ab Hercule compressæ, atque à feris laniatæ, & ibi sepultæ. Quæ mons quoq; à Poëtis Pyrene nuncupatur. Silius libro tertio: Pyrene celsa nimbosi vertitis arce Divisos Celtis late prospectat Iberos. Tibul. libro primo: Non tibi me est tibi partus honos, tua bella Pyrene Tethys, & Oceani littora Santonici. Hic mons Galliam ab Hispania dividit, ab Eurto Æquinoctiali in Occasum brumalem porrectus

ita dictus

ta dictus ἀπὸ τοῦ πυρός hoc est, ab igne: sive quòd crebris fulminum ictibus feriatur: sive quod Pyrenæi montis sylva, ut auctor est Diodorus lib. 6.) injecto a pastoribus igne, olim universæ conflagraverint. Silius à Pyrene puella Pyrenæum saltum dici autumat. Dicitur autem mons ipse Pyrene, & Pyrenæus mons. [Ger. Der Rancevat.] ¶ Pyrene autem perennem fontem, sive Perene, περέννην Solinæ, est fontis nomen, ait inquit Probus in Helicone Musis consecrati. Strabo autem Pirenem fontem sub Acrocorintho nominavit. Cujus meminit & Persius, & Plautus in Aulul. Interbibere sola, si vena scatebat, Corinthiacum fontem Pirenen potest. Statius lib. 1. Sylvarum: nec conscia detur Pyrene largos potiùs mihi gurges in haustus. Qui manat de fonte tuo, &c. In posteriore hac significatione primam syllabam semper producit: quia apud Græcos semper habetur pro diphthongum. In priore autem eandem habet indifferentem: ut facilè ex testimoniis Catulli & Silii paulò antè citatis.

Pyrēnēs, pen. prod. Vide in APPELL.

Pyrenetis, per tres syllabas, πυρήνευς, Phocidis rex fuit, qui quum Musas ex Helicone in Parnassum proficisceutes hospitio suscepisset, vim is interim est conatus: quumq; illæ assumptis aliis effugissent, Pyrenæus conatus insequi, et genibus delapsus, fregit cervices. Vide Ovid. 5. Metamorph.

Pyrgō, πύργω, Nomen fuit nutricis natorum Priami, cujus meminit Virgil. lib. 5. Aeneid.

Pyrgotēlēs, pen. corr. [πυργοτέλης. Ger. Ein Kunstlicher Erhaltung eines Steines.] Proprium nomen gemmarum sculptoris nobilissimi, à quo tantùm Alexander Magnus se gemmis sculpi passus est. Plin. lib. 36. cap. 1. Hinc mirabilis ætatis multos post annos apparet sculpi etiam smaragdos solitos. Confirmat hanc eandem opinionem edictum Alexandri Magni, quo vetuit in gemma se ab alio sculpi, quàm à Pyrgotele, non dubiè clarissimo artis ejus. Et rursum lib. 7. cap. 37. Idem hic imperator edixit, ne quis ipsum alius quàm Apelles, pingeret: quàm Pyrgoteles, scalperet: quàm Lysippus, ex ære duceret. quæ artes plurimis inclaruêre exemplis.

Pyrgi, orum, πύργοι, Ptolemæo, Oppidum in ora Tusciæ, inter Antium & Graviscas. Virg. 10. Aen. Et Pyrgi veteres, intemperiæq; Graviscæ. Vulgò Civita vecchia.

Pyrodes, πυρώδης, Cilicis filius, qui primus è silice excussisse ignem dicitur, quemadmodum asservasse in ferula Promētheus. Plin. lib. 7. cap. 56.

Pyrpile, es, πυρπίλη, Matis Aegæi insula. Cycladum omnium clarissima, quæ nomine nomine Delos appellatur. Pyrpile dicta, eò quòd ibi primùm ignis repertus existimetur, teste Plin. lib. 4. cap. 12.

Pyrrhā, πύρρα, Deucalionis uxor, quæ post diluvium unà cum marito, jactis post terga lapidibus, humanum genus fertur reparasse: ut fabulatur Ovid. 1. Metamorphos. ¶ Est & hoc nomine Cariæ civitas, juxta Myrtoum pelagus: cujus meminit Plinius libro 5. capite 29. ¶ Est & alterum ejusdem nominis oppidum in Lycia, apud eundem lib. 5. capite 27. ¶ Item aliud in Eubœa insula apud eundem libro 4 capite 12. ¶ Aliud præterea in Magnesia, cujus meminit idem Plinius libro 4. capite 9. ¶ Rursus aliud in Phocide, apud eundem libro 4. capite 3. ¶ Item aliud ad Pontum Euxinum non procul à Maeotide, maris impetu hausttum, teste eodem Plinio libro 2. capite 92. Adhæc fuit & aliud in Lesbo insula, cujus meminit Ptolemæus, lib. 5. cap. 2. & Plin. lib. 5. cap. 31. ¶ Est item Pyrrha sive Pyrrhe, insula Cariæ adjacens, in sinu Ceramico: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 31.

Pyrrho, πύρρων, Philosophus fuit Eliensis, primò pictor, deinde Anaxarchi discipulus à quo philosophi Pyrrhonii dicti, quos Græco cognomento σκεπτικοὺς id est, considerantes appellant. Nihil enim decernunt, sed in quærendo semper, considerandoq; sunt: ac nec videre quidem planè quicquam, neque audire se putant: ajuntq; veritatem incomprehensibilem videri. Idem ἀφασίαν id est, ambigentes dicuntur. quoniam nihil affirmant, & de omnibus ambigunt. Vixit annis fermè nonaginta.

Pyrrhus, πύρρος, Achillis filius, ex Deidamia Lycomedis filia: ita dictus à fulvo colore capillorum, teste Servio. Hic & Neoptolemus appellatus est: propterea quòd admodum adolescentulus ad belli Trojani reliquias fuerit perductus. Erat enim in fatis, hoc illo Troja capi non posse. In illo autem expugnatione primùm Politem Priami filium, deinde & patrē ipsum interfecit. Polyxenam Achillis patris sui Manibus inferias misit: Andromachen verò quæ in prædam sibi cesserat, aliquandiu Andromachen uxoris loco habuit: quam deinde, Hermionem Menelai & Helenes filiam ducturus, Heleno uxorem tradidit. Erat autem Hermione multò antè Oresti desponsata: cujus etiam mutuo amore æstuebat. Argèque itaque ferens Orestes uxorem sibi ereptam, excidit Pyrrhum obtruncavit. ¶ Fuit & alter Pyrrhus, Epirotarum rex, materno genere ab Achille, patreno ab Hercule oriundus: qui quum à suis ob odium paternæ crudelitatis ad necem quæreretur, clàm à matre subductus est, & Illyriorum reginæ tradituus nutriendus: apud quam quum ad summam spem adolevisset, revocatus à suis, regni administrationem suscepit. Postea à Tarentinis accitus, adversus Romanos vario eventu pugnavit. Perit ictu reginæ pereuntis, quum Thebas cepisset. Vide vitam ejus latiùs apud Plutarchum.

Pythăgŏras, [πυθαγόρας. Ger. Ein Furtrefflicher Philosophus aus Grichen Lande so in Italia gelehret hat.] Philosophus fuit Samius, Mnesarchi annulorum sculptoris filius, & Italicæ philosophiæ princeps, de quo extat celebre illud elogium apud Ovidium 15. Metamorph. Mente deos adiit, & quæ natura negavit Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit. Auditor fuit Pherecydis Syri: post cujus mortem Hermodamanti jam seni Creophili nepoti se in disciplinam dedit. Sub quo quum satis profecisse videretur, in Aegyptum navigavit, ut iliorum Theologiam, ritus, moresq; cognosceret. Deinde altrologiæ, Chaldaicæq; disciplinæ cupidus Babylonem sese contulit: ubi sideruin cursus, eorumq; in genus hominum effectus, est edoctus. Spatiam quoq; adiit, & in Cretam navigavit, ut Minois, & Lycurgi legislatis eo tempore leges cognosceret. Post hæc in patriam rediens, quum eam à Polycrate tyranno occupatam vidisset, in eam partem Italiæ secessit, quæ magna Græcia dicta est: ibique docuit, sede apud Crotoniatas, magno auditorum affluxu Philosophiam professus est, quo tempore Romæ regnabat Servius Tullius: ut docet Livius lib. 1. ab Vrbe. Auditores ferunt habuisse non pauciores sexcentis, qui noctu ad eum audiendum confluebant: ex quibus clarissimi fuerunt Archytas Tarentinus, Alcmæon Crotoniata, Hippasus Metapontinus, & Philolaus Crotoniata. Primus è μετεμψυχώσεως hæc est, transfusionis animarum in alia corpora auctor fuit: ejusdiisq; persuaderi, primùm se Aethalidem Mercurii filium fuisse affirmabat, quumq; à patre optio sibi data esset petendi quicquid vellet, excepta immortalitate, se ab illo petisse, ut & vivens & vita functus omnium quæ contingerent, memoriam haberet. Eamque ob causam se omnium quæ in vita gessisset, meminisse, eandemq; memoriam post obitum reservasse. Post Aethalidæ mortem Euphorbum se fuisse aiebat, & deinde Hermotimum, postea Delium quendā piscatorem nomine Pyrrhum: mortuoq; Pyrrho, se factum esse Pythagoram. Crotoniatis & Metapontinis leges conscripsit, populosq; luxuria diffluentes autoritate & doctrina ad frugalem cultum revocavit, adeò ut & mulieres integritate ejus, vitaq; severitate adductæ, auratas vestes, ornamentaq; lasciviora in templo Junonis consecrarent. Postremò quum multos annos Crotone egisset, Metapontum commigravit: ubi & supremum diem obiit: quanquam aliis alia tradentibus, de mortis genere nec satis constat. Quanti autem illum vivum fecissent Metapontini, post obitum ejus declararunt, ædes ejus pro templo ei consecrantes, divinisq; honoribus mortuum prosequentes. Ab animalium carnibus, & à fabis religiosissimè abstinebat. Quod & tangit Juven. Satyr. 15: Vel quòd non fugeret, si nunc hæc monstra videret Pythagoras, cunctis animalibus abstinuit qui, Tanquam homine, & ventri indulsit non omne legumen.

Pythăgŏrēi, πυθαγόρειοι, Doctrinæ & præceptis Pythagoræ insistentes, qui & pythagorici dicuntur. Iuvenalis: Vive bidentis amans, & culti villicus horti: Unde epulas possis centum dare Pythagoræis. ¶ Tacitumior Pythagora: παπαίνιγε Πυθαγόρειε μηδέποτε, id est, Tacitumior ero quàm qui Pythagoræ sunt initiati. De vehementer taciturnis usurpari solet. Sumptum à Pythagoræ schola, in qua quinquennale silentium indictebatur auditoribus, quam ἐχεμυθίαν vocant, à cohibendo sermone. Suidas & Zenodorus referunt.

Pythēas, pen. corr. πύθεας, Rhetor Atheniensis, Demosthenis æqualis, supra modum arrogans, qui quum æris alieni fraude in carcere conjectus esset, fractis vinculis ad Macedones transfugit. Scripsit concionem aliquot, & orationes in genere judiciali, aliaq; nonnulla. Male audit nomine furti. Quare quum in Demosthenem cavillans, ei objecisset, orationes ejus lucernam olere: Novi, inquit ille, tibi invisos esse qui noctu lucernam habent.

Pythermus, πύθερμος, Princeps fuit ejus legationis, quâ Ioues, Aeolesq; ad petendum auxilium adversus Cyrum ad Lacedæmonios miserunt: qui quum Spartam appulisset, purpureà veste indutus, in Spartiatarum conventum processit, hortatusq; est Lacedæmonios multis verbis ad auxilii ferendi studium. Autor Herod. lib. 2.

Pythii, Pythiorum, πύθιοι, Ludi Apollinares, qui ad Apollinis honorem fuerant instituti ob eandem Pythonis serpentis nocentissimi: aut ut Strabo libro octavo scribit, hominis sceleratissimi, cognomento Draconis. [German. Schaumspil/ welche Apollini zu ehren gehalten worden/ darzu die Schlang Pyton vrsach gibt.]

rbus vibrabat hat.] Ovidius libro 1. Metamor. inſtituit ſacros celebrari certamine ludos Pythia pertomitæ ſerpentis nomine dictos, Victores hujus certaminis, teſte Luciano, lauro coronabantur, additis pomis ex Apollinis templo ſumptis.

Pythiadæ, pen. prod. Πυθιάδες, Pythiadæ victoriæ, ſicut Olympionices, Olympiorum.

Pythiȳ, Πυθία, Sacerdos Apollinis apud Delphos, quæ conſulentibus oracula reddebat: ita dicta παρὰ τὸ πυθέσθαι, hoc eſt, à conſulendi, interrogandi conſuetudine.

Pythĭus, Πύθιος, Apollinis cognomen, à Pythone ſerpente inſigne, quē jaculis ſuis adhuc puer ferunt interemiſſe. Vel ἀπὸ τοῦ πυθέσθαι: hoc eſt, à conſulendi & interrogandi uſu. Vide & Phœbades ipſæ, Pythiæ dicuntur, teſte Strabone lib. 9. Alii, Pythio cognomen ἀπὸ τοῦ πύθειν: hoc eſt, à putrefaciendo tractum exiſtimant, eò quòd nunquam ſine vi caloris fiat putrefactio. Pythii item dicebantur qui Delphos ad conſulendum oraculum publicè mittebantur, quibus à Regibus cibaria aſſignata habebant unaq; cum iis veſcebantur.

Pythodōrus, Πυθόδωρος, Sculptoris eximii proprium nomen apud Plin. lib. 36. cap. 5.

Pythōn, [Πύθων. Ger. Ein wilder Holtzgang ſo nach dem Gürtel ſtaht gibt gelt Demonium geweſen.] Serpentis nomen à πύθω, quod eſt putredo, eò quòd ex putredine terræ poſt diluvium Deucalionis natus dicitur. Hunc ab Apolline ſagittis interfectum fuiſſe fabulantur Poëtæ, eò quòd terræ putredo ſolis calore abſumatur. Claud. 7 Paneg. Cæruleus talis profluvies Apollinis Python. ¶ Pythones item dicuntur ſpiritus divinatores, qui ſe humanis corporibus inſinuantes, edunt miracula. [בַּעַל אוֹב.] Quia & homines ipſi, qui à dæmonib. hujuſcemodi poſſeſſi ſunt, Pythones appellantur ut non obſcure indicat Plutar. ea in opuſculo quo diſſimpſit, Cur oracula deſierint.

Pythonĭſſa, fœm. [בַּעֲלַת אוֹב בַּעֲלַת הָאוֹב, בַּעֲלַת הָאֹבוֹת.] Hoc eſt mulier ſcripturæ hujuſmodi correpta: quā eruam Tibullus Pythonia appellat: Delphica, Πυθικὴ, python: tanquā Pythonis vocabulum deabus generibus ſit commune.

Pythonĭſſo, [בַּעֲלַת אוֹב בַּעֲלַת הָאוֹב.] Homines pythonchoc eſt, divinatore ſpiritu correpti, qui & ἐγγαστρίμυθοι à Græcis appellantur.

Pythōn, Πύθων, Orator Byzantius eloquentiſſimus, apud Philippum Macedoniæ regem, cujus meminerunt Æſchines & Demoſthenes in orationibus.

Pythōnēs comæ, Πυθωνικὸς κόμης. Locus eſt in Aſia, quò primo adventus ſui tempore conveniunt ciconiæ, & eam quæ ultima advenit, lacerant univerſæ. Autor Plin. lib. 10. cap. 23.

Pythopŏlis, Πυθόπολις, Civitas eſt in Aſiæ minoris parte, quæ Myſia vocatur, teſte Plin. li. 5. cap. 32. ¶ Eſt & Pythopolis Cariæ, ſic dicta à Pythello divite, qui & Xerxem convivio excepit, & militibus ejus ſenos Daricos aureos in capita diſtribuit. Stephanus.

Pyxūs, Pyxuntis, Πύξους, Oppidum Lucaniæ à Latinis Buxentū appellatum. Plin. lib. 3. cap. 5.

Q

Vadi, Κουάδοι Dioni, Bohemorum olim gens, ſi cut & Marcomanni. Hieronym. Sarmatæ, Quadi, Vandali, & innumerabiles aliæ gentes, equorū & vulpium carnibus delectantur.

Quadratus, Apoſtolorum diſcipulus, Præſul Athenienſis, una cum Philippi filiabus, prophetico ſpiritu clarus perhibetur. Chriſtianos magis ex peſtilentia reſtorib. diſperſos, ſua prudentia redintegravit. Antonino principi Athenas veniens, librum pro noſtra religione cōpoſitum dicavit, valdè quidem probatū: in quo tum fidei rationem affignat: vidiſſeq; ſe plurimos in lucæa affici, qui variis præſtigiarum amicitiis, liberati ſunt: ſed & mortuos quoq; reſuſcitaſſe. Ex Hieronymo & Euſebio.

Quari, Galliæ Narbonēſis populi, inter Salyos & Vocontios, ut autor eſt Strabo, lib. 4. Plinius Quarienſes appellat, lib. 3. c. 4.

Querquetulana porta Romæ fuiſſe dicta à querceto quod intra muros juxta ſe habebat, teſtus. ¶ Querquetulanæq; nymphæ, querceto præſidentes.

Quintilĭānus, Rhetor, oriundus in Hiſpania, ex civitate Calagurrana, ut Euſebio placet: unde & Quinctilianus ipſe Hiſpanos provinciales ſuos vocat. Cum dicunt Romam cum Galba veniſſe, brevi q; tempore poſtea in familiaritatē Domitiani principis inſinuatum, cius nepotes erudiſſe. Ludum Romæ aperuit, primusq; è fiſco ſalariū tulit. Scripſit declamationes, quas quidem Quintiliani alterius declamatoris dicunt eſſe, cujus Seneca in 6 Declamationum libro meminit. Laurentius Valla eum in præceptis Ciceroni præfert: quām rectè, ipſe viderit, ob doctrinæ certè eius, ſtyliq; non immeritò plurimum tribuit. Meminit hujus aliquoties Martialis, item Iuvenalis, nonnunquam etiam Plinius in Epiſtolis.

Quirītis, cognomento Cincinnatus, Vir Romanus fuit inſigni fortitudine, amorisq; omnis privatus expers, qui à patre ad Dictaturam vocatus, Æquos prælio victos ſub jugum egit, decemq; decimo exto in Urbem reverſus, Dictaturā ſe abdicavit. ¶ T. Quinctius Flamininus adverſus Philippum Macedonum Regem Conſul miſſus, comminus ei prælio eum ſuperavit, victumq; eò neceſſitatis compulit, ut Demetrium filium obſidem daret, Græciæq; civitates, quas jugo ſuo ſubdiderat, libertati ſuæ permittere cogeretur.

Quirīnus, ni, pen. prod. Κυρῖνος, Romuli cognomen, ab haſta qua aſſidue utebatur, impoſitū. Haſtam enim, teſte Feſto, Sabini curim, ſive (ut alii legunt) quirim vocabant. Quanquam nō deſint qui à Curibus: hoc eſt, à Sabinis, quos in Urbis partem receptī, Quirinum potius cognominatum putent. Contrà Varro, lib. 4. de Lingua Latina, Quirinum à Quiritibus appellatum exiſtimat. Ovid. libro Faſtorum contro verſiam hanc in medio relinquit, cōtentus omnes quas jam adduximus opiniones, recenſuiſſe:

Proxima Romuleo lux vacua eſſet tertia dicta Quirino.
Quiritem hoc nomen, Romulus ante fuit.
Sive quòd haſta Quiris poſtea eſt dicta Sabinis:
Re bona à telo venit in arma Deus:
Sive ſuo Regi nomen poſuēre Quirites:
Seu quia Romanis junxerat ille Cures.

Quiritālis, nale, Quirinalis collis, Dictus eſt quòd in eo Quirini templum erat, five quòd in eum commigravēre Sabini à Curibus vehientes, κυρίτας. Hodie Romanorum vulgus à duobus equis macilentis Pontem & Peaſtellis ejectis, in hunc colle fitis, monte cavallo vocant. Quirinalis porta Romæ dicta, quòd in eo colle Quirinalem fecerit. Quod proximè eam eſſet Quirini ſacellum. Quirinale jugum, Ovid. 3. Faſt. Linquat Quirinalis, qualē Quirinus habuit, Virg. 7. Aen.

Quirītālĭa, orum, Romani vocabant diem quo ſacra Quirino fiebant, κυρίτεια. Cic. ad Quintum Fratrem: Comitalibus diebus qui Quirinalia dicuntur. Appius, &c.

Quirītes, ium, vel quirium, κυρίτης, Romanorum nomen, à Curibus & Sabinorū urbe impoſitum. Romulus enim, initò fœdere cum T. Tatio Sabinorum Rege, eoq; in partē regni, Sabinisq; in urbis portionem receptis, ut novarum incolarum benevolentiam aliqua ſibi ratione conciliaret, nūdum Romanorum, Sabinorumq; gentem uno nomine Quirites appellavit. Liv. 1. ab Urbe: Movet res tum multitudinem, tum duces, ſilentium, & repentina ſiti quies. Ipſe ad fœdus faciendum duces producunt: nec pacem modò, ſed & civitatem unā ex duabus faciunt, regnum conficiant, imperium omne conferunt Romam ita genitam Urbe, ut Sabinis tamen aliquid daretur, Quirites à Curibus appellati. Hactenus Livius. ¶ Legitur & accuſativus ſingularis Quiritem, à nominativo ſut videatur Quiris. Perſius Sat. 5. Hercule ſi vera, quibus una Quiritem Vertigo facit. Ovid. 1. Amor. An ſi pulchrum eſt numerum deplere Quiritem, Plectere, &c.

R

RAbbāth, [רַבַּת עַמּוֹן רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן, רַבַּת.] Metropolis eſt filiorum Ammon, quæ hodie à rege Aegypti Ptolemæo cognominato Philadelpho, qui Arabiam tenuit & Judæa, Philadelphia nominatur.

Rābĭlis, ῥάβιλος, Arabiæ Rex qui Antigonum Macedonem in vito, cui nomen deinde factum eſt Motho, interfecit. Autor Stephanus in dictione ῥάβιλος.

Rābĭrĭus, Eques Romanus fuit, qui perduellionis accuſatus, quòd à Saturnino pernicioſum civem, multaq; ſeditioſe in Reipub. molientē occidiſſet, à Cicerone defenſus eſt pulcherrima de oratione, quæ pro C. Rabirio perduellionis reo inſcribitur. ¶ Et alius Rabirius appellatus Poſthumus, quē Cicero quoq; defendit ea oratione, quæ pro Rabirio Poſthumo inſcribitur. ¶ Rabirius etiam Poeta quidam fuit Ovidii temporibus, ut ipſe teſtatur, de Ponto: Quum foret & Marſus, magnoq; Rabirius oris.

Rutĭlius, Tribunus Plebis, qui de Clodianis facinoribus eſt queſtus in Senatu, ut ſcribit Cic. in Epiſt. ad Q. Fratrem.

Radagaſius, Gothorum rex, qui ſortem Arcadii & Honorii Cæſarum temporibus. Dicitur habuiſſe ſub ſigna ſupra ducenta bellatorum millia. Autor Paulus Diaconus.

Raphia, Vrbs Idumeæ Paleſtinæ propè Iordanem fluvium, à Judæis Rafa appellatur.

Rătĭsmenă, Auriga fuit, qui quum in ludis Circenſibus exculſus fuiſſet, equi ejus cum corona, & palma in Capitolium perveneruut, ſed emque cur ſuſtinuere. Ex quo factum eſt ut porta per quam intraverant, Ratumena diceretur. Autor Plin. l. 3.

Raudŭſcŭlă, Porta Romæ appellata eſt, à raudo: id eſt ære, quòd ærata eſſet. Varro 4. de Ling. Lat.

Rāvennă, [ῥάβεννα. Ger. Ein Stat in Italien am Adriatiſchen Meer gelegen.] Vrbs in octava regione Italiæ Sabinorum colonia, teſte

ctis, teste Plin. lib. 3. cap. 15. in ora Latoris Adriatici, 81 M. distans ab Ancone, olim totâ aligneis compacta ædificiis, aquis dulcibus ponticulisq; ac lembis peragrata. Hæc quidam à Thessalis conditam perhibent. Alii post excisam Troiam, alii post confusas hominum linguas in Babylone, constructam fabulantur. Hæc quum à mari fiunt inundationes, non mediocrē accipit partem cœni paludis. Silius libro 8: Lenta paludosæ
Proleuerunt stagna Ravennæ. Hinc ortus est Cassiodorus Senator, qui multa eruditissimè scripsit. Esse autem urbem vetustam, res ab Oltrogothis gestæ commemorant, qui in regiam potuere. Livius autor est, ab Augusto muris cinctam fuisse, quos Valentinianus Imperator postea amplavit, ejusq; Archiepiscopo duodecim civitatum episcopos subjecit, Arimini, Cæsenæ, Furi Livii, Fori Cornelii, Faventiæ, Brixelli, Bononiæ, Mutinæ, Regii, Parmæ, & Placentiæ. Hodie cum aliis plerisque ejusdem tractus urbibus Venetis paret: à quibus tam egregiè est munita, tam splendidè instaurata, ut cum amplissimis, munitissimisq; Italiæ urbibus jure possit conferri. Hæc fuit patria beati Apollinaris, primi ejus episcopi, & Virilis, & Gervasii, & Procasii. Hinc ortus est Petrus ille Ravennas, Illustris Fori Cornelii episcopus, qui multa in Theologia diligenter scripsit.

Raurici. [Ger. Die Völcker ob Basel gegen dem Rhein/ bey Brig/ vñ dem Closter Bärberg. Schaffhausen. Hauwenstein vnd Wasserfall gesessen/ verbrüdert.] Gallia Belgicæ populi non procul à Rheno, Treveris, Helvetiis & Sequanis finitimi: quorū caput fuit Rauracum: sive (ut apud Ptolemæum legitur) Augusta Rauracorum, cujus etiam hodie ruinæ quædam ostendūtur non procul à Basilea. Vide Aldamerum in Tacitum.

R ante E.

Reate Rentis, ἡ Ῥέατη Stephano, Civitas in Umbria Italiæ umbilicus teste Plinio libro 3. capite 12. ex qua Vespasianus originem duxit.

Rēātīnus ἐθνικὸς, Gentile Varr. de Re rust. cap. 6. Ego, inquit, de agris potissimùm dicam, qui sum Reatinus, ubi optimi & maximi sunt.

Redīciŭla, Fanum, Romæ erat extra portam Capenam, ideirò dictum: quia accedens ad urbem Annibal, ex eo loco rediit, vitæ quibusdam perterritus. Festus.

Rēgillēnsis, Imperator Romanus fuit, misera fortunæ ludibrio ad tantæ dignitatis fastigium evectus. Nam quum forte bubulcus aliquot apud ipsum cœnarent, exortaq; esset quæstio undè Regilliani nomen deductum foret: quibusdam ad Regillum Lacum: aliis à jocosa originem ejus referentibus: Grammaticus, qui forte adesset, deducere hoc nomen à rege exorsus est: Rex, βασιλεὺς, regis, regi, inde Regillianus. Qua voce, veluti omine quodam excepta, succlamatum est protinùs à militibus, hoc genus hominum ad ea quæcunq; in mentem venirent, præpropere, Mecti à itaq; rex eris, utpote cui divino quodam præsagio id nominis sit impositum. Quid multa? quum postridie in publicū prodisset, ab universis Imperator est consalutatus.

Regillus ἡ Ῥηγίλλη. Lacus est in Algidæ sylvæ ingressu, ad quem Aulus Postumius Dictator propter adversum Tarquinium Superbum patria electum, & Latinos bellum inferentes pugnavit. Vide Liv. 2. ab Vrbe.

Regium [ἡ Ῥήγιον Ital. Reggio di Lombardia. Ger. Ein Statt in Lombardien/ bey Mutin.] Oppidum Cisalpinæ Galliæ, à Lepido ædificatum: unde & Regium Lepidum vocatur. Regium, propter celebritatem, & amœnitatem, ἡ ἐπίσημος & aliud Rhegium, in finibus agri Bruttii, ubi olim Sicilia impetu maris abrupta creditur esse divulsa. Vulgò Reggio. Sed hoc in prima syllaba aspirationē recipit: quum dictum putetur ἀπὸ τοῦ ῥήγνυμι, quod est abrumpere. Ab hoc Rhegini, teste Servio: ab illo, Regienses dicti sunt.

Regulus Atilius, vir Consularis, de quo ita scribit Plin. in libello de Viris illust. M. Atilius Regulus Consul, filius Salentinis triumphavit, primusq; Romanorum ducum in Africam classem trajecit: quadraginta duce Amilcare naves longas tres & sexaginta accepit oppida ducenta, & hominum ducenta millia cepit. Absente eo conjugi & liberis ob paupertatē sumptus publicè dati. Maxarte Xanthippe Lacedæmonii mercenarii ducis captus, & in carcerem missus est. Legatus deinde de permutandis captivis Romam missus: dato jurejurando, ut si non impetrasset, ita demùm rediret in Senatu conditionem disturbaturus: rejectoq; à se conjuge & liberis, Carthaginem regressus: ubi in arcam ligneam conjectus, clavis introrsum adactis, vigiliæ ad dolorē excruciatus est. De ejus morte sic Cicero in Philippica: Marcus Regulus, quem Carthaginienses refectis palpebris vigilando necavērunt.

Rēmoriā, aut (ut aliquando malunt) Remurias, Locus in finibus Avernorum, ubi Remus de urbe condenda fuerat auspicatus. Festus.

Rēmus, priore corr. [ὁ Ῥῶμος. Ger. Ein Bruder Romuli, von dem er auch in der Benennung der Statt Roma ist erschlagen worden.] Frater Romuli primi Romanorū regis, qui quòd nova urbis Romæ mœnia per ludibrium transiliisset, à fratre est interfectus, ut placet Livio lib. 1. ab Vrbe cond. aut certè (ut Ovidius mavult, lib. 5 Fast.) à Celere quodā Tribuno. Post cujus mortem oborta pestilentia, cōsulto oracolo respōsum est, placandos esse manes Remi: ob quā rem sella curulis cum sceptro & diademate, & cæteris regni insignibus semper juxta Romulum quidvis sanctentem ponebatur, ut mortuus etiam Remus pariter impetare videretur. Huc respexit Virg. 1. Aeneid. quum ait: Remo cum fratre Quirinus
Jura dabant.

Rētrŭcēs, cum, plurali tantùm numero, Aquæ nomē supra viā Ardeatinā, inter secundū & tertiū lapidem, qua irrigabantur hortus infra viam Ardeatinam, & Asinariam usq; ad Latinam. Hæc festus, citans Catonem de Censura Fulvii Nobilioris.

R ante H.

Rhā ἡ, Volgò Wolga. Fluvius est Sarmatiæ Europeæ, supra Pontum & Bolphorum Cimmerium, nō procul à Tanaide fluvio, teste Ptolemæo libro 5. alio nomine Volga, & à Tartaris Edel nuncupatus, in cujus ripis nascitur nobilis illa radix, quam à nomine fluvii hujus rha Ponticū vocant Romani: Arabes rhabarbarum: Plinius rhacoma: Celsus radicem Ponticam appellat. Vide Ruellium lib. 3. cap. 2.

Rhaba, ἡ Ῥάβα, Oppidum est ad finem Jordanis: quo decurritur penes le Rhabbens. Stephan.

Rhabarbacoma, ἡ Ῥαβαρβάκωμα, Tertia Palæstinæ urbs, alio nomine Areopolis dicta. Steph.

Rhabbatammena [ἡ Ῥαββὰθ Ἀμμὼν רבת עמון rabbath ammon. ἡ Ῥαββὰθ Ἀμμανῖτις.] Montanæ Arabiæ oppidum, apud Steph.

Rhabilus ὁ Ῥάβειλος. Arabum rex qui Antigonum Macedonum regem interemit in vico cui ἀπὸ ipsa Motho nomen indiderunt, quod mortis locum Arabum lingua significat. Vide Stephanum in dictione ΜΟΤΘΟ.

Rhadamanthus, [ὁ Ῥαδάμανθυς. Ger. Ein Sohn Jovis von der Europa, ein strenger/ und Gerechtfertiger Richter in Lycia.] Jovis ex Europa filius, & Rex Lyciæ, qui quòd severus fuerit justitiæ executor, fingitur à Poetis apud inferos nocentium explorare culpas. De quo Virg. lib. 6. Acn. Gnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna, Castigatq; audítq; dolos, subigitq; fateri, Quæ quis apud superos furto lætatus inani, Distulit in seram commissa piacula mortem.

Rhadata, ἡ Ῥάδατα, Oppidum Syenitarum in Aethiopia, in quo felis aurea pro Deo colebatur. Autor Plinius libro 6. capite 29.

Rhæti. [ὁ Ῥαιτὸς Stephano. Ger. Die Grawenpündtner.] Populi à Trojanis oriundi, qui à Gallis sedibus suis pulsi, loca utrinq; Alpibus vicina occupārūt, & à nomine Rhæti ducis sui Rhætiam nominārūt. Hinc Rhæticæ vites, & Rhæticum vinum, inter generosa Italiæ vina non postremū locum obtinens. Nascitur autem hoc in Rhætiæ parte quæ ab Alpium radicibus Veronam Comumq; pertingunt.

Rhætia ἡ Ῥαιτία Stephano, Europæ regio est, quæ (ut lib. 2. Ptolemæus refert) ab Occasu limites habet montem Adulam, & fontes Danubii & Rheni: ab ortu Lycum fluvium, qui in Danubium exit, & Rhætiam à Vindelicia dividit: à Septentrione Danubium: à Meridie Alpibus terminatur supra Galliam Cisalpinam. Post Rhætiam, versus Orientem sequitur Vindelicia, cui Noricum adhæret, Aeno tantùm flavio disjuncta. [Ger. Das Lengäw.] Dividitur hodie Rhætia in duas partes, superiorem & inferiorem. Superior Rhætia appellatur totus ille tractus, qui ab Helvetiorum finibus initium sumens, bona Galliæ Cisalpinæ parte ad Larium usq; lacum occupat. Hujus tractus incolæ Vulgò Grisons appellantur. [Ger. Die Grawenpündtner oder Casenaßrer.] Inferior à Leco amne, qui hanc à superiore dividit, fontis principium, & usq; ad Aenum fluvium pertingitur, qui Rhætiæ & Norici terminus est. Hanc hodie incolunt Boiuarii. [Ger. Das Brettaw.]

Rhætico, onis, Mons est in Rhætia, ut est autor Pomponius Mela, lib. 2.

Rhaga, gæ, sive Rhagæ, arum, ἡ Ῥάγη, ῶν. Mediæ urbs à Nicatore condita, & ab ipso quidem Europus: à Persis verò Arsacia appellata. Autor Strabo lib. 11.

Rhamnēs. sive Rhamnenses, equites Romani erant, vel unus ex Romanis tribubus. Acron. Rhamnes, Luceres, Tatienses, Romanæ tribus erant, vel ut verius, equites. Varr. lib. 4. de lingua Lat. Ager Romanes primùm divisus in partes tres à quarum appellatae, Tabetalium, Rhamnium, Lucerum nominatæ, ut ait Ennius. Tatienses à Tatio: Rhamnenses à Romulo: Luceres (ut ait Junius?) à Lucumone Hercule.

Rhamnēs, etis, pen genitivi prod ἡ Ῥάμνης. Regis & augoris nomen, qui Turni partes sequitur, nocte dominica, à Nisi est interemptus. Virg. lib. 8. Aeneid. simul ecce super duum Rhamnetē aggreditur, qui forte rapertibus alnis Extructus, toto proflabat pectore somnos.

Rhamnūs, ἡ Ῥάμνους, Genitivum facit Rhamnūntis: sicut Amathus

thus Amathûntis: Trapezus, Trapezûntis. Erat autem Rhamnus, Atticæ regionis vicus, Amphiarai templo, & Nemesis Rhamnusiæ simulacro insignis. Vide Pomponium Melam, libro 2.

Rhamnūsĭus, a, um, Quod est ex Rhamnûte, ῥαμνούσιος &c. Terent. in Andr. Hæc cerâ ferto, Rhamnûsium se ajebat esse.

Rhamnūsĭs, ĭdis, ἡ ῥαμνουσία, Indignationis dea, quam Græci Νέμεσιν vocant: quæ ab iis pœnas repetere existimabatur, qui præsentibus bonis se indignos præbuissent. Idcircò autem Rhamnusia dicta est, quòd ejus simulacrum pulcherrimum in Rhamnunte (is Atticæ vicus est) coleretur, ab Agoracrito Pario, Phidiæ discipulo celatum. De hac Ovid. lib. 5. de Trist. Exiget ac dignas ultrix Rhamnusia pœnas.

Rhampsinītus, ὁ ῥαμψίνιτος, Rex Aegypti, Protei successor, qui filiam suam prostituit, ut aurum sui furem deprehenderet. Vide Herodot. lib. 2.

Rhaphea, pen. prod. ἡ ῥαφέα, apud Ptolemæum, lib. 5. cap. 16, Vibs Palæstinæ Iudææ, ad Iordanem fluvium, quæ hodie Rama appellatur.

Rhĕa, ἡ ῥέα. Ger. Die Frawe Saturni, sunst Cybele genannt.] Cœli & terræ filia, quæ alio nomine Cybele, κυβέλη, dicitur. Vide CYBELE.

Rhea Sylvĭa, ἡ ῥέα σιλουία, Filia fuit Numitoris, Remi & Romuli mater, quæ alio nomine Ilia dicitur. Vide Livium lib. 1. ab Vrbe, & ea quæ supra annotavimus in dictione ILIA.

Rhebas, ὁ ῥέβας, Orpheo in Argonautis fluvius est in finibus Bosphori Thracii. Plin. lib. 6. cap. 1: Ergo à fauces Bosphori est amnis Rhebas, quem aliqui Rhœbum dixerunt.

Rhedones, Galliæ populi in ducatu Britanniæ, de quibus Cæsar in Commentariis. Vulgò Rennes.

Rhegma, τὸ ῥῆγμα, Civitas quædam. Est sinus juxta Petilium flumen, Steph.

Rhegyum, τὸ ῥήγιον Stephano. Ger. Ein Statt in Sitterie in Italien gegen Sicilien / heisset jetzt Reggio.] Extremum agri Bruttii oppidum est, ut Græci nomen dedere, à fractura dictum, quòd ibi Sicilia ab Italia credatur edita avulsa: ῥῆγμα enim Græcis rumpere est, & ῥῆγμα ruptura. Hujus oppidi incolæ dicti sunt Rhegini, Ῥήγινοι Stephano. ¶ Regium sine aspiratione, Cisalpinæ Galliæ oppidum est, non longè à Parma & Mutina, à Lepido instauratum, unde & Regium Lepidi ad differentiam alterius dicitur, à quo Regienses. Vulgò Reggio.

Rhēmi, ῥῆμοι, Populi Galliæ Belgicæ, Mediomatricibus, & Leucis finitimi, ut scribit Cæsar in Commentariis: unde præstantissimum telæ genus Rhemense, communicata aliis quoq; Galliarum populis textrinæ gloria. Meminit horum Plin. lib. 4. cap. 17. Vulgò Reims.

Rhĕnĕa, pen. prod. ἡ ῥήνεια, Exigua est insula Delo usque adeò vicina, ut à Polycrate Samiorum tyranno duæ hæ insulæ catenis aliquando fuerint connexæ. In hanc defunctos suos Delii inferebant: eò quòd in Delo nec parere liceret, nec mortuos sepelire, nec cantus alere. Autor Thucydides lib. 1. & 3. Belli Pelop.

Rhēnus, ὁ ῥῆνος. Ger. Der Rhein.] & Rhenum, utroque modo dicitur pro fluvio insigni Germaniam à Gallia dirimente, qui de jugo Rhæticarum Alpium defluens, circa Batavorum fines in tria cornua dividitur, totidemq; ostiis in Oceanum influit. Tria Rheni cornua, teste Altamero in Tacitum, & Glareano in Cæsarē, à Germanis hodie nominantur, Lecca, Vahalis, & Issela: quorum postremum olim non erat: sed à Druso adversus Germanos bellum gerente, ducta fossa à Rheno ad mare, effectum est ut munimento esset adversus incursus barbarorum. Quare mirū nō est si tertium hoc ostium Virgilio fuerit ignotum, qui Rhenū vocat *bicornem*, quasi duo ostia habentem. Horatius de Arte poëtica, Rhenū protulit in neutro genere, quum ait: Aut flumen Rhenō, aut pluvius describitur arcus. Vulgò Rein. ¶ Est item Italiæ fluvius apud Bononiā, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 16.

Rhēsus, ὁ ῥῆσος, Thraciæ rex, qui quum Trojanis adversus Græcos auxilio venisset, nocturno hostium castra vellet explorare, ab Vlysse & Diomede interceptus est & interfectus, ut latiùs describit Homerus lib. 10. Iliad. ¶ Est & Rhesus Troadis fluvius, non procul ab Ilio fluens, teste Strabone lib. 13.

Rhetia, æ, Rhetus, ci, Rhetico, conis, Vide RAETIA.

Rhexēnōr, ὁ ῥεξήνωρ, Nautithoi filius, & frater Alcinoi Phæacū Regis, & patet Aretes, ab Apolline sagittæ ictu interfectus, teste Homero circa initium lib. 7. Odyss.

Rhiphæi mōtes, ὄρη Ῥιπαῖα. Ger. Mitnächtische Gebirge gegen Scythien.] Montes Septentrionales Scythiæ: quorum meminit Plin. libro 4. capite 12, Græci hoc nomen in secunda syllaba non aspirant, quòd ἀπὸ ῥιπῆς: hoc est, à flatuum vi deductum putent: quòd ibi vehementissimi esse dicantur Boreæ flatus. Latini tamen tenuem mutantia aspiratam, ad differentiam Rhipæorum montium, teste Scylio, quæ in Arcadia collocantur.

Rhipæus, a, um, ῥιπαῖος, Virgil. 3. Georg. Gens effræna virûm Riphæo tunditur Euro.

Rhiphēus, Rhipheus, ὁ ῥιπεύς, Vnus ex Centauris, Ixionis & Nubis filius: cujus meminit Ovid. lib. 12. Metam. ¶ Fuit & Riphēus Trojanus, justitiæ nomine Trojanis omnibus prælatus: ut placet Virgil. lib. 2. Aeneid.

Rhistŏmnă, ἡ ῥιστόμνα, Vrbs in latere Septentrionali Cretæ insulæ Ptolemæus lib. 3. cap. 17.

Rhĭtum, τὸ ῥίτον, Promontorium est Achaiæ propriè dictæ, ad ipsum ostium sinus Corinthiaci. ¶ Est & alterum Rhium, Acoliæ promontorium, quod à Thucydide Rhium Molycricum, τὸ ῥίον τὸ μολυκρικόν, à Molycria vicina urbe appellatur. Plin. lib. 4. cap. 2. Antirhium vocat. Duo hæc promontoria angusto freto dirimuntur, septem circiter stadiorū latitudine: idq; est ostium sinus Corinthiaci, quem Thucyd. libro 2. Crissæum sinum appellat.

Rhŏdănus, pen. corr. ὁ Ῥόδανος. Gall. Rosne. Ger. Der Rhodan das schiffreich wasser / so sonst Rosne sol genennt sein.] Fluvius Galliæ rapidissimus, à Rhoda Rhodiorum oppido ut ait Plin. lib. 3. cap. 4. Hier. in Comment. Epistolæ ad Galat. Rhodam Rhodiorum coloni locaverunt: unde amnis Rhodanus nomen accepit. Nascitur in Alpibus, quæ Italiam à Gallia dividunt, non longè à fontibus Rheni, & Danubii. Fertur per Lemanum lacū, & versus Occidentem, per Galliam fluens, Arare sinu apud Lugdunum suscipit. Inde ad Meridiem conversus, & Iterum, Durentiamq; tuscipiens, apud Heraclēā uno ostio, & paulò ulteriùs duobus aliis in mare Tyrrhenum irrumpit. Vulgò Rosne.

Rhŏdē, ἡ Ῥόδη, Nymphe marinæ nomen, Oceani, & Tethyos filiæ: unde, ut videtur, genitum colore impositum. Hesiod. in Theog. Ἠλέκτρη, Ῥόδεια, Πλουτώ, Καλυψώ. ¶ Est & vitis, uvæq; genus, è Rhodo insula primùm in Italiam advectū. Virgil. 2. Georg. Nonnego te mensis, & dis accepta secundis Transierim Rhodia.

Rhŏdŏgūne, ἡ Ῥοδογύνη, Fuit filia Darii, quæ post mortem viri, nutricem quæ illi secundas nuptias suadebat, occidit.

Rhŏdŏpe, ἡ Ῥοδόπη. Ital. Montagna de l'argento. Ger. Ein Gebirg in Thracien / so jetzt die Italiæner nennen / Montagna de l'argento.] Mons Thraciæ à Rhodope Thracū regina in hunc montem (ut Ovidius fabulatur) conversa: vel (ut alios placet) ibi repulsa. Vel à Rhodope Strymonis amnis filia, ex qua Neptunus Athon gigante genuit; qui & ipse monti nomen dedit. Corripit autem Rhodope in hac significatione penul. syllabā. Virg. 8. Argiletum in cornibus illi finitimus, aut Rhodope, aut extremi Garamantes. ¶ De Rhodope meretricula, vide in proxima dictione RHODOPIS. A Rhodope pro monte Thraciæ fit adjectivum Rhodopeius, a, um, ut Rhodopeius Orpheus, apud Ovid. 10. Metam.

Rhŏdŭphūne, ἡ Ῥοδούφουνα, Syriæ dicta est in ea parte, qua transit Taurum mons.

Rhodŭpis, pen. prod. genitivo Rhodopĭdis, ἡ Ῥοδῶπις Suidæ: vel ut apud Plinium legitur, Rhodope, meretrix nobilissima fuit ex Thracia, Æsopi fabulatoris aliquādiu conserva, & postea à Charaxo Sapphus poëtriæ fratre, qui ejus amore tenebatur, magnā pecuniā redempta. Hæc teste Plin. lib. 36. cap. 12, tantas opes meretricio quæstu corrasit, ut pyramidem insignē suis sumptibus exactam reliquerit.

Rhŏdŏs, ἡ Ῥόδος. Ger. Die Insel Rhodis.] Insula est nobilissimā in mari Carpathio, Cariæ adjacens ambitu CXXX M pass. urbem habens ejusdem nominis, quæ toti insulæ nomen fecit: quū antea Ophiusa, Asteria, Aetherea, aliisq; plurimis nominibus fuerit appellata. Vrbē autē ipsam Rhodū dictam volunt, sive à Rhodia puella, ab Apolline adamata, ut fabulatur Diodor. lib. 6: sive ab eo quòd capulo rosæ illic invento sit ædificata. Ea portubus olim & vijs, & mœnibus, & reliquis ornamentis tanto pere cæteras superavit, ut nulla putaretur æqualis. Legum præstantia, & navalis rei peritia adeò valuit, ut annis multis maris imperio potiretur, & piratarū latrocinia sustulerit. Hæc insula inter Asiaticas insulas tertia numeratur. Nam Lesbus, & Cyprus majores habentur. Ab Horatio Clara Rhodos vocatur. Nam ut Solinus autor est, nūquam dies ita nubibus est ut sol in hac insula non conspiciatur. Autum Rhodi pluisse, ob fœlicitatē insulæ cecinit Pindarus. In ea fuit admirandæ magnitudinis colossus, à quo postea Rhodii appellati sunt Colossenses, ad quos Apollonius Epistolam scripsit. Habet & Camirum urbem, & Lindum, ex qua fuit Cares statuarius, qui Colossum extruxit. ¶ A Rhodus fiunt adjectiva, Rhodius, ῥόδιος, & Rhodiensis, & Rhodiacus. Vulgò Rodi.

Rhœbēus, ῥοίβειος, Equus fuit Mezentii apud Virgil. lib. 10 Aen.

Rhœbe dies, res aliqua diu mortalibus ulla est, Vivimus, &c.

Rhœtĕus, ὁ Ῥοίτειος, Marrubiorum rex fuit in Italia, pater Anchemoli, qui viciata noverca sua, Rhœti patris furorem metuens, confugit ad Turnum. Vide Servium in decimū Aeneid. ¶ Est autem Rhœtus apud Poëtas nomen gigantis, qui quū Jovem

de cœli possessione dejicere conaretur, à Dionysio in leonem transmutato interemptus est. Horat. lib. 2. Carm. ad Bacchum: Tu quum parentis regna per arduum Cohors gigantũ scandere impia, Rhœtum retorsisti leonis Vngibus, horribilique mala.

Rhœtēum, pen. pro. Promontorium & oppidum Troadis, Ajacis sepulcro celebratũ, quem admodum sigeum sepulcro Achillis. Inde Rhœteus Ajax à Virgilio dicitur lib. 6. Aeneid.

Rhoxalani, Populi Scythici ultra Borysthenem, in extremis Europæ finibus quorum meminit Strabo. Lib. 2, & Plin. lib. 4. cap. 12.

Rhoxānē, Oxyartis filia, & uxor Alexandri Magni, quæ ille jam vita functo posthumum peperit: de qua multa apud Q. Curtium, & Arrianum.

Rhoxani, Populi Septentrionales, inter Borysthenen & Tanaim amnes, campestria incolentes. Strab. lib. 7.

Rhyndacus, Mysiæ fluvius, juxta Aziacum fluens, & per Mygdonium campum in Rhyndacũ influens. Vide Strab. lib. 12.

Rhymnicī, Scythiæ populi à Rhymno vicino amne, ut quidam volunt, dicti. Meminit horum Plin. lib. 6. cap. 17.

Rhyteni, Populi Galliæ Aquitanicæ, (ut inquit Plinius) contermini Narbonensi provinciæ: de quibus Luca. lib. 1. Solvuntur Rhyteni fundâ gentes. Rhutenī, Virgò Rodez.

Rhyndacus, penult. prod. Mysiæ fluvius in Tenno mõte nascens, & in Propontidem se effundens: circa quæ serpentes in tantam magnitudinem adolescunt, ut in summo aëre volantes, holcades aves haustu devorent. Vide Plin. lib. 8. cap. 14. Hoc Rhyndacus, à nom. Ῥύνδακος.

Rhynstacus, Virsus Tarentus, cujus exemplo, teste Plutarcho in vita Romuli, Cæsar jam è diverso cõsuevit Amare quidem se prædicationem, sed proditores magnopere abhorrere.

Rhynton, Tarentinus negator vilissimus, in agendis præcipuè fabulis: à quo Rhyntonicæ fabulæ dictæ sunt. Ad quem alludunt tam Varro quam Columella, apud quos modò Mython, modò Rhynton legitur.

R ante I.

Ricina, Vna ex tribubus quæ Hyberniã adjacent, autore Ptolem. lib. 2. cap. 2. Plinio Ricnea dicitur.

Rigiorum, autore Ptolemæo, lib. 2. cap. 3, Atrebatum civitas.

Ripæa, ὀρη ἱπερέων, Oppidum in Orientali parte Britanniæ, teste Ptolemæo lib. 2. cap. 3.

Ripheī, montes, vide suprà, inter ea quæ ab Rh, usq; ad finem principium fluunt.

Riphæus, Vide HIPHEVS.

R ante O.

Robigo, [Ger. Die Göttin / welche die Rost ehrtem sol die Getreide.] Dea quædam apud Romanos, quæ averrendæ rubiginis causa colebatur. Ovid. 4. Fast. Flamen in antiquam lucum Robiginis ibat.

Robigus, penult. prod. Deus, qui averrendæ rubiginis causa colebatur: de quo vide plura paulò ante in dictione RVBIGALIA.

Rōmā, [Ger. Die Stat Rom in Italia, welche etliche gantz gewaltig beruhmt.] Pol. Rom. Vrbs Italiæ, regina urbiũ, & totius propè modũ orbis olim caput: de cujus origine, & nominis ratione non satis conveniunt tum veteres tum recentiores. Vulgatissima tamen est opinio, à juventute Aeneæ condità fuisse, ducibus Romulo & Remo, regnantibus Numitoris: atq; à Romuli nomine Romã fuisse appellatã, non autem Romula, ne nominis dimidio urbis majestati quippiã detraheret. Alii multis antea Romulum seculis conditam volunt, primumq; Valentiam appellatam: Romam autem dici cœpisse post Evandri & Aeneæ adventum, qui Latina vocem in Græcã ejusdem significationis translata, ῥώμη, appellarunt. Sunt præterea qui existimant Aeneæ uxorem fuisse, & Ascanii filiam, nomine ῥώμη, à cujus nomine ubi hujus nomẽ fuerit impositum. Nec desunt, qui Troja capta Achivos quosdam ea tum loca versus asciscant, quumq; in Palatino monte oppidum condidissent, à nostris captivæ nomine ῥώμη appellatũ. Sunt & aliæ non paucæ hac de re scriptorum opiniones, quas hic brevitatis causa omittimus. Si quis tamen nosse vult, adeat Pompeium Festum, de Antiqua vocum significat. lib. 16. Id certè constat, à tenuissimis ortam fuisse principiis: permultis, in Palatino monte conditã fuisse: septumq; certo pomœrio ejus fuisse prolata. Scribit enim Plin. lib. 3. cap. 5: Vespasiani temporibus ambitum urbis fuisse XLIIII CC passuum: Vopiscus autem tradit, Aurelium Imperatorem in ambitum ejus adjecisse mille passuum amplius. A Roma fit gentile Romanus, ῥωμαῖος: ut, Romanæ terram domui, apud Virg. 1 Aeneid.

Rōmā, Civium Romanorum tria genera fuisse video, senatores, equites, de plebe qui tres ordines dicebantur, & ex duplici genere constabant, patricio & plebeio: duplex enim est civium Romanorũ discrimen, quorum alterum ad alterum nullo pertinet: prior hic, Vel patricii sunt cives Romani, vel plebeii. posterior hæc, vel Senatores sunt cives Romani, vel equites, vel de plebe, ita vel à genere, vel ab ordine distinguebantur. Civis Romanus genere patricio natus: equestris tamen ordinis, si nondum in senatum lectus esset, dicebatur: sin senator esset factus, ordinis senatorii, quod si patricius non modò in senatum allectus non esset, verùm nec inter equites locum haberet: quia scilicet equestri censu non esset: hoc est, sestertiorum quadringenta millia non possideret: (minus enim qui habebat, eques esse non poterat: sed, ut Horatio verbis utar: plebeia erat) aut quia, cum quadringenta millia possideret, annulo tamen aureo & equo publico nõ uteretur, quæ illi, equestris ordinis insignia, censor ob aliquod flagitium ademisset: aut denique, quia nec majores ejus, neq; pater, neq; ipse, quum quadringenta millia, vel amplius haberet, de equestri dignitate laborassent, equestrisq; ordinis indicia, annulum scilicet aureum, & equum publicum, neq; in militia à duce, neq; domi à censoribus, cùm censerentur, postulassent: quod tamen vix est credi possit: quis enim contemnit honestatem? quis, cùm ab infimo ordine plebejo ad equestrem possit ascendere, aut ab equestri ad senatorium, recusaverit? quis igitur patriciæ gentis neq; senator esset, neq; eques, is patricius quidem & erat, & dicebatur, idemtamen de plebe & erat, & dicebatur, quandoquidem, civis Romanus quicunq; erat, is de tribus ordinibus unum haberet, senatorium, aut equestrem, aut plebejum, necesse erat: senator non est ergo eques, aut de plebe: neq; senator neq; eques: ergo de plebe: ordò enim præterea nullus superest: at quadringenta millia, qui est equestris census, aut octingenta millia, qui senatorius, possideo: sequitur ergo, ut eques ob quadringenta millia sim, aut senator ob octingenta millia: falsum: census enim dat, non ut eques aut senator necessariò sis, sed ut esse possis: neq; propterea opes honor datur, sed ob inopiam negatur: cur enim, & in decorum, senator egens, malaq; re non omninò malis moribus quandoque perfundetur inopia. Erant ergo patricius ima gentis patricii, senatores, patricii equestris ordinis, patricii de plebe. Sed oritur consideratio. Civis Romanus, ex equite senator factus amittit ne ordinis equestris insignia, annulum aureum, & equum? minimè: nullus enim dignitate, tantùm abest ut de pristino aliquo quicquã amittat, ut contra aliquid præterea consequatur: nam præter annulum, & equum, quæ equitum erãt, habebant senatores tunicam purpuream cum ab equestri ordine aliqua omninò specie distinguerentur, sicuti equester ordo à plebe annulo aureo, & equo distinguebatur. Ex contrariis observationibus: Duos populos feminarum gentium Romanarum fuisse reperio, Aborigines & Trojanos, qui utrique ab Aenea, ut Livius, & Dionysius tradunt, communi nomine Latini sunt appellati. Aborigines autem, qui ante adventum Aeneæ, Latium, regente Latino, tenebant, donec Dionysius ex Græcis in Italiam venientibus esse confictos. Græcos autem hos nominat, Oenotrum ex Arcadia, Pelasgos ex Thessalia, Evandrũ item ex Arcadia, Herculem ex Peloponneso profectum, atque etiam idem fuisse aiunt, Romulum, ipsorum Latinorum, Albanorumq; multitudine, urbem in Palatio condidisse, quæ cùm ita sint, jamdiù debuisse esse non potest, quin ad hos populos alii etiam plurimi accesserint, qui Romanam urbem gentibus sepelierint: siquidem accepimus, Romulum Caeninenses, Antemnates, Camerinos, Vejentes, Fidenates, quos bello devicerat, Sabinos verò etiã quibuscũ equo Marte pugnaverat, in lœtitiam novæ urbis vocasse, quin etiã multas Etruscorũ urbes ad eum recepisse, inter à Medullia facto, ruderum est. Hoc autem Romuli institutum reliqui deinceps reges studiosissimè tibi conservandum esse duxerunt, ut finitimas civitates aut vi, aut benevolentia sibi adjungerent, Romamq; transferrent: itaq; Tullus Hostilius, eversa Alba, familias ejus urbis Romam traduxit, Ancus Lucumonem Etruscũ in senatũ adscivit, Priscus Ser. Tullium Cornicalanum liberũ generem adjunxit, idemq; post quoq; factum est, liberata regio dominatu Reipubl. neq; enim unquam dubium est, civitatem victis populis, & gentibus dari, Italiamq; ipsam municipiis devinciri, quodq; bello Marsico universa fere civitate donata est. Ex libro Caroli Sigonii de nominibus Romanorum.

Romānūs, ā, um, pertinens, ut, Arces Romanæ, apud Virgilium Georg.

Romānicolæ, qua voce propriè significatur is qui alibi ortus, Romæ versatur: unde etiam Cato de Re rustica, Romanenses talem appellat, non Romæ factum, sed qui Romæ vendebatur.

Rōmānēnsis, e, um, adjectivum, ῥωμαϊκός, denominativum à Roma deductum est. Aratra Romanica id est, Romæ facta. Cato capite 135: Aratra in terram validam Romanica bona erunt, in terram pullam Campanica, juga Romanica optima erunt.

Romanā, porta, In infimo clivo Victoriæ fuit, à Romulo primùm

primùm instituta, gradibusque quibusdam in quatuor fora formata. Appellata est autem Romana à Sabinis præcipuè, quibus ea proximus aditus erat Romam. Hæc Festus. Vulgò tamen, eodem Festo referente, Romana porta dicta est, ubi ex epistylio aqua defluebat: qui locus ab antiquis dictus est Ad statuas Cincas, quòd ibi olim fuerit sepulchrum ejus familiæ.

Rōmānālĭă, porta, teste Varrone, libro 4. de ling. Latina, in Palatino monte fuit, gradus habens in navalia, ad Voluptæ sacellum.

Rōmānĭlĭă, lex cavit, ne alii, præter patres, & magistratus, sacra inirent, peragerentve, postea plebi quoq; aditus ad sacra fuit: nam rogationibus tribunitiis, primùm Sextia Licinia sancitū est, ut X. viri sacrorum, nō, ut antè, omnes patricii, sed ex parte dimidia de plebe crearentur: deinde secuta est Ogulnia lex, cùm quatuor pōntifices essent, sacerdotum numerum augeri, quatuor præterea pōntifices, quinq; augures, de plebe omnes, allegerentur. ut omnibus adeò pontificum, novem augurum numerus fieret.

Rōmŭlŭs, (ἑλληνικῶς. Ger. Ein Sohn Martis vnd ein Brudet Remi, welche jhne mit Hirten die Stadt Rom erbauet, vnd seinen Nahmen gaben. Martis (ut Romani credi voluerunt) ex Ilia filius, & nepos Numitoris, & frater Remi, eodem cum illo partu editus. Erat enim Numitori frater nomine Amulius, præferoci ingenio: qui non contentus fratri auctu majori imperium præripuisse, ut posteritati quoq; suæ tyrannidem confirmaret, ptolemæi illius more filiolam interemit. Iam quoque, ut ipsum omnem nepotum stirpem interimeret, sub specie honoris virginem Vestalem legit: eoq; modo perpetuæ virginitate damnavit. Earamen postea gravida deprehensa, gemellos peperit: quos Amulius in Tyberim mitti jussit: matrem autem arctissima custodia asservavit. Verùm quum ad tempus Tyberis extra ripas restagnasset, nec aditu usquam ad jussi amnis cursum pateret: qui mergendorum puerorum negotium susceperat, in proximam eos aluvie, ubi postea tumulatis fluctibus fuit, expositos reliquit. Vbi à Faustulo regio pecoris magistro inventi sunt, & Laurentiæ uxori educandi traditi: quæ quòd vulgato corpore quæstum faceret, ideoq; lupa inter pastores vocaretur, hinc est locus fabulæ, Romulum & Remum a lupa educatos fuisse. Hi postea quum adolevissent, de genere suo a Faustulo edocti, Amulium trucidant: avumq; Numitorem in regnum restituunt. Necita multò post collecta magna pastorum manu, urbem novam in Palatino monte, ubi convicti fuerant, ædificant. Et quoniam fratres gemini erant, nec ætatis verecundia differentiam facere posset, orta inter eos contentione, uter novæ urbi nomen daret, & conditum imperio regeret, placuit rem avium judicio permittere. Quumq; Remo in Aventino vultures sex priores, Romulo autem Palatino duodecim, sed posteriores apparuissent: illo, tempore hos, numero se pronunciante esse asserente: exorta inter pastores primùm altercatio est, quæ deinde ad manus pervenit. Ibi Remus in turba ictus cecidit. Vulgatior fama est, ludibrio fratris Remum novos muros transiluisse: inde à Romulo, sive a Celere quodam, Romuli jussu hausse interfectum. Solus ita; regno potitus Romulus, ut urbem incolis frequentiorem redderet, Asylum aperuit. Senatores centū, quos ab honore Patres appellavit, cooptavit. Vicinis connubia negantibus, virgines quæ ad Consualium spectaculum convenerant, rapuit. Cumq; infensi bellum inferentes prælio vicit, Regeq; obtruncato, Iovi Feretrio opima spolia obtulit. Antemnates deinde, & Sabinos gravi prælio superatos in civitatem recepit. Fidenates acie fudit, & ad oppidum fugientes insecutus, urbem eodem impetu cepit. Vejentibus post adversam pugnam pacem petentibus, centum annorum induciis compositis. Hisce rebus gestis, quum ad Capreæ paludem concionem haberet, ingens coorta tempestate repentè nusquā comparuit. Patrum (ut creditur) manibus discerptus. ¶ Fuit & Romulus quidam Grammaticus, qui Græcis scriptoribus qui in scholis docebantur, fabularia, Latina induxit. Hic ad centesimū usq; annum vixisse traditur: interrogatusq; quanam ratione vitam tandiu propagasset: lotio (inquit) vino, foris oleo.

Rōmŭlĕŭs, lea, leum, adjectivū: ut Vrbs Romulea, apud Ovid. 15. Metamorph.

Rōmŭlĭŭs, a, um: ut Tellus Romula Virg. 6 Aen. nec Romula quondam Vilo serantum tellus jactavit alumno.

Romŭlĭēnsis, a, um, ut: Tribus Romulia. Cic. de Leg agra. Respondit se à Tribu Romilia initium facturum.

Rōmŭlĭdes, dæ, ου, Idē quod Romanus, à Romulo, primo urbis conditore. Persius Sat. 1: ecce inter pocula queruntur Romulidæ saturi, quid dia poëmata narrent.

Roscĭŭs, Histrio insignis fuit Ciceronis ætate in arte sua: ut quæadeò absolutus, ut si quem significare velimus cæteris sui generis hominibus præcellere, Roscium κατ' ἐξοχὴν appellemus. Roscii (inquit Festus) dicebantur in omnib. perfecti artibus: propterea quòd Roscius quidā perfectus unus in arte sua: id est, Comœdia judicatus est. Cicero de Oratore: Roscius hoc jamdiu est assecutus, ut in quo quisq; artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur. Horat. 2. Epistol. 1: Quæ gravis Æsopus, quæ doctus Roscius egit. Hunc primū in scena personā usum ferūt, quòd & strabo esset, & aspectu fœdus. Tantum tamen pronunciandi suavitate valuit, ut populo sine personā gratior esset: quod & Cicer. testatur lib. 2. de Orator. Gratia verò apud summos etiā viros tantùm valuit, ut à Fannio de societatis cujusdā rationibus in judicium vocatus, Ciceronis patrocinium mercatus sit: qua de re etiam hodie extat Oratio, quæ pro Qu. Rosc. Comœdo inscribitur. Quin & librum conscripsit, in quo hilum notæ cum eloquentia comparare conatur. Cū Cicerone quoq; aliquando certasse dicitur, num ille eandē rem sæpius orationē, an ipse gestu variaret. ¶ Fuit & alter Roscius, prænomine Sextus, ex Municipio Amerino, cujus quum pater noctu à cœna rediens, Romæ occisus esset, filius ab iis, qui bona ejus à Sylla emerant (curaverant enim ut mortuus inter proscriptos referretur) parricidii accusatus, defensus est à Cicerone vigesimum tertium, (ut Cornelio Nepoti credimus) aut certè (ut alius placere vult) vigesimum septimum annum agente: quæ oratio etiam hodie omnium manibus teritur. Meminit hujus orationis Cicero ipse in Bruto: Prima (inquit) causa publica, pro Sexto Roscio dicta, tantum commendationis habuit, ut nō ulla esset, quæ non nostra digna patrocinio videretur. ¶ Tait & Roscius quidam Orbo Tribun. plebis, qui legē tulerat Equitibus Romanis in Theatro XIIII. gradus proximi assignarētur, qui vēsum C.C.C. II-S. haberet: auctor Livius.

Roscă, Campus in agro Reatino, quòd in eo arva rore humida semper serantur. Varro 1. de Re rust. cap. 7: Cæsar Vopiscus Aedilitius causam quum ageret apud Censores, campos Roscæ Italiæ dixit esse fumendos, in qua relicta pertica posset die non apparere propter herbam.

Rostra, Vide in APPELL.

Rŏthŏmăgŭs, sive Rhothomagus, ἡ Ῥοθομαγος. Vbi Velicassiorum, in Gallia Lugdunensi, ad Sequanā Fluvium, teste Ptolem. lib. 2. cap. 8. Vulgò Rouen.

Rŏxŏlănī, sive potius Rhoxolani, vide suprà, inter ea quæ ab Rh, aspirato initium sumunt.

Rŏxŏcŭrĭ, Apud Ptolemæum lib. 3. civitas est Corsicæ insulæ: nunc vulgò Regola dicta.

R a o re V.

Rŭbi, orum, Tantùm pluraliter, oppidum Campaniæ, à rubo-rum frequentia, sive à rubore dictum. Horatius Serm. Inde Rubos fessi pervenimus, unde profecti corruptius imbri.

Rŭbĕŭs, a, um: ut, Vimen Rubeum, Virgæ Rubeæ, quæ Rubis adhærentibus, flexibus texendis utiles. Virg. 1. Georg. Nunc facili Rubea texatur vitilia virga.

Rŭbĭcōn, pen. corr. genitivo rubiconis, pen. prod. ἡ Ῥουβίκων, Ger. Ein Fluß in Italien, heißt jetzt Pisatello.] Fluvius differminans Italiam a Gallia cisalpina. Originem duxit ex Apennino monte, fluitq; inter Ariminum & Ravennam, in mare Adriaticum. Lucanus libro 1: Vetitum est parvi Rubiconis ad undas, &c. Ejus mira mendacia est apud Plutarchum in vita Pompeii & Cæsaris. Plinius eum in octava regione Italiæ collocat. Sueton. in Cæsar. Confestimque cohortes ad Rubiconem flumen, qui provinciæ ejus finis erat, paulum constitit. Vulgò Pisatello.

Rŭbrĭcātīs, Ptolemæo, Rubricatum Plinio, Florius est Tartaciensis Hispaniæ. Lalætanos & Indigetes diremēs ab Iberis ponit. Vide Ptolemæum lib. 2. cap. 6, & Plin. lib. 3. cap. 3.

Rubrum mare, Pars Oceani, Arabiam à Meridie alluens, ad Occidentem Arabico, ab Ortu Persico sinu terminatur. (ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα. Germ. Das Rot Meer. Polon. Czerwone morze. Vngar. Vörös tenger.] Rubrum autem mare dictum est imitatione Græcorum, qui ἐρυθρὴν θάλασσαν vocaverunt, sive quòd ejus colorem aquam esse crediderint, quod tamen falsum esse constat: sive quòd ob rubras arenas aqua rubra esse appareat, sive ab Erythra Rege Persei & Andromedæ filio, qui proxima tenuit hujus loca tenuit. Plinius lib. 5. cap. 23: Irrumpit deinde, & in has partes geminum mare in terras, quòd Rubrum dixere nostri, Græci Erythræum, a Rege Erythra: aut (ut alii) Solis repercussu talem reddi colorem existimantes: alii ab arena, terraq; alii à tali aquæ ipsius natura.

Rŭdĭæ, arum, ἡ Ῥουδίαι Ptolemæo, ἡ Ῥοδία Stephano, sive Rhudia, æ, Plinio: sive, ut apud Strabonem legitur, Rhudiæ, arum, oppidum Pediculorum, sive Salentinorum, non procul à Brundusio, à Græcis conditum, patria Ennii Poëtæ. Post Barium (inquit Mela libro 2.) Egnatia & Ennio sive nobiles Rudiæ. Item Silius: Miscerunt Calabri, Rudiæ genuêre veteres.

Rŭdĭŭs, a, um, Cicero pro Archia Poëta, de Ennio loquens: Er-

R a go illum.

pro illum, qui hęc fecerat, Rudium hominem majoris nostri in civitatem acceperunt.

Rufræ, Oppidum Campaniæ, cujus meminit Mart. lib. 3: Quisq; Rufræ, Marulamq; tenuit, &c.

Rufinus, Vir Cossi satus à Fabricio Censore damnatus, quòd decem pondo argenti apud eum inventa essent. ¶ Rufinus autem, cum in Stilichonæ & Gothorum fidem relictus à Theodosio seniore imperii administrator, quo turbata Arcadii & Honorii bona, Gildonem in Africa, Stilichonem in Occidente: Rufinus vero in Oriente: omnes sanè cupiditate regni incensi, in suos principes arma converterunt: ex quo diversis modis oppressi periêre. Extant in hunc Rufinum Claudiani poëtæ invectivæ.

Rufrimicĕriæ, pluralis numeri, Oppidum Campaniæ. Cato capite 21: Venduntur ad Rufrimicerias nummis centum octoginta, &c.

Rufus Purpurio, Legatus Romanorum in concilio Aetolorum, apud Liv. lib. 32. ¶ Rufus, Centurio sub Scipione Africano, cujus & res gestas, & belli apparatum descripsit Autor Appianus. ¶ Virginius Rufus, Orator egregius, interfectus à Nerone, de quo Tacitus: Virginium (inquit) Rufum claritudo nominis exulit. Et paulò inferius: Nam Virginius Rufus studia juvenum eloquentia, Musonius præceptis sapientiæ fovebat. ¶ Rufus Poëta Bononiensis, cujus meminit Martialis: Tunde nucla nimias orata Bononia Rufo, Et celocer tota planctus in Arimina. ¶ Rufus, medicus insignis, qui sub Trajano imperatore floruit, multaq; composuit, quorum nihil ad nos pervenit, ut pleraque ab aliis scripta citantur. ¶ Rufus, Corinthius sophista, quamquam divinis & generis nobilitate pollebat, ipse tamen ad ejus laudem dicendi gloria, linguæq; gratia contulit. Autor Philostratus.

Rŭfus, Tribunus plebis fuit, Agrariæ legis promulgator, quâ Cicero in Consulatu suo everrit. Hic, teste Plinio, libro 8, capite 51, fuit dum aprum Romanorum primus in epulis apposuit.

Rumia, sive Rumina, ut alii malunt, dicta est dea quę rumis id est, mammis: hoc est, pueris lactentibus præsidebat: [Ger. Doc. Gödt der saugenden Kinderen.] cujus meminit & Augustinus lib. 4, de Civitate Dei, Varro lib. 2, de Re rust. capite 11: Nõ negarim, inquam, ideò apud deam Rumiam ficetum à passeribus fatam fieri. Ibi enim solent sacrificare lactè pro ove, & protollentibus: Caro de Liberis educandis, ut ait Nonius: Hisce lacte fit non vino. Cumæ propter cunas, Rumiæ propter rumam: sic prisco vocabulo mammam appellabant, à quo Subrumi etiam nunc dicuntur agoli.

Ruminalis ficus, Vide in APPELL.

Runcinā, item à Romanis Dea credita est, quæ runcationi præesset: cujus meminit & Augustinus lib. 4, de Civ. Quòd runcabantur segetes id est, à terra herbæ auferuntur, deam Runcinā præfecerunt.

Rurā veteres incultos agros dicebant: id est, sylvas, & pascua. Ex auctoribus variorum autorum de Limitibus.

Ruscino, onis, Oppidum in extremis Galliæ finibus, nõ procul à montibus Pyrenæis: cujus meminit Plin. lib. 3, cap. 4. Vulgus Rossilionem hodie appellat.

Ruspīnā, Oppidum Africæ propriè dictæ, non procul ab Adrumeto: de quo Plin. lib. 5, cap. 4.

Ruthēni, Populi Galliæ Aquitanicæ, Narbonensi provinciæ & Cadurcis contermini. Vulgò Rhodez. ¶ Alii sunt Rutheni in Sarmatia Europæa, non procul à Tanai flavio: hodie Russi dicti, & eorum regio Russia.

Rŭtĭlĭus, Gemmus, Junii consulatus fuit suæ ætate insignis: & Pontificalium librorum autor: Orator quoq; utilis ferebant tempora, non contemnendus: cujus tamen orationes posteritati horridæ visæ sunt & jejunæ. De hoc Cicer. in Bruto: Rutilius in quodam tristi & severo dicendi genere versatus, magnum munus de jure respondendi insumebat. Sunt ejus orationes jejunæ, multa præclara de jure, doctus vir, & Græcis literis eruditus, Panætii auditor, propè perfectus in Stoica. Hęc ille. ¶ P. Rutilius Cn. Manlio in Consulatu collega fuit, qui primus accitus in castra gladiatoribus, vitandorum, inferendorumq; ictuum rationem militibus tradendam curavit. Armorum (inquit Valerius) tractandorum meditatio, à P. Rutilio Censore Cn. Manlii collega militibus est tradita. Is enim nullos ante se imperatoris exemplum secutus, exludo Cn. Aurelii Scauri doctoribus gladiatorum accersitis, vitandi atq; inferendi ictus suam horum rationem legibus ingeneravit. Hic actus in exilium à partibus Sylanis, & à Sylla deinde revocandi potestate facta, respondit illud quod à Seneca, lib. 6, de Benefic. refertur: Malo ut patria me exulem erubescat, quàm reditu mœreat. ¶ Mar. Rutilius Censorinus, teste Valerio cap. de Moderatione, iteram Censor creatus, in concione populũ compulit, quòd eum potestatem his sibi detulissent, cujus majores, qui summa in magna vidissent, tempus coarctandæ judicassent. ¶ Rutilius Lupus, Rhetor insignis fuit, ipse etiã Quintiliano commemoratus, cujus etiam hodie opus extat de Rhetorum Figuris.

Rutuba, Ligurię fluvius, ex Apennino fluens. Plinius libro 3, capite 5.

Rŭtŭli, pen. corr. ῥουτοῦλοι, Antiquissimi Italiæ populi, qui Latii partem tenuerunt. Ardea proximam, Duce Turno adversus Aeneam bella gessit: ut latè describit Virg. 6. posterioribus Aeneidos suæ libris. Plin. lib. 3, cap. 5: Tam tenues (inquit) principio imperii fuêre radices. Colonis sæpè mutatis tenuêre alii alias sæpe urbes, Aborigines, Pelasgi, Arcades, Siculi, Aruncі, Rutuli.

Rutupiæ, Britanniæ insulæ portus, apud Ptolemæum lib. 2, cap. 3. Vulgò Sandwich, aut Rochester.

Rutupīnum, pen. prod. Promontorium Britanniæ. Lucan. libro 6:

Autvaga quum Tethys, Rutupinâve littora fervent,
Unda Caledonius salit turbata Britannes.

S

Saba, [סבא, sabá, seu סבה, sabé. Stephano Ger. Die Stadt des Fleisches, von סבא, Mensch gemacht.] Civitas regia Aethiopiæ, inquit Solinus, quam posita Cambyses à soror is suæ nomine, Meroen denominavit. Hanc Nilus circundans, insulam efficit. Dicta Saba, ἀπὸ τοῦ σέβειν, quod ab colere & venerari: quia thus mittit, quo in sacrificiis utuntur. Sunt qui dicant Saba, Arabum lingua myrrham significare: Hieronymus verò conversionem loquentium.

Sabæus, bæa, bæum, σαβαῖος: ut Sabæus odor apud Colum. lib. 10. Thus Sabæum, ex Saba, Virg. lib. 1. Aen.

Sabaeus, Aethiopum rex. Qui Austrum Aegyptiregem fugavit, & illius regnum quinquaginta annis obtinuit, teste Herodoto lib. 2.

Sabæi, [שבא, Sheba, σαβαῖοι.] Populi fœlicis Arabiæ, ditissimi sylvarum fertilitate odorifera: quorum metropolis est Saba, quam Strabo lib. 16, Mariabam vocat. His proxima est (inquit) fœlicissima Sabæorũ terra, quæ maxima natio est. Apud hos thus & myrrha, & cinnamomum nascitur, in ora etiam balsamum, & alia quædam herba valdè odorata, cujus quasi ejus odor citò deperit. Habent præterea palmas odoratas & calamum. Serpentes quoq; palmares, colore punico, usq; ad alas albidentes, quarum mortus insanabilis est. Homines propter maximam fructuum copiam, ut olei, segnesq; vivunt. In arundicibus arborum cubant, & ex eis incolunt, quæ proximi fuêre sapientes protinus alter alteri consequenti tradunt, ut ait Syriam usq; Mesopotamiam. Ab odoribus autem nuper effluentibus bituminis tussitu, & hirci barba stuporem tollunt. Meriaba, Sabæorum urbs, in monte jacet arboribus plena. Sub rege suo, qui judiciorum ac cæterarũ rerum potestatem habet. Hodie nus Strabo lib. 16. Hos Joseph. lib. 1, à Saba Chusi filio, quo à Cham ortus fuit, dictos affirmat. Sabæos dictos putat Servius ἀπὸ τοῦ σέβεσθαι, quod est venerari, quòd deos ipsorum Thure venerarentur. Virg. 1. Georg. India mittit ebur, molles sua thura Sabæi. Idem 2. Georg. Solis est thurea virga Sabæis.

Sabaoth. Vide SEBAOTH.

Sabatia, Pomponio, sive (ut apud Plinium legitur) Vadum Sabatum, oppidum Ligurię maritimum, olim nobilis portus insigne. Hodie Savona.

Sabatra, Sabæorum oppidum in littore Maris rubri. Plin. lib. 16 cap. 29.

Sabazius, σαβάζιος, Bacchi cognomen, ἀπὸ τοῦ σαβάζειν, quod verbum Phrygibus, aliisq; nõnullis barbaris idem valet quod bacchari; sive bacchantium more saltare. Vide Cælium Rhodig. lib. 5, cap. 15.

Sabe, Sycorum lingua mensis Februarius dicitur.

Sabelli, Populi à Sabinis orti, qui incolunt montes qui sunt inter Sabinos & Marsos: olim etiam Samnites dicti, teste Plin. lib. 3 cap. 12.

Sabellus, a, um, Virg. 2. Georg. Hæc genus acre virûm Marsos, pubemq; Sabellam.

Sabellĭcus, ca, cum, Idem. Virg. 3. Georg. dentesq; Sabellicus exacuit sus.

Sabidius, Vir Romanus gulæ deditus, plus vorabat quàm posset conficere: quocirca ita fertur ejus anima, ut nemo posset cum eo loqui: quem Martialis in Epigrammate insectatur: Non amo te Sabidi, nec possum dicere quare: Hoc tantum possum dicere, non amo te.

Sabis, Arabum deus, cui decimas mensurę non pondere persolvunt.

Sabīnā Poppæa, T. Ollii filia, & Poppæi Sabini neptis, quam Nero Othoni uxorem, à viro abduxit, illo per speciem honoris in Lusitaniam relegato: deinde & matrimonio ibi conjũxit, repu-

xit, repudiata, relegataq; in Pandatariam insulã Octavia. Périt idẽ calcis à Nerone, quũ gravida esset, percussa. Vide Tacitum lib. 13. Annal.

Sabini, [Ger. Beide Bölcker in Italia nahe bey Rom gelegen.] Populi sunt in quarta Italiæ regione, non procul à Roma, à religione, & cultu deorum cognominati, quasi Sabini. Σαβῖνοι ἀπὸ σέβου. Solus verò à Sabo autore genus, Sabinos dicit putat, qui primo octavo ante pars laudes ore ferebant Sabellas, qui cepatrio cognomine primus Dexilli populos magna dictione Sabinos. Hos Plinius Apennini jugis vallatos utrinque scribit. Strabo Sabinos ait angustũ incolere agrum in longitudinem protensum, à Tyberi usq; Nomentum oppidum, latus mille usq; ad Vestinos. Horum suas rapuerunt Romani olim in spectaculo, quum uxoribus carerent. Romulus enim quum affinitatem vicinorum bona pace impetrare non posset propter urbis novitatem, consilium cepit de rapiendis virginibus. Indictis itaq; ludis Neptuno peragendis, quum multi hospites accolæ convenissent cum conjugibus & liberis: ultimo die dato signo quum ad rapinam discurreretur, raptæ sunt virgines 683, autore Dionysio in Antiquitatibus: propter quam rapinam consequutum postea est bellum inter Romanos & Sabinos: cujus exitus talis fuit, ut victi Sabini, in partẽ urbis sint recepti. Virg. 8. Aen. & raptas sine more Sabinas Consessa cavea, &c.

Sabinus, Declamator tempore Senecæ, lepido vir ingenio: cujus meminit Seneca in Declamationibus. ¶ Sabinus Vespasiani frater interfectus à Vitellio, qui Vespasiano res contra Iudæos gerente, post Othonis mortem Capitolium cum arce Iovis occupasset. ¶ Sabinus, sophista, sub Adriano principe scripsit Hagogen ad materias & hypotheses, declamationum libros quatuor: præterea in Thucydidem enarrationem. Suidas. ¶ Sabinus Masurius scripsit Fastorum & memorabilium rerum libros. ¶ Sabinus Syrus, memoranda fortitudinis, qui tempore Titi, primus Hierosolymæ murus ascendit: autor Iosephus lib. 7. cap. 1. ¶ Sabinus Tyro, qui ἀπομνημονεύματα scripsit, id est, de re hortensi libros aliquot conscripsit, teste Plinio, lib. 19. cap. 19.

Sabis, bis, fluvius est Germaniæ, in sinum Perticũ illabens. Autores Ptolemæus, Tab. 6. Asiæ, & Plin. lib. 6. cap. 23.

Sabrinã, pen. prod. Fluvius Britanniæ insulæ, versus Occidentem, in mare labens: cujus meminit Tacitus Annal. lib. 12.

Sabyllus, Vir Gelous, Cleandri tyranni interfector. Autor Herodot. lib. 6.

Sacæ, carum, Scythæ Asiatici populi, Iaxarti fluvio vicini, à Sogdianis Comedorũ montibus divisi, nullas habentes domos, sed nemora & speluncas inhabitantes. Autor Ptolemæus Tabula Asiæ septima. Persæ Scythas omnes uno nomine Sacas appellant: propterea quòd Sacarum gens ex omni Scytharum genere illis proxima sit, illosq; penè solos noverunt. Plin. lib. 6. cap. 17: Ultrà sunt Scytharum populi, Persæ illos Sacas universos appellavere à proxima gente, &c. Olim Bactrianam provinciam occupavêre, & optimam Armeniæ regionem adepti sunt, ut lib. 11. Strabo refert, atq; usq; ad Cappadocas processerunt. Sed quum ex sponsalitia celebrarent, Persarum imperatores eos noctu adorti, funditus delevêre. Hos quidam Sacasenos, σακασηνοὺς, vocant.

Sacciazã, σακκιάζα, Oppidum Africæ propriè dictæ, non procul à Syrtim magnam: cujus meminit Ptolem. lib. 4. cap. 3.

Sacer mons, Trans Anienem fluvium ultra tertium millium appellatur, quem plebs Romana postquam expulsos Reges, quum nexu potentiorum premeretur, secessione facta à Patribus, urbeq; relicta occupavisset, nisi imperatis sua sacra sanctis magistratibus, maximè ad hortante Menenio Agrippa, cum Patribus rediit in gratiam. Ingens, ἱερὸν. Vide Livium libro 2, ab Vrbe.

Sacra via, In urbe Romana vocitata est, quòd in ea fœdus sit inter Romulũ & Tatiũ: sive quòd cõtinuò ea uterẽtur sacerdotes Idulium sacrorum conficiendorũ causã. Ἱερὰ ὁδὸς. Extenditur autem à como regis sacrificuli usq; ad sacellum Syreniæ, & rursus à regia usq; in arcem. Cicero pro Plancio: Eundem augur, si quando (ut fit) actor in turba nõ illum accusa, qui est in summa Sacra via, quum ego ad Fabium Fornicem impellor, sed eum qui in meipsum incurrit atq; incidit. Hanc Horatius Sacrum clivum nuncupavit.

Sacra certamina Græcæ quatuor erant, quæ à Tacito lucra vocantur, ἱεροὶ ἀγῶνες. Olympia, Isthmia, Pythia, & Nemea: de quorum institutione & præmiis abundè multa annotavimus in Adagione CERTAMEN.

Sacrum promontorium, à Ptolemæo appellatur extremum Lusitaniæ promontorium inter Anam & Chalybem fluvios, quod nunc appellant Caput sancti Vincentii, ἱερὸν ἀκρωτήριον.

Sacrani, Populi Italiæ fuerunt Romæ vicini, qui à Corybante quodam Magnæ matris sacerdote ea loca tenente, initium duxerũt. A sacrificando dicti. Corybantium enim erat, Matti dein sacra facere. Servius tamen Ardeates intelligi putat, propter verfactum quod apud eos immolationis genus erat, quo gravibus periculis adducti, vovebant quæcunque proximo vere apud ic animantia nata essent, ic immolaturos. Vide Servium in illud Virg. 7. Aeneid. Et Sacranæ acies, & picti scuta Labici.

Sadalis, σαδάλις, Vrbs Aegypti. Gentile Sadalites, Steph.

Sadducæi, σαδδουκαῖοι, Iudæorũ factio, qui Sadducæũ quendam magistrum Legis sequentes, neq; resurrectionem credebant, neq; Angelos, neq; spiritus esse.

Sadyates, σαδυάτης, filius Ardyos, filii Gygis, & avus Crœsi, teste Herod. lib. historiar. 1. post patrem regnavit in Lydia.

Sæpinum, pen. prod. σαιπῖνον Ptolemæo oppidum Samnitii, cujus incolæ dicuntur Sæpinates: quos Plinius collocat in quarta regione Italiæ.

Sagæ, Scythæ populi, iidem qui Sacæ, de quibus jam diximus. Autor Pomponius Mela, lib. 3.

Sagãris, σαγάρις, Ptolemæo fluvius est Asiæ, qui ex Dydimõ Galatiæ more nascens, & per Phrygiam, Bithyniamq; flexuoso cursu delatus, tandem influit in Pontum Euxinum. Vide Ptolem. Tab. 1. Asiæ. Ovidius Sagarim effert per tertiam declinationem, libro 4. de Ponto: Huc Lycus, huc Sygaris, Peneusq;, Hypanisq;, Cratesq;. influit, & crebro vortice turbus Halys.

Sagrã, Fluvius est in ora Magnæ Græciæ, non procul à Crotone urbe, apud quẽ Crotoniatæ à Locris maximo prælio fuerunt victi. Cic. 3. de Nat. deor. De Sagrâ Græcorum est vulgare proverbium, qui quæ aliunde, certiora esse dicunt, quam quæ apud Sagram. Vulgò Sagrano in Calabria.

Sagrus, gri, Italiæ fluvius, Pelignos dividens à Ferentanis, & inter Amiternum & Orthium in mare influens. Autor Strabo lib. 5. ¶ Et Sagrus, Aliæ mons, ex Armenia ad Medos, & Adiabenos pertingens, supra Patætacenen & Perthem. Autor Plin. lib. 6. cap. 27.

Saguntus, [Ger. Ein Stadt in Hispanien / heißt jetzt Murviedro, etliche Meylen von Valentz.] Hispaniæ civitas ultra Iberum fluvium, à Zacynthiis condita. Strab. lib. 3: Saguntus (inquit) oecupavit à Zacynthiis condita, quam Annibal cõtra populi Romani fœdera diruens, belli Punici secundi fuit exitus & incendium. Hujus urbis finem cognatæ describit lib. 1. Silius. Meminit cladis Liv. lib. 1. Decad. 3.

Saguntinus, na, num, σαγουντῖνος, ut Vasa Saguntina, quæ maximè commendantur. Martialis: Sume Saguntino pocula facta luto.

Sais, σάϊς, Vrbs est Aegypti, juxta unum ex ostiis Nili, quod ab ea Saiticum dictum est.

Saïtes, vel Saita, σάϊτης, gentile. Cic. 3. de Nat. deor. Secũda Minerva orta Nilo, quam Aegyptii Saïtæ colunt.

Sălă, σάλα, Nomen fluvii in Germania, ut Strab. lib. 7, scribit: inter quem & Rhenum Drusus Augusti privignus domitis jam hostibus victor oppetit. ¶ Et item Sala Mauritaniæ oppidum, ad Occidentem, impositum fluvio ejusdem nominis. Autor Plin. lib. 5. cap. 1.

Salaciam. [Ger. Die Wassergöttin und Frawe Neptuni.] (inquit Festus) antiqui dicebant Deam aquæ, quam putabant salum ciere: hoc est, mare movere. Quo vocabulo Poëtæ pro aquâ usi sunt. Pacuvius: Hinc tæ vitiam salaciæ fugimus. Hæc Festus.

Salambriæ, σαλαμβρίαι, Civitas est Cappadociæ, in Gardauciorũ præfectura, Ptolem. lib. 5. cap. 6.

Sălămis, sive Salamon, pen. corr. genitivo Salaminis, pen. prod. vel Salamina, Salaminæ, Σαλαμίς. Ger. Ein Insel im Egeischen Meer gegen Athen gelegen / heißt jetzt Colonel.] Insula est in sinu Saronico, contra Atticam, urbem habens ejusdem nominis, in qua Telamon regnavit, Aiacis & Teucri pater. Verùm quum Teucer capta jam Troja, in patriã rediret, indignatus Telamon, quòd Ajacis mortem (qui inimicorũ injuriis exagitatus, & in furorẽ conversus, ibi necem intulerat) non vindicasset, eum Salamine expulit. Exclusus itaq; è patria Teucer, in Cyprum navigavit, ubi novam urbem condidit, quã & ipsam relictæ urbis desiderio, Salaminem appellavit. Haec hodie Constantia appellant.

Sălămĭnĭăcus, σαλαμινιακός, Nomen gentile, à Salamine urbe deductum. Cic. pro Archia: Homerũ Colophonii civem esse dicunt suum: Chii suum vendicant: Salaminii repetunt: Smyrnæi verò suum esse confirmant.

Sălămĭnĭus, a, um, pro Salaminiũ trophæum, apud Cic. 1. Tusc. ¶ Salaminiacus, aliud possessivum. Lucan. lib. 5: Vt Salaminiacum meminit mare.

Salanga, σαλάγγα, Mons altissimus, mari imminens, inter Britanniam & Hyperboreum: à Salanga, Ramulani primi habitatoris Hyperboræ sic dictus. Hodie Mons D. Dominici appellatur, à monasterio ibi extructo à Divo Dominico.

Salapia, Vrbs est Apuliæ Daunorum, meretricio Annibalis amore nobilitata, ut scribit Plin. lib. 3. cap. 11.

Sālāriā vīa, Sa dicta est quæ ex Vrbe per Anienis pontem ducebat in Sabinos, Nam per eam Sabini sal à mari deferebant. Plin. lib 31. cap. 7. Sicut apparet ex nomine Salariæ viæ: quoniam illâ sal in Sabinos portari consueverat. Varr. lib. 5. de Re rust. cap. 2. Nostri maiores per meæ fundum in Sabinis, qui est ad quartum & vigesimum lapidem via Salaria à Roma.

Sālāssi, apud Ptolemæum lib. 3. Populi sunt sub Insubribus: hodie Marchesi Saluzzo.

Sālde, colonia, Mauritaniæ Cæsariensis urbs, apud Plin. lib. 5. cap. 2. & Ptol. lib. 4. cap. 2. Creditur esse ea, quā vulgò Algieri vocant, regnō Ariadeni Barbarossæ, Turcicæ classis præfecti.

Sālentīni, Populi sunt in finibus Italiæ, proximam Apuliæ peninsulam incolentes, quæ est inter Tarentinum sinum, & lauces Adriaticæ protensa, circa Brundusium, & Rudias, in latum stadia circiter trecenta. Salentini autem dicti putantur à Salentino promontorio, in extremis ejus peninsulæ finibus situ: quod & Ἀκρωτήριον appellant. Festus tamen à solo dictos mavult, fortassis ob id, quod penè circumquaq; mari ambiantur, tenui tantum istmo continenti annexi. Ortos autem putat à Cretensibus, & Illyricis, qui societate cum Locrensibus iuncta, in his locis consederunt.

Sālentīnum, pen. prod. Ptolemæo, Promontorium est extremum totius Italiæ, quo illa quàm longissimè in mare excurrit: quod alio nomine Ἀκρωτήριον Græci dicunt. Vide Plin. lib. 3 cap. 11.

Sāle, Stagnum est Mœoniæ, eodem in loco in quo olim Sipylum, totius regionis caput, terræ hiatu defecit. Autor Plin. lib. 5 cap. 29.

Sālernum, Picentinorum oppidum in Italia, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Salia, Fluvius est Hispaniæ ad oram Britannici maris, à quo Salenī accolæ dicti, quos Salinos Ptolem. lib. 2. cap. 6. nominat. Is exist. mat Hermolaus.

Sālii, orum, Germaniæ populi, qui & Franci dicuntur, ejus regionis accolæ, quæ vulgò Francovia vocatur. Ammianus Marcellinus lib. 17. de Constantino loquens: Quibus, inquit, parata, pene primos omnium Francos, eos videntes, quos consuetudo Salios appellavit. Andreas Althamerus in Tacitum suspicatur ita fuisse nuncupatos ab Sala fluvio. Francia enim ista Orientalis irrigatur flumnibus Mœno, Radantia, Acelo, Sala, Sinna, & Tubero. Hi Gallis expulsis, eorum sedes occupavere, Franciamq; de suo nomine appellarunt. ¶ Abbas Salisburgensis putat Alcuinus legem Salicam nomen duxisse, quasi dicat Franciam.

Sālii, [Ger. die Hüpffen Mars so umb die Stadt tantzeten.] Sacerdotes Martis sic dicti, quòd in portandis Ancilibus saltare eos mos esset. Virg. 8. Aeneid. Hic exultantes Salios, nudosq; Lupercos, Lanigerosq; apices, & lapsa Ancilia cœlo Extuderat. Liv. lib. 1. ab Vrbe: Numa item Salios duodecim Martio Gradivo legit, tunicaq; picta insigne dedit, & tuperes tunicam æneū pectori tegmen, cœlestiaq; arma, quæ Ancilia appellantur, ferre, ac per urbem ire, canēsque carmina cum tripudiis, solenniq; saltatu iussit. Cic. 3. de Oratore: Non neglecta, ut mihi videntur, à Numa rege doctissimo, maioribusq; nostris, ut epularum jocundarum fides, ac tibiæ, Saliorumq; versus indicant. ¶ Vocātur etiam Salisubsuli à Catullo Epigr. 17. ad Colonīā: Sed tibi bonus ex tua pons libidine fiat, In quo vel Salisubsuli sacra suscipiunto.

Sālīāris, Salare, [Pol. Cygni ἀποκλαγμός.] Quod ad Salios pertinet: Vnde Salares cœnæ appellatæ sunt, quas Salii faciebant amplissimo apparatu. Ex quo opiparæ, ac copiosæ cœnæ Saliares dicuntur. Dapes saliares, Horat. 1. Carm. Ode 37. nūc Saliaribus Ornate pulvinar deorum tempus erat dapibus sodales. Carmen saliare Numæ, Horat. 2. Epist. 1.

Salicippium, Sic dictus Calvus orator, qui cùm vidisset (inquit Senecā 4. Controversiarum) à clientibus Catonis rei sui Pollionem Asinium circumventum in foro, imposuit suprā cippum jussit: erat enim parvulus statura, propter quod etiam Catullus in Hendecasyllabis vocat illū Salicippum disertum. Catullus:

Risi nescio quem modo in corona,
Qui cum mirificè, Vatiniana
Meus crimina Calvus explicaret,
Admirans ait hæc manus quæ tollens
Dii magni Salicippium disertum.

Salinæ, arum, Vrbs Siciliæ, juxta Lilybæum, palmis abundās. Sunt & aliæ non paucæ ejusdem nominis urbes à talibus fontibus nomen sortitæ, inter quas minimè convenit præterire quę apud Sequanos visuntur, & structuræ genere, & salis proventu adeò admirandæ, ut nō immeritò octavum hi locum inter orbis miracula pollicentur vendicare.

Sālinātor, ōris, Dictus est M. Livius Claudii Neronis in Consulatu collega, propter vectigal, quod novū ex falsa nonnos commentus etiam Censura.

Salisii, Populi Alpini, Baiis, Helvetiisq; finitimi, quos Cato Taurisci gentis esse arbitratur.

Sāluncantus portus, Maritimum Galliæ Celticæ oppidum ea in parte qua Britanniam insulam spectat. Autor Ptolemæus lib. 2. cap. 8.

Sallustius Crispus, Nobilis historicus, atq; adeò, Marte ipse, totius Historiæ princeps fuit, Ciceronis contaurus, cujus acerrimus fuit inimicus, at ex utriusq; invectivis constat. Vide CRISPVS.

Salmantica, Ptolem. li. 2. cap. 5 oppidum est in Orientali tractu Lusitaniæ, in Hispania Vettonum. Vulgò Salamanca.

Sālmācis. [Ger. Ein Brunnen in Sancte Caria.] Fons in Caria, juxta Halicarnassum, quo veteres credidērunt lavantiū corpora effeminari. Ovid. 15. Metam. Cui non audita est obscœnæ Salmacis undæ? Strabo lib. 14: Salmacis fons nescio quam ob rem calumniatus, tanquam emolliens eos qui inde bibant. Hominum enim mollities non videtur ab aere, vel ab aqua proficisci, quam ea minimè de causa mollitiei, sed divitiæ, & victus incontinentia.

Sālmācīdēs, da, dum, denominativum à nomine Salmacis: ut Salmacida spolia apud Cic. ex Ennio. Plin. lib. 31. cap. 5: Nam nitrosas, atq; Salmacidas & fœculentas in desertis, Rubrum mare perennes, addita polenta, utiles intra duas horas faciūt: quo tamen in loco nonnulli negant Salmacidas, putantq; Salmacidas aquas dici, quæ salis saporem referunt.

Sālmonēus, Aeoli filius fuit, & rex Elidis, qui quū divinos sibi honores petulantiùs quæreret, tovemq; fracto æreo ponte, tonando, & jaculandis fulminibus imitaretur, ab eo tuiminatus, ad inferos detrusus est. Vide Servium in illud Virgilii Aen. Vidi & crudelis dantem Salmonea pœnas, Dum flammas Iovis, & sonitus imitatur Olympi.

Sālmōnīs, Salmonidos, Filia Salmonei: id est, Tyro. Propertius lib. 1: Nun sic Aemonio Salmonida mixtus Enipeo Thracius, &c.

Sālo, Salonis, Fluvius est apud Celtiberos, non procul à Bilbili oppido, optima terri temperatura nobili. Martial. lib. 10. Autiferumq; lagum Salonis pratumq; Salonem.

Sālomon, live ut alii malunt, Solomon, Nomen sapientis illius Iudæorum Regis: quod si interpreteris, Pacificus sonat. Filius fuit Davidis ex Bersabea, qui patri in regno successit, Deoq; optimo maximo templum primus ædificavit.

Sālōmonīus, Salomonis, Salomonē, potissimum: ut templum Salomonium apud Lactantium.

Salon, Regio Bithyniæ, pascendis bobus idonea. Vide & Saloncnsis taleus, Ἀλωνικὸς Strabonī lib. 12. Vulgò Xalon.

Salonæ, Salonarum, Stephano, Vrbs Dalmatiæ, olim capta ab Asinio Pollione, à qua & sibi suum Saloninū appellavit. Lucanus: Quà maris Adriatici longas ferit ora Salonas.

Saloninus, pen. prod. Pollionis filius, sic dictus à captis à patre Salonis Dalmatiæ civitate, autore Servio. Asinius Pollio, eo quòd, ductor Germanici exercitus, quum post captas Salonas Dalmatiæ civitate, primò meruisset lauream, post etiam Consulatum adeptus fuisset, eodem anno suscepit filium quem à capta civitate, Saloninum vocavit: cui nunc Virgilius Genethliacon dicit. Hunc coelat natum rīdēre sīatim: quod parentibus vinē fuit infœlicitatis: nam ipsum puerum inter ipsa primordia perisse manifestum est.

Sālpiæ, Ptolemæo lib. 3. cap. 1. Apulorum urbs in lonio pelago. Salapia Plinio.

Salpinā, Palus in Apulia, juxta Salpiam civitatem meretricio amore Annibalis insignem. Lucanus lib. 5: Quos recepit Salpina palus.

Sālsūlæ pen. prod. Fons in finibus Narbonensis Galliæ, aquis salsis fluens, circa arcem Hispanorū munitissimam, quæ vulgò Sauſe dicitur.

Sālsīnæ, Populi sunt juxta Pontum Euxinum, postea Σαυρομάται a tenuitate victus appellati.

Sāltuāres insulæ. In Nymphæo sitæ sunt: ita dictæ quòd ad ictus saltantium moventur. Plin. lib. 2. cap. 95. Sunt & in Nymphæo parvæ insulæ, Saltuares dictæ: quoniam in symphoniæ cantu ad ictus modulantium pedum moveantur.

Salvia mater Apuleii. ¶ Vti & Salvia, Thracensium oppidū, in quinta regione Italiæ: de quo Plin. lib. 3. cap. 23.

Salyes, Salyum, [Strabonī & Ptolemæo. Ger. Die Völcker Ligurier Volkhumbs in der Provintz.] Populi sunt Narbonensis Galliæ, Liguribus finitimi. Plinius tamen Salyos vocat, Ligures eos adscribens, Ligurum celeberrimi ultra Alpes Salyi.

Samaria, [שמרון Shomeron, Στρατοπεδεία Stephano. Ger. Die Hauptstatt der zehen Stammen Israelis.] Palestinæ regio est, Galilææ & Iudææ conterminа: oppida habens Neapolim, Antea Mamortham, Sebasten, & Gamalam. Vide Plin. lib. 5. cap. 14. Stephano item Samaria, regionis hujus urbs est, eadem cum ea quæ postea Neapolis est appellata. ¶ Gentilia sunt, Samaritica, & Samaritanus, Σαμαρείτης, Σαμαρίτις.

Samarobrivā,

Samarobrini, Hæc gens populi in Gallia inter Belgas, apud quos Cæsar Gallorum concilium indixit. Horum civitas est Samarobrina, à Samara amne nomē habens. Hanc Camaracēsem esse urbem nōnulli autumant, quā Scaldis fluvius interfluit. Vulgò Cambray. Constantior tamen opinio est, urbem esse Noviodunō vicinam, quam vulgò Sancti Quintini dicunt. Hanc enim præterfluit Samara fluvius.

Sambicus, Famosi facti cognomen, qui cum Dianæ Ephesiæ templum aliquoties expilasset, tandem deprehensus, annum perpetuū in quæstione, tormentis q; habitus, miserrimo mortis genere excarnificatus, facile gr. pœnas fuit. ¶ Hinc factus est locus proverbio, ut Sambico graviora pati dicamus, quem figuratiore volumus exquisitissimo tormentī genere excruciari.

Same, es, Insula ante sinum Ambracium, quæ & Samos, & Cephalenia dicitur. Item oppidum ejusdem insulæ, à Romanis diruta. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Samnites, pen. prod. Vulgò Abruzzo, Populi in Samnio, quod nunc Apulorum vacamus quæ regio est habita inter Picenum, Campaniam, & Apuliam. Urbes in ea sunt, Adria, Aquala, Amiternum, Sulmo, Ottona, Arpinum, Aquinum, Arina, Beneventum, Cortinium. Idem & Sabelli nuncupantur, nomine per diminutionem à Sabinis deducto, teste Strabone lib. 5. Ferunt enim, Sabinos, quum adversus Umbros bellum gererent, Marti votum fecisse, si victoria patrarent, se illi consecraturos quicquid eo anno apud ipsos nasceretur. Quare quum res bene gesta in patriam redissent, cùm reliquum anni tonus proventum, tum etiam filios eo anno natos Marti consecrasse. Quos deinde, qui adolevissent, duce Tauro in Campaniam ad sedes novas quærendas emiserunt: ubi nullo propemodum negotio ejectis Opicis, sedes suas collocarūt: originisq; suæ memores, Sabellos sese, quasi Sabinorum sobolem appellarunt. Hi gravissima olim bella cum Romanis vario eventu gesserunt. Sp. Posthumium Consulem, cum collegæ, totoq; exercitu ad Furcas Caudinas loco angusto circumventus, ex fœdere sub jugum misisset: quam tamen ignominiam Romani nō ita multo pòst magna illorum clade delevērunt. Samnitibus vicissim sub jugum missis. Postea quum sæpius rebellassent, tandem à L. Sylla Dictatore multis præliis fracti, quum ne sic quidem jugum ferre pătiens, funditùs sunt eversi.

Samonium, Cretæ insulæ promontorium, Rhodo adversum, sicut contrario littore Cycenas versus ἀφ' ἑσπέρου promunt. Autor Pomp. Mela, lib. 2.

Samos, ου, ὁ: Vulgò Samo. Nomen duarum insularum: quarum altera longè jacet ab egregiæ Ephesi, ambitu LXXXVII. M passuum. Junoni dicatissima, quòd in ea nata fuerit, & educata, & Jovi nupta. Scribit Varro, Samon priùs Parthenian nominatam, idq; antiquissimum fuisse Junonis templum, & simulacrum in habitu nubentis figuratum: ubi & sacra ejus anniversaria singulorum more celebrabantur. In ea Pythagoras quoque philosophus ortum habuit, necnon & una ex sibyllis, quæ inde Samia dicta est, quam ferunt de Christo prædixisse: Τὸ σὸν ἔσται ΙΥΔΑΙΕ Δ Deum tuum non agnoscentes, Judæi, lapidem mortalium manibus: sed & ipsum cernentes, horridumque sē mactantes. Fiebant etiam in ea vasa fictilia egregiè ex terra ethica, quæ Samia vocabantur. ¶ Altera ejus est regione Æpitis, non procul à sinu Ambracio, quæ & Cephalenia dicitur. De hac intelligendum est illud Suetonii in Augusto: Ab Actio quum in Samum insulam se in hyberna recepisset. Est enim hæc insula brevissimo maris spatio ab Actio diremta. Eodem spectat & illud Homeri, Odyss. lib. 14. Ἠ ὑπὲρ ἠπείρου Ἰθάκης, Σάμης τε διὰ Ζακύνθου. Virg. 3. Æneid. Jam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos, Dulichiúsq; Same, & Neritos arduus saxis. ¶ Fuit & Samos, sive Same, oppidi nomen in eadē insula à Romanis diruta. Strab. lib. 10. Quoniam quum Insula sit tetrapolis id est, quatuor habeat urbes, ex iis una est quæ Samus, sive Same dicitur, unoq; usitato vocabulo, ipsi etiam insulæ communi. Et paulò pòst: De Cephalenia verò quæ est tetrapolis id est, civitates habet quaternas, neq; hujus temporis nomine dixi, neq; ulla de civitate, una tantùm excepta sive Same, sive Samo: quod oppidum hodie delectum prorsus est. Plin. lib. 4. cap. 12. Cephalenia quondā Melœna dicta, XI. M pass. abest circuitu patet XLIIII. Same diruta à Romanis, adhuc tamē oppidatim habet. Ex his satis constat variam eorū esse differentiā, qui insulam Samon urbē vergi, Samo dicendam contendunt. ¶ Ab hac Same deducitur gentile Samæus, σαμαῖος, quam à Samo Ioniæ insula, Samius deducatur. ¶ Est & Samus, cognomēto Thracia, quæ & Samothracia dicitur de qua vide paulò pòst suo loco.

Samius, a, um, σάμιος, Quod est ex Samo insula: ut Pythagoras Samius. Vas Samium. Plautus Captivis: Samia vasis utitur. Cicero pro Murena: Atq; ille gravi lectulos expostit vasa Samia. Ausonius de Agathocle: Fictilibus cœnasse ferunt Agathoclea Regem, Atq; abacum Samio sæpè onerasse luto. Pro eodem dicimus & Samium absolutè. Cic. 6. de Repub. ut citat Nonius: Munera Pontificum dius immortalibus grata sine Samio. Autor ad Herennium, lib. 4. Nus Samis delectabimur.

Samsilos, a, um, diminutivum: ut Samiolum poterium. Plautus Sticho: Iste locus Bubustinos nostro samiolo poterio, tremens vivimus.

Samosata, famosiæ, σαμόσατα, Vrbs Comagenes ad Euphratem, Luciani Sophistæ patria, stagnū habens unum quendam gignens, quam mahlam illi appellant: cujus tam admirabilis est natura, ut aqua accendatur, nec nisi terra restinguatur. Hoc limo Samosatæ urbem suam Lucullo oppugnante defenderunt, hostes undā cum armis exurentes, ut est autor Plin. lib. 2. cap. 107.

Samothracia, sive Samothrace, σαμοθρᾴκη Stephano, Samothracide, Insula est maris Ægæi, Thraciæ adjacens, ea in parte qua Hebrus in mare influit. Olim Dardania dicta, à Dardano quodam Trajano, qui Palladium secum ferens: eō tradītur confugisse. ¶ Gentilia sunt Samothrax, & Samothracius. Virgil. 3. Aeneid. Threiciamq; Samum quæ nunc Samothracia fertur.

Sanates, Dicti sunt qui infra, supraq; Romam habitaverunt: quod nomen illi antiquitus quum defecissent à Romanis, brevi pòst redierunt in amicitiam, quasi pòst sanata mente. Itaque in XII. Tabulis cautum est: ut iidem juris esset Sanatibus quod fortibus: eā, bonis, & qui nunquā defecerant à pop. Roma. Hæc Festus.

Sanaus, Phrygiæ oppidum Apolloniæ metropolis, teste Strabone lib. 12. Ptolemæus Σανία appellat.

Sancus, Dei nomen quoddam, cujus meminit Ovid. Quæreham notas Sanco: Fabiumne referam, An tibi Semo pater. Intelligo autem Varronem de ling. Lat. hunc deum idem esse, qui alio vocabulo dicitur Dius fidius à Latinis & à Græcis Hercules. Putabant, inquit, Sanctum à Sabina lingua, & Herculem à Græca.

Sandaliotis, σανδαλιῶτις, Sardinia insula denominata est, ab effigie sandalii: hoc est, solæ: unde & nōnulli Ichnusam, ἰχνοῦσσαν vocant, à similitudine vestigii, quod Græci ἴχνος dicunt. Plin. lib. 3. cap. 7. Sardiniam ipsam Timæus Sandaliotin appellavit ab effigie solæ, Mythius Ichnusam à similitudine vestigii. Vulgò Sardegna.

Sandanis, Virtutis quidam Lydus, qui frustra Crœso suadere conatus est ne bellum Persis inferret. Herod. lib. 1.

Sanea, σανία, Vrbs Indiæ gentile, Saneus, Steph.

Sangā, σάγγα, Castrorum flavius, in Hispania citeriore. Plin. lib. 3. cap. 20. ¶ Sanga præterea est fœminino apud Tercentum in Ferouch.

Sangarius, σαγγάριος: Vulgò Zagari. Fluvius est Asiæ, alio nomine Cotaius dictus in Dindymo monte nascens, & per Phrygiam, Bithyniamq; in Pontum illabens. Vide Plin. lib. 6. cap. 1. Ptolemæus Sagarium appellat, Ovidius Sagarim. Vide supra suo loco.

Sannius, Quod hic pro Asiæ quodam lacu corruptè legebatur, vide SINNAVS.

Santones, & Santoni, pen. corr. [σάντονες. Ger. Völcker in Sangestram: ligt Xaintonge.] Populi quidam Galliæ Aquitanicæ, non longè à Tolosatium finibus, quæ civitas est in provincia Romanorum, ut Cæsar lib. 1. Commentariorum scribit. Lucanus lib. 1: gaudetq; immoto Santonus hoste.

Santonicus, a, um, adject. Juven. Satyr. 6: Tempora Santonicā velas adoperta cucullo. Sunt qui scribant Xantonica cum x in prima syllaba, non cum s.

Santonum portus, Galliæ urbs est ad Oceanum, teste Ptolemæo lib. 2. cap. 7. [Vulgò la Rochelle. Ger. Ein Meerhafen in Gascogen.]

Sapæi, σάπαιοι, Thraciæ populi sunt ad Nestum amnem, quorū meminit Plin. lib. 4. cap. 11.

Sapires, pen. prod. σάπειρες Steph. Populi in Ponti mediterraneis, qui & Sabires, σάβειρες dicuntur. Meminit Livius & Orpheus in Argonauticis.

Sapis, Fluvius Italiæ in Flaminia prope Cesenam urbem, autor est Plin. lib. 3. cap. 15. ¶ Est & Sapis Galliæ Cisalpinæ fluvius Senogalliam urbem subterlabens, juxta quam & Isaurus fluit. Lucan. lib. 2: Crustuminumq; rapax, & pinifer Sapis Isauro. Vulgò Alla in marca de Ancona.

Sappho, σαπφώ, Insignis poëtria fuit carminis invētrix, quod ab ea Sapphicum appellatur. Ferunt nonnulli fuisse duas hoc nomine: quarum una Eresia, quæ & antiquior, Lyrica, qua tempestate Alcæus claruit, Terpichorus, & Pittacus, tempore Tarquinii Prisci. Ea plectrum primā invenit. Scripsit Lyricos modulos, Epigrammata, Elegidia, Iambos, & Monades. Altera Mityle-

ta Milesiaca, longè junior, cujus pulcherrimum opus ad amicum Phaonem est. Scripsit & alia multa apud Græcos, ut merito nona inter Lyricos poëtas annumeretur. Antipater autem Sidonius sic de ea scribit: Μουσομάκαρ τὸ γένος, &c. Id est, Musarum semper Sapphonem matrem Musarum cupit Jupiter, quando audit virginis cælonam. Sappho: Nunquid decimam Musam habent mortales?

Sarices, Ptolemæo lib. 6. cap. 2. Oppidum in Mediterraneis Medicæ. & Geo. lib. 5. cap. 10 Sarace civitas in Colchide.

Sarisses, Popul. Vide SARASYTES.

Sardanapălus, pen. prod. [σαρδαναπάλου. Ger. Der letzte König der Assyrer. Sardanapalus mancipiorum regem.] Vitimus Assyriarum rex, à Nino, omnis libidinis, mollitiæq; genere effœminatus, simulacrò se non erubuit inter feminarum greges sedere, & mulieben habitu feminas omnes lasciviæ antire. Quamobrè indignati Assyrii tali fœminæ parere, duce Arbace defecerunt, bellū Sardanapalo intulerunt. Qui victus in regiam se recepit, & exuvias, & atque divitias in incendium misit. Ovid. in Ibin: Inq; parem secum, charissima corpora rerum, Quam finem vitæ Sardanapalus habet. Ejus epitaphium refert Cic. lib. 5. Tusc. quæst. Quomodo igitur (quæsit) secunda vita potest esse, à qua abest prudentia, abest moderatio? Ex quo Sardanapali opulentissimi Syriæ regis error agnoscitur, qui incidi jussit in busto: Hæc habeo quæ edi, quæque exercitatus libido Hausit: at illa jacent multa & præclara relicta. Quid aliud sinquit Aristoteles) in bonis, non in regis sepulcro imbibere? Hæc ille sæpe mortuum dicit quæ ne vivus quidem diutiùs habebat, quàm fruebatur. Suidas refert in Nino monumentum habuisse, cui hæc fuerint inscripta: Σαρδανάπαλος Ἀνακυνδαράξεω παῖς ἀγχίαλον, &c. Id est, Sardanapalus Anacyndaraxis filius Anchialen & Tarson uno die extruxit: Tu autem ô hospes, ede, bibe, lude, cum cætera mortalium omnia non sint cōferenda. Vide plura de hoc apud Justinum lib. 9. & Diodorum Siculum Bibliothecæ lib. 8.

Sardemilos. Tum mons promontorii est quod inter Lycium & Pamphylium in pelagus immittit. Meminit ejus cap. 27. libri 5. Plinius.

Sardĭānus, adj. privum. Vide SARDUS.

Sardinia, [σαρδὼ Stephano: Vulgo *Sardigna*. Ger. Ein grosse und berümete Insel im Mittelmeer: heisst jetzt Sardigna.] Insula est, teste Sallustio, in mari Libyco: ita dicta à Sardo Herculis filio (Ticer. Silius lib. 12. & Solinus scribunt) qui è Libya veniens, cum multitudine colonorum insulam occupavit: qui antea Sandaliotis appellabatur, ab effigie soleæ, quem Græci σανδάλιον vocant: & Ichnusa, à similitudine vestigii: quòd Græcè dicitur ἴχνος. Hujus latitudo est millium passuū nongentorum octo, longitudo ducentorum viginti: quanquam alii stadia multa adjiciant. Habet hæc insula à Septentrione montes editissimos, qui prohibent quo minus à Borea possit perflari, quò fit ut aëris pestilentia maximè sit obnoxia. Quo nomine etiam olim tam male audivit, ut M. Cicer. Quintū fratrem moneat, etiam tum cum optimè valeret, memenisse eum debere in Sardinia ipsum esse. & alibi: Tigellam quendam Sardum hominem esse ait parsimonia sua pestilentiorem Marrucinis quoq; Sardiniam Tyrum, tanquam in uberrimo loco pestilentiam opponit. Nullo (inquit) fato loco possis excludere, quò mors Veneris in medio Tyrrheno Sardiniæ cū. Murem in ea natura nequaquam pinguem, neq; serpentē reperiri. Habet civitates multas, seu oppida: præclarissima Calaris est, ubi coralliorū pisciatio est. In qua divi Augusti ossa grandia cōquirēte, quod ab Hellene rege Poetam nata fuisse fama fert, Heleniam appellabant: ab Iolensibus, quā Hercules perditissimè amans in hanc insulam Pœni occupavere, tum à Romanis expulsi primo bello Punico, tandem amisere. ¶ Est & Sardinia pistes genus, ad condimenta & fulmuras aptæ, apud Italos plurimus. [σαρδὼ ἡ νῆσος. Gall. *Sardoë, sardine.* Ital. *Pesce sardella.* Hisp. *Sardina.*] Col. lib. 8. cap. 17: Tabentes halculas, & cibum exitum chalcidem, putrem q; lardiant.

Sardi, fardarum, σαρδόνιοι, Sardiniæ incolæ, qui ob insignē vilitatem, pro utraq; in proverbium abierunt. Cicer. lib. 4. Epist. Habet Sardos vænales, alium alio nequiorem.

Sardoforenses, σαρδοφόροι. Qui alimentè ergo negotiationis gratia, animi ve ob cansam in Sardinia vectantur.

Sarcofar, fardos, fardorum, σαρδόνυξ, Pellis fissilium à Sardinia. Ovid. lib. 4. Fast. Sardoaq; regna Libyes Respicit à remis. Herbæ Sardoæ. Virg. 7. Aeneid. Imò ego Sardoas videar tibi amarus herbas.

Sardis, [σάρδεις Stephano Ger. Die Statt in Lydia am Berg Tmolo.] tantùm plurali. Vibs Lydiæ magnæ, ad latus Tmoli montis sita, olim Cræsi regia. Horat. 1. Epist. Quid concinna Samos, quid Cressa ferax, Sardisve Tenebit augustè nominatīvum & accusativum in is producit, quomodo Trallis, & Syracusis. Ex Sardibus fuere duo Dionysii oratores, quorum junior Strabonis amicus fuit, & historias scripsit, & poëmata. In Sardibus ecclesia fuit una ex septem Asiæ, quarum in hanc memoriam in Apocalypsi.

Sardĭānus, a, um, adjectivum, Sardianæ balanis à Græcis dictæ fuere castaneæ, quòd circa Sardis primùm fuerint inventæ. Vide Plin. lib. 15. cap. 25.

Sardonici, Montes Libyæ, Ptolem. lib. 2. cap. 17.

Sardus, σαρδὼς, Herculis filius, qui adhuc puer ab Iolao cōstitutus tutelæ, fratribus aliquot in Sardiniam insulam pervenit: eamq; quæ antea Sandaliotis, seu Ichnusa vocabatur, à nomine suo Sardiniam credidit appellasse.

Sarepta [צָרְפַת. Ἱερὰ, ἡ νῦν Σάρεπτα. Ex Stephano.] Vibs Phœnices, in qua divinus vates Elias resuscitantem viduam miraculo pavit: scribitur in libris Regum. Meminit ejus & Plin. libro 5. capite 20.

Sărĕptă, ānus, Sareptana, Sareptanum, σαρεπτηνὸς. Sidonius: Vina mihi non sunt Gazetica, Chia, Falerna, Quæq; Sareptano palmine mella bibas.

Sargapises, leges PARGAPISES.

Sarichia, Vibs Cappadociæ, gentile Sarichenus aut Saricheus.

Sarmătæ, [σαυρομάται Stephano. Ger. Die Völcker so jenseit der Donau und der Enzischen und Meotischen Meerbusen in das Mittnächtische gegen / auch weiter über den Fluß Tanais wohnen.] Populi Scythiæ juxta Danubium, in Mæotidem paludem vergentes, qui & Sauromatæ σαυρομάται, dicuntur, & regio eorum Sarmatia, σαυροματία dicitur. Plin. lib. 3: Sauromatas gentes Scythārum Græci vocant, quas *Asmatas* Romani dicunt. Dicti Sauromatæ, ab oculis lacertārum: σαῦρος enim lacerta est, ὤψ oculus. ¶ Nomina diversa habent Sarmatæ, habitant montes & saltus, utuntur plaustris pro domibus pēsentur q; lacte equino. unde quidam eos ἀμολγοὺς hoc est, equarum mulctores alii γαλακτοφάγους: hoc est, lacte vescentes appellant. Sunt etiam quidam intimi habitantes, qui sanguinem equinum lacte mistum potant, quos vocāt Geloonos. Virgilius libro 1. Georgic. Bisaltæ quo more solent, acrisque Gelonus, Quum fugit in Rhodopen, atque in deserta Getarum: Et lac concretum cum sanguine potat equino. Item: Sarmatæ alii sunt, qui equino sanguine è cruribus detracto, fatuoq; commisto alantur. Alii etiam qui pro victimis homines immolant. Alii bellorum & cædis amatores: quibus bellantibus nōn est cruoris ejus, quem primùm intercemerint, ex ipsius vulneribus bibere: & ut quisque plures interemerit ita apud eos eximius habetur. ¶ Sunt & in Scythiæ extremis Sarmatæ, qui carne equina vescuntur: alii qui humanæ carnis alimento vitam ducunt, propter quod vocantur Anthropophagi, ἀνθρωποφάγοι: hoc est, ab hominibus edendis. Idem ab usu plaustrorum, Hamaxobitæ Pomponio. Hamaxobii Ptolemæo vocantur. Aur. & argenti, maximarum pellium, ignar., permutatione rerum commercia exercent: atque ob levitatem hyemis demersis in humum sedibus, specus aut subsilia habitant, totum stratchati corpus, & nisi qua vident, etiam ora vestiti. Horum meminerunt Plinius libro 4. capite 12, & Strabo libro 11. ¶ Sunt autem duæ Sarmatiæ secundùm Ptolemæum, quarum una est in Europa, quæ sub libro 3. scribit, à Septentrione Oceano terminatur: ab Occasu parte Germaniæ: à Meridie Hercynio Metanastis. In ea est Olbia, quam nunc Russiam & Tartariam essē credunt. Altera Sarmatia est in Asia (ut idem libro 5 refert) quæ à Septentrione terrā incognita terminatur: ab Occasu Sarmatia Europæ, & Tanai fluvio. In ea sunt Caucasi montes.

Sarmătĭcus, sarmatidis, Patronymicū. Ovidius: Terreat haud manes Sarmatis umbra meos.

Sarmentātus, Nomen proprium Equitis Romani, qui scurrilitate claruit sub Augusto. Horat. 1. Serm. Satyr. 5. nunc mihi paucis Sarmentī scurræ pugnam, Messiq; Cretæ Musa velim memores.

Sarnus, [σάρνος. Ger. Ein fluß in Campanien der landschaft Italiæ heisset Sarnus.] Fluvius Campaniæ, ortus à Sarno monte, inter Pompejanum agrum, & Salernum, juxta oppidum in Sarni montis radicibus positum. Plinius lib. 3. cap 5: Littore autem hunc Neapolis Chalcidensium, & ipsa Parthenope à tumulo Sirenis appellata. Herculanium, Pompeii, haud procul aspectante monte Vesuvio, alluente verò Sarno amne, ager Nucerinus est. Virg. 7. Aeneid. Sarrastis populos, & quę rigat æquora Sarnus.

Sarōnĭcus sinus, σαρωνικὸς κόλπος, Qui Corinthiacum ilthmū ab Ortu alluit: nam qui eundem alluit ab Occasu, Crissæus, sive Corinthiacus dicitur. Plutarchus 4. cap. 5: Scinis Saronicus olim quorundam memoriter redimitus: unde nomen, ita Græcia antiqua appellante quercum. Multi à Sarone deo marino. Nam

Saronem

Saronem fuiſſe regem, qui illic Argiuæ matinæ regioni imperarit, in Corinthiacis Ioniis Pauſanias.

Sarpedŏn, penultima producta. Sarpedonis, penultima correpta, κατὰ ἀποκοπὴν, teſtè Homero, lib. Iliad. 16. Iouis Filius ex Laodamia Bellerophontis filia: aut, ut Herodotus tradit in Polymnæa, ejuſdem Iouis filius ex Europa, & frater Minois. Hic quum Lyciæ rex eſſet, & in armis strenuus, Priamo suppetias tulit adversus Græcos: cùi quum multa cecidiſſet virtutis ſuæ documenta, tandem à Patroclo eſt interfectus. Corpus autem ejus Iouis juſſu ab Apolline è medio pugnantium ſublatum eſt, & flumine ablutum, ambroſioque reſperſum liquatur, ac regiâ indutum veſte, ad exequendum funus ſuis reſtitutum. Virgil. lib. 1. Aeneid. Sævus ubi Aeacidæ telo jacet Hector, & ingens Sarpedon, ubi tot Simois, &c. ¶ Eſt & Sarpedon, Ciliciæ promontorium, finis aliquando regni Sarpedonis, & quod Ciliciam à Pamphylia diſtinguit. Pomponius Mela lib. 1. in deſcriptione Ciliciæ.

Sarrā. [צֹר, ſor. ſuſſa. German. Die geweyhte Stat Tyrus in Phœnicia gelegen. Volgō Tyrus de Sur.] Nomen civitatis, quæ poſtea Tyrus dicta eſt: à qua Sarranum oſtrum eſt nominatum. Sed id quoq; nomen à piſce quodam accepit, qui illic abundat, & ſarilia lingua vocatur, ex cujus ſanguine tericum in purpuram tingebatur.

Sarranus, Sarrana, Sarranum, σαρρανὸς. Tyrius: unde Sarranæ vestes dictæ ſunt, quæ & oſtrinæ, purpureæ, quòd Sarranæ eſt, Tyri optimè tingerentur. Virg. lib. 2. Georg. & Sarrano dormiat oſtro. Iuvenal. aut picta Sarrana ferentem Ex humeris aulæa togæ.

Sarrucā, σάρρακα, Nomen eſt duarum urbium, quarum una eſt in Media, altera in ſolici Arabia. Vide Ptolem. libro ſexto, capite 2. & 7.

Sarraceni, σαρρακηνοὶ, Populi poſt Nabathæos à Sarraca (ut Stephanus inquit) quæ eſt pars Arabiæ. Plin. lib. 5. cap. 23: Nabathæis Thimaneos junxerunt veteres: nūc ſunt Taveni, Sueleni, Sarraceni, Aracani.

Sarrāles. Populi Campaniæ, Sarno amni vicini: à quo & nomen accepiſſe putantur. Virg. 7. Aeneid. Sarraſtis populos, & quæ rigat æquora Sarnus.

Sarsīnā, pecudis cornua, σαρσίνη. Venus civitas in Aemilia, ex qua Plautus poëta Comicus ortus eſt: unde & Sarſinas appellatus eſt: quamquam à doctis quibuſdam Varchinas nō Sarcinas vocetur. Lactantius abundat, ut teſtatur Silius lib. 8. his Sarſina dives Lactis, &c.

Sāsōn, σάσων. Inſula eſt inter Epirum & Brundūſium, quinque ab utroque millia paſſuum diſtans, ut ait Strab. lib. 6. ¶ Eſt & Fluvius in mare Adriaticum influens: de quo Silius: Adriaci fugit ter inſultas Salonis arenas. Et alibi: Expavit fontius tremefacto littore Saſōn.

Sataguta, σαταγύται, Populi in Scythia Aſiatica, ut lib. 4. teſtatur Herodotus.

Sātarchæ, σατάρχαι, Populi in Scythia Europæa, juxta Meotidem, qui (ut Solinus refert) damnato auri & argenti uſu, ſe à publica avaritia abdicarunt. Horum oppidum fuit Myrmecion, Panticapæum, Theodoſia, Hermiſium, aliaq; nonnulla, quæ vide apud Melam, lib. 2. in deſcriptione Scythiæ Europeæ. Flaccus lib. 6 Argon. Flavictines Satarchæ.

Sātāſpēs, σατάσπης. Vir Achæmenius fuit, Thaſpis filius, qui quum Zopyri filiā violaſſet, & ob eam rem à Xerxe crudeliter mactatus eſſet interceſſione matris, quæ ſibi erat ſoror, impetravit ut in exilium ageretur, donec Aſiam universam ſubtraſſet. Quumq; jam aliquot mentes illa in peregrinatione conſumpſiſſet, navigationis tædio adductus, in Perſidem rediit. Regia; reſalit, ſeſe reliquum itinera confiteere non poſſe, quòd naves à magnetibus retinerētur. Quod quum Xerxes fabuloſum videretur, hortatur, ut antrà ceſſinarat, cruci affixit. Vide Herod. lib. 4.

Sātīcŭli, Populi Campaniæ montibus aſperi, de quibus Virg. 7. Aen. - amoiſque vadoſi Accola Vulturni, pariterque aſperi Sāticulus aſper.

Satræ, Populi Graecorum in Iſtrorum Thraciæ, ut oſtendit Herodotus ſuæ hiſtoriæ lib. 7.

Sāturĭo, ſaturionis, Nomen eſt parāſiti apud Plautum in Perſa, capiendi jocī gratia à cōtrario impoſitum. Solet enim hoc hominum genus perpetuò eſurire, & nunquam ſaturum eſſe. Vnde quum Toxilus ſervus cum Saturionem ſalutaſſet: reſpondet parāſitus: Mendacium æ depoſitum, atq; haud te decet. Nam Eſurio venio, non advenio Saturio.

Sātŭræ paluſq; & Pontina, juxta Circeios fuit, XXIII. olim urbium locus, ut ex Mutiani ſententia tradit Plin. lib. 3. cap. 5: Hac ad viam, utque Appium pertinebat, ubi & navibus trajiciebatur, inter Appi Forum & Anxurem. Virg. 7. Aen. quem Iupiter Anxurus arvis Præſidet, & viridi gaudens Feronia luco. Quo Saturæ jacet atra palus, gelidiſq; per imas Quæritur valles, atq; in mare conditur Vfens.

Sāturnum, ſive Saturcium, σατούρνιον, Vrbs Calabriæ fuit, non longè à Tarento. ¶ Stephanus quoque autor eſt, regionem Tarento vicinam Saturum, ſive (ut alii ſcribit) σατόργιον nominārī. Sunt tamen qui Saturum legant: de quo aliquid ſupra in dictione SATVR.

Sātūrnālis, Saturniana, Saturniānus, poſſeſſivum. Horat. lib. 1. Serm. Sorte Saturnali quo veſtari rura caballo.

Sāturnĭa, σατόρνια, Iani oppidum, à Saturno conditum. Virg. 8. Aen. Hunc Janus pater, hanc Saturnus condidit urbem.

Saturnĭāna colonia, Tuſcorū urbs mediterranea Ptolemæo lib. 3 cap. 1.

Sāturnĭāni. Hæretici à Saturnino quodā nominati, qui mundum ſolos angelos ſeptem, inficio Deo, feciſſe dicebant.

Sāturnīnus, Tribunus plebis fuit ſeditioſus, qui quum permotos ſegib. Rempublicam perturbaret, ſublatis ex Senatus conſulto armis, in Capitolio occiſus eſt à Sicva quodā Quintio, Creatoris ſervo, cui fides & libertas prēmii loco data eſt. Fuerūt multis poſt annis, q à C. Rabirio occiſum dicerit quo nomine ille à T. Labieno in judicio vocatus, & Perduellionis reus factus, à Cicerone defenſus eſt pulcherrima illa oratione, quæ pro Caio Rabirio Poſthumo perduellionis reo inſcribitur.

Sāturnĭus, Mons quondam dicebatur, qui poſtea Tarpeius, deinde & Capitolinus appellatus eſt.

Saturnus. [κρόνος. Ger. Ein Gott Coelum vnd Vesta, ein Vater aller vnd Iouis.] A poëtis fingitur fuiſſe antiquiſſimus deorū, qui ex Ope conjuge genuit Iovem, à quo poſtea cœlo pulſus eſt. A Græcis dicitur κρόνος, quaſi χρόνος: hoc eſt, tempus. A Latinis ante Saturnus, quòd annis ſaturetur, ut ait Cicero de Nat. deor. vel quia ſatio decorandis filiis ſaturavit. Vel ſe enim natos comediſſe fingitur: quia conſumerentur ſatietate temporū ſpatio, antiquiq; priores ſuis ſuccederent. Ovid. Tempus edax rerum, tuque invidioſa vetuſtas, Omnia deſtruitis, vitiataq; dentibus ævi Paulatim lenta conſumitis omnia morte. Sunt qui Saturnū à ſatu deducant: quoniam peritiam rerū, & ſatorum omnium primus edocuiſſe fertur. Quidam ab eo quod Græci σάθιον, membrū virile nominant: propterea quòd patrem pudenda abſcidiſſe, atq; in mare projeciſſe dicitur: unde Venerem procreatā ferunt, quę à ſpuma unde volant Aphrodites nomē acceperit. ¶ Fratrem habuit Titanem majorem natu, qui quū parenti ſuccedere vellet, tam ē animadverteos in utrū, ſorores q; Saturno magis favere, regnū ipſi conceſſit ea tamē lege, ne Saturnus prolem maſculam tolleret, ut regnū ad ſuā proles redīret. Saturnus igitur quū plures liberos devoraſſet, natus eſt gemini Iupiter & Iuno: tum mater Iunonē Saturno oſtendit, Iovem verò cùm nutriendum ablegavit. adhuc infantem Corybantibus, qui cymbalorum, tympanorumque pulſu obſtrepebant, ne pueri vagitus audiretur. Saturno autē, quum ille puerum depoſceret ut eum devoraret, Ops lapidem circumdedit pannis involutum, eumq; partu illo à recēdito ſimulabat: quem ille acceptum ſine mora devoravit. Neptunum quoq; clàm Saturno Ops peperit, quem ſimiliter clàm educari curavit. Terrā rurſus gemmis cincta eſt. Plutonem & Glaucam: ubi natus Glaucæ Saturno oſtendit, Plutonem abſcondit. Verūm detecta tandem fraude, quòd Titan retuliſſet, fratri prolem maſculam, ſuosque ex ea nepotes regni ſucceſſione poſſeſſos eſſe cum filiis, qui Titanes à patre cognominabantur, ſeſe tum adverſus Saturnum ſuſcepiſſe, Iunonēque & Opem ſororem captos, non modò non læſiſſe, à Jove filio devictis Titanibus liberatoſque. Porrò Saturnus ex oraculo edoctus, fore ut à filiis regno pelleretur, quum ab hoc Iove inſidiaſſe ſibi ſentiret, ab eo regno pulſus, in Italiam profugit, ubi à Janum regē Italiæ adiſſe ea pars Italiæ Latium dicta eſt. Hoc regnante aureum fuiſſe fabulantur, rerumque ſua ſponte expertem vomeris & aratri peperiſſe frugis communes, & nullis delignatas finibus agrorum poſſeſſiones fuiſſe.

Sāturnus, a, um, ut pater Saturnius: Deus, Jupiter Saturni filius: Iuno Saturnia dicit. Filia Saturni, σατορνίς. Versus quoq; quos olim Fauni, vatesque canebant, Saturnios antiqui nuncupabant, ut ait Varro.

Saturnālĭa, orum. [κρόνια. Ger. Die Bättag Saturni, ſo man zu Rom gehalten. Wolfhartus. Pol. Neujahrsfeſt.] Feſta ſeptem, ſeu quinq; dierum, mēſe Decembri Saturnio dicata, quibus Romani ſyntheſi veſtē ſumebant, ſervisq; diſcumbentibus inſervichant, muneraq; utro, citroq; mitti, venitique ſalebant. Sueton. in Augu. Saturnalibus, & ſi quando aliàs libuiſſet, modò munera dividebat, modò numos omnis notæ.

Sāturnālĭtĭus, ſaturnalitia, ſaturnalitium. Quod ad Saturnalia pertinet. κρονικός. Martial. lib. 5: Saturnalitiæ Lycidam mihi miſſe ſcribæ. Saturnalitiæ uncēs, apud eundem, lib. 6.

Satyri. Vide in APELL.

Sātyrorum inſulæ, σατύρων νῆσοι. Sunt cōtra tres Indiam extra Gangem ſitę, ſicut Ptol. lib. 7. ſimilesque quas qui habitāt, caudas habere dicuntur, quales Satyris pinguntur.

Sātyrus, Fluvii nomen in Aquitania, cujus meminit Lucanus

lib. 11. tunc ruta Nemetis Qui cenet, & ripas Satyri qua littore curvo. &c.

Savo, onis. Fluvius etiam finibus Campaniæ. Plin. lib. 3. cap. 5.

Savona. Ptolem. lib. 3. cap. 1. Sabbatium, Plin. Sabbatia Pompon. Vrbs Ligusticæ nocissima: Vulgò Savone.

Sauromatæ, penult. cor. [Greek], Populi Septentrionales, qui & Sarmatæ dicuntur: quorum alii Asiani sunt, alii Europæi, Tanai de fluvio diferendi: quibus vide plura supra in dictione SARMATA.

Saxtris. Nobilis statuarius, cujus opera commemorat Plinius lib. 36. cap. 5.

Saus, [Greek] Ptolemæo. German. Die Gaun in Bngeten.] Fluvius est apud Carnos ortum habens, & circa Liburniæ montes, non procul à Tzurono oppido (hodie Adiam Graecam vocant) in Danubium prolabens.

Saxones, [Greek] Illustres Alemaniæ populi, qui Angelę Reginæ suspirio Angliam devicerunt. Hos Ptolemæus non longè à Cimbris in Oceani Septentrionalis littoribus, & paludibus in viis constituit, lib. 2. cap. 11.

Saxum ferratum, & Saxo ferratum, telle Volaterrano. Oppidum in Piceno, ab [illegible] Vmbriæ finibus situm ita appellatum à Ferro, propter fodinas ferrarias, quas eo in loco multas fuisse earum reliquiæ ostendunt. Sentinum, [Greek], à veteribus dicebatur, à Senrino amne juxta mœnia labente, quem nunc quoq; incolæ Sentrino vocant.

S ante C.

Scææ porta, [Greek], Vrbis Trojanæ porta fuit, Fatal. Laomedontis sepulcro nobilitata: ita dicta (ut Grammaticis placet) quòd ad sinistrum: hoc est, Occidentale urbis latus sita esset. In Augurum enim disciplina quæ Ortum ipsi dextra: quæ Occasum sinistra dicuntur. Strabo tamen libro 13. videtur sentire Scææ portæ nomen à Scæis Thraciæ populis sumptum fuisse, cum quibus Trojanos multa nomina communia habuisse ostendit Virgil. 3 Aeneid. & arentem Xanthi cognominat rivum Agnosco, Scææque amplector limina portæ.

Scævõla, [Greek], Quinti Mutii cognomen fuit inde tractum, quòd ex quo in Porsenæ castris dextram exussisset, ejus loco sinistra fuerit usus. [Greek] Graeci enim sinistram vocant. Vnde Scævæ, & per diminutionem Scævolæ dicti sunt, qui sinistra dextræ loco utebantur. [German. Die Sinckhandt.] Aliam hujus nominis causam adducit Varro lib. 6. de lingua Lat. Pueris, inquit, turpicula quædam res in collo suspenditur, ne quid obsit bonæ scævæ, unde Scævola appellatus.

Scalabis, [Greek], Lusitaniæ oppidum, alio nomine Præsidium Julium appellatum, teste Plin. lib. 4. cap. 22. Vulgò Tregillo.

Scaldis. [German. Die Schelde offt Rasin Brabant.] Insignis fluvius est in extimo Germaniæ & Galliæ Belgicæ: quas regiones suo alveo ad Septentrionem disterminat, Antuerpiam, latissimum orbis Christiani emporium alluens, marisque æstum recipiens, & bissenis quotidie horis versus caput recurrens. Plin. lib. 4. cap. 17: A Scalde ad Sequanam Belgica. Ibidem capite decimotertio: Toto autem hoc mari ad Scaldim usque fluvium, Germaniæ accolunt gentes, haud explicabili mentura.

Scamander, [Greek], Fluvius Troiæ, ex Ida monte descendens, quem Hellodus [illegible], id est, divinum Scamandrum appellavit. Antea Xanthus dicebatur: quod & Homerus indicat, qui eum ab hominibus quidem Scamandrum, à diis verò Xanthum vocari ait, suo more vetustiorem appellationem diis, recentiorem hominibus assignans. In hoc fluvio sponsæ jam nuptura lese abluebant, Scamandrum nominatum his verbis invocantes: [Greek]. Qua occasione olim Cimon quidam Atheniensis, cum Calubocs gentis esset puellæ amore teneretur, quæ jam vito desponsata erat, in Scamandri virgultis sese occultavit, caputq; arundine coronavit: quumq; illa exmore averteret, carmenq; solicune caneret, Scamandrum, ut virginitatem suam acciperet, invocans, Cimon è virgultis prosiliens: Ego verò (inquit) accipio lubens, virg; eumque in ripam sustulit ubi & vitium ei obtulit. Vide hac de re plura in Epistol. Aeschinis. ¶ Fuit & Scamander nomen filii Hectoris & Andromaches: quem tamen Trojani Astyanacta: hoc est, civitatis principem vocare meluerunt, Hectoris id honoris monentes, cujus virtute Ilium novem perpetuos annos fortissime erat defensum. Vide Homerum quinto Iliad.

Scamandrii, [Greek], Vrbs parva à portu Ilienſi parum remota. Plin. lib. 4. cap. 19.

Scandinavia. Insula est Oceani Septentrionalis, quam Plin. lib. 4. cap. 13. incomperta magnitudinis esse scribit. Quidam alterum terrarum orbem appellavere: nonnulli etiam Officinam gentium, vel quòd incredibilem mortalium vim, identidem effudisset, quasi quærendas novas sedes orbem peregrantes, cuncta cladibus & vastitate implerunt. Hodie satis constat insulam non esse, sed ad arcum supra Livoniam continenti adhærere. Tenent eam Suedi, Nortvegi, Gothi, innumeræque aliæ barbaræ gentes.

Scipiensili. Inquit Festus, Locus in Macedonia, ubi argentū fodi solebat, à [Greek] fodio. [Polon. Gruben.] Lucret. lib. 6: Qualis expirat Scipensula tussis odores. Rectiùs tamen videtur Scapicula legi posse, Græc. Apud Stephanum enim scribitur [Greek], quanquàm ille in Thracia, nō in Macedonia, eam collocet. Quod discrimen nō est magni momenti: quippe quum ne inter celeberrimos quidem Geographos satis conveniat de Macedoniæ, Thraciæq; terminis, aliis Strymone amne, aliis Nesto eas terminantibus.

Scāptiā. Latī oppidum fuit, teste Plin. lib. 3. cap. 5, à quo Scaptia tribus.

Scardūna, [Greek]. Insula in mari Adriatico, adjacēs Illyrico, teste Ptolemæo, lib. 2. cap. ult. In ea sunt duæ urbes, Collentum & Arba. Vulgò Scardo.

Scārphiē, sive Scarphia, penult. prod. [Greek]. Insula Helladi adjacens, in mari Aegeo, non procul ab Atticis, de qua Plinius lib. 4. cap. 12. Et Scarphia urbs Locrorum Epicnemidiorum, decem stadiis distans à mari, teste Strabone lib. 9. à Stephano Phocidi falsò assignata.

Scaurorum familia Romæ in primis illustris fuit ex qua fuit Marcus Aemylius Scaurus, princeps Senatus, cujus patrem adeò inopem traduntfuisse, ut carbonariam vitæ sustinendæ causa exercere cogeretur. Quumetiam Marcus ipse primum addubitasse ferunt, num ad argentariam sese, an potiùs ad forum & curiam conferret. Verum quum eloquentiæ semper studiosissimus fuisset, foro magis idoneus sibi visus, brevi magnam sibi gloriam peperit. Et cæteros quidem magistratus exordine adeptus, ita eos gessit, ut Consulatu dignissimus videretur. Magnoque; nobilitatis studio Consul factus, Ligures & Carnicos domuit, & de iis triumphavit. Censor deinde creatus, Aemyliam struxit, pontemque Aemylium extruxit. Illum suum, quòd in saltu Tridentino hostibus loco cesserat, in conspectum suum venire vetuit, quòd ram agrè tulit adolescens, ut sibi sponte necem consciscret. Idem in Africam legatus missus, ut Jugurtham ab oppugnatione Cirthę, & obsidione Adherbalis avocaret, quū re infecta redisset, Senatui auctor fuit belli adversus Jugurtham suscipiendi. Quo tamen in bello, quum L. Calpurnii Bestiæ legatus esset, avaritiæ quoq; ejus & rapinarum particeps creditus extitisse: quæres, vitæ antea acta splendori haud exiguam offudit labem. ¶ Scaurus alter, superioris filius, & Syllæ privignus fuit: de cujus Aedilitate sic scribit Plin. libro 36. capite 15. Non patiemur duos Cajos, vel duos Neriones ne hac quidem gloria famæ fruī: coccbimusque etiam insaniam eorum vicissim privatis operibus M. Scauri, cujus aedilis an Aedilitas maximè prostraverit mores civiles, majusque sit Syllæ malum tanta privigni potentia, quàm proscriptio totmillium. Hic fecit in Aedilitate sua opus maximum omnium quæ unquam fuerunt humana manu facta, nō sempiterna mole, verumetiam æternitatis destinatione: Theatrum hoc fuit. Scena ei triplex altitudine [illegible] columnarum, in ea civitate quę sex Hymettias non tulerat sine probro civis amplissimi. Ima pars scenæ è marmore fuit, media è vitro, inaudito etiam postea genere luxurię. Summæ tabulis inauratis columnæ, ut diximus: imæ duodequadragenūm pedum. Signa ærea inter columnas, tria millia numero. Cavea ipsa capit hominum octoginta millia, quum Pompeii amphitheatrum, toties multiplicata urbe, tantoque majore populo, sufficiat largè XL. M. Sed & reliquus apparatus tantus Attalica veste, tabulis pictis, cæteroque choragio fuit, ut in Tusculanam villam repertatis quæ superflebant, quotidiani usus echeia, arenta vitia ab aratis levys concremarentur ad sestertium millies. Hæc Plinius. ¶ Fuit præter hos & Aurelius Scaurus, qui quum legatus adversus Cimbros infeliciter pugnasset, fusa exercitu vivus in hostium manus pervenit. Quumque ab iisdem in consilium adductus, de ratione belli adversus Romanos gerendi interrogaretur, magnoperecis dissuadine Alpes transirent, populum Romanum bello insuperabilem esse affirmavit: quod eius responsum tanta indignatione excepit Boius, hostium copiarum rex, ut protinùs impetu in eum facto, multis vulneribus eum confoderit.

Scenitæ, [Greek]. German. Beide des gluckhafftigen Landes Arabiæ, so under Numa wohnen.] Cognominatæ fuere quidam Arabiæ populi, [Greek], hoc est, à tabernaculis, sive tentoriis in quibus habitant (ut inquit Solinus) ex caprarum pilis contextis. Hi à carnis suillę esu abstinent: totum quidille Arabiæ tractus subus adeò ubertim fert, ut eō abunde invectæ ferum morianture. Plin. lib. 6. cap. 28. Nomades, infelicatoresq; Chaldæorum Scenitæ, vagi & ipsi, sed à tabernaculis cognominatæ, quæ ubicunq; metantur ubilibet.

Scepsis, [Greek]. Stephano, Duorum oppidorum nomen est in Troade, quorum alterū ultra Gebrenem situm erat, ad excelsiorem

fiorem Idæ montis partem, prope Polychnam. Hæc postea, recentiore condita, Palæscepsis dicta est: hoc est, aut quo Scepsis. Altera Scepsis, infra superiorem sita erat stadiis circiter sexaginta, in quam veteris urbis incolæ immigraverunt cultibus & Scamandrio, Hebrone, & Alcanio Æneæ filiis. Hanc non nulli putant Æneæ regiam fuisse, medumque ibi obtinuisse inter regionem Ilii subditam & Lyrnessum. Vide Strabonem libro decimo tertio. Quin ipsa etiam regiuncula urbibus his circumsita, Scepsis appellata est. Plinius libro undecimo, capite 37: Asiæ regio Scepsis appellatur, in qua minimos (repete ex superioribus, Pygmæos) pectori esse tradunt, & inde ad Grues inventa remedia. Ex Scepsi recentiore artium transvectum Demetrius Grammaticus Homericæ Iliadis interpres: & Metrodorus philosophus, & orator de quo nonnulla diximus suo loco.

Schœnus, ἡ, Insula est ex adverso Thesprotiæ, quæ aliis nominibus Phæacia & Corcyra dicitur, Alcinoi hortis celeberrima, olim etiam Drepane appellata. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Schinis, ἡ, Isthmi latronis nomen est, qui circa Isthmi iter, teste Pausania, atrio crudelitatis genere sæviebat. Appreherso enim pedes inter ima flectebat, & quos pugna vicisset, hos alligatos sinebat in aërem effertis: quocirca quum utraque arbori alligata ad se traheret, vinculis, nodus in neutram laxatum partem, sed utrinque pariter convelleret, eveniebat, ut qui alligatus esset, lacerarentur. Eodem pacto ipsum quoque Schinin Theseus delanavit, viamque ex Trœzene Athenas duxit, latronibus infestam, tutam reddidit. Ovid. lib. 7: Occidit ille Schinis, magnis male vinbus usus.

Schistusa, ἡ, Insula una ex Sporadibus. Plinius libro 4. capite 12.

Schœneus, ἡ, Qui & Iasius, rex Arcadiæ fuit, filius Athamantis, & pater Atalantæ, quæ ab ipso Schœneis dicitur. Ovid. Fast. 2: Et tulit Hippomenes Schœneida præmia cursus.

Schœnus, ἡ, Peloponnesi portus est ad finem Sacronici sinus, in ipsis Othryadæ angustiis situs, distans à Cenchreis Corinthiorum navali stadia XLV. ut est autor Strabo libro octavo.

Schœnus, ὁ, [σχοῖνος. Germ. Ein ſtuck rohr bey Athen.] Fluvius est Bœotiæ, per eiusdem nominis oppidum labens, quinquaginta stadiis à Thebis. Autor Strabo, lib. 9.

Sciăpŏdes, sive Sciopodes [σκιαποδες, ἀνεμοποδες. Germ. Ein ſolche leute in Indien, welche ſo groſſe füß haben, daß ſie ſich mit denſelbigen vberſchatten können.] Populi sunt Troglodytis finitimi, (ut ex Ctesiæ traditione tradit Plinius libro septimo, capite secundo,) qui & Monocœli à singulis cruribus sunt appellati, miræ pernicitatis ad saltum. Sciapodes inde dicti, quòd in majore æstu humi jacentes resupini, umbra se pedum protegant.

Scione, Plinius libro 4. cap. 10, Oppidum Macedoniæ in sinu Thermaico.

Sciŏpŏdes, penultima correpta, σκιοπόδες. Monstrosum hominum genus, non procul à Troglodytis, singulis cruribus, miræ pernicitatis ad saltum sic dicti, quòd in majore æstu humi jacentes, σκιὰν μετὰ hoc est, umbra pedis se protegant. August. lib. 16. de Civit. Ferunt esse gentem ubi singula crura in pedibus habent, ne poplite flectum, & sunt mirabilis celeritatis, quos Sciopodas vocant, quòd per æstum in terra jacentes reflexa umbra se pedum protegant.

Scipensula, σκιπενσουλα. Locus est in Macedonia, teste Festo, dictus à σκιπίων id est, effodio. Nam argentum ibi fodi solebat, unde Lucan. Qualis expirat Scipensula fodere duces.

Scipia, Latii oppidum fuit, teste Plin. lib. 3. cap. 5, à quo Scipia tribus.

Sciporia, σκιπορια, Insula in mari Adriatico, adjacens Elyneo, teste Ptolemæo, lib. 2. cap. ult. In ea sunt duæ urbes, Collentum & Arba. Vulgò Sarda.

Sciphea, sive Scaphea, pen. prod. σκιφέα. Insula Helladi adjacens, in mari Ægæo, non procul ab Attica, de qua Plin. lib. 4. cap. 12. Est & Sciphea, urbs Locrorum Epicnemidiorum decem stadiis distans à mari, teste Strabone lib. 9. à Stephano Phocidi falsò assignata.

Scipabis, σκιπαβις, Ptolem. libro 2. capite 5. Lusitaniæ civitas, antè Talum Præsidium, sive Turris Talæ, hodie Torres Vedras: Vulgò Tagus.

Scipiode, [Germ. Die Schelde, iſt ein fluß in Brabant.] Fluvius Galliæ Belgicæ. Plin. lib. 4. cap. 17.

Scipio, cognomen fuit Corneliorum, cui P. Cornelius initium dedit, qui quòd patrem omnibus orbum vice scipionis regeret, primus id cognomen est sortitus, & deinceps ad posteros suos transmisit. ¶ Hujus filius fuit P. Cornelius Scipio, quo cum Imperatore Annibal primùm in Italia ad Trebiam duvum signa contulit: quo in prælio quum ab hostibus circumventus esset, & gravi vulnere fractus: filii virtute periculo est ereptus. Hic postea in Hispaniam missus, quum incautius se periculis offerret, rebus jam multis præclarissimè gestis, cæsum fuisse in acie accubuit. ¶ P. Cornelius Scipio, qui postea Africanus major dictus est, superioris filius fuit, qui ab ipsa fere puerilis ætatis primordio quiddam humano fastigio majus præ se tulit. Quo factum est ut à plerisque divino semine creditus sit adeò provectus. Hic adhuc prætextatus, patrem suscipiens, & ab hostibus ad Trebiam circumventum periculo liberavit, ut jam dictum est. Post Carthaginem autem captam, quum plerique de civitate quæsita urbe cogitarent, strictâ gladio omnes adegit ut jurarent se patriæ defensionem non deserturos. Missus deinde in Africam, tantum terroris Carthaginensibus incussit, ut Annibalem ex Italia ad patriæ defectionem revocarent: cum quo apud Zamam congressus Scipio, ingenti eum clade superavit. Qua clade fractos Pœnos, pacemque petentes, Romano populo tributarios fecit. Cum L. deinde fratre, qui postea dictus est Asiaticus, adversus Antiochum profectus legatus, cura, prudentia, rei militaris industria effecit, ut speciosissimum ille ex Asia triumphum deportaret. Antiocho regionibus omnibus, quæ cis Taurum erat, multato. Provecta deinde ætate, ipsorum æmulorum invidiæ cedens, Linternum se contulit: ubi & sepultus creditur. ¶ Scipio, Suario cognominatus: à simultudine fratris ejusdam negotiatoris, qui ei Romanæ in Tribunatu claritudinis fuit, dignusque prorsus Scipionum familia: verùm adeò pauper, ut funeri impensa deesset. Quapropter populus ultrò contulit, ac funus elocavit: & quæcunque ferebantur, flores è prospectu omni sparsit. Hæc Plin. l. 21. cap. 3. ¶ Scipio Æmylianus, qui & Africanus minor, ab Africani majoris filio adoptatus: filius enim erat Pauli Æmylii. Numantiâ everti, in qua expeditione militiæ corruptum disciplinam profligatis scortis restituit. Mutata regum, quæ clàm ab imperatore recipi mos erat, pro tribunali accepit, in tabulasque publicas nomine populi Romani referri jussit, ea fortibus viris pro meritis posse distributurus. Oppidanis pauculis ejectis peperci, quòd citius fugibus consumptis in deditionem venturi essent. Capto oppido, Numantini sese per vias invicem trucidavêre. Factus deinde Consul ante legitimam ætatem, ac Carthaginem missus, eam penitùs fatalibus ideò extermina Catonis qui in senatu prænuntiabat, ostentans ficus, ait: Eo Patres Conscripti, proximo retro triduo Carthagine decerptæ sunt, tam prope domum hostem habemus. ¶ Scipio Nasica, Scipionis, qui unà cum fratre in Hispania cecidit, filius, à Senatu vir optimus judicatus, omniumque dignissimus habitus, qui Matrem deûm tunc primùm advectam hospitio exciperet. Hic quum adversus auspicia Consulem se à Græcino nominatum cognovisset, magistratu se abdicavit, Censorque factus, quas sibi consul quisque in foro per ambitionem posuerat, sustulit. Consul Delminium, Dalmatiæ urbem expugnavit: Imperatoris nomen à militibus, & à Senatu oblatum munificus recusavit. Eloquentia primus, juris consultissimus, ingenio sapientissimus fuit: unde vulgò Corculum dictus. ¶ Scipio, Africani majoris filius, ponitur inter eos apud Valerium, qui à parentibus claris degenerave runt: inter eruditos tamen à Cicerone in Brato his verbis describitur. Scipio Africani, filium habuit illum, qui majorem Scipionem à Paulo adoptavit: qui si corpore valuisset, in primis esset habitus: dicitur tum orationculas, tum historia quædam Græca scripta de Catina. Hæc ille. Plutarchus in Africano, nihil fermè de eo se compertum habere dicit, nisi eum Prætorem getisse, & in ea constequenda à Cincio patris scriba adjutum fuisse.

Scipio, Pompeii Magni socer, post bellum Pharsalicum inter Pompeianos bellum renovantes in Africam se recepit cum reliquis exercitus & Catone duce etiam rege dicito. Qui primò feliciter adversus Cæsarianos quum pugnasset, victus tandem cum exercitu occubuit. Quo tempore Scipionem quendam cognomento Salutionem, è Cornificiorum familia, alioquin virum perfectissimum exercitui quali duci Cæsar præposuit: quòd cognovisset adversarios vetusto quodam cõfidere vaticinio, semper in Africa vincere, fatale Scipionum genti esse. Plutarchus in Cæsare.

Scipiades. Patronymicum pro Scipionibus. Virg. lib. 1. Georg. Scipiadas duros bello, & vs. 10 lem 6 Aeneid. -duo fulmina belli Scipiadas.

Scīron, σκίρων, Latro fuit insignis, qui proximos Megaris scopulos insidens, in viatores prætereuntes nullo non crudelitatis genere sæviebat. Hunc tandem Theseus dicitur occidisse, & ossa ejus in mari sparsisse: quæ Poetæ tabulatum in saxa quædam vomuisse, quæ à nomine ejus Scironia dicuntur. Sunt autem in Attica regione simul cum oppido ejusdem nominis non longè à Megaris juxta mare ita sita, ut transitu non relinquant. Hinc Atheniensis ventū procellosum ab his locis flantem, Scironem appellarunt: quoniam spirat à saxis, quæ Sciron latro tenuit. Hic paulò ab Ægeste deflexus esse dicitur, cui & Olympias vocatur, & à nonnullis Hellespontius. Seneca libro 3.

bro 3. Natur. quæst. Atabulus Apuliam infestat, Calabriam lapix, Athenas Sciron, Galliam Circius.

Scirónĭa saxa, σκιρωνίδες πέτραι. In Attica sunt post Crommyonem, ad eam viam, quæ ab Isthmo Megara ducit: de quibus vide plura in dictione præcedenti.

Scirondria, σκιρωνδρία, Urbs parva à portu Ilensi parùm remota. Plin. lib. 5. cap. 28.

Scirondrinavia, insula est Oceani Septentrionalis, quã Plin. lib. 4. cap. 13. incomperta magnitudinis esse scribit. Quidam alterum terrarũ orbem appellavere, nõnulli etiam Officinam gentium, eò quòd incredibilem mortalium vim idemtidem effuderint, qui ad quærendas novas sedes orbem peragrantes, cuncta cladibus & vastitate implerunt. Hodie satis constat insulam non esse, sed ad ortum supra Livoniam continentia adhærere. Tenent eam Suedi, Norvegi, Gothi, in quorum cruce alix barbaræ gentes. Hodie Scondinavia.

Scodrã, Ptolemæo, lib. 2 cap. 17. Urbs Liburniæ, hodie Scodram vocant suo Venetorum domino. Vulgò Scutari.

Scolus σκῶλος, Pagus est Bœotiæ, non longè à Cithærone, injucundam habens sedem, atq; asperam: unde natum est proverbium. Ad Scolum neq; ipse accedes, neq; alterum comitaberis. Autor Strabo lib. 9.

Scopãs, σκόπας, Nomen insignis statuarii, unius ex iis qui Mausoleum celavit, ut refert Plin. lib. 35. ca. 5. Horat. 4. Carm. Ode 8. Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas.

Scopie, insula est in mari Lycio, apud Plin. lib. 5. cap. 21.

Scopélus, σκόπελος, Insula Aliæ, Troadi adjacens, cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 30. & 32.

Scordisci, σκορδίσκοι, Pannoniæ populi, in Montisclaudi fronte, quo monte dividuntur à Tauriscis. Autor Plin. lib. 3. cap. 25.

Scoti. [Germ Die Schoten lateit.] Britanniæ insulæ populi, ab Anglis ad ortum Tueda, ad Occasum Solveo flumine discriminat. Horum olim tanta fuit feritas, ut humanis carnibus vescerentur: quod & ipsum testatur Hieronymus lib. 2. contra Jovinianũ. Quidquid (inquit) loquor de cæteris nationibus, quã ipse adolescentulus in Gallia vidctim Scotos, gentẽ Britannicam, humanis vesci carnibus: Et quã per sylvas porcorum greges, & armentorũ, pecudumq; reperiant, pastorũ nates & fœminarũ papillas solere abscindere, & has solas cborum delicias arbitrari.

Scótĭnã σκοτίνα, Locus est apud Lacedæmonios, densis quercubus umbrosus, in quo Jupiter colebatur cognomento Scotinatis: est autor Pausanias lib. 10.

Scótussa, σκοτοῦσσα, Oppidum est in confinio Macedoniæ, ad Nestum amnem locum habens, quem κυνὸς κεφαλὰς: hoc est, canis capita appellant, in quo Romani & Aetoli T. Quintio duce, Philippum Demetrii filium, Macedoniæ regem in gentis prælio superarunt. Strab. lib. 9.

Scribónĭus Aphrodisæus, Orbilii servus atq; discipulus, mox à Scribonia Libonis filia, quæ priùs Augusti uxor fuerat, redemptus & manumissus. Hujus meminit Tranquillus.

Scrophã Tremellius, Vir Prætorius fuit, Varronis æqualis, quem de familiæ hujus cognominibus inducit loquentem lib. 3. cap. 9. Rei rust. Avus (inquit) meus primò appellatus est Scropha: qui Quæstor quum esset à Licinio Nerva Pretore in Macedoniæ provincia relictus, qui præesset exercitui, dum Prætor reduret: hostes arbitrati occasionẽ se habere victoriæ, impressionem facere cœperunt in castra. Avus quum hortaretur milites ut caperent arma, ac exirent contrà: dixit celeriter se illos, ut scropha porcos, dissecturum: idq; fecit. Nam eo prælio hostes ita fusit, ac fugavit, ut eo Nerva Prætor Imperator sit appellatus: & avus cognomen invenerit ut diceretur Scropha. Itaq; proavus & superiores, ne Tremellius nemo appellatus Scropha. Necminus septimus fuit deinceps Prætorius in gente nostra. Hactenus Varro.

Scurgum, [Germ Vulgò Schurben] Germaniæ urbs, in climate Septentrionali, Ptolemæo autore lib. 2. cap. 11.

Scyathos, Insula est cum oppido in Ægæo mari prope Thraciam, ut scribit Pomponius Mela lib. 2. Vulgò Scato, σκιάθος.

Scylace, σκυλάκη. Urbs citra Cyaneũ, ut inquit Hecataeus Pomponius: Placia & Scylace parvæ Pelasgorum coloniæ.

Scyllã, σκύλλα, Filia fuit Nisi regis Megarensiũ, quæ Minois, patrem hostis amore capta, ut illũ ubi beneficio aliquo demeretur, patrem purpureo capillo, in quo situ erat regni totius fatum, spoliavit, eumq; hosti obtulit, tanquã futuri cõjugii dotem. Verùm quã se ab eo spretam videret, doloris impatientia in Cirim avem commutata est. Nisus aũt in aliã avem sui nominis, quæ veluti tantæ adhuc impietatis pœnas à filia repetens, etiã nunc eam ubiq; infestatur. Videlatius hanc fabulã apud Ovid. lib. 8. Metamorph. Fuit & altera Scylla, Phorci filia, quæ quum marino Deo amaretur neglecta, indignata Circe, quæ Picum miserè deperibat, Scyllam ubi ab illo præsensit, fontem in quo illa lavare solita fuit, noxiis herbis, venenisq; infecit. Cujus rei illa ignara quã lavandi gratia fontẽ ingressa esset, videt inferiorem corporis partem in caninos rictus esse commutatam: quam deformitatem tantoperè exhorruit, ut sese statim in vicinum præcipitaverit freturn: ubi & in saxum mutata fingitur Charybdi exadverso objectum, præternavigantibus vehementer periculosum. [Ger. Ein sorgliche Person der Schiffenten im Sicilischen Meer.] Vide latius hanc fabulam apud Ovid. 14. Metam. 4 Alterum Scylla, genus piscis, quo maximè abundat Liris Campaniæ amnis. Horat. Asserturq; Scylas inter muræna natantes. Martialis: Cæruleus nos Liris amat, quem sylva Maricæ Protegit: hinc scyllæ maximæ turba fumus.

Scyllæum, σκυλλαῖον, Oppidũ fuit in finibus Calabriæ, cujus meminit Strabo lib. 6. Georg. Virg. 3. Aen. abjecto altero l, primam syllabam corripit, quũ ait: Caulonisq; arces, & navifragum Scylaceum. Vulgò Capo de Squillace in Calabria.

Scyllæum, σκύλλαιον, Promontorium Peloponneti, ut Strabo lib. 8. testatur, in sinu Argolico juxta Hermionem, quo Scylla Nisi filia fluctibus ejecta creditur. Vulgò Capro Scilio.

Scyllĭas, σκυλλίας, Herod. lib. 8. vir quidam Scionæus, omnium ea tempestate hominum optimus urinator, qui etiam in naufragio ad Pelium facto, multã pecuniã Persis servavit, multa & sibi lucratus est. Hunc Pausanias Scyllin vocat, qui de eo sic scribit: Scyllis Scionæus homo cum Cyanę filia Clatidis Perficæ, quæ Xerxes Græciæ bellum intulerat, anchoras natando, urinandoq; præcidit ad Pelium montem, & Sepiada Magnesiæq; signum in Apollinis templo positum ab Amphictyonibus (quod erat cõmune Græciæ consilium) à Nerone primo Romanorum tantum latum.

Scyllus, urbs, σκύλλος, Oppidũ Achaiæ, (ut Strabo scribit) quo Xenophon donatus est à Lacedæmoniis.

Scyllúrus, sive potius Scilurus, per i nostrum, penult. prod. σκύλλουρος, Nomen viri proprium, qui (ut Plutarchus autor est) quum relictis moribus filiis obrogata, diem esset obiturus, hastilium falcem cuique obtendens, ut illum confringeret, jubebat. Id autem singulis se posse negantibus, ipse sigillatim edocta hastilia omnia facilè confregit. Ita docens illos, ubi una esse perseverarent, firmos ac potentes fore: imbecillos autem si separarentur, ac dissiderent.

Scyritæ, σκυρῖται. Gentes sunt inter Nomadas Indos, quæ nanum loco foraminatum habent. Plin. lib. 7. cap. 2.

Scyrõs, [σκῦρος. German. Ein Insel im Egeischen Meer eine auß den Cycladibus.] Insula est contra Magnetiam, in mari Ægæo, una ex Cycladibus, Lycomedis Regis patria: ubi Achilles puellari habitu educatur, Deidamiam ejus Regis filiam vitiavit, & ex ea Pyrrhum suscepit, qui ab hac insula, & ipsa Scyrias est appellata. Ovid. lib. 1. de Arte amandi: Scyrias Aemonio victa puella viro. In ea est urbs ejusdem nominis. Patet hæc insula, Plinio teste, longitudine viginti quinque millium passuum, ex qua lapidem integrum fluctuare tradunt, eundẽ comminutum mergi.

Scýrĭus, a, um, prima syllaba prod. σκῦρος, Ovid. Epist. 3: Sæpè malis stupeo rerumque obscura, locique, Ignara tectis Scyria membra manu.

Scythes, σκύθης. Plin. lib. 7. cap. 56. Jovis fuit filius, qui primus arcus, sagittarumq; usum reperisse dicitur.

Scýthĭa, [σκυθία. Ger Ein grosse Landschafft, welche sonsten auch Tartaria genennet wird.] Regio Septentrionalis latissima, in duas divisa partes, Europæam, & Asiaticam: quarum Europæa à Tanaidis ripis per Mæotidis & Ponti Euxini littora, usq; ad Istri ostia expanditur. Asiatica à limitibus oppositorum littorum in Orientem procurrit, Oceano à Septentrione, à Meridie Tauro terminata. Vastusque variæ ac propè innumeræ sunt gentes ad bella magis quam ad ullum humanitatis gradum idoneæ. Hominibus inter se fines nullique neque enim agrum exercent, nec domus illis ulla, ut tectum aut sedes est, armenta, & pecora semper pascentibus, & per incultas solitudines errare solitis. Vxores, liberosque secum in plaustris vehunt, quibus curiis, imbrium, hyemisque cassa tectis, pro domibus utuntur. Justitia gentis ingenita cultu, non legibus. Nullum scelus apud eos facto gravius, quippe sine teste & monumento pecora, & armenta habentibus, quid falsum effect. Si furari liceret? Aurum, & argentum perinde aspernantur, ac reliqui mortales appetunt. Lacte & melle vescuntur. Lanæ usus, ac vestium ignotus. Fe quanquam continuis frigoribus urantur, pellibus tamen ferinis, aut murinis vestiuntur. Hæc continent: illis mores quoque justitiam dedit, nec alienorum concupiscentibus: quippe divitiarum cupido ibi est, ubi & usus. Atque utinam reliquis mortalibus similis moderatio, & abstinentia alieni foret: profectò non bellorum tantum per omnia secula terris omnibus continuatorum nec plus hominum ferrum, & arma, quam naturalis fatorum conditio raperet. Scythæ ab alieno imperio aut intacti, aut invicti manserunt. Darium regem Persarum turpi à Scythia submovere fuga. Cyrum cum omni exercitu trucidarunt. Alexandri Magni ducem cũ copiis universis deleverunt. Romanorum au-

dacis-

divéte, non sensêre arma. Gens & laboribus, & bellis aspera. Vires corporum immensæ. Nostra verò hac ætate coadunato exercitu numerosissimo, & ex bellicosissimo sese ac fortissimis latronem, in vicinum illis Poloniæ regnum excursiones perpetuas faciunt, quos tot annis resistendo & pene quotannis cædendo Polonus bellatisfacere à conspectu suo longè removet: & in vastissimis solitudinibus quasi obligat, nec in Germaniam, quam veluti murus, totamque Christianitatem ab excursione Turcarum, Moscorum, Tartarorum, & cæterorum gentilium, perrumpere patitur. Dicta est autem Scythia, (ut placet Herodoto lib. 4.) à Scytha quodam Herculis ex mulierse semivipera filio, fratre Geloni, & Agathyrsi.

Scythĭcus, a, um, adjectivum. σκυθικὸς, ut arcus Scythicus. Sagittæ Scythicæ. Mores Scythici, Scythicum regimen, Cicer. 5. Tusculan.

Scythă, æ, vel Scythes. [σκύθης. Pol. Tartarus.] Qui ex Scythia est: ut Anacharsis Scythes, apud Cic. 3. Tusc. Sunt autem Scythæ rum alii Europæi: alii Asiatici: de quibus vide suprà latiùs in dictione SCYTHIA.

Scythĭcus, tica, thicum, aliud adjectivum, σκυθικὸς. Virgil. lib. 3. Georg. At non qui Scythicæ gentes, Mæoticaque unda.

Scython, onis, σκύθων, Nomen proprium viri nescio cujus, quem Poëtæ fabulantur pro suo arbitrio modò in fœminam sese commutasse, modò rursus in virilem formam redisse. Ovid. lib 4. Metam.

Quid loquar, quondam naturæ jure novato,
Ambiguus fuerit modò vir, modò fœmina Scython?

Scythŏpŏlis, σκυθόπολις, Vibs est in Decapolitana Syriæ regione, nomen habens a Scythis in eam deductis, quem antea à Liberi patris nutrice ibi sepulta, Nysa diceretur. Autor Plinius libro 5. capite 18. ¶ Scythopolis autem sine aspiratione, Libyæ oppidum est, ut ex Polyhistoris sententia tradit Steph. σκυθόπολις.

Scythŏtaurī, σκυθόταυροι, Populi Scythiæ, Tauricæ regionis juga incolentes, quibus Solinus refert pro hostibus advenas cædere consuevisse. Meminit horum & Plin. lib. 4. cap. 12.

S aure E.

Sebastē, es. [שֹׁמְרוֹן, Shomeron, σεβαστὴ.] Samariæ oppidum, ab Herode instauratum, & in honorem Augusti Cæsaris ita appellatum, quòd antea quemadmodum & regio ipsa Samaria diceretur: σεβαστὸς enim Græci dicunt, quod nos Augustum. Vide Strabonem lib. 16. & Plin. lib. 5. Stephanus etiam alterâ Sebasten in Armenia collocat.

Sebastīa, σεβάστεια, Oppidum in Colopena, Cappadociæ regione: de qua Plin. lib. 6. cap. 3.

Sebastŏpŏlis, σεβαστόπολις, Ponti Cappadocii urbs Ptolemæo, lib. 5. cap. 6. Virgò sebastē.

Sebennўtis, σεβεννύτης. Stephano, Vrbs in Ægypto, ubi & palus, & amnis sunt cognomines. Vade præfectura quoque Sebennytica, σεβεννυτικὸς νόμος: & Sebennyticum Nili ostium, σεβεννυτικὸν στόμα, vocari constat, quod in duo alia dividitur, scilicet in Saiticum, & Mendesium, teste Herodot. lib. 2.

Sebethis, penult. prod. σέβηθος, Fons apud Neapolim, cujus aqua vicatim decurrens, amnis fere ritum Neapolitanis præstat. Papin. libro 1. Sylvar. & pulchra tumet Sebethos alumna. Huius Virgilius, Statius, Columella meminerunt: quod quidem nomen sine litera procul dubiò scribendum est, ut sciam esse qui sabethos, per s, legant. Tcùm est, ut alia omittam, tabella marmorea vetustissima Neapoli in muro tûi fundamentis reperta, quæ habet: P. Meyius Eutychus ædiculam restituit Sebetho.

Sebinus, pen. prod. [σέβινος. Germ. Ein See in Italien, heißt jetzt Lago di Iseo.] Lacus Circumpadanæ regionis, è quo Lolius amnis nascitur, teste Plin. lib. 3. cap. 19.

Sebritæ, arum, σεβρῖται. Populi Ægyptii, Nili insulam incolentes, non procul à Meroë Sebritæ dicti, quasi advenæ, eò quòd Psammitichum regem fugientes, in Æthiopiam commigrarint. Vide Strab. lib. 17.

Secundus, Philosophus fuit Athenicnsis, quem aliqui Epitherum vocant, quòd architecti filius fuerit multæ quidem doctrinæ, mediocris eloquentiæ, æqualis, æmulusque Herodis Attici: qui (sui Hesiodi elegantì mutatione in eum cavillatus est) Tegulus æqualem exigeat, ut rhetora tectum. Nihilominus tamen senem postea mortuum, & epicedio & lacrymis honoravit. Ex Philostrato. ¶ Secundus alter Tridentinus, vir sanctus, Agnulphi regis Longobardorum tempore, scripsit breviter Longobardorum historiam. Autor Paulus Foroiulensis. ¶ Fuit etiam hoc illustris Veronensis familiæ cognomen, ex qua fuit Plinius Secundus Naturalis historiæ scriptor.

Sedigitus, ti. [σεδιγίτος. Ger. Der sechsfinger an einer Hand hat.] Senos habens in manu digitos, Vacce & Volratius poëtæ, Sedigitus, & C. Horatii filiæ Sedigitæ sunt cognominatæ. Plin. lib. 11. cap. 43. Digiti quibusdam in manibus seni, C. Horatii ex patritia gente filias duas ob id Sedigitas appellatas accepi. Volcatium Sedigitum illustrem in poëtica.

Sĕgĕsta, æ. σεγέστη. Ptolemæo, Oppidum est pervetus (inquit Cic. 6. Verr.) in Sicilia, quod ab Aenea fugiente à Troja, atque in Italiam veniente, conditum fuit, præposito ibi Egesto, qui eam Egestam nominat. Sed deinde præpotita est etymologia, ne obscœno appellaretur nomine. Plinius Egestam vocat libro 31. cap. 6. ¶ Est & Segesta altera in Liguria, Tigullorum caput, teste Plin. lib. 3. cap. 5. Vu gō Segesta. ¶ Fuit & alia in Venetia, non procul à Timavo fluvio, cujus meminit locus Plin. lib. 3. cap. 11. ¶ Fuit & Segesta quædam in citeriore Hispania, à qua Segestani populi, qui Carthaginensi conventui attribuuntur à Plin. lib. 2. cap. 3.

Sĕgĕstă, ut apud Plinium legitur: sive, ut aliis placet, Segetia deæ nomen a segetibus, quibus præesse putabatur, dictum. Plin. lib. 18. cap. 2. Sejam à serendo, Segestam à segetibus appellabant: quarum simulacra in Circo videmus.

Sĕgŏbrĭgă, σεγόβριγα, Oppidum Hispaniæ citeriorie, Celtiberiæ totius caput, circa quod Sertorius & Metellus prælium commisêre. Strabo lib. 2.

Sĕgŏr, σήγωρ, Fatè quoque civitas post Sodomam & Seboim, quæ ad preces Loth servata est.

Segusium, Vibs est Segusianorum in Gallis Alpibus. Ptolem. lib. 3.

Sĕĭă. [Ger. Die Göttin Seia.] Dea habita fuit Romæ, quæ sationi præesse putabatur: quemadmodum Segesta, sive Segetia, quæ segetes lætas facere existimabatur. Plin. lib. 18. cap. 2. Seiam à serendo. Segestam à segetibus appellabant: quarum simulacra in Circo videmus.

Sēīr, σηείρ, Mons in terra Edom, in quo habitavit Esau, in regione Gabalena: quæ ex eo quòd Esau pilosus esset, & hispidus, Seir id est, pilosi, nomen accepit.

Sejus, Prænominis Cneus, equi præstantissimi quidem, sed infelicissimi dominus: quo ab ipso Sejanus cognominatus est: de quo Gell. lib. 9. cap. 9. & Erasmus in Adagiis, & mox.

Sejānŭs equus, Vide in APELLES.

Selenus, Vide SELINVS.

Sĕlĕucĭă, σελεύκεια, Syriæ Antiochenę oppidum est, ab Antiocho Seleuci filio conditum: de quo Plin. lib. 5. cap. 21. ¶ Est & Seleucia alia ad Euphratem: tertia ad Belum amnem: quarum meminit idem Plin. lib. 5. cap. 23. Rursus alia Ciliciæ, Trachiotis cognominata, ad Calycadnum amnem, teste eodem Plin. lib. 5. cap. 27.

Sĕlĕucus, σέλευκος, Fuit unus ex principibus Alexandri, qui primus post Alexandri mortem regnavit in Syria annos quadraginta. Fuerunt & alii Seleuci.

Sĕlīnis, pen. prod. σελῖνις, Vrbis nomen juxta Lilybæum à selino, quòd ibi plurimum nascatur. Autor Servius in illud Virgilii 3. Æn. Teq; datis linquo ventis palmosa Selinis.

Sĕlīnŭs, pen. prod. σελῖνος, Duorum fluviorum nomen in Asia, qui in mare influentes, Dianæ Ephesiæ templum utrinque complectuntur. Vide Plin. lib. 5. cap. 29. ¶ Est & Selinus alius in Aegialæ agro, quæ est in Achaia propriè dicta. ¶ Item alius in Elide. ¶ Rursus alius in Sicilia juxta Megara & Hyblam montem: quorum omnium meminit Strabo lib. 8.

Sĕlīnŭs, untis, σέλινους, Oppidum est Siciliæ palmis abundans.

Sĕlĭnūsĭus, a, um, adjectivum. σελινούσιος, ut, Terra Selinusia, quæ à Galeno libro 9. simpl. inter medicamenta opthalmica ponitur.

Sillæ, Oppidum est Epiri, cujus Incolæ Sellani dicuntur. Lucan. lib. 5. -quercusque ilicetes Chaonio veteres ligeriunt vertice Sellæ, etc.

Sĕlўmbrĭă, σηλυμβρία, Civitas Thraciæ ad Propontidem propinqua Byzantio, teste Herodoto lib. 6.

Sĕmĕle, pen. corr. [σεμέλη. Ger. Ein Tochter Cadmi des Thebanischen Königs, ein Mutter Bacchi.] Cadmi Thebarum regis filia, ex qua Jupiter Bacchum genuit, teste Horat. 3. Car. Ode 19. Mater saeva cupidinum. Thebanæque jubet me Semeles puer. Et lasciva licentia. Finitis animum reddere amoribus. Propertius: Narrabis Semele quàm sit formosa. Sĕmĕlēĭus, a, um, adjectivum. Ovid. 3. Metam. Bacchus in cornu, proles Semeleia, capro, etc.

Sĕmĭrămis, mis, vel midis. [σεμίραμις. Ger. Ein gewise Königin der Assyrer, so zuvor ein Frauw Nino gewesen war.] Fuit nomen Assyriorum regine, Ninj regis uxoris, mulierum omnium, quarum memoria ad nos pervenit, clarissimæ, quæ post viri obitum, quum intelligeret Assyrios gravatè mulieris imperium pati, dissimulato illius obitu, personam ejus assumpsit, donec Ninus filius adolesceret, regnoque administrando idoneus fieret. Hæc Babylonem muro latere cocto cinxisse dicitur, & subactis vicinis regni fines ternicos fortissimè propagasse. Verùm eadem tam portentosæ libidinis fuisse traditur, ut & filii concubitum expetierit, & equum usque ad coitum adamasse dicatur. De hac Plutarchus in Apophthegmatis sic scribit: Semiramis sepulcro,

pulvere, quod ibi construxerat, hanc addidit inscriptionem: Quicunque res pecuniis indigueris, patefacto monumento, quod volueris accipito. Quæ spe adductus Darius, fublato fide, pecuniarum nihil invenit, sed alias reperit literas, in hāc sententiam: Ni malus vir esses, ac numis inhiares, cadaverum loculos non moveres. ¶ Semiramis, lingua Syriaca, avem significat. Namque ab avibus, adhuc infans nutrita dicitur. Scribit Valer. Maximus, lib. 9. cap. 8. aliquando quum circa cultum corporis occupata esset, & nuntiatum ei Babylonem defecisse, soluta adhuc altera parte crinium, protinus ad eam expugnandam cucurrisse, nec prius de ornatu capitis quam de hoste constituisse. Exercitum ipsius Ctesias describit: Solidas: [illegible] Pedestrium centum millia, equitum septuaginta millia, falcatorum autem currium decem millia. Virorum in cataphractis centum decies decem millia. Virorum in camelis pugnantium paulo minus: aliorum vero camelorum (ad quodcunque usum gerebat opus) viries denæ millia. Tergavero horum exornatorum tricies denæ millia. Naves verò in Indo fabricatæ ter mille. Et multa alia, quæ prosequitur admiranda.

Sempronius Gracchus. Pater fuit Tiberii, & Caii Gracchorum. Vide Plutarch. in vita Gracchorum.

Senæ Insula in Britannico mari, adversa Britonibus Galliæ. Autor Pomponius lib. 3. ¶ Est & nomen civitatis inclytæ in Tuscia, octingentis à Româ stadiis distans, quam Brennus Gallorum dux pro senibus, valetudinarisq; Senonensis exercitus, anno ante Christi adventum 362. Vulgo Siena.

Sĕnĕcă, æ, Natione Hispanus fuit, patria Cordubensis. Academicus Philosophus & Neronis præceptor: à quo divitiis ingentibus auctus, quum in Pisonianæ conjurationis suspicionem venisset, ejusdem jussu incisis venis mortem ebibit. ¶ Fuit & alter Seneca, Tragicus poëta, cujus fabulæ decem ad nos pervenerunt. Utriusque meminit Sidonius Apollinaris ad Pelagium:

Non quod Corduba præpotens alumnis,
Fœcundum ciet hic patres legendum.
Quorum unus solet hispidum Platona,
Incallumq; suum movet Neronem
Orchestram canit alter Euripidis,
Fictum fœcibus Aeschylum equestri,
Aut plaustris solitum jocare Thespim,
Qui post pulpita tanta sub cothurno
Docebant olidæ patres capellæ.

Sennaar, ἀδυσσός, Campus Babylonius, in quo à Nimrod gigante extructa est turris illa celsissima, divortio linguarum nominata.

Sēnŏgallĭă, ἐπαρχία, Civitas est agri Gallici, infra Picenum, teste Plin. lib. 3. cap. 14. dicta à Senonibus Gallis, qui eam condiderunt. De hac Silius lib. 8: Et Clanis & Rubico, & Senonū de nomine Sena. Pomp. Mela lib. 2: Senogallia amœna ad Æsim fluminis ostia.

Sĕnŏnĕs, ὁνες, Populi Galliæ, finitimi Belgis, qui olim urbē Romam invaserunt, & Capitolium obsederunt. Hos Furius Camillus aggressus adeò cecidit, ut inter eorū vestigia Gallica sanguinis inundatione deleret. Scribit Verrius, referente Festo ideò Senones appellati, quia novi venerunt ex Transalpina Gallia, quasi Cænones, littera immutata. κανός enim Græce, Latinè novus dicitur.

Sentĭă, Deæ nomen apud Romanos, quam & Bonam deam vocabant: veteres Faunam, & Fatuam dixerunt. Hanc Varro scribit tantæ pudicitiæ fuisse, ut nemo illam, dum vixit, præter virum suum, masculorum, nec nomen ejus audierit. Propter quod illi in operto mulieres sacrificabant, & Bonam deam nominabant.

Sentĭcĕ, Hispaniæ Urbs. Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Sentinum, ἐθνος, Oppidū in confinibus Umbriæ, & Piceni, quod olim Sentum ferarum appellatum: à quo Sentinates populi dicti sunt. Plinius lib. 3. cap. 14. tradit vocatum Sentinum ab amne qui Sentinus dicitur.

Sēpĭās, adis ἀκρωτήριον, Magnesiæ promontorium est, Herod. lib. 6. & Plin. lib. 4. cap. 9.

Sepinates, vel potius Sæpinates, οἱ Σαπῖνατες. Populi sunt inter Samnites in quarta Italiæ regione à Plinio collocati. Horum oppidum Sæpinum, Σαπῖνον, commemoratur à Ptolemæo, libro 3. cap. 1.

Sēpĭūs, untis, πόλις Σιπόεις, hodie Manfredonia. Oppidum Apulorum Dauniorum, ad radicem Gargani montis à Diomede conditum à multitudine sepiarum, quæ ejus fluctibus ejiciuntur, impositio nomine. Hoc postea aliquot literarū immutatione Sipius, Σιπιοῦς, & Siponum appellatum est.

Septasia. [German. Ein Marckt zu Capua, auff welchem die Combentzmet aber Wurtzkrämer feyl haben.] Fuit forum Capuæ, in quo unguentarii negotiabantur: cujus deliciis fractam fuisse Punicam ferociam inflatur Valerius Maximus. lib. 9. Cic. contra Rull. Is verò qui metus erat tunicatorum illorum? & in Albano, & Septasia.

Sequănă, penult. corr. [ποταμός. Vulgò tamen Germ. Die Seine, ist das Wasser so in Franckreich durch Paris laufft.] Fluvius Galliæ, Belgas à Celtis dividens, qui Sequanis populis, apud quos oritur, nomen creditur fecisse. Plin. lib. 4. cap. 17. A Scalde ad Sequanam Belgica.

Sequănĭ, penult. corr. [ἔθνος. Stephano. German. Die Burgundier vnd Burgundier.] Populi sunt Galliæ, Rhodano, Lingonibus, & Helvetiis finitimi: à Sequana fluvio, qui apud eos oritur, nomen sortiti. Horum loca hodie tenent Burgundiones, gens origine Germanica, quæ mado nondum & Franci, qui trajecto Rheno in Galliam irruperunt, pulsisq; prioribus incolis, sedes eorum invaserunt.

Sequănĭs, a, um. adjectivum. Lucan. lib. 1: Optima genu flexis in gyrum Sequana frænis.

Sequănĭcŭs, a, um, aliud adjectivum. Mart. lib. 13. Hanc tibi Sequanicæ pinguem texticis alumnam, etc.

Sĕrānŭs, (ut alii scribunt) Serranus, duplicato r, Attili cujusdam nobilissimi Senatoris cognomen: à serendo impositum: quòd quo tempore adversus Samnites dictus est dictator, à victoria revertus fecerit in agro suo manu frumentum serens. Plinius lib. 18. cap. 3: Serentem invenerunt dati honores Serranumque inde cognomen.

Serapion, Actianus dictus, orator Alexandrinus, scripsit ad Adrianum principem Panegyricum, & orationes in genere deliberativo, item: Virum Plato jure removerit Homerum à sua Republica: præterea artem rhetoricam. Autor Suidas. ¶ Serapion, pictor, cognominatus Rhyparographus, quòd humilia quædam & sordida pingeret. Autor Plin. lib. 35. cap. 10. ¶ Serapion, præfat. Antiochenus sub Commodo principe cujus memini Hieron. ¶ Serapion item alius, qui ob elegantiam ingenii, Scholasticus meruit cognominari, charus Antonio monacho: scripsit contra Manichæos egregium volumen, & quædam alia: laudatus etiam ob fidei constantiam sub Constantio principe, ut idem Hieron. autor est.

Sĕrāpĭs, is, vel Serapidis, secunda syllaba indifferente. [ὄνομα. Ger. Ein genant Osiris der Egyptier Gott.] Deus Aegyptiorum, qui & Apis & Osiris dicitur. Mart. lib. 9: Vinctabant, nec quę turba Serapin amat. Idem ibidem Serapin Nilus ventritut Osirin. Vide de hoc plura in distinctionibus APIS & OSIRIS.

Sĕrāpēum, pen. prod. ἱερόν, Serapidis templum Alexandriæ, artis, & columnis amplissimis signisq; quibusdam, omnique opum varietate, ita exornatum ut toto orbe terrarū, uno Capitolio excepto, nihil unquam visum sit ambitiosius. Autor Am. Marcellinus in Alexandro.

Sĕrbōnĭs, ἐπαρχία, Palus juxta montem Casium, mille circiter stadiorum ambitum habens. Vide Strabon. lib. 17. Herodotus lib. 3. Sirbonitidem vocat.

Sĕrēnă, Vxor Stilichonis, ex qua Mariam suscepit: quæ Honorio Imperatori nupsit. Hujus Serenę laudes eleganti Panegyrico celebravit Claudianus poëta.

Seres, Σῆρες. German. Völcker in Asia gegen Scythia/ beym mehrern theil Sachsen gewohnt ist.] Populi Scythiæ Asiaticæ, à Sera urbe sic dicti, apud quos arbores sunt, quæ non solum folia, sed lanam quoque proferunt tenuissimam. Nam ex earum frondibus canitiem depectant aquæ perfusam, ex quo vellere vestimenta conficiunt, quæ serica nuncupantur. Virg. 2. Georg. Vellera quæ mitis depectant tenuia Seres. De his Marcellinus libro 23. historiæ: Agunt, ἔθνος, pli quietius Seres, armorum semper & præliorum experte: utique hominibus sedatis & placidis est otium voluptabile: nulli finitimorum molesti, emunt apud eos jucunda, salubresque temperies, aëris facies munda, ventorumque commodissimus flatus, & abundè sylvæ fissilium, à quibus arborum fœtus aquarum aspergines crebræ velut quædam vellera molientes, ex lanugine & liquore mistam subtilitatem tenuissimam pectunt, nentesque subtegmina, conficiunt sericum ad usus antehac nobilium, nunc etiam infimorum sine ulla differentia proficiens. Ipsi præterea alios frugalissimi, parationis vitæ cultores vitant reliquorum mortalium cœtus. Quumq; ad confinia fluminum venerint, quæ ab his ad alios mundanos fluunt, vel quædam alia transeunt flumen advenæ, nulla fere horum visa, propositarum rerum pretia solis oculis æstimantur: & ita sunt abstinentes, ut apud se mutantes genitia, nihil ipsi comparent advenitium. Hæc Ammianus Marcellinus. ¶ Hujus nominis nominativus singularis est Serus. Sedonius: Assyrius gemmas, Ser vellera, thura Sabæus. Aurunculam Pelago vobitat mercator, vestibus Ser. ¶ Quin & vermiculus quidam sericum texens (ut autor est Paulanias) Ser appellatur, ὁ σής.

Sergestus.

Sergestus. Vnus ex comitibus Aeneæ. Virg. 1. Aen. Mactabea, Sergestum nq; vocat.

Seria. Hispaniæ ulterioris urbs, in tractu Celtico, alio nomine Fama Iulia dicta. Autor Plin. lib. 3. cap. 1.

Seriphos. Insula, in quam relegabantur nocentes, ut in Gyaro. Iuvenal. Satyr. 10. Vt Gyaro clausus scopulis, parvaque Serpho.

Seriphius. phi, penultima producta, Σεριφίος. Insula est in mari Aegæo, una Cycladum, viginti mira amplius passuum millia distans à Delo, ut refert Plinius libro 4. capite 12. In hac insula ranæ prorsus mutæ esse traduntur: unde proverbialiter Seriphia rana dicitur, in homines mutos, ac dicendi, canendique prorsus imperitos, βατραχος εν σεριφῳ. Vide Plinium libro 8. cap. 58.

Seriphius, a, um, Σεριφικός. Adjectivū, ut est illud Themistoclis: Nec enim vel in Athenienſis esses, clarus existeres aut ego Seriphius essem, quibilis.

Serius. Fluvius Cisalpinæ Galliæ, per Bergomatem agrum, in Adduam lacum: quo vallis Seriana in eodem agro populosa, artificioſaq; nominata est. Hæc Calepinus. Nam veterum (quod quidem sciam) nemo est qui fluvii hujus meminerit.

Sermylia, sive Sermylis, Σερμυλία Stephano. Civitas est in finibus Macedoniæ, non procul ab Atho monte, ut scribit Herodotus lib. 7.

Serophi. Σεροφίς. Civitas Phœnices, apud quam nascebatur vinum laudatissimum, quod Serophium dicebatur Sidonius: Quæq; Serophæa palmite missa bibas.

Serranus. Vide SERANVS unico r.

Serrhium sive Serrium, pen. prod. σέρριον Stephano, mons Thraciæ, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 11.

Serrhi. σέρροι. Populi sunt Colchi vicini, inter Ceretas & Cephalonitas siti, quorum meminit Plin. lib. 6. cap. 5.

Sertorius. Civis Romanus fuit, è Nursia oriundus, rei militaris peritissimus, parum Marianarum fuit unà cū Cinna: moderatiùs tamen se gessit, quàm alii. Sylla rediens è bello Mithridatico, ubique potitus, ipse quoque in Hispaniam autoritate brevi tempore ob virtutem sibi gratiam eorum gentium conciliavit: traditurque per eum Hispanos disciplinam rei militaris Romanam didicisse, ac ferociores deinde fuisse. Nam præter artem rei militaris abstinentissimos etiam voluptatum, tàm religiosos est habitos, quòd cervam quandam fœtus in expeditionibus haberet sequentem, qua Dianæ numen dicebat esse, ex eaque responsa accipere, resq; gerendas auspicari. Quare dux Lusitanorum delectus, parvis copiis multas urbes subegit. Sed & quatuor Romanorum duces contra se missos variis cladibus adfecit. Primum Cottam navali prœlio superavit, Fufidium Hispaniæ Prætorem cum duobus millibus civium Romanorum interfecit, Domitium Proconsulem contrivit, Toranium quoq; à Metello missum cum toto exercitu delevit. Denique à Pompejo victus est. & à M. Perpenna ejusdem factionis socio per proditionem in cœna interfectus est. Ex Plutarcho.

Servilii. Familia fuit Romæ illustris: ex qua ortum trahit Publius Servilius, vir triumphalis, qui à devictis Isauris Asiæ populis, Isaurici cognomen accepit: de quo vide Strab. libro 14. Item P. Servilius Rullus, qui primus Romæ solidum aprum in convivio apposuit, teste Plinio libro 8. cap. 51. Hujus filius fuit Servilius ille Rullus, legis Agrariæ promulgator, quam Cicero in consulatu suo subvertit: cujus meminit idem Plin. loco jam citato.

Servius Tullius. Sextus Romanorum Rex, ex serva natus, Tanaquilis alto post Tarquinii Prisci necem ad imperium provectus, Hetruscos ingenti prælio fudit. Primus ultrum concidit, populumque omnem ex censu quinque classes distinxit. Vrbis pomœria protulit, Quirinali & Viminali colle lib. muro inclusit. Tandem jam ætate provectior, à Tarquinio genero occisus est, & insepultus in viam abjectus: dq; ipsius cū Tullia filiæ suæ, quæ etiam corpori patris calluerit, aurigam ejus reverentia loris retorquentem, compulit, ut per medium patris corpus carpentum ageret: à quo tàm immani scelere ei vico in quo hæc gesta sunt, Sceleratæ nomen mansit. Vide plura de hoc apud Livium libro 1. ab Vibe. & Servius Sulpitius, Iurisconsultus insignis fuit Ciceronis temporibus, qui à Senatu legatus missus ad Antonium, Reipublicæ bellum inferentem ea in legatione periit. Quo nomine illi statua, & monumentum publicum in campo Martio est decretum. Vide Cic. 9. Philip.

Sesamum, mi, σήσαμον Stephano. Vibs Paphlagoniæ, postea Amastris appellata, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 1.

Sesarethius, thi, pen. prod. σεσαρήθιος. Oppidum est Taulantiorum, qui sunt in ea parte Macedoniæ, quæ Adriatico mari imminet. Stephanus ex Hecatæo.

Sesostris. Aegyptiorum rex. Meridis successor, qui subactis Asiæ & Europæ populis, navigabilem conatus est ducere ex Nilo in mare rubrum. Idem & Colchos & Getas creditur subegisse, regionesq; omnes à se tubadas tropæis insignivisse, quorum aliquot se vidisse testatur Herodotus multebri pudendo insculpta. Valer. Flacc. 5. Arg. Quam prima Sesostris Intulerit rex bella Getis.

Sestiæ, sive Sextiæ aquæ, Σέξτιαι ὕδατα Ptolemæo, Galliæ Narbonensis oppidum, aquis calidis celebratum à dictum à Sestio quodam Romanorum duce, qui subactis Salyis, oppidum hoc creditur condidisse. Vide Strabonem libro quarto. Vulgò Aix en Provence.

Sestius. prænomine Publius. Civis Romanus fuit magni animi, qui Ciceroni adversus Clodium contra vis armis auxilio fuit, quo nomine in judicium vocatus, defensus est à Cicerone elegantissima illa oratione, quæ pro P. Sestio inscribitur. Eruditi tamen non Sestium, sed Sextium scribendum contendunt. ¶ Fuit & alter Sestius, Aquarii Sestianum in agro Salyum conditor, de quo vide Strab. lib. 4. [Aix en provence. Grey. Die Xqueyse in der Provinz.]

Sestiana mala, à Sestio cognominata, apud Columellam libro 12. cap. 45. ita possint alia genera malorum, sicuti orbiculata, Sestiana, melimela, Mariana, hoc liquore custodiri. Sestiana pyra, apud Colum. lib. 5. cap. 10.

Sestos. [Sestos. Germ. Sest Stadt am Hellespont in Thracia gegen Abydo über gelegen.] Vrbs cratis littore Thracio, ad Hellespontum sita, objacens Abydo, Leandri & Erus amore pernobilis. Strabo lib. 13. & Musæus de amoribus Leandri & Erus.

Sestius, adis, σήστιος, patronymicum à Sestio Helleponti urbe deductum, Statius 6. Thebaid. Contà autem fruitrà fedet anxia turre, Suprema Sestias in cœpula: id est, Ero puella Sestia.

Setabis, bis σήτα βις. Fluvius est citerioris Hispaniæ, in conventu Carthaginensi: à quo vicus populi, Setabia appellantur à Plin. lib. 3. cap. 3. Hinc Sedanis Setaba dixit Catullus, quæ ex loco Setabitano conficiebantur.

Setia, σήτια. Vrbs Campaniæ non procul à Tarracina: à qua, Setinum vinum. Martialis libro 13. Pendula Pontinos, quæ spectat Setia rupes, Exigua vetulos in sitab urbe cados. Vulgò Sezze.

Setubia, σητούβια, Arvernum oppidum, in Hispania Tarraconensi: cujus meminit Ptolemæus, lib. 2. cap. 6.

Severiani, σεβηριανοί. Hæretici quidā fuerunt à Tatiano primùm propagati: deinde & a Severo auctī, qui matrimonio permissa abstinendum prædicabant. Meminerunt horum Hieronymus & Sophronius.

Severus Septimius, Romanorum Imperator, qui Albinum præter Lugdunum Galliæ urbem ingenti prælio superavit. Reliqua ejus gesta, vide apud Herodianum 3. 4. & 4. ¶ Fuit & Severus, ut Servio placet, montis nomen proprium in Sabinis. Virg. lib. 7. Aen. Qui Tiburte homines ruper, montemq; Severum. Quo tamen in loco Nonius Severum, active positum arbitratur pro aspero.

Sevo. Mons Sugevonum, in litore Germaniæ, Riphæis jugis non minor, in mare ad Cimbrorum usque promontorium efficiens sinū, qui Codanus vocatur. Autor Plin. lib. 4. cap. 14.

Sextilis. Caballus, Scurra fuit insignis Martialis ætate, quà calumnia nomen accepit. Martial. lib. 1. Qui Galbam saltat ruis, & ipsum Pollis vivacem Sextum Caballum.

Sextus. σέξτος. Philosophus Chæronensis, Plutarchi nepos, qui doctor fuit M. Antonini Imperatoris, de quo Iulius Capitol. Audivit & Sextum Philosophum Cicero ejusdem.

Siamlis. σιάμλις. Insula est in Oceano Britannico. Autor Plin. lib. 4. cap. 16.

Sibde. σίβδη. Cariæ oppidum, Halicarnassum ab Alexandro Magno attributum. Plin. lib. 5. cap. 29.

Sibylla. Vide in APELL.

Sibyrtius. σίβυρτος. Oppidum Cretæ: ut ex Polybii sententia tradit Steph. Gentile est Sibyrtius. σιβύρτιος.

Sicambri. [Sicambrer. Germ. Die Weſtphaler etlicher heutiges Gebiets.] Populi Germaniæ, Menapiis finitimi, ad utramque Rheni ripam habitantes: quorum meminit Strabo libro 4. Hi crines natura flavos habent, quos crescere sinunt, & artificio quodam in torquent. Martial. lib. 1. Cæsibus in nodum tortis venere Sicambri. Fuit tribus ille judicatus, quos hodie Gelros vocamus: quamvis videantur olim latiores fuisse Sicambrorum, quam hodie sint Geldrensium termini.

Sicani. σίκανοι. Populi Hispaniæ, à Sicano Sicani, sive portùs Sicoris, dicti. De quo Lucretius: Hispanos inter Sicoris non ultimus amnis. Hi, duce Sicelo, exclusis Aborigenibus, Italiam tenuerunt: ipsique postea ab ipsis pulsi, quos ante depulerant, insulam vicinam Italiæ occupaverunt, de eam Sicaniam à suo nomine nuncupaverunt. Hujus dictionis syllaba, C A, indifferenter ponitur. Virg. l. 10. 3. Aen. Sicano prætenta sinu jacet insula contrà Siracusas. Silius libro 13. Sydera Eleis aderat gens Sicana vorsis.

Sicania. [Sicanien. Germ. Die Insul Sicilia.] Dicta est insulæ Sicilia

Siciliæ quædam pars, in finibus Agrigentinis, ut ex Apollodori sententia tradit Steph. qui & Sicanum amnem iisdem in locis collocat. Sed & insula quandoq; tota, Sicania dicta est, à Rhomo Cyclopis filio Sicano vel à Sicanis populis, qui primi eam insulam incoluisse feruntur, qui tamen non sunt indigenæ, sed Hispani.

Sicĭris, Fluvius Hispaniæ Tarraconensis, non procul ab Ilerda fluens, juxta quem Cæsar Afranii & Petreii exercitū sub ad deditionē compulit. Lucan. lib. 4. Hesperios inter Sicoris non ultimus amnes. Alii tamen hunc fluvium Sicorim malunt appellare, per quartam vocalem in media syllaba.

Sicci, Vibs Numidiæ, Romanorum colonia, apud Plinium libro 5 cap. 3.

Sicelis. Vide SICILIA.

Sicemis, σικημὶς Ciceron. Vibs Arabiæ Indè Sicemii, & Sicemæ, Stephan.

Sicendus, Lacus est Thessaliæ, mutas habens ranas: quę tamē ubi trans fluctiunt vocales. Autor Plin. lib. 8 cap. 58.

Sicenus, ni. pen. prod. σίκηνος, Insula est non procul à Creta, antea Oenoe appellata. Autor Strab. lib. 10.

Sichæus, σιχαῖος, Filius fuit Phœnithenis, sacerdos Herculis, & maritus Didonis, à Pygmalione juxta aras, incautus ob aurī cupiditatem interfectus: ut est apud Virg. lib. 1. Aen. Huic conjux Sichæus erat ditissimus agri, &c.

Sichem, σιχὲμ, Filius Chanaan, qui civitatem sui nominis ædificavit in Phœnice, quæ Sidon à Græcis appellata est.

Sicĭlia, æ, [σικελία. Germ. Die Insel Sicilien, Sicilien, Sicilien,

lanio Rege in vertice ejus sepulto dictus.

Silarus, pen. corr. Vulpò Σιλαρος βασιλικὸς, Lucaniæ amnis, Picentinos dividens à Lucanis, cujus ea est natura, ut & virgulta, & folia in ipsum decidentia lapidescant: ut refert Plin. lib. 2. cap. 103. Silarus ille. Fixúe Silarus quos nutrit aquis, quos gurgite madant Duritiem lapidum mersis inducere ramis. Virg. 3. Georg. Efflucos Silari juxta, illisque virentem Populus Alburnum volitans.

Silēnus, pen. pro d. Σειληνὸς. Germ. Ein Auffsetzlicher und Leichtfertiger Mensch.] Bacchi nutritius fuit, & pedagogus, semper asino vehi solitus: quum Aratus in gratiam alumni interpretatum dicit. Virg. 6 Eclog. - Chromis, & Mnasylus in antro Silenum pueri somno vidêre jacentem, Inflatum hesterno venas, ut semper Iaccho.

Siler, masc. gen. Fluvius est, Picentinos dividens à Lucanis, naturæ tam admirabilis, ut virgulta & frondes in ipsum decidentes statim lapidescant, teste Plin. lib. 2. cap. 103. quanvis illi, ut cæteris ferè omnibus, Silarus dicatur, nō Siler. Qua tamē terminatione effertur à Lucan. lib. 2: - rademque Salerni Tecta Siler. Vide plura de hoc suprà in dictione SILARVS.

Silia, Fluvius in montanis Indiæ esse dicitur, in quo nihil innatet: quanvis Democritus, Aristotelesq; id verū esse negent. Vide Strab. lib. 15.

Silis Amnis Venetiæ primus, ex montibus Tarvisanis fluens, & in lagnum cadens, ubi nunc habentur suburbanæ Venetiarum insulæ, Murianum, Torcellianumq;, Plinius. 3. cap. 18.

Silū, Vide SILA.

Silura, ας, Insula in Oceano Britannico (ut Solinus inquit) cujus incolæ pecunia ignari, permutationibus cōmercia exercent.

Silon, Insulam Indiæ docet esse Augustinus de Civitate Dei, lib. 21. quæ ex eo cæteris terris præferat, quòd omnis arbor, quæ in ea gignitur, nunquam tolli putetur.

Silphium Regio Libyæ, ab insula Plateæ usq; ad os Syrtium protenta, teste Herodoto lib. 4.

Silvani tres fuerunt, unus domesticus, possessioni consecratus: alter agrestis pastoribus: tertius orientalis, cui est in cōfinio lucus positus, a quo inter duo plureve fines oriūtur, alendi, inter duo, plúresve est & lites. Omnis autem possessio quare Silvano colitur? quia gromus interram lapidem finalem ponit. Ex libello variorum autorum de Limitibus.

Silys, Fluvius Europam ab Asia determinans, quem nostræ ætatis nomine Tanaim appellamus. Plin. lib. 6. cap. 8. Tanaim Scythæ Silyn vocant.

Simethus, sive Simethis, idis, Vide SIMAETHVS, & SIMAETHIS.

Simichidas, ου, ὁ, Σιμιχίδας. Nomen pastoris apud Theocritum, in Idill. quem ipsius enarratores patrem Theocriti fuisse existimant.

Simmias, ου, ὁ, Σιμμίας, Philosophus Thebanus, Socratis auditor: cujus scripta enumerantur à Suida.

Simois, entis, [σιμόεις Ger. Ein Auffgeblehter und Leichtfertiger Mensch.] Fluvius est Troadis, ex Ida monte nascens, labitur per campum Trojanū, qui ab eo dicitur Simoēsius, & mari appropinquans, commiscetur Xantho, & in paludem cogitur, deinde exit in Helicpontum juxta Sigæum promontorium. Virg. 1. Aeneid. Tunc ille Aeneas, quem Dardanio Anchisæ Alma Venus Phrygi genuit Simoëntis ad undam.

Simoēsius, a, um, adjectivum: ut, Campus Simoēsius, hoc est, Troadis campus, Simoënte irrigatus. Quo nomine etiam dictus fuit adolescens quidam Trojanus, quòd apud Simoëntem fluvium esset natus. Author Homer. 4. Iliad.

Simōnes, plures fuerunt nomine hoc, post Philippum Græcis, Latinis, Hebræisq; pariter communi facto. [שִׁמְעוֹן Simeōn.] Ex his antiquissimum legimus Atheniensem philosophū Socratis discipulū fuisse, qui scripsit dialogos xxxiiii. ¶Alius fuit, qui scripsit de Arte Rhetorica. Alius medicus. Alius sculptor: quorum omnium autor Diogenes Laertius. Et Simon Magnesius, musicus egregius, qui & ipse superiorum musicorum more corrupto Simodiam introduxit, quem admodum etiam & Lysis Tychiodam. Strabo libro 14. ¶Simon Constantinopolitanus, ludimagister, annos abhinc circiter ducentos compilavit Græcè Μεταφράσεις: id est, Sanctorum vitas, quæ habentur in bibliotheca Vaticana. ¶Ex Hebræis verò Simonem Magum legimus, caput & autorem totius hæreseos: de quo Eusebius lib. 2. satis superq; & lactinus in Apologia ad Antonicum principem, in hanc sententiam scribit. Simon quidā Samaritanus sub Claudio principe, artibus magicis & operæ dæmonum fretus urbe nostra, complurimas per pharmacopiam deceptis, deus est creditus, & honore simulacri donatus, à vobis inter duos pontes Tyberis colitur cū titulo sacris Latinis descripto: Simoni deo sancto. Quem omnes pene Samaritæ, & nonnulli alii tanquam deum adorant, ac fatentur. Sed & Selenen quendam circuris comitem, quæ prius in lupanari fuit apud Tyberiadem, cum ipso confessa fuerunt. Simile quoq; Irenæus in primo adversus hæreses libro. ¶Simon item ille, qui à Petro Spiritus sancti gratiā mercari volebat, unde vitio nomen indutum: aliique complures, præter Apostolum.

Simonides, ου, ὁ, Σιμωνίδης, Lyricus poëta fuit è Cea insula, Scelichoriæ qualis, quem Plin. lib. 8. cap. 56 quatuor harum literarum ζ, η, ξ, & ψ, inventorem fuisse tradit, octavam quoq; lyræ chordam invenisse. De hoc Cicero in Oratore: Simonides, inquit, Ceus primus artem memorandi invenisse fertur. Quum cecinisset in Thessalia Simonides apud Scopam, fortunatum hominem & nobilem, eccinisseq; id carmen, quod in eū scripsisset, in quo multa ornādi causa poëtarum more, in Castorem & Pollucem scripta fuissent, nimis illum sordidè Simonidi dixisse, te dimidium ejus esse quod pactus esset, pro illo carmine darurum: reliquum à suis Tyndaridis, quos æquè laudasset, peteret, si videretur. Paulò post esse ferunt nuntiatū Simonidi ut prodiret, juvenes stare ad januam duos quosdā, qui cum magnoperè evocarent: surrexisse illum ipsum, prodiisse, vidisse neminem. Hoc interim spatio conclave illud ubi epularetur Scopas, corcidisse, ea ruina ipsum oppressum cum suis interfecisse: quos quū humare vellent sui, nec possent obtritos internoscere ullo modo, Simonides dicitur ex eo quod meminisset quo eorum loco quisque cubuisset, demonstrator unius cujusque sepulcheri fuisse. Hac re tum admonitus, inventisse fertur, ordinem esse maximè qui memoriæ lumen afferret. Hactenus Cicer. ¶Fuit & Simonides alter, Cretici filius, ex Amorgo insula, lambicus poëta: de quo Quint. lib. 10. cap. 1: Simonides tenuis, aliàqui sermone proprio, & jucunditate quadam commendari potest: præcipua tamē ejus in commovenda miseratione virtus, ut quidam in hac eum parte omnibus ejusdē operis autoribus præferant. ¶Simonides item alius, Carthius, sive Erythræus poëta Epicus fuit, qui scripsit Græcorum apud Aulidem conventum, trimetrorum libros duos, & alia. ¶Præter hos alios duos ponit Suidas, unum neporem Simonidis Lyrici ex sorore, cognominatum Melicertam, qui ante bellum Peloponnesiacum fuit, scripsitq; genealogiam libris tribus. ¶Alterum Simonidem Magnetem poëtam Epicum Antiochi magni tempore, cujus res gestas scripsit, ac bellum adversus Galatas. Suidas.

Simonidius, a, um, adjectivum, à Simonides, ut Simonideæ lacrymæ. Catullus ad Cornificū: Maestius lacrymis Simonideis. Intelligit autē nō Simonidis, qui citantur à Stobæo & interprete Theocriti.

Sina, [סִינַי Josh. 19.] Vicus Mesopotamiæ, quo nomine etiam dictus est mons Petræ Arabiæ. Apostolus: Sina enim mons est Arabiæ, qui cōjunctus est ei, qui nunc est Hierusalē.

Sinada, (quod hic pro Cariæ urbe legebatur) Vide SYNNADA.

Sinæ, ārum, Populi sunt Indiæ, ad Septentrionem Seribus, ad Occasum India extra Gangem fluvium, terras incognitas defectasq; ad Orientem & Meridiem habentes. Horum caput est Thina Autor Ptolemæus lib. 7. cap. 3 Stephanus urbem quoque ipsam Sinas appellat.

Sinapodes (quod hic compilè legebatur) vide HYANTOPODES.

Sinda, æ, ἡ, Σίνδα, Oppidum Lycaoniæ, in confinio Galatiæ, atq; Cappadociæ, teste Plin. lib. 5. cap. 27. Stephanus Sindam aliam in India collocat ad Hiphasim magnum: à Sindis populis habitatum.

Singārā, æ, ἡ, Σιγγάρα, Arabiæ urbs Rhetanorum caput. Autor Plin. lib. 5. cap. 24.

Sinōn, ōnis, pen. genitiv. prod. Nomen est filii Sisyphi, nepotisq; Autolyci furis. Autolycus enim, teste Servio, duos habuit filios: Sisyphum unde natus est Sinon: & Anticleam unde Ulysses. Hinc est quod Virg. 2. Aeneid. Sinone astuti & fallacis perdomos tribuit personam. Hic namque cum Græcis Trojam profectus, post diuturnum bellum ab iisdem tubernatus, sua sponte se Trojanis capiendum obtulit, & ad Pranum deductus, illi & omnibus civibus Græcos absisse, æquumq; illum ingentem in urbem recipiendum esse fictionibus suis persuasit, sed maximo eorum detrimento. Virg. lib. 2. Aen. Talibus insidus perjurique arte Sinonis Credita res, &c. Sinonis hujus inventum e Religionem (speculatum, autor est Plin. lib. 7. cap. 56.

Sinonia, Insula Corticæ ultra Tybernia ostia in Antiano ut credit Plin. lib. 3. cap. 6.

Sinōpē, [Germ. Ein Tochter Asopi, welche Apollo in Pontum entführet hat / und von ihren wegen Sie Synope, von dem Sie Cretzer genennet seyn.] Asopi filia dicitur, quam Apollo rapiens in Pontum traduxit, & ex ea genuit Syrum: unde Syri postea appellati sunt: tametsi alii Martis & Aegyncæ filii Parnassi & Martis quidam autem non ab Apolline virginem, sed ab eo & Io reper-

veperpetuam virginitatem sortitam, cùm illi spe cœcubitus, quicquid postulasset, ei daturos promisissent.

Sinūpē, pen. prod. σινωπη, Vbs Ponti, quę olim frequenti gymnasio, & rubricæ gręcæ, quam Sinopicam vocant, clarissima fuit: Sinopem, (inquit Strabo lib. 12,) urbium quæ in Ponto sunt clarissimam Milesii condidere, quę classe comparata, mari, quod intra Cyaneas est, imperavit. Extra verò multorum certaminum particeps fuit cum Græcis: & quum libera fuisset, tandem amissa libertate, Pharnaci obtemperavit (fuit enim obsidione capta) posteaq; successoribus eius usque ad Eupatorem, & Romanos, quibus tributum intulerunt. Eupator ibi natus & educatus, etiamè illam coluit, & repentinò palim fecit. Munita est naturali providentia. Nam in colle peninsulæ cuiusdam sita, ex utraque illius parte portus & stationes habet, &c. Hinc Diogenes Cynicus, & Timotheus, Patricius, & Diphilus comicus orti fuere. Cicero in oratione pro Pompeio haud obscurè indicat in Sinope & Amisa Mithridatis olim domicilia fuisse, omnibus fere regibus ornatissima, refert Strabo.

Sinopēnsis, gentile, per tres syllabas, σινωπευς. Ovid. 1. de Ponto: Non dolunt patria Cynicus procul esse Sinopeus.

Sinties, & Sapæi, dicebantur Thraces, qui Lemnum olim incolucrant, Steph.

Sinuessa, σινουεσσα, Vulgò Sessa, Oppidum (ut inquit Plin. lib. 3. cap. 5.) novi Latii extremum, ab proculà Liri fluvio, quod quondam olim Sinopen appellatum voluerunt in eius agro gignit vinum copiosum, quod Faustis cubibus in quibus nascitur, Sinuessanum pertinax vocat Horatius. Delius Liv. lib. 10. In fabu Vesuvino Falernum contingente agrum, Sinope dicitur Græca urbs fuisse, Sinuessa deinde à Romanis colonia appellata. Strabo lib. 5: Sinuessa in Setano situ est sinu, a quo nomen vendicat. Et proximæ calidæ sunt balneæ ad ægritudines quasdam accommodatissimæ.

Sinus magnus, σινος μεγας, Indici Oceani sinus est jugo seu promontorio magno: & Sinæ flumina ostia intra ipsum describitur à Ptolomæo Tab. Asiæ undecima. Hispani qui rā orbis partem ultra erant, vocant Mare de Jun: traduntq; brevioribus remigio eò pervenirii, si Occidentem versus navigetur.

Siphnŏs, σιφνος, Insula est maris Ægæi, non procul à Scyro, & XVIII. M. pa. Taum amplitudine à Meropia & Acte appellata, ut tradit Plin. lib 4. cap. 12. Hæc insula locupletissima erat, telle Herod. lib 3, ratio quæ auraria & argentaria metalla effodiuntur: unde tārum pecuniæ fiebat, ut ex decima eius parte reponeretur apud Delphos thesaurus locupletissimo cuique par. Siphnius pecuniam, quæ quotannis conficiebatur, distribuebatur. ¶ Gentile est Siphnius, σιφνιος. Stephano.

Sipōntum, ti, five Sipus, untis, σιπους, vulgò Manfredonia, Vrbs Apuliæ juxta Garganum montem à Diomede ædificata, quæ primum ob multitudinem leporum, quæ ibi capiuntur, Sepius, Sepuntis, fuit appellata, teste Strab. lib 6 Lucanlia &: & subdita Sipus Mauribus. Hinc Sipontinus à Sipontio, ut Sepiuntinus à Sepiunte, σιπουντινος.

Sipўlus pen. corr. σιπυλος Stephano, Vrbs est Phrygiæ, quæ regnante Tantalo terræ motu contidit. Vide Strabonem lib. 1, & 12. Ovid. 6 Metam. Tunc quum Mæoniam virgo, Sipylumq; colebat.

Siraci orum, Populi sunt Scythici, Caucasi radicibus ad Septentrionem proximi, quorum meminit Strabo lib. 11.

Sirbōnis, onis, five Sirbonitis, idis: σιρβωνις, σιρβωνίτις Stephano, Palustrinæ aquæ, non procul à Casio monte, olim C. M. passuum circuitu: Plinio verò ætate in exiguæ paludis angustiam contractas. Herodotus Serbonidem vocat. Vide Plin. lib. 5. cap. 13. & Strab. lib. 16.

Sirēn, sirenis pen. genit. prod. [σειρην. Germ. Ein Meermenbet es maus ein Jungfraw / vnd maus ein Fisch.] Monstri marini genus poëtarū fabulis celebratum, superiori sui parte virginis formā referens, inferiore in pisces caudam desinens. Eas Poëtæ tres fuisse fabulantur Achelōi fluminis & Calliopes Nymphæ natas, quarum nomina fuerūt, Parthenope, Ligia & Leucosia. Hæ quum littus Siculum incolerent, nautas prætervagantes ita vi cantus in naufragium pelliciebant. Ulysses autem quum illāc libenter esset, sociorum aures cera obturavit, ne inde fos Sirenum cantus possent exaudire: ipsum verò malo navis pulli alligari: atq; ita periculum cantus evasit. Sirenes itaq; quum se cōtemni viderent, impatientia dolaris se præcipitavērūt in mare. Ovid. lib. 5. Metam. tradit has fuisse comites Proserpinæ, eamq; raptam diu quæsisse quam quum non invenissent, in manna monstra esse conversas serfum versum virgineæ formæ, postrema corporis parte pisces: voce, cithara & tibiis tam blandè canēres, ut cantus dulcedine nautas sopirent, sopitos demergerent, demersos etiā devorarent. Servius in illud Virg. 5. Aen. Iamq; adeò scopulos Sirenū advecta subibat. Difficiles quondam, multorumq; ossibus albos fuisse ait, Sirenes fecundùm fabulam partim virgines fuerunt, partim volucres, Achelōi fluminis & Calliopes Musæ filiæ. Harum una, voce altera tibiis, alia lyra canebat: & primò juxta Pelorum, post in Capreis insulis habitaverunt, ubi nautas dictos suo cantu in naufragia deducebant. Secundùm veritatem meretrices fuerunt, quæ quoniam transeuntes perducebant ad egestatem, fūtæ sunt inferre eis naufragia. Has Vlysses cōtemnendo deduxit ad mortem. Ovidius: Monstra maris Sirenes erāt, quæ voce canora. Quasi bene admissas demuūerat rates. Hæc Servius. Dictæ autem sunt Sirenes, non ἀπὸ τῆς σειρᾶς hoc est, à trahendo (ut quidam voluerunt) quā Græci per diphthongum scribunt, sed ἀπὸ τοῦ σειρὰν ἔχειν, quod interpretatur, vel vinculum significat propterea quòd advenas incautos amore sui, veluti vinculo quodam injecto, retinebant. Fuerunt qui & aves quasdam in India esse tradiderint, Sirenas appellatas, cantu homines mulcentes, ut deinde somno gravatos jacerent. Vide Plin. lib. 10. cap. 49. ¶ Sunt & Sirenes in furorum genere, quas in apibus nymphas appellamus: hoc est, fucrum pertæsi quòd iam formam capere cœperint, nymphæ vocantur. Fuci sirenes, atq; cephenes. Siquis alterutrius capita demat, priusquam pennas habeant, pro gratissimo fuit populo mirabus.

Sirēnĭus, a, um, adjectivum, σειρηνιος: ut Sirenii scopuli, Gell. lib. 16. cap. 8. Tu quoque in illis Dialectitæ gyris, atq; Meandris, cunctam apud Sirenis scopulos consenescas.

Sirenussæ, σειρηνουσσαι, Insulæ tres sunt Lucaniæ adjacentes, ex adverso ejus promontorii, à quo sinus Posthanus initiū sumit.

Sires, σειρες Thraciæ populi supra Byzantios. Autor Steph.

Sīris, σειρις, Fluvius Graciæ magnæ, cum oppido eiusdem nominis inter hunc fluvium & Acirin situ, à quo deducti à Tarentinis coloni Heracleam tenuerunt. Vide Strabonem lib. 6, & Plin. lib 3. cap 11. ¶ Siris quoq; ab Æthiopibus appellatur Nilus, donec infra Meroēn alveus tuos omnes in unum colligerit. Plin lib 5. cap. 9: Insulas ita innumeras spargit Nilus, nusquamq; tam vastæ magnitudinis, quanquam rapidæ eriam ætatis, ut tamen dierum quinq; cursu non ampliore transvolet. Circa dictissimam earum Meroēn Astuborcs lævo alveo dictus: hoc est, ramus aquæ venientis è tenebris dextro verò Astulopes, quod latentis significationis adjicit. Nec antè Nilus quàm se aquis concordibus totus junxit. Sic quoq; eramosum Siris, ut antè, nominatur per aliquot millia. Rursus ex Dionys. Hic quà ferè insulæ flexibus agro, Æthiopum lingua Siris fluit utrq; Syenem Cambeus accedens diri loca flamine inundat. Nomine se claro Nilum trahit. ¶ Dictus autem putatur Siris à Sirio, fidere æstivo: quoniam sub ortum Caniculæ, & intrante Solis in Leonem, quotannis augeatur. Vide Eustath. in Dionysium, & Hermolaum in Plinium.

Sirĭus, [σειριος. Germ. Der Hundsstern. Pol. ἡ σειριὰς.] Stella est in ore Canis, quæ à Latinis Canicula dicitur. Hyginus tamen in tractata de signis cœlestibus, Sirium, diversum facit à Canicula, neque in ore Canis, sed in capite eius collocat. Hæc in cœli centro cum Sole conjuncta, æstum ejus duplicat, mortalium q; corpora nimio calore languida reddit. Dictus Sirius, ut quidam volunt, ἀπὸ τῆς σειρᾶς hoc est, à siccādo propterea quòd & fluvios, & fontes nimio calore exsiccet. Alii, ἀπὸ τοῦ σειρεῖν hoc est, ab evacuādo, quòd corpora nostra sudoribus evacuet. Lucan. lib. 9. -rapidis spua Sirius ignes Exerit. Stat. lib. 1. Syl. -nec calidus latravit Sirius astris. Servius enarrans illud Virg. 10 Aen. Non secus ac liquidis liquādo nostræ commota Sanguine cinguare rubent, aut Sirius ardor sic inquit. Sirius stella est in ore Canis: quæ quantum in ipsa est, pestifera est: sed pro qualitate adjacentis aut vincitur, aut majoribus sternitur viribus. Hinc est quòd quū tempore certo oriatur, nō semper est nocua. Adhæc fit illam Solmense Iulio vicinus duplicat æstus, & præ nimio calore languentia mortalia corpora. Quin & Solem ipsum quidam Sirium, & astra omnia Siria appellarūt, ut annotavit Suidas: cujus verba sunt hæc: Σειριος ὁ κυων τοῦ Διὸς ὁ ἀστὴρ, ὁ ἥλιος δὲ καὶ πᾶν τὸ ἄστρον σείριον λέγεται. Hoc est, Sirium Canem, quidam Solem: hyeus autem omnia astra, Siria appellat. ¶ Est item Sirius, eodem Suida teste, amiculi genus præcenue, leviter contextum.

Sirītæ, pen. prod. σειρῖται, Magnæ Græciæ populi, Siridis urbis incolæ, ne ipsis quidem Sybaritis luxu cedētes. Vide Cælium Rhod. lib. 7. cap. 10.

Sirtēs, σειρτεις, Nomadis cujusdam nomen fuit in Libya, primus auleticæ inventor, qui & Mauros: hoc est, Magnæ matris sacra primus tibia fertur cecinisse. Vide Cælium lib. 9. cap. 7.

Sirmĭŏn, σειρμιον, Vrbs est Pannoniæ inferioris, longinquè à Danubio flumine distans. Autor Ptolem. lib. 2. cap. 16. Vulgò Simach.

Sirnĭdes, σειρνιδες, Insulæ aliquot ante Sammonium Cretæ promontorium jacentes. Autor Plin. lib. 4. cap. 12.

Sirrhă, rhæ, σιρρα, Thraciæ oppidum est, apud Theopompum, referente Stephano à quo gentile Sirrhæus.

Sisapo,

Sisapo, onis, Oppidum Hispaniæ Bæticæ, miniarijs metallis in primis celebre, teste Plin. lib. 3. ca. 1. Ab hoc vicina regio Sisaponensis dicitur. Idē lib. 33. ca. 7: Celeberrimum ex Sisaponensi regione Bæticæ minium.

Sīscĭa, æ, Pannoniæ superioris urbs, Romanorū colonia: de qua Prol. lib. 2. cap. 15. & Plin. lib. 3. cap. 25.

Sisigambis, Vxor fuit Darii, quæ nulli suæ ætatis fœminæ pulchritudine cessit. Quam tamen victo Dario Alexander nō solum non violavit, sed & summam adhibuit curam, nequis captivo corpori illuderet.

Sīsyphus, pen. corr. [Σίσυφος.] Germ. Ein Sohn Aeoli, welcher von Theseo ist umbracht, und zur Hellen in ein ewigs Feintrain verdampt worden.] Aeoli filius fuit mortalium omnium suæ ætatis astutissimus, qui quum Atticā latrociniis infestaret, à Theseo occisus est. Hinc Poetæ fabulantur eo supplicii genere apud inferos plecti, ut saxum ingens in montis cujusdam vertices cogamur provolvere: quod quum ad summū pene extulerit, repentè deorsum relabitur. Ovid. lib. 13. Metam. Aut petis, aut urges rediturum Sisyphe saxum. Huc etiam respexit Virg. 6. Aen. Saxum ingens volvunt alii, radiisq; rotarum Districti pendent. ¶ Fuit & alius Sisyphus Corinthiorum rex, cui Merope Atlantis filia nupsit. Ovid. 4. Fast. Septima mortali Merope tibi Sisyphe nupsit.

Sisyphĭus, adjectivum, Ovid. 13. Metam. - quid sanguine cretus Sisyphio, furtisque, & fraude simillimus illi Inferis Acridas alienæ nomen gentis?

Sithonia, æ, Pars Thraciæ est, teste Stephano. Plin. quoq; lib. 4. cap. 11. Sithonias collocat in ea parte Thraciæ, quæ ab Hæmo monte aversa, vergit in Pontum Euxinum. Herodotus verò lib. 7. Sithoniam regionem in ora maritima Macedoniæ collocat ad sinum Thermæum: ejusq; urbes fuit Torone, Sermylam, Mecybernam, & Olynthum. Poetæ autem Sithoniam pro tota Thracia ferè accipiunt: unde Sithonias nives frequenter legimus pro altissimis Thraciæ nivibus. Virg. 10. Aeglog. Sithoniasq; nives hyemis subeamus aquosæ.

Sitia, æ, Hispaniæ Bæticæ oppidum, in conventu Tarraconensi cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 1.

Sitacēnē, ēs, Regio Asiæ, Medis ad Meridiem proxima, alio nomine Arbelitis dicta: Sitacenen autem appellata à Sitace urbe, regionis totius capite. Vide Plinium lib. 6. cap. 26. & 27.

5 ante M.

Smērdis, Cambysæ Persarum regis frater, quem quum Cambyses per somnium vidisset regio throno insidentē, metuens ne regnum occuparet, occidi jussit. ¶ Fuit & alter Smerdis, Magus, qui post Cambysæ mortem, fratrem se illius esse astimulavit, eoq; astu in regni successionem irrepsit, regnavitq; aliquot mensibus, donec fraude per Phædimam Otanis filiam detecta, conspiratione ceptē optimatium est interfectus. Vide Herod. lib. 3.

Smilax, ăcis, Puellæ nomen, quæ amore Crocī pueri capta extabuit, mutatoq; est in truncum sui nominis, quæ similis est hederæ: dicitur in flores, ut ait Ovid. l. 4. Metam. Et Crocon in parvos verlam cum Smilace flores.

Smīnthēus, ĕi, Apollinis cognomen, qui apud Chrysam Aeolidis urbem colebatur: à muribus, quos Græcorum nonnulli σμίνθους appellat, impositi. Quæ de re duplex ab Homeri interprete affertur opinio, quarum prior est, fuisse in Chryse oppido Aeolidis, Crinim sacerdotem Apollinis: cui deus iratus, immisit in agros illius mures, qui fructus illius vastabant: posteaq; ejusdem sacrificiis placatus, quum pestem hāc tollere vellet, ad Crinem pastorem illius venit, à quo hospitio acceptus, pollicitusq; malī remedium, mures sagittis omnes interfecit: eoque facto jussit pastorem Crinim judicare, ipsum Apollinem humana specie apud se divertisse, & ab eo mures occisos: quod audiens Crinis, templum eo construxit, vocavitq; Apollinis Smintheī, quòd Aeolicæ linguæ dialecto mures σμίνθους vocantur. Altera talis est: Quum Cretenses aliquando coloniam deducturi essent, ab Apolline responsum acceperunt, ut ibi urbem conderent, ubi ex terra geniti obstitissent. Venientibus igitur ad Hellespontum, nostra mures clypeorum lora attroferunt: itaque manè quum id factum viderent, memores oraculi, urbem posuerunt, eamq; Sminthiam appellaverunt: templo etiam Apollini extructo, quem illi ab eventu Sminthea cognominarunt. Ovid. lib. 6. Fast. Cōsulitur Sminthius, lucoq; obscurus opaco.

Sminthium, ĭi, vel Sminthēum, pen. prod. σμινθεῖον, Apollinis delubrum, urbi Chrysæ urbem, quæ fuit in confinio Troadis & Aeolidis, teste Strabone lib. 13

Smyrna, æ, σμύρνα: Vulgò Le Smirne, Vrbs Ioniæ clarissima. Meletem amne irrigata, Homerum plurimi credunt patria. De hac Strabo lib. 14: Quum Lydi Smyrnam everterent, civitates annos quadringentos in vici modum mansit habitata. Postmodum Antigonus eam suscitavit, deinde Lysimachus: & nunc omnium pulcherrima est. Ejus pars in monte sita est, pars maxima in campo, præter portum, & gymnasium, & matronarum locum. Viæ sunt in rectum pro viribus distinctæ, & lapidibus substratæ, porticus imagine quadratæ, platex & altæ. Habet etiam bibliothecam & Homerum aureo: est, porticum quadratum cum Homeri templo & statua. Nam & hi maximè hunc poetam sibi vendicant unde & numinis quidam æneus apud eos Homerus vocatur. Vbis montis Meles amnis præterfluit ad cæteram structuram etiam portum clausum habet. Hactenus Strabo. Hanc Theseus Thessalus in memoriam uxoris suæ, quæ Smyrna vocabatur, extruxit. ¶ Smyrnam itē Græci vocant aromatis genus, quod alio nomine myrrham appellamus.

Smyrnæus, adjectivū, Plectra Smyrnæa, Homerica. Silius lib. 2.

5 ante O.

Soana, æ, teste Ptolemæo lib. 11. dicta sunt ostia fluvii cujusdam in Taprobana insula.

Soanes, ĕs, Populi Asiæ, Caucasi extrema obtinentes, qui ducenta hominum millia educunt in pugnam. Vide Strabonem lib. 11.

Sochis, Aegypti Rex, qui numini Solis apud Heliopolin obeliscos quatuor, 48. cubitorum longitudine, dedicavit. Autor Plin. lib. 36. cap. 8.

Socion, Philosophus Peripateticus, genere Hispanus, scripsit περὶ ἀφθονίας, id est, Cornu Copiæ, librum unum, variæque doctrinæ Autor Gellius.

Socrătes, pen. corr. [Σωκράτης.] Germ. Ein berümpter Philosophus und Weiser.] Philosophus Atheniensis. Apollinis oraculo omnium sapientissimus judicatus, qui Philosophiam naturalem primus in moralem transtulit. Hic æquabilitatem in omni vita servavit, adeò ut idem semper vultus, eademq; frons sive prosperis, sive adversis rebus extiterit usque ad extremum. Plin. lib. 7. Ferunt Socratem clarum sapientia, eodem semper vultu, nec aut hilari magis, aut turbato. Habuit duas eodem tempore uxores, Xanthippen & Myrtonem Aristidis filii filiam. quæ quum crebrò inter se jurgarent, & ille eas derideret, quòd propter se fœdissimā hominem, simis naribus, recalva fronte, pilosis humeris, cruribus discrepantibus, novissimè verterunt in eum impetum, & male à male tractū fugientemq; diu persecutæ sunt. Interrogatus autem ab Alcibiade, cur molestē eam acerbam domi non exigeret? Quoniam, inquit, quum illam domi talem perpetior, insuesco & exerceor, quo foris petulantiorum injurias facilius feram. Iterum dicenti Alcibiadi, intolerandam esse Xanthippes maledicentiam: Tu, inquit, nonne toletas anseres clamore perstrepentes? eoq; respondente: Nec mirum, quum mihi ova & pullos pariant: ait Socrates, Xanthippe filios gignit. Pater Socratis fuit Sophroniscus statuarius, mater Phænarete obstetrix. Hic in paupertate beatissimus, amicis olim auditoribus dixit: Emissem pallium, si nummos haberem, neminem popposcit, omnes admonuit, à quo acciperet ambigous fuit. Auditor fuit Anaxagoræ & Damonis, postea ad Archelaum physicum se contulit. Postea animadvertens, naturalis speculationis fructum nullum esse, invenit primus Philosophiam, id est, moralem Philosophiam, ad quam tractandam, ferunt dixisse: Quæ supra nos, nihil ad nos. Autor est Xenophon: Socratem nunquam de natura rerum, neque de sublimioribus rebus disputasse, quum ea sint supra captum hominum. Quòd præter cæteros suo tempore mortales, & vita cultissimus, & moribus patientissimus fuerit, exempla utriusq; rei constant. Nam & patientiam Gellius pulchro commate refert: Quum uxorem Xanthippen contumaciùs ac clamosiùs è loco sublimiore in se agentem diu toleraret, & postremò aqua ab ea esset persusus, cepit identidem dicere: Sciebam Xanthippen, ubi detonuisset, quandoq; pluturum. Castigat illud ab Aeliano memoratum, quòd Zopyrus Physiognomus Socratē ex physiognomia judicarit, omnium libidinosissimum esse: civibus autem tanquam falsa loquutum eum ridentibus: Socrates minimè mentitus dixit, sed naturæ vim se animi virtute oppressisse. Cicero tamen de Fato non lascivum, sed barbarum ac ferente stupidum, & obtusum à Zopyro dici fuisse judicatum. Nil unquam scripsisse constat, sed ejus dissertationes à Platone commemorantur. Dæmonem se habere dicebat, qui sibi futura præciceret. Ea Socratis varia in omnem partem disseris disputationibus, plures fluxere discipuli: & quem alius aliud apprehenderet, per se nonnulæ sunt quasi familiæ dissentientes inter se, quum tamen omnes se philosophos Socraticos & dici velint, & esse arbitrentur. Primum ab ipso Socrate Plato, à Platone Aristoteles & Xenocrates. Deinde ab Antisthene, qui patientiam & duritiam in Socratico sermone maximè admiratus, Cynicos: & ab Aristippo, quem maximè voluptarias disputationes delectarunt, Cyrenaica philosophia manavit. Fuerunt etiam alia genera philosophorum, ut Eretricorum, Megaricorū, Pythoniorum, qui se Socraticos esse dicerent:

dicere: Vide meritò philosophorū fons Socrates appellatus est. Accusatus postremò ab Anyto quodam divite, & Melito poeta, & Lycone Oratore, vel quòd de diis male sentiret vel (ut aliis placet) ob flagitiosam in pueros libidinem, in carcerē cōjectus ac è vinculis causam dicere jussus, neglexit: & Lysiæ orationem elegantissimā respuit, ut scribit Cic. lib. 1. de Orat. Imitatus est (ἐικάζει) homo Romanus & Consularis veterem illum Socratem, qui quum omnium sapientissimus esset, sanctissimeq; vixisset: ita in judicio capitis pro se ipse dixit, ut nō supplex aut reus, sed ut magister, aut dominus videretur esse Iudicum: quinetiam quum ei scriptam orationem disertissimus orator Lysias attulisset, quam si ea videretur, edisceret, ut ea pro se in judicio uteretur, non invitus legit, & commode scripta esse dixit. Sed (ἐκεῖνο) ut dixi mihi calceos Sicyonios attulisses, non uterer, quum eos esse habiles & apti ad pedē, quia non essem vinctus: sic & jam orationem disertam tibi & oratoriam videri, fortem & virilem non videri. Interrogatus deinde ex more à Iudicibus, quānam pœnā se dignum judicaret. Ut (ἐκεῖνο) in Pryranco alat ex publico. Qua ejus voce irritati Iudices, cum capitis damnaverunt, & ad bibendam cicutam compulerunt, qua ille intrepidē, & non alio vultu, quam quo vinum solebat exhausta decessit. Sed statim populus mortem ejus ita doluit, ut accusatores ejus partim morte, partim exilio puniret, & ipsi Socrati staruam æream dedicaret. ¶Socrates alter pictor fuit, inter cujus opera enumeratur Ocnus quidam nomine, funem torquens, asinæ juxta se pascenti: præterea quicquid ille cōfecit. cujus picturæ meminit Plin. lib. 35. cap. 11. quanquam Pausanias eam Polygnoto mavult attribuere. Ad hanc tabulam alludit Propertius, quum ait: Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno, Aſſiduusq; tuam pascat asella famem. ¶Alius Socrates Cōstantinopolitanus, qui historiā ecclesiasticam à tempore Apostolorum usq; ad Chrysostomū contexuit: cujus etiam ætate vigusse putatur.

Socus, ου, Per simplex. Fuit vir Trojanus, animo & corporis dignitate generosus. Hic, Homero teste, magno animo Ulyssem vulnerāvit, sed ab eo deinde ipse interfectus est.

Sŏdŏmă, æ. [Ορτο Σοδόμων σόδομα Stephano] Oppidū Palæstinæ, unum ex iis quæ Asphaltide lacu hausta esse Sacræ literæ testantur. Strab. lib. 16. autor est, Sodomam olim XIII. urbium caput fuisse, urbemq; magnam, quippe cujus etiam illa ætate fexagima stadiorum fuerit ambitus.

Sŏgdĭāna, æ, Sogdiorum regio in Asia, quæ (ut libro sexto, ait Ptolemæus) à Septentrione parte Scythiæ terminatur ab Oriente Saciis à Meridie & Occasu Bactriana. In ea sunt urbes, Oxiana, Maruca, & Alexandria, quam (ut Solinus ait) Alexander terrā cōdidit, ad cōtinendos finiendosq; sui terminos.

Sōlis fōns, τοῦ ἡλίου πηγή. Fons est apud Troglodytas aquæ dulcis, frigidi meridiē, maximè largidus, mox paulatim tepescens: ad medium autem noctis fervore & amaritudine infectus. Autor Plin. lib. 2. cap. 103. Herodotus lib. 4. ejusdem & nominis, & naturæ fontem apud Ammonios collocat: cujus meminit & Plinius, quamvis eum non Solis, sed Ammonis fontem appellet. Vide ea quæ supra annotavimus titulum post dictionem FONS.

Solis insula, ἡλίου νῆσος. Est in mari Indico semper ruhens, & (ut Solinus refert) omni animantium generi inaccessa: quoniam eō ingressos vis circunfusi æstus confestim exanimat. Plin. lib. 6. cap. 23. Insula quæ Solis appellatur, & eadem cubile Nympharum, rubens, in qua nullum animal non absumitur inverti caulis.

Solis mensa. [Germ. Der Sōnentiſch oder Tiſch.] Æthiopiæ locus, apparatis epulis semper refectus: & quia ut liber (inquit Pomponius) vesci volentibus licet, ἐλεύθερον ἐσθίειν: id est, Solis mensam appellant. & quæ passim adpolita sunt, adfirmāt nasci subinde divinitus. Ad quem locum Severus Imperator, referente Spartiano, quum Alexandriam venisset, ea fama permotus profectus est. Celius multæ virlectionis, lib. 16. Antiquarū lectionum scribit: Solis mensam adagio dici divitum, opulentorumq; hominum domos, omni rerū copia ubertim affluentes, expolitasq; inopum necessitatibus & alimentis.

Solis ostia, de quibus Pomponius in descriptione Indiæ, Loca sunt ob æstum intolerabilem, & à quarum longo tractu penitiam, sic dicta: quibus in locis periclitatum Alexandri exercitum, Diod. lib. 17. scribit.

Sōli, orum. οἱ Σόλοι. Vrbs in Cypro insula, metallorum copia nobilitata: cujus meminit Galenus lib. 9. Simpl. ¶Est præterea ejusdem nominis civitas in Cilicia, quæ postea Pompejopolis dicta est. Vide paulò pōst in dictione SOLOE.

Sōlæ, numero plurali, more Græcorum, οἱ Σόλοι, sicut Dioscuroe, pro Dioscuri, civitas est Ciliciæ ab Achivis & Rhodiis ædificata, postea Pompejopolis appellata à Pompeio, qui piratas in eam transtulit, quos dignos existimavit ut servarentur. Laërtius in vita Solonis autor est, urbem hanc à Solone Salaminio condicā fuisse, & ab eo nomē accepisse: ut latius do eo-

bimus in dictione SOLOECISMVS. Ex hac urbe ortā traxerunt viri memoratu digni, Chrysippus Stoicus, Philemon Comicus, & Aratus, qui de astris carmine scripsit. ¶Sōli & Solæ, sive Soli in Cypro insula, metallorum proventu nobilitati: quorum meminit Galen. lib. 9. Simpl.

Sōlōn. [Germ. Solon auß den ſieben weiſen in Griechenlandt/ ein Geſatzgeber der Athenienſern.] Fuit unus ex septem sapientibus Græciæ, patria Salaminius, qui (teste Gellio lib. 17. ca. 21.) Athenis claruit Tarquinio Prisco Romæ regnante. Hic Atheniensibus leges dedit, tanto temperamento cōpositas, ut parem gratiam à Senatu & plebe contraheret, quinquam plebs & Senatus in summa prius essent dissensione. Draconis autē leges (iis exceptis, quæ in homicidas pœnas statuebat) quòd justo atriociores viderentur, omnes abrogavit. Illis enim in omnia scelera æqualis pœna statuta erat, adeò ut etiam is, qui otii damnati essent, aut qui olera furripuissent, capite plecterentur. Ob quam causam Demades dicere solebat: Draconem non atramento, sed sanguine leges tempsisse. Florebat tunc in Republica Pisistratus adulescens Solonis, cui & genere propinquus erat. Illius igitur eloquētia plus potuit apud populum, quam hujus sapientia. Cessit sponte Solon tyrannō fugiens, primūm in Aegyptum: deinde in Cyprum: postremò ad Crœsum regem: cujus quum opes videret, ostentanti Crœso, atq; interroganti num quis se felicior esset? respondit: Tellum quēdam pauperē admodum, alioqui justū, Athenis agentē: qui in suo prædiolo solitarius contenuerat: simul affirmans nihil esse fœlix, quod temporum mutationi subjaceat: fœlicitatem tantum finem indicare. Cujus sententiæ Crœsus postea à Cyro captus meminisse dicitur. Solon inde in Ciliciam profectus, civitatem à suo nomine Solas dixit, in qua Atheniensis colonos statuit, qui mentā lo temporis ab Attica lingua deficientes, Soloecisare dicti sunt: unde verbum Soloecismus tractum. Decessit in Cypro annorum LXXX. mādavitq; ut Salaminem transferri, ibiq; per regiones propter ac dissipatine Athenas inferrentur: quorum discedens jurejurando cives adegerat, non antiquaturos leges suas donec rediret. Reliquit etiam conciones & epistolas quasdam. Epigramma sepulcro ejus inscriptum, Cic. in hanc sententiam commemorat, Tuis, quæso hic: Mors mea ne careat fletu. Inquiunt amicis Mœrorem, ut celebrent funera cum lacrymis. Ex Plutarcho & Diogene Laërtio.

Sōlŏphȳtus, σολοφύτου. Regius ex Scythicum genere juvenis fuit, qui unà cum fratre per optimatum factionem domo pulsus, juventutem secum traxit, & in Cappadociæ ora ad Thermodontem amnem cōsedit: subactisq; Themiscyris, unà cum fratre regnum occupavit. Verūm quū ex vicinis populis perpetuò prædas ageret, tandem illorum conspiratione per insidias unà cum fratre trucidatur. Horum uxores quum exilio orbitatem quoque adjunctam viderent, arma capessunt, finesq; suos, submoventes primūm, mox etiam inferentes bella, quam latissimè propagant: virisq; omnibus interfectis, finitimorum concubitus admittunt: mares natos trucidant, virgines nō lanificio & colu, sed equis, venationibusq; exercent, dextris mammillis, ne sagittarum jactus impediretur, inustis. Vnde & Amazones dictæ sunt quasi sine mammis.

Sŏlŏe, untis, σόλοι, Stephano Cypri insulæ oppidum, à Phaletro & Acamante Atheniensibus conditum, portū nobilem habens, cum flumine, item Veneris & Iridis delubra. Gentile est Solius. Autor Strab. lib. 14. ¶Est & Solus Siciliæ oppidum, non procul à Lilybæo promontorio: cujus meminit Plin. lib. 3. capite 8.

Sōlўmi, rum, σόλυμοι. Populi Asiæ, Lycis & Pisidis proximi, postea Milyes appellati, ut docet Strab. lib. 1. & 14. Plin. eosdē facit cum Pisidis, lib. 5. cap. 29. Intident (inquit) verticem Pisidæ quondam Solymi appellati. Alii Solymos eosdem fuisse cum Lycis asserunt: quorum tamen dextrema cum Homero non satis convenit qui Bellerophontem à Lycionum rege missum ait ad subjugandos Solymos.

Sōlўmă, æ, vel Solyma, æum. [ירושלם μητρόπολις αἰλίας.] Vrbs clarissima Iudææ, quæ postea addito templo, Hierosolyma dicta est.

Sōlўmĭus, a, um, Iuven. Satyr. 6: Interpres legum Solymarum.

Sōphēne, es, pen. prod. [ארם צובה ארם צובא σοφηνή.] Regio est Asiæ Armeniæ majori ab ea parte adjacens quæ vergit in Comagenem, juxta Antitaurum & Masium montes. Hujus regionis incolæ Sophēni à Plinio, ab aliis Sophenæ appellantur. Luc. lib. 2. Pharsaliæ: & dedita sacris Incerti Iudæa Dei, molesq; Sophenæ.

Sōphĭlus, σοφίλου, Sicyonius vel Thebanus Comicus, medię comœdiæ scriptor, cujus talibus nonnullæ commemorantur à Suida.

Sōphocles, σοφοκλῆς, Poëta Tragicus fuit patria Atheniensis, cāta orationis suavitate, ut vulgō μελίτταν: hoc est, apis cognomi-

nata: cum

minaretur: æqualis Euripidi, & Pericli, cujus etiam quādoque collega fuit in Prætura. Natus fuit Olympiade LXXIII. ante Socratē annos XVII. Primus tribus actoribus usus est, adjecto eo qui vocatur Tritagonista: hoc est, tertiarum & ultimarum partium histrio. Primus etiam choros ex juvenibus quindecim introduxit, quam antea duodecim tantum introducerentur. Primus quoq; tragicas contentiones ac compositiones instituit. Scripsit insuper Elegiam & Pæanas, atq; orationem prosam, quam de Choro advertus Thespim & Choerilum conscripserat. Obiit autē sexto anno post Euripidis mortem: cui stylo magnitudine præfertur, licet ejus sententiis inferior. Filios habuit Iophontem, Leosthenem, Aristonem, Stephanum, Menecleidem. Exhibuit fabulas centum viginti tres: quanquam alii dicant multò plures. Victorias autem viginti tres reportavit. Hunc Cicero divinū poëtam lib. 1. de Divin. vocavit: ejusq; in Catone Majore his meminit verbis: Sophocles ad summam senectutem Tragœdias fecit, quod propter studium quum rem familiarem negligere videretur, a filiis in judicium vocatus est, ut quemadmodum nostro more male rem gerentibus bonis interdici solet: sic illum quasi deliprem a re familiari removerēt judices. Tum senex dicitur eam fabulā, quam in manibus haberat, & proximè scripserat, Oedipum Coloneum recitasse judicibus, quæsisseque num illud carmen delirantis videretur: quo recitato, sententiis judicum est liberatus. Sophoclem ex inperato gaudio ob victoriā ex Tragœdia quadam repentè obiisse Valerius autor est. ¶ Sophocles superioris nepos, Poëta item Tragicus, qui docuit Tragœdias XL. vicit 8. commemoratur à Suida. ¶ Sophocles etiam Grammaticus, minor appellatus, enutrivit Lycophronem, Apollonium, aliosque poëtas, cujus opera habemus. ¶ Sophocles alius, dux Athenienſium. Sostratidæ filius, apud Thucydidem.

Sŏphŏclēus, a, um. pen. prod. σοφοκλεῖος. Cic. ad Ter. An pingis aliquid Sophocleū? Virg. 8. Aeglog. Sola Sophocleo tua carmina digna coturno.

Sŏphrōn, ονος, Syracusanus, Xerxis & Euripidis tempore scripsit mimos viriles, & mimos fœmineos lingua Dorica, & soluta oratione, cujus fragmenta erant admodum obscura. Statius lib. 5. Syl. v. Sophronaq; implicitum, tenuisq; arcana Corinnæ. Hujus scriptis tantopere delectatum ferunt Platonē, ut ea manens capiti subjecta habuerit. ¶ Fuit alter ejusdē nominis Comicus, cujus meminit Athenæus in Dipnosophistis.

Sophrŏnĭă, æ, Matrona Romana fuit, quam ob indigenam pudicitiam, Lucretiam Christianam vocant. Hæc quū se vim Decii principis videret non posse effugere, consentiente viro, arrepto gladio se ipsa transfixit, & in divorum numerum est relata. Autor Eusebius in Histor. Ecclesiastica.

Sŏphrŏnĭcum, ονος, Meretriculæ nomen apud Plautum, amatoria quadam adulatione per diminutionem prolatum, ἀπὸ τοῦ σωφρονεῖν, quod temperantiam, modestiam, sive castitatem significat.

Sŏrā, æ, ες. Oppidum Campaniæ, cujus meminit Plinius libro 3. cap. 5. Juven. Satyr. 2: optimi Soræ, Aut Phabraterīæ domus, aut Frusinone paratur. ¶ Stephanus Soram alteram collocat in Phœnice.

Sŏrăctē, is, vel Soractis, tis. Mons est Falliscorum Apollini sacer, circa quem fiebat sacrificium Annuum, in quo Hirpi familiæ super ambustam lignorum struem ambulantes, nō adurebantur: ut refert Plin. lib. 7. cap. 2. Virg. 11. Aeneid. Summe deus, sancti custos Soractis Apollo. Plin. lib. 31. cap. 2. Varro ad Soracten scripsit e Te fontem, cujus sit latitudo quatuor pedum, fole oriente cum exundare ferventi similem, avesque quæ gustaverint, juxta mortuas jacere. Neutro genere usus est Silius Italicus lib. 8: -& sacrum Phœbo Soracte sequentur. Vulgò *Monte di S. Silvestro.*

Sorani, inquit Servius, dicti sunt populi Hirpini. Nam lupi Sabinorum lingua *Hirpi* vocantur. Soranus verò, à Dite: Nam Ditis pater Soranus appellatur, quasi lupi Ditis patris.

Sorānus, Ditis seu Plutonis cognomentū à voce Græca σωρός, quæ tumulum sepulchralem significat: vel à Sora oppido, ad Soracten montem sito. Tradit enim Plin. lib. 2. cap. 92. eo in tractu tam pestiferos spiritus exhalari, ut avibus sint lethales. Unde videri potest Plato dictus esse Soranus, non dissimili ratione ab ea, qua Avernum pro inferis poëtæ acceperunt. ¶ Soranus, ονος, Ephesius medicus, Alexandriæ vixit. Deinde Romam venit, ubi artem exercuit Trajani & Adriani temporibus. Suidas.

Sorātæ, ων, Populi sunt Ichthyophagi, quos Arabis fluvius ab Indis distinguit, nullum alium cibum noscentes, quàm piscū, quos unguibus dissectos vorant tolo, panemq; ex eis conficiunt. Plin. lib. 7. cap. 2. Oritas vocat.

Sōsandră, æ, ας, Insula Græciæ adjacens; ita dicta, quòd incolas suos à vi Lyciorum servarit incolumes. Autor Steph.

Sōsĭănus, Apollinis cognomen, cujus Romæ erat statua ex ebeno, è Seleucia advecta, teste Plin. lib. 13. cap. 5.

Sōsĭas, sive Sodia, æ, Philosophus quidā impius, qui sublata penitùs providentia, omnia temere fieri asserebat: quo in errore & Euhemerum, & Diagoram, & Hipponem & ipsum etiam Epicurum, versatos accepimus. ¶ Est item hoc personæ prosaticæ nomen in Terentiana Andria.

Sosĭbĭus, ονος, Grammaticus Lacedæmonius, cujus meminit Suidas. ¶ Fuit & alter Solibius, homo astutus, qui falso tutoris nomine assumpto, Ptolemæi regnum invasit, & Lysimacho Arsinoes filio machinatus est necem.

Sosĭgĕnes, ους, Astrologus insignis fuit, cujus opera usus est Cæsar, quum annum ad Solis rationem rediget. Autor Plin. lib. 18. cap. 25.

Sōsĭcles, ους, Patria Syracusius, poëta Tragicus, circa novissima Philippi Amyntæ filii tempora; unus ex iis, quos à fideris nomine, quòd septem numero essent, Pleiadem appellarunt. Docuit fabulas LXXIII. victorias tulit septem. De hoc Suidas.

Sōsĭi, Bibliopolæ erāt celeberrimi Horatii temporibus, quorum meminit lib. 1. Epist. librum suum alloquens: Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus.

Sōsĭpătĕr, τρος, Nobilis Grammatici nomen, è Carysto Euboeæ oppido: cujus meminit & Suidas.

Sōsĭpătrā, ας, Mulier è Libya, Aedesii sophistæ uxor, quæ ob insignem doctrinam, vaticinandiq; peritiam a numinibus quibusdam educata credebatur. Autor Eunapius.

Sosĭphănēs, ους, Poëta Tragicus, patria Syracusanus, ut alii Athenienſis (quanquam non desunt, qui ex Alexandria Troadis ortum malunt) unus ex iis, qui quòd septem essent numero, Pleiades dicebantur. Homeri Tragici æmulus. Vide Suidam.

Sōsĭpŏlis, ιδος, Jovis cognomē apud Magnetes, cujus meminit Strabo lib. 14. ¶ Solipolis alius apud Eleos celebratur: ita dictus quòd ab Arcadū impetu civitatem servasse crederetur. Ferunt enim Eleis advertus Arcades in prælium exeuntibus, apparuisse mulierem puerum in manibus gestantem, cujus sese & matrem esse dicebat, & in somnis monitam, ut illum Eleis ducem traderet. Quid multa? creditæ res. Acceptus à muliere puer, & in ipsa aciei fronte nudus hostibus objectus: qui in ipso ineundi prælii momento in draconis specie se transformavit, tantumque Arcadibus terroris incussit, ut se protinus in fugam converterent. Cujus beneficii memores Elei, eo in loco, quo draco se recipere visus erat, sacrum extruxerunt, quod Solipolidi deo dedicaverunt.

Sostrătus, ονος, Insignia architectus, qui in insula Pharo, jussu Ptolemæi Philadelphi turrim extruxit ad ostendendos nocturnos ignes, navigantium; cursus dirigendos, cum hujusmodi inscriptione: Sostratus Gnidius Dexiphanis filius, diis servatoribus pro navigantibus. Nam quum ora ex utraq; parte importuosa & humilis esset, & cautes, & brevia haberet, signum aliquod necessārium fuit, altum & clarū, quo navigantes ad portus ingressum dirigerentur. Hæc Strab. lib. 7. ¶ Sostratus alius fuit nobilis æreorum lignorum artifex, qui CXIIII. Olym. tade floruit, ut refert Plin. lib. 34. cap. 8. Alius item pugil, patria Sicyonius Acrocheirites cognominatus, quòd adversarium extremis manibus corriperet: nec unquam dimitteret quam deficientem sentiret. Autor Pausanias.

Sōrădes, ονος, Maronites poëta fuit, turpissimi carminis autor, in quo omnes insanarum libidinum refert species. Hoc carminis genus sumpto nomine ex argumento, Cinædos inscripsit Suidas.

Sosterichēus, ως, ες, Versificator fuit ex Asso Troadis, qui Diocletiani encomium scripsit, & Dionysiacorum libros duos, & alia nonnulla quæ commemorantur à Suida.

Sostrĭdās, dæ, ου, Epidaurius Grammaticus. Pamphilæ doctissimæ mulieris pater: cujus meminit Suidas.

Sōtīrā, ων, Vibs Antiochi Seleuci filio cōdita, Stephanus.

Sozūsā, ης, ων. Trium oppidorum nomen, quorum unum in Phœnice collocatur a Stephano: secūdum in Pisidia: tertium in Aethiopia.

S aure P.

Spaco, ους, Uxor fuit Mithridatis, bubulci Astyagis Medorum regis, & nutrix Cyri: unde vox, quòd Medorum lingua canem significat: adeò factum est ut Cyrus crederetur fuisse nutritus a cane. Autor Herodotus lib. 1.

Spalathra, ων, Magnetiæ oppidum apud Plinium lib. 9. cap. 9.

Spargapises, ους, fuit filius Tomyridis, Massagetarum reginæ: qui captus à Cyro seipsum interfecit. Autor Herodotus lib. 1.

Spārtĭ, æ, [ων, Germ. Die genatter, Stratt ou Pelopennesō gelegen / sonſt Lacedæmon genennt / Hauptſtatt Morea.] Peloponnesi civitas

civitas nobilissima fuit, Lycurgi legibus optimè olim instituta dicta à Sparto Phoronei filio aut alii malunt à Sparta Eurotæ filia: quum antea Lacedæmon diceretur. Virgil. 3. Georg. Veloces Spartæ catulos, acremq; Molossum Pascit equo pingui. Hujus cives dicuntur Spartiatæ, sive Spartani, Σπαρτιάται, qui & Lacedæmonii.

Spartānus, a, um, idē quod Lacedæmonius. Σπαρτιατικός. Virgil. 1 Æneidos: Virginis os habitumq; gerens & virginis arma Spartanæ.

Spartā. Lacus in Arropatia, in quo sales naſcuntur & congelantur.

Spartācus, Σπαρτάκος, Famosus gladiator fuit è Thracia oriundus, robore animi & corporis præditus, qui una cū Chryso & Oenomao, effracto Lentuli ludo gladiatorio, cū septuaginta gladiatoribus erupit Capua, manuq; servorum congregata, quasi justo exercitu comparato, Cervicium montem in Campania occuparit: ubi quum à Cludio Glabro obsideretur, ejus castra diripuit, & Campaniam populatus, raptis Prætorum fascibus appellatus est Imperator. Inde Lentulum exercitum in Apennino dissipavit apud Mutinam. Cassii castra delevit. Tandē quum de Vabris evadenda deliberaret à M. Crasso pulsus, fugatusque quum Brutium angulum occupasset, nec in Siciliam præ navium penuria trajicere potuisset, cum suis omnib. fortissimè dimicans quasi Imperator occisus est. Lucan. lib. 2: -Parthorū utinam post prælia lospes, Et Scythicis Crassus victor remeasset ab oris, Vt timidi causa caderes, qua Spartacus hostis.

Spartŏphŏrus, Σπαρτοφόρος, Persona erat historica in Tragœdia, à sparti vestitu dicta, vultu specie, nigra & subpallida: quem ad modum contrà polita, Μαλακὸς, facie mulebri, denso, cano q; capillitio, exercitus omnibus mulebribus personis, ut ætate, ita & dignitate præstans. Vide Iulium Pollucem Onomastici lib. 4. & Hermolaum in Plinium. ¶Est item Spartopolios gemma quedam à colore dicta, quem Sparti modo habet incanum. Vide Plin. lib. 37. cap. 11.

Spercheus, pen. prod. [Σπερχειός. Germ. Ein fluß in Thessalien] Fluvius Thessaliæ, qui Pelio monte effusus velocissimo cursu defluit in sinum Maliacum. Autor Strab. lib. 8 Luc. lib. 6: -fert amne citato Maliacas Spercheos aquas, &c.

Spermŏphăgi, Σπερμοφάγοι, Aethiopiæ populi, non procul à Meroe insulam olim dicti quod semine victitarent, quod Græci σπέρμα appellant. Autor Strab. lib. 16.

Speusippus, Σπεύσιππος, Philosophus Atheniensis, Platonis ex sorore nepos, qui octo annos Platonicæ Scholæ præfuit. Ferunt hunc cibo confectum, sibi mortē contivisse mœrore impulsum. Plutarchus verò scribit, illum pedis cujus effervescentivus internisse. Primus invenit quo pacto ex graci hordeis lignis fierent vasa capacia. Composuit dialogos à Diogene commentoratos. Hunc Plato quasi Philosophiæ hæredem reliquit, ut scribit Cic. lib 1 Academ quæst.

Sphacteriā, quæ & Sphagia. σφακτηρία, σφαγία. Insula est Messeniæ adjacens è regione Pylii, cujus meminit Strab. lib. 8.

Sphinx, vide in A PPEN.

Spinetĭcum. Vnum ex Padi ostiis: quo Claudius Cæsar è Britannia triumphans, prægrandi ratia domo vectus, quàm navi, intravit Adriam, à Spina urbe nomen habens, quàm conditā volunt à Diomede. Vide Plin. lib. 3. cap. 16.

Spinthārus, Σπίνθαρος, Nobilis architectus Corinthius, qui Delphicum templum ædificavit. Autor Pausanias.

Spio, Σπιώ, Nympha marina, Nerei & Doridis filia: sic appellata à speluncis maris, in quibus Nymphæ habitare dicuntur. Σπιὼ enim spelunca est. Virg. 4 Aen. Nereq;, Spioq;, Thaliaq;, Cymodoceq; &c.

Spŏlĕtium, ti. [Σπολήτιον. Ger. Die Stat Spoleto in Italia] Civitas in Umbria, etiam hodie nomen retinens.

Spŏlĕtīnus, a, um, pen. prod. Σπολητῖνος, Vrab Accio Actinus: in P. Comminus Spoletinus, apud Ciceronem de Clar. Orat. Matt lib. 23. De Spoletinis, quæ sunt cariosa lagenis, Maluerus, quàm si vina falerna bibas.

Spōrădes, Σποράδες, Insulæ quædā circa Cretam in mari Carpathio, ficut Strabo lib. 10 scribit. Dictæ quòd in mari sparsæ sint, non in orbem coarctatæ, quemadmodum & Cyclades. Sunt autem harum nomina. Helene, Phocusa, Phæacia, Scinusa, Pholegandros, Thera, Anaphe, Astypalæa, Lagusa, & Ios, in qua Homerus fertur esse sepultus.

Sporus, Spadō fuit à Nerone in delicijs habitus, quem etiam in mulierem conatus est transformare, cunctisq; dote interauspices comigrata, palām uxorem duxit. Post Neronis autem necem, jussus à Vitellio ut in area in conspectu populi, frēi theatro sisteret: nō ferens tantam ignominiam Sporus manus sibi intulit.

Spūrina, Dux regis Parthorum, qui Crassum interemit. qui & Mathematici ac vates, qui Cæsari prædixit ut Martias cave-

ret Idus: cujus Tranquillus in Cæsare & Valerius meminerunt. ¶Tertius hujus nominis adolescens fuit egregia forma, qui quum se fœminas, viros q; ad libidinem abjecta decoro videret invitare, oris pulchritudinem vulneribus sponte deformavit. Autor Valerius de Verecundia.

S ante T.

Străbĭæ, arum, Campaniæ oppidum bello sociali à Sylla deletum, Cn. Pompejo, & L. Caroune Coss. Autor Plin. lib. 3. capite 7.

Străbĭānus, a, um: ut Ager Strabianus. Plin. lib. 35. cap. 12. In Strabiano Campaniæ ad promontorium Herculis Melanum, in mari panem abjectum rapiunt: fidemq; ad nullum cibum, in quo hamus sit, accedunt.

Strȳgĭă. Στρύγιος. Oppidum in finibus Macedoniæ, ad fluvium Strymonicum, Aristotelis Peripatetici patria: qui inde Stagirites, Στάγειρος, cognominatur.

Strȳphȳlus, Στρύφιος, Sithonis filius, primus aquā vino miscere docuit. Plin. lib. 7. cap. 56.

Stratarterus, Rex Danorum, qui quum Lenum quendam pernetas occidisset, pœnitentia ductus, ejus filio Hatherio se prælium offerendum. Saxo lib. 8.

Strătĭcus, Στρατικός, Neapolitanus philosophus Platonicus, ut scribit Cic. de finibus bon. & mal.

Stătis, Στάτις, Vrbs est Persidis, edita in petra sita, quam tenuit Antiochus Seleuci filius. Gentile Statites. Στατίτης Stephano.

Stătĭus. [Ger. Der Rieder Gott mann sie erfunden haben sol.] Deus præsidium præsse credebatur animalis, in cujus tutela pueri esse putabantur, quum primùm fari atq; incedere incipierent: ut ex Varrone de Liberis educandis docet Nonius.

Stătīnæ, ārum, secunda syllaba corripitur. Insulæ sunt in sinu Campano, terræmotu enatæ, teste Plin. lib 2. cap. 88. Papinius in Sylvis: Aenariq; lacus meditos, Statinaq; renatas.

Stătĭus Cæcilius, Poeta Comicus fuit, cui Volcatius Sedigitus primas in Comœdia partes tribuit: quanquam à Cicerone nec inter quatuor aliis longè Latinæ autor, nonnunquam etiam ferreus scriptor appellatur. ¶Statius alius, cognomento Papinius illustris Poëta fuit Neapolitanus, Domitiani temporibus. Iuvenalis & Martialis æqualis: cujus omnia extant Poëmata Sylvarum libri quatuor: Thebaicos libri duodecim: præterea Achilleidos opus inchoatum, quod morte præventus absolvere nō potuit. Scripsit & Agaven Tragœdiam, quā ita copiosa coactus Paridi histrioni vendidit. Iuven. Sat. 7: Cantitat ad cœnam jucundam, & carmen amicæ Thebaidos, lætam facit cùm Statius urbem, Promittit diem, tanta dulcedine captos Adfixit animos, tantaque libidine vulgi Auditur: sed quum fregit subsellia versu, Esurit, intactam Paridi nisi vendat Agaven. Fuisse autem horum utrunque servum, Statii nomen servile satis declarat.

Statones. Hetruriæ populi, apud Plin. lib. 3. cap. 5. quorū oppidum Statonia commemoratur à Strabone lib. 5. In horum agro vinum satis generosum nascebatur, quod Statonense vocabatur: cujus meminit Plin. lib. 14. cap. 6.

Statyelli, Statyellorum, Populi Ligutiæ, tribe Plin. lib. 3. cap. 5. quorum oppidum Aeux Statyellæ collocatum à Strabone in ea via, quæ à Genua Placentiam ducit.

Stellă Arcadius, poëta Patavinus lepidissimus, familia consulari ortus, Violantillam amavit, puellam Neapolitanam, quā tandem duxit uxorem. Hæc in delicijs habuit columbā, avem dicatam Veneri, quam Stella flevit defunctam pulcherrimo carmine: unde ipsi ipsum Columbā inscripsit. Mart. lib. 12. Laurigeros habitat facundus Stellă penates.

Stentŏr, Iacatius lib 10. cap. 10. una est Gorgonum, sed Stheno tenendum, ut ipse à Phorci ex monstro marino tuscepta, quæ debilitas interpretatur id est, timoris initio, quòd tantùm mentem debilitat. Vide GORGONES.

Stentor, Στέντωρ Cicero. Ein Griechischer Haußmann so ein grob gestalt vnder gemacht gehabt] Græcorū amantum vocalissimus, qui quinquaginta hominum clamorem vocis magnitudine æquabat, ut placet Homero 5. Iliad. Vnde proverbium: Stentore clamosior. Iuven. Satyr. 13: Tu miser exclamas, ut Stentora vincere possis.

Stercŭtĭus, Dictus est Saturnus, quòd primus stercorandi agri rationem invenit. Autor Macrobius.

Stĕrĕūnclum, Στερεοῦνκλον, Vrbs in inferiore climate Germaniæ, cujus meminit Ptol. lib. 2. cap. 12.

Stĕrŏpe, Asteropes, penult. corr. Στερόπη Suidæ. Atlantis filia una Pleiadum: quam nonnulli Asteropen vocant. Vide supra in dictione PLEIADES.

Stĕrŏpēs, Asteropis, pen. corr. Στερόπης, Vnus ex Vulcani ministris, à fulgure nomen habens. Virg. 8. Aen. Brontesq; Steropesq; & nudus membra Pyracmon.

Stesichŏrus, pen. corr. Στησίχορος, Nomen poëtæ Lyrici ex Himera Siciliæ urbe, à qua Himereus est dictus. Alii ex Metauria urbe natum dicunt. Alii ex Palantio Arcadiæ oppido. Fe-

runt

runt inde profugam Catanam venisse, coq; in loco defunctũ, & extra portam urbis sepultum fuisse, portamq; ab eo Stesichoream nuncupatam. Natus est trigesimaseptima Olympiade textaq; & quinquagesima obiit. Fertur lusciniam aliquando in ore Stesichori infantis cecinisse mirabili auspicio, summum cum Poëtam futurum, & cantus suavitate omnes, qui ante eum fuissent, superaturum. Fratrem habuit Mamertinũ, optimum geometram. Dicitur & scripsisse Helenæ vituperationem, ex quo exoculatũ fuisse, rursusq; ob palinodiam visum recuperasse. Quam fabulam tetigit & Horatius in Epod. ad Canidiam sic scribens: Infamis Helenæ Castor offensus vice, Fraterq; magni Castoris, victi prece. Adempta vati reddidêre lumina. Vocatusq; est Stesichorus: quoniam primus ei cithara cantu chorum instituerat nam prius Tisias vocabatur. Autor Suidas. Quintilianus verò libro decimo, capite primo, sic eum taxat: Stesichorus, quàm sit ingenio validus, materiæ quoq; ostendunt, maxima bella, & clarissimos canentem duces, & epici carminis onera lyra sustinentem. Reddit enim personis in agendo suum loquendoq; debitam dignitatem, ac si tenuisset modum, videtur æmulari proximus Homerum potuisse: sed redundat, atq; offenditur: quod ut est reprehendendum, ita copiæ vitium est.

Stesicles, Mulier fuit insigni forma, miraq; venustate prædita, quæ quum à Themistocle & Aristide adamaretur, causa fuit dissidii inter duos præstantissimos duces. Autor Plutarchus in Themistocle.

Stesimbrotus, pen. corr. Historicus fuit Thasensis, qui Cimonis Athenientium ducis res gestas scripsit, teste Plutarcho in vita Cimonis. Hic Stesimbrotus alius fuit ab Epaminundæ filius, à parte interfectus, quod cum Lacedæmoniis pro eo accumbebo manum conseruisset, cæsarii spectatissimam ex præsidio victoriam reportasset. Autor Plutarchus in Parallelis.

Sthĕnēlus, Capanei & Evadnes filius, unus ex Græcorum ducibus qui bello Trojano interfuerunt. Hunc Virgilius inter eos annumerat, qui ligneo equi alvo fuerunt inclusi. Thersandrus (inquit) Sthenelusque duces, & dirus Ulysses. Fuit & alter Sthenelus Perse filius ex Andromeda, cujus meminit Homerus 5 Iliad.

Sthĕnēbœa, Sthenelæ Sorica, Proëti Corinthiorum, aut (ut alii malunt) Argivorum Regis uxor, filia Iobatæ regis Lyciorum, quæ bellerophontis amore capta, quum repulsam tulisset, apud virum eum detulit, tanquam vim sibi afferre voluisset. Quam fabulam qui latius noscere cupit, videat suprà in dictione BELLEROPHONTES.

Sthenyo, Fuit una ex filiabus Phorci & belluæ matinæ, Medusæ soror. Vide latius suprà in dictione GORGONES.

Stilbōn, stilbontis, Mercurii stella, hoc est, à lucendo dicta. Cicero de Nat. deo. Infra autẽ hanc stellã Mercurii est, ea ἑρμαία appellatur à Græcis, quæ anno ferè vertente, signiferum lustrat orbem, neq; à sole longiùs unquam unius signi intervallo discedit, tùm antevertens, tùm subsequens.

Stilico, filiconis, Honorii Imperatoris socer, à Claudiano poëta mirifice laudibus celebratus. Hic quum res plurimas feliciter gessisset, eas dem ut Eucherium filium ad imperatorium fastigium eveheret, adversus principes conjuravit: quũ que Gothorum irruptioni resistere posset, ut imperatorum vires minueret, patias est Italiam ferro, flammisq; crudelissimè devastari. Vide Zosimum.

Stilpo, Megarensis philosophus fuit, tempore primi Ptolemæi, discipulus Pasicles Thebani: præfuit scholæ Megarensi: scripsit dialogos non minùs vigenti. Huic quum Ptolemæus Soter, patriã ejus potitus, splendidam conditionẽ offerret, si secum in regnum profecisci vellet, constantissimè recusavit. Demetrius quoque cognomento Poliorcetes, quum Megara cepisset, tantùm huic honoris detulit ut quicquid illi ablatum erat, jussit restitui. Ille contrà nihil se amisisse respondit: Philosophiam enim cum eloquentia neminem sibi adimere potuisse. Dehoc quoq; memoriæ prodidit Cicero in lib. de Fato, quod quum ei vinolentia, & luxuriæ vitia essent ingenita, sic vitiosam naturam edomuerit, ut nemo unquam vinolentum illum, nemo in re libidinis vestigium viderit.

Stĭphĕlus, Unus ex Centauris, Ixionis, & Nubis filius, à Cæneo interfectus ea in pugna, quæ in Pirithoi nuptiis commissa est inter Lapithas & Centauros. Ovid. 12 Metam. Quinque neci Cæneus dederat Stipheliumq;, Bromiumq; ferox.

Strophădes, Germ. Drey Insulen im aufgang des Xhoniſchen mehrs bey Morſitten. Vulgò Curzolari.] Insulæ Ionio mari enatantes, Massiliensibus historicis vicinæ: sic dictæ propter ordinem quo sitæ sunt. Plin. lib. 3. ca. 5. Strophades tres à vicinis Massiliensibus dictæ propter ordinem: quas item nominant singulis vocabulis, Proten, & Mesen, quæ & Pompeiana vocatur: tertia Hypæa. Lucan. lib. 3: Et jam ramigeram Bruti comitatã carinam Venerat in fluctus Rhodani cum gurgite classis Strophadas Ætolicas tenens.

Stoici, Philosophi appellati sunt à στοὰ, quod significat porticum, quò convenire ad differendum solebãt. Erat enim porticus Athenis dicta Pœcile, ex varietate picturæ (Græci enim ποικίλον variũm dicunt) in qua Zenon, primus ejus sectæ autor, philosophiã profitebatur. Vide & lege Stoica, & Philosophi Stoici nuncupantur, qui autẽ à Zenone docebant, à Zenone doctore. Hæc est illa porticus Stoicorum memoratissima, quam Chrysippus dictus est fulcire, quam pinxit Polygnotus gratuitò. [Germ. Die Philoſophi/ der ſect Zenonis genennt/ welcher in dem ſtock zu Athen/ Pœcile genannt/ gelehret hat.]

Stoïcē, adverbium, Cicero in Parad. De diis immortalibus, de charitate patriæ, Stoicè scilicet, nullis oratoriis ornamentis adhibitis, dicere de Catone.

Străbo, Insignis geographi nomen, qui temporibus Augusti, & Tiberii claruit. Scripsit Commentarios geographicos, qui etiam hodie omnium manibus teruntur.

Stragona, Stragonæ, Vibs in ultimis interioris Germaniæ apud Ptol. lib. 2. cap. 11.

Strătĭus, Jovis cognomen, qui apud Catas colebatur: quod nos bellicosum interpretari possumus. Autor Herodot. lib. 5.

Străto, Nomen proprium Sidonis regis, qui (ut Hieronymus scribit) manu propria se volens confodere, ne imminentibus Persis ludibrio foret, quorum fœdus Aegyptii regis societate neglexerat, detinebatur formidine, & gladio, quẽ arripuerat, circumspectans, hostium pavidus expectabat adventum. Quem jam jamq; capiendum uxor intelligens extorsit actaceum de manu, & latus ejus transverberavit. Compositoq; ex more cadavere se monetam superjecit, ne posit virginalia fœdera, alterius coitum sustinere.

Strătōn, Scribit Suidas, Lampsacenus philosophus fuit Theophrasti familiaris, & successor, & præceptor Ptolemæi Philadelphi: qui ob insignẽ naturalis philosophiæ cognitionem Physicus est cognominatus. Stratones octo fuerunt: primus Isocratis auditor: secundus Lampsacenus, Theophrasti discipulus: tertius medicus, qui Erasistratum audivit: quartus historicus: quintus poëta, Epigrammatum scriptor: sextus antiquus medicus, ut ait Aristoteles: septimus Peripateticus: qui vixit Alexandriæ. Hæc Diogenes Laërtius. Octavum Plutarchus Stratonem ponit rethoricæ præceptorem, ac Bruti familiarem, qui una cum eo in bello Philippensi fuit: solusq; adhibitus, dum ille sibi mortem consivit. Constitutus postea Augusto per M. Messalam, qui comes ad bellum Actiacũ fuit. Lactiorum enim Messala: Hic est, (inquit Augusto) qui meo Bruto gratias extremas subministravit.

Stratonice, Stratonices, Antiochi Cappadocum Regis filia, uxor Eumenis, Pergami Regis: cui Attalum peperit, qui illi in regnum successit. Vide Strab. lib. 13.

Strĭdon, Vulgò Sdrigna, Oppidum in agro Iulii Carnorum Pannoniæ, ad confinia Dalmatiæ & Pannoniæ confinio, D. Hieronymi patria, à Gothis eversum.

Strongyle, es, Vulgò Stromboli, Insula est maris Tyrrheni, non procul à Sicilia, una Aeolidum: cujus incolæ triduo antè eruptionis prædicere solebant, quinam flaturi essent venti: unde factus est locus fabulæ, ut Aeolus qui in hac insula regnabat, ventorum rex crederetur. ¶ Dicta est autẽ Strongyle à rotunditate: nam Græci rotundum στρογγύλον appellant: à Silio Italico lib. 14. Strongylos appellatur: Mille Agathina dedit, perflatq; Strongylos Austris. ¶ Strongyle item dicta fuit Aegæi maris insula, una Cycladum, quæ potiore nomine Naxos appellatur. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Strophădes, [στροφάδες. Germ. Zwo Inſeln im Joniſchen Meere neben Zacynthen gegen Mitag gelegen. Vulgò Strivali.] Sunt duæ insulæ in mari Ionio, ad Occidentale latus Peloponneti, quæ antea Plotæ dicebantur. Strophades dictæ à conversione Celænæ & Zephiræ, quæ ad has usq; insulas Harpyias persecutæ, inde reversæ sunt. Nam στροφὴ inter cæteras conversionem significat. Virg. 3 Aen. Excipiunt Strophades Graio sunt nomine dictæ, Insulæ Ionio in magno.

Strophĭus, Proprium nomen Phocensis regis, patris Pyladis: cujus beneficio Orestes matris suæ crudelitatem effugit, & ubi cum Pylade ejus filio liberalissimè educatus.

Struma Nonii cujusdam Romani Senatoris nomen fuit, in quem vehementi se ira contra indignũ stomachatur Catullus poëta, Epigr. 49: Scilicet, inquit in carmine Struma Nonius sedet.

Struthŏpŏdes, Mulieres sunt in India tãta brevitatis, ut nemẽ acceperint à passerulorũ pedibus. Sipontinus.

Strymon, onis, pen. corr. Germ. Ein fluß in Thracia, entſpringt im Bergo Rhodope, vberſchuttet Thraciam von Macedonia.] Fluvius est Macedoniã à Thracia dividens, ut Plinio placet. Nam Ptolemæus Nesso fluvio eas discriminat. Oritur Strymon in Hæmo monte, septemq; effluit lacus: quibus

dendo in unum alveum colligis, juxta Amphipolim influit in maris Ægæi sinum, qui ab ipso Strymonicus appellatur. Virgilius 4. Georg. Ripæ suo adversa, defertæ ad Strymonis amnem.

Strymoniăcus, a, um: ut Graves Strymoniæ, Virg. 10. Aen. quales sint ex ibus aves Strymoniæ dant signa grues.

Stura, Tuvius est in Alpibus nascens, unus ex trigintà, qui à Pado in mare Adriaticum deferuntur. Autor Plin. lib. 3. cap. 16. Vulgo Stora.

Sturii, Populi ad Oceanum Gallicum, Rheni quasi insulas incolentes. Autor Plinius libro 4. cap. 15. Vulgo Les de Sceveren en Prusse.

Sturium, ii, Insula est Galliæ Narbonensi adjacens, non procul à Stœchadibus. Autor Plin. lib. 3. cap. 5.

Stўcĕlis, idis, Castellum Megaridis in Sicilia, cujus incolæ dicuntur Stycelini, Στυκελῖνοι Stephano.

Stўmphălus, Σταμφαλὸς, Lacus in Arcadia juxta Stymphalum oppidum, ex quo Erasinus fluvius erumpit: Ovid. lib. 2. Fastorum. Testis erit Pholoë, testes Stymphalides undæ. A' Stymphalo lacu Stymphalides aves appellatæ sunt, tantæ magnitudinis ut Solis radios obumbrare dicerentur, omnem Arcadiam devastantes, donec ab Hercule eorum erepti sæculi sontes perierunt. Virgilius de Herculis erumnis: Stymphalidas pepulit volucres dirimente quinto. ¶ A' Stymphalo oppido fit Stymphalius, phalia, phalium, Σταμφάλιος, & Stymphalis, idis. Hieronymus contra Jovinianum: Aristochides Orchomenius tyrannus adamavit virginem Stymphalidem, quæ quum ei tyrannus adamavit virginem Stymphalidem, quæ quum ei tyrannus adamavit virginem Stymphalidem, quæ quum ejus teneret, nec vi pellere audet, in eodem loco confossa est. O cujus necem tanto omnis Arcadia dolore commota est, ut bellum publicè susciperet, & necem virginis ulcisceretur.

Styra, æ, Euboeæ insulæ oppidum tutum, non procul à Carystia, à Piredro Atheniensium duce bello Mallaca eversum. Autor Strabo lib. 10.

Styx, [Στύξ] Germ. Ein hellischer fluß bey dem sie Göttet schwuren.] Fons est ad Nonacrin Arcadiæ è saxo profluens, exiziosus omnibus animalibus, tamq; frigidus, ut poculi istum exhauserit, ferrumq; æs crodat, solaq; mulæ ungula perfici contineri cætera vasa frigoris vehementia statim dirumpens. Hac veneno quidam Alexandri ab Antipatro non sine Aristotelis consilio, putant præmptum. Styx Græcis maledictum sonat, ἀπὸ τοῦ στυγεῖν, quod querulum, tristem, vel odiosum sonat. Hinc poëtæ occasionem arripuerunt, qui Stygem paludem esse apud inferos dixerunt: apud superos tanta in veneratione habitam, ut nefas duxerint quicquam eorum quæ per Stygem jurassent, non observare. Si quis deorum violasset, cœtum annis à nectare abstinebat, & numinis majestate erat privatus. Virg. 6. Aen. Stygiamq; paludem Di cujus jurare timent & fallere numen. De hac Servius sic scribit: Dicitur Victoria Stygis filia bello Gigantum Jovi favisse, pro cujus remuneratione Jupiter statuit, ut jurantes ei per ejus matrem non auderant fallere. Ratio autem hæc est: Styx mœrorem significat: unde καὶ τὸ στυγεῖν quid est, à tristitia Styx dicta est. Hi autem lenti sunt semper, unde & immortales ergo quia mœrorem non sentiunt, jurant per rem sibi naturæ contrariam: si est, tristitiam, quæ est æternitati contraria. Idem jusjurandum per execrationem habent. Hactenus Servius. Erat ara hunc locum habens Veneri cupidini sacra, ut ex Ovidio est, Bis Stygios inviæ lacus, bis nigra videre Tartara, &c. Fuit & alia palus in Ægypto juxta Memphim, quâ vectes Stygia vocantur, ambiens Abaton insulam.

Stygĭus, a, um, adjectivum, ἐπίθ. ut Jupiter Stygius, pro Plutone, apud Virg. lib. 4. Aen. Sacra Jovi Stygio, quæ rite incepta, paravi. Stygius canis, id est, Cerberus. Seneca: Hic sævus umbras territat Stygius canis.

S ante V.

Suădæ, æ, à Romanis dicta est quædã persuasionis dea, quã Græci vocant Πειθὼ. C. de Clar. Orat. Ilæa quam Græci vocant, cujus est Isocrates orator, hanc Suadam appellavit Ennius. Ejus autem Cethegum medullam fuisse voluit, ut quandam in Periclis labris triplex Lepidis fellitavisse, hujus hic medullam nostram oratorem fuisse dixerit. Et paulò post: Cethegum ib. homines florem populi esse dixerunt, Suadæque medullam dixit Ennius.

Subvĕtĕribus, Est loci nomen in urbe Roma, Ecut & Subnovis. Plaut. in Curc. Subveteribus hi sunt qui dãt, quiq; accipiunt sub tænore. Suetonius in August. hilariam laudatus est, pro æde deor. sub. à Tiberio: & pro Rostris Subveteribus. Varro: Subnovis dicta pars in foro ædificiorum, quod vocabulum est perveterum.

Subur, Est Hispaniæ Tarraconensis oppidum ad flumen Rubricatum, ut scribit Plinius lib. 3. capite 3. Vulgò Segre: alibi Sicoris.

Sŭburrã, Vicus Romæ, ut ex Junii sententia refert Varr. lib. 4. de lingua Lat. sic dictus ab eo, quòd situs est sub loco, quem Terrenum muri appellant. Verùm ego (inquit Varro) potius à pago Succusano puto dictã Succusanam, unde mutatis literis Subverã. Cujus rei indicium est, quòd antiquius, per c literã, non per b scribebatur. Festus verò Verrium sequutus, à succurrendo dictã existimat, quòd in ea statione soleat habere præsidium Nativii, ut Exquiliis succurrant. Gabinus eã partem infestãrunt. Cujus rei indicio præfert, quòd & hoc seculo, Succurrana tribus scribi soleat, per c literam, non suburrana per b.

Sŭburrānus, a, um, ut Regio Suburrana, in qua meretricum diversoria erãt: quæ ob id Suburranæ dicũtur à Poëtis. Mart. lib. 6. Fœmæ non nimium bonæ puellam Quales in media fere Suburra Vendebat modò præco Gellianus.

Sidĭcĭnum, Campaniæ oppidum, non procul à Lini ostio, ut autor est Plin. lib. 3. cap. 5. Vulgò Sessa.

Sĭdĭsiones, Gallia Belgicæ populi, ut scribit Plin. lib. 4. cap. 17. in provincia Remensi. Hodie Soissons.

Sĭdĕvi, [Σιδεβοι Germ. Die Schwaben.] Bellicosissimi Germaniæ populi, olim Albis, hodie Danubii accolæ. Luc. lib. 2. Fundit ab extremo flavos Aquilone Sidevos.

Suevĭa, [Germ. Das Schwabenland.] dicitur eorum regio. Olim tota Albim habitaverant, ut ibi quam centum pagos habuerint. Gens valida & bellicosissima.

Sullæ, Ab antiquis dicti sunt, qui postea Sylla: propterea quòd priscis peregrinam literam nullam recipiebant immundæ scrofæ vocabant, quod nos Porcas dicimus. ¶ Hinc etiam Sullanum diem apud Ciceronem legimus, pro Sylla. ad Attic. lib. 10. Non fuisse & illa nox tam acerba Africano superstitioso viro, quam dies ille Sullanus fuit clarissimo viro C. Mario, si nihil utrumq; eorum fefellisset. Quo in loco Syllanum diem cum intelligas, quo L. Sylla Marianarum partium victor urbem ingressus, omnia cædibus & proscriptionibus vastavit. Unde autem primùm Syllæ, vel Sullæ dicti sint, vide infrà in SYLLA.

Sullātĭvus, à, um, derivativum à Sylla formatum, idem valens quod proscriptorius, vel Syllæ proscriptionem imitans. Cic. ad Attic. lib. 9. Sed medius fidius tempus nobis puto esse, de fuga cogitare. Hoc tempore Cn. noster bonam aut cogitavit, aut sullativis animus ejus, & proscriptus jam dux.

Sulmo, Σουλμὼ. Oppidum Pelignorum, in quarta regione Italiæ, nongentesimo ab urbe distans lapide, Ovidii poëtæ patria, ut ipse testatur 4. Trist. de seipso: Sulmo mihi patria est gelidis uberrimus undis, Millia qui novies distat ab Urbe decem. Dictus Sulmo à Solymo Æneæ comite, cujus mortem ejus urbis ut refert idem Ovid. 4. Fast. Hujus erat Solymus Phrygia comes unus ab Ida. A' quo Sulmonis mœnia nomen habent.

Summānus, pen. prod. Pluto, deus infernorum ita dictus, quasi summus deorum Manium: ut in nuptiis Philologiæ docet Martianus Σουμμανὸς, ἀφ' ὑπερβολῆς. Hunc Romani nocturna fulmina assignabant, quemadmodum diurna Jovi, testè Plin. lib. 2. cap. 53.

Sunium, Σούνιον: Vulgò Cabo de Colonnes, Extremum Attices promontorium, Ortygiæ objectans, vicum habens ejusdem nominis, quem Leontidi tribuit assignat Stephanus. Vide Ptolemæum tertiam Europæ tab. & Strabonem sub initium lib. 9.

Sŭrrentum, ti, Σορρεντὸν Ptolemæo. Oppidum est Picentinorum, juxta Minervæ promontorium. Surrenum quendam fundum, teste Plin. lib. 3. cap. 5. ¶ Hinc Surrentina vina, & Surrentini colles, apud Colum. lib. 3. cap. 2.

Sūsa, orum, Σοῦσα, Ptolemæo, Urbs nobilissima, inter Persidẽ, & Babyloniam sita, Persarum olim regia, à Dario Hystaspis filio Persico exclusus, aut (ut Strabo placet) à Tithono Memnonis patre condita, trans Choaspen fluvium à cujus urbis nomine circumjecta regio dicta est Susiana. In hac urbe fuit nobilis illa Cyri regia, candido, varioq; marmore, columnis aureis magnaq; gemmarum copia exornata, cæli in lacunaribus habens simulacrum, stellis micantibus insignitum. Est autem hoc nomen pluralis sanctum numeri, & neutri generis. Propert. lib. 2. Non tot Achæmenias armantur Susa sagittas. Lucanus: Nõ tot Achæmenias deducant Medica Susis Agmina. Dicta autem putantur Susa à lilionum copia, quæ Elorum lingua susa dicuntur.

Susiānē, [Σουσιανὴ Stephano. Germ. Ein Landschafft offt Asiæ, itzt zwischen Assyria, Babylonia, Persia, und dem Meer.] Asiæ regio, Persicæ diœcesis, quæ à Septentrione terminatur Asperis ab Occidente Babylonia, ab Oriente habet Persidem: à Meridie partem Persicum sinum. Dicta Susiana à Susis urbe nobilissima Persarum regia, & totius regionis capite. Latorum ejus descriptionem repete ex Ptolemæo lib. 6. cap. 3.

Susiana, Vide SVSA.

Sutrium, ii, Σούτριον, Oppidum Tusciæ mediterraneum, apud Strabonem lib. 5.

Suttus, (ut ex Catonis sententia refert Plin. lib. 8. cap. 5.) Nomen fuit elephanti, qui in Punica acie fortissimè dimicaverat, altero dente mutilato.

S ante

Sȳgrĭ, Sygri, σύγρι, Regio Siciliæ prope Adum & Lætren, à suum venatione (ut ex nominis compositione apparet) appellata.

Sy-grŏs. [σύαγρος. Germ. Ein Beinbund.] Canis nomen est apud Sapphoclem, à suum venatione impositum. ¶ Græcis item Sygros, aprum, seu lucum sylvestrem significat.

Sȳagrŏn, σύαγρον. Extremum Arabiæ Felicis promontorium, ad ostium sinus, cujus meminit Plin. lib. 6. cap. 28. & 28. & Ptolomæus Tabula Asiæ sexta.

Sybăris, σύβαρις Stephano, Magnæ Græciæ oppidum, inter Crathin & Sybarin amnes, ab Achivis condium, qui post Trojæ excidium vi tempestatis eò fuerũt appulsi. Hujus olim tanta fuit potentia, ut quatuor proximas rexerit gentes, & quinque & viginti urbes suo subdiderit imperio, & contra Crotoniatarum centa hominum millia armârit. Autor Strabo libro 6. ¶ Est & Sybaris fluvius dictus. Fluvii nomen juxta urbem ejusdem nominis, à cujus aquæ colæ submovent gregem: sive quòd pecora iterum tamentis exagitet, ut visum est Strabonis: sive quòd vellera nigrore inficiat, quum Crathis vicinus amnis candorem ea inducat, ut tradit Plin. libr. 31. capit. 2. ¶ Est item Sybaris adolescentis nomen apud Horat. libro 1. Carm. Ode 8. Lydia dic, per omnes Te deos oro Sybarin cur properas amando Perdere.

Sybărītæ, σύβαριται, Populi fuerunt ingentissimi omnium voluptatum in hæredi, omniq; deliciarum genere adeo effœminati, ut Sybaritica mentio in proverbium abierit. Traditur hâc fuisse consuetudine, ut convivas in proximum annum invitarent, ne spatium interim decesset, aut convivatori conquisita cœna, manq; delicias epulas instruendi, aut convivis ipsis corpora cura, gemmisq; exornandi. Hi postea & adversus Crotoniatas bello lacessiti, quum trecenta hominum millia aciê educ sent, turpissimè tamen victi, unaq; cum urbe funditus deleti.

Sybăritis, -dis, σύβαρις, Patronymicum fœmininum à Sybaritis populis formatum. Ovid. de Trist. ad Augustum: Nec qui cõpositi nuper Sybaritida, fugit. Quo in loco Sybaritida vocat Ovidius, opus Hermotimi cujusdam cinædi de generibus voluptatum & obsoletarum deliciarum.

Sybŏta, æpen. corr. σύβοτα Stephano, Insula est ante Leucadiã, teste Plin. lib. 4 cap. 12.

Sycamĭnon, συκάμινον. Oppidum fuit in ora Phœnices, cujus huc usque in hunc quatermemoriã exstisse, autores sunt Plin. lib. 5. cap. 19, & Strabo lib. 16. ¶ Sycaminon item Græci morum appellant, arboremq; ipsam Sycaminum. συκάμινος.

Syce, συκὴ. Insula est Asiæ adjacens, non procul ab Epheso, cujus meminit Plin. lib. 5 cap. 31.

Sychæĭs. Vide supra SICHAEUS.

Sycŏris, Plin. lib. 3. cap. 1. fluvius Hispaniæ juxta Ilerdenses, Surdaonum gentes. Lucan. Hesperios inter Sycoris non ultimus amnes. Vide SICORIS.

Sycurĭa, συκοῦρια. Insula ex immani Argæo, ante Ephesum: de qua Plin. lib. 31. cap. 5.

Syderis, Fluvius in finibus Caspiorũ & Hyrcanorum, à cujus ostio Caspium mare nomine amisso, Hyrcanum, incipit appellari. Autor Plin. lib. 6 cap. 16.

Sydra, dræ, σύδρα, Oppidum est Isauriæ, quæ est regio Asiæ, mediterranea inter Cilicium & Pamphylium, Steph.

Syēnē, σοήνη Vulgò Sigueni. Gier. Ein Stadt Negotian under dem Kriche Siechi gelegen. Cæterũ] Urbs in cõfinio Æthiopiæ atq; Ægypti, non procul à Nilo, supra Alexandriã, versus Meridiem quinque millibus stadiorum, sub tropico Cancri directè locata: unde sole ex flente in Cancro, meridie saltim die supra verticem civitatis nullam prorsus in ea umbram jacit, ait Plin. libro 2. cap. 73. Lucan. lib. 2. - umbras nusquam flectente Syene.

Sygaros, σύγαρος. Insula est in sinu Arabico, in qua nulli sunt canes, atq; aliundè importati circa littora extinctes moriuntur. Autor Plin. lib. 6. cap. 28.

Sylă, per simplex l, Mons Lucaniæ, sylvam habẽs ejusdem nominis, latrocinijs crebris infamis. Vnde & nomen accepisse videtur, ἀπὸ τοῦ σύλαν, quod eũ prædas. Sallustius de fugitivis: In sylvas inque Sylæ saltus fugere. Virg. 12. Aen. Ac velut ingenti Sylæ, summove Lyæo. Quum duo, &c.

Syllă, duplicato l, σύλλας. Fuit Romanus nobilis, teste Salustio, qui antiquæ Scipionũ familiæ originẽ duxit. Hic in adolescentia omnia flagitia nominatam vitã egit, usq; ad Quæsturam, quã sub Mario adeptus est, ut qua vitã omnẽ penitus commutavit. Literis Græcis & Latinis bonè eruditus fuit, facundus acer, alitutus, gloriæ cupidus, sui fecundus, pecuniæ maximè largitor, animo grandis: adeòque dolo dubitam potuerit fortunã salutis. Fortunæ au fuit felicior. Missus à Mario ad Bocchi regis regnum, fugientibã victis, similis Deinde & Mithridatẽ Asiã undebellatũ vastantẽ compescuit: socium bellum luctus re-

pressit: Cinnæ dominationẽ fregit & Marii, qui olim se Quæstore fastidierat, ipsam illam provinciã profligatum & exulem coëgerunt. Dictator deinde effectus, ea Rempublicã oppressit, ut de Cicerone Verr. nemo dubitaverit, quin hominem patriã, nec vitã retinere posset. Potitus Reipub. & victa, Dictaturã deposuit, & privatus Puteolos Baiasq; & peculiari morbo petiit. Quapropter Cæsar Iulius dicere consuevit, illum literas nescivisse, quia dictaturã deposuisset. Ut habet Tranquillus. Sylla autem nomen ex Sybilla contractum putatur. Appellatus est enim Sybilla qui ex Sybillinis libris primò sacra fecit, cujus postea duabus sublatis dictis, Sylæ sunt appellati. Et quum is, qui primus Sylla appellatus est, flavo & compto capillo fuerit, similes Sylæ sunt appellati. Inde profectum ut effeminati in ludo, Sylæ dicerentur. Sotipater lib. 1.

Syllamĭŏn, σύλλαμον, Statuarius nullo doctore nobilis, de quo Plin. lib. 34. cap. 8.

Syloson, Ionice, σύλοσων, Polycratis Samiorũ tyranni frater, qui quã Dario Hystaspis filio vestis quã ferebat, aliquando largissima esset, an eo pro peculiari munere tyrannidẽ donec accepit: in qua administranda crudelissimè sese gessit, ut ejus civibus exhaurias. Vnde tractum est proverbium τυραννὶς ἐστὶ σύλοσων δῶρον. Hæc est, Sylosontis opera facta est loci amplitudo.

Sylvānŭs. [Ger. Der Wattgott Pan.] Sylvarum Deus, qui Cyparissum puerum in deliciis habuisse dicitur, eundemq; in arborem sui nominis hoc est, in cupressum transformasse. Fabulantur enim Poetæ, Cyparissum cervã habuisse mansuefactam, eamque unice adamasse: quam quum Sylvanus imprudens occidisset, puer doloris impatientia contabuit. Cujus mortem ægrè ferẽs Sylvanus, in arborem cupressum eum commutavit, quam amasii desiderio semper dicatur circumferre. Quidam Sylvanum eundem esse putarunt cum Pane. Virg. tertium lib. 1 Georg. manifestè eos distinguit. Nam quum dixisset, Pan ovium custos, &c. interjecta dominæ Minervæ, & Triptolemi mẽmone, subdit tandem: Et teneram ab radice ferens Sylvane cupressum. Quem locum explicans Servius: Publica (inquit) ceremoniarum opinio hoc habet, pecorum & agrorum Deum esse Sylvanum. Prudentiores tamen dicunt eum esse ἀπὸ τοῦ σύλλας, hoc est, Deum ἀγρῶν. Sylæ autem sit fere omnia crementorum id est, ignis sordidior, & aër, item & aqua, & terra, sordidiora unde cuncta procreantur. Quam ideo Latini materiam appellavere: nec incongruè, quum mater & sylvarum sint. Ergo quem Græci a toto, Latini à parte dixerunt. Hæc Ille. Plinius libro 12. capite 1: Quin & Sylvanos, Panasq; & deorum genera sylvis ac sua nomina tanquam è cœlo attributa credimus.

Sylvĭus, Æneæ & Iliæ Numitoris filia quæ à Marte compressa est, Romani credidere. Is fuerunt Romulũ peperit, & Remũ, urbis Romanæ conditores. Vide Liv. lib. 1. ab Vrbe. ¶ Et Sylvius apud Virg. 7. Aen. nomen fortita Tyrrhei patroris regi armẽta, cervus mãtutus à Trojanis vulneratus, intimè præbuit bella inter Latinos & Trojanos adversa.

Sylvĭus, Ascanii filius, Æneæ nepos. ita dictus quòd casu quodam in sylvis natus esset: à quo deinceps Albanorum Reges omnes Sylvii dicti sunt, sicut Romanorum Imperatores, Augusti: Aegyptiorum Reges, Ptolemæi: Parthorum, Arsaces. Vide Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Symē, sive Syme, σύμη, Insula est Cariæ adjacens, portum habens, claustum triremibus aptum, & navale cavum viginti. Autor Strabo lib. 14.

Symæthĭus, σύμαιθος, Fluvius Siciliæ, non longè ab Aetna, qui (ut ait Strabo lib. 6.) agrum Catanæum irrigat.

Symălĭus, a, um, adj. divum. Virg. 9 Aen. Edusium Martis luco Symæthia circum Flumina.

Symbari, Populi fuere, inter Arabiæ montes & Nilum incolentes, ejusdem nominis, venatui vitã ducentes. Autor Plin. lib. 6 cap. 28.

Sȳmē, σύμη, Insula Cariæ adjacẽs, medio fere spatio inter Rhodum & Gnidum, ut tradit Plin. lib. 5. cap. 31. Vide supra in dictione VYNA.

Symmăchĭus, pen. corr. σύμμαχος, Proprium nomen oratoris conjuncti Romani, qui missus fuerã Senatu Constantinopolim, ad Theodosii liberos, rogatum ut Vestales à Christianis dedi ni minimè paterẽtur. Cujus rei gratia putabant se adversa multa à diis esse passos. Ejus igitur orationem & Prudentius & Ambrosius, qui hanc mentionem fecerunt, acerrimè confutarunt. Erat & Symmachus, sacrorum librorum interpres, doctrinæ priscæ studiosus, cujus meminit Eusebius. ¶ Græcis item σύμμαχος, belli socium significat, quemadmodum & συμμαχία, belli societatem.

Symplēgădes, penult. corr. συμπληγάδες, quæ & Cyaneæ, insulæ duæ sunt, divo cursu scopulis trans Bosporum Thracium, inepto Perdi Euxini ostio, mille quingentis pasibus ab Europa distantes: tam modico autem interstitio se dirimentes interjecto, ut ex adverso quidem utrinque gemina cernantur, paulùm verò de lexa aceo, coeuntium speciem præbeant. Quæ

res occasionem præbuit Poëtarum fabulis, qui eas olim inter se concumisse tradunt. Vnde & nomen acceperunt Συμπληγάδες; hoc est, à concurrendo, seu confligendo. Ovidius: Comprimos utinã Symplegades elidissent. Nominativus singularis est Symplegas, συμπληγάς, pen. prod. Martia. lib. 12: Si continuingantur gemina Symplegade culi. Quo in loco per geminam Symplegadam rates ipsas intelligit.

Synesius, Συνέσιος, Pentapoli Africæ, philosophus Christianus, præfuit Ptolemaidis factus. Scripsit libros in Grammatica, Philosophia, Panegyricos, Epistolas, & alia. Autor Suidas.

Synnãda, Συνναδα, Civitas majoris Phrygiæ. De hac Strabo libro 12. sic scribit: Synnada urbs non magna, ante quam planities jacet oleis consita, fere 40 stadiorum. Viterius est Docima vicus, & Synnadici lapidis fodinæ. Ita enim cum Romani appellant indigenæ verò Docimeten, & Docimeam. Vena in initio parvas glebas emittebat, nunc propter maximos Romanorũ sumptus columnæ integræ & ingentes extrahuntur, & varietate alabastritæ lapidi proximæ. Dicitur & Synnas, adis, ut apud Sidonium.

Syphax, acis, penult. genitivi prod. Σύφαξ. Numidiæ rex fuit, qui quum Scipioni per Lælium fuisset conciliatus, bellique societatem cum consule, postea violata fide Annibali adhæsit. Tandem victus a Masinissa, vivus in Scipionis manus perductus est, à quo in triumpho circumductus, & deinde in carcerem missus, medio vitam finit, regno ejus Masinissæ concesso. Claud. de Bello Gildonico. Syphacem extulit medi sylla correptæ bacifer venena, Compulimus durum Syphacem fractumque Metelli. Alii tamen ferè omnes constanter producunt. Propert. libro 3: Annibalis spolia & duri monumenta Syphacis. Ovid. 6. Fast. Fossera aux melior vincit Masinissa Syphacem.

Syracusæ, pen. pro. [Συράκουσαι. Vulgò Saragoza. Ger. Die Statt in Sicilien vnd am vorgehen Parthey, so gegen Nidergang gelegen, belegert Saragosa.] Civitas Siciliæ amplissima, sub Pachyno monte sita, ubi fons Arethusa ab Alpheo (ut creditur) Elidis fluvio per subterraneos cuniculos meãs, magna aquarum ubertate erumpit. Cicer. 6. Verr. scribit Syracusas urbem esse maximam Græcarum urbium, pulcherrimamque, quæ ex quatuor quasi urbibus maximis contiare videantur, quarum una insula nominatur: altera Acradina: tertia Tyche, à nobili Fortunæ templo, in ea extructo: quarta Neapolis. Syracusani multos claros principes habuerũ, sed præcipuè clarissimum Dionysium tyrannum. Qui quum apud Elium Dionysium vidisset ingentem vasorum aureorum, argenteorumq; copiam, exclamasse, inquit: In re affectus regius non est, qui ex tanta poculorum vi amicum neminem tibi conciliarit. Ambo tamen Dionysii philosophi fuêre, amboque Platonem audierunt. Ex Syracusis fuit Archimedes mathematicus, & Theocritus poëta bucolici carminis scriptor, quem Virgilius imitatus est.

Syracusius, a, um, Συρακούσιος, Gentile, formatum à Syracusis, Saragossanus, di Saragoza.

Syracusius, a, um, Συρακούσιος, Vel abjecta vocali subjunctiva, Syracosius, ejusdem significationis est cum superiore. Virg. l. 6. Aeglog. Prima Syracosio dignata est ludere versu. Ovid. in Ibin. Vtque Syracosio, præstrictа fauce, poëtæ: Sic animæ laqueo fit via clausa tuæ.

Syria, אדם ארם aram. aegia. Germ. Ein grosse Landschafft in Asia, stosset an das Mittelmeer vnd Cilicia: item an den fluß Euphrat, Aegypten vnnd Arabiam. Vulgò Syria.] Regio Asiæ, quæ ab Oriente fluvio Euphrate: ab Occidente mari Mediterraneo, & Aegypto terminatur: à Septentrione habet Ciliciam, & partem Cappadociæ: à Meridie Arabiam: cujus insignes civitates (ut libr. 5. refert Ptolem.) sunt Laodicea, Hierapolis, Antiochia, Apamea, Palmyra, Heliopolis, Ptolemais, Sidon, Tyrus, Berytus, Botrys, Tripolis, Byblus, Seleucia, Cæsarea, & Damascus: montes clari, Carmelus, Casius, Libanus: fluvii, Euphrates, Chrysorrhoas, Singas: regiones, Phœnice, Palæstina, Judæa, Idumæa, Comagena, Samaria, & Syria Cœle. Hæc regio in medio orbis constituta est: quò si: utnec frigore nimio rigeat, nec calore torreatur. Sunt qui quadripartitam faciunt divisionem, in Syros, Assyrios, Leucosyros, & Cœlesyros. Plin. lib. 5. ca. 12: Mesopotamiam quoq; & Babyloniam Syriæ attribuit: totiusq; Syriæ partem facit Assyrium. Male confundunt (ut Herodotus) qui Syros à Græcis dictos, Assyrios à Barbaris dici scribit, & illis Chaldæos adnumerat. Acron quoq, & Porphyrio, insignes Grammatici, apud Horatium eam, quæ nunc Syria dicitur, tertia syllaba olim Assyriam dictam scribunt. Ammianus Marcellinus lib. 23: Circa amnem [eundem] provincia est nobilis Assyria celebritate, & magnitudine, tum & multiformi feracitate dictissima: quæ per populos, pagosq; amplos diffusa, quondam & copiosa, ad unum concessit vocabulũ, & nunc omnis appellatur Syria. Dion in Tiriam vita Assyriam Barbaris dictã (littera in t mutata, quam Assyriam nos vocamus, indicat. Scriptores in eo ferè conveniunt omnes, ut Syria & Assyria nomina confusa esse credant.

Syri, Syrorum, [ארם ארמים aram. aramæi.] Sunt ejus regionis populi ludis, celebritatibusq; dediti. Perungũtur oleo pretioso, & linuntur unguenta. Maximam diei partem in commessationibus absumunt & potu. Masculi à XIIII. anno, fœminæ à XII. ubique ad LXV. tributo obligantur. Fortunã colũt. Prima autẽ dictionis hujus syllaba corripitur, quum in Syro insula eadem producatur. Juven. Sat. 6. Quam quæ longarũ vehitur cervice Syrorũ. Syri olim assyrii nomine malè audierũt, quemadmodũ & Pœni nunc. Vnde factus est locus proverbio: Σύρος πρὸς Φοίνικα: hoc est, Syrus adversus Phœnicem: quo utimur quoties significare volumus duos egregiè affatos hoc agere ut dolis se mutuò circumveniant. Hæc Suidas.

Syrissa, æ, [ארמית aramith. aegiæ.] Mulier è Syria: Nam quemadmodum à Libys fit Libyssa, ita à Syrus, Syrissa Virg. in Marcello: Cupa Syrissa caput Graia redimita mitella.

Syrius, a, ia, ium, denominativum: [ארמי aramæi. aegiæ.] ut quam Syria pyra. Columel. lib. 5. cap. 10: Datum Cretensium, regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur.

Syriacus, a, um, Poëticum: [ארמי aramæi. aegiæ. Gall. Syrien, de Syrie. Ital. Soriano, di Soria. Hisp. De Syria. Vti. Syrioboli.] ut Syriaci boves. Plin. lib. 8. ca. 45: Syriacis non sunt palearia. Syrica radix pro tilphio, quod Latini laserpitium vocãt quia (ut inquit Dioscorides) ex Syria & Media optima hujusmodi radix adferebatur. Colum. lib. 11. ca. 13: Necmunus si vernum & æstivum fructum voles habere. Syriacæ radicis, & rapi, παρὰ τὸ ἦρος, feminæ ohrates. ¶ Syriacus ros, cœli tudor, sive aëris sicte expurgatis succus, in tolus stipiũ concrescens, præcipuè in Syria, juxta Libanum montem unde & nomẽ accepit, ἀφ' οὗ ἔλαιον. Arabes Manna appellant: quo nomine utuntur & officinæ. Columell. lib. 9. cap. 13: Nam vel grana mali Punici tusta & vino amneo cõlecta vel uvæ passæ cum rore Syriaco cum pari mensura pistatæ. ¶ Syriacus raphanus, à Syria unde optimum advectus fuit, nomen retinuit. Illi autem cæteris raphani speciebus suavior & tenerior, & patientior hyemis. Vide Plin. lib. 19 cap. 5.

Syrianus, Συριανός, Alexandrinus Philosophus Platonicus, docuit Athenis, Scripsitq; in totum Homerum commentarios, libros septem in Platonis Rempublicam, & alia. Hujus discipulus & successor fuit Proclus. Suidas.

Syrtitæ, Σύρται, Populi sunt inter Nomadas Indiæ, narium loco foramina tantùm habentes, anguium modo lorpedes. Autor Plin. lib. 7. cap. 2. Dicti à fistulis & calamis avenarii quibus cibum capiunt. Solinus: Alii conserum os habẽt, modicum tantùm foramen, quo calamis avenarum cibos hauriũt: σύριγγας enim Græci fistulas appellant.

Syrtha, filia fuit Danorum regis Sylvaldi, tantæ pudicitiæ, ut quum ob elegantiam formæ magna procorum frequentia peteretur, spretis tamen omnibus, prætulerit cælibatum. Saxo libro 7.

Syrus, Σῦρος, Oppidum in Chersonesο Cariæ adhærenti, à Podalirio conditum, à nomine Syrnes uxoris ejus ita appellatũ. Ferunt enim Podalirium, quum in Caria esset ejectus, à capraria quodam tutiss. servatũ, & ad Damathũ regẽ deductũ: cujus filiam de recto delapsam quã detracto ex utroque brachio sanguine servasset, admiratus hominis ingenium Damæthas, filiam ejus beneficio servatam, ei uxorem tradidit, Chersonesο illi in dotem attributa: in qua Podalirius deas condidisse aras traditur, quarum alteri uxoris, alteri pastoris nomen indidit. Autor Steph.

Syrophœnices, pen. prod. Συροφοίνικες, Populi Asiæ, idem cũ Phœnicibus: ita dicti quòd maritima Syriæ incolant loca. Juven. Sat. 8: Obvias asperno Syrophœnix ludos amomo.

Syrsigabis, Darii mater, quæ audita morte Alexãdri, sese peperisse nocti dedit. Autor Curtius.

Syrtes, tium, [σύρτεις. Gall. Les Syrtes, bancs de sable mouvans en la mer de Libye. Ital. Secche. Ger. Zwey gefährliche Oerter im Meer nahe bey Africa darein wegen des Sands so das Wasser einfft die dann dört auffwirfft. Hispan. Bancos de arena. Pol. Miele płytkie zmiorza piaskowe. Vng. Az tengerbe vato ejtkek. Ang. Sandie places in the sea of Lybia.] Duo sunt sinus periculosissimi in mari Libyco, qua Africum propriè dictum alluit: quorum alter, qui Carthagini propinquior est (minorem Syrtim vocãt) CCCM. passuum ambitum habet. Alter, qui in Cyrenaïcã vergit, major: Syrtis dicitur: haberq; circuitum DCXXXV. M. passuum. Vtraque Syrtis navigantibus est periculosissima, quòd mare ibi vadosum sit, arenæ vehens cumulos, qui loci faciem vicissim immutant, dorsique & breria (in alia atque alia loca transferunt. Syrtium harum naturam sic describit Sallustius in Iugurth. Duo sunt sinus propè in extrema Africa, impares magnitudine, pares tamẽ natura, quorum proxima terræ pelata fuit: cæterum uti fors tulit, alta, alias cæpestate vadosa. Nam ubi mare magnum esse & ventis sævire cœpit, li-

rum, arenamq; & saxa ingentia fluctus trahunt: ita facies locorum cum vento simul mutatur. Hæc Solinus. ¶Sunt & in terra Syrtes in eadem Africa, vento Arenas excitante, & proxima quæq; operiente. Vade Solinus autor est, iis in locis, quà vis terra ire faciens, cursum sideribus regere. Nam arenarii cum ali vento agitati locorum faciem mutant: & quæ ad motum in mari, nunc egere tubili facturit, quæ prius delidebant, nunc vallibus profunda, quæ prius excelsa erant, deniq; procellarum ritu arenæ exagitantur, fyrtimq; faciunt terrestre, pares cum illis æquoreis periculi. Parum enim refert, ubi hanc an arena quis obruatur. Hæc Solinus.

Syrus, pro re producit. Σῦρος & Stephano, insula Ioniæ, Assyriæ regioni apposita, à qua Pherecides Syrius oriundus habuit, non à Syria regione. ¶Scyrus verò, Σκῦρος, Thraciæ abrepta est, ut Strabo & Plinius testantur. Vide suo loco.

Syrticus, a, um, denominativum: ut Mala Syrtica. Colum. libro 5. cap. 10. Præterea malorum genera exquirenda, maximè Scantiana, Syrtica.

T

TAbæ Tabarum, Τάβαι, Urbs Ciliciæ, ut ait Plin. libro 5. capit. 27. ¶Stephanus Tabas alias collocat in Lydia, item alias in Caria, & alias in Persia.

Tăbărenĭ, ut apud Pomponium legitur, sive potius Tibareni, Τιβαρηνοὶ Stephano quo pacto etiam apud Strabonem, & Plinium scribitur, populi sunt ad Pontum Cerasuntem proximi, adeò reipsa pessimi custodes, ut prius prælio non congrediantur, quam dem, locum & horam, ex fide hosti denunciarint. Quæ mulier parta liberum, virum lectulo tanquam puerperam decumbit, eamq; ut puerperam effera tanquam puerperam autor decumbit, eamq; ut puerperam effera tanquam puerperam autor decumbit, eamq; ut puerperam effera tanquam puerperam autor

Tālthȳbius, πολύφ. Homero Iliad. 1. Præco Agamemnonis in Græcorũ exercitu, qui unà cum Eurybate ab Agamemnone missus est ad Achillis castra ut Briseidem ab eo abduceret. Ovid. in Epist. Briseid.

Nam simul Eurybates me Talthybiusq; vocatus,
Eurybati data sum, Talthybioq; comes.

Tamara, πολίχνη, Vulgò Tawistock, Oppidum Dammoniorũ, in occidentali parte Britanniæ insulæ. Ptol. lib. 2. cap. 3.

Tamara Ptolemæo, Pomponio Tamaris, Fluvius Hispaniæ Tarraconensis, in Artabrorum finibus, in Oceanum fluens occidentalem: à quo vicini populi Tamarici dicũtur. Vide Ptol. lib. 2 cap. 6, & Melam lib. 3. in descriptione Hispaniæ.

Tamarithæ pen. prod. πολίχνιον, Populi Asiatici non longè à Caspio mari.

Tamarus, πολίχνη, Britanniæ fluvius, non procul ab Ocrio promontorio quod Meridiem spectat, in Britannicum Oceanum influens. Ptol. lib. 2. cap. 3. Vulgò Tow.

Tamia, πολίχνη, Oppidum in Orientali parte Britanniæ insulæ, sub Caledonia. Ptol. lib. 2 cap. 3.

Tamos, India promontorium est, quod Taurus attollit, in Meridiem sese convertens. Vide Pomponium in descriptione Indiæ.

Tanagra, πολίχνη. Oppidum Bœotiæ mediterraneæ, quam Homerus ab Homero appellari tradit Stephanus. Nobilitatũ fuit autem hoc oppidum præstantissimo genere gallinaceorum, ad pugnas & prælia nutritorum, teste Plin. lib 10. cap. 21.

Tānagrus, sive Tanager, πολίχνη, Fluvius est Lucaniæ, qui est regio Italiæ inter Picentinos & Brutios. Virg. 3. Georg. & ficci ripa Tanagri.

Tānāis, [πολίχνη. Germ. Ein fluß in Scythia: so ein vnderscheid ist zwischen Asia vnd Europa, helt sich der Don, Tana.] Fluvius Scythiæ, Asiam dividens ab Europa, Ferrarq; à Septentrione Nilo adversus, inquit Strabo lib. 11. Paulò tamen Orientalior, non solùm per Scythas in Mæotim defluens, sed & per Sauromatas. Originẽ ejus incertam aliqui putant. Ptolemæus ex montibus Riphæis prodire putat, qui magis Australes sunt, quàm Hyperborei. Alii, in quorum numero Herodotus est lib. 4. aiunt esse paludem non admodum magnam, ex qua Tanais nascitur, qui duobus ostiis Mæotim ingreditur, cujus fluctus intrasse circiter septuaginta dierum spatium ferunt. Alii ex Caucasi montibus oriri existimant. Scythæ Tanaim Silin vocant. ¶ Fuit & oppidum Tanais ad amnis hujus ostia, teste Plinio lib. 2. cap. 68, a Græcis qui Bosphorum tenuere, conditum. Vide Ptolemæum lib. 5. cap. 9. Dionysius in Periegesi:

Europam atq; Asiam Tanais discriminat amnis,
Hic Sarmatidis evolvens fontibus, alta
(Scythes Araxen prius æquore) jam tuus unda
Effluit in Scythiam, procul hinc Mæotida Techyn
Intrat, & inferto fretis pellit vasta fluento.

Lucanus lib. 3:

Qua Crœso fatalis Halys, qua vertice lapsus
Riphæo Tanais diversi nomina mundi
Impulit tripotes, Asiæq; & terminus idem,
Europæ mediæ civilem continet terræ, &c.

Tanaitæ pen. prod. πολίχνιον, Tanais fluvii accolæ, à Suitis, Anchetis & Satarneis deleti. Plin. lib 6. cap. 7.

Tānăquil, Tarquinii Prisci uxor fuit, magni animi mulier, & Herculæ disciplinæ peritissima. Vide Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Tanarus, Fluvius ex Apennino nascens, & in Padum influẽs. Plin. lib. 2. cap. 16 Vulgò Tenaro.

Tanis, πολίχνη, Civitas Aegypti, a qua Tanicum, sive Taniticum Nili ostium dictum est. Herod. lib. 2 ab insignibus oppidis Nili ostiis imposita nomina scribit ea fuisse, Canopus, Bolbis, Sebennis, Pathmis, Mendes, Tanis: à qua Taniticum Ptolemæus, & Strabo derivant, Pomponius Tanitum.

Tantălis, idis, πολίχνιον, Oppidum fuit Magnesiæ, terræ hiatu ab iis perpetuum. Plin. lib 2. cap. 91.

Tantălus, πολίχνιον, Jovis ex Plote nympha filius fuit, Agamẽnonis & Menelai avus. Vnde & Tantalidæ dicti sunt. Hic quã deos convivio excepisset, ut eorum divinitatem experiretur, Pelopem filium membratim discerptũ coctumq; iis apposuit comedẽdũ. Illi verò à nefandis epulis abstinuêre omnes, una Cerere excepta, quæ puero humerum devoravit: pro quo illi dii eburneũ humerũ restituerunt, revocatoque puer Mercurius ab inferis animã, Pelopem ad vitã revocarunt. Patrem verò tanti sceleris autorem ad inferos detruserunt, ubi perpetua fame & siti torqueatur. Eridanus fluvii aquis, & pomis, quæ capiti ejus imminent, captationem ejus fugientibus. [Ger. Ein Sohn Jovis, welchen die Götter zur Hellen verdampt haben, daß er Aepffel vnnd das Wasser flohe als des Meers gahn solte, welches er doch nicht erschnappen kondte.] Quam fabulam mythologi de avaris interpretantur, quibonis partis frui nõ audent. Horat. lib. 1. Ser. Sat. 2. Tantalus à labris sitiẽs fugientia captat Flumina, quid rides? mutata nomine, de te Fabula narratur, congestis undiq; saxis

indormis innians, & tanquã patere sacris Cogeris, aut dictis tanquã gaudere tabellis. Plato in Cratyla scribit, Tantalũ dictum esse, quasi πανάτλητον: hoc est, infoelicissimũ. ¶ Alius fuit Tantalus Corinthiorum rex, ob pietatẽ deorũ mensis dignatus. ¶ Alius Thyestę ex Merope filius, interfectus & appositus ejus patri. Eusebius Tantalũ Phrygię regẽ cum Troę rege Dardaniæ, quòd Ganymedem rapuerit bellum gessisse scribit.

Tāntălĕus, a, um, adjectivum, Propertius: Tantalea potent trades poma manu.

Tāntălis item patronymicum fœmininũ est, quo Poetæ utuntur pro Niobe Tantali filia. Ovid. 6. Metamorph. -dicto convitia facto Tantalis adjecit.

Taphiæ, πόλις. Quædã insulæ in mari Ionio ante Leucadiã, prope Echinadas: quarum nomina fuerũt, Taphias, Arnoxia, & Prionessa, teste Plinio, lib. 4 capit. 12. Eædem & Teleboides dicuntur utroq; nomine ab incolis ducto: nã Taphii & Teleboæ vis communiter dicuntur imperasse. De quibus hujusce modi repetit originem enarrator Apollonii poeta: Perseus ex Andromede, ut narrat Herodotus quatuor fuere filii: Alæus, Sthenelus, Mestor, & Electrion, qui simul regnaverunt. Ex Hippothoe Mestoris filia, & Neptuno Pterelas genitus, ex Pterela Teleboas & Taphus, à quo Taphus insula, in qua Teleboæ ac Taphii communi nomine & imperio fuere. Igitur ii Hippothoes eorum aviæ pecuniam ab Electrione eorum necessitatio, qui pro ea spopondit, repetebant: qua negata, ad arma venere, armenta abegerunt, ipsum denique & filios fugavere. Alcmena Electrionis filia patrem ulturo, Amphitryonem Thebanum hominem potentissimum in matrimonium accepit, atq; hac pacto bello inter eos conflato, ab eodem Amphitryone delecti sunt, eorumq; regẽ Cephalo profecto Athenienibus, qui exercitui præerat, donatum quod ad Vlyssem è tuccessione pervenit. Hæc ille. Ex quo apparet Teleboas & Taphios omnibus iis insulis imperasse.

Taphias, ădis, πόλις, Insula est exigua in mari Ionio, ante Leucadium, una Taphiarum sive Teleboidum. Autor Plinius lib. 4. cap. 12.

Taphiassus, πόλις, Mons est Aetoliæ non procul à Chalcide. Plin. lib. 4 cap. 2.

Taphii, πόλις, Dicti sunt populi à Thapho Neptuni filio, qui Taphiis insulis imperarunt: quæ sunt in mari Ionio juxta Aechinadas. Vide supra in dictione TAPHIAE. Strabo lib. 7. Taphios alios collocat ad Pontum Euxinum nõ procul à Borysthene fluvio.

Taphiussa, πόλις. Oppidum Cephalenię insulę, è regione Leucadis, in qua Taphiussium marmor effodiebatur. Vide Stephanum, & Plin. lib. 36. cap. 22.

Taphos, πόλις, Stephano, Oppidum est Cephalleniæ insulæ, postea Taphiussa appellatum. ¶ Alioqui τάφος Græcis sepulcrum significat: undè Epitaphion, sepulchri inscriptio.

Taphosiris, πόλισμα, Vicus Aegypti, Osiridis sepulcro nobilitata: unde & nomen accepit. Strabo lib. 7. duas hujus nominis urbes in Aegypto collocat, alteram ad mare, in qua maxima Osiridis festa celebrabantur, alteram in mediterraneis.

Taphra Plinio, πόλις Ptolemæo, Oppidum est Africæ propriè dictæ inter duas Syrtes.

Taphræ, τάφρος. Oppidum est ad Sinum Carcinitem, in ipsis Tauricæ Chersoneli angustiis situm: ut refert Plin. libro 4. capite 12. Hanc locum quondam servi munisse dicuntur, quum absentib. dominis in diuturno illo bello quod adversus Tauricas Scythæ gesserunt, cum eorum uxoribus rem habuissent: ex sententia Callistrati refert Stephanus. Hujus urbis meminit & Florus, referiq; sua ætate Trajani auspiciis fuisse expugnatam.

Taposiris, Vide TAPHOSIRIS.

Taprobane, [πόλις. Ger. Ein vast grosse Insel im Indischen Meer, helffrig: Sumatra.] Insula est omnium quæ veteribus cognitæ fuerunt, maxima, à Colaico Indiæ promontorio in Austrum quatridui navigatione recedens, in qua Septentriones negant conspici potic. Lucet ibi Canopus sidus clarum & amplissimum. Homines corporum magnitudine alios antecellunt, cæruleis oculis, atroci visu, terribili sono vocis. Vivunt ultra annos centum. Nascuntur in ea beryllus & hyacinthus, ut vitra annos centum. Vide plura de hac insula apud Plinium lib. 6 cap. 22, & Vadianum in Melæ lib. 3.

Taphicum, Cirenaicę regionis oppidum, ut scribit Plin. lib. 5. cap. 5. in descriptione Cirenaicæ regionis.

Tapsis, Vide THAPSVS.

Tapyri Plinio, πόλισμα Stephano, Populi sunt ad mare Caspium, inter Derbicas, & Hircanos quibus mos fuit ut uxores suas, quum duos, nésve filios ex iis suscepissent, alteri nuptui concederent. Autor Strabo lib. 11.

Taracina, Vide TARRACINA, duplicato r.

Taracon, Vide TARRACON, r littera geminata.

Tāranis, penult. correp. Dicebatur Jupiter à Gallis, cui humanarum

no sanguine lltabant. Lucan. lib. 1. Et Taranis Scythiæ nõ mitior ara Dianæ.

Tãras, antis, ντος. Fuit Neptuni filius, qui primus Tarentum condidisse creditur, & à nomine suo appellasse. Græce enim Tarentum ντος dicitur. Vide paulò post in dictione TARENTVM.

Tarbelli, ντοι, Populi Galliæ Aquitanicæ, in Pyrenæos rupes vergentes, quorum urbs Aquæ Augustæ commemorantur à Ptolemæo lib. 2. cap. 7.

Tarchetius, ντος, Nomen fuit impii Albanorum regis, de quo Plutarchus in vita Romuli: Quicam (inquit) etiã fuit, qui de Romuli ortu fabulosa quædam referre non dubitent. Nam dicunt Tarchetio Albanorum regi scelestissimo & crudelissimo hominis divinitùs spectrũ domi visum, cæpenisse nouo terrore sese attonitos, & admiratos dies multos. Fuisse etiam Thethyos in Hetruria fatidicum templum: à quo Albanum Tarchetio responsum ut ei admitteretur virgo. Nam genitum ex ea filium virtute, fortunæ ac viribus potentissimum, magnamque excellentia gloriam relaturum. Quod cum Tarchetius uni ex filiabus exposuisset, ut perasset ut cum monstro illo coiret. Illam, contempto patris imperio, ancillam in sui locum supposuisse. Id Tarchetium rex cognita re egrè tulisse, utramque in carcerem, ut morte multaret, conjecisse. Sed visum ei postea per quietem se Vestam videre, quæ puellas necari vetaret, sed telam illi texẽdam tradi juberet: nec prius viro locari, quàm illam absolvissent. Cui insomnio qui paruisset Tarchetius, commentus est rationem ut puellas perpetuò damnaret cælibatu. Nam quicquid illæ interdiu texuissent, nocte alias ancillas tradidit retexendum. Expleto deinde legitimo partus tempore, ancillam geminos ferũ peperisse, quos Tarchetius fatum Terratio cuidam tradidit exponẽdos. Atilium ferum secus fluvium infantes deposuisse: lupamq; quum cõvenisset, admotis uberibus lac præbuisse, avibus quoque varios cibum pueris comportãtibus: quod bubulcus ubi cognitus, admiratus, audusq; accedere, infantes sustulit. Hac illos ratione servatos, quum primùm per ætatem licuit, Tarchetio tetendisse insidias ac tandem oppressisse. Hæc à Promathione quodam qui Italicam scripsit historiam, memoria prodita scripsisse refert Plutarchus.

Tarchõ, ντος, Nomen proprium Hetruriæ ducis & Aruspicis, qui Aeneæ suppetias tulit adversus Turnum & Rutulos. Dicitur & Tarcho abjecta u littera. Virgil. Aen. 8. Haud procul hinc Tarcho, & Tyrrheni tuta tenebant Castra loci.

Tarentum. Vulgò Tarente, Magnæ Græciæ urbs clarissima, in intimo recessit finu, qui ab ea dicitur Tarentinus, ντος. Hæc à Tarãte Neptuni filio primùm condita fuit: à quo & nomen accepit: deinde à Lacedæmoniis aucta, qui duce Phalanto illuc adventantes, expulsis incolis (uti Iustinus libro 3. scribit) tam tenuerunt. Hujus incolæ dicuntur Tarentini, ντοι, qui cũ Romanis aliquandiu bellum gesserunt: quibus quum pares non essent, Pyrrhum Epirotarum regem sibi auxilio accivere. De hac Virgil. Aeneid. 3. Hîc finis Herculei (si vera est fama) Tarenti. Cernis montẽ, arcẽ illi se diva Lacinia contrà. Caulonisque arces, & navifragum Scylacæum. Sunt qui Tarẽtum non à Tarante Neptuni filio, sed à Saturni voce Tarentum dedicasse, quæ illa molle signi sit: propterea quòd in agro Tarentino & nuces, & lanæ mollissimæ proveniant. Ex hac urbe orium traxerunt cives illustres, Aristoxenes Musicus Aristoxenis familiaris: Rinthon tragicus, & comicus: Iccus medicus: & Architas summus mathematicus, qui Platonem, quũ mortem illi moliretur Dionysius tyrannus, per epistolam eripuit, ut scribit Laertius lib. 8.

Tarentinus, Quod ex Tarento est, vel in Tarentinis agris crescit, apud Columell. lib. 5. cap. 10. Tarentina pyra: cujus hæc sunt verba: Curandum est autem ut quàm generosissimas pyres pomaria conferamus: ea sunt Crustumina, Regia, Signina, Tarentina, quæ Syria dicuntur: & quædam alia, quarum enumeratio nimis longa est. Venenum Tarentinum id est, pacpura Tarentina, quæ rubedinis pluriculum habebat. Horat. 2. Epistol. Lana Tarentino violas imitata veneno. ¶ Tarentina nux, è juglandiũ genere est, adeò fragili putamine, & tam molli, ut vix attrectata rumpatur, ντοι ντοι. Unde quida Tarentum appellarum putant, quòd juglandes nuces & pineas molles habeat, ac similiter oves. Tarentum autem Sabini vocant molle, sive jam id ita est ad quod alludens Horatius libro 2. Serm. Satyr. 4. Tarentum molle vocavit. Quo pacto autem Tarentina nux arte effici possit, docet Columel. libro 12. cap. 22.

Tarne, es, ντος, Fons est in Lydia in Tmolo mõte nascens: teste Plin. lib. 2. cap. 29. ¶ Fuit & oppidum ejusdem nominis, ad Tmoli radices situm, cujus meminit Hom. lib. 5. Iliad. Stephanus Tarnem aliam collocat in Achaia.

Tarpeia, ντος, Virgo Vestalis fuit, teste Varrone, quæ arcẽ (propinquam patriæ suæ Tarpeii custodiæ commisam, Sabinis prodidit: à quibus quum proditionis mercedem peteret (pacta enim erant, quicquid in sinistris brachiis gestarent, annulos intelligens, quos illi ante oculos, gemmatos, quo in brachio ferebant) scuta illorum obruta. Tarpeio monti nomen fecit, qui prius Saturnius dicebatur. Vide Livium lib. 1. ab Vrbe, & Plutarchum in vita Romuli.

Tarpeius mons ντος ντος, Capitolinus. Idem qui Capitolinus: ita dictus à Tarpeia virgine Vestali, quæ arcẽ prodidisset, eorundem scutis obruta, ea in monte sepulta est. Virg. 8. Aen. Idem Tarpeium appellat. Hinc ad Tarpeium tendẽ, & Capitolia ducit. Aurea nunc, olim sylvestribus horrida dumis.

Tarphara, ντος ντος, Vrbs fœlicis Arabiæ, cujus cives dicuntur Tarphareni, ντοι Stephano.

Tarphẽ, ντος Stephano, Vrbs Locrorum Epicnemidiorum, juxta Pharygas: cujus meminit Homer. in Catalogo ντος, Θηβη ντος, Θεσπεια ντος, &c. Nomen habet à Tarphe propria quo fonte, sive ab arborum densitate. ντος enim Græci densum appellant.

Tarquinii, orum, ντοι, Stephano, Oppidum fuit Tusciæ, à quo Tarquinius Priscus Romam cõmigravit. Hujus oppidi vicinus erat lacus, cujus aquæ horas habens innatãtia, & prioribus impulsu nunc triquetram, nunc rotundam figuram edentia: ut refert Plin. lib. 2. cap. 95.

Tarquiniensis, sc. ut Tarquinienses ager pro quo & Tarquiniensis legimus absolutè. Plin. lib. 8. cap. 52. Qui in Tarquiniensi feras pascere instituit.

Tarquinius Priscus, Demarati Corinthii filius, Tarquiniis urbe Tusciæ natus, primùm Lucumo dictus: qui ubi sciret patria nullo in honore esse virtutem, quòd peregrino patre esset progenitus, sustulit uxorem (mulier fatidica erat, nomine Tanaquil) Romam sese contulit ubi brevi propter opes, ingeniique dexteritatem in Anci Regis amicitiam insinuatus, ab eodem rectus est liberorum ejus tutor: quorum tamen commoda propriis rebus bonoris posthabuit. Brevi; perfecit ut magno plebis consensu rex crearetur. Quare ut regnũ paret, jubet partum habitare, centum patres in Senatu allegit, qui inde Centum dicti sunt. Hæc eos fecisse ferunt, cujus beneficio in Senatum venissent. Bellum primùm cum Latinis gessit, oppidumque Appiolas ex cepit. Circo maximo primus locum delegavit, loricaque Patribus, Equitibusque civilis, ex quibus spectacula spectarẽt. Sabinos victos Collatia, agroque Collatino mulctavit. Corniculum, Ficulneam veterem, Cameriam, Crustuminum, Amerinolam, Medullinum, & Nomentum, prisorum Latinorum oppida partim expugnavit, partim in deditionem accepit. Tandem quum annos duodequadraginta regnasset, dolo liberorum Anci ex Curia est obtruncatus. Vide hæc latiùs apud Livium libr. 1. ab Vrbe. ¶ Tarquinius Collatinus, Aegerii ex Tarquinia Superbi sorore filius fuit, & genere & p. Lucretii, qui Romæ præfectura urbis fuit gerebatur. Hic quum in Ardeæ obsidione cum regis juvenibus coenaret, exorta de moribus mẽtione, quum suam quisque cæteram laudaret, Collatinus negat verbis opus esse, paucis id (quidem licet) posse, quãtum cæteris præstet sua Lucretia. Quid multa? citatis pariter equis Romam advolant, regiasque nutus in convivis, luxuq; cum æqualibus deprehendunt. Deinde Collatiam petentes, Lucretiam nocte seria lanã deditam inter lucubrantes ancillas in medio ædium sedentem inveniunt. Quare multis certaminis laus penes Lucretiam fuit. Adventus vir, Tarquinique benignè acceptus, victor nactus comites invitat regios juvenes. Ibi Sextum Tarquinium mala libido (quæ unde per vim Lucretiæ capitis tam formæ, tum spectatæ castitas incitat. Dissimulata tamen in præsens cupiditate, tum quidẽ una cum cæteris in castra redit: sed paucis post interjectis diebus Ardeam revertus, & à muliere propinqua hospitio exceptus, nocte intempesta conceptum animo facinus, vimeniq; exequitur. Quum rem mulier castissima tam ægrè tulit, ut postricie viro, patrique per literas accersito, quam rem, uti gesta esset, exposuisset, necem sibi conscivit. Pulsis deinde ob facinus tam tetrum Tarquiniis, Collatinus Bruto in Consulatu datus est Collega: quo tamen non multò post coactus est se abdicare, nõ aliam ob causam, nisi quòd Tarquiniorum propinquus esset, eademq; cum illis nomine diceretur. Vide Livium lib. 1. & 2. ab Vrbe. ¶ Tarquinius Superbus, Septimus & ultimus Romanorũ rex, cognomen à moribus meruit. Occiso Servio Tullio, regnum sceleste occupavit: bello tamen strenuus Latinos, Sabinosque domuit. Suessam Pometios eripuit. Gabios per Sextum filium fraudato erasit. Egerio, in potestatem redegit. Fertas Tatinas primus tellurit. Quum Capitolium extruere inciperet, caput humanum invenit: ex quo conjectum eam urbem caput gentium futuram, ut scribit Terentius Varro de Lingua Latina, libro 4. Demum quum in Ardeæ obsidione filius ejus Lucretiæ stuprum intulisset, cum eo in exilium actus ad Portenam Hetruriæ regem se contulit, cujus opere regnum recipere tentavit.

Pulsus

Pulsus Cumas concessit, ubi per summam ignominiam reliquum vitæ tempus exegit Liv. lib. 1.

Tarrăĕus, Vrbs Lydiæ, Lucii Grammatici patria. Alia Cretæ in qua Apollo Tarrhæus colebatur. Tertia juxta Caucasum, Cretensium colonia. Stephanus.

Tarrăcīnă, Stephano, Tarrenes, Oppidū Volscorum in Italia, antè Trachina: est asperæ à loci asperitate. Alio nomine Anxur dicebatur, à Jove Anxuro, qui ibi colebatur barbatus, inconsusque. Vnde anxatum dictum putant, quasi ἀνξῆρον. Effertur & Tarracinæ, arum, pluraliter. Liv. 4. ab Vrbe. Anxur fuit, quæ nunc Tarracinæ sunt, urbs prona in paludes.

Tarrăcōn, sive Tarraco, cōnis, Vulgò Arragon. Germ. Die Grantz Hispaniæ Aragon jetzt genannt.] Hispaniæ citerioris urbs olim clarissima, Scipionum opus, à qua præcipua Hispaniæ pars Tarraconensis cognominatur: quæ (ut Pomponius scribit lib. 2. altero capite Galliæ, altero Baeticam, Lusitaniam quæ contingens, mari latera objicit, mediterraneo, quà meridiem spectat: qua Septentrionem, Oceano. Vrbium maritimarum opulentissima fuit Tarraco. Mediterraneārum autem fuerunt Pallantia & Numantia, nunc est Cæsaraugusta. Circa Tarraconem nobilis fuit natalis vinū, quod Tarraconēse dicebatur, de quo Martialis: Tarraco Cæcubo tantùm cessura Lyæo. Et Silius lib. 3: Dat Tarraco pubem Vitifera, & Latio tantùm cessura Lyæo.

Tarsis, Vulgò Tarso. Vrbs Ciliciæ præclarissima (ut auctor est Strabo lib. 15. & regionis totius caput, in campis sita, & Cydno amne irrigata: cujus conditorem volunt fuisse Perseum Danaës filiū Lucan. lib. 4: Delectat Tarsi; nemus Perseaq; Tarsus. Alii tamē urbis hujus originem ad Sardanapalū referunt, postremum Assyriorum regem: cujus etiam monumento inscisum erat, quod Tarsum, & Anchialon die uno condidisset. Ex Tarso viri illustres orti sunt, Antipater, Archelaus, & Nestor, & duo Athenodori, Philosophi Stoici, quorū qui Cordilion dictus est, cum M. Catone vixit, & apud eum mortuus est. Alter Barbata à vico quodā, Cæsaris præceptor.

Tarsensis, Tarsense, posse. Ivum ut Tarsense pelagus. Colum. lib. 8. cap. 16.

Tartărus, penul. correp. masc. gener. in plurali Tartara, neutri. [ἹΝΩ Sheol, τὸ μεσόγειον, τὸ κοῖλον, Germ. Die Hell. Polon. Piekłonek, ex gł. piekło. Vn. Perkło.] Locus profundissimus infernorum, in quo fontes plectuntur. A verbo Græco τρέμω, contubo: quia illic omnia perturbata dicuntur: vel, quod verisimilius est, ἀπὸ τοῦ τρόμος, id est, à tremore frigoris. Sole enim caret, inquit Serv. Virgil. 6. Aen. tum tartarus ipse Bis patet in præceps tantum, tenditq; sub umbras, Quantus ad æthereum cœli suspectus Olympum.

Tartăreus, a, um, adjectivum, pen. cor. τρομερός, Virgil. 7. Aen. cornuq; recurvo Tartaream intendit vocem id est, terribilem aut horrendam inquit Servius.

Tartări, Germ. Die Tartarer.] Populi sunt partis Sarmatiæ Europæ, moribus omnium crudelissimæ gentis efferatissimi, incertis vagantes sedibus, ex præda victitantes, impotentis in cursionibus maximè noxii, profundis & truculentis oculis, ac ferè cæsii, turbinato crinio, & circum tempora capite præcīso. Vide Vadianum in Melam. Nemo enim veterum hac usus est appellatione: cum sit vox novitia, & paucis abhinc seculis nata.

Tartessus. [Vulgò Tarifa. Ger. Die Stadt in Hispanien Tarifa genannt, vor zeiten hat sie Tartessus.] Hispaniæ Baeticæ oppidum, in littore Oceani situm, ea in parte quæ primùm ex angustiis freti faucibus panditur mare. Hæc eadem esse creditur cum ea, quam nostri Carteiam appellant: dicente Plin. lib. 3. cap. 1: Carteia, quam Graeci Tartessum appellant. Quod & ipsum confirmat Strabo, ita scribens lib. 3: Tartessum hujus temporis nonnulli Carteiam appellāt. Silius tamen lib. 3. Tartessum omninò aliam facit a Carteia: quām rectè, ipse videris. Livius certè lib. 28. Decad. 3. urbem Carteiæ describēs, omninò eandem fuisse ostendit: Dum hæc (inquit) ad Baetim fluvium geruntur, Lælius interim freto in Oceanum evectus, ad Carteiam classe accessit. Vrbs ea in Ora Oceani sita est, ubi primum è faucibus angustis panditur mare. Tartessus olim vivacissimis regibus celebrata fuit, ex quibus Argāthonius centum quinquaginta annos dicitur regnasse.

Tartessiăcus, ca, cum, possessivum: Tartessiaci thyrsi, apud Columellam lib. 10.

Tăruănnă, Vulgò Terouane, Morinorum urbs est in Gallia, hodie nomen retinens. Commemoratur à Ptolemæo lib. 2. cap. 9. Hodie a Carolo V. Imperatore solo æquata.

Taruedume, is, Vulgò Dongedes, Promontorium extremum in tractu Septentrionali Britanniæ insulæ, non procul ab Orcade, altero promontorio, & Narbati fluminis ostio. Ptolem. lib. 2. cap. 3.

Tărūntĭus, Vir tuit rùm philosophiæ, tùm mathematicarum disciplinarum in primis studiosus: qui quum ad astrologiæ disciplinam se contulisset, contemplationis gratia: & in ea excellere putaretur, huic imposuit Varro, ut Romuli conceptionem in diem & horam deduceret, inspectisq; ejus vitæ institutis acribus gestis, ex illis consequentiam colligeret, veluti Geometricarum propositionum resolutiones præcipiunt. Autor Plutarchus in Romulo.

Tarus, ti, Cisalpinæ Galliæ fluvius, in Apennino nascens, & in Padum se exonerans. Plinius libro 3. capite decimosexto. Vulgò Taro.

Tarusium, Ptolemæo lib. 2. cap. 10. Saliorum urbs in Gallia, Vulgò Tarascon.

Talmenes, (quod hic pro Nestoris filii nomine corruptè legebatur) Vide THRASYMEDES.

Tătĭus, Sabinorum dux fuit, acerrimusque popul. Rom. hostis, qui proditione Tarpeiæ virginis Capitolio capto, ex superiore loco adversus Romanos in aciem descendentibus quū aliquandiu acerrimè, sed varia victoria pugnatum esset, tandem dirempto interventu Sabinorum prælio pax ita convenit, ut Sabini in urbem, Tatius in regni partem acciperetur. Verùm quum postea Tatii propinqui Laurentium legatos pulsassent, eamque injuriam Tatius inultam relinquisset, illorum pœnam in se convertit. Nam quum Lavinium ad solemne sacrificium venisset, concursu oppidanorum facto, est interfectus. Autor Liv. lib. 1. ab Vrbe, Virg. 8. Aeneid. subitoq; novum contingere bellum Romulidis, Tatioque seni, Curibusque severis.

Tătĭenses, Tertia pars populi Romani, sub Romulo, à T. Tatio Sabino, quem Romulus extorquere à regni portionem accepta denominata. Aget Romanus (inquit Varr. lib. 4. de ling. Lat.) primùm divisus fuit in partes tres unde Tribus appellatæ, quæ Tatienses fuerunt, Rammenses, & Luceres: ut ait Ennius, Tatienses à Tatio, Rammenses à Romulo, Luceres è Lucumone. Livius contrà lib. 1. ab Vrbe, non Tribus hasce fuisse, sed equitum centurias asserit.

Tătă, ædis, Lacus ultimæ Phrygiæ post Galatiam, Authū versus, juxta Mortinenos, fontes habens salis nativi, qui adeò facilè rebus immersis crustā glaciei, ut lapē quum finalem torquem dominæ ferunt, salis coronam educant. Quin ipsæ etiam volutes aquas contingentes facilè capiuntur, quum sale repentè concreto aliis constrictis, ipsarum manifesto ad volandum uti non possint. Autor Strabo lib. 12.

Tattăĭus, sal, ἅλς πικρός, qui & Phrygius, oculis præcipuè utilis. Autores Dioscorides lib. 5. & Plin. lib. 31. cap. 7.

Taucira, Herodoto lib. 4. Civitas Barcæorum, qui sunt Aphricæ populi, Cyrenaicis ad Occasum proximi.

Taulantĭi, Illyrici populi, teste Plin. lib. 3. ca. 22. qui postea mutatis sedibus, in eam Macedoniæ partem se contulerunt, quæ mari Adriatico incūbit, non procul a Dyrrhachio, ubi Amissam oppidum incoluerunt, teste Ptolemæo lib. 3 cap. 13. Horum meminit & Lucan. lib. 6: Quemque vocat collem Taulantius incola Petram, Iniecit castris.

Taurĕă, Iubellius, Vir fuit Campanus inligni corporis robore, in Annibalis castris militās: qui quum Claudium Asellam Romanum apud Nolam ad singulare certamen provocasset, post iuvenem gatulum, quum Asellum ad se accedere videret, pedibus magis quàm manibus ferus, intra oppidum se recepit: quem insequutus Asellus unà cum ipso urbem ingressus, inter tot hostium tela incolumis per alteram portam evasit. Hic postea capta à Fulvio Capua, manu propria conjuge, liberisque interfectis, se postremò ante pedes imperatoris gladio transfixit. Autor Livius 2. bel. Pun.

Taurĕus, Neptunus epicheton, sive quod ei tauri solēt immolari: vel, Virgilio teste, quòd mare (cui præesse putabatur) taurinum boatum imitetur.

Taŭri, orum, Vulgò. Sarmatæ Europæ populi, Bosphorum Cimmerium peninsulam inhabitantes, eidem Bosphoro, Byzantio & Carcinite sinu circumfusam, tenui tantùm Isthmo continenti adhærentem: quæ de incolarum nomine Taurica Chersonesus appellatur. Fuerunt autem Tauri omninò inhospitales, moribusque immanissimis, ut qui hospites omnes Dianæ solerēt immolare: cujus sacrificii primus author Thoas fuisse perhibetur: unde & Diana ipsa Thoantea dicitur à Silio lib. 4: Sacra Thoanteæ, ritusque imitatus Dianæ. Herodotus tamen lib. 4. autor est, non Dianam esse, sed Iphigeniam Agamemnonis filiam, cui Tauri humanas victimas soleant immolare, naufragos præsertim, & Græcos, quovis casu illuc delatos: quorum poſt preces peractas caput clava feriebant: truncum de supe detrudebant, caput cruci affigebant. Hostibus autem in bello captis, aut in prælio occisis, capita præcidebant, & pertica suffixa quam maximè sublimia supra fumarium statuebant, existimantes hoc ad totius domus tutelam, custodiamque pertinere.

Taurĭcus, a, um, Adjectivum est à Tauris Cimmerii Bosphori accolis dictum: ut Diana Taurica apud Ovid. lib. 4.

Tristium, & Scytha Tauricí, apud Plin. lib. 4. cap. 12.

Taurāniā, ae, Oppidum fuit Campaniæ non procul à Sethia, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5. inter ea oppida quæ in Italia interciderunt.

Taurīānium, Bruttiorum oppidum in Italia juxta Rhegium. Auctor Pomponius Mela libro 2. Plin. lib. 3. cap. 5. Taurianum appellat.

Taurī, numero plurali, & Tyrilia, [illegible] Germ. Die Rinder [illegible] Rinderspiel] Ludi in honorem deorum inventorum facti: quos & Bualia & Bupetria vocatos invenimus: quanquam duobus hisce nominibus potiùs sacrificia quædam significantur, quæ pro bonum salute fieri solent. De origine horum ludorum refert Festus Pompeius, quòd regnante Tarquinio Superbo, quum magna in urbe fuisset pestilentia in mulierem pravidas ex carne taurorum divendita, ob hoc ludi dies octo instituti sunt, qui Tauri sunt appellati.

Taurici Chersonesus, [illegible], Peninsula cilicia floribus Europæ, Bosphoro Cimmerio, Rycepalude, & Carcinite sinu propemodum circumfusa, angusto tantùm isthmo continenti adhærens, immani Dianæ ara, & nefanda hospitum immolatione infamis. Civitates multas habet, ex quibus præcipuæ fuerunt Eupatoria & Theodosia, hodie Capha. Legitur & Taurica absolute Juven. Sat. 15. Nefandi Taurica sacra laventrix, homines tantùm immolat.

Taurini, De Turin in Piemont, Populi Italiæ Transpadanæ, sub Alpium radicibus, à Liguribus oriundi, quorum urbs Augusta Taurinorum commemoratur à Plin. lib. 3. cap. 17.

Taurisci, Venetiæ populi, per quorum regionem Silis amnis in mare Adriaticum labitur. Plin. lib. 3. cap. 18.

Taurisci, Populi Germaniæ, Carnis, & Pannoniis finitimi, quos motus Cladius dicitur à Scordiscis, postea Norici appellati, teste Plin. lib. 3. cap. 20.

Tauromīnium, [illegible] Ptolemæo [illegible] Stephano Vulgo [illegible] Ger. Ein Statt Sicilien] Siciliæ oppidum, à Zanclæis conditum, non procul à Drepano promontorio situm. Plin. lib. 3. cap. 8. & Strabone lib. 6.

Taurominitanus, a, um. Silius lib. 14. Tauromenitana vernant à sede Charybdin.

Taurŏpŏlos, ae, Dianæ cognomen, apud Dionysium Alphium, impulsu abeo, quod apud Tauros Cimmerii Bosphori accolas coleretur, aut quòd gregibus præesset, ut ex parte rotundi circi gamus: aut certè quòd eadem sit vis Lunæ, quæ tauris vehitur. Vide Eustathium in Dionysium.

Taurŏpŏlium, ii, Dianæ templum in Icaria insula, teste Strabone lib. 14.

Tauroscythæ, Populi ex genere Scytharum, summa Taurica Chersonesi juga incolentes. Auctor Plin. lib. 24. c. 12.

Taurunum, Hodie Salpenium vocant, & Alium Gezeum. Vulgo Brodtsbergesserberg. Pannoniæ inferioris oppidum, ad Danubium situm, ea in parte, qua Sava, & Dravus Danubio immiscentur. Vide Ptolemæum lib. 2. cap. 16. Plinius Taurunum appellat, lib. 3. cap. 25.

Taurus, Berytius, philosophus Platonicus, A. Gellii familiaris, sub Antonino Pio floruit. Scripsit de differentia sectarum Platonis & Aristotelis: de corporeis, & incorporeis, & alia, ut est auctor Suidas.

Taurus, [illegible] Germ. Ein steinhafftig groß Gebirg: so sich von Cilicia an durch das ganz Asien hin in Indien hinein erstreckt.] Mons Asiæ totius longè maximus, qui ab Indico mari exurgens, vastè fusus attollitur: dein dextro latere ad Septentrionem, sinistro ad Meridiem versus it, in Occidentem rectus & perpetuo jugo, multarumque gentium, quà dorsum agit, terminus: sed pro gentium ac linguarum varietate diversa habet nomina. Primaturi parte Imaus dicitur, mox Edigis, Paropamisus, Circius, Cambades, Phopharianes, Choatras, Oreges, Orates, Niphates, Taurus: atque ubi se quoque exuperat, Caucasus: ubi in adria emittit tuo nde tendenti maria similis, Sarpedon Coracesius, Cragus inclumque Taurus: etiam ubi desinit, fréque populis aperit, portarum tamen nominis titulum sibi vendicans, quæ alibi Armeniacæ, alibi Caspiæ, alibi Ciliciæ vocantur. Quinetiam confractus effugiens quoque maria, plurimis se gentium nominibus hinc & inde implet: à dextra Hyrcanus, Caspius: à læva Paricedus, Moschius, Amazonicus Cimmerius, Scythicus appellatus: in universum verò Græcis Caucasius. Cætera vide apud Plinium lib. 5. cap. 27. ubi latissimè montis hujus descriptionem exequitur.

Taxila, [illegible] Stephano, Indiæ urbs amplissima, inter Indum, & Hedaspen fluvios sita: cujus incolæ Taxilæ appellantur à Plin. lib. 6. cap. 20. In hac urbe (ut scribit Philostratus) Apollonius invenit elephantem, cujus vires & mysteria rerum sibi geniæ ornabant. Eum autem regionis illius homines esse dicebant, qui pro rege Poro contra Alexandrum pugnaverat: quem idcirco Alexander Soli dicavit, torquis aureos circa cornua adaptans.

Taygĕte, ves Taygeta, æ, [illegible], Atlantis & Pleiones filia, teste Hygino, una Pleiadum, quas Jovi peperit Lacedæmonem, urbis ubi cognominis conditorem. Virgilius quarto Georg. Taygete timuit oculos terræ ostendit honestum Pleias, &c. Vide PLEIAS.

Taygĕtis, ĭdis, masculi generis, & Taygeta, orum neutri, [illegible], Mons est Laconiæ, teste Strabone: nō ille quidem admodum magnus, sed tamē excelsus & erectus, Spartæ & Amyclis imminens, quem Libero patri sacrum fabulantur. Servius in illud Virg. 2. Georg. O ubi campi, Sperchiosque & virgultis bacchata Lacænis Taygeta. Huius montis bona pars quum terræmotu corruisset, Spartanorum urbem oppressisse refertur à Cic. lib. 1. de Divinat. & à Plin. lib. 2. cap. 79. Fuit præterea hic mons Castori & Pollucī sacer, quem ejus radicibus nati circumtonsi: quod & Homerus asserit in Hymno:

Κάστορ ἠδὲ Πολυδεύκε' ἐυστέφανοι γεγαῶτε
Τυνδαρίδαι, οἳ ῥ' ἔναιον ἐυκτιμένην Λακεδαίμονα,
Ταΰγετόν τε καταβρῶθόν τε μεγαλωνυμίην τε
Δαΐφρονα τ' ἔναιον ἀνασσέμεν ἀγελείης.
Χαίρετε τυνδαρίδαι, πολυκτήμονες ἱππόται. Id est, Castora & Pollucem cãcaro multa stridula Tyndaridas, qui fovet Olympio proguati sunt, quos sub Taygeti verticibus peperit veneranda Leda, latenter commista nubes denigrans Saturnio. Salvete Tyndaridæ, celerum cultores equorum.

Tænarum, [illegible] Stephano, Duarū civitatum nomen est in Italia. ¶ Est enim Tænarum Sidicinum in Appia via, & Tænarum Apulum in finibus Apuliæ, distans a Larino XVIII. M. passū. Huius meminit aliquoties Cic. in Orat. pro Cluentio. Illius etiam mentionem facit Horat. lib. 1. Epistol. Ceras ferramenta Tænarum Tollentis fabri.

Tænarus, ri, [illegible], Æthiopiæ rex parens filius, qui bonam Europæ partem diutius subegisse, & ad Herculis usq; columnas esse progressus, referente Strabone lib. 15.

Tænarus, [illegible] Tartarea fluvius, duodequadragesta nascens fontibus, partim calidis, partim frigidis, & in Cocytæ lacum amnem influens, qui in Agrianem illabitur. Agrianes autem in Hebrum. Ad hoc flumen quum pervenisset Darius Hystaspis filius, aquis eius delectatus, triduo ibi commoratus est: cippumque ibidem erexit cum hac inscriptione: Transamnis ea pita optimam atque pulcherrimam cunctorum amnium aquam continet, & ad ea pervenit exercitum ducens adversus Scythas, vir optimus atque pulcherrimus cunctorum hominum. Darius Hystaspis filius, Persarum, cunctaque continentis rex. Auctor Herodo. lib. 4.

Tænus, pen. prod. [illegible] Ptolemæo, Oppidum Marrucinorum, in quarta regione Italiæ: cujus incolæ dicuntur Tæatini, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 12.

Tænŏlēgus, [illegible] Stephano. Germ. Die Völcker des Cimbrischen Volcks so in Gallien angesessen] Galliæ Narbonensis populi, quā maximè in Occidentem vergentes, Pyrenæis, & Cemenis montibus proximi: quorum oppida sunt, Tolosa, Carcasso, Sostino, & Narbo Martius, aliaque nonnulla, quæ vide apud Ptolemæum, lib. 2. cap. 10. Hi olim Gallorum omnium fortissimi habiti sunt, qui quum domi multitudine abundarēt, relictis sedibus, per Græciam, tunc gentium victricem, in Asiam penetrarunt, & supra Phrygiam in ubertimos Cappadociæ campos consederunt.

Tedavium, Fluvius est in extremis finibus Lapidiæ, cujus meminerunt Plin. lib. 3. cap. 21. & Ptolem. lib. 2. cap. ult.

Tegēa, æ, [illegible], Oppidum Arcadiæ quo Tegæus, [illegible] vocatur a Nemea Nemeæus. Vide Pan Arcadiæ deus dictus Tegeæus. Virg. 1. Georg. Pan ovium custos tua si tibi Mænala curæ, Adsis ô Tegeæe favens. Propertius: Tibia Tegeæi calamique sub Pane canori. Ensis Tegeæus ad est, Arcadius. Virg. 8. Æn. Tunc latera atque humeris Tegeæum subjicit ensem. Hujus urbis incolæ civis Tegeates, [illegible], dicuntur. A quo rursum deductum aliud adjectivum, Tegeaticus, a, um: unde Mercurium Statius Tegeaticum appellat: & cum Mænalia volucer Tegeaticus umbra.

Tegŭlis, is, [illegible], Cypri oppidum: à quo fit gentile Tegulius, sive Tegulæus Steph.

Tegyra, æ, [illegible] Boeotiæ urbs, in qua Apollinem natum volūt, quamobrem Tegyræus cognominatur. Steph.

Tĕlium, quod hic pro Paphlagoniæ seu Ponti urbe legebatur Vide TIUM. Pro Ionica autem Vibe, Anacreontis Poëtæ patria, lege TEOS.

Tĕlămon, [illegible], Rex Salaminis insulæ, Aeacidæ filius, frater Pelei, & Patruus Achillis, qui ab eo Telamonius cognominatur. Ovid. 12. Metam. Nec mandate mihi: melius Telamonius ibit, [illegible] & Telamon Virgæ portus. Plin. lib. 5. cap. 5.

Telendros, [illegible], Urbs oppidum est apud Plinium lib. 5. cap. 27. Item insula in mari Lycio, cujus meminit idem Plin. lib. 5. cap. 31.

Telane,

Telane es, Vrbs antiquissima Phrygiæ, quam Ninus inhabitavit ante Ninum conditam. Autor Stephan.

Telchines, pen. prod. Filii Minervæ, & Solis vel ut alii malunt, Saturni & Iliopes, qui olim Rhodum insulam tenuerunt: unde etiã Rhodus ipsa dicta est Telchinis. Hos quidam malefacos homines fuisse prodiderunt, aspectu solo omnia effascinantes. Quorum sententiam secutus est Ovid. libro 7. Metamorph. sic scribens: Phorbeamque Rhodon, & Ialysius Telchinas, Quorum oculos ipso mutantes omnia visu Iuppeter exosus truncos subdidit undis. ¶ Alii eosdem fuerunt cum Curetibus & Dactylis Idæis, summosque artifices fuisse tradunt: veneficiorum autem infamiam ab aliorum æmulis fuisse dispersam. Vide Strab. lib. 10.

Telchinis, Caryatidi maris insula, quæ notiore nomine dicitur Rhodus: ita dicta à Telchinibus, qui olim eam insulam tenuerunt. Vide Strab. lib. 10.

Telchius, Alter ex Castoris & Pollucis auriga, qui unã cum Amphito Dioscuria eam urbem apud Colchos tradidisse condidisse, referente Plin. lib. 6. cap. 5.

Telebõæ, Accolæ populi furtorum latrocinio infamati. De quibus Aristoteles in Politicis: In Acarnaniam politos, quosdam Acarnanæ partem Curetes habitantes: eam vero in Occasum plagam Leleges tenuere: relictam inde Telebõæ. ¶ Alii dicunt fuisse Capreamm populos, quos Telon suo regebat imperio: quod & Servius annotavit in illud 7. Aen. Nectu camisiis nostris indictus abibis Orbale, quem generasse Telõ Sebethide nympha Fertur, Telebonum Capreas quum regna tenerat, iam senior.

Telebõas, Vnus ex Centauris, Ixionis ex nube Filius. Ovid. lib. 12. Metamorph. - Chthonius quoque Thelebosque Iuste iacent nostro.

Telegõnus, pen. corr. Filius fuit Vlyssis ex Circe, qui quum jam adolevisset, videndi patris cupidus, in Ithacam navigavit: quumq; à militibus paternis introgressus aditu prohiberetur, aliquot ex eis occidit. Ad quem tumultum exortus Vlysses, quum & ipse jam senior tutis opem ferret, à filio suo est occisus ense pisce cuiusdam, qui à Græcis Xiphias dicitur. Quod ubi cognovit Telegonus, relicta Ithaca, in Italiã venit, ubi Tusculum condidit. Ovid. Et jam Telegoni, jam mœnia Tyburis ardi Strabant agricolæ quæ paluere manus. Dictus est autem Telegonus, quasi serõ & in tenebris ortus genitus, & unicus post quem genitum non est aliud parere.

Telemachus, Vlyssis ex Penelope filius, quem ad Troiam puberem relinquens eumdemq; postea in ulciscendis protis habuit adjutorem. Ovid. in Epist. Penelopes: Tres fumus inhabiles numero sine viribus, uxor, Lærtesq; senex, Telemachusq; puer.

Telemus, Vates in Odyss. & Theocrito in Bucolicis Eurymi filius, & inter Cyclopas Vates egregius, qui Polyphemo prædixit quæcunque postea ab Vlysse passus est. Hujus meminit Ovid. lib. 13. Metamor. Telemus Eurymedes, quem nulla fefellerat ales, Terribilem Polyphemon adit: Iamenque quod unum Fronte gerit media rapiet tibi dixerat Vlysses.

Telephassa, Ad regnum Lydorum Cumis ex oraculo accersitus, qui antea cursus factitabat. ¶ Fuit & ejus nominis uxor Beli, cujus meminit Demosthenes in oratione contra Midiam.

Telephus, Mysiorum rex fuit, & Herculis filius, ex Auge nympha: qui quum avi jussu in silvis expositus esset, à cerva aliquandiu dicitur educatus. Quæ res tantam futuræ claritatis opinionem de eo præbuit, ut mox à Mysiæ rege adoptatus sit, & regni hæres institutus. Factus itaque Mysiorum rex, quum Græcos ad Troianam expeditionem proficiscentes prohibere conaretur ne per Mysiam iter facerent, ab Achille vulneratus est. Cujus plagæ quum nullum satis efficax inveniretur remedium, oraculo responsum est, Fore ut eadem hasta, qua vulneratus erat, sanaretur. Reconciliatus itaq; Achilli, ab eo impetravit ut ex hastæ, qua ictus erat, ramo ginc malagma conferretur, & vulneri suo imponeretur: quo facto, statim sanitatem est consecutus. ¶ Telephus alter, Pergamensis Grammaticus, qui multis editis voluminibus quæcunque Grammaticum scire convenit, pertractavit. Vide Suidam qui scripta eius nominatim enumerat.

Telesilla, Mulier fuit poëtria nobilis, cui etiam apud Argos ante Veneris templum statua posita est, ut scribit Pausanias.

Telesto ûs, Nomen Nymphæ, Oceani & Tethyos filiæ. Hesiodus in Theogonia: Μίνθη δ' ἐξεγένοντο καὶ Εὐκράντη τε, Τελεστώ τε καλλιπλοκάμῳ τε.

Tellen, Tibicen, & poëta ineptissimus, cujus meminit Diarchus Messenius apud Zenodotum. Hinc ortum est proverbium: Cane Tellenis cantilenas: quod quidam dici putant de dicacibus, seu mordacibus, quidam de ineptè loquacibus. Sunt enim qui tradant hunc jocos quosdam versibus lepidissimis descripsisse, non sine multo sale scommatum. Hæc Erasmus in Chiliad.

Tellias, Herodot. lib. 8. Vates fuit Eleus, qui Phocensibus cum Thessalis bellum gerentibus rem hujusmodi commentus est: sexcentos viros è Phocensibus præstantissimos, ipsa, tam ipsos quam arma illinit, eosque sub noctem in Thessalos dimisit, dato præcepto ut quoscunque albicantem non cernerent, eum abnunciarent. Hos primùm Thessalorum excubitores prodigium quoddam esse arbitrati, deinde ipsi exercitus adeò exhorruerunt, ut tribus millibus cæsorum atque scutorum Phocensis potiti sint.

Tellus, ris, Germ. Die Göttin der Erden.] Terræ dea est Cic. 3. de Natura deorum: tam si est Ceres à gerendo (ita enim dicebas) terra ipsa dea est, & ita habetur. Quæ est enim alia Tellus, nisi terra? Idem Quint. Fratr. lib. 3: Redeam etiam mihi est perversa epistola, sed istò allata, in qua de æde Telluris, & de porticu Catulli me admones. ¶ Non raro eamen Tellurem pro ipsa accipimus terra, quemadmodum Cererem pro ipsis frugibus. Plin. lib. 2. cap. 5. Vitalem hunc spiritum & per cuncta rerum meabilem, totumq; consertum: cujus vi suspensam, cum quarto aquarum elemento, librari medio spatio tellurem. Virg. 1. Aen. - ac magno telluris amore Egressi, optata potiuntur Troes arena. Vbi Servius, Tellurem pro terra posuit, quum Tellurem deam dicamus, terram elementum: ut plerunque Vulcanum ponimus pro igne.

Tellus, i, Athenientis quidam fuit, genere non admodum claro, qui vita integerrimè acta honestissimam pro patria fusis jam hostibus, mortem occubuit, liberis omnibus superstitibus, publicoque funere in rogum illatus. Quamobrem non dubitavit Solon, eum mortalium omnium felicissimum judicare. Vide Plutarch. in Solone, & Herod. lib. 1.

Telmessius, Ptolemæo, sive Telmissus, Strabonі, Stephano, & Suidæ, Oppidum Lyciæ: vel (ut Ciceroni placet) Cariæ, Auspicum disciplina in primis excellens: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 27.

Telos, Vulgò Episcopi, Insulæ nomen unius ex Sporadibus, in qua conficiebatur præstantissimum unguentum, quod ab ea Telinum dicebatur. Plin. lib. 4. cap. 12: Telos unguento nobilis, à Callimacho Agathusa apellata.

Telphusii, Vrbs in Arcadia, à Telphusa, Ladonis filia, nomen habens. ¶ Et & Telphusa, sive (ut alii malunt) Tilphosa, fons Bœotiæ gelidissimus, quem quum Tiresias jam senex potasset, statim exanimus est, calore nimium intenuata tanta frigoris vi oppressio.

Telus, Sybaritarum cognomen, teste Herodot. lib. 5.

Tembrius, Fluvius juxta Pontum, teste Orpheo in Argon.

Tĕmĕsa, æ, vel Temese, es, penult. corr. Strab. Vrbs est in agro Bruttio, ab Ausonis condita, olim metallifodina nobilisque deinde mutato nomine Tempta vocata est. Plin. lib. 3. cap. 5: Temsa, à Græcis Τεμέσα, dicta. Ovid. 15. Metam. Turinosque sinus, Temesenque & lapygis arva.

Temĕæus, a, um, adjectivum, Ovid. 7 Metam. - quanvis Temeæa laborem Astra tibi minuat. ¶ Et Temesius genius: de quo vide Erasmum in Adagiis.

Temnos, Stephano & Strabоni, Vrbs est Aeolidis. Hermogenes Rhetoris patria. Cic. pro Flacco: Temnitæque ad illam ætatem in Senatum venire non potuit: & qui se arcem dicebat tradidisse, etiam ceteris poliebatur, ipse omnibus indictis turpissimis convictus est.

Temnites, Temnitæ, Gentile. Cic. pro Flacco: Heraclides ille Temnites nunquam incautus & loquax.

Tempe, [Griech. Germ. Ein insicht ort oder gegent in Thessalien einer grossen Teutschen meil wegs lang und eine meyle breiter / mit schönen Wäsen vnnd Bäumen / durch welche der fluß Peneus fleußt.] neutro genere, & numero plurali, Proprie Thessaliæ loca, quinque millia passuum longitudine, & ferme sex latitudine, Peneo amne irrigua, cujus ripæ gramine virídi, amœnissimisque vestiantur arboribus. Ovid. 1 Metam. Est nemus Aemoniæ prænitens arboribus. Ovid. 1 Metam. Est nemus Aemoniæ prænitens arboribus, circumque claudit Sylva, vocant Tempe, per quæ rapta quod unda volvitur undis. Peneüs ab imo Effusus Pindo, spumosis volvitur undis. ¶ Sunt & Tempe in Bœotia, quæ Temesia dicuntur, à Temesso monte Bœotiæ, ab Ovidio Cygneia dicta. ¶ Sunt & alia in Sicilia, & nomine amoris Heloria. ¶ Denique quælibet loca amœna, nemora præsertim atq; aquas habentia. Tempe vocamus nomine communi. Virg. 2 Georg. Speluncæ, vivíq; lacus, ac frigida Tempe.

Tempsa, Fuit civitas Bruttiorum, alio nomine Temesa appellata, teste Plinio libro 3. cap. 5. unum. Vide supra in dictione TEMESA.

Temesis, Carmen est Tmoli montis, tam insigni actu tempestate, ut oracula supra 61. annos vivant. Autor Marianus, referente Plin. lib. 7. cap. 28.

Tĕnĕdos, pen. corr. Vulgò Tenedo. Germ. Ein Insel im Egeischen Meer gegen Mitylene vnnd dem Hellespont gelegen.]

Insula

Insula in mari Aegæo, inter Lesbum & Hellespontum, contra Troiam, à Sigeo litore XII. M. passuum distans, à Lesbo LVI. M. Hæc prius Leucophrys, λευκόφρυς appellatur, à nonnullis etiam Phœnice & Cyneton, teste Plin. lib. 5. cap. 31. In hanc ex Troade navigavit cum novis colonis Tenes Cycni filius: conditaque urbe, de nomine suo Tenedon eam vocavit, à qua & insula denominata est. Cicer. 3. Verr. Tenedo (præterea pecuniam quam eripuit) Tenem ipsum, quia apud Tenedios sanctissimus Deus habetur, qui illam urbem dicitur condidisse, cujus ex nomine Tenedus nominatur: hunc ipsum, inquam, Tenem pulcherrimè factum, quem quondam in comitio vidistis, abstulit magno cum gemitu civitatis. Insula hæc ante bellum Trojanum florentissima fuit: in qua Græci supremas illas, quibus Troja periit, insidias struentes, sese occultarunt: quod & Virgil. testatur lib. 2. Aen. sic scribens: Est in conspectu Tenedos notissima fama Insula, dives opum, Priami dum regna manebant, Nunc tantùm sinus, & statio malè fida carinis. Huc se provecti deserto in littore condunt.

Tĕnĕdĭus, a, um, Τενέδιος, adjectivum: ut Tenedius tibicen, pro calumniatore, & falso teste: proverbium tractum ab eo, quòd Philonome tibicinem suum dicatur ornasse, qui apud Cycnum tetinerat, ipsum à Tene de stupro fuisse interpellatum. ¶ Tenedia securis, Τενεδία πέλεκυς, pro Judice nimium severo: propterea quòd Tenedi olim rex securim gestans, causas soleret audire, nocentemque statim securi percutere. Vide Erasmum in Adagiis.

Tĕnes, nis, vis, Telus fuit Cycni, & Scamandrodices, Tenedi urbis conditor, ut refert Lycophronis Scholiastes. Cic. 5. Act. in Verrem: Tenem apud Tenedios in Sicilia putàr esse tantissimum Deum, ac eorum urbem condidisse.

Tĕnĭsæ, Credebantur esse tortium dex, quòd tenendi potestatem haberent. Festus.

Tĕnos, Τῆνος, Insula una ex Cycladibus, in qua est oppidum ejusdem nominis, quam propter aquarum abundantiam Aristoteles Hydrussam, ὑδροῦσσαν, appellatam dicit: alioqui Ophiussam, ὀφιοῦσσαν. Vide Plin. lib. 4. cap. 12.

Tĕnȳrĭta, orum, penult. corr. sive Tenyris, idis, Τενῦρις Ptolemæo & Straboni, Τενυρίς Stephan. Urbs est Aegypti in ejusdem nominis insula, quam Nilus efficit: cujus incolæ Tenyritæ vocantur: de quibus vide in dictione sequente. Juvenal. Satyr. 15: Qui vicina colunt umbrosæ Tenyra palmæ.

Tentȳrĭtæ, penultima prod. Τενυρῖται, Populi sunt ex Tenyris Nili insula, qui tanto crocodilis terrori esse dicuntur, ut sola eos voce in fugam vertant. De his sic scribit Plinius libro 8. cap. 25: Quin & gens hominum est nato bello adversa in ipso Nilo Tenyrita, ab insula, in qua habitat, appellata. Mensura eorum parva, sed præsentia animi in hoc tantùm usu mira. Terribilis hæc contra fugaces bestia est, fugax contra insequentes. Sed adversum ire hi soli audent: quinetiam flumine innatant, dorsoque equitantium modò impositi, hiantibus resupino capite ad morsum, addita in os clava, dextera ac sinistra lacentes extrema ejus utrinque, ut frenis in terram agunt captivos, ac vecte etiam sola territos cogunt evomere recentia corpora ad sepulturam. Itaque eximiæ insulæ crocodilinô adnatant, effectuque ejus generis hominum, ut Psyllorum serpentes fugantur. Strabo quoque libro 17: Quum (inquit) crocodili Rupium allati essent ut viderentur, Tenyritæ eos sequebantur, facta eth abillis piscina quædam, & foramen in uno latere, ut ex aqua in apricum egredi possent: Tenyritæ aderant qui eos interdum teri educebant ad salem, ut à spectatoribus viderentur: inter dum in aquam intrantes, rursum eos in piscinam retrahebant. ¶ Nonnulli hos etiam Tenyras vocari putant: & ita vulgò legitur apud Plin. li. 28. cap. 3: Nam in insula Nili Tenyri nascentes tanto sunt crocodilis terrori, ut vocem quoque earum tupiant. Quo in loco aliter legunt ad hunc modum: Nam in insula Nili Tenyris nascentes: ut Tenyris ablativus sit à Tĕnyra, orum, quod insulam ipsam significat.

Tĕos, Τέως Stephano, Ioniæ civitas Anacreontis Poëtæ patria, qui ab ea Teïus est cognominatus. Horat. in Epod. Non aliter Samio dicunt ardere bipillo Anacreonta Teium. ¶ Bis & altera ejusdem nominis civitas in Scythia, ad paludem sita, piscibus referta, cui sereno tempore olcum innatat tanta copia, ut in vasa colligi possit, & necessariis usibus adhiberi. Autor Stephan.

Tĕrentĭa, Ciceronis uxor fuit, Epistolis ipsius notissima: quæ postea a viro repudiatum Sallustius uxorem duxit, ut inimici sui arcana certiùs posset discere ex ea, quæ omnium ejus consiliorum particeps fuerat & socia. Commeratur hæc à Plin. lib. 7. cap. 48. inter longissimæ vitæ exempla, ut quæ usque ad CXVII annum ducta perveniße.

Tĕrentĭus, Τερέντιος. German. Ein fürnemlicher teutscher Comedienschreiber von Carthago bürtig.] Poëta comicus, natione Afer, patria Carthaginensis, libertus fuit Romæ Terentii Lucani: à quo ob liberale ingenium optimis literis eruditus, in hominum notissimorum amicitiam pervenit, præcipuè Scipionis, & Lælii: quorum etiam opera adjutus creditur in scribendo, ob sermonis elegantiam. Cui opinioni adstipulatur etiam Varro: Non obscurum est, inquiens, adjutum Terentium in scriptis à Lælio & Scipione. Eandem ipse famam auxit. Nunquam enim, nisi leviter se tutari conatus est. Scripsit fabulas sex, quæ omnium manibus teruntur. Posthac videndarum Athenarum cupiditate ductus, ex quo navim conscendit, nusquam deinde conspectus est: quò fit, ut naufragio creditur periisse. Latiùs exequitur hujus vitam Donatus in Prolegomenis Andriæ. ¶ Terentius Scaurus, Grammaticus, quē Gellius dicit floruisse Adriani temporibus, ac librum de Cæsellii Vindicis Grammaticæ erroribus scripsisse. ¶ Terentius Culeo Senator Romanus, captus à Carthaginiensibus fuit, & redemptus ab Africano majore: unde & curulem ejus sequutus esse dicitur pileatus: ut refert Liv. 21. belli Pun. Hinc natus error apud indoctos, qui Terentium comicum à Pœnis captum fuisse, & à Scipione redemptum credidérunt. ¶ Terentius Varro, collega Pauli Aemilii post Cladem Cannensem cum reliquis exercitus, Canusium se recepit. Cui Romam redeunti gratulatus est populus Romanus, quòd de Republica non desperasset.

Tĕrĕnus, Locus in campo Martio, quòd in eo ara Ditis patris in terra occultaretur: quæ ludis tantùm secularibus effossa terra ostendebatur: isq. peractis rursus claudebatur. Martialis libro meo Romano spectata est vita Terento. Hoc est, binos spectavi ludos seculares. Idē lib. 4: Et quæ Romuleæ sacra Terentus habet.

Tĕrentīnus, tina, tinum, penultima producta, adjectivum. Unde Ludi Terentini dicti sunt, qui alio nomine seculares vocantur, qui centesimo quoque anno tribus diebus continuis, tribusque noctibus celebrabantur: ramen postea ambitione principum minore interjecto spatio aliquoties fuerint celebrati. Antonius in Ternario: Trina Terentino celebrata trinoctia ludo. De horum ludorum institutione, & ritu, vide Politianum cap. 88. Miscellaneorum, Centorinum cap. 6. Divum Augustinum de Civitate Dei libro 3. capite 18. Valerium Maximum lib. 2. cap. 1.

Tĕrēus, Τηρεύς, Rex Thracum, Martis ex Bistonide nympha filius, qui quum Prognem Pandionis Atheniarum regis filiam uxorem duxisset, ejus etiam sororem Philomelam per speciem videndæ sororis abductam vitiavit, vitiataque in quam præcidit. Quod factum quum illa indicare alioqui non posset, cruore suo depictum sorori suæ trādidit. Quare cognita Progne, ut sororē ulcisceretur, Itym filium patri epulādum apposuit. Priato deinde capite, quum pater se uxoris dolo filium in sua viscera condidisse agnosceret, & ad ultionem properaret, Progne mutata est in hirundinē: Philomela in avem, sui nominis Terum in upupam. Ityn in Phasianum. Hæc Servius enarrans illud Virgilii: Aut ut mutatos Terei narraverit artus. Lege fabulam hanc latiùs apud Ovid. lib. 6 Metam. Altercamen Aristarchi. Gorgiam sequutus, hanc fabulam tradit. Vide in dictione PROGNE.

Tergeste, Τεργέστη Ptolemæo, Colonia Venetorū ab Aquileia Italiæ remotissima distans, ut inquit Strabo, hodie Triestum vocatur. Vide Plin. lib. 3. cap. 18.

Tĕrĭna, næ, Τέρινα, Agri Brutii oppidum maritimum: à quo propinquus sinus Terinæus appellatur. Autor Plinius libro 3. capite 5.

Terias, Τερίας, Fluvius est Siciliæ, non procul à Catana, teste Plinio, libro 3. capite 8. ¶ Stephanus alium ejusdem nominis fluvium collocat in Phrygia, quem alio nomine Gallum ait appellari.

Termĕra, Τέρμερα, Oppidum Liberum Cariæ, teste Plin. lib. 5. cap. 29. Stephanus Lyciæ assignat.

Tĕrmĕrium, Promontorium est Myndiorum, Candariæ Coorum promontorio oppositum, & quadraginta non amplius stadiorum mari ab eo diremptum. Autor Strab. libro 14.

Termēssis, Τερμησσὶς Ptolemæo, Pisidiæ urbs est, teste Strab. lib. 13. Cibyræ, & Milyis proxima.

Termilæ, Τερμίλαι Herodoto, Populi sunt Lyciæ, è Creta oriundi, quos Sarpedon Minois, & Rhadamanthi frater volonos ex Creta duxit, ac Termilas nominavit, quum prius Minyæ & Solimi vocarentur, ut Herodotus refert. Postea Lycus Pandionis filius, eosdem a se Lycios appellavit. Quæ profectò ratio Lycios ac Solymos eosdem esse ostendit, quanquam Homerus eos videatur separare.

Terminalia, & terminos, Vide in APPELL.

Terpandĕr, dri, Τερπάνδρος, Poëta Lyricus, ex Antissa Lesbi civitate, qui primus quatuor lyræ chordis tres alias addidit, & lyrici carminis leges cōscripsit: quas nōnulli Philemoni cuidam adscribunt. Autor Suidas. Tanta autē in Terpandro artis

excellentia fuisse prohibebant, ut quem significare volebant insigniter quidem canere, primum tamen locum non mereri, cum μέσον ἄειδε ἄλλον hoc est, post Lesbium cantorem collocandum dicerent. Cujus proverbii ortum ad hujusmodi referunt historiam. Quum Lacedæmoniorum res seditionibus tumultuarentur, consulem oraculum jussit, ut Lesbium cantorem accerserent. Accersitus itaq; Terpander, populi animum sic delinivit, ut omissa omni seditione, in pristinam concordiam rediret. Qua ex re factum, ut Lacedæmonii Lesbius musicæ primas partes tribuerint, & si quem alium canentē audissent, protinus dicerent, μέσον ἄειδε ἄλλον id est, post Lesbium cantorē eum collocandum.

Terpnis. Citharœdus insignis Neronis temporibus floruit, cujus cantu supra modum Neronem delectatum fuisse scribit Suetonius in vita ejus: Scatim (inquit) ut imperium adeptus est, Terpnum citharœdum, vigentem tunc præter alios, accersiit, crebrisq; convivijs post cœnā canentem in multam noctem assidens, paulatim & ipse meditari, exercitarig; cœpit, nec eorum quicquam præermittere, quæ artifices ejus generis vel conferendæ vocis causa, vel augendæ fiduciæ faciebant.

Terpsichorē. [γερψίχορη. German. Eine auß den neun Musis.] Una novem Musarum fic dicta, quòd chorois, & tripudijs delectetur: vel, ut Plutarchus ait, quòd maxima vitæ pars ea delectetur & gaudeat. Huic quidam citharæ inventionem tribuunt. Virg. Decimam novem Musis: Terpsichore affectus citharæ movet, imperatq; augat. Vide in dictione MVSA.

Tertullianus, τερτυλλιανός, Scriptor ecclesiasticus, eloquens quidem, in nonnullis tamen ab orthodoxæ Ecclesiæ fide non nihil aberrans. Animam enim immortalem quidem esse fatetur, sed eam effigiatū corpus esse contendit, neq; hāc tantum, sed ipsum etiam Deum corporeum esse dicit, licet ad effigiatum mentem hinc hæreticus creditur esse factus.

Tethys, Tethyos, primæ fœm. prod. [τηθύς. Germ. Die Frawe Natura, so die Nymphen gebieret.] Cœli & Vestæ filia, soror Saturni, conjunx Neptuni, Amnium & Nympharum mater. Hesiodus e Thaumantia. At Ovid. lib. 5. Fastor. videtur secutus illum fuisse Titani filiam, qui fuit Saturni frater, natu major. Aiunt: Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn. Datum facit Tethyi. Catul. de coma Berenic. Lucet tamen cana Tethyi restituens.

Terrapolis, τετράπολις, Syriæ regio, à quatuor præcipuis urbibus denominata: quarum nomina sunt, Antiochia cognomine Epidaphne, Seleucia, Pieria, Apamea, & Laodicea, quæ propter concordiam sorores dictæ sunt. Author Strabo libro 14.

Tertulla Caballus. Viri proprium, qui sub Vespasiano & filijs claruit, & propter formositatem, à celeritate caballi nomē adeptus est.

Teuca, Illyriorum regina, quæ P. Junium, & T. Coruncanum legatos summa Romanorum injuria interemit, quibus ob statuas in rostris sunt erectæ. Author Plinius libro 34. capite 6.

Teucer, τεῦκρος, Scamandri Cretensis filius, in Troade una cum Dardano genere regnavit, unde Ilienium regnum fluxit origo. Ab hujus nomine Troja, Teucria dicta est, & Trojani ipsi Teucri. Hic & Salaminā Cypri condidit, ut refutatus Iustinus lib. 44. ¶ Fuit & Teucer alius, frater Ajacis Telamonii, sagittandi peritissimus, quem Homerus lib. 8. Iliad. inducit sub fratris clypeo latentem, multosq; Trojanorum occulte exinsidijs vulnerantem. ¶ Teucer præterea fuit sculptor quidam Cyzicenus, cujus opera enumerantur à Suida.

Teucri, τεῦκροι, Idem qui Trojani, ita dicti à Teucro Cretensi, qui una cum Dardano genero in Troade regnavit. Virgil. 3. Aen. Nereaq; & Teucri socia simul urbe fruuntur. ¶ Hinc & Troas ipsa Teucria dicta est. Virg. lib. 2. Aen. Ergo omnis longo solvit se Teucria luctu.

Teuchīra, pen. prod. τεύχειρα Ptolemæo, Lybiæ Cyrenaicæ urbs, una ex iis, quæ Pentapolin constituunt, alio nomine Arsinoë dicta, teste Plin. lib. 5. cap. 5.

Teucris, τεῦκρις Stephano, Vrbs & regio Troadis, Dardania postea dicta. Virgilius Teucriam appellat.

Teuderium, Ptol. lib. 1. cap. 11. Vrbs Germaniæ, hodie Paderborna. Vulgò Paderborn.

Teumessius, penult. prod. τευμήσσιος, Bœotiæ exiguus mons, in quo Hercules rebus penè puer leonem Teumessium occidit, eiq; pelle detracta quā semper postea pro pallio usus est. Leo autem à Jove in cœlum translatus dicitur, ut gloriæ Herculis consuleret, qui eum inermis occiderat.

Teumessius, a, um, adject. nomine Thyas Teumessia. Stat. lib. 3. Theb. - vetano velati Teumessia Thyas Rapta deo.

Teutātes, penultima prod. [German. Der Gott Mercurius bey den alten Gallischen Teutschen welchem sie Menschen opfferten.] Lingua Gallica dictus est Mercurius, qui ab illis humano sanguine placabatur. Hinc Plato inventorem fuisse geometriæ & astronomiæ atq; solorum scribit Lucan. lib. 1. Et quibus immitis placatur sanguine diro Teutates, horrensq; feris altaribus Hesus. Lactant. lib. 1. Gall. Hesum atq; Teutatem humano cruore placabant: deos qui sane feralis eorum disciplinæ apud Italos fuerit, qui Latialem Jovem & Saturnum humana placabant hostia.

Teuthā, τευθώ. Regina Illyriorum, quæ ob calliditatis mentem meruit ut longo tempore viris formidinis imperaret, & Romanos sæpè frangeret. Plinius libro 34. cap. 6. vocat Teucam. Vide supra.

Teuthrēdōnās, τευθρηδόνας. Nomen patris Pelasgi, ut inquit Homer. lib. 2. Iliad.

Teuthrās. Quidam ex Græcorum principibus, qui ad Trojam navigavit, in Aulidem convenerunt: qui quum forte ab Agamemnone dissideret, atq; ob id retrò se in patriam vellet recipere, Minerva dissuadentem, atq; adeò remorantem, hasta vulneravit.

Teuthrania, τευθρανία, Regio est supra Aeolidem, & partem Troadis in mediterraneo, quam Mysi antiquitùs tenuēre, unā cum urbe ejusdem nominis. Author Plinius libro 5. capite 30.

Teuthras, antis, τεύθρας, Cilicię & Mysiæ rex fuit, qui Augen Alæi filiam unà cum Telepho filio, partu jussu matris in positam & ad Caici fluvii ostia delatam, uxorem duxit, filiumq; ejus Telephum pro suo educavit, ut ex Euripide refert Strabo lib. 13. Ab hac Teuthrante regio supra Aeoliden, ad Caicum amnem, Teuthrania dicta. Quin & Caicus ipse ab illius nomine Teuthrantem cognominatus apud Ovid. 2. Metam.

Teuthrīā, τευθρία, Mons Adriatici insulæ, Apuliæ littori adjacens. Plin. lib. 4. cap. 26.

Teutŏnēs, sive Teutoni, pen. cor. [ΤΕΥΤΟΝΕΣ τεύτονες, τεύτωνες German. Die Teutschen.] Germaniæ populi, à gerronibus à Plinio annumerantur: dicti à Teutone ejusdem deo (quem Tacitus Tuiscōnem appellat) quem indigenam, & terra ortum ex fictis habebant.

Teutŏnĭcus, adject. τευτονικός, Possessivum à Teutonibus Germaniæ populis deductum: ut Teutonici capilli. Martialis libro 14.

Gaudia Teutonicos accendis, flamma, capillos:
Captivis potens cultior esse comes.

T ante H.

Thabis, Scythiæ mons est in Asia, ut scribit Pomp. Mela lib. 3. apud Plinium tamen lib. 6. cap. 19. Tabis legitur sine aspiratione.

Thaïs. [θαΐς. Germ. Eine verruffene und weltberuffte Hůr in Athen.] Nobilis meretrix fuit Alexandrina, quæ Atticam juventutem in sui amorem pellexit. Hanc suis carminibus celebravit Menander, Comicus Poeta Græcus inde & Menandrea epitheto à Poëtis insigniter. Propertius: Turba Menandreæ fuerat nec Thaidos olim Tanta, in qua populus lusit Erichthonius. ¶ Fuit & Thais altera, à divo Paulo ad vitæ emendationem revocata, adeò ut relicto quæstu meretricio, sancta mulier evaserit. Nam ignotus ad eam ingressus, secretum petebat magis as magistella verò dicente, neminem nisi Deum ipsos posse conspicere: ille tum pia hac occasione, ad Dei metum se religionem eam est exhortatus, qui posset etiam occulta conspicari & punire. Volaterranus lib. 22.

Thalamiæ θαλαμίαι, Vrbs Messeniæ, teste Stephano, Pausaniæ templo, & oraculo nobilis: ut docet Hutaechus in Agesil. Hinc fit gentile Thalamata, θαλαμάτης.

Thalamegos, pen. prod. θαλαμηγός, Navis genus. Vide in APPELLAT.

Thalamia, θαλάμια, Vrbs Orchomeni in Arcadia, Steph. Gentile Thalamius.

Thalus, Vir fuit ex miræ velocitatis, quem Jupiter aereis pedibus flexisse dicitur, de quo vide Annot. Baptistæ Pii.

Thales, tis. & Thalā θαλῆς, ᾶ θαλοῦς, Vnus ex septem Græciæ sapientibus, qui eodem tempore in Græcia floruerunt. Natus est (ut ex Apollodori sententia tradit Laërtius) anno primo XXXV. Olympiadis. Vixit annos (ut Socrates tradit) nonaginta duos, septuaginta. Hic primus in Græciam Geometriam creditur invexisse, primusq; observasse temporum ambitus, ventorum flatus, stellarum motus, temporum spatia, & varietates, siderum obliqua convexa, & Solis annua revertícula. Interrogatus quid in rerum natura difficillimū existimaret: Seipsum, inquit, nosse. Rursumq; rogatus quomodo fieri posset, quæ mala optimè & justissimè vivere hæc: Si (inquit) quæ in aliis reprehendimus, ipsi non faciamus. Hoc tripus aureus à piscatoribus Miletis repertus, dum res in Ionia verteretur, ex oraculo Apollinis, judicantis eam sapientissimo dari oportere, delata est. Deinde per manus omnibus sapientibus tradita, ad Solonem pervenit, qui clam, Delphos remisit ad Themin, ut quæ dictum, hominumq; sapientissimus esset. A Thalete Ionica fluxit disciplina, sicuti Pythagoræ Italica. Ejus dicti sepultus fuit Anaximander, cujus auctor Anaximenes & Hecatæus historiæ.

eus. ¶ Thales item fuit Poëta Lyricus Cretensis, quem à Creta Solon Spartam misit, ut ejus odis ac poëti Spartam deliniti, animorum feritatem nimiam ex Lycurgi legibus imbuerum, caligarent. Autor Plutarchus in Solone

Thalēstris Curtio, Σμαραγδω, vel (ut apud Strabonem legitur) Thalestria Regina Amazonum, quam alii Minithecam vocant. Hæc audita fama rerū ab Alexandro gestarum, relicto regno, trecentis comitata mulieribus, in Hyrcania illi occurrit ut sobolem ex eo conciperet: utque primùm ibi visa est facta esse gravida, reversa est in regnum.

Thallŭa, penult. prod. [Θαλλω. German. Eine auffgrünende Muse.] Una ex novem Musis Θαλλω & Θαλλειν, quod inter cætera significat virere seu florere: propterea quòd Poëtarum fama nullo tempore marcescat. Virgil. 6 Eclog. Nostra nec erubuit sylvas habitare Thalia.

Thallȳsĭă, penult. prod. Θαλλυσια, Festa erant apud Athenienses, quibus fructibus omnibus in horrea convectis, diis primitias conferabant: dicta Θαλλω & Θαλλειν: propterea quòd idcirò præcipuè fierent, ut quæ fuccesa erant, pollent revirescere. Vide Caium Rhodig. lib. 22. cap. 17.

Thămănæi, Θαμαναιοι, Populi sunt Persis tributarii, Herod. libro 3.

Thămna Θαμνα, Urbs Palæstinæ, Steph. Gentile Thamnitæ.

Thamuda Θαμουδα Urbs, Steph. Gentile Thamudenus.

Thămȳrās sive Thamyris, Θαμυρις, Θαμυρας apud Suidam Poëta ante Homerum ex Thracia, qui quum omnes præ cæteris mortales præcelleret, ab incœpto marte desiit: deinde mutata consuetudine, Musas amavit, cum quibus de cantu certavit his conditionibus, ut si vinceret, earum complexu potiretur: sin succumberet, ab illis pateretur quæ quæ eis videretur. Itaque superatus & oculis, & lyra privatus est. Hinc manavit proverbium in eos, qui præter ingenium præmium aliquid agunt: Thamyras ustus. Θαμυρας καιομενος. Hæc Erasmus in proverbiis, & Suidas. Ovid. lib. 3. de Arte. Tu licet & Thamyram tibicines, & Orpheа cantu. Non ego gnaræ prima magna lyræ, &c.

Thānătŏs, Θανατος, Insula in Oceano Gallico, Britanniæ (ut Solinus refert) proxima, frumentariis campis in primis fœcunda: veneris autem adeò adversa, ut nemo ibi serpentem unquam educet, verumetiam aliunde importatum statim in eo crescit unde & à serpentum morte nomen creditur accepisse.

Thaneum, Θανεον, Metropolim fuisse Ægyptii tradunt. Vide TANIS.

Thăpsăcŭs penult. corr. Θαψακος, Urbs Syriæ amplissima, ad Euphratem fluvium cujus meminit Xenophon de Cyri expeditione lib. 1.

Thapsŭs, Θαψος, Insula decem stadiis à Sicilia distans, versus Syracusas, plana, & quàm minimum è mari eminens, adeò ut undis mersa videatur. Unde & Thapsus dicta est, Απο του θαπτεσθαι, quòd in mari quodammodo sepulta videatur. Virgil. 3. Aen. Thapsumq. jacentem.

Thapsippēnus, Θαψιππηνος, prope Chalcedonem est. Steph.

Thasĭus, Θασιος, Insula est maris Ægæi, Thraciæ adjacens, contra Neapolim hominis olim oppidum habens: quidem nominis à Phœnicibus, qui Europam terra marique investigarent, eo pervenerunt, condiumque est autor Herod. lib. 2. Hujus incolæ Thasii, Θασιοι dicuntur: genorosis vitibus, & insigni marmoris genere nobilitati. Virgil. 2. Georg. Sunt Thasiæ vites sunt & Marcotides albæ. ¶ Thasii marmoris meminit Plin. cum aliis plerisque in locis, tum lib. 36. cap. 6. Thasia nux, eadem quæ & Græca & amygdala dicitur, teste Macrob. Saturn. lib. 6.

Thaumacia, Θαυμακια. Magnæ oppidum, ita dictum à Thaumaco Pœantis patre cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 9. Stephanus Thaumaciam alteram collocat ad sinum Malæacum.

Thaumantĭăs, ădis, Θαυμαντιας. Thaumantis & Electræ filia. Virg. 9. Aen. Ad quē si forsan Thaumantias ore locuta est. Eadem etiam Thaumantis dicitur, imbrifera Thaumantis, apud Stat. 3. Sylv.

Thaumalion Θαυμαλιον. Mons Arcadiæ, in quo Saturnus lapidem devoravit incolis Thaumasii, Steph.

Thēă Θεια, Nympha Oceani & Tethyos filia. Autor Hesiodus in Theogonia.

Theagenes, Tres Athenis diversis temporibus Suidas fuisse recenset. Unum, qui de Homero scripsit. Alium qui Θεαγενης id est, famosus est cognominatus, quòd multa promittens, nihil præstaret: pauper enim erat, ac dives videri volebat. Tertium, virum potens ac dives Athenis, qui liberalitate ac beneficentia publicè ac privatim multa laude digna gessit. Quartum addit Pausanias athletam, patria Thasium, qui CXL. coronas è certaminibus retulit.

Theangĕlă, Θεαγγελα. Cariæ oppidum, unum ex iis quæ ab Alexandro Magno Halicarnasso fuerunt attributa. Autor Plinius lib. 5. cap. 29.

Thĕāno, Θεανω, Mulier fuit Cretensis, filia Pythonactis, & uxor Pythagoræ, quæ illi Telaugem filium peperit. Scripsit Commentarios quosdam Philosophicos, & Apophthegmata, & Poëma carmine heroico. Theano alia fuit Metapontina, aut (ut alii malunt) Thuria, Leophronis filia, & uxor Brotini: cujus scripta enumerantur à Suida. ¶ Alia fuit Theano, Antenoris uxor, & sacerdos Palladis, cujus frequens est mentio apud Homerum.

Theanum, Vide TEANVM.

Thebæi, Θηβαιοι, Qui sunt ex Thebis civitate Ægypti.

Thebāis, [Θηβαις. German. Ein gewisse Landschafft in Ægypten oder Arabien unterhalb an Aethiopien.] Ægyptiæ regio, Aethiopiæ contermina, à Thebis urbe potentissima totus ejus tractus illius capite nomen habens. Vide Plin. lib. 5. cap. 9. ¶ Est item Thebais, insigne Papinii Statii opus, bellum Thebanum continens, quod Argivi ad Thebas gessere, in quo Eteocles, & Polynices fratres mutuis vulneribus ceciderunt. ¶ Aliquando adjectivum habet, quemadmodum & cætera ejusdē terminationis patronymica sunt, Thebais nupta est, Andromache, Eetionis Thebani Cilicum regis filia. Ovid. 3. de Arte. quòd erat longissima, nunquam Thebais Hectoreo nupta refedit equo.

Thebē, es, & Thebæ, ārum Θηβη & Θηβαι, ῶν, Nomina sunt multarum urbium, quarum una fuit in Ægypto, à Rustride rege condita, ambitus centum quadraginta stadiorum, ut refert Herodotus, centum portis, aliisq; publicis, privatisq; ædificiis insignis, totaq; penitus, adeò ut reges vel maximos exercitus lolerent educere, nullo oppidanorum id sentiente. Hujus incolæ Thebæi dicuntur: & vicina regio Thebais, in Aethiopiam vergens. ¶ Alia Thebe fuit in Boeotia à Cadmo Agenoris filio condita, quam Amphionis munus ornavit, Bacchi & Herculis clarissima patria, ab Alexandro Magno postea eversa. Hæc & Dracongera dicitur, quia à Cadmo cum quinque viris, ex dentibus draconis ab ipso interfecti natis, constructa fuit. Varro tamen lib. 3. de Re rust. scribit hanc urbem ab Ogyge ædificatam. Ab hac Thebani dicti sunt. Hanc heptagonon vocat Apuleius, ab eo quòd septem portas habebat, inclytam duobus ducibus, Epaminonda & Pelopida. Rectè dicta sic & Dircæa, à Dirce fonte. Unde & à Statio Thebanus ager Dircæus vocatur. Hinc Pindarus poëta, Lyricorum princeps natus ortus. ¶ Futrum & Thebæ in Africa, à Libero patre condita. Unde Hieronymus in commentario epistolæ ad Galatas. Præterea Thebus Liberi, quas in Africa condidit quæ civitas nunc Thebesthe dicitur. ¶ Alia in Thessalia, à qua Thebani & Thebæi. ¶ Tertia & alia Thebe, Homero testē in Cilicia, Andromaches uxoris Hectoris patria. Unde Ovid. Nec crudelius minus, quàm quum Thebana truculentum Hectora Thessalica vidit ab axe rubi. ¶ Alia fuit in Lucania, ab Aonis colonis condita, quā meminisse autor est Cato in Originibus. ¶ Fuerunt & Thebæ Cariæ. ¶ Est & Thebæ nomen virginis, è cujus gremio geminæ columbæ (ut est in fabula) quum evolassent, altera ad Hammonis fanum tetendit, & ibidem responsa dedit: altera ad sylvam Dodonæam, ubi futura mortalibus oracula edit.

Thecli, Θεκλη, Nomen proprium mulieris sanctissimæ.

Thelthenatæ, Babyloniæ urbis juxta Euphratis fluvii partem. Ptolemæus lib. 5. cap. 20.

Thelesis, Argiva mulier, quæ patriam advertus Cleomenem Spartanorum regem, unà cum cæteris mulieribus, quum desertæ viri, tutata est.

Themis, Themis. vel Themidis, vel etiam Themisis. [Θεμις. Ger. Eine tapffere Frawen ſtandhafftig vnd weiſe, die Göttin der Gerechtigkeit.] Cœli & terræ filia fuit, quæ Jovis nuptias fugiens, ab eo in Macedonia compressa fuit. Hæc dea putabatur, quæ præciperet hominibus id petere quod fas est, ut ait Festus (nam Θεμις Græcè fas dicitur) habuitq; vetustissimum oraculum in Boeotia, ad Cephisum amnem. Ovid. 1. Metam. Fatidicamque Themin quæ tunc oracla tenebat. Claudianus. 1. Atropos urget, Sic decrevit longæva Themis. ¶ Fuit & alia Themis, quæ alio nomine Carmentis dicta est.

Themĭstă, Eadem est quę Themis. Cic. in Pison. Liber Themista sapientior. Themis accusativum facit themin, & themista: à quorum posteriore fit Themista, æ.

Themiscyra, Θεμισκυρα, Regio Ponti, finitima Cappadociæ: ut scribit Plin. lib. 6. cap. 1. & Mela lib. 1.

Themīsōn, Θεμισων, Medicus apud Herodotū, & Coreclum Ceium.

Themīsōnĭi, Θεμισωνιοι, sive Themisonii, Populi à Themisonio Paryetæ majoratu loco prope Lycium.

Themistĭus, Θεμιστιος, Philosophus fuit temporibus Juliani apostatæ, à quo etiam prætor Constantinopolitanus urbis promotus est. Scripsit paraphrasim in Aristotelis Physica, libris octo, in Analytica posteriora, libris duobus. Præterea edidit suas videlicet De interpretatione & inscriptione prædicamentorum, explanationes etiam quasdā. Hic Valentem imperatorem quotidie sævientem in orthodoxos, auctoritate sua & epistolis reddidit mitiorem. Suidas.

Thĕmistŏclēs. [Θεμιστοκλῆς. Ger. Der auch etwa Athenienſes ſo in ſeinet jugent frölich und kurtzweilig geweſen: hernach aber ju einem dapfferen Mann worden iſt.] Nomen viri Atheniensis clarissimi, Neoclis filii, qui prodigus ac lascivus prima juventute postea dux delectus, res in Cyprum gessit. Perçeum munivit. Bello maritimo Persas apud Salaminem vicit. Hic quo ab ingrata patria exul factus esset, & à Xerxe princeps exercitus adversus Athenienses magno cũ honore creatus, quum videret patriæ suæ ingentis cladis periculũ imminere, hausto tauri sanguine scriptum interemit, ne aut regi de se merito infidelis esset, nõ pugnando viriliter, aut patriæ suæ hostis atq; oppugnator videretur. Vide Plutarchum.

Thĕmistŏgĕnes. Θεμιστογένης, Syracusanus historicus, Cyri expeditionem & bella, quæ in historia Xenophontis continentur, compositis. Autor Suidas.

Thĕnæ, θῆναι, Urbs Cretæ vel Arcadiæ in monte dicunt, Steph. Idem ait Omphalium urbem esse scribit prope Thenas in Creta.

Thĕoclymĕnus Θεοκλύμενος, Homer. lib. Odyss. 15. Vates qui Penelopæ prædixit Ulyssis in Graciam reditum.

Thĕŏcrines. Θεοκρίνης, Nomẽ cujusdam Athenien sis, qui primum Tragœdiarum actor fuit: deinde calumniator & sycophanta. Vide & Demosthenes in oratione pro Ctesiphonte, Æschinem, tragicum Theocrinem vocat. Erasmus in Chiliad.

Thĕocritus Θεόκριτος, Poëta Syracusanus, Praxagoræ, sive (ut alii malunt) Semmachi & Philinæ filius, qui sub Ptolemæo Lagi filio floruit. Alii Coum fuisse volunt, sed admodum juvenem Syracusas commigrasse. Scripsit Idyllia in genere bucolico, quæ etiam hodie omnium manibus seruntur. ¶ Fuit & alter Theocritus, historicus Chius, Theopompi æqualis, & in administratione Reipub. æmulus. Scripsit historiam Libycam, & epistolas quasdam. Autor Suidas.

Thĕŏdămus, Θεόδαμος, Pater Hylæ fuit, qui ab ejus nomine Theodamantius dicitur à Propertio lib. 2. Eleg.

Thĕŏdectes, Θεοδέκτης, Orator, Calvi genere, discipulus Platonis, Isocratis & Aristotelis, qui tres de Rhetorica libros dedicavit. Conversus deinde ad Tragœdias, scripsit fabulas 2. Decessit Athenis natus annos 72. Scripsit & versibus artem Rhetoricam: laudavit & vitam Artemisiæ Mausolum, una cum claris eo tempore oratoribus. ¶ Theodectes orator, superiorum filius, scripsit Encomium Alexandri regis Epistolarum: commentarios historicos, artem rhetoricam libris VII. aliaq; complura. Autor ut utq; Suidas.

Thĕŏdōrus Θεόδωρος, Byzantius sophista, à Platone vocatus Λογοδαίδαλος Θ. Logodædalus. Scripsit contra Thrasymachum & Aristoclem, & alia quædam. Suidas. ¶ Theodorus & Teladæus fratres Samii, sculptores celeberrimi, quorum alterius Samo Pythii Apollinis signum facere cœpit: alter Ephesi eodem tempore, & alio saxo absolvit: quibus simul compositis ita convenit, ut unum corpus alumno artifici, & ex uno lapide sculptum videretur. Genus artis hujus est Græcis ignotũ, sed apud Ægyptios frequẽtatum. Nam soli hominum non ocujus tantùm totius statuæ compositionem metiebantur, sed dimensione, ut ex variis, multisq; lapidibus in unum corpus, in certam membrorum statua perficeretur. De hoc Theodoro Diogenes refertur, quòd non solùm sculptor, sed etiam architectus fuerit, quodq; Ephesiis autor extiterit, ut Dianæ templi fundamentis carbones subjicerent, ut locus alioqui humidus immobilem acciperet solidatem. Idemq; primus ferrũ fundere docuit, statuamq; ferream fecit. Autor Pausanias. ¶ Theodorus Gadarites, nobilis orator. Gadara autem, Syriæ civitas est, non longe ab Ascalone: verùm ipse dicit malue Rhodius, teste Strabone, cujus tempore fuit. Ejus discipuli Theodori sunt dicti inter quos fuit Hermagoras, qui de arte Rhetorica scripsit. Tiberius quoq; ob id cepit quum secessisset Rhodum, cum studiosè audivit, ut Quintil. lib. 3. tradit. ¶ Theodorus alius fuit, cognomento Atheos, Zenonis primùm, mox & Pyrrhonis auditor: de quo vide Laërtium & Suidam.

Thĕŏdŏsia Θεοδοσία, Tauricæ Chersonesi urbs. Ptolem. lib. 3. cap. 6. & Plin. lib. 4. cap. 12.

Thĕŏdŏsĭus Θεοδόσιος, Nomẽ proprium duorum Romanorum principum, quorũ vitam vide apud Eutropium. ¶ Theodosius alius fuit magnus Mathematicus: cujus scripta enumerantur à Suida.

Thĕŏdōtē, Θεοδότη, Meretrix Elea fuit: de qua in primis & festivat: cujus memorat Xenophon de dictis & factis Socratis: & Laërtius in Vita Aristippi.

Thĕŏdōtus, Θεόδοτος, Pavia Chius, ultimi Ptolemæi in Rhetoricis præceptor fuit, qui decertantibus in concilio Ægyptiorum tam Cæsare, an Pompejus, post prælium Pharsalicũ profugus, esset in Ægyptum recipiendus, pro sententia dixit recipiendum quidem esse, sed receptum occidendum, adjiciens tritum illud proverbium Mortuos nõ mordere. Hunc postea, Cæsare interfecto, Brutus in Asia repertum, & ad se adductum interfici jussit. Vide Plutarchum in vita Pompeii. ¶ Theodotum alium memorat Philostratus in Sophistis, qui tempore Herodis Attici præfuit Athenien sium scholæ.

Thĕognis, Θέογνις, Poëta fuit Siculus, Megaris natus, LXII. Olympiade, qui utiles quidẽ & lectu dignas parœnetes cõscripsit, nisi foedis amoribus passim ad pueros eas contaminasset.

Thĕombrōtus, pen. cor. Θεόμβροτος, Philosophus fuit, Metrocles auditor, & præceptor Demetrii Alexandrini cujus meminit Laërtius in Metrocle.

Thĕŏmnēstus, Θέομνηστος, Cous, ut autor est Strabo lib. 14. vir fuit clarus administrationis Reipub. & Nicię tyranni æmulus.

Thĕon, Θέων, Nomen pictoris Samii, de quo Quint. lib. 12. de Institut. Orat. Alter mathematicus, qui scripsit de ijs quæ ad Ptolemæum attrologum. Tertius grammaticus, interpres Apollonii Rhodii. ¶ Fuerunt & alii hac nomine, qui commemorantur à Suida: ex quibus celebrimus fuit Theon Alexandrinus, ejusdem patria, tempore & disciplinis, quibus Pappus, sub Theodosio Seniore. Scripsit de Astrologia, commentariosq; in Ptolemæum & Astrolabium parvum, & alia. ¶ Theon item alius & ipse Alexandrinus, Stoicus, tempore superiori: siquidem sub Augusto post Arrium Philosophum eminuit. Scripsit in Physicam, & in artem Rhetoricam, & alia. ¶ Alius item eius nominis Stoicus fuit Antiochenus, omnium antiquissimus, qui scripsit apologiam Socratis. ¶ Quartus Smyrnæus. ¶ Quintus etiam Alexandrinus Sophista, cognominatus Aelius, qui Progymnasmata quædam Rhetorica scripsit, & commentarios in Xenophontẽ, Isocratem & Demosthenem. Autor Suidas. ¶ Theon item Sidonius, Sophista, qui in patria ludum aperuit sub Constantino. Fuit & marmoris cælator hoc nomine, unus ex iis qui Mausolum exlaverunt: cujus meminit Plin. libro 35. cap. 11. ¶ Theon præterea poëta quidam fuit rabiosæ cujusdam loquacitatis petulantisq; maledicentiæ. Unde factum est, ut Theonimo dente odi cum dicamus, qui convitiis lacessitur. Vide Erasmi Adagia.

Thĕophănes Θεοφάνης, Mytilenæus historicus, scriptor rerum Pompeii Magni: cujus meminit Cic. in Orat. pro Archia.

Thĕophilus, Θεόφιλος. German. Ein Bischoff zu Cæsarea in Palestina. [Cæsareæ Palæstinæ præfuit, Severo imperante, cujus meminit Hieronymus. ¶ Theophilus alius Antiochenus præfuit, qui imperante M. Antonino librum in Marcionem edidit, & alia quædam, quæ ab Hieronymo cõmemorantur. ¶ Alius item ejusdem nominis præfuit Antiochenus, ad quem Lucas scribit acta Apostolorum. ¶ Alius quoq; præfuit Alexandrinus, qui scripsit adversus Origenem. ¶ Præter hos Theophilus Comicus antiquæ Comœdiæ: cujus fabulas nonnullas commemorat Suidas.

Thĕophrastus Θεόφραστος, Philosophus fuit ex Eresso Lesbi oppido, priùs Tyrtamus appellatus: deinde Euphrastus: & postremò Theophrastus, ob oris & eloquentiæ suavitatem propemodum divinam. Hic Peripateticorum eloquentissimus, doctissimusq; fuit, Aristotelis discipulus & in schola successor. Dicere solebat, doctum hominem ex omnibus solum rei; alienis locis peregrinum esse neq; inopem amicorum. Habuit discipulos ad duo millia. Opera ejus à Diogene commemorantur, inter quæ sunt libri ex epitomes in Aristotelem de animalibus. Extant hodie tantùm de plantis conversa à Theodoro Gaza, & parva quædam opuscula. Excessit admodũ senex. Ex Suida, Diogene, Strabone. ¶ Theophrastus alter fuit Ephesius, cujus meminit Aelianus De varia historia.

Thĕŏpŏlis, pen. cor. Θεόπολις, Maxima Syriæ civitas, sicà Justiniano nominata post terræmotum, quum priùs Antiochia diceretur. Autor Stephanus.

Thĕŏpŏmpus, Θεόπομπος, Chius orator & historicus post Thucydidem & Herodotũ, teste Quintiliano, quibus ut in historia minor, ita oratori magis similis est: qui antequã esset ad hoc opus solicitatus, diu fuerit orator. Filius fuit Damasistrati, teste Suida, & auditor Isocratis. Scripsit Epitomen Herodoti libris duobus, & rerũ Græcarum Historiam post bellum Peloponnesiacũ incipiens, ubi defiit Thucydides. ¶ Theopompus alius fuit Atheniensis, Theodectis filius, antiquæ Comœdiæ scriptor: cujus fabulas recenset Suidas. Præterhos Theopompus Gnidius, Cæsaris familiaris, qui Artemidori habuit filium, qui apud Cæsarem ipsum plurimùm poterat, ut scribit Strabo lib. 14. ¶ Theopompus item alius fuit, Rex Spartanorũ, qui quũ primus constituisset ut Ephori Lacedæmone crearentur, ita futuri regię potestati oppositi, quemadmodũ Romæ Consulari imperio Tribunitius pleo sunt objecti: atq; illi uxor dixisset, id egisse illum ut filio minorẽ potestatem relinqueret: Relinquam, inquit, sed diuturniorem. Optimè quidẽ. Ita enim demum tuta est potẽtia, quæ viribus suis modũ imponit. Igitur Theopompus legitimis regnum vinculis constringendo, quò longiùs à licentia retraxit, hoc ad benevolentiam civium propiùs admovit. Hæc Valerius Max. lib. 4. cap. 1. Quinct. tamẽ lib. 2. hanc modestiam parùm valuisse demonstrat, captum

dimum

démum fuisse ostendunt. Theopampus (ἐκφυὲς) Lacedæmonius, petitus ad cum uxore fabulo, è cubiculo evasit, ut mulier.

Thĕoræ, pen. prod. θεῶραι. Athenis dicebantur, qui quotannis publico nomine in Deli navigabant Apollini sacrum: quorum etiam navis, qua vehebātur, theoris dicebatur. Aemi Suidas.

Thĕoxĕnā, θεόξενα, A Philippi Macedonis mimis hās cinēdus, quem eorum manus effugere non pallet se præcipitem dedit in mare. Vide Livium lib. 4.

Thēra (Νῆσος Cæs. Der Insul eine im Aegeischen Meer/Cycladis genant.) Insula una ex Cycladibus in Aegæo, ex qua profecti sunt Theræi, qui Cyrenem in Africa condiderē. Hæc olim Calliste dicebat, teste Callimacho, cujus ea de re hoc extat distichon: Καλλίστη πρώτιστα θεὰ τέκε, τὴν δὲ μετ' ἄνδρα, Μοῦνος ἐὼν ἀθάνατος, Θήρα ἐπωνυμίην. hoc est, Nomine Calliste primum, sed postmodò Thera Dictata fuit tellus ubis origo mea. Hæc ex Strab. lib. 17. Distat autē ab Ia insula XXV. M. pass. Vrbes habet duas, Eleusinem, & Oeam. Vide Plin. lib. 4. cap. 12. & Ptol. lib. 3. cap. 15.

Therămēnes, pen. corr. Θηραμένης, Cives Athenienses, unus ex triginta tyrannis, qui quòd à collegis multos insontes supplicio affici videret, ea de re conquerens, cùm cæteros omnium rērum præcipuè Critiæ cuncta, q reliquis ut potentiania & immanitate antecederet odium in se concitavit: itaque mq; per calumniam circumvēnus, & innocens capitis damnatus, quīn etiam avide hausisset, quod reliquu erat è poculo ejiciens: Propino (ἔκπωμα) hoc pulchro Critiæ. De hoc sic scribit Cic. 2. Tusc quæst. Proh dii immortales, quàm illud erit irridendum esse deos, quo confecto, nulla reliqua cura, nulla religione fruendo sua sit? Quid? non me delectat Theramenes, quamq; clato animo est. Essi enim flamus quīi legimus, tamen non mediocriter eum clarum emoriturū qui quum corpus hoc in carcerem, triginta jussu tyrannorum vencnum non sciens obbibisset, reliquum hū è poculo ejecerit, utrū ne sciret. Quo soluto redito, ait dens: Propino (ἔκπωμα) hoc pulchro Critiæ, qui in eum fuerit severissimus. Græc. enim in convivis solent nominare cui poculum tradituri sunt.

Thĕrāmnē, es, Eve Theramnx, arum, Θήραμνα Stephano, Laconiæ oppidum est, non procul à Sparta, teste Plin. lib. 4. capite 5.

Therapnē, arum, Θήραπνα, Vicus est Laconiæ, teste Mela, in quo Ledæ Castorem & Pollucem, Helenam & Clytæmnestrā peperit. Strabo 8 Theocr. Tenarumq; cacumen, Apollinea q; Therapnas. q Dicta autem putantur Therapnæ, ἀπὸ τοῦ θεραπεύειν, quòd ibi Dioscuri religiosissimè colerentur.

Thĕrapnæus, a um, adject. Ovid. in Epist. Paridis: Da modò te facilem, nec dedignate maritum: Rutc Therapnæo nata puella Phrygem.

Thĕrasiā, Θηρασία, Insula est in mari Cretico, una Sporadum, ultra Cretæ partē, postea undarum impetu avulsa, ut refert Plin. lib. 4. cap. 12.

Thĕrĭcles, Θηρικλῆς, Sculptor insignis fuit, calicibus ex terebycho tornandis nobilitatus, teste Plin. lib. 16. cap. 40. q Suidas præterea Thericlis figuli cuiusdam meminit, qui primus poculā ex luto crediturinventione Tricliniorum, pro fictilibus quondam usurparunt.

Thĕrĭmăchus, Θηριμάχου, Nomen pictoris insignis, de quo Plin. lib. 35. cap. 10.

Therme, Θέρμη, Civitas in Thracia: unde Thermaicus sinus, Θερμαῖος κόλπος. q Thermæ præterea Siciliæ oppidum, autore Pomponio Mela lib. 2. q Idē Thermitani, Cic. 4 Verrina.

Thermessĭus, Θερμήσσιος, Insula est ante sinum Pegasicum, non procul à Scyro: cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 12.

Thermŏdōn, ontis, vel Thermŏdōn, ontis, secunda syllaba producta, Θερμώδων Suidæ. Cic. Tus. 5 in Cappadocia ter tantum fluit (Iris) fluvius est Themiscyræ (quæ olim regnum sub Cassiopeiæ commercia) Amazonum sedibus nobilitatus. Virg. 11 Aen. Quales Threiciæ quum flumina Thermodontis Pulsant: & pictis bellantur Amazones armis. Quo in loco nonnulli legunt Thermodoontis impari syllabarum numero: sed perperam, quum secunda syllaba semper producatur.

Thermodōntēus, sive Thermodontius, adjectivum Θερμωδόντειος. Propert. lib. 3: Qualis Amazonidū nudatis bellica mammis Thermodonteis tuba lavatur aquis.

Thermŏpylæ, pen. corr. Θερμοπύλαι, Mons Græciæ longissimus, qui à Leucade incipiens, inde in orbē flexus, in Aegæum usque mare protenditur, mediamque Graciam ita dirimit, quemadmodum Isthmus Peloponnesum. Dictæ Thermopylæ, ab angustis faucibus, aquis calidis scaturibus. Montium enim angustias, ut Latini portas sic Græci πύλας appellāt. Thermas autem aquas calidas esse, nemo est qui ignoret. Montem autem hunc maximè illustrarunt Lacedæmoniorum cum Mardonio pugna, & Leonidæ regis interitus: de quo vide Herod lib. 7.

Thermĭus, Θέρμιος, Oppidum Aetoliæ. Gentile Thermĭus, pen. corr. Thermicus, Steph.

Thermydra, Θερμύδρα, Portus civitatis unius in Rhodo, Steph.

Therme, Θέρμη, Vicus Thraciæ, Steph.

Thēru, Vir proprium (inquit Servius) in Pindaro tantùm lectum. Virg. 10. Aen. Occido Therou: evasion qui maximus ultrò Aenean petit.

Therŏmăchus, Θηρόμαχος. Proprium nomen Satrapæ egregii, qui centesima septima Olympiade floruit, teste Plinio, lib. 34. cap. 8.

Thĕrōn, nis, Θήρων, Agrigentinorum tyrannus in Sicilia, qui & Tenillum Himeræ tyrannide dejecit, & secū cum Gelone Amilcarem Pœnorum ducem pugna superavit eodē die, quo Græci ad Salaminem Persas profligarunt. Vide Herod. lib. 7. Est item Theron, Tatii cujusdam nomē, ab Aenea occisi, apud Virg. 10. Aen. si avēq; Latinus, Occido Theron: virum qui maximus ultrò Aenean petit.

Therssandēr, sive Therssandros, Θερσάνδρος, Polynicis filius fuit ex Argia, teste Statio, qui unà cū cæteris Græcorum principibus ad Trojam navigavit. Hunc Virg. lib. 2. Aen. inter eos enumerat, qui eo tempore excidii Trojani in equo ligneo fuerūt occultati: Iamque, inquit, ferebare promnus Therssandrus, Sthenelusq; duces, & dirus Ulysses, q Fuit item hoc nomine tibicen nobilis, qui unà cum Thombrone Lacedæmoniorum duce subitò Tiribazi adventu fuit oppressus. Autor Xenophon lib. 7. Rerum Græcarum.

Thersĭlŏchus, Θερσίλοχος, Antenoris filius, in bello Trojano occisus, quem Virg. lib. 6. Aen. inter viros fortes enumerat, qui etiam apud inferos arma tractent, quos ille omnes longo ordine cernens ingemuit, Glaucumq;, Medontaq; Thersilochumq;, Tresq; Antenoridas, Cererisq; sacrum Polybetem.

Thersītes, pen. prod. Θερσίτης, Græcorum omnium facundissimus tam, quam Achilles sibi procacitate convitiandi pugnatibus interfuit. Hujus indignis dehortatibus ab Hom. lib. 2 Iliad. graphicè expressis, effecit ut quam hominem vehementer fœdū significare velimus, Θερσιτικὸν ἄνδρα dicamus, Thersitē facie eum habere dicimus. Iuvenal. Sat. 8: Male patet tibi Ci Thersites, dummodo tu sis Aeacidæ similis, &c.

Thĕseus, Θησεύς, German. Ein König zu Athen/vom Meer erfunden vnd erzogen Held.] Aegæi regis Atheniensium & Aethræ filius: quod dum esset adolescens, opera Medeæ noverca pene veneno periit. Sed post mortem patris ad regnum evectus, tam multa digna memoratu peregit, ut inter plures Hercules unus connumeretur. Debellavit Amazones, earumq; reginam Hippolytem rapuitque ex qua Hippolytum genuit. Creontē regem Thebarum Argivos in bello cæsos sepelire prohibentem interfecit. Oppressit & terribilem tauruin in Attica. Monstrum in labyrintho occidit. & Ariadnam, Phædramq; Minois filias clam secum abduxit: sed relicta Ariadna in Cretæ insula, Phædram sibi conjugio copulavit. Scironem, Procrustem, & Sciuim latrones Atticæ eripuit: debellavit Centauros Thebas dominum. Pirithoum præcipua coluit amicitia, quem ad defendendā ad inferos à rapiendam Proserpinam ire decreverat. Occiso Pirithoo, quem aliquamdiu in regia Plutonis fuit detentus, donec ab Hercule, qui tum forte Proserpinam persequebatur, hercs clementi, liberatretur. Postremo quam, sentio, tot tantisq; rebus gestis, patria, regnoq; pulsus in insulam Syrum navigavit, ubi perit, interemptus à Nicomede (ut quidā volunt) ex loco edito post cum deambulāde delapsus. Primus instituit Athenis Panathenæa: hoc est, commune celebritatem in honorem Minervæ, quæ Graecè Ἀθηνᾶ nominatur. Idem in Delphico fanc Sibyllam sedentem vidit. Reliqua vide apud Plutarchum.

Thĕsēĭs, ĭdis, Θησηΐς, Poema Theseī gesta complectens. Iuvenal. Satyr. 1: Vexatus toties raucī Theseidos Codro.

Thĕsēĭdēs, dæ, pen. prod. Θησείδης, Patronymicum masculinum: quo Poetæ utuntur pro Hippolyto Thesei filio. Ovid. Epist. 4: Thesides, Theseusq; duas rapuere sorores.

Thesmŏphŏrĭā, Θεσμοφορία, Cereris festa, quæ & Cereria à Latinis, & Initia dicuntur. Græci enim Cererem Θεσμοφόρον appellant, quasi legiferam: quo etiam epitheto nostri eam insigniverunt. Virg. 4. Aen. -mactant lectas de more bidentes Legiferæ Cereri. Prima enim Ceres mortalibus leges dedisse putatur: propterea quòd ex agrorum divisione primùm nata creditur jura. Ovid. 5 Metam. Prima dedit leges: Cereris sunt omnia munus.

Thespĭæ, Θεσπιαί, Oppidum liberum in Bœotia (ut Strabo inquit lib. 9.) Heliconi proximum, sed eo magis Austro, Crissæo immineus sinu. Thespias nobilitavit Praxiteles Cupidine à Glycerio meretrice ibi consecrato. q Hinc Thespiades, Θεσπιάδες, dictæ sunt Musæ, seu Nymphæ Thespias incolentes. q Sunt & aliæ Thespiæ in Magnesia Thessaliæ confinio, quarum meminit Plin. lib. 4. cap. 9.

Thespis, Θέσπις, Primus poëta Tragicus fuit apud Athenienses, Horat. in Arte. Ignotum Tragicæ genus invenisse Camœnæ Dicitur, & plaustris vexisse poëmata Thespis.

Thesprōtĭā, Θεσπρωτία, Regio Epiri Chaoniæ proxima, teste

Plinio in Procemio libri 4, cujus incolæ dicuntur Thesproti, Θεσπρωτοί Stephano. Lucan. lib. 3. Thesproti, Dryopesq; manent.

Thessalia, Θεσσαλία. Gertn. Ein Landtschafft zwischen Boeotia und Macedonien.] Regio Græciæ, ex una parte Boeotiam, ex altera Macedoniam habens: ad mare inter Penetum amnē, & Thermopylas extenſa. Priùs Aemonia, Αἱμονία ab Aemone Rege, & Pelasgicon Argos, & Hellas, Ἑλλάς, & Dryopis, Δρυοπίς, dicebatur. In hac genitus ex nomine Græcus, à quo Græcia: ibi natus est Hellen, à quo Hellenes. Homerus ejus incolas tribus nominibus appellat, Myrmidonas, Helenes, & Achæos. Olim etiam Pyrrhæa dicta est, teste Strab. lib. 10. à Pyrrha Deucalionis uxore: cujus tempore (ut inquit Aristoteles) ingens imbrium illuvies majorem partem populorum Thessaliæ ablumpsit, paucis, qui ad montium cacumina fese receperant, conservatis. Inter quos Deucalion Parnassum petierat, ratibusq; ad secō fugientes per summa Parnassi juga benignè fovebat. Propter quod dictus est genus hominum reparasse. In Thessalia sunt montes viginti quatuor, quorum nobilissimi Olympus, Pieria patens, domusq; Musarū, Pelion, & Ossa gigantum bello memorati. Item Pindus, & Othrys Lapithārum incolæ. Flumina (ut scribit Herodotus) sunt Apidanus, Enipeus, Onochonus, Pamisus, Peneus & Phœnix.

Thessălus, la, lum, penult. cor. & Thessalicus, a, um, adjectivum. Θεσσαλικός.

Thessalonica, Θεσσαλονίκη. Vulgò Salonique. Ger. Ein berümpte Statt in Macedonien am Meer gelegen. Vng. Tessalonica.] Vrbs clarissima Macedoniæ, ad sinum Thermaicum sita, non procul ab Echedoro flumine ostioque primùm à Cassandro condita dicitur, & Halia appellata. Thessalonicæ autem nomen à Philippo Amyntæ filio accepit, quū ille in quo agro Thessalos ingenti clade profligasset.

Thessalonicenses, Hujus incolæ dicuntur divi Pauli epistola notissimi, Θεσσαλονικεῖς. Ex hac urbe oriundus fuit Theodorus Cassander, vir superiori ætate utriusq; linguæ peritissimus.

Thestĭus, Θεστιος. Parthaonis filius, & patri Toxei, & Plexippi, & Althææ matri Meleagrū quos illi quidem Thestiadæ: hæc autem Thestias appellantur. Ovid. 8 Metam. Hinc titulos mutuo accipe fœmina nostros Thestiadæ clamant. Et paulò pòst: Thestias aliud alter dominis affectibus errat.

Thestĭădes, Θεστιάδης. Ethæ Thestii, qui Ericthei (aut sunt alii volunt) Teuthantis filius fuit, numero quinquaginta, ex diversis mulieribus nati: ex quibus Hercules adhuc adolescens, sed jam tum corporis robore præstans, totidem liberos masculos sustulit, qui & ipsi ab avi nomine Thestiadæ dicti sunt. Hi post mortem patris cum Iolao illius ex Iphicle sorore nepote, in Sardiniam profecti, multas in ea urbes condiderunt. Autor Diodorus lib. 5.

Thessidium, Θεσσίδιον, Vrbs Thessalonicæ. Hellanicus absque dicta, Thesticum vocat, à Thestide. ¶ Est & stagnum Thraciæ cum vicino adjacente agro Nylla, Steph.

Thestylis, Θεστυλὶς, Mulieris rusticæ nomen. apud Theocritum, & Virg. 2. Aegleg. Thestylis & rapido fessis messoribus æstu Allia serpillumq; herbas contundit olentes.

Thestŏr, Θέστωρ, Pater Calchantis peritissimi Græcorū auguris, qui à nomine patris Thestorides à poëtis appellatur. Ovid. li. 12. at veri providus augur Thestorides vim omnis, ait, &c.

Thĕtis, tĭdis, Θέτις, Peleï Thessaliæ regis uxor, Nerei marini Dorifilia, & Achillis mater: de cujus raptu extat elegantissimus Luciani dialogus. ¶ Accipitur nonnunquam pro mari: ut apud Virg. 4. Aeneid. Tentare Thetin ratibus.

Thessalŏnīca, Θεσσαλονίκη, Emporiū nobile fuit ad Bosphorū Thracium, ita dictū ab uxore Leucononis ejus regionis tyranni, qui primus hanc in urbe emporium instituit, Athenienſibusq; illine frumentum evehentibus multas immunitates concessit. Est videre apud Demosthenem in Oratione adversus Leptinem.

Thestor, Vide THEVTONES.

Thēra, Θήρα, Insula est mari Cretico, una Sporadum, non procul ab Hiera, quam sua primùm ætate emersisse, autor est Plinius lib. 2. cap. 88. & lib. 4. cap. 12.

Thimbrōn, Θυμβρων, Lacedæmoniorū dux, qui adversus Persas in Asiam missus, subito Timbazi adventu est oppressus unà cum Therandro citharœdo, cum quo cœnabat. Vide Xenophontem Rerum Græcarum lib. 4.

Thinge, Θίγγη, Vrbs Libyæ, Steph. Vide TINGI.

Thimida, Θίμιδα. Vulgò Tenes, Oppidū Africæ propriè dictæ, nō procul ab Apollinis promontorio, nō tamen idē cū Tunete, ut quidam male interpretati sunt. Vide Ptolemæum lib. 4. cap. 3.

Thiodāmās, antis, Θειοδάμας, Pater Hylæ, quē Hercules Colchos navigans secum duxit. Propertius: Thiodamanteo proximus ardor Hylæ. ¶ Thiodamas alius, filius fuit Melampodis. Statius 4 Theb. Infignem Iaonia, tantōq; Melampode cretum Thiodamanta volant, &c.

Thirionachius, Θειρωνάχιος, unus ex filiis Herculis, ex Megara Creontis regis Thebanū filia.

This, Θὶς, Vrbs Aegyptia, prope Abydum. Civis Thinites, Steph.

Thisbē, es, Θίσβη, Puella fuit Babylonia, mutuo Pyrami vicini adolescentis amore capta: cujus miserabilem exitum vide suprà in dictione PYRAMVS.

Thisoa, Θίσοα, Vrbs Arcadiæ. Gentile Thisoates. Steph.

Thōē, ēs, sive Thoe, es, Θόη, Nympha marina, Tethyos & Oceani filia, à natandi celeritate dicta. Hesiodus in Theogonia: Θόην τε Γλαυκήν τε, &c. Ἡσιόδου Θεογονία.

Thōās, antis, Θόας, Fuit Rex in Taurica regione, ad quem delata est Iphigenia Agamemnonis filia, & ab eodē Dianæ Tauricæ sacris praefecta. Hunc postea occidit Orestes, à sorore adjutus, quum illum quoque Thoas Dianæ aræ destinasset. De quo Ovid. lib. 3. de Ponto: Regna Thoas habuit Myonide clarus in orā: Nec fuit Euxinis notior ulter aquis. ¶ Alter Rex Lemni fuit, Liberi patris filius, ex Ariadne Minois filia & patre Hypsipyle solus filiæ pietate servatus, quū cæteræ omnes Lemniæ mulieres viros suos & parentes trucidarent: ut est apud Ovid. lib. 7. Metam. Tum primùm tese trepidus sub nocte Thoaneus Detexit, ante pontes extrema Thoantī Subsidia, &c. Idem in Epistol. Ex ego Minoo nata Thoante feror. ¶ A Thoas sunt patronymica Thoantias, idos, & Thoantias: quę à Poëtis usurpantur pro Hypsipyle Thoantis filia.

Thŏrni, Θόρνις, Vrbs Arcadiæ, à Thorno quodam, Steph.

Thōē, ēs, Θόη, Filia Oceani & Tethios: Una ex Nymphis, quas ad concubitum Thetidem ob mortem filii sui Achillis convenisse scribit Homer.

Tholithobogi, Vide THECTOSAGES & TOLISTOBII. Strabonī Tolithobogi.

Thōn, thonos, Θών, Fuit primus qui apud Aegyptios medicinā in artem redegit, cujus meminit Hom. lib. 4. Odyssex. ¶ Alter, teste Hellanico, fuit rex Canopi, ad quem quum Menelaus captam Trojam patria remavigans, rempestate delatus esset, fuit primùm ab illo antequam is Helenam conspiceret, benignè susceptus: sed ut illam conspexit, vim Menelao inferre conatus, ab illo interfectus est.

Thūnīa, Θούνια, Vrbs est, & caput Gabaonitarum, distatq; à Gaza nostri littoris ladæa oppido, mille quingentis, triginta septem millia passuum.

Thūnis, nis, Θοῦνις, Præfectus fuit Canopi sub Proteo rege Aegypti, quo tempore Alexander cū Helena vi tempestatis in Aegyptū appulsus est. Vide Herod. lib. 2. Hunc Hellanicus Thonin appellat, regemq; Canopi fuisse tradit, & Menelaū vi tempestatis eō delatum humanissimè excepisse hospitio, donec compecta Helena, amore ejus captus, quū Menelao insidias struere cœpisset, ab eodem est interfectus. Fuit præterea Thunis urbis nomen in Aegypto, post Taphosiridem, non procul à Zephyrio promontorio: cujus meminit Strab. lib. 2.

Thŏon, o geminato, Θόων, Fuit vir Trojanus ab Antilocho interfectus. Homer. lib. 13 Iliad.

Thŏosā, Θόοσα, Phorcidis filia, ex qua Polyphemum Neptunus genuit. Homer. lib. 1. Odyss.

Thoores, Vnus fuit ex præconibus Græcorum, teste Homero lib. Iliad. 22.

Thorai, Θόραι, Vicus in tribu Antiochide, Steph.

Thorax, acis, [Θώραξ. Ger. Ein Berg bey der Statt Magnesia in Asia.] Mons est Libyæ vicinus Hesperis vicinus. Lethæo fluvio immanens, teste Strabone lib. 14. in quo dicunt crucifixum fuisse Daphitam grammaticum: propterea quòd reges verùm incessere inde tractum est proverbiale ænigma: Cave a thoracesiorsi, ne Θώρηκος quo ut mur quoties linguæ petulantiam coercendam volumus significare, nevoces petulanter emissæ aliquando perjurium sedeant. Vide Erasmi proverbia.

Thoricus, Θορικὸς, vicus prope Canopum juxta Alexandriam, Steph. ¶ Apud eundem Thoricus vicus est in tribu Achamantide. Hecataeus urbem esse tradit. Vide THYRICVS.

Thornax, Θόρναξ, Mons Laconiæ, Steph.

Thous, Θοῦς, Homero teste, Vnus ex Trojanorum principibus.

Thracē, ces, & Thracia, [Θρᾴκη. Vulgò Romania. German. Die Landtschafft Europa zwischen der Donaw / dem Meer vnnd Macedonien gelegen / sonst ein theil der Türckey.] Europæ regio, Macedoniæ ad Occasum proxima: à Septentrione Istrum habens: ab Oriente Ponticū & Mendicum Aegæum mare. Olim Scythia, postea Thracia, à Thrace Martis filio, seu ab asperitate dicta: Græcè enim τραχὺς asperum dicitur. Est enim regio (ut Pomponius scribit) nec cœlo, nec solo tractabilis: & nō quāmam propior est, infœcunda, frigidaque. Habet feros homines, asperō cultu in ea sunt urbes celebriores Apollonia, Aenos, Nicopolis, Byzantium, Perinthos, Lysimachia, Callipolis. Anates sunt Hebrus & Nestos. Montes Aemus, Rhodope, & Orbelos. ¶ Dicitur & Thrace Thracæ, Virg. lib. 12. Aen. - gemit ultima pulsa Thracia pedum.

Thrax, Θρᾷξ, gentile. Virg. 3. Aen. Terra procul vastis colitur Mavortia campis: Thraces arant.

Thrāsĭa,

Thrēĭcĭus, femininum, Θρήϊος, sive Threïssa, Θρηϊσσα. Virg. 1. Aen. - qualis equos Threïssa fatigat Harpalice.

Thracĭus, a, um, gentilitium, Θρᾴκιος. Virg. 5. Aen. - quem Thracias albis Portat equus bicolor maculis.

Torĕvĭus, a, um, Θρεικιος. Virg. 5. Aen. Threïcia fretus cithara, fidibusq; canoris.

Thrasĭas. [Θρασίας Aristoteli. Ital. *Maestre trauersano.* Ger. Der Winder einer so zwischen Minerua vnd ano Gemmere Bitter gang herrüret. Hland Nach Westmont.] Ventus media regione flans inter Septentrionem & Occasum solstitialem. Plin. lib. 2. cap. 47.

Thrasĕas, Θρασέας, Auguris nomen, qui in summa siccitate Rutirim Aegypti tyrannum adiens, obsecundā superis posse exorari pluviam, si hospites immolaret. Quærente deinde tyranno, quinam & cujas esset, quum se peregrinum profiteretur. Tu igitur primus, inquit Tyrannus, Aegypto aquā dabis. Ovid. 3. de Arte:

Dicitur Aegyptus caruisse rigantibus arva
Imbribus, atq; annos sicca fuisse novem,
Quum Thrasius Busiridis adit, monstraq; piari
Hospitis effuso sanguine posse Iovem:
Ille Busiris: Ait Iovis hostia primus,
Inquit, & Aegypto tu dabis hospes aquam.

Nunc tamen nonnulli Thrasium potiùs quàm Thrasēam malunt appellare. ¶ Thrasēas item, Θρασέας Suidæ, Philosophus fuit Stoicus sub Nerone: à quo quum jussus esset mori, fictum suorum magna constantia compescuit: porrectisque ulceribus ad incisionem brachiis humoque sanguine aspersis: Hoc, inquit, sanguinem libemus Iovi liberatori. Reliqua vide apud Tacit. lib. 16.

Thrāsĭus, Θρασίος, Nomen proprium gentilitium militis apud Terentium in Eunucho. Θρασίων hoc est, ab intolerantia, & ferocitate compositum. ¶ Fuit & nobilis statuarius ejusdem nominis, cujus meminit Plin. lib. 34. cap. 8. & Strab. lib. 14.

Thrasymēnus, pen. prod. [Θρασυμένης Vulgò *Lago di Perugia.* Germ. Der Gerumbeha, Frisiis *Lago di Perugia.*] Lacus in agro Perusino, Annibalis victoria, & Flaminii Consulis clade nobilitatus. De hoc Ovid. lib. 6. Fast. Stat tibi Flaminius, Trasimenaq; victrix testes. Dictus a Trasimeno puero, quem Aegyla nympha rapuisse dicitur.

Thrasybūlus, penult. prod. Θρασύβουλος, Nobilis Atheniensis fuit, ingenii solertia magnitudine, & amore in patriam singulari: qui ubi à tyrannis tyrannis in exilium actus esset, comparato exercitu non admodum magno, adjunctis quæ exulibus, sibi, tuisque reditum in patriam manu comparavit: lato priùs plebiscito de injuriis ultrò, citroq; obtestandis: quā ἀμνηστίαν Græci appellant. Verebatur enim ne exules reduci, injuriam suam ulciscentes, civitatem civibus exhaurirent. Cæsus est ab Alpendiis, nocte ad tabernaculum ejus facto concursu, ob pecuniam acerbius imperatam. Vide Xenophontem Rerum Græcarum lib. 4. ¶ Fuit & alius Thrasibulus dux Milesiorum, qui ut portum Sicyoniorum occuparet, ex adversa parte urbem aggressus eliud quo tempore tueadam quum cives undiq; concurrerent, interim exinopinato classe portum occupavit. Vide Front. Strat. lib. 2.

Thrasyllus, Θρασύλλος, Atheniensis fuit, rei militaris peritissimus, qui æquali cum Thrasybulo imperio classi præfectus, Mydarum Lacedæmoniorum, Peloponnesiorum duce apud Sestum Hellespontiaci urbe navali prælio superavit. Autor Thucydides lib. 8.

Thrasymachus, Θρασύμαχος, Sophista fuit ex Chalcedone Bithyniæ, qui primus in oratione numeros, & artificiosam verborum compositionem traditur invenisse. Scripta ejus enumerat Suidas.

Thrasymenus, Vide THRASYMENVS.

Thrasymēdes, Θρασυμήδης, Fuit filius Nestoris: ut autor est Homerus lib. 9. Iliad.

Thria, æ, sive Thrio, ūs, Θρία, ἡ Θρίος Stephano, Vicus est Atticæ, in tribu Oeneïde: à quo Thriasii populi, & campus Thriasius: cujus meminit & Plinius libro 4. cap. 7. & multis in locis Thucydides.

Thrius, unius, Θρίος, Oppidū Eliæ. Olim Achaïæ, Patris proximum: dictum à Thrieute quodam Atheniensi, quē Theseus Herculi supposuisse fertur.

Thrōnĭum, Θρόνιον, Oppidum est Locrorum Epicnemidiorum, ad Boagrium amnem, non procul à sinu Maliaco. Plin. lib. 4. cap. 7.

Thrȳon, Θρύον, Messeniæ oppidum, non procul ab Alpheo fluvio: cujus meminit Homerus in Catalogo navium, & Strabo lib. 8. & Plin. lib. 4. cap. 5.

Thucydĭdes, dis. & dæ. Θουκυδίδης. Ger. Der Geschichtschreiber Thucydides. Hollandis, Historien Schrijuer.] Historicus Atheniensis, Olori filius, nobili in primis gente, ut qui à Miltiade & Cimone duobus ortus traheret, qui & ipsi genus suum ad Aeacum Jovis filium referebant, uxorem duxit è Thracia oriundam, alioqui divitem: cujus opes adiecutus, non in voluptates, sed bonam earum partem in omnem literarium erogavit. Nam bellum Peloponnesiacum scribere aggressus, eodem quo illud gerebatur tempore, Atheniensibus pariter ac Lacedæmoniis aliquot militibus qui bello interessent, mercedem præbebat, ut res quotidie veras sibi renunciarent, quas fidelissime accepturus sperabat, si non solum ab amicis, sed etiā ab hostibus dicta edoceretur, ne partes cuiusq; suas falsò tueretur. Præceptores habuit in Philosophia Anaxagoram: & in Rhetorica Antiphontem. Simplicissime putatur historiam in Aegina insula, quò in exilium se contulerat, scripsisse. Sepultus est in agro Attico juxta sepulchra Miltiadum, in loco qui Cœle appellatur. Quidam Athenis obiisse dicunt, expleto jam legitimo relegationis tempore. Alii in Thracia decessisse volunt, ossaque ejus Athenas in majorum suorum sepulchra fuisse relata: ubi & cippus erectus fuit cum hac inscriptione: Thucydides Olori jacet hoc Almunidis intro. Hæc ferè ex Marcellino. Quint. lib. 10. cap. 1. de Thucydide sic scribit: Thucydides (cognomi) & Herodotus longè cæteris in historia præferendi, quorum diversa virtus laudem penè est parem cōsecuta. Densus & brevis, & semper intendens sibi Thucydides: dulcis & candidus, & effusus Herodotus: ille vi, hic voluptate. Dionysius Halicarnassæus scribit Demosthenem adeò Thucydidis stylum probasse, ut ejus librum octies sua manu descripserit, totumq; ferè ediderit. Cic. in Brut: Thucydidem (quem) imitamur. Optimè, si historiam scribere, nō ut causas dicere cogitaris. Thucydides enim rerum gestarum fit cernus pronuntiator & grandis etiam sibi hoc forsan concertationum nō tradavit genus. Oratores autem quas interpolunt (multæ enim sunt) eas ego laudare soleo, imitari neq; possim, si velim: nec veam fortasse, si possim. Hactenus Cicero. ¶ Fuerunt & alii ejusdem nominis, qui cōmemorantur à Marcellino. Unus Milesius Athenis inter principes viros ac duces habitus, æmulus Pericli. Alius Pharsalicus Memnonis filius, cujus meminit Polemon in lib. quæ de Acropoli scripsit. Tertius natione Achedynus, cujus meminit Androtion in Atthide, dicens eum suum fuisse Aristonis, qui fuit tempore Platonis Comici, & Agathonis Tragici, ac Nicerati verificatoris. Ex Marcellino.

Thūle, es. [Θούλη. Ger. Der Insel weit vber Schottland: Hoorn gegen Mitternacht gelegt.] Insula est in ditione Scotorum, in Septentrionem vergens, ultra Orcadas, latitudinem habens graduū LXIII. Quò fit ut circa æstivā solstitium quàm brevissime ibi sint tenebræ: Sole ab illorum horizonte quàm minimū recedente: quemadmodum contrà circa solstitium hybernum nihil fere aut quàm minimū habent dieī, Sole Tropicum Capricorni ab illis disjunctissimum perambulante. Hæc extrema sunt earum, quæ in Septentrionali Oceano Romanis fuerunt cognitæ: unde etiam à Virgilio ultima Thule appellatur in Georg. (ultima quæ) servat ultima Thule.

Thuria, æ, Θουρία, Oppidum Messeniaci agri non procul à Pheris, excelso in loco situm: unde & Θουριάδες vertices appellarunt. Ab hoc oppido propinquus sinus Thuriates dicitur. Autor Strabo.

Thurium, Θούριον, Urbs magnæ Græciæ, olim nobilissima ad fluvium Tarentinum sita, inter Crathin & Sybarin amnem: à Thuria vicino fonte nomen habens. ¶ Hujus incolæ Thurii dicti sunt & Thurini, Θούριοι & Θουρῖνοι, Qui quum aliquandiu florentissent, à Lucanis in servitutem tracti, & à Tarentinis infestari, tandem in Romanorum tutelam se dedere sunt coacti: quibus deducta colonia, urbem earum pro Thurio Copias appellarunt. Hæc Strab. lib. 6.

Thuscĭa, Italiæ regio, à Latio Tiberi, à Ligurib. Macra fluvio divisa, quæ alio nomine Hetruria dicitur. Τυρσηνία. Ger. Ein Landschaft an Italia, jetzt Toscana.] Dicta Thuscia (ut quidā existimant) ἀπὸ τοῦ θύειν, quod est sacrificare propterea quòd Tyrrheni semper habiti fuerint religiosi, deorumq; cultui & sacrificiis ad superstitionem usq; cōditi. Vulgò Toscana.

Thusci dicti sunt regionis hujus incolæ, qui & Tyrrheni dicuntur, Τυρσηνοί. Quidam citra alpium tractionem scribere malunt.

Thyllagetæ, sive Thyssagetæ, Vide THYSSAGETAE.

Thyamis, Θυάμις, Fluvius cui Thesprotidē, Cestrinēq; discriminat: testē Thucyd. lib. 1. Meminit hujus duvii Plin. li. 4. ca. 1.

Thyăsĕrā, pen. prod. Θύασερα. Insula est maris Ionii, una Echinadum Acarnaniæ adjacentium, teste Plin. lib. 4. cap. 12. ¶ Est item Ioniæ civitas in Asia ad Lycum fluvium, teste eodē Plin. lib. 5. cap. 9. Strab. lib. 13: Mysiæ attribuit Stephanus Lydiæ.

Thȳbris, Θύβρις, Nomen unius ex comitibus Aeneæ Virgil. Aeneid. lib. 10: Assaracique duo, & Iemor cum Castore Thybris, Prima acies, &c.

Thyellā, æ, Θυέλλα, Oenotriæ urbs, in qua pars Phocensium cōsedit, ut ex Herodoti sententia refert Stephanus. ¶ Homerus Thyellam quarta Harpyiarum videtur appellasse: respicientes nimirum

mirum ad vocis proprietatem, quæ apud Græcos repentinam & sonoram significat procellam.

Thyẽstes, Θυέστης, Filius Pelopis ex Hippodamia, & Atrei frater, ac Tantali nepos, qui quũ fratri, cui pessimè cupiebat, aliter nocere non posset, uxorem ejus per adulterium polluit. Atreus verò ei filium epulandũ apposuit. Ob quę flagitia Sol, ne polluerctur, retrò fugisse fertur. Thyestis fabula sic describitur à Servio: Atreum & Thyestem germanos, quũ dissensione ĩter se nocere nõ possent, in simulatam gratiam ferunt rediisse: qua occasione Thyestes cũ fratris uxore concubuit: Atreus verò ei Filium epulandum apposuit: quę Sol abominatus, nè polluerctur, aufugit. Sed veritas hæc est: Atreum apud Mycenas primùm Solis eclipsim inveniss: cui invidens frater, ex urbe distulit eo tẽpore, quo ejus prodita sunt dicta. Hactenus Servius, enarrans illud Virgilii lib. Aen. 1: Nec tam aversus equos Tyria Sol jungit ab Urbe. Et rursus illud 11. Aen. Atrides Pirates Menelaus ad sup columnas Exulat, &c.

Thyẽsteus, a, um, Θυέστειος, Ovid. lib. 15. Metam. Nève Thyesteis cumulemus viscera mensis.

Thyĩa, Θυία, Nomen filiæ Cephisi, quę primùm Liberi patris initiata fuit Orgiis, à qua Thyiades & Tyię Herod. lib. 7. Ad hæc urbs eidem nomine ea quæ colitur.

Thyiădes pen. cor. Θυιάδες, Bacchi sacrificulę, quæ & Bacchę & Mænades, & Baccharides dicuntur. Ratione ejus nominis quidã referunt ad Thyiam quandã Cephisi filiam, quæ primo omnium Dionysio initiata, Orgia ejus celebravit, Bacchicoq; furore correptis nomen reliquit, ut ab ea Thyiades dicerẽtur. Alii hanc nõ Cephisi, sed Castalii ejusdam indigenæ filiam fuisse volunt. Vide Cælium Rhodiginum, lib. 16. cap. 19.

Thymatadæ, Θυμοτάδαι, Vicus in Hippothoontide tribu, Stephan.

Thymbĕr, Θύμβερ, Latini cujusdam nomen à Pallante occisi, apud Virgil. 10. Aeneid. Nam tibi Tymbre caput Evandrius abstulit ensis.

Thymbrĭum, bre, Θύμβριον, Campus est Troadis per quem Thymbrius fluvius in Scamandrum fluit. Thymbræ autem nomen huic campo fecũ puta Servius à copia thymbræ herbæ, quã Græci etiam vocant, cujus maximus hoc in campo est proventus. ¶ Fuit item Thymbra vetus Troiæ in loco oppidi, Dardanicopus, cujus urbis meminerunt Strab. lib. 13 & Plin. lib. 5. cap. 30. ¶ Item delubrum Apollinis, quã loco cogeomina tus est Tymbræus, teste eodem Strabone loco jam citato.

Thymbræus, Θυμβραῖος, Apollinis cognomẽtum, sive à Thymbra Troadis campo, sive à ejusdem nominis urbe in qua colebatur, impositum: Virgil. 3. Aeneid. Da propriam Thymbræe domum. Vbi Servius: Thymbræus Apollo dictus est à loco Troiæ vicino pleno thymbra, in quo & nemus habuit & templum, in quo à Paride occisus est Achilles. Ergo Thymbræus, ut Delius: Nam numina à locis frequenter nomen accipiunt. Verùm quia Θύμβρη dicitur, in derivatione, vim diphthongum mutatur ut, Aitor, Aetnæus Αἰθναῖος, Diræus: Κρὴς, Cretæus. Apollinis Thymbræi templum Strabo ex in parte fuisse tradit, qua Thymbrius fluvius in Scamandrum influit: quo in tempo ferunt Achillem à Paride fuisse interemptum. Vnde factus est locus fabulæ, ut Achilles Apollinis dã gitis dicerẽtur esse interfectus.

Thymbrăra, Θυμβραρα, Oppidum Asiæ, ad Pactolum fluvium sitæ Xenophonte in Pædia.

Thymbrĭus, Θύμβριος, Fluvius est Troadis, per campum, cui nomen est Thymbra, in Scamandrum influens. Autores Stephanus & Strabo lib. 13.

Thymbrĭs, Θυμβρίς, Cariæ vicus, juxta antrum Charonium, quo in loco propter pestiferas exhalationes, inferorum fauces esse credebantur. Autor Strabo lib. 14.

Thymele, nomen mulieris. Vide in APPELL.

Thymœtes, Θυμοίτης, Priami filius fuit ex Arisbe (ut quidam volunt) cujus uxor quum filium peperisset eodem die quo Hecuba Paridẽ, aliis ominibus hariolis eo die natum esse puerũ, cujus causa Ilium everteretur, jussit Priamus utrumque interfici. Et Paris quidem mattis alu clãm traditus est educandus. Thymœtes autem puer est interfectus. Cujus injuriæ ultionem sero multos annos dilata, Thymœtes, quum equi ligneo donatum fatum sentiret, commodum sibi vindictæ tempus oblatum ratus est, primus auctor fuit, ut in urbem reciperetur. Hæc ferè Servius, primus auctor fuit, ut in urbem reciperetur. Hæc ferè Servius, enarrans locum illum Virgilii: primusque Thymœtes Ducitur in muros hostes, & arce locari, Sive dolo, seu jam Troiæ sic fata ferebant.

Thyni, Θυνοί, Thraciæ populi fuerunt ad Hebrum fluvium, quorum pars in Asiam transgressa, juxta Apolloniam & Salmydessum consedit: quem tractum ab ipsis Thyniacum litus appellat Strab. lib. 12.

Thynias, adis, Θυνιάς, Pomponio Faxini insula, Bithyniæ adjacens, trium millium passuũ ambitu, a eo nomine Apollonia dicta. Autor Plin. lib. 6 cap. 22.

Thymos, Θύμος, Ciliciæ oppidum, non procul à Pyramo fluvio, teste Plin. lib. 5. cap. 27.

Thyŏneus, Θυωνεύς, Cognomen Bacchi, quod à Θυωνὶ id est, lætitiæ quidam deditum putant, quod illi adhuc inter humanos versanti sacrificaretur. Quanquam non desunt, qui id cognominis eum à matre sua Semele accepisse velint, quæ alio nomine dicta est Thyone, Θυώνη. Ovid. 4. Metam. Additus his Nyseus in derisus; Thyoneus.

Thyrea, sive Thyre, per contractionem, Θυρέα, Θυρέη. Oppidũ est in confinio Lacedæmoniorum & Argivorum, cujus causa aliquando gravia bella inter illos exorta sunt. ¶ Hujus incolæ dicuntur Thyreates Θυρεᾶται Stephano. ¶ Est item Thyrea insula ante Peloponnesum è regione Hermiones, non procul à Troezene: cujus meminit Herodot. lib. 8.

Thyrĭcus, Θυρικὸς, Populus in Attica regione, ex Acamantide tribu. Autor Strabo.

Thyrsagetæ, pen. corr. [Germ. Bidern in Scythia, binder Sarmatien wohnhafftige stets jagende Scythen.] Populi sunt Scythiæ circa Sauromatas, ex venatione vitam trahentes. Mela lib. 1. Thyssagetæ, Turcæq; vastas sylvas occupant, alumenq; vocando. Hos à Plinio Thussagetæ appellantur: à Strabone, Ptolemæo, & Stephano Θυσσαγέται. Quæ fit, ut suspicer apud Melam literam Ibranorum culpa irrepsisse.

Thyrsis, Θύρσις, Nomen pastoris proprium, apud Virgilium, 7 Eclog.

Thyssagetæ, Vide THYRSAGETAE.

Thyllus, Θύλλος, Oppidum est in finibus Macedoniæ, ad radicem montis Athois: cujus meminit Plinius libro 4. capite 10. & Herod. lib. 7.

T ante I

Tiare, es, τιάρη, Oppidum Teuthraniæ, quæ est regio Asiæ supra Aeolidem, & partem Troadis. Autor Plinius libro quinto, capite 30.

Tiara, Vide TIYATIRA.

Tibareni, Τιβαρηνοί, Populi Chalybibus contigui, teste Pomponio Mela, in rita & lasciva communes hominum necessitudines inierint, ut quum à uxore denuntiato die, hostem non adeamtur. De his memorat prodidit Nymphodorus, Matiene partu soluta, virum in lectulo decumbere, & tanquam parturientem uxorem puerpera curari. Quod & ipsum confirmat Valerius Flaccus Argonaut. lib. 5 his verbis: Inde Genetæ templum Jovis, hinc Tibarenum Dant vites, post tergum lacus, ubi desidet mitra, Tortaligat, parumque vinum foveri ipsi soluto. Vide TARABENI.

Tiberias, dis, [Τιβεριὰς. Germ. Ein Stedtlin Galilææ, vom Künig Herode zu ehren Tiberii des Keysers gebauwen.] Vbs Judææ, ad lacum Genezareth dem, ab Herode condita, & in gratiam Tiberii Cæsaris ita appellata. Autor Stephan.

Tiberius, Τιβέριος, Liviæ Augustæ filius, & privignus Augusti, ejusdemque in imperio successor, omni avaritiæ, libidinis, & crudelitatis genere contaminatissimus. Vitam ejus vide apud Suetonium, eadem prorsus libertate describam, qua ille vixit. ¶ Fuit & Sophista ejusdem nominis, cujus scripta enumerantur à Suida.

Tiberis, ris, qui & Thybris, [Τίβερις Dionysio, Τίβερις & Θύβερις Steph. Vulgò Tevere. Germ. Ein berümpter fast in Italia durch Rom laufft.] Celeberrimus Italiæ fluvius, cui dia fere longitudine Apennini, Aterninorũ finibus defluens, qui multis deinde fluminibus auctus, ab Hetruria Latium, Interamnam ipsum ab urbe Roma dirimit, tandemque decimo quarto ab Vrbe lapide duobus ostiis, medio interjacente insula, in mare evolvitur, ea in parte, qua Ancus Martius Ostiam extruxit. Derivatione nominis diversi diversa prodiderunt, adeò ut non facile fuerit certi aliquid constituere. Livius à Tiberino Albanorum rege dictum existimat, interfecto ejus submersio, quum antea Albula diceretur. In qua sententia Ovidius quoque fuisse videtur, dicit scribens libro 2. Fastor. Albula quem Tiberim mersus Tiberinus in undis Reddidit, hybernis fortè tumebat aquis. Servius Tiberis nomen ipsa etiam Alba vetustius esse contendit: ideoque nominis ejus originem ad Thybrin potiùs Hetruscorum regem referendum existimat, qui Latium crebris latrociniis infestans, tandem circa hunc fluvium est occisus. Cui sententiæ Virgilius quoque non obscurè subscribit: apud quem sic loquitur Evander lib. 8. Aeneid. Tum reges, asperque immani corpore Thybris, A quo post Itali fluvium cognomine Thybrim Diximus. Ait nontam à regis hujus nomine quàm ab imbribus, & contumelis, quibus in obvium quemque circa hunc fluvium grassabatur appellationem hanc tractam existimant: unde Thybrim scribendum contendunt, quasi θύβρις, ut dicbonem confectam intelligamus ex articulo feminino, & nomine ὕβρις, quam scripturam ruam apud Dionysium Afium observavimus. Nos Thybridis nomen an quibus esse putamus, Tiberis recentius, literis aliquot (ut fole) temporis lapsu immutatis. Quò si nil

Jed Paulus,

lud Poëris, hoc Oratoribus siculitates. Stephanus quoq; in urbium Onomastico utrunq; nomen agnoscit, nisi quòd apud illum Τίβερις legatur, in littera communi Græcorum consuetudine adjecta: Τίβερις, ἀμφοτέρως, ὁ καὶ Τίβερις. Hisce exemplis in eam potissimùm sententiam adducor, ut Thybris disyllabum, th aspirato, & y Græco scribendum putem: tris syllabum autem Tiberis i, tenui, & i mobili. Quam scripturæ rationem etiam à Græcis videmus observari, apud quos Τίβερις, Τίβεριος, Τίβερι, & cætera omnia hinc derivata per iota scribi videmus.

Tiberīnus, a, um, pen. prod. possessivum est. Τιβερῖνος. Stephano ut, Ostia Tiberina apud Virg. 1. Aeneid. Tiberina flumina apud eundem lib. 10.

Tiberīnus, ini, pen. prod. Τιβερῖνος, Capeti filius & Albanorum rex, qui in vicino flumine submersus, efficit ut pro Albula Tiberis diceretur. Liv. lib. 1. ab Vrbe Latino Alba Atys, Atys Capys, Capy Capetus, Capeto Tiberinus, qui in trajecto Albula submersus, celebre ad posteros nomen flumini dedit. Tiberinus item à superstitiosa antiquitate creditus est Deus esse, Tiberis fuvii pater, cujus monitu Aeneas Evandri Phi auxilia adivit: de quo describit Virgilius 8 Aeneid. Huic Deus ipse loci fluvio Tiberinus amœno. Populeas interciens se attollere frondes Vides, cum tenuis glauco velabat amictu Carbasus, & crines umbrosa regebat arundo. ¶ Quin & fluvius ipse in sacris dictus est Tiberinus, teste Servio, quemadmodum in Τιβερίδι Liberis, & in Poëti Thybris.

Tibesis, νάσσος, Fluvius est ex Hæmo monte nascens, & Septentrionem versus in Istrum influens. Autor Herod. lib. 4.

Tibiscus, [νάσσος. Vulgò Tyß. Ger. Der fluß Tyß in Vngarn/ auch in die Donaw.] Fluvius Daciæ, in Carpatho monte nascens, & Dacos ab Iazygibus Metanitis dirimens, tandemq; juxta Tibiscum urbem in Danubium influens. Autor Ptolem. lib. 3 cap. 4.

Tibullus, Primo nomine Albius. Poëta Elegiographus fuit, Romæ natus Hirro & Pantia Coss. qui annus erat quum Ovidii Poëtæ natalitios sui indigens, Ex amoris Messalam Corvinum ejusmodi coluit, quem dum in Asiam proficiscentem sequitur, ingravescentium incommodorum adeò ne de vita desperans, non sibi (inquit Epitaphium: Hic jacet immitis consumptus morte Tibullus, Messalam terra dum sequiturq; suam. Ex Poëtis familiares habuit Horatio, qui eum judicem sacrorum appellat scriptorum: & Ovidio, qui mortem ejus elegantibus flevit Elegis. In amoribus & crinibus & incomptas fuisse videtur, ut aui prata Marathum, & Cerinthum pueros. Delium quoque amasse Sulpitiam, & Neæram: omnium autem maximè Nemesim, cujus formatu, & venustate hanc operis sui partem posteritati commendavit. Obiit Romæ virenti adhuc ætate, non sine gratia eruditorum omnium memoriæ.

Tibur, pen. prod. nit. corr. τίβερις, τίβερος, & τίβερος Stephano, Civitas in Sabinis, decimo octavo ab Vrbe lapide, crebris fontibus irrigua, & singulari aëris temperie commendata. Ovid. 4. Fastor. Etiam Telegoni, tam mœnia Tiburis sub stabant. Mart. lib. 6. quum totis Veneat, in medio Tibure Sardinia est. Est autem hæc oppidi hujus origine Græcum à Tiburto, Catyllo, & Corace, Amphiarai filiis, post prodigiosum patris ad Thebas interitu communiter condidum, & à Tiburti nomine, qui ex tribus natu maximus erat, Tibur appellatum. Autores Cato in Orig. Solinus, & Sextus Scriptor Græcus.

Tiburs-urtis, τίβερτις. Gentile. Virgil. 1. Aen. Haud aliter Tarchon Tiburtum ex agmine primus Portat ovans. Cicero pro Cornel. Balbo. L. Cotilius Tiburs, pater hujus equitis Romani.

Tiburtīnus, a, um, τιβερτῖνος. Quod ex Tibure est, ut, Sibylla Tiburtina.

Tichiocis, τιχιοκις, castellum prope Trachinam. Gentile Tichiocus, Stephan.

Tichos, τεῖχος, castellum Achaiæ incola Tichites, Steph.

Ticinum, pen. prod. [τίκινον Ptolemæo, τίκινος Stephano. Vulgò Pavia. Ger. Pavia oder Pauia.] Insubriæ civitas, quæ hodie Papiam vocant, à Ticino fluvio præterlabente nomen habens.

Ticinus, pen. prod. [τίκινος. Ital. Tesino. Ger. Ein Wasser in Italien/ fleußt für Pavia her.] Fluvius est Insubriæ in Eridanum fluens, à quo Ticinum oppidum Taricum est appellatum. Silius lib. 9: Dū Romanus equo Ticino cadavera capit: Nō capiaor.

Tiernum, τίερνον. Vulgò Città di Castello. Umbriæ oppidum est, teste Ptolem. lib. 3. cap. 1. à quo Tiernates, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 14.

Tiernus, τίερνος. Fluvius est in ferunda Italiæ regione, Apulos dividens à Frentanis. Autor Plin. lib. 3. cap. 11. Vulgò Fiorenzo Fiume.

Tigellinus Ophonius. Vir fuit Romanus vitæ corruptissimæ, qui Neroni intimarum libidinum conscientia quum esset familiaris, plurimis summis viris perniciosa exitii machinatus est. Postea rerum potito Othone, ad Aquas Sueſſanas fu-

premæ necessitatis nuntio accepto, inter concubinarū ausus lasciuias sibi præsidit, teste Tacito lib. 15. Memini hujus & Iuvenal. Sat. 1. Pone Tigellinum, tedæ lateribus in illa, Quæ stantes ardent, qui Fero pectore fumant.

Tigrānē, τίγρανις, Vrbs mediæ mediterranea, teste Ptolem. lib. 6 cap. 2.

Tigrānes, nis, pen. prod. τίγρανης, Proprium nomē Regis majoris Armeniæ, qui auxilium terens Mithridati regi, victus est primùm à Lucullo: deinde à Pompejo Magno, cujus fæmineum facit Cicero Orat. pro lege Man. Lucullo. 2. Tigranēq; tiaram, ne Pharnaces acuta reliquas.

Tigrānocertē, τίγρανοκέρτη, Vulgò Sasoüana, Oppidum in montanis majoris Armeniæ, teste Plin. lib. 6 cap. 11 à Tigrane conditum, unde & nomē accepit, quasi Tigranis civitas. Nam Certa Parthis lingua urbem sonat. Vide Stephanum in urbium Onomastico.

Tigris, Τίγρις, Ger. Ein grosser fluß in Mesopotamien/ fleußt durch Assyrien/ vnd Persien. Weerstroom.] Insignis Asiæ fluvius, Mesopotamiam ab Ortu alluens, quam Sacræ literæ ex Paradiso natei confirmant. Solinus in Armenia caput attollere dicit, in lacu edito, exclusēq; fonte, nec ab exordio statim totum esse, sed primò pigrè fluere, non cum suo nomine. At quam in tiber Medorum invehitur, Tigrim statim vocari. Arethusam lacus colluere, gravia ponderum incolumem, cum pisces unquam (ut dicto Tigridis immisceant, sicut nec amnici flagris attingunt Arethusæ. Mox Arabas præterfluit. Mesopotamiam amplectitur, & Hydaspen accipiens, Euphrati mixtus, defertur in sinum Persicum. ¶ A Tigri fluvio dicti sunt Transtigritani, qui trans Tigrim habitant, sicut Transpadani, qui trans Padum.

Tigullii, τίγυλλοι, Ligurię populi, quorum urbs Tigullia, & Segesta colonia memoratur à Plin. lib. 3. cap. 5. Vulgò Segestre.

Tigurini, [τίγυρινοι. Ger. Die Zurichgötter.] Populi inter Helvetios Limagi fluminis accolæ, quorum meminerunt Cæsar libro 1. de Bell. Gall. Strab. lib. 7. Horus Libro 3. cap. 1. Paulus Orosius lib. 5. cap. 16. & Plutarchus in Vit. C. Mar. Forum metropolis est Tigurū urbs, Vulgo Zurich. Situ perquā mœnosa, inter duos montes, dupere lacus incumbit lympidissimus, longus circiter duodecim millia passuum, supra quem amœnus Alpinus prospectus est: ut voluptate levet in media æstate, nives & quandam quasi hyemem inducat. Is lacus urbē dissecans, in medio Limagū fluvium, quem recipit, penè apud Giareanos rursus effundit. Iterumq; pontibus duobus, quibus urbem dissecta denuò conjungit. Ipse verò Senatus, populusq; Tigurinus, quum olim suam urbem socium Romani Imperii ab Imperatore desert, neglectq; cernere tam magnæ; de cautis cum Lucernanibus & Vranis, & Suitensibus, & Subsilvanis (quibus tunc quanq; bellum erat) pactum primipilum Aurelio in perpetuum fœdus, societatemq; venit. Ex eo fit, ut Tigurinus pagus inter omnes primum locum obtineret. Quod factum est anno ab orbe redempto, MCCCLI. Hic pagus & totus regio Helvetiorum hodie inter Germanos continetur. Pagi Tigurini meminit Cæsar libro 1. bell. Gall. Tigurinus (inquit) is pagus est: nam omnis civitas Helvetia in quatuor pagos divisa est.

Tilium, τίλιον, Vrbs littoralis in latere Occidentali Sardiniæ autore Ptolem. lib. 3. cap. 3.

Tilos, Vide THYLE.

Tilphussē, τίλφουσα, Fons est Bœotiæ subter Tilphusiū montem habens, ubi Tiresiæ vatis sepulchrum est: qui quum senex esset, & frigidam fontis hujus aqua potasset, subitò exanimatus est. Autor Strabo lib. 9.

Tilphussius, τιλφούσιος, Mons est Bœotiæ, nō procul ab Haliarto, templū habens Apollinis Tilphusii. Autor Strabo lib. 9.

Tilus, (quod hic pro ficus Perisci insula malè relatum est) vide THYLE. Siquidem tam apud Ptolemæum quàm apud Plinium scribitur y Græco.

Timæus, τίμαιος, Nomē proprium Philosophi Locrensis, cui divinum illud apud Platonis scriptis, in quo de rerum creatione disserit, quod Cicero posteà Latinum fecit, atque de Universitate inscripsit: quanquam non desint qui negent Ciceronis esse. ¶ Fuit præterea Timæus quidam Siculus arrogantissimus, qui se historiam scripturum jactabat, qua facie Thucydidem superaret: hoc videlicet commodo gloriam & eruditionis opinionem apud imperitā plebeculam captans. De hoc Plutarchus in Nima.

Timachus mach. pen. corr. τίμαχος, Moesiæ fluvius, ex Rhodopemonte fluens, teste Plin. lib. 4. cap. 10.

Timagenes, pen. corr. τιμαγένης, Rhetor fuit Alexandrinus, qui à Gabinio, quum in Ægypto res gereret, captus, Romamq; perductus, à Fausto Syllæ filio redemptus est. A quo manumissus, primum in aliis Pompeii ædibus, eoq; mortuo, in patrono ludum aperuit. Postea verò quum ob linguæ libertatem sibi invidiosus esset, in suis Tusculano gratam peregit. ¶ Fuit & Ti-

alter Timagenes, historicus, qui maris totius sui libris quinq; est complexus. Vtriusq; autor Suidas.

Timagoras, πραγόρας, Civis Athenensis fuit, à suis capitali supplicio affectus, quòd Darium, ad quē legatus erat, amore Persarum per adulationem adorasset. Suidas & Valerius.

Timandrā, τιμάνδρα, Filia Ledæ, & Tyndarei, & soror Clytemnestræ, quæ Echemono nupsit: ut refert Lycophronis Scholiastes.

Timanthes, [τιμάνθης Suidæ. Ger. Ein fürtreffenticher Maler.] Nomen pictoris celeberrimi, Parrhasii æmuli. Inter ejus vero ingenii monumenta, Iphigenia oratorum laudibus celebratur, quam pinxit ad aram stantē, jamq; Dianæ immolandam: & quū omnes mœstos pinxisset, omnemq; tristitiæ imaginem consumpsisset, patris vultum, quem dignè effingere non potuit velo obduxit. Pinxit & Cyclopem parva in tabula, cujus magnitudinem exprimere cupiens, pinxit juxta Satyros thyrso pollicem ejus mensurantes: itaque ex omnibus ejus operibus intelligitur plus quàm pingitur. Hæc fere Plin. libro 35. capite 9.

Timarchides, π, vel, dis, τιμαρχίδης, Eximius marmoris sculptor, apud Plinium lib. 36. cap. 5. ¶ Fuit & alter statuarius, qui multa nobilia exære opera confecit: cujus meminit idē Plin. lib. 34. cap. 8.

Timarchus, τίμαρχος, Atheniēsis quidam fuit, Demosthenis familiaris, qui quum in adolescentia pudicitiam suam in Piræo prostituisset, eo nomine jam senex ab Æschine in judicium vocatus est, & condemnatus. ¶ Fuit item Timarchus statuarius nobilis, qui centesima vicesima Olympiade floruit teste Plin. lib. 34. cap. 8.

Timāvus, pen. prod. τίμαυος: Vulgò Zaverla, Nomen fluminis juxta Aquileiam, novem nascens capitibus, teste Pomponio, unoq; ostio se in mare evolvens. Virg. 1. Æn. Regna Liburnorum & fontem superare Timavi.

Timoclea, τιμόκλεια, Mulier Thebana fuit, quæ stuprum à Barbaro per vim passa, dissimulato dolore, fecit se illi velle ostē dere magnum auri pondus, perductumq; ea spe ad altissimū puteum, qui erat in interiore parte domus, quum pronus puteum inspiceret, præcipitem dejecit, & saxis obruit.

Timocles, τιμοκλῆς. Duorum Comicorum Atheniensium nomen, quorum fabulas aliquot enumerat Suidas.

Timocreon, onis, τιμοκρέων, Poëta Rhodius fuit, veteris Comœdiæ scriptor, qui graves cum Simonide Melico, & Themistocle inimicitias exercuit: quos etiam cōtumeliosis poëmatis est insectatus. Autor Suidas.

Timolaus, τιμόλαος, Rhetor & versificator, è Larissa Macedoniæ, discipulus Anaximenis Lampsaceni. Scripsit poëma de bello Trojano, Homeri singulis versibus singulos addens. Suidas.

Timōlēon, τιμολέων, Corinthius dux inclytus, viribus fortissimus, vitaq; abstinentissimus, qui missus cum paucis triremibus ad liberandas à Dionysii tyranide Syracusas, quem Dion Syracusanus implorato Corinthiorum auxilio, expellere conabatur, quinquagesimo postquam Syracusas appulisset die, urbe potitus est: deinde arcem obsidens, Dionysium ad deditionem compulit, & cum paucis in exilium Corinthum misit. Arcem verò solo æquavit, & Syracusanis libertatem restituit. Deinde contra Leontinos pergens, eorum tyrannum in bello captū interfecit. In summa æqualis fuit Timotheo, Agesilao, Pelopidæ, Epaminondæ. Hæc ex Plutarcho, qui cum è nostris comparat Paulo Æmilio.

Timolus, Lydiæ mons, postea Tmolus, τμῶλος, appellatus, teste Plinio, lib. 5. cap. 29.

Timon, τίμων, Phliasius Pailosophus, qui apud Chalcedonem philosophiam, & oratoriam exercuit, charus Ptolemæo Philadelpho. Scripsit Tragœdias, & Comœdias, & Satyras. Dictus amarulentus, & mordax. fulorum id est, dicacitatum scriptor: de quo Gellius: Timon amarulentus librum maledicentissimum conscripsit, quem Sillos inscripsit. ¶ Fuit & alius Timon Athenensis temporibus Peloponnesiaci belli: qui ex Aristophanis & Platonis poëmatibus perspectre licet) prorsus inhumanus, ac vitans hominum congressus, præter unius Alcibiadis adolescētis. [Ger. Ein hässiger vñ leutscheuhetiger Mensch gewässen.] Interrogatus quæ cum illo causa esset amicitiæ. Quòd scilicet (inquit) illum quando qi multorū malorum Atheniensibus causam futurum. Semel in vita in concionem dicitur ascendisse, factiq; novitatem cūctis admirantibus: Est mihi (inquit) ô viri Athenienses, pōst ædes hortulus, in quo ficus coaluit quædam, in qua permulti nostri cives se suspendērūt. In eodem nunc ego loco ædificare volo. Quamobrem visum est mihi, vos publicè admonere, si quis fortè sit, qui se prius velit suspendere, antequā arbor excidatur. His igitur de causis ab Atheniensibus μισάνθρωπος est appellatus: hoc est humani generis osor. In sepulcro quod sibi ipse construxerat, inclusum erat epitaphium in hanc sententiam: Hic jam post vitam, misera mq;, inopemq; sepultus. Nomen non quæras: dii, lector te malè perdant.

Timomachus, pen. corr. τιμόμαχος, Fuit pictor Byzantius, Cæsaris Dictatoris ætate. Fecit Medeam & Ajacē, quos ipse Cæsar. I. XXX. talentis emit, & in templo Veneris dicavit. Autor Plin. lib. 35. cap. 11.

Timonium, τιμώνιον, castellum Paphlagoniæ. Gentile Timonites, Steph.

Timorchus, τιμόρχος, fuit pictor Byzantius, Cæsaris Dictatoris ætate, qui Ajacem Cæsari pinxit.

Timōthēus, pen. corr. τιμόθεος, Nomen proprium Cononis Atheniensis filii, qui acceptam à patre gloriam multis auxit virtutibus. Fuit enim diligens, impiger, laboriosus, rei militaris peritus: & (quod super omnia est) εὐτυχὴς id est, fortunatus Imperator habebatur. Huic statua publicitùs in foro Athenis posita est, ob victoriam, qua victis Lacedæmonis, imperium Atheniensium auxit, & muros Athenarum extruxit. Post hujus obitum non fuit quisquam ferè Athenis dignus memoria. Hujus gesta æmuli, ut laudem ejus immutarent, Fortunæ adscribebant, circumferentes passim tabulas, in quibus ille pictus erat dormiens, adstante interim fortuna, quæ civitates in retia ejus ageret. Quam rem ille ægrè ferens, sua illa esse dicebat, non fortunæ opera. Ex quo tempore, quasi perosa hominis ingratitudinem fortuna, omni prorsus felicitate excidit. Autor Suidas ut doctissimus meminit Cicer. libro 1. Offic. Quod idem fecit (inquit) Timotheus Cononis filius, qui quum belli laude nō inferior fuisset quàm pater, ad eam laudem, doctrinæ & ingenii gloriam adjecit. Hactenus Cicero. ¶ Timotheus item Atheniensis Comicus, mediæ Comœdiæ cujus fabulas nonnullas commemorat Athenæus. ¶ Timotheus Milesius, Thersandri filius, musicus, qui decimam & undecimam chordam lyræ addidit, & antiquā mulicam in molliorem modum mutavit. Hunc ferunt duplo majorem ab his, quos alius instituisset, mercedem exigere solitum fuisse, quam ludes traderentur. Gemmatum enim laborem dicebat deducendi prius, mox docendi. Hinc uic tempore Philippi Macedonis, cujus filius Alexander modulis ejus exercitabatur, & ad res bellicas alacrius instructbatur. Decessit anno ætatis suæ 111. Scripsit de Musica libros 17. Item encomia, & dithyrambos. Hæc Suidas. ¶ Timotheus, sculptor nobilissimus, unus exus, qui Mausoleū cælavēre: cujus in templo Apollinis Romæ multa fuerunt monumenta: ut scribit Plinius lib. 34. cap. 8. ¶ Timotheus Gazæus Grammaticus, tempore Anastasii principis, in quem etiam Tragœdiam cōscripsit. Edidit & heroico versu de Indicis, & Arabicis, & Aegyptiis, & Lybicis quadrupedibus, & de avibus peregrinis libros 4. ¶ Fuit & Timotheus, Pauli Apostoli discipulus, patria Lycaonius, mulieris viduæ filius: postea præsul Ephesius Apostolicis epistolis, & martyrio clarissimus.

Timyra, τίμυρα, Vrbs juxta Mauriam, & fluvius Indiæ. Gentile Timyreus. Steph.

Tina item Ptolem. li. 2. cap. 3. fluvius est in tractu orientali Britanniæ insulæ.

Tindā, τίνδα, Thraciæ urbs, in qua Diomedes equos suos humana carne pascebat. Autor Plin. lib. 4. cap. 11.

Tindjum, τίνδιον, Vrbs Libyæ, civis Tindaras, quasi à Tinda vel Tindetis. Steph.

Tingi, τίγγις, Oppidi est Africæ, non procul ab Ampelusio promontorio, ab Antæo (ut ferunt) conditum. Tingi, in quit Pomponius Mela lib. 1. & Plin. li. 5 cap. 1. Mauritaniæ perveius oppidum, ab Antæo (ut ferunt) conditum, postea à Claudio Cæsare, quum coloniam faceret, appellatū Traducta Julia. [Ger. Ein Statt in Mauritania gelegen. Vulgò Tanger.]

Tingitana, πλησιοχώρα, Ultima Mauritaniæ pars, à Tingi urbe nomen habens: cujus descriptionē vide apud Plin. lib. 5 cap. 21.

Tion, τίον, Vrbs maritima Ponti, non procul à Partheni flumine ostio. Autor Peal lib. 5. cap. 1.

Tipasa, τίπασα, Vrbs Mauritaniæ Cæsaris, apud Plin. li. 5. cap. 2.

Tiphernum, Vide TIFERNVM.

Tiphys, τίφυς, Argonautarum in Colchica expeditione gubernator fuit. Virgilius in Bucol. Eclog. 4: Alter erit tum Tiphys, & altera quæ vehat Argo Delectos heroas, &c. Ovidius: Tiphys in Aemonia puppe magister erat. Seneca in Medea: Tiphys in primis dominor profundi.

Tirta, τίρτα, Vrbs Leucosyrorum. Gentile Tirteus. Steph.

Tirēsias, [τειρεσίας. Ger. Ein Wahrsager von Theba.] Vates Thebanus fuit, Evero patre genitus, qui quum aliquando in Cithærone vidisset duos dracones coëuntes, observata fœmina ex iis occidit illam: quo facto in fœminam & ipse mutatus est. Deinde quum rursus post septem annos eodem pacto & marem draconem interfecisset, in priſinam formam redit. Contigit igitur aliquando certantibus inter se Jove & Junone, virone an fœminæ majorem ex Venere voluptatem caperent, ut ille judex ut adhibitus, ut qui utrunque fuisset expertus. Tire-

tus. Tiresias autem pro Jove sententiam tulit, afferens multò plus ex coitu voluptatis percipere fœminas. Ob quòd à Junone excæcatus est. Alii verò propterea excæcatum dicunt, quòd Palladem nudam in fonte conspexerit. Jupiter autem ei solatium visus amissi divinationem illi dedit. Stat. libro 10. Theb. Tibi callidus alta Tiresia natæq; canat, &c. Hunc animam evocat Ulysses apud Homer. lib. 10. Odyss. Multaq; ab eo futura edoctum. Autor est Strabo lib. 9. Tiresiæ monumentum fuisse sub Tilphossio monte Bœotiæ, juxta fontem Tilphossam, ubi profugus dum sitim obit, quum jam senex gelidissimam Tilphossiæ aquam hausisset. Ibi Thebani cives lepulto divinos honores tribuêre. ¶ Fuit Tiresiæ filia Fatidica, nomine Manto, quæ ex Tiberino fluvio filium peperit nomine Ocnum, qui in Cisalpina Gallia oppidum condidit, & à nomine matris Mantuam appellavit. Juven. Satyr. 12. Tiresiam appellativè potuit pro homine cæco, quum ait: Nec surdum, nec Tiresiam quenquam esse deorum.

Tiridates, πρεσβυτ., Rex Armeniæ, qui variis gestis cum Corbulone bellis, tandem ex fœdere Romam venit, & diadema regni à Nerone accepit. Vide Tacitum lib. 15.

Tiriscum, πόλισμα, Daciæ urbs, non procul à Danubio, teste Ptol. lib. 3. cap. 1.

Tirizæi, πόλις, Urbs Paphlagoniæ. Gentil. Tirezi, & apud Cretam Tirizhani. Ab Odrusis (ἔθνος) ad Tirizibanos habitantes in pagis, Stephan.

Tirissæ, ἄστυ, urbs Mygdoniæ in Macedonia à Thyrsæ una ex uxoribus filia Mygdonis. Gentile Tirsæus. Steph.

Tiryns, matc. gen. πόλεως, Agri Argivi fluvius, ejusdem nominis urbem præterlabens.

Tiryns, yuchos, πόλις, fem. gen. Agri Argivi oppidum, Herculis patria, à qua alicubi dictus est Tirynthius, πολυώνυμ.

Tillas, πόνος, Stesichorus poeta antè dictus est: sed à chorea id nomen sortitus est.

Tisyphone, πομφόν, Una ex furiis, à cujus plectendis dictæ sunt ultrices pœnæ φόνου, vel φόνε cædes, aut mors. Horatius Serm. fervilibus utq; jam pertinax mucris, Hecaten vocat alterà, fevam. Altera Tisiphonem.

Tisobis, ποταμός, Fluvius Britanniæ, teste Ptol. lib. 2. cap. 3.

Tissi, πόλις, Ptol. lib. 3. cap. 4. Sicil. urbs.

Titan, & **Titanus**, gen. prod. τιτάν, Saturni frater, Cœli & Vestæ filius, qui etiam pro Sole ponitur, qui & ipse à Titanibus duxit originem. Tradunt enim Titanas sex fratres fuisse, & quinque sorores, à Tithe matre dictos, ut autor est Diodorus. Ex quibus unus fuit Hyperus, pater Promethei. Hyperion quoque ex Titanum numero est, qui Solis ac Lunæ, stellarumq; motus observasse, atque demonstrasse primus fertur. Ideò Solis parens, & astrorum fertur. Hinc Sol, Titan: Luna, Titania, τιτανίς, & Diana Titania à poëtis dicuntur. Lucan. libro 1. Flammiger an Titan, ut valentes hauriat undas. Ovidius Metamorph. Dumq; interluitur salita Titania lympha. Servius sic habet: Ferunt fabulæ Titanas ab irata contra deos Terra, in cujus ultionem creatos. Unde & Titanes dicti sunt ἀπὸ τοῦ τίνειν id est, ab ultione: Primumq; contra Saturnum quidam Titanes: deinde Gigantes contra Jovem genuit. Ipse verò Titan cum filiis, quos Titanes à patre appellabant, bellum gessit adversus Saturnum & Opim, quod convenire non sinebant: eosq; captos muro inclusit: qui postea à Jove filio victis Titanib. liberati sunt, ut supra latiùs de Saturno dictum est.

Titanius, a, um, τιτάνιος, adjectivum, ut Titania astra. Virg. 6. Æn. Lucentemq; globum Lunæ Titaniq; astra Spiritus intùs alit.

Titaniacus, a, um, Ovid. 7. Metam. Hinc Titaniacis ablata draconibus, intrat Palladias arces.

Titanus, ut refert Plin. lib. 5. cap. 30, Fluvius est Æolidis, & civitas ab eo cognominata.

Titaresius, πόταμος, Homero, Fluvius est Thessaliæ, cui in Titaro monte, qui Olympo vicinus est, ortum habens, labensque versus plagam Tempe contingentem, in Peneum influit: ob aquarum tamen crassitudinem illi non admiscetur, sed in modum olei supernatat. Plin. libro 4. capite 8. Europen vocat. Lucanus Titaresum vocat, per quatuor syllabas, libro 6. Solos in alterius nomen quum venerit undæ, Defendit Titaresus aquas.

Tithonius, pen. prod. τιθωνός, Laomedontis filius, quisut fabulæ ferunt) quòd juvenis esset, & decorus, ab Aurora dilectus, & raptus fuit, ex qua Memnona genuit. Sed tandem post longissimâ vitam, audita Memnonis filii morte, in cicadâ versus dicitur, dicente Horatio: Longa Tithono minuit Senectus.

Titiâ curia, & **Titiensis** tribus, dicta est à Tito Tatio Sabinorũ duce, à Romulo in partem regni recepto. Festus.

Titianus, Titiani filius, Orator Græcus, præceptor Maximini principis. Scripsit libros Provinciarum pulcherrimos. Appellabatur Simia sui temporis, quòd omnia propè imitaretur, Capitolinus.

Titi Livii duo memorantur: Alter tragœdiarum scriptor, Romanorum poetarũ antiquissimus, qui ob ingenii solertiam à Livio Salinatore, cujus liberos erudiebat, libertate donatus est. Alter Patavinus cum Crispo Sallustio de Historiæ principatu certans. Vide supra in dictione LIVIUS.

Tirsi. [Ger. Die Priester Apollinis.] Sacerdotes fuerũ Apollinis, à tutis avibus, quas in auguriis certis observare solebant: sic appellati, ut ait Varro lib. 4. de Ling. Latin. Lucan. lib. 1. Et doctus volucres augur servare lautumas, Septevirq; epulis sollis, Tutiq; sodalis.

Tironeus, πυρώδης, Nomẽ montis apud Dionys. lib. 1. Gigantalis incola similiter Tironeus. Steph.

Tirotrus, γίγας, Bubulcus fortitudinis monstrosæ fuit, qui cum Milone Crotoniata de robore certavit, victusq;, quum pedem tauri una manu tolleret: verò à tertio tauri pedẽ, ipsis pervinacibus nanibus retinere, trahereq; Autor Ælianus.

Titus, πρᾶξις, Prænomen fuit Romanis familiare: sede dictum (ut Festo placet) quòd antiqui Titos, & titulos nuncupationes appellabant, eò quòd patriam tuerentur, ut jam dictum est. Quanquam Coronato est placet à membri viribus magnitudine Tito prænomen indutum esse. Hoc prænomine dictus fuit Vespasianus Flavii filius & frater Domitiani, princeps clarissimus, populoq; Romano adeò charus, ut vulgò Orbis amor diceretur, & Deliciæ humani generis.

Tityrus, Pastoris nomen apud Virgilium in Bucol. à Theocrito mutuatum.

Tityus, πυθὼν, Filius fuit Jovis ex Elara Orchomeni filia, quam prægnantem Jupiter, timens Junonis iram, occultavit in terras ex quo factum est, ut nisi ex puer, ex terra natus videretur. Hic postea quam ad integram ætatem pervenisset, captus amore Latonæ, Apollinis matris, eam de stupro interpellavit. Quamobrem Apollo Pythius, sagittis ipsum confodit, & apud inferos religavit, ejusq; jecur vulturibus lancinandum apposuit, hac lege, ut consumptum renasceretur illicò, & sic nunquam vultures à dilacerando cessarent, nec ipse à patiendo. Tantæ magnitudinis gigas fuisse perhibetur, ut jugera novem tegeta occupaverit. Ovid. 4. Metam. Viscera præbuit Tityus lanianda, novemq; jugeribus distractus erat, &c. Vide Servium apud Virg. lib. 6. ad hunc locum: Nec non & Tityon terræ omnipotentis alumnum Cernere erat. ¶ Tityus item Sextus, autore Cicerone in Bruto, orator fuit loquax satis & satis acutus: sed tamen solutus & mollis in gestu, ut saltatio quædam nascereturur, ni saltationi Tityus nomen esset.

T ante T.

Tlepolemus, πολεμιστής, Herculis & Astyoches filius, quẽ ex Ephira urbe Peloponnesi rapuerat (ut meminit Hom. Iliad. 2.) clarus rebus bellicis, corporisq; proceritate insignis. Hic quũ adolevisset, Lycimnium avunculum suum Matte progenitum & patri suo charissimum jam senem interfecit. Propter quod fabricatis navibus patria profugus, collecta juventute multitudine, Rhodum petit, & ea insula occupata, Rhodiensibus imperavit. Postea ad bellum Trojanum cum novem navibus profectus, à Sarpedone occisus est.

Tletes, πόλις, Populi Liburniæ juxta Tarsum, Steph.

Tlos, πόλις, Urbs Lyciæ à Tlo Miconi & Praxidices nymphe filio, Gentile Tlẽvel Tlotes vel Tlotus. ¶ Et & alia Tlos Urbs Siciliæ posita. Thucyd. Strabo meminit & Steph. Priorem memorat Strabo lib. 14.

T ante M.

Tmarus, τμῶρος, Mons est Thesprotiorũ, Dodonæo oraculo nominatus, qui & Tomarus, τόμαρος, dicitur, teste Strab. lib. 7.

Tmolus, τμῶλος. Ger. Ein Berg in Lydia, in welchem der Fluß Pactolus entspringt.] Lydiæ mons, Sardibus incumbens, ex quo Pactolus amnis profluit, auriferas trahens arenas. Ovid. 6. Metamorph. Rigent arduus alto Tmolus in excelsa, clivoq; extentus utroq;. Sardibus hinc, parvis illinc finitur Hypæpis. Antiqui Tmolus dicebant pectines sylvas. Plin. lib. 5. cap. 29. Celebratur Lydia maxime Sardium ara sacra Tmoli montis, cui antè Timolus dicebatur. Ovid. 6. Metam. Dicitur hic cui nymphæ vivacia Timol... ¶ Tmolus, τμῶλος, Lydiæ amnis, ex eisdem montis monte profluens, in quo coticula invenitur, auro explorando aptis. Plin. lib. 33. cap. 8. Auri, argenti q; metiendam comitatur lapis, quæ coticula appellatur, quondã non solitus inveniri, nisi in flumine Tmolo, ut tradit autor Theophrastus verò passim.

Tmonus, τμῶνος, Filius Tremuli & Praxidices, in Lycia natus, Stephan.

T ante N.

Tnyllus, τνῦλλος, Urbs Cariæ. Gentile Tnyllus, Steph.

T ante O.

Tobius, Ptolem. li. 2. cap. 3. Britanniæ insulæ fluvius, ad cujus ostia est oppidum quod Tobæ volgò dicitur.

Tolentum, Tolenti, Oppidum est Italiæ in Picentis: à quo Tolentinates populi, apud Plin. lib. 3. cap. 13.

Tolerium, πόλιον, Urbs Italiæ, Gent. Tolerinus. Steph.

Tolerum, [τόλαρος. Vulgò Toledo. Ger. Ein fürnemes Stadt in Hispanien.]

Hispaniæ.] Vrbs Cõpetanorum, in tractu Tarraconensis Hispaniæ, apud Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Tolistobii, τολιστόβιοι Stephano, Galatarum Hesperiorum populi, quos Galatæ in Bithyniam transmigrarunt. Extat Herodes lib. 1. Rerum Galaticarum, Tolistoboiogios, τολιστοβοίους, nominat.

Tŏlĕphon τώλεφον Lucretii civitas, apud Thucydidem Rebus Peloponnesiacarum lib. 3.

Tŏlōsa pen. prod. Τόλωσα. Gall. Tolose. Ger. Eine Stat in Langwedocken, hat ein Ertzbischoff.] Vrbs Tectosagũ in ea parte Narbonensis Galliæ, quæ in Pyrenæos montes vergit, unde incolæ dicuntur Tolosani. ¶ Aurum Tolosanum habere, proverbio dicãtur qui magnis & fatalibus afficiuntur malis, eorumq; acerbo perimuntur exitio. Sumpta à Q. Cepionis Consulis exercitu (ut indicat Gellius) qui quæ Tolosam direpsisset, multõq; auri ex templis abstulisset, subitò magna mala exercitũ invasit, quæ eos omnes, qui aliquid ex facto auro attigerant, miserandis lethi generibus abstumpsit. Vide Erasmi Adagia.

Tŏmerĭus mons, τωμέριος ὄρος, In Peloponneso est, juxta Corythallum promontorium. Steph.

Tŏmĭtæ, pen. corr. τωμῖται Strabonis & Stephano, mons est Thessaliæ montium. Dodonæo oraculo immunes, centum fontibus geminis, qui & Tmarus dicitur per cõficiantur. Vide Ephorum apud Proclum lib. 4. & Strab. lib. 7.

Tomilla, regiuncula distinguens Cappadociã à Tauro. Gent. Tomilenus & Tomilensis. Steph.

Tŏmis, τῶμις Strabonis, Civitas in Ponto, Ovidii exilio notata ab eo dicto, quòd ibi Medea Absyrti fratris membra trucidata in unum contulerit, ut patrem in tot quæsitam remoraretur. Ovid. 3. Trist. Inde Tomos dictus locus hic, quia fertur in illo Membra soror fratris consecuisse suis. Condita apparet à Milesiis: quod & ipsum testatur idem Ovid. lib. 1. Tristium. A quibus advectus Miletida solpes ad urbẽ, Officiũ quondam nomine contulit ista deci.

Tŏmyris, pen. cor. Τόμυρις. Ger. Ein Königin in Scythia, welche Cyrum den König in Persia erschlagen hat.] Fuit regina nobilis Massagetarum in Scythia, quæ potentissimo Persarũ Regi Cyro bello cõgressa est, copiasq; & vita & cæsis spoliavit, sed ulciscendã hìc mortem, quem ille prius à matre obviã nullum cum suis periculis intulerat. Necramen hoc eventu vicerat. Scriptorum contenta sunt, aut cerebrũ animi rabies: mortui enim caput in utrem humano cruore plenum demisit, his verbis insultans. Sitisti sanguine hanc sitim, & meum sitisti Cyrum: ego explebo te. Vide Herod. lib. 1.

Tongri, five potius Tungri, τόγγροι, Populi inter Belgas, quos Ptolem. lib. 2. cap. 9. post Tabellam ad Isaum collocat, caputq; eorum fuit Atuatucum.

Tŏpazŏs, est Topazus, pen. prod. τόπαζος, Insula est in mari rubro, cui à petendo adventante distans an qua topazius gemma inveniri nuncupatur. Vide TOPAZVS.

Toranius. Magonis nomen est apud Plin. lib. 7. cap. 12. qui M. Antonio jam Triumviro duos insigni forma pueros pro gemmis vendidit, quorum tamen alterum Asia genitus erat, alterum trans Alpes. Detecta deinde fraude pueritũ sermone, quum ab Antonio increparetur venditor, respondit se ob id ipsum tanti vendidisse, quòd gemini non essent: quoniam in his qui eodem utero fuit editi, mira non deberi videretur similitudo. Sed in tam diversis regionibus utqueadeò cõcordi figura reperti, supra omnem esse taxationem. Quo tam opportuno responso veritatis magno tantum Antonio admirationem injecit, ut aliud in cena suo nihil haberet charius.

Toretæ, τωρῆται, Populi Ponti. Steph.

Tornacum. [τόρνακον. Ger. Tornay in Niderlandt.] Civitas est Galliæ Belgicæ.

Torrhin, nis, τόρρης, Lacus est Chalcidis, circa quem fabæ sponte proveniunt. Autor Plin. lib. 18. cap. 12.

Torone, nes, τορώνη, Oppidum in ora Macedoniæ, in ortu versus Geræstum à quo propinquus sinus Toronicus, sive Toroneus appellatur. Meminerunt hujus oppidi Plin. lib. 4. cap. 10. & Ptol. lib. 3. cap. 13. Vulgò Agiomauro.

Torquatus, τορκουᾶτος, Cognomen Titi Manlii, à torque impositum, quem occiso ad Anienem Gallo detraxit. Hic est ille Torquatus Manlius, cujus ejussu quum filius adversus hostem, à qua provocatus fuerat, pugnasset, eoq; occiso, equestria spolia victor ad patrem tulisset, subitò cum, quòd adversus edictum suum, & militarem disciplinam fecisset, virgis cæsum fecit, ejus jussu perisse. ¶ Torquatus alius fuit Mediolanensis, qui prætore Tiberio principe, tres vini congios uno impetu hausit unde & Trecongii cognomen accepit. Vide Plin. lib. 14. cap. 22.

Torrhebus, τόρρηβος, Vrbs Lydiæ à Torrhebo, Atyis filio. Gentile Torrhebius, Poëm. Torrhebius. In Torrhebide regione mõs est Gallus cum templo Casi, qui Jovis & Torrhebiæ filius perhibetur, qui circa lacum quendam obambulans, Torrhebiã ab eo dictam, voce Nymphārum audita, quas Lydi Mutas vocant. Musicam edoctus est, & Lydis tradidit canendi modum vel carmina mutis, ideò Torrhebia vocabatur. Steph.

Torrontion, τορρόντιον, Vrbs in Syria Armeniæ. Gentile Torrontinus, Stephan.

Torrula hodie dicitur quæ olim Antandros.

Torŏs, & Toxani, τῶρος & τόξανοι, Populi Taurici. Stephan. ex Herod. lib. 7.

T ante R

Trabala, τράβαλα. Vrbs Lyciæ, Gentil. Trabalcus, Steph.

Trăbĕa, τράβεα, Nomẽ Poëtæ, cui inter Comicos octavus locus assignatur. Hujus meminit Cicero lib. 4. Tuscul. & de Finib. ¶ Est & Trabea, genus vestis. [τραβέα. Gal. Vestrobe anciennement dessus vestue par les Roys et augures. Ital. Habito antico usato da Re. Ger. Ein Kleidung vor zeyten den Königen oder sonst hochgeachten Leuten / auff den Vögelschawungen gebreuchig. Hisp. Vestidura antigua propria de Reyes. Ung. Kiralyruha. Ang. A robe which the auncient, kings and soothsayers did weare.] cujus tria sunt genera, ut Suetonius libro de vestiũ generibus inquit. Virum, quod diis sacratur tantùm de purpura: aliud quod est regũ, purpuræ aliquid albi habens admixti: tertiũ augurale, ex purpura & cocco mixtũ. Erat sãe vestis togata purpura circũducta sub regni ne punico, quã auream fibulæ apponebãt. Trabeæ regalis meminit Virgil. 7. Aen. Ipse Quirinali lituo, parvaq; sedebat Succinctus trabea, lævaq; ancile gerebat, Picus equum domitor. In funebri pompa trabeãtur & Equites trabea, ut Tacito credimus, qui lib. 3. de funere Germanici sic ait: Ingressus Tribunorũ centurionumq; lumeris cineres portabantur, præcedebant incompta signa, erasi fasces: atq; ubi colonias transgrederentur, strato plebis, mutati Equites, pro ejusdem loci, vestem, odores, aliaq; funerum solennia cremabant.

Trachalus, Orator fuit Domitiani temporibus, magnæ vocis, pronunciationisq; felicitatis: de quo Quintil. lib. 10. cap. 1. & lib. 12. cap. 5.

Trăchĕa, pen. prod. τραχέα Regio Asiæ inter Ciliciam & Pamphyliam, quæ nomine nunc dicitur Isauria. Autor Stephanus. Eodem item nomine dicitur Ciliciæ pars montana & aspera, cujus etiam incolæ dicuntur Trachēotæ, Τραχεῶται. Vide Strab. lib. 12.

Trachīna, τραχῖνα, τραχῖς, Oppidum Campaniæ. ¶ Est & Trachina civitas Thessaliæ, quæ Heraclea ab Hercule cognominata est. Hinc ab Ovidio Trachinius lib. 11. Metam.

Trachis, five Trachin, chis, pen. genit. prod. τραχῖς, Civitas Phthiotidis sub Octamonte, alio nomine ab Hercule conditore Heraclea dicta, teste Plin. lib. 4. cap. 7. In hac regnavit Ceyx, Alcyones maritus, qui inde Trachinius cognominatur ab Ovid. lib. 11 Metam.

Trachonitis. [τραχωνῖτις. Von regione di Gaudi. Ger. Ein theil des Landts zwischen dem Berg Libano und dem Meer Tiberiadis gelegen.] Tetrarchia fuit in Decapoli Syriæ, teste Plin. lib. 5. cap. 18. inter Libanum & lacum Tyberiadis sita. Hujus tetrarches fuit Philippus, juxta Evangelium Lucæ. ¶ Est & regio (ut Hieronymus inquit) trans Bostram Arabiæ civitatem in deserto, contra septentrionalem plagam, quasi ad Damascũ respiciens. Hanc gentem instituit Cisthenes Aram, ut scribit Josephus lib. 1. Antiquit. Vide Plin. lib. 5. cap. 18.

Tragæa, æ, τραγαία Steph. insula est, una Sporadũ, patria Theognidis Peripatetici, Aristot. familiaris. Apud Plin. lib. 4. cap. 12. legitur Tragia. ¶ Est item ejusdẽ nominis oppidũ in Naxo insula, in quo Apollo Tragius colebatur. Autor Stephanus.

Tragasæ, τραγασαί, Epiri regio, teste Stephano, in qua sal provenit, nigræ nec crepitans, nec exiliens, ut refert Plinius libro 31. capite 7.

Tragilia, τραγίλια, Vrbs Thraciæ juxtà Cherronesum Macedonicam, civis Tragilius. Steph.

Tragurium, τραγούριον, Insula in mari Adriatico, adjacẽs Dalmatiæ, in qua est civitas ejusdem nominis. Autor Ptolemæus lib. 2. & Plin. lib. 3. cap. 21.

Traiana. Picentinorũ urbs mediterranea, autore Ptolemæo lib. 3. cap. 1. Hodie Paterno.

Trajanus, Natione Hispanus, omnium Romanorũ principũ circa controversiam optimus pacis, belliq; temporibus clarissimus, & in quo nihil omninò fuerit quod jure reprehendas. Vixit annos LXIII, imperavit XX. Quæ autem fuerit in eo bonitas, acclamationes principibus exhiberi solitæ declarãt, quum Augusti fœlicitatem, Trajaniq; bonitatem illis precarentur. ¶ Fuit & Trajanus Patricius, qui sub Julianato principe floruit. Scripsit temporum Epitomen nobilem. Autor Suidas. ¶ Est item Trajanus, portus Tuscorum Ptolem. lib. 3. cap. 1. Hodie Valdeterramorra portus.

Tralliã, τράλλεια, pars Illyrici. Dicuntur & Tralli & Tralles: nomine autem tantùm Tralleidia & Tralia. Steph.

Trallĭcon, τραλλικὸν in Bithynia pertingit usq; ad Eusladenum flumen gentile Trallius. Steph.

Trālleis, ium, ibus, pauralis numeri tãtùm, τράλλεις, Asiæ urbs inter

inter Mæandrũ & Cayſtrum Buries Græ à Plinio & Ptolemæo Cariæ, à Strabone Ioniæ à Stephano Lydiæ annumerata: aliis nominibus Eranthia, Seleucia, & Antiochia appellata. ¶ Sũt & alteræ Trallæis, ad ipſum Mæandri tranſitum ſitæ, mediterraneæ, inter ſuperiores, & Magneſiam: de quibus vide Strabonem lib. 14.

Trallĭānus, a, um, adiect. τραλλιανός: ſicut à Sardibus, Sardianus.

Trānſalpīnus, a. um, Quod eſt trans Alpes ſitum. [τρανσαλπικός. Gall. Qui eſt delà les Alpes, delà les monts. Ital. Dels dalle Alpi. Ger. Jenſeit den Alpen gelegen. Hiſp. Allende las Alpes.] Vide Gellium Genuæ. Romani Tranſalpinam vocarunt quæ deducitur in Belgicam, Celticam, Lugdunenſem & Brachatã, ſive Narbonenſem. Contrà Cisalpinam Galliam eam vocabant, quæ ab Alpium radicibus extenditur uſq; ad Rubiconem, antiquum Italiæ limitem. [Ger. Das Gallien iſt jenſeit den Gebirgen gelegen.] Cic. Papyrio Pœto: Nec verò etiam Brachatus, & Tranſalpinis nationibus, &c. Idem: Off. Portarin triumpho Mallibã vidimus, & ex ea urbe triumphari, ſine qua nunquam noſtri Imperatores ex Tranſalpinis bellis triumpharunt.

Trapeza, τράπεζα, Vicus Arcadiæ prope Tricolon, civis Trapezius. Stephan.

Traphe, Vrbs juxta Pontum, inde Traphenſis. Stephan.

Trăpēzūs, τραπεζοῦς, Vulgò Trapezunda, Civitas libera ad Pontum Euxinum, in Cappadociæ finibus, valo monte clauſa, ut eſt autor Plin. lib. 6. cap. 4. Ex hac urbe ortũ habuit Georgius Trapezuntius, Latinarũ, Græcarumq; literarum peritiſſimus: ſed ingraveſcente ætatis in omni memoria deſtitutus, ut utriuſq; linguæ prorſus oblivi ſeſe retur.

Trafymenus, Vide LITERNYMENVS.

Trauchiotæ, τραυχιῶται, populi juxta Pontum, Sundis finitimi, Stephan.

Trausi, τραυσοί, Populi quos Græci Agathyrſos nominant, τὸ ἔθνος, Steph.

Trebatius, Iuriconſultus, Ciceronis familiaris, epiſtolis ejus notiſſimus.

Trĕbĭa. [τρεβία. Ger. Ein Fluß in Italien laufft auß dem Berg Apennino nahe bey Placentz, in die Po.] Fluvius eſt prope Placentiam in Gallia Cisalpina, ex Apennino monte in Padũ fluens. Juxta hunc Annibal Romanos, L. Sempronio duce maxima clade affecit. Lucan. lib. 2: -quòd non in Punica nati Tempora Cannarum ſtimus, Trebiæq; juventus.

Trĕbĭātēs, Vmbriæ populi in quarta Italiæ regione: quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 14. Idem & Trebiani dicũtur. Suet. in Tib. Iterum eo cenſente, ut Trebianis legatam in opus novi theatri pecuniam ad munitionem viæ transferre concederetur, obtinere non potuit.

Trĕbōnĭus, Vnus ex percuſſoribus Cæſaris: qui quum ſe in Aſiam recepiſſet, Smyrnæ à Dolabella oppreſſus eſt, & crudeliſſimè excarnificatus.

Trĕbŭlă, τρεβόλα, Oppidum fuit in Sabinis, cujus incolæ dicti ſunt Trebulani: quos Plinius collocat in quarta Italiæ regione. Apud hos præſtantiſſimi fiebant caſei, qui Trebulani dicti ſunt. De quibus Mart. Trebula nos genuit, commendat gratia cupiex, Sive levi flamma, ſive domamur aqua.

Trecæ, carum, Vrbs nobilis & potens in Campania Gallicanâ.

Trechus Homil. iad 5. Vir Aetolus, bellator egregius, à Matrimbelo interemptus.

Tremile, τρεμίλη, Lycia vocabatur, incola Tremileis, à Tremilo, qui ex Praxidice Nympha filios ſuſcepit, Tmolum, Xanthũ, Pinaxum & Cragum.

Trēmĭthus, τρεμιθοῦς, Vicus in Cypro: incolæ Tremithuſii & Tremithiæ.

Trērus, τρῆρος, Regiuncula Thraciæ & Treres Thraciæ Populi. Callim. τρηρὸς dixit. Tucopompus Thares, Steph.

Trevīri, τρεβῆροι Ptolemæo, Populi Galliæ inter Belgas ad Moſellam fluvium, & Leucis & Mediomatricibus finitimi: veruſti ſanè, nomenq; retinentes, nec priſtinæ cedentes famæ: apud quos inſignis olim cognoſcendarum cauſarum, popul. Romani curia, Trevirorum cognominata. Cujus in Floriano meminit Vopiſcus. Lucan. lib. 1: Tu quoq; lætatus converſi prælia Trevir. [Ger. Die Trierer.]

Trĭbăllī, τριβαλλοί, Populi ſunt inferioris Moeſiæ, inter Hæmũ montem, & Danubium fluvium ſitum eſt autor Ptolem. libro 3. capite 9.

Tribuci. [Ger. Die Elſaſſer.] Galliæ Belgicæ populi inter Rhenum & Vogeſum montem incolentes, nõ procul à Rauracis, quem tractum hodie incolunt Alſatii.

Trĭcā, aut potiùs Trica per cuplex c, τρίκκη Stephano, Vrbs Theſſaliæ, nõ procul à ſinu Pegaſico, id nominis ſortita à Tricca Peneï filia. ¶ Fuit & Tricca alia in Apulia Daunionum, quã cum Apina vicino oppido tanta Diomedes ignominia vexit, ut in proverbii laudem abierint. Quoties enim rem futilem & nugatoriam oſtendere volumus, Tricas & Apinas nominamus. Vide in dictione APINA.

Tricalon, τρίκαλον vel τρίγκαλα, τά, Vrbs Siccyonis, τοπικὸν. Gentile Tricalinus, Steph.

Tricara, τρίκαρα, Caſtellum Phliaſiæ: Gentile Tricaneus & Tricarenſis, omnes de eadem regione.

Tricoloni, τρικολωνοί, Vrbs Arcadiæ, à Tricolono filio Lycaonis. Gentile Tricolonius, Steph.

Trichĭă, τριχία, Epheſeus olim dicta, Vide ex Stephano.

Trichōnĭon, τριχώνιον, Vrbs Aetoliæ. Vnde Trichonichus, Trichonius. Steph.

Tricongĭus, τρικόγγιος, Cognomen Novelli Torquati Mediolanenſis, qui gradibus honorum à Pretura ad Proconſulatum uſq; pervenerat. Hic tribus congiis epoto, ſpectantem raculi gratia Tiberio principe, præclarum cognomen ſibi vindicavit. Vide Plin. lib. 14. cap. 22.

Tricorynchum, τρικόρυνχον, τό, vel τρικόρυνχος, ὁ, ἡ, Vicus in Acanthide Tribu. Inde Tricorynthus, Steph. Apud eundem in Tetrapoli, Tricorython legitur, ſine n. poſtr.

Trĭdentum, ti, [Vulgò Trento. Ger. Die Stat Trient.] Rhætiæ oppidum, ad Atheſim fluvium in Alpium anguſtiis ſitum: à quo Tridentini, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 19.

Trieres, τρίηρες, Vrbs Syriæ. Significat etiam Triremem. Civis Trierites. Steph. Item τρίηρες apud eundem gens quædam dicta eſt à Trierο Umbriarũ & Thracis filio.

Trieteřica, Festa Bacchi ſacra: quæ quia tertio quoq; anno ſumptuoſiora quàm cotidianis Orgiis agitabantur, Trieterica dicta ſunt. Ovid. lib. 9. Metam.

Trifīnum, ait Siculus Flaccus, dicharãe locus, in quem tres poſſeſſores arripiebãt, quo in loco omnes tres ſacrum faciebant, ſi termini ponebantur.

Trifŏlīnum, Campaniæ oppidum fuit, à quo aget Trifolinus dictus eſt, vini non prorſus ignobilis ferax. Juvenal. Sat. 5: Te Trifolinus aget fœcundis vinibus implet. Et Trifolina vitta. Martial. lib. 13: Non ſum de primo, fateor, Trifolina Lyæo: Inter vina tamen ſeptima vitis ero.

Trigarium, rii, Locus juxta campum Martium, ubi trigarum cursule certamẽ fiebat. Plin. lib. 18. cap. 13: Ne equos equidem in trigariis præferri nullos vernaculis animadverto.

Trigĕmĭnă, Porta Romæ dicebatur, per quam trigemini fratres Horatii exierunt. Livius: Manlius extra portam trigeminam hove aurato donatus eſt.

Trinacrĭă. [τρινακρία. Ger. Die Inſel Sicilia hat deren nahm von ihren dreyen Norgebirgen.] Inſula eſt maris Tyrrheni, anguſtiſſimo freto ab Italia dirempta, cũ qua olim vel dicitur cohæſiſſe, unde Sicilia dicta eſt. Eam voluerã ſicilendo hoc eſt, abſcindendo. Eadem quoq; à Triangulari figura dicta eſt Trigueta. Trinacria aũt à tribus promontoriis, Pachyno ſcilicet, Lilybæo, & Peloro. Græci enim ἄκρας ſummitates vocant, vel promontoria. Virgil. 3 Aeneid. -ſic demũ victor Trinacria fines Italos mittere relicta. Et paulò pòſt: -interea magnum Murmure Trinacriam.

Trinacrĭus, a, um, poſſeſſivum, τρινακρίδης, Siculus. Virg. 5. Aeneid. Præſtat Trinacrii metas lustrare Pachyni. Juvenes Trinacrii. Idem 5. Aeneid.

Trinella, τρίνεμα, Locus Phrygiæ: Gentile Trinellæus. Steph.

Trinobantes, Populi in Orientali tractu Britanniæ ad Tameſim fluvium, ſive æſtuarium. Ptolem. lib. 2. cap. 3.

Triocala, ſive Triocla, τριόκαλα Ptolemæo, Oppidum Siciliæ mediterraneum: poſt Meſſanam, teſte Pro. lib. 3. cap. 4.

Triopĭădes populi à Plinio commemorantur lib. 3. cap. 4.

Trĭŏpās, τριόπας, Theſſalorum rex fuit, pater Meropis à cujus nomine Cos inſula olim Meropis, ipſiq; inſulani Meropes ſunt appellati. Autor Steph.

Triopĭă, τριοπία, Regio Stephano, Caſtra oppidũ ad fines Pontidis ſium: ita dictum à Triopa Erichthonis patre. Vide Steph. & Plin. lib. 5. cap. 28.

Trĭŏzēnus, Thrax fuit, Vnus ex his qui venerant in auxilium Trojanorum, ut oſtendit Homil. iad 2.

Triphylĭa, τριφυλία, Eadem quæ Elis. Dicuntur autẽ Triphylii, quod ex tribus numero manibus collecti ſint: vel à tribus portis: vel à Triphyle comite Clidii. Incola Triphylius, fœminino, Triphyis. Steph.

Tripodiſcus, vel Tripodiſci, vel Tripodiſce. Vicus aut civitas Megaridis. Hinc Tripodiſcus, Steph.

Trĭpŏlis, pen. corr. τρίπολις, Tribus eſt Phœnices, tres urbes continens, Tyrum, Sidonem & Aradum: à quarum numero & nomen accepit. Autor Plin. lib. 5. cap. 20.

Triptŏlĕmus, τριπτόλεμος, Celei Eleuſinis regis filius, qui primus in Græcia agriculturæ rationem creditur invenisse. Eleuſin, inquit Servius, civitas eſt Atticæ provinciæ, non longè ab Athenis, in qua quum regnaret Celeus, & Ceres à filiam quæ-

rentem,

rentem, liberalissimè hospitio susceperit, illa pro remuneratione ostendit ei omne genus agriculturæ. Filium etiam ejus Triptolemum recens natum, per noctem igne fovit, per diem divino lacte nutrivit, & cum alatis serpentibus superpositū, per totā orbem fusi usum frumentorū hominibus indicandū.

Triquetra, pen. natura correpta, quamvis propter metrum & liquidam subsequentem aliquando producatur, insula maris & Tyrrheni, olim Italiæ annexa, quæ nunc nomine Siciliæ dicitur. [Ger. Die dreyeckicht Insel Sicilia.] Triquetra dicta à triangulari figura τριγωνία, sive τρίγωνα. Plin. lib. 3. cap. 8. Antrit omnes claritate Sicilia, Saxonia à Thucydide dicta, Trinacria à pluribus, & Triquetria à Trianguli specie.

Trismegistus. [τρισμέγιστος. Ger. Dreymahl Mercurius so vor seinen Zeiten ein berühmter Philosophus / Priester und auch König gewesen ist.] Latinis ter maximum sonat. Quo cognomine dictus est Mercurius, superioris Mercurii nepos, quem fabulantur fuisse filium Nili. Hunc tamen secundum asserunt occidisse Argum, Ægyptiisq; præfuisse, & leges, literasq; tradidisse, sed literarū characteres, animaliū, arborumq; figuras habuisse. Hic condidit urbem quam à se Hermopolin nominavit. Dictus est autem Trismegistus, quòd & Philosophus maximus, & sacerdos maximus, & maximus deniq; rex fuerit. Consuevere enim Ægyptii ex omni philosophorū numero sacerdotes ac turbis ex sacerdotibus reges eligere. Hic autem ut philosophus sapientia rita religione sacerdotes excelluit, ac maxia imperiū administrādo superiores omnes reges superavit. Primus à physicis ad divinorum speculationē se erexit. Primus de objectate Dei, de dæmonum ordine, animarumq; mutationibus sapientissimè disputavit. Scripsit multa volumina, quibus arcana mysteria & oracula panduntur. Nonnemo ut philosophus tantum, sed ut prophetæ futura sæpè prædixit. Hæc ex Diodoro Siculo.

Trispar, ἐπίσπαρτος. Populi Thraciæ, Steph.

Tritæa, τρίτη, Vrbs Achaiæ, civis Tritæus.

Trite, τρίτη, Vrbs citra Herculis columnas, Steph.

Tritea, τρίτη, Vrbs Troica ab Arisbaea condita. Civis Tritæus. ¶ Sūt & alia inter Phocidem & Locros Ozolas. ¶ Tritea vocā per duplex t, in Achaia est, Stepha.

Tritannus, pen. prod. [Ger. Ein starcker und mannhaffter Fechtmeister.] Nomen est tertiarii gladiatoris, qui in castris Cn. Pompeii militans cum hoste se provocante inermi dextera congressus, pugnū eum humi prostravit, captumq; uno digito in cadra Imperatoris tui reportavit.

Tritees, Populi fuerunt Archivorum, autore Herod. lib. 1.

Tritium metallum, Hispaniæ Vrbs, Ptolem. lib. 2. cap. 6. hodie Tejada.

Triton, onis, pen. prod. [Ger. Ein Gott des Meers / und ein Sohn Neptuni.] Deus marinus, Neptuni & Salaciæ marinæ nymphæ filius, quem Poetæ fingunt Neptuni tubicinem esse. Ovid. 2. Metam. Cæruleos habitandā deos, Tritona canorum, Proteaq; ambiguum. ¶ Est præterea Triton, Africæ fluvius ex Tritonide palude erumpens: à cujus nomine Pallas Tritonis, & Tritonia est appellata, quòd circa hunc fluvium, vel lacum primùm apparuerit. Hujus fluvii meminit Plinius libro 5. capite 4. τρίτων.

Tritonia. [τριτωνία. Ger. Ein genam Minerva.] Dicta est Minerva, quòd temporibus Ogygis regis ad lacum Tritonidem, ex quo Triton fluvius erupit, virginali primùm habitu apparuerit. Vbi ait Herodotus virgines annis singulis inter se pugnare lapidibus & fustibus in venerationem Palladis. Diodorus scribit dictam Tritoniam à Tritone Cretæ fluvio.

Tritonice, Pont. Vrbs, eadem Tamos appellata, de qua antè diximus.

Tritonus, τρίτωνος, Oppidum Macedoniæ. Gentil. Tritonius, Stephan.

Trivia, Dicta est Diana, quòd in trivis ponebatur in oppidis Græciæ cum corona aurea & draconum voluminibus, propter quod tres facies habere fingebatur. τριπρόσωπος. Virg. 4. Aen. -tria virginis ora Dianæ. Ovid. 1. Fast. Ora vides Hecates, in tres vergentia partes: Servet ut in ternas compita secta vias. Idem 3. de Pont. eleg. 2. Protinus immitem Triviæ ducuntur ad aram, Evincti gemino ad sua terga manus. Virg. 6. Aen. atq; una Phœbe Triviaq; sacerdos.

Triumphalis porta, Romæ dicta est, quòd per eam triumphi agerentur: hoc est, triumphantes victores in urbē deducerentur. θριαμβευτικὴ πύλη. Hæc alio nomine Capena porta appellatur, & Appia, quòd ad viam Appiam sita sit. Hodie D. Sebastiani porta dicitur.

Trixi, τριξοί, Populi juxta Istrum Meridiem versus, Steph.

Troas, hujus Troadis, pen. corr. τρωάς, Regio est Asiæ minoris, quam Ptolemæus minorem Phrygiam appellat, Hellespontoq; adjacens. Hanc Homerus ab Aesepo fluvio usq; ad Caici flumina ora produxit. Plinius tamen, cæteriq; recentiores Lecto promontorio eam ab Aeolide dividunt. In ea fuit Ilion, ἴλιον, mille quingentis passibus à portu distās, Homeri & Virgilii carminibus nobilissimum. ¶ Est præterea Troas, parœnymiū fœmininū formatū à masculino Tros Trois. Virgil. 3. Aen. At procul in solo secretæ Troades acta Anchisen flebāt. Troades, τρωάδες, hoc est, mulieres Trojanæ.

Trocmi, τρόκμοι, Galliæ populi, qui Mæoniæ, Paphlagoniæq; parte occupata, Tavium Galatiæ oppidum condiderunt. Autor Plin. lib. 6. cap. 42.

Trocles, τρῶκτες, Phœnicis cujusdam nomen, hominis subdoli, in quem Ulysses apud Eumæum subulcum fingit se in Aegypto incidisse, ejusq; suasu inductum, se in Phœnicem cōtulisse, ibiq; annum cum eo integrum egisse: eoq; exacto navim turbis conscendisse eodem Trocle suasore, qui aliam quidem causam prætexebat: revera aūt hoc agebat, ut in Africa ipsum venundaret. Verūm subitò exorta tempestate, navi q; fracta, Trocles cum suis omnibus interiisse: se verò arrepto navis malo, novem perpetuos dies undarum arbitrio jactatum, decimo tandem die in Thesprotorum littora fuisse ejectum. Vide Homer. Odyss. lib. 14.

Troezen, enis, cum æ diphthongo in prima syllaba, τροιζήν, Oppidum Peloponnesi in tractu Argolico, à Troezene condituū filio Pelopis. In hoc regnavit Pittheus Aethræ pater, & avus maternus Thesei: unde & Pittheus Troezen ab Ovidio cognominatur. ¶ Est & Troezen altera Cariæ, in conventu Alabandarum: cujus meminit Plin. lib. 5. cap. 29.

Troezenius, a, um, τροιζήνιος: ut, Troezenii carbunculi, apud eundem Plin. lib. 37. cap. 7.

Troezenii, populi, fœderis societatis Atticæ illustres, ut inquit Pomponius Mela, ipso Chersonesi tractu, ad quos recto cursu ex Pirœo commodissima navigatio est. De his lege Plutarch. in Themistoclis vita.

Trogilos, τρωγίλος, Vrbs in Sicilia & Regio Macedoniæ. Gentile Trogilius. Est & Trogilia Mycales, quæ Trogilos quoq; vocatur, Steph.

Trogłodytæ. [סחיים Gen. 37. Ger. Bücker in Mesopotamien / so von grosser hitz wegen nur in Hölinen wohnen.] Populi Aethiopiæ sub Aegypto, in finum Arabicum & mare rubrū vergentes. βαθυκοίλων τρωγλῶν: hoc est, à specubus, in quibus habitant nomen sortiti. Plin. lib. 5. cap. 8. Troglodytæ specus excavant: hæ illis domus, victus serpentium carnes: ibidemq; non voces edēre fœminis commercio carent.

Trogodytice, es, τρωγλοδυτική, Regio Aethiopiæ sub Aegypto, in qua troglodytæ, ū Plinio credimus, conspici nō possunt. ¶ Hinc proximus finis Troglodyticus appellatur à Plin. li. 6. cap. 29. quem Barbaricum appellat Ptolemæus.

Troia. [Τροία. Ger. Ein Landtschafft oder der mindere Asia, in welcher vor zeiten die Königliche Stadt Ilion gelegen ist / welche die Griechen zehen jar lang belegeret haben.] Regio minoris Asiæ, teste Servio, in qua fuit Ilion urbs, regia Priami, quæ etiam à scriptoribus nonnunquam Troja vocatur. Ovid. Epist. 1: Troja jacet certè Danais invisa puellis. Ibidē: Iam seges est ubi Troja fuit. Virg. 3. Aen. Et campos ubi Troja fuit. Cic. de Amic. Nec enim (ut ad fabulas redeam) Trojam Neoptolemus capere potuisset, si Lycomedem, apud quem erat educatus, multis cum lacrymis iter suum impedientem audire voluisset. Virgil. 3. Georg. -& Trojæ Cynthius auctor. Troja autem dicta est à Troe rege: antè Teucria a Teucro: & Dardania à Dardano. ¶ Troja item dicitur ludus puerilis, & lusus militaris equestris, ab Aenea in Sicilia ad Anchisæ patris tumulum primùm inventa: deinde post Albam conditam ab Ascanio instaurata, eandemq; veluti per manus ad Romanos transmissa. Virg. 5. Aeneid. Hunc morem cursūs, atque hæc certamina primus Ascanius, longam muris quum cingeret Albam, Rettulit, & priscos docuit celebrare Latinos, Quo puer ipse modo, secum quo Troja pubes, Albanidoluēre suos: hinc maxima porrò Accepit Roma, & patrium servavit honorem: Trojaq; nunc pueri Trojanum dicitur agmen. Sueton. in Cæsare: Trojam lusit turma duplex, majorum, minorumq; puerorum. ¶ Troja item fuit oppidum, ad initium maris Adriatici sinum, ab Antenore Trojano, & Henetis conditum. ¶ Item alterum ejusdem nominis, in agro Laurenti, ab Aenea extructum, antequam Lavinium conderet. Utriusq; meminit T. Liv. lib. 1. ab Vrbe.

Tros, gentile, τρώς. Cujus fœmininum est Trojas, adis, sive Trotas, per tres syllabas. τρωιάς. Virgil. 1. Aeneid. Tros, Tyriusq; mihi nullo discrimine agetur. Idem 5. Aen. At procul in sola secretæ Trojades acta, Anchisen flebant. Persius Sat. 1: Ne mihi Polydamas aut Trojadas Labeonem Prætulerint.

Trojanus, a, um. Virg. 2. Aen. Trojanas ut opes & lamentabile regnum Eruerint Danai. Bellum Trojanum. Horat. de Arte. Nec gemino bellum Trojanū orditur ab ovo. ¶ Portus Trojanus, per jocū dicebatur aper, qui integer torrebatur, minutioribus animalculis veluti gravidus: de quo vide Macrob. in Satur. ¶ Equus Trojanus, proverbialis metaphora, pro clandestinis insidiis accipitur, & latenti periculo: Cic. pro Muræn. Iatūs,

Intus, intûs, ἔνδοθεν, est equus Troianus, à quo nunquam me Consule dormientes oppressimus.

Trôfcûs, ca, cum, τροχαῖος, cujus conſignificationis. Cic. de claris Orat. Neq; enim iam Troicis temporibus tantum laudis in dicendo Vlyſſi tribuiſſet Homerus, & Neſtori, niſi iam tum eſſet bonos eloquentiæ habitus.

Troïus, a, um, dicitur troïlaba, τροϊάς, Troïa gaza Virg. 4 Aen. Apparent rari nantes in gurgite vaſto, Arma virum, tabulæq; & Troïa gaza per undas.

Troïugenâ, næ, τρωϊγενής. Id eſt, Troianus, quaſi in Troja genitus, ea forma qua Græcos vocamus Θεαγενεῖς quaſi genitos in Græcia. Virg. 8 Aeneid. Troïugenas, & tela vides inimica Latinis.

Troïlus, τρωΐλος, Filius fuit Priami & Hecubæ, cujus vita inter Troianorum fata numerabatur, nam eo vivo Troja capi non potuit. Hic adhuc adoleſcentulus auſus eum Achille ſtrenuorum omnium fortiſſimo congredi, ab eodem occiſus eſt. Virg. li. 1. Aen. Parte alia fugiês amissis Troïlus armis, Infelix puer, atq; impar congreſſus Achilli Fertur equis.

Troizenius, τροιζήνιος, Fuit Thrax, unus ex his qui venerunt in auxilium Troianorum.

Trŏphonĭus, τροφώνιος, Inſignis architectus fuit, qui ſubterraneum ſuum in Lebadia Boetiæ regione conſtruxit, quod ab ipſo Trophonii antrum cognominatum eſt. Vbi quum ab aliquando oracula reddidiſſet, atq; tandem fame interiiſſet, ferunt Genium quendam antrum hoc ſubiiſſe, atq; ex eo oracula reddidiſſe. Qui verò hinc oracula ſuſcipere haurire, multis ad id ſpretis ſedere ſolti ſunt, atque inde ſtatu quocunq; ſub terram abripiebantur. Geſtabant autem ſecum placentas, quas lemuribus, ſerpentibusq; occurrentibus objicerent. Deinde accepto oraculo, rurſus per alium hiatum in terram reſtituebantur. Creditum eſt autem quotquot in hoc antrum deſcendiſſent, nunquam poſtea viſos. Hinc factus eſt locus proverbio, ut homines triſtes, & terrici in Trophonii antro vaticinati dicerentur. Hæc ferè ad verbum deſcripſimus ex Erasmi Adagiis.

Tropis, τρωπίς, Inſula quædam, Steph.

Tros, ois, ſive us, ωος, Erichthonii filius, & nepos Dardani, Troianorũ autem rex, pater Ili, Aſſaraci, & Ganymedis, ut refert Aeneas apud Hom. lib. 20. ¶ Eſt item Tros, gentile nomẽ à Troia deductum. Vide ſuprà in dictione TROIA.

Troſſŭlum, Oppidum fuit Tuſciæ, novem paſſuum milibus diſtans à Volſiniis, quod quum equites Romani cepiſſent ſine peditum adjumento, inde Troſſuli dicti ſunt. Plin. li. 13. cap. 2. Quæſtiam ipſum equitum nomen ſæpè variatum eſt, in his quoq; qui ad equitarum trahebantur. Celeres ſub Romulo, regibusq; appellati ſunt, deinde Flexumines, poſtea Troſſuli, quam oppidum eius vocabuli in Tuſcia circa Volſinios paſſuum IX M. ſine ullo peditum adjumento cepiſſent. Hæc ille. Nonius Troſſulos dictos putat, quaſi torofulos: hoc eſt, tumẽ habentes, & malculorum robis prævalidos: cui & teſtimoniũ Varronis ex Seſquiulyſſe: Nunc enim Troſſuli, nardo nimbi, vulgò Attico talento equum.

Truentus, Fluvius Piceni orum, qui vulgò nunc Peede vocatur, cum oppido eiuſdem nominis, Dom. Mar. Nig. lib. 7. & Ptol. lib. 3. cap. 1.

Trychæ, τρίχαι, Vrbs Zuboræ, Gentil. Trychæus.

Tryphiodorus, pen. prod. τρυφιόδωρος, Grammaticus & Poëta Aegyptius, ex cujus operibus à Suida commemorantur Marathoniaca, Excidium Ilii, Pugna Lapitharum, & Centaurorũ, in Hippodamiæ nuptiis, Odyſſeæ Paralipomena, in quibus fabulas proſequitur Homero & aliis intactas: item Paraphraſis Homericarum comparationum.

Tryphon, onis, τρύφων, Grammaticus Alexandrinus, Ammonii filius, qui circa Auguſti tempora fuit natus. Scripſit tractatus aliquot de variarum linguarum dialectis, & alia nonnulla ad Grammaticæ cognitionem pertinẽtia. ¶ Fuit & Tryphon alius, Origenis auditor, cujus extant nonnullæ ad ipſum epiſtolæ. ¶ Tryphon item Bibliopolæ nomẽ fuit, Martialis carminibus nocturno in loco celebrati.

T ante V.

Tuæſis, Acſuativum maris Britannici, apud Ptol. lib. 2. cap. 3. Tuede, Vulgò, juxta quod Bervitia munitiſſimũ oppidum regni Angliæ, in finibus Scotiæ, Vulgò Berwick.

Tubero, Prænomine Quintus, civis Romanus fuit, Ciceronis æqualis, qui quum in Pompeianis partibus fuiſſet, poſtea venia conſecutus à Cæſare, eodem crimine accuſavit Q. Ligarium, defendente Ciceronem, cujus adverſus illum extat Oratio pro Q. Ligario inſcripta.

Tuberum, ri, Flumen Germaniæ navigabile, quod Pariæ populi accolunt. Auter Plin. lib. 6. cap. 22. ¶ Eſt etiam fluvius in Othofrancia, aliquot milliaribus à Rotenburgio ad Tuberũ inde nomen deſumpſo ortum habens.

Tuberobis, Fluv. Britanniæ, Ptolem. lib. 2. cap. 2. [Vulgò Aberlevy.]

Tuburbis, Vrbs Africæ propriè dictæ inter Bagradam, & Triſpiritanos. Autor Plin. lib. 5. cap. 4.

Tucca, Auguſti temporibus vir primis eruditus fuit. Virgilio quo familiarem habuimus, & ex parte teſtamenti hæres, cui Auguſtus una cum Vario, & Plotio Acceſſit, quam cremari Poëta teſtamento juſſerat, ea lege addit eum emendandam, ut nihil adderent. Autor Servius.

Turcia, Virgo vetuſta fuit, quæ cum eſſet accuſata, aquam per cribrum extulit. Plin. lib. 28. cap. 2.

Turia, ræ, Oppidum Hiſpaniæ Tarraconẽſis, in tractu Gallecorum, inter Minium & Durium fluvios. Ptolem. Libro 2. capite 6.

Tuder, Idem Stephano: Vulgò Todi. Oppidum eſt Verbriæ mediterraneæ, teſte Plin. li. 3. cap. 14. Hujus oppidi incola Tudertes appellantur. Sidius lib. 4. Et gradivicolam celſo de colle Tudertem.

Tudĕrum, ri, Civitas in inferiore Germaniæ clima, apud Ptol. lib. 2. cap. 11.

Tuditanus, Nobilis apud Romanos familiæ cognomen fuit, inde tractũ, quòd qui primus id cognominis ſortitus eſt, caput habuerit oblongum & malleo non diſſimile. Fuit hoc cognomine quidam ex Ovidii Pœcæ amicis tunc, ad quem ille temel atq; iterum ſcribens in libris de Ponto, obquerit eius nomen in carmine elegiaco locum non habere, eo quòd brevem habeat ſyllabam inter duas longas ſitam.

Tugi, Vetuſtiſſimi Helvetiorum populi, juxta lacum Lucernatem incolentes: quorum oppidum Tugium eſt, quod vulgò Zug vocant, ineptiis amœno ſitum à Septentrione planitie pratorum ampla: ab Occidente pifcoſo lacu: à Meridie ſuperlacus longitudinem Alpium proſpectum: ab Oriente verò partim pratum, partim ſylveſtà colle conſpicuum. Hiſce Tigurinis, Lucernatibus, Vrienſibus, Suiccenſibus, & Subſilvanis perpetuo fœdere junxerunt anno ab orbe redempto 1352. & in civitate Helvetiorum ſeptimum locum tenent. Tugiorum meminit Strabo lib. 7. unà cum Cimbris & Tigurinis eos in Italiam irrupiſſe aſſerens, & à Romanis fuiſſe deletos.

Tulgis, Modicus amnis Hiſpaniæ ad Tarraconem, ut ſcribit Pompon. lib. 2.

Tuliphordum, τουλίφορδον, Oppidum in interiore Germaniæ climate, apud Ptol. lib. 2. cap. 11. Vulgò Göttingen.

Tulisurgium, τουλισύργιον. Oppidum in inferiore Germaniæ climate apud Ptol. lib. 2. cap. 11. Vulgò Graurideweg.

Tullĭa, Filia fuit Servii Tulli, ſexti Romanorum Regis, quæ quũ Tarquinio nupſiſſet, qui poſtea à moribus ſuperbis eſt cognominatus, vivo autore fuit patrem ſuum occidendi, regnumq; ejus invadendi. Nuntiata deinde patris nece, protinus concito curru ad virum accurrit, ut ei regni adeptionem gratularetur: quumq; in patris cadaver in via protectum incidiſſet, duriùs tamen ausa, & Regis reverentia in tanta equos flectentẽ, compulit in pectus patris corpus agere. Cujus impietatis à quo tam immani genere impetratis vicus illic celebratus nomen retinuit, teſte Liv. lib. 1. ab Vrbe, Ovid. in Ibin: Infamemq; locum ſceleris quæ nomine ſervat. Profitẽ & inducta memoriæ parentia rotis. ¶ Fuit item Tullia, M. Tullii Ciceronis filia, quæ ille blandâ deminutione Tulliolam appellat.

Tullianum, ni, Locus erat Romæ in carcere, noxiorum ſupplicio deſtinatus: à Tullo Hoſtilio extructus: unde & nomen accepit. Saluſtius Catil. Et locus in carcere, quod Tullianum appellatur.

Tullius, Nomen proprium M. Ciceronis, eloquentiæ totius parentis: de quo latiùs ſuprà egimus in dictione CICERO.

Tullum, [Vulgò Toule Gen. Tell in Burgund.] Leucorum oppidum inter Belgas, etiam hodie nomen retinens: cujus meminit Ptol. lib. 2. cap. 9.

Tullus Hoſtilius, Tertius Romanorum Rex, qui Numæ Pompilio ſucceſſit moribus illi diſſimillimus, atq; ipſo etiam Romulo ferocior: cujus vita explicatur à Liv. lib. 1. ab Vrbe. Virgil. 6 Aenid. Hinc deinde ſubibit Otia qui rumpi patriæ, reſſidet q; movebit Tullus in arma viros, & jam ſecuta triumphis Agmina cer.

Tunis, unetis, τοῦνις, Vulgò Tuneſ, Vrbs eſt Africæ totius propè Carthaginẽ, regnum, Libyæ regia. Hæc eo tempore, quo Scipio in Africa bellum geſſerat, tumulus erat, tùm operibus, tùm naturæ loci munitus, duodecim non amplius milliaribus Carthagine diſtans, qui & ab urbe conditâ, & propè ſecutum ad urbem, tùm ad circumfuſum mare præbere poſſet. Rerum tores aliquot antiquarius imperat. Tunetum vocant alii Tunatium, ſed præter cujuſquam veterum, ut arbitror, exemplum. Livius certè ſic 30. bel. Pun. accolæ tum modò Tunetem Lamorum, modò Tuneta Græcorũ more eſſe. Sic cum habet certè in 10. Iam in Carthaginẽ intentis oculis quæ ipſi reſtum eſt adeunt fuga Tuneta. Et extra finem eiuſdem libri Tum ad Tunetem eadem quo priùs loco cætra poſita.

Tungri,

Tungri, τὸ ἔθνος. Populi inter Belgas, qui à Ptolemæo post Tabellarū flumen collocantur. Horum urbs fuit Atuatuca, teste eodem Ptolemæo lib. 2. cap. 9.

Turārius. Vicus Romæ fuit, in quo thus, cæteraq; thymiamata vendebantur. Asconius: Signum Veneris in ultimo vico Turario est, sub Basilica sedentibus.

Turbo, bonis, ὁ στρόβος, Proprium nomen gladiatoris. Hor. lib. 2. Serm. Sat. 3: Corpore maiorem nudes Turbonis in armis.

Turcæ, [תּוּרְקִים] ἡ Τουρκία, ὁ Τοῦρκος. Gen. 10. Gomelim. Turchi. Ger. Die Türcken. Tecte Meotis, Scythiæ populi fuerūt, maris Caspii, Caucasiq; montis accolæ, qui supra septingentesimum abhinc annum, relicta patria, portasq; Caspias egressi, latrocinantium more in Persidem primùm, deinde in Pontum, & Cappadociam impetum fecerunt: occupataq; minore Asia, victricia arma in Europam traiecerunt, Græciamq; omnē, duce Mahometis in potestatem redegerunt, ipsa etiam imperatrice Constantinopoli post longam obsidionem expugnata. De origine Turcarū, reburq; gestis vide latiùs Baptistam Egnatium in opusculo de Romanis principibus.

Turdetani, οἱ Τουρδητανοί. Hispaniæ Bæticæ populi sunt, apud Ptolem. lib. 2. cap. 5. ¶ Turdicania, ἡ Τουρδητανία, Regio Iberiæ, circa Bætin fluvium, quæ etiam Bætica dicitur.

Turdūli, οἱ Τουρδοῦλοι. Populi Hispaniæ Bæticæ, Bastulis & Turdetanis finitimi, teste Ptolemæo lib. 2. cap. 5. Varro de Re rust. li. 2. cap. 10: Nō omnis apta natio ad pecuariam, quòd neq; Bastulus, neq; Turdulus idonei.

Turia, ὁ Τοῦρις. Fluvius est Edetanorum, in tractu Tarraconensis Hispaniæ, Valentiā præterfluens, & in sinum Sucronensem se exonerans. Claudianus: Floribus & roseis formosus Turia ripis. Salust. lib. 4. Hist. Interlæva moenium dextrum flumen Turia, quod Valentiam parvo intervallo præterfluit. Phocas hoc nomen neutro genere efferendum contendit, quemadmodum & Mulucha: cui tamen refragatur testimonium paulò antè ex Claudiano citatū. Plinius Duriam vocat lib. 3. cap. 3. Ptolemæus Duriam.

Turiaſſo, Ptolem. libro 2. capite 6, Hispaniæ Vrbs, Vulgò Τυριάσσων.

Turmeda, civitas Syriæ, quæ aliàs Amphipolis, Steph.

Turnus, τὸ Τοῦρνος. Nomen regis Rutulorum, acerrimiq; Trojanorum in Italiam adventantiū hostis: quem Aeneas singulari certamine victum occidit, Lavinamq; illi desponsatam uxorem duxit.

Turones. [Vulgò Tours. Ger. Die Turoner oder Tours in Franckreich.] Lugdunensis Galliæ populi sunt, ad Ligerim fluvium. Autor Plin. lib. 4. cap. 18.

Turpīo Ambivius, Actor Comœdiarū, Terentii temporibus.

Turris Bisonis, civitas Sardiniæ, Ptol. lib. 3. Sardos hodie Turres Libyssonis, Plin.

Turulis. Huv. Hispaniæ Tarraconensis, Ptol. lib. 2. cap. 6. Turia vulgò Claudiano & Hermolao apud Plin. Pomponius Duriā corruptè nominat. Vide TVRRIS & DVRIAS.

Turuptiana, Vrbs Callæcorum Lucensium, in Tarraconensi Hispania. Ptolemæus lib. 2. cap. 6.

Turarius, & Turanus vicus. Vide suprà.

Tusca, Africæ fluvius est, Zeugitanam provinciam: hoc est, Africam propriè dictam dimmens à Numidia. Autor Plin. lib. 5. cap. 4.

Tuscānia, τὸ Τουσκανία, Oppidū Tusciæ prope Tarquinios: à quo Tuscanienses populi quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

Tuscanicum, Locus in aedibus cavatus, quem à Tuscis morē Romani acceperunt, eamq; ob causam, Tuscanicum dictum: Varr. lib. 4. de Ling. Latina.

Tuscia, Vulgò Tuscana. Celeberrima Italiæ regio, Macra & Tyberi fluminibus interfepta, alio nomine Hetruria dicta, à Græcis etiam Tyrrhenia, à Tyrrheno quodam, Atys filio, qui relicta Maeonia in Italiā se contulit, & in ora maris inferi consedit, populosq; Tyrrhenos, & mare ipsum Tyrrhenū de nomine suo appellavit. τὸ Τυσκία. Tusciam autem Festus dictam existimat à Tusco quodam Herculis filio, cui regionis hujus imperium dicitur remisisse: quanquam nō desint qui à Graco θύειν, quod est fanum facere, vocis ejus originem reperant. ¶ Fuerunt enim Hetrusci præ cæteris Italiæ populis eorum quæ ad religionem & sacrificia pertinent, ad superstitionem usq; studiosi. Hinc fit ut nonnulli primum nominis hujus elementum existiment esse aspirandum. Tusciæ oppida celeberrima sunt Florentia, Pisa, Luca & Sena. Populi ipsi Tusci appellantur, & Hetrusci, à Græcis τυφώσοι, harum picturæ olim peritissimi. Quapropter interpretandorum prodigiorum, & procurandorum fulminum causa vates olim ex Hetruria Romam sæpissimè accersebantur.

Tuscus, tusca, tuscum, possessivum deductū. τυσκικός: ut, Tuscus vicus, à Tuscis incolis, teste Festo, ita dictus, quibus post Porsenæ discessum in urbe manentibus sedes sunt assignatæ Horat. 2. Serm. Satyr. 3: Ac Tusci turba impia vici.

Tusculum, τὸ Τοῦσκλον Straboni, Oppidum Latii, à V. M. passuum ab urbe distans, olim inter insignes Latii civitates numerū, Federici Aenobarbi temporibus, à Romanis Pontificibus delerum: eò quòd Imperatori Pontificio bellum inferenti auxilio fuissent Tusculani. Hodie obscurus est vicus, quem Romani Frascatum vocant. Dictum autem putatur Tusculum, quasi τοῦ σκόλου, propterea quòd in monte satis edito situm, molestiā exhiberet ascendentibus. Est enim σκόλος vexatio, seu molestia afficere. Conditum autem existimatur à Telegono Vlyssis & Circes filio, qui quum patrem imprudens occidisset, in ea sede loca recepit.

Tusculānus, a, um, diminutivum, τὸ Τουσκλανός Stephano: ut, Ager Tusculanus. Ciceronis villa nobilitatus: & Tusculanum municipium, Catone Censorio municipe illustratum.

Tutānus, penult. prod. Deus quidam apud Romanos, idem (ut putatur) cum Hercule, quem periclitantes invocabant, ut ipsos tutaretur. τὸ Τουτανός. Varro in Hercule, ut citat Nonius: Noctu Annibalis quum fugavi exercitum Tutanus, ob hoc Tutanus Roma nuncupor: hac propter omnes qui laborant, invocant.

Tutilina, Dea apud Romanos (inquit Nonius) à tuēdo dicta. Varro in Hercule, ut citatur ab eodem Nonio: Tuam fidem Tutana invoco, quæ adesse mortalibus soles. Hanc August. lib. 4. de Civitate Dei, præstiterunt fruges collectas, atq; reconditas servāt, ut tutò servarentur.

T ante Y.

Tyāna, pen. corr. τὰ Τύανα, Cappadociæ civitas ad radices Tauri montis patria Apollonii, sive ille magus, sive philosophus fuerit: cujus vitam tam fabulosi Tyanei voluimine exquirit Philostratus. ¶ Hinc sunt gentilia Tyaneus, & Tyanites, Τυανεύς, & Τυανίτης Stephano. Poetæ aliquando efferunt Tyaneus per quinque syllabas. Ovid. 1. Metam.

Tollenda adhuc Tyaneius ille
Incola de gemina vicinos corpore truncos.

Tybris, Vide TIBERIS.

Tybūr, tyburtis, Tybura, tyburtis, & Tyburninus, na, num, rectius à nostro scripteris, præsertim quum apud Suidam, Stephanum, Strabonem, cæterosque Graecos τίβερις, τίβερι, & τίβερη per ypsilon legamus. De his itaq; vide supra suis locis. Vulgò Tivoli.

Tyche, tyches, ἡ Τύχη. Nympha marina, Oceani & Tethyos filia, Hesiodus in Theogonia: Εὐρώπην, Τύχην τε, & Ἀμφιρῶ, Ὠκεανόν τε. ¶ Fuit item Tyche, una ex quatuor Syracusanæ urbis partibus, à nobili Fortunæ templo denominata: cujus meminit Cic. 6. Verrina.

Tychīus, ὁ Τύχιος, Celebertimi fabri nomen apud Homerum 7. Iliad. qui Ajacis clypeum fabricavit. Ovid. 3. Fast. Nec quisquā invitæ faciet benè vincula plantæ Pallade, sit Tychio doctior ille licet.

Tydēus, dictio dissyllaba, ὁ Τυδεύς, Nomen filii Oenei regis Calydoniæ, & Eurythææ, vel ut alii placet, Althææ: quum fratrē suum Menalippum inscius occidisset, ad Adrasti regem perfugit, cujus filiam Deiphilen conjugem duxit. Postea à Polynice, qui alteram Adrasti filiam Argiam uxorem habebat, legatus ad Eteoclem regem Thebarum missus, ut pacti memor fratri regnum redderet. Ad quem quum venisset, regiamq; esset ingressus, Eteocles negavit se regno cessurum esse. Quo responso Tydeus vehementer commotus est, ita ut non sit vectius & haltis & solus, Thebanos omnes quotquot tum fortè cum Eteocle essent in convivio, ad quodlibet certaminis genus provocare. Atq; ut animosè provocavit, ita omnes (sic illi Pallas propitia erat) strenuè vicit. Quamobrem Thebani dolore accensi, insidiatione accepta, reversuro insidias retenderunt, collocatis ad opportunum locum, quā Tydeus transiturus erat, quinquaginta juvenibus, cum duobus ducibus, Maone Aemonis & Lycophontē Authophoni filio: quos Tydeus in se impetum facientes trucidavit, uni tantùm parcens Maoni, quem accepta cladis nuntium ad Eteoclem remisit. Profectus deinde una cum Polynice & Adrasto, reliquisq; Graeciæ principibus ad bellum Thebanum, post multas res præclarissimè gestas, à Menalippo quodam Thebano lethaliter vulneratus, occubuit. Vide hæc latiùs in Statii Thebaide.

Tydīdes, tydidæ, pen. prod. ὁ Τυδείδης, Nomen patronymicum, quo Poetæ utuntur pro Diomede Tydei filio. Virg. 1. Aen. ô Danaūm fortissime gentis Tydide. Hor. 1. Carm. Ode 6: Quis Martem tunica tectum adamantina Digne scripserit, aut pulvere Troico Nigrum Merionem, aut ope Palladis Tydiden superis parem.

Tyēnis, pen. prod. τὰ Τύεννα, Oppidum Colchorum: ita dictum à præterfluente fluvio ejusdem nominis. Gentile est Tyenites, τυεννίτης Stephano.

Tyfellius, τυφέλλιος, Mons Italiæ. Lycophron. ἔνθα Τυφέλλιος ἔστι Κάπετος τυφλώσσων, Steph.

Tylis, τὰ Τύλις, Vrbs Thraciæ prope Hemum. Gentile Tylites

Tylos,

Tylus, τύλος, Insularum duarum nomen est in sinu Persico, margaritis abundantium, & gossampinis arboribus, quæ cucurbitas ferunt mali cotonei amplitudine, quæ maturitate ruptæ, ostendunt lanuginis pilas, ex quibus vestes pretioso luteo conficiuntur. Vide Plin. lib. 12. cap. 10, & 11.

Tymenæon, τυμηναῖον, Vrbs juxta Phrygiam, qui inhabitant Tymenæi, Steph.

Tymena, [τύμαινα. Ger. Ein art mit einem Brunnen in Lycia, welche ein Gott soll gestanden haben.] Vrbs seu vicus Lyciæ, sic dictus ab hirto, qui grege relicto, barba madente rediit, quem postea secuti, fontem in quo dum fuisset reperierunt, ac inde nomen fonti & loco indiderunt. Gentile Tymenæus. Steph.

Tymœtes, sive potius Thymœtes, Θυμοίτης Homero, Vnus fuit ex Trojanis principibus, confessus (ut quidã putant) proditionis patriæ. Nam quũ vates quidã Priama futurum prædixisset, ut certo quodã die puer nasceretur, cujus cui pa Troja everteretur: ferunt eo die Hecubam peperisse Paridem, & Tymœtæ uxorem alterum filium, quem Priamus jussit occidi. Ob quã causam Tymœtes deinde non bene affectus fuisse erga Priamum putatur, & de Trojæ proditione cum Græcis contlia iniisse. Huc alludit Virg. 2. Aen. primusq; Tymœtes Ducit intra muros hostem, & arce locat: Sive dolo, seu jam Troiæ sic fata ferebant. Vide THYMOETES.

Tymolus, pen. prod. qui & Tmolus, τμῶλος Stephano, Lydiæ mons, ex quo Pactolus amnis, & Tmolæ fons profluunt. Apud Plin. li. 5. cap. 29. Tmolus legitur per nostrum: Lydia (τμωλῖτις) maximè celebratur Sardibus in latere Tmoli montis, qui antè Tmolus dicebatur.

Tymphe, τύμφη, Mons Thesprotiæ, & Tymphæa urbs. Gentil. Tymphæus, femininum Tymphæis, Poss. Tymphaicus.

Tymphæi, τυμφαῖοι, Populi sunt Aetoliæ, Pindi montis accolæ, Thesprotis & Perrhæbis proximi, apud quos in summa terra gypsum invenitur, quod alabastrum appellatur, fulcimbus in Græcia Cymoliæ cretæ usum supplens. Vide Plin. lib. 4. cap. 2, & lib. 35. cap. 17.

Tyndărĕus, tyndari, penult. corr. τυνδάρεος, Rex fuit Oebaliæ & maritus Ledæ, quæ eodem tempore duos peperit ova, è quorum altero quod ex Jove conceperat, exclusi fuerunt Pollux & Helena: ex altero, quod conceperat ex Tyndaro, Castor & Clytæmnestra. Ex his priores duo immortales fuerunt, posteriores mortales. Mortuo tamen Castore, Pollux à Jove impetravit, ut ubi cum fratre immortalitatẽ communicare liceret, alternisq; cum illo vitam morte cõmutare. Cui fabulæ occasionem submiserunt fidei rum illorum natura, quæ talis est, ut uno oriente, alterum occidat. Ambo autem à Poëtis dicuntur Tyndaridæ, non quòd uterque è Tyndaro fuerit natus, sed matris

nauſtantes, nauigationem redderent periculoſam. Vnde Tyria maria exerare, proverbialiter dicitur pro eo quòd eſt, ingentes tumultus commouere. Vide Adagia Eraſmi.

Tyrrhenos, [τυῤῥηνούς. Germ. Bolcker in ſeiner Funfi Coſmiſet genennet.] Romani Hetruſcos appellant, atque Tuſcos: hoc eſt, qui quidquid eſt populorum in Italia, inter Macram & Tiberim fluvios. Graeci verò non eos nomine nominarunt a Tyrrheno Atyos filio, qui è Lydia colonos in hanc regionē deduxit. Atys enim ex progenitis Herculis & Omphales unus, quū ſterilitate ac fame populum ſuum eiuſdem egerere cogeretur, è duobus Elis, ſorte iactis, Lydam qui dē regni ſucceſſionē tenuit: Tyrrhenum autem cū bona populi parte ad quarendas novas ſedes emiſit, qui quum poſt longos errores in inferi maris ora ſedes exiſſet, totum eum tractum de ſe Tyrrhenum, & mare ipſum Tyrrhenū appellavit. Virg. lib. 7. Aen. Principe in tot bella Tyrrhenis alper ab arce Coeunt imperiū divūm Mezentius, &c. ¶ Tyrrhenum mare, πόντος τυῤῥηνικός Stephano, Mare inferum, ſiveà dictū quòd Tyrrheni illud hoc eſt Tuſciam alluat unde & Tuſcum dicitur. Vel à Tyrrhenis nautis, qui ſe in hoc mare præcipitaverunt. Nam, hoc habet fabula: Dormientem in littore Liberum patrē ab hucpuerū nautas abſtuliſſe Tyrrhenos: qui quū eſſet expergefactus in navi, quò duceretur interrogavit: reſpondentibus illi, Quò vellet. Liber ait: Ad Naxum ſeſe illum ibi facturi. Sed quū aliò vela dedeſſent, iratum numē tigres ſibi ſacratas vitibus eorū objecit: quo terrore ſeſe illi in fluctus dedēre præcipites. Hæc Servius in illud Virgilii 1. Aeneid.

Cui non dicta mihi Tyrrhenum navigat æquor.

Tyrrhēus, tyrrhi, τυῤῥηνός, Latini regis armentarius, cujus servus in ſuſpectus ab Aſcanii comitibus occiſus, primam belli cauſam præbuit inter Trojanos & Latinos.

Tyrrhīdes, pen. prod. patronymicum, τυῤῥείδης. Virg. 7. Aen. Cervus erat forma præſtanti & cornibus ingens, Tyrrhidae pueri, quem matris ab ubere raptum Numitans, Tyrrheusq; pater, cui regia patent Armenta, & latè cuſtodia credita campi.

Tyrſeta, τύρσοντα, Vides τυρσεῖδες, (videtur legendum τυρσίδες) id eſt, Eminentia. Gene Tyrſicione.

Tyrtæus, τυρτάιος, Archembroti filius, Poëta Athenienſis fuit, aut (ut alii malunt) Miletius, elegiarū ſcriptor, & ducem egregiaque Lacedæmonii oraculo monitu peregrinum ducē ſibi adſciſcerent, adverſus Meſſenios pugnaturi, ſibi præfecerunt. Quo in prælio Tyrtæus carminibus ſuis, tibiaq; modulis ita animos eorū inflammavit ut Athenienſes inſignem illam victoriam, quā eo die adepti ſunt, Tyrtæo acceptam referrent. De hoc Plato in libris de Legibus: O divine Poëta Tyrtæe (inquit) ſapiens certè ac bonus nobis eſſe videris: quia excellentibus eos extulisti laudibus, qui in bello excelluerunt.

Tyrus, [ut inquit Euſtathius lib. 18.] Fuit nomen proprium patris Didonis, qui ab aliis Belus vocatus eſt.

Tyſſaphernes, ſive potiùs Triſſaphernes, τισσαφέρνης Suidæ, Perſarum Satrapa fuit, qui Cyrum minorē apud Artaxerxem fratrem criminando, cauſa extitit ejus belli, quod poſtea inter fratres emerſit. Occitus tandem fuit ejuſdem Artaxerxis juſſu, quòd in Aſia rem gereus adverſus Ageſilaum, omnia proditione agere videretur. Vide Xenophontem rerum Graecarum lib. 4. & de Cyri minoris expeditione lib. 1.

Tyſias, ſive potiùs Triſias, τρισίας, Rhetor fuit Siculus, qui primus poſt Coracem dicendi præcepta condidit. Autor Cic. 1. de Invent.

Tyrtygias, τυρτυγίας, Latro fuit & plagiarius in Arcadia, qui res alienas, quas furto abſtuliſſet, venditabat eoq; quæſtu ditescere factus eſt. Zenodotus apud Eſtaimum in Chiliadibus.

V

VAcamana, Oppidum Hiſpaniæ Bēticæ, in conventu Hiſpalenſi, apud Plin. lib. 3. cap. 1.

Vaca, Numidiæ oppidum mediterranеum, emporium totius regionis maximè celebratum: quod Metellus Iugurthæ ademptum præſidio firmavit. Autor Salluſt. in Iugurth. ¶ Eſt item Vaca apud Plin. libro 4. cap. 21. Lutitaniæ fluvius, inter Mundam & Durium, in Occidentalem influens Oceanum. Ptolemæus Vacum appellat, Strabo Vacuam.

Vāccæi, Populi mediterranei citerioris Hiſpaniæ, Duria amneab Aſturibus ſecreti, Βάκκαιοι Ptolemæo. Autor Plin. lib. 4. cap. 20.

Vaccis, Fundanorum dux fuit, qui in Privernati bello à L. Papyrio captus, rebellionis ſuæ pœnas dedit. Cicer. pro Domo ſua: In Vacci prata domus fuit M. Vacci, quæ publicata eſt & everſa, ut illius facinus memoria & nomine loci notaretur.

Vacorium, [βακόριον. German. Bihach.] Vrbs Norici apud Ptolem. lib. 2. cap. 14.

Vācuna, pen. prod. à vacando dicta eſt dea quæ præeſſe vacantibus, & otioſis putabatur. [Germ. Ein Göttin der Müſſig-

gängeren.] cui, quum agricolæ à laboribus rurſus vacarent, ut poſt perceptos fructus requieſcerent, per hyemem vota ſolvebant, & ſacrificabant. Ovid. 6. Faſt. Nam quoq; quum ſunt antiqua ſacra Vacunæ, Ante Vacunalem ſtantque ſedentque focus. Hic in agro Reatino inſignia habebat nemora, quorū meminit Plin. lib. 3. cap. 12.

Vādimōnis, Lacus in Vmbria eſt, non procul ab Amerina, opacam habens ſylvam ſibi innatantem, quæ nunquā die ac noctu eadem viſetur loco. Autor Plin. lib. 2. cap. 93. ¶ Hujus item lacus meminit Plin. junior in Epiſt. Regerat (inquit) facerem meus, ut Amerina ſua prædia impiererem: hæc perambulanti mihi oſtenditur ſubjacens lacus nomine Vadimonis.

Vāgēni, Populi inter Alpinas gentes ex Catorigibus orundi. Plin. lib. 3. cap. 20. Inter Alpinas gentes fuerunt Centrones, & Catuſbogi civitates, Caturiges, & Caturigibus orti Vageni, Ligures. Silius: Tum pernix Liger, & ſparſi per ſaxa Vageni.

Vallāſia, teſte Volaterrano, Regina Bohemorum fuit, cujus ductu ejus regni mulieres occiſis viris ſeſe in libertatem aſſeruerunt, & hinc viri adminiculo regnum multos annos adminiſtraverunt.

Vălēntĭa, [Vulgò Valence. Germ. Valentz, oder Glatz in Franckreich am Rhodan.] Valentiæ, Vrbs eſt inſignis ulterioris Hiſpaniæ, tribus millibus paſſuum à mari remota, ut autor eſt Plin. lib. 3. cap. 3. & Ptolem. lib. 2. cap. 6. & Pompon. Mela lib. 2. Βαλεντία. Vulgò Valentia. ¶ Eſt etiam ejus nominis oppidum inter Allobroges ſubter Viennam ad Rhodanum, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 4.

Vălĕrĭa, βαλερία, Nomen proprium Meſſalarum ſororis, quæ amiſſo Servio viro, quum rogaretur cur alteri non nuberet? ait: Sibi ſemper mariti Servium vivere.

Vălĕrĭa. [Ger. Steirmarck.] Regio in ultima Germania verſus Occidentem, quę hodie Styria vocatur, ut placet Aeneæ Sylvio.

Valeria, βαλερία, Oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis in tractu Celtiberorum, cujus meminit Ptolem. lib. 2. cap. 6. Hinc Valerienſes populi, Plin. lib. 3. cap. 3.

Vălĕrĭus, βαλέριος, Cognomento Publicola, Iunii Bruti in primo Conſulatu collega, in Tarquinii Collatini locū ſuffectus. Hic primùm de Veientibus, deinde de Sabinis: terno de utriſq; triumphavit. Deinde quū communi Veliarum conſilio loco haberet, in ſuſpicionem regni venit. Quo cognito, apud populum conqueſtus eſt, quòd tale aliquid de ſe timuiſſent, & mittit qui communi ſuam dirueret. Secures item faſcibus demſit, eosq; in populi concione ſubmiſit: legem de provocatione ad populum tulit, quapropter Publicolæ nomen accepit. His quū diem obiiſſet, publicè ſepultus, & annuo matronarum luctu honoratus eſt. Hæc Plinius. Cæcilius de viris illuſtribus. Autor eſt Plutarchus in vita ejus, hunc quadrigā primum in triumpho vectum fuiſſe, ſine ulla invidia: præterea collegæ Pauro honores funusq; curaſſe funebremq; orationem de ipſius laudibus habuiſſe, quæ adeò jucunda fuit Romanis, ut ex eo conſuetudo manârit, ut qui ſtrenuè pugnādo occubuiſſent, ab optimatibus laudarentur. ¶ Valerius M. Publicolæ frater Conſul unà cum Poſthumio Tuberto factus, ac contra Sabinos profectus, rem fœliciter ſtatis auſpiciis & adminiſtratione geſſit. Ex quo publicè ei domus ædificata, cujus fores extrorſum honoris gratia aperiebantur, quum cæteræ introrſum aperirentur. ¶ Valerius Corvinus Tribunus militum, qui quum ſub duce Camillo reliquias Senonum perſequeretur, adverſus Gallum provocatorem ſolus proceſſiſſet, corvus ab ortu Solis galeæ ejus inſedit, & inter pugnandum ora, oculosq; Galli verberavit: unde hoſte victo, Valerius Corvinus dictus fuit. Hic quum ingens multitudo ære alieno oppreſſa, Capuam occupare tentaſſet, & ducem ſibi Quintium neceſſitate magna compulſum præfeciſſet, ſublato ære alieno ſeditionem compreſſit. Hęc Cæcilius. Livius verò libro 7. Decad. 1. hæc addit, de Samnitibus eū triumphaſſe: ſexies Conſulem fuiſſe, hoſtes T. Manlii morte exultantes compreſſiſſe. Vixit, teſte Valerio, corporis & animi viribus integris annos centum. ¶ Valerius Potitus, poſt Decemviralem invidiam, plebem in Patres incitatam, legibus & concionibus ſuis mitigavit. Vnde Potiti cognomen acceptus. Primus quoq; Conſul poſt Decemvitos, quū Volſcos, Aequosq; ad Algidū magna laude debellaſſet, triumphus ei à patribus negatus fuit. Sed ſuadente Icilio Trib. pleb. primus ſine auctoritate Senatus triumphavit cū collega ſuo M. Horatio. Quamobrem Maximi cognomen adeptus eſt, quod nemini à Senatu præterquā Fabio Maximo conceſſum eſt, ut ſcribit Plutarchus. ¶ Valerius Levinus Conſul, cum Pyrrho prælio congreſſus in Lucania infœliciter pugnavit. Iterum poſtea Conſul Agrigentum adverſus Pœnos miſſus, ſuperato Hannone duce Carthaginenſium oppidum in poteſtatem recepit: Senatum ſecuti percuſſit. ¶ Alter Valerius Levinus contra Philippum Macedoniæ regem fœliciter bellum geſſit, teſte Livio lib. 29. bell. Pun. 2. ¶ Valerius Flaccus, M. Catonis familiariſſimus, eundem ex

agro

agro Tusculano ad Reipub. addiuxit, pariter & instruxit, ut ait Plutarchus. Consul eum eodem Catone circa Mediolanū, ut Livius testatur, cū Gallis & Insubribus & Baiis collaris tignis pugnavit, ubi decem millia hostium sunt cæsa. Causam multorum de abroganda lege Oppia contra collegam suum Catonem obtinuit: qua de re vide apud Livium elegantes utriusq; orationes libro 34. belli Maced. ¶ Valerius Soranus poëta, quem Cicero in libris de Orator. doctissimum togatorum appellat. Plutarchus Philosophum fuisse asserit. Pompeii jussu interfectum. ¶ Valerius Antias, antiquissimus historiæ scriptor, qui non raro à Livio, aliisq; citatur. ¶ Valerius Procilius militavit sub Cæsare in Gallia à quo etiam missus est legatus ad Ariovistum, ut est in Commentariis Cæsaris. ¶ Vagarus ad Ariovistum, ut est in Commentariis Cæsaris. ¶ Vagerius Maximus historicus, scripsit dicta ac facta memorabilia ad Tiberiū Cæsarē. Militavit sub Sexto Pompeio, ut ipse de se testatur, ubi de institutis antiquis loquitur. ¶ Valerius Flaccus, Poëta, scripsit Argonautica. Quintilianus eum suæ ætate fuisse testatur, his verbis: Multum, inquit, in Valerio Flacco nuper amisimus. ¶ Valerius Martialis, epigrammaton scriptor.

Valgius, Illustris fuit Romanus Augusti temporibus, qui de re herbaria volumen inchoavit: quod tamē morte præventus, reliquit imperfectum. Meminit ejus Plin. lib. 25. cap. 2.

Vallonia, Pars Arabiæ dea, quæ Vallibus præerat. S. Epiphanius.

Vandilicii, [Sonsten Ger. Wendenlande.] Regio Europæ Septentrionalis, à Vandalo fluvio qui regionem interfluit. A qua populi Vandali immanes, ferocissimi, qui paucis antè annis, quàm Gothi Romam caperent, Gallias invaserē: inde in Hispaniam, trajecto Pyrenæo, penetrantes, loca circa Bætim, quæ Vandalitia ab eis dicta est, occupārūt. [Ger Die Schweben oder die Lāder so vnd Anspurg.]

Vangiones, pen. corr. [hodie Wormacia, &c. Ger. Die Wōrder im Bistum Wormb oder Wormsergēw.] Populi sunt Galliæ Belgicæ Coloniæ Agrippinensi finitimi. Lucan. lib. 1. Et qui lavis irruitur Sarmata bracchis Vangiones. Meminit horum Cornelius Tacitus lib. 12. & Plin. lib. 4. cap. 17.

Vandalii, [Sive Vasi Ptolemæo, Hispaniæ citerioris populi, in conventu Cluniensi, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 3.

Varius, Nomen poëtæ Tragici, Virgilii & Horatii amicissimi, unius ex iis, quibus Virgilii Æneis commissa est emendanda. Meminit ejus aliquoties Horatius in Sermonibus.

Varus Quintilius, Nobilis Romanus, qui ab Augusto Germanicæ exercitui præfectus, ab Arminio dolo circumventus est, & cum tribus legionibus interfectus. Hujus morte debet Horatius ad Virgilium scribens, lib. 1. Carm. Aliquoties ejus meminit & Maro, præsertim 8. & 9 Aeglogis.

Varus. [Ger. Ein fluß Galliæ bardē die Preving in das Ligurisch Meer.] Fluvius est Galliam Narbonensem a Liguria dividens, à torrentis alvei mæandris ita appellatus. Vide Strabon. lib. 4. ¶ Varus Persius potius pro varius: geminos horoscopo varo Produxit genitor. Est enim Persius & ex Etruscis.

Varro Gallus, Senator Romanus fuit, Ciceronis æqualis, non immerito à Quintiliano Romanorum omnium eruditissimus appellatus: ut qui plurimos, doctissimosq; scripserit libros, peritissimus linguæ Latinæ, & omnis antiquitatis, & rerū Græcarum, rationisque plus tamen scientiæ collaturus quàm eloquentiæ. Commus in Persium, Satyr. 5: Varrones dicti patres, eosq; ob causam etiam servos militum Varrones dicebant, quod atq; ibi strenuissimi. Aviarior autem vocem Varronem est, quod Baro, de qua suprà in dictione BARO.

Vascones, pen. corr. [Sonsten Vulgò Gascoin, populi citerioris Hispaniæ quæ in Gallicum & Britannicū Oceanum vergit, ad Pyrenæum positi. Hi à Metello Romanorum duce obsidi, in tantam famem compulsi sunt, ut humana carne vescerentur. Juven. Sat. 15. Vascones (ut fama est) alimentis talibus usi Produxēre animas.

Valia, onis, [Sonsten Ptolemæo, Oppidum Vocontiorū, in Gallia Narbonensi: eius meminerunt Plin. lib. 3. cap. 4. Pompon. lib. 2. & Ptolem. lib. 2. cap. 10.

Vaticanus, pen. prod. [Sonsten Ger. S. Peters Berg zu Rom.] Collis est non procul à Tiberi, supra molem Adriani, cōterminus Janiculo, in quo Petri sepulta est. Sic dictus, quod populus Romanus eo portenti vatū responso, expulsis Hetruscis, utriusque fertus. Veiis secundum Gellium lib. 16. cap. 17. à vaticiniis, quæ ibi dari solebant, vi atq; inflatu dei Vaticani. Varro scribit Vaticanō deum in eo monte fuisse, qui infantibus primam vocem daret, quæ est va: quæ prima in Vaticano syllaba est. Augustinus tamen vocat Vagitanum, tanquam infantiū vagitibus præsidentem. Prima hujus nominis syllaba semper producitur, secunda variatur, tertia semper producitur. Juven. Sat. 6: Et Vaticano fragiles de monte patellas. Horat. lib. 2. Carm. ut paterni fluminis ripæ, simul & jocosa Redderet laudes tibi Vaticani Montis imago. De Vaticano agro, colle, & deo ita ferunt Gell. lib. 16. cap. 17: Et agrum Vaticanum (inquit) & ejusdem agri deum præsidem appellatum

accepimus à vaticiniis, quæ vi atq; instinctu ejus dei, in eō agro fieri soliti essent. Sed præter hanc causam Marcus Varro in libris rerum divinarum, aliam esse tradit istius nominis rationem. Nam Sors Alius Jupiter, deus appellatus, atq; ei statua est, quæ est in infima nova via, quòd eo loco divinitus vox edita erat. Ita Varronem deus nominatus, penes quem essent vocis humanæ initia: quoniam pueri, simulatq; parti sunt, eam primam vocem edunt, quæ prima in Vaticano fyllaba est. Idcirco vagire dicitur, exprimente verbo sonum vocis recentis. Hactenus Gell.

Varinius, Nomen civis Romani contaminati. Fuit vitæ, & profligatissimi pudoris: qui quum adversus Sextium reum productus esset, reumq; testimonio suo lassisset, in eū Cicero, qui Sextii defensionem susceperat, tam acerbe invectus est, ut patefactis ejus flagitiis in lucem Romani populi odium pervenerit. ¶ Hinc factum est locus vulgi proverbio, ut Varinianum odium, pro capitali, & implacabili odio accipiatur. Catul. mutuere istho Odissime odio Varinio. ¶ Fuit & alter Varinius Neronis tempore, tutrinæ primum alumnus, paltea Neroniana aulæ ottentui, corpore decoro, facetiis suavibus, primò in contumelias assumptus, deinde optimi cujusq; commendatione eō usq; provectus, ut gratia, pecunia, vi nocendi, etiam malis præsaleret. Autor Tacitus lib. 15.

Vatrenius, Flavius est in agro Forocornelienti in Padum decidens, à quo & amplissimam quoddam Padi ostium Vatrenum portus appellatur. Autor Plin. lib. 3. cap. 16.

Vaunii Italiæ civitas, Venetiæ propinqua, Ptolemæo autore, lib. 3. cap. 1. Vulgò Lavino.

V ante B.

Vbii. [Ger. Die Vbier in Cōlner ergow.] Populi origine Germanicis Rhenum fluvium, in ea parte Galliæ Belgicæ, ubi est Colonia Agrippinensis. Plin. lib. 4. cap. 17. & Tacitus lib. 1. & 20.

Vbisci, Aquitaniæ populi, apud Plin. lib. 4. cap. 19.

V ante C.

Vcalegon, [Sonsten, Vnus ex Trojanis proceribus, qui belli tempore, quòd annis confectus esset, prælio abstinuit: ut refert Homerus, lib. 13. Iliad. Virgilius 2. Aeneid. Jam proximus ardet Ucalegon. Quo in loco damni nomen figurate pro ipsis ædibus posuit.

Vcenni, Gentes Alpinæ, Augusti auspiciis in Romanorum dominem redactæ: ut refert Plin. lib. 3. cap. 20.

Veia, [Sonsten, Oppidum Turdetanorum, in Hispania Bætica. Ptol. lib. 2. cap. 4.

V ante D.

Vdini, Scythiæ populi, ad Mæotidis lacus fauces incolentes. Plin. lib. 6. cap. 14.

V ante E.

Vectis, [Sonsten Ptolemæo, Insula est Britannica ad Meridiē adjacens Siculo; ab ea admodū exiguo discreta, Hantonia portuosa, quam Ptolemæus Magnum vocat: obiecta suo adversus tempestates montibus. Hodie duo habet oppida, Novum portū, & Caleshelgum. Plin. lib. 4. cap. 16. minus recte hanc insulam inter Britanniam & Hyberniam collocat.

Vectones, pen. prod. [Sonsten, Populi Hispaniæ citerioris, ab Asturibus Durio amne discreti, recte Plin. lib. 4. cap. 20.

Vedra, Fluvius in latere Meridionali Britanniæ insulæ. Ptolem. lib. 2. cap. 3. Vulgò Were.

Vegeti, apud Pomponium libri. Alii populi, Marrubiis, Cappadocibus, Comagenis, & Armenis vicini, & nullo præterea Geographorum quod sciam, commemorati.

Vegetius, Flavius Renatus, Comes Constantinopolitanus, floruit Valentiniani principis tempore. Scripsit Epitomen institutionum rei militaris, de commentariis Catonis, Augusti, Traiani, & Hadriani principū, ac Frontini. In primo libro de electione dectyronum, ex quibus locis vel quales milites probandi sunt. In quibus armorum generibus exercitus imbuendi. Secundus, veteris militiæ continet morem, ad quem peditatus instrui possit exercitus. Tertius omnia artium genera, quæ terrestri prælio sunt necessaria, exponit. Quartus universas machinas, quibus vel oppugnantur civitates, vel defendantur, enarrat: navalisq; belli præcepta subnectit. Et Raphaelis Volaterrani lib. 22.

Veii. [Sive Plutarcho. Ger. Verjetzt ist sie verstöret Stat in Hetrurien nicht fern von Rom gelegen.] Urbs fuit Hetruriæ, non procul ab urbe Roma, quam Camillus post decennalem obsidionē per cuniculos cepit. Tāta autem fuit urbis hujus claritas, tantus opportunitas, ut Romani exuta, deformataq; à Gallis urbe, Veios potissimùm delegerint, quo Romani imperii sedem transferrent: à quo incepto gravissimis Camilli contionibus egrè sunt revocati. Hujus incolæ dicti sunt Veientes, Fabiorum cæde notissimi.

Vejentanus, a, um, possessivum: Vinum Vejentanum. Horat. lib. 2. Serm. Satyr. 3: Qui Vejentanū feltis portare dolens Campana solirus trulla, vappamq; profectis. ¶ Vejentana gemma.

Plin. lib. 37. cap. 10. Veientana Italica, gemma est, Veiis reperta, nigram materiam diſtinguente limite albo. Meminit hujus gemmæ & Solinus ad finem octavi capitis.

Veiŏvis, Apud Romanos inter ſiniſtra, ſeu noxia numina habebatur, quem nō auxilii alicujus ſpe venerabantur: ſed ideò tantùm, ne quid ipſis noxæ inferret. Hujus ſimulacrum effingebatur ſpicula manu tenens, eaq; minaciter intentans. Vnde quidam eundem cum Apolline eſſe putarūt, qui ſpicalis: hoc eſt, radiis ſuis multa mortalium genera immittit. Cic. 3. de Natura deorum: Quid Veiovi facies? quid Vulcano?

Vel, diſſyllabū, Libyæ oppidū in tractu Garamantū, à Cornelio Balbo in triumpho geſtarum ut refert Plin. lib. 5. cap. 5.

Velabrum. Vide in APPELL. VELVM.

Velauni, inter Alpinas gentes, Plin. commemorantur, libro 3. cap. 20.

Vēlĭa, Ἐλία Stephano, Lucaniæ oppidū, in ſinu Paſtano, conditum à Phocēſibus, anteà Ἐλέα dicta: & incolæ ipſi, Eleates. ¶ Eſt præterea Velia Romæ collis editior, in quo quum Valerius, qui poſtea Publicolà dictus eſt, domum ædificare vellet, apud plebem in ſuſpitionem venit affectatæ dominationis: quòd in editiore loco velati arcem quandā ad opprimendam libertatem conſtitueret. Quare intellecta Valerius, poſtquam plebi in cōcione ſe purgaſſet, juſſit materiam omnem ad radicem Velię transferri, domumq; illam, quam in ſummo colle inſtituerat, infimo Veliæ pede ædificavit. Vide Livium lib. 2. ab Vrbe. Hunc autem collem dictum volāt Veliam, quaſi velliam, quòd ibi paſtores lanam vellere ſoliti fuerint. ¶ Vnde Velinus adjectivum: ut Velina regio, quæ circa palatium erat.

Vēlīnus, item adjectivum, pen. prod. à Velia Lucaniæ oppido, ut Parius Velinus. Virgil. 6. Aen. - Portuq; require Velinos. Velinus lacus, Plin. lib. 3. cap. 12. & Colum. lib. 8. cap. 16.

Velĭtes, Populi Ligurię juxta Alpes, ut ſcribit Plin. lib. 3. cap. 5.

Velĭtræ pen. corr. Βέλιτρα Stephano. Civitas inſignis Volſcorum, Octavię gentis origine nobilitata, ut in Auguſto teſtatur Suetonius. Hujus incolæ dicuntur Veliterni, qui à Romanis olim ſubacti, bona agrique parte ſunt mulctati. Scribit Dionyſius lib. 7. Veliternos adeò ſævi ſſe peſtilentiam, ut vix decima pars civium ſuperfuerit: quod damnum poſtea Romani miſſa eò colonia ſarcierunt.

Velocaſſes, Populi ſunt Galliæ Lugdunenſis ad Ligerim fluvium, quorum meminit Plin. lib. 4. cap. 18.

Vēlāni, Populi Alpini, D. Auguſti auſpiciis in populi Romani poteſtatem redacti, referente Plin. lib. 3. cap. 20.

Vĕnāfrum, pen. prod. Βένεφρον, Civitas Campaniæ abundans oleæ. Mart. lib. 13: Hoc tibi Campani ſudabit bacca Venafri. Horat. 2. Carm. Ode 6: viridiq; certat bacca Venafro.

Vĕnāfrānŭs, adjectivum: ut Ager Venafranus, oleum Venafranum, quod & Venafranum dicitur abſolutè. Juven. Sat. 5: Ipſe Venafrano piſcem perfundi.

Venarĭa, Inſula eſt in mari Tuſcorum: ſcribit Plin. lib. 3. cap. 6.

Venedi, Populi ſunt in Germaniæ & Sarmatiæ confinio. Tacitus de Moribus Germ.

Vĕnĕris portus, Locus eſt in Galliæ & Hiſpaniæ confinio, ubi Pyrenæi montes juxta mare deſinūt. Autor Mela lib. 2. Ptolemæus ab inſigni Veneris phano, ἀφροδίσιον, hoc eſt, Veneris templum appellat.

Vĕnĕti, pen. corr. [Ouerni. Vinitieni. Ger Die Venedyger.] Populi ſunt Italiæ, ab Henetis Paphlagoniæ populis, & Trojanis orundi, qui Troja everſa, cum magna manu Henetum duce Antenore in intimū maris Adriatici ſinū pervenerunt, pulſiſq; Euganeis, qui inter alpes & mare incolebant, eas occuparunt terras: & ubi primùm egreſſi ſunt, oppidum condiderunt, quod de nomine ſuæ ipſius partiæ appellaverunt: Trojam, Οὐένετοι. Gens autem tota aſpiratione in u conſonantem commutata, uno nomine Veneti appellati ſunt. Horum regio Venetia dicitur. Adriatico mari proxima, & à Padi fluminis oſtiis poſt Iſtriam uſq; protenſa inſignes urbes habet, Veronam, Vicentiam, Patavium & Venetias regionis totius caput. ¶ Sunt & Veneti alii ex Britonum genere, in Gallia Lugdunenſi, ad Oceanum: quorum frequens mentio eſt apud Cæſarem. Vulgò Venesi.

Vēnĕtĭæ, [Ouenia. Vineria. Vinegia. Ger Venedig.] Civitas inſignis in mari Adriatico, quam Veneti incolunt, quæ anno à natali Chriſti quingentesimoquarto ſupra quadringentesimum cōdita fuit, quo anno Attila rex Hunnorum Aquileiam evertit. Cuspin.

Vĕnĕtus, a, um, pen. cor. Quod è Venetiis eſt, Οὐένετος, ut Venetus color, qui (ut ait Vegetius) cæruleus eſt. & marinis fluctibus ſimilis. [Gall. Blew, de couleur bleue. Ital. Color marino. Ger Saumeblauw. Sarb Hiſp. Color de la mar, verde è pardo. Pol. Modrawy ſiwy. Vng Vilmoczin. Ang. Sea colour.] A quo colore aurigarum factio una in curulibus certaminibus Veneta nominabatur. Et qui eo colore incubebat, Venetianus dicebatur. Veget. lib. 4. de Remilit. ſcribit exploratores in mari veſte Veneta eſſe induendos: & vela navium exploratoriarum colore Veneto eſſe tingenda, ut ſimilitudine coloris marini facilius lateant, hoſtiles q; oculos fallant. Hic color etiam Thaleſi quid eſt, marinus dicitur, Græci enim θάλατταν mare appellant. Vide ea quæ ſupra annotavimus in dictione VENEVS.

Vĕnĭlĭa Nympha, uxor fuit Fauni, & ſoror Amatæ Latini regis conjugis, mater Turni. Virg. 10. Aen. Cui Pilumnus avus, cui diva Venilia mater, &c. ¶ Veniliam item antiqui Neptuni conjugem appellarūt, à veniendo, inquit Varro lib. 4. de Ling. Lat. quam eandem & Salaciam appellaverūt, ad naturam minarum maris reſpicientes, cujus fluctus modò ad terram veniunt, modò in ſalum abeunt. Meminit hujus & Auguſtinus lib. 7. de Civit. Dei.

Venonĭus, Hiſtoricus Romanus, cujus meminit Cic. in Epiſt. ad Atticum, conqueriens ſe ejus hiſtoriam non habere. Et iterum lib. 1. de Legib. ubi cum inter nudos & exules ſumptores receſſet. Nam (inquit) poſt Annales Pontificum maximorum, quibus nihil poteſt eſſe nudius, ſi aut ad Fabium, aut ad eum, qui tot ſemper in ore eſt, Catonem, ſi aut ad Piſonem, aut ad Fannium, aut ad Venonii venias quanquam ex his alius alio plus habet virium, tamen quid tam exile, quàm iſti omnes?

Vĕnŭlus, apud Virgil. lib. 8. & 11. Aeneid. Nomen eſt unius ex Latinorum proceribus, qui in magnam Græciam legatus miſſus, ut Diomedem in bella ſociorum aſciſceret, re infecta redit.

Vĕnus, Veneris, [Ger. Die Göttin der Hurtſchafft: Schöne vnd alter Weiber.] Ab antiquis, amorum, gratiarum, pulchritudinis, deliciarū, voluptatumq; omnium habita eſt dea: ita dicta à veniendo, quòd ad omnes res veniat, ut autor eſt Cic. 2. de Nat. deor. ἀφρογένεια καὶ φιλομμηδὴς. Hanc Poëtæ ex ſpuma maris, & Cœli teſticulis natam fabulantur, à Saturno exciſis, & in mare projectis: unde & ἀφροδίτη ἀπὸ τῶν ἀφρῶν: hoc eſt, à maris ſpuma, Aphroditem appellarunt. ¶ Eſt item Venus, una errantium ſtellarum, inter Solis & Mercurii ſphæras ſita, quæ φωσφόρος & Græce, Lucifer Latinè dicitur, quum antegreditur Solem: quæ autem conſequitur, ἕσπερος, Veſper, & Veſpugo. ¶ Ponitur etiā Venus pro libidine, & re ipſa veneria, quā & Græci ἀφροδισιασμὸν dicunt. Terent. in Eunuch. Sine Cerere & Baccho friget Venus. Senec. Quòd in venerem proniores eſſent. Virgil. 2. Georg. Frigidus in venerem ſenior fruſtraq; laborat longarum trahit. Plin. lib. 24. cap. 9: Ad venerem impetus inhibent. Ovid. 1. de Arte: Nos veneri tutam, conceſſaq; furta canemus. ¶ Interdum pro pulchritudine, venuſtate, ornatu, elegantia. Ἀφροδισιασμὸς γαμικὸς καὶ γαμοποιός. Quint. lib. 6. cap. 4: Quod cum gratia quādam & venere dicitur. Idem libro 10. capite 1: Horatius omnes dicendi veneres ſecutus eſt. ¶ Eſt præterea Venus talorum jactus venerius, & quatuor conſurgens talis, diverſam faciem oſtendentibus. Sueton. in Auguſt. cap. 71: Talis eum jactaſſet, ut quiſq; eandem auſcionem miſerat, in ſingulos talos ſingulos denarios in medium conferebat quos tollebat univerſos, qui Venerem jecerat. Venerum quatuor meminit Cicer. lib. 3. de Nat. deor. cujus verba ſunt: Venus prima Cœlo, & Die nata, cujus Elide delubrum videmus. Altera ſpuma procreata, ex qua & Mercurio Cupidinem ſecundum natum accipimus. Tertia Jove nata, & Junone, quæ nupſit Vulcano, ſed ex ea & Marte natus Anteros dicitur. Quarta Syria, Cyroque concepta, quę Aſſarte vocatur, quā Adonidi nuptiſſe proditum eſt. Hæc ille.

Vĕnĕrĕus, a, um, ſive Venerius, Quod ad Venerem pertinet, ἀφροδίσιος: ut Veneræ voluptates, Venerea res. Plinius lib. 24. cap. 9: At veneræ rei impetus inhibent. Venereus homo, Veneri conſeratus. Cicero pro Cluent. Quumq; item, ut in Sicilia permulti Venerei ſunt, ſic illi Latini in Martis familia numerarentur.

Vĕnĕrĭus, profalac. & Veneri dedito, ἀφροδισιακὸς, libidinoſus. Gell. lib. 9. cap. 4: Delphinos Venerios eſſe & amaſios nō modò hiſtoriæ veteres, ſed recentes quoq; memoriæ declarāt.

Vĕnŭſĭa, ſiæ, Οὐενουσία Ptolemæo, Oppidum Appuloram Dauniorum, non procul à finibus Lucaniæ, patriæ Horatii Poëtæ, qui ab eo dictus eſt Venuſinus. Meminit hujus oppidi Plin. lib. 3. cap. 11.

Vĕrbānŭs, hujus verbani, [Vulgò Lago maggior. Ger Der lang See on den Schweitzer ligt.] Lacus Cisalpinæ Galliæ, Ticinum ex Alpibus defluentem accipiēs, & eundem in Padum tranſmittens. Nunc lacum majorem appellant. Plinius lib. 9. cap. 18. Duo lacus Italiæ in radicibus alpiū, Larius & Verbanus appellantur, in quibus piſces omnibus annis Vergiliarū ortu exiliunt, ſquamis conſpicui crebris, atq; præcuris, clavorum caliganum effigie, nec amplius quàm circa eum menſem vi ſuntur.

Vercĕllæ, [Bipont. Ger. Vercell.] Vrbs Tranſpadanæ Italiæ, quam Plin. lib. 3. cap. 17. in undecima regione Italiæ collocat, non procul à Taurinis. Vulgò Verseil.

Vergiliæ.

Vergiliæ, [כימה *chimâ*. *στοιβάς*. Ger. Ein gefitn in Gleich/ mitt die Glucken/ oder Glucchennen genañt.] Septem sunt stellæ in genu Tauri ità dictæ quòd circa æquinoctium vernum matutino tempore oriantur. Virgil. 1 Georg. Navita tum stellis numeros, & nomina fecit Pleiades, Hyades claramq; Lycaonis arctos. Vide de his plura in dictione PLEIADES.

Vergilius Maro, [*Μαρὼν*. Ger. Der fürnembste Lateinisch Poet von Mantua bürtig.] Eustathio in Catal. apud Homerũ, Latinorum poëtarum præstantissimus, ex æquo propemodum certans cum Homero: cujus vita latissimè describitur ab Aelio Donato, & Petro Crinito. Sunt qui Virgilius scribere malunt per tertiam vocalem in prima sylaba: de cujus orthographiæ ratione nonnihil disseremus infrà in dictione VIRGILIVS.

Vero, *Βήρων*, Fluvius Celtiberiæ, à quo populi Verones, *Βήρωνες*, dicti sunt, circa eum habitantes. Meminit hujus fluvii Martialis Epigram. 88, ad Licinium.

Veromandui. [Ger. Vermandois / oder Böhme in Picardey.] Populi inter Belgas, quos recenset Plin. lib. 4. cap. 17.

Verona, *Βήρωνα*. Ger. Dietrichs Bern in Lamparten.] Civitas Venetiæ, à Gallis condita, Duce Brenno: à quo Brenona primò: deinde mutatis literis, Verona dicta est, ut Iustinus lib. 20. refert. Hi enim qui novas sedes quærere ob intestinas discordias, & assiduas dissensiones cogerentur, in Italiam venêrei expulsi, inde cultoribus, Mediolanum, Comum, Brixiam, Bergomum, Tridentum, Vicentiam condidêrunt. Veronam alluit Athesis fluvius amœnissimus, qui ex Tridentinis Alpibus ortus, non longè à folla Clodia Padum miscetur. Ex hac urbe præstantes viri orti fuerant, Catullus, Aemylius, & Macer Poëta: & (ut nonnulli putant) Plinius & Cuarinus orator, & Pontifex sanctitate clarus.

Vernã, ara fuit Romæ, ad quam orabant, ne Agrippæ nascerentur.

Verres, Nomen civis Romani fuit, qui quòd Siciliam in Prætura avarè, libidinosq; administrasset, à Siculis repetundarũ postulatus est. Ciceroneq; accusante damnatus. Extant etiam hodie Actiones Ciceronis in Verrem, quæ solæ exposcis illis accusationibus ad nos pervenerunt.

Vertumnis, Etruriæ deus, ut inquit Varro lib. 4. de Ling. Latina, à Tuscis, qui duce Cocle Romam migrabant, Romam deductus, eamq; ob causam in vico Tusco stetit. Dictus autẽ Vertumnus quòd in omnes formas sese transfiguraret. Hic Pomonã Nymphan ferunt adamasse: & ut ejus saltem cõspectu frui liceret, in mullas non formas sese transmutasse. Quæ de re vide Ovid. lib. 14 Metam. Acron in illud Hor. li. 2. Serm. Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis. Vertumnũ ait esse Deum humanarum cogitationũ præsidem: ideoq; multiformem fingi & inconstantem, quemadmodũ & illæ variæ sunt & mutabiles. Iniquo autem Vertumno natos esse interpretatur qui cogitationes suas regere nõ possunt. Tiberius Donatus Vertumnum dicendum existimat, quemadmodũ & Portunum: quem ideirco coli arbitratur, ut res institutæ, ad quem destinatæ sunt finẽ perducantur. Sæpè enim malè cedit, quod vel optimè est institutum, quemadmodũ gladius ille, qui regiæ donо datus fuit ab Acrota, necis ipsi conficiendæ fuit instrumentum. Nec desunt, qui inde Vertumnum dictum putant, quòd lacum Curtium in Tiberim averterit. Quam opinionem tangit & Ovid. lib 6. Fastorum.

Vertumnalia, sive Vertumnalia, Vertumni festa, quæ fiebãt mense Octobri.

Vertobriga, Celtiberorum oppidũ est in Hispania Bætica, conventus Cordobensis. Auctor Plin. lib 3. cap. 1.

Vertumnus, Vide VERTIO in APPELL.

Verulani, Populi sunt Italiæ, Tiburtinis & Velliternis vicini, ut scribit Plin. lib. 3. cap. 5.

Veses Plinio, *Βέσσης* Ptolemæo, Oppidum mediterraneũ Turdulorũ, in Hispania Bætica, alio nomine Faventia. Vide Plin. lib. 3. cap. 1 & Ptolem. lib. 2. cap. 4.

Vesevius, pen. prod. qui & Vesovius. [Vulgò Mont di Somme. Ger. Ein Berg nicht fern von Neapolis / so flücht von Feuwriger materi bewegt.] Mons est Campaniæ, Nolæ vicinus, agros habẽs ratione fertilitatis, præterquam in solo sacumine, ubi planitiem habet magnam, fructum omnino nullum ferentem, terræ cinerulentæ facie, rupibusq; exesis, non indubitate veteris incendii indicia ostendentem. Conflat enim sæpiùs arsisse, nunquam tamen vehementiùs, quàm imperante Tito, quo tempore erumpens ex eo ignis, & vicinas regiones latissimè populatus est: & Plinium Naturalis historiæ scriptorem qui cognoscendi cupiditate eò se contulerat, fumo, flammisq; enecavit: qua de re vide Epistolam Plinii Iunioris ad Cornelium Tacitum, quæ Naturalis Historiæ hodie est præfixa. Montis hujus meminit Virg. 7. Aen. & vicina Vesevo Orotrago. Fallitur autem Servius, qui Vesevum diversum esse putat à Vesuvio, atq; illum quidem in Liguria, hunc in Campania situm esse. Constat enim celebertimorum scriptorum testimoniis, Ligusticum illum montem, Velulum, non Vesevum esse appellatum: de quo profectò non sensit Virgilius, qui non Ligures, sed Campaniæ populos, qui Turno adversus Aeneam suppetias tulerant, susceperat enumerandos. Quid enim impertius à Poëta deciperetur, quàm si Clanio fluvio, Acerris, Capuæ, reliquisq; Campaniæ locis repente Ligurię montem miscuisset?

Vespasianus, Prænomine Flavius, decimus Romanorum Imperator, multis insignis virtutibus, sed quas omnes uno avaritiæ crimine fœdatit. ¶ Titus Vespasianus, Flavii filius, & in imperio successor fuit, omnibus omnium ordinũ hominibus adeò charus, ut Amor mundi, & Deliciæ humani generis cognominaretur: utriusque vitam videtarius, apud Tranquillum.

Vesper, vide VESPER in APPELL.

Velperies Hispaniæ citerioris oppidum, in tractu Vardalorũ, ut scribit Plin. lib. 4 cap. 20.

Vestia, oppida mulier Atellana, Capuæ habitans, quæ quondam quæstum corpore faciebat, ut cit apud Livium lib. 6, secundi belli Punici.

Vestã, Saturni filia ex Ope, quæ & pro terra quandoq; sumitur, eò quòd rebus omnibus terra vestiatur, seu quia vi sua sterilia. Ovid. lib. 6 Fast. Stat xi terra sua: vi stando Vesta vocatur. Nec desunt qui *ἀπὸ τοῦ ἑστάναι* nomen hoc deductũ velint, aspiratione jam consonantẽ mutata: ut, Venetus, pro Henetus: Velia pro Helia. Cui sententiæ subscribit & Cicero lib. 1. de Natura deorum. Vestæ (*ἑστίας*) nomen sumptum est à Græcis. Ea est enim, quæ ab illis *ἑστία* dicitur, vis, quæ ad aras & focos pertinet. ¶ Interdum ponitur pro igne. [*ΩΝομάζ.*] Ovidius 6 Fastorum: Nec tu aliud Vestam, quàm vivam intellige flammam, Nataq; de flamma corpora nulla vides. Iure igitur virgo est, quæ semina nulla remittit. Veteres autẽ duas esse Vestas affirmabant. Unam, Saturni matrem: alteram, ejus filiam, de qua Ovidius sexto Fastorum: Ex Ope Junonem memorant, Cereremq, creatas Semine Saturni tertia, Vesta fuit. Confundunt tamen has Poëtæ, alteram pro altera ponentes. Id tamen observandum est, quum Vestam pro Terra accipiũt, de matre Saturni id esse intelligendum: quando verò virginem nominant, de filia ejus esse intelligendum, quam ignem esse voluêre. Hanc unam ex diis penatibus esse volunt, quos Aeneas in Italiam advexit, Virgil. lib. 2. Aeneidos: Sacraq; & manibus victas, Vestamq; potentem, Aeternũq; adytis effert penetralibus ignem. Cui sententiæ non obscurè adstipulatur & Livius, quum Vestæ sacra vetustissima esse asserit, & ab Albanis accepta: a Numa autem Pompilio primùm Romæ institutа, multisq; cæremoniis venerabiliora effecta. ¶ Primos enim illi sacerdotes ei sacravit, & pendroq; publico donavit, perpetuaq; virginitate, aliisq; cæremoniis venerabiliores effecit. Harum potissima cura erat, ut ignem perpetuum conservarent: quia si fortè per negligentiam fuisset extinctus, nequaquam alio ex igni reparare fas erat, sed accensa per fomites ex sole flamma purus & cœlestis ignis elicitabatur. Porrò virgo Vestalis legebatur intra annum sextum suæ ætatis, & decimũ & trigintа annos oportebat eam manere virginem, postea nubere licebat. Quòd si interim fortè sanctũ committeret, viva defodiebatur.

Vestales virgines, Quæ vestæ sacris, perpetuiq; ignis custodiæ erant dictæ, à Numa Pompilio primùm institutæ, ut est autor Liv. lib. 1 ab Urbe, *condita*, Cic. 3. de Leg. Virgines Vestales in urbe custodiunto ignem foci publici sempiternum.

Veterni, *Οὐέτερνοι*, Populi Italiæ inter Picenos, Samnitesq; quorũ meminit Plin. lib. 3. cap. 5 & 12. Apud hos olim laudatissimi fiebant calci. Mart. lib 13. Si sine carne voles jentacula sumere frugi, Hæc tibi Vestino de grege malla venit.

Vetulus, pen. corr. [*Βιούλων*. Ger. Ein Berg in Ligurien, an welchem jr Wasser sich in 2 Flüß zertheilet.] Mons Liguriæ juxta Alpes, inter cæteros clarissimus, ex cujus radicibus Padus erũpit, esse Plin. lib. 3 cap. 16. Virg. 10. Aen. Ac veluti ille canum morsu de montibus altis Actus aper, multos Vetulus quos pinifer annos Defendit.

Vesuvius, Vide VESEVUS.

Vetonicã, pen. prod. Hispaniæ citerioris populi, inter Tagum & Durium amnes fitj, Carpetanis ad Occasum proximi: quibus herba nobilissima, quam Graeci *βήτονικην* vocant, Vetonicæ sive Betonicæ nomen accepit. Vide Plin. l. 2. cap. 3, & l. 25. cap. 20, & 22, & lib. 25. cap. 8. Nonnulli etiam Vettones vocant geminato t, quidam etiam Vettones: ut apud Lucan. lib 4. Vettonesq; leves, &c.

Veruluni um, *Οὐερουλάνιον* Ptolemæo, sive Verulonia, Verulanæ, Urbium Hetruriæ, quam Maroni eam obtinuerunt, caput: cujus meminit Silius lib 8: Maroniæq; decus quondam Veruloniа gentis. Plin. libro 2. cap. 103. Verulanios appellat Patavinorum (*ἀφωνῶν*) aquis calidis herbæ innatantium vicen-

res. Pisanorum ranæ, ad Vetulonios in Hetruriã, non procul à mari pisces.

Vetuloniẽses populi, Vetuloniam incolentes, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

V ante F.

Vfens, Vulgò Fanis, Fluvius citra juxta Terracinam, teste Plin. lib. 3. cap. 5. qui lub terræ Pontinas paludes, qua etiam Vfentum à quibusdam dicitur. Virg. lib. 7. Aen. gelidusq; per imas Quæsit iter valles, atq; in mare volvitur Vfens. ¶ Vfens præterea Aequicolarum dux fuit, qui quum Turno adversus Aeneam tot opes ferret, à Gya Troiano est interfectus, de quo Virg. lib. 7. & 10. Aen.

Vfentinus, adjectivum, Vfentina tribus. Liv. 9. ab Vrbe: Duæ Romæ additæ tribus, Vfentina, ac Falerina.

V ante I.

Via, Fluvius Gallæcorum Lucensium, in citeriori Hispania, nõ procul ab Orubio promontorio in Oceanum Occidentalem sese exonerans. Autores Ptolemæus lib. 2. cap. 6. & Pomponius lib. 3.

Vienã, Norici urbs, apud Plin. lib. 3. cap. 24. Hermolaus eandem putat cum Vienna Austriæ, omnibus quas Danubius fluit, urbibus, & ædificiorum splendore, & agri ubertate præferenda.

Vibius Virius, Civis Capuæ fuit potentissimus, primusq; defectionis ad Annibalem autor, qui jam attenuatis Pœnorum viribus, quòd Capuam à Fulvio obsessi deditionem pararent, acceptus gratis Senatoribus domum deductus est: quibus convivia adhibens, qui quinam maximi virium inaugurationem mentis omnem ad imminentis mali tenuis alienassent, post mutuos complexus omnes veneno peremerunt. Vide Livium lib. 6. Decad. 3.

Vibo, vibonis, Oppidum Locrorum in Brutiis, jam nunc paternum à Romanis, quum antea Hippon appellaretur, ἀπὸ τοῦ ἵππου Strabone. Vide Strabonem lib. 6. & Plin. lib. 3. cap. 5.

Vincentia, Vicentiæ, Venetiæ oppidũ, non procul à Patavio: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 19.

Victor, Viri nomen.

Victoria, Vrbs Hispaniæ, Ptolem. Carpetanica.

Vienna, Viennæ, [Ger. Wienn in Oesterreich.] Austriæ Metropolis est omnium urbium, quæ ad Danubium sitæ sunt, & ædificiorum splendore, & facultatum copia clarissima, munitissimoq; Germaniæ, atq; adeò totius orbis Christiani adversus Tartarorum irruptiones propugnaculum. Hanc Plinius libro 3. capite 24. Vindam appellat, ut annotavit Hermolaus. ¶ Est præterea Vienna Allobrogum civitas ad Rhodanũ fluvium, olim clarissima, ubi etiam ad hodiernũ paria antiquæ nobilitatis extant monumenta. [Gall. Vienne. Ger. Wienn an der Rodan vnder Lyon.] Meminit hujus idem Plin. libro 3. cap. 4.

Viminalis collis, unus ex septem urbis Romanæ collibus, in tertia urbis regione situs dictus à vimineum sylva in eo enata: unde & Iovi Viminio, cujus ibidem ara erat, nomen indutum ut est autor Varro lib. 4. de Ling. Lat. ¶ Viminalis porta, Romæ fuit inter Salutarem & Exquilinam: ita dicta quòd per eam in agrum Nomentanum esse fertur.

Vindelicia, [Vindelicien. Ger. Die Landschafft zwischen dem Lech/ Isar/ Donau vnd den Hochgebirg/ die Augspurger.] Regio Germaniæ continua, Rhætiam habens ab Occasu, & Noricũ ab oriente. Eam Lycus amnis discriminat à Rhetia: Aenus à Norico: à Septentrione Danubio terminatur, à Meridie Alpibus supra Italiam extensis. Ejus civitas insignis est Augusta Vindelicorum. Vulgò Augspurg: cujus meminit Ptolemæus libro 2. capite 13.

Vindelici, [Vindelicier. Ptolemæo. Ger. Vindelicier.] Vindeliciæ incolæ, hodie Germanis annumerati. Horatius:

Videre Rheti bella sub Alpibus
Drusum gerentem, & Vindelici.

Vindemiator, Vide in APELL.

Vindius, Hispaniæ Tarraconensis insignis mons, apud Ptolemæum lib. 2. cap. 6.

Vinetum, ἐνετὸν, Oppidum est in Alpibus litoreis, apud Ptolemæum lib. 3. cap. 1.

Vion Valentia, Apulorum urbs, autore Ptol. lib. 3. cap. 1. hodie Bivona, Hippo. Plin. lege VIBO.

Virbius, Idem qui Hippolytus, Thesei & Hippolytæ Amazonis filius, qui quum à Phædra noverca per calumniam apud patrem delatus esset, quòd ipsi stuprum inferre voluisset, patris iram ventus, conscenso curru fugã arripuisset, quumq; juxta maris litus pervenisset, incussu à Neptuno pavore, equi consternati, implicatum habenis Hippolytum dilacerarũt. Cujus vicem miserata Diana, ad vitam eum revocavit, & in Antemo nemore collocavit, pro Hippolyto Virbium appellavit, quasi bis virum. Ovid. 15. Metam.

Tum ubi ne præfecta augeret munera lujus
Invidiam, densas objecit Cynthia nubes:
Vtq; foret tutus, posseq; impune videri,
Addidit ærarem, nec cognoscenda reliquit
Quamdiu Coreneq; diu dubitavit habendum
Traderet, an Delon Delo, Cretæq; relictis,
Hic posset comites, simul, quod posset equorum
Admonuisse, jubet deponere. Quæq; fusis
Hippolytus, dixit, nunc idem Virbius esto.

Virdubesca, ἡ Βίρδουβα, Hispaniæ citerioris civitas, in tractu Antrigonem, qui suos populi Cantabris ad Ortum proximi. Autor Ptolemæus libro 2. cap. 6. Plin. lib. 3. cap. 3. Virovesca nominat.

Virgao, Hispaniæ Bæticæ civitas, inter Bætim & Oceanũ, alio nomine Alba dicta. Autor Plin. lib. 3. cap. 1.

Virgi. Pomponio teste, Oppidũ in finibus Hispaniæ Bæticæ, à quo proximus sinus Virgitanus dicitur, quem Plinius Baticæ & Tarraconensis terminum facit. lib. 3. cap. 1.

Virgilius, [Ἀμφίλοχος, ἐργάλιος. Ger. Der fürnemste Lateinische Poet von Mantua bürtig.] Mantuanus Poeta celeberrimus. Matre, Majaq; natus, qui primum apud Latinos inter Poetas obtinet locum. Homerumq; Græcorũ Poetarum principem, si non exequat, non longo certe sequitur intervallo. De nominis hujus scriptura diversi diversa tenent: alii priorem ejus syllabam secunda vocali, alii tertia scribentibus. Quorum utique fuis quibusdam nitatur rationibus. Minutianus Apuleius, vetustus Grammaticus, à virgis, inter quas natus sit, Virgilium dictum putat ideoq; peri, non per e scribendum præcipit. Cui scripturæ Donatus quoq; non obscure assipulatur, quum in vita ejus tradit, à virga nomen accepisse, quam mater ejus ea nocte, quæ partum antecessit, in somnis libi vita est parere tanta altitudine assurgentem, ut cœlum contingeret. Discessu fulfragatur & Calvisius: si vates cui virga cecidit memorabile nomen Laurea. In eadem sententia fuit & Priscianus. In Græcis quoq; codicibus (si id quippiam ad rem faciat) scriptum legimus Βέργιλος. Alii, & in primis Pulmonius, à Vergiliasum fydere nomen hoc deducunt: ideoq; per i secundam vocalem scribere malunt. Quam sententiam vetustorum aliquot marmorum testimonio confirmant. Quibus illud accedit, quòd apud Eustathium quoq; in navium Catalogum, & apud Suidam Βεργίλιος legatur. Vide hæc de re prolixiorem disputationem in Annotationibus Pierii in Virgilium.

Virgilianus, adjectivum ut, Virgiliana virtus, apud Plinium in Præfat. lib. 9. Quintil. lib. 1. cap. 3: Habendumq; in animo semper illud Virgilianum.

Viriatus βιριάθος, Lusitanorũ ducis nomen fuit, callidi ratis acerrimæ viri, quippe qui ex venatore latro, ex latrone subito dux atq; Imperator factus, universam Lusitaniam occupavit. M. Vetutium prætorẽ fuso ejus exercitu, cepit. Post Cn. Plancius Prætor nihilo fœliciùs rem cum eo gessit. tantumq; terrorem hostibus hic Romanis intulit, ut adversus eum Consulari opus esset duce & exercitu. Decimq; à proditoribus consilio Cepionis interemptus est, & multum ploratus, tumulatusq; nobilissimè. Autor Livii abbreviator Florus.

Viræ quercus tenuissimæ. Festus inquit, putantur esse Nymphæ præsidentes quercetо crescenti: quod fuit in Elpathna regione urbis, ut autor est Varr. lib. 4. de Ling. Lat. Scaliger, Virgæ quercus tenuissimas nihil aliud esse putat, quàm quæ Græcè ῥάμνοι, ῥάμνοι δρύϊδες dicuntur.

Viritium, autore Ptolem. lib. 2. cap. 11. Germaniæ Vrbs: Vulgò Greifswalden.

Virveica, Ptol. lib. 2. cap. 6. in antiquo codice Virdubesca, Hispaniæ Vrbs: Vulgò Berviesca.

Virutium ἠϊρούτιον, Oppidũ Germaniæ in climate Septentrionali, apud Ptolemæum, lib. 2. cap. 11.

Visontium, ἐισόντιον, Pelendonum oppidum in Hispania Tarraconensi. Ptolem. lib. 2. cap. 6.

Vistula, qui & Visula, & Istula. [Vulgò Weisel. Ger. Die Weisel.] Nobilis Europæ fluvius, in Carpatho monte natus, Germaniamq; dirimens à Sarmatia, & tandem ostio uno prægrandi juxta Dantiscum urbem in sinum Condanũ illabens. Vide Ptolemæum Tab. 3. Europæ. A Plin. lib. 4. cap. 13. Vistula appellatur. Vide Vadianum in librum 3. Pomponii Melæ.

Visula, Vide VISTVLA.

Visurgis, Fluvius est Germaniæ, non procul à Cheruscis nascens, Brunsvicensem agrum irrigat, tandemq; Bremam urbẽ præterlapsus, paucis citra Albis ostium pass. millibus, in Germanicum Oceanum sese evolvit. Accola hodie Vueserum appellant. [Ger. Die Weser.] Vide Annotationes Vadiani in librum tertium Pomponii Melæ.

Vitalius βιτάλιος, substant. proprium nomen est.

Vitella, βιτέλλα, Oppidum Italiæ. Vide Vitellinus gentile. Stephan.

Vitellius, βιτέλλιος. Nonus Romanorum imperator fuit, ventri, gulæq; addictissimus, qui superato apud Bedriacũ Othone, impe-

ne, imperium arripuit: quod non multò pòst deficientibus ad Vespasianum militibus, anùm cum vita exuit. Reliquam ejus vitam pete ex Suetonio.

Vitularor. Vide in APPELL.

Vitruvius. Architectus Veronensis, cujus opera etiam hodie omnium manibus teruntur, vastas in linguas transfata.

Vitumnus. Antiquis deus erat, qui credebatur viram largiri ut Servius scribit. Cael. Rhod. lib. 25. cap. 30.

Vitus, ὁ ἀνὴρ, Apollinis cognomen apud Milesios: quòd is sanitatis autor putaretur. Nam ἰᾶσθαι, sanare, usurpatur pro ὑγιάζειν, hoc est, redè valere: ut annotavit Ioannes Grammaticus. Vide & ἰὰς, dea parat cicatrices, quòd sint notæ persanatorum vulnerum. Vide Macrob. lib. 1. Satur.

Vlpianus. Iurisconsultus, patria Tyrius, Adriani temporibus floruit, cujus scriptis præfert. Hic quum Gallias administraret, seditione oborta interfectus est.

Vlubræ, arum. Ignobilis Italiæ vicus juxta Velitras, nulla alia re quàm quòd in eo locatus fuerit Augustus, memoratu abhinc annotavit Porphyrio in illud Horat. lib. 1. Epist. quod petis, hic est, Est Vlubris, animus si te non deficit æquus.

Vlysses, ἰ, Laërtæ filius, à quo Laërtius cognominatus etiam rex Ithacæ & Dulichii insularum, à quibus modò Ithacus, modò Dulichius appellatur. Fingitur ab Homero virtutibus præditus facundia, nec minore experientia, vafer consilio, egregius bello, laborum patientissimus. Vxorem habuit Penelopen Icarii filiam, ex qua Telemachum filium suscepit: eamq; tantopere adamavit, ut reliquis Græcorum principibus ad bellum Trojanum proficiscentibus, ipse insaniam simulaverit: furorem sperans ut tanquam bello inutilis domi relinqueretur. Iunctis itaq; duobus diversi generis animalibus, bovem & equum, sulcabat, & frugum loco salem serebat. Palamedem tamen virum prudentissimum latère non potuit: qui ut tectorum ejus detegeret, arantis Telemachum filium in sulco objecit: quod Vlysses conspicatus, ne filium lederet, aratrum sublevavit. Quo argumento facilè deprehensum est, non veram illam, sed simulatam esse insaniam. Pertractus itaque ad Trojam, strenuam, utilissimamq; eo in bello Græcis operam navavit. Nam & Achillem inter Lycomedis regis filias virginali habitu latitantem, ad bellum produxit: & sagittas Herculis à Philoctete impetratas, ad Trojam pertulit: Cinerem quoque Laomedontis, qui super Scæa porta Ilii servabatur, clàm subtulit. Palladium quoq; unà cum Diomede ex Troja ejus custodibus, raptum. Missus deinde explorator tum eodem Diomede, Rhœso Thraciæ rege occiso, equos ejus abduxit, priusquam Xanthi aquam degustassent. Erant autem hæc omnia in Trojanorum fatis: sine quibus Troja expugnari non poterat. Cum Palamede frumentationis causa gravissimas inimicitias exercuit: eumque tandem per calumniam circumventum, lapidibus obruendum curavit. Occiso Achille in armorum ejus judicio Ajaci prælatus est. Capta autem Troja, Oresi chium Idomenei Cretensis regis filium, obstantem ne legitima pars prædæ sibi decideretur, exorta rixa interemit. Denique Polyxena ad Achillis tumulum jugulata, atque Astyanacte Hectoris filio è turri præcipitato, quum navem conscendisset, tanquam in patriam rediturus, gravi exorta tempestate, primùm in Cicomi urbis appulsus est. Atq; inde rursus solvens, simili tempestate ejectus in Africam, ad Lotophagorum gentem pervenit. Ubi quum socii lotum gustassent, egrè inde potuerunt revelli. Inde rursus vela faciens, in Siciliam delatus est: ubi Polyphemi antrum cum duodecim sociis intravit, ex quibus quum Cyclops sex devorasset, cruento illiculo præsto lapide, pellibus arietum involutus, cum superstitibus antrum evasit. Hinc in Aeoliam navigans, ab Aeolo ventos in utrem coactos obtinuit. Et quum jam Ithacæ proximus esset, soluto utre à sociis thesaurum credentibus, reflante vento denuò in Aeoliam expulsus est: sed ab Aeolo abactus, devenit ad Læstrygonas, quos ob immanitatem fugiens, ad Circen pervenit: quę quum exploratores ejus in beluas mutasset, ipse sumpto à Mercurio pharmaco accessit impavidus, & stricto gladio eam coëgit, ut socios in pristinæ formæ restitueret: quod quum fecisset, ejus postea consuetudine usus per totum annum, suscepit ex ea Telegonum filium: Hesiodus verò Agrium & Latinum ex Circe genuisse dicit. Aegrè deinde ab ea dimissus, ad Oceanum pervenit, ubi peractis sacris, ad inferos descendit, inq; ex Anticlea matre, Elpenore, & Tiresia vate de multis certior factus, revertitur ad Circen: & Elpenore socium, qui nuper inebriatus de scalis decidérat, honorifica prosequitur sepultura. Postliinc ad insulam Siremum delatus est, quarum cantus ne audiret, socios auribus cera obturavit: se autem ad malum alligari fecit, eaq; ratione illarum insidias tutus evasit. Inde Scyllam transiens & Charybdin, non sine maximo periculo in Siciliam venit, ad ea loca ubi Phaëthusa Solis filia cum duabus sororibus greges patris pascebat, jussitq; nequis eos violaret: sed ipso dormiente socii fame coacti, fraudente etiam Eurylocho plura ex gregibus animalia mactaverunt: quod lecti postea naufragio luerunt, adeò ut unus quidem sit servatus, præter unũ Vlyssem, qui arrepto navis malo novẽ diebus à vento & undis hinc illinc agitatus, tandem ad Ogygiam insulam appulsus à Calypsone nympha susceptus est: septemq; annis ejus consuetudine usus. Naufithoum & Nausinoum filios, ut Hesiodo placet, ex ea genuit. Posthæc misertus ejus Iupiter, Mercurio in Ogygiam misso, imperat deæ ut Vlyssem missum faciat. Confectata pratte, Vlysses rursus mari se committit. Verùm quum jam Phæacis in conspectu esset, subitò immissa à Neptuno tempestate, navim fregit: achumq; de eo omnino fuisset, nisi ejus misertæ Leucothoë, tabulam ei suppeditasset, cui ille innatans, incolumis in Phæacensium portum adnavigavit: ibidemq; quòd nudus esset, inter frondes ficti occultavit. Verùm non multò post à Nausicaa filia Alcinoi reperitus, vestes accepit. Deinde Palladis opera ad Arteen Alcinoi conjugem deductus, dona, naves & socios accepit, quibus eum in Ithacam redusère, in qua dormientem cum donis deposuère. Excitatus autem à Pallade, ipsius monitu habitum mendici accepit, & hoc modo ad suos subulcos pervenit: apud quos Telemachum quoq; vidit. Demum ab Eumæo porcario incognitus domum ductus, ubi post multas injurias sibi à procis illatas, tandem ab Euricleæ nutrice agnitus, unà ex compacto cum filio & duobus subulcis, quibus se indicavit, adversus procos fumens, eos ad unum omnes trucidavit: atq; sic Penelopen recepit. Porrò quum ex oraculo edidicisset, de à filio interemptum iri: in locis abditis vivere decrevit. Telegonus autem filius ex Circe susceptus, patrem suum videre cupiens, Ithacam profectus est, ubi quum incognitus à domo patris prohiberetur, orta contentione patrem incognitum spina venenosi trigonis pisces mactantis. Declinatur & Vlyssēus, Vlyssei, vel Vlyssi, per secundam declinationem. Virgil. 3. Aeneid. Et terram alticomi Lasti exercamur Vlyssi.

Vlyssippo, onis, Vel (ut alii scribunt) Olyssipo, & Vlysbona, Lusitaniæ metropolis est, quę à Strabone Ἰουλία appellatur: Vulgò Lisbona.

V ante M.

Vmbĕr. Vide VMBRIA.

Vmbrĭa. [Ἰταλία. Ital. Ducato di Spoleto. Ger. Ein Landtschafft Italie, so gelegen Hetrusciam Etruriã begreifft.] Regio Italiæ, inter Apenninum & mare Adriaticum, ita dicta ἀπὸ τοῦ ὄμβρου: hoc est, ab imbre: quod Vmbri omnium Italiæ populorũ antiquissimi, inundationi terrarum, imòr. busq. superhabile credantur: refert Plinius libro 3. capite 14. Vel dicta est Vmbria ab umbra, quòd ea regio propter altitudinem montium, & vicinitatem Apennini umbrosa sit. Lucanus libro 2. Iussque sui pulso jam perdidit Vmbria Thermo. Olim trecenta oppida habuisse fertur, quæ postea Hetrusci deleverunt. Hodie sunt reliqui Sonninum, Fanum Fortunæ, Spoletum, à quo nunc ea regio ducatus Spoletinus dicitur, Nursia, Reate, Amerina, Tiphernum, Fulginetum, Nuceria, Asisium, Tudertum & Narnia.

Vmbĕr, a, um. pallidivum, ὠχρός, Catullus: Aut parcus umber aut obscurus Hermafcus.

Vmbros, ὁ, Fluvius Vmbrię navigiorũ capax, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

V ante N.

Vnni Vide II VNNI.

V ante O.

Voberca. Villa est juxta Bilbilim Hispaniæ urbem, & Salonẽ amnem, umbris arborum, & frigiditate scaturientium fontiũ amœnissima, quam Martialis graphicè depingit Liciano lib. 1. Epigram. 17.

Vocetius. [Ger. Der Göyberg.] Mons apud Rauracos, ob salebras, & latrones viatori admodum incommodus: in quem Helvetii à Caesina victi confugerunt: ut refert Tacit. libro 17.

Voconii fontes, Arecomicorum civitas in Gallia Narbonensi, cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 4.

Voconti, [Ger. Städte im Delphinat bey dem fluß Durentz.] Narbonensis Galliæ populi sunt, quorum civitas Tricorium commemoratur à Plin. lib. 3. cap. 4.

Vŏgēsus, penultima correpta, Mons est Galliæ Belgicæ, Sequanos & Lingones dividens à Mediomatricibus, ex quo Mosa & Arar in Rhodanum fluunt. Luc. libro 1. Caltraq; Vogesi curvum super ardua tumpam. Pugnasse pictis cohortebant Lingones armis.

Volaterræ, Strabo lib. 5. Hetruriæ oppidum est, non procul à mari, in edita placitæ collis situm, ad quam x v. stadiorum est ascensus. Hinc Volaterranus, pro urbis hujus incolis, & Vada Volaterrana apud Plin. lib. 3. cap. 5.

Volcæ. [Ger. Langenbeder.] Populi Galliæ Narbonẽsis, trans Rhodanum, Occidentem versus: ex quibus qui flumini proximi sunt,

mi sunt. Arecomici cognominati sunt qui verò longiùs à Rhodano recedentes, ad Pyrenæos montes vergunt, dicti sunt Tectosages, quorum regionem hodie Longuedoc Occitanam appellant. Autor Ptolem. lib. 3. cap. 1.

Volcatius, Consul fuit Romæ, tempore primi conjurationis Catilinæ, illumq; Repetundarum reum, quòd intra legitimum tempus profiteri nequivisset, Consulatum petere prohibuit: quam tentam rem egrè tulit Catilina, ut de evertenda patria cum Antonio, & Pisone nefaria consilia ceperit. Autor Pedianus. ¶ Volcatius Gallicanus quintum Consul scripsit vitas imperatorum ad Diocletianum: ex quibus tantum extat nunc Avidii Cassii vita. Volcatius Terentianus historiam sui temporis edidit. Gordianorum scripsit in qua memoriæ prodidit, referente Capitolino, Gordianum seniorem vultum Cæsaris Augusti valdè retulisse. ¶ Volcatius Lydius Grammaticus, scripsit res gestas Pompeii Magni, & ejus partis primus libertinorum qui historiam scripserit, quum ab optimo quoq; scribi solita sit, ut est autor Cornelius Nepos. Ludum aperuit, docuitq; inter cæteros M. Antonium, & Augustum. Ex Tranquillo. ¶ Volcatius item alius fuit, teste Plinio, libro 22. capite 45. Poëta non ignobilis, qui quòd senos in manu haberet digitos, Sedigitus est cognominatus. Hujus etiam hodie aliquot excusantur iambi, quibus suum de Latinis Comicis judicium protulit. ¶ Præter hos fuit & Volcatius Iurisconsultus, Cæcilii præceptor, quem tradit idem Plinius libro 8. capite 11, Attalicone sub velperum à cane suburbano sedentem, quum in grassatorem incidisset, à cane fuisse defensum.

Vologelus, Parthorum rex fuit Neronis temporibus, & frater Tiridatis, quem quum Armeniæ regem fecisset in vitis Romanis, vario eventu cum iis bella gessit: donec tandem ex pacto placuit Tiridatem regni diadema ponere, nec aliter recumeré, quàm id Romæ Neronis manibus accepisset. Vide Tacitum libro 5.

Vologesocerta, Babylonia urbs, à Vologeso Parthorũ rege condita: ut est autor Plin. lib. 6. cap. 26. Ptolemæus Vologesiã appellat.

Volsci, Populi in Latio, ultra Circeios, quorum meminit Plin. lib. 3. cap. 5. Virg. 2. Georg. Asperumq; malo Ligurem, Volscoq; verutos.

Volsinium, Volsinii, Ptolemæo: sive Volsinii, Volsiniorum, Oppidum mediterraneum Hetruriæ, in quo primùm molæ versatiles sunt inventæ. Plin. libro 36. capite 18: Molas versatiles Volsinii invenêre, quasdam & Ipponienses notas legimus.

Volumnius, Prænomine Lucius, Vir Romanus, Senatorii ordinis, quo cum Servio Sulpitio Consulatum gerente carnes pluisse, autor est Plin. lib. 2. cap. 56.

Võlupiã. [Ger. Die Göttin des Wollusts.] Voluptatis dea, quę sacellum habebat Romæ circa navalia nõ procul à porta Romanula, teste Varrone lib. 4. de Lingua Latina.

Võlusius, Poëta quidam ineptus fuit, patria Patavinus, qui Eumenidum secutus, rerum gestarum populi Romani Annales carmine scripsit. Catullus de Suffena Cinnæ: At Volusi Annales Paduam morientur ad ipsam, Et laxas scombris sæpè dabunt tunicas. Et alibi: Annales Volusi cacata charta.

Vomanum, Fluminis nomen in quinta Italiæ regione, non procul ab Adria colonia Plin. lib. 3. cap. 13.

Voranus, Q. Luctatii furacissimus libertus, quẽ nõnulties nummos de mensa subtrahentem, & in calceos infarcientem deprehendit. Cælius lib. 10. cap. 49.

V ante P.

Vpis, Diana tertiæ nomen, autore Macrobio. Sic enim à Græcis paterno nomine (parer enim ejus traditur Vpis) appellatur. Meminit & Cicero de Natura deorum. In nõnullis autem exemplaribus legitur Opis.

V ante R.

Vrã, ęos. Locus est in finibus Syriæ Palmyrenæ, ad Euphratẽ fluvium, qui inde relictis Palmyrenorum desertis, in ortũ restituitur. Autor Plin. lib. 5. cap. 24.

Vrãgus ὁ Οὐρᾶγος, ἄνακτος, Plutonis cognomen est, ab urgendo (ut quæ hujusce vidctur) impositum, quòd omnium divum maximè nos urgeat. Nos Græcam vocem esse malumus. Apud illos enim ὁ Οὐρᾶγος dicitur, qui in acie extremam agminis partẽ ducit. Vnde non invenustè ad Ditem transfertur, qui postremum humanæ fabulæ actum excipit.

Vrãnĭa, æ, sive Vranie, es. [Οὐρανία ἐρωὶς. Ger. Eine auf den Berg Musis.] Vna musarũ Iovis & Mnemosynes filia, cui Astrologiæ inventio tribuitur. Vnde & Vranĭa dictam putant, quasi οὐρανίη ἱρὴ ἐσσα hoc est, sublimia speculantem. Ovid. lib. 5. Fastorum: Excipit Vranie: cessêre silentia cunctæ.

Vrĭnŏpŏlis ἐρωὶ πόλις. Vrbs in finibus Macedoniæ, ad radicem montis Athô, cujus meminit Plin. lib. 4. cap. 10.

Vrĭnus, ἐρανὸς, Fatus Sabinus: quem Latini Cælum, vel Cælũ appellant: ex cujus vitilibus à Saturno filio exectis, & in mare objectis, nata est Venus, quæ ideò Græco nomine appellata est Aphrodite.

Vrbĭcus, ἐρβίκοι, Populi sunt Capissenæ (quæ est Asiæ regio, Carmaniæ finitima) non procul à Pandorum finibus, & Pontano flumine navigabili. Autor Plin. lib. 6. cap. 23. Sed corrupta est Plinii lectio: hic enim habet: Flumen Borso, Gerrharbi, flumen navigabile ponamus Pandorum finibus. Vbi Gerrharbi fluvii nomen est non populi.

Vrbinum, Italiæ oppidum: à quo Vrbinates. Plin. li. 3. ca. 14.

Vrci, ἐρκοι Ptolemæo. Oppidum maritimũ in finibus Hispaniæ Tarraconensis, ubi à Bætica disjungitur. Autores Ptolem. lib. 2. cap. 5. & Plin. lib. 3. cap. 1.

Vrgi, ἐργοι. Populi Sarmatiæ Europęæ, Iazygibus finitimi, ad utranq; Istri ripam, magna ex parte expassionibus victitãtes, pauci agriculturæ dediti. Autor Strabo lib. 7.

Vrgo, Insula est in mari Tyrrheno, nõ procul à Capraria. Plinius lib. 3. cap. 6.

Vrĭi, ἐρῖοι, Indiæ populi, Indi flaminis accolæ, Silenis proximi. Autor Plin. lib. 6. cap. 20.

Vria Pinto, ἐρία Ptolemæo, Oppidum Hispaniæ Bæticæ, in conventu Gaditano: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 1. ¶ Est & Vria locus Acarnaniæ, fossa ditissimi amnis. Autor Strabo lib. 10. ¶ Est præterea ejusdem nominis oppidum in ora Apuliæ & post flexum Garganimõtis, teste Plin. lib. 3. cap. 11. Strabo Vrium, Ptolemæus ἔρεον appellat. ¶ Vriam aliam collocat Strabo lib. 7. medio fere itinere inter Tarentum & Brundusium.

Vrium, ὄρεον, Oppidũ est Hispaniæ Bæticæ, apud Ptolemæum lib. 2. cap. 4. Plinius in Gaditano conventu collocat, & Vriam per primam effert declinationem.

Vrolanium, ἐρολάνιον, Civitas in Orientali parte Britanniæ insulæ, apud Ptolem. lib. 2. cap. 3.

Vrpanus ὄρπανος, Fluvius Daciæ (quæ hodie Valachia) supra Saum influens in Istrum. Autor Plin. lib. 4. cap. 24.

Vrsentani, Lucaniæ populi, apud Plin. lib. 3. cap. 11.

Vrso, Hispaniæ Bæticæ oppidum, in conventu Astigitano. Autor Plin. lib. 3. cap. 1.

V ante S.

Vsar, Fluvius est Mauritaniæ Cæsariensis, Nebadum regionem irrigans. Autor Plin. lib. 5. cap. 2.

Vsticã pen. prod. Mons est in Sabinis, cujus meminit Horat. lib. 1. Car. Ode 17: Vrcũq; dulci Tyndari fistula Valles, & Vsticæ cubantis Lævia personuêre saxa. ¶ Est & insula ejusdem nominis, Siciliæ adjacens: cujus meminit Plin. lib. 3. cap. 8.

V ante T.

Vthina, æ, οὔτινα, Vbs Africæ propriè dictæ, Romanorum colonia inter Bagradam fluvium & Tritonem sita, Vide Plin. lib. 5. cap. 4. & Ptol. lib. 4. cap. 3.

Vtica, utĭcæ, pen. corr. οὐτίκη Ptolemæo: inde Stephano, Vrbs insignis Africæ propriè dictæ, ad Bagradam fluvium xxx passuum millibus distans a Carthagine: quæ exstitit principem in Africa locum tenuit. In hac Cato Vticensis, vitæ Scipione, mortem sibi consciverit.

Vtinum Italiæ oppidum juxta Aquileiam, principũ Austriæ operis figni admodum, & arce in mediæ urbis edito colliculo conspicuũ: ut scribit Vadianus in lib. 2. Pomponii Melæ.

V ante V.

Vvitemberga, [Ger. Wittemberg.] Vbs Germaniæ, Vulgò dicta Pro. Calegia.

Vulcãnus. [Ἡφαιστος. Ger. Der Gott des Feuers.] Deus antiquus pyratus cilicius præses. Vnde & Vulcanus dictus est, quasi cæcanus per nĕrẽ volitans. Volat enim flamma & candida est. Varro de Lingua Latina lib. 4. ab ignis violentia & fulgore dictum putat tanquã fulganus. Hic & Mulciber appellatur, quòd ferrũ mulceat. Filius fuit Iovis & Iunonis, qui à parentibus ob deformitatem (licet alii aliàs causas affirmant) cœlo dejectus est in Lemnum insulam, ubi ab Eurynome Oceani filia, & Thetide nutritus est: ut vult alia volunt, à similis. Ita autem ruina, qua decidit de cœlo, claudus factus est. Officinam habere fertur in Lemno unà cum Cyclopibus ministris: fingitur faber deorum: quia Iovi fulmina & illis arma adversus gigantes fabricavit: nec tamẽ admissus est ad mensam deorum: quinetiam quum Minervæ nuptias expetisset, repulsam passus est. Vndè Virgilius Ecloga quarta: Nec deus hunc mensa, dea nec dignata cubili est. Aliam deinde sibi uxorem quæsivit, Venerem duxit: quam quòd postea unà cum Marte in adulterio deprehendisset, ambos invisibilibus catenis ita colligavit, ut cuterabire posset, donec ab omnibus diis & deabus visi & derisi essent. Quæ supra de Marte annotatum est. Ab eo quicquid artificiosè fabricatum est, factum voluit. ut monile Harmonicæ, & Ariadnæ coronam, cunum Solis, Achillis & Aeneæ arma, & hujusmodi. ¶ Vulcani (inquit Cicero libro 3. de Natura deorum) fuêre complures. Primus Cœlo natus, ex quo &

Mi

Herman Vulteius clarissimus et doctissimus interrogatus

Minerva Apollinem esse, cujus in tutela Athenas antiqui historici esse volaerunt. Secundus in Nilo natus Opas, ut Aegyptii appellant, quem custodem esse Aegypti volunt. Tertius è tertia Jove & Iunone, qui Lemni fabricæ traditur præfuisse. Quartus Manalio natus, qui tenuit insulas prope Siciliam, quæ Vulcaniæ nomen habent. ¶ Ponitur non raro pro ipso igne, quemadmodum Circe pro ipsis fugitivis. Hinc illud apud Plautum in Amphit. Vulcanus in cornu portas: hoc est, ignem gestas in lucerna cornea. Virg. lib. 5. Aen. furit immanis Vulcanus habenis, &c.

Vulcānālĭa, ium, plural. numeri, neutri generis. Festa Vulcano dedicata, ἡφαίστια. Colum. lib. 11. cap. 4. Cæsar Augusto circa Vulcanalia, terna lacte cit.

Vulcaniæ, insulæ septem Siciliæ adjacentes, quæ & Aeoliæ dictæ sunt, quòd Iliacis temporibus Aeolus in eis puerit regnasse, ἐφαιστιάδες. ¶ Vulcaniæ autem idcirco dictæ, quod rerum omnium natura sulphurosa sit, ignem pariter & illa, tanquam è formacibus quibusdam eyamens. Vide Plin. lib. 3. cap. 8. & 9. & Strab. lib. 6. Cicer. tamen lib. 3. de Natur. deor. a Vulcano rege, Manalii filio nomen accepisse tradit, qui eis insulis post Aeolum creditur imperasse. Nomina earum sunt Lipara, Strongyle, Didyme, Ericusa, Phenicusa, & Hyerymos.

Vulsinii, sive Volsinii Plinio, Volsinium Ptolemæo. [Volsinii Germ. Bey Bolsena in Toscana Landschafft: ist vom Fluß gar seltsam verrunnen seyn.] Hetruriæ oppidum mediterraneum, olim locupletissimum, sed postea fulmine totum concrematum, ut refert Plin. lib. 2. cap. 52. Hodie Bolsenam vocant. Huic oppido adjacet lacus, qui ab eo Vulsiniensis dicitur: cujus meminit Columel. lib. 8. cap. 16.

Vulturnum, Βόλτερνον, Oppidum Campanorum est, à Vulturno flavio, qui ipsam præterfluit, dictum. Est autem Vulturnus, flavius ille qui per Capuam fluit & circa Cumas in mare labitur. Pomponius Mela lib. 2. Vulturnus amnis, Vulturnum oppidum. ¶ Est & Vulturnum Hetruscorum oppidum, teste Livio lib. 4. ab Vibe.

Vulturnius, Ventus qui ab Oriente hyberno spirat, ut ait Plinius lib. 2. cap. 47. &c. Dictus a Vulturio volante, ut quidam aiunt; quem aurè resonat. [Gall. Oest. Ital. Ostro. Germ. Einer aus den Ostländen, wehet später von der Wärme her. Fland. Zuid. Polon. Wiatr południowy. Hungar. Napkeletdel. Ang. The south east wind.] ¶ Hoc nomine etiam dictus est flavius, ut in dictione præcedente diximus: cujus etiam meminit Plin. lib. 3. cap. 5.

V ante X

Vxăma, Oppidum Hispaniæ citerioris in tractu Arevacorum, ut scribit Plin. lib. 3. cap. 3. Ptolemæo Vaxama, Βάξαμα, appellatur lib. 2. cap. 6.

Vxella, Insulæ Britanniæ urbs, in tractu Demonicarum: ut scribit Ptol. lib. 2. cap. 3.

V ante Z.

Vzita, ἄζιτα. Urbs Africæ propè dictæ sub Admumento flu. juxta quam Cæsar vicit Scipionem. Vide Strabonem lib. 13. & Ptolemæum lib. 4. cap. 3.

X

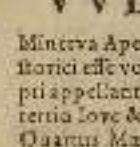

Xanthe, hujus Xanthes, Ξάνθη, Nympha maris, Oceani & Tethyos filia, aurea, sive flavo colore dicta. Hesiodus in Theogonia: Ἠϊόνη τ' Ἰάνειρά τ', Ἀγλαΐη τε Ξάνθη τε. ¶ Xanthe ita appellata fuit Attæ regio, quæ postea dicta fuit Troas, ut autor est Steph. in dictione ΤΡΩΑΣ.

Xanthi, Ξάνθοι, Thraciæ populi, apud Stephanum, & Strabonem libro 13.

Xanthicles, Ξανθικλῆς, Vnus exiliibus, qui reliquias exercitus Cyrimicorum, una cum Xenophonte domum reducendas tulerant. Hic postea, quod minas viginti ex publica pecunia supposuisse, damnatus est, repermaccatum. Autor Xenophon ἀναβάσεως lib. 5.

Xanthicus, Ξανθικὸς, Apellæus mensis Hebræorum lingua appellatus est.

Xanthii, Ξάνθιοι, Liciæ populi, quorum urbem, Xanthum nomine, quum Harpagus Cyri præfectus obsideret, illi uxores, liberosque, cæteraque, quæ charissima habebant, in arcem coëgerunt, igneque subjecto cremaverunt: deinde adversus hostes eruptione facta, strenuè pugnantes, ad unum omnes interiere. Autor Herodotus libro 1. ¶ Xanthii præterea populi fuerunt Scythiæ, ex genere Daarum, ultra Maeotim incolentes, qui iidem & Parni dicuntur. Autor Strabo lib. 11.

Xanthippus, Ξάνθιππος, Imperator qui dam fuit, singulari corporis robore, qui exorta inter Athenienses & Barbaros de Celeæ anum agro controversia, Thymoetem Athenensium regem ad singulare prælium evocavit: cujus vicem excipiens Melanthus quidam Messenius, a Dionysio (ut volunt) adjutus, illum superavit. Ferunt enim Melanthio visum fuisse, quòd Xanthium quidam a tergo sequeretur, cista pelle caprina indutus. Quo comperto quum illum aggrederetur, quòd alterò conversus in præsidium deferri posset, admiratus Xanthius, quidnam accidisset, quòd vestis esset, qui a tergo sequeretur, quum respicere conaretur, corripuit hostis avertum, nudumq; prostravit: qua occasione ejus Melanthus, nexatum gladio trajecit. Autor Suidas.

Xanthippe, [Ξανθίππη. German. Das gifftig Weib Socratis.] Nomen uxoris Socratis philosophi, supra modum morosæ, & jurgiosæ: cujus tamen moroditatem Socrates mira patientia toleravit: rogatusque ab Alcibiade, cur mulierem tam molestam domo non exigeret? Quoniam (inquit) dum domi talem perferor, insuesco & exerceor ut cæteroram quoque foris perulantiam, injuriasque facilius feram. Hæc Gellius libro 1. capite 17. Vide plura in dictione SOCRATES.

Xanthippus, Ξάνθιππος, Lacedæmonius quidam fuit res militaris peritissimus: qui a Carthaginiensibus excitus, exercitumque præpositus, Attilium Regulum Consulem in Africa bellum gerentem, insidiis circumventum virum cepit.

Xantho, Ξάνθη, Vna ex Nymphis, Oceani & Tethyos filia. Virgilius libro 3. Georgic. Drymoque, Xanthoque, Ligeaque, Phyllocoeque. Hesiodus in Theogonia Xanthen appellat.

Xanthus, Ξάνθος. Fluvius Troadis, idem cum Scamandro: ita dictus, teste Aristotele, de Historia animalium libro tertio, quòd ovium vellera rufo inficiat colore: ξανθὸν enim Graeci dicunt, quod nos ξανθὸν aut ξανθὸν. Virgilius libro primo Aeneidos: Ardentesque avertit equos in castra, prius quam Pabula gustassent Troiae, Xanthumque bibissent. Idem libro quarto Aeneidos: Qualem ubi hybernam Lycum Xanthique fluenta Deserit, ac Delum maternam invisit Apollo. ¶ Xanthus, antiquus rerum Lydarum scriptor: Lydusne, an Sardianus fuerit, Strabo te dicit incertum habere: Suidas Lydium enim dicit a Sardibus civitate fuisse, scripsisseq; historiam Lydiorum libris quatuor. ¶ Xanthus alter Poeta Melicus commemoratur ab Aelian. ¶ Xanthus Lydiae fluvius duobus fontibus è Cadmo monte natis, & non procul à nominis hujus urbe in Lydium mare se exonerans. Hoc præterea nomine fuit unus ex equis Hectoris, cujus meminit Homerus lib. 23. Iliad.

Xanthus, Ξάνθος, Iacus Macedoniæ, à Xantho quodam: Incolæ Xanthi, Steph.

X ante E.

Xenarchus, Ξενάρχος, Comicus Poeta, cujus fabulas commemorat Athenaeus libro 2. Deipnosophistarum. ¶ Xenarchus alter è Seleucia Ciliciæ, Peripateticus, docuit Alexandriæ primùm, deinde Romæ: Antiphilosophi, deinde Caesaris Augusti ætate antiquissimi, atque in senectutem in honore habitus. Denique primùm ante mortem visu orbatus diem obiit. Strabo libro 14.

Xenophyris, Ξενόφυρις, Vicus Libyæ prope Alexandriam. Gent. Xenophyritis, Steph.

Xenos, Balneæ Romæ fuerunt, ab hospitalitate (ut videtur) ita dictæ: nam ξένος Graecis idem est quod hospitalis. Harum meminit Cicero pro M. Caelio: Sed ut venerum (inquit) quum à Licinia traderetur, manifesto comprehendi posset, constitui locum jussit balneas Xenias, ut eò mitteret amicos, qui deferrent: dein repente, quum venisset Licinius, venenum traderet, prolilirent, hominemque comprehenderent.

Xenius, Ξένιος. Jovis cognomentum apud Graecos refert Dionysius, quem Latini, verbo exverso expresso, hospitalem vocant. De hoc intelligendum est illud Virgilii 1. Aeneid. Iuppiter hospitibus nos te dare jura loquuntur.

Xenocles, is, Ξενοκλῆς, Orator clarissimus, patria Adramyttenus, qui Mithridatico bello tempore arcessitus, quòd in regem propensior fuisset, eadem non modò fama, sed & totius Asiæ magna cum laude in Senatu egit. Autor Strabo libro 13.

Xenocrates, pene filios complexa. [German. Ein gottseliges Weib von Chalcedonien, die einiger Kinder mehr ermeldt gemahlen und eine ziemliche Zeitlang gelebet.] Nomen philosophi Chalcedonii, auditoris Platonis, cujus in Academia Speusippo successit, & vigintiquinque annis docuit. Fuit tardus ingenio, adeò ut quum Dion Platonis Aristotelis compararet, alterum fronte, alterum calcaribus indigere diceret. Hic philosophorum severissimus fertur exstitisse, & adversus omnium voluptatum titillationem pertinacissimus. Cujus rei tabulæ hoc magnum aliud præbuere argumentum, quòd Phryne formosissimam ejus ætatis meretricem, à discipulo in lectulum suum submissam, &

sese ad concubitum modis omnibus solicitantem, intactam tamen dimiserit. Vnde & Phryne ipsam postridie irrantibus his qui illam subornarant, dixisse fertur: Cum statua sese, non cum homine cubuisse. Gravitati verò ejus & fidei tantum tribuerunt Athenienses, ut quum injurati nullius testimonium admitterent, huic soli injurato crederent. Missus ad Philippum legatus, quum collegas humaniter accipi videret, muneribus ornari, convivijs adhiberi: sese autem qui legationis ejus princeps erat, vix in conspectum admitti, quòd Macedonum rebus semper esset adversatus: conversus ad socios Xenocrates, beneficium accepere dixit, quòd sese unum Philippus suæ in Athenienses ingratitudinis & perfidiæ testem veretur. Alexandri quoque munera fortissimo animo contemplit: regibus, injuriosa, non philosophis opus esse pecunia. Obiit secundo & octogesimo ætatis suæ anno, quum nocta fortè in farraginem offendisset. Autores Laërtius & Suidas. ¶ Xenocrates alter philosophus, modestia nihil superiore inferior, scripsit περὶ μνήμης: id est, de memoriam auspicium, quam fuerit, aut multela, aut serpens, aut his similia in domo apparent, quid portendere soleant: Suidas.

Xenodochus. Claudianus quidam, ad quem Alexander cōversus verba fecit apud Plut. in Alexandro.

Xenodorus, Rhetor Atius, scientia fingendi, orbe undique nulli veterum postponendus, cujus meminit Plinius libro trigesimo quarto capite 7.

Xenodorus Ξενόδωρος, fuit historicus, patria Trœzenius.

Xenon, Ξένων, Pictor Sicyonius, Neoclis discipulus: cujus meminit Plin. lib. 35. cap. 11.

Xenophanes, penultima correpta, Ξενοφάνης, Philosophus Colophonius, Dexi, sive ut Apollodorus malunt, Orthomenis filius, Archelai auditor, qui contra Homerum & Hesiodū elegias scripsit & Iambos, irridens ea quæ de diis fuit commenti. Dei subitaneam rotundam esse tradit, nihilq; cum hominibus habere commune, totum cernere, totum que audire, unum esse omnia, mentem, providentiam, æternitatem. Autor unum esse omnia, mentem, providentiam, æternitatem. Autor Laërtius. Ejusdem meminit & Cicero quarto Academicarum: Xenophanes (unum) parùm etiam antiquior, unum esse omnia tradit, neque id esse mutabile, & id esse Deum. ¶ Fuit & alter Xenophanes ex Lesbo insula, Patria Iambicus, ut refert idem Laërtius.

Xenophilus, penult. corr. Ξενόφιλος, Nomen Musici Chalcidensis, philosophi Pythagorici: de quo Valerius Maximus, fidelis, philosophi Pythagorici: de quo Valerius Maximus, Stilpon minor quàm Gorgias, qui centum & quinque vixit annos. Xenophilus Chalcidensis Pythagoricus fuit, sed fœlicitate non inferior: siquidem (ut ait Aristoxenus Musicus) omnis incommodi humani expers, in summo perfectissimæ doctrinæ splendore extinctus est. Eundem & Plinius inter rara fœlicitatis exempla commemorat, lib. 7. cap. 50. Pro miraculo (inquit) id solitarium reperitur exemplum. Xenophilum Musicum centum & quinque annis vixisse sine ullo corporis incommodo.

Xenophon. Ξενοφῶν, Nomen philosophi, & ducis insignis Athenientis, qui Socratis discipulus, & Platonis æmulus fuit, speciosus, moratus, & omnibus gratus: tanta verò eloquentia, ut musa Attica à nonnullis facta appellatus. Insinuavit in Cyri minoris amicitiam, cum eo militavit: cæsa ibi acie cæso, exercitus reliquias ex ultimis Babyloniæ finibus per asperæ, & difficillimæ itinera, incolumem in patriam reduxit. Scripsit Cyri majoris Persian, non tàm historicæ fidei veritati (ut inquit Cic. libro 2. de Orat.) quàm ut absolutum institueret ducem. Præterea Cyri minoris expeditionem adversus Artaxerxem fratrem: De rebus Græcorum libros sex: Symposium Œconomicum, à Cicerone, teste Columella, latinitate donatum. Adhæc de re equestri, de venatione, Socratis Apologiam: aliaque nonnulla quæ etiam hodie omnium manibus teruntur. ¶ Tres alii præter hunc Xenophontes commemorantur à Suida: quorum primus Antiochenus fuit, qui Amatoria quædam scripsit, quæ Babyloniaca appellavit. Alter Ephesius, qui & ipse Amatoriarum narrationum libros decem scripsit, quæ Ephesiaca nominavit. Tertius Cyprius, qui & ipse Amatoria quædam edidit de Cyssira, Myrrha, & Adonide quæ Cypriaca nominavit. Laërtius septem commemorat Xenophontes: quorum nomina & scripta vide apud ipsum.

Xerē, Ξερή, Vrbs prope Herculis columnas: ut ex Theopompi sententia refert Steph.

Xerolibya, Ξηρολιβύη, Libya sicca hoc est, pars Libyæ interior, propter aquarum inopiam deserta: quam Virgil. lib. 4. Aen. vocat regionem siti deserta.

Xerolophus, Ξηρολόφος, Tumulus fuit Constantinopoli, cochleæ sedem, & Dianæ columnam strutilem, & tripodes habens, in quibus Epigrammata solebant inscribi. Qua voce utitur Justinianus C. de publicis judic. etiamsi Alciatus vocē adulterinam esse putaverit. Meminit hujus tumuli Suidas & Perotianus, qui lib. 1. de accidentibus literæ, Epigrammata quædam se legisse testatur Byzantii in Xerolipho, in vetustissimo tumulo inscripta.

Xerxenā, Ξερξήνη, Minoris Armeniæ regio ita dicta à Xerxe, quemadmodum à Cambyse Cambysene. Autores Stephanus & Strab. lib. 11.

Xerxes, Ξέρξης. German. Ein Sohn Darii, vnd ein gewaltiger König in Persien, so mit vberauß viel hundert tausent Mannen in eine Heer wider die Griechen zu Feld gezogen ist.] Persarū rex fuit, filius Darii, & Cyri ex Atossa filia nepos, qui centum septuaginta hominum myriadibus: hoc est, decies septies centenis millibus per totum quinquennium contractis, Græciæ bellum intulit. Quam tantam hominum turbam quum ex editiore specula aspexisset, teneriter fertur lachrymasse, quòd post centum annos ex tanto hominum numero nemo esset superstiturus. Tantum autem habuit navium apparatum, ut totum Hellespontum operiret, & Asiam Europæ ponte conjungeret Athon præterea montem, teste Plinio, libro 4. capite 10. à continente abscidit. Victus demum apud Thermopylas à quatuor hominum millibus, navale quoque certamen cum Themistocle tentavit: à quo similiter apud Salaminem superatus, quum anteà tota maria classe sterneret, vix parvula cymba effugit, relicto Mardonio Præfecto, qui & ipse relicta Bœotia infeliciter gesta cum paucissimis in Persidem secessit. Demum quum se otio, socordiæque, relicta militia tradidisset, præmium genus luxuriæ novum invenientibus proposuit, ut scribit Valerius. Quamobrem à suis spretus paucis post annis ab Artabano Præfecto suo in regia interficitur, quum regnasset annis octo. Vide hæc latius apud Justinum, quum regnasset annis octo. Vide hæc latius apud Justinum, Diodorum Siculum Trogi abbreviatorem. ¶ Xerxes alter, pictor Heraclota Venerem adeò pulchram pinxit, ut ex ea quæstum magnum faceret, pretio accepto ab his, qui eam videre cupiebant. Itaque Græci lepido cavillo Venerem amicam Xerxes vocitabant, quòd ex ejus lenocinio quæstum faceret. Autor Aelianus de varia historia.

X ante I.

Xilia, Ξιλία, Libyæ urbs, ut ex Alexandro annotavit Stephanus: cujus incolæ dicuntur Xiliatæ.

Ximenē, pen. prod. Ξιμήνη, Pontiregio, salis fossilis habens fodinas: unde & Halys fluvius, qui ex eo ortus, nomen accepisse existimatur. Autor Strabo lib. 12.

Xiphonia, Ξιφωνία, Siciliæ oppidum, non procul à Tauromenio in promontorio situm: ut ex Theopompi sententia docet Stephanus, & Strabo lib. 6.

X ante O.

Xois, Ξόις, Stephano, Insula est in mediterraneis Aegypti, supra Sebennyticum & Pharniticum ostium, oppidum habens ejusdem nominis. Autores Stephanus & Strabo lib. 17. ¶ Hinc Xoites nomos: hoc est, ex Xoitica præfectura, apud Plinium lib. 5. cap. 9.

X ante V.

Xuthes, Ξοῦθος, Libyæ oppidū, ut ex Artemidori Epitome annotavit Stephanus: cujus incolæ appellantur Xuthinæ.

Xurbia, Ξυρβία, Siciliæ oppidum, ut ex Philisti sententia tradit Stephanus: Gentile Xurbiates.

Xuthus, Ξοῦθος, Hellenis filius, & gener Erechthei, qui in Tetrapolim Attic: hoc est, Oenoam, Marathonem, Probalinthum, & Trocoritum colonos deduxit: Autor Strabo lib. 8.

X ante Y.

Xylenepolis, Ξυλοπόλις, Vrbs in Confinio Cariæ, & Indiæ, ab Alexandro condita: ut post Onesicritum refert Plin. lib. 6. cap. 23.

Xylina, Ξύλινα, Cappadociæ oppidum, inter Arcadiæ, & Ciliciæ fluviorum ostia situm. Autor Ptol. lib. 5. cap. 6.

Xylos, Ξύλος, Vrbs Cariæ, Vide Xyllus vel Xyleus, Steph.

Xynia, Ξυνία, Thessaliæ oppidum, apud Polybium lib. 9. à quo vicina palus Xynias appellatur, quā alio nomine Beberidem vocant, Stephan.

Xypethe, Ξυπέτη ἡ ξυπαιεύς, vicus in tribu Cecropide. Tribulis Xypeteon, Stephan.

Xystis Ξυστίς, urbs Cariæ à qua Xystiani dicti sunt populi liberi Apamia, ut scribit Plin. lib. 29. cap. 5.

Z

Abida, Ζάβιδα, Vicus in Arabiæ mediterraneis, ut ex Uranio annotavit Stephan.

Zabii, Ζάβιοι, Populi Indici, qui cum Deriade contra Dionysium pugnarēre, Steph.

Zachalias Ζαχαλίας, Magus Babylonius, qui de gemmarum viribus scripsit ad Mithridatem Ponti regem. Autor Plin. lib. 37. cap. 10.

Zacanthaei, Ζακανθαῖοι, Zacynthiorum coloni, teste Polybio, Pyrenæi

Pyrenæi montis incolæ. Horum oppidum Zacanthum expugnavit Annibal, quam in Italiam properaret, ut ex Apollodoro Chronicis annotavit Stephan.

Zăcynthus, [Griechisch] German. Ein Insel im Jonischen Meer/ligt Peloponneso nahent gegen Mitternacht.] Insula Ionii maris parva Occidentali Peloponneso latere adiacens, urbemque habens eiusdem nominis, à Zacyntho Dardani filio, quem ex imperavit, dicta. Plin. lib. 4. cap. 12. Inter Cephalleniam & Acarnaniam cùm oppido magnifica, tum fertilitate præcipua Zacynthus, aliquando appellata Hyrie. De hac Virgil. lib. 1. Aen. Iam medio apparet fluctu nemorosa Zacynthos.

Zadratæ, Ζάδρατα, reg. à Cinædocolpitarum, qui felicis Arabiæ populi sunt, Steph.

Zea, Ζέα, Urbs Bœotiæ antiquissima, Steph.

Zagrus, Ζάγρος, Tauri montis pars, Mediam dirimens à Babylonia. Autor Strabo lib. 11. cap. 14.

Zăleucus, Ζάλευκος, Nomen fuit legislatoris Locrensium, qui quum in adulteros hanc pœnam statuisset, ut in adulterio deprehensi utroque orbarentur oculo: oblato filio, multisque testibus adulterii convicto, quum neque paternum animum posset exuere, neque solus pœnæ, quam in alios statuerat, immunis esse vellet: sibi primum unum oculum, quarvis plurimùm reclamante plebe, & filii crimen patris virtute condonante, deinde & filio alterum jussit erui. Autor Valerius libro 6. capite 5.

Zama, Ζάμη, Africæ urbs fuit, apud quam Africanus major Annibalem insigni clade affecit. Vide apud Liv. lib. 30. de bello Punico secundo.

Zămolxis, Ζάμολξις, Vates Getarum deus, ad quem proficisci existimabant eos, qui è vita decederent. Nonnunquam etiam sorte ex vivis aliquot delegebant, quos deorum suis Zamolxidi nuntios mitterent: quos post mandata, quæ illi nuntiata cupiebant, in sublime jactatos, gladiis excipiebant: atq; ita interfectos, recta ad Zamolxin proficisci credebant. Zamolxin autem quidam Pythagoræ servum fuisse existimant, qui quòd Getas ad cultiorem vitam reduxisset, ab iis habitus est pro numine. Vide Herod. Histor. lib. 4.

Zancle, Ζάγκλη, Siciliæ urbs in penitissimo Pelori sinu: postea à Messeniis instauratoribus Μεσσήνη hoc est, Messana appellata. Zancle autem prius à situs obliquitate dicebatur, quòd falcis in modum curvata esset. Vide Strabonem lib. 6. q Ipsa etiam Sicilia Zancle dicta inventur, à Saturni falce, quâ postea fabulantur in Siciliam decidisse. Quam fabulam inde ortam putat Macrobius, quòd in primis frugum fertilis fit. Saturnus autem primus putatur in Italiam frugum usum invenisse. Ovid. 15. Metam. - Zancle quoq; juncta fuisse Italiæ legitur donec continuã pontus Abstulit, & media telluri repulit unda.

Zanclæus, a, um, Ζαγκλαῖος-ία-ον, Zanclæa urna, Ovid. 13. Metam. Charybdis Zanclæa. Idem 4. Fast.

Zāmes, Ζάμης, Senex quidam Samothracensis, cui post annum vitæ quartum & centesimum deorum honores tributos fuisse tradit Plin. lib. 11. cap. 37.

Zapavortene, Ζαπαυορτηνή, Asiæ regio, à Caspiis versus Orientem citra Comedos deterioribus. Vide apud Plin. lib. 6. cap. 16.

Zareta, Ζαρήτα, fons supra Chalcedonium mare parvos emittens crocodilos, qui Zaretæ vocantur, Strepa.

Zarex, Ζάρηξ, Laconiæ maritima & heros Athenensis, & Hippothoontis. Ζαρήκιον unde etiam Tubum denominant. Stephanus.

Zariaspa, orum, Ζαρίασπα, τά, Indiæ urbs, quam alio nomine Bactra appellant. Autores Plinius libro sexto, capite decimoquinto, & Strabo libro 15.

Z anre E.

Zelā, Ζέλα, Oppidum fuit Thraciæ in Cœnica regione, eo in loco sita, ubi postea extructa fuit Hadrianopolis. Autor Plinius libro 4. cap. 11. q Zela altera fuit in Cappadocia, non procul à Megalopoli, à qua vicinus ager Zeletius appellatur. Plin. lib. 6. cap. 3, & Strabo lib. 12.

Zĕlīa, sive Zelea, penultima producta, Ζήλεια. Troadis oppidum, ad radicem Idæ montis, spectans ad Hellespontum. Autores Plin. lib. 8. cap. 32. & Strabo lib. 12.

Zenicetus, Ζηνίκητος, Insignis piratæ nomen, qui occupato Olympo Asiæ monte, Lyciam, Pamphyliam & Pisidiam, assiduis excursionibus quum infestaret, multaq; loca munitam potestatem suam redegisset, tandè P. Servilii, qui postea Isauricus dictus est, arma in se concitavit: à quo quòd moremi præter omnem expectationem captum videret, seipsum cum tota domo concremavit. Autor Strabo lib. 14.

Zēno, [Griech.] German. Ein Philosophus aus Cypro, ein anhänger Stoischen Rey/ welcher zu Athen in höchster ehren gehalten worden.] Philosophus, ex Citro Cypri civitate, Stoicorum doctor conditor, tanto in honore apud Athenienses habitus, ut apud eum claves urbis deponerent, ornarentque ipsum aurea co-

rona, & statua aurea. Hic adolescentiæ suæ dam ineptam ut ita loquar, dedit, duas habemus aures, os autem unum, ut scilicet multa audiamus, pauca verò loquamur. Decessit nonagesimo ætatis suæ anno, sine orbo. Nam (ut fertur) quum iret ex schola, lapidem offendens, digitum pertrege: manu verò terram fecens, illa dam ex Niobe: Venio, quid me vocas? Et continuò se strangulans interiit. Cicero in Oratore: Zeno quidem ille, à quo disciplina Stoicorum est, manu demonstrare solebat, quid inter has artes interesset. Nam quum compresserat digitos pugnumq; fecerat, Dialecticam ajebat ejusmodi esse: quum autem diduxerat, & manum dilataverat, palmæ illius similem eloquentiam esse dicebat. q Fuit & alius Zeno Eleates, quem Dialecticæ inventorem fuisse scribit Aristoteles. Hujus celebratissima fuit in perferendis cruciatibus patientia. Nam quum adolescentes nobilissimos cupiditate liberandæ patriæ inflammasset contra Nearchum tyrannum, facto indicio comprehensus, traditusque est tortoribus torquendus. Quum q; lacerarentur, ut conscios conjurationis nominaret, nemineni illorum indicavit: sed amicos, ut reapsque tyranni participes conjurationis esse dixit. Deinde qui quæpiam se in aurem tyranno loqui velle significasset, eam momordicus direpta m non ante dimisit, quàm rapta aure populatum caput reliquisset. Verum quum jam verentur ne tortus repertis tormentis resistere non posset, conversus ad cives, qui quæstioni intererant: Admiror (inquit) vestram ignaviam, ô cives, qui eorum metu, quæ ego nunc patior, tyrannis regum sustinetis: adeo quum dixisset, concisam dentibus linguam in os tyranni expuit. Quo facto tanto civium animos libertatis desiderio incendit, ut conjuratione undique facta, Nearchum lapidavertint. q Fuit & alius Zeno philosophus Epicureus Ciceronis synchronus: id est, contemporaneus: quem idem Cic. lib. 1. de Finib. se cum cum Attico frequenter audivisse refert, Epicuri sententias explicantem.

Zenobĭa, Ζηνοβία. Odenati uxor, quæ à Ptolemæis originem ducens, Græcis ac Latinis literis ornatissima, nec non & rebus bellicis celeberrima, in Palmyra Syriæ urbe regnavit. Hæc quū Saporem Persarum regem superasset, tandem ab Aureliano Augusto victa, Romam in triumphum ducta fuit: unà summo cum honore conversata. Vide Volaterranum.

Zenōbius, Ζηνόβιος, Sophista qui Adriani temporibus Romæ floruit. Suscepit epitomen Didymi & Tarrhæi libris tribus: & Salustii historiam in Græcum sermonem convertit. Autor Suidas.

Zenōdŏrus, penultima prod. Ζηνόδωρος, Statuarius insignis fuit sub Nerone, qui Mercurium colossum fecit apud Arvernos CCCC. pedum altitudine: deinde & Neronis colossum, qui postea dedicatus fuit Soli. Autor Plinius libro 34. cap. 8.

Zenōdōrus, penult. corr. Ζηνόδωρος, Ephesius verificator, & Grammaticus, qui temporibus Ptolemæi primi floruit, quo etiam Alexandrinæ bibliothecæ fuit præfectus primus quoq; Homeri libros correxit, actu ordinem redegit Suidas. q Fuit & alter Zenodorus Grammaticus Alexandrinus, qui in quosdam Platonis, Homeri, & Hesiodi opera commentarios conscripsit. Vide Suidam.

Zenŏdŏtium, Ζηνόδοτιον, Vicus Osroënæ prope Nicephorium, ut ex secundo Parthicorum Arriani annotavit Steph.

Zephyre, Ζεφύρη, Insula est maris Mediterranei, juxta Cretam. Autor Plin. lib. 4. cap. 12. & Pompon. lib. 2. q Zephyre item, sive Zephyra, olim dicta fuit Cariæ urbs, Mausoli sepulcro nobilitata, quæ deinde dicta est Halicarnassus. Autor Strabo libro 14.

Zephyrium, Ζεφύριον, Promontorium est Locrorum, à quo Locri dicti sunt Epizephyrii, quòd supra Zephyrium siti essent. Strabo libro 6. Locri agri promontorium asserunt quod Zephyrium appellatur: portum habens ab Occasu æquinoctiali adversus subtolanum: eum Lacus Favantium appellant. D. Eius Zephyrius quasi Ζεφύριος, vitam fœcundat, vel quia fert quæ sunt ad vitam. Eo sane planæ omnes germinant, & pullulant. Vide Gell. lib. 2. cap. 22.

Zephyrĭus, adjectivum est, Zephyria ova, Ζεφύρια ὠά: hoc est, fœcunda, quòd vento putentur generari. Plinius lib. 10. cap. 63. Quidam & vento putant ea generari: qua de causa etiam Zephyria appellantur.

Zerbis, Ζέρβις, Mesopotamiæ fluvius in Tigrim cadens, ut scribit Plin. lib. 6. cap. 26.

Zerethra, Arcades vocant vadi foraminea quædam, per quæ arsanias fluvius è lacu Stymphalo erumpit in Argivam terram. Autor Strabo lib. 8.

Zerynthum,

Zerÿnthus, Ζερυνθος, Antrum est in Thracia, non procul à Zona urbe & Hebro fluvio, Hecates numini factum, ut est autor Lycophron: unde & canes in eo immolabantur. Suidas Veneri sacrum fuisse existimat, eamq; inde Zerynthiam dictã. Vide Caelium Rhodig. lib. 8. cap. 23.

Zetes, Ζητης, Fuit filius Boreæ ex Orithyia, & frater Calais. Hi duo fratres ex Argonautarum numero fuerunt: & quoniam alati fuisse feruntur, ad pellendas Harpyias missi sunt, teste Servio.

Zethus, Ζηθος, Iovis ex Antiopa filius, & frater Amphionis: cui adjutor fuit in condendis Thebis. De quo Cic. lib. 2 de Orat. Miror cur philosophiæ sit vel Zethus ille Pacuvianus, propè bellum inducis. Horat. 1. Epist. 17. Grauia sit fratrum geminorum Amphionis atq; Zethi dissidia.

Zeugitana, sc. o, Ζευγιτανη, Eadem quæ & Africa propriè dicta. Autor Plin. lib. 3. cap. 4.

Zeugmã. Vrbs insignis ad Euphratem fluvium, LXXXII. M. passuum à Samosata Comagenę civitate distans. Autor Plin. lib. 5. cap. 24. ¶ Eũ & Vrbs Daciæ, Ptolem. lib. 3. cap. 8. [Vulgò Zieſs ung.]

Zeuxis, [Ζευξις. German. Ein außbündiger Maler zu seiner zeit.] Clarissimos pictor Heracleotes fuit, qui in certamen picturæ cum Parrhasio descendit, uvasq; tanto successu pictas in scenam detulit, ut ad eas aves advolarent. Parrhasius autem linteum attulit pictum, ita veritate repræsentata, ut Zeuxis alium judicio sumens, flagitaret tandem remoto linteo ostendi picturam: intellectoque errore, concederet palmam ingenuo pudore, quoniam ipse aves fefellisset: Parrhasius autem & artificem. Ferunt hunc pinxisse puerum uvas ferentem, ad quas quum advolassent aves, iratus est mira ingenuitate operis sui, & dixit: Vvas melius pinxi quàm puerum. Nam si hunc consummassem, aves timere debuerant. Pinxit & Helenæ simulachrum, quod deinde Romam translatum fuit, & in Philippi porticibus collocatum. Hæc ex Plinio, Libro 35. capite 10.

Zeuxo, Ζευξω, Nympha marica, Oceani & Terhyos filia. Hesiodus in Theog. Ζευξω, Κλυτομηδη τε, Ιδυια τε, Πασιθοη τε.

Z ante L

Ziela, Ζιελα. Cappadociæ oppidum, teste Stephano, à Ziela Nicomedis filio conditum.

Zigere, Ζιγηρη, Oppidum Scythiæ. Arolerum in ea parte Thraciæ, quæ Istri ostiis immumbit. Autor Plinius libro 4. capite 11.

Zigarum, ea terra fertur, ex qua populi exierint, qui nostra ætate cum libertis & uxoribus Europam pervagantur. [Germ. Das Zigeunerlandt.]

Zitis, Ζιτις, Oppidum Mauritaniæ Tingitanæ, regum olim dicioni exemptum, & è Romanis jura petere jussum. Autor Plinius lib. 5. cap. 1.

Zimiris, Ζιμιρις, Regio Aethiopiæ arenosa, in qua magnetes optimi inveniuntur. Plin. lib. 36. cap. 16.

Zingi, Ζιγγοι, Mæotidis paludis accolę supra Cimmerium Bosphorum. Plin. lib. 6. cap. 7.

Zipœtium, Ζιπαιτιον, Bithyniæ oppidum, à Zipœte rege ita appellatum. ¶ Gentile Zypœtius, Ζιπαιτιος. Steph.

Zirtniza, Ζιρτνιζα, Thraciæ oppidum, ut ex lib. 3. Philip. Theopompi annotavit Stephanus. ¶ Gentile Zirtniates, Ζιρτνιατης.

Zizama, Ζιζαμα. Oppidum Garamantum, unum ex iis, quæ à Cornelio Balbo in Romanorum ditionem sunt redacta. Autor Plin. lib. 5. cap. 5.

Z ante M.

Zmilis, Ζμιλις, Nobilis architecti nomen, qui unà cum Euolo, & Theodoro Labyrinthum Leonium extruxit, centum quadraginta columnis insignem. Autor Plinius libro 36. cap. 13.

Z ante O.

Zoara, Ζοαρα, Vrbs Persidis, cujus in colle dicuntur Zoaratæ, Ζοαρατικοι. ¶ Item Zoara, Palæstinæ locus, quò Lot tempore Sodomitæ calamitatis confugit. ¶ A quo fit gentile Zoarenus. Ζοαρηνος.

Zobidæ, Ζοβιδηνοι, Populi Carmaniæ finitimi, ut annotavit Stephanus ex Quadrati Rerum Parthicarum lib. 2.

Zoetum, Ζοητον, vel Ζοητος, Vrbs Arcadiæ, à Zoeto quodam, Stephanus.

Zoëlæ, per tres syllabas, penult. prod. Ζοηλαι. Asturiæ populi in Hispania citeriore. Persicis, & Gyris finitimi. Autor Plin. lib. 3. cap. 3. Apud hos præstantissimum lini genus nascebatur, & splendidissimum, idq; natura torrentis, in quo potiebatur: et tellatur idem Plin. lib. 19. cap. 1.

Zoïlus [Ζωιλος. German. Ein hefftiger unnd frohliger Poetisse etliche Bücher wider Homerum geschriben hat.] Sophista fuit Amphipolites, Ptolemæi temporibus, hoc uno facinore nobilitatus, quòd Homerum poetarum omnium principem libris adversus eum scriptis ausus sit reprehendere rude & ἀμαθεστατος cognomen accepit. Quæ scripta Ptolemæo oblata, ingens videlicet præmium ab eo sperans. Verùm quum nihil daretur, penuria coactus, subinde qui peterent. Ibi Ptolemæus mirati scait, quum Homerus tot annos defunctus, tot hominum millia pasceret, Zoilum egere Homero multo doctiorem. De mortis ejus genere diversi diversa sentiunt. Alii parricidii convictum jussu regis cruci suffixum volunt: alii quum in Græciam rediisset, de Scironis saxis fuisse præcipitatum. ¶ Ab hujus autem moribus sumptum est, ut homines lividi, & ex alieni ingenii obtrectatione laudem aucupãtes, Zoili dicerentur. Ovid. lib. 1. de Remed. amoris: Ingenium magni livor detrectat Homeri, Quisquis es exilio Zoile nomen habes. Vide Adagia Erasmi.

Zombis, Ζομβις, Vrbs Mediæ. Steph.

Zona, Ζωνα, Vrbs Ciconum, Stephan. Nicand. scribit Zonam esse locũ quendam montanũ & civitatem ejusdem nominis.

Zopÿrus, penultima correpta, Ζωπυρος. Phytognomon quidam fuit: hoc est, ex eorum genere, qui se hominum mores, naturasque ex faciei lineamentis perspicere profitentur. Hic quum aliquando oblatus esset Socrati, utq; eum hominem stupidum, barbarumq; esse respondisset, cæteris eum vocem risu excipientibus: Nõ fallebas (inquit Socrates) ô Zopyre: talis enim eram, nisi vitiosam naturam Philosophiæ præceptis superassem. ¶ Zopyrus præterea alios fuit, filius Megabyxi, unus ex iis, qui occiso Pseudosmerdi, Persarum regnum e Magorum manibus vindicarunt. Hic quum Darius Babylonem vigesimum jam mensem frustrà obsideret, nasum sibi, aures, & labia amputavit, & ita ad Babylonios transfugit, multa de Darii injuria conquerens, quem sic immerentem facinus mutilasse timulabat. Receptus itaq; à Babyloniis, levibusque aliquot prælijs rebus satis feliciter gestis, universæ urbis dux constitutus, urbem Dario tradidit. Quam tamẽ victoriam sibi minis magno constare sæpè conquestus est, unam sese Zopyrũ integrum malle asserens, quàm viginti capere Babylonem. Autor Herod. lib. 3.

Zordandã, Ζορδανδα. Locus est circa Taurũ montẽ, ubi Tigris cuniculis absorptus, rursus erumpit. Vide Plin. lib. 6. cap. 27.

Zoroastres, Ζωροαστρης, Bactrianorum rex. Astrologiæ & Magiæ peritissimus, qui eadem, qua Ninus Assyriorum rex, ætate fuit, à quo post multa præclara vario eventu commissa, tandẽ debellatus esse traditur, & occisus. Hic omnium mortalium unus, teste Plin. lib. 7. cap. 16. eodẽ quo natus est die fisse fertur: cerebrumq; ejus adeò dicitur palpitasse, ut impositum repelleret. Primus enim artes magicas reperisse, ut autor est idem Plin. lib. 30. cap. 1.

Zoster Atticæ promontorium est, non procul ab Anaphysto, quàm longissimè in mare excurrens, teste Strabone lib. 9.

Z ante V.

Zuchis, Ζυχις, Oppidum est Africæ, non procul à Syrtibus: à quo sit gentile Zuchites, Ζυχιτης, Stephan.

Z ante Y.

Zygantes, Ζυγαντες, Populi sunt Aphricę mediterraneę, similiter vivitantes, quorum magna copia apud ipsos gignitur. Plura de iis scribit Herodot. lib. 4. Horum civitas Ζυγαντις, commemoratur à Stephano.

Zygi, Vide ZINGI.

Zygina, Ζυγινα, Insula in mari rubro. Gentile, Zygenites. Post. Zygenicus, Steph.

Zygopolis, Ζυγοπολις, Ponti urbs in confinio Cappadociæ, non procul à Trapezunte. Autor Strab. lib. 12.

FINIS.

BASILEÆ,
PER SEBASTIANVM
HENRICPETRI:
Anno
SALVTIS HVMANAE,
CIↃ IↃ XC.
Mense Septembri.

SEBASTIAN · HENRIC

SEBASTIAN
HENRIC
PETRI

Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

L83 XVII 290828